9 JAN 1939

INDIAN OPINION

Founded by
·MAHATMA GANDHI·
·IN 1903·

No. 1—Vol.-XXXVII | Friday, January 7th, 1939 | Registered at the G.P.O. as a Newspaper. PRICE FOURPENCE.

'THE PEACE WE WANT'

"THE peace we want is not the foolish peace, which is only a brief respite, resulting temporarily from exhaustion of warring nations, not the cowardly peace in the name of which one nation hands over another weaker nation to a blood-thirsty wolf, not the slave peace, which is the off spring of tyranny, not the peace of the indolent, who let things go by, but real genuine peace, that is capable of creative good, a peace that would set up conditions of progress and would give sufficient food, clothing and shelter to everyone, that would give enough education and completely eradicate illiteracy and ignorance, that would establish harmony and goodwill among all communities and nations, that would substitute competition by mutual co-operation, that would create self-respect even in the lowliest, so that they might raise up their heads and move as the noblest beings on earth"

—SAROJINI NAIDU.

ખરી શાંતિ

"આપણે શાંતિ માંગીએ છીએ તે મુખ'તા ભરેલી શાંતિ નહિ, કે જે લડી રહેલાં રાષ્ટ્રો લડી લડીને થાકી જવાથી કુંક વખતને માટે ઉદ્ભવેલા એક આરામ્ભેશ સમાન હોય. દરપોકની શાંતિ નહિ કે જેને નામે એક રાષ્ટ્ર બીજા એક નિર્બળ રાષ્ટ્રને એક લોહી તરસ્યા વરૂને આપી દે. આળસુની શાંતિ નહિ કે જે ચાલતું હોય તેમ ચાલવા દો એવી વૃત્તિના હોય. પરંતુ ખરી રચનાત્મક શાંતિ કે જે પ્રગતિશીલ હોય અને દરેકને પુરતો રોટલો, ઓટલો ને વસ્ત્ર આપનારી હોય. જે પુરતુ જ્ઞાન આપનારી અને નિરક્ષરતા અને અજ્ઞાનતાને સર્વથા નાબુદ કરનારી હોય, જે સઘળી કોમો અને રાષ્ટ્રો વચ્ચે શુભેચ્છા અને એકરાગ સ્થાપનારી હોય, જે હલકામાં હલકા મનુષ્યોમાં પણ સ્વમાનની લાગણી ઉત્પન્ન કરનારી હોય કે જેથી તેઓ પોતાના શિર ઉંચા રાખી પૃથ્વીપર ખાનદાન વ્યક્તિઓ તરીકે વિચરી શકે."

—શ્રીમતી સરોજની નાયડુ.

Gandhi Heritage Portal

B. I. Steam Navigation Co., Ltd.

સ્ટી. "કરાંજા"

૩૨ દીવસ પા. ૯ ૯ ૬.
બીજું દીસી પા. ૨ ૧ ૦.
આવક પા. ૨૧ ૧૬ ૬.

૩૨ દીવસ પા. ૯ ૭ ૬.
મુસાફર દિઠ પા. ૨ ૧૬ ૦.
જાવક પા. ૧૨ ૪ ૬.

જનેવારી તા. ૧૫ મીએ મુંબઇ જવા ઉપડશે.

ખાસ સુચનાઓ—દેનારાઓને પોતાના ગામના રસ્તા પોતાનું અને સ્ટીમરનું નામ લખી, પોર્ટ ડરબનનું ઋખાનું રાખવું અને બધા માટે ખાસ પેસે ડરબનવાળાને ગામના રસ્તા પોર્ટ ઉપર પહોંચતા રસ્તા બતાવવું.— ત્રિજીયમાં મહાર ગામના પેસેન્જર જેઓ પોતાના માલની તપાસ કરાવવા રસ્તે રસીદ લઇને અમારી ઓફીસમાં કેનાડવાથી કસ્ટમહાઉસ માલનો પત્તો મેળવી રાખવ તેમજ બધી જાતની મદદ પહોંચાડીશું. આવ અસરકારમાળા બાકીના અમારી સાથે પત્રવ્યવહાર કરવાથી ટીકટ મોકલી શકીશું.

રીબેટને લગતું દરેક કામકાજ અમારી બધી ઓફીસ સાથે થાય છે.

વધુ ખુલાસા માટે લખો યા મળો:

SHAIK HIMED & SONS, :: 390, Pine Street, Durban.
Telegraphic address: "KARAMAT." Telephone 2-0432

CITY SHIRT Co., No. 4, Kort Street, Johannesburg.

THE NEW INDIA ASSURANCE
——COMPANY, LIMITED.——

Life, Fire, Motor Car, Motor Lorry, Motor Bus, Plate Glass, Workmen's Compensation, Etc. Etc.

આ કંપની જીવન વીમા, આગ, મોટર કાર મોટર લોરી, મોટર બસ, પ્લેટ ગ્લાસ, કામદારોને લગતા વીમાઓ, વગેરે વિગેરે દરેક જાતના વીમાઓ ઉતારી આપે છે. વીજી કંપનીનો ઇન્સ્યોરન્સ આપવું એ દરેક વીજીની ફરજ છે.

Natal Office:
"INDIA HOUSE"
17, First Avenue,
DURBAN.
Telephone 2-5845 Cen.
P. O. Box 1610
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
Durban.

Policies Issued and Settlements Effected in this Country.
પોલીસી તેમજ દાવાની પતાવટ આ દેશમાં કરી આપવામાં આવે છે.

Transvaal Office:
ROOMS NO. 12 & 13.
BARKLY ARCADE,
Diagonal Street.
JOHANNESBURG.
Telephone 33-4478.
P. O. Box 3641.
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
JOHANNESBURG

JALBHOY RUSTOMJEE
Principal Representative For The Union Of South Africa.

Gandhi Heritage Portal

GANDHI & Co. (Pty) Ltd.

GENERAL MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS

Try us for:-

Benares Saries, with Blouses of same design prices from 75/- to £10 with double border.

Also Cotton, Crepe-de-chine & Rayon Saries from 2/6 to 40/-.

We also stock Indian Drugs, Condiments, Draperies, Outfitting, Hardware, etc. etc.

Telephone 23676.

Tel. Add. "Gandhico" Durban.

112 Victoria Street, DURBAN.

અમારે ત્યાં હમેશા મોટા પ્રમાણમાં નીચે જણાવેલ ચીજો સ્ટોકમાં રહે છે.

બેરડા બદામ, પીસ્તાં, ચારોળી, એલચી, જાયફળ, તજ, લવીંગ, સુરજમાપ કેસર, તેમજ હળદર, ધાણા, ૭૬ ચીજોને આખા તેમજ બાસ દેખરેખ નીચે પીસાવેલ મસાલો તથા તમામ જાતના ચોખા-રદાસલ, કોકમ દીલ્હી, બાજ, બાજ તુલસી, ચીજો તથા પંજાબી સાલમ, ઘોળી મુસલી, ગઠોડા કોપરાપાટી તથા સાતસો આઠસો જાતનું ગંધીયાણું તેમજ સોપારી-અદાસી સેવરમની, ફાકડા, સેકેલાં તથા ગુલાબનું પાણી, આમળા, મોગરા, ચંબેલી, મુંગેલ, કામીનીયા ચીજોને ખુશબોદાર તેલ ચીજો, ચીજો મોટા જથ્થામાં તેમજ છુટક મળશે.

Also:

P. O. Box 27, TONGAAT.

Telephone during Office hours No. 5.

,, after Office hours No. 008.

મેલેરીઆને મારી હઠાવનાર

ઝંડુ

મેલેરીઆ મિકશ્ચર

હાદીયા તાવની રામબાણ દવા એક વાર અજમાવી જુઓ.

શીતને માટે તાકત-તાજગીનો ભરપૂર ઝરણારૂપ

ઝંડુ દ્રાક્ષાસવ.

જિગર ખિલવે ચાવરવા માટે.

ઝંડુ ફાર્માસ્યુટીકલ વર્કસ લી.—પો. બો.નં. ૫૫૧૩, મુંબઈ નં. ૧૪.

સાઉથ આફ્રિકાના સોલ એજન્ટલા: એમ. એમ. જોશી એન્ડ સન્સ, ૩૪૫ ગ્રુમ સ્ટ્રીટ, પી. ઓ. બોકસ ૧૨૦૫, પ્રીટોરીઆ.
જોહાનીસબર્ગમાં મળવાનું ઠેકાણું: બળત ઓપસે, ૧૪ કોર્ટ સ્ટ્રીટ.

આયુર્વેદિક દવાઓનું મુખ્યત્વ ભારતીય મંદિરો.

MOHANLAL VALJEE,
(INDIAN PAWNBROKER.)
112, Victoria Street, Durban.
Low Rates of Interest on Jewellery.
High prices paid for Old Gold. A large stock of New Jewelleries at reasonable prices to suit your pockets.

P. P. BHAGAT,
Fruit Merchant.
દરેક જાતનું ફ્રુટ અને વેજીટેબલ સારૂ પેકીંગ કરી C. O. D. થી મોકલવામાં આવશે. લખોઃ—
P. O. Box 842. 139 Brook St. Durban.

Gandhi Heritage Portal

The World knows no better oil!

આ દિવા, હિટ અને જગતભરના લાખો મોટરીસ્ટો કબુલ કરે છે કે "મોબીલ-ઓઈલ" સીથી ચડી જાય છે. આ વધું એનું કારણ. "મોબીલઓઈલ" બનાવાય કલીઅરો-મોલ પ્રોસેસથી બનાવાય છે. તેલની અંદરના ચીકટ નાંખા કે કાપન પેદા કરનારાં બધાજ તત્વો તેમાં નથી. "મોબીલઓઈલ" જેઓને કરકસર કરનારૂ' અને સર્વોત્તમ તીજેલુ' સિદ્ધ થયેલું' નીવડેલું' છે તેવા મોટરીસ્ટોનું બજાર માનો અને આજેજ તેલ બદલી નાંખો અને તમારી કારમાં તે નંખાવો.

પેટ્રોલ "પેગેસસ" પંપમાંથી લો.

FOR PETROL
FILL UP AT THE
PEGASUS PUMP

Mobiloil

South Africa's Favourite Motor Oil

VACUUM OIL COMPANY OF SOUTH AFRICA - LIMITED

TELEPHONES: 2-8681, 2-8581
TELEGRAMS: "FOXBRINK" CAPE TOWN.

FOX & BRINK
MARKET AGENT

ALL SALES PERSONALLY CONDUCTED.

CORPORATION FRUIT MARKET,
CAPE TOWN.

WE STILL BUY
OLD GOLD, SILVER & SOVEREIGNS.
We Stock CYMA, ELGIN, WALTHAM, BUREN, and MADIX Watches.
Large stock of Indian and European jewellries always on hand
Importers of MOHINI FLUTE harmoniums
LAKHANI & CO.,
(Jewellers)
111 Grey Street, Durban. 'Phone 21256.

HEADACHES QUICKLY RELIEVED BY TAKING
TYSONO BRAND (PAIN-I-CURE) HEADACHE POWDERS
FROM YOUR CHEMIST at 9d., 1/6, 2/6 and 4/6; or POST FREE FROM
ERNEST TYSON, CHEMIST, TOLLGATE, DURBAN

Telephone 33-5382.
VALLABH RANCHHOD,
Wholesale & Retail Fruit and Vegetable Merchant.
Country Orders Promptly attended to.
14, DIAGONAL St. JOHANNESBURG.

ટેલીફોન 33-5382.
વલ્લભભાઈ રણછોડ
હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ બજારે જાં તાજું અને સસ્તુ મળશે.
બહારગામના ઓર્ડરોને તાકીદે ધ્યાન દેવામાં આવે છે.
૧૪, ડાયોગનલ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.

'Phone 24350. Tel. Add. "Nartjes."
A. M. PADAYACHEE
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter.
country orders executed at lowest Market prices.
special attention given to all up-country orders.
TRIAL ORDER SOLICITED.
91 LEOPOLD ST., AND 34 CROSS ST.,
P. O. BOX 195. DURBAN.

M. H. DESAI,
એમ. એચ. દેસાઇ,
હોલસેલ ફ્રૂટ વેપારી,
અમે દરેક જાતના ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ બુનીશનના ઓર્ડર પણ બારમાં C. O. D. થી સારૂ પેકીંગ કરી મોકલીએ છીએ.
P. O. Box 254. 31, Short St. Durban.

Gandhi Heritage Portal

Cable & Tel. Add. "ADVANCING." 'Phones: 21003. Res. 24448.

CHOONILALL BROS.

THE NOTED INDIAN "SARRI HOUSE" IN SOUTH AFRICA.

141, GREY STREET, DURBAN.

ARRIVING BY EVERY MAIL FROM INDIA AND JAPAN

BENARES SARRIES WITH BORDERS AND PLAIN CENTRES,
BUTIDAR BENARES SARRIES IN SEVERAL SHADES
Prices from 60/-, 85/-, 105/- & up to £20
THE LATEST FROM BENARES CITY.
EMBROIDERED SARRIES 25/-, 35/- & up.
PRINTED VARIOUS LINES of SARRIES from 12/6, 17/- & upwards
EMBROIDERED CREPE-DE-CHENE from 3/6 yd. 42 in. & 45 in. width.
LATEST DESIGN SARRIE CLOTH 44 in width,
from 1/6 yd. 1/9, 2/- & up.
GEORGETTE SARRIES LATEST ARRIVALS
prices from 25/-, 30/-, 45/- & up.
LATEST BLOUSES TO MATCH SARRIES
prices from 12/6, 17/6 & upwards.
ZARI WORK SILK SARRIES IN ALL SHADES
from 55/-, 95/-, 125/- & upwards.

Branches: 53, WICKS STREET AND 80, WICKS STREET, VERULAM.
GARAGE AND SERVICE STATION
7, MOSS STREET AND 55, WICKS STREET, VERULAM.
'Phone 39, Verulam.

Please note Our Johannesburg Agent: P. RATANJEE, 60, Bree Street, Newtown.

ચુનીલાલ બ્રધર્સ

દક્ષિણ આફ્રિકાનું જાણીતું સાડીઓનું ગૃહ

૧૪૧, ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

ઝાંબિયા
૫૩ અને ૬૦ વીકસ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

અમારી સાડીઓ મુંઝના એજન્ટ
જોહાનીસબર્ગ માટે
પી. રતનજી,
૬૦, બ્રી સ્ટ્રીટ, ન્યુટાઉન.

ગરાજ અને સર્વીસ સ્ટેશન
૭ મોસ સ્ટ્રીટ અને ૫૩ વીકસ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

દરેક સ્ટીમરમાં જાપાન તથા સિલોનથી આવે છે
બનારસની ફીનસરવાળી અને સાદી, તેમજ ભાતભાતની બુટીદાર
સાડીઓ શી. ૬૦, શી. ૮૫, શી. ૧૦૫ થી લઈને પા. ૨૦ સુધીની
બનારસથી હમણાજ આવેલી છે.

કસબ કામની સાડીઓ શી. ૨૫ અને શી. ૩૫ થી ઉપર.
ભાતભાતની ભાતવાળી સાડીઓ
શી. ૧૨–૬ અને શી. ૧૭–૬ થી ઉપર.
ફસબનું ક્રેપ–ડી–શીનનું કાપડ, ૩–૬ નું પોણ ૪૨ ઈંચ અને ૪૫ ઈંચ પહોળ.
સાડીનું જોરદાર ડીઝાઇનનું કાપડ, ૪૪ ઈંચ પહોળ પારની, શી. ૧–૬,
શી. ૧–૮, શી. ૨–૦ અને તેથી ઉપર
હમણાજ આવેલી જ્યોરજેટ સાડીઓ શી. ૨૫, શી. ૩૦,
શી. ૪૫ અને તેથી ઉપર.

સાડીને મેચ થનારાં બ્લાઉઝ શી. ૧૨–૬, શી. ૧૭–૬ અને
તેથી ઉપર.
દરેક રંગની જરદી કામની જેકણી સાડીઓ શી. ૪૫, શી. ૫૫,
શી. ૬૫ અને તેથી ઉપર.
ઝારગોનાઇન, તપસાં મારોકેન, રેકોર્ડ અને બીજાં વાજાંઓ
ઓછામાં ઓછા આપે.
દરેક જાતનું ગ્રામોફોન, ગ્રામરી પટાઓ હોસરોલ આપે
ગીઝરસ્ટ રેકર્ડો અને રેકર્ડો માટ્સ
ભાવ: પા. ૧૫, પા. ૨૫, પા. ૩૫, પા. ૪૫ અને તેથી ઉપર.
ક્રીસ્ટમસના પ્રેઝન્ટને લાયક આરસના તાજ મહાલો
ભાવ: શી. ૧૨–૬, શી. ૧૭–૬, શી. ૨૭–૬, શી. ૪૫. 1348

Gandhi Heritage Portal

OTHER SPECIALITIES

POPULAR POP
"The King of Ginger Beers."

CLUB SEAL SODA
"Improves your Spirits."

"GIANTS"
The Quart Bottle for 4d.
In all Popular flavours.

'Phone 2-4345

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

DALYS LIMITED.

72, CANADA ROAD, DURBAN.

'Phone **21078.** Tel. & Cables: "Crescent." P. O. Box **582.**

Crescent Trading Co. (Pty). Ltd.

WHOLESALE MERCHANTS AND DIRECT IMPORTERS OF HARDWARE,

Indian And European Groceries.
Indian Drugs And Condiments.
Our Stocks Are The Best Quality
And are Always Fresh
Our prices are keen.
We specialise in all kinds of Bombay, Calcutta, and Madras Products.
It will pay you to give us a trial.
Before placing your orders elsewhere benefit by our thirty years' business experience.
Our aim will always be service, quality and satisfaction.

અમારે ત્યાં નીચે મુજબનો માલ જથ્થાબંધ મળી શકશે

એલચી, બસબસ, બદામ, બારેલી, પીસ્તા, સિંગોદા, ગુલાબનું બાબી, ગુલાબનું શરબત, ફાલુદાનું માલ, બાદેક, કરામ, ખોલબા, બીસેરી, બજુર, રવેા-લાપસી (બદબું) શેવ, કેાપરાની વાદી, પીસેલું કેાપરૂં, સુરમ બાપનું કેસર, બાર બમર, પંજાબી બાલમ, સફેદ મુસલી, બદોદા બલજીરી, સુંઠ, સેકેલી સેાપારી, કાચબા સેા., સેવરાની સેા., બદાસી સેા., ગુલકંદ, કાથેા, બરૂચી બાવાનેા તબાકુ, બામળાનું તેલ, ગુલાબનું તેલ, ચમેલીનું તેલ, સેાગરાનું તેલ, કાબીનિયા કેર સેાપલ, એસકુબીનીયમ તપેલા, કપ અને સેાસર, સેાબા-બીબડી કુલદાળ, બા-બગલસી, બાંબલ, દીવડી, સુબવેલ, કેાલમ દાળા-ચબ્બા, મગ, બડદ, તુવેર, ચાલ, પટાબ્બા બજુર પાબ્બા છત્ર, મેથી, લવંગ, તજ, મરી (સબરૂં) બરબ બલાસેા પીજેસેા. વિગેરે.

કાંઇ પણ વસ્તુ ખરીદી કરતાં પહેલાં, અમારે ત્યાં ભાવ કાંઇ બાત્રી કરશેા.

122 VICTORIA STREET, :: :: DURBAN.

Gandhi Heritage Portal

INDIAN OPINION
Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 1.—Vol. XXXVII. Friday, January 6th, 1939. Registered at the G.P.O. as a Newspaper, Price Fourpence.

NOTES AND NEWS

Governor-General's Message Of New Year

IN the course of a message of New Year greetings broadcast by him, the Governor-General, Sir Patrick Duncan, said: "For us in South Africa and for the world outside the greatest need to-day is peace—not merely the avoidance of open strife, but a renewal between nations and races of relations of active goodwill.....Our South African history has taught us all one lesson—that we cannot build up a nation on a basis of the domination of one section over another, but only in a spirit of mutual understanding, helpfulness and respect. The day of the New Year is a season of new resolutions. Let us, for this New Year, make a solemn resolution to discard fears and suspicions, to overcome differences, and to work for the upbuilding of our people. Let us greet 1939 in the determination that, as far as in us lies, it shall be a happy New Year."

S.A. Seeks Trade Commissioner For India

Calcutta is the latest overseas centre to have a South African Trade Commissioner's office to stimulate business with India. The Union Department of Commerce and Industries seeks a suitable holder for the post, states the *Sunday Times*. Working under the control of the Union Trade Commissioner for the Far East, Mr. A. T. Brennan, who has his headquarters at Batavia, in Java, the South African office in India is sure to be a busy one. He will start on a more or less experimental basis with a two-year contract, to be renewed thereafter. His salary will start at £500 yearly, rising to £600, but there will be £150 "representation allowance," climatic allowances and other privileges. First-hand experience of India is essential for the job, and applicants may not be over 35. They must be British subjects and bilingual. Latest figures show that the Union sells only about £180,000 of goods to India yearly, but imports £1,657,000 worth. Hopes are entertained that the exports of coal, base metals, fruit and several other lines may yet be greatly increased.

The Unity That The Nationalists Want

At a political meeting held at Kriel, in the Bethal district, Transvaal, on the farm of Mr. G. H. Smit, who was the Nationalist candidate there in the general election, it was announced that Mr. J. G. W. van Niekerk, Nationalist M.P.C., for Bethal, would be the party's candidate in the Parliamentary by-election for Bethal to take place in February. The meeting was addressed by Mr. J. G. Strydom, M.P., leader of the Transvaal Nationalists. Mr. Strydom quoted from a report of July 27 last, in which it was stated, that several Indians were among the guests at the Governor-General's garden party. "The highest man in the country," he said, should not set such an example. Such associations should be rooted out." They wanted unity in South Africa, but not an artificial unity. It was not sufficient for the leaders to come together. They had to come together on a "sound basis"—a basis of "away with the King, away with the Union Jack and away with "God save the King."

Indians In New Zealand

Australia's sympathy with Indian aspirations was expressed to the Indian Delegation which visited that country, but the demand for the fixation of a quota of Indian immigration to Australia met with no very cordial response, according to Mr. Ghias-ud-Din, member of the Indian Central Legislative Assembly, who, accompanied by Mrs. Ghias-ud-Din, visited Australia as a member of the Indian Delegation and has just returned after two months' stay there and in New Zealand. The delegation, he said, placed before the Commonwealth Relations Conference a memorandum asking for a quota of Indian immigration into the British dominions, full rights of trading and full facilities for education and travel, and also those other rights which people from the self-governing dominions enjoyed in India. Only the younger groups of politicians in New Zealand gave a ready response to the demands and promised to use their influence to secure them. The South African delegates' attitude bordered on hostility. Mr. Ghias-ud-Din was greatly impressed by the way Indians in New Zealand and Australia had built up a reputation for honesty and straightforwardness and were living on excellent terms with their neighbours. He was convinced that the Indian demands were accepted by New Zealand and Australia, Indians would have ample scope to do business even within certain restrictions. New Zealand's treatment of the Maoris, the original inhabitants, was another gratifying feature. New Zealand was, in fact, the one place where the colour bar did not exist.

Mr. H. Kallenbach Goes To Gandhiji

Mr. H. Kallenbach's name is a household word among the Indian community of South Africa. He had dedicated his whole life to Mahatma Gandhi when the latter was in South Africa. Even to-day though they are far apart they are deeply attached to one another. Year before last during his European tour Mr. Kallenbach was only able to spend a few weeks with Mahatma Gandhi on his return to South Africa and had hoped to go back to India to spend a longer period with him. He was, however, delayed owing to his architectural responsibilities in the firm of Messrs Kallenbach, Kennedy and Ferner, and was only able to sail last Sunday by the *Tairea* for India where he expects to stay for at at least four months with Mahatma Gandhi. We wish Mr. Kallenbach God-speed.

Mr. Andrews' Advice To University Students

Mr. C. F. Andrews in his address at the Conference of students at Nagpur recently said that students of the university should make up their minds to become fearless thinkers. If the old slave mentality, as Mahatma Gandhi called it, was to be abolished they must each determine to think for themselves in political matters, social reforms and religious reform. They should have the courage of their convictions for these days when the dictators of Europe and Japan were setting a ban on freedom of thought, here in India the most vital need

Gandhi Heritage Portal

was fearless thinking. This was the greatest of all gifts which he had received from his own University of Cambridge—this and the gift of intellectual friendships, which themselves quickened and inspired freedom of thought. Along with this in the modern scientific atmosphere of Cambridge he had learnt to think out what he held to be true, to think exactly and not to be swayed to and fro by mass opinions around him.

The greatest of all things, he emphasised, was not to be on the popular side but on the side of truth. This often meant standing alone and being misunderstood, but nothing in the world "is higher than truth." "Great is truth and it shall prevail."

Indian National Congress

It is learned that the Indian National Congress will sit at Tripuri on March 12, 13, 14 and 15, and that Mahatma Gandhi will postpone his visit to the Frontier in order to be able to be present at the Congress.

Indian Opinion

Friday, January 6th, 1939

Trade Relations With India And Treatment Of Indians In South Africa

IT is very strange that while on the one hand Mr. Bajpai gives a reply to a question in the Indian Central Legislative Assembly that the Union Government does not issue permits to Indians desiring to come to the Union on temporary visits for trade purposes, on the other, the Union Government is seeking to establish a South African Trade Commissioner's office in India. How South Africa can expect to establish trade relations with India with her hostile attitude towards Indians domiciled in this country is beyond our comprehension. Of course it would be well for South Africa to realise that a friendly India with her teeming millions will be worth inestimably more to her than the largest military, naval and air power she may dream of building up, and a hostile India will prove to be as much dangerous when India is an independent power.

It is woefully amusing that the New Year should begin, in so far as Indians in South Africa are concerned, with an experience of a mixed gesture of friendliness and hostility. Friendliness in so far as South Africa seeks to establish trade relations with India. As for hostility instances are not wanting. Dr. Malan's Nationalists and the Transvaal members of the United Party have not even a little sympathy to spare for Indians. They want to live up to the principle laid down by President Kruger that whites were the chosen of God and Indians were inferior beings created to serve the whites. A century's enlightenment has apparently had no effect upon them. They are still living a century behind and wish to see non-Europeans, including Indians, consigned to ghettos. This is what their segregation policy, for which they are asking the Government to introduce legislation without delay, amounts to. Then we find the Transvaal Indians in a plight. The political correspondent of the *Sunday Times* has given us an idea of how the minds of our legislators are working. The Feetham Commission's recommendations which grant a restricted right to acquire ownership of land in segregated areas, might grudgingly be passed by Parliament, but even that is yet very doubtful. We are, however, not so very optimistic even if they are passed about the lot of Indians in that Province improving. Nor is there anything in it for a self-respecting person to rejoice over.

There is also such a big noise over the number of trading licences held by Indians in the Transvaal. Out of a population of 20,000 Indians in that Province if there are 6,881 licences held by them it is surely not a matter for one to lose one's breath; and if 18 per cent of the total number of general dealers' licences in Johannesburg are in the hands of Indians, as it is stated in the report, the reason for it is simply that Indians have no other but that source left to them for earning their livelihood. But the fact is that the position of the Indian in South Africa is like that of the wolf and the lamb. The White wolf wants to devour the Indian lamb under any pretext.

The New Year's message of H.E. the Governor-General makes very good reading. "For us in South Africa and for the world outside the greatest need to-day is peace—not merely the avoidance of open strife, but a renewal between nations and races of relations of active goodwill...We cannot build up a nation on a basis of the domination of one section over another, but only in a spirit of mutual understanding, helpfulness and respect," says His Excellency. How fine. But of course our skin precludes us from sharing the goodness of these sentiments however much we may appreciate them. How then is the talk of trade relations with India compatible with the shabbiness of the treatment of her nationals in South Africa?

Fountain of Wisdom

It is not more aircraft, more guns, more ships that we need, it is more of the gospel of the Kingdom of God ultimately and behind all. That is the first, the greatest and deepest need.—Dr. Lang.

Gandhi Heritage Portal

PANDIT NEHRU ON INDIA'S NEW STATUS

ON his return to India from his recent European tour Pandit Jawaharlal Nehru speaking at a Press conference in Bombay said "one fact which is worthy of attention is the new status that India seems to have acquired in international affairs. In international conferences and elsewhere, India has begun to function practically on a level with independent nations and Indian nationalist opinion is valued greatly to day. I do not, of course, refer to the League of Nations when I say this. There is a general feeling abroad that India is on the threshold of independence and therefore, the goodwill and friendship of India is considered worthwhile by all nations."

Asked about his activities in England with regard to the Indian problem, Pandit Nehru said: "I met many distinguished politicians in England and discussed with them the Indian situation. I had conversations with them on conditions in India and on federation. We tried to understand each other's point of view. So far as the Indian problem is concerned there is nothing very new that I can say at the present moment. Even five months' absence makes me a little diffident to say anything without first getting into touch with the latest developments in this country and, therefore, it would be improper for me to give out anything now.

Developments In Europe

"Naturally at present I am full of developments in Europe which will ultimately affect India. I had occasion to watch these developments at very close quarters in Czechoslovakia, Geneva, Paris and London and to meet many prominent people. The present policy of the British Government has been so astounding to me as to upset all my former conceptions. The Government is definitely in favour of encouraging the Fascist and Nazi policy in Europe. There is no doubt that democracy in Europe to-day is in a sense on its last legs. Unless something happens—it will collapse. Curiously enough, the forces behind it have been and are still tremendous if only they will function. These forces include a great deal of public feeling in Germany and Italy. It is very remarkable that a state of feeling arose in Germany and Italy when war seemed almost certain in the last week of September, though neither the Germans nor the Italians wanted war and, therefore, they opposed the policy of their Governments. But of course, this fact cannot come out in the Press anywhere.

"Much has been made of Mr. Chamberlain having avoided war, but this has in a sense obscured the real issue inasmuch as nobody wished to have war and everybody wanted to avoid it." In Pandit Nehru's opinion, the British Government were more afraid of estranging Germany and Italy which would also mean Britain's co-operation with Russia, which the present Government wanted to avoid at all costs. In Europe to-day there was a greater fear of war and this was a sad commentary on the peace the Munich Pact had brought. It was generally considered that France has become a second class power and Britain was rapidly deteriorating. In England itself behind the feeling of relief there hung a very strong current of dissatisfaction at Mr. Chamberlain's policy.

Spain

Spain to-day was the most vital factor in Europe. The British Government had given a freehand to Fascist powers both in Spain and Central Europe. "I must say that my visit to Spain has produced a very powerful impression in me and I cannot conceive that the Spanish people fighting for the Republican cause can be subdued. All the same, it is indeed difficult to prophesy the ultimate outcome because of the tremendous help which General Franco is receiving from Italy and Germany. Had it not been for this the insurgents would have been swept off in a few weeks."

The New Republican Army was a remarkable one, and two of its greatest Generals came from the working class, being a tailor and a mason, respectively. The food problem was the most vital one for Republican Spain and, therefore, he appealed for help.

"I do not appeal for money, but for food-grain, rice and all other food material that can be sent. Jute and cotton are also welcome in Spain. I was asked by the officers and the rank and file of the army to convey their greetings to the people of India. These people had a strong sense of fighting not only for the national freedom but also for democracy and freedom everywhere, I earnestly trust that the great mercantile associations in Bombay who deal in food products will give abundantly food stuffs to be sent to Spain."

Indian States' Problem

Replying to a question as to whether it was a fact that Pandit Nehru would utilize his future time exclusively for the cause of the Indian States' subjects, Pandit Nehru said, "I have always been interested in the Indian States' problem, but it would be incorrect to say that I will devote myself to the exclusion of all other things to the States' problem."

Explaining his attitude with regard to the Indian States, Pandit Nehru said, "The Indian State system is in my opinion completely out of date and harmful and prevents progress. That system must go. Now how it goes it is difficult for me to say. Obviously the people of the States should be brought on a par with regard to the present institutions in India. Hundreds of States in India cannot, from an economic or political point of view continue as political units although larger States might continue as such with internal freedom. The present policy, as I understand it, of both the Indian National Congress and the Indian State Peoples' organisations is to demand responsible Government in the States. That is what I stressed at the London meeting."

Talks In England

Further explaining his talks in England with prominent politicians on Indian affairs, Pandit Nehru said it was only an attempt to tell each other of what one thought about the situation. In other words it was merely an attempt to understand each other. "So far as I was concerned, I expressed my views—the Congress position. So far as they were concerned they could not be quite frank as no Government could talk except in vague terms.

"My personal impression of this Government is that it has succeeded itself quite remarkably in tying itself up with more and more knots. It is so obsessed with certain notions that its policy hinges on those notions. Thus during the crisis it would not approach Russia simply because it is so antagonistic to Russia. Two things are obvious namely, the realisation of the strength of the Indian people and the Indian national movement which has a sobering influence on reaction and the ever remaining possibility of a crisis of war and the reaction of India to it. For at present subconsciously a very great change is coming over the British outlook. Events have made them suddenly realise that they are fading out of the picture of imperialism. That is bringing about strange mental reactions. It will be resisted no doubt but there is a feeling of submission to the unalterable fate."

Gandhi Heritage Portal

MAHATMA GANDHI ON JEWS AND PALESTINE

THE following is the full text of an article Mahatma Gandhi has written in *Harijan* on the above question:—

"Several letters have been received by me asking me to declare my views about the Arab Jew question in Palestine and the persecution of the Jews in Germany. It is not without hesitation that I venture to offer my views on this very difficult question. My sympathies are all with the Jews. I have known them intimately in South Africa. Some of them became life-long companions. Through these friends I came to learn much of their age long persecution. They have been the untouchables of Christianity. The parallel between their treatment by Christians and the treatment of untouchables by Hindus is very close. Religious sanction has been invoked in both cases for the justification of the inhuman treatment meted out to them. Apart from the friendships, therefore, there is the more common, universal reason for my sympathy for the Jews.

Requirements Of Justice

"But my sympathy does not blind me to the requirements of justice. The cry for a National Home for the Jews does not make much appeal to me. The sanction for it is sought in the Bible and the tenacity with which the Jews have hankered after return to Palestine. Why should they not, like other peoples of the earth, make that country their home where they are born and where they earn their livelihood?

"Palestine belongs to the Arabs in the same sense that England belongs to the English or France to the French. It is wrong and inhuman to impose the Jews on the Arabs. What is going on in Palestine to day cannot be justified by any moral code of conduct. The mandates have no sanction but that of the last war, and surely, it would be a crime against humanity to reduce the proud Arabs so that Palestine can be restored to the Jews partly or wholly as their National Home.

"The nobler course would be to insist on a just treatment of the Jews wherever they are born and bred. The Jews born in France are French in precisely the same sense that the Christians born in France are French. If the Jews have no home but Palestine, will they relish the idea of being forced to leave the other parts of the world in which they are settled? Or do they want a double home, so that they can remain where they like at will? This cry for the National Home affords a colourable justification for the German expulsion of the Jews.

Hitler Gone Mad

"But the German persecution of the Jews seems to have no parallel in history. The tyrants of old never went so mad as Hitler seems to have gone. And he is doing it with religious zeal. For he is propounding a new religion of exclusive and militant nationalism in the name of which any inhumanity becomes an act of humanity to be rewarded here and hereafter. The crime of an obviously mad but intrepid youth is visited upon his whole race with unbelievable ferocity. If there ever could be a justifiable war in the name of and for humanity, a war against Germany, to prevent the wanton persecution of a whole race, would be completely justified. But I do not believe in any war. A discussion of the *pros* and *cons* of such a war is, therefore, outside my horizon or province.

"But if there can be no war against Germany, even for such a crime as is being committed against the Jews, there can be no alliance with Germany. How can there be alliance between a nation which claims to stand for justice and democracy and one which is the declared enemy of both? Or is England drifting towards armed dictatorship and all it means?

"Germany is showing to the world how efficiently violence can be worked, when it is not hampered by any hypocrisy or weakness masquerading as humanitarianism. It is also showing how hideous, terrible and terrifying it looks in its nakedness.

Satyagraha

"Can the Jews resist this organized and shameless persecution? Is there a way to preserve their self-respect, and not to feel helpless, neglected and forlorn? I submit there is. No person who has faith in a living God need feel helpless or forlorn. The Jehovah of the Jews is a God more personal than the God of the Christians, the Mussalmans or the Hindus, though as a matter of fact in essence He is common to all and one, without a second and beyond description. But as the Jews attribute personality to God and believe that He rules every action of their's they ought not to feel helpless. If I were a Jew and were born in Germany and earned my livelihood there, I would claim Germany as my home even as the tallest gentile German may, and challenge him to shoot me or cast me in the dungeon. I would refuse to be expelled or to submit to discriminating treatment. And for doing this I should not wait for my fellow Jews to join me in civil resistance but would have confidence that in the end the rest are bound to follow my example.

Inner Strength And Joy

"If one Jew or all the Jews were to accept the prescription here offered, he or they cannot be worse off than now. And suffering voluntarily undergone will bring them an inner strength and joy which no number of resolutions of sympathy passed in the world outside Germany can. Indeed even if Britain, France and America were to declare hostilities against Germany, they can bring no inner joy, no inner strength. The calculated violence of Herr Hitler may even result in the general massacre of the Jews by the way of his first answer to the declaration of such hostilities. But if the Jewish mind could be prepared for voluntary suffering, even the massacre, I have imagined could be turned into a day of thanksgiving and joy, Jehovah had wrought deliverance of the race even at the hands of the tyrant. For the God fearing, death has no terror. It is a joyful sleep to be followed a waking that would be all the more refreshing for the long sleep.

"It is hardly necessary for me to point out that it is easier for the Jews than for the Czechs to follow my prescript. And they have in the Indian Satyagraha campaign in South Africa an exact parallel. There the Indians occupied precisely the same place that the Jews occupy in Germany. The persecution had also a religious tinge. President Kruger used to say that the white Christians were the chosen of God, and Indians were inferior beings created to serve the whites.

South African Satyagraha

"A fundamental clause in the Transvaal Constitution was that there should be no equality between the whites and and coloured races, including Asiatics. There, too, the Indians were consigned to ghettos, described as locations. The other disabilities were almost of the same type as those of the Jews in Germany. The Indians, a mere handful, resorted to Satyagraha without any backing from the world outside or the Indian Government. Indeed, the British officials tried to dissuade the Satyagrahis from their contemplated step. World opinion and the Indian Government came to their aid after eight years of fighting. And that too, was by way of diplomatic pressure, not of a threat of war. But the Jews of Germany can offer Satyagraha under definitely better auspices than the Indians of South Africa. The Jews are a compact, homogeneous community

Gandhi Heritage Portal

to Germany. They are far more gifted than the Indians of South Africa. And they have organized world opinion behind them. I am convinced that if someone with courage and vision can arise among them to lead them in non-violent action the winter of their despair can in the twinkling of an eye be turned into the summer of hope. And what has to-day become a degrading man-hunt can be turned into a calm and determined stand offered by unarmed men and women possessing the strength of suffering given to them by Jehovah. It will be then a truly religious resistence offered against the godless fury of dehumanized man. The German Jews will score a lasting victory over the German gentiles in the sense that they at will have converted the latter to an appreciation of human dignity. They have rendered service to their fellow-Germans and proved their title to be real Germans as against those who are to-day dragging, however, unknowingly the German name into the mire.

Jews In Palestine

"And now a word to the Jews in Palestine. I have no doubt that they are going about it the wrong way. The Palestine of the Biblical conception is not a geographical tract. It is in their hearts. But if they must look to the Palestine geography as their National Home, it is wrong to enter it under the shadow of the British gun. A religious act cannot be performed with the aid of the bayonet or the bomb. They can settle in Palestine only by the good-will of the Arabs. They should seek to convert the Arab heart. The same God rules the Arab heart who rules the Jewish heart. They can offer Satyagraha in front of the Arabs and offer themselves to be shot or thrown into the Red Sea without raising a little finger against them. They will find the world opinion in their favour in their religious aspiration. There are hundreds of ways of reasoning with the Arabs, if they will only discard the help of the British bayonet. As it is, they are co-sharers with the British in despoiling a people who have done no wrong to them. I am not defending the the Arab excesses. I wish they had chosen the way of non-violence in resisting what they rightly regarded as an unwarrantable encroachment upon their country. But according to the accepted canons of right and wrong nothing can be said against the Arab resistance in the face of overwhelming odds.

Non-Violence

"Let the Jews who claim to be the chosen race prove their title by choosing the way of non-violence for vindicating their position on earth. Every country is their home, including Palestine, not by aggression but by loving service. A Jewish friend has sent me a book called "The Jewish Contribution to Civilization" by Cecil Roth.' It gives a record of what the Jews have done to enrich the world's literature, art, music, drama science, medicine, agriculture, etc. Given the will, the Jew can refuse to be treated as the outcaste of the West, to be despised or patronized. He can command the attention and respect of the world by being man, the chosen creation of God, instead of being man who is fast sinking to the brute and forsaken by God. They can add to their many contributions the surpassing contribution of non-violent action."

INDIAN QUESTION MAY BECOME MAJOR ISSUE

MR. T. C. ROBERTSON, the *Sunday Times* political correspondent writes: "The Indian question in the Transvaal is likely to become a major political issue during the next session of Parliament as the Malanite anti-Asiatic campaign gains in intensity; but in spite of this I understand that the recommendations of the Feetham Commission will be adopted and that security of tenure will thus be given to a large number of Indians on proclaimed mining ground on the Rand. I learn on good authority that both the Prime Minister, General J. B. M. Hertzog, and the Minister of the Interior, Mr. P. Stuttaford, are determined to see these reforms through in spite of the opposition of the reactionaries in the United Party.

The opposition to the adoption of the proposals is being led by Mr. J. Schoeman, the member for Potchefstroom, whose constituency is very much affected by the Feetham report. During the last session of Parliament he suddenly opposed the Minister of the Interior, Mr. Stuttaford, with the result that the measure was in danger of defeat and was hurriedly withdrawn.

Segregation Plank

Mr. Schoeman has the support of a large number of Transvaal members of Parliament. These men are not affected by the recommendations of the Feetham report, but they fear that its adoption will strengthen the Malanite campaign against the Indians and the agitation for segregation.

I do not think that the youthful member for Potchefstroom will be able to cause any serious trouble in the United Party over this question, unless he can get the support of Mr. Oswald Pirow or General Kemp.

The attitude these two Ministers will adopt is still a mystery, although Mr. Schoeman is bound to seek their support.

But the Malanites are making use of every opportunity to exploit the division of opinion there is on this matter in the United Party.

Trading Licences

Their Press in the Transvaal has started a campaign against the granting of further trading licences to Indians. They maintain that the number of Asiatic licences in the Transvaal has already reached the total of 6,884. In Natal it is 8,645 and only 2,791 in the Cape Province.

They make big play of the fact that 38 per cent of the total number of general dealers' licences in Johannesburg are in the hands of Indians.

The irony of this campaign is that the Feetham Commission was appointed by Dr. Malan when he was Minister of the Interior. This fact will be the trump card of the United Party Government when they put through the Feetham Commission recommendations, for by so doing they will only be carrying out a policy initiated by Dr. Malan himself.

Before that step can be taken, however, there will be many heated debates in the United Party caucus, for Mr. Schoeman is a determined and able young man who will have considerable support in the fight he is putting up.

Fountain Of Wisdom

A World of competing nation-states, each of which is a law unto itself, produces a civilization incapable of survival. For the law between these states is the law of the jungle. It is instinct, at every point, with hate and fear and insecurity.—HAROLD J. LASKI.

Things In General

ater-Racial Marriages, 1927—1938

(Compiled from the Report on Vital Statistics of the Union, 1938)

The letters in the table refer to the following types of marriage:

Male	Female		Female	Male
A¹—European to Native			A²—European to Native	
B¹—European to Asiatic			B²—European to Asiatic	
C¹—European to Coloured			C²—European to Coloured	
D¹—Native to Asiatic			D²—Native to Asiatic	
E¹—Native to Coloured			E²—Native to Coloured	
F¹—Asiatic to Coloured			F²—Asiatic to Coloured	

Year	A¹	A²	B¹	B²	C¹	C²	D¹	D²	E¹	E²	F¹	F²
1927	61	1	—	1	90	18	1	1	180	103	58	3
1928	55	2	—	5	76	10		6	202		68	5
1929	75	1	-	1	84	16	1	3	211	91	58	2
1930	47	1	—	3	60	15	—	1	198	88	7	1
1931	7	1	1	3	59	14	—	3	179	111	47	5
1932	6	--	--	6	63	7	—	1	193	114	43	—
1933	9	—	—	7	57	10	-	4	166	103	17	2
1934	7	—	-	1	17	13	--	7	201	-	18	8
1935	7	--	-	1	66	15	—	1	211	-	54	4
1936	6	—	1	2	44	16	—	5	233	184	7	9

Note.— The "mixed" marriages at present under investigation by the Mixed Marriage Commission include the A, B and C columns; the Mixed Marriage Bill of 1936, however, which was abandoned (and as a result of which the present Commission was appointed), included within its scope only the A and B columns.

—*Race Relations News.*

[Note.— The above figures hardly justify any heart-burning [illegible] who are agitating so much to prevent mixed marriages as between Europeans and Asiatics, Europeans and Natives and Europeans and Coloureds! On the other hand they should serve as an eye opener to Asiatics among whom marriages by Asiatic males to coloured females as well as Asiatics females to coloured males seems to be on the increase, which is not very creditable to the Indian community, who should be as zealous in maintaining their race purity as anybody else. —Ed. I.O.]

Unemployment Bureau For Indians

The joint secretaries of the Colonial Born and Settlers' Indian Association (Maritzburg Branch), approached the Department of Labour requesting that an unemployment bureau for Indians should be established in Maritzburg. The divisional inspector replied that if statistics revealing the number of unemployed Indians in the city were supplied, the Department would consider the matter.

Murdered In Capetown

Osman Dalla, a 65-years-old Indian storekeeper at the corner of Second Avenue and Seventh Street, Kensington, Capetown, was found choked by a piece of cloth and killed in the room behind his shop, last Monday morning. A box, believed to have contained a large sum in notes and silver was found rifled, and robbery is thought to have been the motive.

Office Of The Agent-General For India

The office of the Agent-General for India has closed in Durban on Saturday, December 31, and will re-open at Capetown on January 19. All communications intended for the Agency may be addressed to the Lubbe's Lanham Hotel, Kerk Street, Johannesburg until January 16, and thereafter until further notice, to P.O. Box 1245, Capetown.

Natal Indian Boy Scouts In Capetown

A troop of 130 Indian Boy Scouts who left Durban recently on a tour of the Union reached Capetown by train on December 31. The boys were welcomed on the station by the Mayor, Mr. W. O. Foster; Mr. S. Fort, District Scout Commissioner, welcomed the visitors on behalf of the local Boy Scouts. Leading members of the Malay and Indian communities were also present. Led by the band of the 1st Cape Corps, the boys, accompanied by troops of local non-European Scouts, marched from the station through the principal streets of the city to the Black Joseph School, Frere Street, which will serve as their headquarters during their stay in Capetown. A comprehensive programme of entertainments has been arranged for the visitors by a committee under the chairmanship of Mr. M. de Vries.

Bulawayo Indian School

At the annual meeting of the Bulawayo Indian School Advisory Committee Mr. V. B. Nagrani, hon. secretary, presented his report for the year. This, he said, was the only school of national organisation in Southern Rhodesia, of which every Indian should be proud. A new class-room had been added as a wing at a cost of £450. They were proud to have a pupil from the school as a teacher. Describing the new legislation, the secretary said he was very pleased to notice that the Government has now realised that the burden of education of all communities rested upon them and the Government must be complemented on making education compulsory. He stated that the relations between the committee and the Government were on good solid basis. The school was improving in every way and the Inspector's report had been satisfactory. The secretary appealed to the parents to take more interest, as this was the only institution they had to look for the foundation of their children's education. Regarding the financial side Mr. Nagrani said £60 was outstanding for the new classroom and he appealed to parents to assist this.

Weddings

A double wedding of considerable interest to Durban's Indian community took place at the Saville Street Muhammedan Mosque on Sunday. The contracting parties were Mr. Yusuf Ismail, only son of Mr. and Mrs. Mahomed Dawood Mall, of Mayors Attad Dawood & Co., and Miss Hawa Bibee Parak, third daughter of Mr. and Mrs. Ismail Parak; and Miss Aminah Bibee Mall, third daughter of Mr. and Mrs. M. D. Mall to Mr. Goolam Hussen Deokrat. Hundreds of guests were present at the "Nikah" ceremony, the service being conducted by the Imam of the Mosque. Speeches were made by prominent members of the Muslim community. On Monday a dinner was held at the Madressa Anjuman Islam's Hall.

War On Cockroaches

The Durban Municipal Health Department has temporarily transferred gangs of Indians from the malaria side to the cockroach killing campaign. If there are cockroaches in any part of your home where you cannot get at them, the Health Department will deal with them for you. If they are in some place where you cannot get at them, the Department will advise you how to tackle them.

Germans Asked Not To Smoke

Urging German youths not to smoke, the leader of the Hitler Youth movement, Baldur von Schirach, in the New Year message says sporting achievements and smoking are incompatible. "No formal prohibition of alcohol and nicotine will be issued for Hitler Youth," he says. "I believe this would be superfluous, for

penalty as you all must show the Fuhrer in the New Year by your own resolve that you will follow the example set by him in your private life. Leaders of Hitler Youth will show the road you must follow. Boys and girls of the Hitler Youth, it is your duty to remain healthy. Let this be your watchword for 1939." The movement comprises boys from 14 to 18 and girls from 14 to 21.

Mr. K. Natarajan On Journalism

An extraordinary meeting of the South Arcot District Journalists' Association was held at Chidambaram, the Rt. Hon. V. S. Srinivasa Sastri, presiding. Mr. K. Natarajan, B.A., editor of the *Indian Social Reformer*, Bombay, addressed the journalists. Mr. Natarajan said that the journalists' work was almost done in silence and solitude. He said that the profession was not a remunerative or a paying one, and it involved a good deal of hard work. The journalists must keep a fresh and open mind for things as they develop. He should not prejudge. The journalist must have a capacity to compress within the smallest space the largest amount of matter, unlike the speaker on the platform. He said that the word journalist was very vague and, personally, he would like to lay down qualifications for one to become a journalist. Journalism involved a great deal of drudgery and very little encouragement. It was considered some years back as even a disreputable profession. Continuing, he said: "Believe me that journalism is the highest of professions. Journalists should be watchful about what takes place all over the world. Newspapers and the journalists are the links that connect the whole world. He must be well read and acquainted with the science of politics, history, economics, etc. Journalists should also cultivate the habit of impersonality.

Oldest Newspaper In The World

Peiping Bao, the oldest newspaper in the world, which has been appearing for 1,000 years, has just been suppressed. This newspaper was founded in 400 A.D. by Sou-Chouang, and was printed up to the time of its disappearance with wooden type. In the course of centuries 1,500 editors of the *Peiping Bao* have been beheaded. After their occupation of Peking, the Japanese banned this paper. Then they allowed it to appear again, but as the *Peiping Bao* remained faithful to its ancient tradition they have now suppressed it once and for all.

Gold Found In Gujarat

Gold has been discovered in paying quantities over a wide area in Gujarat by a Bombay Indian businessman, who has been prospecting for the past four years, states a message from London. He analysed over 4,000 samples of sand and spent £7,500. A mining lease has been taken out and the prospector will shortly form a company to exploit the discovery. It is believed that the Bombay Government is interested in the company, which will install £250,000 worth of plant within three years.

The Sporting World

Welcome Reception To Natal Indian Lawn Tennis Team

THE visiting non-European Lawn Tennis members were given a rousing reception at the Springbok Hall, Vrededorp, Johannesburg, on Sunday (New Year's night), when the Agent-General for India presented trophies to the successful competitors in the recent championships tennis tournament. The chairman of the reception committee extended a very hearty welcome to the visiting team on behalf of the Transvaal Lawn Tennis Association. The Agent-General, speaking on "Mother India," referred to the past and present achievements of India as far back as 1,000 years before Christ, and added that in all the schools in India, physical exercise was compulsory. Mr. Rajabo, who recently visited America and Europe, spoke lengthily on the co-operation of all non-European races, and strongly urged upon a united "non-European front." There were many other speakers. The following were the winners of the trophies:—Mr. H. Jajbhay, S.A. Indian Lawn Tennis Association's Trophy for non-European open Singles Championship; Mr. G. G. Xerlis runner-up received a medal; S.A. Indian Lawn Tennis Association's Trophy for non-European Men's Doubles Championship: Mr. H. Jajbhay, runners-up Messrs. Molefe and Sikakane presented with medals; M. M. Govender's Floating Trophy for Inter-Provincial competition: presented to the Transvaal Indian Lawn Tennis Association; M. Hassim's Floating Trophy for S.A. Indian Singles Championship: presented to Mr. H. Jajbay; S.A. Indian Lawn Tennis Association's Trophy for S.A. Men's Doubles Championship: presented to Messrs. H. Jajbhay and M. Hajee. At the conclusion of the function, Messrs. M. K. Naidoo and A. I. Shaikh on behalf of Natal, thanked the members of the reception committee for the wonderful reception and hospitality extended to their team by Transvaal.

Reception By Mahomed And Hoosen

A unique gathering of sportsmen assembled at the residence of Messrs Jajbhay brothers at Vrededorp on Friday December 30, when an At Home was given in honour of the Natal Indian Tennis team by Mahomed and Hoosen, Tennis enthusiasts. There were approximately a hundred guests including Coloureds and Bantus seated at the luxury tables prepared for the occasion. Mr. Mahomed Jajbhay on behalf of his brother Hoosen extended a hearty welcome to the visiting team and congratulated Transvaalers in their great victory in the Championship of the South African Tennis Tournament. Other speakers were Advocate J. W. Godfrey, Mr. Jafta and Golding. The latter expressed his gratification of a real "Non-European Front" in the sports circle as a sure sign of progress and prosperity among the non-European sportsmen. While Mr. M. K. Naidoo on behalf of the South African Indian Lawn Tennis Association thanked the Jajbhay brother for the hospitality extended to the Natal visiting team.

South African Indian Lawn Tennis Tournament

The sporting section of the Indian community in South Africa will be pleased to learn that Mr. Jajbhay, the South African record-breaker, has again won the South African Championship in the finals of the Singles and Doubles for the Hassim's Memorial Trophy. Thus, Mr. Jajbhay is the only Indian in the Union who holds an unbeaten record, winning the South African Championships three years in succession. In the Doubles competition played at the Orient Tennis Courts, on Saturday last, H. Jajbhay and M. H. Hajee beat Bramjaw and Maharaj (Natal), 4-6, 6-1, 6-4, 10-8. In the finals of the Singles, Hoosen Jajbhay beat E. Gany (Natal), 6-0, 6-2, 6-0. Last Saturday's event has now brought the Inter-Provincial Indian Tennis Tournament to an end.

Van Der Walt Wins At Wrestling

A record crowd of 5,000 saw Johannes van der Walt, the South African heavy weight champion beat Abe Ara, the Hungarian champion, by two falls to nil, in a thrilling fight to a finish match at East London on Friday night last. The match was one of the cleanest, yet most eventful one, ever witnessed in the city. Ara, who fought in East London for the first time, gave a very fine exhibition against the South African, and was perhaps a little unlucky to lose the match. In the sixth round he charged Van der Walt, who sidestepped, causing Ara to dive through the ropes. He injured himself, and was an easy victim for the South African, who obtained a fall almost immediately. The seventh, and ultimately final round, had been in progress only a minute, when Van der Walt obtained a second fall with a reverse arm lock.

Doings In India

Women's Progress In India

"INDIAN womanhood must be proud of itself, because within the short time of about a decade, during which it had been trying to assert itself, it occupied the third place in the world country next only to America and Russia in having as many as 60 women legislators," observed Mrs Mehrabai Cousins addressing the members of the Mathru Mandali, Mysore, on the occasion of their first anniversary celebration. Mrs Cousins congratulated the ladies responsible for starting the association for women. She was extremely happy to meet so many young women, because time there was when it was impossible to meet any Indian woman outside her home. It was a happy augury not only to see so many young women of respectable families, educated, but also to watch them taking part in several things of interest to them. Proceeding, Mrs Cousins expressed her pleasure at the participation of women in games, which, she said, were absolutely essential for women.

Woman Best Speaker In All-India Debate

Miss K. Gupta of the Punjab University was declared by the panel of Judges to be the best speaker at the All-India Inter-University Debate held recently in the senate Hall of the Calcutta University. Thirty-seven students, representing different universities and colleges in India, participated in a two-day debate on the motion "That India should be no party to future wars." The second place was occupied by Mr. Mazhar Ali, also of the Punjab University. Miss Gupta was presented with gold medal and Mr Mazhar Ali with a silver medal. Miss Gupta spoke against the motion and the latter for it. The debate was organised by the Calcutta University Law College Union.

Woman's Tribute To Kemal Ataturk

"True citizenship lies in voluntary and willing service for the well-being of the whole and to us who have in recent years so insistently urged and demanded full recognition of our civic rights, what finer opportunity could there be to test and prove our inherent worth than that of consecrating ourselves devoutly to the elevation of physical human suffering, thus observed Princess Nilofer presiding over the Hyderabad state Women's Conference held at Hyderabad. The Princess who happens to be a front the ex Khadi, hands paid glowing tributes to the savior of Turkey and proceeded "we meet under the shadow of a great loss. I cannot help feeling as a woman that the death of Kemal Ataturk has deprived the world of a personality who in a brief span of 20 years moulded the destinies of his people, achieved the freedom of his country and the emancipation of its womanhood. It is to him that the women of Turkey owe their release from the bonds of superstition, ignorance, seclusion and [illegible] dependence nearest to [illegible]

Nation's Destiny Not In Any One Community's Hands

"No community in India, whatever its numerical strength, its wealth and its power, can achieve national independence by itself," said Mrs. Sarojini Naidu, replying to addresses presented to her by the Municipality, the District Congress Committee, and the students at Cuttack. She added that whenever she heard that the Hindu community was winning independence, or Muslims were demanding safeguards, she felt that India had not realised that the nation's destiny was greater than the right of any community. She wanted her countrymen to think in terms of "India is my home and India's freedom is my destiny."

Pandit Nehru To Preside Over States' People's Conference

Pandit Jawaharlal Nehru has agreed to preside over the next session of the All-India States People's Conference. The Working Committee of the All-India States' People's Conference has provisionally fixed Ludhiana in the Punjab as the venue of the next session of the conference after consultation with Pandit Jawaharlal. The conference will be held in the third week of January.

Mode Of Dressing In Foreign Countries

Wearing European dress by Pandit Nehru in Europe had caused a certain amount of confusion in some Indian minds with regard to the national principle about dress and Pandit Nehru's attention was drawn to this matter by a press representative in the course of a conversation with him. In reply, Pandit Nehru gave the following statement: "Whenever I have gone to Europe I have usually worn European clothes because they are much more suited to the climate and environments there. It seems to me an absurd for me to wear "shirt" and "kurta" in Paris or London as to wear European attire in the villages of India. We wear Khaddar in India for many reasons—political, economic and social but the very idea underlying khaddar does not apply to importing khaddar to distant countries to be worn there. As a matter of fact it is next to impossible to wear the usual Indian dress in Switzerland in winter with the ground covered with snow. This has nothing to do with Indian nationalism. The very idea of national dress is that it pertains to the nation. In the case of persons like Mahatma Gandhi special considerations apply and it would be absurd for ordinary folk to wear his dress in India or outside. On special Indian occasions or in Indian gatherings in foreign countries it is desirable to wear Indian dress and I did so whenever such occasion arose. On other occasions an attempt to wear Indian dress needlessly attracts the attention of the crowds and interferes with one's work."

Oriental Dance And Art Culture

Uday Shanker, the celebrated dancer of India, was on a short visit to Calcutta from Malabar and Madras, where he had gone in search of talented artistes of the Calibre of [illegible] Noorunnisa and Allauddin Khan. Uday Shankar left for Allahabad to discuss with Pandit Jawaharlal Nehru his plan for starting the proposed centre for international culture at Almorah for the promotion of oriental dance and art culture. It is understood that Pandit Nehru had evinced considerable interest in Uday Shanker's scheme when it was originally mooted about a year and a half ago. Since then the Congress Government of the United Provinces has expressed its eagerness to afford all reasonable facilities to Uday Shanker in his effort.

Colossal Drain Of Gold From India

The total value of gold exported from Bombay to foreign countries since Great Britain went off the Gold Standard, amounted on November 19, to Rs. [illegible].

WANTED

An experienced and practical tailor and cutter. For wages and further particulars apply to

Moosa's Tailoring Depot,
77 Wilson Street,
Dundee.

INDIAN PROBLEMS IN MALAYA

A BOOK of exceptional interest to South India has just reached me from Malaya. It has been written by Mr. K. Neelakandha Aiyar, the Secretary of the Central Indian Association, and it contains a Foreword written by Mr. A. M. Soosay President of the same Association. The author has lived for more than a quarter of a century in the Malaya peninsula and knows his own subject thoroughly. He has also a deep and sympathetic interest in his own fellow-countrymen, who come over as labourers to the Rubber Plantations from the Madras Presidency. His book is written with particular care, and there is very little in it that has any note of special pleading. On the whole, the writer draws a picture of the European employers, which they themselves could hardly find fault with. For, as far as I have seen, there are no one-sided statements, that might be in any way unfair to them. Yet, as we read it over, we find to our regret that the actual condition of things to-day is by no means as satisfactory as the Government Reports, issued each year, make them out to be.

In this article, I propose to quote specially from those chapters in which the writer has described certain factors, where my own earlier experience in Malaya corroborates what has been written. One of the things that has saddened me has been the fact, that in spite of an Agent from the Government of India has been appointed to look after the interests of the Indian labourers in that country, and in spite of the earnest efforts that have been made at different times to bring about a more satisfactory condition of things, many of the old stumbling-blocks remain just the same as twenty years ago. Indeed as far as the book appears to tell us, there has been very little *permanent* improvement as yet in the Tamil labourers lot. Perhaps one may make this one exception, that the minimum wage, which in earlier times was always liable to great fluctuation, has now become more stable. Yet, as contrasted with the profits that are derived from the Rubber industry, this living wage of the labourer is still outrageously low.

Let me record three revealing incidents in three different areas for which Indian labour is still being recruited to-day under the capitalist plantation system.

By
Mr. C. F. ANDREWS
In "The Indian Review"

(1) Soon after the war was over, I was called to visit Chandpur in East Bengal, where what was named in the Press the 'Coolie exodus' took place quite suddenly. Many thousands of Indian labourers left in a body the Tea estates in the lower valley of Assam owing to the starvation wages which were being offered to them. On enquiry I found out that in a previous year the estate management had fully expected a big boom in tea. They had, therefore accepted on their estates nearly five times the annual number recruited. Then, after all, a slump came instead of a boom. As a consequence, this heavy increase in their labour force was either discharged, or kept in half-rations. Such ruthless exploitation of labour was the real cause of the terrible disaster at Chandpur, where thousands of these poor labourers walked down all the way from the plantations to Chandpur and were kept waiting while cholera raged among them.

2. When I was in Ceylon, in 1936, a similar thing had recently happened. In 1934, a boom in tea was expected and in consequence labour was recruited from South India far in excess of any previous year. Here again, after an interval, a slump came in the tea industry, and the surplus Tamil labour was either sent back to India or else wandered about Ceylon in a half-starved condition, begging for employment. This led directly to a crisis in Ceylon and almost a riot, because these unemployed Tamil labourers increased the distress among the Ceylonese.

3. I find that, according to the new book of Mr. N. Aiyer, the year 1937 in Malaya was regarded as the beginning of a boom in the rubber industry. In consequence of this expected boom, the labour recruited from South India was suddenly doubled in a single year. We read in this book: "A record number of labourers emigrated from South India in 1937 owing to signs of high prosperity *which, however, proved to be of a transient nature.*

I have italicised the last words of this sentence, for if this proves to be true, then we shall have once more the miserable sequel of unwanted labour thrown aside, or else 'returned empty,' as it were, by the rubber plantations.

(To be continued)

Social And Personal

Mr. O. Pirow, K.C., has been appointed Minister of Commerce and Industries.

Mr. L. E. Neame who has been acting in the capacity for some time past, has been appointed editor of *The Cape Argus*.

Acknowledgment

INDIAN OPINION wishes to acknowledge with thanks the receipt of further Calendars from the following:—Messrs The New India Assurance Co., Durban. Messrs The African Market Agency, Capetown, and Messrs. Sibayan & Clare Ltd., Durban.

Messrs Choonilall Bros. have imported from India a beautiful range of Calendars which will be sent free to those who send 6d. postage to their address at 141, Grey Street, Durban.

Buy Perfect DIAMOND RINGS and Flawless DIAMONDS direct from our factory

AMSTERDAM
DIAMOND CUTTING WORKS
62, Field Street Durban.
P. O. Box 2362 Phone 2-4886
Also at Johannesburg and Capetown

Our Agents

Copies of "INDIAN OPINION" will be obtainable in Durban at the following places:

PATEL'S VEGETARIAN TEA ROOM, SUNBRAND TOBACCO WORKS, SINGH'S CAFE, BURMA HOUSE, Grey Street, and NARANJI VALLERIA'S TEA ROOM, Brook Street.

Books for sale.

NOTE.—Remittance should accompany order. V.P. ORDERS will not receive attention. Postal Orders to be made to "Indian Opinion" at Phœnix. Postage Free on all books.

THE STORY OF MY EXPERIMENTS WITH TRUTH
By M. K. Gandhi.

This is an autobiography of Mahatma Gandhi printed in two volumes. Price 12s. 6d. for each volume

JAWAHARLAL NEHRU An Autobiography
(Cheap Edition)

"For those who would understand contemporary India it is an indispensable book."—(ALDOUS HUXLEY.)

Price ... 10s 6d

THE POWER OF NON-VIOLENCE
By RICHARD B. GREGG

The writer has explained the method of resistance by non-violence in modern Western concepts and terminology. The book is worth studying. Price ... 5s. 6d.

INDIA AND THE WORLD
Essays by—PANDIT JAWAHARLAL NEHRU.

Price ... 7s. 6d.

Golden Number

OF

"INDIAN OPINION"

SOUVENIR OF THE

Passive Resistance Movement

1906 -- 1914.

Price : Two Shillings.

to be had from:—

Indian Opinion,

Phœnix, Natal.

The "FRIENDS of INDIA" SERIES

Short biographical sketches of eminent men, who have laboured for the good of India.

Copious extracts from the speeches and writings of the "Friends of India" on Indian affairs are given in the sketches. Each volume has a fine frontispiece.

Lord Minto,	Lord Morley,
Rev. Dr. Miller,	Lord Macaulay,
E. S. Montagu,	Sir Pherozeshah Mehta,
Lord Ripon,	Swami Rama Tirath,
Ravi Varma,	Sir Salar Jung,
Toru Dutt,	Edmund Burke,
Sir C. Sankaran Nair,	Henry Fawcett,
Sir Henry Cotton,	Lord Hardinge,
John Bright,	Kristo Das Pal,
Lal Mohan Ghose,	M. K. Gandhi,
Mrs. Annie Besant,	Sir Syed Ahmed Khan,
H. H. The Aga Khan,	Badruddin Tyabji,
Allan O. Hume,	W. C. Bonnerji,
A. M. Bose,	Charles Bradlaugh,
Gokhale's Speeches,	Diwan G. Rangacharlu,
Ramakrishna Paramhansa,	Pandit Madan Mohan Malaviya,
V. P. Madhava Rao C.I.E.,	Rao Bahadur R. N. Mudholkar,
Raja Ram Mohan Roy,	Dr. Rash Behari Ghose,
Kalimuddin Mahomed Sayani,	The Rt. Hon. Syed Amir Ali,
Dinshaw Edulji Wacha,	H. H. Shri Sayaji Rao Gaekwar
Ishwar Chandra Vidyasagar	Keshopath Trimbak Telang,
V. Krishnaswami Aiyar,	Nawab Mohsin-ul-Mulk,
Babu Surendranath Banerjea,	Behramji M. Malbal,

Price: One Shilling Each

APPLY:

MANAGER, INDIAN OPINION,
PHOENIX, NATAL.

The History of The Indian National Congress
(1885—1935)

In Khaddar binding with over three-hundred pages. It contains the photos of all the past Presidents.

Price: 6 Shillings

Obtainable from:

The Manager,
'INDIAN OPINION'
Phœnix, Natal.

Congress Jubilee Albums

An artistic Jubilee Album containing the photos of all Congress Presidents from 1885 to 1935. The pictures have been done in three colours with suitable decorative borders. The best available pictures of the Congress Presidents have been chosen for the colour prints.

Price: 2s. 6d.

To Be Had From:—

"INDIAN OPINION,"
Phœnix, Natal.

Books for Sale.

The Story of Ramayana 6½

J. C. BOSE.—His discoveries and writings with a biographical sketch and portrait – – – 5/

ESSYS ON INDIAN ECONOMY—By Mahadev Govind Ranade Price . 4s. 6d

ESSAYS ON INDIAN ART, INDUSTRY AND EDUCATION. By E. B. Havell Price . 3s.

INDIAN INDUSTRIAL AND ECONOMIC PROBLEMS.— By V. [illegible], M.A., Price – – 4s.

From: The Manager,
'Indian Opinion'
Phoenix, Natal.

Indians In South Africa

Helots within the Empire
and
How they are Treated.

By Henry S. L. Polak.

Price . . 2s.

To be had from:—
THE MANAGER,
INDIAN OPINION,
Phoenix, Natal.

'INDIAN OPINION'

(Founded by Mahatma Gandhi in 1903)

For The Moral, Political and Social Advancement Of Indians In South Africa.

Published Every Friday.

Subscription Rates

Payable Always In Advance.

Within the Union	21s.	Annually
,, ,, ,,	11s.	Half-yearly
Outside the Union	22s. 6d.	Annually
,, ,, ,,	12s.	Half-yearly

Become a Subscriber and persuade your friends to do likewise

Apply to—
Manager,
Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

OUR TRIP TO AMERICA
BY
K. Natarajan.

Mr. Natarajan, editor of the 'Indian Social Reformer,' who recently visited America gives a vivid description of his tour in this interesting book.

Dr. J. T. Sunderlnad writes about the book as follows:- "The volume will give pleasure to your friends here, and will give much valuable inrformation to a wide circle of readers in India. It will tend to correct misunder standings and to create real friendship between the two peoples. We cannot have too many such books."

Copies can be had at 1s. 8d., postage and packing free from:—

The Manager,
INDIAN OPINION,
Phoenix, Natal.

SWAMI VIVEKANANDA'S WORKS

[illegible]

LIFE OF SRI RAMAKRISHNA

[illegible]

PRABUDDHA BHARATA
OR
AWAKENED INDIA

A high class English monthly started by Swami Vivekananda in 1896. It is devoted to Universal Religion, Indian Culture, Education, Art and other topics of international interest.

Annual Subscription: Inland Rs. 4, Foreign 11 Shillings.

Apply for a complete Catalogue:—
The Manager, ADVAITA ASHRAMA,
4, Wellington Lane, Calcutta, India.

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

ભલાના સોદાના કર્તા
માટે [illegible]

પુસ્તક ૩૭ મું. ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૬ જાન્યુઆરી ૧૯૪૬ અંક ૧.

"ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન"
શુક્રવાર, તા. ૬ જાન્યુઆરી ૧૯૪૬

હિંદ સાથે વ્યાપારનો સંબંધ અને દ. આ માં હિંદીઓ તરફની વર્તણુક

એક તરફથી મી. બાજેખાય હીંદની વડી ધારાસભામાં એક પ્રશ્નના જવાબમાં એમ કહે છે કે પ્રુનીયનમાં વ્યાપાર અર્થે કુદ મુલ્કની મુલાકાતે આવતા ઇન્ડિઅનોને યુનીયન સરકાર પરવાનગી નથી આપતી અને બીજી તરફથી યુનીયન સરકાર દક્ષિણ આફ્રિકાના ટ્રેડ કમીશનરની ઓફીસ હીંદમાં રખાવવાની ગોઠવણ કરી રહી છે. આ દેશમાં વસવાટનો હક ધરાવી રહેલા હીંદીઓ તરફ અપમાન ભરેલી વર્તણુક બતાવીને યુનીયન સરકાર હીંદની સાથે વ્યાપારનો સંબંધ બાંધવાની કોશીશ કરી રહી છે એ અમારા સમજવામાં નથી આવતું. જેવી એટલી વસ્તુ તો દક્ષિણ આફ્રિકાએ સમજવા જેવી છે બારી ક્રોર્બીસ ક્રોડની વિશાળ વસ્તી ધરાવતા હીંદુસ્તાનની મીત્રતા રાખવી એ ગમે તેટલું મહાન લશ્કરી, દરીયાઇ કે વિમાની દળ ઉભું કરવાના સ્વપ્નાં સેવવાના કરતાં તેને અત્યારથી-તાત્કાળી વધારે લાભદાયી થઇ પડશે, અને હિંદુસ્તાનની દુશ્મની વહોરવી એ હિંદુસ્તાન એક સ્વતંત્ર સત્તા બનશે ત્યારે એટલું જ જોખમભરેલુ પણ પડશે.

નવા વર્ષનો આરંભ, દક્ષિણ આફ્રિકાના હીંદીઓને લાગે વળગે છે તેટલે દરજ્જે, મીત્રતા અને દુશ્મનીની મીશ્ર ચેતવણી સાથ છે એ બેક દુઃખદ સાથે હાસ્યજનક પણ છે. મીત્રતા એટલે દરજ્જે કે દક્ષિણ આફ્રિકા હિંદની સાથે વ્યાપારનો સંબંધ બાંધવા માગે છે. અને દુશ્મનીના તો ઘાગલા શોધવા જવા પડે તેમ છેજ નહિ. ડો. મલાનના નેશનલીસ્ટો તેમજ ક્રીંકવાલના યુનાઇટેડ પાર્ટીના ગોરાઓને હીંદીઓને માટે હિલસ્ટ્રાક્ટની લાગણી રહેજ પણ નથી. તેઓ તો પ્રેસીડન્ટ ક્રુગરના સિદ્ધાંતમાં માનનારા છે કે ગોરા એ ઇશ્વરના માનીતા લોકો છે અને હીંદીઓ ગોરાઓની સેવા કરવાને સરજાયેલા હલકા પ્રાણીઓ છે. એક સૈકાના જ્ઞાને તેઓના પર જરાયે અસર કરી નથી. તેઓ તો હજુ એક સૈકો પછાત અંધકારમાંજ પડી રહ્યા છે અને ચણા, બીન-ગોરાઓને—જેમાં હીંદીઓનો પણ સમાવેશ થઇ જાય છે—ઇલાયદા વાસમાં ગોંધવા માગે છે. તેઓની એકેડેશનની નીતી, કે જેને માટે તેઓ સરકારને તાકીદે કાયદો લાવવા માગણી કરી રહ્યા છે, તેનો એ સિવાય બીજો કશો અર્થ નથી થતો.

વળી ટ્રાંસવાલના હીંદીઓને પણ આપણે અંકટમાં આવી પડેલા જોઇએ છીએ. 'રાન્ડે ડાઇજેસ્ટ' ના બેનરપત્નીએ આપણા ધારા ઘડનારાઓનું માનસ કઇ દિશાએ વળી રહેલું છે તેનો કેટલો બ્યાલ આપ્યો છે. ફીધામ કમીશનની ભલામણો કે જે ઇલાયદા લત્તાઓમાં જમીન માલીકીનો મર્યાદિત હક આપનારી છે તે પાર્લામેન્ટ તરફથી નાણુંથીથી કદાચ પસાર કરવામાં આવશે, તો કે તેને વિષે પણ હજુ તો શંકાજ રહે છે. અગે પાને તો તે કદાપિ પસાર કરવામાં આવે તો પણ એટલા બધા આશાવાદી નથી કે તેથી ટ્રાંસવાલના હીંદીઓનું ઘણાદર ફીટી જશે. તેમ તેમાં બીજુંયે કશું નથી કે જેને માટે સ્વમાનપ્રીય માણસને કંઇ રાચવાપણું હોય.

જો ઉપરાંત ટ્રાંસવાલના હીંદીઓ મોટી સંખ્યામાં વ્યાપારના પરવાના ધરાવી રહ્યા છે તેની ઝોટી ખુબ ખડી રહી છે. ૨૦,૦૦૦ હીંદીઓની વસ્તીમાંથી જો પ્રાંતમાં ૬૮૮૨ હીંદીઓ પરવાના ધરાવતા હોય તેમાં કોઇનો ધંધા ઉઠી જવાનું અમે કારણ જોઇ શકતા નથી અને જણાવવામાં આવ્યું છે તેમ જોહાનીસબર્ગમાં જનરલ ડીલરના પરવાનાઓની ૬ સંખ્યામાંથી ૧૮ ટકા હીંદીઓના હાથમાં હોય તો તેનું કારણ માત્ર એજ છે કે હીંદીઓને માટે એ પ્રાંતમાં નિર્વાહનું એજ એકમાત્ર સાધન છે. પરંતુ બારી વસ્તુ સ્થિતિ તો એ છે કે દક્ષિણ આફ્રિકામાં હીંદીની સ્થિતિ વરૂ અને ઘેંટાવાળી વાર્તા જેવી છે અને ગોરા વરૂ હીંદી ઘેંટાને જે તે બહાને બાઇ જવાજ માંગે છે.

નામદાર ગવરનર-જનરલે પાર્લામેન્ટને નવાં વર્ષનો સંદેશો વાંચવાને ઘણો સુંદર છે. "દક્ષિણ આફ્રીકામાં આપણે માટે તેમજ બાકીની દુનીયાને માટે અત્યંત મહત્વની જરૂર આજે શાંતીની છે. અને તે નહી કે યુદ્ધની લડાઇ કરવાનું સ્થગીત રેવાની પરંતુ સમગ્ર રાષ્ટ્રો અને સઘળી જાતીઓ વચ્ચે કાયમ સુમેળનો સંબંધ પ્રસ્થાપીત કરવાની.....આ વર્ષની ઉપર બીજા વર્ષની સર્વોપરિતાના ઘોરણો આપણે રાંક રચી શકવાના નથી. અરસપરસ સમજુતી, સહાનુભુતા અને માનની ભાવનાયીજ સ્થાપિ શકાશે." આ પ્રમાણે નામદાર ગવરનર-જનરલે નવાં વર્ષનો સંદેશો પાઠવ્યો હતો. મું સુંદર ભાવના એ સંદેશામાં રહેલી છે! પરંતુ આપણે તો તેનીજ સંતોષ માનવો રહ્યો. તેના સારમાં હિસ્સો બાજવાને આપણી ચામડી આપણને નાલાયક કરાવે છે. આ રીતે દક્ષિણ આફ્રિકામાં હીંદના વતનીઓ પ્રત્યેની અપમાનભરેલી વર્તણુકની સાથે દક્ષિણ આફ્રિકાના હીંદ સાથેના વ્યાપારના સંબંધનો મેળ કઇ રીતે બેસી શકશે?

આભાર

પોરબંદરના શ્રી. કુલાબદાસ કમીરે આપેલા રૂા.૨૫૦૦ ઉપરાંત આગાઉપર મોકલી આપ્યા છે તેથી આપે તેમના અત્યંત આભારી કીધા. જે ભાઇઓએ તેમને પ્રવાસનો આપ્યા તેમાના પણ અમે આભારી છીએ.

ગવરનર-જનરલનો નવાં વર્ષનો સંદેશો

યુનીયનના ગવરનર-જનરલ સર પેટ્રીક ડંકને નવાં વર્ષના અભિનંદનનો સંદેશો પ્રાઠકાસ્ટ કરતાં જણાવ્યું હતું કે "દક્ષીણ આફ્રિકા તેમજ બહાર ની દુનીયામાં આપણે સૌથી મોટી જરૂર શાંતિની છે, અને તે નહિ કે માત્ર ખુલ્લી લડાઇનો ત્યાગ કરીને પરંતુ રાષ્ટ્રો અને જાતીઓ વચ્ચે જીવંત શુભેચ્છાનો સંબંધ પુનઃસ્થાપિત કરીને....આપણા દક્ષિણ આફ્રિકાના ઇતિહાસે આપણને શીખવ્યું છે કે એક વર્ગની ઉપર બીજા વર્ગની સર્વોપરિતાના ધોરણે આપણે રાષ્ટ્ર રચી શકવાના નથી પરંતુ અરસપરસ સમજુતી, સહાયતા અને માનની ભાવનાથીજ રચી શકીશું. નવાં વર્ષના દિવસે શીએ નવાં સંકલ્પો કરવાં જોઇએ અને આ નવાં વર્ષ ના માટે આપણે ભય અને શંકા નો ત્યાગ કરવાનો, ગતા-તરોને દુર કરી દેવાનો અને એકત્ર થઈ આપણી મજાયુ ઘડતર કરવાનો શુભ સંકલ્પ કરીએ અને આ ૧૯૩૯ માં વર્ષને આપણે યથાશક્તિ સુખમય બનાવીશું એવા દ્રઢ નિશ્ચયથી તેને આવકારીએ."

મી. કેલનબેક મહાત્મા ગાંધીજીની મુલાકાતે

મી. કેલનબેકના નામથી દક્ષિણ આફ્રિકા ના તમામ હિંદીઓ પરિચીત છે. મહાત્મા ગાંધીજી આ દેશમાં હતા તે વખતે તેઓ તેમના જમણા હાથ હતા. ગાંધીજીને ખાતર તેમણે પોતાની ઓફીસ જહાજી એસઆરામનો ત્યાગ કરી ફરીથી સીમી કની અને સત્યાગ્રહની લડતમાં જેલનાં સંકટો પણ સહ્યાં હતાં. તેઓ ૧૯૩૮ માં યુરોપની મુલાકાતે પુરી કર્યા બાદ ગાંધીજીને મળવા હિંદ ગયા હતા પણ માત્ર બારાં અઠવાડીયાંજ ત્યાં રહી શકયા હતા. તેથી તેઓ કરી જવાના હતા પરંતુ પોતાના વ્યવસાયમાંથી તેઓ છુટી શકયા નહોતા. હવે તેઓ છુટા થયા છે અને દરીમર ટેરીયામાં ગાંધીજી ને મળવા હિંદ જવા ઉપડી ગયા છે. તેઓ હિંદમાં ચાર માસ ગાળવા ધારે છે. અમે તેમને સફળ સફર ઇચ્છીએ છીએ.

દ. આ. હિંદને માટે એક ટ્રેડ કમીશનર આવે છે.

હિંદુસ્તાનમાં દક્ષિણ આફ્રીકા સાથેનો વેપાર વધારવાને કલકત્તામાં દક્ષિણ આફ્રિકાનો એક ટ્રેડ કમીશનર રાખવાનો યુનીયન સરકારે ઠરાવ કર્યો છે. યુનીયનનું વેપાર અને ઉદ્યોગ ખાતું તેને માટે એક લાયક માણસ શોધી રહ્યું છે. હુજ પુર્વના યુનીયનનાં ટ્રેડ કમીશનર મી. જો. થ્રી. વિનન જેમનું મુખ્ય મથક બેટેવીયા અને જવામાં છે તેમના હાથ નીચે હિંદ ખાતેની દક્ષિણ આફ્રિકાની આ ઓફીસ કામ ચલાવો કાર કરશે એવી આશા રખાય છે. આ કમીશનર એક અગાતરા ઠાગલ બે વર્ષના કન્ટ્રાકટથી રહેશે અને તે પછી તેની મુદત વધારવામાં આવશે. તેનો પગાર વાર્ષિક પા. ૫૦૦ રહેશે અને પા. ૬૦૦ સુધી વધારવામાં આવશે. પરંતુ એ ઉપરાંત રેપ્રેઝેનટેશન એલાવન્સ, આબોહવાના એલાવન્સ અને અન્ય સગવડો માટે પા. ૨૫૦ આપવામાં આવશે. આ હોદ્દાને માટે હિંદને વિષેનો બતી અનુભવ હોવો જોઇએ અને અદ્યતન ઉપ વર્ગની ઉપરનો નહી હોવો જોઇએ. વળી તે બ્રીટીશ રક્ષીત હોવો જોઇએ અને બન્ને ભાષાઓ બોલતો હોવો જોઇએ. છેલ્લા આંકડાપરથી જણાય છે કે યુનીયન હિંદુસ્તાનને માત્ર પા. ૧,૮૦,૦૦૦ નો માલ વેચે છે. જ્યારે હિંદથી પા. ૧૬,૫૫,૦૦૦ નો માલ આયાત કરે છે. કોલસો, ધાતુઓ, કરૂદ અને બીજી કેટલીક લાઇનો હિંદમાં ખપાવી શકાય એવી આશા રખાવામાં આવે છે.

૧૯૨૬-૧૯૩૬ સુધીના મીશ્ર લગ્નોના આંકડા

૧૯૩૬ ના વસ્તીપત્રકના રીપોર્ટમાં ૧૯૨૭ થી ૧૯૩૬ સુધીમાં યુનીયનમાં થયેલાં મીશ્ર લગ્નના આંકડા આપવામાં આવ્યા છે. જે પરથી જોવામાં આવે છે કે: યુરોપીયન પુરૂષે નેટીવ સ્ત્રીની સાથે કરેલાં લગ્નની સંખ્યા ૧૯૨૭ માં ૩ હતી પણ ૧૯૩૬ થી અત્યાર સુધીમાં એક પણ નથી. યુરોપીયન સ્ત્રીએ એશીયાટીક પુરૂષ સાથે કરેલાં લગ્નોની સંખ્યા ૧૯૨૭ માં ૧ હતી જ્યારે ૧૯૩૬ માં ૨ હતી. આદલાને માટે ૧૯૩૬ ની સાલમાં મીશ્ર લગ્નનું બીલ પાર્લામેન્ટમાં લાવવામાં આવ્યું હતું જે ઘણી ચર્ચાવણ પછી પાછું ખેંચી લેવાયું હતું છતાં એ બાબત પડતી નથી મુકાઈ કેમકે એક કમીશન તેની અત્યારે તપાસ ચલાવી રહ્યું છે અને બધુમાં તેમાં યુરોપીયન અને કલર્ડ વચ્ચેના લગ્નો નો પણ સમાવેશ કરવામાં આવ્યો છે. વધુ આંકડા બતાવે છે કે કલર્ડ પુરૂષોએ યુરોપીયન સ્ત્રીઓ લીધેલી હોવાનો દાખલા જ્યારે ૧૯૨૭ માં ૧૮ થયા હતા ત્યારે ૧૯૩૬ માં ૧૬ થયા હતા, જ્યારે બીજી તરફથી યુરોપીયન પુરૂષોએ કલર્ડ સ્ત્રીઓ ને લીધેલી હોવાના દાખલા ૧૯૨૭ માં ૬૬, ૧૯૨૮ માં ૭૬ અને ૧૯૩૬ માં ૬૪ થયા હતા. નેટીવ પુરૂષે એશીયાટીક સ્ત્રીને લીધેલી હોવાના દાખલા ૧૯૨૭ માં ૧ અને ૧૯૨૬ માં ૧ અને તે પછી એકે નથી બન્યા જ્યારે એશીયાટીક પુરૂષોએ નેટીવ સ્ત્રીને લીધેલી હોવાના દાખલા ૧૯૨૮ માં ૪ બની તેમાં વધારો થતો ગયો છે અને ૧૯૩૬ માં ૮ બન્યા હતા. નેટીવો અને કલર્ડો વચ્ચેનું લગ્નનું પ્રમાણ સૌથી વધારે છે. અને એશીયાટીક પુરૂષો એ કલર્ડ સ્ત્રી લીધેલી હોવાના દાખલા ૧૯૨૭ માં ૪૮ થયા હતા જે વધીને ૧૯૩૬ માં ૬૨ થયા હતા, કલર્ડ પુરૂષો એ એશીયાટીક સ્ત્રીઓને લીધેલી હોવાના દાખલા ૧૯૨૭ માં ૩ થયા હતા અને ૧૯૩૬ માં ૬ થયા હતા.

ઉપલા આંકડાપરથી જે ગોરાઓ ગોરા અને એશીયાટીકો વચ્ચે, ગોરા અને નેટીવો વચ્ચે અને ગોરા અને કલર્ડો વચ્ચે મીશ્ર લગ્નો થતાં અટકાવવાને ઓટલી બધી ચળવળ કરી રહ્યા છે તેઓને બળાપો કરવાનું બહુ કારણ રહેતું નથી. બીજી તરફથી આ આંકડા એશીયાટીકોની આંખો ઉઘાડનારા છે કેમકે, એશીયાટીક પુરૂષો અને કલર્ડ સ્ત્રીઓ વચ્ચે અને એશીયાટીક સ્ત્રીઓ અને કલર્ડ પુરૂષો વચ્ચેના લગ્નોની સંખ્યામાં તો કે ઓટલો બધો નહિ છતાં ધ્યાન ખેંચનારો વધારો થતો જતો જણાય છે. આ વસ્તુ ઘણીવાર કોમ કે જેનામાં પોતાની જાતીય શુદ્ધતા ટકાવી રાખવાની કાળજી અને મમત્વ અન્ય કોમો ના જેટલીજ હોવી જોઇએ તેને યશ આપનારી નથી.

નેશનાલીસ્ટોને ગેરલાભ ઐક્ય

ટ્રાંસવાલના બેયાલ ડીસ્ટ્રીક્ટમાં ફીલ ખાતે મી. જી. જે. સ્મીટ જે જનરલ હુર્ટઝોગના વખતમાં ત્યાંના કમિશનર હતા તેના ફ્રાંચર ગયેલી એક રાજદ્વારી મીટીંગ મા એવું ઠરાવ કરવામાં આવ્યું હતું કે આવતા ડીસેમ્બરીમાં બેયાલમાં થનારાં પાર્લામેન્ટના બાય-ઇલેક્શનમાં બેયાલના નેશનલીસ્ટ એમ. પી. રીટ, મી. જે. જી. કલાસ્સુ. વેન નીકર્ક નેશનલીસ્ટ પાર્ટીના ઉમેદવાર તરીકે ઉભરો ટ્રાંસવાલના નેશનલીસ્ટોના લીડર મી. જે. જી. સ્ટ્રાયડમ એમ. પી.સી. એ બાબતનું કહ્યું જુલાઇ તા. ૧૭ મીના એક છાપામાંથી વાંચ્યું હતું કે

ગવર્નર-જનરલ તરફથી આપવામાં આવેલી ગાર્ડન પાર્ટીમાં હાજર રહેલા મહેમાનોમાં કેટલાક હીંદીઓ પણ હતા. મી. રૂથરફર્ડે કહ્યું કે દેશના નોમી મહાજો આવા પ્રસંગોને નહિ ગણકારવા જોઇએ. આવી બાબતો ના સંબંધોને જડમૂળથી ઉખેડી નાખવા જોઇએ. આપણે દક્ષિણ આફ્રિકામાં ઐક્ય માંગીએ છીએ પરંતુ તે કૃત્રીમ ઐક્ય નહિ. હીંડરો એકત્ર થાય ગોલ્ડસ્મીથ બસ નથી. તેમોએ મજબુત ધોરણ પર એકત્ર થવાનું છે. એ મોટામાં મોટું કૌભાંડ તેમણે કે આપણે ન જોઇએ રાજા, ન જોઇએ મુનીયન જેક કે ન જોઇએ "ગોડ સેવ ધી કીંગ." ન્યુઝીલેન્ડમાં હિંદીઓ

હિંદની ચૂંટી કાઢેલ સભાના સભ્ય મી. આસફ-હેકીમ કેપ્ટન હિંદના પ્રતીનીધી મંડળની સાથે ઓસ્ટ્રેલીયા ગયા હતા અને બે માસ ત્યાં ગાળી હમણાજ હિંદ પાછા ફર્યા છે તેમણે જણાવ્યું છે કે ડોમનવેલ્થ રીલેશન્સ કોન્ફરન્સની સમાપ્તી

હિંદના પ્રતીનીધી મંડળે ઓફ યાદી રજુ કરી હિંદી વસાહતો માટે કપોટાની, વેપાર ના સંપુર્ણ હકોની, જમાવટની સંપુર્ણ સગવડોની અને સ્વરાજ્ય ધરાવતા સંસ્થાનો ના લોકો હિંદુસ્તાનમાં બેઠાની શકે છે તેવા બીજા સવાલો હકોની માગણી કરી હતી. ન્યુઝીલેન્ડના રાજદ્વારી બાબતો પ્રધાન સુધાન વર્ગે આ માગણીઓને રાજીથી હકારો આપ્યો હતો અને તે મેળવવાને પોતાની પુરા ચલાવવાનું વચન આપ્યું હતું. દક્ષિણ આફ્રિકાના પ્રતીનીધીઓએ નીરાશા વ્યક્ત કરતાં હતી. ન્યુઝીલેન્ડ અને ઓસ્ટ્રેલીયા માંનાં હિંદીઓએ પ્રમાણીકપણાથી અને નીતીથી પોતાની પ્રતીષ્ઠા સ્થાપેલી છે તેની મી. આસફ હકીમ ઉપર સારી છાપ પડી હતી. તેમના પ્રયત્નો મુજબ હિંદીઓ ત્યાં આફ્રિકનોની સાથે ઘણા સારા સંબંધથી રહે છે. જો હિંદની માગણીઓ ન્યુઝીલેન્ડ અને ઓસ્ટ્રેલીયા તરફથી સ્વિકારાશે તો અમુક મતીભેદો છતાં પણ હિંદીઓ ત્યાં ચારો વેપાર કરી શકશે. ન્યુઝીલેન્ડની ત્યાંના મુખ્ય વસ્તીઓ પ્રત્યેની વર્તણુક પણ બહુ સારી છે અને ન્યુઝીલેન્ડ એ એકજ સ્થળ છે કે જ્યાં રંગભેદ વર્તતો નથી.

પટેલ આર્ય કન્યા વિદ્યાલય

પટેલ આર્ય કન્યા વિદ્યાલયના સંબંધમાં આચાર્ય ટ્રેચરાજીએ લખેલો પત્ર આ અંકમાં અન્ય સ્થળે છાપીએ છીએ. એ પહેલાં છાપવા છતાં આપે બહુ સારી રીતે તેને સ્થાન આપવાનું ઉચિત ધાર્યું છે તે બદલ આભાર દર્શાવવાની તક લઇએ છીએ. આ સંસ્થાના ચલાવનારાઓ તેઓએ વિદ્યાર્થીનીઓ માટે જે સગવડો ઉભી કરી છે તે ખરેખર પ્રશંસાપાત્ર છે. આ સંસ્થાને ચલાવવા માટે રૂા. ૧૦૦૦ જેટલી રકમની ખોટ ઉઠાવવા કાર્યવાહકો આપેલો છે કે જેવો આજ સુધીમાં બીજી કોઇ પણ સંસ્થાને આપેલો નથી. આવી એક સંસ્થાના ચલાવકર્તા તેઓએ વિદ્વાન રહેવું જોઇએ. આ પત્ર કુદાળ ઉપલાવનારો છે અને તે બદલ ખુશી છે કે તેનાપર વધુ ટીકા કરવાની જરૂર રહેતીજ નથી.

હિંદી સવાલ અગત્યનો થઇ પડશે

"સ" ટાઇમ્સ" ના રાજદ્વારી બાબતોના લખનારે મી. ડી. ઈ. રોબર્ટસન સંબંધે કે જે મહાનપક્ષની બેઠીબાંધીકે વિરૂદ્ધની ચળવળ કોમ કોમ ઉમ મતી જાય તેમ આખની પાર્લામેન્ટમાં ફ્રાંસવાલનો હીંદી સવાલ ચમકારે અગત્યનો થઇ પડવા પામ્યો છે. પરંતુ તેમ છતાં પણ, મારા અભ્યાસ મુજબ, રીયાલ કમીશનની ભલામણો તો બસાર કરવામાં આવશેજ અને દેશના ઓકલેમ પ્રજાના સોનેરી લત્તાઓમાં વધુ હીંદીઓને પોતાના રહેઠાણોની સહીસલામતી મળશે.

મને બાતમીદાર ખબર મળેલી છે કે યુનાઇટેડ પાર્ટીની અંદર કેટલાક વિરોધીઓના વિરોધ છતાં પણ વડા પ્રધાન જનરલ હર્ટઝોગ અને મુલકી પ્રધાન મી. સ્વટકર્ક આ સુધારાઓ બસાર કરવાનો કર નિશ્ચય કરેલો છે

આ ભલામણો સ્વિકારવા સામેનો વિરોધ ફ્રાંસવાલના મેમ્બર મી. યુમનની સરદારી નીચે ઉઠાવાયો રહ્યો છે, કે જેમની મતદારીને રીયાલ રીપોર્ટની મોટી અસર થાય છે. પાર્લો મેન્ટની સત્ર બેઠકમાં તેમણે મુલકી પ્રધાન મી. સ્વટકર્કની અચાનકજ વિરોધ કર્યો હતો તેને પરિણામે તેમનો કરાર ઉઠી જવાના કોન્ફરન્સમાં આવી પડયો હતો અને તેથી તુરતજ પાછો બેસી લેવાયો હતો.

મી. યુમનને પાર્લામેન્ટના ફ્રાંસવાલના બધા મેમ્બરોનો ટેકો છે આ મેમ્બરોને રીપોર્ટ કોઇ પણ રીતે અસર કરતો નથી પરંતુ તે બસાર થવાથી બધાજ હીંદીઓ વિરૂદ્ધની ચળવળને અને તેમ્બેસેડરને નાટાની ચળવળમાં બેસ મળશે એવો તેમોને ભય છે.

ફ્રાંસવાલના બે પક્ષના પક્ષોએ હીંદીઓને વધુ વેપારના પરવાના આપવા વિરૂદ્ધ ચળવળ આદરેલી છે. તે કહે છે કે ફ્રાંસવાલમાં હીંદીઓના લાયસેન્સની સંખ્યા ૬૮૮૬ ની થઇ ગઇ છે. નાટાલમાં ૮૬૪૫ની છે અને કેપ પ્રાંત માં ફક્ત ૨૩૬૨ ની છે લોકલાનીલમાંમાં જનરલ ડીલરના લાયસેન્સોની કુલ સંખ્યામાંથી ૧૮ ટકા હીંદીઓના હાથમાં છે એ વસ્તુને તેઓ મહત્વ આપી રહ્યા છે.

આ ચળવળની વિપરીતતા તો એ છે કે રીયાલ કમીશન કે જેના મુખ્ય પ્રધાન હતા તે વખતે નીમાયું હતું. યુનાઇટેડ પાર્ટીની સરકાર રીયાલ કમીશનની ભલામણો સ્વિકારવા માટે પાર્લો મેન્ટ સમક્ષ રજુ કરતી વખતે આ વસ્તુનો ખાસ ઉપયોગ કરશે કેમકે તેમ કરવામાં તેઓ તે, ભલામણોજ નીતીનો અમલ કરી રહ્યા છે એમ તેઓ દલીલ કરી શકશે

પરંતુ એ બધાં મેદાન તે પહેલાં યુનાઇટેડ પાર્ટીની મેકસામા પણીજ અરસામરસ ચર્ચાઓ થશે કેમકે બી. યુગન કહે મતના બાબત છે અને તેમાં મોટા ટેકો મળશે.

—: ૦ :—

તાજા સમાચાર

જયપુરમાં મળેલી કોંગ્રેસ કમીટી

ગયા માસની આખરીએ વર્ધામાં મળેલી કોંગ્રેસ કમીટીએ દેશી રાજ્યોમાં ચાલી રહેલી સત્યાગ્રહની લડતને ટેકો આપનારો ઠરાવ મંજુર કર્યો હતો અને કેટલાંક રાજ્યો પોતાની રૈયત ના ઉપર જુલમ ગુજારવા બદલ બ્રીટીશ સરકારની મદદ માંગી રહ્યા છે અને બ્રીટીશ સરકાર તે આપી રહી છે તે સામે વિરોધ દર્શાવી જણાવ્યું હતું કે બ્રીટીશ સરકારનું એવી મદદ આપવાનું વલણ બીનીતીભરેલું છે અને જો તે દેશી રાજ્યોના આંતરીક વ્યવહારમાં માથું મારશે તો બ્રીટીશ હીંદીઓ કે જેઓએ અત્યાર સુધી દેશી રાજ્યોના કામમાં માથું નથી માર્યું તેઓ તેઓની લડતમાં સામપણ આગ લેતા થશે

બીજો ઠરાવ હૂંડીયામણનો થયો હતો કે સરકારે હૂંડીયામણ બી. ૨-૪ કરી નાખવું જોઇએ.

હૂંડીયામણના કોંગ્રેસ કમીટીના ઠરાવના જવાબમાં હિંદ સરકારે એક પાકી બહાર પાડી જણાવ્યું છે કે હૂંડીયામણ એવું થાય તેમ છે જ નહીં કેમકે તેથી રપ્તીડીયાઓ સીવાય આપણા દેશને નુકસાનજ છે

પૂજ્ય કસ્તુરબા સાથી રાજકોટના વતની હોઇ તેઓને રાજકોટની સત્યાગ્રહની લડતમાં જવાનું ઠરાવ્યું હતું અને તેમની સાથે બીજી પણ રાજકોટની બહેનો ગયાર થઇ હતી પરંતુ સમાધાનીના ખબરથી તેઓને જવું નહીં પડયું હોઇ અને આનુમાની ઠરાવ.

રાજકોટ પ્રકરણ

સરદાર વલ્લભભાઈની વીરતાક

છેલ્લા ખબર મળ્યા છે કે રાજકોટની લડતની સમાધાનીના પગલાં લેવાય રહ્યા છે. ભલાં અમદાવાદમા બેઠાં બેઠાં અંતરિક્ષની ગંભીર મેદની સમક્ષ સરદાર વલ્લભભાઈએ રાજકોટ પ્રકરણ વિષે જે ઝુરસાગર ભાષણ આપ્યું હતું તે અત્યંત રસીક અને અભ્યાસનેજ દેવું તેનો મહત્વનો ભાગ 'અનાબધુ' માંથી નીચે આપીએ છીએ.

હું પણ્ણાએ વર્ષોથી કાઠિયાવાડનું કોકડું ઉકેલવા પ્રયત્ન કરતો હતો અને અનેક વખત નિરાશા પણ જણાઈ હતી અને કયાં પગ મુકવો તેની સૂઝ પડતી ન હતી. અને મારા જેવાને તો આદત થઇ પડી છે કે પગ મુક્યું કર્યા પાછું ના પડવું. બીજા પગ મુકી પાછા ફરવું પડે ત્યાં પગ મુકવાની આદત નથી. અંધારામા ફાફરો મારવાની અને ટેવ નથી. હું કેટલાક વરસ થી જોયા કરતો હતો કે રાજકોટ કે કાઠિયાવાડ-માંથી કોઇ એવો માણસ મળે કે જેની ઉપર મારી નજર ઠરે અને જેના ખભેસો હું કામ ઉપાડી શકું. બાકી રાજકોટ એ તો એ રાજ્ય છે કે જ્યા બબા આંધીએ દિવાનગીરી કરી છે અને જેના પુત્રે દુનિયાભરમાં હિંદની આબરૂ કરી છે. એ કાઠિયાવાડનું ઝાખ્ખુ કઇ રીતે મુકવામાં! એ ઝાખ્ખુ માટે તો જિંદગીના પણ ઘણા વર્ષો થયા છે અને છેવટે પ્રજાની કૃપા થઇ છે અને ઇશ્વરે તે માટે પણ ઉતારવાના રસ્તો બતાવ્યા છે.

સાણાઝરાજે પોતાની પ્રજાને ન્યાયરક્ષા આપ્યું હતું કે કાઠિયાવાડના કોઇ રાજ્યોએ હજુ પાળી શકયા નથી. તે ન્યાયરક્ષામાં તો પુષ્કળ ક્રિયાના બખાને બનાવવામાં હતા તેઓ તો પારાસરાજાના આવતા, અને રજા ચલી પણ કરતા. તે જમાને તો રાજા પ્રજા વચ્ચે ઝોટકો બધો મોટો સંબંધ હતો તે વખતે આજનો રાજા જો તો બાપારો નાનો બાળક હતો. ત્યારે તો તેને એ પારાસરાજાના બજારોમાં પણ જોર તેની વચ્ચે વસ્ત બેસવાનું મન થતું પણ કાળનું ઓપરીયું કેવાઓ સંજોગોમાં આવ્યું કે સાણાઝરાજ રાજ ચાલ્યા ગયા અને આ રાજાને મુળીઓની રાજકુમાર કોલેજના બોકલાવ્યા. જો કોલેજમાં તો આજે માણસનું ચાલવા બનાવવામા આવે છે. ત્યાં તો જેને હરેક જાતના કાયદા નામ આવડે અને પોતાં આવડે તે હોશીયાર ગણાય છે. ત્યાં તો કેવળથી અલગ કેમ રહેવું તે શીખવવામાં આવે છે. પણ હવે બધા સમજી ગયા છે કે એ બોટી રહ્યન હવે ચાલવાની નથી અને તેથી તે બંધ કરવાનો વિચાર ચાલે છે, બળા આના કરતાં પણ જે જુનું છે તે હજી બંધ થતું નથી. અહીં ખાનદાન બનાવ્યા પછી ગયેલાં બનાવવા ઉજાસ કામ બનાવ્યા આવે છે.

રાજકોટના રાજાને તો આજે એનો ચંડાળ ભૂતાવળ વળગી છે કે રાજાને દિવા સુઝતી નથી. તેને ખબર પડતી નથી કે તેનો પગ્રો મોજુ છે! તેનો આજે જગત કયાં જઇ રહ્યું છે, દુનિયાનાની પ્રજા આજે કયાં છે, આજનો યુગ કયો છે અને તેની પ્રજા કયાં જઇ રહી છે તેની તને ખબર નથી. બ્રીટીશ ઇંડ અને રાજ્યોની પ્રજા વચ્ચે જુદા જુદા કા સંબંધ છે તેનો દુનિયા અનેક રાજાઓને આજે ખબર નથી. એ તો એમજ સમજી બેઠા છે કે પોતે પ્રજારી બાપ છે. "બબ્બમા બાપુ" કહેનારાઓ પણ એટલા બધા બની ગયા છે કે બાપુને છોડે આવે સારો બોલો પણ છે કે રખે નાક કોમમાં ન પડી જાય! આ તો સાણાઝરાજનું રાજકોટ છે કયા કોયાનું રાજકોટ છે કે જ્યાં ગાંધીજી ઉછર્યો છે. એ તો એક પશ્ચિમ પરગણું છે ત્યાં તો આખ્યાગાના કોકની ઉપર દોષનો ગ્રહ બરોબર ઉતરી ના શકે. ઔરંગઝેબ માટે જેમ ખાફેખાંએ પદાર્થ પાઠ રૂપે આપણી પાસે એક પસ્તુ મુકયા છે તેમ રાજસ્થાનોની પ્રજા માટે રાજકોટ પણ જોરજ પદાર્થપાઠ મુકયા ગાયે છે. રાજસ્થાનો પ્રજાની મુક્તિ શા રીતે થવાની છે તે આજે રાજકોટ બતાવી રહ્યું છે. ત્યાં તો એક અજબ્રાજ્ય ચલાવી રહ્યા છે. આજના રાજા ગાદીએ બેઠા ત્યારે રાજ્યની સિલકે ૮૮ લાખ રૂપીઆ હતા અને તમામા ગજબમાં પરિપદ બરાબર તે વખતે આઠ હજાર રહ્યા છે. બીજા લાખની તો જગીનો પણ પેચી નાખી છે બાકી સાર્વભૌમ સત્તા એ કામ ઉપરની સરકાર નથી પણ બારી સાર્વ ભૌમ સત્તા એ તો બજારી પ્રજા તમે બીજા બાકા રાજ્યના દોના તમારો બધો હિસાબ બોરો પડવાનો. ... ઉભાણું મુબઇમાં કટલાક બોબા નહ્યા અને સાર્વભૌમ સત્તાને પત્રો પઠવા જણાવ્યું પણ એ સત્તા રાજકોટમાં શું કરવાની હતી! શું રાજકોટમાં સરકાર ઉતારવાની છે! રાજ પરવાનાવાર બોરે કોકનું પર ચલાવી આપવાનું જણવું છે! બોલો તો સલાહ કરાવે આપે જેવી દેન્ટ દોષ તે તો ગાદીએ બેસાડીને મુગટ પાયે પણ રાજ કોણ રીત ચલાવે! રાજકોટને તો તેના કારવારી પણ વફાદાર નથી મળ્યા. આજે તો ગાદીઓની નજીનું પડ બધું મુબ્બરથી બધાઇ ગયું છે.

ગાંધીજીએ મને તો પુછ્યું કે બા બધું શું છે! ત્યારે મેં કહ્યું કે બોલો તો રાજકોટની પ્રજા તો વફાદાર આપણ છે તો બી, ઠેબરભાઇ ... તો પરિષદના સેક્રેટરી છે અને કાઠિયાવાડ પ્રજા પરિ-પદના સુકાન માટે મનો મોકલનાર પણ તમેજ કહ્યા તો મારા સેક્રેટરીપદ પ્રહાર થાય એ તો બારાબાર નથી. તેમાં તો બારી ખાનદાન અને આબરૂ પર હાથ બંબાવા જેવું છે અને તે હું બરદાસ્ત કરવા તૈયાર નથી. મને ગાંધીજીએ કહ્યું હતું કે તું સાં બજાસ અને તને બનાવ દુકમ આપશે તો? તો કહ્યું કે રાજકોટની જેલ માં મને પચાવવા જેટલી જગ્યા નથી અને જો પચાવે તો તો તેવા રાજકોટનું અને કાઠિયા-વાડનું કલ્યાણ થઇ જવાનું છે. મને તો તમે આશીર્વાદ આપો એટલે બસ છે.

કોઇ પણ રાજ્યમાં બનારે પ્રજાને સહન કરવું પડશે ત્યારે કોંગ્રેસ એ બરદાસ્ત નહિ કરે. તેથી તો હરિપુરા મહાસભામાં કોંગ્રેસે દેશી રાજ્યની પ્રજાને કહ્યું હતું કે તમે બને બરા પાડો તો કરો! આમે તો સરબેસરમા જોડે બેસવા બાબીએ છીએ, બીજા મોંદાઓ જોડે નથી બેસ-વાના. રાજકોટ એ તો એક નાનામા નાનકડું રાજ્ય બળા આખું દોઢ તેનો તરફ જોઇ રહ્યું છે. બાજે રાજકોટ એટલે દોઢસનાન જેમ સમજી લેજો આની પ્રજાને પણ એજ કહું છું કે તમે નિર્ભય થઇને લડવા કરવે બાપુસો કે પૈસાની બોટ નથી પડવાની. પાદ રાખજો કે આ લડત કેટલી ભાંખી ચાલશે એટલાં કાઠિયા-વાડના રાજ્યોનાં સિંહાસનોનાં મુળીયા હાલી જવાના છે. આ બાબતમા કોઇપણ રીતે ડરવા પાન ના દોષ થઇ. તેનો કેંસલો તો ઓજ રીતે પડવાનો છે કે તમારે પ્રજા માગે તેવું રાજ્ય બાપવું જ પડશે. રાજ્ય કેવું કરવું બાપવું તમે બાગદા કેમ કરવા તે કામ કોઇ કેડલનું કે ગોબ્બરનાનું નથી. તેમ કરવાનો તેમને અધિકાર નથી. રાજ કમ કરવું એ માટે તો રાજાઓની પ્રજાને પુછવું પડશે. જે પ્રજાના પ્રતિનીધીઓ આજે જેલમાં પડ્યા છે એમને પુછ્યું પડશે.

આજ 'કાઠિયાવાડ' માં એક કાઠિયાવાડીએ લેખ આપ્યો છે તે વાંચે છે કે આ તો કેવળ મીંડા પકડ છે અને પૈસાની બરબાદી બધા છે. આજે એકએક 'દાબમ્સ' તે દિવા પુરી આવી છે. બાજ વર્ષો બાદ ચાલ્યું તો સુધી તેનો ... એ બધી કાઠિયાવાડી વાતો કયાં ગઇ કોણ! બાજારે તો ચુંટ બાવી છે કે દિવા બાવા નીકળા પડવા છે! રૂ. ૧૦૦ ના દિવાન ને બદલે રૂા. ૨૫૦૦ નો દિવાન બોલાવાશે ત્યારે કેમ કોંઇ ના બોલાયું! બાપા મુળાઇ પ્રજાકાનું રાજ ચલાવવા રૂા. ૧૦૦ નો પ્રધાન છે ત્યારે બાબોગીરીના ટોટલા રાજકોટનું તંત્ર ચલાવવા રૂા. ૨૫૦૦ ના પગારથી ઉપર ઇર્ષાના બુદ્ધને બોલાવવામાં આવે છે ત્યારે કેમ કોંઇ બોલાતું નથી! બાજારે બેવા પરદા બળદન સાદી નથી બાપવી બાજારે તો દાદાના રાજમનો જુકોમ ફરી બાપવો છે બાને તેની ફરી રચના કરી તેને સજીવન કરવું છે. રાજકોટનો તો બુ બોક

બનાવો કરી બતાવવાનો છે. શાસ્ત્રોએ પણ કહ્યું છે કે તે તેમનો વા બનવાનો તો તમનું પણ એમજ થવાનું છે. બકરા ગરે ચક્ષ ખાવાથી તેણે ઓરીજનલો ઉપર ઓરીજનલો કાઢવા લાગ્યા છે. પણ લોકોએ તે તોફાના ગાંડાના ૮, સ્વભાવમાંનો ફુલ્લ છેવટે બધારે વા પાકેલા બાંગ્યા હોવો પડયો ત્યારે લોકો પણ સમજી ગયા કે આ તો ખોલ ઢોલ છે' બધારે વાત પણ એવા કરવા બીકણ અને મન દબાવ નહિ તારે રાજ્ય મે પણ ધ્યાયું કે આતો કાઢવાની ચારે કોમ નથી ને મન દબાવ નહિ તેવા તેણે કહ્યું વા મારે નથી જોઇતો, દબાવત કરવા જોગ છતાં તેની પાસે દબાવનો બારો બાજ વા હોય તો ૪ પણ ખાલી વા. બાપાને બાજે ફેરવે કહું છું કે મેં તમે આ સકલમાં પડ્યો આવ્યા તો મોત બગાડ્યા સમજ મેજો. નવો કિલાન કહે છે કે અરે બધારે હિસ્સો આપવા તૈયાર છીએ પણ અમે તો ગુંદણકામાં હિસ્સો ૪ ૫ ૦ પ્રમાણે આપારે તો જવાબ સારા કરવી છે પારે તો આ તાલને ઓટલો ઘાણો બતાવવો છે કે હિંદુઓની રાજ્યોમાંને ઉકેલ બાળવી પડવાનું છે. દરેક લડતમાં ૪ ૫ તેમ આ બાબતમાં પણ તે કહેવું છે કે સમાધાન બને પૂરવા વિના નહિ થઈ રહે. રાજકોટમાં ગાંધીપુરિ જેવું નહિ થવા કર્યું. આથી બધી કેટલાક ઓરોડેક કહે છે પુરતો" તે પત્થર પાડ લાગ બધી રહે તેવા નથી કોઇ કહે છે કે હીટલર છે. હું તો કહું છું કે સુપર—હીટલર કહેવે પણ પારે જે કામ કરવે તે ૫ કરી બતાવીશ

રાજકોટનો બાલાવ્ય તથા દરેક પ્રજાજન આજે સમજી ગયો છે કે આ રાજ્યમાં રૈયત યાને રહેવું તેના કરતાં બરવું એ વધારે સારું છે. રાજકોટની બાબાજ તો આજે હીંદુસ્થાનની પેલી-પાર પહોંચવા માડયા . પ્રેમ દિવાનની તાકાત નથી કે તે પ્રજાની મરજી વિરૂદ્ધ કાંઇ કરી શકે. આ બધા સમાધાની પણ કેમ કહું કરે ! કે કોઇને પણ આંદોલન કરવા જોવા જેવો નથી. ગાંધે તો ૫ રાજ્યની કેટલો ચાલ્યો કરવો છે પણ તેને કાજળનો કરવો હોય ત્યાં સુ કરું ? હું તો તેને પ્રજાજન આપવા આવ્યો છું' બધા બહારવાસ એ તો બહારવાજ રહેવાના તે ૧૯૨૬ ની સાલથી આજ સુધીની બધી લડતોમાં અને કોલેબારીઓ બહારવાસોજ કહેતા હતા પણ તે બધાઓ ઢીંઢી ગયા અને આ પણ તે પ્રમાણે ઢીંઢી જવાના છે.

નવા દિવાને મને બાબતું તો પડશેજ. એના વિના તેને બારે પાડવે કોઇ રસ્તોજ જ નથી. તે બધાન તેને કહેવાનો છું કે બારા દેશમાં રાજાને રાણી જાવવી દોય તો પ્રજાની રજા લેવાય . લોકોનો રાજા તે તો પ્રજારી અવતાર છે એવું કયાંય લોખી સાબસારે તે રાજાઓ ૬ બીજાઓ રાજાને આપેની ફ્રીડી (પ્રજાની સરતો) ની ચાલ પરવા હતો તો હું કહીશ કે તેના તો બાજે જાદે રાજાઓએ કર્યો છે, અને લખી પણ આપી દોજ શકે! પણ તે આખરકાર ચક્ષે દોજ શકે. જનતી એ તો તેના બૂરા દિવસો દીઠા બ બાદ જોવું

દક્ષિણ આફ્રિકાના ટુંક ખબરો

એજન્ટ-જનરલની ઓફીસ

હિંદના એજન્ટ જનરલની ઓફીસ ડીસેમ્બર તા. ૨૬ મીએ દરબાનના બંધ બા છે અને જાનુઆરી તા. ૯૬ મીએ કેપટાઉનમાં ખુલશે. એજન્ટ જનરલની ઓફીસ ક્ષ્રાંત પ્રવાસ બધાર કરનારાઓએ તા. ૧૯ મી સુધી ડયુરબનના મેજરટીક હોટલ, કર્ઝ સ્ટ્રીટ, ટેલીફોનનબર્ગ અને બાર બાદની ગ્રેટ બોકસ ૧૨૪૫, કેપટાઉનના શીરનામે કરવો.

દરબનમાં ચલાતાં ગાનચુંબી મકાનો

દરબનની બોરટ ઓફીસની સામે નેટલ બ્યાંક ગારડીનર સ્ટ્રીટના ખુણાપર આવેલું જબલીનું કીટ એન્ડ ચેરપીલનનું મકાન જમીનદોસ્ત કરી તાં પા ૧,૨૫,૦૦૦ ના બર્ચે ૧૪ માળનું ભવ્ય મકાન બાંધવાનું કામ ચાલી રહ્યું છે. જો મકાનના આરકીટેકટો મેસર્સ કેલનબેક, કેનેડી એન્ડ કરનર છે. આ મકાન ઓફીસો માટે બનાવવામાં આવે છે. બીજું એક ૨૭ માળનું દરબાનના કલેકટરનું મકાન બાંધવાનું કામ ચાલી રહ્યું છે. દક્ષિણ આફ્રિકામાં સ્ટ્રેલાના મકાનોમાં સૌથી મોટું ગણાશે. જો બે મકાનો આરકીટેકટો પણ મેસર્સ કેલનબેક, કેનેડી એન્ડ કરનર છે.

ચંદા (કોકરોચ) સામે યુદ્ધ

દરબન મ્યુનિસીપાલીટીના તંદુરસ્તી ખાતાએ ઘરમાં ચંદાનો નાશ કરવાનું કામ બાદર છે. અને હીંદીઓની એક કુટુંબીને મકોરીયાના ઉપદ્રવ લાગેના કામદારો બોગા સાથ ચંદાનો નાશ કરવાના કામમાં રોકેલી છે. તંદુરસ્તી બાતું જણાવે છે કે બનાવમાં જે કેસના પરમાં ચંદા દોય અને લાયમાં બાવી સુલતા નહિ દોય તેઓએ તંદુરસ્તી બાતાંને ખબર કરવી અને તેના નાશ નહિ થતો દોય તો ગ્રી રીતે કરવો તની પણ તંદુરસ્તી બાતા પાસેથી સુચના લેવી.

પુત્રને મારી નાખવા જરૂપે આપઘાત કર્યો

જોહનીસબર્ગ ના બ્રોમ્બે બીલ્ડીંગ માન્સે નામના ૨૬ વર્ષના બ્યુનીસીપાલીટીના ક્લરબ્યુ કામ કરનાર ગોરાએ તાજા જન્મ દિવસે પોતાના ૬ વર્ષના પુત્રને પીસ્તોલથી મારી નાખી પોતે પીસ્તોલથી આપઘાત કર્યો છે. કહેવાય છે કે તની પત્ની બીજી વારની હતી અને આગલા પણીથી ૬ વ છોકરી હતી અને બા છોકરો બાલકનો એકનો એક હતો તેની કુટુમ્બમાં પાંચ પણ બાળનો કરીશ નહોતો પણ ૬ ઠા જન્મના બાળકને દાર પોતાની ટેવ હતી.

કેપટાઉનમાં નવી ચેમ્બરીનું ખુલ્લ

કેપટાઉન મ્યુનીસીપાલીટીનું લાઇટ એન્જીનું અને સેવન્થ સ્ટ્રીટના ખુણાપર આવેલી દુકાનના માલીક એકબાલ બાબાનું રેઢીએ ગયા સોમવારે સાવારે બાજે ધોતો ૬ ખુન કર્યું છે અને દુકાન લાંથી નોટો અને પરચુરણની ચોરી કરેલી છે. મરનારની પત્ન ૬૫ વર્ષની હતી.

૬ આ. ના હિંદુઓનો કલેકટરો ઉપર

રીના રબાકર, કેપટાવનમાં જંદરમાન પંડિત નામનો ૬૬ વર્ષનો એક હીંદુ ચોરી બાબતના ફોટ બા કનેકટ એક કેદના આરોપ માટે પકડાયો છે. તેનો કેપટાઉનની પોલીસે કેસ ચાલે છે તેણે બુબાનીમા બધું હતું : ને ગાંધીજીની સાથે સત્યાગ્રહની લડત ૧૯૧૩ જેલ ગયો હતો અને તે બલાબને તેલગલીકર પાયરો પછી આપનારો તે હતા અને મુનાફદર પાર્ટીની દરબ પત્રીકાઓ તેને વહેંચવાના આપવામાં આવી હતી. તેણે પોતે દક્ષિણ આફ્રિકાના હીંદુઓનો ગોર દોવાનું જણાવ્યું હતું તેનો બેલ પા. ૧૦ બાબો પા ૨૫ કરવામાં આવ્યા ને અને કેસ તા ૬ પર મુલતવી રહ્યા હતો.

—હોરેન્જો મારિબંસથી બાતા બબાતી ની ગેરી મેસર્સ કરબનહાસ હરીભાઇની કુ. ના બી. એબલરજીભાઇ દુબબાદ ની મુલાકાતે ગયા હતા બાબતો ચોકા દરમ્યાન કરવાના આવ્યા હતા તેમનો મુકામ બી નામા બારેબુના થા છે.

કુરટ્રેકર્સનો ઇતિહાસ

(ગયા અગાઉના અંકથી ચાલુ)

લખનાર: શ્રી. પુરૂષોત્તમ દેશાઇ

(ભાગ ૩ જો)

પીટર રેટીફની ટોળીનો નાસ કર્યો તેટલા થી ઝુલુ રાજા ડીંગાનને સંતોષ ન થયો. બોઅર બોઅો બાદશાહી રાજાને તાબે આપી આપણી જાત સાથે દગાબાજી કરીને જેમ ગોરાઓએ કરી મુકયો તે બોઅોનો સંપૂર્ણ નાશ ન થાય ત્યાં સુધી તેને શાંતિ ન થાય એ ફકરતી હતું. ખરે જોતાં તો તમામ બોઅર બોઅોને પોતાના દેશમાંથી કાઢી મુકવા એ તેની મુરાદ હતી. પણ કરતાં પાસેના બોઅરાઓ (બોઅીરો) નો ડર તેને વધારે ન હોતો. બોઅર બોઅોનો નાશ કર્યો પછી તેમની પાછળ જંડલું એવો વિચાર કરી બોઅર બોઅોના નાશ માટે તેણે પાછો તૈયારી કરવા માંડી.

બોઅર બોઅોની પુરુષવા આવશ્યકતા ઝુલુ ઝુલુ સ્ત્રીઓ નાટાલમાં પકડી લાવી. બાઇઓ, છોકરાં, પુરૂષો, ગાડાં, ઢોર અને ઘેટાંઓ લાખોની એ બધી આવશ્યકતાઓ નીરાંતમાં પડી ગઇ હતી રાતની ચોકીઓ પણ તેમણે નકામી રાખી.

ઝુલુ બોઅોએ મોટા સરદાર સાથે કપ કરી. બોઅર બોઅોને કોઇ રાક્ષસ કરતાં પણ ભયાનક ઓઇ બાળી કુકડી તપાસ કરવાને મોકલી હતી. તેની નજર ચુકવી બાબાણું ઝુલુ સરદાર તા. ૧૨ મી ફેબ્રુઆરી ૧૮૩૮ ના રોજ બોઅર કેમ્પ ઉપર ત્રાટકી પડયું. રાતના સમય હતા. પહેલાં તો રાજા છે તે મારવો સમજવું નહીં. બાદમાં ઝુલુ બોઅોએ બધાને મારી નાખ્યા. બૈરાંઓ, નાના બાળકો બાળકો અને પુરૂષો મરવા માંડયા ત્યારે પણ બોઅર સ્ત્રીઓ હથિયાર લીધી સ્વબચાવની તૈયારી કરવા પાછળ પણ તેઓ ફાવી ન શકયા. સેંકડો બોઅર લોકને મારી, બેહલક બાવશ્યકતાઓના સબબસર ઝુલુ લોકો બાળક બધાં ઢોર, બોપ, ઘેટાં અને હથિયારો લુટીને તેઓએ ડીંગાનના ખુશી કર્યો. બોઅર લોકોમાં જીવતા રહેવાઓમાં બૈરા કોઇ બેચ્યું નહોતું કોઇ કોઇ પણ ન મરી ગયું હોય એવું બાકીનો પતિ, કોઇનો બાપ, કોઇનો દીકરો, કોઇની પત્નિ, કોઇની દીકરી, કોઇની મા એમ કહેવું તુલ્યમાન થયું હતું. ચણા ઉંદર ઢાંખર અને હથિયારની બોઅ પણ અતિ કુટાઇકામ હતી ૬૭ પુરૂષો, ૧૮૭ સ્ત્રીઓ, ૧૮૫ બાળકો અને ૨૫૦ કાળા લોકો માર્યા ગયા હતા. આ દુઃસ્વાનીઓ બોઅર બોઅો ની અંદર ઘરતી વધારે બદલે દુઃખ વધી પોતાની રિમતિ વધારે મજબુત કરી બ્રિટિશના બોઅર બોઅોને માટે આ મુલક વસવા લાયક કરવાનો તેમનો ઘમાસ વધી. અને નવેસરથી ડીંગાનની સત્તાનો નાશ કરવાની ગોઠવણ તેમણે કરવા માંડી

કમાંડંટ પેટગીટર અને ઉિકરસ તેમની મદદે પહેલાં આવ્યા તેમણે અનેકો પોતપોતાની ટુકડી સાથે ડીંગાનો સબ કરવા માટે તૈયારી કરી. પણ આ બંને સરદારો બહુજ સ્વતંત્ર હતા. ઓ બીજા વચ્ચે બીલકુલ એકમતિ નહોતી. પેટગીટર કહે કે "મારા કામની વચ્ચે ઉિકરસે ન ન આવવું." અને ઉિકરસ કહે કે "મારા કામની વચ્ચે પેટગીટરે ન આવવું." આરીતસ અને સીસીબર્સે આ બેહુ સરદારો વચ્ચે સંપ કરાવવા બહુ મહેનત કરી પણ તે ન ફાવ્યો. એ બંને એ ડીંગાનની ગોવણી તરફ કુચ કરી. ઝુલુ લશ્કર તેમને સામે ગબડું બન્યું બોઅર સરદારો છુટા પડી ગયા. કોઇ એક બીજાને મદદ ન કરી શકયા. ઉિકરસ પોતાના માણસો સાથે માર્યો ગયો. અને પેટગીટર પોતાના પણ માણસો મારી ગયા. કોઇ ભાગી છુટયો. જે બોઅરમાં સંપ ન હોય, જેઓ પાસે સાધન હોય પણ જેઓ એકતાથી સાથે મળી કામ કરી ન શકતા હોય તેઓ કદી કાયમી નથી શકતા એ આ બે સરદારોની રીતભાતથી અનુભવ પુર્વક જણાવી શકાયું. પણ ડીંગાનને તો હજી કેવેક બનાવવાની હતી. તેનો આખર નાશ થવા પહેલા તેના આંજીગાનનો પડો ખુબ કુદવાનો હતો એટલે એજ વખતે કરબનથી અંગ્રેજોને તો બોઅર ટુકડી કેપ્ટાલ વેકાદાર ઝુલુને લશ્કર દુગોળા સુધી પહોંચ્યા ત્યાં ઝુલુ લશ્કરનો તેમને ભેટો થયો. તેમા અંગ્રેજને હાર્યો અને ૪૯૭ ૮ ઝુલુ સિલાય બધા મારાં ગયા.

આ પ્રમાણે ડીંગાનના કામ નીચે ઝુલુ લોકો નો બધા જગાઓએ છત થઇ. બોઅર લોકજ આંકેલ બધો ગોરી ના સબબ રીતે પરાજય થયો બાર બાવશ્યકતાઓમા મજબુરન પડેલા પાછા હાલ્યાલ તરફ પાછા જવાનો વિચાર કરવા લાગ્યા બધુ કેટલીક ઓગેજીએ પાછા જવાની વાત કબુલ ન રાખી. બાળકો સુધા બધા નાશ પામી જવા અથવા કબજાં સપડી ઝુલુ લોકોએ જે જુલમ કર્યો છે તેનું તોર હોવું એવો ઠરાવ કરતા તેમણે પોતાના પુરૂષ વર્ગને પ્રેર્યા.

બોઅ બાબુએ બોઅર લોકોએ જુદા જુદા ગામો વસાવવા સરૂ કર્યો હતા. મુખરીયન વગેરે કિલ્લીઓ જમ્યા પ્રસ્તુત કરી ના તેમણે વાપ્યા નાંખ્યાં. ઇ. ૧૮૩૮ ના ઓકટોબરની ૨૩ મી તારીખે તેમણે પીટરમેરીત્સબર્ગની રચામના કરી. એ નામ પાછર રેટીફ અને ગ્રેટર મેરીત્સના નામો ઉપર થી પાડવામાં આવ્યું હતું.

બીજા બાબુએ એ લોકોએ કેપ કોલોનીમાં પોતાના આગલા વતનોને મદદ માટે બોલાવ્યા તેમાંથી એન્ડરીઝ પ્રીટોરિયસ પણ મદદ માટે આવવા ની કબુલત કરી તા. ૨૨ મી નવેમ્બર ૧૮૩૮ ના રોજ તે આવી પહોંચ્યો. આજ સુધી તેને મુખ્ય કોળાનો અબુભવ કોઇજ નહોતો પણ તેની કાબેલીયતે બતાવી આપ્યું કે એક સુશેદ કરાવવામાંઓ કુશળ હતો. તેમ પુર્વ કોળામા પણ તે એટલોજ કુશળ નીવડયો. જ્યારે સેના પતિ તરીકે તેની પસંદગી કરવામાં આવી ત્યારે પ્રથમ બાબમાં તેમણે કહ્યું કે "હવે તમે મને તમારો સેનાપતિ નીમ્યો તો તમારે બધાએ મારો હુકમ પુરેપુરો પાળવો. અલબત્ત જે બીજા બાગેવાનોની સલાહ લઇશ. પણ આખર હુકમ નીકળે ત્યારે દરેક જણે પોતાનો બાન જતાં સુધી તેનો અમલ કરવો જોઇએ. આપણે બધે વખતે ગતબેદથી કામ કરવામાં દીક્ષ કરીએ અથવા એક બીજાને નડતર કરતાં થઇએ તો બધાં માર્યા જઇશું. એમ થાય તો આપણે આ કામ છોડી દઇએ એ વધારે સારું છે. અને લડાઇ શરૂ થયા પછી જે કોઇ હુકમનો અનાદર થયામાં આડચણ કરશે અથવા તેને તુરતજ સજા કરવામાં આવશે." આ વાત દાજ્જર બધાએ બધા સરબસ્મતીઓએ કબુલ કરી ત્યાર પછી જ કુચ કરવાની હુકમ થયો. તા. ૨૭ ડીસેમ્બર ૧૮૩૮ ના રોજ કુચ શરૂ કરી

કાફલો જુદે જુદે ઠેકાણે ભાવણી નાંખતા તેઓ કુચ કરવા માંડયા. દરેક ઠેકાણે તેઓ બોઅરોને ચરવા માટે બોઅા દરમ્યાન વીસાબોર લેતા. ઓ ઠેકાણે ભાવણી નાંખતાં પડાવ હતા ત્યારે તેણે બધા સરદારોને નવા કાયે ગાને ત્યાં નીચે પ્રમાણે ભાષણ કર્યું

"મારા બાહ્મણો, આજે આપણે કુચ કરવા સમારા ઉભા છીએ. આજે આપણે તેની હાજરીમા પ્રતિજ્ઞા બધએ કીએ કે આપણા દુશ્મનોને ન એની રીતે આપણે જીતાસે કે આપણે તેમનો કરારી તે વિજયો પ્રાપ્ત કરીએ અને દુશ્મન નાશ પામે તે દિવસ દર વરસ આપણે પવિત્ર સણી તહેવાર તરીકે ગણાવું. આવા આપણા બાળકો અને તેમનાં પણ તે દિવસ તહેવાર તરીકે ગણવાની બજવણી કરશે. પછી તે દિવસ દરેક બોઅરે બજરનો આનંદ બાનંદમાં અને પ્રાર્થના કરવામાં ગાળવો. જેને કોકને આ પ્રતિજ્ઞા લેવા ઇચ્છા ન હોય તેણે આ મેળાવડામાંથી પાછા ફરી જવું. આ વખત બાપણામાં જય મળે તો તેનો જશે યશ પરમેશ્વર નેજ આપવો જરૂરનો. તેમજ બાં જગની પુરવાણી માં આપણે બધાંએ મળી પ્રભુ પ્રાર્થના માટે એક દેવળ બાંધવું." બધા સરદારોઓએ આ પ્રતિજ્ઞા પુરતી ઉમંગરના સાથે લીધી. પ્રતિજ્ઞા લીધા પછી દરેકજ રોજ બધા બાબણી નાંખે ત્યાં ઇશ્વરની પ્રાર્થના કરે. આમ કરતાં તા. ૧૬ મી ડીસેમ્બર ૧૮૩૮ ના રોજ ઝુલુ લોક જેને બ્લડરીવર (લોહીબાળા નદી) પડયું છે ત્યાં પહોંચ્યા. બા કેકાણે ઝુલુ લોકનું લશ્કર તેમની નજરે પડયું. પહાડની ગોણે તેમનો પડાવ હતો. તેમનું રક્ષણ મજબુતથી સારી રીતે થતું હતું. પીટરીબાસે પોતાની અવસ્થા તેમની સામે કરી. પણ પોતે તેમની ચઢાઇ લઇ જવાને બદલે તેઓ તેના ઉપર ચઢી આવે તેની રાહ જોવા લાગ્યો. (અપૂર્ણ)

મહાસભાની બેઠક

આ વર્ષની મહાસભાની બેઠક આવતા ૨૨, ૨૩, ૨૪ અને ૨૫ મી જાન્યુઆરીએ શ્રીપુરી ખાતે મળશે. ૧૯૦૦ ઓરસ એકરમાં મહાસભાની સ્થાપના થઈ. તબીબોમાંથી પણ ઘણા વર્ષથી સિવાઈ એટલે મહાસભા પૂરતા બની ગઈ. ત્રીજાઓને બદલે ડૉક્ટર કે મીટિંગના પ્રમુખ તરીકે ચૂંટાય છે. હરિપુરા ને ફૈઝપુર કરતાં આવી મહાસભા ઘણી વધારે રહેશે. જગવાનું પ્રતિનિધિ રહેશે માં રખાશે. પણ હજાર પ્રતિનિધિઓ તો પણ લાખ ઉપરાંતની ધારણા છે. આંધ્રીક્ષ મહાસભા માં હાજરી આપવા બરાબરની પોતાની મુસાફરી મુલતવી રાખશે.

સાહી પરિષદમાં રાજદૂતને આમંત્રણ

લંડનમાં ચાલુ માસમાં ભળતારી કૅમ્બ્રીજમસ કૉન્ફરન્સમાં રાજદૂતને આમંત્રણ મળ્યું છે અને સીક્રેટરને પણ એનું આમંત્રણ મળ્યું છે. બન્ને સીક્રેટરે એનો સ્વીકાર કર્યો છે. સાતસો મહાસભાના અગ્રણીઓને બદલે પાંચ જ મહાસભામાં છેવટનો નિર્ણય કરવાના હતા.

ઉદયશંકરની નૃત્ય શાળા

અણીતા નૃત્યકારે પી. કદમબંદે તાજેતરમાં નૃત્યની મુસ્લમાનોની યોજના સંબંધમાં તાલીમ કરવા પં. જવાહરલાલ નેહરુની મુલાકાત લીધી હતી. તે પછી તેમણે આ યોજના સંબંધે જાહેરાત કરી કે પુલમાનોની સરકાર તરફથી આવી શાળાને મળનારી મદદથી તે આવતા છે. આલ્મોરામાં ઉદયશંકરની હિંદી નૃત્ય શાળાને ફંડોદ મળશે. શાળાની સ્થાપના અંગે ની મુદીના સંબંધમાં તેમણે જણાવ્યું કે, પાનમી ફાળા મેળવી અમે એક ૬૬ કરું કરું છે, તે સિવાલ અમેરીકામાં પણ ઘણી સારી મદદ મળી રહી છે. 'પરદેશના વિદ્યાર્થીઓને શાળા આ સ્થાન મળશે કે કેમ' તેના જવાબમાં તેમણે જણાવ્યું કે પાંચ વર્ષ સુધી એક પણ પરદેશી વિદ્યાર્થીને શાળામાં દાખલ કરવામાં આવશે નહિ. અને એક વર્ષ સુધી તો એક પણ હિંદી વિદ્યાર્થીઓને શાળામાં જગ્યા આપવાનું અશક્ય થઈ પડશે, કારણકે અમે વિદ્યાર્થીઓને પૂરતી તાલીમ આપવા માંગીએ તે પહેલાં તો હિંદભરમાં મુખ્ય સિત્યાવર નો કાર્યક્રમ ચલી કાઢવો રહેશે. જો આ પ્રયોગ પ્રયાસ સફળ થશે તો આગે દરેક પ્રાંતના મુખ્ય શહેરમાં નૃત્યશાળા ઉઘાડીશું અને મધ્ય પ્રાંતીય શાળાના કેંદ્ર તરીકે મુખ્યત્વ રહેશે.

હિંદના મીલ ઉદ્યોગની પ્રગતિ

મુમ્બઈના મીલમાલીકોની મંડળી તરફથી ગાય ઉદ્યોગનો ૧૯૩૭–૩૮ ના વર્ષનો વાર્ષિક અહેવાલ પ્રસીદ્ધ થયો છે. અહેવાલ વાળા વર્ષમાં દેશ ના કુલ ૨૭ નવી મીલોનો વધારો થઈ કુલ મીલોની સંખ્યા ૩૮૦ ની થઈ હતી. આમાંની ૯ મીલો મદ્રાસમાં અને બીજીઓમાં બે બંધાઈ હતી. કુલ મીલ ઉદ્યોગ ૨૫ મીલો કામકાજ વિના બંધ રહી હતી. બંધાયાનાં ૨૬ મીલો સ્થપાઈ કુલ ૨૮ મીલો મફક હતી આ ઉદ્યોગમાં રોકાયેલી રાજધન ૪૦ કરોડ ૪૬ લાખ રૂપીયાની હતી જે આગલે વર્ષે ૩૯ કરોડ ૪૩ લાખ રૂપીયાની હતી. કાંતી મીલે ૮૪૯ રાજકારી ખાંડીને હિસાબે ૧૮૩૧૦૦૦ ખાંડી જીંદરા કરી ખપત કરી હતી જે આગલા વરસ કરતા રા. લાખ ખાંડી જેટલી વધુ હતી. રાતપાળી ચિરાય કરવેજ સરાસરી દિવસપાળીમાં કામ કરતા કામદારો ની સંખ્યા ૪૩૦૦૦૦ ની હતી જે આગલે વરસે ૪૧૩૦૦૦ ની હતી

હિંદમાં વિમાનની પ્રગતિ

મુમ્બઈનું બ્રિટીશ ઓવરસીઝ ચેમ્બરનું જણાવે છે કે, બેહદ ગમન પાદેસાં અવાર પડેલા ઇમરજંસી ઓફ સીવીલ એવીએશનના ૧૯૩૮ ૩૯ ની સાલના અહેવાલમાંથી હિંદમાં વીમાનની પ્રગતિની સારો ખ્યાલ આવે છે ૧૯૩૮ની સાલના હિંદમાં વિમાની માર્ગ વહીનો ૮,૬૨૫ માઇલના હતા હતો, જે પછીના વર્ષમાં ૧૦,૪૮૨ માઇલનો હતા આ માર્ગ વધવાનું મુખ્ય કારણ [illegible] મુમ્બઈ–કોલીકાતા અને મુમ્બઈ–દીલ્હી વચ્ચે વિમાની પહેવાર શરૂ થયો હતા ૧૯૩૮ માં હિંદના આંતરના આગમા વિમાનોએ ૬૨૬,૬૪૨ માઇલોની મુસાફરી કરી હતી અને મુસાફરોની સંખ્યા ૨,૧૭૮ ની હતી અત્યારે ૧૯૩૭ માં આ મુસાફરી ૨૬૬ માઇલને હતી અને મુસાફરોની સંખ્યા ૨૪૮ હતા વિમાની સેવામાં પ્રમિઅના ફેરો સાથે સરખામણી હિંદ પણું પછાત છે. ૧૯૩૮ની સાલમા અમેરીકા માં ૬૩,૧૫૧ માઇલો, ફ્રાંસમા ૨૮,૩૦૨ માઇલો, જર્મનીમાં ૨૧,૨૮૦ માઇલો અને ગ્રેટબ્રીટનમાં ૨૬,૧૫૮ માઇલોનો વિમાની માર્ગ હતો જ્યારે હિંદમાં ફક્ત ૮,૬૨૫ માઇલનો માર્ગ હતો. આવી જ રીતે મુસાફરોની સંખ્યામાં દુનીયામાં હિંદમાં દોઢ પ્રગતિ કરવું જણ છે, પણ પ્રમિઅના દેશો ની સરખામણીમાં આ પ્રગતિ બહુ પાંગળી છે.

નિઝામ હૈદ્રા ૧૯૩૮ ની ગુલબ

નિઝામ દૈકાબાદમાં દરેક ફ્રેંચોસની સભામંડીઓની મારમા કુકડીના બીજ ગોપાળરાવ રેડી આને તેના પાસ મંત્રીઓને પકડવામા આવ્યા પછી પોલીસોએ તેમના ઉપર ગુલબ ગુજારેલા આને જબરદસ્ત ગિરી તેમની પાસેથી આપક વસ્તુ આવવામા ઉપર મળિ [illegible] પછી કે બાદલ તેમણે, આના એક પ્રતિનિધીને ઔંગેબાના વર્ષ સોંપ્રસ્થને ફરીયાદ કરેલી. આ બાબતની રાજા તરફથી જ્યુડીશીયલ તપાસ કરવાને માટે કમીશન નીમાયું છે જેનાં રીટી પોલીસના પાસ મળ્યાલા ન [illegible] તેના બે અધ્યક્ષદાર પણ છે

તૈલાબાદના દીવાનુલ હસન નેગુસીને માટે ના આખબારોએ દરમીયાન ઘણા ઉદ્ગારો કાઢ્યા જેના જવાબમાં તેમણે સ્ટેટમેન્ટ દ્વારા જણાવ્યું છે કે તેમને સરકાર પોલીસના સાથેસ ના મારા દેકારા ઓ સમ્બન્ધવેલા તેમ જ્યાં તેઓ હજુ સુધી તેમાં સાથેસજ છે. અંતે કહે છે કે, પોલીસમેન દેકાની સાથે પ્રતીનાધી મળ્યા છે અને તેના પ્રત્યાગમાં પુરેપુરૂં માને છે.

સંયુક્ત પ્રાંતના પ્રધાન ઓન. બી. ડૉ. પંડ્યાજી બીજાઓએ મુઝફ્ફર નગરમા આપેલ ભાષણ [illegible] મુસલીમ લીગ પાર્ટીઓ તરફ [illegible] ઉંચે રસ્તે ફેરે છે [illegible] સમાચારો તરફના લક્ષે કશુ ખોટું કામ નથી છે કે હીંદુઓને દાબદાબારૂ કરવા અને મુસલીમ ને ખુશામતકારક કામ [illegible] પોતાની આપણા લીગને તેમણે ચેતવેજ કર્યું હતું

દિલ્હીમાં મેડીકલ કૉલેજ

ડૉક્ટર સરસાર દિલ્હીમાં નવી મેડીકલ કૉલેજ ખોલવા વિચારે છે. હાલ દોઢના સુરા જુદા પ્રાંતોના મળી આવા ૬૦ મેડીકલ કૉલેજો છે ને તેમા આશરે મળી ૧૫૫૦૦ જાકરા ની ૩૨૫ ડૉક્ટરોજોને બારે જગા દોવા છે. આ કૉલેજો પોતપોતાના પ્રાંતના બારે પોંચાયા રેડી રાજ્યોના ચનેક કેન્દ્રિત કુટુમ્બના છોકરાઓને ડાક્તરી શિક્ષણની મુરસેલી નથી છે આથી કેન્દ્ર ડાક્તરી શિક્ષણનો વધારે પ્રચાર કરવાના કારણે દોઢ સરકાર દિલ્હીમા નવી કૉલેજ ખોલવાનો ઇરાદા રાખે છે

ગુજરાતમાં સાદું

રાંડનથી એક તાર જણાવે છે કે મુમ્બઈના એક વેપારીને ચાર વર્ષની કામ મળી ગુજરાતના મોટે વિસ્તારમાં સોનું મળેલું છે. તેણે ૪૦૦૦ ઉપર રોકીના નમુના તપાસવા હતા અને પા. ૭૫૦૦ ના અર્થે કર્યો હતો આજનો પહો તેણે મેળવ્યો છે આને કુલ મુદતના એક કરોડની રકામને મુખ્ય સરકારે આ કોમીમાં રસ લઇ રહી છે અને આપતા પ્રમુખ વર્ષની અંદર પા ૨,૫૦,૦૦૦ ના ખરચે ત્યાં ઘરોમ સ્થાપશે.

—મુક્ત પ્રાંતમાં આવેલા દેહરાદુન જીલ્લામાં ખેતી પાકુંમાં જેવી કે ચોખા, તમાકુ, જવાર વિગેરે અલગ અલગ જાતની ૨૮ ચોથી બાજોના નિષ્ણાતો એ પાકના દાણો કરી છે એ પરથી હવે મુક્ત પ્રાંતની સરકારે તેની તપાસ કરવાનો પ્રાન્ત મંજુર કરેલી છે.

ટૂંકી નોંધ

સ્વપ્નની પીપ ફેયર ગાંઠ વાર્ષિક બાધારામા આવ્યો છે ત્યા અનેક ગામના ફેરી સામેા રાખવામા આવ્યા છે. તા ૧૦ મીના અરસા માં તે બાદર પ્રજાને મારે ખુલ્લો પુકારો

• • •

૧૮૯ ગામગેાની રેા. પર ર્ંા. ખી. સીંગ નામના માણસને નવા વર્ષની રાતે બદસ્વપ્ન ફેારેસ આગળ ઝરી જોઇવાગા બાવવાથી ધરપી-નાલે જતા તે મરણ પામેા છે. ત્રણ ફોદાઓ ને તેને અંગ પકડવામાં આવ્યા હતા. રેલ સુંટવાનો બજાણા હતા.

• • •

અમા રેાપારે રહીમર ફેરીલામાં ડરબનના મેસર્સ મદના બ્રધર્સના રા. મીઠનસાલ છે. મદના મહદકુટુમ્બ સ્ટેશ બ્રધા ડરબનથી છપડી ગયા છે. રા. મીઠનબાલ છે. મદનાએ ફીનીક્સ એરેયાને ગીતા ૧ ગેર આપા છે ને સાભાર સિકારીએ છીએ.

• • •

નીમેના રેમ બ્રહ્મારીસ્વામીથી મહાત્મા ગાંધીજી પર મેાકલવામા આવા ૪ રા. મેાલીદ બાદ ફીરા પા. પ-૦ આના રા. છવણભાના પુથાલ પા. ૫-૫-૦

• • •

યા. ઓ. ગીમેાને તેપાર બાન ઉદ્યોગ બાબા ના પ્રધાન બાબામાં બાબ્યા ...

• • •

બીરીસ પ્રમ પ્રધાન ના સેક્રબરીને ત્રર્ં બાન પત્રા બેંગ્લ ... કુંઢ ...ઇલના બજાણ્યુ છે ન ૧૯૮૨ ઇસના ૧૯૨૬ નું ૫ બાબારે દાન બાણું નીચકરી

• • •

ગેટ બોઇન સાનાના મારણપરથી ફિનરી મણ બાદ મત તપરેન્ટ તા ૧૬ મી સુપીમા રા. ૬,૨૨,૬૬૬,૨૫,૫૬૨ નું લાગ પરદેશ મેકલવી ઇચ્યુ છે.

• • •

કુમાનાના બાનનુ મીસણ એક ગામનું મૂકેય ધનાથી નારાજ ... છે. ૨૦ બાણુસેા મારી બ્રધા છે અને બજાના પ્રાણ ધરા છે

• • •

મુળધા સરકારે જેલેટમાં પ્રસિદ્ધ કરેલા એક બીલમાં ફાલની બાલેરાતેા પર પ્રતિબંધ મુકવાની ધોજના બ્રહેર કરી ...

• • •

મુબધ પ્રાંતિક ધરસીમ સીમના પ્રમુખ તરીકે યા. ઝીણાની વરણું થઇ છે.

• • •

મુબધ સરકારે બબાબાક માટે મશહુર રતન બાબનું ડાકનું ગીત બંધ કરાવ્યું છે.

પ્રયાગના મહારાજાની ૨૪ વર્ષની જુવાન પુત્રી રનદીરાજે વિલાયતના નદીનો ધંધો લીધેા છે.

• • •

ડરબ રાજ્ય પ્રજન પરિષદની બેઠક તા. ૪ થી ફેબ્રુઆરીએ પંડિત જવાહરલાલને પ્રમુખપદે મળશે.

• • •

શ્રી. અરવીંદ બેાસ પકી બધા હતા ને તેમને કુંટણે દુખ થાય હતી ઓટલે તેઓએ આ કારણે કેાઇને દરીન આપ્યા ન હતા.

• • •

જંગલના રાજદ્વારી કેદીઓની મુક્તિ માટે અખિલ હિંદની એક કમીટી મારફત ઝડબ ચાલશે

• • •

ડા. મ્રર મેાહમ્મદ ગેાલખાનાવાળાની પત્ની બેગી સાકરબાઇનું કદય બંધ પકી જબાર્યા બબવાન થયું છે.

• • •

ઓરમાનીયા યુનીવર્સીટીના ગેા હીંદુ વિદ્યાર્મી-ઓને હેાસ્ટેલમાં ચંદિાતરંગ ગાવા માટે બરતરફ કરવામા આવ્યા હતા.

• • •

બાબનીસ્ટા લીગ ઓફ નેસન્સ યુનીયનના બે આગેવાનો મહાત્માજીને ડરબનમાં મળ્યા હતા અને હીંદની બાબાની બાબતો બાબિકાર કરવાના મહાત્માજીને બિનંતી કરી હતી

• • •

બીમના રાજકુમારે કમાના મહાત્માજીની મુલાકાત લીધી હતી અને જબાબદાર રાજતંત્ર બાગે ચર્ચા કરી હતી.

• • •

સર બાની મદનજી બાન દક્ષેલજીના પુત્ર બા. ફરામ ઉલ્લાહ બાન બાઇ. બી એસ. સ્ય ઓફ ફ્રેંચ યુધની સારે સરત કરી હીંદ બાવ્યા છે ને તેમની લીમણું બંગલામાં રહ્યા છે.

• • •

શ્રી જમનાલાલ બજાજની બરતરફી કરવાના આદેશપત્ર 'સાપપાલ' ના બી આદેશપત્રને ૭ બાસની સજા ને રૂા. ૧૦૦૦ ના દંડ થયેા છે

• • •

બીહાર યુસલીમ સ્વતંત્રતાવાદી પાર્ટીના મંત્રી પદી ડાકટર સુલતીન બાગનાં બેઠ ઉંદું પત્ર ની ઓફીસનાં બેરકારે કાબલ થવા બદલ અને તેની કેદલી। પીસકતને નુકશાન કરવા બદલ તથા તેના તંત્રીને તેની મહાલમા તરફ ની વલણ માટ પગલી બાબવા બદલ ૧૫ મહિનાની સખત કેદની સજા ને રૂા. ૧૫૦ ના દંડ બાપવા પણ બબ માસની સજા ફરમાવવા મા આવી ...

• • •

રાંદેરી ... સાભાગ્યદ બેાને દરબારેામાં કેાંગ્રેસ ની ચડતી રાહ જોવાને બેસી નહિ રહેવાની બેનવણી આપી હતી, અને જબાબમું હતું કે, ૬૫ વરસ સુધરતુ ત્યાં સુધી મેાકાએ બેસી રહેલું એ નુકસાનકારક છે. ને તેથી આપણી મુખ્ય સહનને ગાબણ ધબાવવાને બાજારે સામાં પગલા ભરવા જોઇએ.

• • •

તેજ બાગણુમા તેદીવ સ્ટેટકેની બાબતમાં તેગલે જબાબ્યું હતું કે હરીપુરા કેંગ્રેસના ઠરાવના સબ્દો ગમે તે હેાય પણ સ્ટેટકના લેાકેાને મદદ કરવાની બાબત માત્ર ચેાબ્બી છે.

• • •

બાન પ્રાદેશ બાબદુલ ગફાર બાનને સરહદ પ્રાંત તરફથી મહાત્માજીના પ્રમુખ પદની બીનંતિ કરવામાં આવી હતી ને તેમણે નામંજુર કરી છે અને જબાબ્યું છે કે મહાત્માજીની જેવા માન્યતા છે કે સરહદ પ્રાંતની આકરી બબવસ્થા ઉપર ર્ંાકુરબાનના ફિકારેા આધાર છે. ને કામ પકતું મુકીને ર્ંાકુરબાનના બીજા આંગોમાં જબું મને ગમતું નથી.

• • •

રેબલ આરબીકરી ... સ્ટીપર મેજર જે બેરી મદન પર મબનોની તરિક્ષા મુકેલા હુમલા ને અંગે ચાર જબુની મરબ્યા ... થઇ છે. મેજર બેરી મદનને બાગિલા વર્ષે કલીનારામાં કામ કરતા માં બાબ્યા હતા. ધુમલાનું કારબ હજબમુ નથી.

• • •

રામકૃષ્ણ ... ના બીજાનના પ્રમુખ તરીકે સ્વામી બિવેકાનંદના શિષ્ય સ્વામી બીરેશનંદ મુંટાયા છે.

• • •

મુબધના એક ધનબીરે -બધુબે રતા શીક્ષણ માટે ૧૦ લાખ રૂપિયા બાપ્યા છે. ગેરાગામમાં આધુનીક વિજ્ઞાન ગેાઠવવા ચિંતારહ્યા બાને છે.

• • •

મહારાષ્ટ્રની બાપતી બેઠકમાં નીમંત્રણ બામણી શ્રી. મહાત્મજીબા તેમના પુત્ર સાથે હાજર રહેશે.

• • •

મહાત્માજીની સુગનાથી બીમાર બાશ્રમેન રચનાત્મક કાર્ય માટે સરહદ પ્રાંત છે ત્યાં તેઓ બાવે રહી રહેશે.

• • •

ગેરેણીયાના મનારાયણ બેઘકની પ્રતિમે બાવેલેા ફેંગ્રેસ મહેસ બેક બાપ્યા જે બારહિન છે અને માંદીઓથી પસાતલેા છે ને મહાત્માજીએ કબજે કર્યો છે.

વડોદરા આર્યકન્યા વિદ્યાલય

આચાર્ય દેવશર્માએ ખુલ્લી પાડેલી કેટલીક વિગતો

વડોદરાના આર્યકન્યા વિદ્યાલયમાં ચાલતા અત્યાચાર સરકાર સામે કેટલીક ગંભીર ફરીયાદો ઉઠી હતી અને તેની તપાસ કરવાની જરૂર ગોતરથી બતાવવામાં આવતી હતી. મંત્રીઓ મુશ્કેલીના ભૂતપૂર્વ આચાર્ય શ્રી દેવશર્મા કે જેમની પાસે આવી ફરીયાદ આવી હતી તેમણે હવે સમાચાર લીધા છે. પોતાની ફરીયાદો ઉપસ્થિત થવાને બે વર્ષ વહી ગયા છે, છતાં એ સંસ્થાનો અંતરંગ સરકાર સુધારવાની આવશ્યકતાને કરગર રાખતા નથી, તેથી બીજા પગલા તેમણે બધા વસ્તુસ્થિતીનો રોજ કરનારી એક હિંદી પુસ્તિકા પ્રસીદ્ધ કરી છે. દરિદ્રનારાયણની વડોદરા આર્યકન્યા વીદ્યાલયની ત્રાહિત્રાહિને જાણી : આનંદ પ્રીમરૂ સમાચાર પા. ૧૯૦૮ ના એટલે કાળો સમય ગયા હતા એ વખતના દરીદ્રનારાયણ વિદ્યાર્થીઓને રંગ રોગનાના પરિવેદ્ય તેમને પ્રાપ્ત કરાવાના સ્વાભાવીક પ્રયાસના પરિણામે આચાર્ય દેવશર્માની એ પુસ્તિકાનો અનુવાદ 'પ્રજાબંધુ' માંથી અહિં ઉતારીએ છીએ.

વડોદરા આર્યકન્યા મહાવીદ્યાલય એક આર્ય સંસ્થા છે. છતાં પણ કોમ પ્રાન્તીય આર્ય પ્રતીનીધી સભા કે સાર્વદેશીક આર્ય પ્રતીનીધી સભા સામે એ રોષમાં રાખની નથી. આ ઉપયોગી સંસ્થા શોષણમાં મારે કેટલુંક કડક સત્ય મહાર પાડવું આવશ્યક થઇ પડે છે તેથી મને દુઃખ થાય છે. આ મામલો આદર આદર જ પણી વ્યવ એ માટે જે કોરસિદ કરી છે પણ મારે કહેવું પડે છે કે બાબુ આનંદમીત્રજીએ એમ કરવા દીધું નથી એમાં એમનો હેતુ ગમે તો હો—અને તેથી હવે આ સવાલને જનતા સામે રજુ કરીને ' મારા સાર્વજનીક કર્તવ્યમાંથી મુક્ત થાઉ એ મારી ફરજ છે.

મને ૧૯૩૪ માં હું મુંબઇ પ્રાન્તીયમાંથી પાછો ફરતાં જ્યારે અમદાવાદમાં રોકાયો હતો, ત્યારે બે વ્યક્તિઓ મને મળવા આવી હતી. એમાંના એક શ્રી. મોહનલાલ (આ. ક. ન. વિદ્યાલય પોરબંદર) અને બીજા શ્રી વિષ્ણુપ્રસાદ સાથે હતા. આ બન્ને જણાએ ખુબ સંભાર તાપુર્વક મને આર્યકન્યા મહાવિદ્યાલયોની અવ્યવસ્થા અને શ્રી. આનંદમિત્રજીના વીદ્યાલયની કન્યાઓ ઉપરના અત્યાચારની ફરીયાદ કરી હતી. મોહનલાલે તો એમ પણ કહ્યું કે આ સંબંધમાં તેમણે જે કરવું તે મારે બતાવવું. વર્તમાનપત્રોમાં આ બાબત જાહેર કરવામાં આવે કે હું ઉપવાસ કરું એમ પણ થઇ આવે છે, એમણે મને ખુબ ઉશ્કેરાટમાં કહ્યું હતું. મેં તેમને સમજાવ આપી કે તમારી સલાહમાં એ કહી સંજોગોવીને અંદરથી જ એને સુધારવા પ્રયાસ કરો અને જો એમ ન કરી શકો તો વીદ્યાલય છોડી દો અને તેને કોમ તમારે જરૂરી લાગે તો સંસ્થા છોડીને મને પૂરો પ્રયાસ કર્યા પછી ઓગ કરવો.

આ બન્ને વ્યક્તિઓ સાથે વાત કર્યા પછી મને આમાં તો એ વધુ કે આર્યકન્યા મહાવિદ્યાલયના આચાર્ય કોણ છે કોણ નહીં અને બાકી એ આચાર્યને જ શ્રી. આનંદમિત્રજી સામે ફરીયાદ કરવા પડે છે ત્યારે જરૂર એમાં કંઇક ગોટા તો દેખાવે જોઇએ એમ મને પાકો ડર ગયો. છતાં પણ મેં વધુ વાતની કોઇની પણ સાથે ચર્ચા કરી નહીં. પ્રાગજીભાઇ નાયકસાહેબ કે સોળાજોની વાતો કરવી કોઇ પણ સંસ્થા અંગે કોઇની સાથે ચર્ચા કરવાથી એ સંસ્થાને હાની પહોંચે છે આ ન મારે મારે મોગ નથી આથી એ બન્ને ભાઇઓનો સુધારવાનો પ્રયાસ કરવાની સલાહ આપીને ' પોતે જ એ વાતની વાત ભુલી ગયો.

હવે આજે કે પાંચ મહીના પછી ગોદીયેરીનાં પુલના મહાત્મા ગાંધીજીના ખર્ચે મને આ વાત યાદ આ કરાવી હોત તો વડોદરા આર્યકન્યા મહાવિદ્યાલયનો મામલો મને યાદ પણ ન આવત. મહાત્માજીએ મને એક વખતના એજ પ્રશ્ન કહ્યું કે વડોદરાના આર્યકન્યા મહાવીદ્યા સંબંધમાં તમારી આગળ કંઇક ફરીયાદ થઇ છે એમ સરદાર વલ્લભભાઇ પટેલને પત્ર લખ્યો છે. તો એ સંબંધમાં તમારો શો મત છે તે જણાવશો ? આથી મારે શ્રી. મોહનલાલ અને શ્રી. વીજયજી સાથે અમદાવાદમાં થયેલી વાતચીત કહેવી તેમને કુલપતીનો પત્રથી જણાવી આને જણાવ્યું કે એ વિષયથી મને લાગે છે કે પણ મોકલ્યા કંઇ ગોટાળો છે. પોતીયેરીથી પાછા ફરતી વખત તા. ૧૮મી એપ્રીલે હું વર્ધા ગયો. ત્યા વાતચીત કરતા મને માલુમ પડ્યું કે સરદાર વલ્લભભાઇ પટેલ સમક્ષ રજુ કરાયેલા તેમજ મુંબઇમાં ઇન્દુલાલ યાજ્ઞીકોએ વડોદરા કન્યા મહાવીદ્યાલયમાં રહી ચુકેલી કેટલીક કન્યાઓના સોગંદ નામાંઓના (એમાંના ઓછા વધતા ૧૫ કન્યા ના) લીધે ચાલતા અનાચાર સંબંધમા ફરીયાદો કરી હતી અને તેમને એમ પણ અખર મળ્યા હતા કે ગાંધી સ્મારક ફરીયાદો અમદાવાદમા મારી આગળ પણ કરવામા આવી હતી. તેથી હવે સમજાય છે કે મહાત્મા આગળ આ વાત કેવી રીતે પહોંચી.

હવે વડોદરા કન્યા મહાવિદ્યાલયમાં પાછા પહોંચો કે સરદાર વલ્લભભાઇ પટેલ મારી આગળ ફરીયાદ થઇ છે એ આધારે મને પણ સાક્ષી તરીકે આગળ કરે છે, એવો શ્રી. ચતુરભાઇ અને શ્રી. ખુશીલાલજી વગેરેએ તા. ૨ જી મે એ તાર કરીને મને વડોદરે બોલાવ્યો આથી તા. ૬ ઠ્ઠી મે : વડોદરા ગયા અને મને જે વાતની અખર હતી તે પ્રમાણે આ આર્ય અત્યાચારો કરી પણ આ વખતે શ્રી મોહનલાલે મને જે કહ્યું તેથી તો મને આશ્ચર્ય થયું. તેમણે મને કહ્યું કે હવે તેમને કોમ ફરીયાદ કરવાની નથી અને તે વખત અગાઉ આગળ તેમણે મારી આગળ જે ફરીયાદ કરી હતી તે તો આવેશમાં કરી હતી પણ બીજી બાબતો આવી નહોતી. એ ફરીયાદોમાંની કેટલીક તો દૂર થઇ ગઇ છે આવી કેટલીક સંબંધમાં તપાસ કરતાં એમ માલુમ પડ્યું છે કે, તે કેવળ તેમનો ભ્રમ હતો વગેરે આવી. કહે તેમની સાથે એકાન્તમાં વાત કરી તો મને માલુમ પડ્યું કે એમના મનમાં બીજી પણ એવી માન્યતા પર કરી બેઠી હતી કે, જો આ વાતો સામી દેશ તો સરદાર વલ્લભભાઇ એમનો લાભ લેશે અને આ આર્ય સંસ્થાને એટલો પક્કો પહોંચાડશે કે સંસ્થા નષ્ટ થઇ જશે. આથી એ સરદારનું હૃદય કબજામાં રાખીને જ બધી બોમી કાઢવા માટે મારે મોહનલાલના કથન ઉપર પુરો વિશ્વાસ રાખીને જ આગળ વધવું એજ ઉચીત છે બીજી બાજુએ શ્રી. ચુનીલાલ જેવા વિશ્વાસુ માણસની વાત પરથી પણ મને લાગ્યું કે શ્રી. મોહનલાલે કહેલી વાતો પર આધાર રાખીને જ ચાલવું જોઇએ. આનંદમીત્ર પર દોષારોપણ કરે તો એમાં ઘણા મોટા જોખમો સંભવે છે આથી એ બાબતમાંનો એક પત્ર એ જ દીવસે સરદાર વલ્લભભાઇને લખી જણાવ્યો. પણ આ પત્ર લખવાની સાથે જ એક બીજી વાત શ્રી આનંદમીત્ર તેમજ શ્રી. ચુનીલાલની સાથે કરી. જોકે સાર પણ કાંઇ સુઝી મેં કોઇ ને [illegible] (શ્રી સરદાર નથી સાંભળીને પણ નહીં) પણ કોઇ આગળ વાતોને મોકળા રહેવે એવું વર્ણન કરીશ, કારણ કે જોઇ વર્ણન આવશ્યક થઇ પડશે એ બાબતો બાજુમાં રાખીએ.

મારો આ પત્ર મળતાજ સરદારને આગળ વાદ એ રવાભાવીક ઠર્યું. તેથી મને તારથી જણાવ્યું કે "તમારા પત્રથી મને આશ્ચર્ય થયું" અને મને તેમણે કુલપતી મળવા પણ બોલાવ્યો.

આ પ્રકારનો પરીણામ એ આવ્યું કે બે અઠવાડીયાં પછી તા. ૨૮ મા મેને રોજ જોરસદમાં મહાત્મા ગાંધીજી આગળ એકલાજ સરદાર વલ્લભભાઇ તથા બીજા તરફ આર્યકુમાર મહાસભાના પ્રમુખ કાર્યકર્તાઓ તથા શ્રી. નાનજીભાઇ તથા શ્રીમતી તારામતીબહેન ચિત્તા વગેરે ટ્રસ્ટીઓ તથા હું ત્યાં હાજર થયા.

અંધારના કેટલાક કલાક સુધી ચાલેલી વાતચીત કર્યા પછી એમ નક્કી કરવામાં આવ્યું કે આ મામલાની તપાસ તો અવશ્ય થવી જ જોઇએ. રાજ્યે એ બાબતો આર્ય બન્ધુઓ આગળ મુકી. કરત જુજ એક કે બે દીવસ બાદ બાબુ રોકાયો. આજસે દીવસે માલુમ પડ્યું કે આર્યકુમારો મહાસભાના કેટલાક સભ્યોની એવી ધારણા છે કે

ગાંધીજી પોતે જ ચડોદરા જઈને કન્યાવિદ્યાલય તપાસી લે તે ઉત્તમ છે. શ્રી. નાનજીભાઈનો આ મતલબનો તાર ગયો અને આર્યકુમાર સભાનું પત્ર આમંત્રણ આવ્યું. ગાંધીજીએ મને પુછ્યું તો મેં પણ કહ્યું કે 'આપ જાઓ તો ઠીક છે; સરદારની આપી દ્રષ્ટિ ન હતી તો પણ તેમણે એને સંમતી આપી અને તમને ખુબ પ્રેમ હોવા છતાં પણ તેઓ ઓછા દીવસ ચડોદરા ગયા. મને સાથે રાખવાનો પણ તેમણે આગ્રહ પકડ્યો અને કહ્યું કે તમારી દ્રષ્ટિએ હું જો આર્ય સંસ્થાને જોઈશ. આથી હું પણ તેમની સાથે ગયો. પહેલી બુત અમે ત્યાં રહ્યા. ત્યાં કન્યાઓનાં ગાયણ, ગરબા-ગાન, પ્રયોગો વગેરે બધું જોયું અને કન્યાઓ સાથે વાતચીત પણ કરી; તેમજ મારી ઢાંજરીમાં શ્રી. આનંદપ્રિય સાથે બાનગીમા વાતચીત પણ કરી. ત્યા બધાને તેમને કાંઇ આપત્તિજનક ના દેખાયું. જતા પણ તેની જાહેરમાં તપાસ થવી જોઇએ એવી તમની માન્યતા કાયમ રહી. આખી રાત મુંબઈ રેલ્વે સ્ટેશન પર તેમને મુકવા ગયા ત્યાં સુધી પણ આજ ચર્ચા ચાલુ રહી હતી. તપાસ સમીતીના મોટા ભાગે નીમવા એ આગેવાની આ ચર્ચા હતી. ગાંધીજીએ કેટલાંક નામ પણ સુચવ્યાં હતા. તપાસ સમીતીના પ્રમુખ એક બીજા ન્યાયાધીશ તથા બે બીજા વ્યક્તિઓ એવા રહે. જેમાંનો એક સરદારની પસંદગીનો અને બીજો આર્ય સભાની પસંદગીનો એમ પણ કહેવાયું.

એ પછી આ બધા આદમીઓની પસંદગી કરવાનું (સરદારની સંમતી લાવે) આર્યકુમાર સભાવાળાઓ પર નાખીને ગાંધીજી ચાલતા થયા.

અમે ચડોદરા હતા એ દીવસે મને વારંવાર એમ કહેવાનું આવ્યું હતું કે તે ગાંધીજી પોતે જ નીમુંધક બની બધા તો અમારે બીજું કોઇજ જોઇએ નહીં બીજા કોઇ તપાસ સમીતીની પણ જરૂર નથી. પણ ગાંધીજી જેવા મહાન કાર્યકર્તા ને આવી જાહેરમાં નાખીને એમનો બચાવ કરવો ઉચિત ન લાગ્યું. ગાંધીજી સામે આ વાત કરી તો તેમણે પણ કહ્યું કે "હા, જુઓને મને એટલી દૂરદ્રષ્ટિ જ કયાં છે!" પણ જ્યારે મારી પર વારંવાર આર્ય સભાવાળાઓએ ગાંધીજી તપાસ કાર્ય પરે એવી માગણી કરી અને એ મારે વારંવાર મને કોમીશ કરવા કહ્યું ત્યારે, મને લાગ્યું કે, ગાંધીજીનો જો હું તરજી ગાણું તો પણ ઠીક છે. આથી બીજા મુદ્દાને દિવસે રવાનામાં ૬. મેં ગાંધીજીને બધા-વરથી એક પત્ર લખીને તેમને એવો આગ્રહ કર્યો કે, આ લોકો એમ ધારે છે કે આપ પોતે જ કેટલાક દીવસ પોતાનીને આ મામલાની તપાસ કાર્ય પરે તો મોટી કૃપા થશે. આપના નીમુંધકથી આ લોકોને પુરો સંતોષ થશે અને અરદારને તો થશે જ. આ કામના લાંબી વખતે મને દીલગીરી થઇ એમ બની હતી કે ગાંધીજીને બાદર તકલીફ આપી રહ્યો છું પણ જેને કહ્યમે પોતાના કામના જીવનને સમર્પણ ગાંધીજી આ કામ માટે મંજુરી ના

પાડી દે (જેમ અત્યારસુધી તેઓ કરે છે તેમ) તો પણ કંઈ ખોટું નહીં. પણ મને તો તરત જ ઉત્તર મળ્યો કે, જો તમે પ્રબંધના હો તો હું એ માટે તૈયાર છું. પણ મારે સરદારની સંમતી લેવી જોઇશે. બે અઠવાડીયાં પછી તા. ૨૯ મી જુનો મને બીજો પત્ર મળ્યો કે સરદારની એમાં સંમતી છે અને હું તપાસ કરી નીમુંધક આપવા તાબડતોબ જ પ્રબન્ધ ગાંધીજીને નીમુંધક બનાવવા માટે હું પ્રયત્ન કરી રહ્યો છું. એમ મેં પં. ચંદ્રકાન્ત તથા કહ્યમે શ્રી. આનન્દપ્રિય દ્વારા આર્ય કુમાર સભાને ખબર આપી હતી. આથી મહાત્માજીએ આનો સ્વીકાર કર્યો છે એ ખુશ ખબર હું આનંદપ્રીયજીને સભીયા તો તેઓ ખુબ ખુશ થઇને મારો આભાર માનતો પત્ર લખ્યો. એવી મારી ગા-ગલા હતી. પણ એના ઉત્તરમાં મને જણાવવામાં આવ્યું કે તમારો પત્ર ટ્રસ્ટીઓને બતાવે કરવામાં આવ્યો છે, પણ કદાચ તેઓ એક બીજા તપાસ સમીતી નીમના હશે કે નીમી રહ્યા હશે.

તેમના બોલ પરથી તો માલુમ પડી ગયું કે ટ્રસ્ટીઓ ગાંધીજીનો નીમુંધક માનવા અનિચ્છુક છે; કેમકે તપાસ માટે બીજી તપાસ સમીતીના સભ્યોના નામજી મજ મજ છે. આથી મારી સાથે કેરી રમત રમાઇ છે એ તપણીને મને આઘાત થયો. પુજ્ય ગાંધીજીનો નીમુંધક તરીકે સ્વીકાર કરવામા આ લોકોને શું વાંધો હશે તે આજસુધી મને સમજાયું નથી. પુજ્ય ગાંધીજીને આપમાનીત કરવાનું કયીયાર ? બન્યો તથા મને દુઃખ થયું; છતાં પણ મને આનંદપ્રિયજી, મણીબહેન અને ચંદ્રકાન્ત તરફથી પત્રો મળ્યા. તેમા જણાવવામા આવ્યું હતું કે રાજ સાહેબ પીપાવાવ જવાના હતા અને તેથી તેમને તપાસ સમીતી નીમવાની ઉતાવળ હતી અને ? ગાંધીજીના એ માટે સમજાવી રહ્યો છું એ તેમને માલુમ પડ્યું. પણ આ તમામ ઉત્તરો પુરેપુરીને તથા આશ્વાસન આપતા તોષજનક હતા. અંતે તો ગાંધીજીને નીમુંધક બનાવવા સંબંધમાં કરેલા પત્રવ્યવહારોની ખાબર શ્રી. ચંદ્રકાન્ત મારફત આર્ય કુમાર સભાવાળાને આપી હતી. અંતે તો મારો કામણ ગાંધીજી પરોઢવારથી ગયા એ પછી બે દીવસમાં જ તેમને સભા ઠરાવ હતા અને તેઓ જે તપાસ સમીતી નીમી રહ્યા હતા, એ સંબંધમાં તેમણે સરદાર વલ્લભભાઇ તેમજ ગાંધીજીને પુછવું જોઇતું હતું ? જો તેમણે પુછ્યું હોત તો ગાંધીજીએ પણ માલુમ પડી ગયુ હોત કે તેઓ બીજી તપાસસમીતી નીમી રહ્યા છે અને એ લોકોને પણ ખાબર પડત કે મારા કહેવાથી ગાંધીજી નીમુંધક બનવા તૈયાર થયા છે. ગાંધીજીના નીમુંધક બનવા મારા પ્રયાસ સંબંધમાં આર્યકુમાર મહાસભાવાળાઓને ખાબર નહોતી એમ કહેવાય છે ખરે જ ? આ કહ્યું પડે અને ગાંધીજીની સમતી આવી જ્યા સરદારથીની સંમતી વીના બનાવવામા આવેલી એ તપાસ સમીતીના સભ્યોને શું જોગ કહી સકાય તેમ નહોતું કે, હવે આપને તસ્દી આપવાની જરૂર નથી ! મતલબ એ છે કે આ બનાવથી મને એ તો સમજાઇ ગયું કે આર્યકુમાર મહાસભાવાળાઓને મારી સેવા જોઇતી નથી, પણ તેઓ મને પોતાનું કયીયાર બનાવવા આગે છે. મેં મારો રેવા શ્રી આનંદપ્રીય તથા શ્રી ચતુરભાઇ આગળ કાઢ્યો અને ? ચૂપ થયો.

તેમની સલાહ હતી કે ગાંધીજીને પણ પુછ્યા વિના નિમયામાં આવેલી તપાસ સમિતિનો સરદારે સ્વીકાર કર્યો. મને તો એ સંબંધમાં કંઇજ ખબર નહોતી. ગાંધીજીએ ટ્રસ્ટીઓને કહ્યું કે તપાસ સમિતિ તો સરદારની સલાહ અનુસાર નીમી હોત તો પોતાને પણ તે સ્વીકૃત થાત નહિ તો ટ્રસ્ટીઓએ પોતે નામેશી સમિતિનો કબ્જો આપ્યો હતો. બેની તપાસ તો તમે પણ કરી ચુક્યા હતા. સવાલ એ છે કે ગાંધીજી તૈયાર થયા છતાં તેમને નિષ્પક્ષ તરીકે માન્ય રાખવામાં ન આવ્યા, તે પણ સરદારે કબુલ રાખ્યું; એટલુજ નહિ પણ એમની જગાએ કોણ પણ તપાસ કરે, પણ તપાસ થાય એ મારે આર્યકુમાર મહાસભા વાળાઓએ નીમેલી તપાસ સમિતિને પણ સરદારપક્ષે કબુલ રાખી. આથી તથા સરદારે કરેલા ચર્ચાપત્રી એ તો સ્પષ્ટ થાય છે કે આ મામલા સાથે સરદારનો વર્તાવ કેટલો ઉચિત, યુક્તિ યુક્ત તથા સુલેહ પ્રિયના વાળો હતો; આવો હતો આર્યકુમાર મહાસભાવાળાઓનો તો નહોતોજ.

આ તપાસ સમિતિમાં ત્રણ સભ્યો હતા. શ્રી. મોતીલાલ શેતલવાડ (મુબઇ) ડા. ચન્દુલાલ (જરાત) અને શ્રી કુલવંતરાજ દેસાઇ (સરત). સમીતીના પ્રમુખ શ્રી. મોતીલાલ શેતલવાડને કહેવરમાં આવ્યું હતું કે આ તપાસમાં આવેલી ફરિયાદો અંગે સમાતીનો નૈતિક તાત્પર્ય બાબ એકટલુજ કરવાનું છે અને એ કામમાં એક બે અઠવાડીયાથી વધારે નાહ લાગે. પરંતુ પાછળથી કોણ જાણે આ તમામથી ટ્રસ્ટીઓ તરફથી બેરીસ્ટર પુરુષોત્તમ ત્રિકમદાસને રાખવામાં આવ્યા અને તપાસ અદાલતની રીતે ઊંડાણ તપાસ સાથે કરવાનું કહેવામાં આવ્યું અને એમ કહેવામાં આવ્યું કે તપાસ આર્યકન્યા મહાવિદ્યાલયમાં થાય આ કેરફાર કોણની સરદાર શ્રી વલ્લભભાઇએ કહેવડાવ્યું કે તે આમ તપાસ પતવાની ઢોંગ અને પ્રમુખ એટલો સમય આપી શકે નમ હોય તો બાકી એમ થાય. પછી મારે હાજર રહેવાની જરૂર નથી, ? પણ મારી જગાએ એક બેરીસ્ટરને રોકીશ, પણ આ બધું તપાસ સમીતી તુરી તપ એ માટે શ્રી. મોતીલાલ શેનલવાડ તથા ડા. ચંદુલાલ તૈયાર નહોતા. તેથી તેમણે સમાતીમાં રહેવાનો ઇન્કાર કર્યો અને આમ ૮ મહીના સુધી કામ ચાલ્યા પછી સમાતી તુરી થઇ.

પણ તપાસ માટે ક્રિયાકલાપ કાર્ય આમ ઊંડી દેવાય તેમ નહોતું. તપાસ તો થવી જોઇએ એવો સરદારનો આગ્રહ હતો; તેથી એક પરસ્પરાકે સમાતી નીમાઇ આ સમીતીમાં (૧) દીસુભાઇ નકાભાઇ (આણંદ) જેઓ શ્રી. આનંદપ્રિયના પાપા શ્રી આદરણીય ચારમાના દીલોજાન દોસ્ત છે એ જાણીતું છે, (૨) શ્રી. વામન મુકાદમ (ગોધરા) જેઓ આનંદપ્રિયના પ્રમુખ-

રહ્યાને ત્રણની મુદતના કેદ સજાના માંગી હતા અને તેમનો બી આનંદપ્રિયજીએ મોટા સંમેલન સમક્ષ એક મોટરકારની ભેટ આપી હતા, તેઓ તથા (૩) [illegible] દુધાળાક ફેલાટે, જે પહેલેથી બી આનંદપ્રિયના મીત્ર છે, સોમ રાજ્ય જમ્યા હતા. આ ત્રણ સજ્જનો તથાતા બન્ને બીને મોટરકારની સુરેખાના તથાતા બન્ને સંસ્થા છોડી ગયેલી કેટલીક કન્યાઓને લારીને તેમની નવિનતો અને શુભાનીઓ કેવાઇ.

આ કાર્ય સરદારને અનુમોદન લાગ્યુ આવી તપાસ (I) તેઓ [illegible] રીતે સ્વીકારી શકે? બાકીઓએ પણ આ તપાસ સમીતીની બહિષ્કાર કર્યો અને કહ્યું કે, જો આમજ તપાસ ચલાવી દોષ તો અમે પણ બહારથી તપાસ સમીતી નીમીને તેની સમક્ષ આપણા નિવેદનો પેશ કરીશું. અંતમાં ગામોકના કહેવાથી તેઓ નિર્ણય કરવામાં આવ્યો : કે મી. જમનાલાલ બજાજને પંચ નીમીને આની તપાસ કરાવવામાં આવે, પણ આનો ન ટ્રસ્ટીઓએ સ્વીકાર કર્યો નહીં. હવે એમની તરફથી મી. ખુશાલદિકોર બીરલાને પંચ નીમવાની દરખાસ્ત પેશ થઇ સરદારે આનો પણ ઇનકાર કર્યો. મી. બિરલાજી ઘણાજ આગ્રહ પણ આ કામ પોતાને શોભા ન જણાવાથી તેમણે તે છોડી દીધું. પરિણામ એ આવ્યું કે બીજી ત્રણ ચાર વર્ષ તપાસની વાતો ચાલે છે પણ તપાસ થતી નથી.

ગયે વર્ષે (૧૯૩૧) ફેબ્રુઆરી કોન્વોકેશનના પ્રસંગે હું સરદારબાપુને મળ્યો ત્યારે મેં તેમને પુછ્યું કે પછી વડોદરા કન્યામહાવિદ્યાલયના મામલા માં શું થયું? ત્યારે તેમણે મને ઉપર જણાવેલી બધી વાત કહી દીધી. આથી મેં તેમને પુછ્યું કે હવે તમારે શું કરવાનો ઇરાદો છે? તેમણે જણાવ્યું કે આ મામલામાં તો મેં પણ પ્રસંગે પ્રસંગે બાપુજીની સલાહ લીધી છે અને તેમની આજ્ઞાનુસાર જ આજ સુધી મેં કામ કર્યું છે અને તેમની ઇચ્છા એવી છે કે હવે ચારે ચુપ રહેવું એટલે હું ચુપજ રહીશ. આથી મને આશ્ચર્ય થયું, પણ મને લાગ્યું કે સરદાર મૌન લેવે ત્યારે આ મામલા વાયે સંબંધ ધરાવતા એક આગે તરીકે કદાચ આ સંબંધમાં બોલવુંજ જોઇએ. મને ત્યારે બોલવાનો સમય પાક આવી ગયો છે. આથી સરદારશ્રી તથા બાપુજીને મારો અભિપ્રાય જણાવીને આ મામલાને સુધારવા માટે મેં કરેલો અંતીમ પ્રયાસ આનંદપ્રિયજીને લખેલો નીચેનો પત્રજ કહેશે. અત્રે એ કહેવું આવશ્યક છે કે આ પત્રમાં મેં મી. આનંદપ્રિયજી તથા તમના સાથીઓ અને મી. મેધાણત બાબે એકાન્તમાં વડોદરામાં જે વાત કરી હતી તેની બાદ કેવડાવી હતી. મેં મી. આનંદપ્રિયને લખેલા પત્ર નીચે મુજબ છે:

ગુરુકુલ કાંગડી,
૧૮ મી મે ૧૯૩૭ ગુરુવાર

ભાઇ આનંદપ્રિયજી,

સપ્રેમ પ્રણામ. આપને હું આ પત્ર અંગત પત્ર લખી રહ્યો છું અને એ રીતે આપના ઉપર પ્રેમનો એક બાજે બોજ લાદી રહ્યો છું એમ [illegible] રહ્યું છું; આમ છતાં મને આશા છે કે આ પ્રેમને લીધે આપ તેને સહેલાઇથી ઉપાદતા ક્ષમ્ય ગણશો.

આપના કન્યા મહાવિદ્યાલય સંબંધમાં તે પણ ત્યાંથી કે અન્યો શ્રી પાસ છ તેનો હું પણ સાક્ષી છું. આપ તેમજ શકો છો : આ અર્થે હવે ઘણો [illegible] ગયો છે. સરદાર વલ્લભભાઇ (જેમના પ્રત્યે આપને ગુસ્સો છે અને આપ જેમને તમારા દુશ્મન માનતા હશો, તોકે દુશ્મન તે તમારા દેખી નથી) પણ હવે તદ્દન ચુપ છે. પણ આ રાહિત્ય અને મૌનનું કારણ [illegible] હું. અગર તો હું તમારા પક્ષમાં [illegible] છું તો છે વડોદરા વિદ્યાલયમાંથી [illegible] પત્ર મને સરદારશ્રીને લખ્યો હતા, તેમાંથી આપની એક મુકેલી તદ્દન[illegible] દુર થઇ હતી એમ આપ પણ માનતા હશો. એ પત્ર આપની ઇચ્છાનુસાર સપ્રીજીને નિર્ણાયક બનાવનાર પણ હું હતો.

એ પત્રોની આપની વર્તણુકથી મને માલુમ પડ્યું છે આપના વિદ્યાલયમાં કન્યા ઓટાળો છે એવો મારો દૃઢ વિશ્વાસ [illegible] છે; પ્રાણાંત એનો છેવટ આંતરિક સુધારવા છે એમ [illegible] માનું છું. બહારની સત્તા જોમ બધાથી અંદરની સુધારવામાં અવરુદ્ધ થાય એ મારી નીતિ [illegible] મને હવે એને અમલમાં મુકવાના સમય આવી ગયો હોવાથીજ આ પત્ર હું તમને [illegible] રહ્યો છું.

મારી આપને પ્રાર્થનાપૂર્વક વિનંતિ છે કે આપ હવે રચનાત્મક કન્યા મહાવિદ્યાલય તરીકેનો આંતરિક સંબંધ છોડી દો. આપના પરિવાર બાંધી શ્રી. પ્રતાપસિંહ પગેરે નવજ્યાનોનું પણ અંદર જવાનું બંધ કરી દેવાનું સૂચવો.

જો આપ આટલું કરશો તો મને પુરો સંતોષ થશે અને પછી સરદાર વગેરેને પણ સંતોષ થશે એવી ખાત્રીથી હું લખી શકું [illegible] કદાચ આપને યાદ પણ હશે : આ મામલા માટે હું વડોદરા આવ્યો ત્યારે મારી કરવાતલબ એ હતી કે આટલું તો યમ જરૂરજ કરાવજો. શ્રી ચુનીલાલ અને શ્રી. કાશીદાસ ચગેરેને તો આ પસંદ હતું, પણ તમને અને શ્રી. ચતુરભાઇને પણ નાપસંદ તો નહીંજ હતું. તે વખતે આપે એમ જણાવ્યું હતું કે આ બનાવ ફેરફાર કમબા કરવામાં આવે તો તેથી એમ મનાશે કે આપ [illegible] છો. એમ તમે તે વખતે કહ્યું હતું અને જણાવ્યું હતું : આ ફેરફાર થોડા વખત પછી કરવામાં આવે તો આપનો કંઇ દુઃખ નહિ થાય. તેથી હવે બે વર્ષો વીતી ગયા છે, એટલે એ કરવાનો સમય પણ આવી પહોંચ્યો છે. આટલા વખત સુધી ગાંધીજીની સલાહથી સરદાર વગેરે ચુપ રહ્યા છે, તેથી હવે. આટલું કરવાની હું આપને પ્રાર્થના કરું [illegible] આપ મારા આ કથનનો પુરેપુરો અને સહર્ષ સ્વીકાર કરશો એવી પુરી આશા રાખું, એવો સમય પણ આવી લાગ્યો છે.

તમને આ અંગત પત્ર લખવાનું કારણ પણ એટલુજ છે કે તમને આમ કરવા કહ્યું પ્રેમી છે એવું બહાર ન આવે. સ્વમાની હોવાજ લીધે કે આપે પોતેજ કર્યું છે. એનાથી આપની સ્થિતિ વધારે દૃઢ અને સારી બનશે તદ્દનજ [illegible] થશે આપે કુમાર સભાના નવા નવા રહ્યા, કન્યા મહાવિદ્યાલય માટે નાણાં પણ એકઠાં કરો અને [illegible] કોમ ઉત્સાહથી કરો, પણ કન્યા મહા વિદ્યાલયમાં જવાનું અને બાળાઓને ઉશ્કેરવાનું છોડી દો– એટલું બધાના સ્વીકારી લો. આમ સારી રીતે બધા છો કે સ્વામી દયાનંદ તો આ વિષયમાં એટલા કડક હતા તેઓ એમ પણ કહ્યું છે [illegible] અધ્યાપિકા - અધ્યાપક પુરુષ કે સોદર તરીકે માત્ર કરવા હોય તે તમારા કન્યાઓની શાળામાં બહેનજ જોઇએ અને પુરુષોની શાળામાં [illegible] પુરુષ જોઇએ. કોઇપણ કારણે પુરુષોની શાળામાં બહેનો કે પુરુષોની શાળામાં માત્ર વર્ષની છોકરી પણ જવાય ન જોઇએ."

(સત્યાર્થપ્રકાશ નું સમ પૃ. ૨૧૧)

તો આપણે આપણી આર્ય કન્યા શાળામાં પણ આવી મર્યાદાનું કડક પાલન કરવું જોઇએ કે નહિ?

આપણે એ પ્રશ્ન તો નજર સમક્ષ રાખીને આ આખાય મેધાણત્રીની વાતના આધારે જે મહારે બાબતમાં આવ્યા છે, તેમને કહ્યું એવો બહાર બોલવાનો ઇન્કાર કર્યો હતા. (વડોદરામાં મેધા- [illegible] [illegible] પાસ કર્યો [illegible] જ પત્ર મેં સરદારબાપુ વલ્લભભાઇને લખ્યો હતો, જેનો નકલ આપે કરી હતી, [illegible] ઉપરથી આ પાસ કરાવ્યું છે.) તે પણ બીજા પણી વાતો પરથી હું મારો કક્કો પુરેપુરો સમર્થ છે એમ માનતો હતા એ તો તદ્દન સ્પષ્ટ [illegible] તેથી તેજ વખતે મેં આપને સલાહ આપી હતી કે આપે હવે કન્યા વિદ્યાલયના સંબંધ છોડી દેવું જોઇએ; કારણકે બાકીનું તો સહેલું પણ પડે દેવું જોઇએ. હું આપને આ પણ જણાવું છું કે તપાસ સંબંધે મા આખાયે તમારું જે વર્તન રહ્યું છે, તેનાથી મારો કક્કો પણ વધી ગયો; તો પણ હું આપણી [illegible] [મારી પોતાની સંસ્થા એગજ કહીશ] જનતામાં બહારના લોક એ પહેલાં એ અંદરથી સુધરી બધા એવો હતાશવાર પ્રયાસ કરવાનું મારે કર્તવ્ય છે એમ : સમજું. એથીજ આપને આ પત્ર લખ્યો છે. આને ના? બહુજ આતુરતા સમય આવી પહોંચ્યા છે. મને આશા છે કે આપે આ વાતનો સ્વીકાર કરી લીધો હશે, એમાંજ [illegible] સરવાળે આપ તેમ આ પત્રના ઉત્તરમાં જોકલશો. કારણકે એમ કરવું ઉચિત છે એમ તો આપ [illegible] ના ઘણા મિત્ર અનુકૂળ સમયનીજ રાહ જોતા હતા. તેથી આ પત્ર જે આપના અંગત રીતે લખ્યો છે અને તે સર્વથા અંગત છે; છતાં પણ તેને આપને પોતાનેજ એમ માને : આ પત્રને આર્યકુમાર સભાપાળા આપના કોઇ અંતરંગ સાથીઓને બતાવવો [illegible] આવશ્યક છે તો તેમાં મને કંઇજ વાંધો નથી. પણ મને તો દૃઢ આશા છે કે આવી પ્રેરણાના બીજા કોઇના બાબર ન પડે એવા તેને [illegible] [illegible] આપના પૂજ્ય પિતાશ્રીને તો આ તમામ મામલા થી દૂરજ રાખશો એવી મને સંપૂર્ણ આશા છે.

શ્રી. આપનો સ્નેહાધીન
(સહી) અમૃતલાલ (ઠક્કરનો)

પરંતુ જણાવતાં દુઃખ થાય છે કે આ પત્રના ઉત્તરમાં આનંદપ્રિયજીએ મને જે લખ્યું તે મારી આ વિનંતિને [મારી પોતાનીજ નહિ પણ તેમણે પોતેજ માનેલી બાતને] ઉવાચીને અંતમાં તેનો અસ્વીકાર કરે છે. એટલે મારો આ આખરી પ્રયાસ પણ નિષ્ફળ જ નીવડ્યો છે. નથી આ તમામ બનાવને સારી રીતે સાર્વજનિક રૂપમાં મકટ કરી દેવા એ આ સમયે મારે આવશ્યક કર્તવ્ય છે અને એજ હું કરી રહ્યો છું.

હવે એ તો રાષ્ટ્રજ છે કે વડોદરા અાવ કન્યા મહાવિદ્યાલયના ટ્રસ્ટીઓનું એક માત્ર કર્તવ્ય એ છે કે, શ્રી ના તેઓ આનંદપ્રિયજીને આ કન્યા સંસ્થામાંથી અલગ કરવાની સલાહ આપે, (તેઓ દોષિત છે એટલા માટે નહિ, પરંતુ તેમણે રાખ્યા પક્ષ પર રહેલું જોઇએ અને તે પક્ષ તેઓ પોતેજ ઉચિત સમજતા હતા તે રીતે) અને તેમની પાસે એમ કરાવે અગર તો આ બાબતની આર્યસમાજ તરફથી કોર્ટ તપાસ સમિતિ મારફતે તપાસ કરાવે.

જો ટ્રસ્ટીઓ આગળ તો આવું કુમાર સભા આવું ન કરે તો આપ જનતાએ આને બાબી લેવ્યા બાબતથી ઊંડી દેરા જોઇએ અને એના નામેનો સંબંધ તોડી નાખવો જોઇએ. મારા આ અન્તિમ કથનને એક પત્ર બાદ પુરુષ બાબત રાખવાને કે અમારામાં બુકશી નહિ એની પરવાહ કર્યા વગર જ લિસ્ટમુક્ત સાથી અને હિતચારી ડાગળી આ બાબતે સંસ્થા સંબંધમાં મકટ કરી દીધી છે. આ માટે મારે એકલાએજ આ સંબંધમાં કંઈ વધુ પગલાં લેવાં પડે એ પણ સંભાવિત છે: કારણ કે આ પછી સંસ્થા કટલાક બાબતોમાં બાબતે બહુમતીનો સાથે વાતચીત કર્યા પછી બાબા સમર્થકોમાં મારો આ એક મુખ્યજ મતભેદ થયો છે.

પરમેશ્વર સહુને સદ્ બુદ્ધિ બાપવી

ગુજરાતમાં

ડરબનમાં રાષ્ટ્રીનો જલસો

ડરબનના બબ્બીના વેપારી મેસર્સ બાગદ દાઉદ ગ્રેબ્ડ કું. ના મો. ગ્રોગ. ટી. બાલના કરજન્ટ મુસાર ગદબદ બાલના નિબાહ પ્રીન સ્ટ્રીટના બબ્બીના વેપારી ગ. બંસ ૬. મારેબના કુબાતર હાનાં બીબીની સાથે બાન બી બાન બીસીસ એમ. ટી. બાલની ગ્રાજી કુબાતર નબાના બાનાના નિબાહ બા મુસાબ મુસેન ડોકરાતની સાબે બબા રાષ્ટ્રિયારે વેસ્ટ સ્ટ્રીટની બરહદના બબા હતા. તેજ દિવસ સબારે ૬૧ બાજે પાસન સ્ટ્રીટના બદરેસા હાલ બાં ૨ બાટી ચબ હતી જેબાં ડરબનના બબ્બીના વેપારીબોબી મોટી હાજરી પબ હતી બાન બુબાલીના પ્રસ્તંગની બાનો પણના બા બા બાબત તેજબ પરબુબાર જોકોને મુબારકબાદી બાબ બારો બાને બાની દુબાબો કબ્જતારો બાબબ્યા ક્રમાં હતા. સાબબારે બદરેલા બનબુબાન પ્રસ્તાબ ડોલબા નિબાહનું બાબું બબાબું હતું.

ફ્રાર્ટબાલીબાબબ બાર્થન ફ્રીકેટ કલબ

બોર્ટબેલીબાબબની ફ્રી બાબન ફ્રીકેટ કલબ તરફથી બા. ૨૭-૧૨-૩૮ ના રોજ ગુજરાતી વિદ્યાર્થી બુબકાબ કપ્ટાલિનબી પબારેલ મહેમાનો બેચ મેસર્સ ચુનીલાલ પ્રમલબાબીબા, દેબચંદ પરબેલાબ, ઉબબલાલ, પરબુબાઇ બગેરેનાં સહકારાર્થે ટી પાર્ટીનો મેબાવડો યોજબામાં બાબ્યો હતો. ઉપરોક્ત પ્રસંગે બાર્થન ફ્રીકેટ કલબ તેમજ બોર્ટબેલીબાબબ ફ્રીંદુ સભા તરફથી પુલહારથી તેમનો સહકાર કરબામાં બાબ્યો હતો. તેમના સહકારે નીબીરો વિબેચનો રજા હતા, ક્રમેનો તેમણે યોગ્ય પ્રત્યુત્તર બાબ્યા હતા, અને બાર્થન ફ્રીકેટ કલબને એક ગીની તબજ ફ્રીંદુ સભાને એક ગીની ચેટ બાબી હતી જે પબ્લિક બાજાર સહીત સ્વીકારવામાં બાબી હતી.

બુલવાયો ધ્રન્દિબન સ્ટ્રેલ

બુલવાયો ધ્રન્દિબન સ્કૂલ બોડબાસ્ટરી કમીટી ની વાર્ષિક મીટીંગ ધેરા દિવસબર બબી હતી જે બબતે તેના સેક્રેટરી બા. બ. બી. નાબરાબીબોએ પોતાનો રીબોર્ટ રજુ કરતાં જબાબ્યુ હતું કે સબબ રોકેસાબાનાં દીકરીબોની એક દેવી બિરબે બાબની બા મોહજ સામા બે બાને તેનો મારે દરેક દીકરીબે મજરી બેબાની છે. બા. ૪૫૦ ના બબ્બ બીજ કલાસ રૂમ બોબબામાં બાબબો છે. બબી બા નિશાળના બો વિદ્યાર્થી જ બાજે શિક્ષકની પદિ પરબારી રજા છે બે પબ્બ મજ લેવા જેવી બીતા છે. બબાવબીને ક્રમનો નબો કાયદો બામબાતા સેક્રેટરીબે જબાબ્યુ કે સરકાર હબે સબજતી થામ છે કે બ્રબ્બ સબબા બોબને શિક્ષબ બાબબાની જરબાકારી મરહારનીજ . બબાબી બબબાત કરબા બાટે સરકારને બબિનદન બટ . તેમબે બબુમા જબ્યુબ્યુ . સરકાર બના દીકરા કોમ વર્ગોનો સંબંધ ઘબો સારો કર્યો બહી . નિશાળ દરેક રીતે પ્રગતિ કરતી થામ . બને મબ્સ બેકટરનો રીબોર્ટ ક્રાંતિકારક છે બોતાના બાબકોના શિક્ષબમાં બાર બા બોજ સંસ્થા દોબ બા બાબેલો તબા પબારે ઊંડા રસ લેવા સેક્રેટરીબે જબ્યુબ્યુ. નામા સંબંધી વિગતિ વિશે તેમણે કર્યું કે બના બનાજ રૂબ પડે બા દિ કરવું પડે છે બે બા બાબોબે બારબાદ કરવા જોઇએ

ઇસ્ટ લંડન હિંદુ સોસાયટી

ઇસ્ટ લંડન હિંદુ સોસાયટી તરફથી રજુ બાટે થબેલા બાળાબા બપટાબેના નાબોબો તરફથી અબાવણી રહેબો:

બાગલા અંકનો તરફાબો બા ૧૯૮-૧૫-૮. પરસબજીભાઇ નારબ્યુ બા. ૫-૩, છોબાભાઇ બાવા બા ૧૦-૩, પરસોતમભાઇ પરબુ રો. ૫-૦, વિઠલભાઇ કાબા બા. ૧-૬-૩, બગજીભાઇ કુબીર, બોબાબભાઇ બતબા ૧, બીબાભાઇ જોબીંદ પ્રત્યે બા ૧-૫-૦, બવનભાઇ ઇબ્રહુ રો. ૧૪-૩, બાબાભાઇ જેરાજ રો. ૬-૩ લેન્સ બગ્ર રા. સોબાભાઇ પુના બા. ૧-૦ ., રબજીભાઇ બાબા રો. ૧૦૦૦. બા ૧૧૮-૧-૮.

(સંપૂર્ણ)

વિવિધ વર્તમાન

જર્મનોને તમાકુ નહિ પીવાની સુચના

હિટલર યુથ મુવમેન્ટના લીડર બાલડન વોન શીરેએ તાજના વર્ષના બંદેશામાં જર્મન યુવાનોને તમાકુ નહિ પીવા સુચના કરી છે. તેણે જબ્યાબ્યું છે કે એમાડી બનવું અને તમાકુ પીવા એ બેનો મેળ બેસતો નથી. હિટલર યુથ તરફથી દરેક બા તમાકુનો કાયદેસર પ્રતિબંધ મુકવામાં નહિ બાબે કેમકે એ બહીબજરી છે, બાજ કરી બબારે દરેક હિટલરને તમારે તાજના વર્ષની તમારી પ્રતિજાયીજ બબાવી બાપવું જોઇએ કે તમારાં બાનગી જીવનમાં તમે તના કાબલાના બનુસરબ્યુ કરવાના છો. હિટલર યુથના બાગેવાનો તમારે મેબાનો બાર્ગ તમને બતાવશે. છોકરા અને છોકરીબોએ તંદુરસ્ત રહેવાનું છે અને ૧૬૭૮ ના વર્ષનો બે તમારો મુદ્રાલેખ હોવો જોઇએ. બા હોસ્પીટલમાં ૧૪ થી ૧૮ વર્ષના છોકરા અને ૧૮ થી ૨૧ વર્ષની છોકરીબો જોડાબલી છે

અમેરીકામાં જપાનના માલપર પ્રતિબંધ

ચીનમાં ખુલ્લા દરબાજાનો સિદ્ધાંત ચાલુ રાખવાની અમેરીકાની નીતિબી જાપાન ને સ્વિકારે તો મેનેહટ્ટની પરદેશ બજારની કમીટીના પ્રમુખ રોબેર્ટ વીલ્સેન અમેરીકામાં જપાનના માલની આયાતપર કડબું પ્રતિબંધ મુકવાની હિમાયત કરી . . કહે છે કે અમેરીકાને જપાન પાસેનો બબબો તુરી પડવાનો ડોબ તો પબ બીજ બબ વસ્તુની હિમાયત કરવાનું ચાલુ રાખ્યું.

વેચવાની છે

સસ્તા ભોકાબે બબ્બ ૨૬ રોબ બજબ્ય ઉતરતા બાબ સેન્ડની બાર. વીસેબ્સ-૩ બેન વસબ બનાવીબો બબ્ય . . બાબબ કાબિલી સાબે જોવાની સારી તબારત બબ બુલબ્યા બાબે . . બબો બબ્યા બબ્યબ

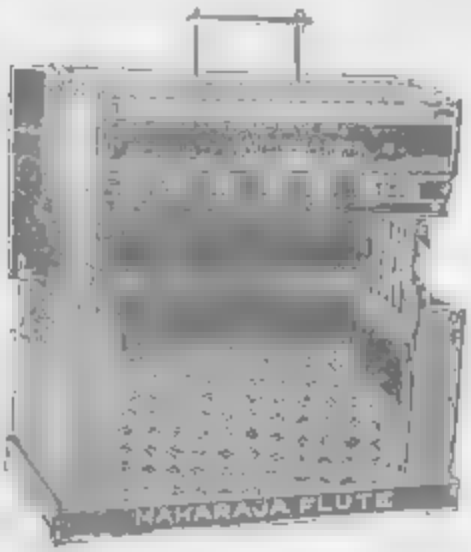
G. G. MISTRY.
P. O. Greatwood Park
via Benoni, Main Road to Pretoria

ટેલર જોઇએ છે

એક સારો બનુભબી ટેલર બને ૬૮૨ હુબાર ટેલરીબ ટેબ્યા બાટે જોઇએ છે. પગાર બને રહ્યુ બિબત બાટે નીબેનાં સરનામે બબો બબ્યા બબો:

Moosa's Tailoring Depot,
77 Wilson Street, Dundee.

'બ્રિટ્ય ચારફ' તમારું 'બન્ડિબન બોબિનિબબન' નું ફ્લવાજબ ન બોકલ્યું હોય તો સાબાળી બોકલી બાપવા કૃપા કરશો.

સુંદર આકર્ષક
સુરીલા અને મજબુત
મ. હા. રા. જા
MAHARAJA FLUTE
ફ્લ્યુટ
હારમોન્યમ
વાપરો

ઉપલા, પગના વિભાગ ૬૨૫ જાતના 'મહારાજા ફ્લ્યુટ' હારમોન્યમ બનાવી પોતાની ફેક્ટરીમાં જ કામના અનુભવીની દેખરેખ નીચે બનાવવામાં આવે છે. તેથી જ આફ્રિકામાં ઠેકાણે ઠેકાણે વપરાય ...
એકલા વાજીંત્રો

ડી. એસ. રામસીંગ એન્ડ બ્રધર્સ,
હયુન સ્પેશ્યાલીસ્ટ
સેન્હર્સ રોડ, મંછારામ બીલ્ડીંગ, મુંબઇ, ૪.

વેચવાના પુસ્તકો

બાળ સાહિત્ય—નવલકથાઓ—ધાર્મિક સાહિત્ય—રાષ્ટ્રિય સાહિત્ય—કાવ્યો વિગેરે

દક્ષિણ મુર્તિ વિદ્યાર્થી ભવન મહારાજા ભંડારનું સાહિત્ય

	પા.	હા.પે.
૮૭ પુસ્તકોનો સેટ	૧	૬
૩૦ ,, ,,	૧૫	૬
૨૫ ,, ,,	૧૨	૬

નવયુગ વાંચનમાળા

૨ જી ચોપડી	૧	૬
૩ જી ચોપડી	૧	૯
૪ થી ચોપડી	૨	૦

કરાચીસ્થિત મુળાજીની સચિત્ર બાળ પોથી — કી. ૧ ૬.

સરકારી શાળાઓમાં ચાલતાં પુસ્તકોના

	કી.	પે.
બાળબોધ	૦	૬
૧ લી ચોપડી	૦	૯
૨ જી ,,	૧	૩
૩ જી ,,	૧	૩
૪ થી ,,	૧	૬
૧ લી ચોપડીના અર્થ	૦	૧
૨ જી ,, ,,	૦	૬
૩ જી ,, ,,	૧	૦
૪ થી ,, ,,	૧	૧
ગુજરાતી રેસ્ટા ડીક્ષાબ ભાગ ૧	૦	૧
,, ,, ,, ભાગ ૨	૧	૦
અંજનીપુત્ર બાલકથાવાળું	૨	૬
બાલરક્ષા બાળવું	૧	૩
ધોરણ ૪ થા સિરજુની (અંતરીયા ૬ત) નવી બાબતિ	૨	૦

ગુજરાતી ઓબેજ ડીક્ષાનેરી નાની	૫	૦
,, ,, ,, મોટી	૫	૦
ગુજરાતના ઇતિહાસની સહેલી વાતો	૧	૦

રાષ્ટ્રીય સાહિત્ય

મારી જીવન કથા (મી. જ. ગેન્ધી	૧૨	૧
સત્યાગ્રહની મિમાંસા	૪	૧
અહિંસા	૩	૬
અને મજુરી કરનારઓના	૨	૦
મો સેવા	૨	૧
ગાયું બ્યવસ્થા	૩	૦
મારી કેળવણી	૪	૦
આખરી કેસનો ભાગ ૧-૨	૫	૧
,, ,, ભાગ ૩ જો	૭	૧
ગાંધી વિચાર દોહન	૩	૦
ટોપડાના ચોર	૧	૯
પ્રાથ્ય બાબત મંડળ	૧	૬
નક્ષત્ર માળા	૧	૩
અર્પણની પ્રતિમા	૩	૧
આપણા હીંદુસ્તાન	૪	૬
સોક્ષ સંગીત	૧	૯
સ્વદેશી સમાજ	૨	૦
ગીતા દરબ્ય	૧	૦
ત્રણ વાર્તાઓ	૪	૦
બાળા બાબાની કથા	૫	૬
જેલ ડાયરી ન. ૨. ગોખલેચારી	૨	૦
પરદેશી કાપડની સાથે કેમ વરીયાદ	૨	૧
મારા પ્રતિજ્ઞા	૨	૬
નીલિમાને બાપે	૨	૦
ધર્મ સંકટમાંથી	૧	૧
ગાંધી કરીયું શું	૨	૬
,, ,, ,, ઉત્તરાર્ધ	૨	૬

બોમરેંગીઝમ ને બીજી વાતો	૧	૬
પીરાંજના અને બીજી વાતો	૧	૧
બેકુલ શિકારી	૧	૦
બોગમેજીઓ બાંધીએ	૨	૦
,, ,, પાકું પુ.ા	૪	૬
કારાવાસની કથાઓ	૩	૦
,, ,, પાકું પુ.ા	૩	૬
નવા ગીતો ભાગ ૧ લો.	૧	૬
,, ,, ભાગ ૨ જો	૧	૬
ઝંઝાવાતો	૨	૦
મહાત્માજીના પ્રસંગો	૨	૦
બોલેલ વિદ્યુલ્લતા	૨	૦
આયર્લાન્ડના મુક્તિ સંગ્રામ	૩	૦
કુરબાનીની કથાઓ	૨	૦
સાગર સબાદ	૨	૦
ચિરાગ તારે ચારે	૩	૦
રોશન રાખી	૫	૬
ગૃહત્યાગ	૪	૦
ગીત ગગદેવ	૪	૬
દાંડુત્યાગની બાળ વાર્તાઓ	૨	૬
પુંડરીકના પરાક્રમ	૧	૬
કું બનબોર કેમ બની	૫	૦
સમાજની વેદીપર	૪	૬

ધાર્મિક સાહિત્ય

ભક્ત દોહન ભાગ ૩	૭	૬
પરમાર્થસાર	૧	૦
સ્વામી વિષ્ણ સંવાદ	૧	૦
ભક્તિ પ્રભાત	૧	૦
નેરી આરે બોબલ	૧	૬

આદર્શ શિક્ષામાળા	૧	૦
સ્વર્ગમાં ફેસબુક પા. પુ.	૪	૦
કસ્તુરબા વચન-બોધમાળા	૫	૦
ભાતક કથા	૧	૬
પરમહંસ રામકૃષ્ણના બોધવચન	૨	૦
જનશક્તિ રોગ	૧	૦
ગિતા ભેદ	૨	૦
ઉપનિષદ માંડાયળા	૪	૦

નવાં પુસ્તકો.

અંતરની અસ્મા	૪	૦
પત્ર ભાલણનાં	૧૭	૦
ભારેલો અગ્નિ	૧૭	-
ગામ ગઢવી ભાગ ૧	૧૭	૦
,, ,, ભાગ ૨	૧૭	૦
,, ,, ભાગ ૩	૧૭	૦
,, ,, ભાગ ૪	૮	૦
જમૈદ્રભાનુ	૫	૦
સપ્ત લેખ સંગ્રહ ભાગ ૨ જો	૨	૦
સંપાત ગ્રામ અને સંપુક્તા	૧૭	૦
ઉિરીષ	૧૭	૦
નારી હૃદય	૪	૧
તણખા મંડળ ૨	૧	૦
,, ,, ૩	૫	૦
તાતી તલવાર	૪	૦
દિગ્વિજય	૧૭	૦
જયંત	૬	૧
પુલરીઝી	૬	૧
સ્વયંસેવકોનો હાસ્ય ભંડાર	૬	૦
પુષ્પ ઉિપા	૩	૬
રામ નંદીની	૨	૧
રાજીવી	૧	૦
ચદુમા	૩	૧
મોતીના તોરણ	૩	૫
સુગંધી ગોદ	૩	૫
સાબરમતી	૩	૦
સ્નેહ સંયમ	૪	૧
સત્તરમી સદીના મનિ	૫	૫
મેરાનમાં	૩	૬
સ્નેહ પત્ર	૭	૦
સુપ્રભુદેવ	૬	૬
પારજિતા	૨	૧
જયાના પત્રો	૨	૦
પેરાતા ચાહ્ય	૬	૦
કોયાલા	૦૫	૦
કાકાની ચરબ	૦	૬
માણિકા	૦	૦
વિપ્રદાસ	૧૭	૬
દેહ વિજ્ઞાન	૦	૦
કર્મયોગી રાજેન્દ્ર	૧	૧
સ્વર્ગ અને પૃથ્વી	૪	૦
પુષ્પ ગાથા	૪	૬
ભરત ઇકીરના હાસ્ય પ્રસંગો	૪	૬
દત્તા	૬	૦
અજાજ પત્ની	૧૭	૬
કલ્પના કુસુમો	૫	૦
કાંસાના વાસણ	૩	૦
ભાષ્ય	૪	૬

વિનોદ વાટીકા	૪	૦
ઉષા અમર	૭	૦
ભાકરા	૬	૦
રહેતી ગંગા	૧	૦
પહેલી સમાજ	૩	૦
કમ્બી	૪	૦
ચંદ્રનાથ	૩	૦
સ્વામી	૪	૦
કાર્થીનાથ	૪	૬
પીકાત ઉિલાસ ૩	૭	૦
ચાલીસ હજારનો ચોર	૬	૬
વિક્રીય દ્રમ	૧	૦
બેન્નની ઉિમ્મત	૫	૬
માધાવી માનવી	૭	૬
ગ્રામ ઉેવતા	૫	૬
હસ્ત રેખા વિજ્ઞાન	૧૧	૬
રાજા ભોજ અને કવી કાલીદાસ	૮	૦
ચંદ્રહીરા અને બીજી વાતો	૬	૦
સ્નેહ લક્ષ્મી	૭	૬
પુરાતન જનોત	૪	૬
પ્રાનકી ચળીયા-કલા ઔરી ભોગી ભતીમા	૪	૬
ભલ્લાનાની ઉોબમાં	૨	૬
એ પત્ની જોની	૫	૦
નકેા નમરીઓ	૭	૦
સ્નેહના ચહીદ	૮	
ભાવપ્રભા	૭	૬
ભારતવર્ષના મહાન સ્ત્રી પુરૂષોની ચરિત્ર		
અકબરીદ્રાસિક વાર્તાઓ	૧	૬
ઉમર ખયામની રૂબાયત	૬	૦
ઉપાખ્યાન	૫	૬
ઉત્સવ	૪	૬
સુવર્ણ મહોત્સવ પત્રિકા	૧	૦

ભાળ સાહિત્ય

પુસ્તકાલય	૮	૬
પુરસ્કાર	૫	૦
બાલોદ્યાનકી	૧	૦
બાલવાર્તા ભાગ ૨ જો	૧	૦
,, ભાગ ૩ જો	૧	૦
મધપુડા	૬	૧
રીતિ રીતિ	૦	૬
વરનો અને ઉપાખ્યા	૧	૦
રાજરસ	૦	૧
હાલરડાં	૧	૪
હીરા મોતી	૦	૬
બાપજી ઉિબરમાં	૧	૬
ઓળિયો અને બીજી પ્રેમકથાઓ	૨	૬
ઉિમાંશુ	૦	૬
બાલ સાહિત્ય પુસ્તક ૧ લી ૨૫	૯	૦
રાષ્ટ્ર ઉત્થાન ગ્રેટ	૨	૮
વૈજ્ઞાનિક ભજન	૪	૬
કલ્યાણ પથ્થરો	૨	૦
રમકડું રોળી ભાગ ૧ લો	૨	૬
,, ,, ભાગ ૨ જો	૨	૬
બાગ કુલ	૨	૦
નાની ભેન	૭	૦
બાળ કથાવલી	૨	૦
ચિત્રકાળી વન	૨	૦
બાળાના પ્રવેશ	૨	૦

ગુજો	૧	૦
ચતુરસીમ	૧	૦
બાળ વાર્તા વિનોદ	૨	૦
નાનાં નાનાં રાસેા ભાગ ૧ લેા	૪	૦
,, ,, ,, ભાગ ૨ જો	૪	૦
કાનમાં કહું	૧	૦
બાળ વિનોદ ભાગ ૧ થી ૨૦	૧૦	૬
અશોક બાળ પુસ્તક ગાળા	૧૫	૦

બીજા પુસ્તકો.

સીતા (રમણલાલના વાચો)	૧	૦
સાહસિકોની સપ્ટી	૩	૬
ઉિનચર્યા	૪	૦
જીવન અને ઝાડિલ્ય	૭	૦
પારસી ગ્રામોદ્યારી વાનીઓ	૧	૦
પારસી લગ્ન ગીતો	૨	-
રાસ તરંગીણી	૨	૬
ઋતુ ગીતો	૩	૦
ચંપા	૧	૬
રાસ નીકુંજ	૨	૬
બાપુની પુરાણ	૧	૪
ગોળી બાળા	૦	૬
રમકડાની દુકાન	૦	૬
ગીતાજલી	૨	૦
જીવન પર પકાશ	૧	૪
ઉિમ્મતાલ	૧	૪
,, નાની બાબત	૧	૦
મારીઅરીનું ચીકાગ ભાગ ૧	૨	૦
,, ,, ભાગ ૨ જો	૨	૦
ગુજરાતેા ઉિપા ભાગ ૧ લો	૨	૬
ચુંદડી ભાગ ૨ જો	૨	૦
ભોરારજીની રમકાર ભાગ ૪ થા. પુ	૪	૦
,, ભાગ ૫ ,, પુ.	૩	૬
,, ,, ભાગ ૬ ઠા. પુ.	૩	૬
કર્ણાપાળ વાર ભાગ ૧ લેા	૨	૬
,, ,, ભાગ ૨ જો	૧	૦
,, ,, ભાગ ૩ જો	૪	૦
પર અધ્યુ વૈદક	૫	૦
મર ગ્રેયુ નેડ જરાસંધ સી. કુલ	૧૪	૦
ભવાપીનો ઉકાગય	૧૧	૦
ભારત ચલચિત્ર નાયક	૧૫	૦
રાષ્ટ્રીય સંગીત ગાયક	૧	૨
કમાવાણી અને બીજી વાતો	૩	૦
ઉિંગ્રેજનો ગાલદાસ (ઉિંગ્રેજ-ગુજરાતી)	૧૭	૬
ચોપડાની ચતુરાઇ	૧	૦
જીવના તદ્દેવ રેા	૧	૨
કીર્તિકરીકર્તન	૪	૦
નામ નાળ ભાગ ૧ લેા	૭	૦
ભારત રેાબો ગાયા	૫	૦
નવો અવતાર ઉિતિય ખંડ	૫	૦
,, ,, તૃતીય ખંડ	૪	૦
મહાત્મા સંપીજી	૦	૬
કોદનો પ્રવાહ	૪	૬
સ્ત્રી ભજન ભા. ૨ જો	૪	૦
,, ,, ભેા. ૩ જો	૧	૦

હિમાલયનો પ્રવાસ	૪	૯
હોદી સેખમાળા	૨	૯
આત્મોન્નતિ સાધ્યો અને તે વિષે વિચાર	૨	૬

આ ઓફીસમાં છપાયેલા પુસ્તકો.

	શી.	પે.
ઇંડિયન ઓપીનિયન ટ્રેક્ટ સિરીઝ		
૧૯૨૨ ગુજરાતી અને અંગ્રેજીમાં	૧	૬
સીતા ચરિત્ર	૧	૩
ઇજીપ્શિયન મમી	૦	૬
સત્યના પ્રયોગો અથવા આત્મકથા ભાગ ૧	૧	૬
" " " " ભાગ ૨	૧	૬
નીતિના પાઠો	૧	૦
કબીર સાહેબનો રમૈયો અને તેની સમજુતી		૬
વનોદિની		૬
પૂર્વ અને પશ્ચિમ		૬
સોક્રેટીસ ન્યાયમંદિરમાં તીલક તેમના મત		
અને વિચાર		૬
મુસલમાન કોમ પાસેથી શીખવા જેવું		૬
હિંદુ કોમ પાસેથી શીખવા જેવું		૬
મારો જેલનો અનુભવ કેમાકાલ ગાંધીજી		૬
મારો જેલનો બીજો અનુભવ " "		૬
મારો જેલનો ત્રીજો અનુભવ " "		૬
મોર મહત્વની કોમ (સોક્રેટીસનો બચાવ)		૬
મુસ્લીમરાજ અને તેના બે આદર્શો		૬
જેલના કાવ્ય (મહાત્મા ગાંધીના)		૬
હીંદ સ્વરાજ (ગાંધીજીએ અંગ્રેજીમાં)	૧	૦
કામના સામે બળવાની ફરજ		૬
જીવન ઝેરી		૬
મુસ્લામાના બનાવો		૩
જલ વિના બીજું કશું નથી		૩
ધરમન ગાંધીનું વસીયત એક અભ્યાસ		૩
માણસ કેટલી જમીનનો માલીક હોય		
ગાંધી ટોલ્સટોયની વાર્તાલાપ		૬
જરમાની ગરબી		૩
ગોરીબાલ્ડીએ ઓફર ૧૯૪૮ ના ભારા		
ગુજરાતી–ગાંધીજી		૩
ગોડ હીઝ ધ ટોલ્સટોયનો પત્ર		૨
આરોગ્ય વિશે આમ-ના તાજા ભાગ ૧ લો		૬
" " " " ૨ જો		૬
દેશભક્ત ગોખલે અને ગીરમીટના ભયાનક		
ઉપરની ચર્ચા	૧	૦
સત્યાગ્રહ		૩
આ. આ. મી-કબને મોકલેલું સપીનીયર		૯

ઓરડર સાથે નાણું મોકલવા મહેરબાની કરવી. વી. પી. ઓર્ડરોને ધ્યાન આપવામાં નહિ આવે

મળવાનું ઠેકાણું:–
Manager, Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

"ખગોળની શોધમાં"

આ પુસ્તકનું વસ્તુ એ છે કે જેમાં આંધિયાઓની ડાટી રાખેલી દોલતની નકલો મેળવીને ધુપાળ સાહસિક કુમાર અનેક સંકટોમાંથી પસાર થઈ આખરે એ અણમક દોલત હાથ કરે છે. કિશોર વાચના છોકરા છોકરીઓ માટે આ પુસ્તક બહું સુંદર છે આધુનિક જમાનાનાં બાળકોને માટે સાહસ અને પરાક્રમોની વાર્તાઓ પસંદ કરાય છે તેમાંની આ એક રસપ્રદ પરાક્રમની વાર્તા છે.

કીંમત શી. ૨–૬.

"ઘેરાતાં વાદળા"

મહાન લેખક અપ્ટન સીંકલેરની નવલકથા પરથી આ પુસ્તક રચાયું છે. તેમાં બહુ રસીક સામાજીક વાર્તાઓ છે.

કીંમત શી. ૧

"કલ્પના કુસુમો"

આ પુસ્તકમાં ટુંકી ટુંકી વાર્તાઓનો સંગ્રહ છે. કુલ ૨૭ વાર્તાનો સમાવેશ થયો છે. પાકું બોર્ડની પુઠું શી. શી. ૫.

"વૈજ્ઞાનિક જગત"

આ પુસ્તકમાં સચિત્ર વાર્તાઓથી ભરપુર છે. મુળ કીંમત શી. ૬–૬ પણ ખાસ માટેનો ભાવ શી. ૩–૬.

આ જાહેરાતો લખવાથી મળી શકશે.

ડીક્ષનેરીઓ

અંગ્રેજી & ગુજરાતી

આ ડીક્ષનેરી મહાત્મા ગાંધીજીની સુચનાથી બનેલા વિદ્યાર્થીઓના જોડણી કોશના આધારે સુધારા વધારા સાથે બનાવાયેલી છે. વિદ્યાર્થી આલમ માટે તે ઘણીજ ઉપયોગી છે તેને અંતે રાસિના ઉતારો, કહેવત બોલ શબ્દોની વસ્તી, ગાંધી નામોની ફેંબાર્ય, વજન, માપ, કહેવતો, વિગેરે ઘણી વસ્તુઓનો સમાવેશ થયેલો છે

પાકું પુઠું પાના ૨૪૦૮ પ્રત્યેકની કીમત શી. ૫.

મળવાનું ઠેકાણું :

Manager, Indian Opinion, Phoenix.

૩૫ વર્ષ થયાં સાઉથ આફ્રિકામાં પ્રખ્યાતિ મેળવેલ

જોહાનીસબર્ગમાં

પોરબંદર ધીમાં અનેકની લાક્ષણિકતાદાર મીઠાઈ મળવાનું સ્થળ.

હમારી ફર્મમાં હમેશ સ્વાદિષ્ટ ખાજા બનાવાની સગવડ છે. મીઠાઈ તેમજ બસ્કીટોનો ફરસાણ સ્પેશીયલ તૈયાર કરવામાં આવે છે.

વધુ ખાતરી માટે લખો યા મળો:

KAPITAN'S CAFE

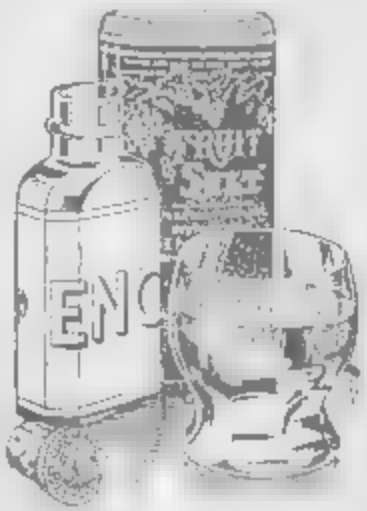
'Phone 33-8577. 13a KORT STREET JOHANNESBURG.

ઇનોસ 'ફ્રુટસોલ્ટ'

એટલે આરોગ્ય—આરોગ્યતા

જોય તોજ સુખ છે.

શરીરનું આરોગ્ય જાળવવા માટે વહન શુધ્ધી આવશ્યક છે વહન શુધ્ધ નથી હોતું તેથી કબજીયાત થઈ શરીરમાં ઝેરી તાવો તા કારણે માથાનો દુખાવો, આલસ્ય, અને હીંમત ભરી વિગેરે થાય છે.

ઇનોસ ફ્રેટસ્ટ નિત્ય નિયમિત લેવાથી શરીર નિર્મળ રહે છે. આથી મુલાયમ તુરત થાય છે છતાં તેની અસર માઠી નથી થતી અને લેવામાં પણ અગવડતા નથી થતી. આજેજ એક બાટલી લઇ અજમાવી જુઓ.

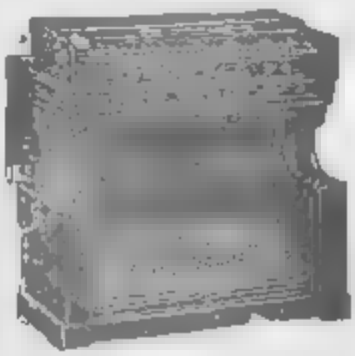
ENO'S "FRUIT SALT"

સાહિત્ય અને સંગીતનો સમન્વય

દિનપ્રતિદિન જનતાની રસવૃત્તિ કેળવાય છે—જનતા નવિનતાની પુજક બની છે—ભાવના અને આદર્ષ આ જમાનાનું ગૌરવ છે—અને હવે લોકો અમે તેવી વસ્તુ ચલાવી લેવા તૈયાર નથી.

અમે પણ આ માન્યતાને માન આપી વર્તવાનો નિશ્ચય કર્યો છે. તેથી ખાસ પ્રસંગ માટે તમારા સમક્ષ હમણા છેલ્લા બહુચીતા નટ નટીઓ અને લેખકોનો સહકાર સાથી પ્રેક્ષકોની રસવૃત્તિને પોષે એવી રેકોર્ડો, ધાર્મીક ભજનો અને હારમોનીયમ, તબલા મગાવ્યા છે જે તમારી સમક્ષ રજુ કરીએ છીએ. સંગીતના મધુરા સ્વરોથી તમારા ઘરમાં સ્વર્ગ ઉતારો.

અમે લોકલ ખરીદી તેમજ એજન્સી મારફતે હારમોનીયન મંગાવતા નથી તેથીજ અમે લેખીત ગેરંટી સાથે વેચીએ છીએ.

પગના હારમોનીયમ પા. ૬૦૦૦૦
હાથના ,,
૬ બલ્લા સેટના પા. ૨૬-૧૦-૦

લોકી એકની કીમત
પા. ૧-૦-૦ થી

પા. ૩-૧૭-૦ થી

મામોફોન પા. ૧-૧-૦ થી પા. ૮-૮-૦

હીઝ માસ્ટર્સ વોઈસ
તથા
કોલમ્બીયા
(ઈન્ડીયન રેકોર્ડ)
૩/—

રેકોર્ડના સસ્તા ભાવો

નવા નંબરો અથવા તમારા માંગેલા નંબરો વહેલા યા મોડા તમને મળશેજ તો શા માટે વધારે પાઈસા ખર્ચો છો.

હમણાંજ મંગાવો અને મજો.

તેમજ આ રેકની હવાને અનુકુળ થાય તેવા ચીઠા અને મશહુર સુરના, મજબુત અને ટકાઉ, તારા, ગીતા, સરદાર તેમજ ગેરંટીબધ્ધ વૃક્ષદના હારમોનીયમ, હાથના અને પગના તબલા હાથ—પગના. નવી સીલેકશન બનની ફકત થોડીજ પેટીઓ આવી પુગી છે. તે સીવાય દરેક બતના ગ્રામોફોન ઉપલી બધી ભેકરો સાથે H.M.V. ને કોલમ્બીઆના પણ સ્ટોકમાં રાખીએ છીએ.

વાજીંત્રોના છુટા ભાગો મોટા જથ્થામાં રાખીએ છીએ.

વાયોલીન, મેન્ડો, મેન્ડોલીન, ઝુલઝુલ તરંગ, ગીતાર અને સંગીત મેન્ડના ભાગોમાં પણ મોટો વધારો કર્યો છે.

કોઈ પણ વાજીંત્રનું રીપેરીંગ કામ અતી દરકાર નીચે ગેરંટી સાથ બનાવી આપીએ છીએ.

—સાઉથ આફ્રિકાના ૩૨ વર્ષના જુના હારમોનીયમીસ્ટ—

GOSWAMI'S MUSIC SALOON

P.O. BOX 460. 179 GREY ST. AND 131 QUEEN ST
DURBAN, NATAL.

Special

Large stock of latest Gramo-ot arrived in Tamil, Hindustani, Gujarati and Telugu. Prices have been specially reduced.

Apply for our catalogue Our Harmoniums sold under written Guarantee for 3 years. Try us before you go elsewhere.

'Phone Day 24-4100. 'Phone Night 8-1590.

RAJCOOMAR,

DURBAN'S FIRST INDIAN UNDERTAKER

Coffins, Wreaths, and Floral Tributes. We attend all Funerals
Motor and Horse Hearses. Moderate Charges

રાજકુમાર,
અન્ડરટેકર

મેત, ફુલ, મોટર ગાડ । ઘોડા ગાડ ટુંકે રોકીને પુરાં પાડવામાં
આવે છે. ફાલ દિવસ ખુલ્લું.

14, Cross Street, DURBAN. 1270

'PHONE 33-4691. BOX 2626.

L. MISTRY

એલ. મીસ્ત્રી

બોઅર્સ, રેબલ અને ઈંગ્લીશ ફરેસર પુરૂષ અથવા જબો-
ગ્રાફ બનાવનાર તેમજ ફુલ ફર્નીચર સંભોગસાર
કામ કરનાર.

ખરીદેલા બાલોન' પ્રાઈસ લીસ્ટ મંગાવો.

45 Market St. : : : Johannesburg. 1078

કીટીંગસ

પાવડર

કીડી, ખાટલ, ચાંચડ, કંસારા, માખી, વંદા
વિગેરે સઘળા જંતુઓનો

નાશ કરે છે.

કીટીંગસ પાવડરના ટીન ભરી છે. 1114

Box 830. Tel. Add. "Orangexpo."

M. C. PILLAY

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter

Country orders executed at lowest Market prices
Special attention given to Country orders.

TRIAL ORDER SOLICITED.

જથ્થાબંધ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ વહાવનાર

અમે બહારગામના ઓરડર બાબ રેબરેબ રાખી સારો માલ
C.O.D. થી રવાનીએ કીએ.

79, PRINCE EDWARD STREET, DURBAN. 1100

'Phone 2-6235. P. O. Box 316.

Heerabhai Morar Matvadkar,

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter
and Commission Agent.

16 CROSS ST. RESIDENCE.
PACKING WAREHOUSE 44 BOND ST.
DURBAN.

હીરાભાઇ મોરાર મટવાડકર

હોલસેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ વહાવનાર
અને કમીશન એજ'ટ,

પેકીંગ સારી રીતે કરી માલ સી. ઓ. ડી. થી
મોકલવામાં આવશે.

ટેલીફોન ૨-૬૨૩૫ ઓફસ ૩૧૬.

૪૪ બોન્ડ સ્ટ્રીટ, ડરબન. 1256

'Phone 23-4403 Tel. Add.: "VALASTEL." P.O. Box 6748

V. B. PATEL,

WHOLESALE AND RETAIL FRUIT, VEGETABLE AND PRODUCE MERCHANT
CHEAPEST BANANA STORE IN TOWN.
40 President Street, JOHANNESBURG.
Terms: NETT CASH or C.O.D.

વી. બી. પટેલ,

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ, વેજીટેબલ અને પેદાશના
વેપારી નં. ૪ પ્રેસીડેન્ટ સ્ટ્રીટ જોહાનીસબર્ગ.

કેપમાંથી તથા વીરેમ ફ્રૂટ, વેજીટેબલ અને પેદાશના
બજારની રોજેરોજ ચોકસાઇ ભરેલી ફુલાત

અમારે ત્યાંથી ખરીદ કરવું તે ખાતું ફાયદા કારક
ઓરડરોના ખાસ ખાલ આપવામાં આવે છે.

રોકડી અથવા C. O. D. થી માલ મળી શકશે.

ટેલીફોન ૨૩ ૪૪૦૩ ૪૦ પ્રેસીડેન્ટ સ્ટ્રીટ,
પી. બો. ઓફસ ૬૭૪૮ જોહાનીસબર્ગ

"શુદ્ધ ઘી."

કરમસદમાં પટેલોને ત્યાંથી ખાસ કરીને તૈયાર કરાવેલું ગાયનું ઘી. જે માલને
ઈંગ્લીશ ... અમારે ત્યાંથી મોકલાવેલું ... ફેકટરીનું

અમારે ત્યાંથી મોકલા
પ્રમાણમાં મળશે.

ભાવ માટે પુછો યા લખો.

સાઉથ આફ્રિકાના સોલ એજન્ટ.

શામજી દેવશી એન્ડ સન, ૪, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, ડરબન.

SAMJEE DEVSHI & SON, 4, Cross Street, DURBAN. 1122

NAROTAM HARGOVIND

The Master Tailors.

Suits and Costumes Made in the Latest Styles.
We specialise in High Class Tailoring.
Our Prices are to suit the times.
Try us with your next Order

તમારો મુદ કયાં સીવડાવશો?

નરોતમ હરગોવીંદ

તમને અપ-ટુ-ડેટ સ્ટાઇલનો ડિપાર્ટમેન્ટ આજે ખોલી આપશે.
ટ્રાયલ ઓર્ડર આપી ખાત્રી કરી જુઓ.

'Phone 25661. 176 Grey St. Durban. 1154

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	ખીસ્તી	દીનુ	મુસલમાન	પારસી	ગ્રહોદય	સુર્યાસ્ત
	૧૯૩૮ જાનેવારી	૧૯૮૪ માઘ	૧૩૫૭ રબીલાખર	૧૩૦૮ શેહે. ૬૬૫	ક. મી.	ક. મી.
શુક્ર	૬	પડી ૬	૬	૬	૫-૦	૬-૫૭
શની	૭	,, ૭	૭	૭	૫-૦	૬-૫૭
રવી	૮	,, ૮	૮	૮	૫-૦	૬-૫૮
સોમ	૯	,, ૯	૯	૯	૫-૦	૬-૫૯
મંગળ	૧૦	,, ૧૦	૧૦	૧૦	૫-૦	૬-૫૯
બુધ	૧૧	,, ૧૧	૧૧	૧૧	૫-૧૪	૬-૫૯
ગુરૂ	૧૨	,, ૧૨	૧૨	૧૨	૫-૧૨	૬-૫૯

Printed and published by Manilal M. Gandhi at Phoenix Settlement, Phoenix, Natal.

'Phone 2-3381 Tel. add. "Letapco."

D. K. PATEL

Fruit and Vegetable Exporter

— SPECIALIST —

in South African, Canadian and Australian Apples

Cape Fruit on hand in season

We have in stock Leaches which have just come in Market

ડી. કે. પટેલ

ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ એક્સપોર્ટર.

સાઉથ આફ્રિકન, કેનેડીયન અને ઓસ્ટ્રેલીયન એપલ્સના સ્પેશીયલીસ્ટ

ઋતુમાં કેપ ફ્રૂટ પણ રાખીએ છીએ

લીચીસ હાલમાં શરૂ થયા છે અને તેનો સ્ટોક પણ રાખીએ છીએ.

ફોનોના ઓર્ડરો ઉપર ખાસ ધ્યાન દેવામાં આવે છે

લીચીસ સારા અને સસ્તા C. O. D. થી મળશે.

P. O. Box 780. 19, Cross St. Durban.

પુષ્ટિકારક પાકો બનાવવા હોય

અને

દરેક જાતની દેશી દવાઓ જોઈતી હોય

તો અમારી દુકાનેથી આવો

[illegible] પુષ્ટ બનાવવાના સારા પાકો બનાવવા અર્થે તમારે ત્યાં [illegible] ઓર્ડરોનું સ્વાગત [illegible] દવાઓ અને દેશી બારદારી તરેહવાર બનાવી આપવા માટે સ્ટોકમાં રાખીએ છીએ

[illegible]

[illegible]

પત્ર વ્યવહાર [illegible]

નવાબી પાવડર

કિંમત [illegible] બત્રીસ બીનોદાના વરણ સાથે ચાપ

કિંમત બાર રૂા. 12 બારદાન સાથ. બારણો કિંમત બનાવવા રૂા. [illegible] પોસ્ટેજ લાગે. [illegible] મંગાવનારે રૂા. [illegible] બારદાન વગર આપવા જે નંગ મંગાવનારે કે મેનો પોસ્ટેજ બારકલી.

ઓર્ડર સાથે રોકડા પૈસા મોકલવા

Fancy Gold Cups and Saucers at 1/9 a dozen.

12 dozen to a case. Cash with order.

I. G. H. BASSA

153 Grey Street, [illegible] Durban.

ચામડીને મખમલ જેવી સુંવાણી આકર્ષક ને ખુબસુરત રાખવા માટે

અફઘાન સ્નો.

વપરાય છે. આ સ્નોમાં વીટામીન A છે જેથી ચહેરા તથા શરીરની ચામડીને પોષણ આપી સુંદરતામાં વધારો કરે છે.

SNOW

SOLE AGENTS—

PATANWALA & BOMBAY.2

Branch : CALCUTTA.

સોલ એજન્ટ:

Indo-African Trade Agency,

74-76 Wilson Street,

Durban : Natal : S. A.

પ્રસ્થાન

મફત!

પ્રસ્થાનના

ગ્રાહકોને

[illegible]

[illegible] કાપણા

[illegible] રૂા.

[illegible] [illegible] સ્થાન ૪

[illegible] ખડકર ૨

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ૫

[illegible] ૨૫

[illegible] ૨૧

[illegible] ૨૧

[illegible]

[illegible] ૫૧

[illegible] ૨૫૧

[illegible] ૨૧

[illegible] ૨૧૧

[illegible]

[illegible] ૪૫ ૬ ૫૧ ૧ ૧૫૧

આપનું ગ્રાહકપત્ર મંગાવો.

[illegible] પ્રસ્થાન [illegible] [illegible] [illegible]

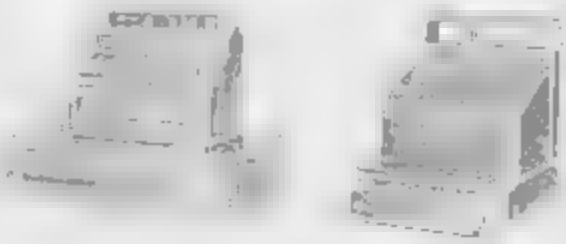
IF YOU WANT THE BEST AND SOUTH AFRICA'S STRONGEST AND MOST RELIABLE WATCH INSIST ON A WORLD FAMOUS

UNION SPECIAL

REDUCED PRICES FROM £5 - 17 - 6 EACH.
IF SENT C.O.D. THROUGH POST OR
IF NOT OPENED WITH APPROVED BANKS

THE AMERICAN SWISS WATCH
Co. Ltd.
THE DIAMOND HOUSE
WHOLESALE & RETAIL JEWELLERS,
25. PARLIAMENT STREET.
CAPE TOWN.

NATIONAL
CASH REGISTER
AND
ACCOUNTING MACHINE
SYSTEMS
FOR
MAXIMUM
EFFICIENCY

THE NATIONAL CASH REGISTER CO. S.A. (PTY.) LTD.,
63 PRESIDENT STREET
JOHANNESBURG
P. O. Box 3591. Phone 33.6245

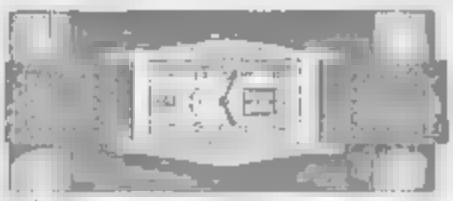
Gracing the wrist of Fashion

STOCKED BY ALL LEADING JEWELLERS

CYMA

The Lord Elgins
FOR MEN

THE WORLD'S FINEST WATCH
KATZ & LOURIE Ltd.
COR. ELOFF & MARKET STREETS, JOHANNESBURG.

Lourenco Marques enquiries:
CASA COIMBRA,
Box 478

PLEASE SEND ME WITHOUT OBLIGATION YOUR FREE ELGIN WATCH CATALOGUE
NAME
ADDRESS

17 JAN 1929

INDIAN OPINION

Founded by MAHATMA GANDHI IN 1903

No 2—Vol.-xxxvii Friday January 25th, 1930 Registered as a Newspaper PRICE FOURPENCE.

WHO ARE THE HAPPIEST

"N[illegible] the world. In most [illegible] the most [illegible] the most [illegible] that [illegible] about [illegible] of the [illegible] Success [illegible] more and more [illegible] dying for if [illegible] happy and more useful."

—BOOKER T. WASHINGTON.

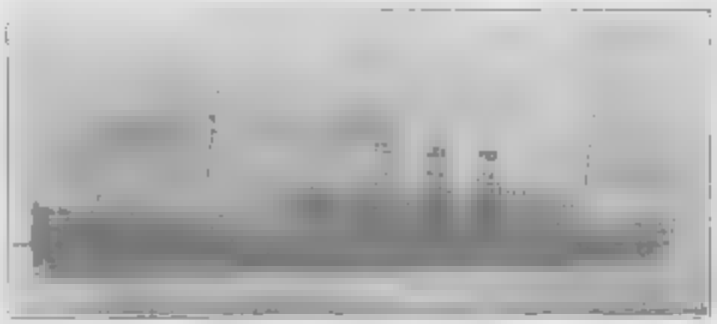
સૌથી સુખી કોણ છે

"જે[illegible]ની દૃષ્ટિ વધુ ઊંડી કેળવાયેલી છે તેનાથી જગતમાં કોથી કરુણ અને કોથી ક્લેશકર સમાગમમાં આવી શકાતું નથી. અનેક સ્થળોમાં જિદ્ધ જિદ્ધ માણસોના સહવાસ માં આવતા હું જોઈ શકયો છું કે કોથી સુખી માણસો [illegible] છે કે જેઓ બીજાને માટે કોથી વિશેષ કરી શકે છે. કોથી દુઃખી [illegible] છે કે જેઓ કોથી ઓછું કરી શકે છે. વળી હું એ પણ જોઈ શકયો છું કે બાર્બેજ એવી એક પણ વસ્તુ [illegible] કે જે માણસને અદકા આંધળા અને સંકુચિત મનના બનાવી દે છે કે જેટલો ધર્માંધ બનાવી દે છે. સ્વીકારના મારાં પ્રવચનમાં આપણા વિદ્યાર્થીઓને હું ઘણી વખત કહેતો આવેલો છું કે જેમ જેમ દુનીયાનો મારો અનુભવ વધતો જાય છે તેમ તેમ મને વધારે ને વધારે ખાત્રી થતી જાય છે કે જો એવી કોઇ પણ વસ્તુ હોય કે જેને માટે જીવવું સાર્થક હોય, અને જરૂર પડે તો મરવું પણ સાર્થક હોય, તો તે બીજાને વધારે સુખી અને વધારે ઉપયોગી કરવાની તકજ છે."

—મહા. ગો. વેબસ્ટર

B. I. Steam Navigation Co., Ltd.

સ્ટીમર "કરોલા"

૧૬ દીવસે પા. ૬ ૬ ૬.
બીજુ દીવસે પા. ૨ ૦ ૦
રાવણ પા. ૧૬ ૬ ૬.

૩૬ દીવસે પા. ૬ ૭ ૬.
મુસાફર ખિસ્સા પા. ૨ ૬૬ ૦.
ગદમ પા. ૩૨ ૪ ૬.

અનેકાકી ના. ૧૫ મીઝ મુંબઇ જવા રવાના

આમ મુસાફરોએ પોતાના કામોના કારણ પોતાનું અને કીમતનું નામ લખી, પોર્ટર કરવાનું જણાવ્યું અને અમે અમારા ત્યાં આવ્યા પછી અમને તેમને ત્યાં પધારવાનું આમંત્રણ આપ્યું.- વિદેશમાં બહાર ગામના પેસેન્જર લેવા પોતાના પ્રતિનીધી નિમવા અને રહેઠાણ વગેરે બાબતે અમારી ઓફીસમાં રૂબરૂ કાગળોથી આપને પત્રો મોકલી કાયમ નેમજ બાબતે પહોંચીને આપ
'મહારાજામણાળા આપીને અમારી સાથે પત્રવ્યવહાર કરવાથી દીલ્હ મેળવી રહેશો.
રીમરને લગતુ કોઇ કામકાજ અમારી મારી રૂબરૂમ લીખે લખ છે

ચપ્પુ ખુલાસા માટે લખો યા મળો:

SHAIK HIMED & SONS, :: 390, Pine Street, Durban.
Telegraphic address: "KARAMAT." Telephone 2-0432

CITY SHIRT Co., No. 4, Kort Street, Johannesburg.

THE NEW INDIA ASSURANCE
COMPANY, LIMITED.

Life, Fire, Motor Car, Motor Lorry, Motor Bus, Plate Glass, Workmen's Compensation, Etc. Etc.

આ દીદી વીમા કંપનીમા જીંદગીના, આગ, મોટર કાર મોટર ગોરી, મોટર બસ, પ્લેટ ગ્લાસ, કામદારોને ઇજાના વીમાઓ, વગેરે જાતના વીમાઓ ઉતરાવી ગ્રાહક છે. દીદી કંપનીને પિતાના આપવું એ ફરજ દીદીની ફરજ છે

Natal Office:
"INDIA HOUSE"
17, First Avenue,
DURBAN.
Telephone 2-5845 Cen.
P. O. Box 1610
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
Durban

Policies Issued and Settlements Effected in this Country.
પોલીસી નેમજ દાવાની પતાવટ આ દેશમાં કરી આપવામાં આવે છે.

Transvaal Office:
ROOMS NO. 12 & 13.
BARKLY ARCADE,
Diagonal Street.
JOHANNESBURG.
Telephone 33-4478
P. O. Box 3041
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
JOHANNESBURG.

JALBHOY RUSTOMJEE
Principal Representative For The Union Of South Africa.

GANDHI & Co. (Pty) Ltd.

GENERAL MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS

Try us for:-

Benares Saries, with Blouses of same design prices from 75/- to £10 with double border.

Also Cotton, Crepe-de-chine & Rayon Saries from 2/6 to 40/-.

We also stock Indian Drugs, Condiments, Draperies, Outfitting, Hardware, etc. etc.

Telephone 23676.

Tel. Add. "Gandhico" Durban.

112 Victoria Street, DURBAN.

અમારે ત્યાં હમેશા મોટા પ્રમાણમાં નીચે જણાવેલ ચીજો સ્ટોકમાં રહે છે.

બેરહન બદામ, પીસ્તાં, ચારોળી, એલચી, જાયફળ, તજ, લવીંગ, સુરજમુખ કેસર, તેમજ ફળફર, પાપડ, છડ્ડ વીગેરે આપો તેમજ બાસ દેખરેખ નીચે પીસાવેલ મસાલો તથા તમામ જાતના ચોખા-બાસમતી, કોમ દીલ્હી, મંજી, બાજ તુલસી, વીગેરે તથા પંજાબી સાલમ. પોળી મુસલી, ગંઠોડા કેપરવાળી તથા સાતસો આઠસો બીજું ગંધીયાણું તેમજ સોપારી-મદ્રાસી સેવરખની. કાચ્ચા, રોકેલાં તથા ગુલાબનું પાણી, આમળા, મોરબા, બંબેલી, ધુપેલ, કામીનીયા વીગેરે ખુશબોદાર તેલ વીગેરે, વીગેરે બોલા જથ્થામાં તેમજ છુટક મળશે.

Also:

P. O. Box 27, TONGAAT.

Telephone during Office hours No. 5.

,, after Office hours No. 008.

મેલેરીઆના મારી કલાપનાર

ઝંડુ

મેલેરીઆ મિક્શ્ચર

હરીયા તાપની
નરમળાણ રસ
એ- પાર અજમાવી જુઓ.

કિમે માટે
તાકત-તાકતવીયો અરપુર
લેવરાવશો.

ઝંડુ દ્રાક્ષાસવ.

બિના ચિકણે
વાપરવા માટેા

ઝંડુ ફાર્માસ્યુટીકલ વર્કસ લી.—પો. બોક્સ નં. ૫૫૧૩, મુંબઈ નં. ૧૪.

સર્વેય આફ્રિકાનાં સોલ એજન્ટસ: ઓમ. એમ. જોશી એન્ડ સન્સ, ૩૪૫ ફ્રુમ સ્ક્વેર, પી. ઓ. બોક્સ ૧૨૦૫, પ્રીટોરીઆ.
મેલાનીસલમ્બમાં મળવાનું ઠેકાણું: બાબત બ્રધર્સ, ૧૪ કેપ્ટ સ્ટ્રીટ.

આયુર્વેદિક દવાઓનું મુખ્યમ આલેજ મંગાવો

MOHANLAL VALJEE,
(INDIAN PAWNBROKER.)
112, Victoria Street, Durban.
Low Rates of Interest on Jewellery.
High prices paid for Old Gold. A large stock of New Jewellaries at reasonable prices to suit your pockets.

P. P. BHAGAT,
Fruit Merchant.
દરેક જાતનું ફ્રુટ અને વેજીટેબલ સારૂ પેરીંગ કરી C. O. D. થી
સ્ટેશનમાં આપશે. લખોઃ—
P. O. Box 842. 139 Broad St. Durban.

Telephone 33-5382.

VALLABH RANCHHOD,

Wholesale & Retail Fruit and Vegetable Merchant

Country Orders Promptly attended to.

14, DIAGONAL St. JOHANNESBURG.

ટેલીફોન 33-5382.

વલ્લભભાઈ રણછોડ

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ્સ અમારે ત્યાં

તાજું અને સસ્તુ મળશે.

બહારગામના ઓર્ડરોની ખાસ દરકાર રાખવામાં આવશે.

૧૪, ડાયેગનલ સ્ટ્રીટ. જોહાનીસબર્ગ.

TELEPHONES 2-8681. 2-8581

TELEGRAMS FOXBRINK CAPE TOWN.

FOX & BRINK

MARKET AGENT

ALL SALES PERSONALLY CONDUCTED.

CORPORATION FRUIT MARKET, CAPE TOWN.

'Phone 24-152. Tel. Add. "North-end"

A. M. PADAYACHEE

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter.

Country [illegible]

special attention

TRIAL ORDER SOLICITED

91 LEOPOLD ST., AND 34 CROSS ST.,

P. O. BOX 195. DURBAN.

WE STILL BUY

OLD GOLD, SILVER & SOVEREIGNS.

We Stock CYMA, LOUIS WITTNAUER, HUGUENIN, and MOEDN Watches

Large stock all latest and [illegible] always on hand

Importers of MONINI FLUTE harmoniums

LAKHANI & CO.,

(Jewellers)

111 Grey Street, Durban. Phone 21258.

M. H. DESAI.

ઈમ્પા. એક્સ્પો. ટ્રેડર્સ.

હોલસેલ ફ્રૂટ મર્ચન્ટ્સ.

અમે દરેક જાતના [illegible] પુરા સંતોષના [illegible]

બહારના C. O. D થી સારૂ પણ [illegible] મોકલીએ [illegible]

P. O. Box 254. 31, Short St. Durban [illegible]

HEADACHES QUICKLY RELIEVED BY TAKING

TYSONO BRAND PATENT CURE HEADACHE POWDERS

FROM YOUR CHEMIST at 9d., 1/6 [illegible] and 4/6, or POST FREE FROM

ERNEST TYSON, CHEMIST, TOLLGATE, DURBAN [illegible]

PEGASUS

પેગેસસ

માં જગતભરમાં મોટર ચાલી શકે તેવા આઠ મુખ્ય ગુણો છે!

VACUUM PRODUCT

QUALITY MATE TO MOBILOIL

૧. [illegible]

૨. [illegible]

૩. [illegible]

૪. [illegible]

૫. [illegible]

૬. [illegible]

૭. [illegible]

૮. [illegible]

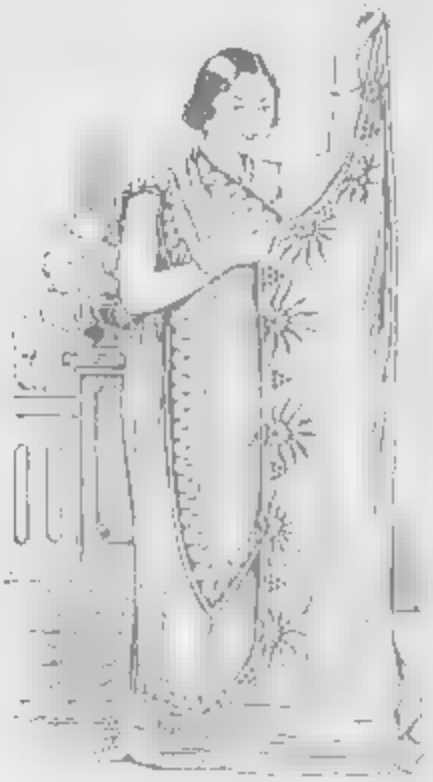
VACUUM OIL COMPANY OF SOUTH AFRICA · LIMITED

Cable & Tel. Add. "CHOVANGING." 'Phones: 25003, Res. 24888.

CHOONILALL BROS.

THE NOTED INDIAN "SARRI HOUSE" IN SOUTH AFRICA.

141, GREY STREET, DURBAN.

ARRIVING BY EVERY MAIL FROM INDIA AND JAPAN

BENARES SARRIS WITH BORDERS AND PLAIN CENTRES.
BUNDAR BENARES SARRIES IN SEVERAL SHADES
Prices from 20/-, 35/ 105/ & up to £25
THE LATEST FROM BENARES CITY.
EMBROIDERED SARRIES 25/-, 35/ & up
PRINTED VARIOUS LINES of SARRIES from 12/6, 17/- & upwards
EMBROIDERED CREPE-DE-CHENE from 3/6 yd. 42 to 45 in width
LATEST DESIGN SARRIE CLOTH 44 in width
from 1/6 yd 2/9 2/ & up
GEORGETTE SARRIES LATEST VARIETY
prices from 25/-, 30/-, 15/ & up.
LATEST BLOUSES TO MATCH SARRIES
prices from 12/6 17/6 & upwards
ALL WOOL SILK SARRIES IN ALL SHADES
from -/ 95/-, 125/ & upwards

Please note Our Johannesburg Agent P. RATANJEE, 60, Bree Street, Newtown

ચુનીલાલ બ્રધર્સ

દક્ષિણ આફ્રિકાનું જાણીતું સાડીઓનું ગૃહ

૧૪૧ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

ઓફિસ:
૫૬ અને ૬૦ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરુલમ.

અમારી સાડીઓ ગદિના અમલ
ના પીરાણમાં આવે
પી. રતનજી,
૬૦, બ્રી સ્ટ્રીટ, ન્યુટાઉન

ગરાજ અને સર્વિસ સ્ટેશન
૭ મોસ સ્ટ્રીટ અને ૫૩ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરુલમ.

ડરેક સ્ટ્રીમરમાં જાપાન તથા હિંદથી આવે છે
બનારસની મીનાકારીવાળી અને ગાર્ડર, તથા બાલાકારની બુટીદાર
સાડીઓ રૂા. ૬૦, રૂા. ૬૫, રૂા. ૭૦ થી લઇને પા. ૨૦ સુધીની
બનારસથી તાજામાજ આવેલી છે.
ક્રમળ ભાતની સાડીઓ રૂા. ૪૫ અને રૂા. ૩૫ થી ઉપર
બનારસની બનાવેલી સાડીઓ
રૂા. ૬૨-૬ અને રૂા. ૧૨-૬ થી ઉપર.
ક્રમળનું ક્રેપ-ડી-ચીન રૂા. ૩-૬ વાર ૪૨ ઇંચ અને ૪૫ ઇંચ પહોળ
સાડીનું વેરાઇટ ડીઝાઇનનું કપડું, ૪૫ ઇંચ પહોળ વારનો, રૂા. ૬-૬,
રૂા. ૧૨-૬, રૂા. ૨૫ અને તેથી ઉપર
ઉત્તમ આર્ટની જ્યોરજેટ સાડીઓ રૂા. ૭૫, રૂા. ૮૫
રૂા. ૧૫ અને તેથી ઉપર

સાડીને મેચ પડતા બ્લાઉઝ રૂા. ૧૨-૬, રૂા. ૧૫-૬ અને
તેથી ઉપર
ડરેક રંગની ગરી કામની રેશમી સાડીઓ રૂા. ૫૫, રૂા. ૭૫,
રૂા. ૧૨૫ અને તેથી ઉપર.
કારમેલીયસ, ખલા મસ્લીન, ક્રેપડી અને બીજા પાઉડર ના
ડબ્બાનાં ડબ્બા વાપરે
ડરેક જાતનું ટ્રીમીંગ, ઓસરી પડતાંકા ટોલમેલ વાપરે
બીડવેરટ રેડીમેડ અને રેડીમેડ માસ્ક
બારા પા. ૧૫, પા. ૨૫, પા. ૩૫, પા. ૪૫ અને તેથી ઉપર.
ઓર્ડરમાંના પ્રકારના ક્રાપર આરડના તાજા ગદાલો
આપ રૂા. ... રૂા. ... રૂા. ૨૫-, રૂા. ૩૫, ...

OTHER SPECIALITIES

POPULAR POP

"The King of Ginger Beers"

CLUB SEAL SODA

"Improves your Spirits"

"GIANTS"

The Quart Bottle for 1/-

In all Popular flavours

'Phone 2-4345

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

DALYS LIMITED.

72, CANADA ROAD, DURBAN.

'Phone 21078. Tel. & Cables: "Crescent." P. O. Box 582

Crescent Trading Co. (Pty). Ltd.

WHOLESALE MERCHANTS AND DIRECT IMPORTERS OF HARDWARE.

Indian And European Groceries.

Indian Drugs And Condiments.

Our Stocks Are The Best Quality And are Always Fresh

Our prices are keen.

We specialise in all kinds of Bombay, Calcutta, and Madras Products.

It will pay you to give us a trial.

Before placing your orders elsewhere benefit by our thirty years' business experience.

Our aim will always be service, quality and satisfaction.

અમારે ત્યાં નીચે મુજબનો માલ જથ્થાબંધ મળી શકશે

એલચી, અસબગંધ, અફીણ, આરેઠી, પીસ્તાં, સિંગોદા, મુલાયમ પાવડી, મુલાયમ સક્કર, કાકડાનું પાસ, આકોફ, કરાબ, એલચા, મીસરી, બાજુબ, રંગેા-છાપવી (બહુ) સેવ, ટોપરાની વાટી, પીસેલું ટોપરું, સુલ્ય બાપનું કેસર, બારા બદામ, પલાળી સાલમ, અકેક સુરતી, મજેઠા ખજૂરો, સુંઠ, સોકેલી સેવપારી, કારબાર સેા., સેવરાની સેા., મદ્રાસી સેા., મુલકંદ, કાચેા, બરફી બાવળના ગંદાકડ, બાવળાનું તેલ, મુલાયમનું તેલ, બદેલાનું તેલ, મેાલવાનું તેલ, કમાનિયા કેવ ઓપલ, એસપુમીનીયમ તપેલા. કપ અને સોસર્સ, મેાગા-મીઠી ઇલચાણી, બાબતુલસી, બાંબલ, દીવ્વી, સુખચેલ. કેરબા ઢાળા-ચમચા, મગ, બદક, તુવેર, વાલ, વટાણા મલુર પાપડ, ટફે, મેથી, લવંગ, તજ, રાઈ (સરસું) બરબ બધાકેા પીસેલેા. વિગેરે.

કાંઇ પણ વસ્તુ ખરીદી કરતાં પહેલાં, અમારે ત્યાં ભાવ કરી ખાત્રી કરશેા.

122 VICTORIA STREET, :: :: DURBAN.

979

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 3 -Vol. XXXVII. Friday, January 13th, 1939.

Registered at the G.P.O. as a Newspaper.
Price 3-Durban.

NOTES AND NEWS

Sir Sarvepalli Radhakrishnan To Visit South Africa In March

SIR S. RADHAKRISHNAN, M.A., D.Litt., who has been invited to visit South Africa by Mr. B. Rama Rau, Agent-General for India, and also by the Cape and the Witwatersrand Universities is expected to arrive in the Union on March 22 and will stay till April 23. The Rt. Hon. Srinivasa Sastri, while he was Agent-General in South Africa, had extended an invitation to Sir Sarvepalli but owing to his other engagements he was not able to accept it. In Sir Sarvepalli South Africa will have the honour of welcoming one of the most distinguished sons of India. Among the intellectual geniuses South Africa has already had the pleasure of welcoming from India have been the late Rt. Hon. G. K. Gokhale, P.C., the Rt. Hon. Srinivasa Sastri, and the third has been Mrs. Sarojini Naidu. Sir Sarvepalli will be the fourth one. Born in 1888 Sir Sarvepalli received his education at the Madras Christian College. He was Professor of Philosophy at the Presidency College, Madras, and the Universities of Mysore and Calcutta. In 1929-30 he was Lecturer in Comparative Religion at Oxford. He is a member of the International Committee on Intellectual Co-operation, League of Nations, Geneva, and Vice Chancellor of the Andhra University, Waltair. In 1926 Sir Sarvepalli travelled to England and the Continent and delivered many lectures. He was Upton Lecturer to Oxford and Haskel Lecturer at the University of Chicago in 1926 and Hibbert Lecturer in 1929. "The Philosophy of Rabindranath Tagore," "The Hindu View of Life," "The Religion We Need," are a few of his outstanding works. We have no doubt Sir Sarvepalli will receive a very cordial welcome not only by the Indian community but by all sections of the people of South Africa irrespective of caste, colour or creed.

Maritzburg Indian Flower Sellers

Maritzburg's Indian flower sellers have been ordered by the Maritzburg City Council to vacate their present site in front of the City Hall and to take up a stand on the Market Square adjoining the publicity Bureau. The move must be made by February 1. The order was made at a meeting of the full Council last Tuesday when the history of the flower sellers was discussed. Mr. A. G. Lugsdin suggested that the space at present occupied should be let out at a fixed rental. This would do away with the complaint that the Indians who paid no rent competed with the florists who paid heavy rates and taxes. The flower stand in its present situation was good publicity for Maritzburg. After the Council had turned down Mr. Lugsdin's motion and reaffirmed its previous decision, a motion was passed informing the Natal Indian Congress and the Colonial Born and Settlers' Indian Association that in view of the decisions taken no deputations from Indians could be received on the subject.

Distinguished Europeans had voiced their protest against the City Council's move which would result in depriving several Indians of an honest and legitimate means of livelihood. But the Council has obviously yielded to the agitation of European florists who for their own interests are anxious to see the last of the Indian flower seller and have the instrument to do so.

Locality Deemed Suitable For Indians By Education Department

The Joint Hon. Secretaries, Messrs. K. Soobramoney and M. Gopaul Naidoo, of the Pietermaritzburg branch of the Colonial Born and Settlers' Indian Association, state that they addressed a letter to the Superintendent of Education, Maritzburg, recording the Indian community's emphatic protest against the situation of the new Indian Girl's Government School, in Berg Street, Maritzburg. The letter reads that a seperate Indian Girl's School in Pietermaritzburg was a long felt want, and whilst they appreciate the kind thought of the Department in erecting the school, belated though it is, they, nevertheless, are strongly opposed to the erection of the school on a site the environment of which is most unsuited for a Boy's School, let alone a Girls' School. Further the school within its immediate vicinity will have the Native Beer Hall, the Rickshaw shed, the Corporation stables and the Bus and Taxi Ranks, surely an imposing array of the most unwanted neighbours for a school. Our Association are aware that it is too late in the day to lodge our complaint, but they feel very strongly that the Department in selecting the site, as it has done, has not had the best interests of our girls at heart.

If the conditions as described above are true the protest lodged by the Colonial Born and Settlers Indian Association is more than justified and it should have the support of the whole community behind it. If the Education Department are responsible for selecting the above mentioned site it certainly is not very creditable to them. They should be an example to others in the matter of associating with education, health, sanitation and good environments.

Evils Of Paint And Powder

An attack on modern customs and dress and an appeal to Afrikaaners to return to the principles of the Voortrekkers are made in a sermon by the Rev. J. van Zyl Theron published in the Kerkbode. The sermon is a weekly one for use in home services. Mr. Theron declares that many Afrikaners are in gaol. Many live in city slums, often among coloured persons and natives. There are numerous divorces of people bearing Voortrekker names. "The ethical level of our people is sinking lower and lower," he says. "The immense forces of worldliness and foreign bad influences are getting our people, especially our youth, more and more in their power." To achieve salvation Afrikaners must give up the strange morals and customs which have come from overseas. Our people suffer badly from an inferiority complex and believe that everything that comes from some other country, whether it is good or bad, is better than their own. The artificial red lips, powdered faces, coloured nails, and women in men's clothing, must go. We must not pride ourselves on being descendants of the Voortrekkers if our lives are not worthy of them."

Mr. Theron's advice is applicable to many members of our community also

who are inclined to copy everything, whether good or bad, of the West.

Measures Against Social Evils

Here is a specimen of the stuff that is sent out from India for the consumption of the readers in South Africa. The *Sunday Times* correspondent at New Delhi is responsible for this: "Two hundred men with black flags picketed the house of a 13-year old girl who was to be married to a man of 50 at Cawnpore. When the bridegroom arrived to claim his bride he found his way barred by the pickets. The marriage, it is stated, has now been postponed indefinitely.

Perhaps the correspondent is blind to all the other more important activities in India. However he has done some service at least, unconsciously perhaps, to India by sending even this rubbish, for it will enable the outside world to see how India is able to achieve social reform by non-violent means.

Indian Opinion

FRIDAY, JANUARY 13TH, 1939

Another Triumph Of Non-Violence

THERE has been considerable agitation by the States subjects in India for responsible government. The States, though independent in name are really not independent. The powers of the Princes are not absolute. They have authority over them of the Political Agent who is the representative of the British Government. Hitherto the position of States' subjects has been anything but satisfactory owing to maladministration of the rulers who have mostly been unscrupulous. They have just enjoyed life by lavishly spending on their own comforts by overtaxing their subjects. The Political Agents did not mind this at all. What they were concerned about was that the subjects did not become conscious of their own rights and did not become nationalists. Any ruler encouraging this sort of thing would not be tolerated. The Political Agent acts as a watch dog and the poor ruler's life is made as miserable as possible. But times have changed and there is an awakening among the people who refuse to tolerate being treated as helots any longer. They want a voice in the Administration.

The States subjects therefore organised themselves and held conferences and made their voice felt at the last session of the Indian National Congress when they asked the Congress to take an active interest in their welfare. The Congress, however, promised them their moral support and asked the States subjects to develop their own strength. It did not take them long to do so. Within a year they have shown their strength to such an extent that the Congress has been compelled to take notice of it and a very small, and hardly ever heard of, State like Rajkot has shaken not only the whole of India but the British Government in England. The people of Kathiawar have a general reputation of being lethargic and spiritless. They were the most backward in the last Civil Disobedience struggle. But the sudden awakening and heroism they have shown is amazing. They have carried on their fight for responsible government in an exemplary non-violent spirit. Attempts were made to crush their spirit by brutal methods such as lathi charge and the running of horses indiscriminately over the people including women and children.

The local administration in India had become bankrupt in being able to provide a suitable person to face the people who were prepared to stake their lives for freedom without raising even their little finger. So England had to send Sir Patrick Cadell, a seventy-three year-old person well experienced in intrigues. He became the Diwan of Rajkot, in place of Mr. Virawala who had proved unfit for the task, and took the reign in his hands. But, to his utter disappointment, his intrigues and repressive measures failed hopelessly. The spirit of the people instead of being crushed grew more rapidly in strength than the repression by Sir Patrick Cadell grew in its ruthlessness. The brave people of Rajkot—men, women and children—withstood the brutal attacks with their breasts open. The whole of India was forced to take notice of it. It received the blessings of Mahatma Gandhi and Sardar Vallabhbhai Patel, the tried General of the well-known Bardoli struggle took the lead. Sir Patrick Cadell who had the audacity to dub him as an outsider found in Sardar Vallabhbhai Patel more than a match and was made to realise that it was not Sardar Vallabhbhai Patel but Sir Patrick Cadell who was a real outsider who had come from thousands of miles away to interfere in the affairs of the people of India.

Writing in *Harijan* dated December 3, on States and The People, Mahatma Gandhi referring to the states and their advisers, stated:

> They fight shy of the very name Congress. They regard Congressmen as outsiders, foreigners and what not. They may be all that in law. But man-made law, if it is in conflict with the natural law, becomes a dead letter when the latter operates in full force. The people of the states look up to the Congress in all matters affecting their interest. Many of them are members of the Congress. Some like Shri Jamnalalji hold high offices in the Congress organisation. In the eye of the Congress there is no distinction between members from the states and from India called British. It is surely detrimental to the interests of the state to ignore the Congress or seek Congressmen especially when it or they seek to render friendly assistance. They must recognize the fact that the people in the states are in many cases guided by the Congress. They know that I am responsible for the policy of non interference hitherto followed by the Congress. But with the growing influence of the Congress it is impossible for me to defend it in the face of injustice perpetrated

in the states. If the Congress feels that it has the power to offer effective interference, it will be bound to do so when the call comes. And if the Princes believe that the good of the people is also their good, they would gratefully seek and accept the Congress assistance. It is surely in their interest to cultivate friendly relations with an organization which bids fair in the future, not very distant, to replace the Paramount Power, let me hope, by friendly arrangement. Will they not read the hand writing on the wall?

We are happy to note from the news received by the last Indian mail that Sardar Vallabhbhai was summoned from Bombay by the Thakor Sahib of Rajkot and after being closeted in the Palace from 8 p.m. until after midnight on December 26, an honourable settlement was arrived at by the Thakor Sahib putting his signature to the statement drafted by Mahatma Gandhi. Accordingly a committee has been appointed of ten officials of the State and seven representatives of the people, to inquire into and report on the question of the relations between the rulers and the ruled and as to what measure of responsible government could be granted to the people. It is further stated that the ruler will be entitled to take only ten per cent of the revenue for his personal expenses and that all repressive measures will be withdrawn forthwith and all those who have been sentenced to imprisonment will be released and fines imposed will be returned.

Thus ends another gloomy chapter in the history of the British rule in India which may well serve as an eye opener to the British authorities that if such unique spirit is shown by people from whom it was least expected what will not be shown by those tried soldiers of India if, God forbid, the call comes for another Civil Disobedience struggle. It marks yet another triumph of non-violence.

We wish to note one thing here and that is that with all the advance India has made towards freedom we are still made to realise our dependent and humiliating position in regard to our rotten news agency. We have made repeated complaints about the scrappy news sent out from India about matters which are totally insignificant while the world is kept entirely in the dark on matters of importance such as the one forming the subject of this article. We would draw the attention of the reader to some scrappy news reuters out from India appearing elsewhere in this issue in our "Doings In India" columns. The news Agency is controlled by the Government whose policy has been to supply the world with only the black side of India. No wonder Nazi Germany points a finger of scorn at the British Government for her treatment of her own subjects. It is about time that steps were taken to reform the news agency in India.

A CALL FOR HINDU-MUSLIM UNITY

COMMUNALISM has appeared like a terrible comet on the horizon of India's socio-political life. It has so much obsessed the imagination of a certain section of the Indian people that they can hardly dream of any communal harmony which is so vital to the organic growth of India's national existence. It is however a hopeful sign of the times that this unfortunate state of things has attracted the serious attention of a number of Indian leaders who want to banish this evil once for all from the arena of Indian life. Recently Sir Akbar Hydari, President of the Executive Council, Hyderabad State, rightly observed, "I for one refuse to believe that those differences are not capable of lasting solution such as would, on the basis of a common nationalism and of national endeavour in the service of a common patrimony, lead to mutual respect and understanding." This lasting solution is only possible when the members of the two principal communities, Hindu and Muslim, will be quite aware of the beneficial and virtuous effects of toleration and sympathy and the suicidal and baneful results of the mad pursuit of communal discord and enmity. They must know, as Sir Akbar Hydari said, that 'we cannot follow the radical path of secularisation.' Indian social fabric is so knit together that none of its parts can be separated without the dissolution of the whole. Those who dream of the triumph of their own religion and the destruction of others, really build castles in the air. Rather they should bear in mind that mutual friendship and co-operation will bring peace and prosperity which are the crying needs of the present day society. This can best be effected by means of participation in the religious festivities of the two communities. It is not possible for all to understand the intricate philosophy of religion, but everyone can join the festivals, which want to preach religion in the popular way and to create a common meeting-ground for free mixing of the rich and the poor, the ignorant and the learned. Thus they will understand that there is very little difference in these two religions which always teach toleration and harmony. It is gratifying to find that recently a Mohammedan High Court Judge and a Mohammedan Minister of the Government of Bihar paid glowing tributes to Lord Sri Krishna on the Janmastami Day. The examples set by these Mohammedan gentlemen of high position should be emulated by their co-religionists.

Care should be taken to educate the public mind by creating a literature which will foster communal harmony and friendship. Nowadays a few self-seeking persons are utilising the press and the platform for the propagation of the dangerous doctrine of religious bigotry which has fairly succeeded in creating a mass hatred and jealousy. Even the text-books for small boys are written in such a fashion that they stir up this communal spirit from the very beginning of their lives. So, to nip this feeling in the bud, such books and papers should be published as would reveal the true spirit of each religion and promote goodwill and peace, love and brotherhood amongst the adherents of different faiths.

In fact no religion preaches narrow-mindedness. When sincerely practised, it will make its followers holy, tolerant and wise. So, as a matter of fact, those who want to foment communalism in the name of religion, only show their inability to understand the true spirit of religion. What is needed is the proper understanding of the sacred ideal of each religion and the cultivation of fellow feeling which will stamp out the bogey of communalism that has recently appeared on the horizon of Indian life.

India, the fountain head of spirituality, where the various sects have been living for centuries in amity and peace, should not be allowed to become a battle ground of warring creeds through the fanatical zeal of a band of mad communalists. Rightly did Swami Vivekananda say, "If anybody dreams of the exclusive survival of his own religion and the destruction of others, I pity him from the bottom of my heart and point out to him that upon the banner of every religion will soon be written, in spite of their resistance, 'Help and not fight,' 'Assimilation and not Destruction.'"—*Prabuddha Bharata.*

FASCISM, THE JEWS, AND THE POPE

By
ELLEN HORUP
In "Unity"

A DICTATOR has an advantage over other rulers. Not because he can say one thing to-day, and the exact opposite to-morrow. Other rulers can do that too. Everything is announced with the same solemnity. To-day one thing must be believed, and to-morrow the reverse. Nevertheless, a dictator has the advantage over the others in that his utterances cannot be contradicted. From the moment the words leave his mouth, what he says is dogma, unchallengeable, unanswerable. Other lips are sealed.

For instance, at Mussolini's command, a special Fascist encyclopedia was written, in which the Fascist doctrine is laid down. An article on "Anti Semitism," written by a Jew, dealt with the racial question. We read in this work that "it is necessary first of all to state that, in spite of what may be said to the contrary, there is no Jewish race or type whose physical characteristics are limited solely to the Jewish people. This people is composed, in all its various groups, of a mixture of the same races or characteristics which together form other ethnological European or non European groups."

This appears in Volume 13. But the clearest and most significant statement is found in Volume 28, in the definition of the conception of race. "There is no Italian race, there is only an Italian people. There is no Jewish race, there is only a Jewish people. There is no Aryan race, there is however an Aryan culture. . . ." In the well-known interview with Emil Ludwig, the historian, in the spring of 1933, we were allowed to hear Mussolini's personal opinion on the subject. Its clearness also leaves nothing to be desired: "Of course, there is no pure race, not even the Jewish race. The strength and beauty of a nation are often due to a happy mixture. A proud nation has no need of race delirium."

That was at a time when Mussolini was not only dictator, but still the only Fascist dictator. In the meantime he has acquired a competitor, and it cannot be denied that he has been outdistanced by his friend Hitler.

In spite of the common basis of Fascism, in spite of the "axis" and the reciprocal triumphal receptions, there is a wound which cannot be healed—the Brenner. In 1934, after the assassination of Dollfus, Italian troops stood at the Brenner "in order to guarantee the Independence of Austria." Today German troops stand there, who greet the Italian frontier guards coolly and superciliously while their eyes look beyond towards the land that Mussolini won by the betrayal of his allies in the Great War. Mussolini's role in that betrayal is not forgotten.

Scarcely were the ceremonies in honour of Mussolini over in Berlin, and while Mussolini was still making preparations for the return visit, than Hitler annexed Austria. This was the first defeat suffered by Mussolini in his own country. This cannot be overlooked nor wiped away.

Hitler has already demanded that all those German families living on that part of the Tyrol which was Italy's booty in the World War, who wish to do so, shall be allowed to cross the frontier with all their property. This is the first step. Later will come the turn of the Language, the schools, etc. Hitler orders, Mussolini assents. The best proof of this is the anti-semitism in Italy.

In Mussolini's manifesto against the Jews there is reference to a "physical and particularly moral ideal conception of man, which differentiates him by reason of his purely European features from all non-European races." There is reference also to a "northern Aryan line," to a non-European race, bearer of a European culture, though different from the thousand-year old Aryan culture." According to the manifesto, the "racial composition of Italy is to-day on broad lines the same to-day as it was a thousand years ago."

It is not yet a thousand years since the Normans, who were called Germans, settled in this land. And did not Venice, Pisa, Amalfi, Genoa, and, later, Trieste and Livorno pride themselves on being a centre for the Orient, which sent them not only merchandise but also their gaily coloured collection of peoples? And the Italians, with their Greek, Arabian, Albanian, Iberian, and Spanish blood, are they also racially the same as they were a thousand years ago? Can one speak of race at all in a country whose numerous ports were a rendezvous for all the peoples of the earth? Not to mention the theses of the Fascist encyclopedia and Mussolini's own words. Yet now the race must be protected. A manifesto is published, signed by ten illustrious nobodies from the universities, an anti-semitic organ is started, and the rest follows automatically.

What is the attitude of the Catholic Church towards this development of the axis in Italy? One would have thought that for a Church whose doctrine is Christianity, there would be no choice at all. For it is scarcely compatible with Christ's teaching to work up hatred against a small part of mankind; to despise, persecute, and plunder it, and abandon it to starvation. Not because these people have broken any laws, but because they belong to a race that worships the same God as Christ, from which this Jesus of Nazareth Himself sprang; who, in the doctrine of the Catholic Church, is the son of God.

In a circular letter addressed to the priests of the different parishes, the Vatican repudiates "this new cult, which threatens to lead Christian Europe to the abyss of error and barbarism." The Pope has several times expressed himself against the racial theory. On August 15th he addressed a group of the students who were spending their holidays at the "Propaganda Fide" College in Rome. He warned the young people "to guard against a grave danger: the exaggerated nationalism, which represents a real evil. It is the cause of continual struggles, and even wars. The universality of the Catholic Church does not exclude the ideas of race, nation, and nationality. But mankind, all human people are one great universal human race. We do not exclude anyone from the human family." These were fine words, in keeping with the Christian teaching, with humanity, and with justice. It was a protest against what was going on in Germany, and what is now being introduced in Italy. It came from the head of the Catholic Church, whose word is law for millions of people. It awakened hope and found an echo in the whole world press.

But these fine words were like the famous Encyclical of the Pope against Fascism. That also sounded like music, but it was only the hollow sighing of a shell. That Encyclical came when the Pope had known Fascism for years, after he had accepted it and sanctioned it, and allied himself with it by means of the Concordat for a ridiculous sum. When the bargain had been signed and sealed and compliments had been exchanged, then came the Encyclical with its condemnation. This was followed by another convention, which deprived the condemnation of all force.

This time the question at issue is the racial religion. After the Pope had spoken against it several times, the Fascist press reproached the political institution of the Church, the Catholic Action Movement, with being against racial war and therefore against Fascism. The charge was also made that the Movement had misled the Pope with regard to the race question. In his fine speech to the seminarists the Pope replied to this charge:

It has been said that an unabridgeable gulf has arisen between the Catholic Action Movement and the

Fascist Party. Those are grave, but stupid words. For the Catholic Action has no particular doctrine and no particular belief. It has no existence outside the Church . . . Things must be called by their right names. . . . You have to address yourself to the Church. . . . The Catholic Action cannot be attacked without attacking the Church. . . . Whoever strikes at the Catholic Action strikes at the Pope. And whoever strikes at the Pope, dies.

The Pope and the Catholic Action Movement are therefore one and the same. And the Pope condemns racial war.

While the Pope was speaking more fine words on brotherhood between the people of all races, however, the President of the Catholic Action was having an interview with the General Secretary of the Fascist Party, Starace. Both agreed that all that need be done was to bring the Convention of September 1931 out again. By this Convention, after his condemnation of Fascism, the Pope had to undertake that the Catholic Action would not concern itself with politics.

The *Osservatore Romano* publishes the text and adds that "the other points at issue concerning the relation between the Fascist Party and the Catholic Action would soon be settled." It was further pointed out that there was nothing incompatible in belonging to the Catholic Action and the Fascist Party at the same time; this would facilitate the settlement of future differences.

But how can differences be settled if the Fascists do not desist from persecution of the Jews? And how can the Pope allow Catholics to remain Fascists if the Fasists are against the Pope who regards the Jews as his brethren? Does it improve things if the Pope declares that the problem is not political but religious, and says that he is in agreement with the Fascists, who hold opposite views?

The real gist of the matter comes out clearly in the Italian press. The *Osservatore Romano* reports that on August 27 the Pope received the pilgrims from Bergamo and Brescia. Among the pilgrims from the former town were prominent Catholics who had recently been subjected to Fascist chicanery and persecution. The Pope told the pilgrims from Bergamo "that he was aware of all that they, their leaders and bishops, had had to endure recently. Nevertheless, he was confident that all these things would cease from now onwards, to the honour of both sides, in accordance with the promise that had been given him." What could this promise have been?

(To be continued)

INDIAN PROBLEM IN MALAYA

By

C. F. ANDREWS

In "The Indian Review"

(Concluded from last week)

WHAT other countries, except India or China in its present chaotic state, would allow its own labourers, to be exploited in this manner by those who are seeking to get rapidly rich? Who else would be allowed to use a large labour force of hundreds of thousands of people in this way, as if it did not consist of human beings whose families at any moment may starve?

We are told, again and again, by the Government of Malaya and the Planters' Association that the European employers are kind hearted and generous men and this is actually true in many estates as I know well. The Rt. Hon. Srinivasa Sastri's Report also appears to bear this out. Indeed, in the great seasons of prosperity, there are always certain amenities granted. But no capitalist system in the world is ever based on charity. No capitalist humane methods ensure permanent liberality towards those who are employed. Single acts of personal and individual kindness, on the part of certain employers, are continually counterbalanced by the ruthlessness of the whole system.

When I look back on that Cholera Camp in Chandpur in 1921, and remember those days, it is difficult to forgive or forget this money-making capitalism, which is ready in spite of kindly employers, to act in a ruthless manner,—at one moment to absorb a vast number of labourers, far beyond the annual quota, and then at another moment to throw them aside like the skin of a sucked orange.

The table of arrivals and departures for the last 10 years in Malaya prove interesting reading. They show how the estates have thrown aside their surplus labour as soon as ever a world slump threatened. Whenever a boom is expected they absorb as fast as possible new recruits. The year 1929, for instance, was such a boom year. Then the slump came in 1930-31. The boom was again expected in 1934. In the light of these facts let us examine the tables which I give below:

	Arrivals	Departures	Difference.
1928	193,072	98,252	[illegible]
1929	144,252	76,834	+ [illegible]
1930	69,114	131,755	[illegible]
1931	19,092	101,543	- [illegible]
1932	17,734	84,508	+ 16,767
1934	89,828	28,608	+ 61,220
1935	65,191	53,869	- 26,322
1937	122,560	45,161	+ 77,399

Chinese labour seems to be almost as helpless as Indian labour. Exactly the same process can be easily visualised from the table of arrivals and departures of Chinese deck passengers to Malaya which is given below:—

	Arrivals	Departures	Difference.
1929	264,591	164,826	+ 99,765
1930	218,868	199,800	+ 19,068
1931	79,085	212,900	- 133,815
1932	35,534	161,809	- 126,275
1933	28,464	86,555	- 58,091
1934	109,267	68,129	+ 41,138
1935	145,853	69,025	+ 76,828
1937	243,304	66,502	+ 176,802

Many questions immediately arise in the mind, when we see the drift of these figures. "What happens," we ask, to these thousands of dismissed labourers who are obliged to return to their own countries, where unemployment has already its highest point? Why should not Malaya provide relief for its own unemployed? Why should it drive them back to India during the slump years and then immediately call for them once more when the boom years begin? Why should the Government of India itself allow this?

One further point of very great importance arises from the consideration of labour conditions such as these that exist in Assam, Ceylon, and Malaya. How far are these countries, which first take this casual labour and then eject it, prepared to provide *land settlement* for those who come over? These countries are still comparatively under populated areas. Any attempt being made on a large scale to enable recruited immigrants to settle down with their families. When I was over in Malaya, in earlier years, strenuous attention was called to this question of land settlement. The Government of India was constantly urged to make the recruitment of this form of Indian emigration depend on the prospects held out in these countries for the land settlement of immigrants from South India with their families. It was pointed out again and again that only by such settlement could the proportion of men to women become at all equalised and the evils of a large disproportion of men as compared with women be avoided. Looking through this recently published book, I see very little real improvement with regard to this land settlement question. Here is an acid test.

IMPRESSIONS OF A TOUR IN SOUTH INDIA

By
Mr. S. VELLOO
ex-President of the British Indian Association, Grahamstown

SEVERAL interesting and significant changes have come about the country during the last two decades and of these the one that easily strikes an observer who has been well over 35 years absent from this land, is the great mass awakening and consciousness developed not only in the field of politics but in the other fields of life as well. The present can therefore be termed a period of transition in which many of the established factors of South Indian life and tradition are fast disappearing and new ones are appearing in their place. The land is thus preparing for the future before it in which it is anticipated the sons and daughters of the soil will be called upon to bear the burden of governing the country. The Congress at present retains a firm hold over the general public and is looked up to as being capable of and earnest about, solving the problems of the present and of the future. Fortunately, the Madras Congress Ministry has started with a really capable team of colleagues under an able premier, Mr. C. Rajagopalachari.

Religion And Social Conditions

In an age when irreligious tendencies are generally prevalent and religion is scoffed at, religion still occupies a great place in the life of the average South Indian Home. The numerous shrines all over at Madura, Chidambaram, Srirangam, Rameswaram, Palni, to mention only a few of the centres of religious importance visited for worship by the writer during the present tour are still places to which thousands of pilgrims flock for the festivals. Their majestic and imposing structure and fine architecture are yet the pride of the South and serve to revive pleasant memories of the heyday of the celebrated Cholas and the Pallavas and their generous patronage of art and architecture. It is of course of interest to see that the State has come to realise its responsibility in the matter of the satisfactory management and control of the religious institutions especially shrines and that the Hindu Religious Endowment Board is functioning to discharge this responsibility. Recently, under the inspiration of Mahatma Gandhi efforts are being made to throw open all Hindu Temples and make them accessible to all Hindu communities. Madras has already carried out legislation for Temple entry in Malabar which is claimed to be a step in the direction of breaking down all class barriers and making Hinduism a revitalised religion. The visit revealed to the writer an interesting fact, namely many of the social disabilities under which certain classes had been suffering for a long time are passing away.

Village Life

One is not able to give a pleasant picture of the present day South Indian Villages. Most of them have declined in importance and are now in a deplorable state, the once large population in them having migrated to urban areas. The main reason for this seems to be that the villages which form the life of the land have continued to be neglected for a long time. The condition of the villagers in many areas is far from satisfactory and in some cases it is heart-rending. The worst evil is their poverty and the rest are indebtedness, ignorance, disease, drink etc., which are rendering village life uncomfortable and unattractive. Most of the cottage industries which once flourished in these have been destroyed and excepting for land in which many families are employed there is no other profitable occupation. Absolute poverty and starvation extending over days in some cases, exist in a serious form in quite a number of villages of South India. Even the very ordinary but essential amenities of life such as good and adequate supply of drinking, satisfactory communications, medical aid, and facilities for educating the children are lacking in a great many of the villages. The field labourers live in very small, unhealthy huts and I wonder if the Government and the public should not do something to relieve the poor folk and provide for them fairly decent conditions of life including dwelling, clothing, medical and educational facilities for them and their children. The Congress Government has taken up the matter for its attention and as a first step, the demon of drink is being fought out by a programme of Prohibition which in the first instance has now been introduced in three Districts of the Province. Other plans for improving the villages and restoring to them some of their original attractions are being actively considered by the Congress Ministry.

The writer had the good luck to meet once again in the course of his tour the Rt. Hon V. S. Srinivasa Sastri, the first Agent-General for India in South Africa, who is now engaged in quite a different sphere of activities on a very nominal yearly honorarium as the Vice-Chancellor of the Annamalai University at Chidambaram. This served to recall pleasant memories of the time he was in the midst of his connections in South Africa and to exchange cordial greetings. The present site of the University was a waste area some years back and at present a large pile of imposing structure housing the various departments of the University which owes its origin to the munificence of Rajah Sir Annamalai Chettiar, Rajah of Chettinad, has grown up.

The cult of the Congress and the significance of Truth and Non-violence which Mahatmaji is advocating unceasingly are beginning to pervade the land. Excepting for the agitation which centres round the question of compulsory introduction of Hindi in schools, the Congress Government has very little hostility to encounter. The public are thinking of little by little their ordinary and beginning to take an active and intelligent part in the affairs of the land. Under the leadership of great men like Gandhiji, Pandit Jawaharlal Nehru, Mr. Subhas Chandra Bose, Shrimati Sarojini Devi and others, the land is planning not only its political future but also its economic and social life of to-morrow.

Maritzburg TB Patients

TO BE SENT TO DEPOT HOSPITAL

STRONG criticism of the lack of facilities for the treatment of Indians and Natives suffering from tuberculosis were made by Mrs. E. M. Shirley, chairman of the Health Committee of the Maritzburg City Council. Mrs. Shirley reported to the meeting of the full Council that her department had been informed that in future Indian sufferers from tuberculosis in Maritzburg would be treated at the Indian Depot Hospital in Durban and not at Grey's Hospital in Maritzburg. "I have never been very happy about this hospital and now I am less happy than ever," Mrs. Shirley said. "I have inspected the hospital and I am horrified at the conditions there. We have no right to expect Grey's Hospital to take our tuberculosis and there is no place for them except this hospital. We will have to pay 25 per cent. of the costs of the Indians who go there. But they will not stay. They will return to their homes to spread the dreaded scourge." Mrs. Shirley said that the Union Health Department, whose charge tuberculosis was, should give proper facilities for the treatment of the disease. The Council passed a resolution without comment instructing the health committee to take the matter up with the Union Government.

South African News In Brief

Hofmeyr Urges Liberalism In Race Relations

SPEAKING at a Too H Transvaal District guest night in Johannesburg recently, Mr. J. H. Hofmeyr, M.P., applied the four points of the Too H Compass—to think fairly, to witness humbly, to love widely and to build bravely—to South African race relations. "I prefer to use "race relations," he said, "instead of "the native problem," because the native in this country is no more a problem than is the European." "Are we really thinking fairly," he said, when we speak of the natives and not as if they must inevitably be our inferiors? When we claim that our policy should be one of Christian trusteeship and persistently refuse to envisage the time when the ward must grow up, are we seeing the other fellow's point of view? I do not say that we should accept the other fellow's point of view as the correct one, but I say that we must see it and appreciate it." Referring to the third point, to love widely, he said: "I have some colour sense, as probably most of you have, and, moreover, I think it a good thing. I am conscious that there are differences between white men and black men. I cannot get away from these differences. I believe that they will persist, but I do not think the call to love widely means that we should forget these differences or that we should live in equality."

Westville Indians Protest Against Heavy Rate Assessments

A deputation from the Westville Indian Ratepayers' Association met the executive of the Natal Provincial Council and objected to increased rate assessments on their properties on the grounds that rooms in Indian shanties were being assessed on the same basis as valuable dwellings. The deputation said that of the total Westville population of 2,5[illegible] Indians numbered 1,444. Although Europeans collectively owned a larger area, most of the registered land owners were Indians and three-quarters of the revenue was contributed by Indians to the Westville Health Board. They stated that in spite of repeated protests and petitions in the past few years, the rates and taxes had steadily increased. In return, the Indians received very little. Those areas where the Indians had congregated themselves were the most neglected. They pleaded that the basis of rating was unfair and unjust, an Indian or native occupying a dwelling worth £50, having to pay the same rate as a European with a dwelling worth £2,000. The incidence of taxation, therefore, fell heaviest on the poorer classes least able to bear it. Rates on land were also unjust. The executive, it was stated, heard the deputation sympathetically and promised to look into the matter.

Nationalist Bill On Immigration

A Bill, styled the "Aliens Act (Amendment) and Immigration Bill," is in a Gazette Extraordinary sponsored by Mr. Eric Louw, the Nationalist member for Beaufort West. It has a number of clauses restricting the entry of aliens and their residence in South Africa. Under its provisions people of Jewish parentage may not enter the Union for permanent residence, and it is proposed that Yiddish be not regarded as a European language for the purposes of the Aliens Act of 1937, which requires immigrants to know one European language. Other proposals are that aliens shall be compelled to carry registration cards for police inspection; that they be forbidden to change their names; that their permits may be cancelled if they are found to be without visible means of support, or if they have engaged in subversive activities; that employers of aliens must obtain the permission of the Minister of the Interior. For the purpose of the existing Act, which stipulates that permits may not be issued to aliens who are not likely to become readily assimilable, it is proposed to add a proviso to the effect that Jews shall not be deemed to be readily assimilable. Only in exceptional circumstances may temporary permits to aliens be extended or made permanent.

Humansdorp Favours Segregation

Resolutions for submission to the Municipal Congress at Oudtshoorn by the Humansdorp Town Council include a motion supporting a draft ordinance introduced at the last session of the Cape Provincial Council providing for the segregation of European and non-European races by local authorities.

Police Apologise Over Incident At Market Square

Messrs. K Sreeramulu and M. Gopaul Naidoo, joint hon. secretaries of the Colonial Born and Settlers' Indian Association (Pietermaritzburg Branch), intimate that they recently addressed a letter to the District Commandant, South African Police, Maritzburg, relating to the prejudicial treatment meted out to the members of the Indian community, whilst witnessing the amusements of the "Playland," during the Centenary period, which was at the Market Square, Church Street, Maritzburg, whereby the association emphatically protested against the objectionable attitude of the police in forcibly ejecting Indians. The Commandant replied that he regrets we had cause to complain and that our complaint was well founded, and that he has issued instructions that in future there should be no recurrence of the same.

Rosicrucian Publications Presented To Gandhi Library

Readers in Durban and districts will now have access to the monthly magazine known as *The Rosicrucian Digest* and the book "Rosicrucian Questions and Answers with the Complete History of the Order," by Dr. H. Spencer Lewis, in the M. K. Gandhi Library, Durban. Mr. S. Cooppan, a member of the Rosicrucian Order (AMORC), has just received official notification from the organization headquarters in San Jose, California, that the magazine will be made available each month in the local library. The Grand Secretary of the Rosicrucian Order informs him that the donation to the library is the result of several requests from local readers and members that the publication be made available to the public. A yearly appropriation is made by the Rosicrucian Order, says Mr. Cooppan, to provide the educational, philosophical, non-religious works of the organization to such public institutions as libraries and hospitals. It is said the number of Rosicrucian books at the local library will be increased as the public interest creates a demand for them.

Farewell Reception

On Sunday, January 8, the beautifully decorated St. Thomas School hall was filled to capacity, when a farewell reception was accorded to Mr. L. J. Harris, by the St. Thomas Old Boys' Club. The function commenced at 2:30 p.m. with musical items by the Arya Samaj Band of Westville, after which Mr. Harris and the Mayor were garlanded by Mr. D Lutchman. Mrs. Harris and the Mayoress were the recipients of a bouquet each. Mr. H. Sewpaul, the presiding chairman and president of the club, paid a glowing tribute to Mr. Harris for his interest in the Old Boys in particular and the community in general. He wished Mr. Harris fortune, prosperity and a well earned rest in his retirement. He hoped that the new head teacher of the school would take an interest like Mr. Harris in the welfare of the community. The Mayoress, Mrs. C M Ogera, presented Mr. Harris with a very useful gift through Mr. S. R. Chetty, the president of the Signal. Other speakers who praised Mr. Harris for his untiring work were the Mayor, Councillor Fleming Johnston; Messrs. G. V. Naidoo, acting president of the Natal Indian Teachers' Society; E. J. Chetty, head teacher, Tongaat Indian School; J. Royappen, B.A. and Mrs. Pirie. Mr. Harris suitably replied. A fine feature of the function, was a specially composed song sung by Mr. R Rughubar. A vote of thanks was moved by Mr. R. Desgenais, vice-president of the St. Thomas Old Boys' Club, and the function terminated with the National Anthem.

Doings In India

The Yellow Man's Burden

THUS *The Hindu* (Madras): His excellency T Shiratori is a gentleman who apparently holds a high rank in the diplomatic service of His Imperial Majesty's Government of Japan; for he is the Japanese Ambassador in Italy. He has issued, through a *Ceylon Observer* representative, a delicate invitation to the people of India and Ceylon to benefit by the "spiritualising"—he is careful to avoid saying "civilising"—mission of Japan such as she is engaged in at present in China. With Mr Shiratori's confidence that whatever the attitude of China be of Japan to-day she will ultimately feel grateful to her aggressor "because she is bound to prosper in every way under Japanese rule," we are not for the moment concerned. Suffice it to say that his claim is bound to impose a severe strain on the credulity of the outside onlooker. What we wish to draw attention to in this passage:

> "The people of India are suffering enough under British rule. To my mind their fate cannot possibly be worse if they come under our influence. It will be the same with the people of Ceylon too. You will have much cause for satisfaction if Japan took a deeper interest in your welfare."

To this invitation the obvious reply is "No, thank you." But His Excellency has spiritual ambitions too for his country.

> "Our ideals are entirely spiritual, and we look upon this crusade in China as a highly spiritual undertaking for the betterment of the common people against whom we nourish no hate or bitterness. We revere the lofty principles of the mighty Buddha, and our desire is to attain the goal he tried to achieve 3,000 years ago."

One small fact His Excellency Shiratori forgets. Such spiritual ideals as Japan may claim to possess had their origin in India; even if she retains them, it would be wise for her not to carry coal to Newcastle. Her leaders will do well to realise that they can more easily and with great certainty attain *Nirvana* by leaving other countries alone and concentrating their attention on spiritualising themselves in their homeland.

Italian Professor Angry At Bombay Students' Pointed Questions

Declaring that certain questions put to him were an insult to his country, Dr. Mario Carioli of Rome, left the auditorium in the Ramnarain College, Bombay. The Professor had been invited to deliver a lecture on Fascism to the students. When the meeting was over, the students put a series of questions to him, which related among other subjects to the Italian occupation of Abyssinia and the curtailment of civil liberties in Italy. The Professor apparently took objection to these questions and abruptly left the hall.

Sir Syed Raza Ali Wins By-Election

News has reached Kimberley that Sir Syed Raza Ali, former Agent-General to the Government of India in South Africa, has been returned unopposed to the Central Assembly of India in a by election caused by the death of Maulana Shaukat Ali. He may return to the Union shortly accompanied by Lady Raza Ali.

Officer Killed By Indian Mob

A Reuter's message from Cuttack (Orissa India), dated January 6, states Major Reginald Bazalgette, political agent to the Orissa State, was killed by a mob outside the palace of the Raja of Ranpur. Major Bazalgette arrived at Ranpur on Thursday, on reports of a threatening situation following the banning of the Prajamandal, a political organisation, and the arrest of some of the members. Accompanied by an Indian officer, Major Bazalgette faced the mob which was approaching the palace, and when it refused to disperse and adopted a threatening attitude, he fired. The mob, which was armed with staves, attacked and beat Major Bazalgette to death and the Indian officer was seriously injured. Two rioters were shot dead during the attack. Colonel Robinson, British Resident for the Eastern States Agency, is leaving Calcutta for Ranpur immediately.

Describing as "most unfortunate" the murder of Major Bazalgette, Mahatma Gandhi in an interview with Reuter at Bardoli expressed sympathy with the Major's family. Gandhiji emphasised that the slightest departure from non-violence was bound to "harm the movement for freedom." Major Bazalgette was buried at Cuttack.

Emergency Laws In Burma

A state of emergency, not only in Rangoon, but throughout Burma, was indicated by an Ordinance issued on Wednesday, January 4, by the Governor. The Ordinance empowers the police to commandeer public vehicles for any urgent movement of police and the military, states Reuter's message from Rangoon.

Training Indians For Aviation

Scholarships for transport pilots, pilot instructors, wireless operators, ground engineers and research students are being awarded by the Government of India to assist Indians to train for all classes of position in aviation. In 1938 the Government of India gave two scholarships for the training of flying instructors. These two candidates have completed their course and are now employed by flying clubs. At the Government-subsidised flying clubs the number of pilots trained for licences in 1938 was 94. Sixty-four qualified for the private "A" licence, eight for the limited commercial "A" licence and twelve for the commercial "B" licence. Nearly all the Indian pilots employed in India received their training or a good proportion of it through the subsidised clubs. Forty-one engineers and mechanics now in employment were also trained wholly or in part by them.

India May Make Her Own Cars

The establishment of a motor car industry which will enable India to produce her own cars by the middle of 1941, is the first item on the programme for the development of industries in India. Sir M. Visvesvaraya, the noted engineer and economist, and former Prime Minister of Mysore, has made a detailed survey, and recommends, says a British United Press message from Bombay, that a leading foreign manufacturer be asked to design, construct and equip a factory. Bombay is suggested as the site of the factory, which would begin by manufacturing medium power cars and 10 cwt. lorries, and eventually undertake mass production of "baby" cars. It is proposed to finance the undertaking by floating a joint-stock company on an all Indian basis, with a capital of 150,000,000 rupees (about £11,125,000). The sponsors of the scheme hope to receive government aid by refund of duty on imported parts and extended freight facilities, as well as guarantees to purchase a minimum number of cars for government use.

Indian National Congress

Fifty-two richly caparisoned elephants will haul the ceremonial chariot of the President of the Indian Congress when he arrives in solemn procession to attend the annual session of the All-India Congress to be held next March, says a SAPA-Reuter message from Bombay.

The Sporting World

Adventures Of Indian World Tourist

AN Indian, who had slept for days in the Malayan jungles with venomous snakes wriggling on the top of his mosquito curtain, which was his only protection against wild animals and deadly reptiles, has already travelled over 11,000 miles on a bicycle and has arrived in Pietermaritzburg on Wednesday afternoon. He is Mr. Ram Nath Biswas (aged 44-years), an ex-marine court clerk of Singapore, whose sole ambition in life is to write a book of adventures based on his own experiences. Equipped only with a bicycle, a pair of khaki shorts and shirts, a blanket and a mosquito curtain, Mr. Biswas left Singapore on July 7, 1931, to make a comprehensive tour of the world. He has already covered Malaya, Siam, Indo-China, China, Korea, Japan, Phillipine Islands, Bali, Java, Burma, India, Afghanistan, Iraq, Syria, Levant, Turkey, Bulgaria, Jugo-Slavia, Austria, Hungary, Czecho-Slovakia, Germany, Holland, Belgium, France, England, British East Africa, Nyasaland and Rhodesia, and he has now arrived in South Africa. Mr. Biswas deserves every assistance and encouragement in his courageous feat in attempting to learn of the world and its people, etc. He will remain in Maritzburg for a week, and during his sojourn, he will be at the Aryan Benovolent Home, 300, Pietermaritz Street, Maritzburg. On behalf of the Indian community of Pietermaritzburg, a welcome reception will be accorded Mr. Biswas on Sunday January 15, under the auspices of the Colonial Born and Settlers' Indian Association (Pietermaritzburg Branch), at 8.30 p.m., at the B.Y.M.A. main hall, Church Street, Maritzburg.

Lawn Tennis Association

The third annual general meeting of the South African Indian Lawn Tennis Association was held at the Orient Club, Krause Street, New Helston, Johannesburg, when Natal and Transvaal were fully represented. Mr. M. K. Naidoo presided. Mr. S. Rajpaul, hon. secretary, submitted his annual report in which he states that the standard of tennis among the Indians has rapidly advanced. While congratulating Transvaal for its victory in the recent South African Tennis Tournament, he desires to place on record the keen interests taken by Natal players to participate in this great tournament. Although, South African Indians were not yet in a position to enter for the Davis Cup competition, he would at an early date make preliminary arrangements to tour with a team to India, Lourenco Marques, Nairobi and Kenya. He further wishes to record with appreciation the services rendered by the following members during the period of tournament: Rev. H. L. E. Sigamoney, Messrs. Himdad Khan (president of the Transvaal Indian Tennis Union), Hoosen Jajbhay, S. Cassim, K. N. Naidoo, R. Pather, M. Hajee, W. Ernest and S. D. Royeppen. The following officials were elected:—President: Mr. M. K. Naidoo; vice-presidents: Messrs. A. E. Shaikh and Himdad Khan; hon. secretary and treasurer: Mr. S. Rajpaul. The venue of the next South African Tennis Tournament will be in Durban.

Ottomans And Sparks

The sectional finals of the Pendlay's Shield were played off on Saturday and Sunday last, Ottomans and Sparks winning in their respectible sections. The district final will start on Saturday, Ottoman and Star met on the No. 1 ground, the latter being sent in to bat first. The batsmen failed against the bowling of M. C. Khan and A. G. Kasi, each of whom claimed four wickets, and the whole side was out for the small total of 23. Ottomans passed this total comfortably to make 90. Star scored quickly in their second innings and declared at 110 for five wickets (Docrat 55). Ottoman lost one wicket for 19 runs when play ended, thus winning on the single innings. Verulam Temple and Sparks were the "B" section finalists. The former failed badly in their first innings, being dismissed for 47 runs, while their opponents knocked up 50 for five wickets when light failed. Continuing their innings next day, Sparks were all out for 98 runs. Verulam started aggressively in their second attempt and hit up 80 for eight wickets declared, and Sparks's total was 30 for four wickets at the close.

Week-End Fixtures

The Durban District Indian cricket fixtures for the week-end are:—Pendlay's Shield.—District finals: Ottoman vs. Sparks, Main, G. M. Nair and E. I. Malle Arnold's Cup.—Saturday: Bestrl College vs. Bharat, No. 1; Verulam Temple vs. Stars, No. 2; Marigold vs. Greyville, No. 3. Sunday: Schools vs. Greyville, No. 1; Marigold vs. Bharat, No. 2; Muslims vs. Kismet, No. 3.

Review

"The Rising Sun"

The Rising Sun, a new monthly magazine in English and Hindi, has come into appearance in Durban and is published by the Durban Printing Co. The purpose of the magazine is "to endeavour to be a vehicle of practical knowledge." Besides general articles, there are certain regularly featured departments. The Child Culture Department hopes to help parents in the vocational selection of their children by astro-psychological methods. Another department called "Your Astro-Analysis" gives delineation of character, temperment and aptitudes of persons born at different periods of the year. The current issue deals with those born between December 23—January 20. Those interested in gardening will find the article on growing, by the daily movements of the Moon, interesting. Other departments, such as the election of correct marriage times, harmony of partners, etc., will be included in due course.

Indian Sportsmen To Welcome M.C.C.

A welcome reception will be accorded to the visiting M.C.C. team on Tuesday, January 17, at 5.30 p.m. at the M. K. Gandhi Library Hall, Queen Street, Durban, by the Natal Indian Cricket Union in the name of all Indian sportsmen of the Provinces. The Mayor has kindly consented to grace the function by his presence. An invitation is extended to all by the secretary to be present.

Ferreira Indian Government School

It is notified for general information that Ferreira Indian Government School has been removed to the Market Street (European) School building at 28, Market Street, Johannesburg. Parents are, therefore, requested to kindly send their children to the new school from January 16, 1939.

Owing to the lack of sufficient accommodation, it has been decided, as a temporary measure, to hold afternoon classes from 1 p.m. to 5 p.m. for pupils in the grades. But it will be necessary for parents to send their children in the morning at eight o'clock as usual until all the classes are satisfactorily organised.

K. L. Desai,
Principal, Ferreira Indian School.

WANTED

An experienced and practical tailor and cutter. For wages and further particulars apply to:

Moosa's Tailoring Depot,
77 Wilson Street,
Dundee.

PROPERTY OWNERS!

A waiting buyer for reliable rental property always in hand. Rent collections our specialty. Satisfaction guaranteed. Vacancies advertised. Enquiries respectfully solicited. Money advanced on first mortgage.

NATAL BUREAU OF COMMERCE & ESTATE CO.
393 West Street, Durban. 'Phone 25439.
1503.

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

મહાત્મા ગાંધીજીના દર્શને
અને [illegible]ના રક્ષણાર્થ.

પુસ્તક ૩૭ મું. ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૨૩ જાન્યુઆરી ૧૯૩૯ અંક ૨.

"ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન"
શુક્રવાર, તા. ૧૩ જાન્યુઆરી ૧૯૩૯.

અહિંસાનો ફરી વિજય

બધાયા હીંદુસ્તાનમાં દેશી રાજ્યોની પ્રજા ઐયમાં જબરદાર રાજ્યોને માટે મોટી ચળવળ મચી રહી છે. દેશી રાજ્યો એ કે નોખે સ્વતંત્ર છે બ્રીટીશ હકીકતમાં સ્વતંત્ર નથી. રાજાઓ નિરંકુશ સત્તા ધરાવતા નથી. તેઓની ઉપર પોલીટીકલ એજન્ટ કે જે બ્રીટીશ સરકારનો પ્રતીનીધી હોય છે, તેની સત્તા રહેલી છે. આજ સુધી દેશી રાજ્યો ની પ્રજાઓની સ્થિતિ બહુજ અસંતોષકારક હતી. રાજાઓ નીરંકુશપણે ગેર અમલ ચલાવી રૈયતના ઉપર હરોનો અને બોલે ગાદી રૈયત ના ઓ ગ્રેહીના નાણાથી ઐશઆરામ ભોગવતા હતા. આવું ચાલી રહ્યું હતું ત્યાં સુધી તો પોલીટીકલ એજન્ટ સાહેબને કશોજ વાંધો નહોતો. તેમને એકજ વસ્તુની ચિંતા હતી અને તે એ કે પ્રજામાં પોતાના હકોને વિશે જાગૃતિ નહી આવવા જોઇએ અને રાષ્ટ્રિય ભાવના પેદા નહિ થવી જોઇએ. જો કોઇ ઉદ્ધાર રાજા પોતાની રૈયતને ઔંધું ઉત્તેજન આપવા ગયો તેના ખારજ તાબડા સમજવા. તેના પર પોલીટીકલ એજન્ટ સાહેબની ત્રાડ પડે હોવજ અને તેવા રાજાને જો સત્ય ચલાવવું હોય તો બારે ચેતી ને ચાલવું પડે નહિ તો તેનો રથોતી અસહ્ય જ થઇ પડે.

પરંતુ હવે સમય બદલાયો છે. પ્રજામાં નવચેતન આવ્યું છે અને મુલકગીરીમાં સમઝતા કરવાનું તેઓ પહીલાંની પેઠે પણ કરી શકે તેમ નથી. રાજાઓના અભણમાં તેઓ હવે અવાજ ઊંચો રહ્યા છે. આથી દેશી રાજ્યોની પ્રજાઓ સંગઠીત થઇ અને પોતાની પ્રજા પરિષદો સ્થાપી. જબરદાર રાજતંત્ર માટે જબરું આંદોલન ચલાવ્યું અને ગઇ સાલિઅત મહારાજાઓ દેશી રાજ્યોની પ્રજાઓની સુધારણામાં પ્રજાની મત રજા લેવા લોકોએ એવી મજબુત માગણી કરી. પરંતુ મહારાજાઓએ તેઓને પોતાના નાલેક હકો આપવા કબુલ્યું અને પ્રજાઓને પોતાની શક્તિ વધુ કેળવવા જણાવ્યું. આ શક્તિ કેળવતા તેઓને બહુ વખત નહિ લાગે. એક વર્ષની અંદર તેઓએ એવી શક્તિ બતાવી આપી કે મહારાજાને તેને બોલાવી કેરાની ફરજ પડી

રાજકોટ જેવું એક નાનકડું રાજ્ય જેનું કુલીગ નામ પણ આપણે ભાગ્યેજ સાંભળ્યું હતું તેણે આખા હીંદનેજ નહી પરંતુ ઇગ્લાંડને પણ મુંજવી દીધું. કાઠીયાવાડની પ્રજાની સદાનન્દ શાંત નીરવતા અને નામોશીની હતી. ગઇ સાલિઅત લોકોની હરત વખતે મહાત્માજી લોથી પધાર્યા હતા પરંતુ આજે તો તેજે આખમાં ચકચાર કરનારી તમઝ્ને અને ગુસ્સારતા બતાવી આપેલી છે. જબરાજદાર રાજતંત્રની પોતાની મહત ચલાવવામાં અનુકરણીય જાહિરાત પણ તેઓએ બતાવી આપેલું છે. તેઓના જુલ્મોને ડચકી નાખવાને કાઠીયાર અને કોી, પુરૂષ કે બાળકોનો ભેદ રાખ્યા સિવાય સોકાના પર ગોળ વરસાવવા પિંગોરે પાતકીપણું ઉત્તેજનાપર ચુલ્લરવામા આવ્યુ. સ્વાતંત્ર્યને ખાતર ભોગ આપવાની સરખા પણ ઉંચા હતી ચિંતા પોતાનો જાન કુરબાન કરી દેવાને તૈયાર થએલી પ્રજા ને સામનો કરવાને બાપક લાખસત્ત્વ રથાનિક સત્તાધીશોએ દેખાણું દુઃકમું દેખાયી અપાદાવા માં અને હામ, દમ અને ભેદની નીતીમાં કુશળ એવા ૬૪ વર્ષના અર પેટીક કોસને ઉપ્લાંડથી મોકલવામાં આવ્યા. શ્રી. વીરવાળા નાયાપક કથી દેખાયી કોલ સાહેબે રાજકોટના દીવાન બની નંગ પોતાના હાથમાં લીધું. પરંતુ તેમના પોતાની જીર્ણતાની સાથે તેમનો ઇલમ પણ જીર્ણ થઇ ગએલો તેથી તેમના અપારદાવા અને દમનનીતી નિરાશાજનક રીતે નીષ્ફળ નીવડી. તેમની દમનનીતી જેમ જેમ ઉગ્ર બનતી ગઇ તેમ તેમ પ્રેાકોનો જુસ્સો તેથી સોગણા વેગે વધતો ગયો. સ્ત્રીઓ, પુરૂષો અને બાળકો ફ્રેડરિક સાહેબના પ્રહારો છાતીઓ ત્રીજવાને બહાદુરીથી ઉઘા રહ્યા. આખું હિંદુસ્તાન બાળમાંથી ઉઠ્યુ, રાજકોટની બહાદુર પ્રજાને ગાંધીજીના આશિર્વાદ મળ્યા અને બારોબારી ની સહતના કરાયેલ સેનાધીપતિ સરદાર વલ્લભભાઇ પટેલે સરદારી લીધી. અને પેટીક ફ્રેડરિક જેમણે સરદારને બહારના કર્મચારી પુરતા કરી હતી તેમણે પોતે પારમાજ અનુભવી લીધું કે સરદારની આજ્ઞા તમનુ જોર નહિ ચાલે; અને બહારના તો સરદાર વલ્લભભાઇ નહિ પણ સર પેટીક ફ્રેડરિક સાહેબજ છે કે જેમણે હજારો માણે દુરથી હિંદુસ્તાનના લોકોના અંતરે અ-વહારમાં આપું મારવા આવેલા છે

ફીરોઝપુર તા. ૬ ઠ્ઠના ઉરિજનમાં દેશો રાજ્યો અને પ્રજા એ વિષય પર એક લેખમાં ગાંધીજીએ રાજ્યો અને તેના સલાહકારોના સંબંધમાં નીચે પ્રમાણે મન્તવ્ય દર્શાવ્યું છે:

તેઓ મહારાજાના નામથી ઓકે છે. મહારાજાધીરાજને તેઓ બહારના, બારદા, ધ. શબ્દો છે. કાયદાની દષ્ટીમાં તેઓ બાજે તેવા મણી શકાતા હોય, પણ માણસકૃત કાયદો બારે પ્રકૃતની કાયદાને વિરોધી બને છે અને એ પ્રકૃતની કાયદો જ્યારે પોતાની પુરી અસર પાડવા માંડે છે ત્યારે પ્રલય થઇ પડે છે. દેશી રાજ્યોની પ્રજા તેમનાં દીતોની બધી બાબતોમાં મહારાજા સામું જુએ છે. તેમનામાંના પણ મહારાજાના સબંધે છે. થી. જબનાલાલજી જેવા મહારાજાના તંત્રમાં મોટા દોદાધારી પણ છે. મહારાજાની નજરમાં દેશી રાજ્યોના કે બ્રીટીશ કહેવાતા મુલકના સબંધે વચ્ચે કશોજ ભેદ નથી. આ સ્થિતિમાં જ્યારે મહારાજા કે મહારાજાધીરાજો બાજ કરીને જ્યારે તે પોતે બધાને મીત્રભાવે મદદ કરવા તૈયાર દોય ત્યારે તેમની બાજબબુના કરવી એ ઉચિત રાજ્યોના હિતને પકડો પહોંચાડનાર છે. તેમણે સમજવું જોઇએ કે તેમની પ્રજા તો ઘણેભાગે મહારાજાનીજ સલાહથી વર્તનારી છે. તેમને એ ખાનાની પણ બાજર દોવી જોઇએ કે બાજ દિવસ સુધી મહારાજા એ બીન-દખલગીરીની નીતિ પાળની આવી છેને સાર્ હું જબરાજદાર રહ્યો છું. પણ મહારાજાની ચપની જ્યારે અસર અને પ્રભાવ જોતાં અને દેશી રાજ્યોમાં ચાલતા જુલ્મો જોતાં એ નીતિનો બચાવ કર્યું જરૂરી ગારે બાર અસંભવિત છે. જો મહારાજાને લાગે કે અમલદારોરૂપ રીતે પ્રજાને પકડવાની તેનામાં તાકાત છે તો એવો પ્રસંગ આવ્યે અને બાદ પડ્યે તેવી રીતે વચ્ચે પડવાનો તેનો ધર્મ છે. અને રાજ્યો બંને માનતા દોય કે પ્રજાનું બળ એ તેનું પણ બળજ છે તો તેમણે કૃતજ્ઞતાપુર્વક મહારાજાની મદદ માગવી અને મેળવી જોઇએ. તેમને દેખાવું જોઇએ કે બહુ દુરના નહિ એવા ભવિષ્યમાં જે સંસ્થા તેમની સાર્વભૌમ સંસ્થા નો જન્મ-મારી આશા મુજબ તો મિત્રાચારી ભરી પતાપદથી—જોવી જોઇએ રૂપ દેખાય છે તેમની જોડે મિત્રાચારીનો સંબંધ દેખાવો એ ઘણિત તેમના હિતનીજ વાત છે. બજારો બાગી રહ્યાં છે. તેઓ નહિ સાંભળે!

હિંદુસ્તાનથી આવેલી છેલ્લી ટપાલપરથી અમને જોઈ સૌનાં આનંદ થાય છે કે સરકાર વલ્લભ ભાઈને રાજકોટના ઠાકર સાહેબ તરફથી મુખ્યથી તકરીરે બોલાવવામાં આવ્યા હતા અને રાજ્ય પ્રદેશમાં રાજના ૮ થી સમજાવ ૧૫ રાજ્યો સુધી તંત્રવ્યા આવ્યા બાદ ગાંધીજીએ ઘડેલા કરારવાર હજાર સાહેબે સહી કરતાં આનંદકારક સમાધાન આવી ગયુ છે જેની વીગત આજ રવિવારે આપવામાં આવી છે.

આપણે હીંદમાંના બ્રીટીશ તંત્રની તવારીખ માંના બેજ વધુ દુઃખદાયક પ્રકરણોનો અંત આવ્યો છે. બ્રીટીશ સરકાર એ પરથી ઘડો લાભ લઈ શકે છે કે જે લોકો પાસેથી જરાપણ આવા નહોતી રખાતી તે લોકોએ હમણાં આવી શુરવીરતા બતાવી આપેલી છે ત્યારે, ન કરે નારાયણ, ને જો સવિનયભંગની લડત હીંદુસ્તાનમાં ફરી જાગશે તો તેમાં લડાઈ સુકેલા યોદ્ધાઓ શું નહિ કરી બતાવે. આ લડતથી અહિંસાનો બેજ વધુ વિજય થયો છે.

બીજી ખુશનુમી અમારે આજે સબેદ નોંધ લેવી પડે છે આજે તે એ કે હીંદુસ્તાને સ્વાતંત્ર્યને માર્ગે ગાલે ગાલે મોટી પ્રગતિ કરેલી હોઈ છતાં આપણી સદેશી સમાચારની કોલમોના સંબંધમાં તો આપણી પરાધીનતા અને ગુલામીમાંનું ભાન હજુ પણ આપણને સતત ઘણા જ કરે છે. અમે અનેક વખત ફરિયાદ કરી ચુક્યા છીએ કે હીંદુસ્તાનથી બીલકુલ નજીવી બાબતોના અપકચરા ખબરો આવે છે જ્યારે આપણા અગત્યના ખબારોને વિષે બહારની દુનીયાને અંધારામાંજ રાખવામાં આવે છે. હકીકત એ છે કે એજન્સી ઉપર સરકારનો અંકુશ છે કે જેની નીતી હીંદુસ્તાનની તેજ કાળીજ બાજુ દુનીયાને બતાવવાની છે. પછી તે નાઝી જર્મની બ્રીટીશ સરકારની સામે તેના પોતાની રૈયત તરફની મોતાનીજ મેહરબાનીઓને વિષે નિંદાની બાબતો મોકલે તેમાં તો નવાઈ હીંદમાં થઈ રહેલા અન્ય સુધારાઓ સાથે હીંદની આ સમાચારની એજન્સીમાં પણ સુધારો કરવાના પગલાં હવે લેવાની બાબ જરૂર છે

યુનીયનના પ્રવાસે આવનાર સર એસ. રાધાકૃષ્ણન

હિંદના આજના રાષ્ટ્રિય પ્રસિદ્ધિવાળા ફીલસુફ સર રાધાકૃષ્ણન માર્ચ તા. ૨૨ મીએ દક્ષિણ આફ્રિકાના પ્રવાસે આવનાર છે એવા ચોકસ સમાચાર આવી ગયા છે. સર રાધાકૃષ્ણનને એજન્ડ્રુઝ-જનરલ મા. બી. રામસવે તેમજ કેપ અને વીટવોટરસ્રાન્ડ યુનીવરસીટી એ બન્ને કેહની મુલાકાત લેવા આમંત્રણ આપ્યું હતું. ના. રામસીઝ જ્યારે અંત એજન્ડ્રુઝ-જનરલ બના ત્યારે તેમણે પણ તેમને આમંત્રણ મોકલ્યું હતું પરંતુ બે વખતે, તેમને પણી કોઇપણ કોઇપણી તેઓ બે આમંત્રણનો સ્વિકાર કરી શકયા નહોતા. સર રાધાકૃષ્ણનના આગમન થી દક્ષિણ આફ્રિકાની જનતાને હીંદની મહાન વીભુતીઓમાંની એકનો પરીચય કરવાનો અલભ્ય લાભ મળશે. અમારી આશા ચાર્લસ્ટ્રિ ગ્રિફ્યુથીઓ આ રાષ્ટ્રનેરથ નામદાર મોહાળ કુષ્ણ ગોખલે, ના બીનીવાસ શાસ્ત્રી અને ઓરત મીમતી સરોજીની નાયડુના નામોમાં અમરપદ છે, અને સર રાધાકૃષ્ણ બે મોટા ગણાશે. સર રાધાકૃષ્ણનનો જન્મ ૧૮૮૮ માં થયો હતો અને મદ્રાસ પ્રેસીડેન્સ કોલેજમાં તેમણે પોતાનું શીક્ષણ લીધું હતું. મદ્રાસ, મૈસુર અને કલકત્તાની પ્રતિષ્ઠીત કોલેજોમાં તેમણે ફીલસુફીના અધ્યાપક તરીકે કામ કર્યું હતું. આ ઉપરાંત તેઓ ઓક્ષ યુનીવરસીટીના ગાલસ ગેન્સલર અને ઓકસફર્ડ યુનીવરસીટીના પ્રુનના પ્રોફેસર તથા નીતીશાસ્ત્ર વીષયના પ્રોફેસર હતા. સર રાધાકૃષ્ણને ઓકસફર્ડ, શીકાગો, માન્ચેસ્ટર વિગેરે રયળે પ્રોફેસર તરીકે માનભર્યો હોદ્દા ભોગવ્યા છે. તેઓ વિશ્વમાં રાષ્ટ્રસંઘની બુદ્ધીપ્રધાક સહકારની આંતર-રાષ્ટ્રીય સમીતીના સભ્ય છે. પ્રોફેસર રાધાકૃષ્ણન દક્ષિણ આફ્રિકાના પ્રવાસ દરમીયાન મુખ્ય મુખ્ય શહેરોની મુલાકાત લેશે અને વીટવોટરસ્રેન્ડ યુનીવરસીટી અને કેપ યુનીવરસીટી સમક્ષ જાહેરમાં પ્રતીષ્ઠીત અતીથી તરીકે વ્યાખ્યાનો આપશે. અમે આશા રાખીએ છીએ કે સર રાધાકૃષ્ણનનો આ દેશના આગ્ર હીંદીઓજ નહી પરંતુ સમસ્ત પ્રજા તરફથી હાર્દીક અને સાચા સત્કાર પામશે. સર રાધાકૃષ્ણ તા. ૨૨ મી માર્ચના અરસે આવી તા. ૨૬ એપ્રીલ સુધી રહેશે.

મેરીત્સબર્ગના હિંદી કુલ વેચનારાઓ

મેરીત્સબર્ગની સીટી કાઉન્સીલે મણા બંગળા પાસે મોટી હોદ્દા આમળા હિંદીઓ કુલ વેચવાનો ધંધો ઘણા વખતથી કરતા આવેલા છે તેઓને લાંબી મુદ્દ મારકેટ રહેવેરમાં જગાનો કુકમ કરવાનો ઠરાવ કર્યો છે. ફેબ્રુઆરી તા. ૧ લી સુધીની તેઓને મુદ્દત આપવામાં આવી છે. મી એ. જી. ધરસકીંગ એવો સુચના કરી હતી કે હિંદીઓને સીટી હોલ આગળજ રહેવા દેવા પણ જુદા જુદા દરજ્જે કરી તેઓ પાસેથી ભાડાં લેવાં. આ સુચનાને કાઉન્સીલે રદ કરી છે અને ઉપરનો ઠરાવ થયો હોવાથી નાટાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસ અને કોલોનીયલ બોર્ન ઇન્ડિયન રેસીડન્સ એસોસીએશનને જવાબ આપવાનું ઠરાવ્યું છે કે કાઉન્સીલ બધે એ બાબત મા તેઓના રેપ્રેઝન્ટેશનો સ્વીકારવા બંધ રહે. પ્રતિષ્ઠિત યુરોપીયનોએ કાઉન્સીલના આ પગલા સામે જાહેર વિરોધ દર્શાવ્યો જણાવ્યું હતું કે આ પગલાંથી કેટલાક હીંદીઓ પાસેથી પોતાનું રોજીનું એક પ્રમાણીક સાધન છીનવી લેવાશે, પરંતુ સીટી કાઉન્સીલે તો યુરોપીયન કુલના વેપારીઓનો અભીપ્રાય સાંભળ્યો છે કે જેઓ પોતાના રયાયેને બાદલ હીંદીઓના બદ કરવાના નિર્ણયને ટેકો આપે છે અને તેમ કરવાનું તેઓની પાસે લાયન છે

કેન્યાની ખાલના હિંદીઓ માટે જમીન ની પસંદગી

ગેદીલ્સબર્ગમાં હીંદી છોકરીઓ માટે એક નવી સરકારી સ્કુલ બાંધવાને કેન્યાની ખાલમાંએ જમીન પસંદ કરી છે તે એવી જગ્યાએ આવેલી છે કે જેની નજીકમા નેટીવોનો બીસ્કોલ છે, (અહીં નેટીવો ગાર પી શકયુર થઇ શકે છે), રીક્ષો સ્ટેન્ડ આવેલું છે, (અહિ પણ જેવા તેવા નેટીવોનો ખુબ જમાવટ થાય), કેરપેરેશનના તબેલા આવેલા છે, (જ્યાંથી નિશાળની નાની બાલિકાઓને સુખથી આવે અને જંતુઓ ચળશે) અને બસ અને ટેકસી સ્ટેન્ડ આવેલી છે, (જ્યાં પણ દરેક જાતના લોકો એકત્ર થાય અને કેટલો ઘોંઘાટ થાય તેમ ઓનાં રયળોના અનુભવીઓ સારી રીતે જાણે છે). કોલોનીયલ બોર્ન એન્ડ સેટલર્સ એસોસીએશનની મેરીત્સબર્ગ ખાતે કેળવણી બાલાંના સુપ્રીન્ટેન્ડન્ટપર ઉપર પત્ર લખી જણાવ્યું છે કે આવું રયળ તો છોકરાઓ ને માટે પણ સ્કુલને લાયક નથી તો છોકરીઓ ને માટે તો આ રીતેજ કોઇ શકે. એસોસીએશને આ રયળની પસંદગી સામે પ્રબળ વિરોધ દર્શાવ્યો છે. ઉપરમાં સુચવેલો જોતાં તેઓનો વિરોધ તદન વાજબી છે અને તેમ પોતાની છોકરીઓને સ્કુલે મોકલનારા સભળા લાગાવો તો ટેકો બતાવે તેવુ છે

આફ્રિકાનર ઓરંગને ફીલ્મ આમળ

રેવરન્ડ જે. વાન બ્રાહમ ઘેરનાનું પુસ્તક 'ટ્રકબોઅર' ના એક પ્રકરણ પ્રસિદ્ધ થયું છે તેમા તેમણે આફ્રિકાનર બોઅોને આધુનિક પરદેશી કુટુંબોને ઉંડી દફ બતા પુસ્તકના સિદ્ધાંતો અનુસાર વર્તવાની સાબાબાબ આપી છે. તેમણે જણાવ્યું છે કે "પણા આફ્રિકાનરો જેલમાં છે, પણા સાહેરામાં ગંદકીમા પણી વખતે રંજાડમાં અને મેલેરીયાની સાથે રહે છે. પણા પુસ્તકોર નામધારીઓમા કારગતીઓ બાબ છે. આપણા સોકેત્ર નૈતિક ધોરણ વધારે ને વધારે ઉતરતું જાય છે. દુનીયા બીજા બાબ પરદેશી બરાબર આસરોની આપણા સોકોપર, બાલ કરી પુથાનો પર વધારે ને વધારે જબા જગાની રહ્યા છે. તેમાંથી ઉગરવાને આફ્રિકાનરોએ પરદેશથી દાખલ થયેલા વિચિત્ર નૈતિક ધોરણો અને રૂઢીયોનો ત્યાગ કરવો પડશે. આપણા સોકોમાં દખલકારણાની ભાવના આવી ગયેલી છે અને અન્ય દેશોમાંથી આવતી વસ્તુઓ, પછી તે બરાબર હોય કે સારી હોય, છતા પોતાની વસ્તુઓના કરતાં વધારે સારી ગણે છે. હોયને કુત્રીમ રીતે બાલ કરવા, કોટોગ્રાંપર બાયકો લગાડવા, નખો રંગવા અને છોકરાઓએ મુછોના તો પોશાક પહેરવો ઇ. સઘળા વસ્તુઓ બંધ થવી જોઇએ. આપણે બુરટ્રેકરોના સંતાનો છીએ એવો આપણાથી સર્વ ને ગર્વ રાખવો જોઇએ અને આપણા જીવન તેઓને લાયક ન હોય." આ વસ્તુ આપણી કોમબાંના પ્રગતીશીલ પ્રજાની બોબોનું અનુકરણ કરનારાઓને પણ ઘડો લાગુ પડે છે.

રાજકોટ સત્યાગ્રહનો વિજય

સરદાર પટેલની ટેક રહી

લખનાર : શ્રી. પી. જી. દેસાઈ

રાજકોટના સત્યાગ્રહ સમરાંગણમાં સત્યાગ્રહીઓનો સંપૂર્ણ વિજય થયો છે. સાડીઓ બાબા સહ કેદીઓના બોખંડી તાળાં પામણા ગણા. બેતેર વરસના બુઢ્ઢા કેદસ સાહેબ તો સલામ તેમનાજ નામથી બોલી રહી. અને સરદાર પટેલે મહાત્માજીએ પકડેલા સત્યાગ્રહીઓના મુદ્દા ઉપર ઠાકોર સાહેબની સર્વ સહ રાજકોટ દરબારને ઘૂંટણ દેવી રજવાડામાં પ્રથમ સુધારાનો મંડાણ આપ્યો.

દેશી રાજ્યોની પ્રજાની સ્વતંત્રતાની ચળવળ દેખીતો રાજાઓનો અને તેના પ્રધાનોનો દોષ ન પણ દોરી સંચારો તો બ્રિટીશ સરકાર (paramountcy power) કરે છે. બ્રિટીશ સરકાર પોતાની હદમાં જે ન કરી શકે તે દેશી રાજ્યોના દોરી સંચારથી થઈ શકે છે. રાજકોટમાં પણ એજ બન્યું. કરસાર પોતે ચાલાક મુત્સદ્દી તો બ્રિટીશ રાજ્યના નોકર. દેશી રાજ્યોમાં દીવાન તરીકે કામ કરવાને તેમને પરવાનગી (leave) આપેલ. આવી જાતના દીવાનો દેશી રાજ્યોમાં સરકારી ડીપ્લોમેટીક પાર્ટ કરીને બને છે, પોતે તેમના બ્રિટીશ અધિકારીને પ્રીય થવાના ઉદ્દેશમાં દેશી રાજ્યોમાં લુચ્ચા બનાવ બનાવે છે. રાજાઓને અંગ્રેજના મોભામાં દબાવવા રાખે છે. અને દેશી પ્રજા કદિ પોતાના રાજાના ખરા હુકમો ભાગ્યેજ પામ્યા નથી. બ્રિટીશ પોલીટીકલ સુપરીંટેંડંટ દિવાનનું મુખદોગીરી પાર્ટ કરાવે અને બધાં સરકાર સાથે બગિ પડે ત્યારે રાજ્યનો પ્રજાનું હિત કેવા રીતે સાચવી શકે!

બ્રિટીશ રાજ્યના નોકર દિવાન હોય એટલે બાપુ આપબુદ્ધિ ચલાવે, રાજકોટમાં તેવુંજ બનેલું જનમાટણીના દિવસે બરડા ભેળામાં ગુજાર બાનાનો પુરસ્કાર ન આપવાના પ્રસંગના અગ્રેસર સાથે લાંબી મારે ભાગ કરવામાં દક્ષ મુત્સદ્દીગીરી દિવાને દાખવી! બાદશાહી બાબત મારે રાજસત્તા કે પ્રજા વચ્ચે તેની વચ્ચે યુદ્ધ જામ્યું. પ્રજાએ બાહોંશ પાસે હાથ બારોબાર થઇ ગયો. રાજ્યના અન્યાયો કાયદાઓનો સામનો કર્યો એટલે તેને માનપાનનો ઠનઠાર કર્યો. દિવાને ધરણાંપ્રધાન કાયદા પળાવવા માટે લાંબી મારે કરી. બોલાચી મારે સહન કર્યો. ગોળ પસંદ કર્યું. જેલ પસંદ કરી. પણ અન્યાયી કાયદા નો અમલ પસંદ ન કર્યો.

સરદાર વલ્લભભાઇ પટેલે રાજ્યને પ્રશ્ન કહેવું ગોકલ્યા. દિવાન શ્રી વીરાવાળાને નમતું આપવાના મતભેદ થતો હતો પ્રશ્ન પાસે મતભેદ થાય તેવો બહાનો દિવાનનું મતભેદ સમારે કર્યું. તેમની ઉપર ગોકલ્યેએ ઇમારતમાં રીટાયર થઇ આરામ ભોગવતા કેદસ સાહેબને ઉપાધ માટે ઉતરતા રાજકોટમાં જામીને દોડા બેસાડ્યા. કેદસ સાહેબ મહા ગાદવડી. આગળ પ્રજા તૈયાર નહોતી ત્યારે ઘણીવાર પ્રજાને આડું

લખનાર : શ્રી. પી. જી. દેસાઈ

અપણું સમજાવી ઇતરવામાં કાંઈ બાકી રાખેલા. રાજકોટમાં પણ પગા પેસ કર્યો સરદાર પટેલ ને "બહારનો" કહી માથું મારવાથી અટકાવવા પ્રયત્ન કર્યો પણ પગા જાનુઆરી કેદસ સાહેબ સરદાર સાથે વહા બેસેલા નહીં. એમનો અનુભવ એવો બીચારાને નહીં એમને હાથે પોતાની આબરૂ છેવટમાં અપમાનનો કાળો કાઢવો કરાવાનો નહોતો. ઈસ્ટરસ તહેવારની Happy Christmas ની શુભેચ્છા રવીકાર તેમનાથી ન થઇ શકેલ. પણ Happy ની પ્રજાની માગણી કરી

ઠાકોર એમ પર કે ગ્રેસાદ સરકાર ... ની ખાતું ઉઘરણી કોમર સાહેબને રાજ આપવાનો દબાવ કરતું હતું પણ બહારથી તેમને નામાંકિત પણ પકડેલ મોહની દેવાનો પ્રયત્ન કરે છે એવા અનુભવ ઠાકોર સાહેબને દાને પહોંચતા, ઠાકોર સાહેબના મનમાં થયું કે "આપણે તો ન ઘરકે રહે, ન ઘરકે" એવું થયું. એમણે સરદાર સાહેબને તાર કરી મુંબઇથી એકદમ આવવાની આમંત્રણ કર્યું. તાર મળતાં જ મુંબઇથી સરદાર સાહેબ અને મહાત્મા ગાંધીજીના ખાનગી વી. તામળદાસ બહમીદાસ ગાંધી તુરતજ બાસ એરોપ્લેનમાં રાજકોટ જવા રવાના એરોડ્રોમ રાજકોટ પહોંચતાંજ તેમની પાટ જોતી મોટરમાં બેસી તેઓ રાજમહેલમાં પહોંચ્યા આગના ગ્રેકને કોઈ બાજર નહોતી. સરદારને કામ્યો દીધા નહોતા. પણ આગમા ... બાજુએ ચેંગે બાજર ફેલાઇ ગઇ. કેટલા દરબાર ગઢ પાસે ભેગા થયા હતા. કોઇ જાણતું નથી અંદર શું થાય છે. કોઇએ કાંઇ નથી સરદાર પટેલને પણ સરદાર તરફથી આવ્યા અને અંદર મસલત ચાલી રહી છે એ વાત સાથ આપ્યામાં ફેલાઇ ગઇ

રાત આઠ વાગ્યાની મંત્રણા ચાલુ થઇ. મધરાત સુધી ચાલી પુરી થઇ નહોતી. - એક વાગ્યો તોપ કોઇ બાજર ન આવ્યા. દોઢ વાગ્યો કાંઇ બહાર ન આવ્યું અઢીબાર મધરાત પછી દોઢ મીનીટે મંત્રણા સમાપ્ત થઇ. સરદાર સાહેબ બહાર નીકળ્યા. ટોળે મળેલા લોકોને તેમણે શુભસમાચાર આપ્યા. લોકોએ ખુશાલીનો પોકાર કર્યો. આપ્યા આગમાં બીજાથી વેગે બાજર ફેલાઇ ગઇ ના રજ મી ડીસેમ્બર ૧૯૩૮ ના રોજ રાજકોટમાં દિવાળીનો મહોત્સવ થયો.

"રાજકોટનું કોકડું બારા વિના ઉકેલાવાનું નથી" એ સરદારનું વચન સત્ય પડ્યું. કેસ-કરારનો મુસદ્દો મહાત્મા ગાંધીજીએજ પછી આપેલો તે પ્રમાણેજ નક્કી થયો અને ઠાકોર સાહેબે તે બાહરે બાહર કબુલ કરી તેમાં સહી કરી. રાજકોટના ઠાકોર સાહેબનું નામ મહાત્મા ગાંધીના નામ સાથે જોડાયું આપણા હીંદના દેશી રાજ્યોના પ્રજાને સ્વરાજ્ય આપવાનું પ્રથમ માન રાજકોટ ઠાકોર શ્રી. મહેંદ્રસાહેબને મળ્યું.

સર્વ કેદીઓને બેઠી ગુફામાં આવ્યા. દસ માણસોની કમીટી નીમાઇ ગઇ. તેમાં સાત પ્રજા પ્રતિનિધિઓના નામ સરદાર સાહેબે આપ્યા. જે પ્રતિનિધિઓ ઠાકોર સાહેબે નીમ્યા અને કેદસ સાહેબ પ્રમુખ નીમાયા છે. તા. ૨૯ જાનેવરી રવિવાર ના દિવસ સુધીમાં એ કમીટીએ તપાસ કરી કેદખરીહાજરીનો મુસદ્દો તૈયાર કરી ઠાકોર સાહેબને આપવાનો છે

આ રીતે બીજ દેશી રાજ્યની પ્રજાનો સુંદર નીવેડો આવી ગયો છે. આવી રીતે પ્રજા માટે સમાધાની કરવામાં જેટલે પ્રજાનો વિજય થયો છે તેટલુંજ ઠાકોર સાહેબનું માન વધ્યું છે. સમાધાનની ચળવળી સમાધાનીને અંતે બંનેની જીત અને બીજાની હાર, બંનેનું માન અને બીજાનું અપમાન, બંનેને ખુશાલીને અંતે બીજા ના મનમા વેર બોલું નથી થતું. આ તે સમાધાનીને અંતે સર્વને સુખ, વિજય, માન, અને આનંદ વર્તે છે

યુરોપમાં યુદ્ધને સામવવા માટે બાજીનો ધુમાડો કરી રહિયારો તોપારની ભેલણા ગાજી છે. એક બીજા પ્રત્યે ચિકારની સ્ત્રાક્ષણી સંભારવા ની શેતાનીયત સળગી છે. એક બીજાથી જીતા રહીને કમાયો પરસ્પર નાશ કરવાની બાજીઓ બેસાઇ રહી છે ... સુધરેલા, આગળ વધેલા, રોજ રોબાબાં કુબ્રાયેલા બારતા દેશોમાં ડીંડની આ બીમારી, ક્રમ વધે, સુલેહ રોપાય સકત ના પ્રચાર કયારે! મેળા કરશે!

મહાત્માજીવાળો મુસદ્દો

"મારી પ્રજા જેને પોતાની પ્રતિનિધિ માનતી હતી તે દૂર કરવાના સંવિનય ભંગ કરીને તેને જે આપત્તિઓ સહન કરવી પડી છે તે જાણીને મને દુઃખ થયું છે. સાચું જે બોલું પણ આ પ્રકૃત્તિ એટલી પ્રજાવ્યાપી છે કે તેની હું અવગણના કરી શકતો નથી. તે આ સંઘર્ષને બાબતો હીંદનું તેમજ ઇંગ્લાંડનું પણ સદા કોમેનું છે તે વાતનો પણ હું સ્વીકાર કરું છું. તે પ્રજા જેને નિર્દોષ કર્મ ગણે છે તેને મારે તેમને માંગો પ્રમાણ કારભારમાં પુરવાનું બલાવા સકાય નહીં, ને તેથી જે સત્યાગ્રહી કેદીઓને મુક્તિ આપવા નો, બધા સવિનય ભંગના કેદીઓને મુક્તા કરવાનો, બધા દંડ માફ કરવાનો તથા બધાં કુલનાં પગલાં પાછા ખેંચી લેવાનો નિર્ણય કર્યો છે.

"આ કેસરાંત દીવાન સર પેટીક કેદસના પ્રમુખ પદે હું નીચે પ્રમાણેની એક સમિતિની જાહેરાત કરું છું.

"આ કમીટી ૧૦ સભ્યોની બનશે, જેમાં સાત સભ્યો રાજકોટ પ્રજા પરિષદની વતીથી

સરદાર વલ્લભભાઈ પટેલ નીમશે. આ સમિતિ સાર્વભૌમ સત્તા પ્રત્યેની મારી જવાબદારી તથા રાજકર્તા તરીકેના મારા વિશિષ્ટ અધિકારોને સંપૂર્ણ ભોગે પ્રજાનું વધારેમાં વધારે સત્તા આપનારી સુધારાની યોજના પડી કાઢશે મારા ખાનગી ખર્ચની રકમ નક્કી કરવાનો પણ મુજબ રાજ્યની આવકના ૬૫ ટકા સુધી મર્યાદિત કરવાની મારી ઇચ્છા છે. આ ઉપરાંત મારી પ્રજાને હું ખાત્રી આપવા માગું છું કે ઉપર જણાવેલી સમિતિ જે યોજના રજુ કરશે તે સંપૂર્ણ અમલમાં મુકવાની મારી ઇચ્છા છે. આ યોજના માટે સમિતિને પોતાને લાગે તેવો પુરાવો લેવાની તથા તેની સમક્ષ રજુ કરવામાં આવે તે સ્વીકારવાની સંપૂર્ણ સત્તા રહેશે ને આ સમિતિ પોતાની યોજના મારી સમક્ષ ૧૫ ડીસેમ્બર પહેલાં રજુ કરશે."

ઉપલો મુસદ્દો વર્ધેલો પડી કાઢેલ દોષ તેના તારીખ ૧૫ મી ડીસેમ્બર લખાણ છે. પણ સમાધાની તા. ૨૭ ના ડીસેમ્બરના રોજ થયેલી યોજના રજુ કરવાની તારીખ તા. ૨૯ ને મારી કરવામાં આવી છે.

ફુરટ્રેકર્સનો ઇતિહાસ

(ગતાંકથી ચાલુ)

છતી વણીની જગ્યા પણ બહુજ સારી પસંદ કરવામાં હતી. એક બાજુએ ઉંડી નદી હતી. બીજી બાજુએ એક ખાલી જગ્યા હતી. ત્યાં માઝાલેનો કિલ્લો બનાવેલ હતો. જ્યાં ત્યાં આવવાના રસ્તા હતા ત્યાં તોપો ગોઠવી હતી. કોઇ બાજુએ દુશ્મનોને આવવાનો રસ્તો બરાબર સંરક્ષિત નહોતો. જ્યારે રાત પડી ત્યારે લાલ ઝાલરોમાં બાલુબાજીના દીવા બાળી બાજુ ઉપર કેમ રાખવામાં આવ્યા હતા. દીવા ઝાંખા હતા પણ અંધારામાં કોઇ માણસો નજીક આવે તો દેખાયા વેગર ના રહે. આ દીવાના પડછાયા દુશ્મનોને ખોટા ખ્યાલ આપ્યા વિના ન રહે. વળી આખી રાત ચોકીનો ગોઠવણ હતો તેનો અવાજ પણ દુશ્મનને ખબરદાર કરવાને બીજો કોઇ વધારો નથી.

આખી રાત બધા જણના હાથ હથિયારો અને સીમાની ચોકીઓની પોલીસે દરેક જણ પાસે તૈયાર હતી. પ્રીટોરીયસ પોતે આખે બાજુ ફરતો હતો અને ઉત્સાહ આપતા હતા. સવાર પડી. સૂર્યનો પ્રકાશ બધે પ્રકૃતિમાંથી પડવા લાગ્યો. મોટી બારમાં બાજુ પરબારાના કેદમાં પડતા જોર જેવો અવાજ આવવા લાગ્યો. પણ કશાય તો નહોતો જોઇએ પણ બીજો ખળાટ પણ હશે એમ કલ્પના થઇ. પણ ધીમા ધીમે નદીના પાણીનો ખળાટ ઘટતો હશે એમ કલ્પના થઇ. બધા ઉત્સાહમાં આવી ગયા કે કુદરતનું સરકાર કુમ કરી રહ્યું હતું. અસંખ્ય વર્ષ બરબર માણસો એ મરકરમાં હતા. પ્રીટોરીયસે સખ્ત હુકમ કાઢયો હતો કે કુદરત પાછું નજરદોષ ના આવે માટે કોઇ કોઇએ બોલવું નહીં. સ્વાભાવિક દશામાં આવે ત્યારે કદાચ નજરદોષ એ જોખમ આવ્યા જોઇએ તુરતજ ઘેરા વાદળાંએ તોપમાંથી તેવાજ બંદૂકમાંથી ગોળીઓનો ... સાદ વરસાવવો શરૂ કર્યો. બધુ સૈન્યોથી આ મારો સહન ન થઇ શકયો. તેમનામાં ભંગાણ પડયું. ૧ કોઇપણ ન જોર કરવા કુદરત બધા જણા ફરી ગોઠવાયા. વળી પાછા વરસે બીજી બાજુએ થી ધસારો થયો. વળી પાછા ગોળીના વરસાદ સામે તેઓ આખરે પાછા ગયા. તેમની બહાદુરી આ દ્વિઅર્થમાં ફક્ત વખાણી, પણ બંદૂક બારમાંથી તેઓ હારી જતા. તેમની પાસે પણ ગોળી બંદૂક હતી. પણ ... પરત્વે તેમના ... આખર તેમની હીંમત ખૂટી જીવ બચાવવા ભાગવા મંડયા.

(ગયાના આંકડા અંકથી ચાલુ)
લખનાર: શ્રી. પુરૂષોત્તમ દેસાઇ

(ભાગ ૬ ઠ્ઠો)

અટકી પડયા. બીજી બાજુએ એક બારમાં ખુલ્લુ લશ્કર બારીની જંબ બહારકાઢને પડયું હતું. લગભગ ૮૦ માણસોએ રાખીબર્ગની મરદારી કેદમાં તેમની ઉપર હલ્લો કર્યો તેઓ બારીઓ ફેંકી ના શકયા. બારી પણ ન શકાય ગોળીના ગોળા આવતાં તેમનો નાસ થયા. બારસોથી પાંચસો માણસો મારી ગયા. બારીના બારી ખુલ્લા દોરને સંતાવાનું કેદાયું બતાવવાના બહાનાથી એક બીજી પાસે લઇ ગયા. પદાર્થ પોપરની દોરના બારણાની લગ્ન બાણ ખુલ્લુ લડવૈયા દોર જેવા બારણા હતા જેવા જોર જોર બીજામાં ઉઘડવા માંડયા ને તેમની ઉપર બાલાંમ મારો શરૂ થયો. નીચેથી તેમજ ઉપરથી બારણા બાણ ખુલ્લુ બારણાથી બચવા જોર લોકોએ ગોળીબારથી ... થઇ ગઇનત કરી પણ બારણા પણ પણ પણ મુસદ્દાઓ તેઓ બારણી ખુલ્લા.

બારણે ન હલ્લાર દોર હાથ કરી જોર લશ્કર પોતાને મુખ્ય બારણ બારણ પહોંચ્યું ના ૧૫ જાનેવારી ૧૮૩૮ ના રોજ તેમણે પીટરમેરીત્સ બર્ગ ... હાથ કુચ કરી ત્યાં પાંચમા મુસદ્દાજ તેમણે ઓક બારણ કેપના સાંપ્રુ આ જગ્યા (પીટરમેરીત્સબર્ગ) બંદર ... બારણ બારણ ખુલ્લા થયા. તેનું સૌંદર્ય, તીણોતરી, બારણાની પટા, કરણી કેકરીઓની હાર, પાણીના બરફ વગેરે જોઇ તેમને બારણું કે બારણા મુખદ્વારા બારણી સુંદર જગ્યા જોઇ નથી એમ કેટલા મુસાફરને તો બારીનાં ચુકવાનું બારણું. તેણે બારણ્યુ હશે કે આંહીં એક પારીસ વસાવી કેવાના બારણું હશે પણ બારણે કક્ષિણ આફ્રિકાના સુંદર શહેરોમાંનું ... એક છે એમાં કંઇજ શક નથી.

(અપૂર્ણ)

ટેલર જોઇએ છે

એક સારો અનુભવી ટેલર અમે કચ્છ હમારા દુકાનીત કરેલા માટે જોઇએ છે. પગાર અને ઘણુ વિગત માટે નીચેનાં સરનામે લખો અગર મળોઃ

Moosa's Tailoring Depot,
77 Wilson Street, Dundee.

કમાલ આતા તુર્ક

"ગાઝી મુસ્તફા કમાલ આતા તુર્ક મરણ પામ્યા છે." આટલા દુઃખ સમાચારે દુનિયાના દરેક ખૂણામાં વિદ્યા તથા વીરતાનું કુટુંબમય વાતાવરણ પ્રસરતી દીઠું છે. સકળ એમ લાગે છે કે નૂતન તુર્કના એ સર્જનહાર કરમુખત્યારના અવસાનથી જગતે એક મહા પુરૂષને ગુમાવી દીધો છે. સકળના અંતરમાં ઉદાસ છે. કુદરત પર રોષની લાગણી દેખાય આવે છે. છતાં પણ એ મહાન નરવીરને અંજલિ આપવા સારૂ 'કમાલ પાસા ઝિંદાબાદ' પોકારી એ મહાપુરૂષના નરવીરને ઉચિત

મર્યું પડ્યું ત્યારે કમાલ પાશાએ એક દાયકા પહેલાં એમાં સફળતા મેળવી એજ એનો પુરાવો છે.

કમાલ, પાશા, ગાઝી અટલા બીરદો પણ એ બાદીસા સરમુખત્યાર માટે તુર્ક જનતાને ઓછાં લાગતાં "અતા તુર્ક" અર્થાત તુર્કોના પીતા તરીકે પણ એમને સંબોધન થવા લાગ્યું. ખરી રીતે તુર્કના તેઓ પિતાજ હતા તે !

જનતાને પડેલી ખોટ: મુસ્તફા કમાલ પાશાનું જીવન અતિવાદીત અવસ્થામાંજ પસાર થયું એમાં. એ કે સનીકા હાતુમ નામની એક ખુબસુરત તુર્ક મહિલા સાથે એમને ગાઢો પ્રેમ હતો પણ લગ્ન પણ કર્યાનું કહેવાય છે. પરંતુ સ્વભાવ મેળ ન મળવાથી અને છુટાં પડ્યાં હતા. આજે પર વર્ષની ઉંમરે એ અદમ્ય કાર્યશીલ પુરૂષનું અવસાન થઈને રહ્યું. કિન્તુ તુર્કોના નવસર્જનનો સંપુર્ણ યશ નવા સર્જકો સાથે સદા જવાનું આમ એમને પ્રાપ્ત થયું છે. તુર્કસ્તાનને પોતાની બોટ ઓછી નથી. અને મી. જી-હાના શબ્દોનો ઉપયોગ કરીએ તો "એમના અસ્થીયો મુસ્લીમોને એજ નહિ; પુરંતુ આખી દુનીયાએ એક મહાન નર ગુમાવ્યો છે." આઝાદી અને પ્રગતી પરસ્ત એ મહાપુરૂષનો જીવન કયારેય નહી ભૂલે અમે એના મહાન આત્માને અંજલી આપતાં વંદન કરીએ છીએ કે કમાલ પાશા તુર્ક મરણ પામ્યા છે છતાં આજના દીનો તે જીવનાજ છે અને વર્ષો સુધી એમનું નામ અમર રહેશે.

* * *

તરફોના સક્ષમ રા ! તરફો વર્તમાનને આપણે જે છે તેને અખંડ સત્ય તરીકે સ્વીકારી શકતા નથી. અજ્ઞાનની સામે, અત્યાચારની સામે, બંધનોની સામે તે પોકાર કરાયે છે. પીનાસના મહાસમરાંગણની જાતી ઉપર સર્જનનું આદિત તાંડવનૃત્ય જગાવવાની ખવાયેલ છે અને એજ તરફોનું લક્ષણ છે. પીનાસ અને સર્જનની લીલાની વચ્ચે જે જાન ખુલને અપ-ક્ષાણી શકે છે તે જ તરફ્ય છે. પીનાસ અને સંગ્રામની બાબાથી તરફ્ય કોઇ હિવસ પીતો નથી,

દક્ષિણ આફ્રિકાના ટુંક ખબરો

વર્ણદ્વેષ વિષે મી. હોફમેયરના વિચારો

ડ્રાંસવાલમાં ઓદ્યોગિક કરતા મી. જે. એચ. હોફમેયરે જણાવ્યું હતું કે વર્ણદ્વેષ બાબત મારામાં પણ છે અને હું માનું છું કે એ સારૂં છે. ગોરા અને કાળા વચ્ચે ભેદ રહેવો જ જોઇએ એવું હું જાણું છું એ ભેદની અવજ્ઞા થવા દઇને નેમ નથી અને તે રહેવાનોજ એમ હું માનું છું. પરંતુ ભદ્દોળો પ્રેમ બતાવવાનો અર્થ એવો નથી થતો - એ ભેદો આપણે જુની જગ્યા આપણે તેઓની સાથે સમાનતાએ રહેવું કાળા લોકો હલકાજ છે એ માન્યતા ખોટી છે. આ પછી નીતી પ્રીટરી ટ્રસ્ટીપણાની ઉંચામાં ઉંચો કરવો અને આપણો આર્થિત કદી વિકાસ પામશેજ નહિ એમ માની બેસવું એ ભૂલ ભરેલું છે. હું નથી કહેતો કે બીજાનો ઉચ્ચ-ભીંડુ આપણે ખરેજ લાની લેવો જોઇ તેને લેવો અને રાખવો તો જોઇએજ.

યહુદીઓ પર વધુ અંકુશ મુકનારો નવો ખરડો

ગોર્ડોટ રેરટના ડાબીરટ મેમ્બર ના ગોરીક્ષ તરફથી રજુ થનાર "એલીયન્સ રેગ્યુલેટ (એમેન્ડમેન્ટ) એન્ડ પ્રોહીબીશન બીલ" એક ખાસ રેગ્યુલેટમાં પ્રસિધ્ધ થયું છે. તમા પરદેશીઓના આ દેશમાં દાખલ થવા અને વ્યવાટ પર પ્રતિબંધો મુકનારી અનેક કલમો છે. તેના વિષયોમાં મુખ્ય યહુદી ઓલાદના લોકોથી રક્ષણ પસરવાટ માટે પુનીયનમાં દાખલ નહિ થઇ શકવા અને ૧૯૩૭ના કાયદા મુજબ ગવર્નમેન્ટીઓએ આ યુરોપીયન ભાષા જાણવાની ઢોળ છે તેમાં પાંચીસ (યહુદીઓની) ભાષાને યુરોપીયન ભાષા ગણવામાં નહિ આવે.

બીજી કલમો એવી છે કે પરદેશીઓએ પોતાની તપાસ માટે રેજીસ્ટ્રેશનના પાસો કરાવવા પોતાની પાસે રાખવા પડશે; તેઓના નામો જાહેરી નહિ કરાય. તેઓની પાસે નવાઇના દેખીતા કારણો નાહ હોય અથવા ગેરલા ગેરા કરતા હોય તો તેઓની પરવાનો કેન્સલ કરા શકાશે: પરદેશીઓને નોકરી આપનારાઓએ તેમ કરવા મુકરી પ્રમાન પાસેથી પરવાનગી મેળવી પડશે. કારણ આપવામાં એવું છે કે જે પરદેશીઓ આ દેશમાં સદ્દેસાથી અગા જઇ નહિ શકતા દોષ તેઓને પરખાદ આપવામાં નાહ આવે. આ કલમ યહુદીઓને લાગુ પાડવા યહુદીઓને આ દેશમાં ઘસડાઇને ચાલી નહિ શકે તેવી જાતી બબુતામાં આવી છે. માત્ર ખાસ સંજોગોમાંજ પરદેશીઓને મુદતી પરવાનો આપવામાં આવશે અથવા તેને રહેવાના કરી આપવામાં આવશે. આ ઉપરાંત તેઓની અમુકજ ધંધા થઇ શકશે એવા અનેક પ્રતિબંધો મુકાયા છે.

નેશનલીસ્ટ પાર્ટીની સેગ્રેગેશનની નીતી

નેશનલીસ્ટ પાર્ટી પાર્લામેન્ટનો એવો વિનંતિ કરનારૂં પીટીશન ગોકલી રહી છે કે :

(૧) ગોરા અને બબળા રંગવાળીઓ વચ્ચે બીશ્ર લગ્નો અને આકારાર બંધ થવા જોઇએ.

(૨) ગોરા અને બબળા રંગવાળીઓ વચ્ચે રહેઠા ધારો. વ્યાપારમાં તેમજ રાજકારણમાં સંપુર્ણ જુદી જુદી રહ્યાની જોઇએ.

પીટીશનની ૨૦ હજાર નેશનલીસ્ટ પાર્ટીની સભ્યો સાથે સમીતીઓપર ગોકલાવી રહી છે. ન બાસમ પાર્લામેન્ટ બંધારણ રજુ કરવાના પીટીશન તૈયાર થઇ જશે એવી આશા રાખવા માં આવે છે.

બ્લુમન્સટાર્ધના સેગ્રેગેશનની નીતીને ટેકો

બ્લુમન્સટાર્ધના ડાકિન કાઉન્સીલે ૬૫ પ્રતીક કાઉન્સીલની ગઇ બેઠકના રજુ કરેલા સત્તાઓને પુરેપુરી અને બીન-યુરોપીયનોને સેગ્રેગેટ કરવાની સત્તા આપનારો ડ્રાફ્ટ ઓર્ડીનન્સ દાખલ થયા હતો તેને ટેકો આપનારો ઠરાવ આપતી ફેબ્રુઆરીના બબળારી બ્યુનીસીપાલ મેમ્બેલમાં રજુ કરવા નમાર કર્યો છે.

ડિફેન્સીઓને ડાકિન લેવા આપવાની ના પાડી

સેરીટનાય ડાકિન કાઉન્સીલે ઢોંદાઓને ડાકિન લેવા આપવાની ના પાડવાનો પાનાય આગળો ઠરાવ પસાર કરી મુકયો છે જેના મુસ્લીમ એસોસીએ એ ડાકિનું ફંડ માટે માંગણી કરી હતી અને કાઉન્સીલે તેની અરજી નામંજુર કરી તેનું કારણ એ આપ્યું હતું કે ડાકિન ફંડમાં ઢોંદાઓના ઉપયોગને માટે જરૂરની રકમ નથી.

ચેરટવીલના ડિફેન્સીઓનો ખાર્ટ રેટસ સામે વિરોધ

ચેરટવીલ ડિસ્ટ્રિક્ટના રેટ પેયર્સ એસોસીએશન તરફથી એક ડેપ્યુટેશને નાટાલ પ્રાંતિક કાઉન્સીલ ની એકઝેકયુટીવ્હની મુલાકાત લઇ તેઓની ગ્રેજ્યુએટીઓપર રેટનો દર બારે પાંચારવામાં આવ્યો છે તે સામે વિરોધ દર્શાવ્યો હતો. ડેપ્યુટેશને જણાવ્યું હતું કે ચેરટવીલની કુલ રપ૬૮ ની વસ્તીમાંથી ૧૪૪૩ ઢોંદાઓ છે. તે કે પુરેપુરા પીવનો સમુદમાં ઢોંદાઓ કરતા વધારે જમીન ધરાવે છ છતા ગોરા બાજના રજીસ્ટર થએલા જમીનના માલીકો ઢોંદાઓ છે અને પોપુ. આમ ની સદેસુધ ચેરટવીલ ડિસ્ટ્રિક્ટમાં ઢોંદાઓ વસે છે. છેલ્લાં ગોરાઓ દ્વારે મથાં વધારો રબાન નિરોધો અને અટકાયત થવા જતા રેટસ અને ટેકસમાં ઇમારોજ થયા કરે છે અને તેના બદલામાં ઢોંદીઓને કોઇ સગવડ નથી મળતી. ૧૮ બસ્તાઓમાં ઢોંદીઓને સેગ્રેગેટ કરવા માં આવ્યા છે ; કેટલા વધારે બારાક નિયંત્રિત માં છે. રેટનું ઉંચામાં ઉંચકુલ અન્યાયી અને ટેરવાજબી છે. એક ઢોંદી બાપના નદીમ પાસે પા. ૫૦ નું બમાન ઉંચા તેને બદલ એક યુરોપીયનના પા. ૨૦૦૦ની કીંમતના મકાનના રેટો ભરવા પડે છે. ગોટસ્ક્રોથ્રી પરીસ્થિતીના ઉપર સૌથી વધારે કરતા બાબતોમાંથી આવેલા છે. જમીનપરના રેટનો દર પણ અન્યાયી છે. જણાવ્યું છે કે એકઝેકયુટીવે ડેપ્યુટેશનની પરિ-સ્થાદ દિલસોજીથી સાંભળી કહી જાય એ બાબત માં તપાસ કરવા કમિશન બેસાડી હતી.

—પ્રીટોરીયાની ચોરટ એસીસમાં પા. ૧૪૦૦ની ચોરી થઇ છે તેને માટે એક નોકરને પકડવામાં આવ્યો છે. પા. ૬૦૦ બબળા કે બાકીનાની તપાસ ચાલી રહી છે. પા. ૨૦૦-૩૦૦ની આને પા. ૨૦-૨૫ ની ચોરીઓ છે.

શિક્ષણ અને સંસ્કૃતિ

ઘણી વાર એવું બને છે કે બરોબર નિકટ સંબંધ ધરાવનારી બે વસ્તુઓ વિષે આપણે ઊંડો વિચાર ન કરીએ તો તે વસ્તુઓ આપણને ભિન્ન ભિન્ન વસ્તુઓ ભાસવા કરે છે. પરંતુ ખરી રીતે એ બંને વસ્તુઓને સાથે રાખી તેની એકબીજ સાથે સરખામણી કરીએ ત્યારે જ તેમના વિષે આપણને ખરો ખ્યાલ આવે છે. તેઓનું એક બીજા સાથેનું સરખાપણું તથા એકનો બીજા ઉપર રહેલો આધાર વગેરે જાણ થાય છે.

શિક્ષણ અને સંસ્કૃતિના સંબંધમાં પણ ઉપરનો કથન ક્રમ આપે સહજ નિરંતે એમ કહીએ તો ખોટું નથી. શિક્ષણ અને સંસ્કૃતિ જેવી બરોબર અતિ નિકટ સંબંધ ધરાવનારી બે વસ્તુઓ વિષે એકત્ર વિચાર બહુ ભાગ્યે થયો હશે. અને સુખી એ બેના સંબંધ વિષે આપણે ઉંડા ઉતરીને તેઓના એકબીજ સાથેના સંબંધ વિષે વિચાર કરીએ નહિ ત્યાં સુધી તેઓની પરસ્પર અગત્યતા વિષે આપણે બરોબર ખ્યાલ મેળવી શકતા નથી. સંસ્કૃતિ વિષે જો આપણે વિચારણા બરોબર તો તરતજ કંઈ પણ વધુ પડતું મુકવામાં સિવાય સહજ સમજી શકાય કે શિક્ષણ સિવાય સંસ્કૃતિ ઉદ્ભવિ શકવાજ નથી. સંસ્કૃતિને જન્મ આપનારજ શિક્ષણ છે. પૃથ્વીનાં પડ ઉપર જ્યારથી માનવીઓ સંસ્કૃતિ વિષે આપણે સાંભળતું કરીએ અને વાંચવું પણ કરીએ, ઇતિહાસના અભ્યાસીને તો અબજ કરતાંજ આજથી હજારો વર્ષ પૂર્વે જુદા જુદા કાળમાં જુદી જુદી પ્રજા, પોતાની સંસ્કૃતિને ટકાવી રાખવાને પ્રયોગાદી અવિષ્યની પ્રજાની સારૂ પણ પોતે પોતાની સંસ્કૃતિ ઓનો ઉદય થયો અને આપી સંસ્કૃતિઓ એક પછી એક જન્મી અને અસ્ત પામી ગઇ, અને પોતાની એવો નહિને બીજી નવાઇની વાતગીઓ આપી પ્રજાને માટે મુકતી ગઇ. એ દરેકનો ઉદયકાળ તપાસીએ તો તે કાળમાં તે પ્રજાઓએ વિવિધ વિષયમાં પોતાનાં શિક્ષણને પોષવાનું હતું. એ પદ્ધતિથી આપણે આજે શિક્ષણ શોધવાને જોઇએ તે પદ્ધતિ તે પણ નજર દોષ કરે.

સંસ્કૃતનો શિક્ષણ ઉપર કેટલો આધાર છે તેનો વિચાર કરીએ તો ભણવાં શિક્ષણના અમે વિષે કંઈક પણ સ્પષ્ટતા કરી શકીએ. પ્રાચીન જમાનામાં શિક્ષણ વિષે ઘણીએ બોલિ ખ્યાલ રહી ગયેલો જોવામાં આવે છે. પણ્યું હતું પણ એ। માનવું છે કે શિક્ષણ બોલવે સમાજમાં જ્યા લખના પ્રચલિ જાણી આવ્યું. પ્રમાણે પ્રાચલ આવડવું એટલે

લેખક: શ્રી. શ્રી. એફ. પરેલ

શિક્ષણ મેળવી લીધું એવો અર્થ તેઓ કરતા આજના જે અને કંઈ પણ તે અર્થથી વિરોધ માનવાને તેઓ તૈયાર નથીજ. જગતના આધુનિક શિક્ષણકારોએ તો પ્રયોગથી સાફ સાફ બતાવી દીધું છે કે શિક્ષણ એટલે બાળકની સર્વાંગિક ખીલવણી. તેઓના કહેવા પ્રમાણે બાળકનું અંગ બંધારણ પ્રમાણે માંડે બારીકીજ તેનું શિક્ષણ પણ શરૂ થાય છે. શિક્ષણ વિષેનો આપણે ખ્યાલ બાંધવા પહેલાં સાધનનું શિક્ષણજ્ઞાન બાદ શિક્ષણ કે એવો આપ રહેવાજ નથી. ઓટલે કહેવા લાગ્યા આપણા શિક્ષણકાર બાળકને શિક્ષણ આપી શકે છે એવું નથી. શાળામાં પ્રવેશ કર્યા પહેલાં પણ બાળક માબાપો અને વડીલો દ્વારા વિવિધ રીતમાં પણ ઘણું શિક્ષણ પામ કરતું હોય છે. ઓટલે શિક્ષક અને શાળાને સાર કરીએ તોએ બાળક સ્વરૂપોના દ્વારા વિનિમય પ્રકારનું શિક્ષણ મેળવી શકાય છે.

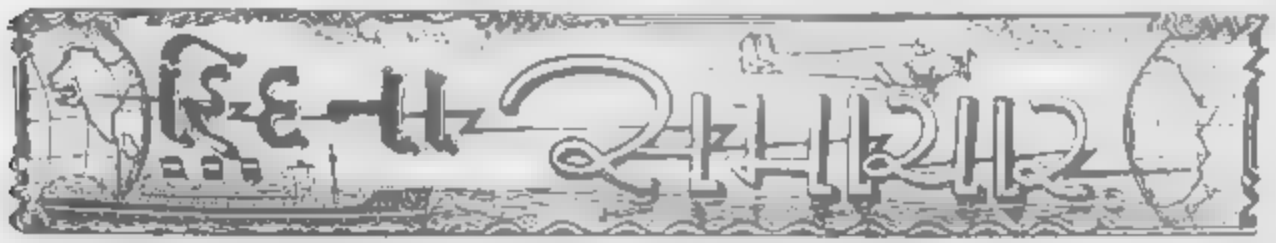
શિક્ષણ વિષે આટલો વિચાર કર્યા પછી સંસ્કૃતિની બાબતમાંના શિક્ષણ ને અતિ આગત્યનો બાજ ભજવે ને તે સમજવામાં બહુ મુશ્કેલી નહિ આવે. ઉપર જે કે સંસ્કૃતિઓનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે તે તે સંસ્કૃતિના કાળમાં જુદા જુદા પ્રકારની વિદ્યાઓ કાળાવાને સારૂ વાલના જેવી સગવડો કરવે ને કેમ તે વિષે ચર્ચા રહે છે. પ્રતિષ્ઠાના ઉપરથી ઓટલું ના ખ્યાલ કર્યા સમાજ ને વ્યવસાયો સારૂ જ્યારે જે વ્યવસ્થા અને સાધન આજે કેર ને તેવામાં આવે છે તે તે વખતના ન હતાં. એ અનેરા અને સાધનોનો અભાવ છતાં પણ જુની પ્રજાએ પોતાની વિદ્યા જુદી જુદી રિતોમાં મેળવી હતી. પ્રાચીનકાળની અજુંન દ્રોણ ગુરૂના પાસેમાંના બિલી કુંભોપમનાં પ્રકરણમાં સાયરા આવેલ બાબુ વિદ્યા શીખી શકયો હતો. કેટલાક આ ઇતિહાસને કલ્પનાની દાદરી જુએ છે. ભલાં તેઓની કલ્પનાચાતુરી ને બદલ બાદ હોય તો પણ ઓટલું તો ચોક્કસ માન્યા વગર નથી રહાતું કે જુના કાળમાં પદ્ધતિઓ કેવી બીજી રીતની વિદ્યાઓ લોકો કેવળ રીતે જાણતા હતા. ભારતવાળો એ અભિપ્રાયમાં સમય બાદ કરીએ અને ઇતિહાસના ઓજસ્વી પ્રકાશ કંઇક આછાં આછાં પણ નજરે પડવા લાગ્યાં આપની પાસ કરીએ તો તેવા સમયમાં પણ અમુક અમુક ચોક્કસ વિદ્યામાં જુદી જુદી પ્રજાએ પ્રશંસનીય પ્રગતિ કરી હતી. તેઓની આ પ્રગતિનાં કારણ તપાસીએ તો જણાશે કે તે પ્રજાઓમાં અમુક અમુક વિષયોનું જ્ઞાન પદ્ધતિસર સંતોષ રીતસરો અપાતું રહેતું હતું. પરંપરાગત બીજા જ્ઞાન કેટલુંક જે વિદ્યા શીખવી હતી તેનાં વડવા મંત્રીઓના હતાં. વિદ્યાસના ક્ષેત્રોમાં વિશારદ બનાવવા તેવાં બાંધકામનું શિક્ષણ તેઓ મોટી ખાસ સગવડો નહિજ રાખવા દેતા. જુની પ્રજાઓની કળાઓના આવા ઝળહળતા નમૂનાઓ જોઇ તો બોધ આશ્ચર્યમાં ઝકરક થઇ જાય છે. પ્રાચીન ને તેવા જુના કાળમાં પણ હોમો આવી વસ્તુઓ ઓટલી કુશળતાથી શી રીતે બનાવી શકાય હશે તેજ ખ્યાલમાં આવતું નથી. અને જે બનવા પછી બરોબર તે પ્રજન વિશે કોઇના પણ દિલમાં માન અને સાગણી ઉત્પન્ન થયા વગર રહેતાં નથી.

એ દરેક પ્રજાએ ઉપયોગી વિષયોનું શિક્ષણ ઘણીજ ઉત્તમ રીતે બીજવેલું આપણે જોઇ શકીએ છીએ. તેમાં શિક્ષણને પૂર્ણ કળાએ પહોંચાડી તેમણે તેમનાં અનેક કાર્યોમાં સિદ્ધિ મેળવી હતી. એ સિદ્ધિની સાબીતીમાં તેમના તરફથી મળી આવેલી ચીજો આજે પણ આપણે જોઇને નવી કોઇ શકીએ છીએ. તેમની પૂર્વજોએ તેમનાં શિક્ષણને આભારી હતી. જ્યારે તેમનું શિક્ષણ બીજ રૂપે સાચું ત્યારે તેમની કળા પણ ઉચ્ચ શિખરે યહ્યા આગળ શિક્ષણ ગૌણ થયું ત્યારે તેમની કળા પણ નષ્ટ થઇ. જે કળાઓ આવી રીતે કૃદરત રૂપે પામી તે કરેલું કંઇક આવુંજ બન્યા પામ્યું.

ઇજીપ્તની આજની સંસ્કૃતિનું પણ કંઇક આવુંજ બન્યું. ક્રોધુ, પરશુરામની જે દિવ્ય ધનુર્વિદ્યા જગતી રહી અને આજે કેવળ તેનાં ચમત્કાર કરવા જ આપણે માટે રહી ગયા. તાજમહાલની જે કારીગરી અદ્વિતીય ભાસ આજે તેના જેવા ચાલે કરીજ રહી ગઇ હતાની એ સમમણ પણ જગી રહી અને તેનાં મુખ્ય ગાવાજ આપણને તારવામાં રહ્યું. આજે પ્રજાની એ જુની સંસ્કૃતિ ઉદય પામી અને આજે અસ્ત થઇ ગઇ એના અસ્તને આપણે પણ ઘણા દુઃખકર કારણ. એ સંસ્કૃતિ માટેનાં બોજવરને આપણે ઘણાંએ ઘણાં ઘણી ઉત્તેજીત પણ બતાવી. ય એ અસ્ત પામેલી સંસ્કૃતિ પાછી આવશે? ઇજીપ્તની હાલની આજર ફરી પાછીની પ્રગતિ ય બીજો તાજમહાલ બાંધશે? આપણા હાલની મનોવસ્થા કરી પાછી બન્યારમાં ચેતનાની ભરી શકશે? શિક્ષણના સોમેં બીજા પિરામીડો બનાવી શકશે? બાહ્યની મદદ સિવાય આ પ્રશ્નો પ્રાપ્ત ઉકેલી શકે એમ છે! વખત વખતનું કામ કરશે આટલું જે બનાવશે તેજ આપણે તો લેવું રહ્યું.

ભલાં કોઇ પણ મનુષ્ય સંતોષ રાખી બેસી રહે તો સહિતના કાર્યોમાં પાછી હમેશ થયા વિના રહે નહિ. આવી બધાંથી ઇતિહાસની પ્રગતિની આશા તેઓ નજર રાખી શકાય. પ્રજાની કરવા ઇચ્છા ના પ્રથમ ચાલુ વખતને ઓળખવો આવશ્યક છે. વખતને ઓળખ્યા સિવાય કાર્યની શરૂઆત નજર થઇ શકે. વખત ઓળખી કાર્ય નક્કી કર્યા પછી પણ કાર્ય સિદ્ધિ માટે યોગ્ય ચક્રિત અને પુદ્ધિનો પણ બધ પડશે. એ શક્તિ આને બુદ્ધિ મેળવવામાં માટે શિક્ષણ સીવાય બીજું કયું સાધન કામ આવે એવું છે?

સારે શિક્ષણનો એ સાધનને સંપૂર્ણ બનાવો અને પછી બને સંપૂર્ણ યજ્ઞનો પ્રયત્ન કરવા. આજે તો આપણે એ મહાન કર્તવ્યને ભૂલી જઈ આડી અવળી વાતો કરવા તરફ અને ખોટી બડાશો મારવા તરફ વળી ગયા છીએ. ખુની સંસ્કૃતિનો પહેરો બાજ આપણાપરથી ઉતરો રહ્યા છતાં પણ આપણે હજી તેની બડાશો મારવાને જુદા નથી. ચલો આજ આપણે મુક્ત કંઈ પોકારીએ છીએ - અમારા બાપ દાદાઓ કેટલા બધા દેશદાર હતા અને કેટલી બધી કુર્બાનીઓ કરતા હતા. આવા ઉદ્ગારો કાઢતી વખતે આપણે દાસ કયા સ્થિતિ ઉપર ઉભા છીએ તેનો ખ્યાલ ગાફલપણે કરતા હોઈએ. હાલની સ્થિતિનો ખ્યાલ કર્યા સિવાય બાપણા શી રીતે જય કરવા માટેના ઉત્સવ ઉજવણીની તારીખ પણ આવી પહોંચી. ચલો આપણે મુક્ત કંઈ પોકારીએ છીએ - અમારા બાપ દાદાઓ કેટલા બધા દેશદાર હતા અને કેટલી બધી કુર્બાનીઓ કરતા હતા. આવા ઉદ્ગારો કાઢતી વખતે આપણે દાસ કયા સ્થિતિ ઉપર ઉભા છીએ તેનો ખ્યાલ ગાફલપણે કરતા હોઈએ. હાલની સ્થિતિનો ખ્યાલ કર્યા સિવાય બાપણા શી રીતે જય કરવા માટેના ઉત્સવ ઉજવણીની તારીખ પણ આવી પહોંચી. તો આપણી આસપાસ નજર કરી આપણી હાલની પરીસ્થિતિ પરત્વે તપાસી લે. કે જેથી કંઇ તરફ આપણે પ્રયાણ કરીએ તો દાસની બલબલ અને આપણો તાજ તો ચુકી પણ બીજ કોઇ રવપ્નામાં પણ નાદ દોડી જાય એવી વસ્તુ સર્જવી કાદવનુ પણ આપણે આવી મરવ

આરીસાના પોલીટીકલ એજન્ટને મારી નાખ્યો

શુક્રવાર તા. ૬ ઠીની બાર કલકથી જણાવે છે કે ઓરીસા રાજ્યના પોલીટીકલ એજન્ટ મેજર રેજીનાલ્ડ બેઝલગેટને રાજપુરના રાજના મદદની બહાર દુશ્મનોએએ મારી નાખ્યો છે. પ્રજામા કેટલાયે વખતથી ઉશ્કેરાયેલી સ્થિતિ હોવાનુ જણાયા કરતી હતી અને કેટલીક ધરપકડો થયાના પગલે મેજર બેઝલગેટ ગુરૂવારે રાજપુર ગાડીમા ગયા હતા. એક હીંદી અમલદારની સાથે મેજર બેઝલગેટ મહેલ તરફ પગે ચાલતા જતાંનો સામનો કર્યો અને તેઓને ચિમેરવાનો પ્રયત્ન નિષ્ફળ જતાં અને વધારે ભોગ બનવુ પડયું. ટોળાએ લાકીઓ વડે મેજર બેઝલગેટને જબરી મારી નાખ્યો અને હીંદી અમલદારને ગંભીર રીતે ઘાયલ કર્યો. બે દુશ્મનોનો ભોગ બન્યા હતા. પુર્વના રાજ્યોની એજન્સી માટેના પોલીટીકલ રેસીડન્ટ કરતા રાજકારણ તરફ કલકત્તાથી રાજપુર જીપડી ગયા હતા.

ગાંધીજીની ચેતવણી અને દિલસોજી

મેજર બેઝલગેટના ખુનના સમાચારમાં બારે રેડીયો પર રૂટરને મુલાકાત આપતા ગાંધીજીએ એ કૃત્યની આકરી ભભનસીબીભરેલું જણાવ્યું છે અને મેજરના કુટુમ્બીજનો પ્રત્યે દિલસોજી દર્શાવી છે. ગાંધીજીએ વધુમાં જણાવ્યુ કે અહિંસાના માર્ગથી જરા પણ ચળવાયી સ્વાતંત્ર્યની લડતને નુકસાન પહોંચે. મેજર બેઝલ ગેટને કલકમાં દફનાવવામાં આવ્યા છે.

હૈદ્રાબાદનો ઝગડો

હૈદ્રાબાદથી ખબર છે કે "વંદે માતરમ" પરની લેવાયેલી હડતાળની પરીસ્થીતિ ગંભીર રૂપ ધારણ કરતી જાય છે. કેળવણી ખાતાના સત્તાધીશોએ રેડીયોની મદદ મેળવતા હતા તે અંગે ઓરસાનીસ્થા રીયાસતના રીયાસતી-ઓએ એક ભલામણો ઠરાવ પસાર કર્યો છે. આ ઠરાવની અંદર યુનીવર્સીટીના દારતારમાં પોલીસ બોલાવવાના સત્તાધીશોના પગલાં માટ દીલગીરી જાહેર કરવામા આવી છે; ઠરાવમા એવા રીયા મંદીરના પ્રતીકોને ધક્કો પહોંચે છે. બીજા એક ઠરાવની અંદર યુનીવર્સીટીના રેકટર દા સૈયદ હુસેનની બાંધછોડની સખ્ત ભાષામાં ટીકા કરવામાં આવી છે. તેમણે વીદ્યાર્થીઓ પર થયેલ જુલ્મ બાબતે જણાવ્યું, પણ વીદ્યાર્થીઓને કરેલા દુકમની તેમજ વીદ્યાર્થીઓ સામે આકરા પગલાં ભરવાની સખ્ત ભાષામાં આ ઠરાવની અંદર ભર્ત્સના આવી છે. સીટી કોલેજના વીદ્યાર્થીઓએ પણ આ સંબંધે એક રજુઆત તીવેદન પ્રસ્તુત કર્યું છે અને પરીણામ રાષ્ટ્રીય સામેનો બનાવ દુકમ રદ કરવામાં નહીં આવે ત્યાં સુધી કોલેજમાં હાજરી ના આપવાની તીર્ણય પ્રસ્તુત કર્યો છે. ઓરસ્માનીયા યુનીવર્સીટીના વીદ્યાર્થીઓએ પ્રો. બાયસ-ગાન્ધીજીના કટ્ટર ભકત દુશ્મન પર એક લંબાણ પત્ર રવાના કર્યો છે ત્યારે બીજી તરફથી ખબર મળે છે કે મુસલમાન બાજુની ઓરસ્માનીયા કોલેજના વધુસંખ્ય સ્ટેટસ હીંદુ વીદ્યાર્થીઓ હડતાળ પર ઉતર્યા છે.

ગયા અઠવાડીયે તાપી નદીમાં ચકચારી ઘેરાનારત

ગયા અઠવાડીયાના પર્વને દીવસે તાપી નદીમા ચકચારી ભાગોકર ઘેરી ઘેરાનારતને અંગે કમીટ થયેલા ફોજદારી કેસના રસુલ મીયાના ધ્યાનમાં રાખી તપાસ સીટી મેજીસ્ટ્રેટ શ્રી અબુબકર સોદાગરની કોર્ટમાં ચાલવા બાદ સીટી મેજીસ્ટ્રેટે જગાવાળાને બેદરકારીથી હોડી હાંકવા માટે ગુન્હેગાર ઠેરવી ચાર માસની મુદ્દત કેદ અને ૫૦ રૂા. ના દંડની સજા કરી છે. જો દંડ ન ભરે તો એક માસની વધુ કેદની સજા ફરમાવી હતી આ કેસની પીરાત એવી છે કે ગયા બાળકને દીવસે બાજના સુરતના શહેરીઓ જગાવાળા સ્ટીમબોટની હોડી માં નાકા ગીજારે કરવા ગયા હતા. કમનસીબે રસુલમીયાની હોડી બોટની અથડામણમાં ડુબી ગઇ હતી અને હોડીમાંના શખ્સો ડુબી ગયા હતા. સરકાર પોલીસ સ્ટાફ ઇન્સપેકટર યા બુચે રસુલ મીયાની ધરપકડ કરી તેની સામે બેદરકારીથી હોડી હાંકવા માટે કેસ કર્યો હતો જેમાં જગાવાળાને ઉપર મુજબની સજા પણ કરી

બારડોલીના બેકુતો

બારડોલીના બેકુતો ની જપ્ત જમાનો પાછા કરવી હોવાથી, એ જપ્ત જમાનોમાં હળ-પ્રવેશ કરવા માટેના જપ્ત સરકારની ગારના પડાઇ ચુકયા છે. એમ જણાય છે કે જાન્યુઆરી માસમાં મહાત્મા ગાંધીજી બારડોલી ખાતે એક માસ માટે વસવાટ કરે તે દરમ્યાન એ જપ્ત જમાનો હળ-પ્રવેશ કરવાની રીપોનો સમારંભ ગોઠવાશે. આ સમારંભ પ્રસંગે સરદાર પણ હાજર રહેશે આ સમારંભ પ્રસંગે ગાંધીજી અને સરદાર પોતાના હાથે હળ હાંકી બેકુતનું ખરેખ સાચુ વાવશે.

પલેરામણીમાં ઠાર આગનારે ખરરાજ

પેરાવરમાં ત્રિપ્રખ્ય ચકચાર ખેડ વિચિત્ર બનાવ બનેલો જણાવાય છે. એક યુવાન ત્રિપ્રખ્ય ખરરાજના ઠાર થઇ ગયા બાદ પલેરા-મણીમાં તેણે પોતાના સસરા પાસેથી મોટર કારની માગણી કરી. સસરાએ મોટર કાર આપવાની ના પાડતાં જણાવ્યું - મરીજ મા બાપોને આપવાનું ના પોસાય એવું કીમતી પલેરામણીનું ઘોરણ આપવા તે નહોતો ઇચ્છતો. પરંતુ ખરરાજએ ઠાર ગીપી જેને પરિણામે કન્યાએ પોતાના બાળના કાનીના અને પગો કાઢી ફેંકી દીધા અને પોતાના બાપની સામે પોતાને ઠેર ગોળી મા. અને પોતાના પતિનુ કહેવું પણ કરી જોયા ના બાકયુ. ખરરાજ શીસે ચંદ્રક પાછા કરતા હતા ત્યા કેટલાક દીવ્યાંગીઓ છોકરાઓએ એક મંડપને કુદયા સબુકારી તેને ફુટર લગાડી "લ્યો આ રહી તમારે માટે ઠાર" એમ કહી ખરરાજની મશ્કરી કરી.

ગુસ્સે થએલો મદારીનો પ્રોફેસર

મુંબઇની રામનારાયણ કોલેજમાં રોમના એક પ્રદાર્શીયન પ્રોફેસર ડે. મારીઓ કારીગોલીને ઇટાલીક્સ પર વ્યાખ્યાન આપવા આમંત્રણ કરવામાં આવ્યુ હતુ. આખ્યાન ચાલુ થયા બાદ વિદ્યાર્થીઓએ પ્રોફેસરને કટાક્ષ પ્રશ્નો પુછવા કેમાં ભીજ બાજોના સામે પ્રદાર્શીએ ઝેબી-સોનીકાનો કબજો લીધો અને પ્રદાર્શીમાં પ્રાણની સ્વતંત્રાપર અંકુશો મુકાવા એ બાબતો પણ હતી પ્રોફેસર સાહેબ આવા પ્રશ્નો પોતાનાં દેશનું અપમાન કરનારા ઠીકાણું જણાવી સભામા જ દોસ છોડી ચાલ્યા ગયા.

ઘરબારમાં વસતી જની દમનનીતી

બુધવાર તા. ૧૮મીનો તાર જણાવે છે કે આખા ગરબાને માટે પડનારો એક ખાસ સત્તાનો ઓર્ડીનન્સ ગવરનર તરફથી આમસભા મુકવામાં આવ્યો છે જેની રૂએ પોલીસ કે સરકારી ખાતાને કોઇ પણ તકલીફના પગલાં લેવાં હોય તો ગમે તે જગાને તેઓ જાહેર વાહનોનો કબજો લઇ શકે છે.

સર સૈયદ રઝા અલીએ ખીલાના શોકત અલીનો જવાબ દીધો

પ્રાપ્તખબરમાં આપણે જોયું છે કે ચટી બારસભામાં બહિષ્કારના શહિદ શૌકત અલીના બારસાનથી ખાલી પડેલી જગ્યા માટે પેદા ચૂંટણીમાં સર સૈયદ રઝા અલી ઉભા રહ્યા છે. તેઓ કુલ મુકદમમાં ચુંટાયા છે.

જાપાનની ડિંડપર નજર

સામ્રાજ્ય ડી ગ્રાસારીએ ઇંગ્લાંડમાં જાપાન ના એલચી છે "લીગેશન ઓફ્અર્ધ" ના પ્રતિનીધી દ્વારા તેમણે ડીંડ અને સીલોનની પ્રજાને એવો સદેશો પાઠવ્યો છે કે જાપાન આજે ચીનમાં જે "ધાર્મીક" (ર અ-ધર્મિક) પ્રવૃત્તિ ચલાવી રહ્યું છે તેનો ડીંડ અને સીલોને પણ લાભ લેવો જોઇએ. મી. ગ્રાસારીને એવી ખાત્રી છે કે આજે ચીનની જેમ જાપાન તરફ ગમે તેવી વફાદારી હોય પરંતુ છેવટે તે તેનું આજ્ઞાકારીજ થશે કેમકે જાપાનના અસલ દેશના હોવા રીતે તેની આજ્ઞાદોજ થશે. તે કહે છે કે: "ડીંડની પ્રજા આજે બ્રીટીશ સામ્રાજ્ય દેશના પણ દુઃખી થઇ રહી છે. મારા તો પ્રમાણે તેની સ્થિતિ જો તેઓ આપણા અસલ દેશના બને તો કંઇ વધારે બરાબર તો નજ થાય. તેનીજ સ્થિતિ સીલોનની પણ છે. જો જાપાન તમારી રાષ્ટ્રાકારીમાં વધારે ઉંડા રસ લે તો તમને વધુમાં વધુ લાભજ થશે."

વળી મી. શીરાટોરી કહુમાં કહે છે કે: "અમારા આદર્શો તો સદન ધાર્મિકજ છે અને ચીનની લડાઇને અમે એક કમાલ પ્રકા . જેના પ્રત્યે અમને કોઇ પણ જાતનો દ્વેષભાવ કેંજ નહિ તેને સુધારવાના એક દિવ્ય ધાર્મિક કાર્ય તરીકે ગણીએ છીએ. અમે મદ્રાસ બ્રહ્મના દિવ્ય શિક્ષકોને માટે માન ધરાવીએ છીએ અને ... વર્ષ પર તેમણે પ્રાપ્ત કરેલી સિદ્ધિએ પર્દેશિયની અમારી અભિલાષા છે."

મી. શીરાટોરીના ડીંડની પ્રજાને આ ચેતવણી (!) આમંત્રણ અને પોતાના દેશની "ધાર્મીક પ્રવૃત્તિ" વિષે દીધા કરતાં ગદામનું 'ઢોકુ' મગે છે કે "મી. ગ્રાસારોરી એ વસ્તુ સૂચી જતા જણાય છે કે જે ધાર્મિક આદર્શોનો જાપાન દાવો કરે છે તે બધા ડીંડમાં ઉત્પન્ન થયેલા છે અને જાપાન કંઇ તેને હજુ ઠકાવી રાખવા પ્રયત્નનું કોમ તો અંતે તેમ કરે પરંતુ ડીંડવાસીને તેની બીક નથી જાપાનના નિરાશો જો નિષ્ફાં પ્રાપ્ત કરવા પ્રયત્નો હોય તો તેઓએ બીજા દેશોની ચિંતા કરવાના કરતાં પોતાનાજ દેશની પ્રજાને માર્ગિક બનાવવાની વધારે કાળજી લેવાની જરૂર છે. એ તેઓને વધારે મદદરૂપથી અને પછારે બાજીપુર્વક નિમોજુની મતિ પ્રાપ્ત કરી

પ્રસ્ટ આફ્રિકન ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસ

ઇસ્ટ આફ્રિકન ઇન્ડીઅન કોંગ્રેસ કે નવેમ્બરની બાને મળી હતી તેણે પુનીયનની જનીવણહની નીતી કેનીયામાં મુસ્તાવવામાં આવી રહી છે તેની સામે વીરોધ દર્શાવ્યો હતો. દાંગાનીકામાં બ્રીટીશ તંત્ર ચાલુ રાખવાની તરફેણમાં ઠરાવ કરવો હતો પરંતુ કેટલાક પ્રતિનીધીઓએ તેને વીરોધ બતાવ્યો હતો. કોંગ્રેસે સર્વાનુમતીએ મેનડેટની ફરી પસંદ કરી હતી. કેનીયાના ઉચ્ચાધિકારના બદલે યુરોપીયનો માટે બ્લોક રાખવાની નીતીનો સામે વીરોધ દર્શાવ્યો હતો અને યુરોપીયન બાલીકાના વધુ પડતા પગારોમાં ઘટાડો કરવાની કેનીયા સરકારને માગણી કરી હતી. મારાસબાસા અને અન્ય સ્થળની જાહેર સંસ્થાઓમાં વધારે પ્રતીનીધીત્વની માગણી કરી હતી અને ડીંડીઓની કાયમની બાબતમાં સરકારની નીષ્કાળજી વીશે બ્રાસ કરીયાદ કરી હતી

દાંગાનીકાના સચિવ પર મા. આગાખાન

મા આગાખાન જેઓ હાલ દીંદુસ્તાનમાં છે તેમણે દાંગાનીકાના ડીંડીઓના સંબંધમાં

બોલતાં જણાવ્યું હતું : એ પ્રશ્ન જીવન અને મરણનો પ્રશ્ન બનેલો છે દુનીયામાં એવો એકનો એકજ પ્રદેશ છે કે જ્યાં ડીંડીઓ સ્વમાન અને ગૌરવથી રહી શકે છે અને તે પણ શું આજે તેઓના કાયમ જતા રહેશે! તેનું આદર્શ સમાધાન તો એજ છે કે આફ્રિકાના સપળા બ્રીટીશ પ્રદેશોને એક સેન્ડેરેટ પ્રદેશ બનાવી દેવો અને જર્મનીને તેનાપર કરવો હીસ્સો આપવો પરંતુ એ વસ્તુ તાત્કાલિક બની શકે તેમ પુરેપુરી પ્રજા તંત્રવાદી અને અને પ્રજાતંત્રવાદની માત્ર ઓઠાનીજ વાતો ન કરે. નાગપુરે કોંગ્રેસ અને યુરલીય લીગનો તેમજ અન્ય રાજદ્વારી સંસ્થાઓને દાંગાનીકામાં ડીંડના પ્રતીનીધીઓને પહેલી કાર આપવા જણાવ્યું અને કહ્યું કે દાંગાનીકાના ડીંડીઓના તેમણે એક નજીવુત પ્રતીનીધીત્વ ડીંડ ગોકસહાની સલાહ આપી હતી અને પોતે આશા રાખે છે કે તે આવે સારે તેમને સર્વાનુમતી અને ઉત્સાહથી આવકાર આપવામાં આવશે કેનીયામાં કોઇ પણ પરદેશીને તેનું કાળજી કે સુધારાનું વીરોધ ગમે તેવું

દેશ જ્યાં ઉંચાધ્યના ભાગોમાં કાયમ થઇ રહેવા છે ત્યારે ડીંડીઓને કાયમ થવા નથી દેવામાં આવતા એવા સ્થીતી બીજા કોઇ પણ સરકારને માટે અસહ્ય થઇ પડેજો આ સવાલ આપી'ક નથી પણ જાહીમ છે. દાંગાનીકાના ડીંડીઓએ પુકાર કરી આપ્યું છે કે જો તેઓને પોતાના ક્ષેત્ર આપવામાં આવે તો દુનીયામાં કેનાની પણ સામે તે ટક્કર ઝીલી શકે છે.

કેડરીયામાં ખાતુઓની ઉપજ

કાયમ કેડોસીયામાં ખાતુઓના વધારા બીનો ખાસી રહ્યા છે. સન ૧૯૩૫માં સોનાની ઉપજ સમારામ પા. ૧૩,૫૦,૦૦૦ ની મનેથી જણાવાય છે અને તાજમા ખાતુઓની કુલ ઉપજ આશરામ પા. ૧૭,૫૦,૦૦૦ ની જણાવામ છે. ખાણોના આગામણ ખાણીઓ ખાણોના ઉદ્યોગમાં આગાહી ચાલુ રહેશે એવું જાહીમ થાને છે.

આંતરરાષ્ટ્રિય સક્ર પરિષદ

દુનીયાના ચમકારના પ્રશ્નો પાનું શું કરવું તેનો વિચાર કરવા સંબંધ માતે બ્રેઝ બ્રેડની બ્રોડીસે આંતર રાષ્ટ્રિય પત્ર પરિષદ ભરવા જાહેરાત કરી. તેમાં બારીસ દેશોના પ્રતિનિધિઓ હતા. ડીંડના પ્રતિનિધિ તરીકે ડ્રેસ કમીશનર સર કેનીક લીઓ હતા. પરિષદ બે દિવસ બાનગીમાં ચાલવાની હતી.

એક નવપરિણિત ચીના બ્રોડાંનો પિતા સામે રાવામણ

કેનેડા અને હાંગકોંગ પકવાયો બોસ પી-ચ્યેંગ નામનો ૨૭ વર્ષનો ક્રેસ્ટોનીઝ વિદ્યાર્થી જેના બોડા દીવસ થયાજ લગ્ન થયાં છે તેણે પોતાના પિતા, જે એક મોબંત રેસ્ટોનો વેપારી છે, તેની આગળ ત્રણ માગણીઓ કરી અને જો તે નહીં સ્વિકારે તો તેણે અને તેની પત્નીએ આપઘાત કરી પ્રાણ પાત કરવાની ધમકી આપી. પુત્રની માગણીઓમાંની એક એ હતી કે ચીન સરકારને વિમાનો ખરીદવાને તેણે ૪૦,૦૦,૦૦૦ ડોલર એટલે પા. ૧,૩૩,૦૦૦ આપવા. પિતાએ આ માગણી નહીં સ્વિકારી તેથી પતિ પત્ની બન્નો પોતાના ઓરડામાં ઝેરાફ આપઘાત કરવા લાગ્યા કેટલાક દિવસ એમ ચાલ્યું એટલે પિતાને પિતા થઇ અને નમતા વચ્ચે પડવાથી આખરે પિતાએ ૧૫,૦૦,૦૦૦ ડોલર એટલે પા. ૧૦,૦૦૦ આપવાનું કબુલ કર્યું અને એ રીતે પુત્ર અને પુત્રવધુએ પોતાનો આપઘાત છોડાવ્યો.

પ્લેસ્ટરાઇનમાં પ્રકરણ

પેલેસ્ટાઇનમાં બ્રીટીશ મેન્ડેટરોના વર્તન અને આરબો તરફની વર્તણુકના સંબંધમાં બ્રીટીશ પેર્લ આઇસે રહેતાં લિવેંડનના જાહેરમાં આરબ નેતાઓના એક નીવેદ પ્રસીદ્ધ કર્યું છે જેમાં જણાવવામાં આવ્યું છે કે આરબો તરફની વર્તણુક સામે વિરોધ દર્શાવવાના કારણે પણ અંગ્રેજોને સત્તાધીશોના હુકમથી પેલેસ્ટાઇન છોડી જવું પડ્યું છે. આમાં જરૂસલેમના જજ એકેડાનલ્ડ, બીજ કરીને એક સરકારી અમલદાર

અને મીલ ન્યૂટન, જે આરબના પક્ષકાર છે, ન હતા.

પંચમાં નીચેનાનો જણાવાયું છે કે ચોરીના ઘરકરના પગલા પેલેસ્ટાઇનમાં એટલાં વારંવાર હતા અને તેના સંબંધમાં તેમજ નજરે નજર જનારાઓના પુરાવા એટલા બધા છે કે તે તેની સંપૂર્ણ ખુબીની સેવાલ ન તેના મુસ્તો મળ પડે. વધુમા જણાવાયું છે કે કર મસ્જીદો

બાબી કોલીન, અમદા અને જરૂરસલેમની પવિત્ર અકસર મસ્જીદ પર તો નાશ કરવામા આવી છે અથવા તો તેની તુકસાન કરવામા આવ્યુ છે. અંતમા જણાવાયું છે કે તે ઈન્ડિયા આરબોના મેન્ડેટરી સત્તા સામેના વિરોધનું જગાડ આપવા માગતું હોય તો આવારી સુચના છે કે નબ પેલેસ્ટાઇનમા તપાસ કરવાને બદલ તરત કમીશ્ન તુરતજ ગોલબલી જોઇએ.

પરચુરણ

શ્રી દરના મજદૂર મોટર ઉદ્યોગના માલીક અને મહાન સખાવતી શેઠ નઝીરુદ્દ તા. ૧૩મીના ડરબન ઉતરશે અને તુરતજ જોહાનીસ્બર્ગ જશે અને ત્યાંથી પાછા ફરતાં કોકેટની ટેસ્ટ મેચ જોવા જશે. ટેસ્ટ મેચ વખતે તેમને બીજી કોઇ પણ રોકાણ નહિ લેવાએ એવી પોતાના પ્રતિનિધિને તેમણે સુચના આપેલી છે. અને તેમના માનમાં કોઇ પણ જાહેર જલસા કરવાની પણ તેમણે ના પાડી છે.

* * *

દારેસલામથી જાના પ્રતિનિધિ વલી શેઠ મધુરદાસ કાલીદાસના પુત્ર શ્રી નરસીદાસ ગઇ રવીમરમાં મુનીમના પ્રવાસે આવેલા છે તેઓ ન્યુબસ્ટીમાર્ક મેસર્સ કે ગોલણ એન્ડ સન્સને ત્યા ઉતર્યા છે, ટ્રાંસવાલ વિજેરે રહ્યો. એ ફરી આવ્યા દરાક દીવસમાં તેઓ ડરબન આવશે અને ત્યાંથી પાછા દારેસલામ રવાના થશે.

* * *

સેલ્બર્નીસબર્ગમા ક્યુનીસીપલ ચેરસુએશનમાં પા. ૬૨ માત્રાનો પધારો થઇ ગયો છે જેથી તા રાટેરને પા. ૧૭,૦૦૦ ની વધારે આવક થશે.

* * *

નાટાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસ યુનીયન તરફથી ડરબનમા ટેસ્ટ મેચ રમવા આવતી એમ સી. કોંગ્રેસ ટીમના માનમાં આવતા મંગળ વાર તા. ૧૭ મીના સાંજના સાડા પાંચ વાગે એમ. કે. ગાંધી આર્યસેવી હોલમાં સત્કારનો મેળાવડો યશે જે પ્રસંગે મેમર પણ હાજર રહશે. સેક્રેટરી તરફથી સૌને હાજર રહવા આમંત્રણ કરવામા આવે છે.

* * *

ટ્રાંસવાલની લેબર પાર્ટીમાંથી દસ અમલદાર મેમ્બરો રાજીનામા આપી દઇ તે. મલાનની નેશનાલીસ્ટ પાર્ટીમાં જોડાયા છે.

* * *

ગ્રેમાં અબદુલ હસન અમાલુદીનના ડી સેશ્બર તા. ૩૧ મીએ થયેલા ખુનના સંબંધમાં બે નેટીવને પકડવામાં આવ્યા છે અને કોર્ટમાં તેના કેસ મુલતવી રહ્યા છે.

રા. મોસરરુમાઇ રાજજી કલાકના ડાર્બ તરફથી તા. ૧૭–૬ ના રોજ મગનલાલ ડાહ્યા તરફથી શ્રી ૫–૮ પ્રતિબ્રધન ગોલ્ડમિનિબ્રધનની બની છે જે લાભાર્થ સિક્કાઓ છોડાશે.

* * *

માર્ચમા મળનારી દીર્બની મહાસભાના પ્રમુખ ન બાદન સાબુગારેસ દાવીઓ રાજા રહ્યા બેસાડી સરબસ કાઢવામા આવશે.

* * *

સુબન દિંદુ એસોસીએશનના ઓફ કાર્યકર્તા અને કરબનના બાસુંતા પત્ની શ્રી. ગોવન બબુ રંગેલા દુઃખ ગુજરી જતાં પોતાના ધર્મપત્નીની ગાંદગીને સીધે સ્વદેશ મોકલ્યા હતા તેમના ધર્મ પત્ની ગુજરી ગયાના શોકજનક ખબર ગયા સોમવારે આવ્યા છે. બી શ્રીમતિ બબુના અનેક સ્નેહીઓ અને સંબંધીઓ તેમને ત્યાંથી બારે બોટમાં તેમની સાથે અંતઃકરણપૂર્વ દીલસોજી બતાવે છે. દરબંધના બારતમાન રેસ્ટર ગાંધી સાંત્વના આપે.

* * *

કપ્તાન રેકેરીબાના વડા પ્રધાન બી જી એંગ. હાલમાં ન્યાસાલેન્ડના ગવરનર સર હેરેલ્ડ કીટરમાસ્ટર પર નાન્યુઆરી તા. ૨ બીજે દીવસ ડાબર વિમાનમાં ઉડી બ્લડ સકબાસાંસી ઓબ્ઝે શન કર્યું હતું. અત્યારે તેમણે બધાં રોડેસીયા ના ગવરનર સર હરબર્ટ કેનલીબર નામ ઓબ્ઝે શન કર્યું છે.

* * *

દિંદના સ્ટેન્ડ બાતેના કોમ કમીશનર સર વિજેરાકબાન ગુના પોતાના કેસેડાના પ્રવાસ દરમ્યાન ઠાકોરી પ્રચારકાર્ય કરેલું એમ લંડન બાતેના વિદ્યાર્થીઓની માન્યતા જોઇને, ત્યાંના વિદ્યાર્થીઓએ સર વિજેરાજબાનનું બાદેશકાર કરવાનું આદેશન બલાબ્યું છે. તેમણે દિંદી સરમ્રરને સર વીરોજબાનને પાછા દીર્દમાં જોવાની બેચા વીનંતી કરી છે.

* * *

૧૯૩૯ના માર્ચમાં મદ્રાસ પ્રાંતને ઓબ્ઝર્વેટરી રત્ન ઉજવવાની તૈયારીઓ સર કરવામાં આવનાર છે તેના સંબંધમાં તા પટ્ટણી સીતારા-મૈયાએ તે ઉત્સવમા કાર્ય પણ કરવું. આજ તેમને જણાવ્યું હતું કે ૧૯૩૯ ઉપર ઇન્ડિયા કોંગ્રેસીએ ગાંધી જયંતી ઉપર વિષય આપણે માટે સરનનો છે.

* * *

નાયબકાર રરેટ ગામે નો કારોબારી સભાસીના સભ્ય કુમારી એના મકકેનીને રાજદ્રોહના બે આરોપસર ત્રણ વર્ષની કેદ અને રૂ. ૫ હજાર દંડની સજા થઇ છે

* * *

આસામ સરકારે ૬ રાજબામ કેદીઓને છોડી મુકવાના હુકમ કર્યો છે.

* * *

કોલ્હાપુરની મુલાકાતે નામદાર તા. ૧૮ મી જાનેબારીએ આવનાર છે ત્યારે જનાબદાર રાજવીને આપવાની કદરરુપ કરવામાં આવશે એવી વાત ચાલે છે. એને અંગે કા સભ્યોની બનેલી પ્રતિનિધી સભાની રચાપના કરવામા આવશે.

* * *

સીનેમા ગોઅર્સ એસોસીએશન તરફથી દંડ પીકચર્સને 'બ્રહ્મચારી' ચીત્ર માટે કોલ્હાર નો સોનું ઇનામ આપવામા આવનાર છે.

* * *

સર ફીરોજબાન નૂન ફેડરલ સરકારનો પર્દેસ્ટા - કાજ કમીશ્નર બાની શ્રી ત સાર તેમના કાહાની મુદતમા કોંગ્રેસ સરકાર બલું કરીને વધારેમા વધારે કરી આપશે.

* * *

બેતીની પેદાશના ઓ બોજ ઘટેલા ઠાવરથી નવા બેકુંતાની સ્થાની નબણી થયેલી ઠાવરથી ઝોબ્ઝ મંડળ, બાટબુ, નવા કબોબ તાલુકાઓની ચાલુ આકારણીની મુદત આવતા જુબાઇના પુરી થાય છે, તે વધુ પાંચ વર્ષ માટે લંબાવવાનો સરકારી હુકમ થયો છે.

* * *

વડોદરાથી ખબર છે કે બીજાંત મહારાજા માટે જેતલપરમાં નવો મહેલ બાંધનાર છે.

* * *

વડોદરા સરકારે કુલ સભ્યના પ્રકરણ ૩૫૬ ની પુનરચના કરનાર છે ને પ્રકરણ સાથે તે સંબંધમાં સુચના ચલાવનાર છે.

* * *

અમદાવાદમા હીંદુ મીસાલના મંત્રી બી બબ્બા પર હુમલો કરનાર મુસ્લીમ બીરાદીયા બાનને સેસન્સ જજે સાત વર્ષની કેદની સજા કરી છે.

* * *

મુબાથી ખબર છે કે ગોંડલાદેશે સદ્‌ગત મહારાણી નંદકુંવરબાના સ્મરણાર્થ રચવા બાવ્ય સંભા પર રમારક બોંધવાના રૂ. ૧૫૦૦૦ ની સખાવત કરી છે.

* * *

લખનઉના રાકત નામના ચીત્રપટમાં ઇંદના બે ઉતારવામાં આવનાર હતું પણ સંકલની ફીલ્મ સેન્સર બોર્ડ તેના પર પ્રતિબંધ મુકતા હતા.

ખબરપત્રો

ઇસ્ટ લંડન હિંદુ સોસાયટી

ઇસ્ટ લંડન હિંદુ સોસાયટીના સેક્રેટરી તરફ જાણવામાં છે કે, ડરબનથી મુનામકેટ હિંદુ એસોસીએશનના સેક્રેટરી મા. ચુનીલાલ મા. પાલસાણીયા તથા મેસર્સ ખરચુભાઇ દેવચંદભાઇ અને રસી. પી પરેલ તા. ૨૮–૧૨–૩૮ ના દીને ૬૮૨૬ ફનની મુસાફરીએ પધારેલ હોવાના સમાચાર મારે શ્રી જેરામભાઇ ભેચરના આમંત્રણ મારે એક મીટીંગ બપોર ૩ વાગ્યે તરફથી રાખવામાં આવી હતી. જે મુસાફરીઓને એસોસીએશન તરફથી આવકાર આપવા માટે આભાર માની મુંબઇની ‘ન્યુઝ’ને કોંગ્રેસના મંડપમાં આમ સેવા અર્પણ કરી હતી. અમેરની એસોસીએશનના સેક્રેટરી મા. ચેરીએ પણ એમના તરફેર કામ પારે પ્રશંસા કરી હતી.

નાટાલના તરફથી ઉપર ગોલ્ડેન્સટાઉન, ડરબન, પોર્ટ શીસ્ટોક્સડાઉન તેમજ ગોલ્ડ એસોસીએશન ના મહેમાનો અને પ્રધાનો હતા એમોના સ્વાગત માટે તા. ૧૨–૧૨ના રોજ સ્ટેશનો મોળાપડો ઘણો હતો. ગોલ્ડેન્સટાઉન વાળા સ્વ. લાલભાઇ પારેખના ધર્મપત્ની શ્રીજીબેન તથા તેમના પુત્ર ભાણાભાઇ અને અંબેના વતની નાથુભાઇ જીવાના પુત્ર મણુભાઇ કુંવે મુદતમાં રવદેશ પાછા માટે વિદાય થનાર જોહાનીથી પ્રયુખ શ્રી. જેરામભાઇએ મંત્રણા તરફથી રેલમી રૂમાલ અને ફુલની કલગીયો તેમને વિદાય આપી મુબ ગહર કરવી હતી. મેસર્સ કે. પી. પારેખ, ખોરીદાસ તરફથી, ડાહ્યાભાઇ ગોરાર તથા તેમના ધર્મપત્નિ અને અન્ય ગૃહસ્થોએ સંસ્થા ની મુલાકાત લેવા માટે તેનાનો આભાર માન્યો હતો. પરોણાઓએ પોતાને ઘણા માન માટે સંસ્થાનો આભાર માની નામે મુજબ બોટ આપી હતી ભાભાભાઇ એમ પારેખ પા. ૧–૧–૦, ખોરીદાસ તરફથી પા. ૧–૧ ૦, ડાહ્યાભાઇ મોરાર પા. ૧૦–૦ એનો લાભાર રહીયાર મણા હતો ૬ ઓ.ને શ્રી ભાભાભાઇ પારેખે મા. ૧૦૦ બોટ આપી હતી

સેરીરગીયમાં દરબન

એમ ની રીમારી કુમારીના સુંગાલાર, મગનલાલ છગનભાની પુત્ર ડાહીબેનના લગ્ન ડાલેગ નિવાસી મોરારજીભાઇ રામજી (ફલાકૈસડોર્પ'ણાવાળા) ના જ્યેષ્ટ પુત્ર વલ્લભદાસ સાથે અને પુત્રી રેવા બેનના લગ્ન, મોરારજીભાઇ રામજીના પુત્ર મોખાભાઇ સાથે તા. ૨૫–૧૨–૧૯૩૮ સોમવારે આગામ ખનબારી મહારાજના હસ્તે વૈદીક વીધીથી થયા હતા રવાનીઠ અને અહાર થી ફ્રેંચ પંજેના ગદેમાનોની ગારી સંખ્યામાં હાજરી થઇ હતી. પ્રસંગાનુસાર વરકન્યાને ભેટીસોગાદ રાજીસાળા તરફથી આશીર્વાદ સાથે પુષ્પહાર પહેરાવાયા હતા મા. રહેમાન બાલ, મા. એસ. કે. નાયડુ, મા. આર. સોંઢ, મા. રામસુંદર પાઠક, વિગેરેએ વરયુગ દંપતીને દિર્ઘાયુ અને સુખાશિષ પાઠવી હતી. તરફ, પત્રો, મેટ, દાન અને પધારેલા ગૃહસ્થોનો રા. ચમનલાલ તરફથી રા. ચિમનભાઇએ, અને મોરારજીભાઇ તરફથી મા નાપુ ચી. મોદીએ આભાર માન્યો હતો. સભાની પુરાવીનાં રા. ચમનલાલ તેમજ રા મોરારજીભાઇ રામજી તરફથી જુદી જુદી સંસ્થાઓને નાની મોટી રકમો દાન આપવામાં આવી હતી.

ફ્રેરેરા ઇન્ડિઅન ગવર્નમેન્ટ સ્કુલ

ફ્રેરેરા ઇન્ડિઅન ગવર્નમેન્ટ સ્કુલને ૨૮ મારકેટ સ્ક્વેર ઉપર આવેલી મારકેટ સ્ક્વેર (યુરોપીયન) સ્કુલના સારા મકાનમાં બદલવામાં આવી છે. આથી માબાપોને ૨૩મી જાન્યુઆરી, ૧૯૩૯ થી બાળકોને નવી સ્કુલે મોકલવા વિનંતિ કરવામાં આવે છે.

નવા મકાનમાં પુરતી સગવડના અભાવ ને લીધે ગ્રેઇડમાં ભણતાં બાળકો માટે કામચલાઉ ધોરણના તરીકે બપોરના એક વાગ્યાથી પાંચ વાગ્યા સુધી વર્ગો રાખવાનું નક્કી કર્યું છે પણ જ્યાં સુધી સંતોષકારક વર્ગીકરણ ન થાય ત્યાં સુધી બાળકોને ઇંગ્લેંડની આઠ સવારના આઠ વાગ્યે મોકલવાની માબાપોને જરૂર રહેશે.

ક્ષા. કે. એલ. દેસાઇ,
પ્રીન્સીપાલ.

“બ્રહ્મજ્ઞાનની શોધમાં”

આ પુસ્તકનું રહસ્ય એ છે કે જેમાં ચાંચિયાઓની ઢાંકી રાખેલી કોલસાની નકલો એળખીને બુદ્ધાન સાહસિક કુમાર અનેક સંકટોમાંથી પસાર થઇ અખરે એ અદભુત કોલસા હાથ કરે છે. (કોયાર વધતા છોકરા છોકરીઓ માટે આ પુસ્તક ઘણું સુંદર છે. આધુનિક જમાનામાં બાળકો માટે સાહસ અને પરાક્રમોની વાર્તાઓ પસંદ કરાય છે તેમાંની આ એક કરપાઇ પરાક્રમની વાર્તા છે.

કીંમત રૂા. ૨–૬.

“વૈજ્ઞાનિક જગત”

આ પુસ્તક અચિત્ર વાર્તાઓથી ભરપુર છે. મુળ કીંમત રૂા. ૪–૬ પણ ખાસ ઘટાડેલા ભાવ રૂા. ૩–૬.

આ ઓફીસે લખવાથી મળી શકશે.

જાણવા જોગ

ઉંદરી દવાઓ બાળકોથી દુર રાખો

પ્રીટોરીયામાં ૨૦ મહીનાનાં એક બાળકે બાયુનેઓએ બાથી કરેલા એક મોરચામાં ઘાબલ થઇ ગયેલ એક દવાની બાટલી મહી હતી તેમાંથી થોડીક પીતાં તેનું મોઢું ને મણું બળી ગયું. તપાસ કરતાં માલુમ પડયું કે એ સાબુગોલની બાટલી હતી. બાળકો ઝપીનાલે લાલ બત્તીમાં આવ્યુ-બાયા રાખેલા વખતો વખત બન્યા કરે છે તેપરથી બૈદકાર બાબાપોએ ચેતવણી દેવી ઘટે છે કે કોઇ પણ ઉંદરી દવા કોઇ પણ વખતે બાબા સાં રાખવી નહીં બોઇએ. એપર સ્થળજ રાખવી બોઇએ કે જ્યાં બોટાઓનોજ હાથ પહોંચી શકે અને ઉંદરી છે તેવું તેના પર ખોખું લખેલું હોવું બોઇએ. આ કારણે બાલ કરી હોદા બાબાપો બહુજ મેહબ્બ પ્રમાણમાં બે છે.

મોટી ઉંચરસના ઇલાજ

કેટલાક ડરદેશના ડાકતરો મોટી ઉંચરસના ઇલાજ તરીકે વિમાનોમાં ઉંચે ઉડવાની ભલામણ કરે છે, જ્યારે ડરબનના એક જાણીતા ડોક્ટરે ડોક્ટરો સુચવેલા છે કે જે બાળકને મોટી ઉંચરસ થઇ હોય તેના બારણાઓ રાખવામાં આવવાં હોય તેમાં બોટા ઇલાજ કરવા કરતાં બોઇએ તેની વાસથી જેટલા થઇ દુર તેટલી ઉંચરસ બહી બાય છે અને ન થઇ હોય તેને થતી નથી. બુના જમાનાના ઇલ્ડ ડોક્ટરો આ ઇલાજ કરતા હોવાનું જાબાયામ છે.

લાઓ દવાઓનું પણ ખરેખ ઉપાય એક

ડુબ્લ્યુ ફ્રન્ડ ફ્રેરરી ડિપાર્ટમેન્ટની રોગો દુર કરનાર તરીકે પ્રખ્યાત થઇ ગયા છે તેમણે અહોળા સ્વાનુભવથી સાબીત કરી બતાવ્યું છે કે નાનો મોટો ગમે તે રોગ હોય પણ તેને મટાડવાની બાય એક રીત છે. પ્રથમ શરીરમાંથી વિજાતીય દ્રવ્યોના બળને કુદરતી સામનોથી બહાર કાઢી નાંખવો, અને પછી જરૂરના તત્વો પોષક તત્વો પુરા પાડે તેવા રાક આહારની યોજના કરવી. નિર્બળ ને પવિત્ર બનેલા શરીર માં રોગ કોઇ રહીજ ન શકે. અને તેવા શરીરમાં રાખવા થતા રુદ્ધ ને સાર્વત્રક આહાર બનાવે તે વસ્તિઓને પણ સાર્વત્રિક ને નીરોગી બાંધે છે. મુખ્ય ફન્ડે કહે છે કે જે રોગના બોરાકની વસ્તુ નથી તે શરીરમાં દાખલ થવાને યોગ્ય નથી. લગભગ બધી દવાઓ આ રીતે નીવ્યાગીય છે, અને તેથી તે રોગ મટાડનાર નહીં પણ રોગો ઉત્પન્ન કરનાર દોષ છે માટે દવાઓનો ઉપયોગ ન કરવો. રોગ થતા અટકાવવાનો, અને બધા વ્યાધિ મટાડવા માટેનો, એકજ ખરો ઉપાય શરીરને અંદરથી અને બહારથી નીરોગ (નીવ્યાગીય દ્રવ્યોના બનેલ બનાવવું) રાખવું એ છે.

ફ્રેરેરા ઇન્ડિઅન ગવર્નમેન્ટ સ્કુલ

ફ્રેરેરા ઇન્ડિઅન ગવર્નમેન્ટ સ્કુલને ૨૮ મારકેટ સ્ક્વેર ઉપર આવેલી મારકેટ સ્ક્વેર (યુરોપીયન) સ્કુલના સારા મકાનમાં બદલવામાં આવી છે. આથી માબાપોને ૨૩મી જાન્યુઆરી, ૧૯૩૯ થી બાળકોને નવી સ્કુલે મોકલવા વિનંતિ કરવામાં આવે છે.

નવા મકાનમાં પુરતી સગવડના અભાવ ને લીધે ગ્રેઇડમાં ભણતાં બાળકો માટે કામચલાઉ ધોરણના તરીકે બપોરના એક વાગ્યાથી પાંચ વાગ્યા સુધી વર્ગો રાખવાનું નક્કી કર્યું છે પણ જ્યાં સુધી સંતોષકારક વર્ગીકરણ ન થાય ત્યાં સુધી બાળકોને ઇંગ્લેંડની આઠ સવારના આઠ વાગ્યે મોકલવાની માબાપોને જરૂર રહેશે.

ક્ષા. કે. એલ. દેસાઇ,
પ્રીન્સીપાલ.

મહારાજ ફર્નિચર

હારમોન્યમો

— વાપરો —

દરેકનાં નજરમાં છે. તેના દર ભાવ અને મજબૂત છે અને તેની કારીગીરી અને ડીઝાઇન આકર્ષક અને બેસ્ટેસ્ટ છે

દરેક વતનના "મહારાજ ફર્નિચર" હારમોન્યમો -હાથના, પગના વિગેરે અમારી પોતાની ફેકટરી, કે જે મુબઇના મોટામાં મોટી છે, તેમાં પણ તૈયાર કરાવીને નીચે બતાવવામાં આવે છે વધુ વિગત માટે લખો:-

એકલા એજીન્ટો: **ડી. એસ. રામસીંગ બ્રધર્સ**

સેન્ડહર્સ્ટ રોડ. મંછારામ બીલ્ડીંગ, મુંબઇ, ૪.

વેચવાના પુસ્તકો

બાળ સાહિત્ય—નવલકથાઓ—ધાર્મિક સાહિત્ય—રાષ્ટ્રિય સાહિત્ય—કાવ્યો વિગેરે

દસિજા મૂર્તિ વિદ્યાર્થી ભવન પ્રકાશન અંદિરનું સાહિત્ય	
	પા. શા.પ.
૮૦ પુસ્તકોનો સેટ	૧ ૧ ૬
૨૦ ,, ,,	૦ ૧૫ ૧
૨૫ ,, ,,	૦ ૧૨ ૧
નવયુગ વાંચનમાળા	
૨ જી ચોપડી	૧ ૬
૩ જી ચોપડી	૧ ૰
૪ થી ચોપડી	૨ ૰
કવિશ્રીકૃત ચુડાકરની સચિત્ર બાળ પોથી	શા. ૧ ૬.
સરકારી શાળાઓમાં ચાલતાં પુસ્તકો	
	શા. પૈ.
બાળપોથી	,, ૬
૧ લી ચોપડી	૦ ૯
૨ જી ,,	૧ ૰
૩ જી ,,	૧ ૩
૪ થી ,,	૧ ૬
૧ લી ચોપડીના અર્થ	૦ ૬
૨ જી ,, ,,	૦ ૯
૩ જી ,, ,,	૧ ૰
૪ થી ,, ,,	૧ ૧
ગુજરાતી રેડર ફીજાપ ભાગ ૧	૦ ૬
,, ,, ,, ભાગ ૨	૧ ૰
અંકગણીત બાલકડાવબોધનું	૨ ૧
બાકરણ બાળકનું	૨ ૨
ગુજરાત ૪ થા ધોરણની (અંતરીયા વૃત્ત)	
નવી આવૃત્તિ	૨ ૰
ગુજરાતી અંગ્રેજી ડીક્ષનેરી નાની	૫ ૰
ડીટ્ટોજ ગુજરાતી ,, ,,	૫ ૰
ગુજરાતના પ્રતિહાસની સહેલી વાતો	૧ ૰
રાષ્ટ્રિય સાહિત્ય	
મારી હકીકત કથા (પં. જ. નેહરુ)	૧૨ ૧
સલામતીની મિમાંસા	૪ ૬
અહિંસા	૩ ૬
ખેતમજુરી કરનારાઓના	૨ ૰
ગો સેવા	૨ ૬
ધર્મ ભરવસ્યા	૩ ૰
ખરી કેળવણી	૪ ૰
આશ્રમી રેહણી ભાગ ૧-૨	૫ ૬
,, ,, ભાગ ૩ જો	૧૭ ૬
મોંઘી વિચાર રેહણ	૩ ૰
દ્રૌપદીના ચીર	૧ ૮
ગામ ગજન મંડળી	૧ ૬
નક્ષત્ર માળા	૧ ૪
અર્પણની પ્રતિમા	૩ ૬
આત્મા હીંદુસ્તાન	૪ ૬
લોક સંગીત	૧ ૮
સ્વદેશી સમાજ	૨ ૰
રાષ્ટ્રીય ઘડતર	૩ ૰
ત્રણ વાર્તાઓ	૪ ૰
બાપા પાણીનો કક્કો	૫ ૧
જેલ ડાયરી ચ. રા. રાજાગોપાલાચારી	૨ -૦
પરદેશી કાપડની સામે કેમ લડીશું	૨ ૰
પ્રાણ પ્રતિષ્ઠા	૨ ૬
નીતિનામાને માર્ગે	૨ ૰
ધર્મ સંસ્થાપના	૧ ૬
ત્યારે કરીશું શું ?	૨ ૬
,, ,, ,, ત્રિરાષ્ટ્ર	૨ ૧
બોલશેવીઝમ ને બીજી વાતો	૧ ૬
ઈશોપનો અને બીજી વાતો	૧ ૬
જેહુલ શિકારી	૧ ૰
ગોળમેજીમાં ગાંધીજી	૨ ૰
,, ,, બીજી પુ.	૪ ૬
કારાવાસની કહાણી	૩ ૰
,, ,, ત્રીજી પુ.	૩ ૬
નવા ગીતા બોધ ૧ લો.	૧ ૬
,, ,, ભાગ ૨ જો	૧ ૬
ગીતાપાઠી	૨ ૰
મહાત્માજીના પ્રસંગો	૨ ૰
વાસો વિશ્વકલ્યાણ	૨ ૬
ચાલ્યા કરે [illegible] મૂર્તિ સંગ્રહ	૩ ૰
કુરબાનીની કથાઓ	૨ ૰
સાગર અખાડ	૨ ૰
વિરાટ ત્યાગે ભારે	૩ ૰
ચોરટા રાણો	૫ ૧
યુદ્ધગાન	૨ ૰
પીર ઝરથોસ્ત	૪ ૰
હીંદુસ્થાનની બાળ વાર્તાઓ	૬ ૰
પુંડરીકના પરાક્રમ	૧ ૬
ધૂં ચડકાર કેમ મારી	૫ ૰
સમાજની વેદીપર	૪ ૬
ધાર્મિક સાહિત્ય	
ગાંધી દેહલ ભાગ ૬	૬ ૬
પરમાર્થસાર	૧ ૰
સ્વામી શિષ્ય સંવાદ	૩ ૰

Manager Indian Opinion,
Phoenix Natal

'Phone 2-3381 Tel. add. "Fletanco."

D. K. PATEL

Fruit and Vegetable Exporter

— SPECIALIST —

in South African, Canadian and Australian Apples

—o—

Cape Fruit on hand in season

We have in stock Leaches which have just come in Market

ડી. કે. પટેલ

ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ એક્સપોર્ટર.

આફ્રિકન એપલ્સ, કેનેડીયન અને ઓસ્ટ્રેલીયન એપલ્સના સ્પેશીયલીસ્ટ

ઋતુમાં કેપ ફ્રૂટ પણ રાખીએ છીએ

લીચીસ હાલમાં શરૂ થયા છે અને તેનો સ્ટોક પણ રાખીએ છીએ.

ફ્રેંચના ઓર્ડરો ઉપર ખાસ ધ્યાન દેવામાં આવે છે

લીચીસ સારા અને સસ્તા C. O. D. થી મળશે.

P. O. Box 766. 19, Cross St. Durban.

પુષ્ટિકારક પાકો બનાવવા હોય

અને

દરેક જાતની દેશી દવાઓ જોઈતી હોય

તો અમારી મુલાકાતે આવો

શરીરને પુષ્ટ બનાવવાના ખાસ પાકો બનાવવા માટે કમાદે નવાં તાજાં અને ઓરકીડ આવે છે. તેમજ દરેક જાતની દેશી દવાઓ અને દેશી બનાવટી ઘરેણાં તાજાં અને ઓરકીડ આવે રેકમાં રાખીએ છીએ.

[illegible]

[illegible]

નવાબી પાવડર

[illegible]

[illegible]

Fancy Gold Cups and Saucers at 19 a dozen.

12 dozen to a case. Cash with order.

I. G. H. BASSA

153 Grey Street, Durban.

ચામડીને મખમલ જેવી સુંવાળી આકર્ષક ને ખુબસુરત રાખવા માટે

અફઘાન સ્નો

વપરાય છે. આ સ્નોમાં વીટામીન A છે જેથી ચહેરા તથા શરીરની ચામડીને પોષણ આપી સુંદરતામાં વધારો કરે છે.

AFGHAN SNOW

SOLE AGENTS—

PATANWALA & BOMBAY 3

Branch: CALCUTTA.

સોલ એજન્ટ્સ

Indo-African Trade Agency,

74-76 Wilson Street,

Dundee, Natal, S. A.

પ્રસ્થાન મફત?

[illegible]

"પ્રસ્થાન"ના ગ્રાહકોને આવા લાભ [illegible] પુસ્તકોનું પ્રકાશન [illegible] પણ, [illegible] પોટ [illegible] થશે, તથા પ્રસ્થાન તરફથી [illegible] પડતા પ્રસ્તાવ ઉપર રૂપ દરા દમીસન કાપી આપવામાં આવશે. [illegible] પો [illegible] [illegible] [illegible]

એટલે કે

જે ગ્રાહક ઓછામાં ઓછા ૧૬—૨૬ રૂપિયાનાં [illegible] ખરીદશે તેમને પ્રસ્થાન મફત [illegible]

[illegible] રૂપિયાનાં ખરીદશે તેમને અડધી કિંમતમાં પડી જશે. શરત [illegible] ના ખાસ ના ખુલાસો.

ગુજરાતનો આત્મધર્મ, તેમજ પુસ્તકાલયો ને ઉપયોગી આ યોજનાનો બરાબર લાભ લે.

પ્રસ્થાનનાં પુસ્તકો

	રૂપિયા
ચરખાપત્રિકા	૫૫
[illegible]	૨
[illegible]	૨
[illegible]	૧૨
ચરખાસૂત્ર ચૈદક	૨
દિવાસળી	૧૫
પ્રેરણાદીપક	૨
[illegible]	૧૧
પ્રેમનો દંભ	૧૧
ઓ-પુરુષ	૧
નવો ભારતવાર (પ્રથમ ભાગ)	૧૨
કથાવલી	૧૫
મણકુણ	૧૧
ગરબા આસોપાલવ	૧૦
મરકતવીણા	
[illegible] ૧ થી [illegible]	૧૩

આપણે સૂચીપત્ર મંગાવેલ.

પ્રસ્થાન કાર્યાલય: પારસી અગિયારી સામે, અમદાવાદ.

સાહિત્ય અને સંગીતનો સમન્વય

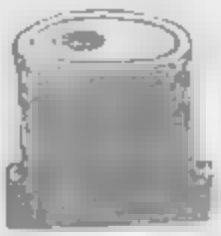
દિનપ્રતિદિન જનતાની રસવૃત્તિ કેળવાય છે—જનતા નવિનતાની પુજક બની છે—ભાવના અને આદર્ષ આ જમાનાનું ગૌરવ છે—અને હવે લોકો ગમે તેવી વસ્તુ ચલાવી લેવા તૈયાર નથી.

અમે પણ આ માન્યતાને માન આપી વર્તવાનો નિશ્ચય કર્યો છે. તેથી ખાસ પ્રસંગ માટે તમારા સમક્ષ રજુ કરીએ છીએ. બબુતા નટ નટીઓ અને લેખકોનો સહકાર સાથી પ્રેક્ષકોની રસવૃત્તિને પોષે એવી રેકોર્ડો, ધાર્મીક ડ્રામાના સેટો અને હારમોનીયમ, તબલા મગાવ્યા છે જે તમારી સમક્ષ રજુ કરીએ છીએ. સંગીતના મધુરા સ્વરોથી તમારા ઘરમાં સ્વર્ગ ઉતારો.

અમે લોકલ ખરીદી તેમજ એજન્ટો મારફતે હારમોનીયન મંગાવતા નથી તેથીજ અમે લેણીત ગેરંટી સાથે વેચીએ છીએ.

પગના હારમોનીયમ પા. ૬-૦-૦
હાથના " "
હથણ ટીકના પા. ૬-૧૬-૦

ઓટી ઓકની ટીપન
પા. ૧-૦-૦ થી

પા. ૩-૧૬-૦ સુધી

માસ્કોફોન પા. ૧-૧-૦ થી પા. ૮-૮-૦

ગ્રીઝ માસ્ટર્સ વોઈસ
તથા
કોલમ્બીયા
(ઈન્ડીયન રેકોર્ડ)
૩/—

રેકોર્ડના સસ્તા ભાવો

નવા નંબરો અથવા તમારા માંગેલા નંબરો રહેલા યા મોડા તમને મળશેજ તો રા માટે તમારે પાઇસા બચાવો છો.

લખો અથવા ભાતે મળો.

Special

Large stock of latest Drama set arrived in Tamil, Hindustani, Gujarati and Telugu. Prices have been recently reduced.

Apply for our catalogue Our Harmoniums sold under written Guarantee for 3 years Try us before you purchase here.

તેમજ આ દેશની હવાને અનુકુળ થાય તેવા મીઠા અને મધુર સુરના, મજબુત અને ટકાઉ વારા, રીતા, તરફદાર તેમજ ચેકોસ્લોવેકીઅન કલુટના હારમોનીયમ, હાથના અને પગના તથા હાથ-પગના. નવી સીલેકશન ઓ ની ૨૩૬ પેટીઓ આવી ચુકી છે. તે સીવાય ૬૨૬ બતના ગ્રામોફોન ઉપલી બધી મેકરો સાથે H.M.V. ને કોલમ્બીઆના પણ સ્ટોકમાં રાખીએ છીએ.

વાજીંત્રોના છુટા ભાગો મોટા જથ્થામાં રાખીએ છીએ.

બાયોલીન, બેન્જો, મેન્ડોલીન, બુલબુલ તરંગ, ગીતાર અને સ્કાગ બેન્જના ભાવોમાં ઘણો ઘટાડો કર્યો છે.

કોઇ પણ વાજીંત્રનુ રીપેરીંગ કામ અતી રેખરેખ નીચે ગેરંટી સાથે બનાવી આપીએ છીએ.

—સાઉથ આફ્રિકાના ૩૨ વર્ષના જુના હારમોનીયમીસ્ટ—

GOSHALIA'S MUSIC SALOON

P.O. BOX 460. 179 GREY ST. AND 131 QUEEN ST
DURBAN, NATAL.

'Phone Day 33-4691. 'Phone Night 6-1940.

RAJCOOMAR,

DURBAN'S FIRST INDIAN UNDERTAKER

Coffins, Wreaths, and [illegible] Funeral Requisites

Motor and Horse Hearses at Moderate Charges

રાજકુમારે,
અન્ડરટેકર

કોફન, ફૂલ, મોટર અને ઘોડા ગાડી કુ: મોડીથી પૂરતા પ્રમાણમાં
આપે છે. દાન દિવસ ખુલ્લું.

14, Cross Street, DURBAN

PHONE 33-4691. BOX 2626.

L. MISTRY

એલ. મીસ્ત્રી

બોઇલર ફેબલ અને ફીચન ટ્રેઝર પૂરક અથવા જથા-
બંધ ઉત્પાદનારે તેમજ પૂલ બર્નીંગ સંતોષકારક
કામ કરનાર.

ઘરાકોના ભાવોનું પ્રાઇસ લીસ્ટ મંગાવો.

45 Market St. : : : Johannesburg.

કીટીંગસ

પાવડર

કીડી, માકડ, ચાંચડ, કંસારા, માખી, વંદા
વિગેરે સઘળા જંતુઓનો

નાશ કરે છે.

કીટીંગસ પાવડરના ટીન મળે છે.

Box 830. Tel. Rdd. "Orangexpo."

M. C. PILLAY

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter

[illegible]

TRIAL ORDER SOLICITED.

જથ્થાબંધ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર

અમે અમદાવાદના ઓરડર બાલ દેવરાવ ગાડી સારો માલ
C.O.D. થી રવાનીએ કીએ.

79, PRINCE EDWARD STREET, DURBAN.

'Phone 2-6235. P. O. Box 316.

Heerabhai Morar Matvadkar,

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter
and Commission Agent,

15 CROSS ST. RESIDENCE.
PACKING WAREHOUSE 44 BOND ST,
DURBAN.

હીરાભાઇ મોરાર મટવાડકર

હોલસેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર
અને કમીશન એજંટ,

પેકીંગ સારી રીતે કરી માલ સી. ઓ. ડી. થી
મોકલવામાં આવશે.

ટેલીફોન ૨-૬૨૩૫ બોક્સ ૩૧૬.

૪૪ બોન્ડ સ્ટ્રીટ, ડરબન.

Phone 33-4691. Tel. Add.: "VALJITEL." P.O. Box 6748.

V. B. PATEL,

WHOLESALE AND RETAIL FRUIT, VEGETABLE AND PRODUCE MERCHANT

CHEAPEST BANANA STORE IN TOWN.

40 President Street, JOHANNESBURG.

Terms: NETT CASH or C.O.D.

વી. બી. પટેલ,

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ, વેજીટેબલ અને
કોમ્યુ નં. ૧ અનાજના સૌથી સસ્તો વેપારી.

ફોનમેળ તથા રીટેલ ફ્રૂટ, વેજીટેબલ અને પ્રોડ્યુસ મર્ચન્ટ
અનાજની કોમેરમાં સૌથી સસ્તામાં સારો ધંધો

અમારે ત્યાંથી બનાના વધુ રોકે આપવું [illegible]
ઓરડરોના પત્રક પ્રમાણ આપવામાં આવે છે.

ઓરડરો આવ્યા C. O. D. થી માલ રવાના કરવો.

ટેલીફોન ૩૩-૪૬૯૧ ૪૦ પ્રેસીડન્ટ સ્ટ્રીટ,
પી. ઓ. બોક્સ ૬૭૪૮ જોહાનીસબર્ગ

"શુદ્ધ ઘી."

[illegible]

અમારે ત્યાંથી મોટા
પ્રમાણમાં મળશે.

ભાવ માટે પુછો યા લખોઃ

શામજી દેવશી એન્ડ સન
૪, બ્રોસ સ્ટ્રીટ,
ડરબન.

SAMJEE DEVSHI & SON
4, Cross Street,
DURBAN

NAROTAM HARGOVIND

The Master Tailors.

Suits and Costumes Made in the latest Styles.

We specialise in High Class Tailoring.

Our Prices are to suit the times.

Try us with your next Order

તમારો સુટ ક્યાં સીવડાવશો?

નરોતમ હરગોવિંદ

તમને અપ-ટુ-ડેટ સ્ટાઇલનો હિસાબ બાબે બનાવી આપશે.

ટાયલ ઓર્ડર આપી ખાત્રી કરી જુઓ.

'Phone 25661. 176 Grey St Durban.

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	મીતી	દીન	મુસલમાન	પારસી	સુર્યોદય	સુર્યાસ્ત
	૧૯૩૯ જાનેવારી	૧૯૬૮ પોષ	૧૩૫૭ રજબ	૧૨૦૮ રોજ, ૬૯મો	ક. મી.	ક. મી.
સુમ	૧૩	વદી	૨૩	૧૯	૬-૨૧	૬-૫૮
ગુરૂ	૧૪	.. ૨	૨૪	૨૧	૬-૨૧	૬-૫૯
શની	૧૫	.. ૩	૨૫	૨૨	૬-૨૧	૬-૫૯
રવિ	૧૬	.. ૪	૨૬	૨૩	૬-૨૧	૬-૫૯
સોમ	૧૭	.. ૫	૨૭	૨૪	૬-૨૧	૬-૫૯
મંગળ	૧૮	.. ૬	૨૮	૨૫	૬-૨૧	૬-૫૯
બુધ	૧૯	.. ૭	૨૯	૨૬	૬-૨૧	૬-૫૯
ગુરૂ	૨૦	.. ૮	૩૦	૨૭	૬-૨૧	૬-૫૯

Printed and published by Manilal M. Gandhi at Phoenix Settlement, Phoenix, Natal.

Gives you Morning Freshness and Vitality

Buy Perfect DIAMOND RINGS and Flawless DIAMONDS direct from our factory!

AMSTERDAM
Diamond Cutting Works

62, Field Street, Durban
P. O. Box 2362. Phone 2-4888.
Also at Johannesburg and Capetown.

The History of The Indian National Congress
(1885—1935)

INDIAN OPINION
Phoenix, Natal.

KAPITAN'S CAFE

'Phone 33-8677. 13a KORT STREET JOHANNESBURG.

IF YOU WANT THE BEST AND SOUTH AFRICA'S STRONGEST AND MOST RELIABLE WATCH INSIST ON A WORLD FAMOUS

UNION SPECIAL

REDUCED PRICES FROM 25/- UPWARDS.

ACCOUNT OPENED WITH CUPRONICKEL MARKS.

THE AMERICAN SWISS WATCH Co. Ltd.

THE DIAMOND HOUSE

WHOLESALE & RETAIL JEWELLERS,

25, PARLIAMENT STREET,

CAPE TOWN.

NATIONAL

CASH REGISTER

ACCOUNTING MACHINE SYSTEMS

MAXIMUM EFFICIENCY

THE NATIONAL CASH REGISTER CO. S.A. (PTY.) LTD.,

63 PRESIDENT STREET

JOHANNESBURG

P. O. Box 3591 Phone 33.6245

The Lord Elgins FOR MEN

THE WORLD'S FINEST WATCH

KATZ & LOURIE LTD.

COR ELOFF & MARKET STREETS JOHANNESBURG.

Limpopo Mercury registers

CASA COIMBRA,

Box 478

PLEASE SEND ME WITHOUT OBLIGATION YOUR 1938 ELGIN WATCH CATALOGUE.

NAME

ADDRESS

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No 3—Vol.-xxxvii Friday, January 20th, 1939 Registered at the G.P.O. as a Newspaper. PRICE FOURPENCE

Non-violent Resistance Of The Strong

"I have drawn a distinction between passive resistance of the weak and active non-violent resistance of the strong. The latter can and does work in the teeth of the bitterest opposition. For it calls to its aid the widest public sympathy. Sufferings of the non-violent have been known to melt the stoniest hearts. I make bold to say that if the Jews in Germany, to them not as the soul power that comes from non-violence. He will bow before the courage which he has to encounter in any large measure in his own people. And when [illegible] he will win as a [illegible] the battle for [illegible] The exhibition of [illegible] teeth in the face of [illegible]

—Gandhi

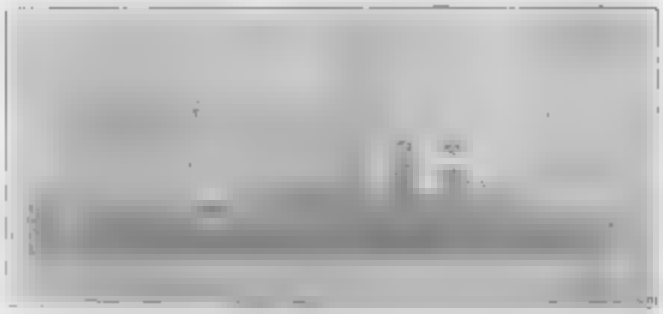
બળવાનનો અહિંસામય અપ્રતિકાર

"નબળાના સક્રિય પ્રતિકાર અને બળવાનના સક્રિય અહિંસામય અપ્રતિકાર વચ્ચેનો ભેદ મેં રજૂ કરેલો છે. સક્રિય અહિંસામય પ્રતિકાર તો સૌથી કડવા તનૂની વિરોધની સામે પણ કામ કરી શકે છે અને કરે છે. [illegible] વિશાળ જનતાની સહાનુભૂતિ જાગ્રત કરે છે. અહિંસામય કષ્ટ સહનથી પાષાણ હૃદયો પણ પીગળેલાં જણાયા છે. કોઈ હિંમતપૂર્વક કહી શકે કે જર્મનીના જોડેના અહિંસામાંથી જન્મ પામતા આત્મબળનો આશ્રય જો તેના ઉપર વિરોધક પણ સામસામે આવેલા પોતાના વ્યવહારમાં મોટા પ્રમાણમાં કદી નહિ જોયેલી એવી આ હિંમત નજરે નજરમાં આવશે, અને આ હિંમત જોનારને એ પ્રબુદ્ધ કરશે કે પોતાના તારામાં આવા કરોડોની હિંમત કરતા એ અનંતગણી ચડિયાતી છે. સત્ય અને અહિંસા (એટલે કે પ્રેમ) સ્વરૂપ પરમાત્મા વિષે જેઓ જીવન્ત શ્રદ્ધાવાળા છે તેઓજ આવી હિંમત દેખાડી શકે છે."

—ગાંધી

B. I. Steam Navigation Co., Ltd.

સ્ટી "ટાયરીયા"

મનેયરી ના. રેડ્યુસીઝ મુબઇ જવા રવાના

ઘરાક મુહનાઓ ઇનાકમિંગે પોતાના ગ્રાહકો તથા પોતાનું ઘરે સ્ટીમરનું નામ લખી, પોઈ હસ્તનું ઝાનાકું કરવું અને ખબ ખો ઘરે ગાના રહે
ડીપાર્ટમેન્ટને ટાયીના સીધા પોઇ ઉપર પહોંચતા કરવા જણાવવું. વિદેશમા બહાર ગામના પેસેન્જર લેખો પોતાના માલની બરાબર ખબરદા
પેલ્ને રસીદ તમને અમારી બોહીસ્તમાં ઇબાકમથી રવાનગીની ગાડીનો ચાનો બેલ્યા દ્વારા તેમજ પાક તૈયાર પહોંચીને કરાવ
અગાસ્ગાઉમાળા ઘરાકોને અમારી સાથે પત્રવ્યવહાર કરવાથી ટીકટ મોકલી કરશે.
ટીમારને બસદ કરેલ સામસાર અમારી બધી જોખમેમ નોંધી બાબ છે

વધુ ખુલાસા માટે લખો યા મળો:

SHAIK HIMED & SONS, :: 390, Pine Street, Durban.
Telegraphic address: "KARAMAT." Telephone 2-0432

CITY SHIRT Co., No. 4, Kort Street, Johannesburg.

THE
NEW INDIA ASSURANCE
——COMPANY, LIMITED.——

Life, Fire, Motor Car, Motor Lorry, Motor Bus, Plate Glass, Workmen's Compensation, Etc. Etc.

આ દીલી સાથા વીમાઓ ઇરેક્ટરીના, આગ, મોટર કાર મોટર લોરી, મોટર બસ, પ્લેટ ગ્લાસ, મજાકરોના બગલા પીસ વેન, બગાયત ખિલેરે દરેક જાતના વીમાઓ ઉતરવાનો ધંધો છે. દીલી [illegible] ઉતરવા આપવુ છે દરેક દીલીની ઉતરવ છે

Natal Office:
"INDIA HOUSE"
17, First Avenue,
DURBAN.
Telephone 2-5845 Cen.
P. O. Box 1619
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
Durban.

Policies Issued and Settlements Effected in this Country.
પોલીસી તેમજ દાવાની પતાવટ આ દેશમાં કરી આપવામાં આવે છે.

Transvaal Office:
ROOMS NO. 12 & 13.
BARKLY ARCADE,
Diagonal Street,
JOHANNESBURG.
Telephone 33-4478.
P. O Box 3641
Tel Add "RUSTOMJEE"
JOHANNESBURG.

JALBHOY RUSTOMJEE
Principal Representative For The Union Of South Africa.

GANDHI & Co. (Pty) Ltd.

GENERAL MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS

Try us for:-

Benares Saries, with Blouses of same design prices from 75/- to £10 with double border.

Also Cotton, Crepe-de-chine & Rayon Saries from 2/6 to 40/-.

We also stock Indian Drugs, Condiments, Draperies, Outfitting, Hardware, etc. etc.

Telephone 23676.

Tel. Add. "Gandhico" Durban.

112 Victoria Street, DURBAN.

અમારે ત્યાં હમેશા મોટા પ્રમાણમાં નીચે જણાવેલ ચીજો સ્ટોકમાં રહે છે.

જોરવન અદામ, પીસ્તાં, ચારોળી, એલચી, જાયફળ, તજ, લવીંગ, સુરજમાપ કેસર, તેમજ કાળાદર, ધાણા. જીરૂ વીગેરે આખા તેમજ ખાસ દેખરેખ નીચે પીસાવેલ મસાલો તથા તમામ જાતના ચોખા-ઝીરાસાલ, કમોદ દીલ્હી, મોંજા, બારજ તુલસી, વીગેરે તથા પંજાબી સાલમ. ઘાણી મુસલ્લી. ગંઠોડા કેપરસવાટી તથા સાતસો આઠસો જાતનું ગંધીયાણું તેમજ સોપારી-અદાસી સેવરમની, કાથવા, રોકેલાં તથા ગુલાબનું પાણી. આમળા, મોગરા. ચંબેલી, ખુપેલ, કામીનીયા વીગેરે ખુશબોદાર તેલ વીગેરે, વીગેરે મોટા જથ્થામાં તેમજ છુટક મળશે.

Also:

P. O. Box 27, TONGAAT,

Telephone during Office hours No. 5.

,, after Office hours No. 008.

મેલેરીઆને મારી હઠાવનાર

ઝંડુ

મેલેરીઆ મિક્શ્ચર

દાદીયા તાવની
રામબાણ દવા
એક વાર અજમાવી જુઓ.

ઝંડુ દ્રાક્ષાસવ.

ઝંડુ ફાર્મસ્યુટીકલ વર્કસ લી.—પો. બો.નું. ૫૫૧૩, મુબઈ નં. ૧૪.

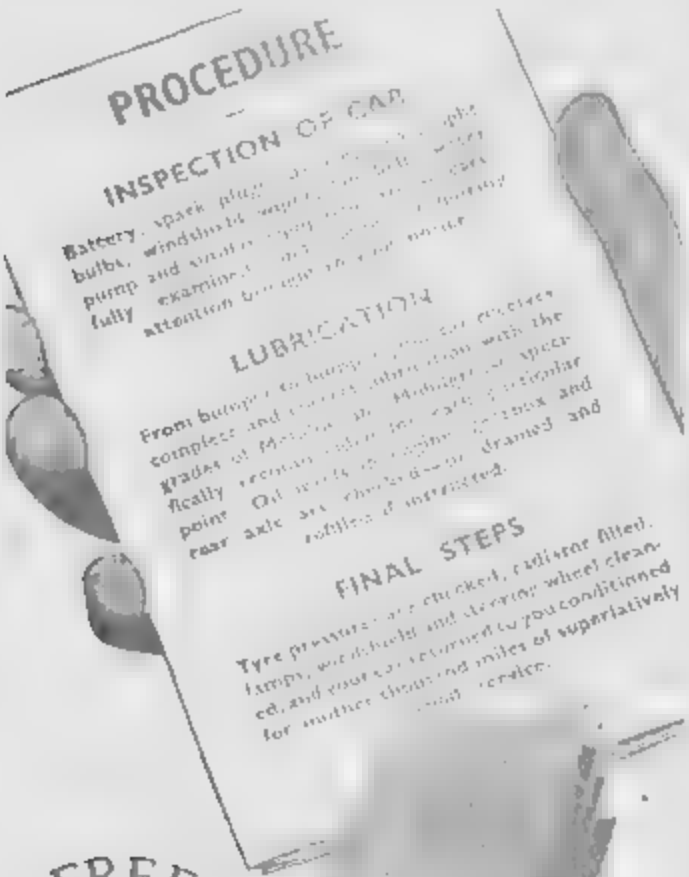
મારા આફ્રિકાની સોલ એજન્ટસ. એમ. એમ. ઝોશી એન્ડ સન્સ. ૩૮૫ ગ્રુમ સ્ટ્રીટ, પી. ઓ. બોક્સ ૨૨૦૫, પ્રીટોરીઆ.
એજન્સીઓ માટે લખવું. બીજા પ્રોપરાઈટર, ૧૭ કોર્ટ સ્ટ્રીટ.

આયુર્વેદિક દવાઓનું મુખ્યત્વ આલેખ મંગાવો

MOHANLAL VALJEE,
(INDIAN PAWNBROKER.)
112, Victoria Street, Durban
Low Rates of Interest on Jewellery.
High prices paid for Old Gold. A large stock of New Jewelleries at reasonable prices to suit your pockets.

P. P. BHAGAT,
Fruit Merchant.
દરેક જાતનું ફ્રુટ અને વેજીટેબલ ઓર્ડર મળે C. O. D. થી મોકલવામાં આવશે. લખો:—
P. O. Box 842. 139 Brook St. Durban.

THIS
is the Certified
Mobilubrication Service

FREE

Mobil Lubrication

More than Grease and Oil!

VACUUM OIL COMPANY OF SOUTH AFRICA - LIMITED

WE STILL BUY
OLD GOLD, SILVER & SOVEREIGNS.
We Stock SYMA, ELGIN, WALTHAM, BUREN,
and MADIX Watches.
Large stock of Indian and European Jewellery always on hand
Importers of MOHINI FLUTE harmoniums
LAKHANI & CO.,
(Jewellers)
111 Grey Street, Durban. 'Phone 21258.

HEADACHES QUICKLY RELIEVED BY TAKING
TYSONO BRAND PAIN-CURE HEADACHE POWDERS
From your Chemist at 9d., 1/6, 2/6 and 5/6 or POST FREE from
ERNEST TYSON, CHEMIST, TOLLGATE, DURBAN

Telephone 33-5382.
VALLABH RANCHHOD,
Wholesale & Retail Fruit and Vegetable Merchant
Country Orders Promptly attended to.
14, DIAGONAL St. JOHANNESBURG.
ટેલીફોન 33-5382.
વલ્લભભાઈ રણછોડ
હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ બજારે ત્યાં
તાજું અને સસ્તુ મળશે.
બહારગામના ઓર્ડરોને તાકીદે ધ્યાન દેવામાં આવે છે.
૧૪, ડાયોગનલ સ્ટ્રીટ. જોહાનીસબર્ગ.

'Phone 29350. Tel. Add "Nacties."
A. M. PADAYACHEE
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter,
country orders executed at best Market prices
special attention given to all upcountry orders.
TRIAL ORDER SOLICITED.
91 LEOPOLD ST., AND 34 CROSS ST.,
P. O. BOX 195. DURBAN.

M. H. DESAI.
એમ. એચ. દેસાઈ.
હોલસેલ ફ્રૂટ વેપારી.
અમે દરેક જાતના ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ગુનીમનના ભેદ વગર
બારમાં C. O. D. થી સારૂ પેકોંગ કરી મોકલીએ છીએ.
P. O. Box 254. 31, Short St. Durban.

ઉપ વર્ષ થયાં સારૂંય આફ્રિકામાં પ્રખ્યાત મેળવેલ
જોહાનીસબર્ગમાં
પોરબંદર જીલ્લામાં બનેલી લાજવાબદાર મીઠાઇ
મળવાનું સ્થળ.
દમારી દરેક જાતની ઉત્તમ સ્વાદિષ્ટ ખોરાક બનાવવાની સગવડ ને
મીઠાઈ તેમજ મસાલેદાર વસ્તુઓ હંમેશાં તૈયાર
કરવામાં આવે છે.
વધુ ખાતરી માટે ઘર્ષ યા મળો
KAPITAN'S CAFE
'Phone 33-8577. 13a KORT STREET JOHANNESBURG.

Cable & Tel. Add. "ADVANCING." 'Phones: 20004. Res. 20448.

CHOONILALL BROS.

THE NOTED INDIAN "SARRI HOUSE" IN SOUTH AFRICA.

141, GREY STREET, DURBAN.

ARRIVING BY EVERY MAIL FROM INDIA AND JAPAN

BENARES SARRIES WITH BORDERS AND PLAIN CENTRES,
BUTIDAR BENARES SARRIES IN SEVERAL SHADES
Prices from 60/-, 85/-, 105/ & up to £20
THE LATEST FROM BENARES CITY.
EMBROIDERED SARRIES 25/-, 35/ & up
PRINTED VARIOUS LINES of SARRIES from 12/6, 17/ & upwards
EMBROIDERED CREPE-DE-CHENE from 3/6 yd 32 in. & 45 in. widths
LATEST DESIGN SARRIE CLOTH 31 in width
from 1/6 yd 1/9, 2/ & up
GEORGETTE SARRIES LATEST ARRIVALS
prices from 25/-, 6/-, 15/ & up.
LATEST BLOUSES TO MATCH SARRIES
prices from 12/6 17/6 & upwards
ZARI WORK SILK SARRIES IN ALL SHADES
from 55/ 95/-, 125/ & upwards

Branches 58, Wicks Street Avenue ... for ... VERULAM
GARAGE AND SERVICE STATION
7, Store Street And ... Wi ... VERULAM
'Phone 39, Verulam

Please note Our Johannesburg Agent: P. RATANJEE, 60, Bree Street, Newtown

ચુનીલાલ બ્રધર્સ

દક્ષિણ આફ્રિકાનું જાણીતું સાડીઓનું ગૃહ

૧૪૧ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

આંબેઃ
૫૩ અને ૬૦ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

અમારી સાડીઓ મુંઠેના ઉંબરા
મેહનીયતમ ભાતે
પી. રતનજી,
૬૦, બ્રી સ્ટ્રીટ, જોહાનિસબર્ગ

ગરાજ અને સર્વિસ સ્ટેશન
૬ વેરમ સ્ટ્રીટ અને ૫૩ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

દરેક સ્ટીમરમાં જથાબંધ તથા છૂટકથી આવે છે
અમારાથી પોસાશવાળી અને સારી, તમને બજારમાંની મૂરીકર
સાડીઓ શી. ૬૦, શી. ૮૫, શી ૧૦૫ થી લઇને પા. ૨૦ સુધીની
અનારસથી હમણાજ આવલી છે.
દરેક જાતની સાડીઓ શી. ૨૫ અને શી. ૩૫ થી ઉપર
બંગલાની બનારસી સાડીઓ
શી. ૧૨-૬ અને શી. ૧૭-૬ થી ઉપર.
દરેકનું ૬૪-ઈંચ-પહોળી. ૩-૬ યું સાડ ૪૨ ઇંચ અને ૪૫ ઇંચ પહોળ
સાડીના બૂટ્ટાદાર ડીઝાઇનનું કપડું, ૨૪ ઇંચ પહોળું વારસી, શી. ૧-૬.
શી. ૧-૧૧, શી. ૨-૬ અને તેથી ઉપર
દમણાવ બનાવેલી જ્યોરજેટ સાડીઓ શી. ૨૫, શી ૩૦,
શી ૫૦ અને તેથી ઉપર.

સાડીને મેચ થાય એવાં બ્લાઉઝ પી. ૧-૬, શી. ૧૭-૬ અને
તેથી ઉપર
દરેક રંગની સરસ બનાવટ વેરાયટી સાડીઓ શી ૫૫, શી. ૬૫,
શી ૧૨૫ અને તેથી ઉપર
ઝારગેટીનીયમ, તમામ બનાવટના, વેરાયટી અને બીજાં પાછ ના
ઓઢણાનો ખાસ ભાવ
દરેક બનાવનું ગોલ્ડન વેસ્ટર્ન વારસેલા ઈમ્પોર્ટેશન આવે
બ્લેઉઝપીસ રેડીમેડ અને રેડીમેડ બ્લાઉઝ
બનાવટ પી. ૧૫, પી ૨૫, પા ૩૫, પા ૬૦ અને તેથી ઉપર.
ફીરદૌસના ગ્રામોફોન રેકર્ડ વારસેલા તાજા બહાર પડેલા
ભાવ શી. ૧૨-૬, શી ૧૩-૬, ... ૧૫-૬, શી. ૨૫. ...

OTHER SPECIALITIES

POPULAR POP
"The King of Ginger Beers"

CLUB SEAL SODA
Improves your Spirits

"GIANTS"
The Quart Bottle for 4d.
In all Popular Flavours.

'Phone 2-4345

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

DALYS LIMITED.

72, CANADA ROAD, DURBAN.

'Phone 21078. Tel. & Cables: "Crescent." P. O. Box 582

Crescent Trading Co. (Pty). Ltd.

WHOLESALE MERCHANTS AND DIRECT IMPORTERS OF HARDWARE.

Indian And European Groceries.
Indian Drugs And Condiments.
Our Stocks Are The Best Quality And are Always Fresh
Our prices are keen.
We specialise in all kinds of Bombay, Calcutta, and Madras Products.
It will pay you to give us a trial.
Before placing your orders elsewhere benefit by our thirty years' business experience.
Our aim will always be service, quality and satisfaction.

અમારે ત્યાં નીચે મુજબનો માલ જથ્થાબંધ મળી શકશે

એલચી, અસાફ્ટિડા, અફીમ, આકરકરો, પીસ્તાં, સિંગોદાણા, મુલાયમ પાકી, મુલાયમ સાબળ, કાકડાનું માલ, બદામ, કસ્તુરી, એલચા, મીસરી, બજુર, રંગો-લાખની (બહારનું) સેલ, કેરબાની ચાદી, પીસેલું કેરબો, સુરજ ગાયનું કેસર, બાર મમલ, પંજાબી સાલમ, સફેદ મુસલી, મનોડા લાલ, સુંઠ, સેકેલી સોપારી, કાચા સો., સોયચાની સો., મલાસી સો., મુલકંદ કાંધો, બરફી બાવાનો નમાકુ, બામળાનું તેલ, મુલાયમ તેલ, ચંબેલીનું તેલ, મોગરાનું તેલ, કાર્બોલિક ફેર ઓઇલ, એસ્યુબીનીયમ તપેલા, કપ અને સોસર્સ, મોસાલા—બીજારી છગલાળા, બાગલુહરી, મોંજા, દીલ્લી, મુખચેલ, કોલમ્બા ગળા—ચામડા, મસ, અડદ, તુવેર, વાલ, વટાણા મસુર પાપડ; છડ્ડ. મેથી, લવંગ, તજ, રાઈ (સરસું) ગરમ મસાલો પીસેલો. વિગેરે.

કાંઇ પણ વસ્તુ ખરીદી કરતાં પહેલાં, અમારે ત્યાં ભાવ કાઢી ખાત્રી કરશો.

122 VICTORIA STREET, :: :: DURBAN.

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
in 1903

No. 3.—Vol. XXXVII. Friday, January 20th, 1939.

DR. MOTT MEETS GANDHIJI

I

A NUMBER of Christian Missionaries, who were in India to attend the World Christian Conference held at Madras, went to see Mahatma Gandhi at Segaon. Among them was also Dr. Mott who presided at the Conference. Dr Mott had first met Gandhiji in December 1936 and this was his second visit. Mr. Mahadev Desai writes in *Harijan* a very interesting account of Dr. Mott himself and of the talk he had with Gandhiji which, we are sure, will interest readers of INDIAN OPINION. This is what he says: He (Dr. Mott) is now 73, but he has lost none of his old vigour, and as he knows the secret of a well-regulated life one may hope that he will easily finish a century of fruitful life. Son of a big lumberman and meant for a legal career, he refused to choose either of the two careers and early made up his mind to dedicate every power of his body and mind to "incessant battle across the world, through decade after decade, for the Kingdom of God." In his tireless pursuit of his mission he has declined big secular positions. He was offered the Presidency of Princeton University when Woodrow Wilson resigned the post and later became President of the United States. He was offered by President Wilson the post of the Ambassador for China. This too he declined and he has gone from one end of the earth to the other to unite Christianity. With characteristic precision and love of figures his biographer counts the number of countries he has visited and the routes he has covered. "At a conservative estimate," wrote Mr. Basil Matthews in 1934, "the total of Dr. Mott's journeying reaches 1,700,000 miles, or the equivalent of fully sixty-eight times round the world. His actual journeys round the world have been four." Creator of the World's Student Christian Federation, and its General Secretary for many years, he has also long been chairman of the International Missionary Council and President of the World's Alliance of the Y.M.C.A. Throughout his long life he has been a student, predominantly in the interests of his mission to which everyone of his waking hours is dedicated, and with that sole purpose he has visited and endeavoured to know and understand the workings of the minds of men like Tolstoy and Masaryk, Gandhiji and Kerensky, has addressed millions of students of all faiths, and made a point of visiting all important shrines of every faith, with a view to study the appeal behind every one of those faiths. A tremendous organiser, he has sustained helpful relations with many organisations for social, educational and religious betterment throughout the world; and his biographer says that "within a period stretching over forty years he sustained a relation of major responsibility towards raising a sum conservatively estimated at 300 million dollars for Christian and philanthropic work in every continent and nearly every nation on earth." Rigidly simple and abstemious in his habits from his childhood, he has loved to spread throughout the student world the gospel of a pure and dedicated life. His life of clock-like regularity allows him time to attend personally to his vast correspondence, to maintain a regular diary of his daily tasks, of books he has read and men and places he has seen.

No Advance In Action

When Dr. Mott came to Segaon two years ago he confined himself almost exclusively to the question of "the untouchables in India and how the Missionaries could help rather than hinder Gandhiji's task of the removal of the blot." The discussion ended with Gandhiji's emphatic assertion, based on evidence in his possession, that "what the Missionaries are doing to-day does not show spirituality." Dr. Mott agreed that the ulterior motive should be always discarded and that true Missionaries should serve people, "whether they become Christians or not." But he insisted on the liberty "to preach and teach." Gandhiji held that preaching and teaching could be best done through one's *life* which alone should be allowed to speak, that there should be no preaching *at* people but *to* people who sought light and guidance from you, and lastly that it should be addressed to people who could understand.

Dr. Mott did not re-open these fundamental questions during this visit, but wondered if the world, including the world of missionaries, had advanced since they had last met. He was going to preside over the deliberations of the International Missionary Council meeting in Madras during the month, and he wanted to share with Gandhiji the plans of the meeting, and wanted Gandhiji's "intuition and judgment on things to be discussed at the Convention." In his graceful way he said: "I have thanked God with every remembrance of you, and have always felt that you were never more needed than at this hour. I look upon you as a prophet and warrior and you have appealed wonderfully even to people who have not seen you. We are confronted with possibly the most fateful period in history and we want to our aid all the influence that God has given you. The conviction is growing on me that our many and taxing problems can best be solved in an international context. The world would seem to have been humbled since we last met. The conscience of the world is trembling, there is a world-wide unrest and desire that we should in the ever-shrinking world get closer together and that is why I am again in India,—India which has got more to teach us than any other country not excepting China."

"India," he added, "is a land of great faiths and marvellous heritage and traditions, and we want all the help we can get. This is a unique Convention where 14 councils of the younger churches of Asia, Africa and Latin America, and 14 of the older churches of Europe, America and Australasia will be represented by over 400 delegates. We want this to be a help not a hindrance to India. I have always been inspired by the unique, distinctive and God-implanted contribution of your writings in *Harijan* and I have come to seek your guidance. Am I, I ask, right in thinking that the tide has turned a little but on the great things you impressed on me? *First* was the matter of the Communal Award and the perils of it, that you vividly brought before me for Christians in India. *Second* was the great danger of the Christian movement, as it came then with the propaga-

(Continued on page 24)

Indian Opinion

FRIDAY, JANUARY 20TH 1939

Appeal For Hospital Funds

WE have received the following for publication:—"The Indian Hospitals Dental and Optical Benefit Society (devoted to the General Health of the Indian community) is interested in the establishment of a shelter for visitors and a block of private wards at the King Edward VIII Hospital at Congella, Durban, to which the Provincial Administration has given consent. Visitors are at present without a waiting room, and when there is inclement weather it is very inconvenient and uncomfortable for them to be exposed to such weather. This shelter is estimated to cost about £450, and is an absolute necessity in a large hospital such as King Edward VIII Hospital, taking into consideration the number of patients and the numerous daily visitors.

"There is no need to stress the importance and necessity of private wards in a city like Durban, where there is a large Indian population, and such provision for the use of Indian patients attached to a hospital of this nature maintained by the Government, would be welcomed by all.

"It is open to any member of the public to donate the total cost, estimated at about £300, of a private ward and to have such ward named after the donor. Cheques for this purpose may be made out and sent to the Superintendent, King Edward VIII Hospital, who will receive same.

"Or, alternately, to make a contribution towards the cost of such a shelter and private wards. Such contributions can be either in money or building materials as mentioned hereunder. Nothing is too small for this laudable object, and every donation will be gratefully received and acknowledged by the Society.

"All cheques are to be made out in favour of the Treasurer, Messrs. Thorpe & Hands, Solicitors, 33 Gardiner street, Durban.

"Through the courtesy of Messrs. Hunt, Leuchars & Hepburn, Ltd., of Durban, Merchants, arrangements have been made whereby orders can be given for building materials to be supplied as a donation from any subscriber.

All orders given will be delivered as and when contractors are selected to undertake the work required for the shelter and private Wards Block.—G. R. Wann, Chairman; S. A. G. Rorissville, Organising Secretary, (late organiser of the Indian African Clearing Station and Dispensary, a branch of King Edward VIII Hospital, Beatrice St., Durban.)

We do not know what this Society is and when it was formed. The work carried on by it is laudable in that it is humanitarian. But we cannot help making a few observations. The King Edward VIII Hospital at Congella is a special hospital established by the Government for non Europeans, including Indians and Natives. The treatment of non-Europeans in Government hospitals has never at any time been satisfactory. It was not satisfactory when the Addington Hospital was open to them nor it is spoken of so highly even at this day. Moreover the Government is responsible for providing adequate hospital accommodation for all sections of the people and both Natives and Indians pay to the treasury in rates and taxes very much more than the return they get from it. Why then is it necessary to ask for public donations from the Indian community to run a Government institution? Further more there is a stigma attached to this institution it being meant especially for people who are looked down upon in this country. In our opinion, there is no honour in contributing towards this institution. In fact we have a right to demand from the Government the necessary hospital accommodation without having to make any special contribution. If Indians have to run an institution by their own contribution we do not see why with all the qualified doctors we have we have not the grit to run a national institution of our own and be proud of it. To subscribe to the above institution amounts, in our opinion, to aiding in the perpetuation of the brand of an inferior race in this country and our protestations against segregation and the colour-bar have no meaning.

Move For A Left Wing

THERE is a move in the Transvaal led by Dr. Dadoo to form a left wing in the Transvaal Indian Congress. The object is not to obstruct in any good work done but to oppose the autocratic manner in which affairs are being conducted by the present officials.

A protest was lodged to the Agent-General for India, who recognises the Congress as the only authoritative political body, at an informal meeting held last Monday at the residence of Dr. Dadoo, against such working of the Congress. It is felt that the present Congress officials are only concerned with safeguarding the interests of the capitalists and that unless the opposing section makes itself felt the interests of the community in general will be jeopardised. There is no doubt that the reins of the Congress during recent years have fallen in the hands of a few individuals while others are either indifferent as to what is going on or complain from without of things not being done as they should be done. In the circumstances it would hardly be right to blame those who are at the helm. Dr. Dadoo's move is worthy of emulation by our brethren in all the Provinces but any such move is doomed to failure unless there is a sincerity of purpose and a spirit of sacrifice behind it.

The Fool And His Folly

By L. W. RITCH

IT is now many years—perhaps twenty—since the writer in a contribution to the *S.A. Jewish Chronicle* ventured to stress the shortsightedness, as well as the immorality, of Jewish participation in the anti-Asiatic campaign. There had, about that time, been a revival of the good old stock drama—it is being played to big audience as this is written—which, in the original, was enacted under the title of "Naboth's Vinyard." In this later version the Indian shopkeeper and hawker filled the role of Naboth.

Not that the Indian vinyard was particularly rich and enviable, or that the small Indian "cultivator" was seen to work any observable harm upon his European neighbours. On the contrary, it was generally, though grudgingly, conceded that he was a good cultivator, industrious and thrifty and very serviceable to small consumers.

But since, if it be permitted to change the metaphor, any stick is good enough to beat a dog with, and since this particular animal chanced to belong to the "wrong" breed and colour the poor creature not surprisingly furnished an easy mark upon which to vent any ill-will that was abroad. Moreover, but little risk and less danger are to be feared in attacking creatures that cannot fight back because muzzled, or even bark because inarticulate, and so, to drop metaphor altogether, the Jewish storekeeper and such as had achieved prominence as town councillors and the like, forgetful of Ghetto history and all that racialism has meant to their fathers and grandfathers, lent their voices to swell the clamour of the *mêlée*.

The mills of God never cease grinding, their operation is not limited by time and place. To-day it is the Jew of Germany who is German's Asiatic; to-morrow it may conceivably be the Jew of South Africa against whom the self-same "whip of calamity" will be turned.

Envy, covetousness and jealousy are ugly qualities and drive men to commit ugly deeds. We have seen how very far they may go when they have captured and possessed a nation. Danger signals are not lacking to warn us of South Africa to cleanse ourselves of like taint lest we suffer a similar fate. Where mankind is concerned, artificial water-tight compartments must inevitably burst, and none injures another but he injures himself. "Whatsoever thou doest unto the least of these, so doest thou unto 'ME'" has a deep meaning. That "ME" is the Common Denominator, the Spiritual Self, of every entity that lives, moves and has being in man.

GANDHIJI'S REPLY TO GERMAN CRITICS

MAHATMA GANDHI writes as follows in *Harijan* dated Dec. 17—I was not unprepared for the exhibition of wrath from Germany over my article about the German treatment of the Jews. I have myself admitted my ignorance of European politics. But in order to commend my prescription to the Jews for the removal of their many ills, I did not need to have an accurate knowledge of European politics. The main facts about the atrocities are beyond dispute. When the anger over my writing has subsided and comparative calmness has returned, the most wrathful German will find that underlying my writing there was friendliness towards Germany, never any ill-will.

Have I not repeatedly said that active non-violence is unadulterated love—fellow-feeling? And if the Jews, instead of being helplessly and of necessity non-violent, adopt active non-violence or fellow feeling for the Gentile Germans deliberately, they cannot do any harm to the Germans and I am as certain as I am dictating these lines that the stoutest German heart will melt. Great as have been the Jewish contributions to the world's progress, this supreme act of theirs will be their greatest contribution and war be a thing of the past.

It passes comprehension why any German should be angry over my utterly innocuous writing. Of course, German critics, as others, might have ridiculed it by saying that it was a visionary's effort doomed to fail. I therefore welcome this wrath, though wholly unmerited, against my writing. Has my writing gone home? Has the writer felt that my remedy was after all not so ludicrous as it may appear, but that it was eminently practical if only the beauty of suffering without retaliation was realised?

To say that my writing has rendered neither myself, my movement, nor German-Indian relation any service, is surely irrelevant. It is not also unworthy, implying as it does a threat; and I should rank myself a coward if, for fear of my country or myself or Indo-German relations being harmed, I hesitated to give what I felt in the innermost recesses of my heart to be cent per cent sound advice.

The Berlin writer has surely communicated a novel doctrine that people outside Germany may not criticise German action even from friendliest motives. For my part I would certainly welcome the interesting things that Germans or other outsiders may unearth about India. I do not need to speak for the British. But if I know the British people at all, they, too, welcome outside criticism, when it is well-informed and free from malice. In the age, when distances have been obliterated, no nation can afford to imitate the fabled frog in the well. Sometimes it is refreshing to see ourselves as others see us. If, therefore, the German critics happen to see this reply, I hope that they will not only revise their opinion about my writing but will also realise the value of outside criticism.

COLONIAL BORN AND SETTLERS' INDIAN ASSOCIATION

THE following is the copy of a letter addressed to the Town Clerk, Durban, by the Colonial Born and Settlers' Indian Association:—

"Our Association has been approached by a large number of Indian hawkers and pedlars, who through ignorance, failed to renew their licences before the 31st December, 1938, with the result that they have now been informed by the Licensing Department that their licences would not be renewed and that their applications would be treated as new. The effect of this is that these people, men and women, who, we understand, number over 400, would have to advertise their applications in the local papers, the advertising charge in each case being 15/-. It is needless for us to point out that this injunction laid down by the Licensing Department, whilst it may be technically correct, is a distinct hardship—the creation of an unnecessary expense which these poor people can ill afford. They are ignorant and hitherto no objection was taken to their applying for their renewals after December 31 in each year. If they had been informed of this injunction earlier we feel sure that everyone of them would have renewed his or her licence before December 31, 1938. We respectfully urge, in the circumstances, that your Council would treat their applications as renewals and not as new, thus dispensing with the necessity of advertising. On our part we can assure you that our Association will inform these people that in future their applications for the renewal of their licences must be in the hands of the Licensing Officer before December 31 in each year. We are writing to you on behalf of a section of our people who are both poor and ignorant and we are therefore, confident that our appeal will receive your favourable consideration."

DR. MOTT MEETS GANDHIJI

[Continued from front page

tion of its faith, taking advantage of the disabilities of people, in order to augment the number of its adherents. *Third* was the question of the wise use of money. We have had a scientific study made of the economic basis of the church in Asia and Africa. *Fourth* was the question of untouchability. It is not confined to India. It is outside some of the so-called churches and in Germany it is practised with reference to the Jews and to America with reference to the coloured people. Now that is what I want to know. Is there not a turning of the tide? Is there not a clearer recognition of these evils? Have we been going the right way on these problems?"

Gandhiji—What I have noticed is that there is a drift in the right direction so far as my thought is concerned, but I do feel that in action there is no advance. I was going to say 'not much advance,' but I deliberately say 'no advance.' You may be able to give solitary instances of men here and there, but they do not count. Right conviction to be of use has to be translated into action.

Dr. Mott—Take the first question, viz., that of the Communal Award. Has there been no progress?

Gandhiji—No progress at all.

Dr. Mott—I have been studying the manuscripts of the life of K. T. Paul, to which I have been asked to write a foreword. Don't you think there has been an advance since that time? The attitude of the Roman Catholics is hostile, but what about the Protestant Christians?

Gandhiji—If Protestant Christians are at one on this question, they can have the award changed, so far as they are concerned. But there is no solid action in the matter.

Dr. Mott—I did not know that they could have an exception made in their behalf.

Gandhiji—They can.

Dr. Mott—Take the next question. Is not taking advantage of people's disabilities being avoided now? I must say I was terribly pained to read of the McGavran incident and greatly relieved to know that the misunderstanding has been cleared up.

Gandhiji—Even on this question, whilst some friends, I agree, are in earnest, so far as action goes, there has been no change.

Dr. Mott—You mean to say there is not action *enough*?

Gandhiji—No, there is *no* action at all. I have plenty of evidence to prove what I say. I do not publish all the correspondence I get. Sir. A. A. Paul, whom you may know, convened a conference some time ago. The proceedings were revealing. Their resolutions were half-hearted. As far as I am aware, there was no unanimity about any definite action.

Dr. Mott—I was encouraged by a resolution of the National Christian Council which mentioned certain right motives and principles.

Gandhiji—You may cite the resolution but you will not be able to show corresponding action.

Dr. Mott—I understand. Without action a decision is anything worth. This lesson was burnt on my mind even as a student when Foster's great essay on the *Decision of Character* helped me more than anything I had read.

Gandhiji—I assure you you will find confirmation of what I say. I would say that there is not even concrete recognition of the danger of taking an undue advantage of people's disabilities. They will never give up what they call the right of mass conversions.

Dr. Mott—They are now talking of conversion of groups and families. I am not quite clear, though, as to what in certain cases the word 'group' implies.

Gandhiji—I am quite clear. It is mass conversions called by another name.

Dr. Mott—That is strange. How can groups or families be converted *en masse*? Conversion in my family, for instance, came first with my father, then my eldest sister, then youngest sister, then I. It is an individual matter, a matter entirely between one and one's God.

Gandhiji—So it is. On this matter of untouchability, I may tell you that for years I could not carry conviction to my own wife. She followed me willy nilly. The conviction came to her after long experience and practice.

Dr. Mott—In dealing with the holiest of things we should use the purest methods. But you will pardon me if I reiterate that I am hopeful of the tide having turned. Discerning Christian leaders to my knowledge are not only thinking of these things keenly but sincerely addressing themselves to fostering right practice.

On the third question of the wise use of money I see signs of encouragement.

Gandhiji—But it is a virtue of necessity. The Indian Christians are thinking aloud and of doing things themselves. They are talking of their own responsibilities and saying, "Thank God, American money can't come."

[Then came a rather long digression on the wise and unwise use of money. The topic had engaged their attention on the occasion of the last visit too and Gandhiji had put the matter most forcefully when he said: "I think that you cannot serve God and Mammon both, and my fear is that Mammon has been sent to serve India and God has remained behind, with the result that He will one day have His vengeance." He had made it also clear that there was all the difference in the world between *money given* and *money earned*.]

Dr. Mott—But your own example proves that these are wise uses of money. What do all the organisations I saw this morning testify?

Gandhiji—You see a contradiction between my theory and practice? Well, you must see the background. With all my experience and ability to collect money I am utterly indifferent to the matter. I have always felt that when a religious organisation has more money than it requires, it is in peril of losing its faith in God and pinning its faith on money. There is no such thing as *wise* or *unwise* use of money. You have simply to cease to depend on it. You don't even depend on bread, and bargain with God saying you won't pray until God gives you bread!

Dr. Mott—I am arguing this at some length as I want to understand you and not to misquote you.

Gandhiji—Then I will illustrate what I say by two telling illustrations. In South Africa when I started the Satyagraha march there was not a copper in my pocket, and I went with a light heart. I had a caravan of 3,000 people to support. 'No fear' said I. 'If God wills it He will carry it forward.' Then money began to rain from India. I had to stop it, for when the money came my miseries began. Whereas they were content with a piece of bread and sugar, they now began asking for all sorts of things.

Then take the illustration of the new educational experiment. The experiment I said must go on without asking for any monetary help. Otherwise after my death the whole organisations would go to pieces. The fact is, the moment financial stability is assured, spiritual bankruptcy is also assured.

Dr. Mott—But you wisely used money.

Gandhiji—Not metal, but bread; and even the dog, under God's Providence, has not to go hungry.

[I may add, for the sake of Dr. Mott, that on this matter Gandhiji's view is derived from his vow of *aparigraha*—non-possession, which in substance means that 'you may have occasion to possess or use material things, but the secret of life lies in never missing them.' Money will come for an object to which you are prepared to give up your life, but when there is no money you will not miss it, and the object will be carried on, perhaps all the better for want of it.]

Then came the largest question of untouchability. Dr. Mott wondered if there was no quickening of the conscience all the world over. There had been, he said, battles royal between groups in America, conventions refusing

to go to hotels where the Negroes were not received, there were Christians in Germany who had gone to prison for protesting against the inhuman treatment of the Jews. There was gold coming out of dross. What about India?

Gandhiji—No advance in action, I say again. The British are a fair test. The racial feeling instead of declining is rising. In South Africa the tide of prejudice is rising high, declarations made by former Ministers are being disregarded. Similar stories come from East Africa. But I remain an optimist, not that there is any evidence that I can give that right is going to prosper, but because of my unflinching faith that right must prosper in the end.

Dr. Mott—Well, in South Africa too are there not people like Hofmeyr and Edgar Brookes? There is certainly a turn of the tide on the part of certain individuals.

Gandhiji—It would be wrong to draw conclusions from a handful of isolated instances. Our inspiration can come only from our faith that right must ultimately prevail. But on this matter, as I have said, there is an advance in the thought world, but not in action.

Dr. Mott then insisted that most of the great advances of the human race were traceable to the initiative of individuals who had courageously and sacrificially made unpopular causes popular and triumphant.

(To be continued.)

ORIGINAL CORRESPONDENCE.

HINDUS AND HINDUISM

TO THE EDITOR "INDIAN OPINION"

SIR,—It is an indisputable fact that Hinduism is a decadent religion in South Africa. The causes are many but one has to probe into the fundamental principles to understand the question.

The majority of the Indians, so called Hindus, belong to the Hindustani and Tamil section. They and their parents belonged to the peasant class, and as they settled in this country they did not adhere to their religious principles, nor did they inculcate the religion into the minds of their offspring. The children attending schools get a smattering of reading, writing and reckoning, but no religious or moral training. Hence, as they grow up they are ignorant of their culture and civilisation. Everything Western seems to attract them and as a result of this they become slaves of the Western culture and religion. Are they to be blamed?

Now if we were to put the question what is Hinduism, very few people who profess to be Hindus, would be able to answer it. There seems to be no uniformity in the religious services and opinions differ. The Brahmins or the Priest class, have kept the people in utter ignorance. What is the result? Many of the so-called Hindus are embracing other faiths. Just over a month ago over seventy Hindus, including Hindustani ladies, were dipped in the Umgeni River (vide the *Daily Tribune*, Monday November 5, 1938).

Sir Radhakrishnan, in his lectures at Oxford stated, Hinduism insists on our working steadily upwards and improving our knowledge of God. The worshippers of the Absolute are the highest in rank; second to them are the worshippers of the personal God; then come the worshippers of the incarnations like Rama, Krishna, Buddha; below them are those who worship ancestors, deities and sages, and lowest of all are the worshippers of the petty forces and spirits.

Now, if there are these different forms of worship, naturally there would be much division in the community itself, so in order to achieve complete harmony, the safest and best course would be to aim for the second step, namely, worshipping the personal God. This could only be attained through frequent social contact which could be achieved by visiting the temples at least once a week and worshipping the supreme Being.—Yours etc., A SEARCHER.

"INDIAN OPINION" DIWALI SPECIAL NUMBER

THE *Manchester Times* writes: To those of us who are deeply interested in the conditions of life of our countrymen in South Africa, INDIAN OPINION has been the means by which we have been kept in touch with their problems continuously. Through it we have been hearing of the troubles and tribulations of Indians in South Africa, the difficulties with which they have to put up on account of the policy pursued by the Union Government, and, what is more, the handicaps under which they have to face these difficulties on account of their own disunity.

Hence, appropriately enough, the Agent-General, in his message to this Special Diwali Number, refers to a previous message sent by Mahatmaji to the Indian community, in which the latter refers to the dissensions among Indians there, the rights of the Northern Indians as opposed to those of the Southern Indians, of the colonial-born as opposed to those of the merchants, of the latter from those of the indentured, and of the Transvaal Indians as distinguished from the Cape Indians and Natal Indians, and winds up by saying: "If you wish to better the position of the whole country, you will always stand united."

Indians in South Africa are confronted by so much deep-seated prejudice based on colour and race that the one thing which could make life tolerable for them is the unity with which they should face every situation which may confront them. Assured of the sympathy of their countrymen in India, in the righteous fight they are waging, we are convinced that they would win their rights if they do not become disunited and, consequently, dispirited. No more inspiring message can be given to them than that given by Mahatmaji several years ago and to which Mr. Rama Rau has drawn their attention again, and it is to be hoped that they would give heed to it.

This Diwali Number of INDIAN OPINION contains, as usual, a large number of special contributions, and is profusely illustrated. It also contains a Gujarati section full of equally informative articles on different subjects of interest to Indians here and in South Africa.

Things In General

Ladysmith Chamber Of Commerce On Indian Traders

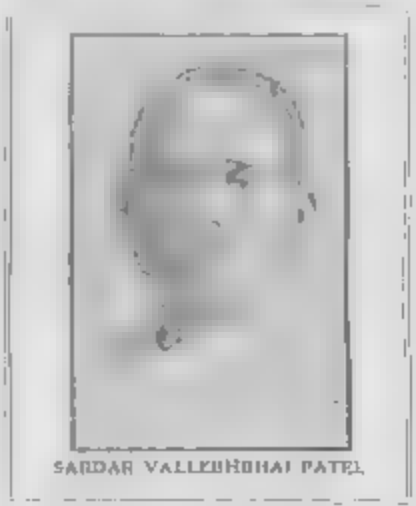
ASIATIC encroachment in Ladysmith was the subject of long debate at the monthly meeting of the Ladysmith Chamber of Commerce on Tuesday night. All the members agreed that unless some steps were taken to arrest the steady penetration of Indians the time would shortly come when not only would Indians own the majority of Ladysmith property and control trading, but would dominate and rule the town. It was stated that the unequal competition of low wages, cheap type of living and other advantages have during the last 30 years, seen European store after store close its doors until to-day there is only one White store catering for drapery and women's antilities. Grocery and hardware stores are more or less in a similar position and it is considered only a question of time before these go down in the general struggle. It was pointed out that in the country and small towns the position was even worse, as it was considered that 90 per cent. of trade was in the hands of Indians, while in such places as Van Reenen, Wasselbank and Colenso trade was practically controlled by them. Two resolutions were put forward and a sub-committee was appointed to draft one resolution from the two and forward it to the Prime Minister, the Minister for Interior, Mr. A. Friend, M.P. for Klip River, and Mr. James Macaulay, M.L.C.

Indian Youth Conference

The next conference of all Indian Youth Organizations in Natal will be held on February 11 and 12. The opening session of the conference will be held in the M. K. Gandhi Library Hall, Queen Street, Durban, on Saturday, February 11, commencing at 3.30 p.m. The deliberations will be followed on Sunday, February 12, commencing at 10 a.m. in the Sastri College. The preliminary conference, attended by 50 delegates representing 21 organizations in Natal, was held in Durban on October 2 last year, when it was unanimously decided to form this co-ordinating council, and a provisional committee was elected to prepare and draft a constitution for the forthcoming conference. The provisional committee has almost completed its preparations and has drafted a constitution, the proposed aims and objects of which are given as follows:—(1) To bring the youth of the different sections of the Indian community into closer bonds of friendship and to develop mutual understanding between the youth of other races; (2) to provide an opportunity for and to create and develop an interest in the various spheres of activities among the Indian youth, such as sports, music, education, physical culture, social and economic upliftment and generally to work towards the progress of the Indian youth; (3) to discuss practical problems affecting the Indian youth and to seek such measures that may be in the interests of the youth; (4) to strengthen the links between the different organizations among the Indian youth by means of co-ordination of their activities, and also in relation to the youth of other races; (5) to form branches in other provinces of the Union and work towards the formation of a central body embracing all Indian youth organizations in South Africa. All Indian youth organizations in Natal are cordially invited to send three delegates each to the forthcoming conference, and to give support to the aims and objects as given above in forming this united front among the Indian youth in Natal. Further particulars may be obtained from the Secretary, Indian Youth Council, 11, Albert Street, Durban.

SARDAR VALLEBHBHAI PATEL TO VISIT EAST AFRICA

The Natal Mercury dated January 11 publishes a Reuter's message from Bombay stating that Sardar Vallabhbhai Patel, former President of the Indian National Congress will go to East Africa in May at Gandhiji's request to organise a movement among Indians there against the return of East African Colonies to Germany. Should the message be true Indians in South Africa should not fail to take the opportunity of inviting Sardar Vallabhbhai Patel to visit this country in order to acquire a first hand knowledge of the conditions of Indians here.

SARDAR VALLEBHBHAI PATEL

સરદાર વલ્લભભાઇ પટેલ પૂર્વ આફ્રિકાની મુલાકાતે

જાન્યુઆરી તા. ૧૬ ના 'મરકયુરી' ના મુંબઇથી ફરતો રોયટરનો પ્રસીદ્ધ કર્યો છે કે આવતી ઉ મુલાકાતી પૂર્વ આફ્રિકાના સંસ્થાનો સબંધીને બાબત આપવાની વિષય વિદેશોમાં હોલવાણ કરવા આવતા ને આવતા સરદાર વલ્લભભાઇ પટેલ પૂર્વ આફ્રીકા સરદાર છે. જો આ સંદેશો ખરો હોય તો દક્ષિણ આફ્રીકાના હિંદીઓએ આ દેશમાં હિંદીઓની સ્થિતીનો તપાસ કરવાને સરદાર વલ્લભભાઇ પટેલને આમંત્રણ આપવાની તક ચુકવી નહીં જોઇએ.

Shri Gopaljal Hindu Temple

The secretary of the above Temple wishes to inform the public that the officials and members are collecting funds for the proposed new Temple Hall at Verulam. Messrs. R. Talwantsingh (President), S. H. Maharaj (hon. secretary) and Mr Chunnilal Raghunjee (vice-president) are leaving shortly for Johannesburg for the same purpose. It is hoped that the Indian public there will do their best to assist these gentlemen in bringing their tour to a success.

An Appeal To Tamil Teachers

Several teachers in and around Durban, engaged in the teaching of Tamil, feel that it would be desirable to form a Tamil teachers' society, in order to co-ordinate their activities. For this purpose a meeting will be held at the Hindu Tamil Institute, Cross Street, Durban, on Sunday, January 29, at 2.30 p.m. The conveners, Messrs. S. M. Pillay, K. N. Pillay, R. S. Nadarajan, Sankar, S. R. Dever and P. Krishnasamy earnestly request all Tamil teachers in Durban, Maritzburg and suburban areas to attend.

Mr. Ramnath Biswas

Mr. Ramnath Biswas, the Indian cyclist who is on his world tour and is at present in the Union, was accorded a welcome reception on Sunday, January 8, by the Colonial Born and Settlers' Indian Association (Maritzburg Branch). Mr. Biswas gave a vivid description of his interesting tour. On Thursday, January 12, he spoke before the Pietermaritzburg branch of the Indian Women's League.

Transvaal Indian Congress

A meeting of the Committee of the Transvaal Indian Congress will be held at the Patidar Hall, Terrace Road, Fordsburg, on Sunday, January 22, at 10.30 a.m. All committee members and branch delegates are requested by the secretaries to attend this important meeting. Agenda: (1) Minutes, (2) Correspondence, (3) Transvaal Asiatic Land Laws Com-

mission, (4) Feetham Resolutions, (5) Liquor Act, (6) Confederation, (7) Qoqila Fund, (8) Constitution, (9) Election of Executive Committee, (10) Claremont, (11) General.

Swaraj Football Club (Pretoria)

A farewell reception was given to Mr. M. Govindaswami of Pretoria on January 8 by the Swaraj Football Club on the eve of his departure for India to attend the forthcoming Congress session. Mr. Govindaswami proposes to stay in India for five years, if health permits, to study the situation there and to come in touch with the leaders. Mr. Govindaswami is a great soccer player; he played against the All-India team which visited South Africa in 1934. He was highly complimented by the visiting players for his remarkable performance.

Indians Refused Hire Of Town Hall

The Ladysmith Town Council has reaffirmed its decision not to let the town hall to Indians. This reply was given to Mr. H. L. Kidman, acting on behalf of the Young Moslem Society, when he placed the matter before the Council. A previous application by the society was refused when the Council gave as its reason that there were no sanitary arrangements at the town hall for Indians.

East African Indian Congress

Strong opposition to interference by the Union of South Africa in the affairs of Kenya on the grounds of the Union's racial policy were made at the East African Indian Congress, at which delegates agreed to resist to the utmost the European settler policy. Congress declined to support to the full the Tanganyika League for the retention of British sovereignty, but was divided, mainly on message from Nairobi, as to the form of government which Tanganyika should thereafter take, though the majority favoured the maintenance of the mandatory system. Congress urged the Imperial Government to abandon the policy of the reservation of the Kenya highlands for white settlement as an insult to the Indian nation, and asked the Kenya Government to open the occupied highland areas now under European ownership for Indian development. It asked for increased representation in the Legislature and all public bodies, and particularly attacked the Government for its alleged callous indifference to Indian claims for increased educational facilities.

Wedding At Dannhauser

A beautiful vedic wedding was performed at Dannhauser on Sunday, January 8, when Mr. K. Ramphal, brother-in-law of Mr. S. Patchay the well-known psychologist, was married to Kumari Rookmini Devi, eldest daughter of Mr. and Mrs. Shankar Maharaj of Dannhauser. After the wedding speeches congratulating the married couple were made by Messrs. Swami Bhawani Dayal, S. Patchay, K. Seobramoney, H. Pandi, R. Dookran, A. M. Ramharee and Balraj Goordeen. The pandal was tastefully decorated. Messages and presents were received from many parts of South Africa.

Thanks

During Christmas Mr. Shrikrishna Sewnath Maharaj, N. R. Talwant Singh and K. R. Talwantsingh paid a visit to Johannesburg and Pretoria to spend their holiday. At Johannesburg they were the guests of Mr. Ramdayal Singh of Vrededorp. They wish to extend their heartfelt thanks and appreciation to Mr. Ramdayal Singh and family for their hospitality.

The Vacuum Magazine

A Specia Voorrekker Number of *The Vacuum Magazine* has been issued by the Vacuum Oil Company of South Africa, Limited. Of the Great Trek, in [illegible] aspects, [illegible] concerns in "Then a [illegible] difficulties encountered by the [illegible] and [illegible] found by their successors a century later along the new Natio[illegible] roads under construction by the National Road Board, of which he is a member. The frontispiece is a striking picture, typically South African in subject and [illegible] In addition to [illegible] simple [illegible] terms, [illegible] which comprise [illegible] are state that, owing to [illegible] of the accompanying tabular illustration, the [illegible] Vacuum Numbers [illegible] for [illegible] following Mobiloil grades should be [illegible] to Mobiloil 'BB,' for Mobiloil 'A,' Mobiloil [illegible] for Mobiloil 'BB,' for Mobiloil [illegible] for The also [illegible] of the [illegible] publication, which [illegible] obtained without cost and post free [illegible] application to the Vacuum Oil Company of South Africa, [illegible]

Social And Personal

Mr. Kishinchand Hassaram Mahbubani, one of the directors of the Bombay Bazaar Co. (Pty.) Ltd., who came on a short trip to Durban, sailed for India by the *Karanja* last Sunday. Owing to the shortness of his visit he was not able to meet many of his old friends, nor was he able to pay return calls on several of those who had kindly called on him. Mr. Kishinchand, who is accompanied by Mrs. Kishinchand and their young son, wishes to thank his many friends who have kindly sent them good wishes.

Mr. and Mrs. G. N. Naidoo, well-known of Kimberley, are spending a short holiday in Capetown.

Messrs. Geo. Singh & Co., have opened up business as Agents and Representatives, at 43a, Victoria Street, Durban. The following are included in their sphere of business: Collection of rents, administration of estates, application for licences, insurance, brokerage, etc., etc.

Acknowledgment

INDIAN OPINION wishes to acknowledge with thanks the receipt of further New Year Calendars from the following: Messrs. Hans Haulsal & Co., Durban; Messrs. R. O. Kowada & Co., Union Street, Gatooma, S. Rhodesia; Messrs. Pillay Bros., Matteno G.I.P.

This is an attempt made by Miss H. North Jones to draw Mahatma Gandhi's picture on a typewriter.

A Typed Caricature of Gandhiji

આ ટાઈપરાઈટર પ્રિન્ટર પોતે જોઈ ગાંધીજીનું ચિત્ર દોરવાનો પ્રયત્ન મિસ નોર્થ-જોન્સ દ્વારા કરવામાં આવ્યો છે.

TENDERS INVITED

[illegible] invited by [illegible]

[illegible] to be sent to the Secretary, [illegible]

[illegible] will have to pay [illegible] tendered [illegible]

Buy Perfect DIAMOND RINGS and Flawless DIAMONDS direct from our factory

AMSTERDAM

DIAMOND CUTTING WORKS
82, First Street Durban.
P. O. Box 2362 Phone 2-4988
Also at Johannesburg and Capetown

FASCISM, THE JEWS, AND THE POPE

By
ELLEN HOFRUP
in "Unity"

ON the same day that the Pope reassured the pilgrims from Bergamo, Farinacci in his paper *Regime Fascista* boasted of the thrashing that the Fascists had administered to a priest in Ascoli Picena. "He got what he needed. Let it be a lesson to all." Farinacci is Mussolini's right hand. In his hatred of the Jews, he is almost a Streicher. In answer to a Catholic journal in Geneva which expressed surprise that one could be a Catholic and at the same time attack the Pope, he said: "The journal asks how it is that we belong to the Catholic faith without accepting all that comes from the mouth of the Pope, his Cardinals, and Bishops as pure gold. We reply, that in politics we recognize only one chief, the Duce—and our conscience."

It is not easy for good Catholics, who have on the one hand to obey the Pope and oppose racial war, and on the other to obey Mussolini and accept racial war. Not only that, but both must accord with their conscience. It is far easier for Farinacci. But the conscience of the good Catholics can scarcely be any better than his.

Nor is it an easy matter to defend this nonsense. At a meeting in Cours, France, a Canon Clavel gave a lecture followed by a discussion on the Church and Fascism. According to a report by the Catholic paper *La Croix* (July 25, 1938) he demonstrated that every totalitarian state is in conflict with one of the essential points of the Church doctrine, human personality. Whereas the totalitarian State regards the individual as an instrument, the Church teaches that it is not the person that must serve the State, but vice-versa, that the state is there for the person's sake. "The Church and Fascism are separated by a great gulf." One of the opponents asked why then Italian bishops had blessed the ships and weapons for the Ethiopian campaign. Clavel had no other explanation than that, in a country under Fascist government, where the whole press is controlled by the State, it was difficult even for the bishops to judge and to act rightly. He further pointed out "how strongly Pius XI had condemned the unjust war of conquest." The Pope and the Italian bishops believe then that Mussolini's murderous war against Ethiopia was neither a war of conquest, nor an unjust war! The same opponent drew attention to the fact that the Pope had recognized Franco. Clavel answered that the Concordat did not necessarily mean a sanctioning of the system of government, and the Church could send her ambassador even to Hitler!

The Pope has congratulated the Fascist which forbids him and his Catholic Action to concern themselves with what he denominates as religious, but Mussolini as political, matters. Yet he must admit that he is now only lying on the bed he himself has made: the reactionary Catholic Church has from the outset supported Fascism.

The former chief editor of *Corriere della Sera*, Alberto Torchiani, wrote in *La Ulteriore Italia* (August 6, 1938):

> Pius XI has sanctioned many injustices. He has sanctioned the violation of laws and treaties, as well as conquest by arms as long as they were successful. He has recognized Franco and surrounded him with fatherly love, while the latter, in the name of the Catholic faith and Christian charity, assassinated old people, women, and children, because they were guilty of the crime of living in open towns and refusing to become Fascists.
>
> How much injustice, shame and blood have passed over the tired, old head of the Pope!

Do Torchiani's words need further corroboration? The members of the Eucharist Congress received it—at any rate proof of the Church's relation to Spain. This Congress was transformed into a parade of priests in uniform and red caps, in honour of Franco's delegation, with Cardinal Gomá at its head. Under the chairmanship of the Jesuits, every meeting began with a presentation of the rebel delegates and their South American friends. Pictures of Franco were exhibited, surrounded by the rebel flags bearing in their centre the bleeding heart of Christ.

Another delegation also attended this Congress. In spite of Hitler's prohibition, 350 German priests sent their delegates, in order to set before the Congress the complaints of the German Catholic Church. "We are ready to suffer and die for our faith," they said, "We have come to ask our Christian brothers for help." They found no brothers there. They saw Cardinal Gomá give the Fascist salute and heard the South American bishops cry "Long live Franco!"

Though in regard to the race war, it occurs to the Pope that "we are all brothers," it must, nevertheless, be pointed out that he has ignored this fact too long.

What, for instance, was the attitude of the Church towards those brothers who were struck down by the Fascists without trial and without law only because they were in opposition to the Party,—which the Pope himself in his Encyclical qualified as "a disgrace to our people"? The Pope, the Catholic Action, and the entire priesthood were silent. After the Concordat was signed, the first thought of the Pope was to take proceedings against those priests who had left the Church and had married. The head of the whole brotherhood of mankind demanded that all those ex-priests who were in the service of the State should be dismissed. On that occasion even Mussolini was more human. He refused. Yet he is only the brother of his Fascists.

When the Ethiopian campaign started were not all the church bells rung out of sympathy for this undertaking? And when the victory over the unarmed people was announced, did not the Church give thanks to God that He had helped to murder the defenceless? *Te deum laudamus* rang out in all the churches. "God's messenger" had made Italy into an Empire. So much for the Pope's Ethiopian brothers in Christ!

And what about Austria? Was not the first to prepare the ground for Fascism a Catholic priest, the representative of the Pope, Monsegneur Seipel? And Dollfuss, the chosen son of the Church—did he not order the workers to be shot down, so as to sweep away the only hindrance to Fascism? Was it not good Austrian Nazism that Schuschnigg took over and carried a stage further? All of them smoothed the way for Hitler with Fascist methods and reaction, just as Herr von Papen did in Germany, and everyone of them did so with the blessing of the Pope.

The Pope always speaks against racial war. He shows the Italians, who are all Catholics, the way to "brotherhood, the great human family, in which there is no place for separate races and from which no one is excluded." And Mussolini shows the Italians, who are all Fascists, the way in the opposite direction. He dismisses the Jewish scholars, and prohibits all Jewish children attending the State schools. The Jews who had acquired civil rights after 1919 lose these rights automatically. Refugees who have come into the country in the course of the last twenty years are expelled. Well-known professors, personal friends of Mussolini, amongst others the Admiral of the Majorca fleet, have all been expelled.

It is impossible to reconcile Mussolini's Fascism and the Pope's Fascism in this racial war. The war will be intensified, and the Pope will have to retreat. In the struggle against the Church, Mussolini and his Fascism are bound to win. For he at any rate has followed one line of action and knows what he wants. The Pope, on the other hand, follows the traditional Vatican policy, the policy of the lesser evil, which is the absolute negation of the idea of justice.

The Sporting World

Fund To Send Seaman Chetty Overseas

FLUSHED by his successes in England, where he was ranked the sixth leading bantam-weight, Seaman Chetty wants to go to England again—at least interested friends are endeavouring to raise sufficient funds to send him to Jimmy Wilde again. The organisers of a fund for Seaman Chetty are Barney and L. A. Padayachee, and they state that they have interested Messrs. S. L. Singh and Christopher, who have agreed to serve on a committee for this purpose. Besides the ordinary contributions which the organisers naturally expect European and Indian sportsmen who have watched this fine boxer in action will give, a shilling fund is being started, and the lists will be at Peter's Cafe. The sum of £100 is being aimed at, and there should be little difficulty in obtaining this amount. Chetty fully justified his last trip, and the experience he gained then under the tutelage of Jimmy Wilde should make him a greatly improved boxer should he go over again.

Panday's Shield For Ottomans

The divisional final of the Panday's Shield was played between the sectional winners, Ottomans and Sparks, on Saturday and Sunday last, resulting in a win for the former on the single innings. Ottomans were sent in to bat first on a perfect wicket and scored steadily to make 132 runs. Sparks started late in the afternoon and lost three wickets for 19 runs before play closed. Continuing next day, the whole side was dismissed for [illegible] runs. With nothing to lose, Ottomans batted aggressively in their second innings to hit up 80 for the loss of two wickets. Playing for the Annual's Cup in a time limit competition on Saturday afternoon, Greyville Star and Sastri College won their matches. Marigold, batting first against Greyville made 103 in 105 minutes, but their opponents went one better to pass this total for the loss of two wickets, O. Akbar making 75 not out. Star easily beat Verulam Temple by scoring 145 runs, to which Doorit contributed 71 and A. Khan 41 not out. Verulam were all out for 51, leaving Star winners by 94 runs. Sastri College avenged their recent defeat at the hands of Bharat, whom they beat by 76 runs. The scores were Sastri College 114, Bharat 38. On Sunday afternoon Greyville hit up 182 when playing against Schools, the latter losing their last wicket on time with a total of 112. Kismet lost to Muslims. They got 101 runs but Muslims made this for the loss of three wickets only. Bharat won their match against Marigold. The winners scored 93 and the losers 71. The Ottomans of Johannesburg, who

By "Rambler"

have travelled the Cape on a friendly tour, are due to play locally on Sunday next against a picked side. The visitors have a good combination, their own team being strengthened by the inclusion of a couple of other players. The match will be a full day one at Currie's Fountain.

Cricket At Ladysmith

The first match for the Natal Cup was played between the Young Muslims and Dundee C.C. on Sunday, January 15, at Ladysmith. The result was as follows:—Dundee C.C. first innings 124 runs, (A. H. I. Rawat 61 and C. M. Essay 16), Young Muslims C.C. 76 runs, (A. Moola 25, E. M. Essay 8 for 20). Dundee C.C. 2nd innings 104 runs, (A. H. I. Rawat 33, M. C. Pear 11, D. Doorasamy 36, F. Kelly 21 and S. Paul 24). Thus Dundee won by 48 runs on the first innings.

Indian Wrestler Returns

The non-European fly-weight & feather-weight all-in wrestling champion, Hero Barry, has returned undefeated from the Rand, where he engaged in two bouts. The Transvaal champion, Velayotham Chetty, unfortunately, was indisposed and could not meet Barry. Barry will meet Cecil Jacobs, light-weight champion of Capetown, in the Durban City Hall in March.

Tongaat Indian Physical Culture Club

The Tongaat Indian Physical Culture Club had its third annual holiday camp at the Quarantine Beach, Tongaat, recently. In spite of the unfavourable weather during the earlier part of the day, a very enjoyable time was spent. Lonsdale K. G. Pookrey, a keen physical culturist and the instructor of the above club, was in charge of the members. Special thanks are due to Messrs. R. L. Naidoo, C. J. Naidoo (taxi owners) and P. K. Reddy for allowing the use of their motor cars and lorry, without which, the picnickers would have experienced many difficulties.

Preparing For Olympic Games

The foundation stone of the Olympic village, which will be the home of athletes from all parts of the world in the 1940 Olympics, was laid on Tuesday at Knappilen. The village will accommodate about 4,000 athletes.

Scout Rescue

Recently at Kimberley a party of Natal Indian Boy Scouts prevented flames from the burning Roman Catholic Cathedral from spreading to a small cottage behind the church. With staves they smashed down a wooden fence that had caught alight and doused the flames with buckets of water. They then formed a cordon round the back of the building to keep the crowd away and to give the fire brigade room to work. Their timely assistance was greatly appreciated by the municipality and citizens of Kimberley.

WANTED

An experienced and practical tailor and cutter. For wages and further particulars apply to:

Moosa's Tailoring Depot
77 Wilson Street,
Dundee.

Our Agents

Copies of "INDIAN OPINION" will be obtainable in Durban at the following places:

PATEL'S VEGETARIAN TEA ROOM, SUNBRAND TOBACCO WORKS, SINGH'S CAFE, BURMA HOUSE, Grey Street; and NARANJI VALLEBH'S TEA ROOM, Brook Street

ધી ટ્રાંસવાલ, યુનાઇટેડ પાટીદાર સોસાયટી

વાર્ષિક જાહેર સભા

ઉપરોક્ત સોસાયટીની વાર્ષિક જાહેર સભા તા. ૫મી ફેબ્રુઆરી ૧૯૩૯ ને રવીવારે બપોરે ૩૫ વાગે ન્યુકાસ્ટલમાં પાટીદાર હોલમાં મળશે તેમાં સ્થાનીક રીતે અને ટ્રાંસવાલમાં વસતા સર્વ પાટીદાર બાન્ધવો અને બહેનોને પધારવા વિનંતી છે

કાર્યક્રમ: ૧. આવક ખરચનો હિસાબ, ૨. વાર્ષિક હેવાલ, ૩. અમલદારોની અને કાર્યવાહક સમિતિની ચુંટણી, ૪. ઓડા કમીટીની ચુંટણી, ૫. જુસ્તકાદાય કમીટી ની ચુંટણી, ૬. પરચુરણ.

ઇચ્છુક આગલ બગલ,
કાનજી ભાણાભાઇ પટેલ.
લેડીસ્મીથ તા: ૯ જાનેવારી.
ધી. ટ્રાં યુનાઇટેડ પાટીદાર સોસાયટી.

Books for sale.

NOTE.—Remittance should accompany order. V.P. ORDER" will not receive attention. Postal Orders to be made to "Indian Opinion" at Phœnix. Postage Free on all books.

THE STORY OF MY EXPERIMENTS WITH TRUTH

by M. K. Gandhi

This is an autobiography of Mahatma Gandhi printed in two volumes. Price 12s 6d. for each volume.

JAWAHARLAL NEHRU An Autobiography

This is an indispensable book. Price 10s. 6d.

THE POWER OF NON-VIOLENCE

By Richard B. Gregg

The writer has ... non-violence ... Price 5s. 6d.

INDIA AND THE WORLD

... Price 7s 6d.

Golden Number

OF

"INDIAN OPINION"

SOUVENIR OF THE

Passive Resistance Movement 1906—1914.

Price : Two Shillings.

To be had from:—

Indian Opinion,

Phœnix, Natal.

The "FRIENDS of INDIA" SERIES

Short biographical sketches of eminent men, who have laboured for the good of India.

Copious extracts from the speeches and writings of the "Friends of India" on Indian affairs are given in the sketches. Each volume has a fine frontispiece.

Lord Morley.	Lord Morley.
Rev. Dr. Miller.	...
E. S. Montagu.	...
Lord Ripon.	...
Hari Varma.	...
Toru Dutt.	Edmund Burke.
Sir C. Sankaran Nair.	Henry Fawcett.
Sir Henry Cotton.	Lord Hardinge.
John Bright.	Keshub Das [illegible].
...	...
...	...
...	...
...	...
A. M. Bose.	...
...	...
...	...
...	...
Raja Ram Mohan Roy.	...
Rahimtulla Mahomed Sayani.	...
Dinshaw Edulji Wacha.	...
Ishwar Chander Vidyasagar.	...
V. Krishnaswami Aiyar.	...
Uma Surendranath Banerjee.	...

Price: One Shilling Each

APPLY:

MANAGER, INDIAN OPINION,
PHOENIX, NATAL.

The History of The Indian National Congress

(1885—1935)

In Khaki ... containing over three thousand pages. It contains ... photos of the past Presidents.

Price 6 Shillings

Obtainable from:

The Manager,
'INDIAN OPINION'
Phoenix, Natal.

Congress Jubilee Albums

An artistic Jubilee Album containing the photos of all Congress Presidents from 1885 to 1935. The pictures have been done in three colours with smart decorative borders. The best available pictures of the Congress Presidents have been chosen for the colour printing.

Price: 2s. 6d.

To Be Had From:—

"INDIAN OPINION."
Phoenix, Natal.

ઇન્ડિયન ઓપિનિયન

પુસ્તક ૩૦ મું. ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૨૭ જાન્યુઆરી ૧૯૩૯ અંક ૫

"ઇન્ડિયન ઓપિનિયન"

શુક્રવાર, તા. ૨૭ જાન્યુઆરી ૧૯૩૯.

ઈસ્પીતાલના ફન્ડ માટે અપીલ

ઇન્ડિયન હોસ્પીટલ્સ ટેન્ટલ અન્ડ ઔષધીકલ બેનીફીટ સોસાયટી તરફથી નીચેની બીના પ્રસિદ્ધ કરવા અમારા પર મોકલવામાં આવી છે:

"આ સોસાયટી કરબનની કોર્ટોલામાં આ-ચેલી ધ્રીંગ એકટર ઓર્ડર દોસ્પીટલના બાનગી ચોડો માટે એક ખરોદ અને કીમી ટ્રેક માટે એક બાપરે બાંધવાના કાર્યના રસ લામ સ્વી ... કે જેની પ્રાંતિક સરકાર તરફથી સંનાત મળી ચુકેલી છે આજે દીજીકરે ગાંટ એકે રોટીંગ ... નથી અને ..... દવા હોય ત્યારે તેઓને પણીજ આડવળ કોરવાની પડે છે આ કાર્યનું બાંધકામની બાર આશરે ... ૬૫૦ થશે અને દરદીઓની તેમજ કર્મચારના બીજીદરે ... મેરી ... સૌનાં ૪ ધ્રીંગ એકટર એમર્જ દોસ્પીટલ ... મેરી કન્પીરાઝમા તે બાબ ... કરબન જેવા શહેરમાં બન્ને દીંદી ... ... દી પરથી છે ત્યા બાનગી બોડી કોરાની બામચમ્પ પર ભાર મુકવાની જરૂર રહેતી નથી ... બન આવી બાનગી ઇમારત બંધાવા કાઢવાની કરતી તાબમ દીંદી દરદીઓ. મારેની બાબી સરકાર સપ્તા તરફથી બાબકારદાપ ગણુવામા આવશે, ખાસ પ્રબન્ધના દોષ ... રાજ્ય પ્રજા ના ઓર બાનગી દોર્ટ બાધવાનાના આમા બાર્ય છે પા ૬૦ બારસદયામા આવે છે તે બાબી થ' છે બન દોર પર દાતારનું નામ રખાવી શકે છે તેને માટે ... ગ્રેટ ગ્રાઉન્ડ્સ, ધ્રીંગ એડવર્ડ ઓબ્સ દોસ્પીટલ પર મોટની રકમ છે. બથવા તેના ઉપરોક્ત ભાગને બથવા બાનગી બોડો નદ પર્ચે ચેરે બમુક દાન બાપી શકે

તેનું દાન પોતા નામુમા ... નામે બબાબ્યા મુજબ બીજાના નામમા બાપી સકાય છે આ પ્રસંસનીય કામને માટે ... પણ રકમ ધપારે પડતી નહીં સમ્રાટ અને પ્રત્યેક દાન ... સોસાયટી તરફથી આભાર ... બાપશે. સબળી ... બાનગીની મેસર્સ ... ...

સામ્યવાદીઓએ લીધેલી ગાંધીજીની મુલાકાત

કુટલાક સામ્યવાદી મિત્રો ગાંધીજીને મળ્યા. તેમણે કહ્યું, "અમારે કબૂલ કરવું જોઈએ કે મુદ્દો તમારી મુલાકાત વિષે છે એ જ અમે જોકસમણે મૂકતા નથી. અમે આપના વિરોધ કરીએ છીએ તે એટલા સારુ નહિ કે અમારો આપની સાથે હમેશા મતભેદ હોય છે, પણ એટલા સારુ કે અમને તમારી વક્તવ્યની ગમ પડતા નથી. તેથી તમારી કારવાઈ પ્રત્યે અમે અસોકસ જેવી ખોટી અને આધિપત્ય ચલાવીએ છીએ. તે તમને આગે સમજી રાખીએ તો કદાચ તમારે બીને ઘણા સાધવાનું વધુ સહેલું થઈ પડે. આ કારણથી અમે આપની પાસે આવ્યા છીએ. વળી તે આપ આગને ચિંતનો તો આપના પક્ષ કેટલાક અભિપ્રાયોમાં ફેરફાર કરવાની આવશ્યકતા આપને સમજાય એવુંયે બને."

આમ કહી એમણે દિલ્હી ખાતે મળા સ્ટાર્ટર્ડ મીસમાં મળેલી મહાસમીતીનો બેહદ કરેલા નાગરીક સ્વાતંત્ર્યને લગતા ઠરાવનો દાખલો ટાંક્યો હતો, જે ઠરાવને પરીણામે કેટલાક સભ્યોએ સાંભળ્યો બહુ ચર્ચાનો વિષય થઈ પડેલ 'વોક આઉટ' કર્યો હતો. "અમારી સમજમાં નથી આવતું કે આટલા તીવ્ર વિરોધ છતાં મહાસમીતી પાસે સદરહુ ઠરાવ ખરાર પસાર કરાવવા સારુ મહાસભાનું મંગળ એટલું આતુર શા સારુ હશે ?"

ગાંધીજી : મારે કબુલ કરવું જોઈએ કે મને એ 'વોક—આઉટ' બન્યો નહોતો. શું બનેલું એ હતો કે મહાસભા હિંસાને ફ્રી-ટોલ્જન આપતી કારવાઈ પ્રત્યે અખતરા કરે એવું તમે માગતા હતા ?

સામ્યવાદી મિત્રો : ના જી, અમે વારંવાર એ વાત સ્પષ્ટ કરી છે કે અમે હિંસા પ્રત્યે અમર તો હિંસા વૃત્તિને આપાતા ફ્રી-ટોલ્જન પ્રત્યે ગાંધીમીમાંસા કરવાનું કોઈ પાસે મુદ્દલ માગતા નથી. અમને દુઃખ થાય છે તે એ કે એક બાજુએ તમારે મહાસભાએ પ્રધાનપદ લીધા પછી નાગરીક સ્વાતંત્ર્યમાં ઘણારો થયો ત્યારે બીજી બાજુએ હરીપુરા પછી મહાસભાવાદી પ્રધાનમંડળોના અમલ દેઢળ નીગારીક સ્વાતંત્ર્ય ઉપર પ્રત્યક્ષ કાપ મુકાયો છે. અમને તો એમ થાય છે કે નાગરીક સ્વાતંત્ર્યના દુરુપયોગની બુમ કેવળ પ્રધાનોને ઢાંકવાને સારુ ઉઠાવવામાં આવી છે જેમાંના કેટલાક પ્રધાનો આજેકાલ જુના નોકરશાહીના આબાદ નમુનારૂપે વર્તતા રહ્યા છે.

ગાંધીજી : તમે મારી પાસે રાજ તમને આવ્યા નથી હું બહુ રાજી થયો, કારણ તમે ઝરા મુનેમાર પાસે આવ્યા છો. મારે તમારી પાસે કબુલ કરવું જોઈએ કે હું જ એકલો મહાસમીતીમાંનો એ ઠરાવનો ઘડનારો પુ મારી પાસે પડેલા ડ્રાફ્ટીન પુરતા ફેરફાર એ ઘડાયો હતો. મારા ફેરફારો ઉપરથી તમારે જાણવું બહુ છે કે એ ફેરફારો જેમાં હિંસાને ફ્રી-ટોલ્જન આપી રખા હતા અમર તો જેમણે પ્રત્યક્ષ હિંસા કરી હતી એવરજોની સામે પગલા લેવાની પ્રધાનોને ફરજ ન પડે એવા રિવતી પેઠા કરવાને સારુ હતા. પ્રધાનો તેમની સામે કારવાઈ કરે તેનો બદલે હિંસાવાદી આપણે, ફેરફારો : કોંગ્રેસ સારે બહેદર પ્રત્ન જ પોકાર ઉઠાવે એવું કરવાનો મારો હેતુ હતો. દિલ્હીનો ઠરાવ પ્રાવહેસર કારવાઈની જગાએ મેમ આપણે જોતી ધારણા હતી. હું મનને ખોળાકરી આપવા માગું છું : નાગરીક સ્વાતંત્ર્યની બાદ આવનાર કે મહાસભાના ઠરાવ ફીરહ બનાવનાર કોઈ પણ પ્રધાનનો હું બચાવ નહીં કરું. કાલજની સામે તમારી રાવ ફોય તો હું કા તો તમારે એ સાબતમાં કહ્યું કહેવાપણું ન રહે એમ કરવા અગર તો રાજીનામું આપવાનું કહેવા તૈયાર રહું.

એક જણ આમે તો એ મીમાંસામાં પડવા જોઈએ કે તમે એમ કહ્યું છે કે હિંસાને ફ્રી-ટોલ્જન આપવું ફોય ત્યાં સાબતોનાં પગલાં લઈને પણ તે રાખી દેવું જોઈએ, મહાસભાવાદીઓ સામે તેમના કહેવાતા હિંસાના ઉશ્કેજનને સારુ સરકારી દમનનો ઉપયોગ કરવો એ ઉચિત સમજે છે ?

ગાંધીજી : તમે કદંગી રીતે મુકકું. હું તો એનો જવાબ દઈ ચુકયો છું. મહાસભાસરકારપણે હોંસા ન જ ફોય. પણ બને ફોય ત્યાં માણસ રસ્તે જતા બાળકને મારી નાંખે ને તેનાં પરેણાં કાઢી મે અને એ હું તે કરીથી તેવું ન કરે એટલા સારુ તેનું સ્વાતંત્ર્ય ખુંચવી લઉ તો, મારું કૃત્ય હિંસા ન થાય. મારું મૃણ તેને સજા તરીકે મેળવવું ફોય તો તે હિંસા મહાણ.

મારા કહેવાને હું વધુ સ્પષ્ટ કરું. હમણું ને લોર ચાલેલ બેકિ સામટાં ન બને. માનીએ કે હિંસાને ઉશ્કેજનારાં આપણો થાય છે. તો એ સ્થિતીમાં કાં તો મહાસભાએ તેનો બહોળસ્ત કરવો રહ્યો, કાં તો પ્રધાનોએ મેં પહેલો માર્ગ સુચવ્યો એ મેવો રહ્યો.

દિલ્હી મહાસમીતીનો ઠરાવ એ માર્ગને અનુસરીને હતો. અલબત્ત તમે કારોબારી સમીતી પાસે આવેલા પુરાવાના ખરાપણા વીષે અમર તો તે પુરતો ફોવા સામે વાંધો ઉઠાવી શકો ફો. એ સ્થિતીમાં તમારે પુરાવો રજુ કરવાની માગણી કરવા જોઈતી હતી અને કારોબારી સમીતીએ તે રજુ કરવાની માગણી કરવી જોઈતી હતી અને કારોબારી સમીતી તે રજુ કરીને પોતાનું કમન પુરવાર કરે એ શરતે મહાસમીતીનો ઠરાવ કબુલ રાખવો જોઈતો હતો. તેને બદલે કબુલ કરતા હોઈ કે હિંસાવાળાં બાબતોમાં સભાઓ નાગરીક સ્વાતંત્ર્યને નામે દખલ ન મારી શકે તો પછી પોલા વિષ આક્ષેપને સારુ કશું પ્રયોજન નહોતું. મહાસભાવાદી પ્રતોમાં બોલવા સભાવાની બાબતમાં આજે અત્યારે કહી કેટલીયે ન માગવા જેવી વસ્તુની જુદ્દ જ એ તો ગરબાદ જોઈ રહે એમ છે.

મુળ મુદ્દા ઉપર આવતાં એક જણે વળી કહ્યું : બધું બરાબર; પણ મહાસભાના બોરેશન ઓએ હજારો જ આમારી સામે જે ગીરોણી વલણ દાખવ્યું છે તે અમારાથી ના પાસે બરદાસ્ત થાય તેમ નથી. અમે ગાંધીસભાની શિસ્ત સ્વીકારી છે, અમે મહાસભામાં કોકામા જોઈએ, કારણ એ એક જ સંસ્થા છે જે પ્રજાકીય સ્વાંતંત્ર્યનો ઉપાડી શકે એમ છે. જો અમે ગેરવર્તન કરીએ તો અમને કાઢી મુકાય, પછી પ્રજામાં અમારી પત નહીં રહે. પ્રજાપક્ષ તરીકે કાં તો અમારે પ્રજાની સેવે ચાલવું રહ્યું, નહીં તો નીકળી જવું રહ્યું. પણ આ પ્રધાનો તો પ્રજા ઉપરવટ થઈને બેઠા છે અને પ્રજામત તેમને કહ્યુંયે ન કરી શકે એવા થઈ બેસવા નીકળ્યા છે. અમે કોઈ સંમેલનને વર્યા નથી. અમે સામુદાયીક રીતે આજે પ્રત્યક્ષ શું કરી શકીએ તે બતાવો. આપણા હેતુઓ અમે જુદા ફોઈ, પણ પ્રત્યક્ષ અમલ અને વર્તનની જ મારી હિંમત ઝંઝોરો.

ગાંધીજી : તમારે એ પણ કબુલ કરવું જોઈશે કે મહાસમીતીના ઠરાવમાં કે મારા લેખમાં કયાંયે સમાજવાદીઓનો કે સામ્યવાદીઓનો નામ દઈ ને ઉલ્લેખ નથી. હિંસા કોઈ એક પક્ષનો ઈજારો નથી. હું બીજા મહાસભાવાદીઓને જાણું છું. જેઓ સમાજવાદી પણ સામ્યવાદી નથી અને છતાં જેઓ ખુલ્લા દીલથી હિંસાવાદના પુનરુદ્ધારનો સ્વીકાર કરે છે એવા કેટલાક હું એવા સમાજવાદીઓને અને સામ્યવાદીઓને પણ ઓળખું છું જેઓ કોઈનો ચાળ વાંકો ન કરે. છતાં તેઓ ક્રિયપરિતની સાધનોની સાર્વજનીક માલેકીમાં માનનારા છે. હું પોતે મને એમનામાંનો એક ગણું છું. પણ અહીં હું મારી પોતાની નહીં પણ જેમને હું ઓળખું છું એવા બીજાઓની વાત કરી રહ્યો છું.

પણ તમે મને જે કંઈ કહ્યું તે ઉપરથી હું સ્પષ્ટ જોઈ શકું છું કે હું સાધનની ઉપર જે ભાર મુકું છું તે તમે નથી મુકતા. છતાં હું તમારી વીચારસરણી સમજી શકું છું. આપણે મન પરસ્પર વીરુદ્ધ દીશામાં કામ કરી રહ્યા છે. મને તો લાગે તો તમારા દીલમાં એક

ખુશી જોઈએ છે, પણ તમારામાંના કેટલાકે જે નીખાલસપણે મને જણાવ્યું કે એ અસંભવિત છે; કારણ તેઓ માને આપણી હિંસા એથી જોનાર છે, બહુ બહુ તો તેઓ તમે નષ્ટકર્તા નબાવી લે, કારણ તેઓ મારામાં કંઈક અસીદાનની અને આત્મબળ પર પ્રભાવની શક્તિ છે એમ માને છે, હવે હું તમને એક ખુલ્લા દિલનું નીમંત્રણ આપું! તમારામાંથી એક જણ અથવા તો તમે બધા ૨ સેગાંવ પહોંચ્યું પછી ત્યાં આવો, તમે મને પુરેપુરો નીહાળો, મારો અભ્યાસ કરો, મારા તમામ કાગળપત્રો તપાસો, પ્રાર્થનાઓ સાંભળો, મને પ્રશ્નો પૂછો, અને તમારે મારી સાથે કઇ રીતનો વહેવાર રાખવો જોઈએ તેનો નીર્ણય કરો. મારી પાસે કશું જ છુપું નથી. મારું જીવનકાર્ય આપણી મુક્તિના માર્ગ અને સાધન વીષેનો મારી દૃષ્ટિ એકેએક બારણાંથી પાસે મુક્યાનું અને તેના ઉપર તેની આશ્રય ગોઠવાયું છે. તો એટલું થાય તો પુષ્ય સ્વાત્ય એમ મારું મળ એમ મારું માનવું છે.

બીજા ઓફ જણે સામ્યવાદી પક્ષ કાયદેસર તરીકે જાહેર થવાની શક્યતા વીષે પુછ્યું. એમણે કહ્યું, "આપને ઉદ્દેશ જોઈએ તે એવું કશું નથી. અહીંસાને આપે ધર્મ નથી બનાવી એ એ સાચું છે પરંતુ સંજોગોમાં આપે સદ્ભાવાને સારૂ ગમે તે ભોગે અહીંસા જ જળવાવી આપે પ્રતીજ્ઞાબદ્ધ નથી. પણ હાલ-પુરતા અને તરતના ભવીષ્યમાં તો આપે હિંસાનો સાદ કશું પ્રયોજન જંતા નથી. આમ જોતાં આ પદ્ધીએ તો અમારી અને મહાસભાની પદ્ધતિ એક જ છે. આપે જોરદાર દેશ-પ્રેમ ધરાવ્યો હોઈએ એટલા સારૂ અમારે ખુલ્લી રીતે કામ કરવું પડે છે. જો અમારા પક્ષ ઉપરનો મનાઈ હુકમ દુર થાય તો ખુલ્લી રીતે કામ કરવાની જરૂર ન જ રહે. બાકીની વસ્તુ-ઓ વીષે તો અમે આપને એટલી જ ખાત્રી આપી શકીએ કે જો કદિ સામ્યવાદી અહીંસાને મુખ્ય દેવાની અગત્ય આવી જાય તો તે વખતે અમારે એ બાબતમાં સ્પષ્ટ અને ખુલ્લી જાહેરાત કરવી."

ગાંધીજી : સાચે જ તમારો એવો વીચાર હોય કે એક પક્ષ તરીકે તમે હિંસામાં માનતા નથી, તો તમારે એવી જાહેરાત કરવી જોઈએ તમારું જે બંધારણ સોવીયેત યુનીયને જે બહાર પાડ્યું છે તે તો એમ કહે છે કે બળ વાપર્યા વીના સ્વાતંત્ર્ય છે જ નહીં. હું જાણું છું કે સામ્યવાદીઓમાં એક એવો વર્ગ છે જે પ્રીમેપીમે અહિંસા તરફ વળી રહ્યો છે. તમારી દિશા તમે કોઇને આડકતરી રીતે પણ ખોટી રજુ ન કરો તે વીશે સ્પષ્ટ કરો એ મને ગમે. 'સામ્યવાદી સાહીત્યને નામે આપના કેટલાક સાહીત્યમાં મેં એવું પણ વાંચ્યું છે કે સામ્યવાદી જીવનની પુર્તિને સારૂ ગમતા, છેતરપીંડી, વગેરે વસ્તુઓ જરૂરી છે, પાસ કરીને એટલા સારૂ કે સામ્યવાદ આખરે હિંસાતંત્રને સંપુર્ણપણે પોતાની સાર્વભૌમ રાખીને મેળેલા મુડીવાદ સામે અસમાન યુદ્ધ ખેડી રહેલ છે. તેથી જો તમારાથી બધ થઇ શકતું હોય તો આ બધી વસ્તુઓમાં તમે બાનતા નાખો એ બાબત તમે પુરી સ્પષ્ટતા કરો એમ હું ઇચ્છું.

સામ્યવાદી મીત્રોએ પોતાના પક્ષની વલણ રજુ કરતું એક સત્તાવાર નીવેદન ગાંધીજીના ઉપર મોકલી આપવા વચન આપ્યું.

તેઓ ઉઠયા. વીદાય આપતાં ગાંધીજીએ કહ્યું: "મેં કહ્યું એ ઉપર વીચાર કરજો. મારો તોડ મંબધ રાખજો. હું ચાહકુ છું એમ તમને લાગે ત્યાં મને સુધારજો અને મને સમજવા પ્રયત્ન કરજો. મારો અવિશ્વાસ ન ધરજો તમને શંકા થાય કાં તો ખાત્રીપુર્વક તે રજુ કરજો. અને હું સુચવું છું કે આપણી વચ્ચેને આપણો આ તબક્કે છોડીએ. આપણે એકબીજાને સમજ-વાનો નીશ્ચય કરીને અને પાછા મળવાને જ છુટા પડીએ છીએ એ વીચાર પણ મારે સારૂ આલ્હાદદાયક છે." —'હરિજન બંધુ'

જર્મન ટીકાકારોને ગાંધીજીનો જવાબ

[ગાંધીજીએ જર્મનીમાં યહુદીઓપર ગુજરતા ત્રાસની ટીકા કરી યહુદીઓને સલામત કરવા તો સલાહ આપી હતી તેની સામે જર્મનીએ ગાંધીજીની સખ્ત ટીકા કરી હતી તેના પ્રત્યુત્તર ગાંધીજીએ બહારનો એ કહીકત કરતે કોંકુરતાલ થી મોકલવાનું ઉચિત નહિ મારતું હવે આ 'હરિજન' માંથી આ રેશના મોકોની સખ્ત મારે નીચે આપીએ છીએ:]

યહુદીઓ પ્રત્યેના જર્મન પ્રજાના તીવ્ર વિરોધના મારા ઉપર જર્મન જનતા ઉપરાંત વિદ્વાનો ઉપર જબ્બર રોષ ઉતર્યો છે એવા સમાચાર મેં અપેક્ષા નહીતી રાખ્યા. તેમનું કહેવું છે કે મારો રાજકારણનો મને જ્ઞાનગમ નથી. એ તો કબુલ કરવામાં મારે આ વિષયનું અજ્ઞાન કબુલ કર્યું છે. પણ યહુદીઓને તમના દુઃખોના નિવારણનો કહ્યાજ સુચવવામાં પુરેપરી રાજ-કારણનું જ્ઞાનગમ હોવાની જરૂર નહોતી. યહુદીઓ ઉપર ગુજરેલા અત્યાચારોના મૂળમાં બનાવો અને કારણોને વિષે તો મેં બહુ વધારે કહ્યું નથી. ઓટલે તે તો એટલું કહીયું કે મારા સધાણે ઉપર બાજુના ઝોકેલા જેમ બનવે રાખી જરૂર અને પોતીપણી શાંતિ પાછી પથરાશે બને ચોમેર ઘણું ઝઝેડાએલું જર્મન પણ જોશે કે મારા સધાણના મૂળમાં જર્મની પ્રત્યેનો દ્વેષ નહિ પણ બિનઆવશ્યક ભોગ થું મેં કશેયાંજ પોકારી પોકારીને નથી કહ્યું કે અહિંસાનો અર્થ નિર્બળ પ્રત્યે બનવે સાહસ્યારો જ છે અને! તેં યહુદીઓ સાચારીપુર્વક અને અત્યંત ઘણને અહિંસક બનવાને બદલે સક્રિય અહિંસા એટલે કે જર્મન પ્રત્યે ઇરાદાપુર્વક બોજીભાવ રાખવાનું કહ્યું હોત તો જર્મનો પ્રત્યે કશોજ તીરસ્કાર ન રાખવે તો બહાદુર પણ કહેવા કરતાં પણ તેઓ બીનજરૂરી ગણાર ન રહે, એ વિષે મને લગારાય શંકા નથી. યહુદીઓનો જર્મનની પ્રવૃત્તિમાં બહારનો કાંઈ છે એ તો હું કહી ચુકયો છું એમનો આપેલો સક્રિય અહિંસાનો સ્વીકાર એ સર્વોપરિ ઉદ્યોગ થશે. અને મુક્ત એક બુદ્ધકાળની વસ્તુ બની રહ્યું. મારા સામ નિર્દોષ સધાણ ઉપર જોમ પણ જર્મન રાષ્ટ્ર સારૂ ઉકળી ઉઠે એવા સમસ્યામાં નથી આવતું. અલબત્ત, જર્મન ટીકાકારો શું કે બીજા શું, એમ કહીને જરૂર કરતા કાંઈ વાક ભોગ કહ્યું કે આ દેવળ શોગ-ગાથીનું સધાણ અને તેમાં કશું બનવાનું નથી.

તેમાં મારા બધાણ માટેનો આ બધો જર્મન રોષ અને ઉકેળાટ ગયો તેટલો આસ્થાને બતાં હું સાંભળું ... જોતો અર્થ શું એવો છે કે મારા સધાણે પડતી અસર નથી છોડી શું ટીકાકારને એમ તો નથી લાગ્યું કે મારવાળે મારે બધાણ પ્રથમ દર્શને બારા છે તેટલું કારણ રૂપ કે આપવાને નથી? આવું એમ પણ કદાચ બારણું જોગ કે જો કદી એકવાર પ્રતિકાર વિનાનું કેટ સહનનું રહસ્ય પહોંચશે એળખે તો એનો સક્રિય અહિંસા તેમને સારૂ સાવ બનેવાદ છે

મારા બધાણથી જે મારી, મારી કોલગાંજની કે ફ્રાંકા-જર્મન નાગાની કશી સત્તા નથી બનારી એમ કહેવું એ કેવળ અસ્વસ્તુત છે. અથવાજનું પણ છે કારણ કે એની પાછળ જર્મની જોરે દૌકુસાને પોતાની નાંખી સાંખવામાં માથ નથી એવી પ્રકારની સગાઈનો ઝબિ છે. અને તેથી જો એવા કશા કરવા ૨ મારા બનવા-કોને કોઇ દુનની ગણતો દોરી એવો બસાદ આપતા બધકાકિ તો હું ફળા કાપર બનાવ

બહિનોના તેપર એક બાબતો ઉલ્લેખ બરવો જબાણ છે કે જર્મની બહારના કોઇએ બાજે નહતા ત્રિબાણને પણ જર્મન રાજ્યાધ્યની ટીકા ન કરવા, નહિ તો દૌકુસાનાં કરતૂકો પુલ્લા કરવામાં આવશે. હું તો જર્મનો ૬ બીજા પાસે દૌકુસોને બચાવ તે કોઈ રહસ્યો કોમ તે બધાં તેઓ બહાર પાડ તેનો આવકારલાયક્જ ગણું. બીજીઓની વતી હું નહિ બોલું. પણ હું ચોકસે બારી બીજીના પ્રજાને બાણું છું ન પરવર કહ્યા શકું કે તેઓ પણ બહારના ટીકાકારોની ટીકા— બાબ કરીને બારે તે સાગા ગાંધીવાળી અને કોકરીલ કોમ છે ત્યારે—તેનો આવકારલાયક્જ ગણે છે. આ બાબતો બારે કોમો વચ્ચેના અંતર બધાણોર બોપાનાં રૂપ છે ત્યારે મારા પણ પ્રજા કરતાના દેશકાની મનોદશા અભ્યાસ નજર કરી શકે. કેકલીકવાર બોજાઓ આપણને કેવા રૂપમા કોમ છે એ જાણવું તાજબી આપનારું કોમ છે. તેથી જ મારા જર્મન ટીકાકારોના વાંચવામાં આ મારો જવાબ આવે તો તેઓ મારા બધાણ બાજતનો તેમનો બાબિપ્રાય કેરવશે. એટલુંજ નહિ પણ બહારની ટીકાનો કોંગ્રેસ પણ સ્વાગતશે, એવી મને આશા છે

રાજકોટ પ્રજા વિજય

સરદાર પટેલનું ભાષણ

રાજકોટની પ્રજાની તેની ઝનાદાર લડત બાદ વિજય થયો એ બાબતના બાકી બાકીદાર ગામે ગામડામાં આવી ગયા. લાંબે પાંચી સત્યાગ્રહો ૧૩૨ જેલયાત્રીઓ ઘુસ્યા, સરમુખત્યારે તેમને ગાયબ લાવ્યા, ઠપકોથી કાઠીયાવાડી પ્રજાએ તેમને ભાતોદ ઉગળકા વહે વધાવ્યા, અને સરકારે પટેલે આ નિર્ણયને અંતે જાહેરાત બાપણ કર્યું તે આ અંકમાં અમે આપીએ છીએ.

વિજયના બાકર જામનગર પટેલસભા ને સ્વેજીબાપા ફેન બારામને બાબુસો રાજકોટની મીટીંગમાં બાગ લેવાને આવી પહોંચ્યા. સામટે ત્રામરેથી બાયકાઓ અને બાપદીઓ, બાળકો ને બાળાઓ, બેહનો ને બેબારીઓ પહેલીને છેટે બાતાં બાપીને રાજકોટનો ફિકરી પડાવ. સવારથી બાબુસો બાવવા માંડવા બધાંયે તબુ ચમચા સુધીમાં ૨૦ હજાર માનવની મેદની જોવાની બાસપાસ કાઠીબારાની જેમ ઉભરાઈ ગઇ જેવા સુપરીનટેન્ડન્ટ આવ્યા. જેવા સુબેદારને સાથે લાવ્યા સરદારી કેદીને જોવા કરી તેમને છોડી મુકવાનો કરવાની હુકમ કબને મહીંઓ તેમને સંભળાવ્યો. જેવા મહેમાની કાઠીયાવાડી લાકને ૨૦ હજાર બાનવાનાં સામે ચરમેદો બાગ બા બરવા નીકળ્યો. શ્રી ઢેબરભાઇ બાકુરને તબીબતને લાકવા ગેટરમાં બેસી રીબા ને રીબાબ્યા. સરઘસ કરતું કરતું પાંચ વાગ્યે કરબુમરામા બાબ ગેહમા બાવી પહોંચ્યું. સાડા પાંચ વાગ્યે સરદારથી બાવી પહોંચ્યા, શ્રી. ગામળાકાક મોબી, કુમારી મણી બેન બા બેબ ડીયો બાબ્યો શરીર તબતુ કર્યું બોબ શ્રી. ઢેબરભાઇ પબ્ય સભામાં હાજર બબા. શ્રી. ઢેબરભાઇએ બંગ ઉપર બાવી કહ્યું કે "પ્રજાબો સલ માટે, સ્વતંત્રતા માટે બિસાદપૂર્વક જે બોગ બાબ્યો. છે અને સંબબી તબજ શાંતિથી જે દુઃબો સહન કર્યો છે તેને માટે તમને બભિબંદન કરે છે."

ત્યાર બાદ સરદારશ્રીનું બાષબ શરૂ થયું:—

બાજે રાજકોટના-કાઠીબાવાડના પ્રતિનિધીઓમાં બબપૂર્વ દિવસ છે. બો દિવસનું મહત્વ અને તેની જબાબદારી બાપણે કદિ ન ચુકીએ. પબ્બા વરસો સુબી કાઠીબાવાડ ગુલામ રહેલ છે. ને હિંમત, ને બીરજ બબો જે બાત્મબોગથી નબે શ્રી મુકાબી ફેંકી રીબી છે તે બા દિવસનું મહત્વ છે. અને બો હિંમત, બીરજ અને બાત્મબોગની શક્તિ બાપણી -- બાજે નાગરી ઉપર બાવી પડેલી જબાબદારી છે.

કાઠીબાવાડના રાજકુટુંબમાં જન્મવું ને કરતાં બરબુ બબેક કરબા જેવું છે. બો રાજબોની સ્થિતિ ઇબ બાવા જોગ છે બોબને લીધે તબારે જોવડી મુસ્કાના પેકારા પડી છે. બોબબીબા પુરુષાની બાવી તબારે કામ બાવા [illegible] બાવબા રાબના બે તબારી કરજ છે, તેના બદલે પ્રજાબાં બાવ્યું - તબી લડશો તો બબે રાજને પદભ્રષ્ટ કરશું. પાછી તમે બ કરશો! હું કહું છું કે "કરી તો જુબો! બબર પડશે! રાજબોને બેસાડવાનો બે ઉઠાડવાનો હક તબને કોણે બાબ્યો છે? બો બાબકાર તો પ્રજાનો કે રાજબોને બેસાડવાનો અને ઉઠાડવાનો બો તબારો બધિકારનો જબાનો કરે બબે.

રાજકોટની પ્રજા તો રાજાને વફાદારજ હતી. કમત બબબે કરાવે મોકો બો સિંહના જેવાને રાજા બબે શીબવવે બો પ્રજાનો પબ્ બે. બા લડાઇ બિબારા પ્રજાની નથી, પબ્ વફાદાર પ્રજાનીજ છે. બાપણે રાજબોએ સાબે લડીએ છીએ તે તો દિલાસો બોબો. પરબા બારે રાજબોનાં બાન મોભા અને ગર્જાને સાસનીનેજ બાપણે ચહીએ

કેટલાને હું પુછીશ કે તમને રાજબો કાઢવા બબાંય બાવી શા બાર જેવા છો' બારતસરકારનો હુકમ નીકળી ગબા બબાંય બાવી જેવા જેવા છો' બો વાતનો ઉઘાર તોબો!

બોજનગીરે પબ્ પ્રબુ બ્ તે તબે શું શું કર્યું તેનો હિસાબ જોબબોએ કરેલ! તબે જોર બાલુ બાસેમ્બલીમાં કહો છો કે બાબો રાજ પ્રજાની સરબાની વચ્ચે બાવતા બથી. બબારે બીજી બાજુ બો જોરેા દિબાન કહે છે કે બારી પરબ્બા સાર્વભૌમ સત્તા છે. બે સાર્વભૌમ સત્તાના પીઠબળનો પ્રધાનમાં બો બાબારા રાજનું બપમાન કરે છે. બો રાજ પાબળા બબોજ હોબા જોઈબે; બૈ રાજનું બપમાન નહિ પબ્ બાબારું બપમાન છે. કબા બાબદાથી બે દિબાન બહીં મોટકી બેઠા છે? બહીં રાજનું રાજ કબા છે? દિબાનજ રાજ છે.

બોજનગરા તારબથી બોબ કહેવાય છે કે જોબે ન કહાય! બરે! રાજ બબે પ્રજા બેલ બબે કાર તા કા બેબી સત્તા છે કે જોબે કાદતો બટકાબી શકે?

ઢેબરભાઇએ તો ચોખ્બુ કહી દીધું છે, "તારો પગાર લઇ લે ને બહીંથી ચાલબો બા."

બાપણે રાજબોને દુબની નથી કરતા. બાપણે તો બાવા બબી જેકેટા દિબાનને કાબ્યા છે. રાજકોટ રાજાને બને બને રાજકોટનિજ પ્રજાની બદરથી બબેલ કે બબુકેા. ગામુની પબારે ઢેબરભાઇ જેવા દીબાન બળતો દામ ના બોબાય. પબ્ બાજ તો વિમાને ચઢીને બાબ્યા નેોજ વિમાને ચઢીને જબા. રબાતું બરબ બાબીને જોને ઘડો બાબીબો. કબલ નિવૃક્ત બધિકારીબત બારે કંઇ કહેવું નથી. બાપણી તા સિદ્ધાંતની લડત છે.

રાજબની સાબેની લડત બારંભ બાસપાસ થઈ. પ્રજાનો વિજબ બબો. પ્રજાનો વિજબ બો રાજનો જ વિજબ છે. ૮બ્સાર બાદની સરાકબાં રાજ બને પ્રજા બન્નેનું કલ્બાબ્ છે. રાજા બાબેલા ઉપરી બને નીચ નબ ૬ બેલા કબ્બતબાંથી તેબો પુરબા બો બારે રાજને પ્રજાની વચ્ચે ર્ બુબારદ

ગાદી આપું છું.

આપણી સત્યાગ્રહની આ લડત તો નમુનો છે. નમુનો! કેવળ કયો વિશ્વાસ—એક પણ આબાલને રંજ કર્યા વિશ્વાસ—બધે દુઃખ, માર અને જેલ સહન કરીને આપણે લડત જીત્યા. છાપી ન રાખીએ, વેર વેર ન રાખીએ, દમન કરનાર અમલદાર તરફ પણ દમ રાખીએ દયા, પ્રેમ અને ક્ષમાથી તો જગત જીતાય છે.

તમારું હૃદય સાફ રાખજો. કેવલ તરફ મોટી બાજના ન રાખજો. કેવલ જો બાયુસ હશે તો રાજા કે પ્રજાનું ન ગમતી જગ્યાએ મીઠામાં બેસવામાં સ્વમાન નહીં માને અને સીધી બેઠ પકડશે સ્વમાન સિવાય જીવવું જ મામલું!

મને કરી કરી કહેવામાં આવ્યું છે કે સ્વમાન રાજાને ઉદ્દેશી મુકવું હું કરી કરી છું કે "બકદૂર કોની છે!" સામાની અને પ્રજાની વિરુદ્ધ બોટી ખબર ફેલાવનારાઓ કહેતા હતા કે બહારના મોકો આવી પ્રજાને ચડાવે છે રાજ્ય કારભાર તો સારો છે, હુકમ તો જરાયે નથી હું એમને વારંવાર પૂરતા જોરથી કહું છું કે બહારના મોકો તો ગોરી સામગીવાળા છે, હું નથી! અમારી આ લડત તો સુચ્ચા સદ્ગુણો રાજાના હાથમાંથી સત્તા પડાવી લેવા એ પાસેથી સત્ય પ્રજાના હાથમાં આપવાની છે.

રાજાઓના મહેલો તરફ નજર નાખું છું તો દીવાલ, રોડો અને ગાનતાન નજરે પડે છે, સારે ગરીબોની ઝુંપડીએ દીવોય પણ બાળવા નથી. મોટા મોટા ગોરા સાહેબો આવે છે સારે દબદબો બારસાલ છે. એ બધું જ દાબવું હોય તો, જેમ તમે બાયુસ થઇને લડ્યા, તમ કરી લુચ્ચા સિવાય કડી તાબને

આજની સુલેહની મુબારકબાદી નામદાર વાઈસરોય સિમ્લા પર છે. નથી પટણી એ કારભારીઓને કે રાજકારોને

અને હમણા હમણા મુજબામાં આવ્યું કે કર્યાંયા આવ્યો. ગોમાં આવ્યો! બાપ હું તો જિગાને ચઢીને આવ્યો કુ નામદાર વૈસરોય તો મોટો વોરંટ તે પુરા જોવાનો! ... કેમ મોહનજ મોરીઓ પરવા આપેલ છું. હું તો મારા રાજાનું દયા બાદા કરવા આવ્યો છું.

જાણાદારાજ તો રેલ હતું એના પુત્રનું સારાં ચડાવવું એ તો મારી ફરજ હતી. આ ઓકલનાર તો ગોંડ રાજા છે, કરોડો જેને વંદે છે એવા એ મહાત્માજીનું રાજકોટ સમજીને આવ્યો હું. રાજકોટની બીજ વખત ગૌ મારી બહાલમાં બહાદી દીકરીને આપી.

મને બહારનો કિનારને આજે બહાર જવું પડે છે. હું તો અંદરનો છું અને અંદર રહીશ આ તમારા નામથી તમારા નરસથી જે મેં સમાધાન કર્યું છે તે રાજકોટના રાજપદ્ધ સગાઓને જ કર્યું છે.

હું આજે કલાક બેઠો અને મહાત્માજીના હાથે પડાયેલ મુસદ્દાઓની એકે એક કલમ ઉચ્ચાર સાહેબને સમજાવી. મારા એકે એક વાક્યોને એ આમલદારો કાર્કિસીએ એ આશ્ચર્યજનક દિવાને સુંઘ્યા સુંઘીને જોયા, અને આખરે સમજુતીની મહોર લગાવી એક અને કલમ એ ફેરફાર કોઇ ફેરવી શકતું નથી. એ કરારમાં કાંય મારવાને માટે કોઇને અધિકાર નથી, કદાચ એમ કાંય મારવા આવશે તો તેનેજ નુકસાન થવાનું છે.

આ સમજતા અગિતંદન ગીરાવાળા અને કેવલને પક્ષ પડે છે. બાજે કેવલ આવ્યો ત્યારે જ રંગ જામ્યો એની પાછળ તો અનેક શક્તિઓ પડેલી હતી. કેમકે રાજા મહારાજાઓ એની પાછળ પડ્યા હતા. રાજકોટની પ્રજાને ઉશ્કેરવો તો આખે પચાસ વરસ પીસ્તે બેસીએ એવી તમની ગણત્રી હતી પણ એ સર્વ જુલ્મો કે રાજકોટ રેડું નહોતું.

આ લડત રાજકોટના રાજા પ્રજા વચ્ચે નહોતી. આખેઆ સિદ્ધાંતનો અને સાચાંજોમ સત્તા સામે હતી. આ લડતમા આજે વિજય મેળવીને આપણે અનેક સિદ્ધાંતનોના પાયા દીધા કર્યા છે. આપણી આ લડતના ઈરાદો ચારે તરફ ફેલાયા છે. આખુંય કાઠીયાવાડ એ તેજ કિરણોથી નાહી રહ્યું છે.

દોઢ મુસલમાનની એકતા પણ રાજકોટે બહુ સુંદર રીતે બતાવી તે બાબત રાજકોટને મુબારકબાદી આપી આપણે સરદારશીએ પોતાનું બાષણ સમાપ્ત કર્યું

સમાધાનની શરતો

(૧) પોતાના બાનેમ દુઃખોના નિવારણ અર્થે બેઠા કરવામાં આવેલા સત્યાગ્રહ દરમ્યાન પ્રજાએ પોલીસ-વેલ ફાટફારીઓથી અને પ્રજાજનો સામાન્યીઓના ઉઠાળાને સહનમાં લક્ષ, અમોએ અમારી કાઉન્સીલ અને શ્રી વજુભાઇ પટેલ સાથે આપીય સિમ્પિની તપાસ કરી ગયા કરી. અમોને બાજી થયા છે કે કાલની ઘણાયા બન્ન કાફારીઓ તાકાળીક બંધ થાવી જોઇએ

(૨) અમોએ દસ ગૃહસ્થોની એક સમિતિ નીમવાનો નિર્ણય કર્યો છે. આ સમિતિ અમારા પ્રજાજનો અને અમલદારોની બનેલી હશે. આ પેઢીના સભ્ય રાજ્યના અમલદારો હશે, બાકીના સાત અમારા રાજ્યના પ્રજાજનો હશે. તેઓના નામો બન્ને પક્ષો બહાર પાડવામાં આવશે. આ સમિતિના પ્રમુખની નીમણુંક ના દરબાર સાહેબ કરશે

(૩) બનેલુબારીની આખર મુલીમાં, સંપૂર્ણ તપાસ બાદ આ કમીટી અમારી સમક્ષ એક રીપોર્ટ રજુ કરશે. કાર્યવાહીમાં રાખવા સામેના અમારા હુકમોને બાધ ન આવે એવી રીતે પ્રજાને ચિંતાવાળા દિલાળા મજાઓ આપવાની બલામણો એ કરશે.

(૪) અમારી એ ઘોષણા કરવા ઇચ્છા છે કે આગાઉ થયેલ નરેન્દ મંડળના ઠરાવમુસર મુલ્યા કરવા મા આપશે

(૫) અમો અમારી પ્રજાને બાકી આપીએ છીએ કે ઉપરોકત કમીટી જે ફેરફારો રજુ કરશે તેને લક્ષમા લઇ અમો તેને અમલમાં મુકવા.

(૬) એ વસ્તુ નિર્વિવાદ છે કે શાંતિ અને સુવ્યવસ્થા કરી સ્થાપવા માટે તુરતજ દરેક બાબતી બીજ બોધરણીય બનાવો બંધ થશે. આ ઉપરથી અમો દરેક રાજદ્વારી કેદીઓને છોડી મુકવાનો છીએ દરેક બાબતના કેસો બાદ કરીને અમો દરમ્યાનના દરેક બનાવો પાછા ખેંચી લઇએ છીએ.

(૭) બીજા પેરેગ્રાફમાં આવતા "પ્રજાજન" એ શબ્દની આખ્યા પ્રીવીપર્સ કૌન્સીલ અંદર પ્રજાજનની જે થાય છે તે થશે.

આલકોને વિનંતિ

"પડી ટેવ ના તો કરે કેમ કાળા" એ મીસાલ 'અન્ટિઅન આધિનિઅન' ના માલકોને સત્યાગ્રહ દરવાજે ઉપરાયેલા અમો સિવાય નહિ બારણાની પડેલી ટેવ હજુ છુટતી નથી અને તેથી બધું અદ્રશ્યણ બોગવવી પડે છે સત્યાગ્રહો અગાઉથી દયાલ બારકતે ગોકલી આપવાની અમારી વિનંતિ તેમજ ગાંધીજીની એ બાબતમા સૂચના બધ નથી ગઇ પણ બાલકો પોતાના સત્યાગ્રહો દયાલથી ગોકલવા ઘણ ગમતા છે તમ છતાં હજુ પણ એવા છે કે જેઓ પ્રતિનિધિની રાહ બાલ બેસી રહ્યા છે. પા ૧૯૦૦ ની ઉપરાબુ બજાર ઉઠી રહી એ બાબતની ફરિયો ગ્રેનારને તો અત્યારસુધી લાગ્યા વિના નહિજ રહે. તો બીજે અહિના કાર્યમાં કેટલી અરચણ પડે એ પણ સમજી શકાય તેવા ચાન છે. આથી ફરી પ્રતિનિધિને સત્યાગ્રહ ઉપરાયવા નહિ મોકલવાના, નીચેનો જંગ કરીને પણ અમારા શ્રી. મણીલાલ નાંધીને મારે દિવસ જેલવાનીસાબનું કામ આવવું પડ્યું છે. તે દરમ્યાન શ્રી. એમ પી વકેલ એવા ટ્રાસવાલનો બુઝોબુઝો માણસ છે અને દરેકેદરેક બાબતિને ઓળખે છે તેમણે પોતાનો કામધંધો બોટી અમાગ પરિણામ ઉઠાવી ૨ સત્યાગ્રહ આપી હતી તેને મારે અમે તેમના આભારી છીએ. શ્રી. મણીલાલ નાંધી અને શ્રી એમ. બી. વકેલ બધાં બાબતમાં તો બાલકોએ સત્યાગ્રહો તુરતજ આપી દીધા હતા અને સાથે અતે આવવું પડ્યું ન પડ્યું હિમગીરી પણ દર્શાવી હતી. આ સુખ ચિન્હ, જોઇ આપને આનંદ થાય : અને ઉલેટ સત્યાગ્રહ છીએ કે બાકીના બાલકો બધા બધા દીવ બાબતે પોતાના સત્યાગ્રહો દયાલ મારફત મોકલી આપવા કૃપા કરશે અને પ્રતિનિધિને મોકલવાના બધે આ બમનની ફરજીયાતી અમાન બાબાપવા. બાલકોને સત્યાગ્રહ બારણું બધા પણ પડે અને દયાલમા મોકલવાની સગવડ ન હોય ત્યારે આ અંકમાં આપેલ સ્થળે આપુક સ્થળો જણાવવામાં આવ્યા છે જ્યાં તેઓ સત્યાગ્રહ કરી શકે છે.

ટેલર જોઇએ છે

એક સારો અનુભવી ટેલર અને કટર હમાદા ડેકરીંગ રોપો માટે જોઇએ છે પગાર અને રહેવા બિલ્લ માટે નીચેનાં સરનામે લખો અથવા મળો:

Moosa's Tailoring Depot,
77 Wilson Street, Dundee

મહાસભાની કારોબારીના મહત્વના ઠરાવો

હિંદ રાજ્યોમાં ત્યારે ચાલતા રાષ્ટ્રીય મહાસભા પછી કારોબારી વાર્ષિતીએ નીચે મુજબનો ઠરાવ પસાર કર્યો :-

"રાષ્ટ્રીય મહાસભાની કારોબારી હિંદના પણ બાજોમાં રાજ્યવ્યાપી પ્રજાઓમાં આવેલી જાગૃતીને આવકારે છે અને જેને માટે રાષ્ટ્રીય મહાસભા મહેનત કરે છે તે સમસ્ત હિંદુસ્થાનના કલ્યાણનો આકાંક્ષાઓ આરંભ થયો છે એમ માને છે.

"આ સમયની રાજ્યવ્યાપીમાં નાગરીક હકો અને રાજ્ય ઉપરની જવાબદારી નીચે જવાબદાર રાજ્યતંત્ર સ્થાપવાની માગણીનો રેલો આવી ગયો છે અને સ્વાતંત્ર્ય તથા સ્વરાજ્ય મેળવવા કરતા પારકી આ મહત્વમા પોતાની સંમતી આપી છે.

"દેશના રાજ્યોના રાજ્યપ્રજાઓએ આ જાગૃતીને ઉત્સાહના સુખદ ચિન્હ ગણી આવકાર આપ્યો છે. કેટલાક રાજ્યોએ પ્રજાને મહાસભા આપવાનો પ્રયાસ કર્યો છે. તેની પ્રશંસા કરવાની સાથેજ આ કમીતીને દીલગીરી થાય છે કે બીજા રાજ્યપ્રજાઓએ શાંત અને કાયદેસરની સેવાઓ સામે પ્રતીબંધ મુકીને તથા રાજ્યકોપ પ્રવર્તાવી મનાઇ કરીને અને અમાનુષી દમનનો આશ્રય લઇને પ્રજાની પ્રવૃત્તિઓને કચરી નાખવાનો પ્રયત્ન કર્યો છે.

"પોતાનીજ પ્રજાને રચવી નાખવા માટે આ રાજ્યોએ હિંદુસ્તાની બ્રીટીશ સરકારની મદદ લીધી છે તે માટે આ સમીતીને ખાસ દીલગીરી થાય છે અને રજવાડામાં જવાબદાર રાજ્યતંત્ર મેળવવાને માટેની રાજ્યવ્યાપી પ્રજાની આકાંક્ષાની પ્રવૃત્તિઓને દાબી દેવા માટે બ્રીટીશ સત્તાધીશોએ લીધેલી આપેલી પોલીસ અને લશ્કરની મદદના પોલીટીકલ ઉપયોગ સામે પ્રબળ વિરોધ કરવાનો પોતાનો અધીકાર છે એમ રાષ્ટ્રીય મહાસભા જાતી કરીને કહે છે.

"હરિપુરા મહાસભાનો ઠરાવ જે રાજ્યોનો પ્રદેશનો રાષ્ટ્રીય મહાસભાની નીતીની વ્યાખ્યા કરે છે તે તરફ મહાસભા રાજ્યોઓનું ફરીથી ધ્યાન ખેંચવા માગે છે. રજવાડાંમા જવાબદાર રાજ્યતંત્ર અને નાગરીક સ્વાતંત્ર્ય દાખલ કરવા માટે કામ કરવાનો રાષ્ટ્રીય મહાસભાનો હક અને અધીકાર છે, પણ આવા સંબંધો મેળવે કામ સારૂ ખાસ મર્યાદા મુકે છે અને રાજ્યપ્રજાઓની દીશાર મહાસભાના દેશી રાજ્યોની સફરના પ્રવાસ રૂપે અને સ્વદેશ નાગરીક તરીકે પડતા અધકારો છે. રાજસ્થાની પ્રજાને પોતાનાજ રાજ્યપંથર મુકાયલ જનતાની સેવાના દીક્ષાચાર્ય માટે તે તેને તમામ અધીકાર માટે જ આ તો શાંતીમય કારકામો આવી હતી

"દેશી રાજ્યો પ્રત્યે મહાસભાની રાજ્યજ્ઞા પ્રાપ્તી આપવાનો પણ જેની પાછળ ઠરાવો રહેલો હતો. ઔદ્યોગીક નહીં પરંતુ મહાસભાની આમન હતી : તેઓ આપણે ઓળખી તેણે અને પોતાની પ્રવૃત્તી આપણી મહત્વાકાંક્ષાઓ કરવાની અનુસરે આ નીતીનું પ્રકાશણ સાબીત [illegible] પરંતુ તેના કદાચ એક કરજ બોજવામા આવી ગયા. દેશી રાજ્યોનો પ્રજાને દેશવધુની આપવાનો અને બોલવાની પ્રાગપત્રનો તેને લાગુ આપવાનો હક મહાસભાએ ઇચ્છેલા આગમન રાખ્યો છે. દેશી રાજ્યોની પ્રજાના [illegible] મહાન આજની દીનાનીદિન આવતી બાબત [illegible] દેશી રાજ્યની પ્રજાની મહાસભા સાથેની ઐક્યકરણાનો નુકશો છે. હવે પૂરા મહાસભાએ [illegible] નીતી કેરી હતી અને જે આટલા બોલા પ્રમાણમાં પાછળથી કરી મૂકી છે તેનું અમૂકરણ થાય [illegible] પોતાની કરીને જ્યારે જવાબદાર તંત્ર મેળવવાની દેશી રાજ્યપ્રજાની ઇચ્છાઓનો મહાસભા આવકારે છે, ત્યારે સાથે સાથે મહાસભા સ્પષ્ટ જોખમ પરવાના દેશી રાજ્યોની પ્રજા ન દોષ લેવા ઇચ્છે છે કે કોઈ મહત્વમા નાગ લાવે લેવાની તકલાદ આપે છે. એવા લોકોના આવી મહત્વમા લાભ લાવી મહત્વમા સામી શક્તિ આપશે નહીં એટલું જ નહીં પરંતુ કદાચ તે સંબંધ ઉલટાના રાજ્યના લોકોને મુશ્કેલીમા મૂકી બધુ છે અને સમ્મેલનાદ દાદન [illegible] તેમને આટલાની [illegible] કે જે સામુદાયીક તાકત કેવળ શક્તિ આને કેનેડાનો આધાર રહેલો છે સમાની રીપાર્ક માંગે છે કે દેશી રાજ્યોની તમામ મહત્વા મહાસભાની પુળબુળ અહિંસાની નીતીને સુરત્વપણે વળગી રહીને ચલાવા આવશે.

ફેડરલ પેન્સનું ફુંફાડામણ

હરિપામણ સુજબની મહાસભા કારોબારીએ નીચેનો ઠરાવ પસાર કર્યો :-

"૧૯૩૫ ના ગવર્નમેન્ટ ઓફ ઇન્ડીયા એક્ટ દ્વારા ફેડરેશન સ્થાપવાની જે જોગવાઈ કરવામાં આવી છે તે અમલમાં આવે તે પહેલાં ફેડરલ પેન્સનો ફંડ ઉભો કરવાની જોગવાઈ કરવામાં આવી છે. આ ફંડ ઉભો કરવા માટે ફેડરેશનમાં જોડાનાર દેશી રાજ્યોએ પોતાના પ્રજાના ઉપર વેરાના રૂપમાં ઉઘરાવવાની રકમ આપવાની છે. આ ફંડ ઉભો કરવાની યોજના ઘડાઈ ત્યારે ફેડરેશન ઝડપથી અમલમાં આવશે એવી ધારણા હતી. પરંતુ ફેડરેશન હજુ સુધી અમલમાં આવ્યું નથી. કેટલાક સ્થાન પર કારણોસર રાજાની સ્થાન નીકાલને લીધે ફેડરેશનની તુલા સ્થગીત રહી છે. પરંતુ રાજાની નીકાલ હિંદને નુકસાનકારકજ છે. બધે એવી પરિસ્થિતિ આવી છે કે અત્યારે નાણાં અસલ્ય અને કેન્દ્રીય સરકારોને તેમજ હિંદના પ્રાંત કરીને પેપર ફેડરેશનના સ્થલાંગિ અનાગત પરિણામજ દંડ પેન્સનો ફંડ ઉભો થઇ શકશે. સ્થલાંગિ અનાગત અલાર પહેલાં રાજાઓની ઉંમર સુધી ગણવામાં આવ્યું છે, અને કુદરતના નિયમને ટકાવી રાખવાના સરકારના અધિકારના પ્રયાસો કામમાં લઇને તો હજુ ઘણાંયો અત્યારનાને સમય આવશે. કારોબારી સમની આ બધી સ્થિતીનો ગંભીરતા ને ગાંભીર્યપૂર્વક જુએ છે

આમા હજારોગામાં દેશનાં સામાન્ય ઠીનની ખાતર ૬૮ પેન્સના કુદરીયામણને ટકાવી રાખવાના પ્રયાસો પ્રજા મુશ્કેલીની કારોબારી સમીતી માંગણી કરે છે અને ૧૧ પેન્સનું કુદરીયામણ ટકાવવા માટે રાજ્યો પગલાં ભરવાની સરકારને અધિકાર કરે છે."

આંતરિક સુધારા માટેના ઠરાવ

મહાસભા કારોબારી સમીતીએ મહાસભામાં આંતરિક સુધારણા માટેના પસાર કરેલા ઠરાવમા જણાવવામાં આવ્યું છે કે :-

મહાસભાના રાજ્યોનાં નામો કે બંધારણ તથા સભ્યપદ માટેની તેમાંનું સાધકતા ગોઠવવા નવા તથા કરિયાદો દેશના જુદા જુદા ભાગમાંથી કારોબારી સમીતીને મળી છે. કેટલાક ઠરાવોમાં ના તા. એમ જણાવવામાં આવે છે કે, લોકોના સમુહોના સમુહોને મહાસભાના નામના સભ્યો બનાવી દેવામાં આવ્યા છે. તેમની સભ્ય તરીકે તો જ દેશ બીજાઓ ભરી આપેલી છે.

સમીતી એવો અભીપ્રાય ધરાવે છે કે આવા કલ્પિત સભ્યપદોનો અંત લાવવો જોઇએ અને પુરી તપાસને અંતે તેવા સભ્યો નાબો રજીસ્ટરોમાંથી રદ કરી નાખવા જોઇએ.

પોતાની પદ્ધતિઓ અને રીતિનીતીની પવિત્રતા માટે મહાસભા ઢબેલાં થર્ન ત્ર છે અને એવી પરીસ્થતીને અંગેજ આટલી સરળતા તેને સાંપડી રહ્યા છે અને આટલું ગૈરવ પ્રાપ્ત કર્યું છે.

દેશના કેટલાક માણસો મહાસભાના સભ્યો અને એ આકારદારાયક છે અને તેમાજ મહાસભાનું બધા અને સહિત છે. પણ સાચોસાચ મહાસભા ના સભ્યો અને કાર્યકરોના ચિહ્ન પર જ તેની સફળતાનો આધાર છે. આવી સભ્યોની ચોટી [illegible] પર નહીં.

આવી સમીતી સભ્યના દફ્તરોનાં પુનઃ અવલોકન માટે પહેલી તક ઝબરદારો પગલાં ૨૧ મી માર્ચ પહેલાં લેવાની સભ્યો પ્રાંતીય સમીતીઓને ચિતવણી કરે : અને તા. ૩૧ મી માર્ચ પહેલાં મહાસભામંત્રીની સમક્ષ પોત પોતાના અહેવાલો પેશ કરી દેવાનું જણાવે :-

બંને પક્ષોના પ્રમુખ તથા દરમ્યાન થનારી જુદી જુદી ચૂંટણીઓમાં આ તપાસથી દખલ થશે નહિ એમ્બેસી.

આ તપાસમાં મહાસભાના મદદનીશ પ્રાદેશિક સમાનીઓને શકય સહકાર આપશે.

પ્રસિદ્ધિ કે નાલાયક સભ્યોના નામો રજીસ્ટર માં ચૂકી જતાં અટકાવવા માટે રેટપાયર બંધારણીય ફેરફારો આવશ્યક છે. અને ડેમોક્રેટોની સાથેસાથનું પ્રમાણ નક્કી કરવું પડશે. બંધારણ ની પાંચમી કલમમાં સભ્ય માટેની નીચે મુજબ ની બાદી કલમ ઉમેરાતાની લાયકાતોનો સમાવેશ કરવા માટે સુધારો કરવાની સમિતી ભલામણ કરે છે.

(૧) કોઇ પણ ડેમોક્રેટ યુદ્ધથી પહેલા ગઢા-સભાનો સભ્ય પરંતુ સુધી લાયકાતવાળ સભ્ય હોવો જોઇએ

રાજદ્વારી કેદીઓ, અને સાધુમતિ ને કલીન પ્રમના સભ્યો માટેના આકિસ્મત કિસ્સામાં ગાંતીમ સમાનીઓ આગળ મુદ્દાની છુટછાટો આપી શકશે

(૨) ઉમેદવારોએ આગાઉના વરસમાં તેને સોંપાયેલું કાર્ય પૂરું કરેલું હોવું જોઇએ આ કાર્ય વરસમાં ઓછામાં ઓછા પાંચ દિવસ કાર્ય સુધરે તાર્યે કોંવાયું - એમ પોતે કહ્યું કામ કોમ્પ્ટ્રોલર અને સપનો ડ્રેગોદારોએ આ કાર્ય પૂરું કર્યાનું સર્ટીફીકેટ પરવાનું જોઇએ.

પ્રાદેશિક સમાનીઓ આ સંબંધે અંધારણમાં સુધારા કરવા માટેની સૂચનાઓ મોકલશે તો તે આવકારદાયક ગણાશે.

કોર્ટો સંસ્થાઓ સંબંધી ઠરાવ

કોઇ પણ સંસ્થાઓ પ્રોપેગાંડા ' ને સંબંધે કારોબારી સમાનીએ પાસ કરેલા ' રાવણે જણાવ્યા પ્રમાણે આવ્યું છે કે નીચેની સંસ્થાઓને પ્રચાર-પ્રોપેગાંડા સંસ્થાઓ તરીકે ગણવા કરવામાં આવે છે :-

(૧) ઇંડિયા લીગ

(૨) મુસ્લીમ લીગ

આથી ઉપરના ગઢાલભા સમાનીનો ચુંટાયેલો સભ્ય કોઇ પણ કોમી સંસ્થાની મેમ્બરશીપ સ્વીકારી નહિ શકશે નહિ

કોમી પ્રશ્ન સંબંધી ઠરાવ

સમાનીએ કોમી પ્રશ્ન ના સંબંધી ઠરાવના પરદા પર પણ વિચારણા ચલાવી હતી. આ ઠરાવમા મુસ્લીમ લીગ સાથે સમાધાની થાય કે ના થાય બન્ને મુસ્લીમ બાબત જુદું જુદું બંધારણ ઘડવાનો નિર્ણય રહ્યો તેમનાં હીતો વિરોધવાળાને મુખ્ય સ્થાન આપવા છે અમુકતીના હકો અને હીતોની સલામતી સંબંધે સ્પષ્ટ બાહેધરી પર ખાસ ભાર મેસવવામાં આવ્યો છે. તેમની ધાર્મીક રૂઢીઓ અને રીતરીવાજોમાં તેમની સ્વતંત્રતા કાયદેસર કરવામાં આવી છે. કોમી ઐકયતાની જરૂરત પર અને રાષ્ટ્રનું હીત પણ સમજવાની જરૂરત પર પણ ખાસ ભાર મુકવામા આવ્યો છે.

આરબ્બ અને યાહુદીઓ પ્રત્યે સહાનુભૂતિ

કારોબારી સમાતીએ પેલેસ્ટાઇનના આરબો અને જર્મનીના યાહુદીઓ પ્રત્યે સહાનુભૂતી દર્શાવનારો ઠરાવ પસાર કર્યો છે.

કુરટ્રેકર્સનો ઇતિહાસ

(ગતાંકથી ચાલુ)

આ પણે જોયું ગયા કે બોર લોકોએ નાતાલમા સ્વતંત્રપણે વસવા માટે બહુ મોટી કીમ્મત આપી. પ્રથમથીજ કેપમા અંગ્રેજ અમલની પુંસરી તેમને પસંદ નહોતી. સ્વતંત્રતા એમની રગેરગની ભાવના હતી. સ્વતંત્રતા મેળવવા માટે એમણે અપારમાર્ગ સંગ્રામ્યું. અલબત્તના યુદ્ધમાં ઝાઝરાં, ઊંટકરાં, ઢોર ઢાંખર ઘણાંને મુકાકરીઓ નીકળી પડ્યા. જંગલી જનાવરોની બીક. જંગલી માણસોની બીક. પસવા વગાડવા સુધ્ધા મળશે કે નહીં તેની ખાતરી નહીં. ઘડાઓની તાલીમ નહીં પુસ્તાં હથિયાર અને દારૂગોળો નહીં. ખેત રાજ્યની પદ્ધ નહીં. પોતે રાજ્ય અવસ્થા કરવાની આવડ નહીં. સ્વતંત્રતાની પ્રબળ ભાવના અને પ્રેમ્બર આપણું રક્ષણ કરશે એ વિશ્વાસે આટલા માણસોના ટોળે, આટલા ઢોર લઇને ચરસાહસમા પગર આગળ વધવા પેલા દીંગાનની સત્તાને તોડી નાતાલમાં વસવા સાગર રવાન મેળવ્યું અને પોતાને મોરસ્સબર્ગ શહેર વસાવી જેવો તેવી રાજ્ય વ્યવસ્થા કરી જરા શાંતિનો વિચાર કર્યો. પણ તેમના નસીબમાં સ્વતંત્રતા નહોતી. જે અંગ્રેજ અમલની પાછળ છોડી આટલાં દુઃખ વેઠ્યાં તેઓએ સ્થાપ્યું તે અંગ્રેજ અમલ તેમની પાછળ બલાની જેમ ચાલતો આવ્યો. ૧૫ ડીસેમ્બરમાં તે વખતે ગવરનર હતો સર જ્યોર્જ નેપીયર. ૧૫ મહીનાની સરકારે એવો કેનો ખબર પાડ્યો હતો કે તેના અમલમાં રહેનારા ડોચ પણ સોના વસાહતીઓ સરકારની રજાવગર એક ઇંચ પણ જમીન પોતાના કબજામા લેવી નહીં. બોર લોકો હબસીઓ ઉપર જુલમ કરનારા છે અને તેઓ જ્યા જ્યા આ બ્રીટીશ ગયા ત્યા પણ કોળી સંસ્થાની પેદાયશ સમાની નીં શકયા એમ કહેતો નહી

કોમી પ્રશ્ન સંબંધી ઠરાવ

સમાનીએ કોમી પ્રશ્ન ના સંબંધી ઠરાવના પરદા પર પણ વિચારણા ચલાવી હતી. આ ઠરાવમા મુસ્લીમ લીગ સાથે સમાધાની થાય કે ના થાય બન્ને મુસ્લીમ બાબત જુદું જુદું બંધારણ ઘડવાનો નિર્ણય રહ્યો તેમનાં હીતો વિરોધવાળાને મુખ્ય સ્થાન આપવા છે અમુકતીના હકો અને હીતોની સલામતી સંબંધે સ્પષ્ટ બાહેધરી પર ખાસ ભાર મેસવવામાં આવ્યો છે. તેમની ધાર્મીક રૂઢીઓ અને રીતરીવાજોમાં તેમની સ્વતંત્રતા કાયદેસર કરવામાં આવી છે. કોમી ઐકયતાની જરૂરત પર અને રાષ્ટ્રનું હીત પણ સમજવાની જરૂરત પર પણ ખાસ ભાર મુકવામા આવ્યો છે.

આરબ્બ અને યાહુદીઓ પ્રત્યે સહાનુભૂતિ

કારોબારી સમાતીએ પેલેસ્ટાઇનના આરબો અને જર્મનીના યાહુદીઓ પ્રત્યે સહાનુભૂતી દર્શાવનારો ઠરાવ પસાર કર્યો છે.

લખનાર શ્રી. પુરૂષોત્તમ દેસાઇ

(ભાગ ૬ ઠ્ઠો)

અમલની બાબ સાથેજ બોઅોના બંધારણ કે બોર લોકોએ ચરસો સુધી પુષ્કળ વાહસ, ભોજ અને મહેનતથી પેરાન જેવા કષ્ટ કોલોનીને ઓસરોઓને વસવા માટે લાયક બનાવ્યું હતું અને બેતરોને સુધારા જેવા હતા બનાવ્યા હતાં એ વાતની નોંધ કયાંય લેવામા નથી આવી. સર જ્યોર્જ નેપીયરે આખું નાતાલ કોલ્ઝની રાજધિના નામથી અંગ્રેજ અમલની નીચે મુકયું તો કેટલે ગદાર પાડ્યા

આ પ્રમાણે નાતાલને અંગ્રેજ અમલમા મણવામા આવ્યું પણ અંગ્રેજ સરકાર ને અમલ કોમને તો નાતાલમાંથી ખોલાવી મેલવામાં આવ્યા એટલે કુરટ્રેકરે આ કંઇપણ ' ન આપણ લીધા નથી ' કરીનમાં પણ તેઓએ વસવાટ કરવાનું નથી કર્યું" હવે તેમણે કેપ્ટનીશ બોઅર નાતાલીયા ની સ્થાપના કરી. રાજ્યબંધારણ ઘડ્યું. કામદા કરવા માટે તેમનામા કોર્ટ પણ બેસી તો નહોતાજ એટલે સામાન્ય ઝોકૂનો પોતાના રોજના વ્યવહાર મા આવે એવા ઘોડા નિયમો પડીને તેમણે કોકસરાટ (પારલામેંટ) સ્થાપી. ધીરે ધીરે દુનીયા માં માન મેળવી શકે એવું સ્વરૂપ બનાવવાની તેમની મહત્વાકાંક્ષા હતી.

દીંગાનની બીકમાંથી છુટવા માટે બોર લોકો એ દીંગાનના બાપ પાંડાને ખૂનો રાજા બનાવ્યો અને તેને મદદ કરી દીંગાને હરાવી ઝુલુલેંડ માંથી બાકી રહ્યાની કરજ પાડી પાંડા રાજા થયો ત્યારે દીંગાના છુટી લીધેલા જમીન ઢોર બોર લોકોને પાછા આપ્યા. આ પ્રમાણે નાતાલમાં બોર લોકોનો પગ જમાવ્યો.

આ પ્રમાણે નાતાલમાં શાંતિ થઇ અને અંગ્રેજ લોકોને નાતાલમાં કરી વસવાટ કરવાની મનાઇ થઇ. આ બાજુ બોર લોકો પોતાના રાજ્યની સ્વતંત્રતા કુશળ કરવાવાની તૈયારી કરતા હતા. બીજી બાજુએ કરવામાં કરી સરકાર ઓરેન્જવાળા ગોઠવ્યું અંગ્રેજોએ કરવા માંડી. કરવામાં અંગ્રેજ કુકડી ગોઠવવાનો કરાર બોર લોકના નામથામાં આવ્યો કે ૧૮૪૨ ના ફેબ્રુઆરીમાં બોર લોકે પોતાનો પ્રેસીડન્ટની કરાવ ગોઠવ્યો તેમાં તેમણે જાહેર કર્યું કે કેપમાં અંગ્રેજ આપણ નીચે તેમને પણ્યાજ આવ્યો. ગઢબ કરવા પહેલા તેઓ કોટાણો તેમણે અંગ્રેજ આપણની કર છોડી દીધી અને અંગ્રેજ સરકારની કોઇ પણ મદદ વગર તેમણે અનેક ઝંઝટો વેઠી પોતાનું રાજ્ય સ્થાપ્યું છે. આપણે આ સ્વતંત્ર રાજ્યની વિરૂદ્ધ તમોએ આ ઢીલમાસ કાર કરી છે તે બીલકુલ અન્યાયી છે

પણ જે ૧૮૪૨ માં અંગ્રેજ સરકાર કરજનમાં આવ્યા પહોંચ્યું. તેણે બીરીબાની નીચે કબજો જમીનમાં બાયણી કરી. બોર લોકોની બાયણી કોંગેસ્યા તરફ પડી હતી. સામસામા સરકરના સરદારોએ પ્રકાર ન કરવાના કરીને મેલ્યા, પણ દરેક જણે પોતાનો હક મજબુત કર્યો. આખરે અંગ્રેજ સરદારે એક રાત બોર લશ્કર ઉપર અચાનક ઓચો મારવાનો નિશ્ચય કર્યો. પણ એક સીપાઇની મરજતથી બોર લોકને બાબર પડી ગઇ. તેમણે જાનના ઓગે છુપાઇને અંગ્રેજ કુકડી નજીક આવી ત્યારે એળી બાર કર્યો કેટલાક અંગ્રેજો મર્યા. કેટલાક ઘાયલ થયા. અને બધા ભાગી ગયા.

બાર પછી બીજે દિવસે ફ્રીક પ્રાંત માઝાબ્સ ટાઉન જવા નીકળ્યો. ૧૮ દિવસમાં ૬ સો માઇલ ની પોરેસ્યારી કરી. આ મહિનામાં માઝાબ્સ-ટાઉનથી મદદ આવી પહોંચ્યું. બોર લોકોએ

અંગ્રેજ સાહેબને તેમના મંત્રીઓ છોડી દીધું અને પીટર મેરીત્સબર્ગ ખાતે તેઓ ભાગી ગયા. દેશબીજે વાપરો ઉતારી અંગ્રેજોએ કરબનમાં અંગ્રેજ વાપરો કરવાડ્યો.

ત્યાર પછી કેટલાક તોફાન થયા. આખરે અંગ્રેજ અફસર પીટર મેરીત્સબર્ગમાં નવો કેબીનેટ ઘોર ઢગેલ સત્તા પર પાછી આવી ગયા હતા. તેમણે સમાધાની કબુલ કરી. અંગ્રેજ અમલ કાયમ કર્યો. જે માટે પ્રાંત ઘરમ સુધી અનેક સંકટો વેઠ્યાં હતાં તે સર્વે નકામું ગયું. જે જમીન, સ્વાતંત્રતા અને શાંતિ તેમણે પોતાને તાબે આવી હતી તેનો બાળ અંગ્રેજ મુલ્કગીરીએ લઇ લીધો. ૧૮૪૩ ના આખરની અંગ્રેજ આખુ નાતાલમાં ચાલુ થઇ. જે પ્રદેશ આ દેશના પ્રજાને ન હતા તેઓ કરેક્ષ્ત્રમાં પર્વતની પેલી પાર ઓરેંજ ટાપ્રદેશ અને ઓરેંજીઆ તરફ ચાલતા રહ્યા.

ઇસ્વી ૧૮૪૫ માં ના માર્ટીન વેરસ્ટને નાતાલ ના પહેલો બ્રીટીશ ગવર્નર તીમવામાં આવ્યા હતો આ પ્રમાણે બોર પ્રજાસત્તાકનો નાતાલ લાંબો અને આવ્યો બોર પ્રજાની મુક્તા અને સ્વતંત્ર ધોવાઇ ગયા. સામ વધુ નિરાશ થયું. ત્યાર આવેલા બોર નાતાલમાં વસ્ત્ર બોરોને તાબે કરવાનું ભાર સોપાયું કામ બાકી

અંગ્રેજ સામ્રાજ્ય સ્થાપવા માટે તેમણે કર્યું, દોષ તણ વધુ "ઉંદર બોરે તો બોરંમ બોગવે" એવો બનાવ બન્યો. તેમણે જે આશાઓ રાખી હતી, જે પ્રાર્થનાઓ કરી હતી, જે ધડતો ઘડી હતી અને જે ખાંતથી સાધી હતા તેના બદલામાં તેમના મરેલાંના રક્તે થયાં હાડકાંઓ અધવા બોઅરોએ કબરો નીશાનીરૂપ હતાં. તેઓ પોતાની જાત બચાવી નાખવા હતા પણ ઇશ્વરે તમને આપવાને ઇચ્છી દીધા એમ તેમણે જાણ્યું. પણ દાને બાકાત છે! ભવિષ્યના પેટાળ શું છે તે કોણ જાણી છે? ઇશ્વરે તેમની આશાઓ ના ફળીભૂત ન થવા! (અપૂર્ણ)

તમારે મંડળ ભાંગવું છે?

તો નીચેના ઉપાયોનો અભ્યાસ કરો

મંડળોના વીરોધીઓને અર્પણ

(૧) સભાઓમાં આવતા નહિ.

(૨) પરંતુ જો આવવુંજ પડે તો મોડા આવવું.

(૩) તા કદાચમાન તમને બબડવા ન દોષ તો આપણનો વિચારજ ન કરતા.

(૪) સભામાં હાજરી આપવીજ પડે એમ દોય તો મુખ્ય કાર્યકરો અને સભ્યોના કાર્ય માંથી બાકાતીજ રોપો.

(૫) ટોદાનો સ્વીકાર કદીજ નહિ કરતા, કારણ કે કાર્ય કરવા કરતા યશ કરવી વધુ સહેલો છે.

(૬) કમિટિમાં તમારી નીમણુંક ના થાય તો દુખી થતા નહિ, પરંતુ જો તમારી નીમણુંક થાય તો કમિટિની બેઠકોમાં હાજરી આપતા નહિ

(૭) કોઇ ઉપયોગી મુદ્દા પરત્વેનો પ્રમુખ તમારો અભિપ્રાય માગે તો કહી દેજો કે તમારે એ વિષે કાંઇજ કહેવાનું નથી, પક્ષ સભાની બેઠક પુરી થયા પછી કહેજો કે એ કેમ કરવું જોઇતું હતું

(૮) આવશ્યકતા કરતાં વધારે મહેનત ન કરતા, પરંતુ બીજા સભ્યો કામ કરવા તૈયાર થાય અને ઉત્સાહપ્રેરક ન બને ત્યાં સુધીનસ્વાર્થપણે કામનો ભાર ઉતારતા તેમની સર્વ શક્તિનો દુરપયોગ કરો, ત્યારે જો બધા સેવકો એકઠા થયા છે એવું બુમરાણ કરી મુકજો.

(૯) તમારે સભ્યોમ બને ત્યાં સુધી આકરાણી રાખજો અધવા તો આપવાજ નહિ.

(૧૦) બધારે બાકી આપવાનું દોષ ત્યારે સૌને કહેજો કે પૈસા બાકીદાર ભરવામાં આવે છે. આવી જાય અવાજ ઉઠેલ થયા પાછળો, પરંતુ એમાંથી પરિણામ કાંઇ નહિ આવે.

(૧૧) જ્યારે બાકી બાકાત નહિ ત્યારે મંડળ ખતમજ બની ગયું છે અને એને વંશ કરવાની જરૂર છે, એમ કહેજો.

(૧૨) બધા સુધી બાકાતની ઉઘરાણી ટીકીટ વેચાણ બાબ ત્યા સુધી ખરીદતા નહિ.

(૧૩) એ પછી તમે ઉતરાયા છો એમ સેક્રેટરીને જાહેર કરજો

(૧૪) જો તમારે ટીકીટ લેવીજ પડે તો એના પૈસા ન આપતા.

(૧૫) પ્રમુખ બધારાઓના ટેબલ પાસે બેસવાનું તમને કહેવામાં આવે તો નકારમાં માથું ધુણાવજો.

(૧૬) જો તમને ન કહેવામાં આવે તો મંડળમાંથી રાજીનામું આપજો.

(૧૭) તમારા સ્વાભાવમાં માટેનું પણ તમને ના ગમે તો પૈસા આપવાજ નહિ.

(૧૮) આને તમે પૈસા ભાગી પછી તમને બીજા આપવામાં આવે તો મંડળમાંથી રાજીનામું આપજો.

(૧૯) મંડળ તમને કઇ રીતે મદદરૂપ બને છે એ જાણવાનકા નહિ. પરંતુ જો એ તમને મદદ નથી કરતું તો એમાંથી રાજીનામું આપજો.

(૨૦) એનાં બેનકાવા તમારે લાભ મળે ચારણે દોષ તો એમાં બોડવાનો વિચાર જ ન કરતા.

(૨૧) પણ મંડળ તમારા પાડોશીના કાર્ય પરત્વે પોતાની મુલ સુધારે નહિ તો એવા ખુમરાણ મચાવજો કે કાંઇજ થઇ શકતું નથી.

(૨૨) અને એમ કરતા તમારીજ બાબતોમાં સુધારવા માટે તમારા મકાન બોંધવામાં આવે તો મંડળમાંથી રાજીનામું આપજો.

(૨૩) કોઇ બોટી બાબત પરત્વે તમારી કંઇ કામત રાખતો આને એ બાબે રાજીનામું આપજો.

(૨૪) કરેક તક રાજીનામું આપવાની ધમકી આપજો અને પછી તમારા મિત્રોને રાજીનામા આપવાની કરજ પાડજો

(૨૫) બધારે તમે મંડળની બેઠકમાં હાજરી આપો ત્યારે અમુક બાબત માટે તમે આપજો અને ઘેર જઇને એની સામેનુંજ કામ કરવા લાગજો.

(૨૬) મંડળની બેઠકમાં કહેવામા આવે એ કરેક બાબતપર સંમત થજો, અને બહાર આવીને એનીપર ચાલ્યમતિ દર્શાવજો.

(૨૭) બધારે કોઇ બાબતની સાબરમા આવે ત્યારે એની ના પાડજો

(૨૮) મંડળની બાબતનો મેળાવવાની અપૂર્ણતા પ્રત્યે બાદરણી કાઢજો

(૨૯) મકાન જે તમને આપે એ બહુજ મેળાની જોજો, પરંતુ કાયમનું એને પાકું આપવાનું નહિ. યાત્ર.. .....

(૩૦) બધારે બીજું બધુ નિરર્થક બાબ ત્યારે મંત્રીની બાદરણી કાઢજો. પ્રમુખની નહિ.

—'ગુજરાત સમાચાર,

'ધ્રીન્ડઅન ઓપિનિઅન' ના લવાજમો કયાં ભરવા

'ધ્રન્ડિઅન ઓપિનિઅન' ના જે ગ્રાહકો કપાળ મારફતે લવાજમ નહિ મોકલતા હોય તેઓ નીચે બબાવેલા સ્થળોએ ભરી શકશે.

ડરબનમાં: મેસર્સ ગાંધી એન્ડ કું.,
૨૧૨ વીક્ટોરીયા સ્ટ્રીટ.
મેસર્સ મદેવા બધર્સ,
૨૧૦ ગ્રે સ્ટ્રીટ,
મુનીવર્ષ્ણ પ્રાન્ટર્સ લર્કસ,
૧૪ સેવીલ સ્ટ્રીટ

જોહાનીસબર્ગ: મેસર્સ પાટીદાર ટ્રેડીંગ કું.,
૮ પ્રીન્સ સ્ટ્રીટ.
મેસર્સ બગત બધર્સ,
૬ પોટ સ્ટ્રીટ.
ગા. પી. રતનજી, ૪૫ બ્રે સ્ટ્રીટ.

કેપટાઉનમાં: મા. બી. ટી. ચાવડા,
૧૨૪ મેન રોડ ગોબ્રે.

પાર્ટમેરીત્સબર્ગમાં: મા કુલજબાઇ ઠાકોરભાઇ,
૧૪૫ વોલ્મર રોડ.

લોરેન્સોમાર્કવીસ: મેસર્સ મજદાલ બાબજી
એન્ડ કું.
બી. નાથુભાઇ હરીબાઇ પટેલ.

કાયાકલ્પ શા માટે?

કાયા એટલે શરીર અને કલ્પ એટલે ઘડતર

કાયાકલ્પ—શરીરનું પલટવું જાતા અને બિના ના સારાંશે માણસનું આયુષ્ય બંધાય છે તેની આવરદા તેના બાંધારણ પર આધાર રાખે છે. મજબુત બાંધાના આદમીઓ વધુ ટકવે છે તે સર્વે વિદિત વાત છે, કે ઘરથી આયુષ્ય કેમ કાંઇ સહા : ભવિષ્યના બોલ નથી તે નક્કી છે. તો બાંધું જીવન ગુજરવું હોય તો શરીરને દઢ મજબુત બંધારું જોઇએ.

જો બાળપણનાં શરીર નિરોગી અને મજબુત હોય તો પ્રથમ જરૂર મજબુત બાંધાની માણ છે, પણ કેં માબાપ બાળકાં બાંધાનાં દોષ તો બાલકે ને મજબુત બનાવવાનો રસ્તો બાલ સેવેજ જોઇએ, નહિતર પ્રબળથી જીવન શક્તિ ઉત્તરો ત્તર ઘટતી જાય.

આ યુગમાં હિંદમાં ૧૦૦ વર્ષની આવરદા કબાય છે, પણ બીજા દેશોમાં ૧૦૦ કરતાં વધુ વર્ષ જીવનાર માણસ જડે છે. ૭૦–૮૦ વર્ષ જીવનાર આદમીઓ તો ઘણા આપણે તા જીવે છે. જો તેમનાં આરોગ્ય સારી રીતે સચવાય તો ૧૦૦ વર્ષ સુધી તેઓ જરૂર જીવી શકે.

આપણે જાં બાળકોનું મજબુત પ્રમાણ વધારવું હોય અને આપણે ઉપાય લઇએ તા તે બરાબ પ્રમાણ પકડી શકાય છે તેમનાં શિક્ષણમાં વધુ કાળજી રાખીએ તા તેમનાં બચપણથી સાંધેા નબળા ન રહેતાં મજબુત થાય.

જીવનની મેબાળ બચપણમાં મેપાથી જુવાની ના શરીર જોખમદાર થાય અને જુવાનીનાં સંભાળ માજો, આહાર અને વિહારમાં શરીરને સાચવીયે તો ઉંમરવધતાં દુઃખ દરદોથી શરીરનો બચાવ થઇ શકે.

આપણે જોઇએ છીએ કે કેટલાક આદમીઓ મજબુતબાંધી પેઢીના, ડાકટરી દવાઓ અને બોરાકો ખાતા ખાતા રહે છે. તેમાંના કેટલાકના બાંધા મજબુત થાય છે અને કેટલાકના બહુ ફેર પડતા નથી જ્યાં તેઓ બિમાર રહે છે જેમના બાંધા મજબુત થતા નથી તેમાંના કેટલાક દવા અને યોગ્ય બોરાક લેવા છતાં આરામ, આનંદ અને નીરોગીકરણું જોગવી શકતા નથી તેજ મુખ્ય મરજ છે. શહેરી જીંદગી, ગાર્યાદ બેકકાળજી અને સામાજીક બાબતો ગામડાંને દમ ચોંચવાની નવરાશ મળતી નથી તો કયાં આરામ તો કયારે મળે?

અત્યારે આપણે રોગ થાય એટલે "દવા કરાવવી" એટલા જાણતા થયા છીએ પણ હજુ આરોગ્ય સાચવવાની દવા આપણે શોધતા નથી. જીંદગીમાં અનેક દુઃખો છે, અનેક બનાવ છે અને રોગ થવાનો કયારે ને પગલે બાય છે. અત્યારે શહેર સુધરાઇ બાર્ડ આપણને મદદ કરે છે, આપણે પોતે આરોગ્યના નિયમો પાળીયે છીએ, રોગનાં જંતુઓનો ચેપ ન લાગે એ માટે આપણું બાંધા બાબાય - બાય બહેનોથી દુર રહીએ છીએ તથા રોગ બટકાવનાર મોંવી વસીએ (ઈંજેકશનો) મુકાવીને છીએ, મરીબિાને મારવા રસી પુકારીએ છીએ, બળા બાપણે રોજ નવાનવા રોગમાં બીતા રહેવું પડે છે. રોજ નવી દવાની શોધ કે જાહેર બબર તરફ આપણે દોડીએ છીએ છતાં આપણને નવા કોગબાહિ રહતા બળે છે અને તેથી કાયમસાર કેમ મેળવવા તેવા દાકતરો પાસે હાજરી આપવા બહુ બચત નો ભોગ આપવો પડે છે અને પૈસા પાબીની ગાહક ચાપરતાં બાસી જવાય છે. છતાં એક અગત્યનો રોગ મટે છે—બહેનો જબાણ છે અને બીજા અગત્યના રોગ થાય છે. આવજનતા કહે છે કે "દાકતરો ખાવા છે તેમ રોગ વધવા છે" પણ આ રોગ વધવાનું ચાબી ગિક નબળાઇ પણ એક કારણ છે તે દોષ સમજાતું કે જબાવતું નથી. પ્રજાનાં શરીર ઉત્તરોત્તર નબળાં થાય છે તે રોગ વધવાનું મુખ્ય કારણ છે. અત્યારે દવાખાનાં દરેલાં આરોગ્ય વિસ્તાર અને બાયામ વધુ હિતકર બનાવ છે, છતાં દવાખાનાં અને આરોગ્ય ખાતાં કાર્ય ભિન્ન છે, તેમ પ્રાચીન કાળનાં રોગ મટાડનાર પ્રયોગો સાથે આયુષ્ય વર્ધક પ્રયોગ પ્રચારમાં હતા. આયુષ્યની મર્યાદા સેંકડો વર્ષની હતી પણ પુરાબા ગાબમાં હતી, અત્યારે પચ્ચ ૧૦૦ થી ૧૫૦ વર્ષ જીવનાર તુરત જ આરોગ્ય અને ૨૦૦ વર્ષ જીવનાર મોતે બોલાવે ત્યાં સુધી આપણે પાને ચડે છે

જીવન પ્રબાબ વધારવા માટે બાયકલ્પના પ્રયોગો પુર્વે બજબાબેલા છે. તે પ્રયોગ બા બાબતના છે. (૧) કુટિ પ્રાવેશક (૨) ચાબતોપા કુટી પ્રાવેશિક વિધિમાં ઉપા અને પ્રકાર વગર ના વપરા સાહિત્યમાં વરસાં ગાબ્યું છે, મરજુ : બાકલ્પ બપાબ : તેની બોટીગેા જબાપ બધે છે અને બાકે તે સુખે અને દાયુની અવરથા પુરપાન દુર થબ્યો દોષ તેજ શરીર પુર્બો આરામ લઇ શકે છે અને બરકારીજ ગોઠી અને શરીરને બાંછે પાતુઓ ગણી ત્ર કે મેળવ્ય ગોવા બબતાન પામેલ અને વધેલ મોઠો ધા બાગડીપર ફોલ્લો, ફોલ્લી, ગોબાળ, મરજરાટ, બી. બાય છે. સુખે બાન ચાકુના ગોલબાં રહેબાથી બા બાસર બાન થાય : માટે સુખે અને પાન વિનાના રથળાના પ્રયોગ કરવા ચોગ્ય છ

આપણે બાલાબાં સાંગલ, પારા, ગુગળ, ઘી, કુટી નિકળે એમ બોલે છીએ પણ બહુ તેના એ પ્રયોગો "હાલ ગુહ" ના કરવાના હોય છે. આ પ્રયોગોથી 'આરબ્યા' જેવા ગરમ પ્રયોગ કરતા પહેરે જલદીથી મોઢી આગદી પર બરસી આવે છે અને બાની તુરત બ્યવરથા-બાબાસ (accommodation) કરવા જેટલી શાંતિ : શક્તિ બાગદીબા હોતી નથી બારે કાબબા કોઠી થાય છે.

કુટિ—ત્રિરાજ મુદ્ર—બવાપ્રકાશ નગરના નેતરાં પરમાં શરીર કમ ચોબાય છે? દવા પ્રકાશ અગત્યસ જીવનને જરૂરનાં ને અને તેટલાં પુરતા રોગગ્રહણમાં બળી પબ્યા કર છે અને બાતાના ગર્ભમાં જેવા બાળક ઘરે છે તેમ બાપા પરમાં શરીર ઘડે છે. સુખે અને બપત ક્રિયાર અને ગુબાના બાબુસો મારે જરૂર પ્રફુલ્લબપણું બાપનારાં અને તબીબતને તંદુરસ્ત રાખનારાં છે, પબ્યા શિતરતુ સોઠી પબ્યા બારે બારે સુખે અને પબ્યા ચપ્પુ સેવનાર આદમીઓ પહેલા પરપા થતા આપણે જોઇએ છીએ અને તે પડપણ રોગનું કારબ્યું છે. પ્રબાગ જુદા જુદા રોગ સ્પર્શે તે શરૂ થતું વરપણ પ્રકટ બાય છે. એને કે આપણે યોગ્ય ઉમરે ઘડબણ આવે કે બરતુ થાય તેની બીક ન રાખતા દોષનો તોપબ તેની સાથે સંબાબતા દુઃખ અને દરદની તો તકલીફ બાય જોજ, તેવી તમામ દુઃખ દરદ પતાં રોકવાં હોય તો શરીરને સોબંદી બનાવવું જોઇએ.

શરીરને સોબંદી બનાવવા અનેક દવાઓ વર્ષો સુધી બાબા કરવી એ એક રસ્તો છે અને બીજો રસ્તા યોગ્ય ઉંમરે કુટીપ્રવેશ કરવાનો છે. જેમ રેલગાડીના ઓર–ક કીશન બબા (Air-conditioned carriage) માં ગિબાળાની ઠંડી, ગ્રેનાઇની મરબી અને ગોબાસાની ગરદી બાબની નથી. તેવી શરીરે સુખાકારી માટે જે તમ બા કુટીનાં વબાવકારની ઇષ્ટ પકતી અસર ન પૈકે સુખદાયી અસરજ બળે છે અને તેવા પૌષ્ટિક પ્રયોગોની રસાબબિષ્ટ આકર થઇ પડપણ ની બાબર દુર થાય છે. વૈદ્યના બલનો બાબમંત્ર (બાવેલ) કરનારો પબ્ય બાબીને સુખે અને બાયુથી બના પબાસા લાંબે રહીબ્ય બબે છે અને પડપણ ને બાબે.

આંબળાનો બ્યવનપ્રાશ આલેહ (જીવન) બબુનીની દવા છે અને તેવી રહ્ય બસેબ્ય બ્યવનપ્રાશ સુબાન થયા હતા. પં. વદનમોહન બાલ વીયાજીએ આંબળાનો (બાબરાના રહ્યમાં બહાવેલ) બપ બના મજબુત સાથે પ્રયોગ કર્યો તેથી પડપણની બાસર દુર ન તંદુરસ્ત અને શક્તિ બાન થયા છે. બ્યવનપ્રાશ જીવન કુંભ વપરાય છે અને શક્તિવર્ધક તરીકે નથા પાંડુ, સંગ્રહણી, મૂત્રકાલ, બાસી, દમ, ક્ષય, રક્તપિત્ત નથા સોંઢીયા પિ. બાંબ રોગમાં આશીર્વાદ રૂપ નીવડયા છે. બળા અનુભવપ્રાપ્ત બપ જીવનબંધક પ્રયોગ છે અને નથી મોઢી બાત બરાબ બાન બધે છે બાને જીવનના અનેક અનેક ગ્રંથો બટા રેખે આયુષ્ય પ્રાપ્ત થાય છે. પબ્ય બે પ્રયોગ વાતાતધિક રીતે અત્યારે થાય છે. બહુ જોતા બે પ્રયોગ 'કુટિ પ્રાવેશીક' નો છે. કોબી થાત પ્રકૃતિની જોદમાં બ્યવનપ્રાશ, પલાશબિન્દન આસવ બહ કે બેબો કાબ પબ્ય પ્રયોગ થાય તા વજન વધે અને મુખાનો આવે. બે પ્રયોગમાં કુટિ

ખાવી અને તે ફાયદો કોણે થાય. પં. મદનમોહન માલવીયાજીના પ્રયત્ન તીજણી ને બનાવો પ્રકાશ કરેલા એ પણ બાપા અમારા કામકાજના સંબંધ કરતા પહેલાં સ્નેહન, સ્વેદન અને પંચકર્મનો વિધી કરવો જોઇએ. એ બીધીથી શરીરની શુદ્ધી થાય છે અને તેથી અઠવાડીયાની તકાળ આસર થાય છે. અઠવાડ ગોટા રોગોમાં આપણા ઘરના સહજ થઇ શકે છે. આપણે તો ઘણા પ્રકારના અને પીપરીપ બનાવ્યા છે અને ત્યાં પ્રાચીનોએ અજમાવેલાં છે, બીજા રોગ ઉપરાંત ૧૯૫૦ ની બેટલ માં આપેલ છે.

ગોળ, ચોકખી, ઘુઠ, મરી, પીપર જેવા સાદા પ્રયોગો પણ છપ્પનવર્ષ નારીને ક્યારેય અટકાયેલ વગર મેળવાયો રસાયણ કહ્યા થાય છે.

આ પ્રયોગો પોતાનાપીકના છે એટલે ખુલતા મનમાં પ્રકાશમાં કરવાના છે અને નવો રોગનો નાશ થાય છે અને દીર્ઘાયુષ્ય પ્રાપ્ત થાય છે.

આ દવાઓ તો આપણે રોજ ખાઈએ છીએ પણ જીવન વધારું જણાતું નથી!

ઉપર જણાવેલ દવાઓમાં કેટલ અસરકાર બતાવે છે કારણકે બદેલાં તે આખા પાચન માર્ગોને દુરસ્ત કરે છે. પ્રકાશવારા માણસોને બાંહગી થવાનું કે શરીર નબળું રહેવાનું કારણ આંતર તંદુલાજ હોય છે. જે પ્રમાણ અગ્નિ બરાબર કામ કરે છે તેમની તંદુરસ્તી સારીજ રહે છે અને ૯૦-૯૫ વર્ષ સુધી જુવાન જેવા સ્ફુર્તિ અને શક્તિથી કામ કરતા હોય છે. તેમના વાળ ધોળા પાકે છે. અન્ન પાચન થવા તેનો રસ થાય છે. તે રસ આંતરડાની દિવાલમાં આવેલ રસવાહીનીઓ (Lymphatics) અને રક્તવાહીનીઓ વારે ચુસાઇ રસ અને લોહીમાં ભળે છે આંતરડાની દીવાલ સારી અને નીરોગી હોય તોજ ખોરાક પચ્યા પછી બરાબર શોષાય શકે ખોરાક પચે એવી અઠવાડી દીપન પમી હોય તો ખોરાકને બરા બર પચાવે છે અને કરે, બદેલાં અને આંતરડાં દરતા બાદ સાથી આંતરડાને સદાથી સારે રાખે છે ઉપરાંત તેને ટોનિક અસર કરી તેની શોષક શક્તિ વધારે છે, તેથી વધારે રસનું અધ્યન-આપણ થાય છે, તથા તે દવાઓને રસાયન કહી છે રસનું અધ્યનઆપણ બરાબર થાય તે માટે યકૃત (કલેજું-Liver) પણ સ્વસ્થ અને સ્વસ્થ હોવું જોઇએ, કારણકે હોજરી, આંતરડા, બરડ અને અન્નવાહીનીનો રક્તવાહિનીઓના રક્ત, મકૃતમાં લાવે છે ને લાવે તેના પવિત્ર ખોરાકનો નવો રસ પમ્પ થવા હોય તે રસને યકૃતનું રજકણોના પ્રવાહી માંથી જનાવવા લાગે તે આંતરડાની આસુહિઓ પણ દુર કરે છે, એટલે રસનું અધન રક્તરૂપમાં રૂપાન્તર થવાનું યકૃતને સોંપાયું છે યકૃતના બીજા સ્વરૂપ હોય તો રસ રક્ત બરાબર થાય, યકૃતના બાજો ચોકખા હોય તો તે બાજોમાં બધને રસ અને રક્ત વહી શકે અને શરીર પમી રહે. (આપુ)

ખબરપત્રો

ભારત સમાજની ચુંટણી

૧૮ મી ડિસેમ્બર તા. ૮-૧-૩૯ ના રોજ બપોર નાં સાડા ત્રણ વાગે ભારત સમાજ વેદ મંદીરમાં એક જાહેર સભા થી. ભાઇશ્રી ભુલાભાઇનાં પ્રમુખપણા હેઠળ સાલુ વર્ષ માટે કાર્યવાહકોની ચુંટણી કરવા બાપો હતી. ડોક્ટર માર્યના બાદ ચુંટણીનું કામ હાથ ધરતાં સર્વાનુમતે નીચે પ્રમાણે કાર્યવાહકો ચુંટાયા હતા:

પેટ્રન: શ્રી. સાલભાઇ બકનજી, કાવસજી આદરજી સરદારી; પ્રમુખ: ભાઇશ્રી ભુલાભાઇ; ઉપપ્રમુખો: નાસરજી કેખરજી, કુલજીભાઇ; મંત્રીઓ: વી. જે. પટેલ, ભાણાભાઇ અવાનાભાઇ; ખજાનચી: નાથુભાઇ હરીભાઇ પટેલ; એડીટર કેશવલાલ મોહનજી; કાર્યવાહક કમીટીના પ્રમુખ: કાનજીભાઇ જસાભાઇ, ઉપપ્રમુખ: દયારામભાઇ છીતાભાઇ, મંત્રીઓ: મોહનજી કવખજી, મોદી કવખજી; કમીટીના સભ્યો: કવાળાભાઇ ઘાજીભાઇ, રામજીભાઇ મોહનજી, મુળજીભાઇ બેચરભાઇ, કાલીદાસ જે. પટેલ, કાવકરા જમશેદજી પટેલ, ભગાભાઇ રામાભાઇ, બાબુભાઇ જીવાભાઇ, અંબેરભાઇ કુલજીભાઇ, જમનાદાસ મુળજીદ, મોહનજી ઘાજીભાઇ, કુલજીભાઇ રામાભાઇ, છીબાભાઇ લલ્લભાઇ, ઘાજીભાઇ પ્રેમાભાઇ, પ્રસ્તુભાઇ મોતીરામ, દયારામભાઇ કાળીદાસ, વલ્લભભાઇ છીતાભાઇ, મગનભાઇ નરોત્તમભાઇ, છગનલાલ કાળીદાસ. રસ્તુલ કમીટીના પ્રમુખ: મુલજીભાઇ બેચરભાઇ, ઉપપ્રમુખ: નાસરજી જમશેદજી પટેલ, મંત્રી: કાળીદાસ જયરામભાઇ, સભ્યો: મોહનજી કવખજી, છગનલાલ કાળીદાસ, બાબુભાઇ જીવાભાઇ, નાથુભાઇ હરીભાઇ, દયાળભાઇ ઘાજીભાઇ કાનજીભાઇ જમનાભાઇ, જમનાદાસ મુળજીદ, કુલજીભાઇ રામાભાઇ, દયારામભાઇ છીતાભાઇ, વી. જે. પટેલ, પુસ્તકાધ્યક્ષ: કેશવલાલ મોહનજી, સ્વયંસેવકદળના કેપ્ટન: ગોપીદ કવખજી, બાઇસ-કેપ્ટન: છગનલાલ કાળીદાસ.

રહીપુર હિંદુ સેવા સમાજ

રહીપુર હિંદુ સેવા સમાજનો એક મેળાવડો થો. નાથુભાઇ નાયકના પ્રમુખપદે શ્રીમતી રમાબેન નાયક તથા મોહનના પુત્ર મા રસુલેઇજી દીકુસ્યાન જના. ઉપરાંત બીજાઓનાં ભાષણો મણેલો તેમાં પાન પાન સ્વાગત સરકારની સહાયથી થયા પછી સભાજીઓને ભોજનથી તારબાદ પછી શ્રીમતિ રમાબેન નાયકે 'બ્રિટિશના ઇન્ડિયન નીગ્રન' ને સાલીંગ ૧૭-૬ મેટ આપી હતી.

રહીપુર હિંદુ સેવા સમાજ

રહીપુર હિંદુ સેવા સમાજનો એક મેળાવડો થો. નાથુભાઇ નાયકના પ્રમુખપદે શ્રીમતી રમાબેન નાયક તથા મોહનના પુત્ર મા રસુલેઇજી દીકુસ્યાન જના. ઉપરાંત બીજાઓનાં ભાષણો મણેલો તેમાં પાન પાન સ્વાગત સરકારની સહાયથી થયા પછી સભાજીઓને ભોજનથી તારબાદ પછી શ્રીમતિ રમાબેન નાયકે 'બ્રિટિશના ઇન્ડિયન નીગ્રન' ને સાલીંગ ૧૭-૬ મેટ આપી હતી.

આભાર

મેહલ્લાસ્કાઉન વાળા બાઇ કવખજી પરમાલમ સોનીના ભત્રીજા બાઇ બીખુભાઇ બાલાભાઇ તથા તેમના માતુશ્રી બાઇ કુવરબેન તા. ૨૫ મીએ રહીપર કરંજમાં સ્વરેશ ગયા છે, તેમના માનમાં પરદેશ્ડન અને મીનવીલીયમ્સદાઉન વાળા સનેકી બાઇઓએ જે સત્કાર કર્યો હતો તે માટે અને મેહલ્લાસ્કાઉન વાળા બાઇઓ તરફથી વિદાયગીરી અને શુભાશીષ દેવાઇ હતી તે માટે શ્રી. બીખુભાઇ તથા તેમના માતુશ્રી કુવરબેન સર્વેનો અંતઃકરણપૂર્વક આભાર માને છે.

દફનકીયા માટે પરવાનગી

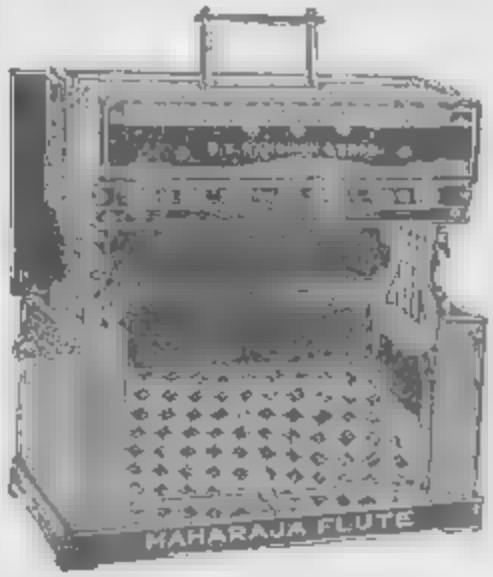
બી. સુલેમાન વાહેદ કરજનથી લખે છે કે કરજણ સ્ટેશનમાં ગનીવારના બપોરે ૧ વાગ્યા બાદ મરણ થાય તેને દફનવિધા માટે મેજીસ્ટ્રેટ ચાર્જ ઓફીસ તરફથી પોલીસ ઓર્ડર આપવા ની ના પાડવામાં આવે છે. ફક્ત રવીવાર અને રજાના દિવસોજ ચાર્જ ઓફીસ તરફથી હુકમ મળશે. બીજા દિવસોમાં મેજીસ્ટ્રેટની ગાડીમાં જીલ્લાદાર ઓફ પોલ્સ એન્ડ કેદની ઓફીસેથી રાબતા મુજબ મળશે. આ ઓફીસ સનીવારે ૧ વાગે બંધ થાય છે એટલે ચાર્જ ઓફીસ હુકમ નહિ આપે આથી આગેવાનોને મારી અરજ છે કે જો સનીવારે બપોરે મૈયત આવે તો રવીવાર સુધી મૈયત રહેવા દેવી પડશે એટલે આ બાબતમાં ડીસ્ટ્રીક્ટ ઓફ પોલ્સ એન્ડ ડીસ ઉપર તારવણીએ રજુઆત કરી ખુલાસો મેળવ્યો જોઇએ.

શ્રી. ટ્રાંસવાલ કાળી હિતવર્ધક મંડળ, જોહાનીસબર્ગ

ઉપરોક્ત મંડળની કાહેર સભા તા. ૨૯-૧-૧૯૩૯ ને રવિવારના રોજે બપોરે અઢી વાગે ૨૩ ફ્રેરેરા સ્ટ્રીટ ઉપર આવેલાં શ્રી. ટ્રાંસવાલ હિંદુ સેવા સમાજ ના મકાનમાં નીચે જણાવેલાં કામકાજ માટે મળશે. સભામાં દરેક જ્ઞાતિ બંધુ ઓને વેળાસર પધારવા તજ્ઞ વિનંતિ છે.

કામકાજ: (૧) મીનીટ (૨) હિસાબ (૩) વાર્ષિક ચુંટણી (૪) પરચુરણ.

ભાઇશ્રી ઇશ્વરભાઇ પટેલ,
ભુખીભાઇ હીરાભાઇ.
મંત્રી. મા. મંડળો.

સુંદર આકર્ષક
સુરીલા અને મજબુત

મહારાજા ફ્લ્યુટ

MAHARAJA FLUTE
Regd. TRADE MARK

હારમોનિયમ
વાપરો

હાલના, પગલા વિગેરે દરેક ભાતના 'મહારાજા ફ્લ્યુટ' હારમોનિયમો અમારી પોતાની ફેક્ટરીમાં ૫૦ વર્ષના અનુભવોની દેખરેખ નીચે બનાવવામાં આવે છે, તેથીજ આફ્રિકામાં દેશમાં નંબરના છે
: એકવા માલીકો :

ડી. એસ. રામસીંગ એન્ડ બ્રધર્સ,

હયુન સ્પેશ્યાલીસ્ટ
સેન્ડહર્સ્ટ રોડ, મંછારામ બીલ્ડીંગ, મુંબઇ, ૪.

વેચવાના પુસ્તકો

બાળ સાહિત્ય—નવલકથાઓ—ધાર્મિક સાહિત્ય—રાષ્ટ્રિય સાહિત્ય—કાવ્યો વિગેરે

શિક્ષણ મુકિ વિદ્યાર્થી જીવન મકરાજીત અંદિરનું સાહિત્ય

	પા.	શી.	પે.
૮૦ પુસ્તકોનો સેટ	૧	૧	૬
૫૦ ,, ,,	૦	૧૫	૧
૨૫ ,, ,,	૦	૧૨	૧

નવયુગ ચાંચળમાળા

૨ જી ચોપડી	૧	૧	
૩ જી ચોપડી	૧	૬	
૪ થી ચોપડી	૨	૦	

કરાચીકૃત સુબોધકરની સચિત્ર બાળ પોથી — શી. ૧ ૬.

જકારી બાળાઓમાં ગવાતાં પુસ્તકો

	શી.	પે.
બાળપોથી	૦	૬
૧ લી ચોપડી	૦	૯
૨ જી ,,	૧	૦
૩ જી ,,	૧	૩
૪ થી ,,	૧	૬
૧ લી ચોપડીના અર્થ	૦	૬
૨ જી ,, ,,	૦	૯
૩ જી ,, ,,	૧	૦
૪ થી ,, ,,	૧	૧
ગુજરાતી રેસી હીકાબ ભાગ ૧	૦	૬
,, ,, ,, ભાગ ૨	૧	૦
અંકગણીત બાલકરાવાળાનું	૨	૬
બાલરત્ન બાલરત્ન	૧	૨
પુસ્તોળ ૪ થા ધોરણની (અંગ્રેજીમા ૧૭) તથી બાબતિ	૨	૦

ગુજરાતી અંગ્રેજી ડીક્ષનેરી નાની	૫	૦	
ઈંગ્લીશ ગુજરાતી ,, ,,	૫	૦	
ગુજરાતના ભતિહાસની સહેલી વાતો	૧	૦	

રાષ્ટ્રીય સાહિત્ય

મારી કુવન કથા (પં. જ. નેહરૂ)	૧૨	૧	
બલાત્મકની ભિમાસા	૪	૧	
અહિંસા	૩	૬	
અમે મજુરી કરનારઓન	૨	૦	
જો જોષ	૨	૧	
ધર્મ વ્યવસ્થા	૩	૦	
મારી કેળવણી	૪	૦	
આપણી ફેજો ભાગ ૧-૨	૫	૬	
,, ,, ભાગ ૩ જો	૦	૬	
માંથી વિચાર દોહન	૩	૦	
ઉદયપુરીના ચોક	૧	૯	
માગ બાજ મંડળ	૧	૬	
તરૂણ માણ	૧	૩	
અર્ધનારી પ્રતિકા	૩	૬	
આપણા હીંદુસ્તાન	૪	૬	
શેર સંગીત	૧	૦	
સ્વદેશી સમાજ	૨	૦	
સીતા હરણ	૩	૦	
ચણ વાતોજો	૪	૦	
બાળા પાણીની કથા	૫	૧	
ગ્રેમ ગામરી ગ. રા. ગોખલેગાચારી	૨	૦	
પરદેશી રાજાની સાથે કેમ વરીદાય	૨	૧	
પ્રાણ પ્રતિષ્ઠા	૨	૬	
નીતિનાકને માર્ગે	૨	૦	
ધર્મ સંસ્થાપન	૧	૬	
સારે કરીયું થાય	૨	૧	
,, ,, ,, ચેતરાય	૨	૧	

ગોખલેગીનામ ને બીજી વાતો	૧	૬	
વિરોગિના અને બીજી વાતો	૧	૬	
ગોકુલ ગિકારી	૧	૦	
ગોળમેજીમાં ગાંધીજી	૨	૦	
,, ,, પાકું પુ.	૪	૬	
ભારવાસની કહાણી	૩	૦	
,, ,, પાકું પુ.	૦	૬	
નવા મીતા ભાગ ૧ લો.	૧	૬	
,, ,, બાગ ૨ જો	૧	૬	
ગીતાંજલી	૨	૦	
મહાત્માજીના મધુબો	૧	૦	
તોલ્સ્તોય વિલ્સાસ્ત્રી	૨	૦	
આપંગ્લિનો મુકિત સંગ્રામ	૭	૦	
ફરજાતીની કથાઓ	૨	૦	
ભાસર બજાર	૨	૦	
વિરાટ ભજે મારે	૩	૦	
શેરડ રાણી	૫	૬	
મુદ્રારાક્ષ	૪	૦	
વીર બજરંગ	૪	૬	
હીંદુસ્થાનની સ્ત્રી રત્નોજો	૨	૬	
પુંડરીકના પરાક્રમ	૧	૬	
ટૂંક બનવોર કેમ બની	૫	૦	
સમાજની કેટીયર	૪	૬	

ધાર્મિક સાહિત્ય

ભાગ્ય દોહન ભાગ ૧૭	૭	૬	
પરમાર્થસાર	૧	૦	
સ્વામી વિવેક સંવાદ	૧	૦	

Manager, Indian Opinion,
Phoenix Natal.

'Phone 2-3381 Telegrams "Letapco."

D. K. PATEL

Fruit and Vegetable Exporter

– SPECIALIST –

In South African, Canadian and Australian Apples

Cape Fruit on hand in season

We have in stock Peaches which have just come to Market

ડી. કે. પટેલ

ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ એક્સપોર્ટર.

સાઉથ આફ્રિકન, કેનેડીયન અને ઓસ્ટ્રેલીયન એપલ્સના સ્પેશીયલીસ્ટ

ઋતુમાં કેપ ફ્રૂટ પણ રાખીએ છીએ

પીચીસ હાલમાં શરૂ થયા છે અને તેનો સ્ટોક પણ રાખીએ છીએ.

ફોનના ઓર્ડરો ઉપર ખાસ ધ્યાન દેવામાં આવે છે.

પીચીસ સારા અને સસ્તા C. O. D. થી મળશે.

P. O. Box 755 10, Cross St. Durban.

પુષ્ટિકારક પાકો બનાવવા હોય

અને

દરેક જાતની દેશી દવાઓ જોઈતી હોય

તો અમારી મુલાકાતે આવો

શરીરને પુષ્ટ બનાવવાના સારા પાકો બનાવવા માટે અમારે ત્યાં તાજો અને ઊંચામાં ઊંચો માલ છે. તેમજ દરેક જાતની દેશી દવાઓ અને દેશી મસાલા હંમેશા તાજો અને ઊંચામાં ઊંચો માલ રાખીએ છીએ.

દેશી પુસ્તકના ઓર્ડરો રૂ. ૧ થી રૂ. ૧૦-૧ સાથે જ્યાં

દેશી ઔષધોના ઓર્ડરો રૂ. ૧ થી રૂ. [illegible]

મરીકના માટે મફત ભાગણીથી [illegible]

નવાબી પાવડર

[illegible] ના મીશ્રણમાં ખાસ ચાર પાક

[illegible] ઓર્ડર [illegible]

પોસ્ટેજ આપે. [illegible]

[illegible] ઓર્ડર સાથે રોકડા [illegible]

Fancy Gold Cups and Saucers at 1/0 a dozen, 12 dozen to a case. Cash with order.

I. G. H. BASSA

153 Grey Street, Durban.

ચામડીને મખમલ જેવી સુંવાળી આકર્ષક ને ખુબસુરત રાખવા માટે

અકબરાન સ્નો

વપરાય છે. આ સ્નોમાં વીટામીન A છે જેથી ચહેરા તથા શરીરની ચામડીને પોષણ આપી સુંદરતામાં વધારો કરે છે.

HEAD AGENTS—
PATOWALA & BOMBAY-2
Branch CALCUTTA.

સોલ એજન્ટ્સ:

Indo-African Trade Agency,

74-76 Wilson Street,

Durban, Natal, S. A.

પ્રસ્થાન

ભક્ત?

પ્રસ્થાનનાં પુસ્તકો

[illegible] વર્ષ પુરાં [illegible]

કરે છે, તે નિમિત્તે 'પ્રસ્થાન'ના ગ્રાહકોને ખાસ લાભ [illegible] સં ૧૯૯૪ના તારાકેથી ભાદરો સુધીનું [illegible] રૂ. ૧, વર્ષો, પરદેશ માટે રૂ. [illegible] મળશે, તેમને પ્રસ્થાન કાર્યાલય તરફથી બહાર પડેલાં પુસ્તકો ઉપર રૂપ ટકા કમીશન આપી આપવામાં આવશે. [આપવાદઃ જે ગ્રંથોસ્વાય મલકવાળા નામ એ સમભાવપૂર્વક બાકીના પુસ્તકો ઉપર ૧૫ ટકા]

ઓદરસે કે

જે ગ્રાહક બાકીના રૂ.—૦-૨ ફાપવાના [illegible] પરીક્ષે તમને પરવાન નકરા [illegible]

[illegible] પુસ્તકોનો આગમન, તેમજ પુસ્તકાલયો ને લાઇબ્રેરીઓ આ યોજનાનો બહુ લાભ લે.

	પૃષ્ઠ
ગાંધીજયંતિ	૩૫
પ્રાર્થનાનો ઉપાય	૪
કેસેરાણા પાટવ	૬
સાપરણી	૧૧
ધર્મગ્રંથ વેદક	૨
દિનમણિ	૧૫
[illegible]	૪
[illegible]	૧૧
[illegible]	૧૧
[illegible]	૧
નવા ભારતારે (બીજા ભાગ)	૧૧
કથાવતી	૨૫
[illegible]	૧૧
[illegible]	૧૫
[illegible]	૧૫

[illegible] મંગાવો.

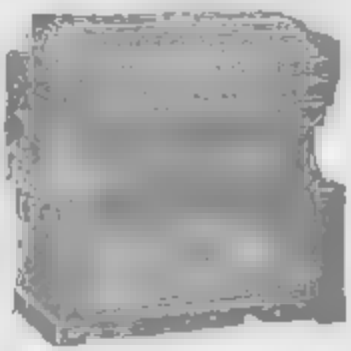
પ્રસ્થાન કાર્યાલય: [illegible] ચાકડી અમિયાદી ચાકડે : અમદાવાદ.

સાહિત્ય અને સંગીતનો સમન્વય

દિનપ્રતિદિન જનતાની રસવૃત્તિ કેળવાય છે—જનતા નવિનતાની પુજક બની છે—ભાવના અને આદર્ષ આ જમાનાનું ગૌરવ છે—અને હવે લોકો ગમે તેવી વસ્તુ ચલાવી લેવા તૈયાર નથી.

અમે પણ આ માન્યતાને માન આપી વર્તવાનો નિશ્ચય કર્યો છે. તેથી ખાસ પ્રસંગ માટે તમારા સમક્ષ રજુ કરીએ છીએ. જાણીતા નટ નટીઓ અને લેખકોનો સહકાર સાધી પ્રેક્ષકોની રસવૃત્તિને પોષે એવી રેકોર્ડો, ધાર્મિક ડ્રામાના સેટો અને હારમોનીયમ, તબલા મગાવ્યા છે જે તમારી સમક્ષ રજુ કરીએ છીએ. સંગીતના મધુરા સ્વરોથી તમારા ઘરમાં સ્વર્ગ ઉતારો.

અમે લોકલ ખરીદી તેમજ ઓર્ડરો મારફતે હારમોનીયમ મંગાવતા નથી તેથીજ અમે લેટેસ્ટ ગેરંટી સાથે વેચીએ છીએ.

પગના હારમોનીયમ પા. ૧૦–૦૦
હાથના " "
કમ્બલ સ્ટેન્ડના " પા. ૧૬–૦૦

બેટરી અલગની કીમત
પા. ૧–૦–૦ થી

પા. ૩–૧૭–૦ સુધી

મામોફોન પા. ૧–૧–૦ થી પા. ૮–૮–૦

ફ્રીઝ માસ્ટર્સ વોઈસ
તથા
ફોલ્યોનિયા
(ઈન્ડીયન રેકોર્ડ)
3/—

રેકોર્ડના સસ્તા ભાવો

નવા નંબરો અથવા તમારા માંગેલા નંબરો વહેલા યા મોડા તમને મળશેજ તેવા માટે તૈયાર પાકસા ભરેલો છે.

ઓર્ડર અમારા અને મળો.

તેમજ આ દેશની દવાને અનુકુળ થાય તેવા બીડા અને મધુર સુરના, મજબુત અને દેખાવ, વારા, સીતાર, સરદાર તેમજ ચેકોસ્લોવેક્સ કુલ્હના હારમોનીયમ, ડાયના અને પગના તથા હાથ–પગના. નવી સીલેક્શન અને રોયલ મેકિનની પેટીઓ આવી ચુકી છે. તે સીવાય દરેક અતના ગ્રામોફોન ઉપલી બધી મેકરો માંથી H.M.V. ને કોલમ્બીઆના પણ રેપોર્ટમાં રાખીએ છીએ.

વાજીંત્રોના છુટા ભાગો મોટા જથ્થામાં રાખીએ છીએ.

વાયોલીન, બેન્જો, મેન્ડોલીન, ઝુલ્સઝુમ તરંગ, ગીતાર અને સ્પેનીશ બેન્જના ભાવોમાં ઘણો ઘટાડો કર્યો છે.

કોઈ પણ વાજીંત્રનું રીપેરીંગ કામ અતી દેખરેખ નીચે ગેરંટી સાથે બનાવી આપીએ છીએ

—સાઉથ આફ્રિકાના ૩૨ વર્ષના જુના હારમોનીયમીસ્ટ—

GOSHALIA'S MUSIC SALOONS

P. O. BOX 460. 179 GREY ST. AND 131 QUEEN ST
DURBAN, NATAL.

Special

Large stock of latest Deuns not arrived in Tamil, Hindustani, Gujarati and Telugu Prices have been specialy reduced.

Apply for our catalogue Our Harmoniums are made written Guarantee for 3 years. Try us before you go elsewhere.

'Phone Day 2-5100. **RAJCOOMAR,** 'Phone Night 4-1586.

DURBAN'S FIRST INDIAN UNDERTAKER

રાજકુમાર,
અન્ડરટેકર

૪૬૦, ફ્રન્ટ. સિટર વાસે ૨ પોતા વાસે ફૂંક મારીશું પુરા ખાતરીમા આવે ત્યાર બાદ વિઝિટ મુકું.

14, Cross Street, DURBAN.

'PHONE 33-4691 BOX 2526

L. MISTRY

એલ. મીસ્ત્રી

બોકસ, ટેબલ અને કીચન ફર્નિચર કુટક અથવા જથ્થા-બંધ બનાવનાર તેમજ બુક બાઈંડિંગ સંતોષકારક કામ કરનાર.

મારોલા બાયોનું પ્રાઈસ લીસ્ટ મંગાવો.

93 Market St. : : : Johannesburg.

કીટીંગસ

પાવડર

કીડી, માકડ, બાંધ, કંસારા, માખી, વંદા વિગેરે સઘળા જંતુઓનો

નાશ કરે છે.

કીટીંગ્સ પાવડરના ટીન બળે છે.

Box 830. Tel. Add. "Orangexpo."

M. C. PILLAY

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter

Country orders executed at lowest Market prices special attention given to all up-country orders

TRIAL ORDER SOLICITED.

જથ્થાબંધ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ્સ મોકલનાર

આપ અપકંટ્રીના ઓર્ડરો બાબત ખેપરેખ ચોખી સારો માલ C.O.D. થી મોકલીએ છીએ.

79, PRINCE EDWARD STREET, DURBAN.

'Phone 2-6235. P. O. Box 316.

Heerabhai Morar Matvadkar,

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter and Commission Agent,

15 CROSS ST. RESIDENCE.
PACKING WAREHOUSE 44 BOND ST.
DURBAN.

હીરાભાઇ મોરાર મટવાડકર

હોલસેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ્સ મોકલનાર અને કમીશન એજંટ,

પેકીંગ સારી રીતે કરી માલ સી. ઓ. ડી. થી મોકલવામાં આવશે.

ટેલીફોન ૨-૬૨૩૫ ઓફીસ ૩૧૬.

૪૪ બોન્ડ સ્ટ્રીટ, ડરબન.

Home 33-4403 Tel. Add. "VALABTEL" P.O.Box 4748

V. B. PATEL,

WHOLESALE AND RETAIL FRUIT, VEGETABLE AND PRODUCE MERCHANT

CHEAPEST BANANA STORE IN TOWN.

40 President Street, JOHANNESBURG.

Terms: NETT CASH or C.O.D.

વી. બી. પટેલ,

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ, વેજીટેબલ્સ તથા પ્રોડ્યુસ મર્ચન્ટ

જોહાનીસબર્ગમાં સૌથી સસ્તામાં કેળાની દુકાન.

૪૦, પ્રેસીડન્ટ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ

"શુદ્ધ ઘી."

દરેકનાં પસંદીદા તેલ બનાવવા માટે ઉંચામાં ઉંચું તેલ, જે માત્ર ગીરના ગંગાતટે ચરનારી અમૂલખ ગાયોના દૂધમાંથી બનાવવામાં આવેલું ચોખ્ખું (શુદ્ધ) ઘી.

અમારે ત્યાંથી મોટા પ્રમાણમાં મળશે.

આજ આજે પુછો આ લખોઃ

સાથેજ આફ્રિકાના ગોલ્ડ મેડલ્સ.

શામજી દેવશી એન્ડ સન

૪, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, ડરબન.

SAMJEE DEVSHI & SON

4, Cross Street, DURBAN.

NAROTAM HARGOVIND

'The Master Tailors.

Suits and Costumes Made in the latest Styles.

We specialise in High Class Tailoring.

Our Prices are to suit the times.

Try us with your next Order

નમશે મુજ કયાં શીવડાવશો?

નરોતમ હરગોવિંદ

ઘરને અપ-ટુ-ડેટ રાખવાનો હિસાબ આજે બનાવી આપશે.

ફ્રાયલ ઓર્ડર આપી આજી કરી જુઓ.

'Phone 25661. 176 Grey St Durban.

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	બીજી ૧૯૩૮ ગતનેપારી	દીવ ૧૯૬૯ પોષ માસ	સુરજગાન ૧૯૫૩ ઉત્તરાયણ દક્ષિણગ	પારસી ૧૩૦૮ જોહે. ૧૬મી	સુમોહમ ક. મી.	સુખોસ્ત ક.મી.
સુમ	૪૬	વદી ૩૦	૨૮	૧૬	૫-૨૬	૬-૫૧
સોમ	૪૧	સુદી ૧	૨૯	૧૮	૫-૨૮	૬-૫૧
મંગલ	૪૨	,, ૨	૩૦	૧૯	૫-૨૯	૬-૫૧
બુધ	૪૩	,, ૩	૩૧	૨૦	૫-૩૦	૬-૫૧
ગુરૂ	૪૪	,, ૪	૩૨	૨૧	૫-૩૧	૬-૫૧
શુક્ર	૪૫	,, ૫	૩૩	૨૨	૫-૩૨	૬-૫૧
શનિ	૪૬	,, ૬	૩૪	૨૩	૫-૩૩	૬-૫૧

Printed and published by Manilal M. Gandhi at Phoenix Settlement, Phoenix, Natal.

Books for Sale.

The Story of Satyagraha 1d

J. C. BOSE.—[illegible] 6d.

ESSYS ON INDIAN ECONOMY.—By M. G. Ranade Price 4s 6d.

ESSAYS ON INDIAN ART INDUSTRY AND EDUCATION.— Price 3s

INDIAN INDUSTRIAL AND ECONOMIC PROBLEMS.— Price 4s

From: The Manager,
"Indian Opinion"
Phoenix, Natal.

Indians In South Africa

Helots within the Empire
and
How they are Treated.

By Henry S. L. Polak.

Price . . 2s.

To be had from:—

THE MANAGER,
INDIAN OPINION,
Phoenix Natal

OUR TRIP TO AMERICA

BY

K. Natarajan.

Mr. Natarajan, editor of the 'Indian Social Reformer,' who recently visited America gives a vivid description of his tour in this interesting book

Dr. J. T. Sunderland writes about the book as follows:-" The volume will give pleasure to your friends here, and will give much valuable information to a wide circle of readers in India. It will tend to correct misunderstandings and to create real friendship between the two peoples. We cannot have too many such books."

Copies can be had at 1s. 8d., postage and packing free from:—

The Manager,
INDIAN OPINION,
Phoenix, Natal.

'INDIAN OPINION'

(Founded by Mahatma Gandhi in 1903)

For The Moral, Political and Social Advancement Of Indians In South Africa.

Published Every Friday.

Subscription Rates

Payable Always In Advance.

Within the Union	21s	Annually
" " "	11s.	Half-yearly
Outside the Union	22s. 6d.	Annually
" " "	12s.	Half-yearly

Become a Subscriber and persuade your friends to do likewise

Apply to—

Manager,
Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

SWAMI VIVEKANANDA'S WORKS

[illegible]

LIFE OF SRI RAMAKRISHNA

[illegible]

PRABUDDHA BHARATA

OR

AWAKENED INDIA

A high class English monthly started by Swami Vivekananda in 1896. It is devoted to Universal Religion, Indian Culture, Education, Art and other topics of international interest.

Annual Subscription: Inland Rs. 4. Foreign 11 Shillings.

Apply for a complete Catalogue—
The Manager, ADVAITA ASHRAMA,
4, Wellington Lane, Calcutta, India.

IF YOU WANT THE BEST AND SOUTH AFRICA'S STRONGEST AND MOST RELIABLE WATCH INSIST ON A WORLD FAMOUS

UNION SPECIAL

[illegible] NON-MAGNETIC SHOCK PROOF UNBREAKABLE [illegible]

DUCED PRICES FROM 25/- UPWARDS.
GOODS SENT C.O.D. THROUGH POST OR ACCOUNT OPENED WITH APPROVED MARKS.

દુકાનદારોને હોલસેલ ભાવમાં સારૂં ડીસ્કાઉન્ટ આપવામાં આવશે.

[illegible]

THE AMERICAN SWISS WATCH

[illegible] LTD.

[illegible]

WHOLESALE & RETAIL JEWELLERS,
25, PARLIAMENT STREET,
CAPE TOWN.

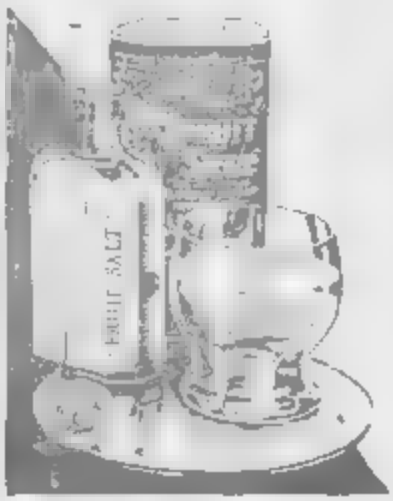
[illegible]

NATIONAL
CASH REGISTER
AND
ACCOUNTING MACHINE
SYSTEMS
FOR
MAXIMUM
EFFICIENCY

THE NATIONAL CASH REGISTER CO. S.A. (PTY.) LTD.,
63 PRESIDENT STREET
JOHANNESBURG
P. O. Box 3591 Phone 33-6245 [illegible]

શું તમારામાં જોર, ચેત અને ઉત્સાહ છે?

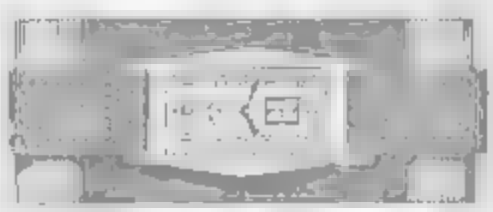
[illegible]
"ઇનોઝ" ફ્રૂટ સૉલ્ટની આંતરિક શુદ્ધી કરી પેટની બધી બગાડી મોકળુ કરે છે. રોજ સવારે એક ટી સ્પુન ફ્રૂટ સૉલ્ટ એક ગ્લાસ પાણી સાથે લેવાથી તમને બહુ ફાયદા રહેશે.

ENO'S 'FRUIT SALT'

[illegible]

The Lord Elgins
FOR MEN

THE WORLD'S FINEST WATCH
KATZ & LOURIE LTD.
COR. ELOFF & MARKET STREETS, JOHANNESBURG.

[illegible] Overseas Mercantile enquiries.
CASA COIMBRA,
Box 478.

PLEASE SEND ME WITHOUT OBLIGATION YOUR FREE ELGIN WATCH CATALOGUE
NAME ..
ADDRESS ..

30 JAN 1939

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 4—Vol.—xxxvii Friday, January 27th, 1939 Registered at the G.P.O. as a Newspaper. PRICE FOURPENCE.

Non-Violence Alone Will Endure

"TIMES change, and systems decay. But my faith tells me that in the result it is only non-violence and things that are based on non-violence that will endure. Nineteen hundred years ago Christianity was born. The Ministry of Jesus lasted for only three brief years. His teaching was misunderstood even during his own time and to-day Christianity is a distortion of his central teaching. Six centuries rolled by and Islam appeared on the scene. Many Mussalmans will not even allow me to say that Islam, as the word implies, is unadulterated peace. My reading of the Quran has convinced me that the basis of Islam is not violence. But here again thirteen hundred years are but a speck in the evolution of Time. I am convinced that both these great Faiths will live only to the extent that their followers practise the central teaching of non-violence. But it is not a thing to be grasped through mere intellect. It must sink into our hearts."

—Gandhiji.

અંતે અહિંસાજ ટકશે

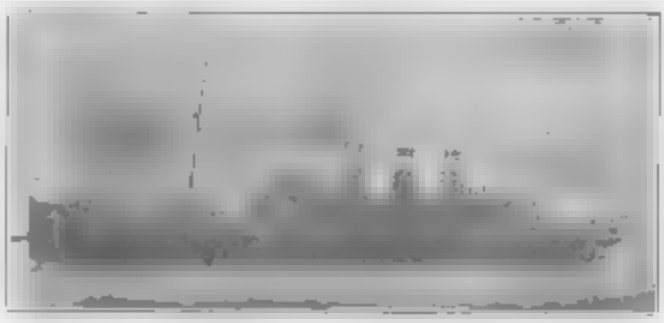
"સમય બદલાય છે, સંસ્થાઓ પણ ક્ષીણ થાય છે, પણ મારી તો શ્રદ્ધા છે કે અંતે અહિંસાજ અને અહિંસા ઉપર રચવામાં આવેલી વસ્તુઓજ ટકશે. ઓગણીસસો વરસ પહેલાં ખ્રિસ્તી ધર્મનો ઉદય થયો. ઈસુનો ધર્મોપદેશ તો માત્ર ત્રણ વરસની ટૂંકી મુદતનો હતો. તેના પોતાના જમાનામાં તેના ઉપદેશના જાણતા અર્થ કોઠાકે કર્યો, અને આજનો ખ્રિસ્તી-ધર્મ પણ ઈસુના અસલ શિક્ષણનો ઘડઘડતો ઇનકાર માત્ર છે. છ સૈકાઓ વીત્યા બાદ ઇસ્લામ તખ્ત ઉપર આવ્યો. ઘણા મુસલમાનો મારા એ કથન સામે વાંધો લેશે કે ઇસ્લામ તેના શબ્દાર્થ સૂચવે છે તેમ નરી નિર્ભેળ શાંતિનો સૂચક છે. કુરાનના મારા વાંચનથી મારી તો ખાતરી થઈ ગઈ છે કે ઇસ્લામનો પાયો હિંસા નથી. પણ એમાંયે અનંત કાળના ફેરામાં તેરસો વરસનો શું હિસાબ? મારી તો દૃઢ માન્યતા છે કે આ ધર્મને મહાધર્મો જ્યાં સુધી તેના અનુયાયીઓ અહિંસાના તેના અસલ શિક્ષણને પોતામાં પચાવે જશે ત્યાં સુધી જ હસ્તી ભોગવશે. પણ આ વસ્તુ એ કંઈ નરી બુદ્ધિનો વિષય નથી. આપણા અંતરના ઊંડાણમાં એ વસ્તુ ઐસવી જોઇએ."

—ગાંધીજી

B. I. Steam Navigation Co., Ltd.

સ્ટી "ટાયરીયા"

૨૬ ટીકીટ પા. ૬ ૭ ૬.
સિંદુ વીશી પા. ૨ ૬ ૭
ટરડક પા. ૧૧ ૧૩ ૬.

૩૬ ટીકીટ પા. ૬ ૭ ૬.
મુસાફીર વિશી પા. ૨ ૬૬ ૦.
ભાડા પા. ૬૨ ૪ ૬.

જનેવારી ના. ૨૬ મીએ મુંબઇ જવા ઉપડશે.

આમ મુસાફરોને:- તમારામાંથી પોતાના સગાંવહાલાં કયાં પોતાનું અને કુટુંબનું નામ લખી, પોર્ટ ટ્રસ્ટનાં ઇસ્પાતનું ઇનવાઇ કરવું અને આવા વહે આવેલા કોઇ ઇમિગ્રન્ટને લગતા સીધા પોર્ટ ઉપર પહોંચવા રવના જણાવવું.- વિદેશમાં બહાર મોકલવા ઇચ્છતા જેઓ પોતાના માલની તપાસ કરાવવા ઇચ્છે તેમણે સવારે ૯ વાગે અમારી ઓફિસમાં કેબાટવાળી સલેહાઇથી માલનો ખતો મેળવી લેવાની રહેશે. બપોર પછી તપાસ નિમિત્ત માલ પોતાકર પહોંચાડવો.

બહારગામવાળા બાઇઓ અમારી સાથે પત્રવ્યવહાર કરવાથી દરેક મિળતી સહાય.

રસ્તામાંને બનવું તેને સામાન્ય અમારી અતી કેમરેજ નાંખે બાદ છે

વધુ ખુલાસા માટે લખો યા મળો:

SHAIK HIMED & SONS, :: 390, Pine Street, Durban.
Telegraphic address: "KARAMAT." *Telephone* 2-0432

CITY SHIRT Co., No. 4, Kort Street. Johannesburg.

THE NEW INDIA ASSURANCE
COMPANY, LIMITED.

Life, Fire, Motor Car, Motor Lorry, Motor Bus, Plate Glass, Workmen's Compensation, Etc. Etc.

આ કંપની પાસેથી કંપનીના ઇન્સ્યોરન્સ, આગ, મોટર કાર મોટર લોરી, મોટર બસ, પ્લેટ ગ્લાસ, કામદારોને ભરવા વીમાઓ, આગવટ વિગેરે દરેક જાતના વીમાઓ ઉતરાવવા લાયક છે. કંપની ઉત્તમ આપવા માંગે દરેક ઠેકાણે એજંટ છે.

Natal Office:
"INDIA HOUSE"
17, First Avenue,
DURBAN.
Telephone 2-5845 Cen.
P. O. Box 1610
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
Durban

Policies Issued and Settlements Effected in this Country,
પોલીસી તેમજ દાવાની પતાવટ આ દેશમાં કરી આપવામાં આવે છે.

Transvaal Office:
ROOMS NO. 12 & 13.
BARKLY ARCADE,
Diagonal Street.
JOHANNESBURG.
Telephone 33-4478
P. O. Box 3641
Tel Add: "RUSTOMJEE
JOHANNESBURG

JALBHOY RUSTOMJEE
Principal Representative For The Union of South Africa.

GANDHI & Co. (Pty) Ltd.

GENERAL MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS

Try us for:-

Benares Saries, with Blouses of same design prices from 75/- to £10 with double border.

Also Cotton, Crepe-de-chine & Rayon Saries from 2/6 to 40/-.

We also stock Indian Drugs, Condiments, Draperies, Outfitting, Hardware, etc. etc.

Telephone 23676,

Tel. Add. "Gandhico" Durban.

112 Victoria Street, DURBAN.

અમારે ત્યાં હમેશા મોટા પ્રમાણમાં નીચે જણાવેલ ચીજો સ્ટોકમાં રહે છે.

જોરદાર બદામ, પીસ્તાં, ચારોળી, એલચી, જયફળ, તજ, લવીંગ, સુરજમુખ કેસર, તેમજ હળદર, ધાણા, જીરૂ વીગેરે આખા તેમજ બારસ દેખરેખ નીચે પીસાવેલ મસાલા તથા તમામ જાતના ઘોળા-જીરાસાલ, કમોદ દીલી, માંજા, બાજ તુલસી, વીગેરે તથા પંજાબી સાલમ, ધાણી મુસલી, ગંઠોડા કોપરાવાટી તથા સાતસો આઠસો જાતનું ગાંધીબાજ તેમજ સોપારી-મદ્રાસી સેવરપની, ફાકવા, સેકેલાં તથા ગુલાબનું પાણી, આમળા, સોગરસ, ચંબેલી, કુપેલ, કામીનીયા વીગેરે ખુશબોદાર તેલ વીગેરે, વીગેરે મોટા જથ્થામાં તેમજ છુટક મળશે.

Also:

P. O. Box 27, TONGAAT,

Telephone during Office hours No. 5.

,, after Office hours No. 008.

દમ અને ફેફસાની બાદ કરવા જે

ઝંડુનું

કેસરી જીવન

ફેફસાંના બધા આ માંદાઓને ફાયદો કરે છે તથા મોંદાગ્નિ પ્રદીપ્ત કરે છે. અહના સેવનથી તન્દુરસ્તી મારો આપ છે. કોઈ પણ ઋતુમાંથી વાપરો.

પાનુ, ફાલસાનું ચિરોટેનું બાળબાર્ડ અને બાંસો ચિરોટે બનાવવા દરો માટે

ઝંડુની સુવર્ણ મિશ્રિત મકરધ્વજ ગુટી

વિના વિલંબે વાપરવા ભલામણ

ઝંડુ ફાર્મસ્યુટીકલ વર્કસ લી.—પોસ્ટ બોક્સ નં. ૫૫૧૩, મુંબઈ નં. ૧૪.

મા. આફ્રિકાના સાલ એજન્ટસ: એમ. એમ. જોશી એન્ડ સન્સ, સ્ટાન્ડ ૨૩૮, એશીયાટીક બજાર, પી. બોક્સ ૧૨૮૫, પ્રીટોરીયા.

એલાચીદાણામાં મળવાનું ઠેકાણું બગત બ્રધર્સ, ૧૪ કિંગ સ્ટ્રીટ.

આયુર્વેદિક દવાઓનું મુખીયમ ઝાઝેરા મંગાવો.

MOHANLAL VALJEE,

(INDIAN PAWNBROKER.)

112, Victoria Street, Durban.

Low Rates of Interest on Jewellery.

High prices paid for Old Gold A large stock of New jewelleries at reasonable prices to suit your pockets.

P. P. BHAGAT,

Fruit Merchant.

દરેક જાતનું ફ્રુટ અને વેજીટેબલ નાના ચેકીંગ કરી C. O. D. થી ગ્રાહકવર્ગમાં આપશે. મળોઃ—

P. O. Box 842. 139 Brook St, Durban.

'Phone 28350. Tel. Add. "Nartjes."
A. M. PADAYACHEE
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter.
Country orders executed to ...
special attention ...
TRIAL ORDER SOLICITED.
91 LEOPOLD ST., AND 34 CROSS ST.,
P. O. BOX 195. DURBAN.

WE STILL BUY
OLD GOLD, SILVER & SOVEREIGNS.
We Stock CYMA, ELGIN, WALTHAM, BUREN,
and MARVIN Watches
Large stock of Indian and European ... always on hand
Importers of MOHINI PURE Farmhouse
LAKHANI & CO.,
(Jewellers)
111 Grey Street, Durban. 'Phone 21258.

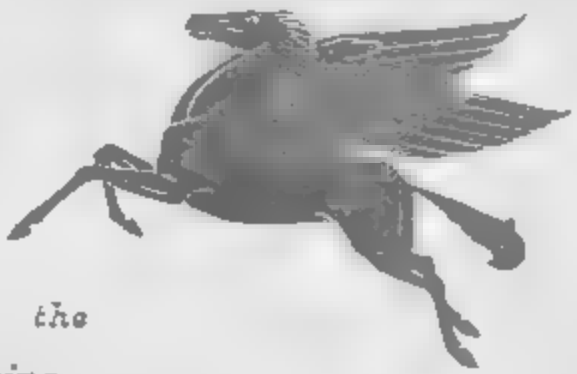
M. H. DESAI,
એમ. એચ. દેસાઈ,
જોહાનીસબર્ગ.
અમે દરેક જાતના ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ...
ઓર્ડરના C. O. D. થી સારૂ ...
P. O. Box 254. 31, Short St. Durban.

HEADACHES QUICKLY RELIEVED BY TAKING
TYSONO BRAND PAIN-CURE HEADACHE POWDERS
FROM YOUR CHEMIST OR DIRECT, ... POST FREE FROM
ERNEST TYSON, CHEMIST, TOLLGATE, DURBAN.

૩૫ વર્ષ થયાં સાઉથ આફ્રિકામાં પ્રખ્યાતિ મળેલ
જોહાનીસબર્ગનાં
પોરબંદર વીસા અનેકની સાભેજનાથી મીલમ
મળવાનું સ્થળ.
હમારી કીમાં હમણ સ્થાપિત ...
ખાસાઈ નેચમ ...
કરવામાં આવે છે.
...
KAPITAN'S CAFE
'Phone 33-8577. 13a KORT STREET JOHANNESBURG.

Telephone 33-5382.
VALLABH RANCHHOD,
Wholesale & Retail Fruit and Vegetable Merchant.
Country Orders Promptly attended to.
19, DIAGONAL St. JOHANNESBURG.
ટેલીફોન ૩૩-૫૩૮૨.
વલ્લભભાઈ રણછોડ
હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ...
તાબું અને સસ્તુ મળશે.
...
૧૯, ડાયોગનલ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.

For POWER, SPEED and ECONOMY—

always fill up at the petrol pump showing the RED FLYING HORSE!

PEGASUS

QUALITY MATE TO MOBILOIL

VACUUM OIL COMPANY OF SOUTH AFRICA-LIMITED

Cable & Tel. Add. "ADVANCING." 'Phones: 23603, Res. 24548.

CHOONILALL BROS.

THE NOTED INDIAN "SARRI HOUSE" IN SOUTH AFRICA.

141, GREY STREET, DURBAN.

ARRIVING BY EVERY MAIL FROM INDIA AND JAPAN

BENARES SARRIES WITH BORDERS AND PLAIN CENTRES,
BUTIDAR BENARES SARRIES IN SEVERAL SHADES
Prices from 60/-, 85/- 105/- & up to £20.
THE LATEST FROM BENARES CITY.
EMBROIDERED SARRIES 25/-, 35/- & up.
PRINTED VARIOUS LINES of SARRIES from 12/6, 17/- & upwards
EMBROIDERED CREPE-DE-CHENE from 3/6 yd. 42 in & 45 in. width.
LATEST ODHON SARRIE CLOTH 44 in width.
from 1/6 yd. 1/9, 2/- & up.
GEORGETTE SARRIES LATEST ARRIVALS
prices from 25/-, 30/-, 45/- & up.
LATEST BLOUSES TO MATCH SARRIES
prices from 12/6, 17/6 & upwards.
ZARI WORK SILK SARRIES IN ALL SHADES
from 55/-, 95/-, 125/- & upwards

Branches 51 WICK STREET AND 60, WICK STREET, VERULAM
GARAGE AND SERVICE STATION
7, MISS STREET AND 58, WICK STREET, VERULAM.
'Phone 39, Verulam.

Please note Our Johannesburg Agent: P. RATANJEE, 60, Bree Street, Newtown.

ચુનીલાલ બ્રધર્સ

દક્ષિણ આફ્રિકાનું જાણીતું સાડીઓનું ઘર

૧૪૧ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

આંબોર
૫૩ અને ૬૦ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

અમારી સાડીઓ મદિ... એજન્ટ
જોહાનીસબર્ગ ખાતે
પી. રતનજી,
૬૦, બ્રી સ્ટ્રીટ, ન્યુટાઉન

ગરાજ અને સર્વિસ સ્ટેશન
૭ મીસ સ્ટ્રીટ અને ૫૩ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

ડરેક સ્ટીમરમાં આપના તથા સિંધથી આવે છે
બનારસની ફાનારવાળા અને સાદા, તેમજ બાતબાતની બુટીદાર
સાડીઓ સી. ૬૦, સી. ૮૫, સી. ૧૦૫ થી પ્રથમ પા. ૨૦ સુધીની
બનારસથી તુમબુલાજ આવેલી છે.
દરેક જાતની સાડીઓ સી. ૨૫ અને સી. ૩૫ થી ઉપર
રંગબેરંગની બાતવાળી સાડીઓ
સી. ૧૨-૬ અને સી. ૧૭-૬ થી ઉપર.
દરેકનું ક્રેપ-ડી-શીન સી. ૩-૬ નું પાર થી ઉંચ અને ૪૫ ઇંચ પહોળ.
બાદીન ડિઝાઇનનું કાપડ, ૪૫ ઇંચ પહોળ વારની, સી. ૧-૬,
સી. ૨-૩, સી. ૩-૬ અને તેથી ઉપર
દરેકાતના આવેલી જ્યોરજેટ સાડીઓ સી. ૨૫, સી. ૩૫
સી. ૪૫ અને તેથી ઉપર.

સાડીને મેચ બનાવા બ્લાઉઝ સી. ૧૨-૬, સી. ૧૭-૬ અને
તેથી ઉપર.
દરેક રંગની જરી કામની રેશમી સાડીઓ સી. ૫૫, સી. ૬૫,
સી. ૧૨૫ અને તેથી ઉપર.
ઘારગોતીયમ, તબલા ગ્રામોફોન, રેકર્ડો અને બીજા ઘણા ચીજો
ઓછામાં ઓછા ભાવે.
દરેક જાતનું ગોળીબટું, ગોમરી પટારીઓ વેલસેસ ભાવે
મીડવેરટ રેડીમેડ અને રેડીમેડ ગ્રામ્સ
બાયા પા. ૧૫, પા. ૨૫, પા. ૩૫, પા. ૪૫ અને તેથી ઉપર.
કોરટમસના ખેલાડીને યોગ્ય ગારમેન્ટના તાજ મહાલો
આપ સી. ૧૨-૬, સી. ૧૭-૬, સી. ૨૭-૬, સી. ૪૫, ૬૦૦

OTHER SPECIALITIES

POPULAR POP
"The King of Ginger Beers."

CLUB SEAL SODA
"Improves your Spirits."

"GIANTS"
The Quart Bottle for 4d.
In all Popular Flavours.

'Phone 2-9345

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

DALYS LIMITED.

72, CANADA ROAD, DURBAN.

'Phone 21078. Tel. & Cables: "Crescent." P. O. Box 582.

Crescent Trading Co. (Pty). Ltd.

WHOLESALE MERCHANTS AND DIRECT IMPORTERS OF HARDWARE,

Indian And European Groceries.
Indian Drugs And Condiments.
Our Stocks Are The Best Quality
And are Always Fresh
Our prices are keen.
We specialise in all kinds of Bombay, Calcutta, and Madras Products.
It will pay you to give us a trial.
Before placing your orders elsewhere benefit by our thirty years' business experience.
Our aim will always be service, quality and satisfaction.

અમારે ત્યાં નીચે મુજબનો માલ જથ્થાબંધ મળી શકશે

એલચી, અસબસ, અજમા, ચારોલી, પીસ્તા, સિંગોદા, મુલાયમ પાકી, મુલાયમ સક્કર, કાકડાનું માસ, અફીણ, કસાબ, એલચા, મીઠાઈ, ખજુર, રંગો-છાપવાની (બટકું) શેવ, કોપરાની વાટી, પીસેલું કોપરૂં, મુસ્સ બાપનું કેસર, માર બગલ, બંગળી ગાલમ, સફેદ મુસલી, મગેાટા લવંગી, મુંડ, સેકેલી શેરબારી, કાટમા સેા., સેવરમની સેા., મદ્રાસી સેા., મુલકંદ, કાથા, બારૂચી બાવાનેા તમાકુ, બાવળનું તેલ, મુલાયમ તેલ, ઓલીવનું તેલ, મેાગરાનું તેલ, કાગડીનિયા કેર ઓષધ, એલ્યુમાનીયમ તપેલા, કપ અને સેાસર્સ, મેરબા-બીબડી છરાસાળ, આબળસુકસી, માંસ, દીલ્હી, મુખવેલ, કેલમ: કાળા-ચક્કા, મળ, બાકડ, નુબેર, બાલ, વદાણા મસુર ખાલા, છડ, મેથી, લવંગ, નખ, રાઈ (સરસું) મરચ મસાલેા પીસેલેા, વિગેરે.

કાંઈ પણ વસ્તુ ખરીદી કરતાં પહેલાં, અમારે ત્યાં ભાવ કાંઈ ખાત્રી કરશેા.

122 VICTORIA STREET, :: :: DURBAN.

INDIAN OPINION

founded by MAHATMA GANDHI IN 1903

No. 4.—Vol. XXXVII. Friday, January 27th, 1939.

Registered at the G.P.O. as a Newspaper.

NOTES AND NEWS

Gandhiji's Tribute To General Smuts

EXPLAINING the principle of non-violence to Khan Saheb Abdul Gaffar Khan, during his recent tour of the Frontier Provinces, Gandhiji stated: "It is the acid test of non-violence that in a non-violent conflict there is no rancour left behind, and in the end the enemies are converted into friends. That was my experience, in South Africa, with General Smuts. He started with being my bitterest opponent and critic. To-day he is my warmest friend. For eight years we were ranged on opposite sides. But during the Second Round Table Conference it was he who stood by me and in public as well in private, gave me his full support. This is only one instance out of many I can quote."

How Segregation Policy Fails

Attempts have been made in several towns in the Union to segregate Indians in the Municipal Markets and in every instance the authorities concerned have had to retrace their step. It has happened in Johannesburg, it has happened in Springs, it has happened in Standerton, an interesting report of the discussion in the Council meeting, appears elsewhere in this issue, and the same thing has now happened in Vryheid, where, it is reported, "the arrangement for separate non-European markets has proved a complete failure, resulting in heavy loss of revenue each month and consequently the abolition of such markets and permission to non-Europeans to attend the borough market sales as in the past have been recommended by the Finance and General Purposes Committee of the Vryheid Town Council." Indian fruit and vegetable merchants at least have reason to take pride in the fact that they have been able to defeat the authorities in their attempt to create invidious distinctions in the Municipal Markets and have been able to prove an asset not only to the Municipal Councils but to the general public. If anything should bring home to the authorities that any policy of segregation will in the long run be harmful both morally and materially this at least should.

Licence Refused To Indian Patent Medicine Dealer

The Durban City Council has reversed the decision of the Licensing Officer and refused a patent medicine dealer's licence to Tayob Amod and Co., in respect of the premises in Jacoby Road, Rossburg. The objectors were pharmacies carrying on business in the vicinity. The applicant proposed to sell the ordinary well known patent medicines some of which were imported from India. One of the important grounds of objection was "that it was dangerous to encourage the stocking and sale of medicines imported from India, which contained literature printed in Indian and foreign dialects, when it was obvious that a large number of these medicines were prohibited under the Public Health Act." It seemed to the objector's counsel "that there was a grave danger of concealment of these diseases if the Indian community was encouraged to buy medicines advertised to cure them."

While we are no believers in drugs of any sort and consider them to be harmful we must in the present case state that the grounds on which objection was taken against Tayob Amod and Co's application were not sound enough to justify the action of the Durban City Council. It is quite obvious that the objectors were not so much concerned about the "grave danger" to the public by the applicant selling the medicines he had proposed to do but that they were concerned about the grave danger of the applicant becoming their competitor. It is becoming a policy of the Pharmaceutical Society to hold a monopoly of all medicines. On this score we think the City Council's action in reversing the Licensing Officer's decision was unfair. If it was a question of contravening the Public Health Act the applicant could have been dealt with under that Act. Another result of this decision is the banning of patent medicines from India as against so many being imported from all over the world.

Other Licences Refused

The Council upheld the decision of the Licensing Officer refusing the application by Indians for a refreshment room, fresh produce and general dealer's licence for premises in Beatrice Street. The Council also upheld the Licensing Officer's refusal of two applications by Indians for public entertainment licences in South Coast Road, Rossburgh, for premises in which it was intended to instal automatic amusement machines. The Licensing Officer's refusal of an application by an Indian of a general dealer's and refreshment room licence for premises on the Main South Coast Road was also upheld by the Council.

If The Nationalist Party Came Into Power

At a meeting held at Pietermaritzburg last week, Mr. F. O. Erasmus, organising secretary of the Nationalist Party, discussed the "great possibilities" for Afrikanerdom held out by 1939. It was impossible to expect compromise between the Nationalist Party and a party such as the United Party, which consisted of so many different elements. One of the first ideals of the Nationalist Party when it came into power, he said, was to determine the boundaries of the Union of South Africa, so that when one spoke of South Africa everybody would know of what one spoke. Another early action by the Nationalist Party would be to see that one, and only one, national military dress would be permitted; it was a disgrace to see South African boys in Johannesburg with Voortrekker hearts dressed in Scottish kilts. The Nationalist Party, too, promised a South African coinage; and the foreign banks now ruling the country must be done away with and only South African banks alone allowed to operate. The Nationalist Party promised a minimum wage for all South Africans, and for farmers the Van der Horst scheme was the objective. Mixed marriages would immediately be prohibited by law.

Mr. Sturrock On Ownership Of Land By Asiatics

Speaking at the Turffontein Ratepayers' Association's annual meeting, Mr. Sturrock, among other things, referred to ownership of land by Asiatics. He explained the Asiatic Land Tenure Bill, and said that until April 1, Asiatic landowners were protected. After that date their rights to land in Turffontein

would only be vested in the individual. Eventually, all Aviation would disappear from the country. "Now that I am out of the Cabinet, for the first time I have more time to look after the interests of my constituency, and I will endeavour to be more active for you," he added.

Medical Service In The Union

Dr. E. H. Oliver, Secretary for Public Health, discussed the development of [illegible] in the Union in a Press interview on Wednesday. "The whole trend is in the direction of state control of the medical profession," declared Dr. Oliver. "I believe that nearly all doctors like the majority of teachers will be employed by the State in the future. This is a sound development. The present system is unsound. Doctors are doing half their work for nothing while those who are able have to make up for those unable to pay. Now among the Union's 2,000,000 non-Europeans can afford doctors' fees while more than a quarter of the 2,000,000 white people are not in a position to call in medical help when it is necessary. Meanwhile the patient becomes worse, complications may follow and when a doctor is called in last it is difficult to effect a cure. Our aim now is to develop the medical services of the Union in such a way that illness may be cured at the earliest stage. The public must learn to seek medical help as soon as there is a sign of illness. The Department of Public Health is laying more and more stress on the prevention of disease.

Two Doctors Arrive

Two doctors, Moosa Ismail and S. V. Appavoo Pillay, who recently qualified at the Edinburgh University, Scotland, arrived in Capetown from England during the month. Dr. Ismail has accepted a Government post in Durban as medical officer of the African Indo Clinic, where she will join her brother, Dr. A. Ismail, dental surgeon at the clinic. It is believed that Dr. Pillay will practice at Port Elizabeth. He has a younger brother who is studying medicine at the Edinburgh University.

Mr. F. D. Hugo's New Title

From February 1 the official title of Mr. F. D. Hugo, now Superintendent of Education for Natal, will be changed to Director of Education for Natal. This was a recommendation of the Education Commission and will bring Natal into line with the other provinces.

The Late South African Indian Bearer Corps

A general meeting of the members of the late South African Indian Bearer Corps is proposed to be held in the near future to discuss the erection of a War Memorial and other topics. All members of the First and Second Company are kindly requested to send their names and addresses to Dr. Gabriel, 254, Gray Street, Durban, as soon as possible.

Indian Opinion

Friday, January 27th, 1939

Political Representation For Indians

MR. VERNON L. SHEARER, M.P., speaking recently at a meeting held under the auspices of the Durban Indian Young Men's Club, advocated granting the Indian community some form of political representation in order that it might legitimately express its own views. He was, however, opposed to giving Indians representation either through a common roll or through a roll of their own. He favoured the form of representation Natives had of electing four Europeans to the Senate to represent them, and suggested that the same form of representation should also be granted to the Indian community.

We are glad to note that, unlike the Congress leaders, the President of the Young Men's Club replied that no form of franchise other than being placed on a common voters' roll would satisfy the Indian community. Mr. P. R. Pather too, very correctly, stated that Natives were deprived of the full loaf and then given only a quarter of a loaf, and the Indian community would not be satisfied with such treatment.

The question of granting some form of representation to the Indian community is being frequently discussed by Europeans. It is a sign of a hopeful future. Perhaps these kind Europeans rightly feel that now that Natives have been granted a sort of political representation Indians should not be allowed to lag behind. Such feeling is quite natural and we do not doubt their sincerity. But we would like them to understand the sentiments of Indians more closely. We Indians are not at all envious of the position that Natives hold. In fact we believe they are treated unjustly.

We are totally opposed to the principle of colour bar and we cannot with any consistency accept any form of representation based on race or colour distinction. We can only appeal to the European intelligentsia that the worst scourge they have to fight against and work for its eradication is the colour bar and that they should preach the doctrine of live and let live. That will satisfy Indians in South Africa more than the talk of giving them some form of representation. We do not consider franchise to be a question of such great importance that Indians should be so eager to accept it as any form it may be granted. There are some amongst us who believe that "half-loaf is better than none." But in the present instance there need be no craving for any bread at all. There are some who suggest that Indians should accept communal representation. In this connection we would like to quote what *The Servant Of India* wrote, recently:

> "India has had plenty of experience of communal electorates. And no Indian nationalist, but bitterly laments its imposition on India to serve the British Imperial purpose of "divide and rule." And no nationalist will ever wish to see the vicious and anti-democratic system extended."

We have also before us the example of Indians in East Africa who are not very happy over their communal representation. Moreover, "communal representation, once introduced," *The Servant Of India* very rightly states, "has a tendency to perpetuate itself and extend indefinitely." We do not, however, agree with the conclusion of our contemporary that, "if the alternative is no representation at all, and in the special circumstances of South Africa and of Indians therein it would be unwise for Indians to reject out of hand, in the sense of non-co operation, communal representation, if it was offered." We profoundly oppose this unpatriotic sentiment. The Voortrekkers, the Malanite Nationalists, however radical they may be in their views they do teach us a lesson in national pride. A great educationist and statesman like Mr. J. H. Hofmeyer teaches us by his own noble example how one should stake everything for one's cherished principle. If Indians in South Africa are living not merely for material gains but for something higher and nobler, if they believe they are representatives of a country which has produced Mahatma Gandhi, Tagore Sarojini Naidu, Sastri, Sir Radhakrishnan and many great sages, philosophers and learned men they will not be prepared to sell their soul for a mess of pottage. Our status in South Africa will very largely depend upon how conscious we are of our responsibilities as members of a civilised nation and how sincerely we attempt to fulfil those responsibilities.

HOW THE INDIAN PROBLEM COULD BE SOLVED

A EUROPEAN'S VIEW

MR F PEARSE of Ladysmith writes to the Editor, *Natal Daily News*: Sir,—It is time that some constructive effort was made to place the relations between European and Indian in Natal on a sounder basis. His Excellency the Governor-General, in his New Year broadcast said, "We cannot build up a nation on the basis of the domination of one section over another," and this is a fact that all of us should take to heart. Is it not opportune to face the questions that divide us, and see if some settlement can be devised?

I take it that the most difficult matters are the licensing question and the representation of Indians in Parliament. If the first could be satisfactorily settled, then, in a few years' time, when passions have died down, the second might be faced with more hope of a successful issue. These things have got to be faced some day, and delay is not likely to make the issues easier.

The licensing position is as follows: The law recognises no discrimination between European and Indian, and yet every licensing authority in the Province, in the administration of the law, does discriminate. Practically any European can get a dealer's licence, while it is most difficult for an Indian to get one. This is not only unjust, it is actually illegal, and certainly un-British! I do not think any of our licensing authorities are very proud of their job! The standing objection of "no necessity" often covers the unexpressed but well understood objection. It is not allowed in the Cape Province, where almost anybody can get a licence.

Result Of Fear

The position that has arisen in Natal is the result of fear—fear lest the Indian should oust the European. Now, if this fear could be removed an immense step would have been taken towards the settlement of the whole Indian problem. I believe it can be removed.

During the past two generations the Indian trader in Natal has attained a certain position from which no sane man thinks he can be ousted. My proposal is that this position should be stabilised by law in such a way that neither the European can encroach on the Indian nor the Indian on the European. I would pass an Act of Parliament depriving the licensing authorities in Natal of the power to issue licences altering the present proportion in which licences are held by European and Indian in each particular town and district. Or perhaps it would be fairer, seeing the races are roughly numerically equal in the province, to accept the present ratio in each town and district as a basis, and provide for the issue of future licences equally to European and Indian. Details of the scheme would have to be thrashed out in consultation with the Agent-General, the principle being accepted of stabilisation for the European and fairplay for the Indian.

Residential Segregation

It is frankly admitted that this proposal involves the placing of some disability upon the European by the surrendering of the whip hand, but would it not be well worth while if thereby the European's position were stabilised and the element of fear eliminated? The way would then be open to deal with other questions for fairplay to rise to the top. For instance, I do not believe there would be any serious difficulty in arranging a scheme of residential segregation of both races provided the Indians were given a fair deal. There is no hope of settling this point by pushing the Indian into slum areas.

I am writing from some knowledge of the licensing question. I am a retired legal practitioner, and for more than 30 years have practised in the Licensing Courts. I know something of the Indian mind on this and other matters, and I believe they would welcome the suggestions I have made, and would be prepared to accept a fair deal.

AN M.P.'S VIEWS ON FRANCHISE FOR INDIANS

MR VERNON L. SHEARER, M.P., recently spoke on the Indian question at a meeting held under the auspices of the Durban Indian Young Men's Club. Mr. Shearer said that there was no denying that some form of representation should be granted the Indian community in order that it might legitimately express its own views, especially in view of the spirit of liberalism which was rising in the country.

He was, however, opposed to giving the Indians representation either through a common roll, or through a roll of their own. They would find, said Mr. Shearer, that they would be asked to vote for a candidate bearing a political tag, who might be deeply affected by his party connections when casting his vote on some problem virtually affecting the Indians.

The candidate would be representing a divided constituency, and the Indians might find that, in desiring to support a particular political party, they would have to support a man who might have no sympathy with the Indian community, and vice versa.

With regard to the Senate, it had become an institution for retiring politicians, but he was satisfied that the four Native representatives were to play a very important part in reviving the body so that it might achieve the objects for which it was formed.

"By selecting this form of representation, the Indians will be able to select a particular candidate who has studied the problems and acquired a thorough knowledge of the ramifications of the questions affecting the Indian community, and who would be able to voice their sentiments without being fettered in any way in his opinions," said Mr Shearer.

Mr. E. C. Hooper, M.P., said that the precedent of representation through the Senate had been established in the case of the Natives, and the Indians, if they accepted this system, could use it as a stepping stone. He emphasised that he and Mr Shearer were there to listen to the views of the Indians themselves on this subject.

Mr P. R. Pather, Secretary of the Colonial Born and Settlers' Indian Association, said that the Indian community of South Africa should not accept any form of franchise which was not of a fully representative nature. The Government had given the Natives a quarter of a loaf of bread after taking away the whole loaf, and the Indian community would not tolerate a similar action.

"We either get the fullest form of franchise or we don't get anything at all," he said. "If South Africa possessed a few more Hofmeyrs who stand for their principles, there would be no difficulties of this nature in South Africa."

Mr. R. W. Burne and Mr. R. Feetham, who had been invited to give their views to the meeting both supported this view.

"The Indian community in South Africa is entitled to adequate representation in Parliament, and by adequate I mean on the same basis as the Europeans, provided the individual can satisfy responsible tests of education and standards of civilisation," Mr. Burne said.

Mr. B. Dladla, a Native, felt that the Natives were entitled to direct representation in the Assembly on the same lines as that given the Europeans, and for that reason the Natives were prepared to support the Indians in their efforts to obtain direct representation. He assured the meeting that the Natives were not entirely satisfied with representation through the Senate.

Mr. Sooboo R[illegible], President of the Club, after expressing disappointment at the negative nature of Mr. Shearer's speech said: "I do not think that South African Indians would accept any form of franchise and representation other than being placed on a common voters' roll."

The Indians, he said, had contributed to laying the foundation of this country, and the big Indian commercial interests entitled them to equal treatment by the Government. "It would be totally unfair on the part of the Government," said Mr. Rajah, "to offer any franchise other than by placing us on a common roll with the Europeans."

INDIAN QUESTION AT THE STANDERTON TOWN COUNCIL

AT the Standerton Town Council meeting held on Monday, January 9, the report of the Finance Committee provoked a considerable amount of discussion in regard to the boycott of the local market by the Indian community. The committee had recommended that the signs erected demarcating certain parts of the market building as reserved for non-Europeans should be removed and Cr. Dreyer enquired the reason.

He was informed by the Chairman of the Finance Committee, Cr. West, that the committee had come to this decision in order to give the Asiatic community an opportunity of attending the municipal market instead of boycotting it.

Cr. Dreyer warned them that they were making a grave mistake. Now they were going to bend the knee to the Asiatic community. He protested against this recommendation in the name of all the white women of Standerton. If they knew India at all, they would know that there existed several castes whose religious principles were so strict that a member of one caste would not suffer even the shadow of a member of another caste to fall across him in the street. Why should they submit to the Asiatics? The market was not retrogressing. Since the signs had been erected there were people attending the municipal market who had never been there before. The Indians were now adopting a queer (snarks) attitude. Good. Let them show the Indians that they were their masters.

Cr. Theron said that these very same women in whose name Cr. Dreyer was protesting could be found daily in their hundreds at the Indian fruit shops, spending their money, yet these self same Indians were not allowed to spend their money with the Council. Moreover, it was not the people from the farms so much as residents of the town who spent their money with the Indians. Why, then, should the Council discriminate if their women folk did not? That the women came into contact with the Indians in their places of business was nothing, but it was not permissible that they should do so at the market. He, Cr. Theron, would always support the policy of taking the Indian's money as much as possible. The remedy lay in not spending any money with him in return.

The Mayor said that one market gardener had ceased bringing supplies to the market on account of the boycott. He, the Mayor, had gone to the market and found that although there was an absence of Indians the women were apparently quite willing to stand there with the coloured people. Their market was not a market. It did not even pay expenses.

Cr. Dreyer pointed out that no one forbade the Indian to spend his money at the market at such places as had been set aside for him. It had been said that the market did not pay. Well, he was prepared that the market should lose money at the beginning as long as the principle which was inborn in them and which they had inherited from the Voortrekkers was safeguarded.

Cr. West said he was pleased to hear Cr. Dreyer mention the principle of the Voortrekkers and it was their duty to see that these principles were upheld. But from his place of business he could daily see that Afrikaners were the strongest supporters of the Indians. As the market was run at present they were actually protecting the Indians. For instance, any one who wanted vegetables on a Monday was forced to go to the Indians.

Cr. Dreyer pointed out that there was now a European fruiterer in town.

The Mayor said that he was the fourth European to start a fruit and vegetable business there.

Cr. Beyers said that he felt they should have some place where a person could go at any time during the week and purchase his requirements. Why not call for tenders for leasing a stall at the market?

Hereupon followed a lively argument as to the legal intricacies involved should the successful tenderer be an Indian, and eventually it was resolved to allow the market master to sell on non-market days out of hand.

Cr. Beyers said that it had just struck him that this would permit Indians to attend and purchase everything.

'Standerton Advertiser's' Comment

Commenting on the above discussion the *Standerton Advertiser* writes: "Another matter of interest to ratepayers is the question of segregating non-Europeans from Europeans at the municipal market. The experiment was tried and resulted in the boycott of the market by the Indian fruiterers. It was, therefore, decided to remove the restrictions. In this matter the Council is in an invidious position. The demand for segregation at the market had a substantial body of ratepayers behind it. To remove the restrictions now is to flout that demand and to acknowledge that the patronage of the Indian fruiterers is of greater importance from a business point of view. However, we are inclined to agree with Cr. Theron that, as long as it is not repugnant to so many residents to deal daily with the Indian commercial community, there could be no sound justification for discrimination at the municipal market.

DR. MOTT MEETS GANDHIJI

THE SECOND DAY

(Concluded from last week)

How To Fight National Gangsterism?

DR. MOTT began the next day with these prefatory remarks: "You put in your original way your views on the question I asked. I value it more than I can say. I was impressed by your recognition that there was a certain amount of advance in thought but not in action. It is a great thing that so many leading minds have begun to think about these vital questions in an advanced way. I could show you, too, that there are certain things actually concretely on foot. But, to-day, I want to engage your attention on another matter. What to do with 'gangster' nations, if I may use the expression frequently used? There was individual gangsterism in America. It has been put down by strong police measures both local and national. Could not we do something similar for gangsterism between nations, as instanced in Manchuria—the nefarious use of the opium poison,—in Abyssinia, in Spain, in the sudden seizure of Austria and then the case of Czechoslovakia. Now, in this connection, let me say, I was deeply impressed by what you wrote on the Czechoslovakian crisis and on the Jewish question. Can we bring something like international police into being?

Gandhiji—This question is not new to me.

Dr. Mott.—I judge not.

Gandhiji—I have to deal with identical questions with reference to conditions in India. We have had to quell riots, communal and labour. The Ministries have used military force in some case - and police in most. Now whilst I agreed that the Ministers could not help doing so, I also said that the Congress Ministries had proved themselves bankrupt with their stock-in-trade. I mean their avowed weapon of non-violence. Even so, I would say in reply to the question you have asked, viz, that if the best mind of the world has not imbibed the spirit of non-violence, they would have to meet gangsterism in the orthodox way. But that would only show that we have not got far beyond the Law of the Jungle, that we have not yet learnt to appreciate the heritage that God has given us, that in spite of the teaching of Christianity which is 1,900 years old and of Hinduism and Buddhism which are older and even of Islam (if I have read it aright,) we have not made much headway as human-beings. But whilst I would understand the use of force by those who have not the spirit of non-violence in them, I would have those who know non-violence to throw their whole weight in demonstrating that even gangsterism has to be met by non-violence. For, ultimately, force, however justifiably used, will lead us into the same morass as the force of Hitler and Mussolini. There will be just a difference of degree. You and I who believe in non-violence must use it at the critical moment. We may not despair of touching the heart even of gangsters, even if, for the moment, we may seem to be striking our heads against a blind wall.

How May Missionaries Help?

Dr. Mott's next question was, "How may the Missionaries and Christians in general help in constructive activities like the village industries movement, the new educational movement, and so on?"

Gandhiji gave some personal reminiscences which I omit. The substance of what he said was: "They should study the movements and work under or in co-operation with these organisations. I am happy to be able to say that I have some valued Christian colleagues. But they can be counted on one's fingers. I fear that the vast bulk of them remain unconvinced. Some have frankly said that they do not believe in the village movement or the education movement as they are conducted by the associations you have named. They evidently believe in industrialisation and the western type of education. And the Missionaries as a body perhaps fight shy of movements not conducted wholly or predominantly by Christians.

If I get in my activities the hearty and active co-operation of the 5,000 Protestant Missionaries in India, and if they really believed in the living power of non-violence as the only force that counts, they can help not only here but perhaps in affecting the West.

Dr. Mott—Happily there are a goodly number amongst them who see eye to eye with you.

Gandhiji—I know.

Dr. Mott—I think the Congress movement has great force and every missionary should consider how he can be most helpful to it.

Creative Experiences

Dr. Mott next asked a few personal questions. "What have been the most creative experiences in your life? As you look back on your past, what, do you think, led you to believe in God when everything seemed to point to the contrary, when life, so to say, sprang from the ground, although it looked impossible?

Gandhiji—Such experiences are a multitude. But as you put the question to me, I recalled particularly one experience that changed the course of my life. That fell to my lot seven days after I had arrived in South Africa. I had gone there on a purely mundane and selfish mission. I was just a boy returned from England wanting to make some money. Suddenly the client who had taken me there asked me to go to Pretoria from Durban. It was not an easy journey. There was the railway journey as far as Charlestown and the coach to Johannesburg. On the train I had a first class ticket, but not a bed ticket. At Maritzburg where the beddings were issued the guard came and turned me out and asked me to go to the van compartment. I would not go and the train steamed away leaving me shivering in the cold. Now the creative experience comes there. I was afraid for my very life. I entered the dark waiting room. There was a white man in the room. I was afraid of him. What was my duty, I asked myself. Should I go back to India, or should I go forward, with God as my helper, and face whatever was in store for me? I decided to stay and suffer. My active non-violence began from that date. And God put me through the test during that journey. I was severely assaulted by the coachman for my moving from the seat he had given me.

Dr. Mott—The miseries, the slaps after slaps you received burnt into your soul?

Gandhiji—Yes, that was one of the richest experiences of my life.

Dr. Mott—I am grateful to you for sharing this experience with me.

God Appears In Action

Dr. Mott—What has brought deepest satisfaction to your soul in difficulties and doubts and questionings?

Gandhiji—Living faith in God.

Dr. Mott—When have you had indubitable manifestation of God in your life and experiences?

Gandhiji—I have seen and believe that God never appears to you in person, but in action which can only account for your deliverance in your darkest hour.

Dr. Mott—You mean things take place that cannot possibly happen apart from God?

Gandhiji—Yes. They happen suddenly and unawares. One experience stands quite distinctly in my memory. It relates to my 21 days' fast for the

removal of untouchability. I had gone to sleep the night before without the slightest idea of having to declare a fast the next morning. At about 12 o'clock in the night something wakes me up suddenly, and some voice,—within or without, I cannot say,—whispers, 'Thou must go on a fast.' 'How many days,' I ask. The voice again says, 'Twenty-one days.' 'When does it begin?' I ask. It says, 'You begin to-morrow.' I went quietly off to sleep after making the decision. I did not tell anybody [illegible] the morning prayers. I placed [illegible] before [illegible] asking them [illegible] the decision was irrevocable.

Well the doctors thought I would not survive the fast but something within me said I would, and that I must go forward. That kind of experience has never in my life happened before or after that date.

Dr. Mott—Now, you surely can't trace such a thing to an evil source?

Gandhiji—Surely not. I never have thought it was in error. If ever there was in my life a spiritual fast it was this. There is something in denying satisfaction of the flesh. It is not possible to see God face to face unless you crucify the flesh. It is one thing to do what belongs to it as a temple of God, and it is another to deny it what belongs to it as to the body of flesh.

Silence

Dr. Mott concluded his visit in 1936 with a question on silence. He had done so during a brief flying visit to Ahmedabad in 1928 and during this visit too he talked of Gandhiji had continued to find it necessary in his spiritual quest.

Gandhiji—I can say that I am an overwhelmingly silent man now. Only a little while ago I have remained completely silent nearly two months and the spell of that silence has not yet broken. I broke it to-day when you came. Nowadays I go into silence at prayer time every evening and break it for visitors at 8 o'clock. It has now become both a physical and spiritual necessity for me. Originally it was taken to relieve the sense of pressure. Then I wanted time for writing. After, however, I had practised it for some time I saw the spiritual value of it. It suddenly flashed across my mind that that was the time when I could best hold communion with God. And now I feel as though I was naturally built for silence. Of course I may tell you that from my childhood I have been noted for my silence. I was silent at school, and in my London days I was taken for a silent dreamer by friends.

Dr. Mott—In this connection you put me in mind of two texts from the Bible:

> "My soul, be thou silent unto God."
> "Speak Lord, for Thy servant heareth."

I have often sought silence for communion even during my busiest time. I have had recourse to sea voyages for this purpose, though of course the radio has now robbed even a sea voyage of the privilege of silence one used to enjoy on the boat. But silent prayer is not a monologue, but a dialogue, and God speaks to us only when we are silently ready to listen to Him.

But the time was up and there was a cluster of visitors already waiting. Dr. Mott therefore left, saying: "I am sorry to have overstayed my time. I lose all sense of time when I am with you. I am grateful than I can say."

Things In General

Farewell To Mr. K. R. Vashee

A CORRESPONDENT from Bulawayo writes: Monday January 16 was a sad latter day in the Indian life of Bulawayo, for one of the most respected leaders of the Indian community, and a worthy and honourable citizen of the town—Mr K. R. Vashee—departed with his wife and children for Bombay en route to India. The station platform was crowded with Indians to bid him goodbye. Never before had there been such a representative Indian gathering on the station platform. Two weeks before his departure, several meetings were held to wish him bon voyage, a happy sojourn in our Motherland, and a safe return. The Hindu Youth Club, Arya Mitra Mandal, Indian School Advisory Committee and the British Indian Association convened special gatherings to pay tribute to Mr. K. R. Vashee, whose services for the advancement and welfare of the Indian community during his eighteen years of residence in this colony, particularly in Bulawayo, was greatly eulogised. On each occasion, he was garlanded and presented with gifts. Besides he was the recipient of several gifts from personal friends. The meeting of the Arya Mitra Mandal was significant in that visitors from N. Rhodesia also garlanded Mr. Vashee on behalf of their compatriots. Mr. Vash was deeply touched by the many messages of goodwill and the array of gifts, and he advised the youths to fit themselves for responsible positions and worthy life in the Indian community. His message to the elders was that they should give their full support to the workers of the various organisations. Having undergone many difficulties during his early years, Mr. Vashee had the ability to understand others, and therefore, was much admired by all.

Mr. Ramnath Biswas

Mr. Ramnath Biswas, who is on a world tour on a bicycle, has arrived in Durban. A welcome reception was given in his honour at the Tamil Institute by the Colonial Born and Settlers' Indian Association on Sunday, January 22. Mr. A. Christopher presided. Mr. Biswas related the various experiences he had gained during his lengthy travels in foreign countries. On Wednesday Mr. Biswas spoke under the aegis of the Durban Indian Young Men's Club at the M. K. Gandhi Library Hall.

Mr. Biswas was also given a welcome reception by the Clairwood Literary and Debating Society on Sunday last. Mr. G. P. Warriner, who presided, welcomed the visitor on behalf of the society and the residents of Clairwood. Speakers included Messrs. V. Thumbie Pillay (President of the [illegible]), K. Sadasivamoney of Maritzburg, and S. Gopal.

Under the auspices of the Pentan's Hill Branch of the Colonial Born and Settlers' Indian Association, a welcome on behalf of the residents of Pentan's Hill and suburbs was accorded, on Tuesday, January 24, near the Pentan's Hill Temple, to Mr. Ram Nath Biswas. Mr. S. Ram Naidoo (president), presided and a rousing reception was given to Mr. Biswas and the following joined in congratulating him and wishing him good health and success, namely, Messrs. K. Soobramoney, G. V. Naidoo Basana and R. Jethoo. The outstanding feature of the reception was, hundreds of children being lined on each side and Mr. Biswas walked through amidst applause by those present who numbered well over 500, which included many women. Owing to the huge crowd the reception was held in open air. Mr. Biswas will stay in Durban for about two weeks.

Latest Success Of New Drug

A successful cure by the use of the new drug, M and B 693, is reported to have been recorded in East London. A native child suffering from pneumonia was treated in the Frere Hospital. Twenty-four hours after taking the drug the child's temperature dropped from 103 degrees to normal. Five days later the child was discharged from hospital. The drug is being used fairly extensively in the hospital in treating pneumonia and

bronchial pneumonia. The results have often been excellent—sometimes dramatically so.

Laundry Workers' Wages

The Wage Board recommendation for the laundering, cleaning and dyeing trade is published in the Gazette dated January 20. Objections, if any, should be lodged with the Secretary for Labour within 30 days.

Can't Let Land To Natives

Soobrayan N. Moodley (63), of Chester Road, Malvern, pleaded guilty in the Durban Magistrate's Court to being unlawfully a party to agreements or transactions whereby a Native, Stephens Kumalo, hired from him certain land outside a scheduled Native area, between January 1, 1937, and December 31, 1938. Moodley was found guilty and discharged with a caution.

Shree Gopallal Temple School Hall

The secretary of the Shree Gopallal Temple School Hall Committee writes: The officials and members of the above Temple, hereby wish to convey through this paper their heartfelt thanks to the undermentioned gentlemen for their kind donations towards the above Temple School Hall:—Babu Talwantsingh £100; Messrs. Choonilal Bros. £25; R. Talwantsingh £25; Mrs. Raghunundan £100; Messrs. D. Sowcunker (first payment) £50; Tom Murugan Bros. £25; Kissoon Jhugroo £25; Babu Modhosingh £25. The secretary further wishes to announce that the above Temple Committee has recently purchased a property for £500 in the heart of Verulam Township with the object of erecting buildings for further income towards the Temple.

Indian Women's League

The president, officials and members of the Indian Women's League, hereby acknowledge with thanks the following donations received towards their Christmas Cheer Fund:—Messrs. Ackermans Ltd., £2 2s.; Indian Bus Owners' Association, £1 1s.; B. D. Motors, 10s. 6d.; McCarthy, Rodway Ltd., 10s 6d.; Natal Motor Industries, 10s. 6d.; Ferndick Motors Ltd., 10s.; S. A. Drug Houses, 10s. 6d.; R. G. Dunns, 10s. 6d.; O. S. Brown, 10s.; Allen & Hanbury Ltd., 10s. 6d.; Dee Bee Bazaar, Toys; Woolworth, Toys; Mrs. P. Morel, 10s. 6d.; Mrs. S. L. Singh, 5s.; Mrs. A. Chetty, 5s.

Population In Krugersdorp Area

According to the estimate of the Chief Magistrate of Krugersdorp in his annual report for 1938 there are 114,540 people in Krugersdorp, Rhodfontein and Hekpoort. Europeans number 33,000, Natives 78,540, coloured people 1,750, and Asiatics 210.

Indian Sportsmen Welcome M.C.C. Cricketers

A welcome reception was given to the M.C.C. team on Tuesday, January 17, by the Natal Indian Cricket Union at the M. K. Gandhi Library Hall, Queen Street, Durban. The whole of the M.C.C. team were present, as well as a number of the South African players. Speaking on behalf of the President of the Natal Indian Cricket Union, who was unable to be present, Mr. S. L. Singh welcomed the visitors and commented on their sportsmanship and prowess. He expressed his sincere appreciation to the Natal Cricket Union for allowing the Indians to give their first organised reception to an overseas team. On behalf of the Natal Indian Cricket Union, Mr. Singh presented Flight-Lieutenant A. J. Holmes, manager of the M.C.C., and Mr. W. H. Hammond, captain, with a silver cigarette case each. The Mayor of Durban, Mr. Fleming Johnston, welcomed

BHULABHAI DESAI

HIS SPEECHES

Published in book form. Of particular interest to students of Politics, Law, Economics and Commerce

The Book contains the great leader's lectures on these and other subjects of national interest.

Price: 8s.

Please write to

"INDIAN OPINION"

Phoenix Natal.

the visitors and applied their every success. "To-day is an important day for the Indian community," he said, "as they have been given the opportunity to welcome the M.C.C. team. Mr. Fleming Johnston said he felt sure that the M.C.C. would appreciate the compliment paid them by the Indians. The Mayor's speech was followed by Mr. M. S. Bidat, chairman of the Durban Indian Cricket Union, who said that all Natal Indian cricketers had looked forward to meeting the M.C.C. team. He hoped the team would take back with them kind memories of the Indian sportsmen of Natal. Mr. A. Milville, captain of the South African team, thanked the Natal Indian Cricket Union for their hospitality. He had been friends with several fine batsmen in England, he said, and had learned to appreciate what fine cricketers the Indians could be. Mr. A. Christopher, patron of the Durban Indian Cricket Union, in welcoming the cricketers, said that in the English language the words "to play cricket" had a fine meaning. He knew that the M.C.C. team "played cricket" both on and off the field. Mr. W. H. Hammond, captain of the M.C.C., and Flight Lieutenant A. J. Holmes, manager of the M.C.C., both thanked the Natal Indian Cricket Union for the hospitality and for their gifts. The gifts, they said, they would treasure and the memory of their warm reception in Durban by the Indians.

Motorcycle Trip Round The Union

A 3,000 miles' trip round the Union on a small motorcycle has just been completed by a Verulam Indian school teacher in five weeks, including stops. He is believed to be the first South African born Indian to complete the trip. During the trip this Indian teacher, C. Kistan, of the Lambert Indian Government School, Verulam, had four spills—he carries three bad scars on his legs—spent one night on the veld in pouring rain, and had to sleep one night in the French Hoek mountains in the Cape, on Christmas Eve. He left his home on December 15 and returned on January 20. His route was Durban, Maritzburg, Ladysmith, Harrismith, Warden, Johannesburg, Pretoria, Kimberley, Kroonstad, Winburg, Bloemfontein, Kimberley, Hopetown, De Aar, Victoria West, Worcester, Capetown—here he spent nine days—Swellendam, Mossel Bay, Knysna, Uitenhage, Port Elizabeth, Kingwilliamstown, East London, Umtata, Port Shepstone and back to Durban. On the way he stopped either with friends or at hotels. The whole trip cost £9.

Riots Reported In Bareilly

A Reuter's message from Bareilly (India) dated January 24, states: Three persons were killed [illegible] and 100 arrests were made following the Hindu-Muslim riots which began on Sunday over a Hindu procession demonstration against the closing of [illegible] mosque. A second battalion of the Oxfordshire and Buckinghamshire Light Infantry has been ordered to stand by on account of [illegible].

Natal University College

Courses For Non-Europeans

Classes leading to the B.A. Degree are to be held at Sastri College, Durban on Friday evenings and Saturday mornings beginning on Friday, March 3rd, 1939.

Fees per half year for three classes £7 10s. Fees for separate class per half-year £3 0s.

Loans for students, to be repaid after graduation may be arranged.

The Adviser to Non-European students will attend at Sastri College to interview and enrol students from 9.30 to 12 a.m. on Saturday, February 25th, from 1 to 4 p.m. on Tuesday, February 28th and from 4 to 6.30 p.m. on Thursday, March 2nd and at other times by appointment.

Further particulars from the Adviser to Non-European Students, Natal University College, P. O. Box 1525, Durban.

Doings In India

Lord Hailey On British Rule In India

ADDRESSING a joint meeting of the Royal Empire and the Royal African societies recently, Lord Hailey said he yielded to none in appreciating the good work done in India but he thought that some things might have been done differently. Obsessed by the British conception of the right of property Britain failed to see that the relation between the landlord and the tenant had completely changed with the improvement in economic conditions. Greater part of the peasantry still lived in economic serfdom to the money-lender. There would be many who would readily agree that the conduct of education was one of the less happy features of the rule in India. Lord Hailey added: "I suppose that there are now few who would not join in regretting the reluctance shown for so long in admitting Indians to our higher administrative services." Lord Hailey further continued: "None will honestly say that with the rising standard of living and education, it is possible to prevent the spirit of nationalism rising in India. Everything we have done tended to foster the growth of political consciousness among the increasing class of educated people. Sooner or later we are bound to make a concession to that spirit. If we had been willing at a much earlier date to associate Indians more fully with the administration, we might well have found ourselves able to make political concessions in a form more satisfactory both to them and ourselves. We might have, in any case, avoided that manifestation of racial distrust which has already done much to impair the value of constitutional concessions made."

International Missionary Council

Opening the third world meeting of the International Missionary Council at Tambaram near Madras last month, Dr. John R. Mott, referring to Mahatma Gandhi, said that it would be hard to find a modern parallel to the moral influence of this one personality over the people near and far, or a more heroic record of sacrifice on behalf of a great and noble cause. He added: "Here in India we find ourselves among a people characterized by their reverence for religion and also by large religious tolerance. Speaking of the Indian people, he asked: Where is there a people more warm-hearted, more gentle and more peace loving? What is most important for all of us who come to India is the fact that India of to-day presents the world's most instructive laboratory for Christian experience, method and adventure."

India's Great Culture Attracts America

The director of the Oriental Institute of the University of Hawaii, Honolulu, Prof Gregg M. Sinclair, is on tour in India. He has undertaken this tour with a view to getting in touch with scholars in this country eventually to establish chairs on Hindu, Islamic and Parsee philosophy and cultures in the University of Hawaii. "I have come solely to get ideas on the best way in which to bring India's great culture to the attention of the West," stated the professor in the course of an interview with a Press representative. "A few centuries ago, [illegible] came to India solely for commercial reasons—an exchange of goods for profit. Today many people in the West wish to know about India, because they appreciate, even though vaguely, the cultural achievements of this great country. As Heinrich Heine put it: 'We sought India and found America; now we seek intellectual India: what shall we find?' This attitude is made concrete in the Government-controlled University of Hawaii. The territory of Hawaii, sometimes called the Sandwich Islands, is made up of eight main islands in a compact group about 2,000 miles from the mainland of the United States and 3,000 miles from Japan and Asia. Hawaii is cosmopolitan, but the rhythm of life is definitely American. It is often called 'the crossroads of the Pacific,' but for cultural purposes however, we feel that it should be called the 'Interpreters' House,' the place where the cultures of the Orient are brought into focus for the seeing eyes of the Occident. "The University established a Japanese Department in 1920 and a Chinese Department in 1922. These two departments were combined in 1935, when the Oriental Institute was established; and at that time the establishment of an Indian department was discussed. We are concerned with the great living civilizations of Asia—Japanese, Chinese and Indian."

Next Congress Session

The forthcoming Tripuri Congress session will be held on March 10, 11 and 12. The subjects committee will meet earlier on March 7, 8 and 9; and the working committee will meet earlier in the week prior to the subjects committee. Mahatma Gandhi has agreed to postpone his Frontier tour for a fortnight.

Unjust And Inhuman Treatment Of People

It is understood that the Faculty of Law, Patna [illegible] in reply to a telegram received from the Faculty of Law, Amsterdam, inviting support for its resolution, as follows:—The Law Faculty of the Patna University desires to join you in protesting against the unjust and inhuman treatment meted out to innocent and helpless people in some countries on the grounds of faith or race.

A Demonstration Of Indian Dance

With magical artistry and grace of ancient Vedic Shiva Tandava, Mr. Himalendu Bose gave a dance recital at the Patna University Senate Hall in aid of the Patna Theosophical Society. The entire hall was spell-bound and Mr. Bose danced for 60 minutes without any break. A representative gathering cheered at Mr. Bose who was acclaimed as the wizard at Oriental dancing art. Mr. Sachidanand Sinha, Vice-Chancellor, [illegible] a glowing tribute to Mr. Bose after with out his dance recital, said:—"Apart from its great artistiness the performance was memorable as a tremendous physical feat of one hour's duration, during which Mr. Bose did not take a moment's rest. As for the great art underlying his dances, it has been testified to by several competent scholars and critics like Pandit Madan Mohan Malaviya, the Rt. Hon. V. S. Srinivasa Sastri and several others. I associate myself with their observations. He deserves encouragement at the hands of all over his classical Indian dancing."

Indian Overseas Central Association

The Indian Overseas Central Association has been formed in New Delhi with Mr. S. Satyamurti, M.L.A., (Central) as President and the following office-bearers:—Vice Presidents: Mr. M. S. Aney, M.L.A., (Central); Kunwar Sir Maharaj Singh, Mr. A. C. Datta, M.L.A., (Central); Seth Padampatji Singhania; Sir A. H. Ghuznavi M.L.A., (Central); Bhai Parmanand M.L.A. (Central); Seth Haseinbhai A. Lalji, (Central); Dr. D. S. Moonje; Hon. Mr. V. V. Kalikar, Member Council of State; Hony. Treasurer; Mr. Lala Narain Datta, Landlord, Contractor etc.; Hony. Secretary; Mr. C. L. Patel. Members: Messrs. M. Asaf Ali, M.L.A., (Central); T. S. A. Chettiar, M.L.A., (Central); N. M. Joshi, M.L.A., (Central); N. C. Chunder, M.L.A., (Central); Dr. P. N. Banerjea, M.L.A., (Central); Mohan Lal Saksena M.L.A., (Central); Hon. Mr. P. N. Sapru, Member, Council of State, G. L. Mehta, Calcutta; D. G. Mallherkar New Delhi; Lala Gyan Chand, Contractor, N.D.; Sirdar P. S. Sodhibans, Lahore; Lala Ganpat Rai, Federal Court Agent; B. Banerji Federal Court Agent; Chand Karan Sarda Ajmer; R. G. Bhuday Poona.

The Sporting World

Lord Nuffield's Gift To S.A. Cricket

LORD NUFFIELD, Britain's great philanthropist, has given the magnificent gift of £10,500 to South African Cricket Association, for the encouragement of the game in this country.

South Africa Beaten By An Innings

South Africa was beaten by an innings by England in the third Test which came to a close in three days at Kingsmead on Monday afternoon.

The sum of £3,500 was taken in gate money during the three days of the cricket Test match at Durban. The cost of the match was stated to be roughly £2,300. When all expenses had been paid it was expected that a profit of £900 would be made. Of the total of £3,500 for the three days the highest individual total was £1,200 on Saturday, when more than 10,000 people saw the match.

Mayville District Indian Cricket Union

The following players have been selected to represent the Union against the County District Indian Cricket Union for the final of Dr. Rochford Watts Memorial Shield on Sunday, January 29, to be played at Sea View, commencing at 10 a.m.:—Abbash Khan (captain), Schools; G. Rugnanan, Natal Steam Laundry; Rama B. Singh, Old Collegians; Vadi Abrahams, Schools; Maduray Subban, Natal Steam Laundry; A. Hassool, Schools; R. C. Naidoo, Natal Steam Laundry; Jack Raman, Schools; A. E. Hayath (wicket keeper), Schools; Ettie Ramsamy, Schools; A. Sewpersadh, Natal Steam Laundry. Reserves: I. A. Kabbie, Old Collegians; C. A. Tommy, Natal Steam Laundry; D. Gordon, Old Collegians; M. Vadi Naicker, Old Collegians. Manager: Ettie M. Pillay.

M.C.C. Indian Tour Dates

The Indian Cricket Board of Control will consider the draft itinerary of the M.C.C. tour to India in the cold weather season of 1939-40 at their next meeting at Calcutta. So far, 26 matches, including three Tests, have been arranged. In addition to 20 matches against the associations, one will be against the Maharajah of Patiala's XI., one against the combined universities and one against the Cricket Club of India. One of the conditions of the tour is that the provincial associations should meet the boarding and lodging expenses, conveyance and medical expenses of the team during their stay at their centres.

Mr. T. V. Rajagopal Pillay and Mr. N. K. Pillay, of Kimberley, have arrived in Durban last Tuesday, and expect to return after a few days.

The Late Mrs. Ammonee Gabriel

There passed away at the ripe age of 90 years, one of the very early Indian settlers in the person of the late Ammonee Gabriel, relict of the late Mr. P. Gabriel, at the residence of her youngest daughter, Mrs. V. Lawrence, 63, Gale Street, Durban, on Wednesday evening, January 18, fortified by the rites of the Catholic Church. She had 12 children, seven sons and five daughters, only six of whom survive her, namely: Mrs. J. H. Stephens, Mrs. A. A. Shillong, Mrs. V. Lawrence, Messrs. Lazarus, Bryan and Bernard. She has seen five generations comprising 55 grand children, 123 great-grand children and 15 great-great-grand children. Among them is a lawyer, a Doctor of Medicine, a Bachelor of Science, a Bachelor of Arts, musicians and teachers. Three of her grand children have taken Holy Orders, two belonging to the Order of the Oblates of Mary Immaculate, and one to the Salesians, a teaching Order, and a great-grand daughter is a nun of the Order of the Holy Cross. Seventy-eight years of her life, she spent in Durban: so that, she has seen this beautiful City grow from its sandy roads, sand dunes and bushes to its present gigantic proportions. She has been a loyal and faithful adherent of the Catholic Church, and a devoted mother. She has had the happiness of seeing two of her grand children being ordained priests in the Emmanuel Cathedral, Durban. She was buried in the Roman Catholic Cemetery on Thursday afternoon, alongside her husband and children who had predeceased her, amidst manifestations of deepest sympathy, sorrow and love, the Rev. Father N. de Gozzigney, O.M.I., officiating, both at St. Anthony's Church and the grave.

The many telegrams of condolences and the floral tributes which were received, and the very representative gathering that was present, bore eloquent testimony, to the respect in which the deceased and her family were held by the community.

Natal Provincial Administration

Natal Education Department

Reorganisation of Carlisle Street Government Indian Boys' School and Dartnell Crescent Government Indian Girls' School

Parents of Indian Children attending Carlisle Street Indian Boys' Government School and Dartnell Crescent Indian Girls' Government School are asked to note the following changes which are contemplated as from the beginning of 1939 school year:—

1. The staff and pupils of the Carlisle Street School will be transferred to the New [illegible] Department consisting of Mixed Infants (Junior and Senior Standard I to IV, [illegible] the Carlisle Street building.

2. Parents who intend to send their Girls for Secondary Education are advised that Afrikaans is the second language at Dartnell [illegible] the Children's [illegible]

PROPERTY OWNERS!

[illegible]

NATAL BUREAU OF COMMERCE & ESTATE CO.

392 West Street, Durban Phone 29439

"RESISTO"

Ready Mixed Paint was recently supplied on a year's Government Contract.

A Painter writes: "I have used "Resisto" for years with excellent results."

Agents for Tongaat and District:

GANDHI & Co.,

TONGAAT.

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

પુસ્તક ૨૭ મું ડરબન, શનિવાર, તારીખ ૨૭ જાન્યુઆરી ૧૯૨૬ અંક ૪

"ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન"

ડરબન, તા. ૨૭ જાન્યુઆરી ૧૯૨૬

હિંદીઓને માટે રાજદ્વારી પ્રતિનિધિત્વ

શ્રી. વરનન એચ. રોબર્ટ્સ બી.એ., એલ્ એલ્.બી., કેપ ટાઉન હિંદસભાના ડરબન ઇન્ડિઅન યંગ મેન્સ ક્રિશ્ચિયન એસોસિએશનના આશ્રય હેઠળ મળેલી સભામાં બોલતાં દક્ષિણ આફ્રિકાના હિંદીઓ પોતાની રાજ્યની ફરિયાદોનો સ્પષ્ટતા કરી શકે તેટલા માટે તેઓને અમુક જાતનું રાજદ્વારી પ્રતિનિધિત્વ આપવાની હિમાયત કરી હતી. પરંતુ અંગ્રેજો સાથે સમાન ધોરણે પ્રતિનિધિત્વ આપવાને અથવા તો કોમી ધોરણે પ્રતિનિધિત્વ આપવાને તેઓ તૈયાર નહોતા. નેટીવો આજે અનેકમાં પોતાનું પ્રતિનિધિત્વ ધરાવનારા ચાર અંગ્રેજોને ચુંટી શકે છે તેનું પ્રતિનિધિત્વ હીંદીઓને આપી શકાય એવો તેમણે મત દર્શાવ્યો હતો.

અમને નોંધ લેતાં આનંદ થાય છે કે ન્યૂ એન્ડ્રુઝ ક્લબના પ્રમુખે કોંગ્રેસના નેતાઓને પગે નહિ ચાલતાં બી. રોબર્ટ્સને જવાબ આપી દીધો હતો કે હીંદી કોમને અંગ્રેજો સાથે સમાન ધોરણ સીવાય અન્ય કોઈ પણ પ્રકારનું પ્રતિનિધિત્વ માન્ય નથી. શ્રી. પી. આર. પરાશર પણ ચાલ્યા જાય તે પહેલાં કહ્યું હતું કે નેટીવો પાસેથી તો આપણે રોટલો છીનવી લઇને પછી આ રોટલો આપવામાં આવ્યો છે અને હીંદી કોમ એવી પરાવલંબક દિવસકારી લેવા તૈયાર નથી.

હીંદી કોમને અમુક પ્રકારનું પ્રતિનિધિત્વ અપાવું જોઇએ એ બાબતની ચર્ચામાં અંગ્રેજો તરફથી વખતો વખત ચર્ચા ચાલી રહી છે. ભવિષ્યને માટે એ આશાજનક ચિન્હ છે. કદાચ આ ભલા અંગ્રેજોને એમ લાગતું હશે કે નેટીવોને જ્યારે અમુક પ્રકારનું રાજદ્વારી પ્રતિનિધિત્વ આપવામાં આવેલું છે ત્યારે હીંદીઓને નેટીવોની પાછળ પસ્તડાવા દેવા નહિ જોઇએ. આ વિચાર સ્વાભાવિક થાય અને તેઓની ન્યાયનિષ્ઠા વિશે અમને જરાયે શંકા નથી. પરંતુ એ અંગ્રેજ મિત્રોને હિંદીઓની લાગણી વધારે સમજવા આગે વિનંતિ કરીએ છીએ. અમને નેટીવોની સ્થિતિ ની જરાયે ઇર્ષા થતી નથી. અલબત્ત તેઓ પ્રત્યેની ગતિશીલતાને આગે અન્યાયીજ માનીએ છીએ.

અમે વર્ણભેદના સિદ્ધાંતની સખત રીતે વિરુદ્ધ છીએ અને જે પ્રતિનિધિત્વ વર્ણ કે ચામડીના ભેદ પર રચાયેલું હોય તેવું પ્રતિનિધિત્વ સંપૂર્ણતાના કર્કશ પણ ડોળથી અમારાથી નજર સ્વિકારી શકાય. એટલે સુશિક્ષિત અંગ્રેજોને અમારી એટલીજ ભલામણ છે કે તે કોઇ પણ સંજોગ તેઓએ સખ્ત વિરોધ કરવાની અને તેને નાબુદ કરવાનો અવિશ્રાંત પ્રયત્ન કરવાની જરૂર હોય તો તે અ. વર્ણભેદ જ છે, અને તેની સાથે "જીવો અને બીજાને જીવવા દો" ના સિદ્ધાંતનો તેઓએ પ્રચાર કરવાની જરૂર છે. હીંદી કોમને અમુક પ્રકારનું પ્રતિનિધિત્વ આપવાની વાત કરવાના કરતાં આ વસ્તુ કરવાથી તેને વધારે સંતોષ થશે. મતાધિકારને આગે બ્રેટલો ગોરો અગાઉનો પ્રશ્ન નથી ગણાતા કે હિંદીઓએ ગમે તે પ્રકારનો સ્વિકારી લેવાને આતુર બની જવાની જરૂર હોય.

આપણામાં કેટલાક ભાઇઓ એવા છે કે જેઓ આપેલા રોટલો નહિ મળી શકતો હોય તો ભુખ્યાથી રહેવું શ્રેય માનવાના મતના છે. પરંતુ પ્રસ્તુત બાબતમાં તો રોટલાની જરૂરજ રહેતી નથી. કેટલાક વર્ષો બેથી પણ સુચના કરે છે કે હીંદીઓએ કોમી પ્રતિનિધિત્વ સ્વિકારવું જોઇએ. આ બાબતમાં ડુંક મુદ્દતપર 'સર્વન્ટ ઓફ ઇન્ડિઆ' એ લખેલું છે તેજ અહિં ટાંકીશું :

"કોમી પ્રતિનિધિત્વનો સિદ્ધાંતને મુખ્યત્વે અનુસરવામાં આવ્યો છે. આમ કોમ પણ સાર્વત્રિક એવો નથી. કુદરતી રીતેજ અમલ ચલાવવાને ક્ષીરીક રાજીપાટના એક સાધન તરીકે હીંદુસ્તાન પર ટોપી બેસાડવામાં આવેલી આ વસ્તુનો શોક નહિ કરતો હોય. અથવા તો મજાંત્રપણાની શિક્ષણની આ ગેરી ઇર્ષા નાબુદ થયેલી જોવાને આતુર નહિ હોય."

એ ઉપરાંત આપણી સમક્ષ પુર્વ આફ્રિકા ના હીંદી ભાઇઓના પણ દાખલો પડેલો છે કે જેઓ કોમી પ્રતિનિધિત્વની કુરી કેટલી જરા પણ મુક્ત નથી. વળી 'સર્વન્ટ ઓફ ઇન્ડિઆ' જણાવીપાડે ચુકે છે તેમ, "કોમી પ્રતિનિધિત્વ એક વખત દાખલ થયા પછી તેની ચિરસ્થાયી થઇ પડવાની બહુજ શક્યતા છે." પરંતુ અમારાં સહયોગીના નિષ્પક્ષપાતની સાથે અમે મળતા પડી શકતા નથી કે, "જો તેના અદલામાં કંઇ પણ પ્રતિનિધિત્વ વિનાજ રહેવું પડતું હોય તો, અને બાકીના આફ્રિકાના અને ત્યાંના હીંદીઓના બાબ્સ સંજોગો જોતાં, હીંદીઓએ કોમી પ્રતિનિધિત્વ પણ જે પ્રાપ્ય માં આવતું તો અસહકારની વૃત્તિ ધરાવીને તેને જતું કરી દેવું નહિ જોઇએ." આવા બનાવો વિચારનો અમે સખ્ત વિરોધ કરીએ છીએ. આ દેશના કેટલાક કેં. મ. મંડળના પક્ષના રાષ્ટ્રપાર્ટીઓ ગમે તેવા સખ્ત વિચારો ધરાવતા હોય છતાં રાષ્ટ્રિય ગૌરવનો પાઠ આપણને શીખવી રહ્યા છે. શ્રી. ગોકલ્સેવર જેવા મહાન રાજનીતીજ્ઞ અને ઉદારદીલ નેતા એસાડેલા મહાન દાખલાથી પોતે પવિત્ર ગણીને સેવેલા સિદ્ધાંતને બાજાર સર્વસ્વ હોમી દેવાનો પાઠ આપણને શીખવેલો છે. દક્ષિણ આફ્રિકાના હીંદીઓ તો કેવળ દુન્યવી સુખ સગવડોને ખાતરજ નહિ પરંતુ એથી કઈક પર અને પવિત્ર વસ્તુને માટે ઝઘડતા હોય, અને જે મહાન કેશે ગાંધીજી, ડાક્ટર, સરોજની નાયડુ, શાસ્ત્રી, સર ચીમનલાલ અને અનેક મહાન આપ્તો અને જ્ઞાનીઓને પેદા કરેલા છે એ નવાન દેશના તેઓ પ્રતિનિધિઓ છે એમ જો તેઓ સમજતા હોય તો તેઓ તુચ્છ દુન્યવી લાભોને ખાતર

પોતાનો આત્મા વેચી દેવાને કદી પણ તૈયાર નહિ થાય. આ દેશમાં આપણા દરજ્જાનો આધાર માણે અંશે એક સુખદેખા દેશના વતનીઓ તરીકેની આપણી જવાબદારીનું આપણે કેટલું ભાન ધરાવીએ છીએ અને એ જવાબદારી અદા કરવાને આપણે કેટલા પ્રામાણિક છીએ તેના ઉપર રહેશે.

જનરલ સ્મટ્સની ગાંધીજીએ કરેલી તારીફ

સરદાર પ્રાંતની પોતાની છેલ્લી મુલાકાત દરમ્યાન ખાન બહાદુર અબ્દુલ મજીદ ખાનને અહિંસાની સિદ્ધાંત સમજાવતા ગાંધીજીએ કહ્યું હતું કે "અહિંસાની કસોટીજ એ છે કે અહિંસક લડતમાં કોઇ પક્ષ કડવાશ કે ઝેરવેર પાળ્યા રહેતાં નથી અને અંતે દુશ્મનો મિત્ર બની જાય છે. દક્ષિણ આફ્રિકામાં મને આવોજ અનુભવ જનરલ સ્મટ્સ પરત્વે થયો. મારા સૌથી કટ્ટર વિરોધી અને ટીકાકાર તરીકે એ ઓળખાતા હતા. આજે એ મારા ઉત્તમ મિત્ર છે. બાર વરસ સુધી અમે સામસામા બખડતા રહ્યા હતા. પણ બીજા સોળમેજ પરિષદ પૈકાની એ જનરલ સ્મટ્સજ હતા તેમજ આજની માં મારી પ્રશંસાને પાત્ર રહ્યા તે મને પોતાનો કાયમનો દોસ્ત આપ્યો. આવા તો બધા દાખલો હું દાખી શકું."

દેશી દવાઓ નહિ ચલાવી શકાય

કોલમ્બો રોડ, રોસણારોમા આવેલા મકાનમાં તેમણ ચાલતા એન્ડ કું. ને દરબનના ગ્રાન્ડ સેન્સીંગ ઓફીસર તરફથી પેટન્ટ દવાઓના વેપારી તરીકેનું લાયસેન્સ આપવામા આવ્યું હતું. તેની સામે રોસણારોના કેમેરહુક ફારમસીના મી. ગોલ્ડ, એમ. ડમન્ડ અને મેસર્સ ઇ. સી. પીલીમસ્સે બાંધેા વિરોધ ઉઠાવ્યેા હતા. દરબન સીટી કાઉન્સીલ સમક્ષ ગુરૂવારે તા. ૧૬ મીએ સુનવણી થઇ હતી. બાંધેા વિરોધનારની વતી તા વકીલ રજુ થયા હતા અને અરજદારની વતી મી. આર. બી. મેથમેન હતા. અરજદાર પ્રમાણિત પેટન્ટ દવાઓ અને મુખ્યત્વે અમુક દેશી દવાઓ મંગાવી વેચતા માલતા હતા. વાંધાનો એક આગલનો મુદ્દો એ હતો કે હીંદી અને પરદેશી બાબામાં ઉપાડેલાં સાહિત્ય પાણ હીંદુસ્તાનથી આવાત થયેલી દવાઓ સ્ટોકમાં રાખવા અને વેચાણ કરવાનુ ઇરાદાપુર્વક હોવાનુ દેખાઇ આવે છે, જ્યારે દેખાતી રીતે તેમાંની ઘણી ખરી દવાઓ જાદેર તંદુરસ્તીના કામદાર પ્રતિબંધિત થયેલી છે. જો હીંદી માણસને તેવા રોગો મટાડવાની દવાઓ ખરીદવાનું ઇરાદાપુર્વક આપવામાં આવે તો એવા રોગો છુપાવવાનું ગંભીર જોખમ રહે છે.

મી. આર. બી. ગ્રેવમેનો જણાવ્યું કે પેટન્ટ દવાઓ મારેલા લાયસેન્સની દરેક અરજીની સામે વાંધા ઉઠાવવાની કારમેકહુક ફીક્સ મેડીસીનની નીતી છે. જાદેર તંદુરસ્તીના કાયદામાં આ દેશ માં આવતી દવાઓ પર સંખ્યત અંકુશ મુકવામાં આવેલેા છે અને લાયસેન્સીંગ ઓફીસરે અરજદારને તેણે શું કરવું અને નહિ કરવુ તેની બરોબર સમજ પાડેલી છે. જાદેર પ્રજાને જોખમ થવાની વાત બીલકુલ અર્થહીન છે. અરજદાર કોઇ દવાદારૂનો બોગ નથી કરવાનો. કાઉન્સીલે લાયસેન્સીંગ ઓફીસરનો ચુકાદો ફેરવી લાયસેન્સ રદ કર્યું

આગે લો કે કોઇ પણ જનની દવામાં માલનારા નથી અને સપણી દવાઓને બુક્સાનકારકજ મણીએ છીએ આ પ્રસ્તુત કાયદામાં આપણે જણાવ્યું જોઇએ કે તેમણ આમદ એન્ડ કું. સામે વિરોધના જે કારણેા આપવામાં આવેલાં છે તે એટલાં મજબુત નથી કે જેથી કરજન સીટી કાઉન્સીલનુ પગલું વાજબી ઠરી શકે. એટલું તેા દેખીતુંજ છે કે વિરોધ કરનારાઓને અરજદારે વેચવા પાડેલી દવાઓના વેચાણથી નાદેરને પણ પડનારાં "ગંભીર જોખમ"ની એટલી બધી ચીંતા નહેાતી પરંતુ મેાટી ચિંતા તેા અરજદાર તેઓના કરીદ પક્ષ પડે તેના ગંભીર જોખમની હતી કારમેકયુટીકલ સોસાયટીની સપણી દવાઓનેા પેાતેજ બલકેા સ્વ પ્રેપાની નાની ગરા પડેલી જણાય છે, અને આ દ્રષ્ટિએ આપને લાગે છે કે લાયસેન્સીંગ ઓફીસરનો ચુકાદેા ફેરવવાનુ કારણ રહીત કાર્યવાહીનું પગલું ગેરવાજબી છે. જો જાદેર તંદુરસ્તી ના કાયદાના ભંગનેાજ મામ બધામ હોય તેા અરજદારની સામે એ કાયદાની રૂએ પગલાં લઇ શકાય છે. આ ચુકાદાનું બીજું પરખાણ એ આપેલું છે કે જનરલ બજારમાંથી આપણ પણ આવેલું છે કે જનરલ બજારમાંથી આપણ પણ આવેલું છે કે જનરલ બજારમાંથી આપણ પણ આવ

હિંદીઓને મતાધિકાર આપવાનો સવાલ

એક એમ. પી. ના વિચારો

ડરબન મ્યુનિસ્પલ ગ્રેજ મેન્સ કલબના આશ્રય હેઠળ એમ. કે. ગાંધી લાયબ્રેરીમાં મળેલી એક મીટીંગ સમક્ષ મી. વરનન એસ. કોરર એમ. પી. એ હીંદી મતાધિકાર પર ભાષણ કર્યું હતું. મી. કોરરે જણાવ્યું કે એટલી વસ્તુનો તો ઇન્કાર નહિજ થઇ શકે કે હીંદી કોમનો ખાસ કરી આ કોમના ચમકી ગયેલા કેટલાકની આગના લોકો પોતાના હાથોમાં રાજકીય સત્તા લે તે કરતાં તે પક્ષ પ્રતિનિધિત્વ તો મળવું જ જોઇએ. કાં સામાન્ય મતપત્રકદ્વારા અથવા તો તેઓના અલગ પત્રકદ્વારા પ્રતિનિધિત્વ આપવાની હું વિરૂદ્ધ નહિ.

વોમર્સે જણાવ્યું કે જો કોરરે મત આપવા માં હીંદીઓ જોગી કે જે ઉમેદવારને તેઓએ મત આપેલો હોય તે પોતાના અનુભવના હીંદી સવાલ પર મત આપવાને બદલે પોતાના પક્ષ તરફ દોરવાઇ જઈને અથવા તો જેનો મેમ્બર હતો કે જેને માટે હીંદી કોમનો કશો દીલસોજ નહીં હોય તેમ તેને હીંદી કોમને માટે કશો દીલસોજ નહીં હોય.

સેનેટ એટ નીચલા મ્યુનિસ્પા રાજદ્વારીઓ ની સંસ્થા થઇ પડી છે. પરંતુ આજ નેટીવો ના પ્રતીનીધીઓ નીમાવાથી હવે તેઓ જે સંસ્થાને જે હેતુઓને માટે તે રચાયવામાં આવી હતી તે પાર પાડવાને સક્રીયપણ કરવામાં અગત્ય નો ભાગ ભજવશે.

આવી જાતનું પ્રતીનીધીત્વ હીંદીઓને આપવામાં આવે તો તેઓ જેવા ઉમેદવારને પસંદ કરી શકશે - જેણે તેઓના સવાલોનો ખાસ અભ્યાસ કરેલો હશે અને હીંદી કોમને પ્રજાના સવાલો સારી પેઠે સંપૂર્ણ જાણ મેળવેલ હશે અને જે તેઓની લાગણીઓ સમજી શકશે. દરેકે તેવી શકશે.

મી. ક્રમ મી. કુપર, એમ. પી. એ જણાવ્યું - સેનેટદ્વારા પ્રતિનીધીત્વનો આરંભ તેટીયોથી થયો છે અને હીંદીઓ જો આ રૂડી તિકકારશે તો તેઓ એક પગલું આગળ ગણિયા ગણાશે.

તેમણે જણાવ્યું કે મી. કોરર અને પોતે આ બાબતમાં હીંદીઓ પોતાનો મત શું છે એ જાણવા આતુર છે.

કોમ્યુનીસ્ટ પોર્ટ એન્ડ સટલર્સ ઇનિસ્પ્રન એસોસીએશનના સેક્રેટરી મી. પી. આર. વસરે જણાવ્યું કે દક્ષીણ આફ્રિકાના હીંદીઓએ સંપૂર્ણ પ્રતિનિધિત્વ લેતા નહિ હોય તેવો કોઇ પણ મતાધીકાર સ્વિકારવો નહિ જોઇએ. સરકારે નેટીવોની પાસેથી આખો રાટલો પડાવી લઇને બે રાટલો આપેલો છે અને હીંદી કોમ એવા જાતની વર્તણુક સહન કરવાની નથી. આપને આ તો સંપૂર્ણ મતાધિકાર મળવો જોઇએ નાહ તો અમારે તે જોઇતોજ નથી. દક્ષીણ આફ્રિકામાં જે મી. કેલનબેક જેવા કીલાત-વાદીઓ વધારે કોમ ની આવી તકલીફો દેખજ નહી.

મી. આર. દયકુ, બર્ન અને મી આર. કેનેડીએ મી. વસરના મતને ટેકો આપ્યો હતો.

મી. બર્ન જણાવ્યું કે દક્ષીણ આફ્રિકાની હીંદી કોમને પાર્લામેન્ટમા પુરતું પ્રાતનીધીત્વ મળવું જોઇએ. પુરતામાં અર્થ : એવો કરવું કે યુરોપીયનોને જે તેવુજ પ્રતિનીધીત્વ તેઓને મળવું જોઇએ તો પ્રત્યેક બાબતોમાં સુધારાને વિરૂદ્ધ સંતોષ આપી શકશે કોમ તો.

મી. બી. દયાકા નામના એક નેટીવે જણાવ્યું કે હું એવો મત ધરાવું છું કે નેટીવોને યુરોપીયનોના ચોકસે પાર્લામેન્ટમાં કોઇ પ્રતીનીધીત્વ આપવું જોઇએ, અને નવા નેટીવો કોઇ પ્રતિનીધીત્વ મેળવવાના હીંદીઓના પ્રયત્નોને રેકો આપે છે. તેણે જણાવ્યું કે નેટીવોને સેનેટર દ્વારા પ્રતીનીધીત્વ અપાયું છે નવી નેટીવોને જરા પણ સંતોષ નથી.

કલબના પ્રમુખ મી. મુલ્ક રાજએ મી. કોરરે ના અનીચ્છિત ભાષણ માટે ખેદ દર્શાવ્યો અને જણાવ્યું કે હું નથી ધારતો કે દક્ષિણ આફ્રિકા ના હીંદીઓ સામાન્ય મતપત્રક સિવાય બીજા કોઇ જાતનું પ્રતિનિધિત્વ કે મતાધીકાર સ્વિકારે હીંદીઓએ આ ટેકણી બોલવણમાં કાંઇ મોટો આપેલો છે અને સરકારની પાસેથી હીંદીઓ યુરોપીયનોની સાથે સમાન વર્તણુકને માટે અધીકારી છે.

હિંદી સવાલનું સમાધાન શી રીતે લાવી શકાય

એક અંગ્રેજનો મત

લેસ્ટરશીયરના મી. એચ. પીયર્સ 'નાટાલ ટેલી ન્યુસ' ના નીચે પ્રમાણે પત્ર લખે છે :

સાહેબ. નાટાલમા આંગ્રેજો અને હીંદીઓ વચ્ચેનો સંબંધ વધારે મજબુત પાયા ઉપર મુકવાનો કોઇક રચનાત્મક પ્રયત્ન થવાની જરૂર છે. નાતાલર અપરનર-જનરલે પોતાના નવા વર્ષના ઓડકાસ્ટમાં કહ્યું હતું કે, "આપણે કોઇ વર્ગની ઉપર બીજા વર્ગની સર્વોપરિતાના પાયા ઉપર રાજ્ય ચલાવવાના નથી." આ દરકાર સૌએ હૃદયમાં ચોતરવા જેવી છે.

હું માનું નહિ હું કે સૌથી વધારે મુશ્કેલ બાબતો વ્યાપારના પરવાના મેળવવાની અને પાર્લામેન્ટમા હીંદીઓના પ્રતિનીધીત્વની છે. હવે પહેલી બાબતનો સંતોષકારક નીકાલ થારી શકાય તો બીજાજ વર્ષમાં લશ્કરીઓ શાંત પડી જાય બાદ બીજી બાબતને સહેલાઇથી વધારે આસાની ઉકેલી શકાય આ બાબતોને એક દીવસ તો ઉકેલવીજ પડશેજ અને જીદ કરવાથી તે ઘડીને વધુ દુર રાખવાની નથી.

પરવાના સંબંધી સ્થીતી નીચે પ્રમાણે છે: કાયદો અંગ્રેજ અને હીંદી વચ્ચે ભેદ પાડતો નથી અને તેમ છતાં પ્રાંતના સત્તાધીશ લાયસેન્સીંગ સત્તાધીશો કાયદાનો અમલ કરવા માં એ ભેદ પાડે છે. કોઇ પણ અંગ્રેજને જનરલ હીલરનો પરવાનો તુરતજ મળી શકે છે જ્યારે હીંદીને તે મેળવવો અત્યંત મુશ્કેલ પડે છે. આ અન્યાયી છે એટલુંજ નહિ પણ ગેરકાયદેસર પણ છે અને અદલ સન્સ્થાના હીંદીસ્થીતીથી તે વીરૂદ્ધજ છે. હું નથી ધારતો કે આપણા લાયસેન્સીંગ સત્તાધીશો પોતાના કામ ને માટે બહાદર દોષ! પરવાનો નહિ આપવા માટે "જરૂર નથી" એ કાયદાના કારણના બદલે કારણ બીજ ખુલ્લી રીતે જણાવવાનો આવતું નથી એટલુંજ. બાકી તો અરજદાર હીંદી હોવાનુંજ કારણ હોય છે. કેપ પ્રાંતમાં એ કારણ કામ આવતું નથી ત્યાં કોમને પણ પરવાનો મળી શકે છે.

નાટાલમાં આવી સ્થિતિ ઉપસ્થિત થવાનું કારણ હીંદી અંગ્રેજને ઢાંકી રાખવી એ જાણવું છે. આ બન્ને જે દુર થઇ શકે તો આખો હીંદી સવાલનું સમાધાન સહેલાઇથી લાવી શકાય. હું માનું છું કે તે દુર થઇ શકે.

છેલ્લી બે ચોટીઓથી નાટાલમાં હીંદી વેપારી એ જોવા ચોકકસ રચીતી મેળવી છે કે જેનાથી તેને ઢાંકા કાંઇ કરાય એમ કોઇ પણ કાયદા માણસ માની નહિ શકે. મારો એવો મત છે કે આ સ્થિતિને કાયદાથી એવી મજબુત કરવી જોઇએ કે જેથી અંગ્રેજ હીંદીને દરકાર નહીં કરી શકે. પાર્લામેન્ટનો એક કાયદો કરી નાટાલ ના લાયસેન્સીંગ સત્તાધીશો પાસેથી પરવાના આપવાની સત્તા છીનવી લેવી જોઇએ અને

પ્રત્યેક શહેર અને ટાઉનમાં એશિયાટ અને હીંદી તરફથી ધરાવાતા પરવાનાના કાગળના પ્રમાણમાં ફેરફાર કરવો જોઇએ. અત્યારે તો આ પ્રાંતમાં બન્ને જાતીઓની વસતીનો સંખ્યા લગભગ સરખી હોઇ વાજબી એ ગણાય કે પ્રત્યેક શહેર અને ટાઉનશીપના ટાઉનના પ્રમાણને એક ધોરણ તરીકે સ્વીકારમાં આને અને ભવિષ્યમાં એશિયાટ અને હીંદીને એ ધોરણે સમાનતાથી પરવાના આપવામાં આવે. આ પ્રમાણે એશિયાટને રહીશ થવાનો અને હીંદીને અદલાબદલ આપવાનો સીદ્ધાંત જો સ્વિકારવામાં આવે તો બાકીનો પ્રશ્ન આપોઆપ ઉકલી જાય. ગોરાઓ એશિયાટ-વિરોધી લાગણી ધરાવે છે એ ખરું પણ તેઓ ન્યાયી છે અને ન્યાયને માન આપે છે. પરંતુ જે એવા એશિયાટોની સ્થીતી બરાબર થતી હોય અને બાકી બધું દૂર થઇ જતું હોય તો રાઇ એ કરવું વાજબી નથી ! તો પછી બીજી બાબતોનો પણ એજ રીતે નીકાલ લાવી શકાય. દાખલા તરીકે ઇલાયદા વસવાટ ની યોજના કરવામાં પણ હું નથી ધારતો કે કયાં મુશ્કેલી આવે જો હીંદીઓને એ બાબત પોતાનો એજન્ટ-જનરલની સાથે મસલત કરીને મોકલી શકાય.

આ દરખાસ્તથી એશિયાટને ઘર કેટલીક મુશ્કેલી ભરી આવશે એ નીખાલસપણે સ્વિકારી લેવામાં આવે છે. પરંતુ જે એવા એશિયાટોની સ્થીતી બરાબર થતી હોય અને બાકી બધું દૂર થઇ જતું હોય તો રાઇ એ કરવું વાજબી નથી ! તો પછી બીજી બાબતોનો પણ એજ રીતે નીકાલ લાવી શકાય. દાખલા તરીકે ઇલાયદા વસવાટ ની યોજના કરવામાં પણ હું નથી ધારતો કે કયાં મુશ્કેલી આવે જો હીંદીઓને એ બાબત

મીત્રતા એજન્ટ-જનરલની સાથે મસલત કરીને મોકલી શકાય.

આ દરખાસ્તથી એશિયાટને ઘર કેટલીક મુશ્કેલી ભરી આવશે એ નીખાલસપણે સ્વિકારી લેવામાં આવે છે. પરંતુ જે એવા એશિયાટોની સ્થીતી બરાબર થતી હોય અને બાકી બધું દૂર થઇ જતું હોય તો રાઇ એ કરવું વાજબી નથી ! તો પછી બીજી બાબતોનો પણ એજ રીતે નીકાલ લાવી શકાય. દાખલા તરીકે ઇલાયદા વસવાટ ની યોજના કરવામાં પણ હું નથી ધારતો કે કયાં મુશ્કેલી આવે જો હીંદીઓને એ બાબત

માં ઇન્સાફ આપવામાં આવે. સ્થાનીય સત્તાઓ માં હીંદીઓને મોકલવાથી આ સવાલનો નીકાલ આવી શકવાનો નથી.

પરવાનાના સવાલને લગતાં કેટલાક મુદ્દાઓ હું આ લખી રહ્યો છું. હું એક નીવૃત્ત મ્યુનીસીપલ ઓફીસર છું અને ૩૦ વર્ષ ઉપર થયાં લાગ-સેન્સીંગ ક્લાર્કની ઓફીસમાં જે પ્રેકટીસ કરેલી છે આ અને અન્ય બાબતોમાં હીંદીનું માનસ હું કંઇક સમજું છું અને હું માનું છું કે મારી આ સુચનાઓ તેઓ સ્વિકારશે અને અદલ ઇન્સાફ સ્વીકારવાને તૈયાર થશે.

સ્ટેન્ડરટન ટાઉન કાઉન્સીલમાં હિંદી સવાલ

ગઇ તા. ૬ ઠીએ મળેલી સ્ટેન્ડરટન ટાઉન કાઉન્સીલની મીટીંગમાં પ્રીનાન્સ કમીટીના રીપોર્ટ પર ચર્ચા થતાં હીંદી પ્રેમ નરસંગ યસ્મેલા રહાનિક મારકેટના ભાડિકારના મુંજબ ખાં ખુબ ચર્ચા થઇ હતી. મારકેટમાં બીન ગોરાઓ માટે ઇલાયદી જગ્યા કરવામાં આવેલી હોવાથી હીંદીઓએ સાંજના વખત સુધી મારકેટ માં જવાનું બાંધી વાળ્યું હતું બીજી મારકેટને બોટ ઘરા લાગી ગોટલે હવે એ બેદ દુર કરવા માં આવ્યો છે.

કાઉન્સીલર કરેમરે તેનું કારમું પુજના પ્રીનાન્સ કમીટીના પ્રમુખ કાઉન્સીલર વેરટે જણાવ્યું ક કમીટીને આ નિર્બુધ ઉપર એટલા માટે આવવું પડેલું છે કે જેથી હીંદી પ્રેમને મારકેટનો ભાડિકાર કરવાને અહલે તેમાં હાજરી આપવાની તક મળે.

કાઉન્સીલર કરેમરે કહ્યું કે આમ કરવામા મોટી ભૂલ થઇ છે. આપણે હીંદીઓને નફરત કીએ. સ્ટેન્ડરટનની સપળા ગોરી પ્રજાના નામે આ ઇલાયદાપણાની સામે ન વિરોધ દર્શાવવું જોઇએ. જો તમને હીંદુસ્તાનની કશી ખબર હોય તો તમારે જાણવું જોઇએ કે ત્યાં અનેક કોમો છે કેના પારસ્પરિક સિદ્ધાંતો એટલા બધા કડકડે છે કે એક જાતિના માણસ બીજી જાતિના માણસનો તેનાબર કરતે પડછાયો પડે એ પણ સહન નથી કરતા. આપણે હીંદીને યા સારૂ નગણ જોઇએ? મારકેટને કંઇ બોટ નથી થતી. બેદ પાડનારા પાદીમાં મુખના બારથી મ્યુનીસીપલ મારકેટમાં બગાડ કરી નહિ આવતા એવા ગોરા આવતા થયા છે. હીંદીઓ હવે વિવિધ વસ્તુ લઇ રહ્યા છે. હો જોતા. આપણે તેઓને બતાવી દેવું જોઇએ કે અમે તમારા વગર ગલાવી શકીએ છીએ.

કાઉન્સીલર વેરટે કહ્યું કે જો બીજોના નામે કાઉન્સીલર કરેમર વિરોધ દર્શાવી રહ્યા છે તેજ રીતે બીજો રોજ રોકેટની સંખ્યામાં હીંદી ફ્રુટ વાળાઓની દુકાને જઇ પૈસા ખરચી આવે છે, જ્યારે એજ હીંદીઓને કાઉન્સીલની પાસે પૈસો ખરચવા દેવામાં નથી આવતા. વળી હીંદીઓ આગળ પૈસો ખરચનારા ગોરા બજારના બેઠતો નથી હોતા પણ કોલેરનાજ વાનીઓ હોય છે તો પછી બંને જોઇએનેજ ગાંધી ન હોય તો કાઉન્સીલમાં રા સારૂ બેદ પાડવો જોઇએ? બીજો હીંદીઓના વ્યાપારના કારણે હીંદીઓની સાથે સમાગમમા આવતી હોય તેનું કંઇ નહિ પણ મારકેટમાં તેઓની સાથે સમાગમમા આવે તેમાં શંકા !

કાઉન્સીલર મેરને જણાવ્યું કે હું તો હીંદીઓ પાસેથી કેટલો બને નેટલો પૈસો લેવાની નીતીમાં માનનારો છું. બરો બજાર તો બધાનો તેઓની પાસે પૈસો જવા નહિ દેવો એ છે

મેયરે જણાવ્યું કે એક મારકેટ બાબતે ભાડિકારને લીધે પોતાનો માલ મારકેટમા મોકલવાનું બંધ કર્યું છે. હું મારકેટમાં ગયો છું અને મેં કોયું છે કે હીંદીઓની ગેરહાજરી હોવા છતા ઓરેંજના રંગબેરંગીઓની સાથે ઉભરાતા કશી પણ ઘટ્ટ વરતાતી નથી. આપણી મારકેટ તે મારકેટજ નથી. તના બધે પણ નથી નીકળતા.

કાઉન્સીલર કરેમરે જણાવ્યું ક હીંદીની મારકેટ ના તેને માટે રાખવામા આવેલી બાજ ઇલાયદી જગ્યામા પૈસો ખર્ચવા પણ રેકાતુ નથી. કહેવાય છે - મારકેટનો બધે નથી નીકળતા. બાકે ન નીકળતા. આપણા સિક્કાને, જે આપણા હાથની અંદર રહેલો - અને ફ્રેટરોને તરફથી મારસ્તા માં બંગલો કે તબ ટ્રકની સલામતી ગરજાવ માં નુકસાની બધવા પડતી હોય તો તેમાં કુ કહેવા યોગ્ય નથી જોતા

કાઉન્સીલર વેરટે કહ્યું કે કાઉન્સીલર કરેમર કુરરેકરના સિદ્ધાંત વિશે અને જો સિદ્ધાંતોને ટકાવી રાખવા વિશે જે બોલ્યા એ સાંભળી કુ બહોળો ખુશી થયો. પરંતુ મારી વેપારની જગ્યાઓથી હું હમેશાં જોતા મેં છું કે હીંદીઓને સોપા મોટા ટેક આપનારા તો આફ્રિકાનરોજ છે. આજે જે રીતે મારકેટ ચાલી રહી છે તે રીતે તો તેઓ હીંદીઓનું રક્ષણ કરી રહ્યા છે. દાખલા તરીકે કોઇને સોમવારે શાકભાજી જોઇતાં હોય તો તેઓને હીંદીઓની પાસેજ જવું પડે છે

કરનલ કરેમરે કહ્યું કે હવે તો શહેરમાં એક ગોરા ફ્રુટના વેપારી છે.

મેયરે કહ્યું કે આજ સુધીમાં એ ગોરા ગોરાએ ફ્રુટ અને શાકભાજીનો વેપાર શરૂ કર્યો છે.

કાઉન્સીલર બોયસે કહ્યું કે એક બીજી જગ્યા હોવી જોઇએ કે જ્યાં આફ્રીકાનરોના ભોમ પણ

દિવસે અને વળતે દહાડે ખરીદી પોતાની જરૂર પુરતું ખરીદી શકાય. મારકેટમાં એક સ્ટોલને માટે ટેન્ડરો માગ્યા હોય તો કેમ?

આ પરથી જો હીંદીનું ઉત્તર સ્પષ્ટ નીવડે તો કાયદાની બારીકીઓમાં પાગ તેની ચર્ચા થઇ અને છેવટે એવો ઠરાવ થયો કે મારકેટ ન ખરાબી દેવાને દિવસોએ મારકેટ બારકે ડાયરના માલ માંથી વેચાણ કરવું.

કાઉન્સીલર બોયસે: "પણ અને હમણાજ સુચવ્યું કે આમ કરવાથી તો હીંદીઓ અદ્યવાન બધા માલ ખરીદી જઇ શકશે!"

'સ્ટેન્ડરટન એડવર્ટાઇઝર' ની ટીકા

ગયાથી ચર્ચાપર ટીકા કરતા 'સ્ટેન્ડરટન એડવર્ટાઇઝર' નીચે પ્રમાણે લખે છે:

"ટ્રેડર્સમેરાનું આમ જેનેનારી બીજી બાબત મ્યુનીસીપલ મારકેટમાં ગોરા અને બીન ગોરાઓને અલગ કરવાના સવાલની છે. જો અણતારો કરવામાં આવ્યો હતા પરતુ હીંદી કરતના વેપારીઓએ મારકેટનો બહિષ્કાર કર્યો. આથી જો પ્રતિબંધ દુર કરવાનો ઠરાવ થયો છે. આ બાબતના કાઉન્સીલની સ્થિતિ બહુજ વીચારી છે. મારકેટમાં ત્યા બેદ પડવાની બાબતોની બાબતા રેટપેયરોનો બજાવુત ટેકો હતા. હવે પ્રતિબંધ દુર કરીને જો તેઓની બાબતોની અવગણના કરવા બરાબર છે અને આપારની દૃષ્ટિએ હીંદી કરતવાળાઓને છોડવાના આપવું એ ચોક્કસ અન્યાયભર્યું છે એ વસ્તુ સ્વિકારવા બરોબર છે. તેમ છતા અમે કાઉન્સીલર બેરનના મતને માનના થઇએ કે જો ઓટલા બધા નાગરીકોનેજ હીંદી વેપારી પ્રત્યની સામે હમેશાં વેપાર કરવાની સુગ ન હોય તો પછી મ્યુ-મીપલ મારકેટમાં તેઓની સામે બેદ પાડવામા કર્યું ચાગ્યપણું નથી."

ભાડે આપવાની છે

સારી મોકાની દુકાન કવીન સ્ટ્રીટ અને મેલબર્ન રોડ બરકામેના બુણા ઉપર. ડ્રેપર્સ અને બુચરનો વેપાર.

લખો યા મળોઃ

L. O. PATEL,
23 (b) Beit Street,
Doornfontein, J.H.Burg.

ગાંધીજીની મુલાકાતે ડો. મોટ

મદ્રાસમાં તાંજોર ખાતે ભરેલી પ્રીસ્તી મીશનરી મંડળીની મોટી પરિષદમાં હાજર રહેવા હિંદુસ્તાન પધારેલા અનેક મીશનરીઓ ગાંધીજીને મળવા ગયા હતા, જેમનામાં એક ડો. મોટ પણ હતા જે પરીષદના પ્રમુખ હતા તેઓ પણ હતા. શ્રી. મહાદેવ દેસાઈએ તેમની અને ગાંધીજી વચ્ચે થએલા વાતોલાપનું 'હરીજનબંધુ' માં સુંદર વર્ણન આપ્યું છે જે અમારા વાચકોના જાણવાજોગ અહિં આપીએ છીએ:

બે વરસ પર ઓટલે ૩ ફેબ્રુઆરી ના રોજ બપોરનાં ડા. મોટ મેળાપ અર્થે આવેલા. એ મુલાકાતનું સ્મરણ અને તેમની કથા ગાંધીજીના વરદે રહેલા વાતાવરણમાં જે 'હરિજન' ના આધેડાં કોની પ્રસન્નતાના કારણે એ મહાન અમેરીકન પાદરીના હૃદયના અને કામની બાકીની કમનસીબ આપેલી. આ પ્રસન્નતાનાનાં ચોક્કસ બધારે હતીકતો આપવા પ્રયત્ન કરું...

એમના અધિકારપદ રીયે પહેલી મુલાકાત બપોરે ૩ વાગ્યા બન્ને વચ્ચે થએલી તે ૪-૩૦ સુધી મુલાકાતથી ૬૬ થઇ છે. એમની ઉમ્મર બરાબર ૬૬ વર્ષની છે પણ હજુ એમનામાં જુવાન માણસના જેટલી જ સ્ફૂર્તિ અને કાર્યશક્તિ દેખી રહી છે. અતીરાય નીરાશાત તે સંબંધના જીવનની ચાવી તેઓ બતાવે છે એટલે તેઓ સહેજે સતાવુપી થઇ તે અનેક બાબતોની કરેલ એવી આશા રાખી શકાય તેમના પીતાને જુના કાટગાળાનો મોટો વેપાર હતો અને દીકરને વારસ બનાવવાની તેમની ઇચ્છા હતી. પરંતુ દીકરાએ તેમાંથી એવા અવલામ પસંદ ન કર્યો અને મીશનરી બનીને "જગતમાં પ્રભુનું રાજ્ય સ્થાપવા માટે અમીરત સંસારમાં" ચાલ્યા પાછા શરીર અને મનની સર્વ શક્તિ અર્પણ કરવાનો નાનપણથી જ દૃઢ નીશ્ચય કરી લીધો. આ સ્વૈચ્છાએ પસંદ કરેલું ધર્મકાર્ય અપીક્ષાનપણે કરવામાં જ તેમણે સમગ્ર જીવન અર્પણ કર્યું. ૩૦ વર્ષના સંસારીક પ્રસંગોમાં અનેક મોટી મોટી જગ્યાએ સ્વીકારવાનાં આવ્યા અનેકવાર એમની પાસે આવેલાં તેમનો અસ્વીકાર કર્યો છે. પ્રોન્સટન યુનીવર્સીટીને પ્રમુખપદેથી ચૂટો વીલ્સન રૂજવાનું આગ્રહ ભરેલું પત્ર પણ તેમણે પાછળથી યુનાઈટેડ સ્ટેટસના પ્રમુખ જનરલ જાર્જ જો યુનીવર્સીટીનું ખાલી પડેલું પ્રમુખપદ લેવાની કરેલી. પ્રેસીડેંટ વીલ્સને એમને મીલનમાં બાબેરીકાના એલચીની જગ્યા આપવા ગાડિલી. એમને પણ એમણે અસ્વીકાર કર્યો. તમામ ખ્રીસ્ત સંપ્રદાયો વચ્ચે એકય સાધવાને પ્રયત્ન એમણે જીવનના એક છેડાની બીજા છેડા સુધી અનેકવાર પરીભ્રમણ કરી છે. અગાઉ કેટલા દેશોની મુલાકાત લીધી છે અને કેટલા માણસો પ્રવાસ કર્યો છે તેના ચોક્કસ આંકડા એમના ચરીત્રકાર શ્રી. જોસીલ મેકકુએ આપ્યા છે. ૨૬-૩૪ના વર્ષમાં પ્રસિદ્ધ પુસ્તકમાં એમને કહ્યું હતું, "જ્યારે પણ આફ્રીકાકાંતિન પીતા કહી શકાય કે મારે ૨૦ વાગ્યા આસપાસની મુસાફરી કરી છે, તો અંતર ૬૮ વાર પૃથ્વીની આસપાસ મુસાફરી કરવા જેટલું થયું ગણાય છે. ૧૫૦ વાર તો એમણે આટલાન્ટીક પ્રદક્ષીણા કરેલી છે."

જગતના પ્રીસ્તી મીશનરીઓના કાર્યના તેઓ સ્થાપક ને પ્રમુખ વરસ સુધી તેના માર્ગદર્શી હતા. આંતરરાષ્ટ્રીય મીશનરી પ્રવૃત્તિઓના આમ્બસ અને વર્ષ સેન્ટ હિંગિયન એસોસીએશનના પીય સંપના પ્રમુખ તેઓ પણ વરસ સુધી રહેલા છે. હજીપણ તેઓ તીલાણી રહ્યા છે. જે કાર્ય તેમણે હાથના લીધું છે તેમાં જ ધ્યેય સીવાયના સમયની ઓછામાં ઓછી પીતાવે છે. એ ઓ જ દીકરાથી તેમણે ટોલ્સ્ટોય અને એસે રીક, ગાંધીજી અને કરન્ફરી જેવા પુરોપીની મુલાકાત લઇને તેમનો પરીચય સાધવાનો અને તેમના વીચારો અને મીજાનો ગમજાવાનો યત્ન કર્યો છે. તેમણે પણીના સાથી પીતાર્થીઓ અમારા આપણે આપ્યો છે અને જુદાજુદા ધર્મોનો પ્રાણ અને તેનું સ્વરૂપ સમજવાના હેતુથી એકેએક ધર્મનાં અગ્રસરના તમામ ધર્મદ્યાનોની મુલાકાતો લીધી છે. એમની યોગ્યતાસ્ફુરિત પ્રચંડ છે એટલે એમણે જગતના સમાજસેવા, સાક્ષરબુ-પ્રસાર અને ધર્મોન્નતીનું કામ કરનાર ઘણી સંસ્થાઓ સાથે લાંબા વખતથી નીકટનો સંબંધ ધરાવી રાખ્યો છે ને તે સંસ્થાઓને બનતી મદદ કરી છે એમના ચરીત્રકાર કહે કહે છે કે "જેમાં અલીસેંટ વરસના વાચના કાળમાં એમણે પૃથ્વીના દરેક ખંડમાં ને લગભગ દરેક પ્રજાઓની વીશેની પ્રબળ પ્રસન્નતા અને સેવાકાર્ય માટે સરકાર ગીલ કરેલ ડોલર ભેગા કરવામાં મુખ્ય જવાબદારી લાદવેની છે." તેમણે નાનપણથી આદીલમ સાદા ને સંયમી રહેણી રાખેલી છે અને નિવારીત્રજીમાં સુદ્ધ ને સાગર્ણિત જીવનને સદેશો ફેલાવવાનું કામ એમને બહુ પ્રીય છે. એમનું જીવન પરીવારાળી પેઠે નીયમીત પદ્ધતિ પ્રમાણે ચાલે છે એટલે તેઓ તેમના દૈનલણીય પત્રવ્યવહારને પહોંચી વળે છે; પોતે રેજનેરેજ કરેલા કામોની, લખેલા પોપડીઓની અને લેખેલાં ભાષણો અને ટપણોની નીયમીત નોંધ રાખી શકે છે.

જે વરસે પર ડા. મોટ મેળાવડામાં ગાંધીજીને મળવા માટે હોંદ્રાના વતના પ્રીતી પાદરીઓની પ્રતીક્ષામાં પાંચ રોમને લાગે ના હતી. પાદરીઓ હરીજનોના અસ્પૃશ્યતાનીવારણના પ્રીયાય મનના બદલે નવાયકમ ને પણ શકે એ પ્રશ્નમ ન. મારે સ્વપ્નો હતો. ગાંધીજીએ પાદરીઓ સાથે સંસ્થાવારે કામ નથી કરતા, વ્યક્તિ તો વ્યક્તીગતના હેતુ રેખાદીને જ કામ કરે છે, તેવા પાર્શ્વિક કે આધ્યાત્મિક દૃષ્ટિએ તેમની પ્રસિદ્ધિ હોળી કરે છે એમ કહ્યું હતું. આ વખતે ડા. મોટે એ જુની વાર્તા ન છેડી પણ દુનીયાના પાદરીઓ સુધારીને તેઓ છેલ્લા અઠવા વાર પાછી આવ્યા ત્યારે પણ કેમ એ વીષે પોતાનું વીચારમય રહ્યું કર્યું અને ગાંધીજીને કહ્યું : "આપનું સ્વરૂપ કરતા દરેક વેળા જે પ્રશ્નો પાક આવ્યો છે, મને લગેલાં લાગ્યું છે કે આપણે દુનીયાને આપની જરૂર છે તેવી આપણે નથી. હું આપને ખરા પેગંબર અને વારસો તરીકે માનું છું એમણે આપને ઓળખ્યા નથી તેમનાં હૃદયને બારણાં બંધ કરીને બેઠાં છે. આપણે કદાચ ખ્રીસ્તીઓમાં આવી કદી નહીં આવેલી એવી કસોટી પર દુનીયા ને આપે એવી દુનીયાને આપની અને મનુષ્યે આપવે આવેલા બધા પ્રકાશની આવી જરૂર છે. આજના વખતે પ્રભા હવે સાથ આંતરરાષ્ટ્રીય તકલાદ છિદ્રને છેલ્લી હકાય એવા ગાળે છે. આપણે છેલ્લા બધા સારાપાડીનો તે વખત દરમ્યાન દુનીયાનો મર્મ મળ્યો તેના એમ લાગે છે. કુનીયાનું બારણું ગાઢોવાઇ રહ્યું છે, બુઝ રહ્યું છે. આજે ઝેકોસ્લોવાકીયાની પાછ નજર આપીને જ હેનરી સ્ટીમ્સે એમ નીરાશાત કુંકી હતા જ્યારે દુનીયામાં હવે લોકોને લાગવા માંડ્યું છે. તેથી જ તું કરીવાર આવ્યો તું બીજા બાજુ પણ રેશ કરતા આજે બારણાંમાં" અમને વધુ ગાઢવી રાખે એમ છે.

"'હરીજન' ના અંકમાં આપનાં પ્રવાસો-નાંધો અને હમેશાં પ્રેરણા મળ્યા છે અને હું આપની પાસેથી માર્ગદર્શન લેવા આવ્યો છું. જે ચાર મીશન અમારીની મુલાકાત લેવાને મે આપની સોડે ગયાં હતા તે બધામાં હવે પ્રવાહ વળતા લાગ્યો છે એમ મને લાગે છે. જો ચાર મુદ્દા આ હતા. (૧) કોમી ચુકાદો; (૨) બ્રીસ્તી પાદરીઓની પ્રવૃત્તિ; (૩) પૈસાનો સાધનોનો અને (૪) અસ્પૃશ્યતા. આ પ્રશ્નો માત્ર ભારતવર્ષમાં જ છે એવું નથી. બ્રીસ્તી સંપ્રદાયોમાં એ છે; જાપાનના બહુની પ્રત્યેના વર્તનમાં એ છે; અમેરીકામાં નીગ્રો પ્રત્યે એ છે. આ પ્રશ્નોપરત્વે દુનીયાભરમાં હવે દીકરાનો પ્રવાહ વળતા લાગ્યો છે એ બારી માન્યતા આપની નજરમાં પણ્યવાળા છે?"

ગાંધીજી : હું એટલું જ કહી શકું કે પીસારમાં ઓછા સાચી દીશા તરફ પ્રસ્થાન થાય છે પણ પ્રવાસ અમલમાં મુદ્દલ પ્રગતી નથી. 'નીગ્રો પ્રગતી નથી' એમ કહેવા જરાં હતો. પણ મુદ્દલ પ્રગતી નથી એમ જ નીશ્ચયપૂર્વક કહું પ્ર રચનાત્મક અહિંસક કાર્યક્રમો જાણે જાણે આપી શકા, પણ એની ગણતરી નથી.

પાછી પહેલા બે મુદ્દાઓ વીષે ડા. મોટે સંક્ષેપમાંપ સવાલો પૂછ્યા જેના જવાબ આપીને ગાંધીજીએ એ વીષયોપરત્વે રિયતીમાં મુદ્દલ સુધારો ન થયા બાબતનો પોતાનો અભીપ્રાય કહ્યો. મોટનો સમાધાન થયા. (અપૂર્ણ)

દક્ષિણ આફ્રિકાના ટુંક ખબરો

રેસ મેચમાં સાઉથ આફ્રિકાની હાર

ડરબનના ગ્રિગ્સમીડપર રમાયેલી ક્રિકેટની રેસ મેચમાં ઈંગ્લાંડની એમ. સી. સી. ટીમે સાઉથ આફ્રિકાને એક ઇનીંગ્સથી હરાવી હતી. મેચ ત્રણ દિવસ રમાઇ હતી અને સોમવારે બપોરે પુરી થઇ હતી.

નેટીવને જમીન ભાડે આપી નહિ શકાય

ચેસ્ટર રોડ ગાલવર્નમાં સુભાષન ઓન. મુડલે નામના એક દીદારીએ નેટીવો માટે કરાવવામાં આવેલા બજારી બહાર સ્ટીફન કમાલુ નામના નેટીવને અમુક જમીન ભાડે આપી દીધાથી તેને કરબન ની કોર્ટમાં ખડો કરવામાં આવ્યો હતો. મુડલે ને આરોપી ઠરાવી ચેતવણી આપી છેવટની મુદત માં આવ્યો હતો.

શોપ્સોમાં કામ કરનારાઓના પગાર

બોન્ડીંગ, ક્લીનીંગ અને ડ્રાયીંગના ધંધામા કામ કરનારાઓના પગારો કાયદેસર વેજ બોર્ડની જાહેરાતથી. તા. ૨૬ જાનના ગેઝેટમાં બહાર પડી છે. તેની સામે જેઓને નોટીસ મોકલ વેપારીએ પોતાનો વાંધો ૧૪ દિવસની અંદર મજુરી ખાતાના સેક્રેટરી સમક્ષ રજુ કરવો જોઇએ

યુનીયનમાં ડાક્તરી સમવડ

ડો. ઇ. એમ. ફ્રેસ્ટમૅન જાહેર તંદુરસ્તી ખાતા ના મંત્રી કેપટાઉનમાં પોતાની એક મુલકાત માં યુનીયનમાં ડાક્તરી બદલો માટે વિવેચન કરતાં જણાવે છે કે હાલની ડીલરાલ ડાક્તરી ધંધાને સરકારના કાબુ નીચે મુકવાની છે. અને તે મુજબ સરકાર જોશે ડાક્તરોને સરકાર તરફથીજ રોકવામા આવશે. યુનીયનની ૮૦ લાખ બીન-ગોરી વસતીમાંથી ગોરોજ ખાસ ડાક્તરોના ૧/૩ ભરી શકે છે અને યુરોપીયનોની ૨૫ લાખની વસતીમાંથી ત્રીજો ભાગ જેટલા ડાક્તરોને બોલાવી શકાય નથી, આ દરદીની સ્થાની ખાસે પણજ મંગાવ માય અને ડાક્તરને બોલાવવામાં આવે ત્યારે ડાક્તર નોધણજ પણ પડે છે. આથી યુનીયનમાં ડાક્તરને લગ્ન કાયદો સહેલાઇથી બોલાવી શકાય અને દરદી બદલાવી શકાય એવા ગોદવણ થઇ રહી છે.

શ્રી. રામનાથ બીસવાસ

શ્રી. રામનાથ બીસવાસ સામકલાપર દુનીયાની મુસાફરીએ નીકળેલા એક ભારતીય યુવક છે. હાલ તે કરબન આવેલા છે. ગયા રવીવારે ક્રોસ્લેનીયલ યોર્ન એન્ડ સેટલર્સ ઇન્ડિયન એસોસીએશનના આશ્રય હેઠળ તેમનો સત્કાર કરવા એક ગાર્ડન પ્રેમીલ ઇન્સ્ટીટ્યુટમાં ભેગા થયા હતા. શ્રી. રામનાથ બીસવાસે પોતાની પરદેશની મુસાફરીના અનેક અનુભવો વર્ણવ્યા હતા. સભા બુધવારે ઓગ. કે. સોથી સામ્રાજ્યમાં તેમણે કરબન ઇન્ડિયન યોગ મેન્સ કલબના આશ્રય હેઠળ જાહેર ૫૬ કર્યું તેઓ કરબન એક અઠવાડીયાં રહેવાના છે

નેશનાલીસ્ટો અમલમાં આવશે તો

પોસ્ટમસબર્ગમાં નેશનાલીસ્ટ પક્ષના મંત્રી શ્રી. એફ. સી. ક્રેસમસે એક જાહેરમાં જણાવ્યું છે કે, જો નેશનાલીસ્ટ પક્ષ અમલમાં આવશે તો દક્ષીણ આફ્રિકાની સરહદ નક્કી કરશે, એક જાતનો ફરજીયાત પોષાક કરવામાં આવશે, દક્ષીણ આફ્રિકાના મીક્ષ અને દક્ષીણ આફ્રિકા માં પરદેશી બેઠો છે તેમાં મરાની રદી છે તેને બદલે દક્ષીણ આફ્રિકાની બેંક કરશે અને બીજા સઘળો એકદમ બંધ થશે.

કરેફલટીનમાં ડિનીઝો

શ્રી. ફ્રટરેક કે જેઓ યુનીયન પાર્લામેન્ટ ના કરેફલટીન તરફથી સભ્યપદ છે તેઓએ કરેફલટીન રેપ્રેટ પેપર્સ એસોસીએશન આગળ ભાષણ કરતા જણાવ્યું હતું કે આવતી ઓપ્રીલ ની પહેલી તારીખ સુધી સીન્ક ટેન્યુર બીલ મુજબ પ્રોપર્ટીઓ પરાવનારા એશીયાટીકોને રહેવા મળેલું છે. તે તારીખ બાદ કરેફલટીનમાં જમીન તા ૬૬ અકિલ પરતે ગણાશે. પરીણામે ઓશા વાટીકો આ ભાગમાંથી તાબુદ થશે. ૬ હમણા પ્રધાન મંત્રીઓ બહાર જોહાનીસ તમામ સાઓને સારી રીતે જોવા મારથી જાતનો પ્રવાસ કરીના

ન્યુસોનીયા માટે નવી દવા

ન્યુમોનીયા માટે હમણાં શોધ થયેલ ઉપર એમ્બ. અન્ન બી. ૬૯૩" નામની નવી અકસીર દવા સાબરવામા આવી : તેની પ્રતિક્રિયા એક દાખલા ઉપરથી મરેલ ધ્યાનના ડાયમંડમાં જોવાયો : એક નેટીવ બાબત : કરબની પીકાતું હતું તને ઉપર દવાખાનામા એ દવા આપતા બીજી વેજ કલાકમા તાપ ઉતરી ગયો હતો. અને ચાર પછી પાંચ દીવસમાં બાબત ને દવાખાનામાંથી રજા આપવામા આવી હતી

—: o :—

વિવિધ વર્તમાન

વીજળીઃ ચાબુક

એમરટ્રેલીયાના એડેલેઇડ શહેરમાં રેઢસકોસ ઉપરથી એક ગાડી હાંકનારને ચાબુક જડયો હતો, જેણે તેના રેલીંગ સર્કલમાં બળજબરાટ નમાવેલાં છે. એ ચાબુકના ઘાયામા વીજળીનો વેગ ઉત્પન્ન કરનાર યંત્ર એવી ખુબીથી ગોઠવવામાં આવ્યુ છે કે ચાબુક મોઘને તપાસવા આપતા પણ આબુક પડી શકે નહિ. એક વીજળીનું લમ કરનારે તેમ તપાસી એવો ખાતરીપ્રાપ્ત આપ્યો છે એમાં મનુષ્યના પાણ કરતા પાતળા એક હજાર ૧૮ વોલ્ટ તારવુ મુક્યા છે એ ચાબુક મરણકારી જરૂર પડતી નથી પણ ગોતા છે। પોકાની મરજી ૧૮ ઉપર નીચે ફેરવવાથી તેને વીજળીના આંચકાઓ લાગે છે

જગતના ધંધાઓ

જગતની વસતી ૨૭,૫૦,૦૦,૦૦૦ ની છે એમાંથી ... ... એટલામાં છે, ૪,૪૦,૦૦,૦૦૦ આફ્રિકામાં છે અને ૫૦,૦૦,૦૦૦ યુરોપમાં છે. મુસ્લીમ ધર્મના દેશોની વિસ્તાર રોમકેથોથી આફઘાનીસ્તાન સુધી છે. રાજા પ્રકરણ ને ધર્મસ્થાનના ખલીફ બનાવવાની રીતસર ચાલી રહી છે એમ દેશનો એક સર્વેક્ષ જણાવે છે.

જર્મનીના સંસ્થાનો બાબત હીટલરનો ખુલાસો

જાન્યુઆરી તા. ૩૦ મીએ હર હીટલર જર્મની ના સંસ્થાનો સંબંધી પોતાની સ્પષ્ટ કરનાર જાહેર કરશે. જણાવાય છે કે જર્મ તુર્ક સંસ્થાનોના સવાલનો ગોરવ નીકાલ નહિ આવે ત્યાં સુધા યુરોપની શાંતીની યોજનાઓની હર હીટલર કંઇ પણ ચર્ચા નહી કરે.

દુનીયાનું ૫૮ ટકા સોનું અમેરીકા પાસે

યુનાઇટેડ સ્ટેટસના આંકડા મુજબ દુનીયા નું ૫૮ ટકા સોનું અમેરીકાના હાથમા છે. ૧૯૩૮માં ૬૨ ટકા હતુ ફ્રીટન પાસે ૧૧ ટકા, રાંસ પાસે ૧૦, કેનેડા પાસે ૪, સ્વીટ્ઝ લેન્ડ પાસે ૩, બેલજીયમ પાસે ૩ અને આરજેન્ટાઇન પાસે ૨ ટકા છે.

—જરૂસેલીથી ૧૮૨૨નો મરિકેન તાર છે કે હેબરનાઇના નીચાગની સામે વિરોધ દર્શાવવાને માટે યહુદીઓએ નીકળેલા દીદુઓના સરઘસમાં દીદુ-મુસ્લીમ રમખાણ થયાથી : ૧૪ મર્યા, ૧૬ ઘાયલ અને ૧૭૦ ને પકડવામા આવ્યા છે બધીના સલામ માટે બ્રીટીશ ફોજને તૈયાર રાખવામાં આવી હતી

ધી ટ્રાંસવાલ યુનાઇટેડ પાટીદાર સોસાયટી

વાર્ષીક જનરેલ સભા

ઉપરોક્ત સોસાયટીની વાર્ષીક જાહેર સભા તા. ૫ મી ફેબ્રુઆરી ૧૯૩૯ ને રવીવારે બપોરે ત્રણ વાગે ન્યુકાસ્ટિનમાં પાટીદાર હોલમાં બપોરે જેમાં સ્થાનીક રીફ અને ટ્રાંસવાલમાં વસતા સર્વે પાટીદાર ભાઇઓ અને બહેનોને વખતસર પધારવા વિનંતી છે

કાર્યક્રમઃ ૧. આવક જાવકનો હિસાબ, ૨. વાર્ષીક રીપોર્ટ, ૩. અમલદારોની અને કાર્યવાહક કમીટીની ચુંટણી, ૪. ગ્રાન્ટ કમીટીની ચુંટણી, ૫. પુસ્તકાલય કમીટી ની ચુંટણી, ૬. પરચુરણ.

જીવનકૃષ્ણ ભાગવત ભગત,
કલ્યાણ ભાણજીભાઇ પટેલ,
એડીટર માનદ મંત્રીઓ.

ધી. ટ્રાં યુનાઇટેડ પાટીદાર સોસાયટી.

ગાંધીજી બારડોલીમાં

બારડોલીથી તા. ૨૨ જાન્યુઆરીના ખબર છે કે છઠ્ઠો દિવસ થયા મહાસભાની વર્કીંગ કમીટીનું કામ ચાલી રહ્યું છે. બધાના મેનાજો ઝાઝિ છે. બાપીજીને રામનો મોલે દીધા રહે છે. બ્લડપ્રેસર મહ ઉપર માપ છે. બાકી તબીયત સારી છે. પૂજ્ય કસ્તૂર બાની તબીયત સારી છે

ડાકણની બદી

અમદાવાદ મજદૂરનિયંત્રક મંડળનો સુવર્ણ મહોત્સવ મુબારક સરકારના જનરલ સારેસ્તા નીચે આવેલી બાનાના પ્રધાન ડા. જોસ. ટી. ટી. ગ્રીફિથના પ્રમુખપદમાં ઉજવાયો હતો. તે વખતે બોલતાં ડો. બાલચંદરાવ ડાકોરે જણાવ્યું હતું કે આજે પાંચ માસ પછી મજદૂરનિયંત્રકનો પ્રયોગ સફળ થયો છે, પણ ઝોટમેયો આકાશનું ખુશ થવાનું નથી. અમદાવાદ બહારનાં મોટાં પર વાસ ગુજરે છે ત્યાં મજદૂરનિયંત્રકો સ્થાપવા યોગ્ય અને ગામડાંઓની સરકાર પર દાઢના વેચાણ પર અંકુશ મુકવાનું કામ થાય તોજ એમાં પૂરી સફળતા મળે. ગરીબ મજૂરોનું કઠિનકમીક જીવન આજે સુધરી ગયું છે અને તેમનાં ઘરોમાં તાંબા પિત્તળનો ચળકાટ નજરે પડે છે. સ્ત્રીઓની દયા ખૂબજ કરેલી હતી તે આજે સુધરી છે અને તેઓ સરકારને પોતાના સુખ માટે આશીર્વાદ આપે છે. આપણે દરજ્જા એવો સોકાળ ઇચ્છવાનો છે કે, મહાસભા સરકારનો ધંધા વર્ષના આખરે પૂરો થતાં પહેલાં બાબો કલાકારો દારૂનિષેધનો અમલ કરી દઇએ,

ચેરમેન લાયસે જણાવ્યું હતું કે આ મંડળના સ્તુત્ય પ્રયાસની આપણે અકળાતા જોઇએ છીએ. અને આખા જીલ્લામાં મદ્યનિષેધ થાય એમાં મોટા દરકા સાથ આપીએ છીએ. આમારા પ્રોહીબી મંડળે પણ એ મતલબનો ઠરાવ કર્યો છે આપણા કુટુમ્બનો એવેય નિશ્ચય છે કે દરેક બાળક માત્ર વર્ષનું થયા પછી એક કારણ સિવાય એની પ્રતિજ્ઞા લઈએ છે કે, હું કદી દારૂ પીશ નહિ

પારસીઓની ટીકાનો રદીઓ

દારૂબંધી સામે પારસીઓ તરફથી થતી ટીકાઓનો રદીઓ આપતા મો. એફ. બી. દાવરે જણાવ્યું હતું કે, અમારા પારસીઓ કહે છે કે મદ્યનિષેધનો અમલ કરી સરકારે અમારા છુટાપણાના હક પર તરાપ મારી છે. પણ તેઓ ભૂલે છે કે છુટાપણું સારી ચીજમાંજ છે, નકારી ચીજોમાં છુટાપણું ન હોય. પારસીઓ કહે છે કે અમે બીજા કોમના નથી પેગમબરી પામેલા માણસો છીએ. પણ અમારું છુટાપણું શા માટે કુંટાવાય છે! પણ જે પવિત્ર દિવસથી ઝારથુસ્તે ધર્મનાં સિદ્ધાન્તોનું ફરમાવ્યું યતું હોય અને જેના સમસ્ત પારસી કોમનું ભલું હોય તેમાં સરકાર ન આપણે એ પાપ છે. આ પ્રવૃત્તિને પારસીઓએ બનતી રોક આપવો જોઇએ.

આપણે કબાકાર કહીએ છીએ. એટલે કાર ગોર બતતની દયા છે એમ કહેવાય છે. પણ દયા નકીકત તેનો ઉપયોગ બાબતમાં કરે તાજા. દાખલા તરીકે પારસીઓના આવે તે બોકું પારસી ઓમાં બાબ કે નવજોતના પ્રસંગે એક બાજુ કસ્તુરબા માર્ગિક ક્રીયા કરાવતા હોય, ત્યારે મદ્ય માનો દારૂના પ્યાલા ચલાવે, જે કલાકની ગિજ્ઞા બાનીમાં પણ એની પ્યાલીઓ ફરે અને એની મુલાકાતોની થાય સારે એમ માને કે, દારૂ વિના પારસી નહિ અને પારસી વિના દારૂ નહિ આ ખરેખર ખોટું કહેવાય. હું કાજી દારૂ ન કરે, કારણ કે બાબી બનને વિચાર કરવાની હું હિમાયતી છું. પણ સમસ્ત દેશને અને કોમના કેળવાયી વાળ વર્ગને કોમ તમા જે તમ ન આવ્યા ત્યા હું અરેબર ગુજરાત છું

દારૂના ધંધા જવાથી પારસીઓ બેકાર થયા છે એ માટે મને દિલગીરી થાય છે. પણ દુનીયામાં એવી કઇ ચીજના છે કે જે આગલના મુકવાથી બેકાર બેરકાર ન થાય? બેસ્પાઓની કમાણી અને દુકાનો બંધ થાય તે બાતર શું આપણે દારૂના બાંઓનું પતન થતા જોવું? મારે બોટા મેરબાજ થાય તો ખુલા દિલથી બલાવી બંધ, અને તેની દીકરા ન કરવી.

કેફમીદારી મુરલીઓને

બ્યાળ દમન નિગમીએ જાહેર કર્યું છે કે આલ્તાફુ અને મોહાના ગૌરવ અલીના મૃત્યુ પ્રસંગે મોમેરો જે વલણ લીધા છે તેથી બધા મુસલમાનોની આંખ ખુલવી જોઇએ અને કોંગ્રેસ એ હાઉઓની વાણી સંભવા નથી પણ રાષ્ટ્રવાદી મંડળ છે એ સ્પષ્ટતાનું જણાવે.

પોલીસ બાતામાં પરિવર્તન

સર્વિનાબાંગની લડત વખતે મજદૂર બનેલા પ્રકાશકા દેસાઇ હાલમાં અમદાવાદ શહેરના ઉત્તર વિભાગના પોલીસના વડા છે. તેઓ હમણા વિરમગામ તાલુકાના પ્રવાસે ગયા હતા, ત્યાં તેમણે ગામ ગામ સભાઓ ભરી પોલીસો, મુખીઓ, પોલીસ અધિકારીઓ વિગેરેને એવી સલાહ આપી હતી કે હવે જમાનો બદલાયો છે માટે સૌએ પ્રજાના સેવક તરીકે રહેવું. તેમણે મોકેને પોલીસ બાતાં ત્રિફળ ફરિયાદ હોય તો તે રજુ કરવા પણ જણાવ્યું હતું

વડોદરા આર્ય કન્યા વિદ્યાલય

આગામી દેવશયનીએ વડોદરાના આર્ય કુમાર આશ્રમ વિષે જે નિવેદન બહાર પાડયું છે તેના જવાબમાં વડોદરાની આર્ય કુમારે મહાસભાના ટ્રસ્ટીઓ અને શ્રી ભુજબાબીશેર બિરલા તરફથી નિવેદનો પ્રકટ થયા છે, તેમાં સેરબાનો તે સંચાલકોનો બચાવ કરવામાં આબ્યો છે તે બેરમાં કંઇજ અનાચાર નથી એમ જણાવવામાં આબ્યું છે

શ્રી. એચ. જી. વેલ્સ મુંબઇમાં

જગપ્રસિદ્ધ લેખક શ્રી. એચ. જી. વેલ્સ મંડનપો ઓરટ્રેલીયા જવા રસ્તામાં મુબઇમા બેડા કલાક રોકાયા હતા. તેમનું સ્વાગત બંદર પર શ્રી સોરાબજી વાટીબાએ કર્યું હતું. શ્રી વેલ્સની બાસ ઇચ્છા હોવી શ્રવન નિહાળવાની હોવાને તેઓ શ્રી. સોરાબજી વાટિયા સાથે મુંબઇ શહેરની મુલાકાતે, મંદિરો, બજારમાં ફિલ્મ બેરે રસ્તે મોટરમાં ફરી આવ્યા હતા. શ્રી. વેલ્સની મુલાકાત અર્થે શ્રી. સોરાબજી વાટિયાએ પોતાના મકાને નાના સરકારના વડા પ્રધાન શ્રી. બેર તથા અન્ય પ્રધાનો, ચાન્સેલર શ્રી. ચંદાવરકર વગેરેને આમંત્રણ હતા. શ્રી. વેલ્સે પત્રકારોને મુલાકાત આપતાં જણાવ્યું હતું કે દુનિયા પ્રત્યેક બાબતમાં વિચાર કરતાં શીખવું જોઇએ, આખી પ્રજાને માટે પ્રજાનો ઇતિહાસ આજ સાચે અને કાલ કરે તો ઉન્નતિ નહિ થાય.

રસાબણો બનાવનાર કંપની

મુળધનમાં રૂા. ૫,૮૦,૦૦,૦૦૦ ની મૂડી વાળી એક અમલની રસાબણિક કંપની રચવાનાર છે. કંપનીની વ્યવસ્થા મેસર્સ દાદા સન્સ સી. બી ની દેખરેખ હેઠળ આલશે અને વડોદરાના ઓખા અંદરે તેનું કામ શરૂ થશે. વડોદરા સરકાર તરફથી આ કંપનીને બધી અગલની રાહત મળી છે. ઓખા બંદરેથી મોટી અગલનાં રસાબણો તૈયાર કરવામાં આવશે જેમાં, સોડીયમ સોડા, કોસ્ટીક સોડા, બ્લીચીંગ પાવડર, વગેરે મુખ્ય કરશે. આ બધા પદાર્થ કાગળ, સાબુ, અને બીજા ઉદ્યોગોનો આધાર રહેલો હોવા પ્રથમ રસાબણો પેદા કરવામાં આવશે અને પછી ઉપર કહેલા ઉદ્યોગો માટે તૈયારી કરવામાં આવશે

"કલ્પના કુસુમો"

આ પુસ્તકમાં ટૂંકી ટૂંકી વાર્તાઓનો સંગ્રહ છે. કુલ ૨૭ વાર્તાનો સમાવેશ થયો છે. પાકું સોનેરી પૂઠું કી. રૂા. ૫.

"વૈજ્ઞાનિક જગત"

આ પુસ્તક સચિત્ર વાર્તાઓથી ભરપૂર છે. મુળ કીંમત રૂા. ૮-૬ પણ આમ ગાહકોને ભાવ રૂા. ૩-૬.

આ ઓફીસે લખવાથી મળી શકશે.

માનવીને સારો ધર્મ આપો નહિ તો તે નઠારો ધર્મ શોધી લેશે

સર રાધાકૃષ્ણનનું મનનીય વ્યાખ્યાન

સુવિખ્યાત તત્ત્વજ્ઞ સર સર્વપલ્લી રાધાકૃષ્ણનને અમદાવાદની મેરઠની, સાઉથ ને સાઉથની પ્રતીનીધી સભા ચાર રીસ્યાઓ. ગુજરાત વર્નાકયુલર સોસાયટી, અમદાવાદ એજ્યુકેશન સોસાયટી, ગુજરાત સાઉથ સબાને અમદાવાદ યોએસોશીએશન જાહેર તરફથી માનપત્ર આપવામાં આવ્યું હતું પ્રમુખપદ ડૉ. આનંદશંકર ધ્રુવને આપવામાં આવ્યું હતું. ડૉ. ધ્રુવે સર રાધાકૃષ્ણનનો પરીચય કરાવતાં તેમની અસાધારણ પીઢતા અને પીએતીનો ઉલ્લેખ કર્યો હતો.

બાદ તેમને ચાંદીના કારકેટમાં મુકીને માનપત્ર અર્પણ કરવામાં આવ્યું હતું અને ચારે રીસ્યાઓ તરફથી હારતોરા અર્પણ કરવામાં આવ્યા હતા. માનપત્રમાં સર રાધાકૃષ્ણનની તીક્ષ્ણ પીયુષક પીઢતાની પ્રસંસા કરી કલકત્તા, ઓકસફર્ડ, લંડન તથા શીકાગોની યુનીવર્સિટીઓમાં તેમની પ્રોફેસર તરીકેની પસંદગી બદલ અભીનંદન આપવામાં આવ્યું હતું. "મહાત્મા ગાંધીજીની રાજકારણ નીતી અને રવીંદ્રનાથ ટાગોર ના કવીહૃદયને પીઠાન પુરી પાડનાર" તરીકે તેમને ઓળખાવવામાં આવ્યા હતા. બાદ સર રાધાકૃષ્ણને પ્રવાહી અંગ્રેજીમાં આપણ આપ્યું હતું, જેનો સાર નીચે આપ્યો છે.

આપણો સમય

આજકે આપણું જે સમયના છાપામે છઈએ ને બીજા બધા સમય કરતાં જુદો છે. આજ સુધી અનેક સંસ્કૃતીઓનું ઘડતર થયું પરંતુ તેમા દરેકમાં એક પ્રકારના વીશીષ્ટતા હતી; એક સંસ્કૃતી બીજી સંસ્કૃતીથી અલગ પડી જતી હતી. પરંતુ આ યુગ તો વિશ્વસંસ્કૃતીનો કહ્યા નાંખો યુગ છે, એમ કે આજે પણ વીચારોનો સંબંધપણ ખાસુજ છે ને દેશદેશની વીશીષ્ટ સંસ્કૃતીઓ સેળભેળ થતી જાણી છે. હિંદ એમાં નથી બાત પાડશે, ને વીશ્વને સંસ્કૃતીની ઉચ્ચોચ એકતાનું જ્ઞાન કરાવશે એની અત્યારે આશા પડે છે.

છતાં આ જ સમયમાં વીચારોનો જે મતલબ થઈ છે, જેઓ વીચારે છે તેમનું સૌનું એક સૂચન છે કે જે વાદો આજ સુધી હતા તેમની પીનાશ પછી આવી છે ને જગતમાં નવલી પરિસ્થિતીનો ઉદ્ભવ થવાની દરે વાટ જોવાય છે. તેને વખતે આપણે આપણી સ્થિતીનું પુનરાવલોકન કરી જવું જોઈએ.

શું સ્વીકારીશું ?

જગત આખું વિજ્ઞાનમય બની રહ્યું છે. સંસ્કૃતીને પણ વૈજ્ઞાનીક સ્વરૂપ આપવાનું પ્રબળ બંધન ચાલી રહ્યું છે. નવા નવા વીચારો જગતમાં રચરે છે ને પ્રસરે છે. પરંતુ કંઇ પણ એમને એમ સ્વીકારી લેવાને આ વિજ્ઞાનયુગ તૈયાર નથી. જે કાંઇ તાત્ત્વીક મનાયું છે તેને પ્રશ્નો પુછવામાં આવે છે ને ધર્મને પણ એવા જ પ્રશ્નો પુછાય છે. જે કાંઇ ખૂટે છે, અપૂર્ણ જણાયું છે, ઉદ્દેશહીન જાણી આવ્યું છે તેનો સ્વીકારવું ? જે સ્વમતાગ્રહી છે તેને સ્વીકારવું ? અને પછી તો લાગે છે કે ધર્મ એ તો સાધન છે ને જેઓ મુક્તાત્માઓ છે તેઓ તો સદાય ધર્મ પર જ રહ્યા છે. એ જ પ્રમાણે વીજ્ઞાનની એકાંતીક ઉપાસના કરી છે તેમનેય ધર્મની જરૂર જણાઇ નથી.

માનવીને ધર્મ જોઇએ છે જ

ત્યારે હું પુછું છું કે, આપણે ધર્મ વીના રહી શકીશું ? યોગાસ હાર્ડી, બટ્રન્ડ રસેલ, એચ. જી. વેલ્સ વગેરે મહાનીદ્વાનો તો ધર્મની કટ્ટરી ઉડાવે છે ને હવે નાનાઓનાં ટોળાંનાં, જનસમુદાયનાં મુખરસે નીરાશી રહેવાની ઘોષણા થઇ રહી છે. એ કહે છે કે ઇશ્વર મરશે નહીં. એને માટી નાખીએ તો પણ એ ફરીવરી અવતાર ધરશે. ધર્મનો કહનારીયું તો પણ તત્ત્વજ્ઞાનનાં ને અસ્તનયા ઉદ્રેખનાં ચીત્રવીચીત્ર સ્વરૂપો આપણી વચ્ચે આપીને ગયેલ. એમ કેમ ? માનવી તત્ત્વજ્ઞાન વીના વીના કેમ નહીં રહી શકતો હોય ? એને ધર્મ તો જોઇએ જ. જે તમે એને સાચો ધર્મ નહીં આપો તો તો બોટો ધર્મ ઉપજાવી લેશે, સારો નહીં આપો તો નઠારો કુંડી લેશે. એનો ધર્મજીજ્ઞાસાની વૃત્તિ, એની રહસ્યો શોધવાની જિજ્ઞાસા એના માનસમાં ઘડી ઘડી રોપાએલી જ ને જન્મોજન્મો એ માનસનું ઘડતર કોઇ અનેરા ચમત્કારથી જ ફરવી શકાય ત્યાંસુધી એ વૃત્તિ રહેવાની પણ છે સંપૂર્ણતાની એની શોધમાં એ નહીં થાકે. નહીં જ્યારે આ પ્રમાણે જો ધર્મ વીના માનવી ચલાવી લેવાનો જ નથી તો એને કેવો ધર્મ આપશો ?

ધર્મ વીષે અતમતાંતર

આજસુધીમાં ધર્મ સમજવામાં પણ ગોટાળા થયા ને ઝગડા નીપજ્યા તેથી વીજ્ઞાનવાદીઓ તો ક્રમ જ કહે છે અને એ વાત પણ ખરી છે. ધર્મનાં પણ વીભાગો અવળા સવળાનાં છે, તે અવળાં રચ્યાંમાં પણ છે, અને બુદ્ધિને મુંઝવણારી મારે તેવી ધર્મજડતા ક્રમે પણ કેમ કરીને ? પરંતુ વીજ્ઞાન તો Dispirited—છે, અવમોહન ને અનુભવની કસોટીમાંથી એને ઘણું પસાર થાય તે પછી જ સ્વીકારવું છે. બીજી બાજુએ ચેતનાવાદી જગતમાં સઘળે ચેતના નીરખીને સંતોષ પામે છે. તો વીજે વર્ગ એમ જ માને છે કે વિશ્વ કોઇ એક નીરાળા રાજાના હાથથી નથી રહ્યું. એ ઉપર નથી પણ નીમંત્રણ છે, ને એની એણે જે પ્રવર્તે છે. માનવી એને ઓળખે ને ને અંકુશમા લેવાઇ તે માનુ. તો વળી કોઇ એમ પણ કહે છે કે ધર્મ એ તો અતિહાસીક રીવાજના કમના માનવીએ જે સમાજબુદ્ધિ ઉપજાવી છે તે સિવાય બીજું કંઇ નથી એની સમક્ષ જે અનુભવ પડ્યા છે તેમાંથી તારવેલી વ્યવસ્થાબુદ્ધિને એણે ધર્મ કહી છે, અને ઇશ્વરી સત્તાનું નામ એને નામ આપ્યું છે. એક વાત તો સ્પષ્ટ છે કે અનેક ધર્મો, અને અનેક વાદો ને પરસ્પર વીરોધી મતમતાંતરો પ્રવર્તે છે ને માનવીએ સમાજમાં વસીને પોતાના કર્તવ્યની સમાધિ નાની હોય એમ જણ્યું નથી. મહાન તત્ત્વજ્ઞ ફ્રેડરીક કહે છે કે તમારા નીરાળા ને અજાણ્યા અંતરમય ચેતનની પ્રતીતી કરશો તો તમે ઋષિ, દ્રષ્ટા હશો.

માનવી અને પશુ

તમે જુઓ છો કે વનસ્પતી અને પશુઓમા પણ ચેતન સમાયેલ છે. પરંતુ તેમની આસપાસ પીંડાયેલી સકલનામા તેઓ એકરૂપ બની ગયાં છે. તેઓ બાહ્યાર પ્રભો જન્મ્યા નથી તે તેમનો તોડ પણ આપતાં નથી તેમને જીવવું છે પણ મરણનો તેમણે વીચાર કર્યો હોતો નથી. તેમની આત્મરક્ષાબુદ્ધી રક્ષિત તેમની જીવવાની ઇચ્છા માત્ર બતાવે છે. બહારની આવેર નથી. તેણે ન બુદ્ધિ કેળવી છે ને તેથી તેનામાં આજંધો છે. તેનો બચાવ છે કે તે ખરી જગાનો છે ને એક જાતનો બાંધ તેની આસપાસ પથરાયેલો છે ને સમાજ સાથે સંઘર્ષમાં રાખે છે પણ સમાજનાજ વીરોધમાં નથી. એનો પોતાનું હિત છે ને તેને વીકસાવ્યું પણ છે. એ હિત બાહ્યર તો તે બધીવાર સમાજ્યા આવે બાય છે, સમાજના ગર્તને ઢાંકવે પણ ચઢાવે છે ને કાનુનોને ભાંગે છે પણ ખરો, કારણકે મરણના ભય ઉપરાંત Self-will આત્મારક્ષાની વૃત્તિ તેનામાં રહેલી છે. આ બે વૃત્તિઓનો મારો એ પ્રશ્નો પુછે છે, વીચારે છે, અનેક સંપર્કોનો શીકાર બને છે. જેવા પ્રકાર બધ પરીસ્થિતી ઉભા કરે છે ને બદલે એને વીકસવા જરૂરે છે. એની બુદ્ધિ આમ મરણની પ્રતીતી ને જીવનની ગોઠવણોનો સરવાળો છે. કેમ બચવું, કેમ કુદરતનું એ એનો માહાત્મ્ય છે.

પાશવતાનો બચ નથી

તેને કોઇ જવાબ આપશે કે Sublimation નીકૃષ્ટ માનવી બનો, પશુની સ્થિતીમાં ઉતરી જાઓ તો એ જવાબ બધશે બરોબર ના. એ આશકય છે. બુદ્ધિનો ક્ષય કરવાની એનામાં શક્તિ નથી. બદ્ધ એ બની શકે એમ નથી, પાછે તાપ. જે માનસસ્તરોમાં ચાલ્તિ બુદ્ધિને બાધાવે પશુઓ ઘોમાવે છે તે એના નસીબમાં બધી. એ અજ્ઞાન્ત છે, અસ્વસ્થ છે, અજંપાથી

પીડાય છે, પણ પાસવના એનો ઉપચાર નથી, એનો ઉપચાર બીજે કયાંક છે.

અજ્ઞેય ને પ્રેમ

જે બુદ્ધિ એણે ઢાંકી છે, જે એની અરવ-રણતાનું કારણ છે તેને જો એ ઉચિત રીતે પ્રેરાવે તો જ એનો આજનો દર્દ એમ છે. એની બુદ્ધિમાં જે અધીરતા : તે દૂર થાય, એ નિરાકાંક્ષી, નીરોગ બને, dissatisfaction ફિલસૂફીનના ઉપાયે તો જ એનો તાપ ઠાળવાનું, શાન્ત, સ્વસ્થ થવાનું આત્મસામર્થ્ય એ મેળવી શકે, બાકી એ તે ગમે તેવા ન્યાય ને એને બાન આપે કે આંતરિક સહજની સાંધે તો તો ઓહાપ, મીનમેખ છે, તો જ એ અજ્ઞેય જ્ઞ.

અજ્ઞેય બનવાની તક માનવીને નથી જ, કેમકે માનવીના મૃત્યુ ને અમૃત બન્નેની પ્રતીક્ષા થઇ છે, ને એની સમ્યકદ્રષ્ટિ એને આમૃત આપી આપે છે.

ગમૃતં વૈષ પુરુષમ પર્યં દેહે મર્તાત્મિકમ।
મૃત્યુપ્રયુક્તો યો રોગા સત્યેનાપરયતંડમૃતમ॥

નિત્ય આપણે કરી પ્રેરાતો છે કે શું બાકરો. આમ બાકાશ, ઇચ્છરના અજ્ઞાનનો બાધા ને ને અજ્ઞેય કિલ્લેબન્દીનો આદર કરતા પ્રેમાંધ કાર્ય પણ માનવીને મુક્તિ ને અભયતા બક્ષવાનું છે. બુદ્ધિથી પ્રેરાતા માનવીએ બુદ્ધિનાં અભય ને મુક્તિ પ્રેરવી પડશે ને સ્વાર્પણવૃત્તિ, અહંને ભુલીને ભય ત્યાગવેર પડશે. પણ એની મુક્તિ ને એનેા અભય તો અધુરો સમુપ. બીજાઓને પણ એ અભય બનાવશે ને અભયને અહિંસા, મુક્તિ અને પ્રેમનું એ આત્મબન્ધ રચાપશે ત્યારે ધર્મની ઇજ્જ સમાજ પશે એટલે જે ધર્મે પ્રેમમાં પોતાનાં મુળ નાખ્યા છે તે સત્ય પર જેટલા આસક્તિ છે, તેજ પ્રમાં બા જામહૃદય વિશ્વનો ખાસું હિતાભાન કરાવશે.—'પ્રજાબન્ધુ'

દુનીયાનું રાજકીય વાતાવરણ

જર્મની

જ્યારથી જર્મનીમાં હરે હીટલરે યા. રોઝટ ને રેઇક બેંકનો પ્રમુખ હતો તેને દુર કરી તેની જગાએ અર્થશાસ્ત્ર વિષયના પ્રધાન ને બેંકની નીમણુક કરવાથી મુરોપમાં ગોતા જાતની બાટકળો ચાલી રહી છે. ગાકરી સરંજામ પણ ગમાનુ-મા બનાવવાની યોજનાને લીધે નાણું પ્રકરણમાં જે ગોટા મુકવામાં હતા પડ્યા છે, તેમાં રેઇક બેંકની મુકીની મદદ લેવાને માટે ડો. બેંકની નીમણુક કરવામાં આવી હોય એમ માનવામાં આવે છે, કારણકે ઝેકોસ્લોવેકીયા ઉપર ચઢાઇની તૈયારી કર્યા પછી સરકારી તીજોરીમાં પસાર આપવાને નાણું ન હતા, અને તે કારણે ડો. સેાઢે સરકારી સરંજામનો ખર્ચ ઓછો કરવાને અને કરનું પ્રમાણ વધારવાની સલાહ આપી હતી જે, કરવાને હેર હીટલર નારાજ હતા. રેઇક બેંકના બીજા પણ બે અમલદારો જેવા કે ઉદ્યોગપ્રમુખ ડો. કેસી અને ડાયરેકટર ઉર કરવીને પણ રાજસદ આપવામાં આવી છે

ડો. બેંકને તેના જીંદગીમાં બેજ લંબાણનું ભારે આકર્ષણ છે. સંગીત અને અર્થશાસ્ત્ર. સંગીતમાં પણ વાયો ઉપર તેને સારો કાબુ મેળવેલો છે. પણ તેની ૨૧ વરસની ઉમરે એ ક્ષેત્ર એને કંટાળો તનુ નીકળ્યો ત્યારથી 'બરલીનર બરસેનર્સ પ્રકુન' નામના વર્તમાનપત્ર મા તે કંટાળ્યો. ૧૯૨૩ માં જ્યારે જરમન માર્કની કીંમત છેક પાઈ જેવી થઇ હતી ત્યારે જરમની ના અર્થકારણ ક્રમ રચાણો બનાવવું તે વીશ એક પુસ્તક તેણે લખ્યું હતું ત્યારથી તે વિષયમાં તેણે ખ્યાતી મેળવી હતી અને ૧૯૨૩ માં હેર હીટલર સત્તા ઉપર આવતા, સરકારી બાબ બાતાના બાતામા તેને જગ્યા મળી. આર્થ કારણના પ્રધાનની જગ્યા ઉપર આવતાં જર્મનીના આંતરીક અને બાહ્ય ચઢપારનું સંપૂર્ણ જ્ઞાન તેણે સાણીત કરી બતાવ્યુ.

એ ડો. બેંકનીજ કુશાગ્રબુદ્ધિ જર્મનીમે બીજા દેશો સામે બાજની સેવટ દેખરેખ જેવા કરારો કર્યા છે કે જેથી આયાત નીકાસના જાલે બાલા-ઓ આપો આપ સમતોલ રહે અને તેમાં સોનાના ચલનની જરૂર રહે નહિ. દક્ષિણ આફ્રિકા સાથે પણ આવિના ઉભવે માટે એવાજ કરારો છે. એને બદલે દક્ષિણ આફ્રિકાનું ઉન તે ચડે ભાવે ખરીદી શકે છે. પણ એવા દક્ષિણ આફ્રિકાને લાગ્યું છે કે નુકસાન એને માટે દક્ષિણ આફ્રિકાનો મત એવો તે દોષ: આર્ય સાઓસોના અભીપ્રાય પ્રમુખ વકરાવ છે. બેલ્જીયમસ્થી પણ એક સૂચનથી ગાણ છે કે જર્મનીને ઉન ખરીદવાનું સાધન પણ રુ વેચનારે દેશોજ પુરે પાડવાનું હોવાથી જર્મની ધારે ભાવ આપી શકે છે પણ તેને પરીણામે દક્ષિણ આફ્રિકા બીજા સહર માલકો ગુમાવે છે ફ્રિકાર બે મોટામા મોટું માર્કટ હતું તેની આપાતમા ગર્ય વરસે ઓરેન્જીનાનું ઉન સુરાપીયન દેશ જેટલો હિસ્સો પડાવે છે, જ્યારે દક્ષિણ આફ્રિકાનો હિસ્સો માત્ર ૧૪ ટકાજ છે. ૧૯૩૮ મહાની ગુરાવ્યા બાદ જર્મનો કયાંથે સોનાનું બાધ કરી દે તો કઇ કારણ નહિ, અને તેવે પ્રસંગે દક્ષિણ આફ્રિકાની સ્થીતી શું થાય!

યહુદીઓ પ્રત્યે

ચારસોના એક બાજરપત્રીના સબંધમા મુરજ્ય ન્યુઝીમબર્યો યાહુદીઓને કરવાની પરની થઇ રહી છે. એના એક આગેવાનને બાકાશને એવો ધમકી આપવામા આવી હતી કે જો તે લાકા અમુક મુદતમાં પોતાની રાજીપુશીથી ચાલ્યા નહિ જાય તો તેમના ઉપર સખ્ત ગુલામ ગ્રાહરવામાં આવશે. અને તે બાબતમા તેનો હા કે નાનો જવાબ સાતના બાર પાજા સુધીમાં આપવા સુચવ્યુ હતું. તેવા તબ્બે દેવામા યાહુદીઓની આપી સામની સભા બોલાવી હતી અને તેઓને આપ્યા પરીસ્થીતી સમજવવામાં આવી હતી. સભાના બારમા એક ગોલીટ ઓછીએ યાહુદીઓએ રેલા કબજાના સાધનો સ્વીકારતો જવાબ આપ્યો હતો અને પોતાની મિલ્કત પોતાનું ગોરટ પોતાને હાથે સોપી દેવું હતું. અત્યારે આ યહુદીઓની સખ્યા બાર હજારની બારવામાં આવે છે, પણ સરકારી દેવાલ બાર હજાર બતાવે છે આ પ્રબંધ બળ રચવાનું કારણ એ છે : બીજ તરફ ના ડેન્ઝીગને સ્વતંત્ર શહેર તરીકેનો બોલાકારી બાપવામાં આવ્યો છે. અને લીગના હાઇ કમીશનર ડો. બરકાર્ટ બાલના ડેન્ઝીગમાં રહે છે. યાહુદી-ઓનો સાનો વસવાટ બમબગ ૬૦૦ વર્ષનો જુનો છે.

ફ્રશીયાએ આમુર નહી ઉમર આવેલી બીરા બીજનની જગ્યામા યાહુદીઓને સ્વતંત્ર વસવાટને માટે પ્રબન્ધ કર્યો હતો. એ જગ્યા બેલજીયમ જેવડી વીસાળ છે તેમાં સોવીયેટ સરકારે રશીયા આને બહારની જગાએથી ૧૯૩૮ માં એક લાખ યાહુદીઓને વસાવવાને ગેરબી કરી હતી. પણ કેટલાક યાહુદીઓ તેમને ફાળવી નથી જગ્યાએ બાકવા ગયા છે અને બાલારે બાજ બીસ હજાર યાહુદીઓ રશાની વસવાટ કરી રહ્યા છે. સ્વતંત્ર પ્રાતના પ્રમુખ શ્રી. બામલરે બારેા બીજન વીશેની તકલીફ ઉપાવી પહાર પાડી છે જેમાં તેના યાહુદી રહીશોના પ્રગતીનુ સારૂ વર્ણન આપ્યું છે. એ જગ્યા બેલજીયમથી મોટી અને ૨૫૦૦૦૫ દોવાથી લાખ્ખો યાહુદીઓનો ત્યાં સમાસ થાય એમ છે પણ દક્ષિણ આફ્રિકાની નવી સાધનીસ્ટ સરકારના પ્રમુખ શ્રી. એમ. હારકેલ ડગ્યા કરે છે કે યાહુદીઓના સવાલનો ફક્ત માત્ર પેલેસ્ટાઇનજ આવી શકે તેમ છે.

ડનઝીગમાંથી બીજના હાઇ કમીશનર ડો. બરકાર્ટને પાછા બોલાવી લેવા કે નહિ તે સબંધમા વીચાર કરવાને ગયલના આગલા ગુરૂવારે લીગની બે સભા મળી હતી. પણ તેનું છેવટનું નીરાકરણ મુલતવી રાખવામાં આવ્યું હતું જો કે સાથે બોલ્લ ઉમેરવામાં આવ્યુ હતું કે ડેન્ઝીગની સેનેટ કે કુકમો અહાર પાડવા જે તેનાથી લીગના કાયદાનો ભંગ થાય છે. બોડા સમય બાદ એ ભંગ એવો ગંભીર થઇ રહેશે કે લીગને કંઇ કરવા કરવાની જરૂરજ પડશે નહિ.

આયર્લેન્ડ

ઉત્તર આયર્લેન્ડની સરહદ ઉપર અને ઉલ્સ્ટર માં કેટલાક કેદીને બોમ્બો ફુટવા હતા. 'મેન્ચેસ્ટર ગાર્ડીયન' ના જણાવવા પ્રમાણે બ્રીટીશ સરકારને એક બેઠીક હસીબીક નામના ગુપ્તસ્થળની સભા પાસે પકડવા હતા જેમાં જણાવવામાં આવ્યુ હતું કે આયર્લેન્ડમાં બ્રીટીશ સરકારની હાજરી આપરીકા પ્રજાસત્તાક સરકારના મત પ્રમાણે બખેલ કરનારી છે, અને તેથી બન્ધુ-આરી ૧૬ સુધીમા તેને તે બખેલમાં નહિ આવે તો ગોગ્ય લાગે તેવા પગલા ભરવા આવશે. આવા બોમ્બના તોફાન થવા સીવાય આગાઉ ઉત્તર આયરલાંડની સરકારે બ્રીટીશ

સરકારને પોતાના વખત ઉપર કરી પણ હની આ બોમ્બના તોફાન આપરલાઝના મંતીદારોના ફોમ એમ અનુમાન કરવામાં આવે છે. આપર સાંઠના બાજલા પાડવામાં અલસ્ટર ઉણ કરીને એક બલસ્ટર પેદા કર્યું છે. અને હિંદુસ્થાન માં આવું અલસ્ટર પેદા ન થાય એ પ્રયત્ન મોજ્ય છે.

આદનમાં લડાઇની તૈયારીઓ

ઇથોપિયા સંબંધમાં ઇટાલીને મદદ કરવાને માટે પણ તૈર પા તૈયારીઓ ચાલી રહી છે. ફ્રાન્સપોર્ટ બાલા ના પ્રધાન તરફથી પુત્રને પ્રસંગે ખાસ ખાસ તોરીઓ ઉપયોગમાં લઇ રહ્યા તેવી જોકપણો. યમા ગાંડી છે. એટ ખાસ ટીરે ઉનાર ટન સ્ટીલના પતરા અને બીજી વસ્તુઓનો ઓરડર આપવામાં આવ્યો છે જેમાંથી ચાર બાબ વીમાન રવાનો ઉભા પ શકે, કે જેથી બોમ્બ નાંખી હિતના કુકરાથી બચી જવાય. લશ્કરી સરંજામ પણ પણ મોટા પ્રમા ઉપર ખાનગીમા ની પ્રાપ્તિ ચાલી રહી છે.

સર ઓકલેંડ નીકીસ એટલે મુંબઇની મલાકાત બાપે છે કે સ્પેશનની લડાઇનો અનુભવ જેના દરેક કુટુમ્બે ચોડા દીન પાણી, અનાજ, મોટ-મીણ, રાકર વા બારેરે મારી રાખવાં જોઇએ અને દરેક કુટુમ્બે ઘનેકટ્રીક રોચ્ચે, કેરોસ, પાવડા બદામા બીજાર પણ તૈયાર રાખવા બી એરબાર સમને યુદ્ધને અટકાવી બળવેલી સુલેહ અને શાંતીના આ સાધનો છે.

કાયાકલ્પ શા માટે?

કાયા એટલે શરીર અને કલ્પ એટલે ઘડતર

'વૈદ્યકલ્પતરૂ' માંથી

(અગાઉથી ચાલુ)

અમ પાચન ન થવાથી, ઊંઘા, ખાટા, ખોરાકથી, નાપથી અને આમવિષથી (auto-intoxication) થતામાં મોજને આવે છે ત્યારે રસાયન કામ થઇ શકતું નથી. તેથી દેહ દુબળો થાય છે. આ રોગનો મહાવ્યાધિ ન આવે તે માટે યકૃતનો પાચકરસ (Bile) ઓછો થાય અથવા અને કબજીયાત પણ થાય છે. યકૃતનો રોગને મટાડવા ગુણો, આરોગ્યવર્ધની, કરૂ, સોના, હરડે, સુંઠ, મરી, પીપર વિ અનેક પીત્તસારક ઔષધો વપરાય છે. ભાંગરો, ત્રિફલા, ભંકોર, કુંવારનો રસ, આખરાનો ક્ષાર વ. પણ યકૃત રોગ મટાડનાર રસાયનો છે

(૧) આમનું પાચન કરનારાઓ દીપનપાચન દવાઓ, (૨) આંતરડાની શોષણ શક્તિ વધારનાર (Increasing Power of Absorption) હરડે, બહેડાં, આંબળાં વિગેરે દવાઓ, (૩) યકૃતને સ્વસ્થ બનાવનાર તીક્ત પૌષ્ટિક (Bitter tonic) અને બીજી દવાઓ, આ, અબ્યુર્વેદે કયું કાર્ય શોધ્યું છે તે જોઇને પારકરી આપવા બધી દવાઓ સંજોગો જોઇ મેળવવી. ચીકિત્સા ઘણો કામ કરે છે.

રિપરાત જેમને દવાઓ રસાય પણ શરીર કાયમનું રોગ તેમણે દૂધનો પ્રયોગ કરવા જેવો છે. જેમને આ આમ વારંવાર બળ્યા પાચન મંદ્રિ વારંવાર બળ્યા રોગ છે, તેમને મંજવણી પાડ અથવા કબજીયાત લાંબિયમાં થાય છે અથવા ખટ્ટ સંજવાળને રહે છે તો રોગ ના નથી થતો, પણ શરીર લોહી પકડતું નથી; પુષ્ટિકારક ખોરાક ખેપા બળ ઉમરના પ્રમાણમુજ લોહી માંસ ચરાતાં નથી, કારણકે તેમનાં આંતરડામાં ખોરાક પાચન અને શોષક શક્તિ કમી હોય છે, આને પાચન થયા પછી તેના રસનું શોષણ થઇ શકતું નથી એટલે રસ અને લોહીમાં ખોરાકનો સાર પૂરતો બની શકતો નથી અને ઝરમી વિ. આંશ ઝાડામા નિકળી જાય છે. આ શોષણ ક્રીયા (Absorption) ઉપર તેજ શરીર સુધરે, આંતરડાની એ શક્તિ સુધારવા વધારવા દૂધનો પ્રયોગ શ્રેષ્ઠ છે. દૂધ ના પ્રયોગમાં બળ્યે કલાકે અધી શેર દૂધ અપાય છે. શરૂઆતમાં બહોર થી બળ્યે શેર દૂધ લેતાં કબજીયાત બાકરાવ્ય નથી થતો. લહેજ પેટના ગુડગુડાટ થાય છે, એટ બે દીવસ સુસ્તી

દવા છે અને ખાસ સાથે આપાય છે. અમો એ તે દૂધ સાથે પણ આપી જોઇ છે. તે દૂધ ના પ્રયોગ માટે સારી છે અને આતરડાની અશક્તિને તે જલ્દી દૂ. કરે છે, તેથી શોષણ શક્તિ વધે છે અને દૂધનું લોહીમાં રૂપાન્તર જલ્દી થાય છે એટલે લોહી માંસ જલ્દી બારાય છે. રિપરની દવા બગર પણ દૂધનો પ્રયોગ કરી શકાય છે અને છ શેરથી બધ શેર સુધી દૂધ પર એક રોટ બામમા ચઢી જવાય છે, પછી ધીમે ધીમે થોડા બાત, બજની રાબનું ખોરાકબધ વિ. થી ખોરાક શરૂ થાય છે. (અપૂર્ણ)

ખુલાસાપત્રો

ક્રિશ્ચિયન લિટરેચર સોસાયટી

પેટલાદના વતની શ્રી. પરબુભાઇ ગાંધી અને તમના પુત્ર મા. પ્રફુલ્લાભાઇ કુંવર મુકામે સ્વર્ગસ્થ જનાર ફોન ... ની મુલાકાતે પધારી હતા ... સ્થાનના કરવા ઉપરોક્ત ... ના મેળાવડા તા. ૨૭ ની સાંજે શ્રી. ફેરાગલાઇ બેચરના પ્રમુખપદે થયો હતો. પ્રમુખ સાહેબ ... રેલાગી રેલાગી ફ્રાંસ અને દુઃખનો તોડો આપી ગહેમાનની મુખ ભાર પ્રસ્થી હતી. ઉપપ્રમુખે પણ પરોપકારીઓનું ... ગણ કરી મુખ સાર પ્રસ્થી હતી શ્રી. પરબુભાઇ એ પોતાને નગર પાન માટે આભાર માની શ્રી. ૧૦-૦ સંસ્થાને ભેટ આપી હતી શ્રી. પરસોત્તમભાઇએ પણ સભાનો આભાર માની શ્રી. ૫ ભેટ આપી હતી ... આભાર સ્વીકાર થયો હતો

શ્રી. કે. આર. વકીલ વિદાયગીરીનું માન

ખુલવાયાના પખ્યા જુના અને નામીતા વકીલ શ્રી. કે. આર. વકીલ જેઓ લહકુટુમ્બ સ્વદેશ વિદાય થયા છે તેમને વિદાયગીરીનું માન આપવા અનેક મેળાવડાઓ થયા હતા. ગોંડલ યુવક કલબ, આર્ય મીત્ર મંડળ, ક્રિશ્ચિયન સ્ટુડન્ટ મેડવાયઝરી કમીટી અને ગોંડીશ ક્રિશ્ચિયન એસોસીએશન તરફથી ખાસ મેળાવડા થયા, જ્યા બા આવી હતી અને શ્રી કે. આર. વકીલના મીલનસાર સ્વભાવ કાર્યદક્ષતા અને ૨૮ વર્ષના તેમના રહેઠાણ દરમ્યાન તેમના ... સેવાઓ ની મુલ્ય કદર તારીફ કરવામા આવી હતી. પુષ્પ હારો અને ... સુંદર મેરાણી તેમને અપવામાં આવ્યા હતા. આર્ય મીત્ર મંડળ ના મેળાવડામાં ... બાઇઓએ પણ હાજરી આપી હતી અને શ્રી. ... આર. વકીલને પુષ્પહાર પહેરાવ્યા હતા. શ્રી. વકીલે પોતાને મળેલા મુદ્દર માનને માટે આભાર માન્યો હતા અને યુવાનોને જવાબદારીના સ્થાનો લેવા અને ગોંડલીઓને સમયના ... સંસ્થાઓ ના કાર્યકર્તાઓની ટેમ આપવા ... આપી હતી ... રેશનપર ક્રીડાંગણની મોરી ગેદની તેમને ... ...

શ્રી. ટ્રાંસવાલ કાળી ક્રિશ્ચિયન મંડળ, જોહાનીસબર્ગ

ઉપરોક્ત મંડળની જાહેર સભા તા. ૨૯-૧-૧૯૩૯ ને રવિવારના રોજે બપોરે અઢી વાગે ૨૩ ફ્રેરેરા સ્ટ્રીટ ઉપર આવેલા શ્રી. ટ્રાંસવાલ ક્રિશ્ચિયન સેવા સમાજ ના મકાનમાં નીચે જણાવેલાં કામકાજ માટે મળશે. સભામાં દરેક ગ્રાતિ બંધુ-ઓને વેળાસર પધારવા નમ્ર વિનંતિ છે.

કામકાજ: (૧) મીનીટ (૨) હિસાબ (૩) બાર્ષિક ચુંટણી (૪) પરચુરણ.

ઝાલુભાઇ ફકીરભાઇ પટેલ,
બુધીઆભાઇ હીરાભાઇ.
... મં. ના. મંત્રીઓ.

પરચુરણ

જોહાનીસબર્ગથી શ્રી. નાગાભાઈ દીવાના પુત્ર શ્રી મનજીભાઈ નાગાભાઈ નાયક ફ્રેડહોનીસબર્ગના શ્રી. છોકુભાઈ નારણભાઈ જોષીના દીકરા રમણીક સાથે તેમની પુત્રી ચિ. કુસુમ સાથે લગ્ન કરવાના છે. શ્રી. નાગાભાઈ પટેલ અને કરસન ના સપરિવાર કે. શ્રી. પટેલના પુત્ર ભાઈઓ હતા. શ્રી. મનજીભાઈ નાગાભાઈ તરફથી પા. ૨-૧૬-૧, મેસર્સ પટેલ બધર્સ તરફથી પા. ૧-૧ - અને શ્રી છોકુભાઈ નારણભાઈ તરફથી પા. ૧-૧-૦ 'ઇન્ડિયન ઓપિનિયન' ને ભેટ મળી છે જે સાભાર સ્વિકારીએ છીએ.

• • •

શ્રી. નવલશંકર મેઘજી ધનજી કોમરશીયલ કોલેજ તરફથી શ્રી. ૧૭-૧ 'ઇન્ડિયન ઓપિનિયન' ને ભેટ મળી છે જે સાભાર સ્વિકારીએ છીએ

• • •

કોમરશીયલ કોલેજ તરફથી શ્રી. કુસુમબહેન કાનજી તરફથી પા. ૧, અને શ્રી. ગોકળભાઈ મકનજી તરફથી પા. ૧ 'ઇન્ડિયન ઓપિનિયન' ને ભેટ મળેલી છે જે સાભાર સ્વિકારીએ છીએ. શ્રી મેઘજી ભાઈ ખુશાલભાઈ તરફથી મહાત્મા ગાંધીજીને માટે પા. ૧૦ ભેટ મળેલી છે.

• • •

ફ્રેન્ચસ્ટ્રૂમ'થી રમણીકે શ્રી. ૧૭-૧ ના ભેટ 'ઇન્ડિયન ઓપિનિયન' માટે મોકલી છે જે સાભાર સ્વીકારીએ છીએ.

• • •

૧૯૩૮ ની સાલના મેજીસ્ટ્રેટના રીપોર્ટ મુજબ ટ્રાન્સવાલ' મેજીસ્ટરીયલ એરીયાની કુલ વસ્તી ૧,૧૪,૮૦૦ ની છે. જેમાંથી ૩૩,૩૧૦ યુરોપીયન, ૬૮૫૪૦ નેટીવો, ૧૩૩૪ કલર્ડ અને ૧૧૨ એશીયાટીકો છે.

• • •

યુનીયન પાર્લામેન્ટ ફેબ્રુઆરી તા. ૩ જીએ ઉઘડશે.

• • •

પ્રીટોરીયાના કાનગીર મેયર નરસીભાઈ ખાલિક ખાદિકાર્યો કોર્ટની રજત જયંતિ ઉજવવાને પા. ૧૦૫૦૦ નું દાન કર્યું છે.

• • •

કરબનમાં ઓમ. સી. સી. અને ટ્રાન્સવાલો વચ્ચે રમાયેલી બીજી ટેસ્ટ મેચના બધ દિવસમાં પા. ૩,૫૦૦ ની રકમ મેદપર થઈ હતી.

• • •

મેચનો ખર્ચ લગભગ પા. ૨૧૦૦ અંદાજવામાં આવ્યો છે.

• • •

બધો ખર્ચ બાદ જતાં પા. ૬૦૦ જેવો નફો થવા પામ્યો છે.

પા. ૨૫૦૦ જેટલી રકમની ટીકીટો વેચાઈ હતી અને ત્યારે પ્રેક્ષકોની સંખ્યા ૧૦૦૦૦ ઉપર થઈ હતી.

• • •

તા. ૨૩ જીએ પુત્ર રમણીકનાં લગ્નપ્રસંગમાં પા. ૨,૬૩,૪૫૦ની રોકડ રકમ ઉપરાંત આશરે સોનું મુનીયનમાંથી ઉઘરાવી ગોકળભાઈએ છે.

• • •

કરબનનો રેલ્વેપુલનો બધો મુકાની પડેલો હતો તે કરવા ૧૫ મહીનો પગારે ઉઘરાવવા જણાવાયું છે.

• • •

કપટાઉનના વેપારી શ્રી મુસ્તાક ઇસાજીએ આફ્રીકનેરયાના ઇન્ડિયન સ્કુલ ઓફ સ્કુલ ના મકાન બાબત પેટે પા. ૩૦ નું દાન કર્યું છે.

• • •

જણાવાય છે કે ગમ્પ વરસમાં અમેરીકા યુદ્ધ માટેના વીમાનો વરસના ૧૨૦૦૦ તૈયાર કરી શકશે.

• • •

અમેરીકામાં ગોલ્ફપટનું' નીરીક્ષણ કરવા નીમાયલી સમીતીએ દોઢ હજાર ગોલ્ફપટો જોયાં હતાં. પરીક્ષક સમીતીએ ૧૨૫ ગોલ્ફપટની પસંદગી કરીને તેમાંના મુખ્યાગેની સંખ્યા બહાર પાડી તો એમાં ૩૧ યુનો, ૧૫૯ દરેકા, અને ૨૧ યુપક યુવતીના નામો જાહેરાત પ્રસંગે દાખલ થતા હતા.

• • •

ગાયીકા શોધક ને પોગાબ્યાસી કર્નલ ડો. દીનશા પટીવાળા પા. ૨૦ મી ફેબ્રુઆરીએ અમેરીકાથી સુરત આવશે

• • •

અંબાડા તા. જલાલપોરના મેર અનાથાલ બાબુએ દક્ષીણ ઉચ્ચ કેળવણી લીધવા માટે પુનર્યત્ન કર્યો છે

• • •

અમદાવાદના ગુજરાત કોલેજના વીદ્યાર્થી મેળાદોલ્સવ પ્રસંગે પ્રી-સીપાલ વિરુદ્ધ યુનીયન જેક ચડાવ્યો હતો તે નિશાળીઓના વિરોધને કારણે તેમણે ઉતરાવી લીધો હતો.

• • •

રાજકોટની પ્રજાપરિષદને આફ્રીકાના હીંદીઓ તરફથી રા. ૧૦૦૦ મળવા જણાવાય છે.

• • •

કેનેડાવાસના રીજીયન રાણીએ પોતાના રાજ્ય ના જન્મદાતા રાજવંશ માટે ઇજારેસત કરી છે તે જમીન મહેલસહમાં ૧૨ એકરનો પટારો કર્યો છે

• • •

૧૯૪૮ સુધીમાં નવમ પ્રાલના મેદે મેદ ગામ માં પ્રાથમીક શાળા ચાલી ગોજનાના પોરણે ચાલતી થશે એમ જણાવાય છે.

જમીયત-ઉલ-ઉલેમા દીલ્હીએ બાળવીવાહની ચાલીસ બેદદ ૧૮ વર્ષના ગણવા બાદ દિલ્હીના મુસ્લીમો.

• • •

અલાહાબાદ મહાસભાવાદી સરકારે બધા રાજ કારી કેદીઓને મુક્ત કર્યા છે અને તેઓ ... માટે લા લખી તેઓનો ભરણ નિર્વાહ ચાલે તે માટે વ્યવસ્થા કરી છે

• • •

મહારાજા કોરીયે નરીકે શ્રી. મહમદ યુસુફ મુસ્લીમ અને ક્ષત્રીયોના કોરીયે નરીકે બા. અ કોમ્બ કાસલ પ્રસંગી એમ. એલ. સી. ને નીમવા ની આજ્ઞા કે.

• • •

કરાચીના અનેક સભેરો તે આગામી રાષ્ટ્રપતિ બાબુ સુભાષ બોઝનો ભવ્ય સત્કાર મળ્યો હતો. ... સ્થળે તેમને કરન્સી નોટોની ભનાવેલો હાર પહેરાવવામાં આવ્યો હતો.

• • •

મદુરાઓના પ્રશ્ન વિષે મોંધીજીએ 'હરિજન બંધુ' માં લખેલા લેખથી આખા પ્રશ્નને પણ આનંદ પ્રમોદ કહેવાય છે.

• • •

આજે બ્રીટીશ રાજ કોન્ગોલીઝના બોઅર સુલતાન પાસ નામનો દીવો છે, તે જર્મનનો ગોલામ બન્યા પછી ફ્રાંસ થયો છે.

• • •

હીંદના સોનેમા ઉદ્યોગમા ૧૩૫ કરોડ રૂપિયા ની મામલ રોકાયલ છે.

• • •

દીંદમાં ૬૩૭, બ્રીટનમાં ૪૬૦૦ અને અમેરીકામા ૨૦૦૦૦ સીનેમા ગૃહો છે.

• • •

દીંદુસ્થાનની ક્રીકેટ બોર્ડ ઓફ કન્ટ્રોલ કાર્યકર્તાઓ તેની આવતી બેઠકમા ૧૯૩૭-૪૦ માં એમ. સી. સી. ના દીંદુસ્થાનના પ્રવાસ વિશેનો કાર્યક્રમ ઘડશે. અત્યાર સુધીમા ત્રણ ટેસ્ટ મેચ સાથે કુલ ૨૧ મેચ નક્કી કરવામાં આવી છે. જો પ્રવાસની બોર્ડ ગુરત જો છે કે દીમનો ખાવા પીવાનો જવા આવવાનો અને દાકતરી ખર્ચ કલકારના મંડળોએ ઉપાડી લેવો.

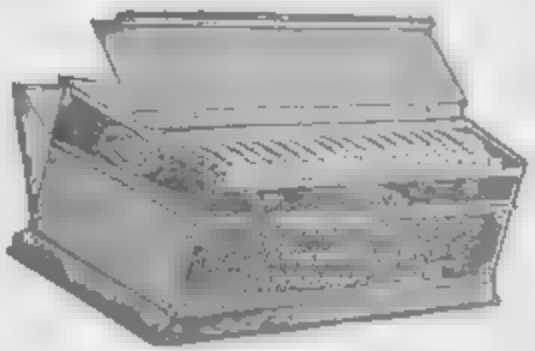
• • •

વડોદરા સ્ટેટહદના ગોખા અંદરમાં દાટા કંપની તરફથી મોટા પાયા ઉપર રસાયણી ખાતર બેના કે સોડા એશ, કાસ્ટીક સોડા, ક્લોરીન પ્રવાહી ખાતર બનાવવાને કારખાનું ઉઘાડવાની જોજનાઓ ચાલ છે. વડોદરા સરકાર પણ તે કારખાનાના શેરો ખેનાર છે.

• • •

કહે છે કે પીવાના પાણીમાં 'મીઠું' નાખવા થી આવી સખ્ત ગરમીથી ચક્કર ઉલ્ટીઓ અને ગભરાટ દુર થાય છે. વરસોના બારે શરીરમાંથી મીઠું નીકળી જાય છે તે આ મીઠાના પાણીથી પાછું મળી રહે છે.

મહારાજા ફ્લ્યુટ

હારમોન્યમો

— બાપરો —

દરેકમાં મજબુત છે. તેના સૂર મીઠા અને મધુર છે અને તેની કારીગીરી અને ડીઝાઇન આકર્ષક અને બેસ્ટ છે.

દરેક જાતના 'મહારાજા ફ્લ્યુટ' હારમોન્યમો —હાથના, પગના વિગેરે બનાવવી પોતાની ફેકટરી, કે જે મુકામનાં મોટામાં મોટી છે, તેના પ૦ વર્ષના અનુભવીની દેખરેખ નીચે બનાવવામાં આવે છે વધુ વિગત માટે પત્ર:-

એકલા બાલીકા: **ડી. એસ. રામસીંગ બ્રધર્સ**

સેન્ડહર્સ્ટ રોડ, મંછારામ બીલ્ડીંગ, મુંબઇ, ૪.

વેચવાના પુસ્તકો

બાળ સાહિત્ય—નવલકથાઓ—ધાર્મિક સાહિત્ય—રાષ્ટ્રિય સાહિત્ય—કાવ્યો વિગેરે

દક્ષિણા મૂર્તિ વિદ્યાર્થી ભવન પ્રકાશન અંદિરનું સાહિત્ય

	પા.	શી.	પે.
૮૦ પુસ્તકોનો સેટ	૧	૧	૬
૫૦ ,, ,,	૦	૧૫	૬
૨૫ ,, ,,	૦	૮	૬

નવયુગ વાંચનમાળા

૨ જી ચોપડી	૧	૬	
૩ જી ચોપડી	૧	૯	
૪ થી ચોપડી	૧	૬	

ફરજીયાત મુળાક્ષરની સચિત્ર બાલ પોથી

શી. ૧ ૬.

સરકારી શાળાઓમાં ચાલતાં પુસ્તકો

	શી.	પે.
બાલબોધ	૦	૧
૧ લી ચોપડી	૦	૬
૨ જી ,,	૧	૦
૩ જી ,,	૧	૩
૪ થી ,,	૧	૬
૧ લી ચોપડીના અર્થ	૦	૧
૨ જી ,, ,,	૦	૬
૩ જી ,, ,,	૧	૦
૪ થી ,, ,,	૧	૧
ગુજરાતી દેસી ઈતિહાસ ભાગ ૧	૦	૧
,, ,, ,, ભાગ ૨	૧	૦
અંકગણિત બાલકરીયાણું	૨	૧
વ્યાકરણ પાઠવલી	૧	૨
મજેણ ૪ થા ધોરણની (અંગ્રેજીના કૃત) નવી આવૃત્તિ	૦	૬

ગુજરાતી ગ્રામિક્ષ્ટ ડીક્ષનેરી નાની	૫	૦	
ઈંગ્લીશ ગુજરાતી ,, ,,	૫	૦	
ગુજરાતના પ્રતિહાસની સહેલી વાતો	૧	૦	

રાષ્ટ્રીય સાહિત્ય

મારી જીવન કથા (પં. જ. નેહરૂ)	૧૨	૬	
ગાંધીવાદની મિમાંસા	૪	૬	
અહિંસા	૭	૬	
ખાતે મજુરી કરનારઓને	૨	૦	
ગ્રો સેવા	૨	૧	
પંચ વ્યવસ્થા	૦	૦	
ખરી કેળવણી	૪	૦	
આપણી કેળવણી ભાગ ૧ લો	૫	૬	
,, ,, ભાગ ૨ જો	૩	૬	
ગાંધી વિચાર દોહન	૩	૦	
ચોપડીના ચોર	૧	૯	
મારા ભજન મંડળા	૧	૧	
નવીન માર્ગ	૧	૭	
અર્વાચીની પ્રતિભા	૩	૬	
આબાદ હીંદુસ્તાન	૪	૬	
લોક સંગીત	૧	૬	
સ્વદેશી સમાજ	૨	૦	
સીતા હરણ	૩	૦	
બધુ વાર્તાઓ	૪	૦	
કાળા માણીની કથા	૫	૬	
ગ્રેજ ડામરી ચ. ૨. ગોપાલાચારી	૨	૦	
પરદેશી કાપડની સામે કેમ કરીશ	૨	૬	
પ્રાર્થ પ્રતિજ્ઞા	૨	૬	
નીતિનાશને માર્ગે	૨	૦	
ધર્મ સંસ્થાપન	૧	૬	
લાલે પરીનું યુદ્ધ	૨	૬	
,, ,, ,, ઉત્તરાર્ધ	૨	૬	

ગોકળદાસમ ને બીજી વાતો	૧	૬	
રીસામણા અને બીજી વાતો	૧	૬	
બેકુંઠ શિકારી	૧	૦	
ગોળમેજીમાં બાપાજી	૨	૦	
,, ,, બાકી પુ૨	૪	૬	
કારવાસની કહાણી	૩	૦	
,, ,, બાકી પુ૨	૩	૬	
નવા મોળા ભાગ ૧ લો	૧	૬	
,, ,, બાકીનો	૧	૬	
ટંકશાળી	૨	૦	
મહાત્માજીના પ્રસંગો	૨	૦	
જેલોનો ઈતિહાસ	૨	૦	
આપંકાનિનો મુક્તિ સંગ્રામ	૩	૦	
ફરજાતીનો ઈતિહાસ	૨	૦	
રાજકોટ સત્યાગ્રહ	૨	૦	
વિરાટ જાગે ત્યારે	૩	૦	
સોરઠ રાષ્ટ્રી	૫	૬	
મૃદુરાજ	૪	૦	
વીર ભગતસિંહ	૪	૬	
હીંદુસ્તાનની ત્રાજ વાર્તાઓ	૨	૬	
પુંડરીકના પરાક્રમ	૧	૬	
૨. બનર્જીનાં કેમ જવું	૫	૦	
સમાજની વેદીપર	૪	૬	

ધાર્મિક સાહિત્ય

ભગવદ્ ગીતા ભાગ ૪	૭	૬	
પરમાર્થસાર	૧	૦	
રામમી ત્રિભુવન સંવાદ	૧	૦	

Manager: Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

'Phone 2-3381 Tel. add. "Lelapco."

D. K. PATEL

Fruit and Vegetable Exporter

— SPECIALIST —

In South African, Canadian and Australian Apples

Cape Fruit on hand in season

We have in stock Leaches which have just come in Market

ડી. કે. પટેલ,

ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ એક્ષપોર્ટર.

સાઉથ આફ્રિકન, કેનેડીયન અને ઓસ્ટ્રેલીયન એપલ્સના સ્પેશીયલીસ્ટ

ઋતુમાં કેપ ફ્રૂટ પણ રાખીએ છીએ

લીચીસ કાલમાં શરૂ થયા છે અને તેનો સ્ટોક પણ રાખીએ છીએ.

ફોનના ઓર્ડરો ઉપર ખાસ ધ્યાન દેવામાં આવે છે

લીચીસ સારા અને સસ્તા C. O. D. થી મળશે.

P. O. Box 756. 19, Cross St. Durban.

પુષ્ટિકારક પાકો બનાવવા હોય

અને

દરેક જાતની દેશી દવાઓ જોઈતી હોય

તો અમારી મુલાકાતે આવો

શરીરને પુષ્ટ બનાવવાના સારા પાકો બનાવવા માટે અમારે ત્યાં તાજો અને ઓરકોર માલ છે. તેમજ દરેક જાતની દેશી દવાઓ અને દેશી ગોલકીઓ હરેકના તાજો અને ઓરકોર માલ સ્ટોકમાં રાખીએ છીએ

દેશી મુલતાના ગોલકીઓ નંબર ૧ થી ૩ રતલ ૧૫-૦-૦.
દેશી ગોલકીઓ ચોળીયાં નંબર ૧ થી ૩ રતલ ૩૦-૦-૦

શરીરના કોઇ પણ ભાગમાંથી વાળ કાઢવાનો

નવાબી પાવડર

કેટલ બે ત્રણ મીનીટમાં વાળ સાફ થાય છે.

કાચ બોટલ રૂપી. ૧૨ ગેરંટીથી આપીએ. બીજી કાચ બોટલની રૂપી ૧-૪ ગેરંટીથી આપીએ [illegible] બોટલને રૂપી. ૩-૦ ગેરંટીથી આપીએ. [illegible] બોટલ મોકલવી

ઓર્ડર સાથે રોકડા પૈસા મોકલવા.

Fancy Gold Cups and Saucers at 1/9 a dozen.
12 dozen to a case. Cash with order

I. G. H. BASSA

153 Grey Street, - - Durban.

ચામડીને મખમલ જેવી સુંવાણી આકર્ષક ને ખુબસુરત રાખવા માટે

અફઘાન સ્નો

વપરાય છે. આ સ્નોમાં વીટામીન A છે જેથી ચહેરા તથા શરીરની ચામડીને પોષણ આપી સુંદરતામાં વધારો કરે છે.

SOLE AGENT—
PATADWALA & Co BOMBAY.3
Branch : CALCUTTA.

સોલ એજન્ટ

Indo-African Trade Agency,

74-76 Wilson Street,
Durdee, Natal, S. A.

પ્રસ્થાન ભક્ત?

પ્રસ્થાન માસિક આજ [illegible] પુરા કરી-૧૫ મું કરી-૧૬મા વર્ષમા પ્રવેશ કરે છે, તે નિમિત્તે :—

'પ્રસ્થાન'ના ગ્રાહકોને ખાસ લાભ

જે ગ્રાહકનું સં. ૧૯૯૪ના કારતકથી બાકી સુધીનું લવાજમ રૂા. ૧, બાકી, પરદેશ માટે રૂા. ૧॥ મળી રૂા. ૬ઠ્ઠી, તેમને પ્રસ્થાન તરફથી બહાર પડેલાં પુસ્તકો ઉપર રૂપ દઠા કમીશન કાપી આપવામા આવશે [illegible] થી ૧૯૯૪ના અષાઢના તથા શ્રી. રામનારાયણ પાઠકના પુસ્તકો ૧૪૨ ૧૪ ૪૦।

એટલે કે

જે ગ્રાહક લગભગ ૨૯-૨૨ રૂપિયાનાં પુસ્તકો ખરીદશે તેમને પ્રસ્થાન મફત પડી રહેશે.

૬૪-બાર રૂપિયાનાં ખરીદશે તેમને બધાં લવાજમમા પડી રહેશે. બીજો ૧ વાળા તો મળશેજ.

ગુજરાતનો આત્મધર્મ, તેમજ પુસ્તકાલયો ને ગ્રાહકપુત્રો આ ચોજનાનો જરૂર લાભ લે.

પ્રસ્થાન કાર્યાલય: પારસી અગિયારી સામે : અમદાવાદ.

પ્રસ્થાનનાં પુસ્તકો

	કિંમત
[illegible]	૫॥
[illegible]	૨
[illegible]	૨
[illegible]	૧૧
[illegible]	૨
[illegible]	૧૦
[illegible]	૨
ઋતુરંગ	૧॥
પ્રસંગો ૧ ભા	૧॥
સ્ત્રી-પુરૂષ	૧
નવો આચારસંહિતા (ત્રણ ભાગ)	૫॥
કથામંજરી	૨॥
પ્રસંગમાળા	૧॥
ભાષા આરોગ્યશાસ્ત્ર	૧॥
સસ્તુંનીમાળા વર્ષ ૧ થી	૧॥

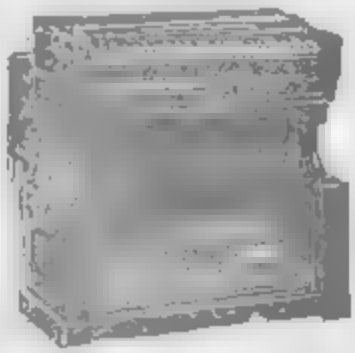
આખું પ્રસંગપત્ર નીચેનું.

સાહિત્ય અને સંગીતનો સમન્વય

દિનપ્રતિદિન જનતાની રસવૃત્તિ કેળવાય છે—જનતા નવિનતાની પુજક બની છે—ભાવના અને આદર્શ આ જમાનાનું ગૌરવ છે—અને હવે લોકો ગમે તેવી વસ્તુ ચલાવી લેવા તૈયાર નથી.

અમે પણ આ માન્યતાને માન આપી વર્તવાનો નિશ્ચય કર્યો છે. તેથી ખાસ મસલ માટે તમારા સમક્ષ હમણા છેલ્લા અઠવાડીયા નટ નટીઓ અને લેખકોનો સહકાર સાધી પ્રેક્ષકોની રસવૃત્તિને પોષે એવી રેકોર્ડો. ધાર્મીક ભજનો સેટો અને હારમોનીયમ. તબલા મગાવ્યા છે જે તમારી સમક્ષ રજુ કરીએ છીએ. સંગીતના મધુરા સ્વરોથી તમારા ઘરમાં સ્વર્ગ ઉતારો.

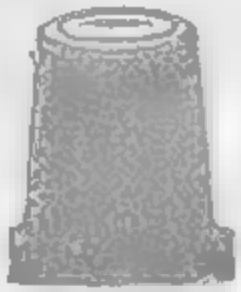
અમે લોકલ ખરીદી તેમજ એજન્ટો મારફતે હારમોનીયન મંગાવતા તથી તેથીજ અગે લેખીત ગેરંટી સાથે વેચીએ છીએ.

પગના હારમોનીયમ પા. ૬-૦-૦ થી
હાથના ,, ૭-૦-૦ ,,
ડબલ રીડના પા.૧૪-૦-૦ ,,

જોડી બહની કીમત પા. ૧-૦-૦ થી

પા. ૩-૧૦-૦ સુધી

ગ્રામોફોન પા. ૧-૧-૦ થી પા. ૮-૮-૦

હીઝ માસ્ટર્સ વોઈસ
તથા
કોલમ્બીયા
(ઈન્ડીયન રેકોર્ડ)
૩/—

રેકોર્ડના સસ્તા ભાવો

નવા નંબરો અથવા તમારા માંગેલા નંબરો ચઢેલા યા મોડા તમને મળશેજ તો શા માટે વધારે પડતા પૈસા ખર્ચો છો.

ભરોસાદાર અથવા જાતે મળો.

તેમજ આ દેશની હવાને અનુકુળ થાય તેવા મોઢા અને મજબુત સુરના, મજબુત અને દેખાવ, વારા, ચાંતા, સરદાર તેમજ પેકમેઈડ્સ કંપનીના હારમોનીયમ, હાથના અને પગના તથા હાથ-પગના. નવી સીલેક્શન જાતની ૨૬ જેટલી પેટીઓ આવી ચુકી છે. તે સીવાય દરેક જાતના ગ્રામોફોન ઉપરાંત બધી જેકરો માટે H.M.V. ને કોલમ્બીઆના પણ સ્ટોકમાં રાખીએ છીએ.

વાજીંત્રોના છુટા ભાગો મોટા જથ્થામાં રાખીએ છીએ.

બાયોલીન, જેન્ચે, મેન્ડોલીન, બુલબુલ તરંગ, ગીતાર અને સ્પેનીશ જેન્ડના ભાવોમાં ઘણો ઘટાડો કર્યો છે.

કામ પણ વાજીંત્રનું રીપેરીંગ કામ જાતી દેખરેખ નીચે ગેરંટી સાથે બનાવી આપીએ છીએ.

—સાઉથ આફ્રિકાના ૩૨ વર્ષના જુના હારમોનીયમીસ્ટ—

GOSHALIA'S MUSIC SALOON

P.O. BOX 460. 179 GREY ST. AND 131 QUEEN ST
DURBAN, NATAL.

Special

Large stock of latest Dramas just arrived in Tamil, Hindustani, Gujrathi and Telugu. Prices have been specialy reduced

Apply for our catalogue. Our Harmoniums unsold under written Guarantee for 3 years. Try us before you purchase.

'Phone Day 2-6166. RAJCOOMAR, 'Phone Night 6-1546.
DURBAN'S FIRST INDIAN UNDERTAKER
Coffins, Wreaths, and Funeral Requisites of all Descriptions
Motor and Horse Hearses at Moderate Charges
રાજકુમાર,
અન્ડરટેકર
આપ, કુટુ. પોતર વાસે ૨ મોટા ગાસે ૬ મોટરો પુરી પાડવામાં આવે છે. ભાવ વિગેરે પુછવું.
16, Cross Street, DURBAN.

'PHONE 33-4691. BOX 2626.
L. MISTRY
એલ. મીસ્ત્રી
બોડસ, રેલ્વલ અને ફ્રીચન ફરેસર ફુટ અથવા જમાઅંધ બનાવનાર તેમજ પુલ ટર્નીંગ સ્ટેામકારક
કામ કરનાર,
બહારગેા બાવેાતું પ્રાઈસ લીસ્ટ મંગાવેા.
95 Market St. : : : Johannesburg.

કીટીંગસ
પાવડર
કીડી, માકડ, ચાંચડ, કંસારા, માખી, વંદા વિગેરે સઘળા જંતુઓનેા
નાશ કરે છે.
કીટીંગ્સ પાવડરના ટીન મળે છે.

Box 830. Tel. Add. "Orangexpo."
M. C. PILLAY
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter
country orders executed at lowest Market prices special attention given to all consignments orders
TRIAL ORDER SOLICITED.
જથ્થાબંધ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર
અમે આપકંટ્રીના ઓરડર બાબત ખરેખર રાખી સારો માલ (C.O.D.) થી મોકલીએ છીએ.
79, PRINCE EDWARD STREET, DURBAN.

'Phone 2-6235. P. O. Box 316.
Heerabhai Morar Matvadkar,
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter
and Commission Agent,
15 CROSS ST. RESIDENCE.
PACKING WAREHOUSE 44 BOND ST.
DURBAN.
હીરાભાઇ મોરાર મટવાડકર
હોલસેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર
અને કમીશન એજંટ,
પેકીંગ સારી રીતે કરી માલ સી. ઓ. ડી. થી મોકલવામાં આવશે.
ટેલીફોન ૨-૬૨૩૫ બોકસ ૩૧૬.
૪૪ બોન્ડ સ્ટ્રીટ, ડરબન.

Phone 33-4485 Tel Add. "VALANTEE." P.O.Box 6748.
V. B. PATEL,
WHOLESALE AND RETAIL FRUIT, VEGETABLE AND PRODUCE MERCHANT
CHEAPEST BANANA STORE IN TOWN.
40 President Street, JOHANNESBURG.
Terms: NETT CASH or C.O.D
વી. બી. પટેલ,
હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ, વેજીટેબલ અને પ્રોડ્યુસ વેપારી
ગામમાં સહેલાઈથી ઉતરવાનું સસ્તું ફ્રૂટ સ્ટોર.
૪૦ પ્રેસીડન્ટ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.
ટર્મ્સ: નેટ કેશ અથવા સી. ઓ. ડી થી માલ મંગી મોકલવો.
ટેલીફોન ૩૩-૪૪૮૫ વ પેસીડન્ટ સ્ટ્રીટ,
પી. ઓ. બોક્સ ૬૭૪૮ જોહાનીસબર્ગ.

"શુદ્ધ ઘી"
કરમસદના પ્રસીદ્ધ ખાનદાન પાસે કરેલું ગામ. જે. આર્યોનું જીવતું જાગતું પ્રમાણપત્ર અમરેલાલ ભગવાનની ફેકટરીનું બનાવટનું ચોખ્ખું (૨૪ કેરેટ) ઘી.
અમારે ત્યાંથી મોટા પ્રમાણમાં મળશે.
આજ સુધી પુષ્કળ યશ મેળવેલ
સાઉથ આફ્રિકાના સેલ એજન્ટ.
શામજી દેવશી એન્ડ સન
૬, ક્રોસ સ્ટ્રીટ,
ડરબન.
SAMJEE DEVSHI & SON
6, Cross Street,
DURBAN.

NAROTAM HARGOVIND
The Master Tailors.
Suits and Costumes Made in the latest Styles.
We specialise in High Class Tailoring.
Our Prices are to suit the times.
Try us with your next Order
તમારો સુટ ક્યાં સીવડાવશેા?
નરોતમ હરગોવીંદ
તમને અપ-ટુ-ડેટ સ્ટાઇલનેા હિસાબ વાજબી આપશે.
હાલજ ઓર્ડર આપી ખાત્રી કરી જુઓ.
'Phone 25661. 176 Grey St Durban.

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	ખ્રીસ્તી	હીંદુ	મુસલમાન	પારસી	સૂર્યોદય	સૂર્યાસ્ત
	૧૯૩૯ જાનેવારી ફેબ્રુઆરી	૧૯૯૫ માહ	૧૩૫૭ જીલ્હજ્જ	૧૩૦૮ ઝેપે., ૧૨મેા	કે. મી.	કે.મી.
રેાજ	૨૭	સાદી ૭	૫	૪૪	૫-૨૪	૬-૫૪
ગ્રની	૨૮	,, ૮	૬	૪૫	૫-૨૫	૬-૫૪
રવી	૨૯	,, ૯	૭	૪૬	૫-૨૬	૬-૫૩
સેામ	૩૦	,, ૧૦	૮	૪૭	૫-૨૬	૬-૫૨
મંગળ	૩૧	,, ૧૧	૯	૪૮	૫-૨૭	૬-૫૨
બુધ	૧	,, ૧૨	૧૦	૪૯	૫-૨૮	૬-૫૧
ગુરૂ	૨	,, ૧૩	૧૧	૫૦	૫-૨૯	૬-૫૧

Printed and published by Manilal M. Gandhi at Phoenix Settlement, Phoenix, Natal.

Why can't I Sleep?

There is nothing like 'Ovaltine' for quickly promoting deep, peaceful sleep. And, moreover, this sleep is natural and restorative, because 'Ovaltine' contains all those important nutritive elements which create abundant energy while you sleep, and build up body, brain and nerves.

For these reasons make 'Ovaltine' your regular "Goodnight" beverage. But be sure it is 'Ovaltine'—it definitely stands in a class by itself.

Drink

'Ovaltine' *--and note the Difference!*

Manufactured by A. Wander Ltd., London, England.

Buy Perfect DIAMOND RINGS and Flawless DIAMONDS direct from our factory!

Do you know though one "Factory to Finger" policy, you can purchase beautiful Diamond Rings and Flawless Diamonds at prices lower than wholesale? Why not call and inspect our large selection of exquisite gems to-day? Write, 'phone or call for our Free, three-type illustrated catalogue.

AMSTERDAM
Diamond Cutting Works

62, Field Street, Durban
P. O. Box 2362. 'Phone 2-4888.
Also at Johannesburg and Capetown.

SWAMI VIVEKANANDA'S WORKS

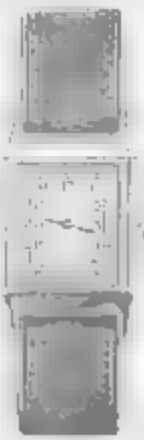
LIFE OF SRI RAMAKRISHNA

PRABUDDHA BHARATA
OR
AWAKENED INDIA

A high class English monthly started by Swami Vivekananda in 1896. It is devoted to Universal Religion, Indian Culture, Education, Art and other topics of international interest.

Annual Subscription: Inland Rs. 4, Foreign 11 Shillings

Apply for a complete Catalogue:—
The Manager, ADVAITA ASHRAMA,
5, Wellington Lane, Calcutta, India.

IF YOU WANT THE BEST AND SOUTH AFRICA'S STRONGEST AND MOST RELIABLE WATCH INSIST ON A WORLD FAMOUS

UNION SPECIAL

REDUCED PRICES FROM 25/- UPWARDS.

GOODS SENT C.O.D. THROUGH POST OR ACCOUNT OPENED WITH APPROVED MARKS

THE AMERICAN SWISS WATCH Co. Ltd.

"THE DIAMOND HOUSE"

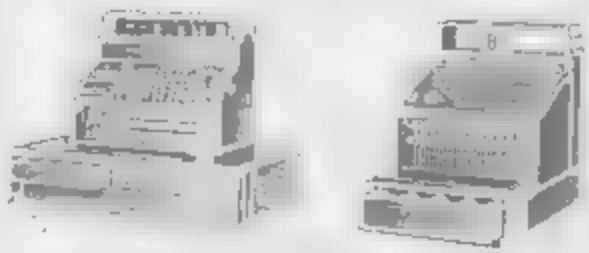
WHOLESALE & RETAIL JEWELLERS,

25, PARLIAMENT STREET,

CAPE TOWN.

NATIONAL

CASH REGISTER AND ACCOUNTING MACHINE SYSTEMS FOR MAXIMUM EFFICIENCY

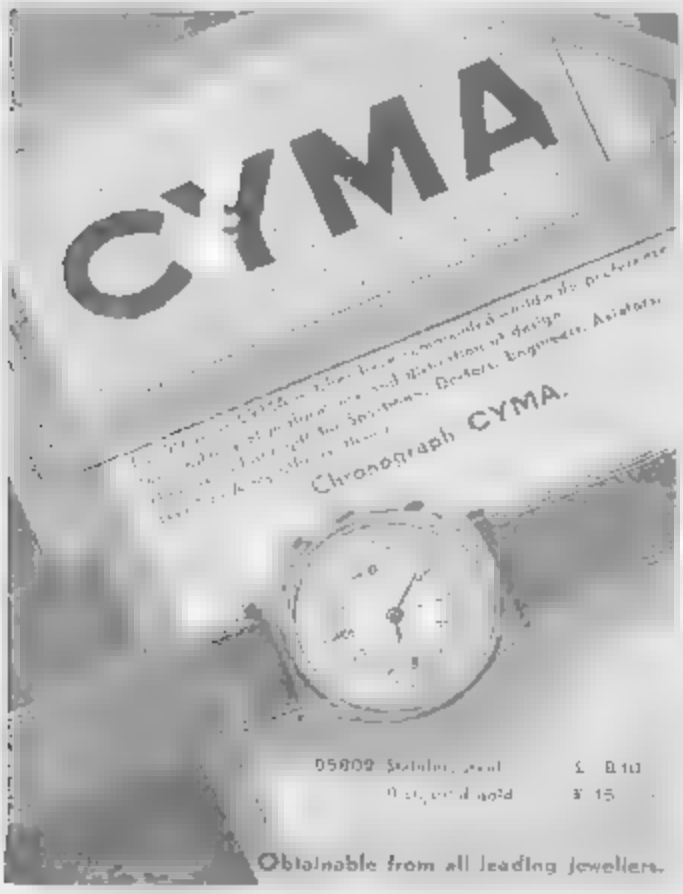

THE NATIONAL CASH REGISTER CO. S.A. (PTY.) LTD.,

63 PRESIDENT STREET

JOHANNESBURG

P. O. Box 3591. Phone 33.6245

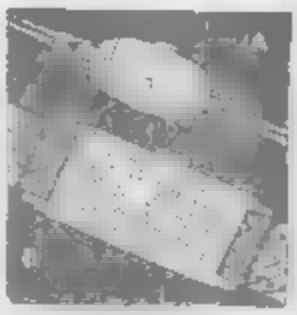
THE FINEST IN WATCHES

Lord Elgin · Lady Elgin

21 JEWELS 19 JEWELS

America's most distinguished timepieces — important gift values.

KATZ & LOURIE LTD.

"DIAMOND CORNER" LOFF & MARKET STS JOHANNESBURG

Lourenco Marques requisites: CASA COIMBRA, Box 478.

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 5—Vol.–xxxvii. FRIDAY, FEBRUARY 3rd, 1939

Registered at the G.P.O as a Newspaper.
PRICE FOURPENCE.

STUDENTS' SHAME

"WHY should young men be devoid of elementary good manners so as to make decent girls be in perpetual fear of molestation from them? I should be sorry to discover that the majority of young men have lost all sense of chivalry. But they should, as a class, be jealous of their reputation and deal with every case of impropriety occurring among their mates. They must learn to hold the honour of every woman as dear as that of their own sisters and mothers. All the education they receive will be in vain if they do not learn good manners. And it is not as much the concern of professors and schoolmasters to ensure gentlemanly conduct among their pupils as to prepare them for the subjects prescribed for the classroom."

—TOLSTOY.

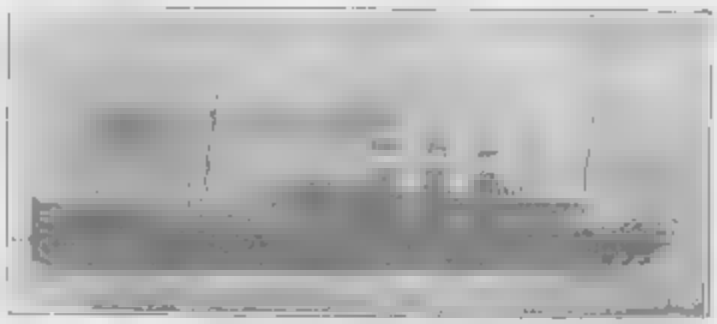
વિદ્યાર્થીઓની શરમ

"જુઓ ને છોકરાઓ સભ્યતા અને સારી રીતભાતના પ્રાથમિક નિયમોથી પણ કેમ આટલી બધી કે જેથી દરકોઈ સભ્ય બાળા તેમને નજીક જોતાંજેત છેટ થવાના બધે હમેશ થથરાટી અનુભવે? મોટા ભાગના યુવકોમાંથી ઓસન્માનની બધી ભાવનાનો લોપ થયો છે એમ જોઉં તો મને અવશ્ય દુઃખ થાય. ઉલટું, તેમણે તો યુવક વર્ગને બદનામ ન થવા દેવા માટે તકેદારી રાખવી જોઈએ અને પોતાના સાથીઓમાંથી નિકળી આવનારા અયોગ્યતાના બધા દરેક દાખલાનો ચીવટપુર્વક બહોળકત કરવો જોઈએ. દરેક સ્ત્રીની ઇજ્જતને તેમણે તેમની સગી બહેનો અને માતાઓની ઇજ્જત જેટલી પ્રિય ગણવી જોઈએ. જો સકવર્તન તેમણે નહિ કેળવ્યું હોય તો તેઓ જે કંઇ કેળવણી લે છે તે બધી ધુળ છે અને વિદ્યાર્થીઓને વર્ગના ઓરડાઓમાં બેસાડીને જુદા જુદા વિષયો શીખવવા તેના જેટલાંજ શીલ, સભ્યતા અને સકગુહદયાઈ તેમનામાં કેળવવાં એ શિક્ષકો તેમજ અધ્યાપકોનું કામ નથી શું?"

—ગાંધીજી

B. I. Steam Navigation Co., Ltd.

સ્ટી "કેનીયા"

ફેબ્રુઆરી ના. ૧૨ મીએ મુંબઇ જવા ઉપડશે.

અરસ મુબતાએ - ઉતારવાએ પોતાના તાબાના કબજા પોતાનું અને રહીશનું નામ લખી, પોર્ટ હલનનું સરનામું ખરૂં અને બધા બરે સાતા ૨૮૦ ગોપાર્ટમેન્ટને લગતા સીધા પોસ્ટ કબર પહોંચતા કરવા જણાવવું.- વિદેશમા બહાર મોકલવા પેસેન્જર બેગો પોતાના માલની તપાસ કરાવવા રેલ્વે રસીદ સાથે અમારી ઓફીસમાં દેખાડવાથી સદંકલાયી માલનો પત્તો મેળવી રાખવ તેમજ માલ વેગાસર પહોંચવાનો બધ અકારસ્માતબધાળા બાબતો અમારી સામે પધ્યવહાર કરવાથી દીલ્હ મોળવો રહેશે.

રવીમને લગતુ કોઇ મામલા અમારી મારી દેખરેખ નીચે થાય છે

વધુ ખુલાસા માટે લખો વા મળો:

SHAIK HIMED & SONS, :: 390, Pine Street, Durban.
Telegraphic address: "KARAMAT." Telephone 2-0432

CITY SHIRT Co., No. 4, Kort Street, Johannesburg.

THE NEW INDIA ASSURANCE
—COMPANY, LIMITED.—

Life, Fire, Motor Car, Motor Lorry, Motor Bus, Plate Glass, Workmen's Compensation, Etc. Etc.

આ જોરદાર નામ કંપનીના જીંદગીના, આગ, મોટર કાર મોટર લોરી, મોટર બસ, પ્લેટ ગ્લાસો, કામદારોને લગતા વીમાઓ, લગભગ બિજોરે દરેક જાતના વીમાઓ ઉતારવાની રાહબર છે. ઢાંઢી કંપનીને ઉતારવા આપવું એ દરેક રીતેની દરજ્જ છે

Natal Office:
"INDIA HOUSE"
17, First Avenue,
DURBAN.
Telephone 2-5845 Con.
P. O. Box 1610
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
Durban.

Policies Issued and Settlements Effected in this Country.
પોલીસી તેમજ દાવાની પતાવટ આ દેશમાં કરી આપવામાં આવે છે.

Transvaal Office:
ROOMS NO. 12 & 13.
BARKLY ARCADE,
Diagonal Street,
JOHANNESBURG.
Telephone 33-4478.
P. O Box 3641
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
JOHANNESBURG.

JALBHOY RUSTOMJEE
Principal Representative For The Union Of South Africa.

GANDHI & Co. (Pty) Ltd.

GENERAL MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS

Try us for:-

Benares Saries, with Blouses of same design prices from 75/- to £10 with double border.

Also Cotton, Crepe-de-chine & Rayon Saries from 2/6 to 40/-.

We also stock Indian Drugs, Condiments, Draperies, Outfitting, Hardware, etc. etc.

Telephone 23676,

Tel. Add. "Gandhico" Durban.

112 Victoria Street, DURBAN.

અમારે ત્યાં હંમેશા મોટા પ્રમાણમાં નીચે જણાવેલ ચીજો સ્ટોકમાં રહે છે.

જોરદાર બદામ, પીસ્તાં, ચારોળી, એલચી, જાયફળ, તજ, લવીંગ, સુરજમુખ કેસર, તેમજ હળદર, ધાણા, જીરૂ વીગરે આખા તેમજ ખાસ દેખરેખ નીચે પીસાવેલ મસાલો તથા તમામ જાતના ચોખા-રૂબાસલ, કમોદ દીલ્હી, ગાંજા, બાજ તુલસી, વીગરે તથા પંજાબી સાલમ, પેાળી મુસલી. ગંઠોડા કોપરાવાટી તથા ગાતસેા આઇસેા જાતનું ગંધીયાણું તેમજ સોપારી-બદામી સેવરાની, ફાડવા, સેડેલાં તથા ગુલાબનું પાણી, આમળા, મોગરા, ચંબેલી, ખુપેલ, ઠામીનીયા વીગરે ખુશબોદાર તેલ વીગરે, વીગરે મોટા જથ્થામાં તેમજ છુટક મળશે.

Also:

P. O. Box 27, TONGAAT,

Telephone during Office hours No. 5,

,, after Office hours No. 008. 1186

કેસ અને કેફુસાની ખાસ કરવા છે

ઝંડુનું

કેસરી જીવન

કેફસાંની બધી બીમારીઓને દૂર કરે છે તથા લોહીને શુદ્ધ કરે છે આના સેવનથી ૧૫-૨૦ દિવસની અંદર મોટા ફેરફાર થાય છે. એક વાર અજમાવી જુઓ.

ધાતુ, જ્ઞાનતંતુ વિગેરેની નબળાઈ અને ખાંસી વિગેરે

ખાતીના દરદો માટે

ઝંડુની સુવર્ણ મિશ્રિત મકરધ્વજ ગુટી

બિલ્લા બિલ્લાએ ચાપડવા મળે

ઝંડુ ફાર્માસ્યુટીકલ વર્કસ લી.—પો. બો. નં. ૫૫૧૩, મુંબઈ નં. ૧૪.

સા. આફ્રિકાના સોલ એજન્ટસ: એમ. એમ. જોશી એન્ડ સન્સ, સ્ટાન્ડ ૨૩૮, ઓરીયાટીક બઝાર, પી. ઓ. બોક્સ ૧૨૦૫, પોર્ટોરીયા.

મેદાનીસપ્રમાં મળવાનું ઠેકાણું: બાગલ બ્રધર્સ, ૧૪ કોર્ટ સ્ટ્રીટ.

આયુર્વેદિક દવાઓનું સુચીપત્ર આપેજ મંગાવો. 1173

MOHANLAL VALJEE,
(INDIAN PAWNBROKER.)
112, Victoria Street, Durban.

Low Rates of Interest on Jewellery

High prices paid for Old Gold. A large stock of New Jewelleries at reasonable prices to suit your pockets. 1141

P. P. BHAGAT,
Fruit Merchant.

દરેક જાતનું દરદ અને વેલ્યેબલ માલ પેાસ્ટ કરી C. O. D. થી મોકલવામાં આવશે. ઓર્ડર:—

P. O. Box 842. 139 Brook St. Durban. 1174

આ નીશાની હોય
એટલે,

સરસમાં સરસ તેલ
સમજીજ લેવું

ફ્લીયરોસોલની પ્રખ્યાત રીત, કે જેનાથી મોબીલઓઈલ બનાવાય છે, તે પાવરને ચઢાડી દેનારી ચાલને ઓંટાડી દેનારી અને કારબનથી ગતી અટકાવી દેનારી સઘળી અશુદ્ધિઓને દુર કરી દે છે. તમારાં એંજીનને સરળતાથી અને વગર અવાજે ચાલવામાં તે મદદરૂપ થાય છે અને ઘસારો અને ખરચ ઓછો થાય છે. તમારાં એંજીનનું તેલ કાઢી નાખી મોબીલઓઈલ ભરો અને તેમાં કેટલો ફેરફારપડે છે તે અનુભવી જુઓ.

પેટ્રોલ ટાંકેલાં 'પેગાસસ' પંપમાંથીજ ભરાવો.

Mobiloil

સાઉથ આફ્રિકાનું માનીતું મોટર ઓઈલ

VACUUM OIL COMPANY OF SOUTH AFRICA - LIMITED

WE STILL BUY
OLD GOLD, SILVER & SOVERBIGNS.
We Stock CYMA, ELGIN, WALTHAM, BIREN, and MADIA Watches
Large stock of Indian and European jewellery always on hand
Importers of MOHINI FLUTE harmoniums
LAKHANI & CO.,
(Jewellers)
111 Grey Street, Durban. 'Phone 21258. 13th

HEADACHES QUICKLY RELIEVED BY TAKING
TYSONO BRAND (PATENT-CURE) HEADACHE POWDERS
FROM YOUR CHEMIST at 9d., 1/6, 2/6 and 4/6, or POST FREE FROM
ERNEST TYSON, CHEMIST, TOLLGATE, DURBAN 15/9

Telephone 33-5382.
VALLABH RANCHHOD,
Wholesale & Retail Fruit and Vegetable Merchant.
Country Orders Promptly attended to.
14, DIAGONAL St. JOHANNESBURG.
ટેલીફોન 33-5382.
વલ્લભભાઈ રણછોડ
હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ અમારે ત્યાં તાજું અને સસ્તુ મળશે.
બહારગામના ઓર્ડરોને તાકીદે ધ્યાન દેવામાં આવે છે.
૧૪, ડાયેગનલ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ. 10/2

'Phone 24350. Tel. Add. "Nartjes."
A. M. PADAYACHEE
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter.
country orders executed at lowest Market prices.
special attention given to all upcountry orders.
TRIAL ORDER SOLICITED.
91 LEOPOLD ST., AND 34 CROSS ST.,
P. O. BOX 195. DURBAN. 11/6

M. H. DESAI,
એમ. એચ. દેશાઈ.
હોલસેલ ફ્રૂટ મરચાંટ.
અમે દરેક જાતના ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ બુનીવનના ભાવ પણ આગમાં C. O. D. થી માલ મોકલીએ છીએ.
P. O. Box 254. 31, Short St. Durban. 11/6

૩૫ વર્ષ થયાં સાઉથ આફ્રિકામાં પ્રખ્યાતિ મેળવેલ
જોહાનીસબર્ગમાં
પોરબંદર વીમાં અનેકી લક્ષેજનદાર મીઠાઇ મળવાનું સ્થળ.
હમારી હોટલમાં ઉત્તમ રસોઇદાર ભોજન બનવાની સમ પડશે.
મીઠાઈ તેમજ બ્રસાલેકાર ફરસાણ સ્પેશીયલ તૈયાર કરવામાં આવે છે.
પધારો આવો અમો આપને
KAPITAN'S CAFE
'Phone 33-8577. 13a KORT STREET JOHANNESBURG. 1/5

Cable & Tel. Add. "ADVANCING." 'Phones 21003, Res. 22443.

CHOONILALL BROS.

THE NOTED INDIAN "SARRI HOUSE" IN SOUTH AFRICA.

141, GREY STREET, DURBAN.

ARRIVING BY EVERY MAIL FROM INDIA AND JAPAN

BENARES SARRIES WITH BORDERS AND PLAIN CENTRES.
BUTIDAR BENARES SARRIES IN SEVERAL SHADES
Prices from 60/- 85/- 105/- & up to £20.
THE LATEST FROM BENARES CITY.
EMBROIDERED SARRIES 25/-, 35/- & up.
PRINTED VARIOUR LINES of SARRIES from 12/6, 17/- & upwards
EMBROIDERED CREPE-DE-CHENE from 3/6 yd. 42 in. & 45 in. width.
LATEST DESIGN SARRIE CLOTH 44 in. width.
from 1/6 yd. 1/9, 2/- & up
GEORGETTE SARRIES LATEST ARRIVALS
prices from 25/-, 30/-, 45/- & up.
LATEST BLOUSES TO MATCH SARRIES
prices from 12/6, 17/6 & upwards.
ZARI WORK SILK SARRIES IN ALL SHADES
from 55/-, 95/-, 125/- & upwards.

Branches 58, WICKS STREET AND 60, WICKS STREET, VERULAM.
GARAGE AND SERVICE STATION
7, MOSS STREET AND 58, WICKS STREET, VERULAM
'Phone 34, Verulam.

Please note Our Johannesburg Agent P. RATANJEE, 60, Bree Street, Newtown

ચુનીલાલ બ્રધર્સ

દક્ષિણ આફ્રિકાનું જાણીતું સાડીઓનું ગૃહ

૧૪૧ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

આંગણ:
૫૩ અને ૬૦ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

જમારી સાડીઓ મુકેલા એજન્ટ
જોહાનીસબર્ગ ખાતે
પી. રતનજી,
૬૦, બ્રી સ્ટ્રીટ, ન્યુટાઉન.

ગરાજ અને સર્વીસ સ્ટેશન
૭ મોસ સ્ટ્રીટ અને ૫૩ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

દરેક સ્ટીમરમાં જાપાન તથા હિંદથી આવે છે

બનારસની પીનારવાળી અને સાદી, તેમજ બાલુચરની બુટીદાર
સાડીઓ રૂા. ૬૦, રૂા. ૮૫, રૂા. ૧૦૫ થી લઇને પા. ૨૦ સુધીની

બનારસથી ખૂબજ આવેલી છે.

કસબ કામની સાડીઓ રૂા. ૨૫ અને રૂા. ૩૫ થી ઉપર.
બાલુચરની બાલુચારી સાડીઓ
રૂા. ૧૨–૬ અને રૂા. ૧૭–૬ થી ઉપર.
કસબવાળું ક્રેપ–દી–શીનનું રૂા. ૩–૬ નું વાર ૪૨ ઇંચ અને ૪૫ ઇંચ પહોળું.
સાડીનું મેટરીયલ ડીઝાઇનનું કપડું, ૪૪ ઇંચ પહોળા વારનો, રૂા. ૧–૬,
રૂા. ૨–૨, રૂા. ૨–૬ અને તેથી ઉપર
ખૂબજ આવેલી જ્યોરજેટ સાડીઓ રૂા. ૨૫, રૂા. ૩૦,
રૂા. ૪૫ અને તેથી ઉપર.

સાડીને મેચ મળતાં બ્લાઉઝ રૂા. ૧૨–૬, રૂા. ૧૭–૬ અને
તેથી ઉપર.
દરેક રંગની જરી કામની રેશમી સાડીઓ રૂા. ૫૫, રૂા. ૭૫,
રૂા. ૧૨૫ અને તેથી ઉપર.
હારમોનીયમ, તબલા મારીકોન, રેકર્ડો અને બીજા બાજા ઘેર
બેઠાં મંગાવી શકાય.
દરેક બનાવ માંધીવટું, ગેરન્ટી બતાવેલા ભાવસર આવે
બીડરૂમ રેડીમેડ અને રેડીમેડ બ્લાઉસ
આપ: પા. ૧૫, પા. ૨૫, પા. ૩૫, પા. ૪૫ અને તેથી ઉપર.
ક્રીસ્ટમસના પ્રેજન્ટને લગતા બારસેના ભાવ મહામો
આપ. રૂા. ૧૨–૬, રૂા. ૧૫–૬, રૂા. ૨૫–૬, રૂા. ૪૫. ૬૦

OTHER SPECIALITIES

POPULAR POP

"The King of Ginger Beers."

CLUB SEAL SODA

"Improves your Spirits"

"GIANTS"

The Quart Bottle for 4d.

All Popular Flavours

'Phone 2-4345

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

DALYS LIMITED.

72, CANADA ROAD, DURBAN.

'Phone 21078. Tel. & Cables: "Crescent." P. O. Box 582.

Crescent Trading Co. (Pty). Ltd.

WHOLESALE MERCHANTS AND DIRECT IMPORTERS OF HARDWARE,

Indian And European Groceries.

Indian Drugs And Condiments.

Our Stocks Are The Best Quality And are Always Fresh

Our prices are keen.

We specialise in all kinds of Bombay, Calcutta, and Madras Products.

It will pay you to give us a trial.

Before placing your orders elsewhere benefit by our thirty years' business experience.

Our aim will always be service, quality and satisfaction.

અમારે ત્યાં નીચે મુજબનો માલ જથ્થાબંધ મળી શકશે

એલચી, બદામ, બદામ, બારોલી, પીસ્તા, સિંગોડા, મુલાયમ ખારી, મુલાયમ રાયણ, કલકતા પાસ, બાદેન, કરાબ, બેલચા, મીસરી, બજુર, સ્વેા-ટાપસી (બટકુ) સેવ, ટોપરાની ચટ્ટી, પીસેલું ટોપરૂં, સુરત છાપનું કેસર, આર બબબ, પંજાબી સાલમ, સફેદ મુસલી, મગેાડા બલબંડી, સુંઠ, સેકેલી સેાપારી, કાતરા સેા., સેલમની સેા., મદ્રાસી સેા., ગુલકંદ, કાચેા, બદૂચી બાબાનેા તખાકુ, બાબલાનું તેલ, મુલાયમ તેલ, ચંબેલીનું તેલ, મેાગરાનું તેલ, કાબાબિયા નેર ઓરલ, એલચુગીનીયમ તબેલા, કપ અને સેાસર, ટ્રાબાર—બીબડી કરાબાળ, બાબમુલસી, માંળા, દીવડી, સુખવેલ, ટોલમા કાળા—બબ્બા, બબ, બટર, તુવેર, વાલ, બટાણા મજુર પાબ્બા ટ્રબ્, મેથી, ગજ, તજ, સાઈ (સબજુ) બરબ મસાલેા પીસેલેા, વિગેરે.

કાંઇ પણ વસ્તુ ખરીદી કરતાં પહેલાં, અમારે ત્યાં ભાવ કાંદી ખાત્રી કરશેા.

122 VICTORIA STREET, :: :: DURBAN.

INDIAN OPINION

Founded by MAHATMA GANDHI IN 1903

No. 5.—Vol. XXXVII. Friday, February 3rd, 1939.

NOTES AND NEWS

The Ladysmith Chamber Of Commerce

THE Ladysmith Chamber of Commerce' outburst against Indians makes unpleasant reading. The only fault they have found is that Indians have been successful in business and are able to supply the needs of the people. As regards their low standard of living and low standard of pay etc., it is an old old story and holds no water. Colenso and other places mentioned in the Northern Districts where 100 per cent. trade is alleged to be in the hands of Indians are small out-of-the-way places where a White man, with his multifarious wants, cannot stay. If Indians have developed their trade in these places by their industrious and diligent habits they are certainly not guilty of any crime. Moreover, for the Indian there is hardly any avenue open for livelihood besides trade and even his trading rights are restricted. The Ladysmith Chamber of Commerce has asked nothing less than Hitlerism to be adopted against Indians in South Africa as it is adopted against the Jews in Germany.

Flower Sellers Defy City Council

Despite the instructions of the Maritzburg City Council to the Indian flower sellers that they were to move from the steps of the City Hall in Commercial Road to a temporary stand in the Market Square by January 31, the Indians are still holding their original position. They are determined to stay where they are and risk prosecution rather than shift to a place in the Market Square where they maintain no provision has yet been made for them to sell flowers. They ignored the warning that they would be prosecuted if they did not move their stand by 2 p.m. They were however left undisturbed. The question of their removal has long been a subject of debate in Maritsburg. Many people feel that it is a pity to move the sellers, as their flowers provide gay splashes of colour and are an attraction.

Gandhi Group Defeat

Subhas Chandra Bose, the Left Wing leader, was unexpectedly re-elected President of the Congress.

This is regarded as a defeat for Gandhi and the Congress High Command who backed the Right Wing candidate, Pattabi Sitaramayya whose success had been considered practically certain.

A stiffening of the Congress attitude against the All-India Federation project is now expected.

SHRI SUBHAS CHANDRA BOSE who is re-elected President of the Indian National Congress.

Hitherto there has been considerable talk of compromise between the Right Wing and the British Government.

Subhas Bose, addressing the demonstrators after his election, described his victory as one for the opponents of Federation.

The voting figures were: Subhas Chandra Bose, 1,580; Sitaramayya, 1,375.

The figures are subject to slight amendment when the official figures for one province are available.

We have reproduced the foregoing message in the form it appears in the daily papers. The facts are that Khan Saheb Abdul Gaffar Khan was offered the presidentship of the Congress but he had declined stating that he wanted to concentrate all his energies in his own province, namely, the North West Frontier Province. That Shri Subhas Chandra Bose has been re-elected to the honoured post proves the strength of opposition against the Federation Scheme which has been condemned by the whole nation without the exception of even the Liberals. We do not know that much significance need be attached to the defeat of Dr. Pattabi Sitaramayya who is held in no less high esteem by the Congress organisation than Shri Subhas Bose.

Business Morality

"The standard of commercial morality in this country, and perhaps throughout the Union, is going lower and lower" declared Mr R. G. Norman, retiring president, at the Capetown Junior Chamber of Commerce annual meeting. Details of some of the commercial evils which he wished to see removed were given by Mr Norman in an interview with a Press representative. "One of the most important problems lies in the breach of agreement made by the people in various trades—the wholesaler, for example," said Mr Norman. "There are many wholesale establishments where any ordinary shopper can walk in and buy what he wants. This system has the effect of making the retailer break their agreements and cut fixed prices. Public confidence is then destroyed. There is a various article to this matter which must be checked. When the retailer finds the wholesaler is taking his business he retaliates by indenting direct from manufacturer [illegible] and thus becomes a wholesaler himself. The flow of trade is upset, the ordinary routine is shaken, the cost of selling is increased." Mr Norman hoped the Junior Chamber of Commerce would also investigate the reckless granting of credit. "It is far easier to secure credit in South Africa than it is in England,

and this sometimes leads to abuses, he said.

Mr. Norman did not question the fact that there was a time when it was considered a matter of great shame to become insolvent but to-day insolvency too is considered part of the business. Many other examples of the lack of business morality could be quoted, but what to speak of those whom the moral standard of morality in their own ebb. Mr Norman says that these evil cannot be eradicated by legislation. It is only by means of publicity and continual education of the public that the standard can be raised.

Mr. Holmeyr On Democracy

Addressing a meeting under the joint auspices of the Royal Empire Society and Toch H, presided over by the Governor, Sir Herbert Stanley, at Salisbury, recently on the modern world' challenge to democracy, Mr. Holmeyr said, democracy was not necessarily the same as majority rule. The important thing was not the extent to which democracy had a majority of the people behind it, but rather the extent to which the minority was allowed to criticise. They must protect democracy not only from enemies without, but also from within. Democracy did not necessarily mean equality. That statement might seem strange until they applied it to the question of native franchise. Democracy did not require that if they gave the franchise to Europeans on a certain basis they must give the franchise to natives on exactly the same basis as in countries like Rhodesia and the Union. He could see nothing undemocratic in Europeans having adult franchise while the civilisation test was applied to natives. He did not think it was part of the gospel of democracy that all men were born equal. What was essential was that all men should be free to develop to the maximum extent of their capacity and ability. That ultimately would be the test that would be applied to the Union and Rhodesia. They would have to prove at the Bar of history that they had been prepared to allow the non-European peoples to develop and bring out the best that was in them.

Indian Opinion

FRIDAY, FEBRUARY 3RD, 1939

Feetham Commission's Recommendations

ONE of the most important questions to come before the Parliamentary session which opens to-day will be the question of Asiatic land tenure in the Transvaal. The recommendations of the Feetham Commission must be put into effect by April 30 for that is the time limit given those in technically illegal occupation of land in the Witwatersrand gold areas. When the resolution to pass the Feetham Commission recommendations was introduced at the tail end of the last session, it will be remembered, how strongly it was opposed by some of the Government members and how as a result of which it had to be withdrawn. Strong opposition is anticipated when it is re-introduced this session.

In this connection it is with profound appreciation that we note the comments of the *Natal Mercury*. Our contemporary reminds the Government of its moral obligation to make certain concessions of ownership and occupation to the Indians and sounds a note of warning that,

> "it (the Government) can only repudiate the intentions of its predecessors if it is prepared not only to incur the displeasure of enlightened public opinion but also—and this is of more importance—to sacrifice the trust and goodwill of a politically voiceless minority. We sincerely hope," our contemporary states, "that the forces of reaction within the Fusion Party which are motivated by racial intolerance and colour prejudice are not permitted to score another triumph."

We would like to note certain facts here for the information of the general Indian community as also for those leaders who are moving in regard to the question of ownership and occupation of land by Indians in the Transvaal.

They are as follows:

The recommendations of the Feetham Commission do not solve the question of land tenure for Indians.

The Congress which claims to represent the Indian community had condemned the Transvaal Asiatic Land Tenure Act.

It had boycotted the Feetham Commission which was appointed under that Act.

The Transvaal Indian Commercial Association was formed, which represented only the interests of the commercial class and those who had acquired properties.

The then Agent-General as representing the Government of India recognised the new body despite the fact that the Congress was opposed to the legislation, and had its co-operation in tendering evidence before the Feetham Commission.

The Feetham Commission's recommendations were far short of the requests made by the Transvaal Indian Commercial Association with the aid of the Agent-General.

Since then tables have turned and the Congress has joined hands with the officials of the Transvaal Indian Commercial Association as a result of which the latter body no longer exists and the former without receiving any mandate from the community has been working for the Feetham Commission's recommendations to be passed.

It has become customary for the Congress officials to do things automatically and unconstitutionally and we are informed that a deputation has been appointed at a committee meeting of the Transvaal Indian Congress to go to Capetown to make the necessary representations to the Government. Several members, we are told, opposed the appointment of this deputation on the ground that it was representative only of those whose properties were endangered and who were only anxious to safeguard their own interests and not of the whole community. It would be shocking if this is true.

The right of ownership and occupation of land should be granted to all. It is the natural right of every human being. Whether they are granted partial rights or full rights is another matter. But to condone the action of those who have illegally acquired land and to put a permanent ban on those who have not done so is to encourage criminality.

One word we would like to say to the Government of India and their representative in South Africa, the Agent-General. The Government of India were also opposed to the Transvaal Asiatic Land Tenure Bill as being in complete violation of the Capetown Agreement. But in the ever-compromising spirit and anxiety to maintain, at any cost, their friendly relations with the Union Government they agreed to some modifications in the Bill one of which was the provision dealing with the appointment of the Feetham Commission. Now for the sake of their own honour and the honour of India one thing should be insisted upon and that is that the recommendations of the Feetham Commission over which six years have been spent at the cost of over £16,000, should not be allowed to be watered down. They should at least be passed as they are though they fall far short of what the Indian community claims. The responsible leaders of the community too should not be a party to any watering down of those recommendations. If they do they will have betrayed the community.

THE STATE'S MORAL DUTY

THE *Natal Mercury* dated February 1, writes the following leading article under the above caption:—One of the most controversial problems which will have to be discussed by the Union Parliament which opens on Friday is that dealing with Asiatic land tenure in the Transvaal. We shall be greatly surprised if consideration of this important question does not threaten anew the United Party with disruption from within, for when a resolution was introduced by the Minister of the Interior towards the close of last session to legalise the occupation by Coloureds and Asiatics of certain demarcated areas on the Witwatersrand several Government speakers were vehement in their opposition.

Regretfully it must be recorded that the Government, with unhappy recollections of the political crisis caused over mixed marriages and the employment of Europeans by Asiatics, took affright and instructed one of its supporters to move the adjournment of the debate. It cannot escape again so easily. The position of the Indian and Coloured ownership of land in the Transvaal must be legalised before April 30 unless many thousands of these unfortunate people are to be exposed to the application of penal sanctions. The Government is in honour bound to give effect to the recommendations of the Feetham Commission which has taken six years to compile its report at a cost to the country of more than £16,000. This Commission was appointed in 1932 as a result of an Act passed during that year at the instigation of Dr. Malan to tighten up the regulations regarding Indian and Coloured ownership of land on the Witwatersrand. This particular enactment made one particular concession however. It empowered the Minister of Interior to withdraw areas from the Gold Law of 1908 which restricted the occupation as well as ownership of Coloureds and Asiatics on the goldfields. The intention of this clause was to legalise occupation in cases where Asiatics or Coloureds had through the years been tacitly permitted to enter into illegal occupation provided that their occupation or presence was not detrimental to the interests of the surrounding community. The areas which the Feetham Commission has recommended should be exempted are embodied in the resolution which must again come before Parliament this session as the temporary protection extended to those in illegal occupation expires on April 30.

It may, of course, be argued that if these people are in illegal occupation they deserve no sympathy from the State. There might be something to be said for such an argument if it were not for the fact that in 1919 Parliament passed an Act, the object of which was to regularise the position created by the growth of illegal occupation. It gave all coloured and Asiatic persons then carrying on business in Government townships protection for themselves and successors in title for so long as they remained in the same locality. Unfortunately the Government failed to carry out certain clauses of the Act dealing with compilation of a register to indicate the names of all those who were in legal occupation. Owing to the lack of this very necessary machinery it was found impossible to enforce the law with the result that illegal occupation continued apace until 1932 when, as compensation for the imposition of severe restrictions, the Nationalist Government appointed the Feetham Commission to implement its side of the bargain.

Morally, at least, the Government is pledged to make certain concessions of ownership and occupation to the Indians and Coloureds on the Witwatersrand. It can only repudiate the intentions of its predecessor if it is prepared not only to incur the displeasure of enlightened public opinion but also—and this is of more importance—to sacrifice the trust and goodwill of a politically voteless minority. We sincerely hope that the forces of reaction within the Fusion Party which are motivated by racial intolerance and colour prejudice are not permitted to score another triumph.

GENERAL DEALERS TO HAVE FRESH PRODUCE LICENCE

AS a result of a judgment delivered in the Supreme Court, Pretoria on January 27, by the Judge President (Mr. Justice Greenberg) and Mr Justice Marais, it will be necessary for any general dealer throughout the Union who wishes to sell eggs, bread or tobacco manufactured in South Africa in addition to his general dealer's licence to take out a fresh produce dealer's licence.

Mr. Adam Johannes van Greunen, general dealer, of Barberton, was charged in the Barberton Magistrate's Court with selling sweets and apples at 10 o'clock one evening without having a fresh produce licence.

Mr. van Greunen was in possession of a general dealer's licence. The magistrate found that a fresh produce dealer's licence was necessary when articles of the entute sold were sold at night and found Mr. van Greunen guilty.

On appeal, however, Mr. Mackenzie, on behalf of the Attorney-General contended that as the Act read it did not matter when articles were sold and that a fresh produce dealer's licence had to be taken out.

Judges' Finding

Mr. O. Galgut, who appeared for Mr. van Greunen, submitted to the Court that a general dealer's licence was sufficient to cover the sale of all articles.

The Court, however, in dismissing the appeal, held that any general dealer who wished to sell articles mentioned in the first to items in the second schedule of the Licences Consolidation Act had to take out a licence in respect of each of the items he wished to sell and also a general dealer's licence if he sold goods not detailed in those items.

The effect of the decision is that any general dealer wishing to sell tobacco, bread and eggs must take out a fresh produce dealer's licence in addition to a general dealer's licence.

A senior official of the Department of Inland Revenue told Press representative that two courses are open to the Department either to have the Act amended so as to conform with the practice obtaining heretofore, or to enforce the position defined by the Supreme Court. Even should it recommend to the Minister of Finance that amending legislation be introduced in Parliament, some time must necessarily elapse before this can be done.

The fresh produce dealer's licence costs £3 a year and this extra burden will fall on all general dealers. In view of the suddenness with which the general dealers concerned have been confronted with the new position the Department of Inland Revenue, it is stated, may make special arrangements in respect of licence payments until the situation has been clarified.

LADYSMITH CHAMBER OF COMMERCE

UP AGAINST INDIAN TRADERS

THE following resolution from the Ladysmith Chamber of Commerce, dealing with the Asiatic question, has been sent to General Hertzog, the Prime Minister, Mr. C. Stuttaford, Minister for the Interior, and Mr. A. Friend, M.P. for Klip River.

Chambers of Commerce in Northern Natal towns have been sent a copy of the resolution and asked for their support and co-operation.

"The Chamber views with alarm the steady encroachment of Indians to the detriment of Europeans in Ladysmith and other parts of Natal, and asks your co-operation by introducing legislation which will secure the future of the White races in this country. In support thereof we submit the following facts:

Thirty Years Ago

"Thirty years ago the trade of Ladysmith, with the exception of the Native trade, was practically entirely in the hands of Europeans, but the Asiatic competition of low wages, low standard of living, etc., gradually forced the majority of the European businesses to close, with the result that there is only one European firm in Ladysmith catering for drapery and women's outfitting, where previously there were four of five.

"The same is the case in men's outfitting, grocery and hardware trades. This is in spite of the steady growth of the town, which is revealed by the following figures:

"In 1904 the rateable value of property in Ladysmith was £457,230 compared with this year's figures, which are £859,231.

"The position in the country districts is even worse, where practically the entire trade is in the hands of Indians. This can be proved by a visit to such places as Van Reenen, Wessels Nek and Colenso, where, with the exception of the hotels, trade is 100 per cent controlled by Indians.

"That owing to the conditions above mentioned, Europeans, especially those leaving school, are finding great difficulty in obtaining employment. This unhealthy state of affairs is amply demonstrated by the fact that Europeans are now working for Asiatics.

Railway Measure

"We would respectfully draw your attention to the success attendant on the Railway Department's decision to eliminate Indians from its service in an endeavour to create a White South Africa, and we would ask you to give the European trader every consideration to keep the trade of South Africa in White hands by introducing legislation along the following line:

"That in connection with the question of trading licences legislation should be introduced immediately at the next session of Parliament prohibiting the issue of further licences of any description whatsoever to Asiatics, and on the death or departure from this country of the existing licence holders, the licences shall be surrendered within a prescribed period, such period to allow sufficient time to dispose of the stock in trade.

"That regarding the question of the penetration of Asiatics into European areas by the purchase or hire of property, we give the fullest support to the proposals of the Minister of Interior, announced some time ago, that he was considering the introduction of legislation at an early date to the effect that if 10 per cent., of the owners of property in any particular area indicate that they are prepared to have their deeds of transfer endorsed as regards the property being owned and occupied by persons of European descent, that such endorsement will be effected free of charge.

Binding Effect

("In this connection the Chamber presumed that the foregoing provisions will be binding on the remaining 90 percent., otherwise no useful purpose will be served.]

"That provision be made in such legislation for the granting of powers of expropriation to local authorities of any properties owned by Asiatics in predominantly European areas and for the resale of same to Europeans."

SIR RADHAKRISHNAN MEETS GANDHIJI

SIR RADHAKRISHNAN, the brilliant savant and philosopher of India, paid Gandhiji a brief visit on his way to England where he occupies the Chair of Oriental Philosophy at the Oxford University. "Hitherto they were sending missionaries to India," he remarked," to Gandhiji. "Now that the Oxford University has introduced a Chair of Oriental Philosophy, I felt that it would be some use to be there. The post, he explained, was for fifteen years, but he had made it a condition to spend at least six months in the year in India. "The living evidence on the basis of which I can teach oriental philosophy," he told Gandhiji, "is you. For, you take an absolute stand on the principles of religion and morality. There is a passage in the Mahabharat, in which Draupadi says: 'Born in a high family, under divine auspices it is said, I am to-day dragged by the hair. How can one like me live?'

कुले महति जातास्मि दिष्ट्येव दिविता किल।
क्लेशसन्तप्तमा कार्ष्ण्यमिदानीं प्रापिता परम्॥

"But Draupadi stood firm in her faith and she triumphed. If we stand firmly on the principles that you stand for, we shall be safe. To be steadfast in morality is the highest kind of protection. It is this, the moral and religious aspect of your life, that appeals to me most.

"We have it in Rigveda:

यदा पतन्ति मूरयः।
तद्विष्णोः परमं पदम्।
दिवीव चक्षुराततम्॥

"The sages see constantly the divine place of God even as our naked eye sees the sky."

"And again:

ब्राह्मणोऽस्य मुखमासीत्

"There is no essential distinction between an *Arya* and a *Mlechchha*" i.e. *Shudra*, thus sayeth the *Rishi*."

"See the self confidence and the breadth of spiritual culture that these utterances reveal. However down-trodden we may be, still we possess these great treasures which are not for us only but for the whole world, and you are a living representative of this great culture.

"I am sometimes asked as to what would India do in the event of a world war. I tell them, we have witnessed the extinction of many a civilisation that rested on force. We shall adhere to non-violence. Others perished perhaps because of the violence. What does it matter, then, if we perish in the attempt to apply the principle of non-violence? We shall have lived and died for a great principle."

Doings In India

Question Of Hindu-Muslim Unity

MR. H. V. HODSON, the editor of the *Round Table*, had a long and interesting talk with Gandhiji at Wardha. Among the various questions discussed was included the question of the Congress and the Muslims. "Would not the march to full responsible government be more rapid, if the Muslims were taken along?" asked Mr. Hodson. "Of course it would be," replied Gandhiji. "Personally I do not want anything which the Muslims oppose. But I have faith that the solution of the Hindu-Muslim tangle will come much sooner than most people expect. I claim to be able to look at the whole position with a detached mind. There is no substance in our quarrels. Points of difference are superficial, those of contact are deep and permanent. Political and economic subjection is common to us. The same climate, the same rivers, the same fields supply both with air, water and food. Whatever, therefore, leaders, Mahatmas and Maulanas may say or do, the masses, when they are fully awakened, will assert themselves and combine for the sake of combating common evils. "The effect of the Socialist and Communist propaganda too is to bring the masses of both the communities together by emphasising identity of interests. I have my differences with, but I cannot withhold my admiration for their endeavour to demolish the superstition that keeps the different communities apart."

New Renaissance Spirit In India

"In the west the renaissance, scientific and industrial revolution were brought about in different centuries, while in India they are being brought about simultaneously in this epoch making Gandhian era," said Sir S. Radhakrishnan, Spalding Professor, Oxford University, recently, addressing a meeting of students and workers in Wardha. He continued that truth, love and justice should be their central fundamental principle and they could survive only by loyally following them. Their greatest anxiety has always been to keep the country's soul living and it was by this means that China and India had outlived several onslaughts against their civilisations. Humanity was the greatest secret of life and the present fall or deterioration was due to ignoring the masses. Sir Radhakrishnan said that humanity could be saved only by applying religion in our education, politics and economics. Mahatma Gandhi was trying to achieve this in his new Wardha scheme of education, Harijan uplift and the gospel of the charka and cottage industries. World seers and saints had ever been trying to bridge the gulf between the brutal and beautiful by means of true religion. A new spirit of renaissance was awake in India and Gandhiji was its soul or life. "Contemplation and meditation," said Sir Radhakrishnan, "combined with practical efficiency leads us to prosperity. That is the teaching of the Gita in the last chapter, which we find in Mahatmaji, who is the soul of all institutions in Wardha." Referring to the Wardha scheme, Sir Radhakrishnan said that the scheme was designed to spread literacy throughout the land. It did not, however, ignore the education of children below seven and above fourteen. He said there should be no wide gulf between the intelligentsia of the country and the manual workers. He pointed out that by concentrating on rural education, was not neglecting other ideas of national education.

A. I. Women's Conference Adopts Anti-War Resolution

The All-India Women's Conference which met in New Delhi recently unanimously adopted anti-war resolution moved by Mrs. Vijayalakshmi Pandit. The resolution stressed abhorrence at the idea of war as a solution of any problem and declared that the women of India were in utter and eternal opposition to all oppression and exploitation. The resolution protested against the race in armaments and appealed to women throughout the world to actively demonstrate the efficacy of non-violence as the only power by which the forces of hatred and desire for passion may be brought under control and of lasting peace established. Rajkumari Amritkaur, Begum Hamid Ali, Miss Dingman and Mrs. Parasuhlin spoke in support of the resolution emphasising that women should non-co operate with all preparations for war, even the so-called humane activities like nursing during war, and should boycott the goods of the aggressor.

Khadi Movement In Frontier

H. E. the Governor of the N. W. F. Provinces has sanctioned Rs. 1,000 which has been handed over to Shri Miraben by Dr. Khan Saheb for encouraging the production of Khadi in the province. It will be recalled that Shri Miraben is at present staying at Utmanzai, the village home of Khan Abdul Gaffar Khan, and training Khudai Khidmatgars for Khadi work. It is understood that the amount will be utilised for purchasing spinning wheels and taklis.

Congress Support To National Shipping

An assurance that the Congress would always stand by and fight for the legitimate rights of national shipping was given by Sardar Vallabhbhai Patel declaring open the "Scindia House," the premises of the Scindia Steam Navigating Company. Over two thousand guests including officials and prominent businessmen attended the function. Messages of good wishes on the occasion were received from all the provincial Premiers, the Premiers of Burma and Ceylon. From all the maritime states of India and also from Hyderabad, Mysore, Baroda, Kashmir, the Congress President, Pandit Jawaharlal Nehru and other prominent leaders. Mr Walchand Hirachand dealt with the subject of Indian shipping enterprise and the manifold difficulties and obstacles which retarded the growth of Indian shipping. Welcoming Sardar Patel he said that his presence on the occasion was a living expression of the abiding interest which the Indian National Congress has evinced in developing the industries of the country owned by the nationals. Sardar Vallabhbhai Patel declaring open the new premises observed that the Government of India Act 19.. had provided enough safeguards for the British shipping interests, and the Premiers of all the provinces in India and other leading men had sent messages of good wishes and had associated themselves with the aspirations of Indian shipping. As against the sympathy and support of the country, he added, the safeguards in the constitution could be of little help to whomsoever they were intended. Proceeding, the Sardar made a comparison between the struggles of two movements, one the Indian National Congress and the other, the struggle for existence of Indian shipping. Early in 1919 the struggle of the Congress entered a new phase and so also that of Indian shipping which had been almost threatened out of existence by the fierce competition and other dilatory methods of foreign interests. Sardar Vallabhbhai Patel continuing assured national shipping interests the support of the Congress Ministries. Concluding, he said that Indian National shipping activities should not be circumscribed to the coastal water alone but her navigation should extend to the seven seas. Mr. Bhulabhai J. Desai, M.L.A., unveiled the bust of Seth Narottam Morarjee, the founder and first Chairman of the Scindi Company.

HERR HITLER'S SPEECH

HERR HITLER'S speech last Monday night has set the minds of many in Europe and out of Europe at ease. A fiery speech was expected from him but it was comparatively soft though he was very firm in the statements he made.

In the sharpest terms Herr Hitler refuted the allegation that Nazi Germany was about to attack and apportion North and South America, Australia, China, or even Holland, merely because in these countries other systems of government prevailed.

One might just as well allege that Germany intended to occupy the moon, said Herr Hitler.

It was absurd and childish for the British people to believe that British commercial interests would be served by the annihilation of Germany.

Herr Hitler said that before the World War the democrats had been told that British trade would be immensely strengthened by the dissolution of Germany, but Britain and the British people had not become richer and now Germany was stronger than before.

"The entire behaviour of the so-called victorious Powers after the close of the World War was just as unreasonable as it was irresponsible. The theft of German colonies was morally wrong and economically pure insanity."

Turning to the colonial question itself, Herr Hitler declared that it was clear that "either the division of natural riches of the world is to be forever in which case division would from time to time have to undergo rectification by application of force—or division is made from the standpoint of equity and therefore of reason."

In that case, equity and reason would be servants of justice and thus in the end be the servants of expediency.

"But to assume that certain peoples of the earth would be allowed by the Almighty, first of all to take possession of the world by force and then to defend that robbery by moral theories is perhaps consoling and convenient for the 'haves,' but just as irrelevant and uninteresting for the 'have nots'."

Herr Hitler said Germany had 80,000,000 inhabitants or 135 inhabitants to the square kilometre. "But Germany has no room for Jews. There is room in other countries but they say they cannot take them. If international financial Jewry ever starts another war it will end not in the destruction of Germany but in the annihilation of the Jewish race throughout Europe.

"Germany's immense colonial territory which the Reich had once to acquire in peace by purchase and treaty has been stolen from her against the solemn assurances of President Wilson.

"The argument that colonial territory could not be returned because Germany would thus be possessed of certain strategic positions is a vain attempt to prevent the nation from ever obtaining its rights. Germany does not need her colonies in order to raise armies there. The natural riches of our own race suffice for that.

"Germany needs her colonies for her own economic relief. Moreover, the argument based on the objection to Germany's improving her strategic position would only carry weight if the other Powers were willing to abandon their strategic advantages.

"The claims to a return of Germany's colonies could be settled peacefully, he added. There would be no need for war on that account.

The pretext that colonial properties had no importance anyway would only be an inducement to return them to us with an even lighter heart.

The Jewish Problem

Speaking on the Jewish question, Herr Hitler declared that nothing could influence Germany from completing the process of solving this problem. The German people to-day were only righting the wrongs done to it by the Jewish people formerly.

"If the world makes such an outcry over the alleged barbaric expulsion of such a valuable cultural element from Germany, then we can only ask why other countries refuse to open their frontiers to these valuable people," he added.

"The world has sufficient room for settlement and Jews must adopt the same persistent constructive role as other peoples or become the victims of a crisis of unimaginable proportions.

"I shall again make a prophecy: If international financial Jewry should succeed in plunging the nations into another world war, the outcome would not be the Bolshevising of the earth but the annihilation of the Jewish race in Europe."

Who Is Responsible?

It will not be out of place to quote here what Mr. Richard Gregg has written in the course of a letter to Mahatma Gandhi about Germany:

> It seems to me that the Western nations are mistaken in condemning Germany with such moral indignation, for Germany's deeds now are the natural result of the way the Allies treated Germany during and after the war, in such methods as the nine months' naval blockade of Germany which caused the death by starvation of nearly a million German children and women, and similar starvation in Austria, and the impossible financial indemnities levied as pretended punishment on Germany, and all the self-righteous accusations that Germany alone caused the war, and the humiliations of many other sorts forced upon her and her leaders. It has created in Germany a form of morbid feelings and thinking allied to insanity. It is futile as well as wrong to condemn an insane person for his acts, especially if I have caused his insanity. A Chinese proverb says that a wise person uses other persons as his mirror. Germany is the mirror held up to the Allies, in which after a lapse of time, they are seeing the reflection of the evils with in themselves. They recoil with horror, but their horror, if it were understood, would be directed at their own disharmonies and shortcomings.

———oOo———

Fountain of Wisdom

"I have a fear that the modern girl loves to be foiled in half a dozen Romeos. She loves adventure . . . The modern girl dresses not to protect herself from wind, rain and sun but to attract attention. She improves upon nature by painting herself and looking extraordinary. The pain-evident way is not for such girls."

—GANDHIJI.

Buy Perfect DIAMOND RINGS and Flawless DIAMONDS direct from our factory

AMSTERDAM

DIAMOND CUTTING WORKS

62, Field Street Durban.

P. O. Box 2362. Phone 2-4888.

Also at Johannesburg and Capetown

Things In General

Indian Flower Sellers In Maritzburg

TWO long-established features of Maritzburg life have come to an end from last Tuesday. One is the gathering of natives on the Market Square on Sundays, and the other is the army of flowers which are sold by Indian flower-sellers in front of the City Hall. The natives have been informed that it was no longer legal to congregate there. They were advised to go on Sundays to the native recreation ground in Berg Street, or the Native Sports Ground in Pietermaritz Road. The City Council had decided to move the flower-sellers from in front of the City Hall, in spite of a petition signed by Maritzburg residents in favour of their remaining where they are. A site has been reserved for them on the Market Square.

[Indians have defied the Council's orders. See our Notes.—Ed. I.O.]

High Character Needed Together With Knowledge

Professor J. Smuts Thomas, of the Rhodes University College, Grahamstown, addressing a Sons of England meeting, recently in Capetown said, he hoped that by a proper system of education this country would resist the threatened invasion of subversive ideas. Dismissing man's mastery over nature, he referred to conditions in Europe and said that where his mastery had not been accompanied by the growth of high character the result had been nothing less than disastrous. Knowledge unattended by character left man in no better state than the raw savage—except that he was infinitely more dangerous. He could find no excuse in the application of pure knowledge to the torturing and tormenting of minorities, the bombing of defenceless women and children, or in the determination that the forces of nature were to be used for the slaughter of an innocent humanity. One heard a great deal of efficiency, in so far as any form of efficiency divorced itself from humanitarian principles, it would inevitably lead to the loss of individual freedom, to the conversion of mankind, into the soulless machine; and civilisation under such a system would revert to barbarism none the less profound because it was an intellectual barbarism. It was a sad reflection that as the years went by these European nations were increasing and threatened to spread to this country. It was the duty of every man who had a love of freedom, a human sympathy with his fellow men, and a true perspective of a just and generous education, to do what he could to prevent the spread of such doctrines in the country.

Proposed New By-law For Indian Market

The Markets and Abattoir Committee has approved of a suggested amendment to the by-laws to permit occupiers of the auctioneers out-of-hand stalls to sell only articles grown, produced or manufactured by them. If this is agreed to by the City Council out-of-hand tenants who are not bona fide producers will be given the option of renting small stalls, for which licences will have to be obtained.

Colonial Born And Settlers' Indian Association

The Secretary of the Verulam Branch of the C. B. and S. I. A. writes:—On Saturday, under the ægis of the Verulam Branch of the C. B. and S. I. A., a public welcome reception was accorded to Mr. Ram Nath Biswas of India, who is travelling round the world individually on a bicycle, who has so far visited over 34 different countries, and has covered about 42,000 miles, at the Town Hall, Verulam, which was packed to capacity, and a number of people had to remain outside. This was the largest crowd that turned out at Verulam for such a function. The function was presided over by Mr. A. Moonsamy, who extended a hearty and cordial welcome to Mr. Biswas on behalf of the Indian community of Verulam and surrounding districts, and congratulated him on his gallant and courageous feat, and fervently prayed that his great undertaking be crowned with success, and that at the completion of his tour, he would be at service to Mother India. The following sentiments also joined in extending good wishes namely Advocate Mr. A. Christopher, Messrs T. M. Naicker, P. R. Pather, D. S. Chetty, (Durban), K. Soobramoney (P. M. Burg), S. Roopsingh, J. Lutchmansingh (Stanger), R. Raghavjee, and V. Subban. Together with the above the following were also on the platform Messrs T. Moonsamy, T. P. Sam, Atty M. Pillay and R. Nathoobh. Mr. Biswas was garlanded and a bouquet was presented to Mr. A. Christopher, President of the headquarters, in recognition and appreciation of his untiring services in the welfare and upliftment of the Indian community in South Africa by Miss. M. Subban. Mr. Biswas rose amidst thunderous applause, and thanked the Association for the rousing and hearty welcome extended to him which he very much appreciated. He spoke for about 1½ hours on his travels and experiences. On Saturday next at 2 p.m. at the Picture Palace, Stanger, a reception in Mr. Biswas's honour will be given by the Indian community under the auspices of the Stanger Branch of the Colonial Born and Settlers' Indian Association. Mr. Biswas was the guest of Mr. V. Subban at Verulam, and at Stanger he will be the guest of Mr. S. Roopsingh of Chaka's Kraal.

Natal Provincial Council Further Prorogued

The Natal Provincial Council, which had been prorogued to February 1, was further prorogued by proclamation in Provincial Gazette to March 21 at 11 a.m.

Crime In Durban Increased

The annual report for 1938 of the Magistrate, Durban, has been completed. The estimated increase in population over the 1936 census figure of 262,408 is shown as approximately 6,000. The total number of criminal cases, excluding Branch Courts, in the last three years has shown a substantial increase on the figures for 1936, 1937 and 1938 indicate. These were 31,398, 11,030 and 41,295. The convictions in the respective years were 27,544, 36,604 and 38,581. The civil cases, exclusive of civil imprisonments, for the same three years were 13,562, 14,485 and 16,951.

Unclaimed Goods To Be Sold

More than 600 lots of unclaimed goods will be sold by public auction at the Kings Warehouse, Durban, at 10 a.m. on February 16. They have been brought by ships from all corners of the world and have been forgotten or purposely left in the warehouse at the Point beyond the time prescribed by law. A large number are from unknown sources and without marks. As a result the descriptions given in the Government Gazette are vague.

How He Saved His Child From Snake Poison

A father in Greenwood Park saved his three-years' old child who was bitten on Saturday night by a snake on her ankle by sucking the poison from out of the fang-marks with the stem of his smoking pipe within a few seconds of the reptile having struck. "The nicotine oil on the end of the stem of my pipe was, I know a good sedative and I made sure that all the poison was sucked out," said Mr. S. J. Bosch, the father of the child to a Press representative. The child was then taken over to a Red Hill doctor for further treatment, and from there to Addington Hospital, where she was given two injections as a precautionary measure. She was discharged the next morning.

Best Method

"Sucking is one of the best methods of drawing out poison and provided there are no cuts in the mouth, quite safe."

(Continued on page 10)

The Sporting World

By "Rambler"

Joe Louis Beats Henry Lewis

JOE LOUIS beat John Henry Lewis by a technical knock-out in the first round of a contest for the world's heavy-weight championship at Madison Square Garden, New York, on Wednesday, January 25. The bout lasted 2 minutes 29 seconds. Louis weighed in at 14st. 4¼lbs. and Lewis at 13st. 12½lbs. Before the start of the fight the New York State Athletic Commissioners ordered Louis to shave off a considerable growth of beard. After preliminary sparring, Lewis went down for a count of four after taking a very hard left and right hook to the jaw. Louis maintained a furious attack, two right hooks sending the challenger down for a count of three. After Lewis, who now seemed helpless, had been to the canvas on yet another occasion, the referee intervened holding the defeated boxer back as he endeavoured to continue. The crowd of 17,350 people paid £20,000 to see Louis hammer the light heavy-weight champion into impotence. Joe had said that he would end the fight as quickly as possible in order to save his friend from punishment, and he certainly kept his promise. Many blows lifted Lewis from his feet, though most of them travelled less than six inches. Afterwards Joe said "That's how I'll treat them all—knock them out in the first round." John Henry said: "I felt fine. They should have let me go on." Lewis may defend his cruiser-weight title in the summer.

Non-European Boxing Tournament

On Saturday, February 11, a non-European boxing tournament, promoted by G. Shadrach, will be held at the Willie Smith Physical Culture Academy, Commercial Road, when some of Durban's best known boxers will be in the ring. The main bout is between P. M. Pillay, who is rated high as a fly- and bantam-weight in Natal, and Midget Chin. The latter also is a very good boxer so that the contest should be evenly contested. Ian Bailey, a hard hitting boxer from Bloemfontein, will meet Joe Aaron, a feather-weight, and both sides it is expected that the bout will be keenly fought. Francis Ngcam is matched against George Moodley and Dick Barton, who is shortly proceeding overseas, has been matched against a newcomer in Speedy Reagan. A fight between Harry Singh and Young Billy completes a comprehensive programme.

Schweizer Reneke Young Indian Cultural Society

A farewell reception was given by the Schweizer Reneke Young Indian Cultural Society in honour of Mr. N. S. Makan, a well-known businessman, on the eve of his departure for India. Two addresses were presented to Mr. Makan by the S. R. Y. I. C. Society and the local sporting club. Mr. Aboo Cajee on behalf of the society and Mr. Goolam Pahad on behalf of the sports club, paid a high tribute to Mr. Makan for his excellent services for many years as treasurer for cricket and soccer, and in other capacity in social work. After several others had spoken the function terminated with wishing Mr. Makan a bon voyage and a speedy return to South Africa.

South Coast District Indian Football Association

The annual general meeting of the above association was held on Sunday, January 29 at Chiswood. The annual report and financial statement were duly adopted and the following officials were elected for the season 1939:—Patron: Mr. A. Singh; President: Mr. A. R. Rajah; life vice-presidents (additions) Messrs. Pavadai R. Pather and T. G. Govender; hon. vice-presidents: Messrs. T. L. Nanoo, R. A. Govender, N. M. Pillay, S. P. Naidoo, O. H. Mahomed, R. G. Pillay and N. M. Naidoo. hon. treasurer: Mr. A. M. Pillay; hon. record clerk: Mr. R. R. Pillay; secretary: Mr. G. M. Pillay; hon. auditor: Mr. R. Gopaulsingh.

BHULABHAI DESAI

HIS SPEECHES

Published in book form. Of particular interest to students of Politics, Law, Economics and Commerce.

The Book contains the great leader's lectures on these and other subjects of national interest.

Price: 8s.

Please write to:

"INDIAN OPINION"
Phoenix, Natal.

Daffodils Indian Football Club (Dundee)

At the last general meeting of the above club held at Mr. J. Gokool's fruit shop on January 24, the following office-bearers were elected for the ensuing season:—Patrons: Mr. C. W. Mackay (Mayor of Dundee); Mr. B. Randhoo (Pomeroy); Mr. Gokool Lalla (Glencoe); Mr. Frank Mahura (Waschbank) and Mr. N. V. Morar (Dundee). President: Mr. K. Juggernath; vice-presidents: Messrs. B. R. Singh, J. Gokool, G. Sewpaul, H. Harry, S. Kuhaar Motilal Gopi, and G. H. David; hon. secretary and treasurer: Mr. J. B. Lalloo; hon. assistant secretary and treasurer: Mr. P. J. Singh; captain: Mr. B. Ramkisson; vice-captain: Mr. G. Sewpaul. Committee comprises all the officials with the exception of the patrons. The club thanks all those officials, members and well-wishers for the kind donations they have made to the club.

Social And Personal

Mr. George Singh, formerly of the Sastri College, has passed in all subjects for the Intermediate LL.B. examinations, viz., English Law, Roman-Dutch Law, History of Roman-Dutch Law, Jurisprudence and Roman Law II. He now has the final examination to complete.

—o—

Mr. Solomon D. Royeppen, well known in the Indian community of the Transvaal, has opened an office as General Agent, Land & Estate, Secretary of Companies etc. at No. 4 & 5 Barkley Buildings, Diagonal Street, Johannesburg. Mr. Royeppen has secured several agencies such as Insurances etc. and the only Indian Official Subscription representative in Johannesburg for the Forum (Pty) Ltd.

—:o:—

Exhaustion and faintness from summer heat may be successfully fought by adding salt to drinking water during exceedingly hot weather, it has been discovered. The salt replaces salt lost during excessive perspiration.

Natal University College

Courses For Non-Europeans

Classes leading to the B.A. Degree are to be held at Sastri College, Durban on Friday evenings and Saturday mornings beginning on Friday, March 3rd, 1939.

Fees per half-year for three classes £7 10s. Fees for separate class per half-year £2 10.

Loans for students, to be repaid after graduation may be arranged.

The Adviser to Non-European students will attend at Sastri College to interview and enrol students from 9.30 to 11 a.m. on Saturday, February 25th, from 4 to 6.30 p.m. on Tuesday, February 28th and from 4 to 6.30 p.m. on Thursday, March 2nd and at other times by appointment.

Further particulars from the Adviser to Non-European Students, Natal University College, P. O. Box 1525, Durban.

THINGS IN GENERAL]

[Continued from page 47

says Mr. Desmond Fitzsimmons, Durban's Snake expert. "It would be wise to wash the mouth with disinfectant afterwards. Undoubtedly the best method is to make an incision at least a quarter of an inch deep, because adder fangs are ¾ inch or less so that and the venom ejected from the very tip of the fang. Then the area round the puncture should be well lacerated to allow the wound to bleed and so bring out some of the poison. Permanganate of potash should be rubbed in to neutralise the effect of the poison and a ligature bound on at the joint above the puncture. Sucking the wound is always good if a person is prepared to take the risk. There is no danger if the mouth is healthy." Treatment should be immediate because with adder bites a delay of 15 minutes might prove fatal. But even after this treatment the patient should go to hospital because although neutralising agents had considerable effect they were not permanent and did not prevent the poison getting into the blood stream.

Japanese Delegates In The Union

A Japanese trade delegation has arrived in the *Pieta Maru*, in Capetown. It comprises four members, with Mr. Otaka, of the Japan Federation of General Goods Exporters Association for Africa and the Near East, as leader. The other three members are closely associated with the Japanese export trade. The object of the delegation, which will visit the principal towns in the Union, is to find out why the import of Japanese goods into South Africa has dropped during the past year. Mr. Otaka was in South Africa six years ago. He has been associated with the South African trade for 30 years. "I have not come to South Africa to express opinions on the trade between your country and mine, but to find out why Japanese exports to South Africa have fallen off so considerably during the past year," he said to a representative of the S.A. Press Association. "I have come out to hear opinions. I want to know whether our goods are not good enough, if prices are too high, or if they do not meet the requirements of the public. We shall be in South Africa for nearly two months and by the time we leave from Durban I hope we shall have solved the problem and found a means of restoring the trade to its original sound position."

Palestine Conference

St. James Palace will be the venue of the Palestine Conference. The delegation from Egypt, Palestine, Iraq, Saudi Arabia and Yemen have already arrived in London for the conference. Mr. Malcolm Macdonald (Colonial Secretary), on behalf of the Government, personally welcomed the delegates. It is expected that the talks will begin late this week. Mr. Jinnah, President of the All India Moslem League, has sent a cable to the Prime Minister and Lord Zetland, Secretary of State for India, urging the Imperial Government to give the League representation at the conference and asking that the Arab national demand in Palestine should be conceded.

British Cabinet Changed

The following changes in the British Cabinet are announced: Admiral Lord Chatfield (former First Sea Lord of the Admiralty) will become Minister for the Co-Ordination of Defence. Instead of Sir Thomas Inskip, Sir Thomas Inskip will become Secretary for Dominions, replacing Mr. Malcolm Macdonald, who held the post jointly with the Colonial Secretaryship since the death of Lord Stanley in October. Sir Reginald Dorman-Smith (former President of the National Farmers Union) will become Minister of Agriculture, in place of Mr. W. S. Morrison, who has been appointed Chancellor of the Duchy of Lancaster; will become Paymaster-General, relinquishing his seat in the Cabinet. Lord Maugham, former Paymaster-General will succeed Lord Strathcona and Mount Royal (Under-Secretary of State for War), who has resigned. Mr. W. S. Morrison will assist Lord Chatfield and will represent him in the House of Commons. Major-General E. L. S. Wemyss has been appointed Director of Mobilisation at the War Office. The Cabinet changes apparently dispose of the rumours of an early general election, says Reuter. Lord Chatfield, the new Minister for the Co-Ordination of Defence, who has been on a visit to India, left by air on Tuesday and is due to arrive in England on Saturday.

England Studying Muslim Interests

Much serious attention is being given to the forthcoming talks on Palestine, states a Reuter's message from London. Muslim interests, not only in Palestine, India and Egypt, but also in territories where Muslims are an important section of the community are being studied. Jewish feeling is similarly being studied and it is clear that the British Government will strain every nerve to reach a friendly outcome of the discussions. [illegible] Mr. Malcolm Macdonald, in meeting all the delegates. The question of the representation of the Palestine Defence Party is still under consideration between London and Cairo. Pending settlement of this question it is still uncertain when formal discussions will begin.

ધી ટ્રાંસવાલ યુનાઈટેડ પાટીદાર સોસાયટી

વાર્ષિક જાહેર સભા

કેપરોકત સોસાયટીની વાર્ષિક જાહેર સભા તા. પમી ફેબ્રુઆરી ૧૯૩૯ ને રવીવારે બપોરે ૩॥ વાગે ન્યુકાસ્લમાં પાટીદાર હોલમાં આશરે જેમાં સ્થાનીક રીફ અને ટ્રાંસવાલમાં વસતા સર્વે પાટીદાર બાન્ધવો અને બહેનોને પધારવા ચિનંતી છે.

કાર્યક્રમ: ૧. આવક જાવકનો હિસાબ ૨. વાર્ષિક રિપોર્ટ, ૩. અમલદારો અને કાર્યવાહક સમિતિની ચુંટણી, ૪. શાળા કમીટીની ચુંટણી, ૫. પુસ્તકાલય કમીટી ની ચુંટણી, ૬. પરચુરણ.

ઇશ્વરજી પ્રભાશ અમીન,
કાનજી ભાણાભાઇ પટેલ.
જોડીયા મનસુ મંત્રીઓ.
ધી. ટ્રાં યુનાઇટેડ પાટીદાર સોસાયટી

ભાડે આપવાની છે

સારી ઓકાની દુકાન કવીન સ્ટ્રીટ અને એલબર્ન રોડ ઓરડાઓના ખુણા ઉપર. ડ્રેપર્સ અને ગ્રોસરનો ધંધો કરવા માટે ભાડે આપવાની છે

L. O. PATEL.
23 (b) Bait Street,
Doornfontein, J.H.Burg.

'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન' ના ગ્રાહકો કયાં ગયા

'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન' ના ગ્રાહકો દરમ્યાન મારફતે સવાલ્જ નહિ મોકલી શકતા હોવાથી તેઓ નીચે જણાવેલાં સ્થળોએ જાતે લઇ જશે

ડરબનમાં: મેસર્સ નાથા એન્ડ કું.,
૨૧૨ વીક્ટોરીયા સ્ટ્રીટ.
મેસર્સ મકેના બ્રધર્સ,
૨૧૦ એ સ્ટ્રીટ
પુનીયર્સ પ્રાન્ટેશન ગ્રુપ્સ,
૧૪ સ્ટાલ સ્ટ્રીટ.
જોહાનીસબર્ગમાં: મેસર્સ પાટીદાર ટ્રેડીંગ કું.,
[illegible] સ્ટ્રીટ.
મેસર્સ ખાના બ્રધર્સ,
૧૮ કોર્ટ સ્ટ્રીટ,
મા પી સ્ટનાઝ, ૬૯ બી સ્ટ્રીટ,
ન્યુકાસ્લ.
રણછોડભાઇ કાળાભાઇ પટેલ,
(મેસર્સ પટેલ એન્ડ કું.)
૬૬ બી સ્ટ્રીટ, ન્યુકાસ્લ.
એડવોકેટ કી. યુ. ગોખો,
રૂમ નં. ૨૦, ન્યુકેમ્પસી બીલ્ડીંગ,
કોર્ટસ સ્ટ્રીટ.

શ્રી. એમ. એમ ભટ્ટ અને શ્રી. એમ. બી. ભટ્ટને કોઇ પણ સ્થળેથી 'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન' નું સવાલ્જ આપી શકાશે.

કેપટાઉનમાં: શ્રી. બી. કી. પાવડા,
૧૯૪ એન રોડ ગોડો.
પોર્ટએલીઝાબેથમાં: શ્રી કુલાબભાઇ કશોરભાઇ,
૧૪૫ વોલમર રોડ.
સોર્વે-એજન્ટર્સમાં: મેસર્સ નવલદાસ લાલજી એન્ડ કું.
શ્રી. નાથુભાઇ હરીભાઇ પટેલ.

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન

ગાંધીજીના કાર્યોનો દર્પણ

ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૩ ફેબ્રુઆરી ૧૯૨૬ — અંક ૫.

"ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન"

શુક્રવાર, તા. ૩ ફેબ્રુઆરી ૧૯૨૬

ફ્રીધામ કમીશનની ભલામણો

આ જે ફેબ્રુઆરી યુનીયન પાર્લામેન્ટની બેઠકમાં આવનારા અગત્યના પ્રશ્નોમાંનો એક ટ્રાંસવાલમાં હીંદીઓને જમીન માલીકી ના હક આપવા સંબંધી છે. ફ્રીધામ કમીશનની ભલામણો એપ્રીલ તા. ૩૦ પહેલાં અમલ માં મુકાવી જોઈએ, કેમકે વીટવોટરસ્રેન્ડ ના લત્તાઓમાં જેઓએ જમીનો બેનફાયદેસર ગીરવેલી ગણાય છે તેઓને આ તારીખ સુધીનું રક્ષણ આપવામાં આવ્યું છે. વાંચકોને યાદ હશે કે ફ્રીધામ કમીશનની ભલામણો પસાર કરવાને સરતો ઠરાવ પાર્લામેન્ટની ગત બેઠક ગબડાઇ પુરી થવા આવતા મુકવામાં આવ્યો હતો. પરંતુ કેટલાક સરકાર પક્ષના સભ્યોએ સખ્ત વિરોધ દર્શાવ્યો હતો અને તેને પરિણામે એ ઠરાવ પાછો ખેંચી લેવા માં આવ્યા હતો. હવે ફરી પાછો એ ઠરાવ મુકાશે અને ફરી તેની સામે સખ્ત વિરોધ સહવાની આશા રાખવામાં આવે છે.

આ બાબતમાં 'નાટાલ મરકયુરી' એ ફ્રેસ્લી ટીકાની અમે અત્યંત આભાર સાથે નોંધ લઇએ છીએ, એ પત્ર સરકારને જમીન માલીકી અને ભોગવટાના સંબંધમાં હીંદીઓને અમુક છુટો આપવાની પોતાની નૈતિક જવાબદારીનું સ્મરણ કરાવે છે અને ચેતવણી આપે છે કે:

"પોતાના પ્રજાજનોના ઇરાદાનો સરકારથી ઇન્કાર તેજ ઘડે જે તે સુશિક્ષિત પ્રજા મતનોજ ભોગ બનીજાને નહિ પરંતુ રાજકારણમાં અણજાર વિનાની એક લઘુમતિનો વિશ્વાસ અને શુભેચ્છા—કે જે વખારે અગત્ય ની વસ્તુ છે—તેનો પણ ભોગ આપી દેવાને તૈયાર હોય." અમારે અભિપ્રાયો નથુમાં લખ્યું છે કે, "અને અત્યારસુધી જેમ રાખ્યાજ છીએ કે દક્ષિણ પાર્ટીમાંના પ્રત્યા વર્તી જાણે કે જેની પાછળ ભારતીય અસ્તિત્વના અને વર્ણદ્વેષ રહેલા છે તેનો પુનઃ વિજય થવા દેવામાં નહિ આવે."

અહિં અમે સામાન્ય હીંદી કોમની તેમજ ટ્રાંસવાલમાં હીંદીઓને જમીન માલીકી અને ભોગવટાના હકો આપવા ના પ્રશ્નના સંબંધમાં જે આગેવાનો દીલચાલ ચલાવી રહ્યા છે તેઓની જાણ માટે અમુક હકીકતોની નોંધ લેવા ઇચ્છીએ છીએ. તે નીચે મુજબ છે:

ફ્રીધામ કમીશનની ભલામણોથી હીંદીઓના જમીનના હક સંબંધી પ્રશ્નનો ઉકેલ થઇ જતો નથી.

કોંગ્રેસ કે જે સમસ્ત હીંદી કોમનું પ્રતિનિધિત્વ ધરાવવાનો દાવો કરે છે તેણે ટ્રાંસવાલ એશીયાટીક લેન્ડ ટેન્યુર બેકટને યોગ્ય કાઢનારો ઠરાવ કર્યો હતો.

તેણે ફ્રીધામ કમીશન જે એ કાયદાની રૂએ નીમાયું હતું તેનો બહિષ્કાર કર્યો હતો.

ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન કમરર્યલ એસોસીએશન નામની નવી સંસ્થા ઉભી કરવા માં આવી હતી જે વ્યાપારી કોમનું અને જેઓએ જમીનો ભોગવી હતી તેઓનું પ્રતિનિધિત્વ ધરાવનારી સંસ્થા હતી.

એ વખતના એજન્ટ-જનરલે હિઝ મેજેસ્ટી સરકારના પ્રતિનિધિ તરીકે, કોંગ્રેસ મજકુર કાયદાની વિરુદ્ધ હોવા છતાં, એ નવી સંસ્થાને રિવકારી કમીશન સમક્ષ જુબાની આપવામાં તેનો સહકાર મેળવ્યો હતો.

ફ્રીધામ કમીશનની ભલામણો એજન્ટ-જનરલની સહાયતાથી ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન કમરર્યલ એસોસીએશન તરફથી કરવામાં આવેલી માગણીઓ કરતાં ઘણીજ ઓછી હતી.

ત્યાર બાદ પરિસ્થિતિ બદલાઇ ગઇ અને કોંગ્રેસ ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન કમરર્યલ એસોસીએશનના કાર્યકર્તાઓ સાથે જોડાઇ ગઇ અને પરીણામે આ નવી સંસ્થા હવે હસ્તિમાં નથી રહી અને કોંગ્રેસ પ્રજાની મંજુરી મેળવ્યા વિનાજ ફ્રીધામ કમીશનની ભલામણો પસાર કરાવવાનું કાર્ય કરી રહી છે.

કોંગ્રેસના કાર્યકર્તાઓએ આપખુદી અને બંધારણ વિરુદ્ધ નું વર્તન ચલાવવાનો તો હવે સાધારણ નીયમજ થઇ પડેલો છે. અમને જણાવવામાં આવે છે કે ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસની કમીટી મીટીંગે સરકાર સમક્ષ જરૂરી રજુઆતો કરવાને કેપટાઉન ડેપ્યુટેશન નીમેલું છે. વધુમાં અમને જણાવવામાં આવે છે કે કેટલાક સભ્યોએ આ ડેપ્યુટેશનની નીમણુક સામે વિરોધ દર્શાવ્યો હતો, કેમકે તે જેઓની પ્રોપર્ટીઓ જોખમ માં છે અને જેઓ પોતાના હકો સુરક્ષિત કરવાને ઇન્ડેન્ચર છે તેઓનુંજ માત્ર પ્રતિનિધિત્વ ધરાવે છે અને સમસ્ત કોમનું પ્રતિનિધિત્વ ધરાવતું નથી.

જમીન માલીકીનો હક તો દરેકને ગળાયો જોઇએ. કેમકે મનુષ્યમાત્રનો એ કુદરતી હક છે. એ હક સંપુર્ણ આપવામાં આવે કે મર્યાદિત એ બુદ્ધો પ્રશ્ન છે.

ભોરક્ષાયદેસર જમીન ભોગવેલી હોય તેઓને માફી બક્ષવી અને જેઓએ તેમ નથી કર્યું તેઓને સદાને માટે બંધી કરવી એ તો ગુન્હેગારીને કુરોજન દેવા બરોબર છે.

એક વસ્તુ અમે હીંદ સરકારને તેમજ હીંદ સરકારના આ દેશમાં પ્રતિનિધિ એજન્ટ-જનરલને કહેવા ઇચ્છીએ છીએ.

હીંદ સરકાર પણ ટ્રાંસવાલ એશીયાટીક લેન્ડ ટેન્યુર બીલની, તે કેપટાઉન કરાર નો ભંગ કરનાર હોવાના કારણે વિરુદ્ધ હતી. પરંતુ સમજુતી કરવાની સદાની તેની તત્પરતાને લીધે અને અમે તે બીલે પણ યુનીયન સરકારની સાથે મીત્રતા ભર્યો સંબંધ ટકાવી રાખવાની તેની ઇન્ટેન્ડારીને લીધે તેણે બીલનો અંદર કેટલાક ફેરફારો સ્વિકારી લીધા જેમાંનો એક ફ્રીધામ કમીશનની નીમણુકને લગતો હતો.

હવે હીંદ સરકારની ફરજ છે કે તેણે પોતાની આબરૂને ખાતર તેમજ હીંદી પ્રજાની આબરૂને ખાતર એક વસ્તુનો આગ્રહ લેવોજ જોઇએ, અને તે એ કે, ફ્રીધામ કનીશ્ચન, કે જેણે પા. ૬૧૦૦૦ ઉપરના ખર્ચે ૮૦ વર્ષની મહેનત કરેલી છે તેની બદલામણો કરતાં ઓછાનો કોઇ પણ પ્રકારે સ્વિકાર નજ કરવો. એ બદલામણો જે કે હીંદી કોમની આગણીઓ ને તો સંતોષતી નથીજ છતાં કોઇકમાં ઓછી તેટલીનો તો સ્વિકાર થવોજ જોઇએ. હીંદી કોમના નેતાઓ પણ જો એ કરતાં ઓછું સ્વિકારવા તૈયાર થશે તો તેઓએ હીંદી કોમનો વિશ્વાસઘાત કરેલો ગણાશે.

ફ્રીડરીક ચેમ્બર ઓફ કોમર્સ

ફ્રીડરીક ચેમ્બર ઓફ કોમર્સના હિંદીઓ સાથેના બનાવો દુઃખદાયક છે. હિંદીઓ તો કેમ તેણે આમ બોલવું કાર્યું છે કે તેઓ વેપારમાં સફળ થયા છે અને લોકોની જરૂરીયાતો પુરી પાડી શકે છે. તેઓના રહેણીકરણી અને પગારનું ધોરણ વાજબી હરીફાઇ જરીપુરાણી થઇ ગઇ છે અને કંઇ કામ આવે તેવી નથી. નોર્થન્ડ ડીસ્ટ્રીક્ટોમાં કોલેન્ડો ક્રિસ્ટો રથળો બધા ૧૦૦ કરતા વેપાર હીંદીઓ ના હાથમાં છે તે બધાના ગ્રાહકોના સ્થળો છે, કે જ્યાં ગોરા ગોલાની બનેક જરૂરીયાતોથી રહી શકેજ નહિ. બંને હીંદીઓ પોતાના પરિવાર અને મહેનતુપણાથી બે સ્થળોમા વેપાર બીજાના કરતા ઉભો તો તેથી તેઓ કંઇ મોટા આપરાધને માટે ગુનેગાર નથી વળી હીંદીઓ ને માટે વેપાર સિવાય રોજીના બીજા દરો બાકીજ બહુજ છે અને વેપારમા પણ કંઇ ઓછા પ્રતિસ્પર્ધી નથી. ફ્રીડરીકાય ચેમ્બર ઓફ કોમર્સે જર્મનીમાં થયેલાંઓ વિરૂદ્ધ ચાલી રહી છે તેવી દક્ષિણ આફ્રિકામાં હીંદીઓ સામે હીટલર શાહી ચલાવવા કરતાં કંઇ ઓછી માગણી કરી નથી.

વેપારમાં વધતી જતી અનીતી

ફ્રેમહાઉસ જુનીયર ચેમ્બર ઓફ કોમર્સની વાર્ષિક મીટીંગમાં તેના નીવૃત્ત થતા પ્રમુખ મા. આર. જી. નોરમને જણાવ્યું હતું કે વેપારમાં નીતીનું ધોરણ આપણા ધુનીયનમાં ઉતરતું જાય છે. તેના દાખલાઓમાં તેમણે જણાવ્યું કે આજે કોઇ પણ માણસ એક ટોલસેલ વેપારીને ત્યાં જઇને પોતાને જોઇતી ખરીદી કરી શકે છે. આવો રીટેલ વેપારીને કમીશનનો ભંગ કરી પોતાના ભાવો ઘટાડવા પડે છે, અને જાહેર પ્રજાનો વીશ્વાસ ઉઠી જાય છે. રીટેલ વેપારીને બબર પડે કે હોલસેલ વેપારી તેનો વેપાર હક્ક લે છે જાણે તે તેનો સામનો કરી માલ પરદેશના કારખાનાવાળા પાસેથી પરબારો મંગાવે છે અને પોતે જાતે હોલસેલ વેપાર કરતો થઇ જાય છે. આવો વેપાર ચુંથાઇ જાય છે, અને વેપારીનો ખર્ચ વધી જાય છે. વળી નીચ કિંમતોએ ધાર આપવાની પ્રથા વીષે પણ મા. નોરમને ધ્યાન ખેચ્યું અને જણાવ્યું કે ઇંગ્લાંડના કરતાં દક્ષિણ આફ્રિકામાં ધાર ઘણોજ ઓછો મળી શકે છે અને કેટલીક વખતે તેનો દુરપયોગ થાય છે. મા. નોરમને એ નહી જણાવ્યું કે નાદાર થવામાં આગાહી જે નામેદાર ગણાતી હતી તે હવે નામોશી નથી રહી બલકે કેટલાક તો નાદાર થઇ એ પણ એક વેપારજ ગણે છે, જ્યાં સુધી તે પકડાય નહી ત્યાં સુધી. વેપારમાં અનીતીના બીજા તો ઘણાએ દાખલા આપી શકાય છે પરંતુ આજે તો સામાન્ય નીતીનો જ પાસો ઉતરતો છે ત્યાં વેપારમાંજ અનીતીની શું વાત કરવી ? મા. નોરમન કહે છે કે આ દોષો કાયદાથી દુર નહી થઇ શકે પરંતુ તેને અદાલતમાં ખેચવાથી અને નીતીનું ધોરણ ઉંચું કરવાની અંદર પ્રજાનો સતત કેળવણી આપવાથી દુર થઇ શકશે

શ્રી. સુભાષ બોઝ પ્રમુખ ચુંટાયા

મુબઇથી મળતા ટેલીગ્રામ તા ૩૦ નીનો કુદર નો તાર જણાવે છે કે, શ્રી "સુભાષ બોઝ જે બહાદુરીભરેલા લેકટ ફીંગના લીડર છે તેઓ અખીલહીંદ બહાદુરીભરેલા પ્રમુખ ચુંટાયા છે. આ ગાંધીજી અને કોંગ્રેસ હાઇ કમાન્ડ કે જેમણે રાજકોટના ઉમેદવાર શ્રી. પટ્ટાભી સીતારામૈયા ને ટેકો આપ્યો હતો, અને જેમની ચુંટણી સગવડ ખાતર જાહેરજ હતી, તેમની હાર સુચવે છે. ફેડરેશનની યોજના સામે બહાદુરીનો વિરોધ બાથી વધારે સખ્ત થશે બ્રીટીશ સરકાર વચ્ચે સમાધાનીની પણ વાતો ચાલી રહી હતી. શ્રી. સુભાષ બોઝે પોતાની ચુંટણી બાદ બોલતાં જણાવ્યું હતું કે આ જીત ફેડરેશનના વીરોધીઓની ય-છે. શ્રી. સુભાષ બોઝના પક્ષમાં ૨૧૮૦ મત અપાયા હતા. કુલ એક પ્રતિનધ આફ્રિકા આવવા ના બાકી હોવાથી કુલના આંકડામાં થોડો ફેરફાર થવાનો હતો."

આ ચુંટણીને "આંખી પક્ષની હાર" તરીકે વર્ણવવામાં આવી છે. બરી હકીકત એ છે કે પ્રથમ બાન સાહેબ અબદુલ કરીમ બાનને પ્રમુખપદ લેવાનું આગ્રહપુર્વક આપવામાં આવ્યું હતું, પરંતુ તેમણે તેનો અસ્વિકાર કરતાં જણાવ્યું કે તેમને પોતાનાજ સરહદ પ્રાંત માં પોતાની સખ્તા સહિતનો ઉપયોગ કરવો હતો. હવે શ્રી. સુભાષ બોઝની એ માનદ સ્થાનને માટે ફરી ચુંટણી થઇ છે એ ફેડરેશનની યોજના, કે જેને વીખરવોના પક્ષ અપવાદ સિવાય સખ્ત પ્રત્યે એ વખોડી કાઢેલી છે, તેની સામેનો સખ્ત વીરોધ સિદ્ધ કરનારી વસ્તુ છે. મા. પટ્ટાભી સીતારામૈયાની ચુંટણીમાં થએલી હારને અંગે એટલી બધી બહાદુરી બતાવતા નથી કેમકે અનને બાકી છે કે પ્રજાનું તેમના પ્રતીનું ગાણ શ્રી. સુભાષ બોઝના કરતાં લેશમાત્ર પણ ઉતરે તેવું નથી.

ફ્રેન્ચ હીંદલરનું બદાપણ

ફ્રેર હીટલરે યુરોપમાં ચોરી તો પાસની કેલાની દીધેલો છે કે તે શું બોલે છે અને શું કરે છે તે તરફ લોકોના કાન અને આંખ બીકથી સ્થીર થઇ ગયા છે. ગયા સોમવારની રાતનું ભાષણ સાંભળવાને સૌ કોઇ તલપી રહ્યું હતું. અને કંઇક નવો ધોંબ ફેંકશે તે કંપના હતી વિચારો રહ્યું હતું. પરંતુ આ પ્રસંગે તેનું ભાષણ સમાધાન નહોતું તેમાં શાંતીનો સુર હતો અને તેથી જેઓના હોશ ઉડી ગયા હતા તેઓ ફરી પાછા નિરાંત પામ્યા છે. પર્ત-માનપત્રોએ સામાન્ય રીતે ફ્રેર હીટલરના શાંતિ-ભર્યા ભાષણને માટે સંતોષ દર્શાવ્યો છે. પરંતુ તેનું ભાષણ સમાધાન નહોતું જતાં તેની વાણી માં કડના ભરેલી હતી. ભાષણના મુખ્ય મુદ્દા નીચે પ્રમાણે છે :

"જો ઇટાલી યુદ્ધ કરશે તો જર્મની તેની બાજુ એ રહેશે.

જર્મનીને ફ્રાંસ અને બ્રીટન પ્રત્યે કંઇ વેર નથી. તેઓ સાથે તે શાંતિથી રહેવા ઇચ્છે છે.

"અમારે સંસ્થાનો ની ફરજ જણાવવાને નથી કોઇનાં. તેની માટે અમારી પાસે પુરતી પરતા છે અને તેટલાથી અમને સંતોષ છે. જર્મનીના આર્થીક રાક્ષને માટે અમારે સંસ્થાના જોઇએજ છે."

"અમારી પોતાની બાબતમાં આજકાલમાં પ્રગોબ-ની સલાહો સાથે મારશે એ અમે બીલકુલ સહન કરવાના નથી."

"યુદ્ધના બાકી બધા પાઠનારાઓજ માને છે કે યુદ્ધ બધા કંઇ તો મારું જ આપણે સાંત્વના વખતની શાંતિ ગોગવીશું."

જર્મનીને બ્રીટન અને ફ્રાંસની પાસેથી કંઇજ લેવાના નથી. માત્ર પોતાના સંસ્થાનો તેને જોઇએ છે. ફ્રેર હીટલરે ફરિયાદ કરી હતી કે બહાદુર યહુદો અને રોમન પછી આજ સામા-ઓએ જર્મની ઉપર ત્રાસ વર્તાવવામાં કશી બધા રાખી નથી અને તેઓનો એકમાત્ર હેતુ તેનો નાશજ કરવાનો હતો. પરંતુ તેના નાશથી અન્ય સત્તાઓ ઝાઝી સફળ થશે એ માન્યતા સર્વથા ખોટી કરી છે. તેણે એ પણ કહ્યું હતું કે યુદ્ધનો વારંવાર કરવા કરતાં જો શાંતિજ જોઇતી હોય તો આજે પણ જર્મનીને જે અન્યાયો કરવામાં આવેલા છે તેનું નિવારણ કરવાના પગલાં લઇને શાંતિ સ્થાપી શકાય છે.

રાજ્યની નૈતિક ફરજ

૨૫ મી જાન્યુઆરી તા. ૧ લીના અંકમાં "રાજ્યની નૈતિક ફરજ" એ મથાળા હેઠળ એક અગ્રલેખ લખતાં 'ગાંધીયમરકયુરી' નીચે પ્રમાણે જણાવે છે :

ગુરૂવારે ખુલનારી ધુનાળા એસેમ્બલીમાં આવી નારા અસલ તકરારી પ્રશ્નોનો એક ફાંસલાકારક ઓ ઓશાબાદીકોને જમીન ધરાવવાનો ... આપવા સંબંધી પ્રશ્ન ગણ પડશે. આ અગાઉની પ્રજાની આવી ધુનાબાદ પાર્ટીમાં કરી બાજુના પક્ષે જાણવું જોખમ ઉભું નહિ કરે તો આપણે અત્યંત આશ્ચર્ય થશે, કેમકે ઉદારી મોટેકના આગમન અગાઉ વીટવોટર્સરેન્ડના અમુક નિર્દોષોના સત્તા ઓમાં ઓશાબાદીકો અને ફ્રહોકોના ગોગવટાને કાયદેસર કરાવવાની બાબતમાં ઠરાવ રજુ કરવામાં આવ્યો હતો ત્યારે બ્રિટાઓએ સરકાર પક્ષના સભ્યોએ સખ્ત વિરોધ દર્શાવ્યો હતો.

મુબેદ મોંઘ રોપી પડે છે કે ગીરદ દાઓ અને ઓશાબાદીકો તરફથી પુરોપીયનોનો નોકરીપર રાખવાના પ્રશ્નપર રાજદ્વારી અટકાયત ઉભી થઇ પડેલી હોવાના દુઃખદ સમાચારથી સરકારને ઠર લાગી ગયો અને પોતાના એક સભ્યને ચર્ચા મુલતવી રાખવાની દરખાસ્ત લાવવાની તેણે સુચના આપી હતી. એ બાબતમાંથી તે સહેલાઇ મુક્ત થઇ શકે તેમ નથી. ... ઓશાબાદીકો અને ફ્રહોકોની જમીન માલીકી સંબંધી સ્થિતિ ને એપ્રીલ તા. ૩૦ પહેલા કાયદેસર ઠરાવવાજ જોઇએ, નહિ તો આ કમનસીબ લોકોમાંના હજારોને કાયદા ભંગનો આરોપ લાગુ પડશે. સરકારની ફીમાન કમીશન કે જેનું પોતાનો રીપોર્ટ તૈયાર કરવાને મા ... ઉપરના અર્ધો ૧૪ વર્ષ લીધેલાં છે તેના વાચનારોને અમલમાં મુકવાની નૈતિક ફરજ છે. આ કમીશન વીટવોટર્સરેન્ડમાં ઓશાબાદીકો માટે ફ્રહોકોની જમીન માલીકી બાબતોમાં ફેરફારોને વધારે સખ્ત કરવાની રે. બાબતની ઉકેરણીથી ૧૯૨૮ ની પસાર થએલા કાયદાના પરિણામે તે બાબતના તીમપાળો આવ્યુ હતું પરંતુ ગણ ખાસ કાયદા ના ... અગત્યની ખુટ ખુલાસ હતી. ૧૯૨૮ નો રે.ગોરો કાયદો, ... સેનેરો પત્તાનાં ઓશાબાદીકો અને ફ્રહોકોને જમીનની ગાલીકી ને ... પટો કરાવવાની બાંધી કરનારો છે, તના અગત્ય માંથી અમુક મત્તાઓ ... સેવાની મુખ્ય પ્રધાનને રૂત્તા આપવામાં આવી હતી. આ કમનો ... ઓશાબાદીકો અને ફ્રહોકોને વધી પડ્યા ગેરકાયદે ભોગવટો કરવા દેવામાં આવેલો છે તેવા કબજાઓના તેમ ... ભોગવટાને કાયદેસર કરાવવાનો હતો જે બાબતના આગ્રહપટો કે તેઓની હાજરી આવુ બાબતમાં ચલનારા ... ના હિતને હરકત કરનારી ન ... પ્રીમાન કમીશને ... સત્તાઓ એકત્રિત કરવાની ભલામણ કરેલી છે તે માર્લો-મેન્ટની આવુ ... કરી આવનારા ... ની અંદર આપવામાં આવેલી છે જેમકે એ ગેરકાયદેસર ભોગવટાને આપવામાં આવેલા કામ-ચલાઉ મુદતી ... ખતોનો ... એપ્રીલ તા. ૩૦ મીએ પુરો થાય છે.

... કરવા જોરી ... કરવામાં આવશે કે ... એ આ મોટા ગેરકાયદેસરજ ભોગવટો કરતા ... તો રાજ્ય તરફથી ... ... તેઓ પાત્રજ નથી. ... ...

તો સુપ્રીમ કોર્ટનો ચુકાદો અગાઉનો ચુકવો. બાબા બાતાંના પ્રધાનને સુધારા કરનારો કાયદો દાખલ કરવાની બહાલબધ્ધ કરવામાં આવે તો પણ એ વસ્તુ બનતાં દેટલોક વખત જશે.

ફ્રેંચ પ્રોડક્ટસના લાયસેન્સની પી. પા. ૩ છે. અને જનરલ ફ્રાંકોના ઉપર આ વધારાનો બોજો આવી પડશે.

આ નવી પરિસ્થિતિ જનરલ ફ્રાંકોની સમક્ષ આવી પડેલી દોમ ડનસેન્ટ રેવન્યુ બાબતે સ્થિતિની ગોબાચાર નથી પણ ત દરમ્યાન લાયસેન્સની પી ભરવાના સબંધમાં બાબત ગોઠવણ કરશે.

ગાંધીજીની મુલાકાતે ડો. મોટ

(૧)

ડો. મોટનો બીજો સવાલ ધનના સદુપયોગ વીષે હતો એના પર ગાંધીજી અને માંધીજીની વચ્ચે લાંબી વાત ચાલી. ગઇ મુલાકાત વખતે પણ આ વીષય પર ચર્ચા થઇ હતી અને ગાંધીજીએ બહુ સ્પષ્ટ અને સબળ શબ્દોમાં કહેલું : "હું માનું છું કે માણસથી ઇશ્વર અને સૈતાન બંનેની સેવા બેકી સાથે ન થઇ શકે. મને બીક છે કે હિંદુસ્તાનની સેવા કરવાને સૈતાનને બોલાવવામાં આવ્યો છે અને ઇશ્વર પાછળ રહી ગયો છે. પરીણામે ઇશ્વર કોર વીનસ બરડું પાછળ વીના રહેવાનો નથી." ગાંધીજીએ એમ પણ સ્પષ્ટતાર કરેલું કે "આપેલા" પૈસા અને "કમાયેલા" પૈસા વચ્ચે જમીનઆસમાનનું અંતર છે."

ડા. મોટ—પણ લાગે પોતાનું દૃષ્ટાંત આપીને કરે છે કે ધનનો સદુપયોગ પણ કરી શકાય છે. જે આજે સવારે જે સંસ્થાઓ કોણ તે શું પુરવાર કરે છે.

ગાંધીજી—તમે મારા સિદ્ધાંત અને વ્યવહારનો વચ્ચે વીરોધ જુઓ છો ! તો તમારે એની પાછળ રહેલી ભાવના સમજવી જોઇએ અને પૈસા જોયા કરવાના આનુભવ અને સહિત તો બોલાવે છે. પણ હું એ બાબતમાં છેક જ બેપરવા હું. મને કબેલાં એમ લાગ્યું છે કે જ્યારે કોઇપણ ધાર્મિક સંસ્થાની પાસે જરૂર કરતાં વધારે પૈસા આવે ત્યારે તે સંસ્થા ઇશ્વર પરેની બદલે પૈસાની પુજારી થઇ જાય એવું સ્વેભાવિક રહે છે પૈસાના સદુપયોગ કે દુરૂપયોગ જેવા બાબ વસ્તુજ નથી, આપણે એના પર આધાર રાખવા મટી જવું જોઇએ. આપણું બળ પર આધાર રાખવા નથી અને બીજા બળ ને આપો આ તોની પ્રાર્થના નહી કરીએ આવું સાદું ઇશ્વર ભોર કરવા નથી.

ડા. મોટ — આપને પીને હું તમારી સામે કેટલાક કોંગ્રેસીઓ ફરીયાદ કરતા હતા કે તે મોટલા માટે કે મારે તમારા વીચાર આકરક્ષ સમજી લેવા છે, જેથી એને પીને મારાથી કશાય ગેરસમજ ન થઇ જાય.

ગાંધીજી—મારે હું કહું છું તેનાં બે સણોટ દૃષ્ટાંત આપું દક્ષિણ આફ્રિકામાં જે સત્યા ગ્રહની કુચ શરૂ કરી ત્યારે મારા ગજવામાં રાની પાઇ નહોતી પણ મારા મનમાં ઇશ્વર ઉપર વિશ્વાસ નહોતો. મારે બધા બળદ ભાગુસના કાફલાનો નબાબ કરવાનો હતા. તે મનમાં કહ્યું: "કયા ફીકર નહીં ગાડાવાનની મરજી હશે તો તે બધા પાર ઉતારશે." પાછી તો હિંદુસ્તાનથી આ વાતની કસોટી થઇ શકે છે એમના માં બ્લિડેશની જાગના પાકવાને બદલે ઘટતી જાય છે દક્ષિણ આફ્રિકામાં બ્લિડેશનો બુકાળા બદલો બધ છે અને આગલા પ્રધાનોએ કરેલી જોહેરાતોને ફેકરે ગાદવામાં આવે છે. એનોજ વાનો પૂર્વ આફ્રિકાથી પણ આપે : બતાવે હું આશાવાદી નહતો નથી. બ્યાનોજ વિજય થશે એવો કસો પ્રયોગ મારી પારે છે એમ નથી પણ મારી અવિચળ શ્રદ્ધા છે : અને સત્યનો વિજય થયા વિના રહેજ રહે.

ડા. મોટ—હુબ્બોને, દાક્ષણ આફ્રિકામાં દોક્ટર મેમર, એડગર બ્રાઉન જેવા માણસો કે જેમણે દેટલીક વ્યક્તિઓમાં પરિવર્તન જરૂર થયું છે.

ગાંધીજી—બોળા જેટલી વ્યક્તિ-બોલા દાખલા પરથી કસો નિર્ણય બાંધવો આયોગ્ય ગણાશે. આગળના ઘોરણે તો આપણી બે બહુમતીજ ગણી શકે અને બ્યાનનો વિજય થયા વિના રહેવાનો નથી, કાન મેં કહ્યું છે તેમ આ બાબત માં વિચારોમાં પ્રગતિ થઇ છે, આચારમાં થઇ નથી.

ડા. મોટ આગ્રહપૂર્વક કાન દે, "આજકાલની માનવસ્થાનિતા કે મોટીસેટી પ્રગતિઓ થઇ છે તેના બળમા વ્યક્તિઓએ પરદા કરીને કરેલા પુરૂષાર્થજ છે. એ બ્યક્તિઓએ કિ બળાત્ કાર કરી કરીનજ જનતાપાસળ બદલા આ. આદોલનોને જનતામા રોકડિયમ તે પસારી બનાવેલાં છે

—:o:—

ગાંધીજીના વચનામૃત

મન મારતા જે કે આજના જગાનાની બાબા મે પોતાની પાછળ આવે તારારા ઓગે એ ગમે છે. જોખમની ધારે ચાલવાનું તે પસંદ કરનારી છે...આધુનિક જગાનાની બાબા રૂપમ પહેરે છે તે કાર, પણ તરસાદથી શરીરનું રક્ષણ કરવા સારે નાક પણ ઢોકવું બ્યાન પોતાના તરફ બાકાની દૃષ્ટિએ પહેરે છે. રોગ, પાકિસ્તો પાછેરે લગાડીને બાત પીનારો નોખી બાત પાડીને કુદરત ઉપર તે સુધારો કરે છે, આપણે બાબાઓને બાર અદિકોનો બાગ નથી.

* * *

અસહબતાના દાખલાઓ પ્રાત બગડ્યા રહ્યા નથી બોલાએ. એમ ઠોકી બાલના પણ બગર તેનો અંદાજપત્ર એક શકતો નથી તેમ બાબાજીએ અસહબતાના દોરસાઓનો પણ ઠો કાઢી દેવામાં આવે ∎ તેનો પ્રભાવ મનો બાબાજી પર પોતે ગુના તેમજ દુશ્મન બેકિનો સામે બાર બારે બાધારો નો બાધાય બેસો પડે : બાબાબાબાની સરા એના ઉપર મુકવા ન બહેરા બાબ છે.

લેડીસ્મીથ ચેમ્બર ઓફ કોમર્સનો

હીંદી વેપારીઓ સામે વિરોધ

એશીયાટીક સવાલપર નીચે પ્રમાણેનો ઠરાવ લેડીસ્મીથ ચેમ્બર ઓફ કોમર્સે પટા પ્રધાન જનરલ હર્ટઝોગ, મુલ્કી પ્રધાન મી. આર. સ્ટલ્કર અને કમીશ્નરીયટના ઝોન મી. મી. ઝે. ફ્રેન્કપર મોકલ્યો છે.

ઠરાવની નકલો નાતાલનું ધારાસભ્યોનું મંડળ, ધારાસભ્યોની ચેમ્બર્સ ઓફ કોમર્સ પર મોકલવામાં આવી છે.

ઠરાવ આ પ્રમાણે છે :

"લેડીસ્મીથ અને નાતાલના અન્ય વિભાગોમાં યુરોપીયનોના વેપારમાં હીંદીઓના થઇ રહેલા અતત પ્રવેશનથી આ ચેમ્બર બહુજ ભારે દીલે આને આ દેશનાં ગોરી પ્રજાનું ભવિષ્ય સલામતીમાં રહે તેટલા ખાતર ગોરાઓ પ્રજાવાદમાં તમામ સત્તાધારી સરકારની માગણી કરે છે. તેના દૃષ્ટાંત અમે નીચેની હકીકતના દાખલાઓ આપે છે.

ત્રીસ વર્ષ પૂર્વે

"ત્રીસ વર્ષ પૂર્વે લેડીસ્મીથનો વેપાર, તેમજ વેપાર સિવાય, બજારમાં સઘળો યુરોપીયનોનાજ હાથમાં હતો. પરંતુ એશીયાટીકોના હલકા પગારે, હલકી રહેણીના ધોરણ પોસાવે તમને ઉતરીકામ એ ધીમે ધીમે મોટા ભાગના યુરોપીયનોને વેપારમાંથી નાબુદ કરી નાખ્યા છે. જેના પરિણામે આજે લેડીસ્મીથમાં કરેપરી અને પ્રીમેન્સ આઉટ-પ્રીટીંગનો યુરોપીયનની માત્ર એકજ દુકાન રહેલી છે જ્યારે બજારમાં ત્રણ કે પાંચ હતી.

એજ સ્થિતિ મેન્સ આઉટફીટીંગ, ગ્રોસરી અને કાર્પેટના વેપારના સંબંધમાં પણ છે. સ્ટોર ધીમે ધીમે આગળ વધતુ જતું તેવા જના પણ આ વિગતિ છે, જે નીચેના આંકડા પરથી માલુમ પડશે:

"૧૯૦૯ માં લેડીસ્મીથની પ્રોપર્ટીની રેટેબલ વેલ્યુ પા. ૬,૭૩,૯૬૯ હતી જે આજે પા. ૬,૫૬,૨૨૧ છે

કેન્દ્રી કીન્ડીકોના સ્થિતી એ પ્રમાણે ત્રીજા ભાગના છે, તો સમગ્ર સઘળો વેપાર હીંદીઓ તાબે થયા છે. આ પરથી જનરલ, વેપારમાં તો નવા પ્રવેશનોએ જુના રહેણીની મુશ્કેલાત કેવાથી તોજ થકાય છે, કે આ ગોરાઓ સિવાય કાળા તેવા વેપાર ઘરોએજ ઉભા થયા છે

"ઉપરની સ્થિતિ : : ખાસ કરી નિરાશ્રિત ગોરી નીકળતા યુરોપીયનોને નોકરી મળવા દુષ્કરજ મુશ્કેલી આવે છે. આ ગરીબ સ્થિતિ તો આપણ એ કહેવતપરથી પુરું રીત આવી શકશે કે આજે યુરોપીયનો ગમાયાદીકોની નોકરી કરી રહ્યા છે

રેલવે બાતાંને પગારે

"હાલીજ આફ્રીકાને મારસની મુલ્ક બનાવવાના પ્રયત્નમાં હીંદીઓને પોતાની નોકરીમાંથી કાઢી નાખવાના રેલવે બાતાના પરિણામે ઉપરોક્ત ઠરાવ તરફ આપે નાતાલપુરતુ તપાસે બધા ગોગાગ્રેસ છીએ અને ઇચ્છીએ આફ્રિકાનો વેપાર મોટાભાગે નાજ વર્ગમાં રહે તેટલા, બાકર નીચેના પ્રકારો પ્રાપ્તિ વિનંતિ કરીએ છીએ:

"વેપારના લાયસેન્સોના તબાલના સંબંધમાં પાર્લામેન્ટની આપની બેઠકમાં તાજેતરે એવો કાયદો લાગવામાં આવ્યો હોવાથી કે એશીયાટીકોને કોઇ પણ જાતના વેપારના વધુ લાયસેન્સો આપવામાં ન આવે અને અત્ર કાયમ લાયસેન્સ ધરાવનારને મરણ થતા કે આ દેશમાંથી તેની ગેરહાજરી થતાં અમુક દરાખેલી મુદતમાં તેના લાયસેન્સ રદ્દબાતલ કરી દેવામાં આવે, અને વેપારનો ભાર બાકીની રહેતા પરતો તેને બક્ષત આપવામાં આવે.

"યુરોપીયન સત્તાઓમાં પ્રોપર્ટી ખરીદ કરી આપવા માટે રાખી એશીયાટીકોના પ્રવેશનના સવાલના સંબંધમાં અમે મુલ્કી પ્રધાને ઘોડા સમય ઉપર રજુ કરેલી દરખાસ્તને સંપૂર્ણ ટેકો આપીએ આપે કે, કુંક સમયમાં તેઓ એવો કાયદો લાગવા કરવાને બાંધે છે કે કાળ પણ બાજ સત્તાના ૧૦ ટકા પ્રોપર્ટીના માલીકો રહે પોતાના રીઢ ઓફ ફ્રાંચાઇઝમાં ગેરા રાજ્ય નાબવાની પ્રપ્તા કરવીશે કે પોતાની પ્રોપર્ટીની સાથીકી કે બોગસપણે યુરોપીયન ઓલાદનાજ લોકો પરાણી શકશે ના તેની રાજ્ય તેઓ નકર નાબવી શકશે.

"આ બાબતમા ચેમ્બર માની લે છે કે ઉપરની રાજ્ય બાકીના ૯૦ ટકાને પણ લાગુ પડશેજ, નહિ તો તેની કશી અસર નહિ થાય

"તેના કાયદામાં જે એશીયાટીકોની પ્રોપર્ટી-ઓ બાજ યુરોપીયન સત્તામાં આવેલી હોય તેમને બાલસા કરવાની અને તેને હરીથી યુરોપીયનોને વેચવાની સ્થાનિક સત્તાધીશોને સત્તા રહેશે."

અહિંસા અને આંતરરાષ્ટ્રિય મામલો

ભ્રસેલ્સ નગરના તાંબરમ્ ખાતે ભરેલી આંતરરાષ્ટ્રીય પાદરી પરિષદને આજે અનેક નામાંકિત વ્યક્તિઓ આપણે ત્યાં આવી જોનાના દેહલાલ પરિષદ મળે તે પહેલા ગાંધીજી કેટલે પાલોબાપનો સાથ મેળવવા દેહલી સેગાંવ આવ્યા આપણી ઘણીખરી વ્યક્તિ કરતા એટલા મુલાકાતનો ઉલ્લેખ વધી ગઢદેવળાઓએ આપ્યા છે. બીજા મુલાકાતીઓમાં આંતરરાષ્ટ્રીય મીશનરી કાઉન્સીલના મંત્રી રેવરંડ વિલીયમ પેટન, અમેરીકાના એક બાપ્તીસ્તાન પાદરી રેવરંડ હેરલ્ડર રેવરંડ ગ્રેવની મોમ અને લંડનની દેશપરદેશ બાપ્તીસ્ત મીસ્સાદીયાના ઇ. રિચમ હતા.

તેમની મુખ્ય ચિંતા તેમણે ગાંધીજી આગળ આમ રજુ કરીઃ આજ આખી દુનીયાના માથા ઉપર ઝઝુમી રહેલા આંતરરાષ્ટ્રીય મામલો માનવ-જાતિને દુઃખ આત્મ ખુનરેજીની અવસ્થા દેશોમાં દેશો વેચાની તૈયારીમાં છે તેમાંથી માનવજાતિને કઇ રીત ઉગારી શકાય? સભ્યતાની આખી ઇમારત પરસ્પરની આપસી નાની હિંસાવત દુનીયા

'હરિજનબંધુ'ના સપ્તાહકે
પ્યારેલાલ.

માં આખરે કરી નાંખે એમ લાગે. આવા દુનીયાની સભ્યતાએ એ પશુબળ ઉપરે રાખ વેચાયાં છે. માટે કહ્યું છે તમે પોતાની બરબાદીની આવડી મોટી પસ્તુ તૈયારી કરી બાંધ અનુભવો છો. આ સ્થિતિમાં ગાંધીજીના બાંધેલા સત્રે ઉપર સ્વભાવિક રીતેજ આમણે વિચારવાનું હતા ચોકસ બાબ એ અહિંસાની દૃષ્ટાંતસ્વરૂપી બાબત કે અહિંસા, પ્રાર્થના અને આત્મશુદ્ધિની ઉપરથી રહેલી છે, જે ધર્મબાબતના હતા છે, તેને સરકાર સંબંધમાંના પ્રશ્નો પુછાયા.

સવાલ: ગાંધીજી, બાબતમાં બાબર રાજકારી દરમ્યાન મુલાકા . કરેલ આપ કરી રહ્યા છે તેની પાછળ આપના દેવુ કેટલા ઉંડા છે?

ગાંધીજી: મુખ્ય પાસિંદ આજ સવાલ એક રાજકારી સિદ્ધાંતરૂપ રહેતે હું બોલ્યો ત્યારે મરહુમ બારતમાં તે એકજુથે મને પુછ્યું. તે કહે 'તારા જેવો સમાજસુધારક આંદ આ ઝેળા ઝોડે કયાંથી?' મેં કહ્યું મારી બાબાજીક પ્રવૃત્તિનો આ વિસ્તાર બાત્ર છે. આખી માનવ-જાતિ જોડે આત્મીયતા સાધ્યા વિના મારી ધર્મજાવના સંતોષાય એમ નથી અને રાજકારી બાબતમાં તે બધુ ત્યાં સુધી એમ બાનવાનેજ નથી. બાજની દુનીયામા બાજસત્તાની પ્રવૃત્તિ એક અને અવિભાજ્ય છે. તેમાં સામાજીક, આર્થિક, રાજકારી અને શુદ્ધ બાધ્યાત્મિક એવા જોખાનોખા બે ભાગ પાડી શકાય તેમ નથી માનવ જીવનની પ્રવૃત્તિઓ જુદા જુદા એવો ધર્મ કે બાજુનો નથી. એવો ધર્મબાવના વિનાનો બીજા તમામ પ્રવૃત્તિ વૈતિક હોવા વજરની છે અને જીંદગીને 'બાયર્ટીન પાયસ અને સેરલ્યુલર' બાગ કરી મુકે છે.

સવાલ: તેમને ઉપર આપની અજબ અસર છે એમ આપે ઘોષણા કીધી. બાપ્તપત્રની નિષ્ફળ આ પરિણામ હશે કે તેનો બાતના પેલનું?

ગાંધીજી: એવો પ્રશ્નના પ્રેમનું, પ્રેમ વિનાનું

કામ મૂલ્ય ધરાવે છે. સોફો પ્રત્યેના પ્રેમનોજ કારણે મારા જીવનમા અસ્પૃશ્યતાનિવારણના પ્રશ્નને દાખલ કર્યો. મારી મા કહે, 'તારાથી આ છોકરાને ન અડકાય, એ અસ્પૃશ્ય છે.' 'કેમ નહિ?' મેં સત્ય પૂછ્યું, અને તે દિવસથી મારો બળવો શરૂ થયો.

સવાલ: આપ અમે ખ્રીસ્તીઓ આપના દાખલાનુ અનુકરણ કરીએ એમ ઇચ્છો. અમારી ધર્મબંધનાના પ્રેરાયા અમે શું રાજકારણમા પડીએ?

બીજા દુનીયાના દેશદેશથી આવી આપણે વસનારા એમ કહે કે અમારે અહીંના રાજકારણ જોડે નીસબત નથી તે કેમ ચાલે? પ્રજાની પ્રત્યેક તકો પ્રત્યેની પોતાની જાગણીઓને દબાવવાનું જો તેઓ કરકાર જોરે સાદ કરે તો તેમની ધર્મનિષ્ઠાને દીક્ષાપાત્ર ઠરાવે. મારો કે સરકાર દેશની પ્રજાની પ્રત્યે ઘોર અન્યાય આચરે અને પાદરીઓને કહે કે તમારે તેને અટકાવવાને સારૂ ટચલી આંગળી સરખી ઊંચી ન કરવી તો એ સ્થિતિમાં પાદરીઓ એવા અન્યાય સામેનો પોતાનો આક્રોશ દબાવવા બાબત કોણ નહિ તેવા દેશમાંથી દીક્ષિત કરી શકાય. એ પાદરીને સેવાજ કરવી છે તેને પ્રસંગ તો આવવાનોજ. આજે આર્થિક ક્ષેત્રમાં, કાલે સામાજીકમાં, કોઇપણ રાજદ્વારી ક્ષેત્રમાં, તે દિવસે તમે એમ નજ કહી શકો કે 'હું તો અમુક ક્ષેત્રમાજ રહીશ, બીજા કશા સાથે મારે નીસબત નથી.' : દક્ષિણ આફ્રિકા સાથે મારે એ દેશ વિના બીજે કશાજ બાબત નહોતી. હું તો મારા અસીલનેજ બાબત બોલાવેલો હતો. છતાં સાને રીનારે પગ મૂક્યા પછી સાત દિવસની અંદરજ મેં જોયું મારે એવી જગાનક પરીસ્થિતિનો સામનો કરવાનો હતો જેનું હું વર્ણન કરી શકું એમ નથી. (અપૂર્ણ)

દક્ષિણ આફ્રિકાના ટુંક ખબરો

યુનીયનમાં આવેલું જાપાનીઝ પ્રતિનિધિ મંડળ

આ દિવા અને નજીક પુર્વને મારેની જનરલ મુડ્ડ એકસપોર્ટર્સ એસોસારીએશનના જાપાનની ફેડરેશનના મી. એટસુકાના પ્રમુખપણા હેઠળ બાર સભ્યોનું એક પ્રતિનિધિમંડળ જાપાનથી પ્રવાસાગારમાં રવાનગ કિતમું છે. આ સભ્યો જાપાનના નીકાસ વેપારની સાથે ગાઢો સબંધ ધરાવે છે. પ્રતીનીધીમંડળ કે યુનીયનના સભ્યના મુખ્ય શહેરોમા ફરવાનું છે તેનો હેતુ છેલ્લાં વર્ષોમા દક્ષીણ આફ્રિકામાં જાપાનના માલની આયાત કેમ વધી ગઇ છે તેના તપાસ કરવાનો છે. મી. એટસુકા ૭ વર્ષપર દક્ષિણ આફ્રીકા આવ્યા હતા છેલ્લાં ૨૦ વર્ષ થયા દક્ષિણ આફ્રિકા સાથેના વેપાર સાથે તે સંકળાયેલા છે. સા. આ. પ્રેસ એસોસારીએશનના પ્રતીનીધી સાથેની મુલાકાતમા તેમણે જણાવ્યુ કે, "હું તમારા ને મારા દેશ વચ્ચેના વેપાર ઉપર ગત દર્યાવિના નથી આવ્યો. છેલ્લાં વર્ષમા દક્ષિણ આફ્રિકા માં જાપાનના માલની આયાત કેમ એટલી બધી વધી ગઇ છે તે તપાસવા આવ્યો છું. અમારો માલ શું જોઇએ તેવો સારો નથી? કે શું ભાવો વધારે પડતા છે? કે પ્રજાની જરૂરીયાતો તે પુરેા પાડતો નથી? એ હું જાણવા માંગું છું. અમે બે માસ દક્ષિણ આફ્રિકામા રહીશું અને ડરબનથી ઉપડીએ જોહાનીસ અમે આશા રાખીએ છીએ કે આ ટ્રિપ્સ અમે કરી નાખ્યા હશે અને દરમ્યાન મુખ્ય મુખ્ય વિયરીસા વેપાર રવાપિત કરવાના માર્ગો અમે શોધી કાઢવા હશે.

સુર્યની આસપાસ ચક્કર!

જેમ ચંદ્રની આસપાસ કોઇક વાર ચક્કર દેખાય છે તેમ ગયા મંગળવારે બપોરે ૧૨ અને ૧ ની વચ્ચે સુર્યની આસપાસ એક મોટું ચક્કર દેખાયું હતું. એ અસાધારણ દ્રશ્ય જોવાને ઘણા લોકો પોતાનો કામ મૂકી ઝોડી બહાર નીકળી પડયા હતા. તેનો ખાસ અર્થ સમજવામા આવતો નથી, પણ કરબન સીવાય બહાર કોઇ પણ સ્થળે તે જોવામા આવ્યું નહોતું. ખગોળશાસ્ત્રીનું કહેવું છે કે વરસાદના વાદળ પર સુર્યનો પ્રકાશ પડવાથી એ આકાર દેખાયો હતો. બીજો તેમાં કશો અર્થ નથી. કેટલાક નું માનવું છે કે કોઇક દૈનકરન ભવિષ્યમાં બનવાની દેખાવનું એ સુચક છે. પણ તે ખરેખર જાણે.

મેરીટઝબર્ગના હિંદી કુલવાળાઓ

મેરીટઝબર્ગમાં બે લાંબા વખતથી આવેલી પ્રથા બાબત મંત્રાળયારથી નામદ થયા છે. બોઅ બારકેટ રકવેરપર દર રવીવારે નેટીવો એકત્ર થતા હતા તેઓને ના ચોકસ વચનો માંગી કરવામા આવી છે અને હવે પછી તેઓ ને બજાર સ્ટોરોમાં નેટીવ રીપ્રેઝેન્ટેશન બાબત પર અથવા હીઝરીસ્પન્સલ રાઇપર નેટીવ રપોરટર્સ બાબત પર ચોકસ વચનો સૂચના આપવામાં આવી છે. બીજું કીંદી કુલ બાબતો જે આજે વર્ષો વધ્યા સીટી કોલની સામે કુલ વેચતા હતા તેમને ત્યાંથી ખસેડી હટાવવાના મેરીટઝબર્ગના રહીશોના પીટીશન છતાં પણ સીટી કાઉન્સીલે હટાવવાનો ઠરાવ કર્યો છે અને હવે પછી તેઓને બારકટ સ્કવેરમાં જગા કરી આપવામાં આવશે.

[કોંટાક્ટોએ બાકીભાગના હુકમનો અનાદર કર્યો છે. જુઓ અમારી નોંધ-આ.]

સાપના ડંખથી પોતાની બાળકીને કેવી રીતે બચાવી

ગીનહુઇ પાર્કમાં ચાર વર્ષની એક બાળકીને પગના પુંઠના ઉપર સાપે ડંખ માર્યો હતો. તેના પીતાએ તેને તુરતજ ઉપરનાં લાલ જાર પોતાની નમાજ પીવાની પાઘડીની નાની કાંદો તેને ડંખવાળી જગ્યા પર બરાબર જોર પુર્વક બાંધ્યું. પછી નજીકપર આવેલા તમાકુની રસ પણ જોર ઉપર ઉપયોગીજ હતો. તે પછી બાળકીને ડરબનના એક દાકતર પાસે સારા જવામા આવી અને ત્યાંથી ગેરેડીંગટન હોસ્પીટલમાં બાર સાપ ચોરી બાબત બે કિંગ્સ્ટન બાસ્કામા આવ્યાં. અને બીજે દિવસે બાળકી રમતી થઇ ગઇ. બાળકીની મા આ પ્રસંગે પ્રીટોરીયામાં હતી બાપે તો આ ગુણગ્રાહકતા નહી બાપરી દોત તો પોતાની બાળકીને જરૂર ગુમાવી બેસત હોત.

કોથી સારી રીત

ડરબનના સાપના નિષ્ણાત મી. ફ્રેસ્ક-ડ પ્રીટકસીનસ જણાવે છે કે સાપનું જોર બેસી જેવાને ચૂસવાની રીત સારી છે અને તે બોઅ માં કોઇ પણ જગ્યા ન દોષ તો ગ્રહીકમાબાત છે. ચુસ્યા પછી ગોઠ' દીનીનફેક્ટ-દવી બાદ કરી નાખવુ જોઇએ.

પરંતુ ચોથી સારી રીત તો ઓળખી બોઓ બા ઉંચ ઉડા પા કરવાની ૫ સ્થળે સાપનો દાંત ઓળખાયાં બોઓ ઉંડો ચેકસ્યા ઘાવા ૧૫ મા તેની અબ્રાંધાથી તે ઝેર બાધે છે.

તે પછી બે ઉંડા ઘાની આજુબાજુએ સારી રીતે કામ મુકવો જોઇએ કે જેથી ઘામાંથી લોહી નીકળે આમ કરવાથી કેટલું કે ઝેર બહાર નીકળી જાય છે પાણી ઝેરની અસરને બાકાતાને પરમેંગેનેટ ઓફ પોટાશ તેની બાંદર પ્રવા જોઇએ અને પાની ઉપરના ભાગમા સોદી કશનું બાંધ કરવાને રોટરીયો સજ્જડ બાંધવું જોઇએ

માને ચુલગી, બે માણસ જોઇએ તેટલા સ્ટોરમા તૈયાર હોય તો મારો છે. જો બોલાંમાં કોઇ પણ જગ્યાએ કે ગામ ન દોય તો કરવ જોઇએ નહી

આપ કરવા પાછી આ ઉપચાર ત્વરતજ થવો જોઇએ. ૧૫ મીનીટ રહેવા દેવાથી પરિણામ વિશ્વાસ પડ પડે છે.

પરંતુ આ ઉપચાર ત્વરે પછી પણ દરદીને ઇસ્પીતાલે તો લઇ જવા જોઇએ કેમકે ઉપચારની અસર કાયમની ન રહી યતી અને ઝેરને રકત વાહીનીમાં દાખલ થતાં અટકાવતો નથી

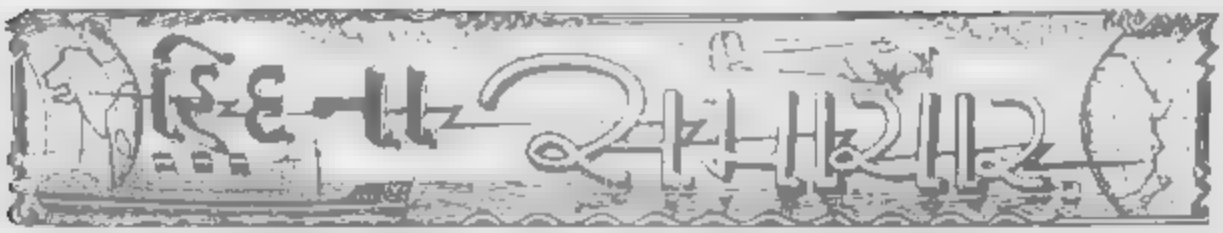
ડરબનમાં ૧૯૩૮ માં ચોરેલા ગુન્હાઓ

૧૯૩૮ ની સાલનો ડરબનના પોલીસ્ટેટનો રીપોર્ટ બહાર પડયો છે. તે પરથી જણાય છે કે ૧૯૩૬ની સાલમા નવની ૨,૬૨,૪૦૮ ની મીલ્ક હતી તેમાં ૧૯૩૭માં ૪.... નો વધારો થયો છે.

કીંમતીલ કેસોમા મોટો વધારો થયો છે. જે ૧૯૩૬, ૧૯૩૭ અને ૧૯૩૮ ના ત્રણ વર્ષના આંકડાપરથી જણાશે તે અનુકમે ૩૧,૨૬૮, ૪૧,૦૪૮ અને ૪૪,૬૫૭ હતા આ પ્રત્યેક વર્ષમાં સજાઓ આનકમે ૨૩,૧૪૮, ૩૩,૧૦૪ અને ૩૮,૬૮૧ થઇ હતી.

ફુલાઇઝિંગ બોટલમાં ભડકો અને દાઝી ગઇ

ડો. વર્ગા પ્રીટસ્ટોરીયા જેલમાં બેઠ કરી તીવા ગયા અને લીસોલનું એક ફલાસ્કામાંનો : ગયા રવીવારે ડરબનની ઉપરેલી ફલાઇંગ બોટના મંડળ ગલકવામા આવ્યા હતા

સીંધીયા સ્ટીમ નેવિગેશન કંપનીનું ઉદ્ઘાટન

૧૪ મા જાન્યુ. ના દીવસે મુંબાઇ બંદર ખાતે સીંધીયા સ્ટીમ નેવીગેશન કંપનીએ પોતાના નવા સ્ટીમર 'સીંધીયા સ્ટાર્ચ' મુકવાનો મેળાવડો કરેલો હતો. સરદાર વલ્લભભાઇ પટેલની હસ્તક કરવામાં આવી ત્યારે બીજા-બીજા દેશોની મજબૂત કંપની તરફથી હિંદી વહાણવટાના હીતમાંનો વાંધો ઉઠાવવા માટે યત્ન રહેલી સખ્ત મુશ્કેલીની વાત આપવા આ આવી હતી. આ કંપનીના સંસ્થાપક સ્વદેશાભીમાની અને હોંશીયાર સ્વર્ગસ્થ શેઠ નરોત્તમ મોરારજી હતા એમનું બાવલું પણ. ભુલાભાઇ દેસાઇએ ઉપરોક્ત પ્રસંગે જુલ્લું મુકતું હતું..... હિંદુસ્તાનનો દરીયા કિનારો હિંદી નૌકાન કંપનીઓને હસ્તક રહેવો જોઇએ એવું સિદ્ધાંતપીપાસ્ટ લક્ષ્ય સીંધીયા કંપનીએ પોષેલું હતું. પરંતુ આલેકઝાન્ડર પરફેદાઓની જોડી કંપનીઓએ ખરીદીને અને સરકારે તેઓની મદદે જઇ આવવા કહેતાં નેશનલ દીંડી સ્ટીમર કંપનીઓને મદદખત્ત નાણાં આપીને તીમ ખરીદવાના ધિમ ખેલાવા દીધા છે. પરીણામસ્વરૂપે આપણે છે કે, સરકાર હિંદી સ્ટીમર કંપનીઓ ઉભી રહી છે; નીર્બળતા નાશ પામી છે અને પરદેશીઓ, ખરીદારોમાં ગોળી તો બોટી રીતે કાબુ મહ રહ્યો છે કે, પરણાં નહીં ત્યાં સુધી ઉભા કરેલા ઉપદ્રવોમાં પણ ભાવ ઘટાડવા અને "જુ તો એક આપ કાંઇ." પણ બારા પાડા કીનારા જેવા આંધળા જવને' આવી રીતે પોતે પણ નુકસાનીમાં, નાશ કરીને હિંદી સ્ટીમર કંપનીઓને આગળ પધવા દેવા નથી એવા ખ્યાલ, સીંધીયા કંપનીએ હિંદી વહાણવટાનો હીતચાહક કરેલો છે. 'સિંધીયા સ્ટાર્ચ' મુકતાં સરદાર સાહેબ જાહેરમાં નીચે મુજબ જણાવ્યું હતું:

"સીંધીયાની પાછળ સજ્જનતાનો ઇતીહાસ અને સેંકડોની માફ હોત તો દરેક મહાસાગરના તળીયે પડેલા હોત. જે પરદેશીઓએ સજ્જનતાના ઇલકાબો આજ સુધી ચરી આપ્યા અને ખુબ તાગડધીન્ના કરી તેઓ હવે ચમકી ગયા. એક સમય એવો આવશે કે જ્યારે સોકડાઓ વાપર પરદેશીઓનું નાવ ચાલવાનું નથી અને જ્યારે ચલાવવા ગયા તીયાં કરશે તો એ સેંકડાઓના ટુકડા કરતા આપણને કોઇ રોકવાનું નથી. મહાત્મા તરફથી એવા ફરમાન આવે છે કે, 'અમે મહાત્મા આપું મારતા નથી' પણ તેઓએ તો એકને એક પરમા ગાયું નારેલું છે! એમને બુદ્ધિબોધરૂપી ગોળા મહાત્માની સ્ટેમિકે નાબીદ કીધા છે. જેઓ પોતાનો કાંઇ પરાક્રમીઓને ગાદેરા મુકવા દોત એવા કાંઇ દેશ નથી. જ્યારે સીંધીયાના વહાણો ઉપર રાષ્ટ્રીય વાવટા ફરકશે ત્યારે કોઇ એમ કહેવા ના આવે કે, 'તમારા પનારામાં કબજા બધાને આપો.' સીંધીયા કંપનીએ અને તેના સંચાલકોએ જે ઉદ્યોગ કરેલો તેણે મુકવાની આજારાનો વહાણ વ્યવહારમાં મુકયું છે તેના તરફથી સહાનુભૂતી દરશાવવા આજે અહીં આવ્યો છું.' -'ગુજરાતી પંચ'

ઉસ્માનીઆ યુનીવર્સિટીના હિંદુ વીદ્યાર્થીઓને નાગપુર યુનીવર્સિટીમાં આવકાર

નીઝામ હૈદ્રાબાદની ઉસ્માનીઆ યુનીવર્સિટીના હિંદુ વિદ્યાર્થીઓએ "ધર્મસ્વાતંત્ર્ય" પ્રીત લડાયી તેઓને ને યુનીવર્સિટીમાંથી રહી મુકવામાં આવ્યા તેમાંથી તેઓ હજુ બિકમત કાર્યા નથી. "ધર્મસ્વાતંત્ર્ય" પ્રીત લડાયના તેઓનો હક્ક છે એવું તેઓ પ્રથમ હતા બેઠા છે અને પોતાનો અધીકાર કાયમ મેળવવાને દીને નીરધારે તે તેમની સામે ઉભા છે. તેઓએ પોતાની હકદારી પછી નાગપુર યુનીવર્સિટીના વાઇસ-ચાન્સેલર મી. કેદાર આગળ પોતાનો આંબોગ કેસ રજુ કરીને તેમની મદદ માગી. પરીણામ સુન્દર આવ્યું. મી. કેદારે ફરમાન બહાર પાડ્યું છે કે, નાગપુર યુનીવર્સિટીની તમામ કોલેજોના ઉસ્માનીઆ યુનીવર્સિટીની કોલેજોના બાકીનાના હિંદુ વિદ્યાર્થીઓને દાખલ કરવા. આ ખાતામાં તે પણ મુશ્કેલીઓ આવે તો તે દુર કરવા તમામ વિદ્યાર્થીઓને આશ્વાસન આપવું છે.

રમતોની નવી પાંચ રાજધાની ઝરીફાઇમાં ઉતરી

ગુજરાત કોલેજપાસ્ટ બન્ને 'કોલેજીયન સ્પોર્ટસ' કે આગાહાદ ખાતે ગુરુ ગરબાદાસ કોલેજ ખેલાયેલ ગાહિન્સ પર મોજુદગીમાં આવી હતી, તેને આજે ઉત્તરોત્તર સંપર્કમાં હરિફોને પ્રસંગો વર્ધમાનનો મેળાવડો કોમર્સ કોલેજ તરફથી કોલેજના મારફત પર પી. મોરારજી દેસાઇના પ્રમુખપણા નીચે યોજવામાં આવ્યો હતો. શ્રી. મોરારજી દેસાઇ કહ્યું "તમારી રમતગમતની હરીફાઇમાં ભાગ લેવા સાથે જીવનની હરીફાઇમાં પણ ભાગ લેતા રહીએ અને જો તમે જીવનની હરીફાઇમાં પણ તમારા દેશને ઉપયોગી થાઓ તો જ તમારા જીવનને અને દેશને ઉપયોગી થવા તમારે ઉત્તમોત્તમ થવું જોઇએ. પણ તમે જોયું હશે હરીફાઇ થાય છે જીવનની હરીફાઇમાં પણ ભાગ લેતા હશે. પણ આ વાત સમજી રો અને પોતાનું જુનું ગાનમ કોઇ ને આપે દેશનું મકરપ પણ એ રીતે પણ ઉપયોગી થાય એ રીતે જીવન ગાળવાનો તે આજે જે જણાવા આવ્યો છે તે બધે આપણે તેને સમજીએ તો આપણો દેશ આપણી કુશીયારી પણ ગાળવી શકશે.

ગાંધીજીના બ્રીટનને સંદેશો

દાન્ડીમાં નોંધી ખબાત જિલ્લ મહિના પરીષદને મહાત્મા ગાંધીજીએ મોકલેલા સંદેશામાં જણાવવામાં આવ્યું હતું કે જો બ્રીટન નિઃશસ્ત્ર બને તો બ્રીટન પોતાની સાથેજ પોતાની જાતને સ્વતંત્ર કરી શકશે અને દુનીયાની બાકી રહેવાની જરૂર રહેશે નહીં ફેડીરાલીઝમ, ખાદી પહેરીને, આરોગ્યતાના નુસખો જાણી કાઢીને, કે દુનીયાના ઝેરમાંથી સાપીને અને વહાની મગજને દુર કરીને બ્રીટન મદદ કરી શકે છે.

ત્રીપુરી અને મહાસભાનાં આગામી અધીવેશનને લગતી તડામાર તૈયારીઓ

મધ્ય પ્રાંતના ત્રીપુરી ખાતે ભરાનાર રાષ્ટ્રીય મહાસભાના અધીવેશનને લગતી તડામાર તૈયારીઓ ચાલી રહી છે એમ જણાવાય છે. જબલપુર ઇલેક્ટ્રીક સપ્લાય કંપનીએ ચાલીસના કરતા વધારે માઇલ્સની શરતોએ મહાસભા અધીવેશનમાં વીજળી અને આપવાને માટે બહુમ કર્યું છે તેવા ને તમારા પ્રોજનોની પછીની અવસ્થા રાખવાનો નીર્ણય પણ કે, મહાસભા દરમ્યાનસેવકદળના જી. ઓ. સી. ઠાકુર છદ્દીલાલે મહાસભાધીવેશનમાં સ્વયંસેવકના આગમનદારો માટેનો તાલીમ વર્ગ ખોલ્યો છે. દરાજારથી ગાઇમાર્ગ, પ્રકાશ અને દુકાના નીયમીત જથ્થો મેળવવાની ગોઠવણો કરવામાં આવી છે ડાક્ટર પોર્ટ બધ કમીટીએ જબલપુરના વીખ્યાતનામ સુપીનું બાજુનું બાર્ડ એક પખવાડી માટે દર માસુસ દીઠ ૪ આનાનું કરાવ્યું છે. ડેપોઓ અને નીશીદરો માટે બાંધકુઓ અને ચટાઇઓનાં બાંધકામો ઉભા કરવામાં આવ્યાં છે

જી. આઇ. પી. રેલ્વેના સત્તાવાળાઓએ મહાસભાની બાજથી માટે આવનારા ઉતારૂઓ માટે મદનમહાલ સ્ટેશનને મુખ્ય મથક તરીકે રાખી, ત્યાં આગળ સ્ત્રીપુરુષો માટે અલાયદા આરામગંડો, ઉપહારગૃહો, માયમીક તબીબી ઇલ્યાદ અને બીજી આનેક પ્રકારની સગવડોની ગોઠવણ કરી લીધી છે ઉતારૂઓની સલામતી જાળવવા સ્ટેશન પરથી ગોલાગંજ જવા માટે એક પુલ ઉભો કરવા ઉપરાંત પ્લેટફોર્મ ઉપર એમ્બ્યુલન્સને પણ કોનો ગોઠવણ સરકાર ગોળી ગોઠવણ પણ રેલ્વે સત્તાવાળાઓ કરી છે.

[પ્રથ વાચકો! તમારું 'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન'નું લવાજમ ન મોકલ્યું હોય તો ગોળાળી મોકલી આપવા કૃપા કરશો.

યુનીયનમાં હિંદીનો હક્ક

લેખક:
પુરૂષોત્તમ ગિરધરદાસ દેસાઇ.

હાલમાં આખી દુનીયામાં ડેમોક્રસી અને ફાસીઝમ તેમજ કમ્યુનીઝમ વગેરે બાબતોની બહુ ભારી ચર્ચાઓ ચાલી રહી છે. આપણે પણ અનેપણે અનેપણે ચાલતા પ્રવાહમાં તણાઇ રહ્યા છીએ. હીટલર શું કરી રહ્યો છે, મુસોલીનીની મતલબ શું છે, ચેમ્બરલેનની ચાલ કેવી નીવડશે, અમેરીકા અને રાસ કેવી રીતે કેંસલો આપણે એની મરણાત્મક ચર્ચામાં આપણે પણ કુદી પડીએ છીએ. કોઇને ડેમોક્રસી પસંદ છે તો બીજાને ડેક્ટેટરશીના દહાડા બરાબર સુકવા અને ડીક્ટેટરનુજ રાજ્ય સારી રીતે ચાલી શકે એવા ગાજુકારા વાગે છે. આ બધી પારકી તકરારમાં આપણે માથું પકડવાજ છીએ એ કંઇ બાલ બોધ નથી, પણ આપણે પોતાને આમા શું કરવા જેવું છે, આપણે આપણી પ્રગતિ કયા રીતે કરી શકીએ અને આ દુનીયા માં ચાલતા ઝગડાનો અંત લાવવામા આપણે શું હીસો આપી શકીએ એ પણ જાણવાની બહુ જરૂર છે.

ડીક્ટેટરશીપ અને ડેમોક્રસીમા પસંદ કરવાનું કોમ તો ડેમોક્રસીજ પસંદ કરાય એ બધા વખતની વાત છે. ડેમોક્રસીમાં રાજ્ય ચલાવવાની જવાબદારી એવી છે કે જેમાં પ્રજાના સુખદુઃખનો વિચાર રાજ્ય ચલાવનાર મામલદારો અને હાથમા આવનાર પ્રધાનોએજોએ કરવો વિના ચાલેજ નહીં. આપણને પણ પુછવામા આવે છે કે "તમને ડેમોક્રસી પસંદ છે કે ડીક્ટેટરશીપ। જરૂરની જોતાના કાયદાઓમા પણ ખામી છે. અંગ્રેજો તો પાછા દેવાનો વિરૂદ્ધ છે. ઇસ્ટ આફ્રિકાના લોકો પરના કોડાઓ પાસે દરાપ કરાવે છે કે કોડાઓ એ પ્લેગવાળાઓ જરૂરમંદોને પાછા મળે એની વિરૂદ્ધ ન બોલે તો ઠીક છે. એવા કરારની અંગ્રેજોને જરૂર પડી એટલે આપણને કહે. આપણે એમની વાત સાભળી કરાય પ્રચાર કરીએ. આપણે કરેલા કોમને અંગ્રેજ રાજ્યના આગેવાનો અને ભાષાઓ મોટી જાહેરાત આપે. પણ "ડેમોક્રસી, ડેમોક્રસી" બોલ આ બાપા પોકારી રહ્યા છે તેમા આપણું રમાન શું'

આપણે ઇસ્ટ આફ્રિકા—કેન્યે દેશોમા કેમ સુખી—કોલોનીઓએ આબાદ કર્યો છે. ગ્રેટબ્રેટ પરસમથી કોલના મેમારીઓ રાતા સમુદ્રમાં સહરે નીકળતા જહાજની સફરના ભેજામકારક સાહસો ખેડતા, કેટલક સાહસિકો પોતાની કમાઇ સાથે દરિયામાં ડુબી મરતા. બીજા કેટલાય દરીયામાં ગાંગીમાઓને હાથે મુકાઇ જતા અને મુલ્યમ તરીકે વેચાતા અથવા મરી જતા. ફક્ત પચ્ચાસ જ ભેલી દેશોગાના જ ભેલી કબરીઓને હાથ પહાડ જતા. પોકા નશીબદારો કમાલને વતનના ઉદ્યોગને પધારવાનો પ્રયત્ન કરતા. આ બધા શાહસિક વેપારીઓને કોલના રાજ્યોની કંઇજ મદદ નહોતી. કરેક સફરીને પોતાની જાતની જ હીમ્મત હતી.

નાતાલમાં પહેલા કોલોઓ આવ્યા તેને કીસ્સો આ પ્રકારથી જુદો છે. નાતાલમા અંગ્રેજી રાજ્ય સ્થપાયું પણ અંગ્રેજો વસાહત નિષ્ણાતો ન થયા. અહીના મુળ વતનીઓ જંગલી હોવાને મજુરી કરવા તૈયાર નહોતા. જુલમથી કામ કરાવે તોપ બારી બધ અને વતનમાં પાછા મોકલે ઉભાને ઉભા સુકાય. પિરણામ સાપટ મજુરો દેશને કબડજ કરવાને કેટલા જરૂરી છે ન નાતાલના મુળ ગોરા જમીનદારો સારી રીતે જાણે છે. ગોલ્ડી મુદ્દો કંઇ કાઢવા ન પડે. એકલી બુદ્ધિથી પણ કંઇ કામ ન પડે. મુદ્દો તમજ બુદ્ધિ બોજનમજુરી પાસ આમવા પછી ન રહે. પિરણામ સાપટ મજુરી ના નજર દોડી દીદ તરફ. દીદ સરકારને પુછવામાં આવ્યું દીદ સરકાર ગોનેર લોક છે. ને કુલમુખત્યાર અંગ્રેજ સરકાર દીદમાં તો અંગ્રેજ સરકાર કિરેક્ટર તરીકે રાજ્ય કરતી હતી. પોતાના જાનમાલઓની મુશ્કેલી દુર કરવા માટે દીદી મુસાફીને નાતાલ ગોલ્ડમાં દીદના અંગ્રેજ રાજ્યને ના પાડી દેવા!

ઇન્ડિયાથી કોક અંગ્રેજ પરદેશ જવા નીકળે ત્યારે પ્રથમ તો તેને કોલોનીયલ ઓફીસ ઉપદેશ કરે છે. પરદેશના અંગ્રેજ કેવળ તરીકે તેના શા હક્ક છે તે તેને સમજાવાય છે. જો લાગ કેકાણે તેને દુઃખ પડે, વના હક ઉપર ત્રાપ પડતી દેખે તો તરતજ બધું નજરમા રહેલા બ્રીટીશ કોંસલને પાસર આપવા આપવા કેસો. નોબલ કોલોનીસમાં નાકરી બાબર આપવા. ના. બાબર બળે કોલોનીયલ ઓફીસ નકામજ ગણી વાકેફ કરે છે અને તેનું પગલા દુઃખ બદલ તેને દંડ આપવે છે. મારી મંગાયે છે બાબર ને દેશ મામે ધકામ કરી તો અંગ્રેજ કેવળને કરેલા અપમાન બદલ કાનો આખા દેશ કબજે કરે છે. અંગ્રેજ કેવળ મગાના આ માન છે. આપણે પણ આજે અંગ્રેજ કેવળ (Britishi Citizens) છીએ. આપણને આ હક છે!

દીદ પરદેશ જવા માટે તૈયાર થાય ત્યારથી જ તેની વિપત્તિઓ શરૂ થાય. પાસપોર્ટ મેળવવા ની મુશ્કેલી. સાહસ મોકરી આપણે ઉતરતા છીએ એનું બાન પરત આપણેજ થાય છે. સાહેબ લોક પરદેશી ન હોય અને આપણા દેશી અમલદાર હોય તોય દેશ તો ગોરા સાહેબ કોકનોજ. પણ મુશ્કેલીમાં કેટલીક સમાગો કરીને કે કંઇ સાંચ કરવત દબને—પાસપોર્ટ પણ પછી દરીયારનો પેસેજ મેળવવાની મુશ્કેલી. એ પણ જેમ તેમ મેળવીએ. દરીયાર ઉપરવાની ટ્રેમ ન હોય તો દરસે બંદર ઉપર કાકટર સાહેબનો ફેર થઇ જાય. કરેક જણે પાસપુરતમારી બનાવ બકાર કાકીને પેટ ફુલી ઉપાડી રાખી બાલીસ હાથમાં આવી રાખવુ. કાકટર સાહેબ આવે અને તૈયારી જરૂરાર ન હોય તો પોલીસદાદા ધક્કો મારીને બાલના બહાર મારી મુકે. પણી મુસાફરો કરી છેલા ઉભા રહીએ. કાકટર બાલેબ આખરે મહેરબાની કરી તપાસી લઇ તેની કરકરત હાથ ઉપર રબર સ્ટાંપથી ડારકાની છાપ મારી બધ લાવે "હા જાવા" એમ નારંત બાલ, પણ ઘણા બલાય ન બાય. દરીમર ઉપર ચઢતી વખતે દેકા દેક અને ધક્કામુક્કી કરીને પહેલા ચઢવાની પ્રયાસ કરતા, પણી સારી જગ્યા મેળવવા માટે મારામારી, બારસાને બેચાર રૂપીયાની બક્ષીસની બાલચ બતાવી કરીને જેમ તેમ ગુપાબેસવાનો—બારાં કોકરા સહીત પંદર વીસ દીવસની મુસાફરી પારને કરવાજ જોઇએ ના-સમયપર બાલ લાવે વળી પાછુ "હા જાવા" એમ બધ કરવ. પછી ગોદવણ દીમાની કરવા. દીમારાણા લાગે બધી કરીબારો બાપ છે. મારે બના કંઇજ કરીબાદ કરવાની નથી. ન ગોર બધુજ મારા માણસો પ્ર અને મુસાફરોની સમવડ સાચવવા અને વેઠની મહેનત કરે છે. પણ કોંડાઓની કરાજ ગોરી ફેન્ચ્યુસ્તા ગોવા ગોકવાણની છે કે માકની અમુક આમુક સગવડ સાચવવા આપે બધારવા બીજો એમ કબવાને બદલે "માકમેઓ આમ કરવું પડશે, માકમેઓએ પેલા નીયમો સાચવવા પડશે," વગેરે વગેરે માકમેઓએ કરવુ પડશે એમ પેલા દુઃખને કરાર કરવા. આવા કરારો છતા દીવાપાળા માકમેની સગવડ સાચવે છે—ચારી રીને સાચવે છે એમાં બાંધો નથી, પણ કરારો તો પરદેશી રાજ્યના ગુલામી કામદાની નકલ છે એમાં બાંધો નથી. દરીમરના મુસાફરીના બધેના પેલા ઓછા નથી સેવાતા પણ સગવડ પણીજ ઓછી છે. પુરૂષો અને બીજાનો ઉમાકાળના સાથેજ રહેવાનું ઓ ઓનો નાકાબને મુશ્કેલ ન સમજાય જેટલા પૈસા કીકરના બેસે છે તેકરતાળ કમીન આપી શકાય, પણ કોંડાનો એ હક્ક પરાર! આની રમીતી તો આપણા ચેપારી અને બાજોદાર વર્ગની છે જાકે મુળમાં ગોરાની ગુલામી કરવાને જે મજુરોને ગોરાઓમાં કોંડી સરકારે ગોકલેલા તેની સ્થીતી કેવી હશે તેનો બ્યાસ પણ કરવો મુશ્કેલ છે.

કોંડમાં આપણા ઉપનેશનો બધો માલ પડ છે. બધી ગામડામાં પોતપોતાના ઉપયોગ પુરતા કપડા વસ્તા માટે કોંડીયા આવતા તેથી કાપડ પણ નકામી કીમતે મળતુ. એને લીધે મજુરી સોંઘી હતી, રહેણી સોંઘી અને સાદી અને મજુરી પણ સોંઘી. આ સોંઘી મજુરીનો લાભ મેળવી કોંડમાના ગરીબ, અભણ અને અજ્ઞાન મજુરે ને મોટી બાકસો આવી કમાવવામાં આવતા ને જાણેલા અને આગેવાનો હતા તેમને પણ ઘાડુ લાભાવવામાં આવતું અને તેમણે કદને તપાસ કરવાની માથાકુટ કરી નહોતી. આકેજના બદીગામમાં કામ કરવા માટે પાંચ કુળીવાનો મહીનો, બાવાપીવાનું મકત અને રહેવા ઘર. આગકીવાને તો આ બહુ લાભકારક કરવાસત

પડ્યો પછી. "પણ હવે કયાં કરવાનું?" હાજ રહીને કરીને જવાબ મળે કે "અહીં પાસેજ છે. તમે ગભરાશો નહીં તમને કંઈજ બધે નહીં પડે. પૈસાનો પણ સાહેબને બહેનજ જવાનું છે. દુભાષીયોજ તમને બધાનું બતાવે" ગામડીયો ખેડુવર્ગ પણ ભણ્યા ગાદ્યાઓને પાસે ભણ. કોરિનામું ઓળેખાં વાંચી જવામ તરફુમેા કરનાર ને કે "ના કહે, કપુસ છે એમ કહે." ગામડીયા માણું ખુલાસી ના પાડે. ગાડ્ય ટૈકની બાકી માગ કરારનામું પાકું-કાયદાપુર્વક થામ. ગોર બાબ બધાનો ને તેની કઈ કિંમત બાબર ના દેવ. આમ સેંકડો ગામડાંસેાને કામદા પુર્વક ગુલામી બનાવ કરવાની કલકત્તા કે બંદરા મોટલે ને ત્યાંથી સ્ટીમરમાં ચડાવી દે સ્ટીમર માં ચડતી વખતે ખલાસી બાંધો થામ. પણ ગામડામુબક ચમેલ્લ ગોટલે તેનાથી કરાય નહીં. કરે તો મુનીબ મજુર જે માણસ કરવાનું સમજે નહીં તે માણસ કરાર કરીજ ના શકે. પણ ગાદ્યરેદનો ખ્યાલ પણ તેવોજ હતા. ફીજી ટ્રેઇનના રાબબના ઓતુંજ ગાલે પાછી સ્ટીમર આપે ગાડાલ. બધા ક્રાંતરીને કેરોમા ભણ

પછી લાંબી મુસાફોની તકલીફો થાય જેને નસીબે જે સેટ આવ્યો તે ભોગવવો. નોકરીમાં પણ મજુમ કાયદાપુર્વક કરારો હોય છે. એ કરારો ચા અજમ મજુરો કર કાંઈ નહીં પણ ગોરો ઉંચ આજ્ઞામજાના માગ ગોટલે નજા તો સંગાજુ માણસો કેટલીજ બાબત તેવી પણ બધારે થામ. આવી સ્થિતિમાં આપણે પણ આ બાબત, પુર્વ મજુરોએ નાટાલને ફળદ્રુપ બનાવ્યુ.

નાટાલમાં આટલા બાબા ગોરા આજે પણ બા છે તો આ ગીરમીટીયા દીઠા મજુરોનીજ મહેનતનું પરિણામ ... આદ આદવી આગવડો, દુઃખ અને પરતંત્રતા ભોગવી પણ આ દીર્ઘ મજુરોની મજુરી વિષાસ બાપવા તો બદીજ ગુલામગી કેમ સ્વીકા ભર્યા પણ તેમણે પ્રમાણીકપણે પોતાના કોલની સ્મીતી માથેતુલ્યર બનાવવા માટે પોતાનુ ગોદી રેડ્યું. આ ગુલામી પેદા બ્યા છતાં પણ સ્વતંત્રતાની મંત્રણા આ દેશમાં હતી અને પોતાની હિમતી મારે તેમણે સતત પ્રયાસ કર્યો છે અહીં માણુકગીના ઘડતમાં ઘણોરો ફાળો છે તેમા બીમાર દર્દ પણ કરવું.

હિંદિયો ઘરભેગા.

સને ૧૯૩૯ માં શું થશે?

મુંબાઇના જ્યોતિર્વિદ બ્રહ્મપ્રસાદ કી. બી. ... એક વર્તારો બહાર પાડીને જણાવ્યું છે કે સને ૧૯૩૯ માં દેશમાં રાજકારી પરાપરેબુ તબ રહેશે અને પણ મીનના ગ્રહ તેમજ બીજા પોતે ઘરને રાજકારણ કરી બતાવશે. રાજકારીમાં બહાદુરીના કામ પ્રતિ દિન બનવાના બનતી જશે. ખેતપેદાશમાં સારી પ્રગતી થશે. કોલેજના વિદ્યાર્થીઓ ટ્રેસ પરદેશમાં સારી પેનીં મેળવશે. નવીન કોલેજો અને સંસ્થાઓ થાય. આ વરસે બેમકશળની મહેર સારી રહેશે. ગુજરાતના કપાસ, રીગણાપા, રસકસ અને ગીરાપુ પાક સારો થશે. ચેમાર, ઝિવેરાત, સોના, રોપ અને રમા તથ સારી પાસ. સરહદ પર તોફાન થાય. ચેરબીટનમાં પક્ષોમાંટમાં ફેરફાર થાય. મજુરપક્ષ સેય બને. ... ઉદ્યોગ નરમ પડે. બેકારી વધે. જર્મનીની આંતરીક અવસ્થા સારી ન રહે, ઇટાલી તાબ્દાપ્રીમ ન થી રહે. જપાનને મે ખાસ બાબરૂપ છે. ઇટલીને ગેમખીમીનીના તરફની ચીંતા કરીને નેતા રહે. નાઝીની મુશ્કેલી રહે ... બાબ બાબેરા પણ થાય.

આવતા વર્ષની દુનીયાની આર્થિક સમાલોચના

મુંબઇનું 'જન્મભૂમિ ઓફ ઈન્ડિયા' જનરલ નરચન્દ્રસ ગેબ્બર લખે છે:—

૧૯૩૭–૩૮ નું વર્ષ દુનીયાના આર્થિક ઇતિહાસમાં બહાર તરી આવે તેવી રીતે પ્રકાર થયુ હતુંવાળ, આખુ દુનીયાના જુદા જુદા દેશોની આર્થિક પરીસ્થિતિ તપાસતા જણાય છે કે આ સાલમાં ઘણે મોટા દેશોમાં આપાર–ઉદ્યોગે કંઈ જુદોજ પલટો ગ્રાપ્યો છે. આ સાલની સમાલોચના કરતાં સાલ્સથે બહાર પાડેલા વર્ષ માંનેનિમિત્ત લખે, ૧૯૩૭–૩૮ માં જણાવવામા આવ્યું છે કે ૧૯૩૭ ના વર્ષના પહેલા ભાગમા બ્યાપારમેં નિકાસ થયેા હતા અને આબાદી વર્તી હતી બ્યારે તે વર્ષના છેવટના ભાગમા વિકાસ બંધ થયેા અને બ્યાપારમાં મંદી આવી. બેકારીના આકડાઓ પણ આ અરસાને ફેરફાર બતાવી આપે છે. આંતરરાષ્ટ્રીય મજુર ઓફીસના આકડાઓ પરથી જણાય છે કે ૧૯૩૮ ની ૧૯૩૭ સુધીના બેકારી બતાવી અને બધતીજ ચાલી પણ ૧૯૩૭ ના અપરભાગમાં આ બેકારી ૧૯૩૮ ના જેટલી થઇ. ત્યાર બાદ પરીસ્થિતિ એવા બદલાઇ ગઇ કે ૧૯૩૭ ની આખરમાં અને ૧૯૩૮ ની શરૂઆતના બેકારીના આકડા ઘણાજ ઘટયા એવું જાણવા મળે છે. તેજ મુજબ રોજગારીના આંકડાઓનું સમજાવું. ૧૯૩૭ ની સાલ સાથે સરખાવતા દુનીયાનુ ઉત્પાદન ઘણું છે અને તેના કારણરૂપે એમ દર્શાવવામાં આવે છે કે મોટા મોટા દેશોની સરકાર પ્રવૃત્તિઓને લીધે કાચા માલના ભાવ વધી હતી અને ઉત્પાદનમાં વધારો કરી આ માલને પહોંચી વળવામાં આવ્યુ હતું. દુનીયાના બ્યાપારને આ વર્ષમાં બહુ સહન કરવું પડ્યુ હતું. નિકાસ બહારે ઘણોખરામાં પહેલી મુજબદેશીયો, ભાવોના ભાવો નીચા પડ્યા, રવદેશમાં ઉંચા થએલા ફરીયાદો અને બેકારીના પ્રમાણો જુદી જુદી સરકારો બ્યાપારને લગતી બદેાળી નીતિ અમલ કરવાનું પસંદ નથી કરતી.

આરબ પ્રતિનિધિઓ લંડનમાં

પેલેસ્ટાઇનના પ્રશ્નપર લંડનમાં મળનારી પરીષદને સન્ટ જેમ્સ પેલેસનુ રથળ નક્કી કરવામા આવ્યુ છે. પ્રજાપ્રેટ, પેલેસ્ટાઇન, અરાક, સાઉદી એરેબીયા અને પેલેનથી પ્રતિનિધિઓ લંડન પહોંચી ગયા છે. સરદાર પ્રધાન મી. મેકડોનાલ્ડ મતીનીધિઓને આવકાર આપ્યો હતા મુસલીમ લીગના પ્રમુખ મી ઝીણુએ પણ મહાન, અને ડિંક ડોમિનના પ્રધાન મેાર્ડ ઝટલન્ડના પરિષદમાં લીગને પ્રતિનિધીત્વ બાબવા અને પેલેસ્ટાઇનમાં બારબેાની રાષ્ટ્રિય માસ-ભૂમિકા મંજુર કરવા વિનંતી કરનારો તાર મોકલ્યો છે.

પેલેસ્ટાઇન પરિષદ પર ઇંગ્લાંડમાં ગંભીર વિચાર

આપણી પેલેસ્ટાઇન પરીષદ પર ઇંગ્લાંડમાં ગંભીર વીચાર ચાલી રહ્યો છે. પેલેસ્ટાઇન, ઇજીપ્ટ અને ઇંડિયાના મુસલીમોના બાબોનોજ નહીં પરંતુ જે જે દેશોમાં મુસલીમો વિષમનો અજમાનો ભોગ બ ને રહ્યા હેશોમાંના તેમોના બાબોનો અભ્યાસ ચાલી રહ્યો છે. એજ રીતે યહુદીઓની સ્થાપણીમોનો પણ અભ્યાસ ચાલી રહ્યા છે, અને બ્રીટીશ સરકાર મીત્રતાબમો નીભાવ બાબવાને પોતાનુ બનતુ કરવા બધી રહી છે એમ લંડનથી કુદરે જણાવે છે. સરદાર પ્રધાન મી મેકડોનાલ્ડ સબળા પ્રતીનીધી-મોનો મુલાકાતો લઇ રહ્યા છે, પેલેસ્ટાઇન કીંગ્સ પાર્ટીના પ્રતીનીધીત્વના પ્રશ્નપર હજુ મંડન અને કેમ વચ્ચે મતભેદો ચાલી રહી છે, તેનો નીકાલ ના આવે ત્યાં સુધી પરીષદનુ કામ ક્યારે ચાલશે એ કહી બબાતું નથી.

ઓદીશા પ્રધાનમંડળમાં ફેરફારો

ઓદીશ પ્રધાન મડળમાં નીચે પ્રમાણે ફેરફાર થયા છે. સરેરાશ્રુ બાબતના પ્રધાન તરીકે સર બેાગરત કેન્સાયને બદલે ઓડમીરલ સેાર્ડ ચેટરીકને નીમવામા છે. સેાર્ડ સ્ટેનલીના આકટોબરમાં બરબુ થયા બાદ ના મેકડોનાલ્ડ ડોમીનીયન અને કેલોનીયલ સેક્રેટરી થતા તેની જગ્યાએ ડોમીનીયન સેક્રેટરી તરીકે સર બેાબસ બ-સાઇમ નીમવામા છે, અને કેળબાબત ડરમન-સ્મીથ બેતી બાબતના પ્રધાન નીમવામા છે અને મી. કનેલ્યુ. એસ બોરીસન ટપા સેાર્ડ સેક્રેટરના પેનરોલર નીમવામા છે. સેાર્ડ પીન્ટરસન પ્રધાન મંડળમાંથી નીકળી જતા તે માસ્ટર–જનરલ બન્યા છે. સેાર્ડ મન્ચેસ્ટર પુર્વ બાબતના નામદ્ય પ્રધાન થઇ બ્યા છે.

મી. બોરીસન સેાર્ડ ચેટરીકને મદદ કરશે અને દીવાને આમમાં તેનું પ્રતીનીધીત્વ ધરાવશે.

મેજર-જનરલ દી.ગીસને પેાર ઓફીસમાં ભરતી બાતાના ડીરેક્ટર નીમવામાં આવ્યા છે. કુદરે જણાવે છે કે પ્રધાનમંડળમાં થએલેા આ ફેરફાર નજીકના ભવીષ્યમાં નવી ચુંટણી બબાના બરરા દુર કરી દે છે. સેાર્ડ ચેટરીક જે રોડેશીયા બાબતના નવા પ્રધાન નીમાયા છે તે હિંદુસ્તાન રહ્યા હતા જ્યાંથી મંત્રણાચારે છપદી સલાહકાર ઉંડ્યાંક મેકલ્યા બબા પછી છે.

બબ્બર ધરતીકંપ

ધુબ્બારે જન્મુઆરી તા. ૨૫ મીએ આરંભે-લ્હાઇનમાં ચીસેગાં ધરતીકંપ થયાથી ૧૫ હજાર ઝોંપડા ભાંયે ભળી ગયા છે. એકલાં ચીલન ડાસ્ટ્રેમાં ૪૦૦૦૦ ની વસતી માંથી ૧૦,૦૦૦ માર્યા ગયા છે. ઉત્તરમાં ડાલડા અને દક્ષિણમાં ગ્રોસ ઓંગ્લેસ સુધીના પ્રદેશને કંપની અસર થઇ છે.

૨૧૫ મીનીટના તમાશા માટે પા. ૨૦,૦૦૦

ગુલ્લાખાટ્ટમાં દુનીયાની કેંચી બેસ્ટ ચેમ્પીયન ટીમ માટે ન્યુયોર્કમાં ગેરીસન ૨૬મેર ગાર્ડનમાં રમાયેલી રમતના વિષે ઘણુબધું તમને જાનવી ઘણુબધું મહેનાજ રાખ્યા પણ આખેર કરી દીધું. રમત ૨ ગીનીટ અને ૨૬ સેકન્ડ ચાલી હતી જે પ્રથમ ઘુબ્બસને પકાડી દીધા પછી બીજી વખતે રેફરીએ રમત બંધ કરી જો ઘુબ્બસની જીત જાહેર કરી. ૧૭૩૫૦ ની મેદની આ રમત જોવાને એકત્ર થયા હતા અને પા. ૨૦,૦૦૦ ભર્યા હતા.

વેરાવળના હિંદુ મંદીર આગળ લગ્ન પ્રસંગે જેજ્જનાથ નામના માણસને પોતાના બાપના પરમાંજ લગ્નમાં આવનાર એક વ્યક્તિએ કંઇક તકરાર પરથી મરદનમાં છરી ભોંકી દીધી હતી જેથી મોટી ઇજાઓ તે પામ્યા હતા. બીજા બે ને પણ મા ઘાવા હતા. મારનાર ભાગી ગયેા હતેા. પોલીસે તેને પકડવેા જણાવાય છે.

* * *

જેલીંગણના રેવન્યુ ઇંસ્પેક્ટર મી. માર્ક્સ જેસી લિન્ક જેનું તા.૬ ફેબ્રુઆરી ના ૨૬ મી એ ૬૦ વર્ષની વયે અવસાન થયું છે તે પોતાની આખી મરકામત ૬૮ મા ૬૮,૦૦૦ ની છે તે પોતાની વિધવાના નામપર કરી ગયેા છે.

* * *

મરહુમ મનેકા મી. જાણ્યાભાઇ દુલભજીના પ્રથમ પત્નિ ગયા રવીવારે પ્રીનીકસના મુકામે ગુજરી ગયા તેમણે 'પ્રોટેક્શન ઓફ પબ્લિક એક્ટ' ની મા ૧૮ મીને બી. ગોકળ ગોરધર (બારસ) એ બી પ ઉપર આપી છે જે સાક્ષર સિધ્ધારીએ ફરીએ.

* * *

નાટાલ પ્રોવિંશ કાઉન્સીલ જે ફેબ્રુઆરી મા. ૨ જી સુધી મુલતવી રહી હતી તે બાંધ ના ૨૧ મી સુધી વધુ મુલતવી રહી છે.

* * *

નવાગ્રામડાના બાજના ગોતાસાં ગોળા ૧૦૦ ટકાનું ફેબ્રુઆરી મા. ૨૬ મીના રોજ કરજન ના ઇંગ્લીશ વેરહાઉસમાં લીલામ થશે. આ સાથેા ચાલ દુનીયાના દરેક ભાગમાંથી રટીંગ્સ આ આવેલેા છે જે માલનારાઓ તરફથી ગા તેા ખુલાશ મળેલેા અથવા તેા ખરી પુછીને પોતાના વેરહાઉસના કાયદેસ વર્તન ક્રિયાત પડી રહેવા દેવાયેલેા છે.

* * *

કનાર્ડ ચ્હાઇટ સ્ટાર લાઇનરની દુનીયાની મજા કરીએ નીકળી એક અપ સ્ટીમર ફ્રેબ્રુઆરી મા. ૧૩ મીએ ચાર દિવસને માટે કરજન આવશે, તેમાં એક રાહેરના જેવી દરેક જાતની સગવડેા છે.

ચીકાદરના ગાયકવાડ સરકારે એક ખાસ બાતમીદારેા બહાર પાડી પગ પાર માટે એકંદરે ઓફીસીસ સ્ટાફ રૂપીયાનો જમીન મહેસુલ આંગે પટાડેા કર્યો છે.

* * *

રહેડ્રુ ના ઓકટેરાલ્ડરમાં એમ સી. સી ટીમ ઇંદના મુખ્ય રહ્યોગેા સોકર મેચ રમવા માટે જનાર છે મુજબરાતમા એ કુલ પાંચ મેચેા રમશે. આ ટીમ ઇંદમાં કુલ ૨૬ ગેચેા રમશે, જેમાં ત્રણ ટેસ્ટ મેચેા હશે. આ સાથળ મેચેા માટે કુલે રૂપીયા બાર લાખ પીસ હજારની જમાનતગીરીઓ આપવામા આવ્યાનું જણાય છે.

* * *

અમલસાડ ખાતે ગી સલિપાતરેના નાગર ગાનાના ગુજરાતી માસના પુસ્તક ૬ઠીત પ્રાણની ચેન્જપ્રુએટ મી. ગાણા સાથે ૧૦૦ કરતા બાણ ગણાટ બાતે હતેા. ૧૦. વાકર પીકર તેમને તેમના બાગ કરે છે ત્યારબાદ 'પ્રથમ પાદિન ઉત્સવ' ગાંધી પરિણામનું હેા બાબુ મનાય છે.

* * *

બરહદ પ્રાતના ગવરનર બરહદ પ્રાતના બાડા ઉદ્યોગના ઉદ્યોગના આપવા માટે દા. બાબા-સાહેબ શ્રી. બીજાબ્રહ્મને આપેલા રૂા. ૧૦૦૦ ની મંજુરી આપી છે. ગાંધીજીના કેળવણીકામ માં બરહદ ગાંધીકુલ મહારબારના કાર્યકરેાબાના રહીને બાદીના કાર્ય માટે બુહાર બાહમતગારેાને તાલીમ આપી રહ્યાં છે.

* * *

શેઠ જમનાલાલ બજાજ જયપુર પ્રજામંડળ ની પરિષદનુ પ્રમુખપદ લેવા માટે જયપુર જવાના હતા તેમની ઉપર જયપુર રાજ્ય સરકાર ની હદમા પ્રવેશવાની મનાઇ કરતા હુકમ કર્યો હતેા.

* * *

કુંડલાના એક ગામલહારની સામેના કાંચ ફરીયાદી ફરિયાદ બાલનગરના મહારાજ્ય સુધી પહોંચતાં તે બાબતદારે ગળરાજ્ય જાપ્તની કેટલીક લીધેલી લાચના પૈસા પાછા આપવા બાબત હતા.

કુંડલાના યાત્રુદારે અમલવેરાના ચોકીનેા ઉપર ઝુલમ ગુજારી નેમની પાસેથી સેંકડેા માણ પાસ પેાતાના ફાયદા માટે પડાવ્યાની ફરિયાદ મળતા રાજ્યને એકુતેાળે કરી હતી.

* * *

ગાંધી સેવા સંઘની બેઠક એપ્રીલની ૧૭ ગાંધી ૨૬ મી સુધીમાં ચંપારણ્ય શતાબ્દિના ચંદાપનમાં રાજેન્દ્રબાબુ' ગોષ્ઠીકાએ મુલ્યવ્યુ છે.

* * *

રાષ્ટ્રપતિએ હૂંડીયામણના દર અંગે દેશમાં બીજા લાક ઉપાયેાની ઘોષણા કરી છે

* * *

કવીવર ટાગેારના શાંતિનીકેતનમાં મરણ સુધારણાના કાર્યની તાલીમ આપવા માટે એક તાલીમ વર્ગ ચાલુ કરવામા આવ્યુ છે.

* * *

વાપસરેાયની કાઉન્સીલમાં બે મેમ્બરા તરીકે નર મહમદ બહેરમલા, કેપ્ટન મેમ્બર તરીકે ડીવાન બહાદુર મુદાલીયાર અને ડાયનાલ્સ મેમ્બર તરીકે શ્રી. રન્સીમેનની નીમણુક થઇ છે.

* * *

વડી ધારાસભાની બેઠક ન્યુદિલ્હીમાં તા. ૩જી ફેબ્રુઆરીએ શરૂ થઇ છે.

* * *

હૉંદમાં ઉંચામાં ઉંચુ મકાન કલકત્તામા બંધારી આ મકાનની ઉંચાઇ ૨૨૦ ફીટ જેટલી હતી જે તેને ૨૪ માળા હતેા

* * *

શેઠ મુરજી વસનજીદાસ દાદીબાગાડ—ગુજરાત સ્ટીમ નેવીગેશન કંપની લીમીટેડ ના બાબરે છે.

* * *

શ્રી. મહેંદ્ર ચાલીને પ્રમુખપદ નીચે ની પ્રજા પરિષદની છઠ્ઠી બેઠકમાં રાજ્યના બજેટીમેન્ટના આપી ત્રણ ભાગમાં જવાબદાર રાજ્ય તાંડેર કરવાની માગણી કરવામા આવી છે.

* * *

કેદખાના ઇસ્પેક્ટર મિ. ટ્રેટને કારણે પાક ગવર્નમેન્ટ બોર્ડને ગાંધીજી બાબતની મહેસુલી માફી આપી છે.

* * *

મહારાજકુમારે 'હરિજનબંધુ' ના લાઇ ગેાધમાં મહારાષ્ટ્રના પ્રોગ્રામ્સમાંના ગાંધીજી કરવા ઇચ્છયુ છે ને જરૂર જણાય તેા નવા કર નાખીને હોરી સરકાર પાસે ગેાન મળને એ કાર્યક્રમ તાત્કાલિક પુરેા કરવા જાહેર કર્યો છે

* * *

જબલપુર મ્યુનીસીપાલીટી ચોપડી મહારાજ્ય ની સાહસીરી તરીકે એક હજાર બાંધી છે. જેના ઉદ્ઘાટન ગેના ગાંધીજી કરશે.

* * *

મધ્ય પ્રાંતના બાજી પ્રધાન ડા. એન-બી. ખરે રૂ. ૨૫ હજારેના હિંદુ મહાસભાના ગેટના જન્મા છે.

અખબારપત્રો

ડાર્વેસ્ટરાઝમના મહેમાન

[illegible] વેલ્વાનના પ્રતિનિધિ અને ઓલ ઇન્ડિયા કોંગ્રેસ કમિટીના સભ્ય શ્રી. વસુદાસ ગાંધીના પુત્ર અને બારડોલી [illegible] કોંગ્રેસના ઉમેદવાર શ્રી. નરસીંહદાસ પોતાના બે નાના બાળકો માટે ગુજરાતમાં કરવા આવ્યા હતા. [illegible] હિવસ સિસ્ટરોના હિવસ અને કસ્તુરબા હિવસ કસ્તુરબીબાઈમાં શ્રી. ગાંધીની ગેરહાજરી [illegible] માન તરીકે [illegible] હતા અને દરમ્યાનમાં કરી ઘોડા હિવસ પણ કરવા આવી શ્રી. પુરુષોત્તમ વસરીના ગયેલાના તરીકે રજા હતા. અમા શુક્રવારે શ્રી. નરસીંહદાસે રોગીકરની મુલાકાત લીધી હતી અને રાતીવારે બપોરે શ્રી. પુરુષોત્તમ દેવમા તરફથી તેમના માનમાં પોતાને બુકાયે આપવામાં આવ્યો હતો. રવીવારે રહીમર તકલીફમાં શ્રી નરસીંહદાસ ડરસદાસ પાછા વિદાય થયા છે.

ભારત સેવાશ્રમ કલબ

ગયીવાર તા. ૧૮ મીના સુરત ઈંડુ ઓસોસિએશન દ્વારમાં ભારત સેવાશ્રમ સ્વજ તરફથી સંગીતના નાખારજ પ્રયોગ સામે રેલમાની ઉત્પત્તી અને કારીગરી તથા [illegible] ફામેડી (ફીલ્મ) બતાવવામાં આવી હતી. [illegible] સંસ્થાને ધન્યવાદ આપી ઈંદિરા કળા માટે સ્થપા [illegible] સેવા સંસ્થામાં પ્રતિવર્ષ સંગીત, સીવણકામ અને સાહિત્ય વર્ગની ચાલી પ્રગતિ માટે ધન્યવાદ આપ્યો હતો. શ્રોતાવર્ગ તથા તરફોએ સુંદર ફેસસીત નાખ ટેસાળાગાન રેડયું હતું. શ્રી. બાબુભાઈએ સંસ્થાને ધન્યવાદ આપનારે આપણુ કર્યું હતું.

ઈંડિયન સંઘના ક્રિશ્ચિયન સોસાયટી

ગોડેઝોથી નાખવાના ખાણીતા વતની શ્રી પરશુ-ભાઇ આસાણીના પુત્ર શ્રી. નગીનદાસ તથા શ્રી નરોત્તમદાસ વાસકાના પુત્ર શ્રી. કામોદરદાસ કારકરી અભ્યાસ માટે ફરીમર કેનેડામાં સ્વદેશ જવા તા. ૩૦ ના રોજ બ્લ્ટ મંડળ ઉતર્યા હતા. તેમની સાથે શ્રી. ઝાકરલાલ અને કેરી તથા ગુજરાતીઓના શ્રી. વલ્લુભાઇ ગોકારજી પણ હતા. ઉપરોકત સંસ્થા તરફથી તેમનું સ્વાગત કરવા માં આવ્યું હતુ અને સકળ સકર ઇન્ડિયામાં આવી હતી. મહેમાનોએ શ્રી. ૧૦ સંસ્થાને ભેટ આપી હતી.

ફ્રાસવાલ કેળવી ક્રિશ્ચિયન મંડળ (ગિલ્ડાનીસબર્ગ)

ઉપરોકત મંડળની ગયેલ સભા તારીખ ૨૬-૧-૩૯ ના રોજે ઈંડુ સેવા સમાજના મકાન માં શ્રીયુત પરશોતમ ખીજલાલના પ્રમુખપણા હેઠળ મળી હતી. પ્રમુખ તરફથી પોતાને બુકા મુકાતા મંડળની આગલી મીટીંગ: સમવારમા આવી હતી. અને ગિલ્ડાબ્ધ રજુ કરવામા આવ્યો હતા જે સર્વાનુમતે પાસ કર્યો બાદ બાદ બાદ બાદ આભારીઓએ કરેલા માંથી બદલ આભાર માની નીચે પ્રમાણે આભારીઓની નવા વર્ષ માટે ચુંટણી કરવામા આવી હતી: માનનીય પ્રમુખોઃ વકીલ ભાઇ અમાલાલ અને મણીભાઇ રવજીભાઇ, પ્રમુખઃ પરશોતમ ખીજલાલ, ઉપ-પ્રમુખો મોહનરભાઇ હીરાભાઇ, ડાયાભાઇ ભોગા ભાઇ, ઉકાભાઇ બાલુભાઇ, મંત્રીલાલ નારણજી, કમાભાઇ મગનભાઇ; મંત્રીઓઃ બાબુભાઇ કરાર ભાઇ, મોહનભાઇ મોગિંદજી, ખજાનચીઓ દયાળ ભાઇ કુંવરજી, બાબુભાઇ હીરાભાઇ; ઓડીટરોઃ જસવંતભાઇ નાનાભાઇ, પરશોતમ પરસનભાઇ; કમીટી મેમ્બરોઃ બાબુભાઇ રવજીભાઇ, મોગા ભાઇ મોપાદજી, નાનાભાઇ માંચીબાભાઇ, મોપીંદ ભાઇ નાનાભાઇ, હરીબાઈ નકનજી, કેશાભાઇ રવજીભાઇ, મોપીંદભાઇ લલ્લુભાઇ, ડાયાભાઇ મોપાળજી, મણીભાઇ બાબુભાઇ, બીપાભાઇ રવજીભાઇ, ખુબીબાભાઇ હીરાભાઇ, મોપાળજી નારણજી, હરિકૃષ્ણભાઇ નાથાભાઇ, કાળીદાસ ઈખા ભાઇ, દયાળજી કેશવજી, કાનજીભાઇ રવજીભાઇ, બાબુભાઇ મંગાભાઇ, ખાવજીભાઇ મોપીંદજી, લલ્લુભાઇ નરસંઘભાઇ, ખમણભાઇ રવજીભાઇ, દયાળભાઇ બીબાભાઇ.

ગયામાં પ્રોફેસીનાભાઇ રા. નાનાભાઇ છીના ભાઇ તથા રા. ખમનાદાસ રણછોડદાસએ હાજરી આપી હતી તેઓએ મંડળની પ્રવૃત્તિ ઉપર ઉપયોગ મનનીય પ્રકાશ પાડી આગલની સુચનાઓ કરી હતી. એ પછી ફેળવણી અંગેનુ પ્રશ્નપુંક કામકાજ પતાવી મીટીંગ માટે સેવા સમાજે પોતાનું મકાન વાપરવા દેવા બદલ આભાર માની સભા વિસર્જન થઇ હતી.

ક્ષત્રીય ગુજરાતી ઓચી મંડળ

પોર્ટએલીઝાબેથથી ડાકતરી અભ્યાસ માટે સ્વદેશ જતા બે વિદ્યાર્થીઓ નગીનદાસ આભણી તથા કામુભાઇ બાસદાના માનમા તા. ૨૨ મીએ ઉપરોકત મંડળ તરફથી આ પ્રાણીનિ ભોજનવેટ થયો હતો. પ્રતિદિન નગરજનો હાજર થયા હતા અને અંજના બાબુનિ તેપારી શ્રી રામચંદ્ર ત્રીકમદાસે પ્રમુખસ્થાન લીધું હતુ. પ્રમુખે તેમજ એસસ્સ રી. કે. પીલે, કુબળાભાઇ દયારજી, ભાદ, ભાસ્તર, આર. જી. રમો, ફ્રેંકેજી, કાદરબેગ, એમ. એચ. બેગ, એમ. આર. નાયડુ વિગેરેએ અને યુવકોને સકળ સકર માથે પોતાના અભ્યાસ માં કરોદ પ્રકેજનારા અને શ્રી. પી. બી આભણી તેમજ શ્રી નરોત્તમભાઇ બાસદાએ પોતાના પુત્રોને સ્વદેશ અભ્યાસ માટે મોકલવાનો નિર્બુધ કર્યો લેવા તેમને બનેના અભિનંદન આપનારો ભાષણો કર્યા હતા. બાબા યુવકોને સુંદર બોધ આપવામાં આવી હતી. પોર્ટએલીઝાબેથથી ડાકતરી અભ્યાસ માટે સ્વદેશ જનારા આ બહેલાઇ બે ભાઇઓ કોઇ આ પ્રસંગ ખાસ મહત્વનો પ્રસાદવાના આવ્યો હતો.

સ્થાનીય મોગી મંડળના બાબનજી શ્રી. બાબુ ભાઇ ડાબલાઇ સ્વદેશ જતા હોવાથી તેમની સેવાઓની તારીફ કરી તેમને સકળ સકર ઇચ્છવાગા આવી હતી તેમજ ઇનાભાઇ મીઠાભાઇ, ખુલાવાયેથી બાબેસ રા. સબુભાઇ મોકારજી અને અંધેના પ્રધાન કીપ્ટન રા. સાકરલાલભાઇ એન. રેકરન પણ મંડળ તરફથી કુલના તોરા અર્પણ કરી સકળ સકર ઇચ્છવામા આવી હતી. મંડળને નીચે પ્રમાણે રહેશે. દાન આપવામાં આવી હતી: બાબુભાઇ કુબરજી પીતા ૧, ઇનાભાઇ મીઠાભાઇ શ્રી. ૧૦-૧, ડાકરલાલ-ભાઇ નારણદાસ શ્રી. ૫, વલ્લુભાઇ મોકારજી (ખુલવાયા) શ્રી. ૫, પરમજી પરબુભાઇ (કેપ-ટાઉન) શ્રી. ૧૦-૬, પરબુભાઇ દાહ્યાભાઇ (કેપ-ટાઉન) શ્રી. ૧૦.

નવસારી ઓચી મંડળ (જોહાનીસબર્ગ)

ઉપરોકત મંડળની બાબીક જનરેલ સભા ૨૯-૧ આરી તા. ૨૨ મીએ રા. વલ્લભભાઇ પરસોતમ ના મકાનમાં બળી હતી. જેમાં ગંડળના દરેક મેમ્બરે ઉત્સાહપુર્વક હાજરી આપી હતી. ઇશ્વર પ્રાર્થના બાદ મંત્રી તરફથી ગત મીટીંગ ની મીનીટ વાંચી સાંભળવામાં આવી હતી. જે સર્વાનુમતે પાસ કરવામા આવી હતી. બાદ બાદ બાબનજી તરફથી વાર્ષિક આવક ખરચનો હીસાબ રજુ કરવામા આવ્યો હતો. બાદ મંત્રી તરફથી શ્રી ગાંધી ભારત વિદ્યાલયના આચાર્ય તરફથી મંડળને આપીલ રૂપી પત્ર વાંચ્યો હતો તે સભા સમક્ષ વાંચી સંભળાવવા મા આવ્યો હતો. અને શ્રી. ગાંધી ભારત વિદ્યાલયના નિભાવ અર્થે પા. ૫-૦-૦ આપવા નો તેમજ 'પ્રુડિન્શ્યલ ઇન્સોપિનિઅન' ને શ્રી ૧૦-૬ આપવાનો ઠરાવ સર્વાનુમતે પાસ કરવામાં આવ્યો હતો. બાદ ટરજનના સ્ટેંગર નિવારણ રા મકન ભાઇ પરબુભાઇ નવસારીવાળાનાં અકાળ અવ-સાનથી મંડળ તરફથી બેદ ઠરાવ કરવામાં આવ્યો હતો અને મરનારના આત્માની શાંતી માટે ઇશ્વર પ્રાર્થના કરવામાં આવી હતી.

બાદ બાત ગાંધીજીના ઠરાવ પ્રમાણે શ્રી. ગાંધી ભારત વિદ્યાલયમાં અભ્યાસ કરતા બધા ગ્રાનિ બાળકોને પુસ્તકોનું ઇનામ વહેંચવાનું કામ આપતા ગાસની મીટીંગ પર મુલતવી રાખવામાં આવ્યું હતું. બાદ સાલ વર્ષ માટે નીચે પ્રમાણેના કાર્યવાહકોની ચુંટણી થઇ હતી:

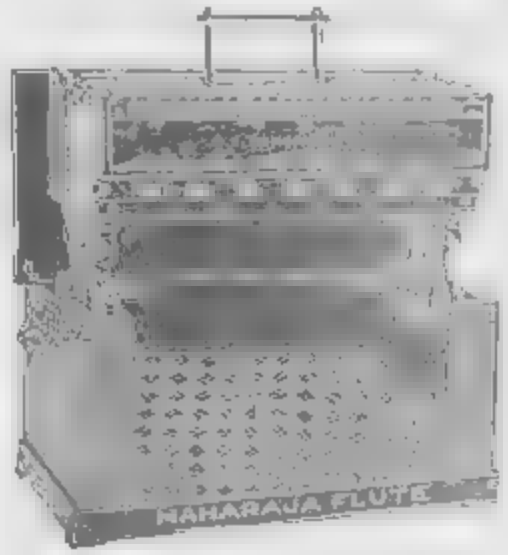
માનનીય પ્રમુખ: સાંડાભાઇ કુલજી, પ્રમુખ: સાંડાભાઇ પરબુભાઇ, ઉપપ્રમુખ: નાથુભાઇ કાલાભાઇ, મંત્રીઓ: મગનલાલ બાબુભાઇ અને ચુનાભાઇ પરબુભાઇ, બજાનચી: નરોત્તમભાઇ કરસનજી, ઓડીટર: વલ્લભભાઇ પરસોતમ, કમીટી સભ્યો: પરબુભાઇ નાના, રામજીભાઇ હીરા, મીરપરબાઇ, ગામભાઇ.

"ધોરાતાં વાદળ"

અહાન લેખક અબદુલ સી'કેરની નવકથા પરથી આ પુસ્તક રચાયું છે. તેમાં વધુ રસીક સામાજીક વાર્તાઓ છે.

કીંમત રૂા. ૫.

આ ઓફીસે બબવાથી મળી શકશે.

સુંદર આકર્ષક
સુરીલા અને મજબુત

મહારાજા ફ્લ્યુટ

MAHARAJA FLUTE
TRADE MARK

હારમોનિયમ
વાપરો

કાયમના, પગલાં વિગેરે દરેક જાતના 'મહારાજા ફ્લ્યુટ' હારમોનિયમો અમારી પોતાની ફેક્ટરીમાં પુરા ચપના અનુભવીના દેખરેખ નીચે બનાવવામાં આવે છે, તેથીજ આદિકામાં કાંઇપણ વધારામ છે.

: ઓછા માસીકે : :

ડી. એસ. રામસીંગ એન્ડ બ્રધર્સ,
હસુન ફેક્ટરીસ્ટ
સેન્ડહર્સ્ટ રોડ. મંછારામ બીલ્ડીંગ. મુંબઇ, ૪.

વેચવાના પુસ્તકો

બાળ સાહિત્ય—નવલકથાઓ—ધાર્મિક સાહિત્ય—રાષ્ટ્રિય સાહિત્ય—કાવ્યો વિગેરે

ધાર્મિક સાહિત્ય		
બાઇબલ કોહન બાગ ૩	૭	૬
પરમાર્થસાર	૨	૦
સ્વામી શિષ્ય સંવાદ	૧	૦
ગાંધી શિષ્યામણ	૧	૮
સત્યાર્થ પ્રકાશ ભા. પ્ર.	૪	૦
ઉપનિષદ પ્રવાહ—ગોપબાબુ	૧	૦
ભક્તક કથા	૧	૬
અનાસક્તિ યોગ	૧	૦
ગિતા બોધ	૨	૦
ઉપનિષદ પારાયણ	૪	૦

નવલ કથાઓ		
અંતરની અથા	૪	૦
પદ્મ બાલિકા	૧૭	૦
આરેબો અજબી	૧૭	૪
ગામ લક્ષ્મી ભાગ ૧	૧૪	૦
,, ,, ભાગ ૨	૧૪	૦
,, ,, ભાગ ૩	૧૪	૦
,, ,, ભાગ ૪	૮	૦
જયેન્દ્રસેના	૫	૦
લઘુ લેખ સંગ્રહ ભાગ ૨ જો	૨	૦
ગાંધીજી દર્શન અને સંસ્કૃતના	૧૭	૦
ફિરીષ	૧૭	૦
નારી હૃદય	૪	૬
તપુષ્પા મંડળ ૨	૫	૦
,, ,, ૩	૫	૦
તારી તલવાર	૪	૦
દિવ્યચક્ષુ	૧૪	૦
જયંત	૬	૬
પુનરીક્ષી	૦	૬

ગણગીરાજાનો દાસ્ય ભંકાર	૧	૦
પુત્ર શિક્ષા	૩	૬
રાસ નંદીની	૨	૬
રાજાજી	૬	૦
ચૂડલા	૭	૬
મેળાના તેરમ્	૩	૦
સુનીતી બોધ	૪	૦
સાબરમતી	૭	૦
સ્નેહ સંગમ	૪	૧
સત્યવતી સતીનુ દાન	૫	૦
વેરાતમાં	૭	૬
સ્નેહ પદ્મ	૭	૦
સુવર્ણરેખ	૮	૬
પોરબિતા	૨	૬
જમાના પત્રો	૨	૦
ગિરાતા વાદળ	૬	૦
કેશવોધા	૭	૦
કાકાની બલા	૮	૬
માણિકા	૫	૦
વિમલદત્ત	૭	૬
દેશ વિદાન	૫	૦
કર્મયોગી રાજેશ્વર	૫	૬
સ્વર્ગ અને પૃથ્વી	૪	૦
ત્રિપ બાળા	૪	૬
મરત કથીરના દાસ્ય ગદ્યગ્રો	૪	૬
દુલા	૨	૦
અપત્ય પત્ની	૭	૬
કલ્પના કુસુમો	૫	૦
બાંકડાના બબ્બે	૩	૦
બાબા	૪	૬
વિનોદ ચાંગેરા	૫	૦

ઉષા અકરા	૭	૦
બાબા	૬	૦
ચહેતી ગંગા	૫	૦
પલ્લી સમાજ	૩	૦
૪બા	૩	૦
ગોંડલાક	૩	૦
સ્વામા	૪	૦
સમરાંગણ	૪	૬
બીજલિ ભાગ ૧	૭	૦
વાલીઓ હનારનો ગેર	૬	૬
ચિત્રોત્ર ,,	૬	૦
મેનાની હિંમત	૫	૬
મામાની ગાનવા	૭	૬
મામ દેવતા	૫	૬
હરત રેખા વિદાન	૧૧	૬
ગાજા ભોજ અને તેનો સમીક્ષામ	૮	૦
ઘુન્દીસ અને બીજી વાતો	૬	૦
સ્નેહ લક્ષ્મી	૭	૬
પુરાતન જયોત	૪	૬
પાનથી પતીળા—કથા ઝોડી ઝોડી બતીમા	૪	૬
બ્રહ્મનાની કોબમાં	૨	૬
એ પત્ની કેની	૫	૦
નકેા નમરીઓ	૪	૦
સ્નેહના ચકીદ	૮	
આવજામા	૭	૬
આપણા દેશના મહાન સ્ત્રી પુરૂષોની ઝલિક		
અધતીહાસિક વાર્તાઓ	૧	૬
સુધાર બદ્રયામની રૂબાયત	૬	૦
કેપાકાન્ત	૫	૬

Manager, Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

'Phone 2-3381 Tel. add. "Letapco."

D. K. PATEL

Fruit and Vegetable Exporter

— SPECIALIST —

in South African, Canadian and Australian Apples

Cape Fruit on hand in season

We have in stock Leaches which have just come in Market.

ડી. કે. પટેલ.

ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર.

સાઉથ આફ્રિકન, કેનેડીયન અને ઓસ્ટ્રેલીયન એપલ્સના સ્પેશીયલીસ્ટ

ઋતુમાં કેપ ફ્રૂટ પણ રાખીએ છીએ

લીચીસ હાલમાં શરૂ થયા છે અને તેનો સ્ટોક પણ રાખીએ છીએ.

ઇંડીના ઓર્ડરો ઉપર ખાસ ધ્યાન રેવામાં આવે છે

લીચીસ સારા અને સસ્તા C. O. D. થી મળશે.

P. O. Box 766. 19, Cross St. Durban.

પુષ્ટિકારક પાકો બનાવવા હોય

અને

દરેક જાતની દેશી દવાઓ જોઈતી હોય

તો અમારી મુલાકાતે આવો

શરીરને પુષ્ટ બનાવવાના સારા પાકો બનાવવા માટે હમારે ત્યાં તાજો અને મોટકો માલ છે. તેમજ દરેક જાતની દેશી દવાઓ અને દેશી બોટલો હમેશા તાજો અને ઓરીજીનો માલ સ્ટોકમાં રાખીએ છીએ.

દેશી મુલકના બોટલનાં નંગ ૧ ની કી. રૂ-૬ સાડા ૭૦-૦,
દેશી બોટલોના બોટલીયાં નંગ ૧ ની કી. રૂ-૪ સાડા ૭૦-૦

શરીરના દોષ પણ બાજમાંથી વાળ કાઢવાનો

નવાબી પાવડર

પ્રકત બે ત્રણ મીનીટમાં વાળ સાફ થાય છે

પ્રથમ બોટ કી. ૧૨ પોસ્ટેજ સાથે, બારીક ડાળ ગ્રેનારને ૬-૬ પોસ્ટેજ સાથે. ૩ નંબર ગ્રેનારને કી. ૯-૬ પોસ્ટેજ સાથે. ૧ અથવા બે નંગ ગ્રેનારનો ૩ પેની પોસ્ટેજ મોકલવી

ઓર્ડર સાથે રોકડા પૈસા મોકલવા

Fancy Gold Cups and Saucers at 1/9 a dozen.
12 dozen to a case. Cash with order.

I. G. H. BASSA

153 Grey Street, - - Durban.

ચામડીને મખમલ જેવી સુંવાણી આકર્ષક ને ખુબસુરત રાખવા માટે

અફઘાન સ્નો

વપરાય છે. આ સ્નોમાં વીટામીન A છે જેથી ચહેરા તથા શરીરની ચામડીને પોષણ આપી સુંદરતામાં વધારો કરે છે.

SOLE AGENTS—
PATANWALA & CO BOMBAY 3
Branch: CALCUTTA.

સોલ એજન્ટ

Indo-African Trade Agency,

74-76 Wilson Street,
Dundee, Natal, S. A.

પ્રસ્થાન ભક્ત?

પ્રસ્થાન માસિક બાર વર્ષ પુરાં કરી-તેર પૂરું કરી-ચૌદમા વર્ષમાં પ્રવેશ કરે છે, તે નિમિત્તે :—

"પ્રસ્થાન"ના ગ્રાહકોને ખાસ લાભ

જે ગ્રાહકનું નં. 16૬૪ના કારતકથી બાકીનું સુધીનું લવાજમ રૂા. ૫, બર્મા, પરદેશ માટે રૂા. ૭॥ મણી મનુ કરશે, તેમને પ્રસ્થાન કાર્યાલય તરફથી બહાર પડેલાં પુસ્તકો ઉપર રૂપ ટકા કમીશન કાપી આપવામાં આવશે [અપવાદ: શ્રી. ઝવેરચંદ મેઘાણીના તથા શ્રી. રમણલાલ પાઠકનાં પુસ્તકો ઉપર રૂપ ટકા]

એટલે કે

જે ગ્રાહક લવાજમ રૂ૭—૨૨ રૂપિયાનાં પુસ્તકો ખરીદશે તેમને પ્રસ્થાન મફત પડી રહેશે.

રૂ૩—બાર રૂપિયાનાં ખરીદશે તેમને આખી લવાજમમાં પડી રહેશે. મોટા ૧ ગ્રાહક તો મળશેજ.

ગુજરાતનો આત્મધર્મ, તેમજ પુસ્તકાલયો ને હાઇસ્કુલોને આ ધોરણનો બરાબર લાભ લે.

પ્રસ્થાનનાં પુસ્તકો

	રૂપિયા.
મનનપ્રપંચ	૩॥
ખૂખારાનો ઉપાય	૨
રસિકમણિ મકતાર	૨
લાજવંતી	૧।
વરમચ્યુ વૈદક	૨
દિનચર્યા	૧॥
ઘરેબાહરે	૨
ચતુરંગ	૧।
પ્રેમનો દેવ	૧।
ઓ-પુરુષ	૧
નવો અવતાર (પ્રથમ ભાગ)	૪।
કથાવલી	૨॥
લગ્નસુખ	૧।
આત્મ આલોકાલય	૧॥
સરસ્વતીચંદ્ર ૧૪૦ ૧ થી ૪	૧૩।

આખું મુગામણ મંગાવો.

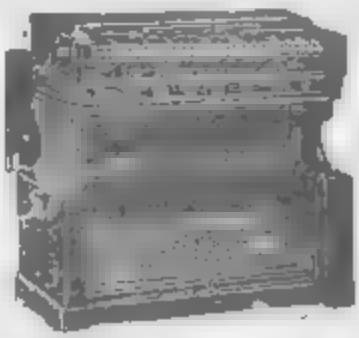
પ્રસ્થાન કાર્યાલય: પારસી અગિયારી સામે : અમદાવાદ.

સાહિત્ય અને સંગીતનો સમન્વય

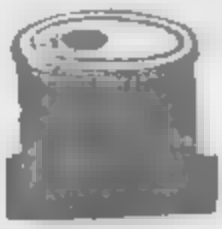
દિનપ્રતિદિન જનતાની રસવૃત્તિ કેળવાય છે—જનતા નવિનતાની પુજક બની છે—ભાવના અને આદર્શ આ જમાનાનું ગૌરવ છે—અને હવે લોકો અમે તેવી વસ્તુ ચલાવી લેવા તૈયાર નથી.

અમે પણ આ માન્યતાને માન આપી વર્તવાનો નિશ્ચય કર્યો છે. તેથી ખાસ પ્રસંગ માટે તમારા સમક્ષ હમણા છેલ્લા બહુચીતા નટ નટીઓ અને લેખકોનો સહકાર સાથી પ્રેક્ષકોની રસવૃત્તિને પોષે એવી રેકોર્ડો, ધાર્મીક ડ્રામાના સેટો અને હારમોનીયમ, તબલા મગાવ્યા છે જે તમારી સમક્ષ રજુ કરીએ છીએ. સંગીતના મધુરા સ્વરોથી તમારા ઘરમાં સ્વર્ગ ઉતારો.

અમે લોકલ ખરીદી તેમજ એજન્ટો મારફને હારમોનીયન મંગાવતા નથી તેથીજ અમે લેખીત ગેરંટી સાથે વેચીએ છીએ.

પગના હારમોનીયમ પા. ૬–૦–૦ થી
હાથના " "
કબજા વીનાના પા. ૨–૫–૦

જોડી ઓકની કીમત પા. ૧–૦–૦ થી

પા. ૩–૧૭–૦ સુધી

ગ્રામોફોન પા. ૧–૧–૦ થી પા. ૮–૮–૦

હીઝ માસ્ટર્સ વોઈસ
તથા
કોલમ્બીઆ
(ઈન્ડીયન રેકોર્ડ)
3/–

રેકોર્ડના સસ્તા ભાવો

નવા નંબરો અથવા તમારા માંગેલા નંબરો વહેલા યા મોડા તમને બાગશેજ તો રાહ માટે વધારે પઇસા અર્યો છે.

સસ્તો અથવા અટકે મળે.

તેમજ આ રેકર્ડની કવાને અનુકુળ થાય તેવા મીઠા અને મધુર સુરના, મજબુત અને ટકાઉ, તારા, સાંતા, સરદાર તેમજ ચેકસ્લોવેકિઅન કંપનીના હારમોનીયમ, હાથના અને પગના તબલા હાથ–પગના. નવી સીલેકશન બતની કેસ બેઠજની પેટીઓ આવી ચુકી છે. તે સીવાય દરેક બતના ગ્રામોફોન ઉપરાંત બધી જાતના તારો સાથે H.M.V. ને કોલમ્બીઆના પણ સ્ટોકમાં રાખીએ છીએ.

વાજીંત્રોના છુટા ભાગો મોટા જથ્થામાં રાખીએ છીએ.

વાયોલીન, મેન્ડો, રેન્ડોલીન, બુલબુલ તરંગ, ગીતાર અને સ્વરાય મેન્ડના ભાવોમાં મોટો ઘટાડો કર્યો છે.

કામ પણ વાજીંત્રનું રીપેરીંગ કામ બતી દેખરેખ નીચે ગેરંટી સાથે બનાવી આપીએ છીએ.

—સાઉથ આફ્રિકાના ૩૨ વર્ષના જુના હારમોનીયમીસ્ટ—

DODHIA'S MUSIC SALOON

P.O. BOX 460. 179 GREY ST. AND 131 QUEEN ST
DURBAN, NATAL.

Special

Large stock of latest Drama set arrived in Tamil, Hindustani, Gujarati and Telugu. Prices have been specialy reduced.

Apply for our catalogue Our Harmoniums sold under written Guarantee for 5 years. Try us before you go elsewhere.

Phone 2-4164. RAJCOOMAR, Phone 44-5949.

DURBAN'S FIRST INDIAN UNDERTAKER

Coffins, Wreaths of all descriptions

Motor and Horse Hearses at reasonable Charges

રાજકુમારે,
અન્ડરટેકર

કોફન, ફૂલ, મોટર વાઈ ને ઘોડા વાઈ કૂચ તેમજ પૂરતા પ્રમાણમાં આપે છે વાજબી ચાર્જીસ મુકું.

14, Cross Street, DURBAN

PHONE 33-4691. BOX 2626.

L. MISTRY

એલ. મીસ્ત્રી

બોકસ; ટેબલ અને કીચન ડ્રેસર ફૂટક અમારા જબ્બા-ઓ બનાવનારે તેમજ ફુલ અપ્હોલ્સ્ટરીનું સંતોષકારક કામ કરનાર.

બદારેલા ભાવોનું પ્રાઈસ લીસ્ટ મંગાવો.

45 Market St. : : : Johannesburg.

કીટીંગસ

પાવડર

કીડી, માકડ, ચાંચડ, કંસારા, માખી, વંદા વિગેરે સઘળા જંતુઓનો

નાશ કરે છે.

કીટીંગ્સ પાવડરના ટીન મળે છે.

Box 830. Tel. Add. "Orangexpo."

M. C. PILLAY

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter

country orders executed at lowest Market prices

special attention given to shipping country orders

TRIAL ORDER SOLICITED.

જથ્થાબંધ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર

અમે અપકંટ્રીના ઓરડર બાલ કેરફૂલ રાખી સારો માલ C.O.D. થી મોકલીએ છીએ.

79, PRINCE EDWARD STREET, DURBAN.

'Phone 2-6235. P. O. Box 316.

Heerabhai Morar Matvadkar,

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter

and Commission Agent,

15 CROSS ST. RESIDENCE.

PACKING WAREHOUSE 44 BOND ST.

DURBAN.

હીરાભાઇ મોરાર મટવાડકર

હોલસેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર

અને કમીશન એજંટ.

પેકિંગ સારી રીતે કરી માલ સી. ઓ. ડી. થી મોકલવામાં આવશે.

ટેલીફોન ૨-૬૨૩૫ બોકસ ૩૧૬.

૪૪ બોન્ડ સ્ટ્રીટ. ડરબન.

Phone 33-4463 Tel. Add.: "VALABHBL" P.O.Box 6746.

V. B. PATEL,

WHOLESALE AND RETAIL FRUIT, VEGETABLE AND PRODUCE MERCHANT

CHEAPEST BANANA STORE IN TOWN.

President Street, JOHANNESBURG.

Terms: NETT CASH or C.O.D

વી. બી. પટેલ,

હોલ-સેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ, વેજીટેબલ અને પ્રોડ્યુસ વેપારી

ટાઉનમાં સૌથી સસ્તા કેળાની દુકાન.

ઓરડરો સાથે પૂરતા પૈસા મોકલવા અથવા C. O. D. થી માલ મંગાવી શકશો.

ટેલીફોન ૩૩-૪૪૬૩ ૨૩ પ્રેસીડન્ટ સ્ટ્રીટ,

પો. બો. બોકસ ૬૭૪૬ જોહાનીસબર્ગ.

"શુદ્ધ ઘી"

દરબારમાં વર્ષોથી લેતા ગ્રાહકોને પાસ કરેલ એમ. જે. માર્કેટ જાતવંત ગોરાનું મધુરાસ જાદવજીની ડેરીનું ઘી.

અમારે ત્યાંથી સોદા કીધા પ્રમાણમાં મળશે.

ભાવ માટે પુછો યા લખોઃ

સાથિય ચાકિકાના સોલ એજન્ટ.

શામજી દેવશી એન્ડ સન SAMJEE DEVSHI & SON

૬, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, 6, Cross Street,

ડરબન. DURBAN.

NAROTAM HARGOVIND

The Master Tailors.

Suits and Costumes Made in the latest Styles.

We specialise in High Class Tailoring.

Our Prices are to suit the times.

Try us with your next Order

તમારો મુટ ક્યાં શીવડાવશો?

નરોતમ હરગોવીંદ

તમને અપ-ટુ-ડેટ સ્ટાઈલનો ડિફાયન આપે બનાવી આપશે.

ટાયજ ઓર્ડર આપી ખાત્રી કરી જુઓ.

'Phone 25661. 176 Grey St. Durban.

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	ખ્રીસ્તી	હીજરી	યઝદજરદી	પારસી	સુર્યોદય	સુર્યાસ્ત
	૧૯૩૯ ફેબ્રુઆરી	૧૩૫૮ માહ	૧૩૪૭	૧૩૦૮ રોજે. ૬દમી	ક. મી.	ક.મી.
સુમ				૧	૫-૨૫	૬-૪૬
સોમ				૨	૫-૨૬	૬-૪૬
મંગળ				૩	૫-૨૬	૬-૪૬
બુધ				૪	૫-૨૭	૬-૪૬
ગુરૂ				૫	૫-૨૭	૬-૪૬
શુક્ર				૬	૫-૨૮	૬-૪૬
શનિ				૭	૫-૨૮	૬-૪૬

Overnight Ovaltine

Gives you Morning Freshness and Vitality

'INDIAN OPINION'

(Founded by Mahatma Gandhi in 1903)

For The Moral, Political and Social Advancement Of Indians In South Africa.

Published Every Friday.

Subscription Rates

Payable Always In Advance.

Within the Union	21s.	Annually
" " "	11s.	Half-yearly
Outside the Union	22s. 6d.	Annually
" " "	12s.	Half-yearly

Become a Subscriber and persuade your friends to do likewise

Apply to—

Manager,

Indian Opinion,

Phœnix, Natal.

SWAMI VIVEKANANDA'S WORKS

LIFE OF SRI RAMAKRISHNA

PRABUDDHA BHARATA

or

AWAKENED INDIA

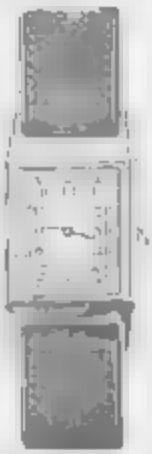
A high class English monthly started by Swami Vivekananda in 1896. It is devoted to Universal Religion, Indian Culture, Education, Art and other topics of international interest.

Annual Subscription: Inland Rs. 4, Foreign 11 Shillings

Apply for a complete Catalogue:—

The Manager, ADVAITA ASHRAMA,

4, Wellington Lane, Calcutta, India.

IF YOU WANT THE BEST AND SOUTH AFRICA'S STRONGEST AND MOST RELIABLE WATCH INSIST ON A WORLD FAMOUS

UNION SPECIAL

16 JEWEL, NON-MAGNETIC, SHOCK PROOF, UNBREAKABLE, PERFECT TIMEKEEPER. [illegible] "GENEVA" MODEL.

REDUCED PRICES FROM 25/- UPWARDS.

GOODS SENT C.O.D. THROUGH POST OR ACCOUNT OPENED WITH APPROVED MARKS.

દુકાનદારોને હોલસેલ માલમાં સારૂં ડીસ્કાઉન્ટ આપવામાં આવશે.

[illegible] ઘડીયાળો વિગેરેના ખાસ્સેનોનું અમારાં નવા કેટલોગ મંગાવવાથી તરત મોકલવામાં આવશે.

THE AMERICAN SWISS WATCH Co. Ltd.

"THE DIAMOND HOUSE"

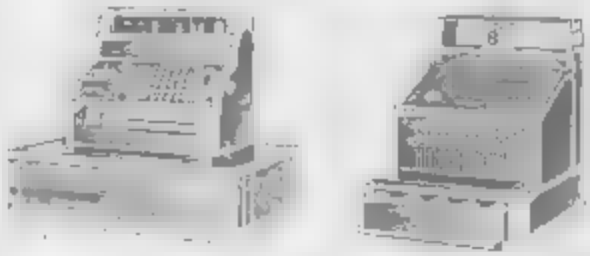
WHOLESALE & RETAIL JEWELLERS,

25, PARLIAMENT STREET,

CAPE TOWN.

NATIONAL

CASH REGISTER AND ACCOUNTING MACHINE SYSTEMS FOR MAXIMUM EFFICIENCY

THE NATIONAL CASH REGISTER CO. S.A. (PTY.) LTD.,

63 PRESIDENT STREET

JOHANNESBURG

P. O. Box 3591 Phone 33.6245

ઇનોસ 'ફ્રુટસોલ્ટ'

એટલે આરોગ્ય—આરોગ્યતા

કોય તોજ સુખ છે.

શરીરનું આરોગ્ય જાળવવા માટે રક્ત શુદ્ધી આવશ્યક છે

રક્ત શુદ્ધ નથી રહેતું ત્યારે કબજીયાત થઈ શરીરમાં ઝેરી તાવિ ના કુદરતી આથાનો ઉભરો, આલસ્ય, અને દીલ ચમંડી વિગેરે થાય છે.

ઇનોસ સોલ્ટ નિત્ય નિયમિત સેવાથી શરીર નિરોગ રહે છે. આથી જુલાબ મુકવા પડે છે છતાં નબળાઇ કે તાજી પડતા બધા રોગોમાં પણ ગોળીઓ નથી ખાવી પડતી. ઇનોસ આરોગ્ય બેઠક આજથી જ ઘરઘરમાં જુઓ.

ENO'S "FRUIT SALT"

THE FINEST IN WATCHES

Lord Elgin · Lady Elgin

21 JEWELS 19 JEWELS

America's most distinguished timepieces — important gift values.

KATZ & LOURIE LTD.

Write for full Elgin watch Catalogue

DIAMOND CORNER"-ELOFF & MARKET ST., JOHANNESBURG

Interview Messrs [illegible] CASA COMIDRA, Box 478.

INDIAN OPINION

Founded by
·MAHATMA GANDHI·
IN 1903

No 6—Vol.—xxxvii Friday, February 10th, 1939 Registered as a Newspaper. PRICE FOURPENCE.

Make Politics A Profession

"POLITICS must be exalted into a profession—or at least a trade. It is now a business. Men whose only concern is re-election and who absolve themselves from responsibility by the simple expedient of a referendum cannot lead us successfully. Plato complained that whereas in simpler matters—like shoemaking—one finds only a specially trained person can serve successfully in politics we presume that everyone who knows how to get votes knows how to administer government. When one goes to the doctor he does not demand that the medical man shall prescribe for him a certain kind of brown pill and refuse to take the medicine the practitioner orders because it is pink. He acknowledges, with no loss of face whatsoever that he thinks the physician knows more about what is best for the patient than the patient does. He selects his doctor because he has confidence in the doctor's ability and honesty. Just so does one deal with his lawyer or his accountant or his dentist. He does not tie the dentist because that master of forceps hurts him when he pulls a tooth. When he calls the plumber, he does not instruct him how to do his work. And so we must continue. Only in matters of government and religion does every one consider himself a competent authority. For my part I should like to see politics a professional pursuit. I should like to select my representatives on the same basis that I do my doctor or plumber, on their ability. I [illegible] of such politics that I would not even think of interrupting them there as do my doctor.

Gandhi on Politics

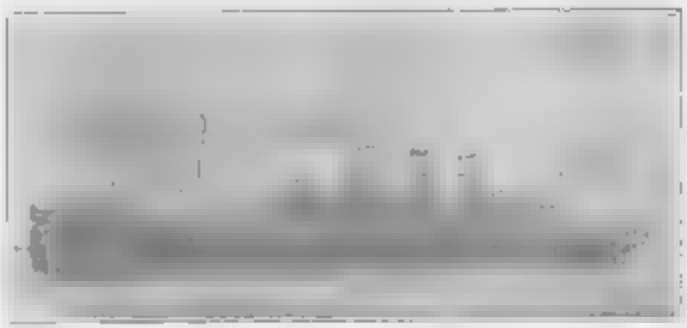
રાજકારણ—એ માનભરેલો ધંધો કે વ્યાપાર?

"રાજકારણને એક ઉચ્ચ કોટિ સુધી લઈ જવું જોઈએ—ઓછામાં ઓછું એક કુશળનું સ્થાન અપાવું જોઈએ. આજે તો તે એક વ્યાપાર બની ગયો છે. જે માણસોને માત્ર કરીયા ચૂંટાવાની જ ચિંતા છે અને મતની સાટા સગવડતા પોતાની જવાબદારીમાંથી મુક્ત થઈ જવા જે પ્રજાનું લોકમત નથી કરી શકતા એવોનું કશું ચાલે નહિ. જોડા બનાવવા જેવા એક સાધારણ વસ્તુમાં પણ આપણે તેની ખાસ તાલીમ પામેલા માણસનજ શોધીએ છીએ અને તજ અકાયદે કાર્ય કુશળતાપૂર્વક કરી શકશે એમ માનીએ છીએ. બધાને રાજકારણમાં તો જેને મત મેળવતા આવડતા હોય તે રાજ્યના અધ્યક્ષ છે. માણસ દાકતર પાસે જાય ત્યારે એમ નથી કહેતો કે અમુક જાતની ગોળી આપશો નાજ કે ન બહુ સખત અને બીજી આપશો તો નાહક ભરે. તેને બાબા જાણે છે કે દરદીને સારૂ શું કરવું એ તો દાકતરજ વધારે સમજે. આ બોલાજ દાકતરને શોધવો કે જેની શક્તિ અને પ્રમાણિકતાની તેને ખાત્રી હોય. પોતાના વકીલ, હિસાબીકારકુન કે દાંતના દાકતરને પણ તે જેજ રીતે પસંદ કરશે. કોઈનો દાકતર રાત દિવસ તેના તેને દુઃખ દે તેવા તેને કડવી બાદ દે પણી દુકાનને બાલાવ મારે પણ તે તેનું કામ તેના ગ્રાહકોના નાહક જેસે આ જેમ નોકર વર્ગના વસ્તુઓને ત્યાં હક, માન સજ્જનતા અને ધર્મભાવ પ્રત્યેક મનુષ્ય પોતાનેજ સમજાવવા જોઈએ હ. [illegible] રાજકારણમાં જેવા માનભરેલો ધંધો ત્યારે બનશે જેવી રીતે મારો દાકતર કે મારો બુટવાળા ત્યારે કંઈ જોઈ પોતાનું મારા પ્રતિનિધિઓમાં પસંદ કરું. જોવાજ માણસોનો પસંદ કરું કે જેટલો વિશ્વાસ મારા દાકતરનો કે બુટવાળા ઉપર મુકું છું તેટલોજ વિશ્વાસ તેના પર મુકું શકું.

—'આલ્ફા ઇ પોલીટીક્સ.'

B. I. Steam Navigation Co., Ltd.

સ્ટી "કેનીયા"

ફેબ્રુઆરી તા. ૧૨ મીએ મુંબઈ જવા ઉપડશે.

ખાસ સુઅનાઓ વેપારીઓને પોતાના તરફના રાપ પોતાનું અને કીમતનું નામ લખી, પેકીંટ ટ્રાજનનું કરનારું ૨૧ અને બધા થકે આવા ટેલ્વે ટિકીટોમાંથી ગમેના સીધા પેકીંટ ૩૫૨ પરદેશના રસ્તા ગણાવ્યું નિરોગ્યા બહાર ગામના રેસેન્જર જેઓ પોતાના આવની તપાસ કરાવવા ઇચ્છે તેમણે અમારી ઓફીસમાં રેખાટવાળી ચાલીસ મીનીટ મોકળી રાખવા જેથી અમારી સાથે પત્રવ્યવહાર કરવાથી ટીકીટ મેળવી શકશે.

અનામતમાટેના બાકીના અમારી સાથે પત્રવ્યવહાર કરવાથી ટીકીટ મેળવી શકશે.

નીચેને સરનામે દરેક કામકાજ અમારી જાતી દેખરેખ નીચે થાય છે

વધુ ખુલાસા માટે લખો યા મળો :

SHAIK HIMED & SONS, :: 390, Pine Street, Durban.

Telegraphic address: "KARAMAT." Telephone 2-0432

CITY SHIRT Co., No. 4, Kort Street, Johannesburg.

THE NEW INDIA ASSURANCE

—COMPANY LIMITED.—

Life, Fire, Motor Car, Motor Lorry, Motor Bus, Plate Glass, Workmen's Compensation, Etc. Etc.

આ કંપની તમારા વેપારના રક્ષણમાટે, આગ, મોટર કાર મોટર લોરી, મોટર બસ, પ્લેટ ગ્લાસ, કામદારોને કામના વીમાઓ, વગેરે જાતના વીમાઓ ઉતરવાની સલાહ છે. કંપની તરફથી ઉતારવામાં આવેલ દરેક વીમાની કાળજી રાખવામાં આવે છે.

Natal Office.
"INDIA HOUSE"
17, First Avenue,
DURBAN.
Telephone 2-5845 Con
P. O. Box 1610
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
Durban.

Policies Issued and Settlements Effected in this Country.
પોલીસી તેમજ દાવાની પતાવટ આ દેશમાં કરી આપવામાં આવે છે.

Transvaal Office
ROOMS NO. 12 & 13.
BARKLY ARCADE,
Diagonal Street.
JOHANNESBURG.
Telephone 33-4478
P. O Box 3841
Tel Add RUSTOMJEE
JOHANNESBURG

JALBHOY RUSTOMJEE

Principal Representative For The Union Of South Africa.

GANDHI & Co. (Pty) Ltd.

GENERAL MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS

Try us for:-

Benares Saries, with Blouses of same design prices from 75/- to £10 with double border.

Also Cotton, Crepe-de-chine & Rayon Saries from 2/6 to 40/-.

We also stock Indian Drugs, Condiments, Draperies, Outfitting, Hardware, etc. etc.

Telephone 23676.

Tel. Add. "Gandhico" Durban.

112 Victoria Street.

DURBAN.

અમારે ત્યાં હમેશા મોટા પ્રમાણમાં નીચે જણાવેલ ચીજો સ્ટોકમાં રહે છે.

જેરહન બદામ, પીસ્તાં, ચારોળી, એલચી, જાયફળ, તજ, લવીંગ, સુરજમુખ કેસર, તેમજ હળદર, ધાણા. જીરૂ વીગેરે આખા તેમજ ખાસ કરખરખ નીચે પીસાવેલ મસાલો તથા તમામ જાતના ચોખા-ઇરાસલ, કંપાઉ દીલી, મોળ, બાજ તુલસી, વીગેરે તથા પંજાબી સાલમ, ધાણી મુસલી, ગંઠોડા કેપરાપાટી તથા સાતસો આઠસો જાતનું ગંધીસાજું તેમજ રોપારી-મદ્રાસી સેવરધની, ફાદ્યા, સેકેલાં તથા ગુલાબનું પાણી, આમળા, મોગરા, ચંબેલી, પુપેલ, કામીનીપા વીગેરે ખુશબોદાર તેલ વીગેરે, વીગેરે ગમે જ્યાંમાં તેમજ છુટક મળશે.

Also:

P. O. Box 27, TONGAAT,

Telephone during Office hours No. 5.

,, after Office hours No. 008.

દમ અને કેફુસાની બાસ કરા જે

ઝંડુનું

કેસરી જીવન

ફેફસાંની બધા બામારીઓને દુર કરે છે તથા લોહીને શુદ્ધ કરે છે આના સેવનથી તન્દુરસ્તી પ્રાપ્ત થાય છે. એક વાર અજમાવી જુઓ.

ધાતુ, ઝાતનું જિગરેની નબળાઈ અને બહેશી જિગરે બધાના દરી બારે

ઝંડુની સુવર્ણ મિશ્રિત મકરધ્વજ ગુટી

બિના બિલ્લે બારબરા બાટિશ

ઝંડુ ફાર્માસ્યુટીકલ વર્કસ લી.—પો. બો. નં. ૫૫૧૩, મુંબઈ નં. ૧૪.

સા. આફ્રિકાના સોલ એજન્ટસ: એમ. એમ. જોશી એન્ડ સન્સ, સ્ટાન્ડ ૨૩૮, ગ્રેશીયાટીક બજાર, પી. ઓ. બોક્સ ૧૨૦૫, પ્રીટોરીયા.
મોહનલાલભાઈ એન્ડ કંપની ઇમ્પોર્ટર્સ, ૧૪ કોર્ટ ફ્રન્ટ.

આયુર્વેદિક દવાઓનું મુખ્યત્વે આલેજ મંગાવો.

MOHANLAL VALJEE,

(INDIAN PAWNBROKER.)

112, Victoria Street, Durban.

Low Rates of Interest on Jewellery.

High prices paid for Old Gold. A large stock of New Jewelleries at reasonable prices to suit your pockets.

P. P. BHAGAT,

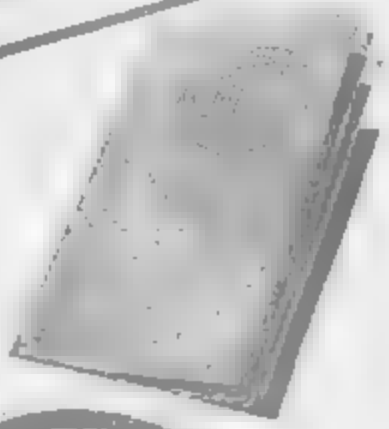
Fruit Merchant.

દરેક જાતનું ફ્રુટ અને વેજીટેબલ સારૂ ચેરીંગ કરી C. O. D. થી મોકલવામાં આવશે. લખોઃ—

P. O. Box 842. 139 Brook St. Durban.

More than Grease and Oil!

Certified Mobilubrication gives complete, correct lubrication PLUS a thorough Service inspection at no more cost than for ordinary "Greasing and Oiling!" This Folder tells you all about it!

FREE

First Edition now ready of the Pegasus Pamphlet by a few reprints of Mr. Jones's article. The Pegasus to any Owner who asks for "Certified Mobilubrication." Do send in the Coupon.

CERTIFIED

Mobilubrication

SERVICE

Better Performance, Longer Life, Less Upkeep Expense!

COUPON

VACUUM OIL COMPANY (PTY.) LIMITED
P.O. Box 97, Cape Town

Please send me FREE your folder "How Certified Mobilubrication

NAME

ADDRESS

VACUUM OIL COMPANY OF SOUTH AFRICA - LIMITED

WE STILL BUY
OLD GOLD, SILVER & SOVEREIGNS.
We Stock SYMA, ELGIN, WALTHAM, BUREN, and MAUDE Watches.
Large stock of Indian and European goldware always on hand
Importers of MORNI TEUTE Intermediums
LAKHANI & CO.,
(Jewellers)
111 Grey Street, Durban. 'Phone 21258.

HEADACHES QUICKLY RELIEVED BY TAKING
TYSONO BRAND PAIN-I-CURE HEADACHE POWDERS
FROM YOUR CHEMIST or 9d., 1/-, 2/6 and 5/- POST FREE FROM
ERNEST TYSON, CHEMIST, TOLLGATE, DURBAN

'Phone 29350. Tel. Add. "Nurtlea."
A. M. PADAYACHEE
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter.
Country orders [illegible] Market prices.
Special attention [illegible]
TRIAL ORDER SOLICITED.
91 LEOPOLD ST., AND 34 CROSS ST.,
P. O. BOX 196. DURBAN.

M. H. DESAI,
એમ. એચ. દેશાઈ.
કોલસેલ દલાલ વેપારી,
અમે દરેક જાતના દલાલ અને વેપારીઓના મુનીમોના કેશ પણ આજમાં C. O. D.થી સાદુ પેકેજ કરી મોકલીએ છીએ.
P. O. Box 254. 31, Short St. Durban.

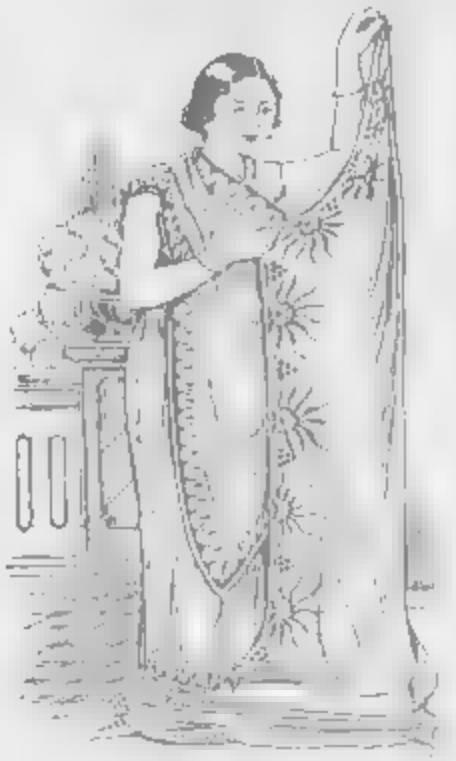
પુષ્ટિકારક પાકો બનાવવા જોઇએ
અને
દરેક જાતની દેશી દવાઓ જોઈતી હોય
તો અમારી મુલાકાતે આવો
શરીરને પુષ્ટ બનાવવાના સારા પાકો બનાવવા માટે કમાટે ત્યાં તાજે અને ચોકખો માલ છે. તેમજ દરેક જાતની દેશી દવાઓ અને દેશી મેવાદી હમેશા તાજો અને ચોકખો માલ સ્ટોકમાં રખાય છે.
દેશી મુલકના મોટકાં નંગ ૬ ની રતી ૨૭-૬ સાધારણ ભાવકર,
દેશી મોટકાંના ખોળીયાં નંગ ૬ ની રતી, ૭-૬ સાધારણ ભાવકર.
શરીરના કેશ પણ બાજમાંથી બાળ કરવાનો
નવાબી પાવડર
કેશ બે પણ મીનીટમાં બાળ નાશ થાય છે.
૬ઝન સેાટ રતી. ૧૨ પેારસેલેન સાથે, ચારેય ૬ઝન સેનારને રતી. ૬-૬ પેારસેલેન સાથે. ૬ નંગ સેનારને રતી. ૬-૬ પેારસેલેન સાથે. ૧ અમથા બે નંગ સેનારને : પેની પેારસેલેન મેાકલવી.
ઓર્ડર સાથે રોકડા પૈસા મોકલશો.
Fancy Gold Cups and Saucers at 1/9 a dozen.
12 dozen to a case. Cash with order.
I. G. H. BASSA
153 Grey Street, • • Durban.

Cable & Tel. Add. "ADVANCING." 'Phones 20003, Res. 21798.

CHOONILALL BROS.

THE NOTED INDIAN "SARRI HOUSE" IN SOUTH AFRICA.

141, GREY STREET, DURBAN.

ARRIVING BY EVERY MAIL FROM INDIA AND JAPAN

BENARES SARRIES WITH BORDERS AND PLAIN CENTRES.
BUTIDAR BENARES SARRIES IN SEVERAL SHADES
Prices from 60/-, 85/-, 105/ & up to £20
THE LATEST FROM BENARES CITY.
EMBROIDERED SARRIES 25/-, 35/ & up.
PRINTED VARIOUS LINES of SARRIES from 12/6, 17/ & upwards
EMBROIDERED CREPE-DE-CHINE from 3/6 yd. 42 in. & 45 in. width
LATEST DESIGN SARRIE CLOTH 44 in. width.
from 1/6 yd. 2/9, 2/ & up.
GEORGETTE SARRIES LATEST ARRIVALS
prices from 25/-, 30/-, 42/- & up.
LATEST BLANKET TO MATCH SARRIES
prices from 12/6, 17/6 & upwards.
ZARI WORK SILK SARRIES IN ALL SHADES
from 55/ 95/ 125/ & upwards

Branches 68, WEST STREET AND 60, WEST STREET VEREENIGING.
GARAGE AND SERVICE STATION
1, MOOR STREET AND 58, WEST STREET, VEREENIGING.
'Phone 30, Vereeniging.

Please note Our Johannesburg Agent P. RATANJEE, 60, Bree Street, Newtown

ચુનીલાલ બ્રધર્સ

દક્ષિણ આફ્રિકાનું જાણીતું સાડીઓનું ઘર

૧૪૧ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

બ્રાંચો:
૬૪ અને ૬૦ વેસ્ટ સ્ટ્રીટ
વેરેઇનિંગ.

અમારી સાડીઓ મુકેલા ઓર્ડર
ખેદાનીશબમે આને
પી. રતનજી,
૬૦, બ્રી સ્ટ્રીટ, ન્યુટાઉન.

ગરાજ અને સર્વિસ સ્ટેશન
૬ મૂર સ્ટ્રીટ અને ૫૪ વેસ્ટ સ્ટ્રીટ
વેરેઇનિંગ.

ડરેક સ્ટીમરમાં જાપાન તથા હિંદથી આવે છે
બનારસની મીનારવાળી ભાત ભરી, તમજ બોર્ડરવાળી સુંદર
સાડીઓ શી. ૬૦, શી. ૮૫, શી. ૧૦૫ થી ઉપને પા. ૨૬ સુધીની
બનારસથી ક્રમબધ્ધ આવેલી છે.

ફ્રેન્ચ કામની સાડીઓ શી. ૨૫ અને શી. ૩૫ થી ઉપર
બનારસની બોર્ડરવાળી સાડીઓ
શી. ૬૨–૬ અને શી. ૧૦૬–૬ થી ઉપર.

ફ્રેન્ચનું ક્રેપ–દી–ચીનપ્રિંટેડ. ૩–૬ યું પાર ૪૨ ઈંચ અને ૪૫ ઈંચ પહોળ.

સાડીનું રેગ્યુલર ડિઝાઇનનું કપડું, ૪૪ ઈંચ પહોળ બારનો, શી. ૧–૬,
શી. ૧–૮, શી. ૨–૬ અને તેથી ઉપર

ઝમકદાર આવેલી બ્યુટીફુલ સાડીઓ શી. ૬૨૫, શી. ૩૬,
શી. ૪૫ અને તેથી ઉપર.

સાડીને મેચ બનાવા બ્લાઉઝ શી. ૧૨–૬, શી. ૧૩–૬ અને
તેથી ઉપર.

દરેક રંગની સ્ટ્રી ગ્રામની રેશમી સાડીઓ શી. ૫૫, શી. ૭૫,
શી. ૧૨૫ અને તેથી ઉપર

હારમોનીયમ, તબલા મારોકેન્સ, રેકોર્ડો અને બીજા વાદ્યો
બહારગામ મોકલવામાં આવે.

દરેક જાતનું ગ્રામોફોન, ગ્રામોફોન પાર્ટસ રેકર્ડસ આવે

પોર્ટેબલ રેડીયો અને રેડીયો પાર્ટસ
બાટરી શી. ૧૫, પા ૨૫, પા. ૩૫, પા. ૪૫ અને તેથી ઉપર

રીચાર્જીંગના ૪૫–૬ વોલ્ટ બારના બાટરી ચાર્જ
બાટરી શી. ૧૨–૬, શી. ૧૫–૬, શી. ૨૦–૬, શી. ૨૫–૬

OTHER SPECIALITIES

POPULAR POP
"The King of Ginger Beers."

CLUB SEAL SODA
"Improves your Spirits"

"GIANTS"
The Quart Bottle for 4d.
In all Popular flavours.

'Phone 2-4345

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

DALYS LIMITED.

72, CANADA ROAD, DURBAN.

'Phone 21078. Tel. & Cables: "Crescent." P. O. Box 582.

Crescent Trading Co. (Pty). Ltd.

WHOLESALE MERCHANTS AND DIRECT IMPORTERS OF HARDWARE;

Indian And European Groceries.
Indian Drugs And Condiments.
Our Stocks Are The Best Quality
And are Always Fresh
Our prices are keen.
We specialise in all kinds of Bombay, Calcutta, and Madras Products.
It will pay you to give us a trial.
Before placing your orders elsewhere benefit by our thirty years' business experience.
Our aim will always be service, quality and satisfaction.

અમારે ત્યાં નીચે મુજબનો માલ જથ્થાબંધ મળી શકશે

એલચી, બસબસ, બદામ, ચારોલી, પીસ્તા, સિંગોદા, મુલાયમ પાપડી, મુલાયમ કલમત, કાલુદાનુ માલ, બાવેક, કમખ, એલચા, મીસરી, બજુર, રવો-લાપસી (બરડુ) સેવ, કોપરાની વાટી, પીસેલુ કોપરૂ, સુરજ છાપનું કેસર, બાર બબર, પંજાબી સાલમ, રાફેદ મુસલી, બનોદા બજરંગી, સુંઠ, સોકેલી સોપારી, કાતરા સો., સેવરમની સો., બદામી સો., મુલકંદ, કાચો, બદામી બાદામનો તબાકુ, બાદામનુ તેલ, મુલાયમનુ તેલ, બંગેલીનુ તેલ, મેમરાનુ તેલ, કાબોનિયા ડેર બોરલ, એસ્યુમીનીયમ તપેલા, કપ અને સોસર્સ, સોબા:-બીબડી લસરાણ, બાન્સતુલસી, બાંબ, મેન્દા, મુખવેલ, કોલમા કાળ:-બચ્ચા, મગ, બડદ, તુવેર, વાલ, વટાણા મસુર- પાપડ, છડ, મેથી, લબગ, તલ, રાઈ (સરસું) બરબ મસાલા પીસેલા, વિગેરે.

કાંઇ પણ વસ્તુ ખરીદી કરતાં પહેલાં, અમારે ત્યાં ભાવ કાંટી ખાત્રી કરશો.

122 VICTORIA STREET, :: :: DURBAN.

SOUTH AFRICAN ARCHIVES
13 FEB 1939

INDIAN OPINION
Conducted by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 6.—Vol. XXXVII. Friday, February 10th, 1939. Registered at the G.P.O. as a Newspaper.

NOTES AND NEWS

Union Parliament

THE second session of the Union's eighth Parliament opened on Friday February 3. For the first time "Die Stem" was played first and "God Save the King" was followed. In the course of his speech from the throne the Governor-General, Sir Patrick Duncan, referring to the international situation described as a most hopeful fact the aversion to war and the general desire for the peaceful settlement of international questions evinced by the peoples of the world. There are still, however, many disturbing factors in the world situation. Under such circumstances it behoves every country that values its liberty to keep its defence organisation properly prepared and equipped, and much progress has already been made in the steps which have been taken towards this end. The year 1938, with its international difficulties, His Excellency said, was also a difficult one for trade and industry throughout the world. The Union, thanks mainly to its prosperous gold mining industry, emerged from this unsettled period without a material setback. The expansion which has taken place in the gold mining industry in recent years continued in 1938 and new records were achieved. Three new mines on the Witwatersrand commenced production on a large scale during the year. On others, developmental work is progressing rapidly and the majority of them hope to reach the producing stage within the next few years. As to the employment [illegible] the Governor-General said the position remained satisfactory and unemployment had been reduced to a minimum.

His Excellency has drawn a very bright picture of the present prosperous condition of the Union and it would appear very strange indeed why in such circumstances all the sections of the people of this country could not live in peace, happiness and contentment. There is instead a growing feeling of racial animosity between the Afrikaans speaking sections and the English speaking sections and the agitation against the Jews and the Asiatics seems ever to be increasing in its bitterness. His Excellency's speech is completely silent on these points.

Segregation Bill

Mr. G. A. Friend (U.P., Klip River) notified the House that he would introduce a Bill to empower local authorities to demarcate residential and trading areas for Europeans only.

Agitation For Segregation

The Town Council of Willowmore has unanimously decided in favour of supporting a movement for the segregation of White and Coloured people in towns. The matter will come before the next Municipal Congress, at which Willowmore will be represented by one delegate. At a public meeting called by the Newcastle Farmers Association presided over by Mr. P. J. Meyer, of Ingogo, the following resolution is reported to have been passed:—"This meeting considers no solution will be found for South Africa on the South African Council question unless it is looked from the point of view of the immediate application of the segregation law in vogue with regard to the Natives, and strongly recommends the immediate drafting of comprehensive legislation with regard to the pressing menace of the Indian and coloured questions respectively." A general appeal was added that "a national congress be convened to consider and discuss the question, which is threatening the existence of the White civilisation in South Africa."

M.P.'s Scheme For "Voluntary" Segregation

The Member for Fordsburg, Mr. B. J. Schoeman, who is opposed to the adoption of the Feetham Report, which provides for the total exemption from clearance of certain areas in the Witwatersrand is submitting a scheme to the Minister of the Interior, Mr. R. Stuttaford for segregating Indians. In the first place, Mr. Schoeman wants the Minister to give terminal and qualified exemption to those Indians who have been trading in areas proclaimed under the Gold Laws since before 1932. But he feels they should not be allowed to reside on their business premises. In the second place, Mr. Schoeman wants the Government to co-operate with the Municipalities in setting aside residential areas for Coloured persons and Asiatics outside the European areas. They should be allowed to obtain security of tenure by single ownership of property in the areas set aside for them. Mr. Schoeman wants the Government to bring pressure to bear on the Municipalities to take action under the Slums Act in the areas proposed for exemption and expropriate land in order to use the ground as an industrial area, as recommended by the town planning committee in Johannesburg. This would include Fordsburg, Burgherdorp and Ferreirastown in the neighbourhood of the Magistrate's Courts. Mr. Schoeman maintains that his scheme is not identical with the Malanite programme, since this provides for the total prohibition of ownership of land by Indians in the Transvaal and wants to bring about compulsory segregation. "Mine is a scheme of voluntary segregation and the Indians will be allowed to own ground in certain areas," says Mr. Schoeman.

Mr Schoeman seems to have strong notions about what is voluntary and what is "compulsory" and about justice and fairplay. What a tremendous lot of expense Mr Schoeman could have saved the country which it had to incur over the labours of the Commission headed by Mr Justice Feetham if only he had come forward with his scheme a little earlier. It will now remain on the recommendations of the Government whether it will accept Mr. Schoeman's scheme or honour the recommendations of the Feetham Commission neither of which of course do not satisfy the Indian community.

Non-European Conference Condemns Segregation

A resolution condemning the Nationalist Party's petition for segregation has been carried unanimously at a special conference of non-Europeans in the banqueting room of the City Hall, Capetown. It was also decided to call for "the early establishment of a united national front of all non-Europeans and progressive Europeans, and the initiation of a nation-wide campaign of action and struggle for freedom and equality in South Africa." A committee of action was appointed and many proposals were put forward for the committee's consideration. Among these

were the holding of regional conferences in the larger centres of the Union in preparation for a national conference at Easter, the establishment of a "fighting fund" of £10,000; the proposals that Europeans be asked to circulate an exclusively European counter-petition to the Nationalist Party petition.

Death Of H. H. The Gaekwar Of Baroda

A Reuter's message from Bombay dated February 6, announces the death of His Highness the Gaekwar of Baroda. The Gaekwar who was aged 75, was in poor health for over a year. He was the third wealthiest Indian Prince. The Baroda State is considered to be the most forward State in Gujarat where the subjects have the least grievances. One of the very recent generous acts of the was to reduce the land tax for five years by Rs. 2,500,000.

Unemployment In South Africa

Department of Labour statistics states that during September, 1938, the number of registered unemployed was 4,530, and work was found for 1,289, but 1,013 men refused to accept the work offered. Some idea of the scope of the work being done by the Department of Labour is given by the fact that the total number of men placed in positions during 1939 was more than 20,000. In spite of this the number of unemployed, when taken in proportions to the population, is still the smallest in the world, and is considered to be a reliable indication of the general prosperity.

Indian Opinion

FRIDAY, FEBRUARY 10TH, 1939

Will The Community Wake Up?

SINCE the opening of Parliament the Indian question has come very much to the forefront. The recommendations of the Feetham Commission are to come for adoption before Parliament. Some of the Government Members are strongly opposed to these recommendations being adopted and Mr Schoeman who is leading the opposition has brought forward alternative proposals, that Indians at present living in the so-called prohibited areas should be enabled to acquire property the Municipality intends to set aside for non-Europeans, traders to be permitted to carry on their present business on a temporary basis provided that they do not live on the premises. Mr. Schoeman calls this a "voluntary" segregation scheme and defends it against the Malanite programme which provides for the total prohibition of ownership of land by Indians in the Transvaal and wants to bring about compulsory segregation. Mr. Schoeman wants the Government to bring pressure to bear on the Municipalities to take action under the Slums Act in certain areas proposed for exemption by the Feetham Commission and expropriate them in order to use the ground as an industrial area, as recommended by the town-planning committee in Johannesburg. Mr. Lionel Leveson, Chairman of the Johannesburg City Council's Public Health Committee has replied to this, that "there is no need to expropriate the proposed areas because we have zoned the very strip for industries, and industries are going up there already." This will just give the reader an idea how the fate of Indians is decided under the Government's Slums Act and the Town Planning Schemes while the Feetham Commission's recommendations still hang fire.

Then, not long ago, the Minister of the Interior, Mr. R. Stuttaford, gave an assurance to a deputation of Europeans in Pretoria that he would propose to the Government that legislation be introduced providing that, in cases where 60 per cent. or more of the owners of property in any particular area desired to have their deeds of transfer endorsed as regards the property being owned and occupied by persons of European descent, that such endorsement would be effected free of charge.

Mr. G. A. Friend (U.P., Klip River) has notified the House that he would introduce a Bill to empower local authorities to demarcate residential and trading areas for Europeans only. The Town Council of Willowmore has unanimously decided in favour of the segregation of White and Coloured people in towns, and the Newcastle Farmers' Association has passed a resolution asking for the segregation law in vogue with regard to the Natives to be immediately applied to Indians. Thus there is a definite policy throughout the country to make segregation an established fact.

In the face of all this what are we Indians doing? If there ever was a time when Indians ought to stand united, the present is undoubtedly *the* time. We must unhesitatingly say that this is not the time for the Colonial Born and Settlers' Indian Association to think of their petty prestige and to sulkily keep out of the Congress. They must go in the Congress in their full force and stop the hatred that is being done to the community by individuals acting as dictators with the support of the Government of India behind them. Unless the community wakes up and shows a united front their days in this country are numbered. It will not be at all surprising if they are treated like the Jews in Germany. The only tragedy will be if it were in South Africa, for whom Mahatma Gandhi spent his life blood, will fail to stand up to those principles which he is expounding to all the people of the world for adoption against injustices, humiliation and tyranny. The ill-treatment of Indians in South Africa is now reaching its zenith and unless we wake up to our full consciousness we will deserve to be annihilated.

Some leaders of the community are at present in Capetown. We have nothing against them personally. We must give them due credit for the services they have been rendering the community according to their ability. But to be public men and leaders is not a bed of roses. They are open to pubic criticism which they must suffer with the faith that Right will triumph in the end. We are offering our criticism in all good faith and with the honest intention of serving the cause of the community.

Firstly the leaders who are in Capetown are there with no mandate from the public. They are there on a most important occasion when the fate of the community will once for all be decided and the only right step at such a time would have been to hold a mass meeting and let those delegates chosen by the public represent their cause.

The important question to be decided in Capetown will be the Feetham Commission's recommendations. The leaders in Capetown must ask themselves if they are there to serve the general interests of the community or to safeguard the few who have created their own interests and who fear they will be jeopardised. If they are there for the latter they have no right to be there in the name of the Congress.

The Transvaal Asiatic Land Tenure Act is an obnoxious piece of legislation. A community with any sense of self-respect would never submit to such legislation which brands them as untouchables. The Feetham Commission's

recommendations are in terms of that legislation. The Government of India have accepted the position as a lesser evil. If these recommendations are thrust upon the community, and the community accepts them, it will be because the community has no back-bone to resist. In that case the community will have accepted them under protest with the reservation that when they can muster the strength they will put up a fight against them.

But the position is that even those recommendations are to be whittled down and those whose interests are directly involved are after collecting as many crumbs as may be thrown to them.

If we thought our people were prepared to put up a fight we would have no hesitation in advising them to reject the recommendations, to refuse to submit to the indignities and to be prepared to suffer all the consequences courageously and non-violently. That would require strong determination, a spirit of supreme sacrifice, and there can be no backing out of it. Would that the community were prepared for that. But we are doubtful.

The next thing is the acceptance of the Feetham Commission without being whittled down in the slightest degree. The community has not forgotten how the leaders compromised with the Government over the White Women's Employment Bill by giving an assurance that they would advise their brethren to refrain from employing white women. That one error should make the present leaders in Capetown more careful not to fall in the trap of persons like Mr Schoeman or to any proposal that might come from the Government. They have no right to enter into any bargain without first consulting the masses.

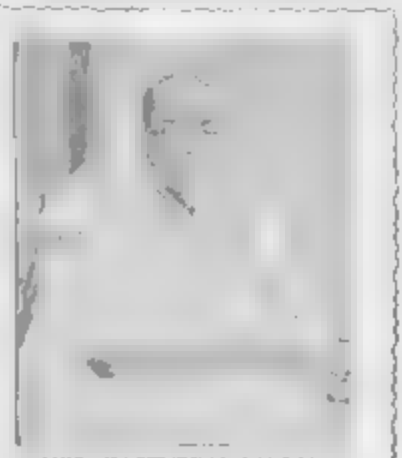
In conclusion we would like to commend to our readers a letter appearing elsewhere in this issue in Gujarati by Dr Y. M. Dadoo. It gives a history of the anti-Asiatic legislation in the Transvaal culminating in the Transvaal Asiatic Land Tenure Act and states in conclusion that if the present leaders are not strong enough to uphold the honour and self-respect of the community they should relinquish their offices, but let them not do dishonourable things in the name of the community.

Rajkot Struggle Re-starts

Mrs. Gandhi Arrested

RECENTLY it was recorded with a sense of relief and pleasure that a settlement had been arrived at between the Rajot State in Kathiawar and Sardar Vallabhbhai Patel as representing the people and that the civil disobedience struggle which had resulted in a great deal of suffering by men, women and children had come to an end. One of the terms of the settlement was the appointment of a committee of ten officials of the State and seven representatives of the people, to inquire into and report on the question of relations between the ruler and the ruled and as to what measure of responsible government could be granted to the people.

From the meagre news received from India it appears that the terms of this settlement have been violated before the ink was allowed to dry on it and there is recrudescence of the Passive Resistance. Mrs. Kasturbai Gandhi, wife of Mahatma Gandhi, who was preparing to join the first struggle, before the happy news of the settlement had arrived, has now gone and was not allowed to enter Rajkot State where civil disobedience movement is stated to have been banned. The latest news to hand is that Mrs Gandhi has been kept in a bungalow in Vankaner, another small State on the border of Rajkot.

MRS. KASTURBAI GANDHI
wife of Mahatma Gandhi who has been arrested by Rajkot State.

INDIAN POLITICAL SCIENCE CONFERENCE

PANDIT GOVIND BALLABH PANT, the U.P. Premier, presided over the first Indian political science conference held in the amphitheatre of Benares Hindu University.

Pandit Madan Mohan Malaviya, delivering the inaugural address, hoped that political problems would be discussed in the conference in the most serious manner and the results of the deliberations would be put before the Government for action. He said that the study of political problems was very necessary in India. Particularly, he observed, the problem of problems before our countrymen was Indian independence. It was a matter of extreme shame and humiliation that India was continuing to be a dependency of a distant country. Why India should not have full freedom, asked Malaviyaji. Why India should not have full independence. Malaviyaji declared that the Indian people would not accept the federation scheme as envisaged in the Government of India Act of 1935. He appealed to the Indians to devote all their time and energy in establishing complete independence in India. All other minor questions should be set aside at present. He appealed for carrying on a countrywide agitation for full freedom of India. Malaviyaji pointed out that there was widespread poverty and unemployment in the country. There was terrible exploitation of the people. There was great suffering in the country. Military expenditure was very heavy. Indians should have full power of Government, so that poverty, unemployment and exploitation of the people could be ended.

Premier Pant's Address

Premier Govind Ballabh Pant, delivering his presidential address, said that he was one of those who believed that independence was coming. The dream that Malaviyaji had cherished all his life was manifest. There was no power on earth which could hinder its full realization. World factors were pressing for Indian independence. He felt that the independence of India was no longer an ambition. It was no longer an aspiration. Mr Pant said that it was an opportune time that the political science conference was inaugurated. After discussing the development of political science from the early state of human life up to the present stage, Mr Pant advocated a democratic state for the maximum good of every individual who should have full civil liberty and a world federation of free nations co-operating for common good. Mr Pant appealed for taking a vow for achieving full independence for India. He said that they should be men of action and their academic life should not be isolated from real life.

NON-VIOLENCE AND WORLD CRISIS

DISTINGUISHED EUROPEANS VISIT GANDHIJI

MR PYARELAL gives in *Harijan* an interesting account of the important and thought provoking talks several distinguished European visitors to India, on the occasion of the recent International Missionary Conference held at Tambaram near Madras, had with Gandhiji in his village retreat at Segaon Among these visitors were, writes Mr. Pyarelal, Rev William Paton, Secretary of the International Missionary Council, Rev Leslie B Moss, Secretary of the Conference of Missionary Societies in North America and an influential Church leader, and Dr R. Smith of the British and Foreign Bible Society, who, besides his mission work, is an authority on Anthropology, and Dr John Mott, described by Rev J. Z. Hodge as "the noblest Roman of them all" whose talk with Gandhiji has already been detailed in these columns by M. D.

Their Concern

The concern that filled them was, "How can humanity be saved from the impending international crisis that threatens to plunge it into an orgy of hate and violence?" Never, perhaps, has "civilisation" been exposed to such a naked challenge of brute force or experienced in dealing with it, as Dr. Mott put it, such a "humiliation of impotence" as to-day. Not that humanity has not before known the phenomenon of the resurge of barbarism. The tornado of violence that overswept the earth in the wake of Tamerlane or Attila and his Huns was not unlike what threatens the world to day. But then the nations of the West had not yet known the "weapon of the spirit," which later on was discovered to meet the menace. The tragedy to-day is that although these nations received the message of Jesus 2,000 years ago they never enforced it on anything like a universal scale and therefore to-day find themselves bankrupt in the face of the impending doom. And so, men of light and leading among them feel the urge to seek a reinterpretation of that teaching in the light of present-day problems and how effectively to apply it to them.

India's non-violence movement has thus by sheer contrast come to acquire a world significance. Gandhiji's visitor friends were, therefore, naturally anxious to study and understand the inner springs of his non-violence and put him searching questions regarding the nature and meaning of his faith, and prayer and fasting and silence, and non-violent resistance as inculcated by him in its application to the problem of international anarchy and "gangsterism amongst nations." And finally they sought his advice as to how his missionary effort, which they represented, could be co-ordinated with India's non-violence movement for the achievement of the common goal.

Leaving out the last question, which was exhaustively dealt with in the course of the talk, already reported, with Dr Mott, I shall try to sum up here Gandhiji's answers to various questions that were discussed with him by the visitors, and supplement his remarks, where necessary, to further elucidate his standpoint, by his utterances since.

The Question Of Motive

Going to the very rock-bottom, one of the questioners asked Gandhiji what his motive in life was, "the thing that leads us to do what we do," whether it was religious, or social or political.

"Purely religious," replied Gandhiji. "This was the question asked me by the late Mr Montagu when I accompanied a deputation which was purely political. 'How you, a social reformer,' he exclaimed, 'have found your way into this crowd?' My reply was that it was only an extension of my social activity. I could not be leading a religious life unless I identified myself with the whole of mankind, and that I could not do so unless I took part in politics The whole gamut of man's activities to-day constitutes an indivisible whole You cannot divide social, economic, political and purely religious work into watertight compartments I do not know any religion apart from human activity. It provides a moral basis to all other activities which they would otherwise lack, reducing life to a maze of 'sound and fury signifying nothing.'"

"Seeing the influence you wield over the people," he was next asked, "may we inquire whether it is the love of the cause or the love of the people that moves you?"

"Love of the people," was Gandhiji's unhesitating reply. "Cause without the people is a dead thing. Love of the people brought the problem of untouchability early into my life. My mother said, 'You must not touch this boy, he is an untouchable.' 'Why not?' I questioned back, and from that day my revolt began."

No Exclusion Of Politics

"You would expect us Christians to copy your example. Should we allow our religious motive to plunge us into politics?"

"Those who come from different parts of the world into this country cannot say," replied Gandhiji, "we shall have nothing to do with the politics of the country." They would not be true to their faith if they bargained with the Government in order to supersede their fellow-feeling with the people Supposing the Government does a grievous wrong to the people of the soil and the missionaries are told that they must not lift a finger to prevent it, surely the least they can do is to leave the country by way of signifying their displeasure at the perpetration of the wrong. If a missionary puts himself out for service, opportunities will come —to-day it may be in the economic sphere, to-morrow in the social, next time it may be in the political field. You cannot then say, 'I shall confine myself to this or that work and do nothing else.' When I went to South Africa I knew nothing about that country. I was bound to my client only. Yet, within seven days of my reaching there, I found that I had to deal with a situation too terrible for words."

Non-violence The Supreme Law

Gandhiji was next asked In what relation his non-violence stood to the Pacifist attitude, "which we Westerners are trying to adopt without much success." It seemed strange to find ministers of religion asking Gandhiji, a laymanı, to explain as to whether and how moral force could make its impact against the materialistic world

"In my opinion," replied Gandhiji, "non-violence is not passivity in any shape or form. Non-violence, as I understand it, is the activest force in the world. Therefore, whether it is materialism or anything else, if non-violence does not provide an effective antidote, it is not the active force of my conception. Or, to put it conversely, if you bring me some conundrums that I cannot answer, it would say my non-violence is still defective. Non-violence is the supreme law. During my half a century of experience I have not yet come across a situation when I had to say that I was helpless, that I had no remedy in terms of non violence.

The Jews And Non-violence

"Take the question of the Jews on which I have written No Jew need feel helpless if he takes to the non-violent way A friend has written me a letter objecting that in that article I have assumed that the Jews have been violent. It is true that the Jews have not been actively violent in their own persons. But they called down upon the Germans the curses of mankind, and they wanted America and England to fight Germany on their behalf. If I hit my adversary, that is of course violence, but to be truly non-violent I must love him and pray for

him even when he hits me. The Jews have not been actively non-violent or, in spite of the misdeeds of the dictators, they would say, 'We shall suffer at their hand; they know no better. But we shall suffer not in the manner in which they want us to suffer.' If even one Jew acted thus, he would save his self-respect and leave an example which, if it became infectious, would save the whole of Jewry and leave a rich heritage to mankind besides.

China's Ordeal

"What about China, you will ask. The Chinese have no designs upon other people. They have no desire for territory. True, perhaps, China is not ready for such aggression, perhaps, what looks like her pacifism is only indolence. In any case China's is not active non-violence. Her putting up a valiant defence against Japan is proof enough that China was never internationally non-violent. That she is on the defensive is no answer in terms of non-violence. Therefore, when the time for testing her non-violence came, she failed in the test. This is no criticism of China. I wish the Chinese success. According to the accepted standards her behaviour is strictly correct. But when the position is examined in terms of non-violence, I must say it is unbecoming for a nation of 400 millions, a nation as cultured as Japan, to repel Japanese aggression by resorting to Japan's own methods. If the Chinese had non-violence of my conception, there would be no use left for the latest machinery for destruction which Japan possesses. The Chinese would say to Japan, 'Bring all your machinery, we present half of our population to you. But the remaining two hundred millions won't bend their knee to you.' If the Chinese did that, Japan would become China's slave." And in support of his argument he referred to Shelly's celebrated lines from *The Mask of Anarchy*, "Ye are many, they are few.":

Stand ye calm and resolute,
Like a forest close and mute,
With folded arms and looks which are
Weapons of unvanquished war.

And if then the tyrants dare
Let them ride among you there,
Slash, and stab, and maim and hew,—
What they like, that let them do.

With folded arms and steady eyes,
And little fear, and less surprise,
Look upon them as they slay
Till their rage has died away.

Then they will return with shame
To the place from which they came,
And the blood thus shed will speak
In hot blushes on their cheek.

Rise like Lions after slumber
In unvanquishable number—
Shake your chains to earth like dew
Which in sleep had fallen on you—
Ye are many—they are few.

Mechanical Warfare And Non-violence

"It has been objected, however," said Gandhiji, "that non-violence is all right in the case of the Jews because there is personal contact between the individual and his persecutors, but in China Japan comes with its long-range guns and aeroplanes. The person who rains death from above has never any chance of even knowing who and how many he has killed. How can non-violence combat aerial warfare, seeing that there are no personal contacts? The reply to this is that behind the death-dealing bomb there is the human hand that releases it, and behind that still, is the human heart that sets the hand in motion. And at the back of the policy of terrorism is the assumption that terrorism if applied in a sufficient measure will produce the desired result, namely, bend the adversary to the tyrant's will. But supposing a people make up their mind that they will never do the tyrant's will, nor retaliate with the tyrant's own methods, the tyrant will not find it worth his while to go on with his terrorism. If sufficient food is given to the tyrant, a time will come when he will have had more than enough. If all the mice in the world held conference and resolve that they would no more fear the cat but all run into her mouth, the mice would live. I have actually seen a cat play with a mouse. She did not kill it outright but held it between her jaws, then released it, and again pounced upon it as soon as it made an effort to escape. In the end the mouse died out of sheer fright. The cat would have derived no sport if the mouse had not tried to run away. I learnt the lesson of non-violence from my wife, when I tried to bend her to my will. Her determined resistance to my will on the one hand, and her quiet submission to the suffering my stupidity involved on the other, ultimately made me ashamed of myself and cured me of my stupidity in thinking that I was born to rule over her, and in the end she became my teacher in non-violence. And what I did in South Africa was but an extension of the rule of Satyagraha which she unwillingly practised in her own person.

What About Dictatorships?

But one of the visitors objected: "You do not know Hitler and Mussolini. They are incapable of any kind of moral response. They have no conscience and they have made themselves impervious to world opinion. Would it not be playing into the hands of these dictators if, for instance, the Czechs following your advice confronted them with non-violence? Seeing that dictatorships are immoral by definition, would the law of moral conversion hold good in their case?"

"Your argument," replied Gandhiji, "presupposes that the dictators like Mussolini or Hitler are beyond redemption. But relief in non-violence is based on the assumption that human nature in its essence is one and therefore unfailingly responds to the advances of love. It should be remembered that they have up to now always found ready response to the violence that they have used. Within their experience, they have not come across organized non-violent resistance on an applicable scale, if at all. Therefore, it is not only highly likely, but I hold it to be inevitable, that they would recognize the superiority of non-violent resistance over any display of violence that they may be capable of putting forth. Moreover the non-violent technique that I have presented to the Czechs does not depend for its success on the goodwill of the dictators, for, a non-violent resister depends upon the unfailing assistance of God which sustains him throughout difficulties which would otherwise be considered insurmountable. His faith makes him indomitable."

The visitor retorted that these dictators wisely refrain from using force, but simply take possession of what they want. In the circumstances what can non-violent resisters do?

"Suppose," replied Gandhiji, "they come and occupy mines, factories and all sources of natural wealth belonging to the Czechs, then the following results can take place: (1) The Czechs may be annihilated for disobedience to orders. That would be a glorious victory for the Czechs and the beginning of the fall of Germany. (2) The Czechs might become demoralized on the presence of overwhelming force. This is a constant complication in all struggles, but if demoralization does take place, it would not be on account of non-violence, but it would be due to absence or inadequacy of non-violence. (3) The third thing that can take place is that Germany might use her new possessions for occupation by her surplus population. This, again, could not be avoided by offering violent resistance, for we have assumed that violent resistance is out of the question. Thus non-violent resistance is the best method under all conceivable circumstances.

"I do not think that Hitler and Mussolini are after all so very indifferent to the appeal of world opinion. But today these dictators feel satisfaction in defying world opinion because none of the so called Great Powers can come to them with clean hands, and they have a rankling sense of injustice done to their people by the Great Powers in the past. Only the other day an esteemed English friend owned to me that Nazi Germany was England's sin and that it was the treaty of Versailles that made Hitler."

Visitor: "What can I as a Christian do to contribute to international peace? How can international anarchy

e broken down and non-violence made effective for establishing peace? Subject nations apart, how can nations at the top be made to disarm themselves?"

Gandhiji: "You as a Christian can make an effective contribution by non-violent action even though it may cost you your all. Peace will never come until the Great Powers courageously decide to disarm themselves. It seems to me that recent events must force that belief on the Great Powers. I have up to the last moment—a faith that to-day burns brighter than ever, after half a century's experience of unbroken practice of non-violence—that mankind can only be saved through non-violence which is the central teaching of the Bible as I have understood the Bible."

Omens Of Hope

Visitor: "You have said that so far as India is concerned you are hopeful that it will stick to non-violence. What are the omens of that hope?"

Gandhiji: "If you ask for outward proofs, I cannot give any. But I have an instinctive feeling that the country is not going to take to anything else. You must remember that just now I am filled with what I saw in the North-West Frontier Province. I was not prepared for what I saw. They are in dead earnest about the thing, and there is a deep-rooted sincerity in their hearts. They themselves see light and hope in non-violence. Khankaheb told me that before that it was all darkness. There was not a family but had its blood feuds. They lived like tigers in a den. Though the Pathans used to be always armed with knives, daggers and rifles, they used to be terrified of their superior officers, lest they should lose their jobs. All that has changed now with thousands. Blood feuds are becoming a thing of the past among those Pathans who have come under the influence of Khansaheb's non-violence movement and, instead of depending for their livelihood on paltry jobs, they have turned to the soil for cultivation, and soon they will turn to industry if their promise is kept."

Prayer And Intercession

Visitor: "What is your method of worship?"

Gandhiji: "We have joint worship morning and evening at 4-30 a.m. and 7 p.m. This has gone on for years. We have a recitation of verses from the Gita and other accepted religious books, also hymns of saints with or without music. Individual worship cannot be described in words. It goes on continuously and even unconsciously. There is not a moment when I do not feel the presence of a witness whose eye misses nothing and with whom I strive to keep in tune. I do not pray as Christian friends do. Not because I think there is anything wrong in it, but because words won't come to me. I suppose it is a matter of habit."

Visitor: "Is there any place for supplication in your prayer?"

Gandhiji: "There is and there is not. God knows and anticipates our wants. The Deity does not need my supplication, but I, a very imperfect human being, do need his protection as a child that of its father. And yet I know that nothing that I do is going to change His plans. You may call me a fatalist, if you like."

Visitor: "Do you find any response to your prayer?"

Gandhiji: "I consider myself a happy man in that respect. I have never found him lacking in response. I have found him nearest at hand when the horizon seemed darkest, as on critical occasions in jails when it was not at all smooth sailing for me. I cannot recall a moment in my life when I had a sense of desertion by God."

Things In General

Maritzburg Indian Flower Sellers

AT a meeting called by the Maritzburg branch of the Natal Indian Congress, held on Sunday February 5, the following resolution was unanimously passed: "This mass meeting of Indians of Maritzburg, held under the auspices of the Natal Indian Congress (Maritzburg branch) makes an earnest appeal to the City Council to reconsider its decision as to the allocation of a stand for Indian flower sellers at a suitable and convenient place, as the new stand chosen near the old trolley stand is most inconvenient and is not a suitable business stand. The Congress is prepared to meet the City Council to effect a mutual arrangement in the selection of the new stand. Should the Council refuse this offer of honourable compromise this meeting authorises the Congress to test the validity of the by-law under which it is intended to restrict the area of trading by pedlars, hawkers and flower sellers."

According to a later message one of Maritzburg's Indian flower sellers has received a police summons to appear in the Magistrate's Court on February 15 to answer a charge under the by-laws regarding the control and regulation of traffic. Although he is being charged under the motor by-laws, his offence according to the by-law mentioned on the summons consists of selling flowers in a prohibited area.

Maritzburg Indians To Have Technical Institute

An Indian Technical Institute has opened in Maritzburg. The Institute will confine its attention to commercial and general education and will hold all of its classes at night. The Institute has been made possible by an annual grant of £256 from the Union Department of Education. A gift of £80 from the Carnegie Corporation has enabled the Institute to buy a number of typewriters. A representative body of Indians has been formed to control the Institute under the auspices of the Natal Indian Congress, with Mr. S. R. Naidoo as chairman. The Congress will make itself responsible for the proper financial and administrative control of the Institute. Classes will be held in the Hindu Young Men's Association building, which has been granted rent free by the Committee. Mr. I. Anthony and R. Doolcan have been appointed to take charge of the general education and the commercial education will be conducted by fully qualified instructors in shorthand, typewriting, bookkeeping and commercial English. Commercial instruction will be available for those who have a Standard VI education, and general instruction will be given to those who have either attained the age of 16 or obtained a Standard IV certificate.

Johannesburg Slums

Dr. Milne, M.O.H., of Johannesburg, reports that a survey taken last year shows there are 6,735 European families living in slum properties in Johannesburg, 5,497 native families, 2,747 coloured families and 847 Asiatic families. This makes a total of 15,853 families or about 60,000 people out of a total population of 516,000. This means that one person in eight in Johannesburg lives in a slum. The council has already taken action in condemning 615 insanitary properties, occupied by a total of 488 European families, 731 coloured, 114 Asiatic and 1,939 native families.

Two Chinese Take Action Against Immigration Authorities

Judgment was reserved in the Witwatersrand Division of the Supreme Court in the application of Lai Mei and Ho Kwok Ying, both Chinese for confirmation of a rule nisi to interdict the Commissioner for Immigration and Asiatic Affairs from removing the applicants from Johannesburg to Durban and to permit them to leave the Union via Lourenco Marques. The commissioner was also called upon to show why he should not pay the costs of the application. Meanwhile the rule operates as an interim interdict. After hearing Mr. N. E. Corker, for the applicants, and Mr.

Relief for the commissioner, the Judge-President, Mr. Justice Greenberg, said that he would take time to consider his decision.

Tamil Teachers' Society

A meeting of teachers engaged in the teaching of Tamil in and around Durban, was held at the Hindu Tamil Institute to discuss the formation of the above society, so as to co-ordinate their activities. Many Tamil schools were represented. The formation of such a society was unanimously approved of. The following officials were elected: Patrons: Messrs. K. Ramasamy Naidoo, V. N. Moisitz, P. Abdul Naidoo and K. R. Nayana Naidoo; Presidents: Messrs. K. R. Naidoo and S. M. Pillay; secretary: Mr. R. S. Nadarajan; treasurer: Mr K. N. Pillay; committee: Mrs K. R. Naidoo, Miss Vellamangal, Messrs. C. K. Govender, Soobramany, S. Sadasharam, Ramsamy Moodley and S. K. Devar. The society earnestly desires more members to enrol. Necessary information can be obtained from the Secretary, c/o Hindu Tamil Institute, Durban.

Verulam And District Indian Child Welfare Society

A correspondent from Verulam writes: A representative meeting of the Indian community of Verulam and Districts, at which there was a large number of Indian women present, was held at the Verulam Town Hall on February 2 for the purpose of inaugurating an Indian Child Welfare Society. The hall was fully packed. The meeting was presided over by Mr. J. B. Stephens. The officials of the Durban Indian Child Welfare Society, who were present at the meeting, stressed the necessity of forming an Indian Child Welfare Society in Verulam which carried a huge Indian population. Mr. V. Subban intimated to the meeting that his colleagues interviewed the Verulam Magistrate on the question of the formation of the society. The Magistrate gave them every encouragement and promised to give the society every support. A resolution for the formation of the Verulam and Districts Indian Child Welfare Society was submitted and carried amidst applause. After the constitution was adopted the election resulted as follows:—Patrons: Mrs. M. C. Joshua, Mrs. E. Kisten Dass, Messrs. C. P. Sen, A. Moonsamy and R. Raghavjee; President: Mr. V. Subban; vice-presidents: Messrs. J. B. Stephens, R. Joshua and Mrs. S. Chinnoo; hon. secretary: Mr. C. Kisten; hon. treasurer: Mr. N. Raghavjee; committee: Messrs. D. V. Moodley, L. Joshua, B. Shah, L. Chetty, Mrs. C. Subban, Mrs. V. Govindsamy, Misses S. Shah, Minnie Chinnoo, Mrs V. Subban, Mrs Mahasingh, Miss R. Raghavjee, Messrs. S. Chinsamy, V. Govindasamy, S. Kemgolio, L. Rajcoomar, R. Sammugam, M. Rajgobind and D. P. Samuel.

Lower Tugela Indian Child Welfare Society

A correspondent writes: A public meeting of the Indian community was held recently for the purpose of inaugurating an Indian Child Welfare Society. The officials of the Durban Indian Child Welfare Society Mr. R. P. Das, Mrs. C. Christopher, Messrs. A. Christopher and P. K. Pather who were present, referred to the aims and objects and the need for such a body and strongly urged that the society be formed. The following officials were duly elected:—Patrons: Messrs. R. Parmeswar, M. Bodasingh, S. Ramporial, J. Lutchmansingh and R. Hadow; President: Mr. A. P. Naidoo; vice-presidents Mrs. V. N. Reddi, Messrs. S. Mahideen, B. Viramsy, S. Roopsingh and G. Ramlakan; hon. secretary: Mr. R. Sewpal; hon. treasurer: Mr. S. Pray, and a committee of 25 members.

Mr. Ramnath Biswas

A correspondent writes: Under the auspices of the Stanger branch of the Colonial Born and Settlers' Indian Association, a welcome reception was given in honour of Mr. Ramnath Biswas of Bengal, Indian world tourist who is travelling round the world on a bicycle, at the Stanger Picture Palace. Mr. A. P. Naidoo presided and extended a cordial welcome to Mr. Biswas on behalf of the Indian community, and wished him every success in his undertaking. The following also associated themselves in the welcome: Messrs. J. Lutchmansingh, K. Soobramoney (Maritzburg), S. Mohideen (Tongaat), V. Subban (Verulam), and S. Roopsingh (Chuka's Kraal).

BHULABHAI DESAI

HIS SPEECHES

Published in book form. Of particular interest to students of Politics, Law, Economics and Commerce.

The Book contains the great leader's lectures on these and other subjects of personal interest.

Price: 8s

Please apply to

"INDIAN OPINION"

Phoenix, Natal.

South African Rivers In Flood

There have been floods since the week-end in many parts of South Africa caused by torrential rains in Natal and the Northern Transvaal after a terrible heat wave. Indians living in the Camps Drift district at Maritzburg were obliged to leave their homes when the Umsindusi River was in flood on Sunday night. 60 Indian families are reported to have been affected. Most of them were given shelter in the school of the Tamil Protective Society which was thrown open for the accommodation of homeless Indians on Sunday night. Natal Indian Congress Durban and the Transvaal branches each are reported to have supplied ten bags of rice for the distressed.

Standerton was faced with a repetition of the disastrous floods of 1911 when the Vaal River rose flooding many parts of the town itself.

Landlord And Tenant Status Argued

An application designed to secure an interpretation of the law as affecting landlord and tenant in the Malay Location, Johannesburg, was brought by two Indians before Mr. Justice Murray in the Supreme Court, Pretoria, recently. The application was brought in order to elucidate the legal position as regards ejectment of a tenant by a landlord in Location in view of a magistrate's court judgment favouring a tenant which was delivered recently in Johannesburg. Argument was still proceeding when the hearing was adjourned till Thursday.

Excessive Rail Charges On Rice

Writing in *The Star*, Johannesburg, a correspondent draws attention to the fact that 100 bags of rice may be purchased free on board in India for £58 and that the cost of importing those bags to our coast is £14, but to rail those bags from the coast to Johannesburg costs £62! As a staple food, rice probably ranks second to the maize in this country and in view of the above figures it would appear, the correspondent writes, that the inland community are paying a high rate of tax on what may be considered a national food.

Nizamia Muslim Society

At a committee meeting of the Nizamia Muslim Society (Maritzburg), held on Sunday February 5, the following resolution, moved by Mr. Shaik Madar and seconded by Mr. M. G. Kandi, was agreed to unanimously: "That this meeting urges both the Arabs and Zionist leaders and the British Government, in the interest of all concerned, to appease the bitter feelings and the resentment of the Arabs by all possible means. We wish the conference every success and pray that the grave situation in Palestine will give place to friendly feelings among those concerned." The above resolution was sent to the London Conference on Palestine.

Sails For India

Mr. Vrajlal Raghavjee of the well-known firm of Messrs. Choonilal Bros. of Verulam and Durban, sails for India on a combined trip of pleasure and business by the *Kenya* on Sunday. His many friends will wish him bon voyage and a safe return.

Doings In India

All-India Women's Conference

A surprisingly large number of European ladies were present at the opening of the All-India Women's Conference in Delhi recently. A striking feature was that both the report of the secretary and Rani Rajwade's presidential address stressed the need for the revision of the existing laws to suit the growing [illegible] of women in Hindu and Muslim societies. Rani Rajwade quoted as her authority a member of the highest judicial body in India (believed to be Mr Justice Jayker) that no amount of tinkering with one law and another would do, but a comprehensive change was necessary in the whole body of law relating to women rights. A programme of constructive politics was sketched by Rani Rajwade. This programme, said the Rani Saheba, would be such as to meet the criticism of Pandit Jawaharlal Nehru that the conference was wholly a bourgeois organisation. She accepted the criticism so far as it meant that the conference was not making any marked effort to serve or come into vital contact with the real needs of Indian women. The Rani Saheba observed, "You and I gladly agree with Mr. Nehru's claim that the present awakening among women is due more to what the Congress has been doing than to our conference. Naturally the woman in the house is first to be aroused in an earthquake, because she has the most precious burdens to rescue. We owe a debt of gratitude to the Congress for these peaceful earth quakes and the consequent entry of women into the highest positions of public life."

Mahatma Gandhi's Message

"Women alone and not men can emancipate themselves; if women will it. They can help in the fulfilment of *Ahimsa*. Through the *Charkha* they can serve scores of their poor sisters. By wearing Khaddar they can bring help to the homes of the poor. They can bring about Hindu-Muslim unity. They can abolish Purdah. They can drive away the ghost of untouchability. Will the Delhi conference help in the achievement of any one of these causes." This was the message in Gujarati sent by Mahatma Gandhi and read at the 13th session of the All-India Women's Conference. Messages were also received from Lady Hulifax, her Highness the Maharani of Baroda, her Highness the Maharani of Travancore, Sir Girija Shankar Bajpai, Lady Mirza Ismail, Lady Glancy and Begum Shahnawaz, wishing the conference success.

Miss Mary Dingman Pays Tribute To Gandhiji

"I feel that Mahatma Gandhi in his life and spirit is giving wonderful lessons of non-violence for the world," said Miss Mary Dingman, President of the Peace and Disarmament Committee of the Women's International Organisation, Geneva, addressing a meeting under the auspices of the Bombay Women's Association. Miss Dingman went to India to attend the All India Women's Conference held at Delhi. "There is war in the world because we do not realise that the nations are absolutely interdependent—that we are all one brotherhood. Therefore, we have a great task of educating the world to this idea," Miss Dingman added. "The world is crushed economically for what is being spent for war preparation. We hope that the nations will one day understand the magnitude of this shame and realise the efficacy of peace.

American's Letter To Gandhiji

An American sends the following letter accompanying his verses to Mahatma Gandhi:—"You may be interested in the following poem as one more sign that there are friendly eyes in America watching the wonderful progress made by your great country since the world war. It was written two years ago, when we received the news that the untouchables had been admitted to the public temple in Travancore. You will not, I know, misunderstand my use of the word "fight," I refer exclusively to non-violent fighting, the only kind capable of accomplishing lasting good."

To All Who Foment Untouchability

You, who behold the sanctimonious wrong
Which bragged of God's decrees bolting the door
To God's great mercy, though its rotten core
Stank with all foulness: you who, having long
Heard rising from the kicked and beaten throng
The deadened groans of those who hoped no more,
Inveterately firm, bestially strong,
You now, brave fighters, see the filthy mass
Begin to melt in your fierce heat; the ghosts
Of your dead comrades hover round your joy;
Whilst we, the cultured, iron, clean-handed elect,
With pitiable decorum lend you hosts
And bury what we dared not help destroy

Mrs. Sarojini Naidu On Cult Of Khadi

"The swadeshi movement brought all people on one common platform. Let it be a instrument for the unification of spirit. Let them use electricity in its creative power and apply it to the needs of men and women and make them earn bread, their life," observed Mrs. Sarojini Naidu opening the All-India Khadi Swadeshi Exhibition at Madras. She plainly said the spinning wheel were twin symbols of life and progress. She traced the history of the Swadeshi movement and said: This cult of Khadi, ugly name given by Mahatma Gandhi which meant duster cloth has become [illegible] and it, made by thousands, men and women, perfected into things of beauty. Those beautiful things represented the real dream and hope of the hungry starved. They enabled them to find food for their children and coming from their hands were transfigured into bread of vitality."

Poet Tagore On His Viswabharati Institution

"I have tried my self-sacrifice and self-dedication to build up this institution of Viswabharati. I would entrust it with a reverent heart to the care of my countrymen in these last days of my life, and I would remain grateful to them if they receive this life-work of mine in the same spirit," said Poet Tagore, addressing the annual meeting of the general body of the members of the Viswabharati. The Poet continued: "I had undertaken this work not for profit, neither for fame, nor do I think I am keeping my countrymen under a deep obligation. I have always felt that man should develop to the full all the faculties in him and that if he has to rise to the full stature of his manhood, he should not neglect the growth of any of these faculties by trying to specialise in some work. The cultivation of the imagination could not satisfy all my inner needs and I have experienced the joy of self expression by my work here."

"Asia For Asiatics" Doctrine

"I do not subscribe to the doctrine of Asia for Asiatics," says Mahatma Gandhi in a message through Mr Takaoka, member of the Japanese Parliament, to a new party in Japan which stands for Asia for Asiatics. Mahatma Gandhi adds: "How can we have Asia for Asiatics unless we are content to let Asia remain a frog in the well?" He concludes by saying that it has a message for the whole world, namely, non-violence.

Socialist Students Against Gandhism

A Reuter's message from Bombay dated February 4 states: An unprecedented incident marked the opening of the Bengal Congress political conference at Jalpaiguri. Members of the District Socialist Students' Federation greeted Subhas Bose, who was unexpectedly re-elected president of the Congress a week ago, with shouts of "Down with Gandhism." The incident is regarded as a sequel to the statement by Gandhiji in which he plainly showed his disappointment at the election of Bose.

Constitutional Rights Demanded

A Reuter's message from Jalpaiguri, dated February 5, states: The Congress political conference has passed resolution affirming India's right to frame its own constitution by means of a constituent Assembly. Reiterating the uncompromising opposition to federation and urging the All-India Congress to give a six months' ultimatum to the British Government, in which it must reply categorically to "India's national demand."

Maulvi Ashrafuddin Ahmed Supports Congress

A stern warning against the "invidious attempt that was being made in certain quarters to depict the Congress as a Hindu organisation, aiming at jeopardising the cause of the Muslims," was given by Maulvi Ashraf-ud-Din Ahmed Choudhury, Secretary Bengal Provincial Congress Committee, presiding over the Murshidabad District Political Conference. Mr. Choudhury emphatically condemned this action on the part of interested persons and agencies, and reminded the audience that the Congress had been fighting for the last fifty years to bring freedom for the masses of India and that its doors were open to Hindus, Muslims, Christians, Jains and other Indians alike.

Privy Council Judicial Committee

Mr Jayakar, a Judge of the Federal Court of India has been offered and has accepted a place on the Judicial Committee of the Privy Council in the vacancy caused by the resignation of Sir Shadi Lal

Begam Ansari Dead

Begum Ansari, widow of the late Dr. M. A. Ansari, died on December 27 at her residence in Daria Ganj, Delhi. Her only daughter, Mrs. Zohra Ansari, her son-in-law, Dr Shaukatullah Shah Ansari, and other relations and friends were by her side. She was 60 at the time of death. Begum Ansari was a well-known figure in social circles of Delhi. A gifted short story writer, she was a regular contributor to leading Urdu magazines. One of her stories, the "Bagiban" was recently adapted for the screen. By her death Urdu literature has lost a writer of great lucidity and India a woman who had deepest faith in the destiny of her country.

The Sporting World

County Indian Football Association

THE ninth annual general meeting of the County Indian Football Association was held on Sunday, February 5. The following officials were elected for the coming season:—Patron: Mr. P. D. Naicker: President: Mr. K. Satgunia, hon. Its vice-president: (additional) Mr. M. J. S. Naidoo; vice-presidents: Messrs P. S. Reddy, V. Reddy, V. Moodley, D. G. Moodley, Pat. Nulliah, S. G. Chetty and S. J. Maharaj; hon. treasurer and record clerk Mr. M. J. S. Naidoo; hon. secretary: Mr. Johnnie Naidoo: hon auditor: Mr. N. Sollaphon.

Cricket Fixtures

The Durban District Indian Cricket Union's fixture for Saturday are:—Asmal's Cup: Main, Stars vs. Sparks, No. 1, Kismet vs. Bharat; No. 2, Verulam Temple vs. Muslims; No. 3, Schools vs. Marigold. Fixtures for Sunday, Asmal's Cup: Main, Sastri College vs. Ottoman; No. 1, Aryans vs. Greyville; No. 2, Kismet vs. Sparks; No. 3, Stars vs. Bharat.

The Durban District Colonial Cricket Union's fixtures for the week-end are:—Saturday: No. 1, Swifts vs. Star; No. 2, Shamrocks vs. Rosslyn B. Sunday: No. 1 9.30 a.m. Oaks vs. Rosslyn.

Native Cricket Tournament

The native cricket tournament which was held in Durban last month was an unqualified success, to judge by the report of the Native Welfare Officer to the Native Advisory Board on the work in his office during January. "The entertainment was highly successful," the report states. "Visiting teams were emphatic in their expressions of pleasure and stated that never before have competing teams received such hospitality and consideration as was shown in Durban." The tournament was the annual one for the Chamber of Mines Cup, which was held for the first time in Durban. Teams from all over the Union competed. The Transvaal team won.

Acknowledgment

INDIAN OPINION wishes to acknowledge with thanks the receipt of further New Year Calenders from Messrs. A. H. Fleming & Co., Ltd., Oxroline Park, Edinburg and Mr. S. D. Moodley, 107, Queen Street, Durban.

Everything appearing in this issue of a political nature has been written and edited by Manilal M. Gandhi to express the views of INDIAN OPINION.

PROPERTY OWNERS!

A trading [illegible] NATAL BUREAU OF COMMERCE & ESTATE CO. 302 West Street, Durban. 'Phone 25439.

'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન' ના
લવાજમો કયાં ભરવા

'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન' ના ગ્રાહકો દરબાન માટેનું લવાજમ નીચે જણાવેલા સ્થળોએ ભરી શકશે

દરબાનમાં: મેસર્સ' આર્યા બ્રધર્સ કું.,
૨૧૨ વિક્ટોરીયા સ્ટ્રીટ.
મેસર્સ' મદેના બ્રધર્સ,
૨૧૬ એ સ્ટ્રીટ.
ગુલામહુસેન અબ્દુલ્લા શેઠ,
૧૪ સોફીઆ સ્ટ્રીટ.
જોહાનીસબર્ગ: મેસર્સ' નારણદાસ દેવશી કું.,
૪ પીમ્બ સ્ટ્રીટ,
મેસર્સ' બકાલ બધર્સ',
૧૪ કોર્ટ સ્ટ્રીટ,
મી. પી. રતનજી, ૧૦ બી સ્ટ્રીટ,
-ફ્રોર્ડસ્બર્ગ.
રમણિકલાલ કાળાભાઈ પટેલ,
(મેસર્સ' પટેલ બ્રધર્સ કું.)
૬૧ બી સ્ટ્રીટ, -ફ્રોર્ડસ્બર્ગ.
ગોડફ્રેડ કી. યુ. ગીઝો,
રૂમ નં. ૨૦, -ફ્રોર્ડસ્બર્ગ બિલ્ડિંગ્સ,
કોર્ટ્સ સ્ટ્રીટ.

શ્રી. ઓન. ઓમ બાઇ અને શ્રી. ઓસ. બી. ગ્રાહકને કોઇ પણ સ્થળેથી 'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન' નું લવાજમ આપી શકાશે.

ફેનિક્સમાં: શ્રી. બી. કે. આયર્ય,
૧૯૪ મેન રોડ ફોનિક્સ.
પાર્ટનરશીપમાં: મા. કુલાબભાઇ રામજીભાઇ,
૧૨૫ વેલ્કમ રોડ.
સ્ટેનકોમ્બમાં: મેસર્સ' વલ્લભદાસ લાધાજી
એન્ડ કું.
શ્રી. નથુભાઇ દરજીના પોસ્ટ.

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

વકીલાત મંડળીઓના દરેક અને ... સંબંધી

પરેતર ૩૬ મું. ડીનીકસા, શુક્રવાર, તારીખ ૧૦ ફેબ્રુઆરી ૧૯૩૬ અંક ૬.

"ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન"

શુક્રવાર, તા. ૧૦ ફેબ્રુઆરી ૧૯૩૬.

કોમ જાગૃત થશે કે નહિ?

ચૂનીયન પાર્લામેન્ટ ખુલી ત્યારથી દીઠી પ્રશ્ન મહત્ત્વનો બનાવ રહ્યો છે. ડીપાર્ટ કમીશનની બરતરફીનો મંજુરી માટે પાર્લામેન્ટ સમક્ષ રજુ થશે. ડેલાસ સરકાર પક્ષનાજ સભ્યો ને મંજુર થાય તેવા વિરૂદ્ધ છે. મી. સુમન, જે મુખ્ય વિરોધી છે, તેમણે તેના બદલામાં બીજી દરખાસ્ત મુકી છે કે, જે દીઠીઓ અત્યારે ડરબનના પ્રતિબંધિત સત્તાઓમાં વસી ગયા છે તેઓને મ્યુનીસીપાલીટી બીન-યુરોપીયનો માટે ઘરમકાન રખાવવા માગે છે તેવા ડરબનગોલ્ડ વિસ્તારે ટાઉનસીપોમાં જમીન મહીકી ધરાવવાની ખુટ આપવી જોઇએ અને વેપારીઓને પોતાનો ધાલનો વેપાર મુકતી વેરબંધપર ચલાવવા દેવા જોઇએ, એટલી રાજને કે તેઓથી એ રધળે પલટાઇ નહિ કરી શકાય. મી. સુમન આને "મદદગારી" સેગ્રેગેશન કહે છે અને બલાત પક્ષની નીતી કે ટ્રાંસવાલમાં દીઠીઓને બીલકુલ જમીન મહીકીનો હક આપવાની વિરૂદ્ધ છે અને કરજીયાત સેગ્રેગેટ કરવાની તરફેણમાં છે, તેની સામે તેનો સખાવ કરે છે. મી. સુમન કીમાત કમીશનને ઓફીશીયલ કરવા બલામણ કરેલા અમુક સત્તાઓનો સ્વતંત્ર એકટ લાગુ પાડવા અને ટાઉન પ્લેનીંગ કમીટીની બલામણ મુજબ તે સત્તાઓનો ઔદ્યોગીક મત્તા તરીકે ઉપયોગ કરવાને તેને બરદીઠી લેવા સરકારને મ્યુનીસીપાલીટીપર દબાણ કરવા કહે છે. કેપટાનીસ્થળનાં સીટી કાઉંસીલના બહેદર ન'દુરસ્તી બાલતાના પ્રમુખ પણ લાયેનલ સેવાજને તેના જવાબમાં જણાવ્યુ છે કે "એ સત્તાઓ ખરીદી લેવાની કશી જરૂર નથી કેમકે એજ બાગને ઉદ્યોગો માટે આગે મુકરર કરી દીધેલ છે અને ઉદ્યોગો ત્યાં સ્થપાયા પછી પણ માલ છે." આ ઉપરથી વાચકને ખ્યાલ આવી શકશે કે કીમાત કમીશનની બલામણો તો કાયે રહી પરંતુ સરકારના રંગભેદ એકટ અંગે ટાઉન પ્લેનીંગની મોજુદ નાજુક દીઠીઓનું ભાવિ કેવું બરાબ રહ્યું છે.

પણ યોગ્યજ સમય ઉપર મુબઇ પ્રાંતના મી. ફઝલહક તરફથી મદ્રાસીમાંના હુરોપીયનોના એક ડેપ્યુટેશનને એવી બાબી આપવામાં આવી છે કે પોતે સરકારને એવો ઠરાવો કાયવા મુબઇવાળા છે કે જે બાબામાં ૧૦ કે વધારે મીલકતદારો પોતાના દીઠા એરિયા કુલસરર આ બીજી કોમ નબાવવા દરજ્જા કોમ કે તેઓની મીલકતની બાલીકી ; એમબટો યુરોપીયન સિવાય અન્ય કોઇપણ જાતિ પરાણી શકાય તો તેવી શરત તેઓને બધન નાખી કેવામાં આવશે.

કલીપરીવરના સરકાર પક્ષના સભ્ય મી. જી. હેન્રે પાર્લામેન્ટમાં એવું બીલ લાવવાની નોટીસ આપી છે કે સ્થાનિક સત્તાધીશોને અમુક ચમ વાટ અને વેપારના સત્તા માત્ર યુરોપીયનો માટેજ અનામત રાખવાની સત્તા લેવી જોઇએ.

પીલેગોબરની ટાઉન કાઉન્સીલે શહેરોમાં ગોરા અને કાળાને એગ્રેગેટ કરવાની તરફેણમાં સર્વાનુમતે ઠરાવ કર્યો છે અને ન્યુકાસલની કાર્પોરેશન નેટીવોને માટે બલામદા વાડાઓ પાડવાનો બાદેશ છે તેવોજ દીઠીઓને પણ બાબદે અમુક પાડવાની બામણી કરનારો ઠરાવ કર્યો છે. આ પરથી જોઇ શકાશે કે દેશભરમાં સેગ્રેગેશનને એક સ્થાયિત વસ્તુ કરી દેવાની ચોકસ નીતી વર્તી રહી છે.

આ સમયોની સામે આપણે દીઠીઓ શું કરી રહ્યા છીએ? દીઠીઓએ એકત્ર થઇ રહેવાનો જે કમારેય પણ જરૂરી અવસર દોય તો તે આજે અવશ્યજ છે. અગારે વખત સાચવે નહી દેવું જોઇએ કે આજે એ અવસર નથી કે ત્યારે એસોસીએશન બોર્ન ઓન્ડ સેટલર્સ ઇન્ડિઅન એસોસીએશનને બોળાનો બોટો બ્યાલ પોષીને એગ્રેગેશની રીતસરને વેગળા રહેવું જોઇએ તેઓએ પુરેપુરા બળથી ટ્રાંસ્વાલ બોડાઇ જઇને અમુક બ્યક્તિઓની સર મુખ્યત્વારીથી અને હિંદ સરકારના તેમને મળતા દેકારા કોમને નુકસાન પહોંચી રહ્યું છે તે અટકાવવું જોઇએ. જો કોમ જાગૃત બનને સંપુકત-પણે સામનો નહી કરે તો આ દેશમાં તેઓના દહાડા બગાડવા બરાબ જાય છે. જર્મનીમાં જેવી બહુદુઓની થઇ રહી છે તેવી જો તેઓની દશા થાય તો નવાઇ જેવું જરાય નહી ગણાય. માંધીઓ આજે જેરબન્સાર, અપમાન અને ખુલમથી કંટાળી રહેલી જનતની સમણી પ્રજાઓને તેમાંથી ઉગરવાનો પાદ સાખવા રહ્યા છે કે જે પાદ આ દેશના દિંદીઓને શીખવવાને તેઓએ પોતાનું જીવન રક્ત રેડયું હતું. તેમ બહાં જો આપણે એ પાદ ગાંધી નહી શકીએ તો જગતમાં આપણી લાચારીને આપણે પાત્રજ ઠરીશું.

દક્ષીણ આફ્રીકામાં દીઠીઓ પ્રત્યેની જેરબર્દસ્ત બુકની હદ આવી ગઇ રહી છે અને જો આપણામાં સંપુર્ણ જાગૃતી નહી આવે તો આપણી નાબુદીજ થશે.

કોમના કેટલાક નેતાઓ આજે કેપટાઉન પહોંચ્યા છે, આપને તેઓની આગે આંગળ કરવાજ નથી. તેઓ પોતાની શક્તિ અનુસાર કોમની સેવા બજાવી રહ્યા છે એ ચરતુ આપે રિપોર્ટોએ જોઇએ. પરંતુ બાદેક બ્યક્તિ અને નેતા બનવું એ કંઇ સહેજ બાબત નથી. બાદેકની દીકાના તેઓને ભોગ બનુ પડે છે અને અંતે સજનનો જબ છે એવો અહ્વા રાખી તેઓએ તે સહી લેવાની છે. આપે આ દીકા ખુશ નિશાની અને કોમના સાબાન્ય હિતની દ્રષ્ટિએ કરીએ જોઇએ.

પ્રથમ તો આપણે કહેવું જોઇએ કે જે નેતાઓ કેપટાઉન ગયા છે તેઓ કોમની સત્તાથી નથી ગયા, તેઓ પણાજ બ્યક્તિગત પ્રસંગે ત્યાં ગયા છે કે બબારે કોમનું બાવિ કદાચ ઉંચકને માટે પડાબ જશે, એવે પ્રસંગે બધો ભાર તો એજ બાબત કે કોમની બાસ મીટીંગ બોલાવવી અને એ મીટીંગને પોતાના પ્રતિનિધિઓ ચૂંટી લેવા દેવા.

કેપટાઉનમાં જે મુખ્ય વસ્તુનો નિર્ણય થવાનો છે તે કીમાત કમીશનની બલામણો છે. કેપ-ટાઉન ગયેલા નેતાઓએ પોતાની જાતને પુછવું જોઇએ કે તેઓ કોમના સામાન્ય સાભાનું રક્ષણ કરવાને ત્યાં ગયા છે કે બોડાક જેબાઓને પોતાના બાબતો ઉદરપણ કરી છે અને તે જંજાળમાં આવી પડવાના ભયમાં છે તેનું રક્ષણ કરવાને ગયા છે. જો તેઓ આ બોડાના લાભોને મારે ગયા દોય તો કોમને નામે તેઓએ ત્યાં જવાની બીલકુલ સત્તા નથી.

ટ્રાંસવાલ એસોસીયેશન ફ્રેન્ચ રેન્ચુર એક્ટ એ એક જેરી કાયદો છે, કોઇ પણ સ્વમાનશીલ કોમ એનો કાયદેા, કે જે તેઓને અબુતા તરીકેની છાપ મારનારો છે, તેને કદી પણ શરણ નજર થાય. કીમાત કમીશનની બલામણો એ કાયદાની કેમે બધેલી છે. દીઠ સરકારે જો સ્થિતિને ઓછી બધાણ તરીકે સ્વિકારી લીધેલી છે. જો આ બલામણો કોમની ઉપર કેકી એસાકાયામાં આવશે અને કોમ તેને સ્વિકારી લેશે તો તે એટલાજ કારણથી કે તેનો સામનો કરવાનું તેનામાં બાદબણ નથી. એ સંજોગોમાં કાકે તેને વિરોધ સાથે અને એવી શરતે સ્વિકારેલી હશે કે પોતાનામાં સક્તિ આવ્યે તે

તેની સામે ગદર ઉઠાવશે.

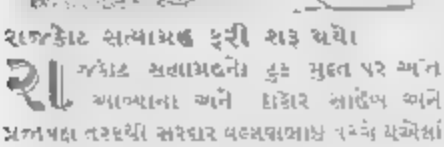
પરંતુ આજે તો એ સ્થિતિ છે કે એ બલા-મણોમાં પણ કાયદેસર બની રહી છે અને જેઓના લાભો ગણી રીતે સંકોચાયેલા છે તેઓને જેટલા નાખવામાં આવે તેટલા ટુકડા ઝીલી લેવાની અખીરાત આવી ગઇ છે.

આપણા આગેવાનો સદંત ઉઠાવવાને તૈયાર છે એવા જો અમને ખાત્રી દોય તો ફ્રીધામ કમીશન ની બલામણોને ફેંકી દેવાની અને કાયદાને સરખા નહિ બને કે કંઈ પણ પરિણામો આવે તે ભોગવવા માટે સદન કરી લેવાની તેઓને સલાહ આપતાં અમે જરા પણ સંકોચાઇશું નહિ. પરંતુ તેને માટે અમુક હિંમત, સર્વસ્વ અર્પણ કરવાની ભાવના દોવી જોઇએ અને એક વખત ઝંપલાવ્યા પછી પાછો પાની નજ થઇ શકે. અમે ધારીએ કે તેમનામાં એ શક્તિ દોય. પરંતુ તેની અમને ખાત્રી નથી.

બીજો માર્ગ એ છે કે ફ્રીધામ કમીશનની બલામણો બીલકુલ પણ ફેરફાર વગર સ્વિકારી લેવામાં આવે.

કીંદીઓએ ગોરી સ્ત્રીઓને નોકરીપર નહિ રાખવાનાં બીલ પર નેતાઓએ પોતાના દેશ બંધુઓને ગોરી સ્ત્રીઓને નોકરી પર નહિ રાખવાની સલાહ આપવાની ખાત્રી આપીને જે અપમાનજનક સમાધાન સરકારની સાથે કરેલું એ વાત હજુ વીસરાઇ નથી. તેમ એક બાજુથી આજે કેપટાઉન ગયેલા નેતાઓએ ચેનચાળા કે અને મી. સ્મટ્સની સરકાર તરફથી કોઇ પણ ફરમાયત મુકાય તેની બાજુમાં રહેવાને તાલ જવાની તૈયારી સેવાની છે, કોમની પ્રતિનિધિ વિના તેઓને કોઇ પણ બાબતું સમાધાન કરવાની સત્તા નથી.

અંતમાં અમે આ અંકમાં અન્ય સ્થળે પ્રસિદ્ધ થયેલા કે. મુસ્તફા નાઝામ દાદુના પત્ર તરફ વાચકોનું ધ્યાન ખેચીએ છીએ. એ પત્ર માં કે. દાદુએ ફ્રાંસવાલમાં કીંદીઓ વિરુદ્ધ થયેલા કાયદાઓનું અને સાંપ્રતકાળે તેની સામે ઉઠાવેલી ઝુંબેશથી સરકાર એ કાયદાઓનો અમલ કરતાં સંકોચાઇ એ વર્ણવ્યું છે અને અંતમાં કહ્યું છે કે તે કોમના વાલના નેતાઓથી કોમનું સ્વમાન જળવાઇને કાર્ય નહિ થઇ શકતું દોય તો તેઓએ પોતાના દોદા છોડી દેવા જોઇએ.

રાજકોટ સત્યાગ્રહ ફરી શરૂ થયો

રાજકોટ સત્યાગ્રહનો કુદ મુદત પર અંત આવ્યાના અને ઠાકોર સાહેબ અને પ્રજાપદા તરફથી સરકાર બહાદુરને થયેલાં માનભરેલા સમાધાનના અખરની નોંધ તેનાં બહોળા વાંચકો અને આનંદ થયો હતો. પરંતુ મુબેદ જણાવવું પડે છે કે હજુ તો સમાધાનીના કાગળ પર શાહી સુકાઇ પણ નહિ દોય ત્યાંજ રાજ્યેસરતનો ભંગ કર્યો છે અને સદન કરી શરૂ કર્યા છે. જે રાજ્યમાં વચનની આટલીજ કિંમત દોય તે રાજ્યના દદાડા પુરા યવાજ ગણાય. અને આ વચનની સદત તેના દજી રહેલા આયુષ્યનો અંત લાવી દેશે એ વિષે કશી શંકા રહેતી નથી. પ્રજાપરાનીની સરતોનો કેવી રીતે ભંગ થયો છે તેની ચર્ચા આવતા અંકમાં કરીશું. મુખ્ય કસ્તુરબા જેઓ ગયા સદત વખતે જ રાજકોટ જવા તયાર થયાં હતાં તેઓ આ વખતે સદતના સામેલ થયા ગયાં અને રાજકોટ પહોંચતાં પહેલાંજ તેઓને પકડી યોકાનેરમાં એક અંજલામાં રાખવામાં આવ્યાં છે.

સેગ્રેગેશન બીલ

કસીપ રીવરના પુનાપ્રતિષ્ઠિત પાર્ટીના સભ્ય મી. જી. એ. ફ્રેન્કે વ્યાપાર અને વસવાટના સત્તા ઓ પુરોપીયનો માટે ખાસ બલાયદા સ્થાપવાની સ્થાનિક સત્તાધીશોને સત્તા આપનારૂં બીલ પાર્લામેન્ટમાં દાખલ કરવાની નોટીસ આપી છે.

સેગ્રેગેશન માટે ચળવળ

ડિમોક્રેટની દક્ષિણ કાફ્રીસીએ ગોરા અને રંગબેરંગીઓને માટે શહેરોમાં બલાયદા પાડાઓ સ્થાપવાની ચળવળને ટેકો આપનારો ઠરાવ કર્યો છે. આ બાબત આવતી મ્યુનીસીપલ ચેમ્બરમાં રજુ આવશે કે જેનો વીરોધ તરફથી એક પ્રતિનિધિ રહેશે. ન્યુકાયલ કાર્પેન્ટર એસોસીએશન તરફથી બોલાવાયલી એક ખાસ સભાએ એવો ઠરાવ સર્વાનુમતે કર્યો છે કે દક્ષિણ આફ્રિકાના વર્ણના પ્રશ્નનો કદિ પણ નીકાલ નહિ આવે, સિવાય કે, જેઓને માટે છે તેવો સેગ્રેગેશનનો કાયદો તેઓને માટે પણ જરૂરનજ લાવવામાં આવશે. આથી જિંદગીના તેજજ ક્લર્ક ગોરાઓને બાજુ પડનારો એક બીજો કાયદો નાગરીક બક્ષવાની સભાએ મજબુત બાકા-મણ કરેલી છે. જ્યારે "આ પ્રશ્ન જે દક્ષિણ આફ્રિકાના ગોરા સુધારાની હસ્તિને જોખમમાં નાખી રહ્યો છે" તેની ચર્ચા કરવાને એક રાષ્ટ્રિય બદ્યારાની બોલાવવાની સભાએ સુચના કરી છે.

"મરજીબાત" સેગ્રેગેશનની એક એમ. પી. ની યોજના

ફ્રેડરીકસબર્ગના સભ્ય મી. બી. જે. મુલર જેણે કોમાસ કમીશનની બલામણો પ્રસાર કરવા સામે વીરોધ દર્શાવ્યો છે તેણે મુબ્બી પ્રધાન મી. આર. રોબર્ટસ સમક્ષ કિંદીઓને સેગ્રેગેટ કરવાને માટે એક યોજના રજુ કરી છે. એ યોજના અનુસાર મી. મુલર માને છે કે જે કિંદીઓ સોનેરી સત્તાઓમાં ૧૯૦૨ ની પહેલાંથી વેપાર કરતા દોય તેઓને પ્રધાને સરતી એજન્સીપદાન આપવું જોઇએ. પરંતુ વેપારના મકાનમાં તેઓને વસવાટ કરવાની ખુદ આપવી નહીં જોઇએ. વળી મી. મુલર માંગે છે કે ક્લર્ક લોકો અને ઝોહાનીસબર્ગને માટે પુરોપીયન સત્તાઓની બહાર રહેઠાણના સત્તાઓ બલાયદા પાડવામાં સરકારે મ્યુનીસી-પાલીટીઓની સાથે સહકાર કરવો જોઇએ.

તેઓને માટે સ્થાપવામાં આવેલા બલાયદા સત્તાઓમાં તેઓને મોહલતની વ્યક્તિગત માંગીઓ મેળવવા દેવી જોઇએ. મી. મુલર કહે છે કે જે સત્તાઓ એકઝેમ્પ્ટ કરવાની બલામણ થયેલી છે તે સત્તાઓમાં સ્લમ્સ એક્ટની કલમો પ્રમાણે સરકારે મ્યુનીસીપાલીટીઓપર દબાણ કરવું જોઇએ કે જેથી એ જમીનનો ઝોહાનીસબર્ગમાં ટાઉન પ્લેનીંગ કમીટીએ બલામણ કરી છે તે મુજબ એક ઔદ્યોગિક સત્તા તરીકે ડિપોઝ થઇ શકે. આમાં મેજીસ્ટ્રેટની કોર્ટની નજદીકના હોર્ડીંગ્સ, બપ્પર્સ ઓપર્સ અને ફેરારસ્ટાઉનનો સમાવેશ થાય. મી. મુલર કહે છે કે તેમની આ યોજના છે કે બલાન પક્ષ, જે ફ્રાંસવાલમાં કિંદીઓને જમીનની માલીકી ધરાવવાની સદંતર બંધી કરવાની અને તેઓને દરજ્જાત સેગ્રેગેટ કરવાની માગણી કરે છે તેના જેવી નથી. "મારી યોજના તો "મરજીબાત" સેગ્રેગેશનની છે અને અમુક સત્તાઓમાં કીંદીઓ જમીન ધરાવી શકશે." "મરજીબાત" અને "મરજીબાત" અને બ્યાન અને બલાયન્સ્વાર્ક વિષેના મી. મુલરના ખ્યાલ મહારાજ પીત્રીજ છે. જો મી. મુલર પોતાની યોજના વહેલી બાબા દોય તો મી. જસ્ટીસ ફ્રીધામના મધુરપણા દોઠળ નીમાયેલાં કમીશનની બહેનતપરના મોટા ખરચમાંથી દેસ તે તે જરૂર બચાવી શકત દોત. જો મી. મુલરની આ યોજના સ્વિકારવી કે ફ્રીધામ કમીશનની બલામણોને માન. આપવું એ સર-કારની બુદ્ધિ ઉપર રહેલું છે. જો કે એ બેમાંથી એક પણ કીંદી કોમને સંતોષ આપનારી તો નથીજ.

બીન-ગોરાઓનો વિરોધ

કેપટાઉનમાં સાદી દોલના બે'ક્વેસ્ટીંગ સેસલમાં બીન-ગોરાઓની એક ખાસ પરિષદ મળી હતી જેણે સેગ્રેગેશનની નીતી માટે નેશનલીસ્ટ પાર્ટી એ કરેલાં પીરીશનને વધાવી કાનારો ઠરાવ હજુ કર્યો છે. સભળા બીન-ગોરાઓ અને ઉદાર મત ધરાવતા ,ગોરાઓનો તેની વિરુદ્ધ એક સંયુક્ત મોરચો રચાયવાનો અને દક્ષીણ આફ્રિકામાં સ્વતંત્રતા અને બ્રાબાનતાને માટે એક સમસ્ત કાળી પ્રજાની એક બહોળા સદત ચલાવવાનો ઠરાવ કર્યો છે. આ દિશાએ પહલા પગલાં લેવાને એક કમીટી નીમાઇ છે જેના વિચાર માટે અનેક દરખાસ્તો મુકાઇ હતી જેમાની દેટલીક નીચે પ્રમાણે છે: યુનીયનના મુખ્ય મથકોમાં રમાતીદ પરિષદો ભરી ૧૯૨૮ પર એક રાષ્ટ્રિય પરિષદ ભરવી: સદત ચલાવવા ને પા. ૧૦,૦૦૦ નું ફન્ડ ઉભું કરવું, અને આ નેશનલીસ્ટ પાર્ટીના પોલીસીના સામે પુરોપીયનો ને એક બાજુ પુરોપીયનોનું પીરીશન પડાવાની માગણી કરવી.

અહિંસા અને આંતરરાષ્ટ્રિય મામલો

'હરિજનબંધુ' ના લખનારઃ
પ્યારેલાલ.

(ગતાંકથી ચાલુ)

અહિંસા સાર્વભૌમ નિયમ

રાષ્ટ્રો યુરોપના શાંતિવાદીઓની વચ્ચે જેને અંગે યુરોપવાળા હજુ પણ સંપૂર્ણપણે નખ્ખો થાર નથી કરી શકયા તે આપણા અહિંસાધારની દ્રષ્ટીએ આપણને કેવી રાતે છે।

ગાંધીજીઃ મારી દલીલનો મુદ્દો તો અહિંસા એ કોઇ પણ રૂપમાં કે અર્થમાં નીષ્ક્રીય વસ્તુ છે જ નહિ. અહિંસા હું સમજતો હું એ પ્રમાણે તો જગતનું સૌથી પણ સક્રીય એવું બળ છે. તેથી ઐતિહાસવાદ કે કે બીજું ગમે તે કહે, તો અહિંસા તેનું બારણું ન આપી શકતી હોય તો એ અહિંસા મારી કલ્પનાની નથી એમ જ હું કહું. અથવા બીજા શબ્દોમાં કહું ને તો તમે એવા કેટલાક કેસો મારી આગળ રાખો ને જેનો ઉકેલ હું ન બતાવી શકું તો હું એમજ કહું કે મારી અહિંસા હજુ અપૂર્ણ છે. અહિંસા એ સાર્વભૌમ નીયમ છે. મારા અરધી સદીના અનુભવમાં મને એવો કોયેા પ્રસંગ કે સ્થિતિ પાડ નથી આવતી જેમાં મારે કહેવું પડયું હોય - હું લાચાર છું, મારી પાસે અહિંસાને અનુસરીને કશો ઉપાય રહ્યો નથી.

યહુદીઓ અને અહિંસા

યહુદી પ્રશ્ન શો. આ સવાલ ઉપર મેં લખ્યાજ્યું કર્યું છે. મારી દ્રષ્ટિએ જો તેઓ અહિંસામાર્ગ સ્વીકારે તો કોઇપણ યહુદીને લાચારી અનુભવવાની જરૂર નથી એવું ચોક્કસ મને કાગળ લખીને એવો પાંચો મંગાવ્યો છે કે મારા લખાણમાં એ આની પાછું કે યહુદીઓ હિંસક છે. યહુદીઓએ પોતાના અંગત વર્તનમાં સક્રિય હિંસા નથી કરી એમ સાચું. પણ તેમણે તેમના જર્મન પડોશીઓ ઉપર દુનીયા આખીના શાપ ઉતાર્યા છે. તેમણે અમેરીકા તેમ જ ઈંગ્લાંડને પોતાની બાહુબળેથી સરકારમાં ઉતારવા પ્રયત્નો કરી છે. જો હું મારા પડોશી ઉપર બા કરું તો હું હિંમાકરું હું જ કરું, પણ મને હું સાચો અહિંસક હોઉં તો તો ત્યારે તે મારા ઉપર ૧૦ કરી રહ્યો હોય ત્યારે પણ મારે તેના ઉપર પ્રેમ કરવો રહ્યો અને તેની કલ્યાણકામના કરવા રહી, તેને સારા પ્રાર્થના કરવી રહી. યહુદીઓ સક્રિય અહીંસક નથી બન્યા. નહી તો તેઓ પોતાની સરમુખત્યારના દુષ્કૃત્યો બદલ હોત છતાં કહેત : 'અમે તેમના કાર્યના પ્રહાર સહન કરીશું, તેમને એવી અહીંયાતી વસ્તુની ગમ નથી. પણ તેઓ અમારી પાસે જે રીતે તેમના પ્રહારો સહન કરાવવા માગે છે તે રીતે અમે તે કદી સહન નહીં કરીએ.' જો એક યહુદી પણ આમ કરનારો નીકળે તો તે પોતાનું સ્વમાન તમામ જુલમો ઉપરવટ ઘસ્યું પણ આખીયુદ્ધ રાખશે અને એવો દાખલો પોતાની પાછળ મુકશે કે તેનો ચેપ દુનીયાના તમામ યહુદીઓને ઉગારી લેશે અને કદાચ આપણા માનવજાતીને સારૂ એક ઉમદા વારસો આપી જશે.

(ગતાંકથી ચાલુ)

ચીનની અગ્નિપરીક્ષા

તમે પુછશો ચીનનું શું : ચીનને તો બીજા કોઇ મુલક પર ડોળો નથી. તેમને પરમુલક કાબુ કરવા નથી. ચીન એની આક્રમણખોરીતીને મારે તૈયાર નથી એ ક્રાંગ સાચું છે. આજે જે તેના શાંતીવાદ જેવું દેખાય છે તે કદાચ નથી પ્રગટ દેખાય. ગમે તે દેખાય તોપણ ચીનની વર્તણુક સાદ્ધ અહિંસાની નથી જ નથી. વળી જપાની આક્રમણ સામે તે વીરતાપુર્વક બચાવ કરી રહેલ છે તે પણ એ વસ્તુનો પુરાવો છે કે ચીનની વર્તણુક પરાક્રમપુર્વકની અહીંસક નથી જ. એના ઉપર આક્રમણ થયું છે અને એ બચાવ કરી રહ્યું છે એ કંઈ અહીંસા દ્રષ્ટિએ જવાબ નથી. તેથી સક્રિય અહિંસાની કસોટીએ ચડવા બચાવ આવતાં તે બીલકુલ કહ્યું આ ચીનની દીકા કયે નથી કહેતો. હું ચીનનો બીજમ કહ્યું, પરાપુર્વથી ચાલતી આવેલી પરંપરાને પોરણે તેનું વર્તન સાવ બરાબર છે. પણ જ્યારે અહિંસાનો પોરણે તેને તપાસવા બેસીએ ત્યારે તો હું કહું કે ૪૦ કરોડની પ્રજા—જપાનના જેટલી જ મુલ્ક અને સંરક્ષણ પ્રશ્ન—જપાનના આક્રમણનો એના જ રીતે મુકાબલો કરીને કરવા નીકળે એ અશુભવજ્ઞું છે. ચીનાઓમાં મારી પારણા મુજબની અહીંસા દેખ તો જપાનીઓ પાસેની છેલ્લામાં છેલ્લી કીંમતી રાજસામગ્રીનો એમને ઉપયોગ જ કરવા ન રહે. ચીનાઓ જપાનને કહે 'તમારી બધા શસ્ત્રસામગ્રી લાવો. અમારી અરબી વસ્તી અમે તેને સેટ ચરીએ છીએ. પણ બાકીના ૨૯ કરોડ રહેશે તે કોઇ રાતે તમારી સામે ચૂંટણી નહી નમાવે. જો ચીનાઓ આ કરી શકે તો જપાનને ચીનના બંદા બનીને રહેવું પડે.

આમ કહીને ગાંધીજીએ 'તમે ગમ્યા છો, તેઓ કોયડા છે' એ મુદ્દાવાળા અંગ્રેજ કવી કીપલીંગના જાણીતા કાવ્યનો ઉલ્લેખ કર્યો.

ગાંધીજીઃ એવો પાંચો પણ મેવાયો છે કે યહુદીઓની બાબતમાં અહીંસાની કીમાયત લીક છે કારણ એમના દાખલામાં તો જુલમ સહેનાર અને કરનાર વચ્ચે અંગત વહેવારનો નાતો છે. પણ ચીનમાં તો જપાન દુરથી બેળા ફેંકે, નારી તોપો અને બીમાનોથી ઉતરી રહ્યું છે. અંતરીક્ષમાંથી મૃત્યુ વરસાવનાર બીમાની બાકીને જ બોમ્બવર્ષા પાસે છે કે પોતે કોને મારવી કે કોણને મારવી બાબા જગત નાતાના કપની કશો મેળાવેલા ચીનાના બીમાનીમુદ્દાનો સામનો અહીંસા કઇ રીતે કરી શકે? જવાબ એ છે કે બીમાનમાંથી ફેંકાતા બો મૃત્યુબોળાઓની પાછળ જોનાર માનવીના બે હાથ છે અને પાયુ એ હાથને દુકમ કોઢનારું માનવહૃદય છે. બધી એ બધા મૃત્યુવર્ષાવની પાછળ રાખા માણસના માનવીની એ બબ્બરતી પણ છે ? પુરતા પ્રમાણમાં એવા મૃત્યુબોળા વરસાવવાથી જોનું પરિણામ આવશે, બલબળ કે શુદ્ધ શસ્ત્રો આવશે અને આપણે તેની પાસે આપણે માથું કરાવી શકીશું. પણ મારો કે એક બાળા પ્રજાએ જોવો નીશ્ચય કરી લીધો છે કે કોઇપણ કિંમતે બલીમની ઇચ્છાને તાબે નથી જ થવું, તેમ તેની પત્નીઓ તેનો ગામનો પણ નથી કરવો, તો એ સ્થિતીમાં બલીમને એનો ઉપર કાયમ અગ્નિ વર્ષાવ કર્યા કરવાનું નહી પરવડે. જો બલીમને પરવાકરવ બોજન પરવામાં આવે તો એક વખત એવો આવશે જ્યારે એનું પેટ વધુ સેવાની ના પાડશે જો દુનીયાના બધા ઉંદર પરીષદ ભરીને ઠરાવ કરે કે બીલીયો બીલું નથી પણ બધાએ સામા જઇને બીલીનો મોંમાં ગરાવું જે, તો સાચે જ ઉદરજાત ઉગારી બળ જે એક બીલાડીને ઉદર જોરે જેલ કરની નજરે જોઇ હતી. ઉંદરને મારી ન નાંખનાં તેણે તેને જડબા વચ્ચે પકડી રાખેલો. પછી છોડયો અને પોતો ઉદર જેવો ભાગવા બળ છે તેવો વળી પાછી તરાપ મારીને પકડયો. અંતે ઉંદરે નરી બીકના માર્યા જ પ્રાણ છોડયા. જો ઉંદરે નાસવાની પ્રયાસ ન કરી હોત તો બીલાડીને એમાંથી કશો મજા મુંઝવણી ન મળત.

હું અહીંસાનો પાઠ મારી પત્નીની પાસેથી શીખ્યો. હું એને હમેશાં મારી ઇચ્છા આગળ નમાવવા મથતો. એ એક તરફથી મારી ઇચ્છાને નીમ્રપણે દૃઢપણે સામનો કરતી અને બીજી બાજુએથી હું મારી જડતાનો ભયો એના ઉપર જે જે કંઈ બીતાડું તે બધું શાંતીપુર્વક બરદાસ કરતી. એના આ શાંતીમય વીરોધે અંતે મારી આંખ ઉઘાડી. મને મારી ક્રરતનું ભાન કરાવ્યું અને હું એના ઉપર પ્રભુપ્રેમપુર્વ ચલાયવાને માટે જલ્દ એમ થયું એ મુખ્યીજબો મનોરોગમાંથી સાજો થઇ ગયો. આમ અંતે એ મારી અહીંસા શીખવનાર ગુરૂ બની. મેં દક્ષિણ આફ્રીકામાં જે કંઈ કરી બતાવ્યું તે કસ્તુરબાએ નાનકડા જીપુર્વક પણ પોતાની અંગત વર્તણુકમાં જે કંઈ આચરી બતાવ્યું હતું તેનો પીસ્તાર માત્ર હતો. (અપૂર્ણ)

"ઘેરાતાં વાદળ"

અજ્ઞાન લેખક અપટન સીંકલેરની નવલકથા પરથી આ પુસ્તક રચાયું છે. તેમાં ગજબ રસીક સામાજીક ચર્ચાઓ છે.

કીંમત રૂા. ૫

આ ઓફીસે લખવાથી મળી શકશે.

ટ્રાંસવાલના હિંદીઓને નિવેદન.

ટ્રાંસવાલની હિંદી પ્રજા માટે તેઓના પચાસ વર્ષના ત્યા દેશના સરકાર ૧૯૨૮નું વર્ષ મહાન આકર્ષક સમાન છે. ૧૯૦૮ ના ઓક્ટ હેઠળ ૧૯૦૮ ના ૩૫ હજાર એકરમાં અને ૧૯૩૨ ના એકરમાં રહેલું ઉંચ હિંદી પ્રજાને આ વર્ષમાં આપવામાં આવશે. ૧૯૨૪ ના ક્રાસ એરીઆઝ બીલમાં, ૧૯૨૫ ના એરીઆઝ રીઝરવેશન બીલમાં અને ૧૯૩૨ ના ટેન્યોર એક્ટમાં પુનીયન સરકારની સેગ્રેગેશનની જે નીતી હતી તે આજ વર્ષમાં બાયસમાં આવશે.

૧૯૦૮ ના ઓક્ટ લેમાં અને ૧૯૧૮ના કાયદામાં રહેલાણ અને વેપાર ઉપર અંકુશ મુકવાની નીતિ હતી તે નીતિનો ૧૯૨૪ સુધી સરકારે અમલ કર્યો નહિ હતા. તે કે જે કાયદાનો અમલ કરવામા સરકારને તેમા રહેલી મુશ્કેલીઓ નડતી હતી પણ સરકાર તેને માટે તા સહેજે એ મુશ્કેલીઓ દુર કરી શકત અને એ કાયદાનો અમલ કરી શકતે. પણ નસીબના ઝાંખીએ ૧૯૨૪ સુધી આ દેશમાં સત્તાધારી મંડળ સત્તા ધરા તેની સરકાર ઉપર હિંદી આકર પડી હતી અને તે આ કાયદાઓનો અમલ હિંદી પ્રજા ઉપર કરવામા આવશે તો તે સરકાર સામે સખ્તાઇ કરશે એમ સરકારને લાગતું હતું અને તેથીજ આ કાયદાઓનો સરકારે અમલ કર્યો નહિ હતા. અને આ કાયદાઓ સરકારની મારપોથીમાં બાપ નાખવા જ કાયદાઓ રહ્યા હતા.

ટેન્યુર એક્ટ

યુનીયન સરકાર ઉપર સત્તાધારી પક્ષની હિંદી અસર વધતા જતા હોવાથી જ આ ૧૯૨૪ પછી પાર્લામેન્ટમાં હીંદીઓની વિરુદ્ધ સેગ્રેગેશનની નીતીવાળા કાયદાઓ પાસ કરવામાં આવ્યા આ સામે સાઉથ આફ્રિકન ઇન્ડિયન કોંગ્રેસે વારંવાર મુંબેશ ઉઠાવી અને હીંદી સરકારના પ્રતિનિધીઓ અને યુનીયન સરકારના પ્રતિનિધીઓ વચ્ચે રાઉન્ડ ટેબલ કોન્ફરન્સો પણ હીંદી સરકારના પ્રતિનિધીઓ ની નબળાઇને લઇને વારંવાર માંડવાળ નીતી અમલમાં આવી અને તેને અંતે આ દેશની સરકારે ૧૯૩૨ માં ટેન્યુર એક્ટ પાસ કર્યો અને એ કાયદાનો અમલ કેવી રીતે કરવો તેની તપાસ માટે કમીશનની નીમણુંક કરવામાં આવી.

મરે કમીશન

૧૯૩૧ માં ટેન્યુર એક્ટમાં રહેલી કેટલીક મુશ્કેલીઓ સુધારવાને પાર્લામેન્ટમાં એક બીલ લાવવામાં આવ્યું અને તેને માટે એક સીલેક્ટ કમીટી ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસના અધિકારી ઓની સંમતીથી નીમવામાં આવી આ સીલેક્ટ કમીટીમાં શ્રી. હોફમેયરે તેના વિરુદ્ધ વિચારવાળા મેમ્બરો સાથે 'કોન્સ્ટ્રક્શન એગ્રીમેન્ટ' કર્યું - હીંદીઓને એક્ઝેક્ટેડ એરીઆમાં પ્રોપર્ટી ખરીદ વાની છુટ આપવી અને તેના બદલામા ટ્રાંસવાલ માં હીંદીઓની રહેઠાણ, વેપાર અને મીલકતની તપાસ કરવાને એક કમીશન નીમવું. એગ્રીમેંટ મુજબ સીલેક્ટ કમીટીએ સર્વાનુમતે રીપોર્ટ રજુ કર્યો અને એ બીલ પાર્લામેન્ટમાં પાસ થયું તેથી એક્ઝેક્ટેડ એરીઆમા હીંદીઓને નામે પ્રોપર્ટી ખરીદવાની છુટ આપવામાં સ્વીકાર કરવામાં આવ્યો. પણ તે બદલામાં એક્ઝેક્ટેડ એરીઆ જાહેર કરવાની મીનીસ્ટરની સત્તા પાર્લામેન્ટને રીપોર્ટમાં આવી અને આખા ટ્રાંસવાલના હીંદીઓની રહેઠાણ, વેપાર અને મીલકતની તપાસ કરવાને કમીશનની નીમણુંક આ જોખમ વહોરી લેવામા આવ્યુ અને તેને પરિણામે મરે 'કમીશનની નિમણુંક કરવામાં આવી. બાસ આ સરકારને તે કમીશને પોતાનો રીપોર્ટ રજુ કર્યો છે આ કમીશનની તપાસનું પરિણામ ટ્રાંસ-વાલના હીંદીઓ માટે કેટલું ભયંકર નિવડશે તે ટુંક સમયમા બહાર આવશે.

ફ્રીહોલ્ડ કમીશન રિપોર્ટ

આ કમીશને વર્ષોની તપાસ પછી રીપોર્ટ રજુ કર્યો હતો ત રીપોર્ટ ચોડા વખતમા સાંજ પાર્લામેન્ટ સમક્ષ મંજુરી માટે આ વર્ષમાં આવશે. કેટલાક મોસ્લમ હીંદીઓ અને મુકી વાદીઓ આ રીપોર્ટ પાર્લામેન્ટમાં પાસ થશે કે નહિ તે માટે અખીરા ભજવ્યા છે અને કેમ રીતે પાસ કરાવી શકાય તે માટે ઉપવાસ કોમી રહ્યા છે. તેઓની આવી અધિરાઇ જોઇ આગેવાનની સરકારને ખબર પડી અને કયા સરકાર તેઓની સામે બાજુ ઉભી રહી ત. કમીશન કમીશનને દેવાય તો પાસ કરવાની સરકારને ફરજ પડશે. કારણકે સાત્રેજ ટેન્યુર એક્ટનો અમલ કરી શકાશે એ સરકાર ભાજે છે. કમીશન કમીશનની ભલામણો પાર્લામેન્ટ પાસ કરશે ના બોડા મીસક્રતપરીઓ અને મુકીવાદીઓને ખાસ ખાસ લાભ થવા મુંબઇ છે પણ તે બાબત હીંદી પ્રજાનો કેવા ભયંકર રીતે મુકા-સાન થશે તે નીચેની હકીકત ઉપરથી સમજી શકાશે :—

૧. કમીશને બતલાવેલા બોડાક એક-ઝેક્ટેડ એરીઆમાં તે એરીઆની બહાર વસવાટ અને વેપાર કરતા હરેક હીંદી-ઓને બોડા ઘણા ચોક્કસ સિવાય બધાને ત્યાં આવશે. હીંદીઓ કે જેઓની રોજગા-ધુમ્બા સાધન વેપાર છે અને આ એક-ઝેક્ટેડ એરીઆમાં મુખ્ય વસતી નાના મુકીવાદીઓની હશે કે જ્યા બધા હીંદીઓ ને વેપારનું સાધન મળશે નહિ પરિ-ણામે મોટા ભાગના હીંદીઓ રોજગાર વગરના થશે

૨. એક્ઝેક્ટેડ એરીઆની બહાર ઝમાંજણી ને વેરે મળતા એક્ટના ૧૯૦૮ ના સાત-સન્સ પાળાઓના વેપાર કરતા હશે અને ૧૯૩૦ પહેલાં વેપાર કરતા હશે તેઓને વેપાર કરવાને વ્યક્તિગત એક્ઝેમ્પ્શન આપશે. કે જેથી તેઓજ તેમની જીંદગી સુધી વેપાર કરી શકશે. અને ગોરાક બાસ રહેશે કે જે એક્ઝેમ્પ્ટેડ થયા હશે તા વેપાર કરી શકશે.

૩ એક્ઝેમ્પ્ટેડ એરીઆની બહાર જેઓએ ૧૯૩૦ પછી રોજગાર શરૂ કર્યો હશે તે સૌને તે પોતાનો રોજગાર બંધ કરી એક્ઝેમ્પ્ટેડ એરીઆમાં આવવું પડશે. કે જ્યાં રોજગાર મેળવવાનું કોઇ સાધન નહિ હશે.

૪. આપી હીંદી પ્રજાના મોટી સંખ્યાના નાબુદી રોજગાર ધંધાના યશ જરી અને ગરિબાઇની પ્રજા કે જે આજથી ૩૦ વર્ષમા દોડી ગઇ જશે તેને રોજ-ગારનું કે આજીવન ચલાવાનું કોઇ સાધન રહેશે નહિ. અને તેઓની પ્રગતિ ઉપર આજેજ મોટો કાપ મુકાશે.

ટેન્યુર એક્ટ પાસ થયો અને કમીશન કમી-શનની નિમણુંક થઇ તે સમયે ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિ-યન કોંગ્રેસના આગેવાનોએ ઉપર જણાવેલા હીંદી પ્રજાની પ્રગતિનો નાશ કરનાર પરિણામો-માંથી બચાવવાને કોંગ્રેસ મારફત સમાધાની સાદ સમાધાનોનો નિર્ણય કર્યો હતો જેને આજેય આફ્રિકન ઇન્ડિયન કોંગ્રેસ વફાદારી આજે પણ કરવાને બોધાયેલી છે. પણ કમનશીબે દેહલામ બોલાતપાર્લામેન્ટમાં અને મુકીવાદીઓએ પોતાનો સ્વાર્થ બાધમાં આવી. પહેલો ઝેર પારોને કોંગ્રેસની સામે બોયકોટનો ઓફિસરીનોસન બાબતે કરવા કર્યું અને સરકાર કર્યો, જે બધાય હીંદી પ્રજા પોતાના સ્વમાન માટે સરકાર સામે રજુઆતોમાં મુશ્કેલી કરે તે સમયે અમુક વ્યક્તિઓના સ્વાર્થને માટે સરકાર તેમને આપી કામની નીરૂદ્ધ જમ સરકાર છે તે તા સરકાર કરનાર વ્યક્તિઓની કામ પ્રજાની બોલબાલ કરતા હતા પ્રકારની દોડ થઇ તે સહેજે સમજી શકાય એમ છે. અને તેથીજ સરકારની સમજાવટ નહિ મમ રાખી અને ઉપર જણાવેલા પરિણામની બોલના આજે કોમ બની રહ્યા છે. જો તે સમયે બાબી કોમ એકસંપે સરકાર સામે ઉભી રહી હોત તો જરૂર મરીજ અને પોતાધારના સાબો સ્વ પાલ અને કોમ પોતાનું સ્વમાન જાળવી શકત અને તેથી સુંદર પરિણામ આવી શકતે

આપણા કાર્યકર્તાઓ

ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસના હાલના કેટલાક કાર્યકર્તાઓ બોડા ગીલકતધારીઓ અને મુકી વાદીઓના સ્વાર્થનો બચાવ કરવાને પ્રજાને અંધારામા રાખી આજે રસ્તે દોરી રહ્યા છે. જેમને ગોરાકના સ્વાર્થને માટે હીંદી પ્રજાના સ્વ-માનનો ભોગ આપી રહ્યા છે. જાવિજાની પ્રજા ની પ્રગતિ ઉપર કાપ મુકનારી સેગ્રેગેશનની નીતી પકડ કરી રહ્યા છે કે જે નીતી બહારમા

આંધીએ પોતાના વીર વર્તનના આ દરમ્યાન પણ પાર દરકારખાનામાં કોઈ પણ પ્રકારે ફોગાવારી નહીં કરી અને તેના સિદ્ધાંત ઉપર આજ સુધી દોરી પ્રજાનો આ દેશમાં બચાવ કરવામાં આવ્યો છે પ્રજાના કોમ પણ આગેવાનો પ્રજાનો બચાવ, નેતું સ્વમાન ગુમાવીને નહિ કરી શકતા કોમ તો તેમણે પ્રજાની આગેવાની છોડી દઈ લોકોને પ્રજાનું રક્ષણ ગુમાવીને તેમના હકોનું બચાવ કરી શકે એવા આગેવાનો સોંપી દેવાની પ્રજાને તક આપવી જોઈએ એવું મારાભાઈને કોમ પણ ધરવું નથી કે એવા કાર્યકર્તાઓનો પ્રજામાંથી નાશ થઈ ગયો છે પ્રજાને તક મળતા તેવા આગેવાનો પ્રજા સ્વૈચ્છે શોધી લેશે અને આ દેશમાં એવા ઘણા પ્રજા દ્વારા પોતાનું સ્વમાન જાળવી શકશે.

યુસુફ મોહમ્મદ દાદુ

હીટલરનું ભાષણ

પૃથ્વીવલ્લભ નિરુપદ્રવદાસ દેસાઈ.

હમણાં હમણાં દુનીયાના મોટા દેશોના પ્રધાન પ્રધાનો [illegible] | ઉપરથી જાણવામાં ગુજરાત નારાજારને લક્ષમાં રાખે કે મુલાકાતો રહેશે તેનો નીર્ણય કરી શકાય છે. જે દિવસ ઉપર ફ્રેન્કફર્ટ ના પત્ર પ્રધાન નાઝી ગોબ્બરસેની જાહેરાત કરી તેનો અર્થ એવો હતા કે બીજા રાજ્યના કારકાર તેમારીઓ કરી રહ્યા છે. ઈંગ્લાંડ ને પણ તેવારી કરવાની ફરજ પડી છે. બીજા શબ્દો પોતાના હકની વાતો કબાઓ મારફતે કરે અને તેમ પોતાનું રાજ્યબીપક્ષું સાચવી કરી આગે તો તે બાબત ઈંગ્લાંડ તેમના હક ઘણવામાં બાધા નહીં કરે. પણ પોતાના લાભકર્તા પણ ઉપર મુસ્તાક રહી લડાઈના બાહાન કરશે તો મકસાડ પાકુ નહીં કહે. આનો સાર એટલો જ છે કે કોઈ પણ રાજ્ય પોતાનો હક સબાઓમાં દુશ્મનાવટ પકડવાની જેમ રજુ કરી શકે તો તે હકનું રાજ્યબીપક્ષું ઈંગ્લાંડ સ્વીકારી રહે. રજુઆતના રાજ્યબીપક્ષુનો બાજ નિર્ભળ તે નહીં પણ તેમ લડવાન બળવાન છતાં પણ્યાલાની સ્થાપત નહીં કોલ તોપણ ઈંગ્લાંડ કોઈને લડીને હકની રજુઆત કરવા નહીં દે.

ઘણે બીજે દિવસે હીટલરે ભાષણ કર્યું. તેનું ભાષણ પણ એટલુંજ મુદાનું, મજબુતી ભરેલું અને મુકેલનો રસ્તો દેખાડનારું છે. એ ભાષણ સમજવા માટે થોડી પુર્વ સ્થિતિ સ્પષ્ટ થવાની જરૂર છે. તે મધ્યમ વીચારી શકીએ.

સને ૧૯૧૪ ના મહાયુદ્ધ થયું. તેમાં બાજુ મહાજર્મની અને બીજી બાજુ ચારેબાજુ આખી દુનીયા. કારણનું કારણ અટપટું છે. મહાકલ્પ એવો હતો કે જર્મનીએ બ્રીટીશ વેપારની બહુ મોટા ખર્ચા ઉપર હરિફાઈ કરી તેને કચરી નાંખ્યો હતા. વેપારને રક્ષણ રાખવા માટે લશ્કરની પણ તૈયારીઓ કરેલ્યે. તે પણ જર્મની એ બહુ જમાવ્યા હતી. અંગ્રેજોની તૈયારીઓ પણ ઓછી નહોતી. પણ જર્મનીના સ્તરવા જોરે જોરે નુકસાની થાય તથા બધાની સાથ કરારો કરી પોતાનો પક્ષ વધારી હતા. જર્મનીએ પોતાની તૈયારી પાકી માની ને ૧૯૧૪ ના લડાઇ જાહેર કરી. અંગ્રેજો, ફ્રેન્ચ, રશીઅનો વગેરે જર્મની સામે રણમાં ઉતર્યા પણ જર્મન તૈયારી બહુ ભારી હતી. પ્રથમ જર્મન નું દોસ્ત હતું. તેને આસ્ટ્રોકામાં મુલક વધારવા ની લાલચ આપી જર્મનની વિરૂદ્ધ લડાવ્યા ઉતાર્યું. અમેરીકાના મોટા બહુદી નાણાવટીઓને વેસ્ટરફાઇનની લાલચ આપી પોતાના પક્ષમાં અંગ્રેજો લઇ શકયા. આખરે જર્મન હાર્યો. લડાઇમાં વસ્તુસ્થિતિ મુકામે લડાઇની શરતો પણ તેમાં જરમન રાજ્યના કટકા કરી નાખ્યા. જર્મનીનું સ્વમાન ભાંગીને નીચે કરી શકતા દોષ તો તેમણે પ્રજાની આગેવાની છોડી દઈ લોકોને પ્રજાનું રક્ષણ ગુમાવીને તેમના હકોનું બચાવ કરી શકે એવા આગેવાનો સોંપી દેવાની પ્રજાને તક આપવી જોઈએ એવું મારાભાઈને કોમ પણ

ઘણે બીજે દિવસે હીટલરે ભાષણ કર્યું. તેનું ભાષણ પણ એટલુંજ મુદાનું, મજબુતી ભરેલું અને મુકેલનો રસ્તો દેખાડનારું છે. એ ભાષણ સમજવા માટે થોડી પુર્વ સ્થિતિ સ્પષ્ટ થવાની જરૂર છે. તે મધ્યમ વીચારી શકીએ.

સને ૧૯૧૪ ના મહાયુદ્ધ થયું. તેમાં બાજુ મહાજર્મની અને બીજી બાજુ ચારેબાજુ આખી દુનીયા. કારણનું કારણ અટપટું છે. મહાકલ્પ એવો હતો કે જર્મનીએ બ્રીટીશ વેપારની બહુ મોટા ખર્ચા ઉપર હરિફાઈ કરી તેને કચરી નાંખ્યો હતા. વેપારને રક્ષણ રાખવા માટે લશ્કરની પણ તૈયારીઓ કરેલ્યે. તે પણ જર્મની એ બહુ જમાવ્યા હતી. અંગ્રેજોની તૈયારીઓ પણ ઓછી નહોતી. પણ જર્મનીના સ્તરવા જોરે જોરે નુકસાની થાય તથા બધાની સાથ કરારો કરી પોતાનો પક્ષ વધારી હતા. જર્મનીએ પોતાની તૈયારી પાકી માની ને ૧૯૧૪ ના લડાઇ જાહેર કરી. અંગ્રેજો, ફ્રેન્ચ, રશીઅનો વગેરે જર્મની સામે રણમાં ઉતર્યા પણ જર્મન તૈયારી બહુ ભારી હતી. પ્રથમ જર્મન નું દોસ્ત હતું. તેને આસ્ટ્રોકામાં મુલક વધારવા ની લાલચ આપી જર્મનની વિરૂદ્ધ લડાવ્યા ઉતાર્યું. અમેરીકાના મોટા બહુદી નાણાવટીઓને વેસ્ટરફાઇનની લાલચ આપી પોતાના પક્ષમાં અંગ્રેજો લઇ શકયા. આખરે જર્મન હાર્યો. લડાઇમાં વસ્તુસ્થિતિ મુકામે લડાઇની શરતો પણ તેમાં જરમન રાજ્યના કટકા કરી નાખ્યા. જર્મનીનું સ્વમાન ભાંગીને નીચે કરી શકતા દોષ તો તેમણે પ્રજાની આગેવાની છોડી દઈ લોકોને પ્રજાનું રક્ષણ ગુમાવીને તેમના હકોનું બચાવ કરી શકે એવા આગેવાનો સોંપી દેવાની પ્રજાને તક આપવી જોઈએ એવું મારાભાઈને કોમ પણ

"જર્મનીને એકલુ કરવાનું કામ ચાલુજ મુકેલ હતું. ઇગ્લાંડ અને ફ્રાંસે જર્મન લોકની મકકરીઓ કરી, તેમનો નીરકકાર કર્યો, તેમનો દયાથી રાખવા માટે પ્રયત્નો કર્યા આ કારણોજ જરમન લોકને એક પ્રજા બનાવવા શકયતત્વ થયા." આ હીટલરનો પોતાના નાગરીકો ઉપર આરોપ છે.

"ઇંગ્લેરોપાયાના બાળા અમારી ઉપરનો અપરોપ ખોટો છે. ફ્રેન્ચ અને અંગ્રેજોની ઉશ્કેરણીઓ ગ્રેટબ્રીટનાયાના ગ્રેમીયર હોકટર નેવીલે જર્મનોની વિરૂદ્ધ નેરી નાંખવાની શરૂ કરી અને મુકેલ જર્મનીને પાયમાલ થવા. જર્મન રાજ્ય આ પાપ સહન ન કરી શકયું. બસ્તરે જર્મનોની તૈયારી એ લોકોએ જાણી સારે ફ્રેન્ચાંડના પ્રધાન નેવીલ ચેમ્બરલેનો વધુ કરતા પ્રધાન ચાર્લ્સ ચેમ્બરલેને

"કોલોનીઓ જર્મનીના ખુંચવી લીધેલા છે તે જીતેલા દેશોએ પાછા આપવા પડશે. આજસુધી એનો ઉપયોગ જર્મનીએ લડાઇનો કર્યો માટે હવે પછી એમને નકામા છે એ દલીલ મુખ્યપણે ખરેખી છે. સો વરસ ઉપર ગોલ માણસને પોતાનું ઘર લડાતુ તટસ્થા માટે બાલ્યકાળમાં તેના કુટુંબીઓએ ઘર નજ બાંધ્યું એ દલીલમાં તેટલીજ મૂર્ખના છે."

"જ્યે પીસ્ત' રાખ્યો સુલેહ ચાહના દોગ તો તેમણે અમારી ઉપર હલ્લા કરવા છોડી રેવા. જો તેઓ અમારી ઉપર હલ્લા કરશે તો -પમે ઇર ફુપર, એન્ગ્રેજની ઇકત, પીનસ્ટન ચર્ચીલ વગેરેનો લડાયના ઉત્પાદક ન એ વાત જર્મનીના જાણા મારફત જાહેર કરવું."

"કેટો લડાઇ ઇચ્છતો છે તેજ કહે કે લડાઇ કરો. હું તો માનું ન કે યુરોપમાં સાંપો વખત સુધી સુલેહ સુચવાય રહેશે. ફ્રાંસ અને ઇગ્લાંડ ને વસ્તુતના કેટલ પણ મુલક ઉપર જર્મનીના ડોળા ગયા. તેમ પોતાના કોલોની જોઇએ છે. પણ તે માટે લડાઇ નહીં કરવી પડે. જર્મનીને કોલોનીઓ નથી મળતા તેના કારણમાં બનલાઇ ની ઇચ્છા તેનો હક નથી એ વાત ગલત છે. ઇગ્લાંડ અને ફ્રાંસની સમોપરી સત્તાનો દંભ તેના હકની આડે આવે છે. પણ ઇગ્લાંડમાંય હમણાં હમણાં જર્મનીની સાથે સહકાર કરી દુનીયાની સુલેહ સાચવવાની ચર્ચા થાય છે તેમાં મને સંતોષ થાય છે."

"હમણાં હમણાં અમેરીકામાં પણ જબુ જોગો ચુકાદાનો પ્રચાર કરીને અમેરીકાને જર્મનો ની વિરૂદ્ધ ઉભું કરવાનો પ્રયાસ કર્યો છે. જો અમેરીકામાં રહીને બધુ લોક આવી જુઠી વાત ઘરક જાહેરથી માનશે તો એમેા વખત આવશે ન આપણા પુરોપવાસીઓ બધુ લોકોની ઘરની નાબુદ થઇ જશે."

ઉીટલરના આપણનો આ સાર છે. આમાં સાચું કેટલું છે, ખોટું કેટલું છે, બીજું રાખ્યો ઉપર તેની શું અસર થાય છે તે હવે જોવાનું છે. પણ દુનીયાની અગત્યના ભાગો ઉપર તો અાની અસર સારી થઇ છે એટલે હાલ પુરત લડાઇના ભણકારા બંધ પડયા છે એમ માનવાને સબબસર કારણ મળે છે.

કુરટ્રેકર્સનો ઇતિહાસ

આ ઇતિહાસ હવે પુરો થઇ આવ્યો છે. ટ્રેકનો આપણે ઇતિહાસ સમજવા માટે મુખ્ય ચાર ભાગો આપણે વહેંચી શકીએ. એ વાત જો આપણે સમજી શકયે તો દક્ષિણ આફ્રીકાનાં અને આ જોજ પ્રજાઓ વચ્ચે જે ઘરકસ ઝગડો રહે છે તેનો બહુ ઘરોઘર સમજી શકાશે.

કુરોપના લોકને ફ્રિ જવા માટે હરિગાયાટે જવાનો રસ્તો બોળાયો હતા કોલાપ્સ એ રસ્તો બોળાયા જતા અમેરીકા જવા માટેનો. પારો ક વાગા આફ્રિકાને પશ્ચિમ કીનારેને રસ્તે નીકળતા ત્યાં બોર મુક ઉીપ આવી પહોચ્યા. ત્યાથી કીનારે કીનારે મુસાફરી કરતા બીજાલય ના ડિયસના તેણે જે બંદર કા ન કેપનું નામ આપ્યા પછી આગળ મુસાફરી કરવા ત છેક કોંગમા સમુદ્રના કીનારે પહોચ્યો. તેના પાછળ પણ મોકા એ રસ્તે ફિર બાપવા ગયા. ઇગ્લાંડમાં કાર્ટ પ્રુન્ડીમા કંપની સ્થાપવામાં આવી. દોલાંડમાં ડચ ટ્રાન્સ ઇકિયા કંપની સ્થાપવામાં આવી. આ બન્ને દેશના વસતીમાં ખોર મુક દોષના એ બને પ્રજાએ વચ્ચે મેળ બોર મુક દોષના એ બને પ્રજાએ વચ્ચે મેળ બોસાવાનું પાપું રચાયું. પણ ડચ લોક કેપમા ઉતર્યા. ડચ બોર બાગ ખેપારી તરીકેજ નહોતા નીકળ્યા, પણ સારી જમીન મળે તો ત્યાં વસવાટ કરી બોડીથી પોતાનો નીભાવ કરી બોટા જમીનદાર બનવાની ઇચ્છના થી પણ પણ ટ્રક્કોમા આવેલા. આ ડચ બોકુનો પોતાને બાર કહેવડાવતા હતા. કુરોપ માં જુદા જુદા રાજ્યો વચ્ચે લડાઇઓ મની તેમા બોક ડચ અને અંગ્રેજોનો વચ્ચે લડાઇ થઇ તેમા અંગ્રેજ જીતવા ગારથી કેપમાં અંગ્રેજ સત્તાની સ્થાપના થઇ. અંગ્રેજ રાજ્ય માં ડચ બિકુનોને બધુ આજાદીના હતા તેનાથી દબસીઓ સાથે વેપાર ન થઇ શકતા. આસપાસના જંગલી દબસીઓ તેમના ઘેતરો લુટી લેતા માટે રાજ્ય તરફથી રક્ષણ કરવામાં બોદરકાર. બલાવતુ અને એ બિકુનો પોતાના રક્ષણ માટે દબસીઓ સામે લડતા તો તેમની ઉપર

લખનાર શ્રી. પુરૂષોત્તમ દેસાઇ

(તા. ૨૭–૧–૩૯ થી ચાલુ)

ખુનના આરોપ મુકતા. આ અને આવી બીજી બધીજ તકલીફોનો લીધે બોર બોકને આફ્રીકાય રહે એ કુદરતી છે. સ્વતંત્રતા જોગવવાને માટે પોતાનો દેશ છોડયો. પરદેશમાં પણ રિયતિ બદલાવાને બદલે પહારે દુઃખની આંતે ઇંગ્લાંગ ની બને તો સ્વતંત્ર બીનસત્તાના માણસોથી સહન નજ થાય. આ કારણથી ૧૮૩૫ ના સાલથી એ હદ શરૂ કરી. એ ટ્રેકમાં કેટલાક જંગલી જનાવરના ભોગ થઇ પડયા. બીજા કેટલાક જંગલોમા અદશ્ય થઇ ગયા. આવા દુઃખો સહન કરતા કરતા પણ ટ્રેક ચાલુજ રહી અને આખરે ડ્રાકનસબર્ગ, ઓરેન્જીઆ વગેરાસ્થાનો તેમણે પુષ્કળ ભોગો આપી વસવાટ કાયમ મુકામ બનાવ્યો. પણ અંગ્રેજ સત્તાએ તેમને સ્વતંત્ર થવા દીધાજ નહીં. ત્યારબાદ આ અંગ્રેજોએ સામુ ૧૮૩૭ ના બારો કરેલો. બોર બોકોએ બોરીક તકરારો કરી આખરે અંગ્રેજ સત્તા કબુલ કરી અને પ્રમા તરફના સુબા અંગ્રેજોની પસંદગી બહી ન વળી આ સુધી રાજ્ય ચલાવવાની ઇચ્છાવા સોપી બોદરબા ન કર્યો બના નાગની અંગ્રેજ સત્તા રાખી.

આ પછી ટ્રક્કા બોએ છુટા અને ટ્રાંસવાલ. સા પણ અંગ્રેજ ગવરનરે પણી નોટેલને અંગ્રેજ આગલ રચાયાની ગોલના કરી. પણ અંગ્રેજ સરકર પુરતું ન ઉીપાથી કેમ ચાલ્યુ નહીં. પણ બોર બોકોએ પ્રજાસત્તાક રાજ્યની સ્થાપના કરતાં બોછી અગવડ નથી પડી. બોર તો રાજ્યના નીયમ કરવા માટે તેમનામાં પ્રથમથી અભ્યાસી કોક નહોતા બોથી રીતસર કાયદા વાળું બંધારણ કરતાં તેમને પણ મુશ્કીલત પડી. બીજું કાયદાનો અમલ થવા માટે કાયદાની પાછળ જે બળ જોઇએ તેવી અગત્ય નહોતી. પણ બાદ આફ્રીકાનો એક બીજાથી સ્વતંત્ર રહેવાનું ચલણ રાખતા. તેથી રયાપારીઓના ચુકાદાનો અમલ ગમતા મુકકેમી તરફી નાના પ્રજાસત્તાક સ્થાપાય ગયા હતા જો બાદ મે ઉીક કરી બળવાન રાજ્ય સ્થાપવાનું કામ પણ મુશ્કેલ હતું. ૧૮૪૩ થી ૧૮૫૮ સુધી પણી તકરારો અને ઝગડાઓ પછી ઓરેન્જ ફી સ્ટેટ અને દક્ષિણ્ણીન ઓફ ટ્રાન્સવાલ રચાયા થયાના બાને આંગ્રેજ સરકારે તેમને સ્વતંત્ર રાજ્યો તરીકે કબુલ કર્યા.

આંગ્રેજોએ ઉેમને સ્વતંત્ર રાજ્ય કબુલ કર્યા છતા આંગ્રેજોને એ ખુંચતા હતા એ નથી છે તેમજ આ બે પ્રજાસત્તાક રાજ્યોને દક્ષિણ પ્રોમારો સહતો હતો. દરમ્યાન સુધી બાબતે વસવાટ કર્યો હતા પણ આંગ્રેજ રાજ્ય તેનો ભોગવટો. બોરોકોને કરવા ઇચ્છા નહોતા એ બાબતનો આસ્તોષ બાર હોવા પણ બધુજ તીમ હતો. આ કારણને લીધે સરકાર બાજુ ગરતી. આંગ્રેજ અને બોરની વચ્ચે મતાભેદો થઇ ઉભી. લડાયમાં બોર બોર હાર્યો અને બોર પ્રજાસત્તાક ઉપર આંગ્રેજ સત્તા કરકોલ. નાતાલ, ટ્રાંસવાલ, ઓરેન્જના અને કપકોલોની ના બાર જુદા જુદા કોલોનીઓ વેગાર યુનીયન થયું પણ આજાદીના બોર બાદ આંગ્રેજ ઇરિકાક વૃત્તિ ગઇ નથી તેમજ સ્વતંત્ર આફ્રિકા-નર પ્રજા બનાવવા બાર જે પ્રયાસો થયા કરે છે તે વાર્ત બાબત આ ઇતિહાસમાં આપી શકાતો નથી. પણ આ ઇતિહાસ આજના ઝગડાનું પુર્વરૂપ છે એ આપણે સારી રીત જોઇ શકીએ છીએ

(સંપૂર્ણ)

આપવાની છે

સારી એકાની દુકાન કવીન સ્ટ્રીટ અને એલ્બર્ન રોડ મારકાસ્સના ખુણા ઉપર. ડરેપર્સ અને ગ્રુચરના વેપાર.

અપો યા મળો:

L. O. PATEL,
23 (b) Bell Street,
Doornfontein, J.H.Burg.

દક્ષિણ આફ્રિકાના ટુંક ખબરો

ઓમરીનડ્રીમાં રેલ

ઓમરીનડ્રી નદીમાં ગયા રવિવારની રાત્રે રેલ આવવાથી ૨૬ માણસના ૨૯ ટુકડા થયા હતા. મેરીદાલબર્ગના ફેરસ ટુકડાના વતની બિમાણવાળા આમના વસવા કંપનીએ દીદીઓને પોતાના મકાનોમાંથી જલદી નીકળી જવું પડ્યું હતું.

નેટાલનું ફ્લેગસ્ટાફમાં પણ મોજાંને પહોંચી વળાયો રેલવેનો વ્યવહાર ખોરવાઈ પડ્યો હતો. નેટાલ નીસબર્ગ અને પ્રીટોરીયા લાઈનોમાંથી ઘણા ભાગ ઉડી ગયા હતા અને રેલવે બાતાને મેસર્સપ્રુટ અને સાઉથબ્રુમ્બર્ગમાં નાશના ઉપાડ્યા છે માલ ચોવાનું બંધ કરી દેવું પડ્યું હતું. ડર્બાપ્રદ રીવરમાં ૨૪ કલાકમાં સૌથી ઉંચે વરસાદ પડ્યો હતો એ ૧૯૦૬ પછી પહેલી જારે હતા.

કેપટાઉન ડીસ્ટ્રીક્ટમાં રાતના નવ અને આગીયાર વાગ્યાની વચ્ચે સરવાળે ૬૭ ડીગ્રીઓ, જેઝોમાં મોટે ભાગે છોકરાઓ હતા, અને બીજા પુરોપી યન કુટુમ્બોને પોતાના પાણીથી જરાક અંતરે આવેલા મકાનોમાંથી ખોરાક અને ગરમ કપડાં પહોંચાડવા પડ્યા હતા. યુરોપીયન કુટુમ્બોમાં બીજા આપણા માણસોને પોતાના ગોદામોમાંથી બીજાઓમાંથી ૨૯ જણને રક્ષણ આપ્યું હતું. નાના બિન કોલી ગામ કેપ્ટાઉન ના બાળકને જન્મ આપ્યો હતો તેને પાણીથી ઘેરાયેલા પરમાં બીજા બાળકોની સંભાળ નીચે ત્યાંજ રાખવી પડી હતી.

કેપ્ટાઉનમાં આવી પહેલા પણ ઘરબાર દીદીઓએ રેમીલ ગ્રોવેકરીન મેસાચ્યુસેટ્સની સ્કુલમાં આશરો લીધો હતો. નાટાલ પ્રોવિન્શિયલ કોંગ્રેસની કરણ અને પ્રેસચાલની લાયબ્રેરીઓએ ૨૬ દિવસ બેઘરબાર બિનનિવાસીઓને માટે આશ્રય હતા.

આગેનામાં મોકાકિલેકની નજદીક ન્યુસેન્ડ્રા ના ગોદામમાં ઓળા બાંધ્યો કીંમતી મારકેટ ગાર્ડનરો તેઓનો માલ પાણીથી : કામેલો હોવાથી પોતાને બેતરે પહોંચી શક્યા નહોતા. તેઓના બેઘરોને ગુજરાન નથી થયું.

આ ઉપરાંત બીજા જીલ્લાઓમાં પણ રેલે ઘણું નુકસાન કર્યું છે. મેસર્સ આલ્ફ્રેડ બેકિંગહા બીજ જે રાનીવારની રાતના ૧૭ ફુટ પાણીની અંદર ડુબેલો હતો તેનું કંઈ નાણાંકીયાન નથી કર્યું

ડીસ્ટ્રેસ્ડ ફ્રીંડ આશ્રય બર્કલેમા રીવરનો પુલ એક માત્ર પહોંચ થઈ ગયો હતા.

વાલ રીવરમાં પાણી ચાલ્યાં સ્ટેન્ડરટનની રિયનિ ૧૯૧૭ ના રેકર્ડના જોડી ઘણ પહોંચી હતા.

ડરબનમાં ટ્રાંસવાયમાં બાકીય કરતાં અને ફ્રીસ્ટ રીવરમાં ૧૪ ફુટ પાણી ચઢી ગયાં હતા.

ચેરમાપર ડુકાનદારનું રેલ ભાડું

જોહાનીસબર્ગના 'સ્ટાર'ના સભાના એક અખબારના જણાવે છે કે ફ્રીકુસ્તાનમાં પા. પટ લી ની ફ્રીંગલ ઉપરથી ચાલતાં ચોખા ખરીદ કરીયર પરે પડવાના કરારો સરકાર છે અને આદિ આપણા બંદરે લાવતાં ના ૧૮ ચાર્જ છે. પરંતુ એ બસના બંદર પરથી જોહાનીસબર્ગ સાધના પા ૬૨ ને બધે થાય છે! એક મુખ્ય બોરાસણનો વસ્તુ તરીકે આ દેશનાં ગરીબને બીજે નંબરે ગોદામ સભ્યાગ છે અને ઉંચા ભાડાપર થી જોતાં એક સાદિક ખાવ પદાર્થને માટે આપણી પ્રજાને આવિશ્વાસ મોટો કર કરવો પડે છે.

જોહાનીસબર્ગના રહસ્ય

જોહાનીસબર્ગના તંદુરસ્તી ખાતાના અમલ કારે ૩૦ ગીચન જણાવે છે કે ગત વર્ષ મ્યુનિસી નપલ મુજબ જોહાનીસબર્ગમાં ૧૦૬૫ પુરૂષ ગીચન કુટુમ્બોમાં, પ૪૮૦ નેટીવ કુટુમ્બોમાં, ૨૦૫૦ મેલ્ડ કુટુમ્બોમાં અને ૧૦૭૮ એશીયાટીક કુટુમ્બો સ્લમ્સ ડીસ્ટ્રીક્ટોમાં વસે છે એટલે કે કુલ ૧૦૮૫૬ કુટુમ્બો આપણા ૫,૧૬,૦૦૦ ની વસતી માંથી ૧૯,૦૦૦ માણસ આવે એટલે નાબુસ જોહાનીસબર્ગમાં રહેવાસમાં પડે છે. કાઉન્સીલ ૪૮૮ યુરોપીયન, ૭૭૬ મેલ્ડ, ૧૨૫ એશીયાટીક અને ૧૬૭૬ નેટીવ કુટુમ્બોથી વસાયેલી ૬૧૫ ઝોની પ્રોપર્ટીઓને નાબુદ કરવાના પગલાં લીધાં છે.

ઘરભેળી અને ભાડુત સંબંધી કાયદો

પ્રીટોરીયાના જસ્ટીસ મરેની પાસે વકી અદાલતના ઘર માલીક અને ભાડુત સંબંધી કાયદાના, આવ્યા બાબતના ઝોક મુકદમોનો ચાલે છે જોહાનીસબર્ગના બાબામ ગ્રોકેશનમા પી. ગ્રાસગ્રાહકોએ તેના ઝોક ભાડુત સામે પાસે ઘર ખાલી કરાવવાનો દાવો કર્યો છે. જેના જવાબમાં ભાડુતે એવું કારણબતાવ્યું નોંધાવ્યું છે કે ઘર માલીકે એ જગાને બારે પેદા ભાડુત તરીકેનો પટો કરી આપ્યો છે. અને તે પટાની શરત તે પાળતો હોવાથી તેને ખાલી કરાવવાનો હક નથી. જેના ઉલટ જવાબમાં ના. ગ્રાસગ્રાહના દલીલ વકીલે એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે ગ્રોકેશનના કાયદા મુજબ તેના એ જગાનો પેદા પટો કરી આપવાનો હક ન હતા અને તેથી તે કાયદેસર રહેવાતાસ ગણાયો જોઈએમ, કેસનો ફેરાવ ચુકાદાર ઉપર મુલતવી રખો હતો.

ચીનાની ઈમીગ્રેશન બાબત સામે અપીલ

જજ ગ્રેરીન્દ્ર જસ્ટીસ્ત્ર ચીનમર્ક આગળ ઉમાવ્યું છે ચીનઓની ઇમીગ્રેશન કમીશનર વિરૂદ્ધ અપીલ ચાલે છે તેમનો યુનીયનમાં રહેવાનો હક ન દેવાથી કમીશનર (ઇમીગ્રેશન) તરફથી દેશનીકાલનો હુકમ થયેલો અને તે બેની રીતે કે પોલીસ કબજામાં કરવાનના જાદેરથી ચીન જતી સ્ટીમર રસ્તે ચીન પોહચ કરી દેવા આ સામે અપીલનો મુદ્દો એ છે કે જો તેઓ પાસે તેદેશનીસબર્ગના ચાલનીજ પેસ્સા તરફથી ચીન જવા માટેનો પાસપોર્ટ કોલોગ્રાઆપે રસ્તે મથને જવાને માટે મળ્યો છે અને તેઓની પાસે મેરેન્ઝાગકર્બોસમાં રહેવાની પરવાટ પણ છે જે ઇમીગ્રેશન ખાતાના કબજામાં છે. ઇમીગ્રેશન ખાતાને પુનીયન કોલવાનો હક્ક પાકવાનો હક છે, પણ તેમાંને ચીન જવાની ફરજ પાડવાની સત્તા નથી. આ કેસનો મુકાદો આપવો બાકી છે.

પુનીયનમા રાખેલ પરદેશીઓ

પહેલી ફેબ્રુઆરી ૧૯૩૯ થી ૨૮ ફ્રીસેમ્બર ૧૯૩૮ સુધીમાં યુનીયનમાં રાખેલા પ્રોહીબ મુજબ ૧૩૫૧ નામ નાબુસો રાખવા થયા છે. જોહાનીસબર્ગના ૩૫ હક્ક, નેબરહેન્ડ ૪૨ હક્ક, સાઉથવાનીયન ખાડા ૨૫ હક્ક, અમેરીકન બાબ હક્ક, પ્રીટોરીયનના ૧૫ હક્ક અને બાકીના બાકી બાકીસ હક્કામાં બીજા પ્રજાનો છે.

નેટીવો માટે ફેરાવણી

નેટીવોને બારનું ફેરાવણી બાબુ નેટીવ કર બાર બાબતને સોંપવાને સરકારે નીચય કર્યો છે. અત્યાર સુધી તે બાબુ પ્રાંતીક સરકારોના કબજામાં છે અને નેટીવ ફેરાવણીનો બધે જે નેટીવ ડેવલપમેન્ટની માન્ટ ત્રણ લાખ પાઉંડ ઉત્પન્ન કરવાની છે તે રકમમાંથી આપવા છે. માંડ બધી ઓછી છે અને તેથી અત્યાર પછીના નેટીવોના ટેક્સમાંની બાકીની રકમ પણ નેટીવ ડેવલપમેન્ટ યોજનાને આપવામા આવશે.

ફ્રોટર્સબર્ગ, બરસર્સડોર્પ અને કુરેશ્ના લગ્નના સભાઓ

કેપલડીસ્ટમાં ફ્રોટર્સબર્ગ તરફના પાર્લામેન્ટના સભાસદ શ્રી બી. જે. મુનને એક નીવેદનમાં જણાવ્યું હતું કે સરકારે સ્થાનીક મ્યુનીસીપાલીટી ઉપર એવું દબાણ વાપર્યું લોકોએ કે ફ્રોટર્સબર્ગ, બરસર્સડોર્પ અને કરેશ્ટાઉન (ગ્રેહામટાઉનની કોર્ટ માટે નવું મકાન બંધાય છે તેની પરીક્ષાનો ભાગ) માંનો જે ભાગ મોનેરી ચાવડાઓથી બાકાત રાખવામાં આવ્યા છે તેમાં સ્વરાજના કાયદાની રૂએ મ્યુનીસીપાલીટીએ તે ભાગ ખરીદ લેવા જોઈએ. જેના જવાબમાં જોહાનીસબર્ગ મ્યુનીસીપલ કોલ્ય કમીશનર પ્રમુખ મા. લાયોનલ ગ્રોસીસને જણાવ્યું છે કે તે પ્રમાણે તે બાબો લેવાના કંપ જરૂર નથી કારણ કે આમે તેને ઉદ્યોગના નવા તરીકે નકી કરી દીધો છે અને ત્યાં ઉદ્યોગના બાનાઓ ઉપયોગમાં સર થઇ ગયું છે

૬૦ વર્ષથી કેપનો વિમાની રેકોર્ડ તોડયો

એરોક ફેનસ્ટોએ ૬૦ વર્ષથી કેપટાઉન ૭૬ કલાકે ૨૫ મીનીટમાં પહોંચી બાકાશના સપળા વિમાની રેકોર્ડો તોડયા છે. રવીવારે સવારે ૫-૩૫ વાગે (સા. બા. ટાઇમ) ઉપડી ૭૬ કલાક ૨૫ મીનીટનું તેણે ૬૪૦૦ માઇલનો પંથ કાપ્યો. એમી જોનસને ૧૯૩૭ માં ૭૮ કલાક ૨૫ મીનીટે પ્રથમ રેકોર્ડ તોડયો હતો અને ૧ પછી કેસીરટ અને ગાસીસ કરવી મીને ૪૫ કલાક ૧ મીનીટ રેકોર્ડ તોડ્યો હતો.

"વૈજ્ઞાનિક જગત"

આ પુસ્તક સચિત્ર ચાર્ટોઓથી ભરપુર છે. મુળ કીંમત રૂા. ૬-૬ પણ ખાસ માટરેટેડ ભાવ રૂા. ૩-૬.

આ ઓફીસે લખવાથી મળશે.

જગતનું રાજકીય વાતાવરણ

સ્પેઇન

સ્પેઇનના બે પક્ષોના યુદ્ધમાં બાર્સેલોના પરવાયું ફ્રેન્કોની મોટી જીત થઇ. ન આને તેથી લડાઇ કુદ મુદતમાં બધ થઇ જવા પડી છે, પણ એ લડાઇ જેટલી પુરેપુરા રાજ્યોને ગુંચવણમાં નાંખનાર નીવડી છે તેનો કરતા એ પુરી થયા પછીનો સમય વધારે મુંઝવણ ઉભા કરે એવા ચાન્સ જણાય છે. જનરલ ફ્રેન્કો સ્પેઇનને સુલેહ શાંતિ આપી શકશે કે કેમ એ પ્રશ્નોત્તર છે. લોકો પોતાની સરકાર ઉપર સ્પેઇનમાંથી સહાયક માણસોને આવી ઠાલવવા મદદ આપી તે બદલવામાં ગાજે તેમારી કરી છે. બા. મોસોલિનીએ સંસદમાં મજેસ્ટીક ઓફ એક્સપન આગળ એવી બડાશી કરી છે કે જ્યાં સુધી ઇંગ્લાંડ અને ફ્રાંસ બદલી અને જર્મનીની આંખણી કબુલ કરે નહિ ત્યાં સુધી તેઓ પોતાના સરકર સ્પેઇનમાંથી પાછા બોલાવી લેશે નહિ. વધુમા તેમા કહે છે કે બ્રીટીશ સરકારેજ બ્રીટીશ સિંહને આ જાળમા ફસાવ્યો છે. ફ્રાન્કાલટર અને બીરીનીજ ઉપરની તેમની તોપો અને ફ્રેન્ચની મીડારીક અને બીરકેના આખાત વચ્ચેના વ્યવહાર બાબતમાં ઉભા કરેલા વધારા મધકર્યા બ્રીટન અને ફ્રાંસ બન્ને ઉપર તેઓએ કપરો ઘા ઝીંકયો છે.

પેલેસ્ટાઇન

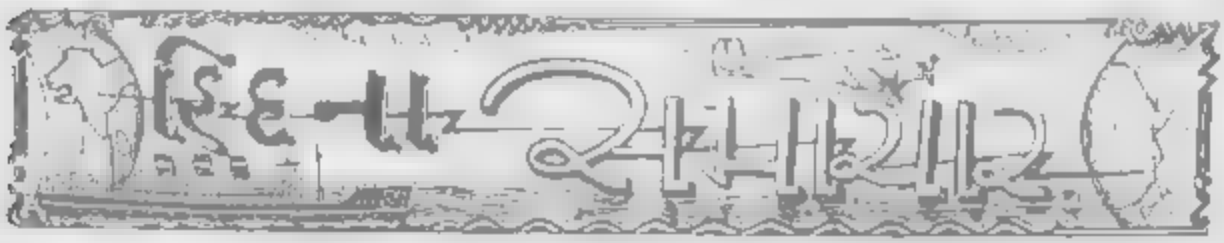
પેલેસ્ટાઇનના હજુ પુરી ખબર મળતી નથી પણ એટલું ચોકકસ છે પેલેસ્ટાઇન સંબંધી ગળબારી કોન્ફરન્સ લંડન મધ્યે પેલેસ્ટાઇનના બાબતમા પાડવાની અને કેદરેલના ગોદામોની મુકતી પણ રજુ કરવામાં આવે એવો સંભવ છે. મુસ્લીમ લીગના પ્રમુખે ઇંગ્લાંડ તાર કરી તે કોન્ફરન્સમા હીંદુસ્તાનની મુસ્લીમ લીગના પ્રતિનિધિને આમંત્રણ આપવાની માંગણી કરી છે, સાથે એ પણ જણાવ્યું છે કે એ આરણોની સ્વીકારવામાં ન આવે તો આખી દુનીયાના મુસલમાનોમાં અસંતોષ ફેલાશે. ડીસેમ્બર માસની આખરે પટણા ખાતે મળેલી મુસ્લીમ લીગની બેઠકમાં પેલેસ્ટાઇન લીગના ઠરાવ ઉપર બોલતાં દક્ષિણ આફ્રિકામાં દોડા સરકારના એજન્ટનો દોડો સરાવનાર સર સૈયદ રઝા અલીએ જણાવ્યુ હતું કે, જર્મની જયુ ઉપર જુલમ કર એટલા માટે તેઓને આરબો ઉપર દોડી બેસાડવા એ ન્યાય દુનીયા કબુલ કરી શકે તેમ નથી. જર્મનીના જયુ સામેના જુલમો કરતાં બ્રીટને આરબો ઉપર કરેલા રીતસરો વધારે છે. સાહુદીઓને (નેશનલ હોમ) સ્વદેશ તરીકેની બ્રીટ જમ્મા આપવાને માટે જે પ્રયત્ન કરવામાં આવે છે તે વીષે બોલતા તેમણે જણાવ્યું કે ટોની પુસ્તકમાં લાખ સભ્યોવાળુ છે કે જયુ લોકોને દેશ પણ કાંઇ પોતાના દેશ જેવું એક સ્થાન રહેશે નહિ તે છતાં ખુદ મુલ્કના નીર્ણયને ઉથાપીને બ્રીટીશ સાહુદીઓને દેશ આપવા નીકળ્યા છે. એજ વિષય ઉપર બોલતાં મક્કિાના મહમદ પ્રધાને જણાવ્યુ હતું કે પેલેસ્ટાઇનનો સવાલ મુસલમાનોના દીલને લગતા દોઇવાથી દુનિયાના મુસલમાનો તેનું મહત્વ ખાસ રીતે સમજે છે. પોતાની પેલેસ્ટાઇન સંબંધીની તેમની આગારની નીતી ચાલુ રાખશે તો મુસલમાનો બ્રટાશ અને જર્મનીની મદદ લેશે.

જાપાન

જાપાનના ઉપર કાલિક આક્રમણ ચાલવા કરતાં વધારે પ્રધાન ભેરન હીરાનુમાએ જણાવ્યું હતું કે ચીનની સામેની આક્રમણી લડાઇને એક વર્ષ પુરૂ થયુ બીજું ચાલુ થયું છે તેમાં આપણે ધ્યેય કરતાં ધારે મહાન સ્થિતિ જોઇએ છીએ. તેમ છતાં આપણી નીતીમાં કોઇ પણ જાતના ફેરફાર વગર અને જરૂરની દરકાર વગર આપણે આપણું કામ ચાલુજ રાખીશું. આખા પુર્વની મજબુતીનો પાયો ચીન, જાપાન અને મંચુકોએ આજે મળી કામ કરવાનો રહ્યો છે. એને માટે કુટુંબવ્યવસ્થાની આખી પ્રથા નવા પાયા ઉપર ગોઠવવી પડશે. ચાલુ આક્રમણીયામાં દક્ષિણ આફ્રિકાની અંદર આમનીક પ્રધાનસત્તાકના ગોલ્ફરી કે. એચ. ટી. ક્રોસે જણાવ્યું હતું કે ચારે બાજુ પ્રતિકુળ વાતાવરણ હોવા છતાં ચીનને જાપાનના બાબતોની મુકત કરવાનો નિશ્ચય નીવડશે. પણ તેને બદલે ચીનની ચાલીસ કરોડની પ્રજાનો આવું જાપાનની જરૂરીયાતોનું માન કરતી સમૃધ્ધ કરશે. કારણ કે હજારો વર્ષોથી ચીનના અંદરના પ્રદેશોમાં જ્યાં જ્યાં કુ કોમી ના ના પણ જણાવ્યું કે આમનીક સરકારનો ચીનને જાપાનના બાબતોની મુકત કરવાનો નિશ્ચય છે. પ્રજા આત્મબળોને બાર પણ પણી, તૈયાર થઇ રહ્યા છે. જાપાનના આક્રમણથી ચકકરમાં ને આગળ મળીને આવ કારકુન થતા તે સંબંધ કર્યા છે. તેણે દક્ષિણ આફ્રિકાના ચીના રહીશોને પોતાનાં દેશને આર્થીક મદદ કરવા વિનંતી કરી.

સોવીએટ અને મંચુકુની સરહદ ઉપર સરકારી સોપાટીઓ વચ્ચે કોઇ ગંભીર રમખાણ થયું હતું જેનાં સમાચાર આપણે ગયા વર્ષ આપ્યા છે જેને માટે જાપાન અને રશીયા બન્ને જો કોઇ બીજા સામે યાંધાઓ નોંધાવ્યા છે. જાપાને જાહેર કર્યું છે કે ચીનની અંદરની સરકારી લીલાલયો ઝાઝીત સમાજવાળાઓને કોઇ પણ નુકસાન થશે તો જાપાન તેનો કોઇ પણ બદલો આપવો નહિ તો કે જાપાનની બદલો આપવાની કાનત વિશે આશ્ચર્યો થઇ તો હતોજ પણ કેટલે તુરીકુરી આશા હતી કે આશ્ચર્ય ઉપર કોઇ મોટા ખર્ચા બદલો આપવો નહિ તો પણ ચીનના બાબતોમાં પણ હવે ગોળને ધાણીએ નહ્યરાવ્યા છે. સામનીક પાંચરો જેનાં ચીનના બત પ્રગાઢે મધ્ય ચીને દક્ષિણ ચીનમાં મોટો કુમતો કરવા માટે જાપાનનુ સરકર પુરતાં નથી. દક્ષિણ આફ્રિકાના ચાલનીજ

કૉંગ્રેસના જનરલ એ૦. ટી. મુંગ જણાવે છે કે ચીન પાસે અત્યારે લાંબણી ચીસ લાખ માણસનું સરકાર મેદાનમાં છે. પણ એ લશ્કર પૂરી સરકારી કેળવણી પામેલું નથી અમારે ભીના વીસ લાખ ઉપરાંત પુખ્તો આજે આદ્ય તાલીમ મરકારી તાલીમ લઇ રહ્યા છે, અને તેઓ બાર્ય સામસામા લડાઇમાં ઊતરવાને માટે પણ રહેશે ચીનના એકંદરીસ ઉપરાંત વીમાનો એ કબ્જાનાં આસપાસ જાપાની બૉંડરબાર ફૂકતી ઉપર બૉમ્બનો મારો કર્યો હતો, અને ચીન પાસે ઉપરાંત વીમાનોએ ફેન્ચુગા અને પાલ નદીમાંના સ્થાપ નીચ સ્થાનક વહાણે ઉપર તારો ચલાવ્યા હતા.

ગોકળ અનસારીનું અવસાન

એ મગ અનસારી સાહેબા (કા. એમ. એ અનસારી સાહેબના વિધવા) તા. ૨૨ મી ફીબ્રુઆરીના સવારે નવ વાગે દિલ્હીમાં પોતાના રહીયાઝીના મકાનમાં જનતનશીન થયા છે તેઓ છેલ્લું બાવાસો નાની વાર્તાના સુંદર લેખક હતા તેમની એક વાર્તા "આઝમાન" નામની ફીલ્મમાં પણ ઉતારવામાં આવી છે. તેમને રવ દેશને માટે પણજિજ પહેલી પ્રાર્થના એ હતી.

વડોદરાના તા. ગોધકવાલનું અવસાન

મુબાઇથી કુમ્બાકારી તા. ૪ના રજે વે. કરોના તા. સખાવતરાય ગાંધકવાડના અવસાનના ખબર આપ્યા છે. સ્વર્ગસ્થની ઉમ્મર ૭૬ વર્ષની હતી. એક વર્ષ થયાં બીમારી ભોગવી રહ્યા હતા ગાયકવાડ રાજ્યમાં નવો જીવન સંચાર કરનાર તેઓ રાજ્યમાં નવો જીવન સંચાર કરનાર હતા. વડોદરા રાજ્ય એ ગુજરાતમાં શૈક્ષણિક અગ્રણી પદવી ધરાવ્યું છે. ત્યાં મિલનો સોથી ઓછી તકલીફ છે સ્વર્ગસ્થ સરકારનું ઐકલું એક હજાર પ્રમાણ વાર્ષ વર્ષને માટે જનરલ બજેટમાં રૂ. ૨૧૯૦૦૦૦૦ નો પહાડો કરી રેપાનું હતું. રાજ્યને સ્વર્ગસ્થની ખોટી ખોટ પડી છે. સ્વર્ગસ્થના આત્માને ચિર શાંતિ મળો.

હિંદુ મુસલમાન કે સ્ત્રિય મદી કનસાન બનેના

ગોવાલના ખોજ કાઝનેસ કેપટન સુલતાન મહમદ મેનર સાહેબ ખાદીકામાં તેમને મા. નજીર હુસેન અખીલે આપેલી ટી પાર્ટીના પ્રોગ્રામમાં જણાવ્યું હતું કે આ પોલમો સદીના જમાનામાં પણ એક પણ વિચારવંત આદમી કોમીવાદથી વિચાર કરતા હોય એ તને આશ્ચર્ય લાગે છે. હું તો એમ સમજતા હતા કે કોમીવાદ એક અણપ્યુ વર્ષની બીમારી છે. અથવા તો, મરીઝો અને ધર્મગ્રાણાઓમાંજ કહાચ તે હયાત હશે પણ આદિમના આવતા દેખાવપણા વર્ગમાં પણ કોમીવાદ જાતા વહને આબાત પ્રયો છે. એ ટી પાર્ટીમાં મૌલાનાઓ, પારસીઓ અને ખારાસબાના સબ્યો સારી સંખ્યામાં હતા. સબાને બાત મી, અખાણ તથા બીજા હાજર રહેલા ગૃહસ્થોનો આબાર માનતાં તેમણે જણાવ્યું : "બધા અનુ બાણાઓને એક સરખા ગાદવા અને તેમની સાથે એકસરખી બનવૂક રાખવી એના કરતાં બીજી કોઇ પણ મોટી મહત્ત્વ દીલને વધારે પસંદ નથી. મુબા પહીની ઇમારત બાજતમાં સ્વાધબામાં સ્થા માટે બાદા હોવો જોઇએ. મુબા પહી કાંઇ સ્વર્ગે બની અને પણ નથી બની એ સવાલ ઉપર બાધબામાં સ્થા માટે કૂસંપ હોવો જોઇએ અને બાધબને એક બીજાને બાણુસ તરીકે મદાનાં રોબાવટ પડી જોઇએ. મુબા પાદની રિસ્થિતિ તે બાર પરસ્પર ટીકારના કાબણ છે. આપણે બધાએ તો એક બીજાનો સદબાં સબુતા અને કસ્પ અદકારવો જોઇએ ઈંદુ, મુસલમાન કે શીખ તરીકે બોળબાકાબને બદલે. બનસાન તરીકે બોળબાકાએ બેજ બાજની છે.

બરા ઇસ્લામી કૉમ્યુ!

મુરલીમ લીગના પ્રમુખ મા. જીબાએ જાપાની પ્રતિનિધિને એક મુલાકાત બાપતાં જણાબ્યુ છે કે મુરલીમ લીગનો બાર પણ સબ્ય મહિલાના બાબુલ કરાબ બાઝાદની મુલાકાત ન લેતે ! સુબ્ન ચબોકું પડ્યું. બરબ્યુ કે તે એક છરબાની તરીકે કોઇ ઘરબાપબાના તેના કુંટમ્બને સીધા કે બાડકતરી રીતે પોષબ્યુ બાબે છે. નવાબ છત્તમાઝ બાને, મહિલાનાની મુલાકાત લેતાં પહેલાં મા જીબાનો રબ ન લીધો તેને માટે ને મુરસે બબા કોબ એમ લાગતું હતું.

[નોંધ—બરા ઇસ્લામી મહિલાના બાબુલ કરાબ બાઝાદ ૬ મા. જીબાએ બે બરો ઇસ્લામી દેબ નજર કહી રાકે.—બા]

અખિલ ભારતીય લેખક સંમેલન

કલકત્તા બાતે બરસુતોષ બગારેજ કોલેજમાં બબાલ ભારતીય લેખક સંમેલન ડૉ. રબીન્દ્રનાથ ટાગોરના સ્વ. કમાલપાશા પોલિના સંદેબના બેજ નીચેના ઠરાવો કરવામાં બાબ્યા હતા. "બાપણ બેરાબા સ્વ. કમાલપાશાને માટે બોક પ્રદર્શિત કરે છે તે, તેબે તુર્કોને રાજદારી બાબત માં સ્વતંત્ર બનાબ્યુ તેને બા! નહિ પણ તેબે તુર્કોને અજ્ઞાનના અને જડતાની સુરમાંથી છોડબ્યું તેને માટે છે ને કમનશીબ પ્રજા જેનો ઘરેડ ન લે તે સદબાને અને નાશ થબાને સરજાબેલી છે."

બંગાળના રાજદારી કેદીઓ

તાજેતરમાં બંગાળના રાજદારી કેદીઓના બ્યકતીગત મુકદમા બાબતના નીમબેલી કમીટી સોડા ચબતમા તેબોનો છુટકારો કરવો એમ જણાબે છે. આ સંબંધમાં મહાત્માજીને સલાહ બાતે બોલાબવામાં આબે બાબતા તો તેમની સલાહ સેવામાં નાબે એવો સંભબ છે

સમાજબાદી બિદ્યાર્થીઓનેર ગાંધીબાદ બિરૂદ્ધ બિરોધ

તાજેતરમા મુંબબી બંગાળાની મહાન્યાના રાજકીય પરિષદમાં દક્ષાર સમાજબાદી બિદ્યાર્થીઓએ મા. સુભાસ બોઝની મહાન્યાના પ્રમુખ તરીકેની ચુંટબૂંને વખાબી લેતા "ગાંધીબાદ નહિ જોઇએ" ની ચુના પાડી હતી. મુબાઇથી ફરેર જણાબે છે કે ગાંધીજીએ એક નિવેદન બહાર પાડી મા બિજાની ચુંટબૂ બાદ નાબકદમી પ્રદર્શિત કરી હતી તનું આ પરિણામ હતુ. રાજકીય પરિષદે જેબો દરાવ પસાર કર્યો છે કે હીંદુસ્તાનનું રાજકીય બંધારણ પોતાની બંધારણ્ સભાની મારફતજાદાર પોતે પકતનો હીંદુસ્તાનનો હક છે. સમુજાતંત્ર તરફે પરિષદે પોતાના અભિપ્રાય જાહેર કર્યો છે અને હીંદની રાષ્ટ્રિય કોંગ્રેસીનો બ્યવિસ્થાર જબાબ બાબિયાના બ્રીટીશ સરકારને ૬ માસનું અલ્ટીમેટમ આપવા મહાત્માજીને બિનંતિ કરી છે.

વિવિધ વર્તમાન

બેંક બફ ઇંગ્લાંડની સોનાની અનામત

બેંક બોફ ઇંગ્લાંડની સોનાની અનામત કાયદેસર નક્કી થએલા બાબે બે બાબીસ કરોડ રૂા. લાખની છે તેની પ્રીબ્મત બજાર ભાવથી ગણવાને માટે નબું ચલણી અને બેંક નોટ બીલ ઘડબામાં રબુ કરવામાં આબ્યુ છે ને સાથે સોનાના અમુક પ્રમાણમાં જ બેંકની નોટો કાઢવામાં આવે તેમાં પણ ફટકો કરવામાં આબ્યો છે. તે હિસાબે બેંક બાવત્ત સોક લાખ પૌંની નોટ કાઢી શકશે જેમાંની બાવારે પ્રોવાસીસ કરોડ સીરોજ લાખના બદાર ચાલુ છે. પરદેશી વટાબ સમતોલ રાખબાને માટે જે બાધું બાબુ છે તેજ બાધું સોનાની અનામત અને નોટનું પ્રમાણ સમતોલ રાખબાનું કામ કરશે બા બધું બહુ મહત્વનુ ફેરફાર ગબુમાના આબે છે.

બીટનમાં આજના હિસાબે પરસબ બબાબનું અકસ્માતનું સરબેપ સુરતાલીસ કરોડ પૌંડની ગોબું નહિ બાય. બનાસ બબાબના પ્રમાબમાં પીસ કરોડ થશે અને આબું અકસ્માતનું સરબેપ એક બાબજબ્યો ચબી જશે.

યુનીયન પાર્લામેન્ટ

આ દમી યુનીયન પાર્લામેન્ટની બીજી બેઠક ફેબ્રુઆરી તા. ૬ ઠ્ઠના મુકરવારે પુણી છે. યુનીયનની તખારીખમા પહેલી વાર "ગોડ સેવ ધી કીંગ" ને બદલે "ગાડ સ્ટેવ" રાષ્ટ્ર ગીત તરીકે પ્રથમ ગવાકરમાં આવ્યુ હતુ અને "ગોડ સેવ ધી કીંગ" બોલાયા બગાડવામા આવ્યુ હતુ' ગવરનર–જનરલ સર પેટ્રીક ડીનને પાર્લામેન્ટ ખુલ્લી મુકતી વખતે કરેલા ભાષણમાં આંતર રાષ્ટ્રીય પરિસ્થિતી તથા બોલતાં જગત ના બોજામાં પુરને માટે અમુમમેા અને આંતર રાષ્ટ્રીય પ્રશ્નોનુ શાન્તિના માર્ગે સમાધાન લાવવાની બાબત ઉપરજ મુખ્ય રહી છે તેને બોક બ્યાસાજબક વસ્તુ ગારીકે વર્ણવી અને જણાવ્યુ કે તેમ છતાં, જગતની પરિસ્થિતિમાં અશાંતિ ઉપજાવનારા તત્વો તો રહેલાજ છે. જે સંજોગોમાં પ્રત્યેક દેશ, કે જેને પોતાની સ્વતંત્રતાની કીંમત છે, તેણે કરજ છે કે તેણે પોતાના સંરક્ષણના સાધનો અરોબર તૈયાર કરી રાખવાં જોઇએ. અને આ દિશામાં પહલા પગલાં લેવામાં આવી ગયાં છે. ચાલુમાં ના ગવરનર–જનરલે જણાવ્યું કે ૧૯૩૮ની સાલ તેની આંતરરાષ્ટ્રિય મુશ્કેલીઓ સાથે જગતવરના વ્યાપાર અને ઉદ્યોગના સંબંધમાં પણ પલાજ મુશ્કેલીથી પસાર થઇ છે. યુનીયન પોતાના આબાદ સોનાની ખાણોના કુવોઓને લીધે તેમાંથી આર્થિક મુશ્કેલીની બોગવણી પડયા પછર કેમરી ગયુ છે, કેમકે ત્યાંના વર્ષોમાં સોનાની ખાણોના ઉદ્યોગનો વધતો જતો વિસ્તાર ૧૯૩૮ની સાલમાં ચાલુ રહ્યો અને બીટવોટરસ્રેન્ડમા ત્રણ નવી ખાણો મોટા પ્રમાણમા સોનું ઉત્પન્ન કરતી થઇ છે. બીજી ખાણોમાં પણ ખુબ ઝડપી પ્રગતિ થઇ છે અને આવતા થોડા વર્ષોમાં તે પણ સોનું ઉત્પન્ન કરતી થઇ જશે. ગવરનર–જનરલે જણાવ્યુ કે નોકરી સંબંધી સ્થિતી સંતોષકારક છે અને બેકારીનુ પ્રમાણ ઉંચ્ચી પાયરી સુધી પટાડી દેવાયું છે.

યુનીયનની તા. ગવરનર જનરલે વર્ણવી છે તેવીજ રીતે આશાજનક સ્થિતી હાલ, અને તે છે એમાં કંઇ પણ શક નથી તા પછી આ દેશની પ્રજાના સવામા વર્તમાં સુખ, શાંતી અને સંતોષથી કેમ ના રહી શકે એ નવો સવાલ ઉભો થવા છિ. પરંતુ તત્ત જણાશે તો આપણે એ બોધ મેળવ્યા છીએ કે આફ્રિકાન્સ ભાષા બોલનારા કરતા વધુ અને અંગ્રેજી ભાષા બોલનારા આંગ્રેજ વર્ગ વચ્ચે આવીગઇકાલની સામાન્ય દિલ ધર ઢાન તીન બનાવી જરૂર છે અને પક્ષોઓ વચ્ચે એકસંપાટીકાની ત્રિરૂઢ પણ મજબુત બનાવવા સાથી રહ્યો છે કે જેને લિધે તા. ગવરનર–જનરલના ભાષણમાં એક શબ્દ પણ ઉચ્ચારવામા આવ્યો નથી.

કાયાકલ્પ શા માટે?

કાયા એટલે શરીર અને કલ્પ એટલે ઘડતર

દુનિયા પ્રયોગથી હોજરી આંતરડાને સજાગ જ પૂર્ણ શાંતી મળે છે. કારણ કે દુધ બધુ હલકો ખોરાક છે અને પેટના પ્રમાણમા આપણ છે. જ્યારે કલાકોને અંતરે આપણે તથા ચા, કોફી, બીડી આરામ, વગર કામ, ગેમ આરામ અને ઉદાસ મનની સ્વતની પ્રકૃતિ રૂપ ખોરાક પાચન અવયવોને નબળા કરી શક્તિ ઘટાડવા પણ જવાબદાર.

દુનિયા પ્રમાણ ખોક વખત સુધી કરવાનુ કરજ આ જમાનાવિજ્ઞ છે. રસાયન પ્રયોગ કેટલાક શોધાયા છે. જેમાં ૨ ઔષધો તેમાં "કૃત્રિ પ્રવેશ" યા પ્રયોગ કરતાં બાબનું દુધ ખોરાકમાં લેવાનું છે, તેથી બધી સંસ્થાઓ (Institutions) નવજીવન પામે છે, પણ તે દુર્બિપાચન કંઠા પાણીના કાર્યથી રૂપથાં પણ કરવાનો નથી, કારણકે કંઇ પાણી જાતે પ્રાણવાયુ આપવા ક્રિયાપાચ નબળ છે એટલું રક્તસંચલન તે ભાગોમાં ઓછું થાય નથી નવજીવન પ્રકૃતિને રોધક છે. કીડીપીપરનો પર્યોગ પ્રયોગ છે. નગ્ન દરરોજ એક એર પીપર ખવરાવવાની છે. પીપરનુ પ્રમાણ ઓબ કરતા તો વધી જાય અને ગરમ પડે તે બાદર તે પ્રયોગ દુધ સાથે કરવાનો છે. દુધની કક્ષ આગળ પીપરની ગરમી કંઇ વિસાતમા નથી અને તે ગરમીનો દુધનાં પોષક તત્વો પચાવવા માટે સદુપયોગ થાય છે, કારણકે પીપર દીપન, પાચન અને રોચક છે. કેટલાંક કક્ષ પ્રધાન બાદણીઓને પીપર જેવી ગરમ રસાયન દવાઓ વધુ અનુકુળ થાય છે. પીત્ત પ્રધાન પુરૂષોને આંબળા જેવી કંઇ અકૃષ્ણપણી હીતકર થાય છે

ઉપરાંત લોહ, તાંબા, આયર્ન જેવી ધાતુઓ પચરાય છે. ખોરાકના પોષ્ય રસ કરનાર પાચક દ્યાઓથી રસાયન વધુ થાય છે, છતાં લોહ,

"વિટકલનર" બાબો

(પા. ૬૬–૧–૬૮ ના આંકથી ચાલુ)

ગાય સિવે ધાતુઓનું વર્ણન જોયું નથી અને આપણા વિ ના પણ લોહ ના અંશ હોય આપણા શરીર બનીજ ધાતુઓને ક્રમિક મળતા રે અને નાદગી, રક્તસ્રાવ, બારા બાદા પદાર્થો ના અતિ સેવન બાદ ઝાડા, અતિ વધપાનના સેવનથી અને અતિ પ્રબળ ઉત્પત્તિથી ધાતુઓના ક્ષય થાય છે ત્યારે અનેકવિધ દરદો થાય છે ત્યારે તે જુદાં જુદા નામોનાં દરદો પીડે, ક્ષય, ઝર્જીલ્વર, ન્યુરેસ્થેન્યા, હીસ્ટીરીગા, વાય, ચક્કા, એમ્હથી યો. માટે આવી ધાતુજન્ય દવાઓથીજ બચ્ચો સુધરે છે માટે આ દવાઓ ધાતુઓની પુરક છે. ઓલોયેથી, યુનાની, હોમીયોપેથી, બાયો કેમીસ્ટ્રી અને આયુર્વેદ બધેજ આ બાબત એકમત છે. આ બધ્યો મોટી બાબામાં તો બા યો ૧ થી ચાપરવા પુર્વજો જણાવે છે. બાબારે વૈદો બાબ તો બાબ બાબા ચાપરે છે. એલોપેથીમા ફેરીબોટ ગ્લીસેરાઇટ બાયકલોરી ટ યો ૧૫ ગ્રેનની બાબા છે પણ કેટલાક ડાક્ટરો ૬૦ થી ૯૦ ગ્રેન પાડુ રોગમા ચાપરવા બાંબ્યા છે અને સારે સારા પરિણામ આવ્યા છે. દેશી રીત તૈયાર થએલ બરબો બાકુજ નીદોષ છે અને તે રસાયન મુખ્ય બાદ મોટી બાબામાં ચાપરવો જોઇએ. બધી પંચકર્મથી તૈયાર થએલ શરીર તે સહન કરી શકે એમ બાબારે ધારવું છે.

ડાક્ટરકના પ્રયોગો ૩૩ વર્ષથી કરતા જોઇએ, પ્રત્યક્ષ વર્ષે કરતા જોઇએ અને ૩૬–૪૦ વર્ષની ઉમ્મરે પણ કરતા જોઇએ. ૩૩ વર્ષે જીંદગી નો ૩ ભાગ પુરો થાય છે અને ૩૩ થી ૪૦ વર્ષ સુધીમા લોહીની નળી કઠણ–અને બરડ (Arterio sclerosis) થવા માંડે છે અને જે બ સાત વર્ષના સમયમા પડપક્ષ બેસતા માંડે છે સુસ્તી અને ઉત્સાહનો બાબાવ બાલમ પડે છે, એટલે તે સમય નાબૂદીના પ્રાણ કરવા માટે યોગ્ય છે, કારણકે હજુ શરીરમાં પ્રાણ નાબૂદીના બાંધો રચા હોય તેને પુર્ણ રીતે પ્રફુલ્લ કરી શકાય છે. આ અવસ્થામાંજ નબ બને બાબાની માંને પીબ ઉતારી નાખી બાંધે છે, માટે તે કાળ બાબાકલ્પ માટે અનુકુલને છે. જેમ પક્ષપણની શરૂઆતનો ૪ કાળ છે તેમ શરીરને મજબુત બનાવવાનો, નક્કર લોબંડી બનાવવાનો પણ એ સમય છે. એના માટે અબ્યક્ષપ બાપેલો છે તે બાકીના ૩–૪ વર્ષ બાબાવાર્ધક્ય સેવન કરવાનું અને તેથી દેહની ધાતુઓનાં પરિપક્વપણા થતા રૂપાન્તર રિસર થઇ જાય, પછી વર્ષોની કોઇ ના બાબાકલ્પનો કુદી પ્રવેશમાં બીબીજ ૪.

બાકી, રોગાવસ્થા, પક્ષ, બાલકાવણી વી. બુદ્ધોપર્યંક દવાઓ બુદ્ધિ બીજાને છે. બુદ્ધિ ઉદીપો બાલતાં પરોક્ષ રીતે ગતિતંતુઓ બાલે છે, તેથી તમામ અવયવોને પુરતા પ્રમાણમાં સારી રૂપી ખોરાક પુરો પડી ક્રાન્તબપંક ગુબ્ધ થાય છે. બાબુમાબ્ય ક્રોગ (ડીન બીબીગ–બીબીગ એકસરસાઇઝ) પણ તેબીજ રબે ક્રાન્તબોધાને ટેકો બાબે છે, કેમકે તેથી બુદ્ધિની સ્થિરતા થાય છે. બુદ્ધિ ઉદ્દીપકો અને બુદ્ધિકેદ્રો નબળા થાય છે અને તે દ્વારા પરોક્ષ રીતે ગ્રાનતંતુઓ બાલે છે, તેથી દરેક સંક્રમ બ્યવસ્થિત થઇ જુવાની ટકી રહે છે.

બોરાકના જે રસ અને છે ૭ ગૌણી સ્વરૂપ પાણી શરીરમાં કરવા ઉપરાંત પડપક્ષથી બાબી ગયેલાં–જીર્ણ થઇ ગએલાં બંગોને–બાયુઓને

પોષાક નીકળતો નથી. ને રસ પોષક નીવડે, તે આપણો રસ ગ્રહણ કરવા જેટલા કામમાં આવે શક્તિમાન થાય તે માટે રુધિરનું, રુધિરને પંક્તિમાં કરનાર નારવાદ વિગેરેનું રક્ષણ આપણે આપણા ખોરાક વિગેરે કરવાનું તો આપણે ને નવરુજીવન પ્રાપ્ત થાય છે. રુધિરનું, સ્વેદન, પંક્તિમાં કર્યા વિના નવરુજીવન પ્રાપ્ત થયા સંભવ ઓછો રહે છે, કારણકે ઓનો આને આપણો ચુસ્ત અને ભરપૂર હોય ત્યારે રક્ત રક્તનું પોષણ ગ્રહણ કરી ન શકે.

૫૮–૬૫ વર્ષે કે ત્યાર પછી પ્રયોગ થાય તો ફાયદો થાય છે પણ શરીરની ખરાબ શક્તિ (Reserve force) ત્યારે ઓછી થયેલી હોય છે તથી સંપૂર્ણ ગુજારી ન આપે ને જીવવા જેવું છે. કાયાકલ્પના પ્રયોગ કરનાર અને કરાવનાર ડૉક્ટરવાન તથા અકાયાનો જોઈએ. તો જ ઉપર મુજબ પ્રયોગ થાય અને સાજ મળે.

(સંપૂર્ણ)

ખબરપત્રો

ભાવનગર સોશ્યલ ક્લબ (ડરબન)

રવીવાર તા. ૫–૨–૩૯ની સાંજે સાત વાગે ભાવનગર સોશ્યલ ક્લબ તરફથી ડરબન ના બધાની જાણીતી જગ્યા તોળીન, ગ્રેસવોલન તથા તારાજાત તથા પોર્ટ એલીઝાબેથના ગૃહસ્થાન મેસર્સ આમલી, વાલ્વા, નારણ, તથા લલ્લુ ભાઇ સ્વદેશ જતા હોવાથી તેમના માનમાં પિકનીકનો મેળાવડો થયો હતા. પ્રમુખશ્રી એ સ્વદેશ જતા ભાઇઓ તથા બેનોનો પુષ્પથી સત્કાર કર્યો હતા અને રીવોલીન તથા તારાબેનને મંત્રવાની સેવા બદલ થેલી તે બદલ આભાર માન્યો હતો. મી. આમલી અને વાંસદાને તેમના ડાકટરી અભ્યાસમાં સફળતા પ્રાપ્ત થાય તે માટે શુભેચ્છા આપી હતી.

ઉમેદ્ઝસ્ટાકિન યુવક મંડળ

મેસર્સ્સ્ટાકિનનાં જાણીતા વતની ભાઇ રામાભાઇ પુંજીભાનાં વડીલ પુત્ર મોહનભાઇ ના ૧૨ મીએ જર્ની સ્ટીમર કેન્યામાં સ્વદેશ પધારતા હોઇ તેમના માનમાં બ્રીટીશ ઇન્ડિયન એસોસીએશનના હોલમાં યુવક ગૃપ મંડળ તરફથી સત્કાર કરવાને રવીવાર તા. ૫ મીએ મેળાવડો થયો હતો. મીટીંગની હાજરી સારી સંખ્યામાં થઇ હતી મોહનભાઇનો હાર તોરાથી સત્કાર કર્યો બાદ દરેક હાજર રહેલા યુવકોએ સભ્ય સારી પ્રેમી હતી અને સુંદર બોધ આપવા માં આવ્યા હતા. મોહનભાઇએ પહેલા શબ્દો માં મંડળનો આભાર માન્યો હતો અને દુખ પણ ના ભાગ વિસર્જન થઇ હતી.

આર્યન ક્રીકેટ ક્લબ (પોર્ટ એલીઝાબેથ)

પોર્ટ એલીઝાબેથની આર્યન ક્રીકેટ ક્લબના બધા પોરાટીઓ પૈકી નગીનદાસ આમલી, રામુભાઇ બાલકા તેમજ સાકરલાલ નારણભાઇ સ્વદેશ રવાના થતા હોઇ તેમના સત્કારાર્થે ક્લબ તરફથી ગુજરાતી વિદ્યાર્થી યુવકના ટી પાર્ટીનો મેળાવડો થયા હતા. ઉપરોક્ત ખેલાડીઓ પૈકીના બે સભ્યો નગીનદાસ આમલી, તેમજ રામુભાઇ બાલકા, બોમ્બે યુનિવર્સિટી મેટ્રીકમાં ફર્સ્ટક્લાસ આવે પાસ થતા હોઇ, તેમના સત્કારાર્થે પ્રમોદોપાત વિવેચનો થયા હતા અને ચાહેર સભા ચુંટણીમાં આવી હતી. તે પ્રસંગે ચુંટણીપોતાના એક પુરાના ખેલાડી લલ્લુભાઇ મોરારજી તથા ડરબનના પુરાના ઉદ્યોગપતિ કુલાભાઇ મેઘજી ગોકલભાઇ (રૂપ) ના મણીભાઇ પી. રામજી પીલ્લેરે, ને જેઓ પણ હાજર હતા, તેમનો પણ પુષ્પદ્વારથી સત્કાર કરવામાં આવ્યો હતો. ક્લબના સભ્યો તરફથી પ્રમોદોપાત વિવેચનો થયા હતા અને નીચેની રકમ ક્લબનો ભેટ થયી હતી: ડાહ્યાભાઇ નારણજી રૂા. ૧૨, નગીનદાસ રવામલી રૂા. ૧૦–૦, રામુભાઇ બાલકા રૂા. ૧૦–૦, લલ્લુભાઇ મોરારજી રૂા. ૫–૩, ઉકાભાઇ કુલાભાઇ રૂા. ૫–૩, લલ્લુભાઇ પી. રામજી રૂા. ૨–૬.

કેપ કોલ્ડ હિત ધર્મક મંડળ

ઉપરોક્ત સંસ્થાની ગાર્ડન સભા નિકાભાઇ દીયરના મકાને ગયા હતી. મંડળના પ્રમુખ મોહનભાઇ પાસા અને સાહસક મેમ્બર નિકાભાઇ દોયાર સ્વદેશ જનાર હોવાથી મંડળના સભ્યોઓ તેમના ઉત્સાહી કાર્ય અને પ્રગતિ માટે વધારી ઉપયોગી માર્ગદર્શન કરવાને મંડળ વતી કુલહાર આપ્યા હતા અને સહર સભા પ્રમુખ હતી. મોહનભાઇએ મંડળને થોડાં રૂ અને નિકાભાઇ રૂા. ૨૦–૩ ભેટ આપી હતી જે આભાર સાથે સ્વીકારવામાં આવી હતી.

કેપ હિંદુ ક્રીકેટ ક્લબ

કેપ હીંદુ ક્રીકેટ ક્લબની મીટીંગ રા પ્રમાણે ભાઇ દેવજીના મકાને મળી હતી જેમાં ક્લબના ટ્રેઝરર નિકાભાઇ દિયર સ્વદેશ જનાર હોવાથી સંસ્થા વતી પ્રમુખ કલાભાઇ દેવજીએ એમની ખેલાડી તરીકેની કુશળતાના વખાણ કરી સંસ્થા વતી પ્રેમ ભાર અને સંસ્થાના તરફનો ચાંદ ભેટ આપ્યો હતો. આન્ય મેમ્બરોએ યોગ્ય શબ્દોમાં સફળ સહર કાર્યવાહી હતી. નીબા ભાઇએ આભાર માની ક્લબને રોકડ ૬–૧૦–૩ ભેટ આપી હતી જે આભાર સાથે સ્વીકારાઇ હતી. ત્યાર બાદ ચાલુ વરસ માટે નવા ઓફરર ની ચુનીલાલ રતનારાગ પ્રાણલાબુંખિયા ચુંટાયા હતા.

ડરબન યુવક મંડળ

ડરબન યુવક મંડળની સાધારણ જનરલ મીટીંગ તા ૪–૨–૩૯ના રોજ ડરબન ૧૪૦ વીક સ્ટ્રીટ પર મળી હતી જેમાં મીનીટસ તેમજ ટ્રેઝરરનો રીપોર્ટ પસાર થયા બાદ નીચે મુજબ ચુંટણી થઇ હતી પ્રમુખ ગોકાભાઇ બીખાભાઇ, ઉપપ્રમુખઃ નારણભાઇ મોપીંદ, મંત્રીઃ રામદાસ નાથુભાઇ, ઉપમંત્રીઃ મગનલાલ કલ્યાણભાઇ, ખજાનચીઃ રાઘવજીભાઇ મોરારજી તથા મુલાખ મોતીંદ, કમીટી મેમ્બરઃ નારણદાસ દયારામ, દયારામ દરજી મોતીંદ, નારણભાઇ કુંવરજી, રણછોડભાઇ ધનજીભાઇ, નગીનભાઇ કાળીદાસ, નાથુભાઇ બાલકાસ, માણેકચન પેથા, લલ્લુભાઇ પરશુ, રણછોડભાઇ કાલીદાસ, મોહનલાલ દરજી મોતીંદ, કરિદાસ ધનજીભાઇ, ચુંટણી થયા બાદ દુખ વીસા પછી બધા વિસર્જન થઇ હતા.

—: o :—

પરચુરણ

ડો. આંબેડકરે બાકી આપ્યા છે કે મહાસભાના પ્રધાનો સમવાયતંત્રને બદલે રાજ્યનામા આપશે તો સ્વતંત્ર મજૂરપક્ષ બાકી જગ્યાઓ ભરી પુરે એટલુંજ નહિ, પણ બીજા ઓને પણ કારભાર કરતા રોકીશું.

* * *

દેશી રાજ્યોમાં લોક જાગૃતીના સામા રાજા ઓએ જે સખ્ત જુલ્મગારા પગલાં લીધા છે તેની મહાત્માજીના મન ઉપર બારે અસર થઇ છે. જેથી એમ લાગે છે કે દેશી રાજ્યના લોક નાયકોને ગાંધીજીની સલાહ અને દોરવણી નો લાભ મળશે. ધનશ્યામદાસ સલાયકના એક આક્ષેપના બી. ફરેડુષ્ણ મહેતાએ કમધ્યાંજ મહાત્માજીની પાસેથી કેટલીક સલાહ લઇને વિદાય થયા છે.

* * *

યુનીયન સરકારે હાલમા વીન્ડહુક જીલ્લામાં એક બ્રીટીશ કંપની પાસેથી પાંચ લાખ એકર કોર ચરણની જમીન બે લાખ પૌંડે ખરીદી છે. જર્મનીના આદિવાસી આંદોલના સંસ્થાનોની માગણીને આદિવાસીઓ જવાબ આપી રહ્યા છે.

* * *

સોર્ધ ગેટફીલ્ડ જેલમા દીક્ષિતાનમાં બનાવની તપાસ ચલાવી હતી તે ચુનીવારે ઇગ્લાંડ પહોંચી ગયા છે. બધા અંસ્થાનોમાં જહરને પ્રસંગે મદદના રૂ પગલા લઇ રાખ્યા અને મુકના પ્રસંગે કેટલો દાક્ષેબોલા બનાવી રાખ્યા તેની તપાસ કમીશનથી કરવાનો ઇરાદો જણાય છે.

* * *

કોલ્હાપુરીનાથજીમાં કુદરત પીરૂદ્ધના મેયુનના ચુન્હાઓમાં પણ પુરાણ જેવકરાઓ મંડાયાયા છે એવી બાબતોથી પોલીસ ખાંપની તપાસ કરે છે. એ બાબતમાં ધનશ્યામ ઝારેલા જેલ્લા નીપોદનો બધ્યાં છે. અને એ ગુન્હા અંગેના કેટલાક મુકરરમાઓ પોર્ટ આપવા ચાલે છે.

* * *

વેકમના અને કરબનની જાણીતી ગેડા મેસર્સ ચુનીલાલ બધેલના શ્રી. મણિલાલ રાઘવજી આપણા રવીવારે સ્ટીમર બીબામા બ્યાપાર અને ફ્રેજરતની સંયુક્ત મુસ્ટરીએ સ્વદેશ જવા રવાના થશે. તેમના પડ્યા મોટા તેમને સહર સભા મળશે.

* * *

મેસર્સ્સ પટેલ એન્ડ કું. ગ્રેહેમ્સટાકિન તરફથી શ્રી. ૧૦–૧ ધનિકમના ગ્રેપિનિઅનને મળી છે જે સાભાર સ્વિકારીએ છીએ.

મહારાજા ફ્લ્યુટ

હારમોન્યમો

— વાપરો —

દરેકમાં અજમાવી જુઓ. તેના સૂર મીઠા અને મધુર છે અને તેની કારીગીરી અને ડીઝાઇન આકર્ષક અને સ્ટેરટ છે.

MAHARAJA FLUTE TRADE MARK

દરેક જાતના 'મહારાજા ફ્લ્યુટ' હારમોન્યમો—હાયના, પગના વિગેરે અમારી પોતાની ફેકટરી, કે જે મુંબઇમાં મોટામાં મોટી છે, તેમાં પૂરા અનુભવીની દેખરેખ નીચે બનાવવામાં આવે છે. વધુ વિગત માટે પત્રવ્યવહાર :-

એકલા માલીકો: **ડી. એસ. રામસીંગ બ્રધર્સ**

સેન્ડહર્સ્ટ રોડ, મંછારામ બીલ્ડીંગ, મુંબઇ, ૪.

વેચવાના પુસ્તકો

બાળ સાહિત્ય—નવલકથાઓ—ધાર્મિક સાહિત્ય—રાષ્ટ્રિય સાહિત્ય—કાવ્યો વિગેરે

ધાર્મિક સાહિત્ય

ધમ્મ દેશના ભાગ ૩	૧	૬
પરમાર્થસાર	૧	૦
સ્વામી શિષ્ય સંવાદ	૧	૦
સાદી શિખામણ	૧	૦
સ્વર્ગમાં ફ્રેંચ-ન્સ પા. પા.	૪	૦
ઈશુદ્ધ ધમ્મ-બોધમાળા	૫	૦
ભાવદ્ય દયા	૧	૬
અનાસક્તિ યોગ	૧	૦
બિના ધમ્મ	૨	૦
ઉપનિષદ પાઠાવળી	૪	૦

નવલ કથાઓ

અંતરની બ્યથા	૪	૦
પત્ર બાલબા	૭	૦
બારેજો અગ્નિ	૭	૦
ગ્રામ લક્ષ્મી ભાગ ૧	૭	૦
,, ,, ભાગ ૨	૭	૦
,, ,, ભાગ ૩	૭	૦
,, ,, ભાગ ૪	૮	૦
જયોત્સના	૫	૦
લાયુ લેખ સંગ્રહ ભાગ ૨ જો	૨	૦
સંપ્રાપ્ત હૃદય અને સંપુટના	૭	૦
શિરીષ	૭	૦
નારી હૃદય	૪	૬
તમુના મંડળ ૨	૫	૦
,, ,, ૩	૫	૦
નાની તલવાર	૪	૦
દિવ્યચક્ષુ	૭	૦
અમંત	૬	૬
પુન્નીબ્રુ	૬	૬
જાગીરદારનો ઢાલ બંડાર	૬	૦
પ્રેમ ત્રિપથા	૩	૬
રાસ નંદીની	૨	૬
રામીબ્રુ	૧	૦
મૃદુલા	૩	૬
મોતીના તોરણ	૩	૦
સુનીતી બોધ	૬	૦
સાબરમતી	૬	૬
સ્નેહ સંયમ	૪	૬
સત્તરમી સદીના કિસ્સા	૫	૦
ચેરાનમાં	૩	૬
સ્નેહ પદ્મ	૭	૦
સુવર્ણરેજ	૮	૬
પરિસ્થિતિ	૨	૬
જ્યાના પત્રો	૨	૦
ચેરાના ચાકળા	૬	૦
કોકીલા	૭	૦
રાજાની ગમ્મા	૨	૬
માબિકા	૫	૦
વિપ્રદાસ	૧૧	૬
રેહ કિશન	૫	૦
કર્મયોગી રાજેશ્વર	૫	૬
સ્વર્ગ અને પૃથ્વી	૪	૦
ધુપ છાયા	૪	૬
ગરત કમીરના ટારચ પત્રો	૪	૬
દયા	૬	૦
અપજ પત્ની	૭	૬
કલ્પના કુસુમો	૫	૦
પ્રાચીનના અર્વા	૩	૦
બાના	૪	૬
ત્રિવેણી ચાદીના	૬	૦
ઉષા ચરમા	૧૫	૦
ચરકા	૬	૦
વહેતી ગંગા	૪	૦
પલ્લવી સમારંભ	૭	૦
ઝળી	૩	૦
ચંદ્રનાથ	૩	૦
રૂપામા	૪	૦
ગાર્ગિલા	૪	૬
બાકીના ફુવારા	૧૦	૦
ચાલીસ કલાકનો ગેર	૬	૬
વિચીત્ર ઠગ	૬	૦
જેલની હિજમત	૫	૬
સમાધી માનવી	૧૭	૬
ગ્રામ દેવતા	૪	૬
હસ્ત રેખા વિજ્ઞાન	૧૬	૬
રાજા ભોજ અને કરી કાલીદાસ	૨	૦
ચુન્દીરા અને બીજી વાતો	૬	૦
સ્નેહ લક્ષ્મી	૭	૬
પુરાતન જ્યોત	૪	૬
પાનકી ખીણ-કયા ખોડી ખોડી ખતીયા	૪	૬
ખજાનાની ચોરમાં	૨	૬
એ પત્ની કાની	૫	૦
નદેર નગરીઓ	૭	૦
સ્નેહના ચકીદ	૮	
સાવકીમા	૭	૬

આપણા દેશના મહાન સ્ત્રી પુરૂષોની ચરિત્ર

ઝાંસીવાળિ વાર્તાઓ	૧	૬
ઉમર ખયામની રૂબાયત	૬	૦
ઉપાકાન્ત	૫	૬

Manager Indian Opinion
Phœnix Natal.

'Phone 2-3381 Tel. add. "Letapco."

D. K. PATEL

Fruit and Vegetable Exporter

— SPECIALIST —

in South African, Canadian and Australian Apples

—also—

Cape Fruit on hand in season

We have in stock Leaches which have just come in Market.

ડી. કે. પટેલ

ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ વહાલવાર,

સાઉથ આફ્રિકન, કેનેડીયન અને ઓસ્ટ્રેલીયન એપલ્સના સ્પેશીયલીસ્ટ

ઋતુમાં કેપ ફ્રૂટ પણ રાખીએ છીએ

લીચીસ હાલમાં શરૂ થયા છે અને તેનો સ્ટોક પણ રાખીએ છીએ.

ફોનના ઓર્ડરો ઉપર ખાસ ધ્યાન દેવામાં આવે છે

લીચીસ સારા અને સસ્તા C. O. D. થી મળશે.

P. O. Box 766. 19, Cross St. Durban. 171

Telephone 33-5382.

VALLABH RANCHHOD,

Wholesale & Retail Fruit and Vegetable Merchant.

Country Orders Promptly attended to.

14, DIAGONAL St. JOHANNESBURG.

ટેલીફોન 33-5382.

વલ્લભભાઈ રણછોડ

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રુટ અને વેજીટેબલ બજારે ત્યાં તાજું અને સસ્તું મળશે.

બહારગામના ઓર્ડરોને તાકીદે ધ્યાન દેવામાં આવે છે.

14, ડાયોગનલ સ્ટ્રીટ. જોહાનીસબર્ગ. 1054

૩૫ વર્ષ થયાં સાઉથ આફ્રિકામાં પ્રખ્યાતિ મેળવેલ

જોહાનીસબર્ગમાં

પોરબંદર વીશાં અનેકવી ક્વોલિટીદાર ગીરાબ મળવાનું સ્થળ.

હમારી કેફેમાં ઉત્તમ જાતિનાં ભોજન બનાવવાની ઉત્તમ વ્યવસ્થા તેમજ અસલખેડાના પ્રસિદ્ધ સ્પેશીયલ તમાકુ રાખવામાં આવે છે.

વધુ ખાતરી માટે લખો યા મળો

KAPITAN'S CAFE

'Phone 33-8577. 130 KORT STREET JOHANNESBURG. 175

ચામડીને મખમલ જેવી સુંવાણી આકર્ષક ને ખુબસુરત રાખવા માટે

અફઘાન સ્નો

વપરાય છે. આ સ્નોમાં વીટામીન A છે જેથી ચહેરા તથા શરીરની ચામડીને પોષણ આપી સુંદરતામાં વધારો કરે છે.

AFGHAN SNOW

SOLE AGENTS—

PATANWALA & BOMBAY.

Branch : CALCUTTA.

સોલ એજન્ટ:

Indo-African Trade Agency,

74-76 Wilson Street,

Dundee, Natal, S. A.

પ્રસ્થાન માટે?

પ્રસ્થાન માસિક બાર વર્ષ પુરા કરી ૫ : મી-તેરમા વર્ષમાં પ્રવેશ કરે છે, ને નિમિત્તે :

'પ્રસ્થાન'ના ગ્રાહકોને ખાસ લાભ જે આપવાનું તે ૧૯૬૪ના કારતકથી બાકીનું સુધીનું લવાજમ રૂા. ૫, બાકી, પરદેશ માટે રૂા. ૭ા સળી મોકલશે, તેમને પ્રસ્થાન તરફથી બદલામાં પોતાનાં પુસ્તકો ઉપર રૂપ ટકા કમીશન આપી આપવામાં આવશે

| આપવાઃ શ્રી ઠક્કોરલાલ મહેતાનાં તથા શ્રી. રામનારાયણ પાઠકનાં પુસ્તકો ઉપર ૧૫ ટકા|

એટલે કે

જે ગ્રાહક લવાજમ ૨૪—૨૨ રૂપિયાનાં પુસ્તકો ખરીદશે તેમને પ્રસ્થાન બદલ પડી રહેશે.

૬૩—બાર રૂપિયાનાં ખરીદશે તેમને અર્ધો વર્ષ લવાજમમાં પડી રહેશે એટલે ૬ માસ તો મળશેજ.

ગુજરાતનો ઝડપભર્યો, તેમજ પુસ્તકાલયો ને લાયબ્રેરીઓ આ મોજાનો જરૂર લાભ લે.

પ્રસ્થાનનાં પુસ્તકો.

	રૂપિયા.
સત્યપ્રયોગ	૩॥
ગુપ્તમંત્રનો ઉપાય	૨
રસિયાનું પતન	૨
સાબરમતી	૧।
પરમાણુ બૉંબ	૨
દિનમણી	૧॥
પરેશાનિકે	૨
ચતુરંગ	૧।
પ્રેમનો ઢંગ	૧।
સ્ત્રી-પુરૂષ	૧
નવો આચાર (પ્રથમ ભાગ)	૫।
કથાવલી	૨॥
સમરાંગણ	૧।
માતા આશોપાલવ	૧॥
સરસ્વતીચાળા વર્ષ ૧ થી ૧	૧૩।

આખું સૂચીપત્ર મંગાવો.

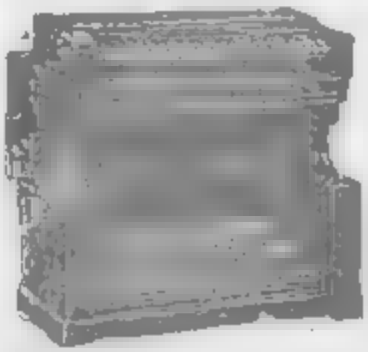
પ્રસ્થાન કાર્યાલય: પારસી ઝાખિયારી સામે : અમદાવાદ.

સાહિત્ય અને સંગીતનો સમન્વય

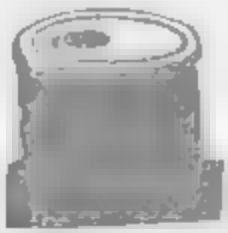
દિનપ્રતિદિન જનતાની રસવૃત્તિ કેળવાય છે—જનતા નવિનતાની પુજક બની છે—ભાવના અને આદર્શ આ જમાનાનું ગૌરવ છે—અને હવે લોકો અમે તેવી વસ્તુ બતાવી સેવા તૈયાર નથી.

અમે પણ આ માન્યતાને માન આપી વર્તવાનો નિશ્ચય કર્યો છે. તેથી ખાસ પ્રસંગ માટે તમારા સમક્ષ હમણા છેલ્લા બહુગીતા નટ નટીઓ અને લેખકોના સહકાર સાથી પ્રેક્ષકોની રસવૃત્તિને પોષે એવી રેકોર્ડો, ધાર્મીક ફ્રામના સેટો અને હારમોનીયમ, તબલા મગાવ્યા છે જે તમારી સમક્ષ રજુ કરીએ છીએ. સંગીતના મધુરા સ્વરોથી તમારા ઘરમાં સ્વર્ગ ઉતારો.

અમે લોકલ ખરીદી નંબર એજન્ટો મારફતે હારમોનીયન મંગાવતા નથી તેથીજ અમે લેખીત ગેરંટી સાથે વેચીએ છીએ.

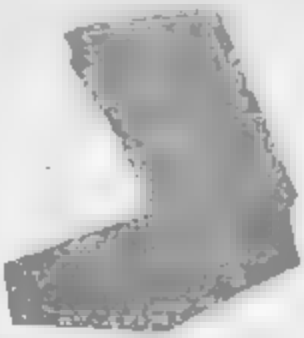
પગના હારમોનીયમ પા. ૬-૦-૦
હાથના ,, પા. ૩-૧૦-૦
ટચલ કીકના પા. ૩-૫-૦

બેડી એકની કીમત
પા. ૧-૦-૦ થી

પા. ૩-૧૭-૦ સુધી

ગ્રામફોન પા. ૧-૧ ૦ થી પા. ૮-૮-૦

હીઝ માસ્ટર્સ વોઈસ
તથા
કોલમ્બીયા
(ઈન્ડીયન રેકોર્ડ)
૩/—

રેકોર્ડના સસ્તા ભાવો

નવા નંબરો અથવા તમારા માંગેલા નંબરો વહેલા યા મોડા તમને મળશેજ તો શા માટે વધારે પાઇસા ખર્ચો છો.

લખો અથવા અતે મળો.

તેમજ આ દેશની હવાને અનુકુળ થાય તેવા બીઠા અને મધુર સુરના, મજબુત અને ટકાઉ, વારા, શાંતા, સરદાર તેમજ ચેઠમેઈસ્ટર કંપનીના હારમોનીયમ, હાથના અને પગના તબા હાર્મોનિકા—પગના. નવી સીલેકશન જાતની રાઉન્ડ મેઈજની પેટીઓ આવી સુધી છે. તે સીવાય દરેક જાતના ગ્રામોફોન ઉપલી બધી મેકરો સાથે H.M.V. ને કોલમ્બીઆના પણ સ્ટોકમાં રાખીએ છીએ.

વાજાંઓના છુટા ભાગો મોટા જથ્થામાં રાખીએ છીએ.

વાયોલીન, બેન્જો, મેન્ડોલીન, બુલબુલ તરંગ, ગીતાર અને સ્પેનીશ બેન્જના ભાવોમાં ઘણો ઘટાડો કર્યો છે.

કોઇ પણ વાજાંનું રીપેરીંગ કામ જાતી દેખરેખ નીચે ગેરંટી સાથે બનાવી આપીએ છીએ.

—સાઉથ આફ્રિકાના ૩૨ વર્ષના જુના હારમોનીયમીસ્ટ—

COOMBELIA'S MUSIC SALOONS

P.O. BOX 460. 179 GREY ST. AND 131 QUEEN ST
DURBAN, NATAL.

Special

Large stock of latest Drama set arrived in Tamil, Hindustani, Gujarati and Telugu. Prices have been specially reduced.

Apply for our catalogue. Our Harmoniumssold under written Guarantee for 3 years. Try us before you go elsewhere.

'Phone Day 2-4180. **RAJCOOMAR,** 'Phone Night 6-1546.
DURBAN'S FIRST INDIAN UNDERTAKER
Motor and Horse Hearses : Moderate Charges
રાજકુમાર,
અન્ડરટેકર
મોટર, ઘોડા, મોટર અને ઘોડા બંને વેગોથી પૂરી પાડવામાં આવે છે. રાત દિવસ ખુલ્લું.
14, Cross Street, DURBAN 122

'PHONE 33-4691. BOX 2626.
L. MISTRY
એલ. મીસ્ત્રી
બોક્સ, ટ્રન્ક્સ અને ફીચન હેરેસર પુરૂષ અથવા જમા-બંધ બનાવનાર તેમજ પુલ કર્નીંગ સંતોષકારક કામ કરનાર.
ઘરાકોના ભાવોનું પ્રાઈસ લીસ્ટ મંગાવો.
45 Market St. : : : Johannesburg. 105b

કીટીંગસ
પાવડર
કીડી, માકડ, ચાંચડ, કંસારા, માખી, વંદા વિગેરે સઘળા જંતુઓનો
નાશ કરે છે.
કીટીંગ્સ પાવડરના ટીન મળે છે. 111a

Box 830. Tel. Add. "Orangexpo."
M. C. PILLAY
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter
country orders executed at lowest Market prices special attention given to all country orders
TRIAL ORDER SOLICITED.
જથ્થાબંધ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર
અમે અપકંટ્રીના ઓરડર બહુ દેખરેખ રાખી સારો માલ C.O.D. થી ચઢાવીએ છીએ.
79, PRINCE EDWARD STREET, DURBAN. 107

'Phone 2-6235. P. O. Box 316.
Heerabhai Morar Matvadkar,
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter
and Commission Agent,
15 CROSS ST. RESIDENCE.
PACKING WAREHOUSE 44 BOND ST.
DURBAN.
હીરાભાઇ મોરાર મટવાડકર
હોલસેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર
અને કમીશન એજંટ,
પેકીંગ સારી રીતે કરી માલ સી. એ. ડી. થી મોકલવામાં આવશે.
ટેલીફોન ૨-૬૨૩૫ બોક્સ ૩૧૬.
૪૪ બોન્ડ સ્ટ્રીટ, ડરબન. 113a

Telegs 33-4403. Tel. Add. "VALABTEL" P.O.Box 6746.
V. B. PATEL,
WHOLESALE AND RETAIL FRUIT, VEGETABLE AND PRODUCE MERCHANT
CHEAPEST BANANA STORE IN TOWN.
40 President Street, JOHANNESBURG.
Terms: NETT CASH or C.O.D
વી. બી. પટેલ,
હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ, વેજીટેબલ અને પ્રોડ્યુસ મરચંટ.
ટાઉનમાં સૌથી સસ્તામાં બનાના વેચનાર દુકાન
અમારે ત્યાંથી બનાના તથા દરેક જાતનું ફ્રૂટ સસ્તું મળશે. [illegible]
ઓરડરોનો ખાસ ખ્યાલ રાખવામાં આવે છે
ઓર્ડરોનો બનતા C. O. D. થી માલ મોકલી આપીશું.
ટેલીફોન ૩૩ ૪૪૦૩ ૪૦ પ્રેસીડન્ટ સ્ટ્રીટ,
પી. ઓ. બોક્સ ૬૭૪૬ જોહાનીસબર્ગ 102

"શુદ્ધ ઘી."
દરબનમાં પબ્લીક હેલ્થ ખાતાએ પાસ કરેલું કોમ. જે. માકીંજ ગીરના ગંગાસતી વેરાવળ અમૃતદાસ વલ્લભજીનું ફેમસ અનાવટનું ડોલ્ફાનું (શુદ્ધ) ઘી.
અમારે ત્યાંથી ચોખા પ્રમાણમાં મળશે.
બાપ માટે પુછો યા લખો.
સાઉથ આફ્રિકાના સોલ એજન્ટ.
શામજી દેવશી એન્ડ સન
૪, ક્રોસ સ્ટ્રીટ,
ડરબન.
SAMJEE DEVSHI & SON
4, Cross Street,
DURBAN. 112

NAROTAM HARGOVIND
The Master Tailors.
Suits and Costumes Made in the latest Styles.
We specialise in High Class Tailoring.
Our Prices are to suit the times.
Try us with your next Order
તમારો સુટ ક્યાં સીવડાવશો?
નરોતમ હરગોવીંદ
તમને અપ-ટુ-ડેટ સ્ટાઇલનો ફિટીયાન બાબે બનાવી આપશે.
ટાયલ ઓર્ડર આપી આવી કરી જુઓ.
'Phone 25661. 176 Grey St. Durban. 117a

અડવાડીક પંચાંગ

વાર	ખ્રીસ્તી ૧૯૩૯ ફેબ્રુઆરી	દીન ૧૯૬૫ માઘ	મુસલમાની ૧૩૫૭ ઝીલહજ્જ	પારસી ૧૩૦૮ શહે. ફસ્લી	સુર્યોદય ક. મી.	સુર્યાસ્ત ક.મી.
સુમ	૧૦	[illegible]	૧૬	૯	૫-૩૫	૬-૪૫
સોમ	૧૧	[illegible]	૧૭	૧૦	૫-૩૬	૬-૪૬
મંગળ	૧૨	[illegible]	૧૮	૧૧	૫-૩૬	૬-૪૬
બુધ	૧૩	[illegible]	૧૯	૧૨	૫-૩૭	૬-૪૫
ગુરૂ	૧૪	[illegible]	૨૦	૧૩	૫-૩૮	૬-૪૫
શુક્ર	૧૫	[illegible]	૨૧	૧૪	૫-૩૮	૬-૪૪
શનિ	૧૬	[illegible]	૨૨	૧૫	૫-૩૯	૬-૪૪

Buy Perfect DIAMOND RINGS and Flawless DIAMONDS direct from our factory!

Do you know through our "Factory to Finger" policy, you can purchase beautiful Diamond Rings and Flawless Diamonds at prices lower than wholesale? Why not call and inspect our large selection of exquisite gems to-day? Write, 'phone or call for our Free, electrotype illustrated catalogue.

AMSTERDAM
Diamond Cutting Works

62, Field Street, Durban
P. O. Box 2362. 'Phone 2-4888.
Also at Johannesburg and Capetown.

Books for Sale.

The Story of Ramayana

J. C. BOSE—

ESSAY ON INDIAN ECONOMY

Price

ESSAYS ON INDIAN ART, INDUSTRY AND EDUCATION.

Price

INDIAN INDUSTRIAL AND ECONOMIC PROBLEMS

Price

From: The Manager,
Indian Opinion,
Phoenix, Natal

Indians In South Africa

Helots within the Empire
and
How they are Treated.

By Henry S. L. Polak

Price 2s

To be had from —
THE MANAGER
INDIAN OPINION
Phoenix, Natal

'INDIAN OPINION'

(Founded by Mahatma Gandhi in 1903)

For The Moral, Political and Social Advancement Of Indians In South Africa.

Published Every Friday.

Subscription Rates

Payable Always In Advance.

Within the Union	21s.	Annually
" "	11s.	Half-yearly
Outside the Union	22s. 6d.	Annually
" "	12s.	Half-yearly

Become a Subscriber and persuade your friends to do likewise

Apply to—
Manager,
Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

SWAMI VIVEKANANDA'S WORK

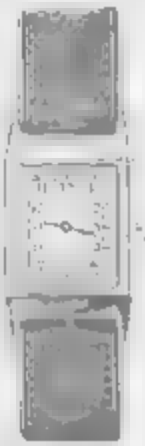
LIFE OF SRI RAMAKRISHNA

PRABUDDHA BHARATA

OR

AWAKENED INDIA

Apply for a complete Catalogue:—
The Manager, ADVAITA ASHRAMA,
4, Wellington Lane, Calcutta, India.

IF YOU WANT THE BEST AND SOUTH AFRICA'S STRONGEST AND MOST RELIABLE WATCH **INSIST** ON A WORLD FAMOUS

UNION SPECIAL

[illegible] PROOF, [illegible] TIMEKEEPING [illegible] & [illegible] MOVEMENT

REDUCED PRICES FROM 25/- UPWARDS

GOODS SENT C.O.D. THROUGH POST OR ACCOUNT OPENED WITH APPROVED NAMES

કુલનારાના હોલસેલ ભાવમાં આપ ડીસ્કાઉન્ટ આપવામાં આવશે.

[illegible]

THE AMERICAN SWISS WATCH Co. LTD.

THE DIAMOND HOUSE

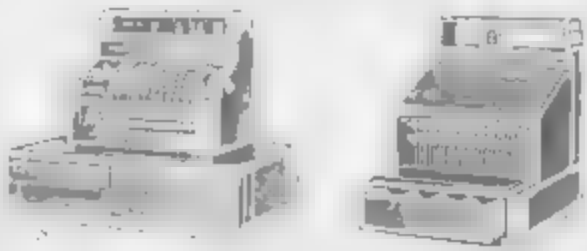
WHOLESALE & RETAIL JEWELLERS,

25, PARLIAMENT STREET,

CAPE TOWN.

NATIONAL

CASH REGISTER AND ACCOUNTING MACHINE SYSTEMS FOR MAXIMUM EFFICIENCY

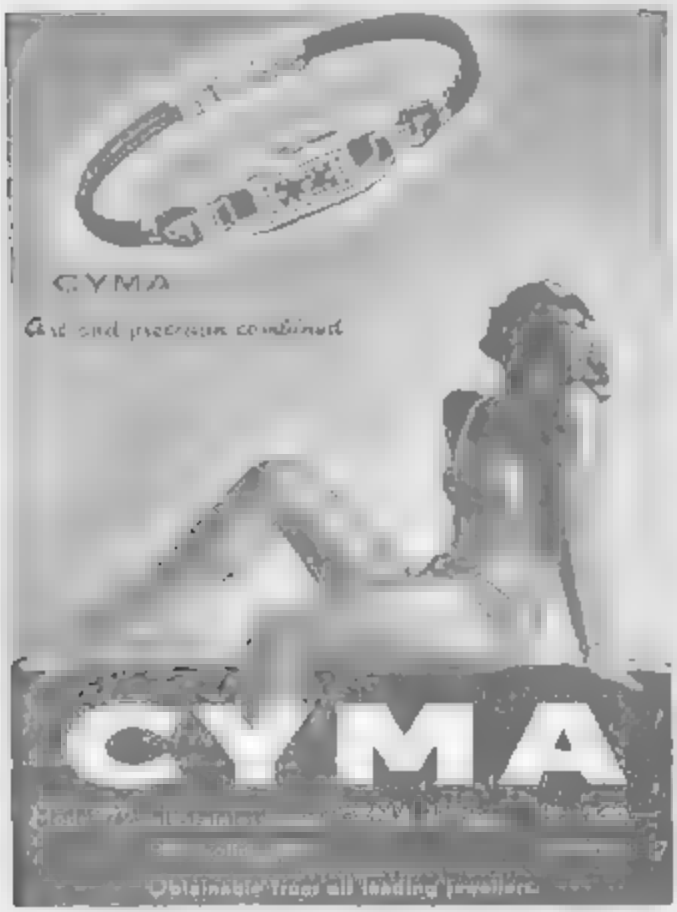

THE NATIONAL CASH REGISTER CO. S.A. (PTY.) LTD.,

63 PRESIDENT STREET

JOHANNESBURG

P. O. Box 3591. Phone 33.6245

THE FINEST IN WATCHES

Lord Elgin · Lady Elgin

21 JEWELS 19 JEWELS

America's most distinguished timepieces — important gift values.

"Tomorrow's timepieces today!" That is what you'll say about the stunning new Lord Elgins and Lady [illegible] Brilliantgift watches offer exclusive technical advantages. See them today!

KATZ & LOURIE LTD.

Write for full Elgin watch Catalogue

DIAMOND CORNER ELOFF & MARKET STS. JOHANNESBURG

Lourenco Marques representative: CASA COIMBRA, Box 478.

Printed and published by Manilal M. Gandhi at Phoenix Settlement, Phoenix, Natal.

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 7—Vol.-xxxvii Friday, February 17th, 1939 Registered as a Newspaper. PRICE FOURPENCE.

MOTHER-TONGUE

"LOVE of the mother-tongue is scarcely less powerful in the human breast than love of the mother-country and he who ignores that feeling or despises it makes a terrible mistake. One of the few means left to us to preserve our ancient culture is the study of our own language and literature. Educationists will admit to the full the value of employing the mother-tongue as a means of teaching. Whether we study it as a language for its own sake or whether we use it as a medium of instruction the one spent in so doing can never be said to be time lost. In fact, the hours spent will repay themselves several hundred times for every teacher will agree that instruction conveyed in the mother tongue is much more beneficial than education conveyed in a foreign tongue.

Hon. Sir Tej Bahadur Sapru

માતૃભાષા

"મનુષ્યના હૃદયમાં માતૃભાષા પ્રત્યેનો પ્રેમ માતૃવતન પ્રત્યેના પ્રેમના કરતાં કંઈ પણ ઓછો કિંમતનો નથી. અને જે કોઈ તેની અવગણના કરે છે અથવા તિરસ્કારે છે તે મોટી ભૂલ કરે છે. આપણી પ્રાચીન સંસ્કૃતિને ટકાવી રાખવાના આપણી પાસે રહેલાં થોડાંક સાધનોમાંનું એક આપણી ભાષા અને આપણા સાહિત્યનો અભ્યાસ છે. કેળવણીકારો માતૃભાષા દ્વારા શિક્ષણ આપવાની કીમત સંપૂર્ણપણે સ્વિકાર્યા વિના નાહક રહે. આપણે તેને એક ભાષા તરીકે શીખીએ કે તે દ્વારા કેળવણી આપવાને ખાતર શીખીએ, તેમાં રોકેલો વખત કદી વ્યર્થ નથી જતો. બાલકે તેમાં ગાયેલા કલાકોનો સેંકડો ગણો બદલો મળી રહે છે, કેમકે દરેક શિક્ષક કબુલ કરશે કે માતૃભાષાદ્વારા અપાયેલું શિક્ષણ પરભાષાદ્વારા અપાયેલાં શિક્ષણ કરતાં પણ ઘણે વખતે લાભદાયી હોય છે."

—ના. ગાંધીજી.

B. I. Steam Navigation Co., Ltd.

સ્ટી "ટકલીચા"

૩૬ ડીગ્રીટ પા. ૬ ૭ ૬.
ઉડુંક ચીકણી પા. ૬ ૬ ૬
ટાટલ પા. ૧૧ ૧૨ ૬

૩૬ ડીગ્રીટ પા. ૬ ૭ ૬.
મુલાયમ ચિકણી પા. ૨ ૬૭ ૬.
ટાટલ પા. ૧૨ ૬ ૬.

ફેબ્રુઆરી તા. ૨૬ મીએ મુંબઇ જવા રવાના થશે.

ખાસ સુચનાઓ– ઉપરોક્ત પોતાના ટ્રાવેલ રજત પોતાનું અને કીમતનું નામ લખી, પોર્ટ રવાનનું ઠરાવવું કરવું અને અમો ગમે ત્યાંના કેવે ઠપાઇ'પેન્ડને લાવીના સીધા પોર્ટ રજત પહોંચાડવા પ્રયત્ન કરીશું. વિદેશમાં બહાર ગામના ઘેસેન્જર જેઓ પોતાના માલની તપાસ કરાવવા કેવે રસીદ લઇને અમારી ઓફીસમાં દેખાડવાથી કહેલાવીથી માલનો પત્તો મેળવી શકાય તેમજ માલ વેલાસર પહોંચશે. આપ
અહારગામવાળા ઘરાકો અમારી સાથે પત્રવ્યવહાર કરવાથી દીકર મેળવી શકશે.
કીમતને લગતું કંઇ કામકાજ અમારી ઓફી કેમરેખા નીચે થાય છે
વધુ ખુલાસા માટે લખો યા મળો:

SHAIK HIMED & SONS, :: 390, Pine Street, Durban.
Telegraphic address: "KARAMAT." Telephone 2-0432

CITY SHIRT Co., No. 4, Kort Street, Johannesburg.

THE NEW INDIA ASSURANCE
—COMPANY LIMITED.—

Life, Fire, Motor Car, Motor Lorry, Motor Bus, Plate Glass, Workmen's Compensation, Etc. Etc.

આ દીકા નીચા કંપનીના જીવનીના, આગ, મોટર કાર મોટર ગોરી, મોટર બસ, પ્લેટ ગ્લાસ, કામદારોને રક્ષણ વીમાઓ, આયરટ વિગેરે દરેક જાતના વીમાઓ ઉતારવી શકાય છે. દીકા કંપનીને ઉતેજન આપવું એ દરેક દીકીની ફરજ છે.

Natal Office:
"INDIA HOUSE"
17, First Avenue,
DURBAN.
Telephone 2-5845 Con.
P. O. Box 1610
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
Durban.

Policies Issued and Settlements Effected in this Country.
પોલીસી તેમજ દાવાની પતાવટ આ દેશમાં કરી આપવામાં આવે છે.

Transvaal Office:
ROOMS NO. 12 & 13.
BARKLY ARCADE,
Diagonal Street.
JOHANNESBURG.
Telephone 33-4478.
P. O Box 3641
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
JOHANNESBURG.

JALBHOY RUSTOMJEE
Principal Representative For The Union Of South Africa.

GANDHI & Co. (Pty) Ltd.

GENERAL MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS

Try us for:-

Benares Saries, with Blouses of same design prices from 75/- to £10 with double border.

Also Cotton, Crepe-de-chine & Rayon Saries from 2/6 to 40/-.

We also stock Indian Drugs, Condiments, Draperies, Outfitting, Hardware, etc. etc.

Telephone 23676,

Tel. Add. "Gandhico" Durban.

112 Victoria Street, DURBAN.

અમારે ત્યાં હમેશા મોટા પ્રમાણમાં નીચે જણાવેલ ચીજો સ્ટોકમાં રહે છે.

બેરન બદામ, પીસ્તાં, ચારોળી, એલચી, જાયફળ, તજ, લવીંગ, કુરજાબાપ કેસર, તેમજ હળદર, મોહા, જરૂ ચીજો આખા તેમજ આસ કેળરેખ નીચે પીસાવેલ મસાલો તથા તમામ જાતના ચોખા-બાસમતી, કમોદ દીલી, બાંબ, બારજ વલસી, ચીજો તથા પંજાબી સાલમ, ઘેાળી મુસલી, ગંઠોડા કેાપરાવાટી તથા સાતસેા આઠસેા જાતનું ગંધીયાણું તેમજ રોાપારી-મદ્રાસી સેવરણની, મુખવા, સેકેલાં તથા મુલાયમ પાણી, આમળા, મોગરા, ચંબેલી, કુપલ, કાર્મીનીયા ચીજો ખુશબોદાર તેલ ચીજો, ચીજો મોટા જથ્થામાં તેમજ છુટક મળશે.

Also:

P. O. Box 27, TONGAAT.

Telephone during Office hours No. 5.

,, after Office hours No. 008.

કેમ અને કેટલાની ખાસ કરવા છે

ઝંડુનું

કેસરી જીવન

કેસરોની બધી બાબીએાને દુર કરે છે તથા સેાદીને સુધ કરે છે આના સેવનથી તન્દુરસ્તી મારસ થાય છે. એક વાર ચાજમાવી જુઓ.

પાનુ, ફાલજ તુ ચિરેરેની નુકસાની અને બાંસી ચિરેરે બાબતના દરદો માટે

ઝંડુની સુવર્ણ મિશ્રિત મકરધ્વજ ગુટી

ચિના ચિલ્લે ચારસ્થા આંડેા

ઝંડુ ફાર્માસ્યુટીકલ વર્કસ લી.—પેા. બેા. નં. ૫૫૧૩, મુંબઈ નં. ૧૪.

મા. બાકીનાના સેાલ એજન્ટસઃ એમ. એમ. બેારી એન્ડ સન્સ; ૨૬૨૯ ૨૩૮, એશીયાટીક બજાર, પી. બેા. બેારસ ૧૨૦૫, મ્રીટારીયા.

બેદાનીસબર્ગમાં મળવાનું ઠેકાણું: બગત બ્રધર્સ, ૧૪ મેાર્ટ સ્ટ્રીટ.

આયુર્વેદિક દવાઓનું સુચીપત્ર આજેજ મંગાવેા.

MOHANLAL VALJEE,

(INDIAN PAWNBROKER,)

112, Victoria Street, Durban.

Low Rates of Interest on Jewellery.

High prices paid for Old Gold. A large stock of New Jewelleries at reasonable prices to suit your pockets.

P. P. BHAGAT,

Fruit Merchant.

દરેક જાતનું ફ્રુટ અને વેજીટેબલ માટે ઓર્ડર કરી C. O. D. થી મેાકલવામાં આવશે. લખેાઃ—

P. O. Box 842. 139 Brook St. Durban.

પુષ્ટિકારક પાકો બનાવવા હોય
અને
દરેક જાતની દેશી દવાઓ જોઈતી હોય
તો અમારી મુલાકાતે આવો

શહેરને પુષ્ટ બનાવવાના સારા પાકો બનાવવા માટે અમારે ત્યાં વાલ્યે અને ગોકળગો સારા છે. તેમજ દરેક જાતની દેશી દવાઓ અને દેશી મોસરી હમેશા વાલ્યે અને ગોકળગો માલ સ્ટોકમાં રાખીએ છીએ.

દેશી ગુલકંદના બોકડાં નંગ ૧ ની રી ૧૭–૬ સાધિક ૧૫–૬૦.
દેશી બોકડાંના બોટલીયો નંગ ૧ ની રી. ૪–૬ સાધિક ૭૦–૬૦.

શરીરના કાળ પણ ભાગમાંથી વાળ કાઢવાનો

નવાબી પાવડર

૬૬૧ બે [illegible] વીનીટમાં વાળ સાફ થાય છે.

કાચ બોટલ રી. ૧૬ પોસ્ટેજ સાથે, અરધી કાચ બોટલને રી. ૬–૬ પોસ્ટેજ સાથે. ૩ નંગ બોટલને રી. ૪–૬ પોસ્ટેજ સાથે. ૬ અથવા બે નંગ બોટલને ૬ પૈસા પોસ્ટેજ મોકલવું.

ઓર્ડર સાથે રોકડા પૈસા મોકલવા.

Fancy Gold Cups and Saucers at 1/9 a dozen.
12 dozen in a case. Cash with order.

I. G. H. BASSA

153 Grey Street, Durban.

WE STILL BUY
OLD GOLD, SILVER & SOVEREIGNS.
We Stock CYMA, ELGIN, WALTHAM, BUREN, and MAIDX Watches.
Large stock of Indian and European jewellery always on hand
Importers of MOHINI FLUTE harmoniums
LAKHANI & CO.,
(Jewellers)
111 Grey Street, Durban. 'Phone 21258.

HEADACHES QUICKLY RELIEVED BY TAKING
TYSONO BRAND PAIN-KURE HEADACHE POWDERS
FROM YOUR CHEMIST at 6d. 1/- 2/6 and 4/6, or POST FREE FROM
ERNEST TYSON, CHEMIST, TOLLGATE, DURBAN

'Phone 25350. Tel. Add "Nartjee."
A. M. PADAYACHEE
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter.
[illegible] Market prices
TRIAL ORDER SOLICITED.
91 LEOPOLD ST., AND 34 CROSS ST.,
P. O. BOX 195, DURBAN.

M. H. DESAI,
એમ. એચ. દેશાઇ.
દેલાલ ફ્રૂટ એજન્ટ.
અમો દરેક જાતના ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ મુનાફાના ધોરણ પર બારમાં C. O. D. થી સારૂ પેકીંગ કરી મોકલીએ છીએ.
P. O. Box 254. 31, Short St. Durban.

Pegasus *always* deilvers
What it promises!

તમારે કમેશાં "પેગેસસ"જ વાપરવું જોઇએ તેના આઠ મુખ્ય કારણો આ છે.

૧. ભાર બરાબર રક્ષણ થાય છે. ૩. એંજીનનું જોર વધારે છે. ૫. દરેક રીતે કરકસર થાય છે. ૭. ભારે સરળ રીતે ચાલે છે.
૨. ગતિ વધારે છે. ૪. તોડ નથી [illegible]. ૬. એંજીન જલદી ઠંડુ થાય છે ૮. તમને બીજો આ મળી શકે છે.

QUALITY MATE TO MOBILOIL

PEGASUS

VACUUM PRODUCT

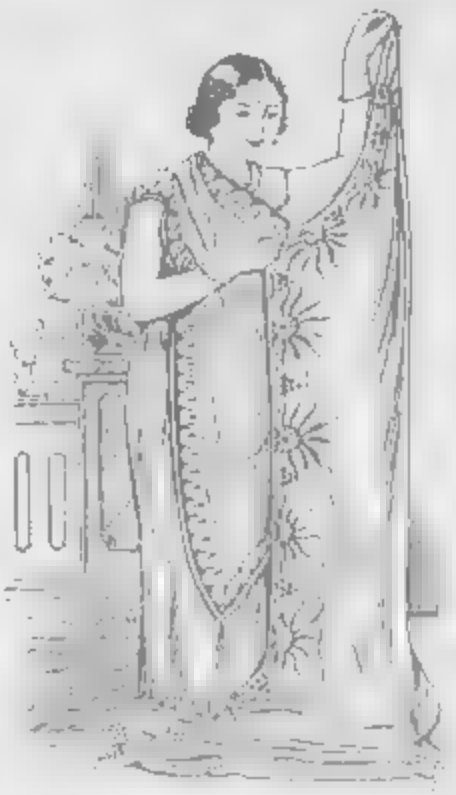
VACUUM OIL COMPANY OF SOUTH AFRICA · LIMITED

Cable & Tel. Add. "ADVANCING." 'Phones: 24003, Res. 24888.

CHOONILALL BROS.

THE NOTED INDIAN "SARRI HOUSE" IN SOUTH AFRICA.

141, GREY STREET, DURBAN.

ARRIVING BY EVERY MAIL FROM INDIA AND JAPAN

BENARES SARRIES WITH BORDERS AND PLAIN CENTRES.
ALSO A BENARES SARRIES IN SEVERAL SHADES
Prices from 60/-, 85/-, 105/- & up to £20.
THE LATEST FROM BENARES CITY.
EMBROIDERED SARRIES 25/-, 35/- & up.
PRINTED VARIOUS LINES of SARRIES from 12/6, 17/- & upwards
EMBROIDERED CREPE-DE-CHENE from 3/6 yd. 42 in. & 45 in. width.
LATEST DESIGN SARRIE CLOTH 44 in width.
from 1/6 yd. 1/9, 2/- & up.
GEORGETTE SARRIES LATEST ARRIVALS
prices from 25/-, 30/-, 45/- & up.
LATEST BLOUSES TO MATCH SARRIES
prices from 12/6, 17/6 & upwards.
ZARI WORK SILK SARRIES IN ALL SHADES
from 55/-, 95/-, 125/- & upwards

Branches: 53, WORKS STREET AND 80, WORKS STREET, VERULAM
GARAGE AND SERVICE STATION
7, MOSS STREET AND 68, WORKS STREET, VERULAM.
'Phone 39, Verulam.

Please note Our Johannesburg Agent: P. RATANJEE, 60, Bree Street, Newtown.

ચુનીલાલ બ્રધર્સ

દક્ષિણ આફ્રિકાનું જાણીતું સાડીઓનું ઘર

૧૪૧ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

બ્રાંચો:
૫૩ અને ૬૦ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

અગાઉ સાડીઓ મોકલવા એજન્ટ
જોહનીસબર્ગ ખાતે
પી. રતનજી,
૬૦, બ્રી સ્ટ્રીટ, ન્યુટાઉન.

ગેરેજ અને સર્વિસ સ્ટેશન
૭ મોસ સ્ટ્રીટ અને ૫૩ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

દરેક સ્ટીમરમાં જાપાન તથા હિંદથી આવે છે
બનારસની મોનારવાળી અને સાદી, તેમજ ભાતભાતની જુદીદાર
સાડીઓ રૂ. ૬૦, રૂા. ૮૫, રૂા. ૧૦૫ થી લઈને પા. ૨૦ સુધીની
બનારસથી ક્રમમાત્રજ આવેલી છે.

ક્રેપ ડાયની સાડીઓ રૂા. ૨૫ અને રૂા. ૩૫ થી ઉપર.
ભાતભાતની ભાતવાળી સાડીઓ
રૂા. ૧૨–૬ અને રૂા. ૧૭–૬ થી ઉપર.
ક્રેપ-ડી-શીનનું ૩૬ ઇંચ પહોળું ૩–૬ નું વાર ૭૨ ઇંચ અને ૪૫ ઇંચ પહોળું.
સાટીન જ્યોર્જેટ ક્રીમકલરનું કપડું, ૬૪ ઇંચ પહોળું વારની, રૂા. ૧–૬,
રૂા. ૧–૯, રૂા. ૨–૩ અને તેથી ઉપર
ક્રમબાજ આવેલી જ્યોરજેટ સાડીઓ રૂા. ૨૫, રૂા. ૩૦,
રૂા. ૪૫ અને તેથી ઉપર

સાડીને મેચ થનારાં બ્લાઉઝ રૂા. ૧૨–૬, રૂા. ૧૭–૬ અને
તેથી ઉપર.
દરેક જાતની જરી કામની રેશમી સાડીઓ રૂા. ૫૫, રૂા. ૭૫,
રૂા. ૧૨૫ અને તેથી ઉપર.
કારગોનેટીયમ, નખલાં મામેકેન, રેકોર્ડો અને બીજાં વાજાં ના
ઓછામાં ઓછા બાવે.
દરેક જાતનું ઓર્ડરીજરૂ. ગ્રોસરી બટાડેલા દોલરોલ બાવે
ગ્રીડરેસ્ટ રેડીમેડ અને રેડીમેડ માપમ
બાળક: રૂા. ૧૫, પા. ૨૫, પા. ૩૫, પા. ૪૫ અને તેથી ઉપર.
ક્રીસ્ટમસના પ્રેઝન્ટને લાયક આરસના તાજ બદામો
બાળક: રૂા. ૧૨–૬, રૂા. ૧૭–૬, રૂા. ૨૭–૬, રૂા. ૪૫, ૫૫૦

OTHER SPECIALITIES

POPULAR POP
"The King of Ginger Beers."

CLUB SEAL SODA
"Improves your Spirits"

"GIANTS"
The Giant Bottle for 4d.
In all Popular Flavours.

'Phone 2-4345

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

DALYS LIMITED.

72, CANADA ROAD, DURBAN.

'Phone 21078. Tel. & Cables: "Crescent." P. O. Box 582.

Crescent Trading Co. (Pty). Ltd.

WHOLESALE MERCHANTS AND DIRECT IMPORTERS OF HARDWARE,

Indian And European Groceries.
Indian Drugs And Condiments.
Our Stocks Are The Best Quality
And are Always Fresh
Our prices are keen.
We specialise in all kinds of Bombay, Calcutta, and Madras Products.
It will pay you to give us a trial.
Before placing your orders elsewhere benefit by our thirty years' business experience.
Our aim will always be service, quality and satisfaction.

અમારે ત્યાં નીચે મુજબનો માલ જથ્થાબંધ મળી શકશે

એલચી, અમચસ, લવાંગ, તજ, મરી, પીપર, સિંગોડા, મુલાયમ પાપડી, મુલાયમ તજપત્ર, કાકડાનું પાપડ, ખાખરા, ધાણા, એલચા, મીઠડી, ખજુર, વ્હેા-કાપરી (બરફ) સેવ, કોપરાની ચાટી, પીસેલું કોપરૂં, સુરત ઝાપનું કેસર, ચાર મગજ, બંગળી સાલમ, રાઈ મુસલી, નગોડા લવંગી, સૂંઠ, ગોદેલી સોપારી, કાચ્ચા સો., સેવપની સો., મદ્રાસી સો., મુલકંઠ, કાચેા, બદુખી ખાજાનેા તખાકુ, બાજાણનું તેલ, મુલાયમ તેલ, ચંબેલીનું તેલ, મેાગરાનું તેલ, કાકડિયા કેર ઓઇલ, એલ્યુમીનીયમ તપેલા, કપ અને રોઝસૅ, ગોખા-બીમડી લવસાળ, બાબુલસી, માંસ, રીઠી, સુખચેલ, કોલમઃ દાળઃ-ચેાખા, મગ, અડદ, તુવેર, ચાલ, વટાણા મસુર પાપ્પા લુડ, મેથી, લવંગ, તજ, મરી (ખરસુ) બરબ મસાલેા પીસેલેા. વિગેરે.

કોઈ પણ વસ્તુ ખરીદી કરતાં પહેલાં, અમારે ત્યાં ભાવ કાઢી ખાત્રી કરશેા.

122 VICTORIA STREET, :: :: DURBAN.

INDIAN OPINION
Founded by
·MAHATMA GANDHI·
IN 1903

No. 7.—Vol. XXXVII. Friday, February 17th, 1930.

Registered at the G.P.O. as a Newspaper
Price Fourpence.

NOTES AND NEWS

The Indian Youth

THE first Indian Youth Conference was held last week-end in Durban with a view to unite the various youth organisations existing in South Africa. Hitherto these organisations have really done very little more than indulging in academic discussions of the various world problems. It is to be hoped that this new organisation means to do some practical work. The object of this movement, the President explained, was to advance the cause and improve the conditions of the Indian youth and to plan methods of collaboration and achieve unity for the purpose of establishing harmony between the youth of every section and generally to work towards the upliftment of the Indian community. In the youth lies the hope of the future of the world and the Indian youth has an important part to play in moulding the future of its own community in this country as well as in contributing to the moulding of the future of the world. The Indian youth in South Africa has not to seek a new field for work. It has ample opportunity given it to prove its worth in its own field with the racial antagonism growing all round and measures sought to insult the very manhood of any self-respecting person. It is futile to talk of ending war when such forces are at work. War there must be. It must either be a war based on violence or a war based on non-violence. Our creed has always been one of non-violence and the Indian youth of South Africa will have to be prepared for it if it wishes to live in this country with any self-respect.

A Timely Warning

The South African Institute of Race Relations has issued a Press statement on the petition being circulated for signatures by the Nationalist Party, demanding the political, economic, residential and social segregation of all non-Europeans. Some home truths have been given in the statement which should serve as an eye-opener to those who are crying for a White South Africa:

"The white community, we dare not forget," states the institute, "constitutes barely one-fifth of the total population of the Union (without the Protectorates.) To apply to the non-European four-fifths a policy of totalitarian segregation, over-riding traditional differentiations in the positions of different sections of the non-European population, can have in the long run but one effect—namely, to force together all non-Europeans into a single anti-European bloc. In place of the spirit of goodwill and co-operation, without which our race relations will degenerate into sheer race antagonism, and without which the white community cannot hope to maintain indefinitely its leadership and control, we shall have a united front of all non-Europeans against all Europeans as their common enemies. No thoughtful white South African can conscientiously vote for a policy which must have this effect."

A section of the Indian community has been strongly in favour of forming a united non-European front against the humiliations imposed on them. A stern warning against such a step came from South African statesmen like Mr. J. H. Hofmeyr who said it would be a suicidal step for the Indian community to take and that the community would lose the sympathy of even the liberal minded Europeans. Indians have their own identity with a great country with its ancient civilisation and culture behind it. If White South Africa refuses to take this into account and persists in pursuing this antagonistic policy the consequences are sure to be as the South African Institute of Race Relations has pointed out.

Colour Prejudice Running Rife

Instances of colour prejudice running rife in South Africa are not wanting. It is reported from Dundee that considerable dissatisfaction was caused in the Dundee and Helpmakaar districts recently by the fact that European and non-European candidates wrote the matriculation examination in the same room. Mr. H. Hosking, M.P.C., protested to the Provincial Administration in respect of this procedure and also raised the point at the last sitting of the Provincial Council. Mr. Hosking has now received a reply from the Administration which states that in future, arrangements will be made for European and non-European candidates to write their examinations in separate rooms.

Yet Another Instance

Another instance is that of Standerton Municipal Market. The European ratepayers of Standerton, at a public meeting where nearly 500 people were present, passed a resolution against the action of the Town Council in removing the plates demarcating sites for Europeans and non-Europeans at the municipal market hall and requesting that such plates be restored as soon as possible, and, further, that a smaller space be allocated for non-Europeans at the market. The meeting was called by Mr. J. G. R. Carmeross, the Mayor, who explained that the decision of the Council was not prompted by any intention of forcing European women to mingle with Indians, but purely as a business proposition. The market was being run at a loss of about £400 a year and to remedy this it was decided to remove the plates and so put an end to the Indian boycott. Lieut.-Colonel A. P. van Rooyen said it was not a matter of £ s. d. but one of principle. The Indians must be kept in their place. He was strongly supported by the Rev. T. F. J. Dreyer and other councillors and many of those present. A proposal was then made that the Council should start a movement to boycott the Indians, but the Mayor pointed out that it was not in the province of the Council to do so. After a number of people had left the meeting it was decided to form a committee of nine members to devise ways and means of effectively boycotting all Indian stores.

Bar Against Non-European in Industries

When the House went into Committee on the Electrical Workers and Contractors Bill, Dr Van Alirop (Nat., Mossel Bay) moved an amendment to the clause defining persons entitled to registration as wiremen, to the effect that only European citizens of South Africa be permitted to register. The Minister of Labour, Mr. Lawrence, said he was not prepared to accept the amendment, the effect of which would be to bar non-

European persons becoming qualified as electoral women in terms of the Act. Was the motive behind the amendment colour prejudice or a fear of danger to existing women? He had yet to learn that there was any danger to European women from encroachment into their sphere of work by non-Europeans. Was the House to lay down prohibitions based on fear and prejudice in order to bolster up white civilization? Surely that showed a very shallow view of the future of the country. He refused to take this gloomy view. There was no danger in this case to white civilization and the amendment could only be regarded as a mischievous one. The Minister said that he was just as anxious to uphold white South Africa, but members should not abuse their civilization. It would be no credit to Europeans, he said, if they could only hope to survive by shutting out everyone else. He objected to the introduction of the colour bar into the Bill and was not prepared to agree to any amendments which would be merely a sop to colour prejudice.

Indian Opinion

FRIDAY, FEBRUARY 17TH, 1939

A Grave Situation

THIS week has not improved the position in regard to the Feetham consolidation recommendations nor the measure for the general segregation of all non-Europeans asked for by the Asiatic Bill. If anything the gravity of the situation has in a new sense increased. We will let *The Star* of Johannesburg describe it.

> "The more immediate matter on which the feeling of the House will be tested is the extent to which the Feetham recommendations regarding Asiatic occupation in Johannesburg will be implemented. Last session there was a possibility that the necessary resolution might have been passed. To-day, says our Capetown correspondent, there is hardly the faintest possibility of its going through. "The Feetham report,' he says, "is dead." With the Feetham Report controversy is being linked the far wider issue of residential segregation generally, with the Nationalist Party in the Cape taking the offensive in a campaign for something tantamount to class area legislation for non-Europeans in the Cape Province. That this aim is not restricted either to the Nationalist Party or to one Province only is revealed, moreover, in the terms of a notice of motion by the United Party member for Klip River, in Natal, who asks for segregation for coloured town dwellers. That Mr. Friend's notice of motion is merely a private member's view is of less importance than that it is thought to be symptomatic of an attitude of mind that is steadily gaining strength in other than Nationalist circles. These are specific examples of the temper underlying the colour petition that is at present being circulated among members of the Nationalist Party. The petition, addressed to the House of Assembly, asks for a wide range of segregative legislation, not only in respect of mixed marriages, but in regard to residential contiguity and economic as well as political separation of Europeans and non Europeans."

The Indian leaders both from the Transvaal and Natal who are in Capetown and who have Interviewed the Minister of the Interior have not received a hopeful reply.

The Indian community is faced with two clear issues. One is that of the Feetham Commission recommendations in which the interests of certain Indians are directly involved and the other is the grave danger of the Cape and Natal being faced with another measure of segregation like the Class Areas Bill. There are numerous instances to show what strong forces are working towards this end. What is the Indian community going to do in the face of all this? It must be realised that where there is a question of a great principle concerning the whole community the interests of a few individuals cannot be considered. That is the line of action we have to adopt in regard to the Feetham recommendations. It is argued by our opponents that the recommendations are now stale and cannot therefore be considered. Nothing could be more ridiculous. We should be the last to place the Government in an embarrassing position and we fully sympathise with it for the way in which certain elements are working against it. But we cannot allow ourselves to be made pawns in the game between the United and the Nationalist Parties. It is a consolation to find that though there are antagonistic forces working against us we have the sympathy of the European Press with us. But unless we ourselves show some manhood we will very deservedly be kicked.

The only stand we can take with regard to the Feetham recommendations is that they must be passed as they are without the slightest curtailment. There can be no further delay in doing so and no alternative proposals such as suggested by Mr. Sebenius or the Minister of the Interior can be accepted.

In any case the community will have to reserve the right to fight against the Transvaal Asiatic Land Tenure Act when it finds it has the strength to do so.

That is in so far as the Feetham recommendations are concerned.

But the much graver question is the measure for the general segregation of the Indian community in South Africa. We cannot support the furtherance of measures that are obnoxious. We must fight for their abolition. We must, in the present instance, therefore, unite to put up a strong fight against the impending danger.

We would like once again to sound a note of warning to those leaders who are at present in Capetown. They are there at a most critical time in the history of Indians in South Africa. They must realise their responsibility and not enter into any compromise of any kind without getting a mandate to do so from the masses. We understand that dozens of telegrams are being sent from Capetown to individuals in Durban about what is happening there and it is rumoured also that a delegation might fly to India direct from Capetown to acquaint the Indian National Congress with the state of affairs in South Africa. We must say it is a most irresponsible way of doing things. This is a time when mass meetings should be held throughout the country and the masses should be informed about the impending danger. Let the leaders then act according to the mandate given them from the masses. It is about time that things were done in the proper way and that all sections of the community united together to fight the common enemy.

FEETHAM COMMISSION RECOMMENDATIONS

'NATAL MERCURY'S' COMMENTS

THE *Natal Mercury* in its issue dated February 14 writes: "We trust that the Union Government will not fail to implement its moral obligations to the Asiatics on the Witwatersrand. There are rumours that the United Party is considering the adoption of another of its so-called compromises in order to appease conflicting opinions within its own ranks. This means one thing and one thing only; the just rights of a politically voiceless minority are to be jettisoned to placate the forces of illiberalism. Settlement of the problem of Asiatic ownership and occupation on the Rand has been delayed long enough, and further delay will only increase the difficulties which sooner or later must be faced. For the Government to give way now would be to encourage the reactionary elements to threaten revolt in future if their wishes are not granted. And who knows where such a policy would lead this country.

"The Feetham Commission, realising that it was dealing with a delicate racial and social problem, conducted its inquiries with infinite care and patience. Its recommendations, which took six years to formulate, must be approved by Parliament by April 30 unless thousands of Indians living on the Witwatersrand are to be exposed to penalties under the law. General Hertzog is reported to be firmly resolved that the Feetham Commission's findings must be upheld. We hope that he stands firm and refuses to be bullied into a change of attitude."

Johannesburg City Council's Resolution

An important recommendation from the General Purposes Committee in regard to Asiatic land tenure was adopted by the Johannesburg City Council. It was agreed that having regard to the adoption by the Council of the scheme for the western areas and the Malay Location, which provided for ownership of land in the location and Claremont by Asiatics, the Secretary for the Interior be informed that the Council was of opinion that the townships of Sophiatown, Martindale and Newclare should not be assigned for Asiatic occupation "at this juncture" under the law of 1885. Mr Leveson drew particular attention to the words "at this juncture" and explained that the matter was to be left open for future discussion when the Council's other problems in the areas concerned had been solved.

Indian Deputation

A large deputation of Indians interviewed the Minister of the Interior, the Hon. R. Stuttaford on Friday, February 10. "It would be inequitable and unjust to disturb the findings of the Feetham Commission," the deputation stated in a memorandum. "Even the areas as recommended by the Commission are, in fact, inadequate for the growing needs of the Indian and coloured communities, both from a residential and trading point of view, and any curtailment of such areas would aggravate the difficulties and hardships of the coloured people.

"Failure to pass the resolutions would be a breach of faith on the part of the Union Government and the Union Parliament with the Indian and coloured people.

"It would be construed by the Indian community as an act of injustice and a violation of the undertaking given by the Government. An appeal is made to responsible European opinion in this country to view the matter in its true perspective, and not be misled by race prejudice and the misleading arguments resulting therefrom.

"It must be appreciated that the exempted areas are not of the Indians' seeking. It is an accepted fact that the Indian community was opposed to the creation of these exempted areas. Parliament has, in furtherance of its repressive policy as laid down in the Land Tenure Act of 1932, itself created those areas and confined Indians within defined areas.

"The coloured people's freedom of movement, which is the birthright of a citizen of any country and so necessary from a commercial point of view, has been curtailed. It is only fair, therefore, that security of tenure in such areas should be afforded those who are compelled to reside within such areas.

"The Union Government is in honour bound to fulfill its pledge and implement the recommendations of an impartial and judicial commission. The honour of South Africa is therefore at stake; the future of the coloured and Indian people on the Witwatersrand is in jeopardy."

Mr. S. M. Nana, secretary of the Transvaal Indian Congress, who acted as spokesman of the deputation, told a press representative that Mr. Stuttaford gave no indication that the recommendations would not be adopted.

Mr. Nana considers that Mr. Stuttaford is also bound to see that the Feetham recommendations are adopted. When they were dropped during the last session a telegram of protest was sent to the Minister to which he replied on September 23, 1937: "Owing to imminent close of the session, impossible to deal with resolution. Shall deal with matter early next session and think this best in your interests."

A Compromise

Mr. T. C. Robertson, *Sunday Times* political correspondent writes:—The Indian question is again threatening the United Party with a serious crisis, for a group of forty members of Parliament are in revolt against the adoption of the Feetham Commission recommendations.

On the one side, the Indian community are pressing the Government to make good its promises; on the other side, the Malanites are pressing their anti-Asiatic and anti-coloured agitation with renewed vigour, and in the middle are United Party members who do not want to embarrass the Government, but are nevertheless afraid that adoption of the recommendations will strengthen the Malanite campaign.

All the week long there has been a search for a suitable compromise. I understand that one has now been found.

A Bill will probably be introduced to extend the period of the Feetham recommendations and at the same time another Commission will be appointed to investigate to what extent there has been penetration by Indians into European areas.

An alternative scheme which has been put forward is that the Feetham resolutions should be adopted, but that the Government should at the same time introduce a Bill providing for servitudes that the area shall be for European occupation alone if 75 per cent. of the residents in that area vote in favour of the servitude.

Political observers are attaching great significance to a motion which Mr. A. Friend, M.P., will shortly introduce.

Mr A. Friend, who is a Government Whip, has given notice of a Bill which seeks to empower local authorities to demarcate residential and trading areas for Europeans only. It is a measure similar to the Class Areas legislation introduced by Dr. Malan in 1925 in a bid to enforce Asiatic segregation.

It is pointed out that the significance in the position lies in the fact that Mr. Friend is a Government whip, and, in the words of Mr. J. H. Hofmeyr, champion of liberalism in the House, "it is unthinkable that he should have acted without the knowledge of the Government—since the United Party caucus had not yet met when he gave notice of his motion."

SEGREGATION PETITION

APPEAL FROM SOUTH AFRICAN INSTITUTE OF RACE RELATIONS

THE following statement has been issued by the South African Institute of Race Relations:—At the request of the Council of the South African Institute of Race Relations, the Executive Committee has prepared the following statement, for the guidance of members of the Institute, and of the general public, on the so-called "Colour Petition" which is being circulated for signatures by one of our political parties:—

For the first time in the history of South Africa, this petition demands the application of the principle of segregation uniformly to all non-Europeans whatever, and in every sphere of life—political, economic, residential, social. Moreover, it demands this application in the name of the "dominance of the European race," promising to the segregated non-Europeans in return the benefits of an undefined "guardianship."

Inevitably, this demand, made in this sweeping form, has already begun to fan race-antagonism into flame. The Coloured community at the Cape—which has still a limited access to the Parliamentary franchise and which, in the past, has been promised by responsible South African statesmen that in political and social status it was to be affiliated to the White community—is already organising meetings of protest and circulating a counter-petition. The more the propaganda for signatures to both petitions is intensified, the more disastrous will be its effects in embittering race-relationships.

The Institute of Race Relations, therefore, feels justified in making an urgent appeal for a different, more co-operative, more constructive, approach to the problems which have given rise to the "Colour Petition" for which only the signatures of "Adult Whites" are being sought.

The White community, we dare not forget, constitutes barely one-fifth of the total population of the Union (without the Protectorates). To apply to the non-European four-fifths a policy of totalitarian segregation, overriding traditional differentiations in the positions of different sections of the non-European population, can have in the long run but one effect, viz., to force together all non-Europeans into a single anti-European bloc. In place of the spirit of goodwill and co-operation, without which our race-relations will degenerate into utter race antagonism, and without which the White community cannot hope to maintain indefinitely its leadership and control, we shall have a united front of all non-Europeans against all Europeans as their common enemies. No thoughtful White South African can conscientiously vote for a policy which must have this effect. Vague promises of "guardianship" cannot stave off this hostility: non-Europeans cannot be blamed if they see in "domination" and "segregation" nothing but the exclusive advantage of White South Africa and the permanent disadvantage of non-White South Africa.

To discuss the policy proposed in the petition in detail is not possible in a letter to the Press. The fears for the future of the White community by which it seems to be inspired, and the maladjustments and frictions in race-relationships for which it professes to seek a remedy, must be examined in a spirit of mutual understanding and give-and-take, with the welfare of the Union as a whole always as our guiding-star. To attempt the solution of these problems in a high-handed way from the White point of view alone, is the sure road to eventual disaster in our race-relations.

The Institute, therefore, pleads with the organisers of the petition to withdraw it; to take thereby the whole problem out of the realm of party-politics where it has no chance of being thought out on its merits; and to seek instead a solution by the method of consultation and exploration of all possibilities of adjustment, with the co-operation of the responsible leaders of the various non-European communities. History has laid upon the Union the task of making a success of a multi-racial society: in that task it will miserably fail, if the White community, strong in culture and past experience of leadership, loses the co-operation and trust of the non-European majority.

Signed on behalf of the Executive Committee.

R. F. ALFRED HOERNLÉ,
President;

J. D. RHEINALLT JONES,
Adviser on Race Relations.

CONTROL OF THE PRESS

THERE was a time when we used to talk about government control as a remedy for the abuses of the public press. Those were the days when Hearst was running rampant, and memories of his part in bringing on the Spanish-American War were still vivid. The privately-owned press, as it was argued, was essentially irresponsible. In the field of foreign affairs its influence was especially dangerous, as large profits sprang from war scares and other excitements across the seas. If peace was to be maintained, and good feeling reign, then government must be enabled in some way to exert its moderating control. This seemed a plausible argument, and suited many of us to whom government control was a form of Socialism then popular among radicals. But now! well, things have happened. We have a government-controlled press these days in Germany, and Italy, and Japan, and Russia, and look what it is doing to us! Scarcely a day passes but what some vile abuse is poured out by the Fascist journals upon the democratic peoples. In Germany, the newspapers unite in a chorus of vulgar ridicule of Mr. Baldwin and other statesmen high in the public esteem of Britain, and straightway Mr. Chamberlain's policy of appeasement becomes difficult, if not impossible. In Italy, quite without warning, Mussolini's "kept" press shouts a united demand upon France for the surrender of Tunisia, Corsica, and Savoy, and war between Italy and France becomes a universal subject of debate. In Japan, according to a despatch in the *New York Times*, "Tokyo Press Calls U. S. Tool of Britain. Ousting of Latter from Asia Is demanded." If there is any weapon more powerful in the hands of the totalitarian states at this hour than the newspapers, we do not happen to know what it is. And if there is any other one thing more menacing to the peace and order of the world, we are again ignorant as to its identity. Among other lessons perfectly learned in recent years is this necessity of a free press, with all its faults, to the health and happiness, indeed the very life of democracy. Let the governments keep "hands off"!

—*Unity (Chicago)*

Doings In India

Sir Radhakrishnan's Warning

"IF Britain fails to develop in time a strong and self-governing India, she cannot escape the destruction which has overcome empires as proud and seemingly as firmly rooted as her own," declared Sir Sarvapalli Radhakrishnan at the Annual Convocation of the Benares Hindu University. "Even now a great menace to the peace and safety of our country is growing up in the Far East and its tremors are felt in Siam and Burma. Germany is striving to extend her influence through Asia Minor, Iraq, Iran, and Afghanistan to frontiers of India. In the dangerous condition of the world, where three great powers are acting in concert, adopting the doctrine of force as the inspiration of their policies, Britain must reaffirm her faith in freedom and democracy, not by words but by deeds and weld together the different dominions into a unity on the basis of devotion to these ideals. Self-interest, international decency and justice demand the establishment of self-government in India. The most urgent problem is to work out a federation not on the lines of the Government of India Act, but on the lines which will foster and further internal unity among the different communities and between provinces and states.

Malicious Misrepresentation Of India By High Commissioner

The Secretary Foreign Department of the Indian National Congress writes:—The High Commissioner for India, Sir Firoz Khan Noon, has of late been discharging his duties, viz. the duties of the paid propagandist of the British Government, rather efficiently. In his Canadian tour he is reported to have stated that "the best gift of Great Britain to us has been the development of self-governing institutions in India. At the time when Queen Victoria took over the administration of India we only knew the rule of one man; the theory of sovereignty of people was exotic. I found many in Canada who do not realise that to day excepting the army and foreign relations, we have a constitution in India which gives us full Dominion Status as is the case in Canada. The gift of Great Britain to India namely, of representative institutions is not the result of political agitation in India during the last few years, Britain has continuously followed a set policy of fostering representing institutions in India from the very beginning of her connection with the country." Not satisfied with praising the good work of the British Government in this sphere alone he goes on to say that "British connection has given us a 'lingua franca' for India. That our "system of law courts and justice has ensured peace and contentment." That the Indian Civil Service European or Indian was above corruption or dishonesty and finally the British trustee has handed over to the children of India an enormous amount of wealth intact." In this age of national self-respect that a person should be found to praise the British rule in India so unreservedly and in such fulsome language is humiliating. It clearly brings out the degrading effect of the foreign rule on the character of a certain type of Indians. To malign one's country, its history and culture in distant lands only indicates the depth of degradation to which the official patronage can reduce some of us. It is hard to believe that the High Commissioner for India is so ignorant of India's history past and present as to have uttered the remarks in good faith. Even a very casual student of Indian history knows that republican governments existed in ancient India. They have existed through the ages up to the time of British rule when everything was centralised under a foreign bureaucracy. It is well known that whoever might have ruled in Delhi, a Hindu, Pathan or a Moghul, the real administration of the country was in the hands of the village panchayats or assemblies, in a land that is predominantly rural. The greatest disservice that Britain did to India was to destroy these centres of self-government and democracy. As for the intention of the government in this respect one has only to read the declarations of responsible officials including the State Secretaries. Some of them in the recent past declared that they could not envisage a time when India could have full responsible government. They have talked of the forcast that may be suitable for the European and American climate but which could not suit the tropics. Even in the Montagu-Chelmsford report the authors have studiously avoided the mention of Dominion Status for India.

Whatever little of self-government India enjoys to-day has been wrung from unwilling hands by the various movements of non-co-operation, coupled with the foreign complications of England. What has Sir Firoz to say about the hundreds and thousands of Indians who courted 'lathi' charge and imprisonment since 1920? Has he never heard of the shootings of his countrymen, even his co-religionists, in the Frontier? Has he never heard of the cruel confiscation of property some of which the Congress provincial governments have either returned or are returning? Sir Firoz may be an Indian but in his utterances he is more British than the British themselves. Recently Lord Hailey has said, "I suppose there are now few who would not join in regretting the reluctance showed for so long in admitting Indians to our higher administrative service...If we had been willing at a much earlier date to associate Indians more fully with the administration, we might well have found ourselves able to make political concessions in a form more satisfactory both to them and ourselves. We might have, in any case, avoided that manifestation of racial distrust..." He also says: "There would be many who would readily agree that the conduct of education was one of the less happy features of the rule in India."

In the bureaucratic circles where Sir Firoz moves the 'lingua franca' may be English, but if there is any recognised and fast developing 'lingua franca' it is Hindustani. The Congress with its membership of 4,000,000 and which controls the governments in eight provinces knows no other language than Hindustani as the 'Lingua Indica.'

The pure loot that was carried on by John & Co. and the systematic destruction of Indian industry and commerce is a story too well known to be repeated. Here we propose to confine ourselves to the staggering figures of the so-called national debt of India and the ever rising and recurring military expenditure.

Before 1857 the following items were debited to Indian revenues:

1. 1st Afghan War	£12	millions
2. Two Burmese Wars	14	"
3. Expedition to China, Persia etc.	6	"
4. The Indian Mutiny	40	"
5. Redemption Company's capital and dividends	[redacted]	"

All these above wars and expeditions were undertaken for the interests of the British Empire and not for the defence of India.

Since 1857 Indian revenue has been wrongfully charged on the following external wars:

1.	1867 Abyssinian War	£600,000
2.	1875 Perak Expedition	41,000
3.	1878 2nd Afghan War	17,500,000
4.	1882 Egyptian Expedition	1,200,000
5.	1882-92 North-West Frontier War	13,000,000
6.	1886 Burmese War	4,700,000
7.	1896 Soukim Expedition	200,000

The war of 1914 cost India more than Rs 397000000. (Figures quoted from Public Debt of India by J. C. Kumarappa). The Public Debt of India has steadily increased since the Great War.

In 1885-86 the Finance Minister stated that the net cost of the Indian army

(exclusive of the cost of wars) should be Rs. 15,00,00,000. The military expenditure in 1921 was over Rs. 770,000,000 and in the recent years the figure varies between Rs 700,000,000 to Rs. 500,000,000.

Not only is the Indian army disproportionately large in size but a high proportion of British soldiers are maintained. Each European soldier costs 10-4 times more than an Indian soldier. Add to this the monetary and tariff policy which is being persisted in, in spite of repeated protests and which in recent years has drained India of millions worth of gold every month.

It takes one's breath away to know from Sir Firoz that the Provincial Autonomy that we enjoy and what is sought to be imposed by the Federation are on a par with the Dominion Status in Canada. It is no news to Indians however reactionary except perhaps the High Commissioner that the Federal Legislatures would be at the mercy of the reactionary communalists and the nominees of the Princes; that 80% of the revenues cannot be touched even by these reactionary legislatures; that the railway, the army, industry, trade, commerce and the political departments will be outside their purview. We have yet to learn that the Constitution in Canada works under these manifold limitations which reduce the Dominion Status that India is expecting or about to enjoy to an absolute nullity. However none is blind to the assumptions paid not to see.

India Seeks Withdrawal From The League

A Congress resolution urging India's immediate withdrawal from the League of Nations was passed by the Legislative Assembly by 35 votes to 45, at Reuter's message from New Delhi. The resolution states the League had failed to implement Article 10 of the Covenant. Britain has persisted in following the wrong policy in Palestine in contravention of Article 22 dealing with mandates, and openly disregarded the feelings of the Indian nation.

FIRST INDIAN YOUTH CONFERENCE

MORE than 120 delegates from more than 30 organizations met for the first Indian Youth Conference, which opened its session in the M. K. Gandhi Library on Saturday last.

Mr. A. N. Lazarus, B.A., welcomed the delegates and spoke about the movement not being only for people to take leading positions simply for the honour, but for the welfare of the Indians in South Africa.

Mr. A. Christopher opened the Conference and spoke about the Indian youth in South Africa and the world generally.

"Youth had an important part to play in the world torn with disruption, with a war which is for raw materials. The world followed to-day the jungle law clothed in the language of civilisation.

They wanted democracy in the Indian community. Capitalism takes more and gives Labour less. There was a battle between Capitalism and Labour.

"The Indians must stick together in this country he said. They must realise that they are fighting as a whole and forget all religious differences. They must remember that they are Indians first and foremost.

"Unless you fight for yourselves you will be forced to go back to India, you will have no opportunity whatever but to go back.

"You must fight to have a human-being's chance, a chance for manhood, both morally and spiritually," he ended.

Chairman's Speech

The Chairman of the Conference Mr. S. Rajah after relating the many disabilities the community suffered under said the aims and objects of this movement are to advance the cause and improve the conditions of the Indian youth and to plan methods of rehabilitation and [illegible] for the purpose of establishing harmony between the youth of every section and generally to work towards the upliftment of the Indian community. It will also foster and encourage sports, music, education, physical training and other activities which may be conducive to the welfare of the Indian youth; and co-operate with and assist persons and institutions interested in the welfare of the Indian community. Further, it will establish friendly relation with the youth of other races.

"When this Youth Council is established, I am firmly convinced that it would be of tremendous use to the Indian community and particularly to youths in general.

"Before concluding I want to inform delegates in advance, and at the same time I wish to make an appeal to them. For various reasons and for the benefit of the proposed Indian Youth Council, I have decided not to stand as a candidate for the Presidential position or for any other post, and I earnestly appeal to those delegates who intend to offer their services to consider their positions very carefully, whether they would be able to put in solid work or not, while in the Council.

"It is an honour to be an official of the proposed Council, but that particular position could be abused if it is accepted only for honour's sake. So therefore, I have taken this attitude of advising those who are not in a position to render services to make way clear for those who will be prepared to work conscientiously in the interest of the Indian youths.

"We have drafted the constitution and laid down the principles, and after its adoption and finally when the Youth Council is established, I am confident that the Indian youth will benefit tremendously by its existence, provided, of course, that the youths of Natal throw in their lot with the Council and give their whole hearted support."

The following are some of the important resolutions adopted at the session:—

1. That this conference of Indian youths, views with grave concern the proposals to introduce legislation to effect the segregation of non-Europeans residentially, politically, socially and industrially; this conference considers such proposals as undemocratic and unjust and calculated to lead to racial disharmony; this conference requests the rejection of such segregation proposals and the repeal of laws discriminating on the grounds of race and colour.

2. That this conference of Indian youths, records its highest appreciation of the noble and efficient services rendered by the Durban Indian Surf Life saving Club, and urges the City Council to reconsider its decision on the Club's facilities as contained in their memorandum submitted to the City Council so that the club may function even more efficiently and in reasonable comfort.

3. That this Indian Youth conference is pleased to learn of the proposed visit of Prof. Sir Radhakrishnan, and hereby extends to him a hearty and cordial welcome to South Africa; this conference hopes to have the pleasure of inviting Sir Radakrishnan to address the Indian Youth.

4. That this conference of Indian youths regret to note that, though a vast number of Indian children of school-going age are not attending schools, the Provincial Administration is not endeavouring to make provision for these unfortunate children; the conference resolves to gather statistics and to send a deputation to the Administrator, if necessary.

At the close of the conference, 25 youth bodies were affiliated to the Indian Youth Council, representing approximately over 1,000 Indian youths.

The following office-bearers were elected for the ensuing year.

President: Mr. S. Patchay; Vice-President.: Messrs. C. J. Anura, B. B. Singh, S. Gopal, G. Pouen, K. Soobramoney and R. K. Naidoo; Hon. Secretary: Mr. H. A. Naidoo, Hon. Treasurer Mr. M. I. Hirol.

Things In General

Maritzburg Indian Flower Sellers

ONE of Maritzburg's Indian flower sellers appeared in the Maritzburg Magistrate's Court to answer to a charge of contravening the City's motor traffic by-laws by selling flowers in a prohibited area. The charge was a sequel to the recent banning by the City Council of the flower stand in front of the City Hall, when the Indians were ordered to move from the site to a temporary stand in the Market Square by the end of January. They refused to do so, and sought legal advice. The man who appeared in Court was P. R. Tommy, aged 40 years, of 14, Thomas Road, Maritzburg. No evidence was led, and the Magistrate, Mr. J. O. Boshoff, adjourned the case until February 21. Tommy was charged with selling flowers at the old stand in front of the City Hall, which was not a site set aside for that purpose.

Early Friday Night Closing

Durban's new shop hours by-law aiming at the closing of shops at 7 p.m. on Fridays, is being held in abeyance. Notification of this decision of the Administrator in Executive Committee has been received by the Town Clerk of Durban. The reasons, it is understood, are that Parliament will shortly consider legislation on shop hours and conditions and the Natal Provincial Council will consider the report of the commission which recently investigated shop hours and conditions.

Attorneys And Advocates

Replying to Mr. Louw in the Union House of Assembly the Minister of Justice (General Smuts) said that he was considering the expediency of introducing legislation to provide that in future only Union Nationals should be admitted as advocates of the Supreme Courts and attorneys.

Afrikaner Economic Front

Three schemes have been put forward for the consideration of the Afrikaner Economic Front which has recently come into existence. The first provides for the establishment of Afrikaner consumers' societies which will support only those firms who satisfy certain conditions; the second provides for the formation of a company to finance and support Afrikaner businesses and the third provides for the organisation of Afrikaner workers in trade unions, "in which they will retain their traditions and ideals." The Rev. Willem Nicol and Mr. I. M. Lombaard have been nominated trustees of the Front in the Transvaal. Interviewed in Pretoria, Mr. Nicol denied that one of the objects of the Front was to avoid dealings with all non-Afrikaans business concerns. Mr. Nicol said that details of the working of the organisation had not been settled and until the inaugural conference in October everything would be very much in the air. "But this much is certain, there is no intention of boycotting anyone," he said. "All we want to do is to improve the economic position of the people."

Nationalist's Definition Of Democracy

In the *Star* (Johannesburg) George Heard says:—My old friend, Dr. Nico van der Merwe, Free State Nationalist chief, has perpetrated the big joke of the week. He wants Parliament to join with him in a sharp protest against the Government's efforts to undermine Democracy. I grant him at once that there are many undemocratic tendencies

BHULABHAI DESAI

HIS SPEECHES

Published in book form. Of particular interest to students of Politics, Law, Economics and Commerce.

The Book contains the great leader's lectures on these and other subjects of national interest.

Price: 6s.

Please write to

INDIAN OPINION"

Phoenix Natal.

about the present government, but who are the Malayites to throw stones? For several years past, they have been undergoing a rapid process of Nazification. They even send their propagandists to Germany to collect tips from Dr. Goebbels. But, apart from that, let us consider for a moment how Dr. Van der Merwe and his friends interpret Democracy. Their own conception of a South African Democracy is one which excludes the native, the Indian and the coloured man. It has no room for Jews, Liberals or Imperialists. Indeed, only those Englishmen who completely identify themselves with Afrikaner ideals and traditions (including Republicanism) can expect a permanent place in this Democracy. Dr. Van der Merwe is presumably speaking on behalf of the Democracy that would remain after this careful process of selection. But what would be the value of freedom to such a Democracy? And how long would the freedom last?

Persons Handling Foodstuffs

At the monthly meeting of the Council of the Federation of Ratepayers' Associations held recently in Johannesburg a resolution proposed by the Kensington Ratepayers' Association was passed that the City Council be requested to introduce legislation compelling all persons handling foodstuffs anywhere within the Municipal area to wear clean white coats.

Dundee Senthamil School

Under the able tutorship of Miss Visalatchee Pillay and management of Mr. M. S. Reddy, the pupils of the Dundee Senthamil School, very successfully staged two plays, "Nallathangal" and "Rathnamoney," on Saturday, February 4, at the Dundee Temple Hall. The outstanding artists of the evening were Misses Marie Govender, Vathani Moodley, Anbal Naicker and Master Shanmugam Pillay. The leading role "Nallathangal" was taken by Miss Marie Govender. The musicians ably assisted in making the entertainment a success. The plays were staged in aid of Tamil School and Temple Funds. The play "Rathnamoney" was entirely written by the tutor, Miss Visalatchee Pillay.

The Late Maharajo Gaekwar Of Baroda

A meeting of the Natal Indian Congress was held at the Carnegie Road Indian Hall on February 9 to mourn the loss sustained to India by the death of His Highness the Gaekwar of Baroda. Eloquent tributes were paid by Messrs. Bhawani Dayal who presided, [illegible] M. H. A. Jhaveri, B. M. Patel, I. A. Essack, S. J. Randeria, M. H. Naik and others. The following resolution was passed:—"This mass meeting of Indians held under the auspices of the Natal Indian Congress places on record its deep sense of sorrow in this sad and irreparable loss that Mother India and India in the world over have sustained by the death of His Highness the Gaekwar of Baroda Sir Sayaji Rao, and expresses its heart felt sympathy with the Indian Nation and the family of the departed soul."

New Gambling Bill For Union

The Gambling Bill, which was introduced in the House of Assembly by the Minister power to declare that any person exhibiting for use "any particular [illegible] machine or contrivance" shall be deemed to conduct a lottery. A subclause of the Bill states that any particular game or scheme named or described in the Government Gazette or any game or scheme of a type so named or described, whether it be played or conducted in the Union or elsewhere, shall be deemed to be a lottery." The Bill stipulates that the following shall not be included in this category: A totalisator conducted in accordance with the law, or a pin-table or game in which the winning of prizes does not depend upon chance at all.

New Indian School At Mayville

On Saturday, February 11, a new school building for Indian children at Mayville was opened and handed over to the Rev. Mother Mary, the manager of the St. Theresa Schools. The school which consists of four large airy well-lighted class-rooms with a spacious front verandah and adequate out-buildings, was erected out of funds provided by the Rustomjee Trust. It is designed to accommodate 100 children who will be under the control of Sister Mary Joseph, the head teacher of the St. Theresa School. The trust administers funds provided by the late Parsee Rustomjee whose special object was to further the education of Indian children in Natal. Mr. H. M. Narbeth, who presided at the opening on behalf of the Trust emphasised the need for an all-round education. Among those present were Mr. Omar Jhaveri, the chairman of the Trust, representatives of the Rustomjee family, parents and friends.

Stella Hill And District Andhra Sabha

Mr. L. Krie Naidoo, on behalf of the Stella Hill and District Andhra Sabha wishes to acknowledge with thanks a kind donation of one pound from Mr. A. P. Naidoo of Stanger which was given on the occasion of the betrothal ceremony of his eldest neice Miss J. Lutchammah Naidoo of Tinley Manor to Mr. M. Appleswamy Naidoo of New Germany, on Sunday, February 12 at Stanger. Mr. A. P. Naidoo at the same time has given a similar contribution to about ten other vernacular institutions.

Tamil Books For East London School Children

Mr. V. Chetty of East London states that books for Tamil pupils have now arrived and they will be handed to the School Board on receipt of the Committee's report of their activities of the past six months. The donor desires that the books should be made good use of to impart vernacular education to the Tamil children in East London.

The Natal Bantu And Indian Blind Society

The President of the above Society writes:—It is a great pleasure that I report that Mani Vaalkeri an intelligent blind Indian lad left for the Athlone School for the Blind at Kenwyn on Sunday evening, February 12, by the 8.5 p.m. train. Mani has been a beneficiary of The Natal Bantu and Indian Blind Society for sometime, and Mr. H. Abraham a Committee member has been instructing him in elementary carpentry and braille, with excellent results. Mani who is 15 years of age, is a happy little chap and a keen scholar and has endeared himself to a large circle of friends. Mrs. Gordon Cawston, President of the Blind Society and several Committee members were at the Union on Sunday to bid him farewell and future God speed. A large number of his relations and friends were present and Mani was overjoyed at the prospect of being educated, and receiving all the benefits accorded to other blind children. Any donations towards the funds of The Natal Bantu and Indian Blind Society will be greatly appreciated, and monies can be sent to the President, Mrs. Gordon Cawston, 345 Venus Road, Durban.

Resolution Against Segregation Ordinance In Mossel Bay

At a mass meeting of coloured people a protest was made against the segregation draft ordinance approved in principle by the Mossel Bay Town Council as being "Anti-Christian, unwarranted and not conducive to good relationship between the white and coloured races of South Africa." It was resolved that a day of prayer and intercession be observed throughout the Union to beseech the Almighty to guide those in authority so that no further unchristian measures should be made.

Riots In Cawnpore

A Reuter's message from Bombay dated February 11 states: Three persons were killed and fifty injured in a Hindu-Muslim riot in Cawnpore this evening, and several shops were looted. Curfew has been enforced and the situation is now under control. The riot is a culmination of tension which has been growing for several days owing to Muslims objecting to Hindus praying and music in front of a mosque.

Another message from Cawnpore dated February 13 states: The casualties since the outbreak of the Hindu-Muslim rioting are unofficially estimated at 40 killed and 400 injured. The arrests number 600. Curfew has been enforced and the military authorities have been given orders to shoot fighters or anyone moving about without a permit after sunset. They have also been ordered to break open doors of houses, if necessary, and arrest persons shouting communal slogans.

American League For Peace And Democracy

The 5th Annual Congress of the American League for Peace and Democracy took place in Washington, D.C. during January 6 to 8, 1939. It was addressed by many prominent figures in labour and liberal life; representatives of more than 4,000,000 people participated. Preliminary negotiations with the League convinced the Council that spokesmen for Anglo-American "unity against fascism" would dominate the Congress. The Council, in breaking off correspondence, challenged the good-faith of the League as long as they tended to soft-pedal certain issues, India's fight for freedom under the banner of the India National Congress among others.

Dr. Anup Singh Honoured

More than a hundred people attended the dinner in honour of Dr. Anup Singh, Executive Secretary of the India League of America, who had recently returned from Canada where he had been active in agitation on behalf of the East Indians in British Columbia, long deprived of civil and legal rights. The dinner was organised by Mr. Mirza Jaffer, a prominent member of the League. Prominent participants included Dr. Haridas Muzumdar who announced the forthcoming publication of his new book—the "United States of India," and Lala Har Dayal, former revolutionary writer on psychological subjects.

American Novelist On India

Mr. Louis Bromfield, prominent novelist who recently wrote about India (after visiting the country.....), addressed the members and friends of the Hindustan Association, at International House, Mr. Krishnalal Shridharani, President of the Association, presided. Asked during the question period whether he thought Socialism was influencing cultural and social thought in modern India, Mr. Bromfield answered—as he had in the case of a similar question about Communism—doubling its importance.

'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન' ના ગ્રાહકો વધારવા માટેની યોજના

'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન' ના જે ગ્રાહકો દર્શાવેલ મારફતે ગ્રાહકોમાં નહિ નોંધાવી શકતા હોય તેમણે નીચે જણાવેલાં સ્થળોએ ભરી શકશે:

ડરબનમાં: મેસર્સ નાથી એન્ડ કું.,
૧૧૨ વીક્ટોરીયા સ્ટ્રીટ.
મેસર્સ મદેરા બ્રધર્સ,
૨૧૦ ગ્રે સ્ટ્રીટ.
ગુલીયર્સ મોર્ન્ટીંગ વર્ક્સ,
૧૪ શેપ્સ્ટોન સ્ટ્રીટ.

જોહાનીસબર્ગ: મેસર્સ પારીકર ટ્રેડીંગ કું.,
૬ મીચેલ સ્ટ્રીટ.
મેસર્સ અગ્રસ બ્રધર્સ,
૧૪ કોર્ટ સ્ટ્રીટ,
મા. પી. રતનજી, ૧૦ પ્રી સ્ટ્રીટ,
ન્યુટાઉન.
રણછોડભાઇ કાળાભાઇ પટેલ,
(મેસર્સ પટેલ એન્ડ કું.)
૧૬ પ્રી સ્ટ્રીટ, ન્યુટાઉન.
એડવોકેટ કે. જી. ગાંધી,
રૂમ નં. ૮૦, ન્યુકેમ્પસી બિલ્ડીંગ્સ,
ફ્રેઝર સ્ટ્રીટ.

શ્રી. એન. એમ. ભટ્ટ અને શ્રી. એસ. પી. મહેતાને કોઇ પણ સ્થળેના 'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન' નું લવાજમ આપી શકાશે.

કેપટાઉન: ૬. પી. કે. ચાવડા,
૧૬૪ મેન રોડ મોબે.

પોર્ટઅલીઝાબેથ: શ્રી. કુસલાભાઇ મકનજીભાઇ,
૧૪૫ પેલમર રોડ

ડેરેન્ઝોમાલ્સબરી: મેસર્સ નરસંદાસ ખીમજી એન્ડ કું.
શ્રી. નાથુભાઇ હરીભાઇ પટેલ

The Sporting World

Pillay Gets T.K.O. Over Chin

WILLIE SMITH'S Physical Culture Club, Durban, on a hot night like last Saturday night packed to the door. Shalrach, who claims to be the youngest boxing promoter in South Africa, staged a boxing programme which was watched through beads of perspiration. The boxers fought gamely enough but it definitely was not a night to expect them to reveal their best. It was disappointing that the main light between Pillay and Midget Ohin should end in the second round. Ohin started off very aggressively and stank his punches from all angles and then suddenly half way through the second round signified to the referee that his arm was too painful for him to continue. Joe Aron was always too good for the Bloemfontein boxer, Jan Hulley, whose ear was cut in the second round and bled copiously for the remainder of the fight. Just before the bell rang for the end of the fourth round, Aron sent over a perfect right and Hulley was stretched out on the canvas. The interval was not enough and he could not come up again. These were the only two technical knockouts in a programme of five fights. Harry Singh should have won his fight against Young Billy more easily. He had him down for a count of nine in the second round but then could not land a decisive enough punch to finish the contest. In the other bouts Francis Gonsen beat Maistry on points and Speedy Gangan, a newcomer, was given the decision over Dicky Barton.

Ottoman's Unbeaten Record Goes

Playing for the Asmal's Cup, in Durban, Greyville, Sparks, Muslims and Schools won their matches on Saturday afternoon last. The key match of the afternoon was the meeting of Greyville and Ottoman, both sides having an unbeaten record in the competition. By this win Greyville entrenched their position for the trophy, their only rivals being Muslims. Ottomans were sent in to bat first, and in the face of steady and accurate bowling could only score 82 runs when the time limit put an end to their innings. Greyville had to struggle for runs, but ultimately reached 87 for the loss of seven wickets. Stars, of the "A" section, were beaten by Sparks, of the "B" section, by five wickets. The losers were all out for 62, while their opponents hit up 65 for five. Muslims had no difficulty in accounting for Veralam Temple by 71 runs. Muslims made 130 and Veralam Temple 59. Schools beat Marigold in a low-scoring match by 10 wickets. The losers were all out for 24, which Schools passed without loss. On Sunday, Ottoman met Sastri College on the main ground. Sastri College scored 46, while Ottoman replied with 51 for the loss of three wickets. In the Aryans-Greyville match, Aryans were all out for 23 and Greyville scored 27 for the loss of four wickets. Stars beat Bharat by 15 runs. Stars making 81 and Bharat 66.

Shamrocks Football Club

The eighth annual general meeting of the Shamrocks Football Club was held on Sunday last at Mr. P. Doorasamy's residence, 75, Carlisle Street, Durban, when the following officials were elected for the coming season:—Patrons: Dr. Mar Ayala, Messrs. I. Naidoo, A. S. Pillay, S. N. Pillay and S. Manilall; Hon. Life vice-Presidents: Mr. M. N. Naidoo, A. P. Pillay and Roop Bhugee; President: Mr. P. Doorasamy; vice-presidents: Messrs. J. S. Naidoo, G. S. Maharajh, C. P. Moodley, C. M. Pillay, S. G. Naidoo, N. G. Naidoo, N. S. Naidoo, T. P. James, N. P. Naidoo, George Venkiah, S. Patchay and M. G. Naidoo; hon. secretary: Mr. D. V. Naidoo; assist. secretary: Mr. P. Govender; hon. treasurer, Mr. C. Dorrie; delegates to the D.D.I.F.A.: Messrs. D. V. Naidoo and P. Govender; senior captain: Mr. M. Kollar, vice-captain: Mr. R. N. Moodley; junior captain: Mr. S. Appalsamy (Sydney); vice-captain: Mr. A. Marrie; juvenile captain: Mr. F. Gongum; vice-captain: Mr. S. Govindsamy; manager and trainer, Mr. Dave Naidoo.

Colonial Born & Settlers' Indian Association

MASS MEETING

A mass meeting of the Colonial Born and Settlers Indian Association will be held on Sunday February 19 at the Hindu Tamil Institute, Cross Street, Durban, to protest against the movement to segregate Indians.

Roll up and attend in your hundreds. Position is very serious.

A. CHRISTOPHER
President.

S. L. Singh
P. R. Pather
D. S. Govan
} Jt. Hon. Secretaries.

Social And Personal

Mrs. Manilal Gandhi, who has been in India for over a year, is returning by the *Takliwa* and will land in Durban on next Wednesday.

Dr. M. R. Peters, Vice-President of the Maritzburg branch of the Colonial Born and Settlers' Indian Association, sailed for India on Monday morning and is expected to be away for about four months. He will travel extensively in India and Ceylon. Dr. Peters has been deputed by the South African Colonial Born and Settlers' Indian Association to represent it at the forthcoming sessions of the All-India National Congress, to be held next month.

A CORRECTION

In our notes columns in the note on Bar against non-European in industries the following words appear as the second line, "Electrical Women and Contractors Bill." It should be read "Electrical Wiremen and Contractors Bill."

[redacted]

Natal University College

Courses For Non-Europeans

Classes leading to the B.A. Degree are to be held at Sastri College, Durban on Friday evenings and Saturday mornings beginning on Friday, March 3rd, 1939.

Fees per half-year for three classes £7 10s. Fees for separate class per half-year £2 10.

Loans for students, to be repaid after graduation may be arranged.

The Adviser to Non-European Students will attend at Sastri College to interview and enrol students from 9.30 to 12 a.m. on Saturday, February 25th, from 4 to 6.30 p.m. on Tuesday, February 28th and from 4 to 6.30 p.m. on Thursday, March 2nd and at other times by appointment.

Further particulars from the Adviser to Non-European Students, Natal University College, P. O. Box 1345, Durban.

Buy Perfect DIAMOND RINGS and Flawless DIAMONDS direct from our factory

AMSTERDAM
DIAMOND CUTTING WORKS
62, Field Street Durban.
P. O. Box 2362. Phone 2-4889.
Also at Johannesburg and Capetown

DRIVING TAUGHT BY EXPERT EUROPEAN
Instruction on Dual Control Cars
Lessons will be given until licence is passed. Moderate charges.
Apply:
P. O. Box 2139 or
44, Southern Life Bldg.,
Smith St., Durban.

ઇન્ડિયન ઓપિનિયન.

મહાત્મા ગાંધીજીના દક્ષિણ આફ્રિકામાં પ્રવૃત્તિ.

ફરજાદ ૨૬ મું. ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૧૬ ફેબ્રુઆરી ૧૯૨૬ અંક ૭.

"ઇન્ડિયન ઓપિનિયન"
શુક્રવાર, તા. ૧૬ ફેબ્રુઆરી ૧૯૨૬

ગંભીર પરિસ્થિતિ

ફ્રીધામ કમીશનની ભલામણો કે જાપના બીન-યુરોપીયનોના સંપૂર્ણ સેગ્રેગેશન માટે કાયદો લાવવાની નેશનલીસ્ટોની માગણી સંબંધી સ્થિતિમાં હજુ કશો સુધારો થયો નથી. હકીકતમાં પરિસ્થિતિની વિષમતા ઘણે ઠરલે વધેલી ગણાય. કેલાનીશબર્ગનું 'સ્ટાર' તેનું વર્ણન આ પ્રમાણે કરે છે:

પાર્લામેન્ટના સભ્યોની લાગણીની કસોટી કેલાનીશબર્ગમાં હીંદીઓના જમીનના હોયવટા સંબંધી ફ્રીધામ કમીશનની ભલામણોનો કેટલો સ્વિકાર થાય છે તે પરથી થશે. ગત બેઠકમાં તો તેને લગતો કરાર પસાર થઇ જવાનો કંઇક સંભવ હતો, પરંતુ આજે તો અમારા કેપ-ટાઉનના બખરપત્રોના કહેવા મુજબ, તે પસાર થવાનો છાંટો બાર પણ સંભવ નથી. તેના કહેવા મુજબ "ફ્રીધામ કમીશનનો રીપોર્ટ તો મરી ગયો." વળી ફ્રીધામ કમીશનના રીપોર્ટની આગે સામાન્ય સેગ્રેગેશનનો સવાલ સંકળાયેલો છે, કે જેના સંબંધમાં કેપની નેશનલીસ્ટ પાર્ટીએ આક્રમણની નીતી અખત્યાર કરેલી છે, અને કલાર્ક ઓરીયાઝ બીલના ધોરણે કેપ પ્રાંતમાં સઘળા બીન-યુરોપીયનોને સેગ્રેગેટ કરવાને કાયદો લાવવાની ઝુંબેશ ઉઠાવી રહી છે. વળી આ હેતુ માટે નેશનલીસ્ટ પાર્ટીનેજ અમલ તો એકજ પ્રાંતને આધીન નથી. એ વસ્તુ નાટાલ માં ક્લીપ રીવરના યુનાઇટેડ પાર્ટીના સભ્ય મી. ફ્રેન્ડે શહેરોમાં વસતા રંગ-ધરાઓને સેગ્રેગેટ કરવાની માગણી કરેલી છે તપરથી સિદ્ધ થાય છે. મી. ફ્રેન્ડની એ દરખાસ્ત એક આનગી સભ્ય નીજ છે એ વસ્તુનો કશો અર્થ નથી, જ્યારે આપણે જોઇએ છીએ કે નેશનલીસ્ટો ક્વિાયના અન્ય તબોમાં પણ એ માનસ વધતું જાય છે.

નેશનલીસ્ટ પાર્ટીના સભ્યોમાં આજે ફેરવાઈ રહેલાં સેગ્રેગેશનના પીટીશનની પાછળ રહેલી લાગણીના આ દાખલા છે. પાર્લામેન્ટ સમક્ષ રજુ કરવામાં આવેલાં એ પીટીશનમાં માત્ર નીકલનોના સંબંધ માંજ નહિ પણ વસવાટ, આર્થિક અને રાજકીય બાબતોમાં પણ યુરોપીયનો અને બીન-યુરોપીયનોને તદન જુદાયદા કરવાને લગતો બહોળો કાયદો લાવવાની માગણી કરવામા આવી છે.

ટ્રાંસવાલ અને નાટાલથી કેપટાઉન આવેલા હીંદી કોમના નેતાઓ જેઓએ મુલ્કી પ્રધાનની મુલાકાત લીધેલી છે તેઓને કંઇ આશાજનક જવાબ મળ્યો નથી. હીંદી કોમની સમક્ષ ત્રે ચોક્કસ પ્રશ્નો રજુ થયા છે. એક તો "ફ્રીધામ કમીશનની ભલામણોથી અમુક હિંદીઓના હાલોને કેવી રીતે અસર થઇ રહી છે તે અને બીજો કેપ અને નાટાલમાં કલાસ એરીયાઝ બીલના જેવો સેગ્રેગેશનનો કાયદો આવી રહેવાનો એ કરતાં વિશેષ ગંભીર પ્રશ્ન. આ દિશાએ કેટલાં મજબુત તત્વો કામ કરી રહ્યાં છે તેના દાખલાઓ અનેક બની રહ્યા છે. એ સઘળા ની સામે હિંદી કોમ શું કરશે?

એટલી વસ્તુ તો યાદ રાખવીજ જોઇએ કે જ્યાં સમસ્ત કોમને લાગુ પડનારો એક ગોકા સિદ્ધાંતનો પ્રશ્ન ઉભેલો હોય ત્યાં અમુક વ્યક્તિઓના હાલોનો વિચાર થઇ શકતો નથી. ફ્રીધામ કમીશનની ભલામણોના સબંધમાં એજ ધોરણે કામ લઇ શકાય. આપણા વિરોધીઓ દલીલ કરે છે કે એ ભલામણો હવે જુની થઇ ગઇ છે અને તેથી તેને ધ્યાનમાં લઇ શકાય. એ વાતનો કશો અર્થ નથી.

સરકારને અદ્યાપિ નાબુદ કરવાનો આપણો ઇરાદો નથી તેમ કોઇ કહે પણ નહિ. આજે જે તત્વો તેની વિરૂદ્ધમાં કામ કરી તેને રદબદલી કરાવે છે તેમાં સરકાર તરફ ચમારી પૂર્ણ હિલચાલ છે. પરંતુ તે સાથે સરકાર પક્ષ અને નેશનલીસ્ટ પક્ષ વચ્ચેના ઝઘડામાં હીંદી કોમને ઉદાણી નુ બાણીયાર નજર બનાવી શકાય. એટલી વસ્તુ આશ્વાસન આપનારી છે કે આટલાં બધાં વિરોધી તત્વો છતાં પણ યુરોપીયન વર્તમાનપત્રો તરફથી હિલચાલ બરોબર ચલણ બતાવાઇ રહી છે. પરંતુ જો આપણે જાતેજ કંઇ પુરૂષાર્થ નહિ બતાવીએ તો આપણી ઉપર પડતી લાતોને આપણે લાયકજ કરીશું.

ફ્રીધામ કમીશનની ભલામણોના સંબંધમાં આપણે એકજ ચલણ લઇ શકીએ અને તે એ કે એ ભલામણો જેવી છે તેવીજ પસાર થવી જોઇએ. તેમાં જરા પણ કાપકુપ થઇ શકેજ નહિ, તેમ વધુ વખત તેને મુલતવી પણ નજ રાખી શકાય. અને મી. સ્મટસ કે મુલ્કી પ્રધાન તરફથી સુચવાઈ છે તેવી કોઈ પણ અન્ય યોજના પણ સમાધાની તરીકે સ્વિકારી નજ શકાય.

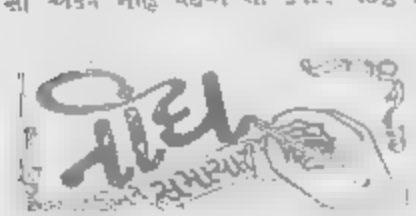
વળી એ ભલામણો પસાર થાય તો પણ ટ્રાંસવાલ એશીયાટીક લેન્ડ ટ્રેન્યુર એક્ટની સામે હીંદી કોમને પોતાની શક્તિનું માપ આપી જવું તે પ્રથમ હસ્ત ઉઠાવવાનો હક તો રહેજેજ.

એટલું તો ફ્રીધામ કમીશનની ભલામણોના સંબંધમાં.

પરંતુ એ કરતાં વિશેષ ગંભીર પ્રશ્ન તો દક્ષિણ આફ્રિકાના હીંદીઓના સામાન્ય સેગ્રેગેશનનો છે. અનિષ્ટ કાયદાના અમલ નો વિસ્તાર વધારવા દેવાની વૃત્તિ તો આપણાથી નજ રાખી શકાય. તેને નાબુદ કરાવવાનીજ વૃત્તિ રાખી શકાય. એટલે આપણી ઉપર આવી પડનારાં એ

લોબમની સામે આપણે એકત્ર થઈ હડતાલ કરવી જોઇએ.

જેમના જે નેતાઓ આજે ડેપ્યુટેશનમાં છે તેઓને કુરીયર અમે એક ચેતવણી આપવા ઇચ્છીએ છીએ. તેઓએ સમજવું જોઇએ કે તેઓ દક્ષિણ આફ્રિકાના હીંદીઓની તવારીખમાં એક ગંભીર મસંગે ત્યાં એકત્ર થયા છે. તેઓએ પોતાની જવાબદારી પૂર્ણપણે સમજી જનતાની સંમતિ મેળવ્યા વિના કોઇ પણ જાતનું સમાધાન કરવું નહિ જોઇએ. અમારા સમજવા મુજબ ડેપ્યુટેશનથી તેઓ ત્યાં શું બની રહ્યું છે તે વિષે કરમનમાં વ્યક્તિગત ઠજાવબારી તારો કરી રહ્યા છે અને એવી પણ અફવા છે કે કોઇને ડેપ્યુટેશનથી સીધાજ વિમાન દ્વારા મહાસભા સમક્ષ દક્ષિણ આફ્રિકાની પરિસ્થિતિ સમજાવવા હીંદ રવાના કરવાનો વિચાર ચાલી રહ્યો છે. અમને લાગે છે કે આ જાહેર કાર્ય કરવાની રીત 'બીન-જવાબદારીભરેલી છે. આ પ્રસંગ એવો ગંભીર છે કે જ્યારે કેપ્ટાઉનમાં માસ મીટીંગો બોલાવી જનતાને સ્થિતિની ગંભીરતાથી વાકેફ કરવી જોઇએ અને જનતાનો મત અને સંમતિ લઇને નેતાઓએ તો અનુસાર વર્તવું જોઇએ. જો આવે વખતે પણ આપણે રીઢી રીતે પ્રાર્થ કરતા નહિ થઇએ અને સમાન હાનુની સામે હડતાલને જો એકત્ર નહિ થઇએ તો ક્યારે થઇશું ?

વર્ણદ્વેષનો ફેલાતો જુવાળ

દક્ષીણ આફ્રિકામાં વર્ણદ્વેષનો જુવાળ કેટલી હદ સુધી ફેલાઇ રહ્યો છે તેના દાખલાઓની અછત નથી. કેપ્ટાઉન અખબાર આવે છે કે થોડા વખતપર યુરોપીયન અને બીન-યુરોપીયન મેટ્રીકની પરિક્ષાના ઉમેદવારોને એકજ ઓરડામાં બેસાડવામાં આવ્યા તેથી કેપ્ટાઉન અને ડેલ્ફબોસ્કાર હીસ્ટ્રીક્ટોમાં પણ્જોજ બાસ્તોષ ફેલાયો હતો અને મી. એચ હોરકીંગ એમ પી. સી. એ આ પ્રશ્ન સામે પ્રાંતીક એડમીનીસ્ટ્રેટરને બોલાવી વીરોધ દર્શાવ્યો હતો અને કેલી પ્રાંતીક કાઉન્સીલની બેઠકમાં પણ એ સવાલ ઉઠાવ્યો હતો. મી. હોરકીંગને હવે ફેલાવણી આવી છે કે ભવિષ્યમાં યુરોપીયનો અને બીન યુરોપીયનોને માટે પરીક્ષાપણ પ્રબંધો જુદા ઓરડા રાખવામાં આવશે.

ક્વેનહરટનની મારકેટ અને હિંદીઓ

ક્વેનહરટનમાં મ્યુનીસીપલ મારકેટ હોલમાં યુરોપીયન અને બીન-યુરોપીયનો માટે જુદી જગ્યાનું પ્રાદીકું જે આપું હતું તે બાબતે ટાઉન કાઉન્સીલે કાઢી નાંખ્યાથી ત્યાંના યુરોપીયન કરબરનારાઓની માટીંગે સખ્ત વીરોધ કર્યો છે અને એવી માગણી કરી છે કે એ પાદીમાં પાછાં ગોઠવવા. એડલ્જ નદિ પણ બીન-યુરોપીયનો માટે જે જગ્યા હતી તેમાં ઘટાડો કરી કુપી કરવા. ટાઉન કોલની અંદર ખાસ મીટીંગ બાદ લગભગ પાંચસો માણસોએ એ ઠરાવ કર્યો હતો. ત્યાંના મેયર મી. કેનડ્રીકે સમજાવી પાડી હતી કે ટાઉન કાઉન્સીલે જે પગલું ભર્યું હતું તે માત્ર વેપારી દ્રષ્ટીયી હતું. મારકેટમાં હમણાં દર વરસે ત્રીસ ચારસોની ખોટ આવે છે અને તેથી હીંદીઓએ કરેલા "બહીષ્કારનું કેવટ લાવવાને માટે આ પગલું ભર્યું હતું. મેજરજનરલ કર્નલ જો. પી કેનરેએ જણાવ્યું કે આ સવાલ પોલ્ટીકલ અને પેન્સનનો નથી પણ ટોમ્પસ સિદ્ધાંતનો છે. હીંદીઓને તેમની જગ્યાજેજ રાખવા જોઇએ. બીજા કાઉન્સીલરો કે તે મીટીંગમાં હાજર હતા તેમનો તેને ટેકો મળ્યો હતો. ત્યાર બાદ એવી દરખાસ્ત લાવવામાં આવી હતી કે કાઉન્સીલે હીંદીઓનો બહિષ્કાર કરવાની ચળવળ ઉપાડવી જોઇએ. મેયરે બધાને જોગવ્યું કે ઓ કામ કાઉન્સીલની સત્તાનું નથી. પણ્યા લોકો ચાલ્યા ગયા પછી ઓગ તથા કરવામાં આવ્યું કે બધા હીંદી દુકાન દારોનો બહિષ્કાર કરવાનો માટેની યોજના ઘડવા નવ સભ્યોની એક કમીટી નીમવી.

હીંદીઓને ક્લેરમોન્ટમાં કાઢવાની નીતી

ઓશીયાટીક લેન્ડ ટેન્યુરની બાબતમાં જોહાનીસબર્ગની મ્યુનીસીપાલીટીના જનરલ પરપઝીસ કમીટીએ કરેલી એક ગાહવની ભલામણ કાઉન્સીલે સ્વીકારી હતી તમા એવું જણાવવામા આવ્યું છે કે કાઉન્સીલે કન્ટીરીયરના સેક્રેટરીને જણાવ્યું કે ક્લેરમોન્ટ લતા અને મલાઇ સેટલમેન્ટ બાબતની એક યોજના કાઉન્સીલે મંજુર રાખી છે તેમાં ક્રોસેશન અને ક્લેરમોન્ટમાં ઓશીયાટીકોને જમીન ભાડેથી આપવાનો સગવડ થયો છે અને તેથી તેઓ એવો વિચાર ધરાવે છે કે આ નવે ઓશીયાટીકોના સ્થળાંતર માટે ક્રોસેશન ટાઉન, માર્ટીનડેલ અને ન્યુકીરમાં ઘર આપવા નહિ.

રેસ રીલેશન્સ સંસ્થાનો વિરોધ

નેશનાલીસ્ટ પક્ષ તરફથી બીન-યુરોપીયનોને આર્યાક, સભાગૃહ, રાજકીય અને રહેઠાણ સંબંધમાં સેગ્રેગેટ કરવાને માટે સરકારે લેવામાં આવે છે એને માટે દક્ષિણ આફ્રિકાના રેસસ રીલેશન મંડળે વીરોધદર્શક દર્શાવી છે. તે જણાવે છે કે યુનીયનમાં યુરોપીયનોની વસ્તી માત્ર પાંચમે હિસ્સે છે. જ્યારે બીજા ચાર આજની પ્રજાને આ પ્રમાણે બધીજ બાબતમાં સેગ્રેગેટ કરવાથી એ આખા વર્ગને એકત્ર થઇ યુરોપીયનોનો સામનો કરવાનું ઉત્તેજન આપવામાં આવશે.

ગોરા મુખારાને કેમ દબાવી રાખવો

તા. ૯ મીએ હાઉસ ઓફ એસેમ્બલીમાં કેપ દાયન બાબે ડો. હેનશેએ તરફથી પ્રોવીઝીઓ વાયર મેનના રજીસ્ટ્રેશન બાબતમાં મુખારો રજુ કર્યો હતો કે દક્ષીણ આફ્રિકાના યુરોપીયન રહીશોનેજ દક્ત રજીસ્ટર કરી રાકાય. મીનીસ્ટર ઓફ મેજરે એ મુખારો કબુલ રાખવા ના પાડી હતી અને જણાવ્યું કે આવા ડરક અને દબેલ ઉપર રચાયેલા પ્રતીબંધોથી વાઘટ સીવીલાઇઝેશન દક્ષાવી નહિ રાખી શકાય. તેમણે એસેમ્બલીને ચેતવણી આપી હતી કે હમણાં ડુકમાંજ રંગદ્વેસના અંતીમ હદનું એક બીલ આ હાઉસ સમક્ષ આવનાર છે, જેને આપણે મક્કમપણે જણાવવું જોઇએ કે એ રીતે સાંખી શકીશું નહિ. આવા બલકા દેશોમાં વસતા જ દક્ષિણ આફ્રિકામાં ગોરાં સીવીલીઝેશન દક્ષાવવાની આશામાં રહ્યા છે.

સોડયાસનવાદની ક. આ. ના નેશનલીસ્ટોની વ્યાખ્યા

જ્યોર્જ હર્ડ એક મેમ્બમાં જણાવે છે કે ફ્રીસ્ટેટના નેશનલીસ્ટ આગેવાન ડો. ફેન્ડર મરવીએ આ અઠવાડીયામાં એક પબ્લેા જાહેરની મારફતી જાહેરી છે. સરકાર સોડયાસનવાદને ખોડવાની નીતી રાખે છે તે સામા વિરોધ દક્ષાવવાને પાર્લામેન્ટની સહાય માંગી છે. આ સરકાર કદાચ પણી બાબતમાં સોડયાસનપાદયો વીમુખ થતી હશે પણ તેને બધાન પક્ષ મદેલું માદરાને લાગટ છે ખરી કે જે પક્ષ નાઝીવાદ તરફ લોરબેર ઘસતી જાય છે એટલુંજ નહિ પણ પોતાનાં પ્રોપેગેન્ડા કરનારાઓને જર્મની, ડો. ગોબલ્સ પાસે સલાહ લેવા પણ મોકલે છે ! ડો. ફેન્ડર મરવી અને તેના દોસ્તો સોડયાસનવાદનો ઓપ્યો અર્થ કરતા જણાય છે કે જેમાં મેદીય, હીંદી અને કલોરીનોજ નહિ પણ તે સાથે પાહુદીઓ ગીબરલ્સ અને ઇમ્પીરીયાલીસ્ટોને પણ સ્થાન ન હોય. એટલે તેમના સોડયાસનવાદમાં આ બધાને બાદ કરતાં જે તેમની પાર્ટીના રહે તેટલાનેજ સ્થાન છે !

સંસ્થાનોમાં હબસીઓનું સ્થાન

મંડન બાતે પોર્ટુગીઝ એલચી ડો. માર્ટીન્સે પોર્ટુગીઝ એલચી રોયલ આફ્રિકન મંડળ આગળ એક ભાષણ આપતાં જણાવ્યું હતું કે સંસ્થાનો ખડવાની યોજનામાં હબસી પ્રજાએ મુખ્ય ભાગ ભજવેલો છે એ યાદ રાખવું જોઇએ. આંતરરાષ્ટ્રીય રાજ્ય કારણમાં પ્રજાઓના આંતરના પ્રશ્નોમાં હબસી એક તુચ્છ વસ્તુ છે એમ ગણવાની ભુલ સુધારવી પડશે. પોર્ટુગીઝોના સંસ્થાન વસાહતમાં એક ગૌરવની ચીજએ છે કે તેઓએ હબસીઓને પોતાનામાં ઓતપ્રોત કરી નાંખ્યા છે. હબસીઓની લાગણી એકીકરણ વસ્તુ વસાહત કદી સફળ થશે નહિ. હબસીઓના રક્ષણના પણ કાયદા પડાય છે એ ઠીક છે પણ તે સાથે તેને ઉતરતી સ્થીતીમાં રાખી મુકવાની નીતી ત્યાજવેજ આજની ગણી રહાય.

ફીધામ કમીશનની ભલામણ વિષે વધુ

'નાટાલ મરકયુરી' ની ટીકા

'નાટાલ મરકયુરી' ફેબ્રુઆરી તા. ૨૪ મીના અંકમાં લખે છે કે

અમે ઉગેદ રાખીએ છીએ કે યુનીયન સરકાર વીટલેન્ડર્સ્ટમાં હિંદીઓ પ્રત્યેની નૈતિક ફરજ બજાવવામાં પાછા નહીં પડે. અમારા કે પુનાપ્રદેશ પાછી પોતાનાજાહેર ઉપરસણ પ્રત્યેના વિરોધી મતોને શાંત પાડવાને પોતાનું બનતું એક કરેપાટ સમાધાન સિધ્ધકરવા વિચાર કરી રહી છે આનો અર્થ એક ખા એકદર છે, અને તો એ : અનુદારતાના બળોને શાંત પાડવાને નાનર રાજકારણમાં અવાજ બરાબરની ધારણાના ખ્યાલ કરતાં મારી નાખવા ઉપર ઈમિગ્રાટોના જાહેર માણી અને બંધારણના સવાલનું સમાધાન લાવા કરતાં મુખી પુલનરી રખાયું આપે પણ દીધા મુસ્લેલીઓને નાશ પધારી દેશે. એ મુસ્લેલીઓનો આજે : સામનો કરવો પડશે એ કે સરકારે નમતું આપવું તો વિરોધી તત્વોને સાંભળવાનો પણ જે પોતાની જરૂરીઓ સંતોષવામાં નહીં આવે તો બંધ કરવાની ધમકી આપવાનું ઉત્તેજન મળશે આને કોણ જાણે : કે એની નીતી દેશને કયા ખરાબ કરશે.

"ફીધામ કમીશને પોતે એક નાજુક સ્થાનીય અને સામાજીક સમાધાની સાથે કામ કરવું રહેલું છે એમ સમજીને પોતાની તપાસ અત્યંત કાળજી અને સાવચેતી ભર્યા કરી તેનો ભલામણો. જે પડતાં છ વર્ષ થયાં છે, તેને એપ્રીલ તા ૨૬ ના સુધીમાં મંજુરી મળવી જોઇએ નહીં તો વીટલેન્ડર્સ-પર પડતા કબજો હિંદીઓ માગવાની ફરજ પાડવાના ચોક્ક : પરીણમે. જનરલ દર્દનોમે ફીધામ કમીશનની ભલામણો મંજુર કરીને જોહનીસ એવો સ્પષ્ટ કરેલો હેતુનું અમલમાં છે. આજે ફ્રીદ રાખીએ છીએ કે તેઓ પોતાના નિશ્ચયમાં દ્રઢ રહેશે અને પ્રધાનમંડળોથી પોતાની પ્રતિજ્ઞા ફેરવાર નહીં કરે."

પ્રધાન પાસે ચર્ચેલું ડેપ્યુટેશન

ફીધામ કમીશનના રીપોર્ટની બાબતમાં ડરબન ચેમ્બર ઓફ કોમર્સ તરફથી બધા પ્રતિનીધી મંડળ તરફથી મીનીસ્ટર ઓફ ઇન્ટીરીયર મા. સ્ટલ્ટહેમને એવી રજુઆત કરવામા આવી છે કે ફીધામ કમીશનનો રીપોર્ટ એનો અમુક બાબતમાં સરકારે પસંદ કરાવવો જોઇએ. તે તમામ : બાબ તો સરકાર વિશ્વાસણ મની ઉચિત ગણાશે. વિરોધી પક્ષના શ્રી. મકાન તરફથીજ એ કમીશન નીમવાનું તનુ અને ભલામણો હિંદીઓના ઓછામાં ઓછી જરૂરીયાતોના ધોરણે પ્રમાણ છે. એટલે બંને તેમા કોઇ કાયમરૂપ થાય તો હોંદા પ્રમાણે ભારે નુકસાન થશે. એ રીપોર્ટ રદ્દ થવા પોતાના પ્રમાણ : થાય તો ઘણા બધા હિંદીઓ, : જેમા ઘણા બધા વેપારીઓ છે, તેઓ ગંભીર મુશ્કેલીમાં આવી પડશે.

પણ પાર્લામેન્ટના સભ્યોની અને બધા પક્ષોની રંગીન પ્રજાના રાજીનેશનના આવા સવાલના અંગે એવી વ્યાપક ઇચ્છા છે કે જેથી ફીધામ રીપોર્ટ પણ ઘણે : અંશે સ્વીકાર થશે : એમાં મોટા ભાગનો રીપોર્ટ થશે એવા ચોક્કસ આશાવાદ : બીજી પ્રજાને જેવું તેવું સરકાર પણ પણ ભારે મુંઝવણમાં પડયા છે પણ તેના નીકાલનો એક રસ્તો એવો પારવામા આવ્યા છે કે જો બધા પક્ષો : રીપોર્ટની મુદ્દાને બીજા વરસ બે વરસ મોકુફ રાખવી અને : દરમ્યાન : કમીશ : બીજું અથવા તો. એમ ન બનો તો પક્ષો બીજો રસ્તો એ પણ છે કે જો રીપોર્ટને પાર્લામેન્ટ સમક્ષ મુકવા આવે એ વરસ પણ રાખવી કે : મતભેદોમાં મંજોવર્ત કરા ગોરા પર આધીકા તે ભારતમાં એકીપાર્ટીના વસવાટથી રીફ્રેશ હોય ત્યાંથી તેમને ખસેડવા આવે એ વરસ સાથે ફીધામ રીપોર્ટ પસાર કરાવવો. યુનાઇટેડ પાર્ટીના ચાલીસ સભ્યો ફીધામ રીપોર્ટની સામે હોય એમ જણાય છે.

રાજકોટની લડત

ફેબ્રુઆરી તા. ૫ મીનું "હરિજનબંધુ" રાજકોટની લડતને અંગે મંજુરેલા વક્તવ્યવહારોથી ભરેલું છે. ગાંધીજીએ ઉપલાં મથાળા હેઠળ એક અનનીય અભિપ્રાય લખ્યો છે કે અમારા વાચકોના લાભાર્થે અહીં ઉતારીએ છીએ:

રાજકોટની લડત વીષે મારે એક અંગનો નાતા કહેવાય. રાજકોટમાં જ મેટ્રિક સુધીની મારી બધી કેળવણી થઇ, અને બારસ બીતા વર્ષો સુધી આ દીવાન હતા. કસ્તુરબાઇને તો લગના બોકેર પર જ પીતી રહી છે એનું ઓછું ભણું લાગી આવે છે કે એની અત્યારે મારા જેટલી જ સહાનુભૂતિ છે અને કોલ્હાપુરનના ઢાકમારીઓ વેદવાને તૈયાર મારા કરતા પણી વધારે અસહકત છે, છતાં લેને લાગે છે કે તેણે રાજકોટ જવું જ જોઇએ, અને આ લખાણો બહાર તે આજાજ કહાવા તે આ પંક્તિની બહુ કરે.

પણ : આ લડતની ખાસિયત : કાઠિયાવાડે ધ્યાન રાખવા માગું છું. આ લડતના આંકે સરદારે પ્રગટ કરેલું નીચેના એક પત્રવ્યવહારનો ઇતિહાસ વાંચવા : એમાં એકે શબ્દ નકામો : અસંદીગ્ધ જોવો, પુરાવાઓના આધાર વગર લખાયો નથી. આ પુરાવા પરીશિષ્ટરૂપે આ અંકમાં બીજે આપવામાં આવ્યા છે.

એ દસ્તાવેજોએ રાજકોટના રાજમકર્તા અને તેમની પ્રજા વચ્ચે પ્રવર્તેલા પવીત્ર કેસ્કારારના હાલે પ્રાણને કરવામાં આવેલા ભંગનો પુરાવો રજુ કરે છે. આ એ વચનભંગ સંબંધ બ્રિટિશ રેસીડેન્ટની પ્રેરણાથી અને આગ્રહથી કરવામા આવ્યો છે. આ રેસીડેન્ટ હાલમાં વાઇસરોય લોર્ડ લીથો સંસ્થાનોમાં છે.

વળી આ કેલકરાર પર એક બિહીશ દીવાનની પણ સહી છે. આ દીવાનને મુખ્ય હતુ કે પોતે બ્રિટીશ સત્તાનો પ્રતીનીધી હતો. રાજા પર રાજ્ય ચલાવવાની સત્તુતરીએ તે ક્રોમ કરનારો હતો. એટલે એ કંઇ સરદારની હાજરીમાં સપ્રકાર્ય કામ એવું રાજ નહોતું. તેથી ઘણેલ કેલકરાર એ એક નબળા રાજાને કબજામાં કરવાની દીધેલી ચતુ નહોતી પણ બ્રિટીશ રેસીડેન્ટને તો કોમ્પ્રેસ અને સરદારને રાજકોટ કોકેર સાહેબને આગ આપેલ પામમાલી અને કલ્પ્ય ગાદી પણ ગુમનાં ગાસવાનો પરિસ્થિતી-માંથી ઉગારી એ એક જેર જેવું લાગ્યું. કોમ્પ્રેસની આખડી માગવગ અને માણસો પા પગ પડી. આને તેથી પોતાની સત્તાને આપેલા વચનનો ઠાકોરસાહેબ આગલ કરે તે પહેલાં જ તેમના પાસે તેનો ભંગ કરાવ્યો. આજે સરદાર પાસે જે પાપરો આવી રહી છે તે સાચી માનીએ તો આજે સાંનો રેસીડેન્ટ બ્રીટીશ સત્તિનો લાભ ગોઠીઆણ ધંધે બતાવ્યો કહ્યો છે અને પ્રજાને કેમ ભાસે નહીં રહી છે 'તમારો રાજા મારૂ રમકડું છે; જે એને ગાડી ઉપર મુકીને છે અને : એને જે ગાડી પરથી ઉતારી શકું એમ છું. એ ભાણે છે કે એણે મારી કબજા પોતાને લાગ કર્યું છે. તેથી હું એનું કહ્યું ન કરું કરીશ અને પ્રજા એને જેવું કરેલું સમાધાન તોડી નાંખીશ અને તેને પ્રજા સાથને ક્રોમ્પ્રેસ અને સરદારને પડખે ચઢવા છે પણ તમનેય બનારી કબજા કરવી રીતે રોકી શકે છે તે. જિંદગી આખી નથી ભૂલ્યા.

રાજાને કેદની સ્થિતીમાં મુકવા દ્વારા આ રેસીડેન્ટ કંઇ રાજકોટમાં કાયમ : ગોઠવે છે. ઉંદરો તાર સરદારને આમ ગળ્યો : ભાઇ-ભાઇ વચ્ચેની અને બીજા સ્વતંત્રોમાં કરાવીને. રાજ્યની રાતની વેળાએ એજન્સી હદમાં કોઇ દુશ્મને સ્પર્શે જવાને પાકકી રીતે મારવામાં

આવ્યા છે. ગામડાંમાંના સ્વયંસેવકો પર એની જ વિતાડવામાં આવે છે. એજન્સી રાજની એજન્સીનો કાબુ લીધો છે અને સદરમાં આવેલાં બાનગી મકાનની જડતીઓ મેળાપ છે.''

આ બ્રિટીશ રેસીડેન્ટ બ્રિટીશ મુલકમાં સ્વીનય કાંતની લડતના દીવસોની બ્રિટીશ અમલદારોની તાંડવલીલાઓની પુનરાવૃત્તિ કરી રહ્યો છે.

હું જાણું છું કે રાજકોટની પ્રજા જો આ બધા પાશવપક્ષ સામે દબી રહે, સામી પાશવ ન થઇ ઉઠે અને નમ્રતાપૂર્વ છતાં દૃઢતાપૂર્વ તેના ઉપર વરસાવવામાં આવનારા જુલ્મો સહન કરશે તો તે જ અંતે વિજયી નીવડશે. ઓટલું જ નહીં પણ જોખીયે ઘણુ કાંઇ તેઓ બજાવશે. તેઓ કાંઇક સાહેબની બેદીઓ તોડી તે મુક્તિ સંપાદન કરશે. પ્રજા દેખાડી આપશે કે તેઓ જ કોંગ્રેસના સાર્વભૌમત્વ નીચે રાજકોટની ખરી શાસનકર્તા છે. જોયા કરતું જો પ્રજા પાશલની સામે પાશલ થઇ ઉઠશે, નિર્બળ પ્રતીકારની વાત મનમાં આણશે અને હિંસાનાં કૃત્યો કરશે તો તેમની સ્થિતી અત્યારની કરતાં ખુરી થઇ પડશે અને કોંગ્રેસના સાર્વભૌમત્વની કશું નહી વળે. કોંગ્રેસનું સાર્વભૌમત્વ તેને જ કારગત નીવડે છે જેઓ અહિંસાના ઝંડાને સ્વીકારે છે, જેમ બ્રીટીશ સર્વભૌમત્વ બહુજનના અનુપાનાઓને જ નડતરરૂપ નીવડે છે.

આમ બધારે રાજકોટની પ્રજાને રાજ્ય તથા તેની નાનીશી પોલીસનો જ નહીં પણ બ્રીટીશ સલ્તનતના શીસ્તબદ્ધ સમુદાયોનો સામનો કરવા પ્રસંગ આવે તે પ્રસંગે કોંગ્રેસનો જય થાય.

સૌથી પહેલું અને સ્વાભાવીક પગલું તે એ કે કોંગ્રેસ પ્રધાનમંડળ રાજકોટની પ્રજાની સભા-મતી તેમજ કાયદાની રક્ષા કરવી એને પોતાનો ધર્મ ગણે અને એની જવાબદારી ઉપાડી લે નવી રાજ્યપટલની રૂએ દેશી રાજ્યો ઉપર પ્રધાનોને આવી કશી સત્તા નથી એમ કહેવું છે; પણ પ્રધાનો એક મોટા પ્રાંતનો કારભાર કરી રહ્યા છે, જેમાં રાજકોટ તો એક બિંદુરૂપે આવેલું છે. અને એ રીતે હિંદી રાજ્યપટલની રક્ષા બહાર પણ પ્રધાનોના ઢંઢેરા અને ઠરાવે રહેલાં છે જ. આનું મહત્વ પણ કંઇ જેવુંતેવું નથી. ખરેખર કે રાજકોટમાં આવા હિંદુસ્તાનના ગુંડાઓ આવીને ઉતરશે, લૂંટ જેમ પણ કલ્પના કરો કે ત્યાં જોસીને તેઓ આપણા હીંદુસ્તાનભરની કારવાહીઓ ચલાવે, તો પ્રાંતીક પ્રધાનોનો જોખ્ખો અધીકાર અને ફરજ થઇ પડે કે તેઓ સાર્વભૌમ સત્તાને તેના મુંબઇના પ્રતીનીધી મારફત રાજકોટનો ત્રાસનો સુધારી દેવા ફરજ પાડે અને સાર્વભૌમ સત્તાએ પણ જે સ્થિતીમાં કાંતો તેમ કરવાની પોતાની ફરજ અદા કરવા રહી અથવા તો પ્રધાનોને ઘેરવા રહ્યા. દરેક પ્રાંતીક પ્રધાનને તેની જોગોલિક હદની અંદર જે કંઇ બને તે બધા જોખ્ખા નીવડવા જોઇ. ખાસ કરીને બધારે એવા કોઇ બીના તેમણે સૂરજીતને આપાત રહેનારી હોય. પછી ભલે તે તેના કોળદેસરની હદની રક્ષા બહારની હોય. બદરૂદ્દ પ્રદેશનું જવાબદાર રાજતંત્ર એ ભલે પ્રધાનોની નીરબતના વાત ન હોય, પણ તે ત્યાં પ્રયોગ કાંઇ નીકળ્યો હોય તો કાયદા ખાતર તો તે જોડે તેમને અલબત્ત નીસ્બત છે. આમ ન હોય તો તેમનો કારભાર નથી દેખ અને બન જ થઇ પડે આગ ઓરિસ્સાના પ્રધાનો જો લાલચેરના ૨૬,૦૦૦ હોજરતીઓને સલામતી તથા ગોલવા ચાલવા કે સામાજીક તથા રાજકીય વહેવારોના ક્ષેત્રમાં હળવાભળવાની પુરી બાંહેધરી આપે તેમને ઘેર પાછા બોલાવી ન શકે તો તેઓ પોતાની ખુરશીઓમાં નીરાંતે નજર બેસે. કોંગ્રેસ કે જે આજે બ્રીટીશ સરકાર જોડે મૈત્રીના નાતા ઉપર છે તેને બ્રીટીશ સરકારનાં બંડિયાં સામેના શત્રુ તરીકે અમર તો બહારના તરીકે ગણે અને તેવી રીતે તેની જોડે વર્તે તો આસાન વાત છે.

પ્રજાનો મળેલી સ્વતંત્રતાની લડતનો રાજકોટમાં બ્રીટીશ રેસીડેન્ટની ઉશ્કેરણીથી મંડાયો આવો દાવડતો બીજે ક્યાંય મહાબળવાખોર છે કે ચલેલામાં ચલેલી પદ્ધતિએ તેનું પરિમાર્જન થવું જોઇએ. આપણા શરીરને કોરી ખાનાર ઝેરના જેવી એ વસ્તુ છે. નાગદાદ વાઇસરોય રાજકોટના મામલાનું મહત્વ ઓળખીને આ ઝેર નાબુદ કરશે!

---

૬૭ દીવસની રંગભૂમિ

તા. ૨૫–૧૨–૩૮ સરદારનું ઓરેન્જમાં રાજકોટ આવવું.

તા. ૨૬ મી સવાર એ વાંકે સમાધાનના ખરીતા પર સહી.

તા. ૨૬ કેદીઓની મુક્તિ, જહેરસભા, સરદારે રાજવીને ને પ્રજાને આભિનંદન દીધા ને કહ્યું "વીરાવાળાને, મુલેકાને તો હવે ધુ મારવાના છે!"

સંગ્રામ–ગાયણીઓ સંગ્રામ છે, આમ લોકો વિજયી સૈનિકોને અભિનંદ આપતા રહે છે.

વીરાવાળાથી કંઇક આ

તા. ૩–૧–૩૯ વીરાવાળાનું રાજકોટમાં આસ્તરણ આક્રમણો ઉઠીઃ ઉઠાવ ઇ. વીરાવાળાને મળ્યા. તે પછી પ્રસ્તાવિત તરફથી મંત્રિકા નીકળી કે :

'વીરાવાળાથી કરવાની જરૂર નથી. સમાની માં તો પ્રજાના વિશ્વાસુ સલ્યોજ આવશે પ્રજા નર્વિત રહે.'

તા. ૪ ગિલ્સન સાહેબને બોલાવી છે, કેવલને પ્રચાર બંધી દીધા બદલ ધમકાવે છે, તે પ્રધાન આપસાહેબ પણ હાજર હોય છે.

તે પછી ગિલ્સન અને પ્રાગજી રાજ સાહેબની મુલાકાત–ગિલ્સને કહ્યું 'બધા સમાધાનમાં તો રજવાડા મહાસભાની અસર નીચે આવશે ને રાજાઓની પ્રતિષ્ઠાને ધક્કો લાગશે.'

રાજસાર્વભૌમનો જવાબ—સાર્વભૌમ સત્તાની પ્રતિષ્ઠા પણ હાનકારક છે, એની સાથે અમારી આબરૂ જવાબ એનો અમને વિશ્વાસ નથી.

ઠરાવની અંમલી શરૂઆત

બંધારણ–સમીતીનાં નામો બાબત કાગળ–સરદાર વચ્ચેના સંદેશા આવે છે. શ્રી. સામળદાસ આવી સરકારની ગરેજો લાદ ઉઠીને આવે છે વીરાવાળાને પ્રજાના મનની શાંતિ બાતર રાજકોટ છોડી દેવા બહારમાં કરે છે.

ઠરાવનામાનો બહેલો વિશ્વાસભંગ રાજ કરે છે. પેટ્રોલોને આગતરમાં ૧૫ ટકા રાહત આપવા ની હતી તે ના આપવામાં આવી. બાજારમાં ૧૫ ટકા વીમોટીમાં રાહત આપવાનું સરકયુલર માં જાહેર કર્યું.

તા. ૧૫–બંધારણ સમીતીની મુંબઇ શરૂ થાય છે. એના ઉદ્ઘાટન માટે શ્રી સામળદાસ ગાંધી, શ્રી નાનાભાઇ ભટ્ટ, શ્રી મોહનલાલ મોતીચંદ રાજકોટ આવ્યા.

સમાધાનની શરતોને મુંઝવવા માટે જોઇન્ટરીના હોરીસ'ચારથી બાત પ્રજાકીય સભ્યોમાં બે મુસ્લીમો, એક બાબાત અને કુલ અગીયાર સભ્યો નીમવાની માગણી થઇ.

શ્રી. સામળદાસ ગાંધી રાજકોટ રહ્યા. શ્રી. નાનાભાઇ ભટ્ટ શ્રી. મોહનલાલ મોતીચંદ ભાવનગર ગયા. કાકોર ઉપર સરહદે હામળ થયા આવ્યો. તે સહને પાછા આવ્યા

મુસ્લીમોને હાથમાં લીધા

કાયદાની બારીકાઇને કારણે અને સમાધાનના પ્રશ્નોને સહેલા બનાવવા શ્રી. ઢેબરનું નામ પહેલું મુકાયું. રાજ્યે સરદારના પ્રશ્નો બે દિવસ સુધી જવાબ ન આપ્યો.

મુસ્લીમોને ઉશ્કેરવાની શરૂઆત થઇ. પરિણામે મુસ્લીમોએ બંધારણ સમીતીમાં બધુ મુસ્લીમોને નીમવા માગણી કરી.

કાજી ઘલીમામદ અને તેના આગેવાનો વીરાવાળાને મળવા ગયા. આઝાદ પાકીને નામે મુસ્લીમોની માગણી રજુ કરવા બીજા બહાર પડી.

બહાર થઇ ચર્ચા ન આવી

સરદારે કાકોર દ્વારા મીસ્સન ઉપર મોકલ્યો કે 'પોતાની પ્રજાને જવાબદાર તંત્ર આપના રાજ્યના બાબતોમાં બહા પ્રશ્નો ન આવે. રાજ્ય બોગ્ય લાગે પૂછશે તો મહારાજાને જવાબ દેતાં આવડે છે.'

ગાંધીજીએ પણ આ મુદ્દા પર વાઇસરોયને તાર કર્યો.

વાટાઘાટ ચલાવવા શ્રી. સામળદાસ ગાંધી રાજકોટ રહ્યા. પણ ૧૧ મી તારીખે કાકોર સાથે બનાવટી મુલાકાત ગોઠવી પડી.

વીરાવાળા સાથે પણ મુલાકાત નિષ્ફળ નીવડી. શ્રી. માણેકલાલ પટેલને પત્ર લખ્યો. પણ જવાબ જ ના મળ્યો. રૂબરૂ મળ્યા પણ સેંતોગકારક ખુલાસો કરી શકયા નહિ.

આ પ્રસંગે બધારે રાજ્યના જવાબની વાટ જોવાતી હતી ત્યારે ગિલ્સને કાકોર, વીરાવાળા, પટેલ અને જોષીપુરાને મળવા બોલાવ્યા હતા.

મુલાકાત નિષ્ફળ જતાં શ્રી. સામળદાસ ગાંધી મુંબઇ ને લાંબી બારડોલી શ્રી. સરદાર પાસે ગયા.

અટકી પડવું

વાટાઘાટના વખતે બાદ સરદારશ્રીએ શ્રી. પટેલને તા. ૬ ઠ્ઠી રવિવારના ૬ઠ્ઠ વાગ્યા સુધી જોઇતો જવાબ આપવાનું અલ્ટીમેટમ આપ્યું કે સમાધાનને અમલમા મુકશે નહિ

મેં મોકલેલા તારબાબતની નોંધને ન લીધાને લીધે નીચે ને તારની આંકણી આપવી પડી હતી.

આ આંકણીના સરદારે મારફતે મી. મણિલાલ પટેલને મોકલ્યું અને તારકાસિદ જવાબ આપતા જણાવ્યું આને તે મુજબ તુરત તેણે પત્રવ્યવહાર ચાલુ પાડી દેવાનું કહ્યું. આંકણીના બળદ પછી ટીરાવાળા અને સાથેના લાલ પટેલ વચ્ચે પણ કાગળની બેચેણીઓ ચાલી.

ગીફ્સનની રહસ્યાત્મક?

ગયા તારના જવાબમાં મી. મણિલાલ પટેલે સગીરીનાં નામ માટે બીજ સુધારેલી પાદી બહાર પાડવા ઓછા નવજાનો તાર કર્યો પણ એ તાર પછી રેસીડન્ટ ગીફ્સન ટીરાવાળા અને કાકર બાન્ડને પોતાના પત્રમાં બોલાવ્યા અને સમાધાન નોકરાની સલાહ આપી છે અને રાજકારે મુસ્લેલા નામ નામોની પાદી ગીફ્સનની સુચનાથી કાકરે નામંજુર કરી

—: o :—

રાજકોટ નાકું પણ જલ્દીબાંધકામ

રાજકોટથી એક બાતમીદારી તા. ૧૮-૨-૩૯ ના રોજ

સમાધાનીના રહ્યા સહેનો લેતા આખરે સમાધાની તુરી પડી અને નહી ધારેલું પરીણામ આપી ચાલ્યું છે. આજારે રાજકોટ રાજકોટ નહી પણ જલીયાન વાલા બાગની ઢબેણાના મુકવાની અખરી ઉપર આવ્યું છે. રાજકોમ સમાધાનીના કરારનામાને ચોપડામાં નખી નાકમાં છે. સાર્વજોગ સભાનો હાલ અંદર આને સારી રીતે છે એવા તરફથી કહે છે કે અમે રાજસ્થાની પ્રજાની વચ્ચે પડીયું નહિ પરંતુ મદદ કરે છે ને તો પેધારી છે તેને) કાલ્યું કે હાલમાં તા. ૨૬-૨-૩૯ બારસ સ્વાતંત્ર્ય દીનની ઓજરાતના પોકેરવારે અને ૩૫ીબારબંધ પોલીસોનો કરરોજનો ચાલ્ર રા. ૧૫૦૦) પંદરસો રાજકોટ નાદ ઉપર બાર છે. કરરોજ સાજના ૪ થી ૬॥ રાણાનો દામ છે તે આઝાદ ચોક અને જુના ચોક વીરેરના વચ્ચે બાના પોકેબાર અને કરતી પોલીસચીજ ગરાદ રહે ને એવરસે માણસોને કિલ્લા જેટલી પબ્ર જગ્યા રહેતી નથી તા. ૨૮-૨-૩૯ ના રોજ સાજની સભામાંથી ૩૫ જણની કરપાકર કરી નખાયી પબ્ર ચારને જેલમાં લઇ ગયા આજીના ૨૧ જણાને બદારોજરીને મુકે બાકીબાર ચાર ભુખ્યા અને નરસા અંતરીયાર ગામથી પબ્ર કુર ઉતારીને ઓ ૭ પોલીસ પબ્ર જબાદાર કે રાજકારે ખુબ મારી અને પગે ચાલીને ૧૦ કોશ પબ્ર રાતના રાજકોમાં રાજકોટ આવવાની સખ્ત મનાઇ કરી આને બાકી રહેલ કેટ રાજકોટ સુધી ગોપાલકેસ રાખીને જવા દીધા ન હતા.

પરીપદની ગોઠવીસા પબ્ર જબર થાય છે. જાણે એક પબ્ર બાતમા દેતા નરા. ફક્ત એક 'હીંદુસ્તાન પ્રજાતંત્ર' આને છે તે પબ્ર પોલીસે પકારી મોકે છે ને કહે છે કે અમે બહેરા નથી અમે તો જાણુ બાણીનેજ મા મેલતા. આવું અધિકાર ચાલે ' અમારૂં બાતાવરણ બહુજ ગંભીર છે

પુજ્ય કસ્તુરબા ગાંધી અને મણીબેન પટેલ તા. ૬-૨-૩૯ ના રોજ આવ્યા અને ત્રિરંગ તારે ઉતર્યા. ગોદરના ને નોખને કના ગામ ગયા તે હજુ પોકસ નથી આજે લખ્યા ઉતારાના છે

નવું વર્ષ કેવું નિવડશે?

દીનબંધુ અન્ડરૂઝે દોરેલું રસિક ચિત્ર

"અમૃત બજાર પત્રીકા" માં પ્રગટ થયેલા કોક લેખમાં દીનબંધુ એન્ડરૂઝ લખે છે કે—આપણે ઓશાંત ગાત્ર સહકામા આંધીને બનાવાની મેમણી કુ મારા પ્રોય પાત્ર અને પજ્ય માત્ર શ્રી જવાહરલાલ જલ્દજના પર્યાગોના ગેરહ હાજિલમાં એક સરસ ઉતરો ઠોકો આવે પુરોપમાંથી તાજેતરમાં પાછા ફરેલા એક આમંત્રણ દોંકા માથે મારે બહુજ રસિક વાતચીત થઇ હતી.

મેં તેમને પુછ્યું હતું કે, ૧૯૩૯ માં પુરોપમાં સકામ થશે કે? સંકટોના ચહેરે તેઓ નીચલા બાબર શબ્દો બોલ્યા "કોણ કહી શકે!" ત્યારબાદ તેમણે ઉમેર્યું કે આપણે આવતી દર વર્ષોવર્ષોના કોયાની મકાન બાનીયામ માગે છે. આર્થીજ કરજ રોજબ બાવાયો તે પબ્ર ચુકી દયીબાકે. બધ્ય રહ્યું છે આને કરેકને પધારે ને પધારે કર ૧૯,૧૦૦ ખુબ છે.

શું એ બદીકેજ આખરે વાકાબને બાજર શાંતીમાં નહી પરીબામે! મેં પુછ્યું.

તેમણે જબાબ્યું કે 'હું પબ્ર એમ માનતો બતા, પરંતુ એમ માને છે કે આપુ નજ વાતાવરણને સાપે મોટાને જે માનસીક ત્રાસ તેહતો પસરેલ છે તેનાથી તેઓ ઘેલા બની જશે

આજે બધારે પાસ પબ્ર મહીનો સકામ બાદેર કરવાની પુરેપુરી બત્તા ઓ બાબ્યમના કામમાં છે આને બાપુજીને હવામ સકામના બાબ થોડા કલાકની પ્રેસેલ ખુબ બાબકારક થાય પડે છે, બારે સકામરૂપી આ જંગી ... ચાપુ કર ઓનું બદલ બારે કામમે ન બેસ કહી શકે!

બદલ કામચારી જબરદર કુપણાએ મને ચોંકાવી મુકયો, કારણ કે એક આધુનીક પોસાદના કારણમાં મેં એક જંગી બંત્રને એ રીતે ચાલુ થતાં જોયું હતું દીનબંધુ જેવા એકજ બાબુષ તો એકજ શબ્દ, એકજ પદીમાં બુમેરાંગ પુરેરો અને ઓમેં તથા બાજીના સકા બાંધો માબુસો નો નારા કરવાની નીર્ણય કરી ચોંકવા કબરેર દીબાનીને હવામાં પસ્તમતાં ચોબણી આપી રહે છે ઓ દીબારજ બબંકર હતો.

આધુનીક સકામબાનો ચોથી બબંકર પસુતા તે એ છે કે, એક બાતા એસબારકથી કેરી ચેરત વામ પોતાની ઝંદગી રહી રહે, છતા તેબી પોતાનાં નાનો બાળકને બચાવી રાર એવો એક પબ્ર રાસ્તે નથી. સકાપબ્ર બાપુ નહી ઈલાજ તો સંરકૃતીનો જરૂર નારા થશે અને બંજાતી બધ્યે સ્વરાજન થશે. નવા વર્ષ દરમ્યાન આપ બનશે કે? ૧૯૩૯નું વર્ષ પુરોપ માટે આફત કારક નીવડશે કે! મને તો એબી ઘેરી બકા છે કે, બાબુસ્વભાવની નૈતીક બાવનાએ ક્યારી નહી સકાય અને સરમુખબારીયાના રાજ્યોમાં પબ્ર સકામના બધને લીબેજ સ્વતંત્રતાના અભાવ જે સહી નેવામાં આવે છે. ચરમેસ્લવેનના કરાર પછી બધ્ય પુરોપમાં જે બારે કરારોની લાગણી ઈલાજ કરી તે પછી ઓછી લઇ છે અને કરમેના એ પોતાની સરકારી મના મેળવી છે. ઢંગેરીએ પબ્ર મારાકારોને પાછા બોલાવ્યા છે. અંકોસ્લાવ કેરબાર સાથે બધ્ય પુરોપમાંનો પાણી બાવ કેલાપ્રેમ ગયો છે

સકામ માત્ર ઈરસ્વરના બંબંધમાં રહે છે. ય પોતાનો નેમ પાર પાડવા માટે દુનીયાબરની સકામનું સંબંધ બેઠવા જેટલો તે ગેરો છે! પુરોપ જોકી, એશીયા પર નજર નાંબીએ તો દુર પુર્વના સુરીબ્રબે ભયો વાદળી બાવા રહે છે કે! સકામના આ બબંકર ચપો જેનાં માબેના કબાર મર્યા છે બાવ્યા તો કુકાળ, રેગ કે રોગચાળા થી મરબ્યા પામ્યા છે. ત્યાર પછી ૧૯૩૯ ના શાંતી રબપાશે કે! બીજા શબ્દોમાં પુછુ તો, દંકાળ અને કેનઠનને સંબાળીપુર્વક બાસી કરવા માં આબ્યા દોબાથી, જબાનીસ સરકાર ચીન પર કેરો બેસ્સારબાંમાં આવેલી શાંતીના તેની નેમ નજીક આવી પહોંચ્યુ છે કે! ના બાવતો માહીતી જોતાં તો, બાસ્તીનજ નહિ, આજે બર્યો બાને નવ ચીનમાંથી હબબાજ આવેલાં બાદનાસ ડેલીગેશનને બબાનાં નવું તક મળ્યા છે. તેબે મને જબાબ્યું હતું કે દોંકાર ક્રાને કંટનમાં મકાનું બે કોક બાર ન કરી, પરંતુ પરા પ્રધાન ચીબાંગ કામ શેકે મોકેલી બાત હતી. મકીનનો બાબુ-બુતબર્યો પ્રદેય નવન બુરોજ છે. ત્યાં ચાંતીક બાધનોરાણા લશ્કર માટે રસ્તાઓ કે રેલવેઓ તેમ બીમાનો માટે ઓરોડરોમો નથી બબાનનો મકાનનો ભાર બમતા જશે. અને પબ્રીબુ લાંબે નો બબાનનો વેપાર મદદાયી તેને બાબુબના દેકાને બબાવે નીકેબેના પબ્ર મળે બાત છતાં અમારે કબુલવું જોઇએ કે કનદન મકર્યું દિબાયી ગોન બાટે દાકરોગ્રા બોગકરનું મુકબ્યા બાબ્યું

છે. તેમને તો ૧૯૩૯ માં સરકારનો અંત આવે એમાં ગાંધી યજ્ઞની જ્વાળા ન હતી.

હીદ માટે નવું પર્વ કેવું નીવડશે? રાજ્યસ્થાનોમાં અશાંતી વધશે એ તો ચોકખું જોઇ શકાય એમ છે. સાજ્યસ્થાનોમાંનાં આપખુદ અમલ સામે પ્રજાના આ બળવા જેટલું અર્થ-સૂચક બીજું કંઇ પણ ૧૯૩૯ માં કદાચ બન્યું નહીં હોય.

ફેડરેશનનો અમલ થશે કે?

નવા વર્ષમાં ફેડરેશનનો અમલ થવાનો સંભવ છે કે? હાલના સંજોગો જોતાં તો આપણે તેમ બનવું તદ્દન અશક્ય લાગે છે. દેશી રાજ્યો તરફથી પણ કંઇ પણ એકત્રીત પગલું ભરાયું નથી. એટલુંજ નહીં, પરંતુ મૈસોર અને ત્રીવીશ સરકાર વચ્ચેના 'ટ્રેડબોર્ડ' ના ઇલેકશના કંઇ પણ નીવેડો આવ્યાનાં નથી. પારો કે બુદ્ધ જુદા પક્ષો વચ્ચેની સમજુતીથી અને મુસ્લીમ લીગનો સંભવી સંજોગોને દરેક અંતરાય દુર કરવામાં આવે તો પણ આવા સમાધાનની રીતસર એટલી બધી સંભાવનાજ થઇ પડે એમ છે કે ૧૯૩૯ માં સુધારાની ફેડરલ યોજનાનો અમલ પણ અશક્ય થઇ પડે એમ છે. દરમ્યાન માં પ્રાંતોમાં અત્યાર્થી પગારે એટલું ઉપયોગી કાર્ય, ખાસ કરીને ગ્રામોદ્યોગ અને કારીગરીના ક્ષેત્રમાં થયું છે. વર્ધા કેળવણી યોજના ઝડપથી આગળ ધપતી જાય છે. કારીગરીના સંબંધમ અભ્યાસીક સમીતા યોજવામાં આવી છે. નવા વર્ષ દરમ્યાન એકથી બીજી કરવાના પગલાં ગેરફાયદેસર કરાવવાનું. કોઇક ફાયદો આગલમા આવશે એ ચોક્કસ છે. પોતાની હાલની હાલત કે ગોતની અનુભવો અને આપઘાતોના રૂપમાં દુનીયા સમક્ષ રજુ થાય છે તેમાંથી રશીયાનો કદી ઉદ્ધાર થશે કે? સોવીયેટ રશીયામા થયેલી સુંદર સફળતા નીચળા નીવડશે કે? આ બધા સવાલોનો જે કોઇ જવાબ આપે તે અત્યાર સુધી જેમની સાથે વાતચીત કરી છે તેમના કરતા બહોજ ડાહી હોવો જોઇએ. સોવીયેટ રશીયાના હાલમાં ત્યાં જે કંઇ બની રહ્યું છે તેના સંબંધમાં દુઃખભરી અજ્ઞાનથી દયાર્ચિ છે મેં જે ચીત્ર દોર્યું છે તે નીરાશાજનક કે પરંતુ જો મારે સત્યનેજ વળગી રહેવું હોય તો એ સીવાય બીજો માર્ગજ નથી. હું એટલીજ આશા રાખું છું કે દુઃખ સહન કરતી સામાન્ય પ્રજાનો અવાજ સરકારી દોરવણીના માણસો અને બુદ્ધીજીવીઓ પર ઉતર મેળવે, જ્યારે એમ બનશે ત્યારે શાંતી જરૂર સ્થપાશે.

દક્ષિણ આફ્રિકાના ટુંક ખબરો

ઇ. આ. ની રીઝર્વ બેંક

બેંક ઓફ ઇંગ્લાંડનું અનામત ૪૦ બ્લીયન પાઉંડનું બાંધવાનું નક્કી થયું છે. દક્ષિણ આફ્રિકાની રીઝર્વ બેંક તે રીતે અભ્યાસ કરશે કે કેમતે સવાલ ઉપર વિચાર થઇ રહ્યો છે. ૧૯૩૨ માં સોનાનું અલગ બાંધ કરવામાં આવ્યું ત્યારે બેંકની અનામત સાદ લાખ પૌંડની હતી. અત્યારે ૮૫ લાખસ્ટર્લિંગના રક્ષકો પાસે બે કરોડ સડસઠ લાખની છે. આઠના પારેથી સોનાની ખરીદી બે બાર બધાર પાડે છે પણ વધારે રકમ આપવી પડી હતી તે રકમ બેંકના સરવૈયામાં બીજી ઉકામતો ખાતે બતાવવામાં આવે છે અને હવે તેને ચેરાતા રક્ષકો કાપ કરતા જેટલો વધારો મળે તે પણ બીજી પ્રવૃત્તિના બાજ ઘટાડવામાં આવે છે. પણ જે સોનું બજારોમાં છે તે સરકારના હિસાબે અને જોખમે છે. એટલે બ્યાજની રીતે જોતાં અત્યારની બનતાલ સાદ લાખની બાદ કરતાં બાકીની રકમ બે કરોડ અને સાત લાખની ઉપર બાકર બાવે બાકીનાં જે વધારો આવે તે સરકારનેજ મળવો જોઇએ. અને સાદ લાખ ઉપરનો વધારો જે લગભગ ૪૫ લાખ જેટલો થાય તેજ બેંકને મળવો જોઇએ તે બાબત ઉપર વિચાર ચાલી રહ્યો છે.

વેપાર અંગેના નોકરોના પગારોના કાયદો

વેપારના બંગેના નોકરોના પગાર વીશેનો કાયદો હાલમાં પાલમેન્ટ સમક્ષ આવ્યો છે. તેમાં ૧૯૩૭ ના કાયદામાં બાતલવેલા પગારોના કરતા કેટલેક ઠેકાણે વધારો કરવામા આવ્યો છે. ૧૯૩૭ નો કાયદો માત્ર મોટા શહેરોનેજ લાગુ પડે છે અને બહલે નાના કસબા મોટા શહેરો ઉપરાંત જોહાનીસબર્ગ, ડરબન અને કેપટાઉનની આસપાસના નહાના સમાજન ૫ વર્ગોમાં મુખ્ય લાગુ પાડવામા આવ્યા છે. મુખ્ય ફેરફારોમાના નીચે મુજબના છે:—

આ અઠવાડીયાના બાગમાં કલાક કરે રાખવા મા આવ્યા છે. હાલના કલાકોનો પ્રબંધ જે શોપ અસીસ્ટ ઓર્ડીનન્સથી હતો તેને બદલે આ નવા ધોરણના કાયદામા સમાવવામાં આવ્યો છે. કોલોર્ડપ્રકટ નોકરોનો પગાર જે પહેલા અઠવાર પીંડ હતા તે બારીસ પૌંડ કરવામાં આવ્યો છે. બધેલા પાંચ વરસના અનુભવથી જે નોકર કોલોર્ડપ્રકટ ગણાતો હતા તેને બદલે અનુભવની મુદત વરસ ઘટી કરી છે અનકોલોર્ડપ્રકટ નોકરનાં પગારને માટે જે પાંચ પૌંડની ઓછામાં ઓછો દર હતા તે અનુભવ મેળવવાના પાંચ વરસની આખી મુદતના બાદ લાગુ પડતો હતો, તેમ બદલે હવેથી તદ્દન બીજા અનુભવોના પૌંડ છથી શરૂઆત કરી બારમે વર્ષ સુધીમાં તેમાં વધારો કરતા ૩૦ વરસે પૌંડ ૨૨ ઉપર પહોંચે તેવો ક્રમ ગોઠવવામાં આવ્યો છે. જે નોકરને બાપાપીવાનું તેના પૈસાના તરફથી પગાર દેવા તેની ફરિયાદ જે પૌંડ પાસ કરવામા આવી હતી તેમા ફેરફાર કરવામા આવ્યો છે. વધારામાં બાંદગીના કારણોની પરસ્પર ચોદ દિવસની બદલે પગારની રજા આપવાના બંધારણ કરવામાં આવ્યું છે. નેટીવ મજુરોનો પણ આ કાયદામા પ્રબંધ કરવામાં આવ્યો છે. માલદર ઢાલનારાઓના પણ દરની અંદરની મોટર દામ તો પૌંડ તેર અને તેથી ઉપરનાં ન માટે પૌંડ પંદર તેર શીલીંગ અને નવ પેનીનો મારીક પગાર નક્કી કરવામાં આવ્યો છે. કોમર્સીયલ ટ્રાવેલરોનો પણ એ કાયદામાં સમાવેશ થયા છે, જેમનો પગાર શરૂઆતમા પચીસ, અને ૭ માસ બાદ પૌંડ ત્રીસ કરાવ્યો છે. બાપાર અંગેના ગાપુરા જે શોપ એસીસ્ટન્ટ અથવા રક્ષકોના વર્ગમાં નહિ સમાતા હોય તેનો પગાર પૌંડ આઠનો કરવામા છે. નાઈટ વોચમેન અને ગોડમેનનો માટે જોહાનીસબર્ગમાં પૌંડ ૬ અને કેપ પાંચ પૌંડ આઠ શીલીંગને ચાર પેનીનો દર નક્કી કરવામા આવ્યો છે.

મરક્યુરી બહુમતી દરજ

ડરબનના બંધારીના મરહુમ કમારી બી. ઇસ્માઇલ ગાયજી મહમદી પા. ૧૬૩૫૮ ની ખરેખરની મુદ્દી ગયા છે. બધ મેનલર્સ રોડની બીલ્ડીંગમાંથી ઉપલબ્ધ બાકાત તેઓ બધેલું દુઃખ કરી ગયા છે. દેવાંગીયા દરદીઓની વાજબી જરૂરીયાત ને વા ધાર્મીક, કેળવણી સંબંધી કે ખરેખપાર બાબિ કાન બાપાશે. ખાસ કરી મહમદી બોલાદના મરીજોને પ્રથમ મદદ મળશે.

મોસલબેમાં કલર્કોનો વીરોધ

મોસલ બે (કેપ) ની મ્યુનીસીપાલીટીએ સેક્રેટેરીયન ડ્રાફ્ટ ઓર્ડીનન્સને એક સિદ્ધાંત તરીકે સ્વિકાર કર્યો છે તેની સામે કલર્કોની એક ગાસ મીટીંગે સખ્ત વીરોધ કરી એ પગલાંને અપીલતી, અપુરાજ્જુ અને દક્ષિણ આફ્રિકામાં ગોરી અને કલર્ડ જાતીઓ વચ્ચેના ચારા સોનાને મરીકેજા તરીકે વર્ણવ્યું છે. કમ્પાનીયોને એવા અનુદાર કાયદા નહીં લાવવા સન્મતી આપવા પ્રબંધ માર્ગનારો એક દિલ મુલીયન આપ્યામાં પાળજાનો ઠરાવ થયો હતો.

મીસીસ બંડરીયાનું અવસાન

મુધસ્કોખાદના જાણીતા વતની અને વેપારી શ્રી. મોહનલાલ બંડરીયાના ધર્મપત્નિ બીજાની દીવાળીબેન ગાત્ર લબ્બતની બાંદગી ગોગરી કાઠીયાવાડમાં બાંબાનેર ખાતે પોતાને ગુહમે સ્વર્ગવાસ પામ્યાના બાદજનક બબર બાબ્યા છે સ્વર્ગસ્થ પણ્યા પ્રેમાળ અને બાબતવાડ સ્વભાવના હતાં અને કોટુંબકાનની સહિત્ર બાબતમાં ઉંડો રસ લેતાં હતાં અને આ દેશના પણ્ય વેદવ્યા વસ્તુઓને પણ્યા વર્ષોથી ઉપયોગ બાબતાં હતાં. સ્વર્ગસ્થ પોતાની પાછળ પોતાના પતિ, ત્રણ બાટા પુત્રો અને બે પુત્રી અને બહોળાં કુટુંબને વિલાપ કરતા મુકી ગયાં છે. તેઓ સર્વના તરફ બાગે બાંતઃકરણથી દીલસોજી દરશાવીએ છીએ અને સ્વર્ગસ્થના બાત્માને ચિરશાંતી ઇચ્છીએ છીએ.

બાડે આપવાની છે

સારી બાકાની દુકાન કરીન સ્ટ્રીટ અને મેકફર્લન રોડ બરકામ્સના ખુણા ઉપર. કરેયર્સ અને બુચારનો વધારે.

લખો યા મળો:

L. O. PATEL,
23 (b) Bait Street,
Doornfontein, J.H.Burg.

બારડોલીમાં મહિલા મંડળ

બારડોલી તાલુકામાં શ્રી. કસ્તુરબા ગાંધીના પ્રમુખપદે બેનોની સભા ગણી હતી તે વખતે એક મહિલા મંડળ સ્થપાયું હતું. શ્રી કપિલરામ આશ્રમના પાની મંડળના પ્રમુખ ચૂંટાયા છે. આ મંડળથી કરપાની બેનોમાં બહુ સારી જાગૃતિ આવી છે. બીમારી સારવારના નામે બારડોલી આવ્યા સારે રહેતને તેમનો સત્કાર કરવા કરપાની બેનોની કુકડી હાજર રહી હતી

બારડોલીમાં એરોડ્રોમ

સરકાર તરફથી બારડોલીમાં અનેકવાર કામ થયાં જાણ્યાં હશે તેમાં ગણો બધો વખત વિમાનમાંજ પ્રવાસ કરવો પડે છે, આ બારડોલીમાં (સુરત જીલ્લામાં) વિમાની મથક (એરોડ્રોમ) નથી તેથી ત્યાં કાર્યકરો બારડોલી તાલુકા મા એક એરોડ્રોમ ઉભું કરવા વિચાર કરી રહ્યા છે. આને ૧ પણ પૈસા વિના બાજ ગોકાર બાજ પડેલની જરૂર પડ પ્રમોશી જાહેર સાનની જમીન હવે પાકી આવી છે અને જો એરોડ્રોમ કીધેર ગામ નજીક આવેલી સમાર જમીન ઉપરજ રાખવું એવી તેમની કલ્પના છે. તેમની જમીન 'એરોડ્રોમ' ના ઉપયોગ માટે આપવા તેઓ ખુશી છે અને પટની જમીન આજુબાજુના લોકો પાસે મેળવવા તજવીજ પણ કરી છે

શ્રીપુરી મહાસભા

શ્રીપુરી મહાસભામાં પ્રમુખના સરપણ માટે આપનારા બાપન કાર્યકરોનો ખર્ચ કાંપીના ભાલીઓ બોલાવશે, સ્વાગત સમાની નદિ. બાબુ કેનો કોડાપધાની ગોઠવણ પણ થઈ છે. મહાસભા અંગે તેમની બધી દવાઓ ને સામનો બંગાળ કેમીકલ વર્કસ તરફથી પુરો પાડવામાં આવ્યાં છે. આયુર્વેદિક દવાખાનું પણ ચાલશે. બંદરના મારે બે વસેડાં ચાલુ કરવામાં આવ્યાં છે જેનાં ચાર આનામાં બે ટંક ભોજન અપાશે. બીજી હોટલો વીગીટરો ને કેસીટરોને માટે ચાલુ થશે

સુરત જીલ્લામાં ઢાળી પદ્ધતીનો અંત

ઢાંચણી કોદાળીસપર્જનાં આવેલા એક પત્રમાંથી એક બારડોલે નીચેની હકીકત એકત્ર કરેલા છે

સુરત જીલ્લામાં ઢાળી પદ્ધતી દાખલો પુરાણથી છે. આ ઢાળા પદ્ધતીમાં સ્વરક્ષણ એક ખાસ તપાસિયર દુબળા સંડોવાયેલા હતા એમની સ્થિતિ સુધારણ જેવી હતી નદિ સિંચાણ, નદિ સામાજીક ઝઘડા, નદિ સંસ્કાર આ બધાં એમને વરેલાં છે. પરિણામે આજ સુધી એ મજબ ગુલામી દશા ભોગવતી આવી છે

આ ઢાળીઓના સેહને 'ગણોતિયા' ના નામથી ઓળખવામાં આવે છે. એઓ પણ આ ઢાળી-ઓની બેદરકારી, બેચરાઈ, અસંસ્કારિતા વગેરેના કારણે કંઈણી ગયા હતા, તેથી આ ઢાળા પદ્ધતીનો અંત આવે એમ કેટલાક વરસથી મનાતું હતું.

ગયા વર્ષની સામાજીક, રાજકીય અને આર્થિક પ્રવૃત્તિઓના કારણે આ દુષણો કેમનાં કંઈક ઓછાં થયાં હોવાનું જણાય છે. આ ગુલામી પ્રથા સુરત જીલ્લાને એક કલંકરૂપ હતી પ્રથમ શ્રી. નરહરિભાઈ પરીખ અને બીજા કાર્યકર્તાઓએ આ પ્રથાનો નાશ કરવા સરકારના આશ્રમ દ્વારા પ્રયત્ન કર્યો હતો. પણ એ વખત પાક પરીસ્થિતિ આજ્યુ ન હોવાનું

આ દરિયુરા મંત્રીમંડળ દરમ્યાન બારડોલીના મહાસભાવાદી કાર્યકર્તાઓએ કાયદેસરનો માટે આ સામલા સજ્જડ કામ કર્યું એ વખતે ઢબારોની સંખ્યામાં આ દુષણાઓએ દાવાદારી ઊભી આપી મોટે સંગઠન કર્યું. અને આ ગુલામોમાંથી મુકવા માટે પોકાર કરી સજ્જડ પ્રચાર કામ કર્યું.

પરિણામે મહાજનો પાદીદારો તો આ કાળી પદ્ધતીનો ત્યાંત આવ એવું મનમોજ ઇચ્છતા હતા પણ આ માટે કોઈ યોજના નહોતી

મહાત્મા ગાંધીજીના પ્રમા આશ્રમ બારડોલીના વલ્લભ ફરગીયાન સરદારની વલ્લભાભાઇની ફરમીયાનગીરીથી દુબળા કોમ અને પાદીદારો વચ્ચેની નીચેલેલી એક સમાતીએ એક યોજના પટી કાઢી આ યોજનાનો સાર નીચે પ્રમાણે છે:

૧ પ્રણાલિકાને આ ઢાળાએ જેટલા વરસ કામ કર્યું હોય તેટલા વરસના દર વરસના આઠ રૂપીયા પ્રમાણે ઢાળાએ ઉપરોક્ત રકમ ત્યાં સુધી ભરવી.

૨. ઢાળા તરીકેની પ્રથા દબેથી નાબુદ થયેલી ગણાશે.

૩. પુરુષની મજુરી રોજના રૂ. ૦-૪-૦ અને સ્ત્રીની મજુરી રૂ. ૦-૩-૦ લેખે ગણવી

૪. ઉપર પ્રમાણે મુળ રકમ ચુકવી દેવામાંથી બાદ જતા બાકી રહેલા વધા દરે તો આ દેવાની મજુરી રૂ. ૦-૪-૦ માંથી ઓછા આનો કાપી લેવો. જો જરૂરજ પુરેપુરા ચોક્કસ દોરને નહીં કામે જવું પડે તો જેને ત્યાં જે કામે જવું દોય તેના પાસેથી એક આનો પણ લેવો.

૫ પણીયામાલને આ બાબતનો ગયા બધા કરવાના આવી છે.

૬. વાસીક નાબુદ માટે તે સ્ત્રીને આર્થિક એક રૂપીયો આપવો બાકીના આપવાનું બંધ કરવામાં આવ્યું છે.

૭. જીલ્લ વરસ સુધી જે દુબળાએ કામ કર્યું હશે તે દુબળાનું સરેણું ઓછા થોડું ગણી તેને છુટો કરવો

૮ કામના કલાક આગામ આઠ કલાક રહેશે. રવિવારે, તેમ કે એવા કોઈક અગત્યના કામોમાં અપવાદ રહેશે

આમ બારડોલી તાલુકાના બેદુતોએ આ પ્રથાનો પ્રત્યાનું કરવા પોતાનામાં પહેલ કરી છે તે માટે તેમને ધન્યવાદ ઘટે છે

મોરબીનરેશની ઉદારતા

મોરબીના મહારાજાએ પોતાની જન્મમાંતને પ્રસંગે મહેસુલમાં ૫૮ હજારની માફી કરી છે, જે રકમ સમયમ રૂા. ૬ લાખ થવા જાય છે. આ ઉપરાંત બીજી ત્રણ જાહેરાતો પણ કરી છે. પ્રજાની પોલાદ ૫૮૨ આસદીઓ બાર આના મહારાજા છે, પરંતુ નિમણુક મંત્રીમંડળની હોવાનું જાહેર કર્યું છે. દરબારગઢમાં દરબાર ભરવામાં આવ્યો હતો

વડોદરામાં અધનીગ્રેય

ગીદીશ સરકારના મદનિષેધના કાર્યને વેગ આપવા વડોદરા રોજ અમદાવાદ, બારડોલીમાં આ સપ્તાહથી દરુ માસલની દહમા નવા પીઠા નહીં બોલવા, બારડોલી તાલુકામાં ના આકલ અંકલની દુકાનો બંધ કરવા, પાદરા અને સાવલીની દુકાનો બાસેડ્યા, કરવાડામાં ચરમનું પોલાસ બંધ કરવા, પણ આ દરમ્યાનમાંથી પ્રોત્સાહ કરેલા પોજનો કાર્ય કરશે તો સામસ્ત્ય રદ કરવા કરાવ્યું છે. આપી ૩૫ દુકાનો બંધ થશે પણ ઉપર કહેલ મુકાશે.

પુર્વ આફ્રિકામાં ઢિંઢોરાંઓ માટે ભય

અમદાવાદમાં શેઠ નાનજીભાઇ કાલિદાસની મેસર્સ ધનજીરુસ્તમ કંપનીના ડાયરેક્ટરને તારથી નાનપત્ર આપવામાં આવ્યું હતું. શેઠ નાનજીભાઇ શ્રી. પૂર્વ આફ્રિકાના વેપારી અને ઉદ્યોગ પાડી તરીકે જાણીતા છે. શ્રી. નાનજીભાઇએ નાનપત્રનો જવાબ આપતા કહ્યું હતું કે આફ્રિકા માં ઢોરોની સ્થિતિ કેવી છે તે મારે તમને જણાવવું જોઇએ. આ આપણે માટે વસવાટ અને વેપારધંધા માટે વિકાસના પ્રશ્ન છે. આફ્રિકાના કાપડ બજારમાં ઢોરોનો હાલ ૮૦ ટકા જેટલો છે. ઢોરના ચીલ ચામડાંને આમ ઘણા કરા પત્રકો ઉતરવાનું મુશ્કેલ નથી પણ માલેકોના મંડળે લાંબા પોતાનાં હિતો જાળવવા માટે સરકાર પાસે રજુઆત કરવાની જરૂર છે, તેમજ લોકની જરૂરીયાતોનો અભ્યાસ કરીને માલ ઉત્પન્ન કરવાની જરૂર છે. આપણા માં સાહસવૃત્તિ નથી આપણામાંના કેટલાક સાહસિકોએ મોટે ભાગ તે પહેલાં ધંધો જમાવીને બેસી ગયા હતે તો ૬ આફ્રિકાની જેમ પુર્વ આફ્રિકા પણ આપણે માટે બંધ થઇ જશે. બારડોલી મેળા દ્વારા આપણામાં ઉદારતા જગાવે છે, તેવું આપણે અનુકરણ કરવું જોઇએ

જગતનું રાજકીય વાતાવરણ

પેલેસ્ટાઇન

પેલેસ્ટાઇનના સવાલ વીશે કોનફરન્સ તા. ૭ મીના રોજ શરૂ થઇ ગઇ છે. સેંટ જેમ્સ પેલેસમાં તે કોનફરન્સ ભરાઇ હતી. આરબોના પ્રતીનીધીઓની બેઠક કપીન ઝેતીના ઓરડામાં થઇ હતી અને યાહુદીઓની બેઠક બીજા પ્રસ્તુત સ્થળના વાતમાં રાખવામાં આવી હતી. શરૂઆતમાં મી. ચેંબરલેઇને આરબ પ્રતીનીધીઓને આવકાર આપતાં આપતા જણાવ્યું કે પેલેસ્ટાઇનની પરીસ્થીતના કારણોના આરબો પણ આવેલા હોવાથી આરબોના હક અને સ્થીતી જણાવાઇ રહે એવો કોઇ નીકાલ નીકળી શકશે એવી આશા રાખું છું. વધુમા જણાવ્યું કે યાહુદી અને આરબોની પુરી હકીકત સાંભળ્યા બાદ બ્રીટીશ પ્રતીનીધીઓ કોઇ પણ કાર્યક્રમ મુકશે નહિ. આરબ પ્રતીનીધીમંડળમાં આરબ હાયર કમીટીને નામે ઓળખાતી મુફતી મંડળ, નશા શીબી વાળું ડીફેન્સ મંડળ તેમજ આસપાસના દેશોના આરબો હતા. આરબ હાયર કમીટી તરફથી જે માંગણીઓ રજુ થનાર હતી તેના મુદાઓ એ છે કે (૧) પેલેસ્ટાઇનને સ્વતંત્ર દેશ જાહેર કરવો. (૨) મેંડેટ રદ કરી તેને બદલે બ્રીટીશ અને પેલેસ્ટાઇન વચ્ચે કોલ કરાર કરવા. (૩) બાલફોર કરારનામું રદ કરવું. (૪) જર્મન જ્યુના ફરીયા નામે નવા યાહુદીઓને આવતા અટકાવવા. આ શીવાય પેલેસ્ટાઇન અને આજુબાજુના આરબ સ્વરાજ્યોનું ફેડરેશન બનાવવાના સવાલ ઉપર પ્રતીનીધી મંડળે વીચાર કર્યો હતો પણ તે વીશે બ્રીટીશરો સાથે નો કોલકરારનો સવાલ નક્કી થયા પછી વીચારણા કરવા આવી શકાશે એમ તેઓને જણાવ્યું. આરબોના માંગણીને મુસલીમ લીગ તરફથી પણ તેના સ્ટેંડનના પ્રતીનીધી મારફતે ટેકો જાહેરમાં આવ્યો હતો. નશામીબી પાર્ટી જે ગોડફ્રેટ જણાય છે તે ગ્રેકો પણ પેલેસ્ટાઇન સ્વતંત્ર થાય એવા પ્રકારની ઇચ્છા રાખે છે. યાહુદીઓના પ્રતીનીધીમંડળમાં ડૉ. વેઝમેન, ડૉ. બોડેનહરમર, મી. ડેવીડ બેન, મુરમન અને મી મોસસશરેટ ઉપરાંત અને મી. નાહમ ગોલ્ડમેન છે. ડીફેન્સ પાર્ટીએ પેલેસ્ટાઇન છોડયા બાદ આરબોએ ત્યાં ત્રણ દીવસની હડતાલ જાહેર કરી હતી. એમાં ડીફેન્સ પાર્ટીને હલકી પાડવા અને મુફતી પાર્ટીને જબરદસ્ત બનાવવા પુકતી દોર એમ મારવામાં આવે છે. દરેક આરબોને હથીયાર રાખવા બદલ તથા સામે પક્ષ બદલ સરકારે પકડયા છે. જરમનીના ડીપ્લોમેટીક ચોતીકલ કોરસપોંડન્સ તાજના છાપામા પેલેસ્ટાઇનના સવાલમાં જરમનીને પણ કંઇક લાગે વળગે છે એવો ઇશારો મળે છે. કહ્યુ કે યાહુદીઓનું ત્યાં કોઇ સ્વતંત્ર સંસ્થાન બનાવવામા આવે તો તેથી ભુમધ્ય સમુદ્રની હાલની સ્થીતીમાં ફેરફાર થયા સંભવ છે. શુક્રવારના સમાચાર છે કે આરબોના બન્ને પક્ષ એક થઇ ગયા છે, અને સાથે મળીને કામ કરશે. નશામીબીના ડીફેન્સ પક્ષ તરફથી બે પ્રતીનીધીઓ કામ કરવા નીકળ્યા છે. રાગીબ બે નશામીબી જે હાલમાં આંદા છે તે તથા કરરમ જે પેલેસ્ટાઇનના મોટ આયોડોકસ પક્ષના મુખી છે. એ દીવસની મસલત સમીતીમાં સારઅસલમાં મુફતી પક્ષના પ્રતીનીધી મકેર પાશા એ રાગીબેના આંદકી રાજી દીલગીરીનો ઠરાવ મુકયો. જે પસાર થયા બાદ જનાબ હુસેનીએ આરબો તરફની માંગણી ઓફીશ્ર જાહેરમાં મુદા સર અને સ્પષ્ટ રીતે રજુ કરી હતી. એ નીવેદનમાં જણાવવામાં આવ્યુ છે કે ગઇ મહાયુ ધ આરબોએ કરેલી મદદના બદલામાં બ્રીટીશ સરકારે ૧૯૧૬ની સાલમાં જે સ્વતંત્રતાનું વચન આપેલું અને લાંબા પછી વખતો વખત કબુલ રાખવામાં આવેલુ તે સ્વતંત્રતા હજુ આપવા માં આવી નથી. બાલફોર જાહેર નામું કોઇ પણ વખત કબુલ રાખ્યું નથી અને તે કબુલ રાખશે પણ નહિ. યાહુદીઓને નાદે જગ્યા શોધવાનો સવાલ આખી દુનીયાનો છે પણ તે પેલેસ્ટાઇનમાં નહિ. આરબોની માંગણી સંપુર્ણ સ્વતંત્રતાની છે. અને તેથી યાહુદીઓનુ ઘર ત્યાં બનાવવાનું પડતુ મુકવું. યાહુદીઓને પેલેસ્ટાઇનમાં દાખલ કરી ખાસ હકો આપ્યા છે તેથી મેંડેટનો બાંગ થયેલ છે. માટે મેંડેટ રદ કરી નવા કોલ કરાર કરવા. આરબ પ્રતીનીધીમંડળ જણાવે છે કે એવા કોલકરાર બ્રીટીશના હકની જળવણી માટે તેઓ મુસ્લેહ-સંધી પાટાઘાટ કરવા રાજી છે. તેમજ પેલેસ્ટાઇનની પડોશ જગ્યાઓમાં દરેકને આવવા જવાના હકની બાંહેધરી આપવા પણ તેઓ રાજી છે. યાહુદીઓની બાજુથી ડૉ.વેઝમેને જવાબ કરવામાં આવશે પણ તેઓ આવશે એમ ધારવામાં આવે છે કે તે દેશને સમૃદ્ધ બનાવ્યો છે. આજે તેઓ ઓમથી તેમ આવકાર છે. એવા બીસ લાખની જગ્યા કરવાની છે.

દુનીયા કબુલ કરશે કે પેલેસ્ટાઇનમાં સંખ્યા બંધ યાહુદીઓને માટે જગ્યા થઇ રહે તેમ છે, અને જો પુરતું ફંડ હોય તો થોડા વખત માં ત્યાં પાંચ લાખ માણસ વસાવી શકાય. તેણે યાહુદીઓને ગેરવણી આપી હતી - ઝીરીશ સપના, મારસલાસકર અને ટાંગાનીકા એ તબુબતાઓને પકડવા જવા એ બુકરાનકારક છે. કારણકે એને વસવાટને લાયક બનાવવાને એક વરસની મહેનત જોઇએ. માત્ર પેલેસ્ટાઇનજ એકલો દેશ છે કે જે તેના હીજોગ આને બેતાને સહેને ગોદી સંખ્યા સમાવી શકે તેમ છે. ત્યાં જે પચાસ હજાર યાહુદીઓ જવા જોઇ તે બોકીએ દેશને કેવો આબાદ કર્યો છે તેનો વિચાર કરવો જોઇએ.

સ્પેઇન

ગયા અઠવાડીયામાં સ્પેઇન જાયેજે કરેલી આગાઠી બારી પડતી જણાય છે. બટાલીઆ રીપોર્ટર ગાલ્ઝા એના પત્રમાં જણાવે છે કે સ્પેઇનમાં બન્ને સુધી ફ્રેન્કોની ફક્ત માત્ર લશ્કરી દૃષ્ટિએ નહિ પણ રાજકીય દૃષ્ટિએ સુદ્ધાં સંપૂર્ણ યાત્ર નહિ ત્યાં સુધી બ્રટાલી પોતાનું લશ્કર સ્પેઇનથી પાછું બોલાવશે નહિ. (રાજકીય જીત કમારે થયેલી ગણાય તે મુસલમીની વાત છે.) બ્રટાલીનું "જરનલ ડી બ્રટાલીયા" કહે છે કે જે લાખ દેઢ (ઇટલીયનોકરો) જે ફ્રાંસમાં ભરાયા છે તેમાં આને બીજા લશ્કરી જનરલો જે ત્યાં છે તેને વીખેરી નાંખીને તેમનાં ગઢોઢા બધ કરવામાં આવે નહિ ત્યાં સુધી શત્રુ પુરી થયેલી ગણાય નહિ. વળી સ્પેઇનનો જે બન્નો અને રોબું કોલની પાસે છે એ પણ ફ્રેન્કો ને સોંપાય જરૂ જોઇએ. ડૉ. નેમોન મેદીઓ પાછા ગયા છે અને જનરલ પરિષાળ સાથે મસલત ચલાવે છે. એવી ધારતી રજામંદામાં આવે છે કે સુલહને બદલે લડાઇ ચાલુ રાખવા ના વિચારો થઇ રહ્યા છે. બારસેલા કાપુ જે બજબુત પ્રોટેસ્ટેણથી કાબો છે તેના ઉપર જનરલ ફ્રાન્કો દુમલો લાવ જરૂ થતાં તે એવો બાત્રી હતો, અને બીનોરકાના કબજાથી બીનોરકાનો કાપુ પણ બાજમાં આવી પડે એવી સ્થીતી હતી. બીનોરકાને બીજી યુરોપના યુદ્ધબાજોની બધીની મ્રમણ આવવા લાગે એ પણ ભય હતો. બીનોરકા કાપુપર જનરલ ફ્રાન્કો દુમલો કરે તો તે બ્રટાલી અને જરમનીના લશ્કરની મદદ યોજ થાય એટલે ત્યાંના પ્રોટેસ્ટેણ્ટોનો ભોદ તે બેલ રાજ્યોના લશ્કરી અમલદારોના બધુવા ના આવી જાય. આ બધી પરિસ્થિતિ બ્રટાલીને માટે બ્રીટીશ રાજ્યદારીઓએ જનરલ ફ્રેન્કોના લશ્કરી અમલદારને બ્રીટીશ રેટીમર કેનલસાહરમાં બીનોરકા કાપુ પર લાલ જાય સરકારી લશ્કરના અમલદાર સાથે મુલાકાત કરાવી હતી અને પરરાજ્યોના હાથમાં એ કાપુ ના કબજો જાય તો તેથી આખા સ્પેઇનને નુકસાનજ છે તેટલા માટે લડાઇ બધી વખત એ કાપુનો કબજો ફ્રેન્કોના નેશનાલીસ્ટ પક્ષને અપાવા દીધો છે. બ્રીટીશના આ કૃત્યથી બ્રટાલીને બુબ ગુસ્સો ચઢયો છે.

ફ્રાન્સ

ખ્રીસ્ત સામ્રાજ્યોનો પહેલો ગોસ્લાવિયા અને ફ્રેન્ચ સોમાલીલેંડનો દક્ષિણે એકસો પચાસ માઇલ દૂર "ડગલીલ્મ" નામની જગ્યા આગળ ઇટાલીઓ જરકર અને ઉવાદ ચોમાનો એકઠાં કરવા માંડ્યા છે. જીબુટી એટીસ અબાબા રેલ્વે જે ફ્રાન્સની છે ગાને જેનાં કેટલાક શેર ઇટલિયન ઇટાલી અને ફ્રાંસ વચ્ચેના ઝઘડી રહ્યો થયા હમરના કોયકરારો મુજબ ફ્રાન્સે ઇટાલીને આપ્યા હતા તે રેલ્વેનો આજ છ માસ સુધી ઇટાલીઓ બહીષ્કાર કર્યો પછી હવામુ પંદરહજાર હતા આટો તે રેલ્વે મારફતે ગોકલવવાના બદલ કરવાને આવ્યા છે. જીબુટી રાતા સમુદ્રમાનુ સોમાલીલેંડનું બંદર છે ફ્રાન્સ નાં છેલ્લા ચાકના ન સોમાલની નજીક છે ત્યાં આગળ ફ્રેંચસ્તાન ચીનનો એક ટાપુ છે. એના ઉપરની સત્તા સાને આગળ ફ્રેલકરારોથી ફ્રાન્સને આપી હતી. ફ્રેંચોએ પુનાને રેલ્વે ચીનમા જવાનો કુંકો રસ્તો છે અને તે ફ્રાન્સ સરકારી વરસ્ત્યમ મોકલે છે એવો આક્ષેપ જાપાન કરે છે. બાનુ કારણ ફ્રાન્સ એમ મારતું હતુ ન આવ્યા છીના સોથી જાપાન ઢેલાનનો કબજો લેવાનું બ્હાનુ મોળે છે. હવણા જાપાને ત્યાં સરકર ઉતાર્યું છે. એ બાબતમાં ફ્રાન્સે પોતાનો વાંધો જાહેર કર્યો છે. અને સઠાવક બારકસો પણ મોકલ્યા છે.

જાપાન

જાપાને ફ્રેનાનમાંથી ચીન ઉપર હુમલો કરવા ને માટે જરૂર ઉતારી ત્યાં સરકર ઉતારવા જરૂરી છે પણ એ જરૂરીયાત પુરી થયા બાદ એ બાકી કરશે કે કેમ તે બને સરકારનો ઉદ્દેશ્ય જણાય આપે છે. જાપાને ફ્રેનાનથી ચીનના દક્ષિણ ભાગ ઉપર મોટો હુમલો કરવાની તૈયારી કરેલી જણાય છે. અને સઠાવના બીજા બંદરો પોસ્તદ્વારાથી સરકર મોંચા રહ્યું છ. આથી ચીનના ખુટા છવાયા સઠતા સરકરને મારી કતંદ મળી છે. અને તેઓ કન્ટોનથી પંદર માઇલ દૂર આવેલા હમસત નામના એક રેલમાંગી શહેર સુધી પહોંચી ગયા છે.

સીંગાપોર

સીંગાપોરનો એક સંદેશો જણાવે છે કે સીંગા પોરમાં સઠાવના જરૂરના પ્રસંગે કેટલા પુરુષો તથા સ્ત્રીઓ કેવા અને કેટલા સામગ્રી આપી શકે તે જણવા માટે મનુષ્ય સંખ્યા જાણવુ પ્રયત્ન રાખવામુ નક્કી થયું છે. એજ પ્રમાણે મલાયામાં પણ કરવામાં આવનાર છે. પણ આ સંખ્યા બાબતમા માત્ર યુરોપીયનોનીજ ગણત્રી થનાર છે. મલાય અને ઇંડીઓને એમા પ્રબુ-ત્વમાં આપનાર નથી.

ઇંગ્લાંડપર બોમ્બ

ઇંગ્લાંડમાં આપરીશ બાન્ધાકારો તરફથી બોમ્બના અખાત્યારો હજુ ચાલુ છે. હમણ રેલ્વે ઉપર બનાવોજ બે બોમ્બ ફુટયા હતા ત્યાર બાદ ગેરીસ કેસલ રોડની સેબર એકસચેંજની એટર બોકસમાંથી એકકુટ લાંબો માનુસ બોમ્બ મળી આવ્યો છે. બોમ્બના અખાત્યારોને બાબે બાર બાઇરીશોને પકડવામાં આવ્યા છે. એન ચેસ્ટર, લીવરપુલ વી. જગ્યાઓએ બીજા બનાવો સાથે છુપા મળીને આવા ગુન્હાઓની તપાસ કરવા બહલ તેઓના ઉપર તહેનાત છે

પકડાયેલા કામદો પાસેથી એક "ગ્રેડ" નીશાનીવાલો પ્લેન મળી આવ્યા છે. જેમાં એ રોગી કયી રીતે બોલાચાર કરવાની ગુપ્તી રાખ્યુ છે તેની વીગત . પ્લેનમાં હતી. ગયા ગનીવારે રાતના તોફરયુધના વારદત જેબ્રુથની દીવાલ આગળ એક બોમ્બ ફુટયા હતો. તે દીવાલમા આગળ સીનસીન કેદીઓના રાખવામા આવ્યા હતા આ બોમ્બથી કેદીઓ ની બેડી છુટી નીકળી જવા બીજાય બીજુ નુકશાન થયુ નથી. તાજ માસ બારે નુકશાન કરવાની બુધ્ધી બીજ બીજ પણ પારવામા આવતુ નથી. એટલે નુકશાન કરવાના હેતુ કરતાં અંદરના કેદીઓને મોટ બતાવા સારૂ આ બોમ્બ ફોડવામાં આવે છે. આ બધા બીરીશ ની દરેક કેસમાં બાગલા પાડી રાજપ્રકરણ દબાવવા ની નીતીના પરીણામ છે. આયરલેન્ડમાં અલસ્ટર યુનુ પાકી આયરલેન્ડની જાતીમાં જે અંતર બોસેલુ છે તેનુ આ પરીણામ છે. પેલેસ્ટાઇન માં પણ એજ નીતી અખત્યાર કરવામા આવી હતી તેના પરીણામ રૂપે ત્યાંનો ગુંચવાડો ઉભો થયો છે. હીંદુસ્તાનમાં પણ ૧૮૫૭ની સાલથી તે આજ સુધી એજ રમત રમવામા આવી . અને એ દરેક દેશોમાં બધુમતી ને લઘુમતી રૂપ બનાવવામાં આવી છે.

ગુજરાત

૧૫ મા રવીવાર અને સોમવારે છેલ્લા ૨૬ કલ્પ મા નથી પડ્યા તેવો જોરદાર વરસાદ ડરબનમાં પડ્યો હતો. સાજના ૬ વાગે પોઇન્ટ સીનસ સ્ટેશને ટ્રેન્સવેરસર રવીવારે ૬૩૦૪ અને સોમવારે ૬૪૬૮ હતુ. મંગળવારે પણ સખ્ત તાપ પછી સાંજે વાદળ ઘેરાયું હતુ અને ધુધાર પણ ગાબોગા સખ્ત વરસાદ પડ્યા હતા

* * *

મેસર્સ ચુનીલાલ બચર્યંતા મી. વજલાલ રાયચન્દ પારેખ તેમજ ડરબનના તાણીતા વેપારી બી. ડી. . પટેલ ગયા રવીવારે રવીનર ફ્રેરીયા માં સ્વદેશ જવા રવાના થયા છે. તેમનો વિદાય આપવા માટ્યુ માનેર પોઇન્ટ પર ગયા હતા. મી. વજલાલ પારેખ સૌરાષ્ટ્ર એસોસીએશનને પા. ૫ અને 'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન'ને પા. 1 બેટ આપ્યા છે જે સાભાર સ્વિકારીએ છીએ.

* * *

મારીસ મણીલાલ ગાધી જેઓ ગોટ વર્ષ ઉપર વધુ સ્વદેશમાં હતા તેઓ આવતા બુધ-વારે રવીનર ટ્રાન્સવાલમા ડરબન ઉતરશે.

* * *

પોતાના પુત્રી જેન નર્મદા અને જેન પાર્વતિ અને પુત્રો ભાઇ રામદાસ અને ભાઇ ગાંધી સાહેબના ચ્યોમાં મરણની ખુશાલીમાં મી. અને માસીસ મોહનલાલ ગાંધીએ ગયા રવીવારે ૧૦૬ પ્રીન્સ એડવર્ડ સ્ટ્રીટમાં એ પાર્ટીનો જલસો કર્યો હતા જેમાં ઘણા બાઇઓ હાજર થયા હતા પ્રભુના નામોચ્ચારણ અને તેઓના નાના બિસ્તાને આશીર્વાદ ઉચ્ચારણ અનેક આપવા થયા હતા.

* * *

ટોલ્સટોય ફાર્મમાં મળેલી ટ્રેડરેશન બોર્ડ રેહનેયરસ એસોસીએશન તરફથી મુનીસીપલ વહીની અંદર ફોર પબ્લ રહેલ બાકાસની પત્નુને હાલ સત્યા-નારાઓએ ઘરજીસાત રવચ્છ ગુદ્દ કાંદ પર્દરાજ ૬.પ્રમે એવો કાયદો લાવવાની સીમા માજિસ્ટ્રાઓને ચિન્તીત કરનારો ઠરાવ પસાર થયો હતો. ટ્રેન-સીંગટન રટમેયર્સ એસોસીએશન તરફથી એ ઠરાવ મુકાયો હતો.

* * *

પાર્લામેન્ટમાં એક જુમારનો ખરડો (ગેમ્બ્લીંગ બીલ) દાખલ કરવાના આવ્યો છે જેમાં અમુક સ્થાનમા પીનના ટેબલો રમવા રાખવામા આવે છે તેને લોટરી ચલાવવા તરીકે ગણવામાં આવ્યા છે. જેનો પ્રારંભ કુતવાનો આધાર ચાન્સ પર નહિ રહ્યો હોય તેવી કોઇ પણ રમત અથવા તેવી જાતનાં પીનના ટેબલને આ કાયદો લાગુ નહિ પડે.

* * *

મેરીત્સબર્ગમાં ઢોંઢી કુલ વેચનારાઓને મોટી હોલની જગ્યામાંથી માકેટ સ્કવેરમાં કાઢવામાં આવ્યા છે એ કાઉંસીલના હુકમનો કુલ વેચ-નારાઓએ અનાદર કર્યો છે જેથી તેમાંના એકને મેરીત્સબર્ગની કોર્ટના મેજીસ્ટર ટ્રાફીકને દરકાર કરવાનો કાયદો લાગુ પાડી પકડવામાં આવ્યો છે તેનો કેસ ફેબ્રુઆરી મા. ૨૧ પર મુલતવી રહ્યો છે.

* * *

ડરબનનો ધુમારે રાતે . વાગ પાસે દુકાનો બંધ કરવાનો નવો કાયદો હાલ મુલતવી રાખવા માં આવ્યો છે તેનું કારણ એ બાપવામાં આવ્યું છે કે પાર્લામેન્ટમાં દુકાનોના કલાકો અને સ્થિતિ વિષે કાયદો આવવાનો છે અને નાટાલ પ્રાંતિક કાઉંસીલ દુકાનોના કલાકો અને સ્થિતિ વિષે કેટલ મુદ્દત પર વખત થયેલી તે કમીશનના રીપોર્ટ ઉપર ધ્યાન દેવાની છે.

* * *

જાપાન ગુરી (જોગોલ) ના મહાલમાની રાજ દારી કોન્ફરન્સે તા. ૬ સોમવારના રાજ મુજબ એવો ઠરાવ કર્યો છે કે આગીસ દોઢ લડા-સભીતીએ સરકારને ઉંડસી બાંયણી કરવા કે હીંદુસ્તાનનું બંધારણ હીંદુસ્તાનીજ બંધારણ

સભાનીએ મડરાના ૬૬ બાબત ચોકકસ જણાવ્યું મરકારે ૭ મારમાં આપવા અને ૧૦ જણાવ્યું કે નકારમા હશે અમારા આલોચકારને કરો તો દેશને જેવાં પગલાં ભરવાં યોગ્ય જણાશે તેવાં ભરશે. ફેડરેશનના સખ્ત વિરોધ તરીકે આ ઠરાવ લાવવામાં આવ્યો હતો.

* * *

ન્યુ દીલ્હીથી મુકકારનો તાર છે કે દીલ્હી પ્રાંતિકમાં લીગ ઓફ નેશન્સમાંથી તુરતા તુરત રાજીનામું આપી દેવું એવો ઠરાવ મહાત્મા સમાની પક્ષ તરફથી લાવવામાં આવ્યો હતો જે પક્ષ વીરુદ્ધ ૪૫ મત પાસ થયો હતો. એ ઠરાવમાં જણાવવામાં આવ્યું હતું કે લીગના અંધારબુતી ૧૬ મી કલમ મુજબ અમલ કરવા આ લીગ નીષ્ફળ નીવડી છે અને પેલેસ્ટાઇનમાં મેનડેટને લગતી કલમ ૨૨ થી વીરુદ્ધ બ્રીટને દીધા પ્રમાણે રાજ્યપ્રાંતિને ન ગણકારના પેલેસ્ટાઇન મા વિરુદ્ધ નીતી અખત્યાર કરી છે.

* * *

નિઝામે મહારાજ દીનુ મુસીવસાદીને એક લાખ રૂપિયાનું દાન આપ્યું છે અને રાજ્ય મહારના સભ્ય પામેલા બધા સત્યાગ્રહીઓને છોડી મૂકવા છે.

* * *

ફેડરેશન ૧૯૬૮ માં અમલમાં ન આવે તો વાઇસરોય રાજીનામું આપશે ને તેમની જગ્યાએ શાહી કુટુંબના શાહજાદા આફ્રિકાના ગવર્નર-જનરલ ડયુક ઓફ એડિનબરા આવશે એવી એક વાત ચાલી છે.

* * *

અખિલ હાઇ રાજદરબારનો પરિણામનું છઠ્ઠું અધિવેશન તુર્કીસ્તાનમાં ૧૫ મી ફેબ્રુઆરીએ પંડિત જવાહરલાલને પ્રમુખપદે મળશે.

* * *

પડાદરા ખાતેકન્યા વિદ્યાલયના ટ્રસ્ટીઓએ જે ખુલાસા બહાર પાડયા છે તે સામે રવામી આનંદદેવજીએ ગામે ગામ પ્રચાર કર્યો છે ને તાજેતર તપાસ પંચ મારફત માગણી કરી છે

* * *

આમોદમા સ્ટેશન પર ૩ હજાર ઉતારૂઓએ ગીરદીના કારણે બેઠા ઢાબા ઉંઘવાની સગવડ કરી હતી. તેથી ટ્રેન વ્યવહાર અટકી પડયો હતો ને છેવટે રેલ્વેવાળાઓએ માંગણી કબુલ કરતા બધાને ઉપાડે પડયો હતો અને લોકલ ટ્રેઇનમાં ડબલ ડબ્બા રાખવાનું પણ કર્યું છે.

* * *

બારડોલીમાં મહાજનોએ આંખે સરકારને વાર્ષિક ૩૫ ૬૦૦૦ બાર્ષે ધામ છે તે પરવડે નહીં એમ જણાવી મહાજનોએ એકતાજ રહાવે એવો કરી આગેવાન સ્વયંસેવકો મારફતે કામ ચલાવવા સુચના કરી છે.

* * *

ઓરીસ્સાના પો. એજન્ટના ખુન માટે મહાત્મા છ, શ્રી. સુભાષ બોઝ, પંડીતજી વિગેરેએ બેદ દર્શાવ્યો છે ને બોધા બનાવોથી પ્રજા પાછી પડ ન જાય જણાવી અહિંસામાં મજબુત રહેવા પ્રજાને સલાહ આપી છે, કોંગ્રેસ રાજ્યમાંથી વીજરત કરી રહ્યા છે.

મહાસભા અને મુસ્લીમ લીગ

'રાજ રેખા' ના તંત્રી શ્રી. કોહલને ગાંધીજીની મુલાકાત લીધી હતી. એમણે ચર્ચેલા અનેક રાજદ્વારી પ્રશ્નોમાં મહાસભા અને હીંદુ-મુસલમાન પ્રશ્ન ઉપર પણ ચર્ચા થઈ હતી "મુસલમાનો સાથે લેવામાં આવે તો હિંદની જવાબદાર તંત્ર તરફની ફરજને બધુ ચેમ બને એમ આપને નથી લાગતું ?" એ ના જવાબના પ્રશ્નના જવાબમાં ગાંધીજીએ નીચે પ્રમાણે જણાવ્યું હતું :

"મારી પોતાની નાઝીએ અનેકદા છે કે મુસલમાનોને જે કંઈ ન જોઈતું હોય તે મને ન બધે. પણ મારી તો શ્રદ્ધા છે કે હીંદુ-મુસલમાન ઝઘડો પણ માને છે તે કરતા બહુ વધારે હિંસાવાનો છે. મારે દાવો છે કે એક તટસ્થ દૃષ્ટિએ આ સવાલને કુ નિકાળી શકું તું અમારા કબ્જિયાઓ પાછળ કશુ રહ્યુ નથી. કુસંપના મુદ્દા સાવ ઉપરછલ્લા છે. સંપની સામગ્રી ઘણીયે વધારે છે. રાજકીય તથા આર્થિક મુસ્લમી બેઉ કોમોને એકસરખી ફાયદો રહી છે. એકજ આબોહવા, એકજ નદીઓ, એકજ ખેતરો બેઉને ઉપયોગી પાણીનો ખોરાક આપે છે. તેથી આગેવાનો, મહાત્માઓ અને મૌલાનાઓ મને ન કહે કે કરે તોય અંતે પ્રજા કરવાની નથી આમ વર્ગ જ્યારે જાગશે ને પોતાનું હિત અસ્વીકાર્ય સમજી જશે ત્યારે તે બાપા બધા પાપા વગર ના કરવા બાબુઓ કુંકશે. પાતાનુંજ ધાર્યું કરશે અને સૌ કોઇને એકસરખી રીતે નકામી બલાઓનો નાશ કરવાને સાદ સૌ એકઠા બનીને બોલાવે.

સગાજવાહરલો તથા સાબબાદીઓ આજ મુદ્દા ઉપર ભાર મુકીને પોતાનો પગાર કરી રહ્યા છે. તમનો પ્રયત્ન આર્થિક એકસરખાપણું બેઉ કોમોના આબાદમાં કેમ કમાવીને તમને એક કરવાનો છે. સગાજવાહરલો તથા સાબબાદીઓ જોઈ ગારે કલ્લાક મતલબો જરૂર છે, પણ જુદાજુદા પ્રશ્નોને એક બીજાની આસપ રાખનારા પકડેલો ન જમીનદોસ્ત કરવાની દૃષ્ટાંતો તેઓ જે મહાત્મામાંના કરી રહ્યા છે તેને સાદ તેમના ચમાણ કરી પગર આરાધી રહેવાય એમ નથી.

વિવિધ વર્તમાન

જર્મનીના યહુદીઓ માટે એક યોજના

હમણાજ જર્મનીમાં કુલ્લી જે બનીયત આઝીત સમાતીના પ્રમરેકટર છે, અને જે યહુદીઓની બાબતમાં ખેંચક પગલાં નીકાસ કાઢવાને માટે બર્લીન ગયા હતા તે પાછા આવી ગયા છે. યહુદીઓ માટે જર્મનોએ કરેલી એક યોજના તેઓ સાથે લાવ્યા છે કે આખી દુનીયા સમક્ષ રજુ કરવામાં આવશે. એ યોજના મુજબ જર્મની છોડી જનાર યહુદીને તેઓની મીલકતમાંથી બાકીની રકમ લઇ જવા દેવામાં આવશે પણ તે રોકડ નહિ તેના બદલામાં બહારના જર્મનના એકસપોર્ટ ઓર્ડર આપવામાં આવશે, જે એકસપોર્ટ ઓર્ડર જર્મનીથી જે માલ મંગાવવામાં આવે તેની કીમ્મત પેટે તે સ્વીકારવામાં આવશે એટલે કે યહુદીઓ જે જર્મન માલનો ખરીદાર કરે છે તેજ રોકડાએ આ એકસપોર્ટ ઓર્ડની કીમ્મત વસુલ કરવા માટે જર્મન માલ ખરીદવો પડે. આ યોજના મુજબ બધા ચાર વરસમાં લાખો ચાર લાખ યહુદીઓને બહાર જવા દેવા આવશે. બાકીના આશરે બે લાખ જર્મની માંજ જવકાસ રહેશે.

'ઓટીશ બ્રોડકાસ્ટીંગને જર્મનીની ધમકી

બ્રીટીશના બ્રોડકાસ્ટોમ તરફથી જર્મન ભાષા માં જે બ્રોડકાસ્ટ થાય છે તેને માટે પણ જર્મની માં ભારે ઉશ્કેરણી થઇ રહી છે. ડા. ગોબલ્સનું છાપું "એન્ગ્રીફ" જણાવે છે કે જો દુનિયાને આવા પ્રચાર કાર્યથી ઝેર ફેલાવવાનું કામને માટે નાંહ રોકશે તો અમારે પણ બધુ અંગ્રેજી નહિ પણ દુનિયા માને એરેખીક જબુસાવાળા બોલકો તૈયાર કરવા પડશે અને અમારે પણ તેજ રસ્તો લેવો પડશે.

ધી સુરત હિંદુ એસોસીએશન

ગોદામો ફ્લેટો અને મકાન ભાડે આપવાના ટેંડરો

ધી સુરત હિંદુ એસોસીએશનના ૧૬૭૦ વીકટોરીયા રૂટીંદ પાગળના નવા મકાન ની ગોદામો અને તેની ઉપરના ફ્લેટો અને ૨૬-૨૭-૨૮ કોરા રૂટીંદ વાળુ મકાન એક વર્ષના લીસથી ભાડે આપવાના છે. તેથી ટેંડર ગોકલનાર ગૃહસ્થોએ મારફીક ભાડા ની કેટલી રકમ અને બીજાનેસની લગતમ સવધના સીલબંધ ટેંડરો રવિવાર તા. ૨૬-૨-૩૯ ના બપોરના જનરલ મીટીંગમાં રૂબરૂ હાજર રહી રજુ કરવા. બધુ અધિકાર ઓછા વધતા ટેંડરો પાસ કરવાની સભા જનરલ મીટીંગને રહેશે.

એજ. આ. પટેલ.
સે. સુ. હિં. એ.

ધી સુરત હિંદુ એસોસીએશન

વાર્ષિક જનરલ મીટીંગ

ધી સુરત હિંદુ એસોસીએશનના સભ્ય ગૃહસ્થોને ખબર આપવામાં આવે છે કે એસોસીએશનની જનરલ મીટીંગ રવિવાર તા. ૨૬-૨-૩૯૩૯ ના રોજ બપોરે બધુ વાગ્યે ૧૬૭૦ વિકટોરીયા રૂટીંદ પાળા ગોદામમાં મળશે. સહુને વખતસર પધારવા વિનંતિ છે.

કાર્ય :—૧૯૩૯ વિકટોરીયા રૂટીંદ કુવાનની પાળના નવા મકાનની ગોદામો અને તેની ઉપરના ફ્લેટો તથા કોસ રૂટીંદ પાળા મકાનના ટેંડરો પાસ કરવા.

રોકડેરીનો વાર્ષિક રીપોર્ટ, પરચુરણ, ઓડીટરો તથા કમીટી મેંબરોની ચુંટણી.

એજ. બી. પટેલ.
સે. સુ. હિં. એ.

ખબરપત્રો

સૌરાષ્ટ્ર હિંદુ એસોસીએશન

૨૧ નીયાર તા. ૧૧ મીએ સૌરાષ્ટ્ર હિંદુ એસોસીએશનના આશ્રય હેઠળ મેસર્સ ચુનીલાલ બધર્સ ની ચેદીના શ્રી. વ્રજલાલ રાખવજી પારેખ જેઓ સ્ટીમર ફ્રેનીયામાં સ્વદેશયાત્રાએ ઉપડી ગયા છે તેમને વિદાયગીરીનું માન આપવા ગે સ્ટ્રીટ પર આવેલી હિંદુ કલબના હોલમાં શ્રી. મણીલાલ ગાંધીના પ્રમુખપદે ગેઇ ટીપાર્ટીનો મેળાવડો ગોઠવાયો હતો. કલબના જુના અને જાણીતા મેમ્બરો અને સુરત હિંદુ એસોસીએશનના જાણીતા મેમ્બરોનો શ્રી. કી કે. પટેલ પણ તેજ સ્ટીમરમાં સ્વદેશ જવા ઉપડવા છે તેમને પણ એસોસીએશન તરફથી આમંત્રણ આપવામા આવ્યું હતું. પ્રમુખે શ્રી. વ્રજલાલના બળતાવડા સ્વભાવ, ઉત્સાહ અને પેપારમાં સફળ કારકીર્દીની તારીફ કરી એસોસીએશનની વતી કુલનો હાર તોરો અર્પણ કરી અને સફળ સફર ઇચ્છી હતી. શ્રી. કી. કે. પટેલની સેવાઓ સંબંધી ઉલ્લેખ કરી તેમને પણ કુલનો તોરો અર્પણ કરી સફળ સફર ઇચ્છી હતી. બાદ અન્ય વક્તાઓએ પ્રસંગોચિત ભાષણો કરી બન્ને ભાઇઓની મુસાફરી સુખરૂપ થાય અને વહેલા પાછા આપણી વચ્ચે સુખરૂપ આવી રહે એવી શુભેચ્છાઓ દર્શાવવામાં આવી હતી. પ્રસંગવશાત સૌરાષ્ટ્રવાસીઓનું ધ્યાન આજે રાજકોટમાં રાજ્ય તરફથી જે જુલમ ચાલી રહ્યો છે અને પ્રજા જાતજાતની કુરબાની ભોગવીને જાહેરાતમાં ભારોભાર ભાગ આપી રહી છે તે તરફ કરેલી છે અને તેમાં આ દેશમાં વસતા સૌરાષ્ટ્રવાસીઓએ યથાશક્તિ મદદ આપવી જોઇએ એવી પ્રમુખ તરફથી વિનંતિ થતાં તત્કાલજ પા. ૨૨-૧૨-૬ની રકમો નોંધાઇ ગઇ હતી જે નામવાર નીચે પ્રમાણે છે:

રા. પરષોતમ દેવશી પા. ૨, રા. મોહનલાલ ડી. ભીઓ પા. ૧, મે. વસનજી બધર્સ પા. ૧, મે. લાખાણી એન્ડ કું. પા. ૧, રા. મોહનલાલ વાલજી સોની પા. ૧, રા. નારણજી કેશવજી કુરને રા. મધુપતરામ નારણજી ગીની ૧, મે. વીરેશ્વરીયા પ્રોપ્રુસ કું. ગીની ૨, રા. વી. દેવશી ગીની ૧, રા. મકેના બધર્સ ગીની ૧, મે. ચુનીલાલ બધર્સ ગીની ૧, રા. નગીનચંદ નાનાલાલ દેસાઇ શી. ૧૦-૬, રા. મુળજી હીરજી શી. ૧૦-૬, રા. જમનાદાસ ગોરધનદાસ શી. ૧૦-૬, રા. એન. વી. મકેના ગીની ૧, રા. હરિલાલ નથુ શી. ૧૦-૬, મે. માવજી ગોપાળ એન્ડ કું. શી. ૧૦-૬, રા. કી. કે. પટેલ પા. ૧, મે. હાજોદ ટ્રેડીંગ કું. ગીની ૧, રા. પ્રાણજીવન જેશી શી. ૧૦-૬, રા. ગોરધન ગોવીંદ શી. ૧૦-૬, રા. વ્રજલાલ રાખવજી પારેખ પા ૨, રા. લાખજી દેવશી ગીની ૧, રા. હીરજી પરષોતમ શી. ૧૦. બાદ મેળાવડો વિસર્જન થયો હતો.

શ્રી. ટાંસવાલ હરજી મંડળ

ઉમરેકત મંડળની વાર્ષીક આમ સભા તારીખ ૨૯-૧-૩૯ ના રોને હરજી દોલમાં શ્રી. ત્રીકમભાઇ નારણભાઇના પ્રમુખપણા હેઠળ મળી હતી. પ્રમુખ તરફથી નીટીંગ બુકની મુકાના મંડળની મીનીટો તથા હીસાબ વાંચવામા આવ્યા હતા. અને હિસાબ રજુ કરવામાં આવ્યો હતો જે સર્વાનુમતે પાસ થયા બાદ બીજા વિષયોની ચર્ચા થઇ હતી અત વર્ષના અધિકારીઓએ કરેલા કામો બદલ આભાર માની નીચે પ્રમાણે ના અધિકારીઓની નવા વર્ષ માટે ચુંટણી કરવામાં આવી હતી: પ્રમુખ શ્રી. ત્રીકમભાઇ નારણભાઇ, ઉપપ્રમુખો મેસર્સ ખીમા રામ મેઘરાજ ખીલીમોરીઆ અને હીરા ભાલા, મંત્રીઓ: મેસર્સ નરસીંહભાઇ પરશુભાઇ અને ડી. વી. હરજી, ખજનચી શ્રી. મુલાખભાઇ કલ્યાણજી, ઓડીટર: છોકુભાઇ ખીમાભાઇ, કમીટી સભ્યો: મેસર્સ વસનજી નાગરજી, કાલાભાઇ મોકરજી, નાથુભાઇ વનમાળી, નરસીંહભાઇ ખુલાભાઇ, હરિભાઇ ગોડાભાઇ, નરસીંહભાઇ કાલાભાઇ, એમ. લાલા, ગોકળભાઇ કાજાભાઇ, નાથુભાઇ ભગાભાઇ, હરિભાઇ ધનજી રામ, ગોવીંદભાઇ ખાલુભાઇ, ધનજીરામ વલ્લભ, નારણભાઇ ધરમશીદાસ, ઉમજીભાઇ છગનભાઇ. હરજી મંડળ વાંચનાલય કમીટીની ચુંટણી નીચે પ્રમાણે થઇ હતી: પ્રમુખ: શ્રી. ડી. વી. હરજી, ઉપપ્રમુખ: શ્રી. નરસીંહભાઇ પરશુભાઇ, મંત્રી: શ્રી. છોકાલાલ ખીમાભાઇ, ખજનચી: શ્રી. હરિભાઇ ગોકાભાઇ, પુસ્તકાધ્યક્ષ: શ્રી. ગોવીંદજી નાગરજી, શ્રી. ગોકળભાઇ નારણભાઇ, શ્રી. કલ્યાણજી પરસોતમ. કમીટી સભ્યો: શ્રી. નાથુલાલ ભગાભાઇ, શ્રી. નાથુભાઇ વનમાળી.

સભામાં વાચનાલય ખુલ્લુ રાખવાના દીવસ માં વધારો કરવા માટે ચર્ચો થઇ હતી અને નક્કી કરવામાં આવ્યું હતું કે જે અઠવાડીઆ માં રજાઓ બાદ તમા વારીઓ આવે તે અઠવાડીઆના દર બુધવાર અને ગુરૂવારે સાંજે સાત થી નવ વાગ્યા સુધી વાંચનાલય ખુલ્લું રાખવું અને દર રવિવારે બપોરે બારથી પાચ વાગ્યા સુધી ખુલ્લું રાખવું. ત્યારબાદ સભા વિસર્જન થઇ હતી.

ઇન્ડાઓન હિંદુ સાર્વજનીક સભા

ઇન્ડાઓન હીંદુ સાર્વજનીક સભાની જનરલ મીટીંગ જાન્યુઆરી તા. ૨૧ મીએ રા. હીરાચંદ કાનજીના પ્રમુખપણા હેઠળ મળી હતી. સેક્રેટરી તથા ટ્રેઝરરનો રીપોર્ટ વંચાઇ પસાર થયા બાદ રવાનીક લાયબ્રેરીનો હેવાલ વંચાયો હતો. બાદ ૧૯૩૯ની સાલને માટે નવા કાર્યકર્તાઓની ચુંટણી નીચે પ્રમાણે થઇ હતી: પ્રમુખ: રા. હીરાચંદ કાનજી, ઉપપ્રમુખ: રા. દામોદર મંગળજી, સેક્રેટરી: રા. નાથાલાલ પ્રભુલાલ. કીરેકટીંગ કમીટીના કાર્યકર્તાઓ: પ્રમુખ: રા. હેતચંદ, ઉપપ્રમુખ: રા. ભોજતરામ, સેક્રેટરીઓ: હરીદાસ નરસી અને રા. વ્રજદાસ હરખચંદ અને રા. વ્રજદાસ મોતીચંદ, સલાહકારો: રા. દામોદર નરસી અને કુબજદાસ વસરામ, ઓડીટરો: રા. હરખચંદ સામજી અને રા. હેમચંદ જેઠા. બાદ સભા વિસર્જન થઇ હતી.

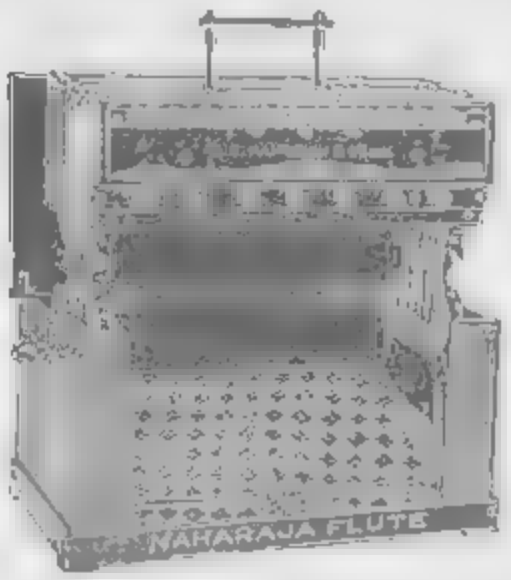
બેરા હિંદુ સભા

બેરા હિંદુ સભા તરફથી રવાપલામાં આવતી કુકુલની ઉદ્ઘાટન ક્રીયા કરવાને સભાની ઓફ મીટીંગ સભાના હોલમાં રા. ગોકળદાસ હંસરાજના પ્રમુખપણા હેઠળ જનરલ્ચારી તા. ૩૧ મીએ મળી હતી. પ્રમુખે જણાવ્યું કે આ સ્કુલ ખુલતાં આ દેશમાં માત્ર બાળાના શિક્ષણ માટેની સ્કુલ પ્રથમની ઓફ પુરી થઇ છે અને તેને દરકારી રાખવી એ કોમની ફરજ છે. તેમણે સ્કુલને પા. ૨૫ ની બદ આપી હતી. બાદ બીજા વક્તાઓએ સમયાનુસાર ભાષણો કર્યા હતા અને વિદ્યાર્થીઓને ઇનામો તથા મીઠાઇ વહેંચવા માં આવ્યા હતાં. બીજા ભાઇઓએ પણ સ્કુલને મદદ આપેલ હતી જેની રકમ પા. ૧૨-૦-૬ ની થઇ હતી. બાદ સૌનો આભાર માની સભા વિસર્જન થઇ હતી. દાન આપનારાઓના નામો નીચે પ્રમાણે છે.

ગોકળદાસ હંસરાજ પા. ૨૫-૦-૦, નાથજી મેપજી પા. ૫-૦-૦, પરસોતમ ચોમાલ પા. ૫-૫-૦, ગોરધનભાઇ પા. ૨-૩-૦, અમરસી કેશવજી પા. ૨-૫-૦, ગોરધનદાસ ગોવીંદજી, એન્ડ બ્રધર્સ પા. ૧-૫-૦, માધવજી એન્ડ વનરાજ કંપની પા. ૧-૫-૦, જમનાદાસ હંસરાજ પા. ૧-૦-૦, ગોકલદાસ હરીદાસ કંપની પા. ૧-૫-૦, કલ્યાણ કાકુ એન્ડ બ્રધર્સ પા. ૦-૧૫-૦, ગોરધનદાસ ગોકળદાસ પા. ૧-૦-૦, નથુ એન્ડ માધજી પા ૧-૦-૦, છોટાલાલ એન્ડ કંપની પા. ૫-૦-૦, (ઉપરાંત સ્કુલને વાર્ષીક બેટ, પા. ૫), વસનજી કુરજી શી. ૧૨-૬, પટેલ ભુલાભાઇ ભાલા શી. ૧૦-૦, પ્રાગજી એન્ડ ધરમશી પા. ૧-૫-૦, પરબુદાસ આમરસી પા. ૧-૦-૦, વસરામ બાપાન પા. ૧-૦-૦. કુલ પા. ૫૧-૭-૬ વાલજી ધરમશી તરફથી પણ ખુરશી આપવામાં આવી હતી.

જર્મીસ્ટનમાં વિદાયગીરીનો મેળાવડો

જર્મીસ્ટનના જાણીતા વતની રા. એન. બી. પટેલ જેઓ સ્વદેશયાત્રાએ ઉપડી ગયા છે તેમનો વિદાયગીરીનો સત્કાર કરવા એક સભા ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસની જર્મીસ્ટનની શાખાના પ્રમુખ મી. બી. એચ. મોમના પ્રમુખપણા હેઠળ મળી હતી. રા. એન. બી. પટેલને પુષ્પ હાર સાથે સફળ સફર ઇચ્છતું માનપત્ર અર્પણમાં આવ્યું હતું. રેટોરાન પર તેમને વિદાયગીરી આપવા ઘણા ભોજનો થયા હતા. મી. એન. બી. પટેલે ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅનને રૂા. ૧૦-૬ બેટ આપેલા તે બે સાભાર સ્વિકારીએ છીએ.

સુંદર આકર્ષક
સુરીલા અને મજબુત

મ હા રા જા ફ્લ્યુટ

MAHARAJA FLUTE
Reg. TRADE MARK

હારમોન્યમ
વાપરો

હાલના, પત્રના વિગેરે દરેક જાતના 'મહારાજા ફ્લ્યુટ' હારમો-યમો અમારી પોતાની ફેકટરીમાં ૫૦ વર્ષના અનુભવીની દેખરેખ નીચે બનાવવામાં આવે છે, તેથીજ આફ્રિકામાં દેશભરી નામરામ છે

: એકલા માલીક : :

ડી. એસ. રામસીંગ એન્ડ બ્રધર્સ,

હયુન સ્પેશ્યાલીસ્ટ
સેન્ડહર્સ્ટ રોડ, ઓંકારામ બીલ્ડીંગ, મુંબઇ, ૪.

વેચવાના પુસ્તકો

બાળ સાહિત્ય—નવલકથાઓ—ધાર્મિક સાહિત્ય—રાષ્ટ્રિય સાહિત્ય—કાવ્યો વિગેરે

ધાર્મિક સાહિત્ય

બાળ રોહન ભાગ ૩	૭	૧
પરમાર્થસાર	૧	૦
સ્વામી વિષ્ણ સંવાદ	૧	૦
સાદી શિખામણ	૧	૦
સ્વર્ગમાં ટ્રેસ્ટબ્સ પા. પુ.	૪	૦
કલિયુગ વચન-બોધમાળા	૫	૦
ભજન કથા	૧	૬
અનાસક્તિ યોગ	૧	૦
ગિતા બોધ	૨	૪
ઉપનિષદ પ્રાર્થના	૪	૦

નવલ કથાઓ

અંતરની અસ્મા	૪	૮
પ્રેમ બાલિકા	૭	૪
મારેલો અગ્નિ	૭	૪
માબે બહુની ભાગ ૧	૭	૪
,, ,, ભાગ ૨	૭	૦
,, ,, ભાગ ૩	૭	૪
,, ,, ભાગ ૪	૮	૮
જમેદારના	૫	૦
લઘુ ગ્રેપ્ય સંગ્રહ ભાગ ૨ જો	૨	૦
સંપીલ હાસ્ય અને સંપુકતા	૭	૦
ગિરીપ	૭	૮
નારી હૃદય	૪	૬
તણખા સંગ્રહ ૧	૪	૦
,, ,, ૨	૫	૦
તાની તલવાર	૪	૦
ઉષ્ણવસુ	૭	૪
જયંત	૬	૬
પુષ્પરીણી	૪	૬
જમીરદારનો હાસ્ય ભંડાર	૬	૦
પ્રેમ ગિપા	૭	૧
રાજ નંદીની	૨	૬
રાજીણી	૬	૦
પદ્મા	૪	૬
ગોતીના તોરણ	૪	૦
સુનીતી બોધ	૭	૦
સાબરમતી	૪	૭
રનેહ સંગમ	૭	૧
ઉત્તરાણી સહીનું દાન	૭	૦
બેરાનમાં	૭	૧
રનેહ વદ્ય	૭	૦
સુવર્ણસંન્ધ	૮	૧
પરિણિતા	૨	૬
જવાના પરો	૨	૦
પેરાના પાલણ	૬	૦
કેશવા	૭૪	૦
કાકાની ગાદી	૨	૬
માલિકા	૪	૦
નિગ્રદાસ	૭	૧
રેક ગિયન	૪	૦
કર્મયોગી રાજેશ્વર	૬	૬
સ્વર્ગ અને પુથ્વી	૪	૦
પુષ્પ બાપા	૪	૬
અસ્ત દયારના હાસ્ય પ્રબંધો	૪	૬
કતા	૬	૦
અણજ પતી	૭	૬
કલ્પના ફુલ્લુસો	૪	૦
સંસારના રત્નો	૭	૦
બાપ	૪	૬
વિનોદ ચટકા	૪	૦
રેખા ચક્રમા	૭	૦
ગાડકા	૬	૦
ચદની મંગા	૪	૦
પલ્લી સમાજ	૭	૦
જળા	૪	૦
સંદેશાઓ	૨	૦
રાધા	૪	૦
પ્રાણિના	૪	૬
બીકાનેર ભાગ ૨	૧૦	
ગાલીબ હુનરનો મોહ	૬	૬
વિજીય રસ	૬	૦
બેલની જિમ્મત	૪	૬
માયાની માનવી	૭	૬
માબ દેવતા	૪	૬
હસ્ત રેખા વિજ્ઞાન	૧૧	૬
રાજ બોજ અને બીજી વાતોરામ	૮	૦
ચન્દીરા અને બીજી વાતો	૬	૦
રનેહ લહરી	૭	૬
પુરાતન જ્યોત	૪	૬
પાનબી ગતીલા-કલા ગોરી ગોરી ગતીમા	૪	૬
અજનાની રોશનમાં	૨	૬
ગે પલ્લી બેની	૫	૦
નવા નજરીઓ	૭	૦
નેહના ચકોર	૮	
ગાયત્રી	૭	૬
આપણા દેશના મહાન બી પુરૂષોની ચરિત્ર		
અઠંતીદાયિક વાર્તાઓ	૧	૬
ઉમર ખયામની રૂબાયત	૬	૦
ઉપાખ્યાન	૫	૬

Manager, Indian Opinion,
Phoenix Natal.

'Phone 2-3381 Tel. add. "Letapco."

D. K. PATEL

Fruit and Vegetable Exporter

— SPECIALIST —

In South African, Canadian and Australian Apples

—also—

Cape Fruit on hand in season

We have in stock Leaches which have just come in Market.

ડી. કે. પટેલ

ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ્સ મોકલનાર.

સાઉથ આફ્રિકન, કેનેડીયન અને ઓસ્ટ્રેલીયન એપલ્સના સ્પેશીયલીસ્ટ

ઋતુમાં કેપ ફ્રૂટ પણ રાખીએ છીએ

લીચીસ હાલમાં શરૂ થયા છે અને તેનો સ્ટોક પણ રાખીએ છીએ.

કંપનીના ઓર્ડરો ઉપર ખાસ ધ્યાન દેવામાં આવે છે

લીચીસ સારા અને સસ્તા C. O. D. થી મળશે.

P. O. Box 768. 19, Cross St. Durban.

Telephone 33-5382.

VALLABH RANCHHOD,

Wholesale & Retail Fruit and Vegetable Merchant.

Country Orders Promptly attended to.

14, DIAGONAL St. JOHANNESBURG.

ટેલીફોન 33-5382.

વલ્લભભાઈ રણછોડ

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ્સ અમારે ત્યાં તાજું અને સસ્તું મળશે.

બહારગામના ઓર્ડરોને તાકીદે ધ્યાન દેવામાં આવે છે.

૧૪, ડાયોગનલ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.

૩૫ વર્ષ થયાં સાઉથ આફ્રિકામાં પ્રખ્યાતિ મેળવેલ

જોહાનીસબર્ગમાં

પારબંદર પીઆ અનેકની લક્ઝરીયસ મીઆ મળવાનું સ્થળ.

કમારી કેબીના દરેક જાતિ જોઇતા ભોજન બનાવી શકે છે.

ખોરાક તેમજ અલાહેદાર પ્રકારના રીફરેશીયલ રાખવામાં આવે છે.

એક લાયના માટે ચોક્કસ ગો મારો

KAPITAN'S CAFE

'Phone 33-8877. 130 KORT STREET JOHANNESBURG.

ચામડીને મખમલ જેવી સુંવાળી આકર્ષક ને ખુબસુરત રાખવા માટે

અફઘાન સ્નો

વપરાય છે. આ સ્નોમાં વીટામીન A છે જેથી ચહેરા તથા શરીરની ચામડીને પોષણ આપી સુંદરતામાં વધારો કરે છે.

SOLE AGENTS—
PATANWALA & Co BOMBAY 2
Branch: CALCUTTA.

સોલ એજન્ટ:

Indo-African Trade Agency,

74-76 Wilson Street,
Dundee, Natal, S. A.

પ્રસ્થાન

મફત!

પ્રસ્થાન માસિક બાર વર્ષ પુરા કરી—તેર પુરૂ કરી—ચૌદમા વર્ષમાં પ્રવેશ કરે છે, તે નિમિત્તે :—

'પ્રસ્થાન'ના ગ્રાહકોને બદલ લાભ

જે ગ્રાહકનું લ. ૧૯૬૪ના ડીસેમ્બરના આરોગ્ય સુધીનું લવાજમ રૂા. ૫, બાકી, પરદેશ માટે રૂા. ૩ા મળી આવ્યું હશે, તેમને પ્રસ્થાન કાર્યાલય તરફથી બહાર પડેલી પુસ્તકો ઉપર રૂપ કકા કમીશન આપી આપવામાં આવશે. (બાકીવાળા શ્રી. ડાહ્યાભાઈ મગનભાઈ તથા શ્રી. રામનારાયણ ગોકળના ઉપર રૂપ કકા)

એટલે કે

જે ગ્રાહક લવાજમ ૨૦—૮—૨ રૂપિયાનાં પુસ્તકો ખરીદશે તેમને પ્રસ્થાન બદલ પડી રહેશે.

૬૪—બાર રૂપિયાનાં બરીદશે તેમને બાકી બધાજ્યમાં પડી રહેશે એટલે ૫ વાત તો ગાંઠશે જ.

ગુજરાતના આત્મધર્મ, તેમજ પુસ્તકાલયો ને હાઇસ્કુલો આ ખાસ્જનાનો જરૂર લાભ લે.

પ્રસ્થાનનાં પુસ્તકો	રૂપિયા.
લગ્નપ્રપંચ	૧૫
ગૃહબગીચો ઉપાય	૨
રસિયાલુ ધડતર	૨
સાળરાવલી	૧૫
પરમજ્યોતિ વૈદક	૨
વિનયબોધ	૧૫
પ્રેરણાકુંજ	૨
ગણુરંગ	૧૫
પ્રગતિ ઢંગ	૧૫
સ્ત્રી-પુરૂષ	૧
નવા આગંતુક (ત્રણ ભાગ)	૫૫
કથાવલી	૨૫
ઝરણાંખ	૧૫
ગાતા આસોપાલવ	૧૫
સરસ્વતીમાળા	
ભાગ ૧ થી ૬	૧૨

આખું સુચીપત્ર મંગાવો.

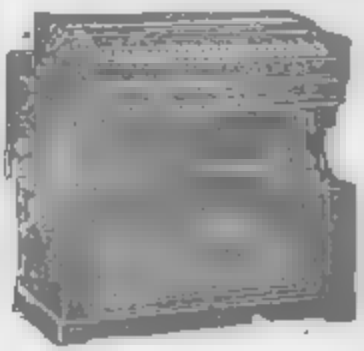
પ્રસ્થાન કાર્યાલય: પારસી અગિયારી સામે : અમદાવાદ.

સાહિત્ય અને સંગીતનો સમન્વય

દિનપ્રતિદિન જનતાની રસવૃત્તિ કેળવાય છે—જનતા નવિનતાની પુજક બની છે—ભાવના અને આદર્શ આ જમાનાનું ગૌરવ છે—અને હવે લોકો ગમે તેવી વસ્તુ ચલાવી લેવા તૈયાર નથી.

અમે પણ આ માન્યતાને માન આપી વર્તવાનો નિશ્ચય કર્યો છે. તેથી ખાસ પ્રસંગ માટે તમારા સમક્ષ રજુ કરીએ છીએ. અજીતા નટ નટીઓ અને લેખકોના સહકાર સાથી પ્રેક્ષકોની રસવૃત્તિને પોષે એવી રેકોર્ડો, ધામોક ડ્રામાના સેટો અને હારમોનીયમ, તબલા મગાવ્યા છે જે તમારી સમક્ષ રજુ કરીએ છીએ. સંગીતના મધુરા સ્વરોથી તમારા ઘરમાં સ્વર્ગ ઉતારો.

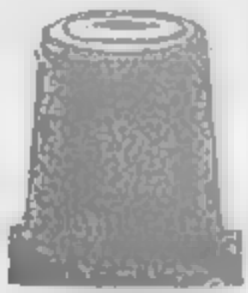
અમે લોકલ ખરીદી તેમજ એજન્ટો મારફતે હારમોનીયન મંગાવતા નથી તેથીજ અમે લેખીત ગેરંટી સાથે વેચીએ છીએ.

મજબુત હારમોનીયમ પા. ૬-૦-૦
હલકા " "
ડબલ રીડના " પા.૬-૧૫-૦

એકી ઝોકની કીંમત
પા. ૧-૦-૦ થી

પા. ૩-૧૭-૦ થી

મામોફોન પા. ૧-૧-૦ થી પા. ૮-૮-૦

હીઝ માસ્ટર્સ વોઈસ
તથા
કોલમ્બીયા
(ઈન્ડીયન રેકોર્ડ)
3/—

રેકોર્ડના સસ્તા ભાવો

નવા નંબરો અથવા તમારા માંગેલા નંબરો વહેલા યા મોડા તમને મળશેજ તો રા. માટે વધારે પઇસા ખર્ચો છો.

લખો અથવા આવે મળો.

તેમજ આ રેકાની ઢબને અનુકુળ થાય તેવા મીઠા અને મધુર સુરના, મજબુત અને ટકાઉ, વાયા, ફ્લુતા, સરદાર તેમજ મેકમેઈક્સ ફ્લુટના હારમોનીયમ, હાથના અને પગના તબા હાથ-પગના. નવી સીલેક્શન આ ની રેડ લેબલની પેટીઓ આવી ચુકી છે. તે સીવાય ૬૨૬ જાતના ગ્રામોફોન ઉપરાંત બધી મેકરો ઉપરાંત H.M.V. ને કોલમ્બીઆના પણ સ્ટોકમાં રાખીએ છીએ.

વાજીંત્રોના છુટા ભાગો મોટા જથ્થામાં રાખીએ છીએ.

વાયોલીન, બેન્જો, મેન્ડોલીન, બુલબુલ તરંગ, ગીતાર અને સ્વરાય બેન્જના ભાગોમાં મોટો ઘટાડો કર્યો છે.

કોઇ પણ વાજીંત્રનું રીપેરીંગ કામ અતી રેખરેખ નીચે ગેરંટી સાથે બનાવી આપીએ છીએ.

—સાઉથ આફ્રિકાના ૩૨ વર્ષના જુના હારમોનીયમીસ્ટ—

GOSWAMI'S MUSIC SALOON

P. O. BOX 460. 179 GREY ST. AND 131 QUEEN ST
DURBAN, NATAL.

Special

Large stock of latest Drama not arrived in Tamil, Hindustani, Gujarati and Telugu. Prices have been specialy reduced.

Apply for our catalogue Our Harmoniumssold under written Guarantee for 3 years. Try us before you go elsewhere.

'Phone Day 2-9169. 'Phone Night 2-1536.

RAJCOOMAR,

DURBAN'S FIRST INDIAN UNDERTAKER

Coffins, Wreaths, and Floral Tributes Wreaths of all descriptions always in stock

Motor and Horse Hearses at moderate Charges

રાજકુમાર,

અન્ડરટેકર

મન, દુઃ, મોટર મારી ને ઘોડા નાકે કુંડ નેતીસે પુરાં પાડવામાં આવે છે. ફાન વિષય પુછું.

14, Cross Street, DURBAN.

'PHONE 33-4691. BOX 2626.Q

L. MISTRY

એલ. મીસ્ત્રી

બોકસ, રેબલ અને ફીચન હરેસર પુરૂ અથવા જથ્થા- બંધ બનાવનાર તેમજ પુલ ટર્નીંગ સંતોષકારક કામ કરનાર.

બહારેલા ઓર્ડરનું પ્રાપ્તિ લીસ્ટ મંગાવો.

45 Market St. : : : Johannesburg.

કીટીંગસ

પાવડર

કીડી, માકડ, ચાંચડ, કંસારા, માખી, વંદા વિગેરે સઘળા જંતુઓના

નાશ કરે છે.

કીટીંગ્સ પાવડરના ટીન મળે છે.

Box 830. Tel. Add. "Orangexpo."

M. C. PILLAY

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter

country orders executed at lowest Market prices. special attention given to all upcountry orders

TRIAL ORDER SOLICITED.

જથ્થાબંધ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનારે

અમે અપકંટ્રીના ઓરડર બાબ રેખરેખ રાખી મારો માલ C.O.D. થી ચઢાવીએ છીએ.

79, PRINCE EDWARD STREET, DURBAN.

'Phone 2-6235. P. O. Box 316.

Heerabhai Morar Matvadkar,

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter

and Commission Agent,

15 CROSS ST. RESIDENCE.

PACKING WAREHOUSE 44 BOND ST.

DURBAN.

હીરાભાઇ મોરાર મટવાડકર

હોલસેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર

અને કમીશન એજંટ.

પેકીંગ સારી રીતે કરી માલ સી. ઓ. ડી. થી મોકલવામાં આવશે.

ટેલીફોન ૨-૬૨૩૫ બોકસ ૩૧૬.

૪૪ બોન્ડ સ્ટ્રીટ, ડરબન.

Phone 33-4402 Tel. Add.: "VALSATEL." P.O.Box 6748

V. B. PATEL,

WHOLESALE AND RETAIL FRUIT, VEGETABLE AND PRODUCE MERCHANT

CHEAPEST BANANA STORE IN TOWN.

40 President Street, JOHANNESBURG.

Terms: NETT CASH or C.O.D

વી. બી. પટેલ,

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ, વેજીટેબલ અને પ્રોડયુસ મરચંટ

જોહાનીસબર્ગમાં સહુથી સસ્તી દુકાન

અમારે ત્યાંથી બનાના કાચા ડરેક ભાવનું રોજ તાજું મળશે. કન્ટ્રીના ઓરડરોપર ખાસ ધ્યાન આપવામાં આવે છે.

રોકડથી અથવા C. O. D. થી માલ મોકલી આપીએ.

ટેલીફોન ૩૩-૪૪૦૨ ૪૦ પ્રેસીડન્ટ સ્ટ્રીટ,

પી. ઓ. બોકસ ૬૭૪૮ જોહાનીસબર્ગ

"શુદ્ધ ઘી."

ડરબનમાં બનતી દુકાનોમાં પડતો કરેલો અમારો બ્રાન્ડ જીવનો જંગલનું ઘરાવતી અમૃતધારા જાહેરાતની ડેમોક્રસીની અનાવરત "ગોળનું ઘી" (ગોલ્ડ) ઘી.

અમારે ત્યાંથી બોલ પ્રમાણમાં મળશે.

આજ આરે પુછો યા લખોઃ

સાઉથ આફ્રિકાના સોલ એજન્ટ.

શામજી દેવશી એન્ડ સન / **SAMJEE DEVSHI & SON**

૪, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, ડરબન. / 4, Cross Street, DURBAN.

NAROTAM HARGOVIND

The Master Tailors.

Suits and Costumes Made in the latest Styles.

We specialise in High Class Tailoring.

Our Prices are to suit the times.

Try us with your next Order

તમારો સુટ ક્યાં સીવડાવશો?

નરોતમ હરગોવીંદ

તમને બેસ્ટ-ટુ-ડેટ સ્ટાઇલનો સિફારસ બાબે બનાવી આપશે.

ટાયલ ઓર્ડર આપી ખાત્રી કરી જુઓ.

'Phone 25661. 176 Grey St. Durban.

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	ખ્રીસ્તી ૧૯૩૯ ફેબ્રુઆરી	દીન ૧૯૯૫ માઘ ફાગણ	મુસલમાન ૧૩૫૭-૫૮ જીલહજ મોહરમ	પારસી ૧૩૦૮ રોજ, ડયમ	સુર્યોદય ક. મી.	સુર્યાસ્ત ક.મી.
શુક્ર	૧૭	વદી ૧૩	૨૧	૧૫	૫-૨૧	૬-૩૮
શની	૧૮	,, ૧૪	૨૨	૧૬	૫-૨૧	૬-૩૯
રવી	૧૯	,, ૩૦	૨૩	૧૭	૫-૨૩	૬-૩૯
સોમ	૨૦	સુદી ૧	૨૪	૧૮	૫-૨૪	૬-૪૦
મંગળ	૨૧	,, ૨	૧	૧૯	૫-૨૫	૬-૪૧
બુધ	૨૨	,, ૩	૨	૨૦	૫-૨૬	૬-૪૧
ગુરૂ	૨૩	,, ૪	૩	૨૧	૫-૨૭	૬-૪૨

Why can't I Sleep?

There is nothing like 'Ovaltine' for quickly promoting deep, peaceful sleep. And, moreover, this sleep is natural and restorative, because 'Ovaltine' contains all those important nutritive elements which create abundant energy while you sleep, and build up body, brain and nerves.

For these reasons make 'Ovaltine' your regular "Goodnight" beverage. But be sure it is 'Ovaltine'—it definitely stands in a class by itself.

Drink

'Ovaltine'—*and note the Difference!*

Manufactured by A. Wander Ltd., London, England.

'INDIAN OPINION'

(Founded by Mahatma Gandhi in 1903)

For The Moral, Political and Social Advancement Of Indians In South Africa.

Published Every Friday.

Subscription Rates

Payable Always In Advance.

Within the Union	21s.	Annually
" " "	11s.	Half-yearly
Outside the Union	22s. 6d.	Annually
" " "	12s.	Half-yearly

Become a Subscibur and persuade your friends to do likewise

Apply to—

Manager,
Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

SWAMI VIVEKANANDA'S WORKS

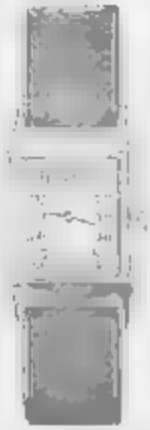
LIFE OF SRI RAMAKRISHNA

PRABUDDHA BHARATA
OR
AWAKENED INDIA

A high class English monthly started by Swami Vivekananda in 1896. It is devoted to Universal Religion, Indian Culture, Education, Art and other topics of international interest.

Annual Subscription: Inland Rs. 4, Foreign 11 Shillings.

Apply for a complete Catalogue:—
The Manager, ADVAITA ASHRAMA,
4, Wellington Lane, Calcutta, India.

IF YOU WANT THE BEST AND SOUTH AFRICA'S STRONGEST AND MOST RELIABLE WATCH INSIST ON A WORLD FAMOUS

UNION SPECIAL

REDUCED PRICES FROM 25/- UPWARDS.

GOODS SENT C.O.D. THROUGH POST OR ACCOUNT OPENED WITH APPROVED MARKS

દુકાનદારોને હોલસેલ ભાવમાં ખાસ ડીસ્કાઉન્ટ આપવામાં આવશે.

THE AMERICAN SWISS WATCH Co., Ltd.

"THE DIAMOND HOUSE"

WHOLESALE & RETAIL JEWELLERS,

25, PARLIAMENT STREET,

CAPE TOWN.

NATIONAL

CASH REGISTER

AND

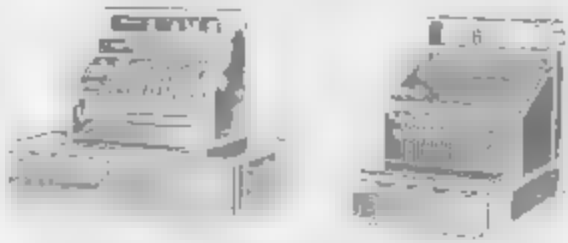
ACCOUNTING MACHINE

SYSTEMS

FOR

MAXIMUM

EFFICIENCY

THE NATIONAL CASH REGISTER CO. S.A. (PTY.) LTD.,

63 PRESIDENT STREET

JOHANNESBURG

P. O. Box 3591. Phone 33.6245

શું તમારામાં જોર, ચેતન અને ઉત્સાહ છે?

માથાનો દુખાવો, ચિત્તનો ચકારો, આથરો અને આળસ જો આપ કબજીયાતને આભારી છે એમ માનતા હો કે "ઈનોસ ફ્રુટ સોલ્ટ" લાવવો જોઈએ. "ઈનોસ ફ્રુટ સોલ્ટ" તાજગી આપનાર ઔષધિ છે. જેથી પેટની ખરી બીમારી દૂર કરે છે. જેથી સવારે જોઈ તો કુદરતી રેચક ઔષધ જોઈ પ્રકાર બાબતો સાથે જોવાથી તમને ખબર પડશે.

ENO'S 'FRUIT SALT'

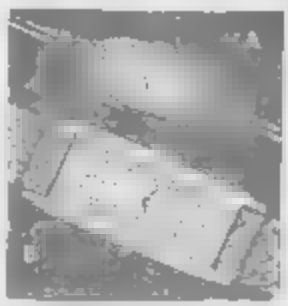
THE FINEST IN WATCHES

Lord Elgin - Lady Elgin

21 JEWELS 19 JEWELS

America's most distinguished timepieces — important gift values.

KATZ & LOURIE LTD.

"DIAMOND CORNER" ELOFF & MARKET STS JOHANNESBURG

CASA COIMBRA. Box 478.

Printed and published by Manilal M. Gandhi at Phoenix Settlement, Natal.

28 FEB 1939

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No 8—Vol.–xxxvii Friday, February 24th, 1939

Registered at the G.P.O. as a Newspaper.
PRICE FOURPENCE.

Non-violence

"If one does not practise non-violence in one's personal relations with others and hopes to use it in bigger affairs, one is vastly mistaken. Non-violence like charity must begin at home. But if it is necessary for the individual to be trained in non-violence, it is even more necessary for the nation to be trained likewise. One cannot be non-violent in one's own circle and be violent outside it. Or else, one is not truly non-violent even in one's own circle; often the non-violence is only in appearance. It is only when you meet with resistance, as for instance when a thief or a murderer appears that your non-violence is put on its trial. You either try or should try to oppose the thief with his own weapons or you try to disarm him by love. Living among beast people your conduct can not be described as non-violent. Mutual behaviour is non-violence. Immediately thereafter you get the conception that non-violence is the law of life you have to practise in relations towards those who are violently known to you and the law must apply to nations as to individuals. Training is no doubt necessary. And beginnings are always small. But if the conviction is there the rest will follow."

—Gandhiji

અહિંસા

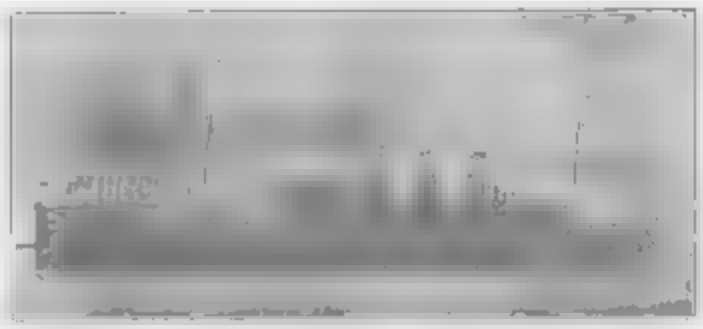
"જો વ્યક્તિ પોતાના અંગત સંબંધોમાં અહિંસાનો પ્રયોગ નહિ કરે અને તમારે મોટી બાબતોમાં પ્રયોગ કરવાની આશા સેવવી હોય તો તે ગંભીર ભૂલ કરે છે. પરોપકારની જેમ અહિંસાનો પ્રયોગ પણ પહેલાંજ આપણે ઘરમાં કરવો જોઈએ. પરંતુ જો કોઈ વ્યક્તિને અહિંસાની તાલીમ લેવાની જરૂર હોય તો કોઈ પ્રજાએ તેની તાલીમ લેવાની પહેલાં જરૂર છે. માણસ પોતાની મંડળીમાજ અહિંસક રહીને બહાર હિંસક નથી પણ શકતા તમ કરે તો તે પોતાની મંડળીમાં પણ ખરી રીતે અહિંસક નથી. ઘણી વખત તો અહિંસા ત્યાં દેખાવાજ હોય છે. અહિંસાની ખરી કસોટી તો ત્યારેજ થાય છે જ્યારે તમારી સામે જોર થી ખૂનીનો ઘૂમશો આવી પડે ત્યારે તમારે કાં તો તેને પોતાના હથિયારો વાપરવા જરૂરી બનવા પ્રયત્ન કરવો અથવા તો તેને પ્રેમથી જીતવાનો પ્રયત્ન કરવો. ગાઢ મનુષ્યોમાં રમવાથી તમારું વર્તન અહિંસક બની નથી જ. અરસપરસ સહિષ્ણુતા એજ અહિંસા છે. જ્યારે એવી પ્રગતિ આવી જાય ત્યારે અહિંસા એજ કુદરતનો કાયદો છે તેવોજ તમારે તમારી સામે હિંસા કરનારના વર્તન તેનો અમલ કરવો જોઈએ આમ જો કાયદો વ્યક્તિઓ તેમજ પ્રજાઓને પણ લાગુ પડે છે. તાલીમની આવશ્યકતા જરૂર છે. અને આરંભ હમેશા નાનોજ હોય. પરંતુ જો સાચા હોય તો બાકીની વસ્તુઓ આપોઆપ આવી રહેશે."

—ગાંધીજી

B. I. Steam Navigation Co., Ltd.

સ્ટી "ટકલીવા"

૩૬ ટીકીટ પા. ૬ ૭ ૬.
હિંદુ વીરશી પા. ૬ ૬ ૦
માલસ પા. ૧૧ ૧૬ ૬.

૩૬ ટીકીટ પા. ૬ ૭ ૬.
મુલતીન વિશી પા. ૬ ૬૭ ૦.
માલસ પા. ૧૬૬ ૪ ૬.

ફેબ્રુઆરી તા. ૨૬ મીએ મુંબઇ જવા ઉપડશે.

બાકસ ઝુઅનાઓ—ઉતારૂઓએ પોતાના સામાન ઉપર પોતાનું અને સ્ટીમરનું નામ લખી, પોર્ટર લગાવનું ભરવું અને બધા મારે બાકસ ઉપર નંબર'ઓન્ને સામાન સીધા ગોદર ઉપર પહોંચતા કરવા જણાવવું. વિદેશમાં બહાર નામના ફેરોન્ચર ઉપેક્ષા પોતાના સામાની તપાસ રાખવા કેટલે સ્ટીમર છોડે અગાઉ બોરીસમાં કેબાકાઓની બાકીના પત્તા પોતાને હાથ તેમજ બાકી લેવાનાર પહોંચેલા બાબ 'બારારકામકાજના બાબોઓ અમારી સાથે પત્રવ્યવહાર કરવાથી ટીકીટ મેળવી શકશે.

સ્ટીમરને લગતી દરેક માહિતી અમારી બાજી કેબરેપ નીચે બાબ છે.

વધુ ખુલાસા માટે લખો યા મળો:

SHAIK HIMED & SONS, :: 390, Pine Street, Durban.
Telegraphic address: "KARAMAT." Telephone 2-0432

CITY SHIRT Co., No. 4, Kort Street, Johannesburg.

THE NEW INDIA ASSURANCE
——COMPANY, LIMITED.——

Life, Fire, Motor Car, Motor Lorry, Motor Bus, Plate Glass, Workmen's Compensation, Etc. Etc.

આ કંપની જીવન વીમા કંપનીમાં જીવનવીમા, આગ, મોટર કાર મોટર લોરી, મોટર બસ, પ્લેટ ગ્લાસ, કામદારોને લગતા વીમાઓ, લાયસન્સ વિગેરે દરેક જાતના વીમાઓ ઉતારવી શકાય છે. કંપની કંપનીને ઉત્તેજન આપવું એ દરેક કંપનીની ફરજ છે

Natal Office:
"INDIA HOUSE"
17, First Avenue,
DURBAN.
Telephone 2-5845 Con.
P. O. Box 1610
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
Durban.

Policies Issued and Settlements Effected in this Country.
પોલીસી નેમજ ક્લાવાની પતાવટ આ દેશમાં કરી આપવામાં આવે છે.

Transvaal Office:
ROOMS NO. 12 & 13,
BARKLY ARCADE,
Diagonal Street,
JOHANNESBURG.
Telephone 33-6478
P. O. Box 3641
Tel Add: "RUSTOMJEE"
JOHANNESBURG

JALBHOY RUSTOMJEE
Principal Representative For The Union Of South Africa.

GANDHI & Co. (Pty) Ltd.

GENERAL MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS

Try us for:-

Benares Saries, with Blouses of same design prices from 75/- to £10 with double border.

Also Cotton, Crepe-de-chine & Rayon Saries from 2/6 to 40/-.

We also stock Indian Drugs, Condiments, Draperies, Outfitting, Hardware, etc. etc.

Telephone 23676.

Tel. Add. "Gandhico" Durban.

112 Victoria Street, DURBAN.

અમારે ત્યાં હમેશા મોટા પ્રમાણમાં નીચે જણાવેલ ચીજો સ્ટોકમાં રહે છે.

જોરહત અફામ, પીસ્તાં, બારીકી, એલચી, જાયફળ, તજ, લવીંગ, સુરજજાપ કેસર, તેમજ હળદર, ધાણા. જીરૂ વીગેરે આખા તેમજ બાસ કેમરેખ નીચે પીસાવેલ મસાલો તથા તમામ જાતના ચોખા-બાસમતી, કોમ્બ દીલ્લી, મોળ, બાજ તુલસી, વીગેરે તથા પંજાબી સાલમ. પોળી મુસબ્બી, ગંઠોડા કેપરસવાટી તથા સાતસો આઠસો જાતનું ગંધીયાણું તેમજ સોપારી-મદ્રાસી સેવરમની, કાચા. સેકેલાં તથા ગુલાબનું પાણી, આમળા, એગરસ, જંબેલી, ગુંદર, કામીનીયા વીગેરે ખુશબોદાર તેલ વીગેરે, વીગેરે મોટા જથ્થામાં તેમજ છુટક મળશે.

Also:

P. O. Box 27, TONGAAT.

Telephone during Office hours No. 5.

.. after Office hours No. 008.

દમ અને કેફખાની બાસ દવા છે

ઝંડુનું

કેસરી જીવન

પણ, ગાનવંતુ મિશ્રણ
તજબાઈ અને ચાંદી વિગેરે
જાતીના દરો માટે

કેફખાંના બધી જાગીરોને
રૂા. ૬૨ છે તથા રેલવેને મુબ
૧૬ છે આના રોજગારી
તન્દુરસ્તી બક્ષે થાય છે.
એટ બાર બાજબાવી વધુમાં.

ઝંડુની સુવર્ણ મિશ્રિત મકરધ્વજ ગુટી

બિના વિલંબે
બાજબરા બાંધો

ઝંડુ ફાર્મસ્યુટીકલ વર્કસ લી.—પો. બો. નં. ૫૫૧૩, મુંબઈ નં. ૧૪.

સા. આફ્રિકાના સોલ એજન્ટસ: એમ. એમ. ભેરશી એન્ડ સન્સ, સ્ટાન્ડ ૨૩૮, એશીયાટીક બજાર, પી. બો. બોક્સ ૧૨૦૧, મોઝાંબીક.
ભેદાનીઅર્થમાં મળવાનું ઠેકાણું: બગત ફ્રાયર્સ, ૧૮ કોર્ટ રોડ.

આયુર્વેદિક દવાઓનું મુકીપત્ર બાજેજ મંગાવો.

MOHANLAL VALJEE,
(INDIAN PAWNBROKER.)
112, Victoria Street, Durban.
Low Rates of Interest on Jewellery.
High prices paid for Old Gold A large stock of New Jewelleries at reasonable prices to suit your pockets.

P. P. BHAGAT,

Fruit Merchant

દરેક જાતનું ફ્રેશ અને વેજીટેબલ માટે ઓર્ડર કરી C. O. D. થી
મોકલવામાં આવશે.

P. O. Box 842 139 Brook St Durban.

પુષ્ટિકારક પાકો બનાવવા જોઇએ

અને

દરેક જાતની દેશી દવાઓ જોઇતી હોય તો અમારી મુલાકાતે આવો

કસીરને પુષ્ટ બનાવવાના સારા પાકો બનાવવા માટે અમારે ત્યાં તાજો અને ચોકખો માલ છે. તેમજ દરેક જાતની દેશી દવાઓ અને દેશી મામલી કસેલા તાજો અને ચોકખો માલ વ્યવસ્થિત રાખીએ છીએ.

દેશી મુલકના મોટકાં નંગ ૧ નો કી. ૧૭-૬ સાધારણ ૧૭-૬,
દેશી મોટકાના ઝીણાનાં નંગ ૧ નો કી. ૭-૬ સાધારણ ૭-૬.

બરીસના કોઇ પણ ભાગમાંથી પાસ કરવાનો

નવાબી પાવડર

૧૨૨ બે વખ મીનીટમાં તાણ આવે એમ છે

૬૨૫ બોટ રો. ૧૨ પોસ્ટેજ સાથે, બારીયા ૬૨૫ પ્રમાણે રો ૧૦-૦ પોસ્ટેજ સાથે. ૩ નંગ પ્રમાણે રો. ૬-૬ પોસ્ટેજ સાથે. ૧ બાવા બે નંગ લેનારને ૩ પેની પોસ્ટેજ મોકલવી.

ઓર્ડર સાથે રોકડા પૈસા મોકલવા.

Fancy Gold Cups and Saucers at 1/9 a dozen.
12 dozen to a case. Cash with order.

I. G. H. BASSA

153 Grey Street, • • Durban.

WE STILL BUY
OLD GOLD, SILVER & SOVERBIGNS.
We Stock CYMA, ELGIN, WALTHAM, BURBN, and MADIS Watches
Large stock of Indian and Europ-an jewellries always on hand
Importers of MOHINI PLUTE harmoniums

LAKHANI & CO.,
(Jewellers)

111 Grey Street, Durban. 'Phone 21238.

HEADACHES QUICKLY RELIEVED BY TAKING
TYSOXO BRAND PAIN-KORE. HEADACHE POWDERS
FROM YOUR CHEMIST at 6d., 1/-, 2/6 and 4/6, or POST FREE FROM
ERNEST TYSON, CHEMIST, TOLLGATE, DURBAN

'Phone 29350. Tel. Add. "Narejee."

A. M. PADAYACHEE

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter.
Country orders executed with despatch at lowest Market prices.
Postal orders receive our special attention.
TRIAL ORDER SOLICITED.
91 LEOPOLD ST., AND 34 CROSS ST.,
P. O. BOX 195. DURBAN.

M. H. DESAI,

એમ. એચ. દેશાઇ.

કોલકેલ કરૂ વેપારી.

અમે દરેક જાતના કરટ અને વેજીટેબલ કુરીયા-ના કોઇ પણ ગામના C. O. D. થી સારૂ પેકેજ મોકલીએ છીએ.

P. O. Box 254. 31, Short St. Durban.

Buy Perfect DIAMOND RINGS and Flawless DIAMONDS direct from our factory!

Do you know through our "Factory to Finger" policy, you can purchase beautiful Diamond Rings and Flawless Diamonds at prices lower than wholesale? Why not call and inspect our large selection of exquisite gems to-day? Write, 'phone or call for our Free, clear-type illustrated catalogue.

AMSTERDAM
Diamond Cutting Works

62, Field Street, Durban
P. O. Box 2362. 'Phone 2-4888.
Also at Johannesburg and Capetown.

IF YOU WANT THE BEST AND SOUTH AFRICA'S STRONGEST AND MOST RELIABLE WATCH **INSIST** ON A WORLD FAMOUS

UNION SPECIAL

16 JEWEL, NON MAGNETIC, SHOCK PROOF, UNBREAKABLE, PERFECT TIMEKEEPERS in NEWEST LADIES' & GENTS' MODELS.

REDUCED PRICES FROM 25/- UPWARDS.
GOODS SENT C.O.D THROUGH POST OR ACCOUNT OPENED WITH APPROVED MARKS

દુકાનદારોને હોલસેલ માલમાં સારૂ ડીસ્કાઉન્ટ આપવામાં આવશે.

૧૫૦૦ ઘોડા, દાગીના, ઘડીયાળો વિગેરેના ખારસેનીલું અમારી મુંબઇ કેટલોગ તપાસવાથી ખેલ મોકલવામાં આવશે.

THE AMERICAN SWISS WATCH Co. LTD.

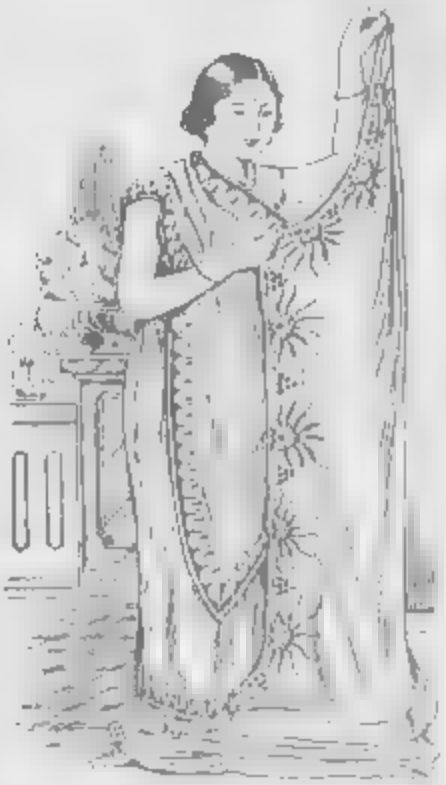
"THE DIAMOND HOUSE"
WHOLESALE & RETAIL JEWELLERS,
25, PARLIAMENT STREET,
CAPE TOWN.

Cable & Tel. Add. "ADVANCING." 'Phones: 26003, Res. 26535.

CHOONILALL BROS.

THE NOTED INDIAN "SARRI HOUSE" IN SOUTH AFRICA.

141, GREY STREET, DURBAN.

ARRIVING BY EVERY MAIL FROM INDIA AND JAPAN

BENARES SARRIES WITH BORDERS AND PLAIN CENTRES.
BUTIDAR BENARES SARRIES IN SEVERAL SHADES
Prices from 60/-, 85/-, 105/- & up to £30.
THE LATEST FROM BENARES CITY.
EMBROIDERED SARRIES 25/-, 35/- & up.
PRINTED VARIOUS LINES of SARRIES from 12/6, 17/- & upwards
EMBROIDERED CREPE-DE-CHENE from 3/6 yd. 42 in. & 45 in. width.
LATEST DESIGN SARRIE CLOTH 44 in width.
from 1/6 yd. 1/9, 2/- & up.
GEORGETTE SARRIES LATEST ARRIVALS
prices from 25/-, 30/-, 45/- & up.
LATEST BLOUSES TO MATCH SARRIES
prices from 12/6, 17/6 & upwards.
ZARI WORK SILK SARRIES IN ALL SHADES
from 55/-, 95/-, 125/ & upwards.

Branches 51, WICKS STREET AND 60, WICKS STREET, VERULAM.
GARAGE AND SERVICE STATION
7, MOSS STREET AND 55, WICKS STREET, VERULAM.
'Phone 39, Verulam.

Please note Our Johannesburg Agent P. RATANJEE, 60, Bree Street, Newtown.

ચુનીલાલ બ્રધર્સ

દક્ષિણ આફ્રિકાનું જાણીતું સાડીઓનું ગૃહ

૧૪૧ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

ઓફિસ
૫૩ અને ૬૭ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

અમારી સાડીઓ મારફત મેસર્સ
ચુનીલાલબ્રધર્સ ખાતે
પી. રતનજી,
૬૦, બ્રી સ્ટ્રીટ, ન્યુટાઉન.

ગરાજ અને સર્વિસ સ્ટેશન
૭ મોસ સ્ટ્રીટ અને ૫૩ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

દરેક સ્ટીમરમાં જથ્થાબંધ નવા ડિઝાઈનો આવે છે

બનારસની પ્યોરવાળી ભારે સાડી, તેમજ ભાતભાતની બુટીદાર
સાડીઓ શી. ૬૦, શી. ૮૫, શી. ૧૦૫ થી લઈને પા. ૨૦ સુધીની
બનારસથી ક્રમબંધ આવેલી છે.

ફ્રેન્ચ ક્રેપની સાડીઓ શી. ૨૫ અને શી. ૩૫ થી ઉપર.
ભાતભાતની ભાતવાળી સાડીઓ
શી. ૧૨–૬ અને શી. ૧૭–૬ થી ઉપર.
ફ્રાન્સનું ક્રેપ-ડી-શીનનું શી. ૩–૬ નું વાર ૪૨ ઈંચ અને ૪૫ ઈંચ પનાનું.
સાડીનું જ્યોર્જેટ ક્રીમાઈનવાળું દરેક, જાતજાતના પનાનું ચારણી, શી. ૧–૬,
શી. ૨–, શી. ૨–૬ અને તેથી ઉપર
ક્રમબંધ આવેલી જ્યોર્જેટ સાડીઓ શી. ૨૫, શી. ૩૫,
શી. ૪૫ અને તેથી ઉપર.

સાડીને મેચ પડતાં બ્લાઉઝ શી. ૧૨–૬, શી. ૧૭–૬ અને
તેથી ઉપર.
દરેક રંગની જરી ભરેલી રેશમી સાડીઓ શી. ૫૫, શી. ૭૫,
શી. ૧૨૫ અને તેથી ઉપર.
ક્રારગોનીમ, તબલ્યા મારોહોન, રેમોડી અને બીજી વાઈટની
ઓઢણાં ઓછા ભાવે.
દરેક જાતનું ગોથીવટું, ગોસરી પડતરમાં હોઝસેલ આવે
બાથવેરટ રેડીમેડ અને રેડીમેડ ગારમેન્ટ
જાતના પા. ૨૫, પા. ૨૫, પા. ૪૫, પા. ૪૫ અને તેથી ઉપર
ક્રીસ્ટમસના પ્રેઝન્ટને લાયક બારસના તાજ મહાલ
બાજ. શી. ૧૨–૬, શી. ૧૭–૬, શી. ૨૩–૬, શી. ૪૫, ૫૫

OTHER SPECIALITIES

POPULAR POP

"The King of Ginger Beers."

CLUB SEAL SODA

"Improves your Spirits."

"GIANTS"

The Quart Bottle for 4d.

to all Popular Buyers

'Phone 2-9345

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

DALYS LIMITED.

72, CANADA ROAD, DURBAN.

'Phone 21078. Tel. & Cables: "Crescent." P. O. Box 582.

Crescent Trading Co. (Pty). Ltd.

WHOLESALE MERCHANTS AND DIRECT IMPORTERS OF HARDWARE.

Indian And European Groceries.

Indian Drugs And Condiments.

Our Stocks Are The Best Quality And are Always Fresh

Our prices are keen.

We specialise in all kinds of Bombay, Calcutta, and Madras Products.

It will pay you to give us a trial.

Before placing your orders elsewhere benefit by our thirty years' business experience.

Our aim will always be service, quality and satisfaction.

અમારે ત્યાં નીચે મુજબનો માલ જથ્થાબંધ મળી શકશે

એલચી, બસબસ, બદામ, બારોલી, પીસ્તા, સિંગોદા, સુકાગળ પાપડી, સુકાગળ કરબત, કાકડાનું પાન, બારેક, કરામ, ખોબરા, બીયરી, બબુલ, ક્વેા-લાપસી (બાવળ) સેલ, કોપરાની ચાદી, પીસેલું કોપરૂં, સુરજ છાપનું કેરોસ, બાર બલબ, પંજળી સાલમ, સફેદ મુસલી, ગન્દોદા બબજી, સુંઠ, ગેહેલી ગોપાટી, કાઠવા ગોા., ગોવરમા ગોા., બલાસી ગોા., સુકકંદ, કાચા, બરૂચી બાબાનો તમ્બાકુ, બાબળાનું તેલ, સુકાગળનું તેલ, ચંબેલીનું તેલ, ગોગળનું તેલ, કાબોનિયા કેર ઓબલ, એકસુબાનીયમ તપેલા, કપ અને સોસર્સ, ગોબા:-બીયરી બવલાળ, બાબગુલસી, બાંબ, કીબ્બી, સુબવેલ, કોલબા કાળા-સફેદ, બમ, બાવક, તુવેર, ચાલ, વટાણા મગુર ધાણા: કડૂ, મેથી, લબંગ, તજ, રાઈ (સરસવ) બરબ મસાલા પીસેલા, વિગેરે.

કાંઇ પણ વસ્તુ ખરીદી કરતાં પહેલાં, અમારે ત્યાં ભાવ કાઢી ખાત્રી કરશો.

122 VICTORIA STREET, :: :: DURBAN.

INDIAN OPINION

founded by

MAHATMA GANDHI

IN 1903

No. 8.—Vol. XXXVII. Friday, February 24th, 1939.

NOTES AND NEWS

Indian Child Welfare Society

THE Indian Child Welfare Society is perhaps the only institution the creation of the Rt. Hon. Srinivasa Sastri when he was the first Agent-General for India in South Africa—which is doing some practical humanitarian work. Mrs. G. Christopher as secretary of the institution has popularised herself among the poorer sections of the community among whom she has been actively working notwithstanding her other domestic duties. We are pleased to note that branches of the Society have been formed on the North Coast and they have received the co-operation of the respective local authorities. We have received correspondence complaining that these branches are the result of rivalry between the two political bodies, the Congress and the Colonial Born and Settlers' Indian Association, who is, in order to gain popularity are seeking to have a finger in every pie. There are times when good results out of evil and we heartily welcome the extension of the activities of the Child Welfare Society as a good result. Let not the good social service work done by this institution be interfered with in the foolish strife between the two warring political bodies.

How Corporation Indian Employees Live

Indians are ever accused of their so-called low standard of living. But who is responsible for it? History of the advent of Indians in South Africa tells us. Indians were introduced as cheap labourers to develop the sugar industry. How they were slaved on the sugar estates is well-known. The Government Departments too employed Indians in preference to Natives for their cheapness and reliability. To-day things have considerably changed and there are industrial laws to improve the working and living conditions of the labourers. But these laws obviously do not touch the rulers. The Durban Corporation has been often severely criticised for the housing conditions of its Indian employees and it is a sad reflection on it that in these days of greater enlightenment it has still to be criticised. The Durban Indian Municipal Employees' Society has submitted a memorandum to the chairman of the Wage Board, Pretoria, which stresses that hundreds of Indians live outside the barracks for want of better housing conditions; that the housing in the barracks is insufficient, and that it is unfair to expect the employees to consume the same type of rations as they have been given for nearly three-quarters of a century. It also contends that an adequate wage of £7 a month should be paid to unskilled Indian labourers to enable them to live on the accepted modern standard of living, and that instead of issuing rations, the value of rations, based on the nutritious value of the food, should be given to the wage earners in cash. The memorandum says that the earning capacity of the average unskilled labourer is 1s 8½d. a day in addition to quarters and rations. Men working in the district stables work for 17 hours a day. In other departments they average over 10 hours a day. Illustrating the impossibility of the unskilled labourers living healthy lives and being able to send their children to school the memorandum instances the case of one employee in the Treasurer's Department earning £3 5s a month with a wife and 9 children to support. Food purchased—in addition to his rations received—totalled £4 15s 1d. with the result that he has a standing debt of £5 with shopkeepers. This man, says the memorandum, borrows continually to meet the extra expenditure and sends only one boy to school. The others he cannot send. The monthly rations issued to labourers are:—40lbs rice; 20lbs mealie meal; 1 bottle of oil, ½ lb of salt; 2 lbs dhall and 200 lbs of wood."

"Playing With Fire"

Writing in *The Forum* dated February 11, Mr. Jan H. Hofmeyr, M.P. describes the notice of motion given by Mr. Friend, M.P., that he will ask for leave to introduce a Bill empowering local authorities to demarkate residential and trading areas for Europeans only, as a matter of playing with fire. "If there is one thing on which the Indian community in South Africa is sensitive," writes Mr. Hofmeyr, it is that of "the stigma of segregation. Let it not be forgotten that it was in South Africa that Mahatma Gandhi first developed and applied the cult of Satyagraha, and that the spirit which he inspired in those troublous years in the Indians of South Africa is not yet dead. Dr. Malan's Class Areas Bill of 1925, aroused intense feeling among them. As a consequence the Indian Government intervened and the first Round Table Conference met in 1926. That in turn led to the dropping of the Bill and the adoption by our Government of the policy of "uplift" as set forth in the agreement. A further Round Table Conference in 1932 confirmed the agreement. It is still in force. Some time ago our Government appointed—the Muney Commission—to investigate the question of alleged evasions by Indians of the law restricting Asiatic ownership and occupations. It specifically, and in terms, refused to extend the reference of the Commission so as to include the question of segregation. The obvious inference was that it regarded that matter in the light of the Round Table Agreement as a [illegible] issue—not even to be discussed. It is not difficult to [illegible] the reactions to segregation legislation at this stage, from the Indian community in South Africa, and from the Government of India."

Government Of India Pleads Ignorance

A Reuter's message from New Delhi dated February 20, states:—In the Legislative Assembly, the president ruled out a motion for an adjournment moved by Sir Raza Ali, to discuss the "Proposal before the Government of the Union of South Africa, to introduce legislation for the purpose of further restricting the rights of Indians to acquire or occupy immovable property." Sir Girja Shanker Bajpai on behalf of the Government, said they had no information of such a proposal. Sir Raza Ali said he intends raising the question again very shortly.

It seems more than strange that while the minds of Indians in South Africa are so much perturbed over Mr. Friend's segregation measure and the servitude scheme proposed by the Minister of the Interior providing that an

area should be set aside for European occupation only if 75 per cent of the residents in that area vote in favour of the servitude, and even the Feetham Commission's recommendations, and while the Agent-General for the Government of India in this country, the latter when questioned should plead such ignorance. If this is how the Government of India is concerned about implementing the Capetown Agreement which has long since been practically reduced to a scrap of paper, Indians in South Africa can expect very little support in their struggle from that source.

Indian Opinion

Friday, February 24th, 1939

The Coming Crisis

At last there seems to be an awakening in the Indian community and a realisation of the danger that is facing them of being given the status in this country once and for all that of the untouchables of South Africa. The present trend of the legislators is towards that direction as would appear from the class areas bill proposed to be introduced by one of the chief whips of the Government Party Mr. Friend, asking for the segregation of all non-Europeans throughout the Union, from Mr. Schoeman's scheme for rejecting the Feetham Commission's recommendations and granting the Indians in the Transvaal partial security of tenure in townships (the term ghetto would be more appropriate) set out for them, and from the local option servitude scheme proposed to be introduced by the Minister of the Interior, providing that an area should be for European occupation only if 75 per cent of the residents in that area vote in favour of the servitude. Moreover there is a strong agitation in the Cape, Transvaal and Natal for the complete segregation of all the non-Europeans and for the removal of the so-called "black belts" in and around towns in Johannesburg and to place non-Europeans in townships specially established for them far from the approach of Europeans. The fate of the Feetham Commission's recommendations in the meantime is hanging in the balance. There is a likelihood of the recommendations not being adopted and a further lease of life being given to Indians affected under the Transvaal Asiatic Land Tenure Act. It is feared by Indians in the Transvaal that this would only give the property owners a still further opportunity of fleecing their present tenants who are at their mercy. They strongly feel that the Congress is pledged to condemn the Transvaal Asiatic Land Tenure Act and it cannot with any consistency have anything to do with the recommendations of the Feetham Commission which was appointed under that Act, and that in any case they are not going to do anything more than to condone the action of a few who have acquired properties by evading the law and completely bolting the door against Indians in future acquiring ownership of land.

Last Sunday the Colonial Born and Settlers' Indian Association held a mass meeting of Indians in Durban to protest against the proposed measure for segregating Indians as being a breach of the Capetown Agreement. Pledges were made by various speakers to fight to the bitter end against this attack on the self-respect and national honour of Indians. We are pleased to note also that the Congress leaders in Capetown have refused to enter into any dishonourable compromise with the Government and have totally rejected the proposed local option servitude scheme, mentioned above, which was proposed by the Minister of the Interior. In a memorandum submitted by the Congress it was urged that the arguments used against the Areas Reservation Bill of 1936 were equally applicable to the scheme now under consideration. "Under the present scheme," it was argued, "action is not to be initiated by any regulative body or local authorities, but the application of its provisions would have the same results and would definitely lead to segregation. Indians, especially in the rural towns where they form a relatively small minority compared to the European residents, would be at the mercy of their European competitors in trade and of Europeans whose outlook is strongly influenced by colour prejudice. The 75 per cent. vote for the introduction of the servitude clause against coloured occupation would easily be forthcoming and this would entail the economic ruin and national degradation of the Indian community.

We are glad to note that the Congress has at last decided to hold mass meetings to educate public opinion on the coming crisis.

We must at this stage once again lay emphasis on the need for complete unity in our ranks and to speak from one platform and with one voice and to show a united front to our common enemy. This is not impossible of achievement if the leaders that count on both sides were to show a little bigness of mind and considered the cause to be more important than the mere name, and shed all ideas of false prestige and egotism. Unless we are united in the true sense of the term and stop working as rivals trying to outdo one another we shall not have the sympathy of India nor of the intelligent and liberal minded Europeans in this country who are inclined to be sympathetic towards us and we shall fail in our cause. The time has come for serious thinking and a stern determination to be prepared to sacrifice our all for the sake of a just and righteous cause. May Heaven be our guide and may better counsels prevail upon the ruling race of South Africa.

PROTEST MEETING AGAINST SEGREGATION

A MASS meeting of Indians, called under the auspices of the Colonial Born and Settlers' Indian Association, was held on Sunday, February 19, at the Hindu Tamil Institute, Durban, to protest against segregation. The hall was fully packed many having had to stand outside. Mr. A Christopher, the president, and various other speakers pledged themselves to fight to the bitter end the humiliation proposed to be imposed on Indians in this country.

President's Speech

The president, in his speech said, "That in the days of the South African Party in power, Indians throughout South Africa were stirred to their innermost depths by the Class Area Bill which sought to deal with the question of segregation as applicable to Indians throughout the Union. Fortunately for us, the South African Party sustained defeat in the House on one of its measures, with the result that Parliament dissolved and the Class Areas Bill was not reached.

Again in the days when the Nationalist Party was in power, another Class Areas Bill styled the Areas Reservation and Immigration Restriction Bill, was brought forward, but was shelved, as a Round Table Conference between the representatives of the Union and Indian Governments met, and the Capetown Agreement was arrived at. That Agreement provided among other things for the reduction of the Indian population in South Africa by a so-called improved scheme of repatriation. This scheme provided that the repatriate could not return within the first year, but might return within the second or the third year of his departure. This, of course, made it impossible for the repatriate to return us, during his first year, he had spent his bonuses and any other savings that he might have taken with him, and he was therefore without any money to return during the second or third year allowed him.

Time has, however, shown that the segregation question was a live question and the Transvaalers became so active later that the Asiatic Land Tenure Bill was introduced in Parliament to deal further with the question of segregation in the Transvaal, as there was already a burgher law there which had in some aspects dealt with this question in the early days of the republic.

Once again an appeal was made to India and India was told that unless the Indian Government came to the rescue, the Indian Agency must be removed from South Africa.

The second Round Table Conference followed. Indians welcomed it in the hope that the Transvaal Land Tenure Bill would form the principal subject of that Conference. That was not to be, as the Union Government would not discuss the Bill with the Indian Delegation.

The second Conference, however, proceeded to discuss the Agreement with regard to repatriation, which it was stated had to come up to the expectation of the Union Government. The Indian Government then put forward the idea of colonization for the surplus population of India, and incidently for South African Indians. This was agreed by the Conference. The after developments of this colonization idea, and our agitation against it, are all matters of recent knowledge to you that I do not propose to deal with this question in any detail.

The Transvaal Asiatic Land Tenure Bill became law, and the Feetham Commission was appointed in terms of it. Indians at a Conference in the Transvaal resolved to oppose the law, but at the conclusion of the conference the chairman declared that no opposition would take place until the Feetham Commission had sat and given its findings.

The Transvaal Indians, as a commercial organisation, gave evidence before the Feetham Commission and the political organisation there, which had at first opposed the Asiatic Land Tenure Bill, has since fallen in with the recommendations of the Commission. Now there appears to be some doubt, owing to the opposition of Transvaal members of Parliament, whether the recommendations of the Commission would be approved by Parliament.

In the Cape there is a growing agitation on the part of the Europeans to segregate non-Europeans including Indians, and in Natal this question is raised in different forms at different times.

Signs have not been wanting that the question of segregation of Indians and other non-Europeans is considered by many Europeans as a major question in South Africa.

Indians and other non-Europeans are alarmed as to what the future holds for them as members of Parliament and other Europeans are freely expressing their views on the question of segregation, and in the light of what is happening to other races in Europe who do not belong to the country in which they live, the position of Indians in South Africa is becoming precarious.

This also, notwithstanding the fact that the Indian Government has an Agency in South Africa. The Agency, as you know, was established to help and carry out the terms of the Capetown Agreement, but events have proved that the Agency has not been able to stay the passing of legislative and administrative restrictions against Indians, and the position of the Indian community within itself is to be more difficult owing to the partnership of the Agency in that the Agency will only listen to one political organisation to the exclusion of others, and upon the insistence that non-political organisations, no matter what their objects may be, should come through the political organisation he favours in any approach to it. The Agency has also adopted other bureaucratic methods in this country.

Indians are Union Nationals and the interference of the Agency in their movements and in the growth of their organisation in this country, is a retrograde action and has further driven Indians apart from each other. In no other country would it be possible for a representative of another Government to interfere with the domestic matters of the nationals of that country.

In the days of Mahatma Gandhi Indians suffered in many ways to retain their rights in this country but since the coming of the Agency Indians have developed inclinations to lean on the Agency and not to rely upon the justice of their cause and their manhood and womanhood to suffer when necessary for their existence as human beings in this country.

The way that Mahatma Gandhi learnt and practised in South Africa is still open to those who were his immediate followers in those days and to all those who are born and settled permanently in South Africa.

The question that must be uppermost in the minds of all those who live not for themselves only but also for others, and of those who have any sense as to what they owe to themselves as human beings, and the descendants of the pioneers from India, and as Union Nationals, must, in the days when the clouds are thickening, be to come together to prove that they are worthy of being considered as citizens of South Africa where most of them have been born, and if need be, to suffer to the uttermost for the maintenance of the principles that are so dear to us."

Among the speakers were Messrs. P. R. Pather, S. L. Singh, P. B. Singh, K. Soobramoney, S. Patchay, B. R. Naidoo, Mrs. A. Christopher and others.

Resolutions

The following resolutions were unanimously passed:—

1. "This meeting of South African-born and Settler Indians held under the auspices of the Colonial Born and Settlers' Indian Association, hereby records its emphatic protest against the move that is now being fostered by the Europeans of South Africa to segregate the non-European peoples.

"This mass meeting feels very strongly that segregation of the non-European races in South Africa would be the means of creating ghettos which history has proved indisputably that their introduction has re-acted to the detriment of the rulers and that in itself segregation is indefensible.

"That this mass meeting records that any attempt at segregation will be opposed most resolutely by South African-born and Settler Indians in common with the non-European races of South Africa."

2. "This mass meeting of South African-born and Settler Indians held under the auspices of the Colonial Born and Settlers' Indian Association hereby appeals to the Union Government that as the majority of Indians are born in South Africa and domiciled here, it be pleased to consider and treat them as Union Nationals in the fullest sense of the term."

3 "That this mass meeting of the Indian community held under the auspices of the Colonial Born and Settlers' Indian Association appeals to the Indian National Congress to appoint a committee of representative Indian Nationals with a view to enquiring into the conditions of Indian existence in South Africa

Protest Meeting At Maritzburg

A mass meeting of Indians under the auspices of the Colonial Born and Settlers' Indian Association (Maritzburg branch) was held on Wednesday night at the Hindu Young Men's Association Hall to protest against the proposed measures for segregating non-Europeans. The following resolution was unanimously passed:

"This mass meeting of Indians held under the auspices of the Colonial Born and Settlers' Indian Association (Maritzburg Branch) emphatically protests against the proposed segregation measures purporting to segregate non-Europeans—a measure that involves an unparalleled problem in the history of the non-European races of South Africa and records that all efforts shall be brought to bear up upon to combat this pernicious movement."

COLOUR PREJUDICE IN SOUTH AFRICA

By
JAN. H. HOFMEYR, M.P
In "The Forum"

THERE is an old saying about appealing from Philip drunk to Philip sober. In South African politics we are in danger of reversing the process. All too many of our politicians are having recourse to an appeal from Philip sober to Philip drunk. The appeal to colour prejudice is to-day one of the most frequently-used of all political weapons. That prejudice is seemingly regarded as a most essential factor in the attitude of mind of the great mass of our people. In consequence its stimulation has come to be a primary political objective. The kind of mentality which prevails in political life is seen to be that of a man who says, "There is a fellow who has not got a white skin. Let us heave half a brick at him."

Yet I believe that, while a sense of colour distinctiveness is deeply embedded in the South African people, colour prejudice in the sense of hostility to non-Europeans is not. To a large extent it is the creation of the politicians themselves. There is a very real danger that, in fact, they are creating a Frankenstein with which it will become increasingly difficult to deal.

There is a feeling outside South Africa that the European in South Africa is deliberately unfair to his non-European fellow-citizens. He is not. I believe that there is a fundamental desire in the minds of the people of South Africa to act justly towards the non-Europeans. I believe that, in general, our records in our dealings with the Native peoples of our land is a good one. The fact of the continued survival in increasing numbers of the black man in South Africa, in contrast with what has happened in other countries where men of different colours have met, shows that there has been an essential humanity in the attitude of white man towards black in South Africa. Even those who have most strenuously rejected the concept of equality between white man and black, even those who speak of their Native servants as "skepsels," do none the less in their hearts recognise their participation in a common humanity. One of the underlying features of Voortrekker Native policy was the acceptance of the servants as part of the family in the wider Roman sense of that term. That kindly paternalism is very far from being dead.

* * *

But alongside of the general desire to act justly there is the power of fear. Fear-complex is an ugly word. Its use often provokes resentment. But whether we are prepared to admit it or not, there is a fear-complex in South Africa with reference to the non-European peoples in our midst, more especially the Natives. The great mass of Europeans in South Africa do, in their hearts, view the Native as a menace. They regard his interests as being in essential conflict with their own. They are afraid of his progress and development, and of what it may portend. Those feelings are natural feelings. If a small man, who is not too sure of his swimming capacity comes upon a big burly fellow struggling to save himself from drowning, he may well be hesitant about plunging in to save him. And that is why the fundamental desire to do justice fights so hard a battle in South Africa against the power of fear.

Now it is this fear-complex the political potentialities of which our politicians have discovered. It is by the stimulation of fear that they create prejudice which can then be manipulated so as to produce votes. That process has been going on merrily in our political life for some time now. And the immediate and most serious result is that an unhealthy colour prejudice is growing and becoming increasingly difficult to control.

This tendency is a thoroughly evil one. It encourages our people to show their worse, rather than their better, natures. It makes South Africa suspect in the eyes of the world outside. Moreover, it poisons the whole sphere of our race relations with possibly disastrous results for the future. A physically weaker man has an advantage over a physically stronger man making him his superior, but the advantage is one which he may not be able to maintain

* * *

In Parliament of late this process of exploiting colour prejudice has again been at work. An innocuous Bill of the Minister of Labour deals with the registration of electrical wiremen and contractors. A Nationalist amendment has been moved which would have the effect of restricting the trade of wireman to Union nationals who are Europeans, and it is sought to justify it as a means of saving white civilisation in South Africa. On that ground the few Coloured men who to-day qualify

as wiremen would have to be excluded; presumably also the Native would never be permitted to follow this or other trades for the benefit of his own people, although one would think that this is what segregation means. Very rightly and properly Mr. Lawrence, the Minister of Labour, rounded upon those who seek to save European civilisation by methods such as these.

But, unfortunately, the normal methods of countering propaganda of this kind are less forthright. Usually it is held to be dangerous to repel the exploitation of colour prejudice directly. You might, if you did so, be stamped as a Liberal or a "kaffirboetie." And so one or other of two methods is usually followed. Either you attempt to show that your opponents are inconsistent, and hold up to ridicule statements which they made once upon a time, which were friendly to non-Europeans. Or you seek to outbid them or to anticipate them by introducing measures yourself, which you think will satisfy the colour prejudice which they are exploiting, but which, in fact, only stimulates it.

I cannot help feeling that these tactics are not only dangerous—they are also derogatory to the European people of South Africa. They are derogatory because they suggest that our people are harsh and illiberal and repressive, when in their hearts they really are not. Despite all the exploitation of prejudice which has taken place, I believe that our people are still reasonable, are still prepared to listen to a balanced statement of the so-called "Liberal" point of view, would still be ready, if appealed to in the right way, to reject decisively proposals based on colour prejudice. I believe that the right way to fight the exploitation of colour prejudice is to do so openly and directly, as Mr Lawrence did the other day, not to make concessions to your adversaries.

* * *

And those tactics are dangerous tactics. Two years ago a Government supporter introduced in the House of Assembly a Bill to make mixed marriages illegal, because it was feared that if it was not done from the Government side, it would be done from the Opposition side. The result was that eventually the Government itself was gravely embarrassed. It very nearly found itself compelled to give its blessing to alternative legislation of a repressive character, which it would never have thought of introducing on its own account, and of which it cannot have approved.

This Session the same process is at work. Mr. Friend, a Government Whip, has introduced a Class Areas Bill, apparently because if he did not do so, a Nationalist might get in first with legislation of this type. The Nationalists have declared for Asiatic segregation. Rural supporters of the Government are gravely embarrassed. They are afraid of facing their voters, the very voters who buy at Asiatic stores, if they oppose segregation. And so Mr. Stultaford, the Minister of the Interior, who recently indicated approval of the suggestion that segregation of the Class Areas type might be introduced on the basis of a 75 per cent supporting vote in any particular area, is being pressed to bring forward such legislation on behalf of the Government as the price of getting approval for his Feetham Commission resolutions. If that is done, presumably Mr. Friend's Bill will have served its purpose, and no more will be heard of it. But it will be an unpleasant commentary on the nature of our political life if such legislation is to be sponsored by a Minister who has been reared in the old Cape Liberal tradition.

Comment By 'The Forum'

The Forum dated February 18 writes as follows editorially on the colour prejudice in South Africa:—

The present colour "drive" inside and outside Parliament is marked by degrees of opportunism and cynicism rarely before equalled in the political history of the Union. To state the case bluntly, there has arisen in South Africa a group of politicians to whom no canon of political decency seems sacred: who deliberately promote racial strife, exploit every conceivable prejudice, fan every hatred, and play upon every ignorant bias in order to gain political advantage. Such tactics, unhappily, have an infectious quality and what heightens the tragedy is the fact that a process of out-bidding for repression is taking place among politicians who would not ordinarily resort to such tactics.

A sample of this process was provided in the House of Assembly the other day when the Nationalist Opposition attempted to secure an amendment to a Bill sponsored by the Minister of Labour for the registration of electrical wiremen and contractors. The amendment sought to restrict the trade of "wiremen" to Europeans who were Union Nationals, and in the ensuing debate every opportunity was taken to make colour propaganda. Mr Harry Lawrence, the Minister in charge of the Bill, met the challenge in a forthright manner which will enhance his reputation as a champion of the underdog, but grumbles were afterwards heard among Government supporters who feared that the Minister's stand might make things "difficult" for them in their constituencies.

Another example of the exploitation of racial prejudice is the present "drive" against Asiatics. The Nationalists have declared Asiatic segregation to be an article of their political creed, and with the apparent intention of stealing their thunder, one of the Government Whips has given notice of a Class Areas Bill. Moreover, some of the rural supporters of the Government, anxious to outbid the segregationists in the Opposition, are pressing the Minister of the Interior to sponsor a modified form of Class Areas legislation as the price for approval of the Feetham Commission recommendations.

These moves have their counterpart outside Parliament in a petition which the Nationalists are actively circulating and which demands the introduction of legislation for the prohibition of mixed marriages and for the enforcement of residential and economic segregation. It is a blatantly political petition, timed for circulation and presentation on the eve of an important by election which is expected to be influenced by such a reckless appeal to racial prejudice. Here, again, the sponsors of the petition claim that many of the Government's supporters, who fear the loss of public favour unless they do so, have openly signed it.

Every intelligent South African knows that these regressive tactics are politically dangerous and morally wrong, and that in the long run they must impair the development of all sections of the people into a contented and prosperous community. Indeed, as the Executive Committee of the Council of the South African Institute of Race Relations pointed out during the week, the Nationalist colour petition has already begun to fan race-antagonism into flame. There is a very real danger of creating an "anti-European *bloc*"—an eventuality fraught with infinite danger.

The tragedy of South African public life to day is that there are not more leaders who are really determined to lead instead of truckling to false sentiment. There are not enough Jan Hofmeyrs and Harry Lawrences, prepared to face their constituents and the country as a whole on what they believe to be just and honourable and not upon what they think may "appease" ignorant prejudices. "Yes, I know that such and such a measure may be wrong in principle and politically dishonest, but I have to consider my constituents. . ." is an admission which slips all too glibly from the tongues of many of our public men.

During the present Session of Parliament a grave responsibility will rest upon the Government and Parliament for putting a check on tendencies of racial exploitation which have long existed in the public life of South Africa but which are now assuming uncontrollable dimensions. Temporising and "appeasement" can have none but the most disastrous results; sooner or later a stand has to be taken, and now is the obvious time to take it.

MAHATMA GANDHI ON THE STATES

"It is the duty of the Viceroy to ask the Resident in Rajkot to restore the pact and to ask the British Prime Minister of Jaipur to lift the ban on the Praja Mandal and its president, Mr Jamnalal Bajaj," declares Mahatma Gandhi in a statement to the Press.

The statement says: "Appeals are being made to me not to precipitate matters in the States. These appeals are unnecessary. After three months of non-violent struggle by the people of Rajkot an honourable understanding was arrived at between the Thakore Saheb-in-Council and Mr Vallabhbhai Patel, representing the people, and the struggle was closed amid general rejoicings. But the noble work done by the Thakore and the people had been undone by the British Resident. Honour demanded that the people should fight unto death for the restoration of the covenant between the Thakore and his people.

"The struggle now is not between the Ruler and his people, but, in reality, it is between the Congress and the British Government, represented by the Resident, who is trying to break the spirit of innocent men and women who rightly resent the breach of faith.

Not Test Case

"It is a misrepresentation to suggest that Rajkot has been made a test case. There is no planned action with reference to the Kathiawad States. What is happening is that those who feel that they are ready for suffering come to Mr Patel for advice and he guides them. Rajkot seemed ready and the fight commenced there.

"Jaipur's case is incredibly simple and different from that of Rajkot. If my information is correct the British Prime Minister there is determined to prevent even the movement for popularising the ideal for responsible government. Civil disobedience in Jaipur is being, therefore, offered not for responsible government but for the removal of bans on the Praja Mandal and its President Mr. Jamnalal Bajaj.

"In my opinion it is the duty of the Viceroy to ask the Resident in Rajkot to restore the pact and to ask the British Prime Minister of Jaipur to lift the bans. Such action by the Viceroy can in no sense be interpreted to mean unwarranted interference in the affairs of the States."

Government Of India's Statement

The following official statement was released on February 11:-

Attention has been drawn to Mahatma Gandhi's statement to the Press in regard to the recent events in Rajkot and Jaipur States. In the case of Rajkot, Mahatma Gandhi states that "an honourable understanding arrived at between the Thakore Sahib-in-Council and Mr Vallabhbhai Patel representing the people has been undone by the Resident" and he expresses the opinion that "it is the duty of the Viceroy to ask the Resident in Rajkot to restore the pact."

The facts are that the Thakore Sahib-in-Council reached an agreement with Mr. Patel that a committee should be appointed to investigate and make recommendations for constitutional reform. The terms of this agreement were published on December 20 as the State Gazette. The number of official and non-official members who were to serve on the committee were stated in the announcement. No further indication was given as to the committee's composition or the basis of its selection. It appears that simultaneously a private exchange of letters took place between the Thakore Sahib personally and Mr Patel, to which no publicity was given. In this correspondence the Thakore Sahib wrote to Mr Patel as follows: "It is agreed that the seven members of the committee recommended by Mr Vallabhbhai Patel and the State announcement of to-day's date are to be recommended by us."

Jaipur's Reply To Mahatma Gandhi

Mahatma Gandhi's statement regarding Rajkot and Jaipur has drawn the following reply from the Jaipur Durbar:

"The attention of the Jaipur Government has been drawn to the statement by Mahatma Gandhi regarding the ban on Mr. Jamnalal Bajaj and it refusal to register the Jaipur Praja Mandal. Mahatma Gandhi attempts to place the whole responsibility in this connection on the British Prime Minister. He apparently is not aware that the Jaipur Government is His Highness the Maharaja in Council, and not a single individual. Any allegation to the contrary is out according to facts.

"The Jaipur Government stated publicly their reasons for refusing to register the Jaipur Praja Mandal with its present aims and objects. This refusal does not make the Praja Mandal an unlawful association until its activities interfere or tend to interfere with the administration of law, or with the maintenance of law and order, or to incite or lead to acute communal feeling or constitute danger to the public peace, though any member of the Mandal who insists on furthering its objects after the refusal of its registration can be punished.

Mahatma Gandhi has issued the following statement to the Press in reply to the Government of India communique:

"The communiques issued by the Government of India and the Jaipur Government on my statements on Rajkot and Jaipur are remarkable for sins of omission and commission and suppression.

"It was no part of the Sardar's duty to publish the Thakore Saheb's letter about the composition of the Committee. It was for the Thakore Saheb's convenience that a condition as to the composition of the Committee was embodied in a separate letter. This is a well known procedure adopted in delicate negotiations. Even the Thakore Saheb's understanding to his note, which admits of no double interpretation, is wholly irrelevant.

"I aver that this understanding was an afterthought discovered to placate the Resident, who was angered that the Thakore Saheb should have dared to deal with a Committee and give him a note of which he had no advice. Those who know anything of these Residents and States know in what dread the Princes stand of even their secretaries and peons. I write from personal knowledge.

"There is sufficient in the appendices to the Sardar's statement on the recrudescence of the struggle to show how the whole trouble is due to the Resident's displeasure. It is wrong to suggest that the Sardar did not give reasons for his refusal to alter the names of the Committee. A translation of his letter is one of the appendices.

"When the Thakore Saheb agreed to nominate those whom the Sardar recommended, Mussalmans and Bhayats were before his mind's eye. But it was common cause that all rights would be guaranteed under the Reforms. The proper procedure would have been to lead evidence before the Committee. I suggest that as happens everywhere in India, the Mussalman and Bhyat objection to the personnel of the Committee was engineered after the event.

"What I ask is that the Resident should restore the pact and help to honour it. If it is a matter purely of names to placate interests, I undertake to persuade the Sardar to make the accommodation provided that its other parts are carried out to the full.

"But the communique omits the most relevant fact that the terms of reference too have been altered out of shape. These were agreed to by the Thakore Saheb in Council of which the British Diwan was a member. I have never known such a dishonourable breach of pact signed on behalf of a Chief. I do suggest that the Resident who should be the custodian of the honour of Chiefs within his jurisdiction, has in this case dragged the Thakore Saheb's name in dust.

After repeating the charge of organised goondaism, Mahatma Gandhi pro-

ceeds:—"Let me state the issue clearly. I seek no interference in the affairs of the State. I seek non-interference by the Resident in Rajkot. The Resident is directly responsible for the strained relations between the State and the people. It is the duty of the Paramount Power to see that the solemn pact is fulfilled to the letter and in spirit. If the objection about Muslim and Bhayat representation has any honesty about it, it can be removed. I once more appeal to His Excellency the Viceroy to study the question more deeply than he has done. Let not a grave tragedy be enacted while whitewashing communiques are being forged in the Delhi Secretariat.

"This is not a war of words. It is a war in which the people who have hitherto never been to jail nor suffered lathi blows are exposing themselves to all risks.

"As for Jaipur, I have only one word. I do know that the British Prime Minister is one member of the Jaipur State Council. My submission is that he is all in all. He has vowed vengeance against the Praja Mandal and Seth Jamnalalji. And in spite of the forest of words about action in respect of the Praja Mandal, I claim that virtually it is declared illegal. If not, let the authorities leave Seth Jamnalalji free to enter Jaipur and let him and his Mandal educate unmolested the people in the art of responsible Government. Let them be punished if they inculcate violence directly or indirectly."

Things In General

Nationalist Attack On Liberalism

LIBERALISM in South African politics was attacked by Mr. J. G. Strydom, M.P., at an open-air meeting of railwaymen in the railway goods yard, Pretoria, recently. About 100 men attended the meeting which was part of the election campaign of Mr. D. J. G. van den Heever, Nationalist Party candidate for the Pretoria City by-election to be held on March 7. Mr. Strydom said it was scandalous that in one of the richest countries in the world there should be between 300,000 and 400,000 poor whites, the majority of whom were Afrikaners. "As a result of the Government's labour policy," he said, "we find thousands of natives allowed to take the bread out of the white man's mouth. The Government's policy is leading to the creation of a coloured nation." The Nationalist Party, he added, was in favour of higher wages, a strict colour bar in labour and the prohibition of mixed marriages. The United Party's opposite policy was due to its liberal elements represented by Mr. Stuttaford and Mr. Hofmeyr, and to its reliance on the Cape coloured vote.

Indian Marriages May Be Valid

The Government is contemplating legislation legalising all Indian marriages registered in terms of the Indian Immigration Law of 1891. Heads of the Department of the Interior gave this information to a deputation from the Natal Indian Congress. The deputation pointed out to the Department that an anomalous position had risen regarding the registration of marriages between descendants of Immigrants and passenger Indians, commonly-called "Colonial born Indians," on account of a judgment in the Natal Division of the Supreme Court making these marriages invalid. The deputation asked what the Government intended doing to remedy the anomaly and the Department made the above reply.

Indian's Licence Appeal Lost

An appeal against the decision of the Maritzburg Licensing Officer in respect of an application for a licence made by an Indian, Mr. D. J. Padayachee, to carry on business at 294, Longmarket Street, was dismissed by the Maritzburg City Council at a special meeting on Tuesday last. A licence for a tearoom, fresh produce dealer and mineral water dealer had been applied for, but this was refused by the Licensing Officer in a decision published on December 1. This finding was upheld on Tuesday by the Council, with only one dissention. Mr. C. M. Brokensha appeared for Mr. Padayachee and Mr. W. B. Hathorn for the respondents in the action. Mr. Brokensha based his plea on the urgent breakfast and luncheon requirements of the large number of respectable Indians frequenting the market, the law courts and the centre of town generally. This community, according to him, had no facilities in the central area at all.

BHULABHAI DESAI

HIS SPEECHES

Published in book form. Of particular interest to students of Politics, Law, Economics and Commerce.

The Book contains the great leader's lectures on these and other subjects of national interest.

Price: 8s.

Please write to

"INDIAN OPINION",
Phoenix, Natal.

Indian Eisteddfod To Be Held In March

The third annual Indian Eisteddfod, organised by the Indian Society for the Advancement of Music and Art, Durban, is to be opened on March 18. Preparations are well in hand and it is anticipated entries will this year top the 2,000 mark. Entries have already been received from as far away as Rhodesia. The society is making a new departure this year, in arranging special sessions in Maritzburg during the week-end commencing Friday, April 14. A special committee has been formed in Maritzburg and this body will work in conjunction with the Durban Council. It is proposed to have an official opening ceremony at Maritzburg on the evening of April 14. At the special choir festival to be held towards the end of April, it is hoped to arrange a massed choir item. The general syllabus is now on sale and can be obtained from Singh's Cafe, Grey Street, Durban. Entries close on March 4.

Export Of Gold Bullion

Gold bullion amounting to 37,342 fine ounces, valued at £277,031, was exported to the United Kingdom during the week ended Saturday, February 18. This included gold in transit overseas via the Union and is calculated at the price ruling at the date of export.

Vedic Wedding In Durban

Over two thousand people from all parts of the province attended the wedding on Sunday last at the residence of Mr. S. Prowlall, Mayville, Durban, of Mr. Hariparshadh, second son of Mr. and Mrs. P. Jugoo, of Bellair, Durban, and the only sister of Messrs. P. Seebran Bros., of Mayville. The marriage was performed in accordance with vedic rites by Pandit Awadhbharee of Durban. The marriage dais was beautifully decorated by Messrs. Jayshunkar Kalideen, S. Supanth and George Seebran. The bride and bridegroom were recipients of numerous valuable and useful gifts. At the reception after the ceremony a large number of guests were received by Mr. Tommy Raghoo and others, and arrangements to cater for so many were carried out without a hitch, due to the excellent services rendered by the friends of the family

MAHATMA GANDHI'S STATEMENT ON PRESIDENT'S ELECTION

MAHATMA GANDHI, in a statement on the election of Mr. Subhas Bose as Congress President, says:

"Mr. Subhas Bose has achieved a decisive victory over his opponent, Dr. Pattabhi Sitaramayya. I must confess that from the very beginning I was decidedly against his re-election for reasons into which I need not go. I do not subscribe to his facts or the arguments in his manifestoes. I think that his references to his colleagues were unjustified and unworthy. Nevertheless, I am glad of his victory.

Since I was instrumental in inducing Dr. Pattabhi [illegible] as a candidate against Mr. Bose which had retired, the defeat is more mine than his. I am nothing if I do not represent definite principles and policy. Therefore, it is plain to me that the delegates do not approve of the principles and policy for which I stand.

"I rejoice in this defeat. It gives me an opportunity of putting into practice what I preached in my article on the walk-out of the minority at the last A. I. C. C. meeting in Delhi.

"Subhas Babu, instead of being President on the sufferance of those whom he calls rightists, is now President elected in a contested election. The enables him to choose a homogeneous Cabinet and enforce his programme without let or hindrance.

"There is one thing common between majority and minority, namely insistence on the internal purity of the Congress organisation. My writings in the *Harijan* have shown that the Congress is fast becoming a corrupt organisation in the sense that its registers contain a very large number of bogus members. I have been suggesting for the past many months the overhauling of these registers. I have no doubt that many of the delegates who have been elected on the strength of these bogus voters would be unseated on scrutiny.

"But I suggest no such drastic step. It will be enough if the registers are purged of all bogus voters and are made fool-proof for the future.

"The minority has no cause for being disheartened. If they believe in the current programme of the Congress, they will find that it can be worked, whether they are in a minority or a majority and even whether they are in the Congress or outside it.

"The only thing that may possibly be affected by the changes is the parliamentary programme. The Ministers have been chosen and the programme shaped by the erstwhile majority. But parliamentary work is but a minor item of the Congress programme. Congress Ministers have after all to live from day to day. It matters little to them whether they are recalled on an issue on which they are in agreement with the Congress policy or whether they resign because they are in disagreement with the Congress.

Minority's Duty

"After all Subhas Babu is not an enemy of his country. He has suffered for it. In his opinion, his is the most forward and boldest policy and programme. The minority can only wish it all success. If they cannot keep pace with it, they must come out of the Congress; if they can, they will add strength to the majority. The minority may not obstruct on any account. They must abstain, when they cannot co-operate. I must remind all Congressmen that those who, being Congress-minded, remain outside it by design, represent it most. Those, therefore, who feel uncomfortable in being in the Congress, may come out, not in a spirit of ill-will, but with the deliberate purpose of rendering more effective service."

Doings In India

Value Of Liberal Education

"THERE never was a greater need than there is in these days, in every land, for the influence of men and women who have been through the discipline of a liberal education, who have acquired the capacity for independent thought and decision, and disdained all the tricks of mass hypnotism, whether as applied to themselves or to others," observed the Rev. Dr. John Mackenzie, Principal, Wilson College, Bombay, at the annual College Day of the Scottish Church College. Continuing Dr. Mackenzie said that a truly educated man knew that men do not form a mass, that humanity consists of persons, and that he owes to his fellowmen to meet them on the plain of personality. "Our education has failed if it does not lift us to this plain," he added. "If independence of judgment be one of the fruits of a liberal education, another is the spirit of tolerance. We know that in these days toleration is being denied in various parts of the world to people whose offence is being what by birth they are." The speaker did not claim that education by itself necessarily broke this spirit down. Clever men had discovered that education could be exploited so as to serve their infamous purpose. Truth could not, however, be permanently hidden and mass hearts could not for ever be steeled against justice. "There are few institutions the influence of which is so patent in the breaking down of intolerance as colleges and universities," remarked Dr. Mackenzie.

Mr. Satyamurti Condemns Provincialism

"Religion and the State" was the theme of a lecture delivered recently by Mr. S. Satyamurti, M.L.A. (Central), at the Muslim institute hall (Calcutta) which was packed to capacity. Khan Bahadur Azizul Huq, Speaker of the Bengal Assembly and Vice-Chancellor of the Calcutta University, presided. Mr. satyamurti said every religion preached tolerance and appealed to every religionist to credit the other with the same sincerity and honesty of purpose. All passions, bitterness and prejudices were nothing against the everlasting bliss which each religion had taught them. He appealed to the audience to remember the well-known maxim "Render unto Caesar that which is Caesar's—render unto God that which is God's." In a modern secular democratic government, i.e. in the government of the people by the people and for the people there was no room for difference. They must first of all realise they were Indians first, second and last. In no country in the world were there such classifications as in India of Hindus or Muslims, or worse still, Bengalis, Madrasis and so on. He considered provincialism was the most insidious poison in their body politic. It was even worse than communalism. They must all get out of that poison if they wished to progress. He knew that it was difficult to achieve that end all at once, but he devoutly prayed to God to give them strength to make that attempt successful.

The Sporting World

Indians Vs. Europeans

THE Maritzburg Indian Cricket Club and the Europeans' Cricket Club, both of Eddels, Maritzburg, met recently at the Indian sports ground in their annual cricket match for Dr. R. M. Peters' trophy. The Indians opened badly in their first innings with three wickets down for 20 runs. After a stand by K. Muthu and Teddy Obelty they pulled up to 101. The Europeans in their first innings were all out for 102. As the match was decided on the first innings, the Europeans won by one run. Mr. B. P. Naidoo, secretary of the Magone Sporting Club, welcomed the management and staff of Messrs. Eddels (S.A. Ltd.). Speeches were made by Messrs. H. A. Kendall, F. Rinb and M. Maurer. Mr. Kendall presented the trophy to Mr. M. Maurer, captain of the European team.

Cricket Fixtures

The Durban and District Indian Cricket Union fixtures for Sunday for the Asmal's Cup are as follows:—Greyville vs. Kismet, Main Sparks vs. Muslims, No. 1; Marigold vs. Hindu Temple, No. 2; Arya vs. Stars, No. 3.

Central Football Club

The first annual general meeting of the Central Football Club was held on February 12. The following officials were elected:—Patrons: Messrs. Percy Naidoo and R. M. Mapple; President: Mr. J. P. Naidoo; vice-Presidents: Messrs Perumsamy Moodley, K. Moga Pillay, R. K. Chetty, P. B. A. Reddy, P. Morgan, Bob Naidoo, R. M. Naidoo, Ismail M. Bux, Thangval Chetty, K. Y. Pillay, Johnson Pillay, Archie Nair, Arthur Naidoo, Ram Naidoo, V. Reddy, M. G. Naidoo and P. Doorasamy; hon. secretary: Mr. G. K. Pillay; hon. treasurer: Mr. M. Nunraj; delegate to D.D.I.F.A.: Mr. K. Yoga Pillay; captain: Mr. Govindasamy Govender (Anday); vice-captain: Mr. Perusamy Naidoo; manager: Mr. Johnson Pillay; trainer: Mr. P. B. A. Reddy.

Rosebank Sporting Club

The tenth annual general meeting of the above club was held on February 13. The following officials were elected: Patrons: Messrs. Baboo Parak, A. D. Pillay, T. Raghubar; Hon. Life vice-President: Mr. A. Poonsamy Pillay; President: Mr. A. D. Pillay; vice-Presidents: Messrs. K. Bandhoo, Dave Naidoo, G. S. Maharaj, N. G. Naidoo, T. R. Durga, C. Roghubar, M. R. Verma, O. Dorey and Dalah; secretary and treasurer: Mr. Sunnasie Naidoo; assistant secretary: Mr. T. R. Durga; hon. auditor: Mr. M. R. Verma; manager: Mr. M. K. Lallie; assistant manager: Mr. Dave Naidoo; committee: Messrs. K. Bandhoo, A. O. James, A. E. Bux, G. S. Maharaj and M. K. Lallie; trainers: Messrs. A. O. James, P. Nathoo and N. Reddy; athletic captain: Mr. Dalah; cycling captain: Mr. Julior; soccer captain: Mr. Francis Govindsamy; soccer vice-captain: Mr. P. Nadason; delegates: Messrs. K. Bandhoo and Sunnasie Naidoo.

Social And Personal

Mrs. Manilal Gandhi accompanied by her two children, arrived in Durban last Wednesday by the *Takliwa* from India. Mrs. Gandhi, who was welcomed at the wharfside by her husband and many friends, had a happy voyage and wishes to express her gratitude to friends in Mombasa, Zanzibar, Dar es Salaam and Lourenco Marques for their kind hospitality.

—o—

Mr. G. K. Naidoo of Pietermaritzburg has been appointed Indian Interpreter Clerk at the Newcastle Magistrate's Court. Mr. Naidoo, who is well known sportsman of Maritzburg, left during last week with his wife for Newcastle.

—o—

Mr. Jimmy Gandhi, South African Indian musician, sailed by the *Inanda* recently for India. He expects to return to the Union in four months time.

—o—

[illegible] by the [illegible]

Natal Indian Congress

Proposed Government's Segregation Scheme

A meeting of the Indian community will be held at the Royal Picture Palace, Victoria Street, Durban, on Sunday February [illegible] at 2.30 p.m. Our delegates who have interviewed the Prime Minister and Minister of Interior, will speak on the pernicious effect of this scheme. All are requested to attend.

SWAMI BHAWANI DAYAL, *President.*
A. I. KAJEE, J. W. GODFREY,
Joint Hon. Secretaries.

નાટાલ ઈન્ડીયન કોંગ્રેસ

સિંદીઓના અલગ વસવાટની સરકારી યોજના

રવીવાર તા. ૨૬ ફેબ્રુઆરી ૧૯૩૯ ના બપોરના ૨-૩૦ વાગ્યે વીકટોરીયા સ્ટ્રીટ પર આવેલ રોયલ પીક્ચર પેલેસમાં હીંદીઓની આમ મીટીંગ મળશે, જે વખતે કેપટાઉન મીનીસ્ટરને દળવા ગયેલ આપણા ડેલીગેટો હિંદી યોજનાના આમ પરીણામ સમજાવશે.

સ્વામી ભવાની દયાળ; પ્રમુખ
એ. આઈ. કાજી અને
જે. ડબલ્યુ. ગોડફ્રે મંત્રીઓ.

PROPERTY OWNERS!

[illegible] Satisfaction [illegible] Absentees [illegible]

NATAL BUREAU OF COMMERCE & ESTATE CO.

393, West Street, Durban. Phone 25-139

DRIVING TAUGHT BY EXPERT EUROPEAN

Instruction on Dual Control Cars. Lessons will be given until Licence is passed. Moderate charges.

Apply:
P. O. Box 2139 or
44, Southern Life Bldg.,
Smith St., Durban.

"RESISTO"

Ready Mixed Paint was recently supplied on a year's Government Contract.

A Painter writes:—"I have used "Resisto" for years with excellent results."

Agents for Tongaat and District:

GANDHI & Co.,

TONGAAT.

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

મહાત્મા ગાંધીજીના દક્ષિણ આફ્રિકામાં ચલાવેલ

પુસ્તક ૩૭ મું. ડરબન, શુક્રવાર, તારીખ ૨૪ ફેબ્રુઆરી ૧૯૧૯ અંક ૮.

"ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન"

શુક્રવાર, તા. ૨૪ ફેબ્રુઆરી ૧૯૧૯.

ઘેરાતું વાદળ

છેવટે હિંદી કોમમાં જાગૃતિ આવેલી જણાય છે અને આ કોમમાં આપણે માટે છેવટને માટે અસ્પૃશ્યોનો દરજ્જો નક્કી થઈ જવાના આપણી સમક્ષ આવી રહેલાં ભયંકર પરિણામનું ધ્યાન ચર્ચેલું જણાય છે. સરકાર પક્ષના એક મુખ્ય નેતા મી. ફ્રેરેન્ડ તરફથી રહેરોમાં ચીન-ગોરાઓને હલકાવવા કરવાને એક કાયદો લાવવાની આપાયેલી નોટીસ, ડીપામ કમીશનની ભલામણોને રદ કરવાની અને ટ્રાંસવાલમાં હીંદીઓ માટે કરાવવામાં આવેલાં અમુક ટાઉનશીપો (જે અત્યારે હેડલાદાજ ગામડાં) માં જમીન માલીકીને મર્યાદિત હક આપવા મી. મી. કુમનની યોજના અને જુલ્મ કરવા યુરોપીયનોના જે હક્કામાં કોવો નિશ્ચય કરે કે એ હક્કો યુરોપીયનોને હસ્તકજ રહેવો જોઇએ તે હક્કામાં હીંદીઓએ પ્રવેશ નહિ કરવો એવી મતલબનો કાયદો લાવવાની બુદ્ધા પ્રધાન મી. સ્મટસ્ડની યોજના એ સઘળાંપરથી આપણા પક્ષનારાઓની વલણ કયી દિશા તરફ વળી રહી છે એ જોઈ શકાય છે. વળી ડેપ્ય, ટ્રાંસવાલ અને નાટાલમાં નવેજ ચીન-ગોરાઓને હલાવવા કરવાની અને ગ્રહેરો અને ગ્રહેરની આજુબાજુમાંથી "કાળા પટા" નાબુદ કરી ચીન-ગોરાઓની યુરોપીયનોની નજીકમાં તેઓથી કદી આવીજ નહી શકાય તેવી રીતે દુર સ્થપાએલા વાડાઓમાં ગોધવાની મજબુત ચળવળ ચાલી રહી છે. દરમીયાનમાં ડીપામ કમીશનની ભલામણોનું ભાવિષ્ય અજવામાં લટકી રહ્યું છે. અંભળ છે કે એ ભલામણો આ વખતે સ્વિકારાશે નહિ અને ટ્રાંસવાલ એશીયાટીક લેન્ડ ટેન્યુર એક્ટ જેઓને લાગુ પડતો હશે તે હિંદીઓને ફરી પાછી મુકત લવાણી કેરામાં આવશે. જો આમ થશે તો ટ્રાંસવાલના હીંદીઓને ભય છે કે માત્ર ગીલકલદારોને તેથી પોતાના ભોગ થઈ પડેલા ભાડુતોને પણ ખુસવાની તક મળશે. તેઓ કહે કે છે કોંગ્રેસે ટ્રાંસવાલ એશીયાટીક લેન્ડ ટેન્યુર એક્ટનો વિરોધ કરવાની પ્રતિજ્ઞા કરેલી અને તેથી ડીપામ કમીશન કે એ કાયદાની કૂચે નીમાયેલું છે તેની ભલામણો સાથે તેમણે કશો પણ સંબંધ નહિ રાખવો જોઇએ. અને જો સાથે તો પણ તેથી જેઓએ કામદાને ઉકડાવીને ખીલકતો મેળવી છે તેઓને માઠી બહાના ઉપરાંત કશું થવાનું નથી અને ભવિષ્યને માટે હીંદીઓને જમીન માલીકી મેળવવાને માટે દરજ્જો કાયમને માટે બંધ કરી દેવાશે.

ગયા રવીવારે હીંદીઓને હલાવવા કરવાને માટેના સુચવાયેલા કાયદાનો તે કેપટાઉન એગ્રીમેંટનો ભંગ કરનારો હોવાના આધારે વિરોધ દર્શાવવા ડીલોનીયલ બોર્ન એ ટ મેટલમેં ઇન્ડિઅન એસોસીએશનની એક જાહેર મીટીંગ ડરબનમાં મળી હતી. આજરોજ કરનારાઓએ હીંદીઓના સ્વમાન અને રાષ્ટ્રિય ગૌરવ ઉપર પ્રહાર કરનારા એ પગલાંની સામે સર્વસ્વ હોમી દઇ પ્રબળ ઉહાપો કરવાની પ્રતિજ્ઞા કરી હતી.

અમને જોઇ જોતાં આનંદ થાય છે કે કેપટાઉન ગયેલા કોંગ્રેસના નેતાઓએ પણ સરકારની સાથે કેટલ પણ અપમાનભરેલું સમાધાન કરવાની સાફ ના પાડી દીધેલી છે અને મુલ્કી પ્રધાને સુચવેલી ૩૫ ટકા વાળી યોજનાનો અસ્વિકાર કર્યો છે. એક યાદીમાં કોંગ્રેસના પ્રતિનિધિઓએ જણાવ્યું છે કે જે હલીલ ૧૯૧૮ માં લાવવામાં આવેલાં ઇમીગ્રેશન બીલના વિરુદ્ધ માં થઇ હતી તેજ હલીલ હાલ સુચવાઇ રહેલી યોજનાને લાગુ પડે છે. એ યોજનાનું પરિણામ એશિઅટીક હીંદીઓને સેકેંડ કરવાનું જ આવે. અને ખાસ કરી ગામડાઓમાં જ્યાં હીંદીઓની સંખ્યા યુરોપીયનો કરતાં ઓછી હોય છે ત્યાં તેઓને વર્ષોવર્ષથી ભોગવેલા યુરોપીયન ફ્રાંચાઇઝની ધ્યાપરજ નજીવું પડે. તેમાં રહેઓમાં ૩૫ ટકા મત તુરતમાંજ ચીન-ગોરાઓની વિરુદ્ધમાં થઇ જાય અને હીંદી કોમની આર્થિક પાયમાલી અને રાષ્ટ્રિય અપમાન થાય.

અમે જાણીને ખુશી થઇએ છીએ કે કોંગ્રેસે પણ છેવટે પેરાતાં વાદળ પર હોકમતને કેળવવાને માટે મીટીંગો બોલાવવાનો વિચાર કરેલો છે.

આ ઘડીએ આપણામાં સંપૂર્ણ ઐક્ય કેળવાની આવશ્યકતા ઉપર ફરી એક વાર ખાસ ભાર મુકવાને અમે લલચાઈએ છીએ. આવા પ્રસંગે કોમે એકજ પ્લેટફોર્મ પરથી અને એકજ સંયુક્ત અવાજ કરવાની અને આપણા સમાન શત્રુની સામે એકત્ર સામનો કરવાની જરૂર છે. બન્ને પક્ષના નેતાઓ જો જરા મોટું મન રાખે અને માત્ર નામની ઉપર જીવન અને મરણનો પ્રશ્ન આવી પડેલો નહી માનતાં તેઓની સમક્ષ આવી પડેલા ગંભીર સવાલને વધારે અગત્યનો માને અને ખોટી પ્રતીષ્ઠા અને અહંવૃત્તિનો ખ્યાલ ભજી દે તો એ વસ્તુ સિદ્ધ થવી અશક્ય નથી. જો આપણામાં ખરા અર્થમાં એકય નહીં સ્થપાય અને એકણીજનની કેપરવટ થવાની વૃત્તિથી હરીફો નરીઠે કામ કરતા નહી અટકીએ તો હિંદુસ્તાનની દીલસોજી તેમજ આ દેશના આપણા યુરોપીયન દોસ્તોની પણ દીલસોજી આપણે ગુમાવી બેસીશું અને આપણા સવાલમાં આપણે નીષ્ફળ નીવડીશું. હવે વખત આવેલો છે કે જ્યારે આપણે ગંભીરપણે વીચાર કરવો જોઇએ અને એક ન્યાયી અને પવીત્ર સવાલને ખાતર આપણું સર્વસ્વ હોમી દેવાનો દૃઢ વીચાર કરવો જોઇએ. ઇશ્વર તેમાં આપણને સહાય થાય અને રાજદ્વારીઓને સદ્બુદ્ધી આપે.

ઇન્ડિઅન ઓવરસીઝ વેલફેર સોસાયટી

ઇન્ડિઅન ઓવરસીઝ વેલફેર સોસાયટી એ ના. શાસ્ત્રીજી પહેલા હીંદ સરકારના એજન્ટ તરીકે આ દેશમાં આવ્યા તે વખતે તેમને હસ્તે સ્થપાઇ હતી. એ એજન્સ સંસ્થા આજે પરીજ હીંદીઓના પરોપકારી કામ કરી રહી છે. મારીસ ફ્રીસ્ટોફર એ સંસ્થાના સેક્રેટરી છે અને પોતાની અનેક ખાનગી રોકાણો છતાં પ્રવૃત્તિમય કામ કરી પરીજ વર્ગોમાં તેઓ સોકપ્રીય થઇ પડયાં છે. આ સંસ્થા ખાસ કરી પરીજ માતાઓ અને બાળકોને માટે આશીર્વાદરૂપ થઇ પડી છે. અમે જાણીને ખુશી થઇએ છીએ કે એ સંસ્થાએ નેાર્થ કોસ્ટપર પોતાની શાખાઓ સ્થાપી છે અને તેને લાયક્તા વગેરના સ્થાનિક સત્તાધીશો તરફથી સરકાર આપવામાં આવ્યો છે. અમને એક બે પત્રો મળેલા છે કે જેનો સારાંશ એ છે કે આ શાખાની સ્થાપના કોંગ્રેસ અને કોસેાનીયલ યેાનર એન્ડ સેટલમેન્ટ ઇન્ડિઅન એસેાસીએશન એ બે રાજકીય સંસ્થાઓ વચ્ચેની ખેંચતાણના પરિણામે કરતીમાં આવી છે. એ બન્ને સંસ્થા સોકપ્રીય મથવાની આકાંક્ષામાં જેમાં તેમાં પોતાનો હાથ ઘાલવા ભમ છે. કટલીક વખતે ખરાબ આવ્યા પણ સારાં પરિણામો ઉદ્ભવે છે અને બાબત વેલફેર સોસાયટીનું કાર્યક્ષેત્ર વિસ્તૃત થયુ એ આવે રાઇટ પરિણામ ગણી તેને આવકારીએ કીએ બન્ને રાજકીય સંસ્થાઓએ પોતાના આપસ આપસના તુચ્છ ઝઘડામાં ઉપરોક્ત સંસ્થા તરફથી થઇ રહેલાં સુંદર સામાજીક કાર્યમાં વિઘ્ન નાખવું નહિ જોઇએ.

કોરપોરેશનના હિંદી મજુરોની દશા

આ દેશમાં હિંદીઓપર તેઓનું રહેણીકરણ ઘોરણ હલકું હોવાનો સતત આક્ષેપ મુકવામાં આવે છે. પરંતુ તેને માટે જવાબદાર કોણ છે? દક્ષિણ આફ્રિકામાં હીંદીઓની આબાદીનો ઇતિહાસ તે કહી આપે છે. હિંદીઓને આ દેશનો ખાંડનો ઉદ્યોગ ખીલવવાને સસ્તા મજુરો તરીકે દાખલ કરવામાં આવ્યા હતા. રોજરીના ખેતરોમાં તેઓની પાસે કેવી સુધામાં કરાવવામાં આવતી હતી એ જાણીતી વસ્તુ છે. સરકારી ખાતાંઓમાં પણ હીંદી મજુરોને તેઓના સસ્તાપણા અને સ્પીરપણા પરથી નેટીવો કરતાં વધારે પસંદગી આપવામાં આવતી હતી. આજે પરિસ્થિતિ ઘણી સુધરી ગઇ છે અને મજુરી સંબંધી તેમજ રહેણી સંબંધી સ્થિતિ સુધારવાને અડેાડોગીક કાયદા થઇ રહ્યા છે. પરંતુ એ કાયદા અમલાધીશોને ગ્રાહ્ય પડતા જણાતા નથી. પોતાના હીંદી મજુરોના રહેઠાણો સંબંધી સ્થિતિ વિષે કરબન કોરપોરેશનની ઘણી સખ્ત ટીકાઓ થઇ ચુકેલી છે. અને આજે પણ તેની ટીકા થાય છે એ તેને શરમાવનારી વસ્તુ છે. કરબન મ્યુનિસીપલ એકસ્ટેન્શન સોસાયટીએ પ્રોટેરીયા વેલ્જોટ' સમક્ષ એક પાકી રજુ કરી છે તેમાં જણાવવામાં આવ્યુ છે કે વધારે સારાં રહેઠાણોના બહાને ઝેરકોમાં રહેઠાણોની સમજણ પુરતી નથી અને મજુરોથી બગભગ પોણેાસેા વર્ષથી જે ખોરાક લેતા આવ્યા છે તેજ જાતનો ખોરાક આજે લઇ શકાતો નથી. તે જણાવે છે કે અમુકપ હિંદી મજુરોને આજના સ્વીકારાયેલા રહેણીના ધોરણે રહી શકવાને માસીક પા. ૭ નો પગાર મળવો જોઇએ અને તેઓને રેશન આપવા છે તેને બદલે પુષ્ટિકારક ખોરાકના ધોરણે રેશન પુરતા રોકડા નાણા આપવા જોઇએ. આ રોકોની મજુરીને માટે અમુકપ મજુરને દિવસની શા. ૬-૮ પે આપવા છે. અને એ ઉપરાંત રહેવાનું અને રેશન આપવા છે. તબેલામાં કામ કરનારા મજુરો રોજના ૧૦ કલાક કામ કરે છે અને બાકીના રોજના ૧૬ કલાક કામ કરે છે. બાદીમાં બ્યાન એંગવામાં આવ્યુ છે કે ટ્રેઝરર ડીપાર્ટમેન્ટમાં કામ કરનાર એક હીંદી મજુરને માસિક પા. ૬-૫-૦ મળે છે. તેને સ્ત્રી ને ૭ છોકરાનું પોષણ કરવું પડે છે. તેના રેશન કેપરનાં તેને આધા આને પા. ૪-૨૫-૧ ગણ છે જેને પરિણામે કુટુંબનારો પારો તે નિરંતર પા. ૫ ના દરજ્જા રહે છે. આ નાણાંને વધારીને આને માટે ચાલુ ઉધાર નાણા લેવાં પડે છે અને એજન્સ ઉદ્યોગના રકુલે મોકલી શકે છે. બાબતથી કકુલે જવા નથી શકાતું. આમ કુટુંબો પોતાના હિંદી મજુરની કોરપોરેશનોજ ને તા પર્યા બહારના કરે તેમાં નવાઇજ શી?

આગ સાથે રમત

ફેબ્રુઆરી તા. ૧૧ મીના 'મી ફોરમ' માં મી. જે એચ સેકરમેકર મી. ફ્રેન્ક હીંદીઓને શહેરોમાં સેગ્રેગેટ કરવાને સત્તા આપનારે બીલ પાલમેન્ટમાં લાવવાની નોટીસ આપી છે તેને "આગની સાથે રમત" તરીકે વર્ણવેલું છે. વધુમાં તેઓ જણાવે છે કે હીંદી કોમની એક બીજાને વિરૂદ્ધ લાગણી દુઃખાતી હોય તો સેગ્રેગેશનનું કલંક છે. એ વસ્તુ ભુલવી નહી જોઇએ કે મહાત્મા ગાંધીજી એ સત્યા ગ્રહના યજ્ઞનો પ્રથમ પ્રયોગ દક્ષિણ આફ્રિકામાં જ કર્યો હતો અને એ દુઃખદ વર્ષોમાં દક્ષિણ આફ્રિકાના હીંદીઓમાં જે જુસ્સો ઉત્પન્ન કરવામાં આવ્યો હતો તે હજુ મરણ પામ્યો નથી. ૧૯૨૫ માં કેપ પ્લાને કલાસ એરીયાઝ બીલ દાખલ કરીને લાગણી ખુબ છેકરી મુકી હતી. તેના પરિણામે હીંદ સરકાર વચ્ચે પડી અને ૧૯૨૬ માં પ્રથમ રાઉન્ડ ટેબલ કોન્ફરન્સ મળી. એ શહીદ રેબલ કોન્ફરન્સના પરિણામે મજકુર બીલ પડતું મુકાયું અને સરકારે ઇપટાઉન એમીમેન્ટમાં દાખલવામાં આવેલી "ઉમ્મતી" ની નીતીનો સ્વિકાર કર્યો. ૧૯૩૨ માં બીજી રાઉન્ડ ટેબલ કોન્ફરન્સ મળી અને કેપટાઉન એગ્રીમેન્ટને કરી બહાલી અપાઇ. હજુ એ એગ્રીમેન્ટ અમલમાં છે. કેટલાક વખતપર સરકારે હીંદીઓના જમીન માલીકી અને ધોગવટાપર પ્રતિબંધ મુકનારા કાયદાના હીંદીઓને તરફથી બના કરેલા ઝંગની તપાસ કરવાને મ્યુની કમીશન નીમ્યું હતું. તે વખતે તેની તપાસ સુચીમાં સેગ્રેગેશનનો સવાલ ઉપેરવાની તેણે સાફ ના પાડી હતી. એ પરથી એમ સમજાયું હતું કે સરકારે કેપટાઉન એગ્રીમેન્ટમાં એ બાબતનો છેવટને માટે નિર્ણય થઇ ચુકેલો છે એમ નિશ્ચય કરી નાખેલો હતો આજે હવે ફરીથી સેગ્રેગેશનને લગતો કાયદો લાવવાની હીલચાલ ચાલી રહી છે અને દક્ષિણ આફ્રિકાના હીંદીઓ તેમજ હીંદ સરકાર તરફથી તેનો વિરોધ થાય તે તે જરાયે અસંભવીત નથી.

હીંદ સરકારને કરી ખબર નથી

ન્યુ દીલ્હીથી ફેબ્રુઆરી તા. ૨૦ મી ની ખેદરેા જણાવે છે કે પારસભામાં હિંદીઓના જમીન માલીકીના અને ધોગવટાના હકપર વધુ પ્રતીબંધ મુકનારો કાયદો લાવવાની મુનીયન સરકાર સમક્ષ દરખાસ્ત આવેલી છે તેપર ચર્ચા કરવાને સર રેમા અલીએ એજન્સ મેન્ટની દરખાસ્ત મુજબ બોલાવેલા પ્રમુખે તે નીરમખબદાર ગણી કાઢી હતી. સર ગીરજા શંકર બાજપાયે સરકાર તરફથી જણાવ્યુ હતું કે તેવી દરખાસ્તને વિશે સરકારને કશો ખબર નથી. સર રઝા અલીએ મોટા વખતમાં કરીથી એ પ્રશ્ન ઉદ્ભવતાં પોતાનો પ્રચારો કાઢેલેા હતો.

આ દેશમાં મી. ફ્રેન્કના સેગ્રેગેશનના બીલની નોટીસથી અને મુખ્ય પ્રધાનની જપ હકા વાળી દરખાસ્તથી અને રીયાગ કમીશનની જાહેરાતોથી હીંદીઓ ચિંતાતુર થઇ રહ્યા છે અને હીંદ સરકારના એજન્ટ જનરલ આ દેશમાં વિદ્યમાન હતા હીંદ સરકારને કશો ખબરજ નથી એથી વિશેષ વિચિત્ર બીજું શું હોઇ શકે? કેપટાઉન એગ્રીમેન્ટ જે લગભગ નકામા કાગળના ટુકડા સમાન તો થઇ પડેલું છે તેના પાલનની હીંદ સરકારને જ્યારે આટલીજ કાળજી છે ત્યારે દક્ષિણ આફ્રિકાના હીંદીઓને પોતાની લડતમાં તેના તરફથી કેટલી મદદની આશા રહી શકે?

સુરત હીંદુ એસોસીએશન

સુરત હિંદુ એસોસીએશનની મીટીંગ જે આ રવીવાર તા. ૨૬ મીના બળવાની બોર્ડર થઇ હતી તે કેટલાક કારણસર મુલતવી રહી છે.

સેગ્રેગેશન વિરુદ્ધ ડરબનમાં પ્રોટેસ્ટ મીટીંગ

કોલોનિયલ ચોન ઍન્ડ લેધરમાં મન્ડિ-અન સેગ્રેગેશનના આશય વેરના ફેલાવારી ના ૧૬ મીના રવીવારે ડરબનના નાગરીક ઇન્સ્ટીટ્યુટમાં સરકારની સેગ્રેગેશનની નીતી સામે વિરોધ જાહેરાવવા કીંદીઓની એક પ્રોટેસ્ટ મીટીંગ મળી હતી. હૉલ ગીકાર કરતાં પણ વધુ હતો અને પણ મોડાંને બહાર ઉભા રહેવું પડ્યું હતું.

પ્રમુખસ્થાને મી. એ કીંદોકરે હતા અને બીજા બોલનારાઓએ ટુકસાદાર ભાષણો કરી સહુ જાહેરાવાનો અને જરૂર પડે તો ગમે પણ બલીદાની પ્રતિજ્ઞા કરી હતી.

પ્રમુખનું ભાષણ

પ્રમુખે પોતાના ભાષણમાં જણાવ્યું હતું કે, જે વખતે આ દેશમાં સાઉથ આફ્રિકન પાર્ટી અમલમાં હતી તે વખતે આપણા મુનીયનના કીંદીઓને મુસાફરી વગેરેમાં જે મુશ્કેલીઓ ગેરવાજબી રીતે ઉભી કરવામાં આવતી હતી. અને તેનાથી સખ્તરૂપ કીંદી કોમ બળવાખોરી ઉઠી હતી. આપણા સદ્‌ભાગ્યે પોતાનાજ ઍન ખરડા પર સાઉથ આફ્રિકન પાર્ટીની પાર્લામેન્ટમાં હાર થઇ જેને પરિણામે પાર્લામેન્ટ પીજરાલ્ડ સમ્રાટ સ્મારક ગેરીબાજ બીલ અસ્તિત્વમાં આવ્યું હતું.

જે પછી નેશનલીસ્ટ પાર્ટી અમલમાં આવતા બીજું કલામ ગેરીબાજ બીલ પ્રાયરવામાં આવ્યું હતું કે ગેરીબાજ રેજીસ્ટ્રેશન ઍન્ડ ઇમીગ્રેશન મરપર રીસ્ટ્રીકશન બીલને નામે ઓળખાતું હતું પરંતુ કીંદ અને યુનીયન સરકારના પ્રતિનિધિઓ વચ્ચે રાઉન્ડ ટેબલ કોન્ફરન્સ મળી અને કેપ ટાઉન ઍગ્રીમેન્ટ થયું જેને પરિણામે તે પણ બીલ રદ્દ થયું.

આ કેપટાઉન ઍગ્રીમેન્ટની એક ખાસ કલમની સુધારાવધારા સાથેની યોજનાથી દક્ષિણ આફ્રિકાની કીંદી વસ્તીને ફટકારાની હતી. આ યોજના એવા હતી કે કીંદીઓએ મુસ્લિમ કીંદીયા પાસેથી ગમે કરવીરાન પાસ ન આપી શકાય પરંતુ બીજા ૬ લીમ તપની અંદર આવી શકાય. આ યોજના મુજબ કીંદીઓએ મુસ્લિમ કીંદીને પાછા આપવાનું અટકાય થઇ પડ્યું કેમકે તેને મળેલી બક્ષીસની રકમ તેમજ બીજી જે કંઇ પણ કમાણી કરેલી હોય તે બધાંમાં ... ખર્ચો બાદગેલી હોય અને તેવા બીજા કે બીજા ત્રણેયો પાછા આપવાને તેની પાસે કંઇ પણ પૈસા બચેલાજ ન હોય.

આટલું છતાં આપણે જોઇ શકયા છીએ કે સેગ્રેગેશનનો પ્રશ્ન તો આ દેશમાં જીવંતજ રહ્યો છે અને ટ્રાંસવાલના ગોરાની ચળવળથી એ પ્રાંતમાં સેગ્રેગેશનની નીતીને આગળ વધારવાને ટ્રાંસવાલ ગેરીબાજ સેન્ડ ટેન્યુર બીલ પાર્લામેન્ટમાં રાયવામાં આવ્યું હતું. ટ્રાંસવાલના રીપબ્લીકના વખતનોજ સેગ્રેગેશનનો કાયદો તો આ કલાના હતોજ આજે આ બીલનો હેતુ એ કાયદાને સજ્જડ બનાવવાનો હતો.

દરીયા આપણે હિંદુસ્તાનને અરજ કરી અને હિંદુસ્તાનની સરકાર મદદે નહિ આવે તો આ દેશમાં એજન્સીનો અંત આવશે એવો ભય દર્શાવવામાં આવ્યો.

તે પછી બીજા વક્તા ડેપ્યુટી મેયર ડરબનના મગ અને તેમણે ટ્રાંસવાલ ગેરાબાદીક સેન્ડ ટેન્યુર બીલની ખાસ ખાસ બાબતો પર તેને આધકાર આપ્યો. પરંતુ યુનીયન સરકારે કીંદ સરકારના પ્રતિનિધિઓની સાથે તે બીલની ચર્ચા કરવાની ના પાડ્યા અને રીપ્રેઝેન્ટેશનની બાબતમાં તે બેયની યુનીયન સરકારની આશાઓ કમીબુત નહોતી થઇ તેના અંગેમાં ડયકાઉન મેમોરેન્ડમ કુદ્રત ચર્ચા થઇ તે વખતે હિંદ સરકારે હિંદની વધારાની વસ્તીને માટે અને અનાયાસે દક્ષિણ આફ્રિકાના કીંદીઓને માટે કોલોનાઇઝેશન (સંસ્થાન વસવાટ) ની એક યોજનાની સુચના મુકી અને સધિન્ડોયા કોન્ફરન્સ તરફથી એ યોજના સ્વિકારાઇ. એ કોલોનાઇઝેશનની યોજના પછીના બનાવો અને તેની સામેનો આપણો વિરોધ વિગેરે બાબતો કમબધ્ધાજ છે અને તેથી અહિ ગારે તેની ચર્ચામાં ઉતરવાની જરૂર નથી રહેતી.

તે પછી ટ્રાંસવાલ ગેરીબાદીક સેન્ડ ટેન્યુર બીલ તો કાયદા તરીકે પસાર થઇ ગયું અને તેનો કેટલો કમીશન નીમાયું. ટ્રાંસવાલમાં બનેલી કોનફરન્સમાં કીંદીઓએ કેટલા કાયદા નો વિરોધ કર્યો પરંતુ કોન્ફરન્સના અંતમાં પ્રમુખે જાહેર કર્યું - કીમીશન કમીશનને પોતાની તપાસ પુરી કરવી સુધી કોઇ પણ વિરોધ કરવા માં નહિ આવે.

ટ્રાંસવાલના હિંદી વ્યાપારીઓની સંસ્થાએ કીમીશન કમીશન કમક્ષ જુબાનીઓ આપી અને સાથી રાજકારી સંસ્થા કે જેણે પ્રથમ ગોલીયા-ટીક સેન્ડ ટેન્યુર બીલના સામે વિરોધ ઉઠાવ્યો હતો ન ત્યાર બાદ કમીશનની બલામણો સાથે આપણી ખુશ થઇ છે. હવે પાર્લામેન્ટના ટ્રાંસ-વાલના મેમ્બરોના વિરોધને લીધે આ કમીશન ની બલામણો પાર્લામેન્ટ તરફથી મંજુર થશે કે કેમ એ એક કોડાનો વિષય થઇ પડેલો છે.

કેપના કીંદીઓ તાજેતર સમયના ઇન્ડો-યુરો-પીયનોને સેગ્રેગેટ કરવાની એ પ્રાંતના મોટાઓ ના ચળવળ ચલ રહી છે અને નાટાલમાં જુદે જુદે સમયે જુદા જુદા સ્વરૂપમાં એ પ્રશ્નને ઉઠાવવામાં આવ્યા કરે છે. કીંદીઓ અને અન્ય ઇન્ડો-યુરોપીયનોને સેગ્રેગેટ કરવાની પ્રશ્ન યુનીયનના યુરોપીયનોમાં ઓછા નાદરનો પ્રશ્ન થઇ પડેલો છે તેના ચિન્હોની કશી અછત નથી.

કીંદીઓ અને અન્ય ઇન્ડો-યુરોપીયનો આ બાબતમાં પોતાના ભવિષ્યને ચિંતે ગંભીર ચિંતા કરી રહ્યા છે અને અન્ય દેશોના બનતા જનારા લોકો પર ન ગુજરી રહ્યું છે તે દ્રષ્ટિ જો બેનાં દક્ષિણ આફ્રિકામાં કિંદીઓની સ્થિતિ ગંભીર બનતી જાય છે. અને તે પણ પણ દક્ષિણ આફ્રિકામાં હાલ સરકારની ઓછપણી દોલા છતાં. ત્યારે સૌ જાણેજ છે કે એજન્સી તીને રધાપના કપટાઉન ઍગ્રીમેન્ટનો કરવામાં પ્રાયમ કરાવવા માટ બની. બાબત સૌને સકમા રાખીને કીંદીઓની સામે પ્રતિબંધિત કાયદાઓ પસાર થતાં એજન્સીની સત્તાની ચકાયા નથી અને એજન્સીની પસ્તાની તીતા દ્વારા કીંદી પ્રજાની મુક પોતાની આદરની સ્થિતિ પણ વધારે મુશ્કેલ થઇ પડી ન એજન્સી માત્ર એકજ રાજદારી સંસ્થાનું સાબાને છે અને બીજા-રાજદારી સંસ્થાઓ પણ પોતાની પસદ કરેલી રાજદારી કરવા મારફત આપે તેજ એજન્સી કરવાથી તેને દાદ મળે છે પણ એ કરવાના હેતુઓ ગમે ગમે તેવા હોય, સિવાય એજન્સીઓ બધા દેશમાં બીજા પણ બોકરશાહીની રીતિ દાખલ કરેલી છે.

કીંદીઓ આ દેશના યુનીયનના સ્તંભોમાં છે અને એજન્સીએ સેગ્રેગેટી કીમીશ્નરોમાં અને સેગ્રેગેટી મેન્યાઓના વિકાસમાં માથું મારવું ગાનુચિત છે અને તેને લીધે કીંદીઓમાં કુસંપ પડી ગયો છે.

બીજા કોઇ પણ દેશમાં બીજી કોઇ પણ સરકારના પ્રતીનીધીયો એ દેશના વતનીઓની બાબતોમાં માથું નહિ મારી શકાય.

મહાત્મા ગાંધીજીના વતનના આ દેશમાં કીંદીઓ પોતાના હકો ટકાવી રાખવાને અહિંસ રીતે દુનીયા જાહેર કરતા હતા. પરંતુ એજન્સી ના પંડાઓ મંડાયા બાદ કીંદીઓને પોતાના સુવાલના બચાવપણા ઉપાર અને આ દેશમાં મનુષ્યવતી તરીકે રહેવાને બાબત જરૂર પડે ત્યારે દુનીયા ઉકેલવાને પોતાનાં પુરૂષ અને સ્ત્રી બળ ઉપર આધાર રાખવાને બદલે એજન્સીની ઉપર આધાર રાખવાની ટેવ પડી ગઇ છે.

મહાત્મા ગાંધીજીએ આ દેશમાં કીમેધો આ અમલમાં મુકેલો માર્ગ આપણે માટે હજુ ખુલ્લો છે.

આ દેશમાં વસી રહેલા આપણે ગોરાએ દક્ષિણ આફ્રિકાના નાગરીકો તરીકેનો આપણો કાયકાલ બતાવી આપવી જોઇએ અને જે સિદ્ધાંતોને આપણે બલાન અને પવિત્ર ગણતા હોઇએ તેને ખાતર ગમે તેવાં સંકટો સહન કરવાની તૈયાર થવું જોઇએ.

લાંબા ગાળે સેગ્રેગેશનની નીતીનો વિરોધ કરનારો વિજેરે. ઇતીહાસે પસાર પણ કર્યા.

'ઇન્ડીયન ઓપીનીયન' ઓફીસ બંધ
તમારા ગ્રાહકોનો પ્રચાર કરવા
અહેવાલ આપશે આપો.

આપણી શરમ

લેખક:
પુરુષોત્તમ ગિરધરદાસ દેશાઇ.

સુધરેલા માણસોનો એવો સ્વભાવ હોય છે કે પોતાની આસપાસ અભણ અને અજ્ઞાન માણસો રહેતાં હોય તો તેમની દશામાં સુધારો થાય એવી જાતનું જ્ઞાન આપી તેમને સુધી અને સુધરેલ જીવન ગાળવાની સગવડ કરી આપે જો પોતાની આસપાસ જંગલી અને ક્રૂર જાતો રહેતી હોય તો તેમને જબરાઈ રાખી કરજીયાત ઉઘોગો કરાવી નિયમિત કામ કરવાની, સ્વભાવને કાબુમાં રાખવાની અને બીજી જાતો સાથે મંડળી રહી પ્રજાકિના કામમાં પડવાની તાલીમ આપે. આવી વિરૂદ્ધ અજ્ઞાન જાતો નિરંતર સ્વાર્થ સિવાયની પ્રવૃત્તિમાં બીલકુલ રસવિનાના, પરસ્પર અંદર અંદર કજીયા અને દંટા કરનારા, આલસ્ત સ્વાર્થી, એક બીજાના દોષો જોનારા અને આળસુ તમા બેદરકાર હોય છે. આવી અજ્ઞાન જાતો નિરંતર બીજી જાતોથી દબાયલીજ રહી શકે. સ્વરાજ્ય, સ્વતંત્રતા અને જ્ઞાન તો એમને ઓળાયે પણ આવે નહિ. યુનીયનની દોડા કામની આવી દયાજનક દશા છે એ બાબત કોણ ના પાડી શકે એમ છે? આવી સ્થિતિ છતાં કંઈ પણ પ્રયત્ન કરવા માટે પણ આજની યુનીયનની દોડા કામ તૈયાર નથી. જેમતેમ કરીને, ચોરી કરીને કંઈતરીને જે પૈસા પેદા કરવા એ જાણે જીવનનું કલ્પ સમજ્યા હશે છે. કોમની સમરત ઉન્નતિ માટે —આપણા બાળકોની કેળવણી માટે, આપણા દેશની ઉન્નતિના પ્રાતિના ઇતિહાસનો અભ્યાસ કરવા માટે, આપણો દેશ પોતાની પ્રગતિ દુનિયાએ કદિ ન અજમાવેલા એવા નવીન રાતિ અને અદિંસક પ્રવૃત્તિથી કરી રહ્યું છે એનો અભ્યાસ દુનીયાના લગભગ બધાઓ કરી રહ્યા છે, એવા મહાન ઉદ્યોગ વિષે આ દેશના નેતાઓ અજ્ઞાન, બેદરકાર અને બેગરજ બાબતમાં જાહેરમાં થયેલા છે, અને નવાઇ જેવું તો એ છે કે આ આપણા દોષો માટે આપણને શરમ પણ નથી. માણસમાત્રના આંતરમનના માણસો એટલે કવિ માણસો અને આચારે જનારો.

ગોરાઓ રાજ કરે છે. જેમને પોતાની ઉન્નતિનો ઉદ્યોગ કરવો પ્રિય છે, પણ સાથે સાથે આસપાસ રહેલા જાનવરી આચારવાળા માણસો—એશ્રાંગાદીક એટલે કોંદા અને નેટીવોની ઉન્નતિનો ઉદ્યોગ કરવો એ પણ પોતાની ફરજ એ ગોરાઓમાંના કેટલાક સમજે છે. રાજ્ય કરવાની આ ચાવી તેમની પાસે છે તેથી તેઓ રાજ્ય કરે છે. આ બાબતનો એક નમુના આ નીચે રજુ કરવામાં આવે છે.

યુનીયનની બોયોની ઉન્નતિ માટે કેટલાક મંડળો છે તેમાં નેશનલ કાઉન્સીલ ઓફ યંગમેન નામનું પણ એક મંડળ છે. બજારે બજાર તેમની દ્રષ્ટિમાં ચુકાન છોકરીઓનું કંઈ ખોટું અથવા અનાચાર જેવું લાગે ત્યારે તેઓ તે બાબત બહુ ચર્ચા કરે છે અને સરકાર તેને બંધ કરવા માટે કાયદા કરે એવી ભલામણ પણ તે મંડળ કરે છે. હમણાં ચોરી ચુકાન છોકરી-ઓના બાબતે એક ગોરા પાદરીને ફરવા નીકળવું પડે છે. ગોરા રાજકરતા છે. દોડાઓ અને નેટીવોની નજરમાં તેમની છોકરીઓ આવી રીતે ફરે તો ગોરાની આબરૂ જાય. આમ લાગવાથી નેશનલ કાઉન્સીલ ઓફ યંગમેનની મંડળી બહુ ચર્ચા કરી રહી છે. આ ગપ્પાનો જવાબ એક ચુકાન ગોરી છોકરીએ દીધો છે તે આપણને બહુજ ગમ્યુંતા જેવો છે. નેશનલ કાઉન્સીલની સભ્ય બહેનો તે બદલે કાઢીનવરીઓ પણ ભેગી છે આને તેને આ ઉદ્ધત જવાબ આપે છે.

"યુનીયનની ચુકત ગોરીનું કૃત્ય એક અંગ પુ. ગોરી ઓબોજો આ દેશના નેટીવો ઉપર કેવા પ્રકારની ક્રાંપ સાડપાથી આબારો કરવાને સમર્થ રહે તે બાબતનો વિચાર કરવાની રાહિત અમે પ્રબકોમાં પણ ઘરડી કાઢીનવરીઓથી તમારે નહિ હોય તેમ તેમના જેટલી તો છેજ એમ માને છે કે ચુવાન છોકરીઓ પોચ ઉપર કેવું પહેરવું અને કેવા ગોઠેમ વાપરે એ બાબત બે કાઢીનવરીઓએ જે શોરબકોર કરી મુકયો છે તેને ડિગ્નિટીપુર્વક કેટલાક મીયા મહાલ પુરતાનો અભય આપી રાખ્યો છે

માનવંતા કાઢીનવરીઓ!

આ દુનિયા મહાદુઃખોમાં ડુબી રહી છે, એ બાબતનો વિચાર કરવાને બદલે આવા ક્ષીણી ક્ષીણી કુપડીઓમાં તમે કયા સુખી કુબી રહેશો? બજરના નામથી કમને પણ પડ્યું કે દુનીયાનો વિચાર તમે કદી કર્યો છે?

નાની બાબતો ઉપર ગોરો શોરબકોર કરવેા ગોરીનો તમારો સ્વભાવ સાન્ધારક અને બાબતમાં ના ગંભીર પણે પડવા જે તેનો ઉલ્લેખવાનું તમને કદિ સૂઝયું છે?

તમારા એશોઆરીક ખાતર કલ્પ ગોરમા બાળકોનો ભરેા કેવો બધો મોટો છે એ બબુચાની દરકાર તમે કરી છે? તમને ખબર છે કે એ બોઝ કેવી દશામાં રહ છે? એમની ગોરી દયાની જોખમદારી તમારી કે મારી બેજની છે—પ્રશ્ન કે આપણા ગોરાને કે ગામ દશામાં દબાવી રાખ્યા છે એ તમને કેમ સૂઝતું નથી.

અરે તમારા તોફરો તરફજ જુઓતો. તેમનાં પર કેવા છે એ તમે જોયું છે. તમને ગાલ્ફાલ્ટ પહેરેવાડનારે સાચીએ, તમારાં કપડા ધોનારાં ધોબીઓ અને દજરો રોને તમને સુખમાં અભનચમન કરવા માટે રાતદહાડો ચકાતું કરનારાની તમે કાળજી કરતી નથી. આપણી કુનીયનના સ્ત્રી પુરૂષો કરતાં છોને તમારે અભનચમન કરી સુખમાં મહાલતા જોને નાક ચકાતું કરનારા આ નેશનલ-યુરોપીયનની ગંભીરતાનો વિચાર આવવાને બદલ આ બાબતના પહેરવેશમાજ તમે કટાક્ષ કર્યા!

ગાઉન્સ, ગાન, પાર્ટીસ, બોલીસ અને બીજા પચાસ ઠેકાણે જે કંગાલિયત છે તે કોઇ પણ સુધરેલી પ્રજાને શરમાવનારૂ છે. આ કંગાલો પોતાનાં બાળકોને કેળવણી આપવા માટે કેટી મહેનત ઉઠાવે છે અને તેને અહસાય દશામાં રાખવા માટે આપણે શું કરી રહ્યા છીએ એનો અભ્યાસ તમે કર્યો છે? હું કબુલ કરું છું કે એ બાબતમાં તમારાં નથી. પણ તમારા પડોશીના બાળકો પ્રત્યે પણ તમારો કંઇક ધર્મ છે એ તમે દક્ષ નથી શીખ્યાં? પ્રકટ રૂપે બોલા માં કહી રહ્યા છે કે આ દેશમાં જોખે દરદેક બહુ દેખાયો પામી ગયા છે અને પેટ પુરતો તેમજ જીવનને ઉપયોગી ખોરાક પણ તેમને મળતો નથી એ બાબતનો અર્થ તમારાથી સમજાય તેમ છે કે નહિ!

પાપી જીવન અને દેશ ક્યા લોકમાંથી કેમ કાઢી શકાય! એ લોકની રહેણી સુધારવા માટે એમના પગાર વધારવા જોઇએ. આ સુધારો કરવા માટે એમની આર્થીક સ્થિતિમાં સુધારો કરવો જોઇએ એ તમારાથી ના સમજી શકાતું હોય તો હું તમને બોલાવ્યા કરું છું કે તમે ટેકનીકલ કોલેજ માં જઇ થોડો અર્થશાસ્ત્રનો અભ્યાસ કરી લો.

મારી વાત તમને બળવાખોરી લાગશે. સાદા માં સાદા ન્યાયની આ વાત છે. ખ્રીસ્તિ ધર્મ, રંગભેદ એ આપણને બેટમાં મોટી જદા પાડી છે. નેટીવો અને દોડાઓમાં આપણે ફરજનું સાચપણ માટે ઉપર ગોઠીઆ ચિપેનો કરીને પ્રજાના અંતરમાં જે ગદારોગ લાગ્યો છે તેનો ક્રિયાય નહિ થઇ શકે.

હું માનું છું કે તમે બધી બુદ્ધિવાન બહેનો છો. હું માનું છું કે તમે પોતાને ડીગ્નીફાઇડ ક્લેવરાવવામાં માન સમજતાં હો. આગ ગાનીને જ હું તમને પુછું કે તમે ગમારા કાઢીનવરીઓના ધમ કોબના પહેરવેશમાજ ચર્ચા કરીને સંતોષ માની બેસો તે એમાં શું કહેવાય? માનવ-જાતનાં દુઃખો દુરકરવાને માટે જિજ્ઞાસા અને બુદ્ધિપુર્વક રચનાત્મક કામ કરવા માટે તમે કયારે તૈયાર થશો."

આ યુવાન છોકરી ગોરી છે એના લોહીમાં ખમચ છે, સમજ માટે એ માણસ જેવા તૈયાર નથી થઇ. કાર્ય કરવાની ગેરવ્યા તેના સબ્દોમાં છે. પોતાનાં સુખ અને સગવડ એ સર્વસ્વ નથી પણ આસપાસ વસતી બીજી કોમોના સુખ અને સગવડ વધારવામાં ગોરી કોમનું ગૌરવ છે એમ તે માનનારી છે. સંસ્કારનો કોનનું આ ચિન્હ છે.

આપણે પણ બહાન કામનો ઢગલો કરીએ છીએ આપણા બાપદાદા બહાન હોય તેમાં આપણા હાથા ના પાડે આપણા કામનું મહાન કેળાડીનેજ આપણે પ્રગતિ કરી શકીએ એ કોઇ પુરાવા આ કામ માટે ધગશ પરાવનો હોય તો પ્રયત્ન તો એક અભ્યાસ વર્ગ ખોલીએ. તેમાં જુદા જુદા વર્ગો આપણી સ્થિતિ બરાબર અભ્યાસ કરી આપણા અને કોમના દરજા આપણે કર્તવ્ય ચર્ચે. આ શોખક સલાહ આપવા તૈયાર છે. શિક્ષણ આપવા તૈયાર છે. અને કામ કરવા પણ તૈયાર છે. બધા સુધી યુવકો તૈયાર નહિ થાય ત્યાં સુધી બીજાઓ આપણી ઉપર માથી આપણને તારા જનારા તરીકે રાખવા પ્રયત્ન કરશે અને આપણી શરમ કાયમ રહેશે.

રાજકોટનો સત્યાગ્રહ

રાજકોટની સંધીબાબત પડી મુશ્કેલી દૂર કરવાની વિચારણા કરવાને મુંબઇના હજારો નાગરીકોની એક વિરાટ જાહેર સભા કાઠીયાવાડ પ્રજામંડળના આશ્રય હેઠળ ગોવાલીયા ટેન્ક રોડપર આવેલી ખાપટવાડીમાં રવીવાર તા. ૨૬ ની સન્ધ્યાટાણે મળી હતી. કાઠીયાવાડ પ્રજામંડળના પ્રમુખ શ્રી શામળદાસ ગાંધીએ પ્રાસ્તાવિક કરતાં જણાવ્યું કે રાજકોટની સંધી પુરા વીસ વરસની ખારવટના બોજાતીને મુદ્દતે બોજે બોદી ગઇ. એ સંધી તુરી પડી ન એક દીને સાર્ે કેમકે એમ પ્રજાબાહ્યાની સાક્ષાત્કારો ની રચનાના દાખલાઓ ઘણા બધા અને ઘણા સુંદર હોય છે. એવો પ્રતીકાર આપણી પાસે ઢબે રવાસ રહ્યો છે

સુધારા સમિતિનાં નાકોરા

સંધી કરતી વખતે સરદાર રક્ષણવાળાઓએ સુધારા સમિતિ માટેની નાકોર ના મારે ન બનવેર કર્યો એમ પણ પુરું છે પરંતુ આની પછીથી પહેલો પ્રશ્ન તો કેડકને નાદવાના હતા અને સરદારે માયું . સંધી તો થઇ ગઇ છે. એ સંધી કર્યા જવાની છે ? અને જવાની હોય તો યે ઉંને જલ્દીમાં જવી. એવા બુદ્ધા કરને કારણે સરદારથી પુરતા વિચાર સિવાય બોલાનાં પાસો ના કાઢ ન્યાદર કરે ? આને એક દીવસ દરબાર વીરાવાળાએ ધાર્યું કે બારી પીવાને ચમત્કાર હવે સહુ બેઠા બનાવવો જોઇએ. ૬૬૬ ગમે વીરાવાળા વચ્ચેનાં મતભેદો પરીક્ષાએ જે વીરાવાળાને રાજકોટના કલ્યાણી કે ઠાકોરના અંકુશમાં મત્રણા કરવાના બનાવ હતા તેમણે ફરી એક વખત ડાકોરને પુનર્જા તરીકે નવાબવાને પકડા પાછળાના બધાં સુધ્રા હાથમાં લીધા.

દરબાર વીરાવાળા સંધી તોડવાની તૈયારી કરે છે તેના સમાચાર આવ્યા ને સરદારે મને રાજકોટ જવાની આજ્ઞા કરી. રાજકોટમાં દ. વીરાવાળાની મુલાકાતે જતાં મારાએ મને પુછ્યું કે કોને તમે 'ગેલડીના બાવાજી' તરીકે ઓળખાવ્યા છે. તેવાને લીધે તમે જાણો ? જે તેમને અમલમાં આવ્યા ત્યારે આગ લાગી હોય અને તેના ગામ બાજુબાજુના ડાકાના હોય પણ તે બહારની બાજુ નજરની બાજુમાં પડેલા કોઇ માણસની પાસે હોય તો તે વખતે તે માણસ પાસે કુમી સંધાન હોવી જાય તે તેનો મારો ધર્મ છે. તેના પ્રયત્નો કાંઇ બનવું હોય તો પણ શૈતાનને કાંઇ પણ જવાબ દેવા યોગ્ય ?

પ્રસરાવાયલી પરીક્ષા

તેમની સંધીની સરકારોને રાજકોટથી બહુ કરવામાં આવી. ન તુરી ત્યારે એવો બનાવ કરાવો થયા કે આખી દુનિયાએ બનવું કે ન તુરી પડી છે. પ્રજાની ના સુધારા બાબતો. પ્રમુખ તરીકે સરદારજીએ દરબાર વીરાવાળાને સંધીમાં હતા એવી બાબતો રાજકોટમાં પ્રસરાવાયા. પરંતુ સરદારજીના હાથ બધી કંઇ બોલવા હતો . બધું રાજકોટના આગેવાનોને બોલાવ્યો તેવા દરબાર વીરાવાળાનો સરદારશ્રી પ્રત્યને સ્વાધીનતા બહાદારી સમીતીના પ્રમુખ તરીકે સ્વીકાર કરે ! રાજકોટની સંધી બાંગી છે ન હકીકત છે; પણ ચાંગા નથી. એ સંધીનો કોણે બાંગ્યાર કર્યો ! તે બાંગ્યામાં દરબાર વીરાવાળા પમરામ કે નહીં ? આજે આપણી નીરસન નથી પરંતુ તે સંધી તોડાવવામાં રેસીડેન્ટ મીજસનો, સાર્વ જાહેર બનાવ સીધા પ્રતીનીધીએ બાગ લીધો છે તેથી રાજકોટની બહાર બધુ ગુમુલ બની છે અને : સંયોગ બધુ બીબાબાજુએ આપણી સમક્ષ રજુ થયો છે

આજે સંધી કયાં બની

સંધી લોકાવવામાં બી રીજસને બાગ લીધો તેથી પરીસ્થીતી હદીલ બની છે. જબલપુર અને રાજકોટની બાબતમાં તેઓ બહાદારીઓ બની દીધું કે રાજકોટ અને જબલપુરના બહારોમાં બહાય આવા પરીણે જેમાં આપણે તોડને દોષપાત્રો પ્રશ્ન બ આવી જશે.

બહાદારીઓના બોલાંથી જ્યારે આપના તબુણા ઝરે છે ત્યારે સાર્વ ગ્રહીમ સત્તાના રીપ્રા આવ્યા તો બાકોતરા પ્રતીનીધીઓ પુર્વ કાબાની સંધીઓની રચના કરે છે

બાકસરેશના બર્વાદાના સંબંધના સાર્વભૌમિક સત્તા રાજ્યો સાથે કરેલી સંધીઓનું બરબ્ય આપણે જોઇ છે પણ ભારતપુરના રાજને બાગાદી મુકીને ત્યારે એ સંધી કયા ખુણામાં ગઇ હતી ? ભરોસના બહારાજાને પદભ્રષ્ટ કર્યો ત્યારે એ સંધી કર્યા બાઇ હતી ? બડોદરાના બોક બાબતમાં કની બુરી દશા રહ્યાગાં આવી ત્યારે એ સંધી કયા જતી રહી હતી ? અને આજરના પ્રશ્નોને અંગે ઉંકા મોકલવામાં આવ્યા ત્યારે પણ પુરાણી સંધી કયા જલ્દીમાં ડુબી હતી ?

રબરના કારખાનાના ભેખ

દુષ્ટ અને સદ્રેસ તાંજની તે ખરાબ રાજાના બાલ ઢોમ અને સંધીનાં પદભ્રષ્ટ કરી નાખવાની સત્તા હોય તો જેની સામે અસંખ્ય ગોબાં છપર બળાત્કાર કરવાના આરોપ હતો તે સ્વ પતીપાળાનરેશને ગાદીયી દુર કરવા ન કરવાના આવ્યા ? પ્રજાના કરોડો રૂપીયાનો પુંચારો કરનારા બીકાનેરનરેશનો કેમ પદભ્રષ્ટ કરવામાં આવ્યા નથી ? પ્રજાના પક્ષનો કુતરકુતરીનાં લગ્નના જાહેરમા કરનારા ભૂતપાગરના નવાબને કેમ પદ ભ્રષ્ટ કરવામાં આવ્યા નથી ? મોરબીના ઘરગ્રસીને ધુળધાણી કરનારા મોરબીનરેશને કેમ પદભ્રષ્ટ કરવામાં આવ્યા નથી ? પોરબંદરના રાજા લીબડીને ઘેર ગાંઠે છે એ તબુણા છતાં સાર્વભૌમિક સત્તા કેમ તેનો ઉપાય કરી શોજતી નથી ?

પરંતુ સાચી વાત તો એ છે કે રાજ્યોએ સાથેની સંધીઓની વાત તો બાજુ પુર છે. સાર્વભૌમિક સત્તાની સંધી તો રાજાએ સામાજ છોડ પ્રજાસત્તાની બ. ન તાબામાં નથી. સાર્વભૌમિક સત્તા એ રાજાના ઇતાયેજને હાથે તેમ બધી રહે છે.

અખીલ હિંદની કોન્ફરન્સ

જયારના ખેલાડીએ સંધાનો ભરી ગઇ છે તેનાં કારણે મુદ્દા આજે પુરેપરો બુધી પર રોબાઇ રહ્યા છે. સાર્વભૌમિક સત્તાની સંધી તો તેની ખેરી ઢાલ છે, એનું તુલ છે અને એવું દુકકપર છે કે રાજસ્થાનીઓ માટે તે એક અજંકર મંત્ર છે

પરંતુ આપણે તો બધાને કહી દેવાનું છે કે રાજસ્થાનમાં સ્થાય તમારી સંધીઓ, તમારી સંધીઓના બખાસ્તાન અને બહેરા ઉપર આવારે તો આપારી તરી પ્રગાહનો ગબુરી છે. રાજકોટ એ સાબીત કર્યું છે. આપણી કામે બબુ । સાબીત કરશે

મહાત્માજીએ કહેલી વસ્તુ તો આજે જાહેર છે. તેમણે કહેલું અખીલ હીંદનું કોંગ્રેસ રાજકોટ માંથી કેમ આવી શકે ?

કોન્ફરન્સની કોન્ફરન્સ

રાજકોટના આપના બીજા કોઇ પણ રાજની પ્રજા રાજા સામે સત્યાગ્રહ માંડે તેમાં સાર્વભૌમિક સત્તા કે મહાસત્તા પડ્યે ના પડે. પરંતુ સાર્વભૌમિક સત્તા રાજના મદદ કરે ને મહાસત્તા તેમાં કરે !

ગોલ્ડસ્મીથે રાજકોટ રાજ્યને ગોલીસ્થની અને પોતાની મદદ આપી કેમ રેસીડેન્ટ મીજસને રાજકોટની પ્રજાની સામે કોન્ફરન્સ ભરવી છે. રાજકોટ પુરતા લાદીએ છીએ સારે તે બહાર રાજકોટ પુરતી મર્યાદીત હોય, પરંતુ રેસીડેન્ટ ગોલ્ડસ્મીથ એટલે વાસ્તવરૂપનો પ્રતીનીધી; અને પાકસરેશ એટલે સહ્યતાનો પ્રતીનીધી. એટલે શ્રી. મીજસને આપણે એમ સમજાવવાનો પ્રસંગ આવ્યો છે કે તેમણે રાજકોટ દ્વારા આજ કરેલ રાજસ્થાની પ્રજા સામે ઓરીસ્સા કોન્ફરન્સ બોરીસા હીંદમાની સમસ્ત પ્રજાને સહ્યતાત સાથેના ગુમુલ યુધ્ધનું આમંત્રણ બબ્યું છે.

રાજકોટના એક પક્ષ કરીને ગોલ્ડસ્મીની કેદમાં પુરવાનું સાહસ કરવામાં આવશે તો, માનવા તેમજ છે કે હીંદભરમાં બોરીસ્સા બાકના બધીબારનું તે દીવસ સીપામાં સીધું પગલું ભરવાનો આદેશ બોરીસા હીંદને કાને અથડાશે અને સાર્વભૌમિક સત્તાની સાન ઠેકાણે લાવવાને સત્તામહના બીજા કોપરેશનો પણ સારા દેશમાં આરંભ થશે.

આમ જે દીવસે બોરીસ્સા બાકનો કરી એક વખત નાદ સાંભળો પડ્યો તારે બીકાનેરમાં ગોબરનેશ્વને અને પાલોંગેટના તેમના સાથીઓને ચોંકા ઉઠશે, હીંદુસ્તાનનો નકશો જોઇને અને દુરબીન માંડીને જોશે કે હીંદના કયા ખુણામાં રાજકોટ બબરાટ ગયું છે. તેઓ પુછશે કે અમને મુસોલીની સત્તારી રહ્યા છે, હીંદકર બાબતમાં ચુપી રહ્યો છે, હીંદમાં માનીત સ્વરાજ્ય આવી રહ્યું છે ત્યારે બળી બોરીસ્સા બાકના બદિકારનો નાદ હીંદમાં કેમ બાગી રહ્યા છે ?

ગેંગ્રસમેન મીનલીયમોને પુછવા દોડશે. વાઇસ-રોય ગીલસનનો ખુલાસો મળતા દોડી જશે અને આમ રાજકોટ તે જયપુરનો રંગ આપણા દીલમાં જામી જશે

સરદાર પુરાશે ત્યારે

પ્રેસીડેન્ટ ગીલ્સન તો રાજાઓને સલાહ આપે છે કે "શ્રી વલ્લભભાઇ પટેલ આવે તો પકડી લેજો" પણ તેને કોણ ખબર છે કે જે દીવસે અમારા ઘેર સાહેબો, અમારા ગોરારજી દેસાઇઓ, અમારા મનુભા સાહેબો અને અમારા લાડકે સાહેબોના પણ રાજા સરદારથી વલ્લભભાઇ પટેલ કાઠીયાવાડના દેશ રાજાની કેદમાં હશે તે દીવસે અમારા ઘેર સાહેબો અને અન્ય પ્રધાન મંડળોના પ્રધાનો પોતાના દોડા પર કેવે ન્યાયે નીકળી શકશે!

અમારો ખ્યાલનો તો એવો છે કે કદાચ કોક ચમત્કાર બહુ બહાદુરીથી આપીને પ્રજાને કોઇ કહે કે સરદારશ્રી રાજકોટની કેદમાં પુરાયા છે, તમે ચુપ રહેજો તો પણ પ્રજા ચુપ રહે એવો રંગ દેખાતો નથી

વિસ્તૃત બનેલી હડતાલ

મહાત્માજીએ તો ફુલમાં ઘોટીને કડી દીધું છે કે મોતી જોઇએ તો તત્કાલ આખીલ દોડમાં કોકડીની રચીતી ઉભા થશે. આજે રાજકોટની જે હડતાલ નેતૃત્વ સરદારશ્રીએ લીધું છે તેમાંથી સમસ્ત દોડને ઘેરતો સંગ્રામ ઉભો થાય અને મહાત્માજીને આકર્ષનારો ચમત્કાર પણ જો બાકી મળે તો ક્યાંથી જ રહે!

આપણે કુકડીઓ મોકલવાનું શરૂ કરી દીધું છે પણ હવે તે ક્યારેક પીંજરાના દેખાવો "ઇનાની કરો તો દેખાવો ન થતા દોગ તેવો ગાનશો નહીં કે કુકડીઓ રાજકોટ નથી જતી હવે તો કોક કોકડીયાવાડી એવો ન હોવો જોઇએ કે તે આમંત્રણની રાહ જોતો હોય, કેમકે આમંત્રણ તો કયારનું અપાઇ ગયું છે. હવે રાજકોટમાં વધુ તુમુલ યુધ્ધ ચાલવાનું છે, એટલે હવે પછીની રાજકોટની હડતાલ માટે વધુ ગંભીર ભાવે વધુ મોટી સહાય આપવાને તત્પર બનો

નાણાં ને સભ્યોની ખાધો

આજે કાઠીયાવાડના ઇતિહાસ મરણનો અવસર આવ્યો છે એટલે તમારી ફરજ તમે બરાબર સમજી જશો ને પુરે હાથે ફરી એક વખત નાણાં ને સભ્યોની રેલમછેલ કરશો.

બાર બાદ અમરેલીવાળા અંબુ કરી મી ઉંચકાએ રાજકોટ ન્યાં ચાલ્યું' નું ગીત ગાઇ લીધું અને અંતમાં સરદારશ્રી અને મહાત્મા ગાંધીની જયના અને "રાજકોટ દોડો આવ" ના પોકારો વચ્ચે સભા વીસર્જન થઇ હતી.

શાબાશ વીરાવાળા!

૨૧ જાન્યુઆરીએ તા. ૨૧-૧-૩૯ ના રોજ પોતાની પ્રજા તરફથી નામદાર ઠકરાણા સાહેબ પટેલનું પ્રતીનીધીત્વ સ્વીકારી સાજના ૮ વાગ્યાનાર્યા મંદીરાતના ઠોક વાગતા સુધી પુષ્કળ ચર્ચા કરી કેવાર કર્યો કરાવ્યાનો ઉપર ડોક્ટર સાહેબે વજન રાખી કરી હતો કારોબારી સાહેબોને નામે કરનાર વીરાવાળાએ ડોક્ટર સાહેબે કરેલા ઠરાવને રદી કરાવવા ચીઠ્ઠીઓ મોકલી કેવેલા ઠરાવને રદી કરાવવા ચીઠ્ઠીઓની

ચર્ચા પત્ર

ટ્રાંસવાલનું કોકડું

ધ્રુન્ડિઅન ઓપિનીઅન ' ના અધિપતિ જોગ,

ફિલામ રીપોર્ટે જે કોકડું ઊભું કરી આપણી દ્રાઝ આગે આમ કરીને બોલકલદાર રંગ કામને રોજ રાજ નવેસર ઘતો આવ કોને લડી સલામત પાર્લામેન્ટમાંથી પસાર કરાવવાને કોંગ્રેસના આગેવાન પ્રતિનીધીઓ ડાકરોબીઓ લાયને કેપટાઉન સુધી જઈ આવી રહ્યા છે ને રીપોર્ટનું ગાડું બળ કરવે પણ ધક્કા મારવા પડેલ જણાય છે (વરસાદ પડે ત્યારે તેવી હશે) કેબીનેટનો તખતો નેશનાલીસ્ટ પક્ષે સુપ્રીમાના સામના તરીકે રોપાયે રહ્યો છે. અને એ તખતા ઉપર બેઠકો મજબુત ફેડરેશની જાહ રહી છે કે કીલામ રીપોર્ટ ના બાજુએ રહી પણ આપણી બીન-યુરોપીયન તરફની સહી આપીને, રાજાશાહ, અને બાકીઓને ધિક્કાર ના પત્રમ મુકાઇ રહ્યો છે. પ્રજાસત્તા પ્રતીનીધી ઓની આમમ ગર્વનરના નરવાળા નીમીનેટર ઓફ પી ઇન્ડીરીઅર મી. રટલેજે એવડી ઘણી ઉતાવળી જાહેરી કરી કે બાદ દસ દીવસ રાખી ટ્રાંસવાલની પ્રજા કરવા ઈચ્છે તો કદાચ આ બેઠકમાં કીલામ રીપોર્ટ મોકલે નરસ જણાવીને મુકવાની જરૂરત ફિલ્મન કરી શકે. સુભાગ્યે એ પ્રતિનીધીઓએ એવી કબુલાતની ના પાડી છે. કદાચ હા પાડી હત તો પણ એ રીપોર્ટને સરકાર પક્ષ આ બેઠકમા મુકે, કે ના મુકે, એ ચોક્કસ ના કહેવાય. બહુ બધુ એ રીપોર્ટ આમને મા મુકાય તો તેનો ઓછા વત્તો ફેરફાર કરી રીપોર્ટ કરી કે તેનું અસલ સ્વરૂપ પારખવું પણ મુશ્કેલ થઇ પડે, ઓદ્યોગિક નહિ પણ તેની સામે બાકી પણ કોઇક એવું બારકું મુસદ્દોકું ઉભું કરે. જે આપણા ભોગનો પાકવાળી કરશે.

પણ હાલના બધા પ્રસંગો જોતાં એમ જણાય છે કે આ બેઠકમાં એ રીપોર્ટને આગળમા આવશે નહિ અને જો એક કરવાની મુદત માટે મુલતવી રાખવા માં આવશે. પણ તે દરમીયાન ટ્રાંસવાલમાં બોઅર બ્રીટીશ પ્રજાના બાકી બધા આગેવાનો તેમજ કલમ નવીસકર્મા પણ કીલામ કમીશન જેવીજ નવાસ કરવાનો બીજું કમીશન પણ નીમાય કે જેથી દરેક મામલા જિંદગીની અનય બધાય. આપણી કામના બોલકલદારોને બોલકલ નાખે કરવાના જોઇ ઓસરો સહજ છે કે જેમ કીલામ કમીશન બાદ કીલામ કમીશનની બહીષ્કાર કરી બધા બોલકલદારોએ 'ના દુ ના આપ્યા' ના નીંટક બોલ્યું તેનું તેજ પ્રમાણે દરેક બાબતના બોલકલદારો પણ બહીષ્કાર બાકરે પુરી બધા કમીશનને તબાહી ન બોલાવે નહિ.

કીલામ કમીશન બાદનો આપણો ઓબ્જર્વર ના કેપર મહારાજ નોંગે કોંગ્રેસની મીનિસ્ટા તોડીને બીજું મંડળ ઉભું કર્યું હતું. આપણા હાલના ઓબ્જર્વર જનરલ કોંગ માર્ગે તેવી એવી બાબતે તો બાકર નથી. આશા છે કે એવે બુઅર સંબંધોના સાધારણ બાબતી આપણી ખાતર આપણા મામલા તેઓ વેગથી ચલાવી આપે.

ધ્રુન્ડિઅન ઓપિનીઅન ' ના અધિપતિ જોગ,

ફિલામ રીપોર્ટે જે કોકડું ઊભું કરી આપણી દ્રાઝ આગે આમ કરીને બોલકલદાર રંગ કામને રોજ રાજ નવેસર ઘતો આવ કોને લડી સલામત પાર્લામેન્ટમાંથી પસાર કરાવવાને કોંગ્રેસના આગેવાન પ્રતિનીધીઓ ડાકરોબીઓ લાયને કેપટાઉન સુધી જઈ આવી રહ્યા છે ને રીપોર્ટનું ગાડું બળ કરવે પણ ધક્કા મારવા પડેલ જણાય છે (વરસાદ પડે ત્યારે તેવી હશે) કેબીનેટનો તખતો નેશનાલીસ્ટ પક્ષે સુપ્રીમાના સામના તરીકે રોપાયે રહ્યો છે. અને એ તખતા ઉપર બેઠકો મજબુત ફેડરેશની જાહ રહી છે કે કીલામ રીપોર્ટ ના બાજુએ રહી પણ આપણી બીન-યુરોપીયન તરફની સહી આપીને, રાજાશાહ, અને બાકીઓને ધિક્કાર ના પત્રમ મુકાઇ રહ્યો છે. પ્રજાસત્તા પ્રતીનીધી ઓની આમમ ગર્વનરના નરવાળા નીમીનેટર ઓફ પી ઇન્ડીરીઅર મી. રટલેજે એવડી ઘણી ઉતાવળી જાહેરી કરી કે બાદ દસ દીવસ રાખી ટ્રાંસવાલની પ્રજા કરવા ઈચ્છે તો કદાચ આ બેઠકમાં કીલામ રીપોર્ટ મોકલે નરસ જણાવીને મુકવાની જરૂરત ફિલ્મન કરી શકે. સુભાગ્યે એ પ્રતિનીધીઓએ એવી કબુલાતની ના પાડી છે. કદાચ હા પાડી હત તો પણ એ રીપોર્ટને સરકાર પક્ષ આ બેઠકમા મુકે, કે ના મુકે, એ ચોક્કસ ના કહેવાય. બહુ બધુ એ રીપોર્ટ આમને મા મુકાય તો તેનો ઓછા વત્તો ફેરફાર કરી રીપોર્ટ કરી કે તેનું અસલ સ્વરૂપ પારખવું પણ મુશ્કેલ થઇ પડે, ઓદ્યોગિક નહિ પણ તેની સામે બાકી પણ કોઇક એવું બારકું મુસદ્દોકું ઉભું કરે. જે આપણા ભોગનો પાકવાળી કરશે.

પણ હાલના બધા પ્રસંગો જોતાં એમ જણાય છે કે આ બેઠકમાં એ રીપોર્ટને આગળમા આવશે નહિ અને જો એક કરવાની મુદત માટે મુલતવી રાખવા માં આવશે. પણ તે દરમીયાન ટ્રાંસવાલમાં બોઅર બ્રીટીશ પ્રજાના બાકી બધા આગેવાનો તેમજ કલમ નવીસકર્મા પણ કીલામ કમીશન જેવીજ નવાસ કરવાનો બીજું કમીશન પણ નીમાય કે જેથી દરેક મામલા જિંદગીની અનય બધાય. આપણી કામના બોલકલદારોને બોલકલ નાખે કરવાના જોઇ ઓસરો સહજ છે કે જેમ કીલામ કમીશન બાદ કીલામ કમીશનની બહીષ્કાર કરી બધા બોલકલદારોએ 'ના દુ ના આપ્યા' ના નીંટક બોલ્યું તેનું તેજ પ્રમાણે દરેક બાબતના બોલકલદારો પણ બહીષ્કાર બાકરે પુરી બધા કમીશનને તબાહી ન બોલાવે નહિ.

કીલામ કમીશન બાદનો આપણો ઓબ્જર્વર ના કેપર મહારાજ નોંગે કોંગ્રેસની મીનિસ્ટા તોડીને બીજું મંડળ ઉભું કર્યું હતું. આપણા હાલના ઓબ્જર્વર જનરલ કોંગ માર્ગે તેવી એવી બાબતે તો બાકર નથી. આશા છે કે એવે બુઅર સંબંધોના સાધારણ બાબતી આપણી ખાતર આપણા મામલા તેઓ વેગથી ચલાવી આપે.

પણ બોલકલદારો આપણે આગે કરવાની ઓદ્યોગિ બોઅર છે તે નાગે કરવાની તક આ કેમ ગઇકાલે નથી. એથી તમા તો બહારગામ અહિ હતા બારની ઓકથી બપારે બખત આવી રીતે આગળ પરવામાં આવી હતી આમે તે બધાય ને કબુલ કરી હતે તો આજના આ બોલકલદારો કમીએ રમાડવા પડયા હતે. પણ તે આમે એવા સંખ્યા ના વેદારી કામ બનતા કાર કુદ પડવામાં પડી શકય નહિ. પણ આજ ઘોડા પલાણ થવાથી તે બખત આવ્યો છે. તે બોલકલદારો એમ એવો પણ બચાવ કરે છે કે ગુજરાતનું ના એમનેજ છે, બીજાઓને છે શું પણ તે સાથે તેઓની ઓદ્યોગી આંખ કીલામની નથી. ને ગોરી પ્રજાને દુકાન બાબતમાં તેઓ કારણભૂત તેઓજ છે. આવતી ચાલતા તે પારેશમાં, મોટા ભાગ તેમ છતાં ગરીબો તરફેણમાં જરૂરી સ્થીતીમાં રાખવાના એમ તેઓજ છે. આને તે બતા પોતાના સ્વાર્થ ને ખાતર આખી કોમનું નાકીણ બગાડવામાં પણ તેઓજ ચતા માંગે છે. આવતી ચુસ્ત નીતીએ ગરીબ કોમને એવા રહીતા ઉપર લાવી મુકવા છે કે જે તેઓગેરાનતી ગીરૂદ્ધ આજે ઘરસોબા આપણી કોમ સહનશક્તી ટક્કર લઇ રહી હતી તેજ તેઓગેરાન ખુદ આપણી કોમનો ગરીબવર્ગ આજે હાથ જોડી માંગી રહી છે.

લી. ખારણી બંગાળી

દક્ષિણ આફ્રિકાના ટુંક ખબરો

જોહાનીસબર્ગ મ્યુનીસીપાલીટીની નવી યોજના

જોહાનીસબર્ગના પરાંઓ અને આજુબાજુની મ્યુનીસીપાલીટી તરફથી એક જોરી યોજના પડવામાં આવી છે કે જોહાનીસબર્ગના પ્રમીત્ર ટીબાગનામાં નેટીવ કાફેનસ્ટીંગ, અને બધા બીન-યોરા રહીશોને ત્યાંથી ખસેડી ઓરલ-કેની આસપાસ તેઓની નવા કાર્ડનયામ બનાવવી. આને માટે નેટીવ એફેર્સના પ્રધાન શ્રી. ફેરબનને એવી અરજ કરવામાં આવનાર છે કે કમરોના વારસે મ્યુનીસીપાલીટીએ પહેલી ડેવેલેપમેન્ટ આને કેરેનેશન ટ્રાન્સવાલની યોજનાઓને બગાડી આપવી નહિ. રહીશોને અને મકાનસરણમંત્રી મ્યુનીસીપાલીટીઓએ પણ એવોજ વાંધો કાઢ્યો છે કારણ તેમના પ્રદેશના બાગને જોખમ નીકળવામાં પ્રમીખના બાગ આવે જોકાવય, મા, રમતાં રોકાણા દાખિન, ગાર્ડનરોક, આકા-બાર્ટસહલી અને ન્યુક્લેરની બીજ ગોરાઓની વસતી નકતર રૂપ થશે. આ યોજનાને પણ ગોરાઓ નો રોપ છે, પણ બીજી બાજુએ એશીયાટીકસ અને બીન-યોરાઓ. આ રીતે તેમને સેગ્રેગેટ કરવાની યોજના સામે મુખ્ત વીરોધ છે. કારણ કે તે બોરા યુરોપીયન સત્તા નજદીક રહેવા થી ગોરાઓમાં અને ખાસ કરીને નરીબ ગોરા વર્ગમાં વધેપારી તરીકે તેમજ કેરીયા કર્યો કરી શકે છે. બન્નારે બીજી બાજુ નરીબ ગોરા વર્ગ તેઓના પડોશી બનવાથી ગીરૂદ્ધ છે. ગ્રહેન ના પશ્ચીમ તરફના પાર્લામેન્ટના સભાસદો ઓકડા પક્ષ કીલામ રીપોર્ટમાંનો કેબીનેટવર્ગના લાગને મારે વીરોધ કરનાર છે. પણ આ યોજના બાબત ચાલીસ લાખ પીંડનો ખર્ચ થાય એમ છે જેથી મ્યુનીસીપાલીટી ઓવરો બોટો બર્ય ઉઠાવવા તૈયાર નથી તેમજ દીક્ષ્તાન બાબતે કમીશ્ન આફ્રીકાના સંબંધમાં પણ વાંધા ભુરે ગોરા થાય છે.

જિંદગીઓ જોખમનો આદીપો

ટ્રાન્સવાલના સતર મતદારીઓએ મી. જોન્સ-ની બાજુના હોઇ મોનીસ્ટર ઓફ પી ઇન્ડીરીયર મી. રટલેજનો મુકાબલો કીધો હતો અને પ્રીટોરી-યામાં ભરાયેલી કોનફરન્સમાં થયેલા ઠરાવોની નકલ આપી હતી. કે કોનફરન્સમાં નીચેના મુદ્દાઓ મુકવામાં આવ્યા હતા : કે એશીયા-ટીકોને નાકરીએ સેગ્રેગેટ કરવા, બધાને ચેપાર બાબે ચસવાટ માટે જુદી જગ્યાઓ નક્કી કરવી, એશીયાટીકો બધારે સંખ્યામાં આવે છે તે બંધ કરવા. જમીનની માલીકી બાબતના કાયદાઓ તો પુરો અમલ થતો નથી, નેશનલ બાકેપાણા માલના બહિષ્કારને માટે દીંડીગોજ મુખ્ય જવાબદાર છે. ઠરાવ ઓરીજા જેવું બીજ પત્રાર કરવું જોઇએ. એશીયાટીકો, યુરોપીયન મારફ અને છોકરીઓને નોકરીના રાખે છે તે નહિ ધ્યાનમાંગ છે. તે ગોરા વધેપારની જગ્યામાં પોતાના કુટુંબ સાથે મોટી પરીસ્થીતિમા રહે છે. એ કોનફરન્સ ગોરી પ્રજાને ગા બધા સવાલોનો કટકો કાયદાનો મત ધરાવે છે.

કેપપ્રાવીન્સ બાકે એશીયાટીક પ્રશ્ન

કેપપ્રાવીન્સ બાકે વીટીકોર્ટ તરફના પાર્લામેન્ટ ના સભાસદ મીસીસ બેડન ડોરર્સ મીનીસ્ટર ઓફ પી ઇન્ડીરીયર સાથેની મુલાકાતમાં મીટી ડોર્યા મુજાબ બોકેશન દૂર કરાવવા માટેને-કરી પ્રયત્ન કર્યો હતો. મીસીસ બેડન ડોરર્સ

જણાવ્યું કે સરકાર બસાઇ સોકેશન ખરીદી લેવા તૈયાર નથી કારણકે તેની કીમ્મત પાંચ લાખ પૌંડ થતા જણ તેમ છે. પણ જોખમની સીટી કાઉંસીલ સોટીકાર્ય અને બસાઇ સોકસનની વચ્ચે એક પ્રતીબંધક જગાનો પટો પાડવાની યોજના ઘડવા માંગે છે તે રીતે કે તેની હદપર આવેલા કેટલાક ન ખરીદવા યોગ્ય મકાનો સુધારવામાં આવે.

કેપ પ્રાંતીક કાઉન્સીલ

કેપટાઉનના પ્રાંતીક મ્યુનીસીપલ એસોસીએશનની કાર્યવાહક સભા મળી હતી તેમાંના ઉપર પ્રાંતીક પબ્લીસીટી ખાતા તરફથી એક પત્ર આવ્યો હતો જેમા એસોસીએશન ઓર્ડીનન્સ ઉપર તેમનો અભીપ્રાય પુછાવવામાં આવ્યો હતો. તે ઓર્ડીનન્સની સુધારેલી નકલ પણ મોકલવામાં આવી હતી. જેમાં મેજોરેટ્રેશન શબ્દ કાઢી "સેટ ઓસાઇડ" જુદો કાઢેલો લાગ્યો એ શબ્દો મુકવામાં આવ્યા હતા. જો સભાએ પાંચ પીઢક ચાર મત કંઇ પણ અભીપ્રાય ન આપવાનો ઠરાવ કર્યો હતો, કારણકે એથી સાર્વજનીક નાણામાં ભાગ લેવાનો આક્ષેપ આવે.

ગોરાની કોટી ખુચવી લેતા કાળા લોકો

બ્રિટોરીયામાં રેલ્વે ગુડસ શેડનાં રેલ્વેના માણસોની એક સભા આગળ પાલીમેન્ટના સભ્યશ્રી મી. જે. સી. સ્ટ્રાઇડમે ઉદારવાદીઓ પર ચપ્પન દીઠા કરી હતી એમાં તેણે જણાવ્યું કે દુનીયામા કોઇ પૈસાદાર દેશોમાંના એક દેશમા બધી થી ચાર લાખ ગોરાઓ સરોખ સ્થિતિમા રહ્યા એ શરમ ભરેલું છે. સરકારની બજુરનીતીનું આ પરીણામ છે કે જેને લીધે હજારો નેટીવો ગોરા બનુષ્યોની રોટલી ખુંચવી લે છે. નેશનાલીસ્ટ પક્ષ બજુરોના હકો ઉંચા રાખવાની તરફેણમાં છે તેમજ બજુરીમાં રંગનો પ્રતીબંધ રાખવા માંગે છે અને મીશ્રીત લગ્નો અટકાવવા માંગે છે. બીજો સામો પક્ષ જેમાં મી. સ્ટલર્ડ અને ડોક્ટર જેજો કેપનાં બહુ લોકોના મત ઉપર નભે છે તેઓ પોતાના ઉદાર મતમા આ નીતીથી પીછેહઠ છે

રાજકોટમાં પોલીસ રાજ

રેસીડન્ટ મીજીસ્ટ્રેટ અને દરબાર પીરાણાળા એ રાજકોટને બેહદ મેહદ કરીને લાની બબુમાન પ્રજાને બબકેર લોકોના કુટારાનો બોધ પાઠ આપવાનું જણાવ્યું છે. એ યોજનાના અનુસંધાન તારીખ સાતેકની રાતથી એક નવી જાહેરાત પ્રસિદ્ધ થઇ છે. તે જાહેરાત એમ કહે છે કે પોલીસ કમીશ્નર ફતેમહમદખાનના હાથમા મુબઇની પોલીસના ૧૯૦૨ ના પાકારના બબીયેલી તમામ બાલ સત્તાઓ સુપ્રત કરાઇ છે. અને ઉપરોક્ત ૧૮૬૮ ના કાબ્યના પારા બનુસાર પ્રજા પર કેટલાએ મારવાની સત્તા પણ બાનસાહેબ ફતેમહમદને સુપ્રત થઇ છે.

પોલીસના તમામ અધીકારીઓની બરતરફી કરવાની સત્તા પણ બાન સાહેબને સોંપવામાં આવી છે અને રાજકોટની પોલીસના ચાર કોન્સ્ટેબલના કરજતના તમામ બાલુસોને પ્રજા પરીપકવનું કામ કરતી કોઇ પણ વ્યક્તીને પકડવા ની સત્તા પણ નવાજવામા આવી છે.

રાજકોટ સહેરને અમ પોલીસબહોળના હાથ માં સોંપવા સાથે રાજ્યનાં સામકાંઓમા પણ કમનનો બબકેર હાહાકાર વર્તીયાઇ રહ્યો છે.

હમેન્દાથી સમાચાર આવ્યા છે કે નવા રોકાયલા કાઠીઓ, બસાબતાઓ અને ગુંડાઓને હાથે સ્વયંસેવકો પર બબકેર મારા વરસી ગયો છે.

શ્રી. છગનલાલ અને શ્રી. વીબ્ધુભાઇ નામના બે સ્વયંસેવકો સખ્તમાર બોલાન બન્યા છે. બીજા સ્વયંસેવકો પણ ચપ્પુ ઓછા મારે પકડાયા ના સમાચાર મળ્યા છે

સ્વયંસેવકો પર એક સામટા તુટી પડનારા કાઠીઓ અને ગુંડાઓના હાથમાં છરીઓ, કહાડીઓ અને કહીબાણી ડાંગો જેવાં સાધનો જોવામાં આવ્યા હતા.

ગુંડા શાદીના નમુનો

રાજકોટથી તા. ૪ થીનો સદેશો જણાવે છે કે આખરે સ્વયંસેવક પ્રબુદ્ધલાલ ઓઝાએ હાર આપી દીધા છે. એમ જણાય છે કે જ મહલમા મારીને બાદ પ્રબુદ્ધલાલને રાજકોટના ગુંડાઓએ બેભાન બનાવ્યા હતા. તે મુર્છીત તેમને દરબારગઢના ડાબા જવામા આવ્યા હતા ત્યારી તેઓને કેદમાં બસેડવામાં આવ્યા હતા. કેદમા ના ૧૫ દીવસ સુધી એક અંધારી કોટડીમાં પૂરવામા આવ્યા હતા જે ઉત્સાહથી બાદ પ્રબુદ્ધલાલ ચાર દીવસ બહેલાં કામ કરતા હતા તેજ ઉત્સાહથી તેઓ હરી પાછા પાણીપતમાં બોબસાઇ પડ્યા છે.

પૂ. કસ્તુરબાને કયાં રાખ્યાં ?

પૂજ્ય કસ્તુરબા (બહાદમા ગાંધીજીના ધર્મપત્નિ) રાજકોટના સંગ્રામમાં ભાગ લેવા ગયાં હારે તેમને પકડી રાજકોટની હકીકતે એક બંગલામાં રાખવા મા આવ્યાં હોવાનો બાબત આપ્યો હતો પરંતુ શ્રી. દેવદાસ ગાંધી પોતાના માતુશ્રીને મળવા ગયાં તેમણે જુદીજ સ્થિતિ જોઇ હતી સાબુદાર મામલા એક ગંદી જગ્યામાં રાખ્યાં હતાં ત્યાં ડાકતરી સાર વારની કે બાદ્ય રક્ષકોના પણ કોઇએ જોવા સગવડ નહોતી અને સામકાંના લોકો પણ મળી ન શકે તેને માટે સખ્ત બબકેર રાખવામાં આવ્યો હતો, શ્રી. દેવદાસ ગાંધીના એ બાબતમા જાહેર નિવેદન બાદ પૂ. કસ્તુરબાને ફેરવીને બંગા ગામ જે રાજકોટથી બાઠ માઇલ દુર છે ત્યા બગીચામા બંગલામાં રાખ્યા છે, ત્યાં પાણી વિગેરેની સગવડ પણ છે. હરવાની સગવડ પણ છે. સાથે કુ. બબુબેન પટેલ અને કુ. મૃદુલાબેન સારાભાઇને રાખેલ છે અને સેવામાં એક ગુજરાતી બેન અને રસોયાઓ છે.

કચ્છના બંકલાબીઓને સ્વરાજ્યની દહત માં ઝંપલાવવાની હાકલ

સાબરમતી મહમદ હાદીએ કચ્છનાં મળેલી બેઠક સમાપ્ત જણાવ્યું હતું કે ઠોકુરો અને પુરસીરો એકજ પ્રજાના બે હાથ, પગ અને બાંબોજ નથી. તે તો પ્રજાના શ્વાસ અને ઉચ્છવાસ જેટલી જરૂરી છે. બાતમા તેબણે જણાવ્યું કે મહાન ગદમાદ બબગાંધીના પુત્ર દુનીયાના પહેલા સત્યા ગ્રહી હતા પાકીસ્તાના બુલેમોની સામે બચાને સલામે બાતર ખાતર હુસેન પોતાના નાના મોટા બાકીલ માનુબાવોને સાથે લબી દીવસ સુધી બોરાક પાણી વીનાના રહ્યા હતા.

કામમા લાર્બળપું બાનુકરબું ન કરનાર પોતાને કઇ રીતે બાના મુસલીમ કહેવડાવી શકે!

કચ્છના બંકલાબીઓને માતબુમીની સલકતમાં પુરપાટ પાવાની તબબ બપીલ કરી રહી.

શ્રીપુરીમાં બાદી પ્રદર્શન મહાત્માજી ખુલ્લું મુકશે

ઠીંદી રાબ્દીય મહાસભાના શ્રીપુરી બાતે મળનારા પર મા બબીવેશનમાં બાબીલ ઠીંદ બાદી અને ગ્રામોદ્યોગ પ્રદર્શન પણ સાથે બરબામા આવશે. મહાત્મા ગાંધી તા. ૧૬ મી માર્ચે આ પ્રદર્શનનું ઉદઘાટન કરશે અને પ્રદર્શન તા. ૧૨ મી માર્ચ સુધી ચાલુ રહેશે. પ્રદર્શન ના બાકર્ષણમાં વધારો કરવાને માટે કેટલાક મનોરંજક કાર્યક્રમો પણ ગોઠવાશે. આ માટે એક વીશાળ મોદાન બાસ તબબાર કરવા મા આવ્યું છે જેમાં ૧૦૦૦ બાબુસોનો સમાવેશ થઇ શકશે. અસ્થાર સુબીમા આ મનોરંજક કાર્યક્રમ માટે નીચે જણાવેલી ગોઠવણો થઇ ચુકી છે. સુપ્રસીદ્ધ સંગીતકારોનું ગાયન અને વાદન સંગીત, ગરબા રાસ, ખેલકુદ ની કાબગીરી અને કસરતી પ્રયોગો. બાંધીજી તેમ ની સાબકાળની પ્રાર્થના આ મેદાનમાં કરશે.

જમીન જમીનના પ્રચારના અંગેનો પ્રસંગ

બારડોલી તાલુકાના વરાડ ગામે સત્યામહ દરમીયાન જપ્ત થએલી જમીન બેહુતોને પાછી, મળી તેને અંગેના ઉત્સવ ઉજવાયો હતો. કુ

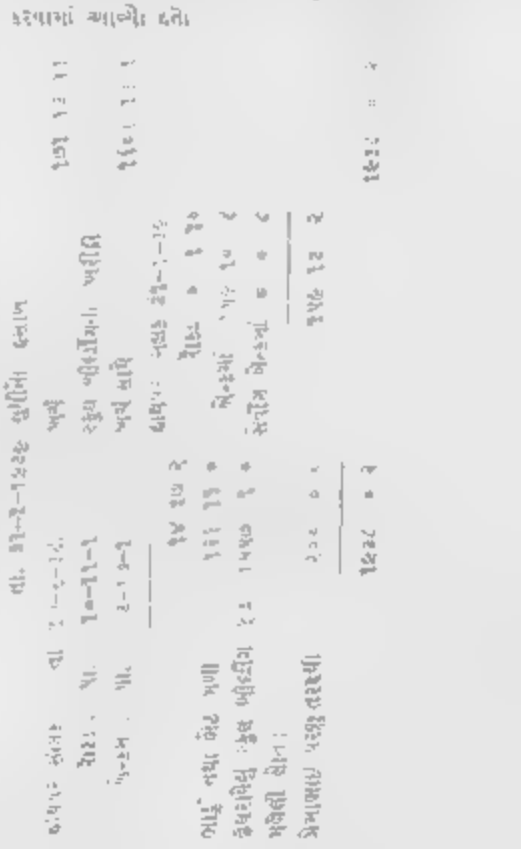
એ પ્રસંગે જમીન પાછી મળશે તારેજ ઝીંદીજ ઝૌદમાં પક્ષ મુકવાની પ્રતિજ્ઞા લઇને વડોદરા રાજ્યના પરણ ગામે જઇ વસેલા ત્યાગમુર્તી બેકુલ ઝીતાભાઇને પાછા તેમના મામલમાં પાછી ને તેમનું ગાયબલું સ્થાપન થયું હતું. એ પ્રસંગે મહાત્માજીએ શ્રી. ઝીતાભાઇના ઘરમાં પગલાં પાડયાં હતા અને પરાકમાં ઝોકત મળેલી પંદર હજારની મેદની સમક્ષ તેમણે ભાષણ કર્યું હતું. ભાષણ કરતાં તેમણે રજીઆવ્યું કે આ મુજ અવસરે જે તેને પાસે તો જુદો અભીપ્રાય કોઇ ન આપે જમીની જપ્તીનો અવસર આવ્યો. જમીન પ્રથા તારે વાવણીમાં કહેવાયું હતું કે જમીન જરી નહીં, પાછી આપશે, તે માગો.

એ જમીન માગી છે તેમાં તો પુરૂષાર્થે કામ કર્યું છે એ માનવામાં બહિ ... આ જમીન તો માણે તે કેટલે અંશે પ્રજા તે અદીસાને બેકુલો પાછી -આ છે તેના આભારી છે અને આપણે એટલે અંશે સફળતા પ્રાપ્ત કરી છે ઝીતાભાઇ કહ રહ્યા. તેમણે જે પ્રતીજ્ઞા લીધી તેનું પાલન કર્યું" એવા ઝીતાભાઇ તો નથી કેકેકોણે ઝોદમાં આવેલ છે. એમના પુણ્યપ્રતાપે જમીન પાછી મળી છે એમ કહેવામાં અને સંકોચ થતો નથી.

પણ કેમ જમીન ગુમાવી તે પાછી મેળવી છે તેમ પછી જમીન ગુમાવવાનાં પણ પાછુ આવવું જોઇએ જો જમીન પાછી મળી એટલે સ્વતંત્રતા મળી ગઇ એમ માની પ્રજાએ તે પાછળથી પડવાનું છે, એમ માનીએ તો ભુલ છે. છતાં જમીન જે માર્ગે પાછી મળી તે સુચવે છે કે એ માર્ગે ચાલતા સ્વતંત્રતા મળવાની છે અને આજના અવસરથી એ પંથે ગમ કુચકીએ

પણ એ પરથી કેમ માની લઇએ કે હવે કાંઇ કરવાનું રહેતું નથી અને અન્ય કામમાં મચ્યા રહીએ, કેવળ ખુશાર રમીએ તે કેમ ચાલે ઝાંગી ગાળી નાખીએ એવી ખુશ કોઇ ન કરે, એટલી બાલ ખેલાપણી આપવાની ...

પ્રશ્ન પારસી તેવા ગામ કોલસીજ પ્રાર્થના કે આપણને હાલ કે પણ અણ આપણુ ... એના કરતા ૬૦૦ ગણું બણ બધે આ પછે જમીન બોલાવ. પરભાર બોલવા ન જોઇ જ્યમ તામસાન હતા, પણ જમીન ગરમ મા જવાની, હાલે કુચ્ચ બારણ ગણ જ્યાં મકવી પણ આપે એ બધા બાલીશ રાંકા નથી ... આ એમાં સુધારો તો આપેલું ગુણગીરું ને ... પણ પારીશ કોમ એવું કોવાનું ન કાંઇ ને એમાં કામ બધાવ ન કરે એવી પ્રાર્થના છે

આ પ્રસંગે શ્રી. કેશવજી મંડળ અને પુસ્તકાલયના હિસાબો મુકવામાં આવ્યા હતા જે સર્વાનુમતે મંજુર થયા હતા સભામાં વાર્ષીક જનરલ રીપોર્ટ પણ પ્રસાર કરવામાં આવ્યો હતો અને ગત વર્ષના કાર્યવાહકોએ સોસાયટીના ચુંદર કાર્યો સફળતાથી કામો તે બદલ આભારનો ઠરાવ પ્રસાર કરવામાં આવ્યો હતો

—: o :—

ચૂંટણી

બીલીમોરા મ્યુનીસીપાલ માંધી ચોતાનાં જે બાકીના ત્રણ બેઠકો માટે ગયા બુધવારે દિવસ આવેલી રહીમાર ટકાવારીમાં પ્રજાએ ઉત્સાહ બતાવ્યો છે. તેમને બદર પર જાહેર કરતા શ્રી. મણીલાલ માંધી અને બાજુ પક્ષો મોટો હાજર હતા મીનીસ્ટર મણીલાલ ગાંધીની મુલાકાતથી પણ આનંદથી પ્રસાર થઇ હતો. રેલ્વે ગોમાસા, ઝાંઝીબાર, દારેસલામ અને કેનેડાનોઝાર્કટીલ્સમાં સ્થાનો બાદ બેનો નરસંથો તેમનો પ્રેમભર્યો સત્કાર મળ્યો હતો જેને માટે તેઓ આ પત્રદ્વારા આંતરકરણથી આભાર માને છે.

* * *

બરકતના દીંડીકરણ માટે દીંડી સરકારે એક કમીટી નીમી છે. તે મોટે આજે અમલદારો ને સરકારી આનલવાળા બાજુસોનો છે.

ખબરપત્રો

ઇંગ્લેન્ડથી ચુનાભાઇ પાટીદાર સોરાબજી

ઉમરગામ સોલ્સાબજીની અંદર સજા સોલ્સાબજી ના પાટીદાર ઉંડાણમાં તા. ૫–૨–૩૯, રવિવાર ના રોજ સા. ઓઘડભાઇ રણછોડભાઇ પટેલના પ્રમુખપણા હેઠળ મળી હતી, જેમાં નીચે પ્રમાણે અમલદારો અને કાર્યવાહકોની ચુંટણી કરવામાં આવી હતી.

પ્રમુખ: ઓઘડભાઇ રણછોડભાઇ પટેલ, ઉપપ્રમુખો: બીખાભાઇ કસનજી પટેલ, ઉકાભાઇ જગજીવન પટેલ, પલભભાઇ કરમચંદ પટેલ, ગોવિન્દભાઇ બાલુભાઇ પટેલ, મંત્રીઓ: ઉકાભાઇ ઓઘડભાઇ પટેલ. ખજાનચી મંત્રીઓ: રણછોડભાઇ પ્રાગજી જગત, ડાહ્યાભાઇ અમરચંદ પટેલ: નારણભાઇ રામજી, છગનભાઇ પટેલ: ખજાનચીઓ: પ્રેમાભાઇ પરભુભાઇ પટેલ, રણછોડભાઇ કાળુભાઇ પટેલ: ઓડીટરો અમલદારો: મણીલાલ ગલાલજીભાઇ પટેલ, સોમાભાઇ રામજી જગત.

કાર્યવાહક કમીટીના સભ્યો: ડાહ્યાભાઇ ખુશાલભાઇ, બાલાભાઇ ગોપાલભાઇ, છગનભાઇ ગોકળજી, ઓધવભાઇ ગોવાભાઇ, રામભાઇ નાથાભાઇ, ડાહ્યાભાઇ રામજી, નાથુભાઇ હરિભાઇ, કાનજીભાઇ કુલ્યાભાઇ, બાપુભાઇ પ્રેમજી, કુલ્યાભાઇ ગોપીદાસ, રામભાઇ હીરાભાઇ, કાનજીભાઇ બાપાભાઇ, મુળજીભાઇ નરસીભાઇ. દલુભાઇ રામજી, ખુશાલભાઇ હીરાભાઇ, નારણજી ડાહ્યાભાઇ, ચિનચંદ્ર બી પટેલ, ઉકાભાઇ ગોવરજી, પ્રભુભાઇ મીઠાભાઇ, ડાહ્યાભાઇ નાથુભાઇ, મુળજીભાઇ કમળજી, ડાહ્યાભાઇ કાશજી ઓદીરાણા, રણજીભાઇ નારણજી.

ઝાવત ખારેલા મંદીર

સોસાયટી સંબંધીત શ્રી ઝાવત ખારેલા મંદીર નું બાંધકામ કરવા નીચે પ્રમાણે વ્યવસ્થા મંડળ ના સભ્યોની પણ ચુંટણી કરવામાં આવી હતી. બીખાભાઇ રતનજી પટેલ, રણજીભાઇ કલ્યાણજી પટેલ, પરભુભાઇ ગોકળભાઇ પટેલ, નારણભાઇ રામજી છગન પટેલ, રામજીભાઇ છગન પટેલ, પુલાલભાઇ લાલભાઇ પટેલ, કાનજીભાઇ બાપુ-પટેલ, રણછોડજી કાળુભાઇ પટેલ, બાલાભાઇ ઓધવભાઇ પટેલ, ડાહ્યાભાઇ ખુશાલભાઇ પટેલ, પ્રેમાભાઇ પરભુભાઇ પટેલ આ બાંધીકામ કમીટીમાં થી પ્રમુખ: બીખાભાઇ રતનજી પટેલ, સેક્રેટરી ખુશાલભાઇ લાલભાઇ પટેલ, ટ્રેઝરર: રણછોડજી કાળુભાઇ પટેલ અમલદારો તરીકે ચુંટાયા હતા.

સોસાયટીનું પુસ્તકાલય

એ ઉપરાંત સોસાયટીનું એક પુસ્તકાલય છે જેના સભ્યોની ચુંટણી તે પુસ્તકાલયનું કામકાજ કરવા માટે થઇ હતી

પ્રેમાભાઇ પરભુભાઇ પટેલ, રણછોડજી કાળુભાઇ પટેલ, ચિનચંદ્ર બી પટેલ, કાનજીભાઇ દુલભભાઇ પટેલ, રામજી નાથુભાઇ પટેલ, મણીલાલ ગલાલભાઇ પટેલ, ડાહ્યાભાઇ બાપુ-પટેલ, ડાહ્યાભાઇ ખુશાલભાઇ પટેલ, છગનભાઇ સોમારજી પટેલ. આ નવ પેટાસોથી તેના અમલદારો નીચે પ્રમાણે ચુંટવામાં આવ્યા હતા. પ્રમુખ: પ્રેમાભાઇ પરભુભાઇ પટેલ, સેક્રેટરી ખુશાલભાઇ લાલભાઇ પટેલ, ટ્રેઝરર: મણીલાલ ગલાલભાઇ પટેલ, સભામાં આવક અવકનો બાકીનો હીસાબ નીચે પ્રમાણેનો રજુ કરવામાં આવ્યો હતો જે સર્વાનુમતે પસાર કરવામાં આવ્યો હતો.

જગતનું રાજકીય વાતાવરણ

પેલેસ્ટાઇન

ચાર ટુકડીઓ તરફથી કે. જેરૂસલેમને જે મુદ્દાઓ મથા અરજદારીપત્રમાં બ્રીટિશ પ્રતીનીધીઓને આપ્યા હતા તેમાં એની માંગણીઓ કરવામાં આવી હતી : મેન્ડેટ કાયમ રહેવું જોઇએ અને તેની બધી શરતોનો બરાબર અમલ થવો જોઇએ. યાહુદીઓના ઇમીગ્રેશન બાબતમાં પેલેસ્ટાઇનની આર્થીક સ્થિતિ જોવામાં અને ત્યાં કેટલાનો સમાવેશ થઇ શકે તે ઉપર તેનો આધાર રહેવો જોઇએ. સલામતીને માટે પુરતી સાવચેતી રાખવી જોઇએ. સ્વતંત્ર આરબ રાજ્ય થવું ન જોઇએ. અમે આરબો પર ઉપરી પણ બેસાડવા માગતા નથી, અને અમે તેમના ઉપરીપણું નીચે રહેવા પણ માંગતા નથી. બ્રીટિશ પ્રજાઓનો પ્રચાર કરવામા આવે, પણ તેની પ્રજાએ લાબી મુદતના અખતરા પછી કેટલો વસવાટ થઇ શકે તે જણી શકાય. પેલેસ્ટાઇન ઉપર આરબોનો એકલાનોજ હોવા છે એમ કહી શકાય નહિ. ત્યાની વસ્તીનો ત્રીજો ભાગ યાહુદીઓનો છે. અને ત્યાની આર્થીક અને ઇકોનોમીક સ્થિતિમાં યાહુદીઓનો ફાળો ખાસોળ કરતા જણાય છે. એવો એક પણ સમય નહોતો કે જ્યારે ત્યા યાહુદીઓની વસ્તી નહોતી, અને છેલ્લા સાઠ વર્ષથી તો ફરી વસવાટનું કામ ત્યાં ચાલુજ છે. જેન્ડેટને આજે વીસ વર્ષ થયાં. એટલા લાબા સમય પછી યાહુદીઓના હકમાં ફામફુસ કરવા માટે મેન્ડેટનો અર્થ કરવા નીકળવું તે બાજબી ન કહેવાય પેલેસ્ટાઇન આરબોનું તેજ બ્રીટિશનું ધર્મનું સ્થાન છે પણ કમાલકસની પેઠે તે કેટ આરબોનું મુખ્ય સ્થાન કહેવાય નહિ.

નુરી પાશાએ આરબોના બે પક્ષને એકઠા કરવામા ઘણી મહેનત લીધી હતી અને આખરે તે કામ પાર પાડયું હતું. ટીકેન્દ્રા પક્ષના રાગીબએ જે માંગ કરતા તે સ્વીકાર થયા છે. બુધવારના બાજર પ્રમાણે બ્રીટિશના પ્રતીનીધીઓ પોતાની નીતીના મુદ્દાઓ જે મુકનાર છે તે ટેલીની ટેરેદના જણાવ્યા પ્રમાણે નીચે મુજબના છે:—

(૧) યાહુદીઓના ઇમીગ્રેશન બાબત તથા જમીન વેચાણ બાબતમા પેલેસ્ટાઇનના બે વિભાગ પાડવા એક યાહુદીઓનો બાગ અને બીજો આરબોનો બાગ

(૨) યાહુદીઓના વિભાગમાં નવા આવનાર યાહુદીઓની સખ્યા અને જમીનના વેચાણની હદ નક્કી કરવી

(૩) આરબ વિભાગમાં યાહુદીઓનું કમીશન બંધ કરવું અને જમીનની મનાઇ કરવી.

(૪) યાહુદી કમીશનપર માત્ર આર્થીક દ્રષ્ટિએ નહિ પણ રાજકીય દ્રષ્ટિ પણ ધ્યાનમાં રાખી પ્રતીનીધિ મુકવો.

(૫) સ્વતંત્ર આરબ સંસ્થાન બનાવવું.

(૬) પેલેસ્ટાઇનને બાર ધારાસભા બનાવવી જેમાં આરબોની બહુમતી રાખવી.

રાગીબએ તથા નસીરાશીમા બી. મેકડોનલ્ડ અને બી. બટલરને મળ્યા ત્યારે સક્કીદ ઓરબીબાના અમીર ફૈઝલે સર ઇવો મેકમેકેન્ટન અને મક્કાના આગલા શરીફ હુસેન વચ્ચેના પત્રવ્યવહાર પર નીવેદન કર્યું હતું. આ પત્રવ્યવહાર જાહેરમાં આવ્યો નથી. પણ બી. મેકડોનલ્ડને આગળની સલાહમાં જણાવ્યું છે કે એ પત્રવ્યવહાર બહાર પાડવામા આવશે. જેવા ગદાન પૂર્વ પ્રધાને સર હેનરી મેકમેહોટ ને કમીશનના હાઇ કમીશનર હતા અને મોર્ડ કીચનર તરફથી મક્કાના શરીફ અમીર હુસેનની દર્બીની સાથે મંડળ મેળવવા ગયા હતા તેમને અમીર હુસેન સાથે વાત થતાં ઇજીપ્તમાં બળવો જગાડવો બદલ અમારે આરબોની જમીનની સ્વતંત્રતાનો બાગબુ કરી હતી અને તે જમીનનો વિસ્તાર આખું અરબસ્તાન હતો જેમાં સાડત્રીસ ડીગ્રી સુધીનો પ્રદેશ આવી જતો હતો. સર હેનરી મેકમેહોને તારીખ ગોળીસ ઓકટોબર ઓગણીસો પદરના શરીફ હુસેનને એક પત્ર લખ્યો હતો જે પેલેસ્ટાઇનના બારજ મતિનિધિમંડળના નીવેદન તરીકે ૧૯૩૬ ના પ્રગટ થયેલ હતો. એ મતલબ શરીફ હુસેનના ૧૪ જુલાઇ ૧૯૧૫ ના કાગળની મનુસારે હતા અને તેમા જણાવ્યું હતું કે તમારા બાબતના જણાવેલો વિસ્તાર પુર્વે દરાનની સરહદના દરાની બખાત સુધી, દક્ષિણે એડન કીબાયની દીરી બકાલાગર સુધીની, પશ્ચીમે રાતા અને ભુમધ્ય સમુદ્ર પર આવેલા મરસીના સુધી, તથા ઉત્તરે સાડત્રીસ અક્ષાંશ સુધીની જમીનના વિસ્તાર બી સ્વતંત્રતા બાદ મેટ બ્રીટન તરફથી રાખવા બાબી આવે. પણ બીજા પત્રમા તેનું ફેરા ફેરવાને પણ જણાવ્યા હતા અને જણાવ્યું હતું કે કમાલકસના પક્ષોએ આપેલા એલેકઝાન્ડ્રેટા અને સીરીયાનો પ્રદેશ અને મર્સીના તથા દાખલ, હતા અને એલેપ્પો એનો જણાવી ફોકબા આરબ વિસ્તાર તરીકે ગણી શકાય નહિ. અને તેથી એ જગ્યાઓ ઉપરની સરહદથી બહાર રાખવી. મેકમેહોનના પત્રવ્યવહારો બહાર પાડવાની રકમ એક ડેવનશાયરે ૧૯૩૬ ના ના પાડી હતી. પણ ૧૯૨૬ મા પેલેસ્ટાઇનના તોફાનો પાર તપાસ કરવા નીમાયલા રો. કમીશન આગળ જો પત્રવ્યવહારની કલમો આરબો તરફથી રજુ કરવામાં આવી હતી. જે બરાબર નહોતી તે કમીશને જાહેર કર્યા પાછી મોકલી સેવામા આવી હતી. એ પત્રવ્યવહારો શું હતાં તે જાહેર થયે જણાયે પણ આરબોના આ દાવા વિરુદ્ધ બ્રીટિશ તરફથી વારંવાર થયેલા નિવેદનો પરા એ દાવા બનાવટ પર છે. મેકમેહોને ગમે તે બાંહેધરી આપી હોય તો પણ તેમાં પેલેસ્ટાઇનનો સમાવેશ થતા નથી એવો બ્રીટિશ રાજનો દાવો છે, ૧૯૨૨ માં પરદેશ બાબતના અંડર સેક્રેટરીએ ઝિઓનીસ્ટોની સભામા જણાવ્યું હતું કે સર મેકમેહોને આપેલા વચનમાં જોર્ડનની પશ્ચીમે આવેલું પેલેસ્ટાઇન બાદ છે. ૧૯૨૧ માં અમીર હુસેનનાં પુત્ર અબ્દી ઇજ્જલ પેલેસ્ટાઇન એમાંથી બાદ મળવાને બાંહે કબુલ થયા હતા. ૧૯૩૭ માં દાખલ્યમાં પ્રસિદ્ધ થયેલા સર મેકમેહોનના પત્ર માં પણ એ બાબતનો ઇન્કાર કરવામાં આવ્યો હતો. વળી તેમના પત્રમાં જ્યારે શરીફના ચાર મુખ્ય શહેરો વર્ણવવામાં આવ્યા ત્યારે જેરૂસલેમ જેવી બાબતની જગ્યાનું નામ પણ મુકવામા આવ્યું નથી. વળી તે વખતે દબીશ સરકારની સરહદ બાબતમાં હતી. એટલે પેલેસ્ટાઇન કમાલકસના સમયમાં નહિ કારણ તે વખતે કમાલકસના માત્ર ટ્રાસજોર્ડન બાબતું હતું પણ જોર્ડનની પશ્ચીમની બાગ બાબતો નહોતો. જેરૂસલેમ ને પણ એક સ્વતંત્ર સંસ્થાન હતું અને કોન્સ્ટાન્ટીનોપલના પ્રધાનોની હકુમત નીચે હતું. બોલ્શેવીકની ઝોરોબીયાની તકાકતમાં પણ એવોજ અર્થ નીકળે છે તેણે પણ જ્યારે ગરીબ અને તેના અરબોને સમજાવ્યા ત્યારે કમાલકસની વાત કરી હતી પણ જેરૂસલેમની નહિ ૧૯૧૯ ના જાનુઆરીની બીજી તારીખે બારબોના પ્રતીનિધિ નરીફ કમાલ બોબાનીસ્ટ સંસ્થા તરફથી ડા. વેઇઝમેન વચ્ચે ડીનમાં એકરાર થયો હતા તેમાં પેલેસ્ટાઇનમાં યાહુદીઓનો દાવો કબુલ રાખવામા આવ્યો હતા અને પેલેસ્ટાઇન માં યાહુદીઓને વહીવટી સેવામાં આવવા દેવાને ઇત્તેજન આપવાનું પણ કબુલ રાખવામાં આવ્યું હતા. બાલફર ડાહેરનામાથી એમાં ઓટલો ફેરફેરો કરવામા આવ્યા હતા કે જે બારબ બેકુતો અને ગણોબાબિબાબોના હકોનું રક્ષણ થવું જોઇએ એ પત્રવ્યવહાર બહારમા આવ્યાથી ઘણુ બાજ પડયું પડશે.

સ્પેઇન

સ્પેઇનમાં બાર્સીબોના પીએરે અગાસની જગ્યાએ જનરલ ફ્રેન્કોના હાથમા ગયા પછી પ્રજા સત્તાકર્તાઓ પણ પગાલ કરી શકે એમ નથી અને તેથી નવાબી ખનોની થતી ખુવારી બાટકાવવાના પ્રયત્ન પ્રોટસ અને ફ્રેન્ચ તરફથી ચાલુ થયા છે. જનરલ ફ્રેન્કોની પ્રજાની હકે બાજી લેવાયેલી બ્રીટન અને ફ્રેન્ચ બન્ને જનરલ ફ્રેન્કોની સરકારને સ્પેઇનની સરકાર તરીકે માન્ય રાખવાનો વિચાર બાદેર કરવા પારે છે. પણ ફ્રેન્ચની પારલામાંમાં કેટલાકનો એવો મત છે કે બદલી અને જર્મનીના સકકરો સાંથી બેઠી સેવામા નહિ બાબતો સુધી બા પગલું મુલતવી રાખવું કારણ કે કબાણજ બાબતોરમાં બન્ને પક્ષને એક બીજા સાથે મેળવવામાં બ્રીટિશ બે મુકની કરી હતી બાબ તેને બારે સ્ટીમર ટેનસાયરમાં જનરલ ફ્રેન્કોના માણસને યાહનોરા લઇ જવા મા આવ્યા હતા ત બખતે એ સ્ટીમર ઉપર બદલીના કપ્તાન વીગાનોએ જનરલ ફ્રેન્કોના દુશ્મન બોમ્બ ફેંકવા હતા. જેથી એમ માનવાને કારણ મળે છે કે બદલી જનરલ ફ્રેન્કોને કબારી રહે છે અને તેવા બદલી

પાળ્યા સરકાર ખેંચી લેશે કે નહિ તેને માટે સંશય રહે છે. ફ્રીટનમા પણ કેટલાકોની મત એવો છે કે સુસેક્ષ કરાવવાથી જનરલ ફ્રેન્કો પોતાના વિરોધ પક્ષ ઉપર વેર વાળીને જુલમ કરે તે માટેની સાવચેતી રાખ્યા વગર તેની સરકારને હકદાર સરકાર તરીકે માન્યતા નહિ. આમ છતા એ બન્ને રાજ્યોએ કંઈ પણ સરત વગર તેને હકદાર ગણવાનો ઠરાવ કર્યો છે. છતા તે હજુ સુધી અમલમાં મુકાયો નથી. મેડ્રીડમાં પ્રજાસત્તાક અગલકારો પાસે હજુ સરકારીપણ મોટી સંખ્યામાં હોવા છતાં બધાના સરેન્ડરની અક્કલને બદલે વધુ વખત દયા શકે એમ જણાતું નથી. પણ સુસેક્ષ કરવા જતા જનરલ ફ્રેન્કો તરફથી તેમની સામે વેરનાં પગલાં લેવાવાના મારથી સર્વાંગે નરસાને માટે વધારે રહેજ છે. બરસેલોનામાં કેટલાક પ્રજાસત્તાક પાર્ટી અગલકારો ઉપર લશ્કરી અદાલતમાં કામ ચાલવા માંડ્યું છે. તેમા આર્મીસિકાના પ્રમુખને ફાંસીની સજાનો હુકમ કરવામાં આવ્યો છે, મેડ્રીડ ઉપર બમબ મારો ચાલુ થયો છે.

જાપાન

ફ્રેન્કાનાના ટાપુની બાબતમા ફ્રેન્ચ સરકારને જાપાને ઓરો જવાબ આપ્યો છે કે ચીનની સામા લશ્કરી જરૂરીયાતને માંગે જાપાને એ ટાપુનો કબજો કર્યો છે. આથી ફ્રેન્ચ સરકાર સંતોષ માનેલ કરે છે. પણ લંડનનું ટાઇમ્સ પત્ર જણાવે છે કે ફ્રેન્કાનાની બાબતમાં કંઈ ગાબ્યું પામવા જેવું નથી કારણ જાપાનના વચન બંધના રાખવા પણ જાની જમા છે. જાપાનના રાજ્યકર્તાઓને કદાચ ખબર નહિ હોય કે આ દીયરો તેનું પરીણામ કેવું ગંભીર આવશે. ફ્રેન્કા બદલ આસમાં તેનાં સરકારે ચીનનો કોઇ પણ ભાગ મેળવ્યા પછી રાજ્ય પુરાયો ઊભો કર્યો તો આ બાબતમાં પણ કંઈક બારોસો રાખી શકાતે. જાપાનને અમેરીકા અને ઇંગ્લાંડનો આર્થીક બહિષ્કાર ભય રૂપ છે પણ તે આના વખતો વખત બીજવાર કિમા કરવાથી કયાં લગી પોસાશે તેની તો ખુદ જાપાનને અત્યારથી ચાલતી હશે! ચીને ફ્રેન્કાનાન માંના પોતાના સરકરનાં જનરલ વોંગને જાપાનીઝ સરકર સામે વિરોધ ડાગમ રાખવા હુકમ આપ્યો છે. માર્શલ ચાય કાક શેખ ફ્રેન્કાનાન માં જાપાન સરકર ઉતારવા બાબતમાં પરદેશી છાપાઓની મુલાકાતમા જણાવ્યું છે કે પેસીફીક મહાસાગરની તપારીમાં આવા એક મહોરો પલટો થાય છે. એનાથી પેસીફીક મહાસાગર એ હવે પેસીફીક (સુસેક્ષ શાંતિનો દરીયો) રહી શકતો નથી. જાપાને એ ટાપુનો કબજો મેળવ્યા થી ચીનના સામા યત્નામાં કશો અસર થાય એમ નથી. કારણ ચીનની લડાઇઓ તો ખુશ્કી ની છે. તે જણાવે છે કે ફ્રેન્કાનાન ટાપુ પેસીફીક અને હીંદી મહાસાગર વચ્ચે લશ્કરી કુપણોગની જગા છે. અને એનો કબજો જાપાન હવે કાયમનો કરી બેસે તો ફ્રેંગકોંસ અને સીંગાપોર, તેમજ હીંગાપોર અને ઓસ્ટ્રેલીયા વચ્ચેના વ્યવહારને એ નડતર રૂપ થશે એટલુંજ નહિ પણ હીંદીમહાસ્ત્ર અને ઉંડા માહાનાની સ્થીતી પણ જોખમમા આવી પડશે. પેસીફીક મહાસાગરમા જાપાનના દરીઆઇ સત્તોપરીપણાનો આ રમા શરૂઆત છે. પશ્ચીમ બાજુએ હીંદી મહાસાગરમા થઇને યુમધ્ય સમુદ્રમાં પણ તેનો અધાર પહોંચશે, તમજ યુનાઇટેડ સ્ટેટસ અને ઇગ્લાંડ, અને સીંગાપોરના દરીઆઇ મથક વચ્ચે ના સંબંધનો પાયો તોડવાને તે શક્તીવાન થશે. જાપાનના આ પગલાથી બીજીએ આંખે યુનાઇટેડ સ્ટેટસના દરીઆઇ સરકારે એકદા ગણી પેસીફીક મહાસાગરમાં કોઇ પણ જોર કરી શકશે નહિ. તેમજ અમેરીકાના ગોલ્ડન કાપુના ઉપર પણ એ કાબુ ધરાવી શકશે, અને પરીણામે અમેરીકા ના સરકારી બળને રોકી તેનો પીસીફીકના સામે નો અધકાર પણ તોડી શકશે. નાનકડા ગણ સંદ્રના રેઝલી ન્યુઝ જણાવે છે જાપાન ફ્રેન્કાનાન નો કબજો મેળવ્યાથી એમ ખુશ જણાઇ આવે છે કે ગોનારી જગીન ઉપર ચીનનું સત્તા ના જોર ઉપર છે. બીજું પીસીફીક અને અમેરીકા આર્થીક દરીઓ કેવો પડ કરે એવો ભય છે. અને ત્રીજું ચીનમાં જાપાનની પગથી પાડે જાપાનમાં અસંતોષ દોર્યો જોઇએ. આ બાબત માં એ બાદ આપવાની જરૂર છે : યુરોપમાં જ્યારે જરોસ્લોવાકીયા ઉપર બારીક સમય ચક પડ્યો હતો તેજ વખતે જાપાને ફ્રેન્કાન ઉપર કુમકો કર્યો હતો અને આ વખતે જ્યારે રૂપીકન ની બાબતમાં યુરોપમ ઉભો થઇ તેજ વખતે જાપાને ફ્રેન્કાનાનો કબજો કર્યો છે. એટલે આ રીતે બ્રટાલી અને જરમનીને બાહકતારી રીતે મદદરૂપ થવા બાદ જાપાન તેઓના પક્ષદેશીર તરીકે કામ કરે છે. ન્યુઝીલાંડના બખર મુજબ ફ્રેમરાયેની સભાના વિરલ પ્રધાન ટેપલુરી આગે- યાન લોર્ડ સ્ટ્રાબોર્ગીના બાલીગ્રામ મુજબ જાપાન ન્યુઝીલાંડને મહાન ભયરૂપ છે. પીસીફીક સામ- રાજ્યમા પેસીફીક મહાસાગરમા આવેલા ન્યુઝી- લાંડને જાપાનની પાસ્તી રહે છે. એ કે આ અભિપ્રાય કેટલાક સરકારી અને દરીઆઇ બાતના અભીપ્રાયો ઉલટો છે તેમ છતા ન્યુઝીલાંડમાં એને માટે ગભરાટ થઇ રહ્યો છે કારણકે એમ માનવામાં આવે છે કે યુદ્ધને પ્રસંગે એ દુરની જગ્યાને પ્રોટન બાગેજ મદદ કરી શકે. એ કે જાપાનને એવા પ્રસંગમાં દરીયાનો લાભ એક અટકાવરૂપ છે. એ કે હમણાં જાપાન ચીન ની સાથે રહ્યાંકાયેલું છે અને તેનાથી છુટના કંઇક વખત લાગશે પણ તેનાંથી છુટ્યા પછી જાપાન એ બાજમાં ભયરૂપ થઇ પડશે. જ્યાં સુધી રશીયા મજબુત છે અને પીસીફીક રાજ્ય સામે મીત્રાચારો ધરાવે છે ત્યા સુધી જાપાન ઉપર એ એક અંકુશ છે. ઇગ્લાંડની સરકાર પણ સપ્ટેમ્બરમા ગોલ્ડસ્લોવાકીયાના બારીક પ્રસંગે જોવામાં આવ્યુ હતું તે પ્રમાણે હાલ બારે રશીયાથી દુર રહી એ એક ના સમજણ એવો બોલ છે. સિંગાપોર પેસીફીક અને હિંદી મહા- સાગરનો એક બચાવ) લશ્કરી મથક છે પણ લશ્કરી બળ સીવાય તે નકામુ છે. અને પીસીફીક જ્યારે ઉત્તર સમુદ્રમાં અને ભુમધ્ય સમુદ્ર માં ગુંચવાયેલુ હોય ત્યારે આ સ્થળને મદદ કરી શકે નહિ પણ ન્યુઝીલેન્ડ, ઓસ્ટ્રેલીયા, ઇન્ડીયા પણ અને મલાયાને તો આ એક ભયરૂપ ગ્રસ્ત થઇ પડે. (આવી સ્થીતી ઉભી ઉતા હિંદુસ્તાનને લશ્કરી બળમાં પગભર ન થવા દેવું એમાં નીચ સ્વાર્થ સીવાય બીજું કંઇ નજરે પડે છે ખરું)

જીલ્લન

પીરીલ બજેટ એક અજબ પોકનું થયું છે એમાં પચાસ કરોડ પીંડ યુદ્ધની તૈયારી અંગેના છે. ચટાલીની આખી આવક કરતા આ લશ્કરી ખર્ચ વધારે છે અને તેથી ચટાલી દીવ્ર મુડ બની ગયું છે. આ વરસના બજેટના સરવૈયામાં જુદી જુદી બાતના લશ્કરી ચદાઓમાં પચાસનો વધારો થનાર છે. જર્મનીની અંદર ના ઉંગરા વસ્તના પરદેશ રહેતા બાળકોને જવાબ કુબલાથી બાગવને માટે ટીકાના શોલ્ટર। બનાવવાના આવ્યા છે. જેના દરકારપત્રની પાંચ મે વ્યાલ ગોકલ્યારી અજમાવાય ગયામા આવી હતી. તેની બાજુમાં બરાબર ઉંચા દીવાલબાળા અને બાગવાના ઉંટના બકાનો ઉભા કરવામાં આવ્યા હતા કે બકાનો ઉડી જવા છતાં બનાવેલા શોલ્ટરોને કોઇ બતનું નુકસાન થયું નહોતું. એ શોલ્ટરો હવીસ ઉંચની બરાબરના સ્ટીલની પતરાંના બનાવવામાં આવ્યા છે. બાગ- વરાને મારેના ભોગ્ય બાજે ઉભવાંથી ફેંકવામાં આવ્યા ઉંમ એમ જગીનમાં ઉંટ ફીટ ઉંડા ખુદવાના આવ્યા હતા તેના ઘાટવાથી ૫ ફીટ ઉંડો અને બરાબર ફીટ ચોળેર પહોળો બાકો પડી ગયો હતો. અને બનાવેલા પરેની ફીટ અને લકડ કામ ઉભવામા આ ફીટ ઉંડી બધે હતા વીકના બાંગ પીંડ કમનારને એ શોલ્ટરો મહત બાપવામાં આવનાર છે.

ટ્રાંસવાલ બનાવીલ સમાજ

ટ્રાંસવાલમાં વસતા દરેક બનાવીલ ભાઇઓને બાથી બબર આપવામાં આવે છે કે બી ટ્રાંસવાલ બનાવીલ સમાજ ની બહેર મીટીંગ રવીવાર તારીખ ૫ માર્ચ ૧૯૩૯ ના રોજે બોકસબર્ગમાં રા. ખંડુભાઇ લાલભાઇના મુકામે બપોરે ૨ વાગે નીચે બબાવેલા કામકાજ માટે મળશે.

૧. સમાજના હિસાબની રજુબાત.

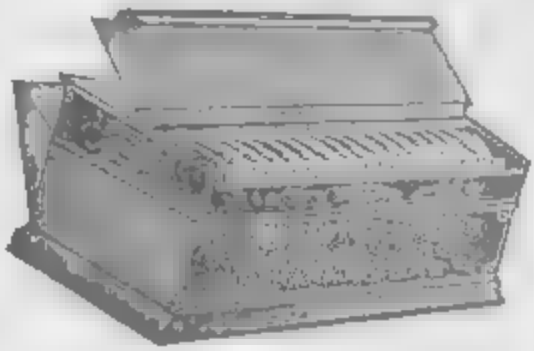
૨. આવતા વર્ષ માટે બમલદારોની ચુંટણી.

આ મીટીંગ દરેક બનાવીલ ભાઇઓ ને એક સરખી રીતે બગત્યની લેવાથી, દરેકને ચોકકસ મીટીંગમાં હાજરી આપવા નમ્ર વિનંતી છે.

ચેલાભાઇ બાપુભાઇ
નાથુભાઇ મકનજી,
બને. બા. મંત્રીઓ.

પ્રિય વાચક' તમારું 'ઇન્ડિબ્બન બોપિનિબ્બન' નું લવાજમ ન મોકલ્યું હોય તો સંભારી મોકલી આપવા કૃપા કરશો.

મહારાજ ફલ્યુટ

હારમોન્યમો

— વાપરો —

દરેકમાં મજબુત છે. તેના સુર મીઠાં અને મધુર છે અને તેની કારીગીરી અને ફીનીશન આકર્ષક અને વેરેન્ટ છે.

MAHARAJA BRAND TRADE MARK

દરેક જાતના 'મહારાજ ફલ્યુટ' હારમોન્યમો—હામના, પગના વિગેરે અમારી પોતાની ફેકટરી, કે જે મુંબઇમાં મોટામાં મોટી છે, તેમાં ૫૦ વર્ષના અનુભવીની દેખરેખ નીચે બનાવવામાં આવે છે. વધુ વિગત માટે લખોઃ—

એકલા એજન્ટોઃ

ડી. એસ. રામસીંગ બ્રધર્સ

સેન્ડહર્સ્ટ રોડ, મંછારામ બીલ્ડીંગ, મુંબઇ, ૪.

વેચવાના પુસ્તકો

આર્ય સાહિત્ય—નવલકથાઓ—ધાર્મિક સાહિત્ય—રાષ્ટ્રિય સાહિત્ય—કાવ્યો વિગેરે

દક્ષિણા મુર્તિ વિદ્યાર્થી ભવન મકવાણા મંડિરનું સાહિત્ય

	પા.	શા.	પ.
૮૪ પુસ્તકોનો સેટ	૧	૧	૬
૩૪ ,, ,,	૦	૧૫	૬
૨૫ ,, ,,	૦	૧૨	૬

નરસૈયા ચાંલ્લનભાળા

૨ જી ચોપડી	૧	૬	
૩ જી ચોપડી	૧	૬	
૪ થી ચોપડી	૨	૦	

કેરાબીકૃત મુળાક્ષરની સચિત્ર બાળ પોથી ... શી. ૨ ૬.

સરકારી શાળાઓમાં ચાલતાં પુસ્તકો

	શી.	પે.
બાળપોથી	૦	૬
૧ લી ચોપડી	૦	૯
૨ જી ,,	૧	૦
૩ જી ,,	૧	૩
૪ થી ,,	૧	૬
૧ લી ચોપડીના અર્થ	૦	૬
૨ જી ,, ,,	૦	૯
૩ જી ,, ,,	૧	૦
૪ થી ,, ,,	૧	૬
ગુજરાતી રેશ્મા ઈલાજ ભાગ ૧	૦	૧
,, ,, ,, ભાગ ૨	૧	૦
અંકગણીત બાલકવાળાનું	૨	૬
બાકરણ બાલરનું	૧	૩
બુનેળ ૪ થા ધોરણની (અંગ્રેજીના ૬ઠા) નવી આવૃત્તિ	૨	૦
ગુજરાતી અક્ષરો ઠીકાનેરી નાની	૫	૦
ઈંગ્લીશ ગુજરાતી ,, ,,	૧	૦
ગુજરાતના ધનિદાસની સહેલી વાતો	૧	૦

રાષ્ટ્રિય સાહિત્ય

મારી કુવત કયા (પં જવાહરલાલ નેહરૂ)	૧૨	૧
સભ્યતાની ભિમાંસા	૪	૧
અહિંસા	૩	૬
ખાત મજુરી કરનારઓના	૨	૦
જો સેવા	૨	૧
વર્ણ વ્યવસ્થા	૩	૦
મારી કેળવણી	૪	૦
આત્મકથા ભાગ ૧—૨	૫	૬
,, ,, ભાગ ૩ જો	૩	૬
ગાંધી વિચાર દોહન	૩	૦
કુટુંબકીના ચીર	૧	૯
ગ્રામ ભજન મંજરી	૨	૬
નકશા માળા	૧	૩
અર્પણની પ્રતિમા	૩	૬
આપણા હીંદુસ્તાનનાં	૪	૬
લોક સંગીત	૧	૯
સ્વદેશી સમાજ	૨	૦
સીતા હરણ	૩	૦
ત્રણ વાર્તાઓ	૪	૦
કાકા સાહેબના કથા	૫	૧
ગ્રેસ ડાયરી ચ. રા. જોષીઆચારી	૨	૦
પરદેશી કાપડની સામે કેમ લડીયાય	૨	૬
પ્રાણ પ્રતિષ્ઠા	૨	૬
નીતિનાયને માર્ગે	૨	૦
ધર્મ સંભાષણ	૧	૧
આપે કરીયું રૂડું	૨	૬
,, ,, ,, ત્રિજાયું	૪	૧
ગ્રોગ્રેસીવીઝમ ને બીજી વાતો	૧	૧
રીફોર્મના અને બીજી વાતો	૧	૧
બેકન્ટ શિકારી	૧	૦
ગોળમેજીમાં ગાંધીજી	૨	૦
,, ,, પાકું પુ	૪	૬
ભારતવાસીની વફાદારી	૦	૩
,, ,, પાકું પુ	૦	૬
નવા મોતી ભાગ ૧ લો	૧	૧
,, ,, ભાગ ૨ જો	૧	૬
ગંધારી	૨	૦
મહાત્માના પ્રભુઓ	૨	૦
ગોકળ ગિરધરદાસ	૨	૦
આપંકનિનો મુક્તિ સંગ્રામ	૧	૦
કુરબાનીના કથાઓ	૨	૦
સાગર સમ્રાટ	૨	૦
વિરાટ સ્વજે સારે	૩	૦
સોરઠ રણ	૫	૬
ગ્રહરાજ	૪	૦
વીર જગદેવ	૪	૬
હીંદુસ્થાનની ખાસ ઘનાઓ	૨	૬
પુંડરીકના પરાક્રમ	૧	૬
હું બ્રહ્મચર્ય કેમ પાળી	૫	૦
સમાજની રેડીયર	૪	૬

ધાર્મિક સાહિત્ય

કાવ્ય દોહન ભાગ ૭	૭	૬
પર માર્જાર	૫	૦
સ્વામી શિષ્ય સંવાદ	૧	૦

Manager, Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

'Phone 2-3381 Tel. add. "Letapco."

D. K. PATEL

Fruit and Vegetable Exporter

— SPECIALIST —

In South African, Canadian and Australian Apples

Cape Fruit on hand in season

We have in stock Leaches which have just come in Market.

ડી. કે. પટેલ.

ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ મર્ચન્ટ.

સાઉથ આફ્રિકન, કેનેડીયન અને ઓસ્ટ્રેલીયન એપલ્સના સ્પેશીયલીસ્ટ

ઋતુમાં કેપ ફ્રૂટ પણ રાખીએ છીએ

લીચીસ હાલમાં શરૂ થયા છે અને તેનો સ્ટોક પણ રાખીએ છીએ.

કંપનીના ઓર્ડરો ઉપર ખાસ ધ્યાન દેવામાં આવે છે

લીચીસ સારા અને સસ્તા C. O. D. થી મળશે.

P. O. Box 765. 19, Cross St. Durban.

Telephone 33-5382.

VALLABH RANCHHOD,

Wholesale & Retail Fruit and Vegetable Merchant

Country Orders Promptly attended to.

14, DIAGONAL St. JOHANNESBURG.

ટેલીફોન 33-૫૩૮૨.

વલ્લભભાઈ રણછોડ

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ અમારે ત્યાં તાજું અને સસ્તું મળશે.

બહારગામના ઓર્ડરોને તાકીદે ધ્યાન દેવામાં આવે છે.

૧૪, ડાયેગનલ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.

૩૫ વર્ષ થયાં સાઉથ આફ્રિકામાં પ્રખ્યાતિ મેળવેલ

જોહાનીસબર્ગમાં

પોતાનાં જ બનેલી લહેજતદાર મીઠાઈ મળવાનું સ્થળ.

દુકાની રેંજમાં ઉત્તમ ક્વાલિટિ ખોરાક બનાવવાની સગવડ મીઠાઈ તેમજ અનારોહદાર ફરસાણ સ્પેશીયલ તૈયાર કરવામાં આવે છે.

પધારો અમારા માટે તમો તો મને.

KAPITAN'S CAFE

'Phone 33-8577

13a KORT STREET JOHANNESBURG.

ચામડીને મખમલ જેવી સુંવાણી આકર્ષક ને ખુબસુરત રાખવા માટે

અફઘાન સ્નો

વપરાય છે. આ સ્નોમાં વીટામીન A છે જેથી ચહેરા તથા શરીરની ચામડીને પોષણ આપી સુંદરતામાં વધારો કરે છે.

AFGHAN SNOW

SOLE AGENT—

PATANWALA & BOMBAY.

Branch: CALCUTTA.

સોલ એજન્ટ:

Indo-African Trade Agency,

74-76 Wilson Street,

Dundee, Natal, S. A.

પ્રસ્થાન

મહત્ત?

પ્રસ્થાન માસિક બાર વર્ષ પુરા કરી—તેરમું પૂર્ણ કરી—ચૌદમા વર્ષમાં પ્રવેશ કરે છે, તે નિમિત્તે:—

'પ્રસ્થાન'ના ગ્રાહકોને ખાસ લાભ

રૂ. ગ્રાહકનું મ. ૧૯૯૪ના કારતકથી આસો સુધીનું લવાજમ રૂ. ૫, ભારો, પરદેશ માટે રૂ. ૭ા મળી જશે, તેમને પ્રસ્થાન કાર્યાલય તરફથી બહાર પડેલાં પુસ્તકો ઉપર રૂપ ટકા કમીશન કાપી આપવામાં આવશે. [અપવાદ: શ્રી ગોવિંદભાઈ મકનજીના તથા શ્રી. રામનારાયણ પાઠકનાં પુસ્તકો ઉપર કંઈ ટકા]

ઓલ્યે કે

જે ગ્રાહકે લવાજમ રૂ.૬-૮ કોલમના પુસ્તક ખરીદશે તેમને પ્રસ્થાન મફત પડી રહેશે.

દસ—બાર રૂપિયાની ખરીદકો તેમને આખો લવાજમમાં પડી રહેશે. ઘેરિયા ૧ લાગા તો ગણીજોજ.

ગુજરાતનો આગ્રગણ્ય, તેમજ પુસ્તકાલયો ને હાઇસ્કુલો આ યોજનાનો બહોર લાભ લે.

પ્રસ્થાનનાં પુસ્તકો	રૂપિયા.
ઘરગથ્થુ વૈદ્યક	૧૫
ખુબસુરતીનો વૈદ્યક	૨
રસિકજીવનું ચરિત્ર	૨
સાબરમતી	૧૫
ઘરગથ્થુ ચંદ્રક	૬
ફિલસુફી	૧૫
પ્રેમોદ્ગારો	૬
ચાતુરી	૧૫
પ્રસન્નો કુંભ	૧૫
ભીખારૂપ	૬
નવીન ભારતમાં (ત્રણ ભાગ)	૧૫
કથાવલી	૨૫
ત્રણસુખ	૧૫
ગાતા આસોપાલવ	૧૫
અસ્તવ્યસ્તમાળા	
વર્ષ ૧ થી ૬	૧૭

બાકી સૂચીપત્ર મંગાવો.

પ્રસ્થાન કાર્યાલય: પાસની અભિયારી સામે : અમદાવાદ.

સાહિત્ય અને સંગીતનો સમન્વય

દિનપ્રતિદિન જનતાની રસવૃત્તિ કેળવાય છે—જનતા નવિનતાની પુજક બની છે—ભાવના અને આદર્શ આ જમાનાનું ગૌરવ છે—અને હવે લોકો ગમે તેવી વસ્તુ ચલાવી લેવા તૈયાર નથી.

અમે પણ આ માન્યતાને માન આપી વર્તવાનો નિશ્ચય કર્યો છે. તેથી ખાસ પ્રસંગ માટે તમારા સમક્ષ રમણા છેલા બહુીતા નટ નટીઓ અને લેખકોનો સહકાર સાથી પ્રેક્ષકોની રસવૃત્તિને પોષે એવી રેકોર્ડો, ખાસ કોઠ પ્રકારના સેટો અને હારમોનીયમ, તબલા મગાવ્યા છે જે તમારી સમક્ષ રજુ કરીએ છીએ. સંગીતના મધુરા સ્વરોથી તમારા ઘરમાં સ્વર્ગ ઉતારો.

પગના હારમોનીયમ પા. ૬–૦–૦
હાથના ,,
ટેબલ સ્ટેન્ડના પા. ૭–૫–૦

અમે લોકલ ખરીદી તેમજ એજન્ટો મારફતે હારમોનીયમ મંગાવતા નથી તેથીજ અમે લેખીત ગેરંટી સાથે વેચીએ છીએ.

બેડી એકની કીમત
પા. ૧–૦–૦ થી

પા. ૩–૧૭–૦ સુધી

મામાફોન પા. ૧–૧–૦ થી પા. ૮–૮–૦

હીઝ માસ્ટર્સ વોઈસ
તથા
કોલમ્બીઆ
(ઈન્ડીયન રેકોર્ડ)
3/–

રેકોર્ડના સસ્તા ભાવો

નવા નંબરો અથવા તમારા માંગેલા નંબરો વહેલા યા મોડા તમને મળશેજ તેના માટે વધારે પઈસા ખર્ચો છે.

જુઓ અથવા અને મળો.

Special

Large stock of latest Drama set arrived in Tamil, Hindustani, Gujarati and Telugu. Prices have been specially reduced.

Apply for our catalogue Our Harmoniums sold under written Guarantee for 3 years. Try us before you go elsewhere.

તેમજ આ રેકર્ડની ઢબને અનુકૂળ થાય તેવા બીજા અને મશહુર સુરના, મજબુત અને ઢબદાર, તારા, શરણા, સરદાર તેમજ એકમેઈમ્સ ફક્કડના હારમોનીયમ, હાથના અને પગના તથા હાથ–પગના. નવી સીલેક્શન અને નવી સ્ટેજ મેકેનીકની પેટીઓ આવી ચુકી છે. તે સીવાય કોઈ જાતના ગ્રામોફોન ઉપરથી બધી મેકરો સાથે H.M.V. ને કોલમ્બીઆના પણ રેકોર્ડમાં રાખીએ છીએ.

વાજીંત્રોના છુટા ભાગો મોટા જથ્થામાં રાખીએ છીએ.

વાયોલીન, બેન્જો, મેન્ડોલીન, ઝુલણુલ તરંગ, ગીતાર અને કોઇપણ બેન્જના ભાવોમાં ઘણો ઘટાડો કર્યો છે.

કામ પણ વાજીંત્રનુ રીપેરીંગ કામ અતી રેખરેખ નીચે ગેરંટી સાથે બનાવી આપીએ છીએ.

—સાઉથ આફ્રિકાના ૩૨ વર્ષના જુના હારમોનીયમીસ્ટ—

GOSWAMI'S MUSIC SALOON

P. O. BOX 460. 179 GREY ST. AND 131 QUEEN ST
DURBAN, NATAL.

100

'Phone Day 2-6166. **RAJCOOMAR,** 'Phone Night 0-6586.
DURBAN'S FIRST INDIAN UNDERTAKER
Coffins, Wreaths, and Fresh Flower Wreaths of all descriptions always in stock
Motor and Horse Hearse at moderate Charges
રાજકુમારે,
અન્ડરટેકર
મેન, દુ૪, મિડલ સાથે ૨ ઘોડા સાથે ૪'૦ મોટરો પુરાં પાડવામાં આવે છે. રાત દિવસ ખુલ્લું.
14, Cross Street, DURBAN.

'PHONE 33-4691. BOX 2526.'Ph
L. MISTRY
એલ. મીસ્ત્રી
બોઇલર, ટેન્કલ અને કીચન ઇક્વિપર પુરૂં પાડવા જોબર-બંધ બનાવનાર તેમજ પુરૂ કર્નીંગ સંતોષકારક કામ કરનાર.
વધારેલા ભાવોનું પ્રાઈસ લીસ્ટ મંગાવો.
45 Market St. : : : Johannesburg.

કીટીંગસ
પાવડર
કીડી, મકોડા, ચાંચડ, કંસારા, માખી, વંદા વિગેરે સઘળા જંતુઓનો
નાશ કરે છે.
કીટીંગ્સ પાવડરના ટીન બધે જ છે.

Box 830. Tel. Add. "Orangexpo."
M. C. PILLAY
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter
country orders executed at lowest Market prices special attention given to all up-country orders
TRIAL ORDER SOLICITED.
જથ્થાબંધ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ મોકલનાર
અમે અપકંટ્રીના ઓરડર ખાસ દેખરેખ રાખી સારો માલ C.O.D. યા મોકલીએ છીએ.
79, PRINCE EDWARD STREET, DURBAN.

'Phone 2-6235. P. O. Box 316.
Heerabhai Morar Matvadkar,
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter and Commission Agent,
15 CROSS ST. RESIDENCE.
PACKING WAREHOUSE 44 BOND ST.
DURBAN.
હીરાભાઇ મોરાર મટવાડકર
હોલસેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ મોકલનાર અને કમીશન એજંટ,
પેકીંગ સારી રીતે કરી માલ સી. ઓ. ડી. થી મોકલવામાં આવશે.
ટેલીફોન ૨-૬૨૩૫ બોક્સ ૩૧૬.
૪૪ બોન્ડ સ્ટ્રીટ, ડરબન.

'Phone 33-4402 Tel. Add.: "VALABTEL." P.O. Box 6748
V. B. PATEL,
WHOLESALE AND RETAIL FRUIT, VEGETABLE AND PRODUCE MERCHANT
CHEAPEST BANANA STORE IN TOWN.
40 President Street, JOHANNESBURG.
Terms: NETT CASH or C.O.D.
વી. બી. પટેલ,
હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ, વેજીટેબલ અને પ્રોડ્યુસ મરચંટ
બનાવની સહેરમાં સસ્તામાં સહુથી દુકાન.
અમારે ત્યાંથી બનાવ ઉપર ઓર્ડર કાયમ ખાસ ધ્યાન આપવામાં આવે છે.
ઓર્ડરોની બધા C. O. D. થી માલ મોકલી આપે.
ટેલીફોન ૩૩-૪૪૦૨ ૪૦ પ્રેસીડન્ટ સ્ટ્રીટ,
પી. ઓ. બોક્સ ૬૭૪૮ જોહાનીસબર્ગ

"શુદ્ધ ઘી."
દરબનમાં પ્રથમવાર સ્થાનિક પાસે કરેલું કામ. જે. માકીએ ગીરના ગંગાસતી ગવરાવળ મધુરદાસ વલ્લભજીની કેસરીની અનાવટનું ઓરીજીનલ (મૂળ) ઘી.
અમારે ત્યાંથી બીજા પ્રમાણમાં મળશે.
બાબ માટે પુછો યા લખોઃ
સાઉથ આફ્રિકાના શીલ એજન્ટ.
શામજી કેવશી એન્ડ સન SAMJEE DEVSHI & SON
૪, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, ડરબન. 4, Cross Street, DURBAN.

NAROTAM HARGOVIND
The Master Tailors.
Suits and Costumes Made in the latest Styles.
We specialise in High Class Tailoring.
Our Prices are to suit the times.
Try us with your next Order
તમારો સુટ ક્યાં શીવડાવશો?
નરોતમ હરગોવિંદ
તમને અપ-ટુ-ડેટ સ્ટાઇલનો હિસાબ બાબે બનાવી આપશે.
ટાયટ ઓર્ડર આપી ખાત્રી કરી જુઓ.
'Phone 25661. 176 Grey St. Durban.

અડવાડીક પંચાંગ

વાર	મોરારી ૧૯૩૮ ફેબ્રુઆરી માર્ચ	દૌદુ ૧૯૬૪ માર્ચ	મુસલમાન ૧૩૫૮ મોહરમ	પારસી ૧૩૦૮ શહે. કદમા	સૂર્યોદય ક. મા.	સૂર્યાસ્ત ક.મી.
શુક્ર	૨૪	સફી	૧૪	૨૪	૫-૪૬	૬-૩૩
શની	૨૫	..	૧૫	૨૫	૫-૪૬	૬-૩૨
રવી	૨૬	..	૧૬	૨૬	૫-૪૬	૬-૩૧
સોમ	૨૭	..	૧૭	૨૭	૫-૪૫	૬-૩૦
મંગળ	૨૮	..	૧૮	૨૮	૫-૪૫	૬-૨૯
બુધ	૧	..	૧૯	૨૯	૫-૪૫	૬-૨૮
ગુરૂ	૨	..	૨૦	૩૦	૫-૪૫	૬-૨૭

Books for sale.

NOTE.—Remittance should accompany order. V.P ORDERS will not receive attention Postal Orders to be made to "Indian Opinion" at Phœnix. Postage Free on all books.

THE STORY OF MY EXPERIMENTS WITH TRUTH
By M K GANDHI

This is an autobiography of Mahatma Gandhi printed in two volumes. Price 12s 6d. net each volume.

JAWAHARLAL NEHRU An Autobiography
(Cheap Edition)

("For those who would understand contemporary India it is an indispensable book."—ALDOUS HUXLEY.)

Price 10s 6d.

THE POWER OF NON-VIOLENCE
By RICHARD B. GREGG

The writer has explained the method of resistance by non-violence in modern Western concepts and terminology. The book is worth studying. Price . 5s. 6d

INDIA AND THE WORLD
Essays by —PANDIT JAWAHARLAL NEHRU.

Price .. 7s. 6d.

The "FRIENDS of INDIA" SERIES

Short biographical sketches of eminent men, who have laboured for the good of India.

Copious extracts from the speeches and writings of the "Friends of India" on Indian affairs are given in the sketches. Each volume has a fine frontispiece.

Lord Minto,	Lord Morley,
Rev. Dr. Miller.	Lord Macaulay,
E. S. Montagu,	Sir P'ermeshwar Mehta,
Lord Ripon,	Swami Rama Tirath,
Ravi Varma,	Sir Salar Jung,
Toru Dutt,	Edmund Burke,
Sir S. Subramania Aiyar,	Henry Fawcett,
Sir Henry Cotton,	Lord Hardinge
John Bright,	Kristo Das Pal,
Lal Mohan Ghose,	M. K. Gandhi,
Mrs. Annie Besant,	Sir Syed Ahmed Khan,
H. H. The Aga Khan,	Badruddin Tyabji,
Allan O. Hume,	W. C. Bonnerjee,
A. M. Bose,	Charles Bradlaugh,
Dadabhai Naoroji,	Diwan G. Rangacharlu,
Ramakrishna Paramhansa,	Pandit Madan Mohan Malaviya,
V. P. Madhava Rao, C.I.E.,	Rao Bahadur K. N. Mudholkar,
Raja Ram Mohan Roy,	Dr. Rash Behari Ghose,
Rahimtulla Mahomed Sayani,	The Rt. Hon Syed Amir Ali,
Dinshaw Edulji Wacha,	H. H. Shri Sayaji Rao Gaekwar
Ishwar Chunder Vidyasagar	Kashinath Trimbak Telang,
V. Krishnaswami Aiyar,	Nawab Mohsin-ul-Mulk,
Babu Surendranath Banerjea.	Dehramji M. Malbari.

Price: One Shilling Each

APPLY:
MANAGER, INDIAN OPINION,
PHOENIX, NATAL.

'INDIAN OPINION'

(Founded by Mahatma Gandhi in 1903)

For The Moral, Political and Social Advancement Of Indians In South Africa.

Published Every Friday.

Subscription Rates

Payable Always In Advance.

Within the Union	21s.	Annually
" " "	11s.	Half-yearly
Outside the Union	22s. 6d.	Annually
" " "	12s.	Half-yearly

Become a Subscriber and persuade your friends to do likewise

Apply to—

Manager,
Indian Opinion,
Phœnix, Natal.

SWAMI VIVEKANANDA'S WORKS

[illegible]

LIFE OF SRI RAMAKRISHNA

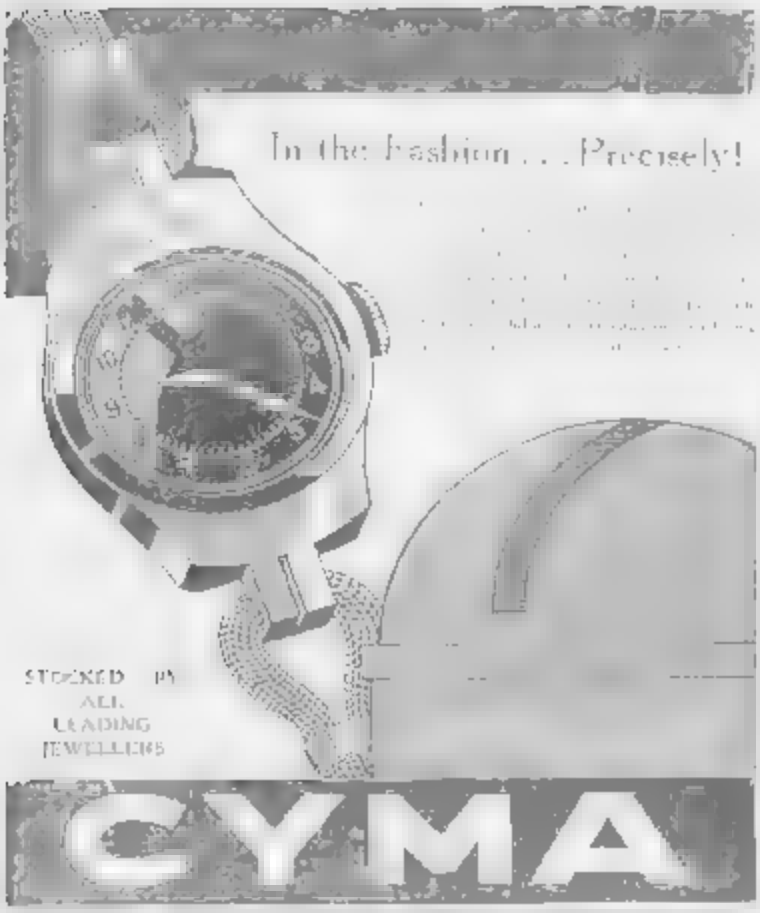
[illegible]

PRABUDDHA BHARATA
OR
AWAKENED INDIA

A high class English monthly started by Swami Vivekananda in 1896. It is devoted to Universal Religion, Indian Culture, Education, Art and other topics of international interest.

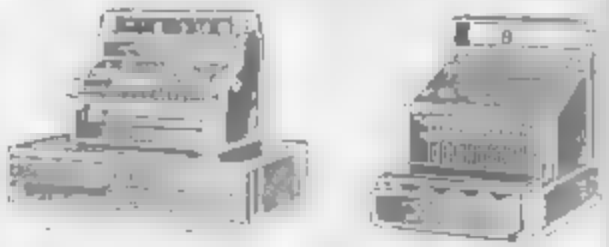
Annual Subscription: Inland Rs. 4, Foreign 11 Shillings.

Apply for a complete Catalogue:—
The Manager, ADVAITA ASHRAMA,
4, Wellington Lane, Calcutta, India.

NATIONAL

CASH REGISTER AND ACCOUNTING MACHINE SYSTEMS FOR MAXIMUM EFFICIENCY

THE NATIONAL CASH REGISTER CO. S.A. (PTY.) LTD.,
63 PRESIDENT STREET
JOHANNESBURG
P. O. Box 3591. Phone 33.6245

DIAMOND ENGAGEMENT RINGS

Say it with Koh-i-Noor!

THE PERFECT DIAMOND RING

Diamond Ring Catalogue

KATZ & LOURIE LTD.
"DIAMOND CORNER" ELOFF & MARKET STS. JOHANNESBURG

THE FINEST IN WATCHES

Lord Elgin 21 JEWELS · Lady Elgin 19 JEWELS

America's most distinguished timepieces — important gift values.

KATZ & LOURIE LTD.

Write for full Elgin watch Catalogue.

"DIAMOND CORNER"—ELOFF & MARKET STS. JOHANNESBURG

Exclusive Marquee agencies: CASA COMMERA, Box 478

SOUTH AFRICAN LIBRARY
7 MAR 1939

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No 9—Vol.-xxxvii Friday, March 3rd, 1939 Registered at the G.P.O. as a Newspaper. PRICE FOURPENCE.

An Invincible Faith

"A PERSON who realizes a particular evil of his time and finds it overwhelming dives deep in his own heart for inspiration and when he gets it, he presents it to others. Meetings and group organizations are all right. They are of some help, but very little. They are like the scaffolding that an architect erects—a temporary and makeshift expedient. The thing that really matters is an invincible faith that cannot be quenched. Faith can be developed. Only the way it can be developed and in which it works differs from that in the case of violence. You cannot develop violence through prayer. Faith on the other hand cannot be developed except through prayer. Non-violence succeeds only when we have a living faith in God. Buddha Jesus Muhomed—they were all warriors of peace in their own style. We have to cherish the heritage left by these world conquerors. God has his own wonderful way of executing His plans and choosing His instruments. The Prophet and Abu Baki trapped in a cave were saved from their persecutors by a spider which had woven its web across the mouth of that cave. All the world teachers were similarly [illegible]

[illegible]

અવિચળ શ્રદ્ધા

"જે માણસને પોતાના સમયનો અમુક દોષ અસહ્ય થઈ પડ્યો હોય અને જે તેને પ્રચંડ લાગે છે એવા તેને હાલનો દોષ તો તેણે અંતર પ્રેરણાને માટે પોતાના અંતરના ઊંડાણમાં ઉતરવું જોઈએ અને જ્યારે તેને એ પ્રાપ્ત થાય ત્યારે તેણે બીજાઓને તે આપવી જોઈએ. સભાઓ અને મંડળો એ ઠીક છે. એ બહુ થોડી મદદ કરી શકે. એક સ્થાપત્યવિદ રચનાની જે જરૂર સારી રહે જે જરી આવશ્યક વસ્તુ છે તે અવિચળ શ્રદ્ધા છે કે જે કદી ક્ષીણ થતી જ નથી. શ્રદ્ધા કેળવી શકાય છે. માત્ર તેને કેળવવાની રીત અને તેનાથી કાર્ય કરવાની રીત હિંસાની રીતના કરતાં જુદી છે. હિંસાને તમે પ્રાર્થનાથી તલ્લિ કેળવી શકો. જ્યારે શ્રદ્ધાને તમે પ્રાર્થના વગર તલ્લિ કેળવી શકો. અહિંસાનો વિજય ઈશ્વરમાં જીવંત શ્રદ્ધા હોય તો જ થઈ શકે છે. બુદ્ધ, ઈસુખ્રિસ્ત, મહમદ એ બધા પોતપોતાની રીતે શાંતિના યોદ્ધા હતા. એ જગદ્‌ગુરુઓએ આપેલા વારસાને આપણે સમૃદ્ધ બનાવવાનો છે. ઈશ્વર પોતાનું કાર્ય પાર પાડવાને પોતાના સાધનોની પસંદગી અજબ રીતે કરે છે. મહમદ પયગમ્બર અને અબુબકર જ્યારે ગુફામાં સંતાઈ ગયા હતા ત્યારે એક કરોળીયાએ ગુફાના દ્વારપર કેરાવેલી જાળથી તેઓ પોતાના ખુલમગારોના પંજામાંથી બચી ગયા હતા."

—ગાંધીજી

B. I. Steam Navigation Co., Ltd.

સ્ટી "કરાંજા"

ડેક ફીકોટ પા. ૯ ૭ ૬.
હિંદુ વીજી પા. ૨ ૨ ૦.
ટાવલ પા. ૧૨ ૧૬ ૬.

ડેક ફીકોટ પા. ૯ ૭ ૬.
મુસ્લીમ વિજી પા. ૨ ૧૬ ૦.
ટાવલ પા. ૧૨ ૪ ૬.

માર્ચ તા. ૧૨ મીએ મુંબઇ જવા ઉપડશે

આસ મુસાફરોએ- ઇમાકોએ પોતાના રાશન વગર પોતાનું અને રહીમનું નામ લખી, પોર્ટર હસનનું સરનામું કરવું અને બધા જરૂરે આવ્યા રહેવું
રહીમને રાશન રહિત પોર્ટર તમને પહોંચતા સરખા જણાવવું. વિરોધમાં બહાર ગામના પેસેન્જર જેઓ પોતાના માલની તપાસ કરાવવા
ઇચ્છે રહીમ સર્વને અમારી ઓફિસમાં રેખાનાથી સદેશાઓ મોકલે. બન્ને મેલથી નામના નેમજ માલ રેલવાસ પહોંચેલો. વરસ
અકસ્માતઅગાઉ બાબતો અમારી સાથે પત્રવ્યવહાર કરવાથી રીબેટ મેળવો શકશે.
રહીમને ઉતરી દેવા કામકાજ અમારી બધી રેખરેખ નીચે થાય છે

ઝંપુ ખુલાસા માટે લખો યા મળોઃ

SHAIK HIMED & SONS, :: 390, Pine Street, Durban.
Telegraphic address: "KARAMAT." Telephone 2-0432

CITY SHIRT Co., No. 4, Kort Street, Johannesburg.

THE
NEW INDIA ASSURANCE
——COMPANY, LIMITED.——

Life, Fire, Motor Car, Motor Lorry, Motor Bus, Plate Glass, Workmen's Compensation, Etc. Etc.

આ જૂની વીમા કંપનીનાં જીંદગીના, આગ, મોટર કાર મોટર લોરી, મોટર બસ, પ્લેટ ગ્લાસ, કામદારોને પ્રજાના વીમાઓ, સાથેજ બિજોરે દરેક જાતના વીમાઓ ઉતરાવી શકાય છે. જૂની કંપનીને ઉત્તેજન આપવું એ દરેક હીંદીની ફરજ છે.

Natal office:
"INDIA HOUSE"
17, First Avenue,
DURBAN.
Telephone 2-5845 Con.
P. O. Box 1610
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
Durban.

Policies Issued and Settlements Effected in this Country.
પોલીસી નેમજ દાવાની પતાવટ આ દેશમાં કરી આપવામાં આવે છે.

Transvaal office:
ROOMS NO. 12 & 13.
BARKLY ARCADE,
Diagonal Street.
JOHANNESBURG.
Telephone 33-4478.
P O Box 3641
Tel Add: "RUSTOMJEE"
JOHANNESBURG.

JALBHOY RUSTOMJEE
Principal Representative For The Union Of South Africa.

GANDHI & Co. (Pty) Ltd.

GENERAL MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS

Try us for:-

Benares Saries, with Blouses of same design prices from 75/- to £10 with double border.

Also Cotton, Crepe-de-chine & Rayon Saries from 2/6 to 40/-.

We also stock Indian Drugs, Condiments, Draperies, Outfitting, Hardware, etc. etc.

Telephone 23676,

Tel. Add. "Gandhico" Durban.

112 Victoria Street,

DURBAN.

અમારે ત્યાં હમેશા મોટા પ્રમાણમાં નીચે જણાવેલ ચીજો સ્ટોકમાં રહે છે.

બોરહન અદામ, પીસ્તાં, બારોણી, એલચી, જાયફળ, તજ, લવીંગ, સુરજાપ કેસર, તેમજ કુલદર, ધાણા, જીરૂ વીગરે આખો તેમજ ખાસ દેખરેખ નીચે પીસાવેલ મસાલો તથા તમામ જાતના ચોખા-બાસમતી, કમોદ દીલ્હી, મોળ, બાજ તુલસી, વીગરે તથા પંજાબી સાલમ, ઘોણી મુસલી, ગઠોડા કેરપરાવાટી તથા સાતસો આઠસો જાતનું ગાંધીયાનું તેમજ સોપારી-મદ્રાસી સોવરધની, ફાલ્ચા, સોકેલાં તથા ગુલાબનું પાણી, આમળા, મોગરા, ચંબેલી, કુપેલ. કાર્મીનીયા વીગરે ખુશબોદાર તેલ વીગરે, વીગરે મોટા જથામાં તેમજ છુટક મળશે.

Also:

P. O. Box 27, TONGAAT,

Telephone during Office hours No. 5.

„ after Office hours No. 005.

કમ અને કુકુસાની ખાસ દવા છે

ઝંડુનું

કેસરી જીવન

ધાતુ, જ્ઞાનતંતુ વિગેરેની નબળાઈ અને ધાતુ વિગેરે ગાતીના રોગો માટે

કફકાંની બધી બીમારીઓને દુર કરે છે તથા લોહીને શુદ્ધ કરે છે આના સેવનથી ત-દુરસ્તી પ્રાપ્ત થાય છે. એક વાર અજમાવી જુઓ.

ઝંડુની સુવર્ણ મિશ્રિત મકરધ્વજ ગુટી

બિના બિલ્લે ચાપરવા માટે

ઝંડુ ફાર્માસ્યુટીકલ વર્કસ લી.—પો. બો. નં. ૫૫૧૩, મુંબઈ નં. ૧૪.

સા. આફ્રિકાના સોલ એજન્ટસ: એમ. એમ. જોશી એન્ડ સન્સ, સ્ટાન્ડ ૨૩૮, બોશીયાટીક બજાર, પી. બો. બોક્સ ૧૨૦૫, પ્રીટોરીયા.

જોહાનીસબર્ગમાં મળવાનું ઠેકાણું બગત બાપર્સ, ૧૪ કોર્ટ ચેમ્બર્સ.

આયુર્વેદિક દવાઓનું સુચીપત્ર આલેજ મંગાવો.

MOHANLAL VALJEE,

(INDIAN PAWNBROKER.)

112, Victoria Street, Durban.

Low Rates of Interest on Jewellery.

High prices paid for Old Gold. A large stock of New Jewelleries at reasonable prices to suit your pockets.

P. P. BHAGAT,

Fruit Merchant.

દરેક જાતનું ફ્રેશ અને વેજીટેબલ્સ સારૂ ગેરંટિ કરી C. O. D. થી મોકલવામાં આવશે. લખોઃ—

P. O. Box 842. 139 Brook St. Durban.

પુષ્ટિકારક પાઠો બનાવવા લોચ

અને

દરેક જાતની દેશી દવાઓ જોઈતી હોય તો અમારી મુલાકાતે આવો

શરીરને પુષ્ટ બનાવવાના ચમત્કાર માટે બનાવવા માટે કમારે ત્યાં તાજે અને મોટામાં મળતા છે. તેમજ દરેક જાતની દેશી દવાઓ અને દેશી મોસમી ફળફળાદિ તાજે અને મોટામાં મળ સ્ટોકમાં રાખીએ છીએ.

દેશી મુલાકાત મોટામાં નંબર ૧ ની રતી. ૧૬-૧ સાથેજ ખરીદ.
દેશી મોટામાંના મોળીયાં નંબર ૧ ની રતી. ૭-૧ સાથેજ ખરીદ.

શરીરના કોઇ પણ ભાગમાંથી વાળ દૂર કરવાનો

નવાબી પાવડર

ફકત બે જ મીનીટમાં વાળ સાફ થઇ જાય છે.

કિંમત મોટ રતી. ૧૨ પોસ્ટેજ સાથે, બારમી કિંમત મેનારને રતી. ૧-૬ પોસ્ટેજ સાથે. ૬ નંગ મેનારને રતી. ૩-૬ પોસ્ટેજ સાથે. ૧ બારમા બે નંગ મેનારને ૬ પેની પોસ્ટેજ મોકલવી.

ઓર્ડર સાથે પૈસા મોકલવા.

Fancy Gold Cups and Saucers @ 1/9 a dozen.
12 dozen to a case. Cash with order.

I. G. H. BASSA

153 Grey Street, • • Durban. 14th

WE STILL BUY
OLD GOLD, SILVER & SOVEREIGNS.
We Stock CYMA, ELGIN, WALTHAM, BUREN, and MADIX Watches.
Large stock of Indian and European jewellories always on hand
Importers of MORINI FLUTE harmoniums
LAKHANI & CO..
(Jewellers)
111 Grey Street, Durban. 'Phone 21258, 12th

HEADACHES QUICKLY RELIEVED BY TAKING
TYSONO BRAND PAIN-I-CURE HEADACHE POWDERS
FROM YOUR CHEMIST at 9d. 1/- 2/6 and 5/-, or POST FREE FROM
ERNEST TYSON, CHEMIST, TOLLGATE, DURBAN 14th

'Phone 21350. Tel. Add. "Narejee."
A. M. PADAYACHEE
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter.
country orders executed at lowest Market prices.
special attention given to all up-country orders.
TRIAL ORDER SOLICITED.
91 LEOPOLD ST., AND 34 CROSS ST.,
P. O. BOX 198. DURBAN. 10th

M. H. DESAI,
એમ. એચ. દેશાઇ,
હોલસેલ કાપડ વેપારી,
અમે દરેક જાતના કાપડ અને વેસ્ટકોટપીસ કુનીયનના કોઇ પણ બારમા C. O. D. થી સારૂ વેરાંગ કરી મોકલીએ છીએ.
P. O. Box 254. 31, Short St. Durban, 11th

Books for sale.

NOTE.—Remittance should accompany order. V.P. ORDERS will not receive attention. Postal Orders to be made to "Indian Opinion" at Phœnix. Postage Free on all books.

THE STORY OF MY EXPERIMENTS WITH TRUTH
By M. K. Gandhi

This is an autobiography of Mahatma Gandhi printed in two volumes. Price 12s. 6d. for each volume.

JAWAHARLAL NEHRU An Autobiography
(Cheap Edition)

("For those who would understand contemporary India it is an indispensable book."—Aldous Huxley.)

Price ... ... 10s. 6d.

THE POWER OF NON-VIOLENCE
By Richard B. Gregg.

The writer has explained the method of resistance or non-violence in modern Western concepts and terminology. The book is worth studying. Price ... ... 5s. 6d.

INDIA AND THE WORLD
Essays by—Pandit Jawaharlal Nehru.

Price ... ... 7s 6d.

IF YOU WANT THE BEST AND SOUTH AFRICA'S STRONGEST AND MOST RELIABLE WATCH INSIST ON A WORLD FAMOUS
UNION SPECIAL
15 JEWEL, NON-MAGNETIC, SHOCK PROOF, UNBREAKABLE, PERFECT TIMEKEEPERS. 100 NEWEST LADIES' & GENTS' MODELS.
REDUCED PRICES FROM 25/- UPWARDS.
GOODS SENT C.O.D. THROUGH POST OR ACCOUNT OPENED WITH APPROVED MARKS

દુકાનદારોને હોલસેલ માલમાં સારૂં ડીસ્કાઉન્ટ આપવામાં આવશે.

૧૪૦૦ ઘડીયાળ, દાગીના, ઘડીયાળો વિગેરેના ભારતમાંનું આખાયે સુંદર કેટલોગ મંગાવવાથી મફત મોકલવામાં આવશે.

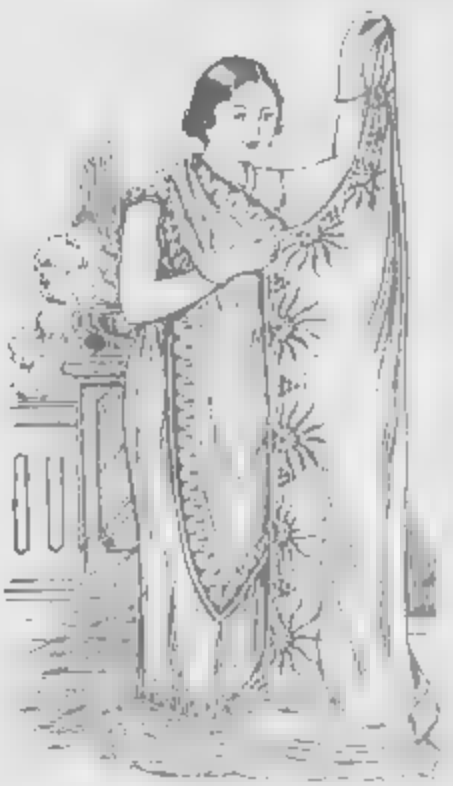
THE AMERICAN SWISS WATCH Co. LTD.
"THE DIAMOND HOUSE"
WHOLESALE & RETAIL JEWELLERS,
25, PARLIAMENT STREET,
CAPE TOWN. 11th

Cable & Tel. Add. "ADVANCING." 'Phones: 25003, Res. 25468.

CHOONILALL BROS.

THE NOTED INDIAN "SARRI HOUSE" IN SOUTH AFRICA.

141, GREY STREET, DURBAN.

ARRIVING BY EVERY MAIL FROM INDIA AND JAPAN

BENARES SARRIES WITH BORDERS AND PLAIN CENTRES,
BUTIDAR BENARES SARRIES IN SEVERAL SHADES
Prices from 60/-, 85/-, 105/- & up to £20.
THE LATEST FROM BENARES CITY.
EMBROIDERED SARRIES 85/-, 35/- & up.
PRINTED VARIOUS LINES of SARRIES from 12/6, 17/- & upwards
EMBROIDERED CREPE-DE-CHENE from 3/6 yd. 42 in. & 45 in. width.
LATEST DESIGN SARRIE CLOTH 44 in width.
from 1/6 yd. 1/9, 2/- & up.
GEORGETTE SARRIES LATEST ARRIVALS
prices from 25/-, 30/-, 45/- & up.
LATEST BLOUSES TO MATCH SARRIES
prices from 12/6, 17/6 & upwards.
ZARI WORK SILK SARRIES IN ALL SHADES
from 55/- 95/-, 125/- & upwards.

Branches. 1, WICK STREET AND 60, WICK STREET, VERULAM.
GARAGE AND SERVICE STATION
7, MOOR STREET AND 59, WICK STREET, VERULAM.
'Phone 39, Verulam.

Please note Our Johannesburg Agent P. RATANJEE, 60, Broe Street, Newtown.

ચુનીલાલ બ્રધર્સ

દક્ષિણ આફ્રિકાનું જાણીતું સાડીઓનું ઘર

૧૪૧ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

બ્રાંચો:
૫૩ અને ૧૦ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

અમારી સાડીઓ મંગાવવા ખેડાણસમ્બન્ધી બાતે
પી. રતનજી,
૬૧, ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન

ગરાજ અને સર્વિસ સ્ટેશન
૭ મૂર સ્ટ્રીટ અને ૫૯ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

દરેક સ્ટીમરમાં જાપાન તથા હિંદથી આવે છે
બનારસની ઝીણવણી અને સાડી, તમજ ભાતભાતની જુદીજુદી
સાડીઓ રૂા. ૬૦, રૂા. ૮૫, રૂા. ૧૦૫ થી લઇને પા. ૨૦ સુધીની
બનારસથી ઇમ્પ્રેજ આવલી છે.

કલકત્તા કામની સાડીઓ રૂા. ૨૫ અને રૂા. ૩૫ થી ઉપર.
ભાતભાતની ભાતવાળી સાડીઓ
રૂા. ૧૨-૧ અને રૂા. ૧૭-૬ થી ઉપર.
કલકત્તાનું ક્રેપ-દી-શાનડૂરી. ૩-૬ નું પાર ૪૨ ઇંચ અને ૧૫ ઇંચ પહોળ.
સાડીનું બૉર્ડરવાળું ડિઝાઇનનું કપડું, ૪૪ ઇંચ પહોળ પાર્સલ, રૂા. ૧-૬,
રૂા. ૧-૮, રૂા. ૨-૦ અને તેથી ઉપર
ઇમ્પ્રેજ આવેલી જ્યોરજેટ સાડીઓ રૂા. ૧૨૫, રૂા. ૩૦,
રૂા. ૨૫ અને તેથી ઉપર.

સાડીને મેચ થનારાં બ્લાઉઝ રૂા. ૧૨-૬, રૂા. ૧૭-૬ અને
તેથી ઉપર.
દરેક રંગની ઝરી ઇમની રેશમી સાડીઓ રૂા. ૫૫, રૂા. ૭૫,
રૂા. ૧૨૫ અને તેથી ઉપર.
કારમોનીયમ, તબલાં મંજીરાં, રેકાર્ડો અને બીજાં વાજાંઓ
ઓછામાં ઓછા ભાવે.
દરેક જાતનું ઓપીલવું, મોસરી પટારાઓ દોકસેલ ભાવે
બ્રીફકેસ રેડીયો અને રેડીયો ગ્રામ્સ
ભાવ: પા. ૧૫, પા. ૨૫, પા. ૩૫, પા. ૪૫ અને તેથી ઉપર.
કોરટ્રેલના ગ્રેજ્યુએટને બાપને ત્યારથી ત્યાજ મહાલો
ભાવ: રૂા. ૧૨-૬, રૂા. ૧૭-૬, રૂા. ૨૭-૬, રૂા. ૪૫. ૧૭૦

OTHER SPECIALITIES

POPULAR POP
"The King of Ginger Beers."

CLUB SEAL SODA
"Improves your Spirits."

"GIANTS"
The Quart Bottle for 4d.
In all Popular Flavours.

'Phone 2-4345

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one 'SUNCRUSH, and that is made by

DALYS LIMITED.

72, CANADA ROAD, DURBAN.

'Phone 21078. Tel. & Cables: "Crescent." P. O. Box 582.

Crescent Trading Co. (Pty). Ltd.

WHOLESALE MERCHANTS AND DIRECT IMPORTERS OF HARDWARE,

Indian And European Groceries.
Indian Drugs And Condiments.
Our Stocks Are The Best Quality And are Always Fresh
Our prices are keen.
We specialise in all kinds of Bombay, Calcutta, and Madras Products.
It will pay you to give us a trial.
Before placing your orders elsewhere benefit by our thirty years' business experience.
Our aim will always be service, quality and satisfaction.

અમારે ત્યાં નીચે મુજબનો માલ જથ્થાબંધ
ભણી શકશે

એલચી, અસબસ, જાયમ, બારેલી, પીસ્તા, સિંગોટા, મુલાયમ પાકી, મુલાયમ સરબત, કાકુરાનુ' બરસ, બારેક, કરાબ, એલચા, બીજોરી, બબુર, સ્વેા-બાપસી (બાદમ) સેબ, કેાપરાની વાટી, પીસેલુ' કેાપરૂ', સુરજ બાદમનુ કેસર, આર મબજર, પલ્બી સાલમ, સફેદ મુસલી, બદેાદા બાબ'ચી, સુ'ઠ, એકેલી નેાપારી, ઘારબા સેા., સેબરપની સેા., મદાસી સેા., મુલકંદ કાચેા, બરૂચી બાબાનેા તબાકુ, બામળાનુ' તેલ, મુલાયમનુ તેલ, બેલેલીનુ' તેલ, મેાગરાનુ' તેલ, કામાનિયા કેર ઔષધ, એબ્યુમીનીયમ તપેલા, કપ અને સેાસર્સ, મેાબા-બીજોરી છબરાળ, બાબ્બતુલસી, બાંબ, દીવેલ, મુખવેલ, કેરલમા દાળા-ચબ્બા, મગ, બડદ, તુવેર, વાલ, વટાબા બમુક પાબાના છડ, મેથી, લવ'ગ, તજ, સાર્ધ (સબજુ') બરમ મસાલેા પીસેલેા. વિગેરે.

કાંઈ પણ વસ્તુ ખરીદી કરતાં પહેલાં, અમારે ત્યાં ભાવ કાલી ખાત્રી કરશેા.

122 VICTORIA STREET, :: :: DURBAN.

7 MAR 1939

INDIAN OPINION

Founded by MAHATMA GANDHI IN 1903

No. 9.—Vol. XXXVII. Friday, March 3rd, 1939. Registered at the G.P.O. as a Newspaper. Price Fourpence.

NOTES AND NEWS

Indian Question In The Indian Legislative Assembly

IT was reported last week that in the Central Legislative Assembly at New Delhi, the President, Sir Abdur Rahim, ruled out of order Sir Syed Raza Ali's adjournment motion to discuss "the proposal before the Government of the Union of South Africa to introduce legislation for the purpose of further restricting the right of Indians to acquire or occupy immovable property." In the course of the debate that preceded the President's ruling, Sir Syed explained that his intention was to censure the Government of India for not taking any action in the matter. Sir G. S. Bajpai, opposing—leave being granted to the motion—referred to the statement made by the Minister of the Interior that nothing had been decided with regard to the legislation to which Sir Raza Ali had referred and that the whole question was still in the air. Sir Girja Shankar added that the Government of India had no information, official or otherwise, of any proposal for a legislation of that character.

Sir Syed submitted that there was a very definite proposal, made by the Union Government, to introduce an anti-Indian legislation. If the Government of India had no information, that betrayed a want of alertness on which he could not congratulate them. If they had no information, they deserved to be censured. What was the use, he asked, of keeping an Agent-General in South Africa if information of these developments was not made available to the Government of India by him? Events marched with great rapidity in South Africa and action might be taken in the current session of the Union Parliament.

Mr. S. Satyamurti supported Sir Syed's plea, but the President held that as the Government stated they had no information the motion was out of order.

We fully endorse the protest made by Sir Raza Ali in the Indian Legislative Assembly in regard to the want of alertness on of the part the Government of India in keeping itself fully informed about the position of Indians in South Africa. But perhaps it is much concerned about the "friendly relations between the two Governments being Jeopardised They must indeed be maintained at any cost"!

Further Propaganda For Segregation

At a public meeting held at Potgietersrust (Transvaal) to consider the so-called infiltration of Asiatics into European areas, an unopposed motion was adopted calling on the Government to hold a referendum of all Europeans in South Africa to discover if they were in favour of separate residential and business areas for Europeans and coloured persons, including Asiatics. Should the referendum favour segregation, the Government, it was urged, should immediately give effect to the wishes of the people. It was added that the proposal did not emanate from a political party, but from the European residents of Potgietersrust. The meeting was addressed by Mr. K. Smit, chairman of the South African Reddingsbond, who said that the Indian business methods are becoming an increasing danger to European civilisation in South Africa and no solution was possible until political parties removed from their programmes the clauses designed to entrench the standing rights of Indians in the Union. Indians, he said, should be allowed to open shops only in native locations. They could also be permitted to act as hotel waiters and to do other suitable work.

In Natal the Newcastle Chamber of Commerce has supported the Ladysmith Chamber in its resolution to the Prime Minister, and the Minister of the Interior, in connection with Indian encroachment. The resolution states that the steady encroachment of Indians to the detriment of Europeans in Ladysmith and other parts of Natal is viewed with alarm, and asks that legislation be introduced on certain lines to ameliorate the position.

Mr. George Sutter, M.P. for Springs, signed the mixed marriages petition after the meeting in Pretoria held in support of the Nationalist candidate in the Pretoria City by-election, Mr. D. L. van den Heever. In an interview with the correspondent of *The Star* at Springs, Mr. Sutter said he had been only too pleased to support the Nationalist demand for legislation to prohibit Europeans and coloureds from living together in the same building, to prohibit Europeans and coloureds from fraternising, and to prohibit by law the marriage of Europeans and coloureds.

Kenya Highlands And Indians

The *Natal Daily News* Nairobi correspondent states:—The prospects of a vigorously conducted Indian opposition to the reservation of Kenya highlands for white settlement are held out by statements of the executive committee of the East African Indian Congress that secret plans are being prepared for the issuance to the Order-in-Council reserving the highlands exclusively for European land ownership. The Order-in-Council was the result of the Carter Land Commission's report published a few years ago, which is now being implemented. A special meeting of the Indian Congress is being held early in March to consider the executive's suggestions for resistance which Congress circles consider will be most effective. Meanwhile, instructions have been given to hold hartals throughout the country on March 1, on which date the order operates. Congress is also planning Street processions.

Our East African Indian brethren are also faced with a segregation measure in the form of the reservation of the Highlands in Nairobi for the exclusive occupation of Europeans. The struggle against it has been going on for many years and it is now intensified owing to the legalisation of this reservation by an Order-in-Council thus placing a stigma on the Indian community in the statute Book. Indians in South Africa congratulate their brethren in East Africa for the stand they have taken and wish them every success in their just course.

The Rajkot Struggle

A Reuter's Message from Bombay states that Mahatma Gandhi, has proceeded to Rajkot on a peace mission, and has ordered the suspension of the civil disobedience movement which has been in progress since the beginning of the month. It is reported that he conferred with Mr. Gibson, the British Resident, on the situation. The Rajkot State's subjects

who are fighting for responsible government have undergone terrible sufferings through the repressive policy of the State. A compromise was arrived at between the State and Sardar Vallabhbhai Patel on behalf of the people but a breach of the terms of compromise was committed by the State instructed by the Resident, Mr Gibson, necessitating the revival of civil disobedience struggle which is being met by inhuman methods of suppression and repression by the state. Among the distinguished State prisoners is Mrs. M. K. Gandhi who is kept in internment while Mahatma Gandhi is negotiating for peace

Indian Opinion

FRIDAY, MARCH [illegible]

The Congress And The Youths

A MASS meeting of the Natal Indian Congress was held last Sunday at the Royal Picture Palace Durban to inform the public about the interviews the delegates of the Congress had with the Prime Minister and the Minister of the Interior on the proposed segregation scheme. Mr. Kajee K. M. Parak presided and the meeting was conducted by Mr. J. W. Godfrey. There was present at the meeting a large number of youths who were not members of the Congress but have recently organised themselves with a view to taking a livelier interest in all matter concerning the Indian community. Eloquent speeches were made by the Congress leaders and pledges were made to fight if any legislation eluding at segregation was passed. The meeting was well organised. It remained quiet as long as laurels were being showered upon the Congress leaders. But as one stage Mr. Godfrey as acting on behalf of the President invited the youths to speak and one after the other they spoke. Mr. Pakrooden (jnr.) said they had heard a lot of dictation from the leaders to the youths so far up, but if unity was lacking it was not lacking among the masses who always rallied to the call of the leaders. It was the leaders who were themselves not united and he could not understand why they could not unite. The youths must insist on their uniting. If we were subjected to humiliating laws, he said, it was the fault of the leaders and not of the masses. Mr. Kajee could not sit quiet after this and went to the length of insinuating that the division was caused by personal feelings and because certain members were not given office. He said those who wanted to rave at the leaders may do so by joining the Congress and coming to the Committee meetings where they would be given all the hearing they desired. This was not the place, he said, for such a discussion. The quiet hours are now changed. How well the meeting was organised was realised when no other speaker could get a hearing. He was disturbed from among the audience at every word or sentence he uttered. The chairman, who allowed Mr. Kajee to say what he did, put a check on the freedom of speech of others who failed to sing the praise of the Congress but he could not check those who disturbed them. We cannot help feeling that there was an utter lack of fairplay. On the other hand the organisers also failed to realise that they were placed in office by the masses and the masses had the right to put them out if they so desired. If there was any one responsible in the leaders they would not have shirked the issue by gagging those who wanted to have their say but they would have faced whatever rebuke they were subjected to bravely and in reply made a satisfactory explanation.

Are They Sincere?

The Congress leaders last Sunday indulged in grand eloquence but will their actions be as eloquent? Their past record does not redound much to their credit. On the Transvaal Asiatic Land Tenure Act the Congress leaders failed hopelessly in fulfilling their pledge. Then that affected the Transvaal only. But it was the principle for which the Congress leaders had pledged themselves to fight and not only did they not fight but they co-operated with those who were concerned about safeguarding their own vested interests. A similar thing was done with regard to the Colonisation scheme. That was a pernicious scheme did not weigh with them much. What weighed with them was the great "honour" done to the community in appointing an Indian on a Government Commission for the first time in the history of Indians in South Africa! Their boggarly attitude in regard to the White Women's Employment Bill in giving an assurance to the Government to prevail upon their brethren to refrain from employing white women if only they could be saved from the humiliation of a stigma in the Statute Book was most regrettable. We are quoting these instances to show that while the Congress leaders have been eloquent in their speech they have not been as eloquent in their action. Let us hope that the same will not be repeated in the present instance.

The Time To Fight Long Over Due

We Indians are showing a tendency in this country of no objecting to a process of slow-poisoning but of being offended when it comes in a big dole. Do we not experience the humiliations of segregation at every stage? Is not the working of the Natives Act putting the policy of segregation into effect? Has not Mr. Hofmeyr declared in Parliament replying to Dr Malan's attack that the Government was achieving through the Natives Act what Dr. Malan had not been able to achieve with his policy of segregation? Is there not segregation on tram cars, on railway stations, post offices, on the beach and in other places of entertainment? Instances of our sense of self-respect being wounded are not wanting and the proposed new measure, if it succeeds in passing, will once for all brand us as Pariahs of South Africa. It is time therefore that we awakened to a real sense of honour and self-respect and shed all false sense of prestige and honour in quarrelling among ourselves. If we showed but half that sense in fighting our common enemy in this country our status would have long been enhanced.

An attempt was made recently to unite the two parties in which the Agent-General took a leading part that the Congress leaders also do practically all things without a mandate when representations are made on vital questions affecting the community, were careful in taking a strict mandate from their Committee when they entered into negotiations for unity with the leaders of the opposition, that they must not bind themselves to anything. It was for this reason that the negotiations had failed. If unity in the true sense of the term is desired we can only suggest one thing and that is that notwithstanding the fact that one party is technically in the wrong in not giving the Congress what it want he is prepared to give a blank cheque to the other party in order to win that party over and all sense of pride, prestige, honour and constitutionalism must for the time being be put aside. To say that the Congress cannot change its name if that is what is asked by the other party, is a sheer childish stubborn one. There is far greater danger facing us to be able to afford a house divided. Even Mahatma Gandhi had changed the name of the very Congress that was founded by him and which is still lying dead, into Natal Indian Association. He did this because he considered the cause to be greater than the mere name. This is the only way true unity could be achieved.

The other way is to join the Congress in full force and abide by the ruling of the majority. There is no third course. The battle we have to fight in the country in our existence as self-respecting humanbeings will be a sacred one and unless we are pure at heart and can show that purity towards one another in our own ranks our fight will not be a clean fight nor can expect victory. The future lies in the hands of the youths.

Transvaal Moves For Passive Resistance

SINCE the above was in print we received a telephone message from Johannesburg that at the Congress meeting held there to protest against the proposed segregation measure and which was attended by over a thousand Indians, Dr. Y

M. Badoo, who had formed a left wing in the Congress, has won the day by carrying by an overwhelming majority an amendment to a Congress resolution, declaring Passive Resistance against the proposed measure. We heartily congratulate Dr. Badoo for his enthusiasm and in having succeeded in putting a check on the Congress. The time has now come for action. Getting the amendment through does not end our work. It really now begins and those who have endorsed Dr. Badoo's amendment must realise the seriousness of the responsibility they have voluntarily invited. It is no small responsibility. It will require tremendous courage not to hit but to die without raising even a finger in retaliation for the sake of our national honour. There can be no retreat after having once taken the step. The ruling race in South Africa must be made to realise that there is a limit to our patience and we can no longer tolerate the humiliations constantly imposed on us. No man or woman with any sense of self-respect can tolerate such treatment. Just at this stage a copy of the latest *Harijan* dated February 18 has come to our hand which contains a message for Indians in South Africa from Mahatma Gandhi which we should all take to heart. A question was put to Gandhiji whether they should carry on the struggle for their rights in South Africa through Satyagraha or through constitutional agitation. This is the reply given by Gandhiji:

> "If the South African Indian community had guts in them, I would say Satyagraha, and they are bound to win. I am hoping that some day from among Indian youths born in South Africa a person will arise who will stand up for the rights of his countryman domiciled there, and more for vindication of those rights in life's mission. He will [illegible] as pure, as selfless, as bold as [illegible] in his bearing that he will win not a few opponents. The Whites will say, "If all Indians were like him, we should have no objection to giving them an equal status with us." But he will answer, "It is not enough that there is one representative of the Indian community whom you are ready to recognise as your equal. What I am, other countrymen of mine too can be, if instead of calling them names and putting them under all sort of disabilities you give them a sporting chance in the matter of educational and other facilities which are to-day denied them. Such a one, when he appears, will not need to be coached by me. He will assert himself by his sheer genius."

In regard to the talk of forming a non-European front we have in these columns not favoured such an idea. We have now Gandhiji's opinion too on the subject which will be instructive. Rev. Tamm during his recent visit to India had an interview with Gandhiji and when asked by him as to what Gandhiji thought about it Gandhiji gave the following reply

> [illegible] "We will be quoting [illegible] in the [illegible]. You will be [illegible] reading on his [illegible] [illegible] [illegible]

NATAL INDIAN CONGRESS

MASS MEETING TO PROTEST AGAINST SEGREGATION

A MASS meeting of Indians under the auspices of the Natal Indian Congress was held on Sunday, February 26, at the Royal Picture Palace, to protest against the segregation measure proposed to be introduced in Parliament. The Presidential chair was occupied by Hajee E. M. Paruk. The proceedings were conducted by Mr. J. W. Godfrey.

Chairman's Speech

The chairman, in his speech, stated: "Though the occasion on which we have met is one that is most unhappy I am pleased to see so many of you present. It is a proof that you are conscious of your responsibility.

"I am not exaggerating when I say that these are dark and troublous days. The blind passions of race prejudice and hatred are being whipped up to suit the ends of political expediency.

"In December last, a deputation from an anti-Indian Conference of ratepayers, Parliamentarians, provincial councillors and local authorities waited on the Minister of the Interior, Mr. Stuttaford, at Pretoria and made allegations of Indian penetration in the rural towns of the Transvaal. In reply the Minister said that he would discuss the matter with his colleagues and propose legislation granting authority to register servitudes free of charge on title-deeds prohibiting the lease and sale to and the occupation by Indians where, for instance, 60% of the European property owners agree to it, the implication being that this decision would be binding upon the remaining 40%.

"On February 10 this year a deputation of the Transvaal Indian Congress accompanied by officials of the South African Indian Congress, waited upon the Minister of the Interior at Capetown, and stressed upon him the necessity of the passing by Parliament of the Feetham resolutions in terms of his assurance to Congress and the Agent-General last year. These resolutions were to implement the findings of the Feetham Commission, an impartial commission established under the Transvaal Land Tenure Act under which Act it was agreed that the Gold Law of 1908 of the Transvaal which restricted the occupation and ownership of land on the reef by Indians should be so amended as to empower the Minister to withdraw any proclaimed land from the operation of the Gold Law. The powers were to be exercised after the impartial commission had enquired into the position. Justice Feetham conducted a meticulous enquiry, extending over five years and made his recommendations. These recommendations legalise the occupation of proclaimed lands by Indians on the Witwatersrand and remove their sense of uncertainty and insecurity. The recommendations represent the barest minimum required for the Indian community of the Reef area. Above all the question of occupation and ownership of land in the Reef area is a thing apart from all other issues concerning the Indian community.

"The Minister informed the congress that in order to facilitate the passing of the Feetham resolutions it would be necessary to place before the Party Caucus a definite scheme to deal with the occupation and ownership of land by Indians all over the Union and the proposed scheme of his, was to meet the outcry against penetration of Asiatic into European areas. The Minister repeated the scheme as outlined by him to the representatives of the anti-Indian Transvaal Ratepayers' Association, increasing his 60% to 70%.

"The Minister has been interviewed twice by your delegates and has been informed in the most clear language and by a considered statement in writing, that the two questions are in no way connected. The Feetham resolutions affect only the relatively small population on the Reef while the Minister's proposed scheme is Union wide.

"We deny that there is penetration. This has been proved by the evidence that was adduced by various Town Clerks and representatives of the local authorities who appeared before the Murray Land Laws Commission in the Transvaal.

"In fact the Minister of the Interior stated that 30% of Indians have shown no desire to live in European localities.

"In Natal we hear fantastic and hair-raising allegations of Indian penetration. The only fact that has ever been advanced in support of this has been in Durban and the author of this is no other than our so called friend Mr. H. J. Kemp.

"It has been stated that the value of property owned by Indians in Durban has increased from £76 in 1888 to £1 in 1939.

"Let us examine these figures in the light of facts. The Indian population of the borough of Durban in 1939 is 86,000. Before the boundaries of Durban were extended in 1930 the Indian population numbered 17,330. By the extension of the borough boundaries large tracts of rural and semi-rural land occupied by some 64,000 Indians were brought into the municipal area of the City of Durban. This explains the increase and be it remembered that the increase is over a period of 51 years.

"We admit the expansion into areas contiguous to ours. We admit that we go to virgin and derelict areas, in and around Durban and Pietermaritzburg, clear them of the swamps that breed Malaria, make it habitable, and then pass it on the European so that he may build factories, establish commerce, and build his mansions.

"Surely we have a right to this normal expansion and to serve in the lowly manner, and we have the right to breathe God's good air.

"In Natal where the bulk of our population is concentrated and where some 76,000 Indians belong to the rural population, of the total acreage of 12,000,000 acres in the province the amount owned by Indians is computed to be 100,000 to 120,000 acres, that is approximately one acre in every hundred. Is this sufficient to justify legislation for the segregation of Indians all over the Union?

"The Borough and Township Ordinance gives power to local authorities to prevent Indian purchase of undisposed land. The Private Township Ordinance empowers the township owner to prevent Indian occupation or ownership in new townships.

"As far as trade is concerned the arbitrary operation of the licensing laws relegate the Indian trader to certain areas. We have consistently protested against these disabilities and sought their repeal.

"We declare that this servitude scheme of the Minister is segregation of the direst kind, and its practical effect will be constant friction between the European and Indian communities. Agitation instigated by sectional or commercial interests, or emotionalism stimulated by some national celebration would be sufficient to secure the support of the necessary 75% of the European residents, for a measure of this sort and the scheme provides unlimited opportunities for the stirring up of racial feeling. The imposition of disabilities by means of this measure now under consideration will involve the ruination and humiliation of our community and will disturb the lawful occupation and ownership of land by Indians.

"This scheme of Mr. Stuttaford's has the same if not a more dangerous object in view as Dr. Malan's Areas Reservation Bill of 1925 and is a definite violation of the spirit and letter of the Capetown Agreement of 1926, on the conclusion of which Dr. Malan dropped his Areas Reservation Bill, this was

testimony that the Union Government had turned its back for all time on the policy of the segregation of Indians.

"Segregation is the peak of repression. It eventually results in reducing the segregated to a state of helotry. It is unjust and it is inhuman. It is the negation of that promise of "uplift" contained in the Capetown Agreement.

"The proposed scheme will result in trade and residential segregation which the Indian community has always consistently and strenuously opposed; it will be a deep affront to our national pride. It casts a stigma on us as a race.

"Owing to the urgency of the situation and the grave dangers that are threatening, the Congress has deputed its president Swami Bhawani Dayal to India to explain the situation to the people of India and to educate public opinion there. He has sailed a few hours ago notwithstanding his failing health in answer to the call of duty.

"Resolutions will be submitted to you which will convey your feelings in measured and dignified language. I am sure that they will receive your unanimous support. Let us fervently hope that our protests will receive the consideration they deserve so that we may be saved from degradation and ruin."

Resolution

The following resolution was then passed unanimously:—

"This mass meeting of Indians held under the auspices of the Natal Indian Congress expresses its deepest concern at the report that the Minister of the Interior has under consideration the introduction of a scheme of segregation for the whole of the Union by the imposing of servitudes in title deeds in respect of occupation and ownership of residential properties by Indians, and by demarcation of areas by local authorities for trade.

"This meeting declares that the scheme is in direct violation of the Capetown Agreement both in letter and in spirit and is therefore wholly unacceptable. The Indian community has resolutely and consistently opposed segregation and resolves to continue to do so on the grounds that it is derogatory to its national sentiment, an insult to its racial pride, and it will ultimately reduce the Indian community to a state of helotry.

"This meeting appeals to the Prime Minister and the Minister of the Interior not to proceed with the proposed measure which would be an unjust imposition on a voteless section of the community and which would invariably and for all time prove a source of friction between the Indian and European communities.

"This meeting instructs the Natal Indian Congress on representing the Indian community of Natal to take such action as it may deem necessary immediately the provisions of the proposed measure have become known, to protect the interests of the community."

Transvaal Indian Congress

A mass meeting of Indians under the auspices of the Transvaal Indian Congress was held in Johannesburg on Wednesday night when over a thousand people were present. A resolution on the same lines as passed by the Natal Indian Congress was moved and an amendment was moved by Dr. Y. M. Dadoo which was passed by an overwhelming majority. The amendment reads as follows:—

"This mass meeting of Indians held under the auspices of the Transvaal Indian Congress expresses its deepest concern at the report that the Minister of the Interior has under consideration the introduction of a scheme of segregation for the whole of the Union by the imposing of servitude in title deeds in respect of occupation and ownership of residential properties by Indians and by demarkation of areas by local authorities for trade.

"That this mass meeting registers an emphatic protest against the proposed segregation legislation approved by the Union Cabinet and desires to oppose by every possible means any such attempt to effect segregation of Indians and Coloureds in South Africa and further resolves to elect a Council of action of twenty-five members to devise ways and means of starting a Passive Resistance campaign.

"This mass meeting also further resolves on the urgent necessity of co-operating with all other sections of the non-European communities and for the carrying on of an intensive propaganda campaign to explain the discriminative policy of the Government."

ORIGINAL CORRESPONDENCE

INDIAN SOCIAL SERVICE COMMITTEE

To The Editor "Indian Opinion"

SIR,—I am afraid you have been misdirected in your remarks in your issue of February 24 wherein you stated that the Indian Child Welfare Society was the only institution—the creation of the Rt. Hon. Srinivasa Sastri when he was the first Agent-General for India in South Africa—which is doing practical humanitarian work.

You have forgotten for the moment that the Indian Social Service Committee both in Durban and Clairwood, founded by the Rt. Hon. Mr. Sastri, has justified its existence in the community as a welfare institution.

In Durban, Mr. V. Lawrence, the President, and other officials have done yeoman services, since its inception, in the way of giving free medical attention and food relief to the poorer sections of our community.

We have its branch in Clairwood amidst a population of over 17,000 souls. Among its members Messrs. R. P. Das, N. P. Naidoo and B. Ramchandar have identified themselves among the poor. The number of cases attended for free medical relief etc., can be got from the reports of the Committee submitted at its annual meetings. Recently the branch opened its doors still wider, in the way of giving food relief to destitute cases.

The Indian Social Service Committee, in its efforts to relieve the poor and destitute, receive no financial support from the Government, the Provincial authorities or even the Community Chest for that matter. It solely relies on funds ascertained from entertainments or dramas staged by some sympathetic institutions or individuals. These are carried out when funds are low.

In doing its duty towards the community the Clairwood branch has a membership of approximately 30, embracing all shades of opinion, political or otherwise, and truly carrying out the wishes of its founder.

I trust the above are sufficient to enlighten and educate the public with yet another institution that has done and is still doing its regular welfare work.

Yours etc., S. Gopaul.

[We are grateful to the above writer for drawing our attention to the useful work done by the Social Service Committee. We wish both the institutions every success and only hope that they will carry on the good work without mixing up in politics nor having anything to do with our political organisations which are too anxious to exploit them to serve their own evil ends of trying to outdo one another.—Ed. I.O.]

[Everything appearing in the issue of a political nature has been written and edited by Manilal M. Gandhi to express the views of Indian Opinion.]

India Letter

(From Our Special Correspondent)

16th February 1939.

Indian Question In The Assembly

On February 13, Mr. Satyamurti in the Central Legislative Assembly asked if it was a fact that the Capetown Agreement recognised the justice of the Indian claim for full citizenship when Indians satisfied the Government that their standard of life etc. accorded with those of the European white and if so had the agreement been implemented. Sir Gujashankar replied in the negative. Mr Satyamurti further enquired as to whether Indians in the Union paid the Union and Provincial taxes on the same basis as Europeans but got very little in return in the shape of public services. Sir Girjashanker said that Indians paid taxes on the same basis as Europeans. The Government of India were aware of complaint that as regards public amenities Indians in South Africa did not get an adequate return.

The Congress And Mr. Bose

It is definitely known now that twelve members of the existing Congress Working Committee have expressed their inability to work with Mr. Subash Chandra Bose, the new President of the All India National Congress. Mrs Sarojini Naidu is one of the three members of the present Congress Working Committee who will have no objection in serving under Mr Bose's Jandersalup. The opinion of Pandit Jawaharlal Nehru is not yet known. The personal opinion of Mahatma Gandhi is believed to be that the extreme left wing of the Congress should be given a free hand to follow their own programme.

After having a talk with Mahatma Gandhi on February 15 at Sheganon, Mr. Subash Chandra Bose issued the following statement to the Press:—

"Mahatma Gandhi received me with his characteristic kindness and affection. In an atmosphere of extreme cordiality, we had a discussion on the burning problems of the day for full three hours. We did not arrive at a final decision, but we reached certain tentative conclusions. It would be premature to give publicity to them. I would, therefore, request the Press and the public to exercise patience till the meeting of the Working Committee on good instant. The Working Committee will meet at Wardha and Mahatma Gandhi has kindly postponed his departure for Bardoli, so that he may be at Sheganon when the Committee meets. I am issuing this statement with Mahatmaji's approval."

Different interpretations are put to the above statement. But it is agreed that Mr. Bose will not take any precipitate action and that the question of Indian States is engaging the attention of Mahatma Gandhi and it is expected that this will loom large on the horizon at Tripuri eclipsing any tendency for manifestation of differences such as followed Mr. Bose's re-election.

Trouble In Indian States

"The position in Rajkot and Jaipur has well nigh created a first class political crisis and I would not be surprised if my colleagues and I very soon find ourselves behind the prison bars" said the Hon. Mr. D P Mishra, Minister for Local Self Government, Central Provinces and Berar, addressing a crowded public meeting held at Chindwara (C.P.) on February 13. He further stated that as soon as they got a signal from Wardha the Congress Ministers throughout India would resign and lead batches of volunteers to the neighbouring States. It will be only then that the Viceroy will realise the significance of Mahatma Gandhi's request for interference.

"Misgovernment in the Eastern States (Orissa) is a fact," states the *Statesman* of Calcutta. "The miserable pretence of the Talcher Durbar that the refugees in Orissa are not refugees and the suggestion that the *Statesman's* photographs are fakes are themselves an indication of a good deal of disingenuousness. Reforms have to come and very quickly. Several of the Rajas have realised this and are introducing appropriate measures of Reform. No treaties are eternal, for change is a condition of existence and the terms of every treaty should be revised at intervals. Certainly there is no justification for leaving the powers of life and death in the uncontrolled hands of mere zamindars, which is all that some of the petty rulers of small poverty stricken States are" concludes the *Statesman*.

It is understood that sensational disclosures of maladministration in Rajkot have been made by Sir Patric Cadell, ex-Dewan of the State in the course of a lengthy report submitted to the Government of India. Mr. Gibson, the Resident of Kathiawar States has been suddenly summoned by the Viceroy.

Miss Maniben Patel who went on hunger strike as a protest against her removal from Mrs. Gandhi has given up the strike as she is allowed to rejoin Mrs Gandhi. They are now lodged in a state house at Trimbla about three miles from Rajkot. They are given servants and all other facilities. Mrs Gandhi was brought to Rajkot on February 14, enabling her to ring up Mahatma Gandhi to inform him of the condition of her health. After wards she was taken back under police guard.

The Jaipur administration having failed to defeat Seth Jamal Bajaj's resolve to be in Jaipur territory either as a free man or as a prisoner, have now interned him. They have arrested all the prominent members of the Praja Mandal and put them in detention camp.

Bombay's Government's Budget

The budget which the Hon'ble Mr. A. B. Latthe, Finance Minister of the Bombay Government, presented to the Legislative Assembly on February 24, is characterised as "Revolutionary" and "Bombshell" by the non-Congress section of the population. The city of Bombay and suburbs are to be declared a prohibition area from August 1 next, thereby involving Government in a loss of Rs. 120 lakhs of excise revenue per year. The Ahmedabad "dry area" will be converted into a total prohibition area. Only Europeans will get liquor permits. All these prohibition measures will decrease the local Government's excise revenue to the extent of Rs. 155 lakhs. The cities of Bombay and Ahmedabad, it is proposed, will be levied with a property tax at the rate of ten per cent. of the rateable value; this will secure Rs. 108 lakhs in Bombay and suburbs and 19 lakhs in Ahmedabad. Items such as sales tax on petrol, on mill-made cotton cloth and silk fabrics and on artificial silkyarn and cloth, an enhanced electricity duty, and a tax on crossword puzzles and other newspaper competitions will bring in about 189 lakhs of the Rs. 230 lakhs required. The Government are considering to tax forward business on the Stock Exchange and the agricultural incomes to make the loss good.

The landlords have vigorously protested against the proposed property tax and the millowners are considering the advisability of going to the Federal Court regarding the proposed duty on mill-made cloth etc. The big hotels and clubs will be hit hard by the prohibition programme of the Government and the small restaurants and toddy shops will close down. Thousands of men will be thrown out of employment. The Government Distillery at Surat alone employs over a thousand hands. Whatever may be the merits and demerits of the Government's prohibition policy, they should have made provision for the poor people who have so far maintained

themselves on the liquor trade and industry. It is stated that the Parsi community who control the liquor trade in the Bombay Presidency will suffer the most. The Finance Minister struck a high note when he said:—"Prohibition is a revolution in the life of our people, a new force which will transform our society into a morally much stronger than we are to-day. Let us not look at it and its corollary of new taxation on property, as a sectional interest or concern.

"We have had a surfeit of these narrow views, communal interests, class interests, linguistic or provincial interests and what-not interests. Let us think, therefore, of the removal of evils and the bearing of new burdens as duties towards the good of society as a whole. The emancipation of the slave from the slavery, the rescue of the Indian woman from her prostituted life and the protection of the drunkard from his drinks are not merely for their individual benefit.

"The evils themselves are a pestilence in society. Their eradication is individual gain in for the good of society as a whole. And for this social good, those who can have got to pay, not necessarily for any individual return to themselves but because their capacity to pay carries with it the obligation to pay. I see nothing but justice in asking the landlords of Malabar Hill to pay for the good of the labour at Worli or Parel, for that good is more a social than an individual good for securing which taxation must be paid by those who have the fortunate faculty for payment."

The Sporting World

Jubilee Tournament At Mount Edgecombe

THE 4th Annual Jubilee Tournament for Mr. L. J. Cass's trophy, which was open to all Estates, was held at the Shaik Marshall Campbell Park, Mount Edgecombe, on Sunday, February 26. The tournament was patronised by clubs representing all the Estates. There was a large gathering of spectators and an enjoyable day's game was witnessed by all sports enthusiasts present. In all, 15 teams participated in the tournament, which was played under the knock-out system. After a good day's sport, the Rangers and the Natal Estates emerged finalists. The Natal Estates were victorious in the final, by beating their opponents by 3 goals to nil. The success of the day's sports was due to Mr. and Mrs. Urban Campbell, Mr. L. J. Cass, Mr. Dove and the Natal Estates' Sports Body. The prizes were distributed to the winners by Mrs. Urban Campbell. The Natal Estates, Rangers, Red Rovers, Blue Stars and Peoples football clubs were each presented with a football by the Estate Indian Sports Body for good conduct and sporting behaviour on and off the field.

Northern Districts Indian Football Association

At the annual meeting of the Northern District Indian Football Association, held at Newcastle, the following officials were elected:—President: Mr. Ramlal-singh; vice-presidents: Messrs. D. Pachay, C. Gopaul, R. Loganathan, G. G. Chetty, M. P. Chetty, D. V. Pillay and A. K. Naidoo; secretary and treasurer: Mr. G. K. Naidoo, Magistrate's Office, Newcastle; assistant secretary: Mr. D. Boodhoram; auditor: Mr. D. Patchay; delegates to Natal Indian Football Conference: Messrs. G. K. Naidoo and R. Loganathan; nominee Mr. S. Pachai, selection committee: Messrs. C. Gopaul, N. C. Naidoo G. G. Chetty. It was decided to affiliate with the Natal Indian Football Association. Mr. M. P. Chetty promised to donate a League trophy in memory of [illegible]

Soccer Player Killed Outright

Johann Salai, a 32-year-old player, was killed outright during a soccer match between two railway sports clubs, at Budapest, when he collided head-on with another player.

Ottomans In Finals Of Pandey's Shield

Playing in the semi-final of the Natal Pandey's Shield, Ottomans, of Durban, went to Ladysmith to meet their namesakes of the Klip River Cricket Union,

BHULABHAI DESAI

HIS SPEECHES

Published in book form of particular interest to students of Politics, Law, Economics and Commerce.

The Book contains the great leader's lectures on these and other subjects of national interest.

Price: 8s

Please write to

"INDIAN OPINION"

Phoenix Natal.

on Sunday last. They won on the single innings. The homesters were sent in to bat first and against steady bowling could not make headway with the result that they were all out for 75 runs. The visiting side batted freely to get the useful score of 216 runs, M. Hullejet scoring 61. The home team lost four wickets for 40 runs in the second innings. Ottomans will now have to meet Royals, of Maritzburg, in the final, at Currie's Fountain, Durban.

The competition for Asmal's Cup was advanced a further stage after the lost of two playing days through rain, Greyville, Star, Muslim and Marigold claiming points. The most exciting match for the afternoon was the meeting of Muslims and Sparks, the latter just failing by four runs with two wickets in hand. Muslims, batting first, could only make 83 runs, while their opponents after a very slow opening last night wickets for 79 when play ceased. Stars had no difficulty in overcoming Aryans whom they beat by 61 runs. The winners scored 143, of which H. Akbar made 75, while the losers reached 82. Marigold hit up 114 for the loss of seven wickets against Vernian Temple's 66. The leaders of the log, Greyville, had to struggle against Kismet whom they beat by 30 runs in a low scoring match. Greyville were all out for 89, the batsmen to reach double figures being S. I. Imamally (26), K. Hoosen (20) and R. Singh (13 not out). Kismet could not cope with the bowling of Osman Ismail and A. Nazeer, who claimed five for 35 and four for 12 respectively, to get their opponents out for 59.

Cricket Fixtures

The Durban and District Indian Cricket Union's fixtures for Asmal's Cup, for the week-end are as follows:—Sunday: Stars v. Muslims, Main; Vernian Temple v. Sparks, No. 1; Marigold v. Kismet No. 2; Greyville v. Sastri College, No. 3. Sunday: Stars v. Marigold, Main; Greyville v. Sparks, No. 1; Ottomans v. Schools, No. 2; Aryans v. Orient, No. 3.

Tommy Farr's Fights

Tommy Farr has fought five times in America and has won each time on points. His opponents were Joe Louis, whom he met twice, Ben Foord, Max Baer, Leon Scott and Clarence Burman. The success of Farr is due to the more popular he becomes. He is one of the richest heavyweights in the world to-day, and his wealth has come from his succession of defeats.

—oOo—

Indian Eisteddfod

It is announced by the hon. secretary of the Natal Society for the Advancement of Music and Art, Mr P. R. Singh, that late entries in connection with Indian Eisteddfod close on March 11, and the competitions on March 18 with the hon. secretary, "Indra Lodge" 69, Beatrice Street, Durban.

REPRESSION IN INDIAN STATES

THERE is a strong agitation for responsible government in the Indian States. The following statement issued by the Limbdi Praja Mandal (the people's society of a small state in Kathiawar) will give an idea as to how the people are terrorised by the rulers:

The Limbdi Diwan has stated that exaggerated reports about dacoities in Limbdi have appeared in the Press. He dare not give correct facts under the excuse that the matter is *sub judice*. There is nothing *sub judice*. Here are a few facts about the dacoity at Pansina which the Diwan may challenge, if he thinks fit.

February 5 was celebrated as Rajkot Day at Pansina, and there was a meeting which dispersed at about 10 p.m. About 11 p.m. people heard firing all round in the village and outside. Then one by one, the houses of Praja Mandal workers or sympathisers were raided.

Batches Of Twenty

About 80 persons appear to have come. They divided themselves into two batches of about 40 persons each, the rest remaining outside the village surrounding it.

They had come armed with all kinds of weapons such as guns, swords, knives, iron rods, green bamboo sticks etc. and had brought motors.

They were dressed to disguise and carried torches and lanterns. The dacoits first locked the Praja Mandal Office from outside to prevent the volunteers from coming out and then proceeded.

One party attacked Chunilal Dharsey. The man is insane since 5 or 6 years and is very poor. His mud house is fallen. He and his wife live in the verandah. His crime was that his son Bhurilal was a Praja Mandal volunteer. The dacoits broke open the outer door and about 30 persons entered. They first asked for Bhurilal. He was sleeping at the Praja Mandal Office. They then belaboured Chunilal and his wife. The mad man shrieked and prayed for mercy. His wife's earnings were removed. Everything in their house was broken and destroyed. Chunilal and his wife have left Pansina.

Gunmen Face Him

Next came the turn of Nathalal Purshotam, another Praja Mandal worker. His aged parents were sleeping in the outer verandah with his daughter aged 14. His wife was sleeping in the room having delivered about 20 days ago. He was sleeping in the outer verandah. The iron railings of this verandah were broken. Nathalal attempted to fly by the outer door. He met four or five persons facing him with guns. He came back. He was soundly belaboured with sticks. With great difficulty he carried his wife to a neighbour. His father aged 60 and ill was assaulted and seriously injured. He was wounded on the head and bled. Nathalal's daughter aged 14 was attacked, and all ornaments on her persons removed. She has been so terribly frightened that she is weeping all the while. His two houses were broken open. All boxes, large and small were broken and the dacoits carried away ornaments and cash worth about 8 to 10 thousand. Nathalal and his family have left Pansina.

Then came the turn of Sukhlal Jasraj. Kisan Kantilal was also a Praja Mandal volunteer. The outer door was first broken and about 15 persons entered. They first asked for Kantilal. He was sleeping at the Praja Mandal office. Then Sukhlal and his wife and his daughter were attacked and injured. His houses were broken open and many things destroyed. The dacoits carried away booty worth about Rs. 3,000.

Another party appears to have gone the other way. They first went to Nagardas Chhaganlal. His outer door was broken open. He and his wife closed the doors of the house. The dacoits began to break the doors with axes and iron rods. Some time thereafter, Nagardas himself opened the house. He was attacked and seriously injured. He was robbed. Many things were broken. The dacoits then again attacked Nagardas to show his valuables. They threatened to kill his children sleeping in the house. They threatened to attack his wife.

Praja Mandal Chief Belaboured

Then came the turn of Kalidas Dhanji, president of the Praja Mandal, who lives next to Kalidas. There is a wall in between them. The dacoits went over the wall. Kalidas lives alone. He attempted to fly by the outer door. He opened it and was immediately attacked and severely belaboured by 4 or 5 persons standing outside. He became unconscious. He was thrown in a cot and his house was broken open. Everything in it was destroyed and valuables carried away. Three or four persons sat upon his chest and attacked him with knives and swords. He received serious injuries. He had a sword thrust at the back about 3-4 inches deep and was in a pool of blood. He has been removed to the hospital and has been operated. Kalidas is aged about 55.

Then came the turn of Chhotalal Punjabhai, another prominent Praja Mandal worker. His outer door was broken open. One servant in the gangway was beaten. The iron railings of the verandah were then broken. Chhotalal and his wife were in one of the rooms. The dacoits began breaking it with axes and iron rods. Some time thereafter, Chhotalal himself opened the room. He and his wife were dragged out and severely beaten with green bamboo sticks. The dacoits then broke open boxes large and small in the house and carried the valuables. A lantern was thrown on his head. There was serious injury. He was wounded on the hand. The clock then struck 12.30. The clock was immediately broken. His wife was then attacked and the ornaments on her person removed. She had silverware on her feet which could not be removed. They attempted to cut her feet but then abandoned. They then broke another room and destroyed a great deal. Then they wanted to go upstairs. The staircase door was locked. It was fired upon and then broken. Three more rooms were broken upstairs and valuables carried away and many other things destroyed. Chhotalal's wife is in bed and removed to Ahmedabad.

Firing In Air

The dacoits also have broken open five shops, one of them being a small shop of Bhurala, son of Chunilal.

They appear to have left at about 1-30 a.m. All the while there was continuous firing in the air all round.

Everyone who has been attacked, injured and robbed is either a worker or a member of the Praja Mandal. The dacoits met several other persons. They were asked to go away. There were three marriage parties in the village that night. They were not even approached.

Police Absent

There is a police party kept at Pansina and there are a number of village watchmen. Not one of them came out. No State servant went to make any inquiries even in the morning. News was received in Limbdi at about 9 a.m. next day and immediately doctors were sent and Kalidas who was in a precarious condition was removed to Limbdi and other injured were attended to. About 30 workers of the Praja Mandal from Limbdi went immediately and brought to Limbdi all those who desired to come away.

Darbar Gopaldas came to Pansina on February. He interviewed each one of those who were attacked and wounded and visited each place. At several places the bamboo sticks, pick-axes and iron rods were left by the dacoits. They have been brought to Limbdi. The State is now said to be investigating.

Similar is the tale in other villages. Another village Kalol, four miles away from Pansina, was looted the same night and only Praja Mandal workers were attacked, injured and robbed.

Intimidation

Criminal intimidation and threats of personal injury and assassination are held out to all persons who work for or are members or sympathisers of the Praja Mandal. There are dacoits and thefts galore in the villages. Hundreds have fled and are flying. There is absolutely no safety of person or property.

Buy Perfect DIAMOND RINGS and Flawless DIAMONDS direct from our factory

AMSTERDAM

DIAMOND CUTTING WORKS
62, Field Street Durban.
P. O. Box 2362. Phone 2-4868
Also at Johannesburg and Capetown

DRIVING TAUGHT BY EXPERT EUROPEAN

Instruction on Dual Control Cars. Lessons will be given until licence is passed. Moderate charges.

Apply:
P. O. Box 2139 or
44, Southern Life Bldg.,
Smith St., Durban.

Our Agents

Copies of "INDIAN OPINION" will be obtainable in Durban at the following places:—

PATEL'S VEGETARIAN TEA ROOM, SUNBRAND TOBACCO WORKS, SINGH'S CAFE, BURMA HOUSE Grey Street, and NAHANJI VALLEBH'S TEA ROOM, Brook Street

Books for Sale.

The Story of Humayun 6d

J. C. BOSE.—His discoveries and writings with a biographical sketch and portrait ... ... 5s.

ESSYS ON INDIAN ECONOMY—By Mahadev Govind Ranade Price 4s 6d.

ESSAYS ON INDIAN ART, INDUSTRY AND EDUCATION.—By E. B. Havell Price ... ... 3s.

INDIAN INDUSTRIAL AND ECONOMIC PROBLEMS.—By V. G. Kale, M.A., Price 4s

From: The Manager,
'Indian Opinion'
Phoenix, Natal.

Indians In South Africa

Helots within the Empire
and
How they are Treated.

By Henry S. L. Polak.

Price 2s.

To be had from —
THE MANAGER,
INDIAN OPINION,
Phoenix, Natal.

The "FRIENDS of INDIA" SERIES

Short biographical sketches of eminent men, who have laboured for the good of India.

Copious extracts from the speeches and writings of the "Friends of India" on Indian affairs are given in the sketches. Each volume has a fine frontispiece.

Lord Minto,
Rev. Dr Miller,
E. S. Montagu,
Lord Ripon,
Ravi Varma,
Toru Dutt,
Sir C. Sankaran Nair,
Sir Henry Cotton,
John Bright,
Lal Mohan Ghose,
Mrs. Annie Besant,
H. H. The Aga Khan,
Allan O. Hume,
A. M. Bose,
Dadabhai Naoroji,
Ramakrishna Paramhamsa,
V. P. Madhava Rao C.I.E.,
Raja Ram Mohan Roy,
Rahimtulla M. Sayani,
Dinshaw Edulji Wacha,
Ishwar Chandra Vidyasagar
V. Krishnaswami Iyer,
Babu Surendranath Banerjea,
Lord Morley,
Lord Macaulay,
Sir Pherozeshah Mehta,
Swami Rama Tirth,
Sir Salar Jung,
Edmund Burke,
Henry Fawcett,
Lord Hardinge,
Krishna Das Pal,
M. K. Gandhi,
Sir Syed Ahmed Khan,
Badruddin Tyabji,
W. C. Bonnerji,
Charles Bradlaugh,
Diwan G. Rangacharlu,
Pandit Madan Mohan Malaviya,
Rao Bahadur R. N. Mudholkar,
Dr. Rash Behari Ghose,
The Rt. Hon. Syed Amir Ali,
H. H. Shri Sayaji Rao Gaekwar
Kashinath Trimbak Telang,
Nawab Mehdi Ali Mulk,
Behramji M. Malbari

Price: One Shilling Each

APPLY:
MANAGER, INDIAN OPINION,
PHOENIX, NATAL.

OUR TRIP TO AMERICA
BY
K. Natarajan.

Mr. Natarajan, editor of the 'Indian Social Reformer,' who recently visited America gives a vivid description of his tour in this interesting book

Dr. J. T. Sunderland writes about the book as follows:- "The volume will give pleasure to your friends here, and will give much valuable information to a wide circle of readers in India. It will tend to correct misunderstandings and to create real friendship between the two peoples. We cannot have too many such books."

Copies can be had at 1s 3d., postage and packing free from:—

The Manager,
INDIAN OPINION,
Phoenix, Natal.

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

મહાત્મા ગાંધીજીના હસ્તે
સને ૧૯૦૩માં સ્થપાયું.

પુસ્તક ૩૭ મું. ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ 3 માર્ચ ૧૯૩૯ અંક ૯

"ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન"

શુક્રવાર, તા. ૩ માર્ચ ૧૯૩૯.

કૉંગ્રેસ અને યુવકો

ગયા રવીવારે કરબનના રેયલ પીકચર પૅલેસમાં કૉંગ્રેસના ડરબનિસ્થ યુવાનોની મેજીસ્ટ્રેસનની વરણીપર ઇસ મધ્યાન અને યુવક પ્રમોનાની યુક્તિઓનો વસ આવ્યા તેની ચિંતનથી શ્રોતાને ચારદ કરવાને બદલે ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન વીજ ઘણા ઉત્સાહ ભણી હતી. ડાક્ટર ય. એમ. પારેખ પ્રમુખસ્થાને બીરાજ્યા હતા અને તેમની વરિ વીરીંગનું કાર્ય શ્રી. કે. કબ્યુ. ગોડફ્રે એ ચલાવ્યું હતું. મીટીંગમાં યુવાનો ૬ જે કૉંગ્રેસના સભ્યો નહિ હતા પરંતુ કૉંગ્રેસને લગતી સંખ્યા બાબતોમાં આગળ પડતો ભાગ લેવાને પોતાની ઐક્ય સંસ્થા સ્થાપેલી છે તેઓ પણ મોટી સંખ્યામાં હાજર થયા હતા. કૉંગ્રેસ ના આગેવાનોએ હુરસાદાર આપ્યો કર્યો હતો અને કૉંગ્રેસેશનના કાયદો પસાર થયા તા સહત કરવાની પ્રતિજ્ઞાઓ લીધા હતી. મીટીંગની શોભવણી હુરસાદારીથી પ્રસ હતી. જ્યાં સુધી કૉંગ્રેસના આગેવાનોપર વખાણોનો વર્ષાદ વર્તી-યોતો હતો ત્યાં સુધી મીટીંગે બારે શાંતિ જાળવી હતી. પરંતુ મીટીંગનું કાર્ય ચમાપ થતાં પહેલાં પ્રમુખ તરીકે મી. ગોડફ્રેએ યુવાનો ને આપવા કરવા નોતર્યા અને એક પછી એક તેઓ લોલવા ઊભા થયા. મી. સૈયદ ઇસ્ક-હીનના મુખેથી જણાવ્યું કે આગેવાનો તરફથી યુવાનોને કૉંગ્રેસમાં જોડાઇ જવાની આમંત્રણો અપાઇ રહી છે પરંતુ જો એકત્રતાની ખામી દોષ તો તે જનતામાં નથી. ન તો જ્યારે જ્યારે આગેવાનો તેમને બોલાવે ત્યારે હાજરજ રહે છે. ખરી એકત્રતાની ખામી આગેવાનો-માંજ છે ૬ જેઓ પોતાનાજનોનો કુસપ દૂર કરી શકતાજ નથી. યુવાનોએ તેઓના એકત્ર થવાની ફરજ પાડવાની છે. આપણી ઉપર જે અપમાન ભરેલા કાયદાઓ આવ્યા કરતા દોષ તો તેમાં દોષ જનતાનો નથી પણ આગે-વાનોનોજ છે.

આ પછી મી. કાકલ્યી મુખ્ય વાહ ભણી રહેવાયું. અને પોતાના દેશમાં બોટા આદોલો પણ યુક્તાં અયકાયા નહિ કે કુસંપ પ્રવાનું કારણ દેહલાક બોલાને ઇંગ્લંડ વેરબેર અને પોતાને દોષ નહિ બલ્યા જો છે. તેમણે કહ્યું કે જેઓને આગેવાનોના દોષ જોવા દોષ તેઓ એ મીટીંગમાં ભોજન જનુ અને કમાટી મીટીંગમાં આવવું જોઇ તેઓને સારી રીતે સાભારવામાં આવશે. આ રીતે તેની ચર્ચાને માટે નથી સભાજનો ૬ આટલો પ્રયત્ન સુધી શાંત રહ્યા તે હવે શાંત નહિ રહ્યા. મીટીંગની અધ્યક્ષ કેવી કરવામાં આવી હતી એ સારજેંટ સાભળવા બારણે બીજા એક પણ બોલનારાને સાભળવા દેવામાં નહિ આવ્યા અને દરેક શબ્દે બન દરેક વાકયે તેને ખલલ પહોંચાડવામાં આવી. પ્રમુખશ્રી જેમણે મી. કાજીને ગમે તે બોલવાનું નહિ અટકાવ્યા તેમણે કૉંગ્રેસના ગુણગાન નહિ ગાનારા બીજાઓનાં વકતવ્ય ઉપર તુરત જ એક મુકી દીધી કે તેઓને બોલવા બલલ પહોંચાડતા હતા તેમને તેમનાથી અટકાવી નહિ શકાયા. આ બાબતમાં કૉંગ્રેસના આગેવાનોની આપખુદી રીતને પાત્રજ ગણાય. બીજી તરફથી મીટીંગની અધ્યક્ષમા કરનારાઓ એ વસ્તુ પણ જાણી ગયા ૬ તેઓને ઠોકર બેસાડનાર જોજ જનતા હતી અને તેઓને દોરડાપરથી ઉતારી મુકવાની સત્તા પણ તેઓનેજ હતી. જો આ ગે-વાનોને કોઇ પણ જવાબદારીનુ ભાનજ હોત તો તેઓ પોતાના વિચારો વ્યકત કરવા સામના હતા તેઓને ખોટે તેઓએ કુચા નહિ મારી હોત પરંતુ જે કઇ પણ કર્યું તે હિંમત થી સાભળી તેનો સંતોષકારક ખુલાસો કર્યો હોત

શું તેઓ સત્યનિષ્ઠ છે ?

કૉંગ્રેસના આગેવાનોએ ગયા રવીવારે વકતવ્ય રજિત તા ભારે બાલાશી પરંતુ કાર્યશકિત પણ ઐકયબીજ બતાવશે ખરા ? તેઓની આજસુધી રેકોર્ડ તેઓને બહુ પ્રતિષ્ઠા આપનારો નથી. ટ્રાંસવાલ ઐશિયાટીક એન્ડ ટ્રેન્ચર ઓકટ પર કૉંગ્રેસના આગેવાનો પોતાની પ્રતિજ્ઞા પાળવામા પછાત પડયા હતા. એ બાબ છે કે આ બાબતે ટ્રાંસવાલનેજ આધુ પડનારો હતો. પરંતુ કૉંગ્રેસ ના આગેવાનોએ તો સિદ્ધાંતને બાતર લડત કરવાના પ્રતિજ્ઞા લીધેલી અને તેઓને લડવા નહિ ઐટલુજ નહિ પરંતુ જેઓએ પોતાના અંગત સ્વાર્થને સાચવવાને ખાતર લડત ચલાવતા હતા તેમની સાથે તેઓએ બદકાર ૮ કી. સોલોમાન-શેટ્ટન સ્વામના સુબંધમા પણ તેઓએ તદ્દન જ

પુરું. એ અનિષ્ટ હતી એ વસ્તુની તેઓપર અસર નહિ થઇ આ દેશના હીંદીઓના અતિ હાસમાં એક સરકારી કર્મચારપર હીંદીને બોલ બોલવાનું માન ગયું એથી તેઓ આંજાઇ ગયા! ગોરી ઓઓને બોલપર લખવા હીંદીઓની અદલાબદલીના બીલના સુબંધમા ૫ વર્ષા-પોયામાં હીંદીઓપર કાળા દીવસ ના પાળવા ન આવે તો પોતાના બાકડાઓને ગોરો ચોકકસ બોલપર નહિ રાખવાને સત્યાગ્રહનું વચન આપી તેઓએ બતાવેલી મક્કારિસ અનાને કોમ્યુનીસ્ટ કરી. આ કારણોઓ ટ્રાંસ્વાલ આગે ઐજ બનાવ્યા, જ્યારીએ ૬ કૉંગ્રેસના આગેવાનો જો કે બાપણ કરવે શૂરા હતા છતાં તેના અગ્રસ્થમા અદ્રશ્યજ હતા. આપણે આશા રાખીએ કે આ નવા કાર્યક્ષેત્રમા પણ તેઓ ઝો પ્રમાણે નહિ કરે.

કદાચ કપ્રમનો અખત તો કયારનો થઇ ચુકયો છે

આપણે હીંદીઓ આ દેશમાં ઐવી સ્થળ બતાવી રહ્યા છીએ કે બસ મુખી આપણને મીસ ઝેર આપવા કરતું હોય એ સુખી આપણે તેની બાદુ ચિંતા થતી નથી. ગાત્ર કમારે મોટા પ્રમાણમાં અપમાન નારેજ આપણે બતાવી ચુકી એ છીએ કૉંગ્રેસેશનનો અનુભવ શું આપણે હજુને ને પહલે નથી કરતા. શું ટ્રસ્વસ્સ એકટની ફ્રેજે કૉંગ્રેસેશનની નીતી આકસ્મકરી રીતે અમલમાં નથી મુકાઇ રહી ? કેા. નલાલના ફુગલાના બ્રહ્માણમા શું મી. કૉકસેમરેજ પાર્લામેન્ટમાં ટાકર નહોતું કર્યું કે કેા. નલાલ પોતાની કૉંગ્રે-ગેશનની નીતીયો પ્રાપ્ત કરી શકયા હતા તેના કરતાં સરકાર ટ્રસ્વસ્સ એકટની ફ્રેજે ઘણુંજ વધારે પ્રાપ્ત કરી શકયા છે. શું ડરબનમા, રેલવે સ્ટેશનની પર, પોસ્ટ ઓફીસોમાં, બીચપર અને બીજાં અનેક વિકાંતિ અને મોજના સ્થળોમાં આપણે એ નીતીનો અનુભવ નથી કરતા ? આપણા સ્વમાનના બાવનાને જખમ પહોંચાડનારા કેવા અનેક દાખલા દર્શી શકાય છે અને આ સુચ-વામેંગા નવો કાયદો જે પસાર થયે તા આપણી ઉપર "દાદાખુ આદિકાના અપમૂલ્યા" ની કાયમ ની બાટે છાપ પડી જશે. આવી સ્વમાન અને રાષ્ટ્રપ્રેમ ગોરવને વિષે આપણામા કયારની ભાવના આવવાની જરૂર છે. અને પ્રતિષ્ઠા અને આબરૂ નો બોટો ખ્યાલ જે આપણે આપસઆપસમાં લડવાને બાટે ઘણીજ કાળજીથી પોષિએ છીએ તેનો ત્યાગ કરી દેવો જોઇએ. જો એથી આપણે આપના આ દેશમાં આપણા સમાન શત્રુની સામે લડવામા આપણે બતાવતા દોષ તો આ-પણે દરકારનો ઇશારનો સુધરતા પામ્યા હોત.

કુંક મુદ્દાપર દેશની અંદર પડી ગયેલા બે પક્ષોને એકત્ર કરવાનો પ્રયત્ન થયો હતો જેમાં હિંદના એજન્ટ-જનરલે પણ આગળ પડતો ભાગ લીધો હતો. પરંતુ કૉંગ્રેસના આગેવાનો જેઓ મહત્વના પ્રશ્નોપર સરકાર સમક્ષ રજુઆતો કરવામાં દેશની પાસેથી કદાચ મેન્ડેટ મેળવવાનો જરૂર જોતા નથી તેઓ ચિરોધી પક્ષની સાથે એકત્ર થવાને માટેની મસલત કરવા ગયા ત્યારે પોતાની મજબૂતી પાસેથી ઍકસ મેન્ડેટ મેળવવાની તેઓએ ખાસ કાળજી લીધી હતી કે તેઓએ કોઇ પણ બાબતમાં નમવાનું નહિ આવેલા જ કારણથી ઉપરલો તુટી પડી. જો આપણે ખરા અર્થમાં એકત્રના ઇચ્છતા હોઇએ તો અમે માત્ર એકજ સુચના કરી શકીએ છીએ અને તે એ કે એક પક્ષ બીજે કામપેલસર ખરો ઉતરે, અને અમે કબુલ કરીશું કે કૉંગ્રેસનું વલણ એ રીતે ખરું છે તો પણ વિરોધી પક્ષને પોતાનો હરફ બોલી શકવાને તેવું તો પક્ષને કોરી એક બાજી દેવા જોઇએ અને બન્ને આગેવાન બંધારણસરપક્ષના બોટા બકાસોને પકડતા મુકી દેવા જોઇએ. એમ કહેવું કે કૉંગ્રેસથી પોતાનું નામ બદલીજ ન શકાય—સામા પક્ષની એ માગણી હોય તો પણ—તો કેવળ બાળકપણાની દલીલજ ગણાય. આપણી સામે એવી બળકટ પરિસ્થિતિ આવી પડેલી છે કે જે વેળાએ કુસંપ રાખવો આપણને પોસાયજ નહિ. બુદ્ધ મહાત્મા ગાંધીજી એ પણ પોતાના હાથથી રચેલી કૉંગ્રેસ, કે જે આજ દીન પર્યંત મુવેલી પડેલી છે, તેનું નામ ફેરવી નાટાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસના રાખ્યું હતું અને તે માત્ર એટલાનેજ ખાતર કે એક નામ માગના કરતા તેઓની સમક્ષ પડેલા સવાલને તેઓએ વધારે મહત્વનો ગણ્યો હતો. બારો એકતા જોવાતી હોય તો તેને માટે તો એ કોઇપણ નામ આપે જોખમે શકીએ છીએ.

બીજો માર્ગ કૉંગ્રેસમાં રહીપૂર્ણ બળથી કોકાટ કરવાનો અને બહુમતી ને લીધે આગળ આવવાનો છે. એ રીવાજ બોલતે માર્ગ નથી. આ દેશમાં રચનાત્મક મંડળો તરીકેના આપણે હરફ ટકાવી રાખવાને માટે આપણે ચોક્કસ જગ્યા લડવાની છે અને જો આપણા અંતઃકરણમાં શુદ્ધ ન રોમ તો આપણી લડત પણ શુદ્ધ નહી હોય અને તમાં આપણે સફળતા મેળવી નહી શકીએ. બાકીનો આધાર ઇશ્વરની પર રહેશે છે.

ટ્રાંસવાલ સત્યાગ્રહને પંથે

પહેલું સપ્તાહ રજા બાદ જોહાનીસબર્ગથી આપને ટેલીફોનનો સંદેશો મળ્યો કે સુચવાયેલી સેગ્રિગેશનની યોજના સામે વિરોધ દર્શાવવા મળેલી ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિયન કૉંગ્રેસની મીટીંગ કે જેમાં એક હજાર ઉપર લોકો એકત્ર થયા હતા તેમાં ડૉ. દાદુ, કે જેમણે કૉંગ્રેસમાં એક પ્રેરક ભાગ ભિજા કરેલી છે તેમણે કૉંગ્રેસ તરફથી મુકાયેલા ઠરાવ સામે સુચવાયેલી સેગ્રેગેશનની યોજના સામે સત્યાગ્રહની લડત કરવાની સુચના કરનારો સુધારો ભારી બહુમતિથી વધાર કરી એકમત પર વિજય મેળવ્યો છે. અમે ડૉ. દાદુના ઉત્સાહને માટે અને કૉંગ્રેસપર કાબુ મેળવવા માટે અંતઃકરણથી અભિનંદન આપીએ છીએ. હવે ફરી એકવાર સત્યાગ્રહનો પ્રસંગ આવી લાગેલો છે. સુધારો પસાર કરાવવાથી આપણા કામનો અંત આવી જતો નથી. હકીકતમાં કામનો ખરો આરંભજ હવે થાય છે. અને જેઓએ ડૉ. દાદુના સુધારાને ટેકો આપેલો છે તેઓએ પોતે સ્વેચ્છાએ બહારી લીધેલી જવાબદારીની ગંભીરતા સમજવી જોઇએ. તેઓએ મારવાનો નહિ પરંતુ રાષ્ટ્રિય ગૌરવને ખાતર એક આંગળી સરખી પણ ઉંચા કર્યા વિના હિંમતથી મરવાને તૈયાર થવું પડશે. એક વખત પગલું લીધા પછી પાછી પાની નજ થવી જોઇએ. દક્ષિણ આફ્રિકાની રાજકરતી પ્રજાને સમજાવી દેવામાં આવવું જોઇએ કે આપણી ધીરજનો હવે અંત આવેલો છે અને હીંદીઓપર લાદવામાં આવેલા અપમાનો હવે અમારાથી વધુ સહન થઇ શકે તેમ નથી.

આ લખાણ રહ્યું છે તે વેળાએ ઉપરલું ફેક્સ-ઝારી તા. ૧૮ મીનું 'હરિજન' અમારી પાસે આવ્યું છે જેમાં દક્ષિણ આફ્રિકાના હીંદીઓ માટે ગાંધીજીએ એક સંદેશો પાઠવ્યો છે જે આપણામાંના સૌએ હૃદયમાં ઉતારવો જોઇએ.

ગાંધીજીને એક પ્રશ્ન પુછવામાં આવ્યો હતો કે આ દેશમાં હીંદીઓએ પોતાના હકો માટે સત્યાગ્રહ કરવો કે બંધારણસર ચળવળ કરવી તેનો ગાંધીજીએ નીચે પ્રમાણે જવાબ આપ્યો હતો:—

"દક્ષિણ આફ્રિકાના હીંદીઓમાં જો રામ હોય તો હું તો સત્યાગ્રહ કરવાનુંજ કહું અને તેમાં તેમને સંપૂર્ણ સફળતા પ્રાપ્ત થશેજ. હું આશા રાખું છું કે દક્ષિણ આફ્રિકામાં જન્મેલા હીંદીઓમાંથી એક પ્રબળ ઓઘ એવો મુવાન પેદા થશે કે જે એ દેશમાં ટ્રેનીડાડના ગએલા પોતાના દેશના મુળોના હકોને માટે જોખમ ઉઠાવશે અને એ હકો મેળવવાને પોતાનું સર્વસ્વ અર્પણ કરી દેવું તેને એ પોતાના કર્તવ્યનું બેય બનાવશે. એ એટલે તો યુદ્ધ, એટલેજ સુસંસ્કારીતા, એટલેજ સત્યવાદીતા, એટલેજ મરતબાવાળો હકો કે જેમાંથી વિરોધનો ઉભેડો નાબુદ થશે. એ વખતે મોહન કહેશે કે "સઘળા હીંદીઓ તમારા જેવા હોય તો અમે આપણી પ્રમાણ દરજ્જાની આપણા જરામ હકોમાંથી નહિ." પરંતુ એ પહેલાં કોઇને કે, હીંદી કોમના એક પ્રતિનિધિને તમે તમારા સમોવડીયા તરીકે સ્વિકારવા તૈયાર ન્હો એટલું બસ નથી. જે કુ કુ તેજ મારા બન્ધ દેશબાંધુઓ પણ બની શકે છે, જો તેઓને જેવા તેવા નામો આપવા અને દરેક બાબતની તેઓપર મુકકેલીઓ નાખવાને બદલે કેળવણી તેમજ અન્ય સગવડો જે આજે તેઓને આપવામાં આવતી નથી તે તેઓને આપવામાં આવે. તેવા માણસને તાલીમ આપવાની જરૂર નહિ રહે. તે પોતાની સહિયારીજ પોતાની કીંમત અંકાવી શકશે."

સમસ્ત નોન-યુરોપીયન કેન્દ્રના સવાલના સંબંધમાં આજે જે વિચારને ગુણગ્રાહ્ય ફેરો આપ્યો નથી. હવે એ બાબતમાં પણ ગાંધીજીનો મત બસોબસ કોઇપણે બનવાનો છે. વેસ્ટર્ન ટેરા-ટોરીઝો કુંક મુદ્દાપર ઉંદર થયા હતા તેમણે ગાંધીજીની મુલાકાત લીધી હતી નોન-યુરોપીયન કેન્દ્ર વિષે ગાંધીજીનો શું મત હતો એ પ્રશ્નનો જવાબ આપતાં ગાંધીજીએ જણાવ્યું :

"એ બુધ્ધ ગણાશે. તમ કરવાથી બળ નહિ પણ નબળાઇઓ એકત્ર થશે. પ્રત્યેક પોતાનાજ પગપર અડગ રહીને એક બીજાને વધારે સારી મદદ કરી શકશે. હીંદીઓ તો એક વિસાત વગરની લઘુમતિ છે. તેઓ ગોરાને કદી પણ બાધરૂપ થવાના નથી. બીજા તરફથી તમે એ દેશના મૂળ વતની છો. તમારો વારસો તમારી પાસેથી ઝુંટી લેવામાં આવ્યો છે, તમારે તેનો સામનો કરવોજ જોઇએ. તમારો પ્રશ્ન ઘણોજ વધારે મોટો છે. તેને હીંદી પ્રશ્ન સાથે ભેળવી દેવો નહિ જોઇએ. પરંતુ તેથી બન્ને કોમોની વચ્ચે સારામાં સારો માયતાભરી સંબંધ નહિ રચવાનું કશું કારણ નથી હીંદીઓ ઘણી રીતે તમારી સાથે સહકાર કરી શકે છે. તમારી સાથે હળેલાં સીધી રીતે વર્તીને તમને તેઓ મદદ કરી શકે છે તમારી વાજબી અભિલાષાઓનો તેઓથી સામનો ન કરી શકાય અથવા તો તમારા ભોગે પોતાને માટે લાભો મેળવવાને પોતાને ઉચ્ચ સંસ્કૃતિ ધરાવનારા ગણાતા તમને "જંગલી" તરીકે સંબોધી ઠેકારી પાડી નહિ શકાય."

આ ગાંધીજી પાસેથી દાક્ષણાત્યના સવાલ આવી પડેલો છે. અને તેને અનુસરતાં આપણે કદી પણ આખડીયું નહિ. નાટાલ પ્રતિબંધાત્મક ધારાની દક્ષણાત્યને પ્રાપ્તમાત્ર કોપવા હીંદુસ્તાન ગૌરવ્યા છે. અમે તેને વધાવ અને નામોનો કુબ્બંધ ગણીએ છીએ. જો આ દેશ મા આપણે જાતેજ આપણા વાજબી અને ન્યાયી હકોને માટે સર્વસ્વદાનને આપ કરી મરવા તૈયાર ન હોઇએ તો યુરો તહલકા પ્રાપ્તમાત્ર હીંદમાં કેળવણીનો શું ઉપયોગ છે? અને જે જિંદગી આપણે મરવા તૈયાર થયા અને જંખવાણીનું સારે આપણું કશું મોટી બદલ ગણા રહેશે. "આપ મુવા વિના સ્વર્ગે નહિ પહોંચાય." એ કહેવત અનુસારે જે કરવા પણ પ્રયોરકાર કરવાનું હોય તો આજ દેશમાં કરવાની જરૂર છે.

હિંદની ધારાસભામાં હિંદી સવાલ

ગયે અઠવાડીયે જાહેર થઇ ચુકયું હતું કે ન્યુદિલ્હી ખાતે મળી ધારાસભામાં હીંદીઓના વ્યાપાર ગીકસ્ત મેળવવા અને ભાગવટા ધરાવવાના હકને વધુ મર્યાદિત કરવાના હેતુથી કાયદો આણવાને યુનીયન સરકાર તરફથી આવેલી દરખાસ્ત પર અમો કરવાને સર સૈયદ રઝા અલીએ મુકેલી એજન્ડામેન્ટની દરખાસ્તને પ્રમુખ સર અબદુર રહીમે આઉટ ઓફ ઓર્ડર ઠરાવી હતી. પ્રેસીડન્ટનાં એ ફરમાનની પહેલા પગોથી સભામાં સર રીમટે ખુલાસો કર્યો હતો કે આ બાબતમાં હીંદ સરકાર કશ પણ પગલા નથી

જેતી નથી તેને વળોટવાની તેમનો ઇરાદો હતો. એ દરખાસ્તને મંજૂરી આપવા સામે વિરોધ દર્શાવતા સર જે. એસ. બાજપાયે મુક્યા પ્રધાને કરેલું નિવેદન રજુ કર્યું હતું કે સર રઝા અલીએ મુલવેલા કામકાજના સંજોગોના હજુ કશો ખુલાસો નથી થયો અને એ આખો સવાલ હજુ ઉકલવાનો છે. સર ગીરધારીલાલે પણ જણાવ્યું કે હીંદ સરકારને આવા કામકાજ માટેની દરખાસ્તની સત્તાવાર ખબર સત્તાવાર રીતે કરવા ખબર નથી મળી.

સર સૈયદે જણાવ્યું કે હીંદીઓ વિરુદ્ધ કાયદો ઘડવાની યુનીયન સરકારે ચોક્કસ દરખાસ્ત કરેલી છે. જો હીંદ સરકારને એ વિષે કશો ખબર ન દેવા તો એ તેની નિષ્કાળજી સુચવે છે જેને માટે હું તેને બીલકુલ માફી આપી નથી શકતો. જો તેને ખબર ન દેવા તો તે નીંદાને પાત્ર છે. આવા બનાવો હીંદ સરકારને જો તે વેળાંક નહિ લેવી શકતા દોષ તો દક્ષિણ આફ્રિકામાં એજન્ટ-જનરલ રાખવાની આપણે શું છે? દક્ષિણ આફ્રિકામાં પરિસ્થિતિ એટલી ગંભીર થઇ ગઇ છે કે યુનીયન પાર્લામેન્ટની આગ્રહ બેઠકમાંજ કોઇક પગલાં લેવાશે.

મી. સત્યમુર્તીએ સર સૈયદ રઝા અલીની દરખાસ્તને ટેકો આપ્યો હતો પરંતુ પ્રેસીડન્ટ જણાવ્યું કે સરકાર કહે છે કે તેને કશી ખબર જ નથી એટલે એ દરખાસ્ત આઘેટ મોકુફ રાખે છે.

દક્ષિણ આફ્રિકાના હીંદીઓની સ્થિતિ વિષે સંપૂર્ણ રીતે વાકેફ રહેવાની આપણામાં હીંદ સરકારની નિષ્કાળજી વિષે સર સૈયદ રઝા અલીએ હીંદની ધારાસભામાં દર્શાવેલા વિશ્વાસને અમે ગંભીર ટેકો આપીએ છીએ પરંતુ કદાચ તેને બન્ને સરકારો વચ્ચેની "મીત્રતાપુર્ણ ચર્ચા" જેમાંથી આવી પડ તેને વિરોધ ચિંતા નહિ દોરાય? કમ તે બોજો પણ જે સંબંધ તો ટકાવી રાખવો જોઇએ!!

સેસેગેશન અને મીશ્ર લગ્ન પ્રતિબંધની ચળવળ

પ્રીટોરીયા સાઉથની ચેટા ચુંટણીમાં નેશનલીસ્ટ ઉમેદવાર મી. ટી. જે વેનહીલ્ડનને, ટ્રેક આપવા માટે લગ્ન મળી હતી તે પુરી થતા બાદ રમીંગ્સ તરફના પાર્લામેન્ટના સભ્ય મી. બ્લેકર સુધરે મીશ્ર લગ્ન પ્રતિબંધની અરજ કેપ સહી કરી હતી, જ્યાર બાદ રમીંગ્સના 'સ્ટાર' ના બાકરપત્રોને મુલાકાત આપતા તેમણે જણાવ્યું કે યુરોપીયનો અને રંગીનો એકજ મકાનમાં સાથે રહે તે બાબતમાં તમને જરૂ પ્રશ્નને ઓછ મહત્વ નથી આપવાનો મતો અટકાવવા અને બન્ને વચ્ચેના સબંધો ઉપર કાયદેસર પ્રતીબંધ મુકવાની બાબતમાં પ્રજાકીય પહેલી માંગણીને હું ટેકો આપું છું.

પોટગીટર્સ રસ્ટમાં ગુરૂવારે એક જાહેર સભા મળી હતી જેમાં એશીયાટીકો યુરોપીયનોના સબંધો આવતા વધતા જાય છે તે બાબતમાં ગંભીર ચર્ચા કરવામાં આવ્યો હતો. તેમાં એવો ઠરાવ કરવા માં આવ્યો હતો કે યુરોપીયન અને રંગીનો જેમાં એશીયાટીકોનો પણ સમાવેશ થાય છે, તે બોલના રહેવાના તેમજ વેપાર કરવાના સત્તાઓ જુદા રાખવા કે કેમ તે બાબતમાં

ગંભીર સ્થિતિ

મી. એસ. પ્યારેલાલ રીચ નીચે પ્રમાણે લખે છે.

ઉપરનાં ગયેલા નીચેના તમારા આજદીવસને માટે તમને અભિનંદન આપવું છું અને તેના દરમીયાન વિચારો તરફ સંપૂર્ણ સહાનુભૂતી ધરાવું છું.

મારે કબુલ કરવું જોઇએ કે શ્રીધામ રીપોર્ટ ન વિકસાવ્યો તો એક વિશ્વાસઘાત થયો ગણાય, એ ઉપરાંત એ રીપોર્ટને વિષે મને જરાએ રસ નથી. હીંદીઓની સામે ચર્ચાઓ પાડનારા કાયદાઓ તરફની મારી એકધારી વલણ મુજબ મેં એ કમીશન સમક્ષ મારા પ્રમાણે આપે કે એક સાક્ષી તરીકે પણ હાજર થવાની ના પાડી હતી એ કમીશનને મુખ્યત્વે કરીને બહારે સંસ્થાની માત્ર સ્થાપિત હકોની સાચેજ સંબંધ હતો.

સ્થાપિત હકોપરના પ્રહારમાં આમે ને સિદ્ધાંત આગળનો હતો છતા સેગ્રેગેશનના વધારે મહત્વના સિદ્ધાંતની આગળ તેનું કંઇ કરતા વિસાતનો ગણાતો નહોતો. અને હવે શ્રીધામ રીપોર્ટે મંજુર થવાની સંભવ પરોજ ઓછો બહારે પાર્લામેન્ટમાં નહિ દોર અને વ્યાપાર અને વસવાટના સેગ્રેગેશન રદ થવાનું સંભવ વધારે બહે અને દેખીતું દોર, અને આપણી આગલી લડતમાં કોઇક આંશ ભાગ લીધેલો હોય, જેમ તમને લાગેલું છે તેમ અને પણ કહ્યું કે, "તેના સંબંધમાં આપણે શું કરીશું" પરંતુ હિંમતભેર કુદકે તમે જે રીતે પ્રશ્ન મુકેલો છે કે "આ બધાની આગે 'હીંદી કોમ' શું કરવાની છે," એ રીતે કુ પ્રશ્ન નથી મુકી શકતો. કારણ કે "કોમ" નો અર્થ કશો નથી રહ્યો જે ખરી રીતે એક જવાબદાર અને પોતાના માન આબરૂને માટે ચિંતા ધરાવતી અને પોતાના દરજ્જાને માટે મુખ્ય ભાગજ ધરાવનારી કોમ હોય તોજ તે મારે સંબંધ જણાવવું જોઇએ કે આજે એક કોમ નથી રહી પરંતુ પોતપોતાનામાંજ પુરકપદ પરાયતા ટોળાં કરતાં વિશેષ નથી.

જે હીંદીઓ સાહો ધરાવે છે અને જે નથી ધરાવતા એ બન્ને વચ્ચે કશો કોમી ભાવના છે ખરી? તબંજરોને ગરીબ બહુમતિના હિતની કશા ચિંતા છે ખરી? તેને બદલે દુઃખદ પરંતુ શું એ નથી કે, શ્રેણાક તબંજરો પોતાના સ્થાપિત લાભોની પાછળ પોતાને સુરક્ષિત માની રહ્યા છે તેઓ પોતે જે લાભો ધરાવી રહ્યા છે અને દુકાદી સ્વમાનની આશા રાખે છે એ તેઓ પોતાના ઓછા નસીબદાર દેશબંધુઓના ભોગે કરવા ઇચ્છે છે? અને એમ પણ માનવું શું ખોટું ગણાશે? શ્રીધામ રીપોર્ટના અધિકમાની ચિંતા પણ તેઓને ખોટ કારણથી છે.

કોઇક વખતે રપષ્ટવક્તૃત્વ હિતકર થઇ પડે છે. અમને આ પ્રસંગ અને તેમાં લાગે છે. હીંદી પ્રજાના "દરજ્જાને" અને "સ્વમાન" ના વાતો હતા તે સબંધ પાછળ પડી ગયા છે અને આજે ના મુળ હેતુ જે સેગ્રેગેશનનોજ હતો તે આપણા સમક્ષ ભય છે.

ઘણી કસોટો હોવા છતાં એ પક્ષ માનો કે હોકી નથી શકતો કે તબંજર અને તબંજર વચ્ચેના સામે આજે જે વાદળ ઝઝુમી રહ્યું છે તે કેવળ જે લોકો પોતાના સાધનો સુરક્ષિત માનતા આવેલા છે તેઓની પોતાના હિલાય અન્ય તરફ નિષ્કાળજીને લીધેજ છે. પણ એમ સુચવવું પણ ખોટું નહિ ગણાય કે આપણા દેશના આગેવાનો કુમબુદ્ધિના પરીમાં આનાન્ય જનતા કે જેની પાસે એક માત્ર હીંદી તરીકેનો દરજ્જો અને રેશ રહેલાં સ્વમાન અને આબરૂ સિવાય બીજી કશી મુડી સંભાળવાની, બચાવવાની કે મુકાવવાની નથી, તેઓના કરતાં વિશેષ કુળજી મુડીવાદીઓના ભોગો તરફ બતાવતા આવેલા છે.

ત્યારે હવે આંતમાં કરી એજ પ્રશ્ન ઉપસ્થિત થાય છે કે હવે આપણે શું કરીશું? શ્રીધામ રીપોર્ટ તો કશાય રદ થાય અથવા એવા સ્વરૂપમાં મંજુર થાય કે તે નકામોજ થઇ પડે. અને તેની સાથે સાથે આગાહિનું કમાલ એરીયાલ બીલ પણ જુદા સ્વરૂપમાં રાખલ કરી દેવામાં આવે. તો પછી હીંદીઓ હવે કમરે કમજોર થશે કે બધિતિગત અને સ્વાર્થી શક્તિઓના કરતા સિદ્ધાંતને ટકાવી રાખવામાંજ આ દેશમાં તેઓની તરફીનો આધાર રહેલો છે અને સમરત કોમે એકત્ર થવાની જરૂર છે?

નાટાલ ઇન્ડિઅન કૉંગ્રેસ

સેગ્રેગેશન સામે વિરોધની મીટીંગ

ગયા રવીવારે ડરબનના રોયલ પીક્ચર પેલેસમાં સરકારની સેગ્રેગેશનની નીતી સામે વિરોધ દર્શાવવા નાટાલ ઇન્ડિઅન કૉંગ્રેસ ની ખાસ મીટીંગ મળી હતી. પ્રમુખસ્થાન ડાક્ટર ઇ. એમ. પાટેખને આપવામાં આવ્યું હતું અને પ્રમુખનું પ્રાર્થના પી. કે. ઇબ્રાહીમે ગવાડ્યું હતું.

પ્રમુખના પ્રેરણાત્મક ભાષણમાં જણાવવામાં આવ્યું હતું કે:

ફેબ્રુઆરી તા. ૧૯ મીએ ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન કૉંગ્રેસનું એક ડેપ્યુટેશન મુસ્કી પ્રધાનની મુલાકાતે કેપટાઉન ગયું હતું. સા. આ. ઇન્ડિઅન કૉંગ્રેસના અગ્રસરો પણ તેની સાથે ગયા હતા. ગયે વર્ષે કૉંગ્રેસને અને એજન્ટ-જનરલ ને આપેલાં વચન મુજબ કમીશન સબંધી ઠરાવો પાર્લામેન્ટમા પસાર કરાવવાની જરૂર પર ડેપ્યુટેશને ભાર મુક્યો હતો. આ ઠરાવો શ્રીધામ કમીશન કે જે, ટ્રાંસવાલ એશીયાટીક લેન્ડ ટેન્યુર એક્ટની સ્થળે એક નિષ્પક્ષપાત કમીશન નીમાવું હતું, તેની બદલામણે અમલમાં મુકવાને ઘડાયેલા છે. ટ્રાંસવાલ લેન્ડ ટેન્યુર એક્ટની રૂએ એવું ઠરાવાયું છે કે ૧૯૦૮ ના ટ્રાંસવાલનો ગોલ્ડ લો જે રીતમાં ઇંડીઓ તરફથી પરવાતા જમીનના કૌભાંડો અને માલેકી ઉપર પ્રતિબંધ મુકવાને છે તેમાં એવો સુધારો થવો જોઇએ કે જેથી ગોલ્ડ લોની રૂએ પ્રતિબંધમાંથી મકત કરવાની પ્રધાનને સત્તા રહે. આમ નિષ્પક્ષપાત કમીશને સ્થિતિનો તપાસ કર્યા બાદ એ સત્તાઓના ઉપયોગ થઇ શકે. જરૂરીયાત શ્રીધામે પાસ કર્યા મુજબ પણ જો તપાસ થવાની અને ગોલ્ડની બદલામણી રદ્દ કરી. બદલામણે નાટલોટસ્સ રેન્ડમાં પ્રતિબંધિત જમીનોના ઇંડીઓના બદલામાં કાયદેસર કરાવે છે અને તેની અનિશ્ચિતતા અને અસ્થિરતા દૂર કરે છે. રીફંડ ઇંડી કામની એ બદલામણે ઓછામાં ઓછી જરૂરીયાતો રજુ કરનારી છે. ઇંડી કામને લગતી બધણી વસ્તુઓ માં રીફંડના સત્તામાં જમીનના ગોળવટા અને માલીકીનો બધાલ એ બાબત મોટો છે.

પ્રધાને કૉંગ્રેસને જણાવ્યું કે શ્રીધામ કમીશન ને લગતા ઠરાવો પસાર થઇ શકે તેટલા બાદ તેમને જોવાની પાર્ટી કોમ્સ સમક્ષ આવ્યા પુનામાં ઇંડીઓના જમીનના ભોગવટા અને માલીકીના સંબંધમાં એક ચોકકસ ગોજના રજુ કરશે પડશે અને તેમણે સુચવેલી ગોજના (એક સત્તામાં ૩૫ ટકા યુરોપીયનો એ સત્તાને યુરોપીયન વસવાટનોજ કરવા ગાંગના હોય તો તે સત્તામાંના ટાઉનલ ઇંડીઓમાં બીન-યુરોપીયનોને તબદીલી બાબત કરનારી કલમ નાબુદીની) યુરોપીયન સત્તાઓમાં એશીયાટીકોના પ્રવેશની બુમ ને શાંત પાડનારી છે.

નજારા પ્રતીનીધીઓએ પ્રધાનની બે વખત મુલાકાત લીધી હતી અને તેમને ઊંચા શબ્દો માં બેખીત જણાવવામાં આવેલું છે કે એ બે વસ્તુઓને એક બીજા સાથે કશો સંબંધ નથી.

શ્રીધામ કમીશનના ઠરાવો તો માત્ર રીફ પરની ચોકી વસ્તીનેજ લાગુ પડે છે જ્યારે પ્રધાને સુચવેલી ગોજના તો આપણા યુનીયનને લાગુ પડનારી છે.

ઇંડીઓના પ્રવેશનના આરોપનો અમે ઇન્કાર કરીએ છીએ. ટ્રાંસ્વાલમાં મરે બેન્ડ સોઝ કમીશન સમક્ષ આવેલા જુદા જુદા ટાઉન કલાર્કો અને સ્થાનીક સત્તાધીશોના પ્રતિનિધીઓએ પોતાની જુબાનીઓમાં આ વસ્તુ સિદ્ધ કરેલી છે ટ્રાંસ્વાલમાં મુસ્કી પ્રધાનેજ જણાવ્યું હતું કે ૯૯ ટકા ઇંડીઓએ યુરોપીયન લત્તાઓમાં વસવાટ કરવાની બીલકુલ ઇચ્છા દર્શાવેલી નથી નાટાલમાં ઇંડીઓના પ્રવેશનની ચોકાવનારી વાતો સાંભળવામાં આવે છે. તેના દાખલામાં જો કોઇ પણ દાખલા રજુ થએલી હોય તો તે ડરબનમાંજ થએલી છે અને તેના કર્તા આપણા કાઉંસીલના મીત્ર મી. એચ. કેચ. કેચ છે.

એવું કહેવામાં આવ્યું છે કે ડરબનમાં ઇંડીઓની વાસીંદાની મીલકતોની કીંમત ૧૯૮૮માં ૨૭૮ હતી તે ૧૯૩૬ માં ૩૮૨ થઇ છે.

ભારી તકલીફો સાથે આ આંકડાની આપણે સરખામણી કરી જોઇએ. ડરબન શહેરની ઇંડી વસ્તી ૧૯૩૬ ના ૮૬,૦૦૦ ની છે. ૧૯૩૨ માં ડરબનની સરહદો વધારવામાં આવી ત્યારે ઇંડી વસ્તી ૧૩,૩૩૦ હતી. શહેરની સરહદો વધારવામાં આવતા ઘરબ અને બર્ખામ્પ્ટન સત્તાઓ માં વસતા ૧૪૦૦૦ ઇંડીઓ ડરબન કાઉંસની સરહદોની અંદર આવ્યા. આ ઉપરથી વસ્તી પણ ત્રણ ગણા એ બનાવ્યા પ્રકાશે આપે એ સાથે એ પણ યાદ રાખવું જોઇએ કે પણ ત્યારે એ વધારો થયો છે

બજારી બાજુઓના સત્તાઓમાં આપે ફેલાવો કરેલો છે એ આપે સ્વિકારીએ છીએ. અમે એ પણ કબુલ કરીએ છીએ કે ડરબન તેમજ મેરીટઝબર્ગમાં અસ્તીત્વ ધરાવતા સત્તાઓમાં આપે ઘણા ઇંડીઓ આપે અને મકાનીકના રોગીષ્ટ બનાવો ને માટે કરી તેને રહેવા લાયક બનાવેલા છે અને તે પછી યુરોપીયનોએ તેમાં આવી કારખાનાઓ બાંધ્યા છે વેપાર જમાવ્યો છે અને પોતાનાં બંગલા બાંધ્યા છે.

શું આ કુદરતી ફેલાવો કરી કાનુની રીતે રોકવા કરવાનો—જ્યારે આપેલી ખુલ્લી દગા દેવા નો—પણ અમને હક નથી ?

નાટાલમાં જ્યાં બધાથી વસ્તીનો મોટો ભાગ રહેલો છે અને જ્યા પ્રાંતના એક ચોરસ એકર જમીનમાં ૩૭૩૦૮ જેટલા ઇંડીઓ આસ્મ વસ્તી ના છે ત્યાં ઇંડીઓ તરફથી એક સામાન્ય એક સામા પોસ્ટ ઇન્વર એકર જમીન ખરીદાય છે જે. દર મીએ એક એકર ઓછી થઇ. શું આ આપણા યુનીયનના ઇંડીઓને સેગ્રેગેટ કરવાને પુરતું વાજબી કારણ ગણાય ?

ખરો અને દાઢનશીલ ઓર્ડીનન્સોની રૂએ સ્થાનિક સત્તાધીશોને ઇંડીઓની સરકારી જમીન ખરીદતાં અટકાવવાની સત્તા છે. પ્રાઇવેટ ટાઉન શીપના માલીકોને નવાં ટાઉનશીપોમાં ઇંડીઓને જમીનનો ભોગવટો કરવા કે માલીકી ધરાવવાની બંધી કરી શકે છે.

વેપારના સંબંધમાં લાયસેન્સને લગતા કાયદા ના ગેરઅમલથી ઇંડી વેપારીને આસુર લત્તાઓ માં ગોંધવામાં આવ્યા છે. આ સર્વ ગા મુશીબતો સામે આપણે સતત વિરોધ ઉઠાવતા આવેલા છીએ અને તેને દુર કરવાની માગણી કરેલી છે.

મુખ્ય પ્રધાનની આ સર્વીટલુડની યોજના સીધી રીતે સેગ્રેગેશનનીજ છે અને તેને પરિણામે યુરોપીયન અને ઇંડી કોમો વચ્ચે ચાસ સંઘર્ષ થશે. વ્યક્તિગત કે આપારી ધોરણે અયગ્ય કોઇ રાષ્ટ્રીય ઉત્સવની ઉજવણીથી ઉશ્કેરાયેલી ગણવળથી આવી યોજના પાર પાડવાને બદલે યુરોપીયનોનો ટેકો મેળવી શકાશે અને જાતીભેદની લાગણી ઉશ્કેરવામા તેનો અંગે તેટલો ઉપયોગ થઇ શકશે. આવી યોજના થી આપણી કોમની પાયમાલી અને નાશોત્સા થશે અને ઇંડીઓના કાયદેસર જમીનના ભોગ વટા અને માલેકીને આઘરોધકતો પણ પડશે.

શ્રી. રાષ્ટ્રપતિની આ યોજના ૧૯૩૫ ના ડી. મલાનના સેગ્રેગેશન બીલના કોન્સીલેટરી ભાગરૂપે છે અને ૧૯૩૭ ના બ્રહ્મણ એસેમ્બલીના અધિવેશન અને બાબાર્યનો છેવટે બાંધ કરનારી છે

સેગ્રેગેશન એ ફાસીવાદનો પરિસીણા છે. તેનાથી સેગ્રેગેટ થએલાઓ મુશ્કેલીમાં મુકાય છે. તે અન્યાયી અને અનાબુથી છે કેપટાઉન એસેમ્બલીના ઉન્નતિના વચનના ભંગ કરનારી છે

આ સુચવાયેલી યોજનાથી ઇંડીઓને વસવાટ તેમજ આપારના સંબંધમાં રોકેગેટ કરી શકાશે કે જે નીતીનો આપણે હમેશાં વિરોધ કરતા આવેલા છીએ. આપણા રાષ્ટ્રિય ગૌરવનું તે પોર અપમાન કરનારી છે. આપણી જાતીપર કલંક લગાડનારી છે.

સ્થિતિની ગંભીરતા અને બાબતે લોબમ ખેતાં કૉંગ્રેસે સ્થાની સરકાની દયાળને શોકમત કુળવવાને ઇંડ શોકસ્થાનો ઠરાવ કર્યો છે. પોતાની નાબુદ નબીબત છતાં શોકાજ કલાક પહેલાં તે પોતાની ફરજ બજાવવા ઉપડી ગયા છે.

ત્યારે બાદ નીચે પ્રમાણે ઠરાવ પસાર થયો હતો.

ઠરાવ

"નાટાલ ઇન્ડિઅન કૉંગ્રેસની આ ખાસ મીટીંગ ઇંડીઓના વસવાટને માટેની જાહેરતોના ભોગવટા અને માલીકી સંબંધી કાયદેસ ઇંડી

સર્વીટ્યુડની ફલગ લાગણ કરી અને વેપારને માટે ખાસ ઉલ્લાગદા બતાવ્યો સ્થાપવાની સ્થાનીક સત્તાધીશોને બદલે આગળ આવીને આપણા મુનીસ્પાલ્ટી સેગ્રેગેશનની નીતી દાખલ કરવાની મુરબ્બી પ્રધાન તરફથી વિચારાઇ રહેલી યોજના ને ઉંડી ચિંતા ની નજરે જુએ છે.

"આ મીટીંગ ખાસ કરે છે કે એ યોજનાના ઇમરાઉન એગ્રીમેન્ટનાં ગાબડાંઓ અને બાકાયદાની રીતે વિરુદ્ધ છે. ઊંડી કાળે સ્થાનીક રીતે અને મહાજનપણે સેગ્રેગેશનનો વિરોધ કરેલો છે અને તેનો રાષ્ટ્રિય લાગણીને દુભાવનારી, તેના સ્વતંત્ર અધીકારનું અપમાન કરનારી તથા આંતે ઊંડી કોમનું ગુલામી દશામાં પતન કરનારી હોવાને તેની સામેનો પોતાનો વિરોધ ચાલુ રાખશે.

"આ મીટીંગ સુચવવાથી યોજના કે તેમાના એક મતાધીકાર નહિ પરાજનારા વર્ગ કાયદા સામે રહીને વિરુદ્ધ છે. ઊંડી કોમે સ્વતંત્ર

રેજોલમાં પણ છએથીબારજણે ધાડપાડુઓ ગોળીબાર કરતા ગામમા સગભગ દોઢ બે વાગે દાખલ થયા હતા. પાવુરુપ્પાની રીતેજ તેમોએ માજદીપાત્રોના મકાનો પર જાગી ખાતી ખુનખાર લૂંટ ગાદી હતી.

આ લૂંટ દરમ્યાન ધાડપાડુઓ, એમ જોવાતા સેળાયા હતા ૬ 'વાલ્ગીમાત્રોને પરોણાર લૂંટલે,૬ 'પ્રલમ'ણપાળાઓને પરોણાર દીપલે.'

પોકસ અધીકારીઓના હાથ લોવાની અન્યતા

આજની વહેલી સવારે આ ભયંકર ધાડના સમાચાર સાંભળીને દોંબડીને માર્ગે કારમા ફીજણ ચમકો હતી. આખા સહેરમાં ભયંકર હાહાકાર ફેલાયો હતો.

દોંબડી શાજના પોકસ અધીકારીઓની પ્રેરણાથીજ આ ધાડો ભજવાઇ હતી કે માન્યતા પ્રબ્ધ વચ્ચે પહેલી પળથીજ ગાઢ રીતે ભાગી હતી.

છેલ્લા બેઢાક દીવસો થયાં નાનાં નાના ગામડાંઓમાં ખુટાબવામાં બાતરો તો પકડાજ હતા ત્યારે પણ લોકો ખુલ્યથી કહેતા હતા કે આ ચોરીઓ દોંબડીની નાદાન નોકરચાકીના ગેલા પત્નોમાંથીજ ઉત્પન્ન થતી હતી

હડતાળ અને ઉપવાસનો દીવસ

આખા સહેરમાં પ્રચંડ હડતાળ પડી છે. વહેલી સવારથીજ ચમત્કારીક પગલાં ભરવાનો જુસ્સો પ્રબદી રહ્યો છે. બહારજને આજનો દીવસ હડતાળ અને ઉપવાસના દીવસ તરીકે જાહેર કર્યો છે.

સવારના ૧૦–૩૦ વાગ્યાથી લોકોનાં પ્રચંડ ટોળાંઓ દોંબડી નરેણની મહેલાત બણી વસતા જણાય છે ગામડાંઓમાંથી પણ આવાં ટોળાંઓ મહેલાત બણી વહેનાં થયાની વાત ચમત્કાજ આવી બણી છે

ચારેકોર ભયંકર રોવાની પ્રસરી રહી છે. દોંબડીની બાજારમુકતી ધુંઢામારીનો આબારી ઈંસાઓ દોંબડીનરેશો માગી લેવાની પ્રજાની બાવના ખારે બળવાન બની છે.

ચારને ગંભીર ઈજા

બપોરે ૧ વાગે દોંબડીના મહેલ ની આસપાસ મોટાં ટોળાંઓ જમા થયા છે. બે દરમ્યાન ધાડોને સલાહી ગયા પીસોલ બળવે બળવે મળતી રહે છે. એમ કહે છે કે પોકસ અધિકારીઓની સુચના અનુસાર બધ કાલની ધાડોનો પુરી તીસતો પ્રસરાવવા આકે આરે અંતરાયો ઉભા કરાય છે. બતાંબ, એમ જણાય છે કે બારેબબુગાંથી રૂા. ૫૦,૦૦૦ નો બાલ લુટાઇ ગયો છે અને રેજોલમાંથી સગભગ રૂા. ૫,૦૦૦ ગીકતા લુટાઇ ગઇ છે.

પાવુરુપ્પાનો ગોળીબાર સગભગ બાઢા કલાક ચાલ્યો હતો. રેજોલનો ગોળીબાર સગભગ દોઢ કલાક ચાલ્યો હતો.

ગોળીબારને પરીણામે ચાર માણસોને ગંભીર ઇજા થવાની વાત બહાર આવી છે. બીજા પણ સંખ્યાબધ માણસો પાસલ થયાં છે.

એક ગર્ભવતી બહેન પર ધુંઢાઓએ કરેલો હુમલો કર્યો છે કેટલાંક બાળકોને પણ ગોકા વગની ઇજા થવાની વાત બહાર આવી છે

ચર્ચા પત્ર

ગરીબોના હકો વેચશો નહિ

'ઇન્ડિયન ઓપિનિયન' ના અધિપતિ સમેત,

સાહેબ,—ડરબનના બ્લિન્ડમ્બ મંડળના આગેવાનો જેઓ કેપટાઉન પાર્લામેન્ટમા કીબાય રીપોર્ટ પસાર કરાવવા ગયા હતા તેઓ પાછા આવી ગયા છે. બધાતા સમાચારો ઉપરથી એમ જણાય છે ૬ તેઓ હજુ પણ એ કીબાય રીપોર્ટ પસાર થાય એવી આશા રાખે છે પણ તે એવી આશા બરેબર હતજ તો બારે એજ કારણને બારે મળ હતા બાપી પાછા આવા બુધવાર તા. ૧ લીના દિવસે સામાન્ય સભા બોલાવવાની કોઇ જરૂર હતી ન સમજાતું નથી. જેથી એમ માનવાને કારણ બળે છે કે કીબાય રીપોર્ટ અરે મારો પાસ થાય એવી આશા તેઓ સેવતા નહિ. આબાબવા પ્રમાણે જો કટકટ' નરફથી તેઓને સ્પષ્ટ સંભળાવી દેવામાં આવ્યું હતું કે તમે કબુલ કરો ૬ ન કરો તો પણ પંચોતેર ટકાવાળું' ઓર્ડીનન્સ બીલ તો દાખલ કરીશજ. એટલે જો સરને કદાચ કીબાય રીપોર્ટ પસાર થવાની આશા દોષ એમ અનુમાન થાય છે. અને તો જો પ્રમાણે થાય તો દોંડીઓનું આવી કુર મુકત બાદ કમેસને બારે નારા પામશે. મોનેરી સત્તામાં પડતા મોટા બણા બીલકતદારોના લાભને ખાતર જો આખા ટ્રાન્સ-વાલના દોંડીઓના લાભ વેચા દેવામાં આવે તો એથી કોમને ભારે નુકસાન થશે એટલુજ નહિ પણ અત્યારે મોટી બણી બીક્યતા જે તેનો પણ નાસ થશે એમાં માત્ર બીલકતદારોનો જ લાભ છે એમ કહેવામાં કોમને એમ લાગશે કે લાઇસેન્સદારનો પણ લાભ એમાં સમાયલાય છે, પણ તે માનવું ભુલભરેલું છે કારણ લાઇસેન્સ દ્વારાનો વેપાર તો પોતાની બીલકતગાંજ વધારવા તો બીલકત માલીકોના એટલા પોસણીન યમ કરશે કે કોઇ વેપારના બાંધકામના બાબીક બીલકતદારો પાસ આવ બાકૃત વેપારીઓને બાગે બાગ કરવાજ રહે. ખુદ કીબાય રીપોર્ટમાં પણ જે ઘણાંબા બકાન રાખવામાં આવ્યા છે તે પણ દોંડીઓની જરૂરીયાત કરતા પણ બોબા છે એટલે દોંડી વેપારી બાજારો પુરી કરવા બાગ એમાં કોમો રાજ રહેતો નથી. બીલકતદારો પોતાને મળતો લાભ સંપૂર્ણ અંશે પોંચે એ સ્વભાવીકજ છે. પણ તે માટે પોતાનો કાયદેસરનો બીકાર તો આજનો ગરીબ વર્ગ ૬ એમે આ બહારના લત્તાઓમાં જબ નાના વેપારથી પોતાનું અને કુટુબનું પોષણ કરવા ઇચ્છે રાખતા હોય તેના માટે પણ તે રસ્તા બંધ થઇ જશે. બનતાબાબત ૬ એ પંચોતેર ટકાવાળા બીલમાં કદાચ સોનેરી કલમો બાદારના આશ્વાસન ૬ વેપાર સ્થાપીત થયેલા છે તેને લાગ મુકતનું માટ કોક રહ્યુ બાપવા બા આવે. અને એ નીતીથી તો મોકાને આંબે પણ કુદો દેવામાં આવે પણ તેનું પરીણામ માત્ર બોડા સક્ષાધીપતીઓ કે જેઓ પોતાના પૈસા ગમે ત્યાં રોકી તેની વગર મહેનતની ઉપજમાંથી પોતાનાં છોકરાંના છોકરાંઓ વગર બધેનતે સુખના રહી શકે એટલી બીલકતના માલીકો છે તો સીવાયનાં બીજા ચાબારણ પૈસા પાત્ર બાણસોનું ભવીષ્ય પણ દુઃખમય નીવડશે. તો પછી બીજા વેપારી વર્ગનો તો પત્તોજ કયા રહ્યો વેપાર ધંધામાં નોકરી કરનાર માત્ર ગોરસુજ પેટા કરી શકે છે કે જેબાંથી તે પોતાનો આ દેશમાં બાને કુટુબનો દીંદુસ્તાન માં ગુજરો કરી શકે પણ કારકીઓના હક બારે બાજકાલ બાંધનથી બાકીબાંને પણ સાથે ગોલાબી વાદ કે બધે પ્રસંગે તેઓ નોકરીમા પોતાનો મુકાબલો કે જે આજે પણ કરી શકતા નથી તે જબારે બહારના વેપારીઓના નફાનો મોટો ભાગ બીલકત માલીકના કબજામાં બાય ત્યારે તો કરીજ કેમ શકે! આમાંથી બચી તો કુટુબને બોલાવવાના પ્રસંગમાં એ ગરીબો ગમે ત્યાં બોકાની દુકાન બોલી સુબ દુબ પોતાનાં કુટુબનું પોષણ કરી શકે છે તેમને એ રસ્તો બધ થતા બાન દોંડીબીજર ગુલામી કરવાજ રહેશે આને તમારા છોકરાંબોના હક બાબત બાબો બાબો બાબો બાબો. બાબો બાબો. બીજન દ્વારા બારબથી કયા દાનની આશા તો નજર રાખે કારબ કે એ તો બોટા બાણાવીજ ધિરૂદ્ધ છે. પણ એટલી આશા તો જરૂર રાખે કે પોતાનો લાભ સમાલતા આબી દાબણ અને તેબની બાસાર પક્ષેની પ્રબન્ધ બાવીબ્ય વેચવામા ગોબત ન થાય અને તેમ છતાં તે બાનું કોક પબ્ધ ઘરે તો બાસાર સુધી મહેનતથી અને બાનીય બોગ્ય બાગેવાનોએ જે સેવા કરી છે તે ધ્યા માં મબરો અને હંગેશને બારે કોબ દોહની પ્રબા રીતી તેમને કબાબે ચોંકશે એ બાગેવાનોની દાબદેબીને બારે બરોસો દોબાથી આ બેતવણી આપી છે.

હી. "ગરીબ."

ભાડે આપવાની છે

સારી બોકાની દુકાન કબીન સ્ટ્રીટ અને મેકલબર્ન રોડ બરડબ્સના બુણા ઉપર. ડ્રેપર્સ અને બુચરનો વેપાર.

લખો યા મળો:

L. O. PATEL,
23 (b) Brit Street,
Doornfontein, J.H.Burg.

રાજકોટ અને જયપુરના સંગ્રામોપર ગાંધીજી

શ્રી. ગાંધીજી જયપુરના શાંત નીચે 'હરિજન' માં નીચે મુજબ લખે છે:—

"રાજકોટ અને જયપુરના સંગ્રામો પરિણામના તારતમ્યના વાંચકે ધ્યાનપૂર્વક જોયેલ્હશે.

"રાજકોટની લડત ખુલ્લી રીતેજ રાજ્યમા જવાબદાર શાસનની સ્થાપના માટે છે અને હમણાંના લડત રાજ્યએ પ્રજાને આપેલા વચનના પાલન માટે છે. બ્રીટીશ રેસીડેન્ટની આમપાણીએ પતંજુકની સામનો કરનારા રાજકોટના દરેક બ્રી પુરૂષને, જે તેમનામાં કમ જોવું હશે તો જોઈ જેવા કરી નાખવામાં આવશે.

"જયપુરની લડત એક મજૂર નાના અને સાકડા પ્રશ્ન પર રચાઇ છે. જયપુરની એક માત્ર રાજકીય સંસ્થાને જવાબદાર શાસન ની ઉઘાગત કરવાના ગુન્હા માટે ગેરકાયદે ઠરાવવામાં આવી છે, અને તેના પ્રમુખ, જે જયપુરના વતની તેની સામે પ્રવેશબંધી ફરમાવવામાં આવી છે જો પણ આ પ્રતીબંધો દૂર કરવામા આવશે, અને સ્વતંત્ર સંસ્થાઓ, જાહેર સભાઓ વિ. કરવાનો હક પાછો સોંપાશે તે પળથીજ આ અસામાન્ય બંધ થશે.

પણ કરીથી અહિંસા ઝીટાલ સિંહે પોતાનું મોહું જવાબ પુલ્યું રહ્યું છે. જયપુરના બ્રીટીશ વડા પ્રધાન સાથે રીકરના રાજરાજાના કાયદાના સલાહકાર બેરીસ્ટર મુકરજે કેટલીક વાતચીત કરી હતી. આ વાતચીતનો સાર ભાગ તેમણે શ્રી. જમનાલાલજી સમક્ષ એક પત્ર દ્વારા રજુ કર્યો હતો જે નીચે મુજબ છે:—

"રીકરના પ્રશ્ન સંબંધમાં ગાલુ માસ (ભન્સુ-આરી) ની તા. ૬ ગીએ સવારના ૧૧ વાગે મેં જયપુરના વડા પ્રધાન સર મુકરજ્રપ સેન્ડ હોનલી, તેમના નાદાનીદારાજાના નીવાસ સ્થાન માં, મુલાકાત લીધી હતી. તમની સાથે મેં જયપુરની પરીસ્થીતી વિષે પણ થોડીક વાતચીત કરી હતી એટલે તમને આ મુલાકાતથી વાકેફ કરવાની મારી ફરજ છે. આ મંત્રણાનો સાર ભાગ નીચે પ્રમાણે છે:—

મેં સર મુકરજીને જણાવ્યું કે જયપુર રાજ્ય માં પ્રવેશવા સામે તમારી સામે મુકવામાં આવેલા પ્રતીબંધથી દરેકજરના લાખ્ખો માણસોને આઘાત થયો હતો કારણકે એક શાંતી ગાહક માણસ તરીકે તમે સારી રીતે જાણીતા છો અને તમારો હેતુ જાપપુર રાજ્યના કુકાળાયસ્ત છાલાઓમાં રાહતની પ્રવૃત્તીઓની દોરવણી આપવાનો અને દેખરેખ રાખવાનો હતો. આના જવાબમાં સર મુકરજીએ મને જણાવ્યું કે તમે શાંતીમય માણસ છો એ તેમને મંજુર હતું પણ તેમની માન્યતા પ્રમાણે તમે અને તમારા માણસોની રાજ્યની મુલાકાતથી તમે અને એ માણસો દુષ્કાળગ્રસ્ત વીસ્તારોની પ્રજાના સમ્પર્કમાં આવશો અને એ દ્વારીકા દ્વારા રાજ્ય વીરોધી પ્રચાર ફેલાવવાનો સંભવ છે. એ તેમને મંજુર હતું પણ તેમની માન્યતા પ્રમાણે તમે અને તમારા માણસોની રાજ્યની મુલાકાતથી તમે અને એ માણસો દુષ્કાળગ્રસ્ત વીસ્તારોની પ્રજાના સમ્પર્કમાં આવશો અને એ દ્વારીકા દ્વારા રાજ્ય વીરોધી પ્રચાર ફેલાવવાનો સંભવ છે. તેમણે એમ પણ જણાવ્યું કે અહિંસા ઉપર જેમને વીશ્વાસ નથી એવી વીદેશી પ્રજાના હાથમાં સત્તાની લગામો સોંપવાની તેમની તૈયારી નથી એટલે અહિંસા સામે હીંસાનો ઉપયોગ કરવામા કંઈજ ખોટું નથી.

ગાંધીજીનો પત્ર

આ ઉપરથી હું એટલો બધો તો ચોંકી ઉઠ્યો કે મેં તા. ૧૮-૧-૩૯ ના નીચે મુજબના પત્રમા વડા પ્રધાનનું ધ્યાન ખેંચ્યું:—

"જયપુર સ્ટેટમાં શ્રી જમનાલાલજીના પ્રવેશ સામે મુકવામા આવેલા પ્રતીબંધ પરત્વેની તમારી પલ્લુનો ખ્યાલ આપતો આપેનો પત્ર પ્રગટ કરવાની મને પ્રથમ વીચાર થયો હતો. પણ પાછળથી વીચાર કરતા મને જણાયું કે, શ્રી. મુકરજના પત્રની એક નકલ તમારા પર મોકલીને તે વિષે તમારો અભિપ્રાય જાણવાની આપણી કરે તો મારો હેતુ, વધારે સારી રીતે પર આવશે. મારો હેતુ, દાનજ્ઞો અને તેમની પ્રજા વચ્ચે, તેમજ બ્રીટીશ અમલદારો અને પ્રજા—કારણ કે એક યા બીજી રીત પ્રજા સાથે સમ્પર્ક આવવાની તેમની ફરજ પડે છે—વચ્ચેનો સંબંધ સુધારવાનો અને શક્ય હોય તો ગેરસમજો દુર કરવા મંત્રણા દ્વારા રસ્તા મેળવવાનો છે. અને હવે તમને પત્ર લખવાની મને જરૂર પડી છે તો, શ્રી. મુકરજના પત્ર વિષે તમારો અભીપ્રાય મળે તેવો હોય તો પણ, હું તમને એટલી તો સ્પષ્ટતા કરીશજ કે, જયપુર રાજ્યની શાંતિને ભયમા મુકવા સીવાય શેઠ જમનાલાલજી અને તેમની સંસ્થા સામેના પ્રતીબંધો તમે દુર કરો. એટલે, અને આ પગલું છે કે શાંતિ આ પ્રતિબંધોથી ચોક્કસ ભયમા મુકાય છે."

સત્ય હોવાની ના

વડા પ્રધાન તરફથી મને તા. ૨—૨—૩૯ ના દીવસે નીચે મુજબનો જવાબ મળ્યો હતો:

"શ્રી. મુકરજે શેઠ જમનાલાલ બજાજ પર મોકલેલા પત્રની નકલ સાથેના તમારા તા. ૧૮ મીના મહત્વપૂર્ણ પત્રનો હું સ્વીકાર કરું છું. પત્રમાં જણાવેલી બીનતોની કાળજીપૂર્વક ખાત્રી કર્યા પહેલાં તે પ્રગટ કરવામા તમે બતાવેલા એ ગેરવ્યાજબી ઉતાવળ સમજી પત્રવ્યવહાર હતું. આજના રાને હું તેની કદર કરું એ કારણ કે હું તમને જણાવી શકું છું કે મારા વીચારો વિષે એમાં કરવામાં આવેલો ઉલ્લેખ સદંતર ખુલાસાવેલો છે. શ્રી. મુકરજ મારા વિષે બાદલી બધી ગેરસમજુતી ફેલાવે છે તેમજ મને સમજાતું નથી. અને મને કહેવા દયો કે બાબિલ્યમાં આવી મુલાકાતો ના આપવાના મારા વિચારોને આ બનાવથી ટેકો મળે છે

'ચેરિત્ય પગલાં દલ્ય શકું'

હવે તમે સત્ય ઘટના જાણી હોવાથી, મને ખાત્રી છે કે આવો પત્ર પ્રગટ ન કરવાની તમારી પ્રજ્ઞા હવે ૬૮ બનશે આમ છતાં, તમે ઉદારતાજ બીડુંગ પર આવો તા. ૨૬મ હોય એટલી ત્વરાથી તમે મને એ વિષે જણાવશો કે જેથી હું યોગ્ય પગલા લઇ શકું. તમારી મમતા માટે હું હૃદયથી આભાર માનું છું."

મેં આનો નીચે મુજબ જવાબ તારીખ ૨૨-૨-૩૯ ને દીવસે મોકલ્યો હતો:—

"તા. ૧૮ મીના મારા પત્રનો જલ્દીથી જવાબ વાળવા બદલ હું આપનો આભારી છું. શ્રી. મુકરજના ખેવાલનો તમે ઇન્કાર કરો, તો મુલાકાત વિષેનો તમારો ખેવાલ મને માન્યો એમ માન્યું હતું. આ પ્રશ્ન એટલો બધો મહત્વનો છે કે હું અદીજ આદર્શ ન રાખું, શ્રી. મુકરજના ખેવાલ સાથે તમારો ખેવાલ પણ, તમારી પ્રજ્ઞા હોય તો, પ્રગટ કરવાં મને ખુબ આનંદ થશે."

આના જવાબમા મને તા. ૨૫-૨-૩૯ દીવસે નીચે મુજબનો પત્ર મળ્યો હતો:—

"૨૨ મીના તમારા પત્ર બદલ આભાર.

એક બાનગી અને આંતર મુલાકાત અંગે બાં સામો પક્ષ જાહેર ખુલાસો ખેવાલ પ્રગટ કરવાની ધમકી આપતો હોય ત્યારે આ મુલાકાતનો ખેવાલ તૈયાર કરવાની કુદરતી રીતેજ હું ના પાડું તો તમે મારા પ્રત્યે જરૂર સહાનુભુતી બતાવશો, એની મને બાતરી છે. આવી રીતે અખબાર કરવાથી કરવાય બધે બાને કાંઇ અર્થ ન સરી શકે એમ તો નથી કહું તો તમે જરૂર એમાં સંમત થશો.

ચેતવણી આપજો

"આમ છતાં, શ્રી. સુકર પોતાનો આ મુજબનો ઇલાજ પ્રકટ કરવાનું દુરસ્ત ધારતા હોય તો, મને ખાત્રી છે કે તમે મને ખાસ ચેતવણી આપશો, કેમ કે અગાઉ કહ્યા મુજબ, હું ખોટા પગલા ભરું."

આનો જે કરીથી તા. ૨૭–૧–૩૯ ને દીવસે નીચે મુજબનો જવાબ વાળ્યો હતો "રૂબ માના પત્ર માટે હું આભાર માનું છું.

"અમે દર્શાવ્યું છે કે ઇલાજ ન આપવાની તમારી વસ્તુ પ્રત્યે હું સહાનુભૂતી દર્શાવી નહિ શકું. શ્રી. સુકરે જે ઇલાજ બોલાવ્યો છે તે એટલો બધો ક્રાંતિકારી છે કે, એ તો પ્રકટ કરવોજ રહ્યો. મારો હિંદેશ તો માત્ર એટલોજ હતો કે જે ઇલાજની સત્યતાને સહાનુભૂતિપુર્વક તોલેજ કરી શકાતી હોય તેવા ઇલાજને હું કબુલ કરવા ના પાડું.

પ્રજાકલ્યાણના હીતમાં

શ્રી. સુકર સાથે મેં પત્ર વ્યવહાર કર્યો હોવો છે. અને શેઠ જમનાલાલજીને તેમણે આપેલા ઇલાજને જો તેઓ કાયમ રાખતા હોય તો જયપુરની પ્રજાની લાગતા હોતમાં તે પ્રકટ કરવાની મને ફરજ પડશે.

શ્રી. સુકરના પત્રનું પ્રકાશન કરવામાં આવે તો તમે જે 'ખોટા પગલાં' લેવા ધારો છો 'તે ખોટા પગલાં' નો અર્થ હજુ મને સમજાયો નથી. મેં આ પત્ર વ્યવહાર શ્રી. સુકર પર મોકલી આપ્યો અને તેમણે શેઠ જમનાલાલજી પર તા. ૨૮–૧–૩૯ ના દીવસે લખેલા નીચેના પત્રની એક નકલ મારા પર મોકલી હતી:-

"મહાત્માજી અને સર કુલકપ્રુ. પુકારેમ સેન્ટ ક્લેન વચ્ચે થયેલો પત્ર વ્યવહાર જે મહાત્માજીના તા. ૨૭ મીના પત્રથી અટકે છે, તે મેં વાંચ્યો. તા. ૧૫ ગાંધે મેં આપના પર જે પત્ર લખ્યો હતો તે કરીથી કાળજીપુર્વક હું વાંચી ગયો હું, અને હું ઇચ્છું છું કે એ પત્રમાં જે ઇલાજ લખ્યો છે એ મારા અને સર પુકારેમ

વચ્ચેની વાતચીતનો મહત્વનો ભાગ છે."

પત્રકારનું મહત્વ શું ?

પડા પ્રધાનના પત્રો વાંચીને પુરું પાડે છે, મેં તેમનો પાસે રેટલો માંગ્યો અને તેમણે મને પહાળો મોકલાવ્યો છે. તેઓ પોતાનો ઇલાજ મોકલાવે નહી ત્યાં સુધી શ્રી સુકરના ઇલાજ પર ધ્યાન જે હું રાખું તો જરૂર તેઓ મને ક્ષમા આપશે. તેમના માત્ર ઇન્કાર અને ધમકીઓમાં જયપોને હું કંઇજ મહત્વ આપતો નથી.

મહારાજા પાસે જ્યારે સત્તા છે ત્યારે એ માત્ર રાજ્ય કોષ ઉપરોક્ત માત્ર બની રહે નહી, અને જયપુરની પ્રજાને ગાનસીક અને નાતીક ગુલામગરીથી—બાસ કરીને જ્યારે આ કુદરતી કલ્પના ઇનકારને ખોટીજ નાકાલનો ડેર હોય ત્યારે મરવા ન દઇ શકે. પડા પ્રધાન જ કંઇ કરી રહ્યા છે ન કરવાની જે તેમની સત્તા ન હોય તો તેમને પાછા તો બોલાવી લેવાય.

ડૉક્તર કાગાવા: જાપાનના એક સેવા-વ્રત-ધારીનું વ્યક્તિત્વ

"આ ગો, આવો, તમારી કીર્તિ તમારી આગળ જાય છે" આમ કહી ગાંધીજીઓ ઉભા થઇને ડા. કાગાવાનું સ્વાગત કર્યું ડા. કાગાવાએ ગાંધીજીના દેખાવોના સત્કાર માં બુંદણીઓ વાળીને નમન કરી ઉત્તર વાળ્યો. દિવસો સુધી જાપાનના આ મહાપુરૂષ અને ગાંધીજીની મુલાકાતની આમે રાહ જોતા હતા. ૧૯૨૨ ના નીલાપત્રો પાછા ફરતાં ગાંધીજીએ જ્યારે રોગે રેલવેની મુલાકાત લીધી અને હિંદથી નાસીપાસ થઇને આવ્યા હોત તો કાગાવાની મુલાકાત લેવાના હતા, તેમ તેમના પરમ પવન હોત તો કાગાવાએ તેમણે જાપાનમાં ડા. કાગાવાની મુલાકાત લીધી હોત અને તેમનું જીવનકાર્ય નજરે નીહાળ્યું હોત.

ડા. કાગાવા હાલમાં જ પચાસ પુરા કરી ચુકયા છે, ગાંધીજીએ કરીને કહ્યું "આપે તો તમે ગારી આગળ નાના બાળ કહેવાઓ અને છતા ડા. કાગાવાની એમના દેશમાં ગાંધીજીના જેવી જ નામના છે એ જોતાં બેઉનાં જીવન બનાવ વીષય પટનાઓમાં કેટલાં નાદરજ છે!

'ઝાંઝવાનું ઝુળ અને નદીનું મુળ'

ટોકોશીકેા કાગાવા ૧૮૮૮ માં કોબે શહેરમાં જન્મ્યા. પોતા ૧૬ ગામના મુખી અને પાણ્યાથી મોટા રાજપરૂષ ચાલેલા. કાગાવા એક ખંધારી નર્તિકાને પેટે પાકેલ તેમનો પુત્ર. પોતાના પુત્રનુ બાદ અપર માએ કાગાવાને બોજો લીધેલ. પૈસ સાધારણ હતી, પણ એ રહેથી વચ્ચે કાગાવાનો પ્રાણ મુંગળાયો. અકુદરતીપણાના એ રીબાસ એ કાગાવાને ખ્રિસ્તીધર્મ તરફ ખેંચ્યો; અથવા કહો કે આપણા ડા. આંબેડકરને જેમ બાબો આંતરનો પ્રેમ સમાજમાં કોઇ તરફથી મળ્યો નહી અને એમણે હિંદુધર્મ સામે વેર બાંધ્યું, તેમ પ્રેમની ખુબે કાગાવાએ બીજીધર્મનું શરણ લીધું, જો કે બીજા પ્રકારમાં પણ પ્રેમનો દુકાળ હતો એમ નહોતું.

ધર્માન્તર

નીચાણમા પણ એવી ચડીયાત વાતાવરણ કાગાવાને ન જડ્યું. મોટા ભાકરા ગેરવાજબ પડયા રહેતા અને દારૂમાં અમ્યુર હતા. આવામા એક પાદરી મળ્યો ને તેણે પરાણ નીતીપ્રવચન મોઢે કરવા કહ્યું. 'બેતરના પોથીમાં નીહાળો, કેવાં શોભે છે' બાળા વચનાપૂર્વ કાગાવાને મુખ કર્યો, પરના બાળકો ખ્રિસ્તી ધર્મદીક્ષા લીધી કાગાવા રાત્ર મોં પર ઓઢીને પથારીમાં પાછા પડે ' અંતે એક દીવસ પાદરીએ આવા બાબતો પણ સાથે એને બાનક ચડાવી અને એણે બાપ્તિસ્મા કર્યો.

સેવાક્ષેત્રનાં પ્રયોગ

બીબાઈબલની મદદથી લઇને કાગાવાએ ઝરીબોની સેવામાં સમર્પણ કર્યું. ખ્રિસ્તીધર્મનો એને મન બીજો અર્થ નહોતો. કોબેમાંનાં જ ફીટ પહોળાં બોલકામાં તેમની વચ્ચે એણે વસવા માંડ્યું. ખુબ કોબિમા અને અનાચારનું ત્યાં એકચ્યથી રાજ્ય હતું પણ ખુબ ૬ મરણ પંજવા રેલાયા ન ગમતાં ખુનીઓ અને દુરાચારીઓને એણે માત્ર કર્યો. બાર જણ વચ્ચે રોજના અઠીસાર રૂપ ઉપર મુજરસન કરીને તે તેમની વચ્ચે વસ્યો. અંધેરે બાય નહી તો જાનમા પાણી ઉભરાઇને પેટ ભરે. કાગાવા કહે છે: 'રાતના બે વાગે ઉઠીને હું દારૂડીયાઓને નમ્ર ભુમારી ઓને ઉપદેશ કરતો. બારણ સારે જ માત્ર તેઓ સુધિમા હોય. રાત દીવસ મધુ પરીણામ આપ્યુ નહી. બોલકામાં વસતા આ લોકોમાં ઉગે ચડવાની શક્તિ જ રહી નહોતી.'

રાગીજ લોકો એના દયામયનો ગેરલાભ લેતા. એકને પહેરણ નહોતું તેને એણે કબલો પ્રાપ્ત આપ્યો; અને એક ગુન્હેગારે એના આશલા માર રાત પાછી માંગ્યા. બોલકામાં એને રાત્ર વળગેલો તેનાં ચીન્હ એને મન હજુ શુંકાયાં નથી. પાચ વર્ષ આમ વીતા પછી એ અમેરીકા ગયા ત્યાં પ્રીન્સ્ટોનમાં તથા માનસ-શાસ્ત્રનો અભ્યાસ કર્યો અને ધર્મ પીએચમાં ડોક્તરની સર્વોચ્ચ પદવી મેળવી

મજદુરીઓનાં સંગઠન

સ્વદેશ પાછા આવીને ડા. કાગાવાએ પોતાની પહેલી મહલી અને મજુર મહાજનો રચ્યાં મોટી હડતાળ પછી તેમાં ૬૫ મજુર આગેવાનો જોડે પોલે પકડાયા. મજુર પોતાની ગામ જમા મેની કરતો; નેથી ડા. કાગાવાએ પોકેટોના જીવનનો પણ અભ્યાસ માંડ્યો. દોઢ લાખ બેકારોને બેકાર મહાજનમાં ભેગાવ્યા અને ફરી પકડ્યા. અંતે આ બધા વર્ષોની તપશ્ચર્યા ફળી અને ૧૯૨૬ માં જાપાન સરકારે જાપાન નાં ૬ મોટાં શહેરોમાં બોલકાં નામુદ કરવા માટે ૨૫ લાખ પીઠ મંજુર કર્યા!

આંકડાશાસ્ત્રી

ડા. કાગાવા જાપાના આંકડાશાસ્ત્રી છે. બધા આંકડા એમને આંગળીને ટેરવે છે. આ રહ્યા

કેલસાઃ જપાનમાં ઘરકરે અને નોકરખાતાના વાર્ષિક ખર્ચમાં કરતાં પણ દસ ગણું વધુ પૈસા જપાન રોજ પાછળ ખરચે છે! લાયસેન્સ ધરાવનારાં તથા બાતમી વેચનારાંઓ પાછળ જપાન વાર્ષિક ૧,૦૦,૦૦,૦૦૦ એટલું અજબ ધન ખરચે છે અને આવક માત્ર ક્રોડ અબજ પૈસા! જપાનમાં ૧૪૦ રાજકીય ને ૨૨૦૦ સામાજિક છે, ૪૮ હજાર મામલામાં છે. ૩૦ લાખ જપાની માણી દુનિયા-ભરમાં મકકાની મોજલીના અરસા કીસ્સો મકકે છે આવલના ૮,૬૦૦ સહકારી ગોડાઉન છે. ૫૦,૦૦,૦૦૦ એકરોમાંના ૪૭ ટકા જમીન ખેતીના છે, ૬૦ ટકા પાસે ખેતી જમીન છે, ૭૮ ટકા ગણોતીયા છે, ૨૮ ટકા ભોગવી જમીનોના માલિક છે, બાકી ૨ ટકા સુધી છે. ૬૫ ટકા જમીનદારો વકીલોનાં રહે છે (તાંબરમાં પરીષદ બોલાવ કરેલું બાકીનું). ૫૭ મોટી ૬ લાખ ખેતર ધિરાણ પેઢીમાં છે. ૨ વર્ષ (બધરહુદ મોનોપોલીઝમ) બાકી મેં બધા ઉદ્યોગ આંકડા લીધા છે તેમાં દા કાજાવાની સહકારી પ્રવૃત્તિનો સવીસ્તર ઉલ્લેખ છે, જે દરેક સમાજસેવક અભ્યાસ કરવા યોગ્ય છે.

સહકારી આંદોલન

તેઓ કહે છે કે રશીયન સહકારી પદ્ધતી દરજ્જાવાન છે, આપણે બરજ્જાવાન સહકારી મંડળીઓ જોઈએ. ગુજીયાદારોને વાસે આપણે ન માનીએ, પણ સમાજના બીજાઓ જોડે સહકારપ્રવૃત્તિમાં ભળી પ્રાપ્તિત કરવાનો આપણે તેમને મોકો આપવો જોઈએ તેમના કહેવા મુજબ સાત પ્રકારની સહકારી મંડળીઓ જોઈએ. ૧. બારોગ્ય અને જિંદગીના મામાનાઃ ૨ નીપજ કરનારાઓની; ૩ વેચાણખરીદી કરનારાઓની; ૪ બાટ અને મૂરબચતની; ૫ બારસ્પરસ્પર સહાયની; ૬ ૬૨ ઉપયોગની અને ૭ માલ વાપરનારાઓની.

પોતે સહકારી ધોરણે દીવસની તસ્કરીઓ મલાવે છે અને ડોકાઇડો (ઉ. જપાન) તથા ટોકાઓ (દ. જપાન) બાતેનાં તેમની દેખરેખ હેઠળ સહકારી ધોરણે ચાલવા બે મચકોની પ્રેરણાથી દરેક જિલ્લાએ ૬૨ વર્ષ ૫૬,૦૦૦ અખરોટ તથા ૧,૦૦૦૦૦ સ્ટરલીનનાં ઝાડો વાવવાનું નક્કી કર્યું છે

દા. કાજાવા સમાજવાદી છે, પણ બાનગી બાલકતની બાબતો બાગાસા કરવાની વીરુદ્ધ છે. તેવી બાલકતની બાદેશી ગોકલસ ધોરણે સહકારી તત્ત્વોને શોધવાની પહતી તેઓ કહે છે તેવાં તત્ત્વો ચલાવનારાઓને દેશનું રાજ્યતંત્ર ચલાવવાને સારૂ પણ રોજી યુદ્ધખોરોના ખરચો બચાવી લેવાનું અને આંતે એજ ધોરણે આંતરરાષ્ટ્રીય ગોકારને પણ ગોઠવી દુનિયામા શાંતી સ્થાપવાનું તેમનું સ્વપ્નું છે પણ આ બધા વચ્ચે પ્રેમ અને બંધુત્વનું તેમનાનું સીદ્ધાંત જપાન બાજેના દુનિયાબારના બીજા દેશોનું બાર્થિક શોષણ ચલાવી રહેલ છે, દારૂગોળા બનાવે છે, યાન પર બાકમણકારી યુદ્ધ ચલાવી રહેલ છે, તો બધા વીષે તેઓ શું વારે છે એ તેઓ તેમનાં લખાણોમાં સ્પષ્ટ કેરતા નથી. એઓ તો નીદાને વધતી જરી વસ્તીની અને દક્ષ બાળ કુટુંબોને બંધુપ્રેમ (વસ્તીને ઝીલેઓ ચીની પ્રાતો બાં 'દસાચવાની વાત કરે છે! સ્વતંત્ર બાન યુધ્ધમાન રાષ્ટ્ર વચ્ચે સહકારી બાંતરરાષ્ટ્રીય વેપાર કેમ ચાલ એ બાસ પ્રશ્નના જવાબમાં એબણે કહ્યું: 'હું કબુલ કરું છું કે બમારો દેશનો લાલ ખૂટો છે'

વટાળનીતી અને ધર્મપ્રચાર

વટાળનીતી બાબતમા તેમની પક્ષ્ય રપષ્ટ છે. તેઓ પુનર્જન્મને બાનનારા છે અને તેવા સમુદાયોનાં ધર્માંતરની ટીકા છે. પ્રેમ અને બંધુત્વ તો ખુદે પણ ઉપદેશ્યાં છે, પણ મને લાગે છે કા. કાજાવાને ઇશ્વનમા બ્રિસ્તની પ્રેરણા પ્રથમ મળી તેથી બાજતીક બ્રિસ્ત-ધર્મની ઢાળ ઉંડા જગતના બોકાકરબાર્યા તેઓ માને છે. મેં પુછ્યું 'બાદિવાસી સ્ત્રીના વસ્ત્ર બંધુ બાબુસરવા શું હુકમ નથી? તેઓ મુંગા રહ્યા. પછી કહ્યું, 'બસભ્યતા, કું બેરાહ-રીમાં બાનતો નથી. મારી પાસે બાવનારા બોહ બેકુતોને હું સહકારની વાત કહું છું, ધર્મની નહીં. ધર્મ વીષે પુછે તો હું બ્રિસ્તની વાત કહું. બાજે દુનીયામાં બ્રિસ્તી પ્રજાઓ દીકાપાત્ર બની રહી છે, બીજાતી સંપ્રદાયવાળા તે સમા જ્યાં પ્રેમધર્મનો બમલ કરશે તો દુકશે, 'બીજાઓને જ બપનાવશે તો દુનીયાને બપનાવી શકશે નહીં.' પણ બાપણે જોયું તેમ ઓબણે બેમની ધર્મની કલ્પના માન્યતાના બાવતી બેકબેક બાબતો વાજબી જણાતી નથી. મને લાગે છે કલ્પના પ્રમાણથી જ પોતાના સમાજથી બળગા પડવાથી તેમની ટુબીકા ઉપર બાજના ગલ્લામ-ઓને બંગે પોતાના રાષ્ટ્રની સામે પોકાર ઉઠા-વીને મંડાવાની શક્તિ બેમનામાં નથી.

શાંતીવાદ

મેં પુછ્યું: 'શાંતીવાદ તમારે લા કમ નથી બપતો?' બેબણે કહ્યું: 'લકર બારતીનો બાપદો જુબો. પચાસથી બોબી લગરના દરેક સરકારમાં કોલાવું જ કોબાએ. તમને લાગે તે બોલી ક બપી ન શકો!' કહ્યું, 'લકરમાં જોકાયા તે તોપોને ગોદે જવા લાબો બણે તો ના પોગ લગર શાંતીને બાનર મરનારા તૈયારીવાળા ન બણે' બેબણે બાશ્વાસભર્યું સ્મિત કર્યું.

મારે કબુલ કરવું જોબએ કા. કાજાવાને કું સંપૂર્ણપણે નથી સમજી શક્યો. ગાંધીજી જોડેનો તેમનો વાદોલાપ અને વાદાર પત્રવ્યવ્હાર તેમનું બલબ્ધ વખતને બજાવે સમજવા બાધારસ રબા. પરીસ્થિતી બાજ મુંબોચો જરૂરી છે, બે વખત દોત તો તેબણે કદાચ ગાંધીજી જોડે ને ચર્ચી હોત બપાન હજુ રજવાડી દેશ છે સરકારી જમાત બને પક્ષેર ગણીરણી છે. જેલ્લાં વર્ષોમાં પાંચ વડા પ્રધાનોની કાં બુન થબાં. નસીબને જોરે બરકારી નીતા વર્ષો સુધ બધાબે જબ છે. બવા વાતાવરણમાં સ્વતંત્ર પોકાર કરી બાબી રાષ્ટ્રીય નીતા વાસે મંડાવું મહેસી પાત નથી તૈયારીને સારૂ વધું પ્રચાર કામ થવું જોબએ. ત્યાંનો બૌદ્ધધર્મ બહીં જોવો નથી. બા બધા મુંબાબડાબમાંથી કદાચ દા કાજાવાની સ્થિતીનો બને પોતાની પક્ષ્ય રપષ્ટ કરવાને યત્નતી તેમની બાનવાની કે બબકિતનો બભિપ્રાય તો પોતાની માન્યતાબો બનુસાર વર્તવાની તેમની બબકિતનો બાપણને કોબક બનાસ બણી શકે બેમ છે.

હિંદને માથે ભારે લડાઇના વાગતા ભણકારા

ગુજરાત પ્રાંતીક સમાલોચની બાસ સભા બારોલી બાશ્રમમાં સરદાર સો વલ્લભ ભાઇ પટેલના પ્રમુખપદે બણતા સરદાર શ્રીબે બેક ઘણુંજ પ્રેરણાત્મક બને ઝાબીની પ્રચંડ લડત માટે તૈયાર રહેવાની હાકલ કરતું બાપબ્યું હતું.

સરદારશ્રીએ જબાવ્યું હતું કે બાપતું વર્ષ બેક વર્ષ કરતાં વર્ષ છે. હિંદુસ્તાનમાં બાજે જે ચાલી રહ્યું છે તે જોતાં જબાય છે કે હિંદને માથે બસાર સુધી નહિ બાવેલી બેવી ભારે લડાઇ બાવવાની છે. બાજે દેશી રાજ્યોની પ્રજા પરત્વે જે દમન ચાલી રહ્યું છે તેના બીન્દો ઉપરથી બે રપષ્ટ જબાય છે કે દેશી રાજ્યોની પ્રજાની હવે બા છેવટની લડાઇ કરવાની છે બને તેમા બાપું

દુઃખમાં રાજદ્વારના અગ્રીપ્રયોગમાં ભારગીભૂત થવાની મારી તો બધાને અણસાદ છે અને નોટીસે તમારે બધાએ એક દુઃખની ચાલિબાની સજા માટે તૈયાર રહેવાન છે.

જો આપણે રાજદ્વારને રેડ મુકીએ તો કાઢીયા-નાઠ પાકુદર ના આવે અને આપણે કોઇ ના કરીએ તો આપણું અંશેર માર કરીએ એવા ગંભીર સમય માટે આપણે તૈયાર થવાની જરૂર છે.

બીજી પણ એક વાત માટે તમને કરવાની છે. આપણે પણ વર્ષો સુધી ગુજરાતરત્ન કામ વેપ રાખે અલાબ્યુ છે અને કેટલા તો આપણી પણી ચાલતા વધ્યા છે

આક્રમતી સત્તાનો છેલ્લો અખાડો

રાજદ્વારો ખુશી છે નાખુશીથી સામા થાય છે. કોમ કોમની વચ્ચે સરાક કરાવ્યાથી તેઓ માની રહ્યા છે. પણ એ તો આક્રમતી સત્તા એનો છેલ્લો અખાડો છે. અહારે તો તેમની છેલ્લી પળો ચેલાય છે. જ્યારે છેલ્લી પળો એંચાય ત્યારે પ્રભુ જરતા પહેલાં જબરજસ્ત જોસ દેખાય છે પણ તે જોસ નકામું છે એમ આજે આ છે.

આપણે વધારે તાકાત મેળવવી જોઇએ. દુ આદ્યો પ્રભુ ભલાં દુરદૃષ્ટનાં રાજ્યોમાંથી પ્રજાનાં દોળાં મને મળવા આવે . રાજદ્વારોમાં પણ સહારામણ પેઠી છે. સર્વોત્તરી સત્તાને પણ ખાય છે કે રાજદ્વારો ભાગશે તો તેમનું પણ ભાંમરી આને રોજેસ જે ભાગશે તે આગતુ પડશે. તે માને છે કે જો મેમેન્ટનું નાવ ભાંગી જશે તો દોદૃલતાનું નાવ ભાગી પડવાનું છે.

હવે તો બા આખરના ખેલ ખેલાય છે. આપણે લડાયને નોનરતા નથી પણ જે પ્રજાની જરૂરતોને ઠબાવવા કરી તો ત આપણાયા જોકુ ઇતર તેમ નથી. રાજદ્વારો સીધા રીતે સકવા આગે ના તેમને કાણી દીલી બાર્ય છે અને તેવા કામ કોમ કરવેના કાયકા પેદા કરવા પ્રયાસ કરે છે. આ તો ખાને વધા છોકરાનો ખબ છે તેમના આ કામ છે.

તાજપાકેલના કેરવાં

રાજદ્વારો બ્રાહ્મણના તાજપાકેલમાં ગુરી રીતે ચોટીયા કહના કાપવા કરવા દોષ તેમને પકડવા અને કરાર ના કલમનો ઉપયોગ કરી પ્રીન્સીસ પ્રોપલ્સ પ્રોટેક્શનનો નવો એકટ કાઢો.

આપણે લડાઇ જેવા ભાગીએ છીએ પણ હવે રોકાય એવી વસ્તુ નથી.

અંતમાં સરદારે જણાવ્યુ હતું કે આજે દરેક રાષ્ટ્રસંસ્થાને મોર પડે છે એ એક રાજની પીઠ પર ઘા પડે છે અને તેમના સીંહાસન પર ઘા પડે છે.

સરદારે કરીથી જણાવ્યું હતું કે યાદ રાખજો કે હવે દેશી રાજ્યોની પ્રજાની મદદ એ આપણા દીકરીઓના બનવાની છે અને તે માટે તરત તૈયારી કરો મુકજો.

કુમુબારી તા. ૨૦-૧ના અંકમાં ગ્રેલેક્સ્ટાઇનમાં 'ન્યુ-ઇન્ડિયન ઓપિનિયનનો' શ્રી. ૧૭—૧ મેસર્સ પટેલ એન્ડ કુ તરફથી મળતી દેવાનું લિક્વિડેટરી ગમા હતા એ ભૂલ હતી. એ રકમ ઇનાલાલ આર. બુધીના તરફથી હતી.

દક્ષિણ આફ્રિકાના કુંક અખરો

સિક્કો અને ચલણનોટો પર પ્રતિબંધ મુકનારાં બીલ

નીચાણના મહેનતાણાઓને રાજદ્વારી પ્રવાહમાં ભાગ લેતા અટકાવવાને માટે જે બીલ તૈયાર કરવામા આવ્યુ હતુ તે બીલ ઢાલ મોકૂફ રાખવામાં આવ્યુ છે તેમજ ચલણનોટોને સરકારી અમૂક બાબતો નક્કિ પ્રગટ કરવા માટે પ્રતીબંધ મુકનારું બીલ જનરલ દરેઝોગ જે સાયવાના હતા તે ઢાલ પાર્લામેન્ટની પેટા સુંટણીઓ થઇ બાદ ત્યાં સુધી મુલતવી રાખવા માં આવ્યું છે કારણ કે મહેનતાણાઓ સામેના બીલમાં લોકોના મત ગુમાવવાની ધારતી રહે છે ત્યારે બીજા બીલની બાબતમાં ખુદ પુનાકરેલ પક્ષમાં કેટલા સભ્યોની મત વિરૂદ્ધમાં છે

ગોરા સત્તાઓથી નેટીવોને બચાવ કરવાની યોજના

નેટીવ એફેર્સ ખાતાના પ્રધાન શ્રી એચ. એ ફેશન તરફથી નેટીવ હરટ એન્ડ સેન્ડ એમેન્ડમેન્ટ બીલ હાલમાં રજુ કરવામાં આવ્યુ છે, જેનો હેતુ યુરોપીયન એરીયામાં હજુ નેટીવોની કેટલીક જમીનો રહી છે ત જમીનો પડાવી લાન લોવા માગતા માણસોને દુર કરવા . બીલ કે એમાં એટલેા દીલાસો આપવામા આવ્યો છે કે નેટીવોના હાલનો વિચાર કરવામા આવશે.

કોંગ્રેસેશનના સામે વિરોધ

સર્વ રાષ્ટ્રપારે દક્ષિણ આફ્રિકાની નાતનાત બાબતોના બીજ તરફથી એક જંગી સભા બોલાવવામાં આવી હતી જેમાં સેશનેશનની બાબતમાં કુલ નોન યુરોપીયનના બિલકીલ વિરોધ સભળ જાહેરમાં કરવાનો ઠરાવ કરવામાં આવ્યા હતા. સેશનેશનના મુખ્ય મુદ્દા બ્રહ્મના સબંધને દક્ષત્વાન પ્રધાનોમાંથી નહીને બાદને કરવામા આવ્યુ હતું.

ન. આ. માં નવો ખનીજ પદાર્થ

દક્ષિણ આફ્રિકામાં કેટલીક જગાએ "પરગાસીસોલાઇટ" નામનો એક ખનીજ પદાર્થ મળી આવ્યો છે. એની જાત અભરખાની મળતી છે પણ એમાં એક પ્રમાણનો ફુખ્ય ભેદ છે કે એને બરમાંથી બરફ કરવામા તો એનું કદ બોળમણું વધી જાય છે. એ પદાર્થનો ઉપયોગ અમેરીકા માં મોટા પ્રમાણમાં બીજાણાના પ્રકાદને રોકનાર પદાર્થ તરીકે કરવામા આવે છે અને અત્યાર સુધી એનો પેદાશને માટે અમેરીકા અને ફ્રાંસના એની પાસ એક હથ્થુ વેપાર છે. એ ખનીજ પદાર્થ ટ્રાન્સવાલના ઉત્તર પુર્વના પુખ્યાના ઝવાનઓમાં મળી આવ્યો છે. ઇંગ્લાંડના કેટલાક કારખાના વાળાઓ તેને માટે તપાસ કરે છે. બોલ બેયર બતાવનાર કેટલીક કંપનીઓએ પણ તેના નમુના માંગ્યા છે અને તેનો ઉપયોગ તેનો જુકો બનાવી સામણ ઉપર ફ્રેપેરીગલ પાકવામાં થઇ શકે એમ છે કે કેમ તેની ખાત્રો કરવાનો છે.

ટ્રાંસવાલ અનાવીલ સમાજ

ટ્રાંસવાલમાં વસતા દરેક અનાવીલ ભાઇઓને આથી ખબર આપવામાં આવે છે કે ધી ટ્રાંસવાલ અનાવીલ સમાજ ની જાહેર મીટીંગ રવીવાર તારીખ ૫ માચ ૧૯૩૯ ના રોજે બોકસબર્ગમાં રા ખંડુભાઇ લાલભાઇના મુકામે બપોરે ૩ વાગે નીચે જણાવેલા કામકાજ માટે મળશે.

૧. સમાજના હિસાબની રજુઆત.

૨. આવતા વર્ષ માટે અમલદારોની ચુંટણી.

આ મીટીંગ દરેક અનાવીલ ભાઇઓ ને એક સરખી રીતે અગત્યની હોવાથી, દરેકને વેળાસર મીટીંગમાં હાજરી આપ-વા નમ્ર વિનંતી છે.

ચેલાભાઇ આપુભાઇ
નાથુભાઇ અકબજી.
સે. મા. મંત્રીઓ.

ધી સુરત હિંદુ એસોસીએશન

વાર્ષિક જનરલ મીટીંગ

ધી સુરત હિંદુ એસોસીએશનના સર્વ મેમ્બરોને ખબર આપવામાં આવે છે કે એસોસીએશનની જનરલ મીટીંગ રવિવાર તા. ૧૨-૩-૧૯૩૯ ના રોજ બપોરે બબ્બે વાગ્યે ૨૨૭ વિકટોરીયા સ્ટ્રીટ વાળા હોલમાં મળશે. સર્વેને યથાસમર આધારવા વિનંતિ છે.

કામ :—૧૨૭ વિકટોરીયા સ્ટ્રીટ દુકાનનો બાકીનો નવા મકાનની ગોઠવણો અને તેની ઉપરના ફ્લેટો તથા ફોરસ સ્ટ્રીટ વાળા મકાનના ટેનેરો બાબત ઠરાવ.

રીકરેશનોના વાર્ષિક રીપોર્ટ, પરચુરણ, ઓફીસરો તથા કમીટી મેમ્બરોની ચુંટણી.

ઝેલ બી. પટેલ.
સે. શ્રુ. ધી એ.

ધી સુરત હિંદુ એસોસીએશન

ગોદામો ફ્લેટો અને મકાન આપવાના ટેનેરો

ધી સુરત હિંદુ એસોસીએશનના ૧૨૭ વીકટોરીયા સ્ટ્રીટ બાબતના નવા મકાન ના ગોદામો અને તેની ઉપરના ફ્લેટો અને ૨૬—૨૮-૨૫ ફોરસ સ્ટ્રીટ વાળું મકાન એક વર્ષના લીઝથી આપવાના છે. નવી ટેનેર ગેકલનાર ગ્રાહકોએ આસરે ભાડા ની કેટલી રકમ અને બીજાનેસની હકીકત સાથેના સીલબંધ ટેનેરો રવિવાર તા. ૧૨-૩-૩૯ ના બપોરની જનરલ મીટીંગમાં રૂબરૂ હાજર રહી રજુ કરવા. ઘણુ ઓછા ગોઠવી રકમના ટેનેરો પાસ કરવાની સત્તા જનરલ મીટીંગને રહેશે.

ઝેડ. બા. પટેલ.
સે. શ્રુ. ધી એ.

જગતનું રાજકીય વાતાવરણ

પેલેસ્ટાઈન

શુક્રવારની બપોરે બુલ્ગા મહુદી, આરબ અને બ્રીટીશના પ્રતિનિધીઓ પહેલીવાર કામચલાઉ ગોળમેજ પરીષદમાં એકઠા થયા હતા. જો કે પહુદી અને આરબો વચ્ચે દુશ્મનની જેવો કરો દેખાય થયો નહોતો. છતાં બેઉ વચ્ચે સમજુતીનો માર્ગ પગારે નહતા આવ્યો રહ્યાયો નથી. આરબ સંસ્થાનોના પ્રતીનીધીઓએ એ, એવો સુગતા કરી હતી કે પેલેસ્ટાઇનમાં અત્યારે જે યાહુદીઓની વસ્તી છે તેમણે પેલેસ્ટાઇનની સ્વતંત્રતાનો સપાસ કબુલ રાખ્યો તેમાં આરબ અને યાહુદીઓના સરખા હકકો રાખવામાં આવે અને મહુદી લશ્કરનાઓના લાભો રદબાતલ માટે યોગ્ય પરીવર્તન રાજ્ય-બારમાં આવે. જો આ બાબત યહુદીઓ કબુલ કરવા હોય તો આરબ પ્રતિનિધીઓએ એની આશા દર્શાવી હતી કે એ બાબતમાં પેલેસ્ટાઇન ના આરબોને પણ સમજાવી શકાશે, પણ તેવા યહુદીઓને બાંયતા બંધ કરવા જોઇએ. યહુદીઓ તરફથી કહે કે પેલેસ્ટાઇનની સ્વતંત્રતા બીજે બધે પાંચ વરસ સુધી પેલેસ્ટાઇનમાં ધારાસભા બનાવવી જેમાં બારમોની યહુદની રહેશે અને લશ્કરના ના લાભોને માટે ખાસ સાવચેતી રાખવામાં આવશે જમીન વેચાણ બાબતમાં પેલેસ્ટાઇનના એક ભાગમા જમીન ખરીદવાની સંપુર્ણ છુટ રહેશે. બીજા ભાગમાં જમીન ખરીદી ઉપર અમુક અંકુશ મુકવામા આવશે, અને ત્રીજા ભાગમા જમીન ખરીદવાની બંધી કરવામાં આવશે. હવે થોડું કરીને નવી સભાઓ બોલાવવામાં આવશે નહિ એમ જણાય છે.

ગુરૂવારે આગની સભામાં માલકમ મેકડોનલ્ડે જણાવ્યુ હતું કે પેલેસ્ટાઇનમા બ્રીટીશ સરકર રાખવાનું ખરચ આગીઆર લાખ વીસ હજાર પાઉ છે. જોરદસની બીજી બાજુ ઉપર સરહદી મકદ માટે એક લાખ તેર હજાર, અને માન્ટ ઇસ પેસ્ટ તરીકે દુશ્મન તોફાનો સમાવવાને માટે અઢાર લાખ સત્યાવી હજાર તથા પરીપદ્નિ બાબ બીજ હજાર પૌંડનો થવાનો અંદાજ છે. પીલગી ફેબ્રુઆરીનાં લંડનના સ્ટારપત્રના તાર મુજબ જણાય છે કે સિરીયાની રેથી સરકારે રાજીનામુ આપ્યું છે, એ સરકારે ફ્રાંસના હાઇ કમીશનરને એવી ખબર આપી હતી કે ફ્રેન્ચ મેન્ડેટની સત્તા હવેથી કબુલ રાખવામાં આવશે નહિ. અને તેઓ બીજા રાજ્યોની સાથે પેલેસ્ટાઇનોની નીમણુંક પોતે કરી લેશે તેમજ જકાત અને બચાવની બાબતો પોતાને સોંપી દેવા એવી માંગણી પણ કરી હતી. એને પરીણામે હાઇ કમીશનરે એવી ધમકી આપી હતી કે આ બાબતમાં પાછી બેંચી લેવામાં ન આવે તો સરકારી પગલાં લેવામાં-આવશે આથી કરીને સીરીયાના પ્રધાન મંડળ રાજીનામું આપ્યુ છે. સાર પછી તરતજ સીરીયાના પગલા રહેશે. માં દુષ્કાળો કારી નીકળ્યા હતાં. દુષ્કાળ બોરો અને પોલીસો વચ્ચે અથડામણ થતાં પણ માણસો બાબત થયા હતા.

'ડેઇલી હેરલ્ડ' જણાવે છે કે મહાલી અને જરમની સીરીયાને નૈતિક તેમજ સહીય મદદ આપી રહ્યા છે ગયા મહીનામા જરમનીએ પામ સો બંદુક અને તેને અંગેનો દારૂગોળાનો સામાન જાહેરા તરીકે મોકલેલો તે પકડાઇ ગયો છે. એ સીરીયાની ઉત્તર સરહદ તરફથી મોકલ વામાં આવી હતી. તે કેસ પકડાઇ જઇ તેની ખુબી તપાસ મહાલી અને જરમનીના એજન્ટો કરે છે. નવા એજન્ટોને મહાલીનો પ્રચાર કરવાને માટે નવી સગવડો અને વધારાના પૈસા આપવામા આવ્યા છે. એ એજન્ટોમાંના જણા ખરા આરબો છે કે જેઓ બાગળ પેલેસ્ટાઇન, ઇજીપ્ત, અને બલ્ગેરીયામાં કામે લાગેલા હતા. એમાં બોલ્શેવીક તથા યુરોપીયનો પણ છે. સીરીયાના વર્તમાન પરોને પણ જરમની અને મહાલી તરફથી નાણાંની સહાય મળે છે. અને ફ્રાન્સ તેની તપાસ અને સાવ-ચેતી રાખે છે. સીરીયાનો પત્રકારોને અને વિદ્યાર્થીવર્ગને પણ મહાલીની મુલાકાતને માટે પૈસાની સહાય આપવામા આવે છે.

જપાન

ફ્રેન્ચોની આજ્ઞાપાલ ગોરીલા સરકર કરી વધવાનું જપાન કબુલ કરે છે. ફ્રેબ્રુઆરીમાં જપાનીસ રવાની મુરબ્બી ગારી છે. જપાન ફ્રાંસ પણ કેકાણે હાર તો કબુલ કરેજ નહિ એ જાણીતી વાત છે. પણ ક્રમબધ્ધના સમાચારો ના આગળ ઝુલતા મુકેલી જગ્યાઓ છોડવાના સમાચારો આવે છે તે ઉપરથી એ બાબત ઉપર સારો પ્રકાશ પડે છે કે જપાન આગળ વધતું રહ્યું છે. ફેબ્રુઆરીમાં જહાર જપાનના સહાયક વહાણો એ સરકર ઉત્તરવતા ચીનના મીનારાના સરકરે સામનો કર્યો હતો. તે રોજ જપાનનાં સહાયક વહાણો બે કલાકની મારામારી પછી પાછા ફર્યાં હતાં લાંના આમનીજ સરકરનાં બાબાલદારને સામા થવાનું આજ્ઞા રાખવાનો હુકમ ચીનની સરકાર તરફથી મળ્યો છે.

યહુદીઓ

રેનઝીલથી બાંચ સો યહુદીઓને એક જુની ફ્રેન્ચ સ્ટીમર ઉપર ચઢાવવામા આવ્યા છે. અને એ લોકોને ગમે ત્યા બાજાની તે સ્ટીમર ને બાજી પાછી ઘાલવાનો હુકમ તેના કેપ્ટનને આપવામાં આવ્યો છે. એમ ધારવામા આવે છે કે પહેલો પ્રયત્ન પેલેસ્ટાઇનમા ઉતારવાનો થશે ત્યા ન ફાવે તો સીરીયામાં અને ત્યા પણ નહિ તો બાજીરાના કોઇ બેરાન ટાપુ ઉપર ખુલ્લામા. એ સ્ટીમર જ્યારે બાજી પાછી ફરે ત્યારે બીજા માલ સાને મોકલવાને માટે તૈયાર રાખવા એવ બાવણી ઉભા કરવામાં આવી છે કેટલાક બુખમરાથી કંટાળીને બનેજ એ સ્ટીમરમા જવા તૈયાર થયા છે.

જરમની

જરમનીની પુર્વ તરફની પોલાન્ડ સાથેની સરહદ ઉપર પીલ્સે બોધી કામ કરતા માટે એનજીનીયરો, મજરીઓ અને મજુરોને ગણી એક લાખ માણસો રોકવામાં આવ્યું છે. પણીને જેમસ્લાવેકીયા સાથેની સરહદ ઉપરનું બાંધ કામ હજુ પુરૂ થયું નથી. તે પુરૂ થયેથી આ સરહદ ઉપર વધારે માણસો રોકવામાં આવશે પણ બે દરદાન જોતાં પણ પરદેશીઓની જેવી માન્યતા છે કે જેમસ્લોવેકીયા સંબંધમાં હેલ્લા કેટલાકના લાભે જરમનીએ બીજા રાજ્યોને પુર્ણ હેતથી કર્યા કારણ જેમસ્લોવેકીયાની સરહદ ઉપર જેટલી તૈયારીઓ બતાવવામાં આવતી હતી તેટલી તે વખતે ન હોતી એ વાત સાચી છે.

મેન્ચેસ્ટરનો બાજારમંત્રી જણાવે છે કે જરમની જેમણ જે રીતે લડાઇની તૈયારી કરે છે તે જો ચાલુ રહે તો જરમની આખું સહરી બળ એકત્રીત કરવાની યુકતી રાખવાનું ધ્યેય એમ જણાય છે હમણાં મીત્રોના તરફ સરકારી સરંજામ અને મરણ જેટલે માલ આવે એવા જરૂરીયાતો મોટા જથ્થામાં મોકલે છે. ફ્રાન્સિયા, ટાંગાનીકા, અને એબીસીનીયાના નકશાઓ પણ વધારે સરકર ના ઉપયોગ માટે તૈયાર કરવામાં આવે છે. છેલ્લા યુદ્ધ પછીની જનરલ સ્ટાફની નીતા માં જણાવ્યા પ્રમાણે જરમનીનું માનવું છે કે પુરેપનું ભાવી ભૂમધ્ય સમુદ્રમાં અને આફ્રિકા માં મળશે તેમજ આફ્રિકાના સવાલનો ઉકેલ પણ જરમન સરકરજ લાવશે.

ઇંગ્લાંડની નવી બનવાર

ઇંગ્લાંડે નવું લડાયક વહાણ જોંગ લ્યોનર્ડ બી ટ્રીચ પાણીમાં ઉતાર્યું છે. એનું કદ પાંત્રીસ હજાર ટનનું છે. અને ઇંગ્લાંડના બીજા લડાયક વહાણો જેવી ચાલ તેત્રીસ માઇલની છે તેનાથી પણ ઝડપની છે પણ કેટલી તે જાહેર પાડવામા આવ્યું નથી. જરમનીનાં નવા વહાણો ઉપર પંદર ઇંચની તોપો છે, જ્યારે આ વહાણ ઉપર આઠ ઇંચની તોપો છે, પણ એવું જણાવવા માં આવે છે કે જો તોપો કામ આપવામાં ચઢી જાતિ છે. એમાં સબમેરીનો શોધી કાઢવાના અને તેનાથી બચવાનાં સાધનો તદન નવી શોધનાં છે. પણ ઇંગ્લાંડ પાસે નવાનાં વહાણોની સંખ્યા પણ મોટી છે અને લડાઇ વખતે દરીયાઇ પહેરવારનાં રક્ષણ અર્થે એ પુરતા નથી. એનો તીયાર ચલાવવામાં આવે છે.

વેચવાના પુસ્તકો

બાળ સાહિત્ય—નવલકથાઓ—ધાર્મિક સાહિત્ય—રાષ્ટ્રિય સાહિત્ય—કાવ્યો વિગેરે

શિક્ષકો મુનિ વિદ્યાર્થી બધને પ્રકાશન મંદિરનું સાહિત્ય

	પા.	શી.	પે.
૮૦ પુસ્તકોનો સેટ	૧	૧	૬
૫૦ ,, ,,	૦	૧૫	૬
૨૫ ,, ,,	૦	૧૨	૬

નવજીવન વાંચનમાળા

૨ જી ચોપડી	૧	૬	
૩ જી ચોપડી	૧	૯	
૪ થી ચોપડી	૨	૦	

ફરાજીકૃત મુળાક્ષરની સચિત્ર બાલ પેથી

શી. ૧ ૬.

સરકારી શાળાઓમાં ચાલતાં પુસ્તકો

	શી.	પે.
બાબપોથી	૦	૬
૧ લી ચોપડી	૦	૯
૨ જી ,,	૧	૦
૩ જી ,,	૧	૩
૪ થી ,,	૧	૧
૧ લી ચોપડીના અર્થ	૦	૬
૨ જી ,, ,,	૦	૯
૩ જી ,, ,,	૧	૦
૪ થી ,, ,,	૧	૬
ગુજરાતી ટેસ્ટી ડીક્ષાળ ભાગ ૧	૦	૧
,, ,, ,, ભાગ ૨	૧	૦
અંકગણિત બાલકાવબોધનું	૨	૬
વ્યવહારનું જ્ઞાનસ્તું	૧	૩
ગુજરાતી ૪ થા ધોરણની (અંગ્રેજીના ૮th) નવી આવૃત્તિ	૩	૦
ગુજરાતી અંગ્રેજી ડીક્ષનેરી નાની	૫	૦
ઈંગ્લીશ ગુજરાતી ,, ,,	૫	૦
ગુજરાતના મનિદ્રાજની સહેલી વાતો	૧	૦

રાષ્ટ્રીય સાહિત્ય

મારી જીવન કથા (પં. જ. નેહરૂ)	૧૨	૬	
ગાંધીજીની મિમાંસા	૪	૬	
અહિંસા	૩	૬	
અને મજુરી કરનારઓને	૨	૦	
મેરા સેવા	૨	૬	
ખેતી અવસ્થા	૩	૦	
મારી જેલવાડી	૪	૦	
આખરી કેસો ભાગ ૧-૨	૫	૬	
,, ,, ભાગ ૩ જો	૬	૬	
ગાંધી વિચાર દોહન	૩	૦	
કસ્તુરીના ગીર	૧	૬	
સામ ભજન મંડળી	૧	૬	
નવજીવન બાલ	૧	૩	
અર્ધનગ્ન મૂર્તિમાં	૧	૬	
આપણા હીંદુસ્તાન	૪	૬	
સેવા સંગીત	૧	૬	
સ્વદેશી સમાજ	૨	૦	
સીતા હરણ	૩	૦	
ત્રણ વાર્તાઓ	૪	૦	
રાજા પાણીની કથા	૫	૮	
ગ્રેજ્યુએટ ડાયરી ૨૦ ૨૦. ગોપાલાચારી	૨	૦	
પરદેશી રાજાની સાથે ૨૭ હરીકામ	૨	૬	
માણુ પ્રતિષ્ઠા	૨	૬	
નીતિનાશને માર્ગે	૨	૦	
ધર્મ સંસ્થાપન	૧	૬	
ક્યારે કરીશું યુદ્ધ	૨	૬	
,, ,, ,, ઉત્તરાર્ધ	૨	૬	
એબ્રહામલીંકન ને બીજી વાતો	૧	૬	
વીરાંગના અને બીજી વાતો	૧	૬	
બેકન શિકારી	૧	૦	
ગોળમેજીમાં મધીકા	૨	૦	
,, ,, બાકી પુ:	૪	૬	
કારાવાસની કહાણી	૩	૦	
,, ,, બાકી પુ:	૩	૬	
નવા ગીતો ભાગ ૧ લો.	૧	૬	
,, ,, ભાગ ૨ જો	૧	૬	
ઝંડાધારી	૨	૦	
મહાત્માજીના પ્રસુંગો	૨	૦	
ગ્લેસ્ગો પિલ્ગ્રીમ્સ	૨	૦	
આયર્લેન્ડનો મુક્તિ સંગ્રામ	૬	૦	
પુરજાનીનો કથાઓ	૨	૦	
સામર સકરાટ	૨	૦	
વિરાટ બનો ત્યારે	૩	૦	
સોરઠ રાણી	૫	૬	
ગૃહમંત્ર	૪	૦	
પીર ગ્રમદેવ	૪	૬	
હીંદુસ્થાનની બાલ વાર્તાઓ	૦	૬	
પુંડરીકના પરાક્રમ	૧	૬	
,, બાલપોથી ૨૬ મની	૫	૦	
સમાજની વેદીપર	૪	૧	

ધાર્મિક સાહિત્ય

કાવ્ય દોહન ભાગ ૭	૧૫	૬	
પરમાર્થસાર	૧	૦	
સ્વામી વિષ્ણુ સંવાદ	૦	૬	
સ્વર્ગમાં ગ્રેજ્યુએટ ગા. પુ.	૪	૦	
ભાગવત કથા	૧	૬	
જ્ઞાનમાર્ગિત યોગ	૧	૦	
ગિતા પાઠ	૨	૦	
ઉપનિષદ પારાયણ	૪	૦	

નવલ કથાઓ

અંતરની આશા	૪	૦	
પત્ર આશ્રમ	૩	૦	
બારણો અગ્નિ	૩	૦	
મામ લક્ષ્મી ભાગ ૧	૩	૦	
,, ,, ભાગ ૨	૩	૦	
,, ,, ભાગ ૩	૩	૦	
,, ,, ભાગ ૪	૮	૦	
ઝવેરચંદના	૪	૦	
લઘુ લેખ સંગ્રહ ભાગ ૨ જો	૨	૦	
કંઠીલ હૃદય અને બંધુતા	૩	૦	
ફિરીશ્ત	૩	૦	
નારી હૃદય	૪	૬	
તણખા મંડળ ૨	૫	૦	
,, ,, ૩	૫	૦	
તાની તલવાર	૪	૦	
દિવ્યચક્ષુ	૩	૦	
જયંત	૬	૬	
પુલારીબુ	૪	૬	
ભગીરથરાયનો હાસ્ય ભંડાર	૬	૦	
પ્રેમ ત્રિપથા	૩	૬	
રાક્ષ નંદીની	૨	૬	
રામીબુ	૧	૦	
ચૂડેલ	૪	૬	
મોતીના તોરણ	૪	૦	
સુનીતી બોધ	૪	૦	
સાબરમતી	૪	૦	
સ્નેહ સંગમ	૪	૬	
અત્તરની ચહીનુ દાન	૫	૦	
નેરાનમાં	૪	૬	
સ્નેહ બંધ	૭	૦	
સુવર્ણરેખ	૮	૬	
પારિજાત	૨	૬	
જવાના પત્રો	૨	૦	
પેરાના વાણ	૬	૦	
કાશ્મીરા	૭	૦	
કાકાની બળા	૨	૬	
ચાલિકા	૫	૦	
વિમલાલ	૭	૬	
દેવ વિજ્ઞાન	૫	૦	
કર્મયોગી રાજિયર	૫	૬	
રવજ અને પ્રભા	૪	૦	
પ્રેમ બાળા	૪	૬	
મરત કેશરના હાસ્ય પ્રસંગો	૪	૬	
ઉષા	૬	૦	
અપહરણ પરી	૭	૬	
કલ્પના કુસુમો	૫	૦	
ગોકુળનો વળ	૬	૦	
ચાંપા	૪	૬	
ઈનામ ચાંદીના	૫	૦	
ઉષા મહમા	૭	૦	
ગાડકા	૬	૦	
રહેતી મંગા	૫	૦	
પલ્લી સમાજ	૪	૦	
ઉજ્જી	૪	૦	
ચંદ્રલાય	૩	૦	
રૂપાળી	૪	૦	
કાશીનાથ	૪	૬	

Manager, Indian Opinion,
Phœnix Natal.

'Phone 2-3381 Tel. add. "Letapco."

D. K. PATEL

Fruit and Vegetable Exporter

— SPECIALIST —

in South African, Canadian and Australian Apples

Cape Fruit on hand ■ season

We have in stock Leaches which have just come in Market.

ડી. કે. પટેલ

ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ એક્ષપોર્ટર.

સાઉથ આફ્રિકન, કેનેડીયન અને ઓસ્ટ્રેલીયન એપલ્સના સ્પેશીયલીસ્ટ

ઋતુમાં કેપ ફ્રૂટ પણ રાખીએ છીએ

લીચીસ હાલમાં શરૂ થયા છે અને તેનો સ્ટોક પણ રાખીએ છીએ.

ઓર્ડરો ઉપર ખાસ ધ્યાન દેવામાં આવે છે

લીચીસ સારા અને સસ્તા C. O. D. થી મળશે.

P. O. Box 766. 19, Cross St. Durban.

Telephone 33-5382.

VALLABH RANCHHOD,

Wholesale & Retail Fruit and Vegetable Merchant

Country Orders Promptly attended to.

14, DIAGONAL St. JOHANNESBURG.

ટેલીફોન ૩૩-૫૩૮૨.

વલ્લભભાઈ રણછોડ

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ અમારે ત્યાં તાજું અને સસ્તુ મળશે.

બહારગામના ઓર્ડરોને તાકીદે ધ્યાન દેવામાં આવે છે.

૧૪, ડાયોગનલ સ્ટ્રીટ. જોહાનીસબર્ગ.

૩૫ વર્ષ થયાં સાઉથ આફ્રિકામાં પ્રખ્યાતિ મેળવેલ

જોહાનીસબર્ગમાં

પારબંદર કીમાં બનેલી લાદ્રિજનદાર મીઠાઈ મળવાનું સ્થળ.

દુકાની રચનામાં બનતા સ્વાદિષ્ટ ખોરાક બનવાની સગવડતા. મીઠાઈ તેમજ અરાલેડાર ફરસાણ સ્પેશીયલ તૈયાર કરવામાં આવે છે.

નવું નામુના માટે કર્યા વગર ન મળો

KAPITAN'S CAFE

'Phone 33-8577. 13a KORT STREET JOHANNESBURG.

ચામડીને મખમલ જેવી સુંવાળી આકર્ષક ને ખુબસુરત રાખવા માટે

અફઘાન સ્નો

વપરાય છે. આ સ્નોમાં વીટામીન A છે જેથી ચહેરા તથા શરીરની ચામડીને પોષણ આપી સુંદરતામાં વધારો કરે છે.

SOLE AGENTS—

PATANWALLA & Co BOMBAY.3

Branch: CALCUTTA.

સોલ એજન્ટ:

Indo-African Trade Agency,

74-76 Wilson Street,

Dundee, Natal, S. A.

પ્રસ્થાન મફત!

પ્રસ્થાન માસિક બાર વર્ષ પૂરા કરી—તેર ■ કરી—તેરમા વર્ષમાં પ્રવેશ કરે છે, તે નિમિત્તે :—

"પ્રસ્થાન"ના ગ્રાહકોને ખાસ લાભ

જે ગ્રાહકનું સં. ૧૯૯૪ના કારતકથી આગલા મુદતનું લવાજમ ■ પ. ભર્યું, પરદેશ માટે રૂ. ૩ા મોકલી આપશે, તેમને પ્રસ્થાન કાર્યાલય તરફથી બહાર પડેલાં પુસ્તકો ઉપર રૂપ દકા કમીશન કાપી આપવામા આવશે. [અપવાદ: શ્રી ઝવેરચંદ મેઘાણીના તથા શ્રી. રામનારાયણ પાઠકનાં પુસ્તકો ૧૫ ટકા.]

એટલે કે

જે ગ્રાહક લગભગ ૨૦-૨૨ રૂપિયાનાં પુસ્તકો ખરીદશે તેમને પ્રસ્થાન મફત પડી રહેશે.

૫૦-૬૦ રૂપિયાનાં ખરીદકો તેમને અર્ધો લવાજમમાં પડી રહેશે. મોટો ૫ લાભ તો મળશેજ.

ગુજરાતનો આબબર્ક, તેમજ પુસ્તકાલયો ને હાઇસ્કુલો આ યોજનાનો અરૂપ લાભ લે.

પ્રસ્થાનના પુસ્તકો

	રૂપિયા
લગ્નપ્રબંધ	૩ા
સુખમરાનો ઉપાય	૨
રહિયાનું ચેકતર	૨
સાળરંગતી	૧ા
પરસ્પર્યુ વૈદ્ય	૨
ઉિનચર્યા	૧ા
પરેબાદિરે	૨
અનુરંગ	૧ા
પ્રેમનો દંભ	૧ા
ઓ-પુરૂષ	૧
નવા આગતાર (ત્રણ ભાગ)	૫ા
કથાવલી	૪ા
ગમાનુગ	■
ગાતા આસોપાલવ	૧ા
સરસ્વતી ગાળા વર્ષ ૧ થી ૬	૧૨ા

આખું સુચીપત મંગાવો.

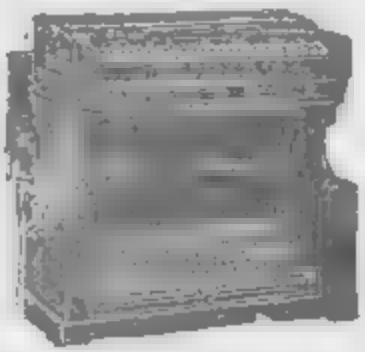
પ્રસ્થાન કાર્યાલય: પારસી અગિયારી સામે : અમદાવાદ.

સાહિત્ય અને સંગીતનો સમન્વય

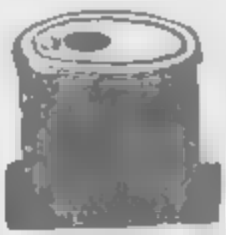
દિનપ્રતિદિન જનતાની રસવૃત્તિ કેળવાય છે—જનતા નવિનતાની પુજક બની છે—ભાવના અને આદર્શ આ જમાનાનું ગૌરવ છે—અને હવે ફોકો ગમે તેવી વસ્તુ ચલાવી લેવા તૈયાર નથી.

અમે પણ આ માન્યતાને માન આપી વર્તવાનો નિશ્ચય કર્યો છે. તેથી ખાસ પ્રસંગ માટે તમારા સમક્ષ હમણા છેલ્લા બનેલા નટ નટીઓ અને લેખકોના સહકાર સાથી પ્રેક્ષકોની રસવૃત્તિને પોષે એવી રેકોર્ડો, ધાર્મીક ડ્રામાના સેટો અને હારમોનીયમ, તબલા મગાવ્યા છે જે તમારી સમક્ષ રજુ કરીએ છીએ. સંગીતના મધુરા સ્વરોથી તમારા ઘરમાં સ્વર્ગ ઉતારો.

અમે લોકલ ખરીદી તેમજ એજન્ટો મારફતે હારમોનીયમ મંગાવતા નથી તેથીજ અમે લેખીત ગેરંટી સાથે વેચીએ છીએ.

પગના હારમોનીયમ પા. ૬—૦—૦
હાથના ,, ૬ બન્ને રીડના ,, પા. ૪—૫—૦

ભેટી એકની કીમત પા ૧—૦—૦ થી

પા. ૩—૧૭—૦ સુધી

ગ્રામફોન પા. ૧—૧ ૦ થી પા. ૮—૮—૦

હીઝ માસ્ટર્સ વોઈસ તથા કોલમ્બીઆ (ઈન્ડીયન રેકોર્ડ) 3/—

રેકોર્ડના સસ્તા ભાવો

નવા નંબરો અથવા તમારા માંગેલા નંબરો બદલેલા યા મોડા તમને મળશેજ તો શા માટે વધારે પાઈસા ખર્ચો છો.

જોતા અથવા અતે મગો.

Special

Large stock of latest Drama not arrived in Tamil, Hindustani, Gujarati and Telugu. Prices have been specialy reduced.

Apply for our catalogue Our Harmoniumssold under written Guarantee for 3 years. Try us before you go elsewhere.

તેમજ આ રેકાની ઢબને અનુકુળ થાય તેવા બાંઠા અને મધુર સુરના, મજબૂત અને ઢકાઉ, વારા, ગાતા, સરદાર તેમજ એકોર્ડીઅન્સ વૃક્ષના હારમોનીયમ, હાથના અને પગના તથા હાથ—પગના. નવી સીલેકશન અ નવી રેકર્ડ પેઢીઓ આવી ચુકી છે. તે સીવાય દરેક જાતના ગ્રામોફોન ઉપરાંત નવી મેકરો સાથે H.M.V. ને કોલમ્બીઆના પણ સ્ટોકમાં રાખીએ છીએ.

વાજીંત્રોના છુટા ભાગો મોટા જથ્થામાં રાખીએ છીએ.

બાયોલીન, મેન્ડો, મેન્ડોલીન, ખુલખુલ તરંગ, ગીતાર અને રેકાર્ડ મેન્ડના ભાગોમાં ઘણો ઘટાડો કર્યો છે.

કોઈ પણ વાજીંત્રનું રીપેરીંગ કામ અતી દેખરેખ નીચે ગેરંટી સાથે બનાવી આપીએ છીએ.

—સાઉથ આફ્રિકાના ૩૨ વર્ષના જુના હારમોનીયમીસ્ટ—

GODHALIA'S MUSIC SALOON

P.O. BOX 460. 179 GREY ST. AND 131 QUEEN ST
DURBAN, NATAL.

'Phone Day 2-4169. 'Phone Night 6-1446.

RAJCOOMAR,

DURBAN'S FIRST INDIAN UNDERTAKER

Coffins, Wreaths and Floral Wreaths of all descriptions always in stock.

Motor and Horse Hearse at moderate Charges.

રાજકુમાર,

આનરેરા

બોડ, કફન, પોલર બાકસ ને બીજા બાકસ દરેક જાતની જુની માલમતા ખરીદે છે. બાજ વિગેરે મુકું.

14, Cross Street, DURBAN. 1-36

'PHONE 33-4691. BOX 2526.M

L. MISTRY

એલ. મીસ્ત્રી

બોકસ, કેબલ અને કીચન કેબીનેટ બનાવવા અને બીજા બધા જાતના વુડ વર્કીંગ સંબંધમાં કામ કરનાર.

બારેલા બાવોનું પ્રાપ્તિ ઠીકાણું મંગાવો.

45 Market St. : : : Johannesburg. 1951

કીટીંગસ

પાવડર

કીડી, માકડ, ચાંચડ, કંસારા, માખી, વંદા વિગેરે સવળા જંતુઓનો

નાશ કરે છે.

કીટીંગ્સ પાવડરના ટીન મળે છે. 1115

Box 830. Tel. Add. "Orangexpo."

M. C. PILLAY

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter

country orders executed at lowest Market prices special attention given to all up-country orders

TRIAL ORDER SOLICITED.

જથ્થાબંધ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર

અમે અપકંટ્રીના ઓરડર બાબ દેખરેખ રાખી સારો માલ C.O.D. થી ચઢાવીએ બીએ.

79, PRINCE EDWARD STREET, DURBAN. 1006

'Phone 2-6235. P. O. Box 316.

Heerabhai Morar Matvadkar,

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter

and Commission Agent.

15 CROSS ST. RESIDENCE.

PACKING WAREHOUSE 44 BOND ST.

DURBAN.

હીરાભાઇ મોરાર મટવાડકર

હોલસેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર

અને કમીશન એજંટ,

પેકીંગ સારી રીતે કરી માલ સી. એ. ડી. થી મોકલવામાં આવશે.

ટેલીફોન ૨-૬૨૩૫ બોકસ ૩૧૬.

૪૪ બોન્ડ સ્ટ્રીટ, ડરબન. 1114

'Phone 33-4403 Tel. Add. "VALASTEL." P.O. Box 6748

V. B. PATEL,

WHOLESALE AND RETAIL FRUIT, VEGETABLE AND PRODUCE MERCHANT

CHEAPEST BANANA STORE IN TOWN.

40 President Street, JOHANNESBURG.

Terms: NETT CASH or C.O.D.

વી. બી. પટેલ,

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ, વેજીટેબલ અને પ્રોડયુસ મર્ચન્ટ

જોહાનીસબર્ગ ના સૌથી સસ્તામાં બનાના સ્ટોર.

૪૦ પ્રેસીડન્ટ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.

ટર્મસ: નેટ કેશ અથવા C. O. D. થી માલ મોકલવામાં આવે છે.

ટેલીફોન ૩૩-૪૪૦૩ ૪૦ પ્રેસીડન્ટ સ્ટ્રીટ,

પી. ઓ. બોકસ ૬૭૪૮ જોહાનીસબર્ગ 1052

"શુદ્ધ ઘી"

કરવામાં આવશે. ખાતરીપૂર્વક માલ ફક્ત એમ. જે. માર્કીટ સ્ટ્રીટના ૪૯ નંબરવાળા મકાનમાં મળશે.

અમારે ત્યાંથી જોવા મળશે.

ખાસ અરજ પુરી પાડવામાં આવશે.

સાઉથ આફ્રિકાના સૌથી જુનામાં જુના.

શામજી દેવશી એન્ડ સન, 4, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, ડરબન.

SAMJEE DEVSHI & SON 4, Cross Street, DURBAN. 1112

NAROTAM HARGOVIND

The Master Tailors.

Suits and Costumes Made in the latest Styles.

We specialise in High Class Tailoring.

Our Prices are to suit the times.

Try us with your next Order

તમારો સુટ ક્યાં શીવડાવશો?

નરોતમ હરગોવીંદ

તમને અપ-ટુ-ડેટ સ્ટાઇલનો હિસાબ બાબે બનાવી આપશે.

ટાયલ ઓર્ડર આપી આવી કરી જુઓ.

'Phone 25661. 176 Grey St. Durban. 1171

ચાડવાડીક પંચાંગ

માહ	ખ્રીસ્તી ૧૯૩૯ માર્ચ	હીંદુ ૧૯૯૫ ફાગણ	મુસલમાન ૧૩૫૮ જીલ્હેજ	પારસી ૧૩૦૮ શહે. ફરવી	સુર્યોદય ક. મી.	સુર્યાસ્ત ક.મી.
શુક્ર	૩	સુદી ૧૩	૧૧	૨૬	૫-૫૦	૬-૨૬
શની	૪	,, ૧૪	૧૨	૨૦	૫-૫૧	૬-૨૫
રવી	૫	,, ૧૫	૧૩	૧	૫-૫૨	૬-૨૪
સોમ	૬	વદી ૧	૧૪	૨	૫-૫૩	૬-૨૩
મંગળ	૭	,, ૨	૧૫	૩	૫-૫૩	૬-૨૩
બુધ	૮	,, ૩	૧૬	૪	૫-૫૪	૬-૨૨
ગુ	૯	,, ૪	૧૭	૫	૫-૫૫	૬-૨૧

Gives you Morning Freshness and Vitality

'INDIAN OPINION'

(Founded by Mahatma Gandhi in 1903)

For The Moral, Political and Social Advancement Of Indians In South Africa.

Published Every Friday.

Subscription Rates

Payable Always In Advance.

Within the Union	21s.	Annually
" " "	11s.	Half-yearly
Outside the Union	22s. 6d.	Annually
" " "	12s.	Half-yearly

Become a Subscriber and persuade your friends to do likewise

Apply to—

Manager,
Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

SWAMI VIVEKANANDA'S WORKS

LIFE OF SRI RAMAKRISHNA

PRABUDDHA BHARATA
OR
AWAKENED INDIA

A high class English monthly started by Swami Vivekananda in 1896. It is devoted to Universal Religion, Indian Culture, Education, Art and other topics of international interest.

Annual Subscription: Inland Rs. 4, Foreign 11 Shillings

Apply for a complete Catalogue:—
The Manager, ADVAITA ASHRAMA,
4, Wellington Lane, Calcutta, India.

ઇનોસ. 'ફ્રૂટસોલ્ટ'

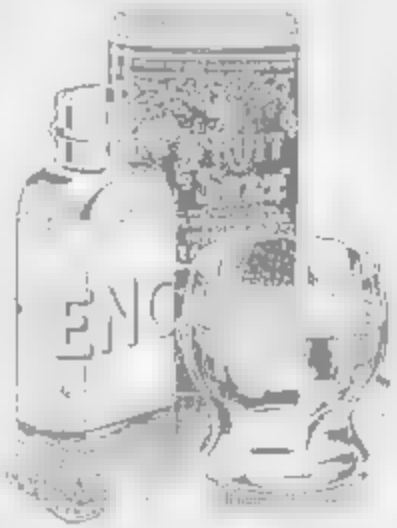
એટલે આરોગ્ય—આરોગ્યતા

જીવ્ય તેજ સુખ છે.

શરીરનું આરોગ્ય સંચવાય માટે રક્ત શુદ્ધી આવશ્યક છે

લોહ શુદ્ધ નથી હોતું તેથી કબજીયાત થઈ શરીરમાં જેરી તત્વો ના કારણે આયાસેર દુખાવો, આલસ્ય, અને ઘીમરમંડી ચિમેરે થાય છે.

ઇનોસ ફ્રૂટ સોલ્ટ નિત્ય નિયમિત લેવાથી શરીર નિરોગ રહે છે. આથી બુઢાપ પુરવ થાય છે ઉતાં તેની અસર થતી નથી મતા અને લેવામાં પણ અગવડતા નથી થતા. આજેજ ફ્રૂટ સોલ્ટ બાટલી લઈ બાજમાથી ચુકો.

ENO'S "FRUIT SALT"

NATIONAL

CASH REGISTER

AND

ACCOUNTING MACHINE

SYSTEMS

FOR

MAXIMUM

EFFICIENCY

THE NATIONAL CASH REGISTER CO. S.A. (PTY.) LTD.,

63 PRESIDENT STREET

JOHANNESBURG

P. O. Box 3591. Phone 33.6245

DIAMOND ENGAGEMENT RINGS

Say it with Katz & Loor.

THE PERFECT DIAMOND RING

KATZ & LOURIE LTD.

"DIAMOND CORNER"—ELOFF & MARKET STS. JOHANNESBURG

THE FINEST IN WATCHES

Lord Elgin · Lady Elgin

21 JEWELS 19 JEWELS

KATZ & LOURIE LTD.

Write for full Elgin watch Catalogue.

"DIAMOND CORNER"—ELOFF & MARKET STS. JOHANNESBURG.

Lourenco Marques agencies: CASA COIMBRA, Box 478.

Printed and published by Chanbal M[illegible] at Phoenix and [illegible] Natal

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 10—Vol.—xxxvii Friday, March 10th, 1939 Registered at the G.P.O. as a Newspaper. PRICE FOURPENCE.

The Human-Being

"It has taken about 1,000,000 years to produce the human race, and when we look at most people it seems that there has been a waste of time. There is hardly any living man who appreciates himself—who realises what he has cost. If only we could remember all the struggles and victories and defeats ever since the days of the first human-beings, we would make a better use of our lives. Thirty thousand generations have helped to make us, and then thousands of us mourn that life is not worth living. We are all born in debt—in debt to all the strong Thinkers and Doers for the last million years. We have cost a staggering price. We cannot pay the Dead. But we ought to try to be worthy of what they did for us. We must pay the Unborn with what we can spare from the Past. That is the only way to be honest. We owe so much more amongst to the Past. We have received much. We must add a bit and pass it on to the Future.

—Hendrik Willem Van Loon.

મનુષ્યજાતી

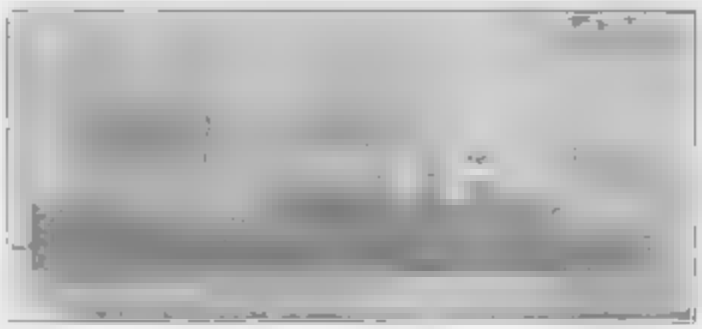
"મનુષ્યજાતી ઉત્પન્ન કરતા દસ લાખ વર્ષ થયાં છે, અને જ્યારે આપણે મોટા ભાગના લોકોને જોઈએ છીએ ત્યારે એમ લાગે છે કે સમય વ્યર્થ ગુમાવેલો છે. એવા બહુ ઓછા માણસોને જોવામાં આવશે જેઓને પોતાની કિંમતની ખબર છે. મનુષ્યજાતી પ્રથમ ઉત્પન્ન થઇ ત્યારથી આજ સુધીની લડાઈઓ, હાર અને જીતોને જો આપણે યાદ રાખતા હોઈએ તો આપણા જીવનનો બહેતર આપણે માટે સદુપયોગ કરીએ. આપણે બધાએ દસ હજાર પેઢીનો ભોગ આપ્યો ત્યારે આપણું જીવન ઘડાયું છે અને તેમ છતાં આપણામાંના ઘણા "જીવવામાં કાંઈ સાર નથી" એમ કહીને જીવન આપણે ગુમાવતા [illegible] ત્યારે આપણા પહેલાં થઇ ગયેલા લાખો માણસોના વિચારો અને કાર્યોના પરિણામે આપણે આજે [illegible] વિચારવા કરતાં આપણે બહુ બહુમાન આપણી [illegible] બદલ છે. આપણામાં જે બહાદુરી અને ડહાપણ છે તે [illegible] પરંતુ તેઓ આપણે માટે જે કરી ગયા છે તેના કરતાં ઘણું ઓછું આપણે ભાવિ પ્રજાને [illegible] જોઈએ. ભૂતકાળને જે કરજ ચુકવવાનું [illegible] જન્મેલા નથી એવાને આપણે ચુકવવું જોઈએ. તેમજ આપણે પ્રામાણિક ગણાવું જોઈએ. ભૂતકાળને આપણે જે કરજ ચુકવવાનું [illegible]. આપણે બહુ મેળવેલું છે. તેમાં આપણે ઉમેરો કરી ને ભાવિજનને માટે મૂકી જવું જોઈએ."

—હરબર્ટ વિલ્સન

B. I. Steam Navigation Co., Ltd.

સ્ટી. "કરાંજા"

૩૬ ડીગ્રીએ પા. ૬ ૭ ૬.
હિંદુ વીશી પા. ૨ ૬ ૭.
ટાઢલ પા. ૧૧ ૧૩ ૬.

૩૬ ડીગ્રીએ પા. ૬ ૭ ૬.
મુસલમ વિશી પા. ૪ ૧૬ ૦.
ટાઢલ પા. ૨૨ ૪ ૬.

માર્ચ મા. ૧૬ મીએ મુંબઇ જવા ઉપડશે

અરસ મુબારકો—બીજાઓએ પોતાના દાગીના કપડાં પોતાનું નામ કર્યું, પોતે દાગીનાનું બારણું કરવું અને બધા બદે બાજા કપડાં [illegible] પોતાના સીધા પોતે કપડાં પહેરાવિયા કપડાં બજારમાં [illegible] વિવિધ બહાર પાડતા પેરેસેન્ટર લેબો પોતાના ગ્રાહકો નવાજે [illegible] [illegible] ગ્રાહક બહેન અમારી ઓફીસમાં કેળાવણી સર્વેલાઈસી માલના બન્ને બેલડી રાખવ નેમજ બાજ વગાડવા પહોંચતો. આપ બહારગામવાળા બાબોએ અમારી સાથે પત્રવ્યવહાર કરવાથી ડીઝ મોબરા થશે. ગ્રીમાને બગડ કરેલ કામકાજ અમારી બાતી કેળવેણ સાથે બાબ છે

વધુ ખુલાસા અરે લખો યા મળો.

SHAIK HIMED & SONS, :: 390, Pine Street, Durban.
Telegraphic address: "KARAMAT." Telephone 2-0432

CITY SHIRT Co., No. 4, Kort Street, Johannesburg.

THE NEW INDIA ASSURANCE
COMPANY, LIMITED.

Life, Fire, Motor Car, Motor Lorry, Motor Bus, Plate Glass, Workmen's Compensation, Etc. Etc.

આ હીંદી વીમા કંપનીમાં જીંદગીના, આગ, મોટર કાર મોટર લોરી, મોટર બસ, પ્લેટ ગ્લાસો, કામદારોને લગતા વીમાઓ, સાચવટ વિગેરે દરેક જાતના વીમાઓ ઉતરાવી શકાય છે. હીંદી કંપનીને ઉતેજન આપવું એ દરેક હીંદીની ફરજ છે.

Natal Office:
"INDIA HOUSE"
17, First Avenue, DURBAN.
Telephone 2-5845 Cen
P. O. Box 1610
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
Durban.

Policies Issued and Settlements Effected in this Country.
પોલીસી તેમજ દાવાની પતાવટ આ દેશમાં કરી આપવામાં આવે છે.

Transvaal Office:
ROOMS NO. 12 & 13. BARKLY ARCADE, Diagonal Street.
JOHANNESBURG.
Telephone 33-4478.
P. O. Box 3641.
Tel Add "RUSTOMJEE"
JOHANNESBURG.

JALBHOY RUSTOMJEE
Principal Representative For The Union Of South Africa.

GANDHI & Co. (Pty) Ltd.

GENERAL MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS

Try us for:-

Benares Saries, with Blouses of same design prices from 75/- to £10 with double border.

Also Cotton, Crepe-de-chine & Rayon Saries from 2/6 to 40/-.

We also stock Indian Drugs, Condiments, Draperies, Outfitting, Hardware, etc. etc.

Telephone 23676,

Tel. Add. "Gandhico" Durban.

112 Victoria Street, DURBAN.

અમારે ત્યાં હમેશા મોટા પ્રમાણમાં નીચે જણાવેલ ચીજો સ્ટોકમાં રહે છે.

જોરદાર બદામ, પીસ્તાં, ચારોળી, એલચી, જાયફળ, તજ, લવીંગ, સુરજમાપ કેસર, તેમજ હળદર, ધાણા, જરૂ ચીજોને આખા તેમજ ખાસ દેખરેખ નીચે પીસાવેલ મસાલો તથા તમામ જાતના ચોખા-જીરાસાલ, કમોદ દીલ્હી, બાંળ, બાજ તુલસી; ચીજોને તથા પંજાબી સાલમ, પિળી મુસલી, ગંઠોડા કોપરાપાટી તથા સાતસો આઠસો જાતનું ગંધીયાણ તેમજ સોપારી-મદ્રાસી સેવરદની, ફાકચા, સેકેલાં તથા ગુલાબનું પાણી, આમળા, મોગરા, ચંબેલી; કુપેલ, કામીનીયા ચીજોને ખુશબોદાર તેલ ચીજો, ચીજો મોટા જથામાં તેમજ છુટક મળશે.

Also:

P. O. Box 27, TONGAAT,

Telephone during Office hours No. 5.

,, after Office hours No. 008.

કમ અને કેફુચાની ખાસ કરી છે

ઝંડુનું

કેસરી જીવન

પ્રવાસની પણ આળસોને દૂર કરે છે તથા બેદીને સુધ કરે છે આના સેવનથી તન્દુરસ્તી ખાસ થાય છે. એક વાર અજમાવી જુઓ.

ખાનુ, ફાનતનુ ચિંગેરેની બનાવટ અને બાકી ચિંગેરે ખાતાના વરો મારે

ઝંડુની સુવર્ણ મિશ્રિત મકરધ્વજ ગુટી

બિના ચિલ્લે ચાવવા ગોળ

ઝંડુ ફાર્મસ્યુટીકલ વર્કસ લી.—પો. બો. નં. ૫૫૧૩, મુંબઈ નં. ૧૪.

લા. આદિલાના મોલ એજન્ટસ: એમ. એમ. જોશી એન્ડ સન્સ, સ્ટાન્ડ ૨૩૮, એશીયાટીક બજાર, પી. બો. બોક્સ ૧૨૦૫, પ્રીટોરીયા.

લેહાનીસણમાં મળવાનું ઠેકાણું: બજાર ડ્રગ્સ, ૧૪ કોર્ટ રોડ.

આયુર્વેદિક દવાઓનું સુચીપત્ર આવેજ મંગાવો.

MOHANLAL VALJEE,

(INDIAN PAWNBROKER.)

112, Victoria Street, Durban.

Low Rates of Interest on Jewellery.

High prices paid for Old Gold. A large stock of New Jewelleries at reasonable prices to suit your pockets.

P. P. BHAGAT,

Fruit Merchant.

દરેક જાતનું ફ્રુટ અને વેજીટેબલ સારૂં પેકીંગ કરી C. O. D. થી મોકલવામાં આવશે. ઠેકાણું:—

P. O. Box 842 139 Brook St. Durban.

પુષ્ટિકારક પાકો બનાવવા હોય
અને
દરેક જાતની દેશી દવાઓ જોઈતી હોય
તો અમારી મુલાકાતે આવો

શરીરને પુષ્ટ બનાવવાના આશય પાકો બનાવવા માટે દુકાને ત્યાં તાજો અને ચોકખો માલ છે. તેમજ દરેક જાતની દેશી દવાઓ અને દેશી ઔષધી વનસ્પતિ તાજે અને ચોકખો માલ સ્ટોકમાં રાખીએ છીએ.

દેશી મુલકના ગોખરૂ નંગ ૧ ની રતી ૧૭-૬ આશરે વજનદાર,
દેશી ગોખરૂના ખોખરીયાં નંગ ૧ ની રતી ૧૭-૬ આશરે વજનદાર.

શરીરના કોઇ પણ ભાગમાંથી વાળ કાઢવાનો
નવાણી પાવડર

કેવળ બે જણ ગોઠવવા વાળ આશરે માપ ૬.

કદમ બોટ નં. ૧૨ પોસ્ટેજ સાથે, અરધો કદમ રોનારને રૂા. ૧-૬ પોસ્ટેજ સાથે, ૩ નંગ રોનારને રૂા. ૨-૬ પોસ્ટેજ સાથે. ૧ બાવડા બે નંગ રોનારને ૨ પેની પોસ્ટેજ મોકલવી.

ઓર્ડર સાથે રોકડા પૈસા મોકલશો.

Fancy Gold Cups and Saucers @ 1/9 a dozen.
12 dozen to a case. Cash with order.

I. G. H. BASSA
153 Grey Street, • • Durban. 1456

WE STILL BUY
OLD GOLD, SILVER & SOVEREIGNS.
We Stock CYMA, ELGIN, WALTHAM, BUREN, and MADIN Watches.
Large stock of Indian and European jewellery always on hand
Importers of MOHINI FLUTE harmoniums
LAKHANI & CO.,
(Jewellers)
111 Grey Street, Durban. 'Phone 21258. 1459

HEADACHES QUICKLY RELIEVED BY TAKING
TYSONO BRAND (PAIN-I-CURE) HEADACHE POWDERS
FROM YOUR CHEMIST at 9d. 1/6, 2/6 and 4/6 or POST FREE FROM
ERNEST TYSON, CHEMIST, TOLLGATE, DURBAN 1474

'Phone 20350. Tel. Add "Martjes."
A. M. PADAYACHEE
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter.
Quotations and consignments to most Market prices. Cash advances up to 75% given to all upcountry orders.
TRIAL ORDER SOLICITED.
91 LEOPOLD ST., AND 34 CROSS ST.,
P. O. BOX 196. DURBAN. 1162

M. H. DESAI,
એમ. એચ. દેશાઇ,
જોહન્સ્ટન મકાન વેપારી,
અમે દરેક જાતના કાચ અને સ્પેશ્યલ મુનીશનના કોઇ પણ ભાગમાં C. O. D. થી સાકુ પોસ્ટેજ ફ્રી મોકલીએ છીએ.
P. O. Box 254. 31, Short St. Durban. 1707

Books for sale.

NOTE.—Remittance should accompany order. V.P. ORDERS will not receive attention. Postal Orders to be made to "Indian Opinion at Phœnix. Postage Free on all books.

THE STORY OF MY EXPERIMENTS WITH TRUTH
By M. K. Gandhi

This is an autobiography of Mahatma Gandhi printed in two volumes. Price 12s 6d. for each volume.

JAWAHARLAL NEHRU An Autobiography
(Cheap Edition)

("For those who would understand contemporary India it is an indispensable book."—ALDOUS HUXLEY.)

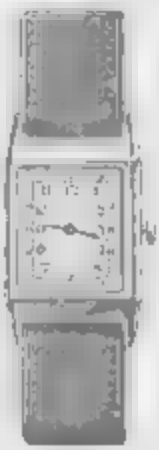
Price ... 10s. 6d.

THE POWER OF NON-VIOLENCE
By RICHARD B. GREGG

The writer has explained the method of resistance by non-violence in modern Western concepts and terminology. The book is worth studying. Price ... ... 5s. 6d.

INDIA AND THE WORLD
Essays by—PANDIT JAWAHARLAL NEHRU.

Price ... 7s 6d.

IF YOU WANT THE BEST AND SOUTH AFRICA'S STRONGEST AND MOST RELIABLE WATCH INSIST ON A WORLD FAMOUS
UNION SPECIAL
16 JEWEL, NON-MAGNETIC, SHOCK PROOF, UNBREAKABLE, PERFECT TIMEKEEPERS, 100 NEWEST LADIES' & GENTS' MODELS.
REDUCED PRICES FROM 25/- UPWARDS.
GOODS SENT C.O.D. THROUGH POST OR ACCOUNT OPENED WITH APPROVED MARKS.

દુકાનદારોને હોલસેલ માલમાં સારું ડીસ્કાઉન્ટ આપવામાં આવશે.
૧૫૦૦ ફીરા, દાગીના, ઘડીયાળો વિગેરેના બારગેનોનું અમારું સુંદર કેટલોગ મંગાવવાથી બહત મોકલવામાં આવશે.

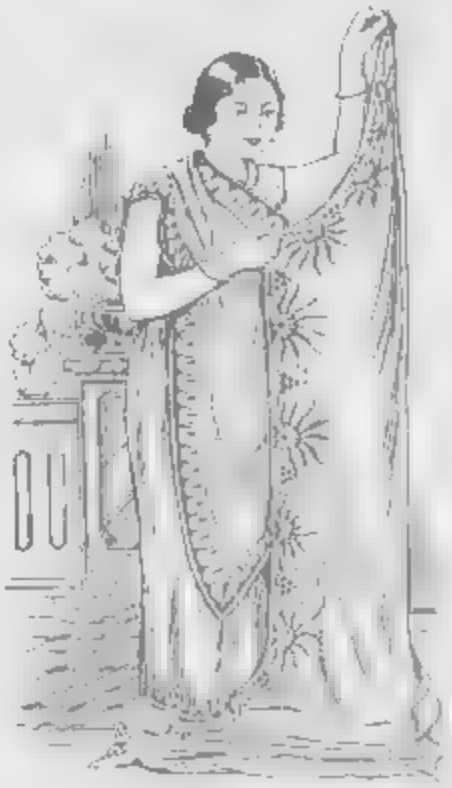
THE AMERICAN SWISS WATCH
Co. Ltd.
"THE DIAMOND HOUSE"
WHOLESALE & RETAIL JEWELLERS,
25, PARLIAMENT STREET,
CAPE TOWN. 1511

Cable & Tel. Add. "ADVANCING." 'Phones 24003, Res. 24555.

CHOONILALL BROS.

THE NOTED INDIAN "SARRI HOUSE" IN SOUTH AFRICA.

141, GREY STREET, DURBAN.

ARRIVING BY EVERY MAIL FROM INDIA AND JAPAN

BENARES SARRIES WITH BORDERS AND PLAIN CENTRES,
BUTIDAR BENARES SARRIES IN SEVERAL SHADES
Prices from 60/-, 85/-, 105/- & up to £30.
THE LATEST FROM BENARES CITY.
EMBROIDERED SARRIES 25/-, 35/- & up.
PRINTED VARIOUS LINES of SARRIES from 12/6, 17/- & upwards
EMBROIDERY CREPE-DE-CHENE from 3/6 yd. 42 in & 45 in. width.
LATEST DESIGN SARRIE CLOTH 44 in width,
from 1/6 yd. 1/9, 2/- & up.
GEORGETTE SARRIES LATEST ARRIVALS
prices from 25/-, 30/-, 45/- & up.
LATEST BLOUSES TO MATCH SARRIES
prices from 12/6, 17/6 & upwards.
ZARI WORK SILK SARRIES IN ALL SHADES
from 55/-, 95/-, 125/- & upwards.

Branches —4, WORKS STREET AND 60, WORKS STREET, VERULAM.
GARAGE AND SERVICE STATION
7, MOSS STREET AND 58, WORKS STREET, VERULAM.
'Phone 39, Verulam.

Please note Our Johannesburg Agent: P. RATANJEE, 60, Bree Street, Newtown.

ચુનીલાલ બ્રધર્સ

દક્ષિણ આફ્રિકાનું જાણીતું સાડીઓનું ગૃહ

૧૪૧ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

શાખાઓ:
૪૩ અને ૬૦ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

આગ્રાની સાડીઓ મુદ્રણના મેસર્સ
જેહાનીશબજ માટે
પી. રતનજી,
૬૦, બ્રી સ્ટ્રીટ, ન્યુટાઉન

ગરાજ અને સર્વિસ સ્ટેશન
૭ મોસ સ્ટ્રીટ અને ૫૩ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

ડરબન સ્ટીમરમાં જાપાન તથા હિંદથી આવે છે

બનારસની પ્રસારવાળી અને સાદી, તેજાબ બાતબાતની બુટ્ટાદાર
સાડીઓ શી. ૬૦, શી. ૮૫, શી. ૧૦૫ થી લઇને પા. ૫૦ સુધીની

બનારસથી તુમણરાજ આવેલી છે.

કલાબ કામની સાડીઓ શી. ૨૫ અને શી. ૩૫ થી ઉપર.
બાતબાતની બાતવાળી સાડીઓ
શી. ૧૨–૬ અને શી. ૧૭–૬ થી ઉપર.
કલાબનું ક્રેપ–ડી–શીનડ્રિયા. ૩–૬ નું વાર ૪૫ ઇંચ અને ૪૫ ૬.૬ બનેા.
સાડીનું સૌંદર્ય ડીઝાઇનનું કપડું, ૪૪ ઇંચ બનેા વારની, શી. ૧–૬,
શી. ૧–૩, શી. ૨–૦ અને વધુ. કેપર
તુમણરાજ આવેલી બોર્ડરવાળ સાડીઓ શી. ૬ઃ૬, શી. ૮–૬,
શી. ૧૫ અને તેથી ઉપર.

સાડીને મેચ બનાવા બ્લાઉઝ શી. ૧૨–૬, શી. ૧૭–૬ અને
તેથી ઉપર.

દરેક રંગની સુંદર ભાતની રેશમી સાડીઓ શી. ૫૫, શી. ૭૫,
શી. ૧૨૫ અને તેથી ઉપર.

ઘરગેાતીપણા, તળાવાં ગ્રામેાફેાન, રેકોર્ડો અને બીજાં વાજાંની
ઓલામાં ઓળા આવે.

દરેક બાતનું ગેરંટીપત્ર. ઓસરી પટાકેાા દેાલસેલ ભાવે

ગીવવેટ રેટીયેા અને રેટીયેા માટેસ
ભાવ: પા. ૧૫, પા. ૨૫, પા. ૩૫, પા. ૪૫ અને તેથી ઉપર.

દીરટમાંના પ્રેજન્ટનું ગામ આરસના વાજ મહાવેા
ભાવ. શી. ૧૨–૬, શી. ૧૭–૬, શી. ૨૫–૬, શી. ૪૫. ૬૦૫૦

OTHER SPECIALITIES

POPULAR POP
"The King of Ginger Beers."

CLUB SEAL SODA
"Improves your Spirits."

"GIANTS"
The Quart Bottle for 4d.
In all Popular Flavours.

'Phone 2-4345

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

DALYS LIMITED.

72, CANADA ROAD, DURBAN.

'Phone 21078. Tel. & Cables: "Crescent." P. O. Box 582.

Crescent Trading Co. (Pty). Ltd.

WHOLESALE MERCHANTS AND DIRECT IMPORTERS OF HARDWARE;

Indian And European Groceries.
Indian Drugs And Condiments.
Our Stocks Are The Best Quality
And are Always Fresh
Our prices are keen.
We specialise in all kinds of Bombay, Calcutta, and Madras Products.
It will pay you to give us a trial.
Before placing your orders elsewhere benefit by our thirty years' business experience.
Our aim will always be service, quality and satisfaction.

અમારે ત્યાં નીચે મુજબનો માલ જથ્થાબંધ મળી શકશે

એલચી, બદામફલ, બદામ, અરોલી, પીસ્તા, સિંગોડા, મુલાયમ પાકી, મુલાયમ શરબત, ફાકુલનું પાસ, ખારેક, દરમ, એલચા, બીરાજી, બજુર, રવો-લાપસી (બારીક) રોજ, કોપરાની વાટી, પીસેલું કોપરૂં, સુરજ છાપનું કેસર, બાવ બબાર, પંજાબી સાલમ, ગ્રેટર મુસલી, ગ્રન્ડોરા બાવચી, સુંઠ, સેકેલી રોપારી, ફાટચા રોપા., સેપરમની રોપા., મદ્રાસી રોપા., ગુલકંદ, કાચો, બારૂચી બાવાનો તમાકુ, બાસળાનું તેલ, મુલાયમનું તેલ, બંગલાનું તેલ, મોગરાનું તેલ, કાબ્રાનિયા ડેર ઓઇલ, એલ્યુમીનીયમ તપેલા, કપ અને રોસરો, ચોખા-બીબડી કલકત્તા, બાલ્મતુલસી, બાંબલ, દીલ્હી, સુખવેલ, કોલમ દાળ-ચણા, મગ, અડદ, તુવેર, વાલ, વટાણા બસુર બાચા: જરૂ, મેથી, કલંગ, તજ, રાઈ (બારીક) બરમ મસાલા પીસેલા. વિગેરે.

કોઈ પણ વસ્તુ ખરીદી કરતાં પહેલાં, અમારે ત્યાં ભાવ કાદી બાત્રી કરશો.

122 VICTORIA STREET, :: :: DURBAN.

13

INDIAN OPINION

Founded by MAHATMA GANDHI in 1903

No. 10—Vol. XXXVII. Friday, March 10th, 1939. Registered at the G.P.O. as a Newspaper. Price Fivepence

NOTES AND NEWS

As Others See Us

We have incurred the displeasure of the Congress leaders for stating what we believe to be true in the interests of the community. We had occasion to criticise them in our last week's issue for their attitude at a mass meeting convened by them in Durban on Sunday, February 26, to protest against the Government's proposed segregation scheme. We have no doubt it was unpalatable to them. We will, on this occasion, allow someone else to speak. Here is an unsolicited testimony given them by a coloured correspondent signing himself as C. Rose, in the *Natal Daily News*. This is what Mr. Rose writes:

Sir,—I went to a mass meeting of the Natal Indian Congress at the Royal Picture Palace on Sunday afternoon to listen to the protest against the segregation Bills to be brought before Parliament.

Although not an Indian, but a member of the coloured community, I felt it my duty to be there, for any such measures will affect all non-Europeans.

I listened with rapt attention to what Mr. A. I. Rajee, Mr Sorabjee Rustomjee and others had to say, but in my humble opinion the atmosphere was spoilt by the unfair treatment accorded to those who were not members of the Congress.

I left the hall with the idea that the Indian community was far from united, quite apart from a united front with the coloured and natives.

I, as a coloured man, am eager for unity, but the Natal Indian Congress officials, instead of showing displeasure against those non-Congress members, of whom, incidentally, there were many in the hall, should have acted in a broad spirit.

Why, I ask, should there be jealousy? Remember the Bantu, the Indians and coloureds are keenly watching and waiting for unity among all non-Europeans—Your etc.,

295 Pine Street, Durban. C. Rose.

Evils Of The Segregation Plan

Commenting on Mr. Stuttaford's segregation plan *The Star* (Johannesburg) dated March 6, writes:—

"It is the first legislative step in the direction of a race and colour war in the Union, no less serious a war because it is not to be fought with the weapons of ordinary warfare. Its greatest evil lies in the fact that it is a virtual invitation to every European community to keep persistently alive the doctrines of race segregation until a sufficient majority is secured to give effect to changes which, at one time, only a minority wanted. Anyone who has lived in areas where local option obtains in the liquor traffic knows that the battle between temperance advocates and their opponents never ceases. No occasion is omitted to win recruits from one group to the other, and feeling is kept at high pressure in and out of season. This is bad enough when a European community is concerned purely with a matter domestic to itself. If these same local option battles are to be introduced into South Africa over the question of white and non-white, there can be one sequel only. Colour and race antipathies will become more and more an issue dividing town and town, village and village, and the zeal with which the segregationists will propagate their views will feed hates that some day may recoil with disastrous consequences on this nation as a whole.

A Class Areas Bill—subsequently withdrawn—formed part of the legislative programme of the Smuts Government over 15 years ago. There is a numerous element in this country which for a long time has advocated residential segregation for Europeans and non-Europeans in the Union. The present government, sooner or later, would have to take cognisance of this point of view, either resisting the demand or accepting the responsibility of making some concession to it. The evil in the present proposals lies in delegating to individual communities the power to employ or to withhold principles of race discrimination. It has hitherto been reserved to the state to apply or withhold this discrimination, for the sound constitutional reason that the individual subject and particularly the unenfranchised non-European, has no other protection but the state. Local option will not only delegate to local authorities a perilous power in respect of a man's race and colour, but, apparently, it will give the individual no higher court of appeal if, under the pressure of colour prejudice, a state of affairs comes into being that Parliament itself would hesitate to endorse.

Residential Segregation Urged In Durban

A deputation from the Natal Municipal Association met the Provincial Executive at Maritzburg to urge the establishment of European zones in Durban areas with a view to preventing further Asiatic encroachment. The members of the deputation were Mr. C. W. Mackay, of Dundee, acting president of the association, Mr F. J. Lewis, Mayor of Maritzburg, Mr H. H. Kemp, of the Durban City Council, Mr J. Williamson, of the Glencoe Town Council, Mr T. Gibson, Town Clerk of Stanger, and Mr. J. H. Hurdy, of Dundee, secretary of the association. The deputation submitted to the executive a memorandum which stated that European residential areas were being encroached upon to an alarming extent. Figures were submitted to show that there had been a steady increase in the amount of property owned by Indians in the Durban borough.

Tobacco And Drink Evil

"Only a people which banishes such poisons from its midst will win a place in the sun," declared Dr. Ley, leader of the German Labour Front, in a speech at Frankfurt in which he is reported from London to have urged that all Germans practise total abstinence from alcohol and tobacco. Five years ago he abandoned both because he realised he was faced with the alternative of either doing his job properly or seeing his powers impaired. Moderation was not possible. One must

be radically abstinent. He therefore appealed to German Youths' sense of honour. They should give up drinking and smoking not merely because it was harmful to the health but because it was unmanly.

We wish our Indian youths would take this advice to heart.

Indian Opinion

FRIDAY, MARCH 10TH, 1939

No Sin In Passive Resistance Resolution

LAST week we threw a hint that the time has come when we Indians should cease quarrelling and being over sensitive as regards our [illegible] among ourselves and should be more conscious of the [illegible] humiliations inflicted upon us by the [illegible] legislation and the enactment of further legislation with the object of restricting our natural rights as self-respecting human beings. But evidently we have not received sufficient kicks from the ruling race yet to awaken us to our responsibility.

Some of the Congress officials are perturbed over the fact that Dr. Dadoo's amendment to resort to passive resistance, should the proposed segregation measure be introduced, was passed at the mass meeting of the Transvaal Indian Congress held in Johannesburg last week. The President hastily rushed to the Press with a denial, the Secretary communicated with the Secretary of the parent body, the S. A. I. C., to express his willingness to resign because the passing of the amendment amounted to no confidence in the Congress officials and the Secretary of the S.A.I.C., deemed it of the utmost importance to rush up to Johannesburg to persuade Dr. Dadoo not to talk of passive resistance lest we would lose the sympathy of our European friends. Moreover there is a display of hooliganism in the Congress meetings and certain people are assaulted because they have dared to contradict the Congress officials and we are further informed that certain individuals who have supported Dr. Dadoo's amendment have received threats of being assaulted.

All these are not very hopeful signs of the future of our community in this country. If the Congress leaders are lacking the confidence of the people, it is because of this attitude of theirs and because there are scores of instances when they have failed in their capacity to use their own judgment in matters affecting the community and have let down their brethren by being guided or rather misguided by the so-called friends of Indians.

Why all this fretting over the decision to resort to passive resistance? The correspondent in *The Star*, whose letter we reproduce elsewhere in this issue, is then correct in saying that the leaders of the Indian community are only soap box orators! In all the meetings that have been held to protest against the proposed segregation measure there has been talk of passive resistance and why this fear when the masses are inclined to pass a resolution to that effect? Do the Congress leaders not mean what they utter on the platform? Have they not sufficiently bargained away the rights of the community?

We do not see any harm in letting the Government and the ruling race generally know what we propose doing should they persist in ignoring our united voice and imposing humiliations after humiliations on us. And after all what is passive resistance? It is the cleanest and the most honourable weapon that anybody can use anywhere. We are surprised at the *Rand Daily Mail* suggesting, after admitting that the Indians have a strong case in their favour, that no purpose would be served by the adoption of passive resistance and that "the Indians are likely to achieve more by negotiations and dignified protest, as they have done, in fact, before, than by methods whose only effect would be to harden reactionary opinion against them."

We regret we are unable to subscribe to this view. If there is reactionary opinion against us at present it is because we are so degenerated that we are thinking of nothing higher than our own material interests. We have shown a tendency of submitting to every humiliation without a murmur and all our protestations have been not because we have felt an insult to our national honour but because we have been concerned about our vested interests. In the circumstances if we are despised by all civilised people we are deservedly despised. If we have now awakened to our sense of self-respect and national honour we stand a chance of acquiring an enhanced status in the country once again. Resorting to passive resistance is no threat of lawlessness or hooliganism. It is merely a determination to refuse to submit to a law or laws which we consider to be offensive and to invite without the slightest retaliation the penalty for such non-submission. People who are prepared to bear the Cross in preference to being degraded are never a burden but an asset to any country. We Indians in our present state certainly cannot pride ourselves of being an asset to this country. There is no shame, no criminal action in refusing to submit to the ills done to us and to willingly suffer the consequences. There is every shame and a violation of the supreme Law of God, who enjoins us to fear none but Him, if we meekly submit to man made law however revolting it may be to our conscience just out of ear of man.

There is no sin therefore on the part of those who have resolved to resort to passive resistance if the proposed segregation measure is passed. We would urge upon the leaders to look a little ahead. If they believe that things in South Africa for our people are satisfactory if the proposed Bill is not proceeded with they are hopelessly mistaken. The time has come when stock should be taken of our position since the 1914 Settlement. If there is any sincerity in our professed respect and veneration for Mahatma Gandhi the violation of that honourable Settlement arrived at between him and the Government of the Union should rouse our feelings to the core and we should be prepared to stake our lives in getting the Settlement

was honoured thus vindicating the honour of India. Then only would we be true to our salt. If we were to review our position since 1914 or even since the Capetown Agreement of 1926 we would soon realise that if we have at all awakened to our senses we have done so rather late.

In conclusion we would like to utter a note of warning to our brethren. We have a letter before us from a correspondent who vents his wrath upon the leaders and says that they are only working for the interests of the capitalists and further states that it is for the capitalist to fight and to sacrifice and the poor man would follow him. This is an entirely wrong notion. A conscience is no monopoly of the capitalist. The rich and the poor alike are possessed with a conscience, both have the same sense of self-respect, both have the same national pride. The poor as well as the rich both have to equally fight for these. The fight is easier for the poor man who has not to think of his material interests. His responsibility to fight is no less than that of the rich. This distinction between the rich and the poor, between the India-born and the South African born, between persons of one Province and another should be buried if we wish to put up a successful fight. Let it also be remembered that whatever distinctions we may create among ourselves our common enemy, whom we have to face in this country, knows us only by one name and has only one stick with which to beat us. This fact should awaken us to our senses to unite and to speak with one voice and to have one line of action.

RAJKOT DISPUTE SETTLED

AFTER FOUR DAYS' FAST BY MAHATMA GANDHI

A SETTLEMENT of the Rajkot dispute has been arrived at after Mahatma Gandhi had taken a fast unto death unless Thakore Saheb, ruler of Rajkot, fulfilled the promise he had solemnly made of the introduction of reforms in the State. The fast began at 6-30 a.m. on Friday March 3 and ended on Tuesday on the fifth day. In view of his very delicate health all were stricken with fear as to whether Gandhiji would survive the self-imposed ordeal. In fact Gandhiji was himself somewhat pessimistic as would appear from the following message he had wired to his secretary Mr. Mahadev Desai on the third day: "Little hope, Early end coming."

But "All's well that ends well," and let us hope that Gandhiji is still to be with us a long while. Congratulations are due to the Government of India and all those who have made it possible for Gandhiji to live. Above all we are thankful to the Almighty without whose Grace this happy result would not have been possible.

"If it costs my life, which at the age of 70 has no insurance value, I will most willingly give it" in order to secure the fulfilment of the promise of the introduction of reforms which his own son, Thakore Saheb, ruler of Rajkot, had made stated Gandhiji in the course of a statement before his fast.

Gandhiji's last meal consisted mostly of vegetables and a cup of goat's milk.

Ninety minutes after the fast began the Rajkot ruler's letter arrived expressing his inability to agree to Gandhiji's proposals and giving his reasons.

A congress of Ministers telegraphed an appeal to the Viceroy to intervene in the dispute. The Bombay Congress called a three-day voluntary hartal.

The Congress Party Ministries of both Left and Right sympathies sent telegrams to New Delhi imploring for the intervention, otherwise—as the Bihar Ministry declared—"the repercussions in the rest of India would be most serious."

Lord Linlithgow decided to curtail his tour in Rajputana and to return to New Delhi. He arrived in Delhi on Monday morning.

An indication that the Provincial Congress Ministries would not remain passive in the face of Gandhiji's fast and a direct hint that the Ministries might resign unless the Viceroy intervened was given by Moulana Kalamazad who, until recently, was an influential member of the Congress Parliamentary Committee and one of the 15 who recently resigned from the Congress High Command.

Feeling ran high in Bombay, where all the merchants observed a hartal as a protest against the Rajkot ruler's attitude according to a Press message dated Sunday. The cotton and bullion exchanges, the cloth markets and other bazaars had stopped selling. Though the Bombay Stock Exchange opened on Sunday, nobody would do business. The Bombay Council adjourned. The Bombay Ministry gave notice that it would resign unless Gandhiji's fast terminated early this week.

All the Nationalist newspapers described the Rajkot situation as the beginning of a fiercer struggle in the Indian States.

A bulletin on Sunday announced that Gandhiji's blood pressure had risen from 168 to 180 and that he had lost two pounds in weight. He spent a slightly restless night and was weaker.

Mrs. Gandhi, who had been detained at a camp near Rajkot since February 3, when she arrived to participate in a civil disobedience campaign, was brought by car to Gandhiji's bedside by the State authorities. She has since been released "within the limits of the State of Rajkot" and is now with Gandhiji.

The British Government received cables from Congress leaders warning it of the danger of delaying intervention.

A New Delhi message dated Monday March 6 stated that there were distinct signs of an early settlement of the dispute between Mahatma Gandhi and the ruler of Rajkot, Thakore Sahib. A document, believed to have been sent by the Viceroy, Lord Linlithgow, was delivered to Gandhiji, who replied by telegram. Mr. E. C. Gibson, Crown Representative of Rajkot, told it after that he was more hopeful for a settlement than he had been for the last three days. He called on Mahatma Gandhi on Monday night and was closeted with him for half an hour, after which Gandhiji was busy dictating to his secretary.

A bulletin regarding Gandhiji's condition stated that he was becoming more exhausted and nausea and restlessness had made their appearance.

The Viceroy spent the day receiving members of the Executive Council individually, also Bhulabhai Desai, Congress Leader in the Assembly regarding the impasse.

Terms Of The Settlement

The following message was received by us from Rajkot on Tuesday night:

"Gandhiji broke his fast at 9.30 p.m. following an exchange of telegrams between the Viceroy and himself providing satisfactory settlement. Satyagrah prisoners have been released and fines and confiscations have been restored. Viceroy has promised to refer the issue of the breach of faith as regards the composition of reforms committee in terms of notification of December 26 to the Chief Justice of the Indian Federal Court.

The Paramount Power has given an assurance to see to the implementing of the terms on the part of Thakore Sahib. Other matters will be settled by mutual discussion between Gandhiji and the Viceroy. Gandhiji is rapidly recovering from the effects of the fast.

MAHATMA GANDHI ON SOUTH AFRICA

By
MR. PYARELAL In "Harijan"

The future programme of action for the emancipation of the Negro race in the Union of South Africa was the theme of a discussion that Rev. S. S. Tema of D. R. Mission, Johannesburg, had with Gandhiji at Wardha. Rev. Tema is himself a Negro and a member of the African Congress. He is engaged in social work among his people. There are ten million Negroes in South Africa as against two million Whites and 75,000 Indians. Like other coloured and oppressed races of the world, the Negro population of South Africa too is developing a race consciousness which has been intensified by the rape of Abyssinia by Italy. The impact of White civilisation has done the Negro little good. The Christian missionary went to him with the Bible. But while the Sermon on the Mount has remained a dead letter so far as the attitude of the Whites towards him was concerned, the drink habit and the disease that followed in its wake, have spread like a veldt fire among the native's kraals and worked havoc there. They have realised too, after bitter experience, the utter futility of armed resistance. The growth of consciousness among them has, therefore, only led to a deepening of their despair. "We seem to be up against a stone wall. We are crushed down by a power that is pitiless and inexorable as Fate. There is nothing that can avail us. We seem doomed." —was the lament poured out to Gandhiji once by a Negro friend who saw him at Sabarmati ten years ago. Since then the success of the non-violence programme of the Congress has brought to some of the leaders a fresh glimmer of hope, and Rev. Tema was anxious to learn the secret of that success. "How can my people make their Congress as successful as the Indian National Congress?" he asked Gandhiji.

"The Congress," replied Gandhiji, "became successful for the simple reason that it was inaugurated by the most selfless and cultured people that could be found in that age. They made themselves the representatives of the people and captured their imagination by reason of service and self-sacrifice. They were from the people and of the people." After describing in some detail the services and the evolution of the Congress as a democratic organisation, Gandhiji proceeded, "You have not, as far as I am aware, a band of Africans who would be content to work and live in impecuniosity. Among those who are educated there is not that absolute selflessness. Again, while most of your leaders are Christians, the vast mass of the Bantus and Zulus are not Christians. You have adopted European dress and manners, and have as a result become strangers in the midst of your own people. Politically, that is a disadvantage. It makes it difficult for you to reach the heart of the masses. "You must not be afraid of being 'Bantuised' or feel ashamed of carrying an assegai or of going about with only a tiny clout round your loins. A Zulu or a Bantu is a well-built man and need not be ashamed of showing his body. He need not dress like you. You must become Africans once more."

A Non-White United Front

Of late there has been some talk of forming an Indo-African united non-White Front in South Africa. "What do you think about it?" asked Rev. Tema. "It would be a mistake," replied Gandhiji. "You will be pooling together not strength but weakness. You will best help one another by each standing on his own legs. The two [illegible] ent. The Indians are a [illegible] minority. They can never be a 'menace' to the White population. You, on the other hand, are the sons of the soil who are being robbed of your inheritance. You are bound to resist that. Yours is a far bigger issue. It ought not to be mixed up with that of the Indian. This does not preclude the establishment of the friendliest relations between the two races. The Indians can co-operate with you in a number of ways. They can help you by always acting on the square towards you. They may not put themselves in opposition to your legitimate aspirations, or run you down as 'savages' while exalting themselves as 'cultured' people in order to secure concessions for themselves at your expense."

Rev. Tema: "What sort of relations would you favour between these two races?"

Gandhiji: "The closest possible. But while I have abolished all distinction between an African and an Indian, that does not mean that I do not recognize the difference between them. The different races of mankind are like different branches of a tree—once we recognize the common parent stock from which we are sprung, we realize the basic unity of the human family, and there is no room left for enmities and unhealthy competition.

Rev. Tema: "Should we adopt violence or non-violence as a means for our deliverance."

Gandhiji: "Certainly, non-violence under all circumstances. But you must have a living faith in it. Even when there is impenetrable darkness surrounding you, you must not abandon hope. A person who believes in non-violence believes in a living God. He cannot accept defeat. Therefore, my advice is non-violence all the time, but non-violence of the brave, not of the coward."

"Your example," continued Rev. Tema, "has shed so much influence upon us that we are thinking whether it would not be possible for one or two of our young men, who we are hoping will become leaders, to come to you for training."

"It is quite a good and sound idea," replied Gandhiji.

Rev. Tema: "Do you think Christianity can bring salvation to Africa?"

Gandhiji: "Christianity, as it is known and practised to-day, cannot bring salvation to your people. It is my conviction that those who to-day call themselves Christians do not know the true message of Jesus. I witnessed some of the horrors that were perpetrated on the Zulus during the Zulu Rebellion. Because one man, Barubata, their chief, had refused to pay his tax, the whole race was made to suffer. I was in charge of an ambulance corps. I shall never forget the lacerated backs of Zulus who had received stripes and were brought to us for nursing because no White nurse was prepared to look after them. And yet all those who perpetrated all those cruelties called themselves Christians. They were 'educated,' better dressed than the Zulus, but not their moral superiors."

Rev. Tema had one more question to ask. "Whenever a leader comes up in our midst, he flops down after a while. He either becomes ambitious after money or succumbs to the drink habit or some other vice and is lost to us. How shall we remedy this?"

"The problem is not peculiar to you," replied Gandhiji. "Your leadership has proved ineffectual because it was not sprung from the common people. If you belong to the common people, live like them and think like them, they will make common cause with you. If I were in your place, I would not ask a single African to alter his costume and make himself peculiar. It does not add a single inch to his moral stature."

Gandhiji's Dream

Rev. Tema wanted to know if Gandhiji had a message to send through him to the Indian community in South Africa. But Gandhiji had none at that time. An opportunity presented itself a few days later when a group of South African-born Indian boys came to see him at Bardoli. They had come to pursue their medical studies in India and sought his help to gain admission to some suitable medical college or colleges in the country. Gandhiji had known the parents and guardians of some of them in South Africa as his clients. These young men also dis-

cussed with him the question of the formation of a non-White united front in South Africa.

"What should we, South Africanborns, do to preserve our Indian culture in our country of adoption," they next asked Gandhiji. "What other languages would you ask us to learn besides English?"

Gandhiji answered by first twitting them for giving the first place to English. He advised them instead to learn Hindustani, which should contain all words of Sanskritic as well as Persian or Arabic origin, that are used by the man in the street. The Hindus dared not neglect the study of Sanskrit, nor the Muslims of Arabic, not only because the study of these languages was necessary to give them access to their scriptures in the original, but also because these two tongues contained the grandest poetry that the world has ever produced. "But above all," he concluded, "you should jealously retain the essential simplicity and spirituality which is the hall-mark of Indian culture."

Their other question was whether they should carry on the struggle for their rights in South Africa through Satyagraha or through constitutional agitation.

"If the South African Indian community had guts in them, I would say Satyagraha, and they are bound to win. I am hoping that some day from among Indian youths born in South Africa a person will arise who will stand up for the rights of his countrymen domiciled there, and make the vindication of those rights his life's mission. He will be so pure, so cultured, so truthful and so dignified in his bearing that he will disarm all opposition. The Whites will then say, 'If all Indians were like him, we should have no objection to giving them an equal status with us.' But he will answer, 'It is not enough that there is one representative of the Indian community whom you are ready to recognise as your equal. What I am, other countrymen of mine too can be, if instead of calling them names and putting them under all sorts of disabilities you give them a sporting chance in the matter of educational and other facilities which are to-day denied them. Such a one, when he appears, will not need to be coached by me. He will assert himself by his sheer genius."

A PROTEST AGAINST POLICY OF REPRESSION

OVER the nom-de-plume "Rashid" the following interesting letter appears in the *The Star* (Johannesburg):

Sir,—Of late the Asiatic bogey has come to life again. Consequently the Indian is living in constant fear, not knowing what oppressive law the Government will award him for his share of devoted duty to the State. The Indian unmistakably is between the devil and the deep sea. Recently much disturbing news has emanated from Parliament in regard to the fate of the recommendations of the Feetham Commission. The Minister of the Interior, the Hon. R. Stuttaford, has been meeting much opposition in this matter from his own very rank and file. A vague assurance is given that he will overcome this obstacle. No doubt he will and will most probably triumph and can then afford to be as jubilant as a victorious gladiator of the old Roman days, but at what cost to the Indian community? The price paid will spell utter ruination for the Indians and for the others of the same colour fraternity, while opposition will be handsomely recompensed by the introduction in Parliament of the Segregation Bill.

If one peruses the Union's Asiatic Laws one would, by reading between the lines, find without hesitation that there is in each and every instance that undercurrent of repression and strangulation of Indian freedom and liberty.

The Indians must realize that the price of liberty is eternal vigilance. For the sake of future generations they must cast aside their apathy to local and internal affairs.

Some of the members of the Indian community are great soapbox orators, they feel very humiliated and insulted when an anti-Asiatic decree is passed. Well, it is foolish as well as futile to begin digging a well when the house is on fire. The Government has no doubt subjected the Indians to innumerable difficulties, making the earning of our daily bread more difficult each day. But surely many of the people who are to-day devoting their whole time to the pursuance of business can render invaluable services to the Indian community if only they will take to heart the lesson that commercial life has not and will never win our salvation in this country. We have paid dearly for our experience. History and experience have shown in high relief the fact that much reliance cannot be placed on "gentlemen's agreements" and promises of this country's Governments. They seem to be the proud possessors of an inherent habit of honouring their undertakings more in the breach than in the observance. And if by chance a beneficial clause or ordinance is adopted it is within two or three sessions nullified by a Bill producing the reverse effect. And so the vicious circle of persecution and oppression is kept rotating, each socialist leading hand to increase the speed of the circle.

The proposed Segregation Bill, I think, is the last straw, for if allowed to be passed unchallenged, it will be a heaven-sent to those who desire or who have been anxiously waiting to unsheath the sword of vengeance against us all. The Indians, the coloureds and the Bantu must now or never formulate a bold policy. The leaders must form a higher council where they can meet and contemplate matters affecting such sections. No harm can accrue from such a scheme, but therein lies abundant possibility of invaluable advantages. Remember, "Nothing venture, nothing win." The position of Indians has never been so critical as it is to-day and at no time has Indian life been so menacingly threatened as it is now. Much undue advantage has been taken of our pacifist nature and if we do not want to worsen our already disgracefully low status we must adopt a militant attitude.

Fountain of Wisdom

The probability that we may fall in the struggle ought not to deter us from the support of a cause we believe to be just.

—ABRAHAM LINCOLN.

Modesty in delivering our opinions leaves us the liberty of changing them without humiliation.

The best way to refute error is to proclaim truth.—A Sufi.

Things In General

Transvaal Indian Congress President's Refutation

MR. M. E. VALOD, President of the Transvaal Indian Congress, who presided at the mass meeting to protest against segregation held in Johannesburg on Wednesday, March 1, made a statement to the Press that the Indian community in the Transvaal will not organise a "passive resistance" campaign to protest against the Segregation Bill which is before the Union Parliament. "At Wednesday night's meeting Mr. S. M. Nana moved a resolution protesting against the proposed servitude scheme and Dr. Y. M. Dadoo moved an amendment in which he asked Congress to organise a passive resistance campaign. After the motions were put to the meeting, I officially declared that the resolution proposed by Mr Nana had been carried by a majority vote and that Dr. Dadoo's amendment was defeated. I made an offer to the supporters of the amendment to take a fresh count and vote, to remove any doubts as to the result, but this offer was declined. No 'council of action' was nominated by the meeting." The resolution proposed by Mr. Nana embodied an appeal to the Prime Minister not to proceed with the proposed Bill and also empowered the Transvaal Indian Congress to take such action as it deemed necessary to protect the interests of the Indian community.

Dr. Dadoo's Explanation

Following the above official report made declaring that the Transvaal Indians would not adopt passive resistance methods if the Government proceeded with the Segregation Bill, Dr. Y. M. Dadoo stated to the Press that the principle of passive resistance had been accepted by the masses. "The people will demonstrate in no unmistakable manner their determination to resist any form of segregation," he said. "I am astounded at the refutation made by Mr. M. E. Valod, President of the Transvaal Indian Congress, in regard to the amendment proposed on Wednesday." At the meeting on Wednesday night a resolution proposing appeals to the Prime Minister, the Deputy Prime Minister and the Minister of the Interior, and an amendment proposing passive resistance, were introduced. Dr. Dadoo suggested the amendment. "It is true that some officials tried to persuade us to postpone coming to any concrete decision on such a vital question," continued Dr. Dadoo, "but the feeling of the majority of the people ran so high and clear that when a recount was demanded, the audience refused to accept such a request." Dr. Dadoo said he had received telegrams from many parts of the Transvaal pledging whole-hearted support to the amendment. Further proof that the amendment was not defeated Dr. Dadoo stated, was that Mr. S. M. Nana, secretary of the Transvaal Indian Congress, had approached the secretary of the South African Indian Congress in Durban offering to resign "because he felt that the amendment was a vote of no confidence in the officials. This certainly proves that the amendment was carried." Dr. Dadoo concluded: "This goes to prove that the amendment was not an isolated action, but the genuine expression of the Indian community to carry on a determined struggle against all oppressive measures."

2,000 Pretoria Indians Attack Segregation

A mass meeting of more than 2,000 Indians in the Empire Theatre, Boom Street, Pretoria, last Sunday passed a resolution protesting against the proposed segregation legislation. The meeting endorsed the attitude of the Transvaal Indian Congress. It was stated at the meeting that the Congress had decided on a policy of passive resistance to the measure. The meeting also decided to send telegrams to Mahatma Gandhi praying for his health and to the ruler of Rajkot not to endanger Mahatma Gandhi's precious and saintly life.

Indian Women's League

A well attended meeting of the Indian Women's League was held on Sunday, March 5, in the Hindu Tamil Institute, Cross Street, Durban. Dr. K. Goonam moved, Mrs. A. Chetty seconded and Mrs. R. D. Sundram supported a resolution protesting against the proposed segregation scheme. The resolution was passed unanimously.

Klerksdorp Indian Congress

A general meeting of the Klerksdorp Indian Congress passed the following resolution states the Secretary of the Congress: "This public meeting of the Klerksdorp branch of the Transvaal Indian Congress unanimously carries the resolution proposed by the executive of the South African Indian Congress and expresses its full confidence in the present officials of the Congress."

Andhra Maha Sabha Of South Africa

Messrs. D. V. Naidoo and A. J. Naidoo, secretary and treasurer respectively of the Andhra Maha Sabha (S.A.), returned from a holiday visit to India by the *Inchanga*, on Tuesday, February 28. They were met at the docks by the officials of the Sabha and were presented with bouquets. A large gathering of friends and relatives were also present. Welcome receptions were accorded by the Sabha.

Asiatic Question In Bethal Town Council

The Asiatic question was one of the subjects discussed at a special meeting of the Bethal Town Council held to indicate to Mr. C. J. van der Berg, the new M.P. for the constituency, its wishes in affecting the town and district.

South African Born Indian Scores Success As Singer

Ramaswami Rangan, a Durban-born Indian, has had an amazing rise to fame in Italy, where he is studying music. Ramaswami, who is singing under the name of Sonny Rangan, was befriended by Count Agnello in Johannesburg. He arranged to have Rangan sent to Italy to continue his singing lessons. ... three years Rangan studied under Madam Olga Ryse, who was a famous European opera singer. He did not, however, have sufficient money to continue his lessons so wrote to the Italian Minister of Education, who communicated with the Royal Academy at Rome. Ten professors heard Rangan sing and though the term was in its second half they agreed to admit him free. Stracciari, the renowned baritone, gave him personal lessons. Last week Rangan sang on the radio from Rome and his aged mother and brothers, who live in Doornfontein, Johannesburg, listened in. The announcer introduced him as the "First South African Indian singer." Letters received by his family reveal that he is now engaged in making a film with Primo Carnera, formerly heavy-weight champion of the world. In the film Rangan is a cafe singer. He is said to be the best tenor singer in the Royal Academy and promises to be a great operatic singer. Before he left South Africa he was a waiter in a Johannesburg hotel. He often sang at the Ranto Social Club, where Madam Olga Ryse first heard him. She tutored him free of charge and developed his voice, which looked high notes. He is 26 years old.

New Master Of Natal Supreme Court

Mr. H. C. H. Welsh, Assistant Master of the Supreme Court, has assumed duty in Maritzburg as Master of the Supreme Court from March 1. He succeeds Mr. F. O. Rodd, who has retired on pension.

Ten Indians Traded Without Licence

As a result of an inspection of business premises by the police, ten Indians appeared before Mr. M. S. Vermaak, Assistant Magistrate, Dundee, charged with carrying on business as general

(Continued on page 99)

India Letter

[From Our Special Correspondent]

22nd February, 1939.

THE Hon'ble V. L. Pandit has recently been to Wardha to see Mahatma Gandhi. She has issued a statement to the effect that as Rajkot is her husband's home, they feel a very strong urge to join the Satyagraha movement and will do so at the proper time. It is reported that Mahatmaji prevented her from going to Rajkot for the present.

Jaipur

Mr. Bharuka, a Minister of C. P. Government, has offered to go to Jaipur when called upon to do so. Another C. P. Minister, Pandit Dwarkaprasad Misra and the Premier Pandit Shukla have also offered their services to join the Satyagraha in Jaipur.

Indian National Congress

Owing to Mr. Subhas Chandra Bose's illness the meeting of the Working Committee of the Indian National Congress which was to be held at Wardha, has been postponed to the eve of the Tripuri Congress session. Mr. Bose, as the president of the Congress, sent a telegram from Calcutta postponing the meeting. It is understood that twelve members of the Working Committee will submit their formal resignations when the Committee meets at Tripuri. Pandit Jawaharlal Nehru is not expected to resign his membership of the Working Committee at the present stage but it is reported he will not agree to serve in the new Working Committee. The twelve members who have decided to resign are: Sardar Patel, Babu Rajendra Prasad, Maulana Abdul Kalam Azad, Mr. Bhulabhai Desai, Mrs. Naidu, Acharya Kripalani, Mr. Shankerrao Deo, Mr. Mehtab, Khan Abdul Gaffar Khan, Mr Jairamdas Daulatram, Dr. Pattabhi Sitaramayya and Seth Jamnalal Bajaj. It seems a few weeks ago Mrs. Naidu was not inclined to resign but recent developments in the country have influenced her decision. Pandit Jawaharlal is reported to have said that he did not consider that Mr. Bose's re-election was a victory for the Leftist or the defeat of the Gandhian group. He expressed his grave concern at the turn events were taking and the crisis towards which the Congress as a political organisation was heading. He doubts whether the new Congress Cabinet formed without the support of the present leadership and approval of Mahatma Gandhi would be strong enough to carry on the "great work" of the Congress.

Limbdi

Mrs. Leelavati Munshi, M.L.A. and a number of other persons who went to Limbdi on February to attend the Praja Parishad under the presidentship of Darbar Shri Gopaldas state that the Parishad could not be held as hundreds of goondas employed by the State had virtually imprisoned Darbar Shri in his house, which was surrounded by them armed with lathis. They found Limbdi in a state of anarchy. The authorities seemed to have abdicated in favour of goondas who were enjoying "State hospitality" and were in a "holiday mood." Villagers who had come to attend the Parishad were assaulted and beaten. According to information about 600 persons were injured. The place fixed for the Parishad was raided and the Mandap destroyed. As it was impossible for Darbar Shri Gopaldas to come out of his house, the Parishad was held under the presidentship of Mrs. Munshi and a resolution declaring the determination of the people to attain Responsible Government was adopted.

BHULABHAI DESAI

HIS SPEECHES

Published in book form. Of particular interest to students of Politics, Law, Economics and Commerce.

The Book contains the great leader's lectures on these and other subjects of national interest.

Price: 8s.

Please write to:

"INDIAN OPINION"

Phoenix Natal.

Sardar Patel, in the course of a message to the Limbdi Praja Parishad, stated that the subjects of Indian States were undergoing a severe test. The people of Limbdi and Rajkot had remained wonderfully non violent. The present fight was not against any one State. Time was fast approaching to measure the strength of the entire nation against the paramount power working behind scenes.

Darbar Gopaldas has arrived at Ahmedabad. He states that a reign of terror prevails in the whole of Limbdi State. Goondas are openly moving about and there is no safety of life or property. He has advised the people to leave the State and migrate to other places.

Nahas Pasha To Attend Congre

Private advices received in Bombay show that Mr. Nahas Pasha, leader of the Egyptian Wafdist Party will arrive on March 9. He will leave the country after attending the Tripuri session of the Congress on March 18.

Later News

Twelve right-wing leaders of the Congress Working Committee have decided to tender their resignations of membership of the Working Committee immediately. Mr Rajendra Prasad has been authorised to draft a joint resignation letter. The letter, it is understood, will categorically repudiate the allegation made by Mr. Bose against the right wing members suggesting that they were "conspiring with British Imperialism with a view to accepting Federation and that they had already prepared a list of Federal Ministers etc." Pandit Jawaharlal Nehru has decided to resign from the Working Committee almost immediately.

Earlier News About Rajkot

Before proceeding to Rajkot Mahatma Gandhi issued the following statement to the Press dated February 23:—"I continue to receive daily wires about hunger-strikes in Rajkot over treatment said to be inhuman, of prisoners and others in the villages. The Rajkot matter is becoming daily graver because of the breach of faith on the Ruler's part with which the second struggle was started. Agitated inquirers should know that I am in telegraphic correspondence with the State authorities. I hope to take them in confidence in the near future. Meantime let the Satyagrahis understand that the first thing they have to show is infinite capacity for suffering with inward joy and without malice or anger."

India's Defence Expenditure

A New Delhi message states:—Sir James Grigg (Finance member), in presenting the Budget in the Legislative Assembly; stated that £31,385,000 would be spent on defence, the same figure as in the current year. He admitted that the figure did not correspond with military necessities or the international situation, but was determined by financial exigencies. He announced only one increase in taxation, namely, the doubling of the import duty on raw cotton. He estimated the final figures of revenues, which just exceed expenditure, at just under £62,000,000. Party leaders all expressed satisfaction with the Budget speech.

LADYSMITH INDIANS PROTEST AGAINST SEGREGATION

A MASS meeting of the Indian community was held in the Madressa Hall, Murchison Street, Ladysmith, on Sunday March 5, to discuss the proposed scheme of segregation and its pernicious effect. At no time in the history of Ladysmith was the meeting so overcrowded, and so determined to face the danger that threatens the community.

Mr. I. A. Mooln presided and the officials of the Natal Indian Congress Headquarters, Durban, namely, Messrs V. S. C. Pather, Sorabjee Rustomjee K. R. Nayanah, A. E. Shaik and S. J. Randeria were present. Mr. I. A. Mooln, the chairman of the Ladysmith branch of the Congress, in his opening speech said, "Friends, though the occasion on which we meet is one that is most unhappy, I am pleased to see so many of you present. It is a proof that you are conscious of your responsibility. You are no doubt aware that the Government intends to introduce legislation very shortly which would be tantamount to segregation of our community both in residence and trade.

"The representatives from the headquarters of the Congress have recently interviewed the Minister of the Interior and the Prime Minister at Capetown on the proposed measure. Some of them who are present here are in a position to give you full information of the implication of the intention of the Government in bringing about the proposed legislation. Resolutions will be submitted to you which will convey your feelings in measured and dignified language. I am sure that I can will receive your unanimous support. Let us fervently hope that our protest will receive the consideration [illegible] that we may be saved from this drastic step."

Mr. Sorabjee Rustomjee addressed the audience at length and appealed to them to stand firm and to unite. He said that segregation was an insult to the Indian's racial pride; it was unjust and inhuman, and was a last refuge under which any democratic country like South Africa should take shelter. Among other speakers were: Messrs. V. S. C. Pather, K. R. Nayanah, A. E. Shaik, S. J. Randeria and G. H. Vawda.

A resolution was passed unanimously. The meeting also appealed to the Prime Minister and the Minister of the Interior not to proceed with the proposed scheme which would at all times prove a source of friction between the Indian and European communities. Contributed.

The Sporting World

By "Rambler"

Natal Indian Soccer Meeting

THE annual general meeting of the Natal Indian Football Association will be held on Sunday next at Ladysmith, commencing at 10.30 a.m. As the headquarters will be in Durban this year and as the Sam Chetty Cup tournament will be played, there should be interest in the elections.

Glencoe Soccer Meeting

At the annual meeting of the Glencoe Indian Football Club held recently, the following officials were elected for the ensuing year:—Patrons: Messrs. Harry Styles, O. Francis, J. J. Singh and N. K. Naidoo; President: Mr. N. G. R. Naidoo; vice-presidents: Messrs. T. S. Ince, W. A. Ince and Gopie Singh; hon. secretary and treasurer: Mr. Dhanwarie Maharaj; assistant secretary: Mr. M. N. Naicker; auditor: Mr. S. Manickum; captain: Mr. M. N. Naicker; manager: Mr. Cyril Ince; committee: Messrs. M. N. Naicker, J. O. Maharaj, H. Ramdeen, Dhanwarie Maharaj and N. G. R. Naidoo.

Swaraj Football Club

The Swaraj Football Club has forwarded over the sum of £5 to the General Hospital, Pretoria, as a donation towards Cassim Adam Ward Maintenance Fund. This amount was derived from a drama having been staged by the club. The officials and members wish to express their thanks to those who assisted and supported them in the cause.

Asmal's Cup Competition

The cricket matches for the Asmal's Cup were played on Saturday and Sunday last, Greyville, the present leaders of the log, just scrapping home on both days. On Saturday, Greyville and Sastri College met, the former scoring 103 (E. Hoosain 50, S. L. Gounasally 22 and Osman Dax 23). In reply the Collegians just failed to reach their mark, the total being 104. On Sunday afternoon, Greyville met Sparks, the former winning the match. Star scored a comfortable win when playing against Marigold. The latter could only muster 31, Jeenah accounting for five wickets for 7 and Ballim three for 15. Star hit off the required runs for the loss of two wickets, Docrat contributing 34 not out. Bharat beat Aryans by 82 runs, the winners scoring 155 (K. S. Patel 78 not out, H. R. Tayadia 43 not out). Aryans could only reach 73 (V. Days 41 not out).

Cricket Fixtures

The Durban District Indian Cricket fixtures for Saturday are:—Asmal's Cup: Muslims vs. Bharat, Main; Verulam Temple vs. Sastri College, No. 1; Kismet vs. Ottoman, No. 2; Aryans vs. Sparks, No. 3. Fixtures for Sunday: Asmal's Cup: Stars vs. Greyville, No. 1; Marigold vs. Sparks, No. 2; Sastri College vs. Muslims, No. 3. Pandav's Shield Final: Ottoman vs. Maritzburg, Main 9.30 a.m.

More Wrestlers For This Country

At a special meeting of the Western Province National Sporting Club it was decided to import two leading American heavy-weight wrestlers, who will arrive in South Africa early in April. The names of the men are not yet available, but they will be in the first flight of American heavy-weight wrestlers. They will be matched with van der Walt and other leading wrestlers.

Farr Will Fight In London

Tommy Farr, the British heavy-weight boxer, signed a contract to fight the American, Red Barman, in London during April. The date is likely to be Thursday, April 13, or Thursday, April 20, states a Reuter's message from London.

All Blacks To Tour Union In 1940

The New Zealand Rugby Union has accepted the South African invitation to send a Rugby touring team to South Africa in 1940.

PROPERTY OWNERS!

A waiting list of reliable tenants always on hand. Rent collection is our speciality. Satisfaction guaranteed. Estates administered. Accounts rendered monthly. Money advanced on first mortgage.

NATAL BUREAU OF COMMERCE & ESTATE CO.

302, West Street, Durban. 'Phone 25939.

THINGS IN GENERAL]

dealers without the necessary licence. They were all found guilty and eight of them were sentenced to £1. Two, who had pleaded not guilty, were fined £2 each.

The Vedic Conference

The Vedic Conference under the auspices of the Arya Pratinidhi Sabha (Natal) will be opened on Saturday, March 11, at the Hindu Tamil Institute, Cross Street, Durban. All Hindus are invited to attend.

Sydenham Ward Indian Ratepayers

The members of the outgoing committee of the Sydenham Ward Indian Ratepayers' Association were congratulated on their work for the past year, as reflected in the report submitted by the retiring secretary, Mr. R. Mahabeer, at the annual general meeting held in Overport Indian School. Steady progress had been carried out in road improvements, sanitary services, postal delivery extension, better police patrolling, extension of water supply and rubbish removal service. The association finished this year financially sound. Mr. J. Roopnarain was re-elected president, with Mr. Lutchman Pandey, hon. life vice-president. Hon joint secretaries appointed were Messrs. R. Rajnath and H. S. Singh, with Mr. S. P. Singh as hon. treasurer.

Leading Indian Contributes Towards A Clinic In Springs

A correspondent from Springs states: A generous offer made by Mr. Bandhu Gangadeen to provide a building for the purpose of clinic services to the Asiatic Bazaar community, has been accepted by the Town Council. An interview took place between the Health Department and Mr. Gangadeen in January as a result of which the former wrote to him, expressing their sincere appreciation at his spirited action. "It now appears that it will be most suitable for all concerned if arrangements can be made for Indians to be treated at the new Paynaville Clinic," says the letter. "It is understood, of course, that the Indians will be dealt with at special times set aside for the treatment of Indians only." "It is typical of the fine spirit you have shown that you now agree that, if this is done you will contribute towards the cost of the equipment. It has been agreed that the Council write to Mr. Gangadeen complimenting him upon his kind offer.

Yuvak Arya Samaj (Clairwood)

Nearly four hundred people witnessed "Satya Ki Jai" acted by the students of the Yuvak Arya Samaj Patshala, at the Stanger Picture Palace, on Sunday March 4. The audience was thrilled with many humorous sketches in the play being a success throughout. The delightful dancing and singing by Master Shaik was worthy of every appreciation. The Samaj wishes to thank Messrs. Sawgani Bros., and L. J. Pandit who were responsible for the selling of tickets; Messrs. A. P. Naidoo & Sons (Pty.) Ltd., for kindly lending the stage furniture and other requirements; and Mr. Box, proprietor of the Stanger Picture Palace, for allowing the use of the hall at a very reasonable charge.

Umtali Hindu Association

A meeting of Hindus in Umtali and district was held in the Indian and Coloured School Hall, Umtali, recently to discuss the merging into one association of two organisations the Umtali Hindu Association and the Umtali Hindu Society. The meeting, which was well attended, agreed that the two organisations be dissolved and re-formed under the name of the Umtali Hindu Mandal (Association). The following officebearers were elected:—Chairman: Mr. V. Mooljee; Vice-chairman: Mr. G. Vanmali; Secretary: Mr. K. J. Shingadia; Assistant Secretary: Mr. R. D. Solanki; Treasurer, Mr. J. J. Shingadia. Pandit Tadit Kant Vedalankar, who is at present making a tour of the Colony, presided at the meeting and gave an interesting talk on "Hindu Philosophy."

World Peace Conference Suggestion

Asked in the House of Commons recently whether he would call a world peace conference, the Prime Minister (Mr. Chamberlain) declared that the British Government believed that permanent peace could only be secured by a settlement which included the limitation of armaments and the removal of barriers to international trade. Before a world conference could be summoned a considerable amount of preliminary preparation was necessary. Mr. Chamberlain added that he did not consider the time had arrived when such a conference could be effective but as soon as he thought that a conference had a chance of success he would convene one.

Punctuation

The United States suffered heavily through the wrongful placing of a comma some years ago. Congress drafted a Bill, and in enumerating the articles to be admitted free included "all foreign fruit-plants." When copying, however, the clerk omitted the hyphen, and placed coma after the fruit, so the clause read, "all foreign fruit, plants, and so forth." As the matter could not be rectified for about a year all kinds of foreign fruits, such as lemons, oranges, grapes, bananas, and others, entered duty free, and the Government lost at least £400,000.

[Continued from page 96

Golden Rules For The Housewife

Without cleanliness, and punctuality, good cooking is impossible.
Leave nothing dirty, clean as you go.
A time for everything, and everything in time.
A good cook wastes nothing.
An hour lost in the morning has to be run after all day.
Haste without hurry, saves worry, fuss and flurry.

—S. P.

Everything appearing in this issue of a political nature has been written and edited by Manilal M. Gandhi to express the views of INDIAN OPINION.

DRIVING TAUGHT BY EXPERT EUROPEAN

Instruction on Dual Control Cars.
Lessons will be given until licence is passed. Moderate charges.

Apply:
P. O. Box 2139 or
44, Southern Life Bldg.,
Smith St., Durban.

'ધ્રુન્ડ્યન ઓપિનિઅન' ના ગ્રાહકોને ખાસ ખબર

'ધ્રુન્ડ્યન ઓપિનિઅન' ના જે ગ્રાહકો કમાસ માટેને લવાજમ નહિ મોકલી શકતા હોય તેઓ નીચે જણાવેલા સ્થળોએ ભરી શકશે:

દરબનમાં: મેસર્સ મોમી ગ્રેન્ડ કું.,
૧૧૨ વીક્ટોરીયા સ્ટ્રીટ.
મેસર્સ નાદજા બ્રધર્સ
૨૧૬ ૩ સ્ટ્રીટ.
મુનીવજીસ પ્રોવીઝન વર્કસ,
૧૪ રોયલ સ્ટ્રીટ.
જોહાનીસબર્ગ: મેસર્સ પારેખ ટ્રેડીંગ કું.,
૪ પ્રીન્સ સ્ટ્રીટ.
મેસર્સ અમલ બ્રધર્સ,
૧૪ કોર્ટ સ્ટ્રીટ,
મા. પા રતનજી, ૧૦ થી સ્ટ્રીટ,
ન્યુલાન્ડ્સ.
રમણીકલાલ ભગાભાઈ પટેલ,
(મેસર્સ પટેલ ગ્રેન્ડ કું.)
૬૧ થી સ્ટ્રીટ, ન્યુલાન્ડ્સ.
એડવોકેટ કી. પુ માઓ,
રૂમ નં ૪૦૬, ન્યુકેમાર્કો બીલ્ડીંગ,
ફ્રેઅર સ્ટ્રીટ.

મી. એન. એમ. ભટ્ટ અને મી. એમ. બી. ભટ્ટને પોતા પણ સ્થળેથી 'ધ્રુન્ડ્યન ઓપિનિઅન' નું લવાજમ આપી શકાશે.

ક્રેપટાઉનમાં: મા. મી. કી. આવડા,
૧૪૪ મેન રોડ ગ્રેઓર્જે.
પોર્ટએલીઝાબેથમાં: મા કુલભાણ રતનજીભાઈ,
૧૪૫ લોકસ્ટ રોડ.
સાઉથ-આફ્રીકામાં: મેસર્સ નવલશા લાલશા એન્ડ કું.
મી. નાથુભાઈ હરીભાઈ પટેલ.

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

સત્યના પ્રયોગોનું સાપ્તાહિક

પુસ્તક ૬ ઠું નું. ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૨૭ માર્ચ ૧૯૩૯ અંક ૧૩.

"ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન"

શુક્રવાર, તા. ૨૫ માર્ચ ૧૯૩૯.

સત્યાગ્રહનો કરાર કરવામાં કશું પાપ નથી થયું

ગયે અઠવાડીયે આપે જણાવ્યું હતું કે હવે એ વખત આવેલો છે કે જ્યારે ઈંદીઓએ પોતપોતાનામાં સંપ્રદાય અપ્રદાયનાં અને માન આબરૂ ના સંબંધોના આંતરીક ભેદભાવ ભાગબાજી વગેરેના ઝઘડા દૂર કરી પોતાની ઉપર હુમલા કરનારાઓ સામે એકમતથી અને સ્વમાનપૂર્વક અનુકૂળતા તપાસીને કુદરતી હકોપર પ્રતિબંધ મૂકનારા નવા કાયદાઓ પસાર કરીને જે અન્યાયી ધારા રચાયા છે તેના પ્રત્યે જમાત રહેવાની જરૂર છે પરંતુ રાજકર્તાઓ તરફથી હજુ આપણને ન્યાયન કરવા પૂરતી બાંહેધરી જણાતી નથી.

ફ્રિસ્ટેસના ફેડરાલ અમલદારો ગયે અઠવાડીયે જોહાનીસબર્ગમાં મળેલી ફ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસની મીટીંગમાં સુચવાયેલી મેંગ્રેગેશનની યોજના પસાર કરવામાં આવશે તો સત્યાગ્રહ કરવાનો કેા. હાર્ટનો કરાર પસાર થયો તેથી ગંભીર ચિંતામાં પડી ગયા છે. પ્રમુખ એ કરાર પસાર થવાની વાત બંધ કરાવવાને જનરલ પત્રની આશીસે કેાંગ્રેસના સેક્રેટરી સાહેબ આફ્રિકન ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસના સેક્રેટરીને જણાવવા મંડી પડયા કે આપણે કરાર પસાર થયા જેવા અર્થ તો કોંગ્રેસના આગેવાનોએ અવિશ્વાસ સૂચવે છે અને તેથી તેણે રાજીનામું આપી દેવું જોઇએ અને સાઉથ આફ્રિકન ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસના સેક્રેટરીને રબરને આપણા પુરેાહીતન મીંચાની આપણે સાગણી ગુમાવી બેસીએ તેટલા કારણથી સત્યાગ્રહની વાતો નહિ કરવા કેા. હાર્ટને સમજાવવા જોહાનીસબર્ગમાં કેાંગ્રેસની ખાસ જરૂર જણાઇ. પણ કોંગ્રેસની મીટીંગમાં ગુંડાગીરી ચલાવવામાં અને કેટલાક સભ્યોપર તેમણે કોંગ્રેસના અમલદારોને વિરોધ કરવાની ધૃષ્ટતા કરી તેટલા માટે માર મારવા અને હવે જણાવવામાં આવે છે કે કેટલીક વ્યક્તિઓ જેમણે કેા. હાર્ટના કરારને ટેકો આપ્યો હતો તેમને માર મારવાની ધમકીઓ અપાઇ રહી છે. આ સઘળી વસ્તુઓ આ દેશમાં આપણી કેામના વાજબીપણાને માટે ગુણકારક નથી.

કંઈ કોંગ્રેસના અમલદારોમાં કોકોમાં પુરતા વિશ્વાસ ના હોય તેનું કારણ તેઓની આવી વર્તણુક છે અને બીજું કારણ એ છે કે ઈંદી કોમને દક્ષણી આફ્રીકાની રાજકીય સૃષ્ટિ ગણવાપણી શક્તિમાં તેઓ નિષ્ફળ નીવડેલા છે અને ઈંદીઓના કહેવાતા નેતાઓ ગેરસ્ટને દોરવાય જઈને પોતાના દેશબાંધુઓનો વિશ્વાસ ખાત કરેલો છે.

સત્યાગ્રહ કરવાના કરારપર આટલી અપખ્યાતના શાને સારૂ દેવી જોઇએ? જોહાનીસબર્ગના 'સ્ટાર' માં એક બજરપ્રીએ લખેલો પત્ર, જે આ અંકમાં અન્ય સ્થળે પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવ્યો છે, તેમાં ખરી હકીકત ખરી રીતે છે કે ઈંદી કોમના નેતાઓ ખાસી બાબતમાં કુંડાબાંજ કુશીયાર છે. કોંગ્રેસેશન આગે વિરોધ દર્શાવનારી આજ સુધીમાં મળેલી સઘળી મીટીંગોમાં તો સત્યાગ્રહ કરવાની વાતો થયેલી છે અને જ્યારે આમ કોમે સત્યાગ્રહનો કરાર કરવા તૈયાર થયા ત્યારે કેમ આટલો બધો ગભરાટ લાગી ગયો? શું તે પરથી એમ સમજવું કે કોંગ્રેસના નેતાઓ ખેલદીલપણાથી જેટલું બોલે છે તેટલું તેઓ પાળવાને તૈયાર નથી?

સરકાર અને રાજકર્તા પ્રજા તરફ આપણા સંયુક્ત અવાજની અવગણના કરીને આપણી ઉપર અપમાનો પર અપમાનો વર્ષાવ્યાજ કરવા ની કેાશ તો તેની સામે આપણે શું પગલાં લેવા ધારીએ છીએ એ તેઓને સ્પષ્ટ જણાવી દેવામાં અમે કશું ખોટું જોતા નથી. અને સત્યાગ્રહ માં એવું છે પણ શું? એ એક ચોખ્ખું અને સીધો માનભરેલું રસ્તો છે કે જેનો કોઇ પણ શખ્સ કોઇ પણ વખતે ઉપયોગ કરી શકે છે. 'રેડ કેલી મેરેં' આ બાબતમાં ટીકા કરતાં ઈંદીઓનો કેટલેાક મજકુર છે એ વસ્તુ નો સ્વીકાર કરીને પણ એવું જણાવ્યું છે કે "સત્યાગ્રહનો માર્ગ જોવાથી તેઓનો દોષ નથી કરે, ઈંદીઓ બદમાશો અને ચિનબાજીમાં વિરોધી, કે જે તેઓ અત્યારે કરતા હતા નથી તેઓ ઉપયોગ બધારે મેળવી શકશે. ત્યારે આ બાબતે માર્ગ જોવાની એક માત્ર અસર તેઓની સામેનો વિરોધી મત વધારે બળવાન થવાનીજ થશે."

અમારે સખેદ જણાવવું જોઇએ કે અમે આ મતને મળતા નથી થતા. ઈંદીઓની સામે જે વિરોધી મત વર્તે તો કોમ તો તેનું કારણ એજ છે કે તેઓનું પતન થયેલું છે અને પોતાના આયોઇ ગાંગો સિવાય બીજારે કુચ્ચ વસ્તુનો તેઓ વિચાર કરતાજ નથી. પ્રત્યેક માનભંગ ને તેઓ મુંગે મોઢે ખમી ખાય છે અને તેઓ નો સઘળો વિરોધ તેઓના સ્વિટ્ઝ બાબતનું અપમાન થએલું નહીંને લાગેલું - તેટલા પુરતોજ નથી થયેલો પરંતુ તેઓના સ્વાર્થિત ગાળા ગોબરામાં આવી પડેલા છે તેની ચિંતામાં થએલો છે. આવા સંજોગોમાં ન કોઇ પણ કાયદેસરી પ્રજા આપણો તિરસ્કાર કરે તો એ તિરસ્કારને આપણે પાત્રજ છીએ. હવે જ્યારે આપણામાં સ્વમાન અને સ્વાભિમાન ગૌરવપૂર્વ ભાવ અમલ કરવા દ્રોપ તો હજુ પણ બધા દેશના આપણો ઉદ્ધારને સુધારવાની આશા રહે છે.

સત્યાગ્રહ કરવો એ કંઈ ચિત્તુર કે ગુંડાગીરી નો પ્રકાર નથી એ તો માત્ર એક કાયદો કે વધારે કાયદાઓ કે આપણને અપમાનકારક લાગતા હોય તેને નહિ નમવાનો નિશ્ચય કરવો અને તેમ કરવાના અક્કામાં જે કંઈ પણ સજા થવાની હોય તે વગર વિરોધે રાજી ખુશીથી સહી લેવાને તૈયાર રહેવું એ છે. જે લોકો માનભંગ સહન કરવા કરતાં સ્વેચ્છા એ મરે તે દુઃખો સહન કરી લેવા તૈયાર છે તેઓ કોઇ પણ દેશને આદરૂપ ઉંજર નહિ બલકે મુદીરૂપજ છે. આપણે ઈંદીઓ હાલની દશામાં આ દેશને મુદીરૂપ હોવાનું અભિમાન લઇ શકતા નથી. આપણા ઉપર ગુજરતા જુલમો સામે દુઃખ સહન કરવાને તૈયાર થવા માં કશા શરમ કે કશો મુનહો જેવું નહિ, પરંતુ ઇશ્વરકૃત વરદાન કાયદો કે જે આપણને પ્રબળ સિવાય બીજા કોઇનો પણ ડર નહિ રાખવા કહે છે તેનો અંમલ કરીને તે આપણે મનુષ્યકૃત કાયદાને તે અમે તેવો અપમાન ભરેલો કેાયદા છતાં મનુષ્યના ડરને માથે નમવા તૈયાર થઇએ તો તેમાં શરમ પણ છે અને ઇશ્વરી કાનુનનો ભંગ પણ છે.

એટલે જેઓએ સ્વયંસેવક મેંગ્રેગેશનનો કાયદો પસાર કરવામાં આવે તો સત્યાગ્રહ કરવાનો કરાર કર્યો છે તેઓએ કશો ગુનહો કરેલો નથી. અમે કોંગ્રેસના નેતાઓને જરા દીર્ઘદૃષ્ટિ વાપરવા વિનંતિ કરીએ છીએ. જો તેઓ એમ માનતા હોય કે સુચવાયેલું બીલ પસાર થતું રોકી સકાય તો દક્ષિણ આફ્રિકાના ઈંદીઓની સ્થિતિ સંતોષકારક છે તો તેઓની ગંભીર ભૂલ છે. હવે તો એ વખત આવેલો છે કે જ્યારે ૧૯૧૪ ના સત્યાગ્રહની પછીની આખી સ્થિતિનું અવલોકન થવું જોઇએ. સાંપ્રદાય પ્રત્યેના આપણા

માન અને પ્રભાવમાં કંઈ પણ પ્રમાણસરતા હોય તો તેમની અને યુનીયન સરકાર વચ્ચેની તે વખતની સમાધાનીના જાળવી આપણી માગણી ઓ ઉકેલી ઉઠતા કોયડો અને એ સમાધાનીની શરતોનું પાલન કરાવવા અને તેમ કરી દોરતી આગેકૂચ હસ્તુ કરવાને આપણે જાન કુરબાન કરવાને તૈયાર થવું જોઈએ. જો આપણે ૧૯૦૪ પછીની અથવા ૧૯૦૬ ના ફેબ્રુઆરીના કરાર પછીની સ્થિતિ પણ તપાસી તો આપણે જોઈ શકીશું કે આપણામાં જે આજે પણ જામતી આવેલી હોય તો તે ઘણીજ ઓછી આવેલી છે.

અંતમાં દોંદી ભાઇઓને અમે બે શબ્દો એતદર્થીના કહેવા પ્રેરાઈએ છીએ. એક ચર્ચાપત્ર પ્રસિદ્ધ કરવા અમારાપર ઓકલવામાં આવ્યો છે જેમાં નેતાઓપર ખુબ ગુસ્સો કાઢવામાં આવ્યો છે અને એવું જણાવવામાં આવ્યું છે કે તેઓ ખાલ મુદીવાદીઓનાજ પાલો તરફ જોઇ રહ્યા છે અને જે લડત લડવાની કે ભોગ આપવાનો વારો તો તે મુદીવાદીઓએજ આપવો પડશે અને ગરીબો તેમની પાછળ ચાલશે આ વિચાર ખરેખર ઓછો છે. અંતઃકરણનો પ્રશ્નો કંઈ મુદીવાદીઓએજ નથી લીધેલો. તર્વંગર તેમજ ગરીબને બળીને સ્વમાનની બાજના છે, બધેનામાં રાષ્ટ્રિય ગૌરવ છે. તર્વંગર તેમજ ગરીબ બન્નેને તેને માટે સમાનપણે લડવાનું છે. ગરીબને લડવું પડારે સવેંસ છે કેમકે તેને આર્થિક મુશ્કેલીની ચિંતા કરવાપડ્યું નથી. તેની ઉપરની લડવાની જવાબદારી તર્વંગર ના કરતાં ઓછી નથી. જો તેમાં સફળતા પ્રાપ્ત કરવી હોય તો ગરીબ અને તર્વંગર વચ્ચેના, દોંદમા જનોના અને દક્ષિણ આફ્રિકા માં જન્મેલા વચ્ચેના, એક પ્રાંતના અને બીજા પ્રાંતના ભેદો વચ્ચેના, એ સઘળા ભેદોને આપણે દફનાવી દેવા પડશે. પણ ના પણ માદ રાખવું જોઈએ કે એવા ભેદો આપણા વાલે ગમે તેટલા પાડીયા હતા આપણો સમાન શત્રુ કે જેનો આપણે સામનો કરવાનો છે તે તો આપણને એકજ નામે ઓળખે છે અને એકજ લાકડીથી આપણા ઉપર સમાનપણે પ્રહાર કરી રહ્યો છે એટલે એ દ્રષ્ટિએ પણ આપણે સૌએ એકત્ર થવાની, એકજ અવાજે બોલવાની અને એકજ ધોરણે કાર્ય કરવાની આપણામાં જામતી આવશ્યકતા છે.

બીજાઓ આપણને કેવી રીતે જુએ છે

કોના દિલમાં જે વસ્તુ આપણે સત્ય જાણતી હોય તે જણાવી દેવા માટે કોંગ્રેસના નેતાઓનો બોલ અમે સારી રીતે બોલાવેલો છે. સરકારની સુચવાયેલી સેમેગેશનની યોજના સામે વિરોધ દર્શાવવા કેલુઆરી તા. ૨૬ મીના બ્રોંગ્રેસની મીટીંગ ડરબનમાં મળી હતી ને વખતની નેતાઓની રજુઆત વિષે પણ ગયા અંકમાં અમારે ટીકા કરવી પડી હતી જે જરૂર અફસોસકર વધ પડી હશે એ દોષને માટે અમે એકલાજ જવાબદાર નથી. એક કલાર્ક વકરાય ના. સી. રોજ કે એ મીટીંગમાં હાજર હતા તેમણે 'નાતાલ કેલી ન્યુઝ' માં નીચે પ્રમાણે લખ્યું છેઃ

સાઈબ,—ગયા રવીવારે નાતાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસની વાસ મીટીંગમાં પાલોમેન્ટ સમક્ષ આવનારાં સેમેગેશનના બીલના સામેનો વિરોધ નાબળાયા ગયો હતો. એ કે હું દોંદી નથી પણ કલર્ક હું છતાં અને સાં હાજર રહેવાની મારી ફરજ જણાઇ કેમકે એવો પ્રશ્ન પણ કાયદો લાગતા બીનગોરાઓને સમાનપણે લાગુ પડતો. ના. એ. આઇ. કાજી, ના. સોરાબજી રૂસ્તમજી અને બીજાઓના ભાષણો મેં ધ્યાનપૂર્વક સાંભળ્યાં પરંતુ મારા નમ્ર મત પ્રમાણે જેઓ કોંગ્રેસના સભ્યો નહિ હતા તેઓના પ્રત્યેની ગેરવાજબી ચર્ચાઓ પરત્વે બાકી નાખવું હતું મારા મનપર એવી છાપ પડી કે દોંદી કોમમા સંપ જેવું કશું નથી. સર પછી કલર્કો અને તેટીવો સામે સંયુક્ત મોરચાની વાતજ કમાં કરવી. એક કલર્ક તરીકે હું એકતાનો માટે ઘણોજ બન્તેજાર છું. પરંતુ નાતાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસના નેતાઓએ જેઓ કોંગ્રેસના સભ્યો નહોતા (અને જેઓની હોલમાં મોટી હાજરી હતી) તેઓ તરફ આક્ષેપો બતાવવાનો અકલે ઉદારતા બતાવવી જોઇતી હતી. બા-દ, દોંદિઓ અને બાકીની સપળા બીન-ગોરાઓ વચ્ચે એકતાની આતુરતાપૂર્વ રાહ જોઇ રહ્યા છે સારે આવી બાબો સા લાહ હોવા જોઇએ!

ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસના પ્રમુખનો ધન્કાર

ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસના પ્રમુખ ના. એમ. ૮. પામોદ જેમણે ખુબચાર તા. ૮ મીએ જોહાનીસબર્ગમાં મળેલી મસ મીટીંગનું પ્રમુખ પદ લીધું હતું તેમણે વર્તમાનપત્રને નિવેદન કર્યું હતું કે ટ્રાંસવાલની દોંદી પ્રજા યુનીયન પાર્લામેન્ટ સમક્ષ આવેલાં સેમેગેશન બીલની સામે વિરોધ દર્શાવવાની સત્યાગ્રહની તૈયારી નહિ કરે. ખુબચારની રાતની મીટીંગમા ના. એસ એમ. નાનાએ સુચવાયેલી સર્વીસકુપ કમીશનની સામે વિરોધ દર્શાવનારો ઠરાવ રજુ કર્યો હતો અને ડો. દાદુએ સત્યાગ્રહની તૈયારી કરવાનું કોંગ્રેસને કહેનારો સુધારો મુક્યો હતો. બન્ને દરખાસ્તો મીટીંગ સમક્ષ મુકાયા બાદ મેં સત્યાગ્રહ જાહેર કર્યું હતું ' ના. નાનાનો ઠરાવ બહુમતિથી પસાર થયો હતો અને ડો. દાદુનો સુધારો હારી ગયો હતો. સુધારાને ટેકો આપનારાઓનો મેં પરિણામને વિષે બે કે પણ રાંકા હોય તો હરીયો ગણુશ્રી કરવા જણાવ્યું હતું પણ એ માગણીનો અસ્વિકાર થયો હતો. મીટીંગે કોઇ પણ કાઉન્સીલ ઓફ એકશન સ્થાપી નથી. ના. નાનાના ઠરાવમાં વડા પ્રધાનને બીલને આગળ નહિ લાવવા વિનંતિ કરવાનો આશો હતી અને ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસને દોંદી કોમના લાભાર્થે રક્ષણ કરવાને જરૂરી જણાય તેવાં પગલાં લેવાની સત્તા આપવામાં આવી હતી.

ડો. દાદુનો ખુલાસો

ઉપલા નિવેદનનો ડો. દાદુએ ખુલાસો કરતાં વર્તમાનપત્રને નિવેદન કર્યું હતું કે જનતાએ બહુમતનો સિદ્ધાંત સ્વિકારેલો છે. કોઇ પણ જનતાનો સેમેગેશનનો સામનો કરવાનો પ્રશ્ન પોતાનો કર નિશ્ચય જાહેર આપવો. ખુબચારની મીટીંગમાં મુકાયેલા સુધારા વિષે ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસ ના પ્રમુખ ના. પામોદ કરેલા ઇન્કારથી હું નારાજ થયો હું ખુબચારની મીટીંગમાં ચમા પ્રધાન અને મુકરી પ્રધાનને વિનંતિ કરનારા દરાવો અને સત્યાગ્રહ કરવાનો સુધારા મુકાયા હતા. ડો. દાદુએ સુધારો સુચવ્યો હતો ડો. દાદુએ જણાવ્યું કે અત્યાર છે કે કેટલાક અગ્રહારોએ આવા અગ્રહના સવાજ પર કંઈ પણ ગોઠવ્યા નિર્ણયપર આવા નહિ જવા અમને સમજાવ્યું હતું પણ બોકોની બહુમતિની લાગણી એટલી ફ્રેકરેલાયલી હતી કે મતની ફરી ગણતરી કરવાની માગણી થતાં તે સ્વિકારવામાં નહોતી આવી.

ડો. દાદુએ જણાવ્યું કે તેમને ટ્રાંસવાલના પણ બાજોમાંથી તેમના સુધારાને ટેકો આપનારા તારો મળ્યા હતા. સુધારો હારી નહોતો ગયો તેનો બીજો પુરાવો ડો. દાદુએ એ આપ્યો હતો કે ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસના સેક્રેટરી ના. એસ. એમ. નાનાએ સુધારો કોંગ્રેસના અગ્રહારોમાં અવિશ્વાસ દર્શાવનારો કોઇ ઠરાવ આફ્રિકન ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસના સેક્રેટરીને રાજીનામું આપી દેવાનો બોલાવો પત્રો દર્શાવી હતો આ પત્રો પણ પુરવાર થાય છે કે સુધારો પસાર થયો હતો.

ડો. દાદુએ અંતમાં જણાવ્યું કે આ પરથી એ પણ પુરવાર થાય છે કે સુધારો એ એકજ વસ્તુને માટે નહોતો પણ સત્યાગ્રહ જુલમ સામે કાયદાઓની સામે મક્કમ કરવાનો હતો નિશ્ચય દર્શાવનારો હતો.

ડરબનમાં ઘરબારહીન વસવાટની માગણી

નાતાલ મ્યુનીસીપલ એસોસીએશનનાં એક ડેપ્યુટેશને ડરબનમાં યુરોપીયન વસ્તીમાં એશીયાટીકોના પ્રવેશનને બાદબાવાને યુરોપીયન વસવાટના લત્તાઓ અલગ પાડવાની માગણી કરવા પ્રાંતીય એકઝેકયુટીવની મુલાકાત લીધી હતી. ડેપ્યુટેશનના સભ્યો નીચે પ્રમાણે હતા: કાઉન્સીલ મી. મી. ડાયમ્બુ, મેકકાય (એસોસીએશનના કાયવાહક પ્રમુખ), મી. એચ. રામુલ્લુ (ગેરીટઝબર્ગના મેયર), ના. એચ એચ. કેક્ય (ડરબન મીટી કાઉન્સીલના મેમ્બર), મી. જે નાયીયમ્સ (ગ્લેનેડા ટાઉન કાઉન્સીલના મેમ્બર), મી. ટી. મોલસન (રેઇમર ટાઉનકાઉન્સીલના મેમ્બર) અને મી. જે એચ. ઢાઢા (એસોસી-એશનના સેક્રેટરી) ડેપ્યુટેશને રજુ કરેલાં દીવદલમાં જણાવ્યું હતું કે યુરોપીયન વસવાટના લત્તાઓમાં અયલીત કરનારા પ્રમાણમાં પ્રવેશન થઇ રહ્યું છે. ડરબન શહેરમાં હિંદીઓની આસીયીની ગીચતામાં ચીંગે વધારો મતો અને ઢોચાનું જણાવ્યું હતું.

ગાંધીજીના ચાર દિવસના અપવાસ બાદ

રાજકોટના પ્રશ્નનું સમાધાન

૨૧ રાજકોટના ઠાકોર સાહેબ રાજ્યમાં સુધારો કરવાનાં જેતે આપેલાં વચનનું પાલન ન કરે તો સરદ્યાત્ત સત્યાગ્રહ કરવાની ગાંધીજીની બીજવણી પ્રતિજ્ઞા પાળી રાજકોટના પ્રશ્ન નું સમાધાન આવ્યું છે. શુક્રવાર આવે તા. ૧૭ ના રવિવારે ૧૨ વાગે ગાંધીજીએ અપવાસ શરૂ કર્યો હતો અને મંગળવારે બપોરે ૧૨ વાગે ત્રણ દિવસ સમાધાની ખાતર ઘરના અપવાસ ઉઠાવ્યા છે. ગાંધીજીની અહિંસા નાબૂદ તખીયતને લીધે આ વખતની ડાકારીમાંથી તેઓ સહિસલામત પસાર થઇ શકશે કે કેમ એ વિષે સૌ બાબતમાં થઇ ગયા હતા અને ગાંધીજીએ પોતાનો પણ કુદરત અંગે નિરાશા હતી એમ તેમણે મી. મહાદેવ દેસાઇ પર કરેલા નાના પરચી માલુમ પડતું હતું. એ ચીઠ્ઠીમાં ગાંધીજીએ લખ્યું હતું કે: "આશા બહુ ચોકી જણાય છે. આંત નજીક આવતો જણાય છે." પરંતુ ડાકોરે લાજ રાખી છે અને આપણે આશા રાખીશું કે ગાંધીજી હજુ લાંબો પલ્લવ આપણી વચ્ચે રહેવાના છે. હોઇ સરકારને તેમજ ગાંધીજીને જીવતું રાખવા પ્રયત્ન કરવામાં જેઓએ અપાર પરિશ્રમ ઉઠાવેલો છે તેઓ સર્વને હાર્દિક અભિનંદન ઘટે છે. સૌથી વિશેષ તો પ્રધાનોજ મોટો ભાગ છે કે જેમની દયા વિના આવું સામ્પદ પરિણામ કદી આવી શકયું નહિ હોત.

અપવાસ શરૂ કર્યો પહેલાં એક નિવેદનકારે ગાંધીજીએ જણાવ્યું હતું કે, "ઠાકોર સાહેબ કે જેમને હું મારા પુત્ર તરીકે ગણું છું તેમણે રાજ્યમાં સુધારા કરવાનાં આપેલાં વચનનું પાલન કરાવવાને જો મારે મારો જીવ આપી દેવો પડશે, તો તેની પણ પરવા રખે કરતા કિંમત રહી નથી, તો તે આનંદને સાથે ખુશીથી આપી દેવા તૈયાર છું."

ગાંધીજીએ અપવાસ શરૂ કર્યો તે પહેલાં શરૂ આને બહારનું દૂધ લીધું હતું.

અપવાસ શરૂ થયાની ૬૦ મીનીટ બાદ ઠાકોર સાહેબનો પત્ર આવ્યો કે ગાંધીજીની કરબાસ્તો ને પોતે સંમત થઇ શકતા નથી અને તેના કારણો જણાવવામાં આવ્યા હતા.

પ્રાંતિક પ્રધાનોએ વાઇસરોયને વચ્ચે પડવા અરજ કરનારા તારો મોકલ્યા. મુંબઇના બ્રિટિશ ત્રણ દિવસની મરકટયાત્ત હડતાળ જાહેર કરી.

મહાસભાના બન્ને પક્ષના પ્રધાન મંડળોએ ન્યુદિલ્હી તારો કરી વચ્ચે પડવા વિનંતી કરી અને બીહારના પ્રધાનમંડળે જણાવ્યું હતું તેમ જણાવ્યું કે જો બ્રીટીશ સરકાર વચ્ચે નહિ પડે તો આખી ના કોંગ્રેસવાનમાં તેના બારે ગંભીર પરિણામો આવશે.

કોર્ટ સ્ટીનલીયનો રજપુતાનાનો વિમાનો પ્રવાસ બંધ કરી સોમવારે ન્યુદિલ્હી જવા રવાના.

મહિલાના ફલામ આઝાદ જેઓ મહાસભાની પાર્લામેન્ટરી કમીટીના એક પ્રતિષ્ઠિત સભ્ય હતા અને મહાસભા સમીતીના રાજીનામા આપી દીધેલા ૨૩ સભ્યોમાંના એક હતા, તેમણે વાઇસરોયને તેલવણી આપી - ગાંધીજીનો અપવાસ ચાલુ રહેશે તો પ્રાંતિક પ્રધાનમંડળોને રાજીનામા આપી દેવાં પડશે.

મુંબઇમાં લાગણી ખુબ ઉશ્કેરાટ ગ્રસ્ત હતી અને બધા વેપારીઓએ રાજકોટના ઠાકોર સાહેબની વિરુદ્ધ સામે વિરોધ દર્શાવવા હડતાળ પાડી ૩ કરોડ સોનાના ચાંદીની બજાર, કાપડ માર્કેટ અને બીજી બજારોમેં વેપાર બંધ કરી દીધેલ. મુંબઇની સારી બજાર તા ૧૬ રવીવાર બુલ્યો મુકવામાં આવી હતી પરંતુ કોઇએ વેપાર નહિ કર્યો

મુંબઇની ગંભીરતાનું માપ પણ બાદ રહ્યું. મુંબઇના પ્રધાન મંડળે તો ગાંધીજીનો અપવાસ આવું ગંભીરતામાં બાંધ નહિ પામે તો રાજીનામું આપી દેવાની નોટીસ આપી.

રવીવારે ગાંધીજીની તબીયતના સમાચાર બહાર પડ્યા કે બ્લડપ્રેશર ૧૬૮ થી ૧૮૦ થયું હતું અને બે વખત બેભાન પડી ગયું હતું. રાત અશાંતિ ભરેલી રહી અને નબળાઇ વધી હતી.

પુન્ય કસ્તુરબા જેમને ફેબ્રુઆરી તા. ૬ છઠ્ઠે તેઓ સ્વિનબર્ગજીની સહતમાં બેસવા રાજકોટ માં દાખલ થયાં હારથી નજરકેદ રાખવામાં આવ્યા હતા તેમને રવીવારે ગાંધીજી પાસે લાવવા ની આજ્ઞા અપાઇ સાથે રાજકોટની સરહદ ની અંદર તેમને ફરવા કરવામાં આવ્યા છે. અને તેઓ ગાંધીજીની સાથેજ છે.

સોમવારનો ન્યુદિલ્હીથી સંદેશો હતો - ગાંધીજી અને ઠાકોર સાહેબ વચ્ચેની તકરારનાં સમાધાન ના રૂપરેખ ચિન્હો દેખાવા લાગ્યા છે. વાઇસરોય લોર્ડ લીનલીથગો તરફથી આવેલા એક પત્ર ગાંધીજીને પહોંચાડવામાં આવ્યો હતો જેનો ગાંધીજીએ તારથી જવાબ વાળ્યો હતો.

રેસીડન્ટ મી. બીજ્યને ફરીને કહ્યું - ત્રણ દીવસ પર હતા તે કરતાં આજે પોતે સમાધાન તે વિશે વધારે આશાવંત હતા. સોમવારની રાતે તેમણે ગાંધીજી સાથે અરધી કલાક વાતો કરી હતી જે બાદ ગાંધીજી પોતાના સેક્રેટરીને કામળો કબાડી રહ્યા હતા.

ગાંધીજીની તબીયતના સોમવારની રાતના સમાચાર હતા કે ગાંધીજી બેચેન થઇ ગયા હતા.

વાઇસરોયે આપેલા દિવસ બ્રિટિશ કેબીનેટ પ્રધાનો સલાહને તેમજ બારોસભાના કોંગ્રેસના લીડરો શ્રી. ભુલાભાઇ દેસાઇને આકિલખાન મુલાકાતો આપવામાં ગાળ્યો હતો.

મંગળવારે સમાધાન થયાના અને ગાંધીજીએ અપવાસ છોડ્યાના શુભ સમાચાર આવ્યા.

સમાધાનીની શરતો

મંગળવારની સાંજે રાજકોટથી આખરવાર નીચે પ્રમાણે સંદેશો આવ્યો હતો :

ગાંધીજીએ વાઇસરોય અને પોતાની વચ્ચે ચાર અવધારણો પરનો સંતોષકારક સમાધાની બાદ રા૧ વાગે અપવાસ છોડશે. સત્યાગ્રહી કેદીઓને છોડી મુકવામાં આવ્યાં છે અને દરેક ને જાગીરો પાછાં આપી દેવામાં આવ્યા . સુધારા સમીતીના સભ્યોની નીમણુંક સંબંધી પરનો વચનભંગની ભાખત દીવાની કોર્ટના ફેસલા કોરે ના મુખ્ય ન્યાયાધીશને સોંપવામાં આવશે. ઠાકોર સાહેબે અંધેની બાકી રકમોનો પણ ચુકવણી ની સવીસ્તર સમાજો આપી છે.

બીજા બાબતોનું સમાધાન ગાંધીજી અને વાઇસરોય વચ્ચે પત્રવ્યવહાર થશે ગાંધીજીની તબીયત જલદી સુધરી જવાની આશા રખાય છે

બીજા બાજુ જણાવે છે - રાજકોટ પ્રકરણ બાબતનો વાઇસરોય સાથેનો પત્રવ્યવહાર ગાંધીજી પ્રસીદ્ધ કરશે.

દક્ષિણ અફ્રિકાની તારો

ગાંધીજીએ અપવાસ શરૂ કર્યા બારે દક્ષિણ આફ્રિકામાં કેબેકસાએલા તેમને ચાર પ્રાર્થના કરનારા અને ઠાકોર સાહેબ તેમજ વાઇસરોયને ગાંધીજીનો જાન બચાવવા જિનાંતિ કરનારા તારો ના સંદેશા મોકલાયા હતા.

અપવાસ છોડવાના ખબર આવતાં સંદેશા, ખબે ખુશાલી દર્શાવનારા સંદેશાઓ મોકલાયા હતા

—:o:—

આર્યગુરુકુલ વ્યાયામશાળાનો

શ્રી આર્ય ગુરુકુલ આયામ શાળા ગોલ્ડનીક જયંતિના મહોત્સવ તા. ૧૭–૩–૩૯ રવીવારે સાંજે ૬ વાગે પારીદાર હોલમાં થશે. આ શુભ પ્રસંગે દરેક હિન્દી બાઇ બહેનોને વખતસર પધારવા વિનતી છે. પ્રવેશ બરાબર ૬ વાગે શરૂ કરવામાં આવશે.

પેટ્રોલ બદલે કોલસાની ગાડી

પ્રોનીયનની શોધ બોગાની જરૂરમાં ઘણાં એવા શોધ કરવામાં આવી છે કે જીવન એના જીવનમાં પેટ્રોલને બદલે કોલસાની ગાડા જેવી જીવી શકે વાપરી શકાય છે. અલાર ગયા એમાં એક બાબા હતી કે એની પુરાવા સીલીન્ડર ની બાજુઓ બનાવવી પડતી હતી પણ એ સીલીન્ડરની અંદરનું પડ અને પીસ્ટન બનાવવા માં એવા બીજા વસ્તુઓનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો છે કે જે એની સાથે ટકાવ કરી શક

ઇસ્લામી સંસ્કૃતિ

'હરિજનબંધુ'માં લખનાર: ગાંધીજી

થોડા દિવસની વાત પર એક નામાંકિત મુસલમાને અંગ્રેજીમાં મારા કેટલાક પ્રશ્નો મને પૂછ્યા. અંગ્રેજી એટલા સારુ કે મને લાગે છે કે મને ગિરફ્તારકર દરેક મુસલમાન—અને આ મુસ્લીમ મહાજન મને ગિરફ્તારકર્તાઓના હતા—એ સવાલોના જવાબ મારી પત્ની સહેજે આપી શકે એમ હતું. આ રહ્યો એ સંવાદ:

સવાલ: તમે મુસલમાનો પ્રત્યે અત્યારે દક્ષિણ આફ્રિકામાં એમના મિત્ર, પિતા અને રાહબરને હેસિયતે હતા એવા જ હજુ છો?

જવાબ: દક્ષિણ આફ્રિકામાં તેમના કે બીજા કોઇના વિષયમાં દ્વેષ રાખવાનો દાવો તો મેં કદિ કર્યો નથી. પણ હું એમનો મિત્ર અને રાહબર અત્યારે હતા [મુસલમાનો તેમજ બીજા સૌ જ્યાં મને 'બાપુ' કહીને બોલાવતા] હું તો ૨૪ વર્ષ ઉપર દક્ષિણ આફ્રિકામાં હતો તેનો તેજ છું. હું મુસલમાનોને બીજા કોઇ-ઓની પેઠેજ મારા સ્નેહીઓમાંના ગણ્યા કરું છું. જેમને બીજા કરતાં હું ઓળખું છું તેટલાજ વધારે.

સવાલ: ત્યારે શું તમે તેમની સંસ્કૃતિને તમારી પોતાની હિંદુ સંસ્કૃતિના જેટલીજ ચાહો છો?

જવાબ: અલબત્ત ચાહું છું બીજી સામાજી બાબતમાં દ્વેષ નજર રાખે, કારણ મુસલમાનો તેમજ બીજા મહાન મનુષ્યોને જે મારા ધર્મના ઉદ્ગાતાજ લાગ્યા છે: ઇસ્લામ તથા પ્રોફેટપર્યંત બધાને

સંસ્કૃતિઓથી ભારતવર્ષની સંસ્કૃતિ વધુ રસાળ બની છે અને તેની કિંમત પણ વધી છે. બાહ્યના વિધવાદો અને ફંટાઓને હું ઇશ્વરજી દૃષ્ટિબિન્દુ જોવા ગણું છું તે રીતી જશે.

સવાલ: મને સારુ કહેવા દો. આકબરના સ્થાનામાં હું માનતો નથી. બધા ધર્મોને એક કરવાનો અને એક નવો ધર્મ ઉભો કરવાની એની કલ્પના હતી. તમારી મેમ તે એવીજ કંઇ છે?

જવાબ: આકબરનું સ્વપ્નું શું હતું તે હું નથી જાણતો. હું કશું એવાકાર કરવા નથી માગતો. દરેક ધર્મને માનની ઉન્નતિમાં પોતાનો ફાળો આપતો રહ્યો છે. તે તો જગતના મહા-ધર્મોને એકજ પ્રભુની જુદીજુદી કાળો જેવા સુમધુર છું કે દરેક જુદીજુદી દોષ છે અને છતાં બધીને ગુણ એકજ છે.

સવાલ: તમે હૌદુસ્તાનીનો શું અર્થ કરો છો? શું તમે હિંદી-ઉર્દુ બોલીનો એક સામાન્ય શબ્દકોશ પસંદ કરો છો?

જવાબ: હું તો તત્કાલીન આગળ વધી ગયો છું. મને ખબર છે કે મૌલવી આબદુલ હક સાહેબ ઓર શબ્દકોશ તૈયાર કરી છે જેમાં ફારસીવાળા હિંદી શબ્દકોશોના તમામ ઉર્દુ શબ્દો તથા ઓરસામાનિયા શબ્દકોશમાંના તમામ હિંદી શબ્દો લીધા છે. મૌલવી સાહેબના આ શબ્દકોશને મંજુર કરવા પ્રોફેસરને મેં ખાસ ભલામણ કરી છે અને નવા શબ્દોને સારુ મહિલાના અંગ્રેજ પ્રજામ આજાદ રાષ્ટ્રભાષા સમિતિ રચવી છે.

સવાલ: સરહદ પ્રાંતની સામે વિષે તમે શું ધારો છો? તમે જાણો છો કે બ્રીટીશ સલાની જોડી દેહળ તેઓ ઘુંઘવાઇ રહ્યા છે. આ લોકોની જોડેના સંબંધનું સરહદ પ્રાંતની સરકાર મારફત નિયમન થાય એ તમે પસંદ કરશો?

જવાબ: અવશ્ય એ દિશાએ મારો મત બદલી છે. તે એકથી વધુ વેળા બતાવ્યું છે કે દોંદે એ લોકોની વિશ્વાસ તેમજ મૈત્રી કર્યેજ જુદોદો છે. એમને કુદરતી દુશ્મન લેખવા આપણને પાલવે નહિ. તે પોતે જો લોકોની પચ્ચે જવા અને બાદશાહખાનનો સારુ પણ તેમ કરવાની રજા મેળવવાને સારુ મળી રહ્યો છું.

બીજા સવાલો પણ પૂછવા હતા પણ તે ઉપરના પ્રશ્નો જેવા ખાસ મહત્ત્વના નહોતા તેમ એ સવાલો વિષે હું જાણું છું ત્યાં સુધી જાહેર પ્રજામાં મતભેદો પણ નથી. એટલું ઉમેરી દઉં કે દેશની એકતા વિષેની મારી શ્રદ્ધા એ બાબત નથી. મારું જીવન હજુએ એ સિદ્ધિને સારુ અર્પણ થયેલું છે. જોકે કોમ વચ્ચે રાજદ્વારી ખટપટની તો ચહેલપહેલ મચે જ ફુટકો છે, પણ જ્યાં સુધી જીવનની એકત નથી થઇ ત્યાં સુધી એવી રાજદ્વારી ઓલાદોથી ગભરાવું નહિ ચાલે. અને જીવનની એકતા તો અહિંસાની બુનિયાદ ઉપર કાયમી દોરવી જોઇએ બાહ્યસંગઠન પર આધાર રાખવો જોઇએ.

દમનનીતી સામે વિરોધ

જોહાનીસબર્ગના 'સ્ટાર' નામના દૈનિક પત્રમાં ઝુલુલમયી એક પત્ર પ્રસિદ્ધ થયો છે જે બાબતમાં તેના તંત્રીલેખમાં નીચે આપીએ છીએ: "સ્વાઝીલેન્ડ, ઇસ્વાતીની એમ્બાસેડરીએ ખ્યાતિ કરી જાહેરાત કરી છે. આવો ત્રિદેશ રાજ્ય પ્રત્યેની પોતાની વફાદારીના બદલામાં સરકાર તેને કેવા જુલમી કાયદાનો હીસ્સો આપવાની છે એ નહીં જાણ્યાથી પ્રજા અધમાં રહે છે. દોંદની દયા "નહીં ઘરનો નહીં ઘાટનો" જેવી થઇ ગઇ છે. ઇસ્વાતીમાં પ્રીધામ કમીશન ની ભલામણોનો બાકી બીજે પાર્લમેન્ટમાંથી ચોનાજનક બાબતો આવ્યા છે મુખ્ય પ્રધાન એમ. સ્મટસ્ટર્ડને આ બાબતમાં પોતાનજ પક્ષમાંથી ઘણો વિરોધ મળ્યો રહ્યો છે. એ મુસીબતને પોતે પહોંચી વળશે એવી અપેક્ષા બાની આપાઇ છે. તે પહોંચી વળશે કે નીપે કહ્યી શંકા નથી, અને તેનો ભારે આનંદોત્સવ પણ કદાચ ઉજવાશે પણ દોંદો કોમના કેટલા ભોગે! દોંદોઓ બેજવાબ બીજા કોલોની સો પાસપાસી મળે, જ્યારે સ્વાઝીલેન્ડને પ્રોટેક્શન બીલ પાર્લમેન્ટના દાખલ કરી સુંદર બદલો આપવામાં આવશે

આપણે મુનીલના ગ્રેસામાટીઓને માટે પડનારા કાયદાઓ તપાસીએ તો ચમકર લાગે એમ જોઇ શકીએ કે ગ્લોબ કાયદાની અંદર હિંદીની સ્વતંત્રતાને ચચી નાખવાની દમનનીતીનો તેમાંથી પ્રયાસ થયો રહ્યો છે.

દોંદીઓએ સમજવું જોઇએ કે સ્વતંત્રતાની-કીંમત આપવી પડે છે. ઇસ્વાતીની સંતતીઓને ખાતર તેઓએ સ્થાનીક અને આંતરરાષ્ટ્રિય બાબતોમાં પોતાની ફરીયિસ્તાર દુર કરવી જોઇએ.

દોંદ કોમમાં કેટલીક વ્યક્તિઓ મોટા બાબતમાં કુંભકર્ણી છે એમાંથીકોક જાગૃત એકાદ માણસ પ્રસાર થાય ત્યારે તેમને ઘણું ગાનવાજબ થઇ ગયેલું લાગે છે પરંતુ આગ આગે ત્યારે કુવો ખોદવા બેસવું એ નારી મુર્ખાઇ અને નીરમૂર્ખ છે. સરકારે હિંદીઓપર અનેક મુસીબતો નાખેલી છે અને આપણી રાહ કમાવાનું મુશ્કેલ કરી મુકેલું છે પરંતુ જેઓ આજે પોતાનો આબો-ગ્યા બચાવરમાંજ લીલાલ્હી રહ્યા છે તેઓ હિંદી કોમની અનુપમ સેવા કરી શકે, એ તેઓ એ સમજવાના યાબ - માત્ર આપાવરથીજ આ દેશમાં આપણો ઉદ્ધાર થઇ જવાનો નથી. આપણે ઘણા કષ્ટ અનુભવ્યો ગેળવ્યા છે. ઇતીહાસ અને અનુભવે આપણને બતાવી આપ્યું છે કે "બાનદાનીબળ કરતાં" અને આ દેશની સરકારોના વચનો પર બહુ ભરોસો મુકી શકાય તેમ નથી. તેઓ પોતાની જવાબ-દારીઓનું પાલન તને કોઇની નહી પણ તેનો જાગ કરીનેજ કરતા શીખેલા છે. અને તેમ છતાં જો કદાપી એકાદ લાયકાતરક કલમ કે ઓર્ડીનન્સ પસાર થઇ જવા પામ્યાં તો એ કે ત્રણ ભૈકલા બાદ તેની વીરુદ્ધ અસર કરનારું બીલ તો આવીજ રહ્યું હોય આ રીતે દમન-નીતીનું ઝેરી ચક્ર સતત ચાલુ રહ્યું છે અને પ્રત્યેક વર્ષોદિવા તેનો વેગ વધારવામાં આવતા રહ્યો છે.

સુચવામાંનું પ્રોટેક્શન બીલ કંઇ મારે છું કે આવશે તે કેમ કે તંત તને ચમકર લાગવે પ્રસાર થયા કેવામાં આવશે તો જરૂર આપણા બધાની

સામે ગેરીલી તબક્કાર ઉમાગાને તરણી રહ્યા છે તેઓને એક ઇમરજન્સી કમીશનર ગણા ગયો. દીદીઓ, કલાર્ક અને આન્દુઓએ પોતાની મજબુત નીતી પકડવને જરૂર થયુ લોકમ્બે. આજે નદી પાર તા કદી નહીં એવ ચાલ સગાતી રવાનગી લોકમ્બે જ્યાં પ્રત્યેક વર્ષ

પોતાને સજતી આબતોની ચર્ચા અને વીચાર કરી શકે એવી યોજનાથી કરાં નુકસાન તો નથીજ થવાનું અને લાભ અલબ્ધ થઇ શકે છે, સાહસ વીના કોઇપણ નવી ઝે વાદ રાખવું લોકમ્બે. દિદીઓની સ્થિતી આજના જેવી કટોકટીભરેલી કદી નથી થઇ અને દિદીની

જીવન આજના જેવી ભયંકરતામાં કદી આવી પડેલી નથી આપણી સાંસ્કૃતિનાં પણ ચારે બાજુ ભય રેલાય રહ્યો છે અને આપણા સરમજારેલા કથકા ફરજાતને જે કંઇ પ્રયાસ કલ્યો અનાયવા ન પ્રજ્વતા દોકમ્બે તો આપણે સકારક પ્રવૃત્તિ કાયમથી પડશે.

પરદેશીઓને લગતું બીલ

શુક્રવારે વેલ્ફસલેટીવ એસેમ્બલીમા નેટલના હોમ સેક્રેટરી માનનીય મી. ઓરીક્ષ રોબ તરફથી આવેલા એલીઅન્સ એક્ટ ઓમન્ડમેન્ટ અને ઇમીગ્રેસન બીલ બીજા વંચનને માટે રજુ કરવા માં આવ્યું હતું. એની ચર્ચા સાંભળવાને ગેલરી સાંભળનારાઓથી ગીચોગીચ ભરાઇ હતી. કેમ બીલનો મુખ્ય ઉદ્દેશ યાદુદીઓને આ દેશમાં આવતા અટકાવવાનો તથા યાદુદીઓના નામ પાસપોર્ટ ઉપર પ્રતીબંધ મુકવાનો છે, તેમજ હાલીસ બાબા કે જે અત્યાર સુધી યુરોપની બાબા તરીકેનું સ્થાનતી હતી તે રદ કરવાનો છે. બીલ ઉપર ચર્ચા કરતા તેમણે જણાવ્યું : એ બીલ મુખ્ય કરવામાં આવ્યું આજથી ૧૫. રો ઉપર કોમીવાદનો આક્ષેપ મુકવામાં આવે છે, પણ જ્યારે જ્યારે યાદુદીઓ સંબંધી કોઇ પણ પ્રશ્ન આવે છે ત્યારે ત્યારે મોટી હોહા કરવામા આવે છે. ગયા સપ્ટેમ્બર માસમા જરૂરનો તો ગીરહ એજ રીતે પ્રચાર કરવામાં આવ્યો હતો. અને તે પ્રચાર કાર્ય યાદુદીઓના મગજુ હૈકાના પત્રો મારફતે કરવામા આવ્યા હતો. ગયા વરસની આમસે આપણા મુદ્દાપને સહાયમાં સ્વીકારવાનો પ્રસંગ તેમના તરફથી કરવામા આવ્યો હતો પણ તેમાં તેઓ નિષ્ફળ નીવડયા હતા. વર્તમાન પત્રો અને જાહેરખબરો દ્વારા યાદુદીઓનો કાબુ બે દુર કરવામાં આવે તો આવર સરકીય સ્થીતી ઘણી સરળ બને તેણે વધુમાં જણાવ્યું કે તેના બીલના આશયને મર ઓબ્બા બેઇલી તરફથી પણ ટેકો મળ્યો છે. તેમણે પણ ૧૯૩૮ નવેમ્બરમાં એક જાહેરના બબરપત્રીની મુલાકાતમાં જણાવ્યું હતું કે યાદુદીઓ દક્ષીણ આફ્રિકામાં વધારે સંખ્યામાં દાખલ ન થાય તે એકલું દક્ષીણ આફ્રિકાનેજ નહિ, પણ બુક યાદુદીઓને લાભ કારક છે. યાદુદીઓ બીજા દેશોની સાથે ભળી શકે એવા નથી. જે જે દેશોમાં યાદુદીઓની સંખ્યા અમુક હદે વધેલી છે ત્યાં તેનો તે દેશોમાં જુદો સવાલ ઉપસ્થીત થાય છે. અને દક્ષીણ આફ્રિકામાં યાદુદીઓની સંખ્યા તે હદે વધેલી બ્રહ્મ છે. છેલ્લી વડાનના વખતમાં જ્યારે ઇગ્લાંડની બાજી મુંઝવણેલી હતી અને તેના દુશ્મનો કદાચ સહાયમાં ઉતર એવો સંભવ હતો ત્યારે ઇગ્લાંડના યાદુદી ધનપતીઓએ કંઇક બેવફાઇ દેખાડી હતી. અને સોદીશ રાજના પૈસાની મદદની જરૂરને લક્ષમાં તેની કુશ્મન તરીકે જાહેર કરવામાં આવ્યું હતું. યાદુદીઓ ગ્રેટર બ્રહ્મ અમુક કાર્યો કરે છે તેની તેઓ

ના પાડે છે પણ તે પુરતી દક્ષિણ આફ્રિકામાં પણ મોજુદ છે. પોરીસમાં પણ યાદુદીઓની સંસ્થાનીક સંસ્થા નામની એક મોટી સંસ્થા ઉભી થયાને છે. તેણે દક્ષીણ આફ્રિકાની જેમ ને ઇંગ્લાંડના તરફના એક સભ્ય મી. એસેક્સકાંડર તે પાંચ હજાર પૌંડ આપવાની સુચના કરી હતી. જેનો કુપયોગ આ દેશમાં આવતા યાદુદીઓને માટે ટીપોગ્રાફ તરીકે ગુલામો કરવાનો હતો. બીજી તોમયા તામસ બીના એ ને એ સોદા પંચકોમાં એક હજુ બનવા જેવા ખાસ કુશળતા કારણે : કેકસ્ટર, વર્ષીલ, પ્રેમ, બોર્ડ, બીજેરે ... બાતાવા ન જોકમ્બે આરે પત્રોકારો કરી . હોકમ્બે, કારની દુકાના મીકેનો તથા રીતભાતો બોના ન રોકમ્બે જ ... કરી કે વકેપારમાં બુન સમાજના લાભો ગોવવાને માટે તેમ પોતાનાં નામો બદલ છે. આવો યાદુદીઓની વસ્તી યુરોપના ના કેટલી છે તે નકકી કરવુ મુશ્કેલ પડ્ય છે. ૧૯૨૧ ના યાદુદી બોર્ડના અંદાજ મુજબ પંજાબ હજારની હતી. ત્યાર પછી તે સખ્યા વધી ગઇ છે. ૧૯૨૮ થી ૧૯૩૮ સુધીમાં લગભગ સત્તર હજાર યાદુદીઓ આવ્યા છે. આ બીલમાં દક્ષિણ આફ્રિકામાં રહ્યાજ ઘોષેલા યાદુદીઓના હકોને કયાં અડચણ કરવામાં આવી નથી. આ બીલ ઉપર બોલવા કરવામાં ગી. તેઓ કોઇ પણ જાતનો કોમી દુરભનાવ બતાવ્યા વગર સચોટ દલીલો રીષ્ટ બોલવામાં જોરી રીતે દલીલો કરી કે જેને માટે મીનીસ્ટર ઓફ પબ્લીક રીલેશન મી. સ્ટલરે પણ વખાણ કર્યા હતા. છતાં મી. સ્ટલરે જણાવ્યું કે તમને એ બીલ ની તરફેણમાં કશો પણ અવર થયું નથી. અને એ બીલનો મુખ્ય હેતુ યાદુદીઓને કબજવા નો છે એમ જણાવ્યુ હતું. વધુમાં તેમણે જણાવ્યુ કે આ દેશનો કારોબાર શોકયાસન યાદ ઉપર ચલાવવો, કે બીજા કેટલાક યુરોપીયન દેશોએ જે નીતી યાદુદીઓની બાબતમા અખત્યાર કરી છે તેનું અનુકરણ કરવું તેનું નીરાકરણ બાસ આવે કરવાનું છે. તેમણે વધુ જણાવ્યું કે આ દેશ ખુટાપણા અને બાવના સિદ્ધાંતોથી કદી પણ પાછળ હઠશે નહિ. યાદુદીઓને નહિ ગમે એવા જણાવવામાં આવ્યા છે પણ એ અનુભવીની વાત છે કે કેટલા આફ્રિકાનરો, યાદુદી છોકરીઓ સાથે લગ્નસંબંધથી જોડાયા છે. ૧૯૩૭ ના પ્રારંભથી દક્ષિણ આફ્રિકા ની સરકારે અમુક સંખ્યામાં યાદુદીઓને અદિ સ્થાયી રહેવા માટે દાખલ મંજુરી હુકમ આપ્યો.

મી. લોના બીમાથી આ હકો છીનવી લેવામાં આવે છે, કે જેનો અર્થ એ થાય કે ૧૯૩૭ માં તેઓને રાખવ કરવામાં જે વચન આપ્યું હતું તેનો ભંગ કરવો. આને કોઇ પણ સુબરેલી સરકાર એ પ્રમાણે કરે નહિ ગી. લોના બીલ મુજબ ૧૯૩૭ ના કોટા એકટ પહેલાં જે યાદુદીઓ અદિ આવેલા અને દક્ષિણ આફ્રિકાની જોઓ સામે સજાની ગાદથી જોકમ પેલા છે તેમની પણ કરીથી નવાસ કરવામાં આવે

મી. કાકમેયરે બીલની રીપ્રેઝ બોલતાં જણાવ્યું હતું કે ૧૯૩૭ માં ડો. મલાને પોતાના કોટા બીલ રજુ કરતે જણાવ્યું હતું કે ઇમીગ્રેસન બાબતમા યાદુદીઓને યાદુદી તરીકે જુદા પાડવા માં આવશે નહિ. ૧૯૩૭ માં તેમણે જણાવ્યું હતું કે ઇમીગ્રેસન બાબતમા યાદુદીઓને જે કે જુદા ગણવાની જરૂર છે પણ રાજકીય બાબતમાં કરો. કોઇપણ ગણવામા આવશે નહિ, દક્ષિણ આફ્રિકા અંગ્રેજાનગીરીને માટે પ્રખ્યાત છે નેશનાલીસ્ટ પક્ષ એક મત્ત પક્ષ માંને કે પણ ના અસહીષ્ણુતાના પાયાપર જાતી કરે નહિ બીલનો બીલો હેતુ વેપાર ધંધામાં જોરદાર ઝુંબો કરવાનો છે. અને તેનું કારણ યાદુદીઓ તેમાં જે પ્રતિસ્પર્ધી મેળવે છે તેને લીધે છે યાદુદીઓની સામે જે પ્રચાર કરવામાં આવે તે તેનોજ એ એક ભાગ છે કે આફ્રિકાનર પ્રજાને ચુસીને યાદુદીઓ પૈસાદાર થાય છે.

મી. સ્ટલરે અને મી. કોકમેયરના આ ઉમદા વિચારો જાણ્યા બાદ કેમ જોમ માની શકે કે દીદીની આબરૂમાં દીપાલ રીપોર્ટ અને સેક્રેટેરીયલને અંગે પીત્તારો દક્ષોવનાર મી. સ્ટલરે અને મી. કોકમેયર અને ઉપલીજ બ્રહ્મદીઓ ... એમ છતાં આપણા દીદીઓની અડારની સ્થીતી એક કુબતાં માણસ જેવી કોઇ કોમ આ દિશુની બાબતીઓ પર ભરોસો રાખવા તૈયાર થઇ છે

ગીતાજી અકૃત જોઇતી હોય તો

વિના મુલ્યે શ્રીમદ ભગવત ગીતા જે મુદ્દરણને જોઇએ તેને નીચેના ઠેકાણેથી લઇ જવી અગર મંગાવી લેવી. પોસ્ટથી મોકલવામાં આવશે નહીં. કોઇ સંગાય સાથે મંગાવી લેવી.

દલસુખ શીવરામ, સોરેન્સો માર્કીસ

પો. બ. આફ્રિકા

હિંદીઓ કયો માર્ગ લેશે?

(તંત્રનોંધ: પ્રેરક)

તા. ૧૬મી માર્ચના ટ્રાંસવાલ પ્રાન્તિક કૉંગ્રેસની માસ મીટીંગ પાર્કીસ્ટન હૉલમાં મળી હતી. જો હડસન કૉંગ્રેસના બીલ જે પડવામાં આવ્યું છે તેના ઉપર વિચાર કરવાને માટે તે સભા બોલાવવામાં આવી હતી. જે ઠરાવ એ સભામાં પ્રચાર કરવા માટે પડી રાખવામાં આવ્યો હતો તેની ઝાંખી નકલો શરૂઆતમાં વહેંચવામાં આવી હતી ને ઠરાવ પ્રમુખ તરફથી મુકાવવાને પ્રયત્ન કરવામાં આવ્યો હતો. પણ તે વિષે ગલકૅર જનાબુલાયો પ્રૅસેસના સેક્રેટરીએ તે મુકયો હતો અને તેના ઉપર તેમણે લાંબાણ વિવેચન કર્યું હતું. તો રીતસરનું અનુમોદન અને ટેકો મરીટઝબર્ગ જીલ્લા કૉંગ્રેસના સેક્રેટરી મી. રામલાલ મુલ્લુ તરફથી મળ્યા બાદ એ ઠરાવ ઉપર ડૉ. દાદૂએ સુધારો મુક્યો હતો. પહેલાં પ્રમુખ તરફથી એ ઠરાવ મુકાવાનું જાહેર થતાં એમ મનમાં થતું કે કૉ ઠરાવ કાર્યવાહી કમીટીમાંથી ઑફિસે પહોંચીને આવ્યો હશે! કેમ કે દાદૂ તથા તેના સુધારાને ટેકો આપનારે સભ્યો કાર્યવાહક મંડળમાં પણ છે તેથી એમ જણાય છે કે, આખા ઠરાવ કાર્યવાહક મંડળમાં ચર્ચાયો હોવો જોઈએ નહિ. રજુ થયેલા મૂળ ઠરાવમાં સરકારની સેગ્રેગેશનની પૉલીસી ઉપર દીલગીરી, વિરોધ, અને ફોજ સારી રીતે બતાવવામાં આવ્યાં હતાં. પણ અંતમાં આગે પ્રમાણ મંડળની અને મુખ્ય પ્રધાનની ન્યાયબુદ્ધી અને પ્રમાણિકપણા ઉપર આશા આપી એનું બીલ નહિ લાવવા વિનંતી કરવામાં આવી હતી. ડૉ. દાદૂના સુધારામાં એ આખાના બાકીને રદ કરી તેને બદલે, બને એ બીલ દાખલ કરવામાં આવે તો તેને બંધ બંધારણ કરવાની અને તે માટે કાર્યવાહક મંડળને એક મંડળ નીમવાનો ઠરાવ હતો. એ સુધારાને ટેકો મી. સીમાણની તરફ થી મી. મીરજા તરફથી અનુમોદન અને ટેકો ગાંધના બાદ તેની ડિફેન્સમાં કૉંગ્રેસના સેક્રેટરી તરીકે એ પણ બોલ્યા હતા. એ સુધારાની તરફેણમાં મુદ્દો એ હતો કે ફેલ્ડસિનયા પાછા ફરેલા ડેલીગેટ્સને આપેલા સમાચારમાં સેગ્રેગેશન ન આવે એવું કોઈ વચનબંધ કરાયું નહોતું અને એ મીટીંગ પહેલાં મેડાજ ક્લાર્ક અખબારે 'ફ્રેન્ડ' પત્રમાં એવો બાબર પ્રગટ થયો હતો કે મી. સ્ટ્રાઈકરનું બીલ મંજાનબર્ગે સ્વીકાર્યું એટલે હવે કૉંગ્રેસ એની સામે બંધારણના પગલાંને માટે તૈયાર થવું જોઈએ. જ્યારે ડૉ. દાદૂના સુધારાનો વિરોધ કરનાર પક્ષ તરફથી દલીલ એ હતી કે એમ દિવસ રહીને સાઉથ આફ્રિકન પ્રતિનિધિમંડળ ફ્રેન્ચેસ્ટન પ્રૅસેસ મળનાર છે, કે જે આખા સાઉથ આફ્રિકા પ્રૅસેસ મંડળ ગણાય, અને આ સવાલ આખા યુનીયનના કૉંગ્રેસોને લાગુ પડનાર છે, માટે તે કૉન્ફરન્સ મળે તેના ઉપર શું પગલાં લેવા તેનો વિચાર કરવા મુલતવી રાખવું. બીજું એ કે અત્યારનો સંયોગ ઠરાવ કરવાને માટે યોગ્ય નથી. ત્રીજું એ કે આપણા બેરન્દાઓ સરકાર પક્ષના સભ્યો છે તે બોર્ડને એથી માઠું લાગશે અને તેઓ આપણને મદદ કરતા અટકી જશે. કેટલાક સોકોને આ દલીલોમાં એ વ્યાજબીપણું લાગ્યું કે માત્ર શૈાદ દિવસની રાહ જોવામાં આપણું શું નુકશાન થવાનું છે. પણ એ બેબાકળાં પ્રોકોને ખબર નથી કે સાઉથ આફ્રિકન કૉન્ફરન્સ મા કંઈ આમ રોકોને બોલાવવામાં આવનાર નથી. પણ બધે પ્રાંતના પ્રતિનિધિઓજ માત્ર ત્યાં જશે. હવે બધા સુધી એ પ્રતિનિધિઓ પ્રમે તે ઠરાવ છતાં અને તે સોકોનો પોતાના પ્રાંતના આમ વર્ગનો બનાવમાત્ર નહીં કયો પત્થર કોના અભીપ્રાયથી વીચાર કરે? અને કોના અભીપ્રાયના આધારે બાપા બહારના સભ્યો ઉપર કંઈ પણ ઠરાવ કરે એમ સમજાતું નથી. એ ઠરાવ તો આમ વર્ગના નહિ પણ પ્રતિનિધિઓના પોતાના અભીપ્રાય મુજબનો થશે. એટલે આમ વર્ગ આજ સમયે પોતાના મક્કમ વિચારો જણાવી દેવાની જરૂર હતી. અને તે પ્રમાણે ડૉ. દાદૂના ઠરાવમાં આમ વર્ગનો મત જણાવવામાં આવી શકે છે એટલુજ નહિ પણ સાઉથ આફ્રિકન કૉન્ફરન્સ એકમતે સત્યાગ્રહનો ઠરાવ ન કરે તો તેવો ઠરાવ પણ નજર કરવો એવું કંઈ બંધિયપણ નથી. દરેક પ્રાંતે પોતાના પ્રાંતની સ્થિતિ ઉપર વિચાર કરી પગલું ભરવાનું છે. અને તેવા ટ્રાંસવાલ પોત પોતાનું પગલું નક્કી કરે તેના વિરુદ્ધ કરવાની કંઈ જરૂર જણાતી નથી.

ડૉ. દાદૂના બેરીજ રીઝોલ્યુશનના ઠરાવની વિરુદ્ધ બોલનાર બોર્ડબોર્ડ ના હજારીએ આપણા બારબાર ઉદારવાદી પાર્લામેન્ટના સભ્યોને માટે ના ભારી બધ એ બાબત ઉપર રસભરી દલીલ કરી હતી. એનાનું કોલાનની પ્રજાનો દાખલો એ આપ્યો હતો કે "કૉલાનો હજાર વર્ષ ખુદાની સામે રીઝવવામાં ગાળ્યા, પણ ખુદાએ બધારે આદમ ગાલેન્ડીન્સ્લાઓને પેદા કર્યા ત્યારે તેનો મીજારો કરવાના ખુદાના હુકમની ના ફરમાની કરવાથી વીરસ્તો મટી ગૈલાનની પદવીને પામ્યા." અને આ પ્રમાણે એક રીઝવો ન કરવાથી હજાર વર્ષની પ્રબાદત ઉપર પાણી ફેરવ્યું." નાતાલ મરણી સારી હતી પણ ટ્રાંસવાલની હતી. પોલ્સ પીસાલ તો એ દોષ કહે કે એક માણસે માલેા ફજિલત આ: આપેલી આસ્તરતની સાલવચમાં અને ઈજાના જબત મળવાની આશામાં આપી હતી. સબતાનની પરસ્તીપ કરી પણ આખરે અલે-ઝિલ્લીનનો પેગામ બનાવ્યું ન બજારનો. છતાં સબતાને તેને છેલ્લા આશા આપી કે હું તને એક સરતે બચારીશ અને ન એ કે તું ખુદાનું નામ છોડી દે. આ આખર પડીએ તેના બરોબરની હદ આવી ગઈ અને તેને સબતાનથી નજર ફેરવી ખુદાનું નામ દઈ તેની પનાહ માગી લેવી જોઈએ. અને કામમના વજ્જબ્લબમાંથી બચવા હવે આપણી આ આખર મરબ્બ પધારીએ આપણે કયા રસ્તો લેવાનો છે એનો વિચાર કરવાનો છે. અત્યાર સુધીની આપણી આલાલો કેટલી પ્રમાણમાં બધ છે તેનો આપણા ઉપર વરસાદની માફક વરસતાં સરકારના આધારોદોયા આપણે અનુભવીએ છીએ. હવે, આ સમયે ખુદાને સીજદો કરવાની વાત હતી કે શબતાનની કેવી પરસ્તીપ કરવાની વાત હતી તે વાચનાર નક્કી કરે. અફસોસ તો એ છે કે અમુક પગલાંથી લાભ થશે કે ગેરલાભ એનો શરૂથી આખર સુધી પૌંડ, શીલીંગ અને પેન્સની ગણતરીજ વિચાર કરવામાં આવે છે અને સ્વમાન કરવાની દૃષ્ટિને સ્થાનીન થઇ ગયું છે.

સેગ્રીગેશનનો નાબૂદ માટે ચારે બાજુથી એકદમને વિરોધ દર્શાવવામાં આવે છે. પણ બીજી બાજુથી કોઈ પણ બાબતો નજરે છે કે બારે બારે અને બધા બધા સરકાર અધારા તો મ્યુનીસીપાલીટીઓ બધવા તો કોઇ રાજકીય પક્ષ ઇન્ડીઅનોને સેગ્રેગેટ કરવાની અમુક જગ્યા જુદી કાઢવા વિચાર કરે છે કે તુરતજ તે જગ્યા માં આપણી દૌડી બેગના કહેલા સબ્યો બીસાણ જબાનના ટુકડાઓ બારીઘરા માંડી પડે છે. એ તેમની આલ સેગ્રેગેશનનો વિરોધ કરી તેનો નાશ કરવાની છે કે કેમ તે બતાવતું નથી.

મૂળ ઠરાવ અને તે ડાદૂના સુધારા ઉપર બન લેજાર્તા પછી બહુમતીથી ઠરાવમાં કરવાનો સુધારો પસાર થયા હતો. બે દિવસનાં સંમેલનો પણ બહુ રોચકી હતા. તા. ૧૭ મી માર્ચ કે રાતે આ ઠરાવ પસાર થયો તે બેઠક તવારીખોના બદલાનો દિવસ હતા. તે રાત ગોલ્ડરસ્મની દયામી તારીખ હતી, કે જે તારીખે ઇસ્લામને બાતર પ્રમાણ કસને પોતાના જનની કુરબાની કરી હતી અને અસ્લામને દીપાવ્યા હતા એજ પહેલી તારીખે પ્રથમ આફ્રિકાના દૌદીઓને તમના હિસ્સના અબજાબને માટે લાંબા મકાન પહેલાં પગલામાં ઠરાવ પાડી હતી અને તરફના દાદમાં હતા. બીજા બે દિવસ હતા કે જે દિવસે દૌદુસ્તાનમાં દેવી સબજાયમાં દૌદુસ્તાનની ગોલ બાજાની પહેલી ઉપર પોતા બાબારોનો નાશ કરવાને અને તેમાં વધારા પાબળા રચનાર દૌદી સરકારનો સાથનો કરવાને જબાન પંડનીય મહાત્મા ગાંધીજીએ મરબાલાલ ઉપવાસની શરૂઆત કરી હતી. બના બીજા બે દિવસ છે કે બે દિવસે ટ્રાંસવાલના દૌદીઓના રક્ષણને બાતર ડા. દાદૂની સરકારી બીચ ટ્રાંસવાલના દૌદીઓએ સલાગ્રહનું બીજ બરબ્યું.

એ ઉપરાંત પણ હજુ બધારે બાનસબંનો બીના તો એ છે કે બાજ અસ્લામાં મહાત્મા ગાંધીજીનો ૧૮ મી ફેબ્રુબારીએ 'હરીજન' પત્રમાં પ્રગટ થયેલો લેખ આપણે બાંચ્યો. તે ૧૮ મી ફેબ્રુબારીએ ટ્રાંસવાલના એક પણ દૌદીને ટ્રેનનો પણ બ્યાસ નબતા ન બાજિયો બાપવું ડેલીગેશનને નીરાશ થવા પણ આપણે આને સત્યાગ્રહનો ઠરાવ કરવો પડશે. આ તારીખ પ્રગટ થયેલા લેખમાં મહાત્મા ગાંધીજીએ જણાબ્યું છે કે સાઉથ આફ્રિકાના દૌદીઓમાં કંઈ પણ બતરા રહ્યો હોય તો તે સોકોએ સત્યાગ્રહ કરવો જોઈએ. આ બધા સંજોગો કુદરતને પ્રતાપેજ આવી મળ્યા હોય એમ આપણા બબર ચાલતું નથી આને નથી એવા બનાસા છે કે આ બધા કામોના સંપૂર્ણ સફળતા મળશે.

દેશી રાજ્યોમાં દમનનીતી

હીંમતનગરના અત્યાચારોને લગતી સરદારની લાલબત્તી

મુંબઇ, તા. ૮

કોમતનગરના સીંગલી રાજ્ય માંથી બાર કર આપતા આપનારા સમાચાર મળ્યા છે. એ સમાચારોને ના માનવાનું કોઇ કારણ નથી કારણકે પુરતી તપાસ પછી જે ગાયેલા પ્રજામંડળના વીદ્યાર્થી કાર્યકર્તા તરફથી તે મળેલા છે.

રેસીડેન્ટને અપીલ થઇ તે પહેલાં અને બાબતથી છુટેલાં સમાધાન પછી રેસીડેન્ટનાં આમંત્રણથી કાઠીયાવાડનાં રાજાઓ રાજકોટની રેસીડેન્સીમાં એકઠા મળ્યા હતા ને તેમના રાજ્યોનાં પ્રજામંડળોને દબાવી દેવાની એકસરખી નીતીનો દાખલ કરવાનું તેમણે નકકી કર્યું લાગે છે, ને પણ રાજ્યોમાં જુદા જુદા પ્રકારના દમનના પગલાંઓ ભરાવાનાં શરૂ થયાં છે.

મુસ્લીમો, ગરાસીયાઓ, આપાતા જેવી લઘુમતીઓને પ્રજામંડળો સામે ઉશ્કેરવામાં આવેલ છે ને જવાબદાર રાજકર્તા ગાદીની પ્રજાકીય પ્રવૃત્તીમાં નીચેનો નાખી તોડી નાખવા માટે તેમને ઉત્તેજન આપતા હતા.

રેસીડેન્ટની ઉશ્કેરણીથી રાજકોટના કાર્યકરે પવીત્ર કરારનો ભંગ કર્યો પછી ત્રાસ અને જબરું દીતસરનું સામ્રાજ્ય શરૂ થયું છે. પરંતુ જંગલીયત અને પાશવતાની રાજકોટની રીતી-નીતીને પણ ભીંજાવી ચટી જાય છે. ભાંકુચ, તરવાર, ધારીયા, છરા બાદીયા સજ્જ થઇને ૮૦ માણસો સામેના પ્રજામંડળના કાર્યકરો ઉપર તુટી પડયા, કેટલાક પરેા પર ગેાળીબાર કર્યા, કબજાની મીલકત લુંટી ને તેમની સાથે લાવેલી મોટરોમાં તે મીલકત ભરી ગયા.

આ દુષ્કૃત્યોરોનાના કરનારા રાજ્યના નોકરો તરીકે ઓળખાય છે તેમની પાસે જે મોટી સંખ્યામાં મોટરો હતી તે પરથી તેમને કયાંથી મદદ મળી હશે તેનું સુચન મળી રહે છે.

પણ હુમલાખોરોના ઉપરવાસ

જો આ દેવાલો સામા હોય તો સીંગલી રાજ્યમા બનતી નાના ગાકતની કોઇ ચલામતી નથી. હજુ સુધી કોઇ પગલા લેવાયાં નથી ને કાકોરે આ બાબતમાં કોઇ પ્રગતી કરી નથી.

કોકોરની આ ચલણના પરીણામ તરીકે ૪૪ કલાકથી પણ વધુ પ્રજાજનો કોકોરનાં મહેલ સામે ઉપવાસ કરી રહયા છે. ને પ્રજાએ વાઇસરોય તથા મહાત્મા ગાંધીજીને તારો કરેાકર્યા છે.

આ હકીકત વધી જાનવામા આવે તો પણ એ તારો થઇ નથી કે આ રીતની આજ્ઞાવાતી પ્રવૃત્તીથી પ્રજામંડળને કમકી નાખવાનો બનવરયીત પ્રયત્ન થઇ રહયા છે.

જંગલી કૃત્યના આ આપવૃદ્ધ અત્યાચારોને રોકવાને ખુબ આતુર એવા ઘોરીશ રેસીડેન્ટ આ નીરોશ નાગરીક મીત્રોને રક્ષણની કોઇ જવાબદારી જાણે છે કે નહી તેની અમને ખબર નથી. પરંતુ જેને બનવરયીત ગુંડાગીરી કર્યા છે તે શું આ નથી? ને નજીકનાં ભાંતની કોંગ્રેસ સરકાર નીલંબ પ્રેક્ષક તરીકે બેસી રહે એવી આશા રાખવામાં આવે છે?

જયપુરમાં

જયપુર, તા. ૧૮-૨-૩૯

રાજકોટ, મીંગલી વગેરે સ્થલોએ, પ્રજાજાગ્રતીને કચડી નાખવા માટે ગુંડાગીરીના આશ્રય લેવામાં આવ્યેા છે તેમ, જયપુર રાજ્યના જાગીરદારો તરફથી પણ, સામામંડળની પ્રગતીને દાબી દેવા માટે ગુંડાગીરીનેા આશ્રય લેવામા આવ્યેા હોવાના સમાચાર મળી રહયા છે.

જયપુર રાજ્યની નવલગઢ જાગીરના ગામનાં બેકુંઠો પર મધ્યેલ મારફાડને લગતા સમાચારો પછી, હવે બીકાનેર જાગીરના ગામડાંઓમાં ગુજરેલી ગુંડાગીરીના સમાચારો મળી રહયા છે.

એમ જણાય છે કે ઘેાડા દીવસ ઉપર જે જાગીરના રીજીયા ગામ પર જબરદસ્ત જેટલા બાબુઓએ બે ટ્રક, ગાર ઘોડા વગેરે સાથે રાને એક, પ્રીયાનને ધુંદી કીધેા હતેા. એ દર ખ્યાન પરના કરવાના આગળના એક બાબતને લગતા સમાચાર આવ્યેા હતેા અને તેની ઓને પણ લગ્ન મારફાડમાં આવી હતા. કહે છે કે, એ મારની પ્રજાને પરીણામે તે બીનું પરણ નીપજ્યું હતું.

બળી એક ઉંટગરને હુમલા પર ચાલેા બંક પરના આવ્યા હતા અને એક લશ્કરી રીતે મારે મારવામાં આવ્યેા હતેા, આ બાબતની હકીકત પણ કહેવાઇ બની ગઇ છે.

બે માણસોને ઉંટ પર ચાદીને લગ્ન જલામા આવ્યા હતા, તેમાંના એકને ઊંટ પરથી ભુકવામા આવ્યેા હતેા ત્યારે બીજા માણસનેા કચ્ચામ પરેા થયા.

પંચાયતના પ્રમુખને માર

ગત તા. ૬ મીને રોજ પંચાયતના પ્રમુખ શ્રી માનારામને પેાલીસ સુપ્રીન્ટેન્ડન્ટે બોલાવ્યા હતા અને પ્રજામંડળ સાથે સા સારે મળી ગયા છે. એમ જણાવીને તેમને ધમકારી આપી હતી.

એના જવાબમાં શ્રી. માનારામે મજાની ફરીયાદોની કેમ દાદ આપવું ન દેવાની વાત કરી હતી આને જે હકકેા આપી દેવામાં આવે તેા કંઇ કરવાપણું રહેતું નથી એમ જણાવ્યું હતું.

વધુમાં તેઓ મળે ગતા વર્તાવ વીષે પણ ફરીયાદ કરીને પ્રજા તરફ ગેરવર્તાવ થતેા હોવાનું જણાવ્યું હતું.

શ્રી. માનારામે આમ નીડરતાથી જવાબ આપતા પેાલીસ સુપ્રીન્ટેન્ડન્ટે તેમને ખુબ મારે માર્યાનું પણ કહેવાય છે.

રાજકોટના પ્રજાજનોને અભિનંદનનેા સંદેશ

રાજકોટ, રવીવાર

રાજકોટની પ્રજામા નવુજ ચેતન જગાવી જેલાં ૬, ગણેાળદેન ગઇ કાલે રાજકોટ આવતાંજ પ્ર. કસ્તુરબા સાથે ઝડપાઇ ગયાં. તેમને સરકારના બાર ઓઢી મહેલી ચીસ હજાર કિપરની મેદનીને નેમણે નીચેનેા સદેશેા આપ્યેા હતા:

રાજકોટ કરતા પ્રયત્નથીજ મામલામા વધારે ત્રાસ વરસાવવાની રાજ્યની નીતી રહેલ છે.

અગ્રણીઓ એમ માનતા લાગે છે કે સામ-દામાં કોઇ જોખાવા નથી, કોઇ કાયદેા ગજાવતું નથી એટલે બેસુમાર જુલમ કરીને તેા બેકુંઠેા હારી જશે

બ્રહ્મનેા ઉપર હાથ નાખવા તેા તે સાંખા-ણીને પણ ગ્રહેરની જહોનેા કરી જશે, પણ એમને ખાત નથી કે આવા ધર્મયુધ્ધના પાળા પ્રજાના હાથ હોય છે અને રક્ષણ કરનાર તેા એજ છે. એની ઇચ્છા વીરૂધ્ધ કોઇનેા વાળ સરખેા પણ વાંકા નહીં થઇ શકે

એજન્સી દ્વારા ખોરીશ બ્રહ્મનાત પાનાની પકડમે ન એટલે અમે તેમ કરીએ ન એમ પણ પુછનાર છે? એમ મારી ગાંડાતુર ગઇ ગાગધરનેા ચારે તરફ ત્રાસ વર્તાવી રહયા છે.

પણ મને વીશ્વાસ છે કે એમ જુલમ વધારે કરશે, એમ બેકુંઠ ગામ જહોનેામાં વધારે ઠીમત આવશે.

રાજ્યે તોફાન કરાવવા અનેક પ્રયત્નેા કર્યાજ કરશે પણ મને પાકેા ભરેસેા છે કે લેાકેા છેવટ સુધી અહીંસાને વળગી રહેશે.

જ્યાં સત્ય છે ત્યાં જય છેજ. અને રાજકેા-ટની પ્રજાની સાથે સત્યની છે એટલે વીજય તા થયાનેાજ છે.

જીવખમરાની ભેટ

રાજકોટ, ફેબ્રુઆરી તા. ૧૭

રાજસ્તાની નવ સાગેની જંદગડ તરીકે રાજ્ય-ના તમામ બેકુંઠોએ રાજ્યનેા વધે ભાગ ઉપા દવાનેા ઇનકાર કર્યો છે આ બેકુંઠોને નમાવવા માટે રાજ્યે તેમેાને જૂએ મારવાને નીર્ણય કર્યો બળાચાડોની આસપાસ ઘણીબારજાંધ મેાલીસના ઘેરા ગેાઠવાઇ ગયા છે બેકુંઠોને પેાતાની મકકેમીનેા દાખેા ઉગાડવાને પણ આ ચેાકીશેાએ પ્રતીબંધ કર્યા છે.

ધારાસભામાં પ્રશ્નોત્તરી

નવુ દીલ્હી, તા. ૮

રાજસ્થાની પ્રજાજનેાના આજારી જંગેાને ધ્યાની નાંખવા સાર્વભૌમ સત્તા તરફથી આપાયેલી બકકળી સલાયતેા પડયા આજ બપારના ધારા-સભાની બેઠકમાં સંભળાયેલા હતા કે જ્યારે મહારાજાના પ્રધાનેાના શ્રી. એચ. અબ્દુલ્લાએ બકકળી મંત્રીને સંભળાવેલા પગાં પુછયા હતા.

આ પ્રશ્નેાના જવાબમાં શ્રી ગોંગ. એમ. જી. ગેાંગીલાએ જણાવ્યું હતું કે દિલ્હીમાં આંતરીક સલામતી બાબતેાજ રાજ્યના રાખવામા આવે છે અને દિલ્હી સરકાર તેના ખર્ચ ભોગવે છે, પણ કાયદેા અને વ્યવસ્થાના રક્ષણમાં દિલ્હી રાજ્યસ્થા-નેાની સલામતીનેા પણ સમાવેશ થઇ જ છે. એક બીજા પ્રશ્નના જવાબમાં ખુલાસેા કરતાં શ્રી.

ઓગષ્ટિનોએ જણાવ્યું કે "રાજસ્થાનોની ગેરહાજરીથી કદાચ પડોશના બીજા ત્રણ રાજ્યોમાં પણ ફેલાવાનો સંભવ રહે છે.

વધુમાં, સંધીઓ, પ્રણાલીકાઓ, અને ના. સમ્રાટે આપેલા વચનોથી સાર્વભૌમ સત્તાને શીરે રાજાઓનો ગૌણો અને હકકો, સરંજામની અને દુશ્મનો સામે તેમના રાજ્યોને સરંક્ષણની ફરજ રહે છે." વધુમાં તેમણે એવો પણ નીરદેશ કર્યો હતો કે, રાજસ્થાનોમાં સરકારે રાખીને દેશી રાજ્યો ઉંડાના અભાવ દાખલ સંગીન ફાળો આપતા આવ્યા છે.

માગ્રુ પંચાયત બીલની ૩૭ કલમો પસાર થઇ

મુંબઇ, તા. ૨૧—મુંબઇ ધારાસભાની બેઠકમાં માગ્રુ પંચાયત બીલના બીજા વાચન દરમીયાન ૨૨ થી ૩૭ સુધીની તમામ કલમો સાથી ચર્ચાને અંતે પસાર થઇ હતી. ૨૮ થી કલમ પંચાયતને અને પંચાયતે નીમેલા પીસેજ બેંચને અપાતી ન્યાયને સજાની સત્તા બાબતમાં કરવાને લગતા સુધારાઓ રજુ થયા હતા જે ઉડી ગયા હતા.

સારબાદ બીલ પરની ચર્ચા આપવા આગળ વધી અને એક પછી એક કલમો પસાર થઇ જઇ હતી. બીલની ૩૭ થી કલમ પર શ્રી. પરૂલેકરે સુધારો મુકયો હતો. આ કલમ પંચાયતને મકાનો અને જમીનના પર કરવેરા નાખવાની સત્તા આપતી હતી.

એક હજાર રૂપીયાની કીંમત નીચેની મીલકતના માલીકોને આ કરવેરામાંથી મુકત કરવાની શ્રી. પરૂલેકરે માગણી કરી હતી. શ્રી જમના દાસ મહેતાએ રૂા. ૫૦૦ ની કીંમત નીચેના મકાનોના માલીકોને કરવેરામાંથી મુકત કરવાનો સુધારો મુકયો હતો પણ આ બન્ને સુધારા ઉડી ગયા હતા.

આ કલમમા કોની જોગવાઇ કરવામાં આવી હતી કે, મજુરી કરીને ગાજરાંસો કર ભરી શકે. આ જોગવાઇ સામે શ્રી. પરૂલેકરે સુધારો મુકયો પણ તે ઉડી ગયો અને મુળ કલમ પસાર થયા બાદ ધારાસભા ગુરૂવારે સવારે ૮—૩૦ વાગ્યા પર મુલતવી રહી હતી

મુંબઇ કાઉન્સીલે પસાર કરેલાં બીલો

મુંબઇ કાઉન્સીલની આજે ૨૪ બેઠકમાં પ્રધાનોની બાદ શ્રી. એ. બી. લઠેએ અંદાજપત્ર રજુ કરી પોતાનું ભાષણ કર્યા બાદ મહેસુલી પ્રધાન ના. શ્રી. મોરારજી દેસાઇએ ધારાસભાએ પસાર કરેલાં બીલો, નાના ખાતેદારોને રાહત આપવાને લગતા કાયદામાં સુધારો કરતું બીલ, છટ્ઠા પોલીસ કાયદામાં સુધારો કરતું અને તોલમાપના કાયદામાં સુધારો કરતું બીલ રજુ કર્યાં હતાં. આ બીલો ત્રણે વાંચનમાંથી પસાર થયા બાદ બેઠક આવતા ગુરૂવાર પર મુલતવી રહી હતી. ગુરૂવારે બપોરે દોઢ વાગે બેઠક મળશે કે વખતે અંદાજપત્ર પર સામાન્ય ચર્ચા ચાલુ થશે

ચર્ચા પત્ર

પેગલ સરકસ અને હિંદીઓ.

'ડર્બનિઅન ઓબ્ઝર્વર'ના અધિપતિ જોગ,

સાહેબ, પછી થયાં પેગલ સરકસ કરબનમાં બતાવવામાં આવે છે તેવા રીતે આ વરસે પણ બતાવવામાં આવેલ છે. સરકસમાં જે ફર વર્ષે કંઇક નવીનતાનો ઉમેરો કરવામાં આવે છે, તેમ આ વખતે પણ નવીનતાનો ઉમેરો તો હતોજ. એ નવીનતાઓની એક નવીનતા **હીંદીઓના માટે બલાયદા પ્રવેશદ્વારની હતી.** ગુરૂવારે સરકસનો ઉદ્ઘાટ રાત્રીનો શો જોવા હું ગયો હતો. મને બાબત ન હતી કે સરકસવાળાઓએ હીંદીઓને આકર્ષવા માટે તેઓના માટે બલાયદો પ્રવેશદ્વાર રાખ્યો છે એટલે હું તો દર વરસે જેમ યુરોપીયનોના આવે હીંદીઓના બોકસ પ્રવેશદ્વારથી સરકસમા દાખલ થતા હતા તેમ દાખલ થવા ગયો. પરંતુ મને અટકાવ્યો. અને કહેવા માં આવ્યું કે પેલી બાજુએથી દાખલ થવાનું છે. બોલ બોલો નહીં કરવાને બતાવવા પણ આવ્યો. મને માલુમ કે બધાઓએ (ગોરા અને હીંદીઓએ) સાથે જવાનું હતું. દરવાજા આગળ જોયું તો બે ટીકીટ આપનાર બેઠક કોરા નાની ઓરડીમાં બેઠા હતા અને બાકી બધા હીંદીઓ જ દાખલ થતા હતા. અને કોઇ ગોરા સાથે દાખલ થતાં જોવામાં ન આવ્યા. આ ઉપરથી હું જોઇશ જણી શકયો કે સરકસવાળાઓએ આ સાલથી હીંદીઓ માટે સરકસમા દાખલ થવા માટે બલાયદા પ્રવેશદ્વારની પદ્ધતીની શરૂઆત કરી છે. હું સરકસમાં દાખલ તો થઇ ગયો પરંતુ સરકસની બીજી બાજુ નજિનાઓ જોવામાં મને નિરસ જણાથી મુકયો. હું બારથી દાખલ થયો અને બહાર નિકળ્યો ત્યાં સુધી સરકસ જોવાને બદલે હીંદીઓને જે ફ્રીકમેન્ટ બતાવી હતી તેજ જોવામાં રોકાયો. મેનેજરને બતાવવાનો પણ વિચાર કર્યો પરંતુ બાબત કાઢવાં તે પણ કામમાં હતો. પરંતુ સરકસના વાહનના એક ગોરાને કાને તો વાત નાખી છે કે you won't see this Indian crowd next season.

આજ સુધી અનેકવારમાંથી સરકસવાળા તંબુ માં પડેલાંના જુદી જુદી જાતના જાનવરો જોવાનો લાભ લેવાને બદલે તે લાભ બલાયદા પ્રવેશદ્વાર થતાં હીંદીઓને બદલે બંધ થયો છે હીંદીઓ માટે બેસવાની પુરતી સગવડ હોતી નથી અને ઉભા રહેવું પડે છે. સરકસવાળા ઓ હીંદીઓને કાંઇ ન કહે અને કમે તેવી જાહેરાત બેસવા પુરતીજ (કંઇ બોલ ન શકાય તેવી) જગ્યા રાખી બારણે કે જગ્યા ન હોવા તો ટીકીટો આપવી બંધ કરવી જોઇએ પરંતુ ટીકીટો આપી હીંદીઓને પોતાની માફક ધીંગોધીંગ બેસાડવાની સરકસવાળાઓની નીતીનો હીંદીઓએ વિરોધ કરવો જોઇએ. ગરસો વર્ષ ગોરાઓની આપણે ખુદા તો બોલતા આવ્યા છીએ એટલી ગોરાઓ સાથે ભળીને બેસવાની માગણી કરવાના યત્નો કે કર્યા. પરંતુ હીંદીઓ બનારે ગોરાઓ કેટલા નાણા ટીકીટના આપે છે તો સરકસવાળા હીંદીઓને પુરી સગવડ સાથે પુરો માલ શા માટે ન આપે! અને હીંદીઓ એ સગવડ અને લાભ મેળવવા માટે શા માટે લાયકો ન કરે! શા માટે આપણે બલાયદા પ્રવેશદ્વારની નીતીને વધાવી લઇએ? મને એમ લાગે છે કે જો હીંદીઓ નાણાંને ઉપલા ડારણોસર ગોર બાબત સરકસનો બોયકોટ કરે તો સરકસવાળાઓ પાસે જેવી સગવડ જોઇએ તેવી મેળવી શકાશે. હવે પછી સરકસ જ્યારે દરબન આવે ત્યારે હીંદીઓએ સરકસમા જવા અગાઉ સમસ્ત હીંદીઓને બોયકોટની સારી સગવડની અને બલાયદા પ્રવેશદ્વારની નાબુદીને કબુલાત સરકસવાળાઓ પાસેથી નજરા બાદ સરકસ જોવા જવાનો વિચાર કરવો. જો એ કબુલાત ન મળે તો બોયકોટ કરવો. એ માટે પ્રોપેગેન્ડા કરવો આપણે સેગ્રેગેશન સામે બે હીંદીઓ આમનો ન કરી શકે તો તેને નથી લાગતું કે પાલીમેન્ટની સમક્ષ જે સેગ્રેગેશનનો કાયદો આપણી સામે લાગવામાં આવનાર છે તેનો સામે આપણે રદ્દ કરી શકીએ. મારી ખાતરી તો ખાત્રી છે કે સરકસવાળાઓની સેગ્રેગેશનની નીતી સામે બતાવા આપણે ગાંડુકા કે બોલ્ય સામે ઝઘડવું નથી. તો પછી હીંદીઓ તા માટે આવા પ્રસંગે ચાંપા નથી ઉઠાવતા અને પોતાને અમુકોની ગણત્રીમા ગણાવા દે છે. આવા વર્ષે સરકસવાળાઓ પાસ બલાયદા પ્રવેશદ્વાર નાબુદ કરવવા અને સારી સગવડ જોગવવાના પ્રયાસમા હીંદીઓની મદદની જરૂર પડશે તેની આજથીજ હીંદીઓ નોંધ રાખી લે એવી મારી વિનંતી છે.

શ્રી. પ્રેક્ષક

[નોંધ—પ્રેક્ષકના વિચારો સારા છે. પણ તે હીંદીઓ જેવાડી આંખે કુવામાં પડતા હોય તો તેનો કશો ઇલાજ નથી. કોઇ સરકસવાળા ગોરાનો કાઢવા કરતાં આપણોજ કાઢવો રહ્યો કે અમે તેની દરકાર પણ આપણે સરકસ જોવાનો અને આપણા બાળકોને બતાવવાનો મોહ છોડી શકતા નથી. આ વખતના સરકસના વાહીકો કાઉંય આફ્રિકન યીઓટર્સ લીમીટેડ હતા. શ્રી. પેગલ પોતે નહિ હતા.—અ ન ઓ]

ભાડે આપવાની છે

સારી ગોકળની દુકાન કરીન રહીટ અને મેલબર્ન રોડ બરદાસ્સના ખુણા ઉપર. કરેપર્સ અને ગુજરાતના વેપાર.

લખો યા મળો:

L. O. PATEL.
23 (b) Beit Street,
Doornfontein, J.H.Burg.

ગુજરાત-કાઠિયાવાડ

(અમારા ખાસ પ્રતિનિધિ તરફથી)

તા. ૨૭–૨–૩૯

રાજકોટમાં હાલ ભરાયેલ પુર પ્લેગમાં છે. પહેલા સપ્તાહ દરમ્યાન ૧૫ પ્લેગના પ્રકરણ થયા છે. પહેલા રાજાધિરાજને પકડયા છે. સરઘારમાં કેદીઓની દીવસોની ખરાબ હતી તેથી અપવાસ કર્યો હતા. તેને પહેલે રાજકોટની કોર્ટમાં કેદીઓએ અપવાસ કર્યા હતા રાજકોટમાં બારેક જણા અપવાસ કરતા હતા. ૪ દિવસ અપવાસ ચાલુ હતા તેમાં ઝવેરભાઇ, પોપટભાઇ તેમજ અમરેલીવાળા જયાણી ૪ તેમની સુધારાની ભેવા કરતા હતા તેથી તેના દીકરા નટવરલાલે મહાત્માજી ઉપર તાર કર્યો હતા પાંચ પછી પારણા કીધા. નાનાલાલભાઇ ૨૧ દીવસથી ના ૨૨ દીના આવી ગયા છે. મહાત્માજી તો રાજકોટના પ્રશ્ન ઉપરાંત ગમ્યા કરે છે. મહાત્માજીએ સ્ટેટના કર્તા મેજર સાથે તારથી સંદેશા ચલાવ્યા હતા. પણ રાજકોટમાં કેદીઓ તરફ સારૂ વર્તન તથા સારો ખોરાક આપાય છે એવા ખોટા ખબર કર્નલ તરફથી મહાત્માજીને આપાય છે. પણ મહાત્માજીને તે વિશ્વાસ ખરા બાબત ગમ્યા કરે છે અને ૨૦ વર્તન સ્ત્રીઓ તરફ રખાય છે તેમજ રાજકોટમાં જપ્તીઓ તેમજ લાઠીનો માર વીગેરેથી મહાત્માજીને ચિંતા થવાથી મહાત્માજી તા. ૨૫ માના રોજ વર્ધાથી નીકળી તા. ૨૬ ના બુધવ રોકાઇ અને બુધવાર રાતના નીકળી આજ રોજ ચાર વાગે રાજકોટ પહોંચશે તે પાકે પાયે ખબર છે.

મહાત્મા ગાંધીજી વર્તમાન પ્રશ્નના નીવેદન વર્ધીથી ફેલુઆરી ૧૩ ના રોજ કર્યું હતું :

"રાજકોટમાં, કેદીઓ પ્રત્યે તેમજ સામાજીકોમાં બીનઝોઓ પ્રત્યે વધુ રહેલા કદેવાતા બાબાનુષી વર્તાવ સંબંધમાં થયા ઉપવાસ–સત્યા ગ્રહ વિષે મને રોજ ચાલુ તારો મળી રહ્યા છે. રાજકોટનો પ્રશ્ન, ઠાકોરસાહેબ વચનભંગને કારણે જેના સામે બીજી લડત ચાલ્યા થઇ છે, રોજના રોજ વધુ ગંભીર બનતા જાય છે. ઠાકોરસાહેબને મને પુછપરછ કરનારાઓ એટલું બતાવી રહે કે, રાજ્યના સત્તાધીશો સાથે હું તારથી વ્યવહાર ચલાવી રહ્યો છું. નાગરિકના બાધીબારાં ૬ તેઓને વિશ્વાસમાં લેવાની આશા રાખું છું. દરમ્યાન સત્યાગ્રહીઓ સમજી રહે કે, તેઓએ લડેલી પ્રથમ, અંતરના આનંદ અને રોષ કે દ્વેષ વીના દુઃખ સહન મારેની અપાર શક્તી બતાવી આપવાની છે."

પુ. કસ્તુરબા હજુ જેલમાં છે.

શ્રીમતિ વિજયા પંડીત પણ રાજકોટ મોકલ્યા રોજના બાબતો.

પુ. કસ્તુરબાની સાથે મહાદેવભાઇ દેસાઇ ગયેલા છે.

રાજકોટ કરતા લીંબડીમાં અત્યાચાર વધારે છે. એકદમ દિવસમાં પકડ ચાલુ થયા છે. લીંબડી ગામ મોટા વચનમા ગોકદમ બાકી થઇ ગયો. માણસોને ચામડા ભાગ છે. ઢોરાઓ ના ઉપરની ઘાસ છે. ગામ ઉજડ થઇ ગયુ છે. ગેનારા પણ નથી ગોટલો એક પૈસે તેર દુધ રેંગાય છે.

પુ. ગાંધીજી વધીયા રાજકોટ પહોંચે ત્યાં સુધી મકાન મોકુફ રાખવા તમજ મુખ્યપ્રધા ઢબકીઓ ના ગોકલાની એવું નીવેદન પુ. ગાંધીજીને મોકલ્યું થી મારફાર વલભભાઇએ ખબર પાઠવ્યું ■

તા. ૨૩ મીના રોજ બંગાળના ગવરનર સાહેબ ગોંડલ ગોનાં મુલાકાત લીધા છે. તેને આતરરાષ્ટ્રીય ઓપરેશન કર્યું હતું.

રાષ્ટ્રપતિ સુભાષચંદ્ર બોઝની તબીયત ખરાબ ■ કોંગ્રેસમાં મતભેદ હોવાથી વધીમાં તા. ૨૧ ૨૨ બીજે ડોકટરી સલાહથી નાકીમ બોલાવવામાં આવી હતી. તે પરથી સુભાષ બાબુની તબીયત ખરાબ હતી અને હાજર થયા નહોતા. તે પ્રસંગે કામ ચલાવી લેવાની તેના તરફથી સુચના મળી નહોતી. આવી રીતે બનવાથી કોંગ્રેસમાંથી કારોબારી ચાલીની તેર સભ્યોએ રાજીનામા આપ્યા છે. પંડીત જવાહરલાલ નેહરૂ આ તેર સભ્યોમાંના એક છે. ત્રીપુરી મહાસભાની તરીકેમાં કદાચ ફેરફાર થાય

જો પુ. ગાંધીજી રાજકોટમાં વધુ રોકાશે તો ત્રીપુરી મહાસભામા હાજર રહેશે નહિ

રાજકોટના મામલામા પુ. ગાંધીજી વતંત્ર તપાસ કરવાના છે.

લીંબડીમાં જાહેર મીટીંગમાં વધારે માટે આખુંદરા કલ્યાણજીની પેઢીએ આશરે પાંચેરગીરો લીંબડી મોકલ્યા છે.

ભાવનગરના દીવાન જવાબદાર તંત્રની વીચારણા કરે છે

ભાવનગર રાજ્યના દીવાન શ્રી. આનંદરાવ પટણી ભાવનગરની પ્રજાનો કેટલીક જવાબદારી આપવાને ઇરાદો રાખે છે, અને એને અંગે ઉભેલા કેટલાક ડાવસેમ્થી બો –ભાનાબાઇ ભાદ, બો. મરતરામ પંડયા, શ્રી મોહનલાલ મોતીચંદ, શ્રી. હરજીવનદાસ કહેતા વગેરે સાથે. મંત્રણા કરી રહયા છે.

સ્ટેટની ૧૫ વા સુધારો કરવા માટે એક કમીટી નીમવાનુ રાજય વીચારે છે અને તે કમીટીમાં ૧૫ પ્રજાપ્રીય સભ્યોએ પોતા તરફથી રજુ થયેલાં નામ નામો રાજ્યને આપવાનુ ચીમાયું હોય એમ જણાય છે.

આ ઉપરાંત દીવાન સાહેબ જુના પ્રજાપ્રતીનીધી સભાને સજીવન કરવાની વીચારણા કરી રહયા હોય એમ જણાય છે.

પરીષદના જવાબદાર કાર્યકર્તાઓને સત્યા પાર દીવાનની ઓફીસમાંથી આ પ્રશ્નો અંગે ચર્ચા કરવા કજુ સાથે તડાપડતામાં આવ્યા નથી.

પ્રજા પરીષદે જવાબદાર રાજ્યતંત્રની ગોજના ખડવા માટે પ્રજાપ્રીય બહુમતીવાળી સરકારની માગણી કરી છે, ઓટલે એ માગણીથી જરા પણ ઓછાથી પરીષદ કે લોકો સંતોષમાન તેમ નથી.

રાજસ્થાનોપર 'સ્ટેટસમેન' ની ટીકા

રાજસ્થાનોના પ્રશ્નોના બ્રીટીશ સરકારની નીતી ખુદ બીનસરકારી મુરોપીયનોમાં અળખામણી બની છે. "સ્ટેટસમેન" માં આ પ્રશ્ન પરત્વે સખ્ત ભાષામાં એક અગ્રલેખ છપાયો છે. આ લેખમાં 'સ્ટેટસમેન જણાવે છે કે, "રાજસ્થાનોમાં સાર્વભૌમ સત્તા મહત્વનું દીન ધરાવે છે એ સાર્વભૌમ સત્તા છે એટલે નીષ્ક્રીય પ્રેક્ષક તરીકે એ બ્રીટીશકાર રહી શકે નહીં," આગળ ચાલતાં એજ અખબાર જણાવે છે કે, "અમારા અભીપ્રાય મુજબ હવે દરમીયાનગીરી કરવામાં દીલ થવી ન ઘટે."

રાજસ્થાનમાં પછાત લેખાતા નાના નાના રાજસ્થાનોની સ્થાનીના સંબંધમાં એ જણાવે છે કે, "બીરંજીવ કરારોની માફક આ રાજ્યો ચાલુ રહે એમ માનવામાં આવે છે. પણ જો કે એક પણ વસ્તુ નીશ્ચીત હોય તો એ છે કે કોઇપણ વ્યવસ્થા અમર રહી નથી. નાનકડા આશ્રયદાતાને રક્ષણ આપતી સંધીઓની કદી પુનઃ તપાસ થવાની ન હોય, આજે ભરોસ સત્તા હોવેલ ગાંધેજ 'વચન'થી બંધાયલી રહેતી હોય, અને આવાજ ન કરી સકાય એવાઓનો તે બચાવ હોય તો કોઇ દીવસ આ નીશ્ચીત વસ્તુઓ સામે એવો પ્રચંડ અને દુજેય બુધ્ધાયી કાઢી નીકળશે કે જે પુરાલેખીત મુજબ કેકને પોતાની આજ્ઞામાં ઝાલ્યો જશે.

"કરારો અને સંધીઓની નવરચના કરવામાં ન આવે તો રૂ માપ એવું દ્રષ્ટાંત હમણાનો યુરોપનો બનાવો પુરૂ પાડે છે.

આંતમાં 'સ્ટેટસમેન', બનતી ત્વરાએ કોઈ બનાવટી નહીં પણ સાચા ફેડરેસ' ની આવશ્યકતા કરે છે અને સરકારને ચેતવણી આપે છે કે, "સાર્વભૌમ સત્તા હોવાના ઝડપથી પ્રગતી કરેલા બ્રીટીશ હોદ્દ અને રાજસ્થાનો વચ્ચેનો સાકળ દરકારી સરકશે નહીં કારણ કે બ્રીટીશ હિંદ પોતાની હદ પરના નાનકડા રાજસ્થાનોના પ્રશ્ન અને તેના રાજાને મુકતી અપાવવા નો દરાચ નીર્ણય પણ કરે".

જગતનું રાજકીય વાતાવરણ

પ્રેસેસ્થાઇન

જ ફ્રાન્સમાંથી ગુરૂવારના તાર મુજબ આરબોએ એક હડતાળ પાડી હતી. દુકાનો બંધ કરવામાં આવી હતી, અને લાલ લશ્કરના સામનો બંધ હતા. હાઇફામાં પણ હડતાળ પાડવામાં આવી હતી. પોલીસ, લશ્કર અને બખ્તર ગાડી સારી રીતે ફરતી રાખવામાં આવી હતી. મંગળવારનો દિવસ શાંતીમાં પસાર થયો હતો રાતના વાતાવરણ ગરમ હતું. બોમ્બથી ઇજા પામેલાઓમાંથી કેટલાક વધુ મરણને શરણ થયા હતા. જેરૂસલેમના લશ્કરી અમલદારે પાદુરીની જાત ની ફરિયાદીને ચેતવણી આપી હતી કે કંઇ પણ દુષ્કૃત્ય તોફાન થશે તો સખત પગલાં લેવામાં આવશે. એકર અને સફાદ વચ્ચેના રસ્તા ઉપર શોળ આરબોનાં મકાનો બાળી આવ્યા હતા. સોમવારે આરબોની ટુકડીને એક લશ્કરી ટુકડી સાથે અથડામણ થતાં સાત મરણ પામ્યા ના એ મુદ્દા હતાં. આરબ અને યાદુદીઓ વચ્ચે હજુ સુધી કંઇ સમાધાન થયું નથી, પોલીસની યોજના મુજબ પેલેસ્ટાઇનને સ્વતંત્ર રાજ્યમાન તરીકે ગણવાના અને યાદુદીઓને હકોને માટે લઘુમતીમાં રાખવાની નીતી યાદુદીઓ કદી પણ કબુલ રાખશે નહિ. તેથી યાદુદીઓના રાષ્ટ્રીય સ્થાન તરીકે પેલેસ્ટાઇનની આશા નાશ પામે છે. અને લીગ ઓફ નેશન્સ તરફથી મળેલા મેન્ડેટનો પણ ભંગ થાય છે. બેકરના નાશ પામતાના નાયબ મંત્રી આલન મોસમાન ફેરવી નાખવા સુકયા છે અને તે મુશ્કેલીના સામે ઝઘડાખોર કરશે એમ જણાય છે. પાલસ્ટાઇનના સમસ્યાન સામાજીક આ કોલચાલ દ્વારા શોધ માનવામાં આવે છે. પણ એ દરમ્યાન પાલના કુમાર શેખ—કેલ—હસન જે પેલેસ્ટાઇન પરીષદના એક સભાસદ હતા અને એક આરાદીયા પહેલાં પેરીસ ગયા હતા તે હજુ પાછા આવ્યા નથી અ બાબત પણ અફવાઓ ચાલે છે. એટલી ગોલ્ડસ ખાસર માણે છે કે તેમણે પ્રેસીડન્ટ લેબ્રુન ને એક પત્ર આપ્યો છે અને પરદેશ ખાતાના પ્રધાન એમ. બોનેટની મુલાકાત માંગી છે. એમ માનવામાં આવે છે કે ફ્રાન્સમાં બીજી હકીકતો સાથે ફ્રાન્સની પાસે જેની ખાત્રા માંગી છે કે લાલ સમુદ્રના કાનારા ઉપર આવેલી શેખ સૈદ નામની ઉંચી જગ્યાનો ફ્રાન્સ લડાઇના મથક તરીકે ઉપયોગ કરે નહિ. એમાં કારણ તો હેતુ એ છે કે રાતા સમુદ્રની આસપાસ ફ્રાન્સ અને ઇટાલી વચ્ચે કંઇ ગડબડ થાય તો તેમાં વચનને સંડોવાવું પડે નહિ

ફ્રાન્સ

આફ્રિકાના ઉત્તર ભાગમાં આવેલા સીબાયા માં ઇટાલી વધારે લશ્કર મોકલતું જાય છે તેમજ ફ્રાન્સ વધારે લશ્કર તેજ મારગ પર હથુનીસ તરફ મોકલે છે. કમનશીબે ઇટાલી અને ફ્રાન્સ વચ્ચે રાજકીય પ્રશ્નો ઉપર વાત ચીતના સંબંધ બંધ પડયા છે એટલે એ બેઉ દેશ બીજા પાસે ખુલાસો માંગી શકતા નથી. આમાં કેવટ કયા આવશે તે સમજવાનું નથી. એવા રેહણ ખાતના પોલીટીકા કેબીનેટ પર્યો અઠ્ઠાવીસ ફેબ્રુઆરીએ ઇટાલી પાસે ખબર માંગી હતી. ઇટાલી તરફથી ગારંટેલ બારડોગલીઓ કે લીબીયા તરફ તપાસ કરવા ગયા હતા તે કેમ પાછા ફર્યા છે, જતાં જરૂરી તૈયારીઓ ત્યાં આરબ ચાલુજ છે. ફ્રાન્સનો સુમધ્ય સમુદ્રનો દરીઆઇ કાફલો છેલ્લા કેટલાક અઠવાડીયાથી ભૂમધ્યસમુદ્રના ઉત્તર કીનારા તરફ ફરતો રહે છે. પાસેના બાયાઓમાં યુરોપના રાજદ્વારોમાં ચૂ થનાર છે તેને માટે બાયકાર મંડળોમાં બેઠકોની ચાલે છે જરમની અને ઇટાલીના પ્રચારો ચૂ છે તે જાપાનને પાત્રી લાયક પ્રસ્તાવ મળી શકતો નથી. પણ જરોસા લાયક તપાય રાજનારાઓના રીપોર્ટો અને છુટી છવાઇ બીનાઓ પરથી એવોજ અર્થ નીકળે છે કે ટુંક સમયમાં આંતર રાષ્ટ્રીય સ્થીતીમાં ફેર સંભાર સ્થીતી ઉત્પન્ન થવાની ફ્રાંસ તેની ઇટાલી અને જરમનીની ચર્ચા છે. ફેબ્રુઆરી વીસમીએ હથુનીસમાં ઇટલાક ઇટાલીયનોને બાબુસીના તરફોમાંથ ઉપર પકડવામાં આવ્યા હતા. તેમાં એક માણસ ઇટાલીના ફ્રાન્સબોર ખાતામાંનો પણ હતો. તેની પાસેથી બચ્ચાને ચલતા ગણલના દસ્તાવેજો મળી આવ્યા હતા. તેજ દીવસે ટ્યુનુરીમાં પણ બાર ઇટાલીયનોને બાબુસી કરવાને માટે કેદની સજા ફરમાવવામાં આવી હતી. તે સાથે એમ પણ માનવામાં આવે છે કે મુસોલીનીની મદદે જરમની પણ રહેશે કારણ કે ફ્રેંચિસ્ટ સત્તાની પડતી તે સાખી રાખે નહિ. જરમનીમાં પણ લડાયક સરંજામ અને દારૂગોળા બનાવવાનું કામ જોરજોર ચાલે છે. વળી સ્પેઇનની બાબત પણ હજુ અસ્વીર છે ફ્રાન્સ અને બ્રીટનના મતલબ બન્ને જનરલ ફ્રાન્કો સ્પેઇનની સંપુર્ણ કબજે મળવા પછી આંતરીક અને બાહ્ય બાબતોમાં કઇ નીતી અખત્યાર કરશે તે કહી શકાતું નથી. ફેસીસ્ટ સત્તાઓ જનરલ ફ્રાન્કોને પોતાની દોમ્યુનીઝમ વીરૂદ્ધની ટોળીમાં દાખલ કરવાનો પ્રયત્ન કરશે. અને ઉત્તર તરફ પાસ જે લાબનું લશ્કર એકઠું કરી એવો દેખાવ કરશે કે જેથી જીબ્રાલ્ટર અને દાનઝીગરનો સવાલ વીચાર કરવા જેવો થઇ પડે અને એ રીતે બેલીયારીક દાપુઓ ઉપરથી બ્રીટીશ અને ફ્રાન્સનું ધ્યાન ચુકવી દેવામાં આવે.

જાપાન

જાપાન હાલમાં શાંઘાઇમાં પ્રચાર કામ કરે છે અને તેને માટે મોટી રકમો ખર્ચવામા આવે છે. અને એનો હેતુ શાંઘાઇ ત્યાંથી દોસ્તી બાંધી ત્યાં ખાસ હક્કો મેળવવાનો જ. ફ્રાંસના ઇન્ડો-ચાઇના અને બ્રીટીશના સ્ટ્રેટસ સેટલમેન્ટ ત્યાં હોવાથી શાંઘાઇની અગત્યતા જરૂર આવે છે જાપાનના આ દાવને નીષ્ફળ કરવા વારને સ્ટ્રેઇટસ સેટલમેન્ટના ગવરનર જે ફ્રેન્ચ મરદા-આઝના અને બ્રીટાનની મુલાકાતે ગયા હતા તે દરમ્યાન સી'ગાપોરે ખાસ પાછા ફર્યા છે તા. ૧ લી એ જાપાનમાં ઓસાકાના પાસે હોરકાટામાં આવેલા દારૂગોળાના ભંડારમાં આગ લાગી હતી જેમાં લાંબા રીપોર્ટ મુજબ બારીલ બાબુસો બાળી ગયા હતા અને ૫૬૮ ઘાયલ થયા હતા. જે દારૂગોળો ફાટવાની અસર બારલો સુધી થઇ હતી. ૬૦૦ ઘરો બળી ગયા છે. અને લગભગ ૭ હજાર બાબુસો ઘરબાર વીનાના થયા છે. યુંગઝીંગ (ચાઇના) યા ગુરૂવારના તાર મુજબ ઉત્તર તરફના કવાંગસ પ્રાંતમાં સખત લડાઇ ચાલે છે. જાપાને ત્યાં વધુ મોટા બળ સાથે હુમલો કર્યો છે. ઘવાઇ પામાન ટુંક અને તોપોથી આગળ વધવાનું ચાલુ છે. સ્ટ્રેટસેનની પુર્વે આવેલા સાઓટસીની પડાડ માં જાપાનના ઘારે લડાઇનાં સાધનો દોરવા ગતા ચીનનું લશ્કર મજબુતીમાં સામનો કરી રહ્યું છે. યુંગઝેયાનના પહાડી દેશમાંથી કેટલાક આડવારીયાઓની સખ્ત લડાઇ પછી જાપાની લશ્કરને તે જગ્યા છોડી ચાલી જવું પડયું છે. હોપેઇના પુર્વ પ્રદેશમાં ચીનના ગેરીલા લશ્કરે જાપાનના પાયદળ લશ્કર ઉપર ખાસ વર્ચી દીધા છે અને આખો પ્રદેશ કબજે લીધો છે. હોનાનના પુર્વ પ્રાંતમાં ચાકનીંગોએ સામા હુમલા કરવા માંડયા છે. ચીનનું આઠમા નંબરનું લશ્કર જે કોમ્યુનીસ્ટ આર્મી તરીકે ઓળ-ખાય છે તે જાપાનના લશ્કર સામા ડીસેંબર અને જાનયુઆરી માસના માણ રંગ ખાત લડયુ હતુ જેમાં જાપાનની ખુવારી દસ હજારથી વધારેની સંખ્યામાં આવે છે. ૧૬૦૦ કેદીઓ તરીકે પકડાયા હતા ચીનના કોમ્યુનીસ્ટ લશ્કરની ખુવારી પાંચથી છ હજાર ની થઇ હતી. ટીનસીનમાં ફ્રેન્ચ અને બ્રીટીશ કનસેસનની જગાની આસપાસ જાપાને ત્રીજીવાર પ્રચાર વાળા તારોની વાડ કરી લેવા માંડેલી છે. આથી બનતો ભય ઉત્પન્ન થવાના કારણે બ્રીટીશ તેમજ ફ્રાન્સ અને આગેરીકાના કોન્સલ જનરલોએ જાપાનીઝ સત્તાધારીઓને ચેતવે। દર્શાવ્યો છે. અને કંઇ અણધાર્યો બનાવ ન બને તો માર્ચની દસ તારીખ સુધીમાં એ બાબત માં કંઇક ચોકકસ કરશે.

હવાઇ વિમાનો સામે બચાવ

ઇગ્લાંડની હવાઇ સીમાના સામે બચાવ કરવા ની ખુબી બનાવટની તૈયારી અજમાવવા ફ્રેન્ચ પરગણામાં કોઇક જગ્યાએ લેવાની હતી તે વખતે વીસ પત્રકારોને તે જગ્યાએ લઇ જવામાં આવ્યા હતા. પણ તે કઇ જગ્યા છે એ જાહેર કરવાની તે બોકોને મનાઇ કરવામાં આવી હતી. એ અજમાયશ દરમ્યાન આઠેક કલાક સુધીને જરમનીનું એક

કલાક વીમાન એમાં ૪૦૬૨ ઉતારુઓ હતા તે જગ્યાએથી પસાર થયું હતું. આ અજમાયશમાં ફ્રાંગોગામાં પૂંધેલા પ૫ કલાક વીમાનો કરતા નીચાણમાં તે ઊડતું હતું. કેટલા એક તોપચીઓએ તેના ઉપર નીશાન લીધા હતાં. એ કલાક પીગનનો અમલદાર જણાવે છે કે તેને આ અજમાયશ દીશે કશા ખબર હતી નહિ પ્રીકન પૂર્વ તરફ અમારને મારેના ફાયરટર જેવા નવા મથકો વાંધો છે. તેના ખર્ચનો અંદાજ પચાસ લાખ પૌંડનો છે. એમાં સીંગાપોર, સીલોન અને એડનમાં ફાલ્લાઓ બાંધવામાં આવનાર છે કે જેથી પૂર્વ તરફનો વ્યવહાર સહજ સલામત રહે. એમ જણે જગ્યાઓ એ નવી હવાનાં રેડીયો સ્ટેશન પણ બનાવવામાં આવનાર છે.

પરચુરણ

તા. ૮ મીએ 'નવા-વિદ્યાલય' મ્યુનીસીપાલીટીની ચોથી ચૌદીસ જગ્યાની પેટા ચૂંટણીમાં ઉભા રહેલા ઉમેદવાર શ્રી એમ જોસેફાએ નોંધેલ્ય અત્ર ટોલની સભામાં જાહેર કરતા જણાવ્યું હતું : દીવાસ રીજોટે મજોજ અસંતોષકારક છે અને તેનાથી જોહાનીસબર્ગને કશ પણ લાભ થનાર નથી તમણે જણાવ્યું કે હવે ગોરા આવી ચુકયા છે કે તમારા ધંધા, ગોલાબાદીક બાબતોને જુદા જુદા રાખવા બાદયપણ કરવી જોઇએ.

• • •

સ્યુનેડ્રા (ટ્રાંસવાલ)-ના ગોરા રહીશોએ એક કન્વેશન બધુ જ તે સાથેની એક અરજી જોહાનીસબર્ગની મ્યુનીસીપાલીટીને મોકલી આપી છે કે સ્યુનેડ્રા અને સ્યુનેડ્રા વચ્ચેની ટ્રામોમા નીગ્રોને ડાબલ બારું જ્યારે બે ગોરા રાખવામા આવ્યું છે ત્યારે નેટીવ સીપાઇની ટ્રામમા ચાર ગોરા રાખવામા આવ્યું છે એમ ગેરવ્યાજબી છે અને તેથી નેટીવ ટ્રામોના આકાનો ૫૦ ટકારથી જોઇએ આવતા બીજા ટ્રામોનો દર બદલાવો જોઇએ. વળી તે ઉપરાંત ન ટ્રામોમાં ગોરાઓની સાથે બીજા બીજા મોરાઓને (કલર્ડ અને એશીયાટીક) મુસા કરી કરતા અટકાવવા જોઇએ.

• • •

સુપેન્દર રેનાકાયા રા. નારણદાસ કાલભાઇએ સ્વદેશ વિદાય થતા ઇન્ડિયન ઓપિનિયનને શ્રી. ૧૦ ૬ બેટ મોકલી છે જે સાભાર સ્વિકારીએ છીએ.

• • •

ચાલુ માસમાં મોપુરીમાં મરનારી દાંડી મહાસભાની બેઠકની પાદગીરીને માટે ૫૦૬૨૬ નમરની સામેની રેકરી ઉપર ૩૫ ફીટના કદનું મહાત્મા ગાંધીજીનું બાવલું પોંડ થી હજારને ખર્ચે બનાવવાનો જે વિચાર થયો હતો તે બાબતમાં મહાત્માજીએ આવા નકામા ખર્ચ માટે નાપસંદગી બતાવવાથી તે વીચાર પડતો મુકવામાં આવ્યો છે.

• • •

ટ્રાંસવાલની ટાર્બીની ધારાસભામાં નાગ્યા બાલાના પ્રધાન તરફથી રજુ કરવામાં આવેલા અંદાજ પત્રમાં બચાવ કામ માટે તેત્રીસ લાખ પંચાવન હજાર પૌંડનો ખર્ચ બારાદરવામાં આવ્યો છે.

ખબર પત્રો

ગાંધીજી પર અભિનંદનના તારો

મયા મંગળવારે મહાત્મા ગાંધીજીએ અપવાસ છોડવાના શુભ સમાચાર આપતાં આખા કરબનમા બહારે આખા પુનીયનમાં ખુશાલી વર્તી રહી હતી. સરત હીંદુ એસોસીએશનની મીટીંગ એજ દિવસે સાંજે મળી હતી અને ગાંધીજીપર અભિનંદનનો તાર મોકલવાનો ઠરાવ થયો હતો. બીજે દિવસે નાટાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસની મીટીંગ મળી હતી. રોમાંચ તેમજ નાટાલના અન્ય ગામોમાંથી તેમજ ટ્રાંસવાલ અને ડેકમાંથી નાની મોટી ઠરેક સંસ્થાઓ તરફથી ગાંધીજી પર અભિનંદનના તારો મોકલવામાં આવ્યા હતા.

દસ હિંદીઓ વગર લાયસેન્સે વેપાર કરતા પકડાયા

વગર લાયસેન્સે જનરલ ડીલરનો વેપાર કરવા માટે દસ હીંદીઓને ડર્બીમાં એસીસ્ટન્ટ કોલ્ટરેક્ટર શ્રી એમ એસ. કરમાકની સમક્ષ ખડા કરવામાં આવ્યા હતા આકતે એક એ પાકિસ્તાની અને બે, જ્યુ નોટ ગીલ્ટી પ્લીઢ કયુ હતું, તેથી બે બે પાકિસ્તાનો દંડ કરવામા આવ્યો હતા.

ધ. સ. હિંદુ સોસાયટી

કેપટાઉનના રા. વિઠલભાઇ પરસોતમ, રા. ઉમરભાઇ દુકા તેમજ શ્રીમતી વિજયા બેન નગન પ્રવર્તકની મુલાકાત અર્થ્યા હતા જેનું સ્વાગત કરવા ઉપરોકત સંસ્થાનો મેળાવડો તા. ૨૨-૨-૩૯ ની સાંજે રા. જેરામભાઇ બેચરના પ્રમુખપદે મળ્યો હતો. પ્રમુખશ્રીએ પરોણાઓનું સ્વાગત કરી દુક ખોળખાપ્ત આપી હતી. પરોણાઓએ પોતાનો બહેલ માન માટે આભાર માની નીચે મુજબ સંસ્થાને મેદ આપી હતી જેનો સાભાર સ્વીકાર થયા હતો. શ્રી. વિઠલભાઇ પરસોતમ પા. ૬, શ્રી. ઉમરભાઇ દુકા પા. ૬, મો. વિજયા બેન પા. ૧.

ઉપરોકત સંસ્થાની એક ખાસ મીટીંગ તા. ૫-૩-૩૯ની સાંજે સંસ્થાના હોલમાં ઉપ-પ્રમુખ શ્રી. ટી. છગનના પ્રમુખપદે મળી હતી જેમાં સભાએ મહાત્મા ગાંધીજીએ શરૂ કરેલ અપવાસ માટે બગાડીની પ્રાર્થના કરી તેમની તંદુરસ્તી અને દીર્ઘાયુષ્ય માટે પ્રભુ પ્રાર્થના કરી હતી અને રાજકોટ પ્રકરણના કાર્યકર્તાઓને સમાધાની માટે પ્રભુ સન્મતી આપે એમો ઠરાવ થયો હતો. આ મીટીંગમાં સાધકશ્રી દુનીયાના પ્રવાસે નીકળેલ શ્રી. રામનારાયણ બીલ્લારામ પણ હાજર હતા જેમણે પૂજ્ય ગાંધીજીના છટન વિષે દુક વિવેચન કરી પોતાના પ્રવાસનું રસપ્રદ બયાન આપ્યું હતું. તદુપરાંત સ્વદેશ પાછા ફરી પાછા પધારેલા મેમ્બર ભાઇઓને પ્રમુખે આવકાર આપ્યા બાદ મોડી રાત્રે મેળાવડો વીખરાઇ ગયો હતો.

ટ્રાંસવાલ બનારીલ સમાજ

ટ્રાંસવાલ બનારીલ સમાજની સાંઢર સભા તા. ૫-૩-૩૯ ના રોજે જોહાનીસબર્ગમાં રા. ખંડુભાઇ ગાલભાઇના પ્રમુખપણા હેઠળ મળી હતી. ગયા વર્ષની મીનીટ પુક તથા મત્રબ્યવહાર સેક્રેટરીએ વાંચી સંભળાવ્યા બાદ બાજનમીઓએ હિસાબ રજુ કર્યો હતો. તે સંપૂર્ણ અને સત્ય હોવાનો ઠરાવ સભામા પાસ થયો હતો. હાજરીની સખ્યા ઓછી હોવાથી નવા વર્ષ માટે અમલદારોની ચુંટણીનું કામકાજ મુલતવી રાખવાનું સભાએ નકકી કર્યું હતું. આનારીલ ગ્રામાજના બજનસ્થી રા. પરસજી જગાભાઇ સ્વદેશ જતા હોવાથી તેમનો માન ઉગનલાલ નાથુભાઇએ રાખવો એમ સભાએ ઠેરવ્યું હતું સમાજનું ફંડ ભેગું કરવાનું કામ તાજેતર આગળ ધપાવવા કમીટીને સુચના કરવા મા આવી હતી. રા. પરસજી જગાભાઇ અને કાંતીલાલ બંદેભાઇ સ્વદેશ જતા હોવાથી પ્રમુખે તેમનો કુલપાનથી સત્કાર કર્યો હતો. જુદા જુદા વકતાઓ તરફથી તેમની સેવા માટે ઉચ્ચારણો આવી હતી. રા. પરસજીભાઇએ પા. ૬-૬-૦ તથા કાંતીએ શ્રી. ૧૦-૬ સમાજને ભેટ આપી હતી જેનો સાભાર સ્વીકાર કરવામા આવ્યો હતો. બાદ બાદ રા. બંડુભાઇ બાલભાઇ તરફથી આપાયો ગયા બાદ નવા વિસર્જન થઇ

ધી સુરત હિંદુ એસોસીએશન

વાર્ષિક જનરલ મીટીંગ

ધી સુરત હિંદુ એસોસીએશનના સર્વ મેમ્બરોને ખબર આપવામાં આવે છે કે એસોસીએશનની જનરલ મીટીંગ રવિવાર તા. ૧૯-૩-૩૯ના રોજ બપોરે ત્રણ વાગે રૂમ વિકટોરીયા સ્ટ્રીટ વાળા હોલમાં મળશે. સર્વેને સમારસર પધારવા વિનંતિ છે.

કામ :—રૂમ વિકટોરીયા સ્ટ્રીટ દુકાનની પાછળના નવા મકાનના ગોદામો અને તેની ઉપરના ફ્લેટો તથા કોસ સ્ટ્રીટ વાળા મકાનના ટેનરો પાસ કરવા.

ચેકરેકર્સનો વાર્ષિક રીપોર્ટ, પરચુરણ, ઓફીસરો તથા કમીટી મેમ્બરોની ચુંટણી.

એલ. બી. પટેલ.
સે. સુ. હિં એ.

ધી સુરત હિંદુ એસોસીએશન

ગોદામો ફ્લેટો અને મકાન

ભાડે આપવાના ટેનરો

ધી સુરત હિંદુ એસોસીએશનના રૂમ વીકટોરીયા સ્ટ્રીટ પાછળના નવા મકાનની ગોદામો અને તેના ઉપરના ફ્લેટો અને ૨૧-૨૩-૨૫ કોસ સ્ટ્રીટ વાળું મકાન એક વર્ષના લીસથી ભાડે આપવાના છે. તેથી ટેનરોએ કાગળ મારફતમાં અરજી ભાડાની ઉંચી રકમ અને બીજાનેસની હકીકત સાથેના સીલબંધ ટેનરો રવિવાર તા. ૧૨-૩-૩૯ના બાળાડી જનરલ મીટીંગમાં રૂબરૂ હાજર રહી રજુ કરવા. બધુ આપવા ઓછી રકમના ટેનરો પાસ કરવાની સત્તા જનરલ મીટીંગને રહેશે.

એલ. બી. પટેલ.
સે. સુ. હિં એ.

વેચવાના પુસ્તકો

બાળ સાહિત્ય—નવલકથાઓ—ધાર્મિક સાહિત્ય—રાષ્ટ્રિય સાહિત્ય—કાવ્યો વિગેરે

દક્ષિણા મૂર્તિ વિદ્યાર્થી ભવન પ્રકાશન ઑફિસનું સાહિત્ય

	પા.	શા.	પે.
૮૦ પુસ્તકોનો સેટ	૧	૧	૬
૫૦ ,, ,,	૦	૧૫	૬
૨૫ ,, ,,	૦	૧૨	૬

નવયુગ વાંચનમાળા

૨ જી ચોપડી	૧	૬	
૩ જી ચોપડી	૧	૬	
૪ થી ચોપડી	૨	૦	

કરસનદાસ મુળજીકૃત સુબોધકરની સચિત્ર બાળ પોથી શી. ૧ ૬.

સરકારી શાળાઓમાં ચાલતાં પુસ્તકોનાં

	શા.	પે.
બાળબોધ	૦	૬
૧ લી ચોપડી	૦	૯
૨ જી ,,	૧	૦
૩ જી ,,	૧	૩
૪ થી ,,	૧	૬
૧ લી ચોપડીના અર્થ	૦	૬
૨ જી ,, ,,	૦	૯
૩ જી ,, ,,	૧	-
૪ થી ,, ,,	૧	૬
ગુજરાતી રેડર ફીલાપ ભાગ ૧	૦	૬
,, ,, ,, ભાગ ૨	૧	૦
અંકગણીત ચાલકકાવાળાનું	૨	૬
બાલરક્ષક પાલનનું	૧	૨
ધુરોળ ૪ થા ચોપડાની (અંગ્રેજીના કૃત) નવી આવૃત્તિ	૬	૦
ગુજરાતી ગ્રેજ્યુએટ ડીક્ટેશનરી નાની	૫	૦
ઈંગ્લીશ ગુજરાતી ,, ,,	૫	૦
ગુજરાતના પ્રતિષ્ઠાવાની સહેલી વાતો	૧	૦

રાષ્ટ્રીય સાહિત્ય

મારી જીવન કથા (૧૯ મી આ. એડી.)	૧૩	૧	
સમાજવાદની ઝલક	૪	૬	
અહિંસા	૩	૧	
ખાદી મજુરી કરનારઓને	૨	૦	
ગ્રામ સેવા	૨	૬	
ચર્ખો ખપરચા	૩	૦	
મારી કેળવણી	૪	૦	
આત્મકથા ઈલસ્ટ્રેટેડ ભાગ ૧—૨	૫	૬	
,, ,, ભાગ ૩ જો	૭	૬	
ગાંધી વિચાર દોહન	૩	૦	
દક્ષિણાના મોર	૧	૮	
ગ્રામ ભજન મંડળી	૧	૧	
નવજીવન ભાગ	૧	૩	
અર્પણની પ્રતિજ્ઞા	૩	૧	
આપણા હિંદુસ્તાન	૪	૬	
સેવક કેળવણી	૧	૬	
સ્વદેશી સમાજ	૨	૦	
સીતા હરણ	૩	૦	
ત્રણ વાર્તાઓ	૪	૦	
રાજા વાઘોજીની કથા	૫	૧	
ગ્રેજ ડાયરી ૫. ૨૦, ઓપાલાગારી	૨	૦	
પરદેશી કાપડની સાથે કેમ વરીયાય	૨	૬	
પ્રાણ પ્રતિષ્ઠા	૨	૬	
નીતિનાયને માર્ગે	૨	૦	
ધર્મ અને સમાજન	૧	૧	
સારે કરીયું કુંવર	૨	૬	
,, ,, ,, ઉત્તરાર્ધ	૨	૬	
બોલશેવીઝમ ને બીજી વાતો	૧	૬	
તીરંગિતા અને બીજી વાતો	૧	૬	
બેબુત શિકારી	૧	૦	
ગોળમેજીમાં ગાંધીજી	૨	૦	
,, ,, બાકી પુ.	૪	૧	
કારાવાસની કહાણી	૩	૦	
,, ,, બાકી પુ.	૩	૬	
નવા મોનો ભાગ ૧ લો.	૧	૬	
,, ,, ભાગ ૨ જો	૧	૬	
ઈંડાધારી	૨	૦	
મહાલક્ષ્માના પ્રમુખો	૨	૦	
બેસેંટ બિલ્ડરસરી	૨	૦	
આર્યકોનનો મુક્તિ સંગ્રામ	૩	૦	
પુરજ્ઞાનીની કથાઓ	૨	૦	
સાગરે અજાટ	૨	૮	
ખિસ્ટ બનશે ત્યારે	૩	૦	
સૌરઠ રાષ્ટ્રી	૫	૬	
મૃદુભાષ	૪	૦	
પીર ન ગોપેય	૪	૬	
ઢાંકુરચાનની ભાગ રાનીઓ	૩	૬	
પુંડરીકના પરાક્રમ	૧	૬	
હું બનકપાર કેમ બની	૧	૦	
સમાજની વેદીપર	૪	૬	

ધાર્મિક સાહિત્ય

કાવ્ય દોહન ભાગ ૭	૬	૬	
પરમાર્થોદ્યાર	૧	૦	
દસમી સિખ્ય સંવાદ	૧	૦	
દસમીમાં ઈશ્વરના પા. પુ.	૪	૦	
બ્રાહ્મણ કથા	૧	૬	
ગાયત્રીમિતિ ગીતા	૧	૦	
ગિતા કોશ	૨	૦	
ઉપનિષદ પારાયણી	૪	૦	

નવલ કથાઓ

અંતરની ઓલખ	૪	૦	
પત્ર ભારતકા	૩	૦	
બારેજો અગ્નિ	૩	૦	
ગ્રામ મહત્મો ભાગ ૧	૩	૦	
,, ,, ભાગ ૨	૩	૦	
,, ,, ભાગ ૩	૩	૦	
,, ,, ભાગ ૪	૫	૮	
અજીતસિંહ	૫	૦	
લઘુ કોષ સંગ્રહ ભાગ ૨ જો	૨	૦	
ચંદ્રાવલ હસ્ય અને બીજી	૩	૦	
ગિરીષ	૩	૦	
નારી હૃદય	૪	૬	
નવખંડા ભૂગોળ ૨	૧	૦	
,, ,, ૩	૫	૦	
તાતી તલવાર	૪	૦	
દિવ્યચક્ષુ	૩	૦	
જયંત	૬	૬	
પુષ્પરીણી	૩	૬	
ભગીરથદારનો હાસ્ય ભંડાર	૬	૦	
પુષ્પ ગ્રિષ્મા	૩	૬	
રાજ નંદીની	૨	૬	
રામોણી	૬	૦	
પદ્મલા	૩	૬	
મોતીના નોરસ્યુ	૩	૦	
મુનીતી શોર	૩	૦	
સાબરમતી	૩	૦	
સ્નેહ સંગમ	૪	૬	
ઝવેરબેની સહીનું કોમ	૫	૦	
વેરાનમાં	૩	૬	
સ્નેહ પત્ર	૭	૦	
તુલસી રામ	૮	૬	
પારાંબુના	૨	૬	
જયાના પત્રો	૨	૦	
વેરાના ચાલ્યા	૬	૦	
કાપાલા	૭	૦	
બાકાની ધારા	૮	૬	
માલિકા	૫	૦	
વિમલાલ	૭	૬	
કેમ વિવાદ	૫	૦	
કમળોગી સુરેન્દ્રાર	૫	૬	
સ્વર્ગ અને પૃથ્વી	૮	૦	
પુષ્પ ગાયા	૪	૬	
ભરત કવીરના હાસ્ય પ્રસંગો	૪	૬	
ઉષા	૬	૦	
આનંદ પરી	૫	૬	
કલ્પના કુસુમો	૫	૦	
ગાંધારાન વાળ	૬	૦	
બાળા	૪	૬	
વિજય ગરબા	૫	૦	
ઉષા ગરબા	૭	૦	
ગાડકા	૬	૦	
ચઢતી કળા	૫	૦	
પલ્લી સમાજ	૩	૦	
ઝબો	૩	૦	
ચંદનાગ	૩	૦	
રવામો	૪	૦	
ગયીનાગ	૪	૬	

Manager, Indian Opinion,
Phœnix, Natal.

'Phone 2-3381 Tel. add. "Letapco."

D. K. PATEL

Fruit and Vegetable Exporter

— SPECIALIST —

In South African, Canadian and Australian Apples

Cape Fruit on hand in season

We have in stock Leaches which have just come in Market.

ડી. કે. પટેલ.

ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ એક્સપોર્ટર.

સાઉથ આફ્રિકન, કેનેડીયન અને ઓસ્ટ્રેલીયન એપલ્સના સ્પેશીયલીસ્ટ

ઋતુમાં કેપ ફ્રૂટ પણ રાખીએ છીએ

લીચીસ હાલમાં શરૂ થયા છે અને તેનો સ્ટોક પણ રાખીએ છીએ.

કૉલના ઓર્ડરો ઉપર ખાસ ધ્યાન દેવામાં આવે છે

લીચીસ સારા અને સસ્તા C. O. D. થી મળશે.

P. O. Box 765. 19, Cross St. Durban.

Telephone 33-5382.

VALLABH RANCHHOD,

Wholesale & Retail Fruit and Vegetable Merchant.

Country Orders Promptly attended to.

14, DIAGONAL St. JOHANNESBURG.

ટેલીફોન 33-5382.

વલ્લભભાઈ રણછોડ

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ અમારે ત્યાં તાજું અને સસ્તુ મળશે.

બહારગામના ઓર્ડરોને તાકીદે ધ્યાન દેવામાં આવે છે.

14, ડાયોગનલ સ્ટ્રીટ. જોહાનીસબર્ગ.

૩૫ વર્ષ થયાં સાઉથ આફ્રિકામાં પ્રખ્યાતિ મેળવેલ

જોહાનીસબર્ગમાં

પોરબંદર પીઢાં અનેકી લલેજવતદાર મીઠાઇ મળવાનું સ્થળ.

દરબારી ઢબના ઉત્તમ રસાદિક ઓલ્ડ ઝમાનાની સ્વચ્છતાથી મીઠાઈ તેમજ મસાલેદાર ફરસાણ સ્પેશીયલ તાજાં કરવામાં આવે છે.

ખપ્પુ ખાવા માટે મળો યા જમો:

KAPITAN'S CAFE

'Phone 33-8577 130 KORT STREET JOHANNESBURG.

ચામડીને મખમલ જેવી સુંવાણી આકર્ષક ને ખુબસુરત રાખવા માટે

અફઘાન સ્નો

વપરાય છે. આ સ્નોમાં વીટામીન A છે જેથી ચહેરા તથા શરીરની ચામડીને પોષણ આપી સુંદરતામાં વધારો કરે છે.

AFGHAN SNOW

SOLE AGENTS—

PATANWALA LTD BOMBAY 3

Branch : CALCUTTA.

સોલ એજન્ટ:

Indo-African Trade Agency,

74-76 Wilson Street,

Dundee, Natal, S. A.

પ્રસ્થાન

ભેટ?

પ્રસ્થાન માસિક બાર વર્ષ પુરા કરી-તેર મું વર્ષ નવી-તરવરી તાજગી પ્રવેશ કરે છે, ને નિમિત્તે :—

'પ્રસ્થાન'ના ગ્રાહકોને ખાસ લાભ

આપવાનું ને ૧૯૩૮ના ડીસેમ્બરથી આપણા સુધીનાં લવાજમ રૂા. ૫, બર્મા, પરદેશ માટે રૂા. ૭ના મળી ગયું હશે, તેમને પ્રસ્થાન કાર્યાલય તરફથી બહાર પડેલા પુસ્તકો ઉપર રૂપ ટકા કમીશન આપી આપવામાં આવશે (અપવાદ: શ્રી ગાંધીજીના મંગલપ્રભાતના તથા શ્રી રામનારાયણ પાઠકના પુસ્તકો ઉપર ૧૫ ટકા).

એટલે કે

જે ગ્રાહક લગભગ ૨૦-૨૨ રૂપિયાનાં પુસ્તકો ખરીદશે તેમને પ્રસ્થાન મફત પડી રહેશે.

દસ-બાર રૂપિયાનાં ખરીદશે તેમના બાકી લવાજમના પડી રહેશે બેડિ ન આના ના મળશેજ.

ગુજરાતનો અદ્યતન, તેજસ્વી પુસ્તકાલયો ને ઘરસ્કુલો આ યોજનાનો જરૂર લાભ લે.

પ્રસ્થાનનાં પુસ્તકો

	કિંમત
લગ્નપ્રપંચ	૩॥
બાલકોનો વિકાસ	૨
સંસ્કારના ચમત્કાર	૨
સાબરમતી	૧॥
પરમાણુ બૉંબ	૨
ચિનગારી	૧॥
ઘરેણાં'ઢરે	૨
ચતુરંગ	૧।
પ્રેમનો ફંદ	૧।
સ્ત્રી-પુરૂષ	૨
નવો આપનાર (ત્રણ ભાગ)	૫।
કમલતલી	૨॥
લક્ષ્મણ	૧।
ગાંધી આશ્રમોપાલંભ	૧।
સરસ્વતીમાળા	
વર્ષ ૧ લું ( )	૧૩।

બાકી સૂચીપત્ર મંગાવો.

પ્રસ્થાન કાર્યાલય: ચારણી અખિયારી સામે : અમદાવાદ.

સાહિત્ય અને સંગીતનો સમન્વય

દિનપ્રતિદિન જનતાની રસવૃત્તિ કેળવાય છે—જનતા નવિનતાની પુજક બની છે—ભાવના અને આદર્શ આ જમાનાનું ગૈારવ છે—અને હવે લોકો ગમે તેવી વસ્તુ ચલાવી લેવા તૈયાર નથી.

અમે પણ આ માન્યતાને માન આપી વર્તવાનો નિશ્ચય કર્યો છે. તેથી ખાસ પ્રસંગ માટે તમારા સમક્ષ રજુ કરીએ છીએ. અણુીના નટ નટીઓ અને લેખકોનો સહકાર સાથી મેક્ષકોની રસવૃત્તિને પોષે એવી રેકોર્ડો, ચામડાના દ્રામાના સેટો અને હારમોનીયમ. તબલા મગાવ્યા છે જે તમારી સમક્ષ રજુ કરીએ છીએ. સંગીતના મધુરા સ્વરોથી તમારા ઘરમાં સ્વર્ગ ઉતારો.

અમે લોકલ ખરીદી તેમજ એજન્ટો મારફને હારમોનીયન મંગાવતા નથી તેથીજ અમે લેખીત ગેરંટી સાથે વેચીએ છીએ.

પગના હારમોનીયમ પા. ૬—૦—૦
હાથના " પા. ૩—૫—૦

જોટી ગ્રેહની કીમત પા ૧—૦—૦ થી

પા. ૩—૧૭—૦ સુધી

ગ્રામોફોન પા. ૨—૧—૦ થી પા. ૮—૮—૦

હીઝ માસ્ટર્સ વોઈસ
તથા
કોલમ્બીયા
(ઈન્ડીયન રેકોર્ડ)
૩/—

રેકોર્ડના સસ્તા ભાવો

નવા નંબરો અથવા તમારા માંગેલા નંબરો વધેલા યા મોડા તમને મળશેજ તો શા માટે વધારે પૈસા ખર્ચો છો.

અમો અથવા આને બીજે.

તેમજ આ દેશની હવાને અનુકુળ થાય તેવા મીઠા અને મધુર સુરના, મજબુત અને ઠકાઉ. વારા, સાંતા, સરદાર તેમજ મેકલેઓડ્સ કંપનીના હારમોનીયમ, હાથના અને પગના લંબા હાર્પ—પગના. નવી સીલેક્શન અને નવી રેકર્ડ મેઈજની રેડીઓ આવી ચુકી છે. તે સીવાય દરેક જાતના ગ્રામોફોન ઉપરાંત બધી મેકરો સાથે H.M.V. ને કોલમ્બીઆના પણ સ્ટોકમાં રાખીએ છીએ.

વાજીંત્રોના છુટા ભાગો મોટા જથ્થામાં રાખીએ છીએ.

વાયોલીન, મેન્ડો, મેન્ડોલીન, બુલબુલ તરંગ, ગીતાર અને સ્વરાય મેન્ડના ભાવોમાં ઘણો ઘટાડો કર્યો છે.

કામ પણ વાજીંત્રનું રીપેરીંગ કામ અતી દેખરેખ નીચે ગેરંટી સાથ બનાવી આપીએ છીએ.

—સાઉથ આફ્રિકાના ૩૨ વર્ષના જુના હારમોનીયમીસ્ટ—

GOSHALIA'S MUSIC SALOON

P.O. BOX 460. 179 GREY ST. AND 131 QUEEN ST
DURBAN, NATAL.

Special

Large stock of latest Drama set arrived in Tamil, Hindustani, Gujarati and Telugu. Prices have been specialy reduced.

Apply for our catalogue Our Harmoniums sold under written Guarantee for 3 years. Try us before you go elsewhere.

'Phone Day 2-9169. 'Phone Night 5-1508.

RAJCOOMAR,

DURBAN'S FIRST INDIAN UNDERTAKER

Coffins, Wreaths, and Fresh Flower Wreaths of all descriptions always in stock.
Motor and Horse Hearse at moderate Charges.

રાજકુમારે,
અન્ડરટેકર

કોફીન, ફુલ, ફ્લાવર માલા તે તેના માલ કુંકા મોઝીસે પુરતા પાડવામા આવે છે. સસ્તા રિટસ જાહે.

14, Cross Street, DURBAN. 1151

'PHONE 33-4691. BOX 2626.

L. MISTRY

એલ. મીસ્ત્રી

બોટલ્સ, રેબલ અને કીચન ડરેસર ફુટક અથવા જથ્થા-બંધ બનાવનાર તેમજ ફુટ ફર્નીચર સંતોષકારક કામ કરનાર.

ઘરાકોએ ભાવોનું પ્રાઈસ લીસ્ટ મંગાવો.

45 Market St. : : : Johannesburg. 1031

કીટીંગસ

પાવડર

કીડી, માકડ, ઝાંખા, કંસારા, માખી, વંદા વિગેરે સઘળા જંતુઓનો

નાશ કરે છે.

કીટીંગ્સ પાવડરના ટીન બધે છે. 1115

Box 830. Tel. Add. "Orangexpo."

M. C. PILLAY

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter

country orders executed at lowest Market prices special attention given to all up-country orders
TRIAL ORDER SOLICITED.

જથ્થાબંધ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર

અમે અપકંટ્રીના ઓર્ડરો ખાસ દેખરેખ રાખી સારો માલ C.O.D. થી મોકલીએ છીએ.

79, PRINCE EDWARD STREET, DURBAN. 100

'Phone 2-6235. P. O. Box 316.

Heerabhai Morar Matvadkar,

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter
and Commission Agent,

15 CROSS ST. RESIDENCE.
PACKING WAREHOUSE 44 BOND ST.
DURBAN.

હીરાભાઇ મોરાર મટવાડકર

હોલસેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર
અને કમીશન એજન્ટ,

પેકીંગ સારી રીતે કરી માલ સી. ઓ. ડી. થી મોકલવામાં આવશે.

ટેલીફોન ૨-૬૨૩૫ બોક્સ ૩૧૬.

૪૪ બોન્ડ સ્ટ્રીટ, ડરબન. 1154

'Phone 33-4404 Tel. Add.: "VALSOTEL." P.O. Box 4748.

V. B. PATEL,

WHOLESALE AND RETAIL FRUIT, VEGETABLE AND PRODUCE MERCHANT
CHEAPEST BANANA STORE IN TOWN.
40 President Street, JOHANNESBURG.
Terms: NETT CASH or C.O.D

વી. બી. પટેલ,

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ, વેજીટેબલ અને પ્રોડ્યુસ મરચન્ટ
જનરલની સહેરમાં સસ્તામાં સસ્તી દુકાન
અમારે ત્યાંથી બધાના કરતાં ઓછું ફ્રૂટ વધુ માલ. અમારા ત્યાં ખાસ ખાતું રાખવામાં આવે છે.
ઓર્ડરથી બધાને C. O. D. થી માલ મળી શકશે.

ટેલીફોન ૩૩-૪૪૦૪ ૪૦ પ્રેસીડન્ટ સ્ટ્રીટ,
પી. ઓ. બોક્સ ૪૭૪૮ જોહાનીસબર્ગ 1153

"શુદ્ધ ઘી."

દરબારમાં મનહરીઃ ફ્રેશ બારાસેર માલ રેગ્યુલર આવતો. જે. માકોડ. ગીરના નંબરદાર ખુશરાલ ગઢવીની દેખરેખ નીચે બનાવેલું "દરબાર મધુરાલ ગઢવીનું (શુદ્ધ) ઘી.

અમારે ત્યાંથી મોટા પ્રમાણમાં મળશે.

બાકી આર્ડરો પુછો યા લખોઃ
સાથેમ ચાકિટોના સોલ એજન્ટ.

શામજી દેવશી એન્ડ સન | **SAMJEE DEVSHI & SON**
૪, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, ડરબન. | 4, Cross Street, DURBAN. 1117

NAROTAM HARGOVIND

The Master Tailors.
Suits and Costumes Made in the latest Styles.
We specialise in High Class Tailoring.
Our Prices are to suit the times.
Try us with your next Order

તમારો સુટ ક્યાં શીવડાવશો?

નરોતમ હરગોવીંદ

તમને અપ-ટુ-ડેટ સ્ટાઇલનો હિસાબ આજે બતાવી આપશે.
ટ્રાયલ ઓર્ડર આપી ખાત્રી કરી લ્યો.

'Phone 25661. 176 Grey St. Durban. 1170

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	ઓરેંજ ફ્રી સ્ટેટ ગામે	કેપ ટાઉન પ્રાગપુર	સુલતાન મોહરમ	પારસી સંવત, કદમાં	સુર્યોદય કે. મી.	સુર્યાસ્ત કે.મી.
શુક્ર	૧૦	૧૯	૧૮	૬	૫-૫૬	૬-૧૬
શનિ	૧૧	,, ૧૩	૧૯	૭	૫-૫૭	૬-૧૫
રવી	૧૨	,, ૧૪	૨૦	૮	૫-૫૮	૬-૧૪
સોમ	૧૩	,, ૧૫	૨૧	૯	૫-૫૯	૬-૧૩
મંગળ	૧૪	,, ૧૬	૨૨	૧૦	૬-૦	૬-૧૨
બુધ	૧૫	,, ૧૭	૨૩	૧૧	૬-૧	૬-૧૧
ગુ	૧૬	,, ૧૮	૨૪	૧૨	૬-૨	૬-૧૦

Buy Perfect DIAMOND RINGS and Flawless DIAMONDS direct from our factory!

Do you know through our "Factory to Finger" policy, you can purchase beautiful Diamond Rings and Flawless Diamonds at prices lower than wholesale. Why not call and inspect our large selection of exquisite gems to-day? Write, 'phone or call for our free, clear-type illustrated catalogue.

AMSTERDAM
Diamond Cutting Works

62, Field Street, Durban
P. O. Box 2362. 'Phone 2-4888.
Also at Johannesburg and Capetown.

The History of The Indian National Congress
(1885—1935)

In Khaddar binding with over [illegible] pages. Presentation [illegible]

Price: [illegible]

Steamastic [illegible]

The Manager,
'INDIAN OPINION'
Phoenix, Natal.

Congress Jubilee Albums

An artistic Jubilee Album containing the photos of all Congress Presidents [illegible] to 1935. The portraits have been [illegible] descriptive booklet. The [illegible] Congress Presidents have been [illegible] printing.

Price: 2s 6d.

To Be Had From:

"INDIAN OPINION."
Phoenix, Natal.

'INDIAN OPINION'

(Founded by Mahatma Gandhi in 1903)

For The Moral, Political and Social Advancement Of Indians In South Africa.

Published Every Friday.

Subscription Rates

Payable Always In Advance.

Within the Union	21s	Annually
" " "	11s.	Half-yearly
Outside the Union	22s. 6d.	Annually
" " "	12s.	Half-yearly

Become a Subscriber and persuade your friends to do likewise

Apply to—

Manager,
Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

SWAMI VIVEKANANDA'S WORKS

[illegible]

LIFE OF SRI RAMAKRISHNA

[illegible]

PRABUDDHA BHARATA
OR
AWAKENED INDIA

A high class English monthly started by Swami Vivekananda in 1896. It is devoted to Universal Religion, Indian Culture, Education, Art and other topics of international interest.

Annual subscription: Inland Rs. 4. Foreign 11 Shillings.

Apply for a complete Catalogue:
The Manager, ADVAITA ASHRAMA,
4, Wellington Lane. Calcutta, India.

JUST A SECOND!

CYMA

NATIONAL

CASH REGISTER

AND

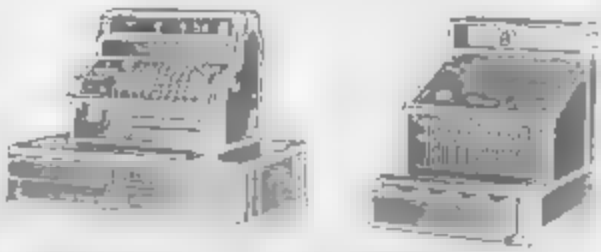
ACCOUNTING MACHINE

SYSTEMS

FOR

MAXIMUM

EFFICIENCY

THE NATIONAL CASH REGISTER CO. S.A. (PTY.) LTD.,

63 PRESIDENT STREET

JOHANNESBURG

P. O. Box 3591. Phone 33-6245

DIAMOND ENGAGEMENT RINGS

Say it with Koh-i-Noor!

THE PERFECT DIAMOND RING

KATZ & LOURIE LTD.

"DIAMOND CORNER"—ELOFF & MARKET STS. JOHANNESBURG.

THE FINEST IN WATCHES

Lord Elgin · Lady Elgin

21 JEWELS 19 JEWELS

America's most distinguished timepieces — important gift values.

KATZ & LOURIE LTD.

Write for full Elgin watch Catalogue

"DIAMOND CORNER" ELOFF & MARKET STS. JOHANNESBURG

Loorenco Marques enquiries: CASA COIMBRA, Box 478

Printed and published by Manilal M. Gandhi at Phoenix Settlement, Phoenix, Natal.

22 MAR 1939

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 11—Vol.—XXXVII FRIDAY, MARCH 17th, 1939

Registered at the G.P.O. as a Newspaper.
PRICE FOURPENCE.

Question Before Christendom

"THE result of non-violence is not always visible to the naked eye. It is not given to martyrs always to see in the flesh the results of their mortification: indeed, selfless love does not look for results, it only seeks the general good, it has within it the urge to raise society to a higher plane it has boundless faith in human nature. That the way of love—for what is non-violence except boundless love—is not easy to pursue is only too true. But to rule love out as a social virtue, is to deny the existence of not only the religion of Jesus but of all the great religions of the world and to give way to fear which is the ruling passion in the world to-day. Non-violence on a national or international scale has not yet been sufficiently tried: where it has been tried by Gandhiji it has met with success. Is not Europe, by unburdening her mind to the doctrine that 'Might is Right, giving a direct lie to the teaching of Jesus? This is the question before Christendom to-day. Does the great measure of freedom [illegible] being able to resist force with the weapons of love as never it not be that its highest and eternal form will be born out of the blood willingly shed by one nation or many nations?"

—An Indian Christian in *Harijan*

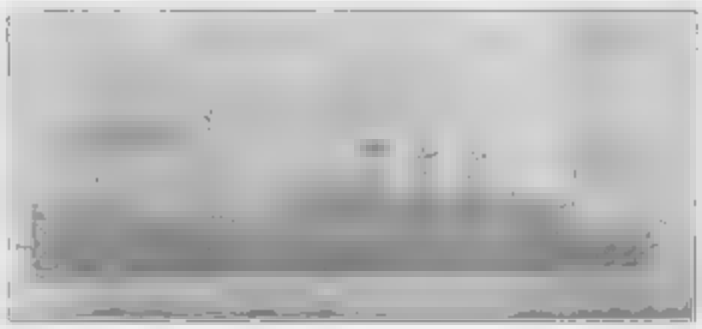
ખ્રીસ્તી જગત સમક્ષ પ્રશ્ન

"અહિંસાનું પરિણામ હમેશા નરી આંખે દેખી શકાતું નથી. શહીદિ મેળવનાર સાધના પરિણામો હંમેશાં નજરે જોઈ શકતા નથી. હકીકતમાં નિઃસ્વાર્થ પ્રેમ પરિણામો તરફ જોતોજ નથી, તે માત્ર સામાન્ય હિતજ ઝુએ છે, સમાજને ઉચ્ચ પંક્તિએ ચઢાવવાનો તેમા ગુણ રહેલા છે, મનુષ્ય સ્વભાવમા તેને અનંત શ્રદ્ધા હોય છે. પ્રેમનો માર્ગ—અર્થાત અહિંસા કે અખુટ પ્રેમ સિવાય બીજું શું છે—એમા કસોટી રહિત રે એ સહજ સત્યજ છે. પરંતુ પ્રેમને એક સામાજીક ગુણ તરીકે નકારવો એ ધર્મપ્રણેતાના ધર્મો તથિનેજ નહિ પરંતુ જગતના બધાજ મહાન ધર્મોની હસ્તિનો ઇન્કાર કરવા બરોબર છે અને બધા, કે જે જગતમા આજ સુધી વ્યાપી પડ્યા છે, તેને રમાન આપવા બરોબર છે. રાષ્ટ્રિય - આંતરરાષ્ટ્રિય ધોરણપર અહિંસાનો હજુ પુરતા પ્રયોગ નથી થયો. ગાંધીજીએ તેના પ્રયોગ કરેલા છે. આ તે સહજ નીચે પેા છે. યુરોપ "બળીયાના ન ભાગ" ના સિદ્ધાંતને અનુસરીને ધર્મપ્રણેતાના શિક્ષણને શું બોટું ઠેરવતું નથી? ખ્રીસ્તી જગતના સમક્ષ આજે જે પ્રશ્ન ઉપસ્થિત થઇ રહ્યો છે. "કાંતો વિશેષ સ્વતંત્રતા બળની સામે બળ વાપરવાની છુટમાં રહેલ છે કે પછી ઘોર રક્ત અથવા ■ અનેક રાષ્ટ્રોનાં સ્વેચ્છાએ રેડાયેલાં લોહીથી જ તે તેના સર્વોચ્ચ સ્વરૂપમાં પ્રકાશશે નહિ?"

—'હરિજન' માં એક દેશી ખ્રીસ્તી.

B. I. Steam Navigation Co., Ltd.

સ્ટી. "ટાયરીઆ"

૩૬ ક્લીંદ પા. ૯ ૭ ૬.
ઇંટરમીડીએટ પા. ૨ ૬ ૦
ડાયલ પા. ૧૧ ૬૩ ૬.

૧૨ ક્લીંદ પા. ૯ ૭ ૬.
મુસ્લીમ ક્લાસ પા. ૨ ૬૭ ૦.
ડેક પા. ૬૨ ૪ ૬.

માર્ચ તા. ૨૬ મીએ મુંબઇ જવા ઉપડશે

ખાસ સુચનાઓ—ઉતારૂઓએ પોતાના સામાન ઉપર પોતાનું અને સ્ટીમરનું નામ લખી, પોર્ટ હરબરનું સરનામું કરવું અને બધા બીલ સાથે રાખવા. ઉતારૂઓને દારૂના સીધા પોર્ટ ઉપર પહોંચવા કરવા જણાવવું.- વિશેષમાં બહાર ગામના પેસેન્જર એજંટો પોતાના માલની બધાસ રાખવા પૈસે વસુલ કરીને અમારી ઓફીસમાં દેખાડવાથી લહેવાદારી આવતા પત્રો મેળવી શકાય તેમજ માલ મોકલાવ્યા પહોંચ્યાનો સમાચ અઠવાડીયામાં અઠવાડીયા અમારી સાથે પત્રવ્યવહાર કરવાથી દીલગીરી મેળવી શકશો.

સીંગાપોર તરફ દરેક કામકાજ અમારી બાજી દેખરેખ નીચે થાય છે.

વધુ ખુલાસા માટે લખો યા મળો.

SHAIK HIMED & SONS, :: 390, Pine Street, Durban.
Telegraphic address: "KARAMAT." Telephone 2-0432

CITY SHIRT Co., No. 4, Kort Street, Johannesburg.

THE NEW INDIA ASSURANCE
——COMPANY, LIMITED.——

Life, Fire, Motor Car, Motor Lorry, Motor Bus, Plate Glass, Workmen's Compensation, Etc. Etc.

આ દેશી વીમા કંપનીમાં જીંદગીના, આગ, મોટર કાર મોટર લોરી, મોટર બસ, પ્લેટ ગ્લાસ, કામદારોને રક્ષણના વીમાઓ, વગેરે વિશેરે દરેક જાતના વીમાઓ ઉતારવી સગવડ છે. દેશી કંપનીને ઉત્તેજન આપવું એ દરેક દેશીની ફરજ છે.

Natal Office:
"INDIA HOUSE"
17, First Avenue,
DURBAN.
Telephone 2-5845 Con
P. O. Box 1610
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
Durban.

Policies Issued and Settlements Effected in this Country.
પોલીસી તેમજ દાવાની પતાવટ આ દેશમાં કરી આપવામાં આવે છે.

Transvaal Office:
ROOMS NO. 12 & 13.
BARKLY ARCADE,
Diagonal Street.
JOHANNESBURG.
Telephone 33-4471
P. O. Box 3641
Tel Add "RUSTOMJEE"
JOHANNESBURG

JALBHOY RUSTOMJEE
Principal Representative For The Union Of South Africa.

GANDHI & Co. (Pty) Ltd.

GENERAL MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS

Try us for:-

Benares Saries, with Blouses of same design prices from 75/- to £10 with double border.

Also Cotton, Crepe-de-chine & Rayon Saries from 2/6 to 40/-.

We also stock Indian Drugs, Condiments, Draperies, Outfitting, Hardware, etc. etc.

Telephone 23676.

Tel. Add. "Gandhico" Durban.

112 Victoria Street, DURBAN.

અમારે ત્યાં હમેશા મોટા પ્રમાણમાં નીચે જણાવેલ ચીજો સ્ટોકમાં રહે છે.

જોરદાર બદામ, પીસ્તાં, ચારોળી, એલચી, જાયફળ, તજ, લવીંગ, સુરજમાપ કેસર, તેમજ હળદર, ધાણા, છરૂ ચીજો આળો તેમજ બારસ દેખરેખ નીચે પીસાવેલ મસાલો તથા તમામ જાતના ચોખા-ઈરાસ્વલ, કોમ દીલ્હી, બાંબ, બાજ તુલસી, ચીજો તથા પંજાબી સાલમ, ઘોળી મુસલી, ગંઠોડા કોપરાપાટી તથા સાતસો બારસો જાતનું ગંધીયાણું તેમજ સોપારી-મદ્રાસી સેવરપની, ધાણ્યા, રોકેલાં તથા ગુલાબનું પાણી, આમળા, મોગરા, ચંબેલી, કુવેલ, કામીનીયા ચીજો ખુશબોદાર તેલ ચીજો, ચીજો મોટા જથ્થામાં તેમજ છુટક મળશે.

Also:

P. O. Box 27, TONGAAT,

Telephone during Office hours No. 5.

,, after Office hours No. 008. 116

દુખ બધે ફેફસાની બાસ કરવા છે

ઝંડુનું

કેસરી જીવન

ફેફસાંની બધા બારીકીબોને દુર કરે છે તથા બોહીને સુધ કરે છે આના સેવનથી તન્દુરસ્તી બારસ થાય છે. એક વાર અજમાવી જુઓ.

ધાતુ, ગ્રાનગંજ ચિરોટેની નબળાઈ અને બાંસી ચિરોટે જાતીનાં રોગો માટે

ઝંડુની સુવર્ણ મિશ્રિત મકરધ્વજ ગુટી

બિના ચિરાંયે ચાપરના બાંધો

ઝંડુ ફાર્માસ્યુટીકલ વર્કસ લી.—પો. બો. નં. ૫૫૧૩, મુંબઈ નં. ૧૪.

સા. આફ્રિકાના સોલ એજન્ટસઃ એમ. એમ. જોશી એન્ડ સન્સ, સ્ટાન્ડ ૨૩૮, ગોશીયાટીક બજાર, પી. બો. બોક્સ ૧૨૦૫, પ્રીટોરીયા.
મેહનીસબર્ગમાં મળવાનું ઠેકાણું: બસત બ્રધર્સ, ૧૪ કોર્ટ રેટ્ટાર્ડ.

આયુર્વેદિક દવાઓનું મુલ્યમય આજેજ મંગાવો. 017

MOHANLAL VALJEE,
(INDIAN PAWNBROKER.)
112, Victoria Street, Durban.
Low Rates of Interest on Jewellery.
High prices paid for Old Gold. A large stock of New Jewelleries at reasonable prices to suit your pockets. 1341

P. P. BHAGAT,
Fruit Merchant.
દરેક જાતનું ફ્રુટ અને વેજીટેબલ સારૂં પેકીંગ કરી C. O. D. થી મોકલવામાં આવશે. લખોઃ—
P. O. Box 842. 139 Brook St. Durban. 134

પુષ્ટિકારક પાકો બનાવવા હોય
અને
દરેક જાતની દેશી દવાઓ જોઈતી હોય
તો અમારી મુલાકાતે આવો

શરીરને પુષ્ટ બનાવવાના સારા પાકો બનાવવા માટે હમારે ત્યાં તાજે અને ઓરકબો માલ છે. તેમજ દરેક જાતની દેશી દવાઓ અને દેશી મોરથી હકીમો તાજા અને ઓરકબો માલ સ્ટોકમાં રાખીએ છીએ.

દેશી મુલકના ગોરધાં નંબર ૧ ની શી. ૧૭–૧ સાયજ ઉપરાંત,
દેશી ગોરધાંના ખોળીયાં નંબર ૧ ની શી. ૭–૧ સાયજ ઉપરાંત.

શરીરના કોઇ પણ ભાગમાંથી રાગ મટાડવાનો

નવાબી પાવડર

ફક્ત બે વખત મીનીટમાં રાગ સાફ થાય છે.

કિંમત શીશી દીઠ પારસલ ખર્ચે. બબ્બે કાચ શીશીની બી પારસલ ખર્ચે. ત્રણ કે વધારે શીશી પારસલ ખર્ચ મફત.

ઓર્ડર સાથે રોકડા પૈસા મોકલવા

Fancy Gold Cups and Saucers @ 1/9 a dozen.
12 dozen to a case. Cash with order.

I. G. H. BASSA
153 Grey Street, Durban.

WE STILL BUY
OLD GOLD, SILVER & SOVEREIGNS.
We Stock CYMA, ELGIN, WALTHAM, BUREN,
and MADIX Watches
Large stock of Indian and European jewellery always on hand
Importers of MOHINI FLUTE harmoniums
LAKHANI & CO.,
(Jewellers)
111 Grey Street, Durban. 'Phone 21258.

HEADACHES QUICKLY RELIEVED BY TAKING
TYSONO BRAND (PAIN-I-CURE) HEADACHE POWDERS
FROM YOUR CHEMIST at 9d., 1/6, 2/6 and 4/6; or POST FREE FROM
ERNEST TYSON, CHEMIST, TOLLGATE, DURBAN

'Phone 29350. Tel. Add. "Nartjes."
A. M. PADAYACHEE
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter.
Monthly orders executed at Market prices.
Special attention given to telegraphic and monthly orders.
TRIAL ORDER SOLICITED.
91 LEOPOLD ST., AND 34 CROSS ST.,
P. O. BOX 195. DURBAN.

M. H. DESAI.
એમ. એચ. દેશાઈ,
હોલસેલ ફ્રૂટ વેપારી,
અમે દરેક જાતના ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ મુનીસના કોઇ પણ જાતના C. O. D. થી માલ ચેલાંજ કરી મોકલીએ છીએ.
P. O. Box 254. 31, Short St. Durban.

Books for sale.

NOTE.—Remittance should accompany order. V.P. ORDERS will not receive attention Postal Orders to be made to "Indian Opinion at Phœnix. Postage Free on all books.

THE STORY OF MY EXPERIMENTS WITH TRUTH
By M. K. GANDHI

This is an autobiography of Mahatma Gandhi printed in two volumes. Price 12s 6d. for each volume.

JAWAHARLAL NEHRU An Autobiography
(Cheap Edition)

("For those who would understand contemporary India it is an indispensable book."—ALDOUS HUXLEY.)

Price 10s. 6d.

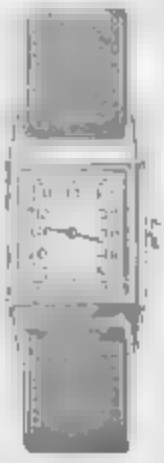
THE POWER OF NON-VIOLENCE
By RICHARD B. GREGG.

The writer has explained the method of resistance by non violence in modern Western concepts and terminology. The book is worth studying. Price ... 5s. 6d.

INDIA AND THE WORLD

Essays by—PANDIT JAWAHARLAL NEHRU

Price ... 7s 6d.

IF YOU WANT THE BEST AND SOUTH AFRICA'S STRONGEST AND MOST RELIABLE WATCH INSIST ON A WORLD FAMOUS
UNION SPECIAL
15 JEWEL, NON-MAGNETIC, SHOCK PROOF, UNBREAKABLE, PERFECT TIMEKEEPERS. 100 NEWEST LADIES' & GENTS' MODELS.
REDUCED PRICES FROM 25/- UPWARDS.
GOODS SENT C.O.D. THROUGH POST OR ACCOUNT OPENED WITH APPROVED MARKS

દુકાનદારોને હોલસેલ માલમાં સારૂં ડીસ્કાઉન્ટ આપવામાં આવશે.

૧૫૦૦ હીરા, દાગીના, ઘડીયાળો વિગેરેના બારસોનોનું' અમારૂં સુંદર કેટલોગ મંગાવવાથી મફત મોકલવામાં આવશે.

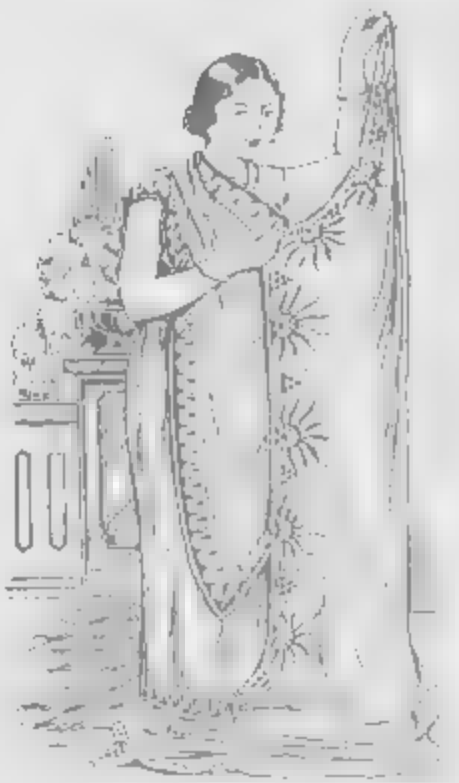
THE AMERICAN SWISS WATCH Co. Ltd.
"THE DIAMOND HOUSE"
WHOLESALE & RETAIL JEWELLERS,
25, PARLIAMENT STREET,
CAPE TOWN.

Cable & Tel. Add. "ADVANCING." 'Phones: 23003, Res. 28348.

CHOONILALL BROS.

THE NOTED INDIAN "SARRI HOUSE" IN SOUTH AFRICA.

141, GREY STREET, DURBAN.

ARRIVING BY EVERY MAIL FROM INDIA AND JAPAN

BENARES SARRIES WITH BORDERS AND PLAIN CENTRES,
BUTTIDAR BENARES SARRIES IN SEVERAL SHADES
Prices from 60/-, 85/-, 105/- & up to £20.
THE LATEST FROM BENARES CITY.
EMBROIDERED SARRIES 25/-, 35/ & up.
PRINTED VARIOUS LINES of SARRIES from 12/6, 17/- & upwards
EMBROIDERED CREPE-DE-CHENE from 3/6 yd. 42 in. & 45 in. width.
LATEST DESIGN SARRIE CLOTH 44 in width.
from 1/6 yd 1/9, 2/ & up
GEORGETTE SARRIES LATEST ARRIVALS
prices from 25/ 30/-, 45/ & up.
LATEST BLOUSES TO MATCH SARRIES
prices from 12/6, 17/6 & upwards.
ZARI WORK SILK SARRIES IN ALL SHADES
from 55/-, 95/-, 125/- & upwards

Branches 58, WICKS STREET AND 60, WICKS STREET, VERULAM
GARAGE AND SERVICE STATION
. ROSS STREET AND 55, WICKS STREET, VERULAM.
'Phone 39, Verulam.

Please note Our Johannesburg Agent P. RATANJEE, 60, Bree Street, Newtown.

ચુનીલાલ બ્રધર્સ

દક્ષિણ આફ્રિકાનું જાણીતું સાડીઓનું ઘર

૧૪૧ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

બ્રાંચેસ
૫૮ અને ૬૦ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

અમારી સાડીઓ મદ્રાસ એજન્સીઓનાં બાતે
પી. રતનજી.
૬૦, ગ્રે સ્ટ્રીટ, જોહાનિસબર્ગ.

ગેરાજ અને સર્વિસ સ્ટેશન
૬ ગોસ સ્ટ્રીટ અને ૫૩ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

ડરેક સ્ટીમરમાં બાપાને ત્યાંથી આવે છે
બનારસની પ્રખ્યાત બનારસી અને સાદી, તેમજ બાલબાલની ખૂબીદાર
સાડીઓ રૂા. ૬૦, રૂા. ૮૫, રૂા. ૧૦૫ ■ પ્રથમ પા. ૨૦ સુધીની
બનારસથી ખૂબસૂરત આવેલી છે.
ડબલ કામની સાડીઓ રૂા. ૨૫ અને રૂા. ૩૫ થી ઉપર
બાલબાલની બાતવાળી સાડીઓ
રૂા. ૧૨-૬ અને રૂા. ૧૭-૬ થી ઉપર.
ડબલનું ક્રેપ-દી-ચાઇનીઝ. ૨૭ ઇંચ પહોળ અને ૪૫ ઇંચ પહોળા
સાડીનું લેટેસ્ટ ડીઝાઇનનું કપડું. ૪૫ ઇંચ પહોળા વારનીશ, રૂા. ૧-૬,
રૂા. ૨-૮, રૂા. ૩-૦ અને તેથી ઉપર
ખૂબસૂરત આવેલી જ્યોરજેટ સાડીઓ રૂા. ૨૫, રૂા. ૩૦
રૂા. ૪૫ અને તેથી ઉપર.

સાડીને મેચ થનારા બ્લાઉઝ રૂા. ૧૨-૬, રૂા. ૧૭-૬ અને
તથા ઉપર.
ડરેક રંગની સારી ભાતની રેશમી સાડીઓ રૂા. ૫૫, રૂા. ૭૫,
રૂા. ૧૨૫ અને તેથી ઉપર.
બારગેઇનીયમ, વધારા ચાલેલા, રંગવટો અને બીજા વાટ'ગેર
ઓછામાં ઓછા ભાવે.
ડરેક જાતનું ગોગલ્સ, ગ્રેસરી મદ્રાસેલા વૈલસેલ ભાવે
મીડવેસ્ટ રેટીયે, અને રેટીયે પ્રાઇસ
બાવા પા. ૨૫, પા. ૨૫, પા. ૩૫, પા. ૫૫ અને તેથી ઉપર.
મોટરગાડીના ટ્રેક્ટરનું ઘરાક આરબના તાજા મદ્રાલો
બાવા રૂા. ૧૦-૦, રૂા. ૧૭-૬, રૂા. ૨૭-૬, રૂા. ૪૫, રૂા.

OTHER SPECIALITIES

POPULAR POP
"The King of Ginger Beers."

CLUB SEAL SODA
"Improves your Spirits."

"GIANTS"
The Quart Bottle for 4d.
In all Popular flavours.

'Phone 2-4345

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

DALYS LIMITED.

72, CANADA ROAD, DURBAN.

'Phone 21078. Tel. & Cables: "Crescent." P. O. Box 582.

Crescent Trading Co. (Pty). Ltd.

WHOLESALE MERCHANTS AND DIRECT IMPORTERS OF HARDWARE

Indian And European Groceries.
Indian Drugs And Condiments.
Our Stocks Are The Best Quality
And are Always Fresh
Our prices are keen.
We specialise in all kinds of Bombay, Calcutta, and Madras Products.
It will pay you to give us a trial.
Before placing your orders elsewhere benefit by our thirty years' business experience.

Our aim will always Be service, quality and satisfaction.

અમારે ત્યાં નીચે મુજબનો માલ જથ્થાબંધ
મળી શકશે

એલચી, બલબચ્સ, બદામ, બારોલી, પીસ્તા, સિંગોડા, બુલાખનું પાવડી, બુલાખનું શરબત, કાલુદાનું પાસ, બાદેક, કરામ, એલચા, બીસરી, બજુર, રબો-સાપરી (બદકું) સેક, કોપરાની પાદી, પીસેલું કોપરૂં, સુરજ છાપનું કેસર, ચાય બલજ, પંજાબી સાલમ, સફેદ મુસલી, મગોડા બનાવટી, સુંઠ, સેકેલી સોપારી, કાચા સો., સેવરબની સો., બદામી સો., ગુલકંદ, ઠાકોર, કાચથી બાનાનો તબાકુ, બાનાનું તેલ, બુલાખનું તેલ, ચંબેલીનું તેલ, મોગરાનું તેલ, કાબીનિયા કેર એસીડ, એલ્યુમીનીયમ તપેલા, કપ અને સોસસર્સ, મોગા-બીબડી કરાસાળ, બાન્સબુલસી, બર્મા, દીવાલી, સુખપેલ, કોલમ: કાચ-પથ્થર, ગમ, બદક, ગુવેર, વાલ, વટાણા બસુર પાલા: છરૂ, મેથી, સબંગ, નખ, રાઈ (સરસુ) બરમ મસાલા પીસેલા. વિગેરે.

કાંઈ પણ વસ્તુ ખરીદી કરતાં પહેલાં, અમારે
ત્યાં આપ કાંઈ બાત્રી કરશો.

122 VICTORIA STREET, :: :: DURBAN.

22 MAR 1939

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 11.—Vol. XXXVII. Friday, March 17th, 1939.

NOTES AND NEWS

How Government Of India Is Watching Over Indians' Rights In South Africa

ACCORDING to a report published in *The Statesman* dated February 25, Sir G. S. Bajpai, Secretary for Education, Health and Lands, in the course of a statement in the Central Assembly on the situation in South Africa in reply to short notice questions by Mr. Saksena and Sir Raza Ali with regard to the proposed segregation scheme stated that "the Agent-General is closely watching the situation. He is in touch with the Minister and with representatives of the Indian Congress. As the House is aware, the view of the Government of India is that Indians in South Africa should be permitted to own and occupy land for residence or trade without segregation. That is the view which the Agent-General has instructions to press unequivocally on the Union Government whether in connexion with the proposals of the Federated Ratepayers' Association or any other that may aim at restricting existing Indian rights." Replying to Sir Raza Ali, the Education Secretary stated that so far the representations made in the matter to the Union Government had been made by the Agent-General on behalf of the Government of India.

We are glad of this clear statement made by Sir G. S. Bajpai in regard to the policy of the Government of India regarding the rights of Indians in South Africa. But the Government of India presumably holds the view that Indian sentiment and honour could be well satisfied if merely the word "segregation" does not appear in the text of the legislation. That the effect of the legislation may be such as to lead to segregation is no concern of the Government of India. It was with that view that the Transvaal Asiatic Land Tenure Act was modified by the use of the term "exemption" in place of "segregation" to denote areas set apart for the residence and occupation of Asiatics. That Act is in complete violation of the Capetown Agreement which lays down in clear terms that there shall be no segregation and that Indians will be afforded the fullest opportunities for their development in every respects and that they will not be allowed to lag behind other communities. That Act besides being a slur on the Indian people only condones the act of those who have created interests by evading the law regarding ownership of land and closes the door for ever to the rest of the Indian community for acquiring ownership of or occupying land anywhere outside the so called "exempted" areas; and that too depends on the passing of the Feetham Commission recommendations by the Union Parliament. Sir G. S. Bajpai told the Indian Legislative Assembly in that connection that he did not know whether they would be passed by Parliament.

Minister Of Labour On Policy Of Segregation

Referring to segregation in a speech at Claremont, Capetown, Mr H. G. Lawrence, Minister of Labour, said he know the coloured people were afraid, but they must not be misled by "certain premature and entirely inaccurate reports that have been published concerning the alleged intentions of the Government." The question of residential mingling in certain areas was under consideration. The political rights of the coloured people would be maintained and the Government would not allow a colour bar in legislation, prohibiting the coloured community from economic fields. Mr. Lawrence also stated that employment bureaux with coloured clerks already catered for the coloured unemployed in Capetown and Kimberley. Within the near future additional bureaux with coloured employment officers would be established in Johannesburg, Durban and Port Elizabeth.

Mr Lawrence has referred to certain "premature" and "entirely inaccurate" reports that he alleges having been published concerning the intentions of the Government. It is far from just to keep a section of the people whose rights and interests are to be vitally affected in the dark until the last minute and then to suddenly pounce upon them. The Government's scheme is dangerous enough from what little that is known about it. And Mr. Lawrence seems to be far from accurate when he says that the coloured people's political or economic rights will not be interfered with. What political rights do the Coloured people enjoy at present that they should fear the risk of losing? And as for economic rights under the Servitude Scheme of the Minister in the Interior the Coloured people will be debarred from acquiring ownership of or occupying land where 75 per cent of the European property owners are opposed to it. If this will not affect the Coloured people economically what will it do?

Fruits Of The Industrial Laws

Here is a glaring example of how detrimentally the Industrial laws are going to affect Indians in South Africa. Three Indian employees of the Durban Corporation, who were doing the work of waiters at the Windsor Park golf course, are to be dismissed, it is stated, because it has been ruled that these men should be paid the wage laid down in the Wage Determination applicable to the catering trade and they are to be replaced by European girls. These men, it is learned, have served the City Council for periods of sixteen, nine and eight years respectively. Laymen see little to blame if they follow the example set by the Authorities themselves. While on the one hand it is complained that the standard of living of the Indian is low and he cannot therefore claim equality with the European, on the other, when it comes to paying him the standard wage, he is dismissed and is replaced by White men or women. The act purpose of the Act is, therefore, to eliminate the Indian from every trade and calling. His usefulness was only in so far as he provided cheap labour. He ceased to be useful when he reached the "civilised" wage standard.

Has The Congress Any Consistency?

The Natal Indian Congress has made representations and the Indo-European Council has sponsored a petition asking for a branch library for the use of Indians or for the admission of Indians to the present public Library in Durban. The City Librarian while not recommending the admission of Indians to the present Library suggests that a branch

library may be opened in Beatrice Street, and expresses the opinion that the branch should not be called "non-European" but simply the "Beatrice Street Branch Library." It would ultimately devolve into a non-European branch by reason of its situation but would not be stigmatised by its name. On the one hand the Congress is stoutly opposing the principle of segregation while on the other it begs for a separate library should no admission be granted to Indians in the present Public Library.

We cannot imagine a responsible body claiming to represent the Indian community like the Congress actually inviting segregation. We know the usefulness of a library to a community, but we are not prepared to have it at the cost of our self respect and it passes us how the Congress can acquiesce in it. If the Congress has no objection in accepting the policy of segregation in such matters as these what sense is there in their shouting against residential segregation?

Indian Opinion

FRIDAY, MARCH 17TH, 1939

Welcome To Sir Radhakrishnan

WE heartily welcome Sir S. Radhakrishnan who has arrived in the Union on Thursday on a short lecture tour. In the history of Indians in South Africa, Sir Radhakrishnan is the first intellectual genius of his type from the East to honour this country with his presence. We have had in the past the late Mr Gokhale, Mr Sastri and Mrs. Sarojini Naidu holding distinguished positions in India. They have, however, been political leaders. Professor Radhakrishnan is renowned throughout the world as a distinguished Indian philosopher. He has carried the message of the East to the West in his career as spalding Professor of Eastern Religions and Ethics, Oxford University, since 1936, as the Upton Lecturer, Manchester College; the Hibbert lecturer in 1929 and the visiting Professor of the University of California this year, and as a member of the International Committee of Intellectual Co-operation of the League of Nations. He has also delivered the message of the East to the world by being a distinguished author of nine books on philosophical subjects. South African Indians especially and the people generally, have reason to be proud of having the opportunity of welcoming in their midst such a distinguished visitor. Professor Radhakrishnan will perhaps see some strange things in this land which he has not seen in any other part of the world. During his short stay he will have placed before him, of course, only the bright side of things,—a welcome at the Beach Pavilion, accommodation at the finest hotel, the best coach on the railways, and so on. All that is likely to give him the false impression that his countrymen are enjoying an honoured place in South Africa and that South Africa has given a direct lie to Kipling's maxim, "East is East and West is West, and never the twain shall meet." He will, however, find that the White race in South Africa is intent upon establishing the truth of that maxim. For if Professor Radhakrishnan were to come as an ordinary Indian gentleman he would be knocking in vain at the doors of all the places mentioned above. He would be politely shown the table as his proper place. Let him board a tram car and he will find he can only take a seat on one of the three rear seats. Let him go to the post office or the railway station or almost any public places and he will be made conscious of the colour of his skin and his nationality. He will either come them both or if he is proud of them he will feel like hiding himself or running away from this God forsaken place.

We know Professor Radhakrishnan has come to South Africa on a different mission and he will be too preoccupied to have the time to look into the lives of his countrymen. We do not therefore propose to vex him with our tales of woe. But while not desiring to trespass on his valuable time we would like him to make just a peep into the conditions in which Indians in what are known as segregated areas live—particularly Boksburg, Benoni, Pretoria, Germiston, Newcastle, Vredefort etc., and for that matter we would like him to peep into the conditions of all who are not blessed-born Whites and we are sure he will find ample material for his lectures to the University students of South Africa. We would like Professor Radhakrishnan not to forget too that even in the Universities of South Africa to which he has come to lecture—in those temples of knowledge—his countrymen are treated as untouchables. Having said this much we must also confess that he will be able to tell quite a good deal of home truths to his own countrymen in South Africa who are grievously lacking the qualities as representatives of the great civilisation and culture which is their heritage and which Professor Radhakrishnan has come to reveal to the people of South Africa. We again very heartily welcome Professor Radhakrishnan in our midst and feel sure that, however disappointed he may become with the people of South Africa his disappointment will be fully recompensed by the glorious climate and other natural beauties of South Africa.

Organised Hooliganism

WE have been hearing of organised hooliganism lately in the Native States in India where hooliganism has been organised by the State authorities to terrorise the people. We are lately witnessing such organised hooliganism, of course in a much smaller degree, in South Africa in our political meetings where a section of the people seems to want to terrorise the other section which does not happen to agree with it and dares to express its opposition.

We referred to the presence of such an element at a meeting recently organised by the Natal Indian Congress held at the Royal Picture Palace to protest against the proposed segregation measure. It made itself felt immediately there was some opposition shown to the Congress officials. Only the matter did not go far enough for the element to appear in its more violent form. Again it appeared at the meeting organised by the Transvaal Indian Congress to protest against segregation when a section led by Dr. Y. M. Dadoo ventured to disagree with the Congress officials in regard to the line of action to be adopted in the event of the proposed segregation measure being introduced in Parliament. The Congress officials were vague in their resolution as regards the line of action while Dr. Dadoo and his followers wanted it definitely stated that the community would resort to passive resistance if the proposed measure was introduced.

Because Dr. Dadoo's amendment was supported by a large majority there was a display of hooliganism in the meeting and some of Dr. Dadoo's supporters were assaulted and threats of assaults are reported to have been given to several if they persisted in supporting Dr. Dadoo. People holding their own convictions and who are opposed to the views or the methods of the Congress officials dread to give expression to their honest opinions or the supporters to support them lest the hooligans may set on them.

On Sunday last, a meeting was convened by the Indian Youth Council in Durban, to protest against the proposed segregation measure. An innocent resolution was moved calling upon the two rival bodies —the Congress and the Colonial Born and Settlers' Indian Association to close their ranks and to act jointly in view of the grave crisis the community is threatened with. There was nothing wrong, nothing extreme about the resolution. That there is disunity in the community is an admitted fact and the resolution asked for united action. There was no criticism against anybody. An amendment was moved by one among the audience stating that there was no disunity in the community and called upon all to pledge their support to the Congress. We do not wish to enter into the past history of the proposer of this amendment. Suffice it to say that he is a new recruit in the Congress since the split took place and holds a prominent position in it to-day, having been included in the

recent Congress delegation which went to Capetown to interview the Ministers. There was rowdyism immediately the amendment was discussed and hooligans set on those who showed resentment to the rowdyism and the audience began to disperse while there was a free fight taking place in the hall. The chairman, however, managed to restore order and the resolution which had become the bone of the contention was withdrawn. This should have set matters at rest. But the Congress stalwart who brought his amendment was not satisfied and wanted his amendment to be put as a substantive motion which was rightly disallowed by the chairman. But the chairman was threatened to be thrown out by this "leader" of the Congress and taking control of the hall had the impertinence to move a resolution as coming from the Indian Youth Council, pledging the Council's support to the work of the Congress and declared it passed by the meeting when the audience had dispersed leaving the hall to the hooligans and their associates. A similar thing was done by the same party when the Colonial Born and Settlers' Indian Association had convened a meeting to protest against the White Women's Employment Bill and to condemn the action of the Congress officials in giving a humiliating assurance to the Government. From reports received of last Sunday's meeting we are glad to note that the members of the Youth Council refused to stoop to the level of the hooligans by adopting retaliatory measures. All honour to them for that.

It is painful to have to relate our own misdeeds when we should naturally be engaged in uniting all our forces together to fight our common enemy who is threatening our very existence in this country. What have things come to? If the Congress officials had any sense of honour in them they would have publicly condemned the action of one of them, acting in the manner he did, because he did not thereby enhance the prestige of the Congress but only added fuel to the fire of dissension in the community. Since they have not done so are we to assume that these methods are authorised by them? If so it boils down to this, that the present Congress officials both in Natal and in the Transvaal have decided to brook no opposition and will terrorise people into submission to their will by keeping a crowd of hooligans to crack the heads of those who dare to raise a finger against them? This is not the way to unity. We can neither support hooliganism in our ranks nor any retaliatory measures against hooliganism. It is a stiff battle for those who have their own convictions and are moved to serve a sacred cause. They must be prepared to die even at the hands of their kith and kin. Gandhiji when he led the movement of passive resistance in this country had set an example in this. We must follow in his footsteps. The first essentials for doing so are to acquire selflessness, to shed the fear of death, to shed the fear of everything but God. Having mastered these qualities we will be able to overcome all the difficulties in our way.

Things are getting worse day by day for us in South Africa as would appear from the reports of strong anti-Asiatic propaganda throughout the country. We are up against a strong enemy. Are we going to mobilise our forces to fight the enemy or are we going to kill ourselves by quarrelling over the question of dignity by one saying there is and the other denying that there is dignity in our ranks, or over the question of what we shall do in the event of the segregation measure being introduced in Parliament by one fearing to state what is in the mind while the other laying it down in clear words what is in the mind? Are we not by such behaviour exposing ourselves to ridicule in the eyes of the civilised world? Is this such a life and death question that it can be solved only by breaking one another's heads? Surely we are nearing our doom in this country if we have lost our equilibrium to such an extent. God help us.

YOUTH COUNCIL OPPOSES SEGREGATION

We have received the following statement from the Youth Council for publication:—"With regard to the mass meeting called by the Indian Youth Council held in the Parsee Rustomjee Hall on Sunday, March 12, to protest against segregation, the Youth Council regrets that at the latter part of the meeting a certain amount of hooliganism was displayed by certain elements. A controversy started when Mr. C. M. Anglia, a responsible member of the Natal Indian Congress, amended the resolution put forward by the Indian Youth Council, which was as follows. –

> "In view of the grave national danger to the Indian community brought about as a result of the proposal to introduce legislation to segregate the non-European peoples, this meeting of Indian youths calls upon the Natal Indian Congress and the Colonial Born and Settlers' Indian Association to close their ranks and act jointly on this question."

The amendment read as follow:

> "That as there is no disunity on the question of segregation this meeting of Indian youths rejects any suggestion of disunity and supports the Natal Indian Congress in all its endeavours to fight this vicious Bill."

Whilst the amendment was being considered there was heckling and shouting from certain persons. A member of the audience who could not tolerate any further hooliganism challenged these elements to observe order during the meeting. At this stage, some of those who acted in a manner that was far from being respectable jumped upon this individual and a free fight started. The chairman appealed for order and the meeting resumed. In view of the unpleasant atmosphere that prevailed, the original resolution was withdrawn.

Mr. C. M. Anglia then moved the following resolution:

> "That this meeting of the Natal Indian Youths supports the Natal Indian Congress in its activities."

After the crowd had dispersed leaving those hooligan elements in the majority an amendment to the resolution was then put forward by one of the officials of the Indian Youth Council as follows:

> "That this Indian Youth Council not being a political body, does not pledge its support to any political body."

This amendment was defeated because most of the members of the audience had left, leaving a majority of those who came determined to create a disturbance. The Youth Council as represented by the undersigned is emphatically opposed the resolution.

S. PATCHAY, President; H. A. NAIDOO, Secretary; C. I. AMMA, G. PONEN, S. GOPAL, Members of the Council.

On the subject of segregation, the meeting unanimously adopted the following resolution:

"This mass meeting of the Indian youths, held under the auspices of the Indian Youth Council, views with grave concern the intention of the Minister of the Interior to introduce legislation which aims at the residential, commercial and industrial segregation of the non-European. The Nationalist Party petition asking the Government to bring about total segregation of the non-European and to deprive them of even the meagre but valuable democratic rights enjoyed at present, and the Draft Segregation Ordinance (Cape), which proposes to give power to local authorities to segregate non-Europeans into separate areas from Europeans at the Cape, and to prevent them from using the same halls, public parks, places of amusements, trains and buses as the Europeans.

"This meeting considers these proposals to be undemocratic and unjust and calculated to reduce the non-European peoples to a state of humiliation and suffering, and to bring about racial disharmony and mistrust.

"This meeting urges the Minister of the Interior to withdraw his proposed Bill, and respectfully requests the Government to reject any such proposal based on the grounds of race and colour.

"This meeting pledges its support to resist segregation in all its aspects, and instructs the Indian Youth Council to act in the best interests of the youth."

"Segregation will prove a blessing in disguise," said Mr. C. I. Amma, "for it will be the strongest means of bringing together the non-Europeans, and if we do not unite we will be doomed."

HOW INDIA IS MISINTERPRETED

"A MISCHIEVOUS SUGGESTION"

MAHATMA GANDHI writes in *Harijan* dated March 4, under the caption "A Mischievous Suggestion":—

A correspondent sends the following cutting from the *Bombay Chronicle*:

'Mr. Rushbrook Williams in a letter to *The Manchester Guardian* declares that during the last few months of last year there was a definite progress by the Right Wing elements of the Congress High Command towards a position, in which Mahatma Gandhi would have found it possible to approach the authorities with suggestions in relation to the Central Government, roughly corresponding to those which he so successfully carried through in connection with the Provincial Governments. What was then regarded as the approach of Federation compelled the Congress to reckon up its forces. It had little Muslim support and without such support, thanks to the Muslim League, and unless it found new allies, it will be unable to form a Government in the Centre. Therefore it was necessary to concentrate on Indian States in order to secure that the representation of States should be drawn from elements sympathising with the Congress programme.

He adds: "It is not without significance that Dr. Pattabhi Sitaramayya is intimately associated with the States Subjects' Conference, but the election of Mr. Bose has been a blow to the Right Wing and apparently has postponed any reapproachment with the authorities as the High Command had in mind. Mr. Bose does not like the states, but he also does not like Federation. He can, therefore, have little sympathy with an endeavour to convert States into allies of the Congress in preparation for a Congress domination over the new Central institutions. In fact he desires to keep them at arm's length to secure a settlement of British Indian destinies by British India and eventually no doubt to expel the Princes and absorb the States into the new self-governing India he projects."

Mr. Williams is an old 'enemy.' During the non-cooperation days he edited an official Year Book, in which he drew upon his imagination and gave his own colour to facts which he could not avoid. He has played the same role again in the letter to *The Manchester Guardian*, assuming that he is correctly quoted. It is wrong to say that there was a definite or any progress by the Right Wing elements of the Congress High Command towards the position pictured by Mr. William's imagination. The suggestion about Muslim support is malicious. I know my own mind and so far as I know the Congress mind, neither it nor I ever dreamt that there could be any federation without Muslim support. Indeed so long as there is opposition to federation by the Muslims, the Congress has no need to worry about federation coming. Therefore, unless there is perfect communal unity, no Congressman can think or talk of federation whether of the Government mint or cent per cent swadeshi mint.

About Dr. Pattabhi, the whole of India knows that his candidature was thought of at the moment when Maulana Saheb withdrew and as Dr. Pattabhi was the only candidate left besides Subhas Babu. His connection with the States People's Conference has been a convenient fact for building up Mr William's case.

As for the innuendos about Subhas Babu he is well able to look after himself. But throughout one year's intimate connection with him I never once heard him say of the States what Mr Williams attributes to him. I am quite certain that if the States come to terms with the Congress about the treatment of the people in their jurisdiction, Subhas Babu will be quite as keen as any Congressman to close with the bargain but not in anticipation of federation.

I have come into the States agitation by accident. Responsible government in the States is a goal by itself and independent of federation which may never come. It won't come till the Congress and Muslims are ready for it. But liberty of the States people has to come in any and every case. They cannot be in chains and what is called British India become free.

STRONG PROPAGANDA FOR SEGREGATION

SCHOOL CHILDREN USED TO PROPAGATE SEGREGATION

REPLYING to Mr. R. M. Christopher (Dom. East London North), the Minister of Education, the Hon. H. A. Fagan, said in the Union House of Assembly that his attention had not been drawn to reports in a Kimberley newspaper of February 15 that school children were being asked by teachers to circulate petitions protesting against mixed marriages, and asking for the segregation of coloured people, and that teachers were attempting to influence parents to send their children to schools in which the language medium differed from that used in the home. The Minister added: "In any case this would be a matter for the Cape Provincial authorities."

Dr. Malan On Segregation Policy

"Of all people, Mr. Stuttaford is to solve the problem for us," says Dr. Malan in a statement which he has issued on the colour question states an Africopa message from Capetown.

"If I interpret the signs correctly, then we stand on the brink of the most remarkable piece of political knavery of which the United Party has ever been guilty. "A piece of chicanery which the United Party will use to destroy the Nationalist Party if possible."

Dr. Malan alleges that until recently the United Party showed singular impotence in dealing with the colour question, which threatened South Africa as a white man's country if strong action was not taken. He declares that the Nationalist Party at its congress in Bloemfontein, and by petition, had appealed to those of the South African nation who wished to protect the future of their children, and that these moves had been a colossal success—emphasised to an even greater extent by the symbolic Trek.

After accusing the United Party of sacrificing the colour question on the altar of political expediency, he concludes that there was no reason to believe that the party would now suffer a change of heart.

He averred that up to now the Government Party had trifled with the issue by means of commissions, and that its

Congress at De Aar jettisoned the draft Ordinance for residential segregation by delegating the responsibility to the Municipal congress.

"But with feeling in the north awakening, Fusionists, in an attempt to save their political lives, must put an end to trifling with the vital interests of the European race."

Arguing that the Fusionists had been forced to participate in solving the problem, even at the cost of sacrificing a group of extreme Liberals within their ranks, he declares that they must participate in the solution, but at the same time attempt to hold the coloured vote, on which they largely depend.

Dissecting the Government scheme on the lines forecast in the Press, he declares that the Stuttaford scheme will not include separate political representation for coloureds and that in many constituencies Europeans will remain under coloured domination. He also infers that there will be no economic segregation and this will leave the labour market unprotected against stifling non-European competition.

"The strongest root of poor-whiteism thus remains untouched." Referring to the fact that the question of separate residential areas may be seriously considered by the Cabinet, he stated that it would be granted only in districts where three quarters of the inhabitants desired it. This was interpreted as a betrayal of the Afrikaner and white race for party political gain. He concluded by declaring that the Nationalist Party would not sit idle and would answer the call of the thousands who had signed the petition.

"It is a duty which devolves on our party not to forsake our people," he says, and finally suggests a monster open-air meeting attended by all Nationalist M.Ps. and M.P.Cs.

Johannesburg City Council On Segregation

A deputation of five city councillors left Johannesburg for Capetown last Saturday to interview the Minister of the Interior, Mr. R. Stuttaford, and the Minister of Native Affairs, Mr. H. A. Fagan, on special problems concerning Asiatics and coloureds in Johannesburg in the light of the recent local option segregation proposals.

The deputation met the Minister of of the Interior, Mr. Stuttaford on Monday, and placed before him its four-point scheme for coloured and Asiatic occupation in Johannesburg. Its proposals were: -

1. The adoption of the Feetham Report resolution, with certain modifications.

2. Freehold title for Asiatics in the Malay location.

3. Claremont as an Asiatic township.

4. Power to restrict occupation and trading in the western areas (Mayfair, Sophiatown and Newclare) to owner occupants.

This is the first time a concrete scheme for the settlement of these areas has been placed before the Government, and it was well received. The deputation came away with the impression that there was every likelihood of its proposals being adopted.

Potgietersrust Town Council Proposal

The Potgietersrust Town Council has asked the Pretoria City Council to follow its example and ask its members of Parliament to vote against any legislation designed to perpetuate the existing rights of Asiatics and to support legislation authorising local authorities to define separate residential and business areas for Asiatics.

Transvaal Provincial Council

At the Transvaal Provincial Council session in Pretoria, Mr. J. L. Grill (new Nationalist member for Vredefort) gave notice of motion that all local authorities should be required to establish separate residential areas for non-Europeans before the beginning of next year.

INDIANS IN MALAY LOCATION

IMPORTANT SUPREME COURT JUDGMENT

JUDGMENT was delivered in the Supreme Court, Pretoria, on March 6 in a "friendly" test case brought to decide a point of considerable importance to property owners and residents in the Malay location, Johannesburg.

In terms of the judgment, Mr. Justice Murray dismissed an application brought by Mahomed Jajbhay, an Asiatic, the registered owner of a stand licence in respect of stand 635 Malay location, Johannesburg, for an order to eject another Asiatic, Dawood Cassim from that stand.

The petition filed on behalf of Jajbhay set out that the Malay location was assigned for the residence of Asiatics in terms of Law 3 of 1885 and certain regulations published in 1895 applied to the holders of all stand licences. Cassim, it was alleged was not in possession of a permit required by the regulations and was in unlawful occupation of one of the four dwellings upon the stand which he refused to vacate despite demand.

Cassim, in reply, admitted the allegation, but submitted that he lawfully occupied the stand on the ground that it had been sub-let to him on a monthly tenancy by Jajbhay and that he had observed all the terms and conditions of the sub-lease.

This sub lease and the fact that the terms and conditions had been observed were admitted but Jajbhay contended that, by reason of the regulations, the sub-lease was void, and consequently, there was no justification for Cassim's continuous occupation of the stand.

Criminal Offence

Mr. Justice Murray said that the dominium of the location was vested in the City Council of Johannesburg and Jajbhay's rights consisted of those conferred on him by the regulations cited. In terms of Regulation 5 it was clear that no holder of a stand licence was permitted to sub-let the whole or any portion of his stand, and contravention of this regulation was made a criminal offence by Regulation 22.

The Appellate Division had ruled that, by reason of these regulations, a sub-lease of a stand was illegal and void, even if effected with the knowledge and acquiescence of the City Council, and that the sub-lessor was in consequence, not entitled to recover rent from the sub-lessee.

"The question now arises," went on Mr. Justice Murray, "whether the sub-lessor, who has placed the sub-lessee in possession by virtue of a sub-lease rendered illegal and void, is entitled to an order of ejectment against the sub-lessee at a time when the terms of the sub-lease are being duly observed by the sub-lessee."

Jajbhay had contended that no reliance was in fact placed by him on the illegality of the sub-lease, whereas Cassim was driven to defend possession by raising an illegal sub-lease. He (the judge) found that he could not accept this contention.

Public Policy

Dealing with a further contention raised on behalf of Jajbhay that even if Jajbhay had to rely on his own illegality, public policy required the termination of so much of illegal contract as was still unperformed. Mr. Justice Murray said: "It is clear that the present contract is partly executed, and both English law and our law allow an exception only in the case of illegal contracts which are wholly executory. Even if the exception, where the prohibition is for the protection of a class of persons, applies in our law

(I was not referred to any authority to show that it does the present prohibition of subleases not for the protection of standholders. Though the City Council is debarred from consenting to, or acquiescing in, the sub-lease, these regulations were given to serve the purpose of the Council and not the standholders.

"And, in so far as concerns the question of serving public policy by granting relief to the petitioner, no authority has been cited to show that this exception has been recognised in this broad form, either in England or in South Africa. If it is settled public policy that a plaintiff cannot employ his own illegality to avoid the result of his contracts, it is difficult to see precisely where this policy must give way to some other competing consideration of public policy."

The policy, continued the judge, had not yielded to considerations of the doctrine of enrichment in allowing a defendant, by remaining passive, to reap an advantage from his participation in an illegal transaction.

"The petitioner, guilty of a criminal offence, is hardly the most suitable person to vindicate public policy, and the enforcement of such public policy as requires the removal of the respondent can safely be left to the City Council or some other authority. In my opinion, therefore, the claim for ejectment fail.

Mr Justice Murray intimated that, as the present proceedings were in the nature of a friendly test case and no costs claimed by either side, the application would be dismissed and no order made as to costs.

Mr. J. Tilson Barry, K.C., with him Mr. V. Rosenstein and Mr W Pollak (instructed by Messrs. Sloot and Broisle and Messrs Mentz and Behrmann) appeared for Jajbhay. Mr S Kuper (instructed by Mr. Shartin and Messrs MacRobert, De Villiers and Hitge) appeared for Cassim.

Things In General

J.C. Classes For Non-Europeans

IT will be remembered that considerable interest was aroused last year by the project of a committee under the chairmanship of Mr L. Warriner for starting matric classes for non-Europeans. These classes have prospered and have just entered on a new session's work. They are held at Wallace Street Indian Government School, Durban, from 7 to 9 p.m. on Tuesdays and Fridays. Urgent demand was expressed for classes for J.C. and this the committee has now decided to meet. J.C. classes have been arranged at the school from 4 to 7 p.m. on Mondays, Wednesdays and Thursdays, the fees are 10s. a month and the subjects offered are English, Arithmetic, Afrikaans, History, Geography and Agricultural Science. The classes are open and all non-Europeans (both men and women) w ether Indian, Bantu or coloured. They afford a wonderful opportunity for those who had meagre facilities for education in their youth to repair these deficiencies. The committee however is anxious to complete the enrolment and to have the class settling down to steady work. It has therefore been decided that (save in very exceptional circumstances) no fresh enrolments for this term will be accepted after March 31. All non-Europeans who feel that this education is defective should take advantage of the e new opportunities offered as soon as possible, and in any case, before March 31.—Contributed.

Dundee And District Indian Child Welfare Society

At a meeting of the Indian community held on Sunday, March 11, at the Pearson's Hall, Dundee, a number of leading Europeans including the Chief and Additional Magistrate were also present, it was unanimously resolved that the Dundee and District Indian Child Welfare Society be duly inaugurated, and a constitution was duly adopted. The following officials were elected:—Patrons: Messrs. C. W. Mackay (Mayor of Dundee), H. Barrett (Chief Magistrate), and Mr. M. Ayob; President Mr Yathco V. Morar; vice-presidents: Messrs. T. S. Tommy, T. Sabestian, K. M. Joseph, M B. Reddy, and Mrs. V. G. Naidoo; joint hon. secretaries Miss Visalatchee Pillay and Mr. V. P. Pillay; hon. treasurer: Mr. Omar Kathrada; committee: Mrs. C. W. Mackay, Mrs. T. C. Barrett, Miss Rosie Bayne, Mrs. T. Sabestain, Miss M. Reshwar, Miss Milly Paul, Mrs. R. Singh, Miss A. Naicker, Mr. V. Naicker, Mrs. D Lennedy, Miss. P. A. Naicker, Miss Sarojini Naidoo, Mr. A. H. Haval, Hisroe Gilbert and Mr. V. G. Naidoo.

Meeting At Clairwood

A well attended meeting of the Colonial Born and Settlers' Indian Association was held at Krishna Theatre, at Clairwood. Mr. L. Nanno presided. A resolution protesting against the proposed segregation scheme was passed.

Congress At Verulam

A meeting of the Indian community was held under the auspices of the Natal Indian Congress (Verulam and District Branch), on March 11, at Verulam Town Hall, to protest against the proposed segregation rebates. In the absence of the president, Mr. Chanonlal Raghavjee occupied the chair. A resolution, condemning the Asiatic Bill was passed unanimously, and copies were forwarded to the Minister of the Interior, Agent-General for India and the Prime Minister.

Glencoe Indians Protest Against Segregation Legislation

Under the chairmanship of Mr. S. Bhagwandeen, president of the Natal Indian Congress (Glencoe Branch), a mass meeting of Indians was held at Glencoe. The school hall was packed to capacity amongst whom were many women. Mr. Bhagwandeen, in an eloquent speech said, "our days are numbered in this country and clouds of danger are collecting speedily over our heads. We must rise with one voice and fight segregation with tooth and nail, and strongly protest against the proposed legislation in connection with the segregation of Indians in the Union." A resolution was passed [illegible] that the scheme was contrary to the Capetown Agreement both in letter and in spirit, and was, therefore, wholly unacceptable. The meeting appealed to the Prime Minister and the Minister of the Interior not to proceed with the proposed scheme, which would be an unjust imposition on the voteless section of the community, and which would inevitably, and for all time, prove a source of friction between the Indian and European communities. These resolutions were forwarded by telegrams to the Prime Minister, Minister of Interior and the Agent-General for the Government of India. Other prominent speakers from the headquarters were Messrs. Sorabjee Rustomjee, Nagerah E. M. Shaik. Other resolutions passed were mourning the death of Maharajah of Baroda, offering prayers for Mahatma Gandhi on the successful termination of his recent fast expressing gratitude and thanks to Viceroy of India for intervening in the Rajkot State affair.

A Round Table Conference will be convened in the near future in Glencoe by the Natal Indian Congress (Glencoe Branch), inviting representatives from all Northern Natal Congress Branches to co-operate for the purpose of agreeing on a most suitable place for the establishment of a secondary school in Northern Natal, so as to make strong representations to the Administration.

—Contributed.

Zoutpansburg Indian Congress

A general meeting of the Zoutpansburg Indian Congress was held recently in the Cassim Soferan's Hall to consider the oncoming Servitude Bill. The various speakers stressed importance of sacrifice as the only way to fight the wrongs to uproot the disabilities inflicted

by the Union Government on the voteless and voiceless permanent sections of the Union's population and to stop the on-coming Servitude Bill. In view of the fact that the repeated requests and appeals by the delegation had failed the meeting resolved to support whole-heartedly the amendment moved by Dr. Y. M. Dadoo to resort to passive resistance. The resolution was voted by the whole meeting with the exception of two members, and as such was carried out by an overwhelming majority.

Germiston Branch Congress

The annual general meeting of the above Congress was held on March 12, in the school hall, Asiatic Bazaar, Germiston Location. Mr. D. S. Singh presided. The activities of the congress were briefly summarised by the chairman. The main issues were the chairman's and his colleagues, efforts in fostering good relationship between the Local Authority and the Indian residents of the Location, in which work the headquarters of the Transvaal Indian Congress with the aid of its energetic secretary, Mr. S. M. Nana, brought about a success. After the secretary's and treasurer's reports were duly submitted and passed, a vote of thanks for the good work done by the officials was passed. The election of new office-bearers was postponed owing to disorderliness having reigned to a meeting to be called at a later date.

Kimberley Protest

A meeting of about 3,000 persons representing 17 Asiatic and non-European organisations, and augmented by many Europeans and natives, which gathered in the Market Square on Sunday, March 5, in protest against measures of segregation, unanimously agreed to the submission of three resolutions to the Government, local members of the House of Assembly, the Administrator, local members of the Provincial Council, the Mayor, and Church authorities of all denominations. The resolutions referred to the Cape Draft Segregation Ordinance, the proposed 75 per cent Servitude Scheme, and the National Party's petition for the complete segregation of all non-Europeans.

Dartnell Crescent Past Students' Union

The inaugural meeting of the Dartnell Past Students' Union was held on February 24. A draft constitution was presented and approved of after minor alterations. The primary object of the Union is to contribute as actively as possible to the uplift of the Indian community and those present pledged themselves to do all in their power to further this end. The following officials were elected:—President: Mrs. Rama Rau; vice-president: Mrs. Morel; chairman: G. Lazarus; vice chairman: E. Godfrey; joint-secretaries: R. Singh and A. Ginwala; committee: F. Lawrence, M. Naidoo, S. Paul, K. Naidoo, J. Narsoo, G. Rul, G. Samuel and O. Vinden. Membership is open to past students of Dartnell Crescent School and those interested are asked to communicate with the Joint Hon. Secretaries, c/o Dartnell Crescent School, Durban.

The Afghan And Punjab Muslim Society

At a general meeting of the above society held at 19, Pentae Street, Capetown, on Sunday, February 6, to consider the ways and means of raising the necessary funds for the completion of the school buildings now under construction at premises 17 and 19 Pentae Street, Capetown, which, when completed, will provide classes for Arabic, Persian, Pushtoo, Punjabee and Moslem Theology Mr. Hadjee Karula Abdulla of Capetown, liberally donated a sum of £300 in cheque, and was followed with a cheque of £100 from Mr. Allie Akbar of Capetown and a cheque of £50 from Mr. Goulfarries of Port Elizabeth. The following have agreed to donate as follows:—Messrs. B. Singh £100; Abdool Osmin £35; Mahomed Khan, Hadjee M. Gool, Emamuddin Khan, and Abdul Hamid £15 each; Yarief Khan £20; Nayath Khan 50; Sayed Gool, M. Yarief Khan, and M. Abdul Karrien £10 each; Omer Khan, Emamuddin, Hajee Mohamed Zardied, Sayed Rasool Khan, Allam Khan, Yusuf Khan, and Abdul Karrien, £5 each. The society wishes to thank those members who have donated and makes a further appeal to all Moslems and non-Moslems to contribute donations towards the good cause. All donations in cheques may be sent to the joint secretaries, payable to the Afghan and Punjab Muslim Society.

Andhra Social Club (Sea View)

On Sunday, March 12, amidst a gathering of the residents of Sea View including a number of women, in the Sea View Indian School, an Andhra Social Club was formed, the main purpose of which, is to establish an Andhra Pathasala shortly, to provide Telugu vernacular education to the school children. The club further has in view the promotion of a better feeling of brotherhood and sisterhood, not only among the Andhra members of the district, but also among all the other residents of Sea View. The meeting was convened by Messrs. Kondiah Naidoo, M. Krishiah Naidoo and S. Doraswamy Naidoo, who ably outlined their views. Mrs Arthelutchmee Chetty (vice-president of the Andhra Maha Sabha of South Africa) presided. The following officials were elected:—Patrons: Mrs. Arthelutchmee Chetty, D. V. Naidoo and B. S. Naidu; President: Mr. B. V. Naidoo; vice-presidents: Messrs. B. K. Naidoo, P. Appiston, M. K. Naidoo, O. G. Naidoo, John Naidoo, Mrs. H. E. Naidoo and Mrs. B. V. Naidoo; joint secretaries: Messrs. M. Krishiah Naidoo and D. V. R. Naidoo; hon. treasurer: Mr. S. K. Naidoo. It was agreed that the election of the committee be left for the next meeting.

Andhra New Year

On Wednesday, March 23, a prayer-meeting will be held in the committee room, Andhra House, 41, Leopold Street, Durban, at 5.30 p.m., to celebrate the Andhra New Year which falls on that day, under the auspices of the Andhra Maha Sabha (S.A.), to which all are cordially invited to attend.

BHULABHAI DESAI

HIS SPEECHES

Published in book form. Of particular interest to students of Politics, Law, Economics and Commerce.

The Book contains the great leader's lectures on these and other subjects of national interest.

Price: 8s.

Please write to:

"INDIAN OPINION"

Phoenix Natal.

Social And Personal

Mr. V. S. Naidoo, headmaster of the Coloured and Indian School, Que Que, Southern Rhodesia, has been successful in passing the Licentiateship Diploma in Education Examination held recently by the College of Preceptors, London. Mr. Naidoo holds the Association Diploma (A.C.P.) and is a bona fide member of the Royal Society of Teachers, England. Prior to his departure to Rhodesia Mr. Naidoo was on the staff of the Lodge Manor School, Mayville, Durban.

Every letter appearing in this issue of a political nature has been written and edited by Manilal M. Doctor to express the views of [illegible]

TRANSVAAL INDIAN CONGRESS

(Pretoria Branch)

Notice is hereby given that the annual general meeting of the Pretoria Branch of the Transvaal Indian Congress will be held on Sunday, April 24, at 3 p.m. at the Empire Bioscope, Boom Street, Asiatic Bazaar, Pretoria. Agenda: (1) Secretary's Report, (2) Finance, (3) Election of officers.

R. MOODLEY, NARANBHAI SITA,
Joint hon. Secretaries.

India Letter

(From Our Special Correspondent)

1st March, 1939.

Death Of Lord Brabourne

THE whole country is mourning the death of Lord Brabourne. Mahatma Gandhi sent the following message at the death of Lord Brabourne, Governor of Bengal: "The news of Lord Brabourne's death has grieved me deeply. I had the privilege of close friendship with him." Mr Subhas Chandra Bose, Congress President, who was confined to bed said that he was greatly grieved to hear of the death of Lord Brabourne. He sent a personal message of condolence to Lady Brabourne. Mr Bose made personal acquaintance of Lord Brabourne when he called at Government House to see Lt.-Col. A. J. Muirhead, Under-Secretary of State for India during his recent visit to Bengal.

Protest Against Franco

On hearing that Great Britain was contemplating recognition to General Franco's Government, Mr. Subhas Chandra Bose, sent a cable to Mr. Chamberlain, the British Premier on February 25: "On behalf of the Indian people emphatically protesting against recognition of Franco and the betrayal of the legally constituted Spanish Republican Government and the violation of international law and morality."

Mahatma Gandhi In Rajkot

Mahatma Gandhi is having the most busy time in Rajkot where he has gone on a mission of peace. The Thakore Saheb arranged a garden party in honour of Mahatmaji. He has visited all the jails and had a long talk with political prisoners. He has also had a meal with Mrs. Gandhi and Miss Manibehn Patel in the house where they are interned. At the time of writing the chances of a satisfactory settlement of the Rajkot impasse are brighter than they were before. Mahatmaji had a long interview with Mr Gibson, the Resident in Rajkot. A Muslim deputation waited on him placing before him their views on their representation in the Reforms Committee.

Resignation From Congress

The following is the text of the letter of resignation telegraphed by Sardar Vallabhbhai Patel and eleven others to Mr. Subhas Chandra Bose:—

"We were all deeply pained to hear of your illness. It was not to be thought that you should come to Wardha at the risk of your health. We hope that you will soon be restored to complete health.

"We have thought over the recent events carefully and have also read your various statements in connection with the presidential election. Your unfortunate illness and the consequent cancellation of our meeting deter us from expressing our views on your statements. It should be sufficient at this stage for us to say that we, the undersigned, feel it our duty to tender our resignations as members of the Working Committee and we hereby tender the same.

"We feel that you should be left entirely free to choose a Cabinet that represents your views. We feel that the time has come when the country should have a clear cut policy not based on a compromise between different incompatible groups of the Congress.

"We shall, however, extend all possible co-operation in matters where we see eye to eye with you in the policies that you may put before the country. In order to allay public suspense, we are sending this letter to the Press."

Subhas Babu's Reply

In accepting the resignation of the members of the Congress Working Committee, Mr. Subhas Chandra Bose replied:—"Ordinarily I would have asked you to reconsider your decision and to withdraw your resignations till we met at Tripuri. But I know that you have taken the decision after mature deliberation and that you must have taken into consideration all the circumstances before arriving at the decision. If I felt that there was the slightest chance of reconsidering your decision at this stage, I would have certainly implored you to withdraw your resignation, but in the present circumstances, a formal request will not serve any useful purpose. I, therefore, accept your resignation with the deepest regret.

"I take it, however, that your resignation does not mean withdrawal of co-operation. I do sincerely hope and believe that I shall have your co-operation and assistance in the future in the discharge of my duties. It is hardly necessary for me to add that your co-operation and assistance will be invaluable to me. I hope and trust further that we shall find at the Tripuri Congress that our points of agreement are much more numerous than our points of disagreement and that in consequence we shall be able to maintain a united front in the future. I have been getting high temperature daily and my progress towards recovery has been slow."

Pandit Nehru's Position

In explaining his position with regard to his letter to Mr. Subhas Chandra Bose, Pandit Jawaharlal Nehru states:

"It was easy to resign from a dying Committee whose days were numbered, but the problem in my mind was a deeper one and the step I took would mean a break from many other contacts. To onlookers, I had aligned myself along with the resigning twelve. And so I had. And yet in my mind the gulf between them and me had grown, and not again would I be a member of a Committee fashioned as the Working Committee had been for three years."

Confidence In Gandhian Philosophy

Mr. Mohanlal Saxena, Mr. Satyanarain Sinha, Pandit M. D. Paliwal and seven other members of the Central Assembly, who are members of the All India Congress Committee, have sent a letter to Mr. Subhas Chandra Bose urging him to withdraw, if not, to substantiate, the charges made by him against the members of the Working Committee before the next meeting of the All-India Congress Committee. These members have also tabled a resolution to be moved at the meeting of the A.I.C.C. declaring that the A.I.C.C. has full faith and confidence in the ideology and technique of Gandhian philosophy.

Finance Bill

The outstanding features of the Finance Bill introduced in the Assembly on Tuesday by Sir Jame Grigg are an increase in the import duty on raw cotton from 6 pies to 1 anna per lb, the continuation for another year of the existing rate of salt duty, present inland postage rates, fixing of new rates of income tax under the "slab" system reduction of duty on "Khandsari" sugar to 8 annas per cwt., and amendment of the definition of the "factory" given in the sugar excise duty.

The Finance Bill provides for a decrease in the excise duty on "Khandsari" sugar which was previously reduced by notification from Rs. 1/5/- per cwt., to annas eight per cwt., and amends the definition of a "factory" as to omit the reference to the number of workers employed.

Sir James hoped that the increased duty would promote the growing in India of the longer staples of cotton, (of which over 700,000 bales were imported annually) and would at the same time produce an extra yield of Rs.55 lakhs a year.

The final figures thus became: Revenue Rs. 82,70 lakhs; Expenditure Rs. 82,65 lakhs; Surplus Rs. 5 lakhs. The only increase on the expenditure side of the 1938-39 estimates arises under Defence Services which are expected to cost Rs. 1,00 lakhs more than the Budget estimate of Rs. 45,58 lakhs.

Latest News From India

According to a telegraphic message received from our own correspondent at Bombay a no confidence motion in Mr. Subhash Chandra Bose was passed by the Subjects Committee held at the Tripuri Congress The President was in bed ill and the presidential address was read by the acting President, Moulana Abul Kalom Azad The president in his speech pleaded for an ultimatum to Britain for Swaraj

Mahatma Gandhi was not able to be present at the Congress. He proceeded to Delhi to interview the Viceroy on March 15 The Congress adopted Mr. Pant's (Prime Minister of U.P.) resolution for Mahatma Gandhi's leadership. It was decided to hold the next session of the Congress in Bihar in December

Viceroy Appeals To Indian Princes

A Reuter's message from New Delhi, dated March 13, states: The Viceroy, at the annual meeting of the Chamber of Princes, urged the rulers of States to make it their constant care to watch and remedy legitimate grievances in the administrative field. He said no one had succeeded in devising a more satisfactory method of dealing with the problem of the Indian states than the federation scheme Fifty princes and ruling chiefs attended the meeting.

ORIGINAL CORRESPONDENCE.

INDIAN YOUTH COUNCIL MEETING

To The Editor "Indian Opinion"

SIR,—On Sunday afternoon the Indian Youth Council, which is a non-political party working independently and which in no way backs the Colonial Born and Settlers' Indian Association or the Natal Indian Congress called a mass meeting to protest against segregation. All went well, for the M. K. Gandhi Library and Parsee Rustomjee Hall was packed, but trouble began at a later stage when Mr S. Gopaul moved a resolution urging the two political bodies, the Congress and the Colonial Born Association to close their ranks in view of the grave national danger to the Indian community. Was there any sin committed by us because we asked for unity, Mr. Editor? Indian Opinion also has been asking for unity for a long time, but will there ever be unity? I doubt it.

Mr. C. M. Anglia, a prominent member of the Natal Indian Congress, moved an amendment saying 'this meeting of Natal Indian Youths gives allegiance to the Natal Indian Congress. At this stage a free fight started, backed by Mr. Anglia's friends, who, it seems, came definitely to wreck the meeting. The most vulgar language was hurled at the members of the Council who pleaded for order. That is the opposition youth has to counteract. What are the members of the Indian community going to do about it? After nearly all the supporters of the youth Council had gone, Mr. Anglia moved another resolution stating that the meeting backs the Congress. We were subjected to his threat and his resolution was passed by his own majority. What else could we do Mr. Editor? Although some of our members who went in to separate the fight were hit, we did not retaliate because we felt valuable property in the Library would be totally destroyed.

May I know, Mr. Editor, the attitude of the leaders of the Congress and the general public in this connection? 'Remember, the Library is a gift to the Indian community by the late Mr. Parsee Rustomjee and it also bears the name of Mahatma Gandhi who has made great sacrifices for the Indian community and for the world, and for whose victory over the Thakore of Rajkot the Natal Indian Congress called a meeting of thanksgiving in that very hall recently, and it was in this very place where vulgar words were used

These very men who may be gloating over their great victory against the youths must remember that they are showing a bad example to the youths. In the Indian Youth Council we have young men of all nationalities, Muslims, Hindus and other. Members of the Congress and the Colonial Born Association are working side by side here harmoniously.

Why should certain people be hated because they belong to one political school of thought or the other? Are we not all Indians? In conclusion I must state that the youths have pledged themselves to go on working for the Youth Council. Let the Indian community save their young men from violence and destruction.—Your etc.

S. PATCHAY.
President Indian Youth Council.

———oOo———

Obituary

Death Of Mr. Ismail Gora

The death occured on Monday night of Mr. Ismail Gora, a prominent member of the Indian community of Durban. Years ago, Mr. Gora was well-known in commercial circles. being a partner in the firm of Messrs. E. Ebrahim, Ismail and Co., then the leading Indian commercial house in the Union. He took a keen interest in public work and was at one time president of the Natal Indian Congress. Mr. Gora retired from active work many years ago. The funeral was largely attended by representative Indian public men. Indian stores in the city were closed for a short time as a mark of respect to his memory. We extend to the bereaved our heartfelt sympathy.

Buy Perfect DIAMOND RINGS and Flawless DIAMONDS direct from our factory

AMSTERDAM
DIAMOND CUTTING WORKS
82, Field Street Durban.
P. O. Box 2362 Phone 2-4886
Also at Johannesburg and Capetown

DRIVING TAUGHT BY EXPERT EUROPEAN
Instruction on Dual Control Cars Lessons will be given until licence is passed. Moderate charges.
Apply:
P. O. Box 2139 or
44, Southern Life Bldg.,
Smith St., Durban.

Our Agents
Copies of "INDIAN OPINION" will be obtainable in Durban at the following places:—
PATEL'S VEGETARIAN TEA ROOM, SUNBRAND TOBACCO WORKS, SINGH'S CAFE BURMA HOUSE., Grey Street; and NARANJI VALLEBH'S TEA ROOM, Brook Street

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

મહાત્મા ગાંધીજીના હસ્તે
રાને ૧૯૦૪માં સ્થપાયું.

પુસ્તક ૨૭ મું. ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૧૭ માર્ચ ૧૯૩૯ અંક ૧૧.

"ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન"
શુક્રવાર, તા. ૧૭ માર્ચ ૧૯૩૯.

વ્યવસ્થિત ગુંડાગીરી

ડુરબનના રેથી મજાનાં મકાન ઉપર ત્રાસ વર્તાવવા સરકાર તરફથી ચલાવાતી વ્યવસ્થિત ગુંડાગીરીના બનાવો આપણે વાંચ્યા છીએ. નીચે, પરંતુ તેના કરતા પણ ખરાબ બનાવો ગામ ડેપર, દક્ષિણ આફ્રિકામાં આપણી રાજકારી બાબતોમાં વ્યવસ્થિત ગુંડાગીરી આવી રહેલી તેઓમાં આવે છે. એક વખતનો ઉમદા મીત્રો ગણાતો, પરંતુ તેના મતમાં માનતા નથી તેવા બધાને તેનો વિરોધ કરે છે, અને બહારગામ જાહેરસભાઓ કરવાનો અભ્યાસ કે જેના દિવસપર રેવરન્ડ પીકવર પોલોસમા સોસેગેશનની નીતીની સામે વિરોધ દર્શાવવા નાતાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસ તરફથી બોલાવવામાં આવેલી સભામાં બોલવા તે તત્વની તાજ્જરી રોવા વિશે અમે જણાવી ગયા હતા. કોંગ્રેસના કાર્યકર્તાઓ સામે તેવી કોઇક વિરોધ દર્શાવાયો. તેનાજ એ તત્વે પોતાનું સ્વરૂપ બતાવ્યું. મુશ્કેલીએ સ્થિતિ બહુ બગડવા નહિ પામી અને તેથી એ તત્વને પોતાનું ક્રમ સ્વરૂપ ધારણ કરવું નહિ પડ્યું. પણ ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસ તરફથી બોલાવાયેલી સભામાં પ્રથમ ડો. દાદુ અને તેમના સાથીઓએ સેગ્રેગેશનનો કાયદો પાર્લામેન્ટમાં દાખલ કરવામાં આવે તો તેની સામે જે પગલાં લેવાં તે બાબતમા મતફેર દર્શાવતાં એ તત્વે દેખાવ દીધો હતો. કોંગ્રેસના કાર્યકર્તાઓએ શું પગલાં લેવાં એ પોતાના ઠરાવમાં સ્પષ્ટ નહોતું કર્યું ત્યારે ડો. દાદુ અને તેમના સાથીઓ જો સેગ્રેગેશનનો કાયદો દાખલ કરવામાં આવે તો કોમ તલ્લાકદ કરશે એ વાત સ્પષ્ટ જણાવી દેવા ઇચ્છતા હતા. ડો. દાદુના સુધારાને મોટી બહુમતિનો ટેકો મળ્યો નથી સભામાં ગુંડાગીરી ચાલી અને ડો. દાદુને ટેકો આપનારો કેટલાકને માર પડ્યો અને કેટલાકને જો તેઓ ડો. દાદુને ટેકો આપવાનું જારી રાખશે તો માર પડવાની ધમકીઓ અપાઇ.

જે શ્રોતા આમુક બાબતોપર પોતાના કટ્ટર મત ધરાવતા હોય અને કોંગ્રેસના કાર્યકર્તાઓના વિચારો કે રીતોથી વિરુદ્ધ હોય તેઓ સ્પષ્ટને ગુંડાગીરીના ભોગ થઇ પડે એ બદીકના બાર્યા પોતાના પ્રમાણિક મત જાહેર કરતાં તમજ એ મતનો ટેકો આપનારાઓ તેને ટેકે આપતા પ્રશ્ને છે

બધા રહીવાસે કોંગ્રેસેગેશનના નીતી સામે વિરોધ દર્શાવવા ઇન્ડિઅન યુથ કોન્ફરન્સની સભા ડરબનમાં મળી હતી તેનો એક નીરીક્ષક કરવ રજુ કરવાર્યા આવ્યા હતા. આવા કોન્ફરન્સના સમય કોંગ્રેસ અને કોંગ્રેસીઓના કેટલે ઓન મેટલમ ઇન્ડિઅન ઓસોસીએશન એ બન્ને સંસ્થાના સત્તાધીશોએ ઓછામાં ઓછા બહુમતિપણે કામ કરવું જોઇએ, આ ઠરાવમાં કશું વાંધાભરે કે વધારેપડતું નહોતું. આમાં કુસંપ છે એ દેખીતી પરંતુ છે, અને ઠરાવના ઓછામાં ઓછા કામ કરવાની ગણાવાનું હતા. તેમાં મતની સામે કશી ટીકા નહોતી. તેમ બધા શ્રોતાઓમાંથી એક વ્યક્તિએ એ ઠરાવની સામે સુધારો મુક્યો કે કોમમાં કુસંપ ફેલાઇ નહીં અને સૌએ કોંગ્રેસને ટેકો આપવો જોઇએ. આ સુધારો મોકનાર વ્યક્તિના ગુણદોષ ના ઇતિહાસમાં અમે નહિ ઉતરીએ, માત્ર એટલુજ કહેવું બસ થશે કે કોંગ્રેસમાં તદ્દ પક્ષમા બાદ તે દાખલ થઇ છે અને બાકી કોંગ્રેસમાં આગળપડ્યુ સ્થાન ધરાવે છે અને પ્રમાનોની મુલાકાતે પ્રતિનીધીમંડળમાં પણ તેની હાજરી હતી. સુધારાપર ચર્ચા થતાં તુરતજ હોહા થઇ અને જેઓએ એ હોહા નો વિરોધ કર્યો તેઓના ઉપર ગુંડાગીરી શરૂ થઇ. મારામારી ચાલી અને શ્રોતાઓ સભા છોડી ચાલતા થયા. પ્રમુખનો રિમંતિથી શાંતિ રથપાય અને ઠરાવનું મૂળ બનેલો ઠરાવ પાછો ખેંચા લેવાયો. આથી શાંતિ થઇ જવા લોકતી હતી. પરંતુ ઉપરનો સુધારો લાવનાર કોંગ્રેસ ના ખેરખાને તેટલાથી સંતોષ નહી માનો. હવે તેણે પોતાના સુધારાને ઠરાવ તરીકે મુકવાની માગણી કરી જે ઠરવાનું પ્રમુખે વાજબી રીતે સ્વિકારવાની ના પાડી. પ્રમુખને તેણે ફેંકી દેવાની ધમકી આપી અને વેસનો કળાને લઇ ઇન્ડિઅન યુથ કાઉન્સીલ તરફથી કોંગ્રેસના કાર્યને કાઉન્સીલનો ટેકો જાહેર કરનારો ઠરાવ મુકવાની તેણે ઉતાવળ વાપરી અને શ્રોતાઓ-માંથી માત્ર ગુંડાઓ અને તેમના સાથીદારો બાકી રહ્યા હતા તેઓના મતથી એ ઠરાવ પસાર થએલો જાહેર કર્યો.

આમુક બાબતે મોટી સંસ્થાઓ કાંરીઓએ નોકરીપર મારવાની ધમકી કરવામાં આવે અને એ ધમકી કેમ કોંગ્રેસના કાર્યકર્તાઓએ ઠરાવોને આપણા ગળે નાખવા કરનારા વચનને વધારે કાટવા ઇન્ડિઅન ઓપીનિઅન ઓન્ડ સેટલમેંટ ઇન્ડીઅન ઓસોસીએશન તરફથી બોલાવાયેલી સભા માં પણ આવા બનાવો તરફથી ઠરાવમાં આવ્યું હતું. આવા રહીવાસની કબાના પ્રસંગો પરથી અમને અનુભવ થયો છે કે ગુપ્ત ગાઇડન્સોના સુત્રધારો ગુંડાગીરી સામે ગુંડાગીરી ચલાવી પબ્લીક-ઓપીનો કબો ન મારે તેઓને મુબારકબાદ ઘટે છે.

જે વખતે આપણો બગાન શત્રુ આ દેશમાં આપણી હસ્તી નાબુદ કરી નાખવાની ધમકી આપી રહ્યો છે અને તેની સ્વાર્થ વૃત્તિ ડિપ કરવાને આપણું સંગઠ્ઠન બળ ઓછું કરવામાં આપણે પોતાને ફાવતું પડે ત્યારે આપણા પોતાના આવા દુષ્કૃત્યોનો ઉલ્લેખ કરવો પડે છે એ બાબતને અતિશય શોક થાય છે. આપણે કટ્ટ દશામાં પહોંચ્યા છીએ કે કોંગ્રેસના કાર્યકર્તાઓમાં આગળનું જરાયે ભાન હોય તો તેઓએ પોતાના એક સાથીના આવાં કૃત્યને જાહેર રીતે વખોડી કાઢવું જોઇતું કોમને તેમ કરીને તેણે કોંગ્રેસની પ્રતિષ્ઠાને જરાય ધક્કો નથી પહોંચાડ્યો પરંતુ કોમમા વર્તી રહેલા કુસંપની જવાબદારીમાં તેણે ઉમેરો કર્યો છે. તેઓએ એ પગલું નથી લીધું એ પરથી તો એમજ માની લેવાય કે તેઓની મંજુરીથીજ આ થઇ રહ્યું છે. જો તેમ હોય તો તેનો અર્થ માત્ર એટલોજ થાય છે કે ડરબના કોંગ્રેસના કાર્યકર્તાઓએ નાટાલમાં તેમજ ટ્રાંસવાલમા એવો નિશ્ચયજ કરેલો છે કે પોતાની સામેનો વીરોધ તેઓ બીલકુલ સહન કરવાના નથી અને તેઓની સામે આંગળી ચરખી પણ ઉંચી કરનારાઓનાં માંથા ભાંગી નાંખવાને ગુંડાઓનું ટોળું હંમેશા તૈયાર રાખીને શોકોને દબદાટીથી પોતાના મતને વરસ્યુ કરશે. આ કંઇ એકલતાનો ભાર્ગ નથી. અમે ગુંડા-ગીરીને પણ ટેકો આપી શકતા નથી તેમ તેની સામે ગુંડાગીરી કરી પ્રતિકાર કરવાને પણ ટેકો આપી શકતા નથી. કોંગ્રેસને પોતાના કટ્ટ મત છે અને એક પવિત્ર સંસ્થાની સેવા કરવાને પ્રયાસ છે તેઓને ખાસજ યુજવાનું છે. તેઓએ પોતાના નજીકના સંબંધીઓના હાથે પણ મરવા તૈયાર થવાનું છે. ગાંધીજીએ આ દેશમાં સત્યાગ્રહની લડતનું નેતૃત્વ લીધું હતું ત્યારે તેઓએ આ બાબતમાં પોતાનાં વર્તનથી દાખલો બેસાડ્યો હતો. આપણે તેઓને પગલે અનુસરવાનું છે. તેમ કરવાને મુજબ જરૂરી

વસ્તુઓ સ્વાર્થત્યાગ, મોતને ખિયે નિર્ભયતા અને ઈશ્વર સીવાય કોઇ પણ વસ્તુને ખિયે નિર્ભયતા કેળવવી એ છે. એટલા ગુણો કેળવી શકીએ તો આપણી સામેની સઘળી મુશ્કેલીઓ ને આપણે પહોંચી વળી શકીશું. દક્ષિણ આફ્રીકામાં આપણે માટે રિયલિ હિનપરસ્ટિન સીટ્યુએટ થતી જાય છે એ દેશભરમાં હિંદીઓ પ્રત્યે ચાલી રહેલી પ્રચંડ ખળવાનાં કેવાંકો પરથી સ્પષ્ટ સમજાય છે. આપણી સામે મજબુત શત્રુ ઉભેલો છે. એને વખતે આપણે નેતા સામેનો કરવાને આપણું સઘળું બળ સંગઠીત કરીશું કે એક કહેશે કે આપણામાં કુસંપ નથી અને બીજા કહેશે કે છે, એ પ્રશ્ન ઉપર, અમારા તો, સેગ્રેગેશનનો કાયદો આવે તો એક કહેશે કે પોતાના મનમા છે તે સ્પષ્ટ શબ્દોમા દર્શાવતાં ડર લાગે છે અને બીજો કહેશે કે પોતાના મનની વસ્તુ સ્પષ્ટ દર્શાવી દેવી જોઇએ, એ પ્રશ્ન પર તકરાર કર્યા કરીશું જ મરીશું અને તેમ કરી સુપરેસાં જગતની નજર સમક્ષ મુર્ખ ઠરીશું! શું આ એવો જીવન અને મરણનો સવાલ છે કે જેનો માથાં ખાડ્યા સિવાય નિકાલ લાવીજ ન શકાય! આવડો ડરવાનું એ આપણે સમજ મુંગામી જોઇએ તો બરોજ આ દેશમાં આપણો ચિંતાયકાળ નાટક આવેલો સમજાય. ઈશ્વર આપણને સૌને સન્મતી આપો.

—:o:—

સર રાધાકૃષ્ણનનું આગમન

સર રાધાકૃષ્ણન આપ્યાનો આપવા યુનીવર્સનના કુલ ગુલાકાલે પ્રથા ગુરૂવારે વિમાન મારફતે પધાર્યા છે. આગે તેઓને હાર્દિક આવકાર આપીએ છીએ. દક્ષિણ આફ્રિકાના હીંદીઓની તવારીખમાં પુર્વેથી આવેલા વિદ્વજનોમાં સર રાધાકૃષ્ણન સૌથી પહેલાજ છે. સ્વર્ગસ્થ ગોખલે, તા. શાસ્ત્રીજી અને શ્રીમતિ સરોજીની નાયડુ જેવા હીંદુસ્તાનમાં અગ્રગણ્ય સ્થાન ભોગવી રહ્યા છે તેઓ પણ આ દેશમાં આવી ગયા છે. પરંતુ તેઓ રાજદ્વારી નેતાઓ હતા. પ્રોફેસર રાધાકૃષ્ણનની હીંદુસ્તાનના એક પ્રતિભિત તત્વજ્ઞાની તરીકે સમસ્ત જગતમાં ખ્યાતી ફેલાયેલી છે. ૧૯૨૬ ની સાલથી ઓક્સફર્ડ યુનીવર્સીટીમાં પુર્વના ધર્મો અને તત્વજ્ઞાનના એક આખ્યાન કાર, ગ્લેનગેરટર કોલેજમાં અપટન લેક્ચરર, ૧૯૨૯ માં હીબર્ટ લેક્ચરર, કોલકાતાની યુનીવર્સીટીના વાઇસ-ચાન્સેલર પ્રોફેસર અને લીગ ઓફ નેશન્સના બુદ્ધિવિષયક સહકારની આંતર-રાષ્ટ્રિય સમીતીના એક સભ્ય તરીકે સર રાધાકૃષ્ણ ને પુર્વનો સંદેશો પશ્ચિમમાં પહોંચાડયો છે. વળી ભારતીય તત્વજ્ઞાન પર નવ પુસ્તકોના પ્રતિષ્ઠિત કર્તા તરીકે તેઓએ પુર્વનો સંદેશો સમસ્ત જગતને પહોંચાડયો છે. એવા એક પ્રતિષ્ઠિત સજ્જનને આપણી વચ્ચે આવકાર આપવાની તક મળી છે તેને માટે ખાસ કરી દક્ષિણ આફ્રિકાના હીંદીઓએ તેમજ સામાન્ય રીતે સમસ્ત પ્રજાએ ગર્વ મેવા જોગો છે.

પ્રોફેસર રાધાકૃષ્ણનને જગતના અન્ય ભાગો માં નહિ જોવા જોગ તેવા વિચિત્ર વસ્તુઓ કદાચ આ દેશમાં જોવાના મળશે. તેઓની કુંક મુલાકાત દરમીયાન સ્વાભાવિક રીતે તેઓ ની સમક્ષ વસ્તુઓની ઉજળી બાજુજ રજુ કરવામાં આવશે. ડરબનના બીચ ગ્રોવીલીંગન માં તેઓનો સત્કાર, સુંદરમાં સુંદર હોટેલમાં તેઓના નિવાસ માટે સમવડ, રેલગાડીમાં તેઓને માટે ખાસ સુંદર સમવડ વિગેરે. આ સઘળી વસ્તુઓથી કદાચ તેઓના મનપર એવી છાપ પડી જવા સંભવ રહે કે તેઓના દેશ-બાંધુઓ દક્ષિણ આફ્રિકામાં માનભરેલું સ્થાન ભોગવી રહ્યા છે અને "પુર્વ એ પુર્વ અને પશ્ચિમ એ પશ્ચિમ એ બેનો મેળ કરીએ યવનો નથી," એ કપોકલ્પિત સુત્ર દક્ષિણ આફ્રિકાએ ખોટું ઠરાવ્યું છે. પરંતુ તેઓ જોઇ શકશે કે દક્ષિણ આફ્રિકાની ગોરી પ્રજાએ તો એ સુત્રને ખોટું ઠરાવવાનો કર નિશ્ચય કરેલો છે, કેમકે જો પ્રોફેસર રાધાકૃષ્ણન એક ખાનગી દરિદ્રા ગૃહસ્થ તરીકે આવ્યા હોત તો ઉપર બતાવેલા સઘળાં સ્થળોએ તેઓએ સ્વયંજ દરવાજે ઉભવું પડત અને ખાસ કરીને ડરબનમાં તો ચોક્કસ તેઓને નમતાપુર્વક તેઓ માટેના લાયક સ્થાન તરીકે તબેલા જેવી આંગળી બતાવી દેવામાં આવી હોત. કોઇ તેઓ દ્વારપાલ થવા જશે તો જોશે કે બારણે પાછલી બેકોમાંનીજ એકપર તેઓને બેસવા રહેશે. તેઓ પોસ્ટ ઓફીસે, રેલવે સ્ટેશને અથવા તો સાર્વજનીક સ્થળોમાં જશે તો પોતાના વર્ણનું અને પોતાની જાતીનું ભાન કરાવનારી વસ્તુ તેઓના જોવામાં આવશે અને વા તો એ બન્ને પ્રત્યે તેઓને તિરસ્કાર દેખાશે અથવા તો જો તેઓને તેનું અભિમાન હશે તો તેઓ મોતને આવકારશે અથવા તો આ કષ્ટમયી જીવનમાંથી ભડકા છુટવાનું મન થઇ જશે.

અમે જાણીએ છીએ કે સર રાધાકૃષ્ણન આ દેશમાં ખુબજ કાર્યને માટે આવેલા છે અને પોતા ની અનેક રોકાણોમાંથી પોતાના દક્ષિણ પ્રવાસના જીવનની અંદર કેટલું કરવાનું તેઓને બાકીજ દુરસદ મળશે. આપણા આપણા દુઃખોની કહાણીયો અમે તેઓને કંટાળો આપવા નથી ઇચ્છતા પરંતુ તેઓના અમુલ્ય વખતપર રોકાણ કરવા નહિ ઇચ્છવા સાથે અમે એટલી આશા રાખીશું કે આ દેશમાં હીંદીઓને માટેના કલાયદા વાદાઓ જેવા કે ખાસ કરી સેક્રસમાર્ગ, જેનોની, પ્રીકારીયા, વર્ગીકરણ, -પુકનેર, વીટીકોર્ષ વિગેરે ના વર્તતી રિયલિતમાં જરા ફેરફારું કરવા અને સાથે સાથે ગોરા સિવાયના સઘળા અન્યજનોની દશામાં કેટલું કરી જોવા પુરતો તેઓ વખત મેળવી શકશે. જો તેઓ તેમ કરશે તો અમારી સંપૂર્ણ ખાત્રી છે કે દક્ષિણ આફ્રિકાના યુનીવર્સીટીના વિદ્યાર્થીઓ સમક્ષ આપ્યાનો માટેના વિષયની તેઓને ખોટ નહિ રહે. વળી પ્રોફેસર રાધાકૃષ્ણને એ પણ ખુલી નહિ જવું જોઇએ કે દક્ષિણ આફ્રિકાની યુનીવર્સ! ત્રિઓ કે જેની સમક્ષ તેઓ આપ્યાનો આપવા અર્થે પધારેલા છે, એ જ્ઞાનમંદીરોમાં પણ તેઓના દેશબાંધુઓને અન્યાય થયો છે. તરીકેનું સ્થાન આપવા માં આવેલું છે. આટલું કહ્યા પછી અમારે એ પણ સ્વિકારી લેવું જોઇએ કે જે મહાન સુધારો અને સંસ્કૃતિ ખિયે પ્રોફેસર રાધાકૃષ્ણન આ દેશના લોકોને ગમ્મતવશ પધારેલા છે, અને જે હીંદીઓનો વારસો છે, તેના ખરા પ્રતિનિધીઓ તરીકેના ગુણો ધરાવવાના સંબંધમા આ દેશમાં વસી રહેલા પોતાના દેશબાંધુઓમાં રહેલી અનેક ઉણપોને ખીયે પણ તેઓ ઘણું રચાત્મકતુલ્ય કરી શકશે. અમે પ્રોફેસર રાધાકૃષ્ણનને કરી અમારી ઘણો સહદય આવકાર આપીએ છીએ અને ઓપા ખાત્રી ધરાવીએ છીએ કે તેઓ હાલનીન આ દેશના લોકોમાંથી તેઓને નીરાશ થવાનું કારણ મળશે તો પણ આ દેશનું 'સુપ્રીમીહિમ' અને આશોદયથી તેઓને એ નીરાશાનો પુરેપુરો બદલો મળી રહેશે.

હિંદ સરકાર દ. આ. ના હિંદીઓના હકોપર કેવી રીતે દેખરેખ રાખે છે

ગુજારી તા. ૨૫ મીના "સ્ટેટસમેન" માં પ્રસિદ્ધ થયેલા કેપ્ટાઉન મુકામ ઉપરની ખાસ સભામા સુચવાયેલી સેગ્રેગેશનની યોજનાના સંબંધમાં શ્રી. સેક્રેના અને સર રઝા અલી તરફથી પુછાયેલા પ્રશ્નોના જવાબમાં સર ગીરજાશંકર બાજપાયે જણાવ્યું હતું કે "એજન્ટ જનરલ સ્થિતિની કાળજીથી દેખરેખ રાખી રહ્યા છે. તેઓ પ્રધાન અને હીંદીઓની એસેમ્બલના પ્રતિનિધિઓની સાથે સંબંધમાં છે દક્ષિણ આફ્રિકાના હીંદીઓને ધક્કાપાત્ર પાડ્યા વિના વસવાટ અને વેપારને માટે જગીનની માલીકી અને ભોગવટા બરાબરની ખુટ હોવી જોઇએ એવા હીંદ સરકારના મતથી પારા સભા વિદિત છે. કેપ્ટટેઉન ટેલીગ્રાફ એસોસીએશનના કે જે હીંદીઓ ના હકોપર નજિવા મુદ્દાની બાબતો કરનારા બીજા કોઇની પણ દરખાસ્તોના સંબંધમાં યુનીયન સરકારને આ દ્રષ્ટિબીંદુ જાહેરપુર્વક રજુ કરવાની એજન્ટ-જનરલને સુચના આપાઇ છે." સર રઝા અલીના એક પ્રશ્નને જવાબ આપતાં સર ગીરજાશંકરે જણાવ્યું કે અત્યારે યુનીયન સરકારને આ બાબતમા એજન્ટ જનરલ તરફથી રજુઆતો થઇ છે તે હીંદ સરકારની વર્તણુક થઇ છે.

અમે ખુશી થઇએ છીએ કે દક્ષિણ આફ્રિકાના હીંદીઓના હકો વિષેની હીંદ સરકારની નીતી વિષે સર ગિરજાશંકર બાજપાયે ઉપર પ્રમાણે ચોખવટ કરી છે. પરંતુ હીંદ સરકારનો અત્ર એવો જણાય છે કે "સેગ્રેગેશન" શબ્દનો કાયદામાં પ્રયોગ ના થાય તો હીંદીની લાગણી અને મુલ્યવત સંતોષાઇ રહે છે. પછી કાયદાની અસર હીંદી-ઓને દેકવાડાઓમાં નાખવાની થતી હોય તો તેની હીંદ સરકારને કશી ચિંતા નથી. એજ કટ્રિયા ફ્રાંસવાલ એશીયાટીક લેન્ડ ટેન્યુર એક્ટને એશીયાટીકોના વસવાટ અને ભોગવટા માટે મલાયદા ગણ્યા રાખવાને "સેગ્રેગેશન" ને બદલે "એકઝેમ્પશન" શબ્દનો પ્રયોગ કરી સુધારવામાં

આવ્યો હતો. એ કાયદો કેપટાઉન કરાર, કે જેના સેગ્રેગેશનની નીતીનો વિરોધ કરવામાં આવ્યો છે અને હીંદીઓને પોતાના વિકાસને માટે અને અન્ય કોમની પાછળ પછડાતા નહિ રાખવાને સંપૂર્ણ તકો આપવાનું જણાવવામાં આવ્યું હતું, તેનો ભંગ કરનારો હોવા ઉપરાંત હીંદી પ્રજાનું અપમાન કરનારો અને જેઓએ કામદારો હેતુ ઉકાળીને લાખો રૂપિયા પેદા કરેલા છે તેઓને મારી બહાનારો અને જાપાની આપણે હીંદી ભેગા મારે તેઓને સાફ રાખવામાં આવેલા ખાસ ટ્રેડવાઝોન સિવાય અન્ય કોઈ વસવાટ કે જમીનના ભોગવટા માટે હમેશને માટે કાયમ કરી દેનારો છે; અને તેનો પણ હજુ તો કીધામ કમીશનની ભલામણો પાર્લામેન્ટ તરફથી પસાર થયા ઉપર આધાર રહેલો છે, તેના સંબંધમાં સર ગોવરજાકર બાજપાઈ વાઈસરૉયને જણાવેલું છે : ‘‘આ ભલામણો પાર્લામેન્ટ તરફથી પસાર થશે કે નહિ એ તેમને ખબર નથી.

સેગ્રેગેશનની નીતીપર મજુર બાતાના પ્રધાન

મજુર બાતાના પ્રધાન શ્રી મોરીસ્સે કોલેગેન્ટ (ટ્રેડવાઝોન) બાબે એક ભાષણમાં સેગ્રેગેશનના બીપ ઉપર બોલતાં જણાવ્યું કે સેગ્રેગેશનથી રંગીન પ્રશ્ન ઉકલી ગયો છે, પણ તે લોકોને કબજાના અને સ્થાયી બીન પક્ષપાતી ને રીપોર્ટો સરકારના ધ્યાનમાં જાહેર કરવામાં આવે છે તેનાથી દોરવાઈ જવાની જરૂર નથી. એ તો માત્ર રહેઠાણના સંબંધમાં જુદી જુદી જનતા એક બીજા સાથે મેળસેળ ન થાય તેનોજ અવાલ છે રંગીન લોકોના રાજકીય હક્ક કેવા છે તેવાજ જળવાવામા આવશે. આર્થીક બાબતમાં સરકારે બેદની નીતી અખત્યાર કરનાર નથી. શ્રી મોરેન્સે વધુમાં જણાવ્યું કે કેપટાઉન અને પ્રીમ્બર્લીમાં રંગીન બેકારોની સંખ્યા લગાડવા માટે રંગીન મજુરોના રાખી એમને ખાતું ઉઘાડવામા આવશે. અને આમાંના જનાં ઓજ પ્રમાણે રંગીન બાબુરોને રેલ્વે, ક્રોકાનીસબર્ગ, ડરબન અને પોર્ટએલીઝા બેમાં પણ એવાં બાતાં બોલવામાં આવશે.

શ્રી. મોરેન્સે સરકારના ઘરાણા વિષેની ‘‘ફ્લેમ્બ-લની’’ અને ‘‘સ્ટર્લીંગ બીન પક્ષપાતી’’ બાબો મિશ્રિત યજોની હોવાનું સુચન કર્યું છે પ્રથમ બે પ્રશ્નના જે વર્ગના હતા અને માબો ઉપર પ્રહાર થવાનો છે તેને છેવટની ઘડી સુધી અંધારા મા રાખવો અને પછી અમલમિતમા પ્રહાર કરવો એજ એક મોટો અન્યાય છે. વળી સરકારની યોજના વિષે તે મોટું જણવાબાદ આપ્યું છે એટલુંજ એ યોજનાની વાર્ષકતના પુરવાર કરવાને માટે પુરતુ છે બીજું શ્રી. મોરેન્સ જ્યારે એમ કહે છે કે રંગીન લોકોના રાજદારી અને આર્થીક હકોને કયી હરકત નથી પહોચી ત્યારે શ્રી મોરેન્સ પોતેજ લડન પામ્યા વિનાની વાત કરી રહ્યા જણાય છે કેમકે રાજદારી હકો તો રંગીન લોકો એવા લોગવીજ નથી રહ્યા કે જે ગુમાવવાના ભયમાંના તેઓને બાય રાખવાપણું રહેમ, અને મુખ્ય પ્રધાનની સર્વોદયુક્ત રહ્યા મુજબ જ્યાં ૧૫ ટકા યુરોપીયન બીલકતદારો વિરૂદ્ધ હરી ત્યાં તેઓના બીમકત નાબીકી અમલના ભોગવટા નહિ પરાની ગુલામ

આવી છે કે હાલના કરારનો અમુક અંશે અમલ થઇ ચુક્યો છે અને અંગ્રેજી હાથરો અને આ દેશનો કાયદો જોવા કરારો ને લાગુ પડે છે કે જેનો સંપૂર્ણ આંશિક અમલ અત્યાર પછી થનાર હોય. આ પ્રતીબંધ કોઇ એક વર્ગના રક્ષણ માટે હોય (કે જેને માટે કોઇ આધાર રાખવામાં આવ્યો નથી.) તો પણ હાલનો પેટા બીજાના પ્રતીબંધ રદ્દ કરાવનારાઓના રક્ષણ માટેનો નથી. સીટી કાઉન્સીલને એ પેટા બીજા ને માટે કબુલાત આપવાનો અથવા મંજુર કરવાનો હક્ક નથી છતાં એ પ્રતીબંધનો હેતુ સીટી કાઉન્સીલનું રક્ષણ કરવાનો છે અને નહિ કે સ્ટેટ મરાવનારાઓનો અને અસ્તુ. કારણે આ કારણમાં સદન આપવાથી જાહેર નીતીનો બચાવ થાય છે એટલા જાહેરના અર્થમાં આ પ્રતીબંધ તો અર્થ કરવા બાબતમાં અંગ્રેજી કાયદા આધા આ દેશના કાયદાના આંગે કશો આધાર હોવા માં આવ્યો નથી. બારે આ એક નીર્ણય થયેથી બીના છે કે વાદી અમુક કરારના પરીણામમાંથી છટકવાને પોતાના કૃત્યના ગેરકાયદેસર પણાનો લાભ લઇ શકે નહિ તો પછી આ નીર્ણીત થયેલી નીતીને કઇ જાહેર નીતીની સરખામણીમાં જોગ થવા દેવો એ સમજવું મુશ્કેલ છે. અરજદાર કે જે પોતે સ્વચ્છ પાત્ર ચુન્દેલ છે તે જાહેર નીતીનો બચાવ કરવાને લાયક ગણાય બાબતે અને એવી જાહેર નીતીના રક્ષણ માટે જવાબદારે એ જગ્યા આપી કરાવવી. તેની જવાબદારી આજની રીતે સીટી કાઉન્સીલ અથવા તો કોઇ બીજા પોલીસ સત્તા ઉપર લેવડની લેખકો અને તટસ્થ માટે પર આપી કરાવવાનો અરજદારનો હક્કો રદ્દ કરે પડ્યુ. આ દાવો અને પક્ષ તરફથી એક અજમાયસને આતર મણ સમજીને લાવવામાં આવ્યો છે અને એકકે પક્ષ તરફથી અર્થની માંગણી કરવામાં આવી નથી તેથી અર્થનો હુકમ કરવામાં આવ્યો નથી અરજદાર તરફથી મી. જે ટીલસન ગેરી કરસી. મી. રેઝનરટાઇન અને મી. એમ.પુ. પોલાક હાજર હતા જ્યારે જવાબદાર તરફથી મી. કુપરને રોકવામાં આવ્યા હતા.

સત્યાગ્રહ અને કોંગ્રેસના અમલદારોની નીતી

સમનાર: નીરીક્ષક

તા. ૧૧ મી માર્ચે અને બુધવારના ટ્રાંસવાલ પ્રાંતિક કોંગ્રેસની બાજ મીટીંગ બાદ, બીજે દીવસે કોંગ્રેસના પ્રમુખ તરફથી અંદેશના અખબારોમાં એક તેજ પ્રગટ કરવામાં આવ્યો. જેમાં જણાવવામાં આવ્યું છે કે એ સભામાં પ્રમુખે સેક્રેટરી તરફથી રજુ થએલો કરાર પસાર થએલો જાહેર કર્યો હતો. આ લેખની પીઠકમાં કે બાકીએ બીજો લેખ લખી જણાવ્યું હતું કે જો અમલ સુધારો સેક્રેટરીએ રજુ કરેલો તેજોજ આને કે, બાકીના સુધારા વગરનો પસાર થયા હોય તો બોજ સેક્રેટરીએ મીટીંગને બીજે જ દીવસે પોતાના ઉપર આણ વિશ્વાસનો કરાર તોડીએ પસાર કરેલો ગણી પોતાની જગ્યાનું રાજીનામું આપવાનો વિચાર કર માટે જણાવ્યો હતો. આ સવાલનો કશો જવાબ મળ્યો નહોતો. પણ આ કરાર પસાર થયો હતો તો પછી પ્રીટોરીયાની કોંગ્રેસની બાબાનો જે કોંગ્રેસ બહાર પડ્યો કે તે જોતાં બીજી સભામાં એનો એ કરાર કરી પસાર કરાવવાનો જે પ્રયત્ન કરવામાં આવ્યો હતો તેનો શું હતો ? કોંગ્રેસની આ નીતી જોઇએ તા. ૧૧ મી તારીખની સભામાં હાજર ના હોય તેઓને ગુંચવણમાં નાખનારી છે. આ બધા વાતાવરણમાંથી એકજ બાબ નીકળે છે કે ડો. દાદુ અને તેની સલાહ આપ્યા કરનાર પક્ષ સમાધાન કરવા તૈયાર છે, બારે કોંગ્રેસની અધિકારીવર્ગ સમાધાન થવા દેવા માગતો નથી. હાલ પુરતને માટે તો "આરતે કદમ અને આગે કદમ" જોજ ભેદ બતાવાય છે. પણ વસ્તુતઃ એ બે વચ્ચેનું અંતર એવી બખરે સાધુ જણાય છે, કારણ કે અંતર માત્ર બદાર દેખાડવામાં આવે છે તેટલુંજ માત્ર "આરતે કદમ અને આગે કદમ" વચ્ચેનું હતે તો એ ભેદ હતે નાબુદ થયો હોત. સમાધાન કરવાના મત વાળો પક્ષ કેમ બધી સુધી કોંગ્રેસન (કોમામ રીપોર્ટ એ પણ કોંગ્રેસન તો છે પણ તે કેપરાંત) ના કોઇ કોમ બીજા પ્રાંતવામાં આવે નહિ ત્યાં સુધી કરાર અને સુધારો બારે સભા આગળ મુકવાનો આવ્યા બારે એક બાજુ પણ પુરી જણાવાયેલ હતો. કે આમલ કરાર સાર્વત્રિક આફ્રિકન પ્રતિનિધિ કોંગ્રેસ તરફથી બધી પ્રાંતોના પ્રતીનીધીઓની મંજુરીથી પડાયેલો હતો. એટલે તેમાં ફેરફાર કરવો. કે બધા પ્રાંતોના પ્રતીનીધીઓ ઘરમાલી સાર્વત્ર આફ્રિકન ... કોંગ્રેસની પ્રતીક્ષા ઉપર પા કરવા સમાન હતુ. જો તેમ હતે તો બે કરાર ટ્રાંસવાલ પ્રાંતિક કોંગ્રેસની કાર્યવાહી કમીટી બાજળ પડ્યા લાયક ના આવ્યો. કારણકે હતા કે જેની તેના ઉપર વાદવીવાદ થઇ તેને બીજીત આકારમાં મુકી શકાતે એ ખુલ્લ બાદ કરીએ બાબુ એ બાબતને જડમુળબાંથી નાબુદ કરનાર હકીકત કાયમી બીજી બની છે. તે એ છે કે ટ્રાંસવાલ પ્રાંતિક કોંગ્રેસે ટ્રાંસવાલની કોંગ્રેસ પાસે જે કરાર પસાર કરાવ્યો છે તેમાં નોન-યુરોપીયન રજીટ કરવાનો નીયમ જાહેર કર્યો છે. આ પદ્ધતિનો અને વિષાદમરના બાબુ ક્રાંસવાલ પ્રાંતિક કોંગ્રેસના કરારમાં હતો નહિ, તો એ આ કેમની સંમતીથી દાખલ થયો. સારામાં એટલેજ નીકળે છે કે કોંગ્રેસના અધિકારી વર્ગનો વિચાર બારેજ પ્રસંગ આવે સત્યાગ્રહ કરવાનો નેતા ના "આરતે કદમ અને આગે કદમ" વચ્ચેનો તફાવત નહિ જેવો છે. અને જે ઉત્સાહી સૈનીકો સત્યાગ્રહ માટે ઉત્સુક થઇ રહ્યા છે તેને દીલા નહિ પાડી દેવા તેના ઉત્સુકને જાળવી રાખવાની અને તેનો સદ્ઉપયોગ કરવાની કોંગ્રેસના અધિકારીઓની પવીત્ર ફરજ છે, તેની બદલે ટ્રાંસવાલના જુદા જુદા શહેરો તથા ગામડામાં અમુક કરારનું પુનરાવર્તન કરાવવું એ નીરર્થક છે. પ્રીટોરીયા માં તદ્દન જુદોજ કરાર થયો. પોર્ચેસ્ટરૂમ કોંગ્રેસ અધિકારીઓના કરારનું પુનરાવર્તન થયું બારે ક્રુગરસ્ડ્રોપમાં સત્યાગ્રહનો કરાર થયો અા કરારોથી કોઇ કોંગ્રેસની પ્રતીષ્ઠામાં વધારો થયા નથી. ઉલટો ઘટાડો થાય છે.

હવે સત્યાગ્રહ ઉપર જરા ઉંડા નજર કરીએ. વાતાવરણ જોતાં એ કામમાં ઉત્સાહ ના સારો દેખાય છે. પણ કમર કોઇ તેને

ઓફ હમીલ પહોંચની લાગે છે. તેમના આગલા અનુભવોના પરીણામથી તેમને એમ લાગે છે કે આવી કન્તોમાં ગરીબિલાજ બોગ અપાય છે, જ્યારે તેનો લાભ તો પૈસાદાર વર્ગ ઉઠાવતો રહે છે. આ બાબતો પ્રદેશી નજરે સાચી જણાય છે પણ તેમાં ઉંડાણથી વિચાર કરતાંથી તે માન્યતા નીરર્થક માલુમ પડે છે સત્યાગ્રહની લડત વ્યક્તીગત સ્વાર્થને માટે લડાતીજ નથી એ તો આખા દીશે કચડાતી આખી પ્રજાના ઉદ્ધારને માટે અને સ્વરાજને ખાતર લડાય છે. એવી લડાઇના પૈસાદાર વર્ગ આગેવાની તે આપણા એમ આપે ૪૫ બાબાજ ઢાસજનક છે આપણે દુનીયાની આખી તવારીખ તપાસીએ આમ જનતામાં - આખા દેશના લાભને ખાતર લડત ઊપાડનાર મહાન પુરૂષોમાં કેટલા મુસાર્યા લડતને આજ સુધીના ઘણેખા પેગમ્બરોનો પોષ પૈસાદાર હતા? ઇ કોઇ કબર વર્ષની ત્રાના કોરે મુકી આપ જમાનાની તવારીખ તપાસીએ તો સેનીન, ટ્રાટસ્કી, રટેલીન, હીટલર, મુસોલીની, કમાલ અતાતુર્ક અને આપણે ત્યાંના ગાંધી સ્વરાજના આધારપર નેતા મહાત્મા એમાંથી એક પૈસાદાર ઓછી ઉલ્લેખ એટલું ચોક્કસ છે કે એ બધામાંથી કોની પાસે થોડો પણ પૈસો હતો તેણે પણ એ પૈસાને તલાક આપી પડી હતી અને ખારેજ લડાત ઉપાડી શકયા છે. આપણી કોમના આગલા માનવંતા સદ્ગત નેતા મી. કાજલીયાએ પણ પોતાના વેપાર ધંધાને તિલાંજલી આપી હતી. આકલાયો એટલું પુરવાર નથી થતું કે પૈસો એ આવી લડતમાં ભોગ આપનારને મદદરૂપ નથી પણ ઉલટો અંતરાયરૂપ છે! એમાં પૈસાદારોને દોષ દેવાપણું નથી. પૈસાનો એ કુદરતી સ્વભાવ છે. પૈસાનો ભોગ આપવાની કસોટીએ માણસ પૈસાદાર થઇજ કેમ શકે! ઉપલક તવારીખી દાખલાઓમાં તો એ જણાતો હતો કે જે વખતે પૈસાની સત્તા આજની પેઠે જિન્દગી પર નહોતી. આજે તો પૈસાએ દુનીયાના દરેક દરેક ખુણા સર કર્યો છે સામાજીક, આર્થીક, રાજકીય, ધાર્મીક, એ બધા મેદાનોમાં પૈસાની આણ વર્તે છે. આબરૂ, કુલવટ, કલાપ્રેમ, આત્મ-સન્માન, એ બધા ગુણોમાં પૈસાએ સર કર્યો છે. એવા આ રીસ્તા સદીના જમાનામાં પૈસાદાર ને લડત ઉપાડ થાય કે ભોગ આપવા તૈયાર થાય એવી આશા રાખવી એ પરિસ્થીતીની તેમની આશા રાખવા જે એ આખી પૈસા દારો ઉપર ફેદાની નજરથી જોવું એ ખોટાભરેલું છે એટલી ખાત સાચી કે પૈસાદાર થોડી ઘણી મદદ પૈસાના પૈસાની કરી શકે પણ તે પણ એવી લડતો અને કરાવવાને તો નહીંજ પણ સત્યાગ્રહીઓના જોડાની ખાતરી થશે ત્યારે તેમના સ્વભાવ અનુસાર તેમની તરફથી કોઇક મદદની આશા રાખી શકાય. પણ ત્યારે ગરીબોનો બોજ ગરીબોને માટે શું નીરર્થકજ છે. જરૂર નહિજ. ગરીબોમાં ત્યાં સુધી સ્વમાનની કીંમત છે અને તેને ખાતર બોમ આપવાની ધગશ છે ત્યાં સુધીજ એ પૈસાદારોનાં અંતિમ ચીસકાર બાંધ્યા બધવાની તેને આશા છે. જે દીવસે એ સ્વમાનની લાગણી અને એ ભોગ આપવાનો જોશ નાશ પામશે તે દીવસે સત્તાના ગુલામ બનેલા પૈસાદારોના ગુલામ એટલે કે ગુલામના ગુલામ થવાનો વખત આવશે, અને પૈસાદારોના હાથે દેશની બાકી વેચાવાનો વખત આવશે. એ અધમ રતાધીનાંથી બચવાને માટે મરીબાનુ ધન જે સ્વમાન છે તેનો રક્ષણને માટે સારીદોક બોગ આપવામાં કંજુસાઇ કરવી એ ગરીબનો પોતાની જાત સાથે અને પોતાનાં બાળકો સાથે એક મહાન પાપ કરવા સમાન છે. આથી ગરીબો પૈસાદારોનો દ્વેષ મુકી દઇ નાબુદ નથી મહદની આશા નજ દઇ પોતાને બોગ પોતાના માથા પરજ એજ નો થયું છે.

સેગ્રેગેશન સામે યુથ કાઉન્સીલનો વિરોધ

સેગ્રેગેશનની યોજના સામે વીરોધ કરવા ડર્બનના યુથ કાઉન્સીલની બાજ મીટીંગ રવીવાર સાંજે મા. ૨૨ મીએ રજબના બારના કરવામાં આવી હતી. મીટીંગે મુકરર પ્રમાણની સેગ્રેગેશનની યોજના આપના સેગ્રેગેશનની નીતીની બાબતથી કરનારા નેશનાલીસ્ટ પાર્ટીના મીનીસ્ટર અને કેપના સેગ્રેગેશન ડાયરેક્ટ ઓર્ગેનાઇઝરની સામે વીરોધ દર્શાવનારો અને તેનો સામે સકત ઠરાવવાનો ઠરાવ સર્વાનુમતે પસાર કર્યો હતો.

મી. રવી. બાઇ. અમરસીએ જણાવ્યું કે આ સેગ્રેગેશનનો કાયદો આપણને આશીર્વાદ રૂપ થઇ પડશે એમ કેટલાક માને છે તેથી સબબ બ્રીટીશ-યુરોપીયનોને એકત્ર થવા સારૂ જો આપણે એકત્ર નહીં થઇએ તો આપણો વીનાશજ થશે.

આટલે સુધી તો મીટીંગનું બોલ ઠીક માલુમ પડયું. પણ બીજો વીચાર કરતાં ખરે બપોર એક ઠરાવ જોવો રજુ થયો કે:

"બ્રીટીશ-યુરોપીયનોના સેગ્રેગેટ કરવાને કાયદો લાવવાની દરખાસતોના પરિણામે હિંદી કોમ ઉપર ગમુની રહેલું અંધાર સાધ્યુંય જોખમ જોતાં હિંદી યુવકોની આ મીટીંગ નાટાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસને અને કેલોનીયલ બ્રીટીશ એન્ડ સેટલમેં ઇન્ડિઅન એસોસીએશનને એકત્ર થઇ આ બાબતમાં સંયુકતપણે કામ કરવા જણાવે છે."

આ ઠરાવની પીરૂદ્ધ મી. બી ગોમ આંગણીયા નીચે પ્રમાણે સુધારો લાવ્યા:

"સેગ્રેગેશનના સવાલ પર કોઇપણ જનનો કુસંપ નહી દેખાયો હિંદી યુવકોની આ મીટીંગ કોઇ પણ બાબતો કુસંપની સુચવાનો ધ-કાર કરે છે અને આ ગેરી પરસ્તાની સામે લડવાના નાટાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસના સભ્યો મતલબને ટેકો આપે છે."

ઉપરના સુધારા પર ચર્ચા દરમીયાન કેટલાક લોકો તરફથી મોટો શોર થઇ રહ્યો. પ્રેક્ષકોમાંથી એક જણથી આવી મુંઝામોરી સભા નહી ચલાવી તેણે વીરોધ ઉઠાવ્યો અને મીટીંગમાં શાંતી સ્થાપવા જણાવ્યું. તેટલામાં કેટલાકો આ વ્યક્તિની ઉપર તુટી પડયા અને મારામારી આવી

પ્રમુખ તરફથી શાંતી સ્થાપવા વીનંતી થતાં કરી શાંતી ફેલાઇ. અને મીટીંગનું કાર્ય આગળ ચલ્યું. વાતાવરણ ત્યારપછી ઉપરનો ઠરાવ પાછો જોવા સેક્રેટરી. એટલે મી. આંગણીયાએ પોતાના સુધારાને ટેકો નારીને મુક્યો.

પ્રમુખે જણાવ્યું કે ઠરાવ બાબતે બોલી સેક્રેટરી છે એટલે સુધારો આગળ આવી ગયો છે, એટલે મી. આંગણીયાએ બાજને ઠરાવ રજુ કર્યો.

"નાટાલ ઇન્ડિઅન યુથ ની આ માસ મીટીંગ નાટાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસને તેની પ્રવૃત્તિઓમાં મદદ કરે છે."

દરમીયાનમાં બધા લોકો મીટીંગમાંથી ચાલ્યા ગયા હતા અને મુંઝામોરી કરનારૂં તત્વ બહુમતીમાં રહ્યું હતું

પછીથી ઠરાવ સામે ઇન્ડિઅન યુથ કાઉન્સીલના એક કાર્યકર્તાએ એવો સુધારો મુક્યો :-

"આ યુથ કાઉન્સીલ રાજદ્વારી સંસ્થા નથી હોઇ કોઇ પણ રાજદ્વારી બાબતને ટેકો આપતી નથી."

મોટા ભાગના લોકો ચાલતા થયા હોઇ અને તોફાન કરનારાજ બાજ રહેવાથી બાકીના લોકો બહુમતીમાં હોઇ આ ઠરાવ ટેકો મળ્યો.

યુથ કાઉન્સીલના કાર્યકર્તાઓ આવી બાબતોએ નીરાદર બદલ પાછી મી. આંગણીયાના ઉપરના ઠરાવ નો વીરોધ કર્યો હતો

મહાત્માજીનું રાજકોટ તરફ પ્રયાણનું કારણ

(અમારા ખાસ બ્યૂરોની તરફથી)

માર્ચ તા. ૬.

સ્વરાજના કેદીઓ પ્રત્યે અન્યાયી વર્તાવ ચલાવવામાં આવ્યો હતો તેથી ગાંધીજીએ સ્ટેટના કાઉન્સીલ ના પહેલા સભ્યને તે સંબંધી તા. ૨૦ મીએ તારથી પુછાવ્યું. તેના જવાબમાં "કેદખાતાંય બીલકુલ નથી." એવું જણાવાયું. ગાંધીજીએ બીજો તાર તા. ૨૨ મીએ કર્યો અને જણાવ્યું કે " પહેલા તારમાં ભુખહડતાળ સંબંધી તમે ચુપ છો. બધે અત્યાચાર મારે ફરીથી બીજો તાર મળ્યો છે અને બારે બને બોલું શું છે તે માનવું મુશ્કેલ લાગે છે માટે મારે પોતેજ પ્રત્યક્ષ વર્તાવની આકાંક્ષા છે." તેનો જવાબ તા. ૨૩ મીએ મોકલવામાં આવ્યો કે "જેલખાતાંયના આક્ષેપો માં બીલકુલ સત્ય નથી. બધું બનાવટી સિવાય બીજું કાંઈ નથી સારા વર્તાવ માટે માણસથી જે બની શકે તે બધું થાય છે માટે ચિંતા નહિ કરતા." તેના જવાબમાં ગાંધીજીએ તા. ૨૪ મીએ જણાવ્યું કે " જો અહેવાલો બનાવટી હોય તો સત્ત્વ કાર્યકરો ઉપર ગંભીર છે આને જો સત્ય હોય તો રાજના વહીવટકાર્યોમાં ગંભીર દોષ છે. કરમીયાનમાં ભુખહડતાળ ચાલુ છે. તેથી મારા સાથીદારો તબીબ, સેક્રેટરી અને ડાક્ટરીસ્ટ સાથે ચાલીને ત્રણ તારીખ આવું છું." તેના જવાબમાં પ્રત્યુત્તર મળ્યો તા. ૨૪ મીએ જણાવ્યું કે "તમારા તાર પછી તમને ખબર પડી હશે કે ગઇ રાતથી ભુખહડતાળ આદરવા મંજુર કરી છે. મોહન મહેતા અને નાનાલાલ જણાવતા વાયરથી તમારા આવી મદદ કરવા કે ડોક્ટર નાદર્ણ વિગેરેની જરૂર માનવું ગણતા નથી. તેમને પોતે રાજકોટી પ્રતિનિધિ સભાની સંસ્થાના મંત્રી અને [illegible] જરૂરી જોવા જણાવ્યું છે. તા. ડોક્ટર સાહેબને ખાત્રી છે કે આપની ધમકીવાળામાં આવેલ સુચનોમાં આપના આગમનથી કોઇ ઉપયોગી ફેરફાર થશે નહિ. આપને કરીને ખાત્રી આપવામાં આવે છે કે દરેક બાબતોને ન્યાય આપવામાં આવ્યો નથી કે આવશે નહિ." તેના જવાબમાં ગાંધીજીએ તા. ૨૫ મીએ જણાવ્યું કે "તમારો તાર એ મારી ચિંતાનો જવાબ નથી. એ મારા સાથીના પત્રવ્યવહાર રાજકોટ આવવા માટે આજે છેવટ છે."

ગાંધીજી તા. ૨૬ ૨—૨૨ ના રોજ બેલગ્રા સાહાયથી વાયે નોરના રાજકોટ આવ્યા. રાજકોટ સ્ટેશને ૫૦ હજાર માણસની મેદની હતી. દરેક સ્ટેશનો માણસોની મેદની મોટી હતી.

ગાંધીજીએ રાજકોટ સરપારની કેદીઓની તપાસ કરી હતી અને કેદીઓની તેમજ બેકુનોપરની અત્યાચારોની ફરિયાદો સાંભળી હતી. જે વખત બાનસાંજીએ રહેઠાણસ્થાનમાં તેમજ બીજા સભા ઘોરો થાય હતા.

સરપારથી ગાંધીજી આવ્યા બાદ તા. તેમના હરેકના હાથ પુજ્ય કસ્તુરબાને મળ્યા હાલનો રેખાવ ખુબજ અસરકારક હતો. તેમણે નાં રાજબાદા આવેલા કેદીઓના બાબત પુછયા હતા અને વાત્સલ્યથી હાથ ફેરવીને તેમની તબીયત વિષે પુછપુ હતું.

ગાંધીજીએ સાંજે લાજ ભોજન કર્યું હતું. પુ. કસ્તુરબાએ તેમને પીરસ્યું હતું. રસભરત આવ્યો કલાક રોકાઇ ગાંધીજી રાત્રે આઠ વાગે આનંદકુંજ તેમના નિવાસસ્થાને પાછા ફર્યા હતા.

જેલમાંથી પાછા ફર્યા બાદ ગાંધીજી કાઠિયાવાડીને તેમને બોલાવે મળ્યા હતા. અને ૯૦ મીનીટ સુધી તેમની સાથે ચર્ચા કરી હતી.

ગાંધીજીની ધીરજનો અંત

ડોક્ટરસાહેબની સાથેની મંત્રણાનું પરિણામ સંતોષકારક નહિ આવતા ગાંધીજીએ ઉપવાસ શરૂ કર્યા હતા.

વર્તમાનપત્રોનો એક નિવેદનમાં ગાંધીજીએ જણાવ્યું હતું કે જનતાએ સાચા આદર્યા સ્વયંસિદ્ધ દુઃખોના નિવારણ માટે ઉપવાસ ન આદરવા આવ્યા તેનું અનુકરણ ન કરવું. "ઉપવાસના શસ્ત્રનો ઉપયોગ અસાધારણ પ્રસંગોમાં અને નિષ્ણાતની દેખરેખ નીચેજ થવો જોઇએ. દરેક માણસ પોતે નિષ્ણાત છે એમ માની જે તે બેસી જાય અને બગાડ્યા છે."

ગાંધીજીએ ડોક્ટરસાહેબનો આભારી પત્ર લખ્યો હતો અને તેનો ડોક્ટર સાહેબે જવાબ આપ્યો હતો. એ બન્ને આ અંકમાં અન્ય સ્થળે છાપવામાં આવ્યા છે.

બાર વાગ્યા બાદ બોલાયેલા બાબત [illegible]

ડોક્ટરોનો આકરી પ્રહાર

મીંગણીના કલ્યાણકોને ગરીબોને ખરવાળા મોટીસીના ગામોના બેકુનો કોમ્પ થયા છે અને બેકુનોનો બારમાવરણના કાયદાનો ભોગ બનનાર અદકાવરણને લાગુ પડ્યા છે.

ધીંગડીના [illegible] ખરવાળા મોટીસી ના ગામોમાં ફરીને રાજપ પ્રત્યે પરાદાર દોષા વિષેની સભાઓ તેમજ બેકુનો પાસેથી માગી રહ્યા.

બેકુનોનો બારમાવરણની આ આકરા પ્રયત્નોનો સામનો કરવાને સુંદરીસાણાના બેકુનો અને છગનાદારોની એક કુંચ બરવાળા મોટીસીના ગામેગામ પ્રચાર કરવી ફરી રહી છે.

પ્રસાન કુવના પ્રયાસોથી ધીંગડીના મોટીસી ના ગ્રામોમાં ભારે દેકારાદ થઇ રહ્યો છે બરવાળા મોટીસીના મહેસુલી ગામો શ્રી. પીનાકરાય ત્રણીના મુકામ તપાસે પડ્યા છે.

ધીંગડીના બાકુની માણસો બેકુનોને કહે છે [illegible] બારમાવરણ અને બેકુનોને ધીંગડી માં દુઃખ નથી તેવા સભીઓ આવો તો તમારાં બીયારેરા આંગે વેઠ બંધ થઇ જશે પરંતુ બેકુનો તો તુરત પ્રશ્ન કરે છે કે રાજ્યને આંકે અચાનક બેકુનો પર રહાલ કર્યાથી આવ્યું ? રાજ્યને રાહત આપવાની સારી દાનત હોય તો પ્રજા-મંડળ સાથે સમાધાન કરો.

બરવાળા મોટીસીના બેકુનોની એક પરીષદ બરવાની ધીંગડા મોટીસીના આગેવાનોની [illegible] થી. પ્રબુદ્ધાસ્ત્ર સુતા રીપોર્ટ રજા છે.

પરીષદમાં ગદાલબાવાડી અને રોપાસની આગે વાનો મોટી સંખ્યામાં હાજરી આપે તેવી બધરથા થનાર છે.

— —

મરણ

ડરબનના પબ્લા જુના અને બહોળા વતની શ્રી. ડાહ્યાભાઇ ગોરાનું ગયા સોમવારે ડરબન માં અવસાન થયું છે. જો વખતે શ્રી. ડાહ્યાભાઇ ગોરાનું નાન વેપારી મંડળમાં ઝળકતું હતું. પ્રેસર્સ પછી, પ્રથમાદીમ ડરબનાઇ એન્ટ ડુ. ના નામથી ઓળખાતી પેઢીના તે ભાગીદાર હતા. જાહેર કાર્યોમાં પણ તે ઉત્સાહી ભાગ લેતા અને એક વખતે નાટાલ્ય મંત્રીમંડળના પ્રતિનિધિના પ્રમુખ પણ હતા. પબ્લા વર્ષોથી શ્રી. ડાહ્યાભાઇ ગોરા વેપારમાંથી નીવૃત્ત થયા હતા અને લાંબા વખતથી નાદુરસ્ત તબીયત કોગવતા હતા. મરહુમની દફનક્રીયામાં પબ્લા મોટો હાજર હતા. અને તેમના માનમાં મોટા વેપારીઓની દુકાનો બંધ રાખી હતી. મરહુમના સગા સંબંધીઓને તરફ આવે આંતરકરણી દિલસોજી દરાવીએ છીએ મરહુમના કુટુંબે ખુદા ધિરજ આપે એવી.

* * *

ફેરજુઆરીની આખરીએ અમદાવાદની કપડા એકાએક ફેરફાર પાંચ હતો. આકાશના વાદળો વિખરાયલા રહેતા ફેબ્રુને ગરમાસ હોવો ફેબ્રુઆરી બધ રહ્યો હતો આખા ગુજરાતમાં આવી ઋતુ નું આગમન મનાતા સમાચાર મળતા હતા. નદી આદ બધે મહેમદાબાદની આજુબાજુના ખીલાયો માં વરસાદનું ઝાપટું પડી ગયું હતું. આ માવઠાના પરીણામે પહેલ વધારા અને આંબાને નુકસાન થવાના પરીણામે બેકુતોમાં ચીંતા ફેલાયા પામી છે.

ભાડે આપવાની છે
સારી માકાની દુકાન કરીન સ્ટ્રીટ અને મેલબર્ન રોડ બરકાઝરના ખુણા ઉપર. ફેરપર્સ અને બુટસ્ટરના વેપાર લાયક યા બીજા:
L. O. PATEL.
23 (b) Beit Street,
Doornfontein, J.H.Burg.

ગાંધીજીનો રાજકોટના ઠાકોરસાહેબને આખર પત્ર

ગાંધીજીએ ઉપવાસ શરૂ કરતાં પહેલાં રાજકોટના ઠાકોર સાહેબને નીચે પ્રમાણે પત્ર લખ્યો હતો:—

"આ પત્ર હું આ પત્ર અગાઉને મને લખી રહ્યા છું. પણ એ ફરજ મારે માથે આવી પડી છે.

મારા આડી આપવાનું કારણ આપ તો જાણો છો. ૬ પીસમણા સાથે મારે ત્રણ દિવસ લાગલગાટ વાતો થઈ પણ એમનાથી મને અસંતોષ મળ્યો છે. મને તો એ બાબે પળે પોતાના નિર્ણયો બદલતા જણાયા છે. તેમની સાથેના ત્રણ દિવસના સહવાસથી મારો આ અભિપ્રાય બંધાયો છે. મારા મત પ્રમાણે એમની દોરવણીથી રાજ્યને હાની થઈ છે

હવે હું આ પત્રના મારા ઉપરજ આવું છું. તમે છેલ્લી ઘડીએ જે નિમણૂક કરી હતી તે આપની પાસે આપના વચનનું પાલન કરાવ્યા સિવાય ન રાજકોટ છોડીશ નહિ પણ જે એવું કરી નહીનું માનું કે એક કે બે દિવસ કરતા વધારે મારે અહીં રોકાવું પડશે અથવા મારે જે ન કરવું પડ્યું તે કરવું પડશે તો તે પણ સહન કરવું પડશે.

મારી પીરજનો બાંત આપ્યો છે. હકમ હોય તો બીજી ગાદીવાળામાં પહેલેથી ઉતારાની વ્યવસ્થા કરવાનું કહી. જો હું ત્યાં ન જાઉં તો બગડ કરતાં ત્યારે કાર્યકરો અને બાળો અસંતોષ બાબુઓ નિરાશ થઈ જાય આ પ્રસંગે મારે મારે વચનનો તો ખાસ ફિક્કાન છે.

એટલે તો મારી આપને વિનતિ છે કે મારી નીચેની સૂચનાનો આપ હૃદયથી સ્વીકાર કરો અને મને આપની કાલની વર્તણૂક પ્રમાણેની વર્તણૂક જણાય તેમને પણ ચિંતામુક્ત કરો, આપ પ્રજાને જાહેર કરો કે આપનું તા. ૨૬ મી ડીસેમ્બરનું નોટીફીકેશન નં. ૫૦ રદ્દ કરેલું છે, અને તે સાથે ૨૧ મી જાન્યુઆરીનું આપનું નં. ૬૧ નું નોટીફીકેશન રદ કરો. આપના જાહેર કરેલા તંત્ર સુધારા મુસદ્દીના સબંધે નં. ૨, ૩, ૫ અને ૭ના નામો જાહે જેમનો જોગવાઈ રહ્યા. અને આપ રાજકોટ રાજ્યપ્રમુખપરિષદ વતી ૧. ઉ. ન. દેસાઈ, ૨. પી પી. અનંદા, ૩. પી. ઓગ. સુકલ. ૪. જે. એચ. જોશી ૫. એસ વી. ઓઝા નામોને સબંધે તરીકે સ્વીકારવા આ સૂચનાની પાછળ મુખ્ય હેતુ તો એ છે કે પરિષદની પદબે બહુમતિ રહેવા જોઈએ.

સુધારા સમિતિમાં પ્રમુખ તરીકે શ્રી. ઢેબર આવવા જોઈએ. અને આપ સમિતિમાં બધુ આપના પક્ષથી જોતા અભિપ્રાયોને નેતા સલાહકાર તરીકે નીમણૂક કરો પણ તે એવા હોવા જોઈએ કે પરિષદ વતી હું એમનો સ્વીકાર કરી શકું. સમિતિના કાર્યકાળ દરમીયાન એમને કોઈ બાબતનો મતાધિકાર નહિ હોય.

સમિતિના કાર્યકાળમાં જરૂરી એવા રાજ્યના આંકડા, હકીકતો, દસ્તાવેજો અને બીજી વસ્તુઓ વગેરે, પુરા પાડવાને અને તેની ગરબમાં રહેવા આપે દરેક બાબતના ખાતાઓને સુચના આપી દેવી જોઈએ. અને આ સમિતિના કામકાજ માટે સેક્રેટરીએટમાં યોગ્ય જગ્યા ફાળી આપવા.

મારી આપને સલાહ છે કે કલમ ૪ ના આધારે આપ એમને સલાહકાર તરીકે રાખો તેમની કારોબારી કાઉન્સિલ નીમાયી જોઈએ. આ કાઉન્સિલ તા. ૨૬ મી ડીસેમ્બરના નોટીફીકેશન અને ૬ઠ્ઠુ સાથે અને રાજ્યતંત્રના વર્ણવેલ માટે જવાબદાર રહે. અને તંત્ર સુધારણાના મુખ્ય હેતુને નુકશાન ન કરે તેમનો એક કાયદેસરનો પ્રમુખ થાય. તે આ સમિતિના સલાહકારોને બદલે બીજા બાબુસેનની કાઉન્સિલર તરીકે આપને નિમણૂક કરવાનું યોગ્ય લાગે તો એ નિમણૂકો મારી સાથે વિચારી પાછી કરશે. સુધારા સમિતિએ તા.થી તારીખે પોતાનું કાર્ય શરૂ કર્યું અને ૨૨ મી તારીખે તે પૂર્ણ કરવું. અને એ સમિતિની ભલામણો આપના હાથમાં આવ્યા પછી સાત દિવસમાં તેને અમલ થઈ જવો. સલાહકારી કેરોબારને આવતી કાલેજ મુકવા કરવા, દરક અને જમીનના બધા દસ્તાવેજોની અમલ બંધ કરવો તેમજ દરબની રકમ અને બીજી જમાનો માલ ગ્રેહોને સમરન કરવો.

રેસીડેન્ટ પી. મીલ્સન સાથેની વાતચીતે દરમીયાન હું સમજ્યો છું કે ૨૬ મી ડીસેમ્બરના આપના નોટીફીકેશનને અમલમાં મુકવા આપ મગે તે કરો તેમાં તેઓ દરમીયાનગીરી નહિ કરે.

આપની સાલ બપોર પહેલાં આપ મારી સૂચનાનો સ્વીકાર કરી ન શકો તો એ બપોરથી જ મારા ઉપવાસો શરૂ પડશે અને આપ મારી સૂચનાનો સ્વીકાર ન કરો ત્યાં સુધી ચાલુ રહેશે

આ પત્રમાંની મારી ભાષાને આપ કઠક નહિ ગણી કાઢો એમ હું માની લઉં છું. અને જો હું કઠક ભાષા વાપરું અને મારું કાર્ય પણ આપને એવું લાગે તો પણ મારો હેતુ એ છે કે આપની સામેના સંજોગોને આગે એમ કરવાનો મને અધિકાર છે.

જ્યારે આપના દાદા રાજ્ય ગાદી ઉપર હતા ત્યારે મારા પિતાને એ બાબતે રાજ્યની સેવા કરવાનો અધિકાર પ્રાપ્ત થયો હતો. આપના પિતા મને પિતા તુલ્ય ગણતા હતા અને જાહેર સભાઓમાં તો મને એ પોતાના ગુરૂ તરીકે પણ ગણાવતા હતા. પણ હું તો કોઈનો ગુરૂ થયો નથી. એટલે જે કહી તેમને મારા શિષ્ય તરીકે ગણવા નથી એટલે આપ તો મારા પુત્રને કેહેવાજે છો.

સંભવ છે કે આપ મને પિતા તરીકે સ્વીકારતા ન હો. અને આપ જો એમ માનતા હો તો આનાકાનેર એટલું સાબુમાં મારી આ વાતનો સ્વીકાર કરી લેશો આને ૨૬ મી ડીસેમ્બર પછી આપની પ્રજા ઉપર જે ચિંતકો વિત્યાં એને માટે આપ દિલગીરી પણ પ્રકટ કરશો, મદદગારી કરીને મને આપનો અથવા આપના રાજ્યનો દુશ્મન ન માની બેસતા. હું કદી કોઈનો દુશ્મન દોઢ શકું નહિ અને હું નહિ

મને તો અખૂટ વિશ્વાસ છે કે મારી વાત સ્વીકારવામાંજ આપનું ભલું છે, તેમાં આપની પ્રતિષ્ઠા છે અને એ આપની ફરજ છે.

આપને એમ જણાય કે મારી કેટલીક સુચનાઓમાં હું ૨૬ મી ડીસેમ્બરના નોટીફીકેશનના વર્ણવેલ બહાર ગયો છું તો તે બાબ આપ ઉપરચ્છંદજ માલમ પડશે.

આપ જોશો કે સમિતિમાં પરિવર્તન આણવાના સિવાયના આપે નીચેના બાબુસેનના નામોમાં મેં કમબેશી નથી કરી તેમાં ઓછુંજ તેનું આપની પ્રતિષ્ઠા જાળવવા પુરતો હતો, અને તેમાં હું ૨૬ મી ડીસે ના નોટી.ની બાબતો બહાર જતા હોવું તો ન રાજ્યના હિતબંધાજ છે. અને બીજી બાબતોમાં હું બાબતો બહાર જાઉં તો એ રાજ્યના હિતમાં ન ગણી સકાય તો તે બાબ હું માનું છું તે પ્રમાણે આપના વચન બાંધને આઝાદી છે. મારા અભિપ્રાય પ્રમાણે તો તેમાંજ સરળ અને પ્રજા ભલ્લેનું સંરક્ષણ છે. અને સમાધાનમાં કરી બાંધછોડ ન થઈ એટલો હેતુ છે.

અંતમાં હું આપને વચન આપું છું કે જો તે વખતે મારી દેશાતી હોય તો સુધારા સમિતિએ જે ભલામણ તૈયાર કરી હશે તે હું ઝડપથી તપાસી જોઈશ. જો મારી હાજરી ન હોય તો સરદાર પટેલભાઈ તેમ કરશે અને તે તપાસણી બાદ હું એવી કે જે આપની દૈવત, સન્માન, અને આપની પોતાની પ્રતિજ્ઞાને ધક્કો નહિ લાગે તેવી હશે. આપના ઉપરના મારા પત્રની નકલ રેસીડેન્ટ મીલ્સના ઉપર મોકલું છું. હું આ પત્ર અખબારો જોગ મોકલતો નથી અને હું આશા રાખું છું કે આપ અહમદથી મારી સૂચનાનો સ્વીકાર કરશો કે જેથી આ પત્ર પ્રસિદ્ધ કરવાનો પ્રસંગ મારે માટે ઉપસ્થિત ન થાય. પરમાત્મા તમારું કલ્યાણ કરો અને આપને યોગ્ય માર્ગે વાળો.

મોહનદાસના આશિર્વાદ

ઠાકોરસાહેબનો જવાબ

આપનો પત્ર મારે મળ્યો. ચિંતાની ઘણીજ દિલગીરી સાથે નોંધ લીધી આપને પહોંચેલા આજ્ઞો થયેલ કે ૫૦ નં.ના નોટીફીકેશન જે મેં ૨૬ મી ડીસેમ્બરે પ્રસિદ્ધ કરેલ તે બધું ઉઠાવું છે. આપ સમિતિના સબંધે જે સુચના કરો છો તેથી મજકુર નોટીફીકેશનની કલમો સાથે મેળ ખાતો નથી અને આ બીજી સુચનાઓ સ્વીકારવાનું મને ન્યાયી લાગતું નથી

રાજ્યના જુદા જુદા હિતોના સાચા પ્રતિનિધિઓ યોગ્ય સંખ્યામાં આવે છે કે નહિ તે જોવાની જવાબદારી રાજકોટ રાજ્યના રાજકર્તી

નરીકે મારા ઉપર રહેલી છે અને મારા રાજા કે મારા રાજની પ્રજાના હિત માટે આ જવાબદારીમાંથી હું મુક્ત ન થઈ શકું અને આવા મહત્વના પ્રશ્નોનો આખરી નિર્ણય બીજા કોઇ વ્યક્તિને કરતે પણ દેવાનું મારે માટે અશક્ય છે.

સુધારા સમિતિ પોતાનું કામ શાંત વાતાવરણમાં અને તટસ્થ રહી કરી શકે અને જરૂરી સુધારાઓ દાખલ કરવામાં વિલંબ ન થાય એવી મારી ઉત્કંઠા છે. એની તો મેં અગાઉ આપને ખાત્રી આપી છે.

લાંબે ગાળે જે થયું તેથી વધારે વિદિત છે.

ચર્ચા પત્ર

આપણી બેદરકારીની હદ

'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન' ના અધિપતિ જોગ,

સુરેન્દ્રનગર—દક્ષિણ આફ્રિકાના હિંદીઓ માટે વતનમાં આવનારાં વર્ધુરૂપી બીલના દુઃખદ પરિણામના બાજુકારા વર્તમાનપત્રોદ્વારા દરેક હીંદીના કાનપર વાગી રહ્યા છે, છતાં ખનારાં કાગલના કાતીલપંજાના પ્રભાવમાં હીંદી સમુદાય જાગ્રત કોઇએ તેટલો ઉદ્યોગ નથી જણાતો એ શોચનીય છે. કોમની બેદરકારી અને બેદર કાર્યકરી વર્ગ તથા આગેવાનોની આરામપરસ્તી બેહાલીને સોપ પહોંચ પગલા લેવામાં ઢીલ થતી જણાય છે, કોંગ્રેસ સાથે જોડાયેલી સંસ્થાઓને મળવાદ દૂર મુકી ઉદારતાથી મદદ કરવામાં અત્યારે જો ઢીલ થશે તો તે પરાજયથી પોતાને તથા ભવિષ્યની હીંદી પ્રજાને બારે મુસ્કાનરૂપ થઇ પડશે. એ નક્કી છે, જેથી અગ્રગણ્યની જાપરી શક્તિ મુજબ દરેક હીંદીબાઇએ મદદ માટે જ્યાં પોતે પોતાનો હિસ્સો સંસ્થાને આપવો જોઇએ' સર્વ રીતે સક્રિયવાન છતાં કંજુસાઇ, અજ્ઞાનતા કે બેદરકારીને લીધે "જીવતું મરો તે આપણે પણ મરશે" જેવી સંકુચિત ભાવના રાખીને પોતાનું અહિત કર્યા સમાન છે જેથી એવી કાયરતાને કારે મુખ આગળ ચિરકટ સમાન તન, મન અને ધનથી મદદ આપવા મદદાર પડવું જોઇએ.

કેપ પ્રાંતના ભાઇઓની સ્થિતિ અત્યાર અગાઉ અન્ય પ્રાંતો કરતાં કંઇક ઠીક ગણાતી હતી, પરન્તુ કોસ્ટલાલ અને નાયાલ ઉપર વર્ધુરૂપી કાપલાનો જે માર ચાલતો તે પૈકી કેપના હીંદીઓને અમુક અંશેજ બેદમું પડતું હતું. પરંતુ હાલમાં પ્રોવીન્સીયલ કાઉન્સીલમાં લાવવા માટે ચર્ચાતું બીલ પૂર્વની બે કેબેનાટી બાબુને મુળગેગી કરી નાંખવાની તૈયારી કરી રહ્યું છે. બીજી રીતે કહીને તો કેપ પ્રાંતને મુલકી પ્રમાનનું પંચોતેર ટકાવાળું ચાર્ટરબુક બીલ ઉપરોક્ત વખતમાં આ બીલ સામે લડવાની જરૂરીયાત ઉભી થયેલી છે એમ જે રીતે કાયદાની સુંગાલમાં સપડાયાનો ભય કેપના હીંદીઓને રહેલો છે જેથી તેમણે તો વિશેષ જાગ્રત થવાની આવશ્યકતા છે. પૈસા કમાવા ની ધમાલમાં સ્વમાનને વિસારે નાંખે મુકનાં સ્થાપીત હકોનું રક્ષણ કરવા તૈયારી કરવી જોઇએ.

એક યા બીજા કારણે પોતપોતાના શહેરની રાજદ્વારી સંસ્થામાં પોલી કાર્યકુશળતાં ભૂતકાળનાં કારણો તરફ નહિ જેનાં સંપૂર્ણ જાગ્રત તન, મન ધનને ભોગ આપવા એકત્ર થઇ જવું જોઇએ. સંસ્થાના કાર્યવાહકોની થયેલી ભૂલ કે ગેર સમજુતીના કારણે ખાસ કરી કેપનાં કેટલાંક શહેરોમાં મુજરાતી ભાઇઓ રાજદ્વારા વિષયમાં બેદરકારી બતાવી રહ્યા છે એમ નહિ કરતાં પ્રસંગોપાત સુધારો વધારો કરી સંસ્થામાં આપનારાં સંકટને દુર કરવા માટે હાલમાં એક સંપી થઇ જવું જોઇએ. પડોશીના ઘરને આગ લાગી હોય ત્યારે ઠરતા ઠરક ભાજન તૈયાર કરવાનું છોડી દઇ લાગેલી આગ બુઝાવવામાં સાથ આપવો જોઇએ એમ પોતાનું સંપુર્ણ હિત સમાયેલું છે તેમ કેપના હાલના આગેવાનો સાથેની ખૂતકાળની બે દીલીને વિસારે મુકી સહકારથી કાર્ય કરવામાજ નાનો મોટો દરેકનું હિત સમાયેલું છે.

જરીમ અને ધનવાન ઉદારતને ભવિષ્યનો ફાયદો સરળ રીતે મુકસાનકારી બનાવ દોષારોપ મોટી સંખ્યામાં ગીરફતોમાં હાજરી આપી પક્ષનું નવું આર્થિક સ્વરૂપ આપવી જોઇએ. ધનીક વ્યક્તિઓએ કંજુસાઇ કે એક બીજાની હરિફાઇ કરવાની છોડી ઉદાર દાતા આપી પોતાની સંસ્થાને આર્થીક સંકટમાંથી ઉગારી લેવી જોઇએ. કેઇ કપોટર સંસ્થાની મુખ્ય મુખ્ય બોમ રાખી તેમાં મજબુત રીતે ભાગ આપવાનો આવશે તોજ તે સંસ્થામાં જોર આવી શકશે નહિતો તેઓમાં નિરાશા આવવાથી આખી કોમનું અનાયાસે અધઃપતન થઇ જશે પોતપોતાના ધરના રાજા બની કાર્ય જોડી બેસી રહેવાથી ભવિષ્યમાં બોકેરાનો જેવી જગ્યામાં બસવાનો પ્રસંગ આવી જાશરો. એ માટે અત્યારે વિચાર કરી લેવાનો છે કેપના કેટલાંક નાનાં શહેરોમાં બસતા ભાઇઓ એમ માની રહ્યા હશે કે અમારે ત્યાંની કાઉન્સીલ તો બહુ જાણી છે જેથી અમને કશું દુઃખ આવે એમ નથી તો એ માન્યતા ખાસ ભૂલ ભરેલી છે એમ વિચારકો કહી શકશે કારણકે એકવાર કાયદો પસાર થઇ ગયા પછી વર્ધુરૂપનો કેપ ધારેધારે દરેક ગામોગામ કુદરતી રીતેજ ફેલાતો જશે તે પેલા કોઇ પણ કેપાગ નહિ રહે, અગર વ્યક્તિ મત સંકટોમાં બચાવ બહુ મોંઘા થઇ જશે આજે બધાને એકત્ર થઇ સામનો કરવાનું કંઇક સહેલું જણાય છે જેથી દરેક વ્યક્તિ પછી તા ગુજરાતી, ટેમીલ કે તે કોમ પણ પોતાની ઓળખમાં ઓછી શી કરજ છે તે વિચારી પોતે પક્ષમાં પણ શી મદદ આપી શકે એમ છે, તેના વિચાર કરી પક્ષાપક્ષીના ભેદોને અલબેરાઇ પર મુકી કેપ કોંગ્રેસે આની વિરૂદ્ધ પોકાર ઉઠાવી મજબુત ટેકો આપવો જોઇએ.

"કેપ કોંગ્રેસ કે સા. આ. ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસ લડી લેશે અને આપણે સુખેથી આગળ ચાલ્યા કરીશું પૈસો બોળો કયો કરશું" એવી સંકુચિત ભાવનામાં કાર્ય રવગાળ પણ નથી અને બેસી રહેવાની પણ નથી. કેપમાં પાંચસો ઉપર વસ્તીવાળાં ચાર શહેરો છે. કેપટાઉન, પોર્ટ એલીઝાબેથ, કીમ્બર્લી અને ઇસ્ટલંડન અને સો ઉપરની વસ્તીવાળા ચાર શહેરો છે કુરેન હેમ, ગ્રહમ્સટાઉન વેલ્કમ્સ્ટાડ્રેન અને ઇસ્ટ લંડનમાં સ્થાનિક ટાઉન એ સિવાયના નાનાં શહેરોમાં થોડી થોડી વસતી છે ત્યાંના ભાઇઓ વધુ નહિ કરે તેટલું કરી મુકે અને જરૂર પડે મદદ મોકલે અને સોની વસતીવાળા શહેરોમાં ૧૬ ઉપરાંત પ્રોટેસ્ટર ગીર્દીંગો ભારો ભાર ઉઠાવવાં એ જરૂરનું છે. કાર્યવાહકોએ પણ પાછી પાની નહિ કરતાં કોમને જાગ્રત કરવા પ્રયત્ન કરવો જોઇએ. અને અનતી ત્વરાએ કાર્ય ઉપાડી લેવું જોઇએ —**વહીબ કેપવાસી.**

આભાર

ખુશાલભાઇ ખુશાલભાઇ ઓરછુપાળા જે કુંડ મુકામપર સ્વદેશથી આવ્યા હતા તે વખતે જણાવે છે કે હીંદથી આ દેશમાં કરવા આવેલા હતો. મંગળદાસ, ઘારેલભાઇ, કલાભોઆણે અને કાયવાસથી અમે રીસીવર કરનારાં સ્વદેશ જઇએ છીએ. હોને આ દેશમાં કરવા અને આપણા હીંદી ભાઇઓનો પરિચય કરાવવામાં મદદ કરનાર ભાઇ કેશવભાઇ રણછોડ, ગોવીંદભાઇ ભગા, મણુભાઇ નાથા, ખુશાલભાઇ ગોકાર તથા પરશુભાઇ ગોકાર તથા પરશુભાઇ પરમેશ્વરે ઘણોજ શ્રમ ઉઠાવી અનેક પ્રકારની સહાયતા આપેલી તે બે મદદ તેમનો અંતઃકરણથી આભારી છું.

નીચેના ભાઇઓએ સ્વદેશ જતા 'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન' ને નીચેની રકમ ભેટ આપેલી છે જે સાભાર સ્વિકારીએ છીએ:

ખુશાલભાઇ હીરા ભાઇકર ફ્રાંસપાસ ગીની ૧, કુલજભાઇ ખુશા ભાઇકર ફ્રાંસપાસ ગીની ૧, ગોવનજાઇ પ્રભા સ્ટેનકરટન સી. ૧૦–૦, હીરા કામ આવાલાઇ સેલ્હાનીસબર્ગ સી. ૧૦–૦, મો. ૨૨૭ સાલીહાન ગોધેનજાઇ લ. અકલ આશ્રમ —નવસારી સી ૧૦–૦, ખુશાભાઇ ખુશાલભાઇ પટેલ ઓરણા (ડાભરેજ) સી. ૧૦–૦ અને રા. પ્રાગજી જમનાદાસ (કરીમોટે) ગીની. ૧.

સેગ્રેગેશનની પ્રચંડ ચળવળ

ટ્રાંસવાલની પ્રાંતીક ધારાસભામાં વીટીકોર્પ ના નેશનાલીસ્ટ સભ્ય મી. જે એલ. બ્રાઉન ઓસો દરાવ લાવનાર છે કે ૧૯૩૯ ના જાન્યુઆરી તા. ૧લી સુધીમાં કલર્ડ અને નેટીવોને માટે રહેવાને જુદી જગ્યાઓ નક્કી કરવા માટે દરેક મ્યુનીસીપાલીટી જરૂરી પગલાં ન ભરે ત્યાં સુધી મેળાવણ.

સેગ્રેગેશનની નીતીમાં નિશાળોના વિદ્યાર્થી નો ઉપયોગ

કેપટાઉન ખાતે પાર્લામેન્ટમાં પ્રશ્નોત્તરના કલાકોનાં પ્રારંભમાં પાર્લા ના હોરેસરના સવાલ ના જવાબમાં કેળવણી ખાતાના પ્રધાન મી. ફેનો જણાવ્યું હતું કે નીચેની સગવડોની વિરૂદ્ધ ના વર્ગો રહીનારી ભારતીઓ અને કલર્ડ લોકો ને સેગ્રેગેટ કરવાની માંગણીની ભારતીઓ રાખીકો, નીચલામાં ઉતારવાઓ નારહને પસંદ્યારે છે અને ઉદારવાદીને ૧ બાપા નેતાના પરત્વ વધપસંદગી દોષ બીજા બારહને જે નીશાળો માં રાખવા અપાતું દોષ તેવી નીશાળોમાં મોકલવાને તેમનાં બાળકોને સમજાવનારી ભારતીઓ થાય છે એવા ખબર ડીબ્બનીના એક છાપામાં બા. ૨૫ ફેબ્રુઆરીના પ્રગટ થયેલા તે ઉપર મારું ધ્યાન ગયું નથી અને તેમ હોય પણ હું આ બાબત પ્રાંતીક કેળવણી ખાતાના અધિકારની છે.

સેગ્રેગેશનની નીતીપર ડા. મલાન

ડા. મલાન પોતાના એક નીવેદનમાં જણાવે છે કે આજે દાખો સવાલ યસ નારી પ્રજાના રક્ષણ માટે રંગીન પ્રજાનો સવાલ હાથ ધરવા માં પુનાસુટેઠ પક્ષે સાથ આપવાનું જણાવ્યું છે. પણ જ્યારે નેશનાલીસ્ટપક્ષે કેપટાઉન્વેસ્ટર્નની કોનફરન્સમાં અને બ્લુમફોન્ટેનની કોન્વેન્શનમાં પોતાની પ્રજાના દક્ષિણ આફ્રિકાની પ્રજાના પોતાનો અભિપ્રાય જાહેર કરવાનું પગલું લીધું અને તેમ જ્યારે જાહેર કોનફરન્સમાં મળ્યા ત્યારે હવે પુનાસુટેઠ પક્ષ તરફથી મી. સ્ટટફર્ડ તે પ્રશ્ન ઉપેક્ષવા તૈયાર થયા છે. એટલે આજે તો નેશનાલીસ્ટ પક્ષને નામુદ કરવાનો પ્રયત્ન કરે. તેમણે જણાવ્યું કે નેશનાલીસ્ટ પક્ષ આ બાબતમાં શાંત બેસશે નહિ. અને હમણે સોહેઝે જેમણે સેગ્રેગેશનની તરફેણમાં સભાઓ કરી છે તેનો વેગપ ઉતર આપવા પાછા રહેશે નહિ.

પક્ષમાં ડા. મલાને જણાવ્યું કે બાર્બોર બાબતમાં કોઇ જાતનું સેગ્રેગેશન મલાનું દોષ એમ જણાવું નથી અને તેવા પુરાવા પણ નથી. મોન-પુરેટોરીયલ આર્મી કરીકોર્પમાં રંગ રંગાવ મળશે નહિ. બાકી ગરીબ ગોરાઓની મરીબી નો સવાલ જેવાની તેમ ઉભો રહેશે. રહેવાસ ના સેગ્રેગેશન બાબતના પક્ષ જે સત્તાઓમાં પોતે હતા ત્યારે કરીકો એકત્ર પણ પોતાનો બળ બતાવે તેજ સત્તાઓમાં તે આવ્યા પછી અને તે કોમાંથી નહિ એવો આજે બાકીકાની ગોરી પ્રજાને રાજ્યપ્રબંધમાંના પોતાના પદના પ્રાબલ્યની બાતર દુઃખ દેવા સમાન છે

સેગ્રેગેશનની નીતીપર જોહાનીસબર્ગની સીટી કાઉન્સીલ

જોહાનીસબર્ગની સીટી કાઉન્સીલના પાંચ સભ્યો ના ૧૦ બીની બનેલ બુજબ તા. ૧૨ બીના કેપટાઉન મળ્યા હતા અને ત્યાં મી. સ્ટટફર્ડ તથા મી. ઓગર ફેનની મુલાકાત લીધી હતી.

કાઉન્સીલને નેશનાલીસ્ટપક્ષના રંગીન બાબતો ઓરીયાટીકોના વસવાટની બાબતમાં ચાર મુદ્દાઓ રજુ કર્યા હતા.

(૧) સીબામ રીપોર્ટ બબતે ફેરફાર લાવે કાયમ રાખવો.

(૨) બબાક ડીસ્ટ્રીક્ટમાં ઓરીયાટીકોને જમીન પાલીસીના હક આપવા.

(૩) ઓરીયાટીક કાઉન્સીલ તરીકે કોન્ટ્રોલ કાયમ રાખવું.

૪ માર્ટીનડેલ, સોબાપા કાઉન્સ અને બ્યુકેનર વાપા પબ્લીક બીલ્ડીંગમાં પહેલાંની અને રહેવાસ નો હક ને જગ્યાના પાલીસીનેજ આપવાની બાબત આપી.

સેગ્રેગેશનની નીતીપર મી. પી. રકનની કાઉન્સ કાર્ટેન્સીસ

મોટ લીડર ૨૨૬, કાઉન્સ કાર્ટેન્સીસ, પ્રોટોપિયા સોરી કાઉન્સીલને એવી અરજ કરી છે કે તેણે પબ્લ પોટગીઝ્ટ્રેસ્ટ્રેસ્ટ્રી બાકીક એશીયાટીકોના આવું વધારે કાયમ રાખવાની બાબતમાં સબિધા રાખવી અને એશીયાટીકોને રહેવાસ અને વેપારને માટે બીજા વિસ્તારોમાં સ્થાનીક સંસ્થાઓને સત્તા આપવાની માંગણી કરી. તા. ૧૪ બીના પ્રીટોરીયાની કાઉન્સીલ આ બાબત ઉપર વિચાર કરવા બેસનાર હતી.

માતાનું શિક્ષણ

લખનાર: શ્રીમતી લક્ષ્મી મહેતા

'હું તો હમેશ કહેતી આવી છું કે પુરૂષોના શિક્ષણ કરતાં સ્ત્રીઓના શિક્ષણની વધારે જરૂરીયાત છે. કન્યાઓ તે સ્ત્રીઓ પોતાને મળેલાં શિક્ષણ નો ઉપયોગ લોકકલ્યાણ માટે કરે છે, બાકી પુરૂષો માટે સામાન્ય રીતે એમ કહી શકાય કે દેશ એ પ્રથા છે. આપણે ઉંદર જ કાપલો જોઇએ. એટલું માત્ર પ્રથમ સ્ત્રીઓએ પ્રાપ્ત કર્યું જતું, અને તેનો ઉપયોગ જનકલ્યાણ માટે થયેલ છે. પેટને બાતર પુરૂષો રીકાર કુંટ્યા માં સમય ગાળતા, તેમને એટલું જ્ઞાન આપી સ્ત્રીઓએ ક્રિજ્ઞાત પ્રવૃત્તિઓમાં રસ લેતા કર્યો. આજ સ્ત્રીઓ પોતાના જ્ઞાનનો સૌ કોઇના લાભ માટે ઉપયોગ કરે છે, બાકી પુરૂષોએ પોતાને શાસ્ત્રો ઉપર કાબુ તો મેળવ્યો પ પણ તે જ્ઞાન નો ઉપયોગ તેઓએ ઓછ બીજાનાં ગળા કાપવા માંજ કર્યો છે. યુરોપનું બહાદુર અને આજની યુરોપની પરિસ્થિતિ પણ એ બતાવે છે કે પુરૂષો ના જ્ઞાનનો ઉપયોગ બરબાદનાં બાબતમાં

જ થાય છે. હું એમ બાનું છું કે જેઓ ઓ શીક્ષણ માટે એક બાજુ જેટલું પણ બાર્યક્રમ તેઓ લોકકલ્યાણનું ગોકુ કામ કર્યું' ગણાશે.

આજે જે જાતનું સ્ત્રીશીક્ષણ અપાય છે તે યોગ્ય છે કે કેમ. બારે બારે દુઃખો-રોગોના શીક્ષણ સંબંધી મોટી મોટી પોથો કરે છે તે લેખો લખે છે ત્યારે ઘરેઘરે અને કુટુંબ આને છે એમાં પુરૂષોનું દૃષ્ટિબીંદુ કામ નહીં આવે. કારણ કે એ દૃષ્ટિબિંદુમાં બીનું દૃષ્ટિબિંદુ આવતું નથી. સ્ત્રીશીક્ષણ બાબતમાં સમાનતાના પ્રશ્નો પણ કું લાયતા માંગતી નથી. એક સરખા શીક્ષણની વાત પણ મને કબુલ નથી. ડાક્ટર અને ઇજનેર શીક્ષણ જુદું જુદું છે છે, છતાં તેઓ સમાન તો ઉંજ. બરી રીતે તો આજે સમાજ-દેશને દરેક જાતના સ્ત્રીઓ જોઇએ છે એ મુખ્ય વાત છે. પરમાંધારામાં ચાટવાની કે બહાદુર ઓ જોઇએ! એટલે કે સમાજ ને દેશની દૃષ્ટિએ સ્ત્રીશીક્ષણનો વિચાર થવો ઘટે છે. આજે દેશને ઘરની ચાર દીવાલો વચ્ચે પુરાઇ રહેનારી સ્ત્રીઓ નથી જોઇતી. આજે તો ઘરેઘર છપ્પનમાં પોતાનો ફાળો આપે એવી સ્ત્રીઓ જોઇએ છે ને તેવીજ એવી સ્ત્રીઓ ઉત્પન્ન કરવા ની દૃષ્ટિથી ઓ કેળવણીની રચના થવી જોઇએ.

માતા એ પ્રાથમિક શીક્ષક છે. બાળકની પ્રથમ ગુરૂ માતા છે. માતા ને અજ્ઞાન દોષ કે તેનું શીક્ષણ બદાબાયું દોષ તો પછી બાકી પ્રજાવિશે શી બાશા રખાય? બે બાબિ પ્રશ્ન ને સમજવું તે બહાદુર બનાવી દોષ તો સ્ત્રીઓ ના શિક્ષણ વિષે એ દૃષ્ટિબિંદુથીજ વિચારણા કરવી જોઇએ કેવળ અક્ષરજ્ઞાનથી કંઇ ઉગારો નથી. માતા તરીકે વિચારણા દૃષ્ટિ પ્રમાણે બાળકો ને સાચું શિક્ષણ આપી શકે એવી બહાદુર માતાને લાયકની કેળવણી અપાવાની જરૂર છે. એમ થશે તો આ દેશના ભવિષ્ય પ્રત્યે કું વધારામાં ઉદ્દેશાય જશે.

પંડિત જવાહરલાલનું પ્રેરક ભાષણ

સ્વરાજ હજી બહુ દૂર છે

આપણે સૌ સ્વરાજ્યથી બહુ દૂર છીએ. પ્રતિજ્ઞા મહાસભાના પ્રમાણો આપ્યા જેથી કંઈ સ્વરાજ્ય આપ્યું નથી. હા–એટલું જરૂર કે તમને કંઈ ને કંઈ લાભ [illegible] થયો છે. એ વાત ઠીક છે, ને હજીએ કંઈ વધુ લાભ થશે. પણ જે મહાન સિદ્ધિ આપણે કરવાની છે તે તો આ દેશની ગરીબી, આ દેશની બેકારી છે ને જીવન પણ અનેક દૂષિત છે તેને દૂર કરવાનાં છે. પણ એ વસ્તુ આજે આપણે નથી કરી શકતા કારણ કાનુનથી આપણા હાથ આજે બંધાઈ ગયા છે. જો કે એ કાનુનને આપણે માનતા નથી પણ એ સ્વીકારીને, મંજુર કરીને આપણે એ કામ કાયમનું કીધું છે. એ રમતને કેટલા દિવસ આપણે રહીશું તે તો કોણ જાણે!

લાભ–હાની બંને થયાં છે

એનાથી આપણને લાભ પણ થયા છે ને હાનિ પણ થઈ છે. ફાયદો એ થયો કે આપણી શક્તિ વધી, સંગઠન થયું, બેકારી ઉપરનો બોજો થોડો ઓછો થયો ને હાનિ એ થઈ કે પણ એક માણસો એમ સમજી બેઠા કે બધે કામ પૂરી થઈ ગઈ છે, જેલમેંથ જવાનું નથી ને આસામથી ગાદીપર બેસવાનો પગાર આવી પહોંચ્યો છે. પણ ક્રાંતિ એ રમતની વાત નથી. એ કંઈ ગાદીપર બેસીને લાડુ ખાવાની વસ્તુ નથી. એમ લાગે ત્યારે પણ નહિ પણ લોકો આજે કોંગ્રેસમાં આવવા લાગ્યા છે. તેઓ પહેલાં તો કરતા હતા. દિલ જમાવી, દંડ ભરાવી બીજે ત્રીજી ઠંડી પણ તેમને લાગ્યું લાગી કે આપણને પણ મોટા મોટા પ્રધાનોની જરૂર પડી ને કંઈક લાભ થાય. આપે તો ગાંધીજીએ છોડ્યો કે દેશના બધા લોક કોંગ્રેસમાં આવે–એમ કરવાનો સૌનો પ્રયત્ન છે. પણ કોંગ્રેસમાં કેટલાક અહિંસામાં લાગા ભોળવનારા મોટા પણ આવવા લાગ્યા છે. તેથી આપણને મુશ્કેલી પડવા લાગી છે. આપણી શક્તિ જોયા ઓછી થવા લાગી છે.

તમારે ના તો નહિ દેવી પણ બીજી જગ્યાએ લોકો ધોકાણાજ કરીને મહાસભાના સભ્યો નોંધે છે. તેથી બહેલી વાત એ કરો કે આપણી શક્તિ ફેલાવી દેનારી બેઠકો, સંગ્રહન કરી મજબુત બનવું જોઈએ. તમને ખબર છે જગતમાં આજે શું શું ચાલી રહ્યું છે? જગતમાં મહાન ક્રાંતિ ચાલી રહી છે. આ અંગ્રેજ સલ્તનત ૧૦૦–૧૫૦ વર્ષથી હિંદુસ્તાન ઉપર રાજ્ય કરી રહી છે.

આર્યભનું બ્રીટીશ સામ્રાજ્ય

એ અંગ્રેજ સામ્રાજ્ય આપણી નજર આગળ આજે ખતમ થતું જણાય છે. દુનીયાના પટ પરથી એ સામ્રાજ્ય નાબુદ થઈ રહેલું દેખાય છે. એનામાં હવે આપણા પર રાજ્ય કરવાની કોઈ જાતની તાકાત રહી નથી. હા, એક વસ્તુ એ જરૂર કરી શકે છે, એ આપણા ઉપર દમનનીતી ચલાવી શકે છે, ગોળીબાર કરી શકે છે પણ એ વાત જુદી છે. પણ તમને સાને એ વાતની હવે શંકા નથી કે હિંદુસ્તાનમાંથી આ સામ્રાજ્ય જલદી અસ્ત થઈ જશે.

૧૯ હજાર ચોરસ પગલાં પર યુરોપ ગયો હતો. ૫–૬ મહિના ત્યાં ઘુમ્યો હતો. ત્યાં પણ ક્રાંતિ થઈ રહી છે. સ્પેનમાં ફ્રેન્કોરાયની સાથેની લડી. સ્પેન જર્મનીમાંથી શસ્ત્રોના પગ મેં નજરો નજર નિહાળ્યા હતા ને અનેક માનવીઓ દરોદય મરતા હતા. એ બધું દૃશ્ય મેં સગી આંખે જોયું હતું. અમદાવાદ, પુણા અને કલકત્તા જેવાં મોટાં મોટા શહેરો ઉપર હવાઈ જહાજોથી બોમ્બ પડે ને સેંકડો આદમીઓનો કચ્ચરઘાણ કાઢવામાં આવે એ બધી વાતો આવી મોટી સલ્તનતની છે. અને આ પાસ્પેક્ટર સ્પેનમાં શું પરિણામ?–દેશની–પ્રજાનો નાશ થઈ રહ્યો છે એ જોતાં અને બહુ ઊંડી અસર થઈ છે.

સામના માટે તૈયાર રહો

પહેલી અસર તો એ થઈ કે હિંદુસ્તાનની જનતાએ ખુબ તૈયારી કરી લેવાએ કે કોઈ મુશ્કેલીના આવે તેનો તે સામના કરી શકે જરાય ગભરાય કે નહિ ગભરાય પણ તેનો સામનો કરવાની પુરી તૈયારી રાખવી જોઈએ જેથી સંગઠીત બનીને આપણે સામનો કરી શકીએ. પણ એનો માર્ગ કયા છે? એનો એકજ માર્ગ છે. મહાસભાની અંદર આજે બધી બાબતો–બધી કોમના લોકો જે અને એ બધા મળીને એ વાત કરી શકે છે. મહાસભા એ સંગઠનથી જીવે છે અને આ દેશની રક્ષા કરી રહી છે આને કુરબાનીના બાળક બધી રહી છે.

પંચાયતી રાજ્યની વાત

મહાસભામાં ભિન્નાભાષ્ટ પણ ગમ છે, કેટલીક ખુબ પણ છે. તેથી મહાસભાને એની સંગઠીત કરવા જોઈએ કે એ એક સમસ્ત દેશનું પંચાયતી રાજ્ય બની જાય અને તેની મારફત ધારાસભાનું તંત્ર પ્રજા ચલાવે, એનું નામ સ્વરાજ. તો એ પંચાયતી રાજ્યદ્વારા જનતાના હાથમાં દેશની હકુમત રહે. એ સિવાય બીજી પણ અનેક વાતો છે. આપણે આવું પંચાયતી રાજ્ય કાઢીએ તો એ પણ જરૂર છે કે થોડા મુઠીભર આદમીઓ એ પ્રજા સમજે ને બીજા લોકો તો આંખ મીંચીને બીજાનું કહ્યું માને તે ના ચાલે ચાલવા દાન એ છે કે આ દેશમાંની આમ જનતા સમજે કે આનાથી દેશની પ્રજાની પ્રજાની વધે છે, દેશને ફાયદો થાય છે.

સાસ્તના અલગ અલગ ટુકડા નહિ થઈ શકે. બ્રીટીશ ને દીવાસળી પ્રાન કોઈ જુદી નહિ થઈ શકે. એટલે આપણે સૌ એકતાના ધર્મને સમજીએ. હીંદુ–મુસલમાનમાં ભાઈચારો આવે છે. ધર્મની વાત જુદી છે. પણ હીંદુ મુસલમાનને ઇસ્લામવાની વાત કરે ને મુસલમાન હીંદુને ઇસ્લામવાની વાત કરે એ વાત મુર્ખાઓમાંથી છે. આપણી લડત તો પરદેશી રાજ્ય સામે છે. દેશી રાજ્યોની પ્રજા પણ સ્વરાજ્યની હકદાર છે. એક મોટા ભાઈ મહાત્માજીએ દેશને શીખવ્યો છે અને તે આઝાદીનો સર્વ પ્રજાના બધા અધિકારો એની અંદર સમાઈ જાય છે. કિસાન, મજદૂર, બેકારી એ બધાના પ્રશ્નોનો એમાં નિકાલ આવી જાય છે. પણ એ તો તમારામાં શક્તિ હોય, સંગઠન હોય તો બધું. બાકી બુમબરાડા પાડવાથી કંઈ ફાયદો થવાનો નથી. અંગ્રેજ સલ્તનતની આજે શી હાલત છે? ઇતિહાસમાં મોટા મોટા સામ્રાજ્યોની વાત તમે જાણો છો. પણ આજના સામ્રાજ્યની વાત જુદી છે, રાજા મહારાજાઓની આજે કંઈ મજબુતી રહી નથી. હીંદુસ્તાનમાં પણ રાજાઓની હકુમત હવે બહુ દિવસ ચાલવાની નથી. કાલ્પ એ રજવાડાં હવે પતવા થઈ ગયા છે. પણ એ તો સાથીઓની બધી વાતો છે. આપણે તો આગળ વધવાનું છે. આપણા દુશ્મનો છે તે આપણી વચ્ચે ભાંકાંસાં ઉભા કરાવે છે, તેને સાંધે ભલા ભોળા લોકો છે ને ધોકામાં પડી જાય છે પણ એના ધોકામાં કોઈ ન પડશો કારણ અંગ્રેજ સલ્તનત સાથે 'અહિંસક' 'સત્યાગ્રહ' માટે આપણે તૈયારી કરી રાખવાની છે. આને એવા પ્રસંગ આવે ત્યારે તેઓ મુકાબલો છે. જેથી આપણે આ દેશમાં જે પ્રજાકીય છીએ ને પંચાયતી રાજ્યની સ્થાપના કરી શકીએ.

"ખજાનાની શોધમાં"

આ પુસ્તકનું વસ્તુ એ છે કે જેમાં ચાંચિયાઓની દંતકથા રાખેલો ટાપુ તેની નકશો મેળવીને જુવાન સાહસિક કુમાર અનેક સંકટોમાંથી પસાર થઈ આખરે એ અદ્ભુત દોલત હાથ કરે છે. કિશોર વયના છોકરા છોકરીઓ માટે આ પુસ્તક ઘણું સુંદર છે. આધુનિક જમાનામાં બાળકો માટે સાહસ અને પરાક્રમોની વાર્તાઓ પસંદ કરાય છે તેમાંની આ એક દરિયાઈ પરાક્રમની વાર્તા છે.

કી'મત રૂ. ૨–૬.

"કલ્પના કુસુમો"

આ પુસ્તકમાં કુંકી કુંકી વાર્તાઓનો સંગ્રહ છે. કુલ દસ વાર્તાનો સમાવેશ થયો છે. પાકું પૂંઠું કી. રૂ. ૫.

"ઘેરાતાં વાદળ"

મહાન લેખક અપટન સીંકલેરની નવલકથા પરથી આ પુસ્તક રચાયું છે. તેમાં ઝળુ રસદીક સામાજીક વાર્તાઓ છે.

કી'મત રૂ. ૫.

આ ઓફીસે લખવાથી આવી શકશે.

ખબરપત્રો

સુરત હિંદુ એસોસીએશન

૨૧. એપ્રિલ પી. નાયકના પ્રમુખપણા નીચે સુરત હિંદુ એસોસીએશનની વાર્ષિક જનરલ મીટીંગ ગયા રવીવારે મળી હતી. આગળની મીનીટસ તથા સેક્રેટરીનો રીપોર્ટ પાસ કરવામાં આવ્યા બાદ ઓડાસો તથા પ્લેગટેક્સ ઉઘરાવવા મા. ૩૨–૧૦–૦ નાં તથા ફોસ રેઈટ મોકદીનું બાકિ ૧૮ નું પાસ થયા બાદ નીચે મુજબ નવા ઓફીસરોની ચુંટણી થઇ હતી.

પેટ્રન: રા. એમ. બી નાયક, વાઇસપ્રેસીડેન્ટ: શ્રી. નારણજીભાઇ દયાળ, સેક્રેટરી : રા. એસ. બી. પટેલ, આસીસ્ટંટ સેક્રેટરી . કાળાભાઇ નાથા બાઇ, ટ્રેઝરર : રા. એસ. પી દેસાઇ, ઓડીટર : રા. એસ. બી. પટેલ. ઉપરના ઓફીસરો અને કમીટી મેમ્બરોની પણ ચુંટણી થઇ હતી. ગયા બાદ ગયા વર્ષના ઓફીસરોનો આભાર માની મીટીંગ બરખાસ્ત થઇ હતી.

શ્રી સુરત હિંદુ ગુજરાતી શાળા

ઉપરોક્ત શાળાનો ચતુર્થ પારિતોષક સમારંભ તા. ૧૫ મીના રવિવારે ૫૧, એન્ડ રસ્ટોનજી આનેદા શાપાના હોલમાં પા. એમ. બી. નાયકના અધ્યક્ષ પદે ઉજવવામાં આવ્યો હતો. શાળાનાં બાળકો તરફથી ગોવિંદભાઇ અને રસીક સંવાદો, કસરત, દોડ, સંગીત વગેરેનો આકર્ષક અને મનોરંજક કાર્યક્રમ રજુ થયો હતો.

બાદ શાળાના મુખ્ય અધ્યાપક તરફથી શાળા નો વાર્ષિક હેવાલ અને પરીક્ષાનું પરિણામ જાહેર કરવામાં આવ્યું હતું. બાદ મેસર્સ બાબુ બાઇ પરસોત્તમ, માણેકલાલ, મનજી રામજી, મોરારજી દેસાઇ, શાળાના શીક્ષકો તથા અન્ય સંભાવિત સુહૃદયો તરફથી પ્રવચનો થયાં હતાં. જો પછી બાળકોને ઇનામોની વહેંચણી પ્રમુખ શ્રીના હસ્તે કરવામાં આવી હતી. અંત માં સર્વે પ્રેક્ષકોનો શ્રી. પ્રાણજીવનદાસ ટ્રેઝરર તરફથી હાર્દિક આભાર માનવામાં આવ્યો હતો અને શીક્ષાપટ્ટીના પ્રમુખ શ્રી. આર. ભુલા જે સ્વદેશ સિધાવ્યા છે, તેમના તરફથી બાળકો ને મીઠાઇની લ્હાણી કરવામાં આવી, અને માતરમ્ સાથે સભા વિસર્જન થઇ હતી.

રૂદીપાટ હિંદુ સેવા સમાજ

રૂદીપાટ હિંદુ સેવા સમાજની જાહેર સભા દુર્લભજીભાઇ રાજાના મકાનમાં મળી હતી. પ્રમુખે હોદ્દેદારોમાંથી પધારેલ નવયુવાન શ્રી. રણછોડજી કલ્યાણજી અને ભગવાનલાલ ગોવિંદજી નો સત્કાર કર્યો હતો જેનો શ્રી. રણછોડજી કલ્યાણજીએ યોગ્ય શબ્દોમાં આભાર માન્યો હતો. બાદ વિસર્જન થયું હતું અને વાર્ષિક ચુંટણી થઇ હતી તેમાં નીચેના કાર્યવાહકો ચુંટાયા હતા: પ્રમુખ: નાથુભાઇ મકનજી, મંત્રી: ગોવિંદભાઇ હીરાભાઇ, ભજનમંત્રી : નારણજીભાઇ મણીયા, ઓડીટર: આણંદભાઇ ભનજી ના પાણી કુલ્લભંભાઇ રામજી વગેરેનો કુલ અને નાનખટાઇ આપવા હતાં અને તેમને ત્યાં પુરતા જમનની ખુશાલીમા સમાજને શ્રી. ૧૦–૦ ભેટ આપી હતી જે આભાર સ્વીકારાયું હતી

વિદાયગીરી

રૂદીપાટ હિંદુ સેવા સમાજ તરફથી તા. ૬–૩–૧૯૩૯ ના રોજ નાથુભાઇ મકનજીના મકાનમાં રા. પરાગજી જગાભાઇને સહકુટુંબ અને નાનાલાલ ગોવીંદજીને સ્વદેશ વિદાય આપવા મેળાવડો થયો હતો. પ્રમુખ નાથુભાઇ મકનજી, જગમલાલ નાથુભાઇ, ગોકળભાઇ કાનજી, કાનજી બાઇ કાળા, શ્રી. કે પટેલ, નરસીંહભાઇ ખુશાલ, ગોવિંદભાઇ જગવાન અને નારણજી માધવ અને ગોવિંદભાઇ હીરાભાઇ તરફથી સમયાનુસાર ભાષણો થયાં હતા અને ગ્રહેમાનોને સભા સદર પ્રસ્થવામાં આવી હતી.

પરાગજી જગાભાઇએ સમાજને પા. ૧–૧–૦ અને શામબેરી માટે એક પુસ્તકનું કબાટ, મીત્રની આપ્યાનોને શ્રી. ૧૦–૬ અને નાનાલાલ ગોવિંદજીએ શ્રી ૧૦–૬ ભેટ આપી હતી જે આભાર સાથે સ્વીકારાયું હતી. રા. પરાગજી જગાભાઇએ 'ઇન્ડિયન ઓપિનિઅન' ને પા. ૧–૧–૦ ભેટ આપી હતી.

રૂદીપાટ ઇન્ડિયન સ્પોર્ટસ ક્લબ

તા. ૧૭–૩–૧૯૩૯ ના રોજ મદરેસા હોલમાં ઉપરોક્ત સંસ્થાનો જાહેર મેળાવડો રા. પરાગજી જગાભાઇ અને શ્રી. કમાલુદ્દીન અલીના સદર સદર પ્રબન્ધ અને ગા દાદુ અબુબક્કર કાછીને સત્કારવા મળ્યો હતો રા. પરાગજી જગાભાઇએ ક્લબનો આભાર માનતા ક્લબને સહાયતા ફન્ડની ૧ ગીની ભેટ આપી હતી. શ્રી. કમાલુદ્દીન અનિવાર્ય કારણો લઇ હાજર ન રહ્ય શકયા હતા જાતાં ક્લબને સુકેરછા સાથે । ગીની ભેટ આપી હતી જેનો આભાર સહ સ્વીકાર થયો હતો. ઇન્ટરીપ્રુટનો જાહેર મેળાવડો શ્રી. કમાલુદ્દીનને સ્વદેશ વિદાય આપવા અને દાદુ અબુબક્કરને સત્કારવા મળ્યો હતા જેમાં દરેક હીંદીઓની સારી હાજરી હતી. રૂદીપાટ ઇન્ડિયન સ્પોર્ટસ ક્લબને દાદુ મોહંદી કસમાણ વલી અલ્લાદે પા. ૧–૧–૦, સલીમભાઇ ધનમાણીએ શ્રી. ૧૦–૬ અને દાદુ અબુબક્કર કાછીએ એક ભેટ અને બોલ ભેટ આપ્યા હતા. જે સાભાર સ્વીકારાયા હતા.

અમદાવાદી હિંદુ એસોસીએશન

અમદાવાદી (સા. રોડેસીયા) ના હીંદુઓની એક મીટીંગ હોદ્દેદારો અને કમીટીની રૂકુલના હોલમાં અમદાવાદી હિંદુ એસોસીએશન અને અમદાવાદી હીંદુ સોસાયટી એ બે સંસ્થાઓને જોડી દેવાની ચર્ચા કરવા મળી હતી. મીટીંગે બન્ને સંસ્થાઓ ને બંધ કરી દઇ અમદાવાદી હીંદુ મંડળ નામની નવી સંસ્થા સ્થાપવાનો ઠરાવ કર્યો હતો અને નીચે પ્રમાણે નવી ચુંટણી થઇ હતી. પ્રમુખ : મા. પી. મુળજી, ઉપ-પ્રમુખ : મા. ક્ષ. વનમાળી, સેક્રેટરી મા. કે. જે. શીંગાડીયા, મદદનીશ સેક્રેટરી . મા. બી. ટી શેખડી, ટ્રેઝરર : મી. ઝેડ. જે. શીંગાડીયા.

—:o:—

વીરલગઢમાં સીતમ

વીરલગઢમાં મુજરી રહેલા અમાનુષી સીતમો વીષે ચોંકાવનારી બીનાઓ બહાર આવી છે.

વીરલગઢના દરબારે પ્રજાના જાણીતા કાર્યકરો સામે ફોજો રોવા ગામના દોહ્યલે પાક કાર્યકરો સામે દરબારગઢ પર હુંટ કરવા માટે ટુંકાલો કરવાના આરોપ મુકીને તેમને ગીરફતાર કરવામાં આવ્યા હતા તેમને સેશન્સ કમીટ કરી ને તેમની સામેનો કેસ ઓનર્સની અદાલતમાં ચલાવવા માટે પાછલથી કેપ્ટન લાઇ જવામાં આવ્યા હતા.

બેકુતા અને આગેવાનોને ગમે ત્યાંથી પકડી મંગાવીને તેમના પર ચુકેલો ગુજરવાના બનાવો તો હવે રજામાન્ય થઇ પડયા છે. તાજેતરમાં આ કુદરતના નામ થઇ પડેલા બે જણાને સોડી-તુકાબુ જાલતમાં જામનગરની દોરવીલડમાં ત્રાર ત્રાર માટે બાંધ જવામાં આવ્યા હતા.

હિંદના છેલ્લા અખબાર

મુબાઇથી આવતા અખબારથી નરહરી મણીયા બાસ તારના સંદેશા મુજબ બીપુરી પ્રેસીડન્સના સબજેકટસ કમીશ્નર રાષ્ટ્રપતી સુભાષ બોઝમાં આશ્વાસનો ૧૪મ પ્રસાર કર્યો હતો. રાષ્ટ્રપતિ ગાંધીજીને બીજાતે પડેલા દોહ્યલ નેસડાના કમાન આજારે પ્રમુખપદાન સીધું હતું અને પ્રમુખનું જાણ્યું વાંચી સુજબણાવું હતું પ્રમુખે સ્વરાજ ને બારે બ્રીટનને ગ્રાહકીમેટર આપવાની ચેતા ના બાણવણા બાસ હિમાયત કરી હતી.

મોબીજ તંબેસ્સા હાજર થઇ શકયા નથીતા. ગાર્ચે તા. ૧૫ મીને તેઓ વાઇસરોયની મુલાકાત લેવા દીલ્હી ગયા હતા.

કોંગ્રેસે પુ. બી. ના વડા પ્રધાન પંડિત પંતનો સહકારમાં ગાંધીજીને બરકારી આપવાનો ઠરાવ પસાર કર્યો હતો.

પ્રેસેસની આવતી બેઠક ડીસેમ્બરમાં બીહાર માં ભરવાનું નકકી થયું હતું.

ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસ

પ્રીટોરીઆ શાંચ

વાર્ષિક જાહેર સભા

પા ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસ પ્રીટોરીઆ શાંચની વાર્ષિક જાહેર સભા તા. ૨૬ મી એપ્રીલ ૧૯૩૦ ને બુધવારના રાજ વાગે થી એડમાયર બાયોસ્કોપ, બુમ સ્ટ્રીટ, એરસીયા-દીઠ બજાર, પ્રીટોરીઆમાં નીચેના કામકાજ માટે મળશે જે સમયે પ્રીટોરીયા અને ડીસ્ટ્રીક્ટમાં વસતા તમામ હિંદીઓને વેળાસર પધારવા વિનંતિ છે

કામકાજ: (૧) કોંગ્રેસદીઓનો રીપોર્ટ, (૨) હીસાબની રજુઆત, (૩) અમલદારોની ચુંટણી.

આદે. મુકુ અને નાનાભાઇ સીતા.
માનદ જોઇંટ મંત્રીઓ.

વેચવાના પુસ્તકો

બાળ સાહિત્ય—નવલકથાઓ—ધાર્મિક સાહિત્ય—રાષ્ટ્રિય સાહિત્ય—કાવ્યો વિગેરે

દક્ષિણા મૂર્તિ વિદ્યાર્થી ભવન પ્રકાશન અંદરનું સાહિત્ય

	પા.	શા.	પે.
૮૦ પુસ્તકોનો સેટ	૧	૧	૬
૪૬ ,, ,,	૦	૧૫	૬
૨૫ ,, ,,	૦	૧૨	૬

નવયુગ વાંચનમાળા

૨ જી ચોપડી	૧	૬	
૩ જી ચોપડી	૧	૮	
૪ થી ચોપડી	૨	૦	

ફરાજીકૃત મુળાક્ષરની સચિત્ર બાલ પોથી શી. ૧ ૬૰

સરકારી શાળાઓમાં ચાલતાં પુસ્તકો

	શી.	પે.
બાળપોથી	૦	૬
૧ લી ચોપડી	૦	૯
૨ જી ,,	૧	૦
૩ જી ,,	૧	૩
૪ થી ,,	૧	૬
૧ લી ચોપડીના ભાગ	૦	૬
૨ જી ,, ,,	૦	૯
૩ જી ,, ,,	૧	૦
૪ થી ,, ,,	૧	૬
ગુજરાતી રેચી રીડીંગ ભાગ ૧	૦	૧
,, ,, ,, ભાગ ૨	૧	૦
અંકલખીત ગણકયાવાળાનું	૨	૬
બારાક્ષર બાળકનું	૧	૩
ગુજેરાતી ૪ થા ધોરણનો (અંતરીયા કૃત) નવી આવૃત્તિ	૨	૦
ગુજરાતી ભાષાંતર રીડરો નાની	૫	૦
,, ,, ,, મોટી	૫	૦
ગુજરાતના ઇતિહાસની સહેલી વાતો	૧	૦

રાષ્ટ્રીય સાહિત્ય

મારી જીવન કથા (પં. જ. નેહરૂ)	૧૨	૧
સત્યાગ્રહની મિમાંસા	૪	૬
અહિંસા	૩	૬
ખાતે મજુરી કરનારાઓને	૨	૦
ગો સેવા	૨	૬
ખાદી વ્યવસ્થા	૩	૦
ખાદી કેળવણી	૪	૦
આપણી કેફીયત ભાગ ૧-૨	૫	૬
,, ,, ભાગ ૩ થી	૬	૬
મોટી વિચાર રેહણ	૩	૦
કસ્તુરબાના બોલ	૧	૦
ગામ સફાઇ મંડળી	૧	૬
ગ્રામોદ્યોગ	૧	૩
ગ્રામ સફાઇની પ્રતિજ્ઞા	૩	૬
આપણે હીંદુસ્તાન	૪	૬
રોજ પ્રાર્થના	૧	૬
સ્વદેશી સમાજ	૨	૦
ગીતા હૃદય	૩	૦
ગમ્મત વાતોનો	૪	૦
ગામડા વાસીની કથા	૫	૮
જેલ કાયદો ૧૯૩૦ ગુજરાતી	૨	૦
પરદેશી કાપડની સાથે કેમ વરીયશ	૨	૬
પ્રાર્થના પ્રતિજ્ઞા	૨	૬
નીતિનાશને માર્ગે	૨	૦
ધર્મ સંસ્થાપન	૧	૬
ત્યારે કરીયું શું ?	૨	૬
,, ,, ,, ઉત્તરાર્ધ	૨	૬
ગોળમેજીપરિષદ ને બીજી વાતો	૧	૬
વીરાંગના અને બીજી વાતો	૧	૬
ગોકુલ શિકારી	૧	૦
ગોળમેજીમાં ગાંધીજી	૨	૦
,, ,, પાર્ટ પ્રથમ	૪	૬
કારાવાસની કથાઓ	૩	૦
,, ,, પાર્ટ બીજો	૩	૬
નવા ગીતો ભાગ ૧ લો	૧	૬
,, ,, ભાગ ૨ જો	૧	૬
ગંગાધારી	૨	૦
મહાસભાના પ્રમુખો	૨	૦
ગોકલે પિક્ચરગ્રાફ	૨	૦
આયર્લાંડનો મુક્તિ સંગ્રામ	૩	૦
કુરબાનીની કથાઓ	૨	૦
આગર સભાટ	૨	૮
બિરાટ જાગે ત્યારે	૩	૦
સોરઠ રાણી	૪	૬
પૃથ્વીરાજ	૪	૦
વીર નર્મદ	૪	૬
ઠાકુરસાહેબની ભાગી રાતોજો	૨	૬
પુંડરીકના પરાક્રમ	૧	૬
મૂર્ખ જનરોનર કેમ બનવું	૫	૦
સમાજની વેદીપર	૪	૬

ધાર્મિક સાહિત્ય

કાવ્ય દોહન ભાગ ૭	૭	૬
પરમાર્થસાર	૧	૦
રામની વિશ્વ સંવાદ	૧	૦
સ્વર્ગમાં ટ્રેજેડ્ય પા. પ.	૪	૦
ભક્તક કથા	૧	૬
અનાસક્તિ યોગ	૧	૦
ગિતા બોધ	૨	૦
ઉપનિષદ પારાયણ	૪	૦

નવલ કથાઓ

આંતરની બ્યથા	૪	૦
પત્ર ગાયકવા	૭	૦
ગારેલો અગ્નિ	૭	૦
ગામ સફાઇ ભાગ ૧	૭	૬
,, ,, ભાગ ૨	૭	૦
,, ,, ભાગ ૩	૮	૦
જગોનાનો	૧	૦
લઘુ લેખ સંગ્રહ ભાગ ૨ જો	૨	૦
સંગીત હૃદય અને સંપુરકતા	૭	૦
ગિરીબ	૭	૦
નારી હૃદય	૪	૬
તખુભા મંડળ ૨	૫	૦
,, ,, ૧	૫	૦
તાની તલવાર	૪	૦
દિવ્યચક્ષુ	૭	૦
જયંત	૬	૬
પુજારીણી	૪	૬
બગીચદારનો દરબ ભંડાર	૬	૦
પ્રેમ ગ્રિપા	૩	૦
રાજ નંદીની	૨	૬
રાજીણી	૬	૦
મધુલા	૩	૬
ગૈરાંના નોરબ્યુ	૭	૦
સુનીતી બોધ	૩	૦
સાબરમતી	૩	૪
સ્નેહ સંગમ	૪	૬
સાવરણી સદીનું હાસ્ય	૫	૦
ગૈરાનમાં	૩	૬
સ્નેહ ૫૦	૭	૦
સુપ્રભાત	૮	૬
ગારબિણના	૨	૬
જગાના પત્રો	૨	૦
ગૈરાના ચારણ	૬	૦
ગોકીલા	૭	૦
કાકાની ...ા	૮	૬
ગાબિલા	૫	૦
વિમલાલા	૭	૬
કેમ વિમાન	૫	૦
કમબોગી ...ા	૫	૬
રવર્ગ અને ધરતી	૬	૦
પ્રેમ બાધા	૪	૬
મરત કુમારના દાસ્ય પ્રસંગો	૪	૬
દગા	૬	૦
અબજ પતી	૭	૬
કલ્પના પુત્રીઓ	૫	૦
ગોલવાના બળ	૩	૦
બાપા	૪	૬
વિનોદ વાટીકા	૪	૦
ઉષા મમ્મા	૭	૦
...ડકા	૬	૦
ડરતી ગંગા	૫	૦
પંચ્ચી સમાજ	૩	૦
...બી	૨	૦
ચંદ્રનાથ	૩	૦
રવામી	૪	૦
ગાંધીનાથ	૪	૬

Manager, Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

'Phone 2-3381 Tel. add. "Leiapco."

D. K. PATEL

Fruit and Vegetable Exporter

— SPECIALIST —

In South African, Canadian and Australian Apples

—also—

Cape Fruit on hand in season

We have in stock Leaches which have just come in Market.

ડી. કે. પટેલ

ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ વહાવનાર.

સાઉથ આફ્રિકન, કેનેડીયન અને ઓસ્ટ્રેલીયન એપલ્સના સ્પેશીયલીસ્ટ

ઋતુમાં કેપ ફ્રૂટ પણ રાખીએ છીએ

લીચીસ હાલમાં શરૂ થયા છે અને તેનો સ્ટોક પણ રાખીએ છીએ.

ફંડીના ઓર્ડરો ઉપર ખાસ ધ્યાન દેવામાં આવે છે

લીચીસ સારા અને સસ્તા C. O. D. થી મળશે.

P. O. Box 765. 19, Cross St. Durban.

Telephone 33-5382.

VALLABH RANCHHOD,

Wholesale & Retail Fruit and Vegetable Merchant.

Country Orders Promptly attended to.

14, DIAGONAL St. JOHANNESBURG.

ટેલીફોન ૩૩-૫૩૮૨.

વલ્લભભાઈ રણછોડ

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ અમારે ત્યાં તાજું અને સસ્તુ મળશે.

બહારગામના ઓર્ડરોને તકીદે ધ્યાન દેવામાં આવે છે.

૧૪, ડાયોગનલ સ્ટ્રીટ. જોહાનીસબર્ગ.

૩૫ વર્ષ થયાં સાઉથ આફ્રિકામાં પ્રખ્યાતિ મેળવેલ

જોહાનીસબર્ગમાં

પોરબંદર મીમાં બનેલી લહેજતદાર મીઠાઈ મળવાનું સ્થળ.

દરબારી ઢબની ઉત્તમ રસોઇ ચોજન બનાવવાની સગવડવાળી મીઠાઈ તેમજ બ્રેકફાસ્ટ લંચ્છાળ સ્પેશીયલ નાસ્તા કરવામાં આવે છે.

પધારો આપના માટે બધા જ બનો

KAPITAN'S CAFE

'Phone 33-8577

13a KORT STREET JOHANNESBURG.

ચામડીને મખમલ જેવી સુંવાણી આકર્ષક ને ખુબસુરત રાખવા માટે

અફઘાન સ્નો

વપરાય છે. આ સ્નોમાં વીટામીન A છે જેથી ચહેરા તથા શરીરની ચામડીને પોષણ આપી સુંદરતામાં વધારો કરે છે.

AFGHAN SNOW

SOLE AGENTS—

PATANWALA & Co BOMBAY.3

Branch: CALCUTTA.

સોલ એજન્ટ:

Indo-African Trade Agency,

74-76 Wilson Street,

Dundee, Natal, S. A.

પ્રસ્થાન

અફત?

પ્રસ્થાન માસિક આજે વર્ષ પુરા કરી ૩૫ મું વર્ષ બેસતી વર્ષમાં પ્રવેશ કરે છે, તે નિમિત્તે :—

'પ્રસ્થાન'ના ગ્રાહકોને ખાસ લાભ

તે તા. ૧૬૮૪ના ફાગણ સુધીનું લવાજમ રૂા. ૫, ભારત, પરદેશ માટે રૂા. ૭॥ મોકલી આપશે, તેમને પ્રસ્થાન કાર્યાલય તરફથી બહાર પડેલાં પુસ્તકો ઉપર રૂપ ટકા કમીશન કાપી આપવામાં આવશે. [અમદાવાદ: ૭૭ રાજેશ્વરદાસ મથુરાદાસ તથા શ્રી. રમણલાલવસુ પાઠકનાં પુસ્તકો ઉપર ૧૫ ટકા].

એટલે કે

જે ગ્રાહક લગભગ રૂ.૭—૮ રૂપિયાનાં પુસ્તકો ખરીદશે તેમને પ્રસ્થાન મફત પડી રહેશે.

૧૨—૧૫ રૂપિયાનાં ખરીદારો તેમને બાકી લવાજમમાં પડી રહેશે. બેરિંગ ચાર્જ તો ખરો જ.

ગુજરાતનો આમભર્ગ, તેમજ પુસ્તકાલયો ને હાઇસ્કુલો આ યોજનાનો જરૂર લાભ લે.

પ્રસ્થાનનાં પુસ્તકો

	રૂપિયા
સત્યપ્રયોગ	૩॥
બુધ્ધચરિતનો વૈરાગ	૨
રવિબાબુનું ખતકર	૨
સાબરમતી	૧॥
પરલોકપ્રવેશ	૨
હિમચર્યા	૧॥
મરેખાકિરે	૨
ચતુરંગ	૧।
પ્રેમનો દેવ	૧।
સ્ત્રી-પુરૂષ	૧
નવો ભારતવર્ષ (પ્રથમ ભાગ)	૫।
કથાવલી	૨॥
સમસુખ	૧।
ગાના ગાસોપાલવ	૧॥
સરસ્વતીચંદ્ર ભાગ ૧ થી ૪	૧૨।

આખું સુચીપત્ર મંગાવો.

પ્રસ્થાન કાર્યાલય: પારસી અગિયારી સામે : અમદાવાદ.

સાહિત્ય અને સંગીતનો સમન્વય

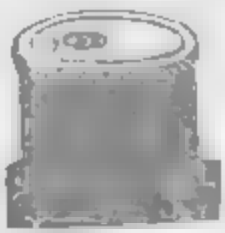
દિનપ્રતિદિન જનતાની રસવૃત્તિ કેળવાય છે—જનતા નવિનતાની પુજક બની છે—ભાવના અને આદર્શ આ જમાનાનું ગૌરવ છે—અને હવે લોકો ગમે તેવી વસ્તુ ચલાવી લેવા તૈયાર નથી.

અમે પણ આ માન્યતાને માન આપી વર્તવાનો નિશ્ચય કર્યો છે. તેથી ખાસ પ્રસંગ માટે તમારા સમક્ષ રમણા છેલ્લા બણગીતા નટ નટીઓ અને લેખકોનો સહકાર સાધી પ્રેક્ષકોની રસવૃત્તિને પોષે એવી રેકોર્ડો, ગ્રામોફોન ડ્રામાના સેટો અને હારમોનીયમ, તબલા મગાવ્યા છે જે તમારી સમક્ષ રજુ કરીએ છીએ. સંગીતના મધુરા સ્વરોથી તમારા ઘરમાં સ્વર્ગ ઉતારો.

અમે લોકલ ખરીદી તેમજ એજન્ટો મારફતે હારમોનીયન મંગાવતા નથી તેથીજ અમે લેખીત ગેરંટી સાથે વેચીએ છીએ.

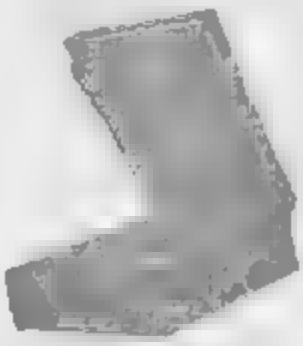
પગના હારમોનીયમ પા. ૬૦-૦-૦
હાથના ,, ૩૫-૦-૦
ટેબલ રીડના પા. ૨૬-૫-૦

જોડી એકની કીમત પા. ૧૦-૦-૦ થી

પા. ૩-૧૦-૦ થી

ગ્રામોફોન પા. ૧૧-૦ થી પા. ૮૮-૦

હીઝ માસ્ટર્સ વોઈસ
તથા
કોલમ્બીયા
(ઈન્ડીયન રેકોર્ડ)
૩/—

રેકોર્ડના સસ્તા ભાવો

નવા નંબરો અથવા તમારા માંગેલા નંબરો વહેલા યા મોડા તમને મળશેજ તો રાહ માટે વધારે પાઈસા ખર્ચો છો.

જમો અથવા ભાડે મળો.

તેમજ આ રેસની કલાને અનુકુળ થાય તેવા બીડા અને મધુર સુરના, મજબુત અને ટકાઉ, તારા, ગાતા, સરદાર તેમજ એકકોર્ડીઅન વગેરના હારમોનીયમ, હાથના અને પગના તથા હાથ-પગના. નવી સીલેક્શન અને નવી રસદ ભરેજની પેટીઓ આવી ચુકી છે. તે સીવાય દરેક જાતના ગ્રામોફોન ઉપલી બધી ભેટરો સાથે H.M.V. ને કોલમ્બીઆના પણ સ્ટોકમાં રાખીએ છીએ.

વાજીંત્રોના છુટા ભાગો મોટા જથ્થામાં રાખીએ છીએ.

વાયોલીન, બેન્જો, મેન્ડોલીન, બુલબુલ તરંગ, ગીટાર અને રેકાય બેન્જના ભાવોમાં ઘણો ઘટાડો કર્યો છે.

કોઇ પણ વાજીંત્રનું રીપેરીંગ કામ અતી દેખરેખ નીચે ગેરંટી સાથે બનાવી આપીએ છીએ.

—સાઉથ આફ્રીકાના ૩૨ વર્ષના જુના હારમોનીયમીસ્ટ—

COOMBLIA'S MUSIC SALOON

P.O. BOX 460. 179 GREY ST. AND 131 QUEEN ST
DURBAN, NATAL.

109

Special

Large stock of latest Drama set arrived in Tamil, Hindustani, Gujarati and Telugu. Prices have been specialy reduced.

Apply for our catalogue Our Harmoniumssold under written Guarantee for 3 years. Try us before you go elsewhere.

'Phone Day 2-2109. **RAJCOOMAR,** 'Phone Night 2-1500.

DURBAN'S FIRST INDIAN UNDERTAKER

Coffins, Wreaths, etc. Fresh Flower Wreaths of all descriptions always in Stock.

Motor and Hearse at moderate Charges.

રાજકુમાર,

અન્ડરટેકર

કફન, દફન, રીતસર માટે ફૂલ તાજા ફૂલ નેતીસે પૂરાં પાડવામાં આવે છે. હાલ ઠેકાણું ઉપર.

14, Cross Street, DURBAN. 1334

'PHONE 33-4691. BOX 2626.JH

L. MISTRY

એલ. મીસ્ત્રી

બોઇલર, રેલ્વલ અને ટીનસ્મીથ વર્કસ પુરતા અનુભવ ધરાવતા જાણીતા અને અનુભવી તેમજ પુરતા સ્ટાફ સાથે કામ કરનાર.

ખરાડેલા જાવાનું પ્રાઇસ લીસ્ટ મંગાવો.

45 Market St. : : : Johannesburg. 1...

કીટીંગસ

પાવડર

કીડી, માકડ, ચાંચડ, કંસારા, માખી, વંદા વિગેરે સઘળા જંતુઓનો

નાશ કરે છે.

કીટીંગસ પાવડરના ટીન બળે છે. 1114

Box 830. Tel. Add. "Orangexpo."

M. C. PILLAY

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter

country orders executed at lowest Market prices special attention given to all up-country orders

TRIAL ORDER SOLICITED.

જનરલ ઓર્ડર ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ મોકલનાર

અમે અપકંટ્રીના ઓરડર ખાસ કેમરેણ રાખી સારો માલ C.O.D. થી મોકલીએ છીએ.

79, PRINCE EDWARD STREET, DURBAN. 1...

'Phone 2-6235. P. O. Box 316.

Heerabhai Morar Matvadkar,

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter and Commission Agent,

15 CROSS ST. RESIDENCE.
PACKING WAREHOUSE 44 BOND ST.
DURBAN.

હીરાભાઇ મોરાર મટવાડકર

હોલસેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ મોકલનાર અને કમીશન એજંટ,

પેકીંગ સારી રીતે કરી માલ સી. ઓ. ડી. થી મોકલવામાં આવશે.

ટેલીફોન ૨-૬૨૩૫ બોકસ ૩૧૬.

૪૪ બોન્ડ સ્ટ્રીટ, ડરબન. 1151

'Phone 33-4403 Tel. Add.: "VALASTHL" P.O. Box 6748.

V. B. PATEL,

WHOLESALE AND RETAIL FRUIT, VEGETABLE AND PRODUCE MERCHANT

CHEAPEST BANANA STORE IN TOWN.

40 President Street, JOHANNESBURG.

Terms: NETT CASH or C.O.D

વી. બી. પટેલ,

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ, વેજીટેબલ અને પ્રોડ્યુસ મરચંટ.

જોહાનીસબર્ગમાં સસ્તામાં સસ્તી દુકાન.

બહારથી ઓર્ડર આપવામાં આવે છે

ઓરડરોમાં માલ ખાસ કાળજીથી મોકલવામાં આવે છે

ઓરડરો સાથે C. O. D. થી માલ મંગાવો.

ટેલીફોન ૩૩-૪૪૦૩ ૪૦ પ્રેસીડન્ટ સ્ટ્રીટ,

પી. ઓ. બોકસ ૬૭૪૮ જોહાનીસબર્ગ. 1...

"શુદ્ધ ઘી."

કરનમાં બારીક ફેરફાર આવવાને પાસે હોવાથી અમે જે. બારોટે ઘીના ઉત્પાદનમાં અઠવાડીયાની ડુબકીની પ્રથાનું સ્થાન અમારા નવરાશના અઠવાડીયાના (૨૪૬) ઘી.

અમારે ત્યાંની ઘારા પ્રમાણમાં મળશે.

આજ મારે પુરો થતો સમય: સાયંકાળ આફ્રિકાના સોલ એજન્ટ.

શામજી દેવશી એન્ડ સન SAMJEE DEVSHI & SON

૪, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, ડરબન. 4, Cross Street, DURBAN. 113

NAROTAM HARGOVIND

The Master Tailors

Suits and Costumes Made in the latest Styles.

We specialise in High Class Tailoring.

Our Prices are to suit the times.

Try us with your next Order

તમારો મુદ્દ ક્યાં સીવડાવશો?

નરોતમ હરગોવીંદ

તમને અપ-ટુ-ડેટ સ્ટાઇલનો ફિટકાર આવે બતાવી આપશે.

ટાયજ ઓર્ડર આપી આવી કરી જુઓ.

'Phone 25661. 176 Grey St. Durban. 1170

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	ખ્રીસ્તી તારીખ	હીંદુ સંવત્સર	ઝરથોસ્તી સાલ	પારસી રોજ	યુરોપ્ય	યુરોપ્ય
					ક. મી.	ક. મી.
સુમ	૧૦	સવંત ૧૨	૨૫	૧૩	૬–૦	૬–૧૦
સોમ	૧૦	,, ૧૩	૨૬	૧૪	૬–૧	૬– ૯
મંગળ	૧૧	,, ૧૪	૨૭	૧૫	૬–૨	૬– ૭
બુધ	૧૨	,, ૧૫	૨૮	૧૬	૬–૩	૬– ૬
ગુરૂ	૧૩	,, ૧૬	૨૯	૧૭	૬–૪	૬– ૪
શુક્ર	૧૪	,, ૧૭	૩૦	૧૮	૬–૫	૬– ૩
શનિ	૧૫	સુદી ૧	૩૧	૧૯	૬–૬	૬– ૨
રવિ	૧૬	,, ૨	૧	૨૦	૬–૭	૬– ૧

મને ઉંઘજ કેમ નહિ આવતી હોય?

જલદી અને શાંતિથી ઉંઘ લાવનાર "ઓવલટીન" ના જેવી બીજી એકે વસ્તુ નથી. વળી આ ઉંઘ કુદરતી અને તંદુરસ્તી આપનારી છે. કેમકે "ઓવલટીન" માં તમે ઉંઘતા હો તે વખતે તમને ખુબ શક્તિ આપનારા, અને તમારૂં શરીર, મગજ અને જ્ઞાનતંતુઓને પોષનારા સઘળા અગત્યના પોષક તત્વો રહેલા છે.

આથી "ઓવલટીન" નો રાતના સુતી વખતના પીણા તરીકે નીયમીત ઉપયોગ કરો. પરંતુ યાદ રાખજો કે તે "ઓવલટીન" જ હોવું જોઇએ. તે અદ્વિતીય છે.

Drink

'Ovaltine' *--and note the Difference!*

Manufactured by A. Wander Ltd., London, England.

'INDIAN OPINION'

(Founded by Mahatma Gandhi in 1903)

For The Moral, Political and Social Advancement Of Indians In South Africa.

Published Every Friday.

Subscription Rates

Payable Always In Advance,

Within the Union	21s.	Annually
,, ,, ,,	11s.	Half-yearly
Outside the Union	22s. 6d.	Annually
,, ,, ,,	12s.	Half-yearly

Become a Subscriber and persuade your friends to do likewise

Apply to—

Manager,
Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

SWAMI VIVEKANANDA'S WORKS

LIFE OF SRI RAMAKRISHNA

PRABUDDHA BHARATA

OR

AWAKENED INDIA

A high class English monthly conducted by Swami Vivekananda's disciples and devoted to Universal Religion, Indian Culture, Education and other topics of international interest.

Annual Subscription: Inland Rs. 4. Foreign 11 Shillings

Apply for a complete Catalogue:—

The Manager, ADVAITA ASHRAMA,
4, Wellington Lane, Calcutta, India.

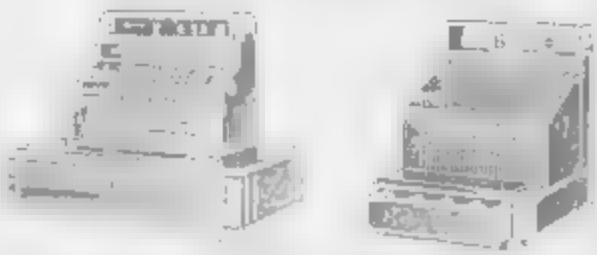
શું તમારામાં જોર, ચેતન અને ઉત્સાહ છે?

આખામેં કુબારો, પિત્તમેં બગારો, અપચો અને આળસ એ બધાં કારણોમાંથી આજકાલ છે. કેમ સુધરે છે કે "ઇનોઝ ફ્રૂટ સોલ્ટ" તમારે સેવવાની જરૂર છે. "ઇનોઝ" શરીરની આંતરિક શુદ્ધી કરી પેટના બધા વ્યાધી ઓ દુર કરે છે. રોજ સવારે એક ટી સ્પુન ફ્રુટ સોલ્ટ એક ગ્લાસ પાણી સાથે લેવાથી તમને બળી સદા રહેશે.

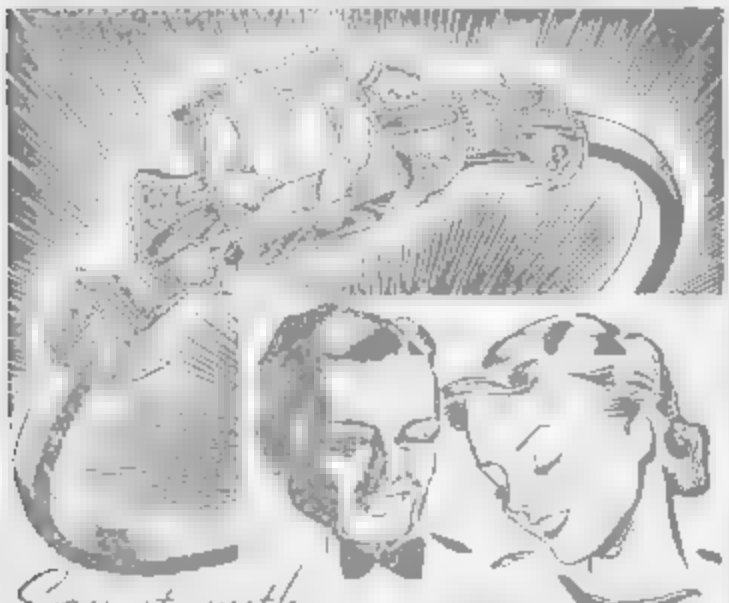
ENO'S 'FRUIT SALT'

NATIONAL
CASH REGISTER
AND
ACCOUNTING MACHINE
SYSTEMS
FOR
MAXIMUM
EFFICIENCY

THE NATIONAL CASH REGISTER CO. S.A. (PTY.) LTD.,
63 PRESIDENT STREET
JOHANNESBURG
P. O. Box 3591. Phone 33.6245

DIAMOND ENGAGEMENT RINGS

Say it with Koh-i-Noor!

THE PERFECT DIAMOND RING

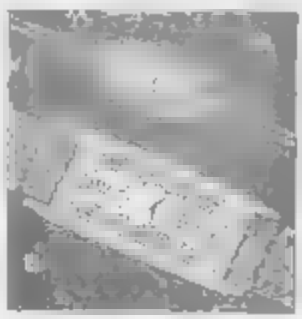
KATZ & LOURIE LTD.
"DIAMOND CORNER" ELOFF & MARKET STS. JOHANNESBURG

THE FINEST IN WATCHES

Lord Elgin · Lady Elgin
21 JEWELS 19 JEWELS

America's most distinguished time pieces — important gift values.

KATZ & LOURIE LTD.
Write for full Elgin watch Catalogue
"DIAMOND CORNER" ELOFF & MARKET STS. JOHANNESBURG.
Loureno Marques requires: CASA COIMBRA. Box 478.

Printed and published by Manilal M. Gandhi at Phoenix Settlement, Phoenix, Natal.

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 12—Vol.—XXXVII FRIDAY, MARCH 24th, 1939

Registered at the G.P.O. as a Newspaper.
PRICE FOURPENCE.

Minimum Demands Of Civilisation

"THE lowest minimum demands of civilisation are security of life and sustenance. But at the moment everyone is afraid of his life and there are millions of unemployed in the world. Since this is not due to want of food to supply human needs it seems that our civilisation has failed, and, in view of the situation in Europe, that it may end in twisted metal and torn flesh. This leads one to ask whether the way we have lived in the belief that we were civilised has really been a civilised way of living at all. By scientific ingenuity the peoples of the world have all been brought close together. There is no question about there being in the world any deficiency of the things which the human race needs, so that the obstacles which stand in the way of humanity having enough and to spare of those things—the obstacles which stand in the way of a safe and sane world—are in men's minds. It makes one sick and sad to think that all the great achievements of the European peoples may be brought to nought by the division of Europe into two camps and the piling up of armaments which, as in 1914, is bound to end in a crash. The only way by which the nations of the world can find their way back to sanity and safety is by each one surrendering something of its individuality to the ideal of an association of free nations of the world, an association which will stand for the principles of freedom and equality for all nations."

—PROFESSOR RADHAKRISHNAN.

સુધારાની પ્રાથમીક શરતો

"સુધારાની ઓછામાં ઓછી પ્રાથમિક શરતો જનની સહીસલામતી અને પોષણ છે. પરંતુ આજે તો દરેકને પોતાના જીવની બીક છે અને જગતમાં કરોડો બેકાર છે. આ પરથી માનવની જરૂરીયાતો પૂરી પાડવાને માટે અન્નની ખોટ દેખાતી નથી, અને નથી એમ લાગે છે, આપણો સુધારો નિષ્ફળ નીવડ્યો છે, અને યુરોપની પરિસ્થિતિ જોતાં, તે કદાચ જીવ બાલનો નાશ થઈ જવામાં પરિણમે. આ ઉપરથી એક પ્રશ્ન એ ઉપસ્થિત થાય છે કે આપણે સુધરેલા કહીએ એવી માન્યતાથી રહેતા આપેલા કહીએ એ ખરેખર સુધરેલો માર્ગ છે કે નહિ. વૈજ્ઞાનિક યુક્તિઓથી જગતના લોકો નીકટ સંબંધમાં આવી શકયા છે. મનુષ્યજાતીને જરૂરી છે એવી વસ્તુઓની જગતમાં ખોટ છે એ પ્રશ્ન તો રહ્યોજ નથી, એટલે એક સહીસલામત અને સાવધ જગતના માર્ગમાં અડચણરૂપ કંઈ પણ હોય તો તે મનુષ્યોના મનજ છે. યુરોપની પ્રજાએ પ્રાપ્ત કરેલી મહાન સિદ્ધિઓ યુરોપમાં પડી પ્રેરેલા બે ભાગલાથી અને ભયાનક શસ્ત્રો બોકબંધ વધાર્યા જવાથી, કે જેનો અંત ૧૯૧૪ની જેમ એક ભયાનકમાંજ આવશે, એવો નાશ પામવા એ વિચાર દુઃખકર પડ થઈ પડે છે. જગતના રાષ્ટ્રોને સાચવતા અને સહીસલામતિનો માર્ગ કરી પાછો લાવવા સાંપડશે જ્યારે દરેક રાષ્ટ્ર જગતના સ્વતંત્ર રાષ્ટ્રોના સંઘ-સમાજ રાષ્ટ્રોને માટે સ્વતંત્રતા અને સમાનતાના સિદ્ધાંતોને માટે ઉભનારા સંઘ-ના આદર્શને ખાતર પોતાના વ્યક્તિત્વમાંથી કેટલોક ભાગ ફરવાને તૈયાર થશે."

—પ્રોફેસર રાધાકૃષ્ણન.

B. I. Steam Navigation Co., Ltd.

સ્ટી. "ટાયરીઆ"

આર્ય તા. ૨૬ મીએ મુંબઇથી જવા ઉપડશે

ખાસ સુચનાઓ:—ઉતારામાં પેસાજ રાખીના રસ્તા પાસાનું ભાડે સહીસલામ નામ લખો, પોર્ટ હલનનું ઓરવાનું કરવું અને બધા એકે ભાગ રાખે ડિપાર્ચરમાં હાજરી લેવા પોર્ટ રવાના પહેલાંથી રવાના જણાવવું. વિશેષમાં જહાજ બાબતના પેસેન્જર એજન્ટો પોતાના માણસો તપાસ કરવા રાખે ત્યારે ચકીદ નહિ ... ની ઓફીસમાં રેબારાવાળી રુદેલાણીની માર્કાનો પત્તો મેળવી શકાય તેમજ બાકી પેસાફર પહેંચનારો ઘરમાં બહારગામવાળા બાબાઓ અમારી સાથે પત્રવ્યવહાર કરવાથી ટીકીટ મેળવી શકશે.

પરીબધને લગતું ... કામકાજ અમારી બની દેખરેખ નીચે થાય છે.

વધુ ખુલાસા માટે લખો યા મળોઃ

SHAIK HIMED & SONS, :: 390, Pine Street, Durban.

Telegraphic address: "KARAMAT." Telephone 2-0432

CITY SHIRT Co., No. 4, Kort Street, Johannesburg.

THE NEW INDIA ASSURANCE

——COMPANY, LIMITED.——

Life, Fire, Motor Car, Motor Lorry, Motor Bus, Plate Glass, Workmen's Compensation, Etc Etc.

આ દીવી વીમા કંપનીમાં જીંદગીના, આગ, મોટર કાર મોટર લોરી, મોટર બસ, પ્લેટ ગ્લાસ, કામદારોને લગતા વીમાઓ, સામાન્ય વિગેરે દરેક જાતના વીમાઓ ઉતરાવી શકાય છે. દીવી કંપનીને ઉતારવા આપવું એ દરેક દીવીની ફરજ છે

Natal Office:
"INDIA HOUSE"
17, First Avenue,
DURBAN.
Telephone 2-5845 Cen.
P. O. Box 1610
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
Durban

Policies Issued and Settlements Effected in this Country.
પોલીસી તેમજ દાવાની પતાવટ આ દેશમાં કરી આપવામાં આવે છે.

Transvaal Office:
ROOMS NO. 12 & 13.
BARKLY ARCADE,
Diagonal Street.
JOHANNESBURG.
Telephone 33-4478
P. O Box 3641.
Tel Add "RUSTOMJEE"
JOHANNESBURG

JALBHOY RUSTOMJEE

Principal Representative For The Union Of South Africa.

GANDHI & Co. (Pty) Ltd.

GENERAL MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS

Try us for:-

Benares Saries, with Blouses of same design prices from 75/- to £10 with double border.

Also Cotton, Crepe-de-chine & Rayon Saries from 2/6 to 40/-.

We also stock Indian Drugs, Condiments, Draperies, Outfitting, Hardware, etc. etc.

Telephone 23676,

Tel. Add. "Gandhico" Durban.

112 Victoria Street,

DURBAN.

અમારે ત્યાં હમેશા મોટા પ્રમાણમાં નીચે જણાવેલ ચીજો સ્ટોકમાં રહે છે.

એરંડા અદામ, પીરતાં, આરેણી, એલચી, જયપ્રજા, તજ, લવીંગ, સુરજમાપ કેસર, તેમજ હળદર, પાંજા. છત્ર વીગરે આણો તેમજ ખાસ દેખરેખ નીચે પીસાવેલ મસાલો તથા તમામ જાતના ચોખા-બાસમતી, કોહ દીલ્હી, બાંબા, બાજ તુલસી, વીગરે તથા પંજાબી સાલમ, ઘેણી મુસલી, ગંગેરા કેપરાવાડી તથા સાતસો આઠસો જાતનું ગંધીપાકું તેમજ સોપારી-મદ્રાસી સેવરબની, કુદરા, સેકેલાં તથા ગુલાબનું પાણી, આમળા, મેગરા, ચંબેલી, કુપેલ, કાર્મીનીયા વીગરે ખુશબોદાર તેલ વીગરે, વીગરે મોટા જથ્થામાં તેમજ છુટક મળશે.

Also:

P. O. Box 27, TONGAAT.

Telephone during Office hours No. 5.

,, after Office hours No. 008.

દમ અને ફેફસાની બાસ કરા છે

ઝંડુનું

કેસરી જીવન

ફેફસાંની બધી બીમારીઓને દુર કરે છે તમા ફેફાને શુધ્ધ કરે છે આના સેવનથી તન્દુરસ્તી બાસ થાય છે. એક વાર અજમાવી જુઓ.

ખાસ, ફાલતુ ખિલેરેના નબળાઈ અને બાંસો ખિલેરે

ખાતીના દરો બારે

ઝંડુની સુવર્ણ મિશ્રિત મકરધ્વજ ગુટી

બિના ચિહ્નો બાપરવા બાંડો

ઝંડુ ફાર્માસ્યુટીકલ વર્કસ લી.—પો. બો. નં. ૫૫૧૩, મુંબઈ નં. ૧૪.

ગા. આફ્રીકાના સેલ એજન્ટસ: એમ. એમ. એશી એન્ડ સન્સ, સ્ટાન્ડ ૨૩૮, એશીયાટીક બજાર, પી. બો. બોકસ ૧૨૦૫, મોંટારીયા.

લેહાનીસબર્ગમાં મળવાનું ઠેકાણું: બળદ પ્રબરર્સ, ૧૪ કોર્ટ ફ્રાઇ.

આયુર્વેદિક દવાઓનું સુચીપત્ર આજેજ મંગાવો.

MOHANLAL VALJEE,

(INDIAN PAWNBROKER.)

112, Victoria Street, Durban.

Low Rates of Interest on Jewellery.

High prices paid for Old Gold A large stock of New Jewellieries at reasonable prices to suit your pockets.

P. P. BHAGAT,

Fruit Merchant.

દરેક જાતનું ફ્રુટ અને વેજીટેબલ સારૂં પેકીંગ કરી C. O. D. થી મોકલવામાં આવશે. લખોઃ—

P. O. Box 842. 139 Brook St. Durban.

પુષ્ટિકારક પાકો બનાવવા હોય
અને
દરેક જાતની દેશી દવાઓ જોઈતી હોય
તો અમારી પુલબજારે આવો

અહીંને પુલ બનાવવામાં આવ્યા પાકો બનાવવા માટે અમારે ત્યાં લાલે અને મોટામેા માલ છે. તેમજ દરેક જાતની દેશી દવાઓ અમારે ત્યાંથી મળશે તથા અને મોટામેા માલ સ્ટોકમાં સાચવીને રાખીએ છીએ.

દેશી મુખવાસ મોટામાં નંબર ૧ ની રૂ. ૧૦–૦ સવાશેર મળશે.
દેશી મોટામાંના ખોળીમાં નંબર ૧ ની રૂ. ૬–૦ સવાશેર મળશે.

હરીફના કરતાં પણ બજારમાંથી બાળ ગાદલાનો

નવાણી બાવડર

ફક્ત બે પાઉ બીનીટમા બાળ સાફ થાય છે

કમળ બોટ રૂ. ૧૨ પેકરેજ સાથે, આરબો કઝન મેનારને રૂ. ૬–૦ પેકરેજ સાથે. ૩ નંબર મેનારને રૂ. ૪–૦ પેકરેજ સાથે ૧ અથવા બે નંબર મેનારને ૩ પેની પેકરેજ મોકલાવી

ઓર્ડર સાથે રોકડા પૈસા મોકલશો.

Fancy Gold Cups and Saucers at 1/9 a dozen.
12 dozen to a case. Cash with order.

I. G. H. BASSA
153 Grey Street, • • Durban. 1300

WE STILL BUY
OLD GOLD, SILVER & SOVEREIGNS.
We Stock CYMA, ELGIN, WALTHAM, BUREN, and MADIX Watches.
Large stock of Indian and European jewellery always on hand
Importers of MOHINI FLUTE harmoniums
LAKHANI & CO.,
(Jewellers)
111 Grey Street, Durban. 'Phone 21238. 1311

HEADACHES QUICKLY RELIEVED BY TAKING
TYSONO BRAND (PAIN-I-CURE) HEADACHE POWDERS
FROM YOUR CHEMIST at 9d., 1/6, 3/- and 4/6, or POST FREE FROM
ERNEST TYSON, CHEMIST, TOLLGATE, DURBAN 1410

'Phone 24850. Tel. Add. "Martlea."
A. M. PADAYACHEE
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter.
country orders executed at lowest Market prices.
special attention given to all up-country orders.
TRIAL ORDER SOLICITED.
91 LEOPOLD ST., AND 34 CROSS ST.,
P. O. BOX 195. DURBAN. 1304

M. H. DESAI.
એમ. એચ. દેસાઈ.
જોહન્સ રૂદ્ધ વેપારી.
અમે દરેક જાતના રૂદ્ધ અને જોહન્સબર્ગ મુનીમનના મોટા પાયા ભાગમાં C. O. D. થી માલ પેકીંગ મજી મોકલીએ છીએ.
P. O. Box 254. 31, Short St. Durban. 1101

Books for sale.

NOTE.—Remittance should accompany order. V.P. ORDERS will not receive attention. Postal Orders to be made to "Indian Opinion" at "Phoenix." Postage Free on all books.

THE STORY OF MY EXPERIMENTS WITH TRUTH
By M. K. GANDHI

This is an autobiography of Mahatma Gandhi printed in two volumes. Price 12s 6d. for each volume.

JAWAHARLAL NEHRU An Autobiography
(Cheap Edition)

("For those who would understand contemporary India it is an indispensable book."—ALDOUS HUXLEY.)

Price ... ... 10s. 6d.

THE POWER OF NON-VIOLENCE
By Richard B. Gregg

The writer has explained the method of resistance by non-violence in modern Western concepts and terminology. The book is worth studying. Price ... ... 5s. 6d.

INDIA AND THE WORLD
Essays by—PANDIT JAWAHARLAL NEHRU.
Price ... ... 7s 6d.

IF YOU WANT THE BEST AND SOUTH AFRICA'S STRONGEST AND MOST RELIABLE WATCH **INSIST** ON A WORLD FAMOUS
UNION SPECIAL
16 JEWEL, NON-MAGNETIC, SHOCK PROOF, UNBREAKABLE, PERFECT TIMEKEEPERS. 100 NEWEST LADIES' & GENTS' MODELS.
REDUCED PRICES FROM 25/- UPWARDS.
GOODS SENT C.O.D. THROUGH POST OR ACCOUNT OPENED WITH APPROVED MARKS

દુકાનદારોને હોલસેલ માલમાં સારૂં ડીસ્કાઉન્ટ આપવામાં આવશે.

૧૫૦૦ ઘડીયા, ચાવીના, ઘડીયાળો વિગેરેના બારગેનોનું અમારે સુંદર કેટલોગ મંગાવવાથી બરાબર મોકલવામાં આવશે.

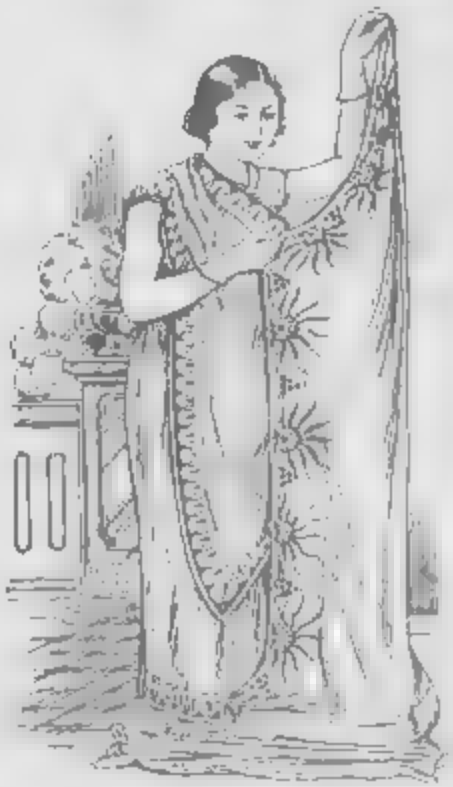
THE AMERICAN SWISS WATCH Co. LTD.
"THE DIAMOND HOUSE"
WHOLESALE & RETAIL JEWELLERS,
25, PARLIAMENT STREET,
CAPE TOWN. 1511

Cable & Tel. Add. "ADVANCING." 'Phones: 28003, Nos. 28555.

CHOONILALL BROS.

THE NOTED INDIAN "SARRI HOUSE" IN SOUTH AFRICA.

141, GREY STREET, DURBAN.

ARRIVING BY EVERY MAIL FROM INDIA AND JAPAN

BENARES SARRIES WITH BORDERS AND PLAIN CENTERS.
BUTIDAR BENARES SARRIES IN SEVERAL SHADES
Prices from 60/-, 85/-, 105/- & up to £80.
THE LATEST FROM BENARES CITY.
EMBROIDERED SARRIES 25/-, 35/- & up.
PRINTED VARIOUS LINES of SARRIES from 12/6, 17/- & upwards
EMBROIDERED CREPE-DE-CHENE from 3/6 yd. 42 in. & 45 in. width.
LATEST DESIGN SARRIE CLOTH 44 in width.
from 1/6 yd 1/9, 2/- & up.
GEORGETTE SARRIES LATEST ARRIVALS
prices from 25/-, 30/-, 45/- & up.
LATEST BLOUSES TO MATCH SARRIES
prices from 12/6, 17/6 & upwards.
ZARI WORK SILK SARRIES IN ALL SHADES
from 55/-, 95/-, 125/- & upwards.

Branches. 58, WICKS STREET AND 60, WICKS STREET, VERULAM.
GARAGE AND SERVICE STATION
7, MOSS STREET AND 58, WICKS STREET, VERULAM.
'Phone 39. Verulam.

Please note Our Johannesburg Agents: P. RATANJEE, 60, Bree Street, Newtown.

ચુનીલાલ બ્રધર્સ

દક્ષિણ આફ્રિકાનું જાણીતું સાડીઓનું ઘર

૧૪૧ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

આપણા
૫૩ અને ૬૦ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

અમારી સાડીઓ મારફતે એકબ્બ
મેહરબાનીઓમાં આવે
પી. રતનજી,
૧૪૧, ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

ગેરેજ અને સર્વિસ સ્ટેશન
૭ મોસ સ્ટ્રીટ અને ૫૩ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

દરેક સ્ટીમરમાં જાપાન તથા હિંદથી આવે છે
બનારસની મીનાકરણી અને સાદી, તાજ બાતબાતની બુટીદાર
સાડીઓ શી. ૬૦, શી. ૮૫, શી. ૧૦૫ થી લઇને પા. ૮૦ સુધીની
બનારસથી ખુબખાજ આવેલી છે.

કલર કામની સાડીઓ શી. ૨૫ અને શી. ૩૫ થી ઉપર.
જાતજાતની બાતબાણી સાડીઓ
શી. ૧૨–૬ અને શી. ૧૭–૬ થી ઉપર.
કલરનું ક્રેપ-દી-શીનઓ. ૩–૬ નું વારૂ ૪૨ ઇંચ અને ૪૫ ઇંચ પહોળ.
સાડીનું જોરેટ ડીઝાઇનનું દરેક, ૮૮ ઇંચ પહોળ વારની, શી. ૧–૬,
શી. ૧–૯, શી. ૨–૬ અને તેથી ઉપર
ખુબખાજ આવેલી જ્યોરજેટ સાડીઓ શી. ૨૫, શી. ૩૫,
શી. ૪૫ અને ઉપરી ઉપર.

સાડીને મેચ બનારસ બ્લાઉજ શી. ૧૨–૬, શી. ૧૭–૬ અને
તેથી ઉપર.
દરેક રંગની જરી તામની રેશમી સાડીઓ શી. ૫૬, શી. ૭૫,
શી. ૧૨૫ અને તેથી ઉપર.
ક્રારગેટીગમ, તબલાં માર્કેટીન, રેકારો અને બીજાં પાલંગો
ઓછામાં ઓછા આવે.
દરેક બનાવનું ગેરંટીવાળું, ઓલરી બદલીબા કેબલેસ આવે.
બાયવેરટ રેશમી અને રેશમી માલ
બાયઃ પા. ૨૫, પા. ૨૫, પા. ૩૫, પા. ૪૫ અને તેથી ઉપર.
ગિરમીટના ગ્રેજન્ટને બાકી બારસના તાજા મહમો–
બાયઃ શી. ૧૨–૬, શી. ૧૭–૬, શી. ૨૭–૬, શી. ૪૫. ૧૫૬

OTHER SPECIALITIES

POPULAR POP
"The King of Ginger Beers."

CLUB SEAL SODA
"Improves your Spirits."

"GIANTS"
The Quart Bottle for 4d.
In all Popular Flavours

'Phone 2-4345

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

DALYS LIMITED.

72, CANADA ROAD, DURBAN.

'Phone 21078. Tel. & Cables: "Crescent." P. O. Box 582.

Crescent Trading Co. (Pty). Ltd.

WHOLESALE MERCHANTS AND DIRECT IMPORTERS OF HARDWARE

Indian And European Groceries.
Indian Drugs And Condiments.
Our Stocks Are The Best Quality And are Always Fresh
Our prices are keen.
We specialise in all kinds of Bombay, Calcutta, and Madras Products.
It will pay you to give us a trial.
Before placing your orders elsewhere benefit by our thirty years' business experience.
Our aim will always be service, quality and satisfaction.

અમારે ત્યાં નીચે મુજબનો માલ જથ્થાબંધ ભળી શકશે

જેલચી, અસબગંધ, બદામ, ચારોળી, પીસ્તા, સિંગોદા, સુકાળનું પાણી, સુકાળનું તજબાત, કાકડાનું માસ, બાદેક, દરામ, ઓલચા, બોરસી, બબુર, રબો-લાપસી (બાવળ) સેમ, કોપરાની વાટી, પીસેલું કોપરૂં, સુરજ બાપનું કેસર, આર મબજ, પંજાબી સાકમ, સફેદ મુસલી, ગન્દોડા બલચી, સુંઠ, સેકેલી સોપારી, કાચા સોપારી, સેપરપની સોપારી, બરાસી બંદ., સુલઠંક, કાથો, બારૂચી બાવળનો ગંબાડુ, બાબળાનું તેલ, સુકાળનું તેલ, બદેલીનું તેલ, ગોળરાનું તેલ, કાબોલિયા કેર ઓપલ, એસ્સુબીનાયમ તરેલા, કપ અને સોસર્સ, ગોબા-ચીમટી કરાસણ, બાન્ગલુલસી, બાંબ, દીવેલ, સુખચેલ, કોલસા કાળા-ચશ્મા, મબ, બાઠક, તુવેર, ચાલ, વટાણા બસુર પાલ્મા છટ્ટ, મેથી, તબંગ, તજ, રાઈ (સરસું) બરબ મસાલા પીસેલા, બિગેર.

કાંઇ પણ વસ્તુ ખરીદી કરતાં પહેલાં, અમારે ત્યાં ભાવ કાઢી બાત્રી કરશો.

122 VICTORIA STREET, :: :: DURBAN.

26 JAN 1939

INDIAN OPINION

Founded by MAHATMA GANDHI IN 1903

No. 12.—Vol. XXXVII. Friday, March 24th, 1939. Registered at the G.P.O. as a Newspaper. Price Fivepence.

NOTES AND NEWS

How Very Merciful!

THE *Natal Mercury* dealing with the Indian question in its issue dated March 20, advocates the postponement of the consideration of compulsory segregation at least for a year on condition that Indians must give an unequivocal guarantee that during this period there will be no further encroachment in European residential areas. If they agree to this, our contemporary further states, the Asiatic leaders must scrupulously enforce the observation of this pledge both in the spirit as well as in the letter, and they must take every precaution to check the more irresponsible members of their community from making inflammatory speeches or spreading disruptive propaganda.

In the same article our contemporary sounds a warning note that the international situation is so delicate that nothing must be done to create hostility between two great members of the British Commonwealth. How can these two things go together? How can South Africa seek India's friendship and at the same time talk of the "repatriation" of her nationals in "European residential areas." Is there not racial antagonism in the very idea of forbidding Indians to enter the so-called European residential areas. How any self respecting people could be expected to give such a pledge is beyond us. We are sure no European would be prepared to submit to such humiliating conditions. If anybody is guilty of making inflammatory speeches and of spreading disruptive propaganda it is those who are advocating segregation; indeed not those who are opposing it. The latter are doing just what is natural for all human beings to do.

Hertzog To Make Statement On Colour Question

It has been announced in the House of Assembly last Tuesday that General J. B. M. Hertzog, the Prime Minister, will shortly make a full statement on the Government's policy in regard to the Coloured question.

Nationalist Party Leader On Coloured Question

Dr. D. F. Malan, M.P., who was the chief speaker at a Nationalist picnic attended by about 800 people on a farm near Stellenbosch on Saturday, made a speech on the coloured question. They had gathered, he said, to protest in advance against the possibility that when the Government tackled the problem of separate residential areas for Europeans and non-Europeans they would not regard the solution as of national importance, but would take only half-measures, and attempt "patch-work." They would go only as far as their own supporters, especially their non-European supporters, would allow them to go. The gathering unanimously passed a resolution identifying itself heartily with the segregation policy of the Nationalist Party, and concluding with the statement that they must have nothing less than residential, social, economic and political segregation between Europeans and non-Europeans.

A Threat From Johannesburg

In response to our leading article on "organised hooliganism" last week, the Editor has received a threatening letter from Johannesburg signed "for the society of hooligans." The signature is not discernible and the letter contains no address of the writer. The Editor is warned to "watch his steps" and the letter states: "If we find Manilal Gandhi he will be murdered..." This threat only justifies our last week's criticism and does not in the least deter us from repeating that this organised hooliganism from within our ranks must cease if we wish to remain in this country as belonging, as we claim to do, to a great civilized nation.

Memorandum To Minister In Favour Of Segregation

A plea for legislation compelling municipalities to establish separate residential areas for Europeans and non-Europeans is contained in a memorandum submitted to the Minister of the Interior (Mr. Stuttaford) by the Cape Peninsula Municipal European Residential Societies. "It must be remembered that compulsion is not a matter which affects coloured people only. When areas are established there will be many white men who would like to trade in coloured areas but they will, of course, be excluded. "While it is felt that legislation is absolutely necessary, it must not be harsh nor unsympathetic and must have for its foundation the principle of equitable justice to all concerned."

Sir S. Radhakrishnan

Professor Sir S. Radhakrishnan who arrived in Durban on Thursday, March 16, was given a public welcome reception by the Natal Indian Congress at the Beach Pavillion. On Friday morning he flew to Capetown accompanied by the Agent-General for India, Mr. B. Rama Rau, where he stayed till March 24, delivering lectures on the subject: The Renaissance in Religion, under the auspices of the Cape University. He will spend about ten days in the Transvaal where he will deliver lectures at the Witwatersrand University and will return to Durban on April 8 and leave on April 10 by the outgoing flying boat for England. Professor Radhakrishnan's learned lectures are a rarity in South Africa. We wonder if this land of no religion and profound race hatred is ready or rather worthy to receive his message, or is it like casting pearls before swine. His visit to South Africa would no doubt be a God send if his lectures inspire the staying of the hand of the rulers from besmirching the Statute Book with harsh and oppressive legislation directed against a vast section of humanity for the only sin of their not being born Europeans.

"From The Civilised At Least We Expect Civility"

In the course of his address in Durban Professor Radhakrishnan said:

"South Africa is a small country and not for the moment to take into account its potentiality, it has every quality to become a great nation. It has a small Indian community whose spiritual home is India, but as far as its economics are concerned it is first, foremost and to the end South African. It is essential for South Africa to secure solidarity, to be generous in its justice and human-

ity. From the civilised at least we expect civility.'

In the course of a thoughtful and scholarly address in Capetown at a welcome reception given in his honour Professor Radhakrishnan said:

> The only thing that could save the world from the disaster that was threatening it was a return to the fundamental principles of true religion. Through development in transport and communications the peoples of the world had become physically closer to each other, but hatreds and prejudices fostered by propaganda, were keeping people spiritually apart and threatening civilisation. It needed no propaganda to teach a father to love his own child, but it required a lot of propaganda to persuade a man to go out and kill his neighbour. Civilisation was a way of living, and it should find its expression in good manners, friendliness and civility towards everyone. "If you despise your neighbour because he is different from you, you show your self lacking in intelligence, education, sympathy and good breeding. Democracy means political good manners—accepting your neighbour for what he is and giving him room to express the best that is in him."

—oOo—

A SIMPLE LESSON TO BE LEARNT

(*Continued from page 111*)

done. I do so, not only because I have always shown an interest in Indian affairs, but because I feel a responsibility as a trade unionist and as a workers representative. My past interest and the leading part I have played in the economic struggles of the Indian workers entitles me to do so. In addition to which I realise the whole question is inter-related with the solution to the problems of the European workers.

Therefore I urge:—Religious differences in the religious field—Yes. Sports for the sporting field—Yes. Disunity in the political field—No! Never.

Build up unity. Do not divide
Mass united action.

Everything will depend upon what you do yourselves, nevertheless you can do with what assistance can be had. The foregoing will, I am sure, help to draw over to your side your natural allies in your struggles—the liberal and democratically minded people.

Indian Opinion

FRIDAY, MARCH 24TH, 1939

"Indians Unite"

It is with the greatest pleasure that we publish elsewhere in this issue a letter from Mr Alex T. Wanless, Labour Member of the Natal Provincial Council, in which the writer appeals to Indians in South Africa that whilst they are faced with reactionary forces in this country it is imperative that they should unite as Indians and not be divided into different sections on the basis of communal and religious differences. Mr Wanless has been moved to write this letter from the trend of events he has watched during the last few weeks and especially in view of the formation last Sunday of a body known as the Hindu Service Battalion. Mr. Wanless very appropriately quotes the utterance of the Indian National Congress pointing out how that great organisation is representative of all the various sections of the Indian people and how it is marching forward towards its goal of independence. It should indeed not require a European friend to point out to us that our slogan should be not "Hindus Unite" or Muslims, Parsees or Christians Unite but that it should be "Indians Unite."

We have already pointed out to our brethren and Mr. Wanless remains there again that in South Africa it is not the Hindus that are oppressed as such; that restrictive legislation and segregation proposals are not directed solely against Hindus. It is against Indians and non-Europeans whether they be rich or poor, high or low, that these measures are directed. Democratic liberties are withheld from rich Indians as well as poor Indians. Mr. Wanless tells us that our fight is a political one and that what we require is an organised political institution which will unite all Indians, irrespective of their religion, into a solid united mass organisation inseparably bound up with the toiling masses of Indian people.

The initiative, says Mr. Wanless, belongs to those who now profess to speak for the masses, and who, if they examine the case quietly will realise they have shirked this laborious and difficult task in the past and are now excusing themselves by running a split-off which is far more harmful than not doing the job which still remains to be done. Mr. Wanless gives expression to our own sentiments when he says, let religious differences be in the religious field and sports in the sporting field, but disunity in the political field, there can never be, there ought never to be.

It is the height of our folly that when we should be working for the unity of all Indians irrespective of cast distinctions and also to unite with the other oppressed non-Europeans in order to form a strong united front to face our common enemy we should be organising ourselves into different groups with a view to fighting one another. It has been truly said that we are very clever in forming scores of clubs, societies and institutes but they do practically nothing. They perhaps do more mischief than good. The Hindus may be justified in organising themselves for forming Hindu Clubs and Hindu Institutes and a Hindu Service Battalion for their own upliftment when they find in existence Muslim Clubs, Muslim Institutes and a Muslim Brigade. But the sooner we cease thinking of ourselves in South Africa in terms of different sections and begin to feel as Indians first and Indians last irrespective of rich or poor at least, in the political field, the better it will be for our salvation. The other way will assuredly lead to our annihilation and that too without any effort on the part of our enemy. We therefore do not view with favour the formation of the Hindu Service Battalion with the slogan "Hindus Unite." All our efforts should be directed towards organising a strong Indian battalion to fight the scourge of colour bar. That can be achieved only if the leaders of our community would be guided by better counsels and would begin to realise the necessity of uniting into one and only strong body.

A SIMPLE LESSON TO BE LEARNT

MR. ALEX T. WANLESS, Labour member for the Natal Provincial Council, sends the following letter for publication :—

SIR,—A European proverb says: "The spectator sees most of the game." I, as a European socialist, interested in Indian welfare, more particularly of the Indian workers and trade unionists, am a spectator of the drama that has been going on for the past week or two.

The Indian Youth Council, conscious of the increasing dangers to the Indian community resulting from the racial strife being fostered by reactionary elements in this country, manifested in segregation and other repressive measures, made a worthy effort in an endeavour to awaken the Indian youth to the necessity of some political interest and activity on their part.

Quite correctly, they took the first step of urging amongst the Indian people by asking that the Congress and the Colonial Born Association engage in "unity of action" to resist the segregation proposals, on which point there is no division of opinion amongst the rank and file. And unity of action, rather than polemics of words, is the best means of forging unity amongst peoples whose interests are common.

Unfortunately the meeting of the Youth Council held on March 3 almost broke on a division of Congress vs. Colonial Born, and latterly developed into a division between Muslim and Hindus. This was carried further, after tempers had had a chance to cool down, by the holding of a meeting in May Street on Sunday last which, if not inspired by the Colonial Born Association, was at least promoted mainly by persons who are known to support the Colonial Born Association. Spectators must be forgiven if they draw inferences from these circumstances.

I am not so deeply concerned over the *pros and cons* of the rights and wrongs of the existence of two rival political organisations, as I am concerned about the necessity of remedying the division and assisting, as far as I can help, by laying down the basis of unity. I am neither concerned with the glorification of individuals nor the prestige of so-called leaders; what I am interested in is the need of the Indian people, more particularly the interests of the Indian working class.

Behind the slogan "Hindus Unite" an effort is being made, whether consciously or otherwise does not matter, to divide the Indians sectionally on communal and religious grounds. The reply to this must be "Indians Unite." For the Hindus are not oppressed as such; restrictive legislation and segregation proposals are not directed solely against Hindus. It is against Indians and non-Europeans, as such, whether they be rich or poor, high or low. Democratic liberties are withheld from rich Indians as well as poor Indians. Restrictions are placed on the right to trade as well as the right to occupy skilled positions at work. Your fight for liberation is not Hindus against other Indian religionists. Your fight is a political one, and what you require is an organised political instrument which will unite all Indians, irrespective of their religion, into a solid united mass organisation inseparably bound up with the toiling masses of Indian people. Such a political instrument will be a national liberation organisation whether it is called "Congress" or anything else. Such an organisation, based on the strong bonds of unity, can be developed. The interests of the toiling masses, who outnumber all others, must predominate if they are organised and developed as an integral part of an all-Indian movement.

Mother India has done this. You can do the same. Mother India, through its political instrument—the Congress—in close alliance with the colonial people, can help liberate the Indian people. Standing at the head of the movement in India are men who have proven their interest in the toiling masses, and these persons are ready to exert their whole influence to see that the toiling masses in this country are not deserted in a South African organisation, which by its very nature must be a subsidiary one, even if it enjoys complete local autonomy.

Why has Mother India been so successful in recent years in waging a fight against oppression? How has Mother India conducted the struggle against imperialism? The answer conveys the simple lesson: by uniting all the Indian people, irrespective of religion, irrespective of whether they be rich or poor, into an all-India political movement to bring about the national liberation of Indian people, by removing oppressive and restrictive legislation which applies to Indians as such, and to secure for Indians the necessary democratic (self-government) forms which will ensure them the liberty to progress to higher stages of civilisation.

The most urgent lesson to be learnt from the All-India movement is this: The more the movement became closely bound up with the toiling masses the more vital it became. Only when the Congress became a solid mass Party did it achieve much success. The more it became a mass Party the more it reflected the interests of the masses. Only a Party which reflects the interests of the masses can become a mass Party, can gain the confidence and lead the masses. All of this has been done in India with the assistance of Merchant capital, in order to secure national liberation and freedom for the merchant class as well as the working class. As a subjected race the interests of both classes are common in respect of national matters. And in a capitalist state the Indian working class can only become free when the Indian capitalist class is free in terms of bourgois democracy.

It is said, and it is largely true, that the S. A. Indian Congress at present does, and in the past has, expressed the aims of the merchant class only. This is easily explained outside of Natal, where perhaps the relation between merchant class and workers in numbers may be fairly even. To a large extent Natal has been dependent upon the Transvaal and the Cape. But this position could easily be rectified and the Transvaal and the Cape would become dependent upon Natal if the Indian masses in Natal were organised, as workers, in the Congress.

The responsibility for past weaknesses rests on the shoulders of the working class and the peasantry who have remained passive in the past struggles. All efforts on behalf of the Indian community in the past have come from above, instead of an upsurge from below. This can be remedied by drawing the masses into the struggle. The initiative belongs to those who now profess to speak for the masses, and who, I am sure, if they examine the case quietly will realise they have shirked this laborious and difficult task in the past and are now excusing themselves by causing a split-off, which is far more harmful than not doing the job which still remains to be done.

It is well to remember the all-India Congress has large and solidified workers groups, trade union groups, socialist and communist groups within its structure. The same is possible in South Africa, and only such a move closely linking up the masses in a well knit organisation will enable the Indian people to resist reactionary proposals, and offer a solution to their immediate problems.

After consultation and discussions with Indian workers and trade unionists, particularly Hindu workers, I have been asked, in view of the gravity and seriousness of further splits amongst Indian people which may develop from the present move, to write as I have

(*Continued on page 115*)

GANDHIJI'S STATEMENT AFTER THE FAST

Rajkot, March 7.

GANDHIJI issued the following statement to the Press after breaking his recent fast on the Rajkot issue:

"In my opinion this good ending is an answer to the prayers of millions. I claim to know my millions. All the 24 hours of the day I am with them. They are my first care and last, because I recognise no God except the God that is to be found in the hearts of the dumb millions. They do not recognise his presence; I do. And I worship the God that is truth or truth which is God through the service of these millions. But I also know I had the prayers and sympathy of others all the world over.

"All there was a persistent effort of the intelligentsia in order to bring about an honourable understanding and a speedy end of this fast. Englishmen have co-operated as well as Indians. Politically speaking, it is His Excellency who is responsible for the settlement.

Fast And Political Issue

"I know Englishmen do not understand the method of fast, especially on what would appear to be a purely political issue. They often feel disgusted with such method. I know also there are Indians who do not appreciate the method of fast. I hope when I am strong to write about 'The Fast Method' because over 50 years' experience has convinced me that in the plan of *satyagraha* it has a definite place.

"The reason why I bring fast here is because I want to give full valuation to the Viceregal gesture, and he represents the English mind. It was open to him—and I at least would have justified his action—if he had said:

> 'I do not understand this man's actions. There seems to be no end to his fasts. There must be a stop somewhere. He will give no guarantee that this is his last fast. We propose even this time not to parley with him until he has broken his fast.'

"I know that, ethically speaking, he would have been wrong if he had taken up that attitude, but, politically speaking and examining the position from the English standpoint, I would have justified his action if he had been unbending. I am hoping that such a good ending and appreciation even of a method which the English mind cannot understand will produce not merely the righting of what I have held to be a primary wrong, but it will clear the atmosphere and help also in the general solution of the States' problem.

"I do not mean to say that all States will have to follow the Rajkot precedent. Rajkot is a speciality and must be regarded as an isolated case. There are States whose problems must be considered on their merits. But public attention is riveted on the problem of the States. I hope it will be recognised that it is a problem which does not brook delay.

What He Saw In Rajkot

"I would like the Princes to believe me when I assure them that I came to Rajkot as their friend and as a cent per cent peace-maker. I saw that civil resisters in Rajkot were, and could not but be, unyielding. Their honour was at stake. I had tales of atrocities poured into my ears. I felt that the worst human passions would be let loose if I allowed civil resistance to go on from day to day. That would have resulted in a bitter feud not merely between Rajkot and the civil resisters but—as the human mind works and can judge from the particular to the general—there would have been a bitter feud between the Princes and the people.

"I know that, even as it is, there is a growing school of public opinion in India which is convinced that the Princes are beyond reform, and that there would be no free India unless this 'relic of a barbaric past' is done away with.

"I honestly differ with them and, as a believer in non-violence and, therefore, in the goodness of human nature, I could not do otherwise. They have a place in India. It is not possible to wipe out all the traditions of a hoary past. I therefore, hold that if the Princes will read from the lessons of the past and will respond to the time spirit, all will be well. But it will not do to tinker with the problem. They will have to take heroic measures. They need not follow the Rajkot model, but they will have to part with real and substantial powers in favour of the people.

Danger Of Blood Feud

"There is, so far as I am aware, no *via media* of saving the situation and saving India from a terrible blood feud. I dare not publish the letters that I have received about the Princes, but of this I shall have to speak more later. In my present weak state of health it is an effort to give this statement. And yet whilst the effect of the fast is on me and whilst I am full of what I call spiritual exaltation, I must give out the best of my thoughts just now.

"Then there are the *bhayats* and *girasias*. They pleaded with me their case. I told them that they had my sympathy. They could count upon me as their friend. I want them also to live as *girasias* and *bhayats*, but they will also have to march with the times. They will have to remodel their lives. They will have to feel one with the people over whom they exercise a kind of sway.

"Our Mussulman friends came to me, and I had no hesitation in telling them without any argument that their special interests would be safeguarded, that if they wanted separate electorates in Rajkot with reservation of seats I would see to it that they got them. Without their asking, they would have ample guarantees for the fullest protection of their religious freedom. And I told them that if they insisted upon their nominations, I would not resist them. It is necessary for me to say this in order to ease their minds and to ease the minds of Mussulmans throughout India. I want them to feel that neither I nor the Congress can ever be guilty of diminishing an iota of the safeguards that they may need for their full growth and for the protection of their faith and culture.

"I must explain why I have released for publication only the Viceregal telegraphic message received to-day at 10-45 a.m. and my reply. There is no allusion to previous messages in these two communications. With the full consent of the Viceroy, I am refraining from publishing those communications. His Excellency has not prevented me from publishing them. I know that he does not believe in sending secret communications to public men, but for reasons which I need not go into, I felt the force of the argument that, for the sake of the cause, it is not wise to publish them. I hope that it will never be necessary to publish them. There are in my communications allusions which were relevant, but they are not for the public. Hence the responsibility for withholding previous communications is solely mine.

Unable To Go To Tripuri

"One word about the Congress. My heart is there, but I see that I will not be able to reach there. I am still too weak, but what is more, if I am to give the finishing touch to the Rajkot matter and what it implies, I must not divide my attention between Tripuri and Rajkot. I must concentrate my attention solely on Rajkot at present. I have work to do here. I must hasten to Delhi as soon as I am able. I only hope that all will go well in Tripuri.

"It is a strange experience for me to miss the Congress session through all these years. But it is a good thing.

Why should I be so proud as to think that nothing serious can be done without me? There are leaders in Tripuri who are every wit as courageous, as self-sacrificing and as devoted as I am. I have no doubt, therefore, that though another policy may be evolved, there will be no acrimony and there will be no violence in their thoughts, in their words and in their deeds.

"A last thing I would like to say is that I want to thank the Press correspondents who have been with me during all these anxious days. I have felt proud of them. They have carried out the best traditions of good journalism. They have not been newsmongers, but they have been fellow messengers of peace with me. They have shown me the greatest consideration. They have never pestered me.

"I should like also publicly to thank my medical friends who have so unstintingly attended upon me.

Rajkot "Hub Of Kathiawar"

"I hope that the prayers of those who believe in them will still continue. In a way, my work begins from now—I begin to lead an earthly life. I have to carry on delicate negotiations. I do not want to lose the goodwill with which I am surcharged at the present moment. I think of the Thakore Saheb, I think of Durbar Shri Viravalla. I have criticised them, but only as a friend. I repeat that I am in the place of a father to the Thakore Saheb. I have done no more towards him than I have done to my truant son. I would like them to understand the significance of what has gone on in front of them, and it would be a noble ending to this fast if I discover that they have appreciated all that I have said as from a friend, and that there will be the response from them that I expect.

"Rajkot is the hub of Kathiawar, and if Rajkot is given a popular government, other States in Kathiawar will of their own accord and without any further civil resistance fall in line. There is no such thing as perfect coincidences on this earth. Its beauty lies in its multitudinous variety. There will be therefore variety of constitutions in Kathiawar States. But let the trunk be true."

HOW GANDHIJI BROKE THE FAST

ALL are anxious to know how Gandhiji broke his fast. The following interesting description has been given by the *Times of India* correspondent:—

Rajkot, March 7.

The day dawned here with subdued optimism, optimism born of the knowledge that His Excellency the Viceroy was personally directing the negotiations and that he was determined, if at all possible, to save Mr. Gandhi's life. Till a late hour on the previous night Rajkot was in communication with Delhi, official and non official. It was not altogether a surprise therefore, that Mr Francis I. Pearson, Assistant Secretary to the Resident, drove to Rashtriyashala about 11 o'clock with a letter from Mr Gibson containing the Viceroy's considered offer for a solution of the tangle.

That the final reply was satisfactory from Mr. Gandhi's point of view was clear from the countenances of his associates. Mr. Pearson returned a few minutes later to fix up an appointment for Mr Gibson. The latter arrived at midday driving his own car. He had about half an hour's talk with Mr. Gandhi and emerged in a happy mood. He had a brief chat with Mrs Gandhi on the verandah discussing the weather.

As usual, Mr. Gibson left after sternly resisting newspaper correspondents' request for a "lead." There was a spell of suspense following his departure, but it was the last of its kind. A letter was sent after him requesting him to forward to the Viceroy a brief communication addressed by Mr. Gandhi. The atmosphere in Rashtriyashala had by now become considerably clear. It became apparent that the last stage of formal negotiations was in progress. Within a few minutes Mr Gibson's driver brought a letter, after reading which Mr. Gandhi gave the word.

At 2 p.m. a lad with a musical instrument walked into the fasting chamber. He was followed by a number of Ashram inmates of both sexes and different ages with solemnity no less than joy writ on their faces. Mr. Gandhi lying on his cot with half closed eyes, listened with prayerful silence to the strains of devotional music. The ceremony began with his favourite song *Vaishnava jana to*, the same that was sung on Friday when he commenced his fast. Then followed chorus singing of *Jai Ram, Jai Ram* which is the cry of victory.

After the congregation had dispersed Mr. Gandhi was helped to sit up. Reclining on one of the attendants, he managed a semi-sitting posture. A tumbler with two or three ounces of orange juice was handed to him, and at 2.30 p.m. he began to break his fast, exactly 100 hours after his last meal. He sipped the juice slowly, the "meal" lasting ten minutes.

At his feet was Kasturba hardly capable of speech and looking alternatively grave and joyous. Among others present at the silent yet touching ceremony were Miss Maniben Patel and Miss Sridulaben Sarabhai, who had returned to Rajkot from Bombay the previous night in the company of Mrs. Gandhi.

Mr. Gandhi rested for about half an hour, but by that time felt sufficiently refreshed to face the army of newspaper correspondents who had clustered around his bed. Without any preparation, in low, very low but measured tones, he dictated a lengthy cogent message. Not the minutest detail escaped his attention. [The message appears elsewhere in this issue.]

Hardly had he finished with the journalists when a man ushered in who had undergone a sympathetic fast. Mr Gandhi humourously rebuked him for his venturesomeness, but directed the attendants to give him an orange and a glass of milk with which to break his fast.

Meanwhile, all *satyagraha* prisoners were released and returned to Rajkot. Their arrival at Rashtriyashala was greeted with shouts and slogans by the crowds outside. It appears that their fines will be returned, that the restrictions imposed by the authorities will be lifted, and that from to-morrow there will be normal public life in the State.

All this while enthusiastic crowds, who were steadily increasing in number, kept up a continual demonstration of joy from a distance; by sunset a huge concourse had collected in the compound around the prayer pulpit. Mr. Gandhi lying on his cot and thickly muffled with shawls was taken to the centre of the prayer place and brought back in a few minutes. He retired early and slept soundly.

CORRESPONDENCE BETWEEN VICEROY AND GANDHIJI

THE following is the full text of H. E. the Viceroy's letter to Gandhiji sent through Mr. Gibson, the Resident, at 10-30 on Tuesday morning, March 7:

"My dear Mr. Gandhi—I wired your reply to the Viceroy yesterday and I am now instructed to convey the following message to you from His Excellency:

'Thank you very much for your message, which I have just received. I understand your position. It is clear from what you tell me that what counts with you essentially in this matter is your feeling that there has been a breach of faith.

'I realise that doubts may be entertained as to the meaning which should be attached to the Thakore Saheb's notification as amplified by his subsequent letter to Sardar Patel, and it seems to me that the best way in which these doubts can be resolved is to refer their interpretation to the highest judicial authority in the land, that is to say, the Federal Court of Justice of India. I would therefore propose, with the consent of the Thakor Sahib, which, I understand, is forthcoming, to consult this high authority as to the manner in which the Committee should be composed in accordance with the terms of the notification and the Thakore Saheb's letter referred to above.

'After this the Committee would be set up accordingly and it would further be provided that should any difference arise between the members of the Committee as to the meaning of any part of the notification on which they were to make recommendations, this question would also be referred to the high authority, whose decision would be final.

'I fully believe that this, combined with the Thakore Sahib's assurance that he will carry out the promise contained in his notification, and with my assurance that I would exert my influence to see that he does so, will be sufficient to allay any apprehensions which have assailed you, and that you will join with me in feeling that every precaution has been taken to ensure fair dealing, and that you will allay the anxiety of your friends by abandoning any further strain upon your health.

'As I have already told you, I shall be very glad to see you here, and discuss matters with you, so that any misapprehensions may be removed.'"

Mahatmaji's Reply

In his reply to H. E. the Viceroy's letter, sent through the Resident, Mr. Gibson, Mahatmaji said:

"Dear Mr. Gibson—I have received your kind letter, and as I wanted some points to be cleared you were good enough to come to me and discuss them. In my present state I want to conserve my energy and therefore I do not want to reduce them to writing. I want you please to wire the following message to His Excellency:

'I am grateful to you for your prompt reply, which was delivered to me at 10-45 a.m. today. Although, naturally it leaves several things unsaid, I regard your kind message as sufficient warrant for breaking the fast and ending the anxiety of millions who are following the fast with their prayers and such efforts as they can make to hasten the settlement.

'It is only proper for me to say that those things which are not mentioned in your message are not waived by me but that I should expect satisfaction on them. They can, however, await mutual discussion. As soon as doctors permit me to undertake the journey to Delhi I shall do so.

'I thank you once more for taking up so promptly and so sympathetically, the matter that necessitated my fast.'"

In a note to Mr. Gibson in the same letter Gandhiji expressed the hope that all prisoners would be released.

ORIGINAL CORRESPONDENCE.

NON-EUROPEAN UNITED FRONT

TO THE EDITOR "INDIAN OPINION"

SIR,—Kindly permit me a space in the columns of your widely read newspaper to say a few words concerning both the Segregation Bill against the Asiatics, and the Coloureds, and the Native Bills now before Parliament.

I do not chose to indulge in a detailed analysis of these Bills as a further attack upon the rights and liberties of the Non-Europeans, but I want to speak about them as the basis for a very powerful united front of the Non-Europeans for the defence of their democratic, human rights, which is a step towards national liberation for a free South Africa for all.

I do not minimise, nor do I underestimate, the fact that in this country the Non-Europeans find themselves hopelessly divided, falling victims to racial prejudices and unnecessary sectional suspicions. But these, I maintain, cannot and must not be allowed to keep our ranks divided. Because of the division of the Non-European section of the South African community, the rulers of this country have been able to legislate against one group after the other without meeting with any opposition, thus guaranteeing our further divisions.

Now that there is a move towards unity of the three non-European groups, it behoves us all to be as active as never before in order to build up and strengthen the desire for a united front movement which will be a powerful weapon in our hands. As separate groups, the Government will no doubt be able to defy each and every group as is usually the case, and force through those Bills. But as a united non-European front, a front without whose labour power no industry can move, we will no doubt be listened to. Now is the time to advocate unity in every section and group, in the trade unions, the Advisory Board, and religious bodies, etc. We should all rally to the banners of the non-European united front.

Yours faithfully,

E. T. MOOTHANYANA.

PROPERTY OWNERS!

A waiting list of reliable tenants [illegible] Rent collection is our specialty [illegible] guarantee! Estates administered [illegible] represented etc. Money advanced on first mortgage.

NATAL BUREAU OF COMMERCE & ESTATE CO.

392, West Street, Durban 'Phone 23430.

Things In General

"Better Die With Honour Than Live In Disgrace"

"It is better to die with honour rather than live in disgrace," said Mr. S. R. Pather when speaking on the Minister of the Interior's (Mr. Stuttaford's) segregation proposal at a mass meeting of Indians, organised by the Natal Indian Congress, at Clairwood recently. "This segregation Bill," went on Mr. Pather, cost what it may, even lives, so long as a single Indian is alive, it must be opposed and not be allowed to disgrace the Statute Book of this country. These are not mere words but an expression of Indian resentment against this iniquitous segregation scheme."

Teachers To Study Film Education

The headmaster and staff of the Umkomaas Indian School Messrs. R. Varma, C. Moonilall, B. J. Pandit, Gorndath R. Verma and O. Naidoo left for Pretoria on March 18 to attend a practical course in mechanical and educational use of motion picture and still film which will be held in Pretoria on April 6 and 7 under the auspices of the Film Division of the National Bureau of Educational and Social Research (Union Education Department).

S.A. Andhra Maha Sabha

Messrs. D. V. Naidoo and A. J. Naidoo, secretary and treasurer respectively, of the Andhra Maha Sabha (South Africa), returned to Durban by the *Induna* on Tuesday, February 28, from a three and half months' holiday tour in the Motherland. During their sojourn they visited Colombo, Madras, Calcutta, Delhi, Agra, Benares, Bombay, Jamsedpur, Kharagpur, Ramasparam and other principal towns and villages. The major portion of their holidays were spent in Madras and the Andhra Provinces In an interesting lecture delivered at a welcome reception accorded to them by the Andhra Mahasabha (S.A.), in the Tamil Institute, Durban, on Saturday, March 4, they said that the latest statistics taken in India revealed that out of 222 vernacular languages of extraordinary variety spoken in the Motherland: Hindi is spoken by about 90 million inhabitants: Bengali, about 50 million; Telugu (Andhra), about 26,300,000; Marathi, about 18,700,000; and Tamil, about 18,000,000. Thus, Telugu is the third principal language spoken in India, while at the same time the Andhra population is the third largest in the Motherland. There are twenty Andhra provinces in all of which eleven are in British India, eight in Nizam and one in Mysore. The area of Andhradesa in which Telugu is chiefly spoken is one hundred and twenty thousand square miles. Apart from the other figures there are thousands of Andhras in the Tamil provinces, as well as Burma where alone there are two hundred thousand, in Bombay about one hundred thousand, and they are also to be found in the Central Provinces, Kharagpur, Jamsedpur, Calcutta, Benares and in several other provinces. While in Madras, they were publicly welcomed by the Andhra Maha Sabha (India), which body held its twentieth anniversary session last October, at which Dr. Sir Sarvapalli Radhakrishnan (who is at present lecturing in South Africa), presided. They had the pleasure of meeting Dr. Pattabhi Sitaramayya, the defeated candidate for the Congress Presidency this year; Hon. Raluse Sambamurthin, Speaker, Madras Legislative Assembly; Rajaya Hurghah Naidoo, Member Legislative Assembly, Konda Venkatappayya Pantulu, Member Legislative Assembly; V. Venkateswara Sastri, secretary Andhra Maha Sabha (India); and others, all of whom are prominent Andhra leaders. Similar welcome receptions were accorded to them at Stella Hill on Sunday, March 5, by the Stella Hill and District Andhra Sabha, and at Sea View, on Sunday, March 12, by the Andhra Social Club, at which Mrs. Arthiolatchmee Chetty presided.

Congress Branch At Potgietersrust

At a meeting of the Indian community of Potgietersrust and district presided over by Mr Varachia, the following resolution was passed:—"This mass meeting of the Potgietersrust Indian Congress branch of the Transvaal Indian Congress hereby wholeheartedly endorses the supreme decision of the Transvaal Indian Congress in favour of passive resistance and believes that it is the only method by which we can resist the unjust discriminatory and segregation measures of the Government." A branch of the Transvaal Indian Congress has been formed in Pietersburg

Further Protest Meetings

It is reported by the secretary of the Natal Indian Congress that further protest meetings against the Government's Segregation Scheme were held at Ohuke's Kraal and Isipingo on March 18, when similar resolutions to those passed at previous meetings were passed.

Tongaat And District Branch Congress

For the information of the public and particularly for those residing in those areas, it is desired to state that the Tongaat and District Branch of the Natal Indian Congress, have now opened sub-divisional offices at Esenembe and Frasers. The Esenembe office is in charge of Mr. Seebaruth, and that of Frasers is in charge of Mr. Moonsamy Subramani. These officers urge the public to call on them and make their acquaintance.—Contributed.

Regulation Declared 'Ultra Vires'

When three Indians were charged before Mr. J Duvenage in Germiston on March 18, with entering or remaining in the Germiston location, Mr Duvenage declared the section of the regulations under which they were charged *ultra vires*, on the grounds that it was unreasonable. They were charged with contravening the native location regulations. They were found not guilty and discharged

The Natal Bantu and Indian Blind Society

The second annual meeting of the Natal Bantu and Indian Blind Society will be held in the Mayor's Parlour, Durban, on Tuesday, March 28, at 3 p.m. This Society has the names of 1300 Bantu and 114 Indian blind on its register.

Death Of Mrs R. Talwant Singh

The death occured on Thursday, March 16 after a long illness, of Mrs. R. Talwantsingh, of La Mercy. Mrs Talwantsingh was the wife of Mr. Ravi krishna Talwant Singh, son of late Talwant Singh, an old and respected resident of Verulam. Mrs Singh, who was in her early thirties, was born in Maritzburg She leaves four children. The funeral, which took place the following day at the Stanger Hindu Crematorium, was largely attended, those present including prominent Indians of Durban and the North Coast. We extend to Mr. Ravikrishna and the bereaved our heartfelt sympathy in the great loss sustained by them.

All India Students' Federation

Mr. P. B. Rangnekar, secretary, Colonial Department, All India Students' Federation, writes: "The All India Students' Federation has opened a Colonial department to aid and advise the Colonial Indian students who are proceeding to India to prosecute further studies in the Indian Universities. This department 121, Dalal Street, Fort Bombay, India), will be only too glad to be of any help to any such Indian students coming over here for same. Detailed instructions will be supplied to any student on requests."

Bloemhof, Christiana and District Branch of Congress

A meeting of the Indians of Bloemhof, Christiana and District, numbering about ninety-five was held at Bloemhof on Sunday, March 12, at which a branch of the Transvaal Indian Congress was unanimously formed and the following officials were elected:—President: Mr. A. C. Lakhi, vice-president: Mr. Essop Ismail Patel, hon. secretaries: Mr. Nallabhay P. Kotwal of Bloemhof and Mr. Amod Mahomed Bhikhoo of Christiana, hon. treasurers: Messrs. Ebrahim Dawood Patel and Mr. Goolam Mahomed Timol. It was resolved that this body be affiliated to the Transvaal Indian Congress immediately. The following were nominated delegates to the Transvaal Indian Congress meetings: Messrs. Essop Ismail Patel and Goolam Mahomed Timol. The following resolutions were unanimously passed for submission to the Transvaal Indian Congress: (1) That the Bloemhof, Christiana and District branch of the Transvaal Indian Congress urges upon the Transvaal Indian Congress to oppose the Local Option Servitude Bill with all its potency, and under any circumstances not to yield to a compromise with the Government but to persist on the total elimination of the obnoxious bill which is detrimental to the good will of Indians and Europeans of this country; (2) That the Transvaal Indian Congress ascertain whether it is true that the Agent-General had not informed the Indian Government of the proposed anti-Indian legislation as recently stated by Sir G. S. Bajpai when asked by Sir Raza Ali in the Indian Legislative Assembly and a discussion thereon ruled out of order. This meeting further suggests that the Transvaal Indian Congress be requested to give timely notice of all future meetings in order to enable its delegates to be present and participate in the proceedings.—Contributed.

India Letter

[FROM OUR SPECIAL CORRESPONDENT]

8th March, 1939.

Jaipur Satyagrah

SCENES of unbounded popular enthusiasm were witnessed in Jaipur city on March 5 when a crowd of 30,000 lustily cheered the first batch of ladies who came forward to offer satyagrah. Every point of vantage in Johri Bazar, including housetops, was occupied by people. The satyagrahis were led by Shrimati Ramabhai, wife of the famous Rajasthani leader, Mr. Deshpande, and included Shrimatis Sumitradevi Khaitan, Indradevi, Vidyadevi, Shardadevi and Sushiladevi. A noticeable feature was that five out of the six satyagrahis were accompanied by their small children. In a moving speech the leader of the satyagrahis explained to the large crowd what had impelled them to take the step. At the conclusion of the speech the six satyagrahis were arrested by the Superintendent of Police and taken in a lorry to the Central Jail.

Muslims On Wardha Scheme

The report of the Working Committee of the Jamait-ul-Ulema-i-Hind on the Wardha scheme was placed before the open session of the Jamait when it met at Delhi on March 5. While admitting that the scheme had certain good features, the report declared that it was not acceptable to Muslims in its entirety. The report demanded that co-education should not be enforced in the case of Muslims and that religious instruction during the primary stage should be provided for the boys of the Muslim community.

It was declared that the policy of the Jamiat was in favour of Muslims unconditionally joining the Congress and actively participating in its activities. It reiterated the goal of the Jamiat as the achievement of the country's freedom.

Indian Citizenship Association

The Imperial Indian Citizenship Association has made a strong representation to the Government of India regarding the proposed scheme of segregating the Indian community in South Africa.

Kenya Question In The Assembly

The Central Legislative Assembly carried Mr. Abdul Qaiyum's adjournment motion on Kenya. The motion sought to discuss the "failure of the Government of India to secure the annulment of the existing practice with regard to the allocation and transfer of lands in the Kenya Highlands to Indians and the disquieting fact that non-British subjects of the European race will receive preferential treatment as against Indians." Mr. Qaiyum declared that the position of Indian nationals abroad was a very painful subject and the present Order-in-Council called for a spirited protest from all sections of the House including the Government benches. He recalled the history of the Kenya question from 1908, when Lord Elgin made awards of about 16,000 square miles to European settlers, and condemned the privileged position that had been given to these settlers at the expense of the Indians, who had developed and opened up Kenya. He admitted that the Government of India did make representations and did all that could be done constitutionally. But the question was whether they had succeeded and if not whether they were to go on making constitutional representations when all the reply they were getting was a blank refusal without explanation. It was, therefore, useless to pin any hope on Britain's sense of fairplay and justice and the only remedy was direct action. When aliens and non British races were given privileges in the British Empire, where Indians were only outcastes, what was the use of remaining within the British Empire? He would like to ask the Government of India what other effective means there was for censuring His Majesty's Government.

Sir Raza Ali referred to the identity of views on the question between the Treasury benches and the non-official benches and said that Government might ask what they were expected to do beyond what they had already done. He would answer it by the counter-question: What were the people of India to do and how did the Government expect the people of India to take these humiliating defeats? He was one of those, he said, who clearly saw that it would be very difficult if not next to impossible to obtain that status for our people abroad to which they were entitled so long as we did not enjoy full self-government. Representations made by the Government of India were not at present given that care and heed which would be paid them if those representations were made by the responsible Minister of a self-governing India.

Sir G. S. Bajpai agreed that it was natural and even justified that members should feel both disappointment and resentment at the decision of His Majesty's Government considering the history of the varied and useful work, patient toil, perseverance and fruitful endeavour which Indians as pioneers had contributed to the development of Kenya as of other Colonies. But the question was how were Government expected to have done more than what they had already done. (A voice: Resign). The Government of India had identified themselves wholeheartedly with the Indian claim for equality ever since the question arose, and that attitude of consistent and persistent support of the Indian view had been maintained by Government. Sir Raza Ali had said that the real weakness was that the Government of India were not an autonomous Government.

The Sporting World

Natal Indian Football Association

THE annual general meeting of the Natal Indian Football Association was held at Ladysmith, on Sunday, March 12. Mr. Patrick Narrandes, the president of the association, presided. All the eight associations were re-affiliated, and there was a large muster of councillors representing the various bodies present, and in view of the forthcoming Inter-Provincial tournament for the Sam China Cup at Capetown this year, there was a keen interest at the opening meeting of the new season. Mr. R. Kallie, secretary and treasurer, submitted the report of the activities of last season, and the chairman, in moving the adoption of the report, paid a high tribute to the secretary's good work. The councillors eulogised the services of the president and secretary, and resolved to present an illuminated address to the president, and an honorarium of £6 6s to the secretary. Owing to the Inter-Provincial tournament this year, it was felt by the councillors that a fully experienced official be elected for the post of president, and Mr. M. John, of Durban was elected to the office, which was unanimous and a popular one as Mr. John has done over twenty-five years' of good service to Indian soccer in South Africa. He was secretary and treasurer of Durban District for seven continuous years, secretary and treasurer of Natal Association in 1926, secretary of the South African Association for four continuous years—1932 to 1935, during which period the All-India team has toured this country for the first time, and Mr. John was one of those chiefly responsible for the tour. President of Durban District for five continuous years—1935 to 1939, which is a record in the annals of Durban District, and at present he holds the joint offices of Durban and Natal. He was a member of the Natal and South African Council for a number of years, and has served in a large number of sub-committees and commissions, and was largely responsible for the introduction of many modern methods of government on Indian soccer in Durban, Natal and South African bodies. The secretary and treasurer, are Messrs. P. R. Pather and K. Samuels respectively, and both are well known sportsmen and are with good soccer record. Mr. Pather has held both offices as president and secretary of the South Coast Association, and Mr. Samuels is the president of the Durban County Association. The election was as follows:—Patron: Mahatma Gandhi; President: Mr. M. John; hon. life vice-presidents: Messrs. Advocate A. Christopher, R. Raghwan, D. F. Yusuf, S. R. Naidoo, R. N. Moodley, V. S. Pillay, A. H. Peters, A. Sookdeo, S. H. Adam, A. Singh and E. M. Chin; hon. secretary: Mr. P. R. Pather; hon. treasurer: Mr. K. Samuels; councillors to the S.A.I.F.A.: Messrs. M. John and R. P. Naidoo; hon. auditor: Mr. S. Badat. At the conclusion of the meeting illuminated addresses were presented to Messrs. A. Sookdeo, K. A. Chin, S. David and S. Chetal.

Stella Football Club

At the ninth annual general meeting of the Stella Football Club, the following office-bearers were elected for the ensuing season:—Life Patron: Dr. William Godfrey, M.D. Ch.B. (Edin.); Patron: Mr. K. M. Moodaley; Presidents: Mr. P. G. Reddy; vice-presidents: Messrs. S. Rangan, V. L. Pather, P. S. Pather, R. R. Khatel and K. M. David; hon. secretary: Mr. S. Govinda Raju Pillay; hon. treasurer: Mr. N. K. Pillay; captain: Mr. N. V. Pillay; vice-captain: Mr. T. Parsuthi Naidoo.

Old Collegians Football Club

The second annual general meeting of the above club was held recently at the St. Aidans Sydenham Boys' School Hall, Durban, under the chairmanship of Mr. J. Nadasen Naidoo. The election resulted as follows:—Patrons: Messrs. Wm. Silas Scobie, James A. Paul and C. V. Rippon; President: Mr. J. Nadasen Naidoo; vice-presidents: Dr. M. G. Naidoo, Messrs. S. S. Pillay, J. Huber, H. Kisten, A. Soobramoney, I. A. Nabee, A. Rahim, V. Abrahams, J. Raman, H. Jithoo, G. Raman, V. George, O. Hasool, Soopan Chetty and J. M. Francis; hon. secretary: Mr. Charles M. Pillay; hon. treasurer: Mr. J. M. Francis; captain: Mr. G. Alexander; delegates to D.D.F.A. Messrs. Charles M. Pillay and J. Raman.

Glencoe And District Football Association

The annual meeting of the above association was held at the Glencoe Indian School hall, on Wednesday, March 15. During the past season five of the competing teams succeeded in winning trophies: Mrs. L. Payne's League Championship was won by Glencoe "A"; Grey's Floating Trophy, by Dundee Pirates. N. G. R. Naidoo's Trophy, by Burnside F.C.; Singh Bros. and Jawahir Khan's Trophies, by North Field F.C.; and Ince Bros.' Trophy, by Dannhauser "A". The election of officials for the ensuing year resulted as follows:—Patron: His Worship the Mayor of Glencoe; Hon. Life Vice-Presidents: Messrs. N. G. R. Naidoo, P. W. Samuel, Gopi Singh, A. C. Pear, H. Sookoo, Bob Narrandes and G. H. Maharaj; President: Mr. S. Manickum; vice-presidents: Messrs. N. K. Naidoo, S. Bhagwandeen, Ram Naidu, Sanwarie Maharaj, T. S. Ince, N. B. Naidoo, H. Styles, C. Francis, P. M. Govender and E. Joseph; hon. secretary and treasurer: Mr. M. N. Naicker; assistant secretary: Mr. Ram Naidu; record clerk: Mr. S. Bhugwandeen; auditor: Mr. Sanwarie Maharaj.

Burnside And District Football Association

At the annual general meeting of the above association (Junior Division), held at Burnside, the following were elected officials for the current year:—Patrons: Messrs. H. Williamson, W. N. Shum, J. M. Doyle, N. V. Morar and N. E. Naidoo; President: Mr. S. Manickum; vice-presidents: Messrs. M. S. Moodley, P. M. Govender, E. Asjoon, S. R. Naidoo, Sewbaran, P. Narrandes, R. Bugwandeen, J. J. Singh, E. M. Joseph and M. S. Reddy; secretary and treasurer: Mr. Sanwarie Maharaj; assistant secretary: Mr. H. H. Narrandes; record clerk: Mr. M. N. Naicker; auditor: Mr. M. H. Naidoo. The headquarters for the ensuing year is at Glencoe.

Egyptian [illegible] Oil [illegible]

[illegible]

Manilal H. [illegible]

[illegible]

TRANSVAAL INDIAN CONGRESS

(Pretoria Branch)

Notice is hereby given that the annual general meeting of the Pretoria Branch of the Transvaal Indian Congress will be held on Sunday, April 23, at 3 p.m. at the Empire Bioscope, Boom Street, Asiatic Bazaar, Pretoria. Agenda (1) Secretary's Report, (2) Finance, (3) Election of officers.

H. MOOLAN, NANABHAI SITA,
Joint hon. Secretaries.

FOR SALE

Block of semi-detached dwellings in Kulpe Street in heart of Indian locality. Present rental £6a per month. Price for the whole block £1,000. Terms can be arranged with approved buyers.—S. R. Naidoo, Land and Estate Agent, Fraser Lane, Maritzburg.

DRIVING TAUGHT BY EXPERT EUROPEAN

Instruction on Dual Control Cars.

Lessons will be given until licence is passed. Moderate charges.

Apply:

P. O. Box 2139 or

44, Southern Life Bldg.,

Smith St., Durban.

ઇન્ડિયન ઓપિનિયન.

ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૨૪ માર્ચ ૧૯૩૫ અંક ૧૨

"ઇન્ડિયન ઓપિનિયન"

શુક્રવાર, તા. ૨૪ માર્ચ ૧૯૩૫.

"હિંદીઓ એકત્ર થાઓ"

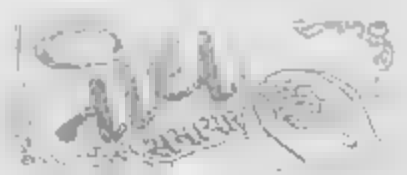
નાતાલ પ્રાંતિક મ્યુન્સીપાલિટીના ચેરમન મેસર્સ મી. ગોલેક. ટી વોનલેસ નો પત્ર આ અંકમાં અન્ય સ્થળે પ્રસિદ્ધ કરીને લીધો ... પત્રના લેખક આ હેતુમાં હીંદીઓની સામેના વિરોધી ... તરફ ધ્યાન ખેંચી હીંદીઓને કહે છે કે તેમના આર્થિક અને વર્ણીય ભેદો પાડી પોતાની કોમમાં બાઝતા નહિ પાડવા જોઇએ પરંતુ હીંદીઓ તરીકે સંગઠન કરવું જોઇએ. છેલ્લાં બારાંક અઠવાડીયાં દરમીયાન બની રહેલી ઘટનાઓ નિહાળી અને પ્રથા રણીયારે ...ણનામાં ઇન્ડિયન સર્વીસ એસોસીયેશન નામક સંસ્થાની સ્થાપના થઇ તે પરથી મી. વોનલેસ આ પત્ર લખવાને પ્રેરાયા છે. મી વોનલેસ ઇન્ડિયની મહાસભાનો દાખલો ટાંકી સમજાવે છે કે એ સંસ્થા માં દરેક વર્ગના હીંદીઓનું પ્રતિનિધિત્વ છે અને રાષ્ટ્રમાન્ય જનતાની પ્રતિનિધિરૂપ બની રહી એ સંસ્થાએ સ્વાતંત્ર્યના પોતાના આદર્શ તરફ મહાન પ્રયાણ કરેલ છે.

બરોબર આપણો મુદ્રા લેખ "હીંદુઓ એકત્ર થાઓ" અથવા તો મુસ્લીમો, પારસી કે ક્રીશ્ચનો એકત્ર થાઓ એ નહિ હોવો જોઇએ પરંતુ "હીંદીઓ એકત્ર થાઓ" એજ હોવો જોઇએ, એ વસ્તુ અક્ષ યુરોપીયન મીત્રે આપણને શીખવવી પડે એ આપણે માટે ઓછી શરમની વાત નથી.

અમે અત્યાર અગાઉ અમારા વાચકોને ઇન્ડીયન સર્વીસ એસોસીયેશનની સ્થાપના વીષે માહીતી આપી ચુક્યા છીએ અને મી. વોનલેસ આપણને કરી યાદ આપે છે કે દક્ષિણ આફ્રિકામાં હિંદુઓ તરીકે માત્ર હિંદુઓજ સંગઠીત થયા નથી. સઘળા પ્રતિબંધિત કાયદા અને સેગ્રેગેશનની નીતી કંઇ ખાસ હીંદુઓની વિરૂદ્ધ રચાયેલી નથી. સમસ્ત હીંદીઓ અને સમસ્ત બીન-યુરોપીયનોની વિરૂદ્ધ અને બરોબર અને તમામને, ઉચ્ચ અને નીચને સમાનપણે લાગુ પાડવામાં આવેલી છે. પ્રજાતંત્રીય સ્વતંત્રતાથી ગરીબો તેમજ તવંગરોને સમાનપણે વિરક્ત રાખવામાં આવેલા છે. મી. વોનલેસ આપણને કહે છે કે આપણી લડત રાજકીય છે અને આપણે માટે જરૂરી એ છે કે આપણી એક મજબુત રાજકીય સંસ્થા ઉભી કરીએ કે જેમાં પાર્સીઓ કે ક્રીશ્ચીયન સિવાય સઘળા વર્ગના હીંદીઓ સંગઠીત થઇ શકે અને હીંદીઓની આગ જનતા તેમાં ઓતપ્રોત હોવી જોઇએ. મી. વોનલેસ કહે છે કે એવી સંસ્થા સ્થાપવાની પરવાનગી આપવાની જવાબદારી જે લોકોને શિરે છે કે જેઓ આજે આપણી આત્મનીર્ણયની વૃત્તિ ઓલવવાનો સાચો કરી રહ્યા છે તેઓ જો આમ નીરીક્ષણ કરશે તો જોઈ શકશે કે આ સુરક્ષક અને ગાર્ડીયનશીપ કાર્ય કરવામાં ... ગુલકાળમાં કાયરતા બતાવેલી છે અને હવે તેઓ સાચવા પાકવાની નીતીને અનુસરી વધારે કાયરતા બતાવી રહ્યા છે. કે જે વસ્તુ જે કાર્ય કરવાનું છે તે નહિ કરવા કરતાં વિશેષ હાનીકારક છે. મી. વોનલેસ વધુમાં, કેમ ... અમારાજ વિચારો વ્યકત ન કરતા હોય તેમ, કહે છે કે ધાર્મીક જોડો ભલે ધર્મના ક્ષેત્રમાં ચતા હોય, કોડા ભલે ફીડાંગણમાં ચતી હોય પરંતુ રાજકીય ક્ષેત્રમાં કુરાંપ કી કોઇ શકેજ નહિ, હોવો જોઇજેજ નહિ.

જે વખતે આપણે કોઇ પણ પ્રકારના જોડો સિવાય સઘળા હીંદીઓને એકત્ર કરવામાં અને એકતાજ નહિ બલકે કાર્યારંભ થયેલા સમાન બીન યુરોપીયનો સાથે એકત્ર થઇ આપણી સામે ખડા થયેલા સમાન શત્રુનો સંયુક્તપણે સામનો કરવામાં આપણી સઘળી શક્તીઓનો ઉપયોગ કરવો જોઇએ તેવે વખત આપણે એક બીજા સાથે લડી મરવાને બિન્ન બિન્ન વર્ગોનું સંગઠન કરી રહ્યા છીએ એ આપણી મુર્ખતાની હદજ બતાવે. આપણે વિષે એટલું કહેવાયું છે કે મંડળો સ્થાપવામાં આપણે બહુ શુર છીએ પરંતુ બાબેજ તેમાંનો એક પણ કંઇ વ્યવહારૂ કાર્ય કરે છે. ... પણ કરતાં હોય તો બહુ કરવાના કરતાં કદાચ તેઓને વધારે કરતાં કહેશે. હીંદુઓને પોતાની ઉન્નતિ માટે હીંદુઓની કલબો, હીંદુ ઇન્ડીસ્ટ્રયુટો અને હીંદુ સર્વીસ બોર્ડીંગ સ્થાપવાને એક બાજુની બહાનું મળેલું છે કે મુસ્લીમોએ પણ પોતાની મુસ્લીમ કલબો અને મુસ્લીમ ઇન્સ્ટીટ્યુટો અને મુસ્લીમ બોર્ડીંગ સ્થાપેલી છે. પરંતુ દક્ષિણ આફ્રિકામાં આપણે આપણને જુદા જુદા વર્ગો તરીકે ઓળખાવવાનું પસંદ કરીશું અને આમ કરી રાજકીય ક્ષેત્રમાં ઝાલી, ભંગીનો કે ગરીબ, તવંગર નો ભેદ પાડયા સિવાય સઘળા હીંદીઓ તરીકે ઓળખાવવાનું શરૂ કરતા થઇશું તેમાંજ આપણું હિત સમાયેલું છે એ વીષે બીજો માર્ગ આપણને વિનાશને બેમોજ પસંદી કર્યો જશે અને તે પણ આપણા શત્રુને કંઈ પણ પ્રયત્ન કરવાની જરૂર પડયા વિનાજ.

આથી "હીંદુઓ એકત્ર થાઓ" એ મુદ્રાલેખ સાથે હીંદુ સર્વીસ બોર્ડીંગની સ્થાપનાને અમે શાબાશી આપી ચુક્યા. આપણી સઘળી પ્રવૃત્તિઓ વર્ણભેદના રોગ નો નાશ કરવાને હીંદીઓનું સૈન્ય એકત્ર કરવાની દિશામાં હોવી જોઇએ. અને તે વસ્તુ બારેજ સિદ્ધ થઇ શકશે જ્યારે આપણી કોમના નેતાઓમાં સદ્બુદ્ધિ આવશે અને એકજ મજબુત સંસ્થામાં જોડાવાની આવશ્યકતા તેઓ સમજતા થશે.

જોહાનીસબર્ગથી ધમકી

જોહાનીસબર્ગના અમારા "ઓરિયન્ટ ન્યુઝ ગીરી" ના તેમના પ્રત્યુત્તરમાં તંત્રીને જોહાનીસબર્ગથી "ગુંડાઓની મંડળી તરફથી", સહીવાળો ... પ્રમજનો પત્ર મળ્યો છે. તેની સહી કે મી ઓકારી નથી અને પત્રકારે પોતાનું શીરનામું જણાવેલ નથી. તંત્રીને "ધમકા ધમકાવે" એવા ચેતવણી આપવામાં આવી છે અને પત્રમાં વધુ જણાવવામાં આવ્યું છે કે "બધીકાજ ગાંધી

મળશે તો અમે તેનું ખૂન કરી નાખીશું" આ ધમકી મળ્યા બાદ બારીમાંની અમારી દીકાનું બારણું બંધ કરે છે અને આ દેશમાં આપણે હાવો કરીએ છીએ તેમ કે એક બહાદુર યુરોપિયનની માફક રહીએ તો આપણામાંથી આવો અવશ્યના મુકાબલો કરવાની અંત આવેજ જોઇએ એ વસ્તુની પુનરુક્તિ કરતાં અમને લેશ માત્ર પણ રોકી શકે તેમ નથી.

સર રાધાકૃષ્ણન

સર રાધાકૃષ્ણન જેઓ ગુરુવાર આવે તા. ૧૬ મીએ કરણન ઊતર્યા હતા તેમના માનમાં નાટાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસ તરફથી બીગ પેવીલીયન માં સત્કારનો મેળાવડો થયો હતો. ગુરુવારે સવારે તેઓ દરબાના એજન્ડ-જનરલ મા. બી. રામરાયની સાથે વિમાનમાં કેપટાઉન ઉપડી ગયા હતા. ત્યાં તેમણે તા. ૨૪ મી સુધી કેપની યુનિવર્સીટીના આશ્રય હેઠળ તત્વજ્ઞાનપર વિદ્વતાભર્યાં વ્યાખ્યાનો આપ્યાં હતાં. તેઓ ટ્રાંસવાલમાં દસેક દિવસ ગાળશે અને ત્યાં વીટવોટરસ્રેન્ડ યુનીવર્સીટીમાં વ્યાખ્યાનો આપશે. ત્યાર બાદ એપ્રીલ તા. ૨ જીએ તેઓ કરણન આવશે અને તા. ૧૬ મીએ કલકત્તા જવા વિદાય થશે. પ્રોફેસર રાધાકૃષ્ણનના વિદ્વત્તાભર્યાં વ્યાખ્યાનો આ દેશ માં એક દુર્લભ વસ્તુ છે. આ ધર્મઝનૂન ના જનતીપદ્દલ્યા ભારતને દેશ તેઓનો એ સંદેશો ગ્રહણ કરવાને તૈયાર કે લાયક છે કે ના કે પછી "બસ આગળ ભાગવત" જેવું છે એજ એક પ્રશ્ન કરશે બીનાકે તેઓના વ્યાખ્યાનો આ દેશના રાજકર્તાઓના હૃદયો ભીંજાવ્યા કે આને માનવજાતનો મોટો વર્ગ, જે "યુરોપીયન" તરીકે જન્મ્યો નથી એ તેનું મોટું પાપ ગણવા આ આવે છે, તેના ઘાને ઝુલતાં કાયદાઓવડે કાયદાભંગીઓને ખરાબપેસી કરતા રોકી શકે કે પદેશ તેમનું આગમન એક આશીર્વાદરૂપજ થઇ પડેલ ગણાશે.

પરદેશીઓ સંબંધી કાયદા પર પાર્લામેન્ટમાં ચર્ચા

આર્યોના આગમની સાથેજ પરદેશીઓ માટેના કાયદાનું બાજું ચર્ચવા તા. ૧૭મે ગુરુવારે પા. હતું. તે બીલ ડો. મલાન તરફથી રજુ કરવામા આવ્યું છે અને જેનો હેતુ બધુ લોકોને બારવટા અટકાવવાનો અને જે હમણા તાજેતરમાં દાખલ થયા હોય તે લોકોના હકો ઉપર કાપ મુકવાનો છે. એ કાયદા ઉપર વાદ વિવાદનો મી કોનરોયે (કોંગ્રેસોના સંયુક્ત પક્ષના સભ્ય) જણાવ્યું કે આ બીલ જુદા જુદા વર્ગ અને જનતા વચ્ચે બીજ બેદ કરવાના હાવા ઉપર રચાયું છે અને એ ફ્રોરગીઆના નીતીયા તદ્દન ઉલટું છે. ડો. મલાને દરેકજ આ કાંઈપણ એકદ પડયો હતો સાર પછી રહસ્ય માં એ કાયદો પુરતો ન હોવાથી હાલની સરકારે પરદેશીઓ સંબંધનો ઓર્ડીનન્સ એકદ પાડયો અને તે પુરેપુરો અસરકારક છે. એ ઉપરાંત જે લોકોને કાયદો લાગવામા આવ્યો છે તે બધો અન્યાયી છે. જેમાં એવી કલમ છે કે જેમણે બધુ સાઉથ આફ્રિકાના જીવન પરત્વેના પ્રેમ છતાં તેને આ દેશમાં રહેવાના પરવાનગી ન મળે તો તેના બૈરાં છોકરાં પણ પરદેશી ઠરી જાય છે

ડાકટર મલાને જણાવ્યું આપના જણાવ્યું કે જ્યારે એસ્ટાબ્લીશ એકટ પડાયો ત્યારે એમ ધાર્યું હતું કે એથી બધુ લોકોની આમદ અટકશે. પણ એમ બન્યું નથી ઉલટા ગયેલ ગાંધીનામાં ૧૭૪૬ બધુ દાખલ થયા છે. આ બીલ ઉપર વીરોધમાં બોલતાં મી. ફ્રોહમેયરે સરસ દલીલો કરી હતી અને તેના જવાબમાં ડા. મલાને જણાવ્યું હતું કે મી. ફ્રોહમેયર બધુના જાણીતા ઐરખ્યાદ છે પણ આગળની અને હમણાની સ્થીતીમાં ઘણો ફેર છે. આગળ તો યુરોપના પૂર્વ ગામડાંઓથી આવતા માણસો અહીં દાખલ થતા યોગ્ય સંખ્યામાં આવતા ન હતા અને તેને લીધે બધુઓ આવતા અટકતા હતા, પણ હમણા તો જરમની વીગેરે જગ્યાઓએથી બધુ લોકોની મોટી સંખ્યા આવવા લાગી છે અને તેમની ગણતરી દાખલ થવા ગોગ્ય યુરોપીયનોના ગણાઈ જાય છે એટલા માટે આ પ્રશ્નો ત્વરીત જોર વાળી બીલ દાખલ કરવાની જરૂર પડી છે. બધુઓના ઉપર એ જગ્યાઓમાં ચુસવું છે પણ તેને બચાવવાનો સવાલ આપી કુનીઓનો છે નહીં કે સાઉથ આફ્રિકાનો. વધુ આગળ બોલતા ડો. મલાને જણાવ્યું કે મી. ફ્રોહમેયરની બીજી દલીલ એ છે કે નેટાલવીરો સોકેટ બનતા અને કીસ્ટોનાલીટીથી ઉલટા બોલતા છે. પણ તેમણે યાદ રાખવું જોઇએ કે **ઇનરાલ તરીકે લોતાં ખ્રિસ્તિઅન અને બધુમાં કશો તફાવત નથી છતાં યુનીયન પ્રજાને ઘણે ઘણે અંશે આવતાં અટકાવી છે.** બીજા જ દેશો તરફ નાઝીઓ આફ્રિકા બાનની નજરથી જુએ .. તે દેશો ના મી. બનતોને આવવા દે છે છતા બધુની બાબતમાં પ્રતીબંધ મુકે છે. દરેક દેશ બધુની અમુક સંખ્યાથી વધારે હમણા કરી શકતો નથી ... માટેજ આફ્રિકામાં સંખ્યાની હદ બાંધી ના છે. યુનાઇટેડ પક્ષના મા દરબાન જણાવ્યું કે બાકી બંદર ઉપર આપણે ... રહ્યું તો સાઉથ આફ્રિકા નામ પામશે [illegible] એ ઘણાખરા બાની બહાર ગણાતો નહીં હતો !! અને બધુ લોકોએ અહીં આવીને કામમાં આન વેપાર ના આ દેશને ફ્રદલો આપવા વધારો છે તેનું વર્ણન કરેલું હતું.

આ બાદ બ્યાપ્ત અને બનગાહના કુમારીઓ દરીદા સમાલ ઉપર કેટી આન કેટલી દીલગીરી બતાવે છે તે જોવાનું છે

કોંગ્રેસવાદમાં સંગઠનાનું સ્થાન છે ખરું?

નાટાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસ અને ... યુરોપીયન કાઉંસીલે મળીને દરીદ્રોઓના કેલ્યાણ માટે એક કલ્યાણકારી લાયબ્રેરીની અયવા તો કરણનની ન્યાદર લાયબ્રેરીમા દરીદ્રોઓને દાખલ થવા દેવાની ... પરીક્ષાકારો માગણી કરી છે. કરણનના સીટી લાયબ્રેરીયને જાદર લાયબ્રેરીમાં તો દરીદ્રોઓને દાખલ થવા દેવાની બાકાબબ નથી કરી પરંતુ એવી સુચના કરી છે કે પ્રીન્સટ્રીટ સ્ટ્રીટના દરીદ્ર લત્તામા લાયબ્રેરીની એક શાખા બોલી શકાય અને તેને "બ્રીન-યુરોપીયન" નામ નહિ આપવું પરંતુ કરન "પ્રીન્સટ્રીટ સ્ટ્રીટ બ્રાંચ-લાયબ્રેરી" નું નામ આપવું. આ પ્રસંગે કરવાયો તે બ્રીન-યુરોપીયન કનામા આવેલા ઉંડાણ બ્રીન-યુરોપીયનોનીજ બધુઓ પરંતુ નામનું કલંક તેને પ્રગટકરવામાં નહિ આવે. એક તરફથી કોંગ્રેસ કોંગ્રેસનલનો સિદ્ધાંતમાં સખ્ત વિરોધ કરે છે જ્યારે બીજી તરફથી તો જાહેર લાયબ્રેરીમાં દરીદ્રોઓને દાખલ કરવામાં ન આવે તો તેઓને માટે જુદી લાયબ્રેરીની માટે ભિક્ષા માગે છે. કોંગ્રેસ નામનું પ્રતિનિધિત્વ કરવાવાનો દાવો કરતી એક જવાબદાર સંસ્થાપો કોંગ્રેસનલને આવું આચરણ આપીજ કેમ શકાય ? લાયબ્રેરીની કેટલી ઉપયોગીતા કે એ અમે સારી રીતે સમજીએ છીએ પરંતુ આપણા ગતીમ અભિમાન અને સ્વમાનના ભોગે એ સ્વિકારવાને અમે તૈયાર નથી અને કોંગ્રેસથી તેને કંઇપણ ની રીતે આપી શકાય એ અમારી રજુઆતની બહાર છે. જો કોંગ્રેસને આવી બાબતોમાં કોંગ્રેગેશનનો સિદ્ધાંત સ્વિકારી લેવામાં કશો વાંધો ન હોય તો પછી ચમચાટના મેળાવડામાં એ સિદ્ધાંતની સામે શોર મચાવવામાં શો અર્થ રહ્યો છે?

કોંગ્રેશનલના ધારા ગેરકાયદેસર ઠરાવાયા

જરમીસ્ટનમાં બધુ દરીદ્રોઓ ઉપર જરમીસ્ટન કોંગ્રેગેશનમાં દાખલ થવા અને રહેવા બાબત કોર્ટમાં કામ ચાલ્યું હતું. તેના બારણે જણાવ્યું : જે કોંગ્રેગેશન મુજબ તેમના ઉપર કામ ચલાવવામાં આવ્યું તે કાયદાથી વીરુદ્ધ : હતું કે તે આજ્ઞાપીપણાથી ઉલટા : મુકદમામા તેઓને બીન ગુનેગાર કરાવી છોડી મુકવામાં આવ્યા હતા પારો ગેરકાયદેસર ઠરાવવામાં આવ્યો હતો.

(પાના ૧૩૨ માંથી ગાતુ)

બીજા સાહેબ પાસે શીખવાની જરૂર

બની શકે છે. અને જનાબને સંસ્થાની અંદર ગ્રેજ્યુએટ કરી દેવાજીજ દિર્દોઓ પોતાની સામે ની બીરોધી બધારણોને સામના ... શકશે અને પોતાના બાળકના સવાલોનો ફેકલ આપી શકશે.

ડિટી નલ્લરો અને ટ્રેડયુનીયનીસ્ટો—બાસ કરી ડિંડુ મજુરો—સ્ત્રીઓની બનાવ ... ચર્ચા પછી દિર્દોઓની અંદર કયારે નહેર પડ પામી બનાવ પોલિટિયલી કેળવણ કરવા પામે તે સરખામાં મત બા સબબાદ કરવામા આવ્યું છે. દિર્દોઓને સખતી સાધનામા ... કેમેશાં રસ લેતા આવેલો ... અને એક કડ યુનીયનીસ્ટ અને મજુરોના પ્રતીનીધી તરીકે મારી ખાસ જવાબદારી બનતી ... બા બાબતે છે. દિર્દી મજુરોની આર્થીક પરીસ્થીતીમા ... સુધારામા ... સીમીમા કરેલ વસ્ત ... બાબતો બાબ મારે નેગ કરવાને હક આપે છે એ ઉપરાંત ... ! એમ માનું ... કે આ આખો બનાવ યુરોપીયન મજુરોના સંસ્કારોના સમાધાનની સાથે ગાંધીજીના સંબંધ પરત્વનારો છે આફ્રિકા કરવાથી હું કદીપણ ... ધાર્મિક ક્ષેત્રમાં અને ધાર્મીક જેદો રહે, કોંગ્રેસમાં અને કોંગ્રેસ બાબ, પરંતુ રાજકીય ક્ષેત્રમાં પ્રબળ બીલકુલ જેદ ક્ષેત્રજ નહીં, તથા એકત્ર પરીબો, સામસા નહીં પાડો, જનતાને સાથે રાખવા અને સંયુક્તપણે કાર્ય કરવા.

સમયનો બાબાર નથી બાત જે કરશો તેના પરિણામ દેખશે તેમ બાતા ... અદદ બની શકે તે સબ ... છે. હું આશા રાખું છું કે ઉપર્યુક્ત બાબાબો તમારા કુદરતી મીત્રો—કોંગ્રેસ અને પ્રબળ ચીન મતના મોકાને તમારાં હકતમાં તામરી તરફ આકર્ષવામાં સહાયભૂત થશે, એવી.

એક સાદો પાઠ શીખવાની જરૂર

નાતાલ પ્રાંતિક કાઉન્સીલના સેક્રેટરી મેસર્સ. એસેક્સ ડી પોનાઘેએ હીંદીઓમાં સંગઠન થવાની આવશ્યકતા વિષે એક પત્ર મોકલ્યો છે. તેની નીચેનો ભાગ જોવો મનન કરવા જોગ અને અગત્યનો મુદ્દો જોવો છે. એ પત્ર આપેજ વિભાગમાં પ્રસિદ્ધ કરીએ છીએ અને તેનો તરજુમો નીચે પ્રસિદ્ધ કરીએ છીએ:

આપેજમાં એક કહેવત છે કે "પ્રેક્ટર બાલ્ક નો ગેટામાં મોટા બાજ જોમ રાકે છે." એક અંગ્રેજ સમાજવાદી તરીકે હીંદીઓના હિતનો આશ કરી હીંદી રાજકારણ અને ટ્રેડ યુનીયનીસ્ટોના કીતમાં રસ લેનાર તરીકે તે ઉંડો અભ્યાસ એક અદ્યતારીમાં થયા હતો અને હકીકી પરિસ્થિતિ એક પ્રેક્ષક તરીકે નિહાળી રહી છે.

આ દેશમાં ચિરોમો તરફ તરફથી આવી રહેલી ગતીમંદુકાની અવગણના હીંદી કોમની ઉપર નથવા પડ્યું જોખમ, કે જેનો સેક્રેટેરીયલ અને બીજા યુરોપી રાજકારણમાં પુરાવા મળી આવી રહી છે, એ જોઇને માન્ચેસ્ટર યુથ કાઉન્સીલના રાજકારણ ભાવનાના રસ લેવાની અને પ્રગતિશીલ જનતાની જરૂરને વિષે હીંદી યુવકને નમ્રભાવ કરવાની પ્રશંસનીય મનસ્વ કર્યો છે.

પ્રથમ પગલા તરીકે સેક્રેટેરીયલ્સ ધ્યાન દે જોવાપર આમ જનતામાં જોમ પણ જનતાનો મતદેર જોમ નહિ તેના પર કાઉન્સીલ અને કાઉન્સીલ બોર્ડ એસોસીએશન એ બન્ને સંસ્થાઓ એ સંયુક્તપણે કામ કરવાની તેમણે તાકત વાજબી સૂચના કરી હતી.

દુર્ભાગ્યે ગયે વર્ષ ૨૧ મીએ યુથ કાઉન્સીલની મળેલી મીટીંગ કોન્ફરન્સ વિરુદ્ધ કોસોનીયલ બોર્ડના પ્રતિનિધિ ઉતરી પડી અને પાછળથી મુસ્લીમ અને હીંદુઓ વચ્ચે ભાગલા પડી ગયા.

. મામલે શાંત પડયા બાદ આ બાબતને લગતા કમીટીરૂમ મેં સ્ટોર્ટમાં મીટીંગ બોલાવી આગળ વધારવામાં આવી. એ મીટીંગ કોસોનીયલ બોર્ડ એસોસીએશન તરફથી કરકેરાયેલી હતી, અને જો તેમ ન હોય તો, મુખ્યત્વે કરીને કોસોનીયલ બોર્ડ એસોસીએશનને ટેકો આપનારા તરીકે જણાવામાં આવેલા છે તે સોકો તરફથી પ્રેરણાદાયિત થએલી હતી. આ સંજોગોમાંથી પ્રેક્ષકો અનુમાનો પડાવી લે તો તેઓને ક્ષમા મળવી જોઇએ.

બે વિરોધ રાજકીય સંસ્થાઓ કરતી પરાધની દોષ તેના મુખ્ય દોષો કે ખરા બોટા વિષે અને કયા નીયમત નથી. મને તો એ તટ સાંધવાની જરૂરને વિષે ચિંતા છે અને એકબાજુ કુંઈ પોષણ મુખ્ય બાજુથી જનતા મદદ કરવા પ્રયત્ન કરું. વ્યક્તિઓની પ્રશંસા કે કહેવાતા આક્ષેપોનો પ્રતિક્ષેપ સામે પણ મને કરી નીચ્છત નથી. માત્ર હીંદીઓની અને તે પણ ખાસ કરી હીંદી મજુર વર્ગની જરૂરીયાતોને વીષે ચિંતા છે.

"હીંદુઓ એકત્ર થાઓ" એ સુત્રની પાછળ જાણે યા અજાણ્યે હીંદીઓમાં ડાબા અને જમણેરી બેદો પડવાનો પ્રયત્ન રહેલો છે. તેનો પ્રત્યુત્તર "હીંદીઓ એકત્ર થાઓ" એ દોવે જોઇએ, કમકે હીંદુઓને હીંદુઓ તરીકે ઓળખવા એ આવેલા નથી. પ્રતિબંધિત કાયદા અને સેક્રેટેરીયલની કરમાસ્તી કોઈ હીંદુઓની સાગેજ નથી થયાં હીંદીઓ અને બીન-યુરોપીયનો સામે થયાં છે, પછી તે તવંગર હોય કે ગરીબ હોય, ઉંચા હોય કે હલકા હોય ગરીબ તેમજ તવંગર એ બન્ને વર્ગના હીંદીઓને પ્રજાતંત્રીય સ્વાતંત્ર્યથી વિરુદ્ધ રાખવામાં આવ્યા છે. વ્યાપારના કર ઉપર તેમજ મજુરીમાં તમારી સ્થિતિ ગાગવવાના કર એ બન્ને ઉપર પ્રતિબંધો મુકાયા છે.

મુક્તિ બારની તલવારી સરકાર કોલ બાબત હીંદી બેરીસ્ટરોની વિરુદ્ધ હિંદુઓને બારેજ નથી તલવારી મારતી રાજકીય અને ઉમરા એની અસર ખબરદારીથી નવરાવાની જરૂર છે કે કોમ પણ જાતના ભેદોને બેદ સિવાય બધા હીંદીઓને મજુર વર્ગની બાબે બાબોક રીતે ખાડવા -પા મજબુત બનવા તરીકે સંગઠીત કરવાની હોય. -ાની રાજકીય સંસ્થા કે એક રાષ્ટ્રિય ઇસ્તાંબ્ય સંસ્થા પણ પડશે પહેલા તો એવાખાતી નાની "ટ્રાયોસ" તે કામ બાબત નાની હોય. એવા એક રાજકીય પક્ષોની સ્થાપના સ્થાપવી સાકમ છે. મજુર જનતા કે જેની સંખ્યા સૌથી વિશેષ છે તેઓ તે અવસ્થિત હોય તો આવી સંસ્થા અસ્તિત્વમાં થઇ શ!

ભાતૃભૂમી હિંદે આ પ્રમાણે કહ્યું છે. તમે પણ તેમ કરી શકો છો. માતૃભૂમી હીંદ સંસ્થાનો માં વસતા હિંદીઓ સાથે નજીકના સંબંધમાં રહી પોતાની રાજકીય સંસ્થા કોંગ્રેસદ્વારા હીંદીઓને સ્વતંત્ર કરવામાં મદદ કરી શકે છે. હિંદુસ્તાનમાં એ હીલચાલને મેળવવે એવા પુરાવો છે કે જેણે અમલથી મજુર જનતાના લાભ માં પોતાનો ઉંડો રસ પુરવાર કરી દીધેલો છે. અને આ બાબતોમાં આ દેશની મજુર જનતા ને ક્ષિણ આફ્રિકાની સંસ્થા, કે જે ખરે સંપુર્ણ સ્થાનીક સ્વતંત્રતા મેળવતી હોય છતા તેના કાય નીચેનીજ સંસ્થા છે, તેના તરફથી તરફોદાર નહિ એ બાબતમાં પોતાની સંપુર્ણ મદ મલાવવા તે તૈયાર છે.

દમનનીતીની સામે કમબ્ધાના વર્ષોમાં વસવા માં માતૃભૂમી હિંદ કેમ ઐક્ષ્ય સફળ થયું છે? ગાંધીવાદ સામે તેણે કેવી રીતે ઐક્ષ્ય જબરી લડત ચલાવેલી છે। તેનો પ્રત્યુત્તર એકજ પાઠ સુચવે છે.

હીંદીઓની રાષ્ટ્રિય સ્વતંત્રતા માટેની સમસ્ત હિંદની રાષ્ટ્રિય ચળવળમાં વર્ષનો ભેદ રાખ્યા સિવાય બધા હીંદીઓને એકત્ર કરવાથી, હીંદીઓને લાગુ પડનારા જુલમો અને પ્રતીબંધિત કાયદાઓને દુર કરવાથી અને હીંદીઓને મટે સંસ્કૃતિના ઉચ્ચ ધોરણોની પ્રગતિ કરવાની સ્વતંત્રતાની ખાત્રી આપનાર જરૂરી પ્રજાતંત્રીય સત્તા મેળવવાથી.

સમસ્ત હિંદુસ્તાનની આ હીલચાલથી શીખવા નો અગત્યનો પાઠ આ છે કે, અગત્યની જનતા સાથે જો હીલચાલ કોમ વધારે સાદી બોધાઓની કોમ તેમ એ હીલચાલ વધારે અસરકારી થાય.

કોંગ્રેસ અત્યારે જનતાની એક મજબુત સંસ્થા બની બારેજ તેણે પણ સફળતા પ્રાપ્ત કરી. જોગ જોગ તે જનતાની સંસ્થા બનતી ગઇ તેમ તેમ તે જનતાના ભાગો અમલ કરતી ગઇ જો તે સંસ્થા જનતાના લાભો અમલ કરતી હોય તેજ જનતાની સંસ્થા બની શકે છે અને જનતાનો વિશ્વાસ જોગવી જનતાને દોરી શકે છે. આ સઘળું હિંદુસ્તાનમાં વ્યાપારી વર્ગ તેમજ મજુરવર્ગની રાષ્ટ્રિય સ્વતંત્રતા માટે કરવાને વ્યાપારી સુધીયો બની શકું છે. એક પ્રસંગ પ્રાપ્ત તરીકે રાષ્ટ્રિય નાણ તેમાં બન્ને વર્ગોના હાથો રાખવા - મુદીવાદી રાજ્યમાં હીંદી મજુર વર્ગ બારેજ સ્વતંત્ર થઇ શકે બાબતે મધ્યમ વર્ગના પ્રજાતંત્રના અર્થમાં હીંદી મુદીવાદી વર્ગ સ્વતંત્ર બની શકે.

જોમ કહેવાય છે, અને પણે માંને બાબ છે, કે સાક્ષિય આફ્રિકન ઇન્ડિયન કોંગ્રેસ બાબતોમાં તેમજ -ાજે બારેજ - -ાં - બારેજ કરતી આવેલી છે નાતાલની બારેજ બાબ વ્યાપારી બાને મજુર વર્ગ વર્ગોનો સંબંધ સંબાબની દ્રષ્ટિએ બાબવાજ સમાન છે બા તેનો બુલાસો સહેલાઇથી બાબી શકે છે. મોટે ભાગે નાતાલ ટ્રાન્સવાલ અને ફ્રેમ પર નીબાર રહેલું છે. પરંતુ આ સ્થાનો સહેલાઇથી સુધારી શકાય અને ટ્રાન્સવાલ અને ફ્રેમને નાતાલપર નીબાર રહેલું પડે, જો નાતાલ ની હીંદી જનતા કોંગ્રેસમાં બારેજીત દોય.

ભુતકાળની નબળાઇઓની જવાબદારી મજુર વર્ગને ચિરે છે કે જે ભુતકાળની ગતોમાં બાયીલ રહેલી છે હિંદીકામની ગતિના ભુતકાળના સબળા પ્રયત્નો તળીયા ઉપર ચવાને બદલે ઉપરચીજ ગયેલા છે. આ વરતુ સ્થિતિ જનતાને સકતમાં બેંચવાથી સુધારી શકાય. તેની પહેલ જેઓ જનતાની ચતિ બોલવાનો દાવો કરી રહ્યા છે તેઓએ કરવાની છે. જો તેઓ શાંતીથી તપાસશે તો મારી બાબી છે કે તેઓ જોઇ શકશે કે, ભુતકાળમાં તેઓ બા મુશ્કેલ અને અદેનતવાળા કાર્યોથી છટકી ગયેલા છે અને આજે કુલેપ કરીને છટકી જાય રહ્યા છે કે જે વરતુ જે કામ કરવાનું છે તે નહી કરવા ના કરતાં વધારે હાનીકારક છે.

એટલું બાદ રાખવું જોઇએ કે હિંદના પ્રતિનિધિ પોતાના અંગમાં મજબુત મજુર પક્ષ, ટ્રેડ યુનીયન પક્ષ, સોશ્યલીસ્ટ અને કમ્યુનીસ્ટ પક્ષ પણ છે. એજ વરતુ દક્ષિણ આફ્રિકામાં પણ

(અનુસંધાન માટે જુઓ પાનું ૧૩૧)

ગાંધીજીએ અપવાસ કેવી રીતે છોડ્યો

ગાંધીજીએ અપવાસ કેવી રીતે છોડ્યો એ વીશ કોણ જાણવાને ઉત્સુક હશે. માર્ચ તા. ૭ મીનો મંગળવારનો દિવસ કરોડ આશાની ઝાંખી સાથે ઊગ્યો. આશા એટલા માટે કે અસહતો અસહવાનું નામદાર વાઇસરોય જાતે પોતાના હાથમાં લીધું હતું અને બની શકે તો ગાંધીજીની ઇચ્છાનુ જ્યાવવાનો તેમણે દૃઢ નિશ્ચય કર્યો હતો. તેની આગલી રાતે મોડે સુધી રાજકોટ અને દિલ્હી વચ્ચે સરકારી અને બીનસરકારી ટેલીફોન વ્યવહાર ચાલી રહ્યો હતો. આખા રેસીડેન્સના આસીસ્ટન્ટ સેક્રેટરી મી. ફ્રાન્સીસ એચ. પીયરસન રાત્રે ગુંચવાયેલી સ્થિતિના સમાધાનને માટે વાઇસરોયની દરખાસ્તો સાથે નો મી. ગીબસનનો પત્ર લઇ મોટરમાં રાજિક શાળાએ આવ્યા એમાં કશું આશ્ચર્યકારક નહોતું.

ગાંધીજીની દ્રષ્ટિએ છેવટનો જવાબ સંતોષકારક હતો એ ગાંધીજીના સાથીઓના ચહેરાઓપરથી જણાતું હતું મી પીયરસન મી. ગીબસનને બારે મુલાકાતનો વખત ગોઠવવા મેરીજ સુધીમાં પાછા આવ્યા મી. ગીબસન પોતાની કાર લઇને લગભગ ૧૨ વાગે આવ્યા. ગાંધીજી માટે અરધીએક કલાક જાતચીત કરી આનંદિત વદને બહાર નીકળ્યા પૂજ્ય કસ્તૂરબાની સામે કંઇ વિનોદની વાતો કરી અને વર્તમાનપત્રોના બાબર પત્રીઓને હરકોઇના પાછા ચાલ્યા ગયા તેમના ગયા બાદ આતુરતાનું વાતાવરણ જળાય રહ્યું હતું પણ એ આબરદાર હતી મી. ગીબસન ના ગયા પછી ગાંધીજીએ વાઇસરોય પર મોકલવા એક કુંક સંદેશો તૈયાર કરી રવાના કર્યો. એટલા વખત સુધીમાં રાષ્ટ્રપ્રકાશનાં વાતાવરણમાં ઘણો ફેરફાર થઇ ગયો હતો. આ ઉકેલી અસહતો હતા એનું સ્પષ્ટ જણાઇ આવ્યું હતું. ચોકીદાર સમૂહમાં મી. ગીબસનની ડ્રામવર એક બાજુ ઊભા રહ્યા. જે વાંચ્યા બાદ ગાંધીજીએ અપવાસ પુરવાનું જાહેર કર્યું.

બપોરના ૨ વાગે એક આબરદારી વાદ્યવૃંદ સમ અપવાસના પાંડામાં દાખલ થયો. તેની પાછળ નાના મોટા આશ્રમ વાસી બા પ્રહરો આનંદિત સાથે ગંભીર વદને દાખલ થયાં. ગાંધીજી અરધી ખુરશીએ બાંગો ચર્ચે બાટપર સુતેલા હતા અને પુર્ણ એકધ્યાનથી ભજનો સાંભળતા હતા. ગાંધીજીનું પ્રીય ભજન "વૈષ્ણવ જન તો" જે શુક્રવારે અપવાસ શરૂ કરતી વખતે ગવાયું હતું તે કરી ગવાયું. ત્યાર બાદ "જય રામ જય રામ જય જય રામ" ની ધુન ગવાઇ.

ત્યાર બાદ મંગળ ઉચ્ચારણ પછી ગાંધીજીને કેચરો રસોજ ઉચ્ચા કરવામા આવ્યા અને બાપોર ના ૨-૨૦ વાગે બે કે ત્રણ આઉસ ઓરેંજના રસથી બરાબર ૧૦૦ કલાક પછી ગાંધીજીએ પારણું કર્યું

પૂજ્ય કસ્તૂરબા ગાંધીજીના ચરખા આગળ બેઠેલાં હતાં તેમના મુખપર આનંદ અને ગાંભીર્ય ની ત્રીજ લાગણી જણાઇ આવતી હતી. એ શાંત અને હૃદયસ્પર્શિ સમારંભ પ્રસંગે બીજા હાજર રહેલા ઓમાં બીમતિ મણીબેન પટેલ શ્રીમતિ સુકન્યા બેન ડાકારાણા હતા તેઓ આગલી રાતે પૂજ્ય કસ્તૂરબાની સાથે રંગાયી રાજકોટ આવ્યાં હતાં.

ગાંધીજીએ અરધી કલાક આરામ લીધો અને તેટલામાં વર્તમાનપત્રોના બાબરપત્રીઓનાં ટોળાં નો સામનો કરવાને તેઓ તાલ પણ થઇ ગયા. કોઇ પણ જાતની પ્રાથમીક તૈયારી કર્યા વિના બીજી પણ કેટલીયે ગતિયો ગાંધીજીએ એક સાંગો સંદેશો લખાવ્યો, જેમાં ઝીણામાં ઝીણી બાબત પણ તેઓ ચુકવા નહિ. [સંદેશો અન્ય રથળે પ્રસિદ્ધ થયો છે.]

પત્રકારો સાથેનું કામ હજુ તો બાગેજ પુરૂ થયું તેટલામાં એક બાબ જેમણે ગાંધીજી તરફની હિલચાલોમાં અપવાસ કર્યો હતા તેમને લાવવામાં આવ્યા. ગાંધીજીએ હાસ્યથી તેમને દર્શન આપ્યા અને અપવાસ છોડવા એક ગ્લાસ ઓરેંજ અને દૂધ આપવા સુચવ્યું

દરમીયાનમા અપવાસ સલામતી ફરીઓ જુદા થઇ રાજકોટ આવ્યા. રાષ્ટ્રિય શાળામાં દાખલ થતાં જય નાદથી તેમનો સત્કાર થયો. સાંજ પડતા પ્રાર્થનાના રથાનપર લોકોની મોટી મેદની એકઠી થઇ ગઇ હતી. ગાંધીજીએ ચાલીયા લગેટીને પોતાની બાટપર ગાર્યનાના રથાનની વચ્ચેના વચ્ચ સ્થાનમાં આવ્યા ચોટી ઢાળ બાદ તેમણે પાછા માટે જાતના આવ્યા રાતે તેમનો વર્ધા ગયા અને મુકર છેપ આવી ગઇ.

વાઇસરોય અને ગાંધીજી વચ્ચે પત્રવ્યવહાર

મા. ૭ મીના મંગળવારના સવારના ૧૦॥ વાગે રાજકોટના રેસીડેન્ટ મી. ગીબસન મારફતે ગાંધીજીપર તા. વાઇસરોયે નીચે પ્રમાણે પત્ર મોકલ્યો હતોઃ

"મારા વહાલા મી ગાંધી—આપનો જવાબ મેં ગઇકાલે સવારે વાઇસરોયપર મોકલ્યો હતો અને વધે નામદાર વાઇસરોય તરફથી નીચેનો સંદેશો આપને પહોંચાડવાની મને સુચના થઇ છે.

"આપનો સંદેશો મને ઘણોજ મળ્યો છે જેને માટે આપનો પણોજ આભારી છું. આપની દિલગીરી હું સમજુ છું. આપ કહો છો તે પરથી સ્પષ્ટ થયું છે કે આ બાબતમાં આપને જે બાબતની ખરજ લાગે છે તે એ છે કે ગલતવાજ થયું છે.

ડાકોર સાહેબની મેડીસીનેક ટીમને પાછળ થી તેમણે સરદાર પટેલને લખેલા પત્રથી તેના થએલા પધારવાના કાર્યક્રમ ની બાબતમા ડોકટર રયાન જેવે એ હું સમજુ છું, અને એ કાર્યક્રમો દૂર કરવાના લાગવામાં આવે. બાબત ગતિ તો બાબત છે કે તેમણે આમ કરવાનું કારણ સોબા માટે બાબતને તેમણે કે જિંદના બીજ ડાકટરોને મોકલવું. આપ કાર્યક્રમ ફેરફાર કરવાની ચુંબાણી, કે જે મારા સમજવા મુજબ મળેલી છે, તે સાથે મારી બીજી ૬૨ પરવાનગી છે ૨ ફિઝીકલ ટ્રેનીંગ અને ડાકોર સાહેબના સરદાર પટેલ પરના પત્ર અનુસાર કમીટી કેવી રીતે રચવા સમબ્ધ એ બાબતોના સુધારો વધારા ઉચ્ચ સત્તાની પાસેથી માંગવો.

ત્યાર બાદ એ મુજબ કમીટી રચવામા આવશે અને તેમાં કોઇ પણ ફેરફારો આવશે કે કમીટીના સભ્યોમાં ટેનીંગ્સીકલના અભિપ્રાય કોઇ પણ બાબત કે જેના સંબંધમાં તેઓને સલાહ આપવા કરવાની હોય તેને વીષે કંઇ પણ મતભેદ પડે તો એ મતભેદ પણ આ ઉચ્ચ અદાલત સમક્ષ રજુ કરવામા આવશે કે જેનો ચુકાદો આપને માન્ય રહેશે.

હું સંપુર્ણપણે માનું છું કે આ અને ડાકોર સાહેબની બીજી બાબતો કે ટેનીંગ્સીકલના અંદરની સરતો પોતે પાળશે, અને મારી પોતાની બાબતો તેઓ તેમ કરે તે જોવાને હું મારી પુરેપુરી ખબરદારી રાખીશ. બીજી બાબતો કે જેને લીધે ઉપવિક્ષણ થયું છે તે દૂર થયે થકી આપની તંદુરસ્તી ઉપર ધ્યાન બેસતે નાબવાનું લક્ષ કરી આપ આપના મીત્રોની ચિંતા દૂર કરશો.

હું આપને જણાવી ચુકયો છું તેમ આ બાબતમાં જે કંઇ પણ રાંકાઓ હોય તે દૂર કરવાને આપને આદિ બળવા અને આપની સાથે ચર્ચા કરવાને હું વધારેજ ખુશી થઇશ."

ગાંધીજીનો જવાબ

મી. ગીબસન મારફતે મોકલાવેલા નામદાર વાઇસરોયના પત્રના જવાબમાં ગાંધીજીએ નીચે પ્રમાણે જણાવ્યું હતું:

"વહાલા મી ગીબસન—આપનો મારાપ્રતિ પત્ર મળ્યો તેને માટે તમારા તેટલાક મુદ્દાઓની ચોખવટ મારે જોઇતી હતી તેથી તેને લગતી ચર્ચા કરવાને મારી પાસે આવી ગયા તેને માટે આભારી છું. મારી કાલની રિપ્લિમાં હું મારી શક્તિ સંબંધી સાચા ઘ્યાલ ધરાવું છું અને તેથી એ મુદ્દા અંગે હું લખાણમાં મુકવા નથી ઇચ્છતા. તેઓના સંદેશો નામદાર વાઇસરોયને તારથી મોકલી આપવા કૃપા કરશો.

"અમારે નામદાર આપનો જવાબ વર્ધા આવે

ઇન્ડિયા વાંચે મળ્યો છે કેમને મારે આપનો ખાસ આભારી છું. તે કે તેમાં જાણી વસ્તુઓ જણાવાઈ નથી જેની આપના સંદેશાને હું અપવાસ છોડવા માટે અને જે કરોડો લોકો અપવાસને અંગે પ્રાર્થના કરી રહ્યા છે અને જલદી સમાધાન લાવવાને પરિણામ ઉદાસી રહ્યા છે તેઓની ચિંતાનો અંત લાવવા માટે હું પુરતો નથી.

મારે ઓછામાં ઓછી કેટલી ઉચિત બાબતો છે જે વસ્તુઓ આપણા સંદેશામાં જણાવાઈ નથી તે મેં જાણી નથી કરેલી તેને વાંચે અને પુરતો સંતોષ માનીને જોઈએ. પરંતુ આપણી વચ્ચે ચર્ચાથી તે થઈ શકશે. કાલકારો અને દિલ્હી જવાની રજા આપશે તેવામાં હું ત્યાં આવીશ.

જે બાબતને મારે મારે અપવાસ આદરવો પડ્યો હતો તેનો તેણે તાજીરે અને દિલ-મોકળાથી ધ્યાન આપ્યું છે તેને માટે આપનો ફરી આભાર માનું છું."

એજ પત્રની સાથે કેદીઓને જોડી મુકવાની આશરે ગોળી આશા દર્શાવનારી ગાંધીજીએ મી. ગ્રીન્સનપર એક નાની મોકલી હતી.

અપવાસ છોડયા પછીનું ગાંધીજીનું નિવેદન

રાજકોટના પ્રજાપર અપવાસ છોડયા બાદ ગાંધીજીએ નીચેનું વિસ્તૃત નિવેદન બહાર પાડયું હતું.

ગાનું છું કે ત્યા શુભ અંત કરોડોની પ્રાર્થનાનો પ્રત્યુત્તર છે. મારા કરોડોને ઓળખવાનો હું દાવો કરું છું. ગોળમેજ કલાક હું તેઓની સાથે રહ્યો છું. તેઓ મારી પ્રથમ અને ઉંડી ચિંતાનો વિષય છે, કારણકે મૂંગા કરોડોના હૃદયમાં જે કબર વસી રહેલો છે તે સિવાય બીજા કોઈ પ્રજાને હું ઓળખતો નથી. તેઓ તેનું અસ્તિત્વ ભૂંસી શકાતા નથી; હું ભૂંસી શકું છું. અને આ કરોડોની સેવા દ્વારા સત્યથી પ્રભુને કે ઇશ્વરથી બીજું કંઈ રટણ કરું છું પરંતુ હું જાણું છું કે સમસ્ત જગતના આત્મજ્ઞાનીની દિલસોજી અને પ્રાર્થના પણ મારી સાથે રહી.

અને મુસ્લિમોનો ગાનગારવી સમજણી સાથેના આ અપવાસનો સાક્ષીદે અંત લાવવા સતત પ્રયત્ન કરી રહ્યા હતા. તેમાં અંગ્રેજને તેમજ દોસ્તોઓએ સહકાર આપ્યો છે. રાજકીય દ્રષ્ટિએ આ સમાધાન નામદાર વાઇસરોયનેજ આભારી છે.

અપવાસ અને રાજકીય પ્રશ્ન

હું જાણું છું કે અંગ્રેજો અપવાસની રીતમાં– અને તે પણ વળી બાજ કરી એક કેવળ રાજકીય સવાલપર–પ્રભાવતા નથી. ઘણી વખત એ રીત થી તેઓ કંટાળી ગયા છે. હું જાણું છું કે ઘણાક દોસ્તો પણ એવા છે કે જેઓ અપવાસની રીતમાં માનતા નથી. મારામાં શક્તિ આવી જશે ત્યારે "અપવાસની રીત" ઉપર કંઈક લખવાની હું આશા રાખું છું. કેમકે ૫૦ વર્ષના અનુભવે મને ખાત્રી થઈ છે કે સત્યાગ્રહની ગોળ નામા અપવાસને માટે ગોઠવા સ્થાન રહેલું છે.

આજે હું અપવાસનો વિષય ગેરલા માટે લાવ્યો નથી કેમકે વાઇસરોયની ગેરહાજરી હું પૂર્ણ કૌમત આંકવા ગાયું છું. તેઓ ગાંધીજી માનસનું પ્રતિનિધિપત્વ ધરાવે છે તેઓ એમ કહી દઇ શકતા હતા કે:

"આ માણસના કામો હું સમજી શકતો નથી તેના અપવાસોનો આંતરજ નથી. કદાચ તે ઢંગ આવશ્યક હોઈએ. અને તેનો ઉદ્દેશ્ય અપવાસ છે એવી તે આંકથરી આપતો નથી. આ વખતે પણ આગે તે તે પોતાનો અપવાસ છોડવા ત્યાં સુધી તેની સાથે રહ્યો

કરવાના નથી."

આ મતલબે એ તેમણે કહ્યું હોત તો શું તેનું પરિણામ ગાજવીજ થયું હોત. હું જાણું છું કે ધાર્મિક દ્રષ્ટિએ એ તેમણે એવો વલણ લીધો હોત તો બીજી બાબત. પણ રાજકીય દ્રષ્ટિએ અને અંગ્રેજની દ્રષ્ટિએ તેનો તે તેમણે મારફત નહિ આપી હોત તો તેનું પરિણામ શું? રાજકીય પરિણામ મારી ઉપેક્ષા કરવા જેવું નથી. મારી ઉપેક્ષા કરવાથી મુસ્લિમો અને અંગ્રેજો જે રીતને અનુકૂળ માનસ મેળવી શક્યું તેવી રીતે મારા પ્રાણ બચાવી શકે તેમ નથી. પરંતુ મારા પ્રાણ બચાવવાના પ્રયત્નો પરિણામે કદાચ ગોઠવણ નહિ પરંતુ વાતાવરણને વધુ કટુ કરી દેશે અને દેશના રાજ્યના સામાન્ય પ્રજાના સમાધાનમાં મદદગાર નહિ પડશે.

હું એમ કહેવા નથી માંગતો કે રાજકોટનો ઠાકોર સાહેબ રાજ્યોને મેળવાજ પડશે. રાજકોટની બાબત એક ખાસ બાબત છે અને તેને જુદીજ ગણવી પડશે. જોવું રહ્યું છે કે જેના પ્રશ્નોને તેવાજ ગુણદોષ પરથી વિચારણા કરશે. ઠાકોર પ્રજાનું કલ્યાણ દેશી રાજ્યોના પ્રજાપર ન્યોછાવર છે અને એ પ્રજાના હકો ઘણા ઉંચા સહન નહિ થઈ શકે તો પરંતુ સમજવા આવશે એવી હું આશા રાખું છું.

રાજકોટમાં તેમણે શું જોયું

રાજ્યોને હું બાતા આપું છું કે હું રાજકોટ તેઓના મોજ ખને સોએ સો ટકા સહેલ કરનાર તરીકેજ આવેલો છું, અને હું કબૂલ કરું છું કે તેઓ ગાઈ એ કબૂલ માનશે તે જોવું છે રાજકોટના સલાહકારોએ નમવાના નથી અને નથી શકે પરંતુ નહિ તેઓનું સ્થાન જોખમમાં હતું. પોર આજકારોની કરિયાદોથી મારા કાન ભરેજ મારી ગયા હતા. અને લાગ્યું કે અવિનાશમંગ દિન પર દિન ચાલુ રહેવા દેવાય તો મનુષ્યની હસકારમાં હયાત વૃત્તિઓને ઘણી મુકી દેવામાં આવશે. તેનું પરિણામ રાજકોટ અને સમાજકીઓ સત્યાનાશ એક પક્ષે યુદ્ધમાં નાશે આવત પશુ–મનુષ્યનું માનપ બાલમાંથી સામાન્યપર ફરી પડે છે તેને–રાજાઓ અને પ્રજાની વચ્ચે એક જબરી ખેમાયામાં આવત.

હું જાણું છું કે દોસ્તોમાં આજેજ લોક મતનો ઓરો એક પક્ષ વધતા જાય છે. કેમે એવી ખાત્રી થઈ છે કે રાજાઓ સુધરી શકવાના જ નથી, અને "પ્રજાબળના જાગૃતીપણાને ના એક આવશે" ત્યાં સુધી દુઃ નહિ કરી દેવાય ત્યાં સુધી દોસ્તોનાં સ્વતંત્ર બની નહિ શકે.

પ્રમાણીકપણે હું તેઓથી વિરુદ્ધ મત ધરાવું છું અને, અહિંસાનો માનનાર તરીકે, અને તેથી મનુષ્ય સ્વભાવના ગુણમાં માનનાર તરીકે એવી બીજું બાબતથી પણ પગ ન શકે દોસ્તોનાં તેઓનું સ્થાન છે. પ્રાચીન કાળના બળના સંપ્રદાયોને આપણે ભૂંસી નાખી શકતા નથી આવી, માનું છું કે રાજાઓ જો ખુનકાળના પાઠ વાંચશે અને પ્રગતી ગતિ જુલ્મ વર્તશે તો દોસ્તો પર ત્યા પ્રજા પાસે હવે રહ્યા નહિ થઈ શકે તેઓએ પરાકાષ્ઠા પ્રજામાં તેમાં પડશે. રાજકોટના બનાવને તેઓએ ખાસ સંસ્થાની જરૂર નથી પરંતુ બારી અને સરકાર ની સલાહોનો પ્રજાના પક્ષમાં તેઓએ બોજ આપવોજ પડશે.

ભયંકર યુદ્ધનો ભય

હું જોઈ શકું છું ત્યાં સુધી મરિસ્થિતિને અચાનકનો અને દોસ્તોનાને જોર ભયંકર યુદ્ધમાંથી ઉગારવાનો જોર વચલો માર્ગ જણાય નથી. રાજાઓ વિષે મારાપર આક્ષેપ કરવા હું પ્રસિદ્ધ નથી કરી શકતો. પરંતુ એ ત્યા મારે અધિકપણમાં વધુ કહેવાનું રહેશે મારી આત્મારની નબળા સ્થિતિમાં આ નિવેદન આપતા જ બધુ મને ભ્રમ પડે છે. અને તેમ છતાં મારા મનના મારામાં સારા વિચારો, કબુ અપવાસ તો મારા પર અસર રહેલી છે અને તેને હું આધ્યાત્મિક દ્રષ્ટિએ કહું તે ખોટી હું બારેલો રહું. તેટલામાં મારે કબજાજ દરકારી દેવા જોઈએ

પછી આપણો અને મરણોપાસકોનો સવાલ રહ્યો. તેઓએ મને તેઓની કબરકત જણાવી છે. તેઓ કહ્યું છે કે મારી દિલસોજી તેઓ પ્રત્યે છે. તેઓ અને તેઓનો બીજા ગણી શકે છે, હું કબૂલ કરું છે કે તેઓ ગરસરીયા અને આપણો તરીકેજ રહ્યા પણ તેઓએ પણ કાયદાની મર્યાદા અનુસરીને ચાલવું પડશે. તેઓએ પોતાનું કબજા નથેસરથી પકડવું પડશે. તેઓએ દિલસ્ત કરેલી ઉપર તેઓ સત્તા ચલાવે છે તેઓની લાગણી સમજવી પડશે.

આપણા મુસલમાન ભાઈઓ પણ મારી પાસે આવ્યા હતા. અને કંઈ પણ દલીલ કરવા તેઓને કહી દેવાં નથી જરૂરમાં સંકોચ નથી થયો કે, તેઓના બાકી ખાતાનું રક્ષણ કરવામાં આવશે, આ બે તેઓને રાજકોટમાં બનવાનાં બોહડા સાથે જુદી બાબતોઓ બોલવી દોષ તો હું જોઉં છું કે એ તેઓને બાબે. તેઓની પ્રાર્થિને

સ્વતંત્રતાનું સેપાઈ રહ્યા બદલની તેઓને પણ માટે પુષ્કળ અભિનંદનો આપવામાં આવશે. પછી મેં તેઓને કહ્યું : જો તેઓ પોતાની નીગણુંઓ વિષે આગ્રહ કરવા માંગતા હોય તો તેનો પણ હું વિરોધ નહિ કરું. આટલું મારે તેઓના મનની શાંતિને માટે તેમજ સમસ્ત હીંદુસ્તાનના મુસલમાનોના મનની શાંતિને માટે કહી દેવું જોઇએ. હું તેઓને વિશ્વાસ દેવા માગું છું કે તેઓના ધર્મ અને સંસ્કૃતિના સંપૂર્ણ વિકાસ અને રક્ષણને માટે તેઓની જરૂરી બહીસલામતિ-ઓ આપ્યા બાદ વધુ માગણી પણ બદલ કરવાનો હું કે મહાત્માજી કદી પણ ગુન્હો કરીશ નહિ.

વાઇસરોયનો આજે સવારે પોણા અગીયાર વાગે મને મળેલો તાર અને તેનો જે આપેલો જવાબ માત્ર જે પ્રસિદ્ધ કર્યો છે તેનો મારે ખુલાસો કરવો જોઇએ. આ બન્ને સંદેશા માં આગલા સંદેશાઓનું સુચન થયેલું છે. વાઇસરોયના સંપૂર્ણ સૌજન્ય સાથે આપણા વચ્ચે પ્રસાર થયેલા બીજા સંદેશાઓ જે પ્રસિદ્ધ કર્યા નથી. નામદાર વાઇસરોયે એ પ્રસિદ્ધ કરવા માટે અટકાવ્યા નથી. હું જાણું છું કે તેઓ બન્નેહર વ્યક્તિપણ મારાથી પત્રવ્યવહાર કરવામાં માનતા નથી. પરંતુ કેટલાક કારણોને લઇને મારે ઉત્તરવાની જરૂર નથી, તેને લીધે મને લાગ્યું છે કે એ પ્રસિદ્ધ કરવા કદાપણ જરૂરનું નહિ ગણાય. હું આશા રાખું છું કે તે પ્રસિદ્ધ કરવાની કદી પણ જરૂર નહિ પડે. મારા પત્રવ્યવહારમાં પ્રસ્તુત બાબતને વિષે સુચન છે પરંતુ તે પ્રશ્નને માટે નથી આવી બાબતો પત્રવ્યવહાર પ્રસિદ્ધ નહિ કરવાની કુલ જવાબદારી મારી પોતાનીજ છે.

ત્રીપુરી નહીં જમ્બ થકાય

મહાસભા વિષે બોલું છે. મારું હૃદય ત્યાં છે. પણ હું જોઉં છું કે મારાથી ત્યાં પહોંચાય નહીં શકાય. હજુ હું બહોળો બાબતો છું. પરંતુ એ કરતાં રીઓય તો રાજકોટની બાબતને જો મારે પુર્ણાહુતી આપવી હોય તો મારાથી ત્રીપુરી અને રાજકોટ બન્નેને ધ્યાન નહીં દઇ શકાય. કાલ તુરત મારે સઘળું ધ્યાન રાજકોટનેજ દેવું જોઇએ મારે અહિં કામ કરવાનું છે. મારામાં શક્તિ આવે કે તુરત મારે દીલ્હી ઉપરી જવું જોઇએ. હું ઇચ્છું છું કે ત્રીપુરીનાં સઘળું સારી રીતે પાસરો

આટલાં વર્ષ આજે મહાસભા ચુકયા પછે એ મને ખોટ પીનીત અનુભવ થાય છે. પરંતુ એ ઠીકજ છે. મારે એવું અભિમાન શા સારૂં કરવું જોઇએ કે કંઇ પણ મંજીર કાર્ય મારા વીના થઇજ નહીં શકે? ત્રીપુરીમાં એવા તોફાનો છે કે જેઓ દરેક રીતે મારા જેટલાજ દિલસોજી, સ્વાર્થત્યાગી અને એક નિષ્ઠ છે. એટલે તો કામ નહી થવીતી રચાપિત થાય તો પણ તેઓના આગાર દીલાર અને વાણીમાં કદી કટવાસ કે ક્રોધ નહીજ દેખાય એમ બિષે કશી શંકા નથી.

આંતમા : વર્તમાનપત્રોના બબરચરીઓનો આભાર માનવા ઇચ્છું છું. તેઓ આ સમયા ચિંતાજનક દીવસોમાં મારી પડખેજ રહેલા છે. સુપચકારીત્વના શ્રેષ્ટ શ્રેપ્રદાયોને તેઓ અનુસર્યા છે. બાબરોને માટે તેઓએ આપરાપાર્યું નથા બતાવેલું. મારી સાથે તેઓ પણ જાનીના દુનો તરીકે રહ્યા છે મારા તરફ તેઓએ અસીમ કાળજી બતાવેલી છે. તેઓએ નાને કોમ પણ બબતે દેરાન નથી કર્યો. મારા કાયદારી મીત્રોનો પણ હું બહેદર આભાર માનવા ઇચ્છું છું તેઓએ બધીજ કાળજીથી મારી સારસાર કરેલી છે.

હું આશા રાખું છું કે જેઓ પ્રાર્થનામાં માને છે તેઓ તે હજુ ચાલુજ રાખશે. મારી રીતે મારું કાર્ય હવે થઇ રહ્યું છે. દુનીયની જીવનનો હું આરંભ કરું છું. મારે બધીજ નાબુદ બસલતો કરવાની છે. આજે જે શુભે બ્રાયો વાતાવરણ છવાયેલું છે તો હું ગુમરાવવા નથી માંગતો. મને ઠાકોર સાહેબનો તાર આવે છે દરબાર શ્રી વીરાવાળાનો પીત્યાર આવે છે. મેં તેઓની ટીકા કરી છે. પરંતુ એક મીત્ર તરીકે કરી છે હું ઇચ્છીશ કે ઠાકોર સાહેબને હું પીતાના સ્થાને ધરું. મારા એક રખ્યોલ પુત્ર પ્રત્યે હું જેમ વર્તું તેમ હું તેમના પ્રત્યે વર્તીશ. હું ઇચ્છું છું કે તેઓની સમક્ષ જે જે બાબો રહ્યું છે તેની સંભારતા તેઓ સમજે. અને મેં મીત્રભાવે જે કંઇ પણ કહ્યું છે એ તેઓને કડવું ન લાગે મારી આશા મુજબનો તેઓની પાસેથી મને પ્રત્યુત્તર મળશેજ એમ જો હું ઇચ્છતા તો આ અપવાસનો ખરેખર સુંદર અંત આવેલો ગણાશે.

રાજકોટ એ કાઠીયાવાડની ચાવી છે, અને જો રાજકોટને પ્રશ્નનું બરાબર આવવામાં આવશે તો કાઠીયાવાડના બીજા રાજ્યો આપોઆપ અને બધુ સહીલપણ સંજ કરવાની જરૂર પડશે. પોતાજ રાજકોટની દરબારમાં આવી જશે. આખિરમુક્ત સમાનતા જેવી વસ્તુ આ પૃથ્વીપર કયાંય છે જ નહીં. અનંત પીપીયતા જોજ તેની ખુબી રહેલી છે. એટલે કાઠીયાવાડના રાજ્યોના બંધારણોમાં પીપીયતા ■ રહેલીજ પરંતુ બુબ ખરૂં હોવું જોઇએ.

દક્ષિણ આફ્રિકાના ટુંક ખબરો

સેક્રેટેરીયટની તરફેણમાં ઇસરાઓની પાર્ટી

કુપ મેનીન્સબુરા મ્યુનીસીપલ મુરોપીયન રેસીડેન્સ્યલ સોસાયટીઓ તરફથી મુજબ પ્રધાન મી. રેટકર્ફ ઉપર બેવા પાર્ટી રજુ કરવામાં આવી છે જેમાં યુરોપીયનોના અને બીજા યુરોપીયનોને માટે વસવાટના ઇલાકાઓ બાબતા રધાપવાની મ્યુનીસીપાલીટીઓને ફરજ પાડનારો કાયદો સાધવાની માગણી કરવામાં આવી છે પાર્ટીમાં જણાવવામાં આવ્યું છે કે ફરજીયાતપણે આમ રંગીન સાકોનેજ લાગુ પડતું નથી બારે ઇલાકાઓ લાંબા રધાયેલી ત્યારે બધા ગોરાઓને રંગીનોના લત્તામાં વેપાર કરવાનું મન થશે પરંતુ તેઓને તેમાંથી બાતલ રાખવામાં આવશે. બધા કામકાજ બીલકુલ જરૂરી હોવા માટે તે ખુલ્લબજાર અને પ્રાગણીદીન નહી હોવો જોઇએ અને તેનો પાયો લાંબા બધુત્વના સબધોની તરફ રૂઢ બાબતના સિદ્ધાંત ઉપર રચાયેલો હોવો જોઇએ.

ડૉ. માંતિક કાઉન્સીલમાં હિંદી સવાલ

તા. ૧૬ માર્ચે ટ્રાંસવાલ ગેરીનાગીયલ કાઉંસીલ માં બી. બી. સી ડી વેટનેમ નેશનલીસ્ટ તરફથી એવો ઠરાવ લાવવામા આવ્યો હતા કે ડીપાર્ટમેંટની બાલકામકો કાયમ રહ્યાની નહીં એવી ચુંટણીમાં ઉભેદવારોને પત્રપર આપવી એના ઉપર મા. પ્રીંક એવો સુધારો સાબ્યા હતા કે યુરોપીયન સત્તાઓમાં એશીયાટીકોની બીલકુલ માલીકી કે જવીનના વસવાટ બાબતમા ટ્રાંસ-વાલના ગોરા વારંવાર ધારોધ કરતા આવેલા છે અને એ લોકોની પ્રજા આગામમાં લાવવાનો સમય હવે આવી લાગેલો છે. એ સુધારો ૨૪ વિરૂધ ૭ મતે પસાર થયો હતો.

ડૉ. મ. ક્રોંગ્રેસનો વિરોધ

ટ્રાંસવાલ પ્રાંતીક ધારાસભા ના બધા સભ્યોને ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસ તરફથી તા. ૬ ઠ્ઠા મીએ તાર મોકલી હતા કે એમાં જણાવવામાં આવ્યું હતું કે બીલ દ્વારા તેનો જે ઠરાવ લાવવામા આવનાર છે તેને પરીણામે ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસને સુચના આપનારો ઠરાવ કર્યો હતો. બીજે ઠરાવ દિલ્હી ધારાસભામાં સર શ્રીનીવાસ શાસ્ત્રી પાસે જણાવ્યા મુજબ આ બીલના સુબંધમાં બોજન્સ જનરલે દિલ્હી સરકારને આભાર નહીં કરેલી બાબ સર રજા આલીમે તેપર ચર્ચાને બારે કરેલી જાણકારી ધારાસભાના પ્રમુખે કુલ આવેલ કરેલી હોવાના ખબરના જવાબ છે કે કેમ તેની કરીને પાછા કરવા સુચવનારો થયો હતો.

જગતનું રાજકીય વાતાવરણ

ઝેકોસ્લોવેકીયાની કરતી નાબુદ

ગયા સપ્ટેમ્બરમાં ઉભા થયેલા ફ્રેંકફર્ટના મામલાનો અંતે નવેમ્બરમાં જર્મનીએ સુડેટનલેન્ડ લઇ લીધા પછી ઝેકોસ્લોવેકીયાને સંયુક્ત અને સ્વતંત્ર રાજ્ય તરીકે કબુલ રાખવા માં આવેલું, મી. ચેમ્બરલેઇનની બળીદાનને જે ભાગ આપવાની નીતીથી તે વખતે લડાઇના વાદળ વીખેરવામાં આવેલા અને તેની સ્વતંત્રતા માટે બ્રીટન, ફ્રેન્સ, ઇટલી અને જર્મનીએ કરાર કરી બાંહેધરી આપેલી તે ગોડવણ મુજબ તે સંયુક્ત સંસ્થાનમાં જેક પ્રાંત એટલે બોહેમીઆ અને મોરાવીઆ જેનું સરકારી પાયતખ્ત બોહે-મીઆમાં આવેલું પ્રેગ છે તેટલો એક પ્રાંત બીજો સ્લોવેકીઆ અને ત્રીજો કારપેથો–યુક્રેઇન એ રૂથેનીઆ નામથી ઓળખાય છે તે વખ પ્રાંતનું એ સંસ્થાન સંયુક્ત રીતે બનાવવામાં આવેલું. જો કે પ્રાંતનું ક્ષેત્રફળ અનુક્રમે ૨૦ હજાર ચોરસ માઇલ, ૧૫,૭૦૦ ચોરસ માઇલ અને બાર હજાર ચોરસ માઇલનું છે અને વસ્તી ૧૩ લાખ, ૨૪ લાખ અને ત્રીસ લાખની છે ત્યારે બાદ જર્મનીના કાપાદાબથી સ્લોવેકીઆના ઝેમાથી છૂટું થવા તેયાર થયું અને તે બાબત માં હીટલરની મદદ માગી. ફ્રુથેનીઆએ પણ છૂટા થવાની માગણી કરી અને ઉંદ હીટલરે આ સયુક્તતી ચાળી પ્રજાઓને સ્વતંત્રતા આપવાના બહાના હેઠળ ઝેકોસ્લોવેકીયા ઉપર હલ્લો કરાવ્યો અને કબજો લીધો છે. કારપેથો –યુક્રેઇનની સરહદ એક તરફ હોલાન્ડ અને બીજી તરફ હંગેરી સાથે મળતી છે એથી એના ઉપર હંગેરીએ પોતાનો દાવો કર્યો છે. પોલાંડની પણ એની સરહદ છે એટલે રશીયાએ જો પોલાંડ પાસે પોતાના આશરો લેવાનોની માગણી કરે તેનો પણ બાધ નેહા થયો છે. જપાન પણ રશીઆ સામે મંચુકુઓની સરહદ પર ચકમક ઝોધ્યા રહ્યું છે.

—૦—

અમેરીકા, ઇગ્લાંડ, ફ્રાંસ અને રશીઆએ ઝેકોસ્લોવેકીયામાં જર્મનની સત્તા કબુલ રાખવાની ના પાડી દીધી છે પણ હાલના મામલાઓથી જો લડાઇ ન ઝળકે તો આગળ જોગ એબીસીનીઆની બદલીની છત પાછળથી કબુલ મંજુર થઇ પણ તેમ આપણુ થવા જાય તો કાંઇ નવાઇ નહિ.

—૦—

અમેરીકાએ એ પણ જાહેર કર્યું છે કે હમણાની જર્મન નીતી ને આભારીને લીધે અમે-રીકાનો સહકારનાના અર્થ તેણે ફેરવ્યો ગણશે અને યુદ્ધને પ્રસંગે ઇગ્લાંડ અને ફ્રાંસને લડાઇ સરંજામ પુરો પાડશે.

—૦—

લંડનનો તા. ૧૫ નો તાર જણાવે છે કે ઝેકોસ્લોવેકીયાના બનીબાર ઝેક ચેકોસ્લોવેકન ગારદને લડવા આવ્યા છે તેમાંના એક દસ ચેકોસ્લોવેકન ગારદને બચાવ્યા છે અને તે કેમનું કોણ છે તે હજીસુધી તદન છુપી રાખવામાં આવી છે. એટલે સુધી કે કરટમ બાતાને પણ ચોકસાઇથી આગવામાં આવી હતી કે તેમને કાંઇ પણ પુછપરછ કર્યા વગર પસાર થવા દેવા. પાછળથી એવું અનુમાન કરવામાં આવે છે કે સ્કોડા કારખાનાના આગેવાન હથિયારકરો ઓમાં ૮ એ કારખાનું લડાઇનો સરંજામ બનાવે છે અને આયનારાઓ પાસે અમુક ખુપા ખાનગી છે

જર્મનીની ચુનીયનને ધમકી

જર્મનીને તેની પ્રજાના ટોલસો પેસેન્જરોનો સાઉથ વેસ્ટ આફ્રિકા માટે કાયમ થવાનો ઇમીગ્રેશન બાતાઓ ના પાડવાથી ચુનીયનની સરકારને એક નોટ મોકલી છે. તે વીશે આપની સભામાં ઘણા સવાલ જવાબો થયા છે પણ તે નોટ હજુ સુધી ચોક્કસ જાહેર કરવામાં આવી નથી પણ આજ સુધીના પ્રમાણે પણ પ્રકાશમાં તે નોટ ધમકીભરી છે અને જેમ જવાબદારીના આજ્ઞે છે કે તે ટોલસો બાદમાં પાછા આવનાર છે અને તેને ઉતરવાં રોકવામાં આવતા નથી એ પરિણામ આવે તેવી બાબતદારી કબારે મારે રહેશે નહિ. બાબતો ઉપર આ જાહેર કરવામાં આવે તો પ્રજાના મુસ્સો ઘણો ઘાટો લેવાને માટે તેને જાહેર કરવામાં આવી નથી.

પ્રીટોરીયામાં ફરકાર રહીલ પાર્ટીના સેમાંડના કારખાનામાં ભારતી સબબાથી કાર બાતાને નુકશાન લગાડવાની પેરવી થઇ હતી એવી બાબર 'સન્ડે ટાઇમ્સ' તથા 'રટાર' ને મળ્યા હતા. તપાસ કરતા સત્તાવાળાઓ એવી બાબતની ના પાડે છે પણ સત્તાવાળાઓ તરફથી જે પગલાં લેવામાં આવ્યા છે તે જોતાં એ વાતમા સત્ય માલમ પડે છે એ બાબર એવી મતલબની હતી કે એ કારખાનામાં ગોરાની ગોટી ટ્રાંસ્વાલની નીચે કારખાનામાં કામ કરતાં કેટલાક જર્મન કામદારો ઉંડા ખાડાઓ કરતાં માલમ પડયા હતા અને તે સોમો પાસેથી ડાયનેમાઇટ પણ મળી આવેલા હતો જેથી એમ માનવાનું કારણ મળે છે કે એ ગોરી ગોરાની ટ્રાંસ્વાલો ઉડાડવાનું કાવતુ રચવામાં હતું. અને તેમ થાય તો એ ગોરાનો જથ્થો એટલો મોટો છે કે ગોટા-રીયાની વસ્તીને બારે હજાર ગોમાંસમાં નાંખી દે. એ સ્ટીલના કારખાના ઉપર સરકારી બંદોબસ્ત ગોઠવી દેવામાં આવ્યા છે અદીના સરકારી એજન્ટોએ પણ પ્રીટોરીયાના રહસ્ટેકપસ નાયક એકઠા કરવામાં આવ્યા છે. પોલીસ બાતામાં પણ જે ચોકીઓ રજા ઉપર દોય તેઓને રજા રદ કરી હાજર થવા હુકમ થયો છે. અને આ બધી બાબતો એ જર્મની તરફથી મળેલી નોટના પરિણામે થઇ છે.

જો લડાઇ ઉભી થાય તો સાઉથ આફ્રિકા કઇ નીતી અખત્યાર કરશે તેને માટે જે ગત ના ડોઇ ચોક્કસ નોંધ જતા ના ગલાન તેનાં બધા એવે સમયે લડાઇથી અલગ રહેવાની નીતી

જાહેર કરાવવા આગળ સરળતાથી ચર્ચી લાવશે એમ માનવામાં આવે છે. કારણ અત્યાર સુધી તેઓએ એટલી જહાજમાં મારી છે કે હવે એ સવાલ ન લાવે તો તેમના પક્ષમાં તેમની નાલેશી થાય.

રૂશીયા

રૂશીઆના એલચી મા. એમ. મેઇસ્કીએ લંડન ખાતે જણાવ્યું હતું કે ગ્રેટબ્રિટન સાથેના જર્મની સાથેના મૈત્રી આધાર રૂશીઆ અને બ્રીટન વચ્ચેના સંબંધ ઉપર છે. હાલમાં ફ્રેંચાઇટ અને ફ્રાંસ રૂશીઆ સાથે નજીકના કામ લેવા માગે છે. અત્યાર સુધીની ફ્રેંચાઇઝની નીતી રૂશીઆને પડતું નાખવાની હતી, અને ત્રણ વરસમાં ઇંગ્લાંડચેમ્બરલેનો ૨ જોમ અપાયો એ તેજ નીતીને આભારી હતો.

—

રૂશીઆના બનાવ બાબતના મહત્વનો પ્રધાન મારસાલ બુદેની એ 'રેડાર' ના બબર મુજબ એવું જણાવ્યું હતું કે કોઇ પણ ફેસીસ્ટ પાવર હમારી જમીન પર કોઇ પણ રક્ષણાત્મક પગલાં ભરવાની જરાપણ દરકાર કરશે તો હમારા તરફથી રક્ષણાત્મક પગલાંનો બરસાદ વરસાવવામાં આવશે. હમે એ નીતીનો પરદેસ નહિ કરીએ પણ જો કોઇ હમારી સામા જેવી નીતી અખત્યાર કરશે તો તેને મરતાજ પડશે એમાં જરાએ શુરસાદાર બાબતમાં જણાવ્યું હતું કે હમારા રેડારેટ સુકેશનની તરફદમા કોઇ પણ ફેસીસ્ટ સામે મેદું બાલવામાં આવશે નાં.

પેલેસ્ટાઇન

પેલેસ્ટાઇન બાબતમાં ચારણ અને યહુદી લોકોની જે મેળાવડો લંડન ખાતે કરવામાં આવ્યો હતો તેમાં કોઇ નીકાલ થઇ શકયો નથી અને જે મેળાવડો બરખાસ્ત કરવામાં આવ્યો છે અરબોની બાગણી પેલેસ્ટાઇનની સ્વતંત્રતા માટેની હતી તેમાં તેઓ જરા પણ ઓછુ કરવા માગતા નથી અને જ્યુઓની બાગણી મોટી સંખ્યામાં નવા આવનારાઓને દાખલ કરી જ્યુઇસ હોમ બનાવવાની બાગણીમાંથી તે મોકો પણ મેળવવા ઓછું કરવા માગતા નથી બાબત બરખાસ્ત કરવામાં આવ્યો છે. અરબોની બાગણી મોટી સંખ્યામાં નવા આવનારાઓને દાખલ કરી જ્યુઇસ હોમ બનાવવાની બાગણીમાંથી તે મોકો પણ મેળવવા ઓછું કરવા માગતા નથી બાબત બરખાસ્ત કરવામાં આવ્યો છે. બ્રીટીશ તરફથી ગોળી મેળવવા રબ્બુ કરવામાં આવી હતી કે હમણા બ્રીટીશ હાય કમીસનર અમુક બદલી અને અમુક અમુક અરબોને તબેલાની સંખ્યાના પ્રમાણમા વધીવટ કરવા બોલે અને હાલ કમીસનરની સત્તા નીચે રહી તેઓ સરકારનો વધીવટ ચલાવે ત હરમ્યાન જ્યુ બોમાં દર વરસે ૧૫૦૦૦ ની સંખ્યાને નવા આમાન થવા દેવી અને હમારે જ્યુ અને અરબ બેહુ માંથી સગલ્ય અમુક બોજના ઉપર એકમત થાય ત્યારે કરી બોલાર કરવો. પણ તેમા પેલેસ્ટાઇનની સ્વતંત્રતા બાબત માં જ્યુની સંમતી દેવી કોબએ અને જ્યુઓ બોટી સંખ્યામા આમાનની બાબતમાં અરબોની સંમતી લેવા બેબએ. (કમાયલ ક્રોનીકલ નોરાંત) આ યોજનાના બેહુ પક્ષમાંથી એકેયને પગંદ પડી નહિ. એટલે કોન્ફરન્સ પડી ભાગી છે. એટલે હાલ તુરતને માટે તો પેલેસ્ટાઇનની સ્થિતિ જેવી હતી તેવીજ અનીબીત રહી છે. પેલેસ્ટાઇન સીવાયના આજપાસના અરબ બાદશાહોના પ્રતીનીધીઓને આ મેળાવડામા સામેલ કરવામા બ્રીટીશની બરબાદ તો એ હતી કે એ રીતે પેલેસ્ટાઇનના અરબોની બાગણી દાબી કરાવવા માં મદદરૂપ થઇ પડશે પણ તેને બદલે પરીણામ ઉલટુંજ આવ્યું છે. કેટલાક સમય ઉપર 'ટાઇમ્સ' પત્રમાં એક યોબક તરફથી એવી યોજના બહાર આવ્યા હતા કે લડાઇ પછી સીરીયાના જે બાગલા પાછી નામધામા આપેલા, એટલે ટ્રાંસ જોરડન, યેમેનોન અને પેલેસ્ટાઇન તેને પાછા સંયુકત સંસ્થાન તરીકે એકઠા કરવા એવી જ્યુ લોકોની વસતી પેલેસ્ટાઇનમાં વધવા છતાં અરબોની બધુમતીને કશા ફરકન આવશે નહિ અને જ્યુ લોકો પણ એ સંયુકત સંસ્થાનમાં એક બાજુ તરીકે રહી શકશે. સીરીયા કે અત્યારે ફ્રાંસના હાથમાં સોંપવામાં આવ્યું છે ત્યાં પણ સુલેહ શાંતી નથી અને તેને સ્વતંત્રતા આપવામાં આવે નહિ ત્યાં સુધી ત્યાં સુલેહ શાંતી બળાશે પણ નહિ. પેલેસ્ટાઇન કે બ્રીટીશના હાથમાં છે તેની સ્થીતી પણ તેવીજ છે એટલે એ બંને બાગ પહેલાની માફક એક કરી નાંખી બ્રીટીશ અને ફ્રાંસની સાથે કરારોથી સ્વતંત્ર બનાવવા માં આવે તો તેમાં ફ્રાંસ પણ વધુમાં વધુ કહાશે નહિ. આ યોજના ઉપર કરી વીચાર આવે એવો સંભવ છે. હાલમ હમણા પાછી તેની જાહેરાત થવા બ્રીટી છે. પેલેસ્ટાઇન અને આજપાસના અરબ મુસલ્લો બળવા અને પુનની પત્ર માં આવેલા કોબાયી બ્રીટીશ અરબોને નારાજ કરવા બાબતના નથી તેવજ જ્યુ લોકોને પણ હાથપર રાખવા માંગે છે.

રાસમાં સ્વરાજનું ખાતમુહુર્ત

૨૧ સભા પ્રતિકારમાં ગામ તા. ૧ લીનો દિન એક સોનેરી સ્વપ્ન હતો. સરદારની હાકલને માન આપીને રાષ્ટ્રની મુક્તિને બાતર સર્વસ્વનું બલિદાન કરનાર રાસના બેકુનો આજે ગર્વ ધારણ કરીને આજના બલિદાન ઉત્સવ ઉજવી રહ્યા હતા. "તમારી જમીનો બારણા ઠોકતી પાછી આપશે" એવા સરદારના શબ્દોની યાદ આજે રાસના આ વીર બેકુનો કરી રહ્યા હતા. જે જમીનો તેમણે દેશના સ્વાતંત્ર્ય યુદ્ધમાં દાન કરી હતી તે તેમણે આજે પાછી મેળવી હતી અને એનો આજે ઉત્સવ હતો.

આજે સરદાર બલિદાન આપનાર દોઢસો રાસની આજુબાજુના દુર દુરના ગામોગામોથી બેકુનો ટોળાબંધ ઉતરી પડયા હતા અને ખરેખરના પાંચ વાગ્યાથી કુચ કરતા રાસ આવીને સ્ટેશનની જુમીને રાષ્ટ્ર ગીતોથી ગજવી રહ્યા હતા. જુદા જુદા વાજન મંડળીઓ અને બાંસોના ઝણઝણાટથી એક નવાના સરખા રાસને તેમણે આજે મજાની મુકયુ હતું. રાસમાં આજે એક અહોભાવ ભર્યો ઉલ્લાસ રહ્યું હતું.

આશોપાલવોના પાન, તોરણો તથા રાષ્ટ્ર ધ્વજોથી રાસને સુંદર રીતે શણગારવામાં આવ્યું હતું. વિરલબાઇ દરબારો, મહાત્માજી દરબારો તથા સરદાર દરબારને એવા દરબાર ઉપાડ કરવામાં આવ્યા હતા અને સ્વાગતના મુદ્રાલેખો ડેરેડેર દ્રષ્ટિગોચર થતા હતા. ગામની બારોબાર સંખ્યાબંધ સ્ત્રીઓ નવા માબ્યકતો અને કાર્યકર્તાઓની ભેદની બની હતી અને સરદારના મોટર આવી પહોંચતાં. જયના પોકારોથી તેમનું બારે સ્વાગત કર્યું હતું તરતજ તે મોટર સરઘસના આકારમાં ગામના ફેરવવા બા આવ્યા અને સરદારનાં દર્શનાર્થે આખું ગામ ઉલટી પડયું હતું. ફેરફેર સરદારને સુતરના હાર નવા નાણાંબેરના બંજરથી નવાજ નાખવા બા આવ્યા હતા.

સાકાગાર વાગ્યા પછી કેટલાક કાર્યકર્તાઓ સરદારની મુલાકાતે આવ્યા હતા અને આજની પરીસ્થીતીથી તેમને વાકેફ કર્યા હતા. બપોરે બે વાગે બંજરઘર સંભા મળાર હોવાથી તે તરફ લોકોની ભેદની ઉમટી પડી હતી.

સાકાગાર વાગ્યાથી સભાસ્થાન બાનથમેદનીથી ઉભરાવા લાગ્યું હતું બે વાગ્યા પહેલાં સરદારની આગાહિ બરપક્ષ કરવામાં આવી હતી તેની આજેજ આ સભાની બેજના કરવામાં આવી હતી. બપોરના બે વાગ્યા સુધી લોકોનાં ટોળે ટોળા સભાસ્થાન તરફ ઉમટી રહ્યા હતાં. એમાં સ્ત્રીઓ નવા બાળકોની સંખ્યા પણ અપૂર્વ હતી. સભાસ્થાનને આકર્ષકપણાની તોરણોથી સુંદર રીતે, શણગારવામાં આવ્યું હતું અને સરદાર માટે એક ઉંચું બાસપીઠ તૈયાર કરવામા આવ્યું હતું. સરદાર નીબત સભામાં આવી પહોંચતાં તેમનો "સરદાર વલ્લભભાઇ કી જય" ના ગગનભેદી પોકારોથી સત્કાર કરવામા આવ્યો હતો.

સભાના કાર્યની શરૂઆત બાળાઓએ "હરીનો મારગ છે શૂરાનો" ના ગીતથી કરી હતી. ત્યાર બાદ રાસ ગામ તરફથી શ્રી. ઝવેરભાઇએ સરદારનું સ્વાગત કરતાં જણાવ્યું હતું કે આજે અમારા આનંદનો પાર નથી કારણ કે આપે "તમારી જમીનો બારણું ઠોકી પાછી આપશે" એમાં જે બેબ ઉચ્ચારો હતા તે બાપ અમારી પ્રતીજ્ઞા ઉપરે કૂબ્યા છે. અત્યેજ સ્વાર્થબની હાકલ અમારા ગામપરે કરી હતી અને તે બધાં પ્રસંગોનો આજે આપને યાદ આવે છે અને બાપ્યા અમે બધા આપના આભાર માનીએ છીએ.

બાદ શ્રી. ઝવેરભાઇ આપે એક નીવેદન વાંચ્યા સંભળાવ્યો તેમાં રાસે દેશના ઇતીહાસમાં આપેલા

વડોદરા આર્યકન્યા મહાવિદ્યાલય

સ્વામી અભયદેવનો જવાબ

વડોદરા આર્ય કન્યા વિદ્યાલયમાં ચાલતા કહેવાતા અનાચાર વિષે અને તે સંબંધમાં થયી બેઠકની અંદર તપાસના સંબંધમાં સ્વામી અભયદેવજીએ એક ખુલ્લો પત્ર લખ્યો હતો અને જે ટુંક મુદતપર 'મલ્યમંપુ' નામે 'ઇન્ડિઅન ઓપીનીઅન' માં ઉતારવામાં આવ્યો તેનો સંસ્થાના ટ્રસ્ટીઓ અને સંચાલકો તરફથી જવાબ આપવામાં આવ્યો છે જે નીચે આપીએ છીએ:

"સ્વામી અભયદેવજીએ પુરતા વીચાર્યા પક્ષ પક્ષ તેજ જુની ક્રમપુર્વ તથા અસત્ય પોતાનો પ્રચાર કર્યો છે, આ વિષયમાં ટ્રસ્ટીઓનું જનતાને નીચેનું નીવેદન છે.

"અમોને પણ દુઃખની સાથે સ્વામી અભયદેવજીદ્વારા પ્રકાશિત થયેલ પક્ષપાતપુર્ણ વક્તવ્ય પર દ્રષ્ટિ નાખવાનો અવસર મલ્યો છે. જે પઢનાને સમજ સ્વાભીજીએ આ વક્તવ્ય પ્રકાશિત કર્યું છે અને જેથી પોતાને જવાબદારીથી મુક્ત સમેલ માને છે, તે પઢનાને આજે લગભગ ચાર વર્ષ થયા છે. એટલુજ નહીં, સંસ્થાઓના ટ્રસ્ટીઓએ એ વિષય પુર્ણ રીતે સ્વયં તપાસ કરી, સ્વતંત્ર સમીતીદ્વારા તપાસ કરાવી અને કન્યાઓના સંરક્ષકોએ પણ તપાસ કરી અને આ બધાના નીર્ણય અને વક્તવ્ય નાગે સન ૧૯૩૬ માં દૈનિક તથા સાપ્તાહીક પત્રોમાં પ્રકાશીત કરવામાં આવ્યા. તપાસ પછ તે પુર્વે સભાની સમક્ષ પોતાની ફરીયાદ કે વક્તવ્ય રજુ કરવાનું જનાતાને વારંવાર નીવેદન તથા પોતપોતાના ના પદાના સાક્ષીઓ સહીત ઉપસ્થિત થવાનું નીમન્ત્રણ વર્તમાનપત્રોદ્વારા તથા આમંત્રિતગત પણ આપવામાં આવ્યા હતા.

"અમોને સદુઃખ આશ્ચર્ય થાય છે કે સ્વામી અભયદેવ આ પ્રકારથી સારી રીતે સમ્બન્ધિત હતા, જેનો તેમણે સ્વયંપોતાના વક્તવ્યમાં સ્વીકાર કર્યો છે, તથાપી તે સમયની કાર્યવાહીયા તેઓ કેવી રીતે અનભીજ્ઞ રહ્યા આશ્ચર્ય છે એ બાબત આગારી સમજમાં આવતી નથી.

"આજે જે સેક્રેટરીને તેઓ સ્વયં "છપ્પનીયા તથા પોતાની માનેલી સંસ્થા" કહે છે તેના સંબંધમાં પોતાનું અંદર વક્તવ્ય કરતાં પહેલાં પહેલાં સભાના સંચાલક પ્રમુખ તથા ટ્રસ્ટીઓને સ્વયં મળી લેત તો કદાચ આ "ઓકલવાનું" વક્તવ્ય કરવાનો અવસર ઉપસ્થિત ન થાત. અસ્તુ

"સેક્રેટરીના પ્રકાશિત વક્તવ્યના વીષયમાં જે વીસ્તારપુર્વક આપણી સભાના ઇતીહાસ સંભળાવવામાં આવે આપવા સમજાવામાં આવે તો તેનું એક પુરાણ-પુસ્તક બની જાય. ઉચીત તો તેજ છે કે જે કંઈ માહાનુભાવોને જે કોઈ શંકા હોય તે અમને પુછે, અને અમે તેનો ખુલાસો કરીયું.

"કદાચ આજે ત્રણ વર્ષ પછી સ્વામી અભયદેવજીને કોઈ ભ્રમ થયો હોય જે તેમના પત્ર પરથી જેનો ઘોડો ભાગ આદિ ઉતારવામા આવે છે, તેના પરથી પ્રકટ થશે આ પત્ર સ્વામી અભયદેવજીએ તા. ૯-૫-૩૫ને દીવસે મહાત્મા ગાંધીજીને લખ્યો હતો:.....તેમને મેં આપની સાથે થયેલી વાતો સંભળાવી હોવી જે શ્રી ચુનીલાલજીને આપને મેં કહેવરાવ કર્યો હતો. જેઓને હું આપ કુમાર મહાસભામા જોઉ છું તેવા ગાણસ લખવા ધું કે તે વખત પણ શિથીલતા સહન નથી કરી શકતા, કુમેષ્ટા થવાની વાત તો દુર રહી, તેમને તો કોઇ દરીયાદ હતી જણ પણ નથી. જો કે તેઓ આ વાતને માટે સદા તૈયાર છે કે આનંદપ્રિયજીની કોઇ ખુરાકની જણ થાય તો તેઓ તેમનો સાથ છોડી દેશે, અથવા આમકુમાર મહાસભવનમાંથી ખુટા થઇ જશે. મેં તે પણ અક્ષર કાઢી છે કે કન્યાઆશ્રમમાં કોઇ ગરબડ દોષ અને તેથી તેમને બાધ ન હોય, એવો સંબંધ છે. પરન્તુ તેમની વાતો ઉપરથી મને એવી સંભાવના પણ જણાઇ નહી. આટલી મોટી વાત તેમનાથી આટલી વાર સુધી અજાણ રહી શકે નહી. આગળ મેં આમાર્ય મેધાવ્રતજીની સાથે વાતચીત કરી તેમને વિષે આ સંસ્થાની સામે કોઇ ફરીયાદ નથી. જે તો મે વાતચીતમાં આપને વર્ધામાં કહ્યું હતું કે મને મેધવ્રતજીની સાથે મેળવવાને માટે બીજકુમારજી આવ્યા હતા મેધાવ્રતજી પોતે આવેલા નહોતા. આ બાબતમાં મને મને જણાય છે કે—કોઇક ગેરસમજણ થઇ છે. જો તેમની સાથે ન્યાય કરવામાં આવે, અને મેધાવ્રતજી તો પારેખર પીયાસ મેળવજ છે, તો મને દીક જણાય છે કે ગેરસમજણ થઇ છે મેધાવ્રતજી તો કન્યાઓને સદાનન્દમત પણ દયવું કરવો, તેમની સાથે ઘણું ગળપું, અરજા ગાવા વગેરેને પણ સદાચર્યની ગારામો પાતો તરીકે સમજતા હતા અને કદાચીક હદ સુધી તો આદર્શરૂપમાં ઘણુંજ ઘણુંજ પણ સમજે છે. આ વાતોનો એમણે મને ફરીયાદ કરી હતી; અને જે પ્રમાણે મેં એમને કહ્યું હતું કે આ વાતો સભામા મુકો; તે પ્રમાણે તેમણે પમી નીર્ધારતાપુર્વક ત્રીજીઅમની સભામા એ વાતો મુકી આ બધાંથી મેધાવ્રતજીને સંતોષ થઇ ગયો અને તેમણે કન્યા-આશ્રમ છોડી દેવાની કોઇ આવશ્યકતા ન જોઇ. હું પણ એજ પરીણામ પર પહોંચ્યો છું કે આનંદપ્રિયજીના વીષયમાં બીજો કોઇ ગંભીર-બાબત નથી. તો પણ સરદારના અને આપના સંતોષને માટે આપ ઇચ્છો તો તે પ્રમાણે કરી શકાય તેમ છે. ઉતાવળમાં કોઇ અન્યાય ન થાય.'

"એજ પ્રમાણે બીજે પમ સરદાર વલ્લભભાઇને લખ્યો છે. તેમાં સ્વામી અભયદેવજી જણાવે છે: 'મેધાવ્રતજીની સાથે મેં અક્ષર વાતચિત કરી તેના આધારે પર હું નીમ્નલીખીત વક્તવ્ય તેમની સાથે અમદાવાદમાં થએલી વાતચિતના સંબંધમાં ઉપસ્થિત કરવાનું માટે પ્રસ્તુત સમજું છું, જે બ્રહ્મચર્યની શીથીલતા તરફ સૌને કર્યો હતા તે તેમણે બ્રહ્મચર્યના ઉંચા આદર્શ પ્રમાણેની શીથીલતા કહી હતી. જેવી શીથીલતા એક અતી સામાન્ય વાત છે. મેધાવ્રતજીએ મારા કહેવા પ્રમાણે પોતાની સભામા મુકી હતી અને તેમનું સમાધાન હવે થઇ ગયું છે તે વાતો પણ એજ સામાન્ય હતી. (જેમકે—બીમારીમાં કન્યાને અડવું, ગરમો આવો વગેરે). પો આનંદપ્રિયજી ઉપર કોઇ ચારત્રીક દોષારોપણનો આધાર મારી સમે થએલી મેધાવ્રતજીની વાતચીતને પરીણામે બનાવી શકાય તેમ નથી. કેવળ વિધ્વકુમારજીની વાત રહી બાકી છે, જે મારે માટે હવે બહુ ગૌણસ્થાનીય નથી રહેતી.'

"એમ તો બધી કાચલો તથા દરીયાદોનો કેવી રીતે બીજાપેક્ષ થયો હશે અમે બનાવી શકીએ છીએ પરતું કામનો તેનો સમય નથી, તથાપી જે સજ્જન જાણવા ગામતા હોય તેઓ આગને લખી શકે છે. અમારો દઢ મત છે કે તેઓ બધો વીમત બનવા પછી એજ નીર્ણય પર આવશે કે અમી વાતો તથા દરીયાદો થયોત્પાદક તથા દોષપુર્ણ છે. કન્યા ઓની ગેરહાજરમાં સાંભળેલી વાતોના આધારે પારેવાર તપાસ સમાતીઓની સામગ્રીને અમે હિતકર નથી માનતા. અંદર સાક્ષીઓને અપીલ કરીને દાની પોતાંચાડવાના હેતુને અમે નથી સમજી શકતા. કેમકે ત્રણ ત્રણ તપાસ સમીતીઓ અમે નીમી અને તેમણે પોતાના દઢ તથા નીષ્પક્ષપાત અભીપ્રાયથી કરાવ્યું કે મેરમા અને પં. આનંદપ્રિયજી સર્વ પ્રકારે નીર્દોષ છે. એ સીવાય પાછલાં ત્રણ વર્ષોમા અમારી પાસે એક પણ દરીયાદ આવી નથી.

"જે કોઇ વ્યક્તિને દરીયાદ હોય કે તેણે કોઇ પાસ સાબીતી હોય તે તે સંસ્થાના ટ્રસ્ટીઓની પાસે સ્વતંત્ર તપાસની માગણી રજુ કરે તો સંસ્થાના સંચાલનનું ક્ષેત્ર જે જવાબદાર વ્યક્તિઓ પર હોય તેઓજ આ બાબતમાં હસ્તક્ષેપ કરી શકે અને તેઓજ આવી વાતોનો નીર્ણય આપી શકે છે. અમે જાણીએ છીએ કે જે પ્રત્યેક વ્યક્તિ સાર્વજનીક સંસ્થાઓમાં નાથું મારે કે પોતાની મનમાની કરાવવાની કોશીષ કરે તો અમારે કહેવું પડશે કે કોઇ પણ સંસ્થા ચાલીજ શકે નહીં. એવા બાબતોમાં સંસ્થાઓની નીયામક સભાજ તપાસ કરે છે, અને પોતાનો નીર્ણય આપે છે.

કાળાનો ઉલ્લેખ કર્યો હતો. અને અંતમાં જણાવ્યું હતું કે તમારા રીપોર્ટ તરીકે અમે કામ કરતા આવ્યા છીએ તેમ, જેવા હોઈએ તેવા તે રીપોર્ટાગીરી કરતા રહીશું.

શ્રી સરદાર વલ્લભભાઈએ આશીર્વચન આપતા પોતાના પ્રવચન દરમ્યાન જણાવ્યું હતું કે:

આજનો પ્રસંગ રાસના અને મુજરાતના ઇતીહાસના અમુલ્ય પ્રસંગ ગણાશે.

સામા પક્ષના વકીલ નીચે ૧૯૩૦ માં ગઇબાઇના ઇતીહાસીક ઘોડી કુદનો પ્રસંગ માટે તે અંતનો માર્ગ સાફ કરવા અહીં આવ્યો હતો સારે બાધ્યા કરતાં મને પકડયો હતો. તે વખતે એક ડાકોર હતા અને બીજો સાબ્બે પોતાનો પણ આવ્યા હતા.

પ્રજાની પ્રતીજ્ઞા

૧૯૩૨ મા તમે બીજી પ્રતીજ્ઞા મહેસુલ નહી ભરવાની કરી હતી, તે વખતે તમને રાષ્ટ્ર તરફથી વચન અપાયું હતું કે તમારી જમીનો જાય તો જવા દેજો પણ અમારા વચન પર શ્રધ્ધા રાખજો કે એ જમીન બારણાં ઠોકતી પાછી આવવાની. આજે એ રાષ્ટ્રની પ્રતીજ્ઞાનું અને તમારી પ્રતીજ્ઞાનું અને મારી પ્રતીજ્ઞાનું પાલન થયું છે. એ પ્રતીજ્ઞાપાલનના કામમાં સહાય કરવા માટે પ્રભુનો પાડ માનવા અને તેમાં જેઓએ આપણને મદદ કરી તેનો આભાર માનવા આપણે એકઠા થયા છીએ.

પ્રતીજ્ઞાપાલનનો ઉત્સવ

હીન્દુસ્થાનના વાજબ હક્ક કરવાનો દીન રોજ દુર છે આજે તો પ્રતીજ્ઞાનું પાલન કરી શકયા તેનો આ ઉત્સવ છે. બધાને પ્રતીજ્ઞાનું પાલન પણ તેમ કરાવી શકે છે કે જેનામાં શ્રધ્ધા હોય, જેને પોતાની પ્રતીજ્ઞામાં વીશ્વાસ ન હતો તેવાને પણ આજે વીશ્વાસ ઉત્પન્ન થયો છે સરકાર સામી ઘારે કરોડો આપણી વીરૂધ્ધ પડયા હતા ત્યારે સાથે રહ્યા દોસ્ત તો ના પ્રતીજ્ઞાનું પાલન કરાવનું શક્ય થયું હોત પણ તેવી તાકાત આપણામાં ન હતા એનું એ કારણ હતું

એ બધા અને બારડોલીના બારતી ઓટ વાલ્કા અને ગુજરાતના બધા મેદાનો એક થયું અગે જેલમાં એક બીજા બધુ હતા દુર બેઠા બેઠા પણ અમે બધા તમારા દુઃખમાં ભાગીદાર હતા. મંત્રીમહાપ્રભુના શરીરમાં દુઃખ સહન કરે છે તેના કોઇને ખબર નથી. બધાએ ગાંડામાર ખાધા, તાપ તડકા વેઠયા અને માર સહન કર્યો હતા અનેક દુઃખો સામે તેમના બોળાગામાંથી પ્રાણ જુદો નથી થયો.

તાજેજ દાખલો

જે નીતીથી છે અને મરણને ઓળખે છે અને જાણે છે કે મરણ કોઇનો છોડતું નથી. જેને નો મરણ દુઃખ બને સરખાં છે; દુઃખને તે સુખ માની શકે છે અને જ્ઞાની હોય તો સુખને એક આભાસ માની પોતે ઇશ્વરમય થાય છે. રાસે સાત વર્ષ સુધી જે વેઠયું છે તે કયાં નાસી ગયું છે? તેને પરીણામે નો આજે તમારામાં હર્ષના ઉભરા ઉછળી આવે છે. એ બધું તમારી ક્રાંતી, તથા અહીંનું દ્રશ્ય છે.

બ્રહ્મીમાં તખાત રહ્યો છે

આજે હીંદુસ્થાન ના ઇતીહાસ તખાત રહ્યો છે, જે વખત પહેલાં તમે ચલાવતા હતા એજ વખત આજે દેશ રાજધાની પ્રજાતમાં ચાલી રહ્યો છે; નહીં તો વળી રાજકોટમાં ગાંધીને જઇને બેસવાનું કામ હોત.'

રાજકોટ એ તો એક નાનો શહેરો પ્રશ્નો છે. તેને તોડયો એ તો એક સામાન્યનું કામ છે, પણ આજે તેની પાછળ સલ્તનતની સઘળી શક્તી એકઠી થએલી છે અને તેથી લાંબા રાજકોટનો પ્રશ્નો તોડી આપણે સમગ્ર દીશાસતી પ્રજાનો કરવાજોગ ખુલ્લો કરવાનો છે. આથી આજે સૌ મોટામાં મોટા સત્યાગ્રહીનું કામ છે.

એક વર્ષ વર્ષની કેદમાં મને મુક્તાને આ વખત છે તેથી મને તો મરણના પા જેવું લાગ્યું છે. જ્યારે ગાંધીજીએ મને બસી જવા પોતાને જવા જણાવ્યું ત્યારે મને તો આખે દુ મરણને શરણ થયો ના હોઉ એવો અનુભવ થયો હતા. અને તમે બહાર હોઇએ અને પ્રસન્ન કરતુરબા જેલમાં બસ તે શોભાજ કેમ? આ તો એક આકરી સજા છે,

સત્તા તેમને છોડવાની છે

જેમાં સ્વાર્થ નથી અને જે પ્રતીજ્ઞા દેશ માટે લેવાયેલી હોય છે તે કદી નીષ્ફળ જતી નથી, આજે તો નાના બાળા પરની સકત હતી પણ જવાબ્દિમાં મોટા પાયા પરની પણ આવે. કદાચ સજા કરવાનો પ્રસંગ ના પણ આવે એવોએ સંભવ છે પણ તે તો તે આપણે પાસા સીધા નાખીયે તોજ. કયે ગામવાળા સમજી ગયા છે કે કયે તેમની સામે જેવોલા એ કોઇ જેલનું વ્યાપાર નથી તેમ કોઇનો જણાવ્યું છે કે સત્તા તેમને પોતાનેજ છોડવાની છે

આ બધાનો આભાર આપણે સત્તા હજમ કરવાની શક્તી જેટલા પ્રમાણમાં ઠાલીએ તેના પર રહેલો છે. જે વસ્તુ ગાંધીજીએ ગાંધી છે તે હજી આપણામાં આવી નથી અને તેથીજ ગાંધીજીનો રાજકોટ જવું પડયું છે

બે એરપેર નીકળી ગયા અને આજે ગઢામાં જે સત્તાનો મેદ છે તે નીકળી જાય અને રીપાબ્લીકીની પછી જાગના સોમેએ તો તો સત્તાને હજમ કરવાની શક્તી પ્રાપ્ત કરી એ તો રમત પાત છે. આજ સત્તાના ગાદે જે પકડવી બાપ છે તે ઊંજ જણાવે છે કે હજી સુધી આપણું દીલ સાફ નથી, સત્તા કરી લોકોનાં દુઃખ ભાગવા માટેજ આપણને સ્વરાજ્ય જોઇએ છે.

આ કામ કઇ કઠણ નથી. જો તમે દામ માંથી મેલવૃત્તી દુર કરો અને ધુંધીઓ પર સંયમ રાખી કામ કરો તો હિન્દુસ્થાનના ઘડતરના સાચા પાયા નાખવાનો પ્રસંગ આજે તમારે આંગણે આવીને ઉભો છે.

જેમ છાત ચોરી પકડાતા વચનને હજી તમે યાદ કરો છો તેમ આજે પણ વચન આપું છું કે જો સરકાર બાજ બહેનો ખાદી સ્વચના પાળશો અને મારી વાત માનશો તો કોઇ દુઃખ નહી રહે, અને હીન્દુસ્થાનના ઇતીહાસમાં તમે એક નવુજ પાનું લખાવશો, અને બળીબમાં સમાજ કરણી નહી પડે.

તમે કામમાં બહારથી કાપડું ના આવે, કોઇ બહારની ચીજ ના લાવે, કોઇ રાજાની ના હોય, કોઇ કાર્ય ના જાય, એક ઇમરી પણલને ના મળે કે કેરેબમાં પક્ષમા ના જાય અને એવા પ્રકારની રચનામાં તમે સાથ આપો તો તમને તરત સ્વરાજ્યનું સ્વપ્નું આવવાનું છે.

જેની પાસે લાકીઓ, બધુકો અને તોપો હતી તે પોતાની પ્રતિજ્ઞાનું પાલન ન કરી શકી અને તમે જેઓ બીનહથીયાર હતા તેઓ આ તોપ બંધુકવાળા સામે પ્રતાના પાલન કરી શકયા એ ય કંઇ ઓછી વાત છે? તમે હવે એવી પ્રતિજ્ઞા લો કે જેમાં તમારી નામના થઇ જાય અને જો એવી પ્રતિજ્ઞા લો તો તો રાસમાં આજે સ્વરાજ્યનું બાતમુહૂર્ત કરી શકીએ.

ટ્રાંસવાલ પ્રજાપતિ એસોસીએશન

શ્રી ટ્રાંસવાલ પ્રજાપતિ એસોસીએશનનું વાર્ષિક સંમેલન તા. ૬ એપ્રીલ ૧૯૩૯ ને રવિવારે સવારે ૯ાા૦ કલાકે ૨૩, આરકેડ રેડરીડપર આવેલા મેસર્સ માસ્ટર બ્રધર્સના મકાનપર શ્રી, જમાદારી મકાનજી ના પ્રમુખપદે મળશે.

કામકાજ. (૧) વાર્ષિક રીપોર્ટ. (૨) હિસાબ અને ઓડીટરની રજુઆત: (૩) પરચુરણ.

ટ્રાંસવાલમાં વસતા પ્રજાપતિ બાઇઓને આ પ્રસંગે વધુમાં વધુ સંખ્યામાં હાજર રહી અમારા-ને કોર્ટ કરવે બાઇઓ અને બહેનોને મોટા પાર પધારવા આગ્રહભરી વિનંતિ છે.

ઠક્કરભાઇ ઝવેરભાઇ મીસ્ત્રી,
મહામંત્રી શ્રી ટ્રાં પ્ર એ

તરત દુકાનો વેચવી છે

સેનેજમેન્ટની ખામીને લઇ બે સારા ફોટોગ્રાફિ દુકાનો વેચી વેપાર બદલાવ કરવા માગીએ છીએ. કોઈ પણ ગ્રાહકને વેપાર કરવો હોય તો આ તક ચુકાય એવો નથિ. દુકાનો સરસ અને સરસ જોઇન રોડ આરટીનટેલ ઉપર આવેલી છે. નેટીવ કોર્ટહાઉસની સામે આ દુકાનો સાંબ્રી ચુકવણી ફીક્સ્ચર વેપાર કરતી હતી. કોઈ પણ સાહેબને કોન્ટ્રાક્ટ સાથે કરવું હોય તો તે પણ થઈ શકે તેમ છે. ઘાડી પરતી અને ગોરા અને નેટીવોની ઓકસ્ત ઘરાકીથી આ દુકાનો મશહુર છે. વધુ ખુલાસા માટે "સવર્ણ કેમેરા સ્ટોર" સ્ટાન્ડ ૫૧૧-૧૭ સ્ટરીટ સીટીકોર્ટને મળો અથવા ઉપરની દુકાનોના એડરેસ્સપર મળો.

"કુદરતના કુસુમો"

આ પુસ્તકમાં કુંકી કુંકી વાર્તાઓનો સંગ્રહ છે. કુલ ૨૭ વાર્તાનો સમાવેશ થયો છે. પાકુ બાઇન્ડીંગ પુઠું કી. રૂ. ૫.

"અંધેરાનાં વાદળ"

મહાન લેખક અપ્ટન સીંકલેરની નવલકથા પરથી આ પુસ્તક રચાયું છે. તેમાં ઘણું રસીક સામાજીક વાર્તાઓ છે.

કીંમત રૂ. ૫

આ બંનેનો ઓર્ડર સાથે મળી રહેશે.

"ગઈયાગા જાણનારી નવા રહેનારી બાસીકા-ઓના સંરક્ષકોની મેક સભા બાબત પ્રકરણ સંબંધી તૈયાર કરવા માટે મળી હતી એમાં અનેક પ્રતીબિત આગેવાનો હતા. એમણે પોતે સંસ્થાની આખી પુછપરછ કરી અને પોતાનો જે નીર્ણય પ્રકટ કર્યો તે વર્તમાનપત્રોમાં આવ્યો હતો.

"અમને તો દૃઢ વીશ્વાસ છે કે ચરોદરા આર્ય-કન્યા મહાવીદ્યાલયના કોઇ પણ પ્રકારને આગા-ગાર થતો નથી અને કદી થયો નથી. અને આ કામ સંસ્થા સર્વપ્રકારે સંકાયથી પર છે અને પ્રા. આનંદશંકરભાઇ સર્વતઃ નીર્દોષ સિદ્ધ થયા છે.

"આગે બાબત મનને સાદર નમ્ર પ્રાર્થના કરીએ છીએ કે જો તેમને કોઇ પ્રકારની ફરીયાદ હોય કે કોઇ વસ્તુ જાણવી હોય તો અમને સંપે. પોતે પધારે. અમે સહૈવ તૈયાર છીએ. આપ પોતે જોઇ શકો છો, અને શંકાઓનું નીવારણ અને સમાધાન કરી શકો છો. પુછી શકો છો. અમારી કોઇ પણ પ્રકારની રોક ટોક કદી નહોતી, છે નહી અને રહેશે નહીં.

"આ પ્રસંગે આ વીષય પર આથી અધીક અમે કહીશું નહી. જનતા પોતે આ વકતવ્ય પર વીચાર કરે.

નારાયણજીલાલ પીતાં
મુંબઇ
નાનજી કાલિદાસ મહેતા
પોરબંદર
અંબાલાલ બી. મહેતા
સોલીસીટર મુંબઇ
અનુરબાઇ આબાસાહેબ પટવર્ધન
ટ્રસ્ટીઓ :—આર્યકુમાર
સભાસભા પટવર્ધન

મુંબઇ,
તારીખ
૧૬-૩-૧૯૩૯

[નોંધ—આના જવાબમાં પણ સ્વામી આનંદ કેસલીએ વિસ્તૃત નિવેદન બહાર પાડયું છે જેમાં નિષ્પક્ષપાત અને જાહેર તપાસ કરવાની આ-વશ્યકતા પર તેમણે વધારે મુકયો છે. પરંતુ આ ઝઘડાને અંગે વધુ સ્થાન આપી શકતા નથી.—અ. ઇ. ઓ.]

ચર્ચા પત્ર

આ ગે વા નો !

'ઇન્ડિયન ઓપિનિયન'ના અધિપતિ જોગ,

સાહેબ, —આ બાબતમાં મારે જે વિષય ઉપર અર્જ કરવી છે તે ઉંડો મહત્વનો સાંપીઠકો મારા ઉપરના એક બાનગી બ્રાહ્મણમાં તને આપેલ સલાહ, આપણી કોમના હકના આગેવાનોને તેમજ ભવિષ્યમાં કોમની આગેવાની લેવા ઇચ્છનારાઓને ઇશ્વરીજ માર્ગદર્શક થઇ પડશે એમ મારી અને ટ્રાકુ છે.

"સેવા કરનાર મોટી કમાણી કરવાનો મોહ છોડવો જોઇએ સેવાનો સ્વાર્થ એ વાત જેઓ કરવા ગયા છે તેણે ભેષ ખત્તાઇયા છે. તારી પાસેથી હું સારી આશા રાખું."

દીંદી કોમની સેવા કરવાનો દાવો કરનારા આપણા આગેવાનો ઉપરની સલાહ મુજબ કાર્ય નથી કરી શકયા. અને તેથીજ નિઃસ્વાર્થ કાર્ય કરનાર એક પણ આગેવાનને તારવી કાઢવા દીંદી કોમ બહુજ અસમર્થ છે. મારી માન્યતા મુજબ આજના આપણા આગેવાનોએ દીંદી કોમની સેવા કરવા જતાં પોતાનું ગજવું વેડફી નાખ્યું છે. એટલે કે તેઓ કોમની સેવા કરવામાં ખાલ નિષ્ફળ નિવડયા છે. આજે દીંદી કોમની બહુ રહેલી પાયમાલી આગેવાનો ની નિષ્ફળતા પુરવાર કરવા અને મારી માન્યતા ને ટેકારૂપે બસ છે.

આપના તા. ૨૬ જાનેના 'ઇ. ઓ.' માં "અ-વસ્થિત ગુંડાગીરી" ના મથાળા હેઠળ આપનો અગ્રલેખ મારા વાંચવામાં આવ્યો છે. મારા અનુભવ મુજબ મારે આપના લેખને હું કોંગ્રેસવાદી દૈનિક જાતા ટેકો આપ્યા વગર ચાલે તેમ નથી. હું કોંગ્રેસવાદી હોવા છતાં કોંગ્રેસની ખોટી નિતિને ખોટા કૃત્યોને ટેકો આપવા નથી માગતો. હું તમારી સાથે સંપૂર્ણ મળતો થાઉ હું કે કોંગ્રેસની અને કોંગ્રેસની બહારની સભાઓમાં પણ કોંગ્રેસના હરાવ યા કાર્ય પ્રતે કે કોઇ વ્યકિત મતદેર યા જરા વિરોધ દર્શાવવાની હીંમત કરતા હોય છે તો તેવી વ્યકિતને મારવાની ધમકીઓ આપવામાં આવે છે. તેવી ધમકીઓના લેખ બનાવોમાં માનો હું પણ એક હતા. ઘણા ઘણા કેસલાક કોંગ્રેસ અને કોંગ્રેસ બહારની મીટીંગોમાં મારવા જોગ થઇ પડયા છે એ હું નથી આપે જોવા પામ્યો હું, અને જાહેર પ્રજાને જણાવવા માગું હું કે કોંગ્રેસ સામે મતદેર દર્શાવનારાઓને માર મારવાની ધમકીઓ અને માર પડવાની જે જે સત્ય હકીકત જાહેર આપી છે એ સમજને ખુબ પાત્તાર અને મુંઝાગીરી સામે જગાવની બોરી દર્શાવે કરનાર પ્રજાનો ખુદાનો વફાદાર ગુનેગાર ગણાશે.

હું કોંગ્રેસવાદી હોવા કોંગ્રેસના કાર્યકર્તા-ઓને પુછપરછ કરું છું કે જ્યારે કોંગ્રેસના કોઇ કાર્યકર્તાઓ કે સભ્યનો કોંગ્રેસ યા કોંગ્રેસ બહારની સભાઓમાં આવા હકના કૃત્યમાં કામ લેવા યા ન લેવાની ફરજ નથા પક્ષ પાતી કે બોલા પ્રકને તેઓએ ચર્ચાવી હાદવું જોઇએ? આવા કૃત્યોથી શું કોંગ્રેસની પ્રતીષ્ઠાને હાની નથી પહોંચતી? આવા કૃત્યો સાને કોંગ્રેસ પેન સેવી રહી છે તેનું શું કારણ? અંગ્રેજીમાં કહેવત છે કે "સાઇલન્સ મક્સ કન્સેન્ટ." એ કહેવત મુજબ આવા કૃત્ય પ્રતે કોંગ્રેસનું મૌનધારણ એવા કૃત્યને કોંગ્રેસની મંજુરી છે એમ માનવાનું કારણ આપે છે.

કોંગ્રેસમાં હોદા ભોગવનારાઓને હું પુછું છું કે શું તેઓ નિઃસ્વાર્થપણે સેવા બજાવી રહ્યા છે? એ બાબત દરેક આગેવાનો એ ખુદા ને સાક્ષીમાં રાખી પોતાના અંતર આત્મા ને પુછી સત્ય દિયે પ્રકાશ પાડી લેવાની જરૂર છે. પોતા ઉપર જે સત્ય પ્રકાશ પડે તેને આધારે તેઓએ ભવિષ્યમાં સત્યનો આશ્રે કોમની નિઃસ્વાર્થ સેવા બજાવવાના વિચાર ઉપર આવવું જોઇશે. તોજ તેઓએ પોતાનું જીવન સાર્થક કર્યું ગણાશે. કોમને નાગે સ્વાર્થ સાધવામાં અને કોમના એક વર્ગને ન્યાય અને લાભ આપવા ના અને બીજાને અન્યાય અને પાયમાલ કરવા માં જે કોઇ આગેવાન પોતાના જીવનનું સાફલ્ય થયું ગણતા હોય તો એ તેમનો ભ્રમ કરે છે. તેવો ન્યાય ધરનારા કરનારમાં ઘરી પાપનું કળ પાણીએને ખવાડનાર સાન ધરનાર છે.

કોંગ્રેસના કર્મવીરતા આગેવાનોને મારી નમ્ર અરજ છે કે તે તેઓથી આ લેખમાં જણાવ્યા મુજબ મહાત્મા ગાંધીજીની સલાહ અનુસાર કોમની સેવા કરી લાભ એમ ન હોય તો તેઓએ આજથી કોમની સેવા કરવી છોડી દેવા જોઇએ. આમ કર્યાથી તેઓએ પોતા ની અમેક અણી સેવા બજાવી ગણાશે

ધુરંધર.

ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસ

મીટારીયા બ્રાંચ

વાર્ષિક જાહેર સભા

પી ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસ મીટારીયા બ્રાંચની વાર્ષીક જાહેર સભા તા. ૨૬ મી એપ્રીલ ૧૯૩૯ ને બપોરના ત્રણ વાગે પી એકમાયર આપોરકેપ, બુઆ સ્ટ્રીટ, એરીયા-દીક બહાર, મીટારીયામાં નીચેના કામકાજ માટે મળશે જે સમયે મીટારીયા અને ક્લેરવુડકમાં વસતા તમામ હિંદીઓને ચોકસ-સર પધારવા વિનંતિ છે.

કામકાજ: (૧) ગોકરેલ્લીઓનો રીપોર્ટ. (૨) ટ્રાંસવાલની રજુઆત. (૩) અગલદારોની ચુંટણી.

અમર. ભુલુ અને નાનાભાઇ મોતા ત.
નાનજ કોટીઆ મંત્રીઓ.

ભાડે આપવાની છે

સારી મોકાની દુકાન કવીન સ્ટ્રીટ અને મેલબર્ન રોડ બરફાગ્રેના ખુણા ઉપર. કરીયર્સ અને ગુચરના વેપાર,
લખો યા મળો:
L. O. PATEL,
23 (b) Bell Street,
Doornfontein, J.H.Burg.

વેચવાના પુસ્તકો

બાળ સાહિત્ય—નવલકથાઓ—ધાર્મિક સાહિત્ય—રાષ્ટ્રિય સાહિત્ય—કાવ્યો વિગેરે

કવિશ્રી મુનિ વિદ્યાર્થી જીવન પ્રકાશન મંડિરનું સાહિત્ય

	પા.	શા.	પે.
૮૦ પુસ્તકોનો સેટ	૧	૧	૬
૫૦ ,, ,,	૦	૧૧	૬
૨૫ ,, ,,	૦	૧૨	૬

નવકુસુમ ચાંચલભાળા

૨ જી ચોપડી	૧	૬
૩ જી ચોપડી	૧	૯
૪ થી ચોપડી	૨	૦

સરકારી શાળાઓમાં ચાલતાં પુસ્તકો

	શા.	પે.
બાલબોધ	૮	૬
૧ લી ચોપડી	૦	૯
૨ જી ,,	૧	૩
૩ જી ,,	૧	૯
૪ થી ,,	૧	૬
૧ લી ચોપડીના ભાગ	૦	૬
૨ જી ,, ,,	૦	૯
૩ જી ,, ,,	૧	૩
૪ થી ,, ,,	૧	૬
ગુજરાતી ટેકા ડીક્ટેશન ભાગ ૧	૦	૧
,, ,, ,, ભાગ ૨	૧	૦
અંકગણિત શાસ્ત્રપાવાળાનું	૨	૬
બાકરણ પાત્રનું	૧	૨
જોગીદાસ ખુમાણ વિરમુની (ઐતિહાસીક વાર્તા) નવી આવૃત્તિ	૨	૦
ગુજરાતી ભાષાંતર ડીક્ષનેરી નાની	૫	૦
ઈંગ્લીશ ગુજરાતી ,, ,,	૫	૦
ગુજરાતના ભતિહાસની સહેલ વાતો	૧	૦

રાષ્ટ્રીય સાહિત્ય

મારી જીવન કથા (પં. જ. નેહરૂ)	૧૨	૬
સત્યાગ્રહની મિમાંસા	૪	૬
સ્વદેશિયા	૩	૬
આને મજુરી કરનારઓને	૨	૦
મેરા સેવા	૨	૧
વધું બચવશે	૪	૦
મારી જેલવણી	૪	૦
બાબરી ટેલીયો ભાગ ૧–૨	૫	૬
,, ,, ભાગ ૩ જો	૭	૧
બીજો વિચાર દોહન	૩	૦
દક્ષિણદીના વીર	૧	૭
બાપુ જીવન બોધ	૧	૦
નજરાત બાળ	૧	૩
અર્પણની પ્રતિજ્ઞા	૦	૬
બાપાજી હિંદુસ્તાન	૪	૬
સેવક સંગીત	૧	૬
સારથી સમાજ	૨	૦
મીરા દરશ	૩	૦
ગમુ વાર્તાઓ	૪	૦
બાપા ગાંધીની કથા	૫	૬
જેમ ડાબરી ચ. રા. ગોપાલાચારી	૨	૦
પરદેશી કાપડની સામે કેમ દરીયાવ	૨	૬
પ્રાણ પ્રતિષ્ઠા	૨	૬
નીતિનાથને માર્ગે	૨	૦
ધર્મ સંસ્થાપન	૧	૬
આપે કરીશું શું?	૨	૬
,, ,, ,, ઉત્તરાર્ધ	૨	૬
બોલશેવીઝમ ને બીજી વાતો	૧	૬
તોતિંગના અને બીજી વાતો	૧	૬
બેકુન્ત બિહારી	૧	૦
બોળામેજમાં મધીજી	૨	૦
,, ,, પાર્ટ ૧લો	૪	૬
ભારવાસની કહાણી	૩	૦
,, ,, પાર્ટ ૧લો	૩	૬
નવા મીનો ભાગ ૧ લો	૧	૬
,, ,, ભાગ ૨ જો	૧	૬
કર્મચારી	૨	૦
મહાત્મજીના પ્રમુખો	૨	૦
ગોખેલ બિગ્રહસ્ટરી	૨	૦
આયર્લન્ડનો મુક્તિ સંગ્રામ	૩	૦
કુરબાનીનો કલાઓ	૨	૦
સાગર સમાટ	૨	૦
જિરાફ જાએ સારે	૩	૦
સોરઠ રાણી	૫	૬
ગુહરાજ	૪	૦
પીર ગગદેવ	૪	૬
હીંદુસ્થાનની બળ વાર્તાઓ	૨	૬
પુંડરીકના પરાક્રમ	૧	૬
ગુ બ્રહ્મોદર કેમ બનો	૧	૦
સમાજની વેદીબર	૪	૬

ધાર્મિક સાહિત્ય

કામ દોહન ભાગ ૧૨	૭	૬
પરમાર્થસાર	૧	૦
રત્નાગી શિષ્ય સંવાદ	૧	૦
રત્નમાં ટ્રેક્ટ્સ પા. ડુ.	૪	૦
બાળ કથા	૧	૬
બનાત્રિત ગેમ	૧	૦
ગિતા બોધ	૨	૦
ઉપનિષદ પાદાવળી	૪	૦

નવલ કથાઓ

બંદરની બાળા	૪	૦
પ્રેમ બાલકા	૭	૦
સારેહો બાજી	૭	૦
ગામ લક્ષ્મી ભાગ ૧	૭	૦
,, ,, ભાગ ૨	૭	૦
,, ,, ભાગ ૩	૭	૦
,, ,, ભાગ ૪	૮	૦
જગેન્દ્રના	૫	૦
સાધુ ને સંસાર ભાગ ૨ જો	૨	૦
ચારિત્ર લક્ષ્મ અને સંપુરતા	૭	૦
હિરીજ	૭	૦
નારી હૃદય	૪	૬
નવમા મંડળ ૨	૪	૦
,, ,, ૩	૫	૦
તાની નવલકર	૪	૦
હિન્દુસ્થ	૭	૦
જયંત	૬	૬
પુન્નરીણી	૪	૬
બાગીરદારનો હાસ્ય ગંડાર	૬	૦
કુમ શિખા	૩	૬
રાસ નંદીનો	૨	૬
રાબીણી	૬	૦
મધુલા	૩	૬
મેતરીના તોરણ	૩	૦
સુનીતી બોધ	૩	૦
સાબરમતી	૩	૦
સ્નેહ સંગમ	૪	૬
સાસરમા સહીત કિન	૫	૦
વેરાનમાં	૩	૬
સ્નેહ પત્ર	૭	૦
સુવર્ણરેખ	૮	૬
પરિણિતા	૨	૬
જયાના પરોણા	૨	૦
બેસણા સાહણ	૬	૦
કાવેરા	૭	૦
કાકાની બાળા	૮	૬
માણિકા	૫	૦
વિપ્રદાસ	૭	૬
કેક વિજાન	૧	૦
કમબેનો રાજકર	૭	૬
રણમે બાર ૧૦૧	૧	૦
ધુપ છાયા	૪	૬
ભરત કેશરના લગ્ન પસંગો	૪	૬
દરબા	૬	૦
બાજજ પરી	૭	૬
કલ્પના કુસુમો	૫	૦
બોજદાના જજ્ઞ	૩	૦
જાયા	૪	૬
વિનોદ વાટીકા	૫	૦
ઉષા ચરમા	૭	૦
ગાયકા	૧	૦
ચદ્રની મંગા	૫	૦
ગહરી ગમાજ	૩	૦
બાબી	૩	૦
ચંદ્રનાથ	૩	૦
રવાગી	૪	૦
કાશીનાથ	૪	૬
બોકાંણ ભાગ ૩	૧૭	
ચાલીસ હજારનો ચેક	૬	૬

Manager, Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

'Phone 2-3381 Tel. add. "Letapco."

D. K. PATEL

Fruit and Vegetable Exporter

— SPECIALIST —

In South African, Canadian and Australian Apples

Cape Fruit on hand in season

We have in stock Leaches which have just come in Market.

ડી. કે. પટેલ

ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ એક્ષપોર્ટર.

સાઉથ આફ્રિકન, કેનેડીયન અને ઓસ્ટ્રેલીયન એપલ્સના સ્પેશીયલીસ્ટ

ઋતુમાં કેપ ફ્રૂટ પણ રાખીએ છીએ

લીચીસ વેચવા શરૂ થયા છે અને તેનો સ્ટોક પણ રાખીએ છીએ.

ફોરેનના ઓર્ડરો ઉપર ખાસ ધ્યાન દેવામાં આવે છે

લીચીસ સારા અને સસ્તા C. O. D. થી મળશે.

P. O. Box 766. 18, Cross St. Durban. 1210

Telephone 33-5382.

VALLABH RANCHHOD,

Wholesale & Retail Fruit and Vegetable Merchant.

Country Orders Promptly attended to.

14, DIAGONAL St. JOHANNESBURG.

ટેલીફોન ૩૩-૫૩૮૨.

વલ્લભભાઈ રણછોડ

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ અમારે ત્યાં તાજું અને સસ્તુ મળશે.

બહારગામના ઓર્ડરોને તારીફે ધ્યાન દેવામાં આવે છે.

૧૪, ડાયોગનલ સ્ટ્રીટ. જોહાનીસબર્ગ. 1054

૩૫ વર્ષ થયાં સાઉથ આફ્રિકામાં પ્રખ્યાતિ મેળવેલ

જોહાનીસબર્ગમાં

પારબંદર પીઆં બનેલી લહેજતદાર મીઠાઇ મળવાનું સ્થળ.

દમણી રીતમાં ઉત્તમ સ્વાદિષ્ટ ભોજન બનવાની સગવડ. મીઠાઈ તેમજ બ્રેકફાસ્ટ ફરહાલ સ્પેશીયલ તયાર કરવામાં આવે છે.

પધુ બનવા માટે ઉભા થયો

KAPITAN'S CAFE

'Phone 33-6577. 13a KORT STREET JOHANNESBURG. 135

ચામડીને મખમલ જેવી સુંવાણી આકર્ષક ને ખુબસુરત રાખવા માટે

અફઘાન સ્નો

વપરાય છે. આ સ્નોમાં વીટામીન A છે જેથી ચહેરા તથા શરીરની ચામડીને પોષણ આપી સુંદરતામાં વધારો કરે છે.

SOLE AGENTS—

PATANWALA & CO BOMBAY 2

Branch : CALCUTTA.

સોલ એજન્ટ:

Indo-African Trade Agency,

74-76 Wilson Street,

Dundee, Natal, S. A. 1200

પ્રસ્થાન

ભેટ?

પ્રસ્થાન માસિક બાર વર્ષ પુરાં કરી-તેરમા વર્ષમાં પ્રવેશ કરે છે, તે નિમિત્તે :—

'પ્રસ્થાન'ના ગ્રાહકોને ખાસ લાભ

જે ગ્રાહકનું સં. ૧૯૯૪ના ફાગણથી ગણો સપ્ટેમ્બર ૩૦ પર, બાકી, પરદેશ માટે ૩. ૩ા મોકલી આપે, તેમને પ્રસ્થાન ગ્રાહકોએ તરફથી બહાર પડેલાં પુસ્તકો ઉપર રૂપ ટકા કમીશન આપી આપવામાં આવશે. (અપવાદ: ૧૦. ગોવિંદરાવ મહારાણા તથા ૧૦. સમરાંગણ પાકાનાં પુસ્તકો ઉપર ૧૫ ટકા).

ગ્રેહકે કે

જે ગ્રાહક લગભગ ૨૦-૨૨ રૂપિયાનાં પુસ્તકો ખરીદશે તેમને પ્રસ્થાન મફત પડી રહેશે.

૩૦-૪૦ રૂપિયાનાં ખરીદનારને તેમને આપી લવાજમમાં પડી રહેશે. બેરો ન લાગે ના મળશે જ.

ગુજરાતનો આમજન, તેમજ પુસ્તકાલયો ને લાઇબ્રેરીઓ આ યોજનાનો જરૂર લાભ લે.

મફત?

પ્રસ્થાનનાં પુસ્તકો

	રૂપિયા.
ક્રમાંકપત્ર	૩॥
ગાંધારીનો ઉપાલંભ	૨
રંગિણીનું પંકજ	૨
સાબરમતી	૧॥
પરગજ્યું પિંજર	૨
ઉદ્યમપર્વ	૧॥
પરેલાદિરે	૨
ચતુરંગ	૧॥
પ્રેમનો ઉંબ	૧॥
ઓ પુરુષ	૧
નવો અવતાર (પ્રથમ ભાગ)	૫॥
કમાવલી	૨॥
વસંતગુણ	૧॥
સાતા આસોપાલવ	૧॥
સરસ્વતીમાળા (વર્ષ ૨ જી ૬	૧૩।

આખું સૂચીપત્ર મંગાવો.

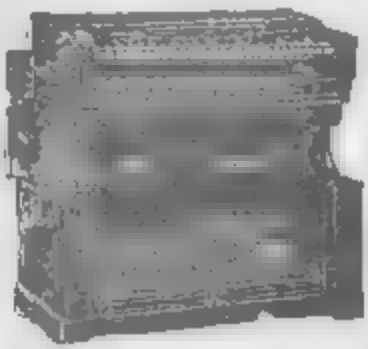
પ્રસ્થાન કાર્યાલય: પારસી અગિયારી સામે : અમદાવાદ

સાહિત્ય અને સંગીતનો સમન્વય

દિનપ્રતિદિન જનતાની રસવૃત્તિ કેળવાય છે—જનતા નવિનતાની પુજક બની છે—ભાવના અને આદર્ષ આ જમાનાનું ગૌરવ છે—અને હવે સોહા ગમે તેવી વસ્તુ ચલાવી લેવા તૈયાર નથી.

અમે પણ આ માન્યતાને માન આપી વર્તવાનો નિશ્ચય કર્યો છે. તેથી આસ પ્રસંગ માટે તમારા સમક્ષ હમણા રેજા અજીતા નટ નટીઓ અને લેખકોનો સહકાર સાથી પ્રેક્ષકોની રસવૃત્તિને પોષે એવી રેકોર્ડો. ધાર્મીક ડ્રામાના સેટો અને હારમોનીયમ, તબલા મગાવ્યા છે જે તમારી સમક્ષ રજુ કરીએ છીએ. સંગીતના મધુરા સ્વરોથી તમારા ઘરમાં સ્વર્ગ ઉતારો.

અમે સોહલ ખરીદી તેમજ એજન્ટો મારફતે હારમોનીયન મંગાવતા નથી તેથીજ અમે લેખીત ગેરંટી સાથે વેચીએ છીએ.

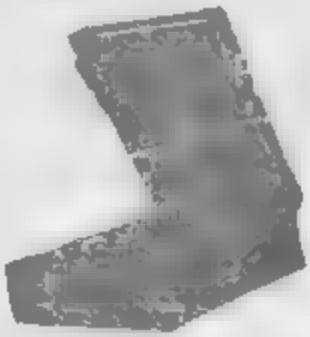
મગના હારમોનીયમ પા. ૬-૦-૦
હાથના " "
ઢબલા રીડના " પા.૨૭-૪-૦

મોટી એકની કીમત
પા. ૧-૦-૦ થી

પા. ૩-૧૬-૦ થી

મામાફોન પા. ૨-૧-૦ થી પા. ૮-૮-૦

હીઝ માસ્टર્સ વોઈસ
તથા
કોલમ્બીયા
(ઈન્ડીયન રેકોર્ડ)
3/—

રેકોર્ડના સસ્તા ભાવો

નવા નંબરો અથવા તમારા માંગેલા નંબરો વધેલા પા મોડા તમને મળશેજ તેા શા માટે વધારે પઇસા ખર્ચો છેા.

કહેા અથવા તાર કરેા.

Special

Largo stock of latest Drama set arrived in Tamil, Hindustani, Gujarati and Telugu. Prices have been specialy reduced.

Apply for our catalogue Our Harmoniums sold under written Guarantee for 3 years. Try us before you go elsewhere.

તેમજ આ રેકર્ડની હવાને અનુકુળ થાય તેવા મીઠા અને મધુર સુરના, મજબુત અને ટકાઉ, વારા, ગાતા, સરદાર તેમજ ગેરંટીબંધ કુલુટના હારમોનીયમ, હાથના અને પગના તબા હાથ-પગના. નવી સીલેકશન ન ની રેકર્ડ રેકર્ડની પેટીઓ આવી ચુકી છે. તે સીવાય દરેક જાતના ગ્રામોફોન ઉપલી બધી મેકરો સાથે H.M.V. ને કોલમ્બીઆના પણ સ્ટોકમાં રાખીએ છીએ.

વાજાંઓના છુટા ભાગો મોટા જથ્થામાં રાખીએ છીએ.

બાયોલીન, બેન્જો, મેન્ડોલીન, ઘુસઘુસ તરંગ, ગીતાર અને રેકાય બેન્ડના ભાગોમાં ઘણો ઘટાડો કર્યો છે.

કોઇ પણ વાજાંનું રીપેરીંગ કામ અતી દેખરેખ નીચે ગેરંટી સાથે બનાવી આપીએ છીએ.

—સાઉથ આફ્રિકાના ૩૨ વર્ષના જુના હારમોનીયમીસ્ટ—

COOMALIA'S MUSIC SALOONS

P. O. BOX 460. 179 GREY ST. AND 131 QUEEN ST
DURBAN, NATAL.

'Phone Day 2-1164. 'Phone Night 5-1566.

RAJCOOMAR,

DURBAN'S FIRST INDIAN UNDERTAKER

Coffins, Wreaths and Fresh Flower Wreaths of all descriptions always in stock.

Motor and Horse Hearse at moderate Charges.

રાજકુમાર,

અન્ડરટેકર

કોફન, ફૂલ, શેરડા વગેરે ૩ વેરા ભાવે ફૂલ તેમજ મોટરોથી પૂરી પાડવામાં આવે છે. રાત દિવસ ખુલ્લું.

14, Cross Street, DURBAN.

'PHONE 33-4691. BOX 2626.

L. MISTRY

એલ. મીસ્ત્રી

બોકસ, રેપલ અને ફીચન ફર્નેસર ફૂટક અથવા જથ્થાબંધ બનાવનાર તેમજ ટુ ટર્નીંગ મંત્રોપકારક

કામ કરનાર.

બહારેલા બાયેલું પ્રોમ્પ્ટ ડીલર મંગાવો.

45 Market St. : : : Johannesburg.

કીટીંગસ

પાવડર

કીડી, માકડ, બાંગડ, કંસારા, માખી, વંદા

વિગેરે સઘળા જંતુઓનો

નાશ કરે છે.

કીટીંગ્સ પાવડરના ટીન મળે છે.

Box 830. Tel. Add. "Orangexpo."

M. C. PILLAY

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter

country orders executed at lowest Market prices

TRIAL ORDER SOLICITED.

જથ્થાબંધ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર

અમો આપકંટ્રીના ઓરડર બાલ કેરફેર રાખી સારો માલ C.O.D. થી ચઢાવીએ છીએ.

79, PRINCE EDWARD STREET, DURBAN.

'Phone 2-6235. P. O. Box 316.

Heerabhai Morar Matvadkar,

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter

and Commission Agent,

15 CROSS ST. RESIDENCE.

PACKING WAREHOUSE 44 BOND ST.

DURBAN.

હીરાભાઇ મોરાર મટવાડકર

હોલસેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર

અને કમીશન એજન્ટ,

પેકીંગ સારી રીતે કરી માલ સી. ઓ. ડી. થી

મોકલવામાં આવશે.

ટેલીફોન ૨-૬૨૩૫ બોકસ ૩૧૬.

૪૪ બોન્ડ સ્ટ્રીટ, ડરબન.

'Phone 33-4461 Tel. Add.: "VALABTEL." P. O. Box 6748.

V. B. PATEL,

WHOLESALE AND RETAIL FRUIT, VEGETABLE AND PRODUCE MERCHANT

CHEAPEST BANANA STORE IN TOWN.

40 President Street, JOHANNESBURG.

Terms: NETT CASH or C.O.D

વી. બી. પટેલ,

હોલ-સેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ, વેજીટેબલ અને પ્રોડ્યુસ મર્ચન્ટ

જોહાનીસબર્ગ

૪૦ પ્રેસીડન્ટ સ્ટ્રીટ, ટાઉનમાં સૌથી સસ્તામાં કેળાં વેચનાર.

ટર્મસ: નેટ કેશ અથવા C.O.D

ટેલીફોન ૩૩-૪૪૬૧ ૪૦ પ્રેસીડન્ટ સ્ટ્રીટ,

પી. ઓ. બોકસ ૬૭૪૮ જોહાનીસબર્ગ

"શુદ્ધ ઘી"

ડરબનમાં પ્યોરીટી ફૂડસ બનાવતાં પહેલ કેમ. જે. માકેલે ડરબનનું વાતાવરણ અનુકરાવ્યું અને ડરબનની ફેમસીની ખાતર ખાસ પસંદ કરેલું (મેક) ઘી.

અમારે ત્યાંથી મોટા પ્રમાણમાં મળશે.

આજ સુધી પુછો ના હોય તો

સાઉથ આફ્રિકાના સોલ એજન્ટ.

SAMJEE DEVSHI & SON

6, Cross Street, DURBAN.

સામજી દેવશી એન્ડ સન

૬, કોસ સ્ટ્રીટ, ડરબન.

NAROTAM HARGOVIND

The Master Tailors.

Suits and Costumes Made in the latest Styles.

We specialise in High Class Tailoring.

Our Prices are to suit the times.

Try us with your next Order

તમારો સુટ કયાં સીવડાવશો?

નરોતમ હરગોવીંદ

તમને અપ-ટુ-ડેટ સ્ટાઇલનો ડિલાસા સારૂ ખાતરી આપશે.

ટાયલ ઓર્ડર આપી ખાત્રી કરી જુઓ.

'Phone 25661. 176 Grey St Durban.

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	ક્રીસ્તી ૧૯૩૯ માર્ચ	હીંદુ ૧૯૯૫ ચૈત્ર	મુસલમાન ૧૩૫૮ સફર	પારસી ૧૩૦૮ ફોજ, ૬ઠ્ઠી	સુર્યોદય કે. મી.	સુર્યાસ્ત કે.મી.
શુક્ર	૨૪	સુદી ૩	૨	૨૦	૬–૫	૬–૬
શની	૨૫	.. ૪	૩	૨૧	૬–૬	૬–૫૮
રવી	૨૬	.. ૫	૪	૨૨	૬–૭	૬–૫૭
સોમ	૨૭	.. ૬	૫	૨૩	૬–૮	૬–૫૫
મંગળ	૨૮	.. ૭	૬	૨૪	૬–૯	૬–૫૪
બુધ	૨૯	.. ૮	૭	૨૫	૬–૧૦	૬–૫૩
ગુરૂ	૩૦	.. ૯	૮	૨૬	૬–૧૧	૬–૫૨

Buy Perfect DIAMOND RINGS and Flawless DIAMONDS direct from our factory!

Do you know through our "Factory to Finger" policy, you can purchase beautiful Diamond Rings and Flawless Diamonds at prices lower than wholesale? Why not call and inspect our large selection of exquisite gems to-day? Write, 'phone or call for our Free, clear-type illustrated catalogue.

AMSTERDAM
Diamond Cutting Works

62, Field Street, Durban
P. O. Box 2362. 'Phone 2-4888.
Also at Johannesburg and Capetown.

Congress Jubilee Albums

An artistic Jubilee Album containing the photos of all Congress Presidents from 1885 to 1935. The pictures have been done in three colours with many decorative borders. The best available pictures of the Congress Presidents have been chosen for the coloured prints.

Price: 2s. 6d

To Be Had From:

"INDIAN OPINION,"
Phoenix Natal.

The History of The Indian National Congress
(1885—1935)

In Khaddar binding with coloured photo. It contains the photos of all the past Presidents.

Price: 6 Shillings.

Obtainable from:

The Manager,
'INDIAN OPINION'
Phoenix, Natal.

'INDIAN OPINION'

(Founded by Mahatma Gandhi in 1903)

For The Moral, Political and Social Advancement Of Indians In South Africa.

Published Every Friday.

Subscription Rates

Payable Always In Advance.

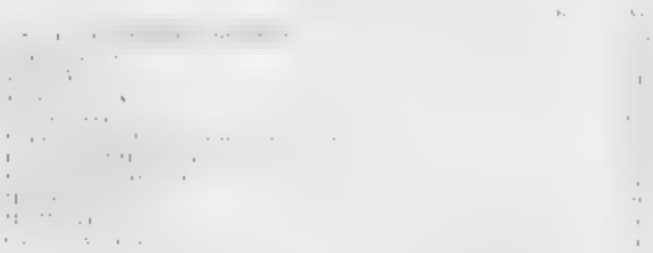
Within the Union	21s	Annually
" " "	11s.	Half-yearly
Outside the Union	22s. 6d.	Annually
" " "	12s.	Half-yearly

Become a Subscriber and persuade your friends to do likewise

Apply to—

Manager,
Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

SWAMI VIVEKANANDA'S WORKS

LIFE OF SRI RAMAKRISHNA

PRABUDDHA BHARATA
OR
AWAKENED INDIA

A high class English monthly started by Swami Vivekananda in 1896. It is devoted to Universal Religion, Indian Culture, Education, Art and other topics of international interest.

Annual Subscription: Inland Rs. 4, Foreign 11 Shillings.

Apply for a complete Catalogue:—
The Manager, ADVAITA ASHRAMA,
4, Wellington Lane, Calcutta, India.

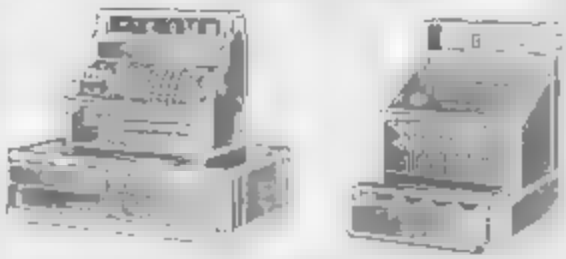

In the Fashion . . . Precisely!

STOCKED BY ALL LEADING JEWELLERS

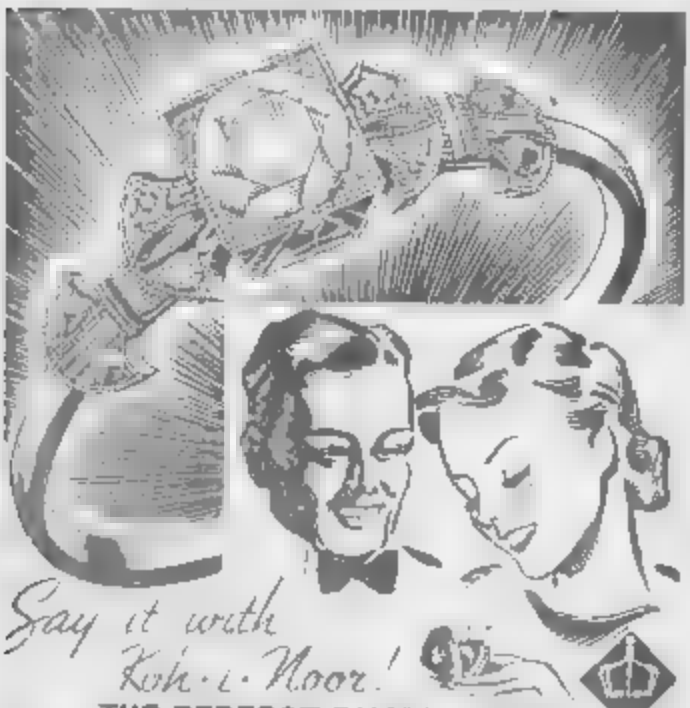
CYMA

NATIONAL
CASH REGISTER
AND
ACCOUNTING MACHINE
SYSTEMS
FOR
MAXIMUM
EFFICIENCY

THE NATIONAL CASH REGISTER CO. S.A. (PTY.) LTD.,
63 PRESIDENT STREET
JOHANNESBURG
P. O. Box 3591. Phone 33.6245

KOH-I-NOOR
DIAMOND ENGAGEMENT RINGS

Say it with Koh-i-Noor!

THE PERFECT DIAMOND RING

KATZ & LOURIE LTD.
"DIAMOND CORNER" ELOFF & MARKET STS. JOHANNESBURG.

THE FINEST IN WATCHES

Lord Elgin · Lady Elgin
21 JEWELS 19 JEWELS

America's most distinguished timepieces — important gift values.

"Tomorrow's timepieces today!" That is what you'll say about the stunning new Lord Elgins and Lady Elgins. Brilliant gift watches offer exclusive technical advantages. See them today!

KATZ & LOURIE LTD.

Write for full Elgin watch Catalogue

"DIAMOND CORNER" ELOFF & MARKET STS. JOHANNESBURG.
Lawrence Marcus requires: CASA COMBRA. Box 478.

Printed and published by Manilal M. Gandhi at Phoenix Settlement, Verulam, Natal.

INDIAN OPINION

Founded by
·MAHATMA GANDHI·
·IN 1903·

No. 13—Vol.–XXXVII FRIDAY, MARCH 31st, 1939

Registered at the G.P.O. as a Newspaper.
PRICE FOURPENCE.

SERVICE OF GOD

"We can but serve that part of God's creation which is nearest and best known to us. We can start with our next-door neighbour. We should not be content with keeping our courtyard clean we should see that our neighbour's courtyard is also clean. We may serve our family but may not sacrifice the village for the sake of the family. Our own honour lies in the preservation of that of our own village. But we must each of us understand our own limitations. Our capacity for service is automatically limited by our knowledge of the world in which we live. But let us put it in the simplest possible language. Let us think less of ourselves than of our next-door neighbour. Dumping the refuse of our courtyard into that of our neighbour is no service of humanity, but disservice. Let us start with the service of our neighbours.

—GANDHIJI.

ઈશ્વરની સેવા

"ઈશ્વરની સૃષ્ટિનો જે ભાગ આપણી નજીકમાં નજીક હોય તે જેને આપણે સૌથી વધારે જાણતા હોઈએ તેનીજ સેવા આપણે કરી શકીએ. આપણે આપણા સામાપડોશીથી શરૂઆત કરીએ. આપણે આપણું આંગણું સાફ કરીનેજ સંતોષ ન માનવો જોઈએ, પણ આપણા પડોશીનું આંગણું સાફ થાય એની આળ રાખવી જોઈએ. આપણે આપણા કુટુમ્બની સેવા કરીએ, પણ કુટુમ્બને ખાતર ગામના નુકસાન ન વહોરવા જોઈએ. આપણા ગામનું માન સાચવવા તત્પર આપણે થવું જોઈએ ખરું. પણ આપણા દરેક જણે આપણી મર્યાદા સમજવી જોઈએ જે જરૂરના આપણે દીવેજ ઓલવે તેને વિષેના આપણા જ્ઞાનથી આપણી સેવાશક્તિની મર્યાદા આપોઆપ બંધાઈ જાય છે. પણ આ વાત દુનિયાના સાદી ભાષામાં મુકું. આપણે આપણા સામાપડોશીના કરતાં આપણો પોતાનો વિચાર ઓછો કરીએ. આપણા આંગણાનો કચરો પડોશીના આંગણામાં ઠાલવવો એ માનવજાતિની સેવા નથી પણ અસેવા છે. આપણા પડોશીની સેવામાં આપણે આરંભ કરવો જોઈએ."

—ગાંધીજી

B. I. Steam Navigation Co., Ltd.

સ્ટી. "કેનીયા"

૩૬ ટીકીટ પા. ૬ ૭ ૬.
ઇંડુ પીરશી પા. ૨ ૬ ૦
ટોટલ પા. ૧૧ ૧૩ ૬.

૩૬ ટીકીટ પા. ૬ ૭ ૬.
મુરશીમ પિરશી પા. ૨ ૬૭ ૦.
ટોટલ પા. ૨૨ ૪ ૬.

અપ્રીલ તા. ૬ મીએ મુંબઇ જવા ઉપડશે

ખાસ સુચનાઓ—હેલાકોએ પોતાના દાગીના રકમ પોતાનું અને કીમતનું નામ લખી, પેકીંગ કરવાનું જરૂરનાનું કરવું અને અમો અહે આવા રેલ્વે ડીપાર્ટમેન્ટને કલીના સીમા પોર્ટ કુરે પહોંચવા કરવા જણાવીએ. વિશેષમાં બહાર ગામના પેસેન્જર લોકો પોતાના માલની તપાસ કરાવવા રેલ્વે રસીદ અમને અમારી ઓફીસમાં દેખાડવાથી કસ્ટમાકીની મારફતે પંતો મેળવી કરાવ તેમજ માલ વેલાસર પહોંચતો કરાવ આકારણીઓ બાબતો અમારી સાથે પત્રવ્યવહાર કરવાથી ટીકટ મેળવી શકશે.
કીમતને લગતું દરેક કામકાજ અમારી ઓફીસ મારફત કરવાથી ફાયદો થાય છે.

વધુ ખુલાસા માટે લખો યા મળો.

SHAIK HIMED & SONS, :: **390, Pine Street, Durban.**
Telegraphic address: "KARAMAT." Telephone 2-0432

CITY SHIRT Co., **No. 4, Kort Street, Johannesburg.**

1104

THE NEW INDIA ASSURANCE
——COMPANY, LIMITED.——

Life, Fire, Motor Car, Motor Lorry, Motor Bus, Plate Glass, Workmen's Compensation, Etc. Etc.

આ ઓફીસ નીચા કંપનીમાં જીવનવીમા, આગ, મોટર કાર મોટર લોરી, મોટર બસ, પ્લેટ ગ્લાસો, કામદારોને લગતા વીમાઓ, આનુષંગિક વિગેરે દરેક જાતના વીમાઓ ઉતારવી શકાય છે. ઓફીસ કંપનીને ઉતેજન આપવું એ દરેક હીંદીનો ફરજ છે.

Natal Office:
"INDIA HOUSE"
17, First Avenue,
DURBAN.
Telephone 2-5845 Con.
P. O. Box 1610
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
Durban.

Policies Issued and Settlements Effected in this Country.
પોલીસી તેમજ દાવાની પતાવટ આ દેશમાં કરી આપવામાં આવે છે.

Transvaal Office:
ROOMS NO. 12 & 13.
BARKLY ARCADE,
Diagonal Street.
JOHANNESBURG.
Telephone 33-4478.
P. O Box 3641
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
JOHANNESBURG

JALBHOY RUSTOMJEE
Principal Representative For The Union Of South Africa.

114

GANDHI & Co. (Pty) Ltd.

GENERAL MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS

Try us for:-

Benares Saries, with Blouses of same design prices from 75/- to £10 with double border.

Also Cotton, Crepe-de-chine & Rayon Saries from 2/6 to 40/-.

We also stock Indian Drugs, Condiments, Draperies, Outfitting, Hardware, etc. etc.

Telephone 23676,

Tel. Add. "Gandhico" Durban.

112 Victoria Street,

DURBAN.

અમારે ત્યાં હમેશા મોટા પ્રમાણમાં નીચે જણાવેલ ચીજો સ્ટોકમાં રહે છે.

બેરન બદામ, પીસ્તાં, ચારોળી, એલચી, અથરૂળ, તજ, લવીંગ, સુરજમાપ કેસર, તેમજ હળદર, ધાણા, છડ્ ચીજો આખો તેમજ ખાસ દેખરેખ નીચે પીસાવેલ મસાલો તથા તમામ જાતના ચોખા-છડાસેલ, કમોદ દીલ્હી, ખાંજા, આજ તુલસી, ચીજો તથા પંજાબી સાલમ, ઘોળી મુસલ્લી, ગંઠોડા કોપરાવાટી તથા સાતસો આઠસો જાતનું ગાંધીયાણ તેમજ શોપારી-મદ્રાસી સેવરમની, ફાદ્યા, સોકેલાં તથા ગુલાબનું પાણી, આમળા, મોગરા, ચંબેલી, કુપેલ, કાર્મીનીયા ચીજો ખુશબોદાર તેલ ચીજો, ચીજો મોટા જથ્થામાં તેમજ છુટક મળશે.

Also:

P. O. Box 27, TONGAAT.

Telephone during Office hours No. 5.

,, after Office hours No. 008.

દમ અને કુકરસાની ખાસ દવા છે

ઝંડુનું

કેસરી જીવન

ફકરાંની બધી બાબીઓને દુર કરે છે તથા લોહીને શુધ્ધ કરે છે આના સેવનથી તન્દુરસ્તી સારા પ્રમાણ છે. એક વાર અજમાવી જુઓ.

ધાતુ, ક્ષયનું ચિહ્નોને તત્કાળ અને જુનો ચિહ્નો ખાતીના દરદો મારે

ઝંડુની સુવર્ણ મિશ્રિત મકરધ્વજ ગુટી

વિના ચિહ્નો ખાવવા માંડો

ઝંડુ ફાર્માસ્યુટીકલ વર્કસ લી.—પો. બો. નં. ૫૫૧૩, મુંબઇ નં. ૧૪.

સા. આફ્રિકાના સોલ એજન્ટસ: એમ. એમ. જોશી એન્ડ સન્સ; સ્ટાન્ડ ૨૩૮, એશ્રીવાટીઇ બઝાર; પી. બો. બોક્સ ૧૨૦૫, પીટરમારીત્સબર્ગ.

મોહનીલસબર્ગમાં મળવાનું ઠેકાણું બગત પ્રભર્સ, ૧૪ કોર્ટ ક્રેસ્ટ્રાઇ.

આયુર્વેદિક દવાઓનું સુચીપત્ર આજેજ મંગાવો.

MOHANLAL VALJEE,

(INDIAN PAWNBROKER.)

112, Victoria Street, Durban.

Low Rates of Interest on Jewellery.

High prices paid for Old Gold. A large stock of New Jewelleries at reasonable prices to suit your pockets

P. P. BHAGAT,

Fruit Merchant.

ઇંડા ભાવનું લીસ્ટ અને વેલ્ડેબલ માટે પેકીંગ કરી C. O. D. થી ઓર્ડરમાં આપશે. લખો:—

P. O. Box 842. 139 Brook St. Durban.

પુષ્ટિકારક પાકો બનાવવા હોય
અને
દરેક જાતની દેશી દવાઓ જોઈતી હોય
તો અમારી મુલાકાતે આવો

શરીરને પુષ્ટ બનાવવાના સારા પાકો બનાવવા માટે અમારે ત્યાં તાજો અને ચોકખો માલ છે. તેમજ દરેક જાતની દેશી દવાઓ અને દેશી બોટાદી હમેશા તાજો અને ચોકખો માલ સ્ટોકમાં રાખીએ છીએ.

દેશી મુલકના ચોકકસ નંબર ૧ ની રતી ૧૭–૧ સાઈઝ બાકસ.
દેશી ચોકકસના ચોળીયાં નંબર ૧ ની રતી ૭–૧ સાઈઝ બાકસ

શરીરના કોઇ પણ ભાગમાંથી વાળ કાઢવાનો

નવાણી પાવડર

દેહત બે ચમચી મીનીટમાં વાળ સાફ થાય છે

૬ઝન બોટલ રતી. ૬૨ પેકરેજ સાથે, અરધો ૬ઝન લેનારને રતી ૩–૬ પેકરેજ સાથે. ૩ નંબર લેનારને રતી. ૩–૬ પેકરેજ સાથે. ૧ આપવા બે નંબર લેનારને ૩ પેની પેકરેજ મોકલવી.

ઓર્ડર સાથે રોકડા પૈસા મોકલવા.

Fancy Gold Cups and Saucers at 1/9 a dozen,
12 dozen to a case. Cash with order.

I. G. H. BASSA

153 Grey Street, • • Durban.

WE STILL BUY
OLD GOLD, SILVER & SOVERBIGNS.
We Stock GYMA, BLUIN, WALTHAM, BURREN,
and MADIX Watches.
Large stock of Indian and European jewellaries always on hand
Importers of MOHINI FLUTE harmoniums
LAKHANI & CO.,
(Jewellers)
111 Grey Street, Durban, 'Phone 21258.

HEADACHES QUICKLY RELIEVED BY TAKING
TYSONO BRAND (PAIN-KILLING) HEADACHE POWDERS
FROM YOUR CHEMIST at 8d., 1/-, 2/6 and 4/6; or POST FREE FROM
ERNEST TYSON, CHEMIST, TOLLGATE, DURBAN

'Phone 29350. Tel. Add. "Narliee."
A. M. PADAYACHEE
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter.
Country orders executed at lowest Market prices
special attention given to all Upcountry orders.
TRIAL ORDER SOLICITED.
91 LEOPOLD ST., AND 34 CROSS ST.,
P. O. BOX 195. DURBAN.

M. H. DESAI,
એમ. એચ. દેશાઇ.
દેલલેલ ફાદ વેપારી.
અમે દરેક જાતના ફટ અને વેજીટેબલ મુનીમતના કામ પણ બારમાં C. O. D. થી માલ પેકીંગ કરી મોકલીએ છીએ.
P. O. Box 254. 31, Short St. Durban

Books for sale.

NOTE.—Remittance should accompany order V.P. ORDERS will not receive attention Postal Orders to be made to "Indian Opinion" at Phanix. Postage Free on all books.

THE STORY ■ MY EXPERIMENTS WITH TRUTH
By M ■ Gandhi

This is an autobiography of Mahatma Gandhi printed in two volumes. Price 12s 6d. for each volume.

JAWAHARLAL NEHRU An Autobiography
(Cheap Edition)

("For those who would understand contemporary India it is an indispensable book."—ALDOUS HUXLEY.)

Price 10s. 6d

THE POWER OF NON-VIOLENCE
By Richard B. Gregg.

The writer has explained the method of resistance by non-violence in modern Western concepts and terminology. The book is worth studying. Price .. .. 5s. 6d.

INDIA AND THE WORLD

Essays by—PANDIT JAWAHARLAL NEHRU.

Price ... 7s 6d.

IF YOU WANT THE BEST AND SOUTH AFRICA'S STRONGEST AND MOST RELIABLE WATCH INSIST ON A WORLD FAMOUS
UNION SPECIAL
15 JEWEL, NON-MAGNETIC, SHOCK PROOF, UNBREAKABLE, PERFECT TIMEKEEPERS FOR LADIES' & GENTS' MODELS.
REDUCED PRICES FROM 25/- UPWARDS.
GOODS SENT C.O.D. THROUGH POST OR ACCOUNT OPENED WITH APPROVED MARKS

દુકાનદારોને હોલસેલ માલમાં સારૂં ડીસ્કાઉન્ટ આપવામાં આવશે.

૧૫૦૦ ફોટા, ઘડીયાળ, ઘડીયાળો વિગેરેના બારગેનમાં અમારે સુંદર કેટલોગ મંગાવવાથી મફત મોકલવામાં આવશે.

THE AMERICAN SWISS WATCH Co. Ltd.
"THE DIAMOND HOUSE"
WHOLESALE & RETAIL JEWELLERS,
25, PARLIAMENT STREET,
CAPE TOWN.

Cable & Tel. Add. "ADVANCING." 'Phones: 24003, Res. 24848.

CHOONILALL BROS.

THE NOTED INDIAN "SARRI HOUSE" IN SOUTH AFRICA.

141, GREY STREET, DURBAN.

ARRIVING BY EVERY MAIL FROM INDIA AND JAPAN

BENARES SARRIES WITH BORDERS AND PLAIN CENTRES,
BUTIDAR BENARES SARRIES IN SEVERAL SHADES
Prices from 60/-, 85/-, 105/- & up to £20.
THE LATEST FROM BENARES CITY.
EMBROIDERED SARRIES 25/-, 35/- & up.
PRINTED VARIOUS LINES of SARRIES from 12/6, 17/- & upwards
EMBROIDERED CHIFFON from 3/6 yd. 42 in. & 45 in. width.
LATEST DESIGN SARRIE CLOTH 44 in width.
from 1/6 yd. 1/9, 2/- & up
GEORGETTE SARRIES LATEST ARRIVALS
prices from 25/-, 30/-, 45/- & up.
LATEST BLOUSES TO MATCH SARRIES
prices from 12/6, 17/6 & upwards
ZARI WORK SILK SARRIES IN ALL SHADES
from 55/-, 95/-, 125/ & upwards

Branches 58, Wicks Street And 60, Wicks Street, VERULAM.
GARAGE AND SERVICE STATION
7, Mida Street And 58, Wicks Street, VERULAM.
'Phone 39, Verulam.

Please note Our Johannesburg Agent **P. RATANJEE, 60, Bree Street, Newtown.**

ચુનીલાલ બ્રધર્સ

દક્ષિણ આફ્રિકાનું જાણીતું સાડીઓનું ગૃહ

૧૪૧ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

બ્રાંચો:
૫૩ અને ૬૦ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

અમારી સાડીઓ મોકલવા બેરર્સ બોકિંગ્સ માટે
પો. રતનજી,
૬૮, બ્રી સ્ટ્રીટ, ન્યુટાઉન.

ગરાજ અને સર્વિસ સ્ટેશન
૭ મીડા સ્ટ્રીટ અને ૫૩ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

દરેક સ્ટીમરમાં બનારસ તથા સિંદથી આવે છે
બનારસની બોર્ડરવાળી અને સાદી, તેમજ બાલાતની બુટીદાર
સાડીઓ શી. ૬૦, શી. ૮૫, શી. ૧૦૫ થી લઈને પા. ૨૦ સુધીની
બનારસથી હમણાજ આવેલી છે.

ફ્રેંચ કલરની સાડીઓ શી. ૨૫ અને શી. ૩૫ થી ઉપર.
જાતજાતની ભાતવાળી સાડીઓ
શી. ૧૨–૬ અને શી. ૧૭–૬ ઉપર.
કલરવાળું ફ્રેંચ–બ્રી–શીનચ્યોન. ૨–૬ યું યાર્ડ ૪૨ ઇંચ અને ૪૫ ઇંચ પહોળ.
સાડીનું જૅકેટ કલરવાળું કાપડું, ૪૫ ઇંચ પહોળ પારની, શી. ૧–૬,
શી. ૧–૯, શી. ૨–૦ અને તેથી ઉપર
હમણાજ આવેલી બ્યારસેટ સાડીઓ શી. ૬૨૫, શી. ૩૦,
શી. ૪૫ અને તેથી ઉપર.

સાડીને ગેમ બનાવા બ્લાઉઝ શી. ૧૨–૬, શી. ૧૭–૬ અને
તેથી ઉપર.
દરેક રંગની જરી નાખની રેશમી સાડીઓ શી. ૫૫, શી. ૭૫,
શી. ૧૨૫ અને તેથી ઉપર.
હારમોનીયમ, તબલાં મોસોફોન, રેકર્ડો અને બીજાં વાજાંત્રો
ઓછામાં ઓછા ભાવે.
દરેક જાતનું ગાંધીવાદું ખોસરી પટારેલા દોલમેન્સ આવે
મીડવેસ્ટ રેડીમેડ અને રેડીમેડ માપ્સ
આવ: પા. ૧૫, પા. ૨૫, પા. ૩૫, પા. ૪૫ અને તેથી ઉપર.
ફીસ્ટમસના પ્રેજન્ટને લાયક બારકના તાજ પહલો.
બાલ: શી. ૧૨–૬, શી. ૧૭–૬, શી. ૨૭–૬, શી ૪૫. ૮૪૦

OTHER SPECIALITIES

POPULAR POP
"The King of Ginger Beers."

CLUB SEAL SODA
"Improves your Spirits."

"GIANTS"
The Quart Bottle for 4d.
In Popular Flavours.

'Phone 2-4345

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

DALYS LIMITED.

72, CANADA ROAD, DURBAN.

'Phone 21078. Tel. & Cables: "Crescent." P. O. Box 582.

Crescent Trading Co. (Pty). Ltd.

WHOLESALE MERCHANTS AND DIRECT IMPORTERS OF HARDWARE

Indian And European Groceries.
Indian Drugs And Condiments.
Our Stocks Are The Best Quality
And are Always Fresh
Our prices are keen.
We specialise in all kinds of Bombay, Calcutta, and Madras Products.
It will pay you to give us a trial.
Before placing your orders elsewhere benefit by our thirty years' business experience.
Our aim will always be service, quality and satisfaction.

અમારે ત્યાં નીચે મુજબનો માલ બજારભાવ મળી શકશે

એલચી, બદામફલ, બદામ, બારેલી, પીસ્તા, સિંગોદા, મુલાયમ પટ્ટી, મુલાયમ લચ્છા, ફાલુદાનું પાસલ, બારેક, કરાબ, એલચા, મીસરી, બજુર, રવો-લાપસી (બહુ) સેવ, કોપરાની વાટી, પીસેલુ કોપરૂ, સુજ્જ બાપનું કેસર, બાર બ્રધર, પંજાબી સાલમ, સફેદ મુસલી, બન્દોદા બ્રધર્સ, મુંડ, રોકેલી સોપારી, કાચ્ચા સો., સેવરમની સો., મદ્રાસ સો., મુલકંદ, કાથો, બદૂકી બદામનો તબાકુ, બાદામનું તેલ, મુલાયમનું તેલ, ચંબેલીનું તેલ, મોગરાનું તેલ, કામીનિયા કેર ઓઇલ, એસ્સુમીનીયમ તપેલા, કપ અને સોસર્સ, મોગા:—બીબી છગનલાલ, બાબતુલસી, માંજા, દીવ્વી, સુખચેન, કેલમા દાણા:—બજા, અબ, બાદક, ગુવેર, વરલ, બદામફા બજુર- પાયા: છડ્ડ, મેથી, લવંગ, નગ, સઈ (સરસું) ગરમ મસાલો પીસેલો, વિગેરે.

કોઇ પણ વસ્તુ ખરીદી કરતાં પહેલાં, અમારે ત્યાં ભાવ કાઢી ખાત્રી કરશો.

122 VICTORIA STREET, :: :: DURBAN.

INDIAN OPINION
Founded by MAHATMA GANDHI IN 1903

No. 13.—Vol. XXXVII. Friday, March 31st, 1939.

Indian Opinion

FRIDAY, MARCH 31ST, 1939

Government's Segregation Policy

We reproduce elsewhere in this issue the Prime Minister's statement in regard to the Government's policy to segregate the coloured people. Whilst no mention was made about Asiatics we had understood from the statement that Asiatics would also be dealt with on the same basis as the coloured people. We had sound reasons for doing so as it has always been the policy of the Government to make a distinction between Europeans and non-Europeans. Wherever separation exists it is demarcated by the term "Europeans and "non-Europeans," and Asiatics have been debarred from the places marked "Europeans and have been relegated to those marked "non-Europeans."

The statement of the Prime Minister regarding the Government's policy to deal with the coloured people has, however, been followed by an explanation that it does not refer to Asiatics. "When the Prime Minister made his statement," the *Star* lobby correspondent of the House of Assembly states, "he made no mention of the Asiatics and the special problems surrounding them in the Transvaal and Natal. The omission, it is learned, was deliberate. The Government has decided to deal with coloured and Asiatic "social separation" as two distinct matters, and the policy enunciated was designed to meet the position of the coloured people as distinct from the Indians. As the latter are in any case voteless the guarantee of political rights could mean nothing to them."

Is this explanation due to the fear caused by the threat of a united non-European front or because Indians are so vociferous against the segregation policy of the Government, we wonder?

The explanation however, goes further and states that, "this does not mean, on the face of it, that the powers proposed to be given to local authorities to place restrictions on occupation and ownership might not be applied in practice to Asiatics, say, in Durban." Referring to the proposals the Johannesburg Municipality has placed before the Government, which would have the effect of sweeping away the general prohibition of ownership and substituting security of tenure in separate areas, the explanation states that, "such a proposal is strictly in accord with the Government's declaration, which, although it dealt only with coloured people, *set out a general policy of separation without injustice which will undoubtedly apply equally to the Asiatic problem.*" (Italics are ours.)

One thing appears quite clear from this, and that is that even if the Government does not propose to herd the Coloureds, Natives and the Asiatics together in one common area it does propose to set apart three separate areas for these sections of the community on the same basis as described in the Prime Minister's statement. Whether therefore, we await another statement from the Government or not we may anticipate what is in store for us. The explanation mentioned above takes note of the fact that "there is no indication that the Indian community would be prepared to accept the principle of separation even in exchange for rights of ownership in the Transvaal."

It also states that "although active penetration of European areas has been denied by them, the South African Indian Congress disowns the undertaking reported to have been given from the Indian side that no further encroachments would take place. It is also clear from reports from India, that the matter is being closely watched there. In the circumstances, concludes the explanation, "a separate consideration of the Asiatic problem is inevitable and the Prime Minister's statement must not be taken as anticipating the decision.

It will be well if the Union Government takes cognisance of the fact that not only the Indian

community in South Africa but the whole of India is agitated over its policy of segregation, and will stay its hands in introducing any legislation aiming at the fulfilment of such a policy which would be in complete violation of the solemn undertaking given to the Government of India in regard to the Indians domiciled in South Africa. We would also urge upon the leaders of the community to be more consistent in the stand they take up and think of the principle and not the material interests involved.

A strange incident has been brought to our notice in connection with the public lecture, by Sir S. Radhakrishnan, arranged by the Witwatersrand University in the Selbourne Hall, Johannesburg on March 27. We are authoritatively informed that, though cards were issued to attend the lecture, Europeans and Indians were to be segregated by means of separate seating accommodation in the Hall. This, we understand, was done in consultation with and with the consent of the officials of the Transvaal Indian Congress. Many Indians led by Dr. Dadoo, however, took exception to this arrangement and went to the length of threatening a boycott of the lecture and as a result of this agitation the authorities concerned thought it wise to waive the proposed invidious distinction. If such treatment of Indians is possible at the hands of the European intelligentsia what could one expect of the ordinary white layman?

An Example Of National Pride

TO all intents and purposes all the laws of the Union affecting Asiatics equally affect the Japanese. But the latter are invariably accorded preferential treatment. To quote a glaring instance, when a Bill was recently introduced in Parliament restricting Asiatics from employing White women, there was strong opposition against it on the part of the Asiatics. A vigorous protest was voiced on behalf of India by the then Agent-General for India and on the behalf of the Japanese nation by the Japanese Consul. The sponsors of the Bill were quick in exempting the Japanese from the operation of the said Bill but the voice of Indians was a voice in the wilderness, and the Bill was dropped as a result of an assurance given by the Congress officials to persuade Indians by voluntary action to refrain from employing White women. Besides this, of course, whenever a Japanese battle ship or ordinary Japanese boats arrive at a Union Port all the places where Asiatics are generally restricted from entering are flung open to the Japanese. We do not at all begrudge our fellow Asiatics this preferential treatment. In fact we admire them for the firmness with which they are able successfully to assert their rights. Indians may well emulate their example if they wish to live in this country as men and as civilised and self-respecting human beings. They cannot do so by making an empty noise and by quarrelling amongst themselves. We reproduce in this issue a report of an incident that recently happened to Captain Hiromatsu Kanegae, the commander of the Japanese ship *Manila Maru*. In protesting to the Mayor of Durban against his being refused admission to a local bioscope when his ship was last in port on February 4, Captain Kanegae stated: "It is not my personal pride so much as my national pride that has been hurt. We Japanese have pride not for ourselves so much as for our nation. We would rather be trampled under muddy boots than that our nation should be insulted." Indians in South Africa will be able to acquire their rightful place in this country only when they imbibe this spirit of the Japanese people and feel an insult hurled at one of them to be a slight to their whole nation.

Indians' Assault On Europeans

Supreme Court Judgment

MR. JUSTICE MILLIN and Mr. Justice Malan gave judgment in Pretoria in the appeal of Ahmed Ebrahim (19), Ismail Suleman (20) and Esop Suleman (19), who were found guilty in the Rustenburg Magistrate's Court in December of assault with intent to commit grievous bodily harm on William Gouws and another European youth on November 19, and were sentenced to six months' imprisonment, six only with a juvenile cane and a fine of £50 (or six months) respectively. There were originally 31 Indians charged, and five were convicted. The other two did not appeal. In the case of Ismail Suleman the conviction was altered to one of common assault, but the sentence was left unchanged. Mr. Justice Millin said in his judgment, that for some time before the offence there had been "bad blood" between certain of the Indians and Europeans in Rustenburg, and the assault, it had been submitted, must be regarded as a step in the vendetta. Gouws had been severly injured, both his arm and leg being broken, and it was fortunate he escaped with his life. He was definite in his identification of Ismail Suleman and there seemed no reason to interfere with the Magistrate's decision that Ismail Suleman had taken part in the assault. It seemed, however, that this appellant had merely hit Gouws in the face with his fist, and therefore, the conviction would be altered to one for common assault. The sentence was in any case lenient and would remain as it was. In the case of Ahmed Ebrahim and Esop Suliman the assault was much more serious. Therefore, the conviction and sentence in both cases, must stand.

MEANING OF GANDHIJI'S FAST

"Act is less, far less, than the right thinking mind."
—("Bhagavad Gita")

By L. W. RITCH

GANDHIJI'S "Rajkot" fast was, happily, brought to an end after the first few days, leaving Bapuji, if the writer knows him at all, little, if any, the worse physically for this one additional self-denying ordinance. For, Bapuji's body must, by now, have become a very obedient and responsive servant of its master. What he would, and perhaps we should consider of major importance is the question whether we have understood the true meaning of his action and whether we ourselves are any the better, or the wiser, for the lesson.

That we are living in an age in which mankind generally would appear to be ruled by egoistical and materialistic considerations is but to repeat a truism. We are "I"-dolators" consumed with the lust for domination, self-aggrandisement, and worldly possessions. We have become spiritually blind; of the earth earthy. We have grown deaf to the murmuring of the "still small voice" of our higher and essential nature. The spiritual in our being has become atrophied. It is, therefore, not difficult to understand why as the writer has observed to be the case, the true motive and significance of Gandhiji's fast has with so many been misconstrued, the moral intended to be conveyed, missed.

Gandhiji's fast seems to have been regarded somewhat widely as a form of coercion or duress, a subtle weapon in a war of wills cunningly adopted by him to enforce compliance. Of course, it is nothing of the sort, and the misconception is no compliment to those who entertain it.

It might not unreasonably be expected that the doctrine of vicarious atonement, should by this have ceased to be entirely foreign to the professed adherents of the world's faiths, whether of East or West. Moreover, Gandhiji has for long inculcated by precept and example the teaching that love is the certain victor when it is opposed to hate; that the spiritual power of good, or God, can conquer and dispel the evil in another in whom the divine spark of goodness or Godness is not wholly extinguished; that the fire of divine love expressed through one who, like Gandhiji, is capable of the most extreme self-sacrifice, can in most cases, melt the evil to the heart of the wrong-doer.

To understand Gandhiji aright, then, one needs to view his conduct as that of one whose fatherly or brotherly love and compassion for his fellow-men impel him to share, and perhaps even bear, the consequences of their wrong doing, and by that same love and compassion to convert them to a change of heart. It is because of this Buddha-like, this Christ-like character—"by his own similitude, seeing the same one Self in all"—that Gandhiji is so universally revered and in India designated Mahatma ("Great Soul."). The sceptical materialist and the worldly-minded will, of course, be far too sophisticated to give serious ear to such views. To them, only what is cognisable through the five senses is real. Happily there are others to whom the lofty ideal of the Christ life and the Christ perfection have both existence and meaning. They, because of their weaknesses and deficiencies can but worship awefully and at a distance; nevertheless they do worship in the hope that some day they may perchance aspire to follow. Meanwhile, it may help to recall the ancient reminder, "If the sun thou canst not be, then be the humble planet." Meanwhile, the spirit of selflessness, manifested at its highest in our Indian exemplar, may be encouraged by right feeling and right thinking, and the first right sentiment and right view-point to develop and translate into conduct is perhaps best expressed as "I am my brother's keeper. His freedom is my bondage; his freedom mine likewise."

THE SEGREGATION ORDINANCE

EAST LONDON CITY COUNCIL REVERSES ITS POLICY

THE East London City Council on Wednesday, March 22, passed a resolution that the Cape Province Municipal Association be informed that on reconsideration the Council is not prepared to support the Local Authorities (Further Powers) Ordinance providing for the segregation of non-Europeans.

The matter was raised as a result of letters from the British Indian Association and the African People's Organisation and a report by the Town Clerk.

The Mayor (Col. V. Greville Lewis) said councillors were fully aware of circumstances which led up to the adoption of the principle of supporting the draft Ordinance. It was discussed by the General Purposes Committee in May, 1938, and subsequently confirmed by the Council.

The primary object which actuated the Council at the time in deciding to support the principle underlying the Ordinance was in order to enable it to impose, in the case of sales of municipal land such as the Selbourne Extension Township and the Baysville Township, a certain condition restricting the sale of lots to Europeans, a power which the Council at the present moment did not possess.

Cr. G. C. Starkey said he was very glad the Mayor had made that statement, because the Indian and Coloured community had a wrong idea of the matter. They had an idea that if segregation came about they would be dispossessed of the properties they now owned, that they would be confined to certain areas and that if they were outside those areas they would be forced to surrender their properties. There was no such intent on the part of the Council, nor was there any such intent in the Ordinance.

The Mayor said the draft Ordinance as it stood at present was purely permissive. It was not obligatory on a Council to adopt its provisions.

Cr. J. F. Pearce said that so far as one could see from the proceedings in Capetown they were not quite sure of their ground, and if this thing was going to give offence to the Coloured people and the Indians of this town he felt there would be no harm in going back on what the Council had done. Even if in the Council and it was in favour of the principle underlying the Ordinance, he thought they should tell the Cape Province Municipal Association that on reconsideration the Council was not prepared to support the Ordinance. He moved accordingly. Captain C. J. Neale seconded.

The Mayor asked whether it was to be understood that the Council's delegates to the Municipal Congress must regard that as a mandate. The Ordinance had already been changed on two occasions, and during the forthcoming congress further amendments might be suggested. Were the delegates to understand that it was the Council's wish that now, having reconsidered the matter, it was not prepared to support the principle underlying the Ordinance under any circumstances?

Cr Pearce: Yes, that is my intention. The motion was agreed to.—*East London Daily Dispatch.*

"NOT ME, MY NATION SLIGHTED"

JAPANESE PROTESTS AGAINST DURBAN "INSULT"

THE commander of the Japanese ship, Manila Maru, called on the Acting Mayor of Durban (Mr. J. Fyfe) to protest against his being refused admission to a Durban bioscope when his ship was last in port—on February 4.

"It is not my personal pride so much as my national pride that has been hurt," said the commander, Captain Hiromatsu Kanegae, in a letter he handed to Mr. Fyfe.

"We Japanese have pride not for ourselves so much as for our nation. We would rather be trampled under muddy boots than that our nation should be insulted."

Some Mistake

Mr. Fyfe assured the commander that his complaint would receive attention. It would be handed to the Mayor (Mr. Fleming Johnston) when he returned from Capetown next week.

The managers of the various cinemas, interviewed by a representative of the *Natal Daily News*, said there certainly appeared to be some mistake because the Japanese had always been allowed to enter the theatres in South Africa.

The manager of the Twentieth Century Theatre declared: "We reserve the right of admission, whether European or otherwise, but I cannot believe that this captain of the ship was refused admission. If there was such a mistake I would be the first to apologise to him.

"A few weeks ago a number of Japanese sailors wanted admission; we did not think they were fittingly dressed and did not allow them to enter, just as we refused to let some Europeans enter because their clothes were dirty and torn."

Captain Kanegae stated in his letter that he liked Durban, its climate and the pleasant modern city area; he admitted that it was already an important distributing centre and had a most promising future. It was a world-famous port and the natural spaciousness of the Bay would meet any demands that development might make upon it.

"The people of Durban are kind and polite—so much so that my crew as well as myself always feel quite at home in Durban when we call after a long sea voyage. We are grateful for your hospitality. But I fear that this experience has done much to disturb my hitherto kindly feelings towards Durban.

"On my asking the reason why I was refused admission I understood the manager to explain that it was 'an agreement of their association.' I do not know whether I understood this rightly or not; in the past there has been no question about admitting me or my officers to local cinemas. I sincerely trust that there is no suggestion now that we should be barred from the cinemas, and I appeal to you to use your influence for the continued recognition of Japanese for what they are—people who are treated on the same footing as Europeans in any part of the world without exception.

Mr. Te Water

"It is hardly necessary to remind you that in London and New York, Japanese may occupy any seat in any theatre. In Capetown the Japanese is treated as well as any European. I might add that I know many Europeans of high social standing and with them I can dine, talk, play and dance and be thoroughly easy in mind. I shall never forget, for instance, the constant kindness of Mr. te Water, the South African High Commissioner in London, and Mrs. te Water.

"Ours is a country that has taken a high and honourable place in the world; we have a culture which many admire, an ancient and honourable history, a record of considerable practical achievement.

Insult To Country

"To insult one Japanese by making him feel that he is regarded as one of an inferior or despised race is to make him feel that not he so much as his country has been slighted."

Captain Kanegae states he has no doubt that the management of the particular picture house intended no gratuitous slight to him or to his people. "But through you (the Mayor) I appeal to them, and to Durban as a whole, to reciprocate the friendship which we Japanese have always felt towards Durban. It is our wish that each of us should leave this beautiful port with nothing but pleasure, cordiality and gratitude in our hearts."

UNION GOVERNMENT'S POLICY ON THE COLOURED QUESTION

IN the Union House of Assembly on March 23 General Hertzog, the Prime Minister, said that Dr. Malan had asked him for a comprehensive statement of the Government's policy in reference to the Coloured people of the Union and he was going to satisfy him. He then read from a typed statement after remarking that the Government's policy was defined under four heads, namely political status, economic status, social status and mixed marriages.

"Political status: The Coloured people are not to be deprived of their existing political rights and the Government will resist any proposals to change their franchise in a manner that would diminish those rights.

"Economic status: Coloured people shall not, by reason of race or colour, be debarred from engaging in any form of industrial occupation or employment, but the Government will endeavour to ensure that the working conditions of employment accord with the social policy set out below.

"Social status: There is no desire on the part of either the White or the Coloured people that there shall be social intercourse between them and social separation is accepted by both as the definite and settled policy of the country. Wherever social or economic conditions conflicting with this policy of social separation are found to exist the Government will do its best to remedy such conditions, but it will always try to do so in a manner that will avoid ill feeling or a sense of grievance and will involve no greater discrimination than the necessities of the case required.

Effective Step

"The most effective step in this direction is the provision of adequate housing accommodation so that White and Coloured need not crowd together under slum conditions where it is difficult for the inhabitants to remain socially apart. This step has already been taken on a very large scale and with universal approval.

"The Government intends to go forward with this policy. Legislation will, however, be necessary to carry it out. Local authorities are at present not equipped with proper powers to provide for the establishment of separate European or non-European townships in the future.

"White servitudes on property limiting the right of occupation either to Europeans or non-Europeans have frequently been imposed, with very satisfactory results by private owners when cutting up their estates for sale, our common law does not allow public bodies to impose such a condition. It is proposed to introduce legislation which will rectify the position. It will empower public bodies, when selling or letting land or buildings, to impose conditions limiting the ownership or occupation to either the Europeans or non-Europeans and it will empower township boards to require the imposition of such conditions by way of servitude when land is sub divided.

Residential Areas

"There remains the difficult case of residential areas already occupied by both Europeans and non Europeans.

"While it is intended to interfere as little as possible with existing rights of ownership or occupation, provision will be made to prevent promiscuous occupation extending further in future. In most cases mixed occupation or residence exists only to a small extent and it is possible to devise machinery for gradually eliminating this difficulty without undue hardship, or even by consent, and thus in the long run securing a homogeneous community either of Europeans or non-Europeans. Such machinery will be created.

"The Government looks forward to the time when most of the Coloured community will be living happily and contentedly in their own villages, townships or suburbs. It will then be possible to make them responsible for running their own affairs and services as far as possible. Substantial outlets will thus be found for the Coloureds among their own community and the friction which now arises will be avoided.

Policy Of Separating

"In industry the policy of separating Europeans and non Europeans wherever conditions are such that but for such separation there may be social intermingling is already in force and is being carried out with very willing co-operation on the part of the great bulk of both the employers and the employees concerned. The Government will give effect to this policy in its administration and also if this course is at any time necessary by legislative measures.

"Mixed marriages: Mixed marriages are looked upon with the greatest disfavour by both Europeans and non-Europeans. The question whether there is any need for legislation on this point and whether legislation is desirable or is likely to be effective will have to be considered when the Mixed Marriages Commission, appointed by the Government last year, issues its report, which is expected within the next few weeks.

Feelings Not Hurt

"The Government feels that the policy enunciated here is one in which both Europeans and non-Europeans can co-operate, as it is designed to give effect to the wish of both for social separation, while avoiding any features that may damage the material interests or hurt the feeling of either section.

"The Government also feels that the question of the relationship between the races is not a local or a Provincial one, but one to which a single policy for the Union is essential. It trusts that Provincial and local authorities will co-operate with it, both by carrying out their administrative functions in accordance with the policy enunciated here and by leaving the major issues that require legislation to be dealt with by the Union Parliament on national lines.

MAHATMA GANDHI

"NO Moghul Emperor ever had more power in India than Mr. M. K. Gandhi," writes Mr. Richard Freud in the *Spectator*. "He holds no rank or post, but his quiet voice plays on the heart strings of a people accustomed to cherish preachers. To show that he is more than a preacher, there is the tremendous fighting machine of the Congress Party, built up and held together by his faith and generalship. At 70, he lives far from the centres of action as every good Hindu should do in his age, and from his little village hut he rebukes the worldly for their sins like a prophet by the city gate.

"When a party is running nine parliamentary governments in a country where that form of government has existed for just two years, things are apt to go wrong in places. There may be corruption in one district and a brawl in another; Mr Gandhi prints all the facts in his little weekly newspaper, wailing at the depth to which Congress morality has sunk from the heights of truth and non-violence.

"When the politicians appeal to him to settle some dispute, he usually replies that he has retired from politics, but he rarely escapes, for they have no one else to turn to for ultimate guidance. If in the past 12 months the fear that Indian self government would mean bad government has largely disappeared, it is due chiefly to the power of Mr. Gandhi over the consciences of his followers.

"The really astonishing thing is his influence with the common people. There is not a village where his name is not known or revered. Even in the distant Frontier Province, where the people profess a different religion and are by no means pacifists like him, he is held in deep veneration.

"The upshot of all this is that the villagers all over India are beginning to enter into history, to experience a sense of loyalty beyond the small units of family, caste, and village, which for thousands of years have made their horizon. Unsteadily, tentatively but already visible in outline, an Indian nation is emerging and Mr. Gandhi is its maker.

"During the 20 years he spent in South Africa, he developed the technique of civil disobedience as a method of preventing or compelling legislation, which he later applied with success in the wider field of India.

"In 1915, Mr. Gandhi returned to India teaching that passive resistance was India's shortest way to freedom. Three elements, I think, joined to make his agitation successful. Firstly, his doctrine was the exact alloy of mysticism and simplicity that appeals most to the Indian of any class: secondly, he gave new hope of effective revolt to a people still cowed after 60 years by memories of the mutiny, and, thirdly, *satyagraha* was the very thing to disarm the British, who, by some twist of character, cannot easily kill in cold blood.

"Mr. Gandhi and his British rulers were made for each other. Had India been ruled by, well, by any other Western nation, Mr Gandhi would to-day not be a great man, but a dead Lady That is worth considering.

"Although the vow of non-violence has never been kept by all his followers, many thousands have cheerfully faced police charges and imprisonment without raising a hand, and such is the trust he inspires that last year the Bengal Government, not a Congress Government, set free hundreds of terrorists simply on Mr. Gandhi's assurance that the lads had promised him to be good.

His language on important occasions, the writer says, can be dreadfully involved, and if you do not work hard to unravel it, you may think he has said nothing much when he has really made a statement that will change history. That happened in 1935, when he appeared to be splitting hairs over the special powers of the Governors in the new provincial administrations.

"Even Sir Tej Sapru who has the finest legal brain in India, thought Gandhiji's objections were mere quibbles. But when the Government at last met them, it was seen that the re-statement of a few clauses had not only changed formal into real self government, but had brought home to the Governors, who administered it, the hitherto nebulous meaning of autonomous government. Gandhiji had felt a call, seen a blur, and groped inptly for expression, knowing all the time that he was right."

GANDHIJI ON FASTING

Mahatma Gandhi writes as follows in *Harijan* dated March 18:—

FASTING is an institution as old as Adam. It has been resorted to for self-purification or for some ends noble as well as ignoble. Buddha, Jesus and Mahomed fasted so as to see God face to face. Ramchandra fasted for the sea to give way for his army of monkeys. Parvati fasted to secure Mahadev himself as her Lord and Master. In my fasts I have but followed these great examples no doubt for ends much less noble than theirs.

I do not propose to discuss the merits of my recent fast beyond answering a suggestion whether I left Segaon with the knowledge that I was going to fast. I have become a coward of late for fasting. My fast in August, 1933, though short-lived, was a perfect torture to me. I had prepared for death the very day I was discharged. I had made over many of my medical stores to the nurse in charge. Since then I have dreaded fasts. The twenty-four hour unmouni fasts of 6th and 13th April have shown me since then that my system is ill able to undergo any protracted fasting. Therefore when I left Segaon there could be no question of my lightheartedly thinking ahead of any fast in Rajkot. Had I made any such resolution, I was bound by a promise to friends that I should give them due notice. Thus there could be no premeditation. It came upon me all of a sudden and out of the intense agony of the soul. The days preceding the last were days of deepest prayer. The experience of the night before the determination to take the fast had choked me. I did not know what to do. The morning following told me what I was to do, cost what it might. I simply could not have taken the resolution but for the belief that God wanted me to take it. So much for the Rajkot fast.

Fasting is a potent weapon in the Satyagraha armoury. It cannot be taken by everyone. Mere physical capacity to take it is no qualification for it. It is of no use without a living faith in God. It should never be a mechanical effort not a mere imitation. It must come from the depth of one's soul. It is therefore always rare. I seem to be made for it. It is noteworthy that not one of my colleagues on the political field has felt the call to fast. And I am thankful to be able to say that they have never resented my fasts. Nor have fellow-members of the Ashram felt the call except on rare occasions. They have even accepted the restriction that they may not take penitential fasts without my permission, no matter how urgent the inner call may seem to be.

Thus fasting though a very potent weapon has necessarily very strict limitations and is to be taken only by those who have undergone previous training. And, judged by my standard, the majority of fasts do not at all come under the category of Satyagraha fasts and are, as they are popularly called, hunger-strikes undertaken without previous preparation and adequate thought. If the process is repeated too often, these hunger-strikes will lose what little efficacy they may possess and will become objects of ridicule.

HINDU SERVICE BATTALION

AT a mass meeting of Hindus held under the auspices of the Hindu Service Battalion at the Krishan Theatre, Clairwood, on Sunday last, the president, Mr. T. M. Naicker, who outlined the aims and objects of the newly formed battalion said that the Tamil, Hindi and Telugu people who formed the major portion of the South African Indian community were not being considered and the position in which they were placed was not as it should be. They were confronted with a serious economic problem.

He stated that ways and means must be devised by which the economic and social standing of the poor Hindus could be raised to a higher level.

"We have been accused of creating a sectional movement, but I wish to emphasise the fact that while the wealthier sections established institutions to benefit their own members, we are also entitled to form a movement which would benefit the more depressed classes whose needs are great," concluded Mr. Naicker.

Mr. D. S. Chetty who spoke in Tamil, pointed out that recently when the officials of the Hindu Tamil Institute applied to the Surat Hindu Association for permission to permit the pupils of the Institute to make use of their premises for educational purposes until the Institute erects its own school buildings in Carlisle Street, the Gujarati officials of the Surat Hindu Association refused to grant them the permission asked for. This refusal, he said, was based on sectional grounds. "While there were many Gujarati children who were receiving education at the Institute, the Surat Hindu Association found it impossible to co-operate with us especially when there was an urgent need. These are matters which should not be tolerated; it is high time now when things should take a different turn, our attitude must be changed," declared Mr. Chetty.

Mr. P. B. Singh, another spokesman of the battalion, said that the time had arrived when the Tamil, Hindi and the Telugu sections who represented the depressed classes of the Hindu community should be firmly united and plan methods of collaboration in order to elevate themselves from the deplorable position in which they are now placed. The unpleasant circumstances under which the poorer Hindus live does not speak very well for the wealthier classes who enriched themselves at the expense of the poor, he added. "We form more than 80% of the Indian community and as we form part and parcel of the entire Indian community we are not being recognised by the other sections. We must organise to uplift ourselves and to gain recognition as a community; to this end I am prepared to dedicate my life to the cause of the Hindu community," he concluded.

Others who spoke in support of the movement were:—Messrs. I. L. Nunoo, R. P. Day, P. M. Harry, N. M. N. Pillay, Choudree, R. A. Naidoo and S. Gopal.

The meeting which decided to form a local unit passed the following resolution unanimously: "That this meeting of Hindus held at Clairwood on March 26, pledges its support to the Hindu Service Battalion."—Contributed.

DRIVING TAUGHT BY EXPERT EUROPEAN

Instruction on Dual Control Cars.

Lessons will be given until licence is passed. Moderate charges.

Apply:

P. O. Box 2139 or
44, Southern Life Bldg.,
Smith St., Durban.

Things In General

Maritzburg To Welcome Sir Radhakrishnan

THE Maritzburg Branch of the Natal Indian Congress has completed its programme to hold a welcome reception in honour of the visit of Dr. Sir S. Radhakrishnan, Spalding Professor of Eastern Religions and Ethics (Oxford), to the City Hall, Maritzburg, on Thursday, April 6, at 8 p.m. The Mayor (Cr. F. J. Lewis) will preside and the speakers at the meeting will include prominent Europeans. On the following day (Friday) at 9.30 a.m., Sir Radhakrishnan will open the new school building of the Veda Dharma Sabha, in Longmarket Street, Maritzburg.

Non-European Commercial Examination

Non-European candidates in the June, 1939, National Technical and Commercial Examinations are reminded that entries close with the local secretary, care of Sastri College, Durban, on April 3 at 6 p.m. Entry forms should be applied for immediately.

Physical Culture Display At Tongaat

A variety physical culture display was given by the Tongaat Indian Physical Culture Club in conjunction with the St. Aidans Physical Culture Club, at the Gokhale Memorial Hall, Tongaat, on Saturday, March 11. A fine display in tumbling, pyramid building and wrestling was given by the members of the local club. Lgr. Young Pillay thrilled the audience with a fine show of acrobatic stunts. S/L.D.O. C. R. B. Naidoo, a keen physical culturist, demonstrated the three famous Olympic weight-lifting feats and reached a total of 145lbs. in a Clean and Jerk. The spectators thoroughly appreciated the comical sketch given by Lgr. Moodley and his comedians, all members of the club. S/L. J. Naidoo thanked the audience for their kind support in making the entertainment a success. The club wishes to extend their thanks to the members of the Tongaat Indian Young Mens' Orchestra for providing free music.

Transvaal Indian Congress

The adjourned annual general meeting of the Transvaal Indian Congress (Germiston Branch) was continued on Sunday, March 26, at the Tamil School Hall, Asiatic Bazaar, Germiston Location, under the able presidentship of Mr. B. S. Singh. About 350 people were present including the vice-presidents of the head office of the Transvaal Indian Congress, Messrs. M. Jajbhay and W. Ernest, also an official of the Pretoria Branch Congress, Mr. Shaik Ahmed. It was the first unique gathering of Indians in the history of Germiston Location. The following office-bearers were unanimously elected for the ensuing year:—President: Mr. Adam Kara; vice-presidents: Messrs. O. M. Moodley, E. E. Makda, Moosa Laher, E. Ismail and L. V. Desai; joint hon. secretaries: Messrs. B. S. Singh and C. S. Moodley; joint hon. treasurers: Messrs. Mahomed Ebrahim and D. V. Patel; committee: Messrs. P. S. Govender, R. R. Padayachee, P. C. Govender, Nayoah Naidoo, Ismail Bhamjee, Ismail Jaat, Moosa Hasop, Mouse Akoojee, H. H. Akhalwaya, Ebrahim Amoojee, Abdool Razak, M. V. Patel, R. Dahya, D. J. Patel, Doolabh Bhoola, B. J. Maharaj, Kishen Singh, Gurudiyal Singh and G. H. Desai. Mr. W. Ernest, vice president of the head office, paid high tributes to the yeoman services rendered by the ex-president, Mr. B. S. Singh, during his term of office and appealed to the successor to follow in the noble footsteps of his predecessor. A vote of thanks and appreciation for the valuable services rendered by the ex-officials was unanimously and enthusiastically recorded. The present officials wish to thank, through the medium of this paper, the Indian community's loyal support and co-operation rendered to the officials during the election crisis. All persons and secretaries of organisations desiring to communicate with the Congress, should direct all communications to the Joint Hon. Secretaries, P. O. Box 119, Germiston.

BHULABHAI DESAI

HIS SPEECHES

Published in book form. Of particular interest to students of Politics, Law, Economics and Commerce.

The Book contains the great leader's lectures on these and other subjects of national interest.

Price: 6s.

Please write to:

"INDIAN OPINION"
Phoenix, Natal.

In Aid Of A Hindi School

The Pleasiaier Woonathee Natak Mandal are staging a repeat performance of the thrilling drama "Kponis Kanjar," written by Mr. F. Satyapal, the well known writer and producer of many Hindustani dramas, on Saturday, April 1, in the H. Y. M. A. Hall, Pietermaritzburg. The proceeds will be devoted to the erection of a building for the Hindi School which has been in existence for a number of years.

Everything appearing in this issue of a political nature has been written and edited by Shaikh M. Gandhi to express the views of Indian Opinion.

TRANSVAAL INDIAN CONGRESS

(Pretoria Branch)

Notice is hereby given that the annual general meeting of the Pretoria Branch of the Transvaal Indian Congress will be held on Sunday, April 23, at 3 p. m. at the Empire Bioscope, Boom Street, Asiatic Bazaar, Pretoria. Agenda: (1) Secretary's Report, (2) Finance, (3) Election of officers.

M. MOOLOO, NARANJAI SITA,
Joint hon. Secretaries.

FOR SALE

[illegible]

Buy Perfect DIAMOND RINGS and Flawless DIAMONDS direct from our factory

AMSTERDAM

DIAMOND CUTTING WORKS
62, Field Street Durban.
P. O. Box 2362. Phone 2-4888.
Also at Johannesburg and Capetown

Our Agents

Copies of "INDIAN OPINION" will be obtainable in Durban at the following places:

PATEL'S VEGETARIAN TEA ROOM, SUNBRAND TOBACCO WORKS, SINGH'S CAFE, BURMA HOUSE, Grey Street; and NARANJI VALLEBH'S TEA ROOM, Brook Street.

India Letter

(From Our Special Correspondent)

15th March, 1939.

The Tripuri Congress Session

THE Tripuri session of the Indian National Congress has unanimously voted for the undisputed leadership of Mahatma Gandhi. It also authorised the Congress Working Committee to give directions on the course of the struggle in the Indian States. These are the two outstanding features of the last session of the Congress. It is regrettable that the delegates from Bengal tried to create obstacles in the smooth working of the open session when Pandit Pant's resolution to accept Gandhiji's leadership was being discussed. It provoked indignant condemnation from Pandit Jawaharlal Nehru who characterised the attempt as "goondaism and not socialism." However, a hundred recalcitrant delegates from Bengal had no chance to carry the day when thousands were against them. It was a great triumph for the Right Wing, "Gandhi cap" as it is called. Even a Socialist delegate was urged to remark, "A difference in principle cannot be settled by a show of fists."

The whole Press in India has unanimously approved of the Congress resolution in accepting Gandhiji's ideal as the only course for the non-violent progress of the country. The *Hindu* states: "The aim of the resolution regarding the Congress resolution is to emphasise that the Congress cannot afford to give such violent stimoofs their head if it is to preserve its ideals and its influence for good intact. The *Statesman* says: "The issue at Tripuri can, we think, be reduced to simple language by saying that it is between those who recognise where the menace to India's freedom comes and those who do not. The 'Left' Wing wish to go on pretending that Britain is the enemy. The "Right" know that to throw away self-government after it has won in the Provinces and undertake a struggle with Britain at a moment when the only issue left between Britain and India is the regulation of the time programme as regards full status, and when free institutions alike in Britain and India are in grave danger, is to work for Hitler, Mussolini and Japanese War lords. Every vote given against Pandit Pant's resolution at Tripuri was a vote for the Axis and the defeat of democracy."

The *Tribune* of Lahore is of the opinion that "the resolution has definitely deprived the Congress President of any freedom either in the choice of his cabinet or in the prosecution of his policy and programme. The policy and programme is to be the same as it has been under Mahatma Gandhi's guidance all these years." The *Times of India* states: "That resolution which insists on Mr Gandhi's guidance of the Congress during the coming year, is a clear vote against Mr Bose's policy. India indeed has had a lucky escape and may well congratulate itself on the triumph of the Congress Right Wing." The *Bombay Chronicle* which of late has shown a "Left" tendency says: "At a time like the present when in the scramble for the miserably little power given by provincial autonomy the old communal conflict is revived on a larger scale than it had reached before when to this are added provincial feuds and class clashes when there are secular demonstrations all around us of party quabbles, indiscipline and malpractices in the ranks of the Congress itself, it is wise to be more cautious and less precipitate even at the risk of caution being misrepresented as pessimism and to think less of momentum and more of preparation for them." The *Leader* of Allahabad says: "We have never believed in the efficacy of direct action in the conditions prevailing in India, but for anyone to talk of giving an ultimatum to the British Government and then resorting to mass civil disobedience at a time when there is a serious conflict between tenants and landlords and between capital and labour, when the Congress and the Muslim League are at daggers drawn and communal riots are becoming increasingly the order of the day, when even the Congress itself is presenting the spectacle of a house divided against itself—this is really political sagacity with a vengeance."

The *Hindustan Times* says: "The Congress and with it the country has reiterated its faith in Gandhiji and his methods, repudiated the unworthy allegations against the former members of the Working Committee and has asked the President to nominate the members of the next Working Committee in accordance with the wishes of Mahatma Gandhi."

Chamber Of Princes

H. E. the Viceroy addressed the Chamber of Princes in New Delhi. The Viceroy is a great master of mild language when he has something very strong to say. He told the Princes in a very gentle manner and gentler words that the Paramount Power was abandoning the policy of benevolent neutrality. His Excellency said that the Paramount Power would neither obstruct the Princes nor bring pressure on them regarding constitutional reforms but he was positive as to what the Princes ought to do. The vulnerability of the States would increase, he said, if the legitimate grievances of their subjects were left unredressed. His Highness the Jam Sahab of Nawanagar in reply to the Viceroy's address said: "There is a clear distinction between matters relating to improvement in administration and the question of constitutional reforms. We deny the right of any party from outside to dictate to us or to coerce us in the matter of constitutional reforms within our States." Relating to the Viceroy's recommendation to the smaller States with limited resources "to combine and co-operate in matters of administration," His Highness declared that in order to encourage co-operative grouping on such lines, "it is essential that the combination should be entirely voluntary and not rigidly limited to the geographical boundaries of a group so that it may inspire natural confidence and trust which can alone ensure smooth working."

The Viceroy's warning to the Princes on the eve of his conversation with Mahatma Gandhi has a great political significance. It was superfluous on the part of Jam Sahib to say that they denied the right of any from outside "to dictate to us." He knew as well as anyone else knew that by inviting Mahatma Gandhi to discuss with him the problems of Rajkot the Viceroy has already accepted the willing co-operation of the Congress regarding constitutional reforms in the States.

Jaipur Satyagrah

The Jaipur Durbar has recognised the Praja Mandal with certain conditions, one of which is that none of its members should be a member of an "outside" organisation and that all its members should be the subjects of the State. Satyagrah in the State continues and arrest of men and women volunteers goes on as usual.

Later News

Mahatma Gandhi, accompanied by Mr Mahadev Desai, left Birla House for the Viceroy's House. For about half an hour before he left he had talks with Mr. Vallabhbhai Patel, Mrs. Sarojini Naidu, Khan Abdul Ghaffar Khan, Rajkumari Amrit Kaur and D. G. Birla. Mahatma Gandhi appeared to be in good spirits. A large crowd gathered near Birla House to see Mahatma Gandhi leave for his interview with the Viceroy. As he passed the Secretariat buildings many members of the staff

ined both sides of the road leading up to the gates of the Viceroy's House. Mahatma Gandhi entered the Viceroy's House at 11 a.m. Mr. Mahadev Desai followed him carrying a number of files. It is now learnt that Mahatma Gandhi is not going to the Frontier from Delhi, but proposes to return to Rajkot. After an interview lasting nearly two hours Mahatma Gandhi drove straight to Birla House and from there proceeded to the Central Jail to interview the State prisoners who are on hunger-strike. Mahatma Gandhi stated to press representatives at Birla House that a communique would be issued from the Viceroy's House on the interview.

Asked whether he was seeing the Viceroy again Mahatma Gandhi said he did not know. He emerged from the Viceroy's House exactly at 1 p.m. Just outside the gate of the Viceroy's House his car stopped as its passage was blocked by a crowd of employees of the Government of India's Secretariat. Mahatma Gandhi acknowledged their greetings cheerfully.

A communique issued later says: His Excellency the Viceroy to-day received Mahatma Gandhi. A discussion took place on various points arising out of the settlement recently reached in the Rajkot dispute. The conversation, which was very friendly in character, lasted for about two hours.

The Sporting World

Sastri College Old Boys' Club

AN inaugural meeting of the Sastri College Old Boys' Football Club was held at the College hall, on Wednesday, March 22, at 7 p.m. Mr. Patrick Nalliah occupied the chair, and Mr. Wm. Anderson, the patron of the club and principal of the College, addressed the gathering. In the course of his address, Mr. Anderson emphasised the need for self sacrifice on the part of the individual for his group, and congratulated the club on their achievement." His encouraging words were a source of inspiration to the members present, and the members responded generously to the chairman's appeal. The colours of the club will be gold and blue. A pro-tem captain was elected in the person of Mr. N. K. Shum. The following office-bearers were elected for the ensuing year.—Captain pro-tem: Mr. N. K. Shum; vice-captain: (to be elected at a later date); secretaries: Messrs. Manjee and M. D. Naidoo; treasurer: Mr. Amin; delegates to the D.D.U.F.A.: Messrs. J. S. Gabriel and Manjee. Selection committee to be elected at the next meeting of the club. It was decided that an appeal be launched for monetary assistance from all members of the club, students of Sastri College and all well wishers, to assist the club in its financial obligations. The patron, Mr. Wm. Anderson headed the donation list with one guinea (£1 1s.). The Old Boys' team comprises the following players: P. Nalliah, M. Soobiah, G. A. Pillay, N. K. Shum, S. Thummiah, S. Gyanda, Jack Naidoo, G. K. Nalliah, Harry Singh, C. Charles, P. N. Pillay, M. V. Manjoo, N. R. Pillay, Selowan, Sooklayal and R. Padyachee. The club makes an appeal to all players who wish to join the club, to do so as soon as possible.

Swaraj Football Club

The 11th annual general meeting of the Swaraj Football Club of the Pretoria District, was held at the Tamil Institute, Cowie Street, Pretoria. The meeting was well attended. The following office-bearers were elected for the ensuing season:—Patron: Mr. Umarjee Moosa; President: Mr. S. Ganesan; vice-presidents: Messrs. I. N. Naidoo, Jeeva Mohammed, J. Okiba, Darwood Omar and H. Mohideen; joint hon. treasurers: Messrs. M. V. Naidoo and Pommany; hon. secretary: Mr. H. Darwood; assistant secretary: Mr. G. Moothoo; captain: Mr. W. Charles; vice-captain: Mr. V. Soobramoney; delegates to the P.D.U.F.A.: Messrs. M. V. Naidoo, W. Charles and H. Darwood.

Pirates Indian Football Club

The first annual general meeting of the Pirates Indian Football Club (Nigel), was held at the residence of Mr. S. Pillay, on March 20, when the following officials were elected for the ensuing season:—Patrons: Messrs. T. D. Pyajpati, S. L. Mistry, T. Abador and Selworthan; President: Mr. S. Pillay; vice-presidents: Messrs. I. P. Modi, W. D. Pretorious, Moolchand Jethanand, Moolu, V. Dayal, and K. Pillay; joint hon. secretaries: Messrs. Gopal Kushoo and Lalloo B. Chohan; hon. treasurer: Mr. Mikhal P. Ghorvis; captain: Mr. O. Willis; vice-captain: Mr. R. Govender.

Prospect Sporting Club

A general meeting of the Prospect Sporting Club was held recently. The following officials were elected:—Patrons: Messrs. D. Bilal, M. S. Naicker and G. Kooljal; President: Mr. S. K. Reddy; vice-presidents: Messrs. S. Gopaul, Jack Sidhoo, R. Balla, B. Ramsarlan, M. A. Naicker, M. Dorasa, Rajoo, B. Ramsunthar, R. Rasool, T. M. Reddy, George, N. Gardener, G. Gopaul, Jakleston, S. D. Jimmy Lutchman, K. Reddy, K. Greeshanker, S. Rughbeer and K. Dayashanker; hon. secretary: Mr. Freddie Badal; assistant secretary: Mr. K. Deeplall; treasurer: Mr. R. Sunker; trainer: S. Dhoola (Bux); assistant trainer: Mr. R. T. Paul; soccer captain: Mr. N. Gopaul; soccer vice-captain: Mr. R. Ramloo; manager: Mr. Harry Soamers.

Motion Of No Confidence

In compliance to the requisition signed by three of the four clubs, namely, Azad Cricket Club; Swaraj Cricket Club and Kismet Cricket Club, which are affiliated to the Northern Transvaal Indian Cricket Association, a special general meeting was held and a motion of no confidence in the president of the association, Mr. G. Sooboo, was passed. There was no amendment.

To Club Secretaries

Secretaries are requested to send in their reports for publication to reach us not later than Wednesday mornings.

"RESISTO"

Ready Mixed Paint was recently supplied on a year's Government Contract.

A Painter writes:—"I have used "Resisto" for years with excellent results."

Agents for Tongaat and District:

GANDHI & Co.,

TONGAAT

ઇન્ડિયન ઓપિનિઅન.

મહાત્મા ગાંધીજીના દક્ષણ
અને ૧૯૦૩નાં સ્મરણપુ.

ગ્રંથ ૩૬ મું. ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૩૧ માર્ચ ૧૯૩૯ અંક ૧૩.

"ઇન્ડિયન ઓપિનિઅન"

શુક્રવાર, તા. ૩૧ માર્ચ ૧૯૩૯.

સરકારની સેગ્રેગેશનની નીતી

કલર લોકોને સેગ્રેગેટ કરવાની નીતી વીશે વડા પ્રધાનનાં નિવેદનનો ઉતારો બીજી જગ્યાએ કરેલો છે. એ નિવેદનમાં જો કે એશીયાટીકોનો બાબતમાં કશો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો નહોતો છતાં એ નિવેદનથી એમ સમજાતું હતું કે એશીયાટીકોની બાબતમા પણ બીજ દાખલ લેવામાં આવશે. અને એમ માનવાને અમને મજબુત કારણો હતાં કેમકે અમારા મુખી સરકારની નીતી ગોરા અને બીન ગોરા વચ્ચેના ભેદની ચાલતી આવી છે. જ્યાં જ્યાં બીન્નતા બતાવવા માં આવી છે ત્યાં ત્યાં "ગોરા અને બીન-ગોરા" એજ શબ્દનો ઉપયોગ થયો છે. અને જે જે જગ્યાઓપર "ગોરા" શબ્દ હોય ત્યાંથી એશીયાટીકોને બીન ગોરા તરીકેજ બાતલ રાખવામાં આવ્યા છે.

કલકો બાબતમાં સરકારની નીતી દર્શાવનાર વડા પ્રધાનનું નીવેદન બહાર પડ્યા બાદ એવો ખુલાસો થયો છે કે તે એશીયાટીકની બાબતમાં નથી. એ નીવેદન સંબંધમાં 'સ્ટાર પત્ર' નો ધારા સભાનો રીપોર્ટ નો અભ્યાસ કરી જણાવે છે કે તેમાં એશીયાટીક અને તેને લગતા ટ્રાંસવાલ અને નાતાલના સવાલોનો કશો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો નહોતો. અને એવું માલુમ પડ્યું છે કે ધરાકા યુદ્ધ તે છોડી દેવામાં આવ્યું હતું. સરકારે કલર અને એશીયાટીકના સંબંધમાં સામાજીક બાબતો માટે જુદી જુદી રીતે કામ લેવા નો નીર્ણય કર્યો છે. અને જે નીતીનું નિવેદન કરવામાં આવ્યું હતું તે હિંદીઓને બાદ રાખી બાકીની કલર પ્રજાની સ્થીતી ને અંગેજ કરવામાં આવ્યું હતું. હીંદીઓને મતાધિકાર ન હોવાથી તેઓના રાજકીય હકોની બાંહધરી આપવી એનો અર્થ કશો કોઈ થઈ શકે નહિં.

આગે આશ્ચર્યતાથી વિચાર કરીએ છીએ કે આ ખુલાસો કુલ બીન-ગોરાઓનું "નોન યુરોપીયન ફ્રન્ટ" ના નામે જે ઐકય થયું છે તેને પરિણામે છે. કે, સરકારની સેગ્રેગેશનની નીતીના વિરોધમાં હીંદીઓનો મોટો પોકાર ઉઠયો છે તેને પરીણામે છે. પણ એ ખુલાસામાં વળી આગળ જતાં જણાવવામાં આવે છે કે એનો અર્થ એ નથી થતો કે સ્થાનીક સંસ્થાઓ ને માલીકી અને વસવાટના પ્રતીબંધ બાબત માં જે સત્તા આપવામાં આવનાર છે તેનો વ્યવહારમાં એશીયાટીકોની સામા કરણ જેવી જગ્યામાં ઉપયોગ ન થાય. જોહાનીસબર્ગની મ્યુનીસીપાલીટીએ સરકાર સમક્ષ જે એ મતલબની દરખાસ્ત મુકી છે કે માલીકી સંબંધમાં પ્રતીબંધ દુર કરી તેની જગ્યાએ જુદા સત્તાઓમાં વસવાટની સલામતી દાખલ કરવી તે બાબતમાં એ નિવેદન જણાવે છે કે એ દરખાસ્ત સરકારે જાહેર કરેલી નીતી અનુસારજ છે, કે, જે નીતીમાં જો કે કલકોનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો હતો છતાં કાંઇ પણ અન્યાય કર્યા વગર જુદા વસવાટની સામાન્ય નીતીનેજ અવલંબીને તે કરવામાં આવ્યો છે અને તે બેશક એશીયાટીકોને લગતા સવાલની બાબતમાં એક સરખી રીતે લાગુ પડશે.

આ ઉપરથી એક બાબત જે સ્પષ્ટ જણાય છે તે એ છે કે સરકાર કલર, નેટીવ, અને એશીયાટીક એ ત્રણે ને એકજ જુદી જગ્યામાં એકઠા રોકાવા માંગતી નથી. છતાં એ હરેકને માટે જુદા લગા એક જ ધોરણે ઉપર જણાવ્યા મુજબ નક્કી કરવા માંગે છે. સરકાર તરફથી બીજું નિવેદન બહાર પડે, કે, ન પડે તો પણ આપણે માટે ભવિષ્યમાં શું છે તેની આગાહી આપણે કરી શકીએ છીએ. ઉપરોકત નીવેદનમાં આ બાબતની નોંધ લેવામાં આવી છે કે હીંદી પ્રજા ટ્રાંસવાલમાં મીશ્રકલ માલીકીના હકકો મેળવવાના બાબતમાં પણ આ સેગ્રેગેશનની નીતી કબુલ કરશે એવું માનવાને કશો આધાર મળતો નથી.

સ્ટારનો ખબરપત્રી જણાવે છે કે એશીયાટીકોએ યુરોપીયન સત્તાઓમાં ખાસ પગપેસારો કર્યાનો ઇન્કાર કર્યો છે પણ તે સાથે જે એવી બાંહધરી આપવામાં આવી હતી કે હીંદીઓ તરફથી વધુ પગ-પેસારો ન કરવાને બાંહધરી આપવામાં આવી છે, તે બાબતનો ઉલ્લેખ આફ્રિકાની ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસ ઇન્કાર કરે છે. વળી હિંદુસ્તાનથી મળતાં ખબરો ઉપરથી જણાય છે કે આ બાબત ઉપર ત્યાંથી પણ બારીક ધ્યાન રાખવામાં આવે છે. અને એ પરિસ્થિતિમાં એશીયાટીક સવાલ વિષે ખુલ્લો જ વીચાર કરવામાં આવશે એ નકકી છે. અને વડા પ્રધાનના નિવેદનથી અમુક નીર્ણયની આગાહી કરી શકાય નહિં. એકલી દક્ષિણ આફ્રિકાની સમસ્ત હિંદુ પ્રજા નહિં પણ આખે હિંદુસ્તાન આ સેગ્રેગેશનની નીતીથી ઉશ્કેરાઈ રહ્યું છે. તે બાબત સરકાર ધ્યાનમાં રાખે, અને એવી સેગ્રેગેશનની નીતી હીંદી સરકારને જે વચન આપવામાં આવ્યું છે તેનો ભંગ થાય એવો કોઇ કાયદો કરવાથી દુર રહે એ જરૂરનું છે. આગે હીંદી કોમના આગેવાનોનું ખાસ ધ્યાન ખેંચવા માંગીએ છીએ કે તેઓ જે નીતી અખત્યાર કરે તેને મજબુતીથી વળગી રહે, અને આર્થીક લાભોનો વિચાર ન કરતાં તેના સિદ્ધાંતો તુર્જ ધ્યાન રાખે.

સર એસ. રાધાકૃષ્ણનું જે બાપજી વીટ-વોટર્સ રેન્ડ યુનીવરસીટીએ જોહાનીસબર્ગ ખાતે મેવબોર્ન હોલમાં તા. ૨૭ મી માર્ચે ગોઠવ્યું હતું તેને અંગે એક વિસ્તૃત જનાબ અમારી જાણમાં આવ્યો છે. અમને સત્તા વાર રીતે ખબર મળી છે કે બાપજીને માટે ટીકીટો વહેંચવામાં આવી હતી. અને તેમાં યુરોપીયન અને હીંદીઓને માટે જુદી બેઠકો ગોઠવવામાં આવી હતી. જે

એક સેટ્રેગેશનની નીતી હતી. અમારા સમજવા પ્રમાણે આ ગોઠવણ, ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસના અધિકારીઓની સાથે ની મસલત અને તેમની સંમતીથી કરવા માં આવી હતી. પણ ડો. દાદુ અને તેની સાથેના બધા ફ્રીંદીઓએ આ ગોઠવણ બાબતમાં વાંધો ઉઠાવ્યો હતો અને તે બાબતનો અધિકાર કરવાની ધમકી આપી હતી જેને પરિણામે લગતા વળગતા અધિકારીઓએ આ ગોઠવણથી સેટબાવ્હુર કરવાનું ડહાપણ વાપરું ધારું હતું. આ પ્રમાણેની ફ્રીંદીઓ સાથેની વર્તણૂક વિદ્વાન ગણાતા ગોરાઓ તરફથી બતાવવામાં આવે અને તે પણ ફ્રીંદી કોમના આગેવાનોની સંમતીથી થઈ શકતું હોય તો સામાન્ય વર્ગના ગોરાઓ તરફથી બીજી કઈ વર્તણૂકની આશા રાખી શકાય.

રાષ્ટ્રિય અભિમાનનો દાખલો

દક્ષિણ આફ્રિકાના બોઅરબોઅરોને લાગુ પડનારા લગભગ કાયદા સામાન્ય રીતે તો હિંદીઓને પણ લાગુ પડે છે. પરંતુ મોટે ભાગે હિંદીઓ તરફ વધારે સારી વર્તણૂક બતાવવામાં આવે છે. તેનો એક તાજેતર દાખલો થોડા વખત પર બોઅરબોઅરોને ગોરી સ્ત્રીઓને નોકરી પર રાખવાનો પ્રતિબંધ મુકનાર પાર્લામેન્ટમાં બીલ લાવવામાં આવ્યું ત્યારે બન્યો તેવો છે. જે વખતે બોઅરબોઅરોની લાગણી બીલની સામે બળબળતી હતી અને દિવસો વિતે દિવસના બે વખતના બોલ્ડ—જનરલે લખ્યા વિરોધ દર્શાવ્યો હતો અને હિંદીઓ વિરુદ્ધ હિંદીઓ વિરોધ દર્શાવ્યો હતો. જો બીલ લાવનારાઓએ હિંદીઓને એ બીલના અમલથી મુક્ત કરવાનું તુરતજ બહાર પાડ્યું પરંતુ ફ્રીંદીઓનો અવાજ બોઅરબોઅરોના જેવોજ રહ્યો જેથી અને મેજિસ્ત્રેસના અમલદારોએ બરાબરબાત પત્રકારોના પોતાના દેશબંધુઓને ગોરી સ્ત્રીઓને નોકરીપર નહિ રાખવાનું સમજાવવાની બાજી આવી ગયેજ એ બીલને પડતું મુકવામાં આવ્યું. આ સિવાય જ્યારે જ્યારે કોઇ હિંદીઓ બનવાર આવવા તો કોઇ પ્રસંગમાં હિંદીઓ બોઅરબોઅરોના મુકાબલે આવે ત્યારે પણ જે જે કાયદાઓ બોઅરબોઅરોને કડી પણ લાગુ કરવામાં નથી આવતાં તે સઘળાં કાયદાઓ હિંદીઓ માટે ખુલ્લા મુકવા હોવામાં આવે છે. આ પ્રમાણેની બાબતો વર્તણૂક જોવવા માટે અમારા બાબતમાં બોઅરબોઅરોની અમે ટીકા નથી કરતા પણ જે કારણથી તેઓ પોતાના હકો સફળતાથી સિદ્ધ કરે છે તેને માટે અમે તેઓને અભિનંદન આપી એ છીએ. હીંદી ભાઈઓ પણ કદે આ દેશમાં મરદ નરીઓ રહેવા માંગતા હોય, સુધરેલા સ્વમાન પ્રીય મનુષ્યો તરીકે રહેવા ઇચ્છતા હોય તો તેઓએ પોતાના હિંદીઓના દાખલાનું અનુકરણ કરવું પડશે એ વરતુ ખાસી ધોબાટ કરવાથી અને આપસ આપસમાં સહી મસ્તાયો પ્રાપ્ત નહી થઇ શકે. હિંદીઓ બ્રાઝવોટ "મતીકા ગાડ" ના કામકાજ કેપટન હીરોમાટસ કેનેગકપર બનેલા ઓક બનાવનો કેવાલ આ અંકમાં અન્ય સ્થળે પ્રસિદ્ધ કરીએ છીએ. કેપ્ટનશ્રી તા. ૪ થી એ પોતાની બ્રાઝવોટ કરણ આવી તે વખતે બોઅર સ્થાનીક બાયોરકોમાં પોતાને કાયમ થતા અટકાવવામાં આવ્યા હતા તેથી કરબનના મેયરને ફરિયાદ કરતાં તેમણે જણાવ્યું છે કે: "એથી મારું પોતાનું અંગત અભિમાન એટલું બધું નહિ પણ મારું રાષ્ટ્રિય અભિમાન દુભાયું છે. આપે હિંદીઓનો અમારા પોતાનાં અભિમાનની એટલી બધી દરકાર નથી. જેટલી અમારી પ્રજાની છે. અમારી પ્રજાનું અપમાન થાય તે કરતાં કાઢવવાળા બોઅર તરફ અમની અગાઉ નાખવામાં આવે એ અમે સહન કરી લેવા તૈયાર છીએ." દક્ષિણ આફ્રિકાના હીંદીઓ આ દેશમાં પોતાનું યોગ્ય સ્થાન જરૂર પ્રાપ્ત કરી શકશે બધારે તેઓનામાં હિંદીઓ પ્રજાના જેવું જવલંત સ્વદેશાભિમાન આવશે અને પોતાને થએલું અપમાન એ પોતાની આખી પ્રજાને અપમાન થએલું સમજશે.

વર્ણના સવાલપર સરકારની નીતી

ભા. ૧૨ મીએ મુનીમલ પાર્લામેન્ટમાં વર્ણ પ્રમાણ જનરલ હર્ટઝોગે જણાવ્યું હતું : મુનીમલના રંગીન લોકોના પ્રશ્નોમાં સરકારની નીતીને વિષે કોઇ મહાને ખોટ સવિસ્તર નિવેદનની માગણી કરેલી છે અને હું તેમને સ્વતોષ આપવાનો પ્રયાસ કરું છું. ત્યાર બાદ તેમણે બોઅર ટાઇમ્સ કરેલું નિવેદન વાંચવાનું કર્યું. ચાર મથાળા નીચે સરકારની નીતીની બાબ્બર માહિતી છે. (૧) રાજદ્વારી દરજ્જો, (૨) આર્થીક દરજ્જો, સામાજીક દરજ્જો અને (૪) બીજા દરજ્જો.

રાજદ્વારી દરજ્જો: રંગીન લોકો પાસેથી તેઓના ચાલુ રાજદ્વારી હક્કો હીનવી લેવાના નથી અને એ હક્કો બોજા વાળ એવી જાતનો તેઓના અધિકારમાં સરકાર કશો પણ ફેરફાર કરવા ચાહતી નથી.

આર્થીક દરજ્જો: રંગીન લોકોને પોતાની જાતી કે વર્ણના કારણે કોઇ પણ જાતનો ઉદ્યોગ કરવાં કે તેમાં નોકરી કરતાં રોકવામાં આવશે નાહ, પરંતુ નોકરીમાં કામ કરવાની સ્થિતિ નીચે દર્શાવેલી સામાજીક નીતીને અનુસાર રહે તેની સરકાર કાળજી લેશે.

સામાજીક દરજ્જો: ગોરા કે રંગીન લોકો વચ્ચે સામાજીક આંતરવ્યવહાર રહે કેમ તેઓમાં નો કોઇની પણ દખલ નથી અને સામાજીક જુદાપણું એ દેશની એક સ્પેશ્યલ અને સ્થાપિત નીતી રીતે બન્ને તરફથી સ્વિકારવામાં આવેલ છે. જ્યાં સામાજીક કે આર્થીક સ્થિતિ આ સામાજીક જુદાપણાની નીતીથી વિરુદ્ધ વર્તવી જોવામાં આવશે ત્યાં સરકાર એ સ્થિતિ સુધારવા ને પોતાનું બનતું કરશે, પરંતુ તે હમેશાં એવા રીતે કરવાનો પ્રયત્ન કરશે કે જેથી કઠવારા કે ફરિયાદ જેવું કે રહે અને જરૂરી જણાય તે કરતા વિશેષ જોરદાર ન પડે.

આ દીશાઓ સૌથી અસરકારક પગલું રહેઠાણ ને માટે પરેલી વ્યવસ્થા કરવાનાં સંબંધમાં લેવાનું છે કે જેથી ગોરા અને રંગીન લોકોથી જ્યા એક બીજાથી જુદા રહેવાનું મુકરર્ર થાય ત્યાં તેઓને નજીક સ્થિતિ (ક્લોઝ કન્ટીગ્યુઅસ) મા રહેવું નહિ પડે. આ પગલું પણ મોટા પાયા ઉપર અમલ મુકવું છે અને લાંબા ગાળે સાધ્ય થઇ શકે તેમ છે.

આ નીતીને સરકાર આગળ વધારવા માંગે છે, પરંતુ તેમ કરવાને કાયદાની જરૂર પડશે. દાખલાદ સત્તાધીકારોને યુરોપીયનો અને બીન-યુરોપીયનોને માટે જુદાં રહેઠાણવીસ્તાર સ્થાપવાને પુરતી સત્તા નથી.

બ્રાનમ્બી બીજનદારો પોતાની જમીનના વેચાણ ને માટે કુદરતી પરાતી વખત મજકુર બાબતમાં યુરોપીયન અથવા તો બીન-યુરોપીયનોજ વસી શકશે એવી જાતની શરતો નાખતા આવેલા છે અને તેના સંતોષકારક પરિણામો આવેલાં છે, પરંતુ બધાબીજા સામાન્ય કાયદો જાહેર સંસ્થાઓને જમીન પર મકાનોનું વેચાણ કરતી વા ભાડે આપતી વખતે તેની માલીકી કે વસ-

વાદ યુરોપીયન કે ચીન-યુરોપીયનને મારેજ મર્યાદિત રહેશે એવા ઠરાવ નાબવાની સત્તા મળશે અને દક્ષિણઆફ્રીકા બોર્ડોને જમીનના પેટા ભાગ પાડતી વખતે સર્વીસસુપ્રદારા તેવી શરતો લખાવવાની સત્તા મળશે.

હવે બે વસવાટના સત્તાઓમાં યુરોપીયનો અને ચીન-યુરોપીયનો એ બન્નેથી રોકાયેલા છે તેની મુશ્કેલી રહી.

આ સંબંધમાં માલીકી અને વસવાટના કબાત હોવાને લેખ બને તેમ ઓછી અમલ કરવા સાથે ભવિષ્યમાં નિરંકુશ પણે વસવાટ થતો અટકાવવાના પગલાં લેવામાં આવશે. પણ મારા ખ્યાલમાં મીશ્ર વસવાટ કે ઓછવત્તા પણ કબાના પ્રમાણમાં થએલેલા છે અને આ મુશ્કેલી ઘણીવારે પડતી હાડમારી સિવાય, અને સમંતિથી, પણ ધીમે ધીમે થઇ શકે એવી યોજના પડી શકાશે અને એ રીતે આખરજતા યુરોપીયનો તેમજ ચીન-યુરોપીયનો પોતપોતાના સમાજમાં ઠગી બગીને રહી શકશે. એવા યોજના ઉપર કરવામાં આવશે.

સરકાર એ સમય બાવવાની કોમેદ રાખે છે કે ત્યારે રંગીન વસ્તીનો મોટો ભાગ પોતાના બ્રમાણપત્રો, દાખલાપત્રો અને સબળો માં સુખ અને સંતોષથી રહેતા થઇ જશે. સારે પછી તેઓનો ઘણો ખરો બચકાર પોતાની જાતેજ ચલાવવાની તેઓપર જવાબદારી નાખી શકાશે. આમ બધાથી રંગીન લોકોને માટે પોતાનીજ કોમમાં નોકરીના દરજ્જા સારી પેઠે ખુલ્લા થશે અને હાલ જે બન્ને કોમો વચ્ચે મંમપંખ થાય છે તે ઘણું અટકશે.

ઉદ્યોગમાં જ્યા જ્યાં એવા સંજોગો હોય કે બન્ને કોમોને જુદી પાડવા સિવાય સામાજીક આંતરબ્યવહાર બચા વિના નજ રહે ત્યાં યુરોપીયન અને ચીન યુરોપીયનોને જુદા પાડવાની નીતી અમારેજ અમલમાં છે અને તે સામતા વ્યાપારના ધંધાજ મોટા ભાગના માલીકો અને મજુરોના પુર્ણ સહકાર અને સંમતિથી એ નીતી પાર પડી રહી છે. સરકાર આ નીતીને વધીવધારી અમલમાં મુકશે કરશે અને જરૂર જણાશે તો કાયદો પણ કરવામા આવશે.

ઘણા લાગો: બીજા લગો યુરોપીયનો તેમજ ચીન-યુરોપીયનો બન્ને પ્રતિકુળતાથી જુએ છે આ બાબતમાં કાયદાની જરૂર છે કે નહિ અને તે અસરકારક થઇ શકશે કે કેમ તેનો વિચાર ગયે વર્ષે સરકાર તરફથી નીમાયલાં મીશ્ર લગ્નોને લગતાં કમીશનનો રીપોર્ટ બહાર પડયે થશે. એ રીપોર્ટ હોવાં અડચણોમાં બહાર પડવા પણ છે

સરકાર માને છે કે બહિ દક્ષોચાર્યેલી નીતી એવી છે કે જેમાં યુરોપીયનો અને ચીન યુરોપીયનો બન્ને સહકાર આપી શકે છે કેમકે તેમાં સામાજીક જુદાપણા વિશેની બન્નેની ધ્રમણાને બાબતમાં મુકવાનો ઇરાદો રહેલો છે તેમજ પોતપોતાના ગાર્યાદિક લાભોને હરકત થાય કે ઇષ્ટ પણ વર્ગના આગેવાનોને કુકામ જેવા તત્વો રાખવામાં આવ્યા નથી.

સરકાર વધુમાં માને છે કે બતીઓ વચ્ચેના સંબંધનો સવાલ રજાનિક કે પ્રાંતીક નથી. પરંતુ એવો સવાલ છે જેને માટે આખાં યુનીયનની એક સમાન નીતી ઘડવા આવશ્યક છે. સરકાર આશા રાખે છે કે પ્રાંતો અને સ્થાનીક સત્તાધીશો આવી દક્ષોચેલી નીતીના રૂપે પોતાનો વધીવધાર ચલાવીને તેમજ મોટા સવાસો લેવે માટે કાયદાની જરૂર જણાય તેને રાષ્ટ્રિય ધોરણે યુનીયન પાલામેન્ટને પટના પગલા લેવા દઈને સરકારની સાથે સહકાર કરશે.

ડરબનમાં એક જાપાનીઝ સ્ટીમરના કેપ્ટનનું થએલું અપમાન

એ અપમાન મારું નથી મારી આખી પ્રજાનું છે

જાપાનીઝસ્ટીમર "ચનીસાગાર" કે જેમાં મારી તા. ૪ થીના ડરબન બંદરે આવી હતી તેના કમાન્ડર કેપ્ટન હીરો મારૂયમ કેનેડીયન તેમને ડરબનમાં ઉતરીને કાયમ કાયદેસર દાખલ કરવાની ના પાડવામાં આવી હતી તે બાબતમા કાલ-ચલાઉ મેયર મા. જે. હાસ્કની મુલાકાત લીધી હતી.

તેમણે કહ્યું આવી મારા પોતાના અભિમાનને ધા નથી થયો, પણ મારી પ્રજાનું અભિમાન ઘવાયું છે. અમને જાપાનીઝોને અમારા રવાભિમાન કરતા અમારી પ્રજા તરીકેનું અભિમાન વધારે છે. અમારી પ્રજાનું અપમાન થાય, તેના કરતાં મેલા બુદ્ધ નાશે બુદ્ધાદ મરવાનું વધારે પસંદ કરીશ.'

મી. હાસ્કે તેમને ખાત્રી આપી હતી કે તેમની ફરીયાદ ઉપર જરૂર ખ્યાલ દેવામાં આવશે અને મેયર મી કેમેરોન ગવર્નમેન્ટ આગલના આવતા અઠવાડીયામાં કેપ્ટનની પાછા ફરવા તેમને એ સોંપવામા આવશે. 'નાટાલ કેન્ટરી મુજ' ના પ્રતિનિધિએ જુદા જુદા સ્ટીમના એજન્ટોની મુલાકાત લીધી હતી. એજેઓએ જણાવ્યું હતુ કે તેમા કેટલ પણ જુદા થએલી દાવો કોલંબો, દારબ દક્ષિણ આફ્રિકાના પોર્ટોમાં જાપાનીઝોને હમેશા દાખલ કરવામાં આવે છે

ડુવેન્ટીઓથ સેન્ચુરી લાઇનરના એજન્ટરે જણાવ્યું હતુ કે "આપણે ત્યાં યુરોપીયન કે બીજા કોઇને પણ દાખલ કરવાની મુનસફી આપે રાખી છે પણ હું માનતો નથી કે એ કેપ્ટનને દાખલ કરવાની ના પાડી હોય. એવી કંઈ પણ જુદ થઇ હોય તો હું પહેલો મારી માફ. યોકાહ અઠવાડીયાં પહેલાં યોકાહ જાપાનીઝ બતાસીઓએ દાખલ કરવાની માગણી કરી હતી, પણ તેઓનાં કપડા વગેરે ન હોવાથી તેમને દાખલ કરવાની ના પાડવામાં આવી હતી એવી રીતે કે કલાસ ૧ પાસનોને પણ મેલા અને કાટેલાં કપડાં હોવાને લીધે દાખલ કરવાની અમે ના પાડી હતી."

કેપ્ટન કેનેડાએ કરબન શહેરનો પબાજા અને સૌજન્ય આતિથ્યના વખાણ કર્યા બાદ તેમને જણાવ્યું હતું કે તમારા આતિથ્યને માટે આપે આભારી છીએ પણ કરબના માટેની મારી બાબત દાખલગીરીને આ અનુભવથી આઘાત થયો છે. કરૂં મેનેજરને બાદ દાખલ કરવા માટેનું કારણ પુછ્યું હતું. તેના જવાબ માં મારા સમાજના પ્રમાણે તેમને એવો ખુલાસો કર્યો હતો કે તેમના એસોસીએશનની એવો ઠરાવ છે. મારું સમાજનું બહું હતું કે નહિ તે હું કહી શકતો નથી. પણ અહિના રહીનાઓમાં મને કે મારા બાલસાથીઓને આગળ કોઇ વખત પણ ના પાડવામાં આવી નથી. હું આશા રાખું છું કે રહીનાઓમાંથી હવે અમને બાલમ રાખવાનો વિચાર ન કરો હોય. અને જાપાનીઝોને તેઓ જેવા છે તેવાજ સ્વીકારવા માટે તમે તમારી લાગવગ વાપરશો એવી ગારી નીનંતી છે. જાપાનીઝોને આખા દુનીયાના દરેક બાગમા યુરોપીયનોની સમાન તેમને ગણવામાં આવે છે મારે આગેવાન જણાવવાની જરૂર હોય કે લંડન અને ન્યુયોર્કમા જાપાનીઝો કોઇ પણ થીએટરોમાં જઇ શકે છે અને કોઇ પણ જગા ઉપર બેસી શકે છે. કેપટાઉનમાં પણ જાપાનીઝોની સાથે યુરોપીયનોની બાબર વર્તણુક ચાલે છે. મારે વધારામાં જણાવવું જોઇએ કે ઉંચી સમાજીક પ્રતિષ્ઠાવાળા ઘણા યુરોપીયનોને હું ઓળખું છું, અને તેમની સાથ કોઇ પણ જાતના સંકોચ વગર પાર્ટી કરવામા, રમવામા, અને નાચવામા ભાગ લઇ શકું છું. દાખલા તરીકે દક્ષિણ આફ્રિકાના હાઇ કમીશનર ય ટીચોકર અને તેમની પત્નીબાઇનું હમેશાનું માન દાખલગીરી વર્તન હું ખુબી રાખીશ નહિ. આમારો દેશ એવ છે કે જેણે દુનીયામાં કેમું અને મહત્તમ સ્થાન પ્રાપ્ત કર્યું છે. અમારી સંસ્કૃતીની ઘણાઓ પ્રશંસા કરે છે. અમારી તવારીખ, પુરાણું અને પ્રખ્યાત છે અને સંખ્યાબંધ સકોમ સિદ્ધિઓથી ભરપુર છે.

"એક જાપાનીઝને, ઇતરતી અને નીકરમારને

પાત્ર બનત તરીકે જણવામાં આવે છે એવી લાગણી જણાવી તેનું અપમાન કરવું એ તેના દિલમાં તેના આખા દેશના અપમાનની લાગણી ઉત્પન્ન કરવા સમાન છે." કેપ્ટન કેનેડી કહે છે કે એ બાબતમાં કેનેડાના મેનેજરે નીકારણ અપમાન તો નજર કર્યું હોય પણ તમારી (મિસ્ટરની) મારફતે તેઓને આને આખા કરજનને નિર્ણાત કરે છું કે અમને જાપાનીઝોને કરજન માટે જે મીલતાની લાગણી છે તે મીલતાનો તેઓ પડયો પાડે. અમારી એ ઇચ્છા છે કે અગારામાંનો દરેક જણ આ ખુબસુરત જંદરેથી આનંદ, ઢાકીક પ્રેમ અને આભારની લાગણી સાથે પાછો ફરે.

પાર્લામેંટમાં એશીયાટીક લેન્ડ લોઝ કમીશનનો રીપોર્ટ

તા. ૨૨ મીના 'સ્ટાર' પત્રમાં જણાવ્યા મુજબ:—મી જસ્ટીસ મરેના પ્રમુખપણા નીચે એશીયાટીક લેન્ડ સેલ્સ માટે જે કમીશન નીમાયું હતું અને તેનો રીપોર્ટ જે એ કમીશને ગવરનર જનરલને કર્યો છે તે આજે બપોરે પાર્લામેન્ટ બનક્ષ મુકવામાં આવ્યો હતો. તે વાંચીમાં જણાવવામાં આવ્યું છે કે એને અંગેના કાયદાઓ પ્રમાણેના વહીવટ માટે બાબ તપાસ કરવાનું બોલવું તોફએ અને તે બાબતમાં એક પ્રાંતીયરના બાબ નીચે તેનું તેમએ. કારણ તેમાં કોલાં ફેરફેરા રાખવાની જરૂર છે. અને સ્થાયર બાબતો સેવામાં આવે તેની તમા તેના વપરાશ નીચેની બાબતોની તપાસ રાખવાની જરૂર રહેશે. એ કામ પોલીસ બાતાના હાથને મળતું થશે. બીજું એક પેટા બાતુ તાજીદે નીમી તપાસ કરવાની જરૂર છે કે કાયદાનું ઉલંઘન કરવાને કેસ સામાન્ય રીતે અગાઉથી કરવામાં આવે છે. એવી રીતોનું કાગદિસરપણું નક્કી કરવા માટે પગલાં લેવા અને તેને રોકવા માટે કાયદામાં જોઇતા ફેરફારો કરવા કમીશનનું એવું માનવું છે કે એવું બાબું બાસ તપાસમાં આવે નહિ તો સુધી આ કાયદાનું ઉલંઘન કરવાની રીત સાદુ રહેશે. અને દીન પર દીન મુશ્કેલીઓ વધતો જશે. વાદીમાં એ પણ નોંધાર કરવામાં આવ્યો છે કે એવી કંપનીઓ તપાસવા માં આવે છે ને તેમાં જ એશીયાટીકોના સાથો હોય ને બોકાના બાયમાં તેના વહીવટની બાગમ રહે છે અને તેની મીલકતોના દાગ જથના તેઓ નફો તે એશીયાટીકોને મળે છે. જો આ રીતે ચાલુ રહેશે તો ૧૯૨૮ ના કાયદાનો હેતુ ઘડી બાંગશે. કમીશનની બાવાગણ છે કે એવી કંપનીઓ કાયદેસર છે કે નહિ તે નક્કી કરવા માટે ઘટે મારફત કામ ચલાવી નીમુંક કરવાની અને જો એ મુકાદો એવો આવે કે એ કંપનીઓ એશીયાટીક ન બણાય તો ૧૯૧૯ ના કાયદામાં એશીયાટીક કંપનીની જે વ્યાખ્યા છે તેને સુધારી વિશાળ બનાવવી કે જેથી એવી કંપનીઓ એશીયાટીક કંપનીની વ્યાખ્યામાં સમાવી શકાય. કમીશન એમ માને છે કે હાલ સુરત જે બાબ બીજાઓ મુસલમાન ધર્મ પ્રમાણે વપરાતાગીઓને પરણે છે તેનો મીલકત પરાવવાનો હક છીનવી લેવાની જરૂર નથી પણ તેવા કેસો જે બધારે સંખ્યામાં બાલુગ પડે તો તેને માટે કાયદો બદલવાની જરૂર પડે.

ટ્રાંસવાલ યુનિયન કેબીને કમીશન બાગળ જોવી બાગણી કરી હતી કે ૧૯૨૮ પહેલાંની પ્રાઇવેટ કંપનીઓના કોરો જે ૧૯૩૨ ના કાયદાથી દોડાઓને તેવરા દેવાનું બંધ કરવામાં આવ્યું છે તે બાબતમાં એવો સુધારો થવો જોઇએ કે એ કોરો બીજા દોડીના નામે થઇ શકે એ બાબતમાં કમીશને તેમ કરવા બાલામણ કરી છે.

કમીશનની પોતાની તપાસ દરમીયાન એવા સંબંધમાં કેટલા બહાર આવ્યા છે કે જેના કાયદાનો ગેરલો બંગ થયો છે. તેમજ એવા પ્રીન્સ કેસો છે કે જેમાં બંગ થવાનો ડર રહે છે. સામાન્ય રીતે કમીશને એવા કેસોની ઇકીકત એકની જનરલ ઉપર મોકલ પગલાં લેવા માટે ગેરલી બાપરી જોઇતી, પણ જાહેર નીતીને ગેરી બાડચણ બાવે એમ પારી તે રસ્તો ન લેતાં કમીશને એ બાબત મીનીસ્ટર ઓફ ઇન્ટીરીયર ઉપર મોકલી છે કે જેથી કંપનીના રજીસ્ટ્રાર મારફતે તેની કંપની ઓના કોરો જપત કરાવવાના નોબ્સ જણાવ તેમાં પગલાં લે કમીશને પ્રીટોરીયામાં સાત કંપની ઓની ઇકીકત તપાસી હતી અને તેમાંની બારની બાબતમાં કાયદાનું ઉલંઘન થએલું બાલુમ પડયું હતું. પ્રીટોરીયા અને જોહાનીસબર્ગના બહારના બાતના બાકીસ કંપનીઓની ઇકીકત તપાસવા ૪૪ બાકી હતી અને તેમાં બંદરની બાબતમાં કાયદાનું ઉલંઘન થએલું બાલુમ પડયું હતું. એ ઉપરાંત પ્રોવીન્સીયલ સેક્રેટરીઓની જરૂરીઓ ના ગેરી રજીસ્ટરોના ૨૦ કંપનીની જરૂરીઓમાં એશીયાટીક, નેટીવ અને કલોરોનો વધારાટ છે તેવીબાંથી ૧૩ ની તપાસ કરી હતી જે ન્યુકેસ્ટર, સોલ્સબરી-રોડેશ અને સાર્દીનડેઇલની જરૂરીઓની હતી તેમાંથી નવની બાબતમાં કાયદાનું ઉલંઘન થએલું બાલુમ પડયું છે. સેના ટ્રાન્સવાલ રજીસ્ટ્રારે એ સીવાયની બીજી કંપનીઓની પાછી આપી હતી કે જે બાબરે ૧૮૦ ની સંખ્યામાં છે અને જે કંપની એશીયાટીક દેશ જણીલ પરાવવી હોવાનો શક છે.

મી. એસ એમ નાનાસએ 'સ્ટાર' પત્રમાં નીવેદન કરતાં જણાવ્યું છે કે જસ્ટીસ મરેના પ્રમુખપણા નીચે નીમાએલા એશીયાટીક લેન્ડ સેલ્સ કમીશન ઇન્ડિયન મંબેસે જે વલણ લીધું હતું તેને અનુસરી છે. અને કોઇ પણ નવા સમજાવવાના કાયદા સુચવ્યા નથી. એ કે કમીશને બાત્ર થોડા દાખલાઓ કાયદાના ઉલંઘનના જોયા કરવા છે ત્યાં તેની સંખ્યા એટલી બોછી બાલુમ પડી છે કે તને નવા કાયદાની સુચના કરી બાય ઇરાદાપુર્વક બન બલાય એવાઓના બીજાન પરાવવાના હક બાબત બાં કમીશન કોઇ નવા પગલાં લેવાની બલામણ કરતું નથી પણ બારીપણમાં બહુ મોટી સંખ્યા માં એવા કામકાજો બને અને તોજ નવા કાયદાની બલામણ કરે છે. નેટલનીવાસબર્ગની જાહેર માત્ર ગીચ મીલકત પરાવનાર કંપનીઓની તપાસ કરવામાં આવી હતી એમાં નીચેની મીલકત ૧૯૩૭ પહેલાની છે સોળ કંપનીઓની મીલકત ૧૯૨૨ ના કાયદા પહેલાની છે. છ એશીયાટીક બાબતમાં આવી નથી. અને બાત્ર ૭ કંપનીઓની મીલકત ૧૯૩૩ પછીની જણાય છે. કમીશનને બાકીની સુચના મુજબ કાયદા રદ કરવાની સુચના કરવાનું કામ તેનું હદ નહિ એટલે તેમ તે ના કરી શકે. હજુ કોમનું એમ માનવું છે કે મીલકત પરાવવાના કાયદા જે ઢીલાઓ ! ચિંતાના છે તે તદન નીકળી જવા જોઇએ. મી. બ્લોમફરમાએ પ્રમુખતાવાદી આપી છે તે બહિ સમજાય તેવી છે. બાત્ર એક બે બાબતોમાં કેપરથી દોરવાઈ જવા જેવું એ બાદી આપી હોય એમ જણાય છે.

આ નીવેદનનું તપાળુ 'સ્ટાર' પત્રે એવું સભ્યુ છે કે "ક્રોસ્ટ્રેસ ખુશ થવા છે." હવે બાકિલપણ કેટલું પુરતું થયા જેવું છે તે બાબ એ કમીશન પોતાની નીમાય જેને બાબવાના મનંય મથારી ૧ નીબુંમ કરવી બાંને બાપ્યો હોવાનો વિચાર કરતાં કેટલું પુરતું થયા જેવું છે તે તો આપણા બાંકથી એ રીપોર્ટનો પૂર્ણ લાભરા બાપવામાં આવનાર છે ને ઉપર વિચાર કરી બાંચવું નીબુંય કરશે.

મને કમીશનની બલામણોઃ

(નંબર ૧–૨) જમીનની માલીકી અને વપરાશ માટે પ્રતીબંધક કાયદાઓ મોજુદ છે તેમાં છુટછાટ કરવાની બાબતમાં કમીશન પોતા તરફથી કશો વિચાર જણાવતું નથી.

(૩) પણ એ કાયદાઓ તો રહે તો તેને માટે બોક બાસ બાતું નીમવું કે જેથી તેની તપાસ થાય અને કાયદાનો જ્યાં ત્યાં ભંગ થતો હોય ત્યાં તેની ગેરબ સજા થાય.

(૪) કેટલીક બાબ દબની કંપનીઓ જે કાયદાનું ઉલંઘન કરવા માટે ઉભી કરવામાં બાવે છે તેના કાયદેસરપણાની બજમાયેશ કોરો મારફતે કરવી અને જો તે કાયદેસર ઠરે તો ૧૯૨૮ નો કાયદો જેવી રીતનો પીરાણ કરવો કે જેથી એ કંપનીઓ એશીયાટીક કંપનીઓની વ્યાખ્યામાં બણાઇ બરકલદેહર ઠરે

(૫) યુરોપીયન અને બલાય બાંગો જે એશીયા-

બાદીકોને પરણે છે તેનો મીલકત ધરાવવાનો હક છીનવી લેવા માટે હાલ કંઈ પગલાં ભરવા કમીશન ભલામણ કરતું નથી પણ તપાસ કરતાં જો એવા વધારે કેસો બહીષ્કામાં બહાર આવે તો એવા કાયદાનો વીચાર કરવાની જરૂર પડે

(૬) બીલ્ડીંગોના નામે મીલકત રાખવાનું કરી ચાલુ કરવાની ભલામણ કમીશન કરતું નથી તેમજ જે મીલકતો જેને નામે હોય તેને જે મીલકતના વારસોને માટે પણ નામે રહેવા દેવાની ભલામણ કરતું નથી.

(૭) ૧૯૧૬ ના કાયદામાં એટલી છૂટની ભલા

ભલ કરે છે કે ૧૯૩૨ સુધીની મીલકતો બીલ્ડીંગોને લાગે હોય તો તેના પરનો પ્રતીબંધ દૂર કરવો પણ લાર પછીના તે માટે નહિ.

(૮) ૧૯૧૬ ના કાયદામાં એટલો સુધારો કરવાની ભલામણ કરે છે કે મીલકત ભરત્યની કંપની મોટા શેરો એક એસોસીએટીક પાસે હોય તો તે બીજા એસોસીએટીકને નામે ફેરવી શકે પણ જે બીજો એસોસીએટીક ૧૯૩૨ ના મે માસની પહેલી તારીખ પહેલાં તે કંપનીના શેરો ધરાવતો હોય તો તેવાજ એસોસીએટીકને નામે તે ફેરવી શકાય.

(૯) ખાર્ગીક બાબતો અને મેળવણી બાબતની મીલકતોમાંના કોમ પણ બાબ બાબે આપી દેવાના કરવામાં આવતી દોષ તો તેવી મીલકતના ગ્રહણ આપવા માટે જે કાયદાથી તા પાડવામાં આવે છે તે કાયદામાં કેટલો ફેરફાર કરવાની ભલામણ ભલામણ કરવા તૈયાર નથી.

(૧૦) કેટલી રહી ગયેલી બાબતો કે જેનો કાયદામાં સમાવેશ થયો નથી તેને સમાવવા માટે ૧૯૧૬ ના સુધરેલા કાયદાની કલમ ૬, કલમ બે ચેટા કલમ ચાર અને કલમ ૭ માં સુધારા કરવા.

દક્ષિણ આફ્રિકાના ટુંક ખબરો

ઇ. આ. ને જરમનીની ધમકી

જમનીના દોદસો ઉત્પાદકોને નહિ ઉતરવા દેવા બાબત જરમનીએ યુનીયન સરકાર ઉપર જે ધમકીનો પત્ર લખ્યાની હકીકત આગળ આપી ગઇ હતી તે પત્ર યુનીયન સરકાર બહાર પાડવા માંગતી નથી. અને તેને માટે તેમ બનાવ છે કે જરમની સાથે ચેપારના કોલકરારની વાત ચાલ્યા આવે છે કે જેમાં ૮૫ લાખ પૌંડ સુધીના ચેપારનો એકરાર થનાર છે અને તેને લઇ બંધ આવો નાસાનક બાબતમા લખાણસો પક્ષ પ્રસિદ્ધ થાય તો બેમાંમાં બાબબાબાર થાય અને એ કરાર બાંગી પડે તેવી મારની યુનીયન સરકારને લાગે છે. એ દોદસો જરમનો કર્યા બાબ છે તેનો પત્તો લાગતો નથી. એમ માનવામા આવતું હતું કે તેઓ સ્ટીમર "પ્રિટોરીયા" માં છે. પણ એ સ્ટીમર હાલમાં ડરબનના બંદરે છે અને તપાસ કરતાં તેમાં તેઓ નથી (કોમ બાબતોએ ઉતારી મુકવામાં તા નથી આવ્યા).

ક્ષય રોગ પારખવાના કેમેરાની શોધ

કેસોનો ક્ષય રોગ પારખવા માટે એકસ રેની સાથે એક નવા કેમેરાની શોધ વીટવોટરસ્રેન્ડ નેટીવ લેબર એસોસીએશન હોસ્પીટલના એકસ રેના કોટો લેનાર મી. કે. જી. ગ્રોબ્લે. કોલેન્કરે કરી છે. અત્યાર સુધી એકસરેમાં શરીરની અંદરની સ્થિતિ જોવા માટે જે એક નાનું સ્ક્રીન વાપરવામાં આવે છે તેની સાથે ફીલ્મ બરાબર રાખી ફોટો લેવામાં આવે છે અને તે બાદ ૧૮ ઇંચ × ૧૫ ઇંચના બેવાનું. એવા ફોટો એક દિવસમાં સિત્તેર સુધી લઇ શકાતા પણ આ કેમેરાની શોધથી ૬૫ ફીટ ઉંચેરના દેખાવનો ફોટો એક મેકેન્ઝલા તેમીકલમાં બાબ બેટલા સમયમા લઇ શકાય છે. આ નવી શોધથી ક્ષયની શરૂઆતની સ્થિતિ બાબાર સુધી જે એકસરેમાં પારખી શકાતી નહોતી તે વ્યવેથા પારખી શકાશે એ કેમેરાનું મેન્સ નવીજ બનાવટનું છે. અને તેનો બબે બબુંશા પૌંડ થયા છે. એ બાબુસ ૧૯૩૭ની સાલથી એ શોધ પાછળ હતા.

સુપરસ્ટ્રીખાર્ટમાં તેલનો ઝરો

સુપરસ્ટ્રીખાર્ટમાં તેલ નીકળવા બીશે જે હકીકત બહાર આવી છે. એ બાબતમાં દેટલાક બાબ ઓટા રીપોર્ટ આવે છે તેથી 'સ્ટાર' ના બબર પત્રીએ તેની સામી હકીકત મેળવી જણાવ્યું છે કે હાલ જરૂરત ગેરેલ્સ કુટપેન્સબર્ગ લીમીટેડની સરાજ આગળ હાઇડ્રોલીક લીફટને માટે બાકી બોદવામાં આવ્યો હતો. ૭ ફુટની ઉંડાઇએ જતા બાદાની બાજુની બદકમાંથી તેલ વહેવા માંડ્યું. જે કસાકના તે તેલને લેવલું બાદવું હતું. અને તે હતામાં ઉંદી જતાં તેલના તેમો માનું જણાયું અને રાતે ફરી બાકીન કર્યું. માડા બાબ કુટ ઉંડાઇએ જતા તેલ જરા બેરમાં આવતા માંડ્યું. જેથી એ જગ્યાની આસપાસ બોરીંગ કરતા બધિથી તેલ નીકળતું માલુમ પડ્યું. અને તે હાલ ચાલતું છે તેની તપાસ કરવામાં આવે છે. એને માટે બોર કંપની પણ ઉભી થઇ છે. અને ત્યાં બીલ્ડસોના બાવ વધી ગયા છે

ફોલ્મા ચદીલ સામે ચેતણીકાર

જોહાનીસ બ્રહ્મચારી કેનડીલ બીલ્ડીંગ કોન્ટ્રાક્ટરની નાદારીની બાબતમા મેજીસ્ટ્રેટ મી. જી. ટી. રોલેક્સની કોર્ટમાં કાલકોર્ડ ખાતે મીટીંગ બાબ હતી. તે બબને તેણે રીવોલ્વર કાઢી બોતાની સામેના ચબીલ મી. જે. પી નેલ ઉપર ગોળી હતી બાજીસ્ટ્રેટ મી. કોર્ટમાંથી નાસી ગબા હતા અને મી. નેલ ટેબલ નીચે સંતાઇ ગયા હતા. ત્યાર બાદ તેને પકડવામાં આવ્યો હતો અને બીજે દિવસે ખુનના પ્રયત્નના આરોપ માટે પકડવામાં આબ્યો હતો. તે બબને સરકારી વકીલે જણાવ્યું કે મી. નેલને ઘાત થયા છે. મી. નેલને પોતાને ઘાત થવાની કશી બબર પડી નહોતી પણ એ બનાવ બન્યા બાદ બાદ કલાકે સીનેમામાં તેમને જણાવું કે પોતાને ઘાત થબ છે. તેમને હોસ્પીટલમાં ઘણ જગામાં બાબ્યા છે. અને ગોળીની તપાસ એકસ રેથી કરવામાં આવી છે

મરણ

શ્રી. રવીકૃષ્ણ નાલેચંતસીંહના પત્નિનું અવસાન

વેકલબના જુના વતનીના અને માનપાત્રેલા પત્ની બાબુ નાલેચંતસીંહના પુત્ર શ્રી. રવીકૃષ્ણ નાલેચંતસીંહના પત્નિનું માથે ના. ૧૬ મીના મુકે વારે લાંબી મુદતની માંદગી બાદ ક્રામસ્ટીમાં

બોતાના મુકામે બાવસાન થયું છે. સ્વર્ગસ્થનો જન્મ બોરીજબમ'માં થયો હતો અને ઘણ વર્ષાવસ્થામાં હતાં બોતાની પાછળ તેઓ બાળકોને મુકી ગયા છે. સ્વર્ગસ્થની દહનક્રીયા પ્રસંગના ઠાઉ ફ્રીમેરીજબમાં મુકામે ૫ ૬ ૧૧ ૬ ૧૧ ૬ ૧૧ તેમજ બીજા પારસના પણ બાબગ્રેસોમ હાજરી આપી હતી સ્વર્ગસ્થના કુટુંબીજનો પ્રત્યે અમે બાંતવનાની દિલસોજી દર્શાવીએ છીએ. સ્વર્ગસ્થના બાત્માને ઇશ્વર ચિરશાંતિ બહો

સ્વ. કાનજી હરજી સોદીયા

ડરબનના બાબીના વતની મી. સોદનબાદ સોદીયાના પીતાશ્રી કાનજી હરજી સોદીયા જેબો દક્ષિણ આફ્રિકામા જુના અને બબીના વતની હતા તેબો ૭૯-૬-૧૯૩૯ ના રોજ ૭૫ વરસની ઉંમરે બાબમાં દેવલોક પામ્યા છે. તેમના ધરકુળ અને દીલગીરી સાથે નોંધ લઇએ છીએ અને ઇશ્વર તેમના બાત્માને શાંતી બહો

બાભાર

ગારા મરહુમ સ્વ. પિતાશ્રી કાનજી હરજી સોદીયાભાઇના બાવસાન પ્રસંગે જે બાભારોએ પત્ર લખી યા રૂબરૂ બબી દીલસોજી બતાવેલ તે માટે તમામ બાભારોનો બા પત્ર દ્વારા બાભાર માનું છું.

ટ્રાંસવાલ પ્રજાપતિ એસોસીએશન

શ્રી ટ્રાંસવાલ પ્રજાપતિ એસોસીએશનનું માસિક સંમેલન તા. ૬ એપ્રીલ ૧૯૩૯ ને રવિવારે સાજરે સવા બગિયાર વાગે, ૨૮ આરકેડ સ્ટ્રીટપર આવેલા મેસર્સ માસ્ટર બ્રધર્સના મકાનપર શ્રી. ભગાભાઇ મકનજી ના પ્રમુખપણે મળશે.

કામકાજ. (૧) વાર્ષિક ચુંટણી. (૨) હિસાબ અને બેલેન્સશીટની રજુબાતઃ (૩) પરચુરણ.

ટ્રાંસવાલમાં વસતા પ્રજાપતિ બાધુઓને બા પ્રસંગ વર્ષમાં એકજવાર, મોજો આનંદનો દોઇ સર્વે બાધુઓ અને બહેનોને મોળા સર પધારવા બાગ્રહભરી વિનંતિ છે.

ઇશ્વરબાઇ કાલજી મીસ્ત્રી,
બહદબા મંત્રી બા. ટ્રા. પ્ર. મં.

ધારા સભામાં રંગભેદના શુરો

જોહાનીસબર્ગ મ્યુની. પ્રોવિન્સમાં ૧૯ ટીમો તરફથી કુલ બ્રીન-ગોરાઓની વસ્તીને એલેક્ઝાંડ્રા, પુર્વ અને પશ્ચીમ નેડીફ ટાઉનશીપ, સોફીયાટાઉન, માર્ટીનડેઇલ અને ન્યુક્લેરમાંથી કાઢી ઓરસેન્ટો અલગ વસાવવા માટેની યોજના રજુ કરવામાં આવી હતી. તેના ઉપર ચર્ચા થતાં અને મત લેવાતાં તે ૨૯ મત હતી બ્રીન ગોરાઓને જુદા વસાવવાની યોજના રજુ કરનાર મી. એચ. જે. ટીમી ચીટી કાઉન્સીલમાં ફરી ચુંટાયા તેથી જાહેરમાં બેઠવા નથી. હવે તેઓએ એવ અરજી કે જેમાં બ્રીન ગોરાઓને જોહાનીસબર્ગના એક પરામાં જુદા વસાવવાની યોજના સંબંધમાં પડી છે તેના ઉપર ગોરાઓની સહી લેવા માંડી છે અને પુર્વ તથા પશ્ચીમ વીભાગ માં વસતા ગોરાઓની સખ્ત બોલાવા તેઓને પોતાની નીતી સમજાવી રહ્યા છે. અરજી ઉપર પુરતી પ્રમાણમાં સહીઓ મેળવી તેઓ તે અરજી મુકવા પ્રધાન તથા નેટીવ પ્રધાન ઉપર મોકલી આપનાર છે અને પાર્લામેન્ટના સભ્યોને તે સંબંધી મદદ કરવા સુચના કરનાર છે.

મી. રેટલેફ કેપટાઉનની ધારાસભામાં સેગ્રેગેશન સંબંધમાં બોલતાં જણાવ્યું હતું કે યુરોપીયનો અને કોલ્ડ વચ્ચે બે કોમી નહિ દોલાની વાત કે માની શકતો નથી. કુદરતમાંજ ના બનેલા બનાવ પછી જે સ્થિતિ છે એવી બધુ વખત ચલાવી લઇ શકાય એમ નથી એવી મારી ખાત્રી થઇ છે. કોલ્ડીઓનો સવાલ રંગીનોના સવાલથી જુદો છે. પંચાવનેક વર્ષ પાછા મોજણી બેલ્ડ કોમોને વધારે ગાઢના અટકાયતો મળેલી છે

કેપટાઉનમાં ગઇકાલે રાતના બેજર મીનીસ્ટર મી. હેરી રેનેએ એક જાહેરમાં સેગ્રેગેશનની બાબતમાં સરકારની નીતીનો ખુલાસો કર્યો હતો. જે નીતી તેમ છે કે યુરોપીયન સત્તામાં કર્યાં નો બધુ પ્રમોસાશે માન નહિ અને જે સત્તામાં બેઠુ કોમો સેળભેળ છે ત્યાંથી આગળ કરવા. રાજકારણ બાબતમાં અને આર્થીક ક્ષેત્રમાં કસોટીની સાથે કંઇ પણ પગલાં ભરવામાં આવશે નહિ પણ કેબેટરી ના કાયદાઓનો અમલ કરવામાં આવશે કે જેથી ગોરી અને બીનગોરી પ્રજાને એક બીજાથી અલગ રાખવામાં આવી શકશે. આ યોજનાની ત્યાં સુધીમાં પડાવ આવી નથી. પણ એ યોજનાને સર્વીટયુડની યોજના સાથે કંઇ સંબંધ નથી સેગ્રેગેશન બાબતમાં એવું જાણવામાં આવ્યું છે કે કોલ્ડીઓ તરફથી રજુઆતો કરવામાં આવી છે અને એવા ભોંઠવણ છે કે કોલ્ડ રેગને લાગે વળગે છે તેટલાં પુરતું કોલ્ડીઓ તરફથી યુરોપીયન સત્તાઓમાં પણ પસંદગીકારો કરવામાં આવશે નહિ. સેગ્રેગેશનના સવાલ સાથે કીમાશ રીયોટો નો પણ વીચાર કરવાનો રહે છે. પણ કે બાબતમાં ગુનાખોરીટ પક્ષના સભ્યોમાં મત ફેર છે. અને બધુ વીગત દુર સુધી બહાર આવી નથી. અને એમ માનવાને કારણ છે કે અસાલ ધારા પ્રમાણે એક વર્ષની મુદત માટે કીમાશ કમીશનની ભલામણો પુરતી મુકવામાં આવે. આ બાબતે મળ્યા બાદ બીજે દીવસે કેપટાઉન ખાતેના 'સ્ટાર' પત્રનો બાબદપત્રો જણાવે છે કે સાઉથ આફ્રીકન ઇન્ડિપ્યન કોંગ્રેસ તરફથી એવી ખબર આપવામાં આવી છે કે કોલ્ડીઓ, યુરોપીયન પ્રજાઓમાં બધુ પસ પેસારો કરશે નહિ એવા બદલી અમારા તરફથી આપવામાં આવી નથી.

નેટીવ બાબતના પ્રધાન મી. ફેરન પણ સેગ્રેગેશનના વિચારોને મળતા થાય છે અને તેમને પણ એક બાબત જાહેરમાં જણાવ્યું છે કે જ્યારે સેગ્રેગેશનની નીતી અમલમાં કરવા જોહાનીસબર્ગ

રજવાડી પ્રશ્ન પર બ્રીટીશ સત્તાનો અંત આવશે

સુધીબાબુમાં મળેલી આ વર્ષ રાજસ્થાન પ્રજા પરિષદમાં પં. જવાહરલાલે નીચેનો મતલબનું ભાષણ કર્યું હતું:—

૨૧ જાન્યુઆરી પ્રજાની આ પરિષદ પ્રતિવર્ષ ભરાતી પણ રજવાડાંમાં પ્રજાતંત્ર ગેરવહીવટ, દરબારી બેગારી, અધોગતિ અને આપખુદ તંત્રનો વિરોધ પુકારે છે. આ પરિષદ અને દીલ્હી રાષ્ટ્રિય મહાસભાના પ્રયાસો દ્રઢીભુત થયા છે અને રાજસ્થાની પ્રજામા જાગૃતિ આવી છે. રજવાડાની પ્રજાની પઠાન કરત નરમ સમજ દીલ્હી રાજાજુતી અને સહાનુભુતિ છે.

રાજસ્થાનોના આગેવાનો રાષ્ટ્રિય મહાસભાની દરમીયાનગીરી અને બીન દરમીયાનગીરી અંગે ખુબ ટીકાઓ થઇ છે. મહાસભાની મુળ નીતી સંજોગો અનુસાર સાચી હતી અને પ્રતિનીધ નેમણુંગી નીતી હજારો વસ્તુસ્થીતીની મુજબ પલટાય છે. જ્યાં સુધી આમ જનતા તૈયાર ન હોય ત્યાં સુધી ન તો સામુદાયિક પ્રવૃત્તિઓ ઉઘાડી શકાય કે નતો તેના પરિસ્થિતિ ઉભી કરી શકાય. રાજસ્થાનોની પછાત સ્થિતિથી રાષ્ટ્રિય પ્રમાણ અવરોધાય છે અને જ્યાં સુધી રાજસ્થાનોની કાયાપલટ ન થાય ત્યાં સુધી દીલ્હી સ્વાતંત્ર્ય ન ગણે એ મહાસભાના પ્રધાન ધ્યેયમાં ફેરફાર નથીનું તેથીજ તેણે ન વધારે કીધેલું. રાજસ્થાની પ્રજા દીલ્હી દરબારમાં આવા જ આજે તે અમને બારણુંજ નથી

દીલ્હીના નાના મોટા ૧૦૦ રજવાડા, પ્રજાપાર, નાબાયમ અને આપખુદીનો રંગાનો દીલ્હીવાસીની દુનિયાનાથી ઝુલાવ ગયા છે જો અંગ્રેજ શાહીવાદે તેને કુત્રિમ રીતે ન ટકાવી રાખી હોત તો દીલ્હીમાં પણ આજે આ સ્થિતિ ન હોત. આ બધાજ આજે બ્રીટીશ શાહીવાદને આભારે દબાઇ રહ્યા છે. નહીં તેમનું પોતાનું મહત્વ કે બળ બાબત બ્રીટીશ શાહીવાદ ઉપર તે મુસ્તાક છે એટલે બાબરે અથડામણ ઉભી થાય ત્યારે આપણો સામેજ લડવું કોમ છે તે યાદ રાખવાનું છે.

રજવાડા અને સ્વર્ગ બૈરાજ સંસ્થાના પવિત્ર કરારોની વાત કરવામાં આવે છે પણ શાહીવાદ હેઠળ જ એમનાં ઉદ્ભવ અને કોલને કરારોના ટુકડા કરતા, મોટા ભાગ શાહીવાદને હલકટ રીતે રજવાડાના અને વચ્ચે જોમ કરતા આપણે કીર્તિ છે. આવા આપ ખુદી અને શાહીવાદને ઘોર પહોંચવો દોર ત્યાંજ આવી શકેલા અને લોકોને હાનીકારક કરારોનું સંરક્ષણ આપજ. જે કરારોના પડદારમાં પ્રજાના અવાજ ન હોય તેને રમાડી લેવા કહેવું એ બંધ તમાશો છે. બ્રાઝકપદથી તેમના ઉપર નાખવામાં આવેલી મુલાકાતની શ્રંખલા પ્રજા કબાની ના રે એવી આશા રાખે છે. એ કલ્પનાબાજ બની શકે.

બ્રીટીશ સત્તાબળની જેમ રાજસ્થાનોનો પણ અંતીમ સેમ ભાગ્યજ રુકવેલો છે, તથી હુકમશાહ અને અકીય રાજની તરીકે બાબ ભારી સ્થાનીમાં રહેવા કરતા બાબ પક્ષે રહેવાજ રાજાઓનું કલ્યાણ છે. રાજકોટ વગેરેના પ્રજાઓ બતીના મનો જોયા કર્યો છે તથા બતાવ્યું છે કે રાજાઓ ચચનો આપે તે પાળવાની બાબ બ્રીટીશ શાહીવાદ પારો છે.

સત્યાગ્રહ અને સવિનય ભંગ

હૈદરાબાદના સત્યાગ્રહીઓને ગાંધીજીએ આપેલી એક મુલાકાત દરમ્યાન અહિં દસ્તોવેલા વિચારો ઉતારવા ઇ. એ આપપણે અહીંના હાલના બાબ વરણમાં માર્ગ દર્શક થઇ પડે એ આશાએ:—

તમારી બાબતમાં હું સમજું છું. તમારી જગ્યાએ હું હોઉં તો મને પણ એજ જોઇએ બાબ. પણ સત્યાગ્રહ જોઇએ પરંતુ નથી. જો એક દુરુપયોગ છે. એ બાબત નીયમન માંગે છે; અમુક ઘોરણ અને પારાવાર કષ્ટ સહનની શક્તિ માંગે છે; સવિનય ભંગ, જે સત્યાગ્રહનો બાંધ માત્ર છે, તે ચોક્કસ સ્થિતીમાં ચોક્કસ કર્યોજ છુટકો પાડી જાણે સાથીઓને કહે, કે એમણે બધુ ખુબ દુઃખ વેઠવાં પડે તેમ હોય. એટલુંજ નહિ પણ આ બધું છાજતી રીતે, ખુમારી સાથે અને દુઃખ દેનાર પ્રત્યે ઓતરમાં પ્રેમ કહ્યાય પોતાની બાબર ચેકના આવવું જોઇએ. જો પણ યાદ રાખો કે જે સાચો સત્યાગ્રહી છે તેની બાબર રહેવું ■ જેમાં બધ ભેદિયાના કરતાં બધુ ચલમું છે જેણ કે બાબર બધુ સત્યાગ્રહીને માટે સરળજ હોવું જોઇએ.

ગાંધીજીનો દક્ષિણ આફ્રિકાના હિંદીઓને સંદેશો

ફેબ્રુઆરી તા. ૨૨ મીના 'ફ્રિલ્ડનજર્ણ' મારી મી. મારેલાલે અમેજો નીચેનો હેવાલ ઉતારીએ છીએ. કે દરેક હિંદીએ વાંચવો, વિચારવો અને બની શકે તેટલો અમલમા મુકવાનો પ્રયત્ન કરવો જોઇએ:—

જોહાનીસબર્ગ (દક્ષિણ આફ્રિકા) થી રેવરંડ તમા નામના એક મદ્રાસી નાગરાણી પરિચય માટે આવેલા તે ગાંધીજીને મળતા આવ્યા હતા. દક્ષિણ આફ્રિકામાં હબસી કોમની મુક્તિ માટે કેવી રીતે કામ કરવુ જોઇએ એને વિષે એમણે ગાંધીજી જોડે ઠીક ઠીક ચર્ચા કરી. રેવરન્ડ તેમા પોતે હબસી છે એ આફ્રિકન ક્રિશ્ચિયન છે; પોતાની કોમમાં સમાજસેવાનું કામ કરે છે દક્ષિણ આફ્રિકામાં હબસી કોમની વસ્તી એક કરોડની છે, જ્યારે ગોરાઓ વીસ લાખ ને હિંદીઓ બેજોડ લાખ છે. જ્યારની ગીજી રંગીન અને પીડિત પ્રજાઓની પેઠે હબસીઓમાં પણ અસ્વિનતા જાગતી જાય છે, અને ઘડીકમાં ગાંધીજીના માર્ગ કર્યું આશ્ચર્યો એ અસ્વિનતા પણ તીવ્ર બની છે. પશ્ચિમના સુધારાના સંસર્ગથી હબસી કોમને ઘાયલે જ ઠેસ લાગ્યા કરે છે. જિંદગી ફાદાઓ એમની પાસે બાલમાલ લઇને ગયા છે. બાઇબલના ત્રિરંગીપ્રમાણના પ્રમાણે ગોરાઓએ હબસીઓ પ્રત્યે વર્તવું જોઇએ નહીં, પણ ગોરાઓની કાર પોતાની ટેવ અને એમાંથી નીપજતા રોગે હબસી કોમમાં ઘર ઘાલ્યું છે અને તેમની પાયમાલી કરી નાંખી છે. પણ હબસીઓ કરતા અનુભવને પરિણામે એ પણ સમજ્યા છે કે ગોરા વર્ગ ગોરાઓના સાગનો કરવાની આશા કેમ્બ છે એટલે એમ માના જેમ અસ્વિનતા વધી એ છે તેમ સાથેસાથે નિરાશાનુ પ્રમાણ પણ વધતુ જાય છે. દસેક વરસ પર એક હબસી સજ્જન ગાંધીજીને સાબરમતીમાં મળવા આવેલા તેમણે પોતાનુ દુઃખ કહતા કહેલું, "અમારી સારે જાણે પથ્થરની દીવાલ પડી છે. નિષ્ફર ને દમાદીન એવી સત્તા અમને પીસી રહી છે. અમારી પાસે કશો ઇલાજ રહ્યો નથી. અમારું આવી બન્યું લાગે છે" તે પછીનાં વરસોમાં કોંગ્રેસ ના આદિવાસના કાર્યક્રમને સફળતા મળેલી જોઇને એમના નેતાઓના મનમાં નવી આશાનું કિરણ ફુટયું છે. એ સફળતાની ચાવી શામાં રહેલી છે એ રેવરંડ તેમા ગાંધીજીની પાસેથી જાણવા માગતા હતા. એમણે ગાંધીજીને પુછ્યુ, "હિંદી રાષ્ટ્રીય કોંગ્રેસ જેવી સરકારી પક્ષ તેની અમારી કોંગ્રેસને આગે ગોડા કેવી રીતે ચલાવી શકીએ?"

ગાંધીજીએ જવાબ આપતાં કહ્યું: "કોંગ્રેસવાદ રહી શક્ય છે એનું એકમાત્ર કારણ એ છે કે એની સ્થાપના એ જમાનાના સૌથી નીડરવાદ ને સંસ્કારી ગોરા લોકોએ કરેલી તેઓ પ્રજાના પ્રતીનીધી બન્યા, અને સ્વાર્થ્ય વડે તેમણે પ્રજાનાં મન જીતી લીધાં. તેઓ પ્રજામાંથી જ નીકળી આવેલા હતા અને પ્રજાના જ હતા." કોંગ્રેસે કેવી સેવાઓ કરેલી છે ને કોરાસાસન-વાળી સંસ્થા તરીકે તેનો ઉત્તરોત્તર વીકાસ કેવી રીતે થતો ગયો છે એ વર્ણવીને ગાંધીજીએ કહ્યું: "તમારી પાસે, મારી જમા પ્રમાણે, આફ્રિકનોનું એવું કોઇ જુથ નથી કે જરીબાદમાં રહીને સંતોષપુર્વક સેવાકાર્ય કરે. જેઓ કેળવા-યેલા છે તેમનામાં ૠ સંપૂર્ણ નીસ્વાર્થપણું નથી. પણ તમારા નેતાઓ પ્રતાપારા ખિસ્તી છે, જ્યારે આંદ્રુ અને ઝુલુઓનો મોટો સમુદ ખિસ્તી નથી. તમે યુરોપીયન પહેરવેશને રવૈચ્છીનો સ્વીકાર કર્યો છે, અને પરીણામે તમે તમારી પ્રજામાં જ પરાયા બની ગયા કા રાજકીય દ્રષ્ટિએ એ એક મોટામાળ છે એમાં આત્મવર્ગના હકના મુદ્દા પડીયેથું તમારે માટે મુશ્કેલ થઇ જાય છે. તમને બાદુ જેવા બનીને રહેનાં કર ન ગમવો જોઇએ કે હાથમાં ભાલો લઇને ફરતાં કે કેદ જરા જેવડી લાંબોટી વીંટાળતાં તમને શરમ ન આવવી જોઇએ, મુલુ કે આંદ્રુ ગોત્રો સ્વરીકે કદાકર દ્રોપ છે, એમને પોતાનું સ્વરીક ઉપયુક્ત રાખતાં શરમ ન આવવી જોઇએ, એમણે તમારા જેવા કપડાં પહેરવાની કશી જરૂર નથી. તમારે કરી પાછા આફ્રિકન કહેવડી પર આવવુ જોઇએ.

ગોરા સામે 'સંયુક્ત પક્ષ'?

દક્ષિણ આફ્રિકામાં હોંદીઓ અને આફ્રિકનોએ મળીને ગોરાઓ સામે સંયુક્ત પક્ષ રચ્યો એની કેટલી વાત ચાલી રહી છે. રેવરંડ તેમાંએ એને વિષે ગાંધીજીનો મત પૂછ્યો. ગાંધીજીએ કહ્યું "એમ કરવું એ ભૂલ છે. એમ કરવામાં તમે શક્તિનો સંચય નહીં કરો પણ નબળાઇનો કરશો. તમે તો પોતપોતાના પગપર ઉભા રહીનેજ એકબીજાને સારામાં સારી મદદ કરી શકશો. હોંદીઓ અને આફ્રિકાવાસીઓ બેની સ્થિતિમા બહુ તફાવત છે. હોંદીઓ નાં પોતાના જેટલા છે, એ ગોરાઓને 'બાપ'–રૂપ કહી નીકળવાના નથી. જ્યારે તમે તો એ ભૂમીના મોલાનો છો, અને જે વસ્તુતા તમારા પારસો છે તેના પર ગોરાઓ તરાપ મારી રહ્યા છે. એની સામે તમે વિરોધ કર્યા વિના રહેવાનાજ નથી. તમારો પ્રશ્ન ઘણો વધારે ગોટો ને વિશાળ છે. એ પ્રશ્નને હોંદીઓના પ્રશ્ન સાથે ગોવવાનો ન જોઇએ. એ બે કોમો વચ્ચે અતિશય નીચલામાંથી સંબંધ બાંધવામા આવ્યો બાપ આવતા નથી હોંદીઓ તમારી સાથે અનેક રીતે કરાકાર કરી શકે છે. તમારી સાથે કપેશાં ન્યાયથી વર્તીને તેઓ તમને મદદ કરી શકે છે. તમારી જે વાજબી આકાંક્ષાઓ છે તેનો તેઓ કદી વિરોધ ન કરે, બલકા તમારે જોગે પોતાને માટે છુટછાટ કે હકકો મેળવવા માટે પોતે 'સંકટકારી' હોવાની મજબૂરી સમજીને તમને 'જબરદસ્તી' કરી ઉતારી ન પાડે."

રેવરંડ તમા: "આ બે કોમ વચ્ચે કયા પ્રકારનો સંબંધ બંધાય એમ આપ ઇચ્છો?"

ગાંધીજી: "બન્નેય માર સંજોગમા. બે આફ્રિકન અને હોંદી વચ્ચેનો ભેદભાવ મનમાંથી ઉંડેજ કાઢી નાખ્યો છે ખરેર, પણ એનો અર્થ એવો નથી કે એ બેની વચ્ચે કરક છે એ વાતનો હું ઇનકાર કરું છું. બાલપ્રકૃતિની જુદી જુદા કોમો એ એક રસાની જુદી જુદી શાખાઓ જેવી છે. તેઓ એકજ મુળમાંથી ઉદ્ભવેલી છે એમ આપણે દલીલોમ એટલે બાલપ્રકૃતિ મુજે એમ છે એ આપણે કયા શબ્દોમા કહીએ, અને તેરમેર, વિષમપાદ આંનો મેળો કરીકાને માટે કોઇ અવકાશ રહેતો નથી."

રેવ. તેમા: "આપની મુક્તિના સાધન તરીકે આપણે હિંસાનો આશ્રય લેવો કે અહિંસાનો?"

"ગાંધીજી "જોયુ, સર્વ સંજોગોમાં અહિંસા-નોજ. પણ તમને એમાં વિષે કશીજ ગતાગમ ન હોવી જોઇએ તમારી આસપાસ મોટામા મોટા અંધકાર જમાવી રહેલો હોય ત્યારે પણ તમારે આશા તજવી ન જોઇએ. જેને અહિંસા વિષે આસ્થા હોય છે તેને બધાજ વિષે કશીનિશ્ચયતા આસ્થા હોયજ છે. ને કદી હાર કરીકારેજ નહિ. તેથી મારી સલાહ એ છે કે તમારે કોમમાં અહિંસાયોજ કામ લેવું. પણ એ અહિંસા કાયરની નહિ પણ બહાદુરની હોવી જોઇએ."

રેવ. તમા: "આપના સિદ્ધાંતનો આપણા પર એટલો બધો પ્રભાવ પડયો છે કે અમારા એક બે નેતાઓ, જે નેતાઓ પાસે મોટી આશા છે, તેમને આપની પાસે તાલીમ માટે મોકલવા એવો વિચાર અમે કરીએ છીએ."

ગાંધીજી: "એ સરસ વિચાર છે."

રેવ. તમા. "પ્રોસ્તી ધર્મ આફ્રિકાને મુક્તિ આપવા શકશે એમ આપ માનો છો?"

ગાંધીજી: "આજે ખ્રીસ્તીધર્મ જે રૂપમાં જગ-જાહેર છે તે બાબત છે તે તમારી પ્રજાને મુક્તિ નહીં આપવા શકે મારી પાકા માન્યતી છે કે જેઓ આજે પોતાને ખ્રીસ્તી કહેવડાવે છે તેઓ ખરેખરો ખ્રીસ્તી રહેવા ઇચ્છતા નથી. મુલ્ય બળવા તમારે મુલ્ય ખંડો પર જે કેર વર્તેતા તેમાંના કેટલાક મેં નજરે જોયેલા એક જણે— એમના સરદાર મુખીઓએ—કર ભરવાની ના પાડી એટલા માટે એ આખી પ્રજા પર કેર વર્તાવવામાં આવ્યો. હું ધારસોની સેવા કરનાર એક ટુકડીનો નેતા હતો જે મુલુઓને આપણા પડેલા તેમની પીઠ પર ચાબુક છેડતા, ને ના ભારી નથી એમની શુશ્રૂષા કરવા તૈયાર નહોતી એટલે એમને શુશ્રૂષા માટે અમારી પાસે આણવામાં આવેલા, કેમ કરવા હું કહી શકું

શકું એમ નથી. અને બીજા એ બધી હરતા ફરનાર લોકો પોતાને બ્રીસ્તી કહેવડાવતા હતા' તેઓ 'સુસ્તિ દ્રસ્ત' હતા, મુસ્લમો કરતાં સારો પોશાક પહેરનારા હતા, પણ નીતીમાં મુસ્લમો કરતાં અહિયાના નહોતા."

રેવ. તેગા: "અમારી કોમમાં કોઇ નેતા નીકળી આવે છે તો પણ તે બેચાર વખત પછી લપસી પડે છે. એ કાં તો પૈસાની પૂજા કરવા માંડે છે, કાં લાંચ કે એવી બીજી લતમાં પડી જાય છે, તે અમે એને ગુમાવી બેસીએ છીએ. આનો શો ઇલાજ કરવો?"

ગાંધીજી "આ પ્રશ્ન તમારે એકલાને નથી એ જોવું નથી. તમારે ત્યાં નેતાવર્ગનું કામ શોભી નથી નીકળ્યું કેમકે એ વર્ગ સામાન્ય જનસમુદાયમાંથી નીકળેલો નહોતો. તમે આત્મ-વર્ગનાજ હો, એમના જેવા આચારવીચાર રાખો તો તેઓ તમારી બેડે બાંધે. હું તમારી જગાએ હોઉ તો એક પણ આફ્રિકનને એનો પોશાક તજવાનું ન કહું એની નૈતિક ઉન્નતિ જરાએ થતી નથી."

ગાંધીજીનું સ્વપ્નું

રેવરંડ તેગાએ પૂછ્યું: "મારી મારફતે દક્ષિણ આફ્રિકાની દોડી કોમને આપ કંઇ સંદેશો મોકલવા ઇચ્છો છો?" પણ એ વખતે ગાંધીજીને કંઇ સંદેશો મોકલવાનો ન હતો. બેચાર દિવસ પછી દક્ષિણ આફ્રિકામાં જન્મેલા દોડી નવ-જુવાનોનું એક મંડળ ગાંધીજીને મળવા ખાસ ફોનિક્સ આવ્યું. એ જુવાનો હિંદુસ્તાનમાં કારકીર્દી અભ્યાસ કરવાને આવ્યા હતા, અને દેશના કોઇ મોટી કોલેજોનાં પ્રવેશ મેળવવામાં ગાંધીજીની મદદ મેળવવા ઇચ્છતા હતા. એમાંના કેટલાકના પિતા તે પાછળ દક્ષિણ આફ્રિકામાં ગાંધીજીના અસીલ હતા. આ જુવાનોએ પણ ગાંધીજી જેવું દક્ષિણ આફ્રિકામાં બેચારેક સિવાય પ્રજા-ઓનો મટ્ટ રસ્તો વિષે ચર્ચા કરી, અને પછી પૂછ્યું: "અમે દક્ષિણ આફ્રિકામાં જન્મેલાઓ અમે અપનાવેલા નવા દેશમાં અમારા દોડી સંસ્કાર જળવાઇ રહે એને માટે શું કરીએ? આપ્રેજ સિવાય બીજા કંઇ કંઇ ભાષાઓ શીખવાની સલાહ આપ અમને આપો?"

ગાંધીજીએ પહેલાં તો અંગ્રેજીને પ્રથમ પદ આપવા માટે એમને ટોળ્યો માર્યો. એમણે કહ્યું: "એને બદલે તમારે દોડુસ્તાની શીખવી જોઇએ. એમાં સંસ્કૃતમાંથી આવેલા તેમજ ફારસી અરબી-માંથી આવેલા બન્ને પ્રકારના શબ્દો, જે સામાન્ય માણસ વાપરે છે તે, આવવા જોઇએ. દોડુસ્તાની સંસ્કૃતનો કે મુસલમાનોથી અરબીનો અભ્યાસ ઉંડાણ નહિ, એનું કારણ કેવળ એજ નથી કે એ ભાષાઓનો એમને એમના ધર્મગ્રંથ મૂળમાં વાંચવા માટે આવશ્યક છે, પણ એ બે ભાષાઓ માં જગતની શ્રેષ્ઠમાં શ્રેષ્ઠ કવિતાનો ભંડાર ભરેલો છે. પણ એ બધા ઉપરાંત દોડી સંસ્કૃતિની વિશેષતારૂપ જે સાદાઇ ને આધ્યાત્મિક વૃત્તિ છે તે તમારે બહુ ચીવટથી ટકાવી રાખવી જોઇએ."

આ જુવાનોનો બીજો પ્રશ્ન એ હતો કે "અમારે દક્ષિણ આફ્રિકામાં અમારા ધર્મ માટેનો સતત સંઘર્ષ ચાલુ રાખવો કે બંધારણી ઘણાયા ચાલુ?"

ગાંધીજી: "દક્ષિણ આફ્રિકાની દોડી કોમમાં ચારિત્ર્ય દોષ તો હું કહું કે સત્યાગ્રહ વડે. એ માર્ગે એમનો વિજય થયા વિના રહેજ નહિ. હું એવી આશા સેવી રહ્યો છું કે દક્ષિણ આ-ફ્રિકામાં જન્મેલા દોડી યુવાનોમાંથી કોઇ એનો નીડર આગેવ જે લાં કામમનો ધમધવાટ કરીને રહેલા પોતાના દેશબાંધુઓના હકો માટે લડત ઉપાડશે, અને એ હકોની પ્રાપ્તિને પોતાનું જીવન-કાર્ય બનાવશે ને એવો નિર્ભય, એવો સંસ્કારી, એવો સત્યનિષ્ઠ ને એવા પ્રભાવશાળી વર્તનવાળો હશે કે એની આજના વિરોધીવર્ગ રાખી જશે, પછી શેઠાઓ કહેશે, 'બધા દોડી એના જેવા હોય તો એમને અમારી બરોબરીનો દરજ્જો આપવામાં અમને વાંધો ના આવે.' પણ એ કલ્યાણ આપશે, 'દોડી કોમના એક પ્રતિ-નીધીને તમે તમારી બરોબરીનો ગણવા તૈયાર થાઓ એટલું બસ નથી. મારા બીજા દેશ બાંધવોને તમે સાથ દેવાને બદલે ને તેમની સામે બાતલતાના પ્રતિબંધો મુકવાને બદલે તેમને આજે જેવાયા વંચિત રાખવામાં આવે છે એવો કેળવણીનો ને બીજા સગવડોનો બાજાતમાં ઠીકઠીક તક આપો તો જોવો હું જે કહું તના પારા એ દેશ-બાંધવોએ પણ બની શકે.' એવો આપણ જ્યારે નીકળી આવશે ત્યારે એને મારી પાસે તાલીમ લેવાની પણ જરૂર નહિ રહે. કેમકે એનો પ્રતિભાને જેરે એ જ્યાં જશે ત્યાં પાયું કરાવી શકશે."

સ્ત્રી સ્વાતંત્ર્યનો પ્રશ્ન

સમાજના સ્ત્રીઓના સ્વાતંત્ર્ય વિષે શ્રીમતી મૃદુલાબહેને ગાંધીજીને બેચાર પ્રશ્નો પુછ્યા હતા. એ સંબંધી પ્રશ્નોત્તરી 'હરિજન બંધુ' માંથી આજે ઉતારી એ છીએ—

મૃદુલાબહેન: "હિંદની સ્ત્રીઓમાં જાહેરસેવા તેમજ દેશસેવા કરવાની ભાવના જાગી છે એને લીધે એમનામાં ઠીકઠીક ઘરકામ અને સમાજ પ્રત્યેના કર્તવ્ય વચ્ચે વારંવાર ભેદ પડે છે. કોઇ વખે બહેન કામમાં રોકાયા તો એને બાળક અમારા ઘર પ્રત્યે દુર્લક્ષ કરવાનો વખત આવે. આ કોયડાનો ઉકેલ કઇ રીતે આવશે?"

ગીતાનું એક પ્રસિદ્ધ વચન છે તે પ્રત્યે ગાંધીજીએ કહ્યું કે "જે નજીકનાં ને નાકાળિક કર્તવ્યો માણસને સ્વાભાવીક રીતે પ્રાપ્ત થયાં હોય તે તરછોડીને દૂરનાં કર્તવ્યોની પાછળ દોડવું એ ખોટું છે. જે વસ્તુ આપણે સ્વધર્મરૂપ છે તેનો ત્યાગ કરવાથી ચીતાસ રહેલો છે. સ્વધર્મ એ છે કે ઘરકામમાં જ પોતાનો આખો વખત આપવો એ કરીને પણ છે ખરો! ઘણીવાર બીજો વખત આપવાની ઘરકામમાં નથી જરૂર પણ પતીના અનેક શોખ પૂરા કરવામાં ને પોતાની અનેક મોજમજા પુરી કરવામાં આવ્યો જાય છે. આપણી બહેનોની આ જરની ગુલામ-પ્રીતીને દૂર આપણા જંગલીપણાની નીશાની માટે ૫. રમોકાની પ્રથાના એ મુખ્યત્વે જંગલીપણાનો અવશેષ છે એમ મારો અભીપ્રાય છે. આપણા બાળકને માંદગી આવે ત્યારે બીજાં કરતાં માંદગી વખતે માતાની જરૂર વધારે હોય છે. પરંતુ આપણે ત્યાં તો બાળક માંદું પડે ત્યારે માતાને ઉંઘવા બેસાડે છે. આ ખોટું છે. બાળકની માંદગી વખતે માતાની જરૂર ખરી પણ તે ઉંઘવા બેસાડવા માટે નહિ પણ બાળકની સારવાર કરવા માટે. આ સારવાર કરવાનું કામ પુરુષ પણ કરી શકે. બહેનો ઘરકામ કરે અને પુરુષો બાળકની સારવાર કરે એ ઘણું સારું છ

જગતનું રાજકીય વાતાવરણ

મધ્ય યુરોપનો મામલો હજુ કેફાલે પડ્યો નથી. અને જરમની કેટલે દરજ્જે આગળ વધશે એની કલ્પ પણ આવી નથી. ઝેકોસ્લોવાકીયામાંથી ઝેક પ્રાંતનો કબજો જરમનીએ લઇ લીધો છે. સ્લોવાકીયાને સ્વાતંત્ર જાહેર કરવાની સાલ્વા ફેદેરા તોફાન કરવા ઉશ્કેરી દીધું હતું, અને બાર પછી નાની પ્રજાઓની સ્વાતંત્રતાના રક્ષક હોવાના ઓઠા હેઠળ ઝેક પ્રાંતનો કબજો પડાવી લીધો છે. સ્લોવાકીયાને દેખીતી રીતે સ્વતંત્રના આપવાનો ડોળ કર્યો છે, વાસ્તવીક રીતે તે પણ જરમનીએ કબજે કર્યું છે. સ્લોવાકીયાની કુલ્તર, પુર્વના આવેલા રૂમાનીયા ના કબજાને હંગેરીએ લીધો છે, હાલ બાદ કસુપાનીયાના ગેલસ બંદરનો કબજો જરમનીએ જબરજસ્તીના કાણદાબાણથી કર્યો છે. મધ્ય યુરોપમાં જરમનીની આ કુંટકાની નીતી કમાં સુધી પહોચશે તેને માટે આખા યુરોપના રાજ્યો ગા બાબની સ્થાની ઉત્પન્ન થઇ છે. એને પગલે પગલે બનાવો નાટે બ્રીટીશ અને ફ્રાંસે રશીયા અને હોલાંડ સાથે મળી એક ગોકસ નીવેદન બહાર પાડવાનો વિચાર ચલાવ્યો હતો કે જેમાં જરમનીને ચોખ્ખી ચેતવણી આપવામા આવે કે તે મધ્ય યુરોપના બીજા કાઇ બનાવો ઉપર હવે તવાતો બધવા જરજરજરી કરે તો તેનો સામનો કરવામા આવશે. પણ આવું નિવેદન બહાર પાડવામા સાથેય થવાનો હોલાંડ રાજી નથી. હોલાંડ કે જરમનીની પડોશમા આવેલુ હોવાથી આવા લુગા બબાડામા મારી જરમનીની દુશ્મનાવટ વહોરવા રાજી નથી. અને તેથી બધા મુખ્ય પ્રશ્નો અને ઝીલન એવા નીવેદનની અસ્વીકારના થતા તેનો વાજબી સામનો કરવાની ખાત્રી આપે નહિ ત્યાં સુધી નીવેદન ઉપર સહી કરવા હોલાંડ રાજી નથી. રશીયાની પણ માંગણી એ છે કે ચારે સત્તાઓની એક બેઠકી મંત્રણા બોલાવવી અને તેમાં ચોક્કસ કરારો નાઝીને નક્કી કરવા. ફ્રીલનનું કહેવું એ છે કે એ પ્રમાણે ચારે રાજ્યોને ચોકકા બાબતમાં અને મુદ્દાને પ્રસંગે કયા રીતે કાર્ય કરવું તેનો નીર્ણય કરવામાં કેટલોક સમય નીકળી જશે ત્યારે બાદ ચારેએ મળી એવું એક સંયુક્ત નીવેદન બહાર પાડવાનું કામ બહારીયા પણ શકશે, માટે હાલ તુરત તેવું નીવેદન બહાર પાડવું રશીયા તેમ કરવા તૈયાર છે, પણ એવી શરતે કે બાર પછી એકે સુચવેલી કોનફરન્સ તાબડતોબ બોલાવવામાં આવે, આ બાબતનો હજુ કશો ચોકકસ નીર્ણય આવ્યો નથી. પણ ઇંગ્લાના લોકમત દીન પર દીન એવો મજબુત થતા છે કે ચેકોસ્લોવાક દેશનો કરાર કરવામા દીર્ઘ ના પડી જોઇએ. આ બધામાંથી, અને આવતા સુડેટન લેન્ડ જરમનીએ પડાવી લીધું તે બનાવોની પા. ચેમ્બરલેનની નીતીનો સારાંશ એજ નીકળે છે કે બ્રીટન હજુ કે જરમનીની વધતી જોરાને અને તેને આમ: મધ્ય યુરોપમાં સંપુર્ણ રસ્તા મારી થવા દેવાને રાજી નથી છતાં રશીયાને પણ સહિસલામત જોવા ખુશી નથી. એજ કારણને લક્ષને ત્રણ વરસના બીટ્રટ પ્રસંગે રશીયાને પડતું મુકી ચેકોસ્લોવાકીયાનો લાભ આપ્યો હતો અને હમણાં પણ જરમનીનો ભય બ્રીટન મવાથી રશીયા સાથે સંબંધ વધારવાની જરૂરીયાત ઉભી થઇ છે છતાં અને ત્યાં સુધી રશીયાની સાથે લશ્કરી મદદના કોલ કરાર કરવાથી બ્રીટન જોખમ કાર્યમાં સામેલ થવા પહેલા ચોક્કસ કરારો ની માંગણી કરે છે.

—:—

ભૂમધ્ય સમુદ્રના સંબંધમાં મંત્રણા કરવા જે સભા ગયા હતી તેના કાન્સે એવો ગત કર્યો હતો કે ગંભીર પરીસ્થીતી ઉભી થતા મેડીટરેનના રક્ષણની જરૂર પડે તો માટે તે માટેસો તથા લશ્કરી સરંજામ બોલાવવો. હાલની જરમની સાથેની આર્થીક વાટાઘાટ હમણાં અટકાવવામાં આવી છે.

—

જરમની બાને મકતના બેલ્જી વારે નોંધીલ ફ્રેન્કરસ્તનને પાછા બોલાવી લેવામાં આવ્યા છે અને જે વધારી કોલ કરાર કરવામા આવનાર હતા તે પડી ભાંગ્યા છે

—:—

ફ્રેંકેશાયરના કારખાનાવાળાઓએ જરમનીના બોઇકોટ સ્વીકારવા ના પાડી છે.

—

પ્રેગમાં (ઝેક) ઉપરથી સોનું જપ્ત કરે પણ હાલેન્ડના બબરપત્રોના જબ્બાવવા મુજબ આ સંખ્યા ૫૫ મેટ્રપકડો થઇ રહી છે.

—:—

પ્રેગથી હાલ્લાનો બબરપત્રી જણાવે છે કે બોહેમીયા અને મોરેવીયા (ઝેક પ્રાંત) નો કબજો લેવામાં જરમનીએ જે આર્થીક બાજની આશા રાખી હતી તે પુરી ફળીભુત થઇ નથી. આગલા બબરો મુજબ જરમનીને ત્રીસ કરોડ પોંડની (સોનાની અનામત અને પરદેશી જમીનગીરી) રકમ હાથમાં આવશે પણ પાછલા બબરો મુજબ માત્ર એક કરોડ અને સીત્તેર લાખ પોંડજ મળ્યા છે. હજારો લેવાતા પહેલાં સોનું અને પરદેશી જમીનગીરીઓ ખાસેડી જવા મા આવી હતી અને એમ માનવાનું કારણ છે કે ઝેકના અગીયાર માણસો જે ત્રણ અઠવાડીયા ના બબર મુજબ ૨૫ હજાર પીગાન મારફતે ફ્રેન્કફર્ટ ગયા છે, તેમણે આ સોના અને પર દેશી જમીનગીરીની ગેર હાજરી સાથે સંબંધ છે એ અગીયાર માણસોમાં સરકારી કારખાનાના અધિકારીઓ અને એનજીનીયર પણ છે. અને તે માણસો પાસે બેહલીક ખુબી ચોપડા ના નકશા હતા. પણ છે સુડેટન લેન્ડમાં જે પ્રદેશ બાકી ઝેકના માણસોએ કરી હતા તેમાં સીમેન્ટ સાથે કામ ચલાવું નથી બીજાઓ કરવામાં આવ્યું હતું તે સંબંધના દસ્તાવેજો તેમજ જે નવી રકમો ઉઘરાવી બંદુકો બનાવવામાં આવી છે તે સંબંધી ના દસ્તાવેજો પણ ગુમ થયા છે.

—:—

રોમાનીયા અને જરમની વચ્ચે નવા કોલ કરારો થયા છે જેની રૂએ રોમાનીયાનો વહેપાર જેમ અત્યાર સુધી પચાસ ટકા જરમનીના હાથ મા હતો તે હવે તેનું ટકા તેના હાથમાં આવ્યો છે. રોમાનીયામાંથી તેલ, ઘાંસુ, ક્રોમીયમ, અને એલ્યુમીનીયમ ધાતુની બાબો જરમનીના લાંબા કાળથી ચલાવવામા આવશે અને લાંબી ગોતીવાટીની પેદાસ જરમનીને મળશે. આ કરારો પાંચ વરસ સુધી અમલમાં રહેશે.

—:—

યસોસ્લવ (ગેલ્લાસ્લવ) થી ગ્રેટ્રોપોલીસ મારફતે મોટા પ્રમાણમાં સોનું લંડન મોકલવામાં આવ્યું છે. અને બીજા બેકાર દિવસમાં બમણાનો નીકાસ થવાનો છે. ઉપરથી દેશદેશના જબ્બાવવા મુજબ ગેલાસ્લવની સરકારે પણ તેટલુ જોખમી સોનાની અનામત લંડન મોકલી છે. કે જેથી જરમની કદાચ હાથ કરે તો તેના કબજામાં ન રહ્યા. પોલેન્ડ અને હોલાંડ પણ તેજ પ્રમાણે પોતાનું લંડન અને અમેરીકા મોકલે છે. જરમનીએ આ બાબતમાં હોલાંડ અને બાલ્જીયમને એવું જણાવી જબ્બાવ્યું છે કે આ પ્રમાણે સોનાની અનામતનો નીકાસ કરવો એ દેશની તટસ્થતાનો ભંગ કરવા સમાન છે

—:—

ગ્રીસ અને સ્લોવાકીયાની સરહદ ઉપર બેહદ બાલુના સરકારો વચ્ચે કેટલીક અથડામણો થઇ હતી. સ્લોવાકીયાએ ગ્રીસ ઉપર હવાઇ હુમલા કર્યા હતા. જેમાંથી સ્લાન કરાઇ ગીમાનો ને ગ્રીસીઓ તોડી પાડયા હતા. એ ત્રણ બબરો બબુમાંથી આખરે એ બેહ વચ્ચેની સરહદ નક્કી કરવા માટે એક કમીશન નીમવાનું નક્કી કર્યું છે.

—:—

જરમનીએ લશ્કરી કામો માટે મોટો અર્થ કરવા માંડયો છે, તેને પહોંચીવળવા માટે એ નથી બનતું સ્વાસ્થ્ય ઉભું કર્યું છે. જેને "ટુ" સેવન બોંડ" કહેવામાં આવે છે. એટલે કે એવા બોન્ડો તેની પ્રજાને કરોમાંથી જરપાર કરવામા આવે કે દસાદ ૭ વર્ષ બાદ અને કેટલા વરસ વર્ષ બાદ પાકે એવા છે. સરકારી કામના કોન્ટ્રાક્ટરોને તેમને આપવાની રકમમાં આંશીક ટકા સુધીની રકમના બદલામાં આ બોન્ડો આપવામા આવશે. જે બોંડોના બજારો ભાવો ૨૫૭ ની ઉપરના હતી તેમને આ વર્ષમાં જે વધારે મળે તેના ઉપર ત્રીસ ટકા કર નાંખવા મા આવ્યો છે

—:—

મા. ગેર મોહન અને શરીફ હુસેન વચ્ચે આગલી બદામના સમયમાં જે પત્ર બબદલા

આવતા હતા તેનો અર્થ કરવા માટે આરબ અને ગાડુડીઓની એક કમીટી નીમી હતી. જેણે એ ઉપર એક સંભાળ ભરી ભારે અહેવાલ પેશ કરતાં નીચે મુજબના આંકડા સંક્ષિપ્ત માં રજુ કર્યા હતા :

મરેલાની આવક	રૂા. ૬૮,૫૫,૦૭૦
ખર્ચ	રૂા. ૬૨,૮૭,૬૬,૦૦૦
બાકી	રૂા. ૨૮,૪૬,૦૦૦

પ્રાંતમાં મલનિસ્સારને તેમજ આમ પુનરૂદ્ધાર ખિસ્સે કાપો મરેલા મનારા બચેલ સીધે સરકાર ને ૨ કરોડ ૨૦ લાખ રૂપીઆની બોટ પુરવી પડશે

ચાલુ ચિરતારોમાં વાદળો પર વધુ ટી મેળવણી એ લાખ રૂપીઆનો વધારો માટે. પાંજણના કરમાં વધારો કરી ૧૩ લાખનો આવક ઉભા કરવામાં આવશે. અને બીજા ચાર લાખ બીજા રાહેરમાંથી : આમ કુલે ૧૭ લાખની રકમ થશે રાહેરોની રકાકર મુલકત ! ઉપરાંત ૫૨ દરા દરાના કર નાખીને અમદાવાદ, મુંબઇ તેમજ તેના પરાંગોમાંથી ૧ કરોડ અને ૮ લાખ રૂપીઆની આવક પેદા કરવામાં આવશે, સામે સરકારે બોજો પણ નીચુંમ કર્યો છે ૬૮ રૂપીઆના મારીફ બાકીના આ કરને લીધે વધારે કરવામાં નહિ આવે. ૧ ભારે કાયદો આ બેઠક દરમ્યાન લાવવામાં આવશે સરકારને આવુ વરસમાં ૨૨૦ લાખ રૂપીઆ મેળવવાના છે. આ જંગી બાબ ભારે ઉપર જણાવેલા કરવેરામાંથી સરકારને ૧ ૬૮૦ ૫.૭ ઘણો રહેશે.

કેળવણી પાછળ વધુ ખર્ચ

નવા વરસના બજેટમાં પ્રાથમીક કેળવણી માટે સરકારે પાંચ લાખ રૂપીઆની ૨૬ વર્ષ મળનારી રકમની અને શાળાઓનાં મકાનો માટે પાંચ લાખ નોન-રીકરન્ટ રકમની જોગવાઇ કરી છે. બાકીથી રહ્યાનીક સંસ્થાઓને દરજ્જા પ્રમાણે કેળવણી ગ્રાન્ટ કરવાના કામમાં મદદ કરવામાં બધુ લાખ જશે. ૧૭૦૦ ની વસ્તીવાળા ગામડામાં શાળાઓ બેસાડવામાં એક લાખ જશે અને સેકન્ડરીઓની શાળાઓમાં લાનયુ ધોરણ દાખલ કરવા પાછળ એક લાખ ખર્ચાશે એ ઉપરાંત ઇન્સ્પેક્ટરોના સ્ટાફ પાછળ ૧ લાખ વધુ અને ઝાયણીક શિક્ષકોને કેળવવા માટે ૨૧૬ હજાર ખર્ચાશે

શ્રીપુરીબા કાર્યકરનું કરૂણ અવસાન

જબલપુર છાવણી મહાસભા સંગીતીના ગ્રમુખ અને નાગપુરના મહાત્મા ગાંધીવાદી આગેવાન શ્રી. કેશરીપ્રસાદ શુકલના સંભાળ મંદિરોને અંત મળ્યા અવસાનથી સ્વદેશના મહાસભા-વાદી મંડળોમા ઉંમ શોકની લાગણી ફેલાઇ હતી. આદીનું બાલાવસ્થા પ્રભુ પામ્યું હતું રમણામબાબુઓ જોડાયેલો વીરાટ જાગૃતિની સાથે જડા પ્રમાણ પી. શુકલ, બી ગીરા, શેઠ ગોવિંદ દાસ અને કક્કુર લોકોસાલ પણ હાજર રહ્યા હતા. શ્રી. શુકલની મરણ વખતની ઉમર પ્રમાણે તેમના શબને ચોપુરી નજીક નાંદેલ ઘાટ પર ત્રીરંગી ધ્વજ મુકીને અગ્નીસંસ્કાર કરવામાં આવ્યો હતો.

મુંબઇ સરકારનું નવું બજેટ

મુંબ. પ્રાંતસભાની બેઠક દરમ્યાન નાણા મંત્રિશ્ર શ્રી. બી. ગાદેએ ૧૯૩૯-૪૦ ના વર્ષ માટેનું અંદાજપત્ર રજુ કરતા નીચે મુજબના આંકડા સંક્ષિપ્ત મા રજુ કર્યા હતા :

મરેલાની આવક	રૂા. ૬૮,૫૫,૦૭૦
ખર્ચ	રૂા. ૬૨,૮૭,૬૬,૦૦૦
બાકી	રૂા. ૨૮,૪૬,૦૦૦

પ્રાંતમાં મલનિસ્સારને તેમજ આમ પુનરૂદ્ધાર ખિસ્સે કાપો મરેલા મનારા બચેલ સીધે સરકાર ને ૨ કરોડ ૨૦ લાખ રૂપીઆની બોટ પુરવી પડશે

ચાલુ ચિરતારોમાં વાદળો પર વધુ ટી મેળવણી એ લાખ રૂપીઆનો વધારો માટે. પાંજણના કરમાં વધારો કરી ૧૩ લાખનો આવક ઉભા કરવામાં આવશે. અને બીજા ચાર લાખ બીજા રાહેરમાંથી : આમ કુલે ૧૭ લાખની રકમ થશે રાહેરોની રકાકર મુલકત ! ઉપરાંત ૫૨ દરા દરાના કર નાખીને અમદાવાદ, મુંબઇ તેમજ તેના પરાંગોમાંથી ૧ કરોડ અને ૮ લાખ રૂપીઆની આવક પેદા કરવામાં આવશે, સામે સરકારે બોજો પણ નીચુંમ કર્યો છે ૬૮ રૂપીઆના મારીફ બાકીના આ કરને લીધે વધારે કરવામાં નહિ આવે. ૧ ભારે કાયદો આ બેઠક દરમ્યાન લાવવામાં આવશે સરકારને આવુ વરસમાં ૨૨૦ લાખ રૂપીઆ મેળવવાના છે. આ જંગી બાબ ભારે ઉપર જણાવેલા કરવેરામાંથી સરકારને ૧ ૬૮૦ ૫.૭ ઘણો રહેશે.

કેળવણી પાછળ વધુ ખર્ચ

નવા વરસના બજેટમાં પ્રાથમીક કેળવણી માટે સરકારે પાંચ લાખ રૂપીઆની ૨૬ વર્ષ મળનારી રકમની અને શાળાઓનાં મકાનો માટે પાંચ લાખ નોન-રીકરન્ટ રકમની જોગવાઇ કરી છે. બાકીથી રહ્યાનીક સંસ્થાઓને દરજ્જા પ્રમાણે કેળવણી ગ્રાન્ટ કરવાના કામમાં મદદ કરવામાં બધુ લાખ જશે. ૧૭૦૦ ની વસ્તીવાળા ગામડામાં શાળાઓ બેસાડવામાં એક લાખ જશે અને સેકન્ડરીઓની શાળાઓમાં લાનયુ ધોરણ દાખલ કરવા પાછળ એક લાખ ખર્ચાશે એ ઉપરાંત ઇન્સ્પેક્ટરોના સ્ટાફ પાછળ ૧ લાખ વધુ અને ઝાયણીક શિક્ષકોને કેળવવા માટે ૨૧૬ હજાર ખર્ચાશે

શ્રીપુરીબા કાર્યકરનું કરૂણ અવસાન

જબલપુર છાવણી મહાસભા સંગીતીના ગ્રમુખ અને નાગપુરના મહાત્મા ગાંધીવાદી આગેવાન શ્રી. કેશરીપ્રસાદ શુકલના સંભાળ મંદિરોને અંત મળ્યા અવસાનથી સ્વદેશના મહાસભા-વાદી મંડળોમા ઉંમ શોકની લાગણી ફેલાઇ હતી. આદીનું બાલાવસ્થા પ્રભુ પામ્યું હતું રમણામબાબુઓ જોડાયેલો વીરાટ જાગૃતિની સાથે જડા પ્રમાણ પી. શુકલ, બી ગીરા, શેઠ ગોવિંદ દાસ અને કક્કુર લોકોસાલ પણ હાજર રહ્યા હતા. શ્રી. શુકલની મરણ વખતની ઉમર પ્રમાણે તેમના શબને ચોપુરી નજીક નાંદેલ ઘાટ પર ત્રીરંગી ધ્વજ મુકીને અગ્નીસંસ્કાર કરવામાં આવ્યો હતો.

તરત ઢુકાનો વેચવી છે

જેનેજમેન્ટની અડચણને લઇ બે સારા મોકાનાં દુકાનો વેચી નાખવાં અમારા કરવા માગીએ છીએ. કોઈ પણ કારણને વેપાર કરવો હોય તો આ એક ગુમાવવો નહિ. દુકાનો વરસ અને રાહ મેઇન રોડ મારદીનડેક ઉપર આવેલી છે. નજીક સ્ટેશનના સામે આ દુકાનો સાંબી મુદતથી કાપડ વેપાર કરતી હતી. કોઈ પણ સારેમને લોકસેવક સાથે કરવું હોય તો તે પણ થઈ શકે તેમ છે. ઘડી ચસ્તી અને ગોરા અને નટીચોની મોકલ ધરાકીથી આ દુકાનો ભરપુર છે. વધુ ખુલાસા માટે "અખાડ કેસ સ્ટોર" રેલવે પરા-૨૭ સ્ટેશન વીડીટોર્પને અથવા કેપડી દુકાનોના એજન્ટોસ્પર અથો.

ખબરપત્રો

આર્ય યુવક વ્યાયામશાળા

આ યં યુવક વ્યાયામ શાળાનો મહોત્સવ કોહાનીસબર્ગના પાદીદાર હૉલમાં માર્ચ તા. ૧૨ મીએ અપૂર્વ ઉત્સાહથી ઉજવાયો હતો.

વ્યાયામ શાળાના કાપ્તાન કાપડેકર શ્રી વિનાયકે શ્રી પરેલની બાજુ રેખારેખ નીચે પ્રમાણે પાર્સલ ગાળકો, ફ્રિસ્બીઓ અને યુવકોએ કબલબાર, રાજગરી સંજ્ઞાઓ પ્રકાર થયું. વૉકટીંગ વૉર્સ, લાકી કવાયત, જુજુત્સુ, લાકી લડાઇ, ફ્રેમ ફીલ્ડ તેજીમ, ડાલ પદ્ધ, વેઇટ લીફટીંગ, સ્પીંગ બોર્ડી પ્રીચ્યર્ન્ય, કમાન-ચુકાદ, પુરસીધર ગેમ્સ ગમ્સ કંટ્રોલ, પીરામીડ્સ, બોગના આસનો, શાળાની રમતો, વ્યાયામ વિષયનો સંવાદ સંગીત પરેલનો આકર્ષક કાર્યક્રમ રજુ કર્યો હતો.

શ્રી. વિનાયકે શ્રી. પરેલના બોરલ એક્સરસાઇઝ વગેરે પ્રયોગો ખૂબ આકર્ષક હતા. યુવક વિજયદેવે વ્યાયામ વિષય પર આકરકારક કુંક વિવેચન કર્યું હતું વ્યાયામ શાળાના પ્રમુખ શ્રી નારણભાઇ રામજીએ વ્યાયામ શાળાનો કુંક ઇતિહાસ તથા આ સંસ્થાને દાન-માન-વિનયથી પ્રજા દેકો આપે એમ પ્રાર્થના કરી. બાદ તેમણે શ્રી. વિનાયકને વ્યાયામ શીક્ષક તરીકેની બાદીનો તથા કરેલ સેવા બદલ વ્યાયામ મંડળ તરફથી એક સુવર્ણ મેડલ અર્પણ કર્યો હતો.

વ્યાયામ શાળાના મંત્રી તરફથી આ શાળા ના પ્રયત્ન નંબરના પાંચ દોરાધાર કાપ્તાનોને ઇનામ આપવામાં આવ્યાં હતાં.

કાર્યક્રમની અધ્યક્ષસ્થાને આ. શાળાના પ્રમુખ શ્રી. નારણભાઇ રામજીએ વ્યાયામ શાળાને જરૂરની નવીન સાધનો સાધવા માટે ફંડની અપીલ કરી હતી. જેને પ્રેક્ષકોએ સારો પ્રતિસાદ આપ્યો હતો ફંડનો આંકડો ફરી પાછિન્ન થયેલ હતા. હજી ઘણો ઉમેરાવાનો છે. આ ફંડનો ઉપયોગ વ્યાયામનાં નવીન સાધનો સાધવા માટેજ કરાશે દાન દેનારાઓનું લીસ્ટ હવે પછી પ્રગટ કરવામાં આવશે. જે ઉદાર ગૃહસ્થોએ આ સંસ્થાને મદદ કરી છે તેમનો આ સ્થળે અંતઃકરણ પુર્વક આભાર માનવામાં આવે છે. અને ભવિષ્યમાં પણ આ સંસ્થાને ભૂલશે નહિ એવી આશા રાખવામાં આવે છે.

હૈદ્રાબાદ સત્યાગ્રહ ફન્ડ

"હૈદ્રાબાદ સત્યાગ્રહ ફંડ માટે ક્યુબરલીખાતેમાં નીચે પ્રમાણે ફાળો ઉઘરાવીને મોકલી આપ્યો છે:-

વ્યાયામશાળા કારોબારી બેઠક પા. ૧૦-૧૦-૦, ગોવિંદભાઇ બી. પ્રજાપતી પા. ૧૦-૧૦-૦, ના. ઓધવ એન્ડ કું પા. ૫-૫-૦, ગો. મોહનલ એન્ડ કું. પા ૫-૫-૦, ડી. મોહનરજ એન્ડ કું પા. ૫-૫-૦, કલ્યાણજી સુંદરજી એન્ડ સન્સ પા. ૩-૩-૦, મદ્રેતા એન્ડ સન્સ પા. ૩-૩-૦, સુરત ટ્રેડીંગ કુંપની ૨-૨-૦, પી. એમ. પેલાણી, એસ. કે. ગોકળ, એમ. અંકેરીઆ એન્ડ સન્સ પ્રત્યેક પા. ૨-૨-૦ દરે બ્રધર્સ પા. ૧-૧-૦, બા. કી. પંત પા ૧-૧-૦, કલ્યાણ બ્રધર્સ પા ૧-૧-૦, હરજી મનજી એન્ડ કું. પા. ૧-૦-૦, એમ વીરાણાએન્ડ કું પા. ૧-૦-૦, કલ્યાણજી કાળીદાસ શા. ૧૦-૬, એમ એમ. પેલાણી શા ૧૦-૬, કનૈઆલાલ એચ. શાહ શા. ૧૦-૬, કુલ સરવાળો પા. ૧૮૮-૬.

ધ. ક્ષ. ક્રિંદુ સેવાશ્રમ

ક્રુબરોકત સંસ્થાની મીટીંગ પોર્ટએલીઝાબેથ ના જાણીતા વકીલ શ્રી. કુલ્લભજીભાઇ કપ્તાર મિસ્ટરના સ્વાગત માટે સંસ્થાના પ્રમુખ શ્રી. જેરામભાઇ પેન્સરના પ્રમુખપદે તા. ૧૬-૩-૩૯ ના રોજ મળી હતી. પ્રમુખશ્રી અને અન્ય બોલનારાઓએ તેમના તાજેર સેવાની તારીફ કરી તેમનો રનેહ ભર્યો સત્કાર કર્યો હતો. ત્રા. કુલ્લભજીભાઇએ સંસ્થાના કાર્યો પ્રતી સહાનુભૂતી દર્શાવી, ધ. ક્ષ. ના ક્રિંદુ બાળકો તે સુંદર કામ કરી રહેલ છે તે માટે પ્રશંસા કરી સંસ્થાની પ્રગતી ઇચ્છી હતી અને રાજકીય વિષયમાં ભાગ ના લેવાની ભલામણ કરી હતી. આ બોલાવા વકીલોના સાથદારોએ સાથે રહીને ગોળવવા માટે કેપ ટોમ્રેસ સાથે જોડાવાનો ઠરેલ પ્રકારે મદદ આપવાની બોલાવ્યા કરી હતી.

સંસ્થાને નીચે પ્રમાણે મળેલી ભેટ માટે પ્રમુખે આભાર માની કુલ પ્રસાદ બદ ગોળાવ્યો વીસ્તરનો થયો હતો કુલ્લભજીભાઇ કપ્તાર શા. ૧૦-૬, તાપીબેન શા ૫-૩, રવજીભાઇ ઓધાર શા. ૧૦-૬, બાબાભાઇ ભગાભાઇના ધર્મપત્ની શ્રીમતી વજીબાઇન શા ૨-૬.

પોર્ટ એલીઝાબેથના સ્વદેશ યાત્રાએ પ્રવાસ કરતાં શ્રી. નીછાભાઇએ તા ૨૯-૩-૩૯ ના રોજ ધ. ક્ષ. ની કુંક મુલાકાત લીધી હતી એ સમયે તેમણે સંસ્થાને શ્રી. ૧૦-૦ ભેટ આપી હતી જે આભાર સ્વિકારાઇ હતી.

તા ૧૯ માર્ચના ધ. ક્રિ. માં પ્રસીદ્ધ થયેલા આ સંસ્થાના હેવાલમાં કેપટાઉનના ભંડોળનો તરફથી મળેલ ભેટ પા. ૩ ભુલથી છપાયેલ છે તે સુધારી શા. ૫-૩ વાંચવા.

ફ્રેડરાઇ બ્રાનગી ગુજરાતી શાળાનો મેળાવડો

ઉપલી શાળાનો ખનાગી મેળાવડો તા. ૨૪-૩૯ ને રવીવારે બપોરે અંદીવાગે ઓમ. કે ગાંધી લાઇબ્રેરીના હૉલમાં ઉજવવામાં આવશે. બાળકો માટે બેસવાની જુદી ગોઠવણ કરવામાં આવશે. શાળાના બાળકો તરફના રસીક સંવાદો, તેમજ ગામનો રીગેરે બાસ તૈયાર કરવામાં આવ્યા છે.

ધ્રુબરોક્ત ભંડળી

ધ્રુબરોકત મંડળની મારીક મીટીંગ તા. ૧૯-૩-૩૯ ના દિને પ્રમુખ બીખાભાઇ કલ્યાણજી ના પ્રમુખપણા હેઠળ મળી હતી. મંડળનાં ઉપપ્રમુખ બીખાભાઇ કારા અને સભ્ય બાઇ હીરજીવાલ મનજીર સ્વદેશ જનાર હોઇ મંડળ તરફથી તેમોને માનપત્રો અને કલગીઓ અર્પણ કરવામાં આવી હતી. અને જુદા જુદા બાબત કરનારાઓ તરફથી તેમોની સારી સારણ કરવા માં આવી હતી. રા બીખાભાઇ કારાએ અને બાઇ હીરજીવાલ મનજીરે મંડળનો આભાર માની અનુક્રમે શ્રી. ૧૦-૦ અને શ્રી. ૫-૦ ભેટ આપી હતી જે સાભાર સ્વિકારાઇ હતી બાદ ઉપપ્રમુખની રજાએ હસ્તુ બાઇ શ્રીકમદાસ મનજીરને સર્વાનુમતે ચુંટવામાં આવ્યા હતા. મંડળનાં બીજા એક સભ્ય બાઇ હરિભાઇ કે. ડાબા પણ દેશ જનાર હોવાથી એમને પણ માનપત્ર આપે કલગી અર્પણ કરવા માં આવી હતી અને પણ સભ્યો તરફથી એમની સારી સારણ કરવામાં આવી હતી. બાઇ હરિભાઇ એ મંડળનો આભાર માની શ્રી. ૫-૩ પોતાના તરફથી અને શ્રી ૨-૬ પોતાના ધર્મ પત્નિ તરફથી મંડળને ભેટ આપી હતી.

બાદ બાઇ કાકારલાલ બીખાભાઇ તરફથી પરસાદ વહેંચવામાં આવ્યો હતો, અને બીજીર બરખાસ્ત થઇ હતી

શ્રી. ધ. ક્ષ. અકાર્યન સ્કીન્ટ ક્લબ

ગોર્ટ એલીઝાબથની આર્ય ક્રીકેટ ક્લબની રમેશીબાઇ મીરીંગ માર્ચ તા. ૨૬મીએ કેપટાઉનથી પધારેલ રા. ઇંદ્રવદાસ પરમેલાગ અને રા ઝવેર લાલ દુલ્લભ પ્રત્યેક તરફથી શ્રી. ૫-૩ કલબને ભેટ આપવામાં આવી હતી. જે આભાર સાથે સ્વીકારવામાં આવી હતી.

શ્રી નવસારી ઘોરી મંડળ જોહાનીસબર્ગ

ઉપરોકત મંડળની સાધારણ સભા તા ૫-૨-૩૯ રવિવારે બપોરબાદ ત્રણ વાગે મંડળના ઉપપ્રમુખ બાઇશ્રી નાથુભાઇ ડાહ્યાના મકાનપર સ્વદેશથી પધારેલા મોસુન ગોપાલભાઇ સ્વયુભાઇ અને મોસુન મોહનરજીભાઇ (પ્રતિનીધી જલગાંવ નગરપાલીકા) આદીનો મગનલાલ ગોપાળજી, વિઠ્ઠલભાઇ કેશરા, તેમજ સ્વદેશ જતા પોર્ટએલીઝાબેથ નિવાસી બાઇઓ ગોવીંદભાઇ મીઠા તેમજ રતીલાલ રેનકબાળા બાઇઓ રણછોડભાઇ રામજી અને તેમના પુત્ર જે.ટુનાઇના સત્કાર અર્થે મળી હતી.

બાળકો તરફથી કુંપર પ્રાર્થના બાદમાં પ્રમુખશ્રી ગોવીંદભાઇ તરફથી મહેમાનોનો કુંકની કલગીઓ સત્કાર કરવામાં આવ્યો હતો. અને નવસારી બકતાબાદને રૂ. ૧૦૧ (પાઉન્ડસ) ભેટ અર્પણ કરવામાં આવ્યા હતા. જે તેઓએ આભાર સહીત સ્વીકારયાં હતા

બાદ બાઇ મોહનભાઇ અને મોહનરજ બાદમે સ્વદેશમાં ચાલતી રાજકીય બાબતો અને બીજા મનનીય વિષય ઉપર આકરકારક વિવેચનો કર્યા. સભા પર સુંદર પ્રભાવ પાડ્યો હતો.

બાદ બાઇ મોસુન મોહનરજીભાઇના હસ્તે શાંતિ બાબામાન કલામના પુસ્તકો વહેંચવામાં આવ્યા હતા. અને બાઇશ્રી નાથુભાઇ તરફથી સભાને દુધ પાર્ટી કરાવવામાં આવી હતી.

બાદ બાદ મંડળે મગનલાલે પધારેલા મહેમાનોનો આભાર માન્યો હતા. અને સ્વદેશ જતા બાઇઓની સફર સફળ ઇચ્છી હતી.

શ્રી રણછોડભાઇ રામજીએ શ્રી ૧૦-૬ અને શ્રી. છગનભાઇ બીઠાએ શ્રી ૫-૩ મંડળને ભેટ કરી હતી. જે આભાર સહીત સ્વીકારવામાં આવી હતી

બાદ બાદ મંડળનું નાણાકીય કાર્યક્રમ પુરૂ કરી સભા બરખાસ્ત કરવામાં આવી હતી.

વેચવાના પુસ્તકો

બાળ સાહિત્ય—નવલકથાઓ—ધાર્મિક સાહિત્ય—રાષ્ટ્રિય સાહિત્ય—કાઠ્યો વિગેરે

દક્ષિણા મુનિ વિદ્યાર્થી જીવન પ્રકાશન મંદિરનું સાહિત્ય

	પા.	શી.	પે.
૮૦ પુસ્તકોનો સેટ	૧	૨	૬
૫૦ ,, ,,	૦	૧૪	૬
૨૫ ,, ,,	૦	૨૨	૬

નવયુગ વાંચનમાળા

૨ જી ચોપડી	૧	૬	
૩ જી ચોપડી	૧	૯	
૪ થી ચોપડી	૨	૦	

ગવર્નમેન્ટ શાળાઓમાં ચાલતાં પુસ્તકો

	શી.	પે.
બાળબોધ	૦	૬
૧ લી ચોપડી	૦	૯
૨ જી ,,	૧	૦
૩ જી ,,	૧	૩
૪ થી ,,	૧	૬
૧ લી ચોપડીના અર્થ	૦	૬
૨ જી ,, ,,	૦	૯
૩ જી ,, ,,	૧	૦
૪ થી ,, ,,	૧	૬
ગુજરાતી દેસી કીજાબ ભાગ ૧	૦	૬
,, ,, ,, ભાગ ૨	૧	૦
અંગ્રેજ્યુકેશન બાયકલપ્રાણાનું	૨	૬
બાકરણ બાળનું	૧	૩
ગુજરાતી ૪ થા ધોરણની (અંતરીના કૃત) નવી આવૃત્તિ	૨	૦
ગુજરાતી અંગ્રેજી ડીક્ષનેરી નવી	૫	૦
ઈંગ્લીશ ગુજરાતી ,, ,,	૫	૦
ગુજરાતના ઇતિહાસની સહેલી વાતો	૧	૦

રાષ્ટ્રીય સાહિત્ય

મારી જીવન કથા (પં. બ. મેહતા)	૧૨	૬	
સત્યાગ્રહની મિમાંસા	૪	૬	
અહિંસા	૩	૬	
ભાઈ મજુરી કરનારઓને	૨	૦	
ગો સેવા	૨	૬	
ગાંધી બાવરણા	૩	૦	
ખરી કેળવણી	૪	૦	
આખરી ઈલાજ ભાગ ૧-૨	૫	૬	
,, ,, ભાગ ૩ જો	૭	૬	
ગાંધી વિચાર દોહન	૩	૦	
દક્ષિણનો વીર	૧	૯	
ગાંધી બાબત મંડળી	૧	૬	
નવીન ભારત	૧	૩	
અર્વાચીની પ્રતિજ્ઞા	૩	૬	
આપણા હિંદુસ્તાન	૪	૬	
લોક કેળવણી	૧	૯	
સ્વદેશી સમાજ	૨	૦	
સોળ ઠરાવ	૩	૦	
અમુ વાર્તાઓ	૪	૦	
બાપુ ગાંધીની કથા	૫	૬	
ગ્રેમ ગાંધી ચ. ૨. ગોપાલાચારી	૨	૦	
પરદેશી કાપડની સાથે કેમ લડીશ	૨	૬	
પ્રાણ પ્રતિષ્ઠા	૨	૬	
નીતિનાશને માર્ગે	૨	૦	
ધર્મ સંસ્થાપન	૧	૬	
સારે કરીશું શું!	૨	૬	
,, ,, ,, ઉત્તરાર્ધ	૨	૬	
બોલશેવીઝમ ને બીજી વાતો	૧	૬	
નીરસિંગ અને બીજી વાતો	૧	૬	
બોડુત બિહારી	૧	૦	
બોળમેળમાં બંધીછુ	૨	૦	
,, ,, બાકી પુરૂ	૪	૬	
કારાવાસની કહાણી	૩	૦	
,, ,, બાકી પુરૂ	૩	૬	
નવા મીનો ભાગ ૧ લો	૧	૬	
,, ,, ભાગ ૨ જો	૧	૬	
અંધારી	૨	૦	
મહાત્માજીના પ્રમુખો	૨	૦	
ગોખલે બિરુદાવલી	૨	૦	
આપબળનો મુક્તિ સંગ્રામ	૩	૦	
કુરબાનીની કથાઓ	૨	૦	
બાજર બબાદ	૨	૦	
વિરાટ સ્વપ્ને ત્યારે	૩	૫	
સોરઠ રાણી	૫	૬	
મુકરાજ	૪	૦	
વીર બગદેવ	૪	૬	
ઝોકરાણની બાળ વાર્તાઓ	૨	૬	
પુંડરીકના પરાક્રમ	૧	૬	
કું બબરબાર કેમ બની	૫	૦	
સગાઇની મેદીપર	૪	૬	

ધાર્મિક સાહિત્ય

બાળ દોહન ભાગ ૩	૭	૬	
પરમાર્થબાર	૧	૦	
સ્વામી વિષ્ણુ સંબાદ	૧	૦	
સ્વર્ગમાં હોસ્પત્ર પા. પુ.	૪	૦	
બહાદ કથા	૧	૬	
બનાબકિત પોસ	૧	૦	
જિનના કોણ	૨	૦	
ઉપનિષદ પાદાવળી	૪	૦	

નવલ કથાઓ

બંતરની બબા	૪	૦	
પત્ર બાસબ	૭	૦	
બારેજો બબડી	૭	૦	
બાબ લક્ષ્મી ભાગ ૧	૭	૦	
,, ,, ભાગ ૨	૭	૦	
,, ,, ભાગ ૩	૭	૦	
,, ,, ભાગ ૪	૮	૦	
બબેન્સના	૫	૦	
લઘુ લેબ સંગ્રહ ભાગ ૨ જો	૨	૦	
સંગીત દુઃખ અને સંકુચના	૭	૦	
હિરીબ	૭	૦	
નારી હૃદય	૪	૬	
નબુબા બંડળ ૨	૫	૦	
,, ,, ૩	૫	૦	
તાતી તલબાર	૪	૦	
દિબ્યચક્ષુ	૭	૦	
જબૅન	૬	૬	
પુજારીબી	૭	૬	
ભગીરથનો હાસ્ય બંડાર	૬	૦	
ધુબ શિબા	૭	૬	
રાસ નંદીની	૨	૬	
રાજીબી	૬	૦	
બહુલા	૪	૬	
મોતીના તોરબ	૭	૦	
ગુનીલી બોર	૪	૦	
સાબરમતી	૪	૬	
સ્નેહ સંબબ	૪	૬	
ઉત્તરની સહીન હાસ	૫	૦	
કેરાનબાં	૪	૬	
સ્નેહ બદ્ધ	૭	૦	
સુબજુકેજ	૮	૬	
પરિણિતા	૨	૬	
જબાના પત્રો	૨	૦	
મેરાતા બાકરા	૬	૦	
કાકીલા	૭	૦	
કાકાની તરા	૨	૬	
માલિકા	૫	૦	
વિપ્રદાસ	૭	૬	
કેમ વિજાન	૫	૦	
કર્મયોગી રાજેબર	૫	૬	
સ્વર્ગ બને પૃથ્વી	૪	૦	
પુબ બાબા	૪	૬	
મસ્ત કબીરના હાસ્ય પ્રસંગો	૪	૬	
ઉષા	૬	૦	
બજબ પરી	૭	૬	
કબના કુસુમો	૫	૦	
ડાકણના બજા	૪	૦	
છાબા	૪	૬	
વિનોદ વાટીકા	૫	૦	
ઉષા અકબા	૭	૦	
ઉકકા	૬	૦	
ચંદ્રની બંગા	૫	૦	
પ્રેમી સબાર	૩	૦	
ઉબા	૪	૦	
અદ્ભુતાર	૩	૦	
કપાબી	૪	૦	
કાશીનાથ	૪	૬	
બોકત ભાગ ૨	૭	૦	
ચાલીસ હજારનો ચોર	૬	૬	

Manager, Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

'Phone 2-3381 Tel. add. "Leinpco."

D. K. PATEL

Fruit and Vegetable Exporter

— SPECIALIST —

In South African, Canadian and Australian Apples

Cape Fruit on hand in season

We have in stock Leaches which have just come in Market.

ડી. કે. પટેલ

ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ વહાવનાર.

સાઉથ આફ્રિકન, કેનેડીયન અને ઓસ્ટ્રેલીયન એપલ્સના સ્પેશીયલીસ્ટ

ઋતુમાં કેપ ફ્રૂટ પણ રાખીએ છીએ

લીચીસ હાલમાં શરૂ થયા છે અને તેનો સ્ટોક પણ રાખીએ છીએ.

ઉપરના ઓદરેા ઉપર ખાસ ધ્યાન દેવામાં આવે છે

લીચીસ સારા અને સસ્તા C. O. D. થી મળશે.

P. O. Box 766. 18, Cross St. Durban.

Telephone 33-5382.

VALLABH RANCHHOD,

Wholesale & Retail Fruit and Vegetable Merchant.

Country Orders Promptly attended to.

14, DIAGONAL St. JOHANNESBURG.

ટેલીફોન 33-5382.

વલ્લભભાઈ રણછોડ

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ અમારે ત્યાં તાજું અને સસ્તુ મળશે.

બહારગામના ઓર્ડરોને તાકીદે ધ્યાન દેવામાં આવે છે.

૧૪, ડાયેાગ્નલ સ્ટ્રીટ. જોહાનીસબર્ગ.

૩૫ વર્ષ થયાં સાઉથ આફ્રિકામાં પ્રખ્યાતિ મેળવેલ

જોહાનીસબર્ગમાં

પેરવ'દર વીમાં બનેલી લાકેજનદાર મીઠાઇ મળવાનું સ્થળ.

દરેકની રૂચીમાં ઉત્તમ રહે તેવી જાતની બનાવટની ચોકલેટ મીઠાઈ તેમજ અનારકોદાર પ્રકારના સ્પેશીયલ તૈયાર કરવામાં આવે છે.

નમુના મોકલવા માટે લખો યા ફોન.

KAPITAN'S CAFE

'Phone 33-8577 13a KORT STREET JOHANNESBURG.

ચામડીને મખમલ જેવી સુંવાણી આકર્ષક ને ખુબસુરત રાખવા માટે

અફઘાન સ્નો

વપરાય છે. આ સ્નોમાં વીટામીન A છે જેથી ચહેરા તથા શરીરની ચામડીને પોષણ આપી સુંદરતામાં વધારો કરે છે.

SOLE AGENTS—
PATANWALA & Co BOMBAY.2
Branch: CALCUTTA.

ફોર સેલ્સ:

Indo-African Trade Agency,

74-76 Wilson Street,
Dundee, Natal, S. A.

પ્રસ્થાન મફત!

પ્રસ્થાન માસિક બાર વર્ષ પુરાં કરી-તેર પુરે કરીને-તેરમા વર્ષમાં પ્રવેશ કરે છે, તે નિમિત્તે :—

'પ્રસ્થાન'ના ગ્રાહકોને ખાસ લાભ

તે માર્ચના અં. ૧૯૪૮ના પ્રસ્તકથી આજો લવાજમ રૂા. ૫, બાકી, પરદેશ માટે રૂા. ૫ા મળ્યા કરશે, તમને પ્રસ્થાન કાર્યાલય તરફથી જાહેર પડેલાં પુસ્તકો ઉપર ૨૫ ટકા કમીશન કાપી આપવામાં આવશે. (અપવાદ: શ્રી ઝવેરચંદ મેઘાણીના તમા શ્રી. રામનારાયણ પાઠકનાં પુસ્તકો ઉપર ૧૫ ટકા).

ઓદરો કે

જે ગ્રાહક લવાજમ રૂા.-૮-૮ રૂપિયા-ના પુસ્તકો ખરીદશે તેમને પ્રસ્થાન ગ્રાહક પડી રહેશે.

રૂા.-૧૨-૧૨ રૂપિયાનાં ખરીદનાર તેમને અધી લવાજમમાં પડી રહેશે. બીજો ૫ લાભ તો મળશેજ.

ગુજરાતનો આત્મધર્મ, તેમજ પુસ્તકાલયો ને વાચકકુટુંબો આ ઘોરણનો બરાબર લાભ લે.

પ્રસ્તકોનાં

	રૂપિયા.
સત્યાસત્ય	૩૫
પુણ્યસ્મરણો ભાગ ૧	૨
રશ્મિમાળા પહેલા	૨
સાબરમતી	૧૫
પરમસખ્ય ચૈતન્ય	૨
દિનચર્યા	૧૫
પુરેમાદિરે	૨
ચતુરંગ	૫
પ્રેમનો દંભ	૧૫
સ્ત્રી-પુરુષ	૧
નાનો ગ્રાહકાર (ત્રીજી આવૃત્તિ)	૫૫
કપાવલી	૨૫
સમાસુખ	૧૫
માતા આશોપાલન	૧૫
સરસ્વતીચંદ્ર ભાગ ૧ થી ૪	૧૨

આખું સુચીપત્ર મંગાવો.

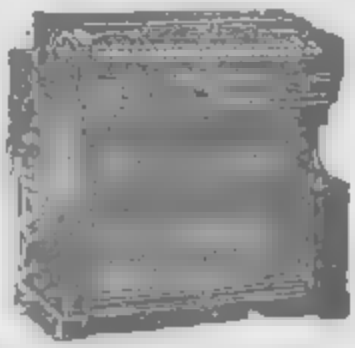
પ્રસ્થાન કાર્યાલય: ભારતી ગ્રંથિયારી આશ્રમ : અમદાવાદ.

સાહિત્ય અને સંગીતનો સમન્વય

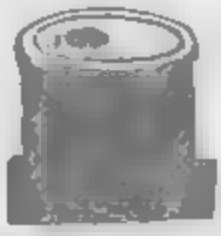
દિનપ્રતિદિન જનતાની રસવૃત્તિ કેળવાય છે—જનતા નવિનતાની પુજક બની છે—ભાવના અને આદર્શ આ જમાનાનું ગૌરવ છે—અને હવે લોકો ગમે તેવી વસ્તુ ચલાવી લેવા તૈયાર નથી.

અમે પણ આ માન્યતાને માન આપી વર્તવાનો નિશ્ચય કર્યો છે. તેથી ખાસ પ્રસંગ માટે તમારા સમક્ષ રજુ કરીએ છીએ. જાણીતા નટ નટીઓ અને લેખકોનો સહકાર સાથી પ્રેક્ષકોની રસવૃત્તિને પોષે એવી રેકોર્ડો, ધાર્મિક ડ્રામાના સેટો અને હારમોનીયમ, તબલા મગાવ્યા છે જે તમારી સમક્ષ રજુ કરીએ છીએ. સંગીતના મધુરા સ્વરોથી તમારા ઘરમાં સ્વર્ગ ઉતારો.

અમે લોકલ ખરીદી તેમજ એજન્ટો મારફને હારમોનીયન મંગાવતા નથી તેથીજ અમે લેખીત ગેરંટી સાથે વેચીએ છીએ.

પગના હારમોનીયમ પા. ૬–૦–૦
હાથના " "
બબલ ફીકના પા. ૮–૧૫–૦

બેડી ગોકની કીમત
પા. ૧–૦–૦ થી

પા. ૩–૧૩–૦ સુધી

ગ્રામોફોન પા. ૧–૧–૦ થી પા. ૮–૮–૦

હીઝ માસ્ટર્સ વોઈસ
તથા
કોલમ્બીયા
(ઈન્ડીયન રેકોર્ડ)
3/–

રેકોર્ડના સસ્તા ભાવો

નવા નંબરો અથવા તમારા માંગેલા નંબરો ચઢેલા યા મોડા તમને મળશેજ તો શા માટે વધારે પડતા ખર્ચો છો.

લખો અમારા ભાવ મળો

તેમજ આ રેકર્ડની ઢબને અનુકુળ થાય તેવા ગીતો અને મધુર સુરના, મજબુત અને ઢકાઉ, તારા, ગીતા, સરકાર તેમજ મેકલેઈન્સ કંપનીના હારમોનીયમ, હાથના અને પગના તબલા હાથ–પગના. નવી સીલેક્શન અ નવી રેકર્ડ મેળવવી પેઢીઓ આવી ચુકી છે. તે સીવાય દરેક જાતના ગ્રામોફોન ઉપરની બધી મેકરો માટે H.M.V. ને કોલમ્બીઆના પણ સ્ટોકમાં રાખીએ છીએ.

વાજીંત્રોના છુટા ભાગો મોટા જથ્થામાં રાખીએ છીએ.

બાજોદીન, મેન્ડો, મેન્ડોલીન, ઝુલઝુલ તરંગ, ગીતાર અને સ્પેનીશ ગીતારનો ભાવોમાં બધો ઘટાડો કર્યો છે.

કામ પણ વાજીંત્રનું રીપેરીંગ કામ અતી દેખરેખ નીચે ગેરંટી સાથે બનાવી આપીએ છીએ

—સાઉથ આફ્રિકાના ૩૨ વર્ષના જુના હારમોનીયમીસ્ટ—

COOKLIN'S MUSIC SALOON

P.O. BOX 460. 179 GREY ST. AND 131 QUEEN ST
DURBAN, NATAL.

Special

Large stock of latest Drama set arrived in Tamil, Hindustani, Gujarati and Telugu. Prices have been specially reduced.

Apply for our catalogue Our Harmoniums sold under written Guarantee for 5 years. Try us before you go elsewhere.

'Phone Day 2-4164. 'Phone Night 5-1585.

RAJCOOMAR,

DURBAN'S FIRST INDIAN UNDERTAKER

Coffins, Wreaths, and Black Crepe Wreaths of all descriptions always in stock.

Motor and Horse Hearse at moderate Charges

રાજકુમાર,
અન્ડરટેકર

બૅન, ૨૯, ક્રોસ સ્ટ્રીટ (ક્રોસ સ્ટ્રીટ ટ્રેઈ ગોલીયે પુરી પાડવામાં આવે છે. સાત દિવસ ખુલ્લું.

14, Cross Street, DURBAN. 1324

'PHONE 33-4691. BOX 2526/11

L. MISTRY

એલ. મીસ્ત્રી

ઓફસ, ડેબલ અને ડીચન ડ્રેસર જુટ્ટ અથવા જ્યોએ બંધ બનાવનાર તેમજ વુડ કર્નીંગ સંતોષકારક કામ કરનાર.

બહારેલા ઓર્ડરો પ્રાઈસ લીસ્ટ મંગાવો.

45 Market St. : : : Johannesburg. 1071

કીટીંગસ

પાવડર

કીડી, માકડ, ચાંચડ, કંસારા, માખી, વંદા વિગેરે સઘળા જંતુઓનો

નાશ કરે છે.

કીટીંગ્સ પાવડરના ટીન મળે છે. 1132

Box 830. Tel. Add. "Orangexpo."

M. C. PILLAY

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter

country orders executed at lowest Market prices utmost attention given to all specimen orders

TRIAL ORDER SOLICITED.

જથ્થાબંધ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર

અમે અપકંટ્રીના ઓરડર બાબ રેલવેના રાખી સારો માલ C.O.D. થી ચઢાવીએ છીએ.

79. PRINCE EDWARD STREET, DURBAN. 1067

'Phone 2-6235. P. O. Box 316

Heerabhai Morar Matvadkar,

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter and Commission Agent,

15 CROSS ST. RESIDENCE.
PACKING WAREHOUSE 44 BOND ST.
DURBAN.

હીરાભાઇ મોરાર મટવાડકર

હોલસેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર અને કમીશન એજંટ,

પેકીંગ સારી રીતે કરી માલ સી. ઓ. ડી. થી મોકલવામાં આવશે.

ટેલીફોન ૨-૬૨૩૫ ઓફસ ૩૧૬.

૪૪ બોન્ડ સ્ટ્રીટ, ડરબન. 1158

'Phone 33-4463. Tel. Add.: "VALARTIL." P.O. Box 6748

V. B. PATEL,

WHOLESALE AND RETAIL FRUIT, VEGETABLE AND PRODUCE MERCHANT

CHEAPEST BANANA STORE IN TOWN.

40 President Street, JOHANNESBURG.

Terms: NETT CASH or C.O.D

વી. બી. પટેલ,

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ, વેજીટેબલ અને પ્રોડ્યુસ વેપારી

બજારમાં સહેરમાં સહુથી સસ્તી દુકાન.

અમારે ત્યાંથી બજાર કરતાં ઓછા ભાવે માલ આપવામાં આવે છે.

રેલવેથી મંગાવતા C. O. D. થી માલ મળી શકશે.

ટેલીફોન ૩૩-૪૪૬૩ ૪૦ પ્રેસીડન્ટ સ્ટ્રીટ,

પી. બો. ૬૭૪૮ જોહાનીસબર્ગ 1064

"શુદ્ધ ઘી"

દરબનમાં ગાન્ધીજી જેલમ બાતાર્મે પાસ કરેલ ગામ, જે, માર્કેટ ગીરના બંગલાની પેરાપળ મણુભાઇ અદાવાળી દુકાનોની બાજાપાસે "શુદ્ધ" ઘી.

અમારે ત્યાંથી મોટા પ્રમાણમાં મળશે.

આપ આરે પુરી પા મોકલે.

સારીપ ચાર્જિસના સોદા બેસતા.

સામજી દેવશી એન્ડ સન SAMJEE DEVSHI & SON

૪, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, ૪, Cross Street,

ડરબન, DURBAN. 1134

NAROTAM HARGOVIND

The Master Tailors.

Suits and Costumes Made to the latest Styles

We specialise in High Class Tailoring.

Our Prices are to suit the times.

Try us with your next Order

તમારો સુટ ક્યાં સીવડાવશો?

નરોતમ હરગોવિંદ

તમને અપ-ટુ-ડેટ સ્ટાઇલનો હિસાબ બાબે બનાવી આપશે.

ટાપણ ઓર્ડર આપી ખાત્રી કરી જુઓ.

'Phone 25661. 176 Grey St. Durban. 1111

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	ખ્રીસ્તી	હીંદુ	મુસલમાન	પારસી	સુર્યોદય	સુર્યાસ્ત
	૧૯૩૯ માર્ચ એપ્રીલ	૧૯૯૫ ચૈત્ર	૧૩૫૮ સવ્વાલ	૧૩૦૮ ફોજી, ફરવરદીન	ક. મી.	ક. મી.
શુક્ર	૩૧	સુદી ૧૧	૯	૨૦	૬-૫	૫-૪૧
શની	૧	,, ૧૨	૧૦	૨૮	૬-૬	૫-૪૦
રવી	૨	,, ૧૩	૧૧	૨૯	૬-૭	૫-૩૯
સોમ	૩	,, ૧૪	૧૨	૩૦	૬-૮	૫-૩૮
મંગળ	૪	,, ૧૫	૧૩	૧	૬-૧૦	૫-૩૭
બુધ	૫	વદી ૧	૧૪	૨	૬-૧૧	૫-૩૬
ગુરૂ	૬	,, ૨	૧૫	૩	૬-૧૨	૫-૩૫

'INDIAN OPINION'

(Founded by Mahatma Gandhi in 1903)

For The Moral, Political and Social Advancement Of Indians In South Africa.

Published Every Friday.

Subscription Rates

Payable Always In Advance.

Within the Union	21s.	Annually
" " "	11s.	Half-yearly
Outside the Union	22s. 6d.	Annually
" " "	12s.	Half-yearly

Become a Subscriber and persuade your friends to do likewise

Apply to—

Manager,
Indian Opinion,
Phœnix, Natal.

SWAMI VIVEKANANDA'S WORKS

LIFE OF SRI RAMAKRISHNA

PRABUDDHA BHARATA
OR
AWAKENED INDIA

A high class English monthly started by Swami Vivekananda in 1896. It is devoted to Universal Religion, Indian Culture, Education, Art and other topics of International Interest.

Annual Subscription: Inland Rs. 4, Foreign 11 Shillings.

Apply for a complete Catalogue:—
The Manager, ADVAITA ASHRAMA,
4, Wellington Lane, Calcutta, India.

ઇનોસ 'ફ્રૂટસોલ્ટ'

એટલે આરોગ્ય—આરોગ્યતા

હોય તોજ સુખ છે.

શરીરનું આરોગ્ય સંરક્ષણ માટે રક્ત શુધ્ધી આવશ્યક છે રક્ત શુધ્ધ નથી હોતું તેથી ઉત્પન્ન થઈ શરીરમાં કેટલા તત્વો ના કારણે આપણને દુખાવો, આલસ્ય, અને ક્રીયશક્તી ઘિમેરે થાય છે.

ઇનોસ સોલ્ટ નિત્ય નિયમિત લેવાથી શરીર નિર્મળ રહે છે. આથી ખુલાસ તુરત થાય છે છતાં તેની અસર મંદી નથી થતી અને પેટમાં કશુ અજુકતો નથી થતો. આજેજ એક બાટલી લઇ અજમાવી જુઓ.

ENO'S "FRUIT SALT"

NATIONAL

CASH REGISTER

AND

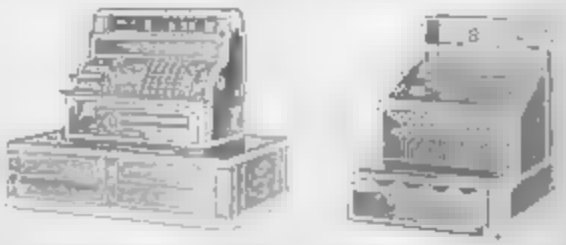
ACCOUNTING MACHINE

SYSTEMS

FOR

MAXIMUM

EFFICIENCY

THE NATIONAL CASH REGISTER CO. S.A. (PTY.) LTD.,

63 PRESIDENT STREET

JOHANNESBURG

P. O. Box 3591. Phone 33.6245

KOH-I-NOOR

DIAMOND ENGAGEMENT RINGS

Say it with Koh-i-Noor!

THE PERFECT DIAMOND RING

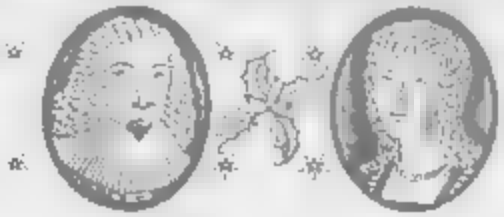
IT IS POLISHED AT "DIAMOND CORNER" AFTER "KOH-I-NOOR" DIAMOND RING IS GUARANTEED BY A CERTIFICATE AND IS SOLD AT LOWEST FACTORY PRICES

Write for the Diamond Ring Catalogue

KATZ & LOURIE LTD.

"DIAMOND CORNER"—ELOFF & MARKET STS. JOHANNESBURG.

THE FINEST IN WATCH

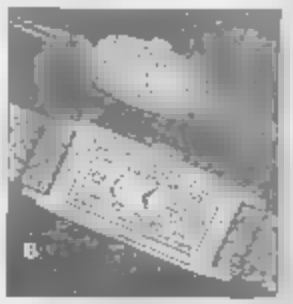

Lord Elgin · Lady Elgin

17 JEWELS 19 JEWELS

America's most distinguished timepieces — important gift values.

"The time, please?" That is what you'll say about the stunning new Lord Elgins and Lady Elgins. Brilliant portraiture of their exclusive technical ...Visit our ...See them today!

KATZ & LOURIE LTD.

Write for full Elgin watch Catalogue.

"DIAMOND CORNER"—ELOFF & MARKET STS. JOHANNESBURG

Lourenco Marques enquiries: CASA COMBRA, Box 478

Printed and published by Manilal M. Gandhi at Phoenix Settlement, Phoenix, Natal.

SOUTH AFRICAN PUBLIC LIBRARY
11 APL 1939

INDIAN OPINION
Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 14—Vol.-xxxvii Friday, April 7th, 1939 Registered at the G.P.O. as a Newspaper. PRICE FOURPENCE

UNTOUCHABILITY

"[illegible] untouchability and the idea of high and low have no room in Hinduism. There are the *varnas* but none is the *varna* is superior to the other. *Varna* does not connote superiority: it connotes different functions and different duties. Whoever has more of the earthly or spiritual goods has to perform more service to the community has to be more humble. The moment untouchability and the idea of high and low crept in Hinduism began to decay. Hinduism [illegible] the firm foundation of truth and non-violence on which therefore there is no room at all for conflict with other religions. It must be the daily prayer of every adherent of the Hindu faith that every known religion of the world should grow from day to day and should serve the whole of humanity.

—GANDHIJI

અસ્પૃશ્યતા

"મારે માટે હીંદુ ધર્મમાં અસ્પૃશ્યતા અને ઉચ્ચ નીચના ખ્યાલને કશું સ્થાન નથી. વળી છે, પરંતુ એક બીજું બધું બીજી કરતા ઉંચી નથી. બધાંનો અર્થ ઉચ્ચતા યુચવનારો નથી થતો, કાર્ય અને ફરજોની ભિન્નતા સુચવે છે. જેની પાસે ઐહિક અથવા આધ્યાત્મિક વસ્તુઓ હોય તેણે પ્રજાની વધારે સેવા કરવાની છે. તેણે વધારે નમ્ર બનવાનું છે. હીંદુ ધર્મમાં અસ્પૃશ્યતા અને ઉચ્ચ, નીચતાનો ખ્યાલ પેસવાથીજ એ ધર્મ અસ્ત થવા લાગ્યો. હીંદુ ધર્મ સત્ય અને અહિંસાના દૃઢ પાયાપર સ્થાપેલો છે અને તેથી તેમાં અન્ય ધર્મો સામે વિરોધને સ્થાન નથી. હીંદુ ધર્મીએ અહર્નિશ એવી પ્રાર્થના કરવી જોઇએ કે જગતના સઘળા જાણીતા ધર્મોનો દિન પર દિન વિકાસ થવો જોઇએ અને સમસ્ત માનવજાતની તેણે સેવા કરવી જોઇએ."

—ગાંધીજી

B. I. Steam Navigation Co., Ltd.

સ્ટી. "કેનીયા"

અમદાવાદ તા. ૨૭મીએ મુંબઇ જવા ઉપડશે

બારસ મુસાફરોએ કેનયામાં પોતાના નસીબ પર પોતાનું અને કસીબનું નામ લખ્યા, પોતાને લાયકનું ઝવેરાતનું વેપાર'પોતાને નસીબ પોતાના પર પ્રકાશવા રહ્યા જણાવ્યું' ખિલેખમાં બહાદ રામના પેસેન્જર એજેા પોતાના મસલની વધારા રહ્યા રહે કરીને નથી ગારી એરીસામાં દેખાવાથી પ્રકેશાઈથી સાલને બનેા મેળણી સાથ તેમજ નાલ પેસાવર પહોંચેલેા સ્થાન

'બ્રહ્મસ્વામ્યમળ આપ્યેા આમાંથી રાખે પચવ્યવહાર કરવાથી દીવટ મેળવી શકેા.

સ્ટીમરને બસ્ત દરેક કામકાજ અમારી ખાતે રેજરેજ નીચે નાખ જ

વધુ ખુલાસા માટે લખેા યા મળેા.

SHAIK HIMED & SONS, :: 390, Pine Street, Durban.
Telegraphic address: "KARAMAT." Telephone 2-0432

CITY SHIRT Co., No. 4, Kort Street, Johannesburg.

THE NEW INDIA ASSURANCE
——COMPANY, LIMITED.——

Life, Fire, Motor Car, Motor Lorry, Motor Bus, Plate Glass, Workmen's Compensation, Etc. Etc.

આ કંપની બીજા કંપનીઓ જીંદગીના, આગ, મોટર કાર મોટર લોરી, મોટર બસ, પ્લેટ ગ્લાસ, કામદારોને લગતા બીમાઓ, સાધારણ વિગેરે કરેક જાતના બીમાઓ ઉતારવાની સગવડ છે. કંપનીને ઉતારેલ આપવું એ દરેક દીવાની કરજ છે

Natal Office:
"INDIA HOUSE"
17, First Avenue, DURBAN.
Telephone 2-5845 Con.
P. O. Box 1610.
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
Durban.

Policies Issued and Settlements Effected in this Country.
પોલીસી તેમજ દાવાની પતાવટ આ દેશમાં કરી આપવામાં આવે છે.

Transvaal Office.
ROOMS NO. 12 & 13. BARKLY ARCADE. Diagonal Street.
JOHANNESBURG.
Telephone 33-4478.
P. O Box 7641.
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
JOHANNESBURG

JALBHOY RUSTOMJEE
Principal Representative For The Union Of South Africa.

GANDHI & Co. (Pty) Ltd.

GENERAL MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS

Try us for:-

Benares Saries, with Blouses of same design prices from 75/- to £10 with double border.

Also Cotton, Crepe-de-chine & Rayon Saries from 2/6 to 40/-.

We also stock Indian Drugs, Condiments, Draperies, Outfitting, Hardware, etc. etc.

Telephone 23676.

Tel. Add. "Gandhico" Durban.

112 Victoria Street, DURBAN.

અમારે ત્યાં હમેશા મોટા પ્રમાણમાં નીચે જણાવેલ ચીજો સ્ટોકમાં રહે છે.

જેપરન બદામ, પીસ્તાં, ચારોળી, એલચી, જાયફળ, તજ, લવીંગ, સુરજમુખ કેસર, તેમજ હળદર, દારૂ, છત્રી વીગરે આળો તેમજ ખાસ દેખરેખ નીચે પીસાવેલ મસાલો તથા તમામ જાતના ચોખા–બાસમતી, કોમ દીલ્હી, મોંજા, બાજ હુલસી, વીગરે તથા પંજાબી સાલમ, પોળી મુસલ્લી, ગઠોડા કોપરવાટી તથા સાતસો આઠસો જાતનું ગંધીયાણું તેમજ રોપારી–મદ્રાસી સેવરણની, કાચરા, સેકેલાં તથા ગુલાબનું પાણી, આમળા, મોગરા, ચંબેલી, ખુશેલ, કામીનીયા વીગરે ખુશબોદાર તેલ વીગરે, વીગરે મોટા જથામાં તેમજ છુટક મળશે.

Also:

P. O. Box 27, TONGAAT.

Telephone during Office hours No. 5.

,, after Office hours No. 008.

દમ અને ડ્રેકુસાની ખાસ દવા છે

ઝંડુનું

કેસરી જીવન

કેસરની બધી ખામીઓને દુર કરે છે તથા તેનાથી રોગ કરે છે આના સેવનથી તન્દુરસ્તી બરાબર થાય છે. એક વાર અજમાવી જુઓ.

માનુ, ગુમનતંત્ર વિગેરેની નબળાઈ અને બીજા વિકારો

ઝાડીના દરો આરે

ઝંડુની સુવર્ણ મિશ્રિત મકરધ્વજ ગુટી

વિના વિલંબે વાપરવા ભલામણ

ઝંડુ ફાર્માસ્યુટીકલ વર્કસ લી.—પો. બોક્સ નં. ૫૫૧૩, મુંબઈ નં. ૧૪.

આ. આફ્રિકાના સોલ એજન્ટસઃ એમ. એમ. ઝવેરી એન્ડ સન્સ, સ્ટાન્ડ ૨૩૮, એશીયાટીક બજાર, પી. ઓ. બોક્સ ૧૨૦૫, પોરોનીયા.

મેદાનીઅર્થમાં મળવાનું ઠેકાણું: ભગત બ્રધર્સ, ૧૪ મોર્ટ સ્ટ્રીટ.

આયુર્વેદિક દવાઓનું સુચીપત્ર આવેજ મંગાવો.

MOHANLAL VALJEE,
(INDIAN PAWNBROKER.)
112, Victoria Street, Durban
Low Rates of Interest on Jewellery.
High prices paid for Old Gold. A large stock of New Jewelleries at reasonable prices to suit your pockets.

P. P. BHAGAT,
Fruit Merchant.
દરેક જાતનું ફ્રુટ અને વેજીટેબલ સારૂ ચેમીક્ષ કરી C. O. D. થી મોકલવામાં આવશે. લખોઃ—
P. O. Box 842. 139 Brook St. Durban

પુષ્ટિકારક પાકો બનાવવા હોય
અને
દરેક જાતની દેશી દવાઓ જોઈતી હોય
તો અમારી મુલાકાતે આવો

શરીરને પુષ્ટ બનાવવાના સારા પાકો બનાવવા માટે ઘમારે ત્યાં તાજો અને ચોકખો માલ છે. તેમજ દરેક જાતની દેશી દવાઓ અને દેશી મિસરી હંમેશા તાજો અને ચોકખો માલ સ્ટોકમાં રાખીએ છીએ.

દેશી મુલકના ચોકખાં નંગ ૬ ની શી. ૨૭–૬ સાધીલ ૭૦–૦૦.
દેશી ચોકખાંના ખોખીયાં નંગ ૬ ની શી. ૭–૬ સાધીલ ૭૦–૦૦.

શરીરના કોઇ પણ ભાગમાંથી ચામડી કાઢવાનો
નવાબી પાવડર

ફક્ત બે જણ મીનીટમા વાળ સાફ થાય છે.

કિંમત બોટલ શી. ૧૨ પોસ્ટેજ સાથે, ત્રણેક નંગ મંગાવનારને શી. ૧–૬ પોસ્ટેજ સાથે. ૬ નંગ મંગાવનારને શી. ૩–૬ પોસ્ટેજ સાથે. ૧ બાટલો બે નંગ મંગાવનારને ૧ પેની પોસ્ટેજ મોકલવી

ઓર્ડર સાથે રોકડા પૈસા મોકલવા

Fancy Gold Cups and Saucers @ 1/9 a dozen.
12 dozen to a case. Cash with order.

I. G. H. BASSA
153 Grey Street, - - Durban. 1480

WE STILL BUY
OLD GOLD, SILVER & SOVEREIGNS.
We Stock CYMA, ELGIN, WALTHAM, BUREN, and MADIX Watches.
Large stock of Indian and European jewellries always on hand
Importers of MOHINI FLUTE harmoniums
LAKHANI & CO.
(Jewellers)
111 Grey Street, Durban. 'Phone 21258, 1311

HEADACHES QUICKLY RELIEVED BY TAKING
TYSONU BRAND (PAIN-I-CURE) HEADACHE POWDERS
FROM YOUR CHEMIST at 9d., 1/6, 2/6 and 4/6; or POST FREE FROM
ERNEST TYSON, CHEMIST, TOLLGATE, DURBAN 1496

'Phone 29350. Tel. Add. "Nartjes."
A. M. PADAYACHEE
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter.
country orders executed at lowest Market prices special attention given to all country orders
TRIAL ORDER SOLICITED.
91 LEOPOLD ST., AND 34 CROSS ST.,
P. O. BOX 196. DURBAN. 1493

M. H. DESAI.
એમ. એચ. દેશાઇ.
કોમ્મીશન દલાલ વેપારી,
અગે દરેક જાતના કાપડ અને વેજીટેબલ ગુનીઅનના કોઇ પણ બાબતમાં C. O. D. થી સારૂ પોસ્ટેજ ફ્રી મોકલીએ છીએ.
P. O. Box 254. 31, Short St. Durban. 1494

Books for sale.

NOTE.—Remittance should accompany order V.P. ORDERS will not receive attention Postal Orders to be made to "Indian Opinion" at Phœnix. Postage Free on all books

THE STORY OF MY EXPERIMENTS WITH TRUTH
By M. K. Gandhi

This is an autobiography of Mahatma Gandhi printed in two volumes. Price 12s 6d. for each volume.

JAWAHARLAL NEHRU An Autobiography
(Cheap Edition)

("For those who would understand contemporary India it is an indispensable book."—ALDOUS HUXLEY.)

Price .. .. 10s. 6d.

THE POWER OF NON-VIOLENCE
By Richard B. Gregg

The writer has explained the method of resistance by non-violence in modern Western concepts and terminology. The book is worth studying. Price 5s. 6d

INDIA AND THE WORLD

Essays by—PANDIT JAWAHARLAL NEHRU.

Price .. 7s. 6d.

IF YOU WANT THE BEST AND SOUTH AFRICA'S STRONGEST AND MOST RELIABLE WATCH **INSIST** ON A WORLD FAMOUS
UNION SPECIAL
15 JEWEL, NON-MAGNETIC, SHOCK PROOF, UNBREAKABLE, PERFECT TIMEKEEPERS, for NEWEST LADIES & GENTS' MODELS.
REDUCED PRICES FROM 25/- UPWARDS.
GOODS SENT C.O.D. THROUGH POST OR ACCOUNT OPENED WITH APPROVED MARKS

દુકાનદારોને હોલસેલ માલમાં સારૂં ડીસ્કાઉન્ટ આપવામાં આવશે.

૧૫૦૦ ઢીશ, ઘાગીના, ઘડીયાળો વિગેરેના આરટેનોનું અમારૂં યુદર કેટલોગ મંગાવવાથી મફત મોકલવામાં આવશે.

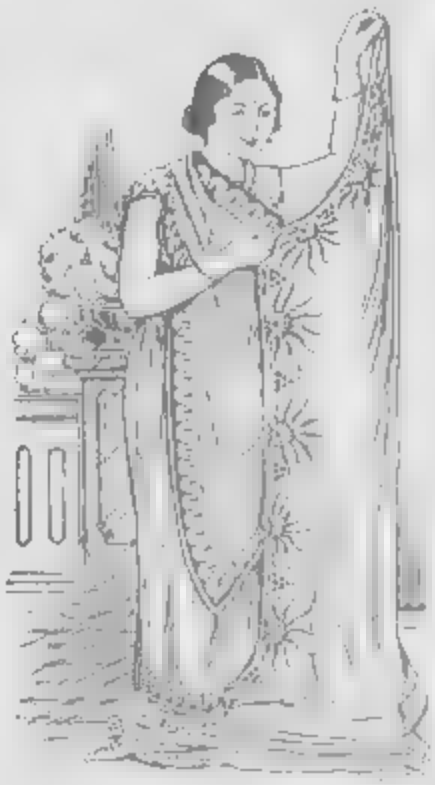
THE AMERICAN SWISS WATCH Co. Ltd.
"THE DIAMOND HOUSE"
WHOLESALE & RETAIL JEWELLERS,
25, PARLIAMENT STREET,
CAPE TOWN. 1495

Cable & Tel. Add. "ADVANCING." 'Phones: 20003, Res. 24008.

CHOONILALL BROS.

THE NOTED INDIAN "SARRI HOUSE" IN SOUTH AFRICA.

141, GREY STREET, DURBAN.

ARRIVING BY EVERY MAIL FROM INDIA AND JAPAN

BENARES SARRIES WITH BORDERS AND PLAIN CENTRES.
BUTIDAR BENARES SARRIES IN SEVERAL SHADES
Prices from 60/-, 85/-, 105/- & up to £20.
THE LATEST FROM BENARES CITY.
EMBROIDERED SARRIES 25/-, 35/- & up.
PRINTED VARIOUS LINES of SARRIES from 12/6, 17/- & upwards
EMBROIDERED CREPE-DE-CHENE from 3/6 yd. 42 in. & 45 in. width.
LATEST DESIGN SARRIE CLOTH 44 in width.
from 1/6 yd. 1/9, 2/- & up.
GEORGETTE SARRIES LATEST ARRIVALS
prices from 25/-, 30/-, 45/- & up.
LATEST BLOUSES TO MATCH SARRIES
prices from 13/6, 17/6 & upwards
ZARI WORK SILK SARRIES IN ALL SHADES
from 55/-, 95/-, 125/ & upwards

Branches: 53, Wick Street And 60, Wicks Street, VERULAM.
GARAGE AND SERVICE STATION
7, Moss Street And 53, Wicks Street, VERULAM.
'Phone 39, Verulam.

Please note Our Johannesburg Agent. P. RATANJEE. 60, Bree Street, Newtown.

ચુનીલાલ બ્રધર્સ

દક્ષિણ આફ્રિકાનું જાણીતું સાડીઓનું ઘર

૧૪૧ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

બ્રાંચો:
૫૩ અને ૬૦ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

અમારી સાડીઓ મળવા જેવા
જોઇનીસબર્ગ માટે
પી. રતનજી,
૬૦, બ્રી સ્ટ્રીટ, ન્યુટાઉન.

ગરાજ અને સર્વીસ સ્ટેશન
૭ મોસ સ્ટ્રીટ અને ૫૩ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

દરેક સ્ટીમરમાં જાપાન તથા ઇંદથી આવે છે
બનારસની કીનારવાળી અને સાદી, તેમજ જાતજાતની બુટીદાર
સાડીઓ શી. ૬૦, શી. ૮૫, શી. ૧૦૫ થી લઇને પા. ૨૦ સુધીની
બનારસથી ઇમબ્રોડરી આવેલી છે.
ક્રેપ ડી ચાઇનની સાડીઓ શી. ૨૫ અને શી. ૩૫ થી ઉપર.
જાતજાતની બોર્ડરવાળી સાડીઓ
શી. ૧૨–૬ અને શી. ૧૭–૧ થી ઉપર.
ક્રેપજાનું ક્રેપ–ડી–ચાઇનું. ૩–૬ નું પાર ૬૨ ઇંચ અને ૪૫ ઇંચ પનો.
સાડીનું બેસ્ટ ડીઝાઇનનું ૪૫½, ૪૪ ઇંચ પનો જારજી, શી. ૧–૬,
શી. ૨–., શી. ૨–૬ અને તેથી ઉપર.
ઇમબ્રોડર આવેલી જ્યોર્જેટ સાડીઓ શી. ૨૫, શી. ૩૬,
શી. ૪૫ અને તેથી ઉપર.

સાડીને મેચ થનારાં બ્લાઉઝ શી. ૧૩–૬, શી. ૧૭–૬ અને
તેથી ઉપર.
દરેક રંગની જરી તામની રેશમી સાડીઓ શી. ૫૫, શી. ૭૫,
શી. ૧૨૫ અને તેથી ઉપર.
વારસોનીયમ, તબલાં મારોકેન, રેકોર્ડો અને બીજાં વાજાંઓ
ઓછામાં ઓછા ભાવે.
દરેક જાતનું માથીવર, ચોસરી પરાડેલા ડેલસેબ આવે
બીડવેરટ રેડીયો અને રેડીયો ગ્રામ્સ
ભાવ: પા. ૧૫, પા. ૨૫, પા. ૩૫, પા. ૫૧ અને તેથી ઉપર.
ક્રીસ્ટમસના પ્રેઝન્ટને લાયક ઓરસના તાજ ગઠાસો
ભાવ. શી. ૧૨–૬, શી. ૧૭–૬, શી. ૨૫–૬, શી. ૪૫. [illegible]

OTHER SPECIALITIES

POPULAR POP
"The King of Ginger Beers."

CLUB SEAL SODA
"Improves your Spirits."

"GIANTS"
The Quart Bottle for 4d.
In all Popular Flavours

'Phone 2-4345

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

DALYS LIMITED.

72, CANADA ROAD, DURBAN.

'Phone 21078. Tel. & Cables: "Crescent," P. O. Box 582.

Crescent Trading Co. (Pty). Ltd.

WHOLESALE MERCHANTS AND DIRECT IMPORTERS OF HARDWARE

Indian And European Groceries.
Indian Drugs And Condiments.
Our Stocks Are The Best Quality
And are Always Fresh
Our prices are keen.
We specialise in all kinds of Bombay, Calcutta, and Madras Products.
It will pay you to give us a trial.
Before placing your orders elsewhere benefit by our thirty years' business experience.
Our aim will always be service, quality and satisfaction.

અમારે ત્યાં નીચે મુજબનો માલ જથ્થાબંધ
મળી શકશે

જેલથી, મરચાંસા, મરચાં, મારેલાં, પીસ્તા, સિંગોદા, ગુલાબનું પાણી, ગુલાબનું શરબત, કાકડાનું માવા, બાદશે, કમાળ, ઓલચા, મીસરી, બાજુર, ઇલા-લાપસી (બારનું) સેવ, કેરાયાની વાટી, પીસેલું કેરાયું, સુરત છાપનું કેસર, ચાર મગજ, પંજાબી સાલમ, ચારેલ મુરલી, જરદોલા ભરવાની, મુંડ, સોકેલી સોપારી, કાચલા સોપા., સોપરપની સોપા., મદ્રાસી સોપા., ગુલકંદ, કાચો, બદામી બાદામનો તબાકુ, આમળાનું તેલ, ગુલાબનું તેલ, ચમેલીનું તેલ, મોગરાનું તેલ, કાબાનિયા કેર ઓઇલ, એસ્ટુગીનીયમ તપેલા, કપ અને સોસર્સ, મોબાર-બીજી જાતસાળ, બાન્દ્રાલસી, મર્સા, દીવડી, સુખલેક, કેલમા ઘણા-ચમ્મા, મગ, અડદ, તુવેર, ચણા, વટાણા મસુર બાજરા જુવ, મેથી, લવિંગ, તજ, સાઈ (સરસ્વ) બરબ મસાલા પીસેલા. વિગેરે.

કાંઈ પણ વસ્તુ ખરીદી કરતાં પહેલાં, અમારે
ત્યાં ભાવ કાઢી ખાત્રી કરશો.

122 VICTORIA STREET, :: :: DURBAN.

SOUTH-AFRICANA-PUBLIC-LIBRARY
11 APL 1939

INDIAN OPINION
founded by
MAHATMA GANDHI
in 1903

No. 14.—Vol. XXXVII. Friday, April 7th, 1939. Registered at the G.P.O. as a Newspaper

NOTES AND NEWS

"Bombay Sentinel" On Indians in South Africa

COMMENTING on the segregation scheme of the Union Government the *Bombay Sentinel* writes:—

"As suggested in INDIAN OPINION this is not the time for South African Indians to succumb to any temptations that may be offered to them for bartering away the few rights they possess.

"The most important thing that South African Indians should bear in their mind is that they should on no account agree to compromise their existing rights, and must stand firm.

"If the threat to segregate South African Indians materialises then their duty is clear. They must fight out the whole issue by offering civil disobedience if necessary, whether the Government of India are with them or not. There should be no surrender on this point.

"South African Indians should be roused at the same time to the dangers which face them and they must be told of this campaign of hatred which has been started against them by the Whites.

"It is unfortunate that the Indian community is rather divided, for at this crisis unity is essential and their ranks must close. There cannot be any fundamental difference between Indians on this vital point, and it is to be sincerely hoped that every effort will be made to unite all sections of Indians in the immediate future.

"If necessary, Indians must not hesitate to offer civil resistance and show the whites that they are determined to fight and are in no mood to surrender."

Sastri College Students In Trouble

There are five Indian students at Sastri College, Durban, who, though born in the Union, are prohibited immigrants and are each on £5 security. These boys were born in the Transvaal; but, because they are without certificates of identity and permission to reside in Natal for temporary purposes, they are liable to prosecution. The provincial barriers, which confine residence to the Province of their birth, have been the means of preventing Indians from moving from one Province to another in the Union, except on a visiting permit procured on a cash deposit ranging from £2 10s. to £10. Several Indians have complained against these Provincial barriers, which are a hindrance to their free movement in the country, and they contend that to them the Union of South Africa, as far as it affects the right of residence, is a Union only in name.

Dr. Malan's Dramatic Change Of Front

George Heard a writer in *The Sunday Times* says:—Not so many years ago, Dr. Malan sent a Christmas greeting to Dr Abdurahman. In it he said: "For years the coloured people have exerted themselves for the removal of their economic and political subordination. If I correctly interpret the views of white South Africa, then that removal cannot be far off any longer. You as well as the coloured people will receive a revised status, which will secure that giving of equal rights, economically as well as politically, which you wish for." That was in 1923. Five years later he said: "The lot of the coloured person and European cannot be kept apart; the interests of the two sections are bound together." In 1929 he spoke strongly in favour of the extension of the coloured franchise to the Northern provinces. Later that year, he sent a message to the Africa National League (a coloured organisation), regretting that "extraordinary circumstances" prevented him from attending their Congress, thanking them for their assistance in the election, and exhorting them to "hold high the banner of Nationalism and co-operation between Europeans and Coloured people in South Africa." Two years later he opposed a Women's Enfranchisement Bill because, he said, "if I vote for the Bill in its amended form then I vote for the restriction of the franchise to the white women alone, and then I come once more into direct conflict with the policy which I have announced on platforms up to the present. I would like to give the franchise to the coloured women." A more dramatic change of front in all our political history is difficult to find, states the writer very correctly.

The Prime Minister On The Coloured Question

In accordance with a promise made by Mr. Stuttaford (Minister of the Interior) a few weeks ago, the Prime Minister, General Hertzog, received a deputation consisting of the executive of the African People's Organisation and representatives of the Peninsula and Pearl branches on Tuesday March 28. Dr. Abdurahman who led the deputation said the agitation in the country for compulsory residential segregation had alarmed the coloured people because it implied a distinct deprivation of a right which they had enjoyed in the Cape Colony equally with the European population and which the old settled European population in the Cape, both English and Dutch had never attempted to [illegible] compulsory [illegible] to group development [illegible] to all. The coloured people hoped and believed that he would reject out the policy he had [illegible] again in 1924, which would eventually lead to pinning them on a [illegible] of equality with Europeans politically, economically and [illegible]. The Prime Minister replied that he stood by what he had said in the past. He then explained in detail his recent declaration in the House of Assembly, which, he thought, should have dispelled any fears that had been raised in the minds of the coloured people by rumours and agitation. He felt that the social problem, namely, the relationship between the Europeans and coloureds, although not a simple one, was capable of being solved without giving offence to anyone or by depriving the coloured people of the Cape Province of any existing rights. The municipalities would be encouraged to help all to speed up the establishment of townships and the building of houses. There was no need for further alarm as he did not contemplate legislation which would deprive the coloured people of

the Cape Province of any existing rights whatsoever. And in that respect the Indian community of the Cape would be regarded as part of the coloured population. The Prime Minister concluded by saying that, should occasion arise, he would consult with the African People's Organisation and other leaders of the coloured community before deciding on anything further.

Indian Opinion

FRIDAY, APRIL 7TH, 1939

Sir Radhakrishnan

THE all-too-short a visit to the Union of Professor Sir S. Radhakrishnan will come to an end next Wednesday and on Thursday, ere our next week's issue is in the hands of our readers, he will have sailed away for England. In Sir Radhakrishnan, Indians of the Union of South Africa have had the proud privilege of welcoming in their midst a noble son of their Motherland. He bears the touch of India's ancient culture and philosophy and is enlightening the whole world. It is on that mission that he has come to South Africa and well has he performed his noble task. All those who have read Sir Radhakrishnan's works will consider it a boon to have had the privilege of hearing him in person.

When Mr. Sastri was here it was said that there was none to surpass him in oratory in the whole of South Africa. All those who have listened to the learned lectures of Sir Radhakrishnan will readily admit that the latter stands as an intellectual giant dwarfing the intelligentsia of the whole of South Africa, European as well as non-European. Never has South Africa had such an unchallengable exponent of the Eastern philosophy nor such an eminent speaker with such vast knowledge. It is only to be regretted that the South African European Press has not deemed it of importance to give Sir Radhakrishnan's learned lectures even a thousandth part of prominence as they would have to a third rate Hollywood "star". If this is to be taken as a criterion of the standard of intelligence of South Africa it certainly is a sad reflection on the country. However, we do not think the publicists of South Africa have allowed the people to take adequate advantage of the presence of a great personality in their midst. The intellectuals have no doubt heard him and let us hope it is not merely for academic purposes but that the wealth of knowledge derived from his learned lectures will be put to practical use. For all those who can think there is a great deal of lesson in Sir Radhakrishnan's lectures in regard to the treatment of the non-European problem which is at present taxing the minds of the European people of South Africa so much, and causing a great deal of alarm and anxiety to the non-Europeans. If the sanity of the European world were not at an ebb, as it appears to be almost everywhere, Sir Radhakrishnan's visit to South Africa would have been a blessing in disguise. Let us hope, however, that the sweetness of his words will not have been wasted in the desert air. The interview he gave to the Natal *Daily News* the other day forms a significant message to White South Africa. If it helps to inspire the ruling race to stay their hands from enacting unjust and unrighteous measures against the voteless and voiceless sections of the community Sir Radhakrishnan's mission to South Africa will not have been in vain.

To Indians in South Africa Sir Radhakrishnan has come as an oasis in the Sahara desert. He has brought us, who have been separated from India by thousands of miles, the warmth of our Motherland. But if Sir Radhakrishnan has said sufficient things to the Europeans to awaken in them the consciousness of justice and humanity he has said more than enough things to awaken in us the consciousness of our duties and responsibilities as representatives of a great and ancient culture and civilisation. It is our duty to honour such a noble son of our Motherland. We have been doing so by profusely showering upon him sweet flowers as a token of our love and respect. But that is not all. True honour would be to try to follow his advice, and that is, that we should all stand united together as brothers and sisters and refuse to submit to humiliations inflicted upon us and fight against them with all our might at all costs disregarding the consequences. We can do no greater honour to Sir Radhakrishnan than to give him an assurance of our sincere effort in this direction as a mark of our appreciation of his visit to South Africa. It was with great joy that we welcomed Sir. Radhakrishnan in our midst. It is with great anguish and a heavy heart that we have to bid him farewell. Whatever our weaknesses may be we can give him this assurance that the happy memories of his visit to this country will be treasured in the hearts of his brethren in this sub continent for many years to come.

ASIATIC LAND LAWS COMMISSION

WE hope to reproduce extracts from the reports of the Asiatic Land Land Laws Commission, which has just been published, in our future issues. Below we reproduce the summary of the recommendations of the Commission and the reservations by Mr Bloemsma, a member of the Commission. The Commission headed by Mr. John M. Murray, it will be remembered, was appointed to enquire into and to report whether, and to what extent, the letter and spirit of any law restricting or prohibiting the ownership, use or occupation by Asiatics of land is being evaded, and to make recommendations in regard thereto.

Summary Of Recommendations

158. For convenience of reference the recommendations of the Commission are here summarised:—

(1) and (2) No expression of opinion is volunteered by your Commissioners as to the abolition of all statutory disabilities to which Asiatics are at present subject in regard to ownership or occupation of land, nor as to the principle of confining to them ownership of land in certain areas where their residence is encouraged and not merely tolerated.

(3) If these statutory disabilities are to remain they should be enforced by imposing on some special subdepartment of a Department of State the duty of investigating and punishing contraventions of the law and ascertaining and frustrating new methods of evasion.

(4) The validity of certain special types of company used to evade the law should be legally tested. If the Courts pronounce in favour of such validity an amendment of the definition of "controlling interest" in section 11 of Act No. 37 of 1919 (as amended) should be effected so as to treat these companies in law as Asiatic controlled.

(5) (a) No steps are necessary to restrict the land owning rights of European women civilly married to Asiatics.

(b) At present no steps are necessary to deprive Cape Malay women of the right to own fixed property. The position requires careful watching, and legislation of this character may have to be considered if a marked increase is subsequently disclosed in the number of matrimonial unions between Cape Malay women and Asiatics, and the acquisition by such women of fixed property, especially if this coincides with the prohibition of the special type of company referred to.

(6) The Commission does not recommend restoration of the validity of nominee holding, nor, in the alternative, the grant of permission for such holding to continue in favour of heirs.

(7) Mitigation of the prohibition of nominee holding as recommended to the extent of amending section 2 (4) of Act No. 37 of 1919 (as amended) so as to invalidate such holding only as from 1st May, 1932, and no earlier.

(8) An amendment to be made to section 4 of Act No. 37 of 1919 (as amended) is recommended to allow the disposal by an Asiatic to another Asiatic of shares in a private company owning land, provided that such other Asiatic was, at the 1st May, 1932, a shareholder in such private company.

(9) The Commission is not prepared to recommend a relaxation of the policy of the Department of the Interior in the administration of section 8 (6) of Act No. 35 of 1932 (as amended) of refusing where one portion of the fixed property in question is let, or intended to be let, in order to provide rentals for the purpose of endowing the religious or educational institute established on another portion.

(10) Three amendments, viz in section 6, section 2 (4) and section 6, of Act No. 37 of 1919 (as amended) are recommended in order to supply what the Commission considers to be some omissions.

Reservations By Mr Bloemsma

Subject to reservations here following, I agree with the above report.

1. TRANSFER OF SHARES IN PRIVATE COMPANIES OWNING FIXED PROPERTY

[Referred to in paragraphs 152 and 156 (8)]

The object of all Asiatic land tenure legislation in the Province of the Transvaal has been to prevent Asiatics and Asiatic companies from becoming owners, or obtaining control, of fixed property. The Commission's mandate was to enquire into the evasions and contraventions of that legislation and to submit suitable recommendations for their prevention.

It appears to me therefore contradictory that the Commission should recommend an amendment of Act No. 37 of 1919 which would have the effect of improving the legal position of certain Asiatic shareholders in private companies which were originally formed with the specific object of evading the provisions of the Asiatic land tenure laws. For this reason I must dissent from the recommendation.

2. NOMINEE HOLDINGS ORIGINATING BETWEEN 15TH MAY, 1930 AND 2ND JUNE, 1932

[Paragraphs 93 and 94, 151 and 156 (7)]

No section of the population of the Transvaal is more conversant with the legislation affecting Asiatics than the Indian community itself.

When at the beginning of 1930 the Bill, which, with minor amendments, subsequently became Act No. 35 of 1932, was published, interested persons must have been aware what the main provisions of the Act would be, and that at least some of these provisions would have retrospective effect.

Anyone, therefore, taking transfer of land after the beginning of 1930 as nominee for persons prohibited under Law No. 3 of 1885, as amended, from being owners of fixed property, must have been acquainted with the risk that such holding might be invalidated on the passing of the Act.

Act No. 35 of 1932 was promulgated on the 2nd of June, 1932, and in terms of section 7 thereof in its amendment of section 2 (4) of Act No. 37 of 1919, nominee holding was definitely decreed illegal as from the 15th May, 1930. All nominee transactions originating between that date and the 2nd June, 1932, thus became invalidated, and the indicated course for nominee holders was therefore to divest themselves of their properties at the earliest opportunity. I have no doubt that in a large number of instances such nominee holders *did* dispose of their properties, those who did not do so and have not done so to the present day, six years after the Act came into force, must be considered as having had no intention of parting with their holdings, probably in the hope that the true position would not be discovered.

Having thus defied the law, they deserve, in my view, scant sympathy, and I consider that in the instances brought to the notice of the Commission the law should take its course.

3. OWNERSHIP OF LAND AND SHARES IN LAND HOLDING COMPANIES BY EUROPEAN WOMEN MARRIED TO ASIATICS

[Paragraphs 116-120 (6) and 156 (5) (a).]

Marriages between European women and Asiatics, whether entered into according to civil law or Mahommedan rites, are contrary to the traditions of the country and repugnant to 96 per cent. of the European population.

I submit therefore that in all cases where a European woman contracts such a marriage, she should forfeit her status as a European and automatically assume that of her Asiatic husband, thus debarring her from becoming the

owner of fixed property in the Transvaal. If such a woman should own fixed property in that Province at the time of her marriage it should be obligatory upon her within six months from the date of marriage to divest herself of such property in favour of a *bona fide* approved purchaser.

Such a course would not be considered an undue hardship, as she would be aware of the penalty before her marriage, and on disposal of the property there would not be the least difficulty of investing the proceeds of the sale in many profitable ways apart from the purchase of land.

In cases where such a European woman has acquired property during her marriage, she should merely be regarded as the nominee holder for her Asiatic husband, for the reason that in instances of this nature brought to the notice of the Commission the properties had been purchased with funds provided by the husband and the properties were selected, purchased and controlled by him. Such nominee holdings should have retrospective effect as from 15th May 1930 the woman to have the right, however, to dispose of the property to an approved *bona fide* purchaser within twelve months from the date any legislation to this effect may come into force.

The same disabilities should extend to the issue of such marriages between a European woman [illegible].

The restrictions in regard to fixed property as above set out should likewise apply to shares in private landholding companies.

4. Ownership Of Land And Shares In Private Companies By Cape Malays

[Paragraphs 121 to 143, 144 (b), and 156 (5) (b)]

In considering the question of the acquisition of land by Cape Malays—both men and women—since 1930, one should keep certain factors in view.

In the first place the Cape Malays in the Transvaal are a *small* community, at most 400 families, the great majority of which reside in Johannesburg along the Reef.

In the second place the Cape Malays in the Province as a class are a poor people; they follow humble calling, the men as craftsmen and transport workers, the women taking in washing; they do not engage in commerce except in a few instances on a modest scale; in consequence their savings must be small and accumulation of capital is hardly possible.

In the third place the acquisition of land by Cape Malays up to 1930 was sporadic except in certain "coloured" and "mixed" townships in the vicinity of Johannesburg and Pretoria.

If one then considers the large number of properties of considerable value in all parts of the Transvaal which have been registered in the name of Cape Malays since 1930 and the numerous instances in which Cape Malays of late years have figured as majority shareholders and directors of private landholding companies the position cannot be regarded otherwise than as alarming and one can only reach one conclusion and that is, that they as a class have allowed themselves to be used as nominees by the Asiatic community for the purpose of evading the Asiatic land tenure laws.

There can be little doubt therefore that the Cape Malays as a community have misused the rights conferred on them by Act No. 22 of 1924 and their position in the Transvaal as regards the right to ownership of land, except in certain circumscribed localities, requires serious reconsideration.

As to the case of marriages between European women and Asiatics, I hold that Cape Malay and Coloured women by becoming the spouse or concubines of Asiatics should automatically assume the status of the Asiatic husband and thus be debarred from holding fixed property as from obtaining the controlling interest in land-owning private companies.

A Cape Malay or Coloured woman holding fixed property or a controlling interest in a land owning private company at the time of entering into such a union should be obliged to divest herself of her property or controlling interest within six months from the date of such union, in favour of an approved *bona fide* purchaser.

A Cape Malay or Coloured woman who has acquired fixed property or a controlling interest in a land-owning private company during the course of her union with an Asiatic should be regarded merely as a nominee holder for her husband with retrospective effect as from the 15th May, 1930, but with the right to divest herself of such property or controlling interest in favour of an approved *bona fide* purchaser within twelve months from the date any legislation to this effect may come into force.

The same disabilities should extend to the offspring of such unions.

In justification of such a measure it may be stated that in practically every instance of this nature which came to the notice of the Commission, it was proved beyond any reasonable doubt that the property or share interest had been acquired with funds provided by the husband or reputed husband who had personally selected and purchased such land or share interest and had controlled the same himself or through a relative ever since.

In the few instances where no absolute proof to this effect was furnished to the Commission there still existed suspicious circumstances which seemed to point to the fact that the husband or reputed husband was the real owner of the land or share interest and that the women in whose name these were registered was merely a nominee.

5. Concluding Note

In conclusion I would like to make the following observations.

It is a known fact that ever since the promulgation of Law No. 3 of 1885 which prohibited Asiatics from becoming owners of fixed property in the Transvaal, the Asiatic community has by various means consistently succeeded in evading the law.

Every successive amending law has merely resulted in the invention of fresh modes of evasion, and the game has gradually developed into a sort of game of move and countermove.

I am convinced, therefore, that whatever measures may be devised to tighten up the existing laws and to close apparent loopholes, new means of evasion will readily be found and utilised.

Representatives of the Transvaal Indian Congress when they appeared before the Commission frankly stated that they aimed at nothing less than the abolition of all discriminatory legislation against Asiatics, political or otherwise, and they gave the Commission to understand that as long as there existed laws prohibiting or restricting the ownership of land by Asiatics so long would ways be contrived of evading these laws.

Apart, however, from actual ownership of land, I would point out that, as long as any person or company entitled by law to hold fixed property in the Transvaal can at will lease such property to Asiatics for any period short of ten years, there is no impediment whatever preventing Asiatics from establishing themselves in any part of that Province except in cases where the title deeds of land contain a clause prohibiting occupation by coloured persons or in regard to areas subject to the provisions of the Gold Law of 1908, as amended.

There can be little doubt that penetration by Asiatics into European areas in various subtle ways has been proceeding for many years and is still going on at the present day, some glaring instances of which were brought to the notice of the Commission in the course of its investigations.

There can be no doubt either, that this continued penetration has evoked in many parts of the country a considerable feeling of irritation and resentment, and I have no hesitation in saying that unless measures be taken to terminate this position it is possible that unpleasant incidents may result.

I would suggest, therefore, as the only way out of this impasse that early steps be taken by the Legislature *to restrict the right of occupation of land* by Asiatics and other coloured people in the Transvaal.

(Sgd.) B. Bodenstein.

Professor Sir S. Radhakrishnan

PROFESSOR SIR RADHAKRISHNAN was in Johannesburg from March 27 to April 4 during which time he gave several most interesting and educative lectures on Indian philosophy under the auspices of the Witwatersrand University, and were listened to with rapt attention by hundreds of Europeans. On Tuesday, March 28, a welcome reception in his honour, was given at the Selbourne Hall of the City Hall, Johannesburg, under the auspices of the Transvaal Indian Congress when garlands were presented by various public bodies including the Congress, the Hindu Seva Samaj, the Transvaal Patidar Society, the Muslim Association, the Tamil Benefit Society, etc.

Professor Radhakrishnan gave an interesting lecture on modern India. Speaking on South Africa, he gave sound advice to the ruling races by saying that when you humiliate others you humiliate yourselves, and he advised Indians to look to South Africa as their home. Indians should unite, said Sir Radhakrishnan, and should keep on fighting for their just rights disregarding the consequences.

On Wednesday, March 29, Sir Radhakrishnan attended the Rama Navami festival arranged by the Gandhi Hindi Vidyalaya, at the Trades Hall. He gave a lucid explanation of what Ramayana was and said that, that great book was instructive of how every human being should mould his life.

Mrs Rama Rau delivered a beautiful speech and said that every Hindu man should endeavour to become like Rama and Lakshmana and every Hindu woman should try to become like Sita.

On Saturday, April 1, Sir Radhakrishnan visited Pretoria where a welcome reception was held in his honour, under the auspices of the Pretoria Branch of the Transvaal Indian Congress. The honoured guest was garlanded on behalf of various bodies. The Mayor presided and many Councillors and other distinguished Europeans were present.

Professor Radhakrishnan, in the course of an interesting lecture, compared the Western philosophy with the Eastern philosophy showing the beauty of the latter which was based on spiritualism and individual suffering for the greater good of the universe.

On Sunday, April 2, an "At Home" was given in honour of Sir Radhakrishnan at the Langham Hotel, by the Johannesburg Hindu Youth League.

Professor Sir Radhakrishnan left Johannesburg on Tuesday, April 4, and arrived in Durban on Wednesday morning April 5, by train. An elaborate programme has been arranged for him during the seven days he is to stay in the City. On Wednesday night, he addressed the Indo European Council, at the Parsee Rustomjee Hall.

Foundation Of S. A. Prosperity

Professor Radhakrishnan's Criticism

IN the course of an interview with the *Natal Daily News*, Professor Sir S. Radhakrishnan said: "You in South Africa are building a wonderful structure of prosperity and progress, but the structure is built on an unsound foundation." He said that the whole economic and political planning of this country was for the benefit of one particular section of the community. There was a tendency to exploit other sections for the sole benefit of the European.

At present nothing was being done to instil into the Native Coloured and the Indian people the feeling that South Africa was a country of which they might be proud and which they could live for. Thinking members of these communities could not help feeling that they were putting all they could into the country to further its progress, but were getting practically nothing out of it. It was a feeling among these peoples that they worked only for the benefit of the European race.

"It is these feelings that will ultimately cause the destruction of the country, for it is impossible for any country that believes in subjugating the ideas and feelings of one section of the people by force, to last in the long run," he said.

"The European people say they want to have security. Well I say [illegible] way to [illegible] complete and lasting security in this country is to evolve a policy that will be for the well-being of every member in it, irrespective of class, race or creed."

"The policy at [illegible] being pursued is extremely short-sighted and [illegible] Western [illegible] fully to see that."

Sir Radhakrishnan thought Gandhiji's not brilliant [illegible] theory in India was bound to succeed. Gandhiji's particular greatness lay in the fact that he [illegible] foreign [illegible] people of India, but rather to evolve a new theory modern in its ideas, but based on the old beliefs of Hindu philosophy.

Sir Radhakrishnan was in favour of self-government for India. India should, of course, maintain its connection with the British Empire so long as the British Empire stood for the freedom of all the races and for the rights of humanity.

Indian Philosophical Congress

THE Indian Philosophical Congress, which met at Allahabad under the presidentship of Rev. C. F. Andrews, was attended by some 50 delegates from all over India. The proceedings opened with an address of welcome by the chairman of the Reception Committee, Prof. Amarnath Jha, Vice-Chancellor of the Allahabad University. In the course of his address Dr. Jha stressed the need of the philosophic mind in these days. He said, "Those of us who spend their time in pursuits that are not considered philosophical, feel that the future welfare of mankind depends on the more and more recognition of the truth that the principles of right action are the best for individuals as well as for State, and that the philosopher alone can be trusted to lay down what these principles are.

"If one may venture to diagnose the cause of the present disease, it is the decline of religious belief; not of faith dogma, in effete formalism, in superstition, but of real, abiding, burning devotion to the highest good. I am aware that in thus emphasising the supreme necessity of religion in life, I am treading on dangerous ground. But I recall the words of Bacon: 'A little philosophy inclineth man's mind to atheism, but depth in philosophy bringeth man's mind to religion.'

Rev. C. F. Andrews chose an appropriate subject for his presidential discourse—the philosophy of *ahimsa*—which might be translated into Christian term as "the Word of the Cross." He referred to the [illegible] cultural potency of early Buddhism as a moral force in the history of Asia and its wonderful influence through the ages on the thought of mankind. He went on to explain how Mahatma Gandhi in recent times had been showing to the world more and more truly the amazing power of this principle of *ahimsa*, not only through individual life but by corporate moral resistance. The East, Rev. C. F. Andrews concluded, had already found a commanding moral genius in Mahatma Gandhi, who had been able to put this power of *satyagraha* into effective action. What was needed in Europe if the West was to be saved from another internecine strife, was that some personality should arise over there of such calibre as to be able to organise the various sporadic efforts for world peace into one overwhelming movement of society, which might sweep away for ever the awful menace of a world war.

—*Indian Review.*

India Letter

(From Our Special Correspondent)

2nd March, 1939.

Jaipur Satyagraha

MAHATMA GANDHI who at the time of writing is still in Delhi has advised the suspension of Jaipur Satyagraha. It is believed that he would not hesitate to advise resumption of Satyagraha if and when he finds that it is essential in the interest of the movement. People in Jaipur have willingly accepted Mahatmaji's advice in view of the circumstances in which it has been given. They know that he is tackling the larger problems of the States and perhaps his hands would be strengthened if they suspended the Satyagraha. In the meantime, the favourable atmosphere thus created by the suspension is expected to lead to substantial improvement in the attitude of the States authorities.

The Congress

A number of former members of the Congress High Command had a prolonged talk with Mahatma Gandhi in Delhi. The situation following Tripuri was reviewed with special reference to Mr. Subhas Bose's illness which has stood in the way of the President implementing the terms of Pandit Pant's resolution enjoining on him to appoint the Working Committee in accordance with Mahatmaji's wishes. Mr Sarat Bose was also expected in Delhi but at the eleventh hour he cancelled the visit. The absence of emergency or breaking down provisions in the Congress constitution to deal with an interregnum during which no Working Committee is in existence is the topic of the day. It is commented in the Congress circles that the A. I. C. C. should be summoned early to deal with the situation.

Socialist Party's Attitude

Mr. Jai Prakash Narain, General Secretary of the All-India Congress Socialist Party, in the course of a Press statement explains the circumstances which led the party to remain neutral on the occasion of voting on Pandit G. B. Pant's resolution before the open session of the Tripuri Congress.

They did not oppose the resolution because they did not want to be a party to driving Mahatmaji and his followers out of the Congress, for, that and nothing short of it would have been the consequence if that resolution had been defeated. Particularly such a consequence would have been disastrous at the juncture when a crisis was impending and we were thinking in terms of a nationwide struggle. The need and importance of unity in our ranks in such circumstances became far greater. They further did not oppose the resolution because it was made clear that it did not imply in any manner a vote of censure on the President, and because they firmly believed that it was in the interest of the Congress and the national movement as a whole that the Working Committee should command Gandhiji's implicit confidence and be appointed in accordance with his wishes.

South Africa

Pandit Bhawani Dayal Sanyasi has arrived from South Africa. He has issued a Press statement on the Asiatic Segregation Bill. He says that the Bill is not only a deep affront to the sentiment of an ancient civilisation but a clear breach of the Capetown Agreement. He was shocked to know that Sir Girjashanker Bajpai stated in the Central Legislative Assembly that the Government of India had no information in connection with the segregation scheme of the Union Government. He says: "Such a Government would not exist even for a day in any democratic country but unfortunately we are placed in a different position. The Government of India cannot escape from their responsibility by misleading the chosen representatives of the people in the Assembly."

Pandit Bhawani Dayal had a conference with the Council of the Imperial Indian Citizenship Association at which he explained the implications of the new Segregation Bill. The Association has addressed the Government of India with regard to the position of Indians in South Africa as it is affected by the proposed Bill.

Kenya Highlands

Sir Purshotamdas Thakurdas, chairman of the Association, has sent a very strongly worded representation to the Government of India regarding the reservation of the Kenya Highlands for Europeans in the course of which he says:

"Therefore, in the opinion of the Council of this Association, the Order-in-Council perpetuates the policy of racial discrimination. It is an insult to India which no self-respecting Indian can tolerate. The Government of India can be said to have failed miserably to do their duty by their nationals abroad. They have let down Indians even as they deserted the Indians in Zanzibar when their legitimate rights were assailed by the Colonial Office. Indians abroad feel that the Government of India have ceased to inspire confidence in them, and the general feeling amongst them is that by their recent policy they cannot be looked upon even as their "step-mother." Our countrymen in the Colonies are groping in the dark without a National Government, a friend or a guide. At every step, in every colony, they are being systematically deprived of their just and legitimate rights which were assured by previous British Cabinets. The Government of India by their deplorable lack of sympathy, masterly inaction and complacence appear to Indians abroad to be entirely responsible for this degrading status to which they are being reduced at every opportunity. Fiji, Ceylon, Malaya, Burma, British Guiana, South Africa, East Africa,—within and without the British Commonwealth—everywhere it is the same deplorable tale.

"It is no more the fault of the Indians if he feels that the Government of India can no longer be trusted with the affairs of Indians abroad, and the sooner the hopelessness of the situation was realised, the better it would be for all concerned. 2,500,000 Indians abroad (this does not include Indians in Burma) are being hunted from pillar to post; their personal honour assailed, their national pride humiliated; their manhood degraded, their time honoured and honest means of livelihood robbed; and all this happens when the Government of India claims to have safeguarded the legitimate rights of Indians abroad. Can the Government of India point to one specific instance in which their influence or intervention saved Indians when their rights were taken away? They might have been able to afford temporary relief, and that is all—nothing beyond it. Do the Government of India exist for being able to give only temporary relief to Indians abroad? We are really grieved to contemplate that our nationals abroad have no Government capable of supporting or helping them in time of trouble and they are perpetually in trouble. The Jews of the world would appear to be better placed as compared to poor Indians abroad. If they are driven out of Germany, the British Empire and America are thrown open to them for settlement. The tragedy of the situation is that Indians, who are the subjects of the British Crown, are being turned out from territories within the British Empire, which they have materially helped to develop. Now, they are asked to make room for the German, Austrian and Italian Jews in the Highlands of Kenya. Indians abroad have no one in

the whole world to take up their cause. Is it proper, just or right, the Council ventures to ask, that non-British subjects should be given preference over Indians in Kenya?...The Council of the Association is emphatically of the opinion that there will not be, as indeed, there cannot be, any cessation of agitation in India and amongst Indians abroad so long as the racial stigma against Indians remains on the statute book of Kenya."

Things In General

Poverty The Legend Of Coloureds

MR. WILLIAM M. FOSTER, Mayor of Capetown, described the condition in which the coloured people of Capetown live, in his presidential address to the Cape Parliamentary Debating Society. In Capetown, he said, during 1935, 3,353 coloured people died, of whom 485 were buried as paupers. A survey of total family incomes in 15,000 families revealed that in several hundred cases the income was nothing, in 3,000 cases it was less than £4 monthly, and in two-fifths of the cases the bread-winner earned less than £1 10s. a week. "Poverty was the legend written across their dwellings, their food, their clothes—their whole existence. This evil dominated their mental and moral outlook, dwarfed their horizon, and followed them to the grave." Dealing with disease among these people, the Mayor said that 53 per cent. of coloured people died before the age of 25, and thousands who escaped early death were the victims of disease which crippled wage-earning power. In some centres the infant mortality rate was suggestive of child murder. To overcome this state of affairs one had to strike at the root of the evil, said Mr. Foster. One had to pay the unskilled man a decent living wage.

Non-European Day Of Prayer

In non-European churches throughout the Union, Sunday, March 26, was observed as a day of intercession and prayer in connection with the colour segregation proposals. The climax of the proceedings in Capetown was reached when more than 3,000 non-Europeans gathered on the Wynberg sports grounds in the afternoon to attend an open-air prayer meeting, which was led by Dr. F. H. Gow, of Bethal Mission Church, and the Rev. D. D. Wessels, of Athlone. The following resolution was unanimously passed: "This mass meeting of coloured people assembled in intercession and prayer to Almighty God, views with deep alarm the segregation proposals now before the country and earnestly prays that the Government will not sponsor any legislation in connection therewith."

Segregation Petition In Johannesburg

A petition in favour of removing non-European townships from the European areas of Johannesburg and providing for development of Europeans and non-Europeans in separate areas, has been submitted to the public of Johannesburg for signatures. The sponsors, including Mr. S. J. Tighy, hope to get anything up to 30,000 signatures. When the lists are closed, the petition will be sent to the Minister of Native Affairs, Mr. H. A. Fagan, with a request to institute a Commission to inquire into the proposal as it affects Johannesburg, principally the western areas, and also the areas adjoining Alexandra and the eastern native township. Meetings are also being called to support the petition. Representatives of all vigilance and ratepayer associations, with other public organisations, have been invited to attend.

Sastri College Old Boys' Club

A social meeting of the Sastri College Old Boys' Club will be held on Saturday, April 15, at the College at 8 p.m. An invitation is extended to every ex-student of the College who may avail himself of this opportunity to renew contact with those others who have also trained through the College. Teachers and residents from the districts will be particularly welcomed, as it is hoped to gather as many Old Boys as possible under one roof for the evening.

Indian Eisteddfod

The secretary of the Indian Society for the Advancement of Music and Art states:—Vernacular sessions in choral, vocal, instrumental, elocution, folk dancing and dramatic classes will be held to-day April 7 in the Sastri College Hall commencing at 6.30 p.m., on Saturday April 8 at 9 a.m., and on Easter Monday April 10 (three sessions) 9 a.m., 2 p.m. and 6.30 p.m. Admission: Adults 6d., scholars and children 3d. (including tax). Season tickets for entire festival, English and vernacular, adults 3s., scholars and children 2s. 6d. (obtainable at the door).

Shree Gopallal Hindu Temple

The Ramanawmie festival was celebrated at the above temple. In spite of heavy rain and storm, the temple hall was full. Thanks are due to the secretary and treasurer of the temple who took all the trouble to bring the festival to a success. Thanks are also due to Pandit R. S. Patak, the priest of the temple, who took great interest in teaching the children for the evening's programme.

Shri Ram Naumie Day

The above day was celebrated under the auspices of the Arya Samaj, Cato Manor, on Wednesday, March 29, at their school hall at 7 p.m. An eloquent and interesting speech was delivered by Mr. K. Heijaath (one of the patrons of the Samaj) on the life of Shri Ramchandrajee. Religious songs were sung by the Hindi school-children and music was conducted jointly by members of the Arya Sangeet and Samaj's Bhajan Mandal. The occasion terminated at 8.30 p.m. by the recitation of Shanti part and parsads provided by the Samaj were distributed to all.

Death Of Mrs. I. E. Moola

The death occurred after an illness of four years, of Mrs. I. E. Moola, second daughter of Mr. A. C. Moola, Managing Director of Messrs. M. M. Amod & Co. (Pty) Ltd., of Ladysmith, Natal. The funeral took place at the Mahommedan Cemetery, and was attended by a large gathering of Muslims, Hindus, and others from all parts of Natal.

Everything appearing in this issue of a political nature has been written and edited by Mahatma M. Gandhi to express the views of Indian Opinion.

TRANSVAAL INDIAN CONGRESS

(Pretoria Branch)

Notice is hereby given that the annual general meeting of the Pretoria Branch of the Transvaal Indian Congress will be held on Sunday, April 23, at 3 p.m. at the Empire Bioscope, Boom Street, Asiatic Bazaar, Pretoria. Agenda: (1) Secretary's Report, (2) Finance, (3) Election of officers.

R. BHOLOO, NANABHAI SITA,
Joint hon. Secretaries.

FOR SALE

Block of semi-detached dwellings in Grape Street in heart of Indian locality. Present rental £12 per month. Price for the whole block £1,000. Terms can be arranged with approved buyers—S. P. Nathoo, Land and Estate Agent, Fraser Lane, Maritzburg.

DRIVING TAUGHT BY EXPERT EUROPEAN

Instruction on Dual Control Cars.
Lessons will be given until licence is passed. Moderate charges.

Apply:
P. O. Box 2139 or
44, Southern Life Bldg.,
Smith St., Durban.

The Torch-Bearer of India's Ancient Culture and Philosophy

PROFESSOR SIR SARUAPALLI RADHAKRISHNAN

DURING HIS SOUTH AFRICAN TOUR

ઇન્ડિયન ઓપિનિયન

મહાત્મા ગાંધીજીના હાથે
સને ૧૯૦૪માં સ્થાપાયું.

પુસ્તક ૩૩ મું. ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૭ એપ્રીલ ૧૯૩૫ અંક ૧૪

"ઇન્ડિયન ઓપિનિયન"
શુક્રવાર, તા. એપ્રીલ ૫ ૧૯૩૫.

સર રાધાકૃષ્ણન

પ્રોફેસર સર રાધાકૃષ્ણનની મુનીમનની ઉઠતી મુલાકાતનો આવતા બુધવારે અંત આવશે અને ગુરૂવારે 'ઇન્ડિયન ઓપિનિયન'નો આંકડો અહીંના વાંચકોના હાથમાં પડોંચશે તે પહેલાં તો નામી મહેમાન જવા વિદાય થઇ ગયા હશે. સર રાધાકૃષ્ણનમાં દક્ષિણ આફ્રિકાના ઇંડીયનોને માતૃભૂમીના એક મહાન સુપુત્રનો પોતાની વચ્ચે સત્કાર કરવાનો અલભ્ય લાભ મળ્યો છે. પ્રાચીન ... નીય સંસ્કૃતિ અને તત્વજ્ઞાનનો દીપક

... ઘરો સમસ્ત જગત પર તેઓ પ્રકાશ પાડી રહ્યા છે. એ મહાન સેવા ... તેઓ દક્ષિણ આફ્રિકાની મુલાકાતે પધાર્યા છે અને એ સેવા બજાવવામાં તેઓ કુશળતાની પરાકાષ્ઠાએ પહોંચી ગયા છે. જેઓએ સર રા...કૃષ્ણનના પુસ્તકોનું અધ્યયન કરેલું છે તેઓ તેમને જાતે સાંભળવાના આ લહાવાને ઓઠ અશિર્વાદરૂપજ ગણતા હશે.

નામદાર શાસ્ત્રીજી જ્યારે આ દેશમાં હતા ત્યારે તેમના વિષે કહેવાયું હતું કે વકતૃત્વ શક્તિમાં આખા દક્ષિણ આફ્રિકામાં તેઓ અજોડ હતા. જેઓને સર રાધાકૃષ્ણનના વિદ્વત્તાભર્યા વ્યાખ્યાનો સાંભળવાનો લાભ મળેલો છે તેઓને એ વિચારવુંજ પડશે કે સર રાધાકૃષ્ણન વિદ્વાનોમાં એક વિશ્વરૂપધારી છે અને દક્ષિણ આફ્રિકાના યુરોપીયનો તેમજ ઇન યુરોપીયનોને ચારેતર આંજી દે છે. તેમના જેવા પુરૂષના તત્વજ્ઞાનપર ઓટલો સ્પષ્ટ અને નિઃશંક પ્રકાશ પાડનાર અને સુપ્રસિદ્ધ વિદ્વાન વકતા જેવા યા સાંભળવાનો દક્ષિણ આફ્રિકાને આ પહેલવહેલોજ લાભ મળેલો છે. શોચનીય વસ્તુ માત્ર એટલીજ છે કે દક્ષિણ આફ્રિકાના યુરોપીયન વર્તમાન પત્રોને હોલીવુડની એક ત્રીજી પંકિતની નટીને તેઓ આપે છે તેના કરતાં આગની પણ પ્રસીદ્ધિ સર રાધાકૃષ્ણન ના વિદ્વત્તાભર્યા વ્યાખ્યાનોને આપવાની આવશ્યકતા નથી જરૂરાર્થ દક્ષિણ આફ્રિકાની બુદ્ધિનું માપ જો આવીજ બાબતમાં આવે તો બહેજ આ દેશને માટે કલ્યિજનક ગણાય. છતાં ઓટલું તો અમારે કહેવુંજ પડશે કે દક્ષિણ આફ્રિકાના પ્રકાશકોએ જનતાને સર રાધાકૃષ્ણની હાજરીનો યોગ્ય લાભ આપેલો નથી. વિદ્વાનોએ સર રાધાકૃષ્ણનને સાંભળવાનો જેટલો લાભ લીધેલો છે અને આવી એટલીજ આશા રાખીએ કે એ ભાષ્ય શાસ્ત્રીય હેતુઓ અર્થેજ નહિ હોય પરંતુ તેમના મનનીય વ્યાખ્યાનોમાંથી મળેલાં જ્ઞાનને વ્યવહારમાં મુકવાનો પ્રયત્ન કરવામાં આવશે.

જેઓ વિચાર કરી શકે છે તેઓને સર રાધાકૃષ્ણનના વ્યાખ્યાનોમાંથી આ દેશનો બીન-યુરોપીયન સવાલ, કે જે દક્ષિણ આફ્રિકાના યુરોપીયનોના મનને વિહ્વળ કરી રહ્યો છે અને બીન-યુરોપીયનોને ભય અને ચિંતા ઉપજાવી રહ્યો છે, તેને કેવી રીતે હાથમાં લેવો એ બાબતમાં ઘણુંએ શીખવાનું મળ્યું હશે. યુરોપીય જગત ની બુદ્ધિ, જે આજે ગ્રસ્ત થી જણાય છે, તે જો કેટલોજ કોત તો સર રાધાકૃષ્ણનની આ દક્ષિણ આફ્રિકાની મુલાકાત બરોજ અણુયાયો આશિર્વાદ કૃપજ થઇ પડી હોત. તેમ છતાં અમે ઉમેદ રાખીએ છીએ કે તેમના શબ્દોનું માધુર્ય અરણ્યમાં વેરાઇ ગયું નહિ હોય.

'નાટાલ ડેલી ન્યુઝ'ને તેમણે આપેલી મુલાકાત દક્ષિણ આફ્રિકાના ગોરાઓને એક ગર્ભિત સંદેશારૂપ છે. રાજકરતી પ્રજા ને જો તેમાંથી મતાધિકાર અને અવાજ વિનાના વર્ગોની સામે અન્યાયી અને અધર્મી કાયદાઓ ઘડતાં અટકવાનું પ્રોત્સાહન મળશે તો સર રાધાકૃષ્ણનનું આ દેશમાં આગમન વ્યર્થ ગયેલું નહિ ગણાય.

દક્ષિણ આફ્રિકાના ઇંડીઓને માટે સર રાધાકૃષ્ણનનું આગમન સાહરાના રણમાં એક રમ્યસ્થાન સમાન થઇ પડ્યું છે. ભારતવર્ષથી હજારો ગાઉ દૂર બેઠેલા આપણુને તેઓ આપણી માતૃભૂમીની ઝાંખી આપી રહ્યા છે. પરંતુ જો સર રાધાકૃષ્ણને પુરોપીયનોમાં યોગ અને મનુષ્યાત્મનું જ્ઞાન જાગૃત કરવાને બદલે કેવળ ભોગ તો એક મહાન માનવીને રાજકુલિ અને મુધાસન મતિનિધિઓ તરીકેની આપણી ફરજો અને જવાબદારીઓનું ભાન આપણામાં જાગૃત કરવાને તેઓએ જે કરતાંયે અધિક કહેલું છે.

આપણી માતૃભૂમીના એવા એક મહાન પુત્રનો સત્કાર કરવાની આપણી ફરજ છે. સુંદર પુષ્પોની વૃષ્ટિથી આપણે આપણો પ્રેમ અને આદર વ્યકત કરી રહ્યા છીએ. પરંતુ એટલાથી કંઇ વળ્યું નથી વળતું. ખરૂં માન તો ત્યારે ગણાય કે તેમણે આપેલી સુચનાઓને અનુસરવાનો આપણે પ્રયત્ન કરીએ. સર રાધાકૃષ્ણને આપણને કહ્યું છે કે આ દેશમાં આપણે સૌએ સહોદર ભાઇઓ અને બહેનો તરીકે એકત્વ થઇ રહેવું જોઇએ અને આપણી ઉપર વર્ણવ્યવસ્થામાં આવતા માનભંગોને ગણી નહિ લેતાં તેની સામે પરિણામનો ખ્યાલ કર્યા વિના અંત સુધી ઝઝવું જોઇએ. દક્ષિણ આફ્રિકાની તેઓની મુલાકાતને માટે આપણા આભારની લાગણી તરીકે સર રાધાકૃષ્ણનને ઘેર આપણે આ દિશામાં સત્યનિષ્ઠાથી પ્રયત્ન કરવાના આપણા સંકલ્પની ખાત્રી આપી શકીએ તો આપણે તેઓને સૌથી શ્રેષ્ઠ માન આપેલું ગણાશે. સર રાધાકૃષ્ણનને આ દેશમાં આગમન આપતાં અમને ઘણો જ હર્ષ થયો હતો. એટલાજ શોક અને ખિન્ન હૃદયે આજે અમે તેઓને વિદાય કરીએ છીએ. તે સાથે અમે તેઓને ખાત્રી આપીએ છીએ કે અમારી લાગણીઓ ભલે ગમે તેટલી હોય છતાં આ દેશની તેઓની કુંક મુલાકાતના પુણ્ય સ્મરણો આ દેશના સમસ્ત ઇંડીઓના હૃદયોમાં ઘણા વર્ષો સુધી તાજા રહેશે.

દક્ષિણ આફ્રિકાના હિંદીઓ પર બોઅરોએ સેન્સરીનલ

ચૂંટણીના સરકારની સેગ્રેગેશનની યોજના પર ટીકા કરતા 'બોઅરોએ સેન્સરીનલ' લખે છે કે:

"ઇન્ડિયન ઓપિનિયને' સૂચવ્યું છે તેમ આ વખત દક્ષિણ આફ્રિકાના હીંદીઓને માટે પોતાના બાકી રહેલા ઘેરાવ વધુ વેગી દેવાને તેઓને આપવામાં આવતી સાલગોના ગેરલાભ પડવાનો નથી. દક્ષિણ આફ્રિકાના હીંદીઓએ એક બાબતની બાબત યાદ રાખવાની છે તે એ છે કે તેઓએ પોતાના વધુ ને વધુ પગ પસારવા જતા કરવા નહિ જોઇએ અને બળજબરીએ દબાવું જોઇએ. કેમ દક્ષિણ આફ્રિકા ના હીંદીઓને સેગ્રેગેટ કરવાની પ્રથા અમલમાં મુકાય તો તેઓની ફરજ મોખી છે. જરૂર પડે તો હિંદ સરકારનો સાથ તેઓને મળે યા ન મળે તો પણ તેઓએ સલામત કરવેજ જોઇએ. આ બાબતમાં નમતું મુકવાનું નહિ. દક્ષિણ આફ્રિકાના હીંદીઓને તેઓની સમસ્યા આવી પડેલા જોખમને ચિંતે કાયમ કરવા જોઇએ અને બોઅરોએ તેઓની સામે આદરેલી તિરસ્કારની નીતીથી વાકેફ કરવા જોઇએ. હીંદી કોમમાં કુસંપ છે એ ચોક્કસ છે કેમકે આવા કોકડી ના સમયે સંપ અસાંત આવશ્યકતા છે અને તેઓએ પોતાના સઘળાં બળો એકત્ર કરી દેવાં જોઇએ. આ અગત્યના મુદા પર હીંદીઓ વચ્ચે મોટા મતભેદ નહિ હોવા જોઇએ અને અંતરાત્માનો આવા રાખવામાં આવે છે કે નજીકના ભવિષ્યમાં હીંદીઓના સઘળા વર્ગોને એકત્ર કરવાનો દરેક પ્રયત્ન કરવામાં આવશે. જરૂર જણાય તો હીંદીઓએ સલામત કરવા જરાયે સંકોચાવું નહિ જોઇએ અને લેગ કરી બોઅરોને બતાવી આપવું જોઇએ કે તેઓ નમતું આપવાના નથી અને સહનનો તેઓએ દૃઢ નિશ્ચય કરેલો છે."

હિંદીઓની આંતરપ્રાંતિક હીલચાલ પર પ્રતિબંધ

ડરબન શાળી મેરીત્સ્બર્ગમાં અભ્યાસ કરતા પાંચ હીંદી વિદ્યાર્થીઓને (બાયીન માસ્યુસો) ગ્રેહામ્સ્ટાઉન ઇમિગ્રન્ટસ તરીકે મધુરીને તેમને પાંચ પૌંડની બાહીનગીરી ઉપર રાખવાના આવ્યા છે. આ વિદ્યાર્થીઓ પ્રેસ્બવાસમાં જન્મ્યા છે. નાતાલમાં પોતાના સગા માટે રહેવા માટે તેમની પાસે કાયમી સર્ટીફીકેટ ન હોવાથી તેમના ઉપર કાયદેસર પગલાં લેવાનું નક્કી કરવામાં આવ્યું છે. નાતાલના કાયદા મુજબ હુકમોમાં જન્મેલા હીંદી માટે એવું છે કે તેઓ તે જન્મ્યા હોય ત્યાંથી બીજા પ્રાંતમાં જવા આવવા માટે આદામાં દસ પૌંડ અનામત મુકી રાખ મેળવવી જોઇએ છે. આ બાબતના દાખલારૂપ હીંદીઓ સાથે વાત કરતાં તેઓએ સખત ફરીયાદ કરી હતી કે હીંદીઓના હકની બાબતમાં દક્ષિણ આફ્રિકા નું જોડાયા તે ખરૂ જોડાયા નથી પણ નામનું છે.

ડા. મલાન શું બોલી ગયા હતા?

ક્યોર્ટ હડ નામના એક સુપ્રસિદ્ધ 'રેકાર'માં લખે છે કે ૧૯૨૬ માં ડા. મલાને ડા. અબ્દુરહમાન ને ક્રીસમસ પ્રસંગે મુબારકબાદીનો સંદેશો મોકલ્યો હતો તેમાં એવું જણાવ્યું હતું કે, વર્ણીયા પ્રજા, આર્થીક અને રાજકીય બાબતમાં તેમની પરવાનગી દુર કરવા પ્રયત્ન કરી રહી છે. અને દક્ષીણ આફ્રિકાના ગોરાઓના ચિત્તાર જો હું બરાબર સમજી શક્યો હોઉં તો તે દીવસ હવે દુર નથી. આર્થીક અને રાજકીય બાબતમાં પ્રજાને સંદેશા કેમ આપવામાં આવશે. ૧૯૨૯ની સાલમાં મતાધિકારનો હક ઉત્તર પ્રાંતમા આપવાની પણ ડા. મલાને જાહેરાત કરી હતી. અને હાર બાદ, તેજ વર્ષમાં આફ્રિકન નેશનલ લીગને સંદેશો મોકલ્યો હતો કે અસામાન્ય સંજોગોને લક્ષને તેનાથી તેઓની કોંગ્રેસમાં હાજર થવાય ગોગ નથી પણ ફ્લુરોપીયન અને પ્રજાના સહકારના ધ્યેય કરવાવતા રહેશે એમ આશા બતારી હતી. બાર બાદ બે વર્ષે ગોરાઓના ના આપવાના કારણ વિશે તેમણે મત દર્શાવ્યો. મારે પણ જણાવ્યું હતું કે આ કારણને હું માન્ય રાખું તો, દક્ષત ગોરી ગોરાનેજ આપી મત આપવાનો હક આપવામાં આવે છે, કે બારંબાર કરેં બનેજર કરેલી નીતીની વિરૂદ્ધ છે. હું તો રંગીન લોકોને પણ મત આપવાનો હક આપવા ઇચ્છું છું. શ્રી. હર્ટ અંતમાં જણાવે છે કે, હવે આ ઉપલી દક્ષીણતો સામે તોફાનાતીસ્ટ પક્ષ ત્યારના રંગીનોની બાબતમાં જે અરજ કરાય છે તે અને રંગીનોની બાબા ઉપર ધારાસભામાં જે બાબતો પ્રથમ છે તેની સરખામણી કરે અને વિચારી જોવ કે રાજકીય ઇતિહાસમાં આના કરતાં કોઇ વધારે ગોઢી બાબત મુકાયાની બોલી મળી શકે છે બારી?

વર્ણના સવાલપર ડા. મલાન

વર્ણના સવાલપર ડા. અબ્દુરહમાન એક પ્રતીનીધીમંડળ જનરલ હર્ટઝોગ પાસે ગયા હતા તેમણે જણાવ્યું હતું કે આપણા દેશમાં કરજ્યાન સેગ્રેગેશનની પાસ્તીને લક્ષમાં રંગીન પ્રશ્ન (કલર બોમ્બ) ઘણો ગંભીર બન્યો છે. ૧૯૨૫ ની કેપની અંદર યુરોપીયન પ્રજા સાથે જે ઉંચ કરવા હકો તેઓ અત્યારે ભોગવી બોગવતા આવ્યા છે અને જેમાં અત્યાર સુધી અંગ્રેજ કે ડચ કોમ વચ્ચેથી કશી અદલબદલ કરવામાં આવી નહોતી તે હક અત્યારે ફીનાની સેવા પ્રયત્ન થયા રહ્યો છે. તેમણે ગોવા આશા જણાવી હતી કે ૧૯૩૩ તથા ૧૯૨૪ની સાલમાં વધા પ્રધાને જે નીતી બાબતુ કરી હતી તેના અમલ કરી રાજકીય બાબતમાં, આર્થીક અને બંધારણી ની બાબતમાં રંગીનોને યુરોપીયનોની સાથે સમાન ધોરે મુકવામાં આવશે. વધા પ્રધાને રેપ્રપ્રેસનને બધી હકસોટ્યો આપવાનું કહ્યું અને જણાવ્યું હતું કે સમાજીક બાબતમાં જો સવાલનો નીકાલ કોઇ પણને નારાજ ન કરીને આવ્યો છે અને કેપ પ્રાંતમાં કલર્ડના મોઢ પણ હવાલ હકો છીનવી લેવા માં નહિ આવે, અને જો બાબતમાં કપના હીંદીઓની પણ કેપના રંગીન સાથેજ ગણતરી કરવામાં આવશે અને જરૂર પડે રંગીન મતના આગેવાનોને બોલાવી ત બાબતમા મસલત કરવામાં આવશે

બીન-બોઅરોના માટે નવી હોસ્પીટલ

જોહાનીસબર્ગની હોસ્પીટલ બોર્ડની મારફત શહેરમાં પોંડ ને માણના બધે બોઅરેતર અને કોરોનેશન ટ્રાન્સવાલોમાં બીન-બોઅરોના માટે બે હોસ્પીટલો બાંધવાનો ઠરાવ કરવામાં આવ્યો છે. એમાંની કોરોનેશન ટ્રાન્સવાલમાંની હોસ્પીટલમાં નેટીવ અને કલર્ડ ઉપરાંત એશીયાટીકોની સારસંભાર પણ કરવામાં આવશે. બીન બોઅરી નર્સોને બોઅરી નર્સોની દેખરેખ નીચે કામ કરવા માટે રાખવામાં આવશે.

જોહાનીસબર્ગમાં સેગ્રેગેશનની અજમાયશ

જોહાનીસબર્ગમાંથી બીન બોઅરોને બહારી બોઅરેન્ટો તરફ કાઢવા માટે મી. કીથી અને તેમના બાકીના માણસોએ એક અરજી લાંબી મતની સહિ લેવા માટે તૈયાર કરી છે જેના ઉપર મત મુકવાવાળી વસ્તિઓ સેવાનું કામ કરવા માં આવ્યું છે. મી. કીથી બીજા કલર્ડ વસ્તિઓ મજરી બોવા આશા રાખે છે. એ અરજી નેટીવ બાતાના પ્રધાન બી ફેનન ઉપર મોકલવા મા આવનાર છે અને તેમાં એક કમીશન નીમવાની માગણી કરવાના આવનાર છે એ અરજી સોકોને સગવડની ને ઉપર વસ્તિઓ બોળવવા કેટલેક ઠેકાણે સભાઓ પણ બોલાવવામાં આવી છે. જોહાની પહેલી તા ૧૦ ના બોઅરોના ન્યુ લેંડસમાં જુની બોરર બોઅરોસ આગળ કામના આવ પાછે રાખવામાં આવી હતી. અને બીજી સહેરના પ્રશ્ન બાબતો બોલ બોઅ. ડી. હોલમાં રાખવામાં આવી હતી મા. કીથીના ઉપર તેમણે બીજા બોરાઓને બોઅરેન્ટોનાં પરોઢવા માટે જે અરજી તૈયાર કરી છે તેને બદલે બે નવાના પત્રો આવ્યા છે ન બાબતમા મા કીથી જણાવે છે કે આવી પ્રજાની આપણને બદલે તે શ્રોતા તો મારી સાથે વાદવાદ કરવા આવે તો હું તે લોકોને સભાની સભાશ કે બેસી કોમને જુદી જુદી રીતે બોલપોલાની પ્રજાની કરવામા મારી યોજના નુકસાનકારક નથી. તેઓ વધુમાં જણાવે છે કે બુધવારે નાતાના બ્યુબેંડની બોરર બોઅરોસ આગળ બાબતોની સભામાં હું બોલવા ઉપર બાબતુ આપનાર છું અને તેમાં બાકી બુલાસો સાભળવા માટે કલર્ડ લોકોને આમંત્રું છું. વા ૧૨ મીએ એક બો. ડી. હોલમાં પણ એ વિષય ઉપર સંપુર્ણ સભા થશે તેમને મળેલા બનાકીના પત્રો બોલીસને સોંપવામાં આવ્યા છે અને બોલીસ તેમની ખાત્રા કરે છે.

મરે કમીશનનો રીપોર્ટ

શ્રી. બ્લોમ્ફિલ્ડના અપવાદો

ટ્રાંસવાલમાં કાફરોના જમીનમાલીકીના હકના સંબંધમાં નીમાયેલાં ટ્રાંસવાલ એશિયાટીક લેન્ડ લૉઝ કમીશનની અહેવાલોનો ટુંક સાર અમે ગયા અંકમાં વસીહ કરી ગયા છીએ

શ્રી. બ્લોમ્ફિલ્ડ આ કમીશનના એક સભ્ય હતા તેમણે નીચે પ્રમાણેના અપવાદો રજુ કરેલા છે અને એ અપવાદો સાથે કમીશનના રીપોર્ટને પોતાનું પુરેપુરું સમર્થન આપ્યું છે.

સ્થાવર મીલ્કતો ધરાવવી બાબતની કંપનીઓમાં શેરોના ટ્રાન્સફરો

ટ્રાંસવાલ પ્રોવીન્સમાં જમીન માલીકી સંબંધી એશિયાટીકોને લાગુ પડતા સઘળા કાયદાઓ તો હેતુ એશિયાટીકોને અને એશિયાટીક કંપની ઓને સ્થાવર મીલ્કતના માલીક બનતા અટકાવવાનો રહ્યો છે. કમીશનને એ બાબતની કાંઈ કેવી રીતે પણ છે અમારા ધ્યાનથી દાખલ કરવામાં આવ્યું નથી તેની તપાસ કરવામાં અને તેમ થતાં અટકાવવા જે ઉપાયો કરવામાં આવ્યા છે તેમાં ખામીઓ જણાઈ આવી છે.

એટલે કમીશન ૧૯૧૮ ના ૩૫ મા કાયદાના બાકીની કંપનીઓ, કે જે મુળમાં જમીન માલીકી સંબંધી એશિયાટીકો ના લાગુ પડતા કાયદાઓનો ભંગ કરવાના હેતુથીજ રચવામાં આવી હતી, તેના અમુક એશિયાટીક શેરહોલ્ડરોની કાયદેસર સ્થિતિમાં સુધારો થાય તેવી સલાહ આપવા સાથે કેટલીક અસંગતતા દેખાય છે અને તેથી મારે એ બાબતોથી અસંમત થવું પડશે

તા. ૧૫ મે, ૧૯૩૦ અને તા. ૨ જુન, ૧૯૩૨ વચ્ચે કોઈના નામપર રેખાયલી મીલ્કતો.

એશીયાટીકોને લાગુ પડતા સઘળાથી જેટલી રીતે રક્ષણ મેળવે પડેલ છે તેટલો ટ્રાંસવાલની વસતીના બીજા કોઇ પણ વર્ગ પાસેજ નથી.

૧૯૩૦ ની શરૂઆતમાં બીક રહ્યા થયું હતું, કે ૧૯૩૨ માં ટ્રેડલાઈસન્સ ધારો કાયદાના રૂપમાં પસાર થયું હતું. તેના મુખ્ય વિધાનો શું હોવાં જોઇએ તે બાબતના કેટલાકની અસર એ કાયદાના અમલની પુર્વેથી થશે તેની બાબતના વધારાના મોકાને તો બાબત ધ્યાનમાં જોઇએ.

એટલે સુધારવામાં આવેલા ૧૯૮૫ ના ૩ જા કાયદાથી કે જેણે સ્થાવર મીલ્કત ધરાવવાની બાબતો હતી તેમાંથી ૧૯૩૭ની શરૂઆત પહેલાં બીજાના નામપર જમીનનું ટ્રાન્સફર થયેલું હોય તેમાંને તો કાયદો પસાર થતા તેવી જમીન બીજાના નામપર ધરાવવાનું ઓથોરાઈઝ કરવાના જોઇએ.

૧૯૩૨ના કલમો તા. ૨ જુના ૧૯૩૫ માં અમલમાં આવ્યા હતા અને તેની કલમ ૩ મુજબ, ૧૯૧૯ ના ૩૩ મા કાયદાની કલમ ૨ (૪) ના સુધારામાં તા ૧૫ મે ૧૯૩૦ થી કોઇના નામની વતી મીલ્કત ધરાવવાનું ઓથોરાઈઝ કરવામાં આવ્યું હતું. એટલે એ તારીખ અને તા ૨ જુન ૧૯૩૨ ના વચગાળામાં જોયાં કોઇના નામની વતી મીલ્કતની મંજુરી ખરીદ કરી હતી અને એ પ્રમાણે મીલ્કતો ધરાવ નારાઓને માટે ઇન્ડીમ્નીફેસો માર્ગ એ હતો, કે પહેલી તકે એ મીલ્કતોમાંથી તેઓએ મુક્ત થઇ જવું અને આશી છે કે પણ દાખલાઓમાં તેવા કોઇના નામવતી મીલ્કત ધરાવનારાઓએ પોતાની મીલ્કતોને નિકાલ કાઢી દીધો હતો. જોકેતેમે તેમ નહિંતું કર્યું" અને આજે કાયદો અમલમા આવ્યાને ૭ વર્ષ થયા બાદ પણ તેમ નથી કર્યું" તેઓને વિષે એમજ માની શકાતું રહ્યું કે તેઓએ કદાચ બારી પણ મગર ઘરીજ નહિ એવી આશાએ પોતાની મીલ્કતો બદલી કરવાનો મરાદો નથીજ રાખ્યો.

આ રીતે કાયદાની ઉપરહદ જવાને માટે મારી દ્રષ્ટિએ તેઓ બાબતેજ દિલસોજીને પાત્ર છે, અને કમીશન સમક્ષ આવેલા દાખલાઓના સંબંધમાં કાયદાને પોતાનો માર્ગ લેવા દેવો જોઇએ એમ હું માનું છું.

એશીયાટીકોને બરબાદી યુરોપીયન ઓએ તરફથી ધરાવાતી મીલ્કતની માલીકી અને કંપનીઓમાં ધરાવાતા શેરો

યુરોપીયન ઓએ અને એશીયાટીકો વચ્ચે ના લગ્નો, પછી તે કાયદેસર હોય કે મુસ્લીમ કાયદાથી, તે આ દેશના સંજોગોથી વિરૂદ્ધ છે અને દર દશ યુરોપીયન વચ્ચે તેવી વિરૂદ્ધ છે

આથી હું સુચવું છું કે જ્યા કોઇ યુરોપીયન ઓ એવાં લગ્ન કરે ત્યા તેનો યુરોપીયન તરીકે નો દરજ્જો જતો રહેવો જોઇએ અને સ્વાભાવિક રીતે તેના એશીયાટીક પણાનો દરજ્જો તેને લાગુ પડવો જોઇએ અને એ રીતે ટ્રાંસવાલમા તેને સ્થાવર મીલ્કતની માલીકી ધરાવવાની બંધી થવી જોઇએ. વળી એવી રીતે પોતાના પ્રથમ લગ્ન બાદ એ ઓએ સ્થાવર મીલ્કત ધરાવતી હોય તો તેના લગ્ન બાદ ૬ મહિનાની અંદર તેણે ઓની મીલ્કત કાયદેસર સ્થિતકરાવેલા કોઇ પણ ખરીદનારને વેચી દેવા જોઇએ.

એવો માર્ગ ત્યારે પકડી લાકારી સમાવો તકિ જોઇએ, કેમકે તેના લગ્ન પહેલાંજ તેને એ સ્થાની ખબર હોવી જોઇએ અને મીલ્કત વેચવા બાદ તેના ઉપજેલા નાણાનો જમીન ખરીદી કરવા બીજી અનેક રીતે ઉપયોગ થઇ શકે.

એવી યુરોપીયન ઓએ જે લગ્ન થયા બાદ મીલ્કત ગેરલા હોય તો તેવા કાયદામા તેને બીજા ના એશીયાટીક પણાના તાબડતો તે ધરાવનાર તરીકે ગણવી જોઇએ, કેમકે કમીશન સમક્ષ રજુ થએલા આવી જાતના દાખલાઓમાં મીલ્કતો ઘણી તરફથીજ પુરા પાડવામા આવેલાં નાણાથી ખરીદાયલી હતી અને તેનાજ તરફથી તે પસંદ થએલી અને ખરીદાયલી હતી અને તેનો વહીવટ પણ તેના તરફથીજ ચલાવાતો હતો. તેવી બાબતોના ધરાવાની મીલ્કતોને તા. ૧૫ મે ૧૯૩૦ થી કાયદાનો અમલ લાગુ પડતો જોઇએ; પરંતુ ઓને આ સંબંધમાં આપનાર કોઇ પણ કાયદાના અમલ બાદ બાર મહિનાની અંદર તેવી મીલ્કત કોઇ પણ કાયદેસર ખરીદનારને વેચી દેવાનો હક આપવો જોઇએ.

યુરોપીયન ઓ અને એશીયાટીક વચ્ચેના લગ્નથી થએલાં સંતાનોને પણ આ પ્રતિબંધ લાગુ પડવો જોઇએ

ઉપર બતાવેલા સ્થાવર મીલ્કત સંબંધી પ્રતિબંધો બાકીની જમીન ધરાવતી કંપનીઓના શેરોને પણ લાગુ પડવા જોઇએ

કેપ બહારથી ધરાવાતી મીલ્કતો અને બાકીની કંપનીઓમાં ધરાવાતા શેરો

૧૯૩૯ બાદ ૫ વર્ષે—એટલે તેજ ઓ-તારીખથી ધરાવાતી મીલ્કતોના સંબંધમાં અમુક બાબતો બાકીની જેવી જોઇએ.

પ્રથમ તો ટ્રાંસવાલમાં કેપ બહેની ઘણીજ વધારે હાજરી છે, બાકીમાં બહુ જ થોડા કુટુંબોજ છે, જેઓનો મોટો ભાગ જોહાનીસબર્ગ અને રીફમાં વસે છે. બીજું આ પ્રાંતના કેપ વતનિ ઓ વર્ગ તરીકે ગરીબ લોકો છે; તેઓ સામાન્ય મજુરી કરે છે, કુટુંબ કારીગરી ધંધા ખાસ કરવા લાયકનું ગ્રામ કરે છે અને કોઇ પોતાનું નાનું મોટું ફેરી ખોમાંજ ગોપાર કરે છે અને તે પણ ઘણાજ નાના પાયાપર. આથી તેઓની બચત પણ જાજ હોવી જોઇએ અને મુદ્દી તો તેઓની પાસે હોય શકેજ નહિ

ત્રીજું ૧૯૩૦ સુધી કેપ બહારથી ગેરલાયેલી જમીન ખેદાનીસબર્ગમાં અને પ્રીટોરીયાની નજદીકના અમુક "ક્લર્ક" અને "ગ્રામ્ય" ટાઉનશીપ સિવાય પણ મોટી હતી

પરંતુ ૧૯૩૦ બાદ ટ્રાંસવાલના સઘળા કાયદામાં કેપ બહારના નામપર મોટી સંખ્યામાં રજીસ્ટર થએલી બિનજમીન બાબતની મીલ્કતો વિચાર કરીએ તો એ વસ્તુ આપે પણ દાખલાઓમાં ઉભવાના વખતમાં બાકીની જમીન ધરાવનારી કંપનીઓમાં ગોરા બાજના શેરહોલ્ડરો અને ડીરેક્ટરો કેપ બહારના જોવામાં આવી રહ્યા છે તો વસ્તુ બાકી ઉપજનારી છે એટલુંજ નહિ પરંતુ એ પરથી એટલું નિર્વીવાદ આવી શકાય છે, અને તે એ કે, જોકે વર્ગ તરીકે તેઓએ એશીયાટીક કાયદાને એશીયાટીકોને લાગુ પડનારા જમીન માલીકીના કાયદાઓથી બહારના જગતને પોતાનો ઉપયોગ કરવા દીધો છે,

આથી કેપ પ્રાંતે તેમને એક દેશ તરીકે ૧૯૨૪ ના કાયદાથી તેઓને અપાયલાં આતેલા હકોનો દુરુપયોગ કર્યો છે એ વિષે કશોજ સવાલ નથી અને જમીન માલીકીના હકના સંબંધમાં ટ્રાંસવાલમાં તેઓની સ્થિતિનો, અમુક અમલદાર સત્તાઓ સિવાય, ગંભીરપણે ફરીથી વિચાર કરવો ઘટે છે.

સુરોપીયન લોકો અને એશીયાટીક વચ્ચેના સમના ઝઘડામાં જણાવાયું તેમ, હું ગાર્યું છું કે, કેપ પ્રાંતે અને ક્લર્ક ઓફ ધી પીસ પણ એશીયાટીકોની રજીસ્ટ્રેશન બનવાં તેમને એશીયાટીક પણીનોજ દરજ્જો લાગુ પડતો. જેમકે અને કે રીતે સ્થાવર મીલકત મેળવવાની તેમજ જમીન ધરાવતી બાનગી કંપનીઓમાં ભાગીદારી ભોગવવાની બાબતો થતી જોઇએ.

જો કેપ પ્રાંતે કે ક્લર્ક ઓફ ધી પીસ એશીયાટીક માણેના લગ્ન દરમીયાન સ્થાવર મીલકત ભોગવેલી હોય અથવા જમીન ધરાવતી બાનગી કંપનીમાં ભાગીદારી ભોગવેલી હોય તો તા. ૧૫ મે ૧૯૩૩ થી પોતાના પણીના નામની વતી તે ધરાવનાર તરીકે ગણાવી જોઇએ પરંતુ આવો કાયદો અમલમાં આવવાની તારીખથી બાર મહિનાની અંદર તેને તે કોર્ટ કાયદેસર સિવાયની તારીખનાં તેવા દેવાનો હક આપવો નહીં.

તેવા લગ્નથી થએલાં સંતાનોને પણ આ પ્રતિબંધ લાગુ પડવો જોઇએ

આવા કાયદાના વાજબીપણાના ઓકસુ જણાવવું જોઇએ કે હમીદાન સમક્ષ આવેલા આવા સમજાત દરેક દાખલામાં નિરપેક્ષ પુરાવા થયું હતું કે મીલકત અથવા શેરો પણી અથવા રખાત પણી તરફથી પુરા પાડવામાં આવેલા નાણાંથી રખાયાં હતા અને પણીએ જાતેજ તેની મીલકત પસંદ કરી અને ખરીદી હતી અથવા શેરો ખરીદેલા હતા અને તેનો વહીવટ પોતે જાતેજ અથવા કોઇ સગાં મારફતે ચલાવતો હતો.

જે મોકાક દાખલામાં આ બાબતની સ્પષ્ટ પુરાવો કમીશન સમક્ષ રજુ નહોતો થઇ શકયો તેના સંબંધમાં સંકોચારેલા સંજોગો તો હતાજ જે પરથી જણાતું હતું કે પણી કે રખાત પણીજ એવી મીલકતનો મારો માલીક અથવા શેર ધરાવનાર હતો અને આ કે બેના નામપર તે રજીસ્ટર થએલ તે બાબ પણીના નામની બનાવ હતી.

છેવટની ચાદી

છેવટમાં હું નીચેની વસ્તુઓ જણાવવા ઇચ્છું છું: એ વસ્તુ જણીતીજ છે કે ટ્રાંસવાલમાં એશીયાટીકોને સ્થાવર મીલકતની માલીકી ધરાવવાની બંધી કરનારો ૧૯૨૫નો કાયદો અમલમાં મુકાયો ત્યારથીજ એશીયાટીક કોમ જુદીજુદી રીતે કાયદાઓથી બચવા જગાઓ સતત કનેહથી શોધી આવેલી છે.

ત્યાર બાદ સુધારા ચળા દરેક કાયદાના પરિણામે તેમાંથી છટકી જવાની નવી યુક્તિઓ ઉભવાય છે અને એ બાબત એક સોગઠાંની બાજીના જેવી બની પડેલી છે

આથી મને બાકી થાય છે કે કપાત કાયદાઓને સબબ કરવાને અને દેખીતી બારીઓ અટકાવવાને બદલે તેના બદલામાં સેવામાં આવશે તેની સાથે તેમાંથી છટકવાની યુક્તિઓ તુરતજ શોધી કાઢવામાં આવે તેનો ઉપયોગ કરવામાં આવશે.

ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસના પ્રતિનિધિઓએ કમીશન સમક્ષ સ્પષ્ટ જણાવ્યું હતું કે તેઓ એશીયાટીકો સામે કોઇ પક્ષપાતના રાજદ્વારી કે બીજા સબબો કાયદા સદંતર રદ કરાવવા માગે છે અને એશીયાટીકોને જમીન માલીકીની બંધી કરનારા કે એ હકપર પ્રતિબંધો મુકનારા કાયદા ચાલુ રહેશે ત્યાં સુધી તેઓ તેવા કાયદાઓથી છટકવાની યુક્તિઓ શોધ્યાજ કરશે.

બારી જમીન માલીકી સિવાય પણ હું જણાવવા ઇચ્છું છું કે ટ્રાંસવાલમાં સ્થાવર મીલકત ધરાવવાને હકદાર કોઇ પણ બાબત કે કંપની તેવી મીલકત એશીયાટીકોને કબજા વગેરેની અંદરને માટે ગણોલપર આપી શકશે ત્યાં સુધી એશીયાટીકોને એ બાબતના કોઇ પણ બાબતમાં, સ્થાનિક ધારા અટકાવી શકાશે નહિ સિવાય કે જ્યાં કોઇ જમીનના ટાઇટલ ડીડઝમાં રંગદબુંઓના પસ્તાવાપર પ્રતિબંધ મુકનારી કલમ છે અથવા જે બાબતોમાં ૧૯૦૮ ના સુધારેલા ઓર્ડર ઇનની કલમો લાગુ પડે છે.

એ વિષે કશો શક છેજ નહિ કે પુરોપીયન બનાવોમાં એશીયાટીકોની પનર્પેસારો પણ વર્ષોથી ચાલતો આવેલો છે અને હજુ આજ દિન સુધી ચાલી રહ્યો છે. તેના કેટલાક તાજા દાખલા કમીશન સમક્ષ રજુ થયા હતા

પગી એ વિષે પણ કશોજ શક નથી કે આ ચાલુ પ્રપંચોદ્વારાથી દેશના ઘણા ગામોમાં વિરોધની લાગણી ઉત્પન્ન થઇ છે અને મારે વિના સંકોચે કહેવું જોઇએ કે આ સ્થિતિના અટકાવવાના પગલાં નહિ લેવાય તો તેનું પરિણામ કદાચ અનિષ્ટ બનાવોમાં પણ આવે.

અંતમાં આ ચુંચવણભરી મુકત થવાના માર્ગ તરીકે મારી એવી સુચના છે કે બારોબારીએ ટ્રાંસવાલમાં એશીયાટીકોને આવે અન્ય કોઇ દેશોના જમીનનો ઓછોવત્તો ધરાવવાના હકપર પ્રતિબંધ મુકવાના બાકીનાં પગલાં લેવાં જોઇએ.

પ્રોફેસર સર રાધાકૃષ્ણન

પ્રો. ફેસર સર રાધાકૃષ્ણન જેઓ હાલમાં આંધ્રદેશની કેંક યુનીવર્સીટીને પધારેલા છે તેઓ તારીખ તા. ૨૭ થી એપ્રીલ તા. ૩જી સુધી બેંગલોરીસબર્સમાં હતા એ મુદત દરમીયાન તેઓએ વીકટોરીયા કોલેજ યુનીવર્સીટીના આશ્રય હેઠળ ભારતીય તત્વજ્ઞાનપર પાંચજ રસીક અને વિદ્વતાભર્યા વ્યાખ્યાનો આપ્યા હતાં, જે સાંભળવા યુરોપીયનો તરફથી સારા પ્રમાણમાં સંખ્યામાં આવ્યા હતાં. મંગળવાર તારીખ તા. ૪ થીએ બેંગલોરીસબર્સના રીજી દેશના સેસન્સ હોલમાં ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસના આશ્રય હેઠળ તેમના માનમાં સત્કારની મેળાવડો થયો હતો, જે વખતે જુદી જુદી કોમોના પ્રતિનિધિઓ, જેવા કે પારસી, હિંદુ મહા સભાજ, ટ્રાંસવાલ પારીઢાર સોસાયટી, મુસલમાન એસોસીએશન, બેંગલ બિનીફીટ સોસાયટી વીગેરે તરફથી માનવંત મહેમાનને પુષ્પહારો અર્પણમાં આવ્યા હતા.

પ્રોફેસર રાધાકૃષ્ણને 'ભારતીય હિંદુસ્તાન' ઉપર પણજ સુંદર વ્યાખ્યાન આપ્યું હતું. દક્ષિણ આફ્રિકા તારે બોલતાં તેમણે રાજકારણી પ્રજાને ઉપયોગી શીખામણ આપી હતી. બીજાઓનું વાતાવરણ કરતાં તેઓ પોતે સેજમાની પોતાની સ્વતંત્ર વાતાવરણ કરી રહ્યા છે હિંદીઓને હિંમતપણ આપતાં તેમણે કહ્યું કે હિંદીઓએ આ દેશને પોતાનો ગણીને રહેવાનું છે. હિંદુસ્તાન જે તેમને મારે એક આશ્રય તિર્થ જેવા છે પરંતુ આધિક રીતે ઘણાજ દ્રષ્ટિએ આ દેશજ તેઓનો દેશ છે. હિંદીઓને તેમણે એકસંપ થઇ પોતાના રાજ્યની અને સ્વાર્થ હકોને મારે જાગ્રતપણે ખ્યાલ કરી કિંમત ઓછી લગી લડવા સુચવ્યું હતું.

પ્રસંગ તા. ૨૫ મીની ઓફે હિંદુ સેવા સમાજ સંસ્થાના સાંધી ભારત વિદ્યાલય તરફથી પ્રોફેસર રાધાકૃષ્ણનના માનમાં હાજરી આપી હતી અને રામાયણનું રહસ્ય સુંદર રીતે સમજાવ્યું હતું મીસીસ રામરાવે પણ કહ્યું હતું - રામ અને સીતા ! નામ દરેક ઘર હિંદુને ઘેર પરગયું થઇ પડેલું છે અને ગરીબમાં ગરીબ પરણું પણ રામાયણ વંચાય છે. પ્રત્યેક યુગે જે રામચંદ્રજી અને સદ્ગુણી સીતા જેવા જનનાનો અને પ્રત્યેક સ્ત્રીએ સીતા જેવા જનનાના પ્રયત્ન કરવો જોઇએ

ગુરૂવાર તા. ૧૩મીએ સર રાધાકૃષ્ણને પ્રોટોરીયાની મુલાકાત લીધી હતી ત્યાં ટ્રાંસવાલ યુનિવર્સાલ કોંગ્રેસની સ્થાનીક શાખા તરફથી તેમના માનમાં સત્કારનો મેળાવડો થયો હતા. જુદી જુદી સંસ્થાઓ તરફથી તેમને પુષ્પહારો અર્પણમાં અપાયા હતા. મેયરે પ્રમુખસ્થાન લીધું હતું અને ઘણા કાઉન્સીલરો તેમજ અન્ય પ્રતિષ્ઠિત યુરોપીયનોનો હાજર હતા.

પ્રોફેસર રાધાકૃષ્ણને મનનીય આખ્યાન કરતાં મહિમ અને પુર્વના તત્વજ્ઞાનનો મુકાબલો કર્યો હતો અને પુર્વના તત્વજ્ઞાનની ખુબીઓ સમજાવી હતી. પુર્વનું તત્વજ્ઞાન અધ્યાત્મવાદ અને સૃષ્ટિના ઉપાસને કાજે વ્યક્તિ-અને સ્વાત્માર્પણપુર રચાયું છે.

રવીવાર તા. ૨૭ મીએ બપોરે ૩॥ વાગ્યાને સર રાધાકૃષ્ણનના માનમાં એટલેમ આપવામાં આવ્યો હતો.

પ્રોફેસર સર રાધાકૃષ્ણન બંગલાપાર ઓપરેશ તા. ૨૮મીએ લેહાનીસબર્ગથી ડરબન આવવા ઉપડયા હતા. બુધવારે સવારે તેઓ અત્રે આવી ગયા છે. તેઓના બાકી દીવસના આ શહેરમાં વસવાટ દરમીયાન તેઓને માટે એક બહોળા કાર્યક્રમ ગોઠવાયેલ છે.

બુધવારની રાતે તેમણે પારસી કસ્તમજી હોલમાં ઇન્ડો યુરોપીયન કોન્ફરન્સીસ સમક્ષ વ્યાખ્યાન આપ્યું હતું.

એલીયન્સ રજીસ્ટ્રેશન બીલ

ઉપલા મથાળાનું પ્રશ્નોત્તર ચાલુ મુનીસીપલની મીટીંગમાં કેપ્ટાઉન ખાતે બુધવાર તા ૨૯ મીનું હતું. એ મથાળામાં સાઉથ વેસ્ટ આફ્રિકા અને યુનીયન ઓફ સાઉથ આફ્રિકામાં પોલીસ અને બીજા બધા અમલદારોને જણાવી સત્તા આપવામાં આવી છે. પરદેશીઓ દાખલ થવાં અથવા જમીન બાંધી ગેરકાયદેસર દાખલ ન થાય તેની તપાસ રાખવા તથા તેમની હીલચાલ ઉપર દેખરેખ રાખવા તે આ કાયદો બહાર પાડયો છે. એ કાયદા દેશના કાયદા પ્રમાણે જે માણસોને પરદેશી દેખાતા હોય તેમણે પોતે પરદેશી ન હોવાનું સાબીત કરવાનો બોજો જવાબદારને માથે રહેશે. એમાં પરદેશીની આજ્ઞા પ્રમાણે જે પોલીસ ઉપર કરીને જરૂરનો ન હોય એવા માણસોનો સમાવેશ થાય છે. એમણે નેટાલ અને કેપ્ટાઉનમાં દક્ષિણ આફ્રિકા એજ ઓફિસ દેશ છે કે જેને માટે તેઓ મંજુરી મેળ લીધે એવી બાબતના ચેક કરવાને આગળ તો કશુજ બાકી નથી રહ્યું. આ કોમોમાંના વિચારકોને એનું ધ્યાન વિના નથી રહેતું કે તેઓ આ દેશના વિકાસને માટે બનતું સબળું કરી રહ્યા છે પરંતુ તેઓને પોતાને તેમાંથી કશુંજ મળતું નથી. તેઓને લાગે છે કે તેઓ યુરોપીયન વર્ગના લાભને માટેજ મજુર કરી રહ્યા છે આથી લાગણીઓજ અને આ દેશનો વિકાસ કરવે કેમકે જે દેશ પ્રજાના એક વર્ગના વિચારો અને લાગણીઓને બળાત્કારે દાબીજ દેવા માગે છે એ દેશ આખર જતા ટકી શકેનેજ નહીં.

યુરોપીયનોના કહે છે કે તેઓને ધારેલ્યા મતની ખેંચએ છે. હું તેઓને કહું છું કે આ દેશમાં મોટાભાગે અને ટકી રહે એવી સ્થિતિસ્થાપનિ એજ છે કે દાનિ, જાતી કે વર્ણનો ભેદ ખાધા સિવાય તેની દરેક વ્યક્તિનું જેમાં હિત સાધ તેવી નીતી પકડી લેવાએ. આજે જે નીતી વર્તી રહી છે એ અત્યંત સંકુચિત અને અન્યાયકારક છે અને આજે તે નિષ્પક્ષપાત બનશે. બુનકાલાના પ્રતિનિધિ તરફ નજર કરવાથી એ ભેદ સાફ છે."

સર રાધાકૃષ્ણને કહ્યું કે "ગાંધીજી આ યુગના એક મહાન પ્રભાવશાળી પુરૂષ છે અને જે રાજકીય સિદ્ધાંત તેઓ બતાવી રહ્યા છે તે સફળ થયા વિના રહેશેજ નહિ. ગાંધીજીની મહાનતા બાહ્ય એ વસ્તુમાં રહેલી છે કે તેઓ હીંદુસ્તાનની પ્રજાપર જોર પરદેશી રાજકીય સિદ્ધાંત કેમ્પા બેસાડવા નથી માગતા પરંતુ આધુનિક વિચારો ધરાવા છતાં પ્રાચીન ભારતીય તત્વજ્ઞાનપર રચાયેલા નવા સિદ્ધાંતો તેઓ પ્રજાને દોરી રહ્યા છે. સર રાધાકૃષ્ણને જણાવ્યું કે હીંદુસ્તાનને સ્વરાજ મળવુંજ જોઈએ. અને બ્રીટીશ સામ્રાજ્ય કાયમ સુધી સબળા રહેવું અને જાતીઓ માટે સ્વતંત્રતા અને મનુષ્યજાતી નજીકના ભવીષ્યમાં માનવું હોય તો હીંદ સાથેનો સંબંધ પણ દૃઢતાથી બાંધવો જોઈએ.

દક્ષિણ આફ્રિકાનો પાયો

સર રાધાકૃષ્ણને કરેલી ટીકા

પ્રોફેસર સર રાધાકૃષ્ણને "ગાંધીજી એક યુગ" ના પ્રતિનિધિને મુલાકાત આપતાં જણાવ્યું હતું કે તેમે દક્ષિણ આફ્રિકામાં વિકાસ અને સમૃદ્ધિની ભવ્ય ઇમારત ખાંપી રહ્યા છે પરંતુ તેનો પાયો ઢીલો છે. આ દેશની આખી આર્થિક અને રાજદ્વારી જીંદગી કેટલા એક બાબત પર આધાર રાખી રહી છે. કેવળ યુરોપીયનોના લાભને બાદર રાખ્યા ચોકકસ શીપાયાની પસંદગી થઈ રહી છે. મેદીય, ભારત અને દક્ષિણ આફ્રિકા એજ એવા દેશ છે કે જેને માટે તેઓ મજુરી પણ સારે એવી બાબતના ચેક કરવાને આગળ તો કશુજ બાકી નથી રહ્યું. આ કોમોમાંના વિચારકોને એનું ધ્યાન વિના નથી રહેતું કે તેઓ આ દેશના વિકાસને માટે બનતું સબળું કરી રહ્યા છે પરંતુ તેઓને પોતાને તેમાંથી કશુંજ મળતું નથી. તેઓને લાગે છે કે તેઓ યુરોપીયન વર્ગના લાભને માટેજ મજુર કરી રહ્યા છે આથી લાગણીઓજ અને આ દેશનો વિકાસ કરવે કેમકે જે દેશ પ્રજાના એક વર્ગના વિચારો અને લાગણીઓને બળાત્કારે દાબીજ દેવા માગે છે એ દેશ આખર જતા ટકી શકેનેજ નહીં.

યુરોપીયનોના કહે છે કે તેઓને ધારેલ્યા મતની ખેંચએ છે. હું તેઓને કહું છું કે આ દેશમાં મોટાભાગે અને ટકી રહે એવી સ્થિતિસ્થાપનિ એજ છે કે દાનિ, જાતી કે વર્ણનો ભેદ બાધા સિવાય તેની દરેક વ્યક્તિનું જેમાં હિત સાધ તેવી નીતી પકડી લેવાએ. આજે જે નીતી વર્તી રહી છે એ અત્યંત સંકુચિત અને અન્યાયકારક છે અને આજે તે નિષ્પક્ષપાત બનશે. બુનકાલાના પ્રતિનિધિ તરફ નજર કરવાથી એ ભેદ સાફ છે."

સર રાધાકૃષ્ણને કહ્યું કે "ગાંધીજી આ યુગના એક મહાન પ્રભાવશાળી પુરૂષ છે અને જે રાજકીય સિદ્ધાંત તેઓ બતાવી રહ્યા છે તે સફળ થયા વિના રહેશેજ નહિ. ગાંધીજીની મહાનતા બાહ્ય એ વસ્તુમાં રહેલી છે કે તેઓ હીંદુસ્તાનની પ્રજાપર જોર પરદેશી રાજકીય સિદ્ધાંત કેમ્પા બેસાડવા નથી માગતા પરંતુ આધુનિક વિચારો ધરાવા છતાં પ્રાચીન ભારતીય તત્વજ્ઞાનપર રચાયેલા નવા સિદ્ધાંતો તેઓ પ્રજાને દોરી રહ્યા છે. સર રાધાકૃષ્ણને જણાવ્યું કે હીંદુસ્તાનને સ્વરાજ મળવુંજ જોઈએ. અને બ્રીટીશ સામ્રાજ્ય કાયમ સુધી સબળા રહેવું અને જાતીઓ માટે સ્વતંત્રતા અને મનુષ્યજાતી નજીકના ભવીષ્યમાં માનવું હોય તો હીંદ સાથેનો સંબંધ પણ દૃઢતાથી બાંધવો જોઈએ.

પ્રશ્નોત્તર

કરતરના તહેવારો બાદ પાલીમેન્ટમાં કેટલાક બીલો આવનાર છે તેને માટે તરેહ વરેહ સુધારાઓ મજુર થતા રહ્યા છે. એ બધામાં પ્રીવીયસ રીપોર્ટોના દરમ્યાન બાબતમાં કામદારના અમલની મુદત જે આજુ બાજુની બીજાની બાબતોને પુરી થાય છે, તેટલા માટે પાર્લામેન્ટને તૈયાર કર્યા વગર છુટકો નથી. આમ તો કે અનીવાર્યતાપણાની કશી બોટ નથી છતાં પણ કેટલાક મુંઝવણોમાં એ સવાલ ઉભો વિચાર કરવો પડશે

* * *

રંગીનોની બાબતમાં એ કે નવા કામદારની જરૂરીયાત રહેશે પણ આ બેઠકમાં કેટલાક ઇ પ્રસંગો રોવામાં નહિ આવે એવા જણાય છે

* * *

મી. એરીક લોના એલીયન્સ રજીસ્ટ્રેશન બીલ ઉપર ગરમાગરમ ચર્ચા થવા સંભવ છે. આવતા પહેલા બે વાસ દરમીયાન બીલીત થશે એમ કમીશનનો રીપોર્ટ મળ્યા બાદ ચર્ચા કરવામાં આવશે

* * *

ગ્રીનીજીંગ નજદીક સ્ટીલનું નવું કારખાનું ફ્રીડરીસ્બર્ગના કરોડપતિ કારખાના લોર્ડ બાકરવાની મોજના ચાલી રહી છે અને ચરમાનનો બર્ગ બીસર્યા પાંચીન ગ્રામ પીઠનો થશે.

દક્ષિણ આફ્રિકાના ટુંક ખબરો

સેગ્રેગેશન સામે કેપટાઉનમાં વિરોધ

તા. ૨૬ મા રવીવારને દીવસ આખા યુનીયનમાં બીન ગોરાઓના દેશોમાં બાકીની સરકારે કરવા ધારેલા રંગીનોના સેગ્રેગેશન બીલ્સમાં પ્રબ્બર પ્રોટેસ્ટ કરવામાં આવી હતી. સાધનબળની રક્ષણશક્તિના ખુલ્લા મેદાનમાં, એથલ મીચલ દેવળના ફે. એફ. એચ. ગા અને સેગ્રેગેશનના રેવ. ડી. બી વેસ્ટકસની આગેવાની નીચે પ્રાર્થના કરવા માટે ત્રણ હજારની સંખ્યામાં લોન-યુરોપીયનો ઓકઠા મળ્યા હતા અને સા સેગ્રેગેશનની બીલ્સમાં રહેલની ગદર ગાનનો ઠરાવ કરવામાં આવ્યા હતો. સોમવારની રાતના રંગીનોની મીટીંગ ભરાઈ હતી જેમાં દસથી બાર હજાર માણસોની સંખ્યામાં પરેડ (કેપટાઉન) ના ખુલ્લા મેદાનમાં મળ્યા હતા અને રાતના દસ વાગ્યા તેઓનું સરઘસ બળતા મશાલો સાથે પાર્લામેન્ટ સ્ટ્રીટમાંથી પસાર થયું હતું સભા શાંજના સાડા પાંચ વાગે શરૂ થઈ હતી અને રાતના દસ વાગ્યા સુધી ચાલી હતી. તેમાં ૬૦ પચ્ચ જાતની અનિચ્છાએ ગોઝ બનાવ બન્યા નહતો. ત્યાર બાદ સેકોનું ટોળું પાર્લામેન્ટ સ્ટ્રીટ તરફ જતું હતું તેને પોલીસ તરફથી અટકાવવામાં આવ્યું હતું ત્યાર બાદ ગોરાક માણસો તરફથી ધુળ કરવામાં આવ્યું હતું જેમાં ચાર પોલીસના માણસો ઘવાયા હતા. ધુલ્લડખોરોની ધરીયાદ એ હતી કે પોલીસના માણસોએ તેમના ઉપર ગેરવાજબી રીતે હુમલો કર્યો હતો. આ બાબતની તપાસ ચાલુ છે. આ સંબંધમાં આઠ માણસની ધરપકડ કરવામાં આવી છે.

નેશનાલીસ્ટ પક્ષનો ઉદ્ઘાપોહ

આ ધુલ્લડની બાબતમાં મંગળવારે કેપટાઉન ખાતે પાર્લામેન્ટમાં નેશનાલીસ્ટ સભ્ય તરફથી મોટો ઉદ્ઘાપોહ કરવામા આવ્યો હતા. અને ઘા મલાને જણાવ્યું હતું કે આ સેગ્રેગેશન અમલમાંથી કરવામાં આવ્યું હત તા આવા તોફાનો થાત નહિ. અને હજી પણ સરકાર આ બાબત ઢીલમાં નાંખશે તો પોતાની નજીવાઇ ગવર્નર કરશે અને ધુલ્લડોર મજબુત બનતા જશે ઓટલા માટે આ બાબત ની તપાસ કરી ગુન્હેગારોને સખ્ત સજા કરવા માં આવશે જોઇએ અને જેમ બની તેમ જલ્દીથી સેગ્રેગેશનની નીતીનો અમલ થવો જોઇએ, તમજ એ પણ જણાવ્યું હતું કે આ સભાસદો મારા ઘણા કેટલાક કોમ્યુનીસ્ટ ગોરાઓ રંગીન પ્રજાની ઉશ્કેરણી આવા ધુલ્લડો કરાવે છે, જનરલ સ્મટસે ત બાબતમાં ખુલાસો કરતાં જણાવ્યું હતું કે કાંઇ ગોરાઓએ આ મીટીંગ ફરજવાના બીલકુલ સાંતા સભા હતી. પણ મીટીંગ પુરી થયા બાદ ગોરાક તોફાની ઓએ ઉશ્કેરાઇ જઇ ધુલ્લડ કર્યું હતું. રંગીન પ્રજાની ઉશ્કેરણીને બદલ કારણ તા ડા. મલાન અને તેના પક્ષ તરફથી જે તે પ્રશ્ન સાગે વિરૂદ્ધ પ્રચાર કરવામાં આવે છે તે છે. જે રંગીનોને આ ધુલ્લડ બાબતમાં પકડવામાં આવ્યા છે તેમનો કેસ તા. ૧૭ મા ઉપર મુલતવી રહી છે.

રંગીન મજુરવર્ગની દશા

કેપટાઉનના મેયરે પાર્લામેન્ટરી ડીપ્યુટેશન સભા માં પ્રમુખસ્થાનેથી બોલતાં જણાવ્યું હતું કે ૧૯૩૫ ની સાલમાં ૨૩૫૨ કેસમાં લોકો પકડી ગયા હતા. જેમાંથી ૪૮૫ ને બદલના પૈસાએ છોડવામાં આવ્યા હતા. બંદર હજાર કુટુંબોની આર્થીક આયકની તપાસ કરવામાં આવી હતી. જેમાં સોકડો દાખલા તો એવા છે કે તેઓને કમાણી બીલકુલ હતી નહિ. ત્રણ હજાર કુટુંબની આવક માસીક ચાર પોંડથી ઓછી હતી. અને દસ હજાર કુટુંબો માં કમાનાર માણસને ચાહવાડીયાને દોઢ પૈડ મળતો હતો. તેમના ચહેરાઓ, પોશાક અને કપડાં ઉપરે તેમની આખી દયાની ઉપર ભૂખ મરતી છાપ હતી. એ ભુખમરો દબાવ ચુપ્પી તેમનો પેટો ભુસ્તો નહોતો. કલકોમાં રોગોની બાબતમાં તેમણે જણાવ્યું કે એ મરણની સંખ્યા માં ૫૩ ટકા એટલે અડધો અડધ ઉપરાંતના મરણો ૨૫ વરસથી ઓછી ઉમ્મરનાં બાળકોનાં થાય છે. અને હજારો માણસો જે મોતમાંથી બચે છે તે ગોવા રોગોના ભોગ બને છે કે જેનાથી તેઓ કાયમને શક્તીહીન થાય છે. કેટલેક ઠેકાણે તો બાળકોના મરણનું પ્રમાણ જોતાં માનવાનું કારણ મળે છે કે આ ગરીબીને લાબને બાળકોને મારી નાંખવામાં આવતા હોવા જોઇએ. આ અધમ રીતીનું મુળ કાઢવા માટે મજુર વર્ગને જીવવા જોગો બાજબી પગાર મળવો જોઇએ.

કહાડ અમે તો?

પાર્લમેંટ (કેપ પ્રોવીન્સ) પેટા ચુંટણી માટે ઉભા થયેલા યુનાઇટેડ પાર્ટીના ઉમેદવાર મી. ફ-ક હોકેને ટેકો આપવાને માટે સભા બોલાવવા મા આવી હતી તેમાં જનરલ કેમ્બે જાહેર કરતાં જણાવ્યું હતું કે નેશનાલીસ્ટ પક્ષ એવું ડરાવવા માગે છે કે યુરોપમાં લડાઇ જાગે તો દક્ષિણ આફ્રિકાએ તટસ્થ રહેવું. અને લડાઇ કે યુદ્ધ કરવા બેસ તો લોકોનો મત માંગશે. ૧૯૩૪ મા નેશનાલીસ્ટ પક્ષે એવો કાર્યક્રમ પાયો હતો કે લડાઇમાં સામેલ થવા માટે ડરાવ કરવાની ધારાસભાને સત્તા આપવી પણ તેને બદલે હવે પાર્લામેન્ટ પાસે પણ એવી સત્તા રહેવા દેવી નથી. એનો અર્થ તો એ થાય કે કુદરત આપણા ઉપર બોમ્બનો મારો કરે તો તેની સામે બંદુક છોડતાં પહેલાં લોકોના મત મગાવવા નીકળવું. પાડુકીઓની બાબતમાં તેમણે જણાવ્યું કે જે લોકોને યુનીયનમાં દાખલ કરવામાં આવ્યા છે તે લોકોને અપાયેલા ચુકેરી તરીકેના દરો પાછા છીનવી લેવા દેવામાં આવશે નહિ કારણ કે તે રીત ડીમોક્રેટીક નીતીથી તદ્દન ઉલટી છે અને ગોરી નાતી કરી પણ અખત્યાર કરવા દેવામાં આવશે નહિ.

ડિંડી વેપારીનું ખુન

પોર્ટએલીઝબેથથી બાજર મળ્યા મુજબ લાંના ધ્રોન્ડસ્ટ્રોમ્ડીના બાતના દુકાનદાર સુલેમાન મહમદ ઉમ્મર વરસ ૧૬ તથા તેની ધણીયાણીનું ખુન કરવામા આવ્યું છે. મરહુમ બાદુ દુકાનમાંથી અને બીજું મડદુ સુવાના ઓરડામાંથી મળી આવ્યું હતું તેઓ બા સવારમાં ૧૦ વાગી રહેતા હતા એકના ઉપરાની દુકાન બાંધી કેટલોક દુર સાનીટરી નજદીક આવી છે. ગઇકાલે બીજેરે બીજરાએલા માલમ પડવાથી પોલીસને માટે આ ખુન થયેલું જણાય છે. પાછળથી એક નેટીવને આ બાબતમાં પકડવામા આવ્યો છે

પરચુરણ

—એક જાણીતા વેપારી પીમાની બરસીનયો તા. ૧ લીના યુરોપ, આફ્રિકા અને ગોવામા જવે ખાંડો ઉપર કરી આવવાને એક તાંતુ કરાવ પીમાન લાઇનો નીકળ્યો છે. એ વેપાર પીમાનનું એનાઝમ પાત ચાર્લીસ હોલ' પાસરનું છે. અને તેનો માલ સો માઇલના જઇયની છે. આવી સાંબી મુસાફરીને માટે આવા નાનામા નાનું વેપાર પીમાન છ

—ચેકોસ્લોથી શ્રી. એસ. પી. બસલ તરફથી ઇંડિના દરિદ્રજન ફાર્મ માટે મા ૫-૫-૦ અને 'ઇન્ડિયન ઓપિનિયન' ના પા. ૧-૧-૦ બેટ મોકલવામાં આવી છે જે સાભાર સ્વિકારીએ છીએ.

ટ્રાંસવાલ ઈન્ડિયન કોંગ્રેસ

મીટીરીયા બ્રાંચ

વાર્ષિક જાહેર સભા

આ ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસ મીટેરીયા બ્રાંચની વાર્ષીક જાહેર સભા તા. ૨૩ મી એપ્રીલ ૧૯૩૯ ને બપોરના બરાબર ૩ વાગે પી એસ્કપ્લાયર બાયોસ્કોપમાં, બુમ સ્ટ્રીટ, એસીયાટીક બજાર, મીટેરીયામાં નીચેના કામકાજ માટે ગાઇશે જે સમયે મીટેરીયા અને ડીસ્ટ્રીક્ટમાં વસતા તમામ હિંદીઓને વેળાસર પધારવા વિનંતિ છે

કામકાજ: (૧) સેક્રેટરીઓનો રીપોર્ટ, (૨) ફીસાબની સ્વીકાર, (૩) બ્રાંચની ચુંટણી.

આર. મુલુ નાયડુ નારાણજી પટેલ. માનદ મંત્રીઓ મંત્રીઓ

ભાડે આપવાની છે

સારી ગોકાની દુકાન કંપીન સ્ટ્રીટ અને મેલબર્ન રોડ બરકાક્સના ખુણા ઉપર. કંપર્સ અને બુચરના વેપાર લાયક છે. મળો:

L. O. PATEL,
23 (b) Bait Street,
Doornfontein, J.H.Burg.

જગતનું રાજકીય વાતાવરણ

પોલાંડ

પોતાના ઉપરને જરમનીએ ડેનઝીગ પડાવી લેવા પોલાંડમાંથી રસ્તા ગેણવવા માટેની માંગણીઓ કરી છે. તે બાબતથી પોલાંડે કબુલ રાખ્યા નથી અને ઉલ્ટાસ્લોવાકોવાની બાબત પોલાંડમાં પણ લડાઇની ધમકી આપી પોતાની માંગણીઓ સ્વીકારાવવાનો નીતી જણાતાં પોલાંડને પાસ્તી આવી હતી. આ બાબતમાં ઇંગ્લાંડ અને ફ્રાન્સે એવી જાહેરાત કરી છે કે, પોલાંડ ઉપર કોઇ પણ જાતનો જબરજસ્તી કરવાનો આવશે તો તેમના બચાવ માટે તે બન્ને રાજ્યો લશ્કરી મદદ આપશે. આથી હાલ તુરતને માટે જરમનની ઉદ્ધત પગલું લેવાનો વિચાર કરશે એમ જણાય છે.

સ્પેઇન

સ્પેઇનમાં લડાઇનો અંત આવ્યો છે અને જનરલ ફ્રેન્કોના હાથમાં સંપૂર્ણ સત્તા આવી છે. જનરલ ફ્રેન્કોની મદદમાં જો લડાઇના જેવડતા ભાગે જરમનીનું મોસ્ત હતું માલુમ પડ્યું હતું.

ડચુથી આનીઓ

ડચુથી આનીઓ કે જેની પાસેથી જરમનીએ ગેસસ પડાવી લીધું છે, ત્યાં તેની પ્રજાના માણસોને પકડવામાં આવે છે. અને દેશદ્રોહ કરવામાં આવે છે એવો ફરીયાદ બહાર આવી છે.

ઘરોક

બલકાનમાં મુસ્તફાના તાર મુજબ ઝોરીસ્ત તરફથી દસ લાખ પોંડના ખર્ચે તહેર પુલની મુલાકાત માં આવી છે જેનું બાંધ કામ ૧૯૩૮ની સાલના ડીસેમ્બર માસમાં શરૂ કરવામાં આવ્યું હતું અને ટાઇગ્રીસ નદીમાંથી એ તહેર મારફતે, શત-અલ-અરબ નદીમાં પાણી મોકી શકાશે કે જેના એ નદી જે ઉનાળામાં સુકાઇ જતી હતી તેને બદલે બારેમાસ પાણી પુરું પાડી શકશે.

ફ્રાન્સ

ફ્રાન્સની સાથે છડાની જ સવાલોનો ફડચો કરવા માંગે છે તમાં સુએજની નહેરના સવાલનો પણ સમાવેશ થાય છે. આથી ઇટાલીમાં એનેની ફેલાઇ છે. ઇટાલીના છાપાઓ જણાવે છે કે એ નહેર ઇટાલીની જાણીનમાં આવેલી હોવાથી સામાન્ય રીતે બ્રાતર પણ એ સવાલ ની ચર્ચા અમારી સાથે થવી જોઇતી હતી; ઓટલુંજ નહિં પણ હતે તો એ પણ નક્કી થયું છે કે ૧૯૬૮ની સાલમાં બ્રાન્સ રાજ્યોના હક પુરા થઇ જશે અને એ નહેર ઇટાલીની માલીકી ની થવાથી તેમ છતાં જે પોતાને પુછવા જતાં એનો કંઇ પણ વીચાર કરવામાં આવે તો તે બેરવ્યાજબી ગણાશે.

ઇટાલિ

ફ્રેંચથી મળેલા તાર મુજબ ત્યાંની પાર્લામેન્ટ માં પડા પ્રમાને જણાવ્યું હતું કે યુદ્ધનો પ્રસંગ આવે તો ઇટાલિનું સરકાર બ્રીટીશતા પક્ષમાં નીચે મુકવામાં આવશે. મુસોલિનના સમર્થન ઇટાલિનો પોતાના સરકાર ઉપર સંપૂર્ણ કાબુ છે. પણ લડાઇ થાય તો એ સ્થિતિ બદલાવવી પડે. છેલ્લી લડાઇમાં બ્રીટીશે પોતાનું સરકાર ફ્રેન્યના અધિકાર નીચે સોંપ્યું હતું તેજ પ્રમાણે ઇટાલિ પણ કરવા વિચાર રાખે છે.

પેલેસ્ટાઇન

લંડનથી મળેલા તાર મુજબ પેલેસ્ટાઇનના આરબ બાબતોના આગેવાન મી. અબ્દુલ રહીમ બ્રીટીશ સરકારમાંથી નીકળી ગયાના સમાચાર મળ્યા છે. આરબો તરફથી મજલી પ્રધાન મુસ્તફા ને સીરીયામાં મુકતી સાથે હતા બાંધી પેલેસ્ટાઇન પાછા ફરતાં સો બાબુમોં સાથે અંધારામાં સરહદ ઓળંગતા હતા. અને બ્રીટીશ સરકારના ઘેરામાં આવી જતા તેમાંથી નાસતા મોણીના ગોળ પણ પડ્યા હતા.

આયરલાન્ડ

આઇરીશ રીપબ્લીકન આર્મીના નાયકે દાણી લંડનમાં ગોલાગાર કરી રહી છે તેમાંના ચાલ માણસો જે પકડાયા હતા તેમના બધા બાંધીવાર્ગા સજા થઇ ગઇ છે. હાલ બ્રીટી તુરત જ લંડનમાં બોંબ ૮૮ જગ્યાઓ ઉપર ગોબ્બો ફાટ્યા હતા. પ્રથમ ઠેકાણે પકડાનોને નુકશાન થયું હતું પણ જનની ખુવારી થઇ નથી.

ચીન

ફ્રેંગ ફેંગની બ્રીટીશ અને અમેરીકન કોન્સની હલના રાષ્ટ્રી-ટેન્ડન્ટ મી. ગેલ્ડ્રોગોમરીએ ફ્રેંગ ફેંગમાં એક ભાષણ આપતાં જણાવ્યું હતું કે જાપાન સાથેના યુદ્ધમાં ચીન ડેલેક્ટ્રીક વીજળી. ચાઇનાને જનન અને માલની મને તેટલી મુશ્કેલી સામે તે પણ જે નવો ગુસ્સો ત્યાં જાગ્યો છે તે દ્વારી શકાય તેમ નથી. અલબારે આગળ કોઇ પણ પ્રબંધ નહોતા એવી અગવડતા તેમાંમાં પેદા થઇ છે અને ત્યાં બીસતાલીસ કરોડ માણસની ધરતી એટ પકડ કરવાની કોઇ ત્યાં દુનીયાની કોઇ પણ સત્તા તેને તાબે કરી શકે એમ નથી.

જાપાન

રશેટથી આર્ચીપેલેગોમાં જાપાનીઓએ કબજો કરવાથી પેરીસમાં ખાંતા ઉભા થઇ છે. ફ્રાન્સે ના ફરીયા ખાતાના વકાના માનવા મુજબ એ જરૂરી કામને માટે ઉપયોગી જગ્યા છે. એ એક નહાના ટાપુઓની હાર છે અને તેના ઉપર અત્યાર સુધી કોઇનો સંપૂર્ણ કબ્જો નહોતો. આ ટાપુ કબજે કરવાથી જાપાન સીંગાપોરના બ્રીટીશ કરીબાઇ મથકથી માત્ર અગીયારસો પચાસ માઇલને અંતરે રહે છે અને ફ્રાન્સના ઇન્ડોચાઇનાથી સાતસો માઇલ દુર રહે છે.

ટોકાયોથી મળેલી ટેલીગ્રાફના ખબરપત્રીના જણાવવા મુજબ જાપાનમાં જરૂરની અને ઘટાલી સાથે દોસ્તી રાખવી કે મોસ્કોસાનવાદ પાળતા રાજ્યો સાથે મીત્રતા રાખવી તે બીજે બે મત છે.

યાહુદી

લંડનથી તા. ૩૦ મીના તાર મુજબ ફ્રેંકફર્ટના યા હુદી બીમાનો આરબને સલામ ચારસો યાહુદીઓ આવ્યા હતા. તેઓ ડેન્ઝીગ, પોલાંડ, ફ્રેંચોન, જરમીન, ચી યુરોપના જુદા જુદા ભાગોમાં મોટા ગામને હાજલ કરવામાં આવ્યા હતા. પણ જ્યારે ઘેટાંને ના પાડવામાં આવી હતી તે વીસેક રહી પડ્યા હતા અને યુ'ટણીઓ પડી રાખવા પાસ તા માટે આજીજી કરતા હતા. બીજા તેર યાહુસો જીસો પોંડના ખર્ચે ડેન માર્કના એક ખાસ વીમાનમાં વોરસોથી આવ્યા હતા. પણ તેમાંના માત્ર ત્રેવીસ યાહુસ જે મેરારોપા (ઝેક) ની અરાદ યાહુદ જરદમાં મદ્ય ને પોલાંડની સરહદ ઉપર પહોંચેલા હતા તેને જ દાખલ કરવામાં આવ્યા હતા. એમની આ ૨ જે પહેલાં ઓસ્ટ્રીયામાં ટેલીસ સ્ટાર હતી ને અને તેના બીજા બીજે તેમને મદ્યા હતા તેમણે ઇગ્લાંડની તેમના પૈસા છે એવી ખાત્રી આપી હતી.

પ્રમીસ જમીન યાહુદી રહેવાની જગ્યા શોધવા માટે દુનીયા અલેરીકા સીવી બધી જગ્યે ફટકેક કેકાણે થઇ સાઉથેમ્પ્ટન આવી પહોંચ્યા છે. તેમોને યાહુદ્રા ગોદવાઓ તરફથી એવો દીલાસો મળ્યો ન કે તેમને બોલીવીયામાં દાખલ કરવા ના આવશે ના જરા તેઓ તા. ૬ ઠી એપ્રીલે ઉપડશે અને ત્યાં પહોંચતાં તેઓ અરાદ હજાર માણસની મુસાફરી પુરી કરી ચુકયા હશે.

સંખ્યાબંધ પ્રવાહીગત યાહુદીઓ ફ્રાન્સમાં દાખલ થવા માટે ફ્રાન્સની સરહદ ઉપર ચોગ્યા છે. દુનિયા અમેરીકાના અમુક ભાગમાં જવા માટેની પાસપોર્ટો જે જરમન અને ઇટાલીયન યાહુદીઓને વેચવામાં આવે છે તેની કીમત પોંડ પીસતાલીસ લાગે છે.

તરત દુકાનો વેચવી છે

મેનેજમેન્ટની બાબતોને લઇ બે સારા ગોકાની દુકાનો વેચી વેપાર બદલાસ કરવા માગીએ છીએ. કોઈ પણ રાજસને વેપાર કરવો હોય તો આ તક ગુમાવશો નહિં. દુકાનો રહેમ બને રહેઠ બેઇન રોડ મારકીનટેલ ઉપર આવેલી છે. નેટીલ હોકેશનની સામે આ દુકાનો સાંબી મુદતથી રીટેલ વેપાર કરતી હતી. કોઈ પણ સાહેબને હોલસેલ સાથે કરવું હોય તો તે પણ થઈ શકે તેમ છે. પાકી વસ્તી અને ગોરા અને નેટીવોની ભારેમ ભરપુરીથી આ દુકાનો ભરાપુર છે. વધુ ખુલાસા માટે "સત્યાર્થ કેશ સ્ટોર" રહેમ્ડ મેસર્સ.૧૭ સ્ટેશન સ્ટ્રીટોમ અથવા ઉપલી દુકાનોના એટલેસમાર્ક મળશે.

ફિનિક્સ સમાચાર

રાજકોટ

મુંબઇથી અમારા ખબરપત્રી તા. ૩ જીના તારના સંદેશામાં જણાવે છે કે રાજકોટની તકરાર વિષે હીંદની ફેડરલ કોર્ટના પંચ ન્યાયાધીશે ઔપચારિક ચુકાદો આપ્યો છે કે સુધારા સમીતી પર સરદાર વલ્લભભાઇ પટેલે બહારનજ઼ ઠરી હતી તે રાજ્યોને ડોકટર સાહેબે નીમવા જોઇએ. એ નામોમાંથી પોતાને પસંદ નહિ પડે તેને તેઓ રદ કરી શકતા નથી.

ગાંધીજી હજુ દિલ્હીમાં છે અને વાઇસરોયના મુલાકાત લેશે. તેમની તંદુરસ્તી સારી છે

બીજે તા. ૨૦ મીનો સંદેશો જણાવે છે કે રાજકોટના રેસીડન્ટ દિલ્હીથી પાછા ફરતાં દરબાર વીરાવાળાએ તેમની મુલાકાત લીધી હતી. જણાવાય છે કે પો. પોલિસને દરબાર વીરાવાળાને રાજ્યને લગતી બાબતોમાં માથું નહી મારવા સુચના આપી છે

ગાંધીજી—વાયસરોય મુલાકાત

ગાંધીજીને હજુ અશક્તી પણી હતી. પ્રત્યેક સ્ટેશને ટોળાની માનવ મેદની ખુબ જોગી થતી હતી. દીલ્હી સ્ટેશને ટ્રેનમાંથી મોટરમાં ગાંધીજી ને ચેર ફેયર બાપુ જવાહર આવ્યા હતાં. વાયસરોય સાથે મુલાકાત પછ હતી આજે તરતજ બીજી મુલાકાત માટે મહાત્મા ગાંધીજી વાઇસરોય પ્રાસેક તરફ ગયા હતા. મહાત્માજી અને લા. વાઇસરોય વચ્ચે અરધી કલાક મુલાકાત ચાલુ રહી હતી અને ત્યાર બાદ મહાત્માજી સીધા બીરલા હાઉસ તરફ રવાના થયા હતા. રાજકોટની રાજાના અત્યા ચારના બારો નીવેદનો ગાંધીજીએ જોયા હતા અને મનાય છે કે તે વાયસરોયને બતાવ્યાં હતા.

મહાત્માજી અને શ્રી. મુળાશળાપ્પુ

મહાસભાની નવી કારોબારી રચાયા પછી સંયુક્ત રાષ્ટ્રપતી મુળાશળાપ્પુ મહાત્મા ગાંધીજી અને શ્રી. શરત બોઝ સંદેશા ચર્ચાતા રહ્યા છે. મુળાશળાપ્પુ જણાવે છે કે કાંઇ ચીન્હો નહિ જણાતા હોવાથી તેઓ આ બાબત જોગ અને નમ તાત્કાળીક પ્રતારી નાખવા માગે છે. અને પોતે મહાત્માજીને મળી શકે તેમ નહિ હોવાથી તેમણે પોતાના બાજ શ્રી શરતબાબુને મહાત્માજીને મળવા તથા નવી કારોબારીના સભ્ય સબંધમા મહાત્માજીની સલાહ લેવા દીનની કરી છે. આ સંબંધમાં જુદા જુદા પક્ષો તરફથી સંખ્યાબંધ સુચનાઓ મુળાશળાપ્પુ સમક્ષ રજુ કરવામાં આવી છે. એમ માનવામાં આવે છે કે કારોબારીની છેવટની પસંદગી કરતી વખતે આ બધી સુચનાઓ વીચારવામાં આવશે.

સરદારનો પ્રવાસ મુલતવી

રાજકોટના સત્તાધીશ અંગેની સુધારાસમીતીનો ઝગડો ફેડરલ કોર્ટના ત્રીજ જસ્ટીસ સમક્ષ રજુ થયો. જેવાથી એ ઝગડાનું નીરાકરણ ન આવે, રાજકોટમાં સુધારાસમીતીના બરોબર સ્થાપના ન થાય અને અસહકારના સંબંધમાં ઉંચતનું પરીણામ ન આવે ત્યાંસુધી સરદારશ્રી પોતાનો સરદરનો પ્રવાસ હાલમાં મુલતવી રાખશે એટલે એમ જણાય છે કે ના. વાઇસરોય સાથે ચર્ચા કર્યા બાદ ગાંધીજી ફરીથી રાજકોટ જશે. સમાધાનીના સરતોનો બરોબર અમલ થાય એ માટે પ્રબંધ કરશે.

મહાત્માજી એ બધું એકાદ મહિનામાં આટોપી લેવા માગે છે એટલે એક મહિના સુધી ગાંધીજી દિલ્હીની મુલાકાત બાદ રાજકોટમાં રોકાય એવો સંભવ છે.

ગોઝારું સીંખડી

એક બોળા જેટલું સીંખડી આજે જગબત્રીશીએ ગદ્યું છે સીંખડીમાં આજે દોલતસિંહજીનું રાજ્ય નથી. દોલતસિંહજીને પદભ્રષ્ટ કરી બીરકુચ ગુંડાઓએ રાજ્યતંત્ર હાથમાં લીધું છે. માનવતાની આશા મુકીને આ ગુંડાઓએ આજે સીંખડીના પ્રજાના સ્વતંત્ર આત્માને કચડી નાખવાનો નિરધાર કર્યો છે સીંખડી પ્રજાપરીષદમાં વાકેફગી ગુંડાઓ આવીને જે જાજેર દાનવલીલા ખેલવામાં આવી હતી તેનો પ્રજાતી હજીકત આપણે જાણીતા મહાસભાવાદી આગેવાનોએ નજરોનજર જોયેલી છે. એટલે રાજ્ય તરફનો કોઇ પક્ષ બચાવ કરી શકે તેમ નથી અને સીંખડીના નીપક્ષ તપાસ સાર્વભૌમ સત્તા તરફથી થાય એ ખાસ જરૂરનું છે. બીકુતોએ વેપારીઓનું દેવું ચુકવ્યું નહિ, બેકુતોએ રાજ્ય તરફથી ઉભા થયેલી પેદાશોજ કાયમ વેચવા એવા એવા બેહૂદા ફરમાનો રાજ્ય તરફથી બહાર પડયા છે વધુમાં બાજારોમાં પુષ્ય બાજનું વાતાવરણ ફેલાયલું છે, બીજો ઉપર સીનમો ગુજરે છે, મોબાની મારફાડ ચાલુ છે, તેમજ રાજ્ય તરફથી સનાતનીઓ અને મુસ્લીમોની સાથે અનેક કાવાદાવા ખેલવામાં આવે છે.

સીંખડીનો બળવાન અનતો આર્યાંક બહીષ્કાર

સીંખડી રાજ્યનો આર્યાંક બહીષ્કાર, દીવસે દીવસે વધુ બળવાન થતો જાય છે. બહીષ્કાર તોડવામાં રાજ્યને હજુ સુધી કોઇપણ તેની સફળતા મળી નથી બહીષ્કારની સફળતા જોઇને શ્રી. રહેમતુલ્લા બલીભાઇ પણ મુંઝવણમાં પડી ગયા છે. એ મુંઝવણમાંથી નીકળવાને ઓગ જણાય છે કે, પોતાના હસ્તકનો સીંખડીનો વેપાર બોજા વેપારીઓને સોંપવાની તજવીજમાં તેઓ પડયા છે. પરંતુ પ્રજા કોઇ બનાવના બોજા બીરાદરોએ બહીષ્કાર પ્રદર્શીત કરતાં બોજાઓના ધર્મગુરૂ બારદને તેઓ બોજા બીરાદરો પર ઠપકાજ સાત્વાની બોજના સીંચારી રહ્યા છે. પ્રજાનો દ્રોહ કરવાના કોઇ પણ કાળમાં બોજા બીરાદરોને સાથ તેમને મળે તેમ જણાતું નથી. કુમારી મૃદુલાબેન અંત આવેલાં છે. દીજરતીઓ ના જરત, ચપ્પાટ, કાતજ અને બાજના ગુહ-ઉદ્યોગની બોજના તૈયાર થઇ આવી છે. કુ. મૃદુલાબહેને એ વસ્તુઓ બજારમાં મોકલવાનું માથે લીધું છે. શેઠ અંબાલાલ સારાભાઇએ પણ દીજરતી બેકુતોને પોતાના ગામડામાં રાખવાની અને બની શકે તો મોજ માણસોને નીયમાં નોકરીઓ આપવાની ઉદારતા પ્રદર્શીત કરી છે.

નહાસપપા અને ગાંધીજી વચ્ચે સંદેશા

મહાત્મા ગાંધીજીએ છટણીના વરસી પક્ષના આગેવાન નહાલ પાસા અને પોતાની વચ્ચે થયેલો તાર બ્યવહાર પ્રગટ કર્યો છે.

નાહાલપપાના તરફના સંદેશામાં જણાવવામા આવે છે કે—"ઇજીપ્શીયન કેબીનેટના બરતરફ નો માયાળુ સંદેશો પાઠવવા બદલ મારો અને વફદ પક્ષ તરફનો આભાર કૃપા કરી સ્વીકારશો. પ્રજાપ્રતીનીધીઓ પોતાના કોંદી બાઇઓ સાથે સામાન્ય આદર્શ અને ધ્યેયના અને બાબતના માર્ગો દ્વારા આદર પ્રાપ્ત કરવાના સામાન્ય પ્રયાસોના પવીત્ર બંધનોથી બંધાયેલા છે અને તમારા નહાલ ઇબ્રાહામથી ઉભિયા પ્રશ્નો મેળવે છે. કમનશીબી માનવતાના ઉદ્ધાર માટેના તમારા બોધને આજના પરીસ્થીતિ પરત્વે તમને બોધ આપ્યો."

મહાત્માજીએ તેના જવાબમા જણાવ્યું હતું કે "તમારા લાગણીભર્યા અને માયાળુ સંદેશા માટે હજારો ઉપકાર. હું પણ તમારા સંદેશાના પ્રત્યેક શબ્દની પુનરોક્તી કરૂ છું."

આગામી મહાસભાની આજથી તૈયારી

બીજારમાં બબાનારી થી ૧ સુધિમ મહાસભાની પક્ષ ની બેઠક માટેનું સ્થળ નક્કી કરવામા બીલકુલ દીલ થનાર નથી કેટલાક સ્થળો બાબુ રાજેંદ્રપ્રસાદને સુચવાય પણ તયા છે. બાબુ રાજેંદ્રપ્રસાદ એક રવાનીક એન્જીનીયર સાથે પ્રાયગીક બાબતોકના કરવા બાટે દસ માબલ દૂર આવેલા કોજગીર ગયા હતા

પાકેલા ફિંદી ઇન્ડીપેન્ડન્ટ જનરલ

એમ જણાય છે કે શ્રી. અબ્રમ કુમાર સીંહાની બીદારના "ઇન્ડીપેન્ડન્ટ જનરલ ઓફ પોલીસ" તરીકે નીમણુંક કરવામા આવી છે. એવા ઓબ્બા પર પહેલીજ વાર એક હીન્દીની નીમણુંક થયેલ છે.

ખેદ જણાય છે કે શ્રી સી'હા, એપ્રીલની શરૂઆતમાં પોતાનો હોદ્દો સંભાળી લેશે કે જ્યારે હાલના ઇન્સ્પેક્ટર જનરલ શ્રી. સી. ટી. મેઈ, નીમણીના રજા પર ઉતરવાના છે.

શ્રી. સીંહા પોલીસખાતામાં ૧૯૧૮ માં જોડાયા હતા અને ઉપરની પંક્તીમાં આવી શકયા હતા ૧૯૨૩ ના સાલમાં તેમની કુનેહ અને ધૈર્યના બદલામાં તેમને ઓ. બી. ઈ. નો ઇલકાબ એનાયત કરવામાં આવ્યો હતો અને ૧૯૨૫ ની સાલમાં તેમને "કીંગઝ પોલીસ" મેડલ મળ્યો હતો.

નરેન્દ્ર મંડળને વાઈસરેયની સુચના

આવે તા. ૧૨ મીના રોજ નરેન્દ્ર મંડળની મીટીંગમાં વાઇસરોયે નરેન્દ્રોમાં સંઘારણિય સુધારા દાખલ કરવાની ચેતવણી આપી હતી. બીજે દિવસે નરેન્દ્રોની મીટીંગમાં વાઇસરોયની ચેતવણીનો જવાબ આપતાં જામ સાહેબે કહ્યું હતું કે "મુબારકની વાત મને દેખે. જેના અગાઉ રાજ્ય આને પ્રજા વચ્ચે સુબંધ હતો તેવી રીતે અરસપરસ સમજીને છુટકારો મુકે તે ઠીક છે નહીંતર એક બીજા માટે સંબંધ બાંધવામાં સુખ નથી."

લીંબડીના માજણીયા પ્રેસનો બહીષ્કાર

લીંબડીનું જયવંતસીંહજી પ્રિન્ટીંગ પ્રેસ ન. પ્રજા વિરૂદ્ધ રાજ્યની બદકામ કામકાજ ચલાવે છે તેમની સાથે માલ આપવાની લેવાદેવદ બંધ કરવા અમદાવાદની વેપર મરચન્ટસ એસોસીએશને ઠરાવ કર્યો છે.

એ રીતે અમદાવાદના બુકસેલર મહાદેવ રામચંદ્ર જયપુરેએ પણ ઉપરોકત પ્રેસ બંધે સંબંધ તોડી નાખતો પત્ર પાઠવ્યો છે. બીજા બુકસેલરો પણ સહીએ કરી બહીષ્કાર મજબુત કરી રહયા છે.

આર્ય કન્યા વિદ્યાલય-રાજવાડી-પોરબંદર

ઉપરોકત સંસ્થાના સેક્રેટરી શ્રી. નંદલાલ હ. પુરોહીત લખી જણાવે છે કે આર્ય કન્યા વિદ્યાલય ગુરૂકુળની સંસ્થા બોળદરમાં શરૂ થયે વર્ષ પુરૂં થયું છે. વાર્ષિક પરીક્ષા આવે છે, તે માર્ચની ૩૦ તારીખે પુરી થયા બાદ નવાં ધોરણો થયાં છે. હાલ ૬૬ કન્યાઓની હાજરી છે. પોતાની કન્યાઓને નવા વર્ષની શરૂઆત નથીજ દાખલ કરવાનું સગવડ પડે એ હેતુથી જાહેર વીનંતિ કરવામાં આવે છે.

જયપુર સત્યાગ્રહ મોકુફ

ગાંધીજી તરફની મળેલી સુચનાઓ અનુસાર સત્યાગ્રહ સમીતીએ જયપુર રાજ્યની સત્યાગ્રહની લડત મોકુફ રાખવાનો નીર્ણય કર્યો છે.

ખબરપત્રી

હૈદ્રાદ ગુજરાતી સ્કુલ

હૈદ્રાબાદ ગુજરાતી સ્કુલનો વાર્ષીક મેળાવડો પારસી કૂરસતજી દોલતજી હોલમાં રવીવારે તા. ૨ જીએ બી. એસ. જે. શરેરીયાના પ્રમુખપદે યોયો હતો. સ્કુલના હેડમાસ્તર રા. નરોત્તમદ્ર દેસાઇએ પોતાનો વાર્ષીક રીપોર્ટ રજુ કર્યો હતો. બી. શરેરીયાએ વિદ્યાર્થીઓને ઇનામો વહેંચ્યાં હતાં અને પોતાના ભાષણ દરમીયાન બી. દેસાઇને પોતાના વિદ્યાર્થીઓની સફળતા માટે અભિનંદન આપ્યું હતું. બીજા ભાષણ કરનારાઓમાં મેસર્સ બાર. સુકલ એ. આઇ. બાંજુ, એસ. જે. મહેતા અને ગોરધનભાઇ લલુભાઇ હતા વિદ્યાર્થીઓએ સુબોધ, સંગીતો વિગેરે રજુ કર્યા હતાં અને બી રણછોડે પોતાના સંગીતથી હાજરીનોના મન રંજન કર્યા હતાં.

રા. નરોત્તમદ્ર દેસાઇએ મેસર્સ એમ. કે. તોરીના કંપનીએ પોતાના બાળકોના લગ્નની ખુશાલી પ્રસંગે રાળાને બેટ ગીની બેટ આપી હતી તેમજ આજના ઇનામ વહેંચવાના કાર્યમાં આર્થીક સહાયતા આપનાર મેસર્સ પરશોતમ દેવશી, મુળજીભાઇ બધમ. સંપતી એન્ડ સન્સ, જી. સી. કેપીટન તેમજ બીજાઓને સફળ બનાવવા ના કાર્યમાં મદદ કરનાર શ્રી. મોહનલાલ બીઓ, જીવણભાઇ નાના, ગંગજીભાઇ કરીરાણા તથા પારસી કુરસતજી દોલ કમીટીએ દોલ બારવરા આપવા બદલ તેનો આભાર માન્યો હતો.

ત્રણેમાતરમનું ગીત ગવાયા પછી મેળાવડો વીસર્જન થયો હતો.

સુરતી મહરસાનો ઇનામી મેળાવડો

કરબાગના પાછળ રહેતા સુરતી મહરસા આમજુમના પ્રસંસામનો વાર્ષીક મેળાવડો તા. ૨૬ મીએ મહરસા હોલમાં હાજી ઇ. એમ. પારેખના પ્રમુખસ્થાને યોયો હતો. જેકરા જાહરી ઓને સારો ઇલમ આપવામાં આવે છે તે માટે પરીક્ષાની તારીખ પણ હતી.

શ્રી સુલતાનદેવ હીંદુ એસોસીએશન

ઉપરોકત સંસ્થાની વર્તમાન સભા તા. ૨-૪-૩૯ ના એડલેજીયામર હોલ ગેપસ રોડ, કેપટાઉન માં મળી હતી. પ્રમુખસ્થાને મોરાર પરેમ રવદેશ ગમન કરનાર હોવાથી તેમનું રાજીનામું મંજુર કરી પ્રમુખપદથી મુકત થયા હતા. બાદ ઉપપ્રમુખ દેવજીભાઇ પરમોનના મીટીંગનું કામ આગળ ધપાવી આઠ પ્રમુખ મુકાલભાઇ મોરારે અને કુરીનાના પ્રવાસે નીકળેલ ના. રતનશી ખારવાસનો કુસ તોરાથી સત્કાર કર્યો હતો. સંસ્થાના સભ્યોએ મુકાલભાઇની સેવાઓની તારીફ કરનારાં અને સફળ સફર ઇચ્છનારા ભાષણો કર્યાં હતા મુકાલભાઇએ સર્વેનો આભાર માની કાલ કેમમાં દીંદુ ઐકય અનુભવવા જે કાર્ય આરંભ્યું છે તે પ્રભુ કૃપાથી અને સર્વે ભાઇઓના તન મન અને ધનની મદદથી પુર્ણ થશે એવી આશા દર્શાવી સંસ્થાને બદલ ૨-૨-૦ બેટ આપી હતી. અને 'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન' ને ગીની ૧ બેટ મોકલવાનું ઠરાવ કર્યું હતું

શ્રી દામોદર ઠરણ મંદિર લાયબ્રેરી (જોહાનીસબર્ગ)

ઉપરોકત લાયબ્રેરી સ્ટેન્ડ નંબર ૩૬૮ ગ્રામોફોન સ્ટ્રીટ ઈસ્ટરોડ મંડળના હોલમાં છે કે જ્યાં સ્વદેશથી મંગાવેલાં પુસ્તકો આવી ગયા છે. અને દરેક હીંદી ભાઇઓને પુસ્તકોનો લાભ લેવા માટે નમ્ર વિનંતી છે.

નિયમો (૧) લાયબ્રેરી દર રવીવારે બપોર ના બારથી બાર સુધી ખુલ્લી રહેશે. જે વખતે કોઇ પણ વ્યકતીને પુસ્તક લેવાનું કહેશે તે આપવાનાં આવશે (૨) એક પુસ્તક સાત જનારને પાંચ શીલીંગ ડીપોઝીટ આપવી પડશે એથી વધારે જે પુસ્તક લેવા જનારને દશ શીલીંગ ડીપોઝીટ આપવી પડશે. (૩) એથી વધારે બેથી ચારસે પુસ્તકો આપવામાં આવશે નહિ (૪) પુસ્તક લઇ જવાની તારીખથી પંદર દીવસની અંદર પુસ્તકાલયકને પુસ્તક પાછું આપી જવું પડશે. દરેક હીંદી ભાઇઓને અને બાલ કરીને દરેક બાપુઓને દબાણ પુર્વક વિનંતી છે કે તેઓ પુસ્તકોનો લાભ લેવાનું ચુકશે નહિ.

'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન' ના લવાજમો કયાં ભરવા

'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન' ના જે ગ્રાહકો હજુ સુધીમાં લવાજમ નહિ મોકલી શકતા હોય તેઓ નીચે જણાવેલાં સ્થળોએ ભરી શકશે:

ડરબનમાં: મેસર્સ આર્યા એન્ડ કું.,
૧૧૨ વીકટોરીયા સ્ટ્રીટ,
મેસર્સ મકેના બધર્સ,
૨૧૦ ગ્રે સ્ટ્રીટ,
પુનીલાલ મોન્ટીંજ બર્જસ,
૧૪ સપીલ સ્ટ્રીટ

જોહાનીસબર્ગ: મેસર્સ પારીકાર ટ્રેડીંગ કું.,
૪ મીચર્ચ સ્ટ્રીટ,
મેસર્સ બાબત બ્રધર્સ,
૧૪ કોર્ટ સ્ટ્રીટ,
ગો. પી. રતનજી, ૧૦ ઓ સ્ટ્રીટ, ન્યુક્રાઉન,
રણછોડભાઇ કાળાભાઇ પટેલ,
(મેસર્સ પટેલ એન્ડ કું.)
૬૬ ઓ સ્ટ્રીટ, ન્યુક્રાઉન,
એડવોકેટ ડી. યુ. ગોબ્બી,
રૂમ નં. ૨૦, ન્યુકેપવરી બીલ્ડીંગ,
કોર્ટ્સ સ્ટ્રીટ.

શ્રી. એન. એમ પાટ અને શ્રી. એસ. બી. ભટ્ટને કોઇ પણ સ્થળેથી 'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન' નું લવાજમ આપી શકશો.

કેપટાઉન: ગો. બા. દી ચાવડા,
૧૦૪ ગ્રેન રોડ મોબે.

પોર્ટએલીઝાબેથ: મા કુલજભાઇ દયાળભાઇ,
૧૪૫ વોલમર રોડ.

ક્લેરેન્સોમાકર્નીસ: મેસર્સ વજદાસ લાલમંદ એન્ડ કું.
શ્રી નાથુભાઇ ઠાકોરભાઇ પટેલ.

વેચવાના પુસ્તકો

બાળ સાહિત્ય—નવલકથાઓ—ધાર્મિક સાહિત્ય—રાષ્ટ્રિય સાહિત્ય—કાવ્યો વિગેરે

દક્ષિણ મૂર્તિ વિદ્યાર્થી ભવન મહારાજા ખંડિતનું સાહિત્ય

	પૈ.	શી.	પે.
૯૦ પુસ્તકોનો સેટ	૧	૧	૬
૩૦ ,, ,,	૦	૬૫	૬
૨૫ ,, ,,	૦	૧૨	૬

નવયુગ વાંચનમાળા

૨ જી ચોપડી	૧	૬	
૩ જી ચોપડી	૧	૬	
૪ થી ચોપડી	૨	૦	

બજારી શાળાઓમાં ચાલતાં પુસ્તકો

	શી.	પે.
બાળપોથી	૦	૬
૧ લી ચોપડી	૦	૯
૨ જી ,,	૧	૦
૩ જી ,,	૧	૩
૪ થી ,,	૧	૬
૧ લી ચોપડીના અર્થ	૦	૬
૨ જી ,, ,,	૦	૯
૩ જી ,, ,,	૧	૦
૪ થી ,, ,,	૧	૬
ગુજરાતી રેસી ફીશાન ભાગ ૧	૦	૬
,, ,, ,, ભાગ ૨	૧	૦
બંદબણીલ બાબરાવાળાનું	૨	૬
બ્યાકરણ બાબરનું	૧	૩
ચોપડા ૪ થા પોરબંદરની (બંન્દરીયા કુલ) નવી આવૃત્તિ	૨	૦
ગુજરાતી બંગ્રેજી ડીક્શનેરી નાની	૫	૦
ઈંગ્લીશ ગુજરાતી ,, ,,	૫	૦
ગુજરાતના પ્રસિદ્ધારબની સહેલી વાતો	૧	૦

રાષ્ટ્રીય સાહિત્ય

મારી કથા કથા (પં. જ. નેહરૂ)	૧૨	૧	
ગુલામડાની ત્રિમાસિક	૪	૬	
અહિંસા	૩	૬	
ખતે મજુરી કરનારઓને	૨	૦	
મા સેવા	૨	૬	
ગામું અવસ્થા	૩	૦	
ખરી કેળવણી	૪	૦	
બાબરી કેસનો ભાગ ૧-૨	૫	૬	
,, ,, ભાગ ૩ જો	૭	૬	
સમિતિ વિચાર દોહન	૩	૦	
૬ મહીનાના ચીર	૧	૬	
ગ્રામ બાબત બંડળી	૧	૬	
નહેરૂ બાબત	૧	૩	
બબંકની પ્રતિજ્ઞા	૩	૬	
બાબાદ હીંદુસ્તાન	૪	૬	
શેરડ સંગીત	૧	૬	
સ્વદેશી સમાજ	૨	૦	
સીતા હરણ	૩	૦	
ગણ્ય બાતોબો	૪	૦	
કાકા પાણીની કથા	૫	૬	
જેમ બાબરી ગ. રા. ગોપાલાચારી	૨	૦	
પરદેશી કાપડની સામે કેમ હરીફાઈ	૨	૬	
ગ્રામ પ્રતિષ્ઠા	૨	૬	
નીલિમાસને માટે	૨	૦	
ધર્મ સંસ્થાપન	૧	૬	
ત્યારે કરીયું શું?	૨	૬	
,, ,, ,, ઉત્તરાર્ધ	૨	૬	
ગોરક્ષણીલામ ને બીજી વાતો	૧	૬	
વીરાંગના અને બીજી વાતો	૧	૬	
બેદુન ત્રિકારી	૧	૦	
ગોળમેજીમાં ગાંધીજી	૨	૦	
,, ,, બાકી પુરૂ	૪	૬	
કારાવાસની કહાણી	૪	૦	
,, ,, બાકી પુરૂ	૩	૬	
નવા મીતો ભાગ ૧ લો	૧	૬	
,, ,, ભાગ ૨ જો	૧	૬	
કંઠધારી	૨	૦	
મહાત્માજીના પ્રબુધો	૨	૦	
ત્રેવેણ ત્રિવેણીસરી	૨	૦	
બાબબ્લિનો મુક્તિ સંગ્રામ	૩	૦	
કુરબાનીની કમાબો	૨	૦	
સામર સમાર	૨	૦	
વિરાટ ત્યજે સારે	૩	૦	
શેરડ રાબણ	૫	૬	
મૃદ્ગાબ	૪	૦	
વીર જગદેવ	૪	૬	
દીક્ષુસ્થાનની ત્યજ્ય વાતોબો	૨	૬	
પુંડરીકના પરાક્રમ	૧	૬	
ટૂં બન્ડબોર કેમ બની	૫	૦	
સમાજની વેદીપર	૪	૬	

ધાર્મિક સાહિત્ય

કાબ્ય દોહન ભાગ ૩	૭	૬	
પરમાર્થસાર	૧	૦	
રવામી વિબ્બ સંવાદ	૧	૦	
સ્તબંબી હોસ્પબ્સ પા. પૂ.	૪	૦	
બ્રહ્મદત્ત કથા	૧	૬	
બનાબ્રબિત પૈગંબ	૧	૦	
ગિતા મંથ	૨	૦	
ઉપનિબદ પારાવણા	૪	૦	

નવલ કથાઓ

બંતરની બબ્બા	૪	૦	
પત્ર બાલબા	૭	૦	
બારેબો બબ્બી	૭	૦	
ગ્રામ લક્ષ્મી ભાગ ૧	૭	૦	
,, ,, ભાગ ૨	૭	૦	
,, ,, ભાગ ૩	૭	૦	
,, ,, ભાગ ૪	૮	૦	
બબોન્નતના	૫	૦	
બાપુ લેબ સંગ્રહ ભાગ ૨ જો	૬	૦	
ક્રબોત હરણ અને સંપુરના	૭	૦	
ગિરીષ	૭	૦	
નારી હૃદય	૪	૬	
નબબ્બા બંડળ ૨	૫	૦	
,, ,, ૩	૫	૦	
તાતી તલ્બાર	૪	૦	
દિબ્બચક્ષુ	૭	૦	
જબંત	૬	૬	
પુબ્બરીબ્બી	૬	૬	
બબગીરદારનો હારબ ભંડાર	૬	૦	
પુબ્બ ત્રિબ્બા	૬	૬	
રાબ નંદીની	૨	૬	
રાગીબ્બી	૬	૦	
મહુબા	૬	૬	
મોતીના તોરબ્બ	૬	૭	
સુનીતિ બોધ	૬	૦	
સાગરબતી	૬	૦	
સ્નેહ સંબ્રમ	૪	૬	
બાવરબી ચદીનું હાબ	૫	૦	
વૈરાનબાં	૬	૬	
સ્નેહ બત્ન	૭	૦	
સુવબ્બંરબ્જ	૮	૬	
પાંરબ્બિતા	૨	૬	
જબાના પત્રો	૨	૦	
બેસતા ચદ્રબ	૬	૦	
કાકીબા	૭	૦	
કાકાની બાબા	૨	૬	
માબિકા	૫	૦	
વિબ્રહાસ	૫	૬	
ટેક વિબ્રાન	૫	૦	
કમબોગી રાજેબ્બર	૫	૬	
સ્વબં અને પૃબ્વી	૪	૦	
પુબ્બ બાબા	૪	૬	
બરબા ૬૦વરના હારબ પ્રબંધો	૪	૬	
ઉબા	૬	૦	
બબબ્બ પતી	૭	૬	
કબ્પના કુસુમો	૫	૦	
બાંજબાના બબ્બ	૬	૦	
બાબા	૪	૬	
ચિનોદ ચટીકા	૫	૦	
ઉંચા બહ્મા	૭	૦	
બકરા	૬	૦	
વહેતી ગંગા	૫	૦	
પહેલી કમાલ	૪	૦	
બબી	૬	૦	
બંદનાગ	૭	૦	
રબ્બામી	૪	૦	
કાશીનાબ	૪	૬	
બીકાંત ભાગ ૩	૭	૦	
બાલીબ હબ્બરનો ખેડ	૬	૬	

Manager, Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

'Phone 2-3381 Tel. add. "Letapco."

D. K. PATEL

Fruit and Vegetable Exporter

— SPECIALIST —

in South African, Canadian and Australian Apples

—also—

Cape Fruit on hand in season

We have in stock Leuches which have just come in Market.

ડી. કે. પટેલ.

ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર.

સાઉથ આફ્રિકન, કેનેડીયન અને ઓસ્ટ્રેલીયન એપલ્સના સ્પેશીયલીસ્ટ

ઋતુમાં કેપ ફ્રૂટ પણ રાખીએ છીએ

લીચીસ હાલમાં શરૂ થયા છે અને તેનો સ્ટોક પણ રાખીએ છીએ.

કર્ડરોના ઓર્ડરો ઉપર ખાસ ધ્યાન દેવામાં આવે છે

લીચીસ આવ્યા અને સસ્તા C. O. D. થી મળશે.

P. O. Box 755. 19, Cross St. Durban.

Telephone 33-5382.

VALLABH RANCHHOD,

Wholesale & Retail Fruit and Vegetable Merchant.

Country Orders Promptly attended to.

14, DIAGONAL St. JOHANNESBURG.

ટેલીફોન ૩૩-૫૩૮૨.

વલ્લભભાઈ રણછોડ

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ અમારે ત્યાં તાજું અને સસ્તું મળશે.

બહારગામના ઓર્ડરોને તાકીદે ધ્યાન દેવામાં આવે છે.

૧૪, ડાયેગનલ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.

૩૫ વર્ષ થયાં સાઉથ આફ્રિકામાં પ્રખ્યાત ગેળવેલ

જોહાનીસબર્ગમાં

પોરબંદર પીમાં બનેલી લક્ઝરજતદાર મીઠાઇ મળવાનું સ્થળ.

દમાકી શૈલીમાં દરરોજ સ્વાદિષ્ટ ભોજન જમવાની સગવડ, બ્રેકફાસ્ટ તેમજ બપોરોના ટુરકાફ્ટ સ્પેશીયલ તયાર કરવામાં આવે છે.

નવું બજુમાં ગાદી બંધો થા બનો.

KAPITAN'S CAFE

'Phone 33-8577. 130 KORT STREET JOHANNESBURG.

ચામડીને મખમલ જેવી સુંવાણી આકર્ષક ને ખુબસુરત રાખવા માટે

અફઘાન સ્નો

વપરાય છે. આ સ્નોમાં વીટામીન A છે જેથી ચકેરા તથા શરીરની ચામડીને પોષણ આપી સુંદરતામાં વધારો કરે છે.

SOLE AGENTS—
PATANWALA & BOMBAY 2
Branch : CALCUTTA.

સોલ એજન્ટ્સ

Indo-African Trade Agency,

74-76 Wilson Street,
Dundee, Natal, S. A.

પ્રસ્થાન મફત!

પ્રસ્થાનનાં પુસ્તકો

	રૂપિયા.
સમ્યગ્દર્શન	૩૫
ભૂખમરાનો ઉપાય	૨
રવિશંકર મહારાજ	૨
સાબરમતી	૧૫
ધરમશ્રુ ૧૯૩૬	૨
ચિનગારી	૧૫
ઘરેબારિયે	૨
ચતુરંગ	૧૫
પ્રેમનો ફંદ	૧૫
સ્ત્રી-પુરૂષ	૧
નવો અવતાર (ત્રણ ભાગ)	૫૫
કમાવલી	૨૫
ચમત્કાર	૧૫
ગાતા આશ્રોપાલવ	૧૫
સરસ્વતીમાળા વર્ષ ૨ થી ૬	૧૭૫

આપું ટપાલખર્ચ મંગાવો.

પ્રસ્થાનનો આજીવક, તેમજ પુસ્તકાલયો ને હાઇસ્કુલો આ સેવાનાનો બરાબર લાભ લે.

પ્રસ્થાન કાર્યાલય: પારસી અગિયારી સામે, અમદાવાદ.

મસ્થાન ગારિક બાર વર્ષ પુરાં કરી—તેરમા વર્ષમાં પ્રવેશ કરે છે, તે નિમિત્તે :—

'પ્રસ્થાન'ના ગ્રાહકોને ખાસ લાભ

જે ગ્રાહકનું લ. ૧૯૬૪ના ફાગણથી બાકીનું સુધીનું લવાજમ રૂા. ૫, બર્મા, પરદેશ માટે રૂા. ૭॥ મળી ગયું હશે, તેમને પ્રસ્થાન કાર્યાલય તરફથી બહારે પડેલાં પુસ્તકો ઉપર રૂપ ટકા કમીસન કાપી આપવામાં આવશે. [અપવાદ: ૧૦ ગોવિંદલાલ મણિલાલના તથા શ્રી રામનારાયણ પાઠકના પુસ્તકો રૂપયા ૧૫ ટકા].

એટલે કે

જે ગ્રાહક લગભગ ૨૦—૨૨ રૂપિયાનાં પુસ્તકો ખરીદશે તેમને પ્રસ્થાન મફત પડી રહેશે.

દસ—બાર રૂપિયાનાં ખરીદશે તેમને બાકી લવાજમમાં પડી રહેશે એટલે ૧ સાલ તો મળશેજ.

ગુજરાતનો આત્મધર્મ, તેમજ પુસ્તકાલયો ને હાઇસ્કુલો આ સેવાનાનો બરાબર લાભ લે.

સાહિત્ય અને સંગીતનો સમન્વય

દિનપ્રતિદિન જનતાની રસવૃત્તિ કેળવાય છે—જનતા નવિનતાની પુજક બની છે—ભાવના અને આદર્શ આ જમાનાનું ગૌરવ છે—અને હવે હોઠા અમે તેવી વસ્તુ ચલાવી લેવા તૈયાર નથી.

અમે પણ આ માન્યતાને માન આપી વર્તવાનો નિશ્ચય કર્યો છે. તેથી ખાસ પ્રસંગ માટે તમારા સમક્ષ રજુ કરીએ છીએ. જાણીતા નટ નટીઓ અને લેખકોનો સહકાર સાધી પ્રેક્ષકોની રસવૃત્તિને પોષે એવી રેકોર્ડો, ધાર્મિક ડ્રામાના સેટો અને હારમોનીયમ, તબલા મગાવ્યા છે જે તમારી સમક્ષ રજુ કરીએ છીએ. સંગીતના મધુરા સ્વરોથી તમારા ઘરમાં સ્વર્ગ ઉતારો.

અમે લોકલ ખરીદી તેમજ એજન્ટો મારફતે હારમોનીયન મંગાવતા નથી તેથીજ અમે લેખીત ગેરંટી સાથે વેચીએ છીએ.

પગના હારમોનીયમ પા. ૬—૦૦
હાથના " "
ડબલ રીડના " પા.૭—૧૦—૦

બેડી ઝેકની કીમત
પા. ૧—૦—૦ થી

પા. ૩—૧૭—૦ સુધી

મામોફોન પા. ૧—૧—૦ થી પા. ૮—૮—૦

હીઝ માસ્ટર્સ વોઈસ
તથા
કોલમ્બીઆ
(ઈન્ડીયન રેકોર્ડ)
3/—

રેકોર્ડના સસ્તા ભાવો

નવા નંબરો અથવા તમારા માંગેલા નંબરો વહેલા યા મોડા તમને મળશેજ તો શા માટે વધારે પાઈસા ખર્ચો છો.

તપા અથવા અત્રે મળો.

તેમજ આ રેસની હવાને અનુકુળ થાય તેવા મીઠા અને મધુર સુરના, મજબુત અને દેખાવ, ચાલ, ચાંલા, સરદાર તેમજ ચેકસ્લોવેકીઅન કુલુદના હારમોનીયમ, હાથના અને પગના તબલા હાથ—પગના, નવી મીલોડીયન અને નવી કલબ પેટર્નની પેટીઓ આવી ચુકી છે. તે સીવાય દરેક જાતના ગ્રામોફોન ઉપરથી બધી મેકરો સાથે H.M.V. ને કોલમ્બીઆના પણ સ્ટોકમાં રાખીએ છીએ.

વાજીંત્રોના છુટા ભાગો મોટા જથ્થામાં રાખીએ છીએ.

વાયોલીન, મેન્ડો, ગેન્ડોલીન, બુલબુલ તરંગ, ગીતાર અને રોચ મેન્ડના ભાગોમાં રથી૬ દલાડો કર્યો છે.

કોઈ પણ વાજીંત્રનું રીપેરીંગ કામ અતી રેખરેખ નીચે મેરંટી સાથે બનાવી આપીએ છીએ

—સાઉથ આફ્રિકાના ૩૨ વર્ષના જુના હારમોનીયમીસ્ટ—

COOMARIA'S MUSIC SALOON

P.O. BOX 460. 179 GREY ST. AND 131 QUEEN ST
DURBAN, NATAL.

100

Special

Large stock of latest Drama set arrived in Tamil, Hindustani, Gujarati and Telugu. Prices have been specialy reduced.

Apply for our catalogue Our Harmoniums sold under written Guarantee for 3 years. Try us before you go elsewhere.

'Phone Day 2-4169. **RAJCOOMAR,** 'Phone Night 6-1546.
DURBAN'S FIRST INDIAN UNDERTAKER
Coffins, Wreaths, and Fresh Flower Wreaths of all descriptions always in stock.
Motor and Horse Hearse at moderate Charges.
રાજકુમારે,
અન્ડરટેકર
કાન, દુઃ, ઘોડા ગાડી કે ઘોડા ગાડી કુંક મારીથી પુરતી બાદબાકી આપે છે. સત્ય દિવસ ખુલ્લું.
14, Cross Street, DURBAN. 1234

'PHONE 33-4691. BOX 2526.ઉ
L. MISTRY
એલ. મીસ્ત્રી
બોઇલર, ટેન્કસ અને કીચન હરેજર ઘુટક અથવા જથ્થા-બંધ બનાવનાર તેમજ ઘુટ ટર્નીંગ સંતોષકારક કામ કરનાર.
માગેલા આવેલું પ્રાઈસ લીસ્ટ મંગાવો.
45 Market St. : : : Johannesburg. 1050

કીર્ટીંગ્સ
પાવડર
કીડી, માકડ, માંકડ, કંચારા, માખી, વંદા વિગેરે સઘળા જંતુઓનો
નાશ કરે છે.
કીર્ટીંગ્સ પાવડરના ટીન બળે છે. 1114

Box 530. Tel. Add. "Orangexpo."
M. C. PILLAY
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter
country orders executed at lowest Market prices. special attention given to all up-country orders
TRIAL ORDER SOLICITED.
જથ્થાબંધ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનારે
અમે અપકંટ્રીના ઓરડર પાસ દેખરેખ રાખી સારો માલ C.O.D. થી મહાલીએ છીએ.
79, PRINCE EDWARD STREET, DURBAN. 100

'Phone 2-6235. P. O. Box 316.
Heerabhai Morar Matvadkar,
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter
and Commission Agent,
15 CROSS ST. RESIDENCE.
PACKING WAREHOUSE 44 BOND ST.
DURBAN.
હીરાભાઇ મોરાર મટવાડકર
હોલસેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર
અને કમીશન એજંટ,
પેકંગ સારી રીતે કરી માલ સી. ઓ. ડી. થી મોકલવામાં આવશે.
ટેલીફોન ૨-૬૨૩૫ બોક્સ ૩૧૬.
૪૪ બોન્ડ સ્ટ્રીટ, ડરબન. 1116

'Phone 33-4403. Tel. Add.: "VALABTEL." P.O. Box 6748.
V. B. PATEL,
WHOLESALE AND RETAIL FRUIT, VEGETABLE AND PRODUCE MERCHANT
CHEAPEST BANANA STORE IN TOWN.
40 President Street, JOHANNESBURG.
Terms: NETT CASH or C.O.D.
વી. બી. પટેલ,
હોલસેલ આફ્રીકીસ બનાના એજન્સીના કમીશન નં. ૧ બનાનાના સૌથી એજન્ટ.
ટેલીફોન તથા ટીલેક્ષ ૬૧૬, ટેલીગ્રામ અને ટેલીગ્રામ સરનામું.
બનાનાની સ્પેશ્યલમાં ઘણીજ કુશળ.
અમારે ત્યાંથી બનાના તથા દરેક જાતનું ફ્રૂટ વગર ઓરડરપર માલ પાસ આપવામાં આવે છે.
ઓરડરો સાથે C. O. D. થી માલ મળી શકશે.
ટેલીફોન ૩૩-૪૪૦૩ ૪૦ પ્રેસીડન્ટ સ્ટ્રીટ,
પી. ઓ. બોક્સ ૬૭૪૮ જોહાનીસબર્ગ. 1031

"શુદ્ધ ઘી"
દરબનમાં પહેલીજ હેલમ આગાસે પાસ કરેલ કંપની. જે. માર્કો ગીરના ગંગાસતી વેરાવળ અમૃતરામ સદારામની દુકાનેની બનાવટનું શોધ્યું (શુદ્ધ) ઘી.
અમારે ત્યાંથી બોલા પ્રમાણમાં મળશે.
આપ અરે પુછો વા લખોઃ
સાઉથ આફ્રિકાના સોલ એજન્ટ.
શામજી દેવશી એન્ડ સન SAMJEE DEVSHI & SON
૬, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, ૬ Cross Street,
૬૨ બન. DURBAN. 112

NAROTAM HARGOVIND
The Master Tailors.
Suits and Costumes Made to the latest Styles.
We specialise in High Class Tailoring.
Our Prices are to suit the times.
Try us with your next Order
તમારો ઘુટ ક્યાં સીવડાવશો?
નરોતમ હરગોવીંદ
તમને અપ-ટુ-ડેટ સ્ટાઇલનો હિસાબ આપે બનાવી આપશે.
ટ્રાયલ ઓર્ડર આપી ખાત્રી કરી જુઓ.
'Phone 25661. 176 Grey St. Durban, 1121

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	મોસ્તી ૧૯૪૯ એપ્રીલ	ફાર્સ ૧૯૬૫ ચૈત્ર	મુસલમાન ૧૩૫૮ ૨૬૨	પારસી ૧૩૦૮ ફોર્દ, ૬૬મી	સુર્યોદય કલાક મીનીટ	સુર્યાસ્ત કલાક મીનીટ
શુક્ર	૭	વદી ૩	૨૧	૪	૬–૧૩	૫–૪૫
શની	૮	,, ૪	૨૩	૫	૬–૧૪	૫–૪૩
રવી	૯	,, ૫	૨૪	૬	૬–૧૫	૫–૪૨
સોમ	૧૦	,, ૬	૨૫	૭	૬–૧૬	૫–૪૦
મંગળ	૧૧	,, ૭	૨૬	૮	૬–૧૭	૫–૩૯
બુધ	૧૨	,, ૮	૨૭	૯	૬–૧૭	૫–૩૮
ગુ	૧૩	,, ૯	૨૮	૧૦	૬–૧૮	૫–૩૭

Buy Perfect DIAMOND RINGS and Flawless DIAMONDS direct from our factory!

Do you know through our "Factory to Finger" policy, you can purchase beautiful Diamond Rings and Flawless Diamonds at prices lower than Wholesale? Why not call and inspect our large selection of exquisite gems to-day? Write, 'phone or call for our Free, clear-type illustrated catalogue.

AMSTERDAM
Diamond Cutting Works

62, Field Street, Durban
P. O. Box 2362. 'Phone 2-4888.
Also at Johannesburg and Capetown.

Congress Jubilee Albums

An artistic Jubilee Album containing the photos of all Congress Presidents from 1885 to 1936. The pictures have been done in three colours with smart decorative borders. The best available pictures of the Congress Presidents have been chosen for this coloured print.

Price: 2s. 6d.

To Be Had From:

'INDIAN OPINION
Phoenix, Natal.

The History of The Indian National Congress

(1885—1935)

The Manager,
'INDIAN OPINION
Phoenix, Natal.

'INDIAN OPINION'

(Founded by Mahatma Gandhi in 1903)

For The Moral, Political and Social Advancement Of Indians In South Africa.

Published Every Friday.

Subscription Rates

Payable Always In Advance.

Within the Union	21s.	Annually
" " "	11s.	Half-yearly
Outside the Union	22s. 6d.	Annually
" " "	12s.	Half-yearly

Become a Subscriber and persuade your friends to do likewise

Apply to—

Manager,
Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

SWAMI VIVEKANANDA'S WORKS

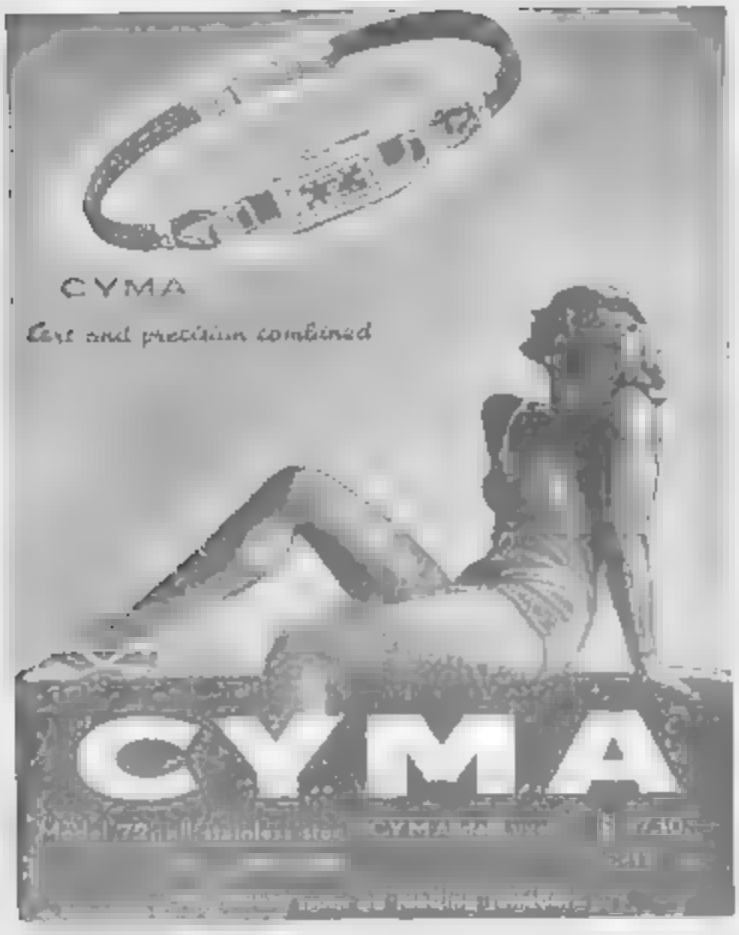
LIFE OF SRI RAMAKRISHNA

PRABUDDHA BHARATA
OR
AWAKENED INDIA

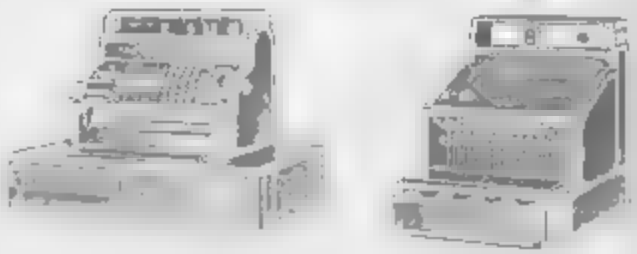
A high class English monthly started by Swami Vivekananda in 1896. It is devoted to Universal Religion, Indian Culture, Education, Art and other topics of international interest.

Annual Subscription: Inland Rs. 3, Foreign 11 Shillings.

Apply for a complete Catalogue—
The Manager, ADVAITA ASHRAMA,
4, Wellington Lane, Calcutta, India.

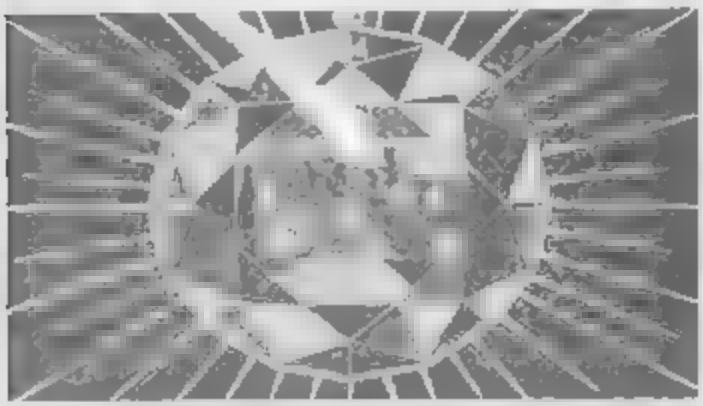

NATIONAL
CASH REGISTER
AND
ACCOUNTING MACHINE
SYSTEMS
FOR
MAXIMUM EFFICIENCY

THE NATIONAL CASH REGISTER CO. S.A. (PTY.) LTD.,
63 PRESIDENT STREET
JOHANNESBURG
P. O. Box 3591. Phone 33.6245

BUY DIAMONDS DIRECT
FROM THE FACTORY
AND SAVE MONEY!

"KOH-I-NOOR" DIAMONDS, GUARANTEED 100% FLAWLESS, AND CUT IN THE "KOH-I-NOOR" DIAMOND CUTTING FACTORY, THE MOST MODERNLY EQUIPPED FACTORY IN SOUTH AFRICA AND ARE SOLD TO YOU AT

LOWEST FACTORY PRICES

Call in and see these lovely gems or write for free Diamond Ring Catalogue

KATZ & LOURIE LTD.
"DIAMOND CORNER" ELOFF & MARKET STS. JOHANNESBURG.

ELGIN
"Streamline" fully-curved to fit the wrist!

The new streamline Elgin is the most modern and perfect of watches—years ahead in technical design, each model is fully curved to fit the wrist perfectly and is the finest value Elgin has offered in 74 years.

Call in and see the complete selection of these handsome new models, or write for free Elgin watch Catalogue.

KATZ & LOURIE LTD.
"DIAMOND CORNER" ELOFF & MARKET STS. JOHANNESBURG.

Printed and published by Manilal M. Ghandi at Phoenix Settlement, Phoenix, Natal.

19 APR

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 15—Vol.–xxxvii Friday April 14th, 1939 Registered at the G.P.O. as a Newspaper. PRICE FOURPENCE.

No Disappointment In Satyagraha

"IN *satyagraha* there is no such thing as disappointment or heart-burning. The struggle always goes on in some shape or other till the goal is reached. A *satyagrahi* is indifferent whether it is civil disobedience or some other phase of the struggle to which he is called. Nor does he mind it if in the middle of the civil disobedience he is called upon to halt and do something else. He must have faith that it is all for the best. My own experience hitherto has been that each suspension has found the people better equipped for the fight and for control over forces of violence. Therefore on advising suspension I dismiss from my mind the fear that it may lead to desertion and disbelief. If it does I should not feel sorry for it would be to me a sign that the deserters did not know what *satyagraha* was and the movement was better without those who did not know what they were doing."

—GANDHIJI

સત્યાગ્રહમાં નિરાશા ન હોઇ શકે

"સત્યાગ્રહમાં નિરાશા કે શોક જેવી વસ્તુ હોઇજ ન શકે. કેતુ સિદ્ધ થાય ત્યાં સુધી લડત એક યા બીજા સ્વરૂપમાં ચલાવ્યાજ કરે. સત્યાગ્રહીને સવિનયભંગ કરવાનું કહેવામાં આવે કે લડતને અંગેનું બીજું કોઇ કામ કરવાનું કહેવામાં આવે તેની કશી પરવા ન હોય. તેમ સવિનયભંગની કુચની મધ્યમાંથી તેને સલુકની હાકલ કરવામાં આવે અને બીજું કામ સોંપવામાં આવે તો તેમા પણ કશી હરકત ન હોય. તેને એટલીજ શ્રદ્ધા હોય કે એ સઘળું સારાને સારૂંજ થઈ રહ્યું છે. અત્યાર સુધીનો મારો જાતી અનુભવ છે કે સત્યાગ્રહની પ્રત્યેક ગોકુળીથી હોઠેા લડતને માટે અને હિંસાત્મક તત્વોને અંકુશમાં રાખવાને માટે વધારે તૈયાર થઈ શકયા છે. સત્યાગ્રહ ગોકુળ કરવાની સલાહ આપતાં હોઠેા ખડી પડશે કે અશ્રદ્ધા ઉત્પન્ન થશે એ બાબતને મારા મનમાંથી હું કેઢી દઉં છું. જો તેમ થાય તો હું દિલગીર ન થાઉં કેમકે તેને હું બડી પડનારાઓ સત્યાગ્રહ શું છે એ સમજતા નથી તેનું એક ચિન્હ સમજું અને લડત તેવા બગડ સમજયે કામ કરનારાઓ વિનાજ બહી છે."

—ગાંધીજી

B. I. Steam Navigation Co., Ltd.

સ્ટી "દકલીવા"

ડેક ટીકીટ પા. ૬ ૬ ૬.
હિંદુ ટીકીટ પા. ૨ ૧ ૦.
ભાડુ પા. ૧૧ ૧૩ ૬.

ડેક ટીકીટ પા. ૬ ૭ ૬.
મુસ્લીમ ટિકીટ પા. ૬ ૧૭ ૦.
ભાડુ પા. ૧૨ ૪ ૬.

એપ્રીલ તા. ૨૩ મીએ મુંબઇ જવા ઉપડશે

ખાસ સુચનાઓ ઇનાયતભાઇ પોતાના નામના ઉપર પોતાનું અને કરીમભાઇ નામ પછી, પોર્ટ રાજનું લખવાનું રહે છે. આ બન્ને ભાઇ સાથે રહેવે ફાર્મ'ઉપરને તમોના સીધા પોર્ટ ઉપર પહોંચતા કરવા જણાવવું. વિરોધમા બહાર ગામના પેસેન્જર લોકોએ પોતાના માલની તપાસ પહાચવા રહેવા રહ્યા બધને અમારી ઓફીસમાં દેખાડવાથી કસ્ટમહાઉસ માલનો પત્તો મેળવી ઝડપ તેમજ માલ વેલાસર પહોંચતો થાય. બહારગામનાઓએ આપણે અમારી સાથે પત્રવ્યવહાર કરવાથી ટીકીટ મેળવી શકશે.

વધીમાને વતન કરો. ધમકાજ અમારી બની દેખરેખ નીચે થાય છે

વધુ ખુલાસા માટે લખો યા મળો:

SHAIK HIMED & SONS, :: 390, Pine Street, Durban.

Telegraphic address: "KARAMAT." Telephone 2-0432

CITY SHIRT Co., No. 4, Kort Street, Johannesburg.

THE NEW INDIA ASSURANCE

——COMPANY, LIMITED.——

Life, Fire, Motor Car, Motor Lorry, Motor Bus, Plate Glass, Workmen's Compensation, Etc. Etc.

આ જાણીતી વીમા કંપનીના જીવનવીમા, આગ, મોટર કાર મોટર લોરી, મોટર બસ, પ્લેટ ગ્લાસો, કામદારોને લગતા વીમાઓ, સાધારણ રિસ્કોને કરવા બાબતના વીમાઓ ઉતારવી સરળ છે. વીમો કંપનીને ઉત્તેજન આપવું એ દરેક વીમાની ફરજ છે

Natal Office:
"INDIA HOUSE"
17, First Avenue, DURBAN.
Telephone 2-5845 Cen.
P. O. Box 1610
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
Durban

Policies Issued and Settlements Effected in this Country.
પોલીસી તેમજ દાવાની પતાવટ આ દેશમાં કરી આપવામાં આવે છે.

Transvaal Office
ROOMS NO. 12 & 13. BARKLY ARCADE, Diagonal Street.
JOHANNESBURG
Telephone 33-4478
P. O Box 3641
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
JOHANNESBURG

JALBHOY RUSTOMJEE

Principal Representative For The Union Of South Africa.

GANDHI & Co. (Pty) Ltd.

GENERAL MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS

Try us for:-

Benares Saries, with Blouses of same design prices from 75/- to £10 with double border.

Also Cotton, Crepe-de-chine & Rayon Saries from 2/6 to 40/-.

We also stock Indian Drugs, Condiments, Draperies, Outfitting, Hardware, etc. etc.

Telephone 23676.

Tel. Add. "Gandhico" Durban.

112 Victoria Street, DURBAN.

અમારે ત્યાં હમેશાં મોટા પ્રમાણમાં નીચે જણાવેલ ચીજો સ્ટોકમાં રહે છે.

બેરસ્ના બદામ, પીસ્તાં, ચારોળી, એલચી, જાયફળ, તજ, કવીંગ, સુરજમાપ કેસર, તેજપત્ર લવીંદર, ધાણા, જીરૂ વીગરે આખા તેમજ ખાસ દેખરેખ નીચે પીસાવેલ મસાલો તથા તમામ જાતના ચોખા-બાસમતી, કોમ દીલ્હી, બાંબા, બાજ ગુલસરી, વીગરે તથા પંજાબી સાલમ, ઘોળી મુસલ્લી. બઠોડા કોપરાપાટી તથા સાંતલો આદાસો જાતનું બંધીયાણ તેમજ ચોપારી-મદ્રાસી સેવરપની, ફાકમા, સેકેલાં તથા ગુલાબનું પાણી, આમળા, ચોગરા, આંબેલી, ગુંદેલ, કાગીનીયા વીગરે ખુશબોદાર તેલ વીગરે, વીગરે મોટા જથ્થામાં તેમજ છુટા મળશે.

Also:

P. O. Box 27, TONGAAT,

Telephone during Office hours No. 5.

,, after Office hours No. 008.

કેમ આને કેટલાની આસ કયા છે

ઝંડુનું

કેસરી જીવન

કેસરની બધી ખાસીઓને દુર કરે છે તથા જોદીને શુધ્ધ કરે છે આના સેવનથી તન્દુરસ્તી મારફ થાય છે. એક વારે આજમાવી જુઓ.

ખરજ, ગુમડાંનું વિગેરેના બગડાઈ અને બારેકી વિગેરે જાતીના કરી આપે

ઝંડુની સુવર્ણ મિશ્રિત મકરધ્વજ ગુટી

બિલ્લા વિનાની લાપણા ભરિ

ઝંડુ ફાર્મસ્યુટીકલ વર્કસ લી.—પો. બો. નં. ૫૫૧૩, મુંબઈ નં. ૧૪.

સા. આફ્રિકાના સોલ એજન્ટસ: એમ. એમ. જોશી એન્ડ સન્સ, ફ્રાન્સ રોડ, એશીયાટીક બજાર, પી. બો. બોક્સ ૧૨૦૫, પ્રીટોરીયા.

એકાદીકાળમાં મળવાનું ઠેકાણું: બગલ ફાર્મસી, ૧૪ કોર્ટ રોડ.

આયુર્વેદિક દવાઓનું મુચીપત્ર આપેજ મંગાવો.

MOHANLAL VALJEE,

(INDIAN PAWNBROKER.)

112, Victoria Street, Durban.

Low Rates of Interest on Jewellery.

High prices paid for Old Gold. A large stock of New Jewellerius at reasonable prices to suit your pockets.

P. P. BHAGAT,

Fruit Merchant.

ફ્રેસ ફ્રુટનું ૧૬૫ અને વેજીટેબલ માટે ઓર્ડર કરી C. O. D. થી મોકલવામાં આવશે. બબેાઃ—

P. O. Box 542. 139 Brook St. Durban.

પુષ્ટિકારક પાકો બનાવવા હોય
અને
દરેક જાતની દેશી દવાઓ જોઈતી હોય
તો અમારી મુલાકાતે આવો

શરીરને પુષ્ટ બનાવવાના સારા પાકો બનાવવા માટે અમારે ત્યાં નાળે અને ગોકળો માલ છે તેમજ દરેક જાતની દેશી દવાઓ અને દેશી મારફી વગેરા તાજો અને ગોકળો માલ સ્ટોકમાં રાખીએ છીએ.

દેશી મુલાકાતા બોકડાં નંગ ૧ ની રકમ ૧૭–૬ સાધિક ઉપરાંત,
દેશી બોકડાંના બેપાયાં નંગ ૧ ની રકમ ૭–૬ સાધિક ઉપરાંત

શરીરના કોઇ પણ ભાગમાંથી વાળ નાબૂદ કરવાનો
નવાબી પાવડર

કેવલ બે મિનીટમાં વાળ સાફ થાય છે
કિંમત બોટલ રકમ. ૧૨ પોસ્ટેજ સાથે, આરબો [illegible] પોસ્ટેજ સાથે, ૩ નંગ મંગાવનારને રકમ. ૨૬ પોસ્ટેજ સાથે. ૧ અમારા બે નંગ મંગાવનારને ૩ પૈની પોસ્ટેજ મોકલવી.

ઓર્ડર સાથે રોકડા પૈસા મોકલવા.

Fancy Gold Cups and Saucers at 1/9 a dozen.
12 dozen in a case. Cash with order.

I. G. H. BASSA
153 Grey Street. • • Durban.

WE STILL BUY
OLD GOLD, SILVER & SOVEREIGNS.
We Stock CYMA, ELGIN, WALTHAM, BUREN, and MADIX Watches.
Large stock of Indian and European jewellries always on hand
Importers of MOHINI FLUTE harmoniums
LAKHANI & CO.,
(Jewellers)
111 Grey Street, Durban. 'Phone 21258.

HEADACHES QUICKLY RELIEVED BY TAKING
TYSONO BRAND (PAIN-I-CURE) HEADACHE POWDERS
FROM YOUR CHEMIST at 9d., 1/-, 2/6 and 6/6; or POST FREE FROM
ERNEST TYSON, CHEMIST, TOLLGATE, DURBAN

'Phone 25350. Tel. Add. "Nectica."
A. M. PADAYACHEE
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter.
[illegible] orders executed at lowest Market prices.
Special attention is given to all up-country orders.
TRIAL ORDER SOLICITED.
91 LEOPOLD ST., AND 34 CROSS ST.,
P. O. BOX 195. DURBAN.

M. H. DESAI,
એમ. એચ. દેસાઇ.
કોલસેલ દલાલ વેપારી.
આગે દરેક જાતના કલ્ચ અને વેજીટેબલ ફ્રુટીપ્રોડના કોમ પણ બાબતમાં C. O. D થી સારૂ પેમેંટ કરી મોકલીએ છીએ.
P. O. Box 254. 31, Short St. Durban.

Books for sale.

NOTE.—Remittance should accompany order V.P. ORDERS will not receive attention. Postal Orders to be made in "Indian Opinion" at Phoenix. Postage Free on all books.

THE STORY OF MY EXPERIMENTS WITH TRUTH
By M. K. Gandhi

This is an autobiography of Mahatma Gandhi printed in two volumes. Price 12s 6d. for each volume.

JAWAHARLAL NEHRU An Autobiography
(Cheap Edition)

("For those who would understand contemporary India it is an indispensable book."—ALDOUS HUXLEY.)
Price ... 10s 6d.

THE POWER OF NON-VIOLENCE
By Richard B. Gregg.

The writer has explained the method of resistance by non-violence in modern Western concepts and terminology. The book is worth studying. Price ... 5s. 6d

INDIA AND THE WORLD
Essays by—PANDIT JAWAHARLAL NEHRU.
Price ... 7s 6d.

IF YOU WANT THE BEST AND SOUTH AFRICA'S STRONGEST AND MOST RELIABLE WATCH INSIST ON A WORLD FAMOUS
UNION SPECIAL
15 JEWEL, NON-MAGNETIC, SHOCK PROOF, UNBREAKABLE, PERFECT TIMEKEEPERS, 100 NEWEST LADIES' & GENTS' MODELS.
REDUCED PRICES FROM 25/- UPWARDS.
GOODS SENT C.O.D THROUGH POST OR ACCOUNT OPENED WITH APPROVED MARKS.

દુકાનદારોને હોલસેલ માલમાં સારૂં ડીસ્કાઉન્ટ આપવામાં આવશે.

૧૫૦૦ ફીટ, દાગીના, બંગડીઓ વિગેરેના બારમેનોનું અમારૂં સુંદર દેખરેખ નીચે વ્યવસ્થાથી મરત મોકલવામાં આવશે.

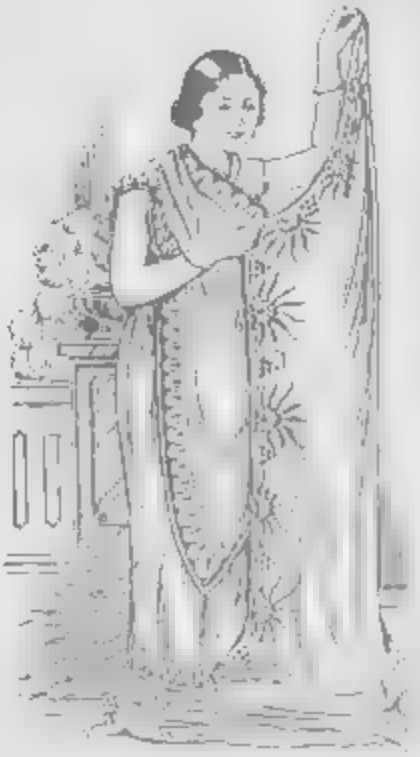
THE AMERICAN SWISS WATCH Co. LTD.
"THE DIAMOND HOUSE"
WHOLESALE & RETAIL JEWELLERS,
25, PARLIAMENT STREET,
CAPE TOWN.

Cable & Tel. Add. "ADVANCING." 'Phones: 24003, Res. 24448.

CHOONILALL BROS.

THE NOTED INDIAN "SARRI HOUSE" IN SOUTH AFRICA.

141, GREY STREET, DURBAN.

ARRIVING BY EVERY MAIL FROM INDIA AND JAPAN

Benares Sarries with Borders and Plain Centres,
Butidar Benares Sarries in Several Shades
Prices from 60/-, 85/-, 105/- & up to £20.
The Latest from Benares City.
Embroidered Sarries 25/-, 35/- & up.
Printed Various lines of Sarries from 12/6, 17/- & upwards
Embroidered Chiffe-de-chene from 3/6 yd. 42 in. & 45 in. width.
Latest Design Sarrie Cloth 44 in width.
from 1/6 yd. 1/9, 2/- & up.
Georgette Sarries Latest Arrivals
prices from 25/-, 30/-, 45/- & up.
Latest Blouses To Match Sarries
prices from 12/6, 17/6 & upwards
Zari Work Silk Sarees In All Shades
from 55/ 95/-, 125/ & upwards

Branches 91, Wick street and 60, Wick Street, VERULAM.
GARAGE AND SERVICE STATION
[illegible] Street and 58 Wick Street, VERULAM.
'Phone 39, Verulam.

Please note Our Johannesburg Agent P. RATANJEE, 60, Bree Street, Newtown.

ચુનીલાલ બ્રધર્સ

દક્ષિણ આફ્રિકાનું જાણીતું સાડીઓનું ગ્રહ

૧૪૧ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

જાઓ:
૧૩ અને ૬૦ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

અમારી સાડીઓ માટેના એજન્ટ
મેહતાજીભાઈ ખાતે
પી. ઇલનજી,
૬૦, બ્રી સ્ટ્રીટ, ન્યુટાઉન.

ગરાજ અને સર્વીસ સ્ટેશન
૯ મોસ સ્ટ્રીટ અને ૫૭ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

દરેક સ્ટીમરમાં જાપાન તથા હિંદથી આવે છે

બનારસની બીનારવાળી અને સાદા, તેમજ જાતબાતની જુદીજાત
સાડીઓ પા. ૬૦, પા. ૮૫, પા. ૧૦૫ થી લઇને પા. ૨૦ સુધીની

બનારસથી તુમણાજ આવલી છે.

કસબ કામની સાડીઓ પા. ૨૫ અને પા. ૩૫ થી ઉપર
જાતજાતની ભાતવાળી સાડીઓ
પા. ૧૨–૬ અને પા. ૧૭–૬ થી ઉપર.

કસબનું ફેપ-દી-શીનનું, ૨–૧ નું વાર ૪૨ ઇંચ અને ૪૫ ઇંચ પહોળ.
સાડીનું જ્યોરજેટ ક્રીનાકામનું કાપડ, ૪૪ ઇંચ પહોળ આવતી. પા. ૧–૬,
પા. ૧–૯, પા. ૨–૦ અને તેથી ઉપર
તુમણાજ આવેલી જ્યોરજેટ સાડીઓ પા. ૧૫, પા. ૧૮
પા. ૪૫ અને તેથી ઉપર.

સાડીને જેવા યનારસ બ્લાઉજ પા. ૧૨–૬, પા. ૧૭–૬ અને
તેથી ઉપર.

દરેક રંગની બરી કામની રેશમી સાડીઓ પા. ૬૫, પા. ૭૫,
પા. ૧૨૫ અને તેથી ઉપર.

ફાસ્ટોનીયમ, નાયલા ચાર્મોફોન, રેયોડો અને બીજા બાજુંચો
ઓબામાં રાખવા આવે.

દરેક બનાવું ગ્રીષીયનું, ઇસરી પટાડેલા દોલગેલ બાવે

માડલેસ્ટ રેડીમેડ અને રેડીમેડ બાન્સ
બાવડ પા. ૧૫, પા. ૨૫, પા. ૩૫, પા. ૪૫ અને તેથી ઉપર.

ઇસ્ટબમાના પ્રેસન્ટને બાયક આરબના તાજ મહાલો
બાય પા. ૧૨–૬, પા. ૧૭–૬, પા. ૨૭–૬, પા. ૪૫, ૫૦૫

OTHER SPECIALITIES

POPULAR POP
"The King of Ginger Beers."

CLUB SEAL SODA
"Improves your Spirits."

"GIANTS"
The Quart Bottle for 4d.
In all Popular flavours.

'Phone 2-4345

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

DALYS LIMITED.

72, CANADA ROAD, DURBAN.

'Phone 21078. Tel. & Cables: "Crescent." P. O. Box 582.

Crescent Trading Co. (Pty). Ltd.

WHOLESALE MERCHANTS AND DIRECT IMPORTERS IN HARDWARE

Indian And European Groceries.
Indian Drugs And Condiments.
Our Stocks Are The Best Quality And are Always Fresh
Our prices are keen.
We specialise in all kinds of Bombay, Calcutta, and Madras Products.
It will pay you to give us a trial.
Before placing your orders elsewhere benefit by our thirty years' business experience.
Our aim will always be service, quality and satisfaction.

અમારે ત્યાં નીચે મુજબનો માલ જથ્થાબંધ મળી શકશે

એલચી, અસબગંધ, અજમ, આરેલી, પીસ્તા, સિંગોદા, મુલાયનું પાકી, મુલાયનું લચ્છા, ફાકુદાનું પાસ, ખારેક, કરમ, એલચા, ખોપરી, ખજુર, રંગેલ-છાપરી (બહકું) સેવ, કોપરાની ચટણી, પીસેલું કોપરું, સુરત બાપનું કેસર, બાર મગજ, પંજાબી સાલમ, સફેદ મુસલી, બદામ લવંગી, સુંઠ, સોકેલી સોપારી, કાતરા સો., સેવરમની સો., મલાકા સો., ગુલકંદ, કાચો, બારમી બાજનો તબાકુ, બાજળનું તેલ, મુલાયનું તેલ, બદેલીનું તેલ, મોગરાનું તેલ, કાબીનિયા કેર બોરિક, બોલ્યુમીનીયમ તપેલા, કપ અને સોકસર, સોડા:—બીબડી બરસાળા, બાન્ગ્રુલસી, બાંબા, દીલ્લી, મુખવેલ, કોલમ: દાળ:—ચણા, મગ, અડદ, તુવેર, વાલ, વટાણા મસુર પાણા; છડ, મેથી, ક્રમ, તજ, લવીંગ (સરગું) બરમ મસાલા પીસેલા, વિગેરે.

કોઈ પણ વસ્તુ ખરીદી કરતાં પહેલાં, અમારે ત્યાં ભાવ કાઢી ખાત્રી કરશો.

122 VICTORIA STREET, :: :: DURBAN.

INDIAN OPINION

founded by MAHATMA GANDHI IN 1903

No. 15.—Vol. XXXVII Friday April 14th, 1939.

SIR RADHAKRISHNAN IN DURBAN

MARITZBURG INDIANS' WELCOME

ON Thursday night, April 6, a welcome reception was given in honour of Sir S. Radhakrishnan by the Maritzburg Indians in the City Hall. The Mayor, Major E. J. Lewis, presided.

In the course of his speech Sir Radhakrishnan said they knew how to fly in the air, how to swim in the sea, yet they did not know how to live as human beings.

Despite the marvellous scientific progress the world had made mankind was still on a volcano. They could go round the world in eight days, there was enormous production of goods yet millions were starving. Youth was asking the question the world over if they were likely to survive the next war, or if they would get a job in this sick world. They were hearing that loyalties were not in consonance with world unity today. They had their cultural bodies. Their universities were well equipped. They were given the capacity to do things, but that was not enough.

Mankind needed reorganisation in their outlook. It was essential for spiritual development that man went beyond his intellectual cunning eventually finding that something sacred, the soul, which was holy and inviolate. Civilisation was an experiment in creation.

Professor Radhakrishnan added: "It is essential that we should adopt democracy if we wish to escape disintegration." Indian civilisation and culture, he went on, was still living in spite of pestilence.

India had lost her territory, but as for the sovereignty of the soul she still remained a sovereign State. "Her mysticism combined with Western humanism may yet form a wedlock to save the world," he concluded.

One of the distinguished speakers was Mr. J. H. Hofmeyr who said Sir Radhakrishnan's achievement in the philosophical sphere was yet another evidence of the continuing vitality of India's contribution to the common cultural stock of humanity. To South Africa he was a most welcome visitor.

"Apart from the general stimulus he is giving to our cultural life his visit is significant in other ways. It should serve to remind both the European and the Indian sections in our land of the real greatness of the Indian nation."

Opening Of Veda Dharma Sabha Hall

On Friday morning Sir S. Radhakrishnan opened the new hall of the Veda Dharma Sabha in Longmarket Street, Maritzburg. The president of the society, Mr. I. E. Goolthaep David, said that the institution was founded in 1909 by Swami Shankeranand. Its objects were to encourage the study of Vedic religion and the vernacular languages.

"We in this country," he said, "feel that a knowledge of our mother-tongue is necessary to enable us to appreciate and understand [illegible] culture, tradition and custom. Although we are South Africans, and regard this as our home, we cannot lose sight of the fact that it is only by cultivating one's mother-tongue and having a sound knowledge of it that we can continue to regard India as our spiritual home."

In congratulating the Indians of Maritzburg on the founding of a cultural centre, Mrs. Rama Rau, wife of the Agent General for India, welcomed the attitude of the Veda Dharma Sabha in opening the hall to Indians of all creeds.

Sir Radhakrishnan, in opening the new hall said "you cannot put chains on others without putting chains on yourself, if you try to humiliate another you will humiliate yourself. South Africa is great in leadership, and it will recognise its moral responsibility, for its own safety and security, to all those who have made their home in this country."

It was not in the interests of any community to feel that it was being used as a slave. The best course was to stand up for the right whatever the consequences might be.

Surat Hindu Association

A luncheon was given in honour of Sir Radhakrishnan by the Surat Hindu Association, Durban, on Friday afternoon in the Association Hall in Victoria Street. Mr. B. M. Naik, the president of the Association, presided.

Among the speakers were Senator S. S. Brisker, Mrs. Rama Rau, Messrs. V. S. C. Pather, M. B. Narbeth, A. I. Kajee, M. M. Gandhi, S. R. Naidoo, S. Narandas and Dr. J. L. Dube.

Acknowledging the welcome, Sir Radhakrishnan referred to the lack of unity among the Indians of South Africa, though this was not confined to the Union. So long as this division existed this would always serve as a pretext for withholding what was their due. Referring to South Africa's racial conditions as a peculiar problem which was a challenge as well as an opposition, Sir Radhakrishnan said no unity could be created unless they put their interests below the interests of humanity. Hate was bad in a man on both sides—hate by causing one and hatred the other.

Andhra Maha Sabha

The Andhra Maha Sabha of South Africa held a garden tea party at the residence of Mr. and Mrs. B. A. Naidoo, Grosvenor Road, Sea View, Durban, on Friday afternoon in honour of Sir Radhakrishnan, who is President-elect of the forthcoming session of the Andhra Maha Sabha (India). Among those present were the Mayor, Councillor Fleming [illegible] the Mayoress Mrs. Cyrus, Mrs. Rama Rau and other leading Indians. The gathering consisted principally of a large number of Andhra men and women who had gathered from all parts of Natal. Mr. B. A. Naidoo, the patron, welcomed the distinguished guest on behalf of the Sabha representing the Andhra community and thereupon garlanded him.

Mr. V. M. Naidoo, the president, amidst applause, honoured their learned guest by nominating him an honorary member of the Andhra Maha sabha of South Africa, and called upon Mrs. Rama Rau to present a suitably inscribed gold medal to the Andhra philosopher, on behalf of the Sabha.

Sir Radhakrishnan in expressing his thanks for the welcome given by the

(Continued on page 143)

Indian Opinion

FRIDAY, APRIL 14TH, 1939

Sir Radhakrishnan's Departure

LIKE a bird of passage Sir Radhakrishnan came to us and flew away leaving us enchanted with his sweet melody. He sails today from Capetown for England. He was a great intellectual, moral and spiritual force in our midst, not only for the Indian community but for the whole of South Africa. It was South Africa's great fortune that such a great personality should have visited her. It was her misfortune that the visit was all too short. His visit was like a flash of light from heaven while the dark and gloomy clouds of war with all its horrors are hovering over Europe which, if they burst, will have repercussions over the whole world. It was, as it were, a Divine message to us all human beings to awake and be alert before it is too late. After all said and done, Sir Radhakrishnan has said nothing new to us. He has only opened the pages of our scriptures before us. He has interpreted to us the highest ideals a man is enjoined to and should endeavour to reach. The note he sounded was doubtless the correct one but if it seemed too high for us to catch, it only showed to what depths of degradation we had sunk and were fast making. Is there any reason why there should be any racial bitterness and strife, why there should be so much greed and selfishness which leads to war between man and man if we could just shake ourselves sufficiently to an awakening to understand and to act up to what he has said to us. "Do not hate the divine human face," he said. "The injury done to the very least of these is an injury done to the whole."

Quoting to us the instances of the fall of Rome and Greece he pointed out that it is because of the spiritual and moral height to which India stands that she has survived in the face of pestilence. In his final message to Indians in South Africa Sir Radhakrishnan has told us in plain words that we would be traitors to our great culture if we submitted to any humiliations that were imposed on us or to any insult to our self-respect. He said we would be traitors too to our great culture if we resorted to violent and vulgar methods to fight these humiliations and insults. He enjoined us to use the clean and sacred weapon which Mahatma Gandhi is using for the emancipation of India and which he is today offering the whole world in the place of war and which was first given by him to us in South Africa.

Sir Radhakrishnan has not entered into politics and yet he has said a great deal of political significance. He has said that politics divorced of religion is sheer barbarism. He has said enough to Indians in South Africa and enough to the Europeans of South Africa. If we could allow but a little of what he has said to sink in us and can persuade ourselves to act accordingly we would need no juridical hypocritical shows of round table conferences to solve even the most difficult of our problems, and racial bitterness and animosity as between Europeans and Europeans as well as between Europeans and other races would become a thing of the past. What little love and affection we have been able to show to that great and noble son of our Motherland is proof of the degree to which we have yet an appreciation of our great culture and civilisation. But true honour done to Sir Radhakrishnan will be in our earnestness in making an effort to imbibe the spirit which he has tried to infuse in us. No power on earth can do what Sir Radhakrishnan has done for us. He has supplied us with food. Feed it and to digest it is our job. Sir Radhakrishnan carries with him the best wishes of all his countrymen in South Africa. May he be blessed with health and long life to carry on his noble mission of bearing the torch of a great culture and civilisation to the sick and distracted world.

Third Round Table Conference?

MR. RAMA RAU, the Agent-General for India, had to suddenly rush away to Capetown last Friday from Durban where he was busy entertaining Sir S. Radhakrishnan, and the next thing we learn is that a third Round Table Conference between the Governments of India and the Union of South Africa to discuss the Indian problem will possibly meet in Capetown at the end of the year. This it is stated, is as a result of representations made to the Union Government by the Indian Government through the Viceroy. The Cabinet, it is stated, has agreed to the principle of such a conference, or alternatively, some form of consultation. As far as can be ascertained at the moment, states the Parliamentary correspondent of the *Natal Mercury*, the Government will temporarily defer any action regarding the proposed local option servitude scheme and on the Asiatic Land Laws report. Its probable line of action will be a status quo in relation to the temporary protection of Asiatics in the Transvaal under the Feetham Commission recommendations. Normally this protection would expire on April 30 and the Government would have to legalise the matter by accepting the Feetham recommendations or making some other provision. It has not made any move as yet to adopt these recommendations.

At the moment it is not known whether a delegation from India will attend a conference at Capetown or whether there will be fuller discussions between the two Governments through the medium of the Agent-General for India. The agenda of the conference is still being shaped, but there is little likelihood that there will be any interim legislation to prevent Asiatic penetration.

The news of the proposed Round Table Conference has reached us too late to be dealt with editorially in this issue. We hope to do so in our next week's issue.

SIR RADHAKRISHNAN IN DURBAN [*Continued from front page*

Andhra community, addressed the gathering at some length in English and concluded his address in Telugu

Among the principal speakers were the Mayor, Mrs. Rama Rau, Advocate Albert Christopher and Mr. A. I. Kajee. Mrs. Arthieluchmee Chetty and Mr. A. J. Naidoo spoke in Telugu.

Hindu Maha Sabha Banquet

A banquet in honour of Sir Radhakrishnan was given by the Hindu Maha Sabha on Friday night at the Marine Hotel. A representative gathering of Indians and Europeans was present.

Mrs. Rama Rau, who proposed the toast of the principal guest, recalled her college days when she was a student and Professor Radhakrishnan was then the junior lecturer in Philosophy.

Mr. Duncan Burnside, M.P., in toasting South Africa, said most of them in the audience were South African-born Indians had played their part in the development of South Africa, especially in Natal, where many had made the greatest contribution in the field of labour. To-day they were no longer ad welcome, nor were they thought so necessary in the development of South Africa.

There were manifestations of a narrow racial nationalism which had gone mad. It tried to impose its determination which would destroy civilisation itself —but justice and liberty must gain the day.

The toast of "Mother India" was given by Mr. S. R. Pather.

On behalf of the residents of Durban, the Mayor, Mr. Fleming Johnston, welcomed Professor Radhakrishnan.

Sir Radhakrishnan in the course of his speech said: "There are many who have recognised the fact that the Indian has not been a dead weight in this country. He had made a lasting contribution, and yet, given a chance, he will do still more. Natal brought out Indian for the purpose of developing the unexplored tracts. You cannot now make him suffer: nor can you entomb the spirit of man for all time."

They could not rear a safe structure except on a foundation of humanity, justice and freedom. Sometimes the slowness of evolution was the cause of revolution.

Indians of South Africa, the speaker said, must adhere to the example left by Mahatma Gandhi, who never departed the principle of brotherhood and had the love of all those following him. He appealed not to the spirit of greed but to the highest in them to follow his example which was not the regimentation of the dictators.

Indians could not acquiesce to anything humiliating to their self-respect, but they must fight cleanly. He (the speaker) had no doubt that the leaders of South Africa would respond.

Adams Mission

On Saturday morning Sir Radhakrishnan paid a visit to the Adams Mission where he was welcomed by Senator Professor Edgar Brookes.

At 11 a.m. a civic "At Home" was given in honour of Sir Radhakrishnan by the Mayor, Mr. Fleming Johnston, in the City Hall. There were nearly 50 guests present both European and Indian.

"The First Fifty Years of Durban," a beautifully bound volume, with the best wishes and goodwill of the citizens of Durban, was presented to Sir Radhakrishnan by the Mayor.

At Phoenix

Sir Radhakrishnan visited the Phoenix Settlement thereafter where he and Mrs Rama Rau, were the honoured guests of Mr. and Mrs. Manilal Gandhi at a luncheon Party. There were present leaders of both the Congress and the Colonial Born and Settlers Indian Association. Mr. Manilal Gandhi after garlanding Sir Radhakrishnan and presenting a bouquet to Mrs. Rama Rau heartily welcomed them both. He said all the great personalities from India visiting South Africa had graced Phoenix Settlement with their presence and it gave them great joy and happiness to have had the opportunity of welcoming Sir Radhakrishnan. He expressed the hope that the presence of Sir Radhakrishnan in their midst would be taken advantage of to once again bringing together those in the community who were great friends in the past and had unfortunately been torn asunder for some years. The greatest honour that we could do to our distinguished guest was to unite together and work harmoniously in the common interests of the community.

Sir Radhakrishnan in the course of a brief speech said he had been longing to see Phoenix ever since his arrival in South Africa as he considered it to be a holy place. He would return to India about June and he would tell Gandhiji of his visit and that he had seen all his old associates.

At a party at which General Smuts and others were present, he said, the question had arisen as to who were the greatest men in the world. General Smuts declared that the two greatest men in the world to-day were Asiatics: Mahatma Gandhi and Chiang-Kai-Shek, the former working with soul force and the latter with military weapons.

He was at present completing a book on Mahatma Gandhi to which great men of the world were contributing. Among them were Romain Rolland, Roosevelt and even Mussolini. This book he proposed to present to Gandhiji on his seventieth birthday.

Indians in South Africa, he said, had the great example of Gandhiji and it was up to them to stand united and to fight for their rights with the weapon that he has taught them to use.

Then followed a heart to heart talk on the question of unity and a very pleasant function terminated at 4 p.m. with the singing of the Indian National Anthem "Bande Mataram."

Sastri College Students

At 8 p.m. on Saturday night Sir Radhakrishnan delivered an interesting lecture on Universities before the non-European section of the Natal University at the Sastri College. Sir Radhakrishnan contended that modern universities were failing in their rightful function of maintaining a universal outlook.

To-day, when territorial barriers had been overcome, universities were not universal in their appeal as they used to be, but had become provincial and had a tendency to be narrow. While there was more knowledge, they behaved more foolishly. What was lacking was the vision which should control that knowledge and true value of the ends of life.

The future of their civilisation depended upon the nature of those values, to which it must pay adherence.

To-day they had come to a new point in the history of the world. Rationalism, humanism and the worship of the city state were predominant. They could not regard themselves as truly and sincerely religious. They were still trusting in material force. Science could give them health, wealth and success even in giving life. But what purpose that life could be put to was not answered by science.

The speaker submitted a plea for introspection. That was the gospel of Christ, of St. Paul and of Mahomed. The Kingdom of God was within them. But the European temperament was opposed to that ideal. They believed that the race was to the swift and the battle to the strong.

What was needed was asceticism, discipline, suffering, standing away from the things of this world, to gain victory over the soul rather than of the world.

"I say the universities have been failing in their purpose. Our universities are not trying to confirm these virtues but desert them. So long as they perform such functions they become factories where the Fascist and the Nazi are made."

Orient Club

On Sunday, Sir Radhakrishnan was entertained to lunch at the Orient Club, at Isipingo.

Sir Radhakrishnan made an eloquent plea for better understanding between the people of the Union. Informal meetings, he said, such as provided by the Orient Club, were the surest way of destroying prejudices.

Club life, he declared, was democratic. The universities laid particular stress on the value of dining together. Here there was no consideration of race, parentage and ancestry.

The racial problems of South Africa were formidable, but differences which did not fuse need not become the subjects of conflict. The various groups in the Union should be allowed to raise themselves to their full stature. In their peace and contentment was the general happiness of the whole country.

Theosophical Society

On Sunday night Sir Radhakrishnan delivered a very interesting lecture at the Theosophical Society on "The Lord Buddha"

After the lecture, a bright function was given by Mr Sorabjee Rustomjee, at his residence in First Avenue, on behalf of the Parsee community There was a programme of music and recitation by little children

As a token of their goodwill, Mr S. Rustomjee presented Sir Radhakrishnan, with an inkstand

Acknowledging the gift, Sir Radhakrishnan said that he had heard of the work of the late Mr. Parsee Rustomjee, who was associated with Mahatma Gandhi, long before he had come to South Africa. It was a pleasure to him to know that his sons were carrying on the public work of their late father.

Light refreshments were served.

Sir Radhakrishnan's Lecture On Gandhi And Tagore

The Beach Pavilion was found too small a place to accommodate the vast concourse of people including a very large number of Europeans when Sir Radhakrishnan last Monday night delivered his inaugural lecture of the Gandhi-Tagore Lectureship. Fortunately loud speakers were installed and hundreds sat outside on the lawns to listen to the great lecture with rapt attention. The lecturer described Gandhiji and Tagore as two great figures making valuable contribution to the wearied world.

Mr. J. H. Hofmeyr, M.P., proposed a vote of thanks to Professor Radhakrishnan. In doing so he said. "Though I know that many Indians are born in South Africa, India must always be their cultural homeland, and they must take their inspiration from that land. Every Indian, listening to that great Indian, Sir Radhakrishnan, must feel a sense of pride in belonging to a country which had produced such great men."

Speaking on behalf of Europeans, Mr Hofmeyr said, "In dealing with the Indians in South Africa we must remember we are not dealing with a quarter million in this land, but with an outpost of 400,000,000 Indians; a nation which is rendering a great contribution to the culture of the world and has been a benefactor to humanity

The chairman had referred to the introduction of Indians some 80 years ago The labourers who had then come did not come with cultural gifts. Because of that the Europeans got a one sided idea of Indian culture

"India has a great record in art, literature and science. India's ancient civilisation has thrown up great men to the humanity of the world. In science, we have Bose; in Tagore, a poet; in philosophy, Sir Radhakrishnan, who is one of the greatest modern men in philosophy, and behind this trio we have the great spiritual influence of Mahatma Gandhi.

"With Mahatma Gandhi in this country there was a meeting with another of our greatest men, General Smuts. These men met and came into conflict, and now, though many thousands of miles apart, they are still friends

"In our dealings with Indians we have learnt lessons in the past and we have yet to re-learn them In that great Passive Resistance movement conducted by Mahatma Gandhi, South Africa had learnt that lesson of Indian greatness, and some badges of inferiority had been removed.

"South Africa once again learnt that lesson when Mr Sastri came to this country, and a segregation legislation was introduced We did not call it segregation We politicians think that we can achieve the same purpose by calling a thing by another name, for instance, a spade could be called an agricultural implement To-day I think there is the necessity of re learning that lesson. To-day we are again passing through a phase to badge the Indian with inferiority, to take away his vested rights."

At a time like this, Mr Hofmeyr said, Sir Radhakrishnan's visit to South Africa was very welcome and they were all grateful to him for his learned lectures.

Farewell Function

A farewell function was held in honour of Sir S. Radhakrishnan on Tuesday afternoon at the Drill Hall under the auspices of the Natal Indian Congress

Mr. V. S. C. Pather, who presided said, Sir Radhakrishnan had not only captured the hearts but also the heads of all sections of the people of South Africa

The Mayor, Mr. Fleming Johnstone said, Sir Radhakrishnan had done a tremendous amount of good by his moderation and foresight, qualities especially valuable at the time when anti-Indian legislation was in the air. He had done not only service to the Indians by his sojourn here but to South Africa as a whole.

A silver salver, a coffee set and a leather bag were presented to Sir Radhakrishnan on behalf of the community

Among the speakers were Mr Duncan Burnside, Mrs Rama Rao and Mr. A. I. Kajee

Sir Radhakrishnan, in the course of his speech said, "it will not be possible to forget my stay in your country. I have received a salver, a coffee set and a bag to carry them in It shows the Indian community' thought for details. I appreciate all that it has done for me. My wife will be particularly pleased with the prizes I have won."

Accounting for the enthusiasm of his reception by the Indian community, the speaker said that the general condition of the Indian life here was unnatural. Every patch of colour, every streak of light was therefore taken hold of as an opportunity to show how proud they were. It was an expression of inferiority, and was responsible for his being received with much pomp. There was also a feeling of pride in their own culture, a culture which was the longest in history and was still functioning, while Greece and its other old contemporaries had become names only It had produced Asoka, and Akbar, and to-day Tagore, Gandhiji and Iqbal

"It is with a sense of pride that we belong to a culture not inferior to any in the world" This had its responsibility, went on the speaker It was essential for Indians to stand up for their soul, and their manhood He would say that it would be unworthy to acquiesce in an attack on their dignity. If they did they would be traitors to their culture. But they must never resort to violence or vulgarity for if they did they would be equally traitors to that culture.

In South Africa they had an example in Gandhiji, who was South Africa's contribution to India. His lesson was never to resist evil with violence, force with force But to uphold their rights they should learn to die without killing He begged them on his bended knees to believe that moral strength was stronger than physical power He would appeal to them to consider when confronted with a difficulty, how Mahatma Gandhi would have acted in a similar position.

There was a shadow of regret that while the Indians in South Africa had been subject to common humiliation they still did not work as one people to-day. He hoped that the Indians would put away self in the interests of true humanity.

"May I tell you that throughout my stay in this country I have met with nothing but the greatest respect, whether I met Coloureds or Natives, Indians or Europeans. I met your Cabinet Ministers and I could not avoid discussing the Indian question. There was, I know, the will to deal with the question in a generous manner. It is possible to appeal, not without result, I am sure, to their highest sense of justice and humanity.

"I would ask you to behave yourselves and to do everything with the cleanest of hands and the cleanest of consciences.

"I will follow your progress with sympathy and interest and will do all in my power to further it," said Sir Radhakrishnan in conclusion.

Hindu Tamil Institute

On Wednesday Sir Radhakrishnan laid the foundation stone of the new building of the Hindu Tamil Institute on the corner of Cross and Carlisle Streets. Mr Koppin Murrie who presided, said that the new school, which would be a three-storeyed building, would cost £7,535, with equipment. The Provincial administration had voted a sum of £3,733 towards its cost and the balance was to be furnished by the Indian community.

"We very much appreciate the generosity of the Administration in giving us this large sum," said Mr Murrie. "In this connection I shall be failing in my duty if I do not express our gratitude to Mr J MacLeod, Inspector in charge of Indian Education, through whose untiring efforts we have been successful in securing the grant."

Touching on the work of the school Mr. Murrie said that it would "be the means not only of imparting English education to hundreds of Indian children, but also of imparting higher education in the vernacular."

The Mayor, Mr. Fleming Johnston, congratulated the committee on its building programme. Such a step would considerably alter the educational policy of the Indian community. Last Sunday he had got an offer of 50 acres of land and it would require a sum of £20,000 before any scheme could materialise. He hoped that the effort coming from the Indian community would be supported by the Provincial Council and it would "face up to the job and do it properly."

Mr. R Banks, the Inspector of Schools, Coast, said that the reference to 20,000 Indian children not being at school was to look at the gloomy side of Indian education. Since the Capetown Agreement in 1927, when there were 8,000 children at school, to-day the number exceeded 24,000. While looking forward to the expansion they must not lose sight of the progress made.

Sir Radhakrishnan after laying the foundation stone in the course of a brief speech humorously said that it was said that "if men dominate women it is barbarism and if women dominate men it is decadence."

These were the two extremes—but he wanted the Indians to avoid them and choose the middle path, he said in urging the Indians to give their girls the same education as they were giving their boys. There should be the same equality of opportunity for both. This fact was recognised by the ancient Hindus and the code of Manu strictly laid down the law that education was not limited to men only and that women were entitled to the study of all their books. He hoped that they would preserve this law and carry it on.

He was told, continued Sir Radhakrishnan that higher education would be imparted through the medium of the vernacular. He deprecated this movement, for it was essential that they should if they wished to conform to the Capetown agreement and the western standard in life have a thorough knowledge of the English language. They might have vernacular language at home but it would be dangerous to leave out English from the course of higher studies.

He saw that the Tamil Institute was not confined to Tamils only but to all. This was in accordance with the Tamil belief of "one God and one caste."

He trusted that Indians would always enlarge their outlook so as to keep it in conformity with the spirit of humanity and their own religious traditions, as defined in the Upanishads: "I do not want a kingdom; I do not want paradise; but I want love and the desire to alleviate the sorrow of all those in distress."

"May this institution," said Sir Radhakrishnan in conclusion, "increase in number and may it be an institution of virtue and love for humanity."

Departure

A very hearty send off was given to Sir S Radhakrishnan who accompanied by Mr Rama Rao left by 3-30 train on Wednesday for Johannesburg en route for Capetown to board the *Winchester Castle* on Friday for England. There was a large crowd of men and women present and numerous garlands were presented wishing Sir Radhakrishnan bon voyage.

MR. HOFMEYR ON COMING CLASH OF COLOUR

ADDRESSING a meeting in Durban on the "Y.M.C.A. and the world to-day," the Hon. J. H. Hofmeyr, M.P., said that South Africa had been living recently in a period of setback in race relations.

There was a growing race consciousness among non-Europeans, and unless there was a change of heart on the part of very many Europeans, the country would see, as a result of the banding together of Asiatics and coloureds with the Bantu, a clash of colour much more serious and far-reaching than anything ever before experienced.

"Consciousness of difference is becoming more acute in the world and bitterness based on that difference is becoming more inflammable," said Mr Hofmeyr. "Europeans in South Africa show increasing inclination to move in the direction of restrictive measures towards the removal of old-established rights.

"We Europeans take unto ourselves in this land the position of trusteeship, but we are usually not prepared to face the fact that our wards are going to grow up and attain majority status.

"The trusteeship is being used as a cloak to maintain superiority and dominance. It is making possible the formation of a non-European front.

"A few days ago a church synod in the Cape passed a resolution strongly condemning Communism. It is a long time since I have seen such a pathetic confession of weakness."

There was more professed Communism in the Cape Peninsula than anywhere else in the Union, although there was probably no more Communism in South Africa than there was 20 years ago, said Mr Hofmeyr.

But it was making headway among the coloured people at the Cape because

their race consciousness was being stimulated. The fact that Communism was falling on fruitful soil was owing to the weakness of the church. In that part of the country, the church had lost the confidence of the coloured people.

"The world is, to a large extent, an un-Christian world where idealism is in retreat before despotism," continued Mr Hofmeyr. "It needs renewal in the faith of our fathers in the belief of the personality of the individual as a gift of God. It needs spiritual revolution and that revolution must begin with individual men and women. I believe that such spiritual revolution is on its way. As evidence there is the spirit of the persecuted church in Germany. Pastor Niemoller and men like him are pioneers of the revolution."

In the resuscitation of the Y.M.C.A. was evidence that we are getting on with the job and doing our best to see that South Africa responded to the challenge.

Four branches of the Young Men's Christian Association re-assumed their national character after a lapse of 15 years over the week-end when 35 delegates from Johannesburg, Capetown, Maritzburg, and Durban met and reformed the National Council of the Y.M.C.A. in South Africa.

Mr Hofmeyr was elected president of the re-invigorated Council.

A step which delegates regarded as most important was the proposal to extend the work of the Y.M.C.A. among non European peoples in the Union and the starting of a training course for non European social workers under the aegis of the Y.M.C.A.

The Sporting World

Indian Soccer Opens Brightly

THE Durban Football Association opened its season on Saturday last at Currie's Fountain and the class of soccer played on the first day augurs well for a bright season. Avondale and Pirates appeared on the main ground, the latter being handicapped through their regular goalkeeper not appearing. On the day's play Avondale were decidedly superior and deservedly ran out winners by six goals to three. The next match between Stella and Star was the best of the afternoon, providing fast and spectacular soccer. The Stella side was light in comparison to their opponents. The final whistle sounded with Stella winners of a splendid game by two goals to one. The newly-recruited Afritox team held the Springfield side to a draw of one goal. Wanderers could not muster a side owing to a misunderstanding affecting the registration of several of their players, with the result that their opponents, Daffodils, had a walk over. Among the juniors Warwickshire held away for most of the period against Shamrocks, whom they beat by six goals to two, while Sastri College-Rangers match was a closer affair, ending in a victory for the Collegians by three goals to one. Sons of India drew with Daffodils in an even game with neither side scoring, and Robertsons had an easy task against Victorians, accounting for them by four goals to nil. In the Juvenile section Shamrocks beat Stella by four goals to two and the Avondale-Sastri College II match ended in a draw of two goals each.

Natal Council Meeting

The council of the Natal Football Association met on Sunday at Currie's Fountain, when all the affiliated bodies, with the exception of Maritzburg County were present. The main item down for discussion were the allocation of fixtures, venue of the Sam China Cup tournament and a proposed tour of an Indian team from Mauritius. A draft fixture list was submitted to the house by the officials and with minor alterations was adopted, getting out the matches and dates for both the Saturday and Sunday sections. The venue of the next Sam China tournament caused much discussion as it was felt that the Western Province Indian Football Association was not a properly constituted body as it did not play as an Indian entity but were subservient and a subsidiary body of the Western Province Coloured Association. It was eventually resolved to lodge an objection with the South African Board that the matter be fully investigated and if the Western Province did not conform with the constitutional aspect then a move be made for the change of venue to the next centre in order of rotation.

Correspondence revealed that a team of Indians was willing to tour Natal, provided the terms and conditions were satisfactory. This matter was left in the hands of the executive for a report prior to the next meeting.

Fixtures for the All-India Cup were drawn. In this competition the districts have been divided into sections, comprising of the Coast, with Durban, Durban Sunday League, South Coast and Mayville; Midlands with Maritzburg and Maritzburg County; and Uplands, with Klip River and Northern Districts. The first match will be played on August 20 between Coast and Midlands at Currie's Fountain and on the following day the winners meet Uplands at Clairwood.

A Correction

The hon. secretary of the Northern Transvaal Indian Cricket Association Mr. R. Varthurajaloo officially informs us that the report appearing in our issue of March 31, stating that a motion of no confidence was passed against the chairman of the Northern Transvaal Indian Cricket Association, was incorrect. The report was sent to us by Mr. G. M. Chetty from Pretoria.

Mr. Sheik Hamed Returns

There was a large gathering of Indians at the Point on Wednesday, April 5 to welcome Mr. Sheik Hamed who arrived by the s.s. *Kenya* from Bombay. Mr Hamed is a pioneer Indian merchant of Durban and is one of the vice-presidents of the Natal Indian Congress. He is actively engaged and takes a keen interest in all matters connected with the welfare of Indians in this country, and he is highly respected by all sections of the community. He took a prominent part in collecting funds for an Anjuman Islam school at Kender. He specially went to India to have the school built, which is a magnificent structure built under his personal supervision, and it is gratifying to note that over one hundred children are being educated in it. Mr. Sheikh Hamed is well-known in the shipping circle, he being the local Indian Agent for the British India Steamship Coy.

Depot Road School Old Boy's Club

The Depot Road School Old Boy's Club was formed at a well attended inaugural meeting held at the school hall, on Sunday last, under the chairmanship of Mr. K. E. Moolian, the pro-tem secretary being Mr K. S. Naicker. The following officials were elected:—Patrons: Messrs. A. Rai, S. L. Singh, G. R. Varma and M. A. Pillay; President: Mr. Sonny Munlokun; vice-presidents: Messrs: Mayal L. Singh, Thumbadoo and T. Pottaram; hon. secretary: Mr. M. E. Moolan, hon. treasurer Mr. Sam Pillay; hon. auditor: Mr. A. Rajub; committee: Messrs. Ganga Naidoo, Billy Singh, A. John, K. S. Naicker, S. Munlokun, Sam Pillay and E. H. Moolan.

Buy Perfect DIAMOND RINGS and Flawless DIAMONDS direct from our factory

AMSTERDAM

DIAMOND CUTTING WORKS
52, Field Street Durban.
P. O. Box 2362 Phone 2-4888
Also at Johannesburg and Capetown

India Letter

(From Our Special Correspondent)

Mahatma Gandhi On European Crisis

WITH the European tension approaching breaking point, Mahatma Gandhi gave Mr. F. Birchall, the special correspondent of the *New York Times*, a message to the world as his contribution towards solving a situation which, he said, was rapidly becoming desperate. Mahatma Gandhi said: "I see from the papers that the British Prime Minister is conferring with democratic powers as to how they should meet the latest threatening developments. How I wish he was conferring by proposing to them that all should resort to simultaneous disarmament. I am certain as I am sitting here that this heroic act would open Herr Hitler's eyes and disarm him."

"Would'nt that be a mistake," the correspondent asked.

"Perhaps, but it would save the world from butchery that seems to be impending." The Mahatma declined to add more.

"Isn't that enough for one morning," he asked.

Congress Attitude To War

Asked what advice he would give the Congress regarding his attitude should the Paramount Power become involved in a European war, Mahatma Gandhi pleaded that that was too difficult to answer at the time. He demurred also to a question whether he wished India to take her independence within the Commonwealth of Nations or outside of it.

"That again is difficult," he said. "I cannot say exactly where I myself stand on that. Both are difficult questions."

"But don't they go to the root of the situation?" "Wise journalists never go to the root," responded Mahatmaji.

Tripuri Congress

Asked if he was content with the result of the Tripuri Congress, he was still unfailingly evasive.

"Contentment is bliss. That is one of your proverbs, isn't it?"

"Then let me ask: Is India making progress to your liking?"

The Mahatma became thoughtful and then said: "Yes, it is. I get frightened sometimes, but there is progress at the bottom and that progress is sound. The greatest difficulty is Hindu-Muslim differences. That is a serious obstacle. Therefore, I cannot say I see visible progress, but the trouble is bound to solve itself. The mass mind is sound if only because it is unselfish. Political grievances of both sides are identical, so are economic grievances."

During further conversation the correspondent asked Gandhiji if, in the present unrest, he had not some message which he might carry across the world moving men's hearts towards peace. His eyes gleamed at the word "peace" and bent his head in thought. "I don't see at the moment an atmosphere which would carry my voice to all nations. Perhaps I am far in advance of the times."

"Might not it be said with equal truth that the times are falling behind you?"

"If you like," replied the Mahatma and again lapsed into silence until he suddenly said: "I am thinking over your suggestion. Should I again allow myself to become the laughing stock as has sometimes been the case? Should I?" (evidently he was afraid). "But am not? Laughter is wholesome. Perhaps it may be a good thing. I take this as coming from me." He dictated a message that begins this despatch.

BHULABHAI DESAI

HIS SPEECHES

Published in book form of particular interest to students of Politics, Law, Economics and Commerce.

The Book contains the great leader's lectures on these and other subjects of national interest.

Price: 8s.

Please write to:

"INDIAN OPINION"
Phoenix, Natal.

Trade Agreement

The Trade Agreement between India and the United Kingdom is signed. The linking of the preference for United Kingdom piecegoods with the offtake of Indian cotton by the United Kingdom on a reciprocal, graduated scale, preference for 62 per cent. of India's exports to the United Kingdom a separate agreement to be negotiated with Ceylon; and reduction from 106 to 70 of United Kingdom items receiving Indian preferences—are the salient features of the new Trade Agreement.

The present Agreement contains notable modifications of the Ottawa Agreement; it keeps as large a proportion as possible of India's exports within the preferential field. The value of imports falling in the preferential category, estimated at Rs. 38,75 lakhs in 1935-36, has been reduced to an annual average of Rs. 7,62 lakhs. Only 36 per cent. of India's imports from United Kingdom are subject to preference but 80 per cent. of India's exports to the United Kingdom are to enjoy preference or free admission.

The lowering of the duty on United Kingdom piecegoods is an important departure. It is, however, linked with United Kingdom offtake of Indian cotton and the benefits conferred by the new agreement are mutual. The existing drawbacks have been withdrawn by the United Kingdom from groundnut and are to be modified for linseed.

A preference of 10 per cent. *ad valorem* is given on such important Indian commodities as castor seed, coir yarn, cotton yarn, gunnies, groundnut, leather, linseed paraffin wax and oilseed cakes. A preference of 15 per cent. *ad valorem* is given to non-essential vegetable oils, dressed leather and certain jute manufactures such as cordage, cables, ropes and twines.

A preference of 20 per cent. *ad valorem* has been given to India coir mats and matting, cotton manufactures and certain jute manufactures, such as sacks and bags. Such specific rates of preference are given to other commodities such as coffee, tea, rice etc.

In the report dated September 5, 1938, just published, the majority of the unofficial advisers to the Indo-British trade talks, consisting of sir Purshotamdas Thakurdas, Nawab Liaqat Ali Khan, G. D. Birla, Seth Kasturbhai Lalbhai and the Maharaja of Parlakimedi, declare unacceptable the Board of Trade's proposals communicated to them on August 23 at Simla. They have made their own proposals for a pact between the two countries.

Everything appearing in this issue of a political character has been written and edited by Mahatma Gandhi to express the views of Indian Opinion.

DRIVING TAUGHT BY EXPERT EUROPEAN

Instruction on Dual Control Cars.

Lessons will be given until licence is passed. Moderate charges.

Apply:

P. O. Box 2139 or
44, Southern Life Bldg.,
Smith St., Durban.

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

મહાત્મા ગાંધીજીના હસ્તે
સને ૧૯૦૪માં સ્થપાયું.

પુસ્તક ૩૬ મું. ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૨૮ ઑક્ટોબર ૧૯૧૩ અંક ૪૫

ડરબનમાં સર રાધાકૃષ્ણન

મેરીટઝબર્ગમાં સત્કાર

ગએ પ્રીમિયર ના ૬ ઠીના શુક્રવારની સાંજ સર રાધાકૃષ્ણનના માનમાં મેરીટઝબર્ગના સીટી હોલમાં સત્કારનો મેળાવડો મળ્યા હતો મેયર મજર આદિ કે સ્થાનિક પ્રમુખસ્થાનો હતા.

સર રાધાકૃષ્ણન પોતાના વ્યાખ્યાનમાં જણાવ્યું કે આપણ હરકોના ઉંડી જણીજોય છીએ, સમુદ્ર માં તરતા જણીએ છીએ પરંતુ મનુષ્યો તરીકે રહેતા જણતા નથી. તિલાને જગતમાં સાચ્ચ પ્રગતિ કરેલી ન તેના મનુષ્યજાતી ન હજુ જણાણામુણા પત્થર ન નો છે.

આપણે આજ દિવસના જગતની મુસાફરી કરી નાના હડપ્પો દીઠાં, માલની ઉપજ આદમાદ થાય છે જગત પરાણે નાના પરે _ જગત જરમાં મુલકોને પ્રગતિ રણ છે કે આજરના મુલકો શું તેઓ ટકા ટકા શકશે કે આપણ તો આ સંસ્કૃતિવાન જગતમાં તેઓ કેવો નામ શકશે! માનવીએ પોતાનું દિલ કાબુ જાલવાની જરૂર છે. અધધિક સુખ મેળવવા કોરી મારામારીમાં ઉતરવું જરૂર છે. કોઈ આપણું ન ત જાપવા ન પ્રગતિના કોઠામેં તો પ્રગતિનું તિરિયાનું તબક્કો હિંદુસ્તાનપર ઓરનો આદેશ આપણે પ્રગતિ તેની સંસ્કૃતિ અને સુધારો આજે છતાં છે હિંદે પોતાનો મુલક પુનાવવા ને પરંતુ આત્મા ના સામ્રાજ્યના ત હજુ સ્થેપિરતા દેવાની શકયું છે.

મિત્રોના માનસ્વાદસાથે પૂર્વના આધ્યાત્મિક વારસા સુમેળથી હજુ પણ જગત બચી શકે છે.

મા. ન ન્યૂય ગોદમેનરે આભાર કરતા જણાવ્યું કે તારાજાનમાં સર રાધાકૃષ્ણનની સિદ્ધિ એ માનવજાતના સામાન્ય સંસ્કૃતિમાં ઠોંકડી દેવા આપણાને મહાન શક્તિનું એક બીજું ઉદાહરણ છે. દક્ષિણ આદ્રિકાની તેમની મુલાકાત અત્યંત આનંદદાયક છે. આપણા સંસ્કૃતિક જીવનમાં સામાન્ય યતન આપવા ઉપરાંત તેમની મુલાકાત રાજકીય દૃષ્ટિએ પણ ખાસ મહત્વની છે. આ દેશના યુરોપીયનો તેમજ દીંદીઓને તે ઘણી પ્રજાની ખરી મહાનતાનું રમરણ કરાવનારી થઇ પડશે એમ કહ્યું.

વૈદ ધર્મ સભાના હોદ્દેદારોની ઉદ્ઘાટન ક્રીયા

ફ્રાઇડારે સવારે સર રાધાકૃષ્ણનો મેરીટઝબર્ગની બોંગ ચારરેડ રકાટપર આવેલા વૈદ ધર્મ સભા ના નવા હોલની ઉદ્ઘાટન ક્રીયા કરી હતી. સભાના પ્રમુખે જણાવ્યું કે આ હોલના ૧૯૦૮ ના સ્થાપી સ્ટેકરાનંદના જન્મ રમયપર હતી તેનો હેતુ વૈદ ધર્મ આને તેની બાબતોના પ્રચાર કરવાનો છે.

આને આ દેશના માનીઓ હોલ ન જે આજે આપણે પ્રતિહાસ, સંપ્રદાયો આને સંસ્કૃતિ જાણવા માગના હોયએ ન આપણી માનુભાવાનું ગૌરવ આપણે પરાણુજ જોઇએ. એ કે આપે દક્ષિણ આદ્રિકાવાસીઓ જોઇએ આને આ દેશને અખાડ પ્રગત કરવામાં કીંમતે આપ મેળવવું ના રામજીએજ જીએ કે આપણી માનુભાવાનું વૈદ્ય માન પરાણ્ય સિવાય હિંદુસ્તાનને આપે આપણે આપેલાનમાં પ્રગત ન ... પોતે નહિ રાખીએ.

સર રાધાકૃ ન દોલ ન હોદ્દેદારને સોપા કરતાં જણાવ્યું કે હું પોતાને તમે કરી પદ્ધારીશ. તા ને પણ મેં મેહોથી પ્રવાસો પોતાનું તમે માનવાજ કરી તા ન પ્રગતિજ માનવાજ પેરે પર દક્ષિણ આદ્રિકાના નેતૃત્વ શક્તિ પણી ... આને પોતાનીજ સંસ્કૃતિમાંની આને પ્રજાપુર્તીનું પ્રાણ જોઇએ એ દક્ષિણ પાતા નો પ્રકાશ છે ન સમાજના તરફની પોતાની નૈતિક જવાબદારી સમજી જોઇએ.

કોમના એક પણ વર્ગનો એમ લાગે કે તેના ઉપયોગ ગુલામ તરીકે પાપ છે તો ન સમાજ વર્ગોને બાદ મુકવાનાજ છે.

ભારે આમ પ્રજા દક્ષા સર પરિણામનો ખ્યાલ કર્યા વિના લડતા જોજ છે

સુરત હિંદુ એસોસીએશન

સુરત હિંદુ એસોસીએશન તરફથી સર રાધા કૃષ્ણનના માનમાં શુક્રવારે ૧ વાગે એસોસીએશન ના હોલમાં લંચ આપવામાં આવ્યું હતું.

આપણ કરનારાઓમાં મેસર્સ ૫ એસ સી. પથર, એમ. પી. નારણમ, એ આમ. કાજી, મણીલાલ મોંધો. અને આર. નાગડુ, નારણજી ફરસમજી, ટી નારણદાસ અને ડી. જે. એમ કુશે હતા

પી. એમ. પી. નાયડુ પ્રમુખસ્થાને હતા

સર રાધાકૃષ્ણન દક્ષિણ આદ્રિકાના દીંદીઓ માં એકયપણા માટી દીવા દિલે જણાવ્યું અને કહ્યું કે એ વસ્તુ હમણાંજ આજે દેશને મળેલ નથી પરંતુ બધા સૈકો આ તરફાયનો રહેલો આ સૈકો તમો જના દક્ષદાર છે તે વસ્તુ નહિ આપવાને બધા મહાના તરીકે ઉપયોગ કરવામાં આવશે

વધુમાં સર રાધાકૃષ્ણો જણાવ્યું ... આ સૈકો આપણે આપણા પોતાના સામર્થ્યો મહાન બનાવા આપણા ઉપર નહિ બનાવ્યો આ બધી એકસંપ યોગ્યારોજ નોંધ.

આંધ્ર મહાસભાનો મેળાવડો

સર રાધાકૃષ્ણન પોત આવે જનીના .. આને દક્ષિણી આંધ્ર મહાસભાની આજની રીસમી બેઠક ના સભાપતિ સુકાના ... બધા દેશની આંધ્ર મહાસભાના આશ્રય હેઠળ બધા માનના એક માર્ગન-ડી પાર્ટી કરેલ હતા ત્યારે આજરના મા આને મીસીસ બો. બંને. માનના મુલાકે શુક્રવારે બપોરે આપવામાં આવી હતી. આંધ્ર મહાસભાના તરફે માનનીય નાયડુ સાહેબના આવ્યા હતા અને એક સોનાનો ચાંદ ભેટ આપવામાં આવ્યો હતા.

સર રાધાકૃષ્ણન આભારમાં તેમજ મોટાક સભાના આંધ્ર ભાષામાં ભાષણ કર્યા.

હિંદુ મહાસભાનો બેંકવેટ

સર રાધાકૃષ્ણનના માનમાં હિંદુ મહાસભા તરફથી મળા શુક્રવારની રાત્રે મરીન હોટલમાં બેંકવેટ આપવામાં આવી હતી.

ગાસીસ રામસ્વે મહાસભાની સ્થાપનાની શેતાં સર રાધાકૃષ્ણન તત્વજ્ઞાનના પ્રોફેસર હોવાથી તે વખતે પોતે જણાવ્યું વિદ્યાર્થીનો હતા તે વખતના પ્રસંગ વર્ણવ્યા હતો.

પી. ડેકન બનંજીપક જણાવ્યું ... હાજર થએલાઓનો મોટા ભાગ દક્ષિણ આદ્રિકામાં જન્મેલાઓનો ૨. દીંદીઓએ કાયમ આપણા ની ખાસવણીમાં ખાસ કરી નાટાલમા મહાન ફાળો આપેલો છે આજે નુકશાન આપવાર પણ આપણા આવતા નથી, તાજ દક્ષિણ આદ્રિકાની ખાસવણીમાં તમો જરૂરી છે એમ પણ માનવામાં આવતું નથી અત્યંત સંકુચીત વર્ણદ્વેષ ને રંગાયલો ... પ્રવાહ તેમાં

(બાકીનો ભાગ માટે જુઓ પાનું ૧૬૨)

"ઇન્ડિયન ઓપિનિયન"
શુક્રવાર, તા. ૧૪ એપ્રિલ ૧૯૩૯.

સર રાધાકૃષ્ણનની વિદાયગીરી

ગુરુવાર પહેલાંની જેમ સર રાધાકૃષ્ણન આપણી વચ્ચે આવ્યા અને તેમનાનો મધુર વાતથી સૌને મુગ્ધ કરી પાછા ઊડી ગયા. આજે તેમનો કેપટાઉનથી ઉડ્ડયન બાદ રવીવાર પર ચાલશે. આપણી વચ્ચે તેમનો માત્ર દોઢ દિવસનો સમાગમ નહિ પણ સમસ્ત દક્ષિણ આફ્રિકાને એક મહાન બૌદ્ધિક, નૈતિક અને આધ્યાત્મિક પ્રાણ હતા. દક્ષિણ આફ્રિકાના મોટા સદ્ભાગ્ય : એવી એક મહાન વ્યક્તિએ પોતાના પગલાંથી આ ભૂમીને પાવન કરી. તેના દુર્ભાગ્ય કે એ મહાત્મા પધાર્યા ને ચાલ્યા ગયા. સમયે મુકેલની ઉપર પુષ્કળ ભાર હોવાને લીધે તેમને વધારે રોકાવું શક્ય નહોતું. અને જે કાંઈ તેમનો પ્રત્યક્ષનો આખો કાર્યક્રમ પડતો મૂકીને, તેવા સમયે સર રાધાકૃષ્ણનનું આગમન આફ્રિકાનાં પ્રજાજનો એક અપૂર્વ લહાવા સમાન થઇ પડયું હતું. સમસ્ત માનપત્રોને પોંચાડવા અને સર્વેને માટે વ્યાખ્યાનો આયોજન કરવાનો એક દિવસ જરૂરિયાત સમાન તે હતું. દુર્ભાગ્યમાં સર રાધાકૃષ્ણને આપણે ત્યાં ન આવ્યા તેની ખોટ કદી પણ પૂરાશે નહિ. આપણા સાક્ષરોના પોતાના આપણી સન્મુખ પ્રગટ કરી બતાવ્યા છે કે એ મહાન આફ્રિકી પ્રદેશવાસી મનુષ્યને કેટલાનકી પ્રેમ છે અને તે આફ્રિકી ભૂમિનો પ્રત્યેક પ્રજાને ઉપયોગ કરવાનું કેટલું બધું તેમને ઉત્તેજન આપે છે. જો સરકાર તેમણે કાઢેલો . . . . . ખરો કે પરંતુ જે આપણે ધારે તે પણ હોય. કાર્યક્રમ દોષ ગમે તે હોય પરંતુ તે આપણે આફ્રિકાના ઇતિહાસમાં પહેલી વખત જોવા મળ્યું કે આપણે આફ્રિકાના ભૂમિપુત્રો વચ્ચે કેવળ ભાઈચારાનો સંબંધ ઉત્પન્ન થયો હોય. આપણે આફ્રિકાના ઇતિહાસમાં પહેલી વખત જોયું કે આફ્રિકાના ભૂમિપુત્રો પોતાના ઉપર ગુજારાયેલા જુલમોને ભૂલી જઈને આપણા પ્રત્યે કેવી ઉદારતા દાખવે છે. આપણે આફ્રિકાના ઇતિહાસમાં પહેલી વખત જોયું કે આફ્રિકાના ભૂમિપુત્રો

(પહેલા પાનાથી ચાલુ)

આવી રહ્યો છે ના ઓદ્યોગો વધીયો છે કે ખુદ સુધારાનો પણ નાશ કરી દેશે. પરંતુ ન્યાય અને સ્વતંત્રતાનો આધારે જગ થવોજ જોઇએ.

સર રાધાકૃષ્ણને જણાવ્યું કે પણ ગોરાઓએ સ્વિકારેલું છે કે આ દેશમાં હિંદીઓ કેવળ ભારરૂપ નથી. તેઓએ મોરસ્યાના પાઓ આપેલો છે. અને જો તેઓને તક આપવામા આવે તો આપી શકે છે. નાતાલે પોતાના અમુ-ઓદ્યોગોલા પ્રદેશને ખેડવાને અને ખીલવવાને હિંદીઓને કામલ કર્યા. હવે તમારાથી તેઓને રંજાડી નહી શકાય તેમ માણસનો ધુસરો પણ હબેશને માટે તમારાથી વાળી રાખી નથી શકાય. મનુષ્યત્વ, ન્યાયાધ અને સ્વતંત્રતા એ વસ્તુના પાયા પીના તમારી ઇમારત મજબુત બાંધી નહી શકે. કેટલીક પણ વિકાસની મોટી મંદ હોવાથી બાળવો જાગે છે.

મોંધીજી દક્ષિણ આફ્રિકાના હિંદીઓના નાટે ઉદ્ધારકર્તા મુકી ગયા છે તેઓએ તેના અનુસરવાનું છે. સત્યાગ્રહના સિદ્ધાંતને તેઓએ કદી પણ ઉદ્યોગ નહોતો અને પોતાના સાધના અનુયાયી-ઓના ગેર કાબુ કરી દીધા હતો.

હિંદીઓએ ગોરાઓનો કોઇ દિવસ સર્વોચ્ચ આપના દેશવટી પાસે તેજ તેઓ મોંધીજીના પગલાને અનુસરી શકશે. તેમાં 'કીકરદરોને' માટે સ્થાન નથી.

હિંદીઓએ પોતાનું સ્વમાનભંગ થતું જોય તેનું કરું પણ બદલા કરવાજ નહિ જો તેમ કરે તો તેઓ પોતાની મહાન સંસ્થાનાને બેપાયા કરેલા ગણાશે. તેમ તેની સામે યથાર્થ ન તેઓ હિંસક કે અહિંસક માર્ગ મહણ કરશે તો પણ તેઓ તે સંસ્થાનને બેવફા કરેલા ગણાશે. તેઓએ મોંધીજીએ આપેલાં શુદ્ધ અને પવિત્ર શસ્ત્રોથી સજ્જ થવું જોઇએ.

એડવર્ડસ મીશન

શનીવારે બપોરે સર રાધાકૃષ્ણને એડવર્ડસ મીશનની મુલાકાત લીધી હતી ત્યાં કે ... એડવર્ડ મુકવે તેમનો સરકાર કર્યો હતો અને તેરીયો સમક્ષ પ્રવચન કર્યું હતું.

૧૧ વાગે બપોર તરફથી મોટી હોસમાં સર રાધાકૃષ્ણનના માનમા બપોરો તરફથી "ગેટ ટુગેધર" આપવામા આવ્યો હતો. લગભગ પચાસેક યુરોપીયન બાને હોદ્દો ધરાવતા હાજર હતા "હરબનના પ્રથમ પચાસ વર્ષ" નામક સુંદર બોધપોથીનુ પુનર્ લગ્નના નાગરીકો તરફથી સર રાધાકૃષ્ણનને ગેટ આપવામા આવ્યું હતું.

ફ્રીનીક્સમાં

બપોર બાદ સર રાધાકૃષ્ણન ફ્રીનીક્સ સંસ્થાની મુલાકાત પધાર્યા હતા તથા તેઓનો તથા મીસીસ રામરાવનો પણ આવે મીસનરી મણીલાલ મોંધી તરફથી સત્કાર કરવામા આવ્યા હતા. ગીસેક માણસોનો સમુહ તેઓને સ્ટેશને લીધું હતું, હાજર મુઓલાઓમા ગ્રેસ ગમજ પાસાવીમસ 'નાન' એન્ડ કેટલમ' નામક્રમના ગોરાઓનો અભિ-પ્રાય નવાઓ હતા

શ્રી. મણીલાલ મોંધીએ સર રાધાકૃષ્ણન અને મીસીસ રામરાવને દાર તોરા અપર્ણ કર્યા બાદ જણાવ્યું કે સ્વદેશથી આ દેશમાં આવેલા સ્થાના પ્રતિનિધિ જનોઓ ફ્રીનીક્સ સંસ્થાની મુલાકાત લીધી હતી અને આજે સર રાધાકૃષ્ણને આ સ્થળે પોતાના પગલાંથી પાવન કરી છે એથી અમને પણ્યોજ આનંદ થયો છે. તેમણે ગાંધી આશ્રમ કર્યાથી હતી કેસર રાધાકૃષ્ણનની આગાથી વચ્ચે હાજરીનો લાભ લઇને આપણી કોમમાં જે આગલા પડી ગયા છે અને જેમાંથી એક તબક્કો નાહ મીંયા હતા તેઓ વિરોધી બની ગયેલા છે તેઓને એકત્ર કરવામાં અને કરી એકધાર સાથે એકરાયથી કોમના સમાન હીતનું કાર્ય કરતા કરી દેવામાં આવશે. એમ તેમ પણ શકશે તો આપણા માનવંત મહેમાનનો એ કરતાં ઉત્તમ સત્કાર બીજો એકે નહિ મણાય.

સર રાધાકૃષ્ણને જણાવ્યું કે હું દક્ષિણ આફ્રિકા આવ્યા બારથી ફ્રીનીક્સની મુલાકાત લેવાનું મારા ધ્યાનમાં હતું. મોંધીજીએ આપણ જગતને જે મંત્ર આપે પાડવી રહ્યા છે તે આ યુગના તેઓએ સાધ્યો હતા અને તેથી આ જુગાના તેઓએ સાધ્યો હતા અને તેથી આ જુગાને તે પણ્યો જ પ્રસિદ્ધ થયું છે. તમને બધાને મળીને અને પણ્યોજ આનંદ થયો છે અને મોંધીજીનો આપતા જુનામાં બળીયા ખારે તમારી મુલાકાત વિષે તેમને કહીશ હું હમ મોંધીજીની મહાનતા ઉપર તેઓની સીનેરના પર્યંતાંતે તેઓએ બહ આપ-વાને એક આમલની ભૂમ તૈયાર કરી રહ્યો છે. જેમાં રોમેરોલાં, બ્રેસીયટ કુમરેહ અને મુસોલીનીનો હાથો છે. ઓદ્યોગે મુસોલીનીનો જેવા પણ મોંધીજીને મહાન માણે છે મોંધીજીએ આ દેશને ગોરાં હાથો આપેલો છે બલકે ત્યા દેશોજ મોંધીજીને પકડી લીધો આપેલા છે એટલે ત્યા દેશના હીંદીઓનો માટે તો તેમનો ઉજાગળ હાથો તેઓની સમક્ષ પકડેલ છે કે જેને તેઓએ એકરાંગ થઇ આગ સરવું જોઇએ.

બાદ બાદ સંપને વિષે સૌએ દિલ ખોલી ચર્ચા કરી હતી અને પરિણામસ્વરૂપ બીજા બાદ આનંદથી વીખરાયા હતા.

શાન્તિ કોલેજમાં વ્યાખ્યાન

શનીવારે રાતે ૮ વાગે સર રાધાકૃષ્ણને નાટાલ યુનીવર્સીટીના નેશનલ-યુરોપીયન રેલેશન સમક્ષ "યુનીવર્સીટી" ના વિષયપર વ્યાખ્યાન આપ્યું હતું. સર રાધાકૃષ્ણને જણાવ્યું કે આધુનિક વિદ્યાપીઠો પોતાની ખરી ફરજો નથી બજાવતી. જ્ઞાનની જેમ જેમ વૃદ્ધિ થતી જાય છે તેમ તેમ મુખ્યતા વધતી જાય છે. ધાર્મિકતા ક્ષીણ થતી જાય છે અને ઐહિક બાબતમાં વધારે બહા આપતી જાય છે વિજ્ઞાન આપણને નંદુરસ્તી આપી શકશે, ધન આપી શકશે અને જીવન પણ કદાચ આપી શકશે પરંતુ એ જીવનનો ઉપયોગ શું કરવો એ જ્ઞાન વિજ્ઞાનથી આપી શકાશે નહિ આપણે અંતર તપાસ-વાની જરૂર છે. ઇશુ ખ્રીસ્ત, સેન્ટ પોલ અને મહમદ પયગમ્બર આપણને એ કહી ગયા છે. ઉંચેરું સાધ્યબિંદુ તમારા અંતરમાં છે. પરંતુ યુરોપીયનોનું જીવન આજે એ સિદ્ધાંતની વિરુદ્ધ છે. તેઓ તો બહાર કનકે આત્મામાં

માને છે આપણે જગતની વસ્તુઓને બદલે આત્માને પીછાણવાની જરૂર છે. આજની વિદ્યાપીઠો એ વસ્તુ શીખવવામાં નિષ્ફળ નીવડી છે. તે એ સુધ્ધા આપણને નથી શીખવતી પરંતુ તેનું ખંડન કરી રહી છે. બાર લગી એવું શાસણ લાગ લગી તે ફેશીસ્ટો અને નાઝીઓ ઉત્પન્ન કરનારાં કારખાનાંજ બનશે.

એકરીયન્ડ કલબ

રવીવારે સર રાધાકૃષ્ણનના માનમા બપોરે પીટર્સબર્ગ એકરીયન્ડ કલબમાં લંચ આપવું હતું. સર રાધાકૃષ્ણને જણાવ્યું કે કલબનું જીવન પ્રજાતંત્રવાદી છે વિદ્યાપીઠો અને બોજનના ટેબલ બાજ બારે મુકે છે. અહિં જાતી જાતિ કે વંશનો ભેદભાવ નથી રહેતો.

દક્ષિણ આફ્રિકાનો વર્ણની સવાલ બાબ જટિલ જણાયો છે પરંતુ તે તકલાદીને ઝગાવી કે ઝઘડા નથી તે વિદેશ કેળવણકારો પણ પડતા ની જરૂર નથી. યુનીયનના બધા જુદા જુદા વર્ગોને સંપૂર્ણ વિકાસની તક આપવી જોઇએ. તેઓ ની શાંતિ અને સંતોષમાં સમગ્ર દેશનું સાચામાં સુખ સમાયેલું છે

યોગાસારીકલ સોસાયટી

રવીવારે રાતે સર રાધાકૃષ્ણને યોગાસારી કલ ચેલ્સફર્ટી સભા "આત્મજ્ઞાન પુજા" ઉપર મનીન આપ્યાન આપ્યું હતું

આપ્યાન બાદ પારસી કોમની ત્રિ ગી. સોરાબજી ... પારસી પોતાના કર્યો જોરાસ્ટ્ર ... સમાજ ... ઉજવે થયો હતો. સાધન ... ના ... પારસી તરફથી ... થયા હતા. બાદ ... સોરાબજી ... પારસી કોમ ... ઓ ... પોતાનો ... અને ... સર રાધાકૃષ્ણનને ... આપ્યાં હતાં,

સર રાધાકૃષ્ણને જણાવ્યું કે ગરહુમ પારસી ... નામ તેમણે ... હતું. તેમનું નામ મોંધીજીની દક્ષિણ આફ્રિકાની કારકીર્દી ... મોંધીજીના નાજની સાથે ... કોમનું હતું ... ને જાણીને ... આનંદ થાય છે કે ... ના સુપુત્રો પોતાના ... પોતાનું નામ ... સાથે ... રહ્યા છે

... બાદ ... ... આપ્યાં હતાં.

મોંધી અને હકીકર પર સર રાધાકૃષ્ણન

ગયા સોમવારની રાતે સર રાધાકૃષ્ણને મોંધી-હકીકર મેમોરીયલ ટ્રસ્ટના આશ્રય હેઠળ ... ટાઉન હોલમાં ... પ્રવચન કર્યું હતું. મોંધી અને હકીકરપર બીજા પેરીસીસ ... વ્યાખ્યાન આપવામા આવ્યું હતું. બીજા પેરીસીયન ... વિદ્વાન હોવા પણ ... પ્રસંગને ... ... પ્રકાશ પાડ્યો હતો એટલી મોટી સંખ્યા ... ... પુરોપીયનો ... પણ ... હતા. ... ... સર રાધાકૃષ્ણના આવ્યા હતા તેથી ... ...

શ્રી. કે. એચ. કોકમેકરે સર રાધાકૃષ્ણનનો આભાર માનતાં જણાવ્યું હતું. તેમણે જણાવ્યું કે હું કહું છું કે આ દેશના હીંદીઓનો ઘણો મોટો ભાગ દક્ષિણ આફ્રિકા માંજ જન્મેલો છે અને જ્યાં હીંદુસ્તાન એ તેઓનું સંસ્કૃતિક અને માતૃભૂમિ તરીકે ગૌ હમેશાં રહેવાનુંજ. તેઓની સમગ્ર પ્રેરણા તેઓની માતૃભૂમી તરફથીજ તેઓ લઇ શકે. સર રાધાકૃષ્ણન જેવા મહાન પુરૂષને સાંભળીને પ્રત્યેક હીંદીને સ્વાભાવિક રીતે પોતાના દેશને માટે ગર્વ ઉપજવોજ જોઇએ કે તેઓ એ દેશના વતનીઓ છે કે જે દેશે આવા મહાન નરોને પેદા કર્યા છે.

યુરોપીયનો વતિ બોલતાં શ્રી. કોકમેકરે કહ્યું કે દક્ષિણ આફ્રિકાના હીંદીઓ તરફની આપણી વર્તણુકના સંબંધમાં આપણે એ યાદ રાખવું જોઇએ કે આપણે માત્ર અહીં લાભ મેળવવાજ ખ્યાલ નથી કરવાનો પરંતુ ૪૦ કરોડના વસતીના એક મહાન રાષ્ટ્રનો ખ્યાલ કરવાનો છે કે જેણે જગતની સંસ્કૃતિમાં મહાન ફાળો આપેલો છે અને આપી રહેલ છે અને જે માનવવંશનું ભલું કરી રહેલ છે.

આગળ ચાલતાં તેમણે જણાવ્યું : મારા મત સાથેમાં ૮૦ વર્ષપર હીંદીઓને આ દેશમાં કાયમ કરવામાં આવ્યા હતા એ પરત્વેનું ખ્યાલ બંધબેસતું હતું. એ વખતે જે મજૂરો આવ્યા હતા તેઓ કંઇ પણ સંસ્કૃતિનો ગાઢો વારસો લાવેલા નહોતા આવ્યા યુરોપીયનોને હીંદી સંસ્કૃતિનો ત્રિલ ગૌ તરફનોજ ખ્યાલ આવ્યો.

હીંદુસ્તાન એ ધર્મ, સાહિત્ય અને વિજ્ઞાનનો જબરો ભંડાર છે. હીંદની પ્રાચીન સંસ્કૃતિએ જગતના મહાન નરો પેદા કરેલા છે. વિજ્ઞાન ગૌ સર જે સી બોઝ પાસના, કવીમાં ટાગોર પાકના અને તત્વજ્ઞાનમાં સર રાધાકૃષ્ણન પાકના છે કે જેઓ આજે આધુનિક તત્વજ્ઞાનમાં એક ઘર્મેશ્વર ગણાય છે. વળી કે શ્રીપુરીનો પરિચય મહાન આધ્યાત્મિક બળ તરીકે મહાત્મા ગાંધી પાકના છે.

ગાંધીજી આ દેશમાં હતા ત્યારે આપણા એક બીજા મહાન પુરૂષની સામે તેમનો ટાકરાવ થયો હતો તે જબરસ્ત રસપ્રદ હતો. આ બન્ને વચ્ચે મેળાપ થયો અને સલાહ પણ થઇ અને આજે આ કે તેઓ વચ્ચે ઘણોજ ગાઢો અંતર છે છતાં તેઓ બન્ને મહાન માણસ છે.

હીંદીઓ સાથેના વ્યવહારમાં આપણે ભૂતકાળના પાઠો શીખ્યા છીએ અને હજુ કરી પાઠ તે શીખવાના છે. મહાત્મા ગાંધીજી તરફથી એ વખતે સત્યાગ્રહની મહાન લડતમાં આપણે હીંદી મહાનતાનો પાઠ શીખ્યા હતા અને હીંદીઓ સામેની ઘસડાપટ્ટીની કેટલીક બાબતો આપણે દૂર કરી હતી.

બીજને પાઠ દક્ષિણ આફ્રિકાને ગાંધીજી આ દેશમાં આવ્યા અને સેગ્રેગેશનનો કાયદો દાખલ કરવામાં આવ્યો તે વખતે શીખ્યા હતા. આપણે તેને "સેગ્રેગેશન" નામ નહોતું આપ્યું. આપણે રાજદારીઓ એમ માનીએ છીએ કે એકજ પરદા જુદું નામ આપવાથી આપણે આપણો હેતુ પાર પાડી શકીએ છીએ. દાખલા તરીકે પાસદાને પાસદેશ કહેવાને બદલે "ઈમીગ્રેશનનું એક ઓજાર" કહી શકાય નહિ.

આજે મને લાગે છે કે આપણે એમજ પાઠ ફરી રીખવાનો વખત આવેલો છે. આજે આપણે હીંદીઓપર ફરીનો ઘસડાપટ્ટીનો ઘા મારવા અને તેઓના સ્થાયિત હકો છીનવી લેવા મથી રહ્યા છીએ. એવે વખતે સર રાધાકૃષ્ણનનું આગમન આવકારદાયક છે અને તેમણે પોતાના સુંદર વ્યાખ્યાનોથી જે બોધ આપેલો છે તેને માટે અમે તેઓના આભાર માનીએ છીએ.

સર રાધાકૃષ્ણનના માનમાં વિદાયગીરીનો મેળાવડો.

સર રાધાકૃષ્ણનના માનમાં હીંદી કોમ તરફથી વિદાયગીરીનો મેળાવડો નાતાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસના આશ્રય હેઠળ ટ્રાન્સવાલના હીલ કોલમાં ગયા બુધવારે સાંજે પાંચ વાગે થયો હતો. હિંદીઓની તેમજ યુરોપીયનોની મોટી હાજરી થઇ હતી. પ્રમુખ શ્રી. વી. એચ. પદયે આવકાર કરતાં જણાવ્યું હતું કે આપણી કૂંક મુલાકાત દરમીયાન આપ આપણે માટે જેટલું કરી શક્યા તેટલું તેટલું કૂંકી મુદતમાં આપ મુંબઇમાં કોમ નથી કરી શકું. આપને વિદાયગીરી પ્રસંગનું આપને ગણોજ બોજ લાગે છે. પરંતુ અમે આશા રાખીએ છીએ કે આપ આ દેશની સમગ્ર સ્થિતિ જોયા પછી કૂંક સમયે વિસરી નહિ જશો પરંતુ સર હમેશ અમને યાદ કરતા અને દેશમાંથી આપશો અને કરી આપણી મુલાકાત લેશો અને પધારે ત્યાંથી મુકત આપણી વચ્ચે આવશો.

આર. ડબ્લ્યુ બી. એગ, પારેખની અનિવાર્ય ગેરહાજરીને લઇને શ્રી. માણેક મોબાતે સર રાધાકૃષ્ણનને પુષ્પ હાર તોરા અર્પણ કર્યા અને હીંદી કોમ તરફથી એક આભારની લુટકેસ, તથજ બેરી રાધાકૃષ્ણને માટે બહેનોના મોરીસોટ બેટ આપવામાં આવ્યા હતા.

નાતાલના વતનીઓને આપણે ખૂબ કરવા જણાવ્યું કે સર રાધા; પુનર્ણ કૂંક પ્રભાવિત કરવામાં તેમના સમાગમનો લાભ લેવા ખાસ આમંત્રણ મોકલ્યો છે જેમકે આજે તેમાંની સાથે રહ્યા કિલક રહી શકયા છીએ. આપણે તેમને બુદ્ધ બુદ્ધા સ્વરૂપમાં જોઇ શકયા છીએ. કેટલાક વખતે તેઓ વચ્ચે ઘણોજ ગાઢો સંબંધ ઘડાતા લાગે છે તો કોમ વખતે મુશ્કેલીમાં હોય છે અને પોતાના હિતને ખાતરથી અને તાજેતરની જાહેરાત વાતોમાંથી આપણને ખાતરી થઇ છે કે તેઓ આપણી વિરોધ વાતોમાં આપણા રહેવી જોઇએ.

એ સાથે તમારે પણ તમારી સ્થિતિ સમજવાની છે. તમારા દેશની મહાન સંસ્કૃતિના તમે પ્રતીનીધીઓ છો એ વસ્તુનું ભાન રાખી એક સ્વમાનપ્રેમ કોમ તરીકે તમારે રહેવાનું છે અને સ્વમાનભંગ પડીકાર પણ સહન કરી લેવી રહેવાનું નથી. તેની સાથે પ્રયત્ન કરવાનો છે પરંતુ તે કંઇ ઝાઝવાજળથી ઘાય ગોવાયો નહિ તેમ નાખાસાણા - ખાસાખાયો પણ નહિ પરંતુ ગાંધીજીએ તમને શીખવેલો પવિત્ર શસ્ત્રદોર અને તે એ કે નિર્બળતા કુબળ નાખીને નહિ પરંતુ અને કુબળ સહન કરવા પડિબાધોના પડયા કર્યા વિના કરવાનું છે. તમારે યુધ્ધાનું છે.

આપણે જેઓ પશ્ચિમના વાતાવરણમાં ઉછરેલા છીએ અને પશ્ચિમનીજ કેળવણી પામ્યા છીએ, તેઓને ઘણીવાર એમ લાગ્યા છે કે આપણે સમાજ રચના બદલી ગયા છે અને ફરી ત્યાંથી પોતાનીજ મહાન સંસ્કૃતિનુંજ રોપણ ગોઠવવા મંડી પડીએ આપણી પ્રાચીન સંસ્કૃતિને ત્રિલે તેમણે આપણને જણાવ્યું છે. તેમની હાજરીથી જેટલો આપણને સૌને આનંદ અને ઉત્સાહ આવ્યો છે તેટલોજ તેમની વિદાયગીરી આપણને શોક પ્રાપ્ત છે.

શ્રી. કેલ્વ જનર્યાણે તેમજ મેમરે આપણો કર્યો બાદ સર રાધાકૃષ્ણન જવાબ આપવા ઉભા થયા હતા. તેમણે કરેલાં ભાષણનો સાર નીચે પ્રમાણે છે :

સર રાધાકૃષ્ણને પોતાને આપવામાં આવેલા માનને માટે આભાર માનીને અને વિનોદ કરતાં કહ્યું કે કંઇ નહિ તો મારાં પત્નિને હું એટલું તો જરૂર કહી શકીશ કે કેટલાં બધાં ઇનામો હું જીતી આવ્યો!

તેમણે કહ્યું કે આ દેશમાં હીંદીઓ હીંદની કોમ પણ પોતાના સ્વદેશબંધુને આવેલા જોઇ અસાધારણ આનંદ અને કૃતાર્થતા અનુભવે છે તેનું કારણ એ છે કે આ દેશમાં તમેા બાંધા વસવાટથી અને તેઓને દબાયેલાજ રાખવા દેવાથી તેઓના ઉપર ઘસડાપટ્ટીનું ભાન ગાઢી ગયું છે. અને જ્યારે તમોગી કોમ તમને તેઓ જુએ છે ત્યારે પોતાની પ્રાચીન સંસ્કૃતિના વારસો તમેા કાયમ રાખી જાણ છે એ પોતાની સંસ્કૃતિનું ભાન આ દેશમાં તેઓને હમેશાં રહેવુંજ જોઇએ, અને જે કાંઇ પણ અપમાનો તેઓની ઉપર થવામાં આવે એ તેઓએ કરગીજ પણ મુળ ગાંઠે સહન કરી લેવી રહેવું નહિ જોઇએ

હું તમારી પાસેથી ચાલ્યો જાઉં ત્યારે પણ હું પરંતુ તે કરતાંપણ તમારી સ્થિતિની ખાતરી પૂર્વક આપવાને કરી શકાય હું. કાયદાકિયમાં વધ પ્રમાણ તેમજ બંધારણ સંબંધમાં બાબત સાધનમાં પણ ખરા પણ અહીં તેમાં સાથેની તમારા માં હીંદી સવાલની પણ સ્વાભાવિક રીતે ચર્ચા થવાજ છે. એ ચર્ચા દરમ્યાનમાં હું જોઇ શકયા કે તેઓ બાગળી શુધ્ધ નથી. તેઓ હીંદીઓનું ડાઇબીંગ કરવાજ ચાહે છે અને ટ્રેકરવાથી ના ન નથી તેઓનામાં મકકમપણાના રહેલી છે

એ સાથે તમારે પણ તમારી સ્થિતિ સમજવાની છે. તમારા દેશની મહાન સંસ્કૃતિના તમે પ્રતીનીધીઓ છો એ વસ્તુનું ભાન રાખી એક સ્વમાનપ્રેમ કોમ તરીકે તમારે રહેવાનું છે અને સ્વમાનભંગ પડીકાર પણ સહન કરી લેવી રહેવાનું નથી. તેની સાથે પ્રયત્ન કરવાનો છે પરંતુ તે કંઇ ઝાઝવાજળથી ઘાય ગોવાયો નહિ તેમ નાખાસાણા - ખાસાખાયો પણ નહિ પરંતુ ગાંધીજીએ તમને શીખવેલો પવિત્ર શસ્ત્રદોર અને તે એ કે નિર્બળતા કુબળ નાખીને નહિ પરંતુ અને કુબળ સહન કરવા પડિબાધોના પડયા કર્યા વિના કરવાનું છે. તમારે યુધ્ધાનું છે.

આ દેશમાં તમે એક ન્હાની કોમ છો છતાં એકજ પક્ષ નથી રહી શકતા એ બેહદની વાત છે. તમારે તમારી વચ્ચેના ભેદભાવોને દૂર કરી દેવા જોઇએ મોટી પ્રતિષ્ઠા મોટી મોટાઇ રાખવી નહિ જોઇએ અને બધા બનવું જોઇએ અને એકજ અવાજ બોલવું જોઇએ.

તમને તો ગાંધીજી જેવા પુરૂષ મળ્યા હતા કે જેમણે આજે જગત ચંદનીમ છે દક્ષિણ આફ્રિકાએ હિંદને ગાંધી આપ્યા તે ગાંધીજીએ તો તેમના પગમાં ચાલવું જોઇએ તમે બધાએ પણ બોલ આપે ત્યારે તમે તમારા બધા પુત્રો કહો છો કે ગાંધીજી આપો સમગે રહ્યું કરતાં અને એ રીતે તમારે વર્તન રાખવા જોઇએ. તમારી સ્થિતિ હું સમજી શકું છું અને જોઇ કે તમારા પ્રેમની કરજને અંગે અદ્રિ ચક્ષુ ચમત્ત રહેવાના છે તેમ નથી છતા તમારા સમાજ ઉપરની મારી નજર સલામત રહેશે અને મારાથી બનતી મદદ આપવા ખુશી થશે.

હિંદુ તામીલ ઇનસ્ટીટ્યુટ

ગુરૂવારે સર રાધાકૃષ્ણન કોલ અને દક્ષણાપથ કેટીના ખુબાપર હિંદુ તામીલ ઇનસ્ટીટ્યુટના નવા મકાનનું ખાતમુહુર્ત કર્યું હતું. તે કુબી મોટી પ્રમુખસ્થાને હતા. તેમણે જણાવ્યું કે આ નવી સંસ્થાનું મકાન જે તેના વર્તમાનનું પ્રતિબિંબ છે તેનો ખર્ચ કુલ પા. ૨૫૦૦૦ નો થશે. પ્રાંતિક સરકારે તે પેટે પા. ૨૫૦૦૦ આપ્યા છે અને બાકીની રકમ હિંદી પ્રજા તરફથી પુરી પાડવામાં આવશે.

આપણે મોટી રકમ આપી પણ અને પ્રાંતિક સરકારના પ્રધાનજ બાબતમાં છીએ આ બાબત માં આપે તો ને મેકલાઉડનો ખાસ આભાર માનવોજ જોઇએ. તેઓ હિંદી પ્રજાપણાના બાબતના ઇનસ્પેક્ટર છે આ તમારાજ અધ્યક્ષ પદ નિમણુંક અમે આ માનવ મળતા થયા છીએ

નિશાળનો ખર્ચના સંબંધમાં બોલતા તો કુબી મારીએ જણાવ્યું કે આ નિશાળ સેકડો બાળકોને માત્ર આંગ્રેજી શિક્ષણજ આપનારી નહિ પણ પરંતુ દેશ બાબતનું પણ ઉત્તમ શિક્ષણ આપનારી થવી પડશે

મેયર મા. કેમેસીંગ સોન્સને નકામાની બાબતોના કાર્યક્રમ બાદ કમીટીને અભિનંદન આપ્યું અને જણાવ્યું કે એ બગલાંયો હિંદી કોમની કેળવણી સંબંધી નીતીમાં મોટો ફેરફાર કરી દેશે અને રાજીનામું તેમને પત્ર એકદર જમીનની ઓદર પણ હતી અને કેમ પણ મોજના ફળાણુત થાય તે પહેલાં પા. ૨૦,૦૦૦ ની જરૂર પડશે તેમણે મોટા ઉમેદ દર્શાવી કે હિંદી કોમ તરફથી થશ રહેશે આ બાબતમેંનલના પ્રયત્નોને પ્રાંતિક ડાકેસીલ તરફથી મદદ મળે કોમ આપવામાં આવશે અને પોતાની ફરજ બદલાવર આદા કરવામાં આવશે.

મી આર બેંકને કોર્ટ પ્રધની સ્કુલોના ઇનસ્પેક્ટરે જણાવ્યું કે ૨૦,૦૦૦ બાળકો નિશાળે જતા નથી આ કેટલી દુરિસાદ કરવી એ માત્ર કાગળજ બાબુ જોવા બરોબર છે

ડરબનનું કેળવણીના એસોસીએન્ટ ગ્રુપ તે બધા માત્ર ૨૦૦૦ છોકરાં નિશાળે જતાં હતાં બાકી આજે ૨૪૦૦૦ ઉપર આપ છે આ બાબત દૃષ્ટિ કરવા સાથે બધેની પ્રગતિને પાછી પા નાંખ જોઇએ.

આર પા બાબતુકૃષ્ણની ભીના કર્યો બાદ કુબ રાધાકૃષ્ણન કુક બોલ્યા કરતા તેમાં જણાવ્યું કહેવાય છે કે જો પુરૂષો ઓછોપર બરદારી ચલાવે તો તે જંગલીપણું કહેવાય અને તે સ્ત્રીઓ પુરૂષો પર બરદારી ચલાવે તો સારો ગણે છે. આ તો બન્ને બાંતિક રિયતિ થઇ. હિંદીઓએ આ બન્ને બાબતોને છોડી દઇ બન્યકોર બાગ લેવો જોઇએ અને પોતાની બાબતોમાં બોલવા ઇનસ્પેક્ટર શિક્ષણ આપવું બાબત સાહેબ હિંદીઓને આ વસ્તુ સ્પિકારી હતી. મનુષ્યમૂર્તિમાં સ્પષ્ટ જણાવાયું છે કે શિક્ષણ માત્ર પુરૂષોનેજ લેવાનું નથી પરંતુ સ્ત્રીઓને પણ સરખા પુસ્તકો નીમવાના છે હિંદીઓએ આ બીબતને અનુસરીને ચાલવું જોઇએ.

ચિંતાયકારી

સર રાધાકૃષ્ણન નીચેના સમરણની બાબે બુધવારે બપોરે ૩-૨૦ ની ગાડીમાં જોહાનીસબર્ગ જવા રીવાના થયા હતા. જવાથી નવો ગુરૂદ્વાર કેળવી કેળવા સારી મુકામે ઇનસ્પેક્ટર કોલસના ઉપક્રમે ૩૨૦ વિદ્યાર્થી થયા . તમનો રીવાણગીરીનો સત્કાર કર્યા પ્રસંગપર ઓબ્રો અને પુરૂષોની મોટી સંખ્યા એકઠી થઇ હતી અને ૧૫ કાર તેમની તબીયત બગડવાના આવ્યા હતા.

મેરે કમીશનનો હેવાલ

ટ્રાન્સવાલ ધારાસભામાં એસોસીએટેડ સેન્ડ સ્ટોન કંપનીએ, એસોસીએટેડોએ જમાનતી માલેકો, અને ઓરેન્જફ્રીને લગતા બાબતોમાં કાયદાઓનો મોટો અથવા અદલબદલી કરીને કયા કયા અને કેવી રીતે બંધ કરો છે, તેની તપાસ કરવા તથા તે વિષે ઘટતા સુધારા કરવા નીમવામાં આવ્યું હતું. એ તપાસમાંથી ટ્રાન્સવાલ ની સરકાર ટ્રાન્સવાલના "પ્રોપર્ટી એન્ડ બીઝનેસ મેટર્સ એક્ટ" નામનો કાયદો જે જે જમાનોને લાગુ પડે છે તે તે જમાનો અને ટ્રાન્સવાલ એસોસીએટેડ સેન્ડ સ્ટોન એન્ડ કંપનીના જે "ફ્રીહોલ્ડ ટાઇટલ" ના નામે ઓળખાય છે તેની તપાસની ઘટના બાબત તે જમાનોની તપાસ કરવાનું બીજા કમીશનના સોપવામાં આવ્યું હતું.

એ કમીશને બહાર પાડેલો રીપોર્ટ નીચે આપ્યામાં પ્રસિદ્ધ થયો છે.

કમીશનના તપાસના ૬૬ સવાલો સમાવેશ ૧ થી ૧૧ સુધીના પેરેગ્રાફમાં થાય છે, જેનો ટુંકારો નીચે મુજબ થાય છે:—

(૧) એમા ઉપરોક્ત સવાલો "ઘડપરના અધિકાર ભોગવટા" એના મુલાસા માટે કમીશનરો અને સરકાર વચ્ચે કેટલોક પત્રવ્યવહાર થયો હતા. જેમાં એમ કહ્યું હતું કે યુનીયનમાં જ્યા એસોસીએટેડોને જમીનના ઉપરાસ અથવા ભોગવટાનો મોકો કરવામાં આવ્યા નથી તેવી જમીનોના ઉપરાસ અથવા ભોગવટાની કમીશને તપાસ કરવાની જરૂર ન હતી. આથી કરીને કમીશને પોતાની તપાસ બીજા પોરગ્રાફ ઉપર રાખી હતી પરંતુ જે મુજબ તેમને ઉપરાસ અથવા ભોગવટાના સવાલો અંગે કોઇ પણ જાતની તપાસ કરવાની જરૂર નથી એમ જણાવ્યું હતું.

(૨) આપી રીતે કમીશનના તપાસનો વિસ્તાર માત્ર ટ્રાંસ્વાલ પ્રાંત (૬૬૦૦૦ ચો માઇલનો પ્રદેશ મુજબ જાહેર કરેલી જમીનોના સીવાય), ઓરેન્જ ફ્રીસ્ટેટ, અને નાટાલનો ઉત્તર ભાગનો એટલોજ થાય છે, કારણ્ય નાટાલના બાકીના ભાગમાં આ કેસ પ્રાંતમાં એસોસીએટેડોને ઉપરાસ બીજાની માલેકી, ઉદ્યોગમ, કે ભોગવટા બાબતે કોઇ પ્રતીબંધ નથી

(૩) એરેન્જ ફ્રી સ્ટેટની બાબતમાં બીજાના ફાન્ટીનની મ્યુનીસીપાલીટી અને બ્લની એસ્ટેટ ઓફ કેમ્પ્રોન બાદકને પ્રથમવ્યવહારો તપાસ કરવાનું એમને જણાવ્યા મળ્યો હતા પરંતુ પ્રાંતમાં એસોસીએટેડો તરફથી ઉપરાસ બાદકતની બાબતો અથવા ભોગવટા બાબતના કાગદાનો બહુજ અલ્પ પ્રમાણ . મળે કોઇ બાબતે કરવામાં આવ્યા નથી, જેથી તો તપાસ કરવાની કમીશનને જરૂર જણાતી નથી.

(૪) નાટાલ પ્રાંતના ઉત્તર ભાગમા એટલે કે ગ્રાઇન્ડીંગ, પુટરેક્ટ અને વોલ્ટહુમનો અમુક ભાગ કે . બાકીનું બીજા ઇનસ્ટીટ્યુશનોને

તાબે હતા પણ ૧૯૨૨ ની સાલમાં તે બાબતો નાતાલ પ્રાંત સાથે જોડી દેવામાં આવ્યા હતા. અને જેમાં ૧૯૨૫ ના નંબર ૩ નો કાયદો, તથા તેના સુધારામાં પસાર થયેલો ૧૯૩૬ નો ૩૬ નંબરનો કાયદો ૧ જાન્યુઆરી ૧૯૩૭ ના રોજ અમલથી હાથ ધરવામાં આવ્યા હતા, તે કાયદાઓનો આ બાબતમાં કશો જોગ રહ્યો નથી. અથવા જોગ થવાને શક રહ્યો નથી એવા તે જગ્યાના મેજીસ્ટ્રેટો તથા રજીસ્ટ્રાર સત્તાવાળાઓ, અને પીટરમેરીટ્ઝબર્ગ આ તમા રજીસ્ટ્રાર ઓફ ડીડ્સ તરફથી અમને જણાવવામાં આવ્યું હતું પણ તપાસ કરવાની કમીશનને જરૂર જણાઇ નથી.

(૫) દક્ષિણઆફ્રિકાના બાબતમાં જ્યાં રંગીનોને જમીનના વ્યવહારને લગતા પ્રતીબંધ કે તે અમુક કરારોને અનુસારે તકરારી તેનો તપાસ કમીશનને સોંપેલા સવાલોના સમાધી નથી. પ્રીટોરીયાની દક્ષિણઆફ્રિકા બોર્ડના સેક્રેટરીના જણાવ્યા મુજબ બોર્ડ તરફથી જ્યાં જ્યાં નવી દક્ષિણઆફ્રિકન બનાવટને દાખલાઓના એકમોબીલાઈઝેશનને અટકાવવા કરવામાં આવે છે ત્યાં પ. કેપ પણ જમીન રંગીનને (કે જેના સ્પષ્ટ રીતે ઓબોરીજીનલ અને કેપ મલાઇઓનો પણ સમાવેશ કરવામાં આવ્યા છે) ખરીદવાને માટે અથવા લાયકાતને માટે કેપ પણ આપી શકે નહિ એવો પ્રતીબંધ મુકવામાં આવે છે. બાકીના આ ૬૪૦૦૦ રંગીનોને માટે દક્ષિણી દક્ષિણઆફ્રિકાને માટે પોતાની નથી. ટ્રાન્સવાલના દક્ષિણઆફ્રિકા બોર્ડ તરફથી દક્ષિણઆફ્રિકાની મંજુરીના પત્રો મેળવ્યા વગર કોઇ પણ જમીન ખરીદી શકતા નથી. ઓરેંજ ફ્રી સ્ટેટમાં આવા પ્રતીબંધો નથી. ઉપરના બાબતોમાં કમનો તાજા દાખલાઓ દક્ષિણઆફ્રિકાના આ પ્રતીબંધો દાખલ કરવામાં આવ્યા છે. અથવા તો મોનોગ્રીફ અને કરારના કમ જેવી દક્ષિણઆફ્રિકાની કેટલીક જમીની વેચાણ થયા બાદ બાકીની જમીનોના દસ્તાવેજોમાં આવા પ્રતીબંધ દાખલ કરવામાં આવ્યા છે.

ઉપર રજુ કરેલા પ્રતીબંધો આમલમાં મુકાયા પહેલાં જ્યાં જ્યાં જરૂર પડે ત્યાં ત્યાં દક્ષિણઆફ્રિકાના કોમ પક્ષ જનાબ માલીક કામદેસર પગલા લઇ શકે છે. જોયા ત્યાં આમળ એસોસીએશનોના કહેવા પ્રમાણે. અથવા બાકીના પતી નથી ત્યાં સુધી એવો સંભવ નથી.

(૬) રીતની ચુકી જુદી બ્યુનીસીપાલીટીઓ પાસેથી દક્ષાલાઇ સત્તાઓના બાજેના સોનેરી કાયદા મુજબ જાહેર ઉપયોગી ના કામ માટે જમીનો આપવામાં રૂા ૬૪૦૦૦ છે તેમાં ખાસ્સા પ્રમાણમાં આપી હતી પણ બહાદોરીપણ રીતે કોઇ પણ જાતના ખોટા દબાણ વીના બીજા જગ્યાએ તપાસ કરવાની જરૂર હોય એવા રીપોર્ટ મળ્યા નથી.

(૭) નાતાલસરકારના દક્ષિણ કમાર વસ્તીની સગવડ ખાતર ઓરસો દક્ષિણઆફ્રિકાનું રીપોર્ટ મજબુ છે કે દક્ષિણઆફ્રિકા બ્યુનીસીપલ હકમા છે પણ તેને સોનેરી કાયદો લાગુ પડતો નથી. આ તેની કાયમી સ્થાનો રીપોર્ટ કમીશનના રીપોર્ટમાં પ્રસીદ્ધ થયેલા ચેપ્ટર પણના યોગ્યતામાં પેરાગ્રાફમાં બતાવી છે તેમા કશો ફેર થયો નથી. (બાકી)

રીપોર્ટ વાંચો.

બીજા લગ્નનું કમીશન

મી. પાસ ગ્રેગ બાર નીમાયલા કમીશને ઓછ વરસથી વધારે મહેનત લીધા બાદ પોતાનો રીપોર્ટ લગભગ તૈયાર કર્યો છે જે એક બે અઠવાડીયામાં પ્રગટ કરવામાં આવશે. એ કમીશન આગળ પણ જુદા જુદા માણસોએ પોતાનાં નીવેદનો રજુ કર્યા હતા પણ પોતે જાહેર કરેલી રીતનો સાબીત કરવાને માટે એકલક્ષ દાખલાઓ રાખી શકયા નહોતા. આથી કમીશનને નીર્ણય કરવા પુરતી હકીકત મેળવતાં ઘણી વાર થઇ હતી, કયા પ્રકાર કેસો કે જ્યા આવી જાતનો પ્રશ્ન ઉભો થયો હોય તેવા દેશોની સરકાર તરફથી લેખીત જવાબો માંગી હતી ; હાલ આ નવાદાનો નીર્ણય કરવા બાબત કેવા પ્રકારો લેવામા આવ્યા છે, ઓસ્ટ્રેલીયા, અમરીકા અને ન્યુઝીલેન્ડ પાસેથી પ્રીહિરીનારી બાબતમાં રેપ દક્ષિણઆફ્રિકાનું પરીસ્થીતી કાયની સ્થીતી બતાવતા આપેલામાં આવ્યું છે. તેમાંથી પાચ દક્ષિણઆફ્રિકામાં દરેક દરેક જગીનના દસ્તાવેજોમાં પ્રતીબંધ રાખતા દાખલ કરવામા આવ્યા છે. બીજી બંચમાં કેટલીક જમીનો આવા પ્રતીબંધથી મુકત એવા કેટલાક દસ્તાવેજો થયા બાદ, બાકીના દસ્તાવેજોમાં આ પ્રતીબંધ દાખલ કરવામાં આવી છે. બાકીના ૬૯૮ દક્ષિણઆફ્રિકામાં આવા પ્રતીબંધો નથી. ટ્રાંસ વાલના બીજા દાખિતોમાં કમનાં તાજા દાખલાઓની દક્ષિણઆફ્રિકામાંજ આ પ્રતીબંધો દાખલ કરવામાં આવ્યા છે. અથવા તો મોનોગ્રીફ અને કરારના કમ જેવી દક્ષિણઆફ્રિકાની કેટલીક જમીની વેચાણ થયા બાદ બાકીની જમીનોના દસ્તાવેજોમાં આવા પ્રતીબંધ દાખલ કરવામા આવ્યા છે.

ઉપર રજુ કરેલા પ્રતીબંધો આમલમાં મુકાયા પહેલાં જ્યાં જ્યાં જરૂર પડે ત્યાં ત્યાં દક્ષિણઆફ્રિકાના કોમ પક્ષ જનાબ માલીક કામદેસર પગલા લઇ શકે છે. જોયા ત્યાં આમળ એસોસીએશનોના કહેવા પ્રમાણે. અથવા બાકીના પતી નથી ત્યાં સુધી એવો સંભવ નથી.

(૬) રીતની ચુકી જુદી બ્યુનીસીપાલીટીઓ પાસેથી દક્ષાલાઇ સત્તાઓના બાજેના સોનેરી કાયદા મુજબ જાહેર ઉપયોગી ના કામ માટે જમીનો આપવામાં રૂા ૬૪૦૦૦ છે તેમાં ખાસ્સા પ્રમાણમાં આપી હતી પણ બહાદોરીપણ રીતે કોઇ પણ જાતના ખોટા દબાણ વીના બીજા જગ્યાએ તપાસ કરવાની જરૂર હોય એવા રીપોર્ટ મળ્યા નથી.

(૭) નાતાલસરકારના દક્ષિણ કમાર વસ્તીની સગવડ ખાતર ઓરસો દક્ષિણઆફ્રિકાનું રીપોર્ટ મજબુ છે કે દક્ષિણઆફ્રિકા બ્યુનીસીપલ હકમા છે પણ તેને સોનેરી કાયદો લાગુ પડતો નથી. આ તેની કાયમી સ્થાનો રીપોર્ટ કમીશનના રીપોર્ટમાં પ્રસીદ્ધ થયેલા ચેપ્ટર પણના યોગ્યતામાં પેરાગ્રાફમાં બતાવી છે તેમા કશો ફેર થયો નથી. (બાકી)

બીજા લગ્નનું કમીશન

મી. પાસ ગ્રેગ બાર નીમાયલા કમીશને ઓછ વરસથી વધારે મહેનત લીધા બાદ પોતાનો રીપોર્ટ લગભગ તૈયાર કર્યો છે જે એક બે અઠવાડીયામાં પ્રગટ કરવામા આવશે. એ કમીશન આગળ પણ જુદા જુદા માણસોએ પોતાનાં નીવેદનો રજુ કર્યા હતા પણ પોતે જાહેર કરેલી રીતનો સાબીત કરવાને માટે એકલક્ષ દાખલાઓ રાખી શકયા નહોતા. આથી કમીશનને નીર્ણય કરવા પુરતી હકીકત મેળવતાં ઘણી વાર થઇ હતી, કયા પ્રકાર કેસો કે જ્યા આવી જાતનો પ્રશ્ન ઉભો થયો હોય તેવા દેશોની સરકાર તરફથી લેખીત જવાબો માંગી હતી ; હાલ આ નવાદાનો નીર્ણય કરવા બાબત કેવા પ્રકારો લેવામા આવ્યા છે, ઓસ્ટ્રેલીયા, અમરીકા અને ન્યુઝીલેન્ડ પાસેથી

રેડક્રોસનું કોકડાળુ

ઇસ્ટર્ન રેડક્રોસ, સેન્ટર રેડક્રોસ અને બીજા સેન્ડન ઓકટોબર કરવાના સવાલ બાબતમાં બ્રીટીશ ડો કમીસન જે નીમાયું હતું તેણે કરેલો રીપોર્ટ આગળ આવી ગયા છે. અને તેમાં દક્ષિણ રેડક્રોસમાં ગોળાઓ માટે જુદી રાજ્યનીતી સાલની દોડાવી છે. ત્રણે સંસ્થાનોને હાલ પુરતા જોકત કરવા પાત્ર નથી એમ ગણાવાયું છે. આ બાબતમાં ઉત્તર રેડક્રોસની બારાસલના બાંધી મોનાનો વિરોધ દર્શાવવા બાબ ઘર ગીરોહારી રાજીનામું આપ્યું છે. અને એ સ્થાપ ઉત્તર ચુકાદાપાન માટે કમી તૈયારીઓ કરનાર છે. તેમણે એવા સુધા બાબા એકમાં જણાવ્યું હતું કે નવી સરકાર પક્ષ આદેશની ખોરીક પ્રવૃત્તા બાબ બધાકુલ તેની નથી અને માત્ર દેશીમોનારક્ષ સ્થા ચુકે છે. અને તેમની નીતી પ્રમાણે ઉત્તર રેડક્રોસમાં ગોરાઓ દેશીના સાથે બાબતોનાર રહેવાનું દોર એમ રહેલું પડે છે. કમીનર કાર્યકારી જ્યારીસ સોએ તે જાણતનાં જણાવ્યું કે તેટીયોને તેમને સાધકબાજ પ્રમાણ બાબતો જોઇએ અને નહિ કે ગોરાની ગેરહાજરીના (બાધકારીટ બ્લેકીસ સોએ એક બાબચુમાં જણાવ્યું હતું કે તેટીયોને સારી બબુની બદલ બારીનાની સજાનો ગ્રાસ્ટીમ મળે છે અને તે ઉપસાત ગોમાંક મળે છે. બાકી યુરોપીયન મજુરોના આઠકારીઘાના ચાલીસ દલાકની બજુરી બદલ પોંટ બાર આપવામાં આવે છે). બ્લેકીસસોએ કમીશન દરિયણ રોડેશીયા માં રંગભેદ કેવા સ્વરૂપમા બાબતોનાં દોરાને રીપો બીજા સંસ્થાનોને તેનો બાબ બેકરીન માટેના દીરૂદ બાબતમાં આપ્યા છે. પણ આશ્ચર્યની બાત તો એ છે કે ખુદ બોરીયા તરફને રીંગબોરના ડુરેગ્રોબાલીત કેવા દલ દબાણ બકરારના લેખની તા પાછીના પોતાના રંગભેદ કાયદાસ કર્યો બાબ તેના બાબા કમીશનના બે બાબ બાબાબાબુ દાખલ કર્યો હોય તા ન બાબાબાબુ દાખલ અને તીરકકારને ... ... પોતાના બાબાબાબુ કે દેશીઓના બાબ કેવા બાબુ એ બાબુલ છે પણ તારાબાબ... બાબ તરફ બાબાની પકડની દરકાર છે. (પણ બ.બાબાના બાબતનો છેડા બાબાબો નથી). ઉપરાંત તબબો બાબચુબ્યું કે જો તેઓ કોબીરી ચુકાદાને તા દક્ષિણ રોડેશીયાની સ્તરો ઓબત પાસા માટે બકારના દાબ તે બજારુત બાબતરી. કમીશનના રીપોર્ટના વિશેષ ઉપર બાત કેપાની બાબ બાબ દાદબ બાતે દાબ બબાર બબા હતા.

પકડેલા જનેા વિમાનો વ્યવહાર

બ્રીટીશ દાદબાબબાનો કેબાર બાબો આવ્યા બબાની સરબતકાર્યો બાટેના દાબા બીબાનોના બાકડામા બૈક બબા બાતના દબાદ બીબાનો બાબબાની બોદાબબા ૪૬ રહી છે એ દોબાનોથી મુરાબ બાના દક્ષિણ બાદિકા બબ્રેબી મુબાદરી બાબ ૬૦૫૦૬ (૨૬) કબાકમાં ૪૬ રાકરો એબાં બ્રોક ઉતારૂઓને બાટ બબ્રબદ રાખ્યાના બાબા છે. અહિં એ બકસોબીસરથી બબ્રબબ્રેબાંતર બાબતની દાકથે રહી રાકરો. દબાબ બીબાનને બની દાબ બાં દબ્રબબ કરનાર મુબ્બ બાકા બાદતો અને દબ્રબના દોબાનો દાબ છ. એ દોબાનના બાદતો બાત બદ્ધ દબાના દાબ છ બબા કે બંદર દબ્રબ બ્રીદની ઉતારૂઓને બબતા બા બાદતા નડી શકતાં નથી. બા નથી દબ્રબ બદાબી બીનીદના એક દબ્રબ બ્રીદની કાકથે બંદર દબ્રબ બ્રીદની ઉતારૂઓને બદોબરો બબ્ર એ ઉતારૂઓને ઉતરતા તેમોના ઉતારૂઓને બાબ લેબા બાટ દબ્રબ બબ્રોબ બાતથી બાબથી બાબ બબા દોટબા બબી બદ નહિ બબ તબીબ બબ બબાબબાના બાબ બોદ-બબ્ર એ રાબ્બાબાં બાબો છ કે જેબાં બહાદોરી દબાની બાબબાબ્ર સામાબ્ય રીત બ બબ બ્રબ શકે નહિ. અને બદરની દબા દરીબાની સબાદી દોટલી બાટ બવસ્માનાં રબબી શકાશે.

જગતનું રાજકીય વાતાવરણ

આલ્બેનીયા

આ દેશ રાજ્યોમાં આવેલા આલ્બેનીયાએ છેલ્લા તેર વર્ષથી સ્વતંત્ર જાહેર થયું, અને આલ્બેનિયા રાજ્ય તરીકે નીમવામાં આવ્યા હતા, તેના ઉપર ઇટલીએ સરકર બોકસી કબજો કર્યો છે. જે પ્રમાણે જરમનીએ ઓસ્ટરસોનાબંધારાનો કબજો લીધો તેજ પ્રમાણેની વર્તણુક ઇટલીએ, આલબેનીયામાં ચલાવી છે. આલબેનીયાનો ઓરીએન્ટાટીક સમુદ્રનો કીનારો લાગે છે અને ઉત્તરે યુગોસ્લાવીયા અને દક્ષીણે ગ્રીસ નો મુલક આવ્યો છે. ઇટલીએ કરેલા અદાબ ના પ્રસંગે આલબેનીયાએ યુગોસ્લાવીયા પાસે મદદ માંગી હતી પણ તેણે ઇટાલીની સાથે ફેારતીના કોલકરાર કોવાથી મદદ આપવાના પાડી હતી. તેમ છતાં તેણે ઇટાલી સામે તેનો મોંમણુકીઓ કબુલ ન કરતાં લડવાનો નીશ્ચય જાહેર કર્યો હતો. આલબેનીયાનું ક્ષેત્ર ફળ માત્ર અગીયાર હજાર ચોરસ માઇલનું છે. અને વસ્તી કેવળ દશ લાખની છે એટલું નબળું રાજ્ય ઇટલીની સામા સહેજ પણ બચાવ કરી શકે એમ અશકયજ હતું અને ઇટલીનું સરકર એની રાજપાની ટીરાના ના કાબલ મંત્રાજ ફીગેઝોગને ત્યાંથી નઠાસી જવું પડયું હતું. એની સાથી ફેરેન્ડાઇત ઝેગે બે દીવસ પહેલાંજ એક બાળકને જન્મ આપ્યો હતો તેણે એ બાળક સાથે નાસી એકસો સાઠ માઇલ દુર આવેલી ગ્રીસ-અને યુગોસ્લાવીયાની સરહદ ઉપર જવું પડયું હતું. ઇટલીએ અચાનક કરી તે દીવસ મુક કાબલેનો હતો. આ બાબતમાં ફીટલને આલબેનીયા સાથે કશું સામનું સબાગતું નથી, પણ આખી દુનીયાની સુલેહને આ નીતી બાબત ફેલાયી ફીટલ અને દાન્સ બન્નેમાં ગુસ્સો પ્રસરી ગયેલો છે પણ ફીટલને પોતાના સ્વાની બાબતમાં એક મહાટો ચચાલ એ ઉભો થયા છે કે ફ્રાન્સ યોગ્ય ચપત ઉપર ૬, ફીટલ અને ઇટલી વચ્ચે એવા કોલકરાર થયા હતા કે ભુમધ્ય સમુદ્રના કોઇપણ કતને કોઇ કોલકરાર દ્વારા સ્વીનીમાં થવા દેવામાં આવશે નહિ. તે કરારનો ઇટલીના આ કૃત્યથી ભંગ થાય છે. કારણ એરીયાટીક સમુદ્ર જે ઇટલીને આલબેનીયાની વચ્ચે આવ્યો છે તે ભુમધ્ય સમુદ્રનોજ ફાટો છે. એટલે આલ્બેનીયાના કબજો લેવાથી ઇટલીનો રથીલી ભુમધ્ય સમુદ્રમાં વધુ મજબુત બને છે ઇટલીની આ લુંટથી આલબેનીયાના પડોશીઓ યુગોસ્લાવીયા, ગ્રીસ, ટર્કી, અને રોમાનીયા ચોંકી ગયા છે. ગ્રીસનાં કીનારા આગળ કેરફુ નામના ટાપુ ઉપર ફીટલે ૬૦ વાહ સરકર મોકલ્યાની ખબરો આવ્યા છે પણ એ બાબતમા સત્તાવારે ખુલાસો મળ્યો નથી. અંગરેજોએ પણ આ બાબતમાં પોતાની નારાજી જાહેર કરી છે.

આ બાબતમાં સંઘ રાજ્યના એક અગ્રગેમ માં જણાવવામાં આવે છે કે, આલ્બેનીયા ઉપર ની આ ચઢાઇ પુરની ગણતરીમાં આવતી નથી, કારણ કે, હાલના સમયમા તેને સુલેહ શાંતિ થી કબજે મેરાની નીતીનું નામ આપવામાં આવે છે આ રીત ચીકાગોમા ગુંડાર ટોળીઓએ અપનાવર કરેલી રીત, જેવી ગણાય. એ ટોળીઓ દુકાનદારોનું રક્ષણ કરવા માટે અમુક રકમોની માંગણી કરે છે અને દુકાનદાર જો તેવી રકમ આપી રહ્યા જેવા રાજી ન હોય તો તેની દુકાનો એજ ટોળીના હાથે બોમ્બ, કે, આગથી નાશ પામે છે. ઇટલીએ પણ આલ્બેનીયાને રક્ષણ આપવાની માગણી કરી પણ તેને તે ન સ્વીકારી બીજાને તેના તાબાનાં સ્ટેરીનો નાશ થયો. અમેરીકાએ તો પોતાના બાર બોંદોબસ્તથી જો લુંટાર ટોળીઓને ડાગ પાડી છે પણ યુરોપમાં એવા આન્તરરાષ્ટ્રીય પોલીસની ખાસ જરૂર છે.

રૂથેનિયા

રૂથેનીયાથી જનરલ કાન્કોની સરકારે ઇટલી અને જરમનીની સામે કેકપુનીઝમના પીરોમી તરીકે તેમની ટેળામાં સામેલ રહેવાના બાબ કરાર કબુલ કર્યો છે. જરમનીનું પત્ર જણાવે છે કે આથી કરી રૂથેનીયાની બાબતમા પુરોપના કોઇ પણ રાજ્ય તરફથી દખલ લાવવામાં આવશે તો તેને બાવના વિરુદ્ધનું ગણવામાં આવશે. અમારે બોલશેવીઝમના વિરોધી ટોળામાં જરમની, જાપાન, ઇટલી, હંગેરી, મંચુકો અને રૂથેનિયા ગણવા જોઇએ.

સ્પેઇન

સ્પેઇનથી અંગ્રેજ કારનેલ. મર્ફેસા તાર મુજબ સ્પેઇનના રાજકર્તા ફ્રાંકો ગાડી બાગદાદમાં મોટરકારના ઓકસીડન્ટથી માર્યો ગયા છે. ફ્રાંકો ગાડીની ઝડપ માત્ર સત્તાવીસ માઇની હતી. તેઓ અરબસ્તાનના સરીફ હુસેનના પોતરા ફ્રાંક કમઝલના છોકરા થતા હતા. ૬૯૩૩ મા એકવીસ વર્ષની ઉમ્મરે ગાદીએ આવ્યા હતા. તેઓ પોતાની પાછળ મારી વારસ તરીકે તેમનાં બટ્ટા વરસના છોકરા અમીર કમઝલને મુકી ગયા છે. તેમજે અરબસ્તાનમાં આ દેશમાં શરીફ્સ ગેળાબું હતું અને મોટર દુર્ઘટનાનું કામ સારી રીત કરવામા હતા. આ બાબતમાં ફરાંકના અકાળ મોતમાં ઝેરી ચક્રના ગાલી હતી કે ફીટીશ તરફથી તેમને દગાદટકાથી મારી નાંખવામાં આવ્યા હતા. આ અફવાથી ઉશ્કેરાઇ જઇ અજ્ઞાન લોકોના ટોળાએ ફુલહડ કર્યું હતું અને ગેારસલ બાતેના ફીટીશ કોન્સુ ના મેાન્ડુ ઓસોનનું ખુન કર્યું હતું. તા. ૮ થીન સંગઠનારે ફ્રાંક ગાડીના છોકરાને તખ્ત નશીન કરવામાં આવ્યા હતા અને તેમને બીજા ફ્રેંજ કમઝલ તરીકે જાહેર કરવામા આવ્યા હતા.

સીરીયા

સીરીયામાં હેલ્લા કુલ્લક તોફાન બાદ હમણાં નવું પ્રધાન મંડળ નીમવામાં આવ્યું છે. જેમાં નસેહી જુથાતને વડા પ્રધાન નીમવામાં આવ્યા છે.

પેલેસ્ટાઇન

જીનથી તા. ૮ મીના તાર યુજબ પેલેસ્ટાઇનની બળવાખોર ટોળીએ એક જાહેરનામું બહાર પાડયું છે, જેમાં તમામ આરબ વસ્તી અને ઓફીસોને બાળવામાં કોકાવવાને માટે હાકમ કરવામાં આવી છે. અને ચિક્કાથી વર્ગોને આ બાહુદાઓ અને અંગ્રેજ દીનના દુશ્મનોની સામે ના જેહાદમાં જોડાવવા આમદ્ર કરવામાં આવ્યો છે. અને જેહાદમાં શહાદ મનારાઓને મળનારા સાબેની બાબતમાં કુરાનની આયાતો લખવામાં આવી છે તે ઉપરાંત આરબ છાપાઓ જણાવે છે કે ૧૯૩૬ ના હોલગેઠનના બળવા ના આગેવાન પેલેસ્ટાઇન આરબો નીકળ્યા મુક્યા છે. પણ બીજી તરફથી એવા ખબર મળ્યા છે કે તે બાબતમાં બગદાદની સરકારી બાબામા છે કે બધાં તેઓ શાંતિ તરીકે કામ કરે છે જેરૂસલેમના કેલી ઉંચકાના બળવરપંચોના જણાવવા મુજબ આ વખત તોફાનનું ખોટું કારણ જરમનીનું પ્રચાર કામ છે કે જે રેડીયો મારફતે પેલેસ્ટાઇનના આરબોને ઉશ્કેરણી ભરતી ભાષા માં પ્રચાર કામ કરે છે.

આયરલેન્ડ

સંઘે રાજ્યોના જણાવવા મુજબ આયરલેન્ડના વડા પ્રધાન મા. ડી વેલેરા આયુ માસની આખરીએ અમેરીકા જવા ઉપડનાર છે અને એ વાસની તા. ૭ મીએ પ્રેસીડન્ટ રૂસ્વેલ્ટ ના મહેમાન તરીકે વ્હાઇટ હાઉસમાં રહેશે પ્રેસીડન્ટ રૂઝવેલ્ટની મંજુરીથી આયરલેન્ડના વડાપ્રધાનો નીકલ લાયવાને પત્ર વ્યવહાર ચાલી રહ્યો છે. એમાં એક સુચના એવી છે કે આયરલેન્ડને એકત્ર કરવાનો નીર્ણય થાય તો આયરલેન્ડ ઓદીશ રાજ્ય સાથેનો જોડાણનો સંબંધ જળવી રાખશે અને અંગેરીજ યુદ્ધને પ્રસંગે આયરલેન્ડમાં અંગેરીજ સરકારને માટે સમચ આપવાનો કરાર કરે એવી શરતે કે આયરલેન્ડ ની સલામતી માટે ફીટલ અને અમેરીકા જામી આપે. આથી કરીને યુદ્ધને પ્રસંગે ફીટીશને આયરલેન્ડનાં બંદરો વાપરવાને પુરતી બાબી મળે કારણ કે ઉપલા કરાર મુજબ જો બંદરો તેને પ્રસંગે આયરલેન્ડ અને અમે ૧૬ જનેના એકઠા કાબુ નીચે રહેશે અને તથા અંગેરીજ અને ફીટલ વચ્ચેના સબંધારને સલામતી મળશે. એટલુજ નહિ પણ જે આયરીશાને ફીટીશ સરકરમાં જોડાવાને કઇ વાંધો હોય તેઓ અમેરીકન સરકરમાં જોડાઇ શકશે આ હેવાલ મુજબ હાલ આયરલેન્ડમાં ત્યાંનું પોતાનું પ્રધાન મંડળ રહેશે પણ તે જરૂરીયાતની વેળાએ સરકાર સાથે મળીને કામ કરશે.

ફિનિક્સ સમાચાર

ફિ. આ.ના સંચાલકપદ દીનબંધુ એન્ડ્રૂઝ

ટ્રસ્ટીઓની સ્ટીયરિન્ગ કમિટિના બહુ રોગણની રીતા કરવા માટે દીનબંધુ એન્ડ્રૂઝ દીર્ઘકાળ મળ્યા. મહાત્મા ગાંધીજીની મુલાકાત માટે તેમને "ફ્રાન્સિસ આસીસિ ની અનેક યાદ આવી" દીનબંધુ આવ્યા હતા.

એક નાતાલના દીનબંધુ એન્ડ્રૂઝ જણાવે છે કે દક્ષિણ આફ્રિકામાં હિંદીઓને બહાર રાખવાના કાર્યને અટકાવવામાં મદદ કરવા માટે ફૂલટાઇમના તેણે વધુમાં વધુ ૧૬૫ હતું તેમ આ વખતે પણ તેમને ફરીથી દક્ષિણ આફ્રિકા જવાની જરૂર પડશે કે નહીં તે સંબંધમાં તેણે ગાંધીજીની સલાહ લીધી હતી.

વધુમાં દીનબંધુ જણાવે છે કે આ વીસમાં દક્ષિણ આફ્રિકાના ફીનિક્સ પરીક્ષક તરફથી ગાંધીજીને એક સંદેશો પાઠ મળ્યો છે. આ તાર જણાવે છે કે આ વખતના સુધરવાના બીજો, ૧૯૨૪ અને ૧૯૨૬ ના બાકીના વીસતારોને સમર્થન બીજો કરતા પણ વધુ કરા ૬૮. અને ઉપવાસ કરનાર બધા ભાગમાં ભાગ કરનાર નીકળશે

મહાસભાની નવી કારોબારીનો રચના

બોમ્બેપ્રાન્તિક પ્રેસ્ટ સભા કરેલા એક નિવેદનમાં રાષ્ટ્રપતી સુભાષચંદ્ર બોઝ મહાસભાની નવી કારોબારીની રચના કરવામાં પ્રજાની ઇચ્છાનો આદર કરશે એવી ખાતરી આપી છે.

તેઓ કહે છે, કે સોપૂરી માને મંત્રીના ગોવીંદ-વલ્લભ પંતના જ દરજ્જા પ્રમાણે ઘણે અંશે ઉંચા પ્રમેશના સાધનોના સંબંધમાં ગાંધીજીની સાથે બાકાત રહ્યા. તેમને કોઈ નીબુંજ ના મળ્યા ના સૂચી કારોબારીની નીમણૂક બાકી જેવી પાસ પાસાના ફેરિયા ન કર નહીં.

શ્રી. સુભાષ બોઝ કહ્યું કે ગાંધીજીએ પોતાની પાસેથી માર બનાવ્યું . . નબળા પડીને પતના કરાના કેમ. આપે કરે ખરો એ કરવાનો તેમના મારી સામેના આંદોલનો. દરમ કરે ગણે છે, બાકી એમ કહીને હું પ્રમુખપદનું રાજીનામું આપું એમ ઇચ્છે છે કે પણ એમને અમારા રસ્તેના સમાધાનના પ્રયાસકરે ગણે છે? જોવે કે હું પોતે તો ગાંધીજીથી બહુ દૂર થયા હોઉં એમ માનતો નથી.

નવી કારોબારી સમીતી કલકત્તામાં બદારો

મહાસભાના કાર્યવાહક મહામંત્રી શ્રી. કે. નરીમાન જણાવે છે કે મહાત્મા ગાંધીની આગામી બેઠક એપ્રીલમાં કલકત્તા મુકામે મળશે. મહાત્મા દીનબંધુ રાષ્ટ્રપતી અને ગાંધીજી વચ્ચે મંત્રણા થયા બાદ હવે પછી કારોબાર કરવામાં આવશે નવી કારોબારી સમીતીની બેઠક પણ મહાસભા પહેલાં મળશે.

મુંબઇમાં ફાસ્ટનીરેષ

મુંબઇની ગનેાદર નગરીમાંથી ફાસના કાયદાને દૂર કરવા માટે સહકારપાનેા મુખ્ય સરકારે ૬૮ નીર્ણય કર્યો છે. મુંબઇની તબારીખના અગ્રેસ પ્રસંગને બાકે નવા પ્રધાને તબધારીઓ પણ પદ ચુકી છે અને તા. ૨૫ મા માર્ચથી 'પદ નીયેમ રાખવાનું' ઉલ્લંઘનું પ્રાંતીય સરકારે નકકી કર્યું છે આ સબંધમાં મારે બંધી કાર્યક્રમ રેખાયેા છે અને પ્રાંતીય સરકારે પેાતાની આ જોહુકમી હુકમેાની અંમ્બલમાં સાથ આપવાની નગરજનેાને અપીલ કરી છે.

પ્રાંતીય ધારાસભા સમીતી તરફથી પણ આ પેાજનાને અપનાવી લઇ મુંબઇનું એ કલંક પેાંછ નાખવાની અપીલ બહાર પાડવામાં આવી હતી

મુંબઇ સરકારે એક બીજું નીવેદન બહાર પાડી સુંદર દીલાસાજનેા આપે પારિતેાષકેા અદેર કર્યા હતેા

રાણીમાં કાળા ચાદરાઓથી સત્કાર થયેા

રાજપરિવારના આઠ દીવાન પીરાજાળા એમના સાથીઓ સાથે રાંચી અમાં રાણીપુરા પધાર્યા ત્યારે રસ્તાને કાંઠા નાગરીકેાની એમનેા સત્કાર કરવામાં આવ્યેા હતેા. એમના બાજીમાં વેરાયા હતા. આર્યા ત્રણરાજાને એમના સહુનની મારીઓ બધે કરી રેવામાં આવી હતી. વીરાયાળાએ વેરેાધી ઉડાવા દેવાની પધ્ધતી સામે, આળા હતા એમ કહેવાય છે. રોકેટની મેદનીએ ગાંધીજી, સરદાર અને દેવરાજાની જયના પેાકારેા કર્યા હતા

કલકત્તા ચેાકાનદારેા આંદેાલ

મહાત્માજી સામેની એક મુલાકાતમાં નગરપિતા મીસ્ટર કે. સેહરાવર્દીને જણાવ્યું છે કે હિંદમાં દર વર્ષે જે લાખ બાળકો પ્રસુતિમાં મરણ પામે છે, એક લાખ બાળકોના રક્ષણાનો બોજ અને છે, કે લાખ વૃદ્ધા વૃદ્ધા નાકના બોજ અને છે હિંદમાં દર લાખ સ્ત્રીપ્રસુતિમાં છે અને ૭ લાખ બાળકો ૭. હિંદમાં ૨૬૭ ગીરાન હોસ્પીટલો છે અને તેના ૫૦૦૬વાખાનાં છે. જેમાં ૨૫૬ ગોરા અને ૩૫૦ હિંદી ડેાકટરો કામ કરે છે. ઉપરાંત ૩૦૦ ગોરી અને ૮૦૦ હિંદી નરસો રોકાયલી છે. આ મીશનના દવાખાનાંઓમાં દર વર્ષે નીસલાખ દરદીઓના જોવામાં આવે છે અને ૫૮ લાખની સારવાર કરવામાં આવે છે.

નાદારીને પંથે દીવાળી

દીવાળીના કુમાર કારબારી મુંબઇથી કચ્છી ગયા પછીથી મુંબઇની તેમની ખુબી પ્રજાતીઓને ચમની એક ચર્ચ વાત જાણવા મળી છે.

મુંબાવાદી દીવાળીને આર્થીક અઠીબાર બાદ એક તરફથી ખાલી રહ્યેા છે બીજી તરફથી કરજદાર દીવાળીને રાજ્ય નાણાબિલ બારે આવા બારી રહી છે.

એમ જણાય છે કે દીવાળીના બદીબાદ કમી ટેલની સારે સાથે કુમાર કારબારીએ બાર લાખ રૂપીયાની ગેાનને ચલતી વાતબામ મકસુદાસની આગણી કરી છે.

ચાર પાંચ ગ્રાહકીનદેનેાને બારણે કુમાર કારબારી આપડી ગયા છે લેાનને ચલતી પેટલીક શરતેાનું પરાગમન કર્યું છે પણ બધી જગ્યાએથી કુમાર કારબારીને અપેાર નીરાશા સાંપી મળી છે.

દાદાજીની નામચુકમાં અપકાલ રહેલાં સંસ્મરણી માટે લેાનની વધુ રોલિમેાળ કરવાનું કામ કુમાર કારબારી મુંબઇના પેાતાના આશ્રિતને સેાંપી ગયા છે.

મુંબઇના નવાગેયર

ઓગામી વરસ માટે મુંબઇના મેયરપદ માટે પારસી કેામને વારેા છે. અને અત્યાર સુધીમાં તે માટે નીચેના ૭ ઉમેદવારેા બહાર પડયા છે.

૧ શ્રી. નાદરામ એન કરાણા
૨ કેા. સેારાબ પી કરેતા
૩ શ્રીમ હ. આર દીરાજાબંદાન
૪ એ. પી. સબાવાલા
૫ કે.ા. જે. એન. ગેાકળી
૬ કે. કે. એન. સાદેર

તરત દુકાનો વેચવી છે

મેનેજમેન્ટની મારણીને કારણે બે સારા એરીયાની દુકાનેા વેચી વેપાર મારફાસે કરવા માગીએ છીએ. કેાઈ પણ દલાલને વેપાર કરવેા બેાય તેા આ તક ગુમાવવા જેવી નહિ. દુકાનેા નવેમ્બર અને નવા મેઇન રેાડ માફરીનડેલ ઉપર આવેલી છે. નેટીવ સ્ટોકેરાનની સામે આ દુકાનેા સ્ટાેની સુકાનથી રીટેલ વેપાર કરતી હતી. કેાઈ પણ સ્ટાનેમને સેાકસીત સાથે કરવું બેાય તેા તે પણ અમે રાજી છે. પાકી વસ્તી અને ગેારા અને નેટીવેાની મરકસ વચ્ચેથી આ દુકાનેા મરાકુફ છે વધુ ખુલાસા માટે "અવાઇ કેપ સ્ટોર્સ" સ્ટાન્ડ નંબર-૬૭ ટ્રસ્ટીટ ડરીડેામ અથવા ઉપલી દુકાનેાના એરેરેસપર મળેા.

બાકે આપવાની છે

સાદી ગ્રેાકાની દુકાન કરીન રહાર અને ગેલ્વર્ન રેાડ બરકાગ્રેસના ખુણા ઉપર. કરેપર્સ અને ખુબરના વેપાર.
લખેા યા મળેાઃ
L. O. PATEL.
23 (b) Bolt Street,
Doornfontein, J.H.Bury.

ખબર પત્રો

ગંભીર ચિલાતક મોટર અકસ્માત

ગયા રવીવારે જોહાનીસબર્ગથી ડેલ્લાક આવેલો ટેલીફોનીક ખબર કરવા જતા હતા. તેમાં ટ્રાંસવાલ પાદીદાર સોસાયટીના સેક્રેટરી શ. છગનભાઇ જગત તેમનાં કુટુંબ સાથે તથા શ. ચીનુભાઇ બાબુભાઇ જેઓ પણ પાદીદાર સોસાયટીના આગળ પડતા સભ્ય હતા તે પણ પોતાના કુટુંબ સાથે તથા શ. ભાનુદત્ત જેઓ ચરેલડમાં આગ અંકલાવ તા. ચેરલડના પતની હતા અને ગુરૂકુળમાં આભ્યાસ કરેલો હતો આમ પાદીદાર સોસાયટી તરફથી આસની ચારેય મંદીરની સંસ્થામા શીક્ષક તરીકે આવ્યા હતા તે હતા. લગભગ બેરસે ઝોકરાં તથા પુરૂષો મળી ૧૫–૨૦ માણસો બે મોટર ગાડીમાં બેસી મેરીબાર્ગ તરફ જતા હતા. રસ્તામા પીનાર રીવર નામના ગામ આગળ શ. છગનભાઇ જગત, શ. ચીનુભાઇ બાબુભાઇ અને તેમના કુટુંબો આવ શ. ભાનુદત્ત બેઠા હતા તે મોટર મોટી ખુબ પેઢુ પડ્યુ અને મોટી ઇજાવાળા થઇ શ. છગનભાઇ, ચીનુભાઇ તથા શ. ભાનુદત્ત આમાંથી બચી હતા અને બીજા બધાં માણસો પાળા મોટા હતા મોટી ખુબી હતી. પેઢુ પડ્યું હતાં બે વખત મોટરે ગુલાટ મારી અને મોટાનો ભુકો કાઢ્યો. તેમાં શ. જગત તથા તેમના પત્નિને તથા બાકીનાઓને દર્દજ થયા પણ શ. ચીનુભાઇ આબુભાઇનો હાથ ભાંગી ગયો તથા બીજા સખ્ત ઘાવ થઇ તેમને ઉંચકી આવ્યા. પ્રીટોરીયા હોસ્પીટલમાં ઘણા જખમો આવ્યા હતા. તેમની સાથે તેમના પત્નિ તથા શ. ભાનુદત્તને પણ ઘણા જખમો આવ્યા હતા. કેટલા માણસો બચાને પ્રીટોરીયા બહુ ગયા હતા પણ ડૉક્ટરોને ગંભીર કેસ નહીંતી પણ તેમને ખાટલાપરી કરી પ્રીટોરીયાથી ડૉક્ટરોમાર્ગ તેમને ઘેર પહોંચાડવામાં આવ્યા હતા. પણ શ. ચીનુભાઇ તેમના પત્નિ તથા શ. ભાનુદત્તને પ્રીટોરીયા રાખવામા આવ્યા હતા. આ બધા જખમોથી શ. ચીનુભાઇના પત્નિ બેક કલાક છતાંને દવાખેક પામ્યાં છે તથા શ. ભાનુદત્ત પણ રોગ મુજરી ગયા શ. ચીનુભાઇની તબીયત પણ ગંભીર હતી આ ગંભીર અને દુઃખદાયક બનાવથી ડોહાનીસબર્ગના હિંદુ કોમમા ગમગીની છવાઇ રહી હતી. સ્વર્ગસ્થ ના આત્માને ઇશ્વર ચીરશાંતિ બક્ષો અને તેમોના કુટુંબીજનોને તેમોપર આવી પડેલાં મહાન સંકટનો વીરજ અને ઠીમત બક્ષો અને જખેલાઓનો તરત આરામ કરીને એજ પ્રાર્થના.

કેપ પાદીદાર સોસાયટી

કેપ પાદીદાર સોસાયટીની આઠર સભા સંસ્થા ના પ્રમુખ પુશાલભાઇ નારાયણ પટેલના વિદાય મીજબાનું માન આપવા તા. ૨૬–૩–૩૯ ના દિવસે કેપટાઉનમાં મળી હતી. કેશવલાલ જમ-નાદાસ અમ સંસ્થાના મંત્રી પરભુદાસે સંસ્થા ની કરેલ સુંદર સેવાની પ્રશંસા કરી હતી. પુશાલભાઇએ દરેકના સભ્ય અને નહાનાઓ હતા તમા રહેવા અનરોધ જાહેરમાં કરી સંસ્થાને મેટ મીજબાની આપી હતી. એ પછી પુશાલ ભાઇનુ નહેરમાં સમાન બધાંની આનંદિત કરી, સભા બરખાસ્ત થઇ હતી.

નોટીસ

(૧) મેસર્સ ધ્રુવ ચાલ્સ તથા નોર્થન મેસર્સમાં જતા મેસેન્જરોને જણાવવાનું કે સને ૧૯૩૫ થી ૧૯૩૮ સુધીની બાકી રહેલ ડોકટરી રસીદો નીચે પ્રમાણેના લીસ્ટ મુજબ કે જે બાકીવાળાની ડોકટરી રસીદ બાકી હોય તેઓએ મેસર્સના ડોકટરે આપેલી રસીદોમાં તમારે લાના ડોકટરની સહી તથા મેસર્સનો સિકકો જે તારીખે તમારે ત્યાં પહોંચ્યા હોય તે તારીખ બાકી રહેલા બાકીમાં લખાણી પંદર દીવસમાં નીચેના સરનામે પહોંચાડવી.

(૨) મુખ્ય ચોપડે રસીદો માટે શું કરવું

મેસર્સમાં ડોકટરે આપેલી રસીદ મુખ્ય ચોપડે તો તમારે લાંના ડોકટર પાસે નીચે પ્રમાણે સર્ટીફીકેટ લખાણી મોકલાવવો. તો પણ ચાલશે પરંતુ સદરહુ સર્ટીફીકેટ ડોકટરના નામના છાપેલા કાગળમા લખેલું હોવું જોઇએ, અથવા છાપેલા કાગળ ન હોય તો ઓફીસલ સીકકો હોવો જોઇએ.

સર્ટીફીકેટ ઇંગ્લીશમાંજ લખાવવું

(Copy of The Certificate

This is to certify that Mr..... ..... One passenger of S. S.....of ..... arrived here on..... and his health was found good. The original being lost this certificate is issued.

Health Officer

Sd. .....

(Office Stamp)

બાકી રહેલી ડોકટરની રસીદો કેપરના દાબળમાં નીચેના સરનામે ન પહોંચાડશો તો તેને માટે કે ઇ પણ મેસેન્જરોને જોખમદાર પડશે તે ઉપરાંત આ લીસ્ટ મુજબ બાકી રહેલી રસીદો ન આપશે ત્યાં સુધી બીજા દરેક મેસેન્જર પાસે મેસર્સના ડોકટર ડોકટરી ફીપોત્રીકના પાકીટ પાંચ પૈસા મેળે

નોંધ કોમ્પાસા તા. નાતાલમાંના તમામ મેસેન્જરો પાસે લખીમેહનાની પરવાહ કરી તેજ મેસર્સ ઉતરવા દેશે સો પાઉન્ડના દાણ વાળાઓને મેસર્સની મુલાકાત ઉતરવા દેશે નહિ.

મંત્રી

ઇશ્વરભાઇ મોતીરામ પટેલ,

બોક્સ ૬૬, મેસર્સ પી. ધ્રુ. એ.

બાકી રહેલી ડોકટરી રસીદો વાળા મેસેન્જરોનું લીસ્ટ

1	[illegible] M Patel	[illegible]	[illegible]	Natal,	N. [illegible]
2	[illegible] M. [illegible] Naik	[illegible]	[illegible]	[illegible]	N [illegible]
3	[illegible] Manilal Nath	[illegible]	[illegible]	Durnacol,	N [illegible]
4	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	N [illegible]
5	[illegible]	[illegible]	[illegible]	Empangeni,	N [illegible]
6	[illegible]	[illegible]	10-12-1936,	N.F.D.	N Rhodesia,
7	[illegible]	[illegible]	30-6-1937.	[illegible]	N Rhodesia,
8	[illegible]	[illegible]	30-6-1937.	[illegible]	N Rhodesia,
9	[illegible]	[illegible]	[illegible]	Broken Hill.	N Rhodesia
10	[illegible]	[illegible]	[illegible]	Salisbury,	[illegible]
11	[illegible]	[illegible]	[illegible]		N. [illegible]
12	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
13	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	N [illegible]
14	[illegible] Chhotu Patel	[illegible]	[illegible]	[illegible]	N [illegible]
15	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	N [illegible]
16	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	N [illegible]
17	M. M. Patel	[illegible]	[illegible]	[illegible]	N [illegible]
18	Rasul Hussein Haji	[illegible]	[illegible]	Salisbury.	N [illegible]
19	C. D. Patel	[illegible]	[illegible]	[illegible]	N [illegible]
20	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	N [illegible]
21	K. D. Patel	[illegible]	[illegible]	[illegible]	N [illegible]
22	B. B. Patel	[illegible]	[illegible]	[illegible]	N [illegible]
23	G. M. Patel	[illegible]	[illegible]	[illegible]	N [illegible]
24	Lallubhai [illegible] Patel	[illegible]	[illegible]	[illegible]	N [illegible]
25	Bhagwanbhai Lallubhai Patel	[illegible]	[illegible]	[illegible]	N [illegible]
26.	Ganga Vallabh Bhaya	[illegible]	[illegible]	Salisbury,	S. [illegible]
27.	B. S. Patel	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
28.	Dalatray R. Joshi	[illegible]	[illegible]	[illegible]	N [illegible]
29.	Chhita Lalla Patel	[illegible]	[illegible]	[illegible]	N [illegible]
30	Jivanlal K. [illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	N [illegible]
31	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	N [illegible]
32	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	N [illegible]
33	[illegible]	[illegible]	[illegible]	Salisbury,	S. [illegible]
34	Chhotu Bhai	[illegible]	[illegible]	Salisbury,	S. [illegible]
35	Mangalal L. Patel	[illegible]	[illegible]	Bulawayo Hill.	N [illegible]
36	[illegible]	[illegible]	[illegible]	Salisbury,	[illegible]
37	[illegible]	[illegible]	[illegible]	Salisbury,	N. [illegible]
38	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	N [illegible]
39	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	N [illegible]
40	[illegible]	[illegible]	30-9-1938,	[illegible]	N [illegible]
41	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	N [illegible]
42	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	N [illegible]
43	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	N [illegible]
44	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	N [illegible]
45	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	N [illegible]
46	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	N [illegible]
47	[illegible]	[illegible]	29-10-1938,	[illegible]	N [illegible]
48	[illegible]	[illegible]	23-12-1938.	[illegible]	N [illegible]
49.	[illegible]	[illegible]	23-12-1938,	[illegible]	N [illegible]

વેચવાના પુસ્તકો

બાળ સાહિત્ય—નવલકથાઓ—ધાર્મિક સાહિત્ય—રાષ્ટ્રિય સાહિત્ય—કાંઈક વિગેરે

દક્ષિણા મૂર્તિ વિદ્યાર્થી ભવન પ્રકાશન અંદિરનું સાહિત્ય

	પા.	શી.	પે.
૮૫ પુસ્તકોનો સેટ	૧	૧	૬
૬૦ ,, ,,	૦	૧૫	૬
૨૫ ,, ,,	૦	૧૨	૬

નવયુગ વાંચનમાળા

૨ જી ચોપડી	૧	૬	
૩ જી ચોપડી	૧	૮	
૪ થી ચોપડી	૨	૦	

સરકારી શાળાઓમાં ચાલતાં પુસ્તકો

	શી.	પે.
બાળપોથી	૦	૬
૧ લી ચોપડી	૦	૯
૨ જી ,,	૧	૦
૩ જી ,,	૧	૩
૪ થી ,,	૧	૬
૧ લી ચોપડીના અર્થ	૦	૧
૨ જી ,, ,,	૦	૨
૩ જી ,, ,,	૧	૦
૪ થી ,, ,,	૧	૧
ગુજરાતી રેસા દીક્ષાર્થ ભાગ ૧	૦	૧
,, ,, ,, ભાગ ૨	૧	૦
અંકગણીત બાલકોપયોગી	૨	૬
બાકરણ બાલકનું	૧	૩
ઘોરણ ૪ થા ધોરણની (અંગ્રેજીના કૃત) નવી આવૃત્તિ	૪	૦
ગુજરાતી ભાષેજ દીક્ષાર્થ નાની	૫	૦
ઈંગ્લીશ ગુજરાતી ,, ,,	૫	૦
ગુજરાતના પ્રસિદ્ધારાની ટૂંકી તારીખો	૧	૦

રાષ્ટ્રીય સાહિત્ય

મારી કેદની કથા (પ ૦ ૦ ને૮૨)	૧૨	૧	
સત્યાગ્રહની મિમાંસા	૪	૬	
ગાંધીજી	૩	૧	
ખેતને મજુરી કરનારાઓને	૨	૦	
ગોળ સેવા	૨	૧	
સ્વરાજ્ય બ્યવસ્થા	૩	૦	
ખાદી મિમાંસા	૪	૦	
બાબરી કેસવણી ભાગ ૧-૨	૫	૧	
,, ,, ભાગ ૩ જો	૧૦	૧	
ગાંધી વિચાર દોહન	૩	૦	
દક્ષિણની ગોર	૧	૯	
ગ્રામ ભજન મંડળ	૧	૧	
નવજીવન બાલ	૧	૩	
અર્થશાસ્ત્રની પ્રસ્તાવના	૩	૧	
બાળક હીંદુસ્તાન	૪	૧	
લોક સંગીત	૧	૬	
સ્વરાજ્ય સમાજ	૨	૦	
સીતા હરણ	૪	૦	
નવા ગાંધીજી	૪	૦	
બાળ પાણીની કથા	૫	૬	
એસ કાબરી ચ. રા. ગોપાલાચારી	૨	૦	
ખરદેવી કાબાની કાયમ કેમ હરીફાઈ	૨	૧	
પ્રાણ પ્રતિષ્ઠા	૨	૬	
નીતિનાશને માર્ગે	૨	૦	
ધર્મ અંસ્થાપના	૧	૬	
આરે કરીશું શું!	૨	૬	
,, ,, ,, ઉત્તરાર્ધ	૨	૬	
બોમ્બશીલાય ને બીજી વાતો	૧	૬	
વીરાંગના અને બીજી વાતો	૧	૬	
બેકુન શિકારી	૧	૦	
ગોળમેજીમાં પ્રતિજ્ઞા	૨	૦	
,, ,, ખંડ પ્રથ	૪	૬	
મણવાજાની કહાણી	૪	૦	
,, ,, બીજ પ્રથ	૪	૬	
નવા ગીતો ભાગ ૧ લો	૧	૬	
,, ,, ભાગ ૨ જો	૧	૬	
ગાંધારી	૨	૦	
મહાત્માજીના પ્રમુખો	૨	૦	
જેલોક વિસ્મરણકથા	૨	૦	
આપણી મુક્તિ સંગ્રામ	૬	૦	
કરજાનીની કમાલો	૨	૦	
સાગર ખેડાણ	૨	૦	
વિરાટ ભણે ભારે	૬	૦	
સોરઠ રાણી	૫	૬	
મૂલરાજ	૪	૦	
વીર જગદેવ	૪	૬	
દીહુસ્થાનની બાળ વાર્તાઓ	૨	૬	
પુંડરીકના પરાક્રમ	૧	૬	
કું બનકબોર કેમ બની	૫	૦	
સમાજની વેદીપર	૪	૬	

ધાર્મિક સાહિત્ય

બાળ રીડર ભાગ ૭	૭	૬	
પરમાર્થસાર	૧	૦	
રવામી શિષ્ય સંવાદ	૧	૦	
સ્વર્ગમાં રીઝનબ પા. પુ.	૪	૦	
બાલક કથા	૧	૬	
બાલકોપયોગી ગીત	૧	૦	
ગિતા બોધ	૨	૬	
ઉપનિષદ પાઠાવળી	૪	૦	

નવલ કથાઓ

આંતરની બ્યથા	૪	૦	
પદ્મ બાલબા	૭	૦	
બારેકો બાજની	૭	૦	
બાબ સહસ્ત્રો ભાગ ૧	૭	૦	
,, ,, ભાગ ૨	૭	૦	
,, ,, ભાગ ૩	૭	૦	
,, ,, ભાગ ૪	૮	૦	
જયેન્દ્રસેના	૪	૦	
લધુ કેમ સંગ્રહ ભાગ ૨ જો	૨	૦	
ગરીબ હરબ અને બંધુકના	૭	૦	
કિરીબ	૭	૦	
નારી હૃદય	૪	૬	
તબ્બા મંડળ ૨	૪	૦	
,, ,, ૩	૪	૦	
તાતી તલવાર	૪	૦	
દિબ્યચક્ષુ	૭	૦	
જયંત	૧	૬	
પુનરીક્ષી	૪	૬	
ભાગેરિદારનો હાસ્ય ભંડાર	૧	૦	
પ્રેમ શિક્ષા	૪	૬	
રાજ નંદીની	૨	૬	
રાગીણી	૬	૦	
પદ્મા	૪	૬	
મોતીના તોરણ	૪	૦	
સુનીતી બોધ	૪	૦	
સાબરમતી	૪	૦	
સ્નેહ સંગમ	૪	૬	
સત્તરમી સદીનું કલિ	૫	૦	
વેરાનમાં	૪	૬	
સ્નેહ વટ	૭	૦	
સુવર્ણરેખ	૮	૬	
પારસકુંજના	૪	૬	
જયાના પત્રો	૪	૦	
પેરાતા વાદળ	૬	૦	
કાજલા	૭	૦	
કાકાની શશા	૮	૬	
માલિકા	૫	૦	
વિમલાક્ષ	૭	૬	
કેમ વિકાસ	૭	૦	
કર્મયોગી રાજેશ્વર	૫	૬	
રવર્ગ અને પૃથ્વી	૪	૦	
પ્રેમ જાગ્યા	૪	૬	
અસ્ત ઘરીના કારણ મણકો	૪	૬	
કથા	૬	૦	
અજાણ બની	૭	૬	
કલ્પના કુસુમો	૫	૦	
ઓજપાના બાણ	૪	૦	
જાગ્યા	૪	૬	
વિનોદ ચાદીકા	૫	૦	
ઉષા મકરમા	૭	૦	
બાકા	૬	૦	
રહસ્યની ગંગા	૫	૦	
પલ્લી કુમાર	૩	૬	
બબ્બી	૪	૦	
મંદિનાથ	૩	૦	
રત્નમણી	૪	૦	
કાલીનાથ	૪	૬	
શ્રીકાંત ભાગ ૨	૭	૦	
આલીશ હજરનો ગેબ	૬	૬	

Manager, Indian Opinion,
Phœnix, Natal.

'Phone 2-3381 Tel. add. "Letapco."

D. K. PATEL

Fruit and Vegetable Exporter

— SPECIALIST —

in South African, Canadian and Australian Apples

—also—

Cape Fruit on hand in season

We have in stock Leaches which have just come in Market.

ડી. કે. પટેલ

ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ વહાવનાર.

સાઉથ આફ્રિકન, કેનેડીયન અને ઓસ્ટ્રેલીયન એપલ્સના સ્પેશીયલીસ્ટ

ઋતુમાં કેપ ફ્રૂટ પણ રાખીએ છીએ

લીચીસ હાલમાં શરૂ થયા છે અને તેનો સ્ટોક પણ રાખીએ છીએ.

ફોનના ઓર્ડરો ઉપર ખાસ ધ્યાન રેવામાં આવે છે

લીચીસ સારા અને સસ્તા C. O. D. થી મળશે.

P. O. Box 756. 18, Cross St. Durban.

'Phone 33-5382.

VALLABH RANCHHOD,

Wholesale & Retail Fruit and Vegetable Merchant

Country Orders Promptly attended to.

14, DIAGONAL St. JOHANNESBURG.

ટેલીફોન 33-5382.

વલ્લભભાઈ રણછોડ

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ અમારે ત્યાં તાજું અને સસ્તું મળશે.

બહારગામના ઓર્ડરોને તાકીદે ધ્યાન રેવામાં આવે છે.

૧૪, ડાયેગનલ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.

૩૫ વર્ષ થયાં સાઉથ આફ્રિકામાં પ્રખ્યાતિ મેળવેલ

જોહાનીસબર્ગમાં

પારબંદર વીમાં અનેલી સહેજજતદાર મીઠાઈ મળવાનું સ્થળ.

દમારી કેરીમાં દરેક સ્વાદિષ્ટ ભોજન બનવાની સર્વ વસ્તુ મીઠાઈ તેમજ બસકોદાર પકવાન્ન સ્પેશીયલ તયાર કરવામાં આવે છે.

પધારો તમારા માટે તૈયાર થયો.

KAPITAN'S CAFE

'Phone 33-8577. 130 KORT STREET JOHANNESBURG.

ચામડીને મખમલ જેવી સુંવાણી આકર્ષક ને ખુબસુરત રાખવા માટે

અફઘાન સ્નો

વપરાય છે. આ સ્નોમાં વીટામીન A છે જેથી ચહેરા તથા શરીરની ચામડીને પોષણ આપી સુંદરતામાં વધારો કરે છે.

AFGHAN SNOW

SOLE AGENTS—

PATANWALA & CO BOMBAY 2

Branch: CALCUTTA.

સોલ એજન્ટ:

Indo-African Trade Agency,

74-76 Wilson Street,

Dundee, Natal, S. A.

પ્રસ્થાન. મફત!

પ્રસ્થાન માસિક આજ વર્ષ પુરાં કરી-તપ પૂરું કરી-૩૪મા વર્ષમાં પ્રવેશ કરે છે, તે નિમિત્તે :—

'પ્રસ્થાન'ના ગ્રાહકોને ખાસ સગવડ

જે ગ્રાહકનું રૂ.. ૨૯૯૪ના કારતકથી આસો સુધીનું લવાજમ રૂા. ૫, બર્મા, પરદેશ માટે રૂા. ૭॥ મળી ગયું હશે, તેમને પ્રસ્થાન કાર્યાલય તરફથી બહાર પડેલાં પુસ્તકો ઉપર રૂપ ટકા કમીશન કાપી આપવામાં આવશે [અપવાદ: શ્રી ઝવેરચંદ મેઘાણીના વશ શ્રી. રામનારાયણ પાઠકના પુસ્તકો ઉપર ૧૫ ટકા]

એટલે કે

જે ગ્રાહક લગભગ ૨૦-૨૨ રૂપિયાનાં પુસ્તકો ખરીદશે તેમને પ્રસ્થાન મફત પડી રહેશે.

૩૦-૪૦ રૂપિયાનાં ખરીદશે તેમને અર્ધી લવાજમમાં પડી રહેશે. બોડો ૫ લાભ તો મળશેજ.

ગુજરાતનો આમભર્જ, તેમજ પુસ્તકાલયો ને હાઇસ્કુલો આ યોજનાનો મફત લાભ લે.

	રૂપિયા.
લગ્નમપંચ	૩॥
ગૃહમરાનો ઉપાય	૨
રક્ષિણાનું પાકતર	૨
ડાળરમની	૧।
કરમણ્યુ વૈદ્ય	૨
ત્રિનચર્યા	૧॥
ઘરેણાંઢીરે	૨
ચતુરંગ	૧।
પ્રેમનો રંગ	૧।
અર્ધ-પુરુષ	૧
નર્મદ આવતાર (ત્રણ ભાગ)	૫।
કથાવલી	૨॥
ગૃહસુખ	॥
મારા આકોપાસવ	૧॥
સરસ્વતીમાળા વર્ષ ૧ થી ૬	૧૭।

બાકીનું યાદીપત્ર મંગાવો.

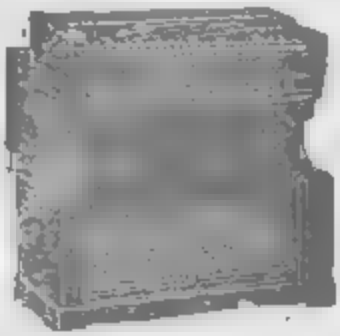
પ્રસ્થાન કાર્યાલય: પારસી અગિયારી સામે : અમદાવાદ.

સાહિત્ય અને સંગીતનો સમન્વય

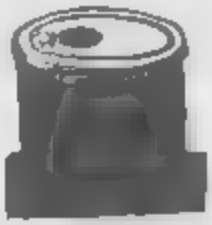
દિનપ્રતિદિન જનતાની રસવૃત્તિ કેળવાય છે—જનતા નવિનતાની પુજક બની છે—ભાવના અને આદર્શ આ જમાનાનું ગૌરવ છે—અને હવે દોઢડા ગમે તેવી વસ્તુ ચલાવી લેવા તૈયાર નથી.

અમે પણ આ માન્યતાને માન આપી વર્તવાનો નિશ્ચય કર્યો છે. તેથી ખાસ પ્રસંગ માટે તમારા સમક્ષ રજુ કરીએ છીએ. બાળીના નટ નટીઓ અને લેખકોનો સહકાર સાધી પ્રેક્ષકોની રસવૃત્તિને પોષે એવી રેકોર્ડો, ધામધોક ડ્રામાના સેટો અને હારમોનીયમ, તબલા મગાવ્યા છે જે તમારી સમક્ષ રજુ કરીએ છીએ. સંગીતના મધુરા સ્વરોથી તમારા ઘરમાં સ્વર્ગ ઉતારો.

અમે લોકલ ખરીદી તેમજ એજન્ટો મારફતે હારમોનીયન મંગાવતા નથી તેથીજ અમે લેખીત ગેરંટી સાથે વેચીએ છીએ.

પ્રથમ હારમોનીયમ પા. ૬–૦–૦
ડ્રામાના " "
ડબલ રીડના " પા. ૯–૦–૦

એકી એકની કીમત
પા. ૧–૦–૦ થી

પા. ૩–૧૭–૦ સુધી

મારમોફોન પા. ૧–૧–૦ થી પા. ૮–૮–૦

હીઝ માસ્ટર્સ વોઇસ
તથા
કોલમ્બીયા
(ઇન્ડીયન રેકોર્ડ)
૩/–

રેકોર્ડના સસ્તા ભાવો

નવા નંબરો અથવા તમારા માંગેલા નંબરો વધેલા પા મોડા તમને માફીજ તો રહ્યા માટે વધારે પડસા ખર્ચો છે.

હમો અમારા અને બનો.

તેમજ આ દેશની હવાને અનુકુળ થાય તેવા બીજા અને મધુર સુરના, મજબુત અને ટકાઉ, દારા, શાંતા, સરકાર તેમજ મેકલેઈન્સ કંપનીના હારમોનીયમ, હાથના અને પગના તથા હાથ–પગના. નવી સીલેકશન ની રસલ મેઈજની રેકોર્ડો આવી પુગી છે. તે સીવાય દરેક જાતના ગ્રામોફોન ઉપરથી બની મેકરો માટે H.M.V. ને કોલમ્બીઆના પણ સ્ટોકમાં રાખીએ છીએ.

વાજીંત્રોના છુટા ભાગો મોટા જથ્થામાં રાખીએ છીએ.

વાયોલીન, બેન્જો, ચેન્ડોલીન, ઝુલઝુલ તરંગ, ગીતાર અને રેકાર્ડ બેન્ડના ભાગોમાં પણ વધારો કર્યો છે.

કોઇ પણ વાજીંત્રનું રીપેરીંગ કામ અતી દેખરેખ નીચે ગેરંટી સાથે બનાવી આપીએ છીએ.

—સાઉથ આફ્રિકાના ૩૨ વર્ષના જુના હારમોનીયમીસ્ટ—

GOSHALIA'S MUSIC SALOON

P. O. BOX 460. 179 GREY ST. AND 131 QUEEN ST
DURBAN, NATAL.

Special

Large stock of latest Drama not arrived in Tamil, Hindustani, Gujarati and Telugu. Prices have been specialy reduced.

Apply for our catalogue Our Harmoniums sold under written Guarantee for 3 years. Try us before you go elsewhere.

'Phone Day 2-9160. **RAJCOOMAR,** 'Phone Night 6-1546.
DURBAN'S FIRST INDIAN UNDERTAKER
Coffins, Wreaths, and Fresh Flower Wreaths of all descriptions always in stock.
Motor and Horse Hearse at moderate Charges.
રાજકુમાર,
અન્ડરટેકર
મેન. દુ૬. પેસર વગર ૩ પેઢા ગાડે ફૂલ તેમાંથી પુરતા પ્રમાણમાં આપે છે. સત રિવસ ખુલ્લું.
14, Cross Street, DURBAN. 1224

'PHONE 33-4691. BOX 2626.
L. MISTRY
એલ. મીસ્ત્રી
બોકસ, રેબલ અને ફીચર ટ્રેઈલર કુટક અથવા જથ્થા બંધ બનાવનાર તેમજ ફુલ ટર્નીંગ સંતોષકારક કામ કરનાર.
બહારેલા ઓર્ડરો પ્રાઈસ લીસ્ટ મંગાવો.
45 Market St. : : : Johannesburg. 1058

કીટીંગસ
પાવડર
કીડી, માંકડ, ચાંચડ, કંસારા, ગાંધી, ચાંદા વિગેરે સઘળા જંતુઓનો
નાશ કરે છે.
કીટીંગસ પાવડરના ટીન બળે છે. 1114

Box 830, Tel. Add. "Orangexpo."
M. C. PILLAY
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter
country orders executed at lowest Market prices. special attention given to all upcountry orders
TRIAL ORDER SOLICITED.
જથ્થાબંધ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર
અમે આપકંટ્રીના ઓરડર ખાસ ટેલરેબ રાખી સારો માલ C.O.D. યા મહારીએ છીએ.
79, PRINCE EDWARD STREET, DURBAN. 1002

'Phone 2-6235. P. O. Box 316.
Heerabhai Morar Matvadkar,
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter
and Commission Agent,
15 CROSS ST. RESIDENCE.
PACKING WAREHOUSE 44 BOND ST.
DURBAN.
હીરાભાઇ મોરાર મટવાડકર
હોલસેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર
અને કમીશન એજંટ,
પેકીંગ સારી રીતે કરી માલ સી. ઓ. ડી. થી મોકલવામાં આવશે.
ટેલીફોન ૨-૬૨૩૫ બોકસ ૩૧૬.
૪૪ બોન્ડ સ્ટ્રીટ, ડરબન. 1116

'Phone 33-4401 Tel. Add., "VALGRET." P. O. Box 6748.
V. B. PATEL,
WHOLESALE AND RETAIL FRUIT, VEGETABLE AND PRODUCE MERCHANT
CHEAPEST BANANA STORE IN TOWN.
40 President Street, JOHANNESBURG.
Terms: NETT CASH or C.O.D.
વી. બી. પટેલ,
હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ, વેજીટેબલ અને પ્રોડ્યુસ મરચંટ
જનાનાની સદરેમાં સૌથી સસ્તામાં સસ્તી દુકાન.
અમારે ત્યાંથી ખરીદ કરેલ દરેક બાબતે ૨૫ પાઉન્ડ ઉપરના ઓરડરો ઉપર ફ્રી ડીલીવરી આપવામાં આવે છે.
રોકડેથી અથવા C. O. D. થી માલ મોકલી આપીશું.
ટેલીફોન ૩૩-૪૪૦૧ ૪૦ પ્રેસીડન્ટ સ્ટ્રીટ,
પી. ઓ. બોકસ ૬૭૪૮ જોહાનીસબર્ગ 1013

"શુદ્ધ ઘી"
કરજણમાં પાવડીક ખેડુત ખાતાના પાસે દરેક ગામ, જે. મારફતે પીરના ... અનાવટનું ઘેરાવાળું (૨૫૬) ઘી.
... ખરીદે ત્યાંથી મોકા પ્રમાણમાં મળશે.
ભાવ માટે પુછો યા લખોઃ
સાણંગ આદિકાના રોસ ઓરડર.
શામજી દેવશી એન્ડ સન / SAMJEE DEVSHI & SON
૪, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, ડરબન. / 4, Cross Street, DURBAN. 1113

NAROTAM HARGOVIND
The Master Tailors.
Suits and Costumes Made in the latest Styles.
We specialise in High Class Tailoring.
Our Prices are to suit the times.
Try us with your next Order
તમારો સુટ ક્યાં શીવડાવશો?
નરોતમ હરગોવીંદ
તમને અપ-ટુ-ડેટ સ્ટાઈલનો ડિઝાયન આપે બનાવી આપશે.
ફાયદા ઓરડર આપી આપી કરી જુઓ.
'Phone 25661. 176 Grey St. Durban. 1124

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	ખીસ્તી ૧૯૩૯ એપ્રીલ	હીંદુ ૧૯૯૫ ચૈત્ર વૈશાખ	મુસલમાન ૧૩૫૮ સફર	પારસી ૧૩૦૮ ફેબ્રુ. ૪૮મો	સૂર્યોદય ક. મી.	સૂર્યાસ્ત ક.મી.
સુમ	૧૫	વદી	૧૯	૨૬	૧૧	૬–૧૭	૫–૩૫
મંગળ	૧૬	,,	૨૦	૨૭	૧૨	૬–૧૭	૫–૩૫
બુધ	૧૭	,,	૨૧	૨૮	૧૩	૬–૧૭	૫–૩૫
ગુરૂ	૧૮	,,	૨૨	૨૯	૧૪	૬–૧૭	૫–૩૫
શુક્ર	૧૯	,,	૨૩	૩૦	૧૫	૬–૧૭	૫–૩૫
શનિ	૨૦	,,	૨૪	૩૧	૧૬	૬–૧૭	૫–૩૫
રવિ	૨૧	સુદી	૧	૨૫	૧૭	૬–૧૭	૫–૩૫

Why can't I Sleep?

There is nothing like 'Ovaltine' for quickly promoting deep, peaceful sleep. And, moreover, this sleep is natural and restorative, because 'Ovaltine' contains all those important nutritive elements which create abundant energy while you sleep, and build up body, brain and nerves.

For these reasons make 'Ovaltine' your regular "Goodnight" beverage. But be sure it is 'Ovaltine'—it definitely stands in a class by itself.

Drink

'Ovaltine'—*and note the Difference!*

Manufactured by A. Wander Ltd., London, England.

'INDIAN OPINION'

(Founded by Mahatma Gandhi in 1903)

For The Moral, Political and Social Advancement Of Indians In South Africa.

Published Every Friday.

Subscription Rates

Payable Always In Advance.

Within the Union	21s.	Annually
" " "	11s.	Half-yearly
Outside the Union	22s. 6d.	Annually
" "	12s.	Half-yearly

Become a Subscriber and persuade your friends to do likewise

Apply to—

Manager,
Indian Opinion,
Phœnix, Natal.

SWAMI VIVEKANANDA'S WORKS

LIFE OF SRI RAMAKRISHNA

PRABUDDHA BHARATA
OR
AWAKENED INDIA

A high class English monthly started by Swami Vivekananda in 1896. It is devoted to Universal Religion, Indian Culture, Education, Art and other topics of international interest.

Annual subscription: Inland Rs. 4, Foreign 11 Shillings.

Apply for a complete Catalogue:—
The Manager, ADVAITA ASHRAMA,
4, Wellington Lane, Calcutta, India.

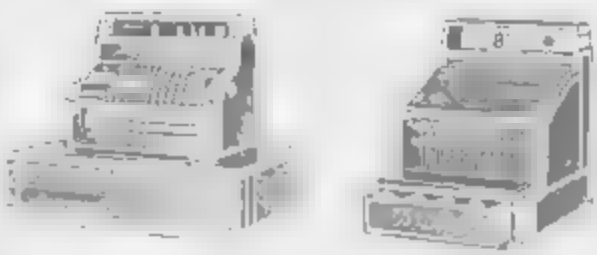
શું તમારામાં જોર, ચેતન અને ઉત્સાહ છે?

આપણને દુખાવો, ચિંતાનો વખારો, અપચો અને આપણે કંઈ પણ કામકાજને અયોગ્ય છે. એ સુચવે છે કે "ઇનોસ ફ્રૂટ સોલ્ટ" તમારે જોઇએ. જ્યારે "ઇનોસ" શરિરના આંતરિક સુધી ઠરી જાય ત્યારે તમે તાજા અને સ્વસ્થ બનો છો. દરેક સવારે એક ટી સ્પુન ફ્રૂટ સોલ્ટ એક ગ્લાસ પાણી સાથે તમને મળી રહેશે.

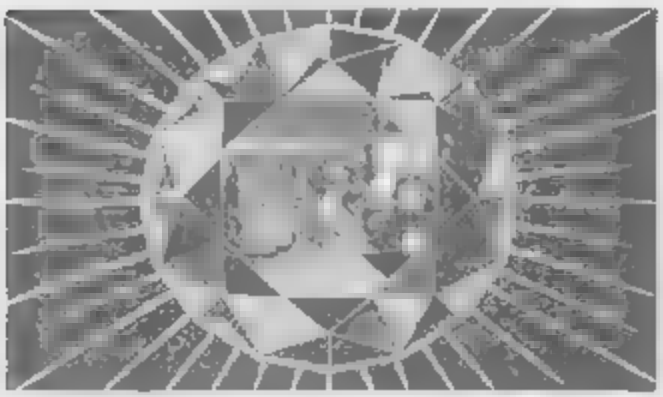
ENO'S 'FRUIT SALT'

NATIONAL
CASH REGISTER
AND
ACCOUNTING MACHINE
SYSTEMS
FOR
MAXIMUM
EFFICIENCY

THE NATIONAL CASH REGISTER CO. S.A. (PTY.) LTD.,
63 PRESIDENT STREET
JOHANNESBURG
P. O. Box 3591 Phone 33-6245

BUY DIAMONDS DIRECT
FROM OUR FACTORY
AND SAVE MONEY!

"KOH-I-NOOR" DIAMONDS, GUARANTEED 100 FLAWLESS, AND CUT IN THE "KOH-I-NOOR" DIAMOND CUTTING FACTORY, THE MOST MODERNLY EQUIPPED FACTORY IN SOUTH AFRICA AND ARE SOLD TO YOU AT

LOWEST FACTORY PRICES

Call on us and we will be pleased to give or write you for Diamond Ring Catalogue.

KATZ & LOURIE LTD.

"DIAMOND CORNER ELOFF & MARKET STS., JOHANNESBURG.

ELGIN
"Streamline" for the curved to fit the wrist!

The new streamline Elgin is the most modern and perfect of watches ever offered in fashioned design, each model beautifully curved to fit the wrist perfectly and is of the finest value Elgin has offered in 74 years.

Call in and see the complete selection of these handsome new models, or write for free Elgin watch Catalogue.

KATZ & LOURIE LTD.

"DIAMOND CORNER" ELOFF & MARKET STS. JOHANNESBURG.

Printed and published by Manilal M. Gandhi at Phoenix Settlement, District, Natal.

24 APR 1939

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 16—Vol. XXXVII FRIDAY, APRIL 28TH, 1939

Registered at the G.P.O. as a Newspaper.
PRICE FOURPENCE.

REPRESSION IN SATYAGRAHA

"REPRESSION affords a training in *satyagraha*, even as an unsought war affords a training for the soldier. *Satyagrahis* should discover the causes of repression. They will find that repressed people are easily frightened by the slightest show of force and are unprepared for suffering and self-sacrifice. This is then the time for learning the first lessons of *satyagraha*. Those who know nothing of the matchless force should teach their neighbours to bear repression not weakly and helplessly but bravely and knowingly. Repression, whenever it is resorted to, should not depress the repressed people but should accelerate the pace of constructive effort. It is necessary so far as it is possible to convince the powers that be of our resolve to non-violence. Such conviction is half the battle won. In order to carry the conviction home there must be sufficient curb on our speech and writing and our action must be non-violent beyond doubt."

—GANDHIJI

સત્યાગ્રહમાં દમન

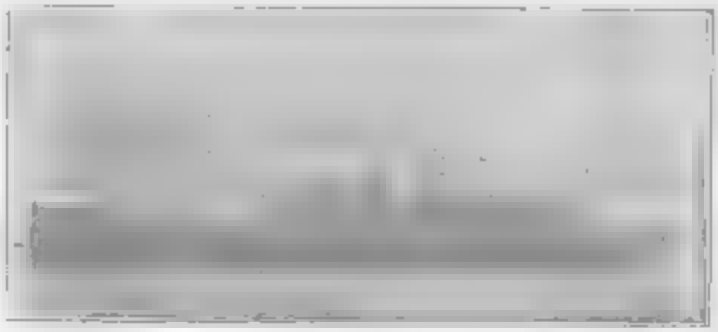
"સત્યાગ્રહીએ દમનથી નાસીપાસ થવાનું નથી. દમન પોતેજ સત્યાગ્રહની તાલીમ થઈ પડે છે, જેમ યુદ્ધમાંથી લડાઈ સૈનિકને તાલીમ આપે છે. સત્યાગ્રહીઓને દમનના કારણો શોધી કાઢે. તેઓ જુએ કે દમનનો ભોગ બનારા કોઈક જોરજુલમના સ્વભાવ દેખાવથીયે ગભરાઈ ઉઠે છે અને દુઃખસહન તથા આપભોગની તૈયારી વિનાના હોય છે. તો પછી સત્યાગ્રહનો પહેલો પાઠ કાંઈ મુંઝવાનો બાજ બખત છે, જેમને આ બળની ખબરજ વિજ્ઞાન થઈ છે તેઓ પોતાના પડોશીઓને નબળાઈથી અને લાચારીથી નહિ પણ બહાદુરીથી અને સમજપૂર્વક રાજ્યના દમનને સહન કરતાં શીખવે.....દમન ગમે ત્યાં થાય તોયે તેનાથી કોઈ નાસીપાસ ન થાય. બલકે તેથી ઉલટો તેમની રચનાત્મક પ્રવૃત્તિઓને વેગ મળે. પ્રજાને પક્ષે બોલતાં ચુપી આપણા સાથ અહિંસક ઇરાદાની સત્તાવાળાઓને પેટભરીને ખાતરી કરાવવી જરૂરી છે, તેનું બને તો પ્રજાએ અરબી લડાઈ જીતી લીધી ગણાશે. આવી ખાતરીજમા કરાવવા સારૂ જેમ આપણાં કાર્યો નિઃસંદેહપણે અહિંસક હોવાં જોઈએ તેમ આપણી જબાન તમજ કલમ ઉપર પણ પુરો અંકુશ જરૂરી છે."

—ગાંધીજી

B. I. Steam Navigation Co., Ltd.

સ્ટી "ટકલીવા"

૩૪ ટીકીટ પા. ૬ ૭ ૬.
ઈંડુ રીટર્ન પા. ૨ ૧૨ ૦.
૨૦૨૯ પા. ૨૧ ૧૨ ૬.

૩૪ ટીકીટ પા. ૯ ૭ ૬.
મુસલીમ ઈંડી પા. ૨ ૧૬ ૦.
૨૦૨૯ પા. ૧૨ ૬ ૬.

એપ્રીલ તા. ૨૩ મીએ સુંબઇ જવા ઉપડશે

ખાસ સુચનાઓ - ઉતારૂઓએ પોતાના દાણા ઉપર પોતાનું અને રસ્તીમનું નામ લખી, પોર્ટ દાણનું ક્લીયરીંગ કરાવી અને બધા પટે સોંપ્યા રહેવે
ઉપરાંત્રે- ને દાણના રસીદ પોતાને ઉપર પહોંચતા પહેલા જવા જણાવવું. બિરોમાં બહાર ગામના ચેરેન્જર લોકોએ પોતાના માલની તપાસ કરાવવા
રહેવે રસીદ બાદ અમારી ઓફીસમાં ટેબલવાળી સદેલાઈયો આવના પત્રો મળતા દાણ તેમજ માલ વેળાસર પહોંચતો થાય
બંદરગોલાવાળા બાકીનો બધાજી સાથે પત્રવ્યવહાર કરવાની દીકત મેળવી રહશે.
ટીકીટને લગત રૂપે બધાજી બાકીની બાબી ટેબલેમ નીચે થાય છે

વધુ ખુલાસા માટે લખો વા મળો:

SHAIK HIMED & SONS, :: **390, Pine Street, Durban.**
Telegraphic address: "KARAMAT." Telephone 2-0432

CITY SHIRT Co., No. 4, Kort Street, Johannesburg.

THE NEW INDIA ASSURANCE
—COMPANY, LIMITED.—

Life, Fire, Motor Car, Motor Lorry, Motor Bus, Plate Glass, Workmen's Compensation, Etc. Etc.

આ કંપની નીચા પ્રીમીયમના છુટકારાના, આગ, મોટર કાર મોટર લોરી, મોટર બસ, પ્લેટ ગ્લાસો, કામદારોને લગતા વીમાઓ, સામસટ વિગેરે દરેક જાતના વીમાઓ ઉતરાણી શકાય છે.
કંપની કંપનીને ઉતેજન આપવું એ દરેક કંપનીની ફરજ છે

Natal Office:
"INDIA HOUSE"
17, First Avenue,
DURBAN.
Telephone 2-5845 Cen.
P. O. Box 1610
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
Durban.

Policies Issued and Settlements Effected in this Country.
પોલીસી તેમજ દાવાની પતાવટ આ દેશમાં કરી આપવામાં આવે છે.

Transvaal Office:
ROOMS NO. 12 & 13.
BARKLY ARCADE.
Diagonal Street,
JOHANNESBURG.
Telephone 33-4478
P. O. Box 3641.
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
JOHANNESBURG

JALBHOY RUSTOMJEE
Principal Representative For The Union Of South Africa.

GANDHI & Co. (Pty) Ltd.

GENERAL MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS

Try us for:-

Benares Saries, with Blouses of same design prices from 75/- to £10 with double border.

Also Cotton, Crepe-de-chine & Rayon Saries from 2/6 to 40/-.

We also stock Indian Drugs, Condiments, Draperies, Outfitting, Hardware, etc. etc.

Telephone 23676,

Tel. Add. "Gandhico" Durban.

112 Victoria Street,

DURBAN.

અમારે ત્યાં હમેશા મોટા પ્રમાણમાં નીચે જણાવેલ ચીજો સ્ટોકમાં રહે છે.

બોરડન બદામ, પીસ્તાં, ચારોળી, એલચી, જાયફળ, તજ, લવીંગ, સુરજમાપ કેસર, તેમજ કબાબ, પાપડ, દરેક જાતની આબા તેમજ ખાસ દેખરેખ નીચે પીસાવેલ મસાલો તથા તમામ જાતના ચેવડા-ફરસાણ, કમોડ દીલ્હી, બાંબા, બાબ તુલસી, વીગરે તથા પંજાબી સાલમ, ઘેાળી મુસલી, ગંઠોડા કોપરાપાટી તથા સાતસો બાઠસો જાતનું ગંધીયાણું તેમજ સોપારી-મદ્રાસી સેવરપની, કુલવા, સેકેલાં તથા ગુલાબનું પાણી, આમળા, મોગરા, ચંબેલી, કપિલ, કામીનીયા વીગરે ખુશબોદાર તેલ વીગરે, વીગરે મોટા જથામાં તેમજ છુટક મળશે

Also:

P. O. Box 27, TONGAAT,

Telephone during Office hours No. 5.

,, after Office hours No. 008.

ઇમ અને કેસરાની ખાસ કપા ફ

ઝંડુનું

કેસરી જીવન

કેસરાની બધી બાબતોને દુર કરે છે તથા લોહીને શુદ્ધ કરે છે આના સેવનથી તન્દુરસ્તી મારફ માય છે, બીજા ચાર અજમાવી જુઓ.

ધાતુ, ક્ષારતત્વ વિગરેની નબળાઈ અને બાંસી વિગરે

બીજાના દરી મારે

ઝંડુની સુવર્ણ મિશ્રિત મકરધ્વજ ગુટી

ચપ ચ ચરબે
ચારપરવા બાંડો

ઝંડુ ફાર્મસ્યુટીકલ વર્કસ લી.—પો. બો. નં. ૫૫૧૩, મુબઇ નં. ૧૬.

સા. બાકીના સોલ એજન્ટસ: એમ. એમ. ઝોશી એન્ડ સન્સ, રસ્તા રોડ, ઓશીવાટીક બજાર, પી. બો. બોક્સ ૧૨૦૫, મોરોક્કીયા.
એકાનીસબર્ગમાં બનવાનું કેન્દ્રઃ બગત બ્રધર્સ, ૧૪ કોર્ટ રોડ.

આયુર્વેદિક દવાઓનું મુખ્યપત્ર આલેજ મંગાવો.

MOHANLAL VALJEE,
(INDIAN PAWNBROKER.)
112, Victoria Street, Durban.
Low Rates of Interest ■ Jewellery.
High prices paid for Old Gold. A large stock of New Jewelleries at reasonable prices to suit your pockets.

P. P. BHAGAT,
Fruit Merchant.
દરેક જાતનું ફ્રુટ અને વેજીટેબલ સાફ પેકીંગ કરી C. O. D. થી મોકલવામાં આવશે. લખોઃ—
P. O. Box 842. 139 Bmnl. ■ Durban.

પુષ્ટિકારક પાકો બનાવવા હોય

અને

દરેક જાતની દેશી દવાઓ જોઈતી હોય

તો અમારી મુલાકાતે આવો

શરીરને પુષ્ટ બનાવવાના સારા પાકો બનાવવા માટે અમારે ત્યાં તાજો અને ચોકખો માલ છે. તેમજ દરેક જાતની દેશી દવાઓ અને દેશી મેસાલો બરોબર તાજો અને ચોકખો માલ સ્ટોકમાં રાખીએ છીએ.

દેશી ખુલતા ગોકળાં નંગ ૧ ની રતી ૧૭–૧ સાડાત્રણ ૩૭–૬.
દેશી ગોકળદેના ખોખીનાં નંગ ૧ ની રતી. ૩–૧ સાડાત્રણ ૩૭–૬.

શરીરના કોઈ પણ બાગમાંથી લોહી નીકળતું

નવાબી પાવડર

દરરોજ બે ચમચી મીલીટમાં લેવાથી લોહી

કાયમ બંધ થઈ જાય છે. અજમાવી જુઓ કિંમત ફક્ત શી. ૧૨ પારસલ ખર્ચ. અમારા ઉપર લેખકારે શી ૧–૧ પોસ્ટેજ ખાય. ૩ નંગ મંગાવનારને શી. ૨–૬ પારસલ ખર્ચ ૧ આપવું બે નંગ લેનારને ૩ પેની પોસ્ટેજ ખાસકરી

ડોઝર સાથે રોકડા પૈસા મોકલવા

Fancy Gold Cups and Saucers @ 1/9 a dozen,
12 dozen to a case. Cash with order.

I. G. H. BASSA

153 Grey Street, • • Durban. 1666

WE STILL BUY
OLD GOLD, SILVER & SOVERBIGNS.
We Stock CYMA, ELGIN, WALTHAM, BUREN,
and MADIX Watches,
Large stock of Indian and European jewellery always on hand
Importers of MORINI FLUTE harmoniums
LAKHANI & CO.,
(Jewellers)
111 Grey Street, Durban. 'Phone 21258. 1215

HEADACHES QUICKLY RELIEVED BY TAKING
TYSONO BRAND (PAIN-I-CURE) HEADACHE POWDERS
FROM YOUR CHEMIST at 6d., 1/6, 2/6 and 4/6, or POST FREE FROM
ERNEST TYSON, CHEMIST, TOLLGATE, DURBAN 1494

'Phone 29350. Tel. Add. "Narijee."
A. M. PADAYACHEE
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter.
Country orders executed at lowest Market prices.
Special attention given to all up-country orders.
TRIAL ORDER SOLICITED.
91 LEOPOLD ST., AND 34 CROSS ST.,
P. O. BOX 196. DURBAN. 1164

M. H. DESAI.
એમ. એચ. દેસાઈ.
હોલસેલ ફ્રૂટ વેપારી,
આપે દરેક જાતના ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ કુનીમનના ઉપર પણ આપનાં C. O. D. થી સારૂ વેપારીએ કરીલીએ છીએ.
P. O. Box 254. 31, Short St. Durban. 1001

Books for sale.

NOTE:- Remittance should accompany order V.P. ORDERS will not receive attention Postal Orders to be made to "Indian Opinion" at Phenix. Postage Free on all books.

THE STORY OF MY EXPERIMENTS WITH TRUTH
By M. K. Gandhi

This is an autobiography of Mahatma Gandhi printed in two volumes. Price 12s 6d. for each volume.

JAWAHARLAL NEHRU An Autobiography
(Cheap Edition)

("For those who would understand contemporary India it is an indispensable book."—ALDOUS HUXLEY.)

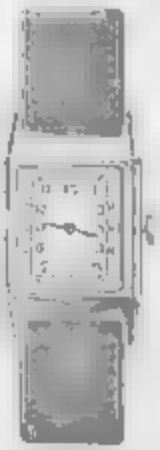
Price 10s. 6d.

THE POWER OF NON-VIOLENCE
By Richard B. Gregg

The writer has explained the method of resistance by non-violence in modern Western concepts and terminology. The book is worth studying. Price 5s. 6d.

INDIA AND THE WORLD
Essays by—PANDIT JAWAHARLAL NEHRU.

Price ... 7s 6d.

IF YOU WANT THE BEST AND SOUTH AFRICA'S STRONGEST AND MOST RELIABLE WATCH INSIST ON A WORLD FAMOUS
UNION SPECIAL
15 JEWEL, NON-MAGNETIC, SHOCK PROOF, UNBREAKABLE, PERFECT TIMEKEEPERS. 100 NEWEST LADIES' & GENTS' MODELS.
REDUCED PRICES FROM 25/- UPWARDS.
GOODS SENT C.O.D THROUGH POST OR ACCOUNT OPENED WITH APPROVED MARKS.

દુકાનદારોને હોલસેલ માલમાં સારૂં ડીસકાઉન્ટ આપવામાં આવશે.

૧૪૦૦ હીરા, દાગીના, ઘડીયાળો વિગેરેના ભારતમાંનું ચામાટે સુંદર કેટલોગ મંગાવવાથી મફત મોકલવામાં આવશે.

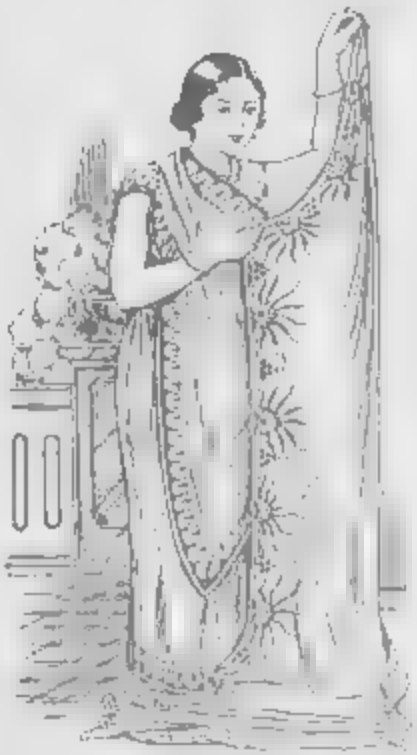
THE AMERICAN SWISS WATCH
Co. Ltd.
"THE DIAMOND HOUSE"
WHOLESALE & RETAIL JEWELLERS,
25, PARLIAMENT STREET,
CAPE TOWN. 1531

Cable & Tel. Add. "ADVANCING." 'Phones 23503, Res. 23333.

CHOONILALL BROS.

THE NOTED INDIAN "SARRI HOUSE" IN SOUTH AFRICA.

141, GREY STREET, DURBAN.

ARRIVING BY EVERY MAIL FROM INDIA AND JAPAN

BENARES SARRIES WITH BORDERS AND PLAIN CENTRES.
BOMBAY BENARES SARRIES IN SEVERAL SHADES
Prices from 60/-, 85/-, 105/ & up to £20.
THE LATEST FROM BENARES CITY.
EMBROIDERED SARRIES 25/-, 35/- & up.
PRINTED VARIOUS LINES of SARRIES from 12/6, 17/ & upwards
EMBROIDERED CREPE-DE-CHINE from 3/6 yd. 42 in. & 45 in width
LATEST DESIGN SARRIE CLOTH 44 in width.
from 1/6 yd. 1/-, 2/ & up.
GEORGETTE SARRIES LATEST ARRIVALS
prices from 25/-, 30/-, 45/- & up.
LATEST BORDERS TO MATCH SARRIES
prices from 12/6, 17/6 & upwards.
ZARI WORK SILK SARRIES IN ALL SHADES
from 65/ 85/- 125/ & upwards

Branches 38, Wick Street, Ashley, Queen Street, VERULAM.
GARAGE AND SERVICE STATION
3, Main Street, Ashley, Queen Street, VERULAM.
'Phone 39, Verulam.

Please note Our Johannesburg Agent P. RATANJEE, 60, Bree Street, Newtown.

ચુનીલાલ બ્રધર્સ

દક્ષિણ આફ્રિકાનું વખણીતું સાડીઓનું ગૃહ

૧૪૧ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

બ્રાંચો
૩૮ અને ૩૯ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

અમારી સાડીઓ મારેના એજન્ટ
મોહનભાઈભાઈ અને
પી. રતનજી,
૬૦, બ્રી સ્ટ્રીટ, ન્યુટાઉન

ગેરેજ અને સર્વિસ સ્ટેશન
૩ મેઈન સ્ટ્રીટ અને ૩૬ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

૬રેક સ્ટીમરમાં અપાર તથા સિલ્કથી આપે છે
બનારસની જીનારવાળી અને સારા, તેમજ ભાતભાતની ભુરીદાર
સાડીઓ શી. ૬૦, શી. ૮૫, શી. ૧૦૫ થી માંડીને પા. ૨૦ સુધીની
બનારસથી ક્રમબ્રાજ આવેલી છે.
૬ચ્ચ કામની સાડીઓ શી. ૨૫ અને શી. ૩૫ થી ઉપર
ભાતભાતની ભાતવાળી સાડીઓ
શી. ૧૨–૬ અને શી. ૧૭–૬ થી ઉપર.
કુલ્લમનું ક્રેપ–ડી–ચીનસાડી. ૩–૧ નો વાર ૬૨ ઈંચ અને ૩૬ ઈંચ પહો.
સાડીનું મેટરિયલ કીંમતમાં ડબલ, ૪૪ ઈંચ પહોળો વારનો. શી. ૧–૬.
શી. ૧–૦, શી. ૨–૬ અને તેથી ઉપર
ક્રમબ્રાજ આવેલી જ્યોરજેટ સાડીઓ શી. ૩૬૨૬, શી. ૪૦
શી. ૪૬ અને તેથી ઉપર.

સાડીને મેચ થનારા બ્લાઉઝ શી. ૧૨–૬, શી. ૧૭–૬ અને
તેથી ઉપર.
૬રેક રંગની જરી મારી રેશમી સાડીઓ શી. ૪૫, શી. ૫૫,
શી. ૬૫ અને તેથી ઉપર.
ગારગેનાયમ, તબલા આગેરાન, રેશમી અને પીનત બાફરેલા
એપ્રનો એપ્રો આવે.
૬રેક જાતનું ઝાંખીવું, મોસરી પટારા કેબસેસ આવે
બાગેસ રેડીમેડ અને રેડીમેડ બ્લાઉસ
બાર પા. ૧૫, પા. ૨૫, પા. ૩૫, પા. ૪૫ અને તેથી ઉપર.
ડીસ્ટમસના પ્રેસન્ટ માટેના બારસના બાજ બદલીયો
બાર શી. ૧૨–૬, શી. ૧૭–૬, શી. ૨૭–૬, શી. ૪૫, ૬૫૦

OTHER SPECIALITIES

POPULAR POP
"The King of Ginger Beers."

CLUB SEAL SODA
"Improves your Spirits."

"GIANTS"
The Quart Bottle for 4d.
In all Popular Flavours.

'Phone 2-4345

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

DALYS LIMITED.

72, CANADA ROAD, DURBAN.

'Phone 21078. Tel. & Cables: "Crescent." P. O. Box 582.

Crescent Trading Co. (Pty). Ltd.

WHOLESALE MERCHANTS AND DIRECT IMPORTERS IN HARDWARE

Indian And European Groceries.
Indian Drugs And Condiments.
Our Stocks Are The Best Quality And are Always Fresh
Our prices are keen.
We specialise in all kinds of Bombay, Calcutta, and Madras Products.
It will pay you to give us a trial.
Before placing your orders elsewhere benefit by our thirty years' business experience.
Our aim will always be service, quality and satisfaction.

અમારે ત્યાં નીચે મુજબનો માલ જથ્થાબંધ મળી શકશે

એલચી, અજમદ, બદામ, બારેલી, પીસ્તા, સિંગોદા, મુલાયમ પાપડી, મુલાયમ સરબત, ફાલુદાનું પાસ, બાદેક, દરાખ, ખોલમા, બીસરી, ખજુર, સ્વીન્સાપસી (બડકું) સોપ, કેમપરાની વડી, પીસેલું કેમપર, સુરજ બ્રાન્ડનું કેસર, બાર અબજ, બંબઈ સાલમ, સફેદ મુસલી, નગોડા બલ્ચી, સુંઠ, સેકેલી સોપારી, ફટવા સો., સેવરમની સો., મદ્રાસી સો., ગુલકંદ, કાચો, બારીક ખાવાનો તમાકુ, બદામનું તેલ, મુલાયમનું તેલ, બંબેલીનું તેલ, ગોલરાનું તેલ, કાર્બોનિયા ડેર ઓઇલ, એસ્યુમીનીયમ તપેલા, ડબ અને સેસરું, એરબા-બીબડી બલસરાળ, બાન્બુલસી, બાંબ, દીવડી, સુખવેલ, કેલમ, દલાન્બાદા, મમ, બાડક, તુવેર, ચણા, વટાણા મધુર પાણા હરડે. બેયી, ઝવંબ, તજ, મઈ (સરસું) નરમ મસાલો પીસેલો. વિગેરે.

કાંઈ પણ વસ્તુ ખરીદી કરતાં પહેલાં, અમારે ત્યાં ભાવ કાઢી ખાત્રી કરશો.

122 VICTORIA STREET, :: :: DURBAN.

SOUTH-AFRICAN [illegible] 24 APR 1939

INDIAN OPINION

Founded by MAHATMA GANDHI in 1903

No. 16.—Vol. XXXVII. Friday, April 21st, 1939.

Indian Opinion

FRIDAY, APRIL 21ST, 1939

Round Table Conference

THE problem of Asiatic residence, trading and ownership, particularly in the Transvaal and Natal, it is reported, is likely to take a new turn shortly as a result of the intervention of the Government of India. The suggestion of a round table conference similar to that of 1927 and 1932 has been put forward through the Viceroy of India, and the principle of consultation between the two Governments has been agreed to by the Union Government. The form which consultation will take—whether it will take place between the two Governments through the Agent-General for India or whether representatives of both the Governments will sit at a round table conference in Capetown—is not yet disclosed. In the meantime there is a possibility, we are told, of the proposed segregation measure not being proceeded with and any action in regard to the Feetham recommendations or the recently published report of the Asiatic Land Laws Commission being deferred until after the consultation. It is also suggested that a temporary measure to prevent further penetration by Indians into European areas might possibly be passed. If this happens surely no useful purpose would be served by proceeding with the proposed consultation at all. For it would amount to nothing short of an insult to the whole Indian community, who would be made to appear as being intent on wilfully invading the so-called European areas just for the sake of provocation, thus creating an entirely false impression.

We feel, therefore, that no legislative measure directed against Indians should be proceeded with nor should the Feetham Commission recommendations, which are opposed both by Indians as well as Europeans be passed before the consultation between the two Governments takes place.

As to the form in which consultation should take place we feel that a delegation from India should come to South Africa as in the days gone by which is always essential in forming a true judgment.

We would deprecate a slothly delegation that visited South Africa in 1932 the leader of which was laid up most of the time in a nursing home, two were suffering from high blood-pressure and one with severe heart attack. The important question again will be what line the delegation will adopt. For that we would have to briefly review the past.

The first Round Table Conference took place in 1927 as a result of strong agitation on the part of Indians in South Africa against a segregation measure introduced in Parliament in the form of the "Areas Reservation and Immigration Further Restriction Bill." As a result of the labours of that Conference the Capetown Agreement was made which was described as a "Gentlemen's Agreement," though the very basis of the Agreement was ungentlemanly. It was the policy, as dictated by the Union Government, of reducing the Indian population to an irreducible minimum by means of the assisted emigration scheme, a flowery name given to the repatriation scheme which had begun to stink in the nostrils of the Indian community owing to the evils perpetrated under it. We do not wish to enter into the history of the scheme here. Suffice it to say that it amounted to bribing Indians to sell their birth-right in this country and the principle behind it was the bartering away of the rights of our poorer brethren in order that those who remained may be able to live in peace and happiness.

That part of the Agreement was, however, implemented in that over twenty thousand Indians and left these shores but a steady stream has been flowing ever since. But in return for this the Union Government promised to devise ways and means for the uplifting of the permanent Indian population to the full extent of its capacity by providing educational and other facilities, and not to allow it to lag behind any other section of the people. This part of the agreement, despite a few crumbs as the cost of Indian education in Natal, has not been implemented. On the contrary the repressive policy of the Government has incessantly continued by tightening up existing laws affecting Indians and introducing fresh legislation. One such measure was the Transvaal Asiatic Land Tenure Act which we maintain forms a complete breach of the Capetown Agreement. The measure was responsible for the second Round Table Conference which was held in Capetown in 1932. What did the Government of India Delegation do? The Indian community was vehemently opposed to the assisted emigration scheme and the Union Government contended that the scheme had worked itself out and asked for another scheme to reduce the Indian population

before anything could be done. The original terms of the Capetown Agreement were once again reaffirmed with the addition of a scheme to explore other countries where Indians could be colonized. The Government of India also, notwithstanding the strong opposition of the Indian community, excepting a few interested members, against the Transvaal Asiatic Land Tenure Bill on principle, agreed to accept the measure with certain modifications. There is a strong feeling among the Indians in the Transvaal to refuse to accept the Feetham recommendations and to fight against the Asiatic Land Tenure Act as a segregation measure. The Congress in representing the Indian community has committed itself by its own resolution to reject the measure in toto and to fight against it if it is put into force. But to proceed further, the upliftment part of the Capetown Agreement has not been implemented to this day but on the contrary the policy of segregation which has been opposed by Indians in South Africa from the very commencement has been introduced by piece meal under the Slums Act and it has now culminated in another contemplated segregation measure affecting the whole of the Union. Thus the position has not improved but it has deteriorated. Before deciding the fate of the Indian community the Union Government have graciously accepted the principle of consultation and a third round table conference is suggested. If such a conference is to meet we would urge upon the leaders in India to see to it that a strong delegation composed of the best men is sent out. There should be no patchwork as has been done in the past. The interests of the community as a whole should be considered and not of a few who may have created interests by evading the laws. India's representatives can only deal in matters of vital principle. The time has now come when the status of Indians in South Africa should once for all be decided, India cannot acquiesce in anything that may be derogatory to her national honour even if Indians in South Africa are wanting in courage to stand up for it.

If Indians in South Africa wish to only safeguard their material interests even at the cost of their honour and self respect they must fight their own battle. India and the civilised world can and will help them only if they are prepared to stand up as civilised men to uphold their national honour at any cost.

St. John Ambulance Brigade And Indians

We reproduce elsewhere in this issue a memorandum submitted to the First-Aid Training sub-committee of the Durban City Council by Dr. G. D. English, Deputy Medical Officer of Health for Durban, threatening disciplinary action against Indian divisions in Natal by the South African Commandery of the Order, "even to the extent of disbanding them," because they have objected to differentiation based on race in regard to the uniform. We also publish a letter addressed to the Town Clerk, Durban, by the Colonial Born and Settlers' Indian Association protesting against the attitude of Dr. English. To be consistent with South Africa's policy of racial differentiation, the South African Commandery of the Order has provided four distinctive uniforms for Europeans, Coloureds, Natives and Indians. The Indians, while anxious to participate wholeheartedly in First-Aid and Ambulance work as has been evidenced by the interest they have already taken, refused to submit to any differentiation in the uniform based on race. As the Colonial Born and Settlers' Indian Association have pointed out the uniforms of the St. John Ambulance are the same the world over unless for climatic reasons a Division wishes for a different uniform. There is no justification therefore for the Commander of St. John Ambulance in South Africa to make this invidious distinction between race and race in this humanitarian work. The stand taken by the Colonial Born and Settlers' Indian Association in the name of the Indian community is in keeping with our national self-respect and if the Natal Indian Congress have acquiesced in the differentiation in the uniform they have committed a grave blunder and their action must receive the severest censure of all civilised and self-respecting people. Dr English belongs to a race which takes pride in its national honour and is prepared to shed its last drop of blood to uphold that honour. It therefore ill-becomes him to dub the objectors in the present instance as "misguided" and "more concerned with the shadow than the substance," and as "appearing to be concerned more with the nebulous sectional interests and failing lamentably to appreciate the spirit and principles underlying this movement." The adjectives are rather applicable to Dr. English himself for failing to appreciate the principle for which the Indian community has taken a firm stand. The Indians are anxious and willing to serve under the banner of St. John Ambulance if they are accepted without offending their national honour. If not, as the Colonial Born and Settlers' Indian Association have very rightly said, they will form their own organisation to do First-Aid work.

The step taken by the Association is a correct one and should receive the unanimous support of the Indian community in refusing to submit to this insult to their self-respect. This is the thin end of the wedge of South Africa's segregation policy and if we are opposed to that we must consistently oppose this attitude of the St. John's Ambulance Brigade.

Fountain of Wisdom

It is good to battle, to suffer, to be thrown overboard and left to save ourselves. What we lose in comfort we gain in energy.—CHARLES WAGNER

Necessity is the argument of tyrants, it is the creed of the slaves.—WILLIAM PITT.

Nothing would be done at all if a man waited until he could do it so well that no one would find fault with it.—CARDINAL NEWMAN.

SIR RADHAKRISHNAN'S BROADCAST SPEECH

ON Monday April 10, Sir Radhakrishnan broadcast the following speech from the Durban station:—

"I should like to take this opportunity and thank most cordially the Indian community of South Africa for their gracious welcome and hospitality to me during these three or four weeks. I am greatly delighted that it was possible for me to accept the invitation of my friend the Agent-General and the Indian community to spend a part of my Easter vacation in this beautiful country. The good wife of the Agent-General, Mrs. Rama Rau, by her devoted care and attention to my fads and idiosyncracies, has made me feel quite at home in this distant land. In all the centres I visited the European community treated me as a welcome guest. The civic receptions in all the chief centres, the University functions at Capetown and Johannesburg, informal meetings with distinguished representatives of the different communities including members of the Government, all marked with great courtesy and consideration, have given me a memorable experience. It will be invidious to mention names, nor would it be possible, but let me express my gratitude to all those high and low, young and old, who have made my stay here so pleasant and enjoyable.

European Situation

"During the whole time I have been here the European situation has been one of acute tension and anxiety. No intelligent Asiatic can help admiring and reverencing the great forces that live in Europe and their noble and exalted achievements. His heart is wrung when he sees dark clouds massing on the horizon. Hate is spreading like a vast black cloud. Terror is becoming the technique of states. Fear is over the world and our hearts are failing us—we cannot help asking why we are unable to save ourselves, why this incomprehensible world is so savage and stupid and suffering; why we make ourselves responsible for such queer happenings and monstrous contrasts. We have great forces for increasing the general welfare, for removing the evils of poverty and the injustice of national abasement and racial humiliation, for bringing about a more equitable organisation of human society, but the leading nations of the world still cling to the belief that power is the end and object of national life for which all principles of truth and freedom can be sacrificed. The world of nations is like a nursery, full of perverse, bumptious, ill-tempered children, nagging one another and making a display of their toys of earthly possessions thrilled by mere size.

Competition For Material Wealth And Domination

The desperate competition for material wealth and domination, coupled with the vastly increased capacity of the human brain for utilising the forces of nature, and the technique of propaganda has intensified the general anxiety and apprehension, the engines of greed and fear. We measure the greatness of nations by the wealth of their possessions, by the extent of their armaments. Anyone who has not £500 a year is a figure of fun, to be sneered at; any nation which fails to convert her corporate manhood into a military unit is to be despised. A wrong system moulds our minds and makes it difficult if not impossible for even the best and most enlightened men to act fairly. The greatest impediment to the advance of civilisation to day is the old familiar institutions of race and class to which we are emotionally attached. They have always brought disastrous consequences. In spite of her great contributions of democracy, individual freedom, intellectual integrity, the Greek civilisation passed away as the Greeks could not combine even among themselves on account of their loyalty to the city states. Their wealth, their pride, their glory, their literature and art, had for the shadows the slavery of large masses, their poverty, their shame. The Roman gifts to civilisation are of outstanding value, but the structure of the empire of Rome had completely ceased to exist by A.D. 500. The Pax Romana reigned but it was the peace of the desert, of sullen acquiescence and pathetic enslavement. The fall of Rome is not to be explained solely by the barbarian invasions. Treason from within was its cause quite as much as danger from without. In the letters of Sidonius we hear of corruption, of bribery and corruption, of [illegible] civilisation is exhibiting to day all the features which are strangely similar to the symptoms which accompany the fall of civilisations, the disappearance of tolerance and of justice, the insensibility to suffering, love of ease and comfort, selfishness of individuals and of groups, of the segregation of men on grounds of blood and soil. A social order, directed to the good, not of mankind as a whole but of a powerful privileged few among individuals as well as nations, is essentially unjust and can only be defended by the force of arms.

Security Confused With Civilisation

To protect our security, which we confuse with civilisation, we place our trust in outward unspiritual things, in accumulated wealth and death-dealing weapons. We persuade our young men to wound and kill, to maim and destroy as our protection against the violence of our injustice and greed. If there is not a drastic change in our thoughts and practice our race may die, not of any cataclysm or dread disease, but of so-called civilisation, which is a compound of [illegible] cupidity and scientific genius. Man as he is, is not the last word of creation. If he does not, if he cannot control his passions of greed and egotism, if he does not and cannot abandon the worship of the fiercest abstractions of race and group, class and nation, he will yield his place to a species more sensitive and less gross in its nature.

Turning To The East

"To-day our civilisation with its military and forceful mode of living, faced by the possibility of racial suicide, is turning to the East in a mood of disenchantment. The Indian civilisation is not great in the high qualities which have made the youthful nations of the West the dynamic force they have been on the arena of world history, the quality of ambition and adventure, of nobility and courage, of public spirit and social enthusiasm. But it has lived long, faced many crises and preserved its identity. Its age suggests that it has a sound instinct for life, a strange vitality, a strange power which has enabled it to adjust itself to social, economic and political changes. Perhaps our needs a good deal of suffering and sorrow to learn a little understanding and tolerance. A spiritual attitude to life has nourished it a little more persistently. Is it too much to hope that a proper assimilation, literally the values derived from the Orient, the truths of inner life, of humility and love, will bring healing and true love to this sorely distracted and diseased world in which we find ourselves?

"I am an optimist. I have faith that the spirit of man will not be permanently entombed. The secret solidarity of the human race cannot be abolished by the passing insanities of the present world. The peoples of the dictator countries are anxious to live in peace. They are unwilling to indulge in hate, suppression and fear of others which their leaders inculcate. It is not in them to gloat over the sufferings of others simply because they do not belong to their race or country, but their social nature is distorted into queer shapes by the poison poured into their blood by jingoes in their country. We want leaders who will cut across the artificial ways of living which seduce us from the natural springs of life, to recognise that our inhuman attitudes to other races and nations are no more than artificial masks, sedulously cultivated by long practice in dissimulation. Racialism and nationalism which appeal to our

baser passions, which require us to bully and cheat, kill and loot, all with the feeling that we are profoundly virtuous and doing God's work are inherent to the free man. For him all races and nations lie beneath the same arch of heaven. Every human being who is not a sadist, is a great deal happier when he or she is merciful than when he or she is cruel. It is our nature to be decent and just, but our laws and institutions exert a steady pressure on us to become worse than we are. We have to fight for humanity; that is what we are losing today; the sense of human relationships with our fellowmen, of human responsibility, of human life.

"What we would, that we cannot do. The machine has made powerless the human will. We have become conscious or unconscious slaves of necessity of the established atmosphere. We have to recapture our humanity. These are stirring times when the earth seems to tremble and the future big with unknown things. It depends on each of us what it will be like. Our effort counts. There are many who are persuaded by despair that there is no remedy against the follies of the modern world but to escape or destroy. It is not true. There is another within the reach of all, the principle of love, which has upheld the spirit of man through many tyrannies, and shall uphold it still. Let us prefer to be human. Leave fighting to animals and let us suffer, if need be, as men for our conscience and for humanity.

"I shall not be truthful if I do not say that my Indian friends in South Africa are smarting under disabilities and restrictive measures, and feel that the tallest of them have to submit to indignities on account of their colour. A more generous handling of the problems, which are a call to conscience, difficult, is essential. We must have faith in the capacity of every normal human being, if given a fighting chance, to become a self-sustaining, self respecting happy member of society. To weld together into an organic state the European and the Native, the Coloured and the Asiatic is a formidable task, but it is not insuperable. The differences need not be fused, but they need not conflict. So long as the wealth, pride and power of one community are based on the shame, subjugation and poverty of another, we will have insecurity and fear. No State can acquiesce in maladjustments of wealth and labour, leisure and opportunity and endure for long. To make the different communities feel that they *belong* to South Africa, to stimulate in them a pride in the country, to enable them to rise to their full manhood under its laws and institutions should be the aim of far-sighted and liberal statesmanship. I have found leaders of such conviction who feel that moral principle, peace and tranquility, safety and stability of the State alike demand a reconsidering on the principles of freedom and justice for all. It is my earnest hope and prayer that they may succeed in building up a just and prosperous South Africa, for prosperity without justice is like a house built on sand."

THE ST. JOHN AMBULANCE BRIGADE AND INDIANS

Dr. C. D. English, Deputy Medical Officer of Health for Durban, in a memorandum to the First Aid Training Sub-committee of the City Council states: "Unless Indian units of the St. John's Ambulance Brigade undertake to wear the uniform provided for them, disciplinary action will be taken by the South African Commandery of the Order, even to the extent of disbanding all the Indian divisions in Natal.

There were four distinctive uniforms in South Africa. One for Europeans, one for Coloured units, one for Indians and another for Natives.

Dr. English points out that the uniform prescribed by regulation for Indian members has been the subject of grievance for many years. The Indians maintain that they should be entitled to wear the same uniform as the European members of the Brigade, instead of the khaki uniform prescribed, despite the fact that Indian divisions in India and East Africa wear khaki. Indian units of the brigade have therefore not worn their uniforms.

Recently the local Brigade Staff asked for an assurance from all Indian divisions in Natal that they would comply with the dress regulations. The Municipal Indian divisions stated that they would wear the uniform provided the public divisions set an example.

"Latterly the attitude of passive resistance displayed by the public divisions appeared to be breaking down, but the latest information indicates that no change in the attitude of the public division can be seen. In these circumstances it is evident that the Municipal divisions will also refuse to comply with the regulations, not because they are individually opposed to the uniform, but through a distinction to act in opposition to the wishes of their compatriots and possibly also fear of boycott."

Dr. English says that it is difficult to see how the Commandery can take any action but to disband Indian units if they do not comply with the regulations.

"In an organisation such as the Brigade, the maintenance of discipline and the ready compliance and obedience to all order is essential to its very existence.

"It is believed that the agitation springs from a few misguided members of the Indian community who are more concerned with the shadow than the substance, but it must be evident that the South African Executive of the St. John movement and, indirectly, the Council, cannot allow themselves to be dictated to by a few who appear to be concerned more with nebulous sectional interests and who fail lamentably to appreciate the spirit and principles underlying this movement.

"If it becomes necessary to disband the Municipal Indian divisions, it will be a matter for general regret as the divisions have attracted members of a fine type and good stamp who throughout have displayed keen and intelligent interest in their work. In fairness, it must be added that the officials of the Natal Indian Congress have met my representations of the question of Indian uniform with every degree of support."

Dr. Stanley Copley, Assistant Commissioner of the St. John Ambulance for Natal, told a representative of *The Natal Mercury* that the only way to deal with offenders was to disband them. The controversy had been in progress too long and must now cease. He did not know that disbandment would become necessary.

"When men join the *Brigade*," he said, "they are told the regulations and one of those governs uniform. If they accept the regulations and then refuse to wear the uniform, it is a breach of discipline."

Colonial Born And Settlers' Indian Association's Reply

The following letter dated 17th April 1939, has been addressed by the Secretary of the Colonial Born and Settlers' Indian Association to the Town Clerk, Durban:—

Dear Sir,—From a newspaper report which appears in this morning's paper and from other information it would appear that the question of uniforms of the Indian members of divisions of St. John's Ambulance is being brought before a Sub-Committee of your Council

by Dr. English, in so far as it affects your Indian employees, although, as Dr. English knows, that differentiation in uniforms has not the support of the Indian community notwithstanding his having the support of the Natal Indian Congress.

My Association regrets that this is being made a Council matter when it is a question between the Commander of St. John's Ambulance and the Indian community.

My Association will oppose any differentiation based on race so far as the Indian community is concerned.

It is needless to say that my Association supports and encourages first-aid and ambulance work among the members of the Indian community and if the Commander of St John's Ambulance uses the big stick of disbandment on its Indian members because they stand for a principle, they will be helped to form their own organisation to carry on the work of first-aid.

We understand that the uniforms of the St. John's Ambulance are the same the world over unless for climatic reasons a Division wishes for a different uniform. Once again South Africa wishes to make the differentiation compulsory.

We hope, however, that the Commandery will view the matter in the spirit of its ideals and make it possible for Indians to be members.

THE PHILOSOPHY AND TECHNIQUE OF SATYAGRAHA

By

NIRMAL KUMAR BOSE

In "The Visva-Bharati Weekly"

WILLIAM JAMES was not only a great psychologist but he was also a great man. He loved mankind and hated war. But he also knew that war had certain merits: it developed the sense of responsibility and discipline, commradeship and courage as hardly anything else could. But he recognised that the advantages of war were more than offset by the sufferings and degradations which came inevitably in its train. So he tried to find some "moral equivalent of war" which would influence human character beneficially in the same way as war, but for which we would not have to pay as dearly as in the case of war. The phrase quoted above was probably of William James's coinage, and in an essay written many years ago, he suggested that instead of making war itself taboo, we should rather change its direction. Instead of allowing men to waste their lives in fighting against one another, we should rather train them to battle with forces of nature so that human life may be made richer and happier.

William James died four years before the great European War in which America later on joined to take her due share. It was proof that the lesson of the great psychologist had fallen upon stony ground even in his own country. It would certainly have been very good if all human beings had taken to heart, but unfortunately they did not do so. And one of the principal reasons of the failure was that the proposed "equivalent" did not in any way help to solve the quarrels and antagonisms of mankind where they actually existed. If all men had already possessed the sense of human brotherhood, if they had realised from the start that it was in the welfare of the whole that the welfare of each part also lay, then they might have turned their energy to a better purpose than wasting it in war. But when that sense itself was lacking, when groups of men rather hoped to hold for themselves all the good things of the earth with the aid of the sword, when selfishness was burning fiercely within, the highly moral lesson of William James sounded more like an Utopian's dream than any ideal capable of practical realisation.

It is just here that the method of non-violent non-co-operation steps in as a really effective substitute of war. It does not propose to do away with war, it does not charm men away from the reality of worldly conflicts but it raises the quality of those very conflicts by bringing into operation a spirit of love and a sense of human brotherhood [illegible] it [illegible] shorn of many of its ugliness and guided by a purpose far nobler than what we generally [illegible] It is itself [illegible] form of war.

The first article of faith with the Satyagrahi is the need of renouncing hate and of loving all [illegible] The Satyagrahi also [illegible] consistent with exploitation in any shape or form. Exclusive possession can never go together with love. If we have love in us, we can only possess what everyone else can also possess the same thing if he needs it. In accordance with this fundamental belief, the Satyagrahi holds that whenever there is a conflict of interests in human society there must be something wrong somewhere. And if we can look into the situation with patience enough, a way can surely be found to restore the sense of human unity, and, at the same time, to serve the best interests of humanity taken as a whole. It will be a way illumined by love and one in which there will be no room for exploitation of [illegible]

It [illegible] that such a solution can be best arrived at if he in need and his adversary can somehow put their heads together. But the adversary can hardly be made to realise the injustice of his position by mere talking and argumentation. If we shoot him dead or cow him down by violence, it does not help the cause very much. Fear demoralizes and raises fresh barriers to better understanding in the hearts of men in authority to-day. Pride and self defence stiffen their back, and make them less amenable to reason, justice and fair play. The Satyagrahi has therefore to devise some means of dealing with them effectively; and it is through self suffering that he proposes to do so.

Let us explain what the Satyagrahi exactly understands by self-suffering. It has already been said that the first law of the Satyagrahi is the law of love. The second law, which follows from love, is that the way to the adversary's head is not through the head but through the heart. He believes that it is only through suffering, voluntarily and cheerfully endured, that the way can be opened to better understanding and a due recognition on the part of the adversary of the injustice of his own position. He also knows that all systems of exploitation thrive in the world because both the exploiter and the exploited co-operate in their maintenance. The exploited do so through fear, but they co-operate with the exploiters all the same. It is just here that the Satyagrahi sees his best opportunity of voluntary suffering. He tries to wreck the system of exploitation by refusing to co-operate with it, and thus draws upon his devoted head all the repression his adversary is capable of administering. If he stands unmoved through the shower of repression, his sufferings heroically endured are likely to touch the heart of the oppressor and thus pave the way for mutual discussion and a joint effort to build up a social system without the injustices of the present. It may also happen that the Satyagrahi fails to touch the heart of the exploiter with all his suffering. But even then his endeavours need not go in vain. For continued non-co-operation will bring about the downfall of any system, whether the Satyagrahi

eventually succeeds in gaining the good will and co-operation of the exploiter or not. No system can endure with non-co-operation all the while cutting away the ground from under it.

The suffering which the Satyagrahi voluntarily endures must not be endured mechanically. All through the struggle it must be illumined by a sense of human love. If that love does not remain steady but grows dim, then there is surely something wrong with the Satyagrahi in the intellectual side. Only when love grows and the conviction also grows that all mankind is after all one, can one be sure that one is on the right path. For the faith in the essential unity of man is not merely the starting point of Satyagraha, its complete intellectual and emotional realization is also the aim of the process. It is only when that realization is complete that the Satyagrahi can claim that he has done his utmost for the increase of human happiness. Resistance shorn of love only degrades, and love shorn of understanding never succeeds in elevating mankind.

One may, however, object that the path of resistance thus chalked out is an endless one, and requires almost superhuman patience for its due performance. Why should we waste our efforts in redeeming those who exploit mankind, they who have very little of the better stuff of humanity left in them? May we not then use the minimum amount of violence, just enough to capture the State, and then build up a better humanity through better education? Once we have the State within our grasp, we can train people up in unselfishness and also place legal and constitutional checks upon the exercise of selfishness. Gandhiji agrees partly with his socialist critics when they argue in this way. He would say, Yes, we have to capture the State and that is why we are fighting for the attainment of Swaraj in India. But the process by which we can wrest authority from those in power need not be one of violence. Non-violence is more than enough for that purpose. And in that process of non-violent non-co-operation, we start to educate ourselves as well as our opponents in unselfishness from the very beginning. We need not have to wait until the battle is over. Satyagraha blesses him who uses it as well as him against whom it is used. It was a process of self-purification for the Satyagrahi, while it also stimulates the latent human qualities within his opponent's breast. The non-co-operating warrior thus steals a march over his brother who uses violence by being able to employ the educative process from the beginning of his fight for power.

(To be continued)

PATH TO INDIA'S FREEDOM

By
SWAMI NIKHILANANDA
In "Prabuddha Bharata"

A CONSIDERABLE number of young men and young women of India think that the panacea for India's ills lies in copying the West. To be equal to Europe we must banish God and religion from life. The idea is that to be considered sane one must lose the insanity of his neighbour. Some leaders of Indian thought believe that we must import to our country the European brand of Communism. These new-fangled ideas are still in the stage of experimentation in Europe. For hundreds of years they tried in Europe to establish the Fatherhood of God without the brotherhood of man. As this scheme failed they are now trying to establish the brotherhood of man without the Fatherhood of God. The Christian Communists believe that they are following in the footsteps of their Saviour. But there is an important difference. Christ admonished his followers to be dissatisfied with themselves whereas the Communist leaders ask their devotees to be dissatisfied with their neighbours.

If Communism aims at giving people, especially the neglected masses, food, clothing and other amenities of life which are theirs by birth-right and at the same time allow them the completest self-unfoldment which is their divine heritage, then we approve of it. But if it promotes class hatred, if it resorts to violence and oppression in order to silence those who honestly differ with its method, if it destroys one class in order to further the interests of another, if it aims at creating a dead uniformity in society on the basis of materialism alone, and if it interferes with man's legitimate freedom in thought, speech and action, then I submit in all humility that it will not help us in our struggle to emancipate the nation from its present stage of degradation. No civilization or culture can be created or developed on the basis of class hatred or class prejudice alone. Have we not learnt this lesson from the history of India's downfall? I think Communism as practised in Europe to-day is a bad way of doing a good thing. But through bad means one can never achieve a good end. It is the means which is transformed into the end. India's ideal is not to drag down everyone to the level of the Sudra assuring him complete creature comforts, but to raise all to the height of the Brahmin who represents an exalted spiritual state. I do not deny the fact that many radical changes shall have to be introduced in our society to clean up the Augean stable. But in order that these reforms may be conducive to our national welfare, they must be in tune with our inherited instincts and racial traditions. Any scheme of reforms in India which is not in keeping with our spiritual ideal must end up if it ever succeeds it will certainly destroy our society.

Everywhere in the world the high water-mark of culture has been achieved by religion. Europe is no exception to this rule. The tall sky-scrapers of New York, the concrete roads in the Alps over which rumble on high-powered motor trucks, the battle ships, the airplanes or the underground fortresses are not the indications of European civilization. Take away from Europe the great monuments of religion and it will appear blank and desolate. The master pieces of Raphael, Da Vinci and Michael Angelo have been inspired by religion. The *lieder* of Brahm, Beethoven and Wagner has been religious. Take away the sculptural exhibits inspired by religion from the pillared museums of France and Italy and there will be nothing left to attract the world's attention. The cathedrals of Rheims and Milan, the flowering of the Gothic architecture, testify to the religious fervour of the middle ages. And in point of literary excellence, the Holy Bible still stands superior to Shakespeare, Milton, Wordsworth or Browning.

The Hindus, with the possible exception of the Chinese, are the oldest race in the world. They have survived many shocks of external aggression and internal disruption on account of their sticking to the spiritual ideals of life. All the social institutions of the Hindus have been inspired by spirituality. Take the case of the much-criticised caste system. I think it is the best organization, ever evolved by the human mind, to eliminate friction from society and make the social machine run a smooth course. It has vindicated by its Brahminical ideal the triumph of renunciation and service. Take the guidance of the four Purushārthas or goals to be achieved in life as enjoined by the Hindu scriptures, viz. Dharma, Artha, Kama and Moksha. These include all legitimate human aspirations. Economic

mic security and artistic expressions are to be guided by Dharma and must lead to Moksha or ultimate freedom. Again take the division of life into four stages—Brahmacharya, Grahasthya, Vanaprastha and Sannyasa. These do not leave any room for inhibition or repression of any natural desire of man. These stages, properly followed, enable man to climb step by step to the highest peak of human evolution. Life in old age becomes serene and free from that tension which one sometimes sees in the Western society, where a mother tries to be the younger sister of her own daughter. Maybe these institutions are to-day covered with many encrustations; but the ideals they represent form for our society, our social reformers must not forget, the spiritual ideal of the race.

The advent of Sri Ramakrishna has shown where the vitality of the Indian nation lies. It cannot be gainsaid that during the last millennium, Indian life has been at a low ebb in many aspects of its existence. Foreign ideas and ideals, coming in the form of tidal waves, have, again and again, sought here to sweep everything before them and wipe out the very word 'India' from the map of the world. But India produces a Ramakrishna during the nineteenth century, when the onslaught from the materialistic West was perhaps the severest, shows where the strength of the Indian nation lies and through what channel its life current flows. When the light burns at the tip, it shows that the whole lamp is ablaze.

Spirituality has been the mission of India and always it will be so. There is no need for us to go to Moscow or Berlin for inspiration. We shall get it from the banks of the Ganges, caves of the Himalayas and the Vedas and the Upanishads. Above all, the eternal Lord, the indwelling spirit in us, will lead us from the unreal to the Real, from darkness to Light and from death, disease and suffering to Immortality.

India Letter

(From Our Special Correspondent)

5th April, 1939

Foreigners In India

THE Indian Legislative Assembly has adopted the Registration of Foreigners Bill as amended by the Congress Party. The Bill was published a few months ago and is intended to give the Government statutory powers necessary for the collection of information about the number, nationality and whereabouts of foreigners in India. No party in the Assembly was opposed to the measure but at the Select Committee it was recommended that the term "foreigners" should include the citizens of all the Dominions and Colonies in the British Empire where discriminatory laws against Indians exist. The Government did not accept this suggestion because, according to them, it would not materially help India.

During the course of the debate on the Bill, Sir Syed Raza Ali, a former Indian Agent-General in South Africa, said that if anyone had reason to be angry with the treatment of Indians in the Dominions such as South Africa, it was he himself and he had no objection to give his vote to the amendment but he appealed to the House to make sure that South Africa would not see offence in it and their vengeance might not fall on the unfortunate Indians settled there. Mr. Bhulabhai Desai asked Sir Syed Raza Ali to learn lessons of his own experience in South Africa and join in framing legislation under which the Government would be compelled to treat South Africans in India as "foreigners." According to the Congress Party's amendment with which the Bill was finally passed "foreigners shall denote a person who is not a British subject domiciled in the United Kingdom or a British Indian subject or a ruler or subject of an Indian state or a person duly appointed by a Foreign Government to exercise the diplomatic functions or a Consul or a Vice Consul." The Government, however, under a provision of the Bill, have power to exclude from the definition of the term "foreigners" persons from the Dominions and Colonies when they reverse their policy of persecuting Indians nationals.

Rajkot Dispute

Sir Maurice Gwyer, Judge of the Federal Court, in giving his award on the Rajkot dispute observed that in his opinion the true construction of the documents is that the Thakore Sahib undertakes to appoint the persons whom Mr. Vallabhbhai Patel may recommend and that he does not reserve to himself any discretion to reject those whom he does not approve. He is no doubt entitled to criticise the recommendations and to urge reasons for reconsidering them but unless it can be shown that any of the persons recommended are neither subjects nor servants of the State, Mr. Vallabhbhai is to have the last word.

"It is true that the appointment of all the members of the Committee is vested in the Thakore Sahib alone even when they are recommended by Mr. Patel. A Committee of this kind, however, could scarcely come into existence in any other way and there is nothing unreasonable between the reservation by the Thakore Sahib of the right of appointment and an undertaking by him to appoint a certain number of persons who are recommended by another.

"Since a question appears to have arisen with regard to the appointment of the chairman of the Committee, I think it right to say that in my opinion the second paragraph of the notification of December 26 restricts the members of the Committee to ten and that, therefore, the chairman who is to be appointed by the Thakore Sahib must be one of the ten and not an additional member.

"My terms of reference do not require me to decide the question whether the Thakore Sahib committed any breach of faith in contending for his interpretation of December 26 and I express no opinion upon it.

"I am satisfied that there was a concluded agreement between the two parties. It may well be that the Thakore Sahib by reason of the pressure of events, found himself compelled to concur in an arrangement for which he had, perhaps, no great enthusiasm; but that is a very different thing from the fraud or duress which in all systems of jurisprudence is held to vitiate a contract."

"The gist of Thakore Sahib's argument is contained in the following sentence in the written case submitted on his behalf: "It is obvious that the word 'recommend' itself clearly indicates that it (i.e. each name) is to be considered and it was open to the Thakore Sahib to reject any of the names on the ground, for instance, that any one of the names recommended was not a suitable person, was incapable or undesirable." No such proposition can be based simply upon the use of the word 'recommend', which in itself does not necessarily imply anything of the kind, it may take its colour from the context and accordingly all the circumstances of the case must be taken into account."

Mayor Of Bombay

Mr. B. N. Karanjia has been elected Mayor of Bombay. The Municipal Congress Party supported his candidature. Mr. Karanjia is not a Congres

man but he has expressed agreement with the Bombay Municipal Congress Party's programme. In his speech thanking the Corporation for electing him Mayor he said that the honour was not only done to him personally but also in his capacity as a representative of the Parsi community. The Parsi members took strong objection to his remark and asked him to withdraw because they did not look upon him as a representative of the Parsi community. Mr. Karanjia withdrew the remarks.

When Bombay Goes Dry

When the city of Bombay goes dry in next August, even the domiciled Europeans will not be allowed to possess or consume liquor. Only those Europeans who were born in Europe and were educated there and have their permanent homes in a European country will be exempted. An English business man who is on very friendly terms with the Indian commercial community, not long ago declared himself a domiciled European hoping that by his action he would improve his business with Indians by coming in closer contact with them. Probably his hopes will be realised but he is sadder and wiser to-day as he finds that as a domiciled European he will be deprived of his peg of whisky!

All India Congress Has No Working Committee

The country is still without a Working Committee of the All India Congress. Mr. Subash Chandra Bose in a recent statement said that the Tripuri Congress resolution asking him to elect the members of the Working Committee in consultation with Mahatma Gandhi was *ultra vires*. It was hoped that Mahatma Gandhi would be paying Mr. Bose a visit in Bengal where he is still in his sick bed but delay in the Rajkot Settlement which kept Gandhiji in Delhi evidently prevented the meeting.

It is reported that Mahatma Gandhi has informed Sjt. Subhas Bose that it would be better for him to form his own cabinet and call a meeting of the A.I.C.C.

Gandhiji's reason appears to be that the recent statement of Sjt. Subhas Bose shows little in common between him and his erstwhile colleagues and that as he has already referred to Pt. Pant's resolution as unconstitutional there is no need for him to consult Mahatma Gandhi about its implications or the constitution of the Working Committee.

In effect Gandhiji's advice is that Sjt. Subhas Bose should take upon himself the responsibility of forming the Working Committee himself and face the verdict of the A.I.C.C. when it meets.

Late News

It is understood that the Viceroy granted an interview to Mahatma Gandhi on the 4th April. The interview lasted an hour and a half.

Things In General

Sir S. Radhakrishnan's Farewell Message

IN a farewell message handed to the S. A. Press Association on the occasion of his departure for England in the *Winchester Castle* on Friday April 14, Sir Sarvepalli Radhakrishnan, Spalding Professor of Eastern Religions and Ethics at Oxford University, thanks most cordially all those who helped to make his stay in the Union so comfortable and pleasant. Referring to the fact that the Cape route to India was opened up by Vasco da Gama, whose ship was piloted by an Indian sailor, he says: "In more recent times Indians came to South Africa at the request of the Government here for working on the sugar plantations. It is admitted that they have made contributions to some extent to the building up of this country. I am convinced that they will make even more effective contributions to the general life of this country if they are given a chance to do so. If man as a political animal has not been much of a success it only means that we have to base our political relations on principles of fair play and equity. I have no doubt that with a generous handling of racial problems Indians will feel more happy and also helpful to the building up of a just and prosperous South Africa. To my Indian friends who have been extremely kind to me during the short period I have been here I should like to say that I will follow with keenest sympathy their progress in this country. I am anxious that those who are in more fortunate circumstances should realise their responsibility to their poorer brethren. I recognise that the Indians of South Africa are at one with regard to their objective, though there are some differences due to the assertion of personalities more than principles. The strength of the honour of the Indian community lies in their united organised effort to improve their present position. Nothing will give me greater pleasure than to hear that the South African Indians are working together as a single body for the improvement of their position and the betterment of South Africa, which is their adopted home. I must emphasise that they must do nothing to make themselves disagreeable or unacceptable to their neighbours."

Vereenigingsdorp Supports Passive Resistance

A meeting of the Indian community at Vereenigingsdorp, Transvaal, addressed by Dr. Y. M. Dadoo, Messrs. S. S. Mehd and I. A. Cachalia, on April 17, endorsed the decision of the Transvaal Indian Congress, passed on March 1, advocating passive resistance. The meeting asked for another mass meeting to be called by the Congress to elect a council of action comprising 25 members to consider methods of passive resistance. The Land Tenure Act of 1936, and the Feetham Commission's recommendations were condemned because they were tantamount to segregation and favoured only a negligible number of interested Indians. Dr. Dadoo, in an interview, stated that apart from the contemplated legislation there was dissatisfaction with existing legislation. The Indian was quite ready to take up the fight of passive resistance. If the Government introduced a temporary measure stopping the penetration of Indians in country towns in European areas before a round-table conference with the Indian Government, passive resistance would be adopted.

Indian Baby Show For Durban

Dr. Goonam is organising an Indian baby show to be held in Durban in July. The object of the show is to stimulate the care of the babies among mothers. It would draw attention to the development of Indian child from nutritive and other values; Indians, both men and women, would be able to take stock of the progress of the rising generation. There will be several classes for the entrants, from six months to three years, and there will be prizes in each division for the successful competitors. A well known European woman doctor will be asked to adjudicate. Entries will close on June 30, and forms are to be had from Dr. Goonam, 37, Bond Street, Durban.

A Silver Wedding Function

A very pleasant Garden Tea Party was held on Saturday, April 15, at the residence of Mr. and Mrs. J. W. Godfrey at Overport when they celebrated their silver wedding. A large number of friends and relatives both Europeans and Indians was present and Dr. Wm. Godfrey, the brother of Mr. J. W. Godfrey, had specially come for the occasion from Johannesburg. Prayers were offered for the happy couple in English, Tamil and Hindustani and hymns were sung. Tea cakes, sweetmeats and ice-cream were served on the lawns and a wedding cake

that had come from the relatives of Mrs. Godfrey was out. Mr. Sorabjee Rustomjee acted as the M.C. and several speeches were made congratulating Mr. and Mrs. Godfrey and wishing them a happy and successful wedded life to be able to celebrate their golden wedding. Mr. and Mrs. Godfrey suitably expressed their thanks and a very delightful function terminated with the singing of "For He's a Jolly Good Fellow."

Sastri College Old Boys' Club

A grand social of the Sastri College Old Boys' Club was held in the Sastri College hall on Saturday, April 15, at 8 p.m., when a very large gathering of Old Boys and guests of the club spent a most enjoyable evening. There were close on 200 people present including Mr. Wm. Anderson, B.A. (Principal of Sastri College and Patron of the club), Mrs. Anderson, Miss Anderson, Mr. R. W. Martin, M.S.C., Mrs. Martin, Mr. A. D. Lazarus, B.A. and many others. There were indoor games, dancing and musical items. Refreshments were served by the ladies of the Dartnell Crescent Post Students' Union, whose presence was deeply appreciated by the Old Boys' Club. In the course of his address to the members, Mr. Anderson said that the Old Boys' Club had shown a great improvement, and the day was a red letter day for the club as it was for the first time that an old boys' soccer team played in the senior league. Such a club was of great value to the community and to the college in particular as the Principal would be able to keep in touch with the many ex-students of the college and thus preserve a valuable contact. He saw in the future Sastri College becoming the University College for the Indians of Natal, and he felt that that would only be possible through the co-operation of the Old Boys' Club. It certainly was gratifying to him to see so many young men and their sisters in such a gathering. He promised the club his support and urged the members to get busy about their cricket and tennis clubs. Mr. A. N. Lazarus, the president of the club, called for the preservation of the splendid *esprit-de-corp* of the members in order to fulfil the aims of the club. Mr. M. Manjoo acted as the M.C. for the evening and Mr. P. Naidoo was in charge of the catering. All the flowers on the tables were sold by American auction when a tidy sum of £3-0-6 was realised.

Sir S. Radhakrishnan's Works

The M. K. Gandhi Library Committee wishes to inform the general public that the following books by Sir Radhakrishnan are now available at the Library:—Indian Philosophy volumes I & II; An Idealist view of Life; The Vedanta, according to Sankara and Ramanuja; Contemporary Indian Philosophy; The Philosophy of the Upanishads; East and West in Religion.

Indian Advisory Council At Nigel

At a fully representative meeting of property owners and residents of Macleanale Township, Nigel, it was unanimously resolved that a council be formed to safeguard the interests of the township, to assist the local Town Council in the administration of the township, and to further the peace and harmony in the township. The council is perhaps the first and the only one of its kind existent in the Transvaal. The following officials were elected for the ensuing year: Chairman: Dr. S. Ismail; vice-chairman: Mr. Ismail Ajadi; hon. secretary: Mr. M. S. Pillay hon. treasurer: Mr. Jumna Das; committee: Messrs. Soma Pudhen, D. P. Frank and H. Jacobs.

Sanatan Ved Dharma Sabha (Johannesburg)

A committee meeting of the above Sabha was held in the hall on Sunday, April 9. The secretary read to the sabha the balance sheet, and there was still a debt to be paid off. Mr. S. Ajoda, one of the trustees, undertook to take a few officials with him to Natal to collect funds. The sabha will appreciate any assistance given from Hindu brothers.

Nizamia Muslim Society

The third annual general meeting of the Nizamia Muslim Society (Machadorp) will be held on Sunday April [illegible] at 2 p.m., at 439, Church Street, Machadorp. Members, officials and friends are kindly asked by the secretary to attend. The following is the agenda:—Minutes, correspondence, secretarial report, financial report, election of office-bearers; general

The Sporting World

Joe Louis Beats Jack Roper

Joe Louis, [illegible] heavyweight champion, in the Light of Los Angeles on April 17, had little difficulty in retaining his crown when he knocked out Jack Roper in the first round of a 10 round fight for his title before a crowd of 25,000, which included film stars and famous boxers of former days. George Blake, the referee, gave both boxers lengthy instructions before the opening gong and both made a cautious start. Roper opened with a left to the chin and Louis shot in a left to the body in reply. Then it was Roper's turn again and he scored with a smart left hook, both dropping back to cautious methods before Louis staggered his opponent with a stiff left. Roper seemed willing to mix a fight of it and remained away for a brief period. The 'Brown Bomber' leapt in to attack landing stinging left and cutting Roper's [illegible]. He followed up with a terrific two-fisted attack, dropping Roper finally with a punch to the jaw. The challenger made no effort to rise, but collapsed [illegible] on the canvas. The referee counted the Californian out and the fight was over after lasting only 2min. 25sec.

Soccer Fixtures

The following are the soccer fixtures for Saturday: Seniors: Pirates v. Springfield, main, 2.30; Sydenham v. Daffodils, main, 3.45; Stars v. Collegians, No. 1, 2.30; Athletic v. Avondale No. 1, 3.45. Juniors: Rangers v. Stella, No. 2, 2.30; Sastri College v. Robertsons, No. 2, 3.45; Sons of India v. Warwickshire, No. 3, 2.30; Daffodils v. Victorians, No. 3, 3.45. Juveniles: Stella v. Sastri College B, No. 4, 2.30; Avondale v. Sastri College A, No. 4, 3.45.

All-In Wrestling Challenge

Mr. Sholy Mohamed, Manager of 71 Prince Edward Street, Durban, reports that Ranganaiy Vandayar of Johannesburg, the bantam weight all-in wrestling champion of Transvaal, who has arrived in Durban is anxious to meet any bantam weight wrestler in Durban—Durban champion preferable—for the South African non-European bantam weight wrestling title. As Ranganaiy's stay is to be a short one, it is hoped that the Natal champion will take this opportunity of meeting the Transvaal champion.

Everything appearing in this [illegible] of a political character has been written and edited by [illegible] Indian citizens.

DRIVING TAUGHT BY EXPERT EUROPEAN

Instruction on Dual Control Cars

Lessons will be given until Licence is passed. Moderate charges.

Apply:

P. O. Box 2139 or

44, Southern Life Bldg.,

Smith St., Durban.

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

વકીલના ધંધાની દૃષ્ટિને
મને સ્વરાજમાં સમજાયું.

પુસ્તક 36 મું. ડર્બનીકસ, શુક્રવાર, તારીખ ૨૧ એપ્રીલ ૧૯૩૬ અંક ૧૬.

"ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન"

શુક્રવાર, તા. ૨૧ એપ્રીલ ૧૯૩૬.

રાઉન્ડ ટેબલ કૉન્ફરન્સ

પાછલે વરસે ટ્રાંસવાલ અને નાટાલમાં દૌંદીઓના વસવાટ, પેશાર અને અસીલ ગાલીકીના સવાલના સંબંધમાં દૌંદ સરકારના વચ્ચે પ્રથમથી નાની પરિસ્થિતિ ઉભી થાય છે. ૧૯૨૭ અને ૧૯૩૨ માં બધી હતી તેના રાઉંદ ટેબલ કૉન્ફરન્સ બરસાની વાઇસરૉય સાહેબે સૂચના કાઢ કે અને યુનીયન સરકાર તરફથી બન્ને સરકારો વચ્ચે મસલતનો સિદ્ધાંત સ્વિકારેલો છે.

એ મસલત કેવી રીતે થશે—અને સરકારો વચ્ચે ઑફિશ્યલ-જનરલ બાબત મસલતો થશે કે પછી બને સરકારોના પ્રતિનિધિઓ કૉન્ફરન્સમાં મીટીંગ્સ ભરશે—એ હજુ જાહેર આવ્યું નથી. દરમીયાનમાં યુનીયન સરકાર પોતાની સેગ્રેગેશનની યોજના પસાર કરવાનું તેમજ પ્રીમાન કમીશનની ભલામણો અને કમલાજ બાકાર પડેલા ઑફીશીયલ લેન્ડ બીલ કમીશનના રીપોર્ટની કેટલીક કલમો પસાર કરવાનું મસલતો બધ રહ્યા સુધી મોકૂફ રાખશે એવો સંભવ છે. વળી એમ પણ જણાવાય છે કે દૌંદીઓને યુરોપીયન વસ્તીઓમાં પ્રવેશ કરતાં અટકાવવાનો એક કાયમસ્વરૂપ પ્રતિબંધ મુકનારો કાયદો ટૂંક વખતમાં પસાર કરવામાં આવે. તે આમ થાય તો પછી મસલતો કરવાનો કશો અર્થ જ નથી રહેતો, કેમકે દૌંદી કોમનું તે એક હડહડતું અપમાન થયેલું ગણાય અને દૌંદીઓએ કેમ જાણે યુરોપીયનોને ચોરવાને ખાતરજ બનીને તેઓના કબ્જાવાળા વસ્તીઓપર ચઢાઇ કરવાના સંકલ્પ ન કર્યો હોય એવી તેઓને વિષે ખોટી છાપ પાડવામાં આવે.

આપણે આમે માનીએ છીએ કે બન્ને સરકારો વચ્ચે મસલતો પુરી થતાં સુધી દૌંદીઓ વિરૂદ્ધ કોઇ પણ કાયદો થશે નહિ જેમાંએ તેમ કમીશનની ભલામણો, કે જેની સામે દૌંદીઓ તેમજ યુરોપીયનોએ વિરોધ ઉઠાવેલો છે, તેના સંબંધમાં કશું પણ થવું નહિ જોઇએ.

મસલતો કેવી રીતે થવી જોઇએ એ બાબત માં અમે માનીએ છીએ કે હીંદુસ્તાનથી એક પ્રતિનિધિમંડળે દક્ષિણ આફ્રિકા આવવું જોઇએ કે જેથી તેઓ પરિસ્થિતિ નજરો નજર જોઇ શકે. અરસ્પરસ બોલવાને એ વસ્તુ આવશ્યક છે.

પરંતુ ૧૯૩૨ માં દક્ષિણ આફ્રિકા અગેનું તેવું આજારી પ્રતીનીધીમંડળ નહી આવવું જોઇએ. એ પ્રતીનીધીમંડળના પ્રમુખ બ્રમણ આગેવાન નહીં પ્રિવીકાઉંસીલમાં આજારી પદેલા હતા, બે સભ્યો સખત બ્યસ્ત પ્રેસીડન્સી પીનારા હતા અને એક સભ્ય હદયના દરદથી પીડાતા હતા.

એનું પ્રતીનીધીમંડળ કેવા વલણ લેશે એ પણ પ્રશ્ન વીચારવાનો છે. તેને માટે બન્ને મુલકોપર નજર કરવી પડશે. પ્રથમ રાઉન્ડ ટેબલ કૉન્ફરન્સ "કોલોનીયલ ડેવલપમેંટ એન્ડ ઇમીગ્રેશન કમપર રીપ્રેઝેન્ટેશન બીલ" ને નામે ઇમીગ્રેશનનો કાયદો બાવવામાં આવ્યો હતો તેની સામે દૌંદી કોમના સખ્ત વીરોધના પરીણામે ૧૯૨૭ માં બની હતી. એ કૉન્ફરન્સના પરીણામે કમ્પ્રોમાઇઝ એગ્રીમેન્ટ થયું હતું કે જેને "બાનદાની બાબો કસર" તરીકે વર્ણવવામાં આવ્યું હતું, તો કે તેના મુળ બાબામાંજ બાનદાની જેવું કશું નહોતું. એ પાછો એસીસ્ટેંટ ઇમીગ્રેશન રક્ષક દ્વારા દૌંદી વસ્તીને આ દેશમાંથી ઓછામાં ઓછી રદ તેટલે સુધી પહાડી દેવાની યુનીયન સરકાર તરફથી કરમાવામેલી નીતીનો હતો આ એસીસ્ટેંટ ઇમીગ્રેશન રક્ષક મુળ રીપેટ્રીએશન રક્ષક, કે જે તેની કૂખે અનેક અનિષ્ટો થયા હોવાથી દૌંદી કોમના નાકમાં બંધાવા લાગી હતી, તેનું નવું રૂપકૃપ છે. એ રક્ષકના ઇતિહાસમાં આપે અહિં નહિ ઉતરીયે. ઓલ્યુજ કહેવું બસ થશે કે એ રક્ષક દૌંદીઓને આ દેશમાં પોતાનો જન્મસિદ્ધ હક્ક જેવી દેવાને બદલે ઇચ્છા આપના જેવી હતી અને તેની પાછળનો સિદ્ધાંત આ દેશમાં પાછળ રહેનારાઓ સુખ શાંતિથી રહી શકે તેવા દૌંદી કોમે પોતાના મરીજ ભાઇઓના હક્કો જેવા દેવાનો હતો.

જ્યાં એગ્રીમેન્ટનો એ ભાગનું તો પાલન થયું હતું કેમકે આ દેશમાંથી બીજા હજાર ઉપર દૌંદીઓ હક્ક છોડી ચાલ્યા ગયા અને હજુ થોડા ઘણા ચાલુ જજ રહ્યા છે. પરંતુ તેના બદલામાં યુનીયન સરકારે રહ્યાના દૌંદી વસ્તીને તેઓને મળવાપાત્ર અને બીજી સગવડો આપીને પોતાની સંપૂર્ણ શક્તિ અનુસાર ઉન્નતિ કરવાને માટે અને સાધનો પોરજ્યાનુ અને વસ્તીના બાકી બચ્યા બન્ધ વર્ગોના પાલણ પસણાવા ને નાહક દેવાનું વચન આપ્યું હતું. એગ્રીમેન્ટના આ ભાગનું, નાટાલમાં દૌંદીઓની કેળવણીને લગે થોડાક ટુકડા નાખવા ઉપરાંત, પાલન થયું થયું. તેને બદલે દૌંદીઓને બજતા હતાલ કાયદાઓની સખ્તાઇ વધારીને અને નવા કાયદા કરીને સરકારે દમનનીતી સતત ચાલુજ રાખેલી છે. તેમાંનો એક કાયદો ટ્રાંસવાલ એસીયાટીક લેન્ડ ટેન્યુર એક્ટ છે કે જે કેપટાઉન એગ્રીમેન્ટનો ભંગ કરનારો ... આ કાયદાને પરિણામે ૧૯૩૨ માં બીજી રાઉન્ડ ટેબલ કૉન્ફરન્સ બળાવી હતી. એ વખતે હિંદ સરકારના પ્રતીનીધીમંડળે શું કર્યું! હિંદી કોમે એસીયાટીક એગ્રીમેન્ટ રદ્દબાતલની સામે પ્રચંડ વીરોધ દર્શાવ્યો હતો અને યુનીયન સરકારે કહ્યું કે એ રદ્દબાતલ થવે પસાર થઇ છે અને બીજું કંઇ પણ થઇ શકે તે પહેલાં હિંદી વસ્તીને ગટાવવાને બીજી કંઇક યોજના સુચવવામાં આવવી જોઇએ. કેપટાઉન એગ્રીમેન્ટની મુળ શરતો કરીયા કાયમ રાખવામાં આવી અને બધાદામાં હિંદીઓને વસાવી શકાય એવા અન્ય દેશોની તપાસ કરવાની યોજના ઘડવામાં આવી. વળી હિંદ સરકારે ટ્રાંસવાલ એસીયાટીક લેન્ડ ટેન્યુર બીલની સામે યોગ્યરીતે જોરાવર અંગત લાબો સંડોવાયેલા હતા તેઓ સિવાય સમસ્ત દૌંદી કોમે સેગ્રેગેશનનો સિદ્ધાંત સ્વાધિત કરનારો તરીકે સખ્ત વિરોધ ઉઠાવેલો હોવા છતા તેનો યોગ્ય રીતે સાથે સ્વિકારવાનું કબુલ કર્યું. ટ્રાંસવાલના દૌંદીઓમાં કમીશનની ભલામણો નો અસ્વિકાર કરવાની અને ટ્રાંસવાલ એસીયાટીક લેન્ડ ટેન્યુર એક્ટની સામે સખત કરવાની મજબુત લાગણી વર્તી રહી છે. દૌંદી કોમનું પ્રતિનિધિત્વ ધરાવતી કૉંગ્રેસ પોતે પસાર કરેલા ઠરાવથી એ પસલું લેવાને બંધાએલી છે.

પરંતુ એ વાતને પહતી મુદ્દી આજના વર્ષોએ. યુનીયન સરકારે કેપટાઉન એગ્રીમેન્ટની ઉન્નતિ

ને સમતી કરતનું પાલન નથી કર્યું, એટલુજ નહિ પરંતુ સેગ્રેગેશનની નીતી કે જેનો દક્ષિણ આફ્રિકાની બાર મેમ મુખ્યત્વે વિરોધ કરતી આવેલી છે તેને સ્લમ્સ એક્ટ દ્વારા ટુકડે ટુકડે અમલમાં મૂકતી આવેલી છે. અને હવે સમસ્ત મુનીયનને લાગુ પડનારી સેગ્રેગેશનની જેરી મીલ્લત અમલમાં મુકવા તૈયારી થઇ છે. એટલે હીંદીઓની સ્થિતિમાં સુધારો નથી થયો પરંતુ બગાડો થયો છે. હીંદી કોમનું આવિરૂં નક્કી કરતાં પહેલાં મુનીસીપલ સરદારે મસલત કરવાના સિધ્ધાંત સ્વિકારી મોટો ઉપકાર કર્યો છે અને બીજા રહેણાક ટ્રેજલ કોન્ફરન્સ ભરવાનું સુચવાયું છે. એવી કોન્ફરન્સ મળે તો દક્ષિણ આફ્રિકાના નેતાઓને અમારી નમ્ર વિનંતિ છે કે સારામા સારી વ્યક્તિઓનું બનેલું એક મંજલુત પ્રતિનિધિ મંડળ યોકલવામાં આવે તેની તેઓએ ખાસ કાળજી લેવી. વળી ચુકાદામાં થયું છે તેમ માત્ર હીંજર્યા દેવાયા નહિ જોઇએ. જેઓએ કાયદાનો ભંગ કરી અથવા કાયદાનો હેતુ તોડીને લાભો મેળવેલા હોય તેવા યોગ્ય ના નહિ પરંતુ સમસ્ત હીંદી કોમના લાભોનો વિચાર થવો જોઇએ. હીંદના પ્રતિનિધીઓથી માત્ર અગતના સિધ્ધાંતની બાબતનેજ ખ્યાન દઇ શકાય. હવે બે:પ્રમાત આવેલો છે કે જ્યારે દક્ષિણ આફ્રિકામાં હીંદીઓનો દરજ્જો ઉંચો કરવા માટે નક્કી પગ ભરવો જોઇએ. હીંદુસ્તાનથી પોતાના રાષ્ટ્રિય ગૌરવનું અપમાન કરનારું હોય તેવું કશું પણ સ્વિકારી નજ શકાય. આ દેશના હીંદીઓમાં તેને ટકાવી રાખવાની શક્તિ ન હોય તો પણ તેનાથી તેમ ન કરી શકાય. જો દક્ષિણ આફ્રિકાનો હિંદી કોમને પોતાની પ્રજાજત આબરૂ નો કે રાષ્ટ્રિય અભિમાનનો ખ્યાલ કર્યા સિવાય માત્ર પોતાના આર્થીક લાભો તરફજ જોવું હોય તો તેઓએ પોતાનો મત પોતાની મતેજ કરી લેવો પડશે. હિંદુસ્તાનની અને મુકેલા જનતની તેઓનો ગરજ નથી અને તેઓ સુપરેલા મનુષ્યો તરીકે સ્વરક્ષણના ખોટે ખોટા સ્વમાન આગે રાષ્ટ્રિય ગૌરવ બલીદાનને તૈયાર થશે.

—:o:—

સેન્ટ જોન એમ્બ્યુલન્સ અને હિંદીઓ

આ અંકમાં અન્ય સ્થળે કરબનના ડેપ્યુટી મેડીકલ ઓફીસર ઓફ હેલ્થ ડો. જી. ડી. ઈસ્લીએ કરબન સીટી કાઉન્સીલની ફર્સ્ટ એડ ટ્રેનીંગ સબ કમીટી સમક્ષ રજુ કરેલી એક યાદી પ્રસિદ્ધ કરીએ છીએ, જેમાં પોપાકના સંબંધમાં જાતીના આધારે પાડવામાં આવેલા ભેદની સામે હીંદીઓએ વિરોધ દર્શાવેલો હોઇ તેને શીસ્તભંગ ગણી નાટાલની હીંદી ટુકડીઓ સામે સખ્ત પગલાં લેવાની અને તેઓને ડીવીઝનમાંથી બાતલ કરી દેવાની ધમકી આપવામાં આવી છે. તે સામે કોલોનીયલ બોર્ન એન્ડ સેટલર્સ ઈન્ડિઅન એસોસીએશને ડો. ઈસ્લીશની વલણની સામે વિરોધ દર્શાવનારો કરબન ના ટાઉન ક્લાર્કને પત્ર લખ્યો છે તે પણ પ્રસિદ્ધ કરીએ છીએ. દક્ષિણ આફ્રિકા ની જાતી ભેદની નીતીને અનુસરીને દક્ષિણ આફ્રિકાની સેન્ટ જોન એમ્બ્યુલન્સ સંસ્થા એ એક યુરોપીયનો માટે, એક કલ્રેડો માટે, એક નેટીવો માટે અને એક હીંદીઓ માટે એમ ચાર જાતના જુદા પોપાકો રાખેલા છે. હીંદીઓ આ ફર્સ્ટ એડ અને એમ્બ્યુલન્સના કાર્યમાં સામેલ થવાને ઘણા જ ઉત્સુક છે એ તેઓ તેમાં રસ લઇ રહ્યા છે તે પરથી સિદ્ધ થઇ ચુકેલું છે, પરંતુ પોપાકમાં જાતીભેદ પાડવામાં આવ્યો હોવાથી તેઓએ તેઓને માટે રાખવામાં આવેલો પોપાક પહેરવા સામે વિરોધ દર્શાવ્યો છે. કોલોનીયલ બોર્ન એન્ડ સેટલર્સ ઈન્ડિઅન એસોસીએશને જણાવ્યું છે તેમ સેન્ટ જોન એમ્બ્યુલન્સનો પોષાક જગત ભરમાં એકજ જાતનો છે, સિવાય કે આબોહવાના કારણે કોઇ કુદરતી જુદો પહેરવા ઇચ્છે તો તે તેમ કરી શકે. એટલે દક્ષિણ આફ્રિકાની એ સંસ્થાના ક્રમાન્ડરે આવા એક માનુષીય પવિત્ર સેવાકાર્યમાં આવો જાતી ભેદ પાડવા નું કશું વાજબીપણું નથી. કોલોનીયલ બોર્ન એન્ડ સેટલર્સ ઈન્ડિઅન એસોસીએશને હીંદી કોમની વતી તેની સામે વિરોધ ઉઠાવીને આપણું રાષ્ટ્રિય ગૌરવ ટકાવી રાખ્યું છે અને તો નાટાલ ઈન્ડિઅન કોંગ્રેસના આગેવાનોએ પોપાક માં પાડવામાં આવેલો જોર સ્વિકારી લીધેલો હોત તો તેમણે એક ગંભીર ભૂલ કરેલી છે અને તેઓનું એ પગલું સમગ્ર સુપરેલા અને સ્વમાનમીય હોદ્દા તરફથી વગોવાવાને પાત્ર છે. ડો. ઈસ્લીશ એ પ્રજાના એક સભ્ય છે કે જે રાષ્ટ્રિય અભિમાનને મોટું મહત્વ આપનારી છે અને પોતાનું રાષ્ટ્રિય ગૌરવ ટકાવી રાખવા ને લીધીનું છેલ્લું ટીપું રેડવાને તૈયાર છે. એ જોતાં આપા અપમાનભરેલા ભેદભાવની સામે વિરોધ કરનારાઓને તેમણે "શેરસ્તે હોરવાયેલા" અને "ખરી વસ્તુને બદલે પડછાયાની વિશેષ ચિંતા કરનારા," અને "ખોટા વર્ગીય લાભોને મહત્વ આપનારા અને આ હીલચાલની પાછળ રહેલા સિદ્ધાંત અને ભાવના ને સમજતાં શોચનીય રીતે ચુકેલા" તરીકેની ઉપમાઓ તેમણે આપવી અયોગ્ય જ ગણાય. ખરી રીતે તો એ ઉપમાઓ તેમને પોતાનેજ લાગુ પડે છે કેમકે હીંદી કોમે એક સિદ્ધાંતની બાબતમાં લીધેલી ટેકને તેઓ પીછાની શકતા નથી. હીંદીઓ સેન્ટ જોન એમ્બ્યુલન્સની બલા હેઠળ રહી ફર્સ્ટ એડનું કાર્ય કરવાને ઘણાજ ખુશી છે જો તેઓનું સ્વમાનભંગ કર્યા વિના તેમાં દાખલ કરવામાં આવતા હોય. નહિ તો પછી કોલોનીયલ બોર્ન એન્ડ સેટલર્સ ઇન્ડિઅન એસોસીએશને ખરેજ કહ્યું છે કે તેઓ પોતાની સ્વતંત્ર સંસ્થા સ્થાપીને ફર્સ્ટ એડનું કાર્ય ચાલુ રાખશે. એસોસીએશન તરફથી આ પગલું યોગ્યજ લેવાયું છે અને તેને સમસ્ત હીંદી કોમે ટેકો આપી સેન્ટ જોન એમ્બ્યુલન્સ તરફથી થતું અપમાન સહન નહિ કરવું જોઇએ. આમાં પણ સેગ્રેગેશનની નીતીનીજ ગંધ રહેલી છે અને સેગ્રેગેશન નો વિરોધ કરીએ તો આનો પણ વિરોધ કરવોજ જોઇએ.

રચનાત્મક કાર્યક્રમ

અહિંસક સ્વરાજમાં કોઇનો પોતાનો હક જાળવવાપણું નથી હોતું પણ પોતાનો ધર્મ જાળવા પાળવાપણું અવશ્ય હોય છે. કોઇ ફરજ એવી નથી કે જેને છેવટે કંઇક હક ન હોય. અને ખરા હક કે અધિકાર એ કે જે કેવળ પાળેલા ધર્મમાંથી ઉત્પન્ન થાય છે. જે સેવાધર્મ પાળે છે તેનેજ શહેરીના ખરા હક મળે છે, ને તેજ જાળવી શકે છે. વહુ બોલવાનો, મારપીટ કરવાનો અધિકાર તો સહુને છે, પણ તે અધિકારનો અમલ કરતાં અમલ કરનારને તેમજ સમાજને નુકસાન થાય છે. પણ વહુ ન બોલવાનો એટલે સત્યનો મારપીટ ન કરવાનો એટલે અહિંસાનો ધર્મ પાળે છે તેને જે પ્રતિષ્ઠા મળે છે ને તેને ઘણા અધિકાર આપાયે છે. અને તેવા માણસ પોતાના પણ સેવા સારૂ વાપરે છે, સ્વાર્થ સારૂ કદી નહિ.

* *

યુવકોએ—નવજુવાનોએ ચરાળ બનવાનું છે. એક નાના સરખા પાત્રમાં પૂરાઇનેજ વરાળ તેજસ્વી શક્તી બને છે; બારેજ તે વિરાટ ગતી આપે છે અને બીજા સરખા યોગ્ય માર્ગે બહાર નીકળીને મોટા મોટા બોજા ચડી શકે છે. યુવકોએ સ્વેચ્છાએ પોતાની શક્તીને કેદ કરવી ઘટે અને યોગ્ય તથા જરૂરી મોકામાંજ —સત્યાગ્રહની સ્વયંસેવા દ્વારા—તેને બહાર આવવા દેવી ઘટે. — ગાંધીજી.

સેન્ટ જોન એમ્બ્યુલન્સ બ્રીગેડની હિંદી ટુકડી

ડરબનના તંદુરસ્તી ખાતાના ડેપ્યુટી મ્યુનિસિપલ ઓફિસર ડૉ. જી. ટી. ઇન્સીઝ ફરજના રીતી ડાર્બિન્સ્કીની ફરતે ગ્રેટ ટ્રેનીંગ ગ્રુપ-કમીટી સમક્ષ રજુ કરેલી એક નોંધમાં જણાવે છે કે :

સેન્ટ જોન એમ્બ્યુલન્સ બ્રીગેડની હીંદી ટુકડીઓ તેઓને માટે કરાવવામાં આવેલો પોષાક પહેરવાને ઇચ્છુક નહિ માલ તો મજબુર એસ્કરની સાહજીક આફ્રિકાની સાથે તરફદો તેઓની સાથે નીચમજબુતને માટે સાધનોમાં વાપરવામાં આવશે અને તે ઓઢશે સુધી કે નાટાલમાં હીંદી ટુકડીઓ ને બાતલ કરવામાં આવશે.

દક્ષિણ આફ્રિકામાં ચાર જાતના પોષાકો રાખવામાં આવ્યા છે. એક યુરોપીયનો માટે, એક કલર્ડ લોકો માટે, એક હીંદીઓ માટે અને એક નેટીવો માટે.

ડૉ. ઇન્સીઝ જણાવે છે કે હીંદીઓ માટે રાખવામાં આવેલા પોષાક વિશે પણ વર્ષોથી ચર્ચા ચાલતી આવેલી છે. હીંદીઓ કહે છે કે તેઓને માટે રાખવામાં આવેલો ખાખી પોષાક—કે જે કેપ્ટાઉનના અને પુર્વ આફ્રિકામાં પણ હીંદીઓ તરફથી તે પહેરવામાં આવે છે—તેઓને નાના કોમનો બ્રાન્ડ ઉપાડી પૂરતા પોષકો પહેરે છે તેવા પોષાક સમાન છે.

બીજા પ્રાંતોના સ્વયંસેવક બ્રીગેડના સ્ટાફ તરફથી નાટાલની સમક્ષ હીંદી ટુકડીઓ પાસે થી એવી ખાત્રી માંગવામાં આવી હતી કે તેઓ પોષાકના નીયમોનું પાલન કરશે. મ્યુનીસીપા લીટીની હીંદી ટુકડીએ જણાવ્યું હતું કે જો બીજા સમગ્ર પ્રાંતોની ટુકડીઓ દાખલો બેસાડશે તો તેઓ તેઓને માટે રાખવામાં આવેલો પોષાક પહેરવા તૈયાર છે.

બીજા પ્રાંતોની ટુકડીઓ તરફથી આ જાહેરાત કરવામાં આવેલી હતી કે તેઓ પુરતપણે પડી ભાંગવા આવ્યા હતા પરંતુ છેલ્લી ઘડીએ એવી માહિતી મળી છે કે જાહેર ટુકડીઓએ પોતાની વફાદારી બદલેલી નથી. આ સંજોગોમાં દેખીતું છે કે મ્યુનીસીપાલીટીની ટુકડી પણ નીયમને અનુસરવાની ના પાડશે, નહિ તો તેઓ નાપસંદ થયેલા પોષાકનો ત્યાગ કરે એટલા ખાતર પરંતુ તેઓના અન્ય દેશબંધુઓની ખુશી ગેરહાજર નહીં જવા ખાતર અને કદાચ તેઓનો બહીષ્કાર થાય એ ભયને ખાતરે.

ડૉ. ઇન્સીઝ કહે છે કે એ હીંદીઓ નીયમનું પાલન નહીં કરે તો પછી તેઓને બાતલ કરવા સીવાય બીજું પગલું ભરવા તરફથી શો રીતે સક્ષ થવાય એ સમજી શકાતું નથી.

મજકુર બ્રીગેડ જેવી સેવાઓમાં યુરોપ નીયમ પાલન અને સફાઇ કરવાની ટુરસ્તજ પાળે પણ એ તેની ખુબ કરતીના માટે આવશ્યક છે.

ડૉ. ઇન્સીઝ જણાવે છે કે એવું બનવાનું આવે છે કે આ ચળવળ હીંદી કોમના ચોકકસ ગેરસ્તરે દોરવાયેલા સાધનો તરફથી ચલાવાઇ રહી છે, કે જેઓ ખરી વસ્તુને બદલે પડછાયાની વધારે ચિંતા રાખે છે. પરંતુ એ દેખીતું છે કે સીધી રીતે સેન્ટ જોન બ્રીગેડની દક્ષિણ આફ્રિકાની એકઝેકયુટીવ અને આડકતરી રીતે ડાર્બિન્સીલ ચોકકસ વર્ગના લોકોને પોતે વધારે ચિંતા રાખનારા અને જેઓ આ કીલ્લાની નીચે રહેલા સીદ્ધાંતો અને બાબતના સમજતા શોચનીય રીતે ચુકેલા છે તેઓના દુકમથી દોરવાઇ નહી શકે

મ્યુનીસીપાલીટીની હીંદી ટુકડીઓને જો ફોજદારી નાબુદી પડશે તો શોચનીય મત પડશે કેમકે એ ટુકડીઓએ સારી જાતના સભ્યપાત આકર્ષેલા છે, કે જેઓએ પોતાના કામમાં ઉત્સાહ અને બુદ્ધિપુરઃકે રસ લીધેલો છે. આપણે બાતલ ઓફસું ફુગેરવું જોઇએ કે નાટાલ મીનિસ્ટ્રીઅન બ્રીગેડે હીંદીઓના પોષાકની બાબતમાં બારી રજુઆતોને સ્વીકાર કરેલા આપેલો છે."

સેન્ટ જોન એમ્બ્યુલન્સ બ્રીગેડના આસીસ્ટન્ટ કમીશનર ડૉ. રતનજી કાપલીએ "નાટાલ મરકયુરી" ના પ્રતિનિધિને જણાવ્યું હતું કે નીચલોકોમ કરનારાઓની સામે એકજ રીતે વર્તી શકાય એમ નથી ને તેઓને બાતલ કરાને. આ તકરાર ઘણા સમયથી ચાલી રહી છે અને હવે તેનો અંત આવવો જોઇએ બાતલ કરવાની જરૂર પડશે કે કેમ એ હું નથી કહી શકતો. જેટલો બ્રીગેડમાં જોડાવા છે ત્યારે તેઓને નીયમોને સમજવામાં આવે છે અને જ્યારે એક નીયમ પોષાકની બાબતનો છે. જો તેઓ નીયમો સ્વીકારે અને પછી પોષાક પહેરવાની ના પાડે તો કોરસ્ત બાંધ પ્રમોશો મળવાના.

કોલોનીયલ બેંક એન્ડ સેટલર્સ ખ્રિસ્તિઅન એસોસીએશનના જવાબ

કોલોનીયલ બેંક એન્ડ સેટલર્સ ખ્રિસ્તિઅન એસોસીએશનના સેક્રેટરીએ કરબનના ટાઉન ક્લાર્ક પર તા ૧૭ એપ્રીલના નીચે પ્રમાણે પત્ર લખ્યો છે :

"સાહેબ,—ચર્ચમાનપત્રમાં પ્રસીદ્ધ થયેલા રીપોર્ટ પરથી તેમજ અન્ય રસ્તેથી મળેલી ખબર પરથી જણાય છે કે સેન્ટ જોન એમ્બ્યુલન્સની હીંદી ટુકડીઓના પોષાકનો સવાલ, જેટલે કરબનમાં તમારા હીંદી કોમપ્રતિનિધિઓ સાથે થયો છે તેટલો કરબનમાં, કે ઇન્ડીયા તરફથી તમારી મીનિસ્ટ્રીયલ અને સમ્બન્ધકારી સમક્ષ રજુ કરવામાં આવેલો છે. — કે કેટલા ઇન્ડીયન જણે છે કે નાટાલના પાડોશના આવતા બિરાદરોમાં નાટાલ કોન્ડકશન કોમ્પેનીનો તેમને ટેકો મળ્યો હશે છતાં હીંદી કોમના ટેકો છોજ નહિ.

મારી એસોસીએશનને જણાવીને બેક માન છે કે આ બાબતને એક મીનિસ્ટ્રીયલના બાબત અનાવશ્યક આવી છે ત્યારે મારી રીતે તે હીંદી કોમ અને સેન્ટ જોન એમ્બ્યુલન્સના કમાન્ડર વચ્ચેની છે.

હીંદી કોમને લાગે વળગે છે તેટલે ઠરાવકે વર્ણ કે જાતીના આધારે કોઇ પણ જાતનો ભેદ પાડવામાં આવશે તેનો મારી એસોસીએશન તરફથી વિરોધ કરવામાં આવશે.

મારે ભાગ્યેજ કહેવાની જરૂર રહેતી હોય કે મારી એસોસીએશન હીંદી કોમમાં કરટે—એક અને એમ્બ્યુલન્સના કાર્યને સંપૂર્ણ ટેકો અને ઉત્તેજન આપે છે અને હીંદીઓ એક સિદ્ધાંતને ખાતર વિરોધ કરે તેથી જો સેન્ટ જોન એમ્બ્યુલન્સના કમાન્ડર તેઓને બાતલ કરવાને જોરી લડતીનો ઉપયોગ કરશે તો હીંદીઓને કરટે—એકનું કાર્ય કરવાને પોતાની રજા ત્ર ચોરમા જેવી કરવાને બદલ આપવામાં આવશે.

અમારા સમજવામાં આવ્યું છે કે સેન્ટજોન એમ્બ્યુલન્સનો પોષાક જગતબારના એક ચરગોજ છે સિવાય કે આગોકબારના કામે કોઇ કુકડી જુદો પોષાક રાખવા માગતી હોય દક્ષિણ આફ્રિકા કરી બીજ ચાલ આ બાબતમાં પણ કરજીયાત બેકારાય ધુસકારાના આગે છે.

અમે આશા રાખીએ છીએ કે કમા-ડર એમ્બ્યુલન્સ બ્રીગેડના આદેશોની પાછળ રહેલા વાયરી આ બાબતને નિકાલશે અને હીંદીઓ તેમાં સામેલ થશે કમ તેમ કરશે."

—:o:—

સેગ્રેગેશન નીતી ઘડવા એક કમીટીની આગણી

તા. ૧૨ મીએ રાતના એચ. એ. ડી. હોલમાં યુરોપીયન મોબકતદારો આગણ બાબતે આપતાં મા. એસ. જે. ડીવીએ એક અરજી નેટીવ બાતાના બચાન ગી. કેમન ઉપર મોકલવાની છે તે વીશે સમજુતી આપી હતી. તેમણે કહ્યું કે યુરોપીયન અને બીન-યુરોપીયનના બાબતે તપાસ કરવા એક કમીટી નીમવી જોઇએ જેમાં સરકારના તથા બીજા મંડળોના પ્રતિનિધિઓ હોય અને જેઉને કેવી રીતે જુદા વસાહતો તેની તપાસ કરવી એમા યુરોપીયન જનતાની પાસે રહેતા હોય તથા બધા બીન યુરોપીયનોના માટે જુદાં રાહિનસીપ મહાલ્લો બનાવે અને તેમા તેઓનો રહેવા કમ પ્રમાણ જુદા ભાગ પાડવા.

સર રાધાકૃષ્ણને રેડીયોમાં બ્રોડકાસ્ટ કરેલું ભાષણ

ગોળવાર તા. ૧૯ મીએ સર રાધાકૃષ્ણને કરવનના બ્રોડકાસ્ટીંગ સ્ટેશનથી નીચે પ્રમાણે ભાષણ કર્યું હતું :

મારાં આ દેશમાં ચાર કે ચાર અઠવાડીયાં ના રહેવાનું દરમીયાન દક્ષિણ આફ્રિકા ના હીંદીઓએ મારે જે પ્રેમભર્યો સત્કાર કર્યો છે તેને માટે તેઓનો હું આભાર માનવાની કંઈ તક લેવા ઇચ્છું છું.

મારી ઇસ્ટરની રજાનો કેટલોક ભાગ આ સુંદર દેશમાં ગાળવાનું મારા માન ઓનરેબલ જનરલનું નમ્રભર્યું નોંતરું સ્વીકારી શક્યો છું તેથી મને પણ ખરેખર આનંદ થયો છે. ઓનરેબલ જનરલના લાયક ધર્મપત્નિ મીસીસ સ્મટસને પણ જ સંભાળથી મારી આગતા સ્વાગતા કરીને આ દૂર દેશમાં મને ઘર જેવું કરી દીધેલું છે. જે જે મુખ્ય સ્થળોની મેં મુલાકાત લીધી છે તે સ્થળોમાં યુરોપીયનોએ મને ખરેખર આવકાર આપ્યો છે. સ્થળના મુખ્ય અમલદારો નાગરીકો તરફથી થએલા સત્કાર ના મેળાવડા, લેપટાઉન અને જોહાનીસબર્ગમાં યુનીવર્સીટી તરફથી થએલા મેળાવડા, જુદી જુદી કોમોના તેમજ સરકારના પ્રતિષ્ઠિત પ્રતિનિધિઓ સાથેની બાનગી મુલાકાતો વિગેરેમાં મારું જે સન્માન થયું છે તેનો અનુભવ ચિરસ્મરણીય રહેશે. તમોએ આપણા અમલદાર સાહેબો તરફ પક્ષપાત બતાવ્યો હોય એમ કહેવાય નહીં પરંતુ આ દેશમાં મારા રહેવાનું મુખ્ય અને આનંદદાયક બનાવનાર તમારા જેવા ઉદાર અને દરેક સર્વનો હું હાર્દિક આભાર માનું છું.

યુરોપીયન પરિસ્થિતિ

આ દેશમાં આપણા ભારતીય યુરોપીયન પરિસ્થિતિ બાબત ચિંતાજનક રહી છે એમનો આપણે એક પણ પ્રતિનિધિ અગાઉથીજ કહી ગયો કે જે યુરોપમાં વસી રહેલી મહાન પ્રજાએ અને તેઓની મહાન સિદ્ધિઓના પ્રશંસક નહિ કરતો હોય. ક્ષિતિજ પર ઘેરાતા ઘનઘોર વાદળા જોઇને તેનું હૃદય ખિન્ન થાય છે. નિરંકુશતાની સામગ્રી એક ભયંકર કાળા વાદળાંની જેમ પ્રસરી રહી છે. ત્રાસ એ તો રાજ્યોની ચાલી પદ્ધતિ થઇ ગએલી છે. જ્યાં ત્યાં ભય પ્રસરી રહ્યો છે અને આપણું હૃદયો સ્તબ્ધ થઇ જતા જણાય છે. આપણે કેમ બચી નથી શકતા આ આપણ જાત કેમ યુધ્ધ અને વિનાશ બની ગયું છે વિચિત્ર અને કોયડાની બનાવોને આપણે કેમ સંમત થઇ શકીએ છીએ એ પ્રકારો રજા વિચાર ઉપસ્થિત થાય છે. સામાન્ય જુલ્મગારો વધારવાને, ગરીબી અને રાષ્ટ્રીય પતન અને સામાજીક માનભંગના અન્યાયો જે દૂર કરવાના, માનવ સમાજને બીજે વધારે અનુકુળ સંસ્થા સ્થાપવાના આપણી પાસે અનેક ઉપાયો છે, પરંતુ જગતના અગ્રગણ્ય રાજ્ય સત્તા એજ રાષ્ટ્રિય જીવનનો એકમાત્ર આદર્શ છે કે જેને આતર સત્ય અને સ્વાતંત્ર્યના સધળા સીદ્ધાંતોને હોળી દઇ શકાય છે, એમની ખુલ્લમખુલ્લી માન્યતાને લઇ પણ ધણી રહ્યા છે. જગતના રાષ્ટ્રો હુંફ ગીલાફ અને ઉખરેળ ઉંદરોઓથી ભરેલા એક ગાળામંદીર સમાન બની ગયાં છે કે જેમાં તેઓ એક બીજાને ગાળી રહ્યાં છે અને પોતાના દુનની ચરબુઓના રમકડાનું પ્રદર્શન કરી રહ્યાં છે અને બધા જ માનવથી રમી રહ્યા છે. ઓર્ડર સત્તા અને સંપત્તિની પેલછા ભરેલી હરીફાઇ, કુદરતના બળોનો પ્રયોગ કરવાની માનવીની અસલ વિકાસ પામી ગએલી ભયંકર શક્તીઓ સામાન્ય ચિંતા અને દહન, લોક અને જગતનું રાજ્ય વધારે પ્રલય બનાવી દીધેલાં છે. વસ્તીની ગઢબનાવટ યાને તેમના ખત દોલતપરથી, તેઓની બુદ્ધની સામગ્રીઓપરથી અમારા જે વાર્ષીક પા. ૫૦૦ નહીં કમાતા દોષ તેને દશ મજુરીનો ગીણત નથી આવે છે, જે રાષ્ટ્ર પોતાના જાનવ બળને એક મજબુત કીલામાં ફેરવી દેવા ચુકયુ તેની સામે યાને આપણા માનસને ત્રાસ માર્ગે દોરવવામાં આવી રહ્યું છે અને આપણામાંના અસંખ્ય શાંતીઓને પણ રાષ્ટ્રીય રીતે વર્તવું મુશ્કેલ બનતે અશક્ય થઇ પડયું છે. સુધારાની ગતીમાં પીછેહઠ નાખનારી ચળવળ આજે આપણે ફેલાયેલા છીએ ને આપણી જુની જાતીમ આત્મ પર્યંત સંરક્ષણમાં છે, કે જેને આપણે બચાવવાથી પણ રહ્યા છીએ એ સંસ્થાઓએ હજારો વર્ષના બાંધકામ પરીણામો આપેલાં છે ગુલામીપ્રથા, અંધકારમાંથી સ્વાતંત્ર્યના, અને જુદી જુદી કોમોના મીશ્ર મેળાવડા હોવા છતા પણ સુધારો નામે થઇ ગયા કેમકે બીજો ઓપ્શન નહીં થા હતા. ગુલામો પણ, અને ગેરહક, તેઓની ગરીબી અને ગમારી પાછળ બીમાર જનતાની ગુલામી, તેઓની દરીદ્રતા, અને તેઓની ગરજના પડઘાયા હતાં. સુધારાને રોગે પણ ઘર કર્યું હોય એમ લાગે છે. પરંતુ કરીસ્તમ ૧૯૦૦ વર્ષ પોપલ ગુર્દેનસાહનની ક્ષમા રતના પુકા ઉઠી ગયા રોમના રાજ્ય ચાલુ પરતુ ને અરાજકતાની શાંતી કરી, દુઃખદાયક ગુલામગીરીનો અનીષ્ટાઓ સ્વીકાર થયા હતા. રોમનાં પતનનું કારણ ગુલામગીરી હોવાનીજ ઇતીહાસકારો ઘડાયા. નહીતું પરંતુ પહાડના જોખમના જેટલોજ બીજા આંતરીક સડો હતો. સીનોનીયસ ના ગ્રંથોના આપણે ખાસ ઉકરતો અને ચટકીઓ પરના મુદ્દાઓનું વાંચીએ છીએ. આધુનીક સમારા માં પણ આજે આપણે મુધારાઓનું પતન કરનારાં સબળ તત્વો રહ્યા છીએ. સહિષ્ણુતા અને ઉદાર અસ્તિત્વ ઘટ રહ્યા છે, દુઃખીઓને ગારે પાસપણી નથી, એક આરામ પ્રીય થઇ પડયો છે, જગતના રાષ્ટ્ર થયી ગયા છે, જ્યાં અને કાલીના આધારે ગુલામોના ખલાયદા વર્ગના પારકાગ રચી રહ્યા છે.

સર રાધાકૃષ્ણનનો વિદાયગીરીનો સંદેશો

ગોળીસ તા. ૧૪ મીએ કેપટાઉનથી મીનચેસ્ટર કારણાર્થ ઉપડતા જતા પહેલાં તેમને સર રાધાકૃષ્ણને સા. આ. પ્રેસ એસોસીએશનને વિદાય ગીરીનો સંદેશો આપ્યો હતો જેમાં તેઓ યુનીયનમાં પોતાનું રહેવાનું સુખકર અને આનંદ દાયક જનાવવામાં જેઓએ મદદ કરેલી છે તેઓ સર્વેનો આભાર માને છે.

વારેઘડી આ ખામોશે કેવળી દિલ જખાનો માર્ગ ખુલ્લો કર્યો એમ વદાણને દેવનાર પધારી પણ એક હીંદીજ હતા એ હકીકત તરફ ધ્યાન ખેંચી વધુમાં તેઓ જણાવે છે કે :

"અત્યાર બાદ કમબખ્તના વર્ષોમાં હીંદીઓ આ દેશની સરહદની દીનાંતિથી રોકવીના ખેતરોમાં કામ કરવા દક્ષિણ આફ્રિકા આવ્યા હતા. તેઓએ આ દેશને પ્રીયજનોમાં કેટલોક પ્રદેશ આપેલો છે એ વાત સ્વિકારાયેલી છે અને બધી છે કે જો તેઓને તક આપવામાં આવે તો આ દેશના આગામી ઇતીહાસમાં તેઓ હજુ પણ વધારે અગત્યનો ફાળો આપશે. એ સત્યદારી પ્રાપ્તી તરીકે બાબતો બધુ સમજી ના નીવડયા હોય તો તેનો અર્થ માત્ર એટલોજ છે કે આપણે આપણા રાજકીય સંસ્થાનોને ત્યારથી અને અકલ ઇન્સાફના સીદ્ધાંતોપર રચવા જોઇએ. સ્વતંત્ર પ્રજાના વધારે ઉદારતાથી કામ ના કરવાથી તો બીજા કારણે શક્ય નહીં કે હીંદીઓ ખાવે ખુશી થશે અને એક કલ્યાણી અને આબાદ દક્ષિણ આફ્રિકા રચવામાં મદદગાર થશે.

બાકી રહ્યો નીચે, - જેમણે મારા દુઃખ દક્ષિણ દરમીયાન મારા પ્રત્યે બતાવેલ લાગણી ભરી છે, તેઓને : ખુશી પ્રકટ કરું છું કે આ દેશમાં તેઓની પ્રગતિને [illegible] સાથેથી નિહાળવાનો મોકો મળ્યો છે. હું ઇચ્છું છું કે જેઓ વધારે સારી સ્થિતિ ભોગવી રહ્યા છે તેઓ પોતાના ગરીબ બંધુઓ પ્રત્યે પોતાની જવાબદારી સમજશે. હું જોઉં છું કે દક્ષિણ આફ્રિકાના હીંદીઓનો હજુ તો એકજ છે પરંતુ ઇતીહાસ કરતા વ્યક્તિઓના કારણે કેટલાક ભાગલીયો છે

હીંદી કોમના ગૌરવનો આધાર તેઓની હાલની સ્થિતિ સુધારવાને તેમના સંયુક્ત વ્યવસ્થિત પ્રયત્નમાં રહેલો છે દક્ષિણ આફ્રિકાના હીંદીઓ આ દેશ, કે જે તેઓનું સ્વિકારાયેલું વતન છે, તેના વિકાસને માટે અને તેઓની પોતાની સ્થિતિ સુધારવાને એકજ સંસ્થામાં સ્થેટાઇને કામ કરી રહ્યા છે એ; જો હું જાણીશ તો બન અપૂર્વ આનંદ કરીશ. તેઓનાં પડા- ગ્રોસોનો તેમને બધીજ બધ પડે એવું તેઓએ કરવું બધુ તાક કરવું જોઇએ."

જે સમાજ વ્યવસ્થા સામાન્ય જન હીનને માટે નથી પરંતુ સત્તાધારી ધરાવતી વ્યક્તિઓ અને રાષ્ટ્રોને ગારેજ છે તે મુળથીજ અન્યાયી છે અને સત્યબળથીજ તેનું રક્ષણ થઇ શકે. આપણી અહિંસકસામગ્રિ કે જેને આપણે ભુતથી સુધારો કહીએ છીએ તેનું રક્ષણ કરવાને આપણે બાહ્ય અધ્યાત્મિક વસ્તુઓ જેવી કે બખ્તરસજ્જ અને વિનાશકારક સજ્જોનાં શીખાસ ભુલી ગયા છીએ.

આપણા અન્યાયો અને લોભના ભોગ બની પડેલાઓ સામે આપણે રક્ષણ કરવાને આપણા મુલ્યાંકનોને આપણે ગાનવસંહાર કરવા કહીએ છીએ આપણા ગીતાકારોનાં અને વર્તનોમાં મોટું પરીવર્તન નહી થાય તો આપણી જાતીનો નાશ થશે, અને તે કુદરતી રોગો કે આક્રમણોથી નહી પણ આપણા કહેવાતા સુધારાથીજ થશે.

હું આશાવાદી છું. મને વીશ્વાસ છે કે મનુષ્યનો જુલ્મો કાયમને માટે ટકનારી નથી નહી સકાય જગતના ઘણીક ભાગોમાંથી મનુષ્યજાતીની મુલ્ય સદવૃત્તિઓ નાશ નહી થઇ શકે જુદા જુદા દેશોના લોકો શાંતીથી રહેવાને ઇચ્છતાજ છે. તીરસ્કાર, દમન અને બીજા ભોગો જય જે તેઓના નેતાઓ તેઓનામાં રોપવા ગયા છે તે ગ્રહણ કરવા તેઓ નાખુશ છે. પોતાની જાતના અને પોતાના દેશના નવી રીતોથી પરીવર્તનોના ફળો ભોગવવાનું તેઓના સ્વભાવમાં નથી. પરંતુ તેઓના કહેવાતા રક્ષનારાઓ તરફથી તેઓનામાં ઝેર રોપવામાં આવ્યું છે આપણે ઓવા નેતાઓની જરૂર છે કે જેઓ જીવનના કુદરતી પ્રરાઓમાંથી કુમાર્ગે પકડી જનારા કુત્રીમ માર્ગોથી આપણને ઉગારી શકે. જે સ્વતંત્રવાદ અને સાક્ષીપણાદ આપણી હલકી પ્રવૃત્તિઓને ઉશ્કેરનારો છે અને આપણને ઉતરડાને, પ્રમકાવવાને, લુટવાને, મારવાને પ્રેરણા કરે છે અને તે બધું કેમ જાણે મહાન ધાર્મીક પ્રવૃત્તિથી અને ઇશ્વરી પ્રરણાને અનુસારી થતું ન હોય એવી સાવચેતીથી કરીએ છીએ તેને સ્વતંત્ર મનુષ્ય તિરસ્કારે છે. તેને સમર્થ જાતીઓ અને રાષ્ટ્રો એકજ ઇશ્વરની બાજા નીચે ભાસે છે.

ન્યાયીપણું અને સજ્જનતા એ આપણો કુદરતી સ્વભાવ છે. પરંતુ આપણા કાયદા અને આપણી સંસ્થાઓ આપણને દુરિજન બનાવે છે. આપણામાંથી મનુષ્યત્વ ચાલ્યું ગયું છે. માનુષાચરણ નષ્ટ થઇ ગઇ છે. વચ્ચે ગાનવીની ઇચ્છાને અટકાવ બનાવી દીધી છે. ઇચ્છા અનીચ્છાએ સ્થાપીત વાતાવરણની જરૂરીયાતોનાં આપણે ગુલામ બની ગયા છીએ આપણામાંના પણ માની બેઠેલા છે કે આધુનીક જગતની સુલેહ વચ્ચે સુધરી શકે તેમ નથી આપણે તેમાંથી બચવાનું આયવા તેમાં ભાગ પાડવાનું છે. એ વસ્તુ સત્ય નથી. પ્રગતના સીદ્ધાંતે મનુષ્યના આત્માને અનેક ગુલામોમાંથી છોડાવેલો છે અને હજુ પણ તે આપણને છોડાવી લેશે. તેને શું કામ કરવું જોઇએ તે આપણને ઉઘાડી લેશે. આપણે મનુષ્ય બનીએ. મહત્વના વસ્તુઓને સોંપી દઇએ આપે મનુષ્ય બનીને બાકીનું કરવાનું તેઓને આપણે કુદરત સાધન કરીએ.

હિંદી પ્રશ્ન

દક્ષીણ આફ્રિકામાં મારા હીંદી દેશબાંધુઓ અમારા આ પ્રતીબંધીત કાયદાઓ તથા નીયમો નથી રચ્યા અમે પોતાનામાંના સૌના ઉચ્ચતમ તેના વર્ણનો બાકાત આપણાનો સહન નથી કરવા પડતાં એમ જો હું કહું તો અસલબર સમાજ એ મુશ્કેલ છે પરંતુ તેને ઉદારતાથી ધ્યાન દેવું આવશ્યક છે. દરેક મનુષ્યને જો સ્વાસ્થ્યી જીવનારી, સમાજના સુખી અને સ્વમાન ભોગ અંગ તરીકે રહેવાની પુરતી તક આપવામાં આવે તો તે એક શક્તિ થઇ પડે એવો આપણે વિશ્વાસ રાખવો જોઇએ. પુરો વીકાસ અને નેતીવનું, રંગીન અને એગાવા-તારીનું એકજ અંશમાં જોડાણ કરી દેવાનું કામ મુશ્કેલ છે પરંતુ અશક્ય નથી તેઓ ચક્રોની ખાન્તાઓ ભલે રહે પરંતુ તે વિશેષકરતો નહી થતા જોઇએ. એક કોમના સંપત્તિ અને મજુરી, મુખ્ય નાયક અને નકરી ગોલવણો જે રાજ્યમાં ન્યાયથી નહિ થતી હોય તે રાજ્ય લાંબો વખત નભી નહિ શકે. જુદી જુદી કોમોમાં દક્ષીણ આફ્રિકા જો તેઓનું વતન છે તો તેમાં વધતા ઉદ્યમ કરવાની તેઓનામાં સ્વદેશાભિમાન ઉત્પન્ન કરવાની, અને તેના કાયદા અને સંસ્થાઓ તથા તેઓને પોતાના મનુષ્યત્વ નો સંપૂર્ણ વિકાસ કરવા દેવાની પ્રત્યેક દુરંદેશી રાજનીતીજ્ઞની નેમ હોવી જોઇએ. હું એવા વિચાર ધરાવનારા નેતાઓને જાણું છું કે જેઓ રાજ્યની સહિસલામતી, સુખાકારી, શાંતિ અને આબાદીને બાદર સત્યના પોતાને માટે સ્વતંત્રતા અને બાકીનાઓ પર ની પુનાઇ ઇચ્છવા ઘણી જોઇએ તેના બદલે બારો ઓરી આવા અને પ્રાણના ભોગ કે ઉંચા ઓવા બાબી અને આબાદ કરિયા આફ્રિકા સ્વતંત્રતા સમાન નીવડશે, કારણ બાપ વિનાની બાબાડી એ રોગ પર બાકીની પ્રગતિના કોરી છે.

સહજીવનના પ્રશ્ન

દાદાસાહેબ કાકા કાલેલકર

ત્યારે ખરેખર મું ઓઓના પ્રશ્નો એમની પર છોડી દેવા ઇચ્છતો હતો, તે એ પ્રશ્નો એમના જ હોય તો. પણ તેમ નથી સ્ત્રી અને પુરૂષ અલગ થઇ નહી શકે, અલગ રહી નહી શકે. ઓ અને પુરૂષમાં જાતીનો તફાવત છે, સ્વભાવનો તફાવત છે, જીવનકાર્યનો પણ તફાવત છે; પણ આટલું છતાં, અથવા આ પ્રકૃતી ભેદ છે તે કારણે, જાતીને સાથે જ રહેવું પડે છે. ગોયટે ફોસ્ટમાં કહ્યું છે કે "એક આત્માએ પોતાના બે ભાગ કર્યા—પતી અને પત્ની. જોગ એક બીજાને બે ભાગ જોઇ છે તેમજ સ્ત્રી અને પુરૂષ છે." એટલે, આપણી સામે જે મુશ્કેલ પ્રશ્ન પડયો છે તે કેવળ સ્ત્રીઓની સમસ્યા નથી. એવો પ્રશ્ન હોઇ શકે નહી. આપણો પ્રશ્ન છે સહજીવનની સગવડનો. આમાંથી ઘણીખરી સામાજીક મુંઝવણો ઉભી થાય છે. જો હું સામાજીક રીતરીવાજોના ધોરણ પર એટલી જ વાત રજુ કરું કે ગૃહ્ય કેવળ સ્ત્રી કે પુરૂષની જોઇ નહી, હોઇ શકેજ નહી, બંનેનો પ્રશ્ન એક સાથેજ છે, તો મારો ઉદ્દેશ સફળ થયો ગણાય.

સ્ત્રી અને પુરૂષ ઓકમેકના ભિન્ન છે, પુરક-શીલ છે, એમનું સહજીવન હાનિકારક છે; માટે બન્નેને જરૂર હોય એટલાં પુરતાં જ નજીક સંબંધો રાખવા, બાકી બન્ને વચ્ચે ચુસ્ત અંતર રાખવું, આવી આજની સામાન્ય સમજુતી છે. આ અંતરના મુલ્યાંકનો પરની અંદર અને પુરૂષ પરની બહાર દબાણને પરિણામે ઘણી વાર ઉભા થાય છે. પતિ અને બેટ. અને વાઇફ (wife) શબ્દોનો ઘણીવાર જે વ્યુત્પાદી આપણે આ દોકરી ફુલીનાં એટલે ગાય દોહનારી કહેવાય છે. ઘરના પશુ એ બાબતથી જ્યાં ત્યાં પુરૂષ પરથી સાંધે તાલ તો ન કરે પણ એનું પોતૃત્વ ભોગ ન થઇ ઘરની અંદર પણ નાની છોકરીઓ ન રોનીઓ સીવાય સ્ત્રી—પુરૂષની વાત પણ ગાર્હસ્થિક કરી નાખવામાં આવી. જો સહજીવન, સંબંધાપેક્ષ હોની કારક હોય તો એના પર ગાર્હસ્થ્યનો મુખ્યપણ જ જોઇએ ઘર, બાજીબુ, દરવાજાઓ, અગાડી પોવર આપણે પ્રાણીઓ નથી મુકતાં બાર પ્રહાર ગાંઠો વર્ષ સુધી આપણે અજમાવે રાખ્યો એવી જે સુરક્ષાવૃત્તિ, સલામતીની આશા રાખેલી તે તો ખરી પણ ઉપરટપ્પુ પ્રસંગનું કૃત્રિમ વધુ સંકુચીત અને નીકારી તો જરૂર પડ્યું જીવનધર્મની દીર્ઘદૃષ્ટી ક્રિયામાંથી દીર્ઘ ગીજ જન્મ. આવી જીવનધ્યેયવૃત્તિમાં પુરૂષને બાને બાપ બનાવવાપણું આવ્યું, પણ ઓઓનું તો દરેક પ્રકારનું જીવન ક્ષીણ બની ગયું.

હવે બીજા પાસું ઓ-પુરૂષની સમાનતા અને સદાચાર પણ જ્યાં કે ગર્ભાધારણ સીવાય બાકીની તમામ બાબતોમાં ઓ—પુરૂષનું જીવન એક કરી નાખવાની કોશીશ થઇ રહી છે. કપડાંની દીશા. પંદરવીસ વરસથી તો એક બનશે જ. કાયાબોરીનાં, ગોઠી પોશાક, બલાર બહુક પહેરી ઘરબારમાં અને દરેક પ્રકારના રમ ઓઓ જીવનમાં ઓઓ બાબ સુધી પુરૂષોનું અનુકરણ નહી કરે ત્યાં સુધી સંપૂર્ણ સમાનતા નહી સ્થપાય એવું ગાનવામાં લોક પેઢા થયા છે. કેળવણી, ધંધા અને કારબારમાં ઓઓ સ્વતંત્ર બનીને પુરૂષોની સામે ઉભી રહે ઓવો પણ એક આદર્શ કલ્પવામાં આવ્યો છે. આમ જ્યાં સમાજ બાબત્યા, કુટુંબ બાબત્યા નાબી રહેશે કે નહી એ એક પ્રશ્ન છે ગર્ભાધારણ કે જેને માટે બાજને કોઇ ઉપાય નથી અને બાદ કરતાં બાળઉછેરનું કામ પણ જે સ્ત્રીસુ-ગુંહો

ઉપાડી લે તો કુટુંબ—અત્યારમાંને તીર્થાજલી માણ જ ન્યમ. સામાજિક જીવન શરીરાદીઓ જેવું બનતા જાય છે. અમારા પ્રવાસીઓ મારેની દોરેલો જેવું બની ન્યમ. આવા જીવનને પણ ઘાટ અને સુંદર માનનારા થોડા પેદા થશે. આજે તો પ્રચલીત

થોડામાત્ર જોવા જીવનને પસંદ નથી કરતો. એક બાજુ અનંતપુરતું બંધીખારપણું અને બીજી બાજુ કૈકુચિમાત્ર જીવનનો અંત—આ બંને છેડાનો પરસ્પર કયાંક મળી શકાય એવી રીતે પ્રયત્નો કરવા લાવવાનો છે. જ્યાં સુધી એવો નીપજે નહીં આવે

ત્યાં સુધી બીજિક્ષણનો પ્રશ્ન પ્રશ્નવાચક રહેશે એ ચુકવું નહીં જોઈએ. બીજિક્ષણનો આદર્શ એમ તે રહ્યો હોય, આજનો સમાજવાદ તો કહે છે કે શિક્ષણ એ સામાજીક જીવનને ઘડવા નું એક પ્રયોગાપર (Laboratory) છે.

દક્ષિણ આફ્રિકાના ટુંક ખબરો

ફ્રેન્ચર્સ કોર્પના ફ્રિંદીઓનો સત્યાગ્રહને ટેકો

એપ્રીલ તા. ૧૬ મીએ રેા. ઇદુ, મેસર્સ એસ બી. ખેદ અને આમ. એ. કાજીમીયાએ ફ્રેન્ચર્સડોર્પના ફ્રી દીઓની મીટીંગ સમક્ષ ભાષણો કર્યા હતાં અને ટ્રાન્સવાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસે આપેલ ના ૧ લીએ પસાર કરેલા સત્યાગ્રહના ઠરાવને મંજુરીએ રેખા આપેલા હતા. સત્યાગ્રહ કેવા રીતે કરવો તેની યોજના ઘડવાને રચ માણસોની એક વર્કિન્સીલ એવું એકઝીકયુટીવ કમીટીએ ને પ્રેસીડેન્સની એક માસ મીટીંગ બોલાવવાની મીટીંગે માગણી કરી હતી.

સેન્ટ હેલ્યુક એક્ટ અને ફીયાસ કનીસ્ટનની બાબતોનો વધેાટી કાઢવામા આવી હતી કેમકે તે સેગ્રેગેશનની નીતી સ્થાપનારી છે અને માત્ર એશિયાટીક ફ્રીદીઓ જંગલો સ્વરમ્ય સોદાપરો જ તેઓનેજ લાગુ કરવામાં છે. ! કાયદો એક મુલાકાત દરમીયાન જણાવ્યું કે સુપ્રત્યાર્પિલા નવા કાયદા ઉપરાંત હવાન કાયદાયો પણ અસંતોષ જનક રહી છે. ફ્રીદીઓ સત્યાગ્રહ કરવાને તૈયાર છે સરકાર જેને ફ્રિંદ સરકાર સાથે વાટાઘાટ કેવાસ કોન્ફરન્સ બેસે તે પહેલાં કન્ટ્રોલ કાઉન્સીલમાં ફ્રીદીઓને યુરોપીયન સત્તાઓનાં પ્રમેય રહ્યા અટકાવનારો કાયદાકીય કાયદો કરશે તો તેની સામે સત્યાગ્રહ કરવામાં આવશે.

કપમાં એક ફ્રિંદી દુકાનદારનુ ખુન

ટાઉનર ચેરી (૨૫) ના હાલ્યન કેપ બજાર ની દુકાનની પાછળના એક ડાબાના ગોદારામાં ત્રણ રવીવારે સવારમાં દુકાનના આસીસ્ટન્ટ અબદુલ્લા ખાનનુ ખુન થયેલું માલમ પડયું હતું. સવારના ૮ વાગે દુકાનના માલીક ડાવિદ કાસમ પેરેા પોતાની રેસ્ટોને રીપોર્ટ કરવા ગયા હતા કે તેની હાજરીમાં કેટલાક બાજનોએ તેના આસીસ્ટન્ટપર હુમલો કરી તેને મારી નાખ્યા હતા. દુકાને જતા પોલીસે ખાનનુ શરીર બીજાનામાં પડેલું જોયું. માથું ઘણાયા સખ્તમાર લાગ્યું થયું હતું અને શરીરપર ખુબ માર પડયો હતો. કાસમની દુકાન બે મહિના સપાંત ખુલી છે અને ટાઉનર ચેરીમાં એક જોકાન રાખેલી છે. કાસમના કહેવા મુજબ તે અને ખાન દુકાનની પાછળ એકજ ગોદારામા સાથે સુતા હતા. શનીવારે રાતે તેઓ બન્ને જુદા પડ્યા ખાનની તબીયત સારી નહોતી તેને પછી વખત બહાર જવું પડયું હતું સવારે ત્રણ વાગે ખાન બહાર ગયા અને પાછા આવતા પેસેજમાં એક માણસે તેને અટકાવ્યો અને

ચીજોની ચાવી માંગી આને ચાવી આપવાની ના પાડી અને તેનાપર હુમલો થયો. કાસમ આ અવાજ સાંભળી બીજાને નીચે બરાબર ગયો ખાન અને બીજા માણસ ગોદારામાં દાખલ થયા અને બાનને જે બીજાના તરફ કાસમ ધસ્યો હતો તે પર લાકડામાં આવ્યો. કાસમે બીજાના પર મારનો અવાજ સાંભળ્યો. કેટલા માણસ ગોદારામા હતા એ તે કહી શકતા નથી. પોલીસ પાંચેક મીનીટ પછી આવ્યા અને તેણે ગોદારામાંથી બહાર આવતાં સાંભળ્યાં તોપણ દૂર ચાલ્યાની ખાત્રી કરવા તે થોડો વખત બારણ રહ્યો અને પછી બહાર નીકળ્યો. બાનનુ શરીર બીજાનાપર પડેલું તેણે જોયું એક નેટીવને ઘાયલ તે પેરેા પોલીસ સ્ટેશને ગયો. ત્યારબાદથી પા. ૪૦ ફ્રેટલી રકમ ઉપડી હતી પણ ચુની અથવા ચુનીઓને ગોદારામાં બજીકના અંદર પા. ૨૦ હતા તે બદિ બન્યા. કુકાનમા ચીજોની ચોરી નથી.

કરબનમાં ફ્રિંદીઓનો બહેબી રો."

આગળ ચુકાદા મારમાં કરબનમાં ફ્રીદીઓ નો "બહેબી રો" કરવાની ના. ચુનામ તરફથી અપીલ થઇ છે. આ શહેરમાં ૨૦ વર્ષોથી ૧ બાબતથી સહને ત્રણ વર્ષ સુધીના બાળકોને પ્રવેશ માટે લેવામાં આવશે અને ત્રિરંગીમાં ભણવા બનાવેલાઓને બનાવ બાબતમાં આવશે એક બાબતના યુરોપીયન સ્ત્રી ડાક્ટર પરિક્ષા કરશે ચુના તા ૨૦મીથી નાગા રિજવારવાળા આવશે તેના કુલમાં કેટલા ઠીક, કરવા ના ચુનામને ત્યાંથી નાણા લાવશે. શ્રીમતી ચેન્ટ બાળકોને બાળકોનું જ્ઞાન કરવા રીબબવાનો છે. ફ્રીદી બાળકોને પોષણ કઇ રીતે આપવું જોઇએ તિજોરે બાબતના ક્લિયા બધાં બાબતે ચેતવણી બંધારણના વિકાસની બાબતમાં બાબતોની મેળવણ કરશે.

એક વાહિનામાં બનેલા બનાવોનો

ફેબ્રુઆરી બહિનામાં યુનીયનમાં રજાપર કરતા વકીલોના બાબતમાં થતા ૮૦ માણસો મરણ પામ્યા હતા. બબમાણીકારી મબબા કરેબ ની ગમ હતી. બાબી બબેલાઓમાં ૨૫ યુરોપીયનો, ૪૫ નેટીવો, ૨ એશીયાટીકો બાને ૮ કલર્ડ હતા. તેબાંથી ૪૨ મરણ ક્રાંસવાદમાં ૨૩ બબમા, ૮ નાદારમા બાને ૫ ગોરેજ ની સ્ટેટમાં બયા હતા.

કેપ કલર્ડોની નીતી

કેપમાં બા પ્રકારા પોપસ્ત ગોરસેગેશનની સેનહરન્સમા ગોરા ઠરાવ બાબતમ. બાબ્યો છે કે સેગ્રેગેશન સાવસમાં આવે બા તેની સામા બોબકોટ બાવશ સત્યાગ્રહ બાવશ કામકા બંધ કરી હડતાલ ઉપાડવી. એજ સેનહરન્સમાં ડાકટર અબદુ રહેમાને જણાવ્યું હતું કે સેગ્રેગેશન લાગવા માં આવે તો સ્વતંત્ર કામ કરીને બોકોનો ઓટલો એકજ બન હતો તે પણ ખુંચવાઇ જાય છે. ૧૯૨૮ થી યુરોપીયનની બરોબરીનો ઓટલો ૬૬ રંગીના સોગવતા આવ્યા છે.

સરક્ષણ ખાતામાં બ્રીન-યુરોપીયનો

તા. ૧૦ મીને સેનવારે પેટરબુરનમાં કેપ મેર અને બીજા રંગીન રેજીમેન્ટોના વાર્ષિક મેળાવડા વખત મી. એસ. એમ બેસે જણાવ્યું હતું કે હું મારી લોબમદારીનો પુરો ખ્યાલ રાખીને કહું છું કે બલ્લારે દરેક નાની પ્રજાએ તબીબારથી સજ્જ થવાની જરૂર છે અને બચાવ બાતાના પ્રમાણ સાથે બાદિકાની રંગીન પ્રજા જે આ દેશનુ બાબ ... તેને રક્ષવાને માટે કુબબાને પ્રાર્થ ...

કેનીયામાં સરક્ષણની તૈયારી

કેનીયાના ગવરનર જણાવે છે કે કેનીયાના બચાવની ગોજના તૈયાર થઇ ગઇ છે. કેનીયા સાવભૌમના બનાવના એક ગોરો બનાવ ... એ સમાજવાદને નામ પુરા રાતો સમુદ્ર અને ઘરબારી બનાવાના હકકો તોડવાની જરૂર મે કેબોલીનના બનુબબણ બાદ ગોલસાઈ તેમણે જણાવ્યું ... ગોબોબારીકોની સુબબતી ઉપાય ... બા બચાવને માટે અને રેલવે તોડે ચાલુ રાખવા માટે કામે સત્યાગ્રહનો બાવશે બાજુ મન્દીનો અને અરબોને રીપા ગોરબાગના બચાવને માટે ઘણાયા લોકો બાવશે

કેપ ફેડરેશન ગોરાકુ લેબર યુનીયનની નીતી

કેપના ફેડરેશન ગોર લોબર યુનીબન બાવશ બાબબ કરતા બી ૨૮ કબર્ડ ગોગરીક જણાવ્યું હતું કે સરકાર જો સગ્રેગેશનનો કાયદો બાબુ કરે તો બમો ટ્રેક યુનીયનોએ બમો કાબદો પાળો બોગી રાખવા નહીં બાં સુધી કામકાજ બંધ કરી દેવા ... યુનીયનોએ સેગ્રેગેશન ની કેપ બબ નીતીનો સખ્ત વિરોધ કરવો જોબએ. તેણે કીધા કરતાં નહું હતું કે રંગીન લોકો નેટીવોનો સેગ્રેગેટ કરવાનો પ્રયત્ન કરે ન નહીં બબ્યકા બાબ્ય છે કેટલીક બાબતમા રંગીન લોકો પોત સેગ્રેગેશનના બાજે છે દાખલા તરીકે કાબદા બબદુરસૈનનો ઝેરી બબાદ બાપ્યા હતા ને રંગીનો બો પુરોપીબન કરતા ઓછે પગારે કામ કરતુ.

વર્ધા યોજનાની સમજણ

હાલમાં વર્ધા કેળવણી યોજના પર બારે ઉઘાડ થઇ રહ્યો છે અને એ યોજનાનો કેટલે અંશે અમલ થઇ શકે એમ છે તેની તિચારણા માટે મધ્યસ્થ સલાહકાર બોર્ડે મુબઇના વડા પ્રધાન શ્રી. ખેરના પ્રમુખ પણા નીચે એક કમીટી નીમી હતી. તેનો રીપોર્ટ હાલમાંજ જાહેર પઠનો છે, જે જાણવા ને જાણવા જેવો હોઇ તેનો સારાંશ રજુ કરીએ છીએ.

ઝાકીર હુસેન રીપોર્ટમાં વર્ધા યોજનાની વ્યાખ્યા એવી છે કે દુનરી કામના શિક્ષણ માટે જે જે સાધનો મળી શકતાં હોય તેનો ઉપયોગ કરવાનો છે અને નહિ કે એવા પરિસ્થિતિ ઉત્પન્ન કરવાનો કે જે પોતાના પરિવાર માટે જરૂરનો ઉપયોગ કરતા થાય. ઉલટું એ રીપોર્ટમાં (ઝાકીર હુસેનના) શીક્ષણ અને કેળવણીના એવા આર્થિક મુદ્દાઓ આગળ ન ધરાય તે માટે લાલ બત્તી ધરવામાં આવી છે. અને શાળાઓમાં આવી ઉત્પન્ન માટે જ ધંધાનો ઉપયોગ ન કરવા નિર્દેશ કરેલો છે. તેમજ દુનર ઉત્પાદન માટે જે કામ પસંદ કરવા તેમાં શીક્ષણની શક્યતાઓ ભારપુર હોવી જોઇએ એટલુજ નહીં પણ તે બનતાની મુખ્ય પ્રવૃત્તિઓ અને હીનો સાથે કુદરતી રીતે સંકળાએલું હોવું જોઇએ.

તેમજ યોજનાનો હેતુ શીક્ષણ છે નહી કે ઉત્પાદન. ઝો ઝાકીર હુસેને પણ યોજના સમજાવતા જણાવ્યું છે કે અભ્યાસક્રમ પુરો થતાં સરકારે કામ પુરું પાડવાનો આશય બીલકુલ રાખ્યો નથી તેમજ બધી ચાલુ શાળાઓને એ યોજનામાં ફેરવી નાંખવાનો હેતુ પણ નથી. જો એમ હોત તો એ રીપોર્ટમાં બેકારી નિવારણ માટે ઉલ્લેખ થયો હોત પણ તે વિષે રીપોર્ટમાં જરાયે ઉલ્લેખ નથી. પણ હા, એ રીપોર્ટમાં એમ જણાયું છે આજ કે ચાલુ શાળાઓના વિદ્યાર્થીઓ કરતાં વર્ધા યોજનાના વિદ્યાર્થીઓ "બેકારી શોધવા માટે" (Employment) વધારે સારાં સાધન થઇ પડશે. કારણ કે એ યોજનાના વિદ્યાર્થીઓ કોઇપણ કામ કરવામાં હીણપત જોશે નહીં અને પોતાના પગ પર ઉભેલા હશે.

ધાર્મીક શીક્ષણ

વર્ધા યોજનાની બધીજ શાળાઓ અમદાવાદ જેવી જ્યારે એવી જે ટીકાઓ થઇ રહી છે તે બાબતમાં ડો. ઝાકીર હુસેનની યોજનામાં કોઇ પણ જાતનો ધાર્મીક અભ્યાસક્રમ રખાયો નથી પણ સર્વ ધર્મ પ્રત્યે માન કેળવવાનો હેતુ તો છે જ. અત્યારે સરકારી કે રજાનીક સંસ્થાઓની શાળાઓમાં શાળાના વખત પછી જે ભેગા પોતાના ખર્ચે ધાર્મીક શીક્ષણ કોમના બાળકોને આપી રહી છે તેમાં ફેરફાર થયો નથી. અને વર્ધા યોજનામાં પણ ધાર્મીક માન્યતાને હુતારી પાડવાનો મુદ્દો હેતુ નથી એટલે કોઇ પણ કોમને ખાસ્તી રાખવાનું કારણ નથી.

આ યોજના સ્વીકારાતા ઉચ્ચ શીક્ષણ અને બધી યોજનાને સંકળાતુ કોઇ ભવિષ્યનું વિચારવું પડશે. સંક્ષિપ્તમાં વર્ધા યોજના એટલે:—

(૧) ઉત્પાદન નહિ પણ પ્રવૃત્તિવાળું શીક્ષણ

(૨) સ્વતંત્ર અને વ્યવસ્થિત જ્ઞાન આપતી એકલી શાળા નહિ પણ એ હુનર કેન્દ્રોજ જીવતા વ્યવહારી શીક્ષણ.

(૩) કોઇ પણ કોમની ઉપરવટ થઇને ધાર્મીક શીક્ષણનો પ્રતિબંધ કરવાની મનાઇ.

(૪) શાળામાં ઉત્પન્ન થતી વસ્તુઓ વેચીને શીક્ષકોનો પગાર પુરો પાડવાની કલ્પનાનો અભાવ.

હિંદુસ્તાનનો મુખ્ય વસવાટ ગામડામાં હોઇ આ યોજના મુખ્યત્વે કરીને ગામડાંને માટેજ છે અને કમીટી પણ ધ્રુવે છે કે એ યોજના બહેતી સાગડામાં દાખલ થવી જોઇએ અને શહેરમાં દાખલ કરતી વખતે તેમાં જરૂરી ફેરફાર કરવા પડશે. તે છતાં શહેર કે ગામડાંને એ યોજનામાં સીદ્ધાંતનો ફેર ન થાય.

ઝાકીર હુસેન કમીટી સાથેની ચર્ચાની છણવટમાંથી ત્રણ વર્ષનો અભ્યાસક્રમ જણાવે છે એ ઓછું લાગે છે કારણકે શીક્ષણ ઘણું, બહોળી ઉંમર ખાજરની છે

વર્ધા યોજનાની બધી શાળાઓ પ્રાથમીક શાળાઓ છે જેથી પ્રાથમીક (Primary) અને માધ્યમિક જેવા વિભાગો કે વર્ગો પાડવા નથી. અને "એડવાન્સ વર્ગીકયુલમ" કે બીજા સ્કુલોમાં જ્યાં આ વિદ્યાર્થીઓને પાસના વર્ગ પુરો કર્યા પછી અકર જે અગીયાર વર્ષની ઉંમર પછીના પરવાનગી મળવી જોઇએ

શીક્ષણ માતૃભાષામારફત થવું જોઇએ અને તે વિદ્યાર્થીની પોતાની કોઇ પણ ભાષા મારફત.

આ યોજનામાં જે શીક્ષણ છે તે કાર્યસીધ્ધ નહિ પણ કાર્યસાધ્ય શીક્ષણની જે રીત છે તેજ શીક્ષણનો હેતુ છે

ખેતીવાડી, વણાટ, સુથારકામ અને બાંધકામ જેવા હુનરો શીક્ષણના વિકાસમાં મદદ કરશે અને બાળકોના સાંસ્કારના સ્વભાવમાં વધારો કરશે એટલુજ નહિ પણ તેનામાં સ્વમાન ઉત્પન્ન કરશે. બાકી રહે તેના કામની કીંમત આંકશે અને બાળકમાંથી ચારીત્રિક મજુરી એ દીક્ષાંત બધું કામ છે તે બધાય નાબુદ કરશે.

આવી શાળાઓમાં, ઉપલા વર્ગોમાં બનતી વસ્તુઓ વેચાય તો વાંધો જેવું નથી તેની જે આવક થાય તે આવી શાળાઓ નિભાવવામાં વપરાવવી જોઇએ.

યોગ્ય શીક્ષકો

કામ પણ શીક્ષણની યોજનાની સફળતાનો આધાર શીક્ષક પર જ છે, તેથી શીક્ષકોને આ યોજનામાં સમાવેશ સામાજીક અને શિક્ષણીય રીતોનો સમન્વય થવો જોઇએ અને તે માટે તેમના માં ઉપયોગ દેવો જોઇએ.

ઓદ્યોગપ્રવેશ-ઉત્પાદક વ્યવસ્થા વગેરેના સામાન્ય વિષયો શીક્ષકના સાધક થવા જોઇએ. આ ઉપરાંત જ્ઞાન માટેના જેમ વિષયો ની પધ્ધતિમાં પણ સાધક થવા જોઇએ, તેમજ કેટલાક મુળભુત હુનરોની વિશેષ રીત અને જ્ઞાન માં પણ તેમણે સંપુર્ણપણ યોગ્યતા કેળવવી જોઇએ.

આવા શીક્ષકો વગર વર્ધા યોજના કદી પણ સફળ થાય નહિ અને દાખલામાં જે અનુભવ બનાવવામાં આવે તો પરિણામે નિષ્ફળતાજ હોય.

હાલમાં તો પ્રયોગ ખાતર જે પ્રદેશ પસંદ કરવામાં આવે તે પહેલાં શીક્ષકની દ્રષ્ટિએ કેળવણીખાતા મારફત તપાસ થવી જોઇએ. અને સારા બધી ચાલુ શાળાઓમાંજ તૈયાર થએલા શીક્ષકો આ જાતની નવી કેળવણીની પદ્ધતિ માટે માન્ય થવા જોઇએ અને તેમની જરૂરી ફેરબદલી પણ કરવી પડે તો કરવી જોઇએ. આટલે સુધીકે જ્યારે પદ્ધતિસરની આર્ય વર્ધા શાળાઓને ધીમે ધીમે "અવતાર શાળાઓમાં" ફેરવી શકાશે

વર્ધા યોજનામાં પણ આવા શીક્ષકોની જરૂરીઆત ઉપર વજન આપાયું છે. અને એ યોજના નો આરંભ કરવા ઓછામા ઓછા શીક્ષકોને માટે ત્રણ વર્ષના અભ્યાસક્રમની યોજના વિચારવામાં છે. બોમ્બરી પાસ તો આવા શિક્ષકો તૈયાર કરવા નવા વર્ષના અભ્યાસક્રમ દોરો જોઇએ. નવા વર્ષ પછી પણ શિક્ષકો ઉપલા ધોરણો માટે પુરતી સંખ્યામાં મળી શકશે નહિ, તેથી ઝાકીર હુસેન કમીટી પણ હુનર કેળવણી પરોવેલા શિક્ષકો ઉપલા ધોરણો માટે સારા પગારની શક્યતાનું સુચવે છે

આ યોજના માટેનો અભ્યાસક્રમ અને પ્રાથમીક વિષય માટે પાઠયપુસ્તકોની બાબત જુદા જુદા દ્રષ્ટિબીંદુઓ અને પુરી ગંભીરતાથી ઉપાડ છે તે છતાં જે પુસ્તકોનો નિર્ણય થયો છે તે તો કેવલ માર્ગદર્શકજ છે પણ કોઇ કેમ વ્યવહારૂ બનાવાય તેનો આધાર શિક્ષકો ઉપરજ છે. જ્યાં કયાં કયાં ફેરફાર કરવાની જરૂર છે અને તે ક્યારે કરવા તે તો અનુભવે બાબત પડશે.

આવી શાળાઓ ચાલુ નિશાળોને કરતા સહુ-આલમાં ગોઠવી પડશે અને ચાલુ શાળાઓમાં ફેરફારો નાખવી અને આવી શાળાઓ માટે કઇ ઉંમરની પસંદગી કરવી એ મુદ્દાને આર્થીક સ્થિતિ અને સામાજીક વાતાવરણ એનો નિર્ણય પ્રાંતો ઉપર છોડી દેવો જોઇએ.

છેવટમાં જે સીધી કે આડકતરી રીતે ટીકાઓ થઇ રહી છે કે આથી કરીને શાળાઓને ઉપયોગ કરી શાળાઓને પુરેપુરી કે બેડી પછી સ્વાવલંબી કરવાનો ઇરાદો વર્ધા યોજનામાં સમાયેલો છે. એ બધી ટીકાઓ આસંગત અને બેરવ્યાજબી છે તે ઉપર વર્ણવેલા હેતુ ઉપરથી જોઇ શકાશે અને તે જણાવવું તાત્પ્ય અપ્રસંગીક છે કે જે ટીકાકારો એમ કહી રહ્યા છે કે આવી શાળાઓ તાત્પ્ય ના મુખ્યિત અર્થમાં કુન્નરશાળાઓ કે ધંધાદારી શાળાઓ બનશે અને તે પદ્ધતિથી નાના બાળકોને શીક્ષકમ ધંધામાં રોકવા પડવા જરૂર પડવાનો હેતુ છે તેમાં યોજનાનો ખરેખરો અર્થ સમજવા બધી એમ કહેવામાં તે બેહદું નથી.

ઈન્ડિયન ઓપિનિયન

પીઠલગઢમાં ગુંડાઓનો ત્રાસ

૨૧ જણના ગુંડાઓનો ત્રાસ બસહાય થયાથી, પીઠલગઢની પ્રજાએ, દરબારના ગોપાલદાસ ઈલાઝની સલ્લાહ અનુસાર હિજરત કરવાનો નીર્ણય કર્યો છે અને હિજરત માટેની તયારી ઓ ખાસ થઇ રહી છે. પ્રજા હીજરત કરી જવાની છે એવા સમાચાર રાજ્યના અમીકારીઓને મળતાં તેઓ ગભરાઇ ઉઠયા છે, અને પ્રજાને બહાર જતી અટકાવવાના પ્રયત્નો થઇ રહયા છે. પ્રજાએ પીઠલગઢ રાજ્ય છોડવાનો આખરી નીર્ણય કર્યો છે. ગુનામના અને રક્ષણના બાધવાના પ્રજાજનો આ હીજરતમાં ઓટારી એમ જણાય છે. એક બાજુ બજારે પીઠલગઢના પ્રજાજનો હીજરત ની તયારીઓ કરી રહયા છે ત્યારે રાજ્યના ગુંડાઓનો ત્રાસ પણ હજી ચાલુજ છે. પીઠલગઢથી એના સમાચાર જણાય છે કે રાજ્યના ગુંડાઓ હજુ પણ જાહેર રસ્તાઓ પર અને ગરા ગામની સીમો પાણી ભરવા જાય છે ત્યાં નજર ખતાને રંજાડ કરે છે પરીણામે કોઓ ત્યાંથી નાસી જાય છે આ બાતના ત્રાસથી પીઠલગઢની પ્રજા ત્રાસી ઉઠી છે

ગોંધિંદગઢના આગેવાનોનાં છોકરી મુકયા

જાણીતા સ્ટેટ પ્રેસીસ આગેવાન ભાઇ કે. પી. નીલકંઠ પીલાઇ, જેમની આતુંસ બાત ગઇકાલે પ્રગ. થતી, એમને, તા.૧૭ મી જુન બંગલો સહત ગોંડલે પકડયા, ત્યારબાદના જુલ્મો મેજીસ્ટ્રેટે છોડી મુકયા છે જેલર કારમુકર સ્ટેટ એંજીનની રામકોહક ગણીનોના સુબા શ્રી. ટી. એમ વર્ગીસ, શ્રી. મેથા તુલસા ઓને શ્રી. પી કે કુંજુને કોલોનાના ઇલ્લા મજીસ્ટ્રેટના હુકમો દંડ છોડી મુકવામા આવ્યા છે

રાજકોટના પોલીટીકલ એજન્ટ

મા. ઓ. કે. કૃષ્ણસ્વામી, આઇ સી એસ ૬ જેઓ કાઠીયાવાડ કોલોનીયલ એજન્સીના પોલી ટીકલ એજન્ટ તરીકે કામ કરતા હતા તેઓએ રાજકોટના પોલીટીકલ એજન્ટનો ચાર્જ લીધો

લીંબડીના આર્થીક બહીષ્કાર

લીંબડી રાજ્યના આર્થીક બહીષ્કારને તોડવાને બ્રીટીશ રાજ્ય તરફથી મળતી સમર્થનને લઇને રાજ્યના પ્રત્યેનો રોષ વધી રહયો છે. અને જામનગરના લોકો બંદરના બહીષ્કારની ઠેર ઠેર ચર્ચા થઇ રહી છે એવા સમાચાર જામનગરથી મળ્યા છે. લીંબડીના એક વેપારી અમદાવાદ જઇને ત્યાંથી ગોળના ચોટલી ખુશીઓ ખરીદ કરી આવ્યા છે તેમની સામેના પ્રશ્નો કેમ પતી પડવા છે. આ વેપારીને માલ નહીં આપવા બદલ તેમના સાથુના દારૂખાનાનો માલ ખરીદ નહીં કરવાની પ્રાર્થના કરી છે. અમદાવાદ, વીરમગામ, ભાવનગર તેમજ કાઠીયાવાડનાં અન્ય સ્થળોનાં વેપારીઓને વીનંતી કરી છે.

ઉદિાર નરેશના ચેકગીરાંજના સાથે ત્રિજન

ઉદિાર નરેશ મીસ માર્ગેરીટ સાકસેકર નામની એક યુવતી સાથે પરણ્યા છે. એ પહેલાં જાહેરાત ઉદિાર નરેશે મહેલમાં ત્રેણેક કરેલા મોટા સમુદાય વચ્ચે કરી હતી.

એ તબકે તેમણે એમણે જણાવ્યું કે મારી રહમત હમેશાં મારા મનમા રહે છે, એની ખાતરી આપવાની આવશ્યક જરૂર છે. લંડનરની અને માનસીક શાંતી પીના કે મારી કરને બરાબર જાળવી ન શકું. અને એટલે જેને હું ચાહું છું એ મીસ માર્ગેરીટ સાકિસર સાથે જે સબ કર્યા છે, જેથી અમે બે અંતઃકરણપુર્વક પ્રજાની સેવા કરી શકીએ, અને રાજ્યની પ્રગતીમાં પ્રદેશ આપી શકીએ. સાથે હું જણાવી દઉં કે આ લગ્નસંબંધ વારસના સવાલ પર કોઇ અસર થશે નહીં." આ પ્રસંગે નરેશે દર વર્ષે આમોદ્ધાર માટે પોતાના આવક જાહેરાંમાંથી રૂા. એક લાખ આપવાની જાહેરાત કરી. અને બધુરો બારે દુકામજ આનંદ પ્રમોદનું એક સાધન ઉભું કરવાનું વચન આપ્યું એમણે મીજબાનીઓને પોતાના ડામકારો પાસે ઘણા ઉત્સાહપુર્વક ફરો ગોપવ્યા અને બીજા સમયમે પુરી પાડવાનું પાક અપાવ્યું. એમણે રહ્યું 'જમાનો બદલાય ... ... ખુશી રીતો સુધારવાનું જરૂરી બન્યું છે એમણે બધા વર્ષના દુનીઓ વારસા ઉદિારની આમલમા મુકવા લાગે બધાં દોકુંઓ નીરોધ કરે ૧૫ એ મારે દુઃખ અસ્ત થયું હતું

હિંદની મુલાકાતે ગયેલું ગીસરનું પ્રતીનીધીમંડળ

હિંદી રાજ્યોના મહાસભાના નીમુરી ભાનના અપીલસ્થાનના હાજરી આપવા માટે, સ્વરાજની સુધારણા બિલના આગેવાનો સાથે વાત આપવા હિંદ જવાનું મીસરી પ્રતીનીધીમંડળ ગયું અઠવા ડીયા દુપરી હિંદની રહેમાનગીરી બાબતો સ્ટીમર "સાયસરોય ઓફ ઇન્ડીઆ" બારદાન કરવામા આવ્યું હતું. પ્રતીનીધીમંડળના નેતા વઝીર જાલી આવી અને અન્ય સભ્યો મહમદ અબ્દુલહકીમ અને અહમદ કમલ નથા મંત્રી મોહમદ હતા.

હોદ્દ પ્રત્યેની ગાસરી મહત્તા ધ્યાનમાં અને સહાનુભુતીનો સંદેશો લઇ આવેલા આ પ્રતીની ધીઓને બાયકોટી દીલ્હામ આપવા મોલ્ડ રહેલા પર અસંખ્ય પ્રજાજનો એકઠા થયા હતા તીરમી સાજીસ્ટ્રેટો સાથે અસંખ્ય રક્ષકસેવકો હાજર હતા. અને મીસરી પ્રજાની શુભેચ્છા બદલ એમનો આભાર માનવા મુંબઇ પ્રાંતીક મહાસભાના ઉપપ્રમુખ શ્રી. નરીમનહામ માસ્તર, મંત્રી શ્રી. એસ. કે. પાટીલ, શ્રી. સરદાર અજુલ્લા ખેરની, ઉપરાંત બીજા કેટલાક નેતાઓ પુષ્પહાર સાથે હાજર રહયા હતા.

મીસરી પ્રતીનીધીમંડળે હિંદયા છેવટી જતાં પહેલા તાંબીલ્ય પર નીચેનેા સંદેશો મોકલ્યો હતો. 'હીંદનો પ્રવાસ ટોકતાં પહેલાં અમે આ મહાન દેશની અમારા વસવાટ દરમ્યાન હીંદના મહાન અને પ્રેરણાદાયી નેતા તરફથી જે માયા મળતા મેળવવાનું માન મળ્યું છે એ માટે એમને આભાર માનીએ છીએ. આપણી મીરીત મૈત્રાગીરીના વાયદા હેઠળ બીજા રીતે આપણે પ્રયત્ની હિંદની રાજકીય હીલચાલનો આખરે અને નજીકમાં બીજા કોઇ એવા સંપુર્ણ વીશ્વાસની સાથે અમે પાછા ફરીએ છીએ."

અમદાવાદમાં ડારૂનિષેધના ભંગ સામે સેવાતાં આકરાં પગલાં

ગઇકાલની બાતાના રવા સરવૈયર શ્રી. મોહનલાલ બ્યાસ અને આબકારી સુપ્રીન્ટેન્ડન્ટ મેકલાને હથીયારબંધ ટુકડી અને પોલ્સેકટરો સાથે અમદાવાદના એક જાણીતા નાગરીક અને શીલ એજન્ટ શેઠ મોતીભાઇ લાધાભાઇના ગાર્ડનહાઉસ બાને આવેલા બંગલા પર દરોડો પાડયો હતો. અને તેના બંગલામાંથી વિદેશી બનાવટની બીયર દારૂની ૮ બાટલીઓ, વ્હીસ્કીની ૧ બાટલી, અને બીજા બાર બાટલા હાથ કર્યો હતા શેઠ મોતીભાઇના તરતજ ગીરફતાર કરવામા આવ્યા હતા. પારણીયો તેમને રૂા. ૫૦૦ ના બંગલ જામીન પર છોડવામાં આવ્યા છે રાત્રીના અંધકારમાં બજવાયેલ આ સીકાયતના આધારે આજરોજ મધેલા આ સીકાયતના આધારે આજરોજ મધેલા આ સીકાયતના આધારે આજરોજ મધેલા

જગતનું રાજકીય વાતાવરણ

અમેરીકાના પ્રેસીડન્ટે હિટલર અને મુસોલીનીને પુછેલો પ્રશ્ન

અમેરીકાના પ્રેસીડન્ટ મી. રૂઝવેલ્ટે હર હીટલર તથા સીન્યોર મુસોલીનીને એવું પુછાવ્યું છે કે યુરોપમાં કોઇ રાજ્ય ઉપર હુમલો કરી તેને રહ્યાસી નહિં જેવા માટે કરારનામા કરવા તેઓ રાજી છે કે કેમ. કાગળમાં જણાવ્યું છે કે યુરોપની તથા અને આફ્રિકાની એક મળી લગભગ ચાર સ્વતંત્ર પ્રજાઓની સ્વતંત્રતાનો નાશ કરવામા આવ્યા છે. તે ઉપરાંત દુનીયાના પુર્વ ભાગમા પણ એક પડોશી પ્રજા ઉપર આક્રમણ થઇ રહ્યું છે. અને હજુ એવા સમાચાર મળે છે કે બીજી પ્રજાઓની સ્વતંત્રતા ખુંચવાના પણ વીચારો ચાલે છે. આવા પ્રજાકીય પ્રશ્નો મળીને યાત વીચાર કરવાથી પતાવી શકાય એમ છે. એટલા માટે પ્રેસીડન્ટ રૂઝવેલ્ટે એવા વચનની માગણી કરી છે કે ભવિષ્યમાં કોઇ પ્રજાએ કોઇ પ્રજાના ઉપર આક્રમણ કરવું નહિં. એ કાગળમાં એ પ્રજાઓના નામ પણ જણાવેલા છે અને તેના એકબીજા નામો આપેલા છે એમાં યુરોપના સમતોલ ભાગ રાજ્યો આવી જાય છે અને તે ઉપરાંત અરેબીયા, પ્રસીયા, પેલેસ્ટાઇન, મેસોપટેમીયા વગેરે પ્રદેશના નામો પણ એ એકત્રીકરણની સંખ્યામા ગણાવેલા છે. બારીકમા બારીકી જાણવાની નીતી નહિ હોવા બાબત માં અને પ્રતીક્ષા વર્ષ સુધીની મુદત આપવા ઓછામાં ઓછા દસ વરસની મુદતને માટે આ કરાર કરવા જણાવ્યું છે. આ કાગળનો જવાબ જર્મની તરફથી તા. ૨૮ ના અપાવાની દશા છે. જર્મન અને ઇટાલીઅન છાપાઓ મુસ્સે થએલા છે અને જણાવે છે કે પ્રેસીડન્ટ રૂઝવેલ્ટે આસાર સુધીની પોતાની નીતી તદન તટસ્થતાની બતાવેલી નથી પણ ઉલટું જર્મની અને ઇટાલીના દુશ્મનોની તરફેણ કરી એકતરફી નીતી અપનાવેલી છે એટલે હવે તેણે દુનીયાની બાબતમા દોઢ ડહાપણ મફ માન બાટવાનો કશો હક નથી. ઇટાલી અને જર્મનો પ્રેસીડન્ટ રૂઝવેલ્ટની આ તરફેણ કબુલ કરે એમ લાગતું નથી પણ સામા વાસ્તવિક કરી જવાબ લખવાની તજવીજ કરશે એમ જણાય છે.

હવે આ કાગળની બાબતમાં પોતાની પુરી સંમતી જણાવી છે અને એ બાબતમાં મી. ચેમ્બરલેઇન અને લોર્ડ હેલી ફ્રેંચને પણ થની વારે એક નીવેદન કીધું ૮ એમાં જણાવ્યું છે કે એ કાગળમાં આંતરરાષ્ટ્રીય રમીતીનું પ્રેસીડન્ટ રૂઝવેલ્ટે જે અનુમાન કીધું છે તે સાચ છે એમ બ્રીટીશ સરકાર માને છે અને પ્રેસીડન્ટ રૂઝવેલ્ટે જે પગલું લીધું છે તે યુરોપ ઉપર ભયંકર રહેલા જોખમને દુર કરી દાટે એમ છે. ઇટાલી અને જર્મનીનો શું જવાબ મળે તેની રાહ જોવાની અને બ્રીટીશ સરકાર એવી ઉમેદ રાખે છે કે તે લોકોના જવાબમાં કાંઇ સારો રસ્તો મળી આવે પણ આ બધી શબ્દ જાળમા બ્રીટનનો પોતાનો શો ખરડો છે તેનો ખુલાસો જણાવ્યો નથી.

પાર્લામેન્ટમાં નિવેદન

ગુરૂવાર તા. ૧૩ મીએ પાર્લામેન્ટની તાકીદે બોલાવેલી બેઠકમાં હુમલાની યુરોપની સ્થીતી ઉપર પડા પ્રધાને લાંબુ નીવેદન કીધું હતું. તેમણે જણાવ્યું કે આલબેનીઆના બનાવથી ઇટાલી અને બ્રીટન વચ્ચે ભુમધ્ય (મેડીટરેનીયન) સમુદ્રમાંની સ્થીતી કાયમ રહેવા માટે જે કરાર થએલા હતા તેનો ભંગ થયો છે. આલબેનીઆ એડ્રીયાટીક સમુદ્રમા આવેલું છે અને એડ્રીયાટીક સમુદ્ર એ ભુમધ્ય સમુદ્રનોજ ભાગ છે એમ ઇટાલીએ તા. ૭ મીએ આપણે ઇટાલીને જણાવી હતી કે આલબેનીઆ ઉપર એકાએક હુમલો કરવાથી ઇટાલીના વીચારો શું હશે તેનો ખ્યાલ આપવો પડશે. આપણે ઇટાલીને જણાવ્યું હતું કે આલબેનીઆની સ્વતંત્રતા ખાતરવામા આવશે અને ભુમધ્ય સમુદ્ર બાબતના કરાર પાળવામાં આવશે. તા. ૮ મીએ આપણે ઇટાલીને જણાવી હતી કે આલબેનીઆ ઉપર એકાએક હુમલો કરવાથી ઇટાલીના વીચારો શું હશે તેનો ખ્યાલ આપવો પડશે. આપણે ભુમધ્ય સમુદ્રને લગતા દેશોમાં અને બાલકનમાં બધે ગભરાટ ફેલાયો છે ત્યારબાદ બ્રીટન તરફથી ઇટાલીને જણાવવામા આવ્યું હતું કે બીસનો કારકૂન નામનો હાપુ લેવાનો બનાવ વીચાર નથી પણ જો ઇટાલી તેનો કબજો લેવાનો કાર્યવાહ કરશે તો તે બાબતના બનાવ ગંભીર વીચાર કરવો પડશે. ત્યાર પછી બીસથી ખબર મળી છે કે ઇટાલીનો પ્રતીનીધી કારકૂનના કબજો લેવાનો છે. આ બધાને પરિણામે બ્રીસ અને ફ્રાન્સવાળાને આપણે ખાતરી આપી છે કે તેઓના ઉપર કોઇ પણ જાતનો હુમલો થશે તો બ્રીટન અને ફ્રાન્સ તેમને મદદ કરશે. ફ્રાંસવાળી જાતમાં જણાવ્યું હતું કે ફ્રાંસવાના પ્રતીનીધીઓને બધી બાબતોથી વાકેફ રાખવામાં આવે છે. ઇટાલીએ રૂમેનીયાથી જનરલ ફ્રેંકોની કુચ થવાથી જે સરકર પાડ્યું બેંગી લેવાનું વચન આપ્યું હતું તે સરકર તે જનરલ ફ્રેંકો બીબીસર બેદ્રીડમાં કુચ કરશે ત્યાર પછી તરત બંધી લેવામાં આવશે. અને તેને માટે તા. ૨૮ મી મેની દીવસો જનરલ ફ્રેંકો મેદ્રીડમાં કુચ કરશે (પહેલાં એપ્રીલની તા. ૧૬ નક્કી કરવામાં આવી હતી તે ફેરવી મેની તા. ૨ કુ નક્કી કરવામાં આવી અને હવે તા ૨૮ પર આવ્યું છે. તે હજુ ફરી ફેરવાઇને આગળ ના ભાગ એ ફ્રેંક કહેવાય ઇટાલીની સગવડ ઉપર તારીખ ફેરવાયા કરે તો વચનભંગ કરવાની જરૂરજ કયાં પડે?) આગની સભામાં એ બાબત ઉપર ચર્ચા પતાં મી. સી. આર. એટલી (મજુર પક્ષ), સર આરચી બાલ્ડ સી'ક્લેર (લીબરલ), મી. વીન્સ્ટન ચર્ચીલ મી. કુપર ડલ્ટન ડરેક સુસેક્ષના ૪ પ્રમુખ બોલવામાં આવ્યા છે તેમાં ફ્રાંસને સંપુર્ણ સાથેસ નહિ કરવા માટે દીલગીરી દર્શાવી હતી અને જણાવ્યું હતું કે જ્યા સુધી બ્રીટન ફ્રાંસ અને ફ્રાંસવાળા એક સાથે મળીને કામ નહિ કરશે ત્યાં સુધી યુરોપ માટે બાકી લાયક કાંઇ થઇ શકશે નહિ. સરકાર પક્ષ તરફથી સર. નેવીલ સાયમને એ બાબત બાલ્યો આપી હતી કે ફ્રાંસવાની સાથે કોનફરન્સનો સવાલ હોવો થયો હતો તેને લીધે મુશ્કીલત નડી હતી પણ એ બાબત પુરતી મહેનત કરવામાં આવે છે.

રૂમેનમાં જર્મન સરકરની તયારીઓ.

રૂમેનમાં જર્મની તરફથી સરકરને સમતો સરંજામ તેના બંદરો અને હવાય મથકો ઉપર મોકલવામાં આવે છે. રૂટરના બખર છે કે ગ્રાબાસ્ટરની નજીકનું સરકર સ્થીયો ખશી બેરો દુર જઇ મુકામ કીધો છે. બ્રીટીશ પુનાબેટ પ્રેસની બખર છે કે ટાનકરમાં એમ બાનવામાં આવે છે કે હવે પછીના જુમ્માની વારી તેની છે રૂમેનનું બાર હજારનું સરકર રૂમેનીસ મોરેકો માં મોકલવામાં આવ્યું છે અને ટાનકરની નજીક તે ઓકકું કરવામાં આવે છે.

ફ્રાંસેન્ક જે પોતાના બચાવની તૈયારી કરી રહ્યું છે તેને માટે જર્મનીના ગુપ્તચરાગાઓ તેને હવા કહાડવા જેવું જણાવે છે પણ બાનગી રીતે પછીયના રાજ્યો કાંઇ પણ ત્રરફદાર કરે તો ફ્રાંસેન્કનો બચાવ કરવાની યુકતી પડાઇ ચુકેલી છે. હવે બરહદની પાસે જે સરકર રાખવામાં આવ્યું છે તે વડે ફ્રાંસેન્કના નાના સરકરને હરાવી તુરત કબજે કરી શકાય એવી ગોઠવણ રાખવા માં આવી છે. સડાઇને પ્રસંગે નૌકાબળ મારે તથા હવાઇ મથક માટે ફ્રાંસેન્ક જરૂરી છે. ગુરૂવાર તા. ૧૩ ના તાર મુજબ ફ્રાંસના બાર સહાયક વહાણો ગ્રાબાસ્ટરમાં પહોંચ્યા છે.

રૂશીયાનું બળ

સડાઇને પ્રસંગે રૂશીયાનું બળ કેટલું છે તેનો મારે પણ વખત સર કેબાઇવાનો આવે છે તેથી તેની ખાતરી કરવા રૂશીયાએ બ્રીટીશ અને ફ્રાંસના સરકરી ચુનંદાઓને એ સવાલનો અભ્યાસ કરવા રૂશીયા બોલાવ્યા છે. તે ઉપરાંત સરકરી બળ હજુ વધારે અસરકારક બનાવવા માટે બ્રીટીશ અને ફ્રાંસના ફ્રેંચ સરકરીઓની મદદ લેવા પણ ખુલ્લા બતાવી છે.

આયરલેન્ડ

મી. ડીવેલેરાએ એવું જાહેર કીધું છે કે લડાઇ જાગે તો અમારો વીચાર અલગ રહેવાનોજ છે અને તેટલા માટે અમારે બચાવ તૈયાર રાખવો જોઇએ. આ માટે સરકરી નોકરી માટેના નવા કાનૂનો કુંક વખતમાં બહાર પડશે. એમની આ જાહેરાતથી ઉલટ આયરલેન્ડના વડા પ્રધાન લોર્ડ કેસલેન બન્યા ગુસ્સે થયા છે અને જણાવે છે ૬ ડીવેલેરા આવીજ નીતી રાખશે તો અલસ્ટર (ઉત્તર આયરલેન્ડ) કદી પણ આયરલેન્ડ સાથે જોડાશે નહિ કારણ લડાઇને પ્રસંગે અલસ્ટર તો જરૂર તેના માતૃ દેશ બ્રીટનની પડખેજ ઉભું રહેશે.

ચીન

જેકાઇ શેકપાને લીધા પછી ચીનના જનરલ ચાંગ કાઇશેક દરેક બાજુએ સામનો કરવા માટે

જે લોકો તૈયારી કરી રહ્યા હતા તે પૂરી થઇ છે અને તે મહાશે હવાઈ માર્ગે ફરીદ જમાઓ બોમ્બવર્ષક પરકરપર ફુમલા કરવા માંડયા છે. બંદરોમાં બાદબાકી કાંબાકી જગ્યા ઉપર આ ફુમલાઓ કરવામાં આવે છે અને બીજા લોકોનું ધ્યાન ત્યાં ખેંચાયું છે. જાપાનીઓને આરે બાલુની ભેરી સેવાની મોઠવણ આમે છે. મધ્ય બાદલાદીલામાં જે ચોટા ફુમલા થયા હતા તે તપાસનું બળ જોવા માટે કરવામાં આવ્યા હતા. જે જે જગ્યાઓ બોબોને બીધેલી તે જગાઓમાં અને તેની નજીક બીની લશ્કરના ઘણા બચાવ આદમીઓ દાબબ થયેલા હતા તે ઉપર સાંજેથી ફુમલા થતાં જાપાનના લશ્કર ઉપર પાછળથી ફુમલા કરે છે. એમ બબર મળી છે કે ન્યુચુકુઓપર મોટો ફુમલો કરવાની તૈયારી થઇ છે. ત્યાં ઘણુ ચીનાઇ લશ્કર દાખલ થયું હતું અને તે બધા ફુમલામાં મદદગાર થઇ પડશે. જો મોટી લડાઇ જાગે તો જાપાનના હાથ નીચમા એવા ઊંડાણમા રહેશે કે તે તેના બીજાને મદદ કરી શકશે નાહ.

જેરૂસેલમ

પેલેસ્ટાઇનમાં તોફાન મચાવનાર અરબ ટોળીની હથીયાર રાખવાની એક જગ્યા હાથ લાગી છે તેનાથી આરબોનેજ બંદૂકો એક મશીનગન અને મોટા જથ્થામાં લશ્કરી દારૂગોળો મળી આવ્યો છે તેમાં ઓબીસરની યુનીફોર્મ પણ છે કે જે તેના આગેવાન મુફ્તી ફ્રેમુદૂરનો હોવાનું છે તે હુમલા સીરીયા તરફ નાસી ગયા છે. પેલેસ્ટાઇનના તોફાનીઓના બે આગેવાનોમાંના એક અરાલ અબ્દુલ રહમાન બીજા મોળા આદમીઓ સાથે સીરીયાની હદના દાખલ થઇ ફ્રેંચ સરકારને શરણે ગયા છે એ અબ્દુલ રહમાન મોળા મહીનાથી ઘણી જાતના રીતે તોફાન। મચાવતા હતા અને મુદતીના ગમે તેના હુકમ હોમ તે બરાબર અમલ કરતા હતા ને લોકો ફ્રેંચ એજન્સીઓ પાસે ગયા ત્યારે જણાવ્યું હતું કે તેઓએ ત્રણ દિવસથી કશું ખાધું ના હતું.

ખબરપત્રો

કરાચીવાલે પ્રજાપતિ એસોસીએશન

દક્ષિણ પ્રજાપતિ એસોસીએશનનું ૧૯૩૬ નું વાર્ષિક સંમેલન તા. ૯–૪–૩૯ ને રવીવારે ૪૨ નારકેટ સ્ટ્રીટ, મેસર્સ નાસ્ટર બ્રધર્સના મકાનમાં મળ્યું હતું. સ્થાનીક નવા કેંદ્રોના બાદેઓ સારી સંખ્યામા પધાર્યા હતા. સવારે સાડા અગીયારે પાંચે ઇષ્ટ સ્તુતિથી સંમેલનનું કાર્ય શરૂ થતાં સ. ગોવાબાઇ મકનજીની પ્રમુખ પદને વધી થઇ હતી. બાદ સ્વાગત ગીત અને સ્વાગત પ્રમુખ થી. રાજારામ હીરાજીભાઇ મીઠાંનું બાષણ થયું હતું તાર બાદ ગત વર્ષમાં ક્રમનાથ પામે થયેલા અવસાન બાદેનો દિલસોજીનો ઠરાવ પ્રમુખસ્થાનેથી રજુ કરવામા આબ્યો હતો. જે આપણા સમાજે કેવા મોટા ગત આત્માની બોટ ખાલી કરાવી પધાર્યા હતો. બાદ પ્રમુખપદેનું પ્રભાવણાથી બાષણ થયું હતું. મંત્રીશ્રી નરશેથી દેશ તેમજ વિદેશથી આવેલા તાર અને દેખાલપો આવેલા સંદેશાઓ વાંચવામાં આબ્યા હતા. અને આપા વર્ષના મેમેલનની મીનીટ વાંચી પસાર કરવામાં આવી હતી. બાદ મંત્રીશ્રીનું નિવેદન રજુ થયું હતું. મંડળના ઓડીટર થી. દુર્લભ-ભાઇ મોબીએ ગત વર્ષનો હિસાબ રજુ કરતાં મંડળને થએલી આવક વિષે ખેતાષ જાહેર કર્યો હતો. આ હિસાબ સર્વાનુમતે મંજુર કરો હતો. બાદ નાના બાળકોનો સંગીત, મુખપાઠ, ગ્રેબાદ, વિગેરેનો સુંદર અને રસીક કાર્યક્રમ થયા હતો. બાદ જુદા જુદા વક્તાઓ તરફથી વિવિધ વિષયો ઉપર સુંદર બાષણો થયાં હતાં. ખાસ કરી જ્ઞાતિના યુવકો સંગાઠક બનવા માટે પ્રશંસનીય વિચારો રજુ કરતા હતા જે સૌને આનંદ થયો હતો. બાદ થી. માબો નરશેથી સજ્જનોને સનકસનું બીજું બાષણ આપવામાં આબ્યુ હતું. દરમ્યાન ચેમ્બર ની વસુલ લેવામાં આવી હતી. આ સમયે સભાનો રૂક્ષ ફોટો લેવામાં આબ્યો હતો. બાદ સભા ફરી ગ્રહણ થઇ હતી અને થોડુ બાષણો થયા હતા. કાર્યસમાજ દેશથી આવેલા થી. બીબાભાઇ ઉકાભાઇ નારનરે દૌઢમાં આવી રહેલી પરિસ્થિતિ વિષે સંબાબુણી વિવેચન કરી શ્રોતાહારી, સમાજીક વિષેરે વિચારો ઉપર સુંદર બાષણ કર્યું હતું. નવસારીમાં આવતા થી. પ્રજાપતિ વિદ્યાર્થી બાબમને બાપાર કામકો થયેલ છે અને થશે બાટે એ સ્ટેશને આવવું તેમ, સ.સ. ધનથી ગોપાબી જેવુંએ આબ્યમ વિરહ " કારણારેગા અન્બાય" ના કેટલા પ્રસિદ્ધ થયેલી પત્રોકા કાબ્યનીક બાંધુ માનોને બાવલંબી થયેલી કેવાને જણાવવામા આબ્યું હતું બાંધી તે કામ જ્ઞાતિ હિત વિરોધી કોબ તેને બોબી કાઢતો, તેબજ દેશની "વિકાર ઇન્ડ બાયરબાક કમીટી" તરફથી વર્ષ દરમ્યાન જે સુંદર સહકાર દેવાના વિદ્યાર્થીઓને સ્કોલરશીપ પહોંચાડવા વીજેરે કાર્યોમા મળ્યા તે બદલ બાબાર માનતો, તેબજ 'ઇન્ડિયન ઓપીનિયન' પત્ર ને લગતો વખત મંડળની જાહેર જગ્યા અને કેવાતો પ્રચાર કરી સહકાર કરે છે તેના સંચાલકોનો બાબાર માનતો તેમજ બી ગોબા. બીબ્રો કે જેબના તરફથી જ્ઞાતિબન્ધુઓને સનકસનું બીજું બાપવામાં બાબ્યું હતું તેનો તથા બાસ્તર પ્રદેશો તરફથી સંમેલનની બાદ બાટે મકાન બીજેરેની સગવડ કરી બાપવાના બાબ બી તેમનો અને ગત વર્ષના કાર્યવાહકોનો બાબાર માનતા ઠરાવો થયા હતા બાદ નવા વર્ષ બાટે બધિકારીઓની ચુંટણી કરી વંદેમાતરમ બાદ સભાજનો બીબેરામા હતા.

રવર્ગસ્થ મીસીસ પાંડર

કરજાતના જુના બને બબીતા નેપારી બી. બહમદ મહમદ પાંડરના પત્નિ ગતના બીબીનો તા. ૨૬–૪–૩૯ ને રવીવારના રોજ ઇન્તેકાલ થયો છે બાથી દીલગીર થયા છીબે. બી. પાંડરે ઘણા ડાકટરોની દવા કરી જુબી. મરહુમ તેમની પાછળ ત્રણ પુત્રો અને ચાર પુત્રીબો બીલાપ કરતાં મુકી ગયા છે. ઇશ્વર તેમના બાત્માને શાન્તી બક્ષો અને તેબના કુટુમ્બીબો ઉપર બા તેહિ બાકત સહન કરવાની શક્તી બક્ષો.

બાભાર

પોતાના પત્નિ ગતના બીબીના ઇન્તેકાલ બાટે જે બાસબોએ મળવા બવ, પત્રો લખી, તાર તથા ટેલીફોન કરી દીલસોજી જતાવી છે તે બાટે તે તમામ બાસબોનો બી. બહમદ મહમદ પાંડર બા પત્ર દ્વારા બાભાર માને છે.

—: ૭ :—

પરચુરણ

—સને ૧૯૩૯ ની ૧ લી માર્ચે બલકના બીજા સબના પદબીદાન સમારંભમા સર રજેતની એકસનનું ખુન કરવાના પ્રયાસ બાટે નવ વર્ષ થયાં કેદની સજા ભોગવી રહેલી કુમારી બીબુ દાસને અલીપોર સેન્ટ્રલ જેલમાંથી મુકતી બાપવામાં બાવી હતી.

—મુબઇમાં તુલજાપાદબ રોડપર બાવેલી કીનાક્સ મીલ બંધ થવાની સત્તાવાળાબો તરફથી નોટીસ મુકવામા બાબ્યાથી, મીલના કામદારોનાં ત્યારે અસંતોષ ફેલાયો છે. મીલ બંધ કરવા નું કારણ બેપારી મંદીને બતલે દેવાયું છે. મીલ બંધ થવાથી બાશરે ૨૦૦૦ જેટલા કામદારો બેકાર બનશે.

—કરાચીના બોક પત્રના તંત્રને તાજા ટેલીફોનથી બે ટેલીગ્રામ બને બીજા પત્રના તંત્રને ૭ ટેલીફોન બાવી બોક બાનાનો કરી નાબ્યા બાદેનો નામના બિલાડીનો જે તુમારો ચારી બારસલ્લામાં રજુ થયો હતા તે ૪૧ વિ. ૬૨ મતે પસાર થઇ ગયો હતો.

બાડે બાપવાની છે

સારી બોકાની દુકાન કબીન સ્ટ્રાંટ બને એલબર્ન રોડ બરકાસ્સના ખુણા ઉપર. કરપર્સ બને બુબરેલા ચેમારે. લખો બા બોબો:

L. O. PATEL,
23 (b) Bolt Street,
Doornfontein, J.H.Burg.

સંગીત શીક્ષીકા

તમારા બાળકોને પીબાનોદ શીબવવા બોક બાનકાન હિંદી બાઇ કરબનમાં બ્યાજબી ફી લઇ સંગીતપ્રકારક શીક્ષીકા બાપશે. વધુ વિગત માટે લખો:—

Piano Teacher
c/o Indian Opinion,
Phoenix. Natal.

સુંદર આર્ય સાહીત્ય

૨૩-૩૭ ના વિદ્યાર્થીઓ માટે

ફક્ષીણા મુર્તિ ઝવેરી શેઠ રૂપ પુસ્તકોની

કીંમત રૂા. ૧૨-૬.

પ્રભાવતી	૩૦ ૧ અને ભાષાંતર
અમર કીર્તીપ	વાર્તા
સોનાવરણું પુષ્પ	વાર્તા
જોયુને આપ કરી	સમાધા જોગ
માણસો કહેલી	વાર્તા
તારાબેનના પાઠો	વાર્તા
મેડિયો	વાર્તા
ટેક	વાર્તા
ઈંડે ઈંડા	કલબનું વર્ણન
જીવ જંતુ	જંતુઓની માહીતી
કેસુ બાઇના પાઠો	વાર્તા
તીળ ગુજ	ઉત્સવોની માહીતી
વસંત બારા	કાવ્યની વાર્તા
નવી ચરતો	ઉખાણા
વેદના વારો	વાર્તાઓ
નકે તક	વાર્તાઓ
કાકાજીની તબસર	વાર્તાઓ
બે બાળ નાટકો	
ટુચકાઓ	રમુજ
ઉખાણાવળી વાર્તા	
ઓગો રોપો	
ગ્રામકામાં ગયો હતો	ગામડા વિશે કહ્યુક
બેકના ડિંગલામાં	વાર્તા
લાલ અને લીલા	વાર્તા

ફક્ષીણા મુર્તિ ઝવેરી શેઠ

૩૦ પુસ્તકોની કીંમત રૂા. ૧૫-૬

આપણા નગર	૨૭ પૃષ્ઠોની માહીતી
આપણુ જેમ્સજી	આપણા બાપુજી પીતા.
મોટા થયેલું બાળકે	નાટીકા
ટપાલમાં	પ્રવાસ વર્ણન
પ્રવાસ વાતા	વાર્તા
ફીરજન બાળ ૧-૨	વાર્તા
ભાળ મેળવકણા	
વિજ્ઞાનની રમતો	પરમાંની રમતો
પરીની પાટી	વીજ્ઞાનીક પરીયતનો
બંગાળની લોકકથાઓ	વાર્તા
ઉંદર પુર	ઈતિહાસીક પ્રસંગ
સાહિત્યની દષ્ટીએ	કુદરતનુ વર્ણન
વિવિધ માહીતી સંગ્રહ	બાળકોને જાણવાજેવું ઘણુંબધું
માહીતી ભાષની વાતો	ભાગ ૧-૨
વનસ્પતી	માહીતી અને ઉપયોગ
લોકકથાઓ	વાર્તા
મધીયાન પરાક્રમો	વાર્તા
બાલ ચિત્રો	
ચતેર સસલ	વિજ્ઞાનીક વાતો
મહમદ સેલ	જાદુગરની વાતો
વન રહેણ	રહેણની માહીતી
ચુમા મકા	વાર્તા સંગ્રહ
ઈરાની પતંગીયા	
વિજ્ઞાનની દષ્ટીએ ભાગ	૧-૨
૭ મુખીઓ	વાર્તા
તારા અને ગ્રહો	
ઝાડના રંગો	

આ ઓફીસે લખવાથી મળી શકશે.

નો ટી સ

(૧) બેરા થઇ સમનું તથા નોર્થન રોડેશીયા જવા પેસેન્જરોને જણાવવાનું કે સને ૧૯૩૫ થી ૧૯૩૮ સુધીની આમા રહેલ ડોકટરી રસીદો નીચે પ્રમાણેના હીસ્ટ મુજબ જે જે પાસ્સેજોની ડોકટરી રસીદ બાકી હોય તેઓએ બેરાના ડોકટરે આપેલી રસીદોમાં તમારે લાંબા ડોકટરની સહી તથા બેરાથી ઉપડી જે તારીખે તમારે ત્યાં પહોંચ્યા હોય તે તારીખ આવી રહેલા ખાનામાં લખાવી પંદર દીવસમાં નીચેના સરનામે પહોંચાડશો.

(૨) મુજ થએલી રસીદો માટે શું કરવુ

બેરામાં ડોકટરે આપેલી રસીદ મુજબ થઇ હોય તો તમારે લાંબા ડોકટર પાસે નીચે પ્રમાણે સર્ટીફીકેટ લખાવી મોકલાવશો તો પણ ચાલશે પરંતુ સદરહુ સર્ટીફીકેટ ડોકટરના નામના છાપેલા કાગળમાં લખેલું હોવું જોઇએ, અથવા છાપેલા કાગળ ન હોય તો મેડીકલ સીક્કા હોવા જોઇએ.

સર્ટીફીકેટ ઇગ્લીશમાંજ લખાવવું

Copy Of The Certificate

This is to certify that Mr..... .... the passenger of S. S..... .....of ..... arrived here on..... .....and his health was found good. The original being lost this certificate is issued.

Health Officer

Sd.....

(Office Stamp)

બાકી રહેલી ડોકટરની રસીદો ઉપરના કાયમમાં નીચેના સરનામે ન પહોંચાડશો તો તેને આગે કે દંડ થશે તે પેસેન્જરોને ભોગવવા પડશે. તે ઉપરાંત આ હીસ્ટ મુજબ બાકી રહેલી રસીદો ન આવશે ત્યાં સુધી બીજા દરેક પેસેન્જર પાસે બેરાના ડોકટર ડોકટરી ફીયોગીકના પાછલ પાંચ શેલીંગ લેશે.

નોંધ રોડેશીયા નયા ન્યાસાલેન્ડમાં નયા જનાર પેસેન્જરો પાસે ઇમીગ્રેશનની પરમીટ હશે તોજ બેરા ઉતરવા દેશે સો પાઉડના ડાક ચાવાગોને બેરાની ઇમીગ્રેશન ઉતરવા દેશે નહિ.

સદર

દુર્લભજભાઇ મોરારજી પટેલ,

બોકસ ૬૬, બેરા પી. ઇ. એ

બાકી રહેલી ડોકટરી રસીદો વાળા પેસેન્જરોનું લીસ્ટ

1	[illegible] M. Patel	[illegible]	Ndola,	N. Rhodesia,
2	[illegible] M. Shah	[illegible]	[illegible]	N. Rhodesia,
3	[illegible]	[illegible]	[illegible]	N. Rhodesia,
4	[illegible]	[illegible]	Luanshya,	N. Rhodesia,
5	[illegible]	[illegible]	Luanshya,	N. Rhodesia,
6	[illegible]	[illegible]	Ndola,	N. Rhodesia,
7	[illegible]	[illegible]	Ndola,	N. Rhodesia,
8	[illegible]	26-6-1937,	Lusaka,	N. Rhodesia,
9	[illegible]	26-6-1937,	Broken Hill,	N. Rhodesia,
10	[illegible]	[illegible]	Salisbury,	N. Rhodesia,
11	[illegible]	[illegible]		N. Rhodesia,
12	[illegible]	25-8-1938,	Gwelo,	S. Rhodesia,
13	[illegible]	[illegible]	Lusaka,	N. Rhodesia,
14	[illegible]	[illegible]	Lusaka,	N. Rhodesia,
15	[illegible]	23-7-1938,	Livingstone,	N. Rhodesia,
16	[illegible]	21-7-1938,	Lusaka,	N. Rhodesia,
17	[illegible]	[illegible]	Salisbury,	S. Rhodesia,
18	[illegible]	[illegible]	Lusaka,	N. Rhodesia,
19	[illegible]	[illegible]	Lusaka,	N. Rhodesia,
20	[illegible]	[illegible]	Lusaka,	N. Rhodesia,
21	[illegible]	[illegible]	Lusaka,	N. Rhodesia,
22	[illegible]	[illegible]	Lusaka,	N. Rhodesia,
23	[illegible]	[illegible]	Lusaka,	N. Rhodesia,
24	[illegible]	[illegible]	Lusaka,	N. Rhodesia,
25	[illegible]	[illegible]	Gwelo,	S. Rhodesia,
26	[illegible]	[illegible]	Lusaka,	N. Rhodesia,
27	[illegible]	[illegible]	Lusaka,	N. Rhodesia,
28	[illegible]	[illegible]	Lusaka,	N. Rhodesia,
29	[illegible]	[illegible]	Lusaka,	N. Rhodesia,
30	[illegible]	[illegible]	Lusaka,	N. Rhodesia,
31	[illegible]	[illegible]	Lusaka,	N. Rhodesia,
32	[illegible]	[illegible]	Lusaka,	N. Rhodesia,
33	[illegible]	[illegible]	Lusaka,	N. Rhodesia,
34	[illegible]	[illegible]	Lusaka,	N. Rhodesia,
35	[illegible]	[illegible]	Lusaka,	N. Rhodesia,
36	[illegible]	[illegible]	Lusaka,	N. Rhodesia,
37	[illegible]	[illegible]	Lusaka,	N. Rhodesia,
38	[illegible]	[illegible]	Lusaka,	N. Rhodesia,
39	[illegible]	[illegible]	Lusaka,	N. Rhodesia,
40	[illegible]	[illegible]	Lusaka,	N. Rhodesia,
41	[illegible]	[illegible]	Lusaka,	N. Rhodesia,
42	[illegible]	[illegible]	Lusaka,	N. Rhodesia,
43	[illegible]	[illegible]	Lusaka,	N. Rhodesia,
44	[illegible]	[illegible]	Lusaka,	N. Rhodesia,
45	[illegible]	[illegible]	Lusaka,	N. Rhodesia,
46.	Ramdutta Mohar	[illegible]	[illegible]	N. Rhodesia,
47	Nagindas [illegible] Patel	[illegible]	[illegible]	N. Rhodesia,
48.	Dayaram Kevalji	[illegible]	[illegible]	N. Rhodesia,
49.	Jivabhai D. Patel	[illegible]	[illegible]	N. Rhodesia,
[illegible]	[illegible] S. Tailor	[illegible]	[illegible]	N. Rhodesia,
[illegible]	[illegible] S. Tailor	[illegible]	Lusaka,	N. Rhodesia,
[illegible]	[illegible] S. Takhiwa	23-12-1938,	Salisbury,	S. Rhodesia,
[illegible]	[illegible] S. Takhiwa	23-12-1938,	Lusaka,	N. Rhodesia,
[illegible]	[illegible] S. Takhiwa	23-12-1938,	Lusaka,	N. Rhodesia,

વેચવાના પુસ્તકો

બાળ સાહિત્ય—નવલકથાઓ—ધાર્મિક સાહિત્ય—રાષ્ટ્રિય સાહિત્ય—કાવ્યો વિગેરે

કસ્તુરબા મુનિ વિદ્યાર્થી જયન્ત પ્રકાશન મંદિરનું સાહિત્ય

	પા.	શા.	પે.
૮૦ પુસ્તકોનો સેટ	૧	૫	૬
૩૦ ,, ,,	૦	૧૫	૧
૨૫ ,, ,,	૦	૧૨	૬

નવયુગ વાંચનમાળા

૨ જી ચોપડી	૧	૬	
૩ જી ચોપડી	૧	૯	
૪ થી ચોપડી	૨	૪	

સરકારી શાળાઓમાં ચાલતાં પુસ્તકો

	શા.	પે.	
બાળપોથા	૦	૬	
૧ લી ચોપડી	૦	૯	
૨ જી ,,	૧	૩	
૩ જી ,,	૧	૩	
૪ થી ,,	૧	૧	
૧ લી ચોપડીના અર્થ	૦	૬	
૨ જી ,, ,,	૦	૯	
૩ જી ,, ,,	૧	૩	
૪ થી ,, ,,	૧	૧	
ગુજરાતી રેડી ડીક્ટેશન બુક ૧	૦	૬	
,, ,, ,, બુક ૨	૧	૦	
અંકગણિત બાલકોપયોગી	૨	૧	
ભાસ્કરનું જ્ઞાનસૂર્ય	૧	૪	
ગુજરાત ૪ થા મિડલની (અંગ્રેજીના કુલ) નવી આવૃત્તિ	૦		
ગુજરાતી ઓપ્શનલ ડીક્ટેશનરી નાની	૫	૦	
ઇંગ્લીશ ગુજરાતી ,, ,,	૫	૦	
ગુજરાતના પ્રતિષ્ઠિતોની સહેલી વાતો	૧	૦	

રાષ્ટ્રિય સાહિત્ય

મારી જીવન કથા (૫ મી આ. બોર્ડ)	૧૨	૦	
ગાંધીજીની ગિરફતો	૪	૬	
અહિંસા	૩	૬	
આપણે મજૂરી કરનારાઓને	૨	૦	
ગ્રો સેવા	૨	૧	
ચરખો ભવ્યતા	૩	૦	
ખરી કેળવણી	૪	૦	
બાબરી ફેલ્ડો ભાગ ૧-૨	૧	૬	
,, ,, ભાગ ૩ જો	૦	૬	
ગાંધી વિચાર દોહન	૩	૦	
રાષ્ટ્રપરીના ચોર	૧	૬	
ગ્રામ ભજન સંગ્રહ	૧	૬	
નવજીવન ભાગ	૧	૬	
અમેરિકાની પ્રાર્થના	૦	૬	
આપણે હિંદુસ્તાન	૦	૬	
ટોલ્સ્ટોયની	૧	૬	
સ્વરાજ્ય સમાચાર	૨	૦	
ગીતા હૃદય	૩	૦	
ધર્મ વાર્તાઓ	૧		
ગીતા પાકીની કથા	૧		
એસ ટાકરી ૫ રા. ગોપાલાચારી	૨	૦	
પરદેશી કાપડની સામે કેમ કરીકામ	૦	૬	
ગ્રામ્ય પ્રતિષ્ઠા	૨	૬	
નીતિનામને પાઠો	૨	૦	
ધર્મ સંભાષણ	૧	૬	
આપે કરીશું શું ?	૨	૬	
,, ,, ,, ઉતરાર્ધ	૦	૬	
ગોખલેરીઝમ ને બીજી વાતો	૧	૬	
વિરોગના અને બીજી વાતો	૧	૬	
ખેડૂત બિકારી	૧	૦	
ગોકળેજીમાં ગબ્બિરિટ	૪	૧	
,, ,, બધું પુ.	૪	૦	
મરાવલ્લની કહાણી	૨	૦	
,, ,, બાકી પુ.	૨	૬	
બાપા ગાંધીનો કાગળ ૧ લો	૧	૧	
,, ,, બાગળ બીજો	૧	૬	
ઝંડાગીત	૨	૦	
ગાંધીજીના પ્રમુખો	૨	૦	
ગોખલે ગિરિસુંદરી	૨	૦	
આપણિનો મુક્તિ સંગ્રામ	૨	૦	
કુરેશીની કથાઓ	૨	૦	
સાગર મંથન	૨	૦	
વિરાટ રાજ્યે ભાગ	૨	૦	
શીરાજ રાજ્યો	૫	૦	
ગુલામ	૧	૦	
વીર જયદેવ	૧	૦	
ઢીંગલાણની બાબ વાતોઓ	૦	૦	
પુંડરીકના પરાક્રમ	૧	૦	
હું બાકોર કેમ બની	૦	૦	
સમાજની ચેડીપર	૧	૦	

ધાર્મિક સાહિત્ય

બાળ દોહન ભાગ ૧	૦	૬	
પરમાર્થવિચાર	૧	૦	
સ્વામી વિષ્ણુ સંવાદ	૧	૦	
સ્વર્ગમાં ગોસ્વામી પા. ૨.	૦	૦	
બાળ કથા	૧	૬	
બાળાબોધ ગીત	૧	૦	
ત્રિણ મિત્ર	૨	૦	
ઉપનિષદ પારાયણ	૪	૦	

નવલ કથાઓ

પદ્મ બાલકા	૦	૦	
બારેજો બાજી	૦	૦	
ગામ વાસુની ભાગ ૧	૦	૦	
,, ,, ભાગ ૨	૦	૦	
,, ,, ભાગ ૩	૦	૦	
,, ,, ભાગ ૪	૦	૦	
ગોકુલ-સતા	૧	૦	
સાપ કેમ કંચળ ભાગ ૨ જો	૦		
રાજાના હૃદય ખોલે ભુકતા	૦	૦	
વિવાહ	૦	૦	
નારી હૃદય	૪	૬	
નવયુગ મંડળ ૨	૧	૦	
,, ,, ૩	૧	૦	
નાની નવલકથા	૪	૦	
દિવ્યચક્ષુ	૭	૦	
અમર	૬	૬	
પુનરીક્ષી	૭	૬	
ભગીરથરાજનો દાસ્ય ભંડાર	૬	૦	
પુષ્પ શિક્ષા	૭	૬	
રાજ નદીની	૨	૦	
રાજીવી	૬	૦	
મૃદુલા	૭	૦	
મોતીના તોરણ	૭	૦	
મુનીતી ઓર	૭	૦	
ચાબરમતી	૪		
સ્નેહ સંગ્રહ	૪	૬	
ઝવેરના સહીત ઢાંસ	૫	૦	
વેરાનમાં	૭	૬	
સ્નેહ પત્ર	૭	૦	
સુપથ્ય રજ	૬	૬	
પારિજાત	૨	૬	
જવાના પત્રો	૪	૦	
વિરાટ ચારણ	૬	૦	
ગાંધીજી	૦	૦	
ગાંધારી ઉષા	૦	૬	
માર્મિકા	૧	૦	
વિદ્યાદાસ	૭	૬	
,, વિજય	૭	૦	
કમળાની લગ્નકથા	૫	૬	
,, ભાગ ૧	૦	૦	
પુષ્પ ભાગ	૪	૦	
ભાગ ૬૫ના દાસ્ય પત્રો	૦	૬	
કથા	૬	૦	
,,	૦	૦	
કલ્પના કુસુમો	૪	૦	
,,	૭	૦	
,,	૪	૬	
,,	૧	૦	
,,	૭	૦	
,,	૦	૦	
,,	૪	૦	
,,	૪	૬	
,, ભાગ ૩	૭	૦	
ચાલીસ કલ્પનો મેળ	૬	૬	
,,	૬	૦	

Manager, Indian Opinion,
Phœnix, Natal.

'Phone 2-3381 Tel. add. "Letapco."

D. K. PATEL

Fruit and Vegetable Exporter

— SPECIALIST —

In South African, Canadian and Australian Apples

Cape Fruit on hand in season

We have in stock Leaches which have just come in Market.

ડી. કે. પટેલ

ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ એક્સપોર્ટર.

સાઉથ આફ્રિકન, કેનેડીયન અને ઓસ્ટ્રેલીયન એપલ્સના સ્પેશીયલીસ્ટ

ઋતુમાં કેપ ફ્રૂટ પણ રાખીએ છીએ

લીચીસ હાલમાં શરૂ થયા છે અને તેનો સ્ટોક પણ રાખીએ છીએ.

કંપનીના ઓર્ડરો ઉપર ખાસ ધ્યાન દેવામાં આવે છે

લીચીસ સારા અને સસ્તા C. O. D. થી મળશે.

P. O. Box 756. 19, Cross St. Durban.

Telephone 33-5382.

VALLABH RANCHHOD,

Wholesale & Retail Fruit and Vegetable Merchant.

Country Orders Promptly attended to.

14, DIAGONAL St. JOHANNESBURG.

ટેલીફોન 33-૫૩૮૨.

વલ્લભભાઈ રણછોડ

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ અમારે ત્યાં તાજું અને સરસ મળશે.

બહારગામના ઓર્ડરોને ખાસ ધ્યાન દેવામાં આવે છે.

૧૪, ડાયોગનલ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.

જુના અને જાણીતા ફરમાયશી મીઠાઈઓ અને પાકો બનાવનાર

કેપીટલના શીયાળાના પૌષ્ટિક પાકો

પંજાબી સાલમ પાક ચિકોરે બીજા પાકો ઓર્ડર આપવાથી મળી શકશે.

અમારી દુકાનમાં ઉત્તમ ખાવાનું અને બનાવું હંમેશાં તાજું મળે છે

ફરમાયશી મીઠાઈ તથા દરેક બનાવ ફરસાણ, બાસ્કેટ, ચરમ ગાસાણો વિગેરે મોટા જથ્થામાં મળશે.

એક વખત આવી જોવા વિનંતી.

KAPITAN'S CAFE

'Phone 33-8577

130 KORT STREET JOHANNESBURG.

ચામડીને મખમલ જેવી સુંવાણી આકર્ષક ને ખુબસુરત રાખવા માટે

અફઘાન સ્નો

વપરાય છે. આ સ્નોમાં વીટામીન A છે જેથી ચહેરા તથા શરીરની ચામડીને પોષણ આપી સુંદરતામાં વધારો કરે છે.

SOLE AGENT—
PATANWALA LT BOMBAY 3
Branch : CALCUTTA

સોલ એજન્ટો

Indo-African Trade Agency,

74-76 Wilson Street,

Dundee, Natal, S. A.

પ્રસ્થાન મફત!

પ્રસ્થાનનાં પુસ્તકો

	રૂપિયા
સત્યનપ્રપંચ	૩૫
ભૂખમરાનો ઉપાય	૨
રહિમાનું ઘડતર	૨
સાબરમતી	૧૧
ઉત્તમપ્રભુ ચૈતન્ય	૨
દિનચર્યા	૧૫
ધરેણાંઢગે	૨
ચતુરંગ	૧૧
પ્રેમનો રંગ	૧૧
સ્ત્રી-પુરૂષ	૧
નવો આવનાર (બન્ને ભાગ)	૫૧
કથાવલી	૨૫
ક્રમશુભ	૧૧
ગાના આસોપાલવ સરસ્વતીબાળા	૧૧

૧૦૧ ૧ થી ૧ ૧૪૧

પ્રસ્થાન નાસિક પાર વર્ષ પુરાં કરી—તપ પૂરૂ કરી—તેરમા વર્ષમાં પ્રવેશ કરે છે, તે નિમિત્તે :—

'પ્રસ્થાન'ના ગ્રાહકોને ખાસ લાભ

જે ગ્રાહકનું સ., ૧૯૯૪ના ફાગણથી આજ સુધીનું લવાજમ રૂા. ૫, ભર્યો, પરદેશ માટે રૂા. ૭ા ભર્યા પછી ગમે ત્યારે, તેમને પ્રસ્થાન કાર્યાલય તરફથી બહાર પડેલાં પુસ્તકો ઉપર રૂપ દઠા કમીશન આપી આપવામાં આવશે. [અપવાદ: શ્રી ઠક્કોરભાઈ બારડોલીના તથા શ્રી. રામનારાયણ પાઠકનાં પુસ્તકો ઉપર કમીશન નહિ મળે]

એટલે કે

જે ગ્રાહક લગભગ ૨૦—૨૨ રૂપિયાનાં પુસ્તકો ખરીદશે તેમને પ્રસ્થાન મફત પડી રહેશે.

૬૫—૭૫ રૂપિયાનાં ખરીદશે તેમને આથી લવાજમમાં પડી રહેશે. મોટો ૫ લાભ તો મળશેજ.

ગુજરાતનો ગ્રામવર્ગ, તેમજ પુસ્તકાલયો ને હાઇસ્કુલો આ યોજનાનો જરૂર લાભ લે.

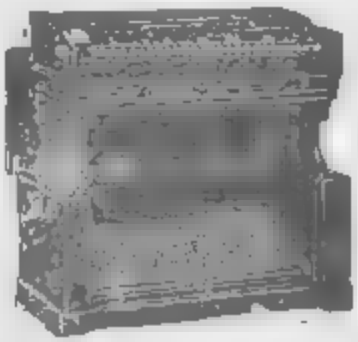
પ્રસ્થાન કાર્યાલય: ખારવા ઝવેરીની ચાલે : અમદાવાદ

સાહિત્ય અને સંગીતનો સમન્વય

દિનપ્રતિદિન જનતાની રસવૃત્તિ કેળવાય છે—જનતા નવિનતાની પુજક બની છે—ભાવના અને આદર્શ આ જમાનાનું ગૌરવ છે—અને હવે કોઇ પણ તેવી વસ્તુ ચલાવી લેવા તૈયાર નથી.

અમે પણ આ માન્યતાને માન આપી વર્તવાનો નિશ્ચય કર્યો છે. તેથી ખાસ પ્રસંગ માટે તમારા સમક્ષ હમણા છેલ્લા જાણીતા નટ નટીઓ અને લેખકોનો સહકાર સાધી પ્રેક્ષકોની રસવૃત્તિને પોષે એવી રેકોર્ડો, ધાર્મીક ડ્રામાના સેટો અને હારમોનીયમ. તબલા મંગાવ્યા છે જે તમારી સમક્ષ રજુ કરીએ છીએ. સંગીતના મધુરા સ્વરોથી તમારા ઘરમાં સ્વર્ગ ઉતારો.

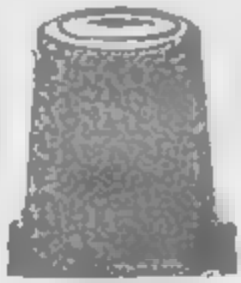
અમે લોકલ ખરીદી તેમજ એજન્ટો મારફતે હારમોનીયન મંગાવતા નથી તેથીજ અમે લેખીત ગેરંટી સાથે વેચીએ છીએ.

પગના હારમોનીયમ પા. ૬–૦–૦
હાથના ,,
તબલા ડીબગા ,, ૫. ૩–૬–૦

જોડી એકની કીમત
પા. ૧–૦–૦ થી

પા. ૩–૧૭–૦ સુધી

ગ્રામોફોન પા. ૧–૧–૦ થી પા. ૮–૮–૦

હીઝ માસ્ટર્સ વોઇસ
તથા
કોલમ્બીયા
(ઇન્ડીયન રેકોર્ડ)
3/–

રેકોર્ડના સસ્તા ભાવો

નવા નંબરો અથવા તમારા માંગેલા નંબરો વહેલા યા મોડા તમને મળશેજ તેા ટપાલ માટે વધારે પાઇસા ખર્ચો છેા.

લખો અમલ્વા અર્થે મળો

Special

Large stock of latest Drama set arrived in Tamil, Hindustani, Gujarati and Telugu. Prices have been specially reduced.

Apply for our catalogue Our Harmoniums sold under written Guarantee for 3 years. Try us before you go elsewhere.

તેમજ આ રેંજની કિંમતે અત્યુત્તમ થાય તેવા મીઠા અને મધુર સુરના, મજબુત અને ટકાઉ, ચારા, ગાંતા, સરકાર તેમજ ચેકોસ્લોવેકીઅન કંપનીના હારમોનીયમ, હાથના અને પગના તથા હાથ–પગના. નવી સીલેકશન આ ની કિંમત રેંજની પેટીઓ આવી ચુકી છે. તે સીવાય દરેક જાતના ગ્રામોફોન ઉપરાંત બધી મેકરો સાથે H.M.V. ને કોલમ્બીઆના પણ સ્ટોકમાં રાખીએ છીએ.

વાજાંઓના છુટા ભાગો મોટા જથ્થામાં રાખીએ છીએ.

વાયોલીન, મેન્ડો, મેન્ડોલીન, બુલબુલ તરંગ, ગીતાર અને સ્પેનીશ મેન્ડના ભાવોમાં ઘણો ઘટાડો કર્યો છે.

કોઇ પણ વાજાંત્રનું રીપેરીંગ કામ અતી દેખરેખ નીચે મેરંટી સાથે બનાવી આપીએ છીએ.

—સાઉથ આફ્રિકાના ૩૨ વર્ષના જુના હારમોનીયમીસ્ટ—

GOSWAMI'S MUSIC SALOON

P.O. BOX 460. 179 GREY ST. AND 131 QUEEN ST
DURBAN, NATAL.

'Phone Day 2-4164. **RAJCOOMAR,** 'Phone Night 2-1546.
DURBAN'S FIRST INDIAN UNDERTAKER
Coffins, Wreaths, and Fresh Flower Wreaths of all descriptions always in stock.
Motor and Horse Hearses at Moderate Charges.
રાજકુમાર,
અન્ડરટેકર
કોફીન, ફુલ, ફ્લાવર વ્રીથ તથા ફુલની ચાદરો હમેશાં પુરતા પ્રમાણમાં
આવે છે. રાત દિવસ ખુલ્લું.
14, Cross Street, DURBAN. 1334

'PHONE 33-4691. BOX 2526.
L. MISTRY
એલ. મીસ્ત્રી
બોકસ, ટેબલ્સ અને કીચન ફર્નિચર ઘરઘાટ અથવા જથ્થા-
બંધ બનાવનાર તેમજ ઘર ફર્નિચર સંતોષકારક
કામ કરનાર,
વધારેલા ભાવોનું પ્રાઈસ લીસ્ટ મંગાવો.
45 Market St. : : : Johannesburg. 1139

કીટીંગસ
પાવડર
કીડી, માકડ, ચાંચડ, કંસારા, માખી, વંદા
વિગેરે સઘળા જંતુઓનો
નાશ કરે છે.
કીટીંગસ પાવડરના ટીન મળે છે. 1111

Box 830. Tel. Add. "Orangexpo."
M. C. PILLAY
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter
country orders executed at lowest Market prices
TRIAL ORDER SOLICITED.
જથ્થાબંધ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ વહાવનાર
અમે અપટ્રીના ઓરડર બાલ ઉપરોક્ત રાખી સારો માલ
C.O.D. થી રવાનીએ મોકલીશું.
79, PRINCE EDWARD STREET, DURBAN. 1150

'Phone 2-6235. P. O. Box 316.
Heerabhai Morar Matvadkar,
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter
and Commission Agent,
15 CROSS ST. RESIDENCE.
PACKING WAREHOUSE 44 BOND ST.
DURBAN.
હીરાભાઇ મોરાર મટવાડકર
હોલસેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર
અને કમીશન એજંટ,
પેકીંગ સારી રીતે કરી માલ સી. ઓ. ડી. થી
મોકલવામાં આવશે.
ટેલીફોન ૨-૬૨૩૫ બોકસ ૩૧૬.
૪૪ બોન્ડ સ્ટ્રીટ, ડરબન. 1150

'Phone 33-4491 Tel. Add. "VALSUTEL" P.O. Box 6748.
V. B. PATEL,
WHOLESALE AND RETAIL FRUIT, VEGETABLE AND PRODUCE MERCHANT
CHEAPEST BANANA STORE IN TOWN.
40 President Street, JOHANNESBURG.
Terms: NETT CASH or C.O.D
વી. બી. પટેલ,
હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ, વેજીટેબલ અને પ્રોડ્યુસ વેપારી
બનાવવા સારામાં સારી દુકાન
અમારે ત્યાંથી ... ...
ઓરડરસર માલ મોકલવામાં આવે છે
ટેલીફોની ઓરડર C. O. D. થી માલ મોકલી આપે
ટેલીફોન ૩૩-૪૪૯૧ ૪૦ પ્રેસીડન્ટ સ્ટ્રીટ,
પો. બો. નંબર ૬૭૪૮ જોહાનીસબર્ગ 1102

"શુદ્ધ ઘી"
અમારે ત્યાંથી મોટા
પ્રમાણમાં મળશે.
બાર આરે પુછો પણ લખો.
સાહેબ બાદશાના શોપ એગ્જન્ટ.
શામજી દેવશી એન્ડ સન SAMJEE DEVSHI & SON
૪, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, 4, Cross Street,
ડરબન. DURBAN. 1112

NAROTAM HARGOVIND
The Meerut Tailors.
Suits and Costumes Made in the latest Styles.
We specialise in High Class Tailoring.
Our Prices are to suit the times.
Try us with your next Order
તમારો સુટ ક્યાં શીવડાવશો?
નરોતમ હરગોવીંદ
તમને બસ-કુન્દર સ્વાઝનો ફિટીયત બાવે બનાવી આપશે,
ટાયલ ઓરડર આપી આવી કરી જુઓ.
'Phone 25061. 176 Grey St. Durban. 1170

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	ખોરદી ૧૯૩૮ એપ્રીલ	કંડુ ૧૯૮૯ વૈશાખ	મુસલમાન ૧૩૫૮ સફર મુહમ્મદસન	પારસી ૧૩૦૮ શેહેં. ૧૯૩૯	સુર્યોદય કે. મી.	સુર્યાસ્ત કે.મી.
શુક્ર	૨૧	સુદી	૨	૧૮	૬-૨૧	૫-૫૬
શની	૨૨	,,	૩	૧૬	૬-૨૨	૫-૫૫
રવી	૨૩	,,	૪	૨૦	૬-૨૪	૫-૨૬
સોમ	૨૪	,,	૫	૨૧	૬-૨૩	૫-૨૫
મંગળ	૨૫	,,	૬	૨૨	૬-૨૩	૫-૨૪
બુધ	૨૬	,,	૭	૨૩	૬-૨૨	૫-૨૩
ગુરૂ	૨૭	,,	૮	૨૪	૬-૨૧	૫-૨૨

Buy Perfect DIAMOND RINGS and Flawless DIAMONDS direct from our factory!

Do you know that you can purchase beautiful Diamond Rings and Flawless Diamonds at prices lower than wholesale? Why not call at the factory and see our large selection of high-grade goods on view. Write, 'phone or call for our Free, illustrated Catalogue.

AMSTERDAM
Diamond Cutting Works

62, Field Street, Durban
P. O. Box 2362. 'Phone 2-4888.
Also at Johannesburg and Capetown.

Congress Jubilee Albums

An artistic Jubilee Album containing [illegible] photos of all Congress Presidents from 1885 to 1935. The pictures have been done in sepia tone with short descriptive matter. The last contains portraits of the Congress Presidents [illegible] and other prominent [illegible].

Price: 2s 6d

To Be Had From:

"INDIAN OPINION."
Phoenix, Natal

The History Of The Indian National Congress
(1885—1935)

In Khaddar binding with over thousand pages. It contains the photos of all the past Presidents.

Price [illegible] Shillings.

Obtainable from:

The Manager,
"INDIAN OPINION"
Phoenix, Natal.

'INDIAN OPINION'

(Founded by Mahatma Gandhi in 1903)

For The Moral, Political and Social Advancement Of Indians In South Africa.

Published Every Friday.

Subscription Rates

Payable Always In Advance.

Within the Union	21s	Annually
" " "	11s.	Half-yearly
Outside the Union	22s. 6d.	Annually
" " "	12s.	Half-yearly

Become a Subscriber and persuade your friends to do likewise

Apply to—

Manager,
Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

SWAMI VIVEKANANDA'S WORKS

[illegible]

LIFE OF SRI RAMAKRISHNA

[illegible]

PRABUDDHA BHARATA
OR
AWAKENED INDIA

A High-class Monthly [illegible] conducted by Swami Vivekananda in 1896. It is devoted to Universal Religion, Indian Culture, Education, Art and other topics of International Interest.

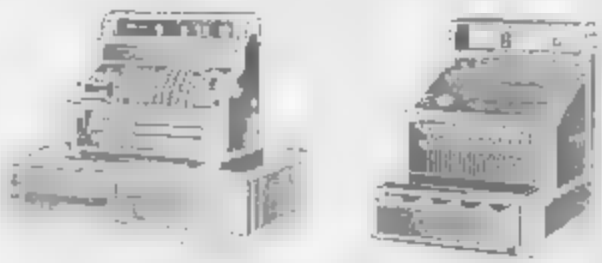
Annual Subscription: Inland Rs. 4, Foreign 11 Shillings.

Apply for a complete Catalogue:—
The Manager, ADVAITA ASHRAMA,
4, Wellington Lane, Calcutta, India.

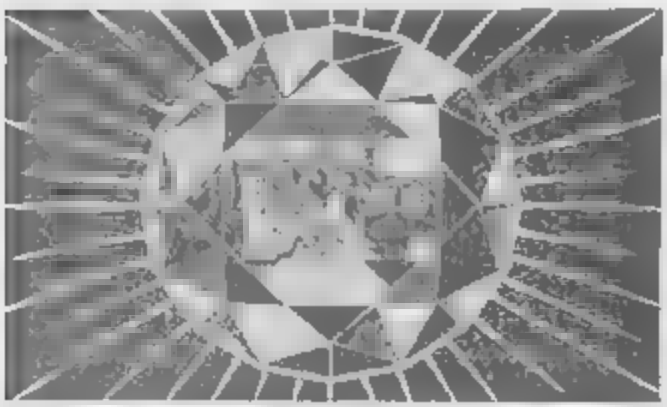
CYMA

NATIONAL
CASH REGISTER
AND
ACCOUNTING MACHINE
SYSTEMS
FOR
MAXIMUM
EFFICIENCY

THE NATIONAL CASH REGISTER CO. S.A. (PTY.) LTD.,
63 PRESIDENT STREET
JOHANNESBURG
P. O. Box 3591 Phone 33.6245

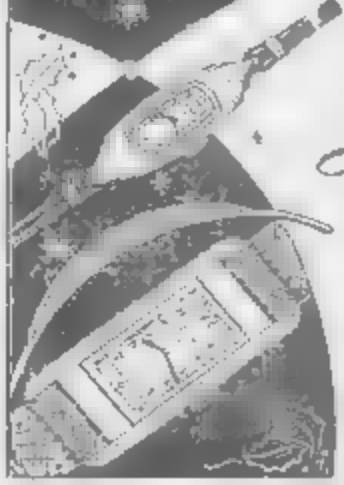
BUY DIAMONDS DIRECT
FROM OUR FACTORY
AND SAVE MONEY!

"KOH-I-NOOR" DIAMONDS, GUARANTEED GOD, FLAWLESS, AND CUT IN THE "KOH-I-NOOR" DIAMOND CUTTING FACTORY, THE MOST MODERNLY EQUIPPED FACTORY IN SOUTH AFRICA AND ARE SOLD TO YOU AT
LOWEST FACTORY PRICES
Call in and see these lovely gems or write for free Diamond Ring Catalogue.

KATZ & LOURIE LTD.
"DIAMOND CORNER" ELOFF & MARKET STS., JOHANNESBURG.

THE MODERN GIFT
for moderns!

ELGIN
"Streamline"
fully-curved
to fit
the wrist!

The new ELGIN watch is the result of years of research and experiment by Elgin master craftsmen. Each model is fully curved to fit the wrist perfectly and is a real value Elgin has offered in 75 years.

Call in and see the complete selection of these handsome new Elgins, or write for free Elgin watch Catalogue.

(Above) Beauty curved Elgin. 17 jewels. 10K filled case. Popular ladies' model.

(Below) Extremely curved Elgin. 17 jewelled for accuracy. A real man's watch.

KATZ & LOURIE LTD.
"DIAMOND CORNER"—ELOFF & MARKET STS. JOHANNESBURG

Printed and published by Manilal M. Gandhi at Phoenix Settlement, Phoenix, Natal.

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 17—Vol.-xxxvii Friday, August 28th, 1939 Registered at the G.P.O. as a Newspaper
PRICE FOURPENCE

If Christ Came To-day

"At the time Christ came on earth....His aim was to establish a kingdom of love and peace on earth,...Perhaps we would again hear Him say: 'I am come not to destroy but to fulfil.' It is far from likely that He would rise up against the advancement of science; that He would condemn inventive genius or that He would abolish the comforts and conveniences which the scientists and inventors have provided for common usage. He might even use them for the furtherance and the fulfilment of His mission...A Christ would have no quarrel with outer things of life but rather with the motives of men who make ill use of great inventions for purposes of revenge or for selfish gratification of greed for gain. A Christ would also try to inspire men with the idea that the forces of love and tolerance is greater than all other forces."

—Swami Paramananda.

જો ઇશુખ્રીસ્ત આજે પૃથ્વીપર આવે તો?

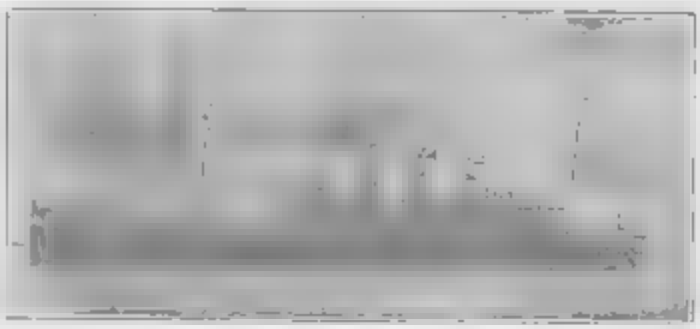
"ઇશુખ્રીસ્ત જે વખતે પૃથ્વીપર આવ્યા હતા ત્યારે તેમનો હેતુ પૃથ્વીપર પ્રેમ અને શાંતિનું રાજ્ય સ્થાપવાનો હતો...આજે તેઓ આવે તો કદાચ આપણે ફરી પણ તમને એમ કહેતા સાંભળીએ કે: "હું નાશ કરવા નથી આવ્યો પરંતુ પરિપૂર્ણ કરવા આવ્યો છું." એવો બહુજ સંભવ છે: વિજ્ઞાનના વિકાસની સામે તેઓ વિરોધ ઉઠાવે અથવા તો શોધખોળ કરવાની બુદ્ધિને તેઓ વખોડી કાઢે કે વૈજ્ઞાનિકો અને શોધકોએ સામાન્ય ઉપયોગને માટે પુરી પાડેલી સુખ સગવડની વસ્તુઓને ટાળી દે. કદાચ પોતાનું કાર્ય સિદ્ધ કરવાને તેઓ કેવળ એ પણ કરે.... ઇશુખ્રીસ્ત જીવનની બાહ્ય વસ્તુઓ વિષે તકરારમાં ન પડે. જે લોકો આ મહાન શોધોનો વેરવાળવાને અર્થે અથવા પોતાના સ્વાર્થી હેતુઓને પોષવાને દુરૂપયોગ કરી રહ્યા છે તેઓના હેતુઓનો વિરોધ કરે. વળી ઇશુખ્રીસ્ત પ્રેમ અને સહિષ્ણુતાનું બળ એ બીજાં સઘળા બળો કરતા ઉંચામાં ઉંચા છે. એવી રીતે તેઓ જીવનના ઉત્કર્ષ કરવાનો પ્રયત્ન કરે."

—સ્વામી પરમાનંદ

B. I. Steam Navigation Co., Ltd.

સ્ટી "કરાંજ"

૨૬ ડીગ્રીટ પા. ૬ ૭ ૬.
લિંકુ વીસી પા. ૨ ૬ ૦.
ટાલ્લ પા. ૨૧ ૨૩ ૬.

૨૬ ડીગ્રીટ પા. ૬ ૭ ૬
મુસાફર ટિકીટ પા. ૨ ૨૬ ૦.
ટાલ્લ પા. ૨૧ ૨૩ ૬.

મે તા. ૭ મીએ મુંબઇ જવા ઉપડશે

ખાસ સુચનાઓ—ઉતારૂઓએ પોતાના સામાન ઉપર પોતાનું નામ લખી, પોર્ટ હલનનું લાયસન્સ સ્વર્ગ મળે ત્યાં સુધી સામાન રાખે તે માટે જેટીના શેડો પોર્ટ ઉપર મહેરબાની કરવા જણાવવું - વિદેશમાં બહાર મોકલવા ઓર્ડરો લેવા પોતાનો માલની નમુના બતાવવા પેઢી વરીઇ મહેને અમારી ઓફીસમાં રેખાવાથી ઇનેલાઇપી માલનો પત્તો મેળવી શકાય તેમજ બાર વેપારમાં પરદેશનો માલ ખાસકર પરદેશનો માલ ખરીદવાના ખાસ ઓર્ડરો અમારી સાથે પત્રવ્યવહાર કરવાથી દીલ્હ મેળવી શકશે.

સ્ટીમરને લગતી દરેક બાબતમાં અમારી લગી કેમરેજ નીચે થાય છે

વધુ ખુલાસા માટે લખો યા મળો:

SHAIK HIMED & SONS, :: 390, Pine Street, Durban.
Telegraphic address: "KARAMAT." Telephone 2-0432

CITY SHIRT Co., No. 4, Kort Street, Johannesburg.

THE NEW INDIA ASSURANCE
—COMPANY, LIMITED.—

Life, Fire, Motor Car, Motor Lorry, Motor Bus, Plate Glass, Workmen's Compensation, Etc. Etc.

આ દીરી વીમા કંપનીએ જીંદગીના, આગ, મોટર કાર મોટર લોરી, મોટર બસ, પ્લેટ ગ્લાસ, કામદારોના મજરા વીમાઓ, બાબત વિગેરે દરેક જાતના વીમાઓ ઉતારવાની સગવડ છે. દીરી કંપનીનો ઉતરેલ બાબતનું એ દરેક દીરી ૧૦ કરવા છે

Natal Office:
"INDIA HOUSE"
17, First Avenue,
DURBAN.
Telephone 2-5845 Cen.
P. O. Box 1610.
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
Durban.

Policies Issued and Settlements Effected in this Country.
પોલીસી તેમજ ક્લાની પતાવટ આ દેશમાં કરી આપવામાં આવે છે.

Transvaal Office.
ROOMS NO. 12 & 13,
BARKLY ARCADE,
Diagonal Street,
JOHANNESBURG.
Telephone 33-4478.
P. O. Box 3541
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
JOHANNESBURG.

JALBHOY RUSTOMJEE
Principal Representative For The Union Of South Africa.

GANDHI & Co. (Pty) Ltd.

GENERAL MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS

Try us for:-

Benares Saries, with Blouses of same design prices from 75/- to £10 with double border.

Also Cotton, Crepe-de-chine & Rayon Saries from 2/6 to 40/-.

We also stock Indian Drugs, Condiments, Draperies, Outfitting, Hardware, etc. etc.

Telephone 23676.

Tel. Add. "Gandhico" Durban.

112 Victoria Street, DURBAN.

અમારે ત્યાં હમેશા મોટા પ્રમાણમાં નીચે જણાવેલ ચીજો સ્ટોકમાં રહે છે.

બોરહન બદામ, પીસ્તાં, ચારોળી, એલચી, જાયફળ, તજ, લવીંગ, સુરજમુખ કેસર, તેમજ હળદર, ધાણા, જીરૂ વીગરે આખા તેમજ બારા કેમરેખ નીચે પીસાયેલ મસાલા તથા તમામ જાતના ચોખા-જીરાસાલ, કમોદ દીલ્હી, મોળ, બાજ ઉલસી, વીગરે તથા પંજાબી સાલમ, દિલ્હી મુસલ્લી, ગઠોડા કેપરાવાટી તથા સાતસો આઠસો જાતનું ગંધીયાણું તેમજ સોપારી-મદ્રાસી સેવરમની, કાથા, કેકેલાં તથા ગુલાબનું પાણી, આમળા, બોગરા, ચંબેલી, કુવેલ, કામીનીયા વીગરે ખુશબોદાર તેલ વીગરે, વીગરે મોટા જથામાં તેમજ છુટક મળશે.

Also:

P. O. Box 27, TONGAAT,

Telephone during Office hours No. 5.

,, after Office hours No. 008.

કેસર અને કેસરાની ખાસ કરવા છે

ઝંડુનુ

કેસરી જીવન

કેસરાની બધા બાબીઓને દુર કરે છે તથા લોહીને શુધ્ધ કરે છે આના સેવનથી તન્દુરસ્તી બરાબર બાધ છે. બીજા પાને જાહેરાત જુઓ.

ખાનુ, ઝાડાનુ બિગોરેની તબીયત અને નાનાં બિગોરે બાળીના કરો બારે

ઝંડુની સુવર્ણ મિશ્રિત મકરધ્વજ ગુટી

બિના બિલ્લાકે નાપરવા બાદો

ઝંડુ ફાર્માસ્યુટીકલ વર્કસ લી.—પો. બો. નં. ૫૫૧૩, મુંબઈ નં. ૧૪.

આ. આફ્રિકાના સોલ એજન્ટસ: એમ. એમ. ભોગી એન્ડ સન્સ, સ્ટાન્ડ ૨૩૮, ગોડીયાટીક બઝાર, પી. બો. બોક્સ ૧૨૯૫, પ્રીટોરીયા. મેદાનીસબર્ગમાં બનતું કેસાનું બધાત પ્રબસર્સ, ૧૪ કોર્ટ રહ્યુ.

આયુર્વેદિક દવાઓનું સુચીપત્ર આજેજ મંગાવો.

MOHANLAL VALJEE,
(INDIAN PAWNBROKER.)
113, Victoria Street, Durban.

Low Rates of Interest on Jewellery.

High prices paid for Old Gold. A large stock of New Jewelleries at reasonable prices to suit your pockets.

P. P. BHAGAT,

Fruit Merchant.

દરેક જાતનું ફ્રુટ અને વેજીટેબલ સારૂ પેકીંગ કરી C. O. D. થી મોકલવામાં આવશે. લખો:—

P. O. Box 842. 139 Brook St. Durban

પુષ્ટિકારક પાકો બનાવવા હોય
અને
દરેક જાતની દેશી દવાઓ જોઈતી હોય
તો અમારી મુલાકાતે આવો

સફરને પુષ્ટ બનાવવાના સારા પાકો બનાવવા માટે અમારે ત્યાં તાજો અને ચોકખો માલ છે. તેમજ દરેક જાતની દેશી દવાઓ અને દેશી મસાલો હમેશા તાજો અને ચોકખો માલ સ્ટોકમાં રાખીએ છીએ.

દેશી મુલકના ચોકકસ નંબર ૧ ની શી. ૨૬–૧ સાઇઝ બનાવેલ,
દેશી ચોકકસના ચોળીયાં નંબર ૧ ની શી. ૭–૧ સાઇઝ બનાવેલ

શરીરના કોઇ પણ ભાગમાંથી વાળ નાબુદ કરવાનો

નવાણી પાવડર

ફકત બે જ મીનીટમાં વાળ સાફ થાય છે

કુલ બોટ શી. ૧૨ ડોઝરેજ સાથે, અરધો કુલ બોટલ શી. ૬–૧ ડોઝરેજ સાથે. ૬ નંબર બોટલને શી. [illegible] ડોઝરેજ [illegible] અથવા બે નંબર બોટલને ૬ પેની પોસ્ટેજ મોકલવા

ઓર્ડર સાથે રોકડા પૈસા મોકલાશે

Fancy Gold Cups and Saucers at 1/9 a dozen.
12 dozen to a case. Cash with order.

I. G. H. BASSA
153 Grey Street, Durban.

WE STILL BUY
OLD GOLD, SILVER & SOVEREIGNS.
We Stock CYMA, ELGIN, WALTHAM, BURBN, and MADIX Watches.
Large stock of Indian and European jewellories always on hand
Importers of MOHINI FLUTE harmoniums
LAKHANI & CO.,
(Jewellers)
111 Grey Street, Durban. 'Phone 21256. 12th

HEADACHES QUICKLY RELIEVED BY TAKING
TYSONO BRAND (PAIN-I-CURE) HEADACHE POWDERS
FROM YOUR CHEMIST at 9d., 1/6, 2/6 and 4/6, or POST FREE FROM
ERNEST TYSON, CHEMIST, TOLLGATE, DURBAN 12th

'Phone 29.150. Tel. Add. "Nartiya."
A. M. PADAYACHEE
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter.
[illegible] TRIAL ORDER SOLICITED.
91 LEOPOLD ST., AND 34 CROSS ST.,
P. O. BOX 196. DURBAN. 12th

M. H. DESAI,
એમ. એચ. દેસાઇ,
કોમસેલ ૧૨૮ બેચાણી,
આપે દરેક જાતના ૧૨૮ ના બેલ્ટરેલસ મુનીમનના બોલ પણ આપના C. O. D. થી મકકુ પેકીંગ કરી મોકલીએ છીએ.
P. O. Box 254. 31, Short St. Durban. 12th

Books for sale.

NOTE.—Remittance should accompany order. V.P. ORDERS will not receive attention Postal Orders to be made to "Indian Opinion at Phœnix. Postage Free on all books

THE STORY OF MY EXPERIMENTS WITH TRUTH
By M. K. Gandhi

This is an autobiography of Mahatma Gandhi published in two volumes. Price 12s 6d. for each volume

JAWAHARLAL NEHRU An Autobiography
(Cheap Edition)

("For those who would understand contemporary India it is an indispensable book."—ALDOUS HUXLEY.)

Price 10s. 6d

THE POWER OF NON-VIOLENCE
By Richard B. Gregg

The writer has explained the method of realising the non-violence in modern Western concepts and terminology. The book is worth studying. Price ... 5s. 6d

INDIA AND THE WORLD

Essays by—PANDIT JAWAHARLAL NEHRU

Price ... 7s 6d.

IF YOU WANT THE BEST AND SOUTH AFRICA'S STRONGEST AND MOST RELIABLE WATCH **INSIST** ON A WORLD FAMOUS
UNION SPECIAL
15 JEWEL, NON MAGNETIC, SHOCK PROOF, UNBREAKABLE, PERFECT TIMEKEEPERS, 400 NEWEST LADIES' & GENTS' MODELS.
REDUCED PRICES FROM 25/- UPWARDS.
GOODS SENT C.O.D THROUGH POST OR ACCOUNT OPENED WITH APPROVED MARKS

દુકાનદારોને હોલસેલ માલમાં સારૂં ડીસ્કાઉન્ટ આપવામાં આવશે.

૧૫૦૦ ઘરેણાં, ઝગીના, ઘડીયાળો વિગેરેના બારમેનોનું અમારૂં સુંદર કેટલોગ મંગાવવાથી મફત મોકલવામાં આવશે.

THE AMERICAN SWISS WATCH Co. LTD.
"THE DIAMOND HOUSE"
WHOLESALE & RETAIL JEWELLERS,
25, PARLIAMENT STREET,
CAPE TOWN.

Cable & Tel. Add. "ADVANCING." 'Phones: 24003, Res. 24468.

CHOONILALL BROS.

THE NOTED INDIAN "SARRI HOUSE" IN SOUTH AFRICA.

141, GREY STREET, DURBAN.

ARRIVING BY EVERY MAIL FROM INDIA AND JAPAN

BENARES SARRIES WITH BORDERS AND PLAIN CENTRES,
BETIDAR BENARES SARRIES IN SEVERAL SHADES
Prices from 60/-, 85/-, 105/- & up to £20.
THE LATEST FROM BENARES CITY.
EMBROIDERED SARRIES 25/-, 35/- & up.
PLAIN VARIOUS LINES of SARRIES from 12/6, 17/- & upwards
CREPE-DE-CHENE from 3/6 yd. 42 in. & 45 in. width.
LATEST INDIAN SARRIE CLOTH 44 in width.
from 1/6 yd. 1/9, 2/ & up.
GEORGETTE SARRIES LATEST ARRIVALS
from 25/, 30/-, 45/- & up.
TO MATCH SARRIES
prices from 12/6, 17/6 & upwards.
ZARI WORK SILK SARRIES IN ALL SHADES
from 55/ 95/-, 123/ & upwards.

[illegible] 141 Grey Street, 142 Victoria Street, VERULAM.
[illegible] SERVICE STATION
Grey Street and 58, Victoria Street, VERULAM.
'Phone 30, Verulam.

Please note Our Johannesburg Agent P. RATANJEE, 60, Bree Street, Newtown.

ચુનીલાલ બ્રધર્સ

દક્ષિણ આફ્રિકાનું જાણીતું સાડીઓનું ગૃહ

૧૪૧ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

ઠેકાણું
૧૪૨ અને ૧૦ વીક્ટ્રીઆ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

[illegible] ૧૪૨ વીક્ટ્રીઆ સ્ટ્રીટ
ગ્રેહાઉન્ડ્સ બસો
પી. રતનજી,
૧૦, પી [illegible] સ્ટ્રીટ

ગરાજ અને સર્વીસ સ્ટેશન
૬ બ્રીસ સ્ટ્રીટ અને ૫૩ વીક્ટ્રીઆ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

ડરેક રીતસરનાં જાપાન તથા હિંદથી આવે છે
બનારસની પ્રતારવાળા અને સાદા, તેમજ બાતબાતની જુદી જુદી
સાડીઓ શી. ૬૦, શી. ૮૫, શી. ૧૦૫ થી માંડીને પા. ૨૦ સુધીની
બનારસથી સમણાજ આવેલી છે.

ફ્રેન્ચ ક્રેપની સાડીઓ શી. ૨૫ અને શી. ૩૫ થી ઉપર
જાતજાતની ભાતવાળી સાડીઓ
શી. ૧૨–૬ અને [illegible] ૨૭–૬ થી ઉપર.

કરાણું ક્રેપ–ડી–શીનેઝ. ૬–૬ નું પાર ૫૬ ઈંચ અને ૪૫ ઈંચ પહોળ
સાડીને સેટ ડીઝાઇનનું કપડું, ૧૪ ગજ પહોળ પાકીનું. શી ૧૬–૬
શી. ૧૮–૬, શી. ૨–૬ અને તેથી ઉપર
ગમણાજ આવેલી જ્યોરજેટ સાડીઓ શી. ૬૨૬, શી
શી. ૪૫ અને એથી ઉપર

સાડીને મેચ પડતાં બ્લાઉઝ શી. ૧૨–૬, શી. ૧૭–૬ અને
તેથી ઉપર.

[illegible] ની જરી કામની રેશમી સાડીઓ શી. ૫૬, શી. ૭૫,
શી. ૧૨૫ અને તેથી ઉપર.

ગાસ્ટોનીયમ, તમામ પ્રોમેનેડ્સ, રેશમો અને બીજાં વાજબી
ભાવનાં ઓળખ આપે.

ડરેક જાતનું બાળોપયોગી ચોમાસું પહેરવેશ હોલસેલ આપે

[illegible] રેડીમેડ અને રેડીમેડ માપસર
બાવા શી. ૧૫, પા. ૨૫, પા. ૩૫, પા. ૪૫ અને તેથી ઉપર.

[illegible] ઉપરાંત બાવાઓના તાજા મહાલો
બાવા શી. [illegible], શી. ૧૭–૬, શી. ૨૭–૬, શી. ૪૫. [illegible]

OTHER SPECIALITIES

POPULAR POP
"The King of Ginger Beers."

CLUB SEAL SODA
"Improves your Spirits."

"GIANTS"
The Quart Bottle for 4d.
In all Popular flavours

'Phone 2-4345

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

DALYS LIMITED.

72, CANADA ROAD, DURBAN.

'Phone 21078. Tel. & Cables: "Crescent." P. O. Box 582.

Crescent Trading Co. (Pty). Ltd.

WHOLESALE MERCHANTS AND DIRECT IMPORTERS OF HARDWARE

Indian And European Groceries.
Indian Drugs And Condiments.
Our Stocks Are The Best Quality
And are Always Fresh
Our prices are keen.
We specialise in all kinds of Bombay, Calcutta, and Madras Products.
It will pay you to give us a trial.
Before placing your orders elsewhere benefit by our thirty years' business experience.
Our aim will always be service, quality and satisfaction.

અમારે ત્યાં નીચે મુજબનો માલ જથ્થાબંધ મળી શકશે

એલચી, અસબગલ, બદામ, બારોલી, પીસ્તા, સિંગોદા, મુલાયમ બાદામી, મુલાયમ સરબતી, કાબુલનું પાસ, બાદશેઠ, કરાબ, એલચા, ખારેકો, ખજુર, સ્પેન્સરપસી (બદકું) સેટ, કેરબાની ચાટી, પીસેલું કેરબું, મુલ્તર છાપનું કેસર, બાર બ્રાન્ડ, પંજાબી ચાલક, સફેદ મુસલી, મનોહર બ્રાન્ડની, મુંડ, સેકેલી સોપારી, કાટવા સો., સોવરણની સો., બદામી સો., મુલકંદ, ગોળ, બદામી બાવાનો ગોબાકુ, બાદામનું તેલ, મુલાયમનું તેલ, ઓલેવીનું તેલ, સેમરાનું તેલ, કાર્બોલિયા કેર એસિડ, એલકુમીનીયમ તપેલા, કપ અને સોસર્સ, મોબાઃ—બીમડી કરમસાળ, બાન્બુલસી, માંસ, દીવની, મુખવેસ, કોલમઃ કલાઃ—મણા, મળ, બાદર, ગુવેર, વાલ, વટાણા બધુજ પાણાઃ કરૂ. મેથી, લવંગ, તજ, રાઈ (સરસુ) બધજ મસાલા પીસેલા. વિગેરે.

કોઈ પણ વસ્તુ ખરીદી કરતાં પહેલાં, અમારે ત્યાં ભાવ કાદી ખાત્રી કરશો.

122 VICTORIA STREET, :: :: DURBAN.

1 MAY 1939

INDIAN OPINION

Founded by MAHATMA GANDHI IN 1903

No. 17 —Vol. XXXVII. Friday, April 28th, 1939. Registered at the G.P.O. as a Newspaper. Price Fourpence

NOTES AND NEWS

"Real Friends And Benefactors" (?)

OPENING the 32nd annual conference of the Cape Province Municipal Association at Oudtshoorn on Monday, April 17, Mr. J. H. Conradie (Administrator of the Cape) dealt at length with the draft ordinance to grant further powers to local authorities—commonly known as the Segregation Ordinance. Mr. Conradie said the Draft Ordinance did not merit the name of the Segregation Ordinance. He stressed the necessity for this question of separate residential areas for European and non-Europeans to be settled. The evils of miscegenation were no less detrimental and harmful to the European than to the non-European community, and separate residential areas would assist to check the evil. He was convinced that the fears and misgivings of the non-European population were due to misapprehension of the true intent and purpose of the proposed legislation. "If we do not [illegible] talk as that which described the ordinance as a dastardly defenceless, voiceless and voteless people," said Mr. Conradie, "we yet find a good many well-meaning Europeans who apparently seriously believe that the proposed legislation is un-Christian in spirit and that it is an attempt to oppress the coloured class and interfere with the rights which they have hitherto enjoyed. These good people have, I am certain, never taken the trouble to study the ordinance dispassionately." The only persons who seemed to him to have a just grievance amongst the provisions of the Ordinance, were those Europeans who preferred to reside among the coloured people, or the coloured people who would like to live cheek by jowl with Europeans. The Administrator contended that with separate residential areas, the coloured population had a much greater opportunity of building themselves into homogeneous units, with their own civic amenities, and of developing side by side with Europeans their own cultures and ideals. Under the conditions obtaining to-day, he could not see what hope the coloured people had—for the next hundred years anyway—of materially ameliorating otherwise. "We who favour the policy of separate residential areas are being decried to-day as the would-be oppressors of the coloured people, but time will show that we are their real friends and benefactors."

The ghetto system is not a new system. It is already existing in some parts of the Union where non-Europeans are thrown into locations. Their conditions are by no means encouraging and the proposed Ordinance is merely an extension of that system. There is no justification nor any defence for the policy of segregation. It will take a long time for Mr. Conradie and those who think like him to convince the non-Europeans that they are their friends and benefactors.

A Sane View

Writing in *The Star* (Johannesburg), Mr George Heard says: According to a report in an Afrikaans Government newspaper, the Minister of the Interior, Mr. R. Stuttaford, is determined to go ahead with his servitude segregation scheme for Asiatics, whatever the Government of India may say. His attitude, I suppose, is that the European community want segregation and are, therefore entitled to get it. Personally, I doubt very much whether the European community have given a thought to the matter. If there is an agitation in favour of Asiatic segregation, it is the result of the party political propaganda, with a good deal of pure hypocrisy added. The truth is that the Asiatic problem is a first class political football. Ever since 1885 we have been piling up restriction and disabilities against the Asiatic community, and every Parliament since Union has seen some new piece of repressive legislation. We shall never solve the Indian problem—if it is a problem—along those lines. We shall merely intensify it. If only the politicians would agree to adopt no more anti-Indian legislation for a period of, say, ten years, we should probably find that the problem would solve itself. In any case, what we always seem to forget is that the Indians in our midst are South Africans like the best of us. They came here in response to our needs; they have been traders to meet the requirements of the European community. Time and again, we have promised to uplift them and raise their standards of living. But we have never done so. To-day, we are again preparing to push them further into the depths of poverty and degradation.

Natal D. R. Church And World Sunday School Conference

The Natal Dutch Reformed Church Synod, which sat in Ladysmith, has decided not to attend the World Sunday School Conference to be held in Durban in 1940. The resolution states that the Church was desirous of attending the conference if separation of the white and coloured races could be achieved. The resolution adds that the Natal Dutch Reformed Church were eager to meet in conference Christians from other parts of the world, but, owing to the colour bar in this country, they were unable to do so under present conditions.

We wonder. If Christians from other parts of the world will consider it such a great loss not to have met the Dutch Reformed Church who are so obsessed with colour, perhaps Christ is likely to be more with them without the Dutch Reformed Church than perhaps with them.

S. A. Women's Federation Supports Segregation

The South African Women's Federation Congress which met at Lichtenburg unanimously passed a resolution expressing appreciation of the Government's intention to separate the races in residential areas. Another resolution requested legislation preventing European girls from working under Asiatics or natives.

Cape Support For Segregation

The Cape Province Municipal Association Congress, on April 19, supported the principle of segregation by 126 votes to 38. All the delegates from the Cape Divisional Council, Cape Town, East London, George, Grahamstown, Kimberley, Kingwilliamstown, Knysna, Port Alfred, Port Elizabeth, Queenstown and Uitenhage, voted in the minority. Mr. J. Maclean, of Port Elizabeth, said he had been impressed by the seriousness of the question for country towns. In Port Elizabeth segregation was economically impossible.

Indian Opinion

FRIDAY, APRIL 28TH, 1939

The Fate Of Indians

ACCORDING to messages received from Capetown the fate of Indians in the Union may be decided before the end of this week or it might be delayed a short while. An important Government statement is expected to be issued within a few days. Although official secrecy is being preserved in the matter at this stage it is expected that the statement will concern itself with the Government's proposals regarding the Feetham Commission recommendations on land tenure, the suggested 7th per cent. local option servitude plan, the Government's legislative plans arising from the colour segregation statement of a few weeks ago and the proposal of an Indo-Union round-table conference between the Union Government and the Government of India.

The Union Government, it is understood, is not at the moment favourably inclined towards this conference suggestion as it is contended that the Asiatics concerned are Union nationals and that the problems are now for the Union to settle. Mr. H. Stuttaford, Minister of the Interior, is reported to have made this statement to an Afrikaans paper. He has also stated that he proposed extending the period of protection under the Feetham recommendations and that the recommendations would not be adopted. It is believed that Mr. Stuttaford proposes introducing legislation to this effect this session.

It would be premature to make any comments on the situation at this stage when the community is anxiously awaiting the important statement from the Government.

This much at least we can say that the Government's contention that the Asiatics concerned are Union nationals is fallacious. They can be Union nationals only when they are granted full citizenship rights as the Europeans are enjoying. So long as that is not done Asiatics are treated as helots and they have every right to seek the help of the Government of India and the latter have a responsibility towards their nationals in this country.

We wish also to clear our attitude in regard to the Feetham recommendations. We have already stated that the Feetham Commission was part of the Provincial Asiatic Land Tenure Act which the Congress as representing the community has rejected *in toto*. The community can therefore have nothing to do with either the Feetham Commission or its recommendations. But we said that the Feetham Commission was the creation of the Government of India who had accepted the Asiatic Land Tenure Act with certain modifications and it was up to that Government to see that the recommendations of the Commission were adopted by the Union Government without being in any way watered down. For if they were not so adopted it would be an insult to both the intelligence of the Commission as well as to the honour of the Government of India. The Congress having later on interested themselves in those recommendations and the community being weak to put up a fight we felt, that there was no alternative for them but to accept the recommendations until such time as they found their strength to fight for their national self-respect. We have deemed it necessary to make this explanation as we have been charged with inconsistency in that whilst we are opposed to the measure on principle we are favouring the acceptance of it. If we did favour the acceptance of the recommendations (only if they are passed in their entirety) we did so as a lesser evil in the prevailing circumstances. But that did not in any way mean that we were not opposed to the very principle of the Asiatic Land Tenure Act.

We are happy to feel that the community is beginning to find its strength once again. In the Transvaal the nationalist group of the Transvaal Indian Congress is gaining strength and there are very favourable signs of the leaders of the community in Natal, who have unfortunately been working for the past few years in different camps, closing up their ranks and uniting together. A sincere move is being made towards achieving this aim and we are sure it has the blessings of all sane men. We would appeal to those who may yet be cold and apathetic towards it to look at the question not from a narrow selfish point of view but from a broader point of view of the interests of the whole community, when threatening dark clouds are hovering over us, and not to hinder but to help in the fulfilment of a noble task.

There are signs which make us hopeful that Indians are no longer in the mood of taking kicks from the Government lying down and that any measure passed which is offensive to their national honour will be met by the Indian community with the strongest protest not only in words but by deeds.

The Question Of Franchise

ONCE again the question of franchise has been brought to the forefront and we must take note of it here. Sir Radhakrishnan when he left these shores expressed his opinion to a representative of the *Natal Daily News* that

> The remedy for solving the Indian question would be some equitable representation. Once again I do not suggest that every Indian should be given the vote, but in my mind it is only logical that Indians should represent the Indian community in Parliament, in Provincial Councils and in City Councils. In order to ensure that the franchise was extended only to those fit to vote, educational and property qualifications could be laid down for the electorate. I think these qualifications should be high. But the very fact that it would be possible for Indians to vote at all would remove the sense of racial inferiority which they labour under at present."

It is stated that this idea of enfranchisement for the Union Indian has met with approval in authoritative Nationalist circles. It is pointed out that, with the exception of Sir Radhakrishnan's proposal of representation of Indians by Indians, the suggestion is more or less the same as the Nationalist Party's policy, namely separate voters' lists for coloureds, Malays and Indians. The underlying principle of this proposal, it is claimed, is simply to prevent the political exploitation of the non-European vote in contests between European candidates. It is suggested that the continual intervention from India in regard to Indians in South Africa should thus be done away with.

What Sir Radhakrishnan has expressed as his own opinion is not necessarily endorsed by the Indian community. But the Nationalist Party is trying to make capital out of it only to the extent that it suits its own purpose. Sir Radhakrishnan has not spoken of a separate electorate and he has suggested that Indians should represent Indians in Parliament, in Provincial Councils and in the City Councils. He has only suggested that it should be a qualified franchise and that the qualifications should be high.

To be consistent with the principle for which we have been fighting all along in this country, that there should be no differentiation in the eye of the law based on race or colour, nothing but common franchise rights will satisfy the Indian community. We have had sufficient examples of communal franchise both in India and in East Africa and also the form of franchise granted to Natives in South Africa how they have proved utterly harmful. But we do not consider the question of franchise to be of great importance at the present moment. We have sufficient issues to battle with and to prove our mettle as true citizens of South Africa. If we can but concentrate on those franchise will come to us in its own time. We must not be hasty in accepting any form of qualified franchise for once we have done so we shall be doomed for ever.

BEHIND THE ASIATIC AGITATION

By
J. H. HOFMEYR, M.P.
From "The Forum" April 15

THERE is a periodicity about the Union's Asiatic problem which might well attract the attention of the statistician. There are recurring waves of anti-Asiatic feeling which bring the problem into the foreground. In due course the wave subsides, and there is a period of relative peace. At the moment we are passing through one of the periods of unrest—artificial stimulation of natural sentiments is very much in evidence—the Asiatic problem looks like providing one of our major issues during the next few years. It seems desirable, without examining at this stage the present-day aspects of the question, to recall one out of two of the essential factors in the background against which it must be viewed.

There has perhaps never been a better summing up of the attitude of the average European in South Africa to the Asiatic than that given by Lord Milner: "The Asiatics are strangers forcing themselves upon a community reluctant to receive them." When it is remembered that it was the same Milner who brought a new lot of Asiatics—Chinese coolies—to work in the mines of the Witwatersrand, an essential inconsistency in that attitude, considered in its long-range aspect, is also brought to light. Yet it is an inescapable fact that Asiatics came to South Africa not of their own initiative, but because the Europeans wished them to come—they remained because the Europeans wished them to remain. So it was in the days of the Dutch East India Company when the Malays first came to the Cape; so it was in the nineteenth century with the coming of the Indians.

We must not allow ourselves to forget that one reason and one reason alone led to the introduction of immigrants from India to what is now the Union of South Africa—the desire of the Natal colonists of those days to exploit the potential wealth of their coastal districts. They believed, as the sugar planters declared, would not come out to work in sufficient numbers from the reserves which Shepstone had set aside for them, and when they did come their labour was indolent. The nascent sugar industry was denied the hope of expansion for it could not get the labour it required. But not for all in Mauritius indentured Indian labour had set sugar-planting upon its feet. Why should not Natal follow suit?

* * *

So the Indian Government was asked to sanction the importation of Indian coolies. At first it was unwilling—ultimately it agreed, and in November, 1860, the first shipload arrived. They came at the expense of the Natal Government, which allocated them to approved masters and under a three years' indenture. After the three years the labourer was required to re-indenture for a fourth year or, if he wished, for two additional years. Thereafter he was free to live and work as he willed. After a further five years he had the right to either a free return passage or the equivalent of its cost in Crown land. The ultimate end of this policy was clear from the outset. The Indian was to be welcomed as a permanent settler in the Colony, and as a contributor to its prosperity. The conception of the Indian as a stranger forcing himself upon a reluctant community had not emerged.

His coming amply justified the predictions of those who had advocated it. The sugar industry prospered mightily. When in 1866 the Government of India forbade further importation of coolies it was held to portend ruin for the Colony. With great difficulty the withdrawal of the ban was secured, and the Natal Government decided to contribute £10,000 annually to an Indian Immigration Trust Board.

In due course, however, the disadvantages of having an Indian alongside of a European community began to be realised. Gradually the policy of Natal changed. In 1891 the annual grant to the Immigration Board was abolished, and an annual tax of £3 was imposed on all Indians not under indenture, with the object of encouraging their return to the land of their origin. Yet the importation of indentured labour continued until 1911, and then it came to an end because the Government of India stopped further recruiting. By that time Natal had an Indian population of the same order of magnitude as its European population, a population which had overflown to the Transvaal and the Cape. To-day well over three-fourths of that population is South African by birth—many are already in the fourth generation—and South Africa is their only homeland. And if history proves anything it is this—that, however we may regard our Asiatic problem, the fact that it came into existence is due to the European and the European alone. That fact we must not forget.

* * *

There is another factor in the background of the problem which we must not overlook. We tend to think that we are dealing in South Africa with a quarter of a million Indians—in reality we are dealing with a portion of the Indian nation numbering about four hundred millions. We think of the Indian as a coolie—we forget that India is a country with a great cultural tradition, a land which continues to produce outstanding world-figures in science and literature. Perhaps the recent visit to the Union of Sir S. Radhakrishnan, one of the great men in modern philosophy, will have brought these facts home to some of us.

More than once in the past in our attempts to settle the question of European-Indian relations in the Union, we have found ourselves confronted with forces of wider than Union significance. So it was in the days when Smuts and Gandhi clashed. For several years the greatest leader of to-day—one of the great spiritual forces of modern times—fought the battle of the Indians in South Africa, and, incidentally, in doing so forged the weapon of satyagraha, of passive resistance, which was subsequently to be used so effectively in India itself.

At length Gandhi and Smuts came to an agreement, and Gandhi left South Africa after an interchange of letters had taken place. As to the exact purport of the settlement there has been some dispute: its general tendency is, however, clear enough. There was to be no further Asiatic immigration into South Africa, although Asiatic immigration was not to be forbidden in specific terms, but on the other hand the position of the Asiatics already in the Union was to be improved, and the rights they had acquired to be respected.

* * *

The Class Areas Bill introduced by the Smuts Government in 1924, the similar Bill of the Pact Government next year—both measures designed to secure segregation without mentioning the word (our politicians seem to have a pathetic belief that they can make unpalatable policies acceptable by calling a spade by some other name)—these Bills were certainly not in the spirit of the Smuts-Gandhi agreement. And again, as a result, South Africa found it hard to deal with opposition far more effective than the local Indian community could offer. The Government of India took a hand. The first Round Table Conference was held.

As a result the Union Government not only abandoned the proposed segregation legislation, but declared its firm belief and adherence to "the principle that it is the duty of every civilised Government to devise ways and means, not only to make full provision for the upliftment of every section of their permanent population to the full extent of their capacity and opportunities," and its acceptance of "the view that as the provision of educational and other facilities the considerable number of Indians who remain part of the permanent population shall not be allowed to lag behind other sections of the people." That declaration also, and the circumstances that led to the making of it, we must not forget.

Why did the Union Government of the day—with Dr Malan as its mouthpiece—agree to make that declaration? Not merely because the Indians had a strong case; not merely because that case was powerfully pressed by representatives of the Government of India, but because the principle underlying it was held to be in the best interests of South Africa. That principle is a very simple one, but it is one which we are always forgetting, which has always to be brought home to us.

It is just this, that the strength of its weakest link—that, to apply a phrase that

tee in the United States, you cannot permanently keep an element of your population, be it Native or Coloured or Asiatic, in the ditch, unless you are prepared to stay there yourself. In 1927 our Government in effect affirmed the acceptance of the truth that the Ghetto damages not only those who dwell there, but those who compel them to do so. But the Ghetto-creating mentality is still with us. One can but hope that we shall not have to pay too heavy a price before we have finally shaken ourselves free of it.

HOW GANDHIJI WAS MOBBED

THE following is a detailed description of how Gandhiji was mobbed in Rajkot on April 16, by the Bhayats and Girasias as a protest against his refusal to include their representatives on the Reforms Committee. These Bhayats and Girasias were not members of the Peoples Association who took part in the civil disobedience but were those who assisted the rulers in their policy of repression. They had no legal claim to be members of the committee but their interests were nevertheless going to be protected. This agitation was only a stunt on the part of the authorities to indirectly frustrate the working of the Committee.

Mahatma Gandhi had earlier heard of the likelihood of demonstrations, but was undisturbed. He directed that the evening prayer programme be carried out to schedule. On the stroke of seven, he was at the compound of the Rashtriya Shala, which is within State limits, and where about a month ago he lay fasting. The congregation, about 600 strong, including men, women and children, joined the strains of devotional music. Mahatma Gandhi sat cross-legged on the platform at the head of the congregation.

At this time, from the off side of the Rashtriya Shala, along a lane skirting its compound, there streamed a procession bearing placards and waving black flags. The procession was led by two Bhayats, who bore two big black flags. Behind them marched a number of men, five abreast, bearing placards. They read, "Gandhi has broken his promise," "Gandhi is partisan," "Responsible government means Vallabhbhai's autocracy," *et cetera*. There were about 300 of them, including villagers and a number of persons whom Parishad workers described as State servants and employees of the Bhayats. A few prominent Girasias and Muslim leaders brought up the rear. They included Shri Pradyumnasinhji (brother of the Thakore Saheb of Rajkot and the Heir Presumptive to the *Gadi*), Shri Chandrasinhji (brother of the Ruler of Dhrol), Durbar Ranjitsinhji (President of the Cutch Kathiawar Gujarat Girasia Association), Durbar Madarsinhji (President of the Rajkot Bhayats' Association), Durbar Norawarsinhji (a prominent Girasia), and Durbar Jivansinhji (Bhayats' representative on the old Reforms Committee).

Mr. Hiptoobhai, one of the two Muslim leaders whom the Thakore Saheb had appointed to the Reforms Committee, and who was dropped out of Mr Vallabhbhai Patel's list was also in the procession. Some observers claim to have seen Hadi Bada Vali Mahomed, the other Muslim member of the old committee, but this lacks confirmation.

A few minutes after prayer had commenced, the processionists lined up against the railings of the compound and kept up continual shouts of "Girasia *zindabad*," "Gandhi Party *murdabad*," "Mussalman *zindabad*." The shouting

Rajkot Negotiations Break Down

A SPECIAL cable message received from Bombay dated April 15 states: Rajkot negotiations have broken down. Thakore Saheb has rejected six names for Reforms Committee out of seven. Gandhiji's alternative proposals asking Thakore Saheb to draw up Reforms Scheme and Parishad to frame its own proposals with difference to be decided by the Chief Justice was also rejected.

Gandhiji left for Calcutta to attend the Congress Committee meetings.

Public meetings are being held all over the country expressing their determination not to participate in any imperialistic war.

lasted throughout the prayers, and drowned the chantings of the congregation. All the while, Mahatma Gandhi sat motionless, cross-legged, his hands clasped and head bent in characteristic fashion. He had closed his eyes and was in deep meditation.

Prayer over, Mahatma Gandhi told those around him that he had decided to depart from his usual practice of driving back to his residence, and announced his determination to walk through the crowd and face their demonstrations. By now the crowd had become excited, and those near a small opening in the railing were pressing against it. They tried to rush in but were resisted by the custodians of the Rashtriya Shala, which is private property. One of them, who is a member of the new Reforms Committee received a knock on his head with a stick.

Mahatma Gandhi with determination gleaming through his eyes, went up to the crowd, which was still shouting hostile slogans. He was accompanied by a number of associates whom, however, he waved back, intimating that he had decided to face the demonstrators alone and single-handed.

When he reached the edge of the road, he was surrounded by a crowd. Great confusion prevailed at this time. The air was full of dust and din. The crowd continued to press in. The writer was immediately behind Mahatma Gandhi at the time and felt somewhat suffocated. Mahatma Gandhi declared that he must walk through the demonstrators, otherwise he would sit down there. The crowd remained unmoved—if anything it shouted with greater fury. Mahatma Gandhi stood still and aghast. Suddenly he closed his eyes, pressed his hands against his heart, leant on his lean bamboo staff and muttered prayers.

Later he explained that he had a fit of acute pain in the region of his heart, which generally followed mental shock, and that on those occasions relief, physical as well as mental, came from prayer. He could only think of his Maker.

The people around him fanned him and sustained him. A few minutes elapsed. He felt better and reiterated his determination to walk through the crowd. At this stage, there advanced towards him a gentleman in western clothes who offered to escort him. "Yes" said Mahatma Gandhi, "I will accept your protection, protection from those who regard me as enemy." The newcomer ordered the crowd to recede and be silent. Obedience was forthcoming. A gangway was made for Mahatma Gandhi to pass through. Mahatma Gandhi walked down to the waiting motor car on the road, thanked his escort, and drove away. Later, Mahatma Gandhi was told that his escort was a police officer. He laughed aloud remarking that he thought he was a Bhayat, which is also true—he is both Bhayat and police official.

All this while the leaders of the procession were not to be seen in the melee, although earlier in the demonstrations they stood against the railing while the prayer within the compound and shouting without was in progress.

THE PHILOSOPHY AND TECHNIQUE OF SATYAGRAHA

By
NIRMAL KUMAR BOSE
In "The Visva-Bharati Weekly"

(Continued from last week)

BUT this is not the only argument in favour of love or non-violence. Mahatma Gandhi also believes that one who uses the sword also perishes by the sword. If we have to depend not upon our ability of self-sacrifice but upon external violence for the success of our cause, then one who can wield greater violence may claim that justice lies on his side. Success through violence blinds us to our own faults; and this spirit of self righteousness, devoid of the spirit of self-examination, is the greatest condemnation that Gandhiji can think of against the school of violence. Success through violence is no proof of Truth and ultimately leads to Untruth. So Gandhiji holds it as a fundamental proposition that it is only through non-violence that we should combat violence, and it is only love which can overcome hate. It is only a full sense of unity which can combat and ultimately overwhelm the selfish and sectional spirit of mankind.

And for this purpose, he has devised a technique or an organized method which we shall now proceed to describe in some detail.

It has already been said that the road of the Satyagrahi lies through suffering voluntarily endured. But the most important thing about it is that the suffering should come in a progressive manner, just as our non-co-operation should also be progressive in character. "The secret of non violence and non-co-operation lies in our realising that it is through suffering that we are to attain our goal. What is the renunciation of titles, councils, law courts and schools but a measure (very light indeed) of suffering? That preliminary renunciation is a prelude to the larger suffering, the hardships of gaol life and even the final consummation on the gallows, if need be. The more we suffer, and the more of us suffer, the nearer we are to our cherished goal." A Congress worker once asked Gandhiji how long he could continue on starvation allowance. Gandhiji promptly replied, "Till death even as a soldier fights till he is victorious or, which is the same thing, drops down dead." For the Satyagrahi personally, there is no time limit nor is there any limit to his capacity of suffering.

But Gandhiji never prescribes the same dose for the masses as he prescribes for the professional Satyagrahi. As a practical leader of men he recognizes that "suffering has its well-defined limits. Suffering can be both wise and unwise, and, when the limit is reached, to prolong it would be not unwise, but the height of folly." He never engages the masses in a programme which is likely to bring about defeat and demoralization. He prescribes for them a step which is just beyond their reach. And in order to attain their immediate objective, the masses have to exercise their limbs not to the breaking point, but sufficiently to create in them a sense of self confidence and leave them stronger to carry on their further struggle. Whenever there is a chance of demoralization, Gandhiji orders a retreat, and he has never been ashamed of doing so as often as the situation has demanded. Even as early as 1920, he said that he was not going to take a single step in non-co operation unless he was satisfied that the country was ready for it.

BHULABHAI DESAI
HIS SPEECHES

Published in book form of particular interest to students of Politics, Law, Economics and Commerce

The Book contains the great leader's lectures on these and other subjects of national interest.

Price: 8s

Please write to
"INDIAN OPINION"
Phoenix, Natal.

But behind the moderation of a great leader, there is always the intention to lead the whole nation until it is ready to die like one man, if necessary, for the benefit of humanity. "Just as the cult of patriotism teaches us that the individual has to die for the village, the village for the district, the district for the province and the Province for the country, even so a country has to be free in order that it may die, if necessary, for the benefit of the world. My love therefore of nationalism or my idea of nationalism is that my country may die so that the human races may live." Only, the path to that lies through successive stages.

Many have complained that Gandhiji is no revolutionary but a reformist. Perhaps they are wrong. For a reformist marches from one advantage to another, from one morsel of food snatched from the enemy power anyhow to a second one. But Gandhiji leads men not from one small gain to another, but from one danger to a still greater, from one sacrifice to yet another which calls forth greater courage, greater forbearance and a greater faith in the brotherhood of man. There is, of course, a gain; but the gain is more often subjective than objective in quality. Gandhiji is prepared to rest on his oars, but he is never prepared to lay them down until he is satisfied that the nation now rests with death as its pillow. For that is the final test of whether the nation has become worthy of enjoying the good things of life or not. What more can a revolutionary demand, for he also leads men through the portals of death to final victory? Gandhiji once said in this connection, "Some have called me the greatest revolutionary of my time. It may be false but I believe myself to be a revolutionary, a non-violent revolutionary. My means are non-co operation. I have concerned myself principally with the conservation of the means and their progressive use."

This then is the first law of the practice of Satyagraha. It is this that non co operation must start with little things calculated to force the masses to brave dangers of a mild type and to develop in them a certain measure of courage and self sacrifice. But the Satyagrahi must so advance that ultimately the masses face the fear of death without losing courage and without bitterness in their heart. It is then alone that the goods for which they are fighting will come within their grasp.

Another important feature of the Satyagrahi technique is that in putting forward any legitimate demand, he always tries to make it the irreducible minimum. The Satyagrahi personally must be entirely satisfied about the justice of his claims; but even after that, he must keep it as small as possible. Perhaps if he held forth a larger demand, his adversary might be frightened into yielding smaller concessions. But that is not the way of the Satyagrahi. He refuses to stampede his opponents into surrender. He expects even them to recognize the justice of his claims, and incidentally he also thus enlists world-opinion in his own favour. There is also an additional advantage. When the demands are high, even when they are just, partial concessions by the adversary are likely to create divisions within his own rank. But if the demands are low, and con-

Gandhi

sistent with justice, the chances of rift in the ranks of Satyagrahis are very much reduced. In connection with the history of Satyagraha in South Africa, Gandhiji said, "In a pure fight, the fighters would never go beyond the objective when the fight began, even if they received an accession to their strength and in course of the fighting and, on the other hand, they could not give up their objective, if they found their strength dwindling away."

In this connection Gandhiji also sounded a note of warning; his words are worthy of being quoted in full. In 1933, when everyone was anxiously expecting him to launch the campaign of non-payment of taxes, he said, "We must not resort to non payment because of the possibility of a ready response. The readiness is a fatal temptation. Such non-payment will not be civil or non-violent, but it will be criminal and fraught with the greatest possibility of violence. Not until the peasantry is trained to understand the reason and the virtue of civil non-payment and is prepared to look with calm resignation upon the confiscation of their holdings and the forced sale of their cattle and other belongings may they be advised to withhold payment of taxes." "There need be no mistake about our goal. The masses are our sheet-anchor. We shall continue patiently to educate them politically until they are ready for safe action. As soon as we feel reasonably confident of non-violence continuing among them in spite of provoking executions, we shall certainly call upon the sepoy to lay down his arms and the peasantry to suspend payment of taxes."

(To be continued)

REQUISITE QUALIFICATIONS

By
M. K. GANDHI in "Harijan"

THE four days' fast set me thinking of the qualifications required in a Satyagrahi. Though they were carefully considered and reduced to writing in 1921 they seem to have been forgotten. As Satyagraha in the form of civil disobedience is being offered or contemplated in several states, it is necessary to reiterate the qualifications and to dispel false ideas that seem to be prevalent among many workers.

Moreover the greatest care is necessary at the present moment when violence, not non-violence, seems to pervade the air. Indeed it may be reasonably argued that in an atmosphere surcharged with violence there is no scope for non-violence. This argument may be carried too far, so far that non-violence may be made wholly ineffective; whereas it is claimed to be the only effective force for counteracting violence no matter how terrible. But when violence pervades the air the expression of non-violence may not be through civil disobedience. And if it is to be civil disobedience, it must be fledged in by adequate restrictions. In Satyagraha it is never the numbers that count; it is always the quality, more so when the forces of violence are uppermost.

There is often forgotten that it is never the intention of Satyagraha to embarrass the wrongdoer. The appeal is never to his fear; it is, must be, always to his heart. The Satyagrahi's object is to convert, not to coerce, the wrongdoer. He should avoid artificiality in all his doings. He acts naturally and from inward conviction.

Keeping these observations before the mind's eye, the reader will appreciate the following qualifications which I hold are essential for every Satyagrahi in India:

1. He must have a living faith in God, for He is his only Rock.

2. He must believe in truth and non-violence as his creed and therefore have faith in the inherent goodness of human nature which he expects to evoke by his truth and love expressed through his suffering.

3. He must be leading a chaste life and be ready and willing for the sake of his cause to give up his life and his possessions.

4. He must be a habitual khadi wearer and spinner. This is essential for India.

5. He must be a teetotaller and be free from the use of other intoxicants in order that his reason may be always unclouded and his mind constant.

6. He must carry out with a willing heart all the rules of discipline as may be laid down from time to time.

7. He should carry out the jail rules unless they are specially devised to hurt his self respect.

The qualifications are not to be regarded as exhaustive. They are illustrative only.

QUESTIONS TO INDIAN WAR MEMORIAL COMMITTEE

THE following questions are addressed to the Indian War Memorial Committee and to ex-members of the I.B.C. by Dr. Alphonso R. W. Gabriel, M.B.Ch.B. Edin., L.-S.M.M.G., M.E.Loud., Late Pte. I.B.C., Late Pte. 37th Presidency Volunteer Rifles Battalion, Indian Defence Force, Late Member Calcutta Volunteer Rifles, Late Civilian Subordinate Officer, R.A.M.C. Member, British Legion, Edinburgh:—

1. When are we going to erect the proposed War Memorial to the fallen members of the I.B.C.?

2. The war ended 21 years ago. Are we to wait another 21 years, when several of us present to-day will probably not have the pleasure of seeing it, or of paying homage to our fallen comrades?

3. I understand a sum of £500 has been collected towards the monument: shall we erect a monument at this cost or shall we, after 21 years, make some attempt to collect the balance still needed by subscriptions or functions?

4. If a War Memorial is not being contemplated, wouldn't it be advisable to convert the £500 into a Fund for the benefit of the dependents of the fallen I.B.C. members?

5. Why hasn't a wreath been laid at the Cenotaph, at the Town Gardens each year by ex-members of the I. B. C. on November 11?

6. Why don't ex-members of the I.B.C. turn up on parade with other ex-service men on Armistice Day?

7. What about a re-union dinner annually on December 16, when Indian members and ex-members of the St John Ambulance Corps and the Red Cross could be invited to join us?

HOW INDIAN MERCHANTS ARE TREATED IN BELGIAN CONGO

COMPLAINTS have come that Indian merchants residing in Belgian Congo and Ruanda Urundi (mandatory territory) are being systematically harassed and oppressed by the Government of Belgian Congo with a view to oust them from the country. During the course of the last three months more than a dozen Indian merchants have been arbitrarily and unlawfully arrested. They are being driven out of business on the stereotyped plea usually given by colonial governments viz that of unfair competition due to a low standard of living. That the arrests are conducted in the most illegal and high-handed fashion can be seen from the following: The merchants are arrested on mere suspicion without any definite charge shown against them. They are first kept in prison for sufficiently prolonged periods before any charges are framed. The arrests are made not in respect of any alleged current offences or to prevent any anticipated and imminent offences, but for offences supposed to be committed by them in 1933-34. The under trial prisoners are not allowed any facilities of bail or defence. In one case a lawyer practising in the Congo Law Courts was prevented by an executive order from defending the case of such a prisoner. Why? because on a previous occasion the same lawyer had successfully proved that the prosecution witnesses were bribed and the evidence was faked. It is suspected that the arrests are the outcome of the activities of agent provocateurs and spies. Not only are the so-called offenders harassed but the families of such victims are cruelly persecuted. Immediately following the arrest of a person his private residence and business premises are locked up by the police and the family turned out on the street. Feeling of panic and insecurity prevails among the Indian community living in Belgian Africa.

Note :—If all that is stated about the treatment of Indians by the Belgian authorities in Ruanda Urundi in Congo Belge is true it is a severe indictment against that Government and calls for an urgent inquiry on the part of the Government of India.—Ed. I.O.]

Dar-es-Salaam Indian Association's Protest

At a mass meeting of Indians held under the auspices of the Indian Association, Dar-es-Salaam, on April 12 the following resolution was passed: "This mass meeting of Indians, held under the auspices of the Indian Association, Dar-es-Salaam, enters its strong protest against the wholesale arrests, unprecedented procedure adopted in search for evidence of premises, of books, detention of suspected persons without trial in jail for months together resulting in utter financial ruin and further getting witnesses by corrupt and immoral methods adopted by the Belgian authorities in Ruanda-Urundi and Congo Belge in relation to illicit gold trading against Indians trading in those areas. The meeting also calls upon the Government of India and all Indian public bodies in India and Eastern Africa to take all measures necessary for the assistance and protection of Indian person, property interests in Belgian territory. The meeting also calls upon all Indians in Tanganyika to stand shoulder to shoulder with the Indians in Ruanda-Urundi and Congo Belge in their present great calamity."

India Letter

(FROM OUR SPECIAL CORRESPONDENT)

Emergency Powers Sought By Govt. Of India In Provinces

THE possibility of a grave crisis arising out of the proposed amendment of the Government of India Act, which intended to give special powers to the Government of India in the provinces during emergency in times of war, was referred to Pandit Jawaharlal Nehru addressing a meeting in Allahabad on April 15 in connection with the "National Week." Recalling the pre-war and post war conditions, Pandit Nehru stated that the whole world structure of the present society must change in order to improve the condition human beings, the vast majority of whom were steeped in poverty. Society must be based on principles of Socialism, which sought to improve the production and the economic condition of a country. India, said Pandit Nehru, would not help Imperialism in the event of war. The amended form of the Government of India Act sought to vest power in the Government of India in the event of a war, and it would then possess authority to do as it wished in the provinces. Pandit Nehru hoped that this would be resented by the A.I.C.C., the Congress and non-Congress provinces. Both the Hindu Sabha and the Moslim League were described by Pandit Nehru as enemies of the Congress and of freedom. Such organisations, he declared, diverted the minds of the people from the real problems which faced the country.

Alleviating Prohibition Hardships

The Government of Bombay, it is understood, are considering a scheme to help persons likely to be thrown out of employment by prohibition. It is stated that Government have decided to give them land free of rent for some years. A special officer will go into this question when Government have written to bars and hotels in Bombay inquiring how many men will be thrown out of employment when prohibition comes into operation. Government have also, it is learnt, decided not to give any compensation to any licence-holder in the liquor trade, as they do not consider that any of the licences granted by them come within the meaning of the words "vested interests." It is pointed out that Government declared prohibition as their goal several years ago, and that the question of compensation was decided ten years back. Clause 27 in the licence form, a high official stated, made this point clear. According to this clause, as the licence is granted for one year only, it gives the licensee, his heirs, representatives, or assignees no claim whatsoever to its continuance or renewal beyond this period. It is pointed out that the policy of Government has been entirely against the creation of vested interests and that no such interests can exist which can demand compensation.

—oOo—

Piano Lessons

A respectable Indian lady is willing to give Piano lessons to Indian children in Durban. Reasonable fees. Perfect results guaranteed. Write to 'Piano Lessons,' c/o INDIAN OPINION, Phoenix, Natal.

Things In General

Natal Nationalists Split Over Asiatic Question

AT the ordinary monthly meeting of the "central branch" of the Natal Nationalist Party, held at Maritzburg on Saturday April 22, the question of the recently signed segregation petition forms led to a discussion of European trading with Asiatics when some strong words against the practice were uttered and taken exception to by others. A serious split is reported to have been averted by the chairman pleading for a calm discussion. It was pointed out by some members that there was little difference between spending their earnings with an Asiatic trader, a Jewish-controlled bazaar, or "any other imperialistic trader." It was also said that if it were not for many Asiatics, hundreds of underpaid and unemployed Afrikaners would starve. For many of this class of people the Indian trader had been the "Good Samaritan." it was said. The discussion was dropped when several members of the small gathering left the meeting as a protest against one speaker saying that he "had no respect for anyone entering an Indian store, no matter what the circumstances may be."

False Statements Before Licensing Board Not Regarded As Perjury

A Natal Licensing Board meeting is not a judicial court. Anyone making false statements under oath at such a meeting cannot be convicted of perjury. That was the effect of a judgment given in the Supreme Court last Monday by Mr. Justice Hathorn when he sat with Mr. Justice Selke to hear an appeal by an Indian, A. M. Hansa, against the verdict of an Estcourt Magistrate. Hansa, a shop assistant at Frere, was found guilty by Mr. A. F. Johnson in the Estcourt Magistrate's Court of perjury and fined £20 or two months' imprisonment. At the trial it was alleged that Hansa made a false statement after the administration of the oath by the Chairman of the Natal Licensing Board for Weenen County. Mr. F. R. Shaw, K.C., who appeared with Mr. J. D. Sinkler for Hansa, argued that perjury could arise only from a false statement given on oath in judicial proceedings. He submitted that the sitting of the Board was not legally a judicial proceeding and that the Chairman had not been entitled to administer the oath. Mr. Justice Hathorn said that his reason for the judgment will be filed later. The appeal was allowed.

Appellate Division's Judgment In Mosque Congregation Dispute

Judgment was delivered recently on the appeal in the matter of Mr. Dada Osman versus Mr. Jhavery and seven others, in which the main question raised was whether the appointment of respondent as trustee to conduct the affairs of the congregation of the Grey Street Mosque, Durban, was valid in view of the fact that it was made at a meeting of the congregation which had itself been convened by irregularly appointed trustees. Appellant, in the Natal Provincial Division of the Supreme Court, had applied for an order that respondents were not entitled to act as trustees on the ground that they had not been appointed as such. Respondent (then defendants) had successfully raised various exceptions to appellant's declaration, as not setting forth essential allegations which, if provided, would entitle appellant to succeed and as being vague and embarrassing in certain respects. The appeal was allowed with costs and the order of the Court below was altered to

TENDERS INVITED

Tenders are invited for the lease of a Refreshment Room, Minerals and Fresh Produce, at 110, Bellair Road, Mayville, commencing about June or July on option at monthly rental basis for a period of 3 years. Seating capacity of Cinema Hall approximately 1,000. The lowest or highest tender not necessarily accepted. The successful tender will have to pay for the lights and provide for all necessary equipment. Tenders close on May 13, 1939.

MAYVILLE THEATRES (Pty) Ltd.
Victoria Street, Durban.

one allowing exceptions 3, 4, 5, 6, 14 and 15, and dismissing exceptions 1 (C), 7, 8, 9, 10, 11 and 13, and granting defendants' costs of excepting until the end of the first day's hearing, defendants to pay plaintiff's (now appellant's) costs for the rest of the hearing in the Court below.

A Civic Party Formed In Johannesburg

A new party, the Johannesburg Civic Party, was launched at a meeting presided over by Mr. A. Snyman and attended by nearly 40 people in a board room in Voortrekker Buildings. The object of the new party is to "promote and defend the interests of Johannesburg and its inhabitants" and it acknowledges the existence and the rights of both the English-speaking and Afrikaans-speaking sections of the city's community. One of the main objects of the party, said one member, is the complete segregation of Europeans and non-Europeans.

Sons-Soucl Hindu Youth Club

A fairly large crowd attended the anniversary celebration of the Sons Soucl Hindu Youth Club at Newark, on Sunday, April 16. Music and songs in Hindi were rendered and speeches in both Hindi and English made by some of the members. Mr. G. Sewpal was elected president and Mr. R. Ramlakan as secretary with a committee of five members.

ORIGINAL CORRESPONDENCE.

United Front The Only Effective Way

TO THE EDITOR "INDIAN OPINION"

SIR,—United front in Indian politics is the only effective way to lay the foundation of prosperity and peace, and to safeguard the existing rights in the Union of South Africa, without which we will be subject to humiliation and untold miseries.

"United we stand—divided we fall." The great and sacred sayings of the ancient is proverbially well understood by many of us, but the unfortunate part is that we have not put the former into operation. There is no doubt, the effects of disunity are being felt everywhere. From politics, it has set to social and communal affairs on a mild scale, with the danger of growing worse if not remedied at its preliminary stage.

We are facing critical times, and our existing rights are being threatened and the Union Parliament proposes to introduce the Segregation Bill to reduce us to aliens.

I have learnt through the columns of INDIAN OPINION and the *Natal Mercury* that a move has been made to bring the two existing political bodies under one roof. I wish this new move a success, and pray that during these deliberations, God would intervene in spirit, and that the amalgamation will take effect as speedily as possible for the welfare of the Indian community in general.—Yours etc.

G. VARADARAJULU NAIDU.

Everything pertaining to the law in a publication [illegible] been written and edited by Maulvi M[illegible] the [illegible] views of INDIAN O[illegible]

The Sporting World

Boxing

A BOXING tourney will be staged in the City Hall on Saturday, when Seaman Chetty will defend his South African bantamweight title against Battling George. Chetty has been overseas, where he gained very high world rating; to-day he is very fit and punching with power far above his weight. Thus this return fight should be very exciting. Should he win, lose or draw with Battling George it is his intention to proceed to England immediately. It will be the last opportunity that boxing enthusiasts will have of witnessing him in action, and it is expected that a big attendance will be present.

Athletic Sports Meeting At Mount Edgecombe

A great Inter-Estate athletic competition for Mr. Urban Campbell's trophy was held at Mount Edgecombe under the auspices of the Natal Estates Indian Sports Committee, on Sunday, April 9th. In all, 15 Estates participated, and a very keen day's sport was witnessed. The president, Mr. Urban Campbell, in a short speech outlined the necessities of sports and appealed to all present to take a much keener interest in the sports next year. He thanked Mr. L. J. Case and the Sports Committee for the keen interest they had taken in bringing the day's sports to a success. Mr. L. J. Case, speaking on behalf of the Indians, thanked Mr. Urban Campbell for all he had done to improve the sports for the Indians. He also thanked Mrs Urban Campbell for responding to the invitation extended to her and coming over to distribute the prizes. In conclusion, both Mr. Urban Campbell and Mr. L. J. Case paid high tributes to Mr. M. S. Rajoo for the interest he had taken in bringing the competition to a success. The mill team won the Urban Campbell's Inter-Estate Challenge Cup for totalling the highest number of points (26). The winners of each event also received suitable silver miniature trophies.

Saturday's Soccer Result

Playing in the league competition, last Saturday afternoon at Currie's Fountain, Daffodils, Stars and Avondale won their matches, while Pirates and Springfield fought out a draw. In the Pirate-Springfield match the former scored first and held on to their advantage up to the interval. On changing over both sides played spirited soccer, each side scoring a goal, but in the closing stages Springfield were awarded a penalty, from which the latter's centre, the match ending in a draw 2—2. The next match saw Daffodils score immediately from the centre against Sydenham. Play was of an even character, with neither side gaining any advantage up to half-time. On the resumption Sydenham had many opportunities of equalising but for weak shooting by their forwards. Daffodils increased their lead and won 3—0. On the adjoining ground Star beat Collegians by three goals to one. Avondale had a good win against Aftitex, whom they beat 3—1.

In the junior division Stella had to work at high pressure to get the best of Rangers by the only goal scored. Sastri College and Robertson played good soccer and only in the concluding stages did the latter force a draw of 1—1. Warwickshire beat Sons of India 8—0, while Daffodils beat Victorians 4—2.

In the Juvenile division Sastri College "A" team ran amok against Avondale, beating them 10—0, only to see their "B" team heavily defeated by Stella 6—0.

Benoni Indian Ramblers Football Club

The fifth annual general meeting of the Benoni Indian Ramblers Football Club was held on March 29, at the residence of Mr. E. Suliman, Ashville Rumar, Benoni location. The following officials were elected for the ensuing season:—Patron: Mr. M. Nicolo, Mayor of Benoni; chairman: Mr. D. C. Beggs; assistant chairman: Mr. U. S. Patel; manager: Mr. G. Chanka; treasurer: Mr. E. Suliman; captain: Mr. Inder Singh; vice-captains: Mr. R. Frank; hon. secretary: Mr. N. Hoosain; assistant secretary: Mr. A. E. Patel; selection committee: Messrs. R. Frank, I. Singh and S. E. Patel. Delegates to the E.R.D.I.F.A.: Messrs. P. Pillay, N. Hoosain and U. C. Behari; assistant delegates: Messrs. A. E. Patel, U. S. Patel and M. Ally; president: Mr. N. Parbhoo; vice-presidents: Messrs. O. M. Francis, M. Mayo, H. Dawood, G. Chanka and E. Suliman.

Louis Trichardt Indian Soccer Club

The annual general meeting of the Louis Trichardt Indian Soccer Club was held at Cassim Suliman's [illegible] on Thursday, April 6. The following officials were elected:—Captain: Mr. Hajee Moosa Cassim; chairman: Mr. Mirza Ali Khanbai; secretary: Mr. Shariff Mahomed; vice-captain: Mr. A. E. Tayob; ground and selection committee: Messrs. Hajee Moosa Cassim, Mahomed Cassim Kharbini, Shariff Mahomed, N. J. Khoja, A. E. Tayob and Ismail Asvat. Patrons: Mr. M. A. Gokal, J. H. Khoja, C. L. Patel, G. H. Khoja and Ismail Ayob. The above club will be ready to accept challenges as from June 15, from teams (Indian teams) all over the Transvaal. All communications should be addressed to the secretary, c/o P.O. Box 6, Louis Trichardt.

FOR SALE

South Coast farm, 240 acres improved near new National Road and Station.

Apply "AGRICULTURE,"
c/o "Indian Opinion,"
P.O. Phoenix, Natal.

Send your fruit and other produce to:

P. J. KOEN, Market Agent,
Box 542, Pretoria.

Rubber Stamps and Labels free.

Buy Perfect DIAMOND RINGS and Flawless DIAMONDS direct from our factory

AMSTERDAM

DIAMOND CUTTING WORKS
62, Field Street Durban,
P. O. Box 2362 Phone 2-4881.
Also at Johannesburg and Capetown

DRIVING TAUGHT BY EXPERT EUROPEAN

Instruction on Dual Control Cars

Lessons will be given until [illegible] pupil. Moderate charges.

Apply:
P. O. Box 2139 or
44, Southern Life Bldg.,
Smith St., Durban.

"RESISTO"

Ready Mixed Paint was recently supplied on a year's Government Contract.

A Painter writes:—"I have used "Resisto" for years with excellent results."

Agents for Tongaat and District:

GANDHI & Co.,

TONGAAT.

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

મહાત્મા ગાંધીજીના દક્ષિણ
આફ્રિકાના સત્યાગ્રહ

પુસ્તક ૩૭ મું. ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૨૮ એપ્રીલ ૧૯૩૯ અંક ૧૭

"ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન"
શુક્રવાર, તા. ૨૮ એપ્રીલ ૧૯૩૯.

હિંદીઓનું ભાવિ

ડરબનથી આવેલા ખબરોપરથી જણાય છે કે હમણાં આફ્રિકાના હીંદીઓનું ભાવિ યા તો ચાલુ અડચણોવાળી આબાદી સુધીમાં નક્કી થઈ જશે અથવા તો ઠંડક મુદતને માટે મુલતવી રહેશે. આજકાલમાં સરકાર તરફથી એક અગત્યનું નિવેદન બહાર પડવા પામી છે. જો કે અત્યારે એ બાબતને પબ્લીજ ખાનગી રાખવામાં આવેલી છે છતાં એમ જણાય છે કે એ નિવેદનમાં ટ્રાંસવાલમાં જમીન માલીકી સંબંધી ફીધામ કમીશનની ભલામણો, ૭૫ ટકા વાળી સર્વીસસુધી ની યોજના, ગોરા વખતપર વધારે ધંધાને રંગીનોના સેગ્રેગેશન સંબંધમાં નિવેદન કર્યું હતું તે સંબંધી કાયદો લાવવાની યોજના અને યુનીયન અને હીંદ સરકારો વચ્ચે સુધવાયેલી રાઉન્ડ ટ્રેબલ કોન્ફરન્સ બાબતની સરકારની નીતી દર્શાવવામાં આવશે.

એમ જણાવાય છે કે યુનીયન સરકાર હાલ તુરત રાઉન્ડ ટ્રેબલ કોન્ફરન્સની સુચના સ્વિકારવાની ઇચ્છા ધરાવતી નથી કેમકે, એવી દલીલ કરવામાં આવે છે કે, હાલના વખતના એશીયાટીકો યુનીયનના વતનીઓ છે અને તેઓને લગતા સવાલોનો નિકાલ યુનીયને જ લાવવાનો છે. મુલ્કી પ્રધાન મી. સ્મટસ્ફર્દે એક આફ્રિકાન્સ પત્રને આ પ્રમાણે જણાવેલું છે. વિશેષમાં તેમણે જણાવેલું છે કે તેઓ ફીધામ કમીશનની ભલામણોની કેમ જેઓને રદબાતલ આપવામાં આવેલું છે તે રદબાતલની મુદત વધારી આપશે પણ ભલામણો સ્વિકારવામાં આવશે નહિ. આથી મતલબનો મી. સ્મટસ્ફર્દ એક કાયદો લાવશે એમ માનવામાં આવે છે.

આ પ્રમાણે જ્યારે કેમ સરકાર તરફથી થનાર ઉપરોક્ત અગત્યના નિવેદનની આતુરતાથી રાહ જોઈ રહી છે તેવે વખતે પરિસ્થિતિપર કંઈ પણ ટીકા કરવી અપ્રાસંગિક ગણાશે.

છતાં જોઇતું તો અમે કહીજ ચુકીએ છીએ કે એશીયાટીકો યુનીયનના વતનીઓ છે એવી સરકાર ની દલીલ ખોટી છે. તેઓ યુનીયનના વતનીઓ તો ત્યારેજ ગણી શકાય જ્યારે તેઓને યુરોપીયનોની સમાન નાગરીકત્વ ના સંપુર્ણ હકો આપવામાં આવે. જ્યા સુધી એ નથી અપાયા ત્યાં સુધી એશીયાટીકો ગુલામો તરીકેજ ગણાય અને એ દશામાં હીંદુસ્તાનની સરકારની સહાયતા માંગવાનો તેઓને સંપુર્ણ હક છે અને હીંદુસ્તાનની સરકારની આ દેશમાં વસતા હીંદવાસીઓપર નજર રાખવાની જવાબદારી છે.

ફીધામ કમીશનની ભલામણોના સંબંધમાં અમારી વધારે પડતુ અમે અહિ સ્પષ્ટ કરવા ઇચ્છીએ છીએ. અમે અગાઉ કહી ચુક્યા જીએ કે ફીધામ કમીશન એ ટ્રાંસવાલના એશીયાટીક લેન્ડ ટેન્યુર એક્ટ નો એક ભાગ છે કે જે કાયદો કોમનું પ્રતીનીધિત્વ ધરાવતી કોંગ્રેસે સખ્તીથી રદબાતલ કરેલો છે. એટલે કોમને ફીધામ કમીશન કે તેની ભલામણો સાથે કશો સંબંધ હોઇ નહી શકે. પરંતુ અમે કહી ગયા હતા કે ફીધામ કમીશન એ હિંદ સરકારની કૃતિ છે કે જેણે એશીયાટીક લેન્ડ ટેન્યુર એક્ટ કેટલાક ફેરફારો સાથે સ્વિકારેલો છે, અને તેથી એ ભલામણો યુનીયન સરકાર તરફથી કાયદેસર રીતના સંપુર્ણપણે સ્વિકારાય એ જોવાની હિંદ સરકારની ફરજ છે અને જે તેમ ન થાય તો કમીશનની બુદ્ધિનું અપમાન થયેલું ગણાય તેમ હિંદ સરકારનું પણ અપમાન થયેલું ગણાય. વળી કોંગ્રેસે પણ પાછળથી એ ભલામણોમાં માથું મારેલું હોઇ અને કોમ તેની સામે હડતાલ ઉઠાવવાને અશક્ત હોઇ અમને લાગ્યું કે કોમનામાં પોતાના રાષ્ટ્રિય સ્વમાનને માટે લડવાની શક્તિ ન આવે ત્યાં સુધી એ ભલામણો સ્વિકારી લેવા સિવાય છુટકો નથી.

આટલો ખુલાસો કરવાની અમને જરૂર જણાઇ છે કેમકે એક તરફથી કાયદાનો સિદ્ધાંતથી અમે વિરોધ કરીએ છીએ ત્યારે બીજી તરફથી તેનો સ્વિકાર કરવાની તરફેણ કરવા માટે અમારા પર અસંગત તાનો આરોપ મુકવામાં આવે છે. જો અમે ઉક્ત ભલામણોનો (સરકાર તરફથી તેને સંપુર્ણપણે પસાર કરવામાં આવે તોજ) સ્વિકાર કરવાની તરફેણ કરી હોય તો તે વખતના સંજોગોમાં એક ઓછી દોષિત વસ્તુ તરીકેજ કરી હતી. પરંતુ એટલા પરથી કંઇ એમ નથી ઠરતું કે એશીયાટીક લેન્ડ ટેન્યુર એક્ટના મુળ સિદ્ધાંતોજ અમે વિરૂદ્ધ નથી.

આજે અમને જોઇને સંતોષ થાય છે કે કોમ પોતાની શક્તિ કરી મેળવતી જાય છે. ટ્રાંસવાલમાં ત્યાંની કોંગ્રેસના રાષ્ટ્રપાદી પહાનું જોર વધતું જાય છે, અને નાટાલમાં, જ્યાં કોમના નેતાઓ કેટલાંક વર્ષ પર્યા કમનસીબે પેપ જુદી સંસ્થાઓમાં એક બીજાની વિરૂદ્ધ કામ કરી રહ્યા છે, તેઓ પણ પોતાના મતફેરો દુર કરી એકત્ર થઇ જવાના શુભ ચિન્હો જોવામાં આવી રહ્યા છે. આ દિશાએ પ્રમાણિક પ્રયત્નો ચાલી રહ્યા છે અને અમારી ખાત્રી છે કે સઘળા સમજુ લોકોના તેને આશિર્વાદ મળશેજ. જેઓ હજુ પણ એ બાબતમાં શિથીલ અને નિરૂત્સાહી હોય તેઓને અમારી નમ્ર વિનતિ છે કે આજે જ્યારે કોમની ઉપર કાળાં વાદળાં ભમ્યાં રહ્યાં છે ત્યારે તેઓએ આ સવાલને સંકુચિત સ્વાર્થ દ્રષ્ટિથી નહિ પણ સમસ્ત કોમના હીતની બહોળી દ્રષ્ટિથી જોવો જોઇએ અને આ શુભ કાર્યમાં વિઘ્ન નહિ નાખતાં તેને પાર પાડવામાં સંપુર્ણ સહાયતા આપવા જોઇએ.

આ સઘળાં ચિન્હોથી અમને આશા રહે છે કે હીંદીઓ હવે સરકાર તરફથી પડતી લાતોને મુંગે મોઢે ગાંધી ચેલાની વૃત્તિ ધરાવતા નથી પરંતુ તેઓનું માનભંગ કરનારા જે કંઇ પગ કાયદા તેઓની વિરૂદ્ધ લાવવામાં આવશે તેનો પ્રતિકાર તેઓ માત્ર શબ્દોથીજ નહિ પરંતુ વર્તનથી કરશે.

મતાધિકારનો પ્રશ્ન

મતાધિકારનો પ્રશ્ન કરિ પાછો ઉપસ્થિત થયો છે. સર રાધાકૃષ્ણન યુનીયનના થી વિદાય થયા તે વખતે 'નાતાલ ટ્રેડી ન્યુસ' ના પ્રતિનિધિને એક મુલાકાતમાં તેમણે જણાવ્યું હતું કે

> "(ઢોરી પ્રશ્નનો નિકાલ લાવવાનો) ઇલાજ હીંદીઓને વધારે જવાબી પ્રતિનિધિત્વ આપવું એ છે. કરીથી હું એમ સુચવવા નથી ઈચ્છતો કે મતાધિકાર પ્રશ્નો દ્વારને અપાવો જોઈએ. પરંતુ મારા મત પ્રમાણે પાર્લામેન્ટમાં, પ્રાંતિક કાઉન્સીલોમાં અને સીટી કાઉન્સીલોમાં હીંદી કોમનું પ્રતિનિધિત્વ હીંદીઓનેજ મળવાનું હોવા માં આવે એમ આપી મળવું જોઈએ. જેઓ મત આપી શકે તેવાજ મતાધિકાર માટેજ તેટલા ખાતર કેળવણી અને મીલકત મારીની લાયકાતો રાખી શકાય. હું માનું છું કે આ લાયકાતો ઉંચી કોવી જોઈએ પરંતુ હીંદીઓ મતાધિકાર ઇચ્છતે છે એ પરંતુ માત્રજ ખરીદ કાયદાપ્રમાણે જે આવતા તેમાંનામાં આવે એવી રહી છે તે દુર થઈ જવી.

જણાવ્યા છે કે યુનીયનના હીંદીઓને મતાધિકાર આપવાની આ સુચના નેશનલીસ્ટ પાર્ટીના પ્રતિષ્ઠિત નેતાઓને પસંદ પડી ગઇ છે. હીંદીઓનું પ્રતિનિધિત્વ હીંદીઓનેજ મળવાની સર રાધાકૃષ્ણનની સુચના સિવાયનો બાકીનો બાજુ, તેઓ કહે છે કે, નેશનલીસ્ટ પાર્ટીની નીતીને સંપુર્ણ અનુસરતો છે, એટલે કે, રંગીન, મત અને હીંદીઓનો માટે મત પત્રો જુદાં કોવાં જોઇએ એવી તેઓની સુચના છે. તેમ કરવાની પાછળનો સિદ્ધાન્ત યુરોપીયન કેમેરાઓ પક્ષેની હરીફાઇમાં બીન-યુરોપીયનોનો રાજકારી કિંમત કરતા ઓછા કરવાનો જણાયછે અને આ રીતે દક્ષિણ આફ્રિકાના હીંદીઓના સંબંધમાં હીંદુસ્તાનથી વખતોવખત થતી કમાણીરી સામે પણ બચાવ જળવાઇ જોઇએ એમ જણાવવામાં આવે છે.

સર રાધાકૃષ્ણને જે પોતાના મત તરીકે જણાવ્યું છે તે હીંદી કોમ સિવાયની કોવાને ધ્યાનમાં લીધેલી નથી. પરંતુ નેશનલીસ્ટ પાર્ટી તો એ મતથી રાચવા છતાં માત્ર પોતાને અનુકુળ ત્યારે તેટલાનોજ સાથ છોડવો ગણવાનું કરવા માંગે છે. સર રાધાકૃષ્ણને કોકવાર મતપત્રોની વાતજ નથી કરી અને તેમાંએ તો પાર્લામેન્ટ, પ્રાંતિક કાઉન્સીલો અને સીટી કાઉન્સીલોમાં હીંદીઓનું પ્રતિનિધિત્વ હીંદીઓનેજ આપવાનું સુચવ્યું છે. મતાધિકારની લાયકાત રાખવાની ઓ એ લાયકાત ઉંચી રાખવાની તેમણે માત્ર સુચના કરી છે.

આ દેશમાં જે સિદ્ધાંતને માટે આપણે ગુલામી સામના આનેસા છીએ તે એ છે કે કાયદાની નજરમાં બધી કે વર્ણના આધારે કોઇ પણ જાતનો ભેદ પાડવામાં આવવો નહિ જોઇએ, અને એ દ્રષ્ટિએ હીંદીઓથી સામાન્ય મતાધિકાર સિવાય બીજા કોઇ પણ પ્રકારનો મતાધિકાર સ્વિકારી નહિ શકાય.

વળી હીંદુસ્તાનમાં તેમજ પુર્વ આફ્રિકામાં કોમી ધોરણે કરાતા મતાધિકારના અનિષ્ટ પરિણામોના કાયમ આપણે પુરતા ભોગ બનેલા છીએ, તેમ યુનીયનમાં નેટીવોને આપવામાં આવેલા મતાધિકારનો દાખલો પણ જોઇ રહ્યા છીએ. પરંતુ મતાધિકારના મજાને અમે ઉલ્ટા દુરતને માટે અમલનો પ્રશ્ન ગમુતાજ નથી. આપણી સમક્ષ મોટલા બધા પ્રશ્નો પડેલા છે કે જેની સામે મુકીને આપણે આ દેશના ખરા નાગરીક તરીકેની આપણી લાયકાત સિદ્ધ કરી શકીએ છીએ. જો ઓટલાપરજ આપણે પુરતું ધ્યાન દઇશું તો મતાધિકાર વગર આપ્યે આપણને મળી રહેશે. કમનસીબે તેમ નેવા કારની મતાધિકાર સ્વિકારી લેવાની આપણે ઉતાવળ કરવી નહિ જોઇએ. જો તેમ કરીશું તો તેટલોજ બાધનો યજ્ઞ પડવાનું જોખમ ખેડીશું.

"ખમા ભોગ અને હિતકારીઓ" (?)

સોમવાર તા. ૨૪ મીએ જોહનીસબર્ગ ખાતે મળેલી કેપ પ્રાંતીય મ્યુનીસીપલ એસોસીએશનની ૨૩ મી વાર્ષિક પરિષદ ખુલી મુકતાં કેપના એડમાનીસ્ટ્રેટર મી. જે. એ. કોનરાડીએ રંગની સત્તાધીશોને વધારાની સત્તાઓ આપનારો ડાહ્યો ઓર્ડીનન્સ જે સેગ્રેગેશન ઓર્ડીનન્સ તરીકે ઓળખાય છે, તેના સંબંધમાં વીવેચન કર્યું હતું. મી. કોનરાડીએ જણાવ્યું : અજકુર ઓર્ડીનન્સને સેગ્રેગેશન ઓર્ડીનન્સનું નામ આપવું બરાબર નથી. યુરોપીયન અને બીન યુરોપીયનો માટે કમાણીના ધંધા વાટના મતાબંધોના સવાલનો નીકાલ લાવવાની જરૂરપર તેમણે ભાર મુકતા જણાવ્યું : વર્ષોથી કરતા યુરોપીયનોને માટેજ મુશ્કેલીકારક નહી પણ બીન-યુરોપીયનોને માટે પણ છે અને વસવાટ ના ભત્તા ઇસ્યુપર કરવાથી એનો ઉપર અંકુશ મુકી શકાશે બીન-યુરોપીયનોના ભય અને શંકા ઉપરિયન મતાનું કારણ એ જ છે કે તેઓ સુચવાયેલા કાયદાનો ખરો હેતુ સમજી નથી શકયા. એ ઓર્ડીનન્સને અકસીકૃત, અવાજવ્યગ્ર-રના અને મતાધીકારવર્ગના લોકોની સામે મુકતા પ્રેરી કાયદો દેશહાની અનીષ્ટપરીણામકારી ચાલો ને ન ગણાવીએ તો પણ કેટલાક અનીષ્ટ યુરોપીયનો પણ એવા છે કે જેઓ એ ઓર્ડીનન્સને આવકારતી અને રંગીન લોકોના ઉપર અંકુશ કરનારો અને તેઓના વસવાટ ફકારનારો માને છે. મારી ખાત્રી છે કે એ ભલા લોકોએ ઓર્ડીનન્સની શાંતિથી અભ્યાસ કરવાની તકલીફ નથી લીધી ઓર્ડીનન્સની સામે જે ધમાલ પણ રાજ્યની ફરીયાદ હોય તો તે એ જ યુરોપીયનોની છે કે જેઓ રંગીન આકાની વસ્તી વસવાનું પસંદ કરે છે, અથવા તો, જે રંગીન લોકોની છે, કે જેઓ યુરોપીયનોની નજીકમાં રહેવા માંગે છે. એડમાનીસ્ટ્રેટરે જણાવ્યું કે અનાધાર વસવાટના સવાલો રંગીન લોકોને ગરીબ તરીકેની કપણી સગવડો અલગ બાજુએ આને યુરોપીયનોની કારણજ તેમણે પોતાના આદર્શો અને સંસ્કૃતીનો વિકાસ કરી શકશે. આજની પરિસ્થિતિમાં તો એકબીજા વર્ણ પણ રંગીન લોકો પોતાની આર્થીક ઉન્નતિ નહી કરી શકે અમે જોઇએ અલાયદા વસવાટના પ્રયાસો રક્ષાપવાની નીતીમાં માનીએ છીએ તેઓને રંગીન લોકો પર જુલમ કરનાર તરીકે ચીતરવામાં આવે છે પરંતુ વખત જતાં બાલુમ પડશે કે અમેજ તેઓના ખરા મીત્રો અને હિતકારીઓ છીએ."

અલાયદા વાસાઓની કરી કંઇ આજની નથી નથી. યુનીયનના કેટલાક ટાઉનોમાં તે આજે પણ ચાલી રહી છે. જ્યાં બીન-યુરોપીયનોને સેગ્રેગેશનોમાં ગોંધવામાં આવેલા છે. તેઓની સ્થિતિ કંઇ સંતોષજનક નથી અને મજકુર ઓર્ડીનન્સ એ એજ કરીની વધારો છે. સેગ્રિ-ગેશનને માટે કોઇ પણ જ્ઞાતનું વાજબીપણું નથી તેમ અભાવ પણ નથી. બી. કોનરાડી અને તેમના જેવા વિચારના લોકો બીન-યુરોપીયનોના ગીરો અને હિતકારીઓ છે એવી બીન-યુરોપીયનોને ખાત્રી કરાવતાં તેઓને ઘણો મોળ લાગશે.

વધારે કહ્યાપણ ભરેલું દ્રષ્ટિબીંદુ

'સ્ટેટ ટાઇમ્સ' નાં શ્રી જોર્જ હર્ટ પોતાના એક લેખમાં જણાવે છે કે આફ્રિકન્સ ન્યુસ-પેપરના જણાવ્યા મુજબ હીંદી સરકાર ગમે તેમ કહે છતાં પણ શ્રી. રાઉટર' ઓસોસીએટેડ ના રેગ્યુલેશન બાબતની પોતાની પોજના આગળ વધારવાનો નીર્ણય કર્યો છે. તેમની આ વરસ્યું કે પાકે પુંછ કે યુરોપીયનો એવું સમેગેશન ગમે છે તે આપણે છે. મને પોતાને ના કહે છે કે યુરોપીયનોએ આ બાબત ઉપર કરું પણ ધ્યાન આપ્યું હોય. એ વીશેની બધાના માત્ર રાજકારી પ્રચારકાર્યને પરીણામેજ ઉભી થઇ છે, કે જે પ્રજાને કાર્યની પાછળ મોટે ભાગે ઓબ્જેક્ટ કંઇજ રહ્યો છે ઓસો-સીએટેડનો બચાવ એ રાજકીય પક્ષો વચ્ચે એક કુટનીતિ પક્ષ પડયો છે. ૧૯૮૫ ની સાલ થી લઇને આજ સુધીમાં દરેક પાર્લામેન્ટમાં ઓસોસીએટેડની સામે પ્રતીનીધિપાત્ર કોઇ નહિને કોઇ કાયદા આવ્યાજ રહ્યા છે. હીંદીઓની સવાલ જો ખરેખર એક સમાજ દોષ હોત તો તેનો નીકોલ આપણે આ રીતે લાવી શકીયું નહિ. પણ બધા રાજકારી પક્ષો કરતા રહ્યા વર્ષ તે પાછે હીંદીઓ વિરૂદ્ધ કોઇ નવો કાયદો ન લાવવાનો કરાર કરે તો તે બચાવનો રહ્યો આપોઆપ બધ જવાનો સંભવ છે. અમે તેમ દેતા પણ હીંદીઓની બાબતમાં એક વાત આપણે ધ્યાનમાં રાખીએ છીએ, તે એ છે, કે તેઓ પણ આપણા જેવા સારામાં સારા નાગરીક આફ્રિકન છે. આપણી જરૂરીયાતને ધ્યાનમાં તે લોકો આ દેશમાં આવ્યા છે. અને યુરોપીયન કોમની જરૂરીયાતને ધ્યાનમાં તેઓ ચહેપારી બન્યા છે. કારોબાર આપણે ને લોકોનું કહેણીનું ધિરણું ઉંચું લાવવાના અને તેઓની ઉન્નતી કરવાનાં પ્રયત્ન આપણા આપ્યા છીએ પણ તે આપણે કોઇ પાડ્યાં નથી, અને આજે પણ આપણે તેઓને વધારે જરીણી અને ઉત્તમની દરાજમાં ધકેલવા તૈયાર થયા છીએ.

વર્ષો ઉંચેનો ઠરાવ

રોડીસીયાથી ખબર છે કે નાતાલ ટ્રેડ કોંફરન્સે ચર્ચે સીનેટ જે હાલમાં રોડીસીયા બાને ભરવા માં આવ્યું હતું તેણે ૧૯૪૦ માં કરવાનાં બધા-નાર વર્ક સંઘ રકુલ કોનફરન્સમાં હાજરી

નહિ આપવાની ઠરાવ કર્યો હતો. એ ઠરાવમાં જણાવ્યું હતું કે જોહોરી અને ફ્રેંચીનપ્રમાં જો કોઈ બીજાઓ અલગ રાખવામાં આવે તો તેઓ એ કેન્ટનમેન્ટમાં હાજરી આપવા અને જમતના જુદા જુદા ભાગોમાંથી આવનાર પીસ્તીઓનો મુલાકાત કરવા ખુલ્લી થશે.

જમતના જુદા જુદા ભાગોમાંથી આવનારા પીસ્તીઓને જો હ્યુમ રીફ્રેક્ટરી અર્થનો મુલાકાતનો દરજ્જો નહિ મળે તો અમને લાગતું નથી કે તેઓને ત્યાં બોલ મળશે. વળી એવા દાખલા પણ જોવામાં આવ્યા છે કે હ્યુમ રીફ્રેક્ટરી અર્થની હાજરી કરતા તેની હાજરી વગરજ કદાચ બીજા તેઓની પણ નજરકેદ રહેશે. તેની હાજરીથી તો કદાચ કદાચિતને પણ ત્રાસ જવું પડે. બોલ્શેવિક કોંગ્રેસમાં હિંદી વેપારીઓ તરફનું વર્તન

બોલ્શેવિક કોંગ્રેસથી હરિભાઈ આવી છે કે બોલ્શેવિક કોંગ્રેસ અને ફ્રેન્ચ્ડા ઉપરની જે મેનેજરે ટરીટરી છે ત્યાં વસતા દેશી વેપારીઓને બોલ્શેવિક કોંગ્રેસના સરકાર તરફથી કેટલાંયે દેશમાંથી હાંકી કાઢવાના હેતુથી વિભિસ્કર હેરાન કરવામાં આવી રહ્યાં છે. કેટલા કદાચ માસ થયાં હજારો દેશી વેપારીઓને મોસ્કોમાંથી કાઢી મૂકવામાં આવ્યા છે. તેઓની પાસેથી લોક રાજકારી ઉપરીઓએ ફોજ પણ જાતનું ચોકસ આરોપનામું બનાવ્યા સિવાય માત્ર શકમંદથી પકડવામાં આવે છે તેઓની ચારે તરફ તપાસ ચાલુ પડાયા પહેલાં લાંબી મુદત સુધી કેદમાં રાખવામાં આવે છે. ઘરપકડો કોઈ પણ ગુનાસર બનેલા ગુન્હા માટે કે કોઈ પણ બનવાના ગુન્હા માટે નથી બની પણ કદાચ કર્મ કોઈ ગુન્હા માટે થાય છે. કાયદેસરની પુરવણીઓને બાબતની કે પોતાનો બચાવ તૈયાર કરવાની કશી સગવડ આપવામાં આવતી નથી. એક દાખલામાં કોંગ્રેસની અદાલતમાં પ્રોસીકયુશન કરતા વકીલને એવા એક કેદીને બચાવ કરતા ઓગણીસપુરીવના હુકમથી અટકાયતમાં આવ્યો કેમકે તેજ વકીલો સરકારી સાક્ષીઓને સાચ આપ વામાં આવેલી કેવાનું અને બનાવટી જુબાની મકી કાઢવાનું પુરવાર કર્યું હતું. વળી આવા મકદમોમાં તોમારોજ કેરાન કરવામાં આવે છે એટલુજ નહીં પણ તેઓના કુટુંબીઓને ધાકધમકીથી કેરાન કરવામાં આવે છે. એ માણસ પકડાય કે તુરતજ તેના રહેવાના ઓ ચેપારના મકાનને પોલીસ તરફથી તાળાં દેવાય છે અને તેના કુટુંબને રસ્તાપર કાઢી મુકવામાં આવે છે બોલ્શેવિક કોંગ્રેસમાં વસતા હિંદીઓમાં આથી ત્રાસ વર્તી રહ્યો છે.

ફ્રેન્ચ્ડા ઉપરની અને ફ્રેંચ બોલ્શેવિક બોલ્શેવિક સત્તાધીશોને દોષોની ઉપર ખાનગીથી ફરીયાદો જો ખરી હોય તો તે સરકારની ઉપર એક ગંભીર આરોપ ગણાય અને હિંદ સરકાર તરફથી તેની તાકીદે તપાસ થવી જોઇએ.

ઇસ્લામના હિંદીઓનો ચિરોધ

ઇસ્લામની મુસ્લિમ બોલ્શેવીઅસની બોલ્શેવિક તા. ૧૨ મીએ મળેલી મહા મીટીંગમાં બોલ્શેવિક કોંગ્રેસ અને ફ્રેન્ચ્ડા ફ્રેંચના બોલ્શેવિકોના ઉપરોક્ત વર્તન સામે વિરોધ દર્શાવવાને અને હિંદુસ્તાનની સરકાર અને હિંદની અને પુર્વ આફ્રિકાની સ્થળો તરફેર હિંદી સરેયાઓને બોલ્શેવિક ટેરીટરીમાં હિંદીઓના લાભોનું રક્ષણ કરવાને માટે જરૂરી સ્થળો પગલા લેવા વિનંતી કરનારો અને દોઢ દોઢા દિવસના કદીઓના બોલ્શેવિક કોંગ્રેસ અને ફ્રેન્ચ્ડા ઉપરની વસતા પેગાના બાકીઓની પડખે રહેવા વીનંતિ કરનારો ઠરાવ પસાર કર્યો હતો.

ગાંધીજીને તોફાની ટોળાંએ કેવી રીતે ઘેર્યા હતા

એપ્રીલ તા. ૧૦ મીએ બામતિ અને અરજદારોના તોફાની ટોળાંએ ધુંધારા સમીતીપર તેઓના પ્રતિનિધિઓના નામો દાખલ નહી કરવા સામે વિરોધ દર્શાવવાને ગાંધીજીને કેવા રીતે ઘેર્યા હતા તેનો વીગતવાર હેવાલ "હાઇન્દ્સ ઓફ ઇન્ડીઆ" ના બામરપણીએ આપ્યો છે તે નીચે પ્રમાણે છે. આ બાબતો અને સરકારીના પ્રશ્ન પરીષદના સભ્યો નથી, અને સત્યાગ્રહની લડતમાં ભાગ લેવાને બદલે તેઓએ તો સરકારની સાથે સોબાઇ રીતે પર જુલમ ગુજારવામાં બાગ લીધો હતો. તેઓને આ સમીતીપર સભ્યપદનો દરજો કરવાની કાર્યવાહ કરી નથી તેમ બતાં તેઓના સાથેનું વલણ બતાવી તેઓને ખાત્રી આપવામાં આવી છે. પરંતુ આ તો આડકતરી રીતે પ્રજાપક્ષનાં કાર્યમાં દીમ નાખવાને રાજની બદપર થઇ રહી છે.

ગાંધીજીને તોફાન થવાની આગાહીયો ખબર પડી હતી પરંતુ તેઓ નીડરતાથી શાંત હતા. સાંજની પ્રાર્થનાનો કાર્યક્રમ નીયમ મુજબ કરવાની તેમણે સુચના આપી હતી સાંજના ૬ોરે તેઓ રાષ્ટ્રીયશાળાના ચોગાનમાં હાજર થઇ ગયા હતા, કે જે રાજની હદની અંદર આવેલું છે અને ત્યા એક માણસપર ગાંધીજીએ અપવાસની બાબત પ્રતીજ્ઞા લીધી હતી.

પુરૂષો, બાઇઓ અને છોકરાંઓ મળી લગભગ ૬૦૦ લોકો પ્રાર્થનામાં સામેલ થયા હતા. ગાંધીજી ચોકરે એક માચડાપર બેસેલા હતા

આ વખત રાષ્ટ્રિયશાળાની બારીઓમાંથી મળતા વાવટા ફરકાવતું એક અરજદાર આવી પહોચ્યું. તે બારીતો બે મોટા કાળા વાવટા સાથે અરજદારને જોઇરે હતા. તેમની પાછળ પાંચ માણસો હાથમાં બાબુસો કુચ કરી રહ્યા હતા. તેઓના હાથમા "ગાંધીજી વચન બાંગ કર્યુ." "જલીયનવાલ બાગપર ગોળીબાર" "ગાંધી પકડાયાની બાબતી" "ગાંધી પકડાયાની ." એવાં સુત્રોવાળા પ્લાકાર્ડ હતા ૩૦૦ જેટલા બાબુસો હતા જેઓમાં બામરીયાઓ અને બીજાઓ હતા જેમની પરિષદના કાર્યકર્તાઓ રાજના અને બાબતોના નોકરો તરીકે ઓળખાતા હતા. ઘોડા ઉપર બેઠેલા અરજદારો અને મુસ્લીમ નેતાઓ પાછળ હતા. તેઓમાં હાકર સાહેબના ભાઇ અને ગાંધીના વારસ શ્રી. પ્રભુદાસગીદ્ધ ગોળાના વાલજના ભાઇ શ્રી, ચંદ્રશંકરજી, કચ્છ કાઠીયાવાડ ગુજરાત અરજદારો ગંડળના પ્રમુખ દરબાર રઘુજીતસીંહજી, રાજકોટના બાબતોના મંડળના મમુખ દરબાર વલ્લભસીંહજી, એક અમરગઢના અરજદાર નોરાવરસીંહજી અને જુની સુધારાસમિતપરના બાબતોના પ્રતીનીધી દરબાર જીવણસીંહજી હતા.

ડાકોર સાહેબે સુધારા સમિતિપર નામેલા બે મુસ્લીમ નેતાઓમાંના એક મી. હીતલુભાઇ કેમને સરદાર વલભભાઇ પટેલની નામાવળી મોકી કાઢી નાખવામા આવ્યા હતા તે પણ હતા.

પ્રાર્થના શરૂ થયા બાદ થોડી સેકંડમાં સરઘસના મોટા ઘોંઘાટની વાતને અટકીને દરબંધ ઉભા રહ્યા અને "અરાસીયા મીદાબાદ" "ગાંધી પકડ્યા મુબ્દાબાદ" "મુસલમાન ઝીંદાબાદ" એવી બુમો પાડવા લાગ્યા. પ્રાર્થના ચાલતી હતી તે દરમીયાન આવો વખત આ બુમો ચાલુ રહી અને પ્રાર્થનાના બદલીને ઠંડી દીધી. એ આખો વખત ગાંધીજી સ્થીર સમાધીમાં બેસી રહ્યા હતા.

પ્રાર્થના બાદ ગાંધીજીએ પોતાની આસપાસ ના લોકોને કહ્યું કે હમેશના નીયમ મુજબ મોટરમાં પોતાને મુકામે જવાને બદલે તેમણે ટોળાના પગ્ચે ચાલને જવાનો નિશ્ચય કર્યો ભોટલામાં રોજ ખુબ ઉકરાટપેદા હતો ને પાછળ એક ખુલ્લો ગાડ હતો તે તરફ દબાવા માંડ્યા હતા. તેઓ અંદર દાખલ થયા પણ પરંતુ રાષ્ટ્રિય શાળા એ બાનગી ની હતી અને તેના રક્ષકોએ તેઓને દાખલ થવા અટકાવ્યા. તેઓમાંના એક બે જણી સુધારા સમીતીના સભ્ય હતા તેમને ગાબડાપર એક લાકડીનો મા પડ્યો.

ગાંધીજી કેમની આંખોમાં દહતાની જ્યોત ઝળકી રહી હતી તેઓ વિરોધી ખુબ માટી સંખ્યા ટોળાની સામા ગયા. તેમની સામે કદાચ ગાંધીદારો હતા પરંતુ તેઓને તેમણે પાછા હટાવી દીધા અને પોતે મોટલેહાર્ય ટોળાનો સામનો કરવાનો હેવાનું જણાવ્યું.

તેઓ રસ્તાની હદે પહોંચ્યા ત્યારે ટોળાએ તેઓને ઘેરી લીધા. આ વખતે ઘણી ગુંચવણ ભર્યા વાતાવરણ પુરા અને અસહ્યથી જરાક રહ્યું હતું ટોળું એકદમ જ જુદું હતું. આ લખનાર ગાંધીજીની પાછળજ હતો અને લગભગ ગુંગળાઇ ગયો હતો. ગાંધીજીએ કહ્યું કે મારે ટોળામાંથી પસાર થવું પડશે નહિ તો અહિંજ બેસી જઇશ. ટોળું એકનું એકજ રહ્યું. વધારે મુસ્લમો ઘુમતા પાછળ હતા. ગાંધીજી શાંત ઉભા રહ્યા. અચાનક પોતાની આંખો મીંચી દીધી અને પોતાની છાતી પર હાથ દાબ્યા અને પોતાની બાજુની બાજુપર આદેલી પ્રાર્થના કરવા લાગ્યા.

પાછળથી તેઓએ ખુલાસો કર્યો કે તેમને ફેફસા બાજુમાં સખ્ત દુખાવો ઉપડ્યો હતો અને સાધારણ રીતે તેના મગજપર અસર થઇ

છે અને એવે સમયે પ્રાર્થનાથીજ શારીરીક તેમજ માનસીક રાહત મળે છે

તેમની આસપાસના લોકો તેમને હવા નાખવા માંડ્યા. ચેરદીક જુલ્યો એમ પોતા બાદ તેમને સાફ કર્યું અને ફરી તેમણે ટોળાંમાંથી પસાર થવાનો નિશ્ચય દર્શાવ્યો. આ વખતે તેમની સામે એક પાબાલ પોષાકમાં સજ્જ થએલા એક સહમકરણ આવ્યા અને તેમને દોરી જવા જણાવ્યું. ગાંધીજીએ કહ્યું "આપે જોયા મને શાંત થવું છે તેમનું રક્ષણ ન કિરકારીશ." આ નવા આદનારે ટોળાંને દુર થવા અને શાંત થવા હુકમ કર્યો ટોળું તુરત શાંતી પામ્યું. ગાંધીજીને પસાર થવાને માર્ગ મળ્યો. ગાંધીજી રસ્તાપર ઉભેલી મોટર પાસે પોતાને દોરનારના આધાર આની ચાલી ગયા. પાછળથી ગાંધીજીએ જણાવ્યું કે એ દોરનાર આપણા બીજ કોઇ પોલીસ અમલદાર હતો. તેઓ મોટેથી હસી પડ્યા અને કહ્યું કે "હું તો સારતો હતો કે તે એક આપત્ત હતા. જો પણ ખરૂ કે તેઓ આપત્ત હતા અને પોલીસ અમલદાર પણ હતા.

આ આખા તોફાન દરમીયાન ટોળાંના નાયકો જેઓ પ્રાર્થનાને વખત બરાબર પહોંચાડી રહ્યા હતા તેઓ પાછળથી અદ્રશ્ય થઇ ગયા હતા.

મેર કમીશનનો હેવાલ

(૧૪-૪-૧૯૩૯ ના અંકથી આગળ)

તેમણે કમીશનની તપાસના સત્તામાં ગેરકાયદેના વસવાટ અથવા ગામીનના દરેક દાખલાની તોપ બનાવવાનું સોંપવામાં આવ્યું નથી કે તેનું રીપોર્ટ કમીશનને સોંપવામાં આવ્યું હતું આવું સોંપવા મા આવ્યું હતા તો એશીયાટીકોના વસવાટના દરેક દરેક દાખલામા હકીકતો અને કાયદેસર પણાની તપાસની જરૂર પડતે કોર્ટસુજ નાકે પણ એના સત્તામાના દરેક મીલકતના હાલના હકદારી પણ તપાસ કરવી પડત કે જે કામ પણ મોટું અને ટાંગે નાખે તેવું હતા આ કમીશને સોંપાયલું કામ એવી સામાન્ય પદ્ધતિનું માનીએ છીએ કે કાયદાનુ ઉલ્લંઘન અથવા જેના બાબતમા ચોક્કસ દાખલાઓની તપાસ કરવી અને એવા બીજા કેટલા દાખલાઓ જેવાનો સંભવ છે તેની તપાસ કરવી એટલે દરજ્જે કે જેથી એવા કાયદાઓના ભંગ અથવા ઉલ્લંઘનના દાખલા ન કે નહિ અને તે કેટલે અંશે છે તે બાબત રીપોર્ટ કરી શકે

ભાગ ૨

એશીયાટીકોને માટે જમીન માલીકી અને વસવાટના કાયદાઓની જરૂરીયાત

(૧૬) કમીશનને સોંપાયલા કામના ભાગના કામદાની અને એવા કાયદાના ઘડીબંદની ઉપાધિમ દાખલા કાયદાના ઘડનારમાં રૂ ન સમજવાને માટે જરૂરની ૬ એટલુંજ નહિ પણ ૧૯૩૨ ના દાખલની વાયદા પરત્વના આંતરા માટે કામદાઓને કાયદેસર કરવામા આવ્યા તે ૧૯૩૨ ના કાયદાના કેટલ ૨ ૬ ને સમજવા માટે પણ એ તારીખ ઉપર ધ્યાન દેવાની જરૂર પડે છે. આ કામ માટે ૧૯૨૭ ના ક્યામા પીય મી. મેંગના પ્રમુખપણા નીચે નીમાયલા એશીયાટીક ઇન્કવાયરી કમીશનના રીપોર્ટમાં જે સંપૂર્ણ તારીખની હકીકત આપવામા આવી છે તેનો ઉપયોગ આ કમીશને કીધો છે. અને ૧૯૨૧ પહેલાના સમયને માટે ૧૯૨૬ ના એશીયાટીક રીજસ્ટ્રેશન અને એમીગ્રેશન અને રજીસ્ટ્રેશન બીલ (રીપોર્ટ ઝોલ. સી ૬/૧૯૨૬) ટ્રાંસવાલ માના એશીયાટીકો (રીપોર્ટ ઝેસ. સી. ૭/૧૯૩૦) અને પ્રોવીન્સીયલ રેજીસ્ટ્રેશન બાબત એકસ્ટેન્શન અને ટ્રાન્સવાલ એશીયાટીક લેન્ડ બીલ્સ ૧૯૩૭ (રીપોર્ટ ઝલ. સી. ૧૨/૧૯૩૭) ને અંગે બીજા બીજા કમીશનો રીપોર્ટોનો ઉપયોગ કર્યો છે તેમજ ૧૯૩૨ માં જસ્ટીસ કીથના પ્રમુખપણા નીચે નીમાયલા એશીયાટીક લેન્ડ ટેન્યુર એકટ કમીશનના રીપોર્ટનો પણ ઉપયોગ કર્યો છે.

(૧૭) એશીયાટીકોના જમીન માલીકી અથવા વસવાટને અંગે પ્રતીબંધ કરનાર કાયદાઓમાં મોટી ગરબડનો કાયદો ૧૮૮૫ નો નંબર રજીનો કાયદો છે. તપારીખી હકીકતને માટે એ ધ્યાનમાં જરૂર છે કે એ કાયદાની પહેલા એશીયાટીકોને માટેના એવા પ્રતીબંધોને માટે બે સામાન્ય પદ્ધતીના કાયદાઓ હતા (૧) ૧૮૮૫ ના ૧૮ જુનના ના. ૧૫૬ નો પોકલરાડનો કરાર કે જેનાથી બરાબર રીવાય કોમ પ્રજાસત્તાકમાં જમીનની માલીકી પરવાની શકે નહિ. અને બંધ રંગીનોને બરાબર તરીકેના હકથી વાપરવા રાખવામાં આવેલા હતા (૨) ૧૮૮૭ ની રજ સપ્ટેમ્બરના નં. ૧૦૪ નો પોકલરાડનો કરાર કે એવો બનાવનો હતો ૬ પ્રજાસત્તાકના કોમ પણ ભાગમાં કોમ જમીનનો માલીક પોતાની જમીનમાં રંગીનોને પોતાનું કામ કરવાના કારણ સીવાય એકલા થવા દેતા નહિ અને જે રંગીનો તેમને આ કાયદેસર કરારથી તમે વાપરવા કોમ આપવા કે તેઓને તે મુજબના આપતા કોમ તે રીવાય પણ કોમ રંગીન પોતાની કોમ પણ જમીન પર રહેવા આવવા એકલા થવા દેતો નહિ.

ટેન્ડરો જોઇએ છે

૧૧૦ બીશેર રોડ, ગ્રેમીજ પર આવેલા શીફરેશમેન્ટ રૂમ, મીનરલ્સ અને કેરેસ્ટ્રોડયુસને માટે જુના કે જુલાઇથી અમારા એપ્લીકેશનથી કરૂ થતા માસીક ભાડાના ઓફરો બે વર્ષના ગાળા માટે ટેન્ડરો જોઇએ છે. સીનેમા હોલમાં ૧૦૦૦ ને બેસવાની સગવડ છે. બત્તી અને બીજી રાવે જરૂરી સગવડો પુરી પાડવાની જવાબદારી જેનું ટેન્ડર સ્વિકારાય તેનાપર રહેશે. ટેન્ડરો તા. ૧૩ મે ૧૯૩૯ ના બપોર થશે.

ગ્રેવીલ્સ થીએટર્સ (ગ્રેમાવહરી) લી. મીટેડ,
૧૭ ચીકેટોરીયા સ્ટ્રીટ, ડરબન.

ટ્રસ્ટર શોપ ભાડે આપવાની છે

ફ્રુસ્ટર્સ્ટ્રીટ મારવાડ સ્ટ્રીટ (મારવાડ સામે) ઉપર આવેલી સારા પોતાની ટેસ્ટર શોપ ભાડે આપવાની છે પીસ્ત મળે મળો:
CARETAKER, 44 Market Street, Krugersdorp, Transvaal

વાચિક હિંસા

'હરિજનબંધુ' ના લખનારઃ
શ્રી. કિશોરલાલ ઘ. મશરૂવાળા

મહાભારતના નિરૂપણમાં પ્રતિહાસ કેટલો છે અને રૂપક કેટલું છે એ વીષે મારો કંઈ નીશ્ચિત મત નથી. પણ દુઃશાસને દ્રૌપદીની લાજ લેવા માટે કરેલા પ્રયત્નની કથામાં એકજ કોઈ ગામ બનાવના વર્ણન કરતા, હિંદુસ્તાનમાં હજારો વર્ષથી ચાલતા આવેલા રાજ્યાધિકારીઓની દુષ્ટતાનું નિરૂપણ મને વધારે લાગ્યું છે. દુઃશાસનનો શબ્દાર્થ પણ દુષ્ટ શાસન —ખરાબ કારભાર—એવો થાય છે. વાલ્મીકિ એ રાવણને વીસ ભુજવાળો વર્ણવ્યો, પરશુ રામના શત્રુ કાર્તવીર્યને હજાર ભુજાવાળો કહ્યો. બાકી દુઃશાસનની ભુજા ના બેજ બતાવી, પણ એકએક ભુજામાં અનેક હાથનું બળ બતાવ્યું.

બરાબર શાસન અનેક હાથોવાળું હોય છે; અથવા એના હાથમાં પશુઓનું બળ હોય છે. કેં હાથો આપણા પશુઓ તે શું? એ કેમ કહ દુખી પહોંચે છે? પોતાના ના બાપ કે ઘરીકની ઓની બરાબરીમાં લાજ લેવા સુધી એ મુંડાગીરીની સીમા છે. બીજા બધા અત્યાચારો એની અંદર ના સમાય. આવો મુંડા વ્યવહાર કૌરવોમાંથી તે અત્યાર સુધી હિંદુસ્તાનમાં પારંપાર ચાલ્યા જ કર્યો છે. ઓમાં હિંદુ, મુસલમાન, અંગ્રેજ, કિરંગી કોઈ એકબીજામાંથી ઊતરે છે એમ ન કહેવાય.

દ્રૌપદીના વસ્ત્રહરણ વખતે પાંડવોએ મન મારી લીધું, ગાર ભાઈઓના મનમાંયે અહિંસા હતી એમ ન કહેવાય. બીજાની તો વાચીકમિ નથોતી. એમણે તો તે જ વખતે કઠોર વૈર વાળવાની પ્રતીજ્ઞાયે કરી લીધી. પણ પબંધનની આજ હતી. ઓણે બાંધીરા રહેવાની આજ્ઞા કરી હતી. તો ૧૩ વરસે તેટલો વખત અહીંસા પાળી.

દ્રૌપદીના મનમાંયે અહિંસા તો નહોતી. એ ભીમ કે અર્જુન જેવો યોદ્ધો પણ નહોતી. દુઃશાસન એની ઓ એટલે અપળા માનતો હતો; પણ એ અપળા નહી, પરંતુ પોતાનો કરતાં એક બીજી જાતનું તેજ ધરાવતી હતી. એણે એ તેજનો પરસરીપણે ઉપયોગ કરી આખેળા રાજાની સરજ બનાવી. પરિણામે કેવળ તેની લાજ રહી એટલું જ નહીં, પણ તેના પણીઓ પણ છુટા થયા અને તેમને ખોયેલું બધું પાછું મળ્યું.

એનો અર્થ એ કે પોતાના સતિત્વની રક્ષા કરવા તેમ અન્યાય પર વીજય મેળવવા માટે હિંસક શસ્ત્રોકાર તેમજ બાહોના સત્યાગ્રહી એના તેજ કરતાં જુદી જાતનું તેજ પણ છે. એ સત્યાગ્રહી કોઈનું બગાડતા નથી અને ન પોતાનું કોઈનું હિંસક નથી. એથી દ્રૌપદીનો તે વખતે વીજય થયો, પણ હૃદયપલટો ન થયો; વૈર ન ખૂટ્યાં, ઉલટાં વધ્યાં.

સત્યાગ્રહનું બધા કેવળ સ્થૂળ વીજય મેળવવાનું નથી, પણ ન વરસ બાંધાપલટો તેર કરાવવાનું છે.

અને એ બાબતમાં આપણે બાહ્ય સાધનો જોઇએ કે શત્રુના પા કરતાં પોતાના પા વધારે ઉંચા હોય છે; કુટુંબના મુકદમ જોઇ છે; બાર પણીવાર રાજના માનું કારણ બને છે

સત્યવૃત્તિમાં મન, વચન, શરીર, વસ્તુથી પા કરવામાં આવે છે. દ્રૌપદી-વૃત્તિમાં મન-વચનનાં પા બાદ છે સત્યાગ્રહવૃત્તિમાં વસ્તુનો તદન પરહેજ રાખવાની હોય છે, એટલુજ નહીં પણ તેની પુર્ણાહુતામાં તો પોતાનીજ હોત જ ચિંતવવાનું હોય છે સાધુચરિતના ધર્મમાં લખ્યું છેઃ

गालिदानं ताडनं तैः कुमतिभिर्नरैः।
क्षन्तव्यमेव सर्वथा चिन्तनीयं हितं च तैः॥

(દુષ્ટ બુદ્ધિવાળા મોકા તરફથી ગાળ દેવામાં આવે પડે, તેણે તે સહેનો ક્ષમા આપવી પડે, અને તેમણે—સાધુઓએ—તેમનું હીત ચિંતવું પડે)

આપણા 'સત્યાગ્રહ'માં આપણી અહિંસા દ્રૌપદી-વૃત્તિ ગયી જ બાબ કે પુર્ણ વા અપુર્ણ સત્યાગ્રહવૃત્તિ પણ અજાણ્યા છે તે વીચારવા જેવું છે

કાઠિયાવાડના દેશી રાજ્યો તથા તેમના વીરોધી અધીકારીઓ સામે ગુજરાતનાં બાપાંઓ વાણીની હિંસા બહુ જુની રીતે કરે છે એમ બેદપુર્વક જણાવવું જોઇએ.

ગાંધીજીએ સત્યાગ્રહની લડત માટે પ્રચાર કરતી વખતે બ્રિટીશ સલ્તનત માટે કઠોર વિશેષણો વાપરેલાં મારાં, એને સેનાની વગેરે કહેલી. પણ એમણે હંમેશાં અહિંસા અને સંસ્થા વચ્ચે ભેદ પાડેલો. કોઇ ગોરાઓને કે વીસરોયને કે બીજા કોઇ અધીકારીને કઠોર વીશેષણ આપ્યું નથી. જ્યાં જેમને બ્રિટીશ સલ્તનત પ્રતિ મમત્વ અને બહુમાન હતું તેમને ગાંધીજીની એ કઠોર વૃત્તિ ખુંચતી, અને તેમનામાં સત્યાગ્રહી પ્રત્યે દ્વેષ ઉત્પન્ન થતા. એટલે, આ બાબતમાં, ગાંધીજીએ કઠોર વીશેષણો વાપર્યા હોય તેથી બીજાઓ પણ તે વાપરી શકે એવો નીયમ ન હોઇ શકે; પણ સેનાપતી તરીકે એ વાપરે તેમાં બીજાથી ન વાપરી શકાય એવો નીયમ હોવો જોઇએ.

પણ ગુજરાતી બાપાઓએ આવો અહિંસ અને સંસ્થા વચ્ચેનો ભેદ જાણ્યો નથી. આવા પ્રસંગોના ઘણાયે વાપરવામાં આવે છે: 'એલફીનો અવતાર', 'બાયબગત', 'દમાખોર', 'દગ', 'ગોઝારી જમાત', 'કડપુત', 'નાચ જાણનાર', 'ખંડાળ' વગેરે. જે વસ્તુની વાપરવાના સાથે આ વીશેષણો વાપરવા જ ન પણ લાગે મુકે તો સત્યાગ્રહીને સાજની ખરેખ જેવો એ નમુનો થાય.

એ અધિકારીઓને તો આ વીશેષણો જાતા દેશમાં જ રહેવાનું તેમને સત્યાગ્રહીઓ માટે શી રીતે ખ્યાલ કરશે? અને જે બાપાંવાળા લોકો તે કરતાં સામાન્ય સૈનિકો અને જોરાવા તરફેણ વધારે બોલે તેમાં શી નવાઇ? આવી બાપા ગલાધારમાં સત્યાગ્રહની જ મુંડાગીરી ઉત્પન્ન થતી અટકાવે; અધિકારવર્ગ માટે જેના મનમાં આગ્રહ દ્વેષ તેને તો એમે વખતે કઠોર થવાનો ધર્મ પણ લાગે તેમાં નવાઇ નથી.

રાજકોટ કરતા હજુ વધારે ભીષ્ણ સત્યાગ્રહો સેવા પડે તો આશ્ચર્ય નથી. ઓમાં કેવળ સ્થૂળ અહિંસા પાળે નહીં ચાલે મન અને વાચાની અહિંસા પણ બનાવી પડશે નહીં તો રાજકીય મુંડાગીરી ચાલી અટકાવી નહીં શકાય.

કાઠિયાવાડની પ્રજા માટે આ કાંઇ નવી નથી કાઠિયાવાડના ભાઇબંધમાં દુશ્મનપણે ભારે ધમધાકાર સાથે પુરૂષાતના દાટા મેં વાંચ્યા છે. મી. મેમાણી જેવા તો એવા પણ દાખલા આપી શકે. એક હિસ્સેદાર બીજા પાર આવે ને એક ગામના મુખીએ કેટલાક બાહુઓને ખુબ મોર મારી મોકલ બદલ દાણા મોકલ્યા. બાહુઓ એક બોતરણી જેમ બેઠા. એક જણે આવી તેમની સંભાળ લીધી, અને બધાના આવી બાપાનું ચુર્ણ પીધે પુરાવરણ કરતાં બાકમ પડયું કે ઓને બોલાવ ન હતું. 'એવા બાપાને ઓ બોલાવ્યા હોય' એમ બોલા બાહુઓએ પોતે બાહુઓએ કહ્યું, 'બારે, બાબો, આપણે બોલાવ્યા નથી પ્રાર્થના કરી બોલીએ કે ઓને એક વખત ખંપો, જેથી એ પોતાને પુણ્ય ન કરી શકતા હોય તો દીકરાને પુણ્ય તરે.'

રાજકોટના ઉપવાસ વખતે અનેક કેસોએ ગાંધીજી માટે પ્રાર્થના થઇ, એક બાબામાં અધિકારીઓ માટે પણ પ્રાર્થના જોઇ પણ શી રીતની? શુદ્ધાત્મામાં એમને રાક્ષસ, નરપિશાચ, વગેરે અનેક જાતના વીશેષણો લગાડી, "પાપીઓ, કાંઇક તમારું હૃદય શુદ્ધ કરો," એવા પ્રકારની! નાનપણમાં અમે બાપાઓને બાપ કરતાં. બાપઓદેનો તે કેટલી હદ સુધી મારામારી કરી શકે! એટલે ક્યાંક એકાદ બાર બોલનાર બીજાને બાપ કરીને 'બાર, બાપ બાર, બાપડી ઉતાર, બાપડીમાં કુંચ; મારે ન મુકો." આના જેવી ઉપરથી લાગે કે પ્રાર્થના પણ કોઇ વીરોધી માટે પ્રાર્થના કરી કહી કારગર સત્યાગ્રહીઓ આને વીચારે.

બાડે આપવાની છે

સારી ગ્રોકરની દુકાન કરીને રહેઠાણ અને એકચ્યન્ટ રોડ ઘરગથ્થુસ્તર 'ખુબજ કિફાયત. કરેપર્સ અને ખુબરનો વેપાર.

ઝંખો થા મળોઃ

L. O. PATEL,
23 (b) Beit Street,
Doornfontein, J.H.Burg.

એશીયાટીક વિધ્ધ્રની ચળવળની પાછળ

એ પ્રોસ તા. ૧૪ મીના 'ધી ફ્રેરન્ડ' મા ધી કે, એચ. દોરસ્વેમરે લખેલા મથાળા નીચે એક લેખ લખ્યો છે જેમાં તે જણાવે છે કે:

મુનીયનના એશીયાટીક સવાલને ઉછળ્યે આપણાના અમુક વાચરા દોગ છે એશીયાટીક વિરૂદ્ધ લાગણીઓ ઉશ્કેરાય છે અને એ સવાલ આગળ આવી ન્યમ છે. ઘણી એવા સભ્યમાં જાગણી જાનિ થઇ ન્યમ છે અને તે પાછો પાછળ હઠી ન્યમ છે. ઉગલ્યા બે વાયરામાંથી આપણે પસાર થઇ રહ્યા કીએ અને આવતા યોગ્ય વર્ષ સુધી એશીયાટીક સવાલ એક મોટો સવાલ થઇ પડે એવું જણાય છે. એ સવાલની હાલની પરિસ્થિતિ તપાસતાં પહેલાં ભૂતકાળની કેટલીક બાબતો પર નજર કરવાની જરૂર છે.

એશીયાટીક તરફની દક્ષિણ આફ્રિકાના એક દર યુરોપીયનની વલ્ય કુંકમાં લોંડ બોલનરે ઘણી સારી રીતે વર્ણવેલી છે: "એશીયાટીકો પરદેશીઓ છે અને એક કોમ કે તેઓને બાજની નથી તેનાપર તેઓ પરાણે ચઢી બેસતી રહ્યા છે." તેમ બ્રિટીશ વીટવોટરસ્રેન્ડની બાણોમાં કામ કરવાને નવા એશીયાટીકો—ચીના કુલીઓને દાખલ કરવાને પણ એજ મીસનર હતા જો બાદે આપણે વિચારીએ છીએ ત્યારે એ વલણની અંદર રહેલી મોટી અસંગતતા દેખાઇ આવે છે.

એટલી વસ્તુ નિશ્ચય છે કે એશીયાટીકો દક્ષિણ આફ્રિકામાં પોતાની મુરાદથી નહોતા આવ્યા પણ યુરોપીયનોના બોલાવ્યા તેઓ આવ્યા હતા અને યુરોપીયનોના રાખ્યા તેઓ રહ્યા છે.

૧૮૬૨ માં ૭૪ હીન્દુઓ કપતીના વહાણમાં પ્રથમ નેટાલ પ્રથમ આવ્યા તેમાનું પણ એજ હતું અને એમાંથીજ ૧૮૭૩ માં ૫૫ હીંદીઓ ખાતા તેઓનું પણ એજ હતું.

આપણે એ વસ્તુ ભૂલવી નહિ જોઇએ કે હિંદુસ્તાનથી વસાહતીઓને, આજે જે દક્ષિણ આફ્રિકાના મુનીયન તરીકે ઓળખાય છે, તેમાં દાખલ કરવાનું માત્ર એકજ કારણ હતું અને તે નાટાલના તે વખતના કોલોનાઇઝરોની પોતાના કીનારાપરના પ્રજાઓમા પડેલું ધન પ્રાપ્ત કરવાના લોભનું હતું. લોરીના પ્લાન્ટરોએ કહ્યું કે કોમ્પ્લટને તેઓને માટે કેટલાક પાકાઓ કર્યો હતા તેમાંથી તેઓ પુરતી સંખ્યામાં આવતા નહોતા અને જે આવતા હતા તો પણ તેઓ ની મજુરી જોઇએ તેવા સંતોષકારક નહોતી. આ પ્રમાણે પુરતી મજુરીના અભાવે ખાંડની ઉદ્યોગ અદિ બીલકુલ શરૂઆતો નહોતો ત્યારે નજીક નાટાલ મોરીશસમા ગીરમીટીયા હીંદી મજુરો થી ખાંડનો ઉદ્યોગ પગભર થઇ શકયો હતો તો પાછી નાટાલ પણ કેમ એજ પગલે ન ચાલે?

...

ઓટલે કાદ સરકારને હીંદી મજુરોની આયાત કરવા દેવાની ભલામણ કરવામાં આવી. પ્રયત્ન તેણે આનાકાની કરી. પરંતુ આખરે કબુલ થઇ અને ૧૮૬૦ ના નવેમ્બરમાં પહેલી આત્ર બોટ બરાબ આવી તેઓ નાટાલ સરકારને ખરચે આવ્યા અને દશ વર્ષની ગીરમીટે તેઓ ને જુદા જુદા ઠેકાણે પહેંચતો દેવામાં આવ્યા. કાળુ પાર્ક કે મજુરને ચોવા વર્ષને માટે, અથવા તેની ઇચ્છા હોય તો, બીજા બે વર્ષને માટે ગીરમીટમા આપવામાં આવ્યો અને બાદ તને મળે તા ૨૦ પાની અને પછિ કરવાની છુટ આપવા બીજા પાસ વર્ષ બાદ તો પોતાના પરત જવાનુ પહેલ પાકુ અથવા તો તેટલી રકમતની સરકાર તરફથી જમીન બોલવવાનો હક આપવામા. આ નીતિનો આખીલ કંતુ પ્રથમ થીજ સ્પષ્ટ હતા. હીંદીને આ પ્રાંતમા તની આબાદીમાં કાયમ આપનાર તરીકે કાયમનો ધોરે રહેવાની છુટ આપવામા આવી હતી. "હોંદી ઓર પરદેશી છે અને એક દિવસ તેને માંગતી નથી તેની ઉપર પરાણે ચઢી બેસે છે" એ વાત ભુલાઇ ગઇ હતી.

તેના આ દેશમાં આવવાથી તેની કીમતમાં કરનારાઓની અટકળ મોળુંબધે ખરી પડી હતી ખાંડનો ઉદ્યોગ પુરા આબાદ થઇ ગયો. ૧૮૬૬ મા નાતારે હીંદની સરકારે વધુ મજુરોને આપવા દેવાની ના પાડી ત્યારે પ્રતિની પાસપાલી થઇ જશે એવું કહેવામાં આવ્યું હતું. પ્રમુખ મુશ્કેલીથી પ્રતિબંધ દુર થયો અને નાટાલ ની સરકારે પ્રતિવ્યક્તિ ઇમીગ્રેશન ટ્રસ્ટ બોર્ડને દર સાલ પા. ૧૫,૦૦૦ આપવાનો કરાર કર્યો.

પરંતુ થોડા વખતમાંજ હીંદીને યુરોપીયન પ્રજાની ઇર્ષાનુંજ કારણ તેઓના ઐશ્વર્યમાં સમાવવા લાગ્યા. નાટાલની નીતી બદલાઇ ગઇ. ૧૮૬૪ માં કમીશન બોર્ડને અપાતી વાર્ષિક ગ્રાન્ટ બંધ કરવામાં આવી અને હીંદીઓને પોતાને વતન પાછા આવવા જવાનું ફ્રીરોજન દેવાને બદલે હીંદી કે ગીરમીટમાં ન દોય તેના પર પા. ૩ નો વાર્ષિક કર નાખવામા આવ્યો. તેમ છતા ગીરમીટીયા મજુરોની આબાદ ૧૮૭૧ સુધી ચાલુ રહી અને ત્યાર બાદ તેનો અંત આવ્યો. ફક્ત હીંદની સરકારે પણ બરતી કરવા નું બંધ કરી દીધું. તેટલા વખતમાં નાટાલમા હીંદી વસતી લગભગ યુરોપીયનોની વસતીના જેટલી થઇ ગઇ અને ટ્રાન્સવાલ અને કેપના કેટલાક આજે તો વસતીનો પોણો ભાગ ઉપર દક્ષિણ આફ્રિકામાં જન્મેલાઓ તા છે-બધા ગરા ગોરા પેઢીના છે અને દક્ષિણ આફ્રિકા એ તેઓનું એક વતન છે, અને જો ધ્રાંતિકાલ કોઇ પણ પ્રકાર કરતા નહિ તો તે ખાત્રી કે આપણે આપણા આશીયાટીક મકાનને ક્રમે તેવી રીતે નીકાલમા દોરીએ પરંતુ તેની કરતાનું કારણ યુરોપીયન અને યુરોપીયનત્વ છે. આ વસ્તુ આપણે ભુલવી નહિ જોઇએ. (અધુરૂં)

સત્યાગ્રહીની લાયકાત

'હરિજનબંધુ'માં ગાંધીજી

છેલ્લા બાર દિવસના મારા ઉપવાસે સત્યાગ્રહીને ઠપકાની લાગણીનો ખિસ્સો મને વિચાર કરતા કરી મૂકયા છે. આ લાગણીનો મેં મને રહસ્ય ગયા વિચારી કાઢી અને સમજી પણ હતી. પણ તે ભૂલાઇ ગઇ લાગે છે. અત્યારે પણ દેશ રાજ્યોમાં સત્યાગ્રહ ચાલી રહ્યો છે અગર તો ચલાવવાનો વિચાર ચાલે છે તેથી એ લાગણીઓની ચિનગેા ફરી એકવાર રજુ કરવા ની અને પણ કાર્યકર્તાઓમાં જે ભૂલોમાં વિસ્ફોટ પ્રગટેલ દોવાનું જણાય છે તેની સફાઇ કરવાની જરૂર છે.

પણ અત્યારે અહિંસાનું નહિ પણ હિંસાનું ખરું વાતાવરણ પ્રગટેલું રહેલું છે એવો પણ મોટો વધારે કાળજી રાખવી ઘટે. અરક અત્યારે કોમ એટલે મુસ્લીમ પણ જાગ્રતીપણે દલીલ કરી શકે કે આટલા બધા હિંસામય વાતાવરણ વચ્ચે અહિંસાને અવકાશજ નથી. આ દલીલ એટલે મુસ્લીમ પણ ખોટી કે અહિંસા સાથે નકામી પરંતુ થઇ પડે પણ અહિંસાચારીનો દરજો તો એ છે કે ચારે તરફ ભયાનક હિંસા જાગે પણ મહાત્મ કરનારી અહિંસા એકજ એક માત્ર રક્ષિત છે. આમ છતાં અત્યારે હિંસા વાતાવરણ પ્રગટી રહે છે ત્યારે પણ અહિંસા સવિનયભંગ રૂપેજ પ્રગટ થતા તેમાંએ એવો નીયમ નથી. અને જો એ સવિનયભંગ રૂપે પ્રગટ થવાની દોય તો તેને પહેલી તકોદારીઓ મુકવી જોઇએ. સત્યાગ્રહના સંજોગોની પ્રતિક્ષા વાચક નીમત્તો સત્યાગ્રહો. જોને હું આ દેશના નથી, મુશ્કેલીજ લીમત આંકવાને છે,—જે વખતે હીંદીઓ બધા સત્યોપરિ દોય ત્યારે પણ વધારે

પણ એ પણ પ્રમુખ ખરાબ ભૂલાઇ જવાય છે કે સત્યાગ્રહીનો હેતુ ખુરાબ કરનારને ખુંજવાનો કદી નથી દોતો. એના બાવને નહિ પણ એના દુષ્કાર્યોજ કબોલાં બનાવી કરવાનો એનો પ્રયત્ન દોય છે. સત્યાગ્રહી એ દુષ્ટને મજબુર કરવા નજ પણ એનો હૃદયપલટો કરવાજ ઇચ્છે છે. સત્યાગ્રહીએ પોતાના તમામ આત્મબળ ના કેન્દ્રિકરણ કરી સાથી રહ્યો એ ક્રમેણ સ્વાભાવિકપણે અને અંતરના વિશ્વાસને આધારે જ વર્તશે.

આ વીચારસરણીને નજર આગળ રાખીને વાચક નીમત્તો સત્યાગ્રહો જોને હું આ દેશના

દરેક સલાહદીને સારૂ જરૂરી ગણું છું તેને વિચારે અને અંતરમાં ઉતારે :

૧ ઈશ્વર ઉપર જીવતો ધર્મ. કારણ એજ એકમાત્ર આધાર છે.

૨ તેને સત્ય અને અહિંસામાં ધર્મભાવે આસ્થા હોવી જોઈએ, અને તેથી મનુષ્યસ્વભાવના હૃદયમાં પલટી ભલાઈમાં તે માનતો હોવો જોઈએ. આ ભલાઈને સત્ય તમામ પ્રેમને રસ્તે જાત દુઃખ ખમીને જાયત કરવાની તે હંમેશાં આશા રાખે.

૩ ખુદ છપન ગણનારો હોય અને પોતાના માર્ગને અર્થે પોતાનાં જાનમાલ સર્વસ્વનું ખુશી થી બલિદાન આપવા હંમેશાં તૈયાર હોય.

૪ તે સતત બાહોશારી તેમજ ચંતનારૂ હોય. હીંદુસ્તાનને સારૂ આ બાબત જરૂરની છે.

૫ એ નિર્બળની હોય અને બધી જાતનાં કેરી પીડાનું ક. વા મુક્ત રહે. તેથી તેની બુદ્ધિ હંમેશાં નિર્ભય અને તેનું મન નિઃશળ રહેવું હોય.

૬ ચળવળદ્વારા પોતાના શિસ્તના નીયમોનું તે રાજીખુશીથી અને ચીવટપૂર્વક પાલન કરે.

૭ તે જેલજીવનયોગ્ય પાલન કરે, બીજા ૬ જ્યાં તેના માનભંગને ખાતરજ કોઇ નિયમો પાલ પડવામાં આવ્યા હોય.

સલામદીની લાયકાતોની આ યાદીને મોટ સંપૂર્ણ ન ગણે. ઉદાહરણ કુપેજ તે અહીં આપી છે. —નવી દિલ્હી, ૧૯૩૬-૩૭

ઇન્દિઆ ઓફિસમાં બનાવ ફેડરલથી ફ્રિંદ માં વિકટ પરિસ્થિતિ ઉભી થવાનો ભય

"૨૧ દિવસ સુધીમાં ' ૬ ' જેમાંના અલાહ બાદ બાકી આપણે કરતા પડ્યા જવાહરલાલ નેહરૂએ જણાવ્યું હતું કે ગવર્નમેન્ટ ઓફ ઇન્દિઆ ઓફિસમાં જેવો ફેડરલ કરવાનું સૂચવાયું છે કે કેમની મુદતના બંધારણમાં વસાહતરાજ્ય ગોલ્લેજોમાં પ્રતિનિધિ હીંદ સરકારને બાબત સત્તાઓ આપશે. જો આમ થશે તો વિકટ પરિસ્થિતિ ઉભી થશે. મુદ્દત પહેલાંની અને મુદ્દત પછીની પરિસ્થિતિ તરફ ધ્યાન ખેંચી પંડિતજીએ જણાવ્યું કે મનુષ્યસ્વભાવી, કે જેના મોટા ભાગ મરીઓમાં સબડી રહ્યા છે, તેની સ્થિતિ સુધારવાનો પ્રયત્ન જલતવું સાગાકડા બંધારણ ફેરવવું પડશે. સમાજને જોયા સમાજવાદના સિદ્ધાંતો ૮ રજૂ કરવા પડશે કે જે એક દેશની ઉપજ અને આર્થિક સ્થિતિ સુધારી શકે. પંડિતજીએ વધુમા જણાવ્યું કે યુદ્ધ મટે તો હીંદુસ્તાન સામ્રાજ્યવાદને મદદ નહિ કરે. ગવર્નમેન્ટ ઓફ ઇન્દિઆ ઓફિસમાં સૂચવાયેલા સુધારાનો હેતુ યુદ્ધના પ્રયત્નમા હીંદ સરકારના હાથમાં સત્તા મુકવાનો છે અને તેમ થાય તો પછી તે પ્રાંતોમાં ધારે તેમ વર્તી શકશે. પંડિતજીએ જોગી આશા દર્શાવી હતી કે મહાસભા સમિતિ તેમજ બીન-મહાસભાવાદી પ્રતિનિધિ પણ આની સામે વિરોધ ઉઠાવશે.

મુસ્લીમ લીગ તેમજ હીંદુ મહાસભાના પંડિત મદનમોહને કોંગ્રેસ તેમજ સ્વતંત્રતાની દુશ્મન તરીકે વર્ણવી જણાવ્યું કે જેવી સંસ્થાઓ પ્રજાના જનને દેશના ખરા પ્રશ્નોથી વિમુખ કરી દે છે.

ફારબંધીથી થતી મુશીબત દુર કરવાનાં પગલાં

ફારબંધીથી બેકાર થઇ પડનારાઓને રાહત આપવાની મુખ્ય સરકાર એક યોજના વિચારી રહી છે. તેવા લોકોને બેત્રા વર્ષ સુધી પગાર બાકે જમીન આપવાનો સરકારે ઠરાવ કરેલો જણાવાય છે. આ બાબતમાં ખાસ સરકારી અમલદારો તપાસ ચલાવશે. સરકારે મુખ્યત્વે સપાળા પીઠાંઓ અને દેશીમાંને બગાડ્યા પછી પુછાવ્યું છે કે ફારબંધીનો આમલ થતા કેટલા માણસો નોકરી ગુમાવના પામ પડશે. ફારના વેપારના પરસના પરસવતાને સરકાર કોઇ પણ જાતની નુકસાની નહિ આપે કેમ ઓનાં પરવાના "રદબાતલ થયા ના અમર્યાદ આવતા નથી જણાવાય છે કે સરકારે કેટલાંક વર્ષ પર ફાર બંધી કરવાના પોતાનો હેતુ જાહેર કર્યો હતો

રાજકોટની અસલતો પડી ભાંગી

તા. ૨૫ મીના મુંબઇથી મળેલો ખાસ તારનો સંદેશો જણાવે છે કે

રાજકોટની અસલતો પડી ભાંગી છે. ઠાકોર સાહેબે સુધારણા સમિતિને બારેના સાત નામોમાંથી ૭ નામો રદ કર્યા છે. ગાંધીજીએ તેના બદલામાં બીજી ૬ ફરખાસ્ત મુકી હતી ૬ ઠાકોર સાહેબે પોતાની સુધારણાની યોજના પડી કાઢવી અને પરિણામે પોતાની ૬ ફરખાસ્તો રજુ કરવી અને તે બધીના તકસ્વતનો નિર્ણય ફેડરેશન કોર્ટના ચીફ જસ્ટીસે કરવો. એ ફરખાસ્ત પણ નામંજુર થઇ છે.

ગાંધીજી કોંગ્રેસ કમીટીની મીટીંગમાં હાજર થવા કલકત્તા ગયા છે.

દેશભરમાં જાહેર સભાઓ ભરાઈ રહી છે અને શાંતીયાદી યુદ્ધમાં ભાગ નહિ લેવાના ઠરાવો થઇ રહ્યા છે.

અને નુકસાનીના સવાલનો ૬૪ વર્ષ પર નીકાલ લાવવામાં આવ્યો હતો. સામ્રસેન્સ કોર્ટની ૧૭ મી કલમમાં જણાવાયું છે કે લાયસેન્સ ઓફજ વર્ષને માટે અમાપ કે એટલે લાયસેન્સ ધરાવનારને એ મુદત ઉપરાંત ધંધા ચલાવવાનો કશો હક રહેતોજ નથી.

ફેરી ધંધારી એસ્બરનો વિરોધ

જુની દીલ્હીમાં બી જગદીશ એન. મરેતાના પ્રમુખપણા હેઠળ મળ તા. ૨ મીએ મળેલી હોંદની ટેક્ષ ધંધારી એસોસના મંત્રીની વાર્ષિક બેઠકના પ્રમુખસ્થાનેથી સભ્યોને સંબોધન કરતાં રજુ કરવામા આવ્યા હતા કે સંસદોએ રજીસ્ટ્રાર પાસે હતો. શ્રી પરશોત્તમદાસ ઠાકરદાસે સેલ્યાની માં હોંદીઓ નારદ બનાવવા ગેરવર્તનને સજા કરવા પર ભોપાલ જણાવ્યું હતું કે સંસ્થાનોમાં હોંદીઓના ગેરવર્તીવ સબંધમા હીંદ સરકાર અને રાજી સરકારનો નીતીયા તેમના પ્રધાનને હોંદી પ્રશ્નનો વિશાલ પટલ લાગે છે હીંદુસ્તાન આદિવા માં હોંદીઓને જુલમ ગીરતારમારી નાખવા ના ધારાઓ પ્રેસંધમાં ચાલી રહેલી ગોગારખાના સંબંધ માં ઉલ્લેખ કરતાં તેમણે જણાવ્યું હતું કે બ્રીટીશ સરકાર આ હોંદીઓને ન્યાય આપશે કે આમ સરકુમારસાહી ગામડો આગળ પીઠે ભરજ કર્યો કરશે! આ સંબંધમાં બોલતે અમેરીકામાં એક સ્ટીમર પર હોંદીઓના અપમાન કરવામા બે દાખલો રજુ કર્યો હતા.

એક પ્રતિષ્ઠિત જર્જન નેતાનું અવસાન

જાણન કર્મવીર બીમાર દુઃખાતાના જેઓનો જન્મ મોરબીમાં થયો હતો અને જેઓ જયપુર ના એક પ્રતિષ્ઠિત વતની હતા તેઓ માર્ચની ૩૦ મીએ જયપુરના "મોરબી હાઉસ" માં ૬૭વર્ષ વાસ પામ્યા છે. તેઓ રા. રા૬૬૫૬ ની સ્થાપના કરી ગયા છે, જેમાંથી મોટામાં મોટી જ - પુરનાં એક છટપીતાલ અથવા સુગાવકળાનું બોલવાને રૂા. ૧૦૦૦૧ અને મોરબીની નજદીક એક ગામ ચોરસ પ્રીટનાં વિદ્યાર્થીઓમાં એક અછુતોમાંથી ખાતું આપવા સેનીટોરીયમ બાંધવા ને રૂા. ૧૦૦૦૧ આપી ગયા છે. બીજી નાની નાની રકમો જુદી જુદી જાહેર અને અન્ય પરોપકારી સંસ્થાઓને આપી ગયા છે.

"ઘેરતાં વાદળ"

અજ્ઞાન લેખક અંગ્રેજ શ્રી ફ્રેરની નવલકથા પરથી આ પુસ્તક રચાયું છે. તેમાં કુલ ૨૨૬ ચિત્રો છે. કીંમત રૂા. ૫

આ ઓફીસેથી મળશે

દક્ષિણ આફ્રિકાના ટુંક ખબરો

ઍશીયાટીક સવાલપર નાતાલના નેશનલીસ્ટોની મીટીંગમાં ઉહાપોહ

શનીવાર તા. ૨૩ મીએ નાતાલની નેશનલીસ્ટ પાર્ટીની સેન્ટ્રલ બ્રાંચની સામાન્ય સાલીક મીટીંગ મેરીટઝબર્ગમાં મળી હતી જેમાં મોટા વખતપર સેગ્રેગેશન માટેના પીટીશનના ફોર્મો પર સહીઓ લેવાયલી હોવાના સવાલપર ચર્ચા ચાલતાં કુરોપીઅનોએ ઍશીયાટીકો સાથે વેપાર કરવા વિષે ચર્ચા ઉપસ્થિત થઇ હતી કેટલાકે તે સામે મજબુત વિરોધ દર્શાવ્યો હતો અને કેટલાકે તે વિરોધ સામે અપવાદ લીધા હતા. પ્રમુખને રાજીનામું આપવાની વિનંતિ કરતી પત્રી હતી અને તેને લીધે ગંભીર તાણ પડી જતી અટકી હતી. કેટલાક સભ્યોએ કહ્યું હતું કે "આપણી કામદાર આપણે ઍશીયાટીક વેપારીને ત્યાં મોકલ્યાએ કે પછી ઍક યહુદીની માલીકીની દુકાનમાં મોકલ્યાએ કે કોઇ બીજા હાલીવાલી વેપારીને ત્યાં મોકલ્યાએ એ મહત્વનું સવાલ છે. વધુમાં કહેવાયું હતું કે ઍશીયાટીકો નહિ ઉતરે તો પણ્ણા દુકાદો પગારો ગેરહાજરો અને બેકાર આદિવાસીઓને ખુબજ મદદ પડશે. જનતાના આ પ્રશ્નના ઘણા લોકોને તો ઍશીયાટીક આશિર્વાદરૂપજ છે. ઍક વક્તા બોલ્યા કે "ગોરાની દુકાનમાં કામકાજ કરનાર કોલને માટે મને માન નથી પણ એમ મને લાગે છે કે ઍશીયાટીક હોય." આવી સામે વિરોધ ઉઠાવી પછી સરકારે મીટીંગ મોકુફ રાખવા ઠરાવ કર્યો અને એમ કરવામાં આવ્યું હતું.

નેશનલીસ્ટોમાં ઘર્ષણો જાહેર નાલેશીવાલ

'સ્ટાર' પત્રના પાર્લામેન્ટના ખબરપત્રી જણાવે છે કે નેશનલીસ્ટ પક્ષનું નાલેશીવાલ તરફ વલણ જાહેર થતાં ઘણા નેતાઓમાં ઉહાપોહ થઇ રહ્યો છે. અંદરનો સમો નેતાઓ ના કહેવા છતાં પાર્લામેન્ટોમાં વિરોધની ચળવળ અને બરદેશની બાબતમાં બતાવાતી નીતીને લગતે ભારે ઉત્પ્રેમ જાગ્યો છે. આ બાબત બે પક્ષના કોકસમાં પણ ચર્ચાઇ હતી, જેમાં મોટા ભાગ સભ્યોએ નાલેશીવાલ તરફે નાપસંદગી બતાવી હતી.

કલર્ડો માટે સર ઍબ્રી બેલ્કીની કાળજી

સર ઍબ્રી બેલ્કી કે જે ના રદ મીએ ઇગ્લાંડ જવા ઉપડનાર છે તેમજે 'નાતાલ ઍડવર્ટાઇઝર' પારરને મુલાકાતમાં આગેવા રંગીન પ્રજા તરફની નીતી બાબતમાં જણાવ્યું છે કે આ દેશમાં ગોરા, અને રંગીનની બાબુના હકોજને માટે સરતી નેહીચોની જરૂરીના ખાસ જરૂર છે. અંદિની નેહીચોની મોટી સંખ્યા વેતનાં રંગીન પ્રજા પ્રત્યે આપણી વર્તણુક બાબતમાં ઘણી કાળી જોખમ્મદાર છે. પાર્લામેન્ટમાં આજથી પચાસ વર્ષ પહેલાં મેં એમ જણાવ્યું હતું કે આર્થીક બાબતોમા મોટી પ્રજાએ રંગીનોને પોતાની સાથે ભેળવી દેવા જોઇએ. કારણ કે એ પ્રજાને નેહીચોના હાથ ઉપર નાંખી દેવી એ કદાપણ ભરેલી નીતી નથી. આને તેથી રંગીન પ્રજાની આર્થીક અને વહીવટી બાબતમાં પ્રગતી થતી જોઇએ. ત્યાર પછી દક્ષિણ આફ્રિકામાં ચરીબ મોટી વસ્તીનો સવાલ આપણા આગળ હોશે છે. ચરીબ મોટાની બાબતમાં એ કે, જેની પાસે મોટરકાર ન હોય તે. (સર ઍબ્રી બેલ્કી કે રંગીન પ્રશ્ન પ્રત્યે પ્રેમ દાખવે છે તે રંગીન તરફ ન્યાયદૃષ્ટિ અથવા અનુકંપાની લાગણીથી આકર્ષાઇને નહિ પણ નેહીચોને કબજામાં તેઓ હરકતકારો ન નીવડે તેટલા ખાતરજ).

લાયસેન્સીંગ બોર્ડ સમક્ષ ઍકેક્ષ્ણ ખુલ્લાલુ પરજરી ન ગણાય

નાતાલમાં આવેલા ડીમ્બરના ઍક હોલ શોપ ઍસીસ્ટન્ટ એ. એમ. ડ'નાને વીનન મહેડીની કેરલ લાયસેન્સીંગ બોર્ડના પ્રમુખે સેગ્રન સેપદાવ્યા બાદ ખુલ્લું કરેવા બદલ પરજરીના મુદ્દા પાર ઍટકાર્ટની મેજીસ્ટ્રેટ કોર્ટે સમક્ષ ખડે કરવામાં આવ્યો હતા. મેજીસ્ટ્રેટે તેને ગેરહાજર ઠરાવી પા. ૨૦ નો દંડ આપ્યો જે વાસની કેદની સજા કરી હતી. મેજીસ્ટ્રેટના ચુકાદા સામે નાતાલની સુપ્રીમ કોર્ટને અપીલ કરવામાં આવતા મયા સોમવારે મી. જસ્ટીસ ઇવેન્સ અને મી. જસ્ટીસ સેલ્કે સમક્ષ અપીલની સુનવણી થઇ હતી. ઇંગ્લા ઍલ મી. જે. ટી. સ્ટોકરની સામે મા ઍચ. આર. રો, કે. સી., હાજર થયા હતા. તેમે એવી દલીલ કરી કે નાનની અદાલતમાં સેગ્રન બેપાસ બાદ ખુલ્લું બોલાયું હતા પા પરજરીનો મુનો ઘડ્યા પી ૫૬ માયસેન્સીંગ બોર્ડ કાયદેસર નાનની અદાલત ન ગણાય અને તેના પ્રમુખને સેગ્રન બેવકાયવાની સત્તા નથી. મી. જસ્ટીસ ઇવેન્સે અરજી મંજુર કરી અને તેના કારણ પાછળથી આપવા જણાવ્યું હતું.

ગે રદ્દાદ અરજીદારની જબાનની તકરારનો ચુકાદો

મી. ઉમર હાજી આમદ ઝવેરી અને બીજા સાત વિ. મી. દાદા ઓસમાનનો મુકદમો કે જેમાં મુખ્ય સવાલ એ ઉઠાવાયા હતો કે દરબાની ગે સ્ટીટ અરજદારની જબાનનો કારભાર ચલાવવાને કુદરતીએ તરીકે પ્રતિવાદીની નીમણુક, એ નીમણુક અદીકાલત રીત નીમાયેલા ઠરાવીએ તરફની બોલાવાયેલી જબાનની મીટીંગમાં કરવામાં આવી હતી કે કેમ? અરજદારે નાતાલની સુપ્રીમ કોર્ટમાં પ્રતિવાદીઓ કાયદેસર રીતે કરતી નહોતા નીમાયા અને તથા તેઓને કારભાર ચલાવવાનો હક નથી એવા હુકમને માટે અરજી કરી હતી પ્રતિવાદી (જે એ વખતે બચાવપક્ષ હતા) તેમજે અરજદારના આરોપનામાની સામે કેટલાક બચાવો લીધા હતા જેમાં તેઓ સફળ થયા હતા.

અરજદારે અપીલ કરતાં અપીલ ખર્ચ સાથે મંજુર રાખવામાં આવી છે અને નીચલી અદાલતનો હુકમ ફેરવી ૩, ૬, ૫, ૬, ૧૪ અને ૧૫ મા અપવાદો મંજુર રાખ્યા ૧ (સી), ૨, ૩, ૬, ૬, ૧૧ અને ૧૩ મા અપવાદો ડીસમીસ કર્યા છે અને બચાવપક્ષને અપવાદો લેવાનો ખર્ચ પહેલા દિવસની સુનવણીને માટે આપવામાં આવ્યો છે અને બીજી કોર્ટમાં બાકીના દિવસોની સુનવણીનો ખર્ચ બચાવ પક્ષના ઉપર નાખવામાં આવ્યો છે.

ડૉ. અબદુરહેમાનને બદલે નેહીચપર હુકમો

'રાંડે દાયમ્સ'ના ખબરપત્રીના સતીકારના તાર મુજબ કાલીસકોપ અને ઉટરહોન્ત જીલ્લા માં, ડૉ. અબદુરહેમાન અને ગોસીમ મુલ સેગ્રેગેશનની બાબતમાં ઉટરહોન્તમાં ગોદીજો ભરનાર છે એવી ખબર પડવાથી સોકો ઉશ્કેરાઇ ગયા હતા. આસપાસના ભાગોમાંથી સોકોનાં ટોળાંઓ મીટીંગ તોડી પાડવા માટે ઉટરહોન્ત આવ્યા હતા. તેઓ ડૉ અબદુરહેમાન ઉપર હુમલો કરવા મયા હતા તેટલામાં એક નેહીચ વચ્ચે આવ્યો તેનાપર હુમલો કરવામાં આવ્યો હતો. પોલીસોએ આખી રાત કસ્ટોડમાં પહેરો રાખ્યો હતો અને સભા ભરવામાં નહોતી આવી.

ગ્રીન-ઍરાઝેરા વિરુદ્ધ કુરટેઇલ્સ

તા. ૨૬ મીની રાનના કુરટેઇલ્સ બીલ્ડીંગમા જોહાનીસબર્ગ સીવીક પાર્ટી નામનો ઍક નવો પક્ષ સ્થાપવામા આવ્યા હતો. આશીસ માણસો હાજર હતા. ઍ પક્ષનો મુખ્ય હેતુ ગ્રીન-ઍરાઝેરાને સેગ્રેગેટ કરવાનો છે. એનું પ્રમુખ સ્થાન મી. ઍમ. સ્ટાસમેનને સોંપું હતું અને મી. ટ્રીપી મુખ્ય બોલનારા હતા.

દાર્ઇઝબર્ગમાં ઍશીયાટીકોને સેગ્રેગેટ કરવાની નીતી

યુનાઇટેડ પક્ષની ટ્રાંસવાલની રાજકારી કીમીનલ કમીટીએ મી. સ્મુત્સને ટ્રાંસવાલ બંધારણ ઍશીયાટીક અને કલર્ડોને સેગ્રેગેટ કરવાના નવના પ્રશ્નોમાં ટેકો આપવાનો ઠરાવ તા. ૨૧ મીએ કર્યો હતો.

કેપ મ્યુનીસીપલ ઍસોસીએશનનો સેગ્રેગેશનની નીતીને ટેકો

ઉટરહોન્ત ખાતે મળેલી કેપ પ્રોવીન્સ મ્યુનીસીપલ ઍસોસીએશનની મુખ્યવારે મીટીંગ મળી હતી તેમાં રંગીનોને માટે સેગ્રેગેશનની નીતીને ટેકો આપવાનો ઠરાવ ૧૨૬ વોટ સામે ૬૩ મતે પસારકરવામાં આવ્યો હતો. ઍમાં કેપ ટાઉનીસીપલ કાઉન્સીલ, કેપટાઉન, પ્રેસ્ટન્ઝ, જોહાનીસબર્ગ, મેડાસ્મસ્ટાઉન, ક્રાંગવીલીમ્બસ્ટાઉન, ન્યાસના, ગોરેન્ગાલ્ઇ, પોર્ટએલીઝાબેથ, કોપ્સ્ટાઉન અને ગુડવેદેની મ્યુનીસીપાલીટીના પ્રતીનીધીઓએ બહુમતી તરફ પોતાના મતો નોંધાવ્યા હતા.

હિંદી સવાલ વિષે સરકાર તરફથી બનાવું આશ્વાસનું નિવેદન

'સ્ટેંડ દાયમ્સ'ના (શનીવારી) પોલીટીકલ કોરસપોન્ડન્ટના ઉપરાંતનો તાર છે ઍમાં જણાવવામા આવે છે કે હીંદી સવાલ વીશે સરકાર તરફથી આપતા આશ્વાસનો

માં અસલનું નીવેદન બહાર પડશે. કારણ કે હીંદીઓને કીમાત કમીશનની બલામણ મુજબ આપેલા રક્ષણની મુદત તા. ૩૦ મા ઓગષ્ટે પુરી થતી હોવાથી તાકીદનું પગલું ભરવાની જરૂરીયાત ઉભી થઇ છે. મીનીસ્ટર ગ્રે સ્ટ્રેટફર્ડે જાહેર કર્યું છે કે જે રક્ષણની મુદત લંબાવવા ને માટે કામદો લાવનાર છે, અને હાલમા કીમાત કીપોર્ટ પાસ કરવાની બલામણ તેઓ કરનાર નથી. એ પણ સાથે જણાવ છે કે ગ્રી. સ્ટ્રેટફર્ડે પોતાની ૭૫ ટકાની સવીંટમુકની યોજના પડતી મુકી નથી. અને તેઓ મક્કમ છે, કે, સરકાર રહેઠાણના સવાલનો નીવેડો લાવવાને માટે જે યોજના દાખલ કરશે તેના એક ભાગ તરીકે આ યોજનાનો સમાવેશ થશે. કેટલાકોની એવી માન્યતા છે કે યુનીયન સરકાર અને હીંદી સરકાર વચ્ચે બીજી રાઉન્ડ ટેબલ કોનફરન્સ મળે, પણ મુખ્ય પ્રધાને આફ્રિકાન્સ ભાષામાં નીકળતા સરકારી પક્ષના ભાષાના પ્રતીનીધીને એક મુલાકાતમા સ્પષ્ટ જણાવી દીધું છે કે હીંદીઓનો મોટો ભાગ યુનીયનની પ્રજા હોવા થી તેઓનો સવાલ દક્ષિણ આફ્રિકાનો છે, તે છતાં જે નીવેદનની આવતા અઠવાડીયામાં આશા રાખવામાં આવે છે તેમાં એ સીવે વધારે ખુલાસો થશે.

સા. આ. વીમેન્સ કોન્ફરેશનનો સેક્રેટરીનને ટેકો

ગીખતનબર્ગની સાઉથ આફ્રીકન વીમેન્સ કોન્ફરેન્સ મીસીસ સરકારનો જુદા જુદા કોમોને અલગ રાખવાના કરારની પ્રસંસા કરનારો ઠરાવ એક મતે પસાર કર્યો હતો. બીજો ઠરાવ એ મતલબનો હતો કે યુરોપીયન છોકરી-ઓને એશીયાટીક આયા નોકરીના કામ નીચે કામ કરતી અટકાવવી. વધુમાં સરકારને એવી પણ અરજ કરવામાં આવી હતી કે આફ્રિકાનર છોકરીઓ, નોકરો, અને રંગીનોને રહીમા જવા ના પાસપોર્ટ આપવા નહિ કે જેથી ત્યાં જઇ કોમ્યુનીઝમના વીચારો મેળવી કરે નહિ

જગતનું રાજકીય વાતાવરણ

યુરોપ

પ્રેસીડન્ટ રૂઝવેલ્ટે યુરોપ શાંતિને માટે જરૂરના અને ઇટાલીને ત્રાગણ લખી જે યોજના મુકી છે તે એ રાજ્યો કબુલ કરે એવી કશા ચીન્હ જણાતાં નથી. એવી આશાથી કરવામા આવે છે કે જરમની આ બાબતમાં પોતાના આગલા દાવોનીઓના પક્ષ બદામ છોડશે અને હીટલરે ઠુંકરાવો એવું સમજાવવા માંડ્યું છે કે તેણે પ્રુગોસ્લાવીયાની માગેલ પોતા ની બાંહેધરીના ઠરકો જલદ કરવા અને તેના બદલા મા પ્રુગોસ્લાવીયા સાની ઢંગોરીની પ્રજાને બચાવ પગારાના ઠરકો આપે અને પ્રુગોસ્લાવીયા અને બલગેરીયાને તેમની દલીલે આવેલી જરૂરા-ઓમાં ઠરકે મીત્રતાના ઢુકરેરણી કરવામાં આવે છે. જો પ્રુગોસ્લાવીયા અને બલગેરીયા બાલ્કન રાજ્યોની ટોળી ૫ ઢુમમાં ફ્રાંસ અને ફ્રાન્સ ની સાથે મીત્રાચારી માટે ઓઢી થનાર છે તે ટોળામાંથી બસી જમ તો પ્રુગોસ્લાવીયાને સેલો-નીકા અપાવવું અને બલગેરીયાને ઇજીયન સમુદ્ર માં આવેલું કેર સહજ અપાવવું એવી લાલચ આપવામાં આવે છે. આ પ્રમાણે ગ્રીસ દેશ-માંથી ઢુકડા પડાવવાની જે મુરની યોજના છે એમાં ઇટાલીએ ગ્રીક સાથે કરેલા કોલકરાર નકારરેખ પાડ્યા છે. ઇટાલી અને જરમની આ બાબતમા જુદા દ્રષ્ટિએ જુવે છે. ઇટાલી પોતાને પોતાના પગામા લેવા મથી રહ્યું છે, ત્યારે જરમની કોઇ પણ સમય પોતાનો પંજો ગ્રીસ ઉપર ઠાવો કરે, એ બીક છે. એમ પણ માન-વામાં આવે છે કે ઇટાલી કદાચ ગ્રીસ સાથેના કોલકરાર તોડી નાંખે.

આ રજ ગીના જરમનીમાં રાજકટાલનની ગાજા બજાનાર છે જેમાં હેર હીટલર, પ્રેસીડન્ટ રૂઝ-વેલ્ટના કાગળનો જવાબ જાહેર કરશે. એમ કહેવાય છે કે એ જવાબમાં પ્રેસીડન્ટ રૂઝવેલ્ટ ની ઠાંસી પણ કરવામા આવે અને એમ ગાજવી કરવામાં આવે કે અમેરીકાની સેના પ્રજાજનોને માટે પણ ભારી ખાત્રી પહેલી કરવામા તૈયારો. ફ્રાન્સ અને બ્રીટનને બાલ્કન રાજ્યોની બાબત મા સુલેહ સાચવવાના પ્રયત્નોમાં રહીમાને સામેલ કરવાના પ્રયત્નો ચાલુ છે. હજુ તેનો નીવેડો આવ્યો નથી. પોલાંડ આ ટોળીમાં રહીમાને સામેલ કરવા રાજી નથી. કારણ રહીમા પ્રુગોસ્લાવીયા સાથે પોતાના દેશમા આવે તો તેને પરીણામે બોહેમીયાનો ઉલ્કાપો પોલાંડ ઉપર થાય એવો ધારતી તેને રહે છે.

સાઉથ વેસ્ટ આફ્રિકા

ગયા અઠવાડીયામા તેર ઢીટલરના જન્મ દીવસે સાઉથ વેસ્ટ આફ્રિકામા જરમન વસ્તીઓ તરફથી કંઇ તોફાન કરવામા આવે તો તેને પહોંચી વળવા માટે યુનીયન સરકારે હથીયાર બંધ પોલીસ મોટી સંખ્યામાં ત્યાં દીવસ અગાઉથી રવાના કર્યો હતા; અને તેને માટે બાગળથી પાલોમેન્ટમાં એક નહાનુ બીલ લાવી એને કાયદેસર કરાવવામા આવ્યુ હતું તે બીલ વખતે નેશનાલીસ્ટ પાર્ટી તરફથી સખ્યાબંધ સવાલો પુછવામા આવ્યા હતા જે સવાલ જવાબ પરથી એમ લાગતા પડે છે કે એ તોફાન તાકે-નીં ચેતવણી સંબંધના સવાલો બાબતે તરફથી જવાબદાર પ્રધાનને મળી હતી. આ પ્રમાણે જર્મન સંખ્યામાં પોલીસો મોકલવાને પરીણામે કોઇ પણ જાતનું ફુલ્લક તોફાન થવા પામ્યું નથી.

કેનેડા

કેનેડાથી ખબર છે કે નોવાસ્કોશીયાના કેલી ફેકસ બંદરમા એક જબ્બર ઇમારને દેખાવ દીધો હતો પણ તુરતજ તે પાછી ગુમ થઇ ગઇ હતી. બીજા બચ્ચો પકડનાર પહાડોમા તરફથી પણ આ બબરને દેશ મળ્યો હતો. એ સબમેરીનની શોધને માટે એ બંદરની આસપાસ સબમેરીન પકડવાની મોટી સજા ગોઠવવામાં આવી છે. તેમજ એરોપ્લેનોથી પણ દેખરેખ રાખવામા આવી છે. પણ હજુ સુધી તેનો પત્તો મળ્યો નથી. સંડાસથી મળેલા બબરો મુજબ કુનાડ બ્રહ્મદેશ સ્કાર ૨ મનીની સ્ટીમર એમ્પ્રેસોનીયા જે લીવરપુલથી પેસેન્જરો સહને ગયા. પમીએ ગોલ્ડીમથ જનાર હતી તેણે જાહેર કર્યું છે કે પેસેન્જરો ચાલ જવામા નહિ આવે કારણ કે ગોટા જવામા નુપોર્ટ સોનું સલામતીને માટે તે પકાયાના ચારદર કરવામાં આવ્યું છે. ગેલફેક્સ પણ સીટલકરલેન્ડ સીવેર દરેક સોનાની અવાગતનો મોટો ભાગ અગેરીકા ગોકલે છે. છેલ્લા પાંચ અઠવાડીયામાં પોંડ અમેરીકા કરેલનું સોનું ન્યુયોર્ક ગોકલવામાં આવ્યું છે

પેલેસ્ટાઇન

પેલેસ્ટાઇનમાં બાળપાળોરા પાસેથી દારૂગોળો તે હથીયારના ભાર ટન જેટલો જથ્થો પકડવા માં આવ્યો હતો. તેના હરીફામાં ફેંકી દેવામાં આવ્યો છે

ચીન

ચીનાઓએ સરહદની જમ્બાઓમાંથી ગેરદા કાર-બાનાના સંબંધોનો બધેથી સવિસલામત જમ્બા-ઓમેં કશ જાત નાં કે ઉલ્લેખો ચાલુ કરવામાં સારી કુનેહ બતાવી છે. બધુમેં ગ્રીસ કાપડની ગાંસે, ગાંધક અને રબીલના કારખાનાઓ તા. મળી ઓકટોબર કરતાં ૨૫ ટકા જેટલો સામાન છોડવા જાય સલામત જગ્યાઓએ ગોઠવ્યો છે. ઓગીલ પહેલીથી સપ્ટેમ્બર સુધીમાં ચીને સ્વપ્ત-નીત્રો સામે ૨૮ ઢુમલાઓ કર્યો છે તેમાં એમ જણાવવામા આવે છે કે બલગારીસ કરતાં ૬ ગણા સીનોર જાપાનીઝ લાયો ગયા છે. ગીલ કરતાં ધાયલ થયા છે. અને સાતસો બંધી કેદ પકડાયા છે.

સંગીત શીક્ષીકા

તમારાં બાળકોને પીઆનોફોર્ટ શીખવવા એક બાનદાન હિંદી બાઇ ડરબનમાં બ્યાજબી ફી લઇ સંતોષકારક શીક્ષણ આપશે. વધુ વિગત માટે લખો :—

Piano Teacher
c/o Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

અખબારપત્રો

ડ. સ. હિંદુ સોસાયટી

ઉપરોક્ત સંસ્થાનો એક ખાસ મેળાવડો તા. ૨૬–૪–૩૯ ની સાંજે હિંદુ મંદિરમાં શ્રી. પ્રાણજીવનદાસ કોરા (કરજણવાળા) અને નોંધારી અકસ્માતમાંના પ્રતીનીધીઓ અને ચેરીટેબલ્સટાકિન તથા ધ ગ્રેટ ડિપ્રેશનસ્ટાકિનમાં પધારેલા મહેમાનોના સ્વાગત માટે શ્રી. જેરામભાઇ પંજરના પ્રમુખપદે થયો હતો. પ્રભુ આરાધી તેઓનું સંસ્થા તરફથી સ્વાગત થયા બાદ પ્રસંગોચીત વિવેચન મેસર્સ ટી. જીવન, એસ. પોપાર, ટી. બી. પટેલ, પી. ભગવાન વિગેરે સજ્જનોએ કર્યું હતું. શ્રી. પ્રાણજીવનદાસ કોરાએ તેમના થયેલા સત્કાર માટે અભિનંદન આપી હિંદુ ધર્મનું પાલન કરવાને આગ્રહ પુર્વક ભલામણ કરી હતી અને અકસ્માતના ભોગનારી જાહેર કાર્યોમાં જનતો ભોગ આપવા માટે ઉપદેશ આપ્યો હતો. શ્રી મોહનદાસ ભાઇ અને ઝવેરભાઇએ પોતાને મળેલી આ તક માટે આનંદ દર્શાવી અત્રેના ગ્રાહકો હિંદુ સંસ્કૃતિને જાળવી રાખવા જે પ્રયાસ કરી રહ્યા છે તે માટે તેમના દયોની બાળકોની કેળવણી પર ખાસ ધ્યાન આપવા અપીલ કરી હતી. ત પછી ફુલ, પ્રસાદ ગરમ મોટી રાને મેળાવડો વિસર્જન થયા હતા આ પ્રસંગે સંસ્થાને નીચે પ્રમાણ ભેટ મળી હતી જે સાભાર સ્વીકાર થયા હતો: શ્રી ડી. જમશી પા. ૨–૨–૦ બજરાભાઇ નારણજી ૧૦ – ગોપીકિશાભ ગોકિત શી. ૧૦–૦, મોહનદાસભાઇ જગા શી. ૫–૦ ઉપર શ્રી ડી ડાબેથી તમના સ્નેહીઓના પ્રસંગે સંસ્થાને એક ગીની તથા કપડાકિનના ઘર માત્ર તરફથી શી. ૧૫–૦ નાના ભરલ તમનો આભાર માન્યો હતો.

ઇસ્ટલંડનમાં અપુર્વ સ્વજન પ્રસંગ

અસ્ટર હોલીડેના હાલો ઇસ્ટ લંડનમાં તા. ૬ એપ્રીલ રવીવાર સાંજે હિંદુ સોસાયટીના મંદિરમાં મહાન સંસ્થાના ઉપપ્રમુખ શ્રી. કાળા ભાઇ જીવનજુલી ના પુત્રીઓના સ્વજનનો સુખ પ્રસંગ ઉપસ્થિત થયા હતો. ૬ પૈકી ત્રણ રેવાબેનના સગા કપડાકિન વાળા શ્રી. ગોકલભાઇ પરસોતમ બલસારવાળા સાથે થયાં હતા અને શ્રી. જીવનુબેનના સગા ભોટે ભત્રીજાબેય ઇન્ડીયન ફ્રેંચેસના પ્રમુખ પા દુરમભાઇ કેશવજીના સુપુત્ર શ્રી. અંબેલાલ સાથે થયા હતા. ઉકત સગનની ક્રીયા કરાવનારી ખાસ પધારેલા શ્રી. પ્રાણજીવનદાસ કોસાએ કરાવી હતી.

સગન વિધીના અંતમાં ફોગ ક્રીયા થયા પછી સુખના દોસ્તમા પરિણીત નવ દંપતિને અભિનંદન આપવા એક ખાસ મેળાવડાનો બ્યવસ્થા રખાયેલી હતી જેમાં સ્થાનિક આગેવાન વ્યક્તિઓ સહિત કેપટાઉન, પોર્ટ એલીઝાબેથ, ડરબન, જોહાન્સબર્ગ, સ્ટેનકેમ, રોમોરા, ક્રોન્સ ટાઉન, વીનીબીંગ વિગેર સ્થળોએથી પધારેલા મહેમાનો સાથે ઇસ્ટલંડોએક તરફનારીના સમુદાયો ઇગારેગાદિરી સત્કાર થયા હતા હિંદુ સામાજીની ના પ્રમુખ શ્રી. જેરામભાઇ બેચર પ્રસંગોચિત વિવેચન કર્યા બાદ મેસર્સ જેસ. કામુજી, કાકા ભાઇ બી. પટેલ, એ. એમ. ચેટી વિગેરે સદ્ગૃહસ્થોએ નવ દંપતિને શુભાશીર્વાદ આપ્યો હતા અને વર વધુના માતાપીતાને આનંદ આપ્યુ હતું.

શ્રી. કુમભાઇ કરીરજી તથા શ્રી. ગોકળભાઇ ભગા બલસારવાળે અત્રે વરયાત્રાની ઘણેરી મહેમાનગીરી માટે સહુનો આભાર માન્યો હતો જે પછી શ્રી કાળાભાઇ જીવનજુલીએ ઉપસ્થિત મહેમાનોનો તથા સજ્જન સ્નેહિઓનો સ્વયુક્તિને અર્પેલી મુંદર ભેગ માટે આભાર બ્યકત કરેલ તથા ઇ. સ સોસાયટીના સંસ્થાપકો અને અન્ય ગીરાએ આ પ્રસંગની સફળતા માટે લીધેલો પરિશ્રમ અને આપેલી અમુલ્ય મદદ માટે હાર્દિક આભાર માન્યો હતો છેવટે "વંદેમાતરમ્" થી મેળાવડાની ક્રાંતિથી થઇ હતી.

આ પ્રસંગની પુર્તિમાં શ્રી. કાળા જીવનજુલીએ તરફેર તરફથીના અમુક રકમો દાન આપી હતી.

સુરત ઝાલાના ઓફ પટેલને ખાસું

સુરત જીલ્લાના નાગ પલાના પરેશ ગુલબ ભાના આજમખાન તથા બીજા બે મુસ્લમના પરેશ નેહારીસબર્ગમાં તેમના કુટુમ્બીઓને મળવા આવ્યા હતા તેમના માનમાં ૨૮ બાપુ ભાઇ વણીકાભ દેસાઇ તરફથી કોર્ટ સ્ટ્રીટમાં આવાનો મેળાવડો થયો હતો હિંદુ મુસ્લીમ લગભગ ૧૦૦ મહેમાનો હાજર થવા હતા. રા. સકુગાઇ ગુલાબભાઇએ પ્રમુખસ્થાન લીધુ હતું અને મેસર્સ એસ. એમ. નાના, ગોકળભાઇ, રાવજી ગુલાબ પટેલ, બી. એસ. લેવા, એસ. બી. મેઘ, સુલેમાન દેવાઇ, વિગેરે એ ભાષણો કર્યા હતાં બાકું રેવા બ્યવસ્થાદારી રાખવામાં આવ્યુ હતું. બી. ઇસ્માઇલ કવાડીયા, બી પુસુફ પટેલ વિગેરે હાજર હતા બી. બકર પટેલે મહેમાનો પતિ તથા બી ગુલામ-ખાન પટેલે તો બાપુભાઇનો આભાર માન્યો હતો

જોહનીસબર્ગ ખાતેના કાર્યો

ઉપલા કાળામાં નીચેની બધુ રકમો સભ્યસ્ટ્રીબ્યારેના બાકસો તરફથી મોકલવામાં આવી છે; ગે. જેરામ બાપુજી એન્ડ સન્સ પા ૨–૫–૦, રા. ઓકુભાઇ દેવાઇ પા. ૧–૨–૦, નારણભાઇ કરસનજી પ્રધર્સ પા. ૧–૦–૮.

પરચુરણ

ક્રીસવાલ પ્રજાપતિ એસોસીએશનના પ્રમુખ શ્રી. બ્રજલાલ ગોકળજી જેઓ રટીમર ટકલીવા માં સહકુટુંબ સ્વદેશ જવા ઉપડી ગયા છે તેઓ રીનીક્સની મુલાકાતે આવ્યા હતા. "ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન"ને તેમના તરફથી ગીની ૧ અને કુમારી ઝાંતાબેન બ્રજલાલ તરફથી શી. ૧૦–૬ મળેલી ભેટ સાભાર સ્વિકારીએ છીએ

* * *

ઇસ્ટ લંડનથી રા ડી. જીવન તરફથી શી. ૧૦–૦ 'ઇન્ડિઅન ઓપીનીઅન'ને ભેટ મળ્યા છે જે સાભાર સ્વિકારીએ છીએ.

* * *

મુસ્લીમ લીગના કારોબારીમાં મૌલાના શૌકત-અલીની ખાલી પડેલી જગ્યાએ બેસમ બહમદ અલીની નીમણુક કરવામા આવી છે.

* * *

દિલ્હીમાં એક અજ્ઞાતથી બાઇ પોતાના સસરાએ પીતામાં મારયા મુજબ રૂા. દશ હજારની રકમ હરિજન ઉદ્ધાર માટે મહાત્મા ગાંધીજીને ભેટ આપી ગયા છે

* * *

મુસ્લીમ લીગોમાં જ્ઞાન પ્રચાર તથા નિરક્ષરતા નીવારણનું કામ અમદાવાદ જ્યોતિસંઘે હાથ ધર્યું છે.

'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન' ના ફાવાજમો કયાં મોકલવા

'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન' ના જે ગ્રાહકો ટપાલ ગારદને લવાજમ નહિ મોકલી શકતા હોય તેઓ નીચે મુજબની સ્થળોએ ભરી શકશે:

ડરબનમાં: મેસર્સ ગાંધી એન્ડ કું.,
૧૧૨ વીક્ટોરીયા સ્ટ્રીટ.
મેસર્સ મદૈતા પ્રધર્સ,
૨૬૦ બ્રે સ્ટ્રીટ,
પુનીવર્સ પ્રાન્ટીંગ વર્કસ,
૧૪ સેવીલ સ્ટ્રીટ

જોહાનીસબર્ગ: મેસર્સ પારીખ ટ્રેડીંગ કું.,
૪ મીચર્ડ સ્ટ્રીટ,
મેસર્સ બગત બ્રધર્સ,
૧૪ કોર્ટ સ્ટ્રીટ,
મા બી રતનજી, ૬૮ બી સ્ટ્રીટ,
ન્યુટાઉન.
રણછોડભાઇ કાળાભાઇ પટેલ,
(મેસર્સ પટેલ એન્ડ કું.)
૬૬ બી સ્ટ્રીટ, ન્યુટાઉન.
એડવોકેટ ટી. યુ ગાબ્રો,
રૂમ નં. ૨૭, ન્યુકેમ્પરી બીલ્ડીંગ,
હોકસ સ્ટ્રીટ.

શ્રી. એન. એમ ભટ અને શ્રી. એમ. બી. ચકેડને હોસ પણ મથીરી 'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન' નું લવાજમ આપી શકશે.

કેપટાઉન: બી બી. ડી. ઝાવડા,
૧૦૪ મેન રોડ મોઝે.

પોર્ટ એલીઝાબેથ: બી કુલાભાઇ કરીરભાઇ,
૧૪૫ પેલ્મર રોડ.

સ્ટેનકેમ: મેસર્સ નજરાલી લાલચંદ
એન્ડ કું.
શ્રી. નાથુભાઇ હરીભાઇ પટેલ.

સુંદર બાળ સાહીત્ય

૧૯૩૯ના વિદ્યાર્થીઓ માટે

ફક્ષીજા મુર્તિ બાલ સેટ ૨૫ પુસ્તકોની

કીંમત રૂા. ૧૨-૬.

પંચાયત	કાવ્યો અને ગજવાજોડ
ચતુર કરોળીયો	વાર્તા
ચેરીઝનું પુષ્પ	વાર્તા
જોયુંને આખ્ય દરી	બાળના ખેલ
માછલે કહેલી	વાર્તા
તારાલેનના પાઠો	વાર્તા
મેઢિયો	વાર્તા
ટેક	વાર્તા
ટેક ટેકા	કામનું વર્ણન
જીવ જંતુ	જંતુઓની માહીતી
કેમ બાઇના પાઠો	વાર્તા
તીજ ગુણ	ઉત્પત્તિની માહીતી
વસંત આવી	પ્રકૃતી વાર્તા
નવા વરતો	ઉખાણા
બેહનો વારો	વાર્તાઓ
તક તક	વાર્તાઓ
માછલીની તલવાર	વાર્તાઓ
બે બાળ નાટકો	
ટુચકાઓ	રમુજ
વિજ્ઞાનની વાતો	
આંખો રોપણે	
ગામડામાં મરેલ હતો	ગામડા વિષે દાખલ
બોલતા ચિંત્રોમાં	વાર્તા
લાલ અને લીલ	વાર્તા

ફક્ષીજા મુર્તિ બાલ બોલ

૩૦ પુસ્તકોની કીંમત રૂા. ૧૫-૬

બાબામ બ્રહ્મા	૨૫ દક્ષોની માહીતી
બાબુનું બોધકી	બાબુના બાપક વીતાન
બોલા મયલું લાલે	નારીજા
ટપાલમાં	પ્રવાસ વર્ણન
પ્રાણસ વાતો	વાર્તા
હારજન ભાગ ૧-૨	વાર્તા
બાળ બોધપાઠ	
વિજ્ઞાનની રમતો	ઘરમાંની રમતો
પરીક્ષી પોટી	વીજ્ઞાનીક પરીક્ષાનો
બંગાળાની લોકકથાઓ	વાર્તા
ઘોડ પુર	ઇતિહાસીક વર્ણન
સહકારની દષ્ટીએ	પુસ્તકનું વર્ણન
વિવિધ માહીતી સંગ્રહ	બાળકોને બાબુવાજેનું ગમતું
ગરીબ બાઇની વાતો	ભાગ ૧-૨
વનસ્પતી	માહીતી અને ઉપયોગ
લોકકથાઓ	વાર્તા
પક્ષિઓના પરાક્રમો	વાર્તા
ચાલ્ક ચિત્રો	
જૂનેર ગ્રંથ	વિજ્ઞાનીક વાતો
બહાદુર સેલ	બહાદુરની વાર્તા
વન દક્ષો	દક્ષોની માહીતી
ચુબકા કાકા	વાર્તા સંગ્રહ
૬૬ પતંગીયા	
વિજ્ઞાનની દષ્ટીએ ભાગ ૧-૨	
૭ મુખાંકો	વાર્તા
તારા અને ગ્રહો	
ચકુના રંગો	

આ ચોપડીઓ લખવાથી મળી શકશે.

નો ટી સ

(૧) બેરા થઇ ગયાં તથા નોધેલ રોકાણના જતા પૈસેન્જરોને જણાવવાનું કે સને ૧૯૩૫ થી ૧૯૩૮ સુધીની બાકી રહેલ ડોકટરી રસીદો નીચે પ્રમાણેના તારીખ મુજબ કે જે બાકીઓની ડોકટરી રસીદ બાકી હોય તેઓએ બેરાના ડોકટરે આપેલી રસીદોમાં તમારે ક્યાંના ડોકટરની સહી તથા બેરાયા છાપી કે તારીખે તમારે ત્યાં પહોંચ્યા હોય તે તારીખ બાકી રહેલા બાકીનાં રકમની પંદર દીવસનાં નીચેના સરનામે પહોંચાડશે।

(૨) મુળ થએલી રસીદો બારે શું કરવું

બેરામાં ડોકટરે આપેલી રસીદ મુળ થઇ હોય તો તમારે ક્યાંના ડોકટર પાસે નીચે પ્રમાણે સર્ટીફીકેટ લખાવી મોકલાવશો તો પણ ચાલશે પરંતુ સદરહુ સર્ટીફીકેટ ડોકટરના નામના છાપેલા કાગળમાં લખેલું હોવું જોઇએ, અથવા છાપેલા કાગળ ન હોય તો મેડીકલ સીકકો હોવો જોઇએ.

સર્ટીફીકેટ ઈંગ્લીશમાંજ લખાવવું

Copy Of The Certificate

This is to certify that Mr..... .... the passenger of S. S.....of .....arrived here on..... ..... and his health was found good The original being lost this certificate is issued.

Health Officer

Sd.....

(Office Stamp)

બાકી રહેલી ડોકટરની રસીદો ઉપરના કાગળમાં નીચેના સરનામે ન પહોંચાડશો તો વેને ચાજે જે કંઇ થશે તે પૈસેન્જરોને ભોગવવો પડશે તે ઉપરાંત આ સીરટ મુજબ બાકી રહેલી રસીદો ન આપશો ત્યાં સુધી બીજા દરેક પૈસેન્જર પાસે બેરાના ડોકટર ડોકટરી ફીપોઝીટના પાઉંડ પાંચ રોકડા લેશે

નોધ રોકાણવા તથા ન્યાસાલેન્ડમાં નવા જનાર પૈસેન્જરો પાસે ઇમીગ્રેશનની પરમીટ હશે તોજ બેરા ઉતરવા દેશે સો પાઉંડના ડાક પાળાઓને બેરાની ઇમીગ્રેશન ઉતરવા દેશે નહિ.

અદર

દુર્લભભાઇ ખારાશ્રી પટેલ,

બોકસ ૬૯૮, બેરા ટી. ૪. ઝેડ

બાકી રહેલી ડોકટરી રસીદો વાળા પૈસેન્જરોનું લીસ્ટ

1	[illegible] M. Patel	[illegible]	1-12-1935.	Ndola, N. Rhodesia.
2	[illegible] M. [illegible]	[illegible]	30-5-1936.	Lusaka, N. Rhodesia.
3	[illegible] Bhanabhai Naik	[illegible]	27-11-1936.	Luanshya, N. Rhodesia.
4	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
5	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
6	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
7	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
8	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
9	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
10	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
11	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
12	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
13	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
14	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
15	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
16	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
17	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
18	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
19	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
20	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
21	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
22	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
23	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
24	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
25	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
26	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
27	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
28	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
29	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
30	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
31	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
32	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
33	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
34	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
35	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
36.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
37.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
38.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
39.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
40.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
41.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
42.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
43.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
44.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
45.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
46.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
47.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
48.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
49.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

વેચવાના પુસ્તકો

બાળ સાહિત્ય—નવલકથાઓ—ધાર્મિક સાહિત્ય—રાષ્ટ્રિય સાહિત્ય—કાવ્યો વિગેરે.

ઇન્ડિયા બુક્સ' વિદ્યાર્થી જીવન પ્રકાશન મંદિરનું સાહિત્ય

	પા.	શી.	પે.
૮૦ પુસ્તકોનો સેટ	૧	૨	૬
૬૦ ,, ,,	૦	૧૫	૬
૨૫ ,, ,,	૦	૧૨	૬

નવયુગ વાંચનમાળા

૨ જી ચોપડી	૧	૬	
૩ જી ચોપડી	૧	૯	
૪ થી ચોપડી	૨	૦	

સરકારી શાળાઓમાં ચાલતાં પુસ્તકો

	શી.	પે.
બાબોમો	૦	૬
૧ લી ચોપડી	૦	૯
૨ જી ,,	૧	૦
૩ જી ,,	૧	૩
૪ થી ,,	૧	૬
૧ લી ચોપડીના અર્થ	૦	૬
૨ જી ,, ,,	૦	૯
૩ જી ,, ,,	૧	૦
૪ થી ,, ,,	૧	૬
ગુજરાતી દેશી દીકાળ ભાગ ૧	૦	૧
,, ,, ,, ભાગ ૨	૧	૦
ભંડળપોથી બાલકથાવાળીનું	૨	૬
બાકરણ બાળકનું	૧	૪
ગુજરાળ ૪ થા ધોરણની (ભૂગોળની) ૫૩ નવી આવૃત્તિ	૨	૦
ગુજરાતી અંગ્રેજી દીકાનેરી નાની	૫	૦
ઇંગ્લીશ ગુજરાતી ,, ,,	૫	૦
ગુજરાતના પ્રતિષ્ઠાવની સાકેમી વાતો	૧	૦

રાષ્ટ્રીય સાહિત્ય

મારી જીવન કથા (પં. જ. નેહરૂ)	૧૨	૬
જલાઝહની મિમાંસા	૪	૬
ચર્ખિકા	૪	૬
ખેતે મજુરી કરનારઓનો	૨	૦
મા સેવા	૨	૬
ઘેરૂં બ્યવસ્થા	૪	૦
ખરી કેળવણી	૪	૦
આબારી ફેબલો ભાગ ૧-૨	૫	૬
,, ,, ભાગ ૩ જો	૬	૬
નીબી વિચાર દોહન	૩	૦
દ્રૌપદીના ચીર	૧	૯
ગામ જીવન મંડળી	૧	૬
નક્ષત્ર બાબ	૧	૪
અપંગની પ્રતિભા	૩	૬
બાપા દીકુસ્તાન	૪	૬
ગેક સંગીત	૧	૯
સહેલી સમાજ	૨	૦
ગીતા દરબ્ધ	૩	૦
ચણ વાતોમો	૪	૦
રાજા પાણીની કથા	૫	૦
જેલ ડાયરી મ. ૨. ગોપબંધુચારી	૨	૦
પરદેસી કાપડની સામે ગ્રેમ હરીફાઇ	૨	૬
પ્રાણ પ્રતિષ્ઠા	૨	૬
નીતિનાનને માર્ગે	૨	૦
ધર્મ સંસ્થાપન	૧	૬
મારે કરીયું શું?	૨	૬
,, ,, ,, ઉત્તરાર્ધ	૨	૬
ગ્રેમાસ્ટીઝમ ને બીજી વાતો	૧	૬
દીરાગતા અને બીજી વાતો	૧	૬
ગ્રેહુલ શિકારી	૧	૦
ગ્રેગમેક્કમાં ગાંધીજી	૨	૦
,, ,, પાકું પુ:	૪	૬
મરાવાસની કહાણી	૪	૦
,, ,, પાક પુ:	૪	૬
નવા સીનેમા બાબ ૧ લો.	૧	૬
,, ,, ભાગ ૨ જો	૧	૬
ભંડબારી	૨	૦
મહાત્માજીના મધુબો	૨	૦
ગોખેલ બિલ્યુદરબી	૨	૦
બાર્બાસ્ટિનો મુક્તિ સંગ્રામ	૩	૦
કુરબાનીની કથાબો	૩	૦
સાગર સબાટ	૨	૦
બિરાટ બનજે બારે	૩	૦
સોરઠ રાણી	૫	૬
મહરાજ	૮	૦
નીર બગડેપ	૪	૬
દીકુસ્તાનની બાળ વાતોમો	૨	૬
પુંડરીકના પરાક્રમ	૧	૬
ડું બન્ડબોર ૧૪ બનો	૫	૦
સમાજની વેદીપર	૪	૬

ધાર્મિક સાહિત્ય

પરમાર્થસાર	૧	૦
સ્વામી વિશ્વ સંચાર	૧	૦
સ્વર્ગમાં ઇસ્લામ પા. પુ.	૮	૦
બાનક કથા	૧	૬
બનાસક્તિ યોગ	૧	૦
ઉપનિષદ પારાવળા	૪	૦

નવલ કથાઓ

પંચ બાલકા	૭	૦
બારેમો બગની	૭	૦
ગામ લક્ષ્મી ભાગ ૧	૭	૬
,, ,, ભાગ ૨	૭	૬
,, ,, ભાગ ૩	૭	૬
,, ,, ભાગ ૪	૮	૦
બ્બોન્સના	૫	૦
લધુ ગોબ સંગ્રહ ભાગ ૨ જો	૨	૦
ગંભીર હૃદય અને સંયુક્તા	૬	૦
ગિરીષ	૭	૦
નારી હૃદય	૪	૬
નબુબા મંડળ ૨	૫	૦
,, ,, ૩	૫	૬
તાતી તલવાર	૪	૬
દિબ્યચક્ષુ	૭	૦
બર્બન	૬	૬
પુબ્બરીબ્બી	૪	૬
બાગીરદારનો હાસ્ય બંડાર	૬	૦
પ્રેમ ગ્રિબા	૪	૬
રાજ નંદીની	૨	૬
રાજીબ્બી	૬	૦
બહુસા	૪	૬
મોતીના નોરબ્ધ	૪	૦
સુનીતી શ્રીબ	૪	૦
સાબરમતી	૪	૦
સ્નેહ સંગ્રામ	૪	૬
બારમી સદીનું ૪મ	૫	૦
ચેરાનમાં	૪	૬
સ્નેહ પત્ર	૭	૦
સુવર્ણરેબ	૮	૬
પારબ્ધિતા	૨	૬
બબાના પત્રો	૨	૦
મેરાના ચાકળ	૬	૦
કોકીલા	૭	૦
કાકાની કથા	૨	૬
માબિકા	૫	૦
વિમલાક્ષ	૭	૬
કેમ બિબાન	૫	૦
કર્મબોગી રાજેબ્બર	૫	૬
સ્વર્ગ અને પૃથ્વી	૪	૦
પ્રેમ બાપા	૫	૬
મસ્ત ફકીરના ગામના બહાડો	૪	૬
દત્તા	૬	૦
બબબ્ધ પત્ની	૭	૬
કલ્પના પુષ્પમો	૫	-
બાંકાના બબ્બા	૩	૦
છાબા	૪	૬
વિનોદ ચટરીબા	૫	-
ઉષા ચરમા	૭	૦
બડકા	૬	-
ચકૈતી બંગા	૫	૦
પકેલી સમાજ	૩	૦
બની	૩	-
બંદિનાય	૩	૦
.યામી	૪	૦
કાશીનાથ	૪	૬
બીકોલ ભાગ ૩	૭	-
બાલીસ હલ્લરનો ચેર	૬	૬
વિબીત ઠગ	૬	૦
ભેલની હિબ્મત	૫	૬
માબારી બાનબી	૭	૬

Manager, Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

'Phone 2-3381 Tel. add. "Letapco."

D. K. PATEL

Fruit and Vegetable Exporter

— SPECIALIST —

In South African, Canadian and Australian Apples

—also—

Cape Fruit on hand in season

We have in stock Leaches which have just come in Market.

ડી. કે. પટેલ

ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર.

સાઉથ આફ્રિકન, કેનેડીયન અને ઓસ્ટ્રેલીયન એપલ્સના સ્પેશીયલીસ્ટ

ઋતુમાં કેપ ફ્રૂટ પણ રાખીએ છીએ

લીચીસ હાલમાં શરૂ થયા છે અને તેનો સ્ટોક પણ રાખીએ છીએ.

કંપનીના ઓર્ડરો ઉપર ખાસ ધ્યાન દેવામાં આવે છે

લીચીસ સારા અને સસ્તા C. O. D. થી મળશે.

P. O. Box 768. 19, Cross St. Durban. 1254

Telephone 33-5382.

VALLABH RANCHHOD,

Wholesale & Retail Fruit and Vegetable Merchant.

Country Orders Promptly attended to.

14, DIAGONAL St. JOHANNESBURG.

ટેલીફોન ૩૩-૫૩૮૨.

વલ્લભભાઈ રણછોડ

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ અમારે ત્યાં તાજું અને સસ્તું મળશે.

બહારગામના ઓર્ડરોને તાકીદે ધ્યાન દેવામાં આવે છે.

૧૪, ડાયોગનલ સ્ટ્રીટ. જોહાનીસબર્ગ. 1054

જુના અને જાણીતા પુરવાસુ મીઠાઈઓ અને પાકો બનાવનાર

કેપીટનના શીયાળાના ચોષ્ટિક પાકો

પંજાબી સાલમ પાક વિગેરે ફ્રીજ પાકો ઓર્ડર આપવાથી મળી શકશે.

અમારી રહેમાં ઉત્તમ બાવાદ અને બનાવ હમેશાં તૈયાર મળે છે.

કરમાસુ મીઠાઈ તથા દરેક જાતનું ફરસાણ, આચાર મરબ્બા વિગેરે મિતા ભાવોમાં મળશે.

નમુનો ચાખવા માટે ઘરેબા કા કરો.

KAPITAN'S CAFE

'Phone 33-8577. 130 KORT STREET JOHANNESBURG. 1255

ચામડીને મખમલ જેવી સુંવાળી આકર્ષક ને ખુબસુરત રાખવા માટે

અફઘાન સ્નો

વપરાય છે. આ સ્નોમાં વીટામીન A છે જેથી ચહેરા તથા શરીરની ચામડીને પોષણ આપી સુંદરતામાં વધારો કરે છે.

SOLE AGENTS—

PATANWALA & CO BOMBAY 2

Branch: CALCUTTA.

સોલ એજન્ટો

Indo-African Trade Agency,

74-76 Wilson Street,

Dundee, Natal, S. A. 1253

પ્રસ્થાન

મફત!

પ્રસ્થાન માસિક બાર વર્ષ પુરાં કરી—તેર પુરું કરી—તેરમા વર્ષમાં પ્રવેશ કરે છે, તે નિમિત્તે :—

'પ્રસ્થાન'ના ગ્રાહકોને ખાસ લાભ

જે ગ્રાહકનું રૂ. ૧૯૬૪-ના ફાગણથી આગળ સુધીનું લવાજમ રૂા. ૫, ભર્યું, પરદેશ માટે રૂા. ૭॥ ભર્યા હશે, તેમને પ્રસ્થાન કાર્યાલય તરફથી બદલામાં પડેલાં પુસ્તકો ઉપર રૂપ ટકા કમીશન કાપી આપવામાં આવશે. (અમદાવાદ: ૭૦ ઝવેરભાઈ નથુભાઈના નામ ૭૦ રામનારાયણ પાઠકનાં પુસ્તકો ઉપર ૧૫ ટકા)

એટલે કે

જે ગ્રાહક લગભગ ૨૦—૨૨ રૂપિયાનાં પુસ્તકો ખરીદશે તેમને પ્રસ્થાન મફત પડી રહેશે.

૬૫—બાર રૂપિયાનાં ખરીદશે તેમનાં અર્ધાં લવાજમમાં પડી રહેશે. બોટો ન લાગે તો બતાવજો.

ગુજરાતનો આમભર્યો, તેમજ પુસ્તકાલયો ને લાયબ્રેરીઓ આ ઘોરણનો જરૂર લાભ લે.

પ્રસ્થાનનાં પુસ્તકો

	રૂપિયા.
ગરબાપ્રપંચ	૩॥
ખુબસુરતીનો ઉપાય	૨
રસિકલાનું પારસ્પર	૨
સાબરમતી	૧૧
દરબારશ્રી દેસાઈ	૨
ઉત્તરાર્ધ	૧॥
પરેશાનહિરે	૨
ગદ્યરંગ	૧૧
પ્રેમનો ઉંબરો	૧૧
બા-પુરાણ	૬
નર્યો આનંદ (બહુ જાય)	૫॥
કથાવલી	૨॥
સમરસુખ	૧૧
ગાતા આસોપાલવ	૧॥
સરસ્વતીમાળા વર્ષે ૧ થી ૬	૧૫

આખું સુચીપત્ર મંગાવો.

પ્રસ્થાન કાર્યાલય: પારસી અગિયારી સામે : અમદાવાદ.

'PHONE 33-4691. BOX 2526.

L. MISTRY

એલ. મીસ્ત્રી

બોકસ, રેલ્વે અને શીપીંગ એજન્ટ અથવા જથ્થા-બંધ બનાવનાર તેમજ કુટ કમીશન વેપારીઓ

કામ કરનાર.

ઘરાકોએ આપેલું પ્રાઈસ લીસ્ટ મંગાવો.

45 Market St. : : : Johannesburg. 1050

કીટીંગસ

પાવડર

કીડી, માકડ, ચાંચડ, કંસારા, માખી, વંદા

વિગેરે સઘળા જંતુઓનો

નાશ કરે છે.

કીટીંગ્સ પાવડરના ટીન મળે છે. 1110

Box 830. Tel. Add. "Orangexpo."

M. C. PILLAY

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter

Country orders executed at Local Market prices against satisfactory proof of Country orders

TRIAL ORDER SOLICITED.

જથ્થાબંધ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ મોકલનાર

અમે આફ્રીકાના મોટામાં મોટા રેલ્વેના શહેરો સારો માલ C.O.D. થી ચોકસીએ મોકલે.

79, PRINCE EDWARD STREET, DURBAN. 1000

'Phone 2-5235. P. O. Box 316.

Heerabhai Morar Matvadkar,

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter

and Commission Agent,

15 CROSS ST. RESIDENCE.

PACKING WAREHOUSE 44 BOND ST.

DURBAN.

હીરાભાઇ મોરાર મટવાડકર

હોલસેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ મોકલનાર

અને કમીશન એજન્ટ,

પેકીંગ સારી રીતે કરી માલ સી. ઓ. ડી. થી

મોકલવામાં આવશે.

ટેલીફોન ૨-૬૨૩૫ બોકસ ૩૧૬,

૪૪ બોન્ડ સ્ટ્રીટ, ડરબન. 1150

ડીક્ષનરીઓ

અંગ્રેજી & ગુજરાતી

આ કીંમતની મહાત્મા ગાંધીજીની સુખ્યતાથી ઘણીજ વિદ્યાર્થીઓના તોફાની મોજના આધારે સુધારા વધારા સાથે બનાવવામાં છે. વિદ્યાર્થી આલમ માટે તે સમયસર જરૂરી અને ઉપયોગી છે. તેમાં અંદર શરિરના ભાગો, કુદરત, ખોરાક કુદરતની વસ્તી, મોટી નદીઓની લંબાઇ, વજન, માપ, કહેવતો, વિગેરે ઘણી વસ્તુઓનો સમાવેશ થયેલો છે.

પાકું પૂંઠું પાના ૧૪૮૮ પ્રમેની કીમત રૂા. ૫.

મળવાનું ઠેકાણું :

Manager, "Indian Opinion, Phoenix.

Phone 33-4463 Tel. Add., "VALAHTEL." P. O. Box 6748.

V. B. PATEL,

WHOLESALE AND RETAIL FRUIT, VEGETABLE AND PRODUCE MERCHANT

CHEAPEST BANANA STORE IN TOWN.

40 President Street, JOHANNESBURG.

Terms: NETT CASH or C.O.D.

વી. બી. પટેલ,

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ, વેજીટેબલ અને પ્રોડ્યુસ મરચંટ

જોહાનીસબર્ગમાં સૌથી સસ્તામાં ચાલતી દુકાન

અમારે ત્યાંથી બનતા તમામ ફ્રૂટ ટોપલી ભરીને ઓર્ડર મોકલવામાં આવે છે.

ઓર્ડરોની સાથે પાકા આધારમાં આવે છે.

ઓર્ડરો સાથે C. O. D. થી માલ મળી શકશે.

ટેલીફોન ૩૩-૪૪૬૩ ૪૦ પ્રેસીડન્ટ સ્ટ્રીટ,

પી. બી. બોક્સ ૬૭૪૮ જોહાનીસબર્ગ 1052

"શુદ્ધ ઘી"

દરબનમાં પાનલીટ ફ્રૂટ બજારમાં માલ ઠેઠથી મંગાવી જે. મોરાર મટવાડકર

વીરના જનરલ વેપારના મધુરાદાસ ભગવાનની ફેકટરીનું

(શુદ્ધ) ઘી.

અમારે ત્યાંથી મોટા પ્રમાણમાં મળશે.

આજ સારે પુછો આ ઠેકાણે:

સાઉથ આફ્રિકાના સોલ એજન્ટ.

સામજી દેવશી એન્ડ સન } **SAMJEE DEVSHI & SON**

૪, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, 4, Cross Street,

ડરબન. DURBAN. 1153

NAROTAM HARGOVIND

The Master Tailors.

Suits and Costumes Made in the latest Styles.

We specialise in High Class Tailoring.

Our Prices are to suit the times.

Try us with your next Order

તમારો સુટ ક્યાં સીવડાવશો?

નરોતમ હરગોવિંદ

તમને અપ-ટુ-ડેટ સ્ટાઇલનો ઠેકાણસર ભાવે બનાવી આપશે.

ફાયદા ઓર્ડર આપી ખાત્રી કરી જુઓ.

'Phone 23661. 176 Grey St. Durban. 1170

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	ખોરદાદ	રોજ	મુસલમાન	પારસી	સુર્યોદય	સુર્યાસ્ત
	૧૯૩૮ એપ્રીલ મે	૧૯૮૯ વૈશાખ	૧૩૫૮ રમઝાન-શવ્વાલ	૧૩૦૮ ફરવરદીન	ક. મી.	ક.મી.
શુક્ર	૨૮	૧૫	૨૭	૨૫	૫-૩૧	૫-૨૧
શનિ	૨૯	૧૬	૨૮	૨૬	૫-૨૯	૫-૨૦
રવી	૩૦	૧૭	૨૯	૨૭	૫-૨૭	૫-૧૯
સોમ	૩૧	૧૮	૩૦	૨૮	૫-૨૬	૫-૧૮
મંગળ	૧ મે	૧૯	૧	૨૯	૫-૨૫	૫-૧૭
બુધ	૨	૨૦	૨	૩૦	૫-૨૪	૫-૧૬
ગુ	૩	૨૧	૩	૩૧	૫-૨૩	૫-૧૫

સાહિત્ય અને સંગીતનો સમન્વય

દિનપ્રતિદિન જનતાની રસવૃત્તિ કેળવાય છે—જનતા નવિનતાની પુજક બની છે—ભાવના અને આદર્શ આ જમાનાનું ગૌરવ છે—અને હવે લોકો ગમે તેવી વસ્તુ ચલાવી લેવા તૈયાર નથી.

અમે પણ આ માન્યતાને માન આપી વર્તવાનો નિશ્ચય કર્યો છે. તેથી ખાસ પ્રસંગ માટે તમારા સમક્ષ હમણા છેલ્લા બહુચીતા નટ નટીઓ અને લેખકોનો સહકાર સાથી પ્રેક્ષકોની રસવૃત્તિને પોષે એવી રેકોર્ડો, ધાર્મિક ડ્રામાના સેટો અને હારમોનીયમ, તબલા મગાવ્યા છે જે તમારી સમક્ષ રજુ કરીએ છીએ. સંગીતના મધુરા સ્વરોથી તમારા ઘરમાં સ્વર્ગ ઉતારો.

અમે લોકલ ખરીદી તેમજ એજન્ટો મારફતે હારમોનીયન મંગાવતા નથી તેથીજ અમે લેખીત ગેરંટી સાથે વેચીએ છીએ.

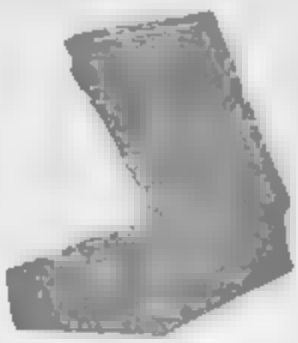
પમના હારમોનીયમ પા. ૬-૦-૦
ઢાકણા ,, પા. ૨-૦-૦
ઢબલા જોડના પા. ૨-૨-૦

જોડી ઢોકની કીમત
પા. ૧-૦-૦ થી

પા. ૩-૧૭-૦ સુધી

મામફોન પા. ૧-૧-૦ થી પા. ૮-૮-૦

હીઝ માસ્ટર્સ વોઈસ
તથા
કોલમ્બીયા
(ઈન્ડીયન રેકોર્ડ)
૩/—

રેકોર્ડના સસ્તા ભાવો

નવા નંબરો અથવા તમારા માંગેલા નંબરો વહેલા યા મોડા તમને મળશેજ તો શા માટે વધારે પઇસા ખર્ચો છો.

ક્રમો અથવા અહે મળો.

તેમજ આ દેશની હવાને અનુકુળ થાય તેવા બોક્સ અને મજબુત સુરના, મજબુત અને ટકાઉ, વારા, શ્રુતિ, સરદાર તેમજ મેકલેઈઝ કંપનીના હારમોનીયમ, હાથના અને પગના તથા હાથ-પગના. નવી સીલેક્શન અને નવી રેકર્ડ મેઈજની પેટીઓ આવી ચુકી છે. તે સીવાય દરેક જાતના ગ્રામોફોન કંપનીની નવી મેકરો સાથે H.M.V. ને કોલમ્બીઆના પણ સ્ટોકમાં રાખીએ છીએ.

વાજીંત્રોના છુટા ભાગો મોટા જથ્થામાં રાખીએ છીએ.

વાયોલીન, બેન્જો, મેન્ડોલીન, બુલબુલ તરંગ, ગીતાર અને સ્પેનીશ બેન્જના ભાગોમાં વધારો ઘટાડો કર્યો છે.

કોઈ પણ વાજીંત્રનું રીપેરીંગ કામ અતી ચોખ્ખાઈ નીચે ગેરંટી સાથે બનાવી આપીએ છીએ.

—સાઉથ આફ્રિકાના ૩૨ વર્ષના જુના હારમોનીયમીસ્ટ—

COOMBIA'S MUSIC SALOON

P.O. BOX 460. 179 GREY ST. AND 131 QUEEN ST
DURBAN, NATAL.

Special

Large stock of latest Drama set arrived in Tamil, Hindustani, Gujarati and Telugu. Prices have been specialy reduced.

Apply for our catalogue Our Harmoniums sold under written Guarantee for 3 years. Try us before you go elsewhere.

ઇનોસ 'ફ્રૂટસોલ્ટ'

એટલે આરોગ્ય—આરોગ્યતા

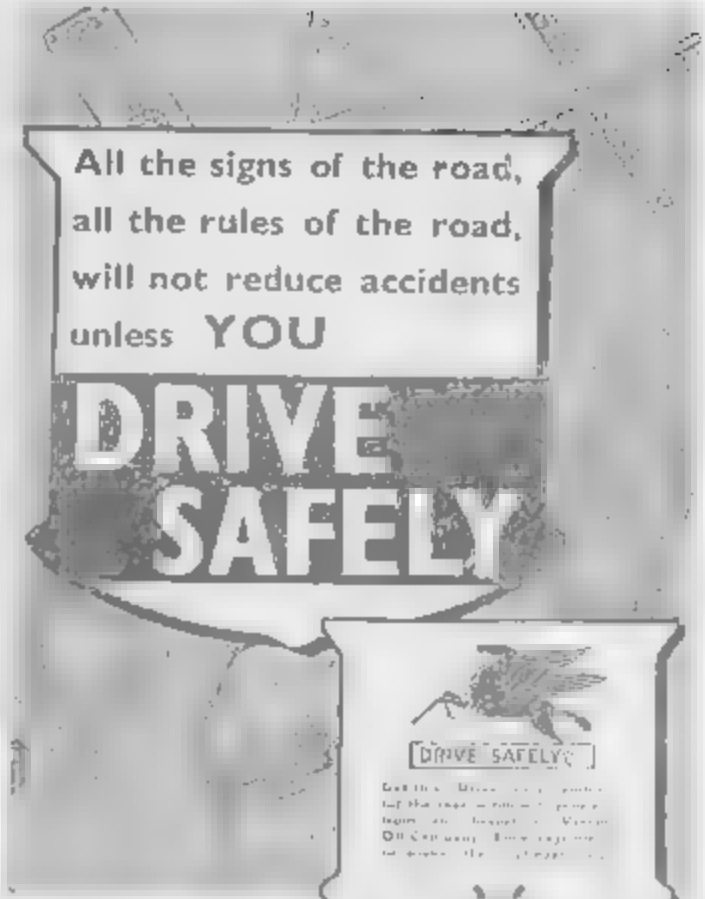
જોય તાજ સુખ છે.

શરીરનું આરોગ્ય સંચવાય માટે રક્ત શુદ્ધી આવશ્યક છે રક્ત શુદ્ધ નથી રહેતું ત્યારે કબજીયાત થઈ શરીરમાં ઝેરી તત્વો ના કારણે આપણને દુખાવો, આફરો, અને શીરદર્દ થાય છે.

ઇનોસ સોડટ નિત્ય નિયમિત લેવાથી શરીર નિર્મળ રહે છે. આથી સુકામ પૂરત થાય છે છતાં તેની અસર ત્વરીત નથી થતી અને તેમાં કંઇ અકુદરતી નથી થતા. આજેજ એક બાટલી લઇ અજમાવી જુઓ.

ENO'S "FRUIT SALT"

NATIONAL

CASH REGISTER

AND

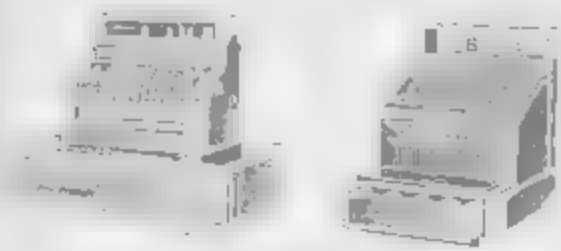
ACCOUNTING MACHINE

SYSTEMS

FOR

MAXIMUM

EFFICIENCY

THE NATIONAL CASH REGISTER CO. S.A. (PTY.) LTD.,

63 PRESIDENT STREET

JOHANNESBURG

P. O. Box 3591. Phone 33.6245

Congress Jubilee Albums

An artistic Jubilee Album containing the photos of all Congress Presidents from 1885 to 1935. The pictures have been given in three colours with great decorative borders. The best available photos of the Congress Presidents have been chosen for the colour printing.

Price: 2s. 6d

To Be Had From:—

INDIAN OPINION

Phoenix, Natal.

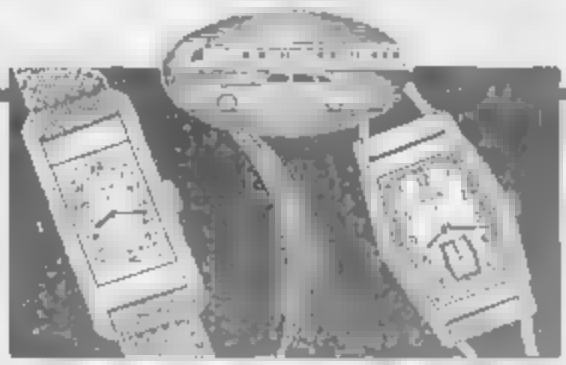
AROUND THE WORLD
WITH DIAMONDS AS CURRENCY

THE story is told of a French Banker and a Parisian Diamond Dealer, both of whom were going on a trip round the world. The banker said he would take with him whatever French francs. The Diamond Dealer would carry only a few "Koh-I-Noor" Diamonds which were to be sold in America. They wagered to see who could make the trip with the least amount of trouble and the Diamond Dealer won. Sale: he did not have to go to the only sale he had to make. The banker, however, experienced considerable trouble in getting people to accept his French money. Either they did not know what the money was, or they did not know its worth. On the other hand, the "Koh-I-Noor" Diamonds [illegible] Lawless, proved that their value is in relation to their [illegible] whom, appreciate them and want them.

KATZ & LOURIE Ltd.

DIAMOND CORNER ELOFF & MARKET STS. JOHANNESBURG.

IT'S
Streamline
IN WATCHES, TOO!

SEE OUR REMARKABLE NEW "STREAMLINE" LEGINS TO-DAY

WE are proud to be the first to invite you to a preview of the remarkable new "Streamline" Ehrlich for men. Just wait until you see how far ahead of the time they are in their styling, how perfect they are in form or to give. What, too, for the purpose you'll be [illegible] when you find out how the prices are! But don't wait a minute. To judge by the number of surprise we've been receiving, don't delay one "Streamline" Ehrlich they won't stay in stock for very long. Write today.

KATZ & LOURIE Ltd.

"DIAMOND CORNER" ELOFF & MARKET STS., JOHANNESBURG.

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
in 1903

No. 18—Vol.—xxxvii FRIDAY, MAY 5th, 1939

Registered at the G.P.O. as a Newspaper.
PRICE FOURPENCE.

THE CAUSE OF ALL EVIL

"I KNOW partiality to be the chief cause of all evil. That is to say if you [illegible] will be creating the seeds of future troubles... If anybody comes to you to speak ill of my [illegible] to listen even. In that lie the germs of future trouble. Moreover, bear with everyone's shortcomings. Forgive others by the million times. And if you love all unselfishly, [illegible] come to love one another. As soon as they fully understand that the interests of one depend upon those of others, every one of them will give up jealousy... The success of your undertakings depends wholly upon your mutual love. [illegible] and jealousy and [illegible] will prevail. Know that talking ill of others in private is a sin. You must wholly avoid it. Many things may [illegible] to the mind, but it generally makes a mountain of a molehill if you try to express them. Everything is ended if you forgive and forget."

—SWAMI VIVEKANANDA.

સઘળા દોષોનું મૂળ

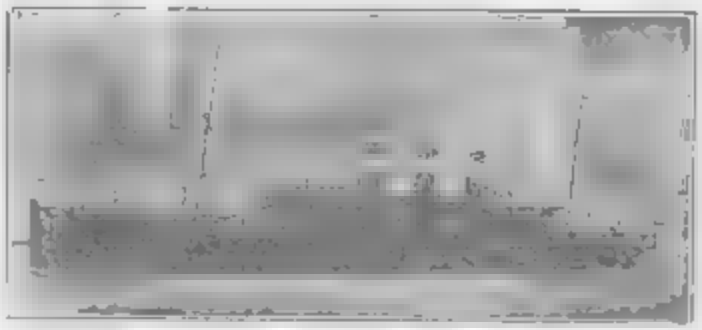
"જો મને કે પક્ષપાત એ સઘળા દોષોનું મૂળ છે. એટલે કે, જો તમે તમારા કરતાં બીજા કોઇ પ્રત્યે વધારે પ્રેમ બતાવો તો ખોટી સમજો કે, ભવિષ્યની તકલીફોના તમે બીજ વાવી રહ્યા છો..... તમારી પાસે કોઇ પોતાના વાંધાઓનું મુદ્દે જાહેરમાં આવે તો તેને સહજ પણ ખોળાશો નહિ. તે સાંભળવામાં પણ પાપ [illegible] તમારા ભવિષ્યની તકલીફનું બીજ રહેલું છે....ઘણી સમજાવની ઉપેક્ષા નહીં પ્રેમથી. અપરાધો [illegible] ની સંખ્યામાં કરગુજરજો નહિ. અને જો તમે સૌને નિઃસ્વાર્થપણે ચાહશો તો ધીમે ધીમે સૌ [illegible] ચાહતા થઇ જશે. કિંતુ હિત બીજાના હિતના ઉપર અવલંબેલું છે એ તેઓ સંપૂર્ણપણે [illegible] તેઓ ઈર્ષા છોડી દેશે....તમારી જવાબદારીઓની સફળતાનો સઘળો આધાર તમારા અરસપરસના પ્રેમ ઉપર રહ્યો છે. ક્રોધ, વેર અને મર વર્તનનો ક્રોધ ત્યા સુખી કોઇનું બહુ થાવજ નહિ....જાણજો કે કોઇની ખાનગીમાં ખુટ બોલવું એ પાપ છે. તેના ચર્ચણ ત્યાગ કરજો. અનમા તો ઘણી ચરતુઓ આવશે, પરંતુ તેને પ્રકરિત કરવાથી રાખનો પર્વત થઇ પડે છે. કરગુજર કરશો અને ભૂલી જશો તો સઘળું સાં થઇ જશે."

—સ્વામી વિવેકાનંદ

B. I. Steam Navigation Co., Ltd.

સ્ટી. "કરાંજા"

ડેક ટીકીટ પા. ૬ ૭ ૬.
હિંદુ ટીકીટ પા. ૨ ૬ ૦.
ટોટલ પા. ૨૧ ૧૩ ૬.

ડેક ટીકીટ પા. ૬ ૭ ૬.
મુસ્લીમ ટિકીટ પા. ૨ ૧૭ ૦.
ટોટલ પા. ૨૨ ૪ ૬.

મે તા. ૭ મીએ મુંબઇ જવા સેઇલરો

આરા મુસ્લમાનોને ઇસ્લામિક પોતાના રાજીના કરવા પોતાના અને સ્ટીમરનું નામ રાખી, પોર્ટ સલામતી અરજાનું કરવું જ્યાં ત્યાં મરે ત્યાંના રેલ્વે [illegible] રાજીના સીધા પોર્ટ ઉપર પહોંચતા કરવા જણાવું. [illegible] પોતાના માલની તપાસ કરાવવા રેલ્વે સ્ટેશન નાના અમારી ઓફીસમાં રેલ્વેવાળી ઉતરેલાથી માલનો પત્તો મળી રાખવ તેમજ માલ વેળાસર પહોંચતો કરાય [illegible] રાજીના ઓફીસોમાં અમારી સાથે પત્રવ્યવહાર કરવાથી ટીકીટ મોકલી આપીશું.

સ્ટીમરને લગતું દરેક કામ [illegible] અમારી ઓફી રેલ્વેમ તીએ પાસ છે

ચપુ મુસાફરો માટે ઉતરો પર ભોજન

SHAIK HIMED & SONS, :: 390, Pine Street, Durban.
Telegraphic address: "KARAMAT." Telephone 2-0432

CITY SHIRT Co. No. 4, Kort Street, Johannesburg.

THE NEW INDIA ASSURANCE
—COMPANY, LIMITED.—

Life, Fire, Motor Car, Motor Lorry, Motor Bus, Plate Glass, Workmen's Compensation, Etc Etc.

આ કંપની નીચા કંપનીમાં જીંદગીના, આગ, મોટર કાર મોટર લોરી, મોટર બસ, પ્લેટ ગ્લાસ, કામદારોને મળતા વીમાઓ, બાબતે ચિંતાને દરેક જાતના વીમાઓ ઉતારવાની સગવડ છે. કંપનીને ઉતરેલા આપવા ઉપર દરેક વીગોની ઉતરવા છે

Natal Office:
"INDIA HOUSE"
17, First Avenue,
DURBAN.
Telephone 2-5645 Cen.
P. O. Box 1610
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
Durban.

Policies Issued and Settlements Effected in this Country.
પોલીસી તેમજ દાવાની પતાવટ આ દેશમાં કરી આપવામાં આવે છે.

Transvaal Office:
ROOMS NO. 12 & 13,
BARKLY ARCADE,
Diagonal Street,
JOHANNESBURG.
Telephone 33-4478.
P O Box 3641.
Tel Add: "RUSTOMJEE"
JOHANNESBURG

JALBHOY RUSTOMJEE
Principal Representative For The Union Of South Africa.

GANDHI & Co. (Pty) Ltd.

GENERAL MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS

Try us for:-

Benares Saries, with Blouses of same design prices from 75/- to £10 with double border.

Also Cotton, Crepe-de-chine & Rayon Saries from 2/6 to 40/-.

We also stock Indian Drugs, Condiments, Draperies, Outfitting, Hardware, etc. etc.

Telephone 23676,

Tel. Add. "Gandhico" Durban.

112 Victoria Street, DURBAN.

અમારે ત્યાં હમેશા મોટા પ્રમાણમાં નીચે જણાવેલ ચીજો સ્ટોકમાં રહે છે.

જોરહત અફામ, પીસતાં, ચારોળી, ઓલચી, જયપુત્ર, તજ, લવીંગ, સુરજજાપ કેસર, તેજપત્ર મુળદર, મોગા. છરી વીગરે આપો તેમજ ખાસ દેખરેખ નીચે પીસાવેલ મસાલો તથા તમામ જાતના ચોખા-ઝરોસાલ, કેસાર દીલ્લી, માંજ, બાજ તુલસી, વીગરે તથા પંજાબી સાલમ, પોળી મુસલ્લી, મકોડા કેપરાપાટી તથા સાતસો આકસો અતરૂ ગંધીયાણ તેમજ સોપારી-બકાસની સેવરવની, કાકડ્યા, સેકેલાં તથા ગુલાબનું પાણી, આમળા, મોગરા, ચંબેલી, પુપેલ, કામીનીયા વીગરે ખુશબોદાર તેલ વીગરે, વીગરે મોટા જથ્થામાં તેમજ છુટક મળશે.

Also:

P. O. Box 27, TONGAAT.

Telephone during Office hours No. 5.

,, after Office hours No. 008.

ઇમ અને કેફેકસાની ખાસ દવા છે

ઝંડુ

કેસરી જીવન

કફવાની બધી બીમારીઓને દુર કરે છે તથા બોદીને પુષ્ટ કરે છે આના સેવનથી તન્દુરસ્તી પ્રાપ્ત થાય છે. એક વાર અજમાવી જુઓ.

બાળુ, જ્ઞાનતંતુ વિકારોના નબળાઈઓને બારીકીવિગેરે

જાતીના દરો આપે

ઝંડુની સુવર્ણ મિશ્રિત મકરધ્વજ ગુટી

વિના વિલંબે લાભ લેવા ભલામણ

ઝંડુ ફાર્માસ્યુટીકલ વર્કસ લી.—પો. બો. નં. ૫૫૧૩, મુંબઈ નં. ૧૪.

ના. આફિસના ખાસ એજન્ટસઃ એમ. એમ. જોશી એન્ડ સન્સ, સ્ટાન્ડ રોડ, એશીયાટીક બજાર, પી. બો. બોકસ ૧૨૦૬, પોરબંદર.

એજન્સીસબધમાં બીજાનું કેટલું. બધા પ્રકારનું કેટલું.

આયુર્વેદિક દવાઓનું મુખ્યપત્ર આજેજ મંગાવો.

MOHANLAL VALJEE,

(INDIAN PAWNBROKER.)

112, Victoria Street, Durban

Low Rates of Interest on Jewellery.

High prices paid for Old Gold. A large stock of New Jewelleries at reasonable prices to suit your pockets.

P. P. BHAGAT,

Fruit Merchant.

દરેક જાતનું ફ્રુટ અને વેજીટેબલ સારૂ પેકીંગ કરી C. O. D. થી મોકલવામાં આવશે. લખોઃ—

P. O. Box 842 139 Brook St. Durban

પુષ્ટિકારક પાકો બનાવવા હોય
અને
દરેક જાતની દેશી દવાઓ જોઈતી હોય
તો અમારી મુલાકાતે આવો

શરીરને પુષ્ટ બનાવવાના સારા પાકો બનાવવા માટે હમારે ત્યાં તાજે અને ઝોકબો માલ છે. તેમજ દરેક જાતની દેશી દવાઓ અને દેશી મેસરી હમેશા તાજે અને ઝોકબો માલ સ્ટોકમાં રાખીએ છીએ.

દેશી પુલકના બોટલ નંબર ૧ ની કી. ૧૫-૬ સાઇઝ ૩૬-૬૦,
દેશી બોટલના બોક્સમાં નંબર ૧ ની કી. ૭-૬ સાઇઝ ૭૬-૬૦.

શરીરના કોઇ પણ ગામગાંથી વળ કાઢવાનો
નવાબી પાવડર

દરદ બે ત્રણ મીનીટમાં વાળ આવે થાય છે.
કબના બોટ કી. ૧૨ પોસ્ટેજ સાથે, આરબી કબન તેનારને કી. ૬–૬ પોસ્ટેજ સાથે. ૩ નંબર તેનારને કી. ૬–૬ પોસ્ટેજ સાથે. ૧ બબરના બે નંબર તેનારને ૩ બેની પોસ્ટેજ મોકલાશે

ઓર્ડર સાથે રોકડા પૈસા મોકલશો.

Fancy Gold Cups and Saucers at 1/9 a dozen.
☎ dozen ☎ a case. Cash with order.

I. G. H. BASSA
153 Grey Street, • • Durban. 1250

WE STILL BUY
OLD GOLD, SILVER & SOVEREIGNS.
We Stock OYMA, ELGIN, WALTHAM, BUREN, and MADIX Watches.
Large stock of Indian and European jewellerie always on hand
Importers of MOHINI FLUTE harmoniums
LAKHANI & CO.,
(Jewellers)
111 Grey Street, Durban. 'Phone 21258. 1221

HEADACHES QUICKLY RELIEVED BY TAKING
TYSONO BRAND (DARKO-CURE) HEADACHE POWDERS
FROM YOUR CHEMIST at 9d., 1/6, 2/6 and 4/6; or POST FREE FROM
ERNEST TYSON, CHEMIST, TOLLGATE, DURBAN 1479

'Phone 24350. Tel. Add. "Narijee."
A. M. PADAYACHEE
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter.
country orders executed at lowest Market prices.
special attention given to all up-country orders.
TRIAL ORDER SOLICITED.
91 LEOPOLD ST., AND 34 CROSS ST.,
P. O. BOX 195. DURBAN. 1164

M. H. DESAI,
એમ. એચ. દેસાઇ,
હોલસેલ ફ્રૂટ વેપારી,
અમે દરેક જાતના દરદ અને વેજીટેબલ બુનીપનના બોક્સ પણ બાજબાં C. O. D. થી સાકુ પેકીંગ કરી મોકલીએ બીએ.
P. O. Box 254. 31, Short St. Durban. 1191

Books for sale.

NOTE.—Remittance should accompany order. V.P. ORDERS will not receive attention. Postal Orders to be made to "Indian Opinion" at Phœnix. Postage Free on all books.

THE STORY OF MY EXPERIMENTS WITH TRUTH
By M. K. Gandhi

This is an autobiography of Mahatma Gandhi printed in two volumes. Price 12s 6d. for each volume.

JAWAHARLAL NEHRU An Autobiography
(Cheap Edition)

("For those who would understand contemporary India it is an indispensable book."—ALDOUS HUXLEY.)

Price ... 10s. 6d.

THE POWER OF NON-VIOLENCE
By Richard B. Gregg.

The writer has explained the method of resistance by non-violence in modern Western concepts and terminology. The book is worth studying. Price ... 5s. 6d.

INDIA AND THE WORLD
Essays by—PANDIT JAWAHARLAL NEHRU.

Price ... 7s 6d.

IF YOU WANT THE BEST AND SOUTH AFRICA'S STRONGEST AND MOST RELIABLE WATCH INSIST ON A WORLD FAMOUS
UNION SPECIAL
16 JEWEL, NON-MAGNETIC, SHOCK PROOF, UNBREAKABLE, PERFECT TIMEKEEPERS. 100 NEWEST LADIES' & GENTS' MODELS.
REDUCED PRICES FROM 25/- UPWARDS.
GOODS SENT C.O.D. THROUGH POST OR ACCOUNT OPENED WITH APPROVED MARKS.

દુકાનદારોને હોલસેલ માલમાં સારૂં ડીસ્કાઉન્ટ આપવામાં આવશે.

૧૫૦૦ ઘીરા, ગીનેા, ઘડીયાળો વિગેરેના બારમેનોનું અમારૂં સુંદર કેબીનેટ મંગાવવાથી ખરત મોકલવામાં આવશે.

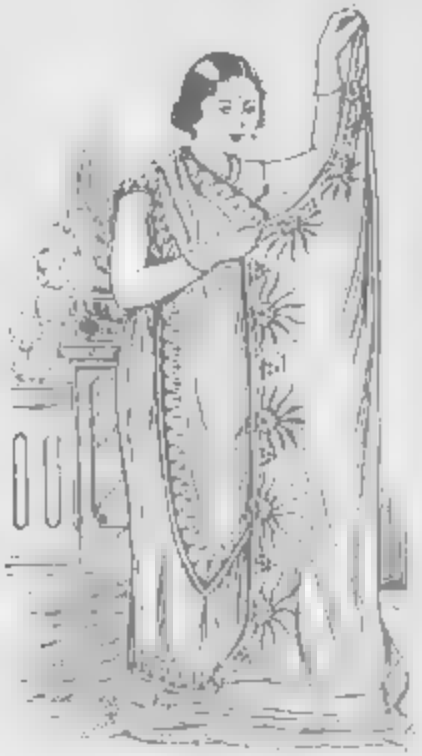
THE AMERICAN SWISS WATCH
Co. Ltd.
"THE DIAMOND HOUSE"
WHOLESALE & RETAIL JEWELLERS,
25, PARLIAMENT STREET.
CAPE TOWN. 1134

Cable & Tel. Add. "ADVANCING." 'Phones: 25003, Res. 29448.

CHOONILALL BROS.

THE NOTED INDIAN "SARRI HOUSE" IN SOUTH AFRICA.

141, GREY STREET, DURBAN.

ARRIVING BY EVERY MAIL FROM INDIA AND JAPAN

BENARES SARRIES WITH BORDERS AND PLAIN CENTRES,
BUTIDAR BENARES SARRIES IN SEVERAL SHADES
Prices from 60/-, 85/-, 105/ & up to £20.
THE LATEST FROM BENARES CITY.
EMBROIDERED SARRIES 25/-, 35/- & up.
PRINTED VARIOUS LINES of SARRIES from 12/6, 17/- & upwards
EMBROIDERED CREPE-DE-CHENE from 3/6 yd. 36 in. & 45 in. width.
LATEST DESIGN SARRIE CLOTH 44 in width.
from 1/6 yd. 1/9, 2/- & up.
GEORGETTE SARRIES LATEST ARRIVALS
prices from 25/-, 30/-, 45/ & up.
LATEST BLOUSES TO MATCH SARRIES
prices from 12/6, 17/6 & upwards.
ZARI WORK SILK SARRIES IN ALL SHADES
from 55/ . 95/-, 125/ & upwards.

Branches: 59, WICKS STREET AND 60, WICKS STREET, VEREENIGING
GARAGE AND SERVICE STATION
2, MOSS STREET AND 58, WICKS STREET, VEREENIGING.
'Phone 39, Vereeniging.

Please note Our Johannesburg Agent: P. RATANJEE, 60, Bree Street, Newtown.

ચુનીલાલ બ્રધર્સ

દક્ષિણ આફ્રિકાનું જાણીતું સાડીઓનું ગ્રહ

૧૪૧ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

બ્રાંચેસ
૫૩ અને ૬૦ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

અમારી સાડીઓ મળવા ઓન્ના
જોહાનિસબર્ગ ખાતે
પી. રતનજી,
૬૦, બ્રી સ્ટ્રીટ, ન્યુટાઉન.

ગરાજ અને સર્વિસ સ્ટેશન
૨ મોસ સ્ટ્રીટ અને ૫૩ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

દરેક સ્ટીમરમાં જાપાન તથા હિંદથી આવે છે
બનારસની બીનારવાળી અને સાદી, તેમજ જાતભાતની બુટીદાર
સાડીઓ શી. ૬૦, શી. ૮૫, શી. ૧૦૫ થી લઈને પા. ૨૦ સુધીની
બનારસથી ક્રમબદ્ધ આવેલી છે.

કમ્પ્લ્સ કામની સાડીઓ શી. ૩૬ અને શી. ૪૫ થી ઉપર.
જાતભાતની જાતવાળી સાડીઓ
શી. ૧૨-૬ અને શી. ૧૭-૬ થી ઉપર.
કસબનું ક્રેપ-દી-શીન જાતી. ૩-૬ નું વાર ૪૨ ઉંચ અને ૪૫ ઉંચ પણ.
સાડીનું ગ્રેટેસ્ટ ટ્રીઝાયનનું ૬૫૬, ૪૪ ઉંચ પણ વારની, શી. ૧-૧,
શી. ૧-૮, શી. ૨-૬ અને તેથી ઉપર
ઇમ્પોર્ટ આવેલી જ્યોરજેટ સાડીઓ શી. ૨૫, શી. ૩૦
શી. ૪૫ અને એથી ઉપર.

સાડીને મેચ થનારાં બ્લાઉઝ શી. ૧૨-૬, શી. ૧૭-૬ અને
તેથી ઉપર.
દરેક રંગની જરી ભભની રેડીમેડ સાડીઓ શી. ૫૫, શી. ૭૫,
શી. ૧૨૫ અને તેથી ઉપર.
ઇમ્પોર્ટેશનમ, તબલા ઓમોફોન, રેકોર્ડો અને બીજાં વાજાંઓ
ઓછામાં ઓછા ભાવે.
દરેક જાતનું ઓપીનહું, ગોલરી પટારોના હોમસેક ભાવે
મીડવેસ્ટ રેડીમેડ અને રેડીમેડ માલ્સ
બાવા પા. ૧૫, પા. ૨૫, પા. ૩૫, પા. ૪૫ અને તેથી ઉપર.
ક્રીસ્ટમસના પ્રેઝન્ટને બાબત આવેલા તાજા મહાલો
બાબ શી. ૧૨-૬, શી. ૧૭-૬, શી. ૨૭-૬, શી. ૪૫, વગ

OTHER SPECIALITIES

POPULAR POP
"The King of Ginger Beers."

CLUB SEAL SODA
"Improves your Spirits."

"GIANTS"
The Quart Bottle for 4d.
In all Popular Flavours.

'Phone 2-4345

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

DALYS LIMITED.

72, CANADA ROAD, DURBAN.

'Phone 21078. Tel. & Cables: "Crescent." P. O. Box 582.

Crescent Trading Co. (Pty). Ltd.

WHOLESALE MERCHANTS AND DIRECT IMPORTERS OF HARDWARE

Indian And European Groceries.
Indian Drugs And Condiments.
Our Stocks Are The Best Quality
And are Always Fresh
Our prices are keen.
We specialise in all kinds of Bombay, Calcutta, and Madras Products.
It will pay you to give us a trial.
Before placing your orders elsewhere benefit by our thirty years' business experience.
Our aim will always be service, quality and satisfaction.

અમારે ત્યાં નીચે મુજબનો માલ જથ્થાબંધ મળી શકશે

એલચી, બદામ, બદામ, બારોલી, પીસ્તા, સિંગોદા, મુલાયમ પાપડી, મુલાયમ સક્કાત, પ્રાકુરાનુ પાસ, બારેક, કરાબ, એલચા, બીસરી, બસુર, રબો-ખાપરી (બટકું) શેક, કોપરાની વાટી, પીસેલું કોપરું, સુરજ બાપનું કેસર, બાર બમબ, પંજાબી બાદામ, ચકેદ મુસલી, બટોદા બાદંગી, મુંડ, સેકેલી શોપારી, કાચા ગોટા, શોપરાની શેટા., મલાસ્કા શેટા., મુલકંદ કાચો, બારબી બાબાનો તબાકુ, બામણાનુ તેલ, મુલાયમ તેલ, ચંબેલીનુ તેલ, મોગરાનુ તેલ, કામીનિયા કેપ ઓઇલ, એલ્યુમિનીયમ તપેલા, કપ અને સોસર્સ, ચોખા-બીજરી કમખાળા, બાજતુલરી, બાંબુ, દીવરી, મુબચેત, કેરબમ કાળા-બબા, બમ, બાલ્ક, તુવેર, ચાલ, વટાબ્રા મશુર પાબ્રા, છડ, મેથી, લબંગ, તજ, મરી (બસ્તુ) બરબ બસાલા પીસેલા. વિગેરે.

કોઈ પણ વસ્તુ ખરીદી કરતાં પહેલાં, અમારે ત્યાં ભાવ કાઢી ખાત્રી કરશો.

122 VICTORIA STREET. :: :: DURBAN.

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 18—Vol. XXXVII. Friday, May 5th, 1939.

NOTES AND NEWS

Move For Unity

THE move to bring about unity among Indians in Natal by the amalgamation of the two political organisations—the Natal Indian Congress and the Colonial Born and Settlers' Indian Association—that have been functioning separately for the last few years, advanced a step further last Sunday when special general meetings of the Committees of both the organisations were held with a full house, about ninety-five members being present, at both the meetings. After four hours discussion the following formula was passed by both the meetings with only one dissentient on both sides.

"Since the year 1933 there has been a serious division of opinion in the Indian community with the result that there exist in Natal two political organisations—the Natal Indian Congress and the Colonial Born and Settlers Indian Association.

"Both Sir Syed Raza Ali and Mr. B. Rama Rau, the last and the present Agents-General, have immediately on their arrival at Durban, made attempts at securing unity, and recently Sir Sarvapalli Radhakrishnan, who toured the Union on a cultural mission, appealed to the Indian community to unite.

"The Indian community as a whole recognises that in unity alone lies their salvation in this country, and in view of the unsettled and changing conditions under which Indians live, it is essential that all differences should be settled and a lasting unity achieved in order that one political body should speak and act for the community as a whole.

"With this object in view it has been resolved by the Committee of the Natal Indian Congress (Durban Head-quarters) and of the Colonial Born and Settlers' Indian Association (Durban Head-quarters) that both these political organisations should amalgamate as the best and only means of uniting the Indian community and that the choice of a name for the amalgamated body should be left to Mahatma Gandhi. Each of the bodies may submit any name or names with its reasons therefor from which Mahatma Gandhi may choose a name or decide upon any name independently of those submitted and his matured decision shall be taken as final."

A special general meeting of both the organisations will be held with a view to having the above formula confirmed. It was decided at the Congress Committee meeting that the members should stand or fall by the formula as adopted.

Agent-General's Blessings

The Agent-General for India, Mr. B. Rama Rau wired the following message to Mr. A. Christopher, president of the Colonial Born and Settlers' Indian Association, which was read at the above meeting. A similar message was also sent to the Congress:

"I should be delighted if you would convey this message to all participating in to-morrow's meeting. At this grave crisis in the history of the Indian community I earnestly appeal to you and other leaders of the Colonial Born Association to forget the past and lay aside all personal feelings and join in a united effort to combat the menace that threatens the future of the entire Indian community. You have worked unselfishly for the Indian community in the past and I am looking forward to valuable collaboration in the future with you all in the sacred cause. My thoughts will be with you on Sunday. May selflessness, courage and reason guide you."

Union's Defence Measures

An official statement issued last Tuesday states that the Defence Department is compiling a register of citizens belonging to the national reserve. This registration will begin on May 8. In terms of the Defence Act the national reserve consists of (a) All male European citizens (Union nationals) of 40 to 60 years (inclusive) who are not members of any other portion of the Union Defence Forces; (b) All such citizens of 17 to 45 years of age (inclusive) who are not members of the Permanent Force, Coast Garrison Force, Active Citizen Force (including reserves) or R.N.V.R., and who are not serving or have not served as members of a like association. Citizens who in their 17th year have registered in terms of the Defence Act (annual registration of citizens) and are between the ages of 17 and 21 are not required to register again. According to Act 30 of 1937 a Union national is a person born in any part of South Africa included in the Union who is not an alien or a prohibited immigrant under any law relating to immigration. A British national is also a British subject whose entry into any part of South Africa included in the Union was in accordance with any law governing him at the time of such entry and who has for a period of at least two years thereafter been continuously domiciled in the Union.

Coloured People Not Wanted

The coloured people of South Africa, among whom Indians are also included, must thank Mr. Firow, the Defence Minister, for applying the segregation policy even in regard to military service. For, this is what he stated in Parliament when the Defence Vote of £1,858,870 was being debated:

"The Government had no intention of arming the coloured people, even as volunteers, under any circumstances. But he took it for granted that the coloured population were prepared to play their part in the event of an emergency, and they could be usefully employed in such fields as transport."

In these circumstances we do not think it will be wise on the part of our brethren to go out of their way to force themselves where they are not wanted. At all times of emergency Indians have not shirked to do their bit as citizens of the Union whether they have been treated as such or not. The history of the Boer War, the Native Rebellion and the Great War bear record of the services of Indians which they have no reason to be shamed of. God forbid it, but if a calamity befalls the Union once again, the Indian community, we have no doubt, will not be found wanting in showing its unflinching loyalty. But whatever our brethren may do they may not lose their conscience. It is time to-day for all conscientious men and women to think and to think seriously whether they would be

prepared to participate in killing in the event of the country being faced with a war. There is, however, one service which all can do without the least diffidence and that is to look after the wounded. This Red Cross service is a humanitarian service and no one can or should take exception to it. Our brethren would, we think, be well-advised when the time comes to offer their services in that direction even as they have done in the past.

Indian Opinion

FRIDAY, MAY 5TH, 1939

Troublous Times Ahead

THE last few days have brought news both from [illegible] and Capetown which has caused considerable anxiety and alarm to the Indian community. It has been announced from [illegible] that [illegible] result of the negotiations between the Indian and [illegible] Union Governments [illegible] advice for a system of 75 per cent. [illegible] trades in respect of residential areas for Indians in the Union, the urgency [illegible] round-table conference is considered to be premature." It is also understood [illegible] the Indian Government will not be party to any solution of the problem on a basis of segregation." Almost simultaneously it was announced from Capetown that the Minister of the Interior (Mr. Stuttaford) gave notice in the House of Assembly to ask for leave to introduce a Bill "to make further provision with regard to the restrictions upon trading by Asiatics in the [illegible] and the occupation of land by them."

We cannot understand why a round-table conference should be considered [illegible] when the proposed 75 per cent. [illegible] trade measure has not been dropped but is only postponed. If the time for a round-table conference was ever mature we should have thought it was before the measure was introduced and not after. The more likely thing that appears to us, therefore, is that the suggestion of a round-table conference is not premature but that the Union Government have taken up an attitude which thwarts all possibilities of such a conference. They are apparently determined to introduce a segregation measure whether the Government and the people of India like it or not and whether it constitutes a flagrant breach of the Capetown Agreement or not. They have determined not only to flout the voice of two hundred thousand Indians of the Union of South Africa but the sentiments of a whole nation of four hundred million people.

The Government of the Union have, therefore, while one segregation Bill is still on the anvil, already introduced another in the face of the strongest opposition of the Indian community, which is to affect only the Transvaal. The Bill went through the first reading before it was even published and while these lines are being penned it is going through the second reading and yet the actual Bill has not reached the hands of those who are going to be affected by it. A S. A. Press Association message from the Union of Assembly dated May 3rd appearing in the daily newspapers states that:

"The Asiatic (Transvaal) Land and Trading [illegible] the Bill extends the gold law exemption in the [illegible] Acts on the Rand for a further period [illegible] a ruling [illegible] exceeded [illegible] Act [illegible] copied by Col. [illegible] spoil go but, except [illegible] from May [illegible] with [illegible] the operation of the Act.

The Bill extends the gold law exemption in the [illegible] Acts on the Rand for a further period [illegible] a ruling [illegible] exceeded [illegible] Act [illegible] copied by Col. [illegible] spoil go but, except [illegible] [illegible] the operation of the Act."

If this Bill does anything it undoubtedly shatters all hopes of a round-table conference between India and the Union. If the Union Government [illegible] and [illegible] to [illegible] with India open, we should have not understood them extending through this Bill, the gold law exemptions in the Pretoria areas on the Rand to grant relief to those concerned, their term of exemption having expired on April 30, [illegible] in view of the fact that the Bill goes much further than that one cannot but come to the conclusion that the door for a round table conference is bolted and that the Union Government have determined to deal with their Indian population according to their own whim and are not going to brook any interference from India.

In the circumstances Indians in South Africa must fully realise the seriousness of the situation.

There are three courses open to us. (1) To submit to all the humiliations that are imposed upon us, (2) to resist them, or (3) to pack up and return to our Motherland. All Indians cannot adopt the third course, for the majority of them are born and bred in this country: they are the sons of the soil and know no other home. The first course is simple enough, but those who adopt that course can never be respected as human-beings. Not even those who inflict humiliating laws upon them will have any respect for them for their submission. In fact such Indians will become the objects of their display to such an extent that they will have more respect for the animals in their stables than they will for them. The second is the only course, therefore, which is worth considering, and that is to offer resistance to the humiliations imposed upon us. That requires us to fear God and look to Him for guidance and to shed the fear of man. One who has succeeded in doing that has become proof to the worst atrocities that he may be subjected to.

The Union Government have hazarded an unholy act. Indians who have had glowing tributes paid them time and again by distinguished Statesmen of the Union on great occasions like the Imperial Conferences for being a law-abiding and peaceful community, and against whom no commission, of all that have up till now been appointed to inquire into the Indian problem, has had any fault to find, surely merited better treatment than this. It is an act which will recoil upon those who have committed it even if Indians fail to offer resistance to it. For the despised and the oppressed people will surely some day gather strength which will overthrow the oppressors.

But Indians, we hope, have decided to resist the act, and that in doing so they will prove that they are still an law-abiding as ever, in that while refusing to obey the law they will quietly submit to penalties that may be inflicted. That is Passive Resistance, which is no new weapon to Indians in South Africa, and they will have the fullest support not only of the Government and the people of India but of the civilised world.

Though this is a question that presently affects only our brethren in the Transvaal it will not do for the other Provinces to remain apathetic. Let it be remembered that another measure affecting the whole of the Union is lying in store and the present one is introduced to test the fibre of the community. Let us not be found wanting.

We learn that a Congress deputation has rushed to Capetown to make one final appeal to the Government. Let them not forget that the Government of India have declared that they will not be party to any solution of the problem on a basis of segregation. Let them not forget that this is not a question of a few interested Indians nor of the two hundred thousand Indians of the Union but that it is a question of the honour of the whole Indian nation and that they may not enter into any dishonourable compromise.

We wish in conclusion to assure the Union Government in all humility that we are not unmindful of the difficulties that block their path. We are fully aware of the fact that they are forced to introduce measures that they are very reluctant to do owing to the strong opposition with which they are faced. For that we can but sympathise with them. We cannot be expected to submit to the wrongs that may be perpetrated. We wish to assure them further that whilst there might be force in our language there is not the least intention to hurl threats. The strong language is merely a relief of the bursting agony of the wounded sentiments of our community. May Heaven's light be our guide.

ASIATIC QUESTION IN THE TRANSVAAL

By
J. H. HOFMEYR, M.P.
From "The Forum" April 22

THESE are days when the international situation dominates the attention of us all. There are, however, certain problems which will remain with us, ever forcing themselves upon our notice in one form or another. One of these is the Asiatic problem.

Last week I drew attention to certain factors in the background of that problem—more especially the facts that the Indians came to South Africa first not on their own initiative, but because of the strongly expressed desire of the Europeans, and that we are after all dealing in this matter with an outpost of the great Indian nation, close on 400 millions strong, whose Government cannot disinterest itself in it, if only because of the assurances it received when the ancestors of the Indians now in South Africa were induced to come here. The aspect of the question with which I wish now to deal is that brought into the foreground by the recently issued report of the Asiatic Land Laws Commission presided over by Mr Justice Murray.

That Commission was appointed to enquire into and report whether and, if so to what extent, the letter and the spirit restricting or prohibiting the ownership, use, or occupation by Asiatics of land is being evaded. From its scope there was specifically excluded the problem in regard to proclaimed land, which had been dealt with by the Feetham Commission. The enquiry, it was made clear at the outset, did not raise the general question of the segregation of the Asiatic population of the Union. In effect it was an enquiry into the contraventions or evasions of the law restricting the ownership of land by Asiatics in the Transvaal outside the Witwatersrand—that virtually meant Pretoria and the country towns.

* * *

Speaking generally, it may be said that our law does not prohibit the ownership of land by Asiatics in the Cape Province and Natal (save in the Northern districts which were once part of the South African Republic.) Both ownership and occupation are prohibited in the Free State. In the Transvaal, subject to certain exceptions, ownership, but not occupation, is prohibited—and on proclaimed land occupation is restricted as well. The governing Transvaal statute dealing with this matter is the Republican Law 3 of 1885. The purport of this law was that Asiatics should not be permitted to own land except in such streets, wards, and locations as the Government for purposes of sanitation might assign to them to live in.

The object of this legislation was of course the segregation of the Asiatic. It contemplated the establishment of Asiatic bazaars, where, and where alone Asiatics would be permitted to reside, and, as a means thereto, it forbade ownership outside the bazaar areas. Ever since it seems to have been accepted in the Transvaal that the prohibition of the acquisition of the rights of ownership is essential to the due separation of the races. In practice, however, the tendency to lay the emphasis on ownership rather than on occupation has served to obscure the issue; moreover it has done little to further the object contemplated. The real significance of the Murray report is that it shows what little value these restrictions on ownership have hitherto had—its lesson is that we should consider whether the time has not come to approach the matter in another way.

From the outset the Republican Government did little to enforce the limitation of Asiatic residence and trading to bazaars. Such bazaars were over a period of years set aside in a haze of outlet of towns—for the most part however they were left entirely or almost entirely unoccupied. Asiatic traders and hawkers continued to European areas. And then, as it followed almost inevitably that attempts should be made to evade the prohibition on ownership in such

From the point of view of the Asiatic trader, ownership was important as lending security to his trading activities—moreover as he acquired wealth, it provided a very desirable outlet for investment. Quite early, then, a system of ownership through a nominal European trustee came into vogue. The Asiatic Inquiry Commission of 1921 found that this was done with the consent and at the instigation of the Government, which instructed Government officers to act as trustees for Asiatic purchasers. The result was that indirect Asiatic ownership of land was common even in Republican days.

* * *

After the Anglo Boer War a new system was resorted to. This took the form of utilising the provisions of the Transvaal Companies Act of 1909 with reference to private companies. As soon as that Act had been passed, Asiatic private companies began to acquire land in the Transvaal, and the practice soon assumed considerable dimensions.

In due course Parliament attempted to check these practices and get back to the enforcement of the intention of the Law of 1885. In 1919 an Act was passed bringing within the scope of that law the ownership of land by a company in which one or more Asiatics had a controlling interest. When it was found that the terms of the Act were not sufficiently stringent to prevent such ownership, it was tightened up in 1932, and at the same time the transfer of land to a European nominee of an Asiatic purchaser was made illegal. This legislation was passed in consequence of the investigations of a Select Committee. It was believed that as a result any further extension of Asiatic ownership had definitely been made impossible.

The Murray report shows how idle these hopes were. It proves that evasions of the law, and, in a limited number of cases, contraventions have still been going on since 1932. It finds that there have been contraventions of the prohibition of nominee holding of land by non-Asiatics for Asiatics, but that these are relatively infrequent in comparison with the evasions in respect of the restrictions of land-holding by Companies.

In this latter connection it draws attention to a means of evasion which legal ingenuity has devised, of which it says that it is so widespread at present, and so capable of employment where circumstances require it that no further means of evading the Act need be sought. It discusses also another possible method of evasion, the holding of land by European or Cape Malay wives of Asiatics. Evasions under the first of these heads it finds to be negligible, possibly non-existent; evasions under the second head it regards as at present not sufficiently frequent to call for legislative action—but it suggests that this may only be so because other means of evading the law are readily accessible.

In summing up the position the Commission gives a clear hint that doubts have been raised in its mind as to the merits of the policy of prohibiting Asiatic ownership—but it has not regarded itself as competent to make a recommendation on the questions of policy involved. It goes on however to say: "The history of Asiatic land tenure legislation discloses a succession of lawful methods of evasion and particularly in the case of Asiatic companies from 1919 until 1932, actual contraventions of the law on a large scale, followed by legislative condonation thereof. Contraventions which are not ascertainable except under constant supervision are still occurring and will inevitably occur, fresh and successful methods of evasion have been discovered, and new ones can be anticipated."

* * *

It has surely come to be a matter for serious consideration whether the time has not arrived for a change of policy

in the Transvaal. In essence there is something unreasonable about a prohibition on a permanent part of the population in respect of the owning of fixed property. And in practice very little has been gained by it. The Transvaal, where Asiatic ownership is forbidden, can hardly be said to have progressed further towards the ultimate aim of the policy, the separation of the races, than has Natal, where there are many more Asiatics, and Asiatic ownership is permitted. It seems safe to say that far better results would be obtained by the development of areas in which Asiatic ownership would not merely be localised but encouraged and facilitated, and Asiatic residence made attractive. The Johannesburg City Council is proceeding on these lines in connection with its Claremont scheme —a scheme for an Asiatic township in the Western part of Johannesburg. The example of that scheme could with advantage be followed elsewhere.

And generally, it would not be a bad thing if we were to seek to substitute collaboration and consultation for coercion and compulsion in dealing with this and other aspects of our Asiatic problem.

THE PHILOSOPHY AND TECHNIQUE OF SATYAGRAHA

By
NIRMAL KUMAR BOSE
In "The Visva-Bharati Weekly"

(Concluded from last week)

THE fourth rule for the Satyagrahi is that he should always be prepared to come to terms with his adversary. "He does not let slip a single opportunity for settlement, and he does not mind if anyone therefore looks upon him as timid. The man who has faith in him and the strength which follows from faith, does not care if he is looked down upon by others. He relies solely upon his internal strength. He is therefore courteous to all, and thus cultivates and enlists world opinion in favour of his own cause." A Satyagrahi bids good-bye to fear. He is therefore never afraid of trusting his opponent. Even if the opponent plays him false twenty times, the Satyagrahi is ready to trust him the twenty-first time, for an implicit trust in human nature is the very essence of his creed.

Behind his non-co-operation there is always the desire to co-operate on the slightest pretext even with the worst of enemies. But he never surrenders his fundamentals. "Having fixed one's minimum, from which one may not recede, one may stoop to conquer the whole world." Not that he has never been let down. "It is true that I have often been let down. Many have deceived me and many have been found wanting. But I do not repent of my association with them. For I know how to non-co-operate, as I know how to co-operate. The most practical, the most dignified way of going on in the world is to take people at their word, when you have no positive reason to the contrary."

Thus Gandhiji exercises his faith in human nature. And he has successfully conquered by this means some who formerly considered him as their enemy. But quite apart from the moral aspect of it, this method has also a very great strategical importance in civil disobedience. By always being prepared to come to terms with the enemy, one can easily shift the blame of precipitating a conflict upon one's adversary when there is a breakdown of negotiations. Gandhiji advises that we should always try to place the adversary in the wrong; and it is through this readiness to compromise that he successfully does so. In any conflict, the value of this strategical move cannot be gainsaid.

After the Non-co-operation Movement subsided, Gandhiji said in 1925. "Hasty non-co-operation can only lead to harm. Individuals must cultivate the spirit of service, renunciation, truth, non-violence, self-restraint, patience, etc. They must engage in constructive work in order to develop those qualities." "The pilgrimage to Swaraj is a painful climb. It requires attention to details. It means vast organising ability, it means penetration into the villages solely for the service of the villagers. In other words, it means national education i.e., education of the masses. It will not spring like the magician's mango. It will grow almost unperceived like the banyan tree. A bloody revolution will never perform the trick. Haste here is most certainly waste."

In his *History of Satyagraha in South Africa*, Gandhiji said something about the connection between newspapers and Satyagraha which deserves careful attention. "I believe that a struggle which chiefly relies upon internal strength cannot be wholly carried on without a newspaper, and it is also my experience that we could not perhaps have educated the local Indian community, nor kept Indians all over the world in touch with the course of events in South Africa in any other way, with the same ease and success as through INDIAN OPINION, which therefore was certainly a most useful and potent weapon in our struggle. As the community was transformed in course of and as a result of the struggle, so was INDIAN OPINION."

In spite of having given so much careful and detailed instruction to his followers, Gandhiji always advises us not to precipitate campaign where it can be avoided. His final instruction to all non-co-operators is as follows:

"Since Satyagraha is one of the most powerful methods of direct action, a Satyagrahi exhausts all other means before he resorts to Satyagraha. He will therefore constantly and continually approach the constituted authority, will appeal to public opinion, educate public opinion, state his case calmly and coolly before everybody who wants to listen to him, and only after he has exhausted all those avenues will he resort to Satyagraha. But when he has found the impelling call of the inner voice within him and launches out upon Satyagraha he has burnt his boats and there is no receding."

WHAT TO DO?

By
M. K. GANDHI in "Harijan"

HERE is an important letter from a Principal who wishes to remain anonymous:—

"A troubled conscience seeks the reasoned opinion of others to help to solve the following pressing question: Is the carrying out of the pledge of the Peace Pledge Union (the late Dick Sheppard's organisation for opposing war by the refusal to resort to violence under any circumstances whatever) a right and a practicable course of action in the present conditions of our world?

On the side of 'Yea' there are the following arguments:

1. The world's greatest spiritual teachers have taught and exemplified in their own lives that an evil thing can only be destroyed by good means, and never by evil means, and any sort of violence (particularly that of war, even solely in so called self-defence) is undoubtedly an evil means, whatever may be the motive. Violence is therefore *always* wrong.

2. The real causes of the present violence and misery can never be removed by war. This was proved to the hilt in the last 'war to end war,' and the same will always be true. Violence is therefore unpractical.

3. Those who feel they must fight to defend liberty and democracy (even though they would fight for no lesser cause) are deluded. War, in modern conditions, even if it ends in victory, means the more certain destruction of such liberties as remain to us than even conquest by an invader might mean: for no modern war can be waged successfully without the complete regimentation of entire peoples. It is better to die in conscientiously resisting oppression non violently, than to live as a pawn in the regimented society which must emerge from another war, whoever may win it.

On the side of 'Nay' there are the following arguments:

1. Non-violent resistance can only be effective in resisting people who are being moved by moral and humanitarian considerations. Fascism not only is not moved by such considerations, but openly scoffs at them as signs of weakness. It has no scruple in wiping out all resistance, and in employing any degree of brutality in order to do so. Non-violent resistance therefore stands no chance whatever against Fascism. Non-violent resistance is therefore hopelessly unpractical in present conditions.

2. To refuse co-operation in violent resistance (i.e. to be a C.O in case of war or conscription) in defence of democratic liberty, is tantamount to helping those who are destroying that liberty. Fascist aggression has undoubtedly been encouraged by the knowledge that the democracies contain numbers of people who are unwilling to fight in their defence, and who would even oppose (and thus obstruct) their own Governments if war breaks out or some sort of conscription is enforced. This being so, the conscientious objector to violent means of defence becomes not merely ineffective in promoting peace, but actually helpful to those who are breaking it.

3. War may destroy liberty, but if the democracies survive there is at least some possibility of regaining part of it, whereas if the Fascists are allowed to rule the world, there is no chance at all. Conscientious objectors by weakening the democratic forces are helping the oppressors, and thus defeating their own object.

The solution of this question is obviously terribly pressing for, say, a young man in any conscriptionist country to day, or even in Great Britain, menaced as she is. But is it not really just as pressing for those in other countries, say South Africa, Egypt, or Australia which may have to face the possibility of invasion, or in an India which in the event of 'Complete Independence' might be faced with the possibility of invasion by Japan or by a pan-Islamic combination?

In the face of such possibilities (my rather probabilities) ought not even every keen conscience (whether in a young body or in an old) to be certain exactly what is the right and practical way of action? In some way or some (if not every) day this is the problem that everyone of us has to face for himself. Can your readers help to clarify the issues? Those who are not sure of the answer they must give when the time comes will be made sure by thinking it out. Those who are sure of their own answer may help others to become equally sure."

Nothing need be said about the arguments in favour of the Peace Pledgers' resistance. Those against resistance deserve careful examination. The first argument, if it is valid, cut at the very root of the anti-war movement. It is based on the assumption that it is possible to convert Fascists and Nazis. They belong to the same species as the so called democracies or, better still, war resisters themselves. They show in their family circles the same tenderness, affection, consideration and generosity that war resisters are likely to show even outside such circles. The difference is only of degree. Indeed Fascists and Nazis are a revised edition of so-called democracies if they are not an answer to the latter's misdeeds. Kirby Page in his brochure on the toll of the late war has shown that both the combatants were guilty of falsehoods, exaggeration and inhumanities. The Versailles Treaty was a treaty of revenge against Germany by the victors. The so called democracies have before now misappropriated other people's lands and have resorted to ruthless repression. What wonder if Messrs. Hitler & Co. have reduced to a science the unscientific violence their predecessors had developed for exploiting the so-called backward races for their own material gain? It is therefore a matter of rule of three to find out the exact amount of non violence required to melt the harder hearts of Fascists and the Nazis, if it is assumed, as it is, that the so-called democracies melt before a given amount of non-violence. Therefore we must eliminate from consideration the first and the fatal argument if it could be proved to have any content in it.

The other two arguments are practical. The pacifists may not do anything to weaken their own Governments so as to compel defeat. But for fear of so doing they may not miss the only effective chance they have of demonstrating their undying faith in the futility of all war. If their own Governments go mad and make martyrs of war resisters, they (the Governments) must suffer the consequence of the worst of their own creation. The democracies must respect the liberty of individual non-violent conscience however inconvenient it may be. From that respect there will spring hope for the world. This means that they put their conscience and truth before their country's so-called interest. For, regard for one's conscience, if it is really such, has never yet injured any legitimate cause or interest. Therefore it comes to this that a pacifist must resist when he feels strongly that, whether so called democracies live or die, the tug of war will never end war and that it will only end when a crucial moment a body of pacifists have at any cost testified their living faith by suffering, if need be, the extreme penalty. I know the point for me to consider is not how to avoid the extreme penalty but how to behave so as to achieve the object in view. Where the very disturbing but potent factor of faith is part of one's conduct, human calculations are of no avail. A true pacifist is a true Satyagrahi. The latter acts by faith and therefore is not concerned about the result, for he knows that it is assured when the action is true.

After all, what is the gain if the so-called democracies win? War certainly will not end. Democracies will have adopted all the tactics of the Fascists and the Nazis including conscription and all other forcible methods to compel and exact obedience. All that may

be gained at the end of the victory is the possibility of comparative protection of individual liberty. But that protection does not depend upon outside help. It comes from the internal determination to protect it against the whole world. In other words, the true democrat is he who with purely non-violent means defends his liberty and therefore his country's and ultimately that of the whole of mankind. In the coming test pacifists have to prove their faith by resolutely refusing to do anything with war whether of defence or offence. But the duty of resistance accrues only to those who believe in non-violence as a creed—not to those who will calculate and examine the merits in each case and decide whether to approve of or oppose a particular war. It follows that such resistance is a matter for each to decide for himself and under the guidance of the inner voice, if he recognises its existence.

Things In General

Hitler's Message

We have heard the following message which is reported to have been sent by Herr Hitler, to Germans of South-West Africa because we believe it is a message which is of universal application:

"Petty strife, personal animosities and divergent views were to be cast aside and harmony and concord were to rule them as one people."

Damnation For Those Who Stand Up For Justice

The Institute of Race Relations which has been doing some very useful service in the interests of the Natives in South Africa have come in for some harsh criticism. A protest against the activities of the Institute was urged by Mr. A. T. Tancock, speaking at the annual meeting of the Van Braamfontein branch of the United Party, at the South African Club. Mr. Tancock declared that some of the members of the Institute were "negrophile and fanatical." It was decided to submit Mr. Tancock's suggestion that the Institute's activities be restricted to Mr. J. W. Higgerty, M.P.

Writing in the *Star* (Johannesburg) Mr. Tom Macdonald gives Mr. Tancock a fitting reply. This is what he says:

"It is very queer that people who are trying to get square deal for oppressed people have always been charged with communism. It has been levelled against the greatest leaders through the countries.

"A native was battered to death recently and three Europeans were fined. A Native got a long term of imprisonment for stealing sheep. That may have been an indication that a sheep is of more value than a native.

"Justice is pretty 'black' where the native is concerned. And no Tancock can argue that black is white. The Native must get a square deal and he will get it. Not even a Tancock can withstand the tide."

South Africa Alone Guilty Of Legislative Colour Bar

Strong criticism of South Africa's colour bar legislation was made by Sir John Harris, secretary of the Aborigines' Protection Society, speaking at the annual meeting of the society, London. Sir John pointed out that the colour bar was not only maintained by the United population, but an industrial colour bar was promoted by white trade unions and was even to be found in the religious sphere. During a recent visit to South Africa, native councils had emphasised to him that if the protectorates came under this same policy it would be a fatal day for the British Empire. Once the policy spread to the protectorates, nothing could prevent it crossing the Zambesi and spreading through the whole African continent. Sir John said the Union was the only Government in the world practising a legislative colour bar.

Lady Ali Returns To The Union

Lady Rasa Ali, wife of the former Agent-General for India, arrived with her sister Miss T. Soonay, from India by the *s.s. Karanja*, last Wednesday. On landing they were welcomed by their brother, Mr. T. Soonay of Kimberley, and by the officials of the Natal Indian Congress and by other friends. They are the guests in Durban of Bajan M. A. Mulla. They intend returning to India at the end of September.

Johannesburg Municipality's Segregation Scheme

Mr. L. Lawson, chairman of the Public Health Committee of the Johannesburg City Council, in the course of his statement warned the public against being "deceived by the blandishments of those who suggested the removal of all non-Europeans from the city to a new town at Orlando." Such a scheme would cost at least £5,000,000 and there was no guarantee that coloured and Asiatic people would leave for the new sub-town, and the Council could not force them to. The Council's scheme to clear All-Africa and concentrate non-Europeans in Orlando. Coronation Township and Newclare, Sophiatown, would provide for non-European housing in the area for 50 years and at the same time protect present European townships in the area from infiltration by the non-Europeans, while the two sections would be effectively separated by wide park strips. It was the best solution of a difficult problem for both sections in the circumstances.

Electrical Wiremen's Bill Passed

The Electrical Wiremen's and Contractors' Bill, which provides for the establishment of an Electrical Wiremen's Registration Board and for the control of licensing and registration of electrical contractors, has now passed the third reading by 71 votes to 24, only the Nationalists voting in the minority. The Nationalists sought the acceptance of amendments, one of which was to confine registration, under the Bill to Europeans and Union Nationals. The purpose of this amendment was stated to be to take steps against the alleged increasing competition which Europeans had to-day to meet from non-Europeans. The amendment also embodied the Nationalist policy of economic segregation. More and more coloured people, said Mr. Louw (Nat., Beaufort West,) were moving to the town and work which in the past had been done by Europeans, was now being done by coloured people. If the Government would adopt the policy of residential segregation, it would not be necessary to move amendments of this type, because provision could then be made for coloured wiremen to be registered and to work among their own people. The amendment which sought to limit registration to Union nationals, embodied the principle of first looking after one's own people. Dr. Moll (U.P., Rondebosch) said the Nationalists were responsible for trying to create a major injustice—the exclusion of coloured people from the ranks of skilled labour.

Repatriation Figures

Replying to Mr. Strydom (Nat., Waterberg), the Minister of the Interior said in the House of Assembly, that 12,461 Indians were repatriated to India under the provisions of Act 37 of 1927 up to February 28, 1933. Altogether 252 Indians returned to the Union, and 3,758 were repatriated to India during the period March 1, 1933, to February 28, 1933. Of these 393 had returned to the Union.

Indian Medical Tax

Replying to Mr. Goldberg (Dom. P., Umbali,) the Minister of the Interior (Mr. Stuttaford) said that he was not prepared to take steps for the repeal of the provisions of Act 25 of 1891 (Natal) relating to the Indian Medical Tax. The money derived from the tax paid by the employers of Indian labour in Natal was used for the benefit of Indians, and his department had therefore in the past refused to recommend the abolition of the tax.

The Red Cross Indian Detachment

The Red Cross Indian Detachment holds its regular classes at the Durban

Crescent School Hall on Tuesdays at 4 p.m. Instruction in First Aid and Home Nursing is given by qualified officers. A special course in Mothercraft and Infant Welfare is now in progress and a request is made to mothers and mothers-to-be to take advantage of this all-important course. Applications should be made to the Quartermaster, V.A.D. 117, at 53, Gale Street, Durban. The fee for the course is 5s., this is laid down by the South African Red Cross Society.

Separate Library For Non-Europeans In Johannesburg

The library department of the Johannesburg Municipality in the estimates for 1939-40 has provided for a library for non-Europeans at a cost of £1,769.

Child Welfare Society Inaugurated In Ladysmith

More than 70 Indian women met in the Gujarati Hindi Hall, on Thursday, April 27, when a Child Welfare Society was formed and the aims of the society were fully explained. The president of the society is Mrs. S. K. Naidoo; Mr. K. B Singh and Mrs. P. Frank are the hon. secretaries, while the hon. treasurer is Mr. P. Frank.

Dundee Indian Child Welfare Committee

The first committee meeting of the Dundee and District Indian Child Welfare Society was held on Thursday, April 27. The secretary, Mr. V. P. Pillay, read correspondence between the society and the different departments for recognition and registration under the Children's Protection Act 31 of 1937 and under the Charitable Societies Ordinance. The replies received showed a sympathetic feeling. It was decided that a savings bank account should be opened and that the Dundee Indian Child Welfare Society should affiliate to the Durban Indian Child Welfare Society. Mr. Morar announced that arrangements had been made with the local doctors to treat poor cases free on the recommendation of the society. Sister B Gilbert stated that she would be prepared to entertain free maternity cases where the society recommended same.

Transvaal Indian Congress (Pretoria Branch)

A general meeting of the Pretoria branch of the Transvaal Indian Congress was held at the Empire Theatre, Pretoria, on Sunday April 23, for the purpose of electing officials for the next three years. The following was the result of the election:—President: Mr. Shaik Ahmed; vice-presidents: Messrs. Hoosin Hajee Habib, Hajee Moosa Ebrahim, V. A. Nayapa, G. T. Pillay, P. S. Vajee and Omarjee Hajee Moosa; joint hon. secretaries: Messrs. Essop Mohet and Subbiah Nayagar; joint hon. treasurers: Messrs. E. Kanjee Vally and G. M. Kashavjee; auditor: Mr. A. H. Khan. The executive and committee members were left in abeyance for the next meeting as it was felt that all sections of the community should be well represented on these committees.

Nizamia Muslim Society

The third annual general meeting of the Nizamia Muslim Society (Maritzburg), was held on Sunday, April 30. Mr. Shaikh Madar presided and there were a good many members and officials present. The secretarial report was read by Mr. S. E. Kader referring to the good work done by the society during the year. The treasurer's report showed a credit balance of £141 18s. 10. The following officials were elected for the ensuing year:—Patrons: His Highness the Nizam of Hyderabad, G.C.S.I., Sir Syed Raza Ali, C.B.E., Moulana A. R. Ansari, Messrs. A. I. Kajee, D. E. Bhayat, El Haj E. M. Eavat, M. E. Lakhi, Maulana Mahommed Hanieff, Hoosen M. Dadat and C. H. Bhaikh; President: Mr Shaikh Madar, vice-presidents: Messrs. Sayed Shaik Ali, A. Kader, A. G. Shaik, S. Cassoo, Jamaloodeen Ahmed, Sayed Ameer, Mahomed Ali, Shaik Yusof, A. Kader, A. E. Shareiff, Abbas Sayat, Peer Bux, I. Mahommed, Hyder Khan, A. K. I. Bayat, E. R. Hallim, N. Khan, A. Karim Jamaloodeen, M. S. Mall, Ally Khan, M. I. Kajee, S. M. Bulmahia, A. E. Minty, Khan Bahader Haji O. Adam, Shaik Ally, M. E. Khan, S. A. Parak, B. M. Vawda, A. D. Bhayat, M. A. Desai, Hoosen Ahmed and G. H. A. Katherada; secretaries: Messrs S. E. Kader, and A. R. Doonally; treasurer: Mr. Shaik Yusuf; auditor: Mr. Abbas Hajee Mia; committee: Messrs. E. M. Bhamjee, A. Kader, I. E. Desai, S. M. Kader, M. E. Kajee, Hajee Mia, Casim Bayat, I. Hanna, A. H. Sahib and Alam Khan. Messrs. Moulana M. I. Saleem, M. E. Lakhi and M. I. Kajee.

Wedding

The marriage of Miss P. J. Naidoo's matimah, daughter of Mr. and Mrs. P. J. Naidoo of Tinley Manor, and nephew of Mr. A. P. Naidoo of Stanger, to Mr. P. Appiasamy Naidoo, youngest son of Mr. and Mrs. A. Papiah Naidoo, was solemnised on Sunday, April 30, at the residence of the bridegroom's parents at New Germany. Mr. Doraisamy Moodley of Durban officiated the ceremony under Vedic rites. Over 1,000 people were present. The married couple were the recipients of numerous valuable presents.

BHULABHAI DESAI

HIS SPEECHES

Published in book form. Of particular interest to students of Politics, Law, Economics and Commerce.

The Book contains the great leader's lectures on these and other subjects of National interest.

Price: 6s.

Please write to

"INDIAN OPINION"

Phoenix Natal.

ORIGINAL CORRESPONDENCE

Indian War Memorial

To The Editor "INDIAN OPINION"

SIR, I was very much delighted to read a paragraphs in the INDIAN OPINION in the issue of April 28, sent in by Dr. A. M. W. Gabriel, enquiring when the Indian War Memorial would be erected, and what is the intention of the War Memorial Committee and how long the £300 collected for the purpose is to lie stagnate. While congratulating the Doctor, I hope the article will catch the eyes of the people concerned and that an immediate start for the erection of this Memorial be made and that in November this year the Indians will be proud of what their community had done for the country.

If the funds already collected are not sufficient why not make an urgent appeal for a few hundred pounds more. I am sure the Indian community [illegible] to the rescue. Let [illegible] Committee appeal to the [illegible] from £25 rank, and I am sure that a dozen of them will make up the amount required. I would appeal to the officials of the Indian War Memorial Committee to call up a meeting within the next few days. If the officials want to slack why not have them to resign and have the work entrusted in the hands of young men for the completion of this War Memorial.

The European youth of to-day who are between the ages of 21 and 25 do not know what the Indian community has done for the Empire and the sooner this War Memorial is erected the better for the community. Europeans do not know the value of the Indians, and that is why the question of segregation has arisen. Why should the Indians be the victim? They belong to India which forms part and parcel of the British Empire. Responsible Europeans do not use him as a tool when in need. Recently during the crisis there has been talk that Indians should be given military training.

Why [illegible] The European realises [illegible] who can claim [illegible] with rank [illegible] the world's greatest men. I can only say why has communal prejudice with diplomats. I wonder if the Ambulance Association will wave off its [illegible] and agree that [illegible] to be alike in the [illegible] distinction the colour of the Indian and the European is sufficient.—Yours etc.,

X. Y. Z.

India Letter

(From Our Special Correspondent)

Prohibition In Bombay

WRITING in *Harijan* in support of the Bombay Government applying the prohibition law to that city, Mahatma Gandhi says: "The Bombay Government, and especially Dr Gilder, deserve the thanks of the citizens of Bombay, nay, of the whole province, for the courage with which they have approached their task. I know that many Parsis, who depend upon the drink traffic for their living, will be affected. Bombay is the stronghold of the Parsis. Then there are six fashionable citizens, who think they need their spirituous drinks as they need water. I have every hope that they will all rise to the occasion, think of their poor brethren even if they do not appreciate abstinence for themselves, and set an example to all India and make good the claim of Bombay not only to be beautiful, but also the first city in India. Prohibition in Bombay will mean a big fall in revenue. The Finance Minister has to balance his Budget. He has to find money. He has to levy new taxes. Let there be no complaint from those who will have to bear this burden. Dislike of taxes, be they ever so reasonable, is proverbial. I understand that the Finance Minister has met all just objections. Why should those who will have to bear the burden not feel a pride in being given the privilege of contributing to the great experiment? It will be a proud day for Bombay if prohibition is ushered in amid the rejoicings of the whole population. Let it be remembered that this prohibition is not a supersimposition. It is being introduced by Governments that are responsible to the people. It has been a plank in the national programme since 1920. It is coming, therefore, in the fulfilment of the national will, definitely expressed nearly 20 years ago."

Rebuke To The Princes

"The effort to ignore the Congress and Congress workers and to prevent its national influence working in the States is like that of a child who, by the little palm of his right hand, tries to stop an onrushing flood," says Gandhiji in the course of a spirited rejoinder to Sir C. P. Ramaswami Aiyar's challenge to the Indian National Congress to interfere in the Travancore State affairs by supporting the movement for responsible Government in the State. Gandhiji proceeds: "This attempt to stifle the legitimate aspirations of the people of the States merely sows seeds of bitterness between the people on the one hand and the States and their Princes to whom they want to be loyal and, on the other, between the Princes and the Congress which wants to help them if it is allowed to do so. I ask the Princes and their advisers to read the signs of the times and march with them. They may succeed by frightful measures in sending for a time, the freedom movement underground, but they will never be able to crush it altogether. I venture to think also that the Paramount Power will have to shed their nervousness and over cautiousness. If they owe a duty to the Princes, surely they owe an equal duty to their people. The days when the people could be ignored are gone. If the Princes will not listen, let the Paramount Power tell them in plain terms that they may not expect the latter's assistance in suppressing their people. The Paramount Power who drawn Ministers in many provinces from the Congress may not sit still when the neighbouring States heap insults upon the Congress. It is an anomaly that demands quick handling."

Egyptian Delegation's Tribute To Gandhiji

"Not only in Egypt but in the whole world Mahatma Gandhi is regarded as the greatest man of modern times for his patriotism, self-denial and the principle of truth and non-violence. It is not always that a leader like Gandhiji comes to a nation and India should feel a sense of greatest pride in having a leader of his calibre." Thus observed Mahmoud Abul Fateh, one of the members of the Egyptian delegation that recently visited India, in the course of talks to the journalists in Bombay. The occasion was a tea party organised by the All India Journalists' Association, at the *Times of India* Sports Club. Asked about his impression of his tour in India Mr Fateh observed that they were received wherever they went with traditional hospitality. They hoped that their tour in India would go a great way towards bringing the two countries, Egypt and India, into a relation of friendship in future. Questioned about the emancipation of women in Egypt the speaker observed that like India Egyptian women also discarded veil to-day and came to the front rank of the political movement but in one way they differed from their Indian sisters and that was that unlike Indian women they were not inclined to vote. Continuing Mr. Fateh referred to the present political situation in Egypt and narrated at length how the Wafdist Government was dismissed and how the last general election was falsified, as a result of which the Wafd Party got a small minority in the present Egyptian Parliament.

British View On Developing India's Resources

Impressions of Indian business life as seen by a British visitor were given by Mr Cecil Lister, Director of R. A. Lister and Co., Ltd., of Dursley, Gloucestershire, on his return to England after a visit to a number of Indian cities. "While India still depends very largely on Europe and America for its manufactures," he said, "it is coming more and more to develop its own resources. It has a vast railway system; some of its railways are as big as any in the Empire, and it is making its own rolling stock and permanent ways. The Indian to-day believes that he can tackle industry seriously on Western lines, and in many industries he is already doing so. That does not mean that there is not ample scope, even in the new India, for British goods, there is. But the market, if it is to be fruitful, has to be cultivated, and cultivated intensely. India is, of course, primarily an agricultural country, and I wondered many times during my visit whether the Government was not giving too much attention to industry and not enough to the development of agriculture. In many parts of the country irrigation has shown what can be done in increasing the fertility of the land. But there are many vast tracts of territory in which irrigation has still to be begun. As a result of my visit, which I hope to repeat next year, we shall have many Indian visitors to our factories at Dursley and Stafford during the next few months." During his visit Mr. Lister who was accompanied by a technical expert met, in addition to well known Indian firms, representatives of the Ministries of most of the States in India, and of local authorities at the various towns in which he stayed.

TENDERS INVITED

Tenders are invited for the lease of a Refreshment Room, Minerals and Fresh Produce, at 110, Bellair Road, Mayville, commencing about June or July at our option at monthly rental basis for a period of 3 years. Seating capacity of Cinema Hall approximately 1,000. The lowest or highest tender not necessarily accepted. The successful tender will have to pay for the lights and provide for all necessary equipment. Tenders close on May 13, 1939.

MAYVILLE THEATRES (Pty) Ltd.
67 Victoria Street, Durban.

The Sporting World

By "Rambler"

Boxing

SEAMAN CHETTY, who is shortly to make another trip overseas, retained his South African non-European bantamweight boxing title before a crowded house of the Durban City Hall, on Saturday, April 30. His opponent was Battles George, of the Transvaal, against whom he had had a narrow decision some time ago, but in this return match Chetty made no mistakes. Boxing in severely orthodox mood, Chetty held the fight throughout with his straight left hand and was always master of the situation though he found George, who was somewhat unorthodox in his approach to the game, a difficult man to handle at close quarters. None the less, the power of the left hand could not be dismissed and Chetty won well. In the main preliminary, Rod Gengan, the local boxer, met Cecil Jonosky, a hard hitter from the Rand, who is never an easy man to deal with. In the second round Gengan was felled for a count of nine, but from this shock he came back very strongly, fought splendidly with his straight left and won a good decision on points—one of the best fights we have put up for some time. Ebrahim Ally beat Kid Dungoo on points, Ismail Gengan beat Isamood Kid Ally on points, and P. M. Pillay drew with Yonus Veeran.

Mauritius Soccer Tour Confirmed

The [illegible] Indian Football Association at its [illegible] Sunday last ratified the provisional arrangements made by its executive to formally invite a representative team of Indians from Mauritius. On the question of finance, it was agreed to seek the co-operation of the Durban and South Coast Football Associations together with the Durban Indian Sports Ground Association. Soccer in Mauritius is played on sectional lines, there being three distinct bodies, representing the Tamil, Muslim and Hindi communities, and it has been suggested by Natal that these three sections form themselves into one component organisation or act under the direction of a committee drawn from the three bodies to select the best available talent to tour South Africa. All the affiliated units of Natal have agreed to stage matches in their respective areas and an itinerary will shortly be drawn for submission to Mauritius.

Sunday Soccer

Thrilling soccer was witnessed by a large crowd at Currie's Fountain on Sunday last, when the Durban Sunday League opened its season. Swifts, the league champions of last year, had to struggle hard for supremacy against the newcomers, Sons of India, in a game brimful of interest but hung on to their slender lead of two goals to one up to the final whistle. In the other match Silverton asserted their superiority over Clare Estate, whom they beat by four goals to one.

Maritzburg District Indian Football Association

The annual general meeting of the Maritzburg District Indian Football Association took place recently, at which the following officials were elected:—Patron: Mr. F. J. Lewis; presidents: Mr. R. P. Naidoo; vice-presidents: Messrs. V. P. Christian, B. Sewpaul, R. Rugwandeo, R. Ramchuran, S. G. Naidoo and R. Krishnasamy; hon. secretary and treasurer: Mr. J. Anthony; board of inquiry: Messrs. R. P. Naidoo, V. P. Christian, R. Rugwandeo, I. A. Hafejee and R. Manickum; selection committee [illegible] officials: Messrs. R. P. Naidoo, R. Manickum and V. Arumugum; selection committee [illegible]; delegates to Natal Indian Football Association: Messrs. R. P. Naidoo, R. Ramchuran, R. Manickum and J. Anthony; delegates to the Maritzburg Indian Sports Grounds Association: Messrs. R. P. Naidoo, B. Sewpaul and R. Rugwandeo.

Natal Indian Lawn Tennis Association

The first tennis match for Mantock's Memorial Cup [illegible] was played between the Moonlighters and Spes Bona Tennis Clubs on Sunday, April 23 at the Moonlighters' court, Sydenham, and resulted in a win for the Moonlighters by 7 matches to 1. The Moonlighters declared and [illegible] the remaining three matches in favour of Spes Bona.

Pinetown And Suburban Indian Schools Sports Association

The fifth annual general meeting of the Pinetown and Suburban Indian Schools Sports Association was held at the Roosfontein School, and the following schools were represented: Pinetown, Roosfontein, Malvern, Alencon and St. Thomas's. The following officials were elected:—President: Mr. K. R. Nair; hon. secretary: Mr. N. M. Chetty; hon. treasurer: Mr. G. V. Govender; hon. auditor: Mr. S. O. Narayanlu; hon. record clerk: Mr. L. M. Pathi.

Northern Transvaal Indian Cricket Association

We have received several letters repudiating Mr. R. Varatharajaloo's assertion that a motion of no confidence in the president of the association was not passed. We publish below only one of them, by Mr. I. Ramalan, who writes:—"As the hon. record clerk of the Northern Transvaal Indian Cricket Association, I am surprised to read the article inserted by Mr. R. Varatharajaloo (hon. secretary N.T.I.C.A.) that the motion of no confidence passed on the president of the Association, Mr. Sooboo, is incorrect. Mr. Varatharajaloo, who was very strong to see the motion passed, convened a special general meeting for the purpose and failed to attend it without reason. I, in my capacity as the hon. record clerk, was present in that meeting and the motion passed is quite correct."

Mr. Varatharajaloo's note appeared in our issue of April 21 under the heading "Correction."

[Note—This controversy is now closed. Ed.]

—oOo—

Mr. Kallenbach Returns To The Union

Mr. H. Kallenbach who recently went on a visit to India with a view to spending some time with Mahatma Gandhi returned to Durban last Sunday by the *Durham Castle*. While in India Mr. Kallenbach attended the Tripuri Congress and was in Delhi with Mahatma Gandhi.

[illegible]

Send your fruit and other produce to
P. J. KOEN Market Agent,
Box 542, Pretoria.
Rubber Stamps and Labels free.

Piano Lessons

A respectable Indian lady is willing to give Piano lessons to Indian children in Durban, Reasonable fees. Perfect results guaranteed. Write to 'Piano Lessons,' c/o INDIAN OPINION, Phoenix, Natal.

DRIVING TAUGHT BY EXPERT EUROPEAN
Instruction on Dual Control Cars
Lessons will be given until licence is passed. Moderate charges.
Apply:
P. O. Box 2139 or
44, Southern Life Bldg.,
Smith St., Durban.

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન

ભારતના અભિપ્રાયના હકને
અને ન્યાયનો બચાવ કરવાને

પુસ્તક ૨૯ મું. ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૫ મે ૧૯૩૯ નં. ૧૮

આગળ આવતા મુશ્કેલીના દિવસો

છેલ્લા બાર દિવસના સીમલા અને પેરિસ તરફના દોરી કોગને ગંભીર ચિંતા અને નિરાશા ઉપજાવનારા અખબાર આપ્યા છે. સીમલાથી ખાસ કરવામાં આવ્યું છે કે "મુસ્લીમના હોદ્દેદારોના વલણમાં ફેરફારના અણસારાના સંબંધમાં જે ફકરાની સાર્વત્રિકપણે મુસ્લીમ લીગ તરફથી મુસ્લીમ લીગ અને મુસ્લીમ સરકારો વચ્ચે થયેલી મસલતોના પરિણામે સાદિક રેજા પ્રાન્તમાં સ્થપાયા કરવામાં આવી છે" એમ એવું પણ જણાવવામાં આવે છે કે "રાજકોટના ગરબડપ્રકરણનું કોઈ પણ સમાધાન મારો તેમાં હોદ્દેદાર બાબતમાં ગણવામાં નહિ આવે."

પણ ફકરાની ભેજાગેપ એ છે કે જે સમાચાર પત્ર દ્વારા મુસ્લીમ પક્ષનો વિરોધ દૂર થયો તે પત્રમાં હોદ્દેદારોથી વસી કે રાષ્ટ્રપતિ ગોકલજીની માલીકા ફેરવાઈ નહિ શકાય.

સીમલાથી ઉપરનું ખાસ થયું તેજ વખતે સમાચાર કેપટાઉનથી પણ આવ્યું કે "બુકર પ્રધાન ના સ્ટટ્સ્ટ્રે આમની સભામાં ડૉક્ટર માં એમ્બાસેડરોના તેમજ પત્રકારપર વધુ પ્રતિબંધો મુકવાને બીલ લાવવાની રજા માગી છે."

૧૫ દિવસ વાળું સર્વીસ્ટ્રીટ બીલ મુકવા કેવામાં નથી આવ્યું પરંતુ સામ મુસ્લીમ રાખવામાં આવ્યું છે એ જોતાં રાઉંડ ટેબલ કોન્ફરન્સની સુચના કબુલતની કેમ ગણવામાં આવી છે એ અણસારા સમજવામાં નથી આવતું રાઉન્ડ ટેબલ કોન્ફરન્સ ભરવાનો વખત જો પ્રથી મળ્યો હોય તો અમારા માન મુજબ તો બજબૂર બીલ લાવવામાં આવે તે પરિસ્થિતિ પાકેલો ગણાય નહિ કે સાધલ યાદ ચુકવા પછી.

પરંતુ ખરી વસ્તુસ્થિતિ અમને તો એ લાગે છે કે રાઉંડ ટેબલ કોન્ફરન્સની સુચના કબુલતની નથી પણ યુનીયન સરકારે એવી ચલાવ્યુ ઘોષિણા છે કે જે રાઉંડ ટેબલ કોન્ફરન્સ ભરવાની શક્યતાઓપરજ પાણી ફેરવનારી છે. યુનીયન સરકારે દૌદુરતાનની સરકારને કે પ્રજાને ગમે યા ન ગમે અને કેપટાઉનના કરારનો છડેચોક ભંગ થતો હોય યા નહિ તો પણ સેગ્રેગેશનનો કાયદો માયાનો દૃઢ નિશ્ચય કરેલો જણાય છે. તેણે યુનીયન ના વસતા બે લાખ દૌદીઓના જ અવાજના નહિ પરંતુ ચાળીસ કરોડની નહાર મજતની લાગણીઓને તરછોડવાનો નિશ્ચય કરી છે. આથી યુનીયન સરકારે સેગ્રેગેશન ના એક બીજા હપ્તા ઓરમાણ ચડાવ રહ્યું છે તેટલામાં ટ્રાંસવાયના દૌદીઓને લાગુ પડનારું બીજું એક બીજ દૌદી લોગના મજબ વિરોધની પરવા કર્યા વગર પાર્લામેન્ટમાં રાખવા પુ છે એ બીજા હપ્તા તયાર પણ નથી તે પહેલાં તો તેનું પહેલું વાંચન પણ થઈ ગયું જાણે આ બીલોએ મંજુર રહી છે તે વખતે વાતાવરણ બાંધનમાંથી પસાર થઈ રહ્યું છે, અને તેમ બતા બીજની નકલ હજુ જોવાને તે માટુ પડવાનું છે તેઓના હાથમાં પણ નથી પહોંચ્યું.

આ આ પ્રેસ એસોસીએશનની આજની ખબરોમાંથી ગ ત ૧૦ દિવસના એક મંદેશો દક્ષિણ આફ્રિકામાં પ્રસિદ્ધ થયો છે તેમાં જણાવવામાં આવ્યું છે કે:

"એસોસીએશન (કોંગ્રેસ) ઇન્ડિયન ઓફ કરીઝ બીલ, જે આજે પ્રસિદ્ધ થયું છે, તે એશીયાટીકોને અમલ કે વેપારનો અંકુશ એશીયાટીકોના હાથમાં દેવા તેના વેપારને માટે, મુકળી પ્રધાનની આજ્ઞા પરવાનગી સિવાય, વેપાર કરવાના પરવાના મટનું કાર્યવાહક અધિકારી કે એક વેપારને નવા સ્થળમાં ફેરબદલ કરવાની બાબતે કરવાને છે. આ બીલ સામ ક્રાંસિયાકનેજ માત્ર પડે છે.

તા. ૬ ઠે, ૧૯૩૨ થી તે અમલમાં મુકાશે અને બે વરસ સુધી અમલમાં રહેશે.

રીફ્યુજના કીપરોમાં કબીલને બસાવવા કરેલા ઠરાવોમાંના કોનેરી કાયદાઓથી ઓફરેન્સલોની મુક્તને બીજા બે વર્ષને માટે વધારે છે.

નવ એપ્રીલ તા. ૬૦ મીના કે જમીનમાં કબજો લેવો કે એશીયાટીકો વસવાટ નહિ કરતા હોય તે જમીન પ્રધાનની પરવાનગી સિવાય એશીયાટીકોને ભાડે આપવાની અથવા તેમાં એશીયાટીકને વસવાટ કરવાની બીજી બધી બંધી પડે છે.

હયાત એશીયાટીક હકદારોના અધિકારોને આ કાયદો હાનિ નહિ પહોંચે.

આ બીલથી કંઈ કરતું પણ થયું હોય તો યુનીયન અને દૌદ વચ્ચે રાઉંડ ટેબલ કોન્ફરન્સ ભરવાની આશાઓને અવશ્ય ખિલ ખિલ કરી નાખે છે. યુનીયન સરકારને જો દુરમનીજ નાંહ કરવી હોત અને દૌદ સાથે મસલતને માટે દ્વાર બંધ રાખવાની ઇચ્છા હોત તો આ બીલદ્વારા દીપાગ કમીશન તરફથી બતાવવા પ્રમાણેના હકોમાંના સામેરી કાપવામાંથી અપવાદ ઓફરેન્સપ્રધાનો, કે જેની મુદત, એમીલ તા. ૩૦ીએ પુરી થઈ છે, તેને લંબાવવાના તેના પ્રસ્તાવ વાજબીપણું આગે સમજી શકત. પરંતુ બીલની અસર એ કરતા પણ્ણીજ પધારે માલ પ છે તેનાં એવાજ નિર્બુધ ઠરાવ આવી શકાય છે કે રાઉંડ ટેબલ કોન્ફરન્સને માટે યુનીયન સરકારે દ્વારને તાળા મારી દીધેલા છે અને દક્ષિણ આફ્રિકાના દૌદીઓના તરફ પોતાની કબજામાં આવે તેમ જતાં ા ા તેમાં દૌદુરતાનની દખલગીરી બાંસ કરવાનો તેણે ઇન્કાર કરેલો છે.

આપણે આપણા દક્ષિણ આફ્રિકાના દૌદીઓએ જાહેર કરેલા મંતવ્યોના સંપૂર્ણપણે સમજવાની કદર છે.

આપણે માટે બધા માર્ગો ખુલા છે (૧) આપણી ઉપર નાબવામાં આવતા સમવા સામે માની લડી જવા, (૨) તેની સામનો કરવો, આપણા ૧૭ વર્ષોના પોતાના બાંધી સ્વદેશ રવાના થવું.

આ સીવાય બીજો માર્ગ બધાયો તો ન બાબ રાખવા કેવો મોટા ભાગના દૌદીઓ આ દેશના જન્મેલા અને ઉછરેલા છે. આ મુલીના તેઓ સેનાની છે આ આ દેશ સિવાય બીજું એક વતન તેઓ જાણતા નથી.

પદેશો માર્ગ સહેલો છે પરંતુ તેઓ એ માર્ગ કે તેઓની મનુષ્યો તરીકેનું માન નજર મેળવવા સક્રમ. તેઓની ઉપર ખુલ્લી કાયદાઓનો અમલ કરનારઓનો પણ તેઓનો તાબેદાર ન માટે તેઓ પ્રત્યે માન નહિ ઉપજે. બધાને તેઓના પ્રત્યે ઓછો તિરસ્કાર ઉપજશે કે નાનાના કરતા તેઓના નબેલાઓના કબજાવરો પ્રત્યે તેઓ વધારે માન ધરાવશે.

આપે રહ્યો માત્ર બીજો માર્ગ આપે તે એકજ વિચારવા જેવો છે. એ માર્ગ આપણી ઉપર નાબવામાં આવતા અપમાનોનો સામનો કરવો એ. એ માર્ગ કેવળ આપણે પુરુષનોર ઉર રાખવો જોઇએ, નૈતીજ ઇશ્વરબળપર આધાર રાખવો જોઇએ અને મનુષ્યનો ડર છોડવો જોઇએ. જે એ કરી શકયો છે તે પોતાની ઉપર ગમે તેટલો સીતમ ગુજારવામાં આવે તથી નિર્ભેય રહે છે.

યુનીયન સરકારે એક અતિ અપવિત્ર કૃત્ય કરવાનું જોખમ ખેડયું છે. યુનીયનના દૌદીઓ, કે જેમની, આ દેશના સર્વોચ્ચ રાજનીતીજ્ઞોએ ફરી ફરીને તાજી પરિસ્થિતિ જેવા પ્રસંગોએ, તેઓ એક અપદાને પક્ષાદાર રહેનારી અને શાંત કોમ હોવાની તારીફ કરેલી છે, અને જેમની

વિરુદ્ધ, દીર્ઘ પ્રશ્નની તપાસ ચલાવવાને બદલે હાલમાં સૂબો નીમાયેલાં અનેક કમીશનોમાંના એકની પણ કરીને કોણ કાઢી શકાયો નથી, તેમાં ખરેખર આ કરતાં વધારે સારી વર્તણૂકને લાયક સમાજ મેજલા હતા. આવા કુલનો, દોરીઓ તેમને સામેનો કરતાં ચૂકશે તો પણ, તેના કરનારાઓની સામે ઉલ્લાપાત થયા વિના નહિ રહે, કેમકે તરછોડાયેલા અને જુલમ નીચે કચડાયેલા લોકો કોઇક વખતે તો બાંધી શકિત પામશેજ કે જે બધુ ધૂળધાણી કરી દેશે.

પરંતુ અમે આશા રાખીએ છીએ કે દીંડાઓએ સરકારનાં આ કૃત્યનો સણગનો કરવાનો નિશ્ચય કર્યો છે, અને તેઓ તેમ કરતાં છતાં સિદ્ધ કરી દેશે કે તેઓ આજ સુધી રહ્યા છે તેટલાને તેટલાજ બળવાને વફાદાર છે, કેમકે તેઓ બળવાને ના કે તાબે નહિ થાય પરંતુ તેના પ્રદર્શનો કરવેલી સજાને શાંતિથી આવકારી લેશે. એમ સમાચાર છે, કે જે દક્ષિણ આફ્રિકાના દીંડીઓને માટે નવુ સજા નથી, અને તેમા તેઓને હાલ સરકાર તેમજ હિંદની સમસ્ત પ્રજાનોજ સાથ પરંતુ દાખરેલાં જુલમોના સાથ મળશે.

હવે કે આ પ્રશ્ન આજે માત્ર ટ્રાંસવાલના દીંડી વાસીઓનજ બાકી પહનારો છે, છતાં કેટલાક અન્ય ભાગો તેના તરફ રીપીંગના નહિ બતાવ્યા કારે તેઓએ યાદ કરાવ્યા છે કે બીજા એક બીજા સમસ્ત યુનીયનને બાકી પકનારું તૈયાર પડયુજ છે અને આ બીજા બળવાના ભાગી કેટલું છે તેનો કયાસ કાઢવાને છે. કયેને તેમાં આપણે પછાત પડીએ.

આપણા બધાના પ્રમાણે મેજેસ્ટી ઓફ કેપ્યુટેશન સરકારને એક ફેંસલાની અરજી ગુજરાત કેબાલિન કોઢી મયું છે. તેઓએ ના ખોટું નહિ જોઇએ કે હિંદુસ્તાનની સરકારે જાહેર કરેલું છે કે સેજેસ્ટેશનના ધોરણે સવાલનો જે કંઇ પણ નિર્ણય કરવામાં આવશે તેમાં પોતે બાધીદાર નહિ બને. વળી તેઓએ એ પણ નહિ ભૂલવુ જોઇએ કે આ પ્રશ્ન થોડા એક દીંડીઓ કોલોના સાલેર સંડોવાયેલા છે તેવાનોજ નથી તેમ આ દેશમાં વસતા બે લાખ દીંડીઓનો પણ નથી પરંતુ સમસ્ત હિંદુસ્તાનની આબરૂનો છે. તેથી તેઓથી કોઇ પણ જાતનું અપમાન ન્યારેલું સમાધાન નજ થઇ શકે.

અંતમાં અમે યુનીયન સરકારને નમ્રભાવે યાદગી આપવા પ્રયત્નીએ છીએ કે તેના માર્ગમાં રહેલી મુશ્કેલીઓ વિષે અમે બાલાત નથી. અમે એ પણ સંપૂર્ણપણે જાણીએ છીએ કે પગલા પગલાં તેની સામે રહેલા મજબુત વિરોધી પક્ષને લીધે તેને પોતાના અનિચ્છા છતાં પણ જોવાની ફરજ પડે છે. તેમાં અમે તેની તરફ માત્ર ડિસ્કોર્ડ ધરાવી શકીએ. મતા અભ્યાયો ને ભગે રહ્યા ન શકીએ. વિશેષમાં અમે તેને એ પણ યાદ આપવા ઇચ્છીએ છીએ કે અમારી ભાષામાં કદાચ કડકાઇ ભરેલુ પકતી હોય તો તેમાં પણકી આપવાનો જરા પણ આશય નથી રહ્યો. એ કડક ભાષા અમારી કોમની જખમાયેલી લાગણીઓની તીવ્ર વેદના માત્ર પ્રદર્શીત કરે છે. ઉપર આપણને સન્માને કોરે.

સંઘની હીલચાલ

નાટાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસ અને કોલોનીયલ બોર્ન એન્ડ સેટલ્ડ ઇન્ડિયન એસોસીએશન કે જે બે રાજદ્વારી સંસ્થાઓ છેલ્લાં બોડાંક વર્ષ થયાં જુદી જુદી કામ કરી રહી છે તેનું જોડાણ કરી દક્ષ નાટાલના દીંદીઓમાં સંઘ કરવાની દિશાએ ખાસી કવાયત પ્રવર્તી રહી છે. અને કોરખાઓની કમીટીઓની પાસ જનરલ મીટીંગો એ દિવસે બોલાવવામાં આવી હતી જેમાં પુરી હાજરી થઇ હતી. અને મીટીંગોમાં લગભગ પંચાણ લોકો હતા અને ચાર ક્લાક સુધી ચર્ચા ચાલ્યા બાદ નીચેના ઠરાવ પસાર થયા હતા. બન્ને મીટીંગોમાં એકજ વ્યક્તિએ વિરુદ્ધ મત દર્શાવ્યો હતો.

(૧) "ઇન્ડિયન બીલ સામે દીંદી કોમના પંચોર અસંતોષ પડી ગયો છે જેને પરિણામે નાટાલના—નાટાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસ અને કોલોનીયલ બોર્ન એન્ડ સેટલ્ડ ઇન્ડિયન એસોસીએશન એ બે રાજદ્વારી સંસ્થાઓ કાયમ કરાવી રહી છે.

(૨) [illegible] સર રેજા બાબી અને મી. પા. [illegible] કરવાના તેઓનું આગમન થવાની સાદેજ સંઘ કરાવવાનો પ્રયત્ન કર્યો હતો અને કુંક મુદતપર યુનીયનની મુલાકાતે આવેલા સર એસ. રાધાકૃષ્ણને પણ દીંદી કોમને એકત્ર થવાની સલાહ કરી હતી.

(૩) દીંદી વર્ગ સ્વભાવ રીતે એમ વિચારે છે કે સંઘોને સ્વૈચ્છામંજ આ દેશમાં તેઓનો ઉદ્ધાર રહેલો છે, અને દીંદીઓ આજે જે અનિચ્છિત અને બદલાતી જતી પરિસ્થિતિમાં વસી રહ્યા છે તે જોતાં સદ્યના મત ભેદોનું સમાધાન કરી રહ્યાની અધ્યક્ષ રહ્યપાય અને એકજ રાજદ્વારી સંસ્થા તરફથી સમસ્ત કોમનો સંયુક્ત અવાજ કરવામા આવે એ અત્યાવશ્યક છે.

(૪) આ જેતુથી નાટાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસ (ડરબનના ડેલિગેટોસ') નો અને કોલોનીયલ બોર્ન એન્ડ સેટલ્ડ ઇન્ડિયન એસોસીએશન (ડરબનના ડેલિગેટોસ') ની કમીટી તરફથી એવો ઠરાવ કરવામાં આવે છે કે દીંદી કોમમાં સંઘ આણવાના એક માત્ર અને સારામાં સારા માર્ગ તરીકે આ બન્ને રાજદ્વારી સંસ્થાઓએ એક થઇ જવું અને એ બોડાયેલી સંસ્થાનાં નામની પસંદગી કરવાનુ મહાત્મા ગાંધીજીને સોંપવું. પ્રત્યેક સંસ્થાએ પોતાની ઇચ્છામાં આવે એ નામ તેના કારણો સાથે જણાવવા જેમાંથી મહાત્મા ગાંધીજીએ એક નામ પસંદ કરવું અથવા તો તે સિવાયનું કોઇ પણ અન્ય નામ તેઓને ત્રણે તે તેઓએ ઠરાવવું અને તેઓનો જે નીર્ણય આવે તે ઉપરના નિર્ણય તરીકે સ્વિકારવો.

બન્ને સંસ્થાઓની આમ જનરલ મીટીંગ ઉપલા ઠરાવને મંજુર કરાવવા બોલાવી. મેમેસની કમીટી મીટીંગમા બધાએ સભ્યોએ આ ઠરાવ સાથે કેટલા અંશે ઠરાવ કર્યા છે.

એજન્ટ-જનરલના આશિર્વાદ

હાલના એજન્ટ-જનરલ મા. બી રાયરાને કોલોનીયલ બોર્ન એન્ડ સેટલ્ડ ઇન્ડિયન એસોસીએશનના પ્રમુખ મી. એ. કાસ્ટેલ્વર પર નીચે પ્રમાણેનો તારનો સંદેશો મોકલ્યો હતો જે મીટીંગ સમક્ષ વાંચી સંભળાવવામા આવ્યો હતો. ઓનરેબ્ર બનસ્લજનો સંદેશો કોંગ્રેસપર પણ મોકલવામાં આવ્યા હતો:

"આવતી કાલની મીટીંગના હાજર રહનારાઓને આ સંદેશો પહોંચાડવા કૃપા કરશો. [illegible] ની કોમની તાજેતરીમાં આ ખંડિત કોલોનીના સમયે ભૂતકાળને ભૂલી જવા, અંગત લાગણીઓને બાજુએ મૂકી દેવા અને સમસ્ત દીંદી કોમના બાકિને ક્ષેમકુશળ લાવનારા બાબતો સામનો કરવાને એકત્ર થઇ સંયુક્ત પ્રયત્ન કરવાને હું તમને અને કોલોનીયલ બોર્ન એસોસીએશનના અન્ય સભ્યોને ગંભીરપણે વિનંતિ કરું [illegible] તમે ભૂતકાળમાં દીંદી કોમની નિસ્વાર્થપણે સેવા બજાવેલી છે અને ભવિષ્યમાં આ પવિત્ર કાર્યમાં તમારા સાધનોનો પ્રજાની સામ મેળવવાને [illegible] ખુબ નિરર્થકતા, દીંગત અને કષાપક્ષથી નમાઇ કાર્ય પાર પડે."

યુનીયન સરકારના સંરક્ષકપુના પગલાં

યુનીયન સરકાર તરફથી ગયા મંગળવારે એ નીચેના બહાર પાડવામાં આવ્યુ છે જેમાં જણાવવામાં આવ્યું [illegible] કે યુનીયનનું સંરક્ષણ બાદ યુનીયનને કદાચ યુદ્ધમાં સંડોવાવું પડે તો બીજાના બચાવને માટે એક રાષ્ટ્રિય દળ ઉભું કરવાને ગઠવણીઓનું એક રજીસ્ટર તૈયાર કરનાર છે, જેની સરુઆત મે તા. [illegible] માંથી કરવામાં આવશે. તેમાં કોણ કોણ રજીસ્ટર થવા લાયક છે સમજાવવામાં આવ્યું છે.

રંગીન સૈનિકોને સેવામાં નહિ આવે

ટ્રાંસવાલ આદિકાના રંગીન લોકો જેઓમાં દીંદીઓનો પણ સમાવેશ થાય છે તેઓએ સંરક્ષણ ખાતાંના મંત્રી મી. પાયરોનો આભાર માનવો પડે છે કે તેમણે તેમની એસોસીએશનની તીનો સરકારી સેવા કરનારરુઆના સંબંધમાં પણ ધારા પાડી છે. સંરક્ષણને બાદના અંદાજ પર પાર્લામેન્ટમાં ચર્ચા કરમાણ તેમણે નીચે પ્રમાણે જણાવ્યુ હતું:

"રંગીન લોકોને, સ્વયંસેવકો (વોલન્ટીયરો) તરીકે પણ, કોઇ પણ સંજોગોમાં ગોરાથી સજજ કરવાની સરકારની બરાબે ખુબજ જોર નહિ પરંતુ હું માની લઉ છું કે આપાતના સમયે રંગીન વસ્તી પોતાનો ભાગ બજાવવા ને તો તૈયાર થશેજ અને ટ્રેસ્કરીઓ (ટ્રાન્સપોર્ટ) ના જેવા ક્ષેત્રોમાં તેઓને રોકવા ઉપયોગી થઇ પડશે."

આ સંજોગોમાં દીંદી ભાઈઓએ પણ બંધારણ પરાણે સુધારવા જવાની અમે જરાયે જરૂર જોતા નથી. આફ્રિકાની દરેક વસ્તીને દીંદીઓ આ દેશના નાગરીકો તરીકે, તેઓને તેવા ગણવા કે સ્વિકારવામાં આવતા હોય યા ન હોય તો પણ, પોતાની સુરત વફાદારી બતાવવામાં મુકવા નથી. બોઅર લડાઇ, તેઓ રીબેલીયન અને છેલ્લાં મહાન વીગ્રહની તલવારીમ તેની આપણે સાબીતી પુરે છે. ન કરે નારાયણ અને જો મુસીબતના ઉપર એવો આફત ફરીથી આવી પડે તો આગાઉ આપી છે કે દિંદી કોમ પોતાની સુરત વફાદારી ફરીથી બતાવ કરવામાં પાછળ નહીજ પડે. પરંતુ દિંદી ભાઇઓ વાસે અમે તો કરે પણ તેઓએ પોતાનું અંતઃકરણ તો મુગાની નહીં જ કેમ પર આપણા મત પ્રમાણે આજે તો સમજણ નહિ નાદીઓએ આ દેશપર જો મુદ્દત આવી ચડે તો તેઓએ મુનરેજમાં આગેલ થવું કે કેમ તેનો ગંભીરપણે વીચાર કરવાની જરૂર છે. તેમ છતાં એવા પ્રસંગે એક સેવા તો કોમ પગર સંમત્રે કરી શકે છે અને તે બતાવેલાઓની સારવારની. આ સેવા કોમ્યુનીટીની ઉત્તમ પ્રકારની બાતુપીત સેવા છે અને તેની સામે કોઇને પણ અપવાદ લેવાનું કારણ ન હોઇ શકે. અમે ધારીએ છીએ કે દિંદી ભાઇઓ સમય આવે સારે બતકાળમાં તેઓ કરી ચુકયા છે તેમ આ સેવામાં સામેલ થવાની પોતાની ઇચ્છા દર્શાવી શકે છે.

જોહાનીસબર્ગમાં સેગ્રેગેશનની નીતી

તા. ૨૫ મીની રાતના જોહાનીસબર્ગ સીટી કાઉન્સીલમાં મી. સેપાસ્ટને જણાવ્યું હતું કે રેઇટ પેયર્સ પાર્ટી માંને પ્રબલીક હેલ્થ કમીટી વેસ્ટર્ન એરીયા અને સેગ્રેગેશનની બાબતમાં ઝોનો નીની અમલમાં કરવા માંગે છે કે, મોહામા ટાઉન, માર્શનડેલ, કેરોલીનટન, ન્યુકમેર, કમેરમોન્ટનો એક ભાગ અને ગલાસ લોકેશન એટલી જગ્યા એશીયાટીક અને રંગીનોને માટેની બાબર ગણીના પ્રમાણ વર્ષ સુધીની જરૂરીયાતો પૂરી પાડી શકશે. એ જગ્યાઓને રેસ્ટેની પણ સમવડે કરી આપવામાં આવશે કે જેથી તેઓને ટ્રામ અને બસનો ઉપયોગ ન કરવો પડે.

હિંદલ્સનો સદેશો.

ઘર દીંદારે સાહેબ વેસ્ટ આફ્રિકાના બનીને તે મોકલેલો નીચેનો સદેશો સાર્વજનીક દીનનો હોઇ તેનો અમે આદિ નીચે લઇએ છીએ :

"નબ્બી શકરાજો, આંગળ ઝેરસેસ, અને (બરોબરી મતોને બાજીઓ મુકી દેતો અને યુરોપ સંપના સામ્રાજ્ય હેઠળ એકત્ર થઇ રહેલો."

એશીયાટીક વિરૂદ્ધની ચળવળની પાછળ

આ સવાલની બાબત એક બીજી બાબત છે જેની આપણે અવગણના નહિ કરી શકીએ. આપણે આપ માનવાની ખુબ કરીએ બીજો કે આપણે દક્ષિણ આફ્રિકામા રહેલા બાન આદી કોમ દીંદીઓની સાથેજ કોમ તેમાનું છે. પરંતુ હકીકતમાં આપણે ચાર્યાય કરવાની દીંદી પ્રજાના એક ભાગની સાથે કાયમ તૈયારી છે. આપણે દીંદીનો એક "કુલી" તરીકે વિચાર કરીએ છીએ આપણે ખુલી જબાએ છીએ : દીંદુસ્તાન એક એવો દેશ છે કે જે એક મહાન સંસ્કૃતીનો વારસો ધરાવે છે અને જે વિદ્વાન અને સાહિત્યમાં મહાન જગપ્રસિદ્ધ વ્યક્તિઓને પેદા કરી રહ્યો .. આધુનીક તત્વજ્ઞાનમા એક મહાન વ્યક્તિ મત્મા રાજાધ્યક્ષોના મુલીયનમાં આત્મામનથી કરામ આ વસ્તુ આપણાવારાના કેટલાકને કરી ગઇ હશે.

મુલીયનમાં મુસ્લીમ અને દીંદી વસ્તીના સાંસ્કૃતિના સવાલનો નીકાલ લાવવાના આપણા પ્રયત્નોમાં જુનકાળમા અનેક વખત મુલીયનની અમલવાના કરતાં પણ બહોળા તત્વો આપણી સામે ખડા થયેલા જ. રંગભેદ અને સાંપ્રદાય વચ્ચે તફાવત ઘણ ત્યારે પણ તેમ બન્યું હતું. આજના કેટલાક મહાન દીંદી—આધુનીક જમાનાના એક મહાન આત્મવાદિમાંના—એ દક્ષિણ આફ્રિકાના દીંદીઓને માટે પણ વર્ષોપર સખત ઝઝારો હતી અને અનાયાસે તેમ કરતાં સલામતીનું શસ્ત્ર પકડયું હતું કે જે પાછળથી ખુબ દીંદુસ્તાનમાં અસરકારક રીતે વપરાઇ રહ્યું છે.

આખરે ગાંધીજી અને રંગભેદ વચ્ચે સમાધાન થયું બાદ એક બીજા વચ્ચે પત્રવ્યવહાર થયા બાદ ગાંધીજી દક્ષિણ આફ્રિકા પાછા ફર્યા. એ સમાધાનના મોકલ્સ આપણે ઘણે કંઇક તફાવત ઉભો થયો છે; પરંતુ સામાન્ય વલણ સદાય સ્પષ્ટ છે. દક્ષિણ આફ્રિકામાં વસતા એશીયા-

"હારમ" માં મી. કે. એચ. ડીકેયર
ના લેખનો અનુવાદ

ભતાંકથી આપ

રોક વસાહતીઓને સાધક કરવાના નહોતા, કાં કે અમુક બાબ કારતોથી તેનો પ્રતિબંધ મુકવાનો નહોતો. પરંતુ બીજા તરફથી જે એશીયાટીકો મુલીયનમાં વસી રહ્યા હતા તેઓ ના સ્થિતિ સુધારવાની હતી આને તેઓએ મેળવેલા હકોને માન આપવાનું હતું.

૧૯૨૪ ના રંગભેદ સરકાર તરફથી દાખલ કરવામા આવેલું ભાષા એકીરાખ બીલ અને તેને બીજે વર્ષ પેકટ સરકાર તરફથી કાયદા કરવામા આવેલું તેજીત બાલ એ બન્ને બીલોની તેમ ચોકકસ રાજકાય સબજાવ્યા સિવાય સેગ્રેગેશન સ્થાપવાનીજ હતી (આપણા રાજદારીઓની એવા શોચનીય માન્યતા જણાય છે કે પોતાની અકલીકર નીતીઓ પણ, માને મા નહિ કહેનાં આપની પણ કહીને, તેઓ સ્વિકારાવી શકે.) આ બીલો ચોકસ રંગદ્વેષ— માંથી સમાધાનના બાપનો ભાંગ કરનારા હતાં. અને કરીયા તેને કરીબાબને દક્ષીણ આફ્રિકાને સ્થાપીત દીંદી કોમના વિરોધ કરતાં[illegible]વધારે અસરકારક વીરોધનો સામનો કરવો પડયો. દીંદ સરકાર વચ્ચે પડી અને પરદેશી વાઘિન્ટ ટ્રેપણ કોનફરન્સ મળી.

તેના પરિણામે મુલીયન સરકારે સેગ્રેગેશનનો કાયદો પડતો મુકયો એટલુજ નાહ પરંતુ પોતાની સ્થાયી વસ્તીના દરેક વર્ગનો તેઓની સંપૂર્ણ શક્તિ અને તકો અનુસાર ઉન્નતિ કરવાના આગી બાત સ્વીકાર કરવા અને સ્વપણ રાકમ પગલાં લેવાની દરેક સુધરેલી સરકારની ફરજ છે" એ સીદ્ધાંતમાં પોતા નો સ્પષ્ટ વિસ્વાસ અને અમલીકરણ દર્શાવ્યા અને "કેળવણી અને અન્ય સગવડોના સંબંધમા દીંદીઓની વણીજ ગોરી પ્રજા જે આ દેશની સ્થાયી વસ્તીના એક અગત્ય ભાગ રૂપે તેને પ્રજાના અન્ય વર્ગોની પાછળ પડવાના દેવા નહીં જોઇએ" એ મતની સ્વિકાર કર્યો. એ ઠરાવોને અમે ૧૯ સંજોગોમાં ના પાડી તે સંજોગો પણ આપણે ખુશી જાહેર નહીં જોઇએ.

એ વખતની મુલીયન સરકારે—કે. સ્મટસે તેના તેના તરીકે—એ જાહેરાત કરવાનું શા સારૂ કબુલ્યું? દીંદીનો કેમ પણ મજબુત હતો તેને તો નાંદ:દીંદ સરકારના પ્રતીનીધીઓ એ તે પણજ મજબુત રીતે રજુ કર્યો તેને લીધે નહિ. પરંતુ તેની અંદર રહેલો સીદ્ધાંત દક્ષીણ આફ્રિકાના બીજાય દીતનો દરો સિદ્ધ માનવામાં આવ્યું હતું તેને લીધે. એ સીદ્ધાંત બધોજ સાદો છે પરંતુ આપણે હમેશાં તેને ખુલી જબાએ કીએ, અને હમેશાં આપણને તે કબાવવો પડે છે.

એ સીદ્ધાંત તે એજ છે કે એક સાભ્યની મજબુતી તેની સૌથી નબળી કડીપરથી આંકાય છે, એક વાકય જે જેનો ચોથો પ્રયોગ મુનાસ્ટેક સ્ટેટસમાં પ્રયોગ થયો હતો તે કહેતાં, તમારી વસ્તીના બાકીના ભાગને—પછી તે નેટીવ, કલર્ડ કે એશીયાટીક હોય—તેને કાયમને માટે બાકાતી નહિ રાખી શકો. પરીણામ કે તમે ભલે પણ તેમાં રહેવા તૈયાર હો. ૧૯૨૪ માં આપણી સરકારે કબાવેલા પાઠાઓ તેમાં વસનારાઓનેજ માત્ર નુકસાન કરતા નથી પરંતુ જેઓને તેમ કરવાની ફરજ પાડે છે તેઓને પણ નુકસાન કરે છે એ સત્યનો સ્વિકાર કર્યો હતો. પરંતુ એ પાઠાઓ રદ્દબાબવાની મનોદશા હજુ આપણા બાંધી કરી નથી. એટલીજ આશા રાખવી રહી કે તેમાંથી માને મુક્ત થવાનો ન પડેલા આપણે તેની બોટી કીંમત આપવી નહીં પડે.

શાંતિવાદી અને યુદ્ધ

'હરિજનબંધુ'માં ગાંધીજી

એક આત્મામે જેઓ પોતાનું નામ પ્રગટ થવા દેવા નથી ઇચ્છતા તેમણે મને નીચેનો અભ્યાસલેખ કાગળ સાથે મોકલ્યો છે:

"આંતરની દુવિધા વચ્ચે હું નીચેકલમના અતિ અગત્યના પ્રશ્નના ઝઘડાને આગે બીજનો વિચાર-પુરઃસર અભ્યાસ કરવાનું મુનાસિબ માનું છું. એમાં તેવા મુદ્દાઓમાં પણ હિંસાબળોનો આશ્રય લઇને લડાઇ કરવાની ના પાડનારા શાંતિપ્રેમીઓના મરહુમ ડિક શેપર્ડે રચાયેલા 'શાંતિસૈન્ય'ની પ્રતિજ્ઞાનો પ્રસ્તાવ આખલ દુનીયાની આજની સ્થિતીમાં એક હકીકતે અને વકરેલા દાર્શનિક રૂપે સક્રમ છે?

આનો જવાબ હકારમાં આપવાના પક્ષમાં નીચલી દલીલો છે: જગતના તમામ મહાન ધર્મપુરુષોના ઉપદેશ તેમજ તેમનાં પ્રસ્તુત જીવનના દાખલા એવા છે કે બુરાઇને નાશ બાકાશ વારે જ થઇ શકે, સામા બુરાઇયો કદી નહિ; અને ગમે તેવી હિંસા (ખાસ કરીને અઘાતમાં થતી હિંસા—પછી ભલેને એ સ્વાત્મ ગમે તેવા નરી આત્મરક્ષાના નામે પણ ચાલી હોય) એ બુરાઇનોજ ભાગ છે, પછી તેની પાછળનો હેતુ ગમે તેવો હોય તેથી હિંસા હકીકતે જ બુરી વસ્તુ છે.

આ કાળમાં હિંસા અને કટ અઘાતથી કદી દબાવાની નથી. યુરોપનું હેલ્લું મહાયુદ્ધ જે બુરાઇને કાયમને સારૂ ખતમ કરવા હોમાવાનું આખું હતું તેજે આ વાત બળ સુધી સાબીત કરી આપી છે અને તે હકીકતને માટે આજી રહેશે. તેથી હિંસા અભ્યવહાર્ય છે.

જેમને લાગે છે કે નાના પ્રજાને સારૂ નહીં પણ સ્વતંત્રતા અને પ્રજાસત્તાને સારૂ તો લડવે જ છુટકો, તેઓ વિચારમાં પડેલા છે. આજની સમગ્ર જગતના પરીબળે તેમને તેની દૈવના આપણે જોઇએ છીએ એવી બધી નાનીમોટી સ્વતંત્રતાઓના કેટલા બુરકા થઇ ગયા છે તેટલા હકીકત પ્રમાણ આકર્ષક અને નીડરતાની ઓરી દેવા પણ ના થયા પાછળ. કારણ આખી પ્રજાના પુરેપુરી કલ્પવતી પ્રવૃત્તિમાં કેરવી નાંખ્યા સીવાય આજની લડાઇ લડી શકાય નહીં. તેમ આંતરના નાદને વશ થઇને અહિંસકપણે જુલ્મગરો સામનો કરતાં મરવું એ બધી સરકાર બનો પ્રજાકીય સમાજના પ્રવાહ તરીકે દાખવા કરતાં બહેતર છે. કારણ આપે ને પ્રજા કાંઇ તેવા જ સરકારી માનવયંત્રોજ આવી લડાઇઓમાંથી નકરા નીપજવાના.

વકારના પક્ષમાં નીચલી દલીલો આપી શકાય:

અહિંસા પ્રતિકાર નૈતીક તેમજ માનવતાના રીયાસરથી પ્રભાવનાર જોખમની સામે જ અસરકારક નીવડી શકે. કાયરિટપંથ આવા વિચારોથી ટેવાયેલો નથી એટલું જ નહિ પણ છોડોક એના તુચ્છકારનારો અને એને નબળાઇની નીશાની ગણનારો છે. સામે ચનારનું નામનીશાન મીટાવવાની અને તેમ કરવામાં ગમે તેટલી હદ સુધીની પશુતા આચરતા એને શરમીંદે આંચકો આવે એમ નથી. તેથી તેની સામે અહિંસક પ્રતિકાર કોઇવારે હકકર ગીલી શકે નહિ આમ આજની સ્થિતીમાં અહિંસક પ્રતીકાર સાવ અવર્ણનીય ચીજ છે.

હિંસક પ્રતીકારમાં સહકાર કરવાની ના પાડવી એટલે કે પ્રજાસત્તાની રક્ષાને ખાતર સહકાર કે ફરજિયાત લશ્કરી નોકરીમાં જોડાવાની 'વર્ણાશ્રમવાળા' તરીકે ના કહેવી એ આકરતરી રીતે એવી સ્વતંત્રતાનો નાશ કરવા નીકળેલાઓને મદદ કરવા બરોબર છે. સોક્રેટીસની માફક એમે પણ સરકારને ના રાજી ધરાવનારા લોકો પડયા છે, અને તેઓ સરકાર યાને અને કરજદારના સરકારમાની કે એવું કંઇક ન રોજ પોતાની કે સરકારોનો વીરોધ કરે અને તેમના માર્ગમાં અંતરાય આણે એમ એ વાતની જાણથી દાસીરોના આક્રમણને અટકમ જોર અપ્યું છે. આ સ્થિતી ખરે હિંસક સાધનોથી આત્મરક્ષા કરવાની વાતનો વીરોધ કરનાર ધર્મ બાપવાળો સાર્વકાર્ય પધ્ધતિમાં નકામો પડ પડે છે એટલું જ નહીં પણ ઉલટો એની શાંતીને તોડનારાને પ્રત્યક્ષ મદદ કરનારો થઇ પડે છે

સ્વાધીની સ્વતંત્રતાના ઝુકાવો ધરાવે છે પણ જે પ્રજા સ્વતંત્રતાઓ ખરેખરી તો મેળવી સ્વતંત્રતાઓની ગુલબાગીચાની ગોઠવી પણ શકવતા ધરાવે રહેશે, પણ જો દાસીરો દુનીયાના બાગ્યનીયામક થશે તો પછી કમી જ બાકી ન રાખવી તેથી શોકસત્તાનાં મોજાને નબળા પાડવામાં સત્તામદીઓ પીડીતોઓને મદદ કરે છે અને પોતાના જ હેતુને નીષ્ફળ કરે છે.

આ પ્રશ્ન હરજિયાત સરકારતીવાળા દેશમાં અથવા છઠ્ઠો કે અત્યારની જોખમકારી સ્થિતી વચ્ચે ઉદ્ભવ્યો નથી. પણ આવી સ્થાએ હકીકત આગે છે. પણ દક્ષિણ આફ્રિકા, મીસર કે આયર્લેન્ડમાં અથવા તો ઇંગ્લંડમાં—જ્યાં 'મુકમ્મિલ આઝાદી' સ્વપ્નાય તો જપાન કે મુસલીમ દેશોના સંગઠન તરફની સડાઇનો ભય બાદીકમમાં ઉભો થાય ત્યાં પણ—શું બાકી જોખમ આ પ્રશ્ન તેટલો જ અગત્યનો નથી?

આ બધી ઝઝુમતી શકયતાઓ વચ્ચે પૂછ કે યુધ્ધાન દરેક ધર્મભાવનાદીક્ષા માણસે શું એ નકકી કરવું જરૂરી નથી કે સાચો અને વહેવાર કાર્યમાર્ગ કયો છે? એક દીવસ કોઇ ને કોઇ રીતે આ ગુંચનો સામનો આપણામાંના દરેકને કરવાનો છે. આપના પાયમેમાંથી કોઇ આ પ્રશ્નો ઉખેલવામાં મદદ કરશે? જવાબ આપ્યે શી જવાબ આપીશું એ રીતે જોના મનમાં બાબરી નથી તેમને પણ આમ વીચારી જવાથી બાબી થશે. જેમની પાસે નીશ્ચિત જવાબ છે તેઓ પણ આગ કરીને બીજાને તેવા નીશ્ચય સુધર આવવામાં મદદ કરશે."

'શાંતીસૈન્ય'ની પ્રતીજ્ઞાવાળાના પ્રતીજ્ઞાની તરફેણમાં આપેલી દલીલ યાને કયું કહેવાની જરૂર રહેતી નથી. તેની વિરુદ્ધ પક્ષે કરવામાં આવેલી દલીલને ધ્યાનપુર્વક તપાસવી પડે છે પહેલી દલીલ બે વસ્તુદર્શાવી દોષ તો તે યુદ્ધ વીરોધી ચળવળના ઘરમુળમાં પા કરે છે. યુદ્ધ વીરોધી ચળવળના મુળમાં એ માન્યતા રહી છે કે ધારીરો તેમજ નાગીકોનો હૃદયપલટો શક્ય છે. તેમની અને કહેવાતી સોક્રેસત્તાક પ્રજાઓની અંત એક જ છે. કેટલાંક કારણોમાં તેઓ એકજ સરખી ભાવનાઓ, ભાગણી અને ઉદારતા દેખાડે છે જેવા યુદ્ધવીરોધીઓ એવા કારણની જાહેર દેખાતા દોષ એમ સંભવે; વાસ્તવ કારણ પ્રમાણનો જ છે. ચાચું જોતાં ધારીરો અને નાગીકો કહેવાતી પ્રજાસત્તાઓની જ રાષ્ટ્રોની આપત્તિ છે; અથવા કહો કે તેઓ એ પ્રજાસત્તાઓમા દુષ્કૃત્યોનો જન્માવ છે. કોની પેઠે ઉલ્લા પુરોપી મહાપુરુષ તીર્થની પોતાની પ્રતિજ્ઞાઓ જાહેરાવ્યું છે કે કારણો એવું પહો જુદા જાતીના મોકિત તરજ જેવાતીયત આચર્યો હતાં. વર્સેલ્સના કરાર નીરોધકોએ જર્મની પર લાદેલા વેરના કરાર હતા. કહેવાતી પ્રજાસત્તાઓએ અન્યાય આચરેલ બીજી પ્રજાના ગુલકો હોવાનાં કર્યા છે. તેમજ હાલમાં જાપાનો આચર્યો છે, તો પછી જો ફ્રીડમરની રોગાગ્રે આજે જેમ ના પુર્વગામીઓની પોતાના દુનીયી સ્વાર્થને ખાતર મહેનતી પછાત જાતીઓને ગુલામીની બદી રીતોમાં સાક્ષોય સંપૂર્ણના આબુ દોષ તો તેમાં શી નવાઇ! તેથી જો મોકસ પ્રજાઓની અહિંસાથી કહેવાતી પ્રજાસત્તાઓ પીગળે છે એમ મનાતું હોય—અને મનાય છે—તો ધારી રીતે અને નાગીકોનાં જેવી બધુ કાબુ હોવા પીંજણાતાને સારૂ બરાબર કેટલા વધુ પ્રમાણમાં અહિંસા જોઇએ એ તો કોણી ત્રિરાશીને હિસાબ છે. તેથી આ પહેલી દલીલ, જે વસ્તુદર્શાવી છે એમ સાબીત થાય તો ઘાતક છે. તેને આપણે વીચારણાંયા ખાતલ ગણીશું.

બાકીની બે દલીલો વહેવારૂ છે. શાંતીવાદીઓ પોતાની સરકારોને ઢકરાવવા બાતર તેઓ નબળા પડે એવું કશું ન કરે. બસ રખે એવું બને એ બીકે તમામ પ્રકારના હિંસક યુદ્ધની અયર્થતા વીશેની પોતાની અડગ શ્રદ્ધા દેખાડી આપવાની એકમાત્ર સચોટ તક જે તેમની પાસે છે તે તેઓ ન ખુઓ. આમ કરવા જતાં જો તેમના ઘરની સરકારો પાસલ બની જાય અને યુદ્ધવીરોધીઓના આખુ સફ તેમને શહીદ બનાવે તો એમાંથી નીપજતો પ્રજાકીય અસંતોષ પોતાનું વાળ્યું ઝઝુમતાને બદલે એ સરકારોને મોતસરો રહ્યો. પ્રજાસત્તાએ વ્યક્તિગત અહિંસાવૃત્તિના

સ્વાતંત્ર્યને માન આપવું જ રહ્યું છે, પછી તે ભલે ગમે તેટલી અગવડરૂપ દેખાય. એવા માન માંથી જ દુનીયાના બધા પરીવર્તનની આશા પેદા થશે.

આનો અર્થ એ થયો કે શાંતિવાદીઓ પોતાના અંતર્નાદને અને સત્યને કબેવાતા ફેરા ફીતના કરતા પહેલાં નબળા છે. કારણ કે પોતાના અંતર્નાદને માન આપવાથી—સાચે જ જો એ અંતર્નાદ હોય તો—કદી કોઇ પણની ફીલચાલને કે ફીતને નુકસાન પહોંચ્યું અપયું નથી સારાંશ કે શાંતીવાદીને ત્યારે જોગજ સુઝી જાય કે કબેવાતા પ્રજાસત્તાઓ જ્યારે કે મરે પણ લડાઇની રસ્સીખેંચ કરીને તો કદિ પણ લડાઇ બંધ થવાની જ નથી પણ ત્યારે બધી બાજુની બેજાએ શાંતિ વાદીઓ ગમે તેવા ભોગે પણ પોતાના કંટસ હનથી—જરૂર પડે પ્રાણાર્પણથી પણ—પોતાની બહાદને સાબીત કરી આપશે ત્યારે જ તે બંધ થવાની છે, ત્યારે તેઓ લડાઇના વીરોના કર્યો જ છુટકો સલામતી તરીકે બાકી રાખ એ જોવાનું નથી કે અંતનું બલીદાન કું કઇ રીતે થાણી શકું, પણ એટલું જ જોવાનો બાકી રહ્યું છે કે મારો હેતુ સિદ્ધ થાય એમ કઇ રીતે વર્તવું? જ્યાં વસ્તી લાગની છતા શક્તિમય અહા એ માણસના વર્તનનું અંગ છે ત્યાં કુન્યારી બધુથી કરતા બધની નથી. સાચો શાંતીવાદી સાચો સલાહમદી છે. સલાહમદી બહાદને બળે વર્તે છે અને તેથી તે પરિણામની કાયજ કરતો નથી. એ જાણે છે કે તેનું આચરણ સાચું હોય તો પરિણામ સાચું આવવું જ જોઇએ

ઉપરટે તો પ્રજાતી પ્રજાસત્તાઓ કદી પણ તેમને રોગ લાભ છે? એથી લડાઇ બંધ થવાની નથી. પ્રજાસત્તાઓ કોમીરટનો તેમ નાગીઓનો જ બકો ધૂંટશે અને તેમની રીતોને બન સરીને ફરજિયાત લશ્કરશાહી તેમજ દુકમ પળાવવાની અને મનાવવાની બધી બજાજેરીની પદ્ધતીઓ અખત્યાર કરશે આ બધાને બદલે જો કંઇ મેળવશે તો તે વ્યક્તિગત સ્વતંત્ર તાની પ્રમાણમાં રક્ષા. પણ એવી રક્ષા લડાઇની મદદ ઉપર નીર્ભર નથી. એ તો આખી દુનીયાની સામે થઇને પણ તેની રક્ષા કરવાના અંતરમાંથી ઉઠતા નીશ્ચયથી જ થઇ શકે છે બીજા રાજ્યોમાં કહીએ તો સાચો મજબુતાઇ એ જ છે કે જે યુદ્ધ અહિંસક સાધનોથી પોતાની અને તેથી પોતાના દેશની એને સરવાળે આખી માનવજાતીની સ્વતંત્રતાની રક્ષા કરશે કસોટીનો કાળ આવી રહ્યો છે જેમાં શાંતીવાદીઓએ બચાવની કે યુદ્ધલાની દ્રોક પણ લાભ લોકે સેવાદેવા રાજ્ય વાની દૃઢતાપુર્વક ના પાડીને પોતાની બહાદની સાબીતી આપવી પડશે. આવા વીરોચના ધર્મ તેને જ પ્રાપ્ત થાય છે જેમણે અહિંસાને ધર્મ રૂપે માની છે, એટલે નહિ જેઓ કોમ પણ મોકસ્ય લડાઇ પ્રત્યે સંમતી - વિરોધ દર્શાવા નું દરેક બળતે તેના સુખદોષ તપાસીને અને મજબુતીઓ કરીને કરવનારા છે. આપણે કહીએ બધુ કે લડાઇનો વીરોધ એ દરેક વ્યક્તિ એ જાતે નીર્ણય કરવાની બાબત છે અમે તો પોતે અંતર્નાદનો હુકમ માનનાર હોય તો તેની રાહબરી નીચે તેણે એ નીર્ણય કરવો રહ્યો છે

નવા કાયદા સામે હિંદીઓ શું કરશે?

આ નામીનેટ સમસ્યા નવો કાયદો મુકાઇ ગયો છે એને મેજોરેટરાન બીલ કહો, ઇમરજીન્સ પોવર કહો, કુક બચાવને માટે કહો કે કાયમનો બાર કરો બાબણા સંરક્ષણનો કાયદો કહો કે ગોતનો કાયદો કહો તેનું નામ ગમે તે પાડો મુળમાં તે મેજોરેટરાનનો કાયદો છે એ મોકસ છે. મીનીસ્ટર ઓફ ધ ઇન્ડીયાને બદલે પ્રાઇમ મીનીસ્ટરજ તે કાયદા મુકયો છે. બીજા બે કીવસમાં તેનું બીજું અને ત્રીજું વાચન પણ થોડા જોતામાં થઇ જનાર છે. એની પુરી ડીમત હજુ બહાર પડી નથી પણ એનો ટારાસ તો આજબાયા અબજીનો ગયા મુકયો છે એને માટે અબાર સુધી કોંગ્રેસના નેતાઓએ વીનયણીઓ અરજીઓ, બાબાપરીઓ મુલાકાતો બાકીમાં તેટલી બધી એમાં કાંઇ બાકી રાખ્યું છે એમ માનવું કે કહેવું એ કોંગ્રેસના નેતાઓની બદનસીબ ગણાય. બીજાને પણ પોતા ની રમુજી શકતા બાબરી છે. ઇંગ્લેન્ડના ની સરકારે પોતાના બનાવ્યું બધુ કાયદા છે હવે એ રસ્તે હજુ કાંઇ બાકી રહ્યું હોય તો બબર નથી. આપણી પાસે બાકીબ્ય કાંઇ હર ફીટલર નથી કે જેની એક નોટથી યુનીબન બવર્નમેન્ટ કોલાકોલમાં પડી બય એટલે હવે ા તો મુંગે મોઢેકે "બંધ્યું" કહીને એ બીલ કબુલ કરી લેવું અને નહીં તો બધું તેટલો ભોગ આપી ધીરે ધીમાપને પરવા કરતાં પોતાના સાથા બાતી બુલ્લી કરવી. બાટલાજ માટે ગાંધીજી તરફથી નેશનલીસ્ટ મુખ કોંગ્રેસમાં રજુ કરવામાં બાબ્યું છે અને તેમણે આ પ્રસંગે બલામણ કરવાનો વીચાર કર્યો. બ એ બાબતનો કરાય ઉહલી કોંગ્રેસના બાસ મીટીંગ બોલાવા ભોગજે બલલ કરાવના સુધારા રૂપે મુકયો હતો અને ત પ્રકાર થયો હતો ભોગ લોકો જોય રાકવા હતા તેમાં તે બાબતમાં કોંગ્રેસના નેતાઓની બધી દુવિધા છે કે એ કરાય પ્રસાર થયા ન હતો એ વીશે બાદેર મચી ઘણોટ રીત થઇ ગયેલી છે અને તેનું ફરી બબતરબ્ય કરવાની જરૂર નથી એ દરાય બાસ થયો હોય કે નહીં થયો હોય તો પણ બબાવરના પ્રબંગમાં પણ કોમના બાદીનો ચુકાદો એ નેતાઓજ પોતે કરી લેશે કે કોમને પોતાનો વીચાર કરવાની તક આપશે કે કાયદાનો બાબલ થઇ બાય ત્યાર પછી કોમને દીલાસો આપશે? બત્યારે જો કોમ એવી બાણી એ બાબતનો વીચાર નહીં કરે તો પછી ગમે એટલો ભોગ બાબવાની ઘડીજ હોય તો પણ તે ગાંધીવાળી મુંગે મોઢે બેસી રહેવું અને જેના બારા કરતી બારેબ બાવે તેણે ગોદડી લબ રસ્તે પકડું. માટે એ નેતાઓને મારી ચોકકસ વીનંતી છે કે તેમણે બાલ મીટીંગ સબેજ પબ દીલ્હી કોંગ્રેસ બોલાવવી અને તેઓ નહીં બોલાવે તો મકકર દાદુને બોલાવી અને કોમને વીનંતી છે કે ગમે તેના તરફથી બાલ મીટીંગ બોલાવવામાં આવે તો પહોંચવું મુખી દરેક એકજ મળવું અને ત્યાં શું કરવું તેનો વીચાર કરવો બાને જે માર્ગ બધાને મોકળ જણાય તે માર્ગ લેવો.

આ બોલના સારાંશની આગાહી તો ઘણા સમયથી થઇ ગઇ છે પણ એ બાબતમાં ગેર સમજ ઘણી ફેલાયલી છે મોકળે બણી જનતને ગેરસમજ ફેલાવી હોય કે બાબુલબ્યપણે ફેલાવી હોય, કોઇએ નીરાશાથી કરીને દૈવું બાંધણું કરી બેઠીમજબ માની લીધી હોય કે કોઇએ બાબુલમજબાં માની હોય પણ ગેરસમજ પણી બાબે છે એ બાબ ગોલના હેતુમાં એક બાબત ગેણી માનવામાં આવેલી છે કે અત્યારે ગોરીબાદીમ બ્યા છે ત્યાંથી બીલકુલ બાનગ નથી પુરોપીબન સત્તામાં પ્રવેશ નહીં ત્ર તેની સાથેની માટે આ કાયદો કારવામાં બાબ્યો છે પણ પુરોપીબન ગોરીબા બગરા ગોરબજોની બાતો કોને કહેવો તેની બત્યાર સુધીમાં કોમ બાબ્યા થઇ નથી અને થવાની જરૂર નથી. કદાચ બા બાજ સુધીના ૮૨ વરસમાં ટ્રાંસવાલની છેલ્લે ઇંચ જમીન પુરોપીબન બનાવી છે બીબામ કે તેબાંથી ગોરીબાદીને માટે બાવા લોકસન કે બબતર જેવા જગ્યા જુદી કહાદી દોબ તેટલી બા કાયદો બાબા દુંબવાહને લાગુ પડે છે અને નહીં કે એકલા કોહનીસબર્ગને પ્રોકલેમ્ડ ગોરીબાને અને જેટલા નીબાબલા લોકેલને છે ને સીબામની બધી જગ્યા પુરોપીબન ગોરીબા છે પ્રોકલેમ્ડ ગોરીબામાં કીબાગ કબીશ્નને તપાસ કરી અમુક સત્તાઓ ગોબીબાદીના માટે બહેર કરવાની બલામબ્ય કીબી છે. પણ જેટલી બાલામબ્ય છે તેટલી સરકારે કે પાલીમેન્ટે સ્વીકારવી એવું કોઇ કાયદામાં નથી. જે બબામબ્ય કરેલા સત્તાઓબાથી પણ મોટા ઉલ્લાર ને માટે બ્યુનીસીબાલીટીઓનો, કે લોકલનો કે સરકારનો કે પાલીમેન્ટના બમુક પ્રદેશોને બંધ બીજા બીજા બાંધબાઓ છે. એટલે એ બાલામબ્ય કરેલા સત્તાબાંથી પણ જેટલી જગ્યાને માટે બ્યુનીસીબાલીટી લોકલ સરકાર અને પાલીમેન્ટ ના બાંધા પ્રદેશ એક બત દોબ તટલી જગ્યા જો કે કાયદેસર બબુબાને બ બાપવા નથી ભલે બાદર કરી ને તેટલા બાગને બાલામબો

ઓરીબારીક લત્તો ગણી શકાય એ રીતસરની બ્રિટીશ વસ્તી પુરોપીયન એરીયાની છે. આ બાબતે મુજબ કોઇ પણ નવા લાયસન્સ માટે મ્યુનીસીપલની પરવાનગી રીપોર્ટ સ્યુનીસીપાલીટી સરટીફીકેટ આપી શકશે નહીં એ બતલબ જોવાનું નથી કે લાયસન્સદારના નામમાં સહેજ પણ ફેરફાર થાય, એટલે કે ભાગીદાર નવો કે જુનો થાય, બાપને બદલે છોકરાનું નામ કે ધંધારને બદલે બાપનું નામ થાય કે એનો ધંધ પણ ફેરફાર થાય તો તે લાયસેન્સ નવું ગણાય. એટલુજ નહીં પણ હમણાં કેટલાક કેસોએ એવા પણ દાખલા થાય છે કે ધંધારનો વહીવટ કરનાર બદલાય તો પણ નવું લાયસેન્સ લેવું. એ ઉપરાંત જેને કામરેસર ટ્રાન્સફર કહેવામાં આવે તેવું ટ્રાંસફર તો

ઓએ ગ્રાયસેન્સ એક જગ્યાને બદલે બીજી જગ્યા એ તેજ માલમા અરોકસામાં આવે તે સબબ. જ્યારે પુરોપીયન સત્તાના પક્ષ પેસારો જોર કરવાના હેતુથી જે કાયદો બાવધામાં આવ્યો છે તેમાં શુ આ પ્રજાઓના હાસ્કરની મુદ્દ દોઇ તે ખરી? આ મુદ્દો જે નવા આવનાર કાયદાની નોંધ પુકારી રહી છે તદલાલજ નવો કાયદો આવતા પહેલાં કેટલા મુસાબતના સવાલો ન કર્યા શકાયું નથી. અત્યારે દીપાગ સંધોઇમાં જે પ્રજાઓની બલાબધ કરવા મા આવી છ ત રીવાયના બીજા સત્તાઓમાં એક મોટી સંખ્યામાં લોકો નાના ધંધાર કરે છે અને ન લોકની પાસે લાયસેન્સો નથી પણ મ્યુનીસીપાલીટી હાલ તુરત તેને અટકાયતી

નથી. તે આ કાયદો આવતાંજ તેના ઉપર ગનામ મુકશે કહાકશે અને તે લોકોને ધંધો ધેપાર છોડી દીધાનું પડશે એવી ધારણા છે કેટલેક કેકાણે તો એવી બલાબધ કરેલા ન દોય એવા સત્તામા રીવાજ કોઇ માણસ પસ-પાર મારફ કરે છે તો તેને પણ બાકી કરવાની નોટીસો મળવા માંડી છે. અને તે એવા સત્તા માંથી કે જે સત્તા ત્યાંના રહીશોની મુંબ્યા જોતાં કદી પણ પુરોપીયન સત્તા બની શકાય નહીં એ લોકોનું શું થશે? આ સબબત વિચાર ઢીંદી દેશે કરવાની રહેશે અને ત્યે અત્યારે નગનું મુનાસું તો સરકાર બાપથી બાલમાલી કરવાના વધારે કડક પગલા લેવા સુંકેચાશે નહિ

દક્ષિણ આફ્રિકાના ટુંક ખબરો

નેટીવોનું રક્ષણ કે ભક્ષણ

ગેલ ૧૮ માસે જે કાયદાથી નેટીવોને બાની કરવાનો હુકમ બાવવાથી એકસો કુટુબના આગતા જુલાઇ માસમાં પરબ્બાર ડિનાના થશે. ગ્રોકેની કાઉન્સીલને નેટીવ એફેર્સ તરફથી બોકેશન બાંધવાને આજે બાર બાબતો ચેન્ટમાં આપવામા આવી હતી. કાઉન્સીલ મોટે રાત બાંધતા સુધી તેઓને કાઉન્સના વલવા દેવાની રજા માંગી છે.

જોહાનીસબર્ગમાં બ્રીન્ક-બોરાઓ માટે જુદું ચાચનાલય

જોહાનીસબર્ગ મ્યુનીસીપાલીટીના બાબતોની બાતામા ૧૯૩૮-૩૯ ના અંદાજ પત્રમા બીન બોરાઓને માટેની સાબબેરી માટે બર્ષની ગ્રોટ-લબ કરી છે. કોટી સાબબેરીને આ વરસને માટે ગ્રોપડાઓ ઉછીના આપવાની વધારાની રકમને માટે ૬૪૬૬ પોંડની રકમ ગણાઓ હતો. તેના મોટા બાગ બે નવી સાબબેરી ચોકવા માટે ૬૨ હાબાના ૬૪૪૭ પોંડ બાના ઓર કરતાં બાચનાલય માટે ૨૦૦૦ પોંડ આને નોન-યુરોપીયનો માટે બાચનાલય માટે ૧૬૬૬ પોંડ બર્ચનો અંદાજ થાય તેમાં બાકી રકમ આપવાનો અંદાજ બતાબ્યો હતો.

ડિંદી મજુરોપર મેડીકલ ટેક્સ

પુનીયન પાર્લામેન્ટમાં ડોગાનીયન પાર્ટીના સભ્ય મી. એલ્ફાજનના સવાલના જવાબમા મી. ટ્રટકર્ડે જબાબ્યુ હતું કે નાતાલના ૧૮૬૫ ના કાયદા નંબર ૨૫ થી ડીંદી મજુરના પગે ક્ષત્રાસનારાઓ ઉપર મેડીકલ ટેક્સ જે નાંબબા માં આબ્યો છે તેના પૈસાનો ઉપયોગ ડીંદીઓ ના લાભને માટે થાય છે અને તેથી તે રેક્સ રદ કરવાની બલાબધ કરવામાં આવશે નહિ.

રીપેટ્રીએટ થએલા ડિંદીઓ

નેટાલસીરટ સભ્ય મી. રટાકરના સવાલના જવાબમાં મીનીસ્ટર ઓફ ઇન્ટીરીઅરે જબાબ્યુ કે ૨૮ મા ફેબ્રુઆરી ૧૯૩૬ સુધીમાં ૧૮૬૬ ના કાયદા નંબર ૨૫ મુજબ ૨૬૪૫૫ ડીંદીઓ ને રીપેટ્રીએટ કરવામાં આબ્યા હતા. કુલે ૨૪૪ ડીંદીઓ નગાના પાછા પુનીયનમા આબ્યા હતા. અત્ર પહેલી માર્ચ ૧૯૩૬ થી ૨૮ ફેબ્રુઆરી ૧૯૩૯ સુધીમાં બીજા ૬૦૬૮ ડીંદીઓને રીપેટ્રીએટ કરવામાં આબ્યા હતા જેનાથી પકટ પાછા આબ્યા ન

પુનીયનમાં પાછા આવેલાં સ્ટેટી અસ્ત્રી

ડિંદના અગ્રગણ્ય એડવોકેટ-જનરલ સર સૈયદ કાજા અલીના પહિલ મોટી કન્યા બીબાનો બેન બીબ ટી બાની સાથે બાબા બુધવારે ડિંદથી આવેલી સ્ટીમર કરીનના કરબન ક્વિમાં છે તેમનો સત્કાર કરવા સ્ટીમરપર, તેમના બાબા બા ટી. સેબી પ્રબન્ધોબા આબ્યા હતા, ને જોહાન નાતાલ પ્રાંતબાન કોમેસના પ્રબંધકર્તાઓ અને અન્ય બીજો બાબા હતા. કરબનમા તેઓ દાજી ઉતર્યા એ બોરાલાના મકેમાન જે તેઓ સુપરેબ્બરની આબરીએ પાછા ડીંદુસ્તાન જવા રબકરો રાબે છે

આફ્રિકા બહને આફ્રિકાન્સ ભાષા બોલ-નારાઓનું પ્રમાબ

બાબારી ૧૯૩૬નું નવી ગણતરીનું પત્રક જે હમણાં પાસ થબ્બ સમારુ મુકબાનો આબ્યુ છે તેના જબાબ્યા પ્રમાણે બ્રીટીશ્કોન્ડીનોમાં વધારેમાં વધારે આફ્રીકાન્સ અને બોલ્યામાં બોલા અંગ્રેજ ભાષાનો વધારાનો છે. કરબન ના વધારેમા વધારે અંગ્રેજ અને બોલ્યામાં બોલા આફ્રિકાન્સ ભાષાનો વધારાનો છે. બ્રીટીશ્કોનીમાં ૧૩૦૦૦ અંગ્રેજ અને ૬૬૦૦ આફ્રિકાન્સ ભાષા બોલનારા છે. ૬૨૬૪ બન્ને ભાષા બોલે છે. આખી યુનીયનની વસ્તીમાં યુરોપીયન બારુ પુરુષ૦૦૦ બન્ને ભાષે ૧. ૬૪૭૦૦ અંગ્રેજ બોલનારાનો ૬ અને ૬૪૫૦૦૦ આફ્રીકાન્સ બોલનારાનો છે. રંગીન પ્રજામા ૩૫૮૦૦૦ આફ્રીકાન્સ, ૧૫૦૦૦ અંગ્રેજ અને ૨૬૮૦૦ બન્ને ભાષા જાણે છે. એસીયાટીકોમાં ૬૧૨૮૩૬ની વસ્તીમાંથી ૩૬૬૫૮ માત્ર અંગ્રેજ બોલે છે ૧૬૫૧૬ બન્ને ભાષા બોલે છે. અને ૬૮૨૬૨ બેમાંથી કોઇ પણ ભાષા જાણતા નથી.

ફ્લાઇંગબોટને થએલો અકસ્માત

કેપટીબીયસ એરવેઝની ફ્લાઇંગ બોટ "એલે-જર" જે શહનાલથી આફ્રિકા રબાન થાબતી હતી તેને સમા બોલબારે બોકાબાંધીને બીજો બેમાં કેપટાઉન એક નાની બોટની સહાબે બાબડાબાબી કલાકમાં દબાઇ નાકહતું મરબ નીપબ્યું . અને રેડીયો સાટીસ્ટર વેબનો પત્તો નથા તેમાં પણ ઉતારુઓ કાંઇ જેમને ઇજા નથી થઇ એને કપાલ પણ નથી આવ્યા. પરંતુ હલાઇંગ બોટ મીલમુથી તેનો નકશ નષ્ટ થતી ૨ કરબન કપાલ ગયા બુધવારે બાકી હતી.

કાળીઓમા અકેની બાલકછેદ

કેપટાઉન પાર્ક (બ્લેકબોમબ્બ) ના સો રહીશોની સભામા બરમીસ્ટરનું નવીન શોકેશન બારદી ક્રુરતા પાર્કની સરહદ નજદીક સ્થાપવા માટે સખ્ત વિરોધ થયો હતો.

રંગીનોમાં સુધરેલા

દક્ષીબ આફ્રિકાના વૈદક જર્નાલપત્રમાં ડો. મોરેનારટાઇન રંગીનોમાં ક્ષયના દર્દ બીબે બોબતાં જબાબે છે કે એ દર્દ રંગીનોમાં બધ્યા મોટા પ્રમાણમાં ફેલાવા પામ્યા છે. અને એ રોગ નું મુખ્ય કારણ બેદેબનો બાગાર ન મળવાનું છે. ૧૯૩૬ ની બસ્તી મબુરી પ્રમાણે રંગીનો મા મરદોમાં આયીસ વર્ષની ઉમરે એક હજાર ની વસ્તીમાં ૫૫; ૫૫ વર્ષની ઉમરે ૭૨; અને ૬૫ વર્ષની ઉમરે ૫૭ દર્દીઓની સબ્બતી છે જ્યારે બોબીબાબ વીસ વર્ષની ઉમરે એક હજારે ૬૦; પચાસ વર્ષની બેબ ૮૩; અને ત્રીજ વર્ષની ઉમરે ૫૮ ની સબ્બતી છે.

ભાડે આપવાની છે

સારી ગ્રોકાનની દુકાન કરીન રટ્રીટ અને એલબર્ન રોડ જકરકોસના ખુણા ઉપર. ફેરપર્સ અને ફ્રુટરનો બેપાર

લખો યા મળો:

L. O. PATEL,
23 (b) Beit Street,
Doornfontein, J.H.Burg.

ભેરે કમીશનનો હેવાલ

(અંતર્કથી ચાલુ)

નહિ કરે તેવા પ્રકારનું રાખવામાં આવશે.

ઉપર (૬) પેરેમાફમાં રજીસ્ટર થવાની જે માગણી દીઠ પા. ૨૫ રાખવાનો પ્રબંધ કરવામાં આવ્યો છે તે

તે ભોકેના રહેઠાણ માટે ખાસ ભોકેલાલા, ગેર્ડ અને લોકેશન નીમણાની સરકારને સત્તા રહેશે.

આ નીયમ કે ભોમે પોતાના શોકની સાથે રહેતા હોય તેવાઓને લાગુ પડશે નહિ.

આ કાયદો પસાર પહેલાં વોક્સરાડને જેવો જણાવવામાં આવ્યું હતું કે એશીયાટીકોની ભરતી થતી અટકાવવા અને તંદુરસ્તીના કારણે તે ભોકોને જુદા રાખવાની જરૂર છે. વોક્સરાડને કયા વર્ગના દોરી વેપારીઓ તરફથી આની વીરૂદ્ધ અરજીઓ કરવામાં આવેલી (જુઓ મી. કે કમાયન રીપોર્ટ પેરેગ્રાફ ૧૪, ૧૧ અને ૧૬).

(૧૮) ત્યાર પછી મોકાર જણાવમાં પ્રજાસત્તાક અને બ્રીટીશ સરકાર વચ્ચે જે પત્ર વ્યવહાર થયા કે આ કાયદાથી ૧૮૮૪ ના કન્વેન્શનના કલમ ૧૪નો ભંગ થાય છે કે નહિ. જો કલમ નીચે મુજબ છે.

> બ્રીટીશ સિવાયના બીજા બધા આજારો કોઈપણ આફ્રિકાની પ્રજાસત્તાકના કાયદા તેના અમલ નીચેના દેશ તેઓને
>
> (અ) આફ્રિક આફ્રિકાના પ્રજાસત્તાકમાં કોમ પણ બાબતમાં તે મોકેના કુટુંબ બાબત પ્રજાની મુસાફરી કરવાની અને રહેવાની છૂટ રહેશે.
>
> (બ) તેઓને ઘરો, કારખાનાઓ, દુકાનો, વેરહાઉસો અને જગાઓ ધારણે રાખવાનો અને પ્રસરવાનો હક રહેશે.
>
> (ક) પોતે જાતે વેપાર કરી શકશે અથવા પોતે કોમ પ્રમાણે તેના પ્રતીનીધી મારફતે વેપાર કરી શકશે.
>
> (ડ) તેમની જાતને અથવા મીલકતને અંગે અથવા વેપાર બાબત જુદોમને અંગે જે કર પ્રજાસત્તાકના રહેવાસીઓ ઉપર મુકવા માં આવ્યા હોય તેના કરતાં વિશેષના કોઈ સામાન્ય કે સ્થાનિક કરને પાત્ર થશે નહિ.

(૧૯) મી. કમીશનના રીપોર્ટમાં આ બાબત માં રાજકીય પત્રવ્યવહાર જે બ્રિટ બીજી સરકારો વચ્ચે થયા તેના મુખ્ય મુદ્દાઓ જણાવવામાં આવ્યા છે

આ કમીશન રાજદ્વારી તકરારોના બીજા બાબતને અંગે કેટલીક તારીખ હકીકતો નીચે જણાવ્યા પ્રમાણેની સાલવારીમાં આવેલી તેનો ઉલ્લેખ કરવા ઉપરાંત કશું વધારે કરવાનું આ કમીશનને રહેતું નથી તે બાબતો આ છે કે એશીયાટીકો ઓર્ડીનન્સ ની રદબતી માફક આપણા તહન અટકાવવાને બદ્ધ પ્રજાસત્તાક સરકારને તેનો બ્રીટીશ સરકાર સાથેનો ખાસ પ્રકારનો સંબંધ જોતાં કાયદો દાખલ કરવામાં પીછેહઠ આવે છે કે નહિ. એશીયાટીકોના બાકીની અમલ બજવણી વિરૂદ્ધની બાબતો એ વેપારની બાબતે પરીક્ષામે થએલી છે કે નહિ. પ્રજાસત્તાક સરકાર પરત્વે એશીયાટીક વસવાટ અને વેપાર માટે દાખલેઓની પસંદ પસંદગી કરી કે નહિ. અને ૧૮૮૫ ના નં. ૩ ના કાયદો પછી યુરોપીયનોના વેપારી હકોને સાંકળ આપી સરકારી અમલદારોને એશીયાટીકોના તરી ગીલકત પરવાનાની બદવાનગી આપીને પ્રજાસત્તાક સરકાર એ કાયદાની અમલને ઢીલાશ કરી હતી કે નહિ. બાકીનું તંદુરસ્તીનો હેતુ કે જેને લઈને બ્રીટીશ સરકારે આ કાયદાની સામેનો પોતાનો વીરોધ બંધ કરી દીધો તે હેતુ વસ્તુતઃ લોકેશનો નીમવાથી પ્રાપ્ત થયો છે કે એ બાબત બદાનુજ હતું.

નીચે પેરેગ્રાફ ૨૦ માં જણાવ્યા પ્રમાણે જણાવવામાં આવ્યું કે બાકીની તંદુરસ્તીને બાબત એ કાયદાની જરૂર પડી છે બારે તે બાબતમાં લઈને બ્રીટીશ સરકારે પોતાનો વિરોધ બંધ કરી દીધો અને ત્યાર પછી એ કાયદો આ હેતુઓના ઉલ્લેખ સાથે સુધારીને બહાર પાડવા માં આવ્યો.

(૬૦) ૧૮ [illegible] ને કાયદાને ૧૮૮૬ ના બંધારણીયા બહાર પડવા તેની કલમ ૩ થી ૬ એશીયાટી બાબત જેમાં કુલી તરીકે ઓળખાતા, અરબ, મલાય અને દેશીય રાજ્યની પ્રજાસત્તાક પ્રજાને પ્રજાસત્તાકમાં લાગુ પાડવામાં આવ્યો.

કલમ ૨ થી કે લોકોને ખાસ આફ્રિકાની પ્રજાસત્તાકમાં બહાર તરીકના શહેરી હકો ઓળખાવામાંથી બાતલ કરવામાં આવ્યા. કલમ ૨ (બ) થી એમ ઠેરવવામાં આવ્યું [illegible] લોકો પ્રજાસત્તાકમાં બાકી એવા મોહોલ્લા વાર્ડ કે લોકેશન કે બાકીર તંદુરસ્તીના કારણે સરકાર તે લોકોને રહેવા માટે નીચે તે જગ્યાઓ સિવાય પ્રજાસત્તાકમાં બધાકર બીજાના બાકીર થઈ શકે નહિ. કલમ (૬) જે ૧૯૦૬ના કાયદા નં. ૨ થી ૨૬ કરવામાં આવી છે તેમાં એશીયાટીકોના રજીસ્ટરની બાબત છે. કલમ ૨ (૬) થી તંદુરસ્તીના હેતુથી સરકારે તે લોકોને રહેવા માટે બહુજ મોહોલ્લા વાર્ડ અથવા લોકેશન નીમવાની સત્તા રહેશે. કે પ્રતીબંધ જે લોકો પોતાના બાકીર બાબે રહેતા હોય તેને લાગુ પડશે નહિ.

ટેન્ડરો જોઈએ છે

૧૧૦ બીકર રોડ, મેરીલ પર આવેલા શેડ્રેસ્ટ્રક્ચર્સ કૂમ, ગીલ્ટરક્સ અને કરેલા પ્રોડક્ટ્સને માટે ટુલ કે ટુકડાથી અમારા ઓફીસમાંથી ૨૩ ચતા આપીને બાકીના ટાકાના ટેન્ડરો એ વર્ષના લીઝ માટે ટેન્ડરો જોઈએ છે. સીનેમા કેન્દ્રમાં ૧૯૩૮ ને એસપ્લાનેડ સમયના છે. બત્તી અને બીજી સર્વે જરૂરી સગવડો પુરી પાડવાની જવાબદારી જેનું ટેન્ડર સ્વિકારાય તેના પર રહેશે. ટેન્ડરો તા. ૧૨ મે ૧૯૩૯ ના બપોર સુધી.

મેરીલ સીનેમેટર્સ (ગ્રામાપાયરી) લીમીટેડ,
૧૭ ગ્રીનહેડોસીયા સ્ટ્રીટ, ડરબન.

જગતનું રાજકીય વાતાવરણ

જર્મની

હર હીટલરનું બાવળ કે જેને માટે ચારે બાજુથી મીંતાપુવંક ચાહ જોવાતી હતી તે ચાહ ગયુ છે. લગભગ આખી દુકાન ચાલ્યુ હતું. અમેરિકાએ લખેલી ચીજોને દાસીપાત્ર ગણી કાઢવામાં આવી છે. તે બાબતથી કુલ અસ્તરથી બાજાનો રહીતીયા કુલ પણ નવા ફેરફારની આશા છોડવા-ન મળ શકતી નથી. હર હીટલરે પોલાડ વાપ બોલતાં જણાવ્યુ હતું કે તેની સાથે જે કરાર થએલા હતા તેના બાજ કરવાનો અદાલમ મુકવાના આવે છે પણ તેની બાજ ખુદ પોલાંડેજ કર્યો છે પોલાંડના પાસે બીજી માગણી કરવામાં આવી હતી કે તેણે ડેન્ઝીગને સ્વતંત્ર શહેરના તરીકે જર્મન સામ્રાજ્ય સોપવું કબુલ કરવું. જો સાથે જર્મનીનો ગામણીમાં પોલાંડના કોરીડોરમાંથી જર્મનીને રસ્તો કરવો પણ અને પોતાના કબજાની રેલ્વે નાખવે બે માગણી પણ હતી. એના બદલામાં જર્મની બીજી કબુલાત આપવા તૈયાર હતું કે ડેન્ઝીગના પોલાંડના આર્થિક લાભો જળવી રાખવા; પોલાંડ પોતાને ઠેકઠેકાણે તોડું બાંધ ડેન્ઝીગમાં બનાવે; પોલાંડ અને જર્મનીની હાલની સરહદ કાયમ રહે; અને પચાસ વર્ષ સુધી બેઉ વચ્ચે કોઈ પ્રકારનો ન કરવો એવો કરાર કરે અને પોલાંડ, જર્મની અને ઈંગ્લંડ રસ્તાના સ્વરક્ષણાર્થે સંયુક્ત કાર્યવાહી બાંધે. આ માગણીઓનો પોલાંડે અસ્વીકાર કર્યો એટલુજ નહિ પણ સરકાર બેઠું કરવા માટે અને તપા તેની તાબેના કરારોનો ભંગ તેણે પોતેજ કર્યો છે બાજાના બોલતાં હર હીટલરે જણાવ્યું કે જર્મની પાસે અત્યારે એવી કોઈ બજા નથી કે જે બાજાના જર્મન રાજ્ય માં ન હોય; પણ છતો તકાદ બાદ કે સ્થિતિ ઉભી થાય તે આવા પુરેપુરા મુંબ્રબનારી નીકળી અને તેને માટે બે મહાદના પાકનારાઓ ઉપર બીજા ઉપર તોફાન મુકવા લાગ્યા. બોહેમીયા, અને મોરેવાવાની બાબતમાં જેટલું જર્મનીને ઉત્તર આપવાનું બાબતમાં લાગે વળગે છે, તટલું એ બાજાને માટે પોલીશરોને લાગે વળગે છે તેટલે બે બાબતમાં પોલીશ-ન નાયું સારવાના જરા પણ હક નથી. એ બાબતમા કપટ રીત તેણે પોતાના બાજાના સરહાનોની માંગણી પણ કરી છે.

બ્રીટનના એલચી

બ્રીટના એલચી સર નેવીલ ચેમ્બરલેઇન જેને ટેહલોક વખત પહેલા જર્મનીથી પાછા બોલાવવા માં આવ્યા હતા તેને જર્મની પાછા મોકલવામાં આવ્યા છે. તેને માટે ઉડ્ડયાની આમની સભા માં એવા પ્રશ્નો કરવામાં આવ્યા છે કે તમને પાછા મોકલવામાં કેવે ના બનાવવામાં (અપીઝ મેન્ટ) નીતીનો વિચાર કરવામા આવ્યો નથી ત્યારે તેમને પાછા બોલાવવામાં આવ્યા હતા ત્યારે તેમની પાસેથી બ્રોડકસ માગવી. બોલાવા બોલાવવામાં આવ્યા હતા પણ તેમના પાછા આવ્યા બાદ તેમને હર હીટલરની મુલાકાત લેવાની હતી. આ બાબત થયું ત્યાં સુધી તે બાબા રાખવા નહોતા.

પેલેસ્ટાઈન

તા. ૧૫ મી ફેબ્રુઆરીયા તા. ૨૫ મી એપ્રીલ સુધીમાં બારસો યાહુદીઓને ગેર કાયદેસર દાખલ થતા અટકાવવામાં આવ્યા હતા. એવા બનાવ એક સપ્તાહના જ્યાગમાં આગળ સભામાં મી. માલકમ મેકડોનલ્ડે તા. ૨૪ મીના આપ્યો હતો. આ આવનારાઓ ચાર સ્ટીમરમાં હતા. એક સ્ટીમરમ. ૬૦ જર્મન યાહુદીઓ મોટે ભાગે હતા ૨૬૦ ઈતાલ્યોપાણી, એક સ્ટીમરને બંદરમાંથા બહાર જવા હુકમ મળ્યો, તેને અટકાવ નાખ્યા હતા તેમા ન ઈતાલ્યોને હાલમાં કમેરેન્ટાઇન માં રાખવામાં આવ્યા છે અને તેમના ઉપર કેસ ચલાવવામા આવનાર છે. આ પ્રસ્તના ફરીયાદે તાંનો પ્રમાણેશન કાયદો અમલ બનાવવા માં આવનાર છે. અને તેમા એક પક્ષની સ્ટીમરોને અટકાવી જપ્ત કરવાના સમાવેશ પણ થનાર છે. અને સ્ટીમરના માલીકોને તાબે તે સંબંધીની ફોજદારી નાંખવામાં આવશે. તે ઉપરાત ૩૦ યાહુદીઓ ગેરકાયદે દાખલ થવા બાબત અને તેને પાછા કાઢી મુકવા તેમ નહીં થા ત્યાંના તેઓની અપીલો કરીને નવા આવનારની સંખ્યામાં પદાડો કરવામા આવશે.

પલેસ્ટાઇનના બારબો અને આરબ સંસ્થાના પ્રતિનિધિઓ કે જેમની સાથે બંધારણ બાબત ચર્ચા ચલાવવામાં આવી હતી તેઓએ એપ્રીલ તા. ૩૧ મીએ મળેલી છેલ્લી મીટીંગમાં પેલેસ્ટાઇનના સ્વરાજના સમાધાનની દરખાસ્તો પડી કાઢેલી છે. બ્રીટીશ એલચીને અપાએલી એ દરખાસ્તોમાં નીચેના મુદ્દાઓ છે:

૧. હેમરે શાંતિ સ્થપાય સારે બ્રીટીશ સરકાર કાયેની અદલી પેલેસ્ટાઇનના ગામોનો સાથે એક રાષ્ટ્રિય સરકાર સ્થાપવામા આવે અને ઈંગ્લા હોદ્દાઓપર બની શકે સારે સાધન દેશીઓને નીમવામા આવે.

૨. યાહુદી પ્રજાવતને વધુ ઉમરકર એ મર્યાદિત કરવામા આવે અને તેમાં પાંચ વર્ષ દરમ્યાન ગેરકાયદે દાખલ થએલાઓનો પણ સમાવેશ થાય અને છેવટે યાહુદીની વસતી પેલેસ્ટાઇનની કુલ વસતીના ત્રીજા ભાગ કરતા વધારે ન રહેવી જોઇએ.

૩ યાહુદીઓને જમીનનું વેચાણ ના ફ્રેમ સરકાર અને પડા કમાન્ડર તરફથી કબુલાયામાં આવે તે શરતે થાય.

૪. પ્રથમ પાંચ બાદ પરિસ્થિતિની તપાસ કરવા અને બંધારણ ઘડવા કુલ વસતીના પ્રતિનિધિઓની એક સમિતિ સભા બોલાવવામાં આવે.

જણાવવામાં આવ્યું છે કે બ્રીટીશ સરકાર પોતાની દરખાસ્તો બ્લાકબુક પેપરદ્વારા પ્રસિદ્ધ કરશે તે પખતે ઉપરની દરખાસ્તોપર પોતાનો નિર્ણય આપશે.

યુગોસ્લાવીયા

યુગોસ્લાવીયામાં દસ હજાર માણસોની એક સંજાવર સભા મળી હતી જેમાં સોક સ્વાતંત્ર્ય વાદી સભ્યો તરફની વલણ જણાતી હતી. એવો ઠરાવ કરવામાં આવ્યો હતો કે તટસ્થતાના બહાના હેઠળ આક્રમણ કરનાર રાજ્યો સાથે સંબંધ વધારવો નહિ અને એક ઇંચ પણ જમા આપવી નહિ.

ફ્રાંસ

ફ્રાંસમાં પરદેશી બાબતોની ખાસ વખી ગયેા હોય તેમ જણાય છે, અને માટે સખ્ત પગલાં લેવામાં આવે છે. નાયબસરના પોપ આજના પગાસ રાયલ ડાઇનામાઇટનો જથ્થો જાય પ્રાગો હતા જેને માટે એવો શક છે કે બોમ્બ દ્વારોન અને બોમ્બ સ્ટારીયર વચ્ચેની લડેર તોડવા માટે તેનો ઉપયોગ કરવામાં આવનાર હતા.

ઇટલી

જર્મનીએ ઇટલીમાં પોતાના એલચી તરીકે હર ફ્રેન્ક પાપાનની નીમણુંક કરી છે એને માટે જર્મન પ્રજા હર પાપાનના બધા પ્રયાણ ઠરે છે કે જેથી ઇટલીના તેઓ ઇટલીના એક શસ્ત્રકરી કુટકીના અગ્રસરદાર હતા તેમના ઇટલીની પણ માહીતીઓ છે. પણ તેના જવાબમાં ઇટલીનું પત્ર 'જર્મન જણાવે છે કે જો જેતલીને ઇટલી ખાતામાં રાખવું જરૂરી છે કે તે પગાતના ઇટલી કરતા હાલનું ઇટલી તદ્દન જુદુંજ છે ઇટલીને સંરક્ષાનો ભરોસો નથી, પણ ઇટલી પોતે કાઇનું સંરક્ષાન બનવા માગતું નથી.

સીંગાપોર

સીંગાપોરની મારાસભાએ સાસ્થાનના બચાવ માટે દસ લાખ પીંડની મદદ આપવાનો ઠરાવ કર્યો છે. એ મદદ તેની ચાર્જ મદદની ઉપરાંતની છે.

ચીન

ચાઇનીઝ સરકાર સત્તેના કબ્રના ખાસ ખબર પત્રો જણાવે છે કે છેલ્લા જે આઠવાડીયામાં ચીનાઇ લશ્કરને જાપાનીઓ સાથે ૨૪૦ નાની લડાઇઓ થઇ હતી જેમાં જાપાનના કુલ હજારથી વધુ માણસો માર્યા ગયા હતા.

ચાઇનીઝ રીકંપીલીકના ફ્રેનસલ જનરલે મેડામોરલમ્ ખાતે વેસ્ટર્ણી હોટેલમાં ભાષણ કરતા જણાવ્યું હતું કે ચીનની આખી પ્રજા આ લડાઇમાં ભાગ લઇ રહી છે. જાપાને જેટલી જીંધાને સાત મહીના થઇ ગયા છતાં લાંબા કે ગેરા ઘસારો અંદરના ભાગમાં થઇ જવાનો તેની તેમ હતી એમાં તેઓ અસાર સુધી કરી કરી શક્યા નથી, કારણ જાપાનને આર્થિક રીતીયા પહાડ ઉપર ચઢવાની જેટલી મુશ્કેલી છે તેટલુંજ ચાઇના પોતાના કિલ્લોમાં કાચવા સામે નવા આગળ વધવું રહ્યું છે. અને તેનો ઠરાવ જેટલે સુધી લડવાનો છે.

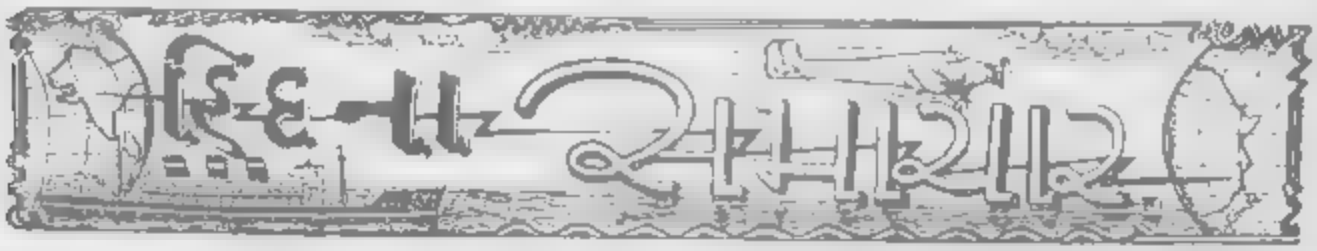
જાપાન

જાપાનમાં પરદેશથી કરવા આવનારાઓ માટે

નવો કાયદો ઘડવામાં આવ્યો છે જેમાં ગ્રીસ દીવસથી વધુ રહેવા ઇચ્છનારે જવરનની પરવાનગી મેળવવા પડશે અને છ માસ દીવસથી વધુ રહેનારે પોલીસ સુપરીન્ટેન્ડન્ટને પોતાના આવ્યા ગયાની ખબર આપવી પડશે. આ કાયદાનો ભંગ કરનારને દંડની સજા પણ થઇ શકશે

આયરલેન્ડ

ફ્રેંચ્સાંકમાં હરકોઇપણ સરકારી જરતીની જે તજવીજ ચાલી રહી છે તેને લક્ષમાં આયરલેંડના પ્રધાન ડીવેલેરાએ પોતાની અમેરીકાની મુલાકાત દરમ્યાન ઘણી મુલતવી રાખી છે. તેમણે જણાવ્યું છે કે ઉત્તર આયરલેંડ ને હરકોઇપણ સરકારી જરતીનો કબજો કરશે અને તે જો આઇરીશોને લાગુ પાડવામાં આવશે તો તેથી અશાંતી તથા તોફાન થવાનો ભય રહે છે.

દારૂબંધી અને પારસીઓ

મુંબઇમા અમારી દારૂબંધી સામે પોકાર કરવા મુંબઇના પારસી-ઓના મોટી સભા મળી હતી. તેમાં પારસી બહેનોએ પણ ભાગ લીધો હતો. કેટલાક પારસીઓએ ગાંધીજી પર કાગળો લખ્યા છે જેમાં તેમને અપીલ કરવા મા આવી છે કે કોંગ્રેસના સર્વાધિકારી એક મુખ્ય આજ્ઞાકર્તા દારૂબંધીના પક્ષપાત તરીકે નાંખીજીઓ મુંબઇના પ્રધાન મંડળનો હાલ દારૂબંધીનો નીતી અમલના મુકતા ચોળાવવો. તેના જવાબમાં 'હરિજનબંધુ' મા એક લેખમાં ગાંધીજી નીચે પ્રમાણે લખે છે :

પાંચો દારૂબંધી સામે છે તેને બાજુ જે નવા કરો આવી રહ્યા છે તે સામે છે એ આ કાગળોપરથી બન્ને સ્પષ્ટ નથી થયું. મારી અને પારસી કોમ વચ્ચે કેવો ગાઢો સંબંધ ચાલતો આવ્યો છે તે આખુ હિંદુસ્તાન જાણે છે. દુનિયાની આ મોટામાં મોટી સભા કોમ કરતા માનવદ્રષ્ટિએ ઉપાડવામાં આવેલી આ દારૂબંધીની ચળવળ સામે હળ બાંધીને ઉભા રહે એ વિચાર મને જબરામની વેદના ઉપજાવે છે. તેમાં ઘણા પારસી બહેનો પણ આમાં ભળી રહી છે એ બીના એ જબરામની વેદનાને વધુ ઊંડી બનાવી મુકે છે. હું જોઇ શકું છું કે આ સભાનાં ગગડાવનારી ધમકીઓના કેપ્યદામ કરવા આ આવેલા હતા; તેમજ લઘુપતી, કોમોના ઝઘડા વી પણ વકીલાત કરવામા આવી હતી. હું એટલીજ આશા રાખું કે આ સભાના ઠરાવોના આ આંકેલો બધિ ઉકેલાઇ જાણીને રોષને લક્ષમાં લેશે અને પારસી કોમના દેખામાં વસતી સખી ભાવના આખરે પોતાનું કામ કરશેજ. હું તો એટલો સુધી કહું કે દારૂબંધીથી પારસીઓને શૌ મહેનત ફાયદો થશે. દારૂપ્રધાએ પારસીઓ નું ચુકસાન નાખ્યું છે એ નથી કરી રહ્યા એમ કહેવું જુલમારેલું છે. એ ધંધામાંથી છૂટીને દારૂ વેચનારા પારસીઓ બીજા રોજગાર તરફ વળશે એમાં પારસી કોમનું ભલુંજ થવાનું છે.... અને કરની દ્રષ્ટિએ જોતાં તો હું એટલું કહું કે જાપોન અજાતન મજનું કલ્યાણ સાધનારી દારૂબંધી કેરેલી મહાન ચળવળના ઉકરમ કર આપવા પશ્ચાત આપે તો ન સામે આવતી મોટી સભા કોમે કલ્પણું ખોટી કરવું શોભાતું નથી. તથા મને આશા છે કે જે પારસીઓ સાધ્યબંધનોના મોટા વર્ગના પારસી કોમ બનેલી છે તેઓ આગળ આવશે અને શરીર તેમજ આત્મા બેઉનો નાશ કરનારી આ ચાપ સમાન બદી માથી ઝાપો મજુર વસ્તીને છોડાવવાની આશા આપનારી આ સાધ્ય ચળવળને દિલોજાનથી મદદ કરશે

સ્વ. વિઠ્ઠલભાઈ પટેલના ટ્રસ્ટ સંબંધી ખુલાસો

શ્રી. મોહનલાલભાઇ આમ, પરેલ વિરૂદ્ધ શ્રી. સુભાષચંદ્ર બોઝને લખતા જે કેસ મુંબઇની કોર્ટમાં શ્રી જસ્ટીસ ખી. જ. ચાંદિવા સમક્ષ સ્વ. વિઠ્ઠલભાઇ પટેલના વીલ સંબંધે ચાલતો હતો તેનો તેનો ખુલાસો આપતા નો. જણાવે કર્યું હતુ કે 'રાજકીય ઉન્નતિ' ના શબ્દોનો અર્થ કરવો સાંભળો નથી. જુદા જુદા દેશોમાં તેનો જુદો જુદો અર્થ થાય છે. સામાન્ય રીતે જેવો અર્થ થઇ શકે : દીકરના લાભની રાજકીય પ્રગતિ કરવી. 'રાજકીય પ્રગતિ' માં સામાજીક કે આર્થીક પ્રગતીનો સમાવેશ થઇ જાય છે, પરંતુ તેનો અર્થ એટલો બધો વિશાળ કે એમ માની શકાતું નથી. રાજકીય મુદ્દા પાછું ટ્રસ્ટ જોરદારદેશર મનાય છે, કેમકે રાજકીય ફેરફારોથી લોકોને લાભ થશે કે હાનિ તે કહી શકાતુ નથી. આથી બ્રીજ કાયદા પ્રમાણે તે પ્રમાણભૂત ટ્રસ્ટ ગણી શકાય નહિ. તે બેટ તરીકે ગણી શકાય તેવું નથી તમ ધર્માદા તરીકે પણ આપેલું નથી. આરે આ ટ્રસ્ટમાં લગતો પાકતા તેના વારસદારો વચ્ચે વહેંચાતો જોઇએ.

મુસ્લીમ લીગને ફટકો

બીજુરી કોંગ્રેસની બેઠકમાં હાજરી આપવા દીલ્હી ગયેલ પ્રતિનિધિના કેસીગ્રેશને કેરો પાડ્યા કરતા મુંબઇમાં મુસ્લીમો સમક્ષ જાહેરમાં કહ્યું હતું અને મુસ્લીમ વિદ્યાર્થીઓને સલાહ આપી હતી કે મદદ મેળવવા માટે દેશ બહાર કદી પણ નજર નાખતા નહિ કેસીગ્રેસના નેતાઓ જણાવ્યું હતું કે "અમે લઘુમતિમાં છીએ, અગર અમે આરબ હોઇએ કે અમે ફ્રીસ્તાન હોઇએ એવા વીચાર કરીને અમે અમારી આઝાદી મેળવી શકયા નથી, પરંતુ ભારતદેશના એ સંતાનોમાં અમે એકબીજા સાથે ખભેખભા મીલાવીને સ્વતંત્રતા પ્રાપ્ત કરી શકયા છીએ, હિંદ પણ એજ રીતે આઝાદી મેળવી શકશે અને તે જોઇને બહારનાને તેવજ અન્ય આરબ દેશોને બહુજ આનંદ થશે."

[મી. મહમદ અલી ઝીણા અને તેમના અનુયાયીઓનો આ વાત કેમ ગળે ઉતરશે ! હવરે તો દીઠના દિવસ ઉઘડયા જણાય.—અ.ઇ.ઓ.]

ચિપૂરી મહાસભાની આચકજાવક

ચીપૂરીમા મળેલી દીંદા મહાસભાની બાવનમી બેઠકમાં લગભગ ૨૨૦૦૦૦ ની આજક અને ખર્ચ પણ તોતીંજ થશે, એવો અંદાજ કાઢવામા આવ્યો છે. સભાવીના સભ્યપદની રકમ ■ 1૦૦૦૦૦ છે. આવે આવેલા ૨૨૦૦માંથી લગભગ ૨૦૦૦ હજાર સભ્યો છે. પ્રેક્ષકોની ફીના લગભગ ૨૫ થી ૩૫ હજાર ઘણાવાની મંજાય છે. પ્રદર્શન અને બીજા બધા ૫૦ હજારની બીજી રકમ આવી થશે.

સુરતનું સાહિત્ય મંડળ નર્મદ સાહિત્ય સભા કલેવારો

ગુજરાતી સાહિત્ય મંડળ, સુરતની વાર્ષીક સભા મંડળના પ્રમુખ પ્રોફેસર ચિમનપ્રસાદ ત્રીવેદીને પ્રમુખપદે મળી હતી, જે બાબતે કાર્યવાહક સમિતિની ભલામણ અનુસાર સાહિત્ય મંડળના નામ સાથે સુરતના સપુત કવિ નર્મદનું નામ જોડવાનો નિર્ણય થયો હતો. હવેથી સુરતનું સાહિત્ય મંડળ, નર્મદ સાહિત્ય સભા, સુરત, એ નામે ઓળખાશે ને જોના આશ્રમ દેહાળ દર વર્ષે નર્મદના જીવન અને સાહીત્ય વિશે એક વ્યાખ્યાન થશે, મંડળનો હિસાબ મંજુર થઇ નવા વર્ષના અધિકારીઓ ચુંટાયા હતા.

સ્વ. વિઠ્ઠલભાઇનો વારસો અને તેનો ઉપયોગ

દિલ્હીથી સરદાર વલ્લભભાઇ પટેલ એક નિવેદન પ્રસિદ્ધ કરતાં લખે છે કે મા. જસ્ટીસ ખી. જે. ચાંદિવાએ મારા ભાઇ સ્વ. વિઠ્ઠલભાઇ પરેલ ના વીલ સંબંધે જે ચુકાદો આપ્યો છે તે જે વાંચ્યો જસ્ટીસ ચાંદિવાએ કહ્યું છે કે તે બેટ સેવાદ નથી તેમજ દાનનો વારસો નથી. (ચેરીટેબલ બીક્વેસ્ટ) એટલે તેના વારસોને તે સોંપી દેવો. આ વારસદારોનો એવો કેસ નથી કે તે વારસો આને જમીનનો ઉપયોગ બીજા લાભ માટે કરવો. રાજકીય ઉદ્ધારની અખર દીઠને લાભ થાય તેવા હેતુવાળી એક યોજના પ્રસિદ્ધ કરવાનો અમે વિચાર રાખ્યો છે.

વિવિધ વર્તમાન.

રોયલ એશ્કેારમાં

'સં' કાલ્પેક્સ'ના ખબરપત્રી લંડનથી ખબર આપતા લખે છે કે રોયલ એશ્કેારમાં બેઠલા બાપ્ટા પરના દરીયા પારના-નરેાડીયન કલાકારોએને દાખલ કરવામાં આવ્યા હતા. તેમાં કેનેડાના દરબાર-મુત્સદીમેન્ડના પ્રતિનિધિ એાર્ટેલીયા ૬૦; દક્ષિણ આફ્રિકા તરફ હિંદુ પાન ૨૬ કેનેડા ૨૬; દક્ષિણ રેાડેસીયા ૧૦; મુલાકાતેલંડ, મલાયા, ન્યુઝીલેન્ડ અને બારબુડા દરેકની બાકીના રેાયલ એકેડેમી ઓફ ફાઈન આર્ટના નીમણેાના ક્રમેના પ્રમાણે છે કે યુરેાપીયન પંડેાના બાબુસેા વીરાય પણ બીજા ને દાખલ કરવામાં આવ્યા નહેાતા. ચીન-યુરેાપીયનેા જેવા કે ઈંડીઓને ત્યાં કામ કરવાથી મેલાનાં દરકાર નથી અને હાલમાં એક સ્ત્રીને વિદ્યાર્થી બનાવાયું પણ છે છે. પણ તેને પેન્ સણી સીધા બાદ રેાયલ એકેડેમીમાં દાખલ નહિ કરવામાં આવે પણ તે પેાતાના ખેરફેારમાં જવું પડશે.

રેાડેસીયામાં મળેલેા એક નુતેા કરી રીકેા

કેાલસબરીના ખુબખારના એક ખબર છે કે દક્ષિણ રેાડેસીયાના પાલીમાયા જીલ્લામાં એક કાલનેા સીક્કો મળ્યા આવ્યેા : જે બ્રીટીસ મ્યુઝીયમ વાળાઓના કહેવા પ્રમાણે ઉત્તર-પશ્ચીમ હીંદુસ્તાનમાં રાજ્યકરતેા કુશાન વંશ પંચમતેા છે. એ સીક્કાની બાજુએ કુશાનની છાપ છે કે જે ઇ સ. ૧૫૦ની સાલમાં કાનિષ્કમાં રાજ્યકર્તા હતા. એ સીક્કો એક પેાતરચાલાને એક પરદા નેદીપ પાસેથી મળ્યેા હતેા. અને તે તેના બાપને એક પેતરમાં (ચાડીમાં) બેાદ કરતાં મળી આવ્યેા હતેા પણ તે પેતર (ચાડી) કયાં હતું તેની તેને બાબર નથી. પુરાવીદ્યાંના જીલ્લામાં દીઠા વરતા નથી કે જેણે એ સીક્કો ચાલતા કર્યો હેાય.

જનરલ સ્મટસની જરમનીમાં ટીકા

બર્લીનના બાબર મુજબ લાના એક પત્રના અમલદેારમાં જનરલ સ્મટસની બદલાયેલી નીતી વિષે સખ્ત ટીકા કરવામાં આવી છે તે જણાવે છે કે દક્ષિણ આફ્રીકન યુનીયન અને સાઉથ વેસ્ટ આફ્રીકાનું પેાલીસ બાતું એક કરીને યુનીયનેા એનકેટના કાયદાનેા ભંગ કર્યો છે. અને એ બ્રીટીશ પત્રેાના પ્રચાર કાર્યનું પરીણામ છે. જનરલ સ્મટસ જે બાબતેા એન બીકારતા હતા, તે બાબત જરાસલ્યુના બુદ્ધાઓની રાણી માં બાલ્યા છે.

પાર્ટુગીઝ પ્રજા સત્તાકના પ્રમુખ

પેાર્ટુગીઝ પ્રજાસત્તાકના પ્રમુખ બાર્ટાલ કરમેેા ના જેઓ મેાઝામ્બીક આવનાર છે તેઓ યુનીયનના પણ આવવા બાદ યુનીયન સરકારનું આમંત્રણ સ્વીકાર કર્યું છે. તેઓ જુન જુલાઇમાં આવશે.

રકરીયામાં ત્રણ બલાસીઓ

રકરીયામાં કમબખ્ત રાજ્યકર્તા ત્રણેા નદીમાં કરતા ઝઘડાેમાં બાલાસીઓ તરીકે કામ કરે છે. અને ૮૬૦૫ કરીબામાં કરતા કરીમરેામાં કામ કરે છે. સૌથી કુલીયર એક રજ વર્ષની સ્ત્રી દાયાબ કરીમરના કેપ્ટન તરીકે : તેને ૨૪ વર્ષની ઉમ્મરે કેપ્ટન તરીકે નીમવામાં આવી હતી. બીજી પણ એક ઉતારૂઓની કરીયર અને એક નદીનાં કરતી કરીમરની કેપ્ટન ત્રીજો છે. અને એક મેાટરબાેપની ડ્રાઈવર પણ સ્ત્રી છે. છેલ્લા બે વર્ષમાં સેાળીયેટના નકશા ઓનલાઈનરેાજ બાલાવાયેા રપર ત્રીજો. ટ્રેબ્યુમેન્ટ બક્ષ છે

લડાઈ બાવે તેા હિંદુસ્તાન શું કરશે.

શનીવારના 'સ્ટાર' પત્રના બબરપત્રીના જણાવ્યા મુજબ એવું લાગે તેા હિંદુસ્તાને શું નીતી અખત્યાર કરવી તે બાબતમાં મહાસભાના ડાબા, જમણા પક્ષેા વચ્ચે મતભેદ છે. સુભાષ બાબુના પક્ષની નીતી એવી લાગે સામ્રાજ્યની દેવાથી તેમાં તટસ્થ રહેવાની છે. જ્યારે ગઢાલના ગાંધીજી કલકત્તા 'સ્ટેટ્સમેન' પત્રના જણાવ્યા મુજબ એવેા મત ધરાવે છે કે સુભેદની આશા રાખવા ઉભા તેને કાયદેા થાય તેા હિંદુસ્તાને બ્રીટીશ સરકાર સાથે સાથે કરવાને બદલે માત્રાણ કરવી અને એ દિશાને લક્ષને સુભાષ ચંદ્ર બેાઝે, મહાસભાના પ્રમુખ તરીકેનું રાજીનામું આપ્યું છે જ્યારે એજ દીવસનો બીજો ટેલનો તાર જણાવે છે કે સુભાષ ચંદ્ર બેાઝને, મહાત્મા ગાંધીજી સાથે મહાસભાનું સમેાધરી બંધારણ બીજા બાબતમાં મતકેદ થવાથી મહાસભાના પ્રમુખ તરીકેનું રાજીનામું આપ્યું છે

બબરપત્રો

કાંસવાલ ઇન્ડિઅન કેાંગ્રેસ (પ્રેાટારીયા બ્રાંચ)

દુ સાવાલ ઇન્ડિઅન કેાંગ્રેસ (પ્રેાટારીયા બ્રાંચ) ની જનરલ મીટીંગ પ્રેાટારીયાના એસ્પાનર થીએટરમાં બેસેમ્બર તા. ૨૮ મીના રવીવારે મળી હતી. લગભગ ૩૦૦ ભાેકા બેાળા થયા હતા. આવતા ત્રણ વર્ષને માટે કાર્યકર્તાઓની નીચે પ્રમાણે નવી ચુંટણી થઇ હતી : પ્રા. જેમ્સ આલ્ગર, ઉપ-પ્રમુખેા : મેસર્સ ઇબ્રાહીમ હાજી મુસા ઇબ્રાહીમ, પ્રા. એ. નાયર, પ્રા. ટી. પીલે, પી મેસર્સ. વસુ, અને ઉમરજી હાજી મુસા. જો. મંત્રીઓ : મેસર્સ અસલમ મુસા અને સુખીલા નાયર, તંત્ર ખજાનચીઓ : મેસર્સ આર. કાનજી વસી અને જી. એસ. કેશવજી. ઓડીટર : પ્રા. એ. એચ ખાન.

ઓકેઝનુડીવ અને કાર્યવાહી મેમ્બરેાના ચુંટણી કામના સમયે વર્ગોનું પુરૂ પ્રતિનિધિત્વ રાખવા ને ખાતર આવતી મીટીંગ પર મુલતવી રહી હતી.

સ્વદેશ યાત્રાથી પાછા ફર્યા

ગયા બુધવારે આવેલી સ્ટીમર કરંજમાં સુપ્રસદ્ધીબાટેના જાણીતા વેપારી શ્રી મેાહનલાલ ખંડેરીયા તેમજ મેસર્સ મહેતા બ્રેન્ડ સન્સના શ્રી. કાન્તિલાલ મહેતા સહકુટુંબ સ્વદેશયાત્રા કરી પાછા આવ્યા છે તેઓ રેાયલમેાઝામ્બિકસ્ત કંપની ટ્રાંસ્વાલ ગયા છે. મેસર્સ ખંડેરીયા બ્રેન્ડ સન્સના શ્રી ચંદુલાલ બેમ. ખંડેરીયા જેઓ જાપાનની બેારીસ સંભાળે છે તેઓ પણ સાથે છે. જાપાનના ઇન્ટર્ન્ડ માટે નાતાલ, ટ્રાંસ્વાલ, કેપ ટાઉન બાલ કરી પાછા જાપાન જશે

ધી કેપ હિંદુ ક્રીકેટ ક્લબ

ઉપરોક્ત સંસ્થાની જનરલ સભા તા. ૨૨-૪-૩૯ ના બાજ રવાબુ દેવજીના મકાને સ્વદેશ ગમન કરનાર નાજ રતનજી ખંડેરીના સત્કાર અર્થ ભણી હતી. પ્રમુખશ્રીએ સ્વદેશ ગમન કરનાર બાઇની ગેરહા શુભેચ્છા સહ એક સુંદર પ્રસ્તી કુમતોરાથી સત્કાર કર્યો હતો. બાદ બાદ સભ્યોના વતી બેાકાડીનાએ રતનજીબાઇએ લેરવા માટેની સહાય બદલ આભાર માની તેમની સફર સફળ ઇચ્છી હતી. સર્વના પ્રસ્તુલરણ રતનજી બાઇએ આભાર માની સંસ્થાને સવાદસ રૂપીયાનેા મેટ આપી હતી.

સેાલ્સબરીમાં બારત બીલ્ડીંગની ઉદ્ઘાટન ક્રીયા

મેસર્સ નાથ એન્ડ રામજીના નવા મકાન "બારતબીલ્ડીંગ" ની ઉદ્ઘાટન ક્રીયા સ્થાનીય ગૃહસ્થ, ટાઉન, સભારના મંત્રી સીબુત પંડિત તરિકાની વેદાનંદજીના શુભહસ્તે તા. ૨૨-૪-૩૯ ના દિવસે કરવામાં આવી હતી અને સાર બાદ આ પ્રસંગને ઉચીતમાંરીના નાગરીકેાએ બાજ લીધેા હતેા.

સંગીત શીક્ષીકા

તમારાં બાળકેાને પીબાનેા શીબવવાને એક બાનદાન હિંદી બાઇ ડરબનમાં બબારબની કી લઇ સંગીતપ્રકાશ શીક્ષીકા જાબશે.
બધુ વિગત માટે લખેા :—
Piano Teacher
c/o Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

ઇ ન્ડી અન ઓ પી નીં અ ન્ગમાં
તમારા માલનેા પ્રચાર કરવા
જાહેર બબરદેહ આપેા.

સુંદર બાળ સાહીત્ય

૧૪૦–૩૬૦ના વિદ્યાર્થીઓ માટે

દક્ષીણા મૂર્તિ બાળ સેટ ૨૫ પુસ્તકોની કીંમત રૂપી. ૧૨–૬.

પંચાયત	કાવ્યો અને ભજનાવલીઓ
ચતુર કરોળીયો	વાર્તા
ચેવીલમું પુષ્પ	વાર્તા
જોસુને ભાગ્ય ફરી	ભજનો ભેગા
માણકે કહેતા	વાર્તા
તારાબેનના પાઠો	વાર્તા
મેંદિયો	વાર્તા
રે૦	વાર્તા
ટૂંક ટેબ	કામનું વર્ણન
ઝબ જંતુ	જંતુઓની માહીતી
કેમ ભાઇના પાઠો	વાર્તા
નીત્ય સુત્ર	ઉત્કર્ષની માહીતી
વસંત આવી	ઋતુની વાર્તા
નવાં પરતા	ઉખાણા
વેદનો વારો	વાર્તાઓ
તાક તાક	વાર્તાઓ
બાલકની તલવાર	વાર્તાઓ
બે બાળ નાટકો	
કુચકાજો	રમુજ
વિભાવની વાર્તા	
ભાંગેા રાંધ્યો	
ગામડામાં ગયો હતો	ગામડા વિશે કહ્યુક
બેલના ત્રિંબડામાં	વાર્તા
બાલ અને બીજા	વાર્તા

દક્ષીણા મુર્તિ બાળ સેટ ૨૦ પુસ્તકોની કીંમત રૂપી. ૬૫–૬

બાગમાં ફરીએ	૨૦ ફુલોની માહીતી
ભજનો ભોજન	ભજનો બાબત ચીતાન
મોટા થવું ત્યારે	નાટીકા
કપાસમાં	પ્રથમ વર્ણન
પ્રાચીન વાર્તા	વાર્તા
ઢોરઝન ભાગ ૧–૨	વાર્તા
બાળ ગેડાકયા	
વિજ્ઞાનની રમતો	ઘરમાંની રમતો
પરીની પોટી	દીતાનીક પરીવાર્તા
સંચાળની ઢોરકથાઓ	વાર્તા
ઉદય પુર	ઐતિહાસીક વર્ણન
ચકોરમંની દ્રષ્ટીએ	કુદરતનું વર્ણન
વિવિધ માહીતી સંગ્રહ	બાળકોને ભજનાવલીનું કેળવું
ગીરીક બાળની વાર્તા	ભાગ ૧–૨
વનસ્પતી	માહીતી ચાર વર્ષોમ
ઢોરકથાઓ	વાર્તા
મહીનાના પરાક્રમો	વાર્તા
ભગવ ચિત્રો	
ચૂતેર ગલ્પ	વિજ્ઞાનીક વાર્તા
મહમદ સેલ	બહાદુરની વાર્તા
બત ફુલો	ફુલોની મ હીતી
ચુંથા કાકા	વાર્તા સંગ્રહ
કુદાં પતંગીયા	
વિજ્ઞાનની દ્રષ્ટીએ ભાગ	૧–૨
૭ પુખ્તીઓ	વાર્તા
તારા અને ગ્રહો	
ઝાડના રંગો	

આ ગ્રાહકોએ લખવાથી મળી શકશે.

નો ટી સ

(૧) બેરા ધક્ક સહન' તથા નોર્થન રોડેસીયા જતા પેસેન્જરોને જણાવવાનું કે સને ૧૯૩૫ થી ૧૯૩૮ સુધીની આવી રહેલ ડોકટરી રસીદો નીચે પ્રમાણેના સીરટ મુજબ જે જે ભાઇઓની ડોકટરી રસીદ આવી હોય તેઓએ બેરાના ડોકટરે આપેલી રસીદોમાં તમારે ત્યાંના ડોકટરની સહી તથા બેરાથી ઉપડી જે તારીખે તમારે ત્યાં પહોંચ્યા હોય તે તારીખ આપી રહેવા બાનામાં લખાની પંદર દીવસમાં નીચેના સીરનામે પહોંચાડશો.

(૨) મુલ ગએલી રસીદો માટે શું કરવું

બેરામાં ડોકટરે આપેલી રસીદ મુલ થઇ હોય તો તમારે ત્યાંના ડોકટર પાસે નીચે પ્રમાણે સર્ટીફીકેટ લખાની મેળવવાશે તો પણ ચાલશે પરંતુ સદરહુ સર્ટીફીકેટ ડોકટરના નામના છાપેલા કાગળમા લખેલું હોવું જોઇએ, અમારા છાપેલા કાગળ ન હોય તો મેડીકલ સીકકો હોવો જોઇએ.

સર્ટીફીકેટ ઇંગ્લીશમાંજ લખાવવું

Copy Of The Certificate

This is to certify that Mr. ..... the passenger of S. S. ..... of..... arrived here on ..... and his health was found good. The original being lost this certificate is issued.

Health Officer

Sd.....

(Office Stamp)

ખાલી રહેલી ડોકટરની રસીદો ઉપરના દાખલામા નીચેના સીરનામે ન પહોંચાડશો તો તેને અંગે જે ફંડ થશે તે પેસેન્જરોને ભોગવવો પડશે. તે ઉપરાંત આ સીરટ મુજબ આપી રહેલી રસીદો ન આપશે ત્યાં સુધી બીજા દરેક પેસેન્જર પાસે બેરાના ડોકટર ડોકટરી ફીમાંથી પાઉંડ પાંચ રોકડા લેશે.

નોધ' રોડેસીયા તમા આસાસેન્ડમાં નવા જનાર પેસેન્જરો પાસે ઇમીગ્રેસનની પરમીટ હશે તોજ બેરા ઉતરવા દેશે. શો પાઉંડના ડાર્ક વાળાઓને બેરાની ઇમીગ્રેસન ઉતરવા દેશે નહિ.

સદર

દુર્લભજભાઇ મોરારજી પટેલ,

બોકસ ૬૮, બેરા પી. ઇ. ઝો.

ખાલી રહેલી ડોકટરી રસીદો વાળા પેસેન્જરોનું સીરટ

1.	Chhotubhai M. Patel	[illegible]	Ndola,	N. Rhodesia,
2.	[illegible]	[illegible]	Lusaka,	N. Rhodesia,
3.	[illegible]	[illegible]	Luanshya,	N. Rhodesia,
4.	[illegible]	[illegible]	Luanshya,	N. Rhodesia,
5.	[illegible]	[illegible]	Luanshya,	N. Rhodesia,
6.	[illegible]	[illegible]	Ndola,	N. Rhodesia,
7.	[illegible]	[illegible]	Lusaka,	N. Rhodesia,
8.	[illegible]	[illegible]	Lusaka,	N. Rhodesia,
9.	[illegible]	[illegible]	Broken Hill,	N. Rhodesia,
10.	[illegible]	[illegible]	Salisbury,	S. Rhodesia,
11.	[illegible]			N. Rhodesia,
12.	S. Karamja"	[illegible]		
13.	S. Karamja"	28-6-1938,	Bulawayo,	S. Rhodesia,
14.	S. Karamja"	29-6-1938,	Que Que,	S. Rhodesia,
15.	S. Karamja"	[illegible]	Lusaka,	N. Rhodesia,
16.	S. Karamja"	31-7-1938,	Lusaka,	N. Rhodesia,
17.	[illegible]	31-7-1938,	Livingstone,	N. Rhodesia,
18.	[illegible]	31-7-1938,	Ndola,	N. Rhodesia,
19.	S. Karamja"	31-7-1938,	Umtali,	S. Rhodesia,
20.	S. Karamja"	31-7-1938,	Lusaka,	N. Rhodesia,
21.	S. Karamja"	31-7-1938,	Lusaka,	N. Rhodesia,
22.	S. Karamja"	31-7-1938,	Lusaka,	N. Rhodesia,
23.	[illegible]	31-7-1938,	Lusaka,	N. Rhodesia,
24.	[illegible]	31-7-1938,	Lusaka,	N. Rhodesia,
25.	[illegible]	[illegible]	Luanshya,	N. Rhodesia,
26.	[illegible]	25-8-1938,	Lusaka,	N. Rhodesia,
27.	S. Karamja"	25-8-1938,	Salisbury,	S. Rhodesia,
28.	[illegible]	30-8-1938,	Salisbury,	S. Rhodesia,
29.	[illegible]	1-11-1938,	Lusaka,	N. Rhodesia,
30.	S. Karamja"	15-11-1938,	Lusaka,	N. Rhodesia,
31.	S. Karamja"	22-11-1938,	Lusaka,	N. Rhodesia,
32.	S. Karamja"	20-9-1938,	Bulawayo,	S. Rhodesia,
33.	S. Karamja"	29-9-1938,	Salisbury,	S. Rhodesia,
34.	S. Karamja"	30-8-1938,	Salisbury,	S. Rhodesia,
35.	S. Karamja"	30-8-1938,	Broken Hill,	N. Rhodesia,
36.	S. Karamja"	30-8-1938,	Salisbury,	S. Rhodesia,
37.	S. Takhwa"	23-12-1938,	Salisbury,	S. Rhodesia,
38.	S. Karamja"	17-10-1938,		N. Rhodesia,
39.	S. Karamja"	30-12-1938,	Umtali,	S. Rhodesia,
40.	Dullabhbhai Kalyanji	25-11-1938,	Lusaka,	N. Rhodesia,
41.	Karamji H. Patel	30-9-1938,	Lusaka,	N. Rhodesia,
42.	Madhavji M. Patel	30-9-1938,	Lusaka,	N. Rhodesia,
43.	Lallubhai M. Patel	30-9-1938,	Lusaka,	N. Rhodesia,
44.	Maganbhai K. Patel	30-9-1938,	Lusaka,	N. Rhodesia,
45.	Jayant P. Patel	30-9-1938,	Lusaka,	N. Rhodesia,
46.	Rambhai P. Patel	5-8-1938,	Lusaka,	N. Rhodesia,
47.	Ramabhai Murar	5-8-1938,	Lusaka,	N. Rhodesia,
48.	Maganbhai K. Patel	5-8-1938,	Lusaka,	N. Rhodesia,
49.	Govindji Kesavji	29-12-1938,	Salisbury,	S. Rhodesia,
50.	Jivanbhai G. Patel	23-12-1938,	Lusaka,	N. Rhodesia,
51.	S. Takhwa"	23-12-1938,	Lusaka,	N. Rhodesia,

અમારાં નવાં પુસ્તકો

નીચેના પુસ્તકો આજ સુધી હારેલા અમુલિત લેખકોના છે. હમેશાં પુસ્તકો સુંદર કર્તા જ્ઞાનપુર્ણ અને સારા લેખકોના વાચવા લેવાજો. જેથી આપણા જ્ઞાનમાં વધારો થાય અને આપણું ચારીત્ર ઘડાય. ઉપ હિચ્છ આઇટમ ધ્યાન માં રાખી અમે પુસ્તકો મંગાવીએ છીએ. ઉત્તમ સાહીત્ય જ્ઞાનમાં વધારો કરે છે.

રાષ્ટ્રીય સાહિત્ય

સારાવાઝની કહાણી	૩	૦
,, ,, પાકુ પુઠું	૩	૧
એકુલ ચિકારી	૧	૦
ચારિ કેળવણી (ગાંધીજી)	૪	૦
સેલ્ફમેલ્પમાં ગાંધીજી	૨	૦
,, ,, પાકું પુ.	૪	૬
મારી જીવન કથા (પં. જ. નેહરૂ)	૧૨	૧
ખાતે મજુરી કરનારાઓને (રોબર્ટસ)	૨	૦
એક ડાયરી મ. ૨. ગોખલેચારી	૨	૦
ક્યારે કરીશું શું? (રોબર્ટસ)	૨	૬
,, ,, ,, ઉત્તરાર્ધ ,,	૨	૧
કસ્તુરબાના ગીત (ખાદી વિશે ગાન)	૧	૨
ધર્મ સંસ્થાપન (ગાંધીજીના અસરકર્તા વિશેના વિચારો અને લેખો)	૧	૧
નારીર બાલાજી		
નીતિનાઝને માર્ગે (ગાંધીજી)	૨	૦
પરદેશી માલની સામે દરીયાવ	૨	૧
પ્રાણ પ્રતિષ્ઠા (ગાંધીજી)	૨	૧
બોલશેવીઝમ મે બીજી વાતો	૧	૧
મહાત્માના પ્રસુનો (૫૦ પ્રસુનોના કુલ છ. ચરીત્રો)	૨	૦
મહાત્મા ગાંધીજીની બિમાર વખતે (કેળા અને ગાપણોનો સંગ્રહ)	૧	૦
મહાત્મા ગાંધીજી (રમણલાલ)	૦	૧
રાષ્ટ્રપ્રેમ શિવાજી	૧	૧
રાષ્ટ્રીય સંગીત ગાયક	૧	૧
વર્ણવ્યવસ્થા (ગાંધીજી)	૩	૦

ધાર્મિક સાહિત્ય

ગીતાંજલી બાગ ૧ લો	૭	૦
,, ,, ૨ જો	૮	૦
,, ,, ૩ જો	૧૧	૦
ભક્ત કથાઓ અમરદાસ ભુક્તની વાતો	૧	૬
ઝંડાધારી મહર્ષિ દયાનંદનું જી. ચ.	૨	૦
પ્રભાત પ્રાર્થના ના ભાગ બાજનો શ્લોકો	૪	૧
પરમાર્થસાર	૧	૦
પરમદંસના બોધ વચનો	૨	૦
મહારાષ્ટ્રીય પુરાણ (સાત સંદીનાથનું જીવન ગીતા નવા જીવ જીસાયત સહી ૧ ભા. ૧--૦--૦		
મંગલ પ્રભાત (ગાંધીજીએ ૧૧ નીયમોના કરેલા અર્થો)	૧	૦

શ્રી. રમણલાલ વસંતલાલ દેસાઇ

કોકીલા	૭	૦
ભાગ સહસ્ત્રી ભાગ ૧	૭	૬
,, ,, ભાગ ૨	૭	૦
,, ,, ભાગ ૬	૭	૦
,, ,, ભાગ ૪	૮	૦
જયંત	૬	૬
જીવન અને સાહસ	૭	૦
દિલ્હરૂપ	૭	૦
પંકજ	૫	૦
પુષ્પીકા	૫	૦
પત્ર ગાયના	૭	૦
ભારેલો અગ્નિ	૭	૦

બીજાં કેટલાક પુસ્તકો

ઘર કબ્યુ વૈદ્ય	૫	૦
જોસેફ મિસ્તુદરજી (પોલાડના જન્મદાતાની જીવનકારીક કથા)	૨	૦
જીવતા તહેવારો (તહેવારો વિશે કેટલુંક	૧	૬
જમાના પહેલ (૬૫ પહેલાં વાચવા લાયક	૨	૦
જીવનપર પ્રકાશ (આધ્યાત્મીક વ્યાખ્યાનો)		
પુસ્તક જુનુ દેવાળી ખરચ	૧	૦
દિનચર્યા (વૈદકીય પુસ્તક)	૪	૦

નવલ કથાઓ

કેવાયાળી અને બીજી વાતો (મસ્ત કથાઓ)	૩	૦
કુરબાનીની કથાઓ	૨	૦
કલ્પના કુસુમો (કુંવરી વાતો સંગ્રહ)	૫	૦
ગામ રેખના (નોવેલ)	૫	૧
ગુહરાજ (નોવેલ)	૪	૦
ચેરાતાં વદય	૧	૦
જાગ (વાર્તા)	૪	૧
જુગીરદારનો દાસ બંકા	૧	૦
જયેન્દ્રસના	૫	૦
જીવનનાં પ્રતીબીમ્બ		૬
ઝાંસીની રાણી	૫	૬
ઝાંઝરના ઝબ્બ (કુંવરી વાર્તાઓ)	૩	૦
તમુના આમ ૨, ૩ (કુંવરી વાર્તાઓ)	૫	૦
તારી તખવાર (રાજપુત કથા)	૪	૦
દ્રષ્ટિપરીવર્તન (ટોલ્સટોયની બોધક કાદંબરી	૪	૦
દેવી ચૌધરાણી (નોવેલ)	૩	૧
દેશ વિદાન (કાઠીયાવાડની ઐતીહાસીક કથા)	૭	૦
ધુપ છાયા (વાર્તા સંગ્રહ)	૩	૧
ધ્રુવ ચરિત્ર	૩	૧
નારી હૃદય (કહાણી)	૪	૬
નરેન્દ્ર નગરીનો (ઐતિહ્ય રસીક કથા)	૭	૦
પ્રેમાશ્રમ (સુંદર રસિક નવલકથા) ભા. ૧	૧	૦
,, ,, ,, ભા. ૨	૫	૬
પુરાતન જબોલ (નોવેલ)	૪	૬
પ્રેમ પ્રભાત (નોવેલ)	૫	૬
પુનર્જીવણી	૩	૬
પાનવી ચાંપો (કુંવરી વાર્તા સંગ્રહ)	૪	૬
બીજાનો પંથે અને બીજી વાતો	૩	૦
બગીસ પુત્રવધુની વાર્તા (હાજર જવાબીની વાતો)	૮	૦
બુઝાતો દીપક ભાગ ૨ જો	૨	૬
ભોજા અને કાળીદાસ (૧૦૮ વાર્તાનો સંગ્રહ)	૮	૦
માલીકા (વાર્તાઓ)	૫	૦
મદુબા	૩	૬
મોરી અને મેમલ (બે બોહીમા બેનોની રમુજી કથા)	૬	૬
રાગીણી (બંગાળી નવલકથા નોવેલનો અનુવાદ)	૭	૦
મરત કેસરના ઢારના પ્રસંગો	૪	૬
રખડુ રોબી ભાગ ૧ (સાહસીકોની કથા)	૧	૬
,, ,, ભાગ ૨ ,,	૨	૬
રાણા પ્રતાપ (ઐતીહાસીક કથા)	૩	૦
લાલ ખોબન ખાનની	૪	૦
,, ,, મોરી	૫	૦
વિનોદ વાટીકા	૫	૦
વેરાનમાં	૨	૬
રહેની બંગા	૫	૦
વિરાટ બન્યે જે ખારે (કાંતીકારી નોવેલ)		

ચરિત્રગ્રંથોની નવલ કથાઓ

કાશીનાથ	૪	૬
ખાકાંત ભાગ ૨	૭	૦
ગંદનાથ	૩	૦
ઘડી	૩	૦
જનુરાધા	૧	૦
દમા	૧	૦
પરાજીતા	૨	૬
પ્રેમી અમાજ	૩	૦
વિક્રમાદીત્ય	૭	૬

ડીકેટીવ કાદંબરીઓ

બ્લાકમાની રોમાંચ	૨	૬
ભાલીક દ્વારાનો ભેદ	૬	૬
નવો બલ ભા. ૧ લો	૫	૬
,, ,, ભાગ ૨ જો	૬	૬
બ્લેકરી (૨. ગ. ઇંગ્લીશ કુત)	૫	૦
બોલ્ગની કોમેત	૫	૬
ભાગાણી ભાતરી	૭	૬
વિચીત્ર કેસ	૬	૦

કાવ્યો-ગરબા-ગીતો-ભજનો

કલાપીનો કેકારવ	૧૧	૦
ગીતાંજલી (કવી રવીન્દ્રનાથ કુત)	૨	૦
ચુંદડી (બાળ ગીતો)	૨	૦
પારસી બાળ ગીતો	૨	૦
નીહારીકા (કાવ્યો ૨. ૫. દેસાઈ કુત)	૪	૬
મણીકાંત કાવ્ય મણી સચિત્ર	૬	૬
મુમયરત્ના (મણેરમક મેઘાણી કુત)	૧	૬
રહીયાણા રાસ ભાગ ૧ લો (મરણા સંગ્રહ)	૨	૦
,, ,, ભાગ ૨ જો ,,	૨	૬
,, ,, ભાગ ૩ જો ,,	૩	૦
વસુ ગીતો	૨	૦

Manager, Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

'Phone 2-3381 Tel. add. "Letapco."

D. K. PATEL

Fruit and Vegetable Exporter

— SPECIALIST —

South African, Canadian and Australian Apples

Cape Fruit on hand in season

We have in stock Leaches which have just come in Market.

ડી. કે. પટેલ

ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર,

સાઉથ આફ્રિકન, કેનેડીયન અને ઓસ્ટ્રેલીયન એપલ્સના સ્પેશીયલીસ્ટ

ઋતુમાં કેપ ફ્રૂટ પણ રાખીએ છીએ

લીચીસ હાલમાં શરૂ થયા છે અને તેનો સ્ટોક પણ રાખીએ છીએ.

કંઈનો ઓર્ડરો ઉપર ખાસ ધ્યાન દેવામાં આવે છે

લીચીસ સારા અને સસ્તા C. D. D. થી મળશે.

P. O. Box 756, 19, Cross St. Durban.

Telephone 33-5382.

VALLABH RANCHHOD,

Wholesale & Retail Fruit and Vegetable Merchant

Country Orders Promptly attended to.

14, DIAGONAL St. JOHANNESBURG.

ટેલીફોન 33-5382.

વલ્લભભાઈ રણછોડ

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ અમારે ત્યાં તાજું અને સસ્તુ મળશે.

બહારગામના ઓર્ડરોને ખાસ ધ્યાન દેવામાં આવે છે.

૧૪. ડાયેગનલ સ્ટ્રીટ. જોહાનીસબર્ગ.

વર્ષોના અને જાણીતા ફરમાયશી બીઠાઓ અને પાકો બનાવનાર

કેપીટનના શીયાળાના ચોષ્ટિક પાકો

પંજાબી સાલમ પાક વિગેરે બીજા પાકો ઓર્ડર આપવાથી મળી રહેશે.

અમારી ત્યાંનાં બનેલ બધાજ માલ બનવું હમેશા વધારે સારો છે ફરમાયશ મોકલતાં પહેલાં અમારા ભાવ મંગાવો. નમુનાર, ભરણ બાટલીઓ વિગેરે મોકલતાં બનશે

વધુ બનવા માટે લખો યા મળો

KAPITAN'S CAFE

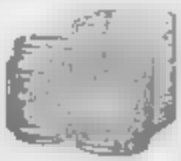
'Phone 33-6577. 136 KORT STREET JOHANNESBURG.

ચામડીને મખમલ જેવી સુંવાણી આકર્ષક ને ખુબસુરત રાખવા માટે

અફઘાન સ્નો

વપરાય છે. આ સ્નોમાં વીટામીન A છે જેથી ચહેરા તથા શરીરની ચામડીને પોષણ આપી સુંદરતામાં વધારો કરે છે.

AFGHAN SNOW

SOLE AGENTS—

PATANWALA & Co. BOMBAY 2

Branch: CALCUTTA.

સોલ એજન્ટ:

Indo-African Trade Agency,

74-76 Wilson Street,

Dundee, Natal, S. A.

પ્રસ્થાન

ભક્ત?

પ્રસ્થાન માસિક પાંચ વર્ષ પુરાં કરી-છઠ્ઠ પુરૂ કરી-તેરમા વર્ષમાં પ્રવેશ કરે છે, તે નિમિત્તે :—

'પ્રસ્થાન'ના ગ્રાહકોને ખાસ લાભ

જે ગ્રાહકનું રૂ. ૧૯૬૪ના માર્ચ્યકથી આગેા સૂધીનું લવાજમ રૂા. ૫, બાકી, પરદેશ માટે રૂા. ૩ા ગણી મોકલશે, તેમને પ્રસ્થાન કાર્યાલય તરફથી બહાર પડેલાં પુસ્તકો ઉપર રૂપ ટકા કમીશન કાપી આપવામાં આવશે. [અપવાદ શ્રી પ્રવીણલાલ મથુરદાસના તથા શ્રી રામનારાયણ પાઠકનાં પુસ્તકો ઉપર ૬૫ ટકા]

ઓછામાં ઓછા

જે ગ્રાહક લવાજમ રૂ. ૨—૨૨ કરતાં પુસ્તકો ખરીદશે તેમને પ્રસ્થાન મફત મળી રહેશે.

દશ-બાર રૂપિયાનાં ખરીદશે તેમનાં બધી લવાજમમાં પડી રહેશે. બીજા પણ લાભ તો મળશેજ.

ગુજરાતનો આમવર્ગ, તેમજ પુસ્તકાલયો ને વિદ્યાર્થીઓ આ યોજનાનો જરૂર લાભ લે.

પ્રસ્થાનનાં પુસ્તકો

	રૂપિયા.
સ્વપ્નપ્રયાણ	૩॥
પુષ્પમરાળનો કેફાવ	૨
રેખિયાનું ખડતર	૨
સાળવમતી	૧૧
ચરમપુષ્પ બૈદક	૨
[illegible]	૧॥
[illegible]	૨
[illegible]	૧૧
પ્રેમનો દંભ	૧।
ફ્લો-પુરૂષ	૧
નવો આવનાર (ત્રણ ભાગ)	૫।
કયાવતી	૨॥
સમરસુખ	૧।
ગામડા આરોગ્યપાઠય	૧॥
સરસ્વતીચંદ્ર ભાગ ૧ થી ૪	૧૫

આખું સૂચીપત્ર મંગાવો.

પ્રસ્થાન કાર્યાલય: ખારવી અગિયારી સામે : અમદાવાદ

સાહિત્ય અને સંગીતનો સમન્વય

દિનપ્રતિદિન જનતાની રસવૃત્તિ કેળવાય છે—જનતા નવિનતાની પુજારી બની છે—ભાવના અને આદર્શ આ જમાનાનું ગૌરવ છે—અને હવે લોકો ગમે તેવી વસ્તુ ચલાવી લેવા તૈયાર નથી.

અમે પણ આ માન્યતાને માન આપી વર્તવાનો નિશ્ચય કર્યો છે. તેથી ખાસ પ્રસંગ માટે તમારા સમક્ષ રજુ કરેલા જાણીતા નટ નટીઓ અને લેખકોના સહકાર સાથી પ્રેક્ષકોની રસવૃત્તિને પોષે એવી રેકોર્ડો, ધાર્મિક ડ્રામાના સેટો અને હારમોનીયમ, તબલા મગાવ્યા છે જે તમારી સમક્ષ રજુ કરીએ છીએ. સંગીતના મધુરા સ્વરોથી તમારા ઘરમાં સ્વર્ગ ઉતારો.

અમે લોકલ ખરીદી તેમજ ઓર્ડરો મારફતે હારમોનીયમ મંગાવતા નથી તેથીજ અમે લેખીત ગેરંટી સાથે વેચીએ છીએ.

પગના હારમોનીયમ પા. ૬–૦–૦
હાથના ,, ,,
બબ્બે રીડના પા. ૮–૧૫–૦

બેડી ઓકની કીમત
પા. ૧–૦–૦ થી

પા. ૩–૧૭–૦ સુધી

મામોફોન પા. ૧–૧–૦ થી પા. ૮–૮–૦

ફ્રીઝ માસ્ટર્સ ચોઈસ
તથા
ફોલ્ગ્રીમા
(ઈન્ડીયન રેકોર્ડ)
૩/–

રેકોર્ડના સસ્તા ભાવો

નવા નંબરો અથવા તમારા માંગેલા નંબરો ચઢેલા પા મોડા તમને મળશેજ ના રા માટે વધારે પૈસા ખર્ચો છો.

જાઓ અજમા અને ખાઓ.

તેમજ આ રેકોની હવાને અનુકુળ થાય તેવા મીઠા અને મધુર સુરના, પ્રબંધુત અને દમદાર, નારા, ગાતા, સરદાર તેમજ ચેકોસ્લોવ્હક્ષ કંપનીના હારમોનીયમ, હાથના અને પગના તબા હાથ–પગના. નવી સીલેક્શન બુ ની ફ્રેશ ખેપોજની પેટીઓ આવી ચુકી છે. તે સીવાય ડરેક જાતના મામોફોન ઉપરની બધી મેકરો સાથે H.M.V. ને કોલમ્બીઆના પણ સ્ટોકમાં રાખીએ છીએ.

વાજાંઓના છુટા ભાગો મોટા જથ્થામાં રાખીએ છીએ.

બાયોલીન, બેન્જો, મેન્ડોલીન, ઝુલઝુલ તરંગ, ગીતાર અને સ્પેનીશ બેન્જના ભાવોમાં ઘણો ઘટાડો કર્યો છે.

કોઈ પણ વાજાંનું રીપેરીંગ કામ અતી દેખરેખ નીચે ગેરંટી સાથે જલ્દી આપીએ છીએ.

—સાઉથ આફ્રિકાના ૩૨ વર્ષના જુના હારમોનીયમીસ્ટ—

GOONALAN'S MUSIC SALOONS

P.O. BOX 460. 179 GREY ST. AND 131 QUEEN ST
DURBAN, NATAL.

Special

Large stock of latest Drama set arrived in Tamil, Hindustani, Gujarati and Telugu. Prices have been specially reduced.

Apply for our catalogue Our Harmoniums sold under written Guarantee for 3 years. Try us before you go elsewhere

'PHONE 33-4691. BOX 2526.

L. MISTRY

એલ. મીસ્ત્રી

બોકસ, ટેબલ અને કીચન ડ્રેસર ઘુટક અથવા જથ્થા-બંધ બનાવનાર તેમજ ઘુટ ટર્નીંગ સ્પેશ્યાલીસ્ટ કામ કરનાર.

બહારેલા ભાવોનું પ્રાઈસ લીસ્ટ મંગાવો.

45 Market St. : : : Johannesburg. 1051

કીટીંગસ

પોવડર

કીડી, માકડ, ચાંચડ, કંસારા, માખી, વંદા વિગેરે સઘળા જંતુઓનો

નાશ કરે છે.

કીટીંગ્સ પાવડરના ટીન મળે છે. 1214

Box 830. Tel. Add. "Orangexpo"

M. C. PILLAY

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter

country orders executed at lowest Market prices special attention given to all up-country orders

TRIAL ORDER SOLICITED.

જથ્થાબંધ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર

અમો આપકંટ્રીના ઓરડર બાબ રેલવેમ રાખી સારો માલ C.O.D. થી રવાનીએ કીએ.

79, PRINCE EDWARD STREET, DURBAN. 1160

'Phone 2-6235 P. O. Box 316.

Heerabhai Morar Matvadkar,

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter

and Commission Agent,

15 CROSS ST. RESIDENCE.
PACKING WAREHOUSE 44 BOND ST.
DURBAN.

હીરાભાઇ મોરાર મટવાડકર

હોલસેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર અને કમીશન એજંટ,

પેકીંગ સારી રીતે કરી માલ સી. ઓ. ડી. થી મોકલવામાં આવશે.

ટેલીફોન ૨-૬૨૩૫ બોકસ ૩૧૬.

૪૪ બોન્ડ સ્ટ્રીટ, ડરબન. 1154

ડીક્ષનરીઓ

અંગ્રેજી ને ગુજરાતી

આ ડીક્ષનરી મહાત્મા ગાંધીજીની સુચનાથી યજ્ઞેલા વિદ્યાપીઠના નિયમો કાયદા આધારે સુધારા વધારા સાથે બનાવેલી છે. વિદ્યાર્થી અ ભ્યાસ માટે તે સગવડ ભરેલી અને ઉપયોગી છે. તેને અંતે અરિસના ના બે. ફકરો, બોલા પ્રદેશોની વસ્તી, મોટી નદીઓની લંબાઇ, વજન, મા. ા. કદેવતો, વિગેરે ઘણી વસ્તુઓનો સમાવેશ યજ્ઞેલો છે.

પાકું પુંઠું પાના ૨૪૦૮ પ્રથેકની કીમત રૂા. ૫.

મળવાનું ઠેકાણું :

Manager, 'Indian Opinion, Phoenix.

Phone 33-4403. Tel. Add.: "VALABTIEL" P.O. Box 6748.

V. B. PATEL,

WHOLESALE AND RETAIL FRUIT, VEGETABLE AND PRODUCE MERCHANT

CHEAPEST BANANA STORE IN TOWN.

40 President Street, JOHANNESBURG.

Terms: NETT CASH or C.O.D.

વી. બી. પટેલ,

હોરેન્ગો માકકેટીસ બનાના એમ્પોરીયમ

કામા નં. ૬ બનાવાના ચોક એમ્પ.

હોલસેલ તથા રીટેલ ફ્રૂટ, વેજીટેબલ અને પ્રોડ્યુસ મર્ચન્ટ.

બનાવની દુકાનમાં સૌથી સસ્તામાં સારી દુકાન.

અમારે ત્યાંથી બનાવ તથા દરેક જાતનું ફ્રૂટ સસ્તું મળશે ખરીદના ઓરડરોના ખાસ ધ્યાન આપવામાં આવે છે.

રોકડથી અથવા C. O. D. થી માલ મળી શકશે.

ટેલીફોન ૩૩-૪૪૦૩ ૪૦ પ્રેસીડન્ટ સ્ટ્રીટ,

પો. ઓ. બોક્સ ૬૭૪૮ જોહાનીસબર્ગ 1051

"શુદ્ધ ઘી"

કરવામાં પ્યોરીટી ફૂડસ બનાવે બાદ કરીને એમ. જે. માકોડે સીમા ને બંગલવ દેરાવના મજુરદાસ અદપટની દુકાનેથી અલાવરનું ઓરીજીનું (શુદ્ધ) ઘી.

અમારે ત્યાંથી મોટા પ્રમાણમાં મળશે.

બાર માટે પુછો યા લખો

સાથેય આફ્રિકાના સોલ એજન્ટ.

શામજી દેવશી એન્ડ સન | **SAMJEE DEVSHI & SON**

૪, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, ડરબન. | 4, Cross Street, DURBAN. 113

NAROTAM HARGOVIND

The Master Tailors.

Suits and Customes Made in the latest Styles.

We specialise in High Class Tailoring.

Our Prices are to suit the times.

Try us with your next Order

તમારો સુટ ક્યાં શીવડાવશો?

નરોતમ હરગોવીંદ

તમને અપ-ટુ-ડેટ સ્ટાઇલનો ફિટકાટ ભાવે બનાવી આપશે.

ફાયદા ઓર્ડર આપી આપી કરી જુઓ.

'Phone 25661. 176 Grey St Durban. 1170

આઠવાડીક પંચાંગ

માસ	ક્રીસ્તી		હીંદુ		મુસલમાન		પારસી		ગ્રહોદય	સુર્યાસ્ત
	૧૯૩૯		૧૯૬૫		૧૩૫૮		૧૩૦૮		ક. મી.	ક.મી.
	મે		વૈશાખ		રબીઉલ અવલ		બીજો. ૨૬મો			
ગુરૂ	૫	વદી	૭	૧૪		૨	૬–૩૧	૫–૨૬		
શનો	૬	,,	૮	૧૫		૩	૬–૩૧	૫–૨૫		
રવી	૭	,,	૯	૧૬		૪	૬–૩૨	૫–૨૪		
સોમ	૮	,,	૧૦	૧૭		૫	૬–૩૩	૫–૨૩		
મંગળ	૯	,,	૧૧	૧૮		૬	૬–૩૩	૫–૨૩		
બુધ	૧૦	,,	૧૨	૧૯		૭	૬–૩૪	૫–૨૨		
ગુરૂ	૧૧	,,	૧૩	૨૦		૮	૬–૩૫	૫–૨૨		

Buy Perfect DIAMOND RINGS and Flawless DIAMONDS direct from our factory!

Do you know through our "Factory to Finger" policy, you can purchase beautiful Diamond Rings and Flawless Diamonds at prices lower than wholesale? Why not call and inspect our large selection of exquisite rings today? Write 'phone or call for our Free, clear-type illustrated catalogue.

AMTERDAM

62, Field Street, Durban

P. O. Box 2362 'Phone 2-4888.

Also at Johannesburg and Capetown

SWAMI VIVEKANANDA'S WORKS

Rs. As.

Colombo to Almora

LIFE OF SRI RAMAKRISHNA

PRABUDDHA BHARATA

OR

AWAKENED INDIA

A high-class English monthly started by Swami Viveka... to 1896. It is devoted to Universal Religion... Culture, Education, Art and other topics of international interest.

Annual Subscription: Inland Rs. 4. Foreign 11 Shillings.

Apply for a complete Catalogue:-

The Manager, ADVAITA ASHRAMA,

5 Wellington Lane, Calcutta, India.

Together they've come a long way on the road of life. Now all they ask is peace and quiet and a slower pace for their closing years. Give them the safety and respect they deserve. Drive with CARE, COURTESY and COMMONSENSE.

and do it on PEGASUS

Congress Jubilee Albums

An artistic Jubilee Album containing the photos of all Congress Presidents from 1885 to 1935. The pictures are neatly set on three colours with smart decorative borders. The best available photos of the Congress Presidents have been chosen for the colour printing.

Price: 2s 6d

INDIAN OPINION

JUST A SECOND!

STOCKED BY ALL LEADING JEWELLERS

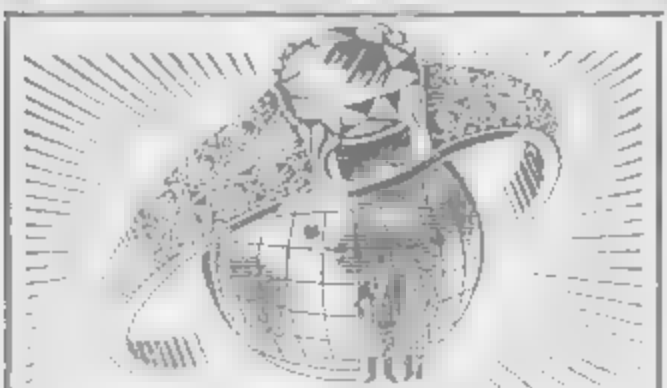
CYMA

NATIONAL

CASH REGISTER AND ACCOUNTING MACHINE SYSTEMS FOR MAXIMUM EFFICIENCY

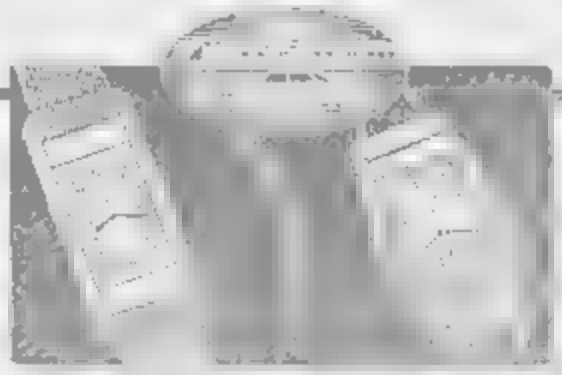

THE NATIONAL CASH REGISTER CO. S.A. (PTY.) LTD.,
53 PRESIDENT STREET
JOHANNESBURG
P. O. Box 3591. Phone 33.6245

KATZ & LOURIE Ltd.

IT'S *Streamline* IN WATCHES, TOO!

KATZ & LOURIE Ltd.
DIAMOND CORNER ELOFF & MARKET STS., JOHANNESBURG.

Printed and published by Manilal M. Gandhi at Phoenix Settlement, Verulam, Natal.

INDIAN OPINION

Founded by
·MAHATMA GANDHI·
·IN 1903·

No. 19—Vol.–xxxvii Friday, May 12th, 1939 Registered as the G.P.O. as a Newspaper.
PRICE FOURPENCE

Essence Of Non-violence Technique

"ALTHOUGH non-co-operation is one of the most weapons in the armoury of *Satyagraha*, it should not be forgotten that it is after all only a means to secure the co-operation of the opponent consistently with truth and justice. The essence of non-violence technique is that it seeks to liquidate antagonisms but not the antagonist themselves. In a non-violent fight we have to a certain measure to conform to the traditions and conventions of the system we are pitted against. Avoidance of all relationship with the opposing power therefore can never be a Satyagrahi's object but transformation or purification of that relationship."

—Gandhiji

અહિંસાના શાસ્ત્રનું તત્વ

"એ સહકાર લે કે સત્યાગ્રહીના બાણમાં એક મુખ્ય હથિયાર છે છતાં સત્ય અને ન્યાયને વફાદાર રહીને વિરોધીનો સહકાર મેળવવાને માટેજ એ કલ્પાયેલું છે એ ન ભૂલાવું જોઈએ. અહિંસાના શાસ્ત્રનું મુળ તત્વજ એ છે કે વિરોધીઓનો પોતાનો નહિ પણ તેમના વિરોધ ભાવનો તે ફુરચો કરી નાખે છે. અહિંસક યુદ્ધમાં પણ તમારે અમુક હદ સુધી તમારી સામે મંડાયેલા તંત્રની પરંપરાઓ અને પ્રથાઓને પકડીને તો ચાલવું પડેજ છે. વિરોધી સત્તાની બેટેના સંબંધ માત્રનો ત્યાગ એ સત્યાગ્રહીનું લક્ષણિંદુ ન હોઈ શકે; એ સંબંધનું પરિવર્તન કે શુદ્ધિજ તેનું લક્ષણિંદુ હોય."

—ગાંધીજી

B. I. Steam Navigation Co., Ltd.

સ્ટી. "ટાઇરીઆ"

મે ના. ૨૧ બીજે મુંબઈ જવા રવાના થશે

ખાસ સુઅનાકેસ ઇમાકેસ્ટ પોતાના ગ્રાહકોના સગવડ પોતાનું અને કીમતનું નામ લખી, પોતાને ફરજનું ઠરાવાયું ત્યારે ... બધા બે બોલ રૂબરૂ
ગ્રીમાર્ટીનને ગ્રાહકોને સીધા પોતાને ઉપર પહોંચવા વગર વ્યવસ્થાનું ... ખિરોમાં બહાર આવના પેસેન્જર લોકો પોતાનું માલની તપાસ કરાવના
રૂબરૂ રમીદ લઈને અમારી ઓફીસમાં દેખાવવાથી સહેલાઈથી માલનો ચાલ્યો મેળવી શકાય તેમજ બાદ ગયાકર પહોંચવાનો વગર
બહારગામનાઓએ આમલોગ અગાઉથી સાથે પત્રવ્યવહાર કરવાથી ઠીક મોકલી શકશે.

રસીદને લગતું કરો કામકાજ અમારી બાંધી રેખરેખ નીચે થાય છે

વધુ ખુલાસા માટે લખો યા મળો :

SHAIK HIMED & SONS, :: 390, Pine Street, Durban.

Telegraphic address: "KARAMAT." Telephone 2-0432

CITY SHIRT Co., No. 4, Kort Street, Johannesburg.

THE NEW INDIA ASSURANCE

—COMPANY, LIMITED.—

Life, Fire, Motor Car, Motor Lorry, Motor Bus, Plate Glass, Workmen's Compensation, Etc. Etc.

આ ઓફીસ ... ...

GANDHI & Co. (Pty) Ltd.

GENERAL MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS

Try us for:-

Benares Saries, with Blouses of same design prices from 75/- to £10 with double border.

Also Cotton, Crepe-de-chine & Rayon Saries from 2/6 to 40/-.

We also stock Indian Drugs, Condiments, Draperies, Outfitting, Hardware, etc. etc.

Telephone 23676.

Tel. Add. "Gandhico" Durban.

112 Victoria Street, DURBAN.

અમારે ત્યાં હમેશા મોટા પ્રમાણમાં નીચે જણાવેલ ચીજો સ્ટોકમાં રહે છે.

બેરહન બદામ, પીસ્તાં, ચારોળી, એલચી, જાવંત્રી, તજ, લવીંગ, મુરબ્બાબ પેસર, તેમજ દવાઓ વગેરે. છત્રી બીજોરે આંબો તેમજ બાગ કેળવવાને નીચે પીસાવેલ બગાસો તથા તમામ જાતના ખાતર-કેમીકલ્સ તથા દીલ્હી, માંજા, બાજ હલસી, બીજોરે તથા મંતળી સાલમ. પાણી મુસલી. ગરીબો કોપરસવાટી તથા સાતસો આઠસો જાતનું ગંધીયાણું તેમજ કોપારી-મદ્રાસી ગોવરધની, કુલ્યા, કેસેલાં તથા ગુલાબનું પાણી, આમળા, મોગરા, ચંબેલી, કુપલ, કામીનીયા બીજોરે સુશોભોદાર તેલ બીજોરે, બીજોરે મોટા જથામાં તેમજ છુટક મળશે.

Also:

P. O. Box 27, TONGAAT.

Telephone during Office hours No. 5.

.. after Office hours No. 008.

દુઃખ આપે કેન્સરની બાયા દવા છે

ઝંડુ

કેસરી જીવન

કેન્સરની બધી બીમારીઓને દુર કરે છે તથા શરીર તંદુરસ્ત કરે છે. આના સેવનથી તંદુરસ્તી બરાબર જળવાઈ રહે છે. એક વાર અજમાવી જુઓ.

ખરજવું, ગુમડાંનું બિલકુલ નાબુદી અને બ્લડ પ્યુરીફાયર

બાળીના દરેક ઘરે

ઝંડુની સુવર્ણ મિશ્રિત મકરધ્વજ ગુટી

વિના ખર્ચે ઘરે મંગાવો

ઝંડુ ફાર્માસ્યુટીકલ વર્કસ લી.—પો. બો. નં. ૫૫૧૩, મુંબઈ નં. ૧૪.

ના. આદિત્યના રોલ પેજ-૨૦૦ એમ. એમ. ઝોરી એન્ડ સન્સ, સ્ટાન્ડ ૨૩૮, એસીયાટીક બજાર, પી. બો. બોક્સ ૧૨૦૫, પ્રીટોરીયા

નેટાલીઝબર્ગમાં મળવાનું ઠેકાણું: બમત બ્રધર્સ, ૧૪ કોર્ટ રેડ્ડ.

આયુર્વેદિક દવાઓનું સુચીપત્ર આપેજ મંગાવો.

MOHANLAL VALJEE,

(INDIAN PAWNBROKER.)

112, Victoria Street, Durban.

Low Rates of Interest on Jewellery.

High prices paid for Old Gold. A large stock of New Jewelleries at reasonable prices to suit your pockets.

P. P. BHAGAT,

Fruit Merchant,

દરેક જાતનું ફ્રેશ અને વેજીટેબલ સારૂ પેકીંગ કરી C. O. D. થી મોકલવામાં આવશે. એડ્રેસ:—

P. O. Box 842. 139 Brook St. Durban.

પુષ્ટિકારક પાકો બનાવવા હોય

અને

દરેક જાતની દેશી દવાઓ જોઈતી હોય

તો અમારી મુલાકાતે આવો

શરીરને પુષ્ટ બનાવવાના સારા પાકો બનાવવા માટે હમારે ત્યાં તાજો માલ ઘોટવાનો માલ છે. તેમજ દરેક જાતની દેશી દવાઓ અને દેશી ગોળની ચીકકી તાજી બને ઘોટવાનો માલ સ્ટોકમાં રાખીએ છીએ.

દેશી મુલકના ગોળની નંગ ૧ની રતી ૬૦–૦ આશરે હોય છે,
દેશી ગોળની ખોળીયાં નંગ ૧ની રતી ૬૦–૦ આશરે હોય છે

શરીરના કોઇ પણ ભાગમાંથી વાળ નાશ થયો

નવાબી પાવડર

૬૦૦ ના નમુનાઓમાં વાળ સાફ થાય છે

૧૨૫ બોટલ સી. ૧૨ પોસ્ટેજ સાથે, ૨૫૦ બોટલ સી. ૧–૮ પોસ્ટેજ સાથે. ૧ નંગ મંગાવનારને સી. ૬–૦ પોસ્ટેજ સાથે ૬ બોટલ બે નંગ મંગાવનારને ૩ પની પોસ્ટેજ મોકલવી

ઓર્ડર સાથે રોકડા પૈસા મોકલાવો

Fancy Gold Cups and Saucers at 1/9 a dozen.
Half dozen to a case. Cash with order.

I. G. H. BASSA

153 Grey Street, . . Durban.

WE STILL BUY
OLD GOLD, SILVER & SOVEREIGNS.
We Stock CYMA, ELGIN, WALTHAM, BOREN, and MADIX Watches.
Large stock of Indian and European Jewellaries always on hand
Importers of MOHINI FLUTE harmoniums
LAKHANI & CO.,
(Jewellers)
111 Grey Street, Durban. 'Phone 21258.

HEADACHES QUICKLY RELIEVED BY TAKING
TYSOKO BRAND (PAIN-EX-CORE) HEADACHE POWDERS
FROM YOUR CHEMIST at 6d., 1/6, 3/6 and 4/6, or POST FREE FROM
ERNEST TYSON, CHEMIST, TOLLGATE, DURBAN

'Phone 20350, Tel. Add. "Nartjes,"
A. M. PADAYACHEE
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter,
Country orders executed at lowest Market prices
Special attention given to small country orders.
TRIAL ORDER SOLICITED,
91 LEOPOLD ST., AND 34 CROSS ST.,
P. O. BOX 196. DURBAN.

M. H. DESAI,
એમ. એચ. દેસાઈ,
કોલસેલ ફ્રુટ વેપારી,
અમે દરેક જાતના ફ્રુટ અને વેજીટેબલ્સ મુનીસના ઓર્ડર પર આવતા C. O. D. થી માલ રેલ્વે દ્વારા મોકલીએ છીએ.
P. O. Box 254 31, Short St. Durban.

Books for sale.

NOTE.—Remittance should accompany order. V.P. ORDERS will not receive attention. Postal Orders to be made to "Indian Opinion at Phœnix. Postage Free on all books.

THE STORY OF MY EXPERIMENTS WITH TRUTH
By M. K. Gandhi

This is an autobiography of Mahatma Gandhi printed in two volumes. Price 12s 6d. for each volume.

JAWAHARLAL NEHRU An Autobiography
(Cheap Edition)

("For those who would understand contemporary India it is an indispensable book."—ALDOUS HUXLEY.)

Price . 10s. 6d

THE POWER OF NON-VIOLENCE
By Richard B. Gregg

The writer has explained the method of resistance by non-violence in modern Western concepts and terminology. The book is worth studying. Price . 5s. 6d

INDIA AND THE WORLD
Essays by—PANDIT JAWAHARLAL NEHRU

Price ... 7s 6d.

IF YOU WANT THE BEST AND SOUTH AFRICA'S STRONGEST AND MOST RELIABLE WATCH INSIST ON A WORLD FAMOUS
UNION SPECIAL
15 JEWEL, NON-MAGNETIC, SHOCK PROOF, UNBREAKABLE, PERFECT TIMEKEEPERS, in NEWEST LADIES' & GENTS' MODELS.
REDUCED PRICES FROM 25/- UPWARDS.
GOODS SENT C.O.D. THROUGH POST OR ACCOUNT OPENED WITH APPROVED MARKS.

દુકાનદારોને હોલસેલ ભાવમાં સારું ડીસ્કાઉન્ટ આપવામાં આવશે.

૧૫૦૦ ફોટા, દાગીના, ઘડીયાળો વિગેરેના બારગેનોનું અમારું સુંદર કેટલોગ મંગાવવાથી મફત મોકલવામાં આવશે.

THE AMERICAN SWISS WATCH
Co. Ltd.
"THE DIAMOND HOUSE"
WHOLESALE & RETAIL JEWELLERS,
25, PARLIAMENT STREET,
CAPE TOWN.

Cable & Tel. Add. "ADVANCING." 'Phones: 2900, Res. 2888.

CHOONILALL BROS.

THE NOTED INDIAN "SARRI HOUSE" IN SOUTH AFRICA.

141, GREY STREET, DURBAN.

ARRIVING BY EVERY MAIL FROM INDIA AND JAPAN

BENARES SARRIES WITH BORDERS AND PLAIN CENTRES,
BOMBAY BENARES SARRIES IN SEVERAL SHADES
Prices from 60/-, 85/-, 105/ & up to £20.
THE LATEST PRINT BENARES CITY.
EMBROIDERED SARRIES 35/- 55/- & up.
PAINTED VARIOUS LINES of SARRIES from 22/6, 17/- & upwards
EMBROIDERED CREPE-DE-CHINE from 16yd. 42 in. & 45 in width
LATEST DESIGN SARRIE CLOTH 4, in width.
from 1/6 yd 1/9, 2/ & up
GEORGETTE SARRIES LATEST ARRIVALS
prices from 25/ 0/-, 45/ & up
LATEST FLOWERS TO MATCH SARRIES
prices from 12/6, 1/16 & upwards
ZARI WORK SILK SARRIES IN ALL SHADES
from 75/-, 125/ & upwards

[illegible] Grey Street Wide Street, VERULAM
FARMERS VISIT OUR STATION
Mrs. Sitaser has no Work Shop, VERULAM
Phone 39, Verulam

Please note Our Johannesburg Agent P. RATANJEE, 60, Bree Street, Newtown.

ચુનીલાલ બ્રધર્સ

દક્ષિણ આફ્રિકાનું જાણીતું સાડીઓનું ગ્રહ

૧૪૧ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

આવો:
૫૬ અને ૬૦ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

અમારી સાડીઓ મુંબઇ એજન્ટ
મેસર્સ પી. રતનજી,
૬૦, બ્રી સ્ટ્રીટ, ન્યુટાઉન.

ગરાજ અને સર્વીસ સ્ટેશન
૩ મોટા સ્ટ્રીટ અને ૫૬ વીક્સ સ્ટ્રીટ:
વેરૂલમ.

દરેક સ્ટીમરમાં જાપાન તથા હિંદથી આવે છે
બનારસની ફેનારવાળી બોર્ડર સાડી, તેમજ જાતજાતની જુદીજાત
સાડીઓ શી. ૬૫, શી. ૮૫, શી. ૧૦૫ થી લઇને પા. ૨૦ સુધીની
બનારસથી ઇમ્પોર્ટ આવેલી છે.
ફેશન કાપડની સાડીઓ શી. ૨૫ અને શી. ૩૫ થી ઉપર.
જાતજાતની જાતવાળી સાડીઓ
શી. ૧૨–૬ અને શી. ૧૭–૬ થી ઉપર.
ફેશનનું ક્રેપ–દી–શીનનું, ૩–૧ નું વાર ૪૨ ઇંચ અને ૪૫ ઇંચ પહોળ.
સાડીનું જ્યોરજેટ ફીનાશનનું ૨૫ઠ્ઠ, ૪૫ ઇંચ પહોળ પારની, શી. ૧૬–૬,
શી. ૧૮–૬, શી. ૨૦ અને તેથી ઉપર
ઇમ્પોર્ટ આવેલી જ્યોરજેટ સાડીઓ શી. ૩૫, શી. ૪૬,
શી. ૫૫ અને એથી ઉપર.

સાડીને જોગ બનારસ બ્લાઉઝ શી. ૧૨–૬, શી. ૧૬–૬ અને
૨૫ શી.
દરેક રંગની જરી વાળી જોગ સાડીઓ શી. ૪૫, શી. ૫૫,
શી. ૬૫ અને ૭૫ ઉપર
દાગેનોવાળા, જરીવાળા [illegible] અને બીજી જાતની
[illegible]
દરેક જાતનું કાપડ [illegible] ફેશનેબલ અને
[illegible] ઇંચ [illegible] ૬૫ ઇંચ માપ
બાપ પા [illegible] ૪૫, પા. ૫૫, પા. ૬૫, પા. ૭૫ અને તેથી ઉપર
મેલ્ટસવાળા બ્લાઉઝ તથા બનારસના તાજા પાઘડા
બાપ. શી [illegible] ૧૨–૬, શી ૧૬–૬

OTHER SPECIALITIES

POPULAR POP
"The King of Ginger Beers."

CLUB SEAL SODA
"Improves your Spirits."

"GIANTS"
The Quart Bottle for 4d.
In all Popular flavours.

'Phone 2-4345

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

DALYS LIMITED.

72, CANADA ROAD, DURBAN.

'Phone 21078. Tel. & Cables: "Crescent." P. O. Box 582.

Crescent Trading Co. (Pty). Ltd.

WHOLESALE MERCHANTS AND DIRECT IMPORTERS OF HARDWARE

Indian And European Groceries.
Indian Drugs And Condiments.
Our Stocks Are The Best Quality
And are Always Fresh
Our prices are keen.
We specialise in all kinds of Bombay, Calcutta, and Madras Products.
It will pay you to give us a trial.
Before placing your orders elsewhere benefit by our thirty years' business experience.
Our aim will always be service, quality and satisfaction.

અમારે ત્યાં નીચે મુજબનો માલ જથ્થાબંધ
મળી શકશે

એલચી, અકાસ્સ, અદામ, આરેલી, પોસ્તા, સિંગોદા, ગુલાબનું પાણી, ગુલાબનું કાસ્સત, કેવડાનું પાસ, બારેક, દમામ, એલચા, મોગરી, અબુર, ચંદન-ઉગાની (અટર) ભેગ, કેવડાની વાટી, પીસેલું કેપર, સુરમ ઝાપનું કેસર, આવ અબજ, પંજાબી શાલમ, સફેદ મુસલી, ગન્દેરા લાન્ગી, મુંઠ, સેકેલી સોપારી, કાચ્ચા સો., સેવરાની સો., બદામી સો., ગુલકંદ, કાપો, બદૂબી બાબાનો તમાકુ, બાબાનું તેલ, ગુલાબનું તેલ, મંજેલીનું તેલ, મોગરાનું તેલ, કામોનિયા કેર ઓઇલ, એસ્યુબીનીયમ તપેલા, કપ અને સોસર, મોબાઇ-ચીમડી ઇસરાળ, બાબગુલબી, માંલ, દીવડી, મુખચેલ, કેલબ્રા ચાળા-ચાળા, મળ, બારક, ગુચેર, ચાલ, બદામા મસુર બાબા છડ મેથી, લવંગ, તજ, રાઈ (સરસુ) અમ્મ બધાંજ પીસેલા. વિગેરે.

કોઈ પણ વસ્તુ ખરીદી કરતાં પહેલાં, અમારે ત્યાં ભાવ કાદી ખાત્રી કરશો.

122 VICTORIA STREET, :: :: DURBAN.

INDIAN OPINION

founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 19.—Vol. XXXVII. Friday, May 12th, 1939.

TRANSVAAL INDIANS' PROTEST

MEETING AT JOHANNESBURG

A PROTEST meeting of Transvaal Indians against the Asiatic Land and Trading Bill was held on Sunday May 7, under the auspices of the Nationalist group of the Transvaal Indian Congress led by Dr. Y. M. Dadoo. There were over 3,000 Indians present at the Balfour Hall at Terrace Road, Fordsburg, and the meeting was presided over by Mr. E. A. Asvat, a veteran soldier during the Passive Resistance campaign led by Mr. M. K. Gandhi, and who was imprisoned 14 times.

Mahatma Gandhi's Message

The following message from Mahatma Gandhi sent to Dr. Dadoo was read:

"You have to suffer, not I, therefore, let God alone be your guide."

The Chairman's Speech

The chairman in his speech said: "No doubt, you have already read in the Press that the Asiatic Land and Trading Bill is now in its second reading in the Union Parliament and has even had the support of a man like Mr. J. H. Hofmeyr and it is now only a matter of time when this Bill will become law and will have retrospective effect as from May 1, 1939.

"Speaking on the Bill, Mr. R. Stallard, the Minister of the Interior said: 'The interim legislation did not remove a single Indian from property which he occupied or owned. He only wanted to stop further infiltration of Indians. He could not see why his proposals should be considered harsh on the Indians. They were not being driven out.'

"But if the Honourable Minister were to place himself for a moment in the place of an Indian, he would cry out that this is the worst kind of legislation that has ever been enacted in flagrant violation of the Capetown Agreement and subsequent declarations of the Union Government.

"The purport and the meaning of it is to strangulate the economic life of the Indian with the inevitable result that it would create unemployment, poverty and all the miseries that follow in their train; it is the most sinister step in the direction of creating a ghetto for us.

"It is a subtle attempt to reduce us to helotry and rob us of our means of livelihood. It would enhance the already existing race-hatred, would lower our wages, increase unemployment and throw a large number of us in the streets. It would lower our standard of living which the Union Government have solemnly undertaken to raise; it would lower us in the esteem of our fellowmen. It, no doubt, means the slow death of the Indian community.

"Those who regard the question of Indians in South Africa as a domestic problem of the Union are forgetful of the fact that India constitutes two-thirds of the British Commonwealth of Nations and is a member of the League of Nations and is the nearest strong neighbour of the Union.

"This fact raises the Indian problem above the party political arena of this sub-continent and makes it an international and inter-imperial one, and will have a far-reaching effect on the whole of Asia.

"In one breath," as an eminent Indian says, "we are told that we are citizens of the great British Empire and in the next we are denied all the rights of free citizenship and are treated as so many helots."

"No jugglery of words will ever convince any right thinking person that the measure now before the Legislature, the objective of which is to confine Indians to certain areas is not compulsory segregation. This legislation erects a virtual steel prison wall around Asiatics. No one must labour under the delusion that this measure is not a stigma, as all forms of segregation are a direct affront to the self-respect of any community. Henceforth we would not be able to get new licences and reside as hitherto in the Transvaal.

"This Bill is a complete blockade, an iron ring around our life and development—a negation of life itself. And above all, it casts a slur of undesirability and unworthiness on our national honour and it therefore behoves us to apply the well-tried philosophy of passive resistance once more as a protest against this outrageous legislation.

"The philosophy of passive resistance is a philosophy of love. It forbids hatred of oppressors and prohibits submission to any wrongful beliefs or laws. It is a striving of the soul for righteousness to prevail against wrongs. It is a spiritual ministration to awaken the consciences of the wrong-doers so as to make them desist from their wrong acts.

"We trust that the European community will correctly appreciate our attitude and will understand that we do not bear any ill-will against any fellowman. We wish to arouse their sympathy by our suffering.

"Since all representations made in South Africa by the Indian community and the Government of India have fallen on deaf ears, the only self-respecting alternative left to us is to organise for passive resistance.

"[illegible] have to go through [illegible] highlights of the last 11 years you have realised the importance [illegible] of this measure and you are resolved to combat it. The people of India are behind you in your determination to maintain the national honour. [illegible] I hope, you will come forward to enlist yourselves as volunteers for our righteous struggle.

"You all know that our struggle is one of self-suffering, [illegible] hunger, [illegible] and we are suffering [illegible] so just and sacred as ours."

Dr. Y. M. Dadoo

Dr. Y. M. Dadoo characterised the Bill as sinister and criminal, its effect being to prevent the progress of the Indian community.

"It is said that we have liberal friends in the House of Assembly who intend to support us, but even Mr. Hofmeyr eventually agreed to support the Bill. Mr. Hofmeyr did not object to segregation, but merely wanted to get the consent of the Indian people.

"There are some of us who regard Mr. Hofmeyr as our friend, but I regard him as Public Enemy No. 1, because he is following a policy of misleading the Europeans of this country.

"His intentions are really the same as those of our enemies, but our enemies are at least frank in the matter.

"Dr. Malan is Public Friend No. 1 because he makes it clear that he and his

party are out to segregate the Indian community. The Indians and the coloured people know exactly where they stand with Dr. Malan.

"Passive resistance is the only way out to defend our interests. We are going to send a deputation to India, and appeal to the Indian Government and people for their aid in the coming struggle. If we fight, then the whole of India will be at our back.

"Mr. Hofmeyr has already hinted at a United Party caucus that a passive resistance campaign was possible, and General Smuts is declared to have replied: 'Well let the Indians carry on. We take up the challenge, and we shall carry on.' Our campaign of passive resistance will make a direct appeal to the conscience of all fair-minded people throughout the world."

Resolutions

The following resolutions were unanimously passed:

"That this mass meeting of Transvaal Indians strongly protests against the Asiatic Land and Trading Bill as degrading, ruinous and dangerous and violating the Capetown agreement and casting a slur on the national honour of India, and, therefore, resolves upon resorting to passive resistance as the only means at our disposal to register our protest by self-suffering and hereby appoints a direction and controlling council of 25 with power to co-opt or substitute to enlist volunteers and collect funds for the campaign and to make all representations and arrangements requisite to the successful carrying on of the struggle to its final and and determination.

"That this mass meeting of Transvaal Indians hereby elects Dr. Y. M. Dadoo as the leader of the movement and authorises him to send copies of the resolutions and make representations to all proper quarters."

The leaders of the movement are now enrolling volunteers who are prepared to suffer for the sacred cause and collecting funds.

Indian Opinion

FRIDAY, MAY 12TH, 1939

The Transvaal Measure

WHILST these lines are being penned the Transvaal Bill is being rushed through Parliament with feverish haste. What is most painful is that those whom we have considered to be our friends have also supported the Bill, though they have protested against the offensive clauses. It is more than surprising that Mr. Hofmeyr who stands up for principle and who only recently took up a courageous stand in resigning from the Cabinet on a matter of principle and who had taken a very firm stand also when the Mixed Marriages Bill was introduced and had threatened to resign if the Bill was passed, as he considered it to be an insult to the whole Indian nation, has not considered the same in regard to the present Bill. If anyone has advocated the case of the Indians against the Bill correctly it is Captain Leslie Blackwell, an erstwhile enemy of the Indian and the father of anti-Asiatic agitation in the Transvaal. He appealed to the Minister for the deletion of the rest of the clauses from the Bill excepting the first one which extended the protection period in exempted areas under the Pretham recommendations, but he too in the end supported the Bill.

Attitude Of Indian Leaders

On the Indian side the Transvaal Indian Congress, beyond sending a wire protesting against the Bill, has, to our knowledge, done nothing. It had asked for an opportunity to make representations to the Minister requesting him to postpone the introduction of the Bill for its second reading. The Minister refused to accede to the request to postpone the second reading but was prepared to grant an interview which, we were informed after our last week's leading article was in print, was not availed of. Beyond this neither the Transvaal Indian Congress nor the South African Indian Congress has done anything even in the nature of offering guidance to the community. A meeting of the Transvaal Indian Congress, we understand, is to be held in a fortnight's time and the conference of the S. A. I. Congress is probably to meet in Capetown on May 24th long after the Bill is put on the Statute book as an Act. In the meantime what is known as the "Left Wing" or the "Nationalist Group" of the Transvaal Indian Congress have acted. They have sent protests against the Bill to the Union Government and the Indian Government and have held a mass meeting and are preparing to offer resistance against a measure, which is an insult to the whole Indian nation, by resorting to Passive Resistance. We do not blame them for taking this step.

A Change In Degree But Not In Principle

For if there is any change in the present measure as compared with Mr. Stuttaford's 7th per cent, servitudes plan of segregation, the change is only in degree but not in the principle which had caused such a stir in the whole community. By being apathetic over this Bill we only create the impression in the minds of those who can think that our intelligence has sunk to such a low level that we do not mind being killed bit by bit but that we only mind it if we are killed right out. The Transvaal measure embodies the principle of segregation. It even goes a step further. For the first time in the history of Indians in South Africa it forbids by a statute of Parliament the granting of trading licences to Indians because they are Indians. Apart from the measure causing our material ruination the real sting is in its insult to our national honour. The fact that it is a temporary measure entirely does not alleviate its poisonous nature.

Door Bolted For Negotiations With Any Honour

Mr. Stuttaford in moving the second reading of the Bill stated that "when his proposals for separate residential areas for Europeans and Indians were made known the Indian Government asked for an opportunity of consulting the Union Government regarding the terms of the proposed legislation. The Government felt it would be only courteous to accede." That was well and good. But Mr. Stuttaford bolted the door for negotiations with any sense of honour by introducing an interim measure. This act was no better than Herr Hitler dealing with the Sudetenland while Mr. Chamberlain was carrying on negotiations with him on their behalf. There was no reason for Mr. Stuttaford to mix up the question of segregation with that of extending the protection period in the areas recommended for exemption by the Pretham Commission pending their adoption by Parliament. Rather than being an act of courtesy Mr. Stuttaford's step was a slight to the Indian Government and the Indian nation. While we have had no official information as to the attitude of the Government of India since the introduction of the present Bill, we gather from a Reuter's message from Simla, which was published last Sunday, that the Government of India has already vigorously protested against the interim Asiatic legislation and that its view is that any Indian problem in the Union should be solved on a non-statutory and non-segregation basis. The message further states that, "whether the Government of India will accept the Union Government's offer of consultation for a permanent solution will depend on whether the interim legislation is passed and on the Indian community's attitude to the situation and future proposals of the Union Government."

To this the Minister of the Interior has stated in a Press statement that he regretted if the message reflected the attitude of the Government. "I regret it particularly" he said "because the main measure was shelved

temporarily and interim legislation introduced only in order to accede to the request of the India Government that they should be given a chance to represent their views on the subject." Mr. Stuttaford had further stated that the Union was not taking the initiative in approaching the Government of India but that it was prepared to accede to any wish on the part of India to discuss the subject before legislation to settle the problem permanently is introduced in the 1940 session of Parliament. "I am prepared to deal with the matter by correspondence with the Government of India," Mr. Stuttaford said, "if, however, the Government of India wish to send a deputation to this country then they must confine it to two or three members. I shall not hold a round-table conference on the subject as was done by my predecessor, Dr. D. F. Malan, on two occasions."

This does not improve matters. It only adds insult to injury. There is nothing in it to warrant any change in the attitude the Government of India had adopted

Co-operation Consultation And Consent

Mr. Stuttaford has stated that Indians have refused to co-operate with him. How can Indians co-operate in themselves being put to the gallows? Indians have never challenged nor do they challenge the authority of the White race in South Africa to rule. What they have asked for is bare justice, equality in the eye of the law and opportunities to live not as helots but as self-respecting citizens of this country. When they are denied all this where is there room for co-operation, consultation and consent. If things were to be done by co-operation, consultation and consent there must first be a clean slate. You cannot consult a man after condemning him to death as to how he should be put to death.

Depressed Classes

In justification of his measure Mr. Stuttaford said that "he agreed with Mr. Holmeyr about the cultural attainments of many Indians, but the bulk of the Indians in the Union were from the depressed class of Indians who were not received with much enthusiasm by the high-class Indians.

Any such thing as a depressed class is on its last legs in India and there is no depressed class in South Africa. The majority of Indians are descendants forming the third and fourth generation of the original immigrants who came here as labourers. They can any day stand together with or even surpass many members of the ruling race of this country. Surely it could not be expected of the Indians that they should be born with cultural attainments. Mr. Stuttaford and Mr. Holmeyr would not be what they are had they been deprived of educational facilities as Indians have been and had they been denied access to the Universities to mould them as Indians have been. If a section of the community is backward it is no fault of that section. It is the fault of the State which keeps it backward. But to justify the condemnation of that section on the ground of its being backward is indeed a strange theory.

The Capetown Agreement

Mr. Stuttaford stated that the Capetown Agreement had no bearing with on present Bill. We do not know how that could be explained unless Mr. Stuttaford wishes will-fully to ignore the Agreement. In that case he has again bolted the door for any co-operation or consultation on the part of the Government of India or the Indian community on an honourable basis. He apparently wants both to go to his door only as mendicants for him to throw whatever he desires in their hats as also as he kicked out. Mr. Stuttaford has made it clear beyond any doubt that the present measure is only a forerunner of the main measure he is preparing to introduce at a later date, and therefore any apathy on the part of our leaders will be ruinous to the whole community.

The Capetown Agreement is being discussed so much and there is a demand by the European extremists that it should be terminated because it has been violated by the Government of India. We do not wish to discuss here who has been the guilty party. But we would like to point out to the fact that when the Capetown Agreement was ratified by Parliament it was clearly stated on behalf of the Union Government that it was not entered into in any spirit of bargain. And yet, supposing it were to be terminated, what about the clause embodied in the Agreement that,

> "The Union Government firmly believe in and adhere to the principle that it is the duty of every civilised Government to devise ways and means and to take all possible steps for the upliftment of every section of their permanent population to the full extent of their capacity and opportunities."

Surely this universal principle applies to all civilised Governments and an enlightened Government like the Union could not possibly have endorsed it on any condition, and the policy of segregation is certainly not in keeping with that principle. The Capetown Agreement might exist or not, but this principle cannot be ignored.

Passive Resistance

In conclusion we would like to say one word about those of our brethren who are preparing to offer Passive Resistance to the Transvaal measure. Mr. Stuttaford has dubbed these people as "a noisy crowd" "who do not represent the real Indians, and who are out to make trouble and prevent, if they can possibly help it, co-operation with me." Mr. Stuttaford does not mind trampling under his feet the self-respect of a voiceless section of the community in order to satisfy the "noisy crowd" who wants things that cannot be defended by any canon of justice by any civilised Government, but he is angered against those who cry against an injustice or are prepared rather to undergo any physical suffering without doing that is a injury to others and thus save their soul, than to meekly submit to the humiliations imposed on them. They deserve not to be censured but the sympathy of the civilised world. Mr Holmeyr has made an appeal for moderation because "the Indian Government was launching a new constitutional experiment, and the danger existed of the extremist section gaining control of the Congress machine." It is indeed a misnomer to call those who are prepared to suffer in order to vindicate their honour and self respect extremists. Mr Holmeyr, we should have thought, would be the last person to refer to them as such. We do not believe the community has advanced even by an inch by those who presently have the control of the Congress machine. We believe they have all along been guided by the dictates of other people and have been thinking only of the material interests of a few, whereas they should be guided by the dictates of their own conscience and should be thinking of the moral as well as material interests of the whole community and their actions should be in keeping with the honour of the great nation to which they belong. Those who have chosen voluntarily to suffer rather than to submit to the indignities they are constantly subjected to can do no harm to anyone. Rather will they awaken the consciences of the people who are hostile towards them. Their cause is just and righteous and God will help them if they eternally seek His guidance and be true to themselves.

ASIATICS (TRANSVAAL) LAND AND TRADING BILL, 1939

THE following is the text of the Bill "to make further provision with regard to the restrictions upon trading by Asiatics in the Province of the Transvaal and the occupation by them of land in that Province":

Be it enacted by the King's Most Excellent Majesty, the Senate and the House of Assembly of the Union of South Africa, as follows:—

1. (1) Section *one* of the Asiatics (Land and Trading) Amendment Act (Transvaal), 1919 (Act No. 37 of 1919), as amended, is hereby amended by the substitution in sub-section (5) thereof for the figures "1939" of the figures "1941."

(2) This section shall be deemed to have taken effect on the first day of May, 1939

2. (1) Whenever after the commencement of this Act and before the first day of May, 1941, any person applies—

(*a*) for a certificate which by terms of any law must be granted before he is entitled to obtain the issue of a licence to carry on any business or trade in the Province of the Transvaal; or

(*b*) for a certificate which in terms of any law must be granted before he is entitled to remove the business carried on by him in the said Province under any licence from the premises on which it is being carried on to other premises,

the person who, or the body of persons which, by any law is entrusted with the function of issuing any certificate shall not, except under the authority of a permit issued under section *four*, grant the certificate, unless the applicant proves—

(i) in the case of an application for a certificate referred to in paragraph (*a*), that the proposed holder of the licence referred to in that paragraph and the person who will be in actual control of the business or trade to be licensed are not Asiatics; or

(ii) in the case of an application for a certificate referred to in paragraph (*b*), that he is not an Asiatic,

(2) Unless within the period of one month after the commencement of this Act the Minister of the Interior has approved in writing of the grant of any certificate referred to in sub-section (1) granted after the thirtieth day of April, 1939, and before the commencement of this Act—

(*a*) any licence issued before or after the said commencement in pursuance of that certificate (in the case of a certificate referred to in paragraph (*a*) of sub-section (1) shall be void, if the holder of the licence is an Asiatic, or if at any time before the first day of May, 1941, the person in actual control of the business or trade licensed is an Asiatic; and

(*b*) that a certificate (in the case of a certificate referred to in paragraph (*b*) of sub-section (1) shall be void, if it was granted in favour of an Asiatic, and if the business for the removal of which the certificate was granted has been removed before the expiration of the said period of one month, the removal shall be deemed to have been effected illegally.

3. (1) After the commencement of this Act and before the first day of May, 1941—

(*a*) no person shall, except on the authority of a permit issued under section *four*, let to or permit to be occupied by any Asiatic; and

(*b*) no Asiatic shall, except on the authority of such a permit, hire or occupy,

any land or premises situated in the Province of the Transvaal if that land was not, or those premises were not, occupied only by Asiatics or coloured persons on the thirtieth day of April, 1939

(2) A lease of any land or premises situated in the Province of the Transvaal, entered into before the commencement of this Act, shall not authorise any person to permit any Asiatic to occupy, and shall not authorise any Asiatic to occupy that land or those premises, unless the lessee under that lease was an Asiatic and unless he was actually in occupation of that land or those premises on the thirtieth day of April, 1939

(3) Any person contravening this section shall be guilty of an offence and liable on conviction to a fine not exceeding fifty pounds, and in the case of a continuing contravention, to a fine not exceeding five pounds for every day during which such contravention is continued.

4. The Minister of the Interior may, in his discretion, direct that a permit be issued, to be signed by an officer thereto appointed by him, authorising—

(*a*) the person or body of persons referred to in sub-section (1) of section *two* to grant a certificate referred to in that section; or

(*b*) the letting to, or the hiring or occupation by, an Asiatic of land or premises referred to in section *three*.

5. The provisions of sections *two* and *three* shall not apply in respect of—

(*a*) the grant of a certificate authorising the issue of a licence to carry on any business or trade on, or

(*b*) the grant of a certificate authorising the removal of any business to; or

(*c*) the letting to, or the hiring or occupation by, Asiatics of,

any land or premises situated in any street, ward or location which, in terms of Law No. 3 of 1885 of the Transvaal, has been assigned to Asiatics to live in, or in any bazaar or other area which, in terms of section *ten* of the Municipal Amending Ordinance, 1905 (Ordinance No. 17 of 1905), of the Transvaal, has been set apart for occupation by Asiatics.

6. (1) If any Asiatic has removed the business carried on by him in the Province of the Transvaal from the premises on which it was being carried on to other premises, and that removal was illegal by reason of the fact that a certificate referred to in paragraph (*b*) of sub-section (1) of section *two* had not been granted to him, or by reason of the provisions of paragraph (*b*) of sub-section (2) of that section, any court of competent jurisdiction may on the application of the person or the body of persons referred to in sub-section (1) of that section make an order for the ejectment of that Asiatic from those premises

(2) The court which has convicted any Asiatic of contravening paragraph (*b*) of sub section (1) of section *three*, may make an order for the ejectment of the person convicted from the land or premises in respect of which the conviction took place

7. In this Act—

"Asiatic" has the meaning assigned to that expression by section *eleven* of the Asiatics (Land and Trading) Amendment Act (Transvaal), 1919;

"coloured person" means any person other than a European or an Asiatic;

"lease" means any contract (including the cession of any right under any contract) granting or purporting to grant to any person the right to occupy any land or premises; and "hire," "hiring," "lessee," "let" and "letting" have corresponding meanings.

8. This Act shall be called the Asiatics (Transvaal Land and Trading) Act, 1939.

M.Ps. MAKING LOOSE STATEMENTS AND QUOTING IRRESPONSIBLE FIGURES

IN the course of an interview with the *Natal Mercury* Mr. A. I. Kajee said, in an attempt to justify the Transvaal measure, loose and irresponsible figures about Natal were advanced by some members of Parliament in support of it.

Licence Figures in Natal

"Let us take Mr. Nicholls's figures on licences. He states that in 1934 Indians had 3,433 Inland Revenue licences and 3,578 municipal licences issued to them. The official Year Book gives the total Indian licences issued in Natal as 7,731 in 1934. Of these, 2,645 were hawkers and pedlars, 1,366 general dealers, while 1,370 dog licences were issued. In the same year 4,789 general dealers' licences were issued to Europeans. By what stretch of imagination Mr. Nicholls maintains that 80 per cent. of the total Natal Native business is in the hands of Indians one is unable to conceive.

Union Figures

"The Union figures for Indian trading show a decrease of 192 in five years. In 1930-31 the number of trading licences held by Indians was 16,808, in 1935-36, 16,216.

"It is to be realised that the Indian is forced more and more by circumstances to take up retail trade to earn a livelihood, the reason for which is chiefly due to the White labour policy of the Government, which has had the effect of closing many avenues of employment. Official figures show that in 1917-18 there were 12,213 Indians engaged in industry, and in 1935-36 the number had fallen to 10,955, the proportion being from 5 to 4 per cent. to the total number of workers in the Union. In 1916, 2,919 Indians were employed on the Railways, the present number is 385.

"Mr. Nicholls speaks of a 75 per cent. increase in the Indian population of the Union. In 1921 the Indian population in Natal was 141,649 and in 1936 it was 183,615, an increase of 29.65 per cent. in comparison with the European figure. The European figures for the same period were 136,838 and 19,600 respectively. In 1921 the Asiatic population was 4,811 higher than the European. In 1936 it was 12,354 lower, a decrease of 17,165. The Indian population of the Union is 10.9 per cent. of the European and 2.8 per cent. of all races. Therefore the contention of Mr. Nicholls that the Indian population is greater than the European population in Natal is not borne out by official figures.

"Mr. Nicholls spoke of the aim of the Capetown agreement being the reduction of the Indian population. It was just as much the aim of the agreement that the residue Indian population would not be segregated and would be enabled to rise to the required standard of Western civilisation."

Durban Figures

Messrs. Nel, Acutt, Marwick and Neale made great play with figures when they referred to Indian penetration in Durban. It was common knowledge that for some years past special statistics had been compiled in the Estate Department of the City Council. The figures were obviously obtained from this source to be used in Parliament against a minority group of the community.

These figures spoke for themselves and Indians had nothing to be ashamed of in their revelation. There had been a total acquisition from May 1, 1935, to February 28, 1939, of 107 properties from Europeans valued at £185,510. Most of these properties were in Wards II and VII. Ward II included the Grey Street area, and Ward VII was beyond Alice Street Bridge, comprising May Street, Umgeni Road, North Street and Mitchell Road.

These figures supported the Indian case that there was no penetration. These two wards, namely II and VII, where Indians have acquired 82 properties valued at £116,360 were the wards in which they had resided and traded for the last 65 years.

It had been stated that the value of the property owned by Indians in Durban had increased from 0.178 in 1885 to 7.2 in 1939. The Indian population of the borough of Durban in 1939 was 36,000. Before the boundaries of Durban were extended in 1932 the Indian population numbered 17,300. By the extension of the borough boundaries large tracts of rural and semi-rural lands occupied by some 64,000 Indians were brought into the boundaries of the city of Durban. This explained the increase which had taken place over a period of 31 years.

Position in Natal

In Natal, where the bulk of the Indian population was concentrated and where some 70,000 Indians belonged to the rural population, of the total acreage of 11,000,000 acres in the Province the amount owned by Indians was computed to be 100,000 to 120,000 acres, that was approximately one acre in every hundred. Was this sufficient to justify legislation for the segregation of Indians all over the Union?

No Arabs In South Africa

Mr. Kajee also refuted Mr. Heaton Nicholls's statement that some of the traders of Natal were Arabs. There was not a single Arab trader in Natal, the Transvaal or the Cape. All of the Union traders referred to were full-blooded Indians and the Mahomedans were as much Arab, said Mr. Kajee, as Mr. Nicholls was.

In a footnote to the above the *Natal Mercury* writes: According to the Official Year Book, to which Mr. Kajee refers, the total number of licences issued to Asiatics in 1933-34 was 7,731, all of which applied to trading except 1,370 which were dog licences, a net total of 6,361 licences in respect of trade. In the House, Mr. Nicholls stated that 6,578 municipal licences for trade were issued to Asiatics, a discrepancy of 217.

NOTICE.

The Kholvad Club And Kholvad Gymkhana

First Annual General Meeting

All Kholvadians are hereby notified that the first annual general meeting of the above will be held on the 24th May 1939 in the Patidar Hall, Terrace Road Fordsburg, Johannesburg. Commencing time 11 a.m.

Agenda. (1) Introduction of members list. (2) Constitution, rules and regulations of the Kholvad Club to be formed. (3) Election of office bearers and members of the board of management. (4) Discussion on the erection of a Gymkhana in Kholvad, India etc., (5) General.

Only the enlisted members who have subscribed, and those who have made arrangements for the payments of their subscriptions as life-members on or before the 23rd inst. will be permitted to speak and vote in the meeting.

Those Kholvadians, omitted to be called upon to subscribe by the Committee, are kindly requested to dispatch their subscriptions to the Secretary: KHOLVAD CLUB, P. O. Box 6590, Johannesburg on or before the 23rd inst.

Organising Committee Kholvad Club: Messrs. H. M. M. Dadoo, M. E. Bhyat, I. S. Saloojee, E. H. M. Patel, E. S. Dawjee, S. H. M. Moolla, E. A. Vanie, H. E. M. Dawjee, Dr. Y. M. Dadoo.

P. O. Box 6590. Phone 33-1918.

Johannesburg.

TRANSVAAL LAND AND TRADING BILL

DEBATE IN THE HOUSE OF ASSEMBLY

MOVING the second reading of the Asiatic (Transvaal) Land and Trading Bill in the House of Assembly on Thursday, May 4, the Minister of the Interior (Mr R Stuttaford) said that when his proposals for separate residential areas for Europeans and Indians were made known the Indian Government, through the Agent General, asked for an opportunity of consulting the Union Government regarding the terms of the proposed legislation. The Government felt it would be only courteous to accede, and for th reason that it was impossible to introduce the main legislation this session interim legislation was being introduced for three purposes. The first was to extend to Indians on the Witwatersrand the protection which had been extended from [illegible] 1937 and again from 1937 to [illegible]. The extension would now be [illegible] 1939 to 1941.

Purpose Of The Legislation

The Government felt that while suspending action this session, they must stabilise the position by not granting new trading licences to Indians in the [illegible]al and prohibiting occupation of land by Asiatics in areas occupied by Europeans. The present Bill carried that intention into effect.

It would be noticed that protection to occupants of land in the gold law areas had been extended for two years until April 30, 1941. He had done this because he did not want to ask Parliament next year for another suspending Bill because he could not complete the legislation by April 30.

Further, if the Feetham Commission resolutions were adopted by the House, there would be a certain amount of administrative work to be done, and during that time the protection to Indians would continue.

One of the first things to be done in dealing with Indian occupation of land in other Provinces would be to adopt the Feetham resolutions, and in that way clear up the illegalities which had continued since 1919 regarding Indian occupation on the Reef.

It had been hoped that the Bill of 1919 would end the problem, but in 1932 new legislation had to be introduced and it was decided then to appoint a commission to investigate the position of those Indians who had broken the law since 1919. As a result of the Feetham Commission's work the Government had a register of Indian land occupation and a jumping off place for their intended legislation.

Meaning Of The Bill

Dealing with the Bill, Mr. Stuttaford said the first clause extended protection to Indians on the gold fields from May 1, 1939, to April 30, 1941.

Clause two provided that no new licences should be granted from the passing of this Bill to 1941 and it also enabled the Minister to deal with such certificates for new licences which had been issued from May 1, 1939, to the date when the Bill became law.

Clause three dealt with the occupation by Asiatics of any property which was to-day occupied by Europeans and Asiatics, while the next clause enabled the Minister to grant exemptions in certain cases.

Mr Stuttaford said that under clause five [illegible] w licences could be granted for trading in Asiatic bazaars.

The Bill was a purely interim measure and did not prejudge the main issue in any way. The main issue was easy to define, but very difficult to solve.

The Europeans had asked to be allowed to live apart from other races and the Indians objected on the ground that this principle would be a stigma on their race.

His solution was that if the Europeans in any area asked for a referendum and two thirds were in favour of a servitude on that property restricting its occupation to Europeans then the other Europeans had to agree to the servitude applying also to their property. This interim legislation did not remove a single Indian from property which he occupied or owned; he only wanted to stop further infiltration of Indians.

He could not see why his proposals should be considered harsh on the Indians; they were not being driven out. The only people who had real grievances were those Europeans who, against their will, would have a servitude on their property. So far as he was concerned those people would have to put up with their complaints because it was in the interests of the country that this principle be adopted.

His solution had been violently opposed by the Indians and some lawyers, who did not think he (Mr. Stuttaford) could draw up Bills. He was prepared to draft another Bill which, he hoped, would meet with better response from Indians and lawyers.

"I still maintain that we cannot in any other way settle the friction that has been going on in this country and which the leader of the opposition (Dr. Malan) will tell you constantly recurs every three or four years. If people cannot agree with each other they must live apart.

The chief point in his solution was that it was up to the Europeans to take action if they wanted to in the way he had suggested. He hoped a solution would be found by the next session and that the Indian Government and the Indian people here would help the Government to find that solution.

Mr. B. J. Schoeman Supports Bill

Mr. B. J Schoeman (U.P., Fordsburg) said he supported the Bill because it embodied an entirely new principle and assured that the Feetham Commission recommendations would not be adopted this session. The interim legislation would give the Government an opportunity of trying to solve a problem that had faced successive Governments for 30 years.

Mr Schoeman urged the Government, instead of adopting the Feetham Commission's recommendations to allow Asiatic trading in the areas concerned to continue. People in Johannesburg were not so much concerned about trading as about the residential aspect.

In collaboration with the Johannesburg City Council the Government should set aside areas outside the European areas for Asiatic residence.

Further, Parliament having adopted the principle of ownership, Asiatics should be allowed to obtain single ownership in the areas set aside for them. This would eliminate "racketeering." He had heard it stated recently that the Indian landlord was the worst racketeer in the world.

"This is segregation, but I do not see any statute apart and it will be in the interests of both Indians and Europeans. If these two sections are not separated I am afraid serious trouble will soon arise in the Transvaal.

Dr. Malan Proposes Amendment

Dr. D. F. Malan (Nat., Piquetberg), proposed as an amendment that the second reading of the Bill be discharged and the subject matter be referred to a Select Committee charged with introducing more comprehensive legislation, including provision for effective residential segregation in urban areas.

Legislation of this nature providing for complete residential segregation between Europeans and non-Europeans, he said, had been prepared on a unanimous decision of the Cape Provincial Council and had been postponed only at the instigation of the United Party members of the Provincial Council and referred to the Municipal Congress at Oudtshoorn. This congress had approved of such legislation by an overwhelming majority.

The Transvaal Provincial Council had passed a similar resolution approving of segregation between Europeans and non-Europeans. Members of the United Party, even in Parliament, had urged the need for such legislation.

The Government had made definite promises, inside and outside the House, about segregation not only of Asiatics, but of all non-Europeans.

There could be no objection to his amendment on the ground of time, because such legislation had already been prepared by the Cape Provincial Administration, and although it might not take exactly that form it might give the committee a lead.

Mr. Stuttaford's speech in introducing this Bill was the best example of the Government's policy of postponement that he had seen. The country and the Nationalists in particular, had good reason to complain about the manner in which General Hertzog was playing fast and loose with declarations he had made.

When General Hertzog had proposed the suspension of the rule for the automatic adjournment of the House at 11 p.m. he (Dr. Malan) had asked him whether the Government intended to introduce legislation dealing with segregation. The object of this question could not have been doubted by a single member.

He had referred to declarations made by General Hertzog and Mr. Stuttaford in the House not long before. He had mentioned that by these declarations legislation was being taken out of the hands of the Provincial Councils, especially the Cape Provincial Council, which was not concerned with Asiatic segregation between Europeans and non-Europeans in general and Europeans and Coloured people in particular.

The Prime Minister had answered that such legislation would most certainly be introduced by the Government. He was now told that the Prime Minister, in giving his answer, had referred to "coloured people," which included Asiatics, and that the legislation he had meant was the Bill now being introduced which was as far from segregation between Europeans and non-Europeans as the moon was from the earth.

Complete Coloured Segregation

Mr. Stuttaford had promised a deputation of European councils of Capetown among others that he would introduce complete coloured segregation. At the instigation of General Smuts, who said that existing rights must not be interfered with and that the problem would solve itself, the matter was now being shelved.

The European population had justification for serious complaints about the manner in which it had been treated by the Government as against that enjoyed by the coloured people in the matter of segregation negotiations. Mr. Stuttaford had evaded seeing a deputation from a European ratepayers association until he had met a coloured deputation led by Dr. Abdurrahman, and General Hertzog had done likewise.

Reviewing past legislation concerning the proclaimed areas on the Witwatersrand, Dr. Malan said there had always been contraventions and evasions, with which no attempt was ever made to deal seriously. The Smuts Gandhi agreement protected evasions.

When he came to deal with the situation in 1933 a state of confusion existed on the Rand. It was clear that by that time no drastic steps could be taken to deal with illegal residence or occupation. Many of the Indians affected were South African born and if they were dispossessed they could hardly be deported. The Indian Government had not been prepared to receive them. If they had been allowed to remain in the country after being dispossessed they would have been pushed out to the Platteland.

In these circumstances the only thing to do was to find some form of segregation on the Witwatersrand and the Feetham Commission was appointed to draw up a scheme for confining Asiatics to certain areas.

The Commission was expected to be able to make its report in three years, then five, and eventually presented its recommendations after seven years. There was no reason why the Government should not now bring about finality in this question.

Why should the Indian Government require another two years for considering the proposals? It had been in touch with the Government all along.

The issue was now clear-cut and 14 days or at the most a month ought to be sufficient to enable the Minister to take steps to settle the question once and for all. Why did he want two years?

Government Moved By Party Considerations

The Government's whole attitude showed that they were moved by Party considerations and not the interests of the country.

In the Bill the Minister was taking away the power from local authorities to issue certificates in proclaimed ground and deal with applications for trading licences and putting it in his own hands. The result would be that the illegal position on the Witwatersrand would be protected for a further two years.

In effect, he was evading the application of the Feetham report for two years. What the House wanted to know was the Minister's attitude towards the report.

As regards the areas outside proclaimed ground, the provision to preserve the *status quo* and forbid further penetration was just throwing dust in the eyes of voters in the Transvaal. It was true that there had been a great increase in this penetration, but this step by the Government was not necessary because the Transvaal municipalities were wide awake to the situation and were drastically restricting trading licences for Asiatics.

The municipalities felt strongly about the matter and this ineffectual measure was simply an effort to deceive the voter.

"We want the Government to introduce comprehensive segregation measures, not only between Europeans and Asiatics, but between Europeans and non-Europeans," said Dr. Malan. "At present it is squandering the country's money on buying land for Natives while the European of the Poor White class, forced to live in mixed residential areas, is forced to fight unaided for his life and the purity of his race. We want the Government to be independent of Dr. Abdurrahman and his people and carry out its promises."

Mr. J. H. Hofmeyr

Mr. J. H. Hofmeyr (U.P., Johannesburg North) said that by forgetting the policy he had initiated and the obligations into which he had led South Africa, Dr. Malan had reduced the debate to the level of a Party wrangle. He had introduced matters entirely irrelevant and had confused the issue of Coloured and Indian segregation.

Although the Bill was short, it was potentially one of the most important measures introduced this session. Its direct effect would probably be small, but its indirect effects might be considerable.

By indirect effects he meant the consequences the Bill might have on the relations between the European and Asiatic sections of the population, as well as the relations between the Indian and Union Governments in this time of crisis. Both were colleagues in the British Commonwealth of Nations.

Mr. Stuttaford had said this was an interim measure and pegged the existing state of affairs.

Proclaimed land was dealt with in Clause 2. There the proposed pegging of affairs was essential and any alternative to its provisions would lead to chaos. That provision itself made it extremely difficult for any member with a sense of responsibility to vote against the Bill.

The rest of the Bill dealt with other aspects in which pegging was proposed, including non-proclaimed land in the Transvaal, other than the Reef and Klerksdorp areas.

Mr. Hofmeyr said he was prepared to support the Bill so as to give the Minister the necessary breathing space to enable him to tackle the problem in its wider aspects. Because the Bill was an interim measure, however, it could not be regarded as committing the House to the acceptance of the principle of segregation based upon legislative compulsion. That had been made perfectly clear by the Minister himself.

It would be impossible for the Government to come forward with legislation which involved the acceptance of that principle unless it had first specifically terminated the Capetown agreement of 1927 with the Indian Government, for which Dr. Malan had been responsible.

Mr. Hofmeyr said the gold law made Asiatic and Coloured occupation of proclaimed land illegal. It did so generally but not absolutely

Legal and Illegal Occupation

All along there had been certain types of occupation of proclaimed land by Asiatics and Coloureds which had been perfectly legal and there the difficulty arose because there had been legal and illegal occupation and because there had been no register of legal occupation, illegal occupation eventually grew.

The 1919 Act did not deal with the essentials of the problem and there had been more illegal occupation, and as there was no register of legal occupation the Act could not be enforced.

The 1932 Act virtually prohibited occupation of proclaimed land by Asiatics and Coloured people, but at the same time the Minister was empowered to demarkate areas where occupation would be legal, despite the provisions of the gold law.

The Feetham Commission had recommended the setting aside of areas, as well as amendments to the gold law.

A Select Committee appointed in 1935, had recommended nearly all the amendments proposed by the Feetham Commission proposed certain other amendments and conceded the principle of the right of ownership of land by Asiatics and Coloureds in respect of areas set aside for them as distinct from individual stands. That decision was made the subject of a resolution by both Houses of Parliament. Those resolutions, based on the 1936 Act, which gave effect to the Select Committee recommendations, had come to be known as the Feetham resolutions.

Pending the passage of these resolutions through the House, it had become necessary to maintain the existing position on the Witwatersrand and that was why protection had been extended from time to time.

Failure to pass clause 1 of the Bill in view of the Feetham resolutions would make occupation of that land on the Witwatersrand illegal.

Mr. Hofmeyr said he regretted that the Feetham resolutions had not been passed by the House, which was under a moral obligation to pass them or other resolutions on similar lines. The 1932 Act could not be enforced until they were passed.

The Johannesburg City Council was being embarrassed because it had important town planning schemes under consideration and strong representations had been made for the Government to deal with this matter.

If the first clause of the Bill was not passed probably 12,000 Asiatics and 20,000 Cape Coloured people in the Transvaal would be reduced to the position of being in illegal occupation of their premises. That would establish a chaotic situation.

The remaining clauses represented a concession to a contention that had not been established. That contention was that Asiatic penetration in the Transvaal was increasing to an extent necessitating legislation.

No Grounds For Fear

The Asiatic Inquiry Commission in 1919 had stated that a careful consideration of evidence tended to show that there were no solid grounds for the fears regarding an Asiatic menace. In 1936, as Minister of the Interior, he had taken steps to check the position as far as possible and the evidence had indicated that since the Asiatic Inquiry Commission had reported there had been no substantial change

To-day no trading licence could be issued without a certificate granted by a local authority or a rural licensing board and the policy adopted by these boards towards Asiatics had been most restrictive. The statements about unsafe penetration had not been and could not be established

This conclusion could be used either to show that the later clauses of the Bill were unnecessary or that they would have little practical effect, so that the Bill was unobjectionable. He was prepared to accept this argument

Clause 2 restricted the issue of trading licences, but now trading licences were issued to Asiatics very rarely indeed.

The restriction of Asiatic occupation under Clause 3 might have some effect but the history of anti-Asiatic legislation showed how very difficult it was to enforce that kind of legislation without a register and they had no register.

The Minister had complete powers of exemption under Clause 4 The strict enforcement of Clauses 2 and 3 over a long period of years must create hardship and the Minister could deal with individual hardship under Clause 4.

The Minister was bound to do so by the terms of the round table conference by which he was still bound.

It was a matter for consideration whether the Minister should have these wide powers of exemption. He thought there might be a better reception for the Bill from those concerned if the Minister gave these powers to a board. The necessary board had already been created in 1937 to deal with individual cases on proclaimed land.

He suggested, too, that there should be the right of appeal in the case of fresh applications for licences to the Courts or some other tribunal.

Methods Of A Solution

Mr. Hofmeyr then dealt with the methods by which a solution should be sought. At the Imperial Conference in 1917, he said, General Smuts had pointed the way to a solution on a basis of co-operation and consent. Mr. Stuttaford must keep always before him the principle of upliftment. It was not in the national interest that any part of the population should fall too far behind the other sections.

"You cannot permanently keep one section of your permanent population in the ditch without staying there yourself," said Mr. Hofmeyr. "I want to ask the Minister to remember that concessions to the ghetto making mentality—we have seen it again this afternoon—always produce their menaces. I want to ask the Minister not to attempt to solve this problem along the basis of segregation based on legislative compulsion. Such a policy would not be justified by established fact.

Dr. Malan and others like him did not realise the nature of the people with whom they were dealing. Indians in South Africa were the outpost of a nation that was not only numerically great, but had a great cultural history. That nation to-day, by the fact that it was producing outstanding men in science, literature and philosophy, had proved that it was not unworthy of its cultural heritage

Discriminating treatment of Indians in South Africa in the past had produced a Mahatma Gandhi for the world. In South Africa the weapons of passive resistance and civil disobedience had been forged. History might repeat itself.

He asked the Minister not to be unmindful of these facts. They might go forward with a solution based on legislative compulsion.

"I think there is another and better way," said Mr. Hofmeyr. "It is the way of co-operation, consultation and consent. I believe the time is ripe for such a solution.

Declaring that the only reasonable manner of securing segregation was on the basis of consent and co operation, Mr. Hofmeyr said that shortly before ceasing to be Minister of the Interior he had received complaints of Indian penetration of European areas in Natal.

An "Agreement"

After consultations between the Indian Congress and the municipal authorities an agreement had been reached that this penetration would stop Mr. Stuttaford had since assured him that that system had worked satisfactorily.

Mr. Stuttaford: I did not.

Mr. Hofmeyr: It has not perhaps worked 100 per cent. satisfactorily, but that is the basis upon which we can work. Though the Minister wants to go back on his statement now, I still believe he was correct when he made it

Mr. Stuttaford: I must ask the hon. member to accept my assurance that I never made that statement.

Mr. O. R. Nel

Mr. Nel (U.P., Newcastle) said that Mr. Hofmeyr had appealed to the Minister to carry out a gentleman's agreement, that had been ignored since it was entered into. In 1936 the total value of property bought by Asiatics in European areas in Durban was £29,000; in 1937 it was £28,340 and last year £78,000. The total number of properties involved was 103.

He admitted that the Asiatic Congress in Durban had tried to carry out this agreement but had failed. Asiatics now owned properties in some of the best parts of Durban and the problem had reached such dimensions that it could not be allowed to continue and steps would have to be taken to rectify a position that at present was unfair to the European population. He was quite prepared to accept the principle of segregation to Europeans. No mention need be made of Asiatics.

The plain fact was that if Indians and Europeans lived cheek by jowl, trouble was bound to follow. In Durban, Natal, there had for many years been a good understanding between the Europeans and the Asiatics, but recent purchases of property by Asiatics in the European area had led to friction.

Mrs. Ballinger

Mrs. Ballinger (Native Representative, Cape Eastern) said she was entirely opposed to the Bill. The first clause did not implement the Feetham Commission's recommendations and the remaining clauses introduced a new principle in regard to Asiatics.

Mr. Strydom

Mr. Strydom (Nat., Waterberg) said racial strife in South Africa could only be eliminated by segregation of all non-Europeans. British Imperialism which refused to make differences of colour was responsible for the present Indian problem because it caused the importation of Indians into the Transvaal and Natal. The Indians had found loopholes in all controlling legislation and the result was that constant amending legislation had been introduced. A permanent solution would be found only in segregation.

The Nationalists were not trying to escape from the consequences of the agreement with the Indian Government. The fact was that the Indians were no longer observing the terms of the agreement, and that was why the Nationalists thought other steps should be taken to protect the interests of Europeans.

General Kemp

The Minister of Lands (General Kemp) said the Government put the country's problems before party differences. The Nationalists' amendment was purely political in its object, and did not aim at any solution of the problem.

Mr. Grobler

Mr. Grobler (U.P., Brits) said he would ask the Government to terminate the agreement with India, which was of no future value. He did not agree with Mr. Hofmeyr that there was no Asiatic penetration in the rural areas. He wrote to all Municipalities in the Transvaal and the replies showed that Indian licences increased while European licences decreased. Indians should realise that they could not keep evading the laws. For many years they had broken the laws and eventually asked the Government to legalise their position.

Mr. Goldberg

Mr. Goldberg (Dom. P., Durban, Umlazi) said that although not altogether in favour of the Bill, he was compelled to support it because of Clause 1, the extended protection in Johannesburg. The Government should give effect to the Feetham Commission recommendations. Segregation should be treated separately because it was a national matter. The problem of the Indian community could not be solved piecemeal.

Mr. Booth

Mr. Booth (U.P., Krugersdorp) said that it was necessary to restrict the penetration of Asiatics. In many parts they were living in conditions of squalor. Almost anything would be better than to allow the existing conditions to continue. The idea of segregation was started in India. If there was no objection to segregation of castes in India, why should there be an outcry against it in South Africa?

Our policy of segregation would have to be reasonable and he would not support anything that imposed a hardship on the Asiatic. Penetration was taking place in the Transvaal. During the last ten years in the Krugersdorp district the number of Asiatic licences had increased by over 40 per cent.

Mr. Madeley

Mr. Madeley (Lab., Benoni) said the Bill did peg the position and this pegging was essential until the whole Asiatic question was cleared up. It was highly desirable that there should be the fullest and freest consultation between the Governments of India and the Union. But the Union Government must retain the right to act, with or without consent, after such consultation had taken place. The problem had become a problem purely because of its economic basis. The Indian opposition to the Bill came from the trading wealthier class of Indians, who were not concerned with the interests of the lower and labouring classes of Indians.

India had taught the world to look upon segregation as something desirable as caste segregation existed in its fullest form in India. He had every hope that the whole question of Indian and coloured settlement on the Rand would soon be settled by the method now employed by the Johannesburg Municipality, but he was quite sure the Indian traders would not be satisfied. It was the Indian trader who wanted to filtrate into the European communities.

Mr. M. Alexander

Mr. Alexander (U.P., Capetown Castle) said the passing of the Feetham resolutions would not solve the problem because there had been changes in some of the areas investigated by the Feetham Commission. Further inquiry would be needed during the period covered by this interim Bill.

Mr. Acutt

Mr. Acutt (Dom. P., Stamford Hill) said Indians had acquired property in some of the best parts of Durban. Their penetration was increasing and the Berea was gradually becoming an Indian locality. Areas in Durban which were entirely European owned 30 years ago were now entirely Indian-owned.

Mr. Quinlan

Mr. Quinlan (U.P., Germiston North) said that the position today was the inheritance from Dr. Malan and his racialistic policy in 1927. The Indians, though they had grown to richness, had not raised themselves up to the European standard of living, and made it impossible for Europeans to compete with them and had the power of drawing Europeans down to their level. The Government had the right to interfere against any section of the community which contributed nothing to the country but took everything out of it.

Mr. Geldenhuys

Mr. C. H. Geldenhuys (Nat., Pietersburg) said there was need of uniform legislation to provide for the segregation of all non-European races.

The vote of 120 to 33 in favour of segregation passed by the recent Cape Municipal Congress was strong evidence in support of the amendment by Dr. Malan that the second reading be discharged and the subject matter of the Bill referred to a Select Committee charged with bringing up more comprehensive legislation including effective provision for residential segregation in urban areas.

Mr [illegible]

Mr. Heaton Nicholls

[illegible] Mr. Heaton Nicholls [illegible] the Bill [illegible] would not be so vital to [illegible] but would [illegible] the whole [illegible] of the Union.

Though the [illegible] problem was more urgent it was a minor problem

compared with that of Natal. The people who were affected by the Bill formed a separate class from the mass of the Indian population. Many were not Indians at all but Arab people who had settled for trading purposes along the coast of Africa. They associated themselves with the Indians because of the power of religion, but they had only a nodding acquaintance with India. They were Mohammedan and this segregation was a common meeting-ground.

Trading was on their blood. No European community could possibly compete with them in retail business and so it had come about that throughout Africa, in Kenya, Tanganyika, Uganda and Mozambique, they had a monopoly of the retail trade.

In 1936 in Natal 3,433 Inland Revenue licences and 6,678 municipal licences had been issued to Asiatics for trading, and it was computed that that year that 80 per cent of the total Native trade of Natal was in the hands of these people. If there had not been any restriction in trading there was not the slightest doubt that very few Europeans would have been left to trade in some areas.

If South Africa wished to place the whole of the country's retail trade in the hands of Asiatics it would only be necessary to remove the restrictions on trading competition, and this would be accomplished in a single generation.

The Asiatic trader did not belong to the trading class which formed the problem in Mother India and deserved the sympathy of South Africa. They formed an immigrant community, having been brought here of the country by the people of South Africa. The people of the trading class were, as it were, then camp followers and crept into the picture.

The Asiatic trader [illegible] their own language, their own religion, their own customs, their own dress, their own food, and their own habits, essentially different in their own economic life. They were keeping themselves and independent enterprises which, with proper recognition, could be developed into complementary industries in South Africa.

Limited Residue

The attempt to establish legislation on the Indian population was on the very core of the Union's policy. The Government had been prepared to deal very generously with the Indian population, recognising a "limited residue". It was on the acceptance of the limited residue that General Smuts spoke at the Imperial Conference in 1927 in an endeavour to support a similar indulgent argument.

Mr Nicholls said he had had conferences in following Mr Hofmeyr's speech, which defied the possibility of extracting any political content from it. While accepting the Feetham report Mr Hofmeyr had declared that there was no evidence that would satisfy him about permanency in the Transvaal.

He had said that the Government should proceed on a policy of co-operation, consultation and consent. How could the Government co-operate with the Transvaal traders, who had declared that they would not co-operate? Consultation was taking place.

Mr Nicholls said it was known that consent would never be given. The standpoint of the Indian Government was that there should be no discrimination of any kind against Indians.

"There can be no legislation based on consultation and the consent of the Indian Government."

Mr Hofmeyr had uttered one sentence which contained the germ of the solution. It would be impossible, he had said, to accept the principle of segregation until the 1927 agreement with India had been terminated.

"I thoroughly agree with him there," said Mr Nicholls. "The 1927 agreement was based on a reduction in the Indian population. It was expected that the assistance which would be given by the Indian Government to the repatriation scheme would become effective and ultimately we should have a position on which the whole principle of the upliftment provided in the scheme could have been applied. That expectation has not been realised."

In the 1921 census the Indian population was 161,000 and in 1936 [illegible] —an increase of 75 per cent. If the number was distributed over the Union it would not be a grave matter, but most of it was legally confined to Natal—an anomaly after 28 years of Union.

In Natal there were 180,000 Asiatics compared with 170,000 Europeans, but the Asiatic rate of increase was higher. This [illegible] population was [illegible] ance in Natal, [illegible] economic and political problems of the first magnitude.

Cause Of Economic Problems

The economic problems were not caused by a difference in wages, hours of work or licences, but by the political problem which arose from the fact that the Indian population would soon be greater than the European population.

Mr. Nicholls said the Union Government had always been in favour of limitation of the Indian population. In 1921 the Asiatic Commission had recommended that there should be voluntary repatriation, and that it should be encouraged. It had also recommended segregation on a voluntary basis.

[illegible] therefore, voluntary segregation and repatriation has been the accepted policy of the Union Government.

After 1921 public demands for residential segregation had become insistent and the then Minister of the Interior, Mr Patrick Duncan, had introduced an Areas Reservation and Immigration Restriction Bill. This step, however, led to the intervention of the Indian Government, which firmly and gently maintained its rights to interfere in such matters.

As Minister of the Interior of the new Government Dr Malan had unsuccessfully continued the negotiations.

After the round-table conference, an agreement reached required the Indian Government to assist in reducing the Union's Indian population, the Union Government undertaking to uplift the Indians who remained.

To keep a watchful eye on the Union Government, an Indian Agent-General had been appointed, but no Union representative had been appointed to see that the Indian Government carried out its obligations.

One-sided Agreement

From the outset the agreement had been one-sided. Those Indians who had been repatriated had sunk into the slums of Calcutta and Madras to become objects of pity, and the Indian Government had been reproached for carrying out the scheme.

The Indian Agent-General had made representations to the Union Government to discourage Indian repatriation. At the 1932 round table conference it had been explained that the failure of the repatriation scheme was attributable to the fact that repatriated Indians found themselves in a lower stratum in India than they enjoyed in South Africa, and were unable to adapt themselves to it. The bulk of the Indians were South African born.

At this juncture the conference had almost broken down. Mr Pirow had taken the strongest objection to the continuance of the agreement. He had held that all useful purpose in the agreement had gone and he demanded that the agreement should be terminated and the Agent-General recalled. Since it was admitted that the Indian population was now South African, it must conform to the law of South Africa.

Dr (Mr. Nicholls) had agreed with this attitude. The Minister had asked him to draw up a resolution signifying termination of the agreement.

Just at that period he had been approached by members of the Indian delegation with a plan for colonisation in other countries adjacent to India, as provided in the 1927 agreement.

The members of the Indian delegation to whom he referred had argued that the South African Indian community was a negligible factor compared with the 350,000,000 of India. Yet their grievances were a perpetual running sore in the body politic of India and were constantly exploited by Indian politicians to the embarrassment of the Government of India.

It had been stated that there was a strong national feeling in India in favour of colonisation, for it was felt that the stigma of serfdom placed on Indians who had left their native country to become indentured as labourers could only be removed by such a scheme. The Indians of South Africa, it had been stated, were eminently fitted to be the pioneers of such a colonisation movement.

He had been very impressed by these arguments. He knew sufficient of the British Colonial Empire to know that it was possible to obtain a colony on the lines suggested. It had been agreed that the question should be explored by the conference and Mr. Pirow had withdrawn his objection provided that the whole of the repatriation scheme did not break down.

It had been agreed by the conference that if the approval of the Indian Government and South African Indian community could be obtained the two Governments would appoint a joint commission to study the whole question and report in 12 months to a further conference in Capetown.

The Indian Government had approved and the South African Indian community had given its consent in writing. It had been finally decided to reject the suggestion to adjourn the conference for 12 months, but to finish it at once and to call an ad hoc conference at a later date. A report of the conference had been given by the Minister of the Interior in the House.

As far as he knew, the obligation had been completely ignored by the Government of India. He did not know if Dr. Malan, as Minister of the Interior, had made any representations to the Government of India, but as it was a very important point he hoped he would make a statement to the House.

DR MALAN: Yes, I will speak on the third reading.

Indian Government Blamed

Mr. Nicholls said that when Mr. Hofmeyr had become Minister of the Interior he had taken the matter up and the Indian Government had refused to carry out its obligations.

Mr Hofmeyr at this stage interrupted Mr Nicholls, but his remarks were inaudible. Mr Nicholls asked him to make an explanation to the House.

MR J. H. HOFMEYR (U.P., Johannesburg South) said that when he had become Minister of the Interior about a year after the Indian conference he had found this matter still hanging fire. not as far as he could remember because of any lack of activity on the part of the Government of India. He had found a hesitation on the side of the Union Government to commit itself to obligations on the lines of those suggested a year previously.

The Union Government had, however, decided to appoint a preliminary committee of inquiry, of which Mr Nicholls had been a member.

MR NICHOLLS said he did not understand the explanation. He had understood at the time that because of the default of the Indian Government, which would have nothing to do with a joint commission, the Union Government had appointed the committee to which Mr Hofmeyr had referred.

MR HOFMEYR: Not because of any default of the Indian Government.

End Indecision

MR NICHOLLS said the committee had produced a report which had not had a very good Press either in India or in the Union.

In the present state of the world said Mr Nicholls it was very unlikely that the opportunity presented in 1934 to explore the possibilities of colonisation would recur. A territory which might have offered possibilities was now being explored on behalf of European refugees. Whatever the reasons why the colonisation scheme had failed, the time had now arrived to end indecision.

"If the Indians are part of our population and if repatriation scheme is no longer practicable, there is no further justification for the 1927 Capetown agreement which is based explicitly on the possibility of reducing the Indian population. We must be left free to decide for ourselves without interference."

Mr Nicholls, who was given an extension of time, concluded amid cheers from the Government benches.

Mr. Blackwell

MR J. BLACKWELL (U.P., Kensington) said by a solemn Act in 1932 the Government had confirmed the agreement of 1927, which was therefore as effective to-day as it had ever been.

Mr Blackwell said that it was never contemplated that [illegible] South Africa under indenture.

The spirit of the agreement was not [illegible] but a liberal spirit must be shown in the application of the terms.

"No one can tell us that the terms of this Bill are in accordance with the spirit of that agreement," said Mr Blackwell.

When the agreement had come before the House it was accepted by all except two members, Mr. C. R. [illegible] he had ever heard.

He had reminded the House that it should not forget that every word uttered in the Debate was probably cabled to India and the utmost discretion should have been observed.

Replying to Mr Nel and Colonel Collins Dr. Malan had said that any policy which was not aimed at the uplift of all the sections of the people together was heartless and unjust.

"I ask Dr Malan to square his attempt to square this policy of his or Party with the policy of his Party in recent years and the pronouncements he thought to bear upon the Bill and on the conference which very largely be resulted in the production of the present Bill. I invite him to square the proposed provisions of the Bill with the uplift clause of the Capetown agreement."

DR MALAN: I will do it. I will square with you.

MR BLACKWELL said Dr Malan's change of policy was as complete as that of Mr Chamberlain since Munich.

Mr Blackwell said that the country was committed to carry out the Feetham resolutions.

MR [illegible] ROOTH (U.P., Zoutspanberg): No no.

MR BLACKWELL: The hon. member for Zoutspanberg is committed in this matter as much as anybody. He was a member of the select committee which was unanimous in approving the report in 1930.

By passing the 1932 Bill the House had given its assent to the Feetham report.

Mr. Blackwell's time limit expired, but he was allowed to proceed.

Mr Blackwell asked Mr. Stuttaford to state the Government's policy on the Feetham report. If the Government intended to act on the report it could be done this session. If not, the provisions of the 1932 Act should be extended.

He had no option but to vote for the Bill, if only because of Section 1, which extended the period. The second part of the Bill provided that no new licences would be granted to Asiatics.

"For the first time in stark crudity we propose to set down in legislation that if a person is an Asiatic that fact alone shall debar him from obtaining a licence," said Mr. Blackwell.

General Smuts might recall that Mr Gandhi had told him that the Eastern people would never submit to immigration laws which described them as Asiatics and kept them out as such. Mr. Blackwell said the Government was departing from that policy.

Clause 2 of the Bill could be left out and the [illegible] could be changed as the law stood. No new licences would be issued in the Transvaal [illegible] Natal [illegible] but in the Cape [illegible] that [illegible].

The Act of 1932 also specified that no person could obtain a licence unless he was legally entitled to occupy the premises he intended occupying.

Smuts-Gandhi Agreement

Under the Smuts-Gandhi agreement special [illegible] had been provided to assist intending [illegible] on the Rand, and this protection had been incorporated in the 1939 Act. That protection was not incorporated in the 1932 [illegible].

Mr Blackwell said the Bill would be an evil. Already Indians were employing white labour. Indians were being [illegible] along the line of the Transvaal [illegible] which would [illegible] potential dangers.

The speaker [illegible] introduction of Clauses 1 and 3 was causing much indignation among the Indian community.

Mr Blackwell said that in 1926 when the case of Indian agitation had been [illegible] brought to end [illegible] Mr Malan [illegible] Capetown [illegible] they had been living in a comparatively peaceful world. But the Government of that time had been wise enough to put segregation into cold storage.

This Bill was being introduced when the whole world was living under the shadow of war, and it was necessary for the component parts of the British Empire to stand together and not antagonise one another. They were about the first to antagonise the Government and the great people of India. He begged the Minister to scrap all except the first clause of the Bill.

MR. A. L. BADENHORST (Nat., Riversdale) said the whole country

wanted segregation, but the Government was playing with the problem. He was not antagonistic to the Coloured people, but he wanted the White ... remain master ... interest ... people were being invited ... the European section by European ... tatives.

... NEATE (Dominion, South Coast) said Indian encroachment in European residential areas in Durban was appalling. Between August, 1935, and December, 1938, a total of 111 properties spread over the whole residential area of Durban had been transferred to Indians, and 51 ... these transfers had taken place between August, 1935, and December, 1938.

He asked the Government to consider the preparation of a Bill embodying Clauses 2 to ... of the Bill now before the House to protect Europeans in urban areas in Natal.

MR. G. A. FRIEND (U.P., Klip River) said some people ... of have wished that the ... had covered Natal, but the Government was wise in postponing the question. ... He failed to see what ... way ... in the ... thing ... opportune ... but ... arising out their own areas.

MR. J. S. MARWICK (Dominion, Illovo) said that in view of the ... emergence of European ... eas in ... such as Stanger, Verulam, Umzumbi, Ladysmith and Richmond, ... trading and residential separation ... tween European and Indian ... alike. ... Indian ... the Parliamentary delegation ... modified to original ... question.

Mr. Marwick recalled that during the debate on the Capetown agreement ... in 1927 he had ... how caste ... to more backward than in South Africa. He had then added: "The Minister (Dr. Malan) seems to have been prevailed upon to go very much further than the Government of ... able to.

Continuing, Mr. Marwick said that whereas Indians formed 3 per cent. of the European population in the Transvaal they were almost equal ... ber to the European population of Natal. For this reason a Bill such as this, designed temporarily ... preserve the status ... gently ... ernment ... of ... ... and ... ... to poll ... separation ... be based ... thought desirable, on the methods ... ployed by the Improvement Trusts that have been established in India ... the reclamation ... rebuilding ... areas in which ... trolled town planning has ... done ... an impossible state of ... said Mr. Marwick.

MR. M. KENTRIDGE (U.P., Treverville) said the report of the Indian population inquiry showed that under the terms of the Capetown agreement 25,065 Indians had been repatriated, 15,499 of them being adults and 7,566 children. The Indian birth rate had decreased and the death rate increased.

In Natal the European population had ... ed to a greater extent than the Indian population according to the census figures. (Cries of dissent). The official year ... 1938 showed that the European population in Natal had increased between 1921 and 1936 from ... 136,000 to 180,000 and the Indian population from 141,000 to 183,000.

MR. C. NEATE (Dominion, South Coast): Those figures are very unreliable.

MR. K... statement is less reliable.

MR. NEATE: My figures are official.

MR. KENTRIDGE said he had endeavoured to show that the arguments which had been used had been largely based on panic and on a fear that the Indian population might swamp the European population. The ... ...

Mr Stuttaford said that Dr Malan by introducing his amendment recommending that the Bill be referred to a Select Committee, had tried to "put" the Bill out of the House. [illegible] put it on with the Bill, but had used the debate to carry on their own political fight. He was, therefore, to a large extent not interested in what they had said.

"Dr Malan, in introducing his amendment, complained about these continuous delays—this policy of vacillation," said Mr Stuttaford. "I should like to know who set the example of vacillation. The gen. member took eight years to do this job, but he wobbled and dithered until he eventually wobbled out of office.

Why had Dr Malan not carried out the legislation he now suggests during those eight years? Probably the real reason was that he had followed a policy of vacillation which would lead to trouble. [illegible] of the Government on the question of Colour and race separation.

"I want to be quite clear," said Mr Stuttaford. "We are going to deal with that matter [illegible] is [illegible] Provided that the spirit of the Agreement is not broken [illegible] would be carried out with the least harm and trouble to those concerned.

Dr Malan [illegible] explain about the Minister's power in other clauses where the Minister had the right to deal with Indians if they tried to break the spirit of the law.

Ownership Of Land

Mr Schoeman (U.P., Potchefstroom) had made an important point when, referring to the recommendations of the Feetham Commission, he had said that the areas exempted were not adequate for Indian residential occupation. There was a great deal of force in that suggestion.

"I am one of those who believe it was unwise in the past to prohibit ownership of land to Asiatics provided that they were allowed to own land in areas set apart for their occupation," said the Minister.

"I think it is a much sounder principle to allow them to own land in such areas, and [illegible] not have tempted them [illegible] been to break the evil of [illegible] which prevent them from acquiring ownership of land.

[illegible] new future arrangements we come to I should very much like to have the co-operation of the Indians to deal with the question of residential [illegible] and owner-ship on the lines which I suggest," Mr Stuttaford said.

If Mr Schoeman read the Act he would see that there were sanctions, which meant that if anyone called the attention of the police to [illegible] ment of the provisions [illegible] proceed to deal with that infringement. Mr. Schoeman could at any rate be satisfied that the Bill would be carried into effect.

Mr. Hofmeyr had presented a case for the Indians with all the great oratorical force he commanded. The case could not have been put better, and if it had been meant to convince anybody to be convinced it would have done.

[illegible] said the trouble was [illegible] saw the question only from the point of view [illegible] minded section [illegible] speaks, and the whole [illegible] whereas Mr Hofmeyr [illegible] question only from the Indian point of view.

"I have the much less spectacular duty of holding the scales equally between the two opposite factions and of seeing that both sides are treated fairly."

Murray Commission

Mr Hofmeyr, Mr. Nel and [illegible] speakers had made much play of the statement that the Murray Commission did not report that there had been penetration by Indians. But the Commission had never been intended to go. Its terms of reference did not include an inquiry into penetration or segregation, but only an inquiry into the question as to whether in regard to land owners in Asiatics had broken the spirit or the letter of the law.

One of the reasons why the Commission was not asked to inquire into penetration was that the Indians had urged him [illegible] do so. He had not wished to complicate the main issue, which was to decide whether in the matter of ownership in the Transvaal the Indians had broken the law. If there had been an inquiry into penetration and segregation it would have had to be Union-wide and would have taken many months to complete with the result that the immediate problem would have had to be held over.

There was no doubt that a certain section of the [illegible] had largely evaded the [illegible] against Indian ownership in the [illegible].

Mr Stuttaford said that for all these reasons the Commission did not undertake any inquiry into penetration, but now the very Indians who asked him not to have the inquiry made were themselves [illegible] ignorant that there was no proof of penetration when asking him what he was going to do about it.

Impossible To Co-operate

"Mr Hofmeyr has asked me to show some wish to co-operate with the Indian people," said Mr Stuttaford. "I can only say that if one is to co-operate one must have someone to co-operate with. You cannot [illegible] by yourself.

"I have for five solid months been [illegible] dealing with deputations and [illegible] me on this matter. The only thing I have asked is that I should be given some help to solve the question which has been dragging on for so long. But the only thing they have been prepared to do is [illegible] down."

On April [illegible] said Mr Stuttaford, he received a telegram from the leader of the national group of the Transvaal Indian Congress protesting against the Bill and saying that they [illegible] to resist the effect of the legislation by every means in their power.

Dr Malan had been asked by telegram from Johannesburg to postpone the second reading of the Bill and receive a deputation on Monday, May 8, but he could not postpone the second reading and he wired back making this clear, but agreeing to receive a deputation on the Thursday.

[illegible] was agreed to at first, but he then got a reply to receive the deputation on Mr 8 after all. Again he requested. Then he got a wire to say that they were not going to see him at all, since he would not postpone the second reading of the Bill. Yet he had made this clear in his first [illegible] May 1. This was the last [illegible] they were going to co-operate now and that they were going to carry on the struggle in the bitter end.

A Noisy Crowd

"I do not believe that these people represent [illegible] real Indians. They are [illegible] present, they possibly [illegible] no co-operation with me."

Mr. Hofmeyr wanted him to make a gesture. He would always [illegible] to balance any gesture [illegible] would help to solve the tangle, but there must also be some sign of willingness from the other side.

Mr Hofmeyr had maintained that there was no need to curtail new trading rights. But in view of a telegram from a portion of the National Congress stating that they were going to "queer" the Bill by every possible means had he not the right to take powers to put up a fight?

He had no wish to humiliate the Indian who, it was true, had very little political say in this country. He agreed with Mr. Hofmeyr about [illegible] Indians, but the [illegible] In the Union we [illegible] class of Indians who were "a received with much enthusiasm [illegible] the highest-class Indians.

Mr. Stuttaford said he hoped he would not become gloom-minded, but unless [illegible] satisfactory arrangement was reached for the solution of the difference a great [illegible] more people South Africa [illegible] become [illegible] about.

Mr Hofmeyr [illegible] the Nationalists had talked about segregation, meaning forced segregation—"taking the men by the scruff of the neck and [illegible]

[illegible]

Referring to the gentlemen [illegible] ment which Mr Hofmeyr, as predecessor of the Minister, had attempted to solve the problem of residential

penetration in Natal, Mr. Stuttaford said that to a certain extent it had worked. The weakness lay in the lack of agreement.

Independent witnesses agreed that [illegible] case of penetration had been established.

So far as I am concerned I very much prefer [illegible] down all the barrier[illegible] know who I am and the whole of the Union also will know where they are."

As regards Clause 4 which gave the Minister very wide powers to exempt [illegible] Mr Blaine would draft an amendment which would be reasonably effective he was prepared to consider it. But he felt that if these powers were given to a board, elaborate instructions would have to be given the board. He personally would be only too pleased to be absolved from the responsibility.

Comments on the speech of Mr. Blackwell (U.P., Kensington) the Minister said the question of whether the M2 agreement had been broken by the Indian Government was not germane to the Bill.

Mr Nicholls (U.P. Zulu[illegible] replied that but for the agreement having been broken by the Indian Government the Union Government were no longer bound by it. The position could be considered at some later date.

Discussing the case of Asiatics with 1919 rights, the Minister said Asiatics [illegible] were in that time in illegal occupation had had their occupation condoned and had been given [illegible] another in the same premises.

"Now, under this Bill, I am preventing Asiatics, unless they get exemption under the permissive clause in the Transvaal from moving their business from one place to another.

[illegible] have had that right since 1919, and they ask me to exempt people who have had the right only since 1939 and not to exempt the people who have had the right ever since they have been in the country. These people had the right all the time. It would be unjust to the other Indians in the Transvaal if I penalised them and did not in any way penalise the people who have had the right only since 1919."

MR BLACKWELL: Then you are going back on the Smuts-Gandhi agreement.

MR. STUTTAFORD said that a man should be able to move his shop next door and he had the power to grant that right.

Mr Neate (Doornfontein South) wanted the Bill extended to Natal. But it was only a temporary measure and the Natal case was too complicated to deal with. The whole situation in Natal would come in the picture when the new general legislation was being considered.

Mr Friend (U.P. Klip River) wanted an assurance that the policy laid down in Clauses 2 and 3 would be followed in the main legislation. Mr Blackwell wanted [illegible] more regarding Clause 4.

"I wanted to make it perfectly clear that this Bill does not prejudge any of the issues in any way. I shall not be bound by anything I have not said in my second reading speech, which gives the House a fairly clear idea of what I consider the problem is."

The question of trading which had been raised by Mr. Friend would have to be dealt with from a very fair standpoint.

Mr. Kentridge (U.P., Troyeville) and Mr Molteno (Native Representative, Cape Western) had complained that the Government had not carried out the Feetham resolutions last session. But these members had not been present at the fight as, if they had, they had hidden behind the screen.

Concluding, Mr. Stuttaford said: "I want to emphasise that this Bill does not prejudge any portion of the controversy. I do want to appeal not only to the Indians, but also to the Europeans.

"For goodness sake let us try and be reasonable and keep calm and arrive [illegible] will be fair to both.

Dr Malan amendment that the Bill be referred to a select committee charged with bringing up more comprehensive legislation, including effective provision for residential segregation in urban areas was defeated by 91 votes to 25, only the Nationalist Party voting in the minority.

The Bill was read a second time and the committee stage was set down for Wednesday.

Everything appearing in this issue of Indian Opinion has been written and published by Shantilal M. Gandhi on behalf of Indian Opinion.

WANTED

The services of a priest and teacher qualified to teach Urdu and Maharatti are required. Apply to the Chairman, Natal Islam Musjid Committee, 16, Salt River Road, Salt River, Cape Province. All applications to be made within fourteen days of date.

TENDERS INVITED

Tenders are invited for the lease of a Refreshment Room, Minerals and Fresh Produce, at 110, Bellair Road, Mayville, commencing about June or July at our option at monthly rental basis for a period of 3 years. Seating capacity of Cinema Hall approximately 1,000. The lowest or highest tender not necessarily accepted. The successful tender will have to pay for the lights and provide for all necessary equipment. Tenders close on May 13, 1939.

MAYVILLE THEATRES (Pty) Ltd.
67 Victoria Street, Durban.

Piano Lessons

A respectable Indian lady is willing to give Piano lessons to Indian children in Durban. Reasonable fees. Perfect results guaranteed. Write to "Piano Lessons," c/o INDIAN OPINION, Phoenix, Natal.

Buy Perfect
DIAMOND
RINGS and
Flawless DIAMONDS
direct from our factory

AMSTERDAM
DIAMOND CUTTING WORKS
62, Field Street Durban.
P. O. Box 2352. Phone 2-4688
Also at Johannesburg and Capetown

Send your fruit and other produce to:
P. J. KOEN, Market Agent,
Box 542, Pretoria.
Rubber Stamps and Labels free.

To Club Secretaries

Secretaries are requested to send in their reports for publication to reach us not later than Wednesday mornings.

આડે આપવાની છે

સારી મોકાની દુકાન કરીન રહેઠાણ અને એસબાર્ન ટેરેસ બરદાસ્કેરના બુઝા ઉપર, કરિયર્સ અને બુચરનો વેપાર.
સબબ આ બંધ:
L. O. PATEL,
23 (b) Bell Street,
Doornfontein, J.H.Burg

ઇન્ડિયન ઓપિનિયન.

ભવ્યના ગોળીના દર્શને
અને પ્રવાસમાં ગમતું

પુસ્તક ૩૬ મું. ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૧૨ મે ૧૯૩૯ અંક ૧૯

"ઇન્ડિયન ઓપિનિયન"

શુક્રવાર, તા. ૧૨ મે ૧૯૩૯.

ટ્રાંસવાલનું બીલ

આ ફ્રીહીઓ લખી રહ્યા ત્યારે ટ્રાંસવાલનું બીલ પાર્લામેન્ટમાં ઝપાટાબંધ પસાર કરી દેવાઇ રહ્યું છે. અખબારી રીપોર્ટ બતાવે છે કે જેઓ હીંદીઓના મીત્રો ગણાતા આવેલા છે તેઓએ પણ બીલને ટેકો આપ્યો છે, એ કે તેની અપમાન ભરેલી કલમો સામે તેઓએ વિરોધ દર્શાવ્યો છે. લીબરલ વિરોધ આશ્ચર્યજનક તો એ છે કે મી. હોફમેયર જેવા કે જે એક યુક્ત સિદ્ધાંતવાદી છે અને જેમણે ગોલાજ સામાવાળા સિદ્ધાંત ને બ્રાનર પ્રમાનમંડળમાંથી રાજીનામું આપી દેવાનું હિંમતભર્યું પગલું લીધું હતું તથા જે વખતે બીલ પાર્લામેન્ટમાં લાવવામાં આવ્યું તે વખતે તે હીંદુસ્તાનની સમક્ષત પ્રજાનું અપમાન કરનારું હતું એમ જાહેર કરી એ તેને પસાર કરવામાં આવશે તો પોતે રાજીનામું આપી દેવાની ધમકી આપી હતી, તેમણે પણ આ બીલના સંબંધમાં એ વલણ નહિ લીધી. એ કોઇએ પણ બીલની વિરૂદ્ધ હીંદીઓનો કેસ મજબુત રીતે રજુ કરેલો કોણ તો તે હીંદી કોમના એક વખતના પ્રમુખ રાજુ અને ટ્રાંસવાલમાં એશીયાટીકો વિરૂદ્ધની ચળવળના પિતા મી. કેચલી બ્લેકવેલે કર્યો હતો. તેમણે બીલની પહેલી કલમ, જે ધીમ કમીશને એકઝેમ્પશન માટે ભલામણ કરેલા સત્તાઓમાં રક્ષણની મુક્ત લંબાવનારી છે તે સિવાયની બાકીની સઘળી કલમો કાઢી નાખવાની પ્રધાનને અપીલ કરી હતી. પરંતુ આખરે તો તેમણે પણ બીલને ટેકો આપ્યો.

હિંદી કોમના નેતાઓની ચલબ્ધ

હીંદીઓ તરફથી ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસે બીલની સામે વિરોધ દર્શાવનારો તાર ઓકલેન્ડ કેપરાંત કશું કરેલું હોય એવું અમારી જાણમાં નથી આવ્યું. પ્રધાન સમક્ષ રજુઆતો કરવાની અને બીલનું ધીલું વાંચન મુલતવી રાખવાની તેમણે માગણી કરી હતી. પ્રધાને બીલને બીજા વાચન માટે દાખલ કરવાનું મોકુફ રાખવાની વિનંતિ સ્વિકારવાની ના પાડી પરંતુ રજુઆતો સાંભળવા ડેપ્યુટેશનને મુલાકાત આપવા કબુલ્યું, જે મુલાકાત ગયા અઠવાડીયાનો અમારો અગ્રલેખ છપાઇ રહ્યા બાદ અમને ખબર મળી હતી કે તેમાં નહેાતી આવી. આ કેપરાંત ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસે કે સાઉથ આફ્રિકન ઇન્ડિયન કોંગ્રેસે કશું કરેલું હોય એવું જણાયું નથી તેમ કોમને એ સંબંધમાં દોરવણી પણ કરી આપવામાં નથી આવી. અમારા સમજવા પ્રમાણે ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસની મીટીંગ પંદરેક દિવસ બાદ બોલાવવામાં આવનાર છે અને સાઉથ આફ્રિકન ઇન્ડિયન કોંગ્રેસની તાત્કાલિક કોન્ફરન્સ મે તા. ૨૪મીએ કદાચ કેપટાઉનમાં મળે તે પહેલાં બીલ તો કાયદો થીએ બની પણ ગયું હશે. દરમીયાનમાં ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસનાં "લેફ્ટ વીંગ" ગણવા "શક્તિય પક્ષ" તરીકે ઓળખાય છે એ પક્ષે પગલાં લેવાં શરૂ કરી દીધેલાં છે. તેણે યુનીયન સરકાર તેમજ હીંદ સરકારપર બીલની સામે સખ્ત વિરોધ દર્શાવનારા તારો ઓકલ્યા છે તેમજ ગયા સ્વીકાર હીંદીઓની એક માસ મીટીંગ બોલાવી હતી અને સમસ્ત હીંદી પ્રજાનું અપમાન કરનારા આ કાયદાનો સત્યાગ્રહથી સામનો કરવાની તૈયારીઓ કરી રહ્યા છે. તેમ કરવામાં અમને નથી લાગતું કે તેઓ જરાયે ઓછું કરી રહ્યા હોય.

પ્રમાણમાં ફેરફાર નહિ કે સિદ્ધાંતમાં

કોમકે તો મી. રટનકુકની ૭૫ ટકા સર્વોદયની વાળી સેટલમેન્ટની યોજનાની સરખામણીમાં આ બીલમાં ફેરફાર જેવું કંઇ પણ હોય તો તે પ્રમાણમાં છે. તેનો સિદ્ધાંત કે જેની સામે આખી કોમ તરફથી ઘણોજ શોર કરવામાં આવ્યો હતો તેમાં કશો ફેરફાર નથી. એટલે આ બીલને વિષે મૌન ધારણ કરીને આપણે વિચારવાન લોકોના મનપર તો એવીજ છાપ પાડીએ છીએ કે હીંદીઓ એટલા તુચ્છ બુદ્ધિના છે કે તેઓ એક બાજુ ગોળ નથી માગતા પરંતુ ટુકડે ટુકડે ગોળ થાય તેમાં તેઓને કશો વાંધો નથી. ટ્રાંસવાલના બીલમાં સેગ્રેગેશનનો સિદ્ધાંત રહેલોજ છે. પરંતુ તે એકાએ એક ડગલું આગળ જાય છે. દક્ષિણ આફ્રિકાના હીંદીઓની આખી તવારીખમાં પહેલીજ વખત પાર્લામેન્ટે પસાર કરેલા એક કાયદામાં હીંદીઓને હીંદીઓ તરીકે વેપારના પરવાના આપવાની તે બંધી કરે છે. એ બીલ આપણી આંખોને પાયમાલી કરવા કેપરાંત બહુ ઝેર તો એક મહા ગરીબ આપણું માનભંગ કરનારૂ છે તેમાં રહેલું છે. અને તે કામ-ચલાઉ મુદતને માટેજ છે એટલાથી કંઇ તેનું ઝેર ઓછું નથી થતું.

માનભંગકારી મસલતને માટે ઠાર બંધ

મી. રટનકુકે બીલને બીજા વાચન માટે પાર્લામેન્ટમાં રજુ કરતા જણાવ્યું હતું કે "યુરોપીયનો અને હીંદીઓ માટે સલાયદા વસવાટના લત્તા સ્થાપવાની તેમની દરખાસ્ત જાહેર થઇ ત્યારે હીંદની સરકારે એ સુચવાયેલા કાયદાની કલમોના સંબંધમાં યુનીયન સરકારની સાથે મસલત કરવાની તકને માટે માગણી કરી હતી. સરકારને લાગ્યું કે રાજદ્વારી દાખલ એ માગણીનો સ્વિકાર કરવો જોઇએ." એ તો તેણે વાજબી કર્યું. પરંતુ આ કામ-ચલાઉ બીલ દાખલ કરીને મી. રટનકુકે માનભંગકારી રીતે કંઇ પણ મસલતો કરવાને દ્વાર બંધ કરી દીધાં. મી. ચેમ્બરલેન જ્યારે ઝેકોસ્લોવેકીયાના હોદ્દા તરફથી હર હીટલરની સાથે મસલત કરતા હતા ત્યારે હર હીટલર જેટલા હોદ્દા તરફ પહોંચી રહ્યા હતા તેના જેવું મી. રટનકુકે હીંદીઓ તરફ કર્યું. સેગ્રેગેશનનો સવાલ મી. રટનકુકે કમીશન કમીશનની ભલામણોથી પાર્લામેન્ટ તરફથી સ્વિકારાય તે પહેલાં તે ભલામણોથી એકઝેમ્પશન માટે કહેવાયલા સત્તાઓમાં સંરક્ષણની મુક્ત લંબાવવાના સવાલની સાથે જોડવી દેવાની કશી જરૂર નહોતી. એ પગલું સફળતાભર્યું હોવાને બદલે હીંદુસ્તાનની સરકારનું તેમજ પ્રજાનું અપમાન કરનારૂ ગણાય. હાલનું બીલ દાખલ કરવામાં આવ્યા બાદ હીંદ સરકારની વલણને વિષે કંઇ પણ સત્તાવાર ખબર જાણવામાં નથી આવ્યા છતાં સીમલાથી

ફરજનો એક ભાર ગયા રવીવારે પ્રસીદ્ધ થયો હતો તે પરથી જણાય છે કે ડીંદ સરકારે આ કામચલાઉ બીલની સામે સખ્ત વિરોધ દર્શાવ્યો છે અને યુનીયનના ડીંદી સવાલનું સમાધાન કાયદા અને સેટલમેંટ સિતાયનાજ ધોરણે થવું જોઇએ એવો તેણે મત દર્શાવ્યો છે. વધુમાં એ મંદેશો જણાવે છે કે રવાંવા સમાધાનને માટે મસલત કરવાની યુનીયન સરકારની માગણી ડીંદ સરકાર સ્વિકારશે કે નહિ તેનો આધાર આ કામચલાઉ બીલ પસાર થાય છે કે કેમ અને એ પરીસ્થીતીમાં ડીંદ કોમની વલણ શું છે અને યુનીયન સરકારની બહિષ્કારની દરખાસ્તોનો શું છે તેના ઉપર રહેશે. આના જવાબમાં મુલ્કી સચીવ મી સ્ટ્રટહર્ડે વર્તમાનપત્રમાં એક નીવેદનદ્વારા જણાવ્યું છે કે જો ડીંદ સરકારની આજ વલણ હોય તો મને ઘણોજ ખેદ થાય છે. આમ કરીને એટલા માટે - મુખ્ય બીલ ગેરહાજર રાખીને આ કામચલાઉ બીલ લાવવાનો હેતુજ ગાત્ર એ હતો કે મુખ્ય બીલની બાબતમાં પોતાનો મત દર્શાવવાની ડીંદ સરકારને આગેવી તક તેને મળી શકે. મી સ્ટ્રટહર્ડે વિશેષમાં જણાવ્યું કે યુનીયન સરકાર ડીંદ સરકારને માગણી કરવા નહોતી ગઇ પરંતુ ૧૯૪૬ ની પાર્લામેંન્ટની બેઠકમાં કાયમના સમાધાનનો માર મુખ્ય બીલ દાખલ કરવામાં આવે તે પહેલાં ડીંદ સરકારની એ સંબંધમાં સચ્ચાઇ કરવાની ઇચ્છા હોય તો એ તક તેને આપવાને યુનીયન સરકાર ખુશી હતી. મી. સ્ટ્રટહર્ડે વધુમાં જણાવ્યું હતું કે "હું તો ડીંદ સરકારની સાથે પત્રવ્યવહારથી પણ આ બાબતની ચર્ચા કરવા તૈયાર હતું. પરંતુ એ ડીંદ સરકારની ઇચ્છા કેપટાઉનજ બોલાવવાની હોય તો તેણે એ વાત ઓછામાંઓનેજ બોલવી પડશે. અને મી. મલાન એ વખત કરી સુકયા હતા તેમ હું કંઇ રાઉંડ ટેબલ કોન્ફરન્સ ભરવાનો નથી." આ પ્રમાણે કહીને મી. સ્ટ્રટહર્ડે પરીસ્થીતી સુધારી નથી. હાજપાપર ઘાસ દેવા જેવું કર્યું છે અને ડીંદ સરકારે પોતે લીધેલી વલણમાં ફેરફાર કરવાને કંઇ પણ કારણ નથી.

સહકાર, મસલત અને સંમતિ

મી. સ્ટ્રટહર્ડે જણાવ્યું છે કે ડીંદીઓએ તેમની સાથે સહકાર કર્યો નથી. ડીંદીઓને તો મી. સ્ટ્રટહર્ડે કોંસીની સભા કરેલી છે પોતાનેજ કોંસી હેલમાં ડીંદીઓ શી રીતે સહકાર કરી શકે? ડીંદીઓએ દક્ષિણ આફ્રિકામાં જોરી પ્રજાની રાજ્ય કરવાની સત્તાનો કદી વિરોધ કર્યો નથી. તેઓ માત્ર ઇન્સાફ માગે છે, કાયદાની નજરમાં સમાનતા માગે છે અને આ દેશમાં મુસાફીર તરીકે નહિ પરંતુ સ્વમાનપ્રીય નાગરીકો તરીકે રહેવાની તક માગે છે. જ્યારે આજ વસ્તુ તેઓને આપવા મા. નર્સિ આયની હોય ત્યારે સહકાર, મસલત કે સંમતિને માટે અવકાશજ કયાં રહ્યો. જો સહકાર, મસલત અને સંમતિપૂર્વજ કામ લેવાનું હોય તો તે સારૂ પાર્લામેંન્ટજ શા માટે, એક માણસને બોલાવી કલ્લ કરીને પછી તેનું મોત કેવા રીતે થયાનું તેની તેની સાથે મસલત-નજર થઇ શકે.

મી સ્ટ્રટહર્ડે પોતાના બીલના બચાવમાં જણાવ્યું કે પણ ડીંદીઓની સંસ્કૃતીક સિદ્ધિ બોના સંબંધમાં : મી. હોફમેયરની સાથે મતભેદ થાય છું. પરંતુ યુનીયનમાં મોટા ભાગના ડીંદીઓ દલિત વર્ગના છે કે જેઓને ઉચ્ચ વર્ગના ડીંદીઓના બહુ માન આપતા નથી. દલિત વર્ગ જેવી વસ્તુ આજે દક્ષિણ આફ્રિકામાં નાદ થતી જાય છે. અને દક્ષિણ આફ્રિકામા કોઇ દલિત વર્ગ હોજ નહિ. મોટા ભાગના ડીંદીઓ આ દેશમાં મુળ મજુરો તરીકે આવેલા હીંદીઓની ત્રીજી અને ચોથી પેઢીના સંતાનો છે. તેઓ આજે આ દેશની રાજકરણી પ્રજાના ઘણા સભ્યોની હરોળમાં ઉભી રહે છે બલકે તેઓનાથી ઉચ્ચતર સ્થીતી ધરાવે છે. પરંતુ એ સિવાય પણ ડીંદીઓની લાયેકી જોવી તો આપણે નજર રખાવી જોઇએ કે તેઓ સમર્થ સંસ્કૃતિક સીદ્ધીઓ સાથેજ જન્મેલા હોય. મી. સ્ટ્રટહર્ડ અને મી. હોફમેયરને બે ડીંદીઓને નથી આપણ તેવી તેઓને પણ કેળવણીની સમવડે નહિ આપણ હોત અને ડીંદીઓને નથી આપણ તેવી તેઓનાં પકડને માટે યુનીવર્સીટીઓની સમવડે નહીં આપણ હોત તો તેઓ આજે છે તેવા નહી હોત. જો કોમનો એક વર્ગ પછાત હોય તો તેમાં તે વર્ગનો દોષ ન ગણાય. હકીકત કે જેણે એ વર્ગને પછાત રાખેલો છે તેનો દોષ ગણાય. પછાત હોવાના આધારે તેને વધારાની કારવાનો અભાવ કરવો એ એક ક્રીયાત્મક સીદ્ધાંત ગણાય.

કેપટાઉનના કરાર

મી. સ્ટ્રટહર્ડે કહ્યું હતું કે આ બીલને કેપ-ટાઉનના કરાર સાથે કશો સંબંધ નથી. કે કેમ અને એ આગે વધજ શકતા નથી સીવાય કે મી. સ્ટ્રટહર્ડ ભણી કરીને એ કરારની અમલબજાવણી કરવા બાબતનો દોષ. તેમ તેમ હોય તો કરીથી તેઓ ડીંદ સરકાર અને ડીંદી કોમને માન બતાવી રીતે મસલત કરવાને માટે કાર બંધ કરી દે છે. મી. સ્ટ્રટહર્ડ તો એમ પ્રસ્તુત જણાય છે કે ડીંદ સરકાર અને ડીંદી કોમે તેમને કરવાકે બીમુદ્દો તરીકે જાણે અને તે પોતાની ઇચ્છામા આવે તે બીમુદાના પાત્રમાં લાભે અગવા તો તેઓને બાત મારી દે. મી. સ્ટ્રટહર્ડે નિઃશંકપણે સ્પષ્ટ કરી દીધું છે કે હાલનું બીલ કે પાછળથી તે જે મુખ્ય બીલ લાવવાનો છે તેની આજાદી કરનાર છે અને તેથી તેનાઓએ ડીંદીઓના બતાવવાથી આપણી કોમની પામમાલી થશે.

કેપટાઉનના કરારની ચર્ચા પણી થઇ છે અને ઉદ્યમવાદી યુરોપીયનો ડીંદ સરકારે તેનો ભંગ કરેલો હોવાનું કહ્યા તેનો બચાવ કરવાની માગણી કરી રહ્યા છે. કોણે ભંગ કરેલો છે તેની ચર્ચામાં અમે ઉતરવા નથી ઇચ્છતા, માત્ર એટલુજ કહીશું કે જ્યારે એ કરાર માલીમેન્ટમાં મંજુરી માટે રજુ કરવામાં આવ્યા ત્યારે સરકાર તરફથી કહેવામાં આવ્યું હતું કે એ કરાર કોઇ પણ બાજુના ગાદાંના ભાવે કરવામા નથી આવ્યા અને તેમ છતા ધારો કે તેનો ભંગ થઇ હોવામાં આવે તો પણ કરાર માં રહેલી કલમનું શું ?

> દરેક સુધરેલી સરકારની પોતાની રહાયા વસ્તીના દરેક વર્ગની તેની સંપુર્ણ શક્તિ અને તક અનુસાર તેની ઉન્નતિ કરવાને સાધનો અને માર્ગો શોધવાની અને તેને માટે સગવડ સહય પગલા લેવાની ફરજ છે એ સીદ્ધાંતનો યુનીયન સરકાર દ્રઢપણે માને છે અને અનુસરે છે."

આ તો એક સાર્વજનિક સિદ્ધાંત છે કે જે સઘળી સુધરેલી સરકારોને લાગુ પડે છે અને યુનીયનના જેવી કુશળ સરકારે આ સિદ્ધાંત કંઇ પણ રીતે સ્વિકારેલો નજ હોઇ શકે, અને તેની સેગ્રેગેશનની નીતી આ ઉચ્ચ સીદ્ધાંતને અનુસરનારી નજ ગણી શકાય.

સત્યાગ્રહ

અંતમાં હોંસપાલના કે બાબુઓ આ બીલની સામે સત્યાગ્રહ કરવાની તૈયારી કરી રહ્યા છે તેઓને વિષે ચોકકસ કહીશું. મી. સ્ટ્રટહર્ડે આ ઠરાવને ગોપાટ કરનારાં ટોળા તરીકે વર્ણવ્યા છે અને કહ્યું છે કે "તેઓ ખરા ડીંદીઓના પ્રતીનીધી નથી અને તેઓ માત્ર તોફાન મચાવા સારી સાથે સહકાર ધરવા દેવા માંગે છે." મી. સ્ટ્રટહર્ડે એક ગોપાટ કરનારાં ટોળાની કોમ પણ સુધરેલી સરકારથી ન્યાયના અમે તેવા સીદ્ધાંતથી પણ ભ્રષ્ટાચાર નહિ થઇ શકે તેવી ગેરવાજબી અને અન્યાયી માગણીઓને સ્વિકારવાને બદલે સત્યાગ્રહ એક અયોગ્ય પગલા વર્ગના સ્વમાન ને પોતાના મતની તરફ ખેચી નાખી શકે છે. પરંતુ જેઓ પોતાની ઉપર ગુજરી રહેલા અન્યાયોને વિષે પોકાર કરી રહ્યા છે અને નાગદીકોથી માનભર્યો સલુક કરી લેવાને બદલે પોતાના આત્માને બગાડવાને સ્વેચ્છાએ સાદિરિક દુઃખો સહન કરી લેવાને તૈયાર છે તેઓના સામે રોષ કરે છે એવા લોકો પ્રત્યેને નહિ પણ સુધરેલા જગતના માનને પાત્ર છે. મી હોફમેયરે શાંતિને માટે અપીલ કરી છે કેમકે હિંદ સરકારે એક નવા બંધારણીય આંદોલનની અજમાયેશ કરવા માંગે છે આમ કોંગ્રેસનું તંત્ર ઉદ્યમવર્ગના હાથમાં આવ્યું જવાનો ભય છે જેઓ બીજાનાપર દુઃખ લાદીને પોતાના સ્વમાનનું રક્ષણ કરવાને સ્વેચ્છાએ જાતે દુઃખ સહન કરવા તૈયાર છે તેઓને ઉદ્યમોની કેપમા આપવી એ સદન ગેરવાજબી છે. મી હોફ-મેયર જેવા તેઓને એ પ્રમાણે વર્ણવે એ ખરેખર આશ્ચર્યજનક છે. આપે નથી માનતા કે કોંગ્રેસ તું તંત્ર આજે કેટલાના હાથમાં છે તેમનાથી કોમ એક તસુભર પણ આગળ વધી હોય. કોંગ્રેસના હાલના સંચાલકો અલ્પ લોકોથી ટેકવાય છે અને માત્ર ચોકકસવાજ આર્થિક લાભોનો ખ્યાલ કરે છે. જ્યારે હકીકતમાં તેઓએ પોતાના અંતર અવાજથી દોરવું જોઇએ અને સમસ્ત કોમના નૈતિક તેમજ આર્થિક હિતનો ખ્યાલ કરવો જોઇએ, અને તેઓનું વર્તન જે મહાન રાષ્ટ્રના તેઓ પ્રતિનીધીઓ છે તેના અનુરૂપ શોભે તેવું હોવું જોઇએ. કોંગ્રેસે આપણી કોમની ઉપર પડતા અપમાનો સહન કરી લેવાને બદલે સ્વેચ્છાએ દુઃખ સહાવવાનો માર્ગ લિધેલો છે તેવા બીજાને ઉશ્કેરનારા થઇ શકેજ નહિ. બલકે પોતાના દુઃખોથી જે લોકો આજે આપણી ઉપર દુલક્ષ ગુજારી રહ્યા છે તે લોકોના અંતઃકરણને તેઓ જાગૃત કરી શકશે. તેઓનો અવાજ ન્યાયી અને સત્ય છે. જો તેઓ પોતાની જાતને વફાદાર રહેશે અને પ્રભુપર પર અડગ રાખશે તો અંતે તેઓનો જ જયજય છે.

ટ્રાંસવાલનાં નવાં બીલની સમજુતી

તા. ૧લી મેના એશિયાટીક લેન્ડ એન્ડ ટ્રેડીંગ બીલ પાર્લામેન્ટમાં દાખલ કરવામાં આવ્યું છે. કીમબર્લ કમીશનની ભલામણો ચાલુ બીલમાં પ્રસાર કરાવી શકાય એમ નથી જોયું ૧૯૩૨ ના કાયદાનો ગમલ ઢાલ એ વરસ માટે મુલતવી રાખવામાં આવ્યો છે. તે દરમ્યાન એશિયાટીકોના વેપારમાં કે વસવાટ માં કોઈ પણ જાતનો નવારો ન થાય તેવા હેતુથી ઢાલનો કાયદો લાવવામાં આવ્યો છે.

એની પેહેલી કલમ ૧૯૩૨ ના કાયદાની ગમલ ઢાલ એ વરસ માટે મુલતવી રાખવા વીશેની છે

બીજી કલમ રજીસ્ટરની પરવાનગી સીવાય કોઈ પણ વેપારના લાયસન્સ માટેનું સરકીટીફીકેટ અથવા વેપારની જગ્યા બદલવા માટેનું સરકી ટીફીકેટ આપવા તેની દેખરેખ રાખનાર ગવર્નમેન્ટ તો તે માટેનું સરકીટીફેકેટ આપી નહીં શકાય એ બતલાવવામાં છે, અને એ ઉપરાંત, તા ૧ લી મેથી આ નવો કાયદો અમલમાં આવે ને દરમ્યાન વેપાર પણ સરકીટીફીકેટ આપવામાં આવ્યું હશે અને તેવા સરકીટીફીકેટને આધારે લાયસન્સ આપવામાં આવ્યું હશે ૪ રહે ગયારી અને વેપારની જગ્યા બદલાઈ હશે તે સેક્રેટરીએટને ગણાશે. બીજામાં કે, કાયદો અમલમાં આવ્યા પછીથી એક મહીનાની અંદર રજીસ્ટરે ૮ બાબતમાં સંતોષ આપ્યો હોય.

કલમ ત્રીજી મુજબ : મીસકન તા ૨૦ થી એશીયાટીકો કંપનીના વાયદા સેક્રીપાટીકના વસવાટમાં નહીં હોય તેવી કોઈ ૧૮ મી મેથી એશીયાટીક ને રજીસ્ટરની રૂબરૂ મી ના પ્રકારે આપી શકાય નહીં અથવા એશીયાટીકથી તેનો વસવાટ કરી શકાય નહીં. તા ૨૦ મી એપ્રીલે ૧ મીસકન એશીયાટીકના વસવાટમાં નહીં હોય તેવી કોઈ ૧૮ મી મેથી મીસકન માટે આજણથી બાર મહીનાની અંદર પરવાનો લેવો હશે તેવી બાર મહીનાની અંદર રદ થઈ જશે. આ કલમના બીજા ભાગ પ્રમાણે ૧૮ મી મેથી આગળ જેટલા દીવસ ગેરકાયદે રહ્યા હશે તેટલા દીવસનો ૧ દીવસ દીઠ પાંચ પાઉન્ડનો દંડ થશે.

કલમ ૪ થી મુજબ રજીસ્ટરને વેપાર આપવા વસવાટની બાબતમાં આ કાયદામાંથી કોર્ટને અપવાદ આપવાની સત્તા રહેશે

કલમ પાંચમી મુજબ ૧૯૨૫ ના ૧૮ મા કાયદાની અમલ ટ્રાંસવાલ મ્યુનીસીપલ ઓરડીનન્સ ૧૯૦૮ માંથી એ એશીયાટીક સત્તા અમલ બજાર નહીં ત્યાંને કરવાના આવી હશે ત્યાં આ કાયદો લાગુ પડશે નહીં

કલમ ૬ માં આ કાયદાથી ડીફ્રેન્ડ કે વાસ્તવ થી વસવાટ થતા કોઈ પણ બીજી કોર્ટ કાયદાની સત્તા આપવામાં આવી છે.

આ પ્રસ્તાવોનો ઉપસંહાર નારનેદાર કાયદો

(સબનાર: અનુક્રમણી)

ડીફીકલ્ટી ને માટે ચાલવામાં આવ્યો છે.

હવે કાયદા અનુસાર હીંદી પ્રજા એટલું તો ચોખ્ખીજ હશે કે હીંદીઓના સંબંધમાં કોઈ પણ કાયદો ચાલવામાં આવે ના નહીંતો ફ્રેમ અમલ હીંદીઓના મુળ હકોની નાબુદ કરનાર ન હોય તો તેમા કાયદો લાવનારની કોંગ્રેસાઈનીજ ખામી હોય તેના હેતુની તો નહીંજ. પ્રજા જેમ કોમને સ્વધર્મ માં કોઈ ભારી ગણાવું સ્વપ્નું આવે તો તેની એવો ઉપાડ: અમે ગોલમેજી દીલાસો લે છે કે એ સ્વધર્મથી તો એ સત્યાગ્રહ ના ત્યાર ઉપરની વાત દુર થઈ ગઈ. વેપાર દીમત હારી બેઠા કોઈએ સાર આના ટીકાણ કાયદામાં પણ ઉભરા આવી મુજી આવે તે આને તેને મારે પણ પ્રજા હીંદીઓને કબાવવી જાનીજો પોતાની કોમને અને પોતાના અધિકાર મુખ્યો દિલાસો આપવો પડશે છે.

દિલાસો

દિલાસો નં ૧ : આ કાયદો તો થોડા વખત માટેજ નહીં પણ કાયમ માટે નહીં. જ્યારે કાયમ ને માટે કોમ રાહત પાછો આપવાનો હતો. આને આ બે વરસ દરમ્યાન હીંદી કોમ તમારી સરકારને બેસવાની હશે! વરસાદની મોસમ પુરી થાય સારે ટેકડા જમીન નહીં અંદર પાસે બધે સત્ત ગરાજ મારી ગયા જેની સ્થીતીમાં પડી રહે છે તે જ્યારે બીજા વરસાદની મોસમ આવે ત્યારે તેને બેજ મળે સારે તરત જમત થઈ ગઈ ગાંડા છે. તેમ નહીં ફ્રેમ પણ બે વરસ સુધ રહેશે એટલે નવો વેપાર ધોધુપણ નહીં કરવા જાણે પડશાળી કે રહેવાનું નવું મકાન રોકાણની કશી જરૂરજ પડશે નહીં. બાલ-મુત બધા કાયદાથી ગીલકતના માલીકોને સારો તકાદો ન હોય છે. દુકાન ફ્રેમ કે ઘર હોય, આ કાયદામે બાકુનને તે ગીલકત સામે એવો સાક્ષાત્ જરૂરીયો છે કે ઘરખર્ચી માગે તો છોકરાંને ખાવા માટે રાખેલી રોકડી પણ આપી દેવી પડે, નહીં તો સીધા પ્રતિબંધ ચોરીનો ભાસ. કારણ આ કાયદામાં બાકુને માટે જગાની બાજી રોકાણો કરવામાં આવી છે, પણ ચાલુ વેપાર બાકુને પર કે દુકાન બાબી કરવામાં નહીં એવો કશો રોકાણ રાખવામાં આવી નથી.

દીલાસો નં. ૨ : એ કાયદો તો ફેરે પુરોપીયન સત્તામાં આપણે પણ વેપારો કરવો હોય તો તેજ અરજદારને પકડમસો છે. એટલે આ પળે પુરોપીયન સત્તામાં જરૂર હોય તો તે ફરી પરંતુ આ સાધારણ દેશમાં ગોલ્ડનને નામે જે કાયદેસર દેડવાડા ઉદાહરણ છે તે સીવાયનો એશીયાટીક સત્તા કબો છે તે કોઈ જગ્યાકરો આ દેશની કોમે ઉભા કાયદેસર પર પુરોપીયનોનો દાવો છે. જેટલી કાયદેસર મુકી કહાડી આપી છે તેટલીજ બાદ તે તમ ન હવે તા ડીફીકલ્ટી મટીયને એશીયાટીક રજીસ્ટરની જગ્યાઓની જરૂરીયાત કરવાની રહેતેજ નહીં અને તે બાબાગણો પણ કાયદો તો ઉભો ટંગાય રહી છે જ્યારે પાર્લામેન્ટ સમક્ષ આવશે ત્યારે એની દેખરેખ પણ બદલશે કે નહીં તે અમર નથી.

દીલાસો નં. ૩ : એ કયા સેક્રેટેરીયટ છે? આપણે તો ખાલી સેક્રેટેરીયટનો છે. જ્યારે સેક્રેટે-રીયટ શબ્દોજ અમર ખાલી હોય! સેક્રેટેરીયટનો કોણ કીંમત કુણે છે કે એને માથે કોણ પીછું ખોસવામાં આવે છે? એમાં કયાં તમને પાંજરા માં બાંધ જગ્યને પુરવામા આવે છે. એ તો પાંજરું તમારા ઉપર ઓઢવામાં આવે છે. એટલે કોઈ તમે પાંજરામાં પુરાયલા ગણાઓ! કેવા અક્કલ આપો નીલ કેવ, હોય!

દીલાસો નં. ૪ : એ બાબતે કાંઇ આપી કામને નડે છે એ તો વ્યક્તીગત નડતર ગણે. જે બધાં છે ત્યાં કાંઇ તેને સેક્રેટેરીજ હરકત આપવા ની છે, કેરકાર તેમ તેને ગાર્ડ હરકત આવશે. પ્લેસ કાઢી નીકળે તો તેમાં પણ કોને કોને ગાંઠ નીકળે તેજ અરે બીજા કરી પડે છે! એટલે પ્લેસ પણ કોઈ દેહને માથે કે પ્રજાને માથે સેક્રેટેરીજ આફત ગણાય! પણ જો પાસકતની બાલાકીના ઉપાયના દોષ તો આપો કોનો બાજ ગણાય!

પરામર્શ

આ કાયદાની ઉપરોક્ત ભાવના ગળી અને સેવાના દીલાસાઓનું તારતમ્યાર્થ સમજ્યા પછી એટલું સ્પષ્ટ પાય છે કે આ કાયદો આપણી પરામર્શની ગ્રહણ છે. બીજા બે વરસ દરમ્યાનમાં જે નારાજો આપ આપનાર છે એ પણ એટલીજ ગોળી વાત છે. "ગમ્મરકરા ગોદ પાયા કે આજેસે મજા આયા" તેમ આ કાયદો લીધાં એનો લાભ કેવો લઈ તેનો ખ્યાલ કરવો મુશ્કેલ નથી અને તે આપના ઘેરેસાં તો ઘણા નાનકડા કાયદાએ આપણા ઉપરાંતનું ગેદાન માટે કરી નાંખ્યું હશે તો હવે એને માટે આ નાનકડા દીલાસાઓથી સંતોષ ન પકડતાં એની સામા આ હલ્લાજ લેવા એ સવાલ ઉભો થાય છે

જે જે પ્રકારોની સુચનાઓ મળે છે તે તેનાં ત્રણ ક્રમસ્ત ભાગમાં પડે છે. એક તો એ કે મુસા-મુસ કરવો, સમાધીઓ કરવાં, હીંદુસ્તાનની સરકારને વચ્ચે પડી કોઈ ગાઢનાળ કરવા વીનંતી કરવી. બીજો રસ્તો એ કે કાયદાને સ્વપ્નું થવું અને જીવને રહ્યા એ કે જે મોત ધીમે ધીમે પણ ચોક્કસપણે આવે છે તેની સામા પણ પાયમાલી વેઠી લેવા પણ સ્વમાન ખાતર લેવું. પેહેલા રસ્તામાં અમાર મુકી કે યમ ગ્રહે તે કરવામાં કશા બાકી રહ્યું એવું જણાતું નથી કદાચ બીજ બાકી રહ્યું હોય તો એટલી કે હીંદુસ્તાનની સરકારે પોતાનું માન પોતામાં મુકી અહીં આવી જેવો અને તેની બાજુબળ કરવાની માગણી કરવા બીજાની ઢાબળી માંહે ચડેલી ગણી

નથી. એટલે માનભંગ થયાને હીંદુસ્તાનની સરકાર આગળ માંડપાળની વાત કરે તેમાં કેટલી આશા રાખી શકાય? પાયમાલી તો ઉભીજ રહેશે. નહાગાં માનભંગ થશે. આજનું મોત કાલ પર કદાચ ઠેલાય તો તે કાંઈ અટકાવી નહીં શકાય. અને હમેશનું મારે હીંદુસ્તાનનું નાક કપાશે. બીજું રસ્તો શરણ થવાનો રહ્યો કરશે તો તેનાથી ત્રાસ આવીને હીંદીઓનું સ્વમાન વેચાશે પણ હીંદુસ્તાન બચશે એટલો ફાયદો ખરો. પણ તેમ કરવું હોય તો તે પણ સમજીને કરવામાં આવે તો વધારે સારું. બાકી નાગાહજ કરવી હોય એટલે તો પછી જે બે દહાડા વધારે મળે તો ખરા. તો બાકીની જીંદગી તો એ છે કે બસયાની જરૂરજ નથી કારણ કાયદામાંથી બાતલ રાખવામાં આવેલી જરૂર તો માત્ર કાયદેસર જુદા કહાડેલા મોકે-રૂપમાન વેચાશે પણ હીંદુસ્તાન બચશે એટલો ફાયદો ખરો. પણ તેમ કરવું હોય તો તે પણ સમજીને કરવામાં આવે તો વધારે સારું. બાકી નાગાહજ કરવી હોય એટલે તો પછી જે બે દહાડા વધારે મળે તો ખરા. તો બાકીની જીંદગી તો એ છે કે બસયાની જરૂરજ નથી કારણ કાયદામાંથી બાતલ રાખવામાં આવેલી જરૂર તો માત્ર કાયદેસર જુદા કહાડેલા મોકે-

શનો અને બજારોજ છે અને તેવાં બધે નીમાયા નથી. એટલે શરમ મુકીને સોકેશન ઉપર ટેકાણે નક્કી કરવા માટે માગણી કરવી. તે ન થવું હોય તો પછી સહવા વગર બીજો રસ્તો નથી. જેથી પાયમાલી કાંઈ વધારે નથી થવાની પણ સ્વમાન તો જળવાશે. જ્યાં પૈસાને દબાવ બેઠે નાણા પામવા હોય તો અને ભાગે તેમાંથી એકતો જરૂર પચવોજ

ટ્રાંસવાલના હિંદીઓનો વિરોધ

જોહાનીસબર્ગમાં મળેલી મીટીંગ

(અમારા ખબરદારી તરફથી)

ગયા રવીવારના રોજ ટ્રાંસવાલ મેદાન લીસ્ટ ગ્રુપ એરીઆ ટ્રાંસવાલ ઈન્ડિયન કોંગ્રેસના આશ્રય હેઠળ જાહેરના બે વાગે ૬૯ રેસ્સ સ્ટ્રીટ કોર્ટ્સડોર્પમાં પારીદાર હોલમાં જુના અને જાણીતા અને મહાત્મા ગાંધીજીના સમયથી ટ્રાંસવાલ ઈંડીયા ઈન્ડિયન એસોસીએશનના આજ પ્રમુખ મી. છ. આઇ. અસવાતના પ્રમુખ પણા હેઠળ મળી હતી. મીટીંગનું કામ ચલાવ પોલ્યા પછી તરતજ સહુ મળી ઠર્યું પ્રથમ ક્રુગર્સડોર્પના મી ડ્રાબાદીન ગુલામે પ્રસ્તાવને ટેકો આપવા અને હાજર હીંદીઓને એકલ મત ને કાયદાનો ભાગ નહી કરવા અને લાયનો મક્કમપણે પ્રતિકાર કરવા ને વીનંતિ કરનાર કામ માંડ્યું હતું. ત્યાર બાદ પ્રમુખ મી. મ. આઇ અસવાતે ગુજરાતીમાં મીટીંગ બોલાવવાનું કારણ સમજાવ્યું હતું. નીચેમાં જણાવ્યું હતું. "૬૨ હીજરત તો બોલ્ય નાખે છે પણ મી. સ્મટસે તો આપણી રોટલી ખુંચવી લેવાને જબરજસ્ત બોલ્ય નાખ્યો છે, અને નેથી આપણામાં જો આપણને વિશ્વાસ

રવમાન વેચાશે પણ હીંદુસ્તાન બચશે એટલો ફાયદો ખરો. પણ તેમ કરવું હોય તો તે પણ સમજીને કરવામાં આવે તો વધારે સારું. બાકી નાગાહજ કરવી હોય એટલે તો પછી જે બે દહાડા વધારે મળે તો ખરા. તો બાકીની જીંદગી તો એ છે કે બસયાની જરૂરજ નથી કારણ કાયદામાંથી બાતલ રાખવામાં આવેલી જરૂર તો માત્ર કાયદેસર જુદા કહાડેલા મોકે-

શનો અને બજારોજ છે અને તેવાં બધે નીમાયા નથી. એટલે શરમ મુકીને સોકેશન ઉપર ટેકાણે નક્કી કરવા માટે માગણી કરવી. તે ન થવું હોય તો પછી સહવા વગર બીજો રસ્તો નથી. જેથી પાયમાલી કાંઈ વધારે નથી થવાની પણ સ્વમાન તો જળવાશે. જ્યાં પૈસાને દબાવ બેઠે નાણા પામવા હોય તો અને ભાગે તેમાંથી એકતો જરૂર પચવોજ

પ્રમુખનું ભાષણ અંગ્રેજીમાં તરજુમો આપવામાં આવ્યું હતું ત્યાર બાદ મૌલવી ખાપુભાઇ ગણીભાઇ કેસાબએ લોકોની વીનંતી કરી હતી કે, ડો. દાદુ કે જે સમાજના અગ્રેસર પદાધિકારી છે તેને તમે બધા માન આપીને તેમની સલાહનું ઉત્સાહ ભર્યા આવનાર કાગળ માંને તાપરના તમારી નામ જ પ્રતિજ્ઞા પત્ર મુકવા માં આવે તે પર સમજીને સહી કરી ને મુકવાને કાર્ય તરફ ફુલેજના બોલાવ્યું. તેમની છબી નીચે પ્રમાણે છે.

ત્યાર બાદ મી. એ. એ. ગીરજા એ લોકો ને કાગળમાં રહેલી આપવાની વીતી નથા

પ્રમાણપત્ર કરવાની નીતી સમજવી હતી, અને તેણે પણ લોકોને સત્યાગ્રહમાં વધારે મેદા ની અપીલ કરી હતી. તેમણે રીપોર્ટમાં જણાવ્યું હતું કે મારા ખેપને તો કદાચ સરકાર આ દેશમાંથી દેશવટો પણ દે પણ તોડી પાને પરવા નથી

ત્યાર બાદ મી. ગ્રેગ ડી બારગરી લોકોના ઉભા થયા હતા. તેમણે જણાવ્યું કે મારી તબીયત બારાબર નથી પણ મારા આત્મ તમને પુરેપુરો છે અને તેથીજ હું આંહી . ત્યાર બાદ બીજા મીટીંગમાં બોલ્યા .

ત્યાર બાદ ડાદુએ પારીદારે પણ સત્યાગ્રહ વિશે લોકોને સમજાવ્યું. પ્રત્યેક દરેકને મદદ કરી શકે છે દુઃખ ભોગવનારની આપવા પૈસાની કે પણ મારો ભોગ આ લડતમાં આપવા તૈયાર .

ડો. દાદુએ આપણી કોમને પોતાનું સ્વમાન અને હિંદુસ્થાનનું માન સાચવવાની અપીલ કરી હતી.

પાર્લામેન્ટના સભ્યો તરફથી થતી ખોટી વાતો અને અપાતા ખોટા આંકડા

"ના. કાલ અરકસુરી" તે એક મુસલમાન દરબાગાન મી. ઈ. આમ. કાજીએ જણાવ્યું હતું કે ટ્રાંસવાલના નાગદાનું વાજબીપણું દર્શાવવા જતા તેના ટેકામાં કેટલાક પાર્લામેન્ટના સભ્યો બોટી વાતો અને બોટા આંકડા રજુ કરી રહ્યા છે.

નાતાલમાં લાયસેન્સોના આંકડા

મી. ફીલ્ડના નીવેદનના લાયસેન્સને લગતા આંકડા મળ્યે. તેમણે કહ્યું હતું કે ૧૯૩૮ માં હીંદીઓને ૬,૪૬૩ બનસેન્સ રેપન્સ લાયસેન્સો ૬,૫૫૮ મ્યુનીસીપલ લાયસેન્સો આપ્યાં હતાં. ઓફીશલ ઉપર મુકેલા નાતાલમાં ૧૯૩૪ માં હીંદીઓને કુલ ૧૮,૭૩૧ લાયસેન્સો આપવેલા જણાવ્યા છે. જેમાં ૨,૬૪૫ ટોલર અને પેડલરના, ૨,૬૬૬ જનરલ ડીલરના, ૧,૩૦૦ કુલીઓના લાયસેન્સોનો સમાવેશ થાય છે. એવેજ જર્મન યુરોપીયનોને ૪,૭૮૬ જનરલ ડીલરના લાયસેન્સો આપાયાં હતાં. એટલે નાતાલના કુલ નેટીવ વેપારનો ૮૭ ટકા વેપાર હીંદીઓના હાથમાં છે એમ મી. નીક્સ્સ કઇ રીતે કહે છે એ સમજી શકાતું નથી.

યુનીયનના આંકડા

હીંદીઓના વેપારના યુનીયનના આંકડામાં પાંચ વર્ષમાં ૫૬૨ નો વધારો થયો છે. ૧૯૩૬-૩૧ માં હીંદીઓ પાસે ૧૬,૮૫૮ વેપારના લાયસેન્સો હતા અને ૧૯૩૬-૩૭ માં ૬૭૨૧૬ હતા.

હીંદીઓને પોતાની રોજી કમાવાને રીટેલ વેપાર કરવાની ફરજ પડે છે તેનું કારણ આજ

એવેજ છે કે સરકારની "ગોરી મજુરી" ની નીતીયો આજ પંજા વેપારીઓનો બધુભાગ દ્વારે હીંદીઓનો મદદ બંધ થઇ ગયો છે. સત્તાવાર આંકડા જણાવે છે કે ૧૯૨૭-૧૮ માં ૨૨,૨૨૩ હીંદીઓ ઉદ્યોગમાં હતા અને ૧૯૩૫-૩૬ માં તેઓની સંખ્યા ૧૦૯૫૬ ની થઇ ગઇ જે યુનીયનના મજુરોની કુલ સંખ્યાની પાંચ કે ચાર ટકા હતા. ૧૯૩૬ માં ૨,૬૪૬ હીંદીઓ રેલવે બાતાના નોકરી કરતા હતા જ્યારે આજે માત્ર ૩૬૧ છે

હિંદી વસ્તીના આંકડા

મી. નીક્સ્સ યુનીયનની હીંદી વસ્તીમાં ૧૫ ટકાનો વધારો બધ બતાવે છે. તેનું જણાવે છે. ૧૯૨૧ માં નાતાલમાં હીંદીઓની વસ્તી

૧,૪૧,૧૪૬ની હતી –ને ૧૯૩૧ માં ૧,૮૩,૧૪૧ ની હતી જે પુરેપુરા વસતીના આંકડાની સરખામણીમાં ૨૯૦૧૫ હજાર વધારે હતી. બીજા મુદ્દા દરમીયાન પુરેપુરા વસતીના આંકડા અનુક્રમે ૧,૩૬,૯૩૮ અને ૧૯,૧૦૦ હતા. ૧૯૨૧ માં એશીયાટીક વસતી પુરેપુરા વસતી કરતાં ૪,૮૧૧ વધારે હતી. ૧૯૩૧ ના ૧૨,૩૫૪ ની સરખામણીમાં ૧૦,૩૧૫ ની ઘટ બતાવે છે. યુનીયનની બાકી વસતી પુરેપુરા વસતી ૧૫૯૮ હતા અને કુલ વસતીના ૨.૬ ટકા છે. એટલે નાતાલમાં દેશીઓની વસતી પુરેપુરા વસતી કરતાં વધારે છે એ ખરૂં. નીકલસની કમીશન સરકારી આંકડામરથી સિદ્ધ થતો નથી.

શ્રી. નીકલસ જણાવ્યું હતું : કેમટાકુન એશીયાટીક એસોસીએશનનો હેતુ બાકી વસતીને પ્રતીનીધત્વ આપવાનો હતો. પરંતુ તેના એ પણ હતા કે બાકી વસતીને સેગ્રેગેટ કરવામાં [illegible] નાબુદ આવે પણ પ્રજાના સુધારાના જરૂરી ધોરણે તેઓને ચઢવા દેવામાં આવશે.

ડરબનમાં હિંદીઓની પ્રોપર્ટીઓ

મેસર્સ નેસ, એકર, પારસીક અને નીરે ડરબનમાં હિંદીઓના પ્રવેશના વિરૂધ્ધ જેટલા પક્ષ આંકડા હકમા હતા. એ તો જણાવી દીધા છે કે ડરબાંક ઉપર ડરબન સીટી કાઉન્સીલના એસેસરસ ખાતા તરફથી બાલ આંકડા તૈયાર કરવામા આવ્યા હતા. પાર્લમેન્ટમાં કોમના એક લઘુમતિ વર્ગની સામે બાયરપાને આ આંકડાનો ઉપયોગ મોટા જથ્થામાં છે.

આ આંકડા અતેજ રિથતિ કેટલી આપનારા છે અને તેને પ્રસિદ્ધ કરવામાં હિંદીઓને જરાપણ શરમાવાનું કારણ નથી. તા. ૧ લે ૧૯૩૫ થી તા ૧૮ ફેબ્રુઆરી ૧૯૩૬ સુધીમાં પુરેપુરીયનો પાસેથી પા. ૧,૬૫,૫૧૦ ની કીંમતની કુલ ૧૪૭ પ્રોપર્ટીઓ ખેરાણ હતી. આમાંની ઘણી ખરી જોઇન્ટ ઓ સાતમાં વેચાઈ હતી. બીજા [illegible]ન્ટ સ્ટ્રીટનો લાભ આવે છે અને બાકીના વેચાણમાં કોમીસ સ્ટ્રીટ પોલ્ટની પેલી બાજુનો મે સ્ટ્રીટ, ગ્રામસેનો રોડ, નોર્થ સ્ટ્રીટ અને પીયલ રોડનો ભાગ આવે છે.

આ આંકડા હિંદીઓનું પ્રવેશન નહિ થયેલું હોવાની હિંદીઓની દલીલને ટેકો આપે છે. આ બીજો અને સાતમો વેચાણ કે જ્યાં હિંદીઓએ પા. ૧,૧૬,૫૬૦ ની કીંમતની ૮૨ પ્રોપર્ટીઓ ખેરાણેલી જ તેમાં ફક્ત દસ જ વર્ષ્યા. હિંદીઓ વસ્ત્રાદ અને વેપાર કરતા આવેલા છે.

જણાવવામાં આવ્યું છે કે ડરબનમાં હિંદીની બાલીકાની પ્રોપર્ટીઓની કીમત જે ૧૮૮૮ માં ૮૭૦૭૮ હતી તે ૧૯૩૬ માં ૩૮૨ થઇ ગઇ છે. ૧૯૩૬ ના ડરબન શહેરની બીજી વસતી ૨૬,૦૦૦ ની હતી. ૧૯૩૨ માં ડરબનની સરહદો વધારવા [illegible]માં આવી તે પહેલાં હિંદી વસતી ૧૭,૪૩૦ની હતી. શહેરની સરહદો વધતાં ત્રિરાણ માણસ અને અર્ધ પ્રજ્ઞ વસાહતો કે જેમાં ૧૪,૦૦૦ જેટલા હિંદીઓ વસી રહ્યા હતા તે ડરબન શહેરની સરહદની અંદર આવી ગયા. આ પરથી જોઇ શકાશે કે ૧૯ વર્ષમાં હિંદીઓની ડરબનની વસતીમાં વધારો શી રીતે થયો છે.

નાતાલમાં ક્યાં હિંદીઓની સૌથી મોટી વસતી રહેલી છે અને ક્યાં [illegible] જેટલા હિંદીઓ નાતાલ પ્રાંતના કુલ ૧,૧૮,૭૭,૦૦૦ એકરની પ્રાઇમ વસતીના છે ત્યાં હિંદીઓ ૧,૦૦,૦૦૦ થી ૧,૨૦,૦૦૦ એકર જેટલી જમીન ધરાવે છે એટલે ૬૮ ટકા એક એકર થઇ.

આ ૧૯ વર્ષના યુનીયનના હિંદીઓ વિરૂદ્ધ સેગ્રેગેશનનો કાયદો સાવધાને પુરતું ધ્યાનમાંથી સમજાય નહિ.

શ્રી. કાજીએ આપેલા આ આંકડા નીચેની નોંધમાં 'નાતાલ મરકયુરી' એમ કહે છે કે ઓફીશ્યલ કાર પુરા કે જેમાંથી શ્રી. કાજીએ ઉપરના આંકડા ટાંકેલા છે તે મુજબ ૧૯૩૩–૩૪ માં એશીયાટીકો ને [illegible] લાયસેન્સો આપવા હતા, જેમાંથી ૧૩૯૫ કુલરાના લાયસેન્સો બાદ જતાં ૬૬૧૧ લાયસેન્સો વેપારના હતા બાકીમેન્ટમાં શ્રી. જીવન નીકલસે જણાવ્યું હતું કે એશીયાટીકોને ૬,૫૦૮ મ્યુનીસીપલ લાયસેન્સો આપવામાં હતા. એટલે ૨૧૭ ની ગુમ થઇ હતી.

મેરે કમીશનનો હેવાલ

એશીયાટીકોના કેયાવર મીલ્કતના વસવાટ પરના પ્રતીબંધોની તવારીખ

(૨૧) આ રીપોર્ટના પેરેગ્રાફ ૨૨ થી ૩૪ સીનીયર મારફતના સ્વરાજથી વસવાટના સવાલ વીશે પ્રયત્ન વીચાર કરવામા આવ્યા છે. પણ એ પેહલ જાણવાનો ઓફ બીજાથી આક્રમ તવારીખોનો વીસ્તાર કરવામા કેટલીક મુશ્કેલીઓ છે. એ પેહલ જાણવા વીશે ૧૮૮૫ ના ૩ ના કાયદામા ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે. (૧) એશીયાટીકોને અમુક નક્કી કરેલા મોહોલ્લા વાડ અથવા મોકેલતોમાં વસવાવા અને (૨) એવા સત્તા સીવાય બીજા જગ્યાએ એશીયાટીકોને સ્થાવર મીલ્કતની માલીકી વીશે પ્રતીબંધ એ બે જાણવા એક બીજા સાથે સંકળાયલી છે. એ સંકળામણી વીસત અલાર પાછીના પેરેગ્રાફ ૧૮ માં વર્ણવી છે. આ જગ્યાએ એટલુંજ કહેવું બસ થશે, કે સામાન્ય રીતે એશીયાટીકો જે જગ્યાએ વેપાર કરતા હોય ત્યાંના મોટ ભાગે તેઓ રહે છે પણ તેમજ ગોકલતોગ્રાં, તે મોકલતોનો પોતાનો વસવાટ કરવાનું કરવા માટે તેનો માલકીપણું જે , ૧૮ માસ કરવાને તેઓ પ્રયત્ન પ્રયત્નો આપ્યા છે એમ કમીશનનું માનવું છે. અને મોટા પ્રમાણના દાખલાઓમાં નહીં કે જગાનો વેચાણ ખરીદનો ધર્મો કરવા માટે અથવા મુદતના રેહાણ માટે.

(૨૪) ૧૮૮૫ ના કાયદા સુધારાને બદલે બીજા ત્રણ બંધારણો ઘડવા મંડેલાઓ અને કાયદા કરવામા આવ્યા હતા. પાર્લમેન્ટમાં કોમના એક લઘુમતિ વર્ગની સામે બાયરપાને આ આંકડાનો ઉપયોગ મોટા જથ્થામાં છે.

આ આંકડા અતેજ રિથતિ કેટલી આપનારા છે અને તેને પ્રસિદ્ધ કરવામાં હિંદીઓને જરાપણ શરમાવાનું કારણ નથી. તા. ૧ લે ૧૯૩૫ થી તા ૧૮ ફેબ્રુઆરી ૧૯૩૬ સુધીમાં પુરેપુરીયનો પાસેથી પા. ૧,૬૫,૫૧૦ ની કીંમતની કુલ ૧૪૭ પ્રોપર્ટીઓ ખેરાણ હતી. આમાંની ઘણી ખરી જોઇન્ટ ઓ સાતમાં વેચાઈ હતી. બીજા [illegible]ન્ટ સ્ટ્રીટનો લાભ આવે છે અને બાકીના વેચાણમાં કોમીસ સ્ટ્રીટ પોલ્ટની પેલી બાજુનો મે સ્ટ્રીટ, ગ્રામસેનો રોડ, નોર્થ સ્ટ્રીટ અને પીયલ રોડનો ભાગ આવે છે.

આ આંકડા હિંદીઓનું પ્રવેશન નહિ થયેલું હોવાની હિંદીઓની દલીલને ટેકો આપે છે. આ બીજો અને સાતમો વેચાણ કે જ્યાં હિંદીઓએ પા. ૧,૧૬,૫૬૦ ની કીંમતની ૮૨ પ્રોપર્ટીઓ ખેરાણેલી જ તેમાં ફક્ત દસ જ વર્ષ્યા. હિંદીઓ વસ્ત્રાદ અને વેપાર કરતા આવેલા છે.

જણાવવામાં આવ્યું છે કે ડરબનમાં હિંદીની બાલીકાની પ્રોપર્ટીઓની કીમત જે ૧૮૮૮ માં ૮૭૦૭૮ હતી તે ૧૯૩૬ માં ૩૮૨ થઇ ગઇ છે. ૧૯૩૬ ના ડરબન શહેરની બીજી વસતી ૨૬,૦૦૦ ની હતી. ૧૯૩૨ માં ડરબનની સરહદો વધારવા [illegible]માં આવી તે પહેલાં હિંદી વસતી ૧૭,૪૩૦ની હતી. શહેરની સરહદો વધતાં ત્રિરાણ માણસ અને અર્ધ પ્રજ્ઞ વસાહતો કે જેમાં ૧૪,૦૦૦ જેટલા હિંદીઓ વસી રહ્યા હતા તે ડરબન શહેરની સરહદની અંદર આવી ગયા. આ પરથી જોઇ શકાશે કે ૧૯ વર્ષમાં હિંદીઓની ડરબનની વસતીમાં વધારો શી રીતે થયો છે.

નાતાલમાં ક્યાં હિંદીઓની સૌથી મોટી વસતી રહેલી છે અને ક્યાં [illegible] જેટલા હિંદીઓ નાતાલ પ્રાંતના કુલ ૧,૧૮,૭૭,૦૦૦ એકરની પ્રાઇમ વસતીના છે ત્યાં હિંદીઓ ૧,૦૦,૦૦૦ થી ૧,૨૦,૦૦૦ એકર જેટલી જમીન ધરાવે છે એટલે ૬૮ ટકા એક એકર થઇ.

આ ૧૯ વર્ષના યુનીયનના હિંદીઓ વિરૂદ્ધ સેગ્રેગેશનનો કાયદો સાવધાને પુરતું ધ્યાનમાંથી સમજાય નહિ.

શ્રી. કાજીએ આપેલા આ આંકડા નીચેની નોંધમાં 'નાતાલ મરકયુરી' એમ કહે છે કે ઓફીશ્યલ કાર પુરા કે જેમાંથી શ્રી. કાજીએ ઉપરના આંકડા ટાંકેલા છે તે મુજબ ૧૯૩૩–૩૪ માં એશીયાટીકો ને [illegible] લાયસેન્સો આપવા હતા, જેમાંથી ૧૩૯૫ કુલરાના લાયસેન્સો બાદ જતાં ૬૬૧૧ લાયસેન્સો વેપારના હતા બાકીમેન્ટમાં શ્રી. જીવન નીકલસે જણાવ્યું હતું કે એશીયાટીકોને ૬,૫૦૮ મ્યુનીસીપલ લાયસેન્સો આપવામાં હતા. એટલે ૨૧૭ ની ગુમ થઇ હતી.

દક્ષીણ આફ્રીકા ઓપીનીયનમાં
જાહેરાત આપનારા પ્રચાર કરવા
જાહેર ખબરો આપે.

ગતાંકથી ચાલુ

ભારી બાનાએ જુદા જુદા ટાઉનોમાં એશીયાટીકો માટે કોલોનીઓ અને બજારો નક્કી કરવા બાંધવા અને એશીયાટીકોને [illegible] જાય બજાર કરવાના હુકમ કાઢવા માટ્યા. દાખલા તરીકે પોકસ રોડના ૧૮૮૮ ના બાયાના જુનના ઠરાવથી એશીયાટીકોને તે પ્રમાણે કરવાનું ફરમાન કરવામા આવ્યું. જ્યારે બધા એશીયાટીક સોકલતોની સરકારી જાહેરાત થવા માંડી પણ ૧૮૯૫ સુધી તે કામ પુરૂં થયું નહતું.

(૨૫) એ કાયદાને અમલમાં મુકવાના પ્રયત્નનો પહેલો દાખલો ડરબાસ મુસેમાન એન્ડ કું. વી. શીવલજમના હાંકોરદના મુકદમાના બાબતોને જે મુકદમો ૧૮૮૮ના મુનલમીપર આવેલો અને તેના ટ્રાંસવાલની ઉપકોર્ટ તરફથી પ્રાથમિક લોકેશનની બહારની ઇન્ડીયનપર વેપાર કરવાને એક હોંડા પેઢીને [illegible] ના પાડવી તેને બ્યાબબી કરવામાં આવેલો. કો કોર્ટના અભીપ્રાય મુજબ ૧૮૮૫ નો કાયદો નં. ૩ લેતા રહેવાસ અને વેપાર એ બે વચ્ચે કશો ભેદ પાડી શકતા નહતો. અર્થાત્ એ પણ જણાવું હોવાથી કે આ મુકદમો ૧૮૮૮ માં તૈયબ ખાન મહમદ પીટર્સ સરકાર ચાલ્યા કેસમાં ડાબકોર્ટના જજોએ પણ આવી કયુક રાખ્યો હતા પણ ૧૯૦૪ માં ટ્રાંસવાલની સુપ્રીમ કોર્ટે હાલીમ મોહમદ વી. ક્રોનવાલ સરકાર ચાલ્યા કેસમાં એ ચુકાદાથી પીટર્સ નીર્ણય આપ્યો હતો.

(૨૪) ડરબાસ્લ સુસેમાન કું. ચાળા કેસના ચુકાદાથી પ્રાન્તસરકાર અને બ્રીટીશ સરકાર વચ્ચે હરી નીરોધ દાખવનાર અને રાજકીય વાયવ્યવહારો થયા જે કેટલાક વર્ષ સુધી ચાલ્યા ૧૮૯૩ ના નાતાલ્ટેમ્પરના ચોકસનાકના કરવાથી એવું ડરબાવવામાં આવ્યું કે ૧૮૮૫ ના કાયદા નં. ૩ ને વધારાનીથી અમલમા મુકવો. અને દરેક કીસ્સામાં બધા એશીયાટીકોએ રહેવાના અને વેપારના એક કાયમ માટે સોકલતોનો જ્યાં સુધારા કે સોકલતો નીમાયા પહેલા જે સોકેના જાહેરાના પટાઓની મુદત પુરી થાય નહિ દોમ.

એવે સરકારો વચ્ચેનો તકરાર આપણે ચોક જરૂરીસ મેલીઅસ શ્રી લોરમની સલાહ ઉપર મુકવામાં આવી જેની પોતાના નેમજ તેનો ૧૮૯૫ ની બીજી એપ્રીલનો ચુકાદો ક્રોસ કમીશનના રીપોર્ટના પેરેગ્રાફ ૩૦ થી ૩૩ માં આપવામાં આવ્યા છે. આ સાથેના પરીશીષ્ટ "એફ" માં એ પેરેગ્રાફો અને બાકી તવારીખો ઉપરોક્તીના પરવાનગી અમુક બીજા પેરેગ્રાફો ટાંકવામાં આવ્યા છે. (અપુરૂં)

ટ્રાંસવાલનું બીલ

બીજું વાચનરૂપ પાર્લામેન્ટમાં થએલી ચર્ચા

એસોસીએટેડ પ્રેસ (ટ્રાંસવાલ) બ્રેન્ડ ઓન્ડ ફ્રેઝિંગ બીલનું મુકરાર થે તા. ૪ ના બીજું વાંચન રજુ કરતાં મુકશ પ્રધાન મી. આર. સ્ટલરે જણાવ્યું હતું કે,

યુરોપીઅનો અને ઈંડીઓ માટે વસવાટના જુદાજુદા વિસ્તારો રચાયેલા હોવાથી આ બીલ દ્વારા ઈંડીઓને ત્રાંસવાલમાં વસવાટ કરવાની જે છુટ આપવામાં આવી છે તે ઘણી મર્યાદિત છે. આ બીલ પસાર થયા પછી પણ ઈંડીઓ ત્રાંસવાલમાં વસવાટ કરવા માટે પરવાના મેળવવા અરજી કરશે ત્યારે તેમને પરવાના આપવા કે નહિ તે બાબતનો નિર્ણય કરવાની સત્તા સરકારને રહેશ

આ સેગ્રેગેશન તો ફ્રેંચાઇઝ, પરંતુ હું તેમાં કંઈ કહું કે જોતો નથી અને તેમાં ડીંડાઓ તેમજ યુરોપીયનો બન્નેનું હિત સમાયેલું છે. હવે આ બન્ને વર્ગોને જુદા પાડવામાં નહિ આવે તો મને બીક છે કે ટ્રાંસવાલમાં ગોરાજ વખતમાં ગંભીર તોફાન જાગશે.

ડૉ. મલાનનો સુધારો

ડૉ. ડી. એફ. મલાન (નેશનલીસ્ટ પ્રેમિયર) એ સુધારાની દરખાસ્ત મુકી કે, બીલ બીજા વાંચનમાંથી પસાર થયા બાદ તેની અંદર રહેલી બાબત સીલેક્ટ કમીટીને સોંપવામાં આવે અને તેમાં મલાનદ્વારા વખતોવખત સરકાર સત્તા આપનારો એક વધારે ખાસો મદદો મદી મારવાની તેને સુચના આપવામાં આવે.

આખી જાતનો યુરોપીયનો અને બીન યુરોપીયનો માટે સંપૂર્ણ જુદાપણા વસવાટને માટેનો કાયદો કેપ પ્રોવિન્સીસ તરફથી ઓરેન્જ ફ્રી સ્ટેટમાં આવ્યો હતો અને પ્રાંતીક કન્વિનશનના સુબાઓટ્સ પાર્ટીના સભ્યોની ઇક્વેરબ્યુરીજ તેને મુલતવી રાખવામાં અને ક્રિશ્ચન્ટ બાબે ન્યુરીસીપલ કોર્પોરેશન સમક્ષ રજુ કરવામાં આવ્યો હતો. એ ઇન્ટરવ્યુ એ માનવાને મોટી બહુમતીથી અનુમોદન આપ્યું હતું.

ટ્રાંસવાલ પ્રાંતીક કાઉન્સીલે પણ યુરોપીયનો અને બીન યુરોપીયનોના જુદાપણા વસવાટ માટેનો ઓર્ડીનન્સ જાતનો ઠરાવ પસાર કર્યો હતો. સુબાઓટ્સ પાર્ટીના સભ્યોએ પાર્લામેન્ટના પણ એવા કાયદાની માગણી કરી હતી.

સરકારે પાર્લામેન્ટની અંદર અને બહાર માત્ર ઓસીયાટીકોના જ નહીં પરંતુ સમસ્ત બીન યુરોપીયનોના સેગ્રેગેશનના વચનો આપેલાં છે.

વખતના કારણે ગારી આ સુધારાની દરખાસ્ત કરી શકે તેમ નથી કેમકે પ્રાંતીક સત્તાએ ઓછા કાયદા કરેલો છે. આ કાયદામાં ઓર જાતનો કાયદો ન કરવામાં આવે તો પણ કાઉન્સીલને તેની ઉપરવટ જવાનો અધિકાર રહે.

સરકારની મુલતવી રાખવાની નીતી

આ બીલ દાખલ કરતી વખતનું ડૉ. સ્ટ્રઢનું જાહેરમાં સરકારની મુલતવી રાખવાની નીતીનું એક સારામાં સારો ઉદાહરણ છે. દેશને અને નેશનલીસ્ટોને ખાસ કરી જનરલ હર્ટઝોગ પોતાની ભવિષ્યની સામે જે રીતે રજુ રહ્યા છે તેની કલ્પના કરવાનું સહેલ પડશે.

જનરલ હર્ટઝોગે જ્યારે પાર્લામેન્ટની બેઠક રાવે ૧૧ વાગે આપોઆપ બંધ થવાનો નીયમ મોકુફ રાખવાની દરખાસ્ત મુકી ત્યારે ન તેમને પુછ્યું કે સરકાર સેગ્રેગેશનનો કાયદો લાવવાની કે કે નહી આ સવાલના દેશને બીજે એક પક્ષ મેમ્બરને કાંઇ ન કહી શકે.

જનરલ હર્ટઝોગ અને મી. સ્ટ્રઢે પાર્લામેન્ટમાં કરેલી જાહિરાતોને લિધે કું કેટલાક સભ્ય ખરેખાંજ સુચન કરી ગયો. કું જે કહ્યું હતું કે ઓસીયાટીકો પ્રાંતિક કાઉન્સીલો અને બાજ કરી કેપ પ્રાંતીક કાઉન્સીલ, કે જેને સામાન્ય રીતે યુરોપીયનો અને બીનયુરોપીયનો વચ્ચેના અને બાજ કરી યુરોપીયનો અને કલર્ડ લોકો વચ્ચેના સેગ્રેગેશન કાયદે કરીને સંબંધમાં, તેના હાથમાંથી કાયદો લઇ લેવામાં આવ્યો હતો.

વધુ પ્રધાને જવાબ આપ્યો હતો કે જોતો કાયદો સરકાર તરફથી રજુ કરવામાં આવ્યો હતો. કયે કહેવામાં આવે છે કે વધુ પ્રધાને જવાબ આપતી વખતે "કાયદે રોકો" નું સુચન કર્યું હતું તેમાં ઓસીયાટીકોનો પક્ષ સમાયેલ થયો હતો અને જે કાયદાનું તેમણે જવાબ્યું હતું તે આજ છે, કે જેને, યુરોપીયનો અને બીન યુરોપીયનો વચ્ચેના સેગ્રેગેશનનું, પ્રધાનો કહેલું ચંદનું છે, તદ્દલ રહેલું અંતર છે.

મી. સ્ટ્રઢને ભીજાઓ ઉપરાંત કેપટાઉનના યુરોપીયન ચાહેરીઓના એક ડેપ્યુટેશનને જવાબ્યું હતું - તેઓ બલકોના ચોકસ મેગ્રેગેશનને માટે કાયદો લાવનાર હતા.

ગોરા બીન ગોરા વચ્ચે પક્ષપાત

જનરલ સ્મટસ કે જેમણે જવાબ્યું હતું કે આપ કહેને કરવા નહી પણ જોઇએ અને એ સવાલનો નીકાલ પોતાની મેજોરીટી આવી જશે, તેમની દ્વિકરંગીતી એ બાબતને પાકી મુકી દેવાય છે. સેગ્રેગેશન બાબતની મસલતોમાં સંબંધમાં કમીશ તરફ બતાવેલી વર્તણુક પીક્ષ યુરોપીયનોને જે વર્તણુક બતાવાય છે તેની સાથે યુરોપીયન વસ્તીને દરિયાદ કરવાનું કારણો છે. મી. સ્ટ્રઢે ડૉ. અબ્દુરહમાનની સરકારી ઢીંગલા એક કલર્ડ ડેપ્યુટેશનને સાગણીપુર્વક રજુ યુરોપીયન રેપ્રેઝેન્ટેટીવ ઓસોસીયેશનના એક ડેપ્યુટેશનને ચોખારી કાઢ્યું હતું. અને જનરલ હર્ટઝોગે પણ તમ કર્યું હતું.

પ્રિટોરીયા સેન્ટ્રલ મરના નાનેરી સત્તાઓને લગતા સ્ટાફરાના કાર્ય ન્યુ અબોલીશન કરતા ડૉ. મલાને જણાવ્યું કે કાયદામાંથી ઉડાવવાનું અને તેના બાજ કરવામાં કમીશનરો ચાલતુ આપેલું છે અને તેની સામે વધારા રેલાને ગેરાધિકપણે પ્રશ્ન પ્રયોજ નથી. રાષ્ટ્રપ્રધાનોની સભાપાનામાં ઓસો કાયદાઓની ઉડાવવાના દાખલાઓમાં રજાણ આપવામાં આવ્યું છે.

ફ્રીધામ કમીશન ફ્રેમ નીમાયું

૧૯૨૨ ના બળવા બાદ એ સાલમાં લેવી પડી ત્યારે ઇન્ડસ્ટર યુનિયનમાં ઉભરેલી સ્થિતિ વર્તી રહી હતી. જે વખતે ગોરકામદે હડતાલ કે ગોળીબાર સામે સખ્ત પગલાં લેવા સરકાર તેમ નહોતું પણ ખરા માણસો વધારામાં ફીલ્ડમાં દક્ષિણ આફ્રિકામાં જનરેલા હતા અને તે તેઓની પાસેથી મીકતો લઇ મેળામાં આવે તો તેઓને ફેજદીકામ કરી શકાય તેમ નહોતું, ઉપર સરકાર તેઓને સ્વિકારવાને તૈયાર નહોતી તેઓને મામલાઓમાં પકેલી દઇ શકાને.

આ સંજોગોમાં પ્રીટોરીયા ઇન્ડમાંડ કોર્ટ જનની સેગ્રેગેશનની નીતી ચોકસી રહી હતી અને તેથી ઓસીયાટીકોને ગમ્યું. સત્તાઓમાં પ્રતિબંધીત કરવાની યોજના પડવાને ફ્રીધામ કમીશનની નીમણુક થઇ હતી.

એ કમીશનનો રીપોર્ટ ગયા વર્ષમાં અને પછી બાજ વર્ષમાં તૈયાર થયા વધી હતી અને ઉનેરે તેની બાબતોના આન વર્ષે રજુ થઇ હતી, કયે એ સવાલનું સરકારે છેવટ બાકી નહિ દેવાનું એક કારણ નથી.

હિંદ સરકારે આ દરખાસ્તોનો વિચાર કરવાને બીજા બે વર્ષની ગા સાર જરૂર દેવી જોઇએ? સરકાર સાથે તે આખો વખત સંબંધમાં હતી.

માર્ગ લાંબા ચોખ્ખો, મંઝ ગોલ છે અને આ સવાલનો છેવટનો નિકાલ લાવવાને બહુમાં બહુ ૧૪ દિવસ કે મહિનાની મુદત બસ થવી જોઇએ. બે વર્ષની શી જરૂર છે?

સરકારની આખી વલણજ બતાવી આપે છે કે તે દેશનું હિત જોવાને બદલે પક્ષપાતી નીતી-રીત ચાલી રહી છે.

આ બીલમાં પ્રધાન શોનેરી સત્તાઓમાં વેપારના પરવાના માટે સર્વીસીસને આપવાની અને તેને માટેની જરૂરીઓને ધ્યાન દેવાની સત્તા રહ્યાનીક સત્તાઓ પાસેથી બધે લઇને પોતાના હાથમાં રાખવા માગે છે. તેનું પરિણામ એ આવશે કે નીટરોડસ કેન્દ્રમાં ગેરહાજરદસ્ત સ્થિતિને વધુ જે વધને માટે રસ્તા આપવામાં આવશે.

હકીકતમાં પ્રીમાસ રીપોર્ટના અમલમાંથી તે બે તદને માટે બહકવા માંગે છે. પાલામેન્ટ તો એ બાબતમાં માગે છે - એ રીપોર્ટ વિષે પ્રધાનની વખત થુ છે.

વોટરહેને છેતરવાનો પ્રયત્ન

મોનેરી બનાવી બહારના સત્તાઓના સંબંધમાં મુળ સિદ્ધાંત દરેકની સાબવાની અને વધુ પ્રમેશન બાદશાહની પાસ માત્ર ટ્રાંસવાલના વોટરોની બાબતમાં મુળ નાખવા જેવું છે. અરે છે કે એ પ્રમેશનમાં પણ સમાવેશ થાય છે પરંતુ સરકારનું આ બધાનું કંઇ જરૂરી નથી કેમકે ટ્રાંસવાલની સુબારાસાપાલા બોલે એ બાબત મા સંપૂર્ણપણે જાણત છે અને ઓસીયાટીકોને વેપારના પરવાના આપવાના સંબંધમાં સુબા પ્રતિબંધો મુકી રહી છે.

મ્યુનીસીપાલીટીઓને એ બાબતના સત્તા લાગે છે અને આ બીન-અમુસ્કારક કાયદો બાજ વોટરને છેતરવાનો એક પ્રયત્ન છે.

અમે તો બે માંગણી છીએ કે સરકાર બાજ યુરોપીયનો અને ઓસીયાટીકો વચ્ચેજ નહિ પણ યુરોપીયનો અને બીન-યુરોપીયનો વચ્ચે સેગ્રેગેશનનો એક બારીકો કાયદો લાવે. આજે તો તે કેટીનોને માટે જમીન ખરીદવામાં દેશનો પૈસો ખરચાઇ કરી રહી છે ત્યારે બારીક વર્ગના યુરોપીયનોને બાજ વસવાટના લાભોમાં રહેવા ના અને પોતાના કુટુંબને માટે અને પોતાની જનીપ સુધરાને માટે વધુ જગ્યાની જરૂર પડી છે. અમે માંગીએ છીએ કે સરકારે ડૉ. અબ્દુરહમાન અને તેમના ગોકારી રહસ્ય રહી પોતે આપેલાં વચનોનું પાલન કરવું જોઇએ.

મી. કે. એચ. ડેકુગેયર

મી. કે. એચ. ડેકુગેયર (જોહાનીસબર્ગ નાયંના મુનાઓટ્સ પાર્ટીના મેમ્બર) એ જણાવ્યું કે ડૉ. મલાને પોતે જે નીતી અખત્યાર કરી હતી અને દક્ષિણ આફ્રિકાની ઉપર જે જવાબદારીઓ નાખી હતી તે જૂતી જવાબ આજની ચર્ચાને એક પક્ષાપરણીના વખતની હદે ઉતારી પાડેલી છે. તેમણે બીજાકૃત આસ્તરણ બાબતોને દાખલ કરી છે અને કલર્ડ અને દોડીઓના સેગ્રેગેશનના સવાલોને મુંઝવી દીધા છે.

બંને કે બીજા કોઈ પણ જાતના ગુનાના ગુનેગાર ઠર્યા હોવાનું કહી શકાય નહિ. પરંતુ તેમની સામે જે આક્ષેપો મૂકવામાં આવ્યા હતા તે ગંભીર હતા. તેમની સામે જે પુરાવો રજૂ કરવામાં આવ્યો હતો તે ઘણો સબળ હતો. તેમની સામે જે આક્ષેપો મૂકવામાં આવ્યા હતા તે ઘણા

કે. ગાંધી અને તેમના જેવા બીજાઓ, કેવા સંજોગોમાં સાથે તેઓ કામ કરી રહ્યા છે તે સમજતા નથી. દક્ષિણ આફ્રિકાના ઇતિહાસ જોઈ જવાનું રાખ્યું છે કે જે રાષ્ટ્ર સંખ્યાબળમાં વિશાળ છે એટલુંજ નહિ પણ જેની પાછળ ઓર મહાન સંસ્કૃતિનું તવારીખ છે. એ રાષ્ટ્ર આજે વિજ્ઞાન, સાહિત્ય અને તત્વજ્ઞાનમાં અસાધારણ વ્યક્તિઓ પેદા કરી રહ્યું છે એ હકીકતજ પુરવાર કરી આપે છે કે તે પોતાના સંસ્કૃતિ મારફાને નાશ નાશમાન નથી.

દક્ષિણ આફ્રિકામાં હોંદેઓ નરક જેવાવાસમાં જોરદાર વાણી વર્તણૂક અત્યાચારોથી જગતને માટે નવાનાં સોગીઠ ગેરા ગયા. સરદારગઢ અને શ્રીયુત ગાંધીના હકો દક્ષિણ આફ્રિકામાં પડાયા છે. પ્રતિકારની કલામ પુનરુક્તિ પણ થાય.

પ્રધાને આ હકીકતો ધ્યાનપરથર રાખવા નહિ જોઈએ? કામદારોને કરજ પાડવાના તરફો આપણે કરાવ્યા આમણ કર્યો કરાયું. પરંતુ હું ધારું છું કે એ કરતાં એક બીજો વધારે સારો માર્ગ રહેલો છે અને તે લડાઈ, મરણાંત અનેસંમતિનો છે. હું માનું છું કે એ રીતે રાજા પાત કાયદાનો બચાવ કરી શકેલો છે.

સરકાર અને સંસ્થાનિષ્ઠી સેક્રેટેરિયટ વચ્ચેવાર્તાઓ એક માત્ર વાજબી માર્ગ છે, એમ જણાવતાં મી. કેકેગેરે જણાવ્યું કે તે મુજબ પ્રધાન તરીકેની જવાબદારી છોડી તેની પોતાની મુક્ત પક્ષેલાં નાતાલમાં હોંદેઓ યુરોપીયન સત્તાઓ માં પ્રવેશ કરવા દેવાની ભારી આગળ ધરિણામ આવી હતી.

હોંદેઓની પ્રગતિ અને બ્યુરોક્રસીવચ્ચે સત્તા પ્રીમેા વચ્ચે વસાહતો કયો બાદ જેની બહુમતી થઇ હતા ત્યાં પ્રવેશ ... કરવામાં આવશે.

મી. રટલેજે આર બાદ તને ખાત્રો આપી હતી કે ત્યા કરી સ્થિતિપ્રકારક રીતે કામ કરી રહી છે.

મી. રટલેજે ... ... કંઈ કહ્યું નથી કહ્યું."

મી. કેકેગેયરઃ તદ્રાચ રાજીએ રાજ્યદેશ સ્થિતિપ્રકારક રીતે નહિ આવેલી હોય છતાં જોજ ધોરણે આપણે આમ બધ સમીક્ષા. એ કે પ્રધાન પોતે કંઈ નિવેદન કરેલ હોવાનો ઢબે ઇન્કાર કરવા માગે છે ત્યાં કે બીજા પણ બહુ ... કે તેમણે કરેલું નિવેદન ખાસ્જ હતુ

મી. રટલેજેઃ " બાબતમાં સબબને મારે ભારી આવી રિવકારવા જણાવ્યું જોઈએ કે તે ... નિવેદન કરી પણ કર્યું નથી."

મી. ઓ. આર. નેશ

મી. ઓ. આર. નેશ (યુ. પા. વ્યવસાયક) એ જણાવ્યું કે મા. કેકેગેયર એક એવા "બાનદાની માણે કરાર પાળવાનું કહી રહ્યા છે કે જેની તે બધા ગારંટીજ અપવાદના પક્ષ છે. ૧૯૨૬ માં જોહાનીસબર્ગીઓએ કરજાના યુરોપીયન સત્તાઓમાં કુલ પા. ૨૯,૦૦૦ ની કુલ કિંમતની પ્રોપર્ટીઓ ખરીદી હતી. ૧૯૩૭ માં પા. ૨૮૩૪૦ ની અને ગયા વર્ષમાં પા. ૧૮૦૦૦ ની ખરીદી હતી. પ્રોપર્ટીઓની ... સંખ્યા ૧૭૬ ની હતી.

હિંદીઓ ની જોગ્રેસે કરજાનમાં બધા કરાર પાળવાનો પ્રયત્ન કર્યો હતો પરંતુ તેઓ નીષ્ફળ ગયા હતા. આજે હિંદીઓ કરજાનના કારામાં લાંબા સમયગાળામાં પ્રોપર્ટીઓ ખરીદે તે અને એ સવાલ એટલો કદે પહોંચેલો છે કે યદુ બધાન આપુ રહેલા દેવાળ તેમ નથી અને યુરોપીયન વસતીજ અભ્યાની પક્ષ પોતે એક સ્થિતિને ગુપ્તરવાના બનલાં જોવાં પડશે. યુરોપીયનોને સેગ્રેગેટ કરવાનો સિદ્ધાંત હું સ્વિકારવા તૈયાર છું. એશીયાટીકોનું નામ નામ પણ ન રેવામાં આવે.

એવી બાબત એમ છે કે જો યુરોપીયનો અને હિંદીઓ સાથેસાથ વસશે તો નજીક ઉભા થયા વીના રહેવાજ નહીં. કરીમાં યુરોપીયનો અને હિંદીઓ વચ્ચે પક્ષા ચોખ્ખી સારી સમજુતી જળવી હતી, પરંતુ હમણાંમાં ખેદાયાટીકો યુરોપીયન બસ્તાઓમાં પ્રોપર્ટીએ લેવા માંડ્યા છે અને તેથી કટવાસ ઉભો થયો છે.

મી. સોલોમોન

મી. સોલોમોન (ટ્રાન્સવાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસના સેક્રેટરી) એ જણાવ્યું કે તેઓ ટ્રાન્સવાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસના પ્રતિનિધી) એ જણાવ્યું કે ... આ બીલની સ્પેસ્ટર વીરુદ્ધ છું. પહેલી કલમ કીપ્રધાન કરી હોવાની ગણાવેલું પાલન કરનારી નથી અને ભારતની કલમો હિંદીઓના સંબંધમાં નવો સિદ્ધાંત કાયમ કરનારી છે.

મી. રહમતુલ્લા

મી. રહમતુલ્લા (ગિરમીટીયાઓના નેતા) એ જણાવ્યું કે દક્ષિણ આફ્રિકામાંથી આવીને નીકળ્યા પોતા યુરોપીયનોને રોજગાર કરવાથીજ દૂર રાખ્યા હતા. બોઅર સાથીવાદ કે રાષ્ટ્રીયવાદ પોતાની તા પાસે છે તેજ રીતના આ હિંદી સવાલને માટે જવાબદાર છે, કેમકે ટ્રાંસવાલ અને નાતાલમાં તેઓજ હિંદીઓને આમાત કર્યા છે. હિંદીઓ સવાલા પ્રતીબંધીત કાયદાઓથી છટકવા ... ભારીઓ શોધી કાઢે છે અને પરિણામે વધુ પ્રમાણ મુશ્કેલી કરનારા કાયદા બાંધવા પડે છે. કાયદાનો નીકાલ સેગ્રેગેશનથીજ આવી રહ્યો છે.

નેશનાલીસ્ટોએ હિંદ સરકાર સાથેના કરારના પરિણામોમાંથી છટકવા નથી માગતા. ૧૯૨૬ના હિંદીઓજ એ કરારની શરતો પાળવા નથી અને તેથીજ નેશનાલીસ્ટોને લાગે છે કે યુરોપીયન ના હિતનું રક્ષણ કરવાના પગલા લેવાયા જોઇએ.

જનરલ હેરઝ

જનરલ હેરઝ (જનીન બાબતોના પ્રધાન) એ જણાવ્યું કે સરકાર દેશના સવાલોને પાર્ટીના મતભેદો કરતા ઉપરે મહત્વ આપે છે. જોહાનીસબર્ગના સ્થિતિના કારણે સ્વેળ રાજદ્વારી હેતુ પ્રમાણેનો છે અને આ સવાલનું કોઇ પણ જાતનું સમાધાન થાપનારો નથી.

મી. બ્રોએકહર

મી. બ્રોએકહર (યુ. પા. પ્રીટરસ) એ જણાવ્યું કે સરકારે હિંદી સાથેના કરાર ભંગ કરી નાખ્યા બાકીએ કેપમે જાહેરખબર તેરી કરી કોંગ્રેસ નથી. મી. કેકેગેયર સાથે સબંધો નથી ધરાવતા કે હિંદીઓ ગામ્ય વસાહતોમાં પ્રવેશ નથી કરતા. કે ટ્રાંસવાલની સધળી મ્યુનીસીપાલીટીઓને લખી ચુકયા છું અને તેના જવાબો જોજ બતાવે છે કે હિંદીઓના પરવાના વધતા જાય છે અને યુરોપીયનોના ઘટતા જાય છે. હિંદીઓએ સમજવું જોઇએ કે તેમણે કાયદાના હેતુઓને ઉથલી નાંખી શકાય. વધુ વખતથી તેઓ કાયદાનો ભંગ કરતા આવ્યા છે અને પરિણામે પોતાની સ્થિતિ કાયમેસર કરવા નીડરસરકારને માગણી કરેલી છે.

મી. ગોલ્ડબ્યાર્ગ

મી. ગોલ્ડબ્યાર્ગ (ડિમીનીયન પા. અમલદારી) એ જણાવ્યું કે તે કે હું બીલની સાથ તરફેણમાં નથી છતાં તેને મારે ટેકો આપવો પડે છે કેમકે તેની પહેલી કલમ જોહાનીસબર્ગમાં એકસેપશનના રક્ષણની મુદતને લંબાવનારી છે. સરકારે કીપ્રધાન કમીશનની ભલામણોજ અમલમાં મુકવી જોઇએ સેગ્રેગેશનનો સવાલ ખાનગા દેશનો છે અને તેના સંબંધમાં બનવા જુદા લેવાનાં જોઇએ હિંદી પ્રજાના સવાલોને નીકાલ કુદરતે કુદરતે માગી નહી શકાય.

મી. કૂપ

મી. કૂપ (યુ. પી. ગ્રાહટપ-સબ્બર્ગ) એ જણાવ્યું કે ગોરાવાદીઓની પ્રવેશનાપર પ્રતીબંધ મુકવાની જરૂર છે. બધા જાહોમાં તેઓ કંઇકના ગણે છે. હાલની સ્થિતી ચાલુ રાખવાના કરતાં તો અમે તે બધું ઢોંય તે વધારે સારું ગણાશે. સેગ્રેગેશનનો વીચાર ના હિંદુસ્તાનમાં ઉદ્ભવ્યો છે. જો હિંદુસ્તાનમાં ગાંધીજીમાં સેગ્રેગેશન સામે વાંધો ન હોય તો દક્ષિણ આફ્રિકામાં શું કામ હોવો જોઇએ. પરંતુ સેગ્રેગેશનની નીતિ પાલવની હોવી જોઇએ. હિંદીઓ પર મુસ્લીમાન નાગદારી મોટ ... ... પરંતુને હું કેટલા નથી આપુ હોંદીઓનું પ્રવેશન ટ્રાંસવાલમાં મોટા પ્રમાણમાં થઇ રહ્યું છે કેમકે ... ... ૧૯૩૮ માં ગેઝેટમાં જાહેર-પેન્સનર્સ ડીરેક્ટરની એશીયાટીકોના વેપારના પરવાના ૪૦ ટકા વધી ગયા છે

મી. એડલી

મી. એડલી (લબુર પક્ષ એનોખી) એ જણાવ્યું કે આ બીલ કામચલી સ્થિતિને સ્થિર કરી રાખવાને ખુદો ટેકનાદે છે અને આમાં એશીયાટીક સવાલનો નીકાલ ન લાવવામાં આવે ત્યાં સુધી તેમ કરવું આવશ્યક છે. હિંદ સરકાર અને યુનીયન વચ્ચે સંપૂર્ણ અને ખુલ્લા દીલની મસલતો થવીજ જોઇએ. પરંતુ એ મસલતો બાદ સેગ્રેગેશનથી ના પ્રગતિ મંડળીયો પક્ષ પ્રગતિ સેવાનો હક યુનીયન સરકારે પોતાના હાથમાં રાખવો જોઇએ. આ સવાલ એક સવાલ તરીકે તેના વેપાર આર્થિક દીરદ્રતાને લીધે જ પણ છે. બીજાની જેમ હિંદીઓની સ્પર્ધા હિંદીઓના મોજાંત વેપારી વર્ગ તરફથી થઇ રહી છે કે જેઓને આબાદીના હિત ખાતર પડવા નથી

હીંદી વેપારીઓને તેથી સગવડ નહીં થાય. હિંદી વેપારીજ યુરોપિયન સત્તાઓમાં પ્રવેશ કરવા માગે છે.

શ્રી. અલેકઝાન્દર

શ્રી. અલેકઝાન્દર (યુ. પા. કેપટાઉન મ્યુસલ) એ જણાવ્યું કે શ્રીધામ કરાવેલ વેપાર કરવાથી જ માત્ર સવાલનો નિકાલ આવવાનો નથી, કેમકે શ્રીધામ કમીશને તપાસ કરેલા લત્તાઓમાં ફેરફારો થઇ ગયા છે. આ કામચલાઉ બીલના વ્યવસ્થાના વખતમાં વધુ તપાસ કરવાની જરૂર રહેશે.

શ્રી. એસ્ટ

શ્રી. એસ્ટ (ડા. પા સ્ટેલનબૅાશ્ડોલ) એ જણાવ્યું કે હીંદીઓએ ડરબનના કેટલાક સારામાં સારા ભાગોમાં પ્રોપર્ટીઓ મેળવેલી છે. તેઓનું મકેશન વધારે બળ છે અને બીજા બીજે બીજે એક હીંદી લત્તો બનવું બાકી છે. બીજા વર્ષ પર જે લત્તાઓ સંપૂર્ણ રીતે યુરોપીયન માલીકીનાજ હતા તે હવે સંપૂર્ણ હીંદી માલીકીના બની ગયા છે.

શ્રી. કચીનસ્લેન

શ્રી. કચીનસ્લેન (યુ. પા. જરમીસ્ટન નોર્થ) એ જણાવ્યું કે આજની દિવાનિ કાયદાની ગીયોલાવારેસી નીતીનો કે. મલાને આપેલો ધારો છે. હીંદીઓ તો કે કિસાદાર બન્યા છે છતાં રહેણીના યુરોપીયન ધોરણે નથી પહોંચ્યા અને યુરોપીયનોએ તેઓની સામે હરીફાઇ કરવી અશક્ય છે. [illegible] પંક્તિઓ ઉતારી હતી કેનનો [illegible] આ દેશમાંથી સધળું બહાર મોકલી જવો હોય પરંતુ આ દેશને કશો ફાયદો આપવો ન હોય તેની સામે પગલાં લેવાનો સરકારને હક છે.

શ્રી. હીલ્ટન બીકહસ

શ્રી જી હીલ્ટન બીકહસ (યુ પા. મૂસુસ્ટ્રૉન્ડ) એ જણાવ્યું કે આ બીલના પરિણામે જો કોઇ પણ આંતરરાષ્ટ્રિય પ્રણાલિકા તોડે તો તેનો અસર માત્ર ટ્રાંસવાલ ઉપરજ નહિ થાય પણ સમસ્ત યુનીયન ઉપર થશે.

કેપ કે ટ્રાંસવાલનો સવાલ વધારે અગત્યનો છે કારણ કે ત્યાંનાં કાયદા કરતાં બહોળો છે. આ બીલથી જે વર્ગને અસર થવાની છે તે હીંદી વસ્તીની આગેવાનોથી જુદોજ છે. પણ્યા તો હીંદીઓજ નથી. આખરમ કોફો છે કે જેમના પુર્વજો સૈકાઓ પથા આફ્રિકાના બંદરોપર વેપાર કરતા આવેલા છે. તેઓ હીંદુસ્તાનની સત્તાને તોબે હીંદીઓની સામે ઝઘડ્યા છે પરંતુ હીંદુસ્તાનની સાથે તેઓને માત્ર દુરથી સલામ કરવા પુરતોજ સંબંધ છે. તેઓ મુસલમાનો છે અને તેઓમાં મીશ્ર લગ્ન અત્યંત સામાન્ય છે.

વેપાર [illegible] તેઓના હાથમાં છે. કોઇ પણ યુરોપીયન કોમથી પરચુરણ વેપારમાં તેઓની સાથે હરીફાઇ ન થઇ શકે, અને તેથી જ કેનીયા, રહોડેશીયા, મુસાન્બા અને બેચ્યુઆલેન્ડ જેવા આખા આફ્રિકામાં તેઓ પરચુરણ વેપારનો ઇજારો લઇ બેઠેલા છે.

૧૯૩૪ માં નાતાલના એશીયાટીકોને વેપારને માટે ૨૪૨૪ ટ્રેડીંગ લાયસેન્સ આપવામાં આવ્યા હતા અને ૧૫૦૮ મ્યુનીસીપલ લાયસેન્સો આપવામાં આવ્યા હતા અને એ વર્ષમાં એવું કહેવું હતું કે નાતાલના કુલ નેટીવ વેપારનો ૮૦ ટકા વેપાર આ લોકોના હાથમાં હતો. જો વેપારપર કેટલ પણ અંકુશ નહિ દોર તો કેટલાક સત્તાઓમાં યુરોપીયન વેપારીઓ પણજ ધંધા કરવા પામ્યા હોત.

જો દક્ષિણ આફ્રિકા આખા દેશની પરચુરણ વેપાર એશીયાટીકોના હાથમાં મુકવા માગતું હોય તો વેપારી હરીફાઇપરના પ્રતિબંધો દુર કરો અને એકજ ગોરીમાં એ વસ્તુ મિશ્ર થઇ ગયી.

હીંદીઓની આમ જનતા આ વેપારી વર્ગની નથી. તેઓજ હીંદુસ્તાનનો ખરો સવાલ છે અને દક્ષિણ આફ્રિકાની દિલસોજીને પાત્ર છે. તેઓ વધારેમાં કામ છે કે જેઓને દક્ષિણ આફ્રિકાના લોકો તરફથી આ દેશમાં લાવવામાં આવ્યા હતા.

વેપારી વર્ગ તો તેઓની પાછળ આવ્યો અને તેજ સબબથી તકલીફ ઉભી કરી રહ્યો છે.

નાતાલની હીંદુઓનો સમુહ પોતાના પત્ર ઓ સુધારાઓમાં રાખી-રહ્યો છે તેઓના મતાનો યુરોપીયન પોરમાનું શિક્ષણ લાભ રહ્યા છે અને પોતાના બચત વખતમાં પોતાની માત્ર બાપાનું જ્ઞાન મેળવી રહ્યા છે. તેઓ યુરોપીયન વાતાવરણમાં પોતાના પુર્વના સંપ્રદાયોને ટકારી રાખ્યા રહ્યા છે અને પોતાનાં આર્થીક જીવનમાં બાસ સુધારજ કરે છે. તેઓ સ્વતંત્ર ધંધા રોજગારો કરે છે કે જેથી બરોબર માલજ સેવાય તેવા દક્ષિણ આફ્રિકાને બહદતીક ઉપયોગી થઇ પડે.

હિંદી વસ્તી વધારવાનો મુળ હેતુ

હીંદી વસ્તીને વધારીત કરવી એ યુનીયનની મુળ નીતી હતી. સરકાર જેથી વધારીત હીંદી વસ્તીની સાથે વધારેજ ઉદાર વર્તણુક બતાવવાને તૈયાર હતી. એ વધારીત વસ્તીની નીતીનો સિધ્ધાંત ચલાવીજ જનરલ સ્મટસે ૧૯૨૩ ની સાથી પરિષદમાં એક મુકી દલીલના સમય વખતે બોલવાનો પ્રયત્ન કર્યો હતો.

શ્રી. હોફમેયરનું બાળક સમજવાનું બહુજ મુશ્કેલ હતું. શ્રીધામ કમીશ્નો સિધ્ધાંતમાં તા હોફમેયરે જણાવ્યું કે ટ્રાંસવાલમાં હીંદીઓના પ્રવેશાનની સાબીતી કરવા નથી. તેમણે જણાવ્યું હતું "સરકારે સરકાર, મસલત અને સંમતિની નીતીથી કામ લેવું જોઇએ ટ્રાંસવાલના વેપારીઓ ની સામે સરકારે કાં રીતે ચલકાર કરી રહે? તેઓએ તો સલકાર નહિ આપવાનું જાહેર કર્યું છે. મસલત ચાલી રહી છે, સંમતિ કરી ગણવાની નથી એ દેખીતું છે.

હીંદ સરકારનો મુદ્દા એ છે કે હીંદીઓ સાથે કોઇ પણ જાતનો બેદભાવ નહિ હોવો જોઇએ.

હીંદ સરકારની સાથેની મસલત અને તેની સંમતિના આધારે ગોળદા આંબી રાખવા તેમ નથી.

કેપટાઉન કરારોનો અંત

શ્રી. હોફમેયરે એક વાકય ઉચ્ચાર્યું હતું કે જેમાં સમાધાનીનું તત્વ રહેલું છે. તેમણે કહ્યું હતું કે ૧૯૨૭ ના હીંદ આવેલા કરારનો અંત આવ્યો સિવાય સેટલમેન્ટનો સિધ્ધાંત વિચારી નહિ શકાય.

હું તેમની સામે બીલકુલ મળતો થાઉં છું. ૧૯૨૭ ના કરાર હીંદી વસ્તી પટાડવાના આધારે થયા હતા. એમાં આશા રાખવામાં આવી હતી કે રીપેટ્રીએશન સ્કીમમાં હીંદ સરકાર તરફથી અસરકારક મદદ મળશે અને અંતે જે બચ્યા જાય રહેશે તેના સંબંધમાં કરારમાં કરાવાયલી ઉદ્ભાનિનો સિધ્ધાંત લાગુ પાડવામાં આવશે. એ આશા ફળી નથી.

૧૯૨૧ માં હીંદી વસ્તી ૧,૧૫,૭૩૧ હતી અને ૧૯૩૧ માં ૨,૧૬,૬૯૨ હતી. એટલે ૧ કપ ટકા વધી ગઇ હતા. જો આ સંખ્યાને આખા યુનીયનમાં ફેલાવી દેવામાં આવે તો સ્થિતિ ગંભીર ન થઇ પડે. પરંતુ ગોરા જાતની વસ્તીને પ્રપોરેસર નાતાલમાંજ ગોઠવી રાખવામાં આવી છે, જે યુનીયન સ્થાપવાને વખતે તો વધા છતાં કાયમ રહેવી એવી વિશ્વાસ અપાયલો છે.

નાતાલમાં ૧,૭૬,૦૦૦ યુરોપીયનોની સરખામણીમાં ૧,૮૯,૦૦૦ એશીયાટીકો છે. પરંતુ એશીયાટીકોનું વધારાનું પ્રમાણ મોટું છે. હીંદી વસ્તીનો આ વિસ્તાલતાનો સવાલ નાતાલને માટે મોટી આપત્તિનો છે. આ વસ્તુસ્થીતીજ ઉમ આખીએ આને રાજદ્વારી સવાલો ઉદ્ભવ્યા છે.

આર્થીક સવાલો પગાર, ધંધાના કારણે ને લાયસેન્સોના બોદથી નથા ઉદ્ભવતા પરંતુ હીંદી વસ્તી યુરોપીયન વસ્તી કરતાં વધી જવાને એ કારકતથી બંધારણીય અને રાજદ્વારી સવાલોને લીધે ઉદ્ભવે છે.

રીપેટ્રીએશન

યુનીયન સરકાર હવેનાં હીંદી વસ્તીને ઘટાડીત કરવાની તરફેણમાં રહેતી છે ૧૯૨૨ માં એશીયાટીક કમીશને પરજીયાત રીપેટ્રીએશનની અને તેને ઉત્તેજન આપવાની ભલામણ કરી હતી, તેમજ પરજીયાત સેગ્રેગેશનની પણ ભલામણ કરી હતી.

ગો દીવસગીજ પરજીયાત સેગ્રેગેશન અને રીપેટ્રીએશન એ યુનીયન સરકારની વિચારણાવેલી નીતી રહેલી છે.

૧૯૨૨ બાદ વસ્તીમાં સેગ્રેગેશન રચાપવાની બાબતે બાબતી આગળપુપડ પાર લાગી ત્યારે એ વખતના મુખ્ય પ્રધાન મા. પેટ્રોક ડંકને ઝોરીમાઝ રેઝરવેશન બીલ દાખલ કર્યું. પરંતુ આ પગલાંથી હીંદ સરકાર ગુસ્સે પડી તાને આખી બાબતમાં વચ્ચે પકવાનો ભોગવો હક દાવી રાખ્યો.

નવી સરકારના મુખ્ય પ્રધાન કે. મલાને મસલતો ચાલુ રાખી પરંતુ તે નિષ્ફળ નીવડી.

રાઉંડ ટેબલ કોન્ફરન્સ બાદ કરાર થયા કે જેની રૂએ હીંદ સરકારને યુનીયનની હીંદી વસ્તી ઘટાડવામાં મદદ આપવાનું કબુલ્યું અને યુનીયન સરકારે બાકી રહેલા હીંદીઓની ઉન્નતિ કરવાનું કબુલ્યું.

યુનીયન સરકારપર ટેબલરેખ વાળાઓને એક હીંદી ઓબ્જર્વર-જનરલ નીમાયા પરંતુ હીંદ સરકાર પોતાની કબુલાત પાળે છે કેનાથી તે જોવાને કોઇ યુનીયનનો પ્રતિનિધી હીંદમાં નહીં [illegible]

રાજ્યાતંત્રીજ કરાર એકતરફી હતા જે હીંદીઓ રીપેટ્રીએટ થયા હતા તેઓ દયાપાત્ર સ્થીતીમાં કલકત્તા અને મદ્રાસના બાજારોમાં દેખાયા અને હીંદ સરકારને એ સ્થીતીની તરફે આંખમીંચામણા કરવા બદલ ટપકા આપવામાં આવ્યા.

હીંદના એજન્ટ-જનરલે મુનીપલ સરકારને રીપેટ્રીએટ કરવાનું બંધ કરવા રજુઆતો કરી. ૧૯૩૨ ની શરૂઆત કેમલ કોન્ફરન્સમાં એવું સમજવામાં આવ્યું કે રીપેટ્રીએશન સ્થાયની નીષ્ફળતાનું કારણ એ હતું કે રીપેટ્રીએટ થએલા હીંદીઓ દક્ષીણ આફ્રીકામાં હતા તેના કરતાં હીંદુસ્તાન માં ઘણુંજ હલકટના જન્મારા અને તેથી હીંદુસ્તાનની વસ્તીમાં તેઓ ભળી નહિ શકતા અને મોટા ભાગના હીંદીઓ દક્ષીણ આફ્રીકામાં જન્મેલા હતા.

શ્રી. પીરોઝ વિરોધ

આ સમયે કોન્ફરન્સ સમજાઇ પડી ગાંગી. શ્રી. પીરોઝે કરાર માંસુ રાખવા સામે સખ્ત વિરોધ ઉઠાવ્યો. તેમણે જણાવ્યું કે કરારનો હવે કશો ઉપયોગ રહ્યો નથી અને તેથી તેનો અંત લાવવા અને એજન્ટ-જનરલને પાછા બોલાવી લેવાની માગણી કરી. હીંદી વસતી વધે દક્ષિણ આફ્રિકાની વેદારણીજ કોનાનું સ્વિકારવું વેપારી તેને દક્ષિણ આફ્રિકાનેજ માથે પડી રહો.

શું આ મતને બહોળો ટેકો હતો. પ્રમાને મને કરારનો અંત લાવનારો ઠરાવ પકડવાનું કહી હતું.

હીંદ સરકાર સામે ફરિયાદ

ઓગષ્ટ સમયે હીંદના પ્રતિનીધીમંડળના સભ્યોએ ૧૯૨૭ ના કરાર મુજબ હીંદુસ્તાનની આબુ બાબુના ગામ્ય દેશોમાં પ્રોલોનાઇઝેશન (સંસ્થાન વસવાટ) ની યોજના મારી સમક્ષ મુકી.

આ હીંદના પ્રતિનીધીમંડળના સભ્યોએ એવી દલીલ કરી કે હીંદુસ્તાનની ૩૦ કરોડની વસતીના પ્રમાણમા દક્ષિણ આફ્રિકાની હીંદી કોમ દરીયાન પગરની છે અને તેના ઉપર તેઓની દરીમારી હીંદુસ્તાનના રાજકારણોમાં એક દાગળના કુલના જબરજસ સમાન છે અને હીંદના રાજકારીઓ હીંદ સરકારને દબાવવા કરવાને તેનો દુરપયોગ કર્યા કરે છે.

એવું જણાવવામા આવ્યું હતું કે હીંદુસ્તાન ના સંસ્થાનવસવાટના પક્ષમા દેશભરમાં મજબુત લાગણી વર્તી રહી છે અને એવું માનવામાં આવે છે કે જે હીંદીઓ પોતાના મુળ વતન માંથી અન્ય દેશોમાં ગયા છે તેઓ મજુરો તરીકેજ ગયા છે એ કલંક આવી યોજનાથીજ દુર થઇ શકશે. વધમા જણાવામાં આવ્યું હતું કે દક્ષિણ આફ્રિકાના હીંદીઓ આપણા સંસ્થાન વસવાટની હીલચાલમાં પડેલ કરવાને પણ જાહેર લાગ્યા છે.

આ દલીલોની મારા મનપર ઘણીજ અસર થઇ. મુલવાયેલા પોરણે એકાદ સંસ્થાન મળી શકશે એવું જણાવા પુરતો પ્રાથમીક સંસ્થાનિક સ્ટેટેસ્ટીકનો મને અનુભવ હતો.

આ સાધનો તપાસવાનો કોન્ફરન્સે કરાવ કર્યો અને શ્રી. પીરોઝે રીપેટ્રીએશન સ્કીમ આખી પડી નહિ જાંગે એ સ્પષ્ટ પોતાનો વિરોધ પાછો ખેંચી લીધો.

કોલોનાઇઝેશન કમીટી

કોન્ફરન્સ તરફથી એ હીંદ સરકાર અને દક્ષિણ આફ્રિકાની હીંદી કોમની સંમતિ મળે તો બન્ને સરકારોએ આખી સ્થિતિની તપાસ કરવા અને ૧૨ માસની અંદર કેપટાઉનમાં મળનારી બીજી કોન્ફરન્સ સમક્ષ પોતાનો રીપોર્ટ રજુ કરવા નીમવાનું ઠરાવ્યું.

હીંદ સરકારે સંમતી આપી અને દક્ષિણ આફ્રિકાની હીંદી કોમે પોતાની સંમતી લેખીત આપી હતી. છેવટે કોન્ફરન્સ ૧૨ માસને બદલે મુલતવી રાખવાની સુચના રદ કરવાનું અને આગળ ઉપર તેને માટે એક ખાસ કોન્ફરન્સ બોલાવવાનું ઠરાવ્યું.

મુળજી મધાને કોન્ફરન્સનો રીપોર્ટ પાર્લામેન્ટ સમક્ષ રજુ કર્યો.

આવા સંજોગો પ્રમાણે હીંદ સરકારે પોતાની રજામંદારીની બીલકુલ અમલબજ બતાવી છે. કે. મલાને મુળજી પ્રધાન તરીકે હીંદ સરકારને કશો રજુઆતો કરી હતી કે નહિ એ હું જાણતો નથી.

પરંતુ આ એક બધો અગત્યનો મુદો હોઇ હું આશા રાખું છું કે એ બાબતમા તેઓ નિવેદન કરશે.

કે. મલાનો જ. હું ત્રીજા પારાગ્રાફ પરત્વે જરૂર ખોતીશ.

શ્રી નીકલ્સે જણાવ્યું કે શ્રી કોકમેકર મુળજી પ્રધાન બન્યા ત્યારે તેમણે આ બાબતનો હાથમાં લીધી હતી અને હીંદ સરકારે પોતાની જવાબદારી ઉઠાવવાની ના પાડી હતી.

શ્રી કોકમેકર આ સમયે કંઇક બચ્ચે બોલવા પણ આંગળી નહિ શકાયું. તેથી શ્રી. નીકલ્સે તેમનો ખુલાસો કરવા જણાવ્યું.

શ્રી. જે. એચ. કોકમેકરે કહ્યું કે કોન્ફરન્સ બરાબાની એક તબે બાદ બનાવે ' મુળજી પ્રધાન બન્યા ત્યારે આ બાબત હજુ સટકતીજ હતી, પરંતુ મને યાદ છે ત્યા સુધી તેનું કારણ હીંદ સરકારની કોઇ પણ નિષ્કાળજીનું નહોતું. એક વર્ષ પુર્વે મુસલમાનસા પોરણે મુનીપલ સરકાર પોતાની જવાબદારીઓથી માંધાતાને છુટકારાની માલુમ પડી હતી.

પરંતુ મુનીપલ સરકારે એક બાધમાંહ તપાસ કમીટી નીમવાનું ઠરાવ્યું હતું કે જેના શ્રી. નીકલ્સ એક સભ્ય હતા.

શ્રી. નીકલ્સે જણાવ્યું કે આ ખુલાસો હું સમજી શકતો નથી. એ વખતે હું તો એમ સમજ્યો હતો કે હીંદ સરકારની ગફલતીથી શ્રી. કોકમેકરે જણાવેલી કમીટી મુનીપલ સરકારે નીમી હતી.

શ્રી. કોકમેકર: હીંદ સરકારની કયા તરતલથી તેમ નહોતું થયું.

શ્રી. નીકલ્સે જણાવ્યું કે આ કમીટીએ રીપોર્ટ રજુ કર્યો હતો પણ તેને હીંદુસ્તાન કે મુનીપલ સરકારે કોઇ સારી જાહેરાત નહોતી આપી.

સંસ્થાન વસવાટની શક્યતાઓની તપાસ કરવાના હાલની પરિસ્થિતિમાં ફરી શરૂઆત મુસ્કેલ છે. જે પ્રદેશને વિશે શક્યતાઓ હતી તે આજે યુરોપીયન આબાદીને માટે તપાસાઇ રહ્યો છે. પરંતુ સંસ્થાનવસવાટની યોજના ગયે તે કારણે નિષ્ફળ નીવડી કોમ ઇતો આ અનિશ્ચિતતાનો હવે અંત આવવોજ જોઇએ.

જો હીંદીઓ આપણી વસતીનો એક ભાગ હોય અને રીપેટ્રીએશન સ્કીમ હવે અશક્યવાદ્ય જણાતી હોય તો પછી ઇલાજ ના કરાર કે જે હીંદી વસતીને બદાડવાની શક્યતાઓના ખાસ આધારેજ હતા તેને ચાલુ રાખવાનું કશું વાજબીપણું નથી.

શ્રી. ક્લેકવેલ

મા. ક્લેકવેલ (યુ. પા. કેનડીસેશન) એ જણાવ્યું કે ૧૯૩૨ ના કાયદાથી સરકારે ૧૯૨૭ ના કરાર ચાલુ રાખ્યા હતા કે જે પક્ષ દ્વારિત ઘડવારી રહ્યા છે.

દક્ષિણ આફ્રિકાના હીંદીઓ કે જેઓ દક્ષિણ આફ્રિકા ના ગીરમીટમાં નથી આવ્યા, તેઓને એસીસ્ટેડ એમીગ્રેશનની યોજના લાગુ પડી શકે એવું કદી ધારવામા નહોતું આવ્યું

કરારનો બાપ હીંદી માનવી ઉપર કશુંય ચલાવવા નો નથી પરંતુ પ્રતિબંધોનો અમલ ઉઠાવી આવે ઘણો કરવાનો છે.

પાંચ વર્ષ બાદ કોન્ફરન્સ નહિ મળવાની લાગે કે આ બીલ કોન્ફરન્સ કરારના બાપને ચાલુ રાખવું છે.

જ્યારે કરાર પાર્લામેન્ટ સમક્ષ મુકાયો ત્યારે મા ઓનરેબલ મીસ્ટર હરનાલ કોલીન્સ એ બે સભ્યો રીપોર્ટ સભ્યોનુમતે સ્વિકારવા કહ્યા હતા. કે. મલાને એ બે સભ્યોના બાપણોને પોતે કદી નહિ સાભળેલા જોવાં બીનજવાબદારી ભારેલાં ગણી વખોડ્યાં હતા.

તેમણે સભ્યોને જણાવ્યું હતું કે આ ચર્ચાનો એકે એક શબ્દ હવાય હીંદુસ્તાન વાંચશે અને તેથી ઘણુંજ વિચારીને બોલવું જોઇએ.

શ્રી. નેસ અને હરનાલ કોલીન્સનો જવાબ આપતાં કે. મલાને જણાવ્યું હતું કે જે નીતી ની કેટલ પ્રજાના સધળા વર્ગોની ઉન્નતિ કરવા નો ન હોય તે પાલવી અને અન્યાયજ ગણાય. ૧૯૨૭ ની કે. મલાનની આ નીતી અને તેમના પક્ષની વખાણના વર્ગોની નીતી અને સરકાર પર દબાણ લાવવાની નીતી કે જેને લીધેજ આ બીલ લાવવામાં આવ્યું છે એ બધુ ગોટે ગ્રેસાડવા અને આ બીલની કલમો અને કેપટાઉનના કરારની કલમ એ બેનો ગોળ બેસાડવા હું કે. મલાન ને આમંત્રણ કરું છું.

કે. મલાન: હું જરૂર કરીશ, નગારી સાથે ગોળ બેસાડીશ.

શ્રી ક્લેકવેલે જણાવ્યું કે મ્યુનીશનના કરાર મળ્યે શ્રી. ચેમ્બરલેનની નીતી જેટલી બદલાઇ છે તેટલી કે. મલાનની નીતી બદલાઇ છે.

દેશ પ્રીમાણ કરારોનો અમલ કરવાને બંધાયો છે.

શ્રી. જ. એ. રથ (યુ. પા. ડાકટરેન્સમર્સ) બીલકુલ નહિ.

મી. ક્રોકેરેલ : સાઉથ-આફ્રિકન-સભ્યોના સભ્ય પણ આ બાબતમાં ચીનના જેટલાજ બંધાયા છે. તે પણ સીક્રેટ કમીટીના એક સભ્ય હતા કે જેણે ૧૯૩૬ નો રીપોર્ટ સર્વાનુમતે મંજુર કર્યો હતો.

૧૯૩૬ નું બીલ પસાર કરી પાર્લામેન્ટે પ્રીમાન્ય રીપોર્ટને સંમતિ આપી હતી.

મી. ક્રોકેરેલે મી. સ્ટટફર્ડને પ્રીમાન્ય રીપોર્ટ પરની સરકારની નીતી દર્શાવવા જણાવ્યું. તે સરકારનો મતલબ કે રીપોર્ટ મુજબ વર્તવા નો હોય તો તે આજ બેઠકમાં પણ જોઇએ. નહિ તો ૧૯૩૬ ના કાયદાની કલમો ત્યજારવી જોઇએ.

મારે બીલને ટેકો આપવા ઉભા થવું જરૂરનું નથી અને તે માત્ર પહેલી કલમ જે રદ્દાર્થની મુદત લંબાવનારી છે તેટલાનેજ બારકર. બીજાનો બીજો બાજ એસીયાટીકોને નવા લાયસન્સો નહિ આપવાને સત્તરતો છે

નવી જંત્રીપધ્ધતીથી આ પ્રદેશોજ પ્રથમ આપણે કાયદામાં દાખિલ કરીએ છીએ કે એક બાજુએ એસીયાટીકોને દોષ તેટલાજ કારણ સર તેનાથી ઉપરનો પરવાનો નહિ મેળવી શકાય.

રસ્તસ—ગાંધી સભાધાન

જનરલ સ્મટસને ગાંધીજીએ ૧૫ ડીસે હતે જે કરાર તેમને ૨૨ [illegible] કે જે ૬ બીયે-શન પાસરો દીંદીઓનો એસીયાટીક તરીકે વર્ગીકરી આને તેટલાજ પ્રમાણસર બાતલ રાખવો તેમ દીંદી [illegible] પણ સ્વરૂપ નીચ માગ.

બીજાની બીજી કલમ કાયદા નાબી શકાય અને તેમ પ્રમાં પણ નિયમિ જેવી ને તેવીજ રહેશે. નવા લાયસેન્સો આપવાનું રદ્યતિકે સત્તાઓ અથવા કરણ સાયસન્સીંગ બોર્ડોના હાથમાં રહેલું છે અને જણાતી બાત ૨૨ કે તે ઓના લાય-સેન્સો આપવી નથી.

૧૯૩૬ ના કાયદામાં પણ દર્શાવાયું છે કે જે સ્થળમાં એક શખ્સ બેસવપટો ધરાવતા હોય તે સ્થળમાં બેસવપટો ધરાવનારો તેને હકદોષ સોજ તેને લાયસેન્સ મળી શકે.

રસ્તસ—ગાંધી સમાધાનોની રૂએ ટ્રેન્સવરના સેપારીઓના સ્થાપિત હકોને બારા રક્ષણ આપ-વામા આવેલું છે અને એ રક્ષણ ૧૯૩૬ ના કાયદામાં પણ અપાયું છે. એ રક્ષણ આ બીલ માં નથી અપાયું.

આ બીલ એક પાપ છે આવારવીજ ઉદ્દામ વાદી દીંદીઓ દ્વારા ભારા પાપરી રહ્યા છે. દીંદી ઓને નેશનલ-યુરોપીયન દ્રષ્ટની દિશાએ વળવી જરૂરમાં આવી રહ્યા છે, કે જે દીનબધુ એન્ડ્રુ સેમેલમેથી જાહેરતી છે.

બીજાના બીજા અને ત્રીજા કલમ નાબુદી નાબવાના આવી ૬ અને દીંદી કોમ તેથી ઘણીજ નારાજ છે.

૧૯૩૬ માં જ્યારે દીંદી એકમતનું બળ ડા. મલાનને કેપટાઉનના કરાર કરાવવા જેટલું મળ્યા હતું ત્યારે આપણે સાધારણ રીતે શાંત જનમતમાં રહેતા હતા. એ વખતની સરકારે સેમે-સેશનને દફનાવી દેવાનું કહ્યાપણ પાપ્યું હતું.

આજે નવા બીલ સેવી વેળાએ લાયવામાં આવ્યું છે કે જ્યારે આખું જગત યુદ્ધના ઘેરા વાદળા હેઠળ વસી રહ્યું છે ત્યારે આપણે દીંદી સરકાર સાથે ઝઘડો ઉભો કરવો જોઇએ. ત્યારે આપણે દીંદી સરકાર અને દિંદની મહાન પ્રજાનો આભાર વિદ્રત કરવાનો આ પ્રસંગ પસંદ કર્યો છે. કું પ્રમાણને બીલમાં યા પહેલી સિવાયની બાકી સબળા કલમો કાઢી નાખવા વિનંતી કરું છું

મો. બદનબ્રોડકર્સ્ટ

મી એ એલ. બ્રોડકર્સ્ટે (ને. ફ્રીવર્સ્ટેટ) એ જણાવ્યું કે આખો દેશ સેમેસેશન માંગે છે પરંતુ સરકાર એ સબબની સાથે રમત કરી રહી છે. કું કલર સોકોનો વિરોધી નથી પરતુ કું ધ્રુજું છું કે આ દેશનો માલીક ગોરો રહે નિટોરીઆ કલર સોકોને યુરોપીયન ચળવળીઓ જ યુરોપીયનો વિરુદ્ધ ઉભેકરી રહ્યા છે.

મો. નીટ

મી. સા. નીટ (ફ્રેડ સાઉથ ડેરટ) એ જણા-વ્યું કે દરબનમાં યુરોપીયન વસવાટના વિસ્તા-રોમાં હિંદીનો પ્રસરેસારો [illegible] પર રહ્યો છે. ૧૯૩૫ ના ઓગસ્ટ અને ૧૯૩૬ ના ડીસેમ્બરના પખવાડીયાં ૧૨૧ પ્રોપર્ટીએ દરબન ના વસવાટના વિસ્તારોમાં હિંદીઓના નામપર ટ્રાંસફર પડ કરી, આ તેમાંની ૫૧ ૧૯૩૬ ના ઓગસ્ટ અને ૧૯૩૬ ના ડીસેમ્બરના પખવાડા માં પડ કરી.

તેમણે આ બીલની બીજી કલમ સામેની સ્લગો પાણ બીજા નાલાયક યુરોપીયનોના વિસ્તારોના રક્ષણને માટે પણ પ્રધાનને વિનંતી કરી હતી. (અપુરું)

'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન' ના ગ્રાહકોને ખાસ સૂચના

'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન' ના જે ગ્રાહકો રૂપામ બારદને સપ્તાહમાં નહિ મોકલી શકતા હોય તેઓ નીચે જણાવેલાં સ્થળોએ ખરીદી શકશે

દરબનમાં: મેસર્સ ગાંધી એન્ડ કું.,
૨૫૨ વીક્ટોરીયા સ્ટ્રીટ.
મેસર્સ મદેના બધર્સ,
૨૧૦ એ સ્ટ્રીટ.
મુલીયસ્વેસ પ્રીન્ટીંગ વર્કસ,
૧૪ સંપીલ સ્ટ્રીટ

જોહાનીસબર્ગમાં: મેસર્સ પારીકાર ટ્રેડીંગ કું.,
૪ પ્રીન્સ સ્ટ્રીટ.
મેસર્સ બગસ બધર્સ,
૧૪ કોર્ટ સ્ટ્રીટ,
મી. પા. રત્નજી, ૧૦ બી સ્ટ્રીટ,
ન્યુકાસલ.
રણછોડલાલ કાળાભાઈ પટેલ,
(મેસર્સ પટેલ એન્ડ કું.)
૧૬ બી સ્ટ્રીટ, ન્યુકાસલ.
એડવોકેટ કી. યુ માસ્ત્રો,
રૂમ નં. ૨૦, ન્યુકેમ્પસી બીલ્ડીંગ,
હોકમ સ્ટ્રીટ.

મી. એન્ત, એમ પાટ અને બી. એસ બી. ગ્રહને કોઇ પણ સ્થળેથી 'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન' નું સબાજમ આપી શકશે.

કેપટાઉનમાં: મી. બી. ડી. ચાવડા,
૧૦૪ કોન સ્ટ્રીટ ગોબે.

પોર્ટએલીઝાબેથમાં: મી કુલબાઇ કરસનભાઇ,
૧૪૫ વોલમર સ્ટ્રીટ

સ્ટેન્ડરટનમાં: મેસર્સ મજીદાસ લાલચંદ એન્ડ કું.

ક્રુગરસડોરપમાં: મી નાથુભાઇ હરીભાઇ પટેલ.

ટેન્ડરો જોઇએ છે

૧૮૦ બાર્કર સ્ટ્રીટ, મેરીલ પર આવેલા ફ્રીકરેસ્ટમેન્ટ રૂમ, સીગારેટસ અને કેરસ પ્રોડક્ટસને માટે બુલ કે બુલાઇથી અમારા ઓપરાનથી શરૂ થતા આર્થિક ભાડાના ધોરણે બે વર્ષના લીઝ માટે ટેન્ડરો જોઇએ છે. સીનેમા હોલમાં ૨૦૦૦ ને બેસવાની સગવડ છે. પાર્ટી અને બાકી સર્વે જરૂરી સગવડો પુરી પાડવાની જવાબદારી જેનું ટેન્ડર સિલેકટસથ તેનાપર રહેશે. ટેન્ડરો તા. ૨૩ મે ૧૯૩૬ ના બપોર થશે.

મેસીલ થીએટરર્સ (પ્રોપ્રાયટરી) લીમીટેડ,
૧૭ વોકટોરીયા સ્ટ્રીટ, ડરબન.

નોટીસ

ધી ખોલવડ કલબ અને ખોલવડ

દામણાના

પહેલી જનરલ મીટીંગ

આ નાદરસથા નગામ ખોલવડ વાસીઓને ખબર કરવામાં આવે છે કે ઉપરની સંસ્થા-ઓની પહેલી જનરલ સભા તા. ૨૪ મે ૧૯૩૬ના રજ વાગેથી સવારના પાદીદાર હોલ, ટેરસ રોડ ઉપર નીચેના કામકાજ માટે મળશે જે સારૂ તમામ ખોલવડ વાસી ઓને હાજર રહવા વિનંતિ કરીએ છીએ.

કામકાજ

૧. બોધારણના ખેડબરોની છેવટ રજુ કરવામાં આવશે
૨. ખોલવડ કલબના કાયદા કાનુનો પસ્તર માં આવશે.
૩ ઓફીસરોની ચુંટણી કરવામાં આવશે.
૪. ખોલવડ માટે જમીનનું બાંધવા સંબંધી ચર્ચા કરવામાં આવશે.

આ સભામાં તે સાહેબોને ખોલવડનો અને વોટ કરવાનો હક રહેશે, કે જે સાહેબોએ તા. ૨૪ મે ૧૯૩૬ સુધીમાં મેમ્બરની ફીસ માં નામ નોંધાવ્યાં મેમ્બર ફીનો અમેજ આપ્યો હશે. બુલથી જે સાહેબો પાસે લાઇફ મેમ્બર ની પાવરાવવા નહિ અવાયું હોય તે સાહેબોએ કરજુદર કરી વખતસર લાઇફ મેમ્બર થવા અરજ બુલરીએ છીએ. અને જે સાહેબો લાઇફ મેમ્બર થંબેલા છે તેઓ તરફથી ચોક્કસ અપયા બીલ મળેલાં નથી તેઓએ ઉપરની તારીખ પહેલાં ખોલ-વડ કલબના નામથી ખોલવડ મુકામની કરવી.

ઓરગેનાઇઝીંગ કમીટી

1. Messrs. H. M M Dadoo, 2. M. E Bhayat, 3. I. S. Salojee, 4. E. H. M Patel, 5. I. S Dangor, 6. S. H. M. Moolla, 7. E. A Vania, 8. H. E. M. Deedar, 9. Dr. Y M. Dadoo.

'Phone 6510. P. O. Box 33-1918. Johannesburg.

રાજકોટનું ગુંચવાયલું કોકડું

રાજકોટના ગુંચવાયેલા પ્રશ્નોનો ઉકેલ લાવવા મહાત્મા ગાંધીજીએ એક પખવાડીયા સુધી કરેલા મહાત્વાકાંક્ષી પ્રયાસો નીષ્ફળ નિવડ્યા છે. રાજકોટની પરીસ્થીતી જેવું ગુંચવાડાભરી કે વીકટ બીજી નથી છતાં તેનો કાયમી સુધારો થયેલ નથી.

મહાત્મા ગાંધીજીએ આંટીનો ઉકેલ મારે મહાન પ્રયાસ કર્યો. આ પ્રયાસમા ગાંધીજી રાજકોટના વડી અંગ્રેજ પ્રજાપાલી તંત્ર સાથેજ નહી, પરંતુ રાજ્ય તેમજ તમામ પ્રજાપાલી બળો અને પ્રજા સાથેનો રાજપ્રકરણી બાબુ રેસીડન્ટ બ્રાઁ મારેન્દી દ્વારા પોતાનું કાર્ય કરતી બાબતમાં સાર્વભૌત્વ સત્તા સામે લડી રહ્યા હતા.

પરંતુ પ્રજા મહાત્માજીને મુસ્લીમો, બાવાઓ અને દરબારોમાં રાજકોટ પરીપદ સામે ઉભા કરવામાં આવ્યા. અને પોતાના હીતોના રક્ષણના બહાના નીચે અને રાજકોટ રાજ્ય પર ઠાકોર સાહેબની સંપૂર્ણ સાર્વભૌમ હકુમત બજાવી રાખવાનો નીરધાર કરી બેઠેલા દરબાર વીરાવાળાની રેખીની દોરવણી નીચે તેમોએ પરીપદ સામે સંપુર્ણ સહનો ખડો કર્યો. પોતે ખસકતા જાણી રાજના ઘણા તે પહેલાં રાજકોટની બારી ઉઘાડવાનો મહાત્માજીએ પ્રયાસ કર્યો. કુ રામબા મારે ૧૫ ; જો કોક રીતે સમાધાન થાય તો તે કરવા માટે મહાત્માજીએ ઉંચામા ઉંચો પાસો નાખ્યો. એમણે રેસીડન્ટ ની બસવાની મુલાકાત નીષ્ફળ અને રાજકોટ રાજ્યની પોલ્ટ સંજોગો નીતાંતે નીર્દોષ કરી સાર્વભૌમસત્તાની દરમીયાનગીરીની માગણી કરી. મહાત્મા ગાંધીજીએ આમાના કર્યાને ઓરો પણ સુધારા કરી કે, રાજકોટની સુચોત સુધારા સમીતીમાંથી પરીપદ દુર રહેવું અને ઠાકોર સાહેબે રીસ્પેક્ટર બાસ્તર્ણ મહાત્મા પોતાની સમીતી નીમવી આ સમીતીની તાત્કાલીક નીમણુંક કરવી, અને સમીતીએ એક માસ અને ચાર દીવસમાં પોતાનો અહેવાલ ઠાકોર સાહેબ સમક્ષ રજુ કરવો.

ગાંધીજીની સુચના.

આ સુચનાઓ પડી કાંઇપણ બાંધારણ પરીપદે મહાત્મા પાસેથી ખાતરીપુર્વક બાંધેલું ન હોવા તેવી વીરૂધ્ધ અભીપ્રાય આપવાનો પરીપદના સાત સભ્યોને હક્ક રહે. અને ઠાકોર સાહેબે રચેલી સમીતીના અહેવાલ તેમા પરીપદના સાત સભ્યોના અભીપ્રાય, સર મોરીસ ગ્વાયરે આપેલા ચુકાદા મુજબ પરીપદનું આ સુચીતી પર પ્રતીનીધીત્વ છે એમ સમજીને સર મોરીસ ગ્વાયર સમક્ષ રજુ કરવા.

મહાત્માજીની આ છેલ્લી સુચના રેસીડન્ટ મા. ગ્રીન્સને દરબાર વીરાવાળા સમક્ષ રજુ કરી હતી.

એ પછી દરબાર વીરાવાળા અને મહાત્માજી વચ્ચે મુલાકાત મોકવામા આવી હતી. આ મુલાકાત દરમીયાન મહાત્માજીની ઉપર મુજબની સુચના પર ચર્ચા થઇ હતી દરબાર વીરાવાળા તો "મોરાજીનું નાકું" પકડી બેઠા હતા. એમણે રાજ્ય ના 'તમામ' ચોમેરું હીત સાચવવાની સુની દલીલ રજુ કરી. એમને મહાત્માજીની દરખાસ્ત 'અપૂર્ણ' લાગી અને "મહાત્માજીએ લધુમતી કોમને આપેલાં વચનને અંગે તેમને યથેષ્ટ મુકકેલીઓ" ઉભી કરવાનું કારણરૂ દેખ એમ એમને લાગ્યું.

"ગુડાકેશ પ્રીનઆકરકારક અને છે"

મહાત્માજીની આ દરખાસ્ત વિશે દરબાર વીરાવાળાએ ઠાકોર સાહેબ સાહેબ સાંભળે નીવેદન રજુ કર્યું છે આ નીવેદનમાં દરબાર વીરાવાળા સર મોરીસ ગ્વાયરના ચુકાદા પહેલાંના તમા તેમ પછીના તમામ બનાવો અને ઉભા થયેલા પ્રશ્નોનો ઉલ્લેખ કરી બજાવે છે કે, મહાત્માજી સાંપીજીની આ દરખાસ્તથી સર મોરીસ ગ્વાયરના ચુકાદાની અસર મારી જાય છે અને રાજકોટના વહીવટમાં કાંઇ નાખવાનો ના. વાઇસરેગ્નના હક્ક દુર થાય છે. એટલે ઠાકોર સાહેબે ચુકાદાનો સરકાર પક્ષપાતમાં પરંતને જે હક્ક આપવામા આવ્યા છે તે ચાલવાનો જોખમે નહી પણ આ નીવેદનમાં જણાવવામાં આવે છે કે, ઠાકોર સાહેબ પોતાની પ્રજાની ભલાઇ માટે જરૂ જણાશે તો સુધીકરણની જોગવાઇ જેનું પક્ષ ઠાકોર સાહેબે કરવું જોઇએ નહીં મહાત્માજી સાંપીની બધી દરખાસ્તોનો ૨૦ ખાલુસો રાખી દરબાર વીરાવાળાએ મહાત્માજીની સામેથી ૧૦ વીજય મેળવ્યાનો પ્રયાસ કર્યો હોય એમ જણાય છે. એમણે "રાજ્યમાં ૧૦ મતાધીકાર છે" એ મતાધીકારની કુલે એક સભાની નીમવાની સુચના આપવા ઘડી હતી એમ કહેવામા છે. એમ જણાય છે કે, પરીપદ તો સંયુક્ત મતાધીકારનો સીધ્ધાંત જોતા મહાત્માજીએ દર બાર વીરાવાળાની આ સુચના સ્વીકારવાનો નકારી બતાવી પખ દરબાર વીરાવાળાએ ચર્ચા પાછી મુલાકાત આપી એમણે ૧૫ ગોકુલ-માંથી એક ગોકુલ આપવા માટે, બે મુસ્લીમો અને એક હરીજન માટ એમ ચાર બેઠકો આપવાની માગણી કરી

દરબારશ્રી સીને મહાત્માજીએ આ માગણી પ્રત્યે આનાકાની કરી અને આપેલ્યુંજનમાં કાર્યકરો સાથે મસલત કરી સાંપીજીએ ૧૦ વીરાવાળા ૧૫ એક પખ સભા તેવી માગણીનો અસ્વીકાર કર્યો આ પત્રનો મહાત્માજીએ જવાબ આપ્યું હતું કે, "આ માગણી તો સોકસાહબના તમામ તરફેણ નાશ પામે છે."

મહાત્માજીએ જણાવ્યું હતું કે, જો બાર બેઠક આપવામાં આવે તો પ્રજાની બહુમતીનો આક્ષેપો થાય લઘુમતીની રક્ષણમાં મુકાઇ આપ બેઠકો આપવા અસલમ રહેવાથી અમે અદલ કેવા રીતે કરી શકીએ

આ પ્રમાણે બન્ને દરખાસ્તો ઉડી જતાં, પરીપદ તરફથી મહાત્માજીએ અને રાજ્ય તરફથી દરબાર વીરાવાળાએ બંધારણ પક્રમાણી ચોટ દરખાસ્ત આગળ કરવામાં રજુ થઇ પરંતુ દરબાર વીરાવાળાએ આ દરખાસ્ત પર ચર્ચા કરવાની ના પાડી અને ચર્ચા બંધ કરવી પડી

જે ૭ નાગોનો કાયદે સાહેબે અધીકાર કર્યો છે તો બાબતના રાજ્ય તમાસ ચલાવી રહ્યું છે. આ બે બાબતોને બાજુ રહેશે તો ઠાકોર સાહેબ કાયદેસરના રેસ્ટ ઓફ્સરીના બધુંઓમાંના કમીશનર રાજ્યના આ નાગો રજુ કરવામાં આવશે.

આ બધે સમગ્ર રાજકોટ રાજ્યના ભવીષ્યો છે કે નહીં એ બાબતનો કોયડો ઉકેલ હવે ઠાકોર સાહેબ પર આવશે. ૧૫ પછી લઘુમતી કોમનો પ્રશ્ન ઉભો રહે ...

ચર્ચા દરમીયાન એવી સુચના પણ કરી કે, મુસ્લીમોનો પ્રશ્ન પણ સર મોરીસ ગ્વાયર અમારા તો કાયદેસરનો કોયડો ઉકેલવાનો રાજ્યને રજુ કરતો. આ બાબતો પણ ગ્વાયરને સોપવાની.

એમ જણાય છે કે, જે મુસ્લીમ પ્રજા-તિધીઓ ને બોલાવવામાં આવ્યા હતા તેઓએ નાકારો રજુ કરવાની ઇચ્છા જાહેર કરી હતી.

પણ તેઓ શ્રી. મહાત્માજીની ઇચ્છા સાથે સહમત થયો બીજા કોઇ સંજોગો આવી ૧૫ ૦૨ મીટરો તેઓની મુલાકાત લીધી હતી. એટલે આ પ્રશ્ન પરનો ઉકેલ બાકી રહ્યો છે.

વિરોધપક્ષોનું નિવેદન

રાજકોટની પરીસ્થીતી પરત્વે રાજકોટ વસેલ પરંતુ એક લાંબુ નીવેદન વીરાવાળાએ બહાર પાડ્યું છે એ નીવેદનમાં દરબાર વીરાવાળાએ, રાજકારણના આંતરીક કલહોને પ્રજાના બાપ પાડ અકીકારોની ચર્ચા કરી છે. સાર્વભૌમ સત્તા પ્રત્યેની તમામ ફરજો આજે બાજુ અંગ્રેજ સરકારોને પણ એમાં વીરાવાળાએ ફરજોનો ઉલ્લેખ કર્યો છે.

વીરાવાળા જણાવે છે, રાજકોટ રાજ્યની આંતરીક કલહોનાને લગતા પ્રશ્નો સંબંધમાં ઠાકોર સાહેબ પોતેજ સંપૂર્ણ નીર્ણય કરવાને અધીકારી છે. ઠીંઢના મોટા ભાગના રાજ્યોને જે સાધુ પડ એવી રીતના સીદ્ધાંતો અનુસાર પક્રમાણ આપેલી નીતી સંબંધમાં દરમીયાનગીરી કરવાનું મુનાસબ માને નોજ સાર્વભૌમ સત્તાનો રાજકરીય અકસ્ર એમાં દાખલ કરી શકે. રત મહાત્માજીની માંગણી વીરાવાળા આગે તો ઠાકોર સાહેબની એમના રાજ્યના વહીવટના સત્તાધીકારમાં આવે તો પ્રજાના હક્કો જોખમાય તેવા સંજોગોમાં મુકાય. આજમાણી છે અને એ રીત બીરીસ ઠીંઢની રાજકારણ સાગવણને ઉદ્દેશીને કરી, વાઇસ રેગ્ન ઉપર દબાણ લાવીને રાજકોટ ઠાકોરને એનો આધીન થવા ફરજપાડવા છે. એકવાર ઘવેલી આ ભુલનું પુનરાવર્તન થયું ન જોઇએ.

અમારાં નવાં પુસ્તકો

નીચેનાં પુસ્તકો બધાં જુદી જુદી લાક્ષણિક ખાસિયતો ધરાવતા જાણીતા લેખકોનાં છે. દરેકનાં પુસ્તકો સુંદર છતાં જ્ઞાનપૂર્ણ અને સારા લેખકોના વાચવા જોઇએ. જેથી આપણું જ્ઞાનનાં ભંડારો ભરાય અને આપણું ચારિત્ર ઘડાય. એ ઉચ્ચ આદર્શને ધ્યાન માં રાખી અમે પુસ્તકો મંગાવીએ છીએ. ઉચ્ચ સાહિત્ય જ્ઞાનનાં ભંડારો કરે છે.

રાષ્ટ્રીય સાહિત્ય

ભારતવાસીની ફરજો	૪	૦
,, ,, પાકુ પુઠું	૩	૬
બેહુદ ગિરનારી	૧	૦
ભારી કેળવણી (ગાંધીજી)	૪	૦
જેલમેજીમાં ગાંધીજી	૨	૦
,, ,, પાકું પુઠું	૪	૬
મારી જીવન કથા (પં. જ. નેહરુ)	૧૨	૬
ખતે મજુરી કરનારાઓને (રોમ્યરોલાં)	૨	૦
જેલ ડાયરી સ. રા. ગોપાલાચારી	૨	૦
ત્યારે કરીશું શું? (ટોલ્સટોય)	૨	૬
,, ,, ,, કિનારાવાળું ,,	૨	૬
દક્ષિણની ચોર (બાકી વિશે જાન)	૧	૯
ધર્મ સંસ્થાપન (ગાંધીજીના ભાષણો વિશેના વિચારો અને લેખો)	૧	૬
નજરકેદ બાબાજી		
નીતિનાયકને માર્ગે (ગાંધીજી)	૨	૦
પરદેશી કાપડની સામે હરીફાઇ	૨	૬
પાપુ પ્રતિજ્ઞા (ગાંધીજી)	૨	૬
બોમ્બાર્ડમેન્ટ ને બીજી વાતો	૧	૬
મહાત્મા પ્રભુઓ (૧૮ પ્રભુઓના ટૂંક જી. ચરિત્રો)	૨	૦
મહાત્મા ગાંધીજીની હિજાર લડે (લેખો અને ભાષણોનો સંગ્રહ)	૧	૦
મહાત્મા ગાંધીજી (સ્મરણો)	૦	૬
રાષ્ટ્રવીર શિવાજી	૧	૬
રાષ્ટ્રીય સંગીત માલા	૧	૬
વર્ણવ્યવસ્થા (ગાંધીજી)	૩	૦

ધાર્મિક સાહિત્ય

ગીતાંજલિ ભાગ ૧ લો.	૭	૦
,, ,, ૨ જો	૮	૦
,, ,, ૩ જો	૧૧	૦
ગુજરાતી કથાઓ ભગવાન બુદ્ધની વાતો	૧	૬
ગૃહસંસારી મહર્ષિ દયાનંદનું જી. ચ.	૨	૦
ચિરંતન પ્રાર્થના માળા ભજનો સ્તોત્રો	૪	૬
પરમાર્થસાર	૨	૦
ભરમંડળના બોધ વચનો	૨	૦
ભક્તકવિ પુરાણ (સાત સંધીનાવાળું ગીત ગીતા તથા શ્રીમદ્‌ભાગવત સહીત પા. ૧—૦—૦		
મંગલ પ્રભાત (ગાંધીજીએ ૧૧ નીયમોના કરેલા અર્થો)	૧	૦

શ્રી. રમણલાલ વસંતલાલ દેસાઇ

કોકિલા	૭	૦
ગ્રામ સફરો ભાગ ૧	૭	૦
,, ,, ભાગ ૨	૭	૦
,, ,, ભાગ ૩	૭	૦
,, ,, ભાગ ૪	૮	૦
જયંત	૬	૬
જીવન અને સાહિત્ય	૭	૦
દિવ્યચક્ષુ	૭	૦
પંકજ	૫	૦
પુષ્પકુંજ	૫	૦
પત્ર લાલબા	૭	૦
બારેલો ઝમો	૭	૦

બીજાં કેટલાક પુસ્તકો

ઘર ગથ્થુ વૈદક	૫	૦
જોસેફ મિસ્કુટકરી (પેગમાંના જન્મદાતાની જીવનકથા)	૨	૦
જીવતા તહેવારો (તહેવારો વિશે રેખાચિત્રો	૧	૬
જીવાના પત્રો (ઘરમાં વહેંચવા વાચવા લાયક	૨	૦
જીવનપર પ્રકાશ (આધ્યાત્મિક બોધ્યાનો)		
પુસ્તક જુનું કિંમત પાછી કિંમત	૧	૦
ટિનબર્ગ (વિદ્યાર્થી પુસ્તક)	૪	૦

નવલ કથાઓ

કેળવાણી અને બીજી વાતો (અસ્ત કથા)	૪	૦
કુરબાનીની કથાઓ	૨	૦
કલ્પના કુસુમો (ટૂંકી વાતો સંગ્રહ)	૫	૦
ગામ દેવતા (નોવેલ)	૫	૬
ગૃહરાજ (નોવેલ)	૮	૦
ચેતતો વાદળ	૬	૦
જામા (વાર્તા)	૪	૬
જાગીરદારનો દાનવ ભંડાર	૬	૦
જોગીસન્યાસ	૫	૦
જીવનનાં પ્રતીબીંબ	૪	૬
ઝાંસીની રાણી	૫	૬
ઝાંઝરાના ઝબ્બ (ટૂંકી વાર્તાઓ)	૪	૦
તબૂળા ભાગ ૨, ૩ (ટૂંકી વાર્તાઓ)	૫	૦
તાજી તલવાર (રાજપુત કથા)	૪	૦
દક્ષિણપરીવર્તન (ટોલ્સટોયની બોધક કહાંણી	૪	૦
દેવી મોહિણી (નોવેલ)	૬	૬
દેવ ક્રિયન (કાઠીયાવાડની ઐતીહાસીક કથા)	૫	૦
ધ્રુવ કથા (વાર્તા સંગ્રહ)	૪	૬
પ્રેમ ક્રિયા	૩	૬
નારી હૃદય (કથાઓ)	૪	૬
નકેર નગરીઓ (હાસ્ય રસીક કથા)	૭	૦
પ્રેમાશ્રમ (સુંદર રસીક નવલકથા) ભા. ૧	૬	૦
,, ,, ,, ,, ભા. ૨	૫	૬
પુરાતન જ્યોત (નોવેલ)	૪	૬
પ્રેમ પ્રભાત (નોવેલ)	૫	૬
પુનરીણી	૩	૬
પાનારી ખરીયા (ટૂંકી વાર્તા સંગ્રહ)	૪	૬
બીજરને પંથે અને બીજી વાતો	૩	૦
ભરોમ પુરાણીની વાર્તા (હાજર જવાબીની વાતો)	૮	૦
ભુલાતો દીપક ભાગ ૨ જો	૨	૬
ભોજ અને કાળીદાસ (૧૦૮ વર્તાનો સંગ્રહ)	૮	૦
માલીકા (વાર્તાઓ)	૫	૦
મધુલા	૩	૬
મેરી અને મેમલ (બે જોડીયા બેનોની રમુજી કથા)	૬	૬
રાગીણી (મરાઠી સુપ્રસીદ્ધ નોવેલનો અનુવાદ)	૭	૦
મસ્ત ફકીરના દાસ પ્રસંગો	૪	૬
રખડુ ટોળી ભાગ ૧ (સાદસીકાની કથા)	૨	૬
,, ,, ભાગ ૨ ,,	૨	૬
રાજા પ્રતાપ (ઐતીહાસીક કથા)	૩	૦
લગ્ન જીવન વહાની	૩	૦
,, ,, મોટી	૫	૦
વિનોદ વાટીકા	૫	૦
વેરાનમાં	૩	૬
વહેતી ગંગા	૫	૦
વિરાટ જાને જે સારે (ઐતીહાસીક નોવેલ)		

શરદબાબુની નવલ કથાઓ

કાશીનાથ	૪	૬
બીકાંત ભાગ ૩	૭	૦
ચંદ્રનાથ	૩	૦
દેવદાસ	૩	૦
અનુરાધા	૬	૦
દત્તા	૬	૦
પરીણીતા	૨	૬
પલ્લી સમાજ	૩	૦
વિરાજ	૭	૬

ઐતીહાસીક કહાંણીઓ

ચાલ્લનાની રોમાંચ	૨	૬
ચાલીસ કલ્લનો ચોર	૬	૬
નવો ભલ ભા. ૧ લો	૫	૬
,, ,, ભાગ ૨ જો	૬	૬
બંસરી (ર. વ. દેસાઇ કૃત)	૫	૦
ભેળાની કીમત	૫	૬
મારવાડી મારણ	૭	૬
વિચીત્ર ન	૬	૦

કાવ્યો—ગરબા—ગીતો—ભજનો

કલાપીનો કલરવ	૧૧	૦
ગીતાંજલી (કવી. રવીન્દ્રનાથ કૃત)	૨	૦
ચુંદડી (લગ્ન ગીતો)	૨	૦
પારસી લગ્ન ગીતો	૨	૦
નીહારીકા (કાવ્યો ર. વ. દેસાઇ કૃત)	૪	૬
મણીકાંત કાવ્ય માળા સચિત્ર	૬	૬
કુસુમદળ (કવેરમંદ મેઘાણી કૃત)	૪	૬
રઢીયાળી રાત ભાગ ૧ લો (ગરબા સંગ્રહ)	૨	૦
,, ,, ભાગ ૨ જો ,,	૨	૬
,, ,, ભાગ ૩ જો ,,	૩	૦
લગ્ન ગીતો	૨	૦

Manager, Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

બાળ ઉપયોગી સાહિત્ય

નીચલું બાળ સાહીત્ય બાળકોના દ્રષ્ટીબિંદુને ધ્યાનમાં રાખી બાજ સાહીત્યકારોએ લખેલું છે. રસ ઇશાની વાતો અને અનુપમ જેવા ચીત્રોથી સુંદર અને સહેલી ભાષામાં વર્ણન કરેલું છે. આ સાહીત્ય પહેલી ચોપડીથી જાણે ચોથી ચોપડી સુધીના વિદ્યાર્થીઓ માટે છે. બાજ બાલકના અભ્યાસીઓએ લખેલા નીચલા પુસ્તકો વાંચવાથી બાળક બધા વિષયોથી સાહીત્યકાર થશે અને જ્ઞાનમાં વૃદ્ધી કરશે.

ભારતીય બાળ પુસ્તક માળા

આ માળાના ત્રણ ગુચ્છો છે. બાખી માળાના
સેટની કીંમત રૂા. ૧૫.

ગુચ્છ ૧

હા મારે	નાટકો
ચિની વાતો	
ત્રણ તપેલા	હાસ્ય કથા
મહાવાક્યોનો મદારથી	શીખામણી ૧૬
અમેત ગીતો	
વિજ્ઞાન વિહાર ભાગ ૧	
રંગબેરંગી રસોઇ ઘર બંક ૧	રસોઇ વિશે ચાલ
બકા રાક્ષસ	વાર્તા
રમેશના બાગમાં	વાર્તા
રમુકડા	બાળ ગીતો

ગુચ્છ ૧ ની કીંમત રૂા. ૧-૧.

ગુચ્છ ૨

બાલ્ય દુનીયા	દુનીયાની બાલ્યાવસ્થાનું જ્ઞાન
સુંદર પરી	નાટક
નાની ચોરી વાતો	ભાગ ૧
બાળકોનું સ્વર્ગ	બાળે,બાલક
વિજ્ઞાન વિહાર ભાગ ૨	
મસ્તીદાર નેપોલીયન	
બાળ ગીતો	
રંગબેરંગી રસોઇઘર ભાગ ૨	
ચંદ બાળા	નાટક

ગુચ્છ ૨ કીંમત રૂા ૧-૧

ગુચ્છ ૩

રાજા ભોજ	
ચિત્તાનો શિકાર	વાર્તા
સમાટ સીકંદર	પ્રતીહાસીક વાતો
પુષ્પઝરી	વાર્તા
હાસ્યના ફોગીયા	હાસ્યની રમતો
વિજ્ઞાન વિહાર ભાગ ૩	
રંગબેરંગી રસોઇ ઘર બંક ૩	
મીરાબાઇ	મીરાનું ટુ. ચ.
ક્રોસ્ટ્રજ દુરમન	ઉપલ વિશે બાલુવાળેસ
સુંદર સંવાદો	
નાની મોટી વાતો ભાગ ૩	
હોમરાજ	અપતીહાસીક નાટક

ગુચ્છ ૩ કીંમત રૂા. ૧-૬.

બાળ સાહીત્ય

કેટલાક પરીઓ	૪ ૦
ચિત્રોલ (મોટી ઉંમરવાળા માટે ગીતો)	૧ ૩
સોપટાની ચતુરાઇ	૧ ૦
મુરખાનો પુત્ર	૧ ૦
નવા ગીતો ભાગ ૧ લો.	૧ ૧
,, ,, ભાગ ૨ જો	૧ ૧
નકલ બાજ (બાળકો માટે રમુજભરેલા ગંમત)	૧ ૪
નાની ચેન વાર્તા	૪ ૦
સુંદરીકા પરાક્રમ	૧ ૬
પ્રથમ પુસ્તક	૧ ૪
પુસ્તકાલય	૮ ૬
દુરદેશ વધતા ગાડાવાળું જીવન	૧ ૦
જાદુની કુમ કાંઈ કરવું વર્ણન	૧ ૦
બાળ નેપોલીયન	૧ ૬
બાળ કુજ વાર્તાઓ	૨ ૦
બાળ કથાવલી વાર્તાઓ	૨ ૦
બાળવાર્તા ભાગ ૬ ઠંડ	૧ ૦
બાળ વાર્તા વિનોદ	૨ ૦
બાળકાવરી	૧ ૦
મધપુડો	૨ ૧
મારી જીવન કથા (આપીજી)	૧ ૬
મુખી અને બીજી વાતો	૧ ૦
રીઝિ રીઝિ ભાગ અને તેનાવાળી વાર્તા	૦ ૬
દરજી અને ઉંદરડા	૧ ૦
ઇકરાળ વન	૨ ૦

સુંદર બાળ સાહીત્ય

૨૯૮-૩૭૯ના વિદ્યાર્થીઓ માટે

ઇલસ્ટ્રેટેડ સુરતી બાજ સેટ રમ પુસ્તકોની
કીંમત રૂા. ૧૨-૬.

પંચતંત્ર	પાન્ચો અને બાલુવાળેસ
મધુર કથાઓ	વાર્તા
રંગીબેરંગ પુષ્પ	વાર્તા
કેસેનું બાબ પરી	બાલુવા બંધ
બાળકો કહેતી	વાર્તા
તારાઓના પાઠો	વાર્તા
મેડિયો	વાર્તા
ટેક	વાર્તા
કેક કેક	ક્લાજ્ય વર્ણન
જીવ જંતુ	જંતુઓની માહીતી
કેમ બાળકના પાઠ	વાર્તા
નીજ વન	ઉત્પત્તીની માહીતી
વર્ણન બારી	ઋતુની વાર્તા
નવાં વરસો	ઉખાણા
વેદનો વારો	વાર્તાઓ
તક તક	વાર્તાઓ
ડાગાઇની તબાર	વાર્તાઓ
બે બાળ નાટકો	
કુચકાઓ	રમુજ
વિક્રમની વાર્તા	
અમિર રાજ્યો	
ગામડામાં ગયો હતો	ગામડા વિશે કેટલુંક
બેલના શિંગડામાં	વાર્તા
બાલ અને ઘોડા	વાર્તા

કેટલીક મુદ્દત બાજ સેટ
૩૦ પુસ્તકોની કીંમત રૂપે. ૧૫-૬

આકાશ દર્શન	૨૦ વસ્તુની માહીતી
અમૃત બોધપ્રદ	અમૃતા ગામડ પીતાન
મોટા મણ્યું ત્યારે	નાટીકા
દયાળજમાં	પ્રવાસ વર્ણન
પ્રવાસ વાતો	વાર્તા
ગાંધીજી બાજ ૧-૨	વાર્તા
બાળ એકાંકીઓ	
વિજ્ઞાનની રમતો	ઘરગથ્થુ રમતો
પરીની પીંડી	પીતાનીક પરીવાર્તા
બંગાળની લોકકથાઓ	વાર્તા
ઇદમ પુર	ઐતિહાસીક વર્ણન
સહિયારની દક્ષીણે	કુદરતનુ વર્ણન
વિવિધ માહીતી સમહ	બાલકોને બાલુવાળેસું ઉપયોગી
મીરીક બાલની વાર્તા	ભાગ ૧-૨
વનસ્પતી	માહીતી અને ઉપયોગ
લોકકથાઓ	વાર્તા
પ્રવાસના પરાક્રમો	વાર્તા
બાલ ચિત્રો	
ઝુલેર ગ્રંથ	વિજ્ઞાનીક વાતો
બાદુકના ખેલ	બાદુકરની વાતો
વન ગૌરવ	વૃક્ષોની માહીતી
ઝુબા કાકા	વાર્તા સંગ્રહ
૬૬ વર્તમાનપત્ર	
વિજ્ઞાનની દક્ષીણે ભાગ ૧-૨	
૫૦ પુષ્પોની	વાર્તા
તારા અને ગ્રહ	
ઋતુના રંગો	

બાજ વિનોદ માળાના પુસ્તકો
સેટની કીંમત રૂા. ૬

બીજા ચોથના વિદ્યાર્થીઓ માટે

સોબતીઓ પરી કથા	
કાણીઓ	કવી કાજીદાસનું જીવન ચરીત્ર
નાગકુમાર	નાગ કોકમની કથા
મુંબઇ	મુંબઇ રાજ્યની માહીતી વાર્તારૂપે
	પ્રતીહાસ
સોનાવતી	પરી કથા
અજાયબ	પરી કથા
બોલ વાળો	વાર્તા
કાચ મંત્રી	વાર્તા
ધરતીમાતા	વિજ્ઞાનના શીક્ષણપ્રદ વાર્તા

સરકારી શાળાઓમાં ચાલતાં પુસ્તકો

	રૂા.	પે.
બાળબોધ	૦	૬
૧ લી ચોપડી	૦	૬
૨ જી ,,	૧	૦
૩ જી ,,	૧	૪
૪ થી ,,	૨	૧
૧ લી ચોપડીના ઝબકું	૦	૧
૨ જી ,, ,,	૦	૬
૩ જી ,, ,,	૧	૦
૪ થી ,, ,,	૧	૧

આ ઓફીસે રાજ્યભરમાં મળી શકશે

'Phone 2-3381 Tel. add. "Letapco."

D. K. PATEL

Fruit and Vegetable Exporter

— SPECIALIST —

In South African, Canadian and Australian Apples

—also—

Cape Fruit on hand in season

We have in stock Naartjes which have just come in Market.

ડી. કે. પટેલ

ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ એક્સપોર્ટર.

સાઉથ આફ્રિકન, કેનેડીયન અને ઓસ્ટ્રેલીયન એપલ્સના સ્પેશીયલીસ્ટ

ઋતુમાં કેપ ફ્રૂટ પણ રાખીએ છીએ

નાર્ચીસ હાલમાં શરૂ થયા છે અને તેનો સ્ટોક પણ રાખીએ છીએ.

ફોનના ઓર્ડરો ઉપર ખાસ ધ્યાન દેવામાં આવે છે

લીચીસ સારા અને સસ્તા C. O. D. થી મળશે.

P. O. Box 766. 19, Cross St. Durban. (21)

Telephone 33-5382.

VALLABH RANCHHOD,

Wholesale & Retail Fruit and Vegetable Merchant.

Country Orders Promptly attended to.

14, DIAGONAL St. JOHANNESBURG.

ટેલીફોન 33-5382.

વલ્લભભાઈ રણછોડ

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ અમારે ત્યાં તાજું અને સસ્તું મળશે.

બહારગામના ઓર્ડરોને તાકીદે ધ્યાન દેવામાં આવે છે.

૧૪, ડાયોગનલ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ. (105)

જુના અને જાણીતા ફરમાસુ મીઠાઈવાળા અને પાકો બનાવનાર

કેપીટનના શીયાળાના પૌષ્ટિક પાકો

પંજાબી હાલમ પાક વિગેરે બીજા પાકો ઓર્ડર આપવાથી મળી શકશે.

અમારી દરેક વસ્તુ બનાવટ અને સ્વાદ જાળવી રાખવા તનતોડ મહેનત કરવામાં આવે છે. ફરમાસુ મીઠાઈ તથા દરેક જાતનું ફરસાણ. આગાઉ, વરસ વાસીઓ વિગેરે મોકલવામાં આવશે.

ચા પીવા પધારો તો ખુશી થશે.

KAPITAN'S CAFE

'Phone 33-8577. 13a KORT STREET JOHANNESBURG. (15)

ચામડીને મખમલ જેવી સુંવાળી આકર્ષક ને ખુબસુરત રાખવા માટે

અફઘાન સ્નો

વપરાય છે. આ સ્નોમાં વીટામીન A છે જેથી ચહેરા તથા શરીરની ચામડીને પોષણ આપી સુંદરતામાં વધારો કરે છે.

AFGHAN SNOW

SOLE AGENTS—

PATARWALA & Co BOMBAY 2

Branch : CALCUTTA.

સેલ એજન્ટ:

Indo-African Trade Agency,

74-76 Wilson Street,

Dundee, Natal, S. A. (20)

પ્રસ્થાન

ભેટ?

પ્રસ્થાન માસિક બાર વર્ષ પુરાં કરી—તેર પૂરાં કરી—તેરમા વર્ષમાં પ્રવેશ પ્રવેશ કરે છે, તે નિમિત્તે :—

'પ્રસ્થાન'ના ગ્રાહકોને ખાસ લાભ

જે ગ્રાહકનું ૧૯૩૮ના ડીસેમ્બરથી આગળ લવાજમ રૂા. ૫, ભર્યું હશે, તેમને પ્રસ્થાન કાર્યાલય તરફથી બહાર પડેલાં પુસ્તકો ઉપર રૂપ દશ કમીશન આપી આપવામાં આવશે [અપવાદ: ૧૦. રમણીકલાલ મણીલાલના તથા ૧૧. રમણલાલ પટવાનાં પુસ્તકો ઉપર ૧૫ દશ].

ઓટલે ૬

જે ગ્રાહક લવાજમે ૨૦—૨૨ રૂપિયાનાં પુસ્તકો ખરીદશે તેમને પ્રસ્થાન મફત પડી રહેશે.

દશ—બાર રૂપિયાનાં ખરીદશે તેમને અમો લવાજમમાં પડી રહેશે. બીજો જ લાભ તો મળશેજ.

ગુજરાતનો આગ્રહ, તેમજ પુસ્તકાલયો ને લાઇબ્રેરીઓ આ યોજનાનો જરૂર લાભ લે.

પ્રસ્થાનનાં પુસ્તકો.

	રૂપિયા
મનનપ્રસંગ	૩॥
પુષ્પમરાળ ઉપાસ	૨
રસિકપાન પદનવ	૨
સાબરમતી	૧।
(રંગીન) ચિત્રક	૨
ચિત્રમયી	૧॥
ધરેણાંકિરે	૨
મધુરંજન	૧।
પ્રેમનો કંપ	૧।
ઝાં-પુરાણ	૧
નવો આકાર (પ્રથમ ભાગ)	૧॥
પ્રથાવલી	૨॥
સંજીવન	૨।
ગાતા આકાશપાતાળ	૧॥
સરસ્વતીમાતા વર્ષો ૧ થી ૪	૧૩।

આખું સૂચીપત્ર મંગાવો.

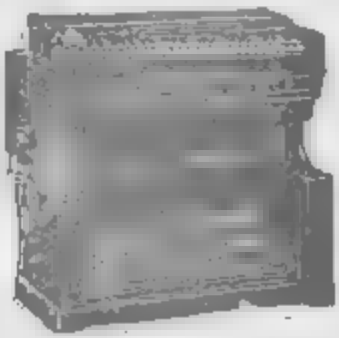
પ્રસ્થાન કાર્યાલય: ખરસો ઝવેરીની સામે : અમદાવાદ

સાહિત્ય અને સંગીતનો સમન્વય

દિનપ્રતિદિન જનતાની રસવૃત્તિ કેળવાય છે—જનતા નવિનતાની પુજારી બની છે—ભાવના અને આદર્શ આ જમાનાનું ગૌરવ છે—અને હવે લોકો અમે તેવી વસ્તુ ચલાવી લેવા તૈયાર નથી.

અમે પણ આ માન્યતાને માન આપી વર્તવાનો નિશ્ચય કર્યો છે. તેથી ખાસ પ્રસંગ માટે તમારા સમક્ષ હમણાં છેલ્લા બહુચીતા નટ નટીઓ અને લેખકોનો સહકાર સાથી પ્રેક્ષકોની રસવૃત્તિને પોષે એવી રેકોર્ડો. ધર્મિક ડ્રામાના સેટો અને હારમોનીયમ, તબલા મગાવ્યા છે જે તમારી સમક્ષ રજુ કરીએ છીએ. સંગીતના મધુરા સ્વરોથી તમારા ઘરમાં સ્વર્ગ ઉતારો.

અમે લોકલ ખરીદી તેમજ ઓર્ડરો મારફતે હારમોનીયન મંગાવતા નથી તેથીજ અમે લેખીત ગેરંટી સાથે વેચીએ છીએ.

પ્રથમ હારમોનીયમ પા. ૬–૦–૦
દ્વીતીય " "
ત્રીજા દીવસ પા. ૩–૧૪–૦

બેઠી અકની કીંમત
પા. ૧–૦–૦ થી

પા. ૩–૧૭–૦ થી

મામોફોન પા. ૧–૧–૦ થી પા. ૮–૮–૦

ફ્રીઝ માસ્ટર્સ ચોઈસ
તથા
ફોલમ્બીયા
(ઈન્ડીયન રેકોર્ડ)
3/–

રેકોર્ડના સસ્તા ભાવો

નવા નંબરો અથવા તમારા માંગેલા નંબરો વધેલા પા મોડા તમને મળશેજ તો શા માટે વધારે પૈસા ખર્ચો છો.

હમો અમારા અને બનો.

Special

Large stock of latest Drama set arrived in Tamil, Hindustani, Gujarati and Telugu. Prices have been specially reduced.

Apply for our catalogue Our Harmoniums sold under written Guarantee for 5 years. Try us before you go elsewhere

તેમજ આ રેંજની દુનાને અનુકુળ થાય તેવા બીડા અને મધુર સુરના, મજબુત અને ટકાઉ, તારા, થાંભલા, સરદાર તેમજ પેકેજીઝમા દુરસ્તના હારમોનીયમ, હાથના અને પગના તબલા હાથ-પગના. નવી સીલેકશન અ ની રસલ ગેઈજની પેટીઓ આવી ચુકી છે. તે સીવાય દરેક જાતના ગ્રામોફોન ઉપલી બધી મેકરો સાથે H.M.V. ને કોલમ્બીઆના પણ રેકોર્ડ રાખીએ છીએ.

વાજાંઓના છુટા ભાગો મોટા જથ્થામાં રાખીએ છીએ.

હાર્મોનીન, બેન્જો, મેન્ડોલીન, ખુલખુલ તરંગ, ગીતાર અને રેકોર્ડ બેન્ડના ભાવોમાં ઘણો ઘટાડો કર્યો છે.

કામ પણ વાજાંનું રીપેરીંગ કામ અતી દેખરેખ નીચ ગેરંટી સાથે બનાવી આપીએ છીએ.

—સાહિત્ય આર્કેડના ૩૨ વર્ષના જુના હારમોનીયમીસ્ટ—

GOOMALIA'S MUSIC SALOONS

P. O. BOX 460. 179 GREY ST. AND 131 QUEEN ST
DURBAN, NATAL.

'PHONE 33-4691. BOX 2626.

L. MISTRY

એલ. મીસ્ત્રી

બોઇલર, ટેબલ અને કીચન ફર્નેસર ફુલ્સ અથવા બ્યા-
બાંધે બનાવનાર તેમજ ફુલ ટર્નીંગ સંતોષકારક
કામ કરનાર,
થારેલા ઓર્ડરો પ્રાપ્તિ લીસ્ટ મંગાવો.
45 Market St. : : : Johannesburg. 1051

કીટીંગસ

પાવડર

કીડી, માકડ, વાંદા, કંસારા, માખી, ચાંદા
વિગેરે સઘળા જંતુઓનો

નાશ કરે છે.

કીટીંગ્સ પાવડરના ટીન મળે છે. 111

Box 830. Tel. Add. "Orangexpo."

M. C. PILLAY

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter

Country orders executed at lowest Market prices.
Special attention given to all mail country orders.
TRIAL ORDER SOLICITED.

જથ્થાબંધ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર
આપ અમારીના ઓરડર બાબ રેબરેન રાખી મારો બાબ
C.O.D. થી મહારીએ છીએ.
79, PRINCE EDWARD STREET, DURBAN. 1011

'Phone 2-6235 P. O. Box 316

Heerabhai Morar Matvadkar,

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter
and Commission Agent,

15 CROSS ST. RESIDENCE.
PACKING WAREHOUSE 44 BOND ST.
DURBAN.

હીરાભાઇ મોરાર મટવાડકર

હોલસેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર
અને કમીશન એજંટ,
પેકીંગ સારી રીતે કરી માલ સી. ઓ. ડી. થી
મોકલવામાં આવશે.
ટેલીફોન ૨-૬૨૩૫ ઓફસ ૩૧૬.
૪૪ બોન્ડ સ્ટ્રીટ, ડરબન. 1150

ડીક્ષનરી ઓ

અંગ્રેજી & ગુજરાતી

આ ડીક્ષનરી મહાત્મા ગાંધીજીની સુચનાથી ચગેલા વિદ્યાપીઠના
જોડણી કોશના આધારે સુધારા વધારા સાથે બનાવવામાં છે. વિદ્યાર્થી
અવસ્થા માટે તે સગવડ ભરેલી અને ઉપયોગી છે. તેને અંતે શરિરના
ભાગ વિ. કરેલ, ભોજન ચીજોની વાતો, મોટી વહીવટની બાબત, વજન,
માપ, કદેવતો, વિગેરે પણ્ણી વસ્તુઓનો સમાવેશ કરવામાં આવેલ છે
પાકું પુંઠું પાનાં ૨૪૦૮ પ્રથમની કીમત રૂપી. ૫.
મળવાનું ઠેકાણું:
Manager, 'Indian Opinion, Phoenix.

Phone 33-4403. Tel. Add.: "VALASTEL" P.O. Box 6748.

V. B. PATEL,

WHOLESALE AND RETAIL FRUIT, VEGETABLE AND PRODUCE MERCHANT
CHEAPEST BANANA STORE IN TOWN.
40 President Street, JOHANNESBURG.
Terms: NETT CASH or C.O.D.

વી. બી. પટેલ,

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ, વેજીટેબલ અને પ્રોડ્યુસ મર્ચન્ટ
બનાવની દુકાનમાં સસ્તામાં સહુથી દુકાન.
અમારે ત્યાંથી બનાવ ગમે તેવડે બનાવ ફ્રૂટ સસ્તું મળશે ખાત્રીના
ઓરડરોપર બાબ ખાસ આપવામાં આવે છે.
ઓરડરો અમારા C. O. D. થી માલ મળી શકશે.
ટેલીફોન ૩૩ ૪૪૦૩ ૪૦ પ્રેસીડન્ટ સ્ટ્રીટ,
પી. ઓ. બોક્સ ૬૭૪૮ જોહાનીસબર્ગ 1021

"શુદ્ધ ઘી"

દરબારમાં બનાવીને ઉંચા ભાવોએ પાસ કરેલ અમ. જે. માર્કાવાળું
ગીરના બનાવેલું "પરવાના અમૃતલાલ ગણપતની ફેકટરીનું
બનાવેલું ઘીરાબાનું" (૨૬૬) ઘી.

અમારે ત્યાંથી મોટા
પ્રમાણમાં મળશે.

બાબ માટે પુછો યા લખોઃ
સાહિત્ય આફ્રિકાના સોલ એજન્ટ.

SAMJEE DEVSHI & SON
6, Cross Street,
DURBAN.

શામજી દેવશી એન્ડ સન
૬, ક્રોસ સ્ટ્રીટ,
ડરબન. 1021

NAROTAM HARGOVIND

The Master Tailors.
Suits and Costumes Made in the latest Styles.
We specialise in High Class Tailoring.
Our Prices are to suit the times.
Try us with your next Order

તમારો મુદ્દ ક્યાં સીવડાવશો?

નરોતમ હરગોવીંદ

તમને અપ-ટુ-ડેટ સ્ટાઇલનો કિફાયત ભાવે બનાવી આપશે.
ટાપલ ઓર્ડર આપી ખાત્રી કરી જુઓ.

'Phone 25661. 176 Grey St. Durban. 1171

અઠવાડીક પંચાંગ

માસ	પ્રીલની	હીંદુ	મુસલમાન	પારસી	સુમોદય	સુર્યાસ્ત
	૧૯૩૯	૧૯૯૫	૧૩૫૮	૧૩૦૮	ક. મી.	ક.મી.
	મે	વૈશાખ	રબીઉલ અવાલ	શેહે. મેહર		
શુક્ર	૧૨	વદી ૬	૨૧	૬	૬-૩૫	૫-૧૦
શની	૧૩	,, ૭	૨૨	૧૭	૬-૩૪	૫- ૬
રવી	૧૪	,, ૮	૨૩	૧૮	૬-૩૩	૫- ૮
સોમ	૧૫	,, ૯	૨૪	૧૯	૬-૩૨	૫- ૭
મંગળ	૧૬	,, ૧૦	૨૫	૨૩	૬-૩૨	૫- ૬
બુધ	૧૭	,, ૧૧	૨૬	૨૧	૬-૩૧	૫- ૫
ગુરૂ	૧૮	,, ૧૨	૨૭	૨૨	૬-૩૦	૫- ૪

NATIONAL

CASH REGISTER
AND
ACCOUNTING MACHINE
SYSTEMS
FOR
MAXIMUM EFFICIENCY

THE NATIONAL CASH REGISTER CO. S.A. (PTY.) LTD.,
63 PRESIDENT STREET
JOHANNESBURG
P. O. Box 3591 Phone 33.6245

DRIVE SAFELY

The joy of the countryside is free to all. But cows and other livestock were on the road long before motor-cars. So let's be considerate . . . Drive with CARE and COMMONSENSE

and do it in a
PEGASUS

VACUUM OIL COMPANY (SOUTH AFRICA) LIMITED

શું તમારામાં જોર, ચેતન અને ઉત્સાહ છે?

ENO'S 'FRUIT SALT'

Congress Jubilee Albums

An artistic Jubilee Album containing the photos of all Congress Presidents from 1885 to 1935. The pictures have been done in three colours with smart decorative borders. The best available pictures of the Congress Presidents have been chosen for the colour printing.

Price: 2s. 6d.

To be had from

INDIAN OPINION
Phoenix, Natal

મને ઉંઘજ કેમ નહિ આવતી હોય?

જલદી અને શાંતિથી ઉંઘ લાવનાર "ઓવલટીન" ના જેવી બીજી એકે વસ્તુ નથી. વળી આ ઉંઘ કુદરતી અને તંદુરસ્તી આપનારી છે. કેમકે "ઓવલટીન" માં તમે ઉંઘતા હો ને વખતે તમને ખુબ શક્તિ આપનારા, અને તમારૂં શરીર, મગજ અને જ્ઞાનતંતુઓને કેળવનારા સઘળા અગત્યના પોષક તત્વો રહેલાં છે.

આથી "ઓવલટીન" નો રાતના સુતી વખતના પીણા તરીકે નીયમીત ઉપયોગ કરો. પરંતુ યાદ રાખજો કે ને "ઓવલટીન" જ હોવું જોઇએ, તે અદ્વિતીય છે.

Drink

'Ovaltine' *--and note the Difference!*

Manufactured by A. Wander Ltd., London, England.

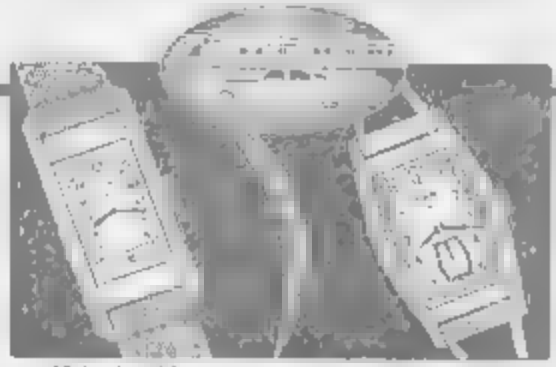
AROUND THE WORLD WITH DIAMONDS AS CURRENCY

Write for free Diamond Ring catalogue

KATZ & LOURIE Ltd.

DIAMOND CORNER LOFF & MARKET STS JOHANNESBURG

IT'S *Streamline* IN WATCHES, TOO!

17 jewel model, natural gold filled case. 15 jewel model, gold filled case and front.

Write today for free Elgin catalogue

KATZ & LOURIE Ltd.

"DIAMOND CORNER" LOFF & MARKET STS., JOHANNESBURG.

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 20—Vol.-xxxvii FRIDAY MAY 19th, 1939 Registered as a Newspaper. PRICE FOURPENCE.

TRUE RELIGION

"After all, what counts is not creed but conduct. 'By their fruits ye shall know them and not by their beliefs. Religion is not correct belief but righteous living. The truly religious never worry about other people's beliefs. Look at the great sayings of Jesus. 'Other sheep I have which are not of this fold.' Jesus was born a Jew and died a Jew. He did not tell the Jewish people anxious about their soul's salvation that they ceased to be Jews. He was a reformer. He only tried to cleanse the Jewish religion of its impurities. He would have done the same with Hinduism were He born a Hindu. The true reformer purifies and enlarges the heritage of mankind and does not belittle, still less destroy it.

—SIR S. RADHAKRISHNAN.

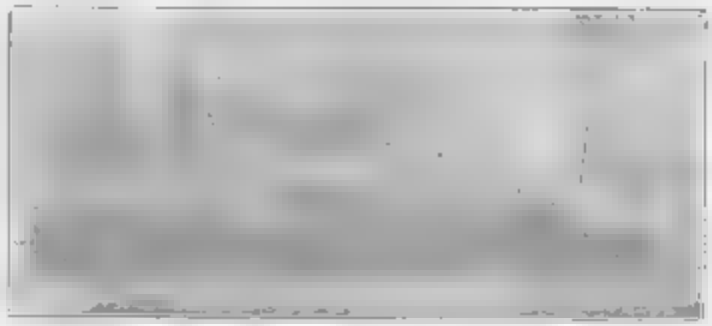
ખરો ધર્મ

"ખરી વસ્તુ પંથ નથી પણ વર્તન છે. 'તેઓના ફળથી તમે તેઓને ઓળખશો નહિ કે તેઓના પંથથી.' ધર્મનો અર્થ બરો પંથ નથી પણ પવિત્ર જીવન છે. ખરા ધર્માર્પટો બીજાઓના પંથની ચિંતા નથી કરતા. ઘણીએ ઈસુખ્રીસ્તના મહાન શબ્દોઃ 'મારી પાસે બીજાં ઘેટાં છે કે જે આ વાડાનાં નથી' ઈસુખ્રીસ્ત યહુદી તરીકે જનમ્યા હતા અને યહુદી તરીકે મર્યા હતા જે યહુદીઓમાં પોતે હતા તે યહુદીઓને તેમણે એમ નહિ કહ્યું કેઃ "યહુદી ધર્મમાં પાપ છે, ક્રીસ્તી બનો." યહુદી ધર્મમાંથી અરો દૂર કરવાનો તેમણે પ્રયત્ન કર્યો જો તે હીંદુ જનમ્યા હોત તો હીંદુ ધર્મને વિષે પણ તેમણે એજ કર્યું હોત. સાચો સુધારક મનુષ્યજાતીના વારસાને શુદ્ધ કરી તેમાં વધારો કરે છે. તેની નીંદા નથી કરતો અને તેનો ધિક્કાર તો અવશ્ય નથીજ કરતો."

—સર એસ. રાધાકૃષ્ણન.

B. I. Steam Navigation Co., Ltd.

સ્ટી. "ટાઈરીઆ"

ડેક ટીકીટ પા. ૬ ૭ ૬.
હિંદુ ટીકીટ પા. ૨ ૬ ૦.
ટોટલ પા. ૬૧ ૬૩ ૬.

ડેક ટીકીટ પા. ૬ ૭ ૬.
મુસ્લીમ ટિકીટ પા. ૭ ૬૬ ૦.
ટોટલ પા. ૧૨ ૪ ૬.

એ તા. ૨૬ મીઝે મુંબઈ જવા ઉપડશે

ખાસ સુચનાઓ—ઉતારૂઓએ પોતાના તાબાના ઉપર પોતાનું અને સ્ટીમરનું નામ લખી, પોર્ટર દ્વારનું ઠામનું બરાબર કરી બાદ બધો ખરો ભાડા રહે ગયાર્ડીન્સને દાણાના રીબેટ પોઇંટ ઉપર પહોંચવા કરવા જણાવું.- વિશેષમા બહાર ગામના પેસેન્જરે જેઓ પોતાના તાબાનો તપાસ ન કરાવવા રહે વસીદ લઈને અમારી ઓફીસમાં ઇમારતથી સહેલાઈથી માલનો ચેન્જ મેળવી શકાશે તેમજ માલ ઉતારવા પહોંચતો કરાશે અહારગામવાળા ગ્રાહકોએ અમારી સાથે પત્રવ્યવહાર કરવાથી દીવસ મેળવી શકશે.

સ્ટીમરને લગતુ રૂપે કામકાજ અમારી સાથે કરવાથી નાણાં ખાસ છે

વધુ ખુલાસા માટે લખો યા મળો

SHAIK HIMED & SONS, :: 390, Pine Street, Durban.
Telegraphic address: "KARAMAT." Telephone 2-0432

CITY SHIRT Co., No. 4, Kort Street, Johannesburg.

THE NEW INDIA ASSURANCE
——COMPANY, LIMITED.——

Life, Fire, Motor Car, Motor Lorry, Motor Bus, Plate Glass, Workmen's Compensation, Etc. Etc.

આ કંપની લીમા કંપનીમાં જીંદગીના, આગ, મોટર કાર મોટર લોરી, મોટર બસ, પ્લેટ ગ્લાસેા, કામદારોને લગતા વીમાઓ, સામાન્ય રિતેરે દરેક જાતના વીમાઓ ઉતરાવી શકાય છે. આ કંપનીને ઉતેજન આપવું એ દરેક હીંદીની ફરજ છે

Natal Office:
"INDIA HOUSE"
17, First Avenue,
DURBAN.
Telephone 2-5845 Con.
P. O. Box 1610.
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
Durban.

Policies Issued and Settlements Effected in this Country.
પોલીસી તેમજ દાવાની પતાવટ આ દેશમાં કરી આપવામાં આવે છે.

Transvaal Office:
ROOMS NO. 12 & 13.
BARKLY ARCADE,
Diagonal Street.
JOHANNESBURG.
Telephone 33-4478.
P. O. Box 3641
Tel Add: "RUSTOMJEE"
JOHANNESBURG

JALBHOY RUSTOMJEE
Principal Representative For The Union Of South Africa.

GANDHI & Co. (Pty) Ltd.

GENERAL MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS

Try us for:-

Benares Saries, with Blouses of same design prices from 75/- to £10 with double border.

Also Cotton, Crepe-de-chine & Rayon Saries from 2/6 to 40/-.

We also stock Indian Drugs, Condiments, Draperies, Outfitting, Hardware, etc. etc.

Telephone 23676,

Tel. Add. "Gandhico" Durban.

112 Victoria Street,

DURBAN.

અમારે ત્યાં હમેશા મોટા પ્રમાણમાં નીચે જણાવેલ ચીજો સ્ટોકમાં રહે છે.

બેરસન બદામ, પીસ્તાં, ચારોળી, એલચી, જાયફળ, તજ, લવીંગ, સુરજમુખ તેલ, તેમજ હળદર, ધાણા, જીરૂ વીગેરે આખા તેમજ બારે દેખરેખ નીચે પીસાવેલ મસાલો તથા તમામ જાતના ચોખા-બાસમતી, કોમ દીલ્હી, મોંજા, બાજ તુલસી, વીગેરે તથા પંજાબી સાલમ, પોળી મુસલ્લી, ગઠોડા કોપરવાટી તથા સાતસો બાકીનો જાતનું ગંધીયાણ તેમજ ચોપારી-મદ્રાસી સેવરમની, ફાલ્ના, સોપારી તથા ગુલાબજળ પાળી, આમળા, બોગરા, ચંબેલી, ગુલેલ, મગનીનીયા વીગેરે ખુશબોદાર તેલ વીગેરે, વીગેરે મોટા જથ્થામાં તેમજ છુટક મળશે.

Also:

P. O. Box 27, TONGAAT.

Telephone during Office hours No. 5.

,, after Office hours No. 008.

કેસરી જીવન

ઝંડુ

ઝંડુની સુવર્ણ મિશ્રિત મકરધ્વજ ગુટી

ઝંડુ ફાર્માસ્યુટીકલ વર્કસ લી.—પો. બો. નં. ૫૫૧૩, મુંબઈ નં. ૧૪.

MOHANLAL VALJEE,

(INDIAN PAWNBROKER,)

132, Victoria Street, Durban.

Low Rates of Interest on Jewellery.

High prices paid for Old Gold A large stock of New Jewellewles at reasonable prices to suit your pockets.

P. P. BHAGAT,

Fruit Merchant,

P. O. Box 542. 139 Brook St. Durban.

પુષ્ટિકારક પાકો બનાવવા હોય
અને
દરેક જાતની દેશી દવાઓ જોઈતી હોય
તો અમારી મુલાકાતે આવો

શરીરને પુષ્ટ બનાવવાના સારા પાકો બનાવવા અમે હમણાં ત્યાં તાજા અને ચોકખા માલ છે. તેમજ દરેક જાતની દેશી દવાઓ અને દેશી મેડસની ફ્રેશેસ તાજી અને ચોકખી માલ સ્ટોકમાં રાખીએ છીએ.

દેશી મુલકના ચોકકસ નંબર ૧ની શી. ૨૫-૬ સાધિક ૩૦-૬ ,
દેશી ચોકકસના ચોખીમાં નંબર ૧ની શી. ૩૫-૬ સાધિક ૩૦-૬૮

શરીરના કોઇ પણ ભાગમાંથી વાળ કાઢવાનો
નવાબી પાવડર

ફકત બે જ મીનીટમાં વાળ સાફ થાય છે.

ફુલ બોટલ શી. ૧૨ પોસ્ટેજ સાથે, અરધી ટચકા જેનારને શી. ૬–૬ પોસ્ટેજ સાથે, ૩ નંબર જેનારને શી. ૬–૬ પોસ્ટેજ સાથે ૧ બાયના બે નંબર જેનારને ૩ બેની પોસ્ટેજ મોકલવી.

ઓર્ડર સાથે રોકડા પૈસા મોકલશો.

Fancy Gold Caps and Saucers at 1/9 a dozen.
12 dozen to a case. Cash with order.

I. G. H. BASSA

153 Grey Street, • • Durban. 14M

WE STILL BUY
OLD GOLD, SILVER & SOVEREIGNS.
We Stock CYMA, ELGIN, WALTHAM, BURSN, and MADIX Watches.
Large stock of Indian and European jewellery always on hand
Importers of MORINI FLUTE harmoniums
LAKHANI & CO.,
(Jewellers)
111 Grey Street, Durban, 'Phone 21258, 12th

HEADACHES QUICKLY RELIEVED BY TAKING
TYSONO BRAND PAIN-I-CURE HEADACHE POWDERS
FROM YOUR CHEMIST at 9d., 1 6, 2 0 and 3 6; or POST FREE FROM
ERNEST TYSON, CHEMIST, TOLLGATE, DURBAN 14th

'Phone 20350. Tel. Add "Nartjan."
A. M. PADAYACHEE
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter.
country orders executed at lowest Market prices. special attention given to all up-country orders.
TRIAL ORDER SOLICITED.
91 LEOPOLD ST., AND 34 CROSS ST., P. O. BOX 195. DURBAN. 11th

M. H. DESAI,
એમ. એચ. દેશાઇ,
કોલસેલ ફ્રૂટ વેપારી,
આપ દરેક જાતના ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ પુરીપતના કોઇ પણ બાગમાં C. O. D. થી માટે ઓર્ડર મોકલીઓ છીએ.
P. O. Box 254 31, Short St. Durban. 10th

Books for sale.

NOTE.—Remittance should accompany order V.P. ORDERS will not receive attention Postal Orders to be made to "Indian Opinion at Phœnix. Postage Free on all books.

THE STORY OF MY EXPERIMENTS WITH TRUTH
By M. K. Gandhi

This is an autobiography of Mahatma Gandhi printed in two volumes. Price 12s. 6d. for each volume.

JAWAHARLAL NEHRU An Autobiography
(Cheap Edition)

("For those who would understand contemporary India it is an indispensable book."—ALDOUS HUXLEY.)

Price ... ... 10s. 6d.

THE POWER OF NON-VIOLENCE
By Richard B. Gregg

The writer has explained the method of resistance by non-violence in modern Western concepts and terminology. The book is worth studying. Price ... 5s. 6d

INDIA AND THE WORLD
Essays by—PANDIT JAWAHARLAL NEHRU.

Price ... 7s 6d.

IF YOU WANT THE BEST AND SOUTH AFRICA'S STRONGEST AND MOST RELIABLE WATCH **INSIST** ON A WORLD FAMOUS
UNION SPECIAL
15 JEWEL, NON-MAGNETIC, SHOCK PROOF, UNBREAKABLE, PERFECT TIMEKEEPERS. 100 NEWEST LADIES' & GENTS' MODELS.
REDUCED PRICES FROM 25/- UPWARDS.
GOODS SENT C.O.D THROUGH POST OR ACCOUNT OPENED WITH APPROVED MARKS

દુકાનદારોને હોલસેલ માલમાં સારૂં ડીસ્કાઉન્ટ આપવામાં આવશે.

૧૫૦૦ ઘીરા, દાગીના, ઘડીયાળો વિગેરેના બારગેનોનું અમારૂં સુંદર કેટલોગ મંગાવવાથી મફત મોકલવામાં આવશે.

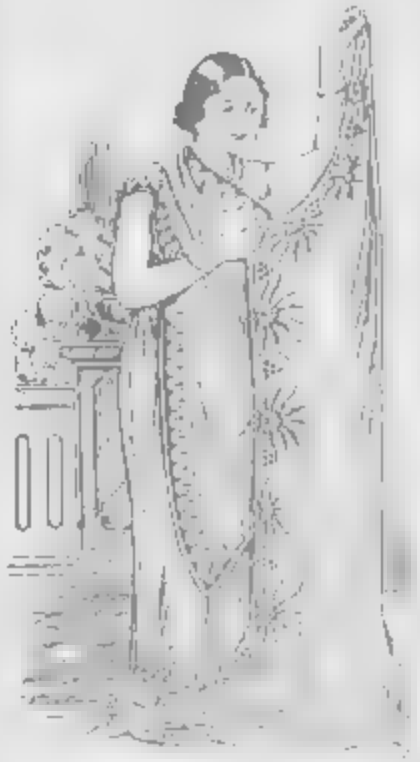
THE AMERICAN SWISS WATCH CO. LTD.
"THE DIAMOND HOUSE"
WHOLESALE & RETAIL JEWELLERS,
25, PARLIAMENT STREET,
CAPE TOWN. 15th

Cable & Tel. Add. "ADVANCING." 'Phones: 29003, Res. 25488.

CHOONILALL BROS.

THE NOTED INDIAN "SARRI HOUSE" IN SOUTH AFRICA.

141, GREY STREET, DURBAN.

ARRIVING BY EVERY MAIL FROM INDIA AND JAPAN

Benares Sarees with Borders and Plain Centres.
Buttidar Benarsi Sarees in Several Shades
Prices from 60/-, 85/-, 105/- & up to £20.
The Latest from Benares City.
Embroidered Sarees 25/-, 35/- & up.
Printed Various Lists of Sarees from 12/6, 17/- & upwards
Embroidered Crepe-de-chene from 3/6 yd. 42 in. & 45 in. width
Latest Design Sarees Cloth 44 in width.
from 1/6 yd. 1/9, 2/- & up.
Georgette Sarees Latest Arrivals
prices from 25/, 30/-, 45/- & up.
Latest Blouses To Match Sarees
prices from 12/6, 17/6 & upwards.
Zari Work Silk Sarees In All Shades
from 55/-, 95/-, 125/ & upwards

Branches 60, Wick Street And 60, Wick Street, VERULAM
GARAGE AND SERVICE STATION
7, Moss Street And 58, Wick Street, VERULAM.
'Phone 39, Verulam.

Please note Our Johannesburg Agent P. RATANJEE, 60, Bree Street, Newtown.

ચુનીલાલ બ્રધર્સ

દક્ષિણ આફ્રિકાનું જાણીતું સાડીઓનું ગૃહ

૧૪૧ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

બ્રાંચેઃ
૫૩ અને ૬૦ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

જમણી સાઈડના ઘરોમાં, સેકન્ડ એવન્યુમાં આવી
પી. રતનજી,
૬૦, બ્રી સ્ટ્રીટ ન્યુટાઉન

ગરાજ અને સર્વિસ સ્ટેશન
૭ મોસ સ્ટ્રીટ અને ૫૩ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

દરેક સ્ટીમરમાં જાપાન તથા હિંદથી આવે છે

બનારસની બનારસીણ અને તારી. ભાત ભાતની ખુશીદાર
સાડીઓ રૂા. ૬૦, રૂા. ૮૫, રૂા. ૧૦૫ થી લઈને રૂા. ૨૦ સુધીની

બનારસથી તુમાઝાજ આવેલી છે,

કસબ કામની સાડીઓ રૂા. ૨૫ અને રૂા. ૩૫ થી ઉપર
જાતજાતની ભાતવાણી સાડીઓ
રૂા. ૧૨–૬ અને રૂા. ૧૭–૬ થી ઉપર.

કસબનું ક્રેપ–દી–ચીન–રૂા. ૩–૬ જુ વાર ૪૨ ઈંચ પહોળ રંગ ઉંચ પ્રકા.

સાડીનું જ્યોરટ દીલખુશનું કપડું, ૪૮ ઉંચ પહોળ ચારણી, રૂા. ૧–૧,
રૂા. ૧–૬, રૂા. ૨–– વગેરે જાતનું ઉપર

ઉમદાજાત બનાવેલી બનારસીણ સાડીઓ રૂા. ૨૫, રૂા. ૩૦,
રૂા. ૪૫ અને એથી ઉપર.

સાડીને જેવા બનારા બ્લાઉઝ રૂા. ૧૨–૬, રૂા. ૧૭–૬ અને
તેથી ઉપર.

દરેક રંગની જરી ભભકી રેશમી સાડીઓ રૂા. ૫૫, રૂા. ૭૫,
રૂા. ૧૨૫ અને તેથી ઉપર.

ફાસ્મોનાબાગ, તબલાં મારોકેન, રેમોડો અને બીજાં ચાલુ ચીજો
ઓછામાં ઓછા ભાવે.

દરેક જાતનું ગોપીવટું, મોસરી પટારિયા ડેકસેલ આવે

મોહરેટ રેડીમેડ અને રેડીમેડ બ્લાઉસ
બનાવટ પા. ૨૫, પા. ૨૫, પા. ૩૫, પા. ૪૫ અને તેથી ઉપર.

ક્રીસ્ટમસના પ્રેસન્ટને લાયક આરસના તાજ મઢાવેલા
બ્રાચ. રૂા. ૧૨–૬, રૂા. ૧૭–૬, રૂા. ૨૭–૬, રૂા. ૪૫. [illegible]

OTHER SPECIALITIES

POPULAR POP
"The King of Ginger Beers."

CLUB SEAL SODA
"Improves your Spirits."

"GIANTS"
The Quart Bottle for 4d.
In all Popular flavours.

'Phone 2-4345

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

DALYS LIMITED.

72, CANADA ROAD, DURBAN.

'Phone 21078. Tel. & Cables: "Crescent." P. O. Box 582.

Crescent Trading Co. (Pty). Ltd.

WHOLESALE MERCHANTS AND DIRECT IMPORTERS OF HARDWARE

Indian And European Groceries.
Indian Drugs And Condiments.
Our Stocks Are The Best Quality
And are Always Fresh
Our prices are keen.
We specialise in all kinds of Bombay, Calcutta, and Madras Products.
It will pay you to give us a trial.
Before placing your orders elsewhere benefit by our thirty years' business experience.
Our aim will always be service, quality and satisfaction.

અમારે ત્યાં નીચે મુજબનો માલ જથ્થાબંધ મળી શકશે

એલચી, બદામ, અદામ, બારીકી, પીસ્તા, સિંગોડા, મુલાયમ ખારી, મુલાયમ દારબત, ફાકુદાનું પાસ, બારેક. દવાખ, એલચા, મીસરી, બજુર, રવો-લાપસી (બદકું) સેવ, કોપરાની વાટી, પીસેલું કોપરું, સુરજ બાપનું કેસર, બાર બલજ, બંગળી સાલમ, સફેદ મુસલી, મજોટા બજરંગી, ચુંક, ગોકેલી ગોપારી, કાટવા ગોટ., ગોવરમની ગોટ., બદામ ગોટ., મુલકંદ, કાચો, બરૂથી બાજાનો તબાકુ, બાદબાનું તેલ, મુલાયમ તેલ, બગેલીનું તેલ, ગોબરાનું તેલ, કાપડિનિયા કેર ઓઇલ, એકયુમીનીયમ તપેલા, કપ અને રોકસર્સ, ગોબાર-ગીમડી કરારદાળ, બાજરાકુલરી, માંજા, દીવેલી, મુખવેલ, કોલમ કાળા-બબ્બા, મળ, બાદ, ગુંદર, વાલ, વટાબા મજુર પાબુર છડ, ગોથી, લવીંગ, તજ, વાઈ (લવણ) બરમ બસાબો પીસેલા, વિગેરે.

કોઇ પણ વસ્તુ ખરીદી કરતાં પહેલાં, અમારે ત્યાં ભાવ કાઢી ખાત્રી કરશો.

122 VICTORIA STREET, :: :: DURBAN.

INDIAN OPINION

Founded by MAHATMA GANDHI IN 1903

No. 20.—Vol. XXXVII. Friday, May 19th, 1939. Registered at the G.P.O. as a Newspaper. Price 1½d.

NOTES AND NEWS

Mr. Hofmeyr Says There Is No Segregation In Transvaal Bill

WE referred only briefly in our last week's issue to the warning given to Indians by Mr. J. H. Hofmeyr. Speaking at the monthly meeting of the Empire Group, Mr Hofmeyr said, "The Indians see segregation lurking behind the Asiatics (Transvaal) Land Tenure and Trading Bill now before Parliament although this was not actually so." Only a short while ago Mr. Hofmeyr made a public statement to the effect that politicians in South Africa think that they can achieve their purpose by calling a thing by another name. Is this not a case in point? Mr. Hofmeyr's only defence in favour of the Bill is that what the Minister has stipulated in the Bill is nothing more than what is actually existing under the administration of Provincial and Municipal measures. But surely that does not justify the establishing of a racial stigma, even if it be for a temporary period, by an Act of Parliament! And the Minister of the Interior himself has not denied the fact that it is a segregation measure. However the very wording of the Bill signifies plainly enough that it is a segregation measure, and we cannot by any stretch of imagination understand how Mr. Hofmeyr can try to convince us to the contrary. It will be very difficult indeed for Mr Hofmeyr to prove that the Bill does not 'badge the Indians with inferiority,' a term which is used by Mr Hofmeyr himself.

Fear Of A Non-European United Front

Mr. Hofmeyr further states that Indians were divided into two groups. There was the moderate section which was prepared to co-operate with the Government and the extremists who intended fighting the measure and co-operating with the Coloured and Native people in forming a non-European united front against the European section."

In being so fear-stricken about the formation of a united non-European front is not White South Africa frightened of its own shadow? The remedy would be to recognise the signs of the time and to alter the repressive administration to a much more liberal one. But we are not so much concerned at present about a united non-European front. While we have not yet been able to form a united front among ourselves how can we think of a united non-European front? Indians have sufficient troubles of their own to cope with to be able to meddle with those of others. We must not aspire for bigger things when we are lacking the ability to do the small things. If we are able to fight our own battle with clean weapons and in a dignified manner we will have rendered the best service to the whole country. We must set an example worthy of emulation. The mere talk of a united non-European front has no meaning. We would, therefore, not advise other communities to plunge in the dark nor would we advise our own brethren to mislead them to do so.

Mr. Hofmeyr Decries Passive Resistance

Mr Hofmeyr referred to the danger of Indians again resorting to passive resistance and civil disobedience as they did 25 years ago, and "for their own sake he hoped this would not happen as it would not be in their interest." We have always admired Mr. Hofmeyr for speaking from a higher plain—of higher things in life—of the real life man should aspire for. As such we ask Mr. Hofmeyr what he actually means by saying what we have quoted above. Does he mean the material interests of the Indians? Does Mr. Hofmeyr, who sacrificed his lucrative post as a Cabinet Minister for the sake of a cherished principle, advise us to submit to all the humiliations that may be imposed on us as a race and to crush under our feet our cherished principles for the sake of paltry material interests and to lead the life of semi-barbarians? Surely we expect better guidance than that from Mr. Hofmeyr.

Chinese Seek Exemption From Transvaal Measure

The Chinese Consul has communicated with his Government, and is making diplomatic representation to the Union Government, concerning the "serious effects of the Asiatic Land and Trading Bill on the Chinese population in South Africa." The Transvaal Chinese Association representing all Chinese traders in the Transvaal, has sent a telegram to the Minister of the Interior appealing to him not to enforce the provisions of the Bill in so far as the Chinese are concerned.

"The proposed Bill," stated the telegram, "will be analogous to a death sentence, as we Chinese have already suffered most seriously from the restrictions imposed on us, and as nationals of a friendly nation of the Union, we ought to have enjoyed better rights than we now have.

"We strongly oppose this Bill, as we are included in the definition of 'Asiatic or 'coloured people.' We earnestly beseech you to effect modification of the definition so as to exclude the Chinese from the application of the Bill, or to introduce an amendment that will have the same effect as the exemptions granted by the Government to other Asiatic people, such as the Japanese and Syrian.

"We humbly beg you to understand that we have been peaceful and law-abiding people for many years in the Union and have done nothing encroaching on the rights of the European population. We pray that justice will be done to us by your Government.

"The Transvaal Chinese Association asks the Minister to consider their petition sympathetically and the granting of an audience to a Chinese delegation at Cape Town.

Should Evils Be Copied Or Virtues?

In the course of its comments on the Transvaal Bill, which is reproduced elsewhere in this issue, the *Natal Mercury* has the following passage:

"No race in the world is more conscious of caste distinctions, or more scrupulous in observing them, (than is the Indian)."

People are apt always to see the mote in the other man's eye but not the beam in one's own. While caste distinctions among Indians in India are fast disappearing, there is no denying the fact that they are taking deep root among the white races in

South Africa. Are not the distinctions between the English and the Afrikaans and the Jews—leave alone the White man's prejudices against the black, brown and yellow races—becoming more and more accentuated? Is this something else than caste distinctions? And does the intelligence of the White man in South Africa teach him to take pride in imitating the dying evils of other countries than in imbibing their virtues? If so they are not the ways of a civilized people

Friendly Foes

Allen Nash writing in the *Cape Times* under the caption "The World Goes By" gives the following interesting paragraph:

In the course of an address to the Empire Group, Mr. J. H. Holmeyr recalled the long struggle between General Smuts and Gandhi some 25 years ago. As a result of his civil disobedience campaign, Gandhi was several times imprisoned, for which General Smuts, in his capacity as Minister of Justice, was responsible. Two years ago Mr. Holmeyr was visiting a native reformatory outside Johannesburg. The official accompanying him said that the building had been a prison. He then pointed out the little room where Gandhi had spent his incarceration. "I was magistrate in Johannesburg at the time," the official told Holmeyr, and well I remember being given books on philosophy and kindred subjects to take to Gandhi from General Smuts."

Indian Opinion

FRIDAY, MAY 19TH, 1939

False Accusation

MR. STUTTAFORD, replying to Mr. Heaton Nicholls (U. P. Zululand), in the House of Assembly, said that "as far as the Union Government were aware, the Indian Government took no action during the 12 months following the round-table conference of 1932, with the object of giving effect to the following resolution: 'That the Government of India co-operate with the Union Government in exploring the possibilities of a colonisation scheme for settling Indians, both from India and from South Africa, in other countries, which should take place during the present year.' At the end of that period, namely, in April, 1933, the Union Government decided to appoint a committee on Indian colonisation." Asked what proposals were made by the Government of India following the receipt of this Committee's report, the Minister replied that "no proposals were made by the Government of India, except to suggest that the Union Government might prefer to devote the funds that would be needed for any successful scheme of colonisation to expenditure in the Union on measures of uplift, which would enable the resident Indian population to conform to western standards of life."

We do not think Mr. Stuttaford's reply to Mr. Nicholls is quite accurate. Of course from the very terms of the resolution it would appear to any intelligent reader that the initiative was to be taken by the Union Government and the India Government would co-operate with it. There was therefore no question of the Indian Government taking the initiative. The Union Government appointed the Colonisation Inquiry Committee in June 1932 and records [illegible] prove it to the hilt that it was appointed with the consent and co-operation of the Government of India and of the local Indian Congress, as a preliminary to a larger step to be taken later on. A simultaneous announcement was made at the time by both the Governments of the appointment of the Committee, the terms of reference of which were

> "To undertake a preliminary investigation in South Africa in connection with [illegible] to act fairly in arranging the Capetown Agreement for the exploration of the possibilities of a colonisation [illegible] both from India and from South Africa, in other countries, which should take place during the present year, in which further investigation [illegible] ceasful operation of such a scheme might ob[illegible] generally [illegible] made, having regard to the political, climatic and [illegible]

In making a statement in Parliament at the time, the then Minister of the Interior, Mr. J. H. Hofmeyr, stated *inter alia* that "the proposals now made had been discussed with the Government of India and had expressed its concurrence. The Government of India has also stated, and for this I wish specially to express the gratitude of this Government, that its Agent in South Africa is being requested to place himself and his staff entirely at the disposal of the Ministers here, and of the Committee, for giving such informed help as might be in his power."

The second question asked by Mr Nicholls was, "what proposals were made by the Government of India following the receipt of this Committee's report?" Mr. Nicholls himself stated during the debate on the Transvaal Bill that the report had received a very poor press both in the Union and in India. To quote just one instance of the reception the report received in the Union, the *Rand Daily Mail* had described it as "cool cheek" that,

> "because South Africa has a prejudice, it is proposed that every other part of the Empire should go to great lengths to [illegible] to the unhealthiest regions of the earth. The Report does the Committee little credit. What would its members say if other parts of the Empire tried to foist off unwanted sections of their population on the Union without regard to the wishes of the inhabitants, or, indeed, to anything but their own convenience? This attempt to use the Empire as a dumping ground is of course doomed to failure, but it is certainly a piece of cool cheek."

After this compliment from its own press what did the Committee expect from the Indian press and the Indian Government? The Inquiry was a failure and if the Government of India, in the circumstances, suggested, as has been stated by the Minister of the Interior, it has surely given the most sensible advice. Those who cannot grasp the issue in it must have lost their mental equilibrium. If all the money that has been wasted on commissions to inquire as to how the rights of Indians could be restricted and as to how they could be driven out of this country and the money that would be needed for any successful scheme of driving them out could have been and could still be spent on measures of uplift, which would enable the resident Indian population to conform to western standard of life, there would be no such thing as an Indian problem left in this country.

Such questions put by Mr Nicholls in the House of Assembly and some of the debates on the Indian question in which so many inaccurate figures have been quoted and unfounded allegations made both in Parliament and in the Natal Provincial Council by persons like Mr. A. T. Allison against Indians about their penetration into purely European localities, only go to prove the shallowness of their case against the Indian in this country and how they are poisoning the minds of the public against a section which has not the equal opportunity to retaliate. Anything more cowardly is inconceivable.

Strange Are The Ways Of The Congress

AT a Committee meeting of the Natal Indian Congress held on Monday evening the following resolution was passed.

"(1) This Committee of the Natal Indian Congress, while expressing its full agreement with the Transvaal Indian Case in the resolution of the Transvaal Indian Congress, feeling that now before Parliament should not be done but to precipitate matters by isolated action, pending a decision after mature consideration by the forthcoming South African Indian Congress to be held in Capetown this month.

(2) This meeting appeals to the leaders of the Transvaal Indian Congress, including those of the Natal Indian Congress, to work in unison in face of the reactionary danger.

It is strange that the officials of the N. I. C. did not consider it of importance to call a mass meeting of Natal Indians to condemn the Transvaal Land and Trading Bill which has now passed through the Committee stage, and that it only occurred to them at a committee meeting which was called to appoint delegates to the forthcoming Conference of the S. A. I. C., to pass the above resolution asking their Transvaal brethren not to precipitate matters by isolated action.

This resolution amounts to a vote of censure passed by the committee of the Natal Indian Congress on their Transvaal brethren for what they have being doing. We cannot describe the action as anything but impertinent. The Transvaal Bill chiefly affects Indians in the Transvaal and while it may give a seeming relief and a sense of security to a few it is a vicious measure calculated to spell ruin to the whole community. It is moreover a measure establishing the principle of segregation and as such is as condemnable as Mr. Stuttaford's proposed Servants Bill. It is therefore nothing but right that our brethren in the Transvaal should with one voice express their strong protest against the Bill and prepare to offer resistance to it should it be passed in the teeth of the community's opposition.

It is up to our brethren in the other Provinces to take a warning of what they may soon expect to come at their own door and to give their moral and material support to their brethren in the Transvaal.

That the Transvaal Indian Congress is not bestirring itself when the Bill is being rushed through Parliament, and is yet to convene its meeting to express its decision, leaving the Nationalist wing to act alone in a matter which is so detrimentally affect the whole Province, is regrettable enough, but for outsiders to offer pious advice not to precipitate matters to those who are organizing to offer supreme sacrifice in order to vindicate the community's national honour is condemnable.

This sort of advice in the past of not to precipitate matters has ultimately resulted in the community submitting to measures it has not only strongly opposed but have rejected *in toto*. The Transvaal Land Tenure Act is a case in point. At the S.A.I.C. Conference in 1932, held in the Transvaal, it was solemnly resolved to resist the measure, but at the conclusion of the Conference it was announced by the President that no action would be taken against the measure until after the Pretoham Commission had completed its inquiry. This was a pious advice "not to precipitate matters," and, keeping the community in the dark, the Congress officials played in the hands of the Government of India and their Agent-General in South Africa, who were anxious at all costs not to endanger the so called friendly relations between the two Governments, and were finally led to compromise with the Government on the Act, thus going against their own solemn resolutions.

Once again when a dangerous piece of legislation has been introduced and when the whole being of every Indian with any sense of self-respect should awaken with indignation the cool advice not to precipitate matters comes from those who should have a better realisation of their responsibilities.

If anything is required to be fought strenuously it is this policy of drift, which will lower us to such depths of degradation that we will no longer be living in this country as human beings.

If a measure is condemnable there cannot be any submission to it. It must be fought and those who have resolved to fight are determined to do so with clean weapons, by self-suffering, to which no one on earth can take exception. We are confident that even if the whole of our community is composed of cowards and are so cajoled in their material interests not to be able to think of anything higher and that of every a dozen will be prepared to suffer death rather than submit to humiliations imposed on them as race, the honour of India will have well been vindicated. Our brethren in the Transvaal must therefore fear only God and march forward on their righteous path.

S. A. I. C's High-handedness

IT has been our unpleasant duty to, time and again, pass harsh criticism on the Congress officials, and we have to perform that duty once again. Mr. V. S. C. Pather, President of the South African Indian Congress, has issued a statement on the present political position of the Indian community, which we publish elsewhere in this issue. These are the questions that arise from Mr. Pather's statement:

What did the S.A.I.C. do to cultivate public opinion on the Transvaal measure that was introduced on May 5 and has already reached the report stage?

Why has it occurred to the S.A.I.C. to hold their *annual* conference at this late hour and why was it not possible to call an *emergency* conference much earlier if the matter was admittedly so vitally urgent and why was it not called in the Transvaal, the seat of the trouble?

That the Conference has had to be postponed at the request of the Transvaal members shows that the Transvaal was not consulted before the decision to hold the conference was taken. Why was it not consulted?

The President of the Congress argues like many M.P.s when he lays it down that the present measure is only an interim measure and therefore the S.A.I.C. is the only body competent to decide the line of action to be taken.

Because the Bill is an interim measure does it in-fact in any the less dangerous? And when it is realised that another of a worst character is to follow it was surely unwise on the part of the Congress to allow the community to live in a fool's paradise?

Though the Bill is an interim measure it is the Transvaal Indians who are the sufferers and as such it seems nonsensical to suggest that Mr. [illegible] should be entirely in the hands of the S.A.I.C. in the matter of taking action which will have to be considered and [illegible] with them.

We fear that the S.A.I.C. officials have allowed themselves to play in the hands of the respective Agents-General and some of their European advisers and have had no mind of their own.

Their policy in recent years has been to lull the community to sleep in a sense of false security. This policy has brought about the moral and material deterioration of the community.

In conclusion might we ask the President of the S.A.I.C. who was one of the prime movers in the laudable step recently taken towards unity in Natal as to how far the matter has proceeded and why there has been such a long delay in a matter which required to be expedited especially at this critical juncture to enable the community to speak with a united voice rather than the Congress on the one hand claiming to represent the community and the Colonial Born Association doing so on the other?

We put the same question to the secretary of the S.A.I.C. who holds a dual position, being also the secretary of the Natal Indian Congress, but as [illegible] his reply was evasive. This is what he has had to say: "The steps taken to bring about unity concern only Natal. It did not affect the S.A.I.C." The rest of his reply consists of an argument, as to whether disunity actually existed, which is absolutely irrelevant when a definite step towards unity has already been taken.

Though this may be a matter directly of local concern we believe it affects the whole community for if one limb of the body is diseased the virus is bound to spread throughout and ruin the whole system.

WOMEN AND "HONOUR"

By
JANE GARROTT
In "Unity (Chicago)

IT becomes daily more evident that the way to stop war is not to fight. It is absurd to say in one breath that only a few people in any country want war, and then to assert that no way can be found to stop a threatened war. We should not grant such helpless stupidity. A way can be found. Soldiers must refuse to fight; men must oppose conscription; labour unions should refuse to make or ship munitions. Peace women should stage a spectacular anti-war crusade.

Our "statesmen" will not help us, stricken as they are by a paralysis of fear, or corrupted by munition makers and war profiteers. As a recent writer has said, "They flout and betray the spirit of man."

In order to stimulate resistance to conscription, women should take the most difficult step. They must define a new conception of "honour." They should announce boldly that the old-fashioned idea of "defending one's country" is nonsense. The life of a nation is no longer such a sacred thing that boys must face machine guns, tanks, bombs, and gas poisoning in order to "save" their country.

To the young man summoned by the government to go to war, we will say, "Give up now. Surrender. Go to prison and be called a coward. Endure suffering and ridicule, but cling to your own life for no government is fit to demand your agonizing death. Something much more important than one nation now demands your allegiance; in the name of Humanity *you must refuse to kill.*"

The State—"that monster, the state," as Lin Yutang calls it—has taken on the proportions of such a hideous bloody Juggernaut that it will force its subjects to rebel. Few of us, if the truth were told, have ever really had a warm love for the abstraction called the State. If there had been such a warm devotion to it, there would be no necessity for states to do what they are all forced to do—conscript their boys' lives to fight a war.

It has been said that a national trial of non resistance has never been made; however, the case of Korea seems to provide such an example, for when Japan seized her she offered no opposition whatever. Her collapse may be compared with the case of Ethiopia. The Ethiopians were no more able to stand up against the Italians than were the Koreans able to withstand the Japanese, but the poor Ethiopians were egged on to make a pitiful attempt at resistance. Nothing was gained; many men died; women and babies were bombed and killed. In the end, their country was ruined and lost.

The Koreans did not try to "noble", and "brave" and to oppose the Japanese. If they had fought, they would have lost their lives and their country, too. As it was, they saved their lives at least and many of their countrymen's. But why do I say "at least"? I should say "at most" for their lives were the most valuable things in their country. We are still victimised by the foolish old ideas of "patriotism and "honour."

We should learn something from the Koreans. It is clear that the western idea of "springing to the defence of the fatherland" is a false and cruel idea when it forces young men to bleed in a perfectly hopeless cause. We shall now go further and say it is a false and cruel idea when it forces young men to go out and kill other nationals on the assumption that their country is more sacred than their own lives and can be "saved" by wholesale slaughter of other nationals called the "enemy." The whole idea of patriotism and honour as now accepted should be repudiated. The individual survival of young men who refuse warfare for the sake of humanity must be safeguarded from the supreme disaster of war. Not the death of one nation is to be dreaded so much as the destruction of civilization. Not the continued brutality of dictators nor the darkening shadow of totalitarianism could be worse for mankind than the recurrence of another world war. Indeed, it is clear that the evils of dictators and Fascists have sprung up as a direct result of the last war. How can we dare to risk another one?

How can we dare to risk our lives under our present governments? They are dominated by statesmen so bankrupt in mental resources that the only method they can think of to get us out of the miserable bogs of suspicion and fear into which we are now sinking is to build with ferocious zeal still larger pyramids of expensive munitions with which to kill each others' citizens!

It is clear that only the individual's rebellion against the military policies of our governments can save us.

And if our country is invaded? The counsel still is surrender and compromise. This is the only sensible and honourable course to pursue, the only way to protect the lives of our women and children. My young Chinese friend in Manila thinks he should go to help his countrymen fight against Japan. I say, "Don't fight; stay out of that bloody horrible confusion. The 'victory' of either China or Japan cannot lead to a just or lasting peace. Nothing permanent can be gained by your killing a few Japanese boys. Just think for a moment what you will be expected to do. A young man who returned from the last world war refused to talk of his experiences till one day when his father insisted that he should break his silence—"I found myself face to face with one of the "enemy"—a mere schoolboy. He was trembling with fear and so was I. We grappled but I was stronger than he and I beat him to death ....When I left the spot I was covered with the blood and brains of that boy, and he lay dead. "Neither of us wanted to kill the other." There's nothing brave or noble about war."

I have reached a point where I am filled with scorn and horror when I hear adults urge young men to get ready for warfare. Let middle-aged men and women, politicians and jingoists bear in mind the details of fighting—such details as the story given above—and ask themselves if they would like to

Cable Messages From India

(From Our Correspondent)

OUR correspondent at Bombay sends the following cable message dated May 11:

Mahatma Gandhi has returned to Rajkot where the dispute between the Ruler and the subjects over the Reforms scheme has not yet been settled. Gandhiji will not leave Rajkot until the dispute is settled.

—o—

Sardar Vallabhbhai Patel has cancelled his recently reported East African tour.

—o—

The President of the Imperial Indian Citizenship Association, Sir Purshottamdas Thakordas has sent a message to the Minister of the Interior repudiating the statement made by him during the debate on the Transvaal Bill that the majority of Indians in South Africa were of the depressed class. The depressed classes in India has become a thing of the past and the message states that they are no longer suffering any civil or social disabilities.

—o—

Public opinion in India is strongly opposed to the segregation measure which is at present Parliament.

take part in this picture. They should be ashamed to ask boys to do what they could never do themselves:

Prepare to "defend" your country!
Get ready for shame and degradation.
Get ready for brutality.
Get ready for hatred and insanity and murder.
Get ready to turn yourself into a beast.

Get ready to do all these things and call *this* "protecting" your fatherland or saving democracy! How monstrously absurd!

The security of no nation on earth is worth this price: the wholesale degradation and slaughter of its young men.

Radical propaganda which has lured hotheads to state their heroic urges by "saving democracy" on the barricades is losing its appeal as it becomes clear that violence can only beget greater confusion and more violence, and that killing for a radical cause is no more instantly effective than killing for any other kind of cause. Thus the last stand for the old conception of honour, also, is fighting fades away.

The man-made conception of honour must yield to a more exalted type of devotion. Mothers should proclaim the new ideal that calls for protection of humanity first. Such a new woman-made idea of honour may yet save the world. Young men should answer the challenge and rise to it. They must have the courage to refuse warfare. They should say to their legislator, to industrialists seeking investments to pugnacious army officers, and to hysterical radicals who would see the world drenched in blood in an effort to vindicate some new revolutionary theory: "We will no longer kill for you!"

It is a hopeful sign that the old conception of nationalism upon which has been built all the elaborate rituals of modern patriotism and state worship is under fire from the best minds in most countries. How much longer shall we allow our youths to be sacrificed to moribund sentiments?

TRANSVAAL BILL

COMMITTEE STAGE

THE House went into committee on the Asiatics (Transvaal Land and Trading) Bill on Thursday May 11.

The first clause, which extends the protection hitherto afforded to Asiatics who are illegally occupying premises in proclaimed areas until April 30, 1941, was approved.

The Minister of the Interior (Mr. C. Stuttaford) moved an amendment to Clause 2, which prohibits the grant of certificates for issue to Asiatics for new trading licences in the Transvaal until May 1, 1941, except with the Minister's permission. Mr. Stuttaford said his amendment included hawker's licences in the protection afforded by Clause 1. The amendment would not prevent old licences from being renewed.

Mr. L. Blackwell (U.P., Kensington) said under the Transvaal Ordinance of 1931 governing the issues of licences, Asiatics had to obtain a new certificate if there was a change in the personnel of the management of the business, if the premises in which the business was carried on were changed, or if the name of the business was changed.

In terms of the clause, any Asiatic who perhaps moved into better premises would be refused the necessary certificate, as in the case of a new application.

The Bill was introduced as a "pegging" measure, but in this instance it would go further and put people out of business. He moved an amendment specifying new licences.

Mr. S. J. Schoeman (U.P., Pardsburg) moved as an amendment the addition of two sub-clauses which, he said, would prevent the leasing of licensed premises by a European to an Asiatic and also prohibit European nominees from obtaining certificates and licences on behalf of Asiatics.

Mr. Hofmeyr Moves Amendment

Mr. J. H. Hofmeyr (U.P., Johannesburg North) said he hoped the Minister would not accept Mr. Schoeman's amendment, which would neutralise Clause 4, giving the Minister powers of exemption.

He moved an amendment which, he said, would be more satisfatory than Mr. Blackwell's.

Mr. H. D. Nolteno (Native Representative, Cape Western) said he supported Mr. Hofmeyr's amendment, which was more succinct than Mr. Blackwell's but had the same effect—to enable Asiatics to interchange their licences.

Mr. Nolteno moved an amendment deleting the paragraph dealing with removal to new premises.

Mr. Stuttaford moved an amendment to the new sub Clause 3 moved by Mr. Schoeman, which, he said, should meet Mr. Hofmeyr's objections.

The legislation dealing with licences insisted that when businesses changed their managers, names or ownership they should go to the authorities for a new certificate.

Mr. Stuttaford said he followed that advice and its equivalent was that new licences should not be granted except by the Minister's authority.

Mr. Stuttaford said he could not accept Mr. Hofmeyr's and Mr. Blackwell's amendments.

Mr. D. C. Burnside (Labour, Umbilo) said the Minister had told the House during his speech on the second reading that he wanted to produce a Bill which he was satisfied the Indian would not be able to evade in the spirit. They were entitled to ask him that the Administration should not be allowed to evade the spirit of the Minister's second reading speech.

Mr. Stuttaford had said that this was interim legislation aiming at the prevention of further penetration, but from this clause they saw that during the two years during which the Bill would operate it would be possible to take away some of the existing licences.

Mr. Blackwell On Vested Rights

Mr. Blackwell said about 80 Indians had vested rights on the Rand and were protected by the Smuts Gandhi agreement. That part of the agreement which affected them had been translated into an Act of Parliament in 1919 and had not been repealed.

Mr. Blackwell moved a new sub-clause which exempted those Indians from the provisions of Clause 2.

Mr. Stuttaford said he would try to make clear his attitude to the 1919 Act. In the view of the ordinary man, law and justice were not synonymous terms. He based his argument on justice.

In 1913 there had been a number of people who were illegally on the Reef. In 1919 their occupation was condoned.

Mr. Blackwell's argument was that in this Bill the Minister had taken the power to prevent any Asiatics in the Transvaal from leaving their business without his express consent. All other Indians who had had businesses in 1919 outside the Reef had been there legally.

Mr. Blackwell asked that the people who had committed a crime and had it condoned should be better treated than these others, who had committed no crime. Mr. Blackwell had referred to about 80 cases out of ten times the number in the Transvaal.

He was to apply this treatment, which Mr. Blackwell had himself described as very harsh, to 700 people who had never acted illegally and not to the 80 others, whose crime had been condoned.

"I say, as a matter of justice, that is very unjust indeed whether it is legal or not," declared the Minister.

Mr. Hofmeyr wanted him to say whether he would carry out clause 4 in the spirit of the 1932 agreement, as confirmed by the 1933 agreement. That agreement was rather meaningless in the sense that the ordinary man did not know what all its words meant.

What it meant in effect was: "You shall give these fellows a fair deal, provided that in doing so you do not give anybody else a bad one." That was the spirit in which he would carry out this clause.

Then there was the question of management. Manager cut did not connote exactly the same as manager. In the paragraph under discussion management was referred to.

He could appreciate why the Provincial Council had insisted that if "funny" changes took place the Indian firm should go back: the people who had granted the original certificate had ascertained they were prepared to renew it. This prevented abuses. He could not accept either Mr. Hofmeyr's or Mr. Blackwell's amendment.

Mr. Madeley appealed to the Minister to accept Mr. Hofmeyr's amendment, which would help to "put down" present conditions.

Mr. Hofmeyr, referring to the "Minister's attitude to agreements," said: "He has said on record that he cannot be worried by agreements. This is a very unfortunate statement. As regards the round-table agreement, he said that if he could interpret it as meaning that he must be generally fair to Asiatics, "fair to Asiatics without being unfair to anybody else," he could act in that spirit.

"But the agreement is much more definite than that in regard to trading licences—its spirit is not one of restriction, but rather of expanding facilities."

Mr. Hofmeyr said the Minister had also apparently no respect for Smuts-Gandhi agreement. He had been at pains to distinguish between law and justice. Mr. Blackwell was basing his case not on law, but on justice, which demanded that when rights had been conceded in terms of an agreement those rights should be honoured and not taken away arbitrarily.

It was said that the Smuts-Gandhi agreement had not been observed by Asiatics between 1914 and 1919. In what way? In any case, Parliament in 1919 had accepted that agreement as not having been broken and given effect to the European side of the bargain.

Mr. G. H. Nicholls (U.P., Zululand) said Mr. Blackwell had made an extraordinary amount of capital out of the Smuts-Gandhi agreement as though it had some international sanctity. He suggested that Mr. Blackwell should consider the conditions under which the agreement was entered into, with all due regard to the welfare and well-being of the country.

Mr. Hofmeyr's amendment exempting Asiatics from having to obtain new licences, due to change of personnel except where a European was involved or the nature of the business changed, was defeated by 76 votes to 11. Those voting in the minority were the Native and Labour Party representatives and Messrs. Hofmeyr, Blackwell, Alexander, Kentridge, E. C. Hooper (Dominion, Durban Berea), J. A. Bowie (U.P., East London City) and Dr. Shearer.

Mr. Madeley and Mr. Bowie left the House before the division on Mr. Blackwell's amendment, the minority vote being decreased to nine, so that a count was not taken. The amendment was thus rejected.

All Mr. Stuttaford's and Mr. Schoeman's amendments were approved. When the clause was put, as amended, Mrs. V. M. L. Ballinger (Native Representative, Cape Eastern) called a division, but as only Messrs. Hofmeyr, Blackwell, Alexander, Kentridge, Hooper and Molteno and Mrs. Ballinger voted against the clause, a count was again not taken and the clause was approved.

EUROPEAN PRESS OPINION

ON TRANSVAAL BILL AND PROPOSED PASSIVE RESISTANCE

'Rand Daily Mail'

The *Rand Daily Mail* of Friday, May 5, writes:—

"Ever since 1885, when Asiatics were prohibited from owning fixed property in the Transvaal, one restraint after another has been imposed upon the members of this helpless and voteless community. In 1906 the Transvaal Gold Law added new disabilities, and the Licences Control Ordinance of 1931 had hardly tightened up the existing laws before the Land Tenure Act of 1936 brought additional restrictions. Even now, with the evidence of the Feetham Commission before it, the Government hesitates to grant exemptions from the Gold Law restrictions to a negligible body of Asiatics in Johannesburg and on the Rand.

"It would, indeed, be difficult to exaggerate the unfortunate lot of the Indian community under existing conditions. The fact that, unlike the natives and the coloured people, they have no say whatever in the government of the country is bad enough; but it is the economic hardship which presses most heavily on the Asiatic people. Trade is practically their only means of livelihood; they have adopted it in response to the needs of the European community. Yet now, under the interim legislation proposed by the Government, trading licences for Indians are virtually being suspended for a period of two years, while the recommendations of the Feetham Commission are again being held in abeyance.

"A better way could easily have been found. On two previous occasions—curiously enough, under Dr. Malan's auspices—repressive legislation against Asiatics has been held up to permit of round-table discussions between the Union and the Government of India. These discussions have produced the happiest results, and there is little doubt that another conference at this stage would have been equally fruitful. But by proceeding with interim legislation of a most drastic kind the Government may possibly bar the door to negotiations with India. From the point of solving the Indian problem, that would be a grave misfortune; from the standpoint of friendly relationships between two parts of the British Commonwealth, it would be even more regrettable."

The *Rand Daily Mail* of Tuesday, May 9, writes under the caption "Passive Resistance Is A Blunder":—

"Rarely in its history has the Indian community of South Africa stood in such urgent need of wise leadership as it does to-day. Let us say at once that we recognise the grievances which have led up to the decision of Transvaal Indians to inaugurate a passive resistance campaign against the Asiatic Land and Trading Bill. Ever since 1885, the Asiatics of South Africa have had to endure one legislative indignity after another, their lot has deteriorated steadily until to-day they are among the most repressed races in the country. And now, under the Trading Bill, they are threatened with further disabilities.

"But, strongly as they are entitled to feel about this constant interference with their rights and economic opportunities, it is necessary that they should face the facts. The truth is that a passive resistance campaign can only do further damage to their cause. Conditions to-day are not the same as they

were thirty years ago. Then, the Asiatic question had not assumed the dimensions of a major political issue; the forces of reaction were weaker, and less vocal, than they are at present. Mahatma Gandhi succeeded because there was widespread public sympathy for his aims and ideals. To-day there may still be a certain amount of pious sympathy for the Indians of South Africa, but it is less articulate; reaction has gained the upper hand.

"In these circumstances, a passive resistance campaign by the Asiatics can only have one effect; and that is to strengthen the hands of those who are determined at all costs to oppress and ostracise them. At the same time, it will weaken those who, in the face of prejudice and obloquy, are still trying to help them.

"For the Indians of South Africa that would be a tragic misfortune. Passive resistance will not prevent the passage of the Asiatic Trading Bill, which, for all its faults, does not seriously interfere with rights already established. It may easily, however, hasten the adoption of the out-and-out segregation proposals which have been temporarily postponed. We do not suggest that, if the Indians accept the present Bill, they will avoid complete segregation in future; but there is at any rate a prospect that within the next two years the Asiatic question in South Africa will be approached from a more sane and liberal standpoint than has hitherto prevailed. The Indians of the Transvaal must not destroy that prospect.

'The Star'

The Star (Johannesburg) of May 5 while not favouring the Transvaal Bill says, "a situation has not yet been reached when the disciples of passive resistance are justified in advocating this course to their fellow-Indians." The paper advises Indians at this juncture to follow the lead given in the House of Assembly by Mr. Hofmeyr, who said he would support this interim measure, equally because it gives the Minister breathing space to tackle the problem in its wider aspects and because it did not commit the House to the acceptance of any principle of segregation based on legislative compulsion." In conclusion our contemporary writes:

> "We have said many times that the Indian problem in South Africa is far from being an insoluble one. Indeed, once immigration ceased, there was every reason to claim that, by what Mr. Hofmeyr calls, 'co-operation, consultation and consent,' a fair and just settlement of the Indian status was always within reach of those anxious to achieve it. And surely a permanent Indian community, no longer an immigrant menace to the Union, but eager to reinforce the elements of law, order and progress in the nation, is infinitely to be preferred as an Indian helotry, driven by persistent legislative oppression into the ranks of the politically disinherited."

'Natal Mercury'

The *Natal Mercury* of May 10, writes under the caption "A Foolish Decision":

> "It is to be regretted that the Indian community of the Transvaal should have decided to reinforce their protest against the Asiatics (Transvaal) Land and Trading Bill with a campaign of passive resistance. They have ample cause for complaint, we admit, but surely they could have devised some better way of winning public sympathy and support than to threaten civil disobedience."

The paper gives the consolation that the measure is an interim one, and refers to the Union Government's preparedness to discuss their proposals with two or three representatives from India, and says: "Surely it would be wiser for the Indian community in South Africa to urge the early summoning of this meeting, at which the Government's proposals for segregation will loom large, than to do anything now to prejudice this issue." In conclusion the paper writes:

> A possible solution that suggests itself is a trial period of voluntary segregation, during which definite areas could be set aside for the settlement of Asiatics. No race in the world is more conscious of caste distinctions, or more scrupulous in observing them. Surely then, it is not unreasonable to expect them to see the advantage of establishing themselves in their own exclusive area, where they can work out their own destiny as Indian South African. The question of granting Parliamentary representation to Indian citizens in South Africa will no doubt also be discussed, and we would urge the Government to put forward concrete proposals, preferably a plan for communal representation to the Senate. It is manifestly unfair that the Native people should enjoy indirect representation while the Indians are allowed to remain completely voiceless."

S.A.I.C. ADVISES ITS TRANSVAAL BRETHREN

MR. V. S. C. PATHER, President of the South African Indian Congress, has issued the following statement on the present critical position of the Indian community:—

"Since December last year the Indian community has been greatly perturbed at the far-reaching restrictive measures proposed by the Minister of the Interior.

"The position has been forced with such rapidity that the Transvaal (Asiatic Land and Trading) Bill, which was introduced on May 5, has already reached the report stage. It is not surprising that the Indian community is bewildered to such an extent that isolated action has been taken by a group of members of the Transvaal Indian Congress.

"It is therefore my duty as President of the South African Indian Congress to clarify the constitutional position for the guidance of constituent bodies.

"Decisions involving policies affecting the Indian community in South Africa can be made only at a conference of the South African Indian Congress and for that reason a conference was convened to take place at Capetown on May 23 and 24. At the request of the Transvaal members, however, this conference has been adjourned, probably until the first week in June.

"The Transvaal Indian Congress has further intimated that a mass meeting under its aegis will be held on May 28 to decide the line of action to be taken against the Bill by Transvaal Indians.

"The Transvaal (Asiatic Land and Trading) Bill is, by virtue of its provisions a Transvaal measure, and in terms of the South African Indian Congress constitution, which provides for Provincial autonomy, the Transvaal Indians have the right to take whatever action they please.

"But the Bill is only an interim measure and the avowed intention of the Minister of the Interior is to introduce a comprehensive Bill involving the segregation of Indians throughout the Union.

"In this regard the South African Indian Congress is the only body competent to decide the line of action to be taken.

"I have, therefore, convened an executive meeting to be held in Durban on May 21, whereat the Agent-General for India, Mr. B. Rama Rau, will be present. This meeting will decide the issues arising out of the action of the Transvaal Indian Congress and will also arrange for the holding of the South African Indian Congress Conference."

ALLEGED ASIATIC ENCROACHMENT

CONGRESS PETITION AGAINST ALLISON'S MOTION

THE Natal Indian Congress has petitioned the Natal Provincial Council against its adoption of the motion of Mr. A. T. Allison on Asiatic encroachment. The petition was submitted on May 15.

Mr. Allison's resolution views with alarm the serious Asiatic encroachment in this province and supports wholeheartedly any legislation that will reserve areas for Europeans."

"The resolution the Congress has stated, "is based upon conjecture and is not supported by facts and is an attack upon the right solemnly promised to us, and which rights we have enjoyed for the past 75 years."

"We submit the following extracts from records in the City Inter Department, Durban, showing the number and rateable value of properties transferred from Europeans to Asiatics in old Borough area between May 1, 1935, and February 20, 1939

	No. of Properties	Rateable Value
Ward I	3	£15,340
Ward II	39	38,119
Ward III	6	7,810
Ward IV	...	.....
Ward V	...	8,569
Ward VI	5	9,890
Ward VII	52	78,459
Ward VIII	6	6,439
	107	£164,510

This total acquisition divided by the number of years averages at £41,499 per year.

"The total Indian population of Durban, according to the census of 1936, was 48,226. Therefore the acquisition per individual Indian living in the Borough of Durban is less than 10 per cent. per annum.

"Wards II and VII in which 82 properties of a rateable value of £116,569 have been acquired, are the two wards in which the Indian has carried on his commercial activities and resided since he first came to this Province some 75 years ago. These two wards consist of the predominantly Indian areas such as Grey Street, Commercial Road, Queen Street, Prince Edward Street, Alice Street, Beatrice Street, North Street, Lorne Street and Mitchell Road.

"The total rateable property owned by 88,226 Indians after 75 years' residence in Durban is at a liberal estimate put down at £4,000,000, out of a total valuation of £48,998,500

"The European population of Durban, according to the 1936 census, is 95,033. The percentage, therefore, of Indian to European ownership is 8.5 per cent. to 91.5 per cent., or £45 for every Indian against £475 for every European person resident in the city of Durban. We maintain that this possession by 88,226 Indians of eight per cent. of the total valuation of the city of Durban cannot by any stretch of imagination constitute a danger to the European or any other section of the community.

"Allegations that Indians are acquiring properties in the select European residential areas of Durban and other towns of Natal, have evoked considerable agitation to the detriment of the Indian community. These allegations are not borne out by facts. To our knowledge in the past 10 years only about six properties have been acquired by Indians in the Berea proper. In fact one of the most valuable properties owned by Indians in Innes Road has been resold to Europeans.

"By the powers of the Durban Land Alienation Ordinance of 1921, which principle was subsequently embodied in the Boroughs Ordinance and Townships Ordinance of Natal of 1924 and 1926 respectively, the local authorities of Natal have fully used the powers in them of inserting anti-Asiatic clauses in sales of unalienated lands belonging to the boroughs and townships of Natal. These powers have been drastically used to the harm of the Indian community, so much so that the acquisition of properties by Indians is limited to the old-established and alienated areas."

The petition concludes: "Your petitioners respectfully pray that the Honourable House be pleased to take this petition into consideration and to reject the proposed resolution, and for that purpose permit them to be heard through the medium of their representatives or through counsel at the Bar of the House, or refer the subject matter of the resolution for inquiry and report to a Select Committee or a Committee of Inquiry with powers to call for and hear evidence, both written and oral, from all interested parties, including your humble petitioners."

Messages To Indians In South Africa

From The Motherland

THE following messages have been sent to Indians in South Africa through Mr. S. Muthiray of Pietermaritzburg, Natal, who is on a visit to India

Message from Mr. S. Satyamurti M.L.A., Deputy Leader of the Congress Party in the Central Legislature and the President of the Indian Overseas Central Association:—"I have a message for the Indians in South Africa, especially to young Indians. Indians born or domiciled in South Africa should learn to look upon South Africa, as their home and fight for their just and legitimate rights of full citizenship. They must be united among themselves and establish friendly contact with other South Africans. There are many and serious difficulties in their way but they will win with faith and courage. I wish them all success."

Message from The Honourable Hridaynath Kunzru, Member of Council of State, and of the Servant's of India Society:—"I deeply sympathise with the Indians of South Africa in the crisis which faces them. Their position is a very difficult one, but they have faced similar situations in the past with courage and determination and succeeded in vindicating the honour of the country to which they belong. I trust that they will show the same unity and self-sacrifice on the present occasion as they have done many a time before. India can be proud of them and will give them her whole hearted support in their struggle to maintain her honour.

Everything appearing in this issue of a political nature has been written and edited by Mahatma M. Gandhi to express the views of INDIAN OPINION.

Piano Lessons

A respectable Indian lady is willing to give Piano lessons to Indian children in Durban. Reasonable fees. Perfect results guaranteed. Write to 'Piano Lessons,' c/o INDIAN OPINION, Phoenix, Natal.

Send your fruit and other produce to:
P. J. KOEN, Market Agent,
Box 542, Pretoria.
Rubber Stamps and Labels free.

Things In General

Farewell Reception To Mr. A. P. Naidoo

THE Vedic Dharma Sabha Hall, Stanger, was well filled last Sunday, when the Colonial Born and Settlers' Indian Association (Stanger Branch) accorded a farewell reception to Mr. A. P. Naidoo, its president, who, accompanied by Mrs. Naidoo and their children, are leaving for India on May 20, on a 6 months' holiday trip. Mr. Naidoo is also the president of the Stanger and District Indian Child Welfare Society. Mr. S. Roopanah, the chairman, in wishing Mr. and Mrs. Naidoo bon voyage referred to Mr. Naidoo's invaluable services. Mr. Naidoo was garlanded and Mrs. Naidoo was presented with a bouquet. As a mark of appreciation for his many services Mr. Naidoo was presented with a walking stick by the Association. Mr. A. Christopher, who represented the headquarters, associated himself with the tribute paid to Mr. and Mrs. A. P. Naidoo. Amongst other speakers were Messrs. B. Veerasamy, S. Mohideen (Maidstone) P. Thomas (President Natal Indian Congress, Stanger Branch), S. L. Singh, P. R. Pather, Mrs G. Christopher (Durban), Messrs. K. Soobramoney, R. R. Naidoo (Pietermaritzburg), P. Luke, Ramsamy Pallayachee, Chief A. Lutuli, R. Parmeswar, V. P. Thomas and A. G. Box Stanger. Mr. Naidoo thanked the Association for the honour done to him and his wife which they greatly appreciated.

Municipal Indian Employees Get Inadequate Rations

Following a report by Dr. Katherine McNeil, in which she expressed the opinion that the present rations supplied to Indian employees of the Durban Municipality were inadequate in both quality and quantity to be of any real use for health, the Child Health Advisory Sub-Committee has suggested, that they should have soya bean meal and a daily supply of milk added to their rations. It is also recommended that a room be set aside at each of the Corporation Indian barracks for health propaganda purposes and the daily distribution of milk to the families of employees. The Public Health Committee of the City Council decided to hold over these recommendations pending a report on the financial implications. Among other recommendations of the Child Health Advisory Sub-Committee which were also held over for the same reason included the following. That the subject of a reasonable basis for all non-Europeans in Municipal employ must receive serious consideration by the City Council. That the subject of a milk supply at a price which can be paid by the most poorly-paid wage earner should receive the serious consideration of the Council. That the Council represent to the Minister of education the urgent need of a system of health education in schools culminating in the subjects of biology, dietetics, physical culture and physical and mental hygiene, for both girls and boys, with a further course of instruction in mothercraft and general care of the health of the child for girls.

Sastri College Tennis Courts Opened

The "realisation of a six-year ambition" was the opening of the two tennis courts at Sastri College on Saturday, May 13, which was performed by Mr. W. H. Anderson, headmaster. Mr. W. R. Warliner, the president of the Sastri College Dramatic Society, the body that was responsible for the building of the courts, outlined the history of the society. "In 1936," he said, "we staged our first play, as an outcome of which, we decided to form a society. The next question was what to do with our funds, if we had any. We then had the idea of building these tennis courts. As a result of the annual dramatic festivals, in December last year we had just a little over £100. It was not enough to start, and we had visions of having to wait until July of this year before we could get the required £250. The headmaster, Mr. Henderson, however, said that he could arrange accommodation for £50 so that the courts could be started immediately after the summer vacation." The Mayor of Durban, Mr. Fleming Johnstone was also among the speakers.

Birth Of The Prophet Mohammed

This being the month in which the Prophet Mohammed was born in 570 A.D., Muslims all over the world have been celebrating it. In Durban Mr. A. M. Mayet, a well-known merchant, gave a grand feast at his residence in Victoria Street about 300 guests being present. Special songs in praise of the Prophet were rendered by the children which were greatly appreciated by those present.

Lecture By Rev. H. W. Satchell

A public lecture will be delivered by Rev. H. W. Satchell, who recently arrived from India, on "My visit to India" at the Parsee Rustomjee Hall, 140, Queen Street, Durban, on Monday May 22, at 5.15 p.m.

On Monday, May 8, The Rt. Rev. Dean Palmer of Johannesburg, visited Covent Garden, Kimberley, and in the afternoon Dean Palmer, Dean Obignell and Mrs. Obignell were entertained to tea at the residence of Mr. and Mrs. G. N. Naidoo.

Gandhiji Apologises For Seeking Aid Of Paramount Power

A CABLE message received from our correspondent at Bombay dated May 16 states, that Mahatma Gandhi has announced the advantages accruing from the award given by the Judge of the Federal Court in the Rajkot dispute in favour of the people and states that in seeking the intervention of the paramount power in settling the dispute, he has committed an error and therefore apologises to all concerned. He appeals to the Ruler of Rajkot to fulfil the peoples expectations.

WANTED

GUAVAS. Good sound fruit only. For information write to—

C. & E. MORTON (Pty.) Ltd.,
Box 7, Rosmburgh.

or see our representative Mr. K. V. Govender, any morning at the Municipal Indian Market.

NOTICE.

The Kholvad Club And Kholvad Gymkhana

First Annual General Meeting

All Kholvadians are hereby notified that the first annual general meeting of the above will be held on the 24th May 1939 in the Patidar Hall, Terrace Road Fordsburg, Johannesburg, Commencing time 11 a.m.

Agenda: (1) Introduction of members list. (2) Constitution, rules and regulations of the Kholvad Club to be formed. (3) Election of office-bearers and members of the board of management. (4) Discussion on the erection of a Gymkhana in Kholvad, India etc., (5) General.

Only the enlisted members who have subscribed, and those who have made arrangements for the payments of their subscriptions as life-members on or before the 23rd inst. will be permitted to speak and vote in the meeting.

Those Kholvadians, omitted to be called upon to subscribe by the Committee, are kindly requested to dispatch their subscriptions to the Secretary: KHOLVAD CLUB, P. O. Box 6590, Johannesburg on or before the 23rd inst.

Organising Committee Kholvad Club: Messrs. H. M. M. Dadoo, M. E. Hayat, I. S. Saloojee, F. H. M. Patel, U. S. Dangor, S. H. M. Moolla, E. A. Vanji, E. K. M. Dendar, Dr. Y. M. Dadoo.

P. O. Box 6590. Phone 33-1918.
Johannesburg

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

મહાત્મા ગાંધીજીના હસ્તે
તા. ૧૬-૬-૧૯૦૩ ના રોજ સ્થાપવામાં આવ્યું.

પુસ્તક ૩૭ મું. ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૧૯ મે ૧૯૩૯ નંબર ૨૦

મી. હોફમેયર કહે છે કે ક્રાંસવાલના બીલમાં સેગ્રેગેશન નથી

મી. હોફમેયર તરફથી ઢીંઢીઓને આપવા માં આવેલી ચેતવણી વિષે ગયા અઠવાડીયાના અંકમાં અમે ટૂંકમાજ સૂચન કર્યું હતું એમાયર છપાની મારીક ગીરીંગમાં ભાષણ કરતાં મી. હોફમેયરે કહ્યું હતું : "ટ્રાંસવાલ ના ઢીંઢીઓ એશીયાટીક્સ (ટ્રાંસવાલ) લેન્ડ ટેનપુર એન્ડ ટ્રેડીંગ બીલ જે હાલ પાર્લામેન્ટ સમક્ષ આવેલું છે, તેમાં સેગ્રેગેશન રાખવામાં આવ્યું રહ્યા છે પરંતુ હકીકતમાં તેવું કયું નથી." કુંક મુદ્દા ઉપર મી હોફમેયર એક ભાષણ સભામાં ભાષણ કરતાં બોલ્યા હતા : દક્ષિણ આફ્રિકાના જવાબદારીઓ માને છે કે એક વસ્તુને તેના અસલ નામે નહિ બોલાવીને તેઓ પોતાનો ધારેલો હેતુ સાધી શકે છે. અને મી. હોફમેયરને પ્રશ્નોત્તરી કે શું આ રાજ્યસભામાં તેવું નથી બન્યું ? મી. હોફમેયરનો આ બીજની તરફેણ માં બચાવ માત્ર એટલોજ છે કે જે પ્રતિબંધો તેમાં મુકવામાં આવેલા છે તે પ્રાંતિક અને મ્યુનીસીપાલીટીના કાયદા કાનુનોના અમલથી કલ્પિત ઘરાવી રજા છે. પરંતુ એટલા કારણથી એક પાર્લામેન્ટના કાગદામાં ઢીંઢીઓ પર એક પ્રજા તરીકે હલકાપણાનું કલંક મઢાવવાનું ન્યાજસીપણું કરી શકતું નથી, પછી ભલે એ કાયદો કુંક મુદતને માટે હોય કે કાયમને માટે. અને મુલકના પ્રધાને ખાતે ખુલ્લા નિષ્પક્ષપણે વિચારીને કીધેલું છે કે એ સેગ્રેગેશનનો કાયદો છે. વળી બીલની ખુદ ભાષામાંથી પણ સ્પષ્ટ રીતે લિહ્ન થાય છે કે એ સેગ્રેગેશનનો કાયદો છે. એટલે મી. હોફમેયર ઢીંઢીઓને એવી વિરૂદ્ધ સમજાવવાનો શા આધારે પ્રયત્ન કરે છે એ અમે સમજી નથી શકતા. આ બીલ ઢીંઢીઓની ઉપર હલકાપણાનો છાપ નથી મારતું એવું પુરવાર કરવું મી. હોફમેયરને ઘણુંજ મુશ્કેલ થઇ પડશે.

ચીન-યુરોપીયનોના સંયુક્ત બળનો ભય

મી. હોફમેયરે વધુમાં જણાવ્યું છે કે ઢીંઢીઓના બે વર્ગ પડી ગયા છે. એક વર્ગ વીનીત છે જે સરકારનો આથે સહકાર કરવા આગે છે અને બીજો વર્ગ ઉદ્દામ છે જે કાયદાની સામે લડવા માંગે છે અને હડતાળ અને તોફાનોની સાથે "યલ્ક યુરોપીયનોનું" સંયુક્ત બળ ઉભું કરવામાં સહકાર કરી યુરોપીયન વર્ગની સામે થવા માંગે છે. ચીન-યુરોપીયનોના સંયુક્ત બળથી એટલા બધા અસલાન થવાનાં દક્ષીણ આફ્રિકાના ગોરાઓ પોતાના પડછાયાથીજ ડરતા જણાય છે. જે તેમજ ડર તો તેનો પ્રમાણજ સદેલો છે, અને તે એ કે, દમનથી અમલ ચલાવવાની નીતી ને જોડી દઇને વધારે ઉદાર નીતી સ્વીકારી, પરંતુ હાલ તુરત ચીન-યુરોપીયનોનું સંયુક્ત બળ સ્થાપવાની ચિંતામાં આપણે પડી શકવાજ નથી. કદાચ તો બાપણે આપણી પોતાની કામગાંજ કમા સંયુક્ત બળ સ્થાપી શકવા જીએ કે ચીન-યુરો પીયનોના સંયુક્ત બળનો વિચાર કરીએ. ઢીંઢીઓને પોતાનીજ તકલીફો પણી છે અને તેનેજ પહોંચી વળી નથી શકાતું તો બારકાની પંચાતમાં કમાથીજ પડી શકે. વહાની વસ્તુઓ કરવાનીજ શક્તિ નહિ ધરાવતા હોઇએ ત્યારે આપણે મોટીની બાબતોમાં ન કરવી જોઇએ. જો આપણે આપણી પોતાનીજ લડત શુદ્ધ રાજેથી અને માનભરેલી રીતે લડી શકાશું તો તેમજ સુમસ્ત દેશની સૌથી ઉત્તમ સેવા થએલી ગણાશે. આપણે અનુકરણીય દાખલો બેસાડયો કહેવાએ. માત્ર ચીન-યુરોપીયનોના સંયુક્ત બળની વાતો કરવામાં કશો અર્થ નથી. આથી અને પ્રજાના અન્ય વર્ગોને અંધારામાં અંધકારમાની સલાહ નથી આપી શકતા તેમ અમારા પોતાના વાચકોને તેઓને બેરસ્તે દોરવાની સલાહ નથી આપી શકતા.

મી. હોફમેયર સત્યાગ્રહ પખવાડીયું કાઢે છે

મી. હોફમેયરે ઢીંઢીઓ પચીસ વર્ષ પર હતું તેમ ફરી પાછી સલાહગતની લડત અને સવીનયભંગ કરશે એવો બચ્ચ દલીલતાં જણાવ્યું હતું કે "તેઓને પોતાને ખાતર હું આશા રાખું છું કે આવું નહી અને કેમકે તેમાં તેઓનું હિત સમાયેલું નથી." મી. હોફમેયર હમેશાં જીવનની ઉચ્ચ વસ્તુઓની, ઉચ્ચ આદર્શોની વાતો કરતા આવેલા છે અને તેથી અમે તેમના પ્રત્યે માન ધરાવતા આવ્યા છીએ, તેમનો એ કુકિતઓનો ખ્યાલ કરતાં તેમની આ વાત અમારાથી સમજી શકાતી નથી. શું હિતનો આમ તેઓ હિંદીઓનું આર્થીક હિત કદી રક્ષી રહ્યા છે ? મી. હોફમેયર, કે જેમણે સિદ્ધાંત ને ખાતર પ્રધાન મંડળમાં પોતે આર્થિક દ્રષ્ટિએ બહોળાજ ગાળદાયી હોદો ત્યાગતી વખતે હતા તેને પણ ખાત મારી દીધી હતી, તેઓ શું ઢિંઢીઓને એવા શીખામણ આપશે કે તેઓએ પોતાનાં | અને પોતાની આખી પ્રજાના યશ રહેલાં માનભંગને સહી લેવા અને પોતાના તુચ્છ આર્થિક લાભોને ખાતર પોતાનાં પવિત્ર સિદ્ધાંતોને પોતાના પગ તળે કચડી નાખી અધો જંગલીપણાનું જીવન ગાળવું ? મી. હોફમેયરની પાસેથી અમે આ કરતા વધારે સારી દોરવણીની આશા રાખીએ છીએ.

દુર્યોધનનું અનુકરણ કરશો કે સદ્‌ગુણો ગ્રહણ કરશો

ક્રાંસવાલના બીલપરની પોતાની ટીકામાં 'આદાસ મરકયુરી' એ એક સ્થળે આ પ્રમાણે કહેલું છે :

"જ્યારથી જાની બેદોનું વધારે જ્ઞાન અને તેના પાસન વિષેની સુસ્તના દોરી પ્રજામાં જોરદાર કોમ પણ પ્રજામાં નથી."

મનુષ્યની ખાસીયત છે કે બીજાના દોષ તેની તુરત નજરે પડે છે જ્યારે પોતાના દોષો તે જોઇ શકતો નથી. દૉંડુસ્તાનમાં ઢીંઢીઓમાંની ઘાતી બેદો સબેગે નષ્ટ થતા જાય છે ત્યારે દક્ષિણ આફ્રિકાની ગોરી પ્રજાએમાં તે હજા મુળ નાખ્યા રહ્યાં છે. ક્રાંણા, ચોરી અને પીધી પ્રજાઓ સામેના ગોરી પ્રજાના દોષભાવને બાલુઓ મુકીએ તો પણ અંગ્રેજો, ફ્રાન્સિ-સ્કાંસો અને યહુદીઓ વચ્ચેના બેદો શું આ દેશમાં દિન પર દિન વધારે તીવ્ર નથી થતા જતા ! શું એ વસ્તુ ચાતિભેદ કરતાં કંઇ ભીન્ન છે ? અને શું દક્ષીણ આફ્રિકાના ગોરાની ખુદ્ધિ અન્ય દેશોના સદ્‌ગુણો ગ્રહણ કરવા ને બદલે તેઓના ખૂત થતા દોષોનું અનુકરણ કરવામાં તેને મર્દ મેલાનું શીખવે છે ? જો તેમ હોય તો સુધરેલી પ્રજાના એ લક્ષણ ન ગણાય.

ક્રાંસવાલના બીલ સામે ચીનાઓનો વિરોધ

ઓશીયાટીક બીલની બાબતમાં ચુનીયનના ચાલનીશોમાં ગભરાટ થયો છે તેમના ક્રોનસલ જનરલથી ચુનીયન સરકારને એક અરજી કરવામાં આવી છે જેમાં એ કાયદામાંથી ચીનાઓને બીજા એશીયાટીકોથી બાદ ગણવાને માગણી કરવામાં આવી છે અને જેમ જાપાનીઝ અને રીવીયનને ઓશીયાટીકની બાબતમાં ગણવામાં આવતા નથી તેમ ચીનાઓને પણ તેમાંથી બાદ કરવાની અરજી કરી છે. ચીના અને જાપાન એક જાત તરીકે તો એક બીજાના પીત્રાઇજ ગણાય પણ ફેર મોટો તરવારનો છે. અસલારે તો યુરોપીયન પ્રજામાં -બાય તરવાર થી તોળાય છે. ચીનની પાસે લાંબી તરવાર આવશે ત્યારે અરજીની પણ જરૂર નહિ રહે.

ઇટાલીયનોથી કોફી નહિ પી શકાય

ઇટાલીમાં કોફીના પીણાપર પ્રતિબંધ મુકાયો છે. રોમમાં એ એક રાષ્ટ્રિય પીણું ગણાતું હોવાથી ત્યાં એ પ્રતિબંધની પણ ઘણી ઊંડી અસર થઇ છે. સામાન્ય જનતાથી સમજી શકાય તેવા એક સરકારી નિવેદન બહાર પડયું છે જેમાં જણાવવામાં આવ્યું છે કે પરદેશ કોફી ની ખરીદીમાં દેશને વરસોવરસ વાર્ષિક તેર લાખ પાઉન્ડનો ખર્ચ થાય છે. ગયા વર્ષના પહેલાં ત્રણ માસમાં લગભગ પાંચ લાખ પાઉન્ડનું પરદેશી નાણું કોફીના બીલો ચૂકવવામાં દેશમાંથી ચાલી ગયું. ગ્રોસરીની દુકાનો અને પીઠાંઓમાં જ્યાં કોફી વેચાતી હતી ત્યાં હવે સરકારના અંકુશ હેઠળ શેકેલી બાર્લી બીજી કેટલ વસ્તુ સાથે પીસીને તેની મુકર કોફીની જગ્યાએ વેચવામાં આવે છે.

દેશનું નાણું પરદેશ પ્રવાહ જતું અટકાવવાને ઇટાલીયનો જ્યારે કોફીનો ત્યાગ કરી રહ્યા છે ત્યારે હીંદુસ્તાનમાં દારૂની બદી જે પ્રજાની આર્થીક પાયમાલીજ નહિ પરંતુ પ્રજાના આત્માનો નાશ કરી રહી છે તે નાબુદ કરવાની પ્રવૃત્તિના સામે આજ સુધી તેના વેપારપર તાગડધીના કરી રહેલા દારૂના વેપારીઓ શોર મચાવી અને દેખાવો કરી પોતાનું દેસાભિમાન (!) બતલ કરી રહ્યા છે!

"ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન"

ગુરૂવાર, તા. ૧૯ મે ૧૯૩૯.

કોંગ્રેસના કાર્યકર્તાઓની વિચિત્ર રીતો

ગયા સોમવારે મળેલી નાટાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસની કમીટી મીટીંગે નીચે પ્રમાણે ઠરાવ પસાર કર્યો હતો:

(૧) નાટાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસની આ કમીટી ટ્રાંસવાલનું બીલ જે હાલ પાર્લામેન્ટમાં આવેલું છે તેને વખોડી કાઢવામા ટ્રાંસવાલના ભાઇઓને પોતપોતાનું કાર્ય આપવા સારૂ તેઓને, હાલ આસપાસ નાતાલ ઓર્ગેનાઇઝ્ડ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસની કેપટાઉનમા મળનારી કોન્ફરન્સ તરફથી પુરતો વિચાર કર્યો બાદ નિર્બુધ કરવામાં ન આવે ત્યાં સુધી વ્યક્તિગત ધોરણે કાયદા ભંગની ચળવળ નહિ ચલાવવા વિનંતિ કરે છે.

(૨) આ મીટીંગ ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસ તેમજ તેના રાષ્ટ્રિય પક્ષના નેતાઓને હાલની સામે આવી પડેલા સમાન જોખમનો સામનો કરવા સંયુક્તપણે કામ કરવા વિનંતિ કરે છે.

ટ્રાંસવાલનું બીલ છેક કમીટી સ્ટેજમાંથી પાસ થઇ ગયું ત્યાં સુધી નાટાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસના કાર્યકર્તાઓને એક માસ મીટીંગ પણ બોલાવવાની આવશ્યક નહિ જણાઈ અને આવતી સા. આ. ઇ. કોંગ્રેસની કોન્ફરન્સને માટે ડેલીગેટો ચુંટવાને બોલાવાયેલી કમીટી મીટીંગમાં તેઓને ટ્રાંસવાલના ભાઇઓને વ્યક્તિગત પગલું લઇને સ્થિતિ બગાડી નહિ નાખવાની શીખામણ આપનારો ઠરાવ પસાર કરવાનું સુજ્યું એ બોલું વિચિત્ર નથી.

નાટાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસની કમીટી તરફથી પસાર થએલો આ ઠરાવ ટ્રાંસવાલના ભાઇઓ આજે જે કરી રહ્યા છે તેને વખોડનારો ઠરાવ થયો ગણાય. આ પગલાંને અમે કેદ્ધતાઇ સિવાય બીજી ઉપમા નથી આપી શકતા.

ટ્રાંસવાલનું બીલ સુપ્રત્યવે કરીને ટ્રાંસવાલના હીંદીઓને લાગુ પડે છે અને બાકીના તેનાથી માત્ર દેખાવની રાહત મળી રહે અને સુરક્ષિતતાનું આશ્વાસન મળ્યું હશે છતાં આખી કોમની પાયમાલી કરનારૂં એ એક ઝેરી બીલ છે. વળી એ બીલ સેગ્રેગેશનનો સિદ્ધાંત સ્થાપિત કરનારૂં છે અને શ્રી. સ્મટસ્ની સર્વોપરિપણાની દરખાસ્તના જેવું જ તે વખોડી કાઢવા જેવું છે. એટલે ટ્રાંસવાલના ભાઇઓએ એ કાયદા સામે સખ્ત વિરોધ દર્શાવવો અને જો કોમના સંયુક્ત વિરોધની પરવા કર્યા વિના પણ તે પાસ થયા તો તેનો સામનો કરવાની તૈયારીઓ કરવી એ બીલકુલ વાજબીજ પગલું ગણાય.

અન્ય પ્રાંતોનાં ભાઇઓએ આ કાયદા પરથી નજીકના ભવિષ્યમાં પોતાને આંગણે પણ શું આવી રહેશે તેની ચોકવણી લેવી ઘટે અને ટ્રાંસવાલના ભાઇઓને પોતાનો નૈતિક તેમજ આર્થિક ટેકો આપવો ઘટે.

તેને બદલે ખુદ ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસજ બીલ પાર્લામેન્ટમાંથી ઝડપથી પસાર કરી દેવાઈ રહ્યું હોવા છતાં કશું પોતાની શીથીલતા દુર કરી શકી નથી અને તે પર ઠરાવ કરવાને પોતાની મીટીંગ હજુ હવે ભરનાર છે, અને દરમીયાનમાં તેના રાષ્ટ્રિય પક્ષની ઉપર આવા આખા પ્રાંતના સમસ્ત હીંદીઓને નુકસાન કરનારાં બીલની સામે એકલે હાથે પગલાં ભરવાનો બોજો નાખી રહી છે, એજ કેમ જાણે બોલું શોચનીય ન હોય, કે બહારના ભાઇઓ પણ, જેઓ કોમનું ગૌરવ દર્શાવી રાખવાને મરજીને શરણ થવાને તૈયાર થયા છે, તેઓને સ્થિતિ નહિ બગાડવાની શીખામણ આપવા કુદી પડયા છે. તેઓનું એ કૃત્ય વખોડવાનેજ પાત્ર ન ગણાય તો બીજું શું ગણાય?

આવી, "સ્થિતિ નહિ બગાડવા" ની ભૂતકાળમાં અપાયેલી શીખામણનું આખર પરિણામ એજ આવેલું છે કે કોમે જે કાયદાનો વિરોધ કરેલો છે અને જેને સદંતર વખોડી કાઢેલો છે તેને જે સ્વિકારી લીધેલો છે. ટ્રાંસવાલ એશીયાટીક લેન્ડ ટેન્યુર એક્ટ જે તેનો એક મોજુદ દાખલો છે. ૧૯૩૨ માં સા. આ. ઇ. કોંગ્રેસની ટ્રાંસવાલમાં મળેલી કોન્ફરન્સમાં એ કાયદાનો સામનો કરવાના ગંભીર ઠરાવ કરવામાં આવ્યો હતો, પરંતુ કોન્ફરન્સના અંતમાં પ્રમુખ સાહેબે જાહેર કર્યું કે શીખામ કમીશન પોતાની તપાસ પુરી ન કરે ત્યાં સુધી કંઈ પણ પગલાં લેવામાં નહિ આવે. આ "સ્થિતિ નહિ બગાડવા" ની બરબાદી શીખામણ હતી, અને પછી કોમને અંધારામાં રાખી કોંગ્રેસ ના કાર્યકર્તાઓ હીંદ સરકાર અને તેના એજન્ટ-જનરલ, કે જેઓને બન્ને સરકારો વચ્ચેના કજોડાતો મીલતાબાયો સંબંધ ટકાવી રાખવાનીજ વિશેષ ચિંતા હતી, તેઓના હાથમાં રમવા લાગ્યા અને અંતે જે કાયદાને પોતે વખોડી કાઢયો હતો અને જેનો સામનો કરવાની ગંભીર પ્રતિજ્ઞા કરી હતી તે કાયદાને વિષે સરકારની સાથે સમાધાન કરવાને દોરવાઈ ગયા.

હવે આજે જ્યારે કોમની સામે બીજો જોખમભરેલો કાયદો આવ્યો છે અને જ્યારે દરેકે દરેક સ્વમાનપ્રીય હીંદીનું તેની વિરૂદ્ધ લોહી ઉકળી ઉઠવું જોઇએ ત્યારે, જે ભાઇઓને પોતાની જવાબદારીનું જરાયે સારૂ ભાન હોવું જોઇએ, તેઓ ઠંડે કલેજે "સ્થિતિ નહિ બગાડવા" ની શીખામણ દઇ રહ્યા છે.

જો કોઇ પણ વસ્તુની સામે સખ્ત લડત ચલાવવાની ખરી જરૂર હોય તો આ પીછે હઠની નીતીની સામેજ ચલાવવાની જરૂર છે, કે જે આપણને આ દેશમાં એટલા નીચા હતારી પાડનારી છે કે પછી મનુષ્યો તરીકે આપણે વસીજ નહિ શકીએ.

જો કાયદો જે વખોડી કાઢવાનેજ લાયકનો હોય તો તેને સ્વિકારવાનો અવાલજ રહેતો નથી. તેનો સામનો જ થવો જોઇએ અને જેઓએ તેનો સામનો કરવાનો નિશ્ચય કર્યો છે તેઓ શુદ્ધ ગંભીરતાથી ગતે દુઃખ સહન કરીને લડવાના છે. તેની સામે કોઇથી પણ

અપવાદ લઈ શકાય નહિ. અમને ખાત્રી છે કે જો આપણી આખી કોમ નામદારીજ બનેલી હશે અને પોતાના સ્વાર્થી લાભોમાં એટલી રચી પચી હશે કે એથી ઉચ્ચ વસ્તુઓનો વિચાર સરખો પણ કરવાની તેને ફુરસદ નહિ હોય, અને તો આજ કરતાં-વધારે જેટલા ભાઈઓ પણ એક પ્રશ્ન તરીકે આપણી ઉપર વપરાતાં અપમાનોને નહિ નભતાં પ્રાંજ્યાપાંજ્ય કરવાને તૈયાર થશે તો તેઓએ પોતાની માતૃભૂમીના કુખને દીપાવેલી ગણાશે અને તેનું ગૌરવ વધારી શકેલું મનાશે. આથી ટ્રાંસવાલના ભાઈઓને અમે ફરી કહીશું કે તેઓએ હંમેશ ખિતાય કોઇનો પણ કર સાખ્યા સિવાય પોતે લીધેલા પવિત્ર માર્ગે પોતાની કુચ આગળ ચલાવવી.

—: ૯ :—

ખોટો આરોપ

મી. કીટન નીકસને યુનીયન પાર્લામેન્ટમાં જવાબ આપતા મી. સ્મટસે જણાવ્યું હતું કે યુનીયન સરકારને ખાત્રી છે કે જ્યારથી હિંદ સરકારે ૧૯૨૨ ની રાઉન્ડ ટેબલ કોન્ફરન્સ પછીના બાર માસ દરમ્યાન નીચેના ઠરાવનો અમલ કરવાનું કહ્યું નહોતું:

"દક્ષિણ આફ્રિકાથી તેમજ દક્ષિણ આફ્રિકામાંથી હીંદીઓને અન્ય દેશોમાં વસાવવાને બદલે સંસ્થાન વસતાટની યોજનાની સફળતાઓની તપાસ કરવા માં યુનીયન સરકારની સાથે હિંદુસ્તાનની સરકાર સહકાર કરશે અને બે બાજુ વર્ષમાં થશે."

એટલું જ નહિ, એટલે કે ૧૯૩૨ ના એપ્રીલમાં યુનીયન સરકારે હીંદીઓના સંસ્થાન વસતાટને માટે એક કમીટી નીમવાનો ઠરાવ કર્યો હતો.

આ કમીટીનો રીપોર્ટ બહાર પાડ્યા બાદ હિંદ સરકારે શું સૂચનાઓ કરી હતી એ સવાલ ના જવાબમાં પ્રધાને જણાવ્યું કે હિંદુસ્તાનની સરકારે કશી સૂચના બહોળી કરી સિવાય કે એટલી સૂચના કરી હતી કે યુનીયન સરકારને કદાચ સંસ્થાન વસવાટની યોજના સફળ મનાય છે નાણાં તેનાપર ખર્ચવાની જરૂર પડે તેનો યુનીયનમાંજ લાંબી સ્થાયી હીંદી વસતી પ્રિવિ ના વિકાસે રહી શકે તેટલા માટે તેની ઉન્નતિ કરવાની વહતી સગવડો કરી આપવા ને બદલ કરવાનું તે બનાવે યોગ્ય ગણાશે."

મી સ્મટસે મી. નીકસને આપેલો જવાબ તદ્દન ખોટો નથી.

હકીકતમાં વિષમ દરજ્જાની આપવડાઈજ મોટા ભાગ ની બુદ્ધિશાળી ચાંચવાદને આજ પડવા પાછળ નહિ રહે કે આ બાબતમાં પહેલ યુનીયન સરકારે કરવાની હતી અને હીંદી સરકારે તેને સહકાર આપવાનો હતો. આથી હીંદી સરકારે પહેલ કરવાનો સવાલજ નહોતો. યુનીયન સરકારે ૧૯૩૨ ના જુનમાં મોલ્સવાબેઝેશન સલ્કવાદરી કમીટી નીમ્યા હતી અને તે વખતની માદીઓપરથી સંપૂર્ણ રીતે સિદ્ધ થાય છે કે એ કમીટી હિંદ સરકારની તેમજ આદ્રોની કોંગ્રેસ ના સંમતિ અને સહકારથી. પાછળથી યકબાબ આવનાર ત્યારે વિશાળ પાયાના એક સાથસીદ પગલાં તરીકે, નીમવામાં આવી હતી આ કમીટી ના નીમણુંકના ખાદ્રેરસત એજ વખત બન્યો નહ કારો તરફથી એમ વખતે બહાર પાડવામાં આવ્યા હતા અને તેની કાર્ય મુદ્દો નીચે પ્રમાણે હતી:

"હીંદુસ્તાન તેમજ દક્ષિણ આફ્રિકામાંથી હીંદીઓને અન્ય દેશોમાં વસાવવાને એક સંસ્થાન વસતાટની યોજનાની તપાસ કરવાની કેબટાઉન એગ્રીમેન્ટના બીજા પરિશ્રમમાં થએલી કરખાસ્તોના સંબંધમાં દક્ષિણ આફ્રિકામાં માથગિદ તપાસ ચલાવવી અને એવો કયો દેશ કે દેશો છે કે જ્યાં, તેમજ દેશ કે દેશોની રાજદારી, આર્થીક અને આબોહવા સંબંધી અનુકૂળતાઓનો ખ્યાલ રાખીને, એવી યોજના કાર્યવાહના રીતે સફળતાથી અમલમા મુકી શકાય તેમ છે, અને યુનીયનમાંથી જ્યાં હીંદીઓ એવી યોજનામાં આગેવા થવા તૈયાર છે તેની તપાસ કરી રીપોર્ટ કરવો."

પાર્લામેન્ટમાં આ સંબંધમાં નિવેદન કરતા એ વખતના મુખ્ય પ્રધાન મી. જે. બી. હેરટ્ઝોગે જણાવ્યું હતું કે "રજુ કરવામાં આવેલી આ કરખાસ્તોની હીંદુસ્તાનની સરકાર સાથે ચર્ચા કરવામાં આવી હતી અને તેમનું સંમતિ આપેલી છે. હીંદુસ્તાનની સરકારે એમ પણ જણાવ્યું છે, અને તેની માટે આ સરકારની પ્રતિ હું તેનો આભાર માનવા ઇચ્છું છું કે, દક્ષિણ આફ્રિકામાં તેના એજન્ટને તેણે એવી સૂચના આપેલી છે કે પોતાનાથી જે કંઈ પણ મદદ આપી શકાય તે આપવાને આ દેશના પ્રધાનો તેમજ કમીટીને માટે તેમણે તેમજ તેમના આખા સ્ટાફે કરવાનું રહેવું."

મી. નીકસે બીજો સવાલ એ પુછ્યો હતો કે આ કમીટીનો રીપોર્ટ બહાર પાડ્યા બાદ હિંદુસ્તાન ની સરકારે શું સૂચનાઓ કરી હતી. મી. નીકસને પોતેજ ટ્રાંસવાલના બીલપરની ચર્ચા દરમ્યાન જણાવ્યું હતું કે એ રીપોર્ટને યુનીયનમાં તમજ હિંદુસ્તાનમાં વર્તમાનપત્રો તરફથી બહુ ખરાબ આદરાન આપવામાં આવી હતી. યુનીયનમાં તેને કેવો આવકાર મળ્યો હતો તેની માત્ર એક જ હકીકત ટાંકવી બસ થશે. અને તે 'રેન્ડ ડેલી મેલ'નો, જેણે પત્રે એ રીપોર્ટને "નરી છેતરામ" તરીકે વર્ણવતાં જણાવ્યું હતું કે:

"દક્ષિણ આફ્રિકાને હીંદીઓ તરફ કેવા ભાવ છે તેથી એવું સુચવાયું છે કે ગ્રહેનગ્રાહકના બીજા દરેક દેશે તેને સગવડ કરી આપવાની ઉદારતા બતાવવી જોઇએઃ તેને કયે હીંદી પ્રજાની આવકોના જેટલી જરૂર નથી રહી તેવા જે હીંદીઓને તેણે આ દેશમા આણેલા છે તેમને પૃથ્વીના અતિ દરિદ્રિષ્ઠ પ્રદેશમા બકેલી કેવા જોઇએ. રીપોર્ટ કમીટીને ગાળેજ શોભા આપે છે. ગ્રહેનગ્રાહકના બીજા દેશો જે પોતાની વસતીના પોતાને નહિ જોઇતા વર્ગોને, આફ્રિકા ના ત્યાનીક વતનીઓની ઇચ્છાઓની દરકાર કર્યા વિના અપવા તો પોતાની સગવડતા સિવાય બીજા કશાની પણ પરવા કર્યા વિના, યુનીયનમાં નાખવાનો પ્રયત્ન કરે તો કમીટી ના સભ્યો શું કહેશે? ગ્રહેનગ્રાહકનો પોતા ના કચરો ખાલી કરવાના એક સ્થળ તરીકે ઉપયોગ કરવાનો આ પ્રયત્ન તો જો કે નિંદવા લીધવાનોજ છે, પરંતુ એ નર્યો ઉદ્ધતાઇ છે એમાં કંઈજ શક નથી."

પોતાના રીપોર્ટને આવો પ્રચંડ પુરુ પોતાના જ દેશના સાંગાનપત્રો તરફથી મળતા પછી કમીટીએ હિંદુસ્તાનના વર્તમાનપત્રો અને હિંદુસ્તાનની સરકાર તરફથી સારી આશા રાખી હતી! તપાસ નિષ્ફળ નીવડી હતી અને એમા સંદેહજ નહોતો કે હીંદુસ્તાનની સરકાર, ગઇકાલ પ્રધાન તરફથી જણાવવામાં આવ્યું છે તેની સલાહ આપેલી હોય તો તે બરોબર કારણજ ભરેલીજ સલાહ ગણાય. જેઓ તેની અંદર રહેલું કારણ નહિ સમજી શકતા હોય તેઓનું મગજ ઠેકાણે નહિ હોવું જોઇએ. આ દેશમાં હીંદીઓના હકોપર પ્રતિબંધો શી રીતે મુકી શકાય અને આ દેશમાંથી તેઓને શી રીતે હાંકી કાઢી શકાય તેની તપાસ કરવાને કમીશનો બેસાડવામાં જેટલું નાણું બરબાદ કરવામાં આવ્યું છે અને તેઓએ હાકી કાઢવાની કોઇ પણ યોજનાની સફળતા ને માટે જેટલાં નાણાંનો બાંધ કરવો પડે તે સફળતાં નાણાંનો તો આ દેશની સ્થાયી હીંદી વસતીની તે પશ્ચિમની રહેણીના ધોરણને અનુસરી શકે તે રીતે ઉન્નતિ માટેના યોગ્ય પગલાં લેવામાં સદુપયોગ કરવામાં આવ્યો હોત, તો આ દેશમાં હીંદી સવાલ જેવી કશી વસ્તુ રહીજ નહિ હોત.

મી. નીકસે તરફથી પાર્લામેન્ટમાં પુછાયેલા આવા સવાલો અને હીંદી સવાલપર થએલી ટૂંકાંદર ચર્ચાઓ, કે જેમાં અનેક પાયા વિનાની વાતો થએલી છે અને પાયા વિનાના આંકડા ટાંકવામાં આવ્યા છે, અને હીંદીઓ યુરોપીયનોના વતનીઓના પ્રવેશ કરી રહ્યા હોવાના હીંદીઓની વિરુદ્ધ ખોટા આક્ષેપો મુકાઇ રહ્યા છે, જેવા કે નાતાલ પ્રાંતિક કાઉન્સીલમાં મી. એ. ડી એલેકસને મુકેલા છે, એ સઘળું એટલુંજ પુરવાર કરી આપે છે કે આ દેશમાં હીંદીઓ સામેના તેમનો દ્વેષ કેટલો ઝુલો છે અને એક તર્ક ને જેની પાસે સામો પ્રતીકાર કરવાના કશા સાધનો નથી તેની વીરુદ્ધમા પ્રબળતના મનની અંદર કેટલું ઝેર ઠેકાઇ રહ્યું છે. આ કરતાં વધારે નામદોષભરેલું કૃત્ય બીજું શું હોઇ શકે!

ટ્રાંસવાલ બીલ અને સત્યાગ્રહ

યુરોપીયન વર્તમાનપત્રોની તે પર ટીકા

'રેન્ડ ડેલી મેલ'

શુક્રવાર તે તા. ૫ મીનું 'રેન્ડ ડેલી મેલ' નીચે પ્રમાણે લખે છે:

"૧૮૮૫માં ટ્રાંસવાલમાં એશીયાટીકોને રહાવર મીકત મેળવી ત્યારથી આ નીરાધાર અને મતાંધતાર વિનાની કામ ઉપર એક પાછો એક પ્રતીબંધો મુકાતા ગયા છે. ૧૯૦૮માં ટ્રાંસવાલના એશ્ક મેજેસ્ટી મુખ્યાપતિ કિંગેશાહ ભાંને ૧૯૩૭ માં લાયસેન્સીયસ પેસસેશનીટેશન ઓર્ડીનન્સે કહ્યું તો હવાલ કાયદાની ખબતાબ્રોમાં ધારી ન ધારી તેટલામાં ૧૯૨૨ ના બન્ડ રેન્ડુર એકટથી વધારે પ્રતીબંધ ઉમેરાયા. અત્યારે પણ રીપોર્ટ કમીશનની ભલામણોમાં ગોતાની અમલ પડેલી છે બળા સરકાર જોહાનીસબર્ગ અને રીફ પર એશીયાટીકોની એક નક્કરી સંખ્યાને ગોકડ રોના પ્રતીબંધોમાંથી એકસેમ્પશનો આપવા તૈયાર છે.

"પ્રસ્તુત પરીસ્થીતીમાં ઢીંદી કામની દલાલના દરજાને પીને આકીસ્પોર્મિત મળી ખરેખર મુશ્કેલ છે. ખુદ નેટીવો અને કલરી ના જેટલો પણ તેમોને આ દેશના રાજ્યકારણારમાં આકાજ નથી એ જાહેર છે અરાબ ઉંજ પરંતુ તે કરતા વિશેષ તો બધા ઢીંદીઓને આર્થીક મુશ્કેલીનો વધારે અનુભવ કરી રહેલા છે. વેપાર એ તેમોનું એકમાત્ર રોજગારનું સાધન છે; યુરોપીયન કામની જરૂરીયાતો પુરી પાડવાને એ વ્યાપારનો તેમો ઉપયોગ કરી રહ્યા છે. તેમ છતાં આજે સરકાર તરફથી મુકાયલેલા કાયદાઓ ગાડાની હજે ઢીંદીઓ કમીશનની ભલામણોને કરી મુસ્લમાની રાખવા ઉપરાંત બે બાબતો માટે ઢીંદીઓ ને વેપારના પરવાના બાબતનું બબહારીક રીતે બોકસે રખાયું છે

"આ કરના વધારે સારો માર્ગ સુઝેસાલ શી મળી શકતા. અમારી બે પ્રસંગોએ—વિગિત રીતે કે. મહાનનાજ આશ્રય નીચે—પુનીયન અને ઢીંદિ સરકારો તરફે ગોલમેજ ચર્ચાઓ થઇ શકે તહલા બાતર એશીયાટીકો: બીલ ના કાયદા મોકુફ રખાયા હતા એ ચર્ચાઓનાં સુંદર પરીણામો આવેલાં છે, અને આ પ્રસંગે પણ કરી એવા પરીણામનું પરીણામ એટલુંજ દેખાતાં-નીચ. એમાં જરાયે શંકા નથી, પરંતુ અતી લબ્બાઇ ચાળો કામ ચલાવે કાયરો લાગીના સરકાર ઢીંઢુસ્તાન સાથે ની મંત્રણાઓને માટે કરાય કાંઇ પણ કરી કેશે. ઢીંદી ગ્રાવાસના સભ્યોના કાયદાના દ્રષ્ટિએ એ એક ગંભીર રમ-ચાસીની થઇ પડશે: ઓરીજ ગ્રાવેલ્યાવાસના બે વાગો વચ્ચેના મીત્રતાભર્યા સંબંધની દ્રષ્ટીએ તે ઉંમર્યા પોલીટ કોગ્નલીટી ઘર પડશે."

અંગ્રેજપાર મેં તા. ૬ ઠીના અંકમાં 'રેન્ડ ડેલી મેલ' "સલામત કરવા એ ભુલ છે" એ શીર્ષ હેઠળ નીચે પ્રમાણે લખે છે:

"દક્ષીણ આફ્રિકાની ઢીંદી કોમના પ્રતીનીધીઓમાં કલાપનાજારેઓ નેતૃત્વની જે એ કારણે કરી પણ જરૂર પડેલી હોય તો તે આજે છે. એટલું તો અમે પ્રમાણીજ કહી શકીએ કે ટ્રાંસવાલના જમીન માલીકો અને તેપારના સાજદાની સામે સલામત કરવાનો કરાય કરવા તે ટ્રાંસવાલના ઢીંદીઓને ઉકરેનારી કરીયાદો આગે સંપૂર્ણપણે રજુકારીએ કીએ. ૧૮૮૫ થી દક્ષિણ આફ્રિકામાં એશીયાટીકોને એક પછી એક કાયદાકીય આપત્તીઓ સહેવાં પડેલાં છે; તેમોની સ્થીતી કમશઃ બત્તરોત્તર આવી છે અને આજે આ દેશમાં ના સૌથી ગીરીબ કયદાપેલી પ્રજાઓમાંની એક છે. અને કેટ વળી ટ્રાંસવાલના કાયદાસ્ત તંત્રો તે હજુ વધારે મુશ્કેલીનો નોતરશે

"પરંતુ, તેમોના દુઃખ અને આર્થિક ખોટા કિંમતના આ જાતના આક્રમણથી તેમોને બચાવી દુઃખ માંથી બાજવી દેવા બળ તેમોએ બહારથી મદદની ખાનગીદારી જરૂર છે. સરમ પરંતુ એ છે કે, સલામતના બદલામાં તેમો ના સ્વાધીને વધારે નુકશાન થશે. હોલ વધિકર ની રિસ્થિતિ હતી તે આજે નથી વળી, એશીયાટીક સરકારે જો વધારે મોટા રાજદ્વારી સવાલનું સ્વરૂપ નહોતું પકડેલું; મમસ્યાતો બળા વધારે નાજુક હતા, અને આજે છે તે કરતાં ઓછા વાચાળ હતા: સંધીક્ષ સ્થાપ થયા હતા કેમો તેમના સહિતના અને હેતુઓ માટે પરસ્પર માન વર્તવું હતું. આજે દક્ષીણ આફ્રીકાના ઢીંદીઓ માટે ઘોડી ઘણી સામગ્રી વધી, પરંતુ તે ઓછા પ્રમાણમાં ઘટતા છે, પ્રમાણની તત્વનું જોર વધી ગયું છે.

"આ સંજોગોમાં એશીયાટીક તરફથી સલામતની માગણ થશે તો તેની અસર બાજ એવા થશે તે, જેમો કરે તે ભોગે તેમોના ઉપરજુલમ ગુજારી તેમોનો બહિષ્કાર કરવાનો નેપાર છે તેમોના હાથ મજબુત થશે. એ સાથે જેમો, જો હેતુ અને તિરસ્કાર ની લાગણીના સામે પણ તેમોને મદદ કરવાનો પ્રયત્ન કરી રહ્યા છે તેમોને નબળા કરી દેશે.

"દક્ષિણ આફ્રિકાના હિંદીઓને માટે એ વસ્તુ આકરામાંકર થઇ પડશે. સલામતીના ટ્રાંસવાલના લાગદો, કે જે તેના સ્વપના દોષો. જ્યાં પણ સ્થાપિત થઇ ગયેલા હકોને ઝંખીર કરવાને કરનારો નથી, તે પ્રકારે થતો નહિ અટકે. પરંતુ નવા રોજગારીનની દરખાસ્તો, જે સામ્રાજ્યવાદી મુલ્કને માટે ગોકુલ રહી છે તેને અમલમાં મુકી દેવાને સર્વથાકર્યો વેગ મળશે. અમે એમ કહેવા નથી ધુજ્યા કે દક્ષાલનો કાયદો સિવકારવાળી હિંદીઓ ભવિષ્ય માં સંપૂર્ણ રોજગારનથી બની રહશે; પરંતુ ઓટલી આશા તે કે દક્ષિણ આફ્રિકાનો એશીયાટીક સવાલ અત્યારે જેવાજ રહી છે તેના કરતાં આવતા એ વર્ષમાં વધારે દ્રઢાપણ વારસી અને ઉદાર દ્રષ્ટિથી નિકાલવામાં આવે. ટ્રાંસવાલના હિંદીઓએ એ આશા નષ્ટ કરી દેવી નહિ જોઇએ."

'સ્ટાર'

જોહાનીસબર્ગનું બે તા. ૫ મીનું 'સ્ટાર' ટ્રાંસવાલના કાયદાને ટેકો નથી આપતું પરંતુ જણાવે છે કે "હજુ એ રિસ્થિતિ નથ આવેલી કે જ્યારે સત્યાગ્રહના અનુયાયીઓએ પોતાના હીંદીબાઇઓને એ માર્ગે દોરવાની હિંમતપત કરવી વાજબી ગણાય." વધુમાં એ પત્ર હીંદીઓને આ પ્રસંગે મા. કોકસેબરે પાર્લામેન્ટમાં કરેલીયેથી વ્યાખ્યા લેવાની સલાહ આપે છે. આ કોકસેબરે કહ્યું હતું કે પોતે આ કાયદાને કાયદાને ટેકો આપે છે કારણ કે તેથી પ્રધાનને તે કાયદાને વધારે અનુકુળ દ્રષ્ટિથી અમલ દેવાને આસ લેવા પુરતો પ્રબાત મળે. તે સાથે કાયદાથી કરકસાત પોતાનો સેક્રેટરીયેટનો દીર્ઘકાલ દિ ગાંધીજીનો તે પાર્લામેન્ટને બાંહેધરી આપી." અંતમાં આ પત્ર લખે છે કે:

"અમે અગાઉ પત્રમાં કહી ચુકયા હીંદીએ કે દક્ષિણ આફ્રિકાનો હીંદી સવાલ હકીકતી નહિ કાયદા ગણી નથી. હકીકતમાં હીંદી વસાહત એક પ્રબાત જેવી થઇ ગયા પછી સંપૂર્ણ રાજદ્વારીપણે ગોળ કાયદો કરી રહ્યાત કે જેને બી. કોકસેબર "સહકાર, મસલત અને સંમતિ" કહે છે એ પાત હીંદીઓના દરજ્જાનું પાજબ્યું અને બ્યાપી સમાધાન થઇ શકે છે. વળી એટલું ખાનામાં રાખવું જોઇએ કે એક રાજદ્વારી હીંદી કોમ, કે જે વસાહતના દ્રષ્ટિએ મુળીયાને બીલકુલ ગણવા નથી, પરંતુ પ્રજાનાં નીયમ, સુબ્યવસ્થા અને પ્રગતીના તત્વોને હિસેજવાનો નજર છે, તેવી ઓર કોમ, સામ્રાજ્યના જુલમી કાયદાઓની રાજદ્વારી હકો નહિ ભોગવનારાઓની હારમાં ગુલામી દશામાં પડવા કબુલાત ગયેલી કોમ ના કરતા બાબતે વધારે ઉચ્ચ છે."

'નાટાલ મરકયુરી'

બે તા. ૧૦ ના 'નાટાલ મરકયુરી' "મુખ્યોપ ગારેલો કરાર" એ શિર્ષક હેઠળ આ પ્રમાણે લખે છે:

"ટ્રાંસવાલના હીંદીઓએ ટ્રાંસવાલના બીલ ની સામે ચાલુ કરવાનો કરાર કર્યો છે એ સ્વાગતનીય છે. અમે વિશ્વાસીએ છીએ કે તેમોને ફરીયાદનું પણ કારણ છે, પરંતુ સ્થીતિમ જોગની મમતા આપવાના કરતાં પ્રજાના

લાગણી જાળવવાને તેઓએ કંઈક વધારે સારો માર્ગ શોધવો જોઈતો હતો."

આ પ્રસંગે માત્ર કામચલાઉ છે એવું એ પત્ર આશ્વાસન આપે છે અને યુનીયન સરકારે તેઓની દરખાસ્તોનો બે કે ત્રણ દીવસના પ્રતીનીધીઓની સાથે ચર્ચા કરવાની ખુશી બતાવેલી હોવા તરફ ધ્યાન ખેંચતા કહે છે કે, "દક્ષિણ આફ્રીકાની હીંદી કોમે આ વસ્તુને ધ્યાનમાં પહોંચે તેવું કંઈ પણ કરવા કરતાં આ ચર્ચા તાજીદે કરવાની ચીનંતા કરવી જોઈએ કે જે વખતે સેગ્રેગેશનનો સવાલ અત્યંતનો પણ પાસે અંતમાં એ પત્ર લખે છે કે:

"આ સવાલનો નીકાલ આવતાનો એક રાષ્ટ્ર ઉલ્લાજ મુત્સ્ી આવે છે તે એ છે કે એક મરણપ્રાત સેગ્રેગેશનનો ચાબખારો કરી જોવાની અમુક મુદત કરાવવી જોઇએ, કે જે દરમીયાન એશીયાટીકોના વસવાટને માટે ચોક્કસ સત્તાઓ સ્થાપવામાં આવે તાતી જોદેતુ ખાત અને તો તે પાળવાની ચુસ્તતા એ કોમના જેટલા જગતભરમાં કોઇ પણ અન્ય કોમમાં નથી. તો પછી તેઓએ પોતાના ખાસ કલ્યાણકર લત્તાઓમાંજ સ્થાપીત થવુ જોઇએ, કે જ્યાં તેઓ હીંદી દક્ષીણ આફ્રીકાવાસીઓ તરીકે પોતાનુ ભાવી ઘડી શકે. એટલી તેઓની પાસે આશા રાખવી કોરવાજબી નહીં ગણાય.

"દક્ષીણ આફ્રીકાના હીંદીઓને પાર્લામેન્ટમાં ગતપીકાર આપવાનો સવાલ પણ ચર્ચીને અને સરકારને એ બાબતમાં અમે ચોક્કસ દરખાસ્તો—બની શકે તો સેનેટમાં કોમી પ્રતીનીધીત્વ આપવાની યોજના—રજુ કરવા વિનંતી કીજે. તેવીરો પરોક્ષ રીતે પ્રતિનીધત્વ જોગવી શક અને હીંદીઓ સહંતર અવાજ વિનાના રહે એ કોઇના પણ અભીપ્રાય છે."

ગોરાના લત્તાઓમાં કહેવાતું હિંદીઓનું પ્રવેશન

મી. એલીસનના ઠરાવ સામે પીટીશન

નાતાલ પ્રાંતિક કાઉન્સીલમાં મી. ઓ. ટી. એલીસને એવો ઠરાવ મુકેલો છે -

"આ પ્રાંતમાં હીંદીઓની મોંજાર પ્રવેશની આ કાઉન્સીલ પોતની નજરે જુએ છે અને યુરોપીયનો માટે ખાસકરી લત્તાઓ સ્થાપનારા કોઇ પણ કાયદાને અંતઃકરણથી ટેકા આપશે."

નાતાલ મર્ક્યુરી કોંગ્રેસ આ ઠરાવ વિરોધતા સામે વિરોધ દર્શાવતાં જણાવ્યું છે કે "આ ઠરાવ ખરી હકીકતપર નહિ પણ બોટી ગેર-સમજપર રચાયેલો છે અને હીંદીઓને જે હકની માટે વચન આપવામા આવેલું છે અને જે હકો તેઓ ઉલ્લા ૩૦ વર્ષ પ્રમા ભોગવતા આવેલા છે તેના પર પ્રહાર કરનારો છે.

ડરબનના સીટી એસેસ્સર ફીપાર્ટમેન્ટના રેકોર્ડો મારફે અમે નીચેના આંકડા તૈયાર કીજે જે તા. ૧લી એપ્રીલ ૧૯૩૫થી તા. ૨૦ ફેબ્રુઆરી ૧૯૩૬ સુધીમાં જુદા જુદા શહેરના લત્તાઓમાં યુરોપીયનો તરફથી એશીયાટીકોના નામપર ફેરવાયલી પ્રોપર્ટીઓની સંખ્યા અને તેના રેટેબલવેલ્યુ જણાવનારા છે:

	પ્રોપર્ટી	મેળવ્યા	રેટેબલ વેલ્યુ.
મેસ્ટ્	૧	૩	પા. ૧૫,૩૪૦
,,	૨	૩૦	૬૮,૧૧૦
,,	૩	૧	૭,૮૨૦
,,	૪	...	..
,,	૫	૫	૮,૫૧૦
,,	૬	૫	૬,૮૦૦
,,	૭	૫૨	૭૮,૪૧૦
,,	૮	૬	૧,૮૩૦
		૧૦૭	પા. ૧,૧૪,૫૧૦

આ રીતે મેળવાયેલી મીલ્કત જેટલા વર્ષમાં મેળવાયેલી છે તેટલા વર્ષોમાં વેચવા દેવામાં આવે તો વર્ષની સરેરાશ પા. ૨૧,૮૦૦ ની થાય.

ડરબનની કુલહીંદી વસતી ૧૯૩૬ ના પરતીપત્રક મુજબ ૮૮,૨૨૧ ની છે. એટલે ડરબન શહેરમાં વસતા પ્રત્યેક હીંદી દીઠ સરેરાશ ૧૦ ટકા થાય

બીજા અને સાતમા વોર્ડમાં, જ્યાં પા. ૧,૧૬,૫૧૦ ની રેટના વેલ્યુની ૮૨ પ્રોપર્ટીઓ મેળવાય છે, ત્યે બે વોર્ડોમાં હીંદીઓ ૩૫ વર્ષપર આ પ્રાંતમા તેઓ આવ્યા ત્યારથી વસી અને વેપાર કરી રહ્યા છે. એ બે વોર્ડોમાં મોટે ભાગે હીંદી દુકાનદારના મકાનો આવેલા છે જેવા કે પ્રીન્સ, ક્રમ્બર્લેન્ડ રોડ, કરીન સ્ટ્રીટ, પ્રીન્સ એડવર્ડ સ્ટ્રીટ, ગ્રોસ્વીનર સ્ટ્રીટ, બીશપ્સ સ્ટ્રીટ, ક્વીન સ્ટ્રીટ અને મીચમ રોડ.

૧૯૩૫ ના ડરબનમાં વસવાટ પછી ૮૮,૨૨૧ હીંદીઓએ પા. ૪,૮૮,૬૮,૫૦૦ ની કુલ રેટેબલ વેલ્યુની પ્રોપર્ટીઓમાંથી ઉદાર અંદાજ કરતાં પણ પા. ૪૦,૦૦,૦૦૦ની રેટેબલ વેલ્યુની પ્રોપર્ટી મેળવેલી છે.

ડરબનની યુરોપીયન વસ્તી ૧૯૩૬ ના વસ્તી પત્રક મુજબ ૬૫,૦૬૧ ની છે. એટલે યુરોપીયન માલીકીની સરખામણીમાં હીંદીઓની માલીકીની મીલ્કત ૬૬૦૫ ટકાએ ૮૦૫ ટકા જેટલી આવવા ડરબન શહેરમાં વસતા પ્રત્યેક યુરોપીયન દીઠ પા. ૪૩૭ ની રકમની છે જ્યારે પ્રત્યેક હીંદી દીઠ પા. ૪૫ ની પણ માલની છે. ડરબનની પ્રોપર્ટીઓની કુલ કીંમતની ૮ ટકા એ ૮૮,૨૨૧ હીંદીઓના હાથમાં હોય તો તે યુરોપીયન કે મનના કોઇ પણ અન્ય વર્ગ સારૂ રીતે ભયરૂપ થઇ પડે એ કોઇના પણ સમજવામા આવે એવી વાત નથી.

હીંદીઓ ડરબન અને નાતાલના અન્ય શહેરો આ ખાસ યુરોપીયનના વસવાટના લત્તાઓમાં પ્રોપર્ટીઓ મેળવી રહ્યા હોવાની વાતે હીંદી કોમની વિરૂદ્ધ મજબુત અભીપ્રાય ઉભો કરેલો છે. પરંતુ આ વાતો પાયાવાર નથી. અમારી તપાસ મુજબ છેલ્લા ૧૦ વર્ષમાં બારીકાપર આવ ૭ પ્રોપર્ટીઓ હીંદીઓ તરફથી મેળવાઇ છે. હકીકતમા બન્ને પક્ષપર હીંદીઓની બાજીપણ એ પણ્જ કીમતી પ્રોપર્ટી કરી પાછી યુરોપીયનોને વેચી દેવાઇ છે.

૧૯૨૧ ના કરબન લેન્ડ એલીનેશન એન્ડ્રોનન્સ કે જેની અંદરના સીદ્ધાંત પાછળ ૧૯૨૪ ના બરોઝ એન્ડ્રોનન્સમાં તેમ - ૧૯૨૬ ના નાતાલ ના ટાઉનશીપ્સ એન્ડ્રોનન્સમાં પણ દાખલ કરવામાં આવ્યો છે તેની રૂએ નાતાલની સ્થાનીક સત્તાઓ એ નાતાલના ટાઉનશીપ અને ટાઉનશીપની બાજીપણ ની બીનઓને નહિ અપાયેલી (અનસેટલીમેન્ટ) કમીનોના વેચાણોમાં હીંદીઓ વિરૂદ્ધની કલમ દાખલ કરવાની બહોળી સત્તા તે સંપૂર્ણ ઉપયોગ કરેલો છે. આ સત્તાઓની હીંદી કોમને એટલે હદસ્થે નુકસાનકારક ઉપયોગ થયા રહ્યો છે કે હીંદીઓ ગામ જુના રમણિક અને પીતા ને અપાયેલા (એલીનેટેડ) લત્તાઓમાંજ પ્રોપર્ટીઓ મેળવી શકે છે.

પીટીશનના અંતમા જણાવ્યું છે કે તમારા અરજદારો નમ્રતા પુરઃક અરજ કરે છે કે પ્રાંતિક કાઉન્સીલ આ પીટીશનને ધ્યાનમાં લઇને સુચવાયેલો ઠરાવ નામંજુર કરી અને તેટલા બાદ તેઓને પોતાના પ્રતિનીધીઓ મારફતે અમના વકીલ મારફતે પોતાનો કેસ રજુ કરવાની તક આપવી અમના ઠરાવમાં દર્શાવેલી બાબતને સીલેક્ટ કમીટી સમક્ષ તપાસ માટે અથવા બીજી તપાસની કમીટી નીમી તેને સાક્ષતા બજાવવાની તેમજ તમારા અરજદારોની રોબીન તેમજ મોઢાની જુબાની લેવાની સત્તા આપવી.

"ઘેરાતાં વાદળ"

અજ્ઞાન લેખક અપટન સીંકલેરની નવલકથા પરથી આ પુસ્તક રચાયું છે. તેમાં બહુ રસીક સામાજીક વાર્તાઓ છે.

કીંમત રૂા. ૫.

આ ઓફીસે લખવાથી મળશે.

ટ્રાંસવાનો કાયદો

તેનું બી કેમ વવાયું

સમનાદ : અનુભવી

હમણાં કીંદરલેની સામે જે કોમાગાટીક સેન્ડ ટ્રાંસ બીલ નામનો બિ ચરસ મારે કીંદરલેને ટ્રાંસવાલ દફનાવવાનો કામરેડ આવ્યો છે, તેનો ઇતિહાસ કેટલેક વધસાનો છે તેની આગાહી તો આગલા અંકમાં કૂ કરી ચુકયો. પુ પણ કુંકમાં એ કાવતરું પણ કેમ વવાયું તે પણ જાણવાની જરૂર છે. એક તો આ દેશના નીયમજ એ વધ ગયો છે કે જેમ દર અગીયાર વર્ષે સુર્યનો કાયકાળો ભાગ પૃથ્વીની સામે આવી રહે છે તેમ દર વર્ષે અહીની સરકારનો પણ મોટા ટાપા પાળો ભાગ હરીજન કોમની સામે આવી ઉભો રહે છે. ૧૯૦૬ પછી ૧૯૧૬ પછી ૧૯૨૬ અને હવે ૧૯૩૬. આ ઉપરથી બીજું એ પણ અનુમાન થઈ શકે છે કે બીજા દસ વર્ષમાં આપણી કુંવરી પણ અહીં પુરી માન અને ૧૯૪૬ માં આપણી દશા કોણ જાણે કેવી રહે. ૧૯૨૬ માં જે પ્રશ્ન આવ્યો તેને પરીણામે ૧૯૩૬ નો કાયદો ઘડાયો અહીં ૧૯૨૬ ના ડીસેમ્બર માં પ્રથમ વધ્યો એજ પ્રશ્નો આપણા પીતાશ્રીને માટે પુરતો છે અને તે વખતે કોંગ્રેસ એ મામલાની સાથે વધુ ગંભીરપણે કેડાયો કોમથી બેદરકારી સેવેલા પ્રીવાય કાઉન્સીલનો અભીપ્રાય મોકાવેલો તે વખતે કોંગ્રેસમાં તે વખતના એજન્ટ-જનરલની આગેવાની નીચે કોઈ બળાપાઓ પક્ષ હોવો વધ્યો અને લાયસેન્સ અને નોકરીની સલામતીની જ માગણી આપવામાં આવેલી નેતાથી બલબામ કમીશનનો સહકાર કરેલો. તે વખતે કુંવરીએ કું બુમરેંગ ન ફેકે તો સલામતીનો કરાર પણ કરેલ પણ તે કમીશનનો રીપોર્ટ બહાર આવતાં સુધી મુખ્યત્વે રાખેલો. રીપોર્ટ બહાર પડયો તે વખતે પણ સ્થીતી સમજી શકાની હતી જો કે બાજર તો બોંટેજીજ છે છતાં તે પણ બહલી સાંકડી છે કે પુરે ચુખે દરાકને પણ નાંદ્ર લાંથી પણ અંધારે ઉઠી નાસવું પડે ખરું છતાં કોણ જાણે શા કારણથી તે રીપોર્ટને વધાની લેવામાં આવ્યો પણ આદર્યાથી સરકારને સંતોષ થયો નહિ અને તેણે વળી એક બાજુ નાખી તે બીલનાં માસીકાના દાબી. આપ્યો તો આપણી કોમનો મુકાદલો વાજાં એવાં સગડમાં કે બીજને કશો અવાજ સંભળાયજ નહિ. સરકાર તે દોળાને "નોબડી કાઉન્ટ" તો નહિજ કહી શકે પણ પરીણામ એ થયું કે કીંદરલે રીપોર્ટ "કાઉન્ટ કુલર" તે પણ ટુંગાઈ ગયો અને બહારના દક પણ ટુંગાઈ રહ્યા. તેને બદલે આવ્યું બરે કમીશન અને એ કમીશનનો રીપોર્ટ પણ બધા આપણી કોમનો કકાર કરી નાંખતો હોય તેમ તેના મુકત કંઈ પખાયા થઈ ગયા. આજદિ સુધી આ મબ લાખાં સંપેદાય રહ્યા છીએ એને માટે એક દુઃખી વાત લખું છું. એક ગરીબ માણસ કરીયાણા કોનારે બેસી તપસ્યા કરતો. હતો આખરે કુદરતે પ્રસન્ન થઈ તેને દરીયામાંથી એક નાની સંખલી આપી જેમાંથી દરરોજ સવારે તેને સવા વાલ સોનુ મળે એમાં તેનો ગુજરો આવે. એક વાર એક બીજો માણસ તેને ત્યાં આવ્યો. તેણે આ કરીકત જોઈ અને તેને એ શંખલી કમાંથી લાવ્યો તે પુછી જોયું. પોતે પણ ત્યાં જઈ તપસ્યા કરવા બેઠો પણ કુદરત તો દયેલું કહ્યા બરાબર તો દયેલું કહ્યા બરાબર તો દયેલું કહ્યા બરાબર

મેરે કમીશનનો હેવાલ

ગતાંકથી ચાલુ

(૨૫) ૧૯૦૫ ના ઓગસ્ટમાં ૧૮૮૫ ના કાયદા નં. ૩ ના વહીવટ બાબતમાં તપાસ કરવાને એક સરકારી કમીશન નીમવામાં આવ્યું હતું અને તેનો રીપોર્ટ જે ૧૯૦૬ ના નવેમ્બરમાં બ્લોમ્ફન્ટેઇનના કરારમાં દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો તે રીપોર્ટમાં એવી ભલામણ કરવામાં આવી હતી કે જરૂરીઆતની બધી જગ્યાએ સોકેશનો બધબાજ નીમાઇ ગયા છે એટલે ૧૮૮૫ નો કાયદો નં. ૩ તરત લાગુ પાડવો. અને ૧૮૮૬ પહેલાં જેઓના આડા પટા દોષ તેની મુદત પુરી થાય તેટલા વખત માટે તે લોકોને બાતલ રાખીને એ કાયદાનો સખ્ત અમલ કરવો. ત્યાર પછી ૧૮૬૮ ના નવેમ્બર અને ૧૮૬૯ ના એપ્રીલમાં પણ એ કાયદાનો અમલ કરવાની જાહેરાતો કરવામાં આવી હતી.

(૨૬) આટલા બધા પગલા લેવાયા છતા લેન્ડ કમીશનના પેરેગ્રાફ ૪૨ (જુઓ પરીશીષ્ટ "એફ") માં જણાવ્યા મુજબની સ્થીતી હતી : એ : એ તે કારણ થી ૧૮૮૫ નો કાયદો નં. ૩ અને બાયલોઝના જુદા જુદા કરવો અનેસરકારી જાહેરાતોની એશીયાટીકોએ મજાકમાં નથી અને પાત્ર થોડા એ : એ ને તે પણ અધુરી રીતે અમલ કરાવેલો. કારણ એશીયાટીકોને સોકેશનમા બસેડવાની કલ્પનાપુર : બસેડવાનો પ્રયત્ન કરવામાં આવેલો નહિ.

આ કમીશનને તેની તપાસ દરમીયાન સંખ્યાબંધ દાખલાઓ પ્રીટોરીઆ અને બીજા સ્થળોમાં જેવાં : સ્ટેન્ડરટન, હેંકલબ્રુમ, વાટરબર્ગ માં મળી આવ્યા છે કે જ્યાં કેટલીક પઢેડીઓ ૧૮૮૫ પહેલા સાંબે વખતથી ગોલકોનો છપ-શોત્ર કરતા આવ્યા છે. ટ્રાંસવાલના એશીયાટીકોની બાબતની ૧૮૩૦ ની પાર્લામેન્ટની સીલેક્ટ કમીટીના રીપોર્ટના પરીશીષ્ટ "જી" ના ૨૬ ભાગ અને કલમોઓમાં એશીયાટીકોના સોકેશનનું લીસ્ટ આપવામાં આવ્યું છે કે જે સોકેશનો પ્રજા-સત્તાક સરકારે નીમ્યા હતા.

૧૯૩૦ સુધી પણ એ સોકેશનો મોકાક અમદાવાદ સીવાય બીલકુલ વસાવવા નહતા અમદા તો બુજ પ્રમાણમાં વસાવેલા હતા. : એટલે સુધી કે ૧૯૩૭ પહેલાં તેમાંના સંખ્યાબંધ કઢાવી નાખવામાં આવ્યા હતા. આજે પણ આ કમીશને તે જગાઓની મુલાકાત લીધી તેવા સ્થીતી જોવામા પડી છે ભાગ્યે જુદા જુદા દાખલાઓમાં જેવા કે પ્રીટોરીયા મીનીસીપલમાં સંખ્યા એશીયાટીક સોકેશનોનો વસવાટ થયો છે. અને આવા વસવાટનો એ બુલાસો પણ છે કે આ સોકેશનો નેટીવ એ કેશનોની બાજુમાં આવેલા છે. જેથી તે સોકેશનના રહીશો તરફથી એશીયાટીક સોકેશનમાં એશીયા-ટીક દુકાનદારોને ઓરા જગ્યામાં વેપાર મળે છે.

(૨૭) ૧૮૮૫ ના કાયદા નં. ૩ નો વસવાટની બાબતમાં અમલ નહિ થયો તે બાબતનો વીચાર કરવામાં એક બીજા ધ્યાનમાં રાખવાની બાબત છે કે જે પીસે ૧૯૦૪ ના ડીસેમ્બર મોટલ પી. કાયદા નીચે કસા વધારે પગલા લેવામાં આવ્યા નથી.

૧૮૮૫ નો કાયદો નં. ૩ કાંઇ પણ ફેરફાર વગર જેવો હતો તેવોજ રહેવા દેવામાં આવ્યો હતો ત્યારે ૧૯૦૫ નો ઓર્ડીનન્સ નં. ૨૫ ટ્રાંસવાલ મ્યુનીસીપલ ઓર્ડીનન્સ પાસવામાં આવ્યો, તેની કલમ ૧૭ પેટા કલમ (૧) થી એશીયા-ટીકોના એકલાના વસવાટ માટે જુદા બજારો અને લત્તાઓ મુકરર કરવાની અને તે જગાઓ આ ઇન્ડુમેશનની નક્કી કરવામાં આવે તે પ્રમાણેની શરતો એ એશીયાટીકોને જમીનના પટા આપ-વાની સત્તા આપવામા આવી. જો ઓર્ડીનન્સની કલમ ૧૭ પેટા કલમ (૨) થી ૧૮૮૫ ના નં ૩ ને બાધારૂપ જેવી બાબતો અથવા નકા કરેલી જગાઓ મ્યુનીસીપલ બાઉન્સીલને નાગે કરવી શકાય કે જેવા તે પેટા કલમ ૧ મુજબના જુદા કહાડેલા બજાર આપવા સબા તરીકે ગણી શકાય ૧૮૮૫ ના કાયદા નં ૩ મુજબના અધા જ અમલ લગભગ બધાજ મોકલનો એ પ્રમાણે મ્યુનીસીપાલીટીને બાગે કરવામાં : પેલા બાને જો ધ્યાનમાં રાખવું જોઇએ કે એશીયાટીકોને બીજા જગ રહેવા માટે દરકાર કરવામાં આવેલ નહિ (બાકી)

શ્રી. ટ્રાંસવાલ હિંદુ સેવા સમાજ

ખાસ ચુંટણી સભા

આ ટ્રાંસવાલ હીંદુ સેવા સમાજની એક ખાસ બનહેર સભા રવિવાર તા. ૪ જુન ૧૯૩૯ ના રોજ બપોર બાદ બરાબર બે વાગ્યે એલાનીસભ્યો માટે ટ્રુલ્ડ હોલ (કર્ઝન સ્ટ્રીટ) માં નીચલું કામકાજ હાથ કરવા મળશે:

૧. સમાજની બીનીટસ અને સેક્રેટરીનો રીપોર્ટ.
૨. સમાજના ટ્રસ્ટરનો રીપોર્ટ.
૩. સાળા સમિતિનાં કાર્ય અને હિસાબનો રીપોર્ટ.
૪ કબ્રસ્તાન સમિતિનાં કાર્ય અને હિસાબ નો રીપોર્ટ.
૫. અધિકારીઓની ચુંટણી.
૬ આંધી દોલતનાં ટેન્ડરોની મંજુરી.

આ પ્રસંગે બહેન ભાઇ સભ્યોને ખાસ હાજરી આપવા માટે વિનંતી કરવામાં આવે છે.

પ્રા. સેવા. વેતરી,
ઓનરરી સેક્રેટરી ટ્રા. હી. સે સમાજ.

લોકોએ છે બોલાવ્યા
બાકીના સારોજ બાબ... ... ...
D. & E MORTON (Pty) Ltd,
Box 7, Rossburgh.
બાબતો ... ...

"ફેલ્ડના ફુલ્સુમો!"
આ પુસ્તકમાં ફુંદી ફુંદી વાર્તાઓનો સંગ્રહ છે. કુલ ૧૭ વાર્તાનો સમાવેશ થયો છે. પાકું સોનેરી પુઠું કી. ટી. પ.
આ ઓફીસેથી મળશે

રાજકોટ પ્રકરણ

વીરાવાળાની ચાલબાજી

હિંદુસ્તાનથી આવેલા છેલ્લા વર્તમાનપત્રો મા નીચેની વિગત પ્રસિદ્ધ થઇ છે.

ગાંધીજીની ગ્રહણને માન્ય રાખીને પરીષદ-વાળાઓ પોતે જે કંઇ જાહેર કરશે તે સ્વીકારી લેશે, એવી બાંહેધરી આપતા તેરીને વીરા-વાળા આગળ પાછી ફર્યા છે.

કેટલાક બાતમીઓ પ્રસ્તાવિત અંકુશ હેઠળ મુકવાની પોતાની યોજના એ આજકાલમા જાહેર કરે એવી વકી છે.

પણ દરમ્યાનમા શ્રી. ઉછરંગરાય ઢેબર મુખ્યત્ વગેરે સરદાર વલ્લભભાઇને મળી આવ્યા એથી વીરાવાળા ગુંચવાઇ પડ્યા છે.

શ્રી. ઢેબર પીગાનદારો મુખ્યત્ વગેરે સરદારે વીરાવાળાએ ગાંધીજી પર નીચેનો તાર કર્યો હતો.

વીરાવાળાનો તાર

રાજકોટના ૮૦ ટકા જેટલા પ્રાણઘાતક તાત્કાલીક સમાધાન માટે આતુર છે. સરદાર પટેલ સાથે સમાધાન મંત્રણા કરવા સારૂ શ્રી. ઢેબર મુખ્યત્ જનાર છે જે કારોબારને રોજબરોજ પ્રજાને બીનકુદરતી પસંદ નથી. કારણ કે તેથી સમાધાન દીવામાં પડે છે અને તેમ થયાથી સરદાર વલ્લભભાઇ ફરી ગમગીનીમા દાખલ થાય છે. સરદારે વચ્ચે પડવું નહીં એવી તમારી સુચનાનું પણ ઉલ્લંઘન થાય છે.

આથી હું તમોને અરજ કરું છું કે સરદારને જણાવશો કે તેઓએ વચ્ચે પડવું નહીં કે જેથી સમાધાન દીલમાં પડે નહીં.

શ્રી. ગણદેવળાઇને જણાવશો કે રાત્રે ૮ થી ૧૦ વાગા વચ્ચે ટેલીફોનના ઘંટડાની રાહ જુએ."

સામે સામે ઢાંકોર તરફથી ગાંધીજી પર નીચેનો તાર પણ મેરાલવામાં આવ્યો હતો:

મળવણના નેતાઓ ચળવળથી અલગ રહેલા જુદાજુદા વાડો પરાવનારાઓના પ્રતીનીધીઓ સાથે રાજકતો તરીકે મને મળીને અગાઉ સાથે સમાધાન કરવું એવી તમોએ પરીષદના નેતાઓને આપેલી વાજબી સલાહ સારૂ હું તમારો અંતઃકરણપુર્વક આભાર માનું છું.

જો તેઓ તેમ કરે તો હું ખાત્રી આપું છું કે હું અને મારા અમલદારો તેઓની વાજબી માગણીઓ બહાલ રાખવા બની શકતું કરીશું.

આ બાબતને લગતી તમારી કાળજીની હું બહોળી કદર કરું છું અને અમોએ સાથે મળીને સમાધાન કર્યું છે એવી જલદીથી તમોને ખબર આપવાને હું બહોળા આતુર છું કે જેથી તમારી નીરાશાનું કારણ દુર થાય.

ગાંધીજીનો જવાબ

ગાંધીજીએ કારકતાથી ઢાંકોર અને વીરાવા-ળાના તારોનો તારથી જવાબ આપ્યો હતો.

ઢાંકોર પરના તારમાં તેઓ જણાવે છે કે: તમારા તાર માટે આભાર. તમે અને તમારી પ્રજા વચ્ચે બહારની દરમ્યાનગીરી વીના માન-ભરી સુમજુતી થઇ ગઇ છે, એવા સમાચાર કરતાં મારે માટે આનંદનો બીજો કયો વીષય હોઇ શકે! પરમકૃપા અને હું મળ્યાં છીએ. ગાંધી.'

વીરાવાળા પરના તારમાં ગાંધીજી જણાવે છે કે: 'તમને હું બોધી રીતે નથી સમજતું. માનભરી સમજુતી શબ્દના વચનનું તમે પાલન કરશોજ એવી મારી ખાત્રી છે. ઇશ્વરકૃપા ઉપર ગાયુસ છે. એમની સામે મુસ્કેલ કશું નથી ઢાંકોર સાહેબ અને એમની પ્રજા વચ્ચે માનભરી સમજુતી થતી હોય તો એમાં વચ્ચે પડવાની મારી કે સરદારની જરાય ઇચ્છા નથી.

તમારા તારથી ખુશાલમાગર નથી બળે તો હું ખારમી એ રાજકોટ પહોંચી જવાની આશા રાખું છું.

શ્રી. ઢેબરે સરદાર વલ્લભભાઇ સાથે વાચો કરી હતી. એમ જણાય છે કે શ્રી. ઢેબરે સરદાર સમક્ષ વીરાવાળા સાથેની મંત્રણાઓ રજુ કરી હતી અને દોરમણી માગી હતી એ દરમ્યાન એમણે રાજકોટ છોડ્યાપછી ગાંધીજીએ કરેલા નીવેદનનો શો અર્થ થાય છે તે પણ સમજવા માગ્યું હતું

એમ સમજવા છે કે સરદાર પટેલે તેમને આ બાબતમાં ગાંધીજીની સલાહ લેવાનું જણાવ્યું હતું. એવું કારણ એમ કહેવાય છે કે ગાંધીજીએ સરદાર પાછા રાજકોટ છોડવું દોષવાયો રાજકોટના બનાવોથી તેઓ વધારે સારી પેઠે વાકેફ છે.

શ્રી ઢેબરે મુંબઇથી પાછા ફરતા નીચેનું નીવેદન બહાર પાડ્યું હતું.

શ્રી. ઢેબરનું નીવેદન

મુંબઇથી રાજકોટ પાછા ફરતાં મેં સરદાર પટેલની મુલાકાત લીધી તે સામે ઢાંકોર સાહેબની નામદારગી જાહેર કરેલા દરબાર વીરાવાળાનો ગાંધીજી ઉપરનો તાર મેં વાંચ્યો—આમ જનતા જાણે છે તેટલે અંશે જો વીરાવાળાને ગાંધીજી અને સરદાર વચ્ચે કેવો સંબંધ છે તેની ખબર હોત તો તેમના તારમાં તેમણે કહ્યું છે તે કહ્યું ન હોત.

ગાંધીજીની સલાહ તો સરદારને આદેશ સમાન છે અને ગાંધીજીની સુચના જો તો અંદર કરમાન સમાન છે એ સર્વવીદીત છે. ગાંધીજીના સ્પષ્ટ નીવેદન બાદ સરદારની દરમ્યાનગીરી પીર્યે દરબાર વીરાવાળાને ચીંતા રાખવા માટે કોઇ કારણ નહોતું. પરંતુ કહેવાય છે દુઃખ તેણે દરીયાદ કરી તેવા ચાલ છે.

હું મુંબઇ ગયો તે અગાઉ દરબાર વીરા વાળાને ચીંતા ન થાય તે ખરેખે સરદાર પટેલને મળવા હું મુંબઇ ગયો હતો, તેની ખબર મેં તેમને આપી હતી. તેમનો તરફ પણ ઢંકો રાખવાને માટે કારણ હતું તો ગાંધીજીને તેમણે શું તાર મુકયો તે તેમણે જણાવવું હતું. તમણે તે સમયે વાંધો લીધો નહોતો એટલુંજ નહીં પરંતુ પાછળથી પણ તેમણે મને ખાસ બોલા-વ્યો હતો અને દરબાર સાહેબની ગેરહાજરીમાં સરદારને સમજાવવા મને જણાવ્યું હતું. આ બીજાનો સ્નેહ પોતાની કાલ્પનીક ચંબાનો પ્રચાર કરવામા દરબાર વીરાવાળાનો જ હેતુ હતો તે તો સમજવું નથી

આ પરીસ્થીતિ વીરાવાળાની ચાલબાજી તો પણ પણ ખીલની જાય છે.

ગો કરમાન બહાર પાડી, અને બંધ ઇંડીયા કંપની તરફથી બહાર પડેલી 'જલ્યાણકાર રાજતંત્ર'ની ગ્રામોફોન રેકોર્ડોની આખાને આખી પ્રતીબંધ મુકાયો.

એ ફરમાનનો તાત્કાલીક અમલ થયો. ચોબીસે કલે આસ. કીશનલાલ વલ્લભભાઇ અને છ. એન તન્નાની દુકાનો પર ફોટો પાડ્યો, અને મજકુર રેકોર્ડોની શોધાકોમ કરી ગુજરી. છ એન તન્નાની દુકાનમાંથી મજ-કુર રેકોર્ડોની પચ રેકોર્ડો ગોલીસ થઇ ગઇ.

હવે રાતી પટેલોના વારો

આને વીરાવાળાએ પ્રજામાં ઘાટકુટ પાડવાની નવી નવી ચાલબાજો ચલાવ્યે રાખી છે.

એમ જણાય છે, કે વીરાવાળાએ કેટલાક રાતી પટેલોને ગોઠવીને પરીષદનો વીરોધ કરનારા એક ખરડા પર સહી કરાવા જણાવ્યું હતું. એ ખરડામાં એમ કહેવાયલું જણાય છે કે રાતી પટેલોને સરદાર કે પરીષદ નીમેલી સુધારા સભાની જોઇતી નથી.

આ કાગ પાછે તેજાજ પરીણદને બાજુએ મુકીને વીરાવાળાની 'સુધારા'ની યોજનાને 'પ્રીય' બનાવવાના કામને અંગે પણીસ વીસ બાબુઓ રોજ દોડધામ કરી રહ્યા છે.

વીરાવાળાની આ 'જલાલ' નવી નથી. એજ ઠકરશીચંદ લક્ષ્મીચંદ, કેશીચંદ પોપટ, (ઝોપેરા હાઉસ સામે આવેલી મોટરની દુકાનવાળા) લાલીદાસ પારેખ, બચુ ધનજય દ, મોહન માંડણ હરીદાસ આચાર (બારત ઇલેકટ્રીકલ કંપનીવાળા), ઠાકરચંદ ગ્રામકી, મણીલાલ બેંકર મોદી, જેઠાલા ડાહ્યા અને બીજાઓની 'જલાલ' પાછી પ્રજાનો ફ્રાક કરવા બહાર પડી છે.

આ રીતે ખુલ્લી રીતે પરીષદ કાર્યકરો સામે વીરાવાળા વંટોળ જગવતા ફરે છે, એમ જણાય છે. વીરાવાળા જે આપે છે તે નહીં લેતા રાજકોટનું બાકી બધુજ એવી ઓરી વાતો પ્રચારીત કરીને આ લોકો પ્રજામાં ગેરમાન્ય પરા-વવા મથી રહ્યા છે. પણ પરીષદના કાર્યકરો પ્રજાને આશ્વાસ કરી રહ્યા છે કે પરીષદ તરફથી જ્યાં સુધી કંઇ પણ અણધાર્યા સુચના બહાર ન પડે ત્યાં સુધી કશું ગણવું નહીં.

આવા વાતાવરણમાં વીરાવાળા પાછા ઠીકાને આવે છે, ને એક બે દીવસમાં નવું બખેડાનું ખડકવા એ પોતાની સત્તાની નીમયાના છે,એવી અફવાઓને જોર મળતું જાય છે.

ગાંધીજી રાજકોટ ગયા,

સવા રાનીવારે અમને મુંબઇથી તાર મળ્યો છે કે ગાંધીજી પાછા રાજકોટ ગયા છે અને સમાધાન થાય ત્યાં સુધી ત્યાંજ રહેશે.

જગતનું રાજકીય વાતાવરણ

જાપાન

જાપાનની એવી ફરીયાદ છે કે બ્રીટીશ અને ફ્રેંચના તાબામાં જે ચીનની જગ્યાઓ છે તે કનસેશનને નામે ઓળખાય છે તેમાં તોફાની ચળવળખોરોએ જાપાન વીરુદ્ધની ચળવળ ચલાવે છે અને તે તે સબ્બત રીતે બંધ કરવામાં નહીં આવશે તો જાપાન કે કનસેશનની જગ્યાની બાબતમાં જરૂર જબરદસ્ત તોફાનો પગલાં લેશે.

જાપાનને એમ માલુમ પડ્યું છે કે જર્મની અને છ મહીનને કરીયાદ વીરોધે હથીયાર વેચવાનો સામાન પુરો પાડે છે અને તેથી તે ઘણું મુસ્કેલ થયું છે. ચીનમાં જે હવાઇ જહાજો છે તેમાં રશીયાના અને બ્રીટીશના છે અને તે ચલાવનાર પણ છ મહીનીયનો છે એમ જણાવે છે.

ચીન

ચીનના યુધ્ધ પ્રીબાજ મથકના શહેર ઉપર જાપાને હવાઇ જહાજોથી બોંબ ગોટા જવામાં નાખ્યા હતા. જેથી પણ બાજુમાની પુજારી થયા છે. એ શહેર પાકી જરુની વાળું હતું અને તો પણ મકાનો નાશ પામી શહેર તદન બરબાદ થઇ ગયું છે. લોકોને બીજી જગ્યાએ જવા માટે અને બીજી મદદ માટે દસ લાખ ડોલરનું દેવું કરવામાં આવ્યું છે. આ શહેર બેદાન મેદાન થયા છતાં ચાયી સરકારી થાણું બસેડવામાં આવનાર નથી.

ઇંદ્રલી

જાપાનીના મારફાસ બાધબો કેદ થયા છે અને પ્રબ્રપ્ત સારે એક બીજાપર આક્રમણ નહિ કરવાની સમજુતી કરવા ગયા છે. એમ માનવા માં આવે છે કે તેમણે પ્રબ્રપ્ત સરકારને એમ જણાવ્યું છે કે ચીનીઓમાં જે જાપાનીએ મોટું શરકર રાખ્યું છે તેને માટે તેણે બાજ રાખવાની જરૂર નથી.

સીરીય

સીરીયાના મેન્ડેટથી સીરીયાનો કબજો ફ્રાંસના હાથમાં છે તે મેન્ડેટની મુદત પુરી થવા આવી છે એથી સીરીયાની માટી ગાદે ઉમેદવારો જાહેર થયા છે તેમાં એક આલ-બેનીઆના દેશનીકાલ થયલા રાજા ફૈસલ બીજ છે. તેમને દેશના બાજવગવાળા વર્ગનો તમા ફ્રાંસના વસીલવાળા વર્ગનો ટેકો છે બીજા ઉમેદવાર હીજાજના આગલા હુસેનના બચોળા અબદુલ્લા મજકુર છે જેઓ અઢાવન વર્ષની ઉમરના છે. તેને દેશીની જરૂરાતનો ફ્રાંસના જરદેસ બાલાનો ટેકો છે. ત્રીજા ઉમેદવાર એમદ છે કે જે કવર્નર્સ ફ્રેંચ ફેડરલના નાના બાઇ થાય છે. એમની પસ્થ નાગી પક્ષ તરફની જબ્બાય છે એ રીવાય બીજા ઉમેદવાર થય શક એવા બ્રબ્રપ્ટના આગલા બેદીર્વના પુત્ર અબદુલ મોજાસ અને ફ્રાન્સ બેરેડનના બાબીર અબદુલા છે.

ઉંદ્રલ્ડ દામન

ગેલેરટાબ્રના અરબાના આગેવાન બાબદુલ રહીમના બીજ નંબરના આગેવાન મહમદ ઝવાની ટ્રાન્સજોરડનબાંથી યથને પેલેસ્ટાઇન જતાં જણાવે છે કે હવે તેમને પેલેસ્ટાઇનના બાબત સારે કશું લાગતું વળગતું નથી. પેલેસ્ટાઇનનાં આરેવાનો તરફથી તેમજ અબદુલ રહીમ ને જેની પાસે ગોટા રકમ છે અને એમ ધારવામા આવે છે કે તેના તરફથી કેમાની કશી મદદ મળેલી હોય એમ જણાતું નથી. બાબદુલ રહીમ જેને ફ્રેંચ સીરીયામાં કબજે રાખવામાં આવ્યા હતા તે બાંથી બણિ ત્રણ સાથીઓ સારે નાસી છુટયા છે. પેલેસ્ટાઇનના એક બુન મદદ તેની બાગણી કરવામાં આવી હતી તેથી જો નારાજ થયા છે એમ જણાય છે.

પેલેસ્ટાઇનમાં બ્રીટીશ સરકાર શું નીરેપ લાવે છે તે બાદેર સવાની અબુ જોબર છે. બારબો પણ એના ઉપર મોટી આશા રાખી રહ્યા છે બારબ ને લોકો અત્યાર સુધીની બુજારીથી હવે કંટાળી ગયા છે. અત્યાર સુધીમાં લાખો હજાર બારબો માર્યા ગયા છે તેમજ લુંટફાટ અને જબરદસ્તીથી પૈસો કઢાવવાને લીધે બનાની બાર્થીક સ્થીતી પણ પાયમાલ થય ગઇ છે. બબુ લોકો બધ બુજરીનો બપારે વીચાર કરવાના નથી પણ બારાબ્યમાં કેમ કામ લેવું તેનો વીચાર કરે છે કોઇ પણ જાતની જાલુમગીરી રાખવાની તેમની ઇરાદો નથી, એમ કે તે લોકોના ઘણા બાદમીઓ માર્યા ગયા છે અને વેપાર ધધામાં તેમજ બેતીબાડ પણ નુકશાન થયું છે. છતા તેઓ હજુ તેની સાગે ટકી રહ્યા છે કેટલાક પગર વીચારી જબુઓ તરફથી પણ બારબોને માર્યાની બાદમી ગારલામાં આવે છે. પણ તેના આરોપવાનો ઓવાઓને ઢાવરી પાળે છે અને જબ્બાવે છે કે તેઓ બુનરેજની રીતે મદદ મળતા નથી પણ સલાહકારની રીતે રહેશે.

બાઝીલ

બાઝીલથી લગભગ દસ હજારની સંખ્યામાં જર્મનો જર્મની જવા ઉપડી ચુકયા છે. બાના એક પ્રોટેસ્ટન્ટ પાદરીએ પોર્ટુગીઝ ભાષામાં ધર્મના ફોબા નહીં કરતાં જર્મન ભાષામાં કરવા થી તેને બાંથી કાઢી મુકવામા આવ્યા છે.

ફ્રેન્ચગીઆ

ફ્રેન્ચગીઆમાંની સેનેટમાં નાગી પક્ષની બહુમતી છે બાં નાગીઓએ દુક્ષ્ક નોધાવ કર્યો છે. એક રટેશન મારતરને બ્યબ્ત રીતે મારે મારવામાં આવ્યો હતો. બોલીય બાબાઓનો પણ કબજો લઇ લીધો હતો અને દુકાનો તમા હોટલો જે પોલીય મોકાના દોષ તેના ભારી બારબા ચીરો ભાંગવામાં આવ્યા હતા. બે રીત હજુ બાદુજ છે અને બા રીતે બાં તોફાન ઉભુ કરવાની પુકતી જબ્બાય છે.

ત્રીટન-ઇટલી વચ્ચેના કેલકરાર

બ્રીટીશ સરકાર અને ઇટલી વચ્ચ કોમ કરારની બાતો બાજે છે તેનો હજુ તીર્બેડો બાવ્યો નથી પણ તે દરમીબાનના બોધ પરને એવો સમજુતી થય છે કે બુમધ્ય સમુદ્રમા બદાન ઉભો થાય એનું કુલ બાક્રમણ કોકના તરફથી કરવામાં આવે તો એક બીજાને મદદ કરવી.

ત્રીટન-સ્પેનીયા વચ્ચેના કેલકરાર

બ્રીટીશ સરકાર અને સ્પેનીયા વચ્ચે યુરોપમાં સુબેહ જળવાય માટે જે કોબારોની વાત ચાલે છે તેનો હજુ ઉપર નીબાલ બાવ્યો નથી. પણ બાજની બબાના બા. ચેમ્બરલેઇનના છેલ્લા ભાષણ થી એમ જણાય છે કે તે નીકાલ બાવવામાં કશી કરકસ નહીં નહીં. ઉપરોક્ત બાબાઓના અબલાસા સુચવ્યા રહ્યાના જે બ્રીટનની નીતી માટે સકમંદ હતું તેમાં તે એક શોખવામાં મેર-બબાજબ્યા ન હતુ. તેને એમ લાગતું હતું કે બ્રીટીશ અને ફ્રાંસની બાજ્ઞા સ્પેનીયા જર્મની સારે મકાસના બરવાસ તા બાપા રહી તપાસે જોવાની છે, પણ તે શક હવે તેનો પણ દુર થયેલો જણાય છે અને સ્પેનીયા ફ્રાંસ અને બ્રીટન વચ્ચે ચ્યા બીજાને મદદ કરવાના તેમજ પુરેપરી નાની પ્રાજ્ઞાઓના ઉપર બાધબબ્યુ થાય તો એક સારે થય મદદ કરવાના કોલકરાર થશે.

યુરોપના કરોડપતીની હાલત

કરોડાધીપતી બેરન રોથમ બાધક્ષ ગુરી (સ્વીટઝર્લે'ડ) ના એક હોટલમાં તા. ૧૨ મીના બાજ એક લુટ ફાટ સારે દાખલ થયા હતા. તેઓ એવી બારાબ સ્થીતીમાં હતા કે તેબ તેને ઓળખી સક્યુ નહીં. બાને જ્યારે હોટલના રજીસ્ટરમાં નામ લખવાને માટે એમણે પોતાનું નામ જણાવ્યું ત્યારે બધા બાશ્ચર્ય ચકીત થય ગયા હતા. તેમણે જણાવ્યું કે બોસ્ટ્રેલીયામાં ગયા એપ્રીલ મહીનામાં તેમને કેદ કરવામાં આવ્યા હતા બાને તેમને તા. ૧૨ મીના છોડવા મા બાવ્યા હતા. તેમને બાજ જરૂરીબાતની ચીજો ખરીદ દેવા છોડી જનારને જે નાની રકમ લઇ જવા દેવામા આવે છે તેટલીજ રકમ લેવા દીધા હતા. તેઓ બાંથી છુટતાજ સ્વીટઝર્લે'ડ તરફ ઉપડી ગયા હતા.

સંગીત શીક્ષીકા

તમારાં બાળકોને પીબાનો સીખવવા એક બાનકદાન સિંધી બાઇ ડરબનમાં બ્યાજબી ફી લઇ સંતોષકારક સીક્ષણ બાપશે. વધુ વિગત માટે લખો :—

Piano Teacher
c/o Indian Opinion,
Phoenix. Natal.

ભાડે આપવાની છે

સારી મોકાની દુકાન રહીત રહીદ અને મેલબર્ન રોડ બરકારસના બુલ્લા ઉપર. કરેપર્સ અને જુબરેના વેપાર.

લખો યા બબો:

L. O. PATEL,
23 (b) Beit Street,
Doornfontein, J.H.Burg

દક્ષિણ આફ્રિકાના ટુંક ખબરો

રેલવેના બીન-યુરોપીયન કામદારોની આગળી

સાઉથ આફ્રિકન રેલવે નોન-યુરોપીયન વર્કર્સ યુનીયનનું એક ડેપ્યુટેશન રેલવે મીનીસ્ટર પી. કુરી અને રેલવે કમીશન પાસે ગયું હતું. તેઓએ નોન-યુરોપીયનોના પગારના વધારા ની આગળી કરી હતી હાલમાં એ માગ કરનારા ઓને ૨૨ થી ૨૩ રૂપીઆ કાપ કરવું પડે છે અને દીવસની પી. ૨-૬ અથવા માસીક પા. ૬૯-૨-૦ તેઓને મળે છે તેમજ રેલવે તરફથી રહેવાની સગવડ પણ તેઓને મળતી નથી. જેને બદલે તે લોકોને આઠ કલાકનું કામ હોવું જોઈએ અને કામાની એક સીસ્ટીંગ સેમે દીવસની આઠ શીલીંગ મળવી જોઈએ. મીનીસ્ટરે કમીશન સાથે એ બાબત ચર્ચા કરવાનું વચન આપ્યું હતું.

કાળા માણસની તરફદારી કરવી એ પાપ

યુનાઇટેડ પાર્ટીની નેાન ઍાન્ડીસ શાખાની ગાર્ડન સભામાં પી. એ. ડી ટેમેએ જણાવ્યું હતું કે "કલરબોટમુર એોફ રેઇસ રીલેશન્સ" ની બાબતમાં ઉપર કાબુ રાખવાની જરૂર છે કારણ કે તેના પેટલાક મેમ્બર નેટીવોની વધુ પડતી તરફદારી કરનારા છે. આ બાબતમાં પી. ટ્રેાગ ગેલ્ડેનહ્યુઇસ 'સાઉથ આફ્રિકન' ના એક લેખમાં જણાવે છે કે આ એક બહુજ નવાઇની બાત છે કેટલાકેલી પ્રજાને માટે બધુ મેળવવાની જે બાત કરે તેને લાઇલ અને નોકરની મજુરામાં આવે છે. હમણાં તાજેતરમાં પણ એારાંઓએ એક નેટીવની બાર બારી મારી નાંખ્યો હતો. તેઓએ દંડ કરવામાં આવ્યો હતો, જ્યારે એક નેટીવને પેટ ભારવા બદલ લાંબી મુદતની જેલની સજા ફરમાવામાં આવી હતી. આથી માલુમ પડે છે કે એક નેટીવ કરતાં પેાતાની કીમ્મત વધારે છે. નેટીવ નો ઇન્સાફ કેાણ લાં ઇન્સાફ પણ કાળા કેાણ છે આને આ દેનાર કાળી વસ્તુને સર્વદ નહિ કહી શકે નેટીવોને ન્યાય મળવો જોઇએ અને તેમાં પી. ટ્રેાગ પણ અટકાયી શકશે નહિ.

અસેકઝાંડ્રા ટાઉનશીપ કાઢી નાખવાનો ઠરાવ

[illegible] ની ચાલતા [illegible]માં રોકમાં મેયર મી. પેજ્જ તરફથી એક મોશન મેાકલવામાં આવી હતી જેમાં અસેકઝાન્ડ્રા ટાઉનશીપ કઢાવી નાખવા લાંબી નેટીવ અને કલરીને બ્લેટી, મ્યુનીસીપલ સત્તા હેઠળના કેાઇ વીસ્તારમાં લઇ જવાનો ઠરાવ પસાર કરવામાં આવ્યો હતો. રેઇટ પેયર્સ એસેાસીએશન તરફથી મી. જી. મી. ગોરડને જણાવ્યું કે એ જગ્યાની સ્થીતી બહુજ ખરાબ થતી જાય છે, ત્યાં ઘર ઘણાં વેચાય છે. ગુન્હેગારો પણ ત્યાં જઇ ભરાય છે અને બાર દહાડે તે રોગ ફાટી નીકળશે તેા મેાટું નુકસાન થશે તે કરતાં અત્યે હમણાં જોયા લાયક પાયેાઇ ખરચ થતો હેાય તેા તે પણ સારો છે. નોર્થ સરબર્ન ડીસ્ટ્રીક્ટ રેાટેપેયર્સ સોસાયટીના મી. મેાસસે પણ એજ પ્રમાણે જણાવ્યું હતું. મેયરે જણાવ્યું કે બીજા બાજુના વીચારો ઉપર કમીશ કાંઇ તકરાર ઉભી થવા નહિ પણ તે વીચારો જણાવવા માટે બીજી મીટીંગ બોલાવવા દેવામાં આવશે.

દક્ષિણ આફ્રિકાના હિંદીઓને માતૃભૂમીનો સંદેશ

મેરીટઝબર્ગના મી એમ. ગદરે જે [illegible] હિંદુસ્તાનમાં છે તેમની મારફતે દક્ષિણ આફ્રિકાના હિંદીઓને નીચેના સંદેશા મેાકલવામાં આવ્યા છે:

ગુજરાત પ્રાદેશીક મહાસભાની મહાસભાની પ્રમુખ ડેપ્યુટી સીટર અને દિલ્હીની કન્સ્ટિટ્યુએન્ટ એાવરસીઝ સેન્ટ્રલ એસેાસીએશનના પ્રમુખ મી. પટેલનું દીલ્હી ખાતેનું સંદેશો :

"મારે દક્ષિણ આફ્રિકાના હિંદીઓના બાબ કરી પુરતા વર્ગને સંદેશો આપવા નો છે. દક્ષિણ આફ્રિકામાં જન્મેલા અને લાંબા વતની બનેલા હિંદીઓએ દક્ષિણ આફ્રિકાની પેાતાના વતન તરીકે સ્વીકાર કરીને તેમાં નાગરીકત્વના પેાતાના બાબા અને જવાબદારીઓ પાર વાયુ જોઇએ. તેઓએ પેાતાનામાં સંપીને રહેવું જોઇએ અને દક્ષિણ આફ્રિકા ના બીજા વતનીઓની સાથે મીત્રતાભર્યો સંબંધ રાખવો જોઇએ. તેઓના માર્ગમાં અનેક અને ગંભીર મુશ્કેલીઓ રહેલી છે પરંતુ હિંમત અને બહાદરી તેમાંનો વીજય મેળવશે. હું તેઓને દીલગીર પ્રસ્થાપું છું."

— — —

કાઉન્સીલ એાફ સ્ટેટના મન્ત્રી અને સર્વન્ટસ એાફ ઇન્ડિઆ સોસાયટીના માજી પ્રમુખનો સંદેશો:

"દક્ષિણ આફ્રિકાના હિંદીઓ પર જે આફત આવી પડી છે તેમાં હું તેઓ પ્રત્યે ઉંડી લાગણી ધરાવું છું. તેઓની રિથતી પાછીજ મુશ્કેલ છે પરંતુ ભુતકાળમાં એની રિયતીને તેઓએ બહાદુરીથી અને દ્રઢતાથી સામનો કર્યો છે અને પેાતાની પ્રજાનું ગૌરવ ટકાવી રાખવામાં દાખલો પાડ્યો છે. હું આશા રાખું છું કે તેઓ એવાં જ ઔદાર્ય અને સ્વાર્થત્યાગ આ વખતે પણ બતાવશે. બાકીનામાંથી પેાતાનું ગૌરવ ટકાવી રાખવાની તેઓની લડતને માટે મારા તરફ યથેષ્ટ સહાનુભૂતિ અને તેઓને સંપૂર્ણ ટેકો આપશે."

અસેકઝાંડ્રા ટાઉનશીપના રહીશો તરફથી મેયર ડેપ્યુટેશન ગિલીસ જોસી પાયરની આગેવાની દોરાઇ ગયું હતું તેમણે જણાવ્યું કે લાંબા નેટીવો એ જગ્યાએથી જરા પણ દુર થવા નથી કારણ કે જે ધરોના માલીકો છે તે બહુજ ગમા જશે અને જે ભાડુતો છે તેની સ્થિતિ વધારે ખરાબ થશે તેના કરતાં જો તે લોકોને સેાલ આપવાની કાંઇ મેાકળાશ કરવામાં આવે તેા તેઓ સારા ઘરો બાંધી શકે અને લાંબી સ્થિતિ સુધરી શકે.

મહમદ પયગમ્બર સાહેબનો જન્મ મહોત્સવ

આ માસમાં મહમદ પયગમ્બર સાહેબનો જન્મ થયો હોવાથી મુસલીમ જગત તરફથી તેનો મહોત્સવ ઉજવવામાં રહ્યો છે. ડરબનમાં રહેતા વેપારી મી. એ. એમ. પાથને પીટરમેરીત્સ સ્ટ્રીટ પર આવેલા પેાતાના મુકામે મેાટો ખાવાનો જલસો કર્યો હતો જેમાં સેંકડો કરતાં વધુ મહેમાનો હાજર હતા.

કાયદામાં રંગભેદની નીતી દ. આ. આજ છે.

ગ્રેમેાકીટઝબર્ગ પ્રેાટેકશન સેાસાયટી (મુળાયતીઓની સંરક્ષક સભા) ના સેક્રેટરી સર જોન ક્રોરીસે જો સેાસાયટીના વાર્ષીક સભામાં ડાર્કન બાર્ને દક્ષીણ આફ્રિકાના રંગભેદના કાયદાઓ પાછે સખ્ત ટીકાઓ કરતાં જણાવ્યું [illegible] કે એ રંગભેદ માત્ર લાંબી દમ પ્રજામાં નથી, પણ ઔદ્યોગીક દુનીયા અંદર ગોરા કામદાર પુરીયનો પણ તેને ટેકો આપે છે, અને ધર્મના ક્ષેત્રમાં પણ એ ભેદ દાખલ થયેલ છે. વધુમાં તેમણે જણાવ્યું હતું કે તેમની તાજેતરની દક્ષિણ આફ્રિકાની મુલાકાત કાલમા નેટીવ કાઉન્સીલોએ ખાસ ભાર મુકી જણાવ્યું હતું કે પ્રેાટેકટરેટમાં પણ જો આ નીતી અમલદાર કરવામા આવશે તેા આપણા પ્રતીનીધ રાજ્યનો અંત પુર્ણ પાસશે. એ નીતી એક વખત પ્રેાટેકટરેટમાં જો પ્રસરી તેા લાંબા ગાળેથી નહી ઓળંગીને આપણા આફ્રિકા બંધમાં પ્રસરતાં કોઇ ગજબ અટકાવી શકશે નહિ. સર કેનને એ ઉપસંહાર જણાવ્યું હતું કે આપણી દુનીયામાં મુનીયન સરકારજ એક એવી છે કે જે કાયદામાં રંગભેદ દાખલ કરે છે.

—: o :—

સત્યાગ્રહની તૈયારીઓ

લડતમાં ઝંપલાવવાનો જેનોનો ઉત્સાહ

ક્રુગર્સડોર્પમાં લાંબા અવર્સ તરફથી ક્રુગર્સડોર્પ, ફ્રીહીડ અને રેન્ડફન્ટીન ફરી સત્યાગ્રહની લડત માટે પા. ૬૦—૨-૩ ઉઘરાવાયા હતાં અને તે મીટીંગ ભરી રે. દાદુને આપવામાં આવ્યા હતા. મીટીંગનું પ્રમુખસ્થાન શ્રીમતી હવીમાં ઇસ્માઇલે લીધું હતું. તેઓએ ઇંગ્લીશમાં સભાનો હેતુ સમજાવ્યો હતો અને ગુજરાતીમાં મીમતી ઝરી ઝવેરબાઇએ સમજાવ્યો હતો. રે. દાદુએ સત્યાગ્રહની લડતના ઇ બોનુ બંનેના સામે વિવેચન કર્યું હતું. લડતની મુરાજાલ ભણવા છતાં ત્રણ બેનોએ સ્વયંસેવીકા થઇ પ્રતીજ્ઞાપત્રક ઉપર સહી કરી હતી. અને બીજાનું કામ હાલ રાખ્યું છે.

અખબારપત્રો

ટ્રાંસવાલ ઇરછી મંડળની લાયબ્રેરી

લાયબ્રેરીના મંત્રી જણાવે છે કે ટ્રાંસવાલ ઇરછી મંડળ લાયબ્રેરી (લેન્ડલીસબર્ગ) ઉપરોકત લાયબ્રેરી રૂરેન્ડ નં. ૬૬૮ બારમી સ્ટ્રીટ રીક્રીએશનમાં મંડળના હેલમાં છે. જેમાં રરદેશ થી મંગાવેલા સુન્દર સેખરના વધારેના પુસ્તકો મોટા જથ્થામાં ખાલારેજ આવી ગયા છે માટે દરેક જાતી બાંધુઓને તેમજ દાંડી જનતાને આ પુસ્તકાલયનો લાભ લેવા માટે નમ્ર વિનંતી કરવામાં આવે છે.

યુનાઇટેડ ઇન્ડિયન ઓર્ગેનાઇઝેશન (કેપટાઉન)

ઉપરોકત સંસ્થાની જનરલ કમીટી મીટીંગ મોટા દિવસ પર ૬૫ કેનન્ડ સ્ટ્રીટ, કેપટાઉનમાં શ્રી. કલ્યાણજીભાઇ દેવજીના પ્રમુખપણા હેઠળ મળી હતી. દુનીયાની પરિસ્થિતિને લાધકસપર નીકળેલા આપકમીશ્નર રામનાથ પિલ્લાસને વિદાય-માન આપવાની આવી હતી. અને પા રપ-૧૨-૦ ની રકમ ભેટ કરવામાં આવી હતી. રા બીલ્સ ના. પ્રમાણે ઓનરરી ઓડીટર ગોઠવવામાં આવ્યાં છે. અને સંસ્થા અંગેની બાબતો પ્રયાસ કરવાનો છે.

વિદાયગીરીનું માનપત્ર

સેરન્ડોમાઉન્ટ ડિસ્ટ્રી બારના સભ્યજનો મંત્રી શ્રી. ધનજીભાઇ જયરામભાઇ નાયા સમાજના અન્ય સભ્યો રૂરેન્ડ જતા દેખાતાં તેમના માનમાં સમાજના મંદીરમાં સભા બોલાવવામાં આવી હતી. સમાજના મંત્રીએ સમાજની સ્થાપના ૧૯૩૨ ની સાલથી મંડ તે આજ દીવસ સુધી સેક્રેટરીના ઓફજ પદે રહીને જે સેવા બજાવી તેની પ્રશંસા કરનારાઓમાં પ્રમુખ શ્રીબાબાભાઇ ભૂલાભાઇ તથા નાથુભાઇ હરિભાઇ મારતર નાયા શ્રી. કેશવજીભાઇ મોરારજી તથા ભાણજીભાઇ ભગવાન તથા દયાળભાઇ ઝાઝભાઇ વિગેરે હતા. તેમની સેવાના બદલ એક સુંદર માનપત્ર અર્પણ કર્યું હતું

પ્રભુજીના દવાખાનાને આર્થિક મદદ

રરજીસ્ટ્રથી રા અબુભાઇ કાલાભાઇ દેસાઇ લખી જણાવે છે કે ઓરોગ્ય રક્ષાએ મંડળ પ્રભુજીના અમાપ હેઠળ ચાલતી સાર્વજનીક દવાખાના માટેના કામાર્થે તેમણે ઉઘરાવેલા બાકીના પ૯ ના રૂા. ૬૫૮ પ્રેમે દવાખાનાના મુખ્ય રા. મોકુભાઇ ભૂલાભાઇ દેસાઇ પર રજૂ મારફતે મોકલી આપ્યા છે.

આવા કાળના વીરલે આપે ખરેખર તરીકેજ ઝાંખી કરાવી અને તે માટે ખરેખર-ખબરનો દર લાયુ પડશે.–અ.ઇ.ઓ.]

પોર્ટએલીઝાબેથમાં લગ્ન

પોર્ટએલીઝાબેથ ઇન્ડિયન ઓર્ગેસના પ્રમુખ રા. કુલબાભાઇ કેશવજીના પુત્ર રા. આંબેકાલના શુભ લગ્ન ડરબન નીવાસી રા. ડાહ્યાભાઇ ઝવેરભાઇના પુત્રી બેન ઝીણી સાથે થયાં હતાં. જે પ્રસંગે સ્થાનીક ઉપરાંત ડરબનથી પણ ઘણા ભાઇઓ હાજર થયા હતા અને વર કન્યાને આશિર્વાદ ઉપરાંત અનેક ભેટા મળી હતી. રા. કુલબાભાઇ કેશવજી તરફથી પોતાના પુત્રના લગ્ન નીમીતે ઇન્ડિયન ઓપીનીયનને રૂા. ૧૦-૧ અને મોકી મંડળને બે ગીની ભેટ આપી હતી

ફ્રીંગ વીલીયમ્સટાઉનમાં અવસાન

ફ્રીંગ વિલીયમ્સ ટાઉનના જાણીતા વતની શ્રી. ગોરધનભાઇ મોરારનાં ધર્મ પત્ની સ્વ. ગંગુબેનના ટાંણી માંદગી પછી તા. ૬ ઠ્ઠીએ મોમેલાં આવસાનથી સોના બાન્ધવના સમાજને ફેલાવ હતી એમની દફન ક્રીયા વેળા ડરબન તથા મેકેન્સટાઉનથી ઘણા આઇઓ હાજર થયા હતા. સરકારે તેમની યાદગી સોર કરવા પ્રીંગ બાળકોને મુકી ગયાં છે. શ્રી ગોરધન ભાઇને તથા સ્વર્ગસ્થના બાળ ચિતાને ઇશ્વર આ આરે ઘોર સહન કરવાની પરમાત્મા તેમને શકિત બક્ષે ગોરધનભાઇ એમની પત્નિની માંદગી તથા અવસાન દરમ્યાન તારથી અને બીજી રીતે જે સ્નેહીઓએ આમુલ્ય મદદ કરી છે તેઓનો આ પત્ર દ્વારા હાદિક આભાર માને છે.

'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન' ના લવાજમો કયાં ભરવા

'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન' ના જે ગ્રાહકો દરબાર મારફતે લવાજમ નહિ મોકલી સકતા હોય તેઓ નીચે જણાવેલાં રથળોએ ભરી શકશે:

ડરબનમાં: મેસર્સ ગાંધી એન્ડ કું.,
૩૧૨ વીકટોરીયા સ્ટ્રીટ.
મેસર્સ મદેના બ્રધર્સ,
૨૧૦ કિંગ સ્ટ્રીટ.
મુનીપલ્સ પ્રી-ટીંગ વર્કસ,
૬૪ મેરીલ સ્ટ્રીટ.

જોહાનીસબર્ગ: મેસર્સ પારીકાર ટ્રેડીંગ કું.,
૪ પ્રીંચર્ડ સ્ટ્રીટ.
મેસર્સ અમલ બ્રધર્સ,
૧૪ કોર્ટ સ્ટ્રીટ,
ગી. પી. રતનજી, ૧૦ થી સ્ટ્રીટ,
ન્યુલાઉન્ડ.
રમણલાલભાઇ કાળાભાઇ પટેલ,
(મેસર્સ પટેલ એન્ડ કું.)
૬૧ થી સ્ટ્રીટ, ન્યુલાઉન્ડ.
એટર્નીએટ કી. કુ. માજી,
રૂમ નં. ૨૦, ન્યુકેમ્પસી બીલ્ડીંગ્સ,
ફ્રેડરીક સ્ટ્રીટ.

શ્રી. એન. એમ બદ અને શ્રી. એન. બી. મ્યુડલે દ્વારા પણ્ય રહ્યાં 'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન' નું લવાજમ આપી શકાશે.

કેપટાઉન: શ્રી. બી. કી. ચાવડા,
૧૦૬ મેન રોડ મોબ્રે.

પોર્ટએલીઝાબેથ: શ્રી કુલબાભાઇ કેશવજીભાઇ,
૧૪૫ પેમ્બર રોડ

સેરેન્ડોમાઉન્ટીસ: મેસર્સ મજદાસ ભાણજી
એન્ડ કું.
શ્રી. નાથુભાઇ હરીભાઇ પટેલ.

ધી ટ્રાંસવાલ યુનાઇટેડ મોચી જ્ઞાતી સોસાયટી

ઉપરોકત સોસાયટીની વાર્ષીક જનરલ સભા તા. ૨૮-૫-૩૯ ને રવીવારના રોજ વાગે ઉકાભાઇ પરસોતમના મકાને મળશે જે પ્રસંગે મોચી જ્ઞાતી આપણા પધારવા કૃપા કરશો.

(૧) કામકાજ જનરલ મુંડાણું.
(૨) પ્રમુખશ્રીનું કામકાજ.
શ્રી તમોમ જ્ઞાતી ગીત ગવાશે.

(૧) કાળાભાઇ પરસોતમ, (૨) મકનભાઇ કાછ, (૩) મિકજીભાઇ કેશવજી, (૪) પરસોતમ-ભાઇ રવજી, (૫) ઉકાભાઇ પરસોતમ.

નો ટી સ

ધી ખોલવડ કલબ અને ખોલવડ

જ્ઞમંડળના

પહેલી જનરલ મીટીંગ

આ નોટીસથી તમામ ખોલવડ વાસીઓને ખબર કરવામાં આવે છે કે ઉપલી સંસ્થા-ઓની પહેલી જનરલ સભા તા. ૨૪ મે ૧૯૩૯ના રવ વાગેથી સવારના પાટીદાર બોલ. ડરબન રોડ ઉપર નીચેના કામકાજ માટે મળશે જે સમયે તમામ ખોલવડ વાસી ભાઇને હાજર થવા વિનંતિ કરીએ છીએ.

કામકાજ

૧. બોર્ડ્સ ઓફ મેજમેન્ટનું રીપોર્ટ રજુ કરવામાં આવશે.
૨. ખોલવડ કલબના કાયદા કાનુનો બદલવા માં આવશે.
૩ ઓફીસરોની ચુંટણી કરવામાં આવશે.
૪. ખોલવડ માટે ફુટબોલનું બોર્ડ્સ સ્થાપવા ચર્ચા કરવામાં આવશે.

આ સભામાં તે સાભેલોને ઓરડાનો અને મત આપવાનો હક રહેશે. કે જે સાભેલોએ તા. ૨૪ મે ૧૯૩૯ સુધીમાં મેમ્બરશ્રી લીસ્ટ માં નામ નોંધાવી મેમ્બર ફીનો અગેજ આપ્યો હશે. બુધથી જે સાભેલો પાકો લાઈફ મેમ્બર કે ઉજરાવવર નહિ આપ્યું હોય તે સાભેલોએ કરજીયાત કરી પખતસર લાઈફ મેમ્બર થવાની ખાસ જરૂર બુજારીએ છીએ. અને જે સાભેલો લાઇફ મેમ્બર થએલા છે તેઓને તરફથી ચોકો અથવા બીલો મળેલાં નથી તેઓએ ઉપરી તારીખ પહેલાં બોલ-વડ કલબના નામથી બોલવા બદેરબાની કરવી.

ઓરગેનાઇઝીંગ કમીટી

1. Messrs. H. M M Dudoo, 2. M. E. Bhuyat, 3. I S. Saloojee, 4. E. H. M Patel, 5. P. S. Dangor, 6. S. H. M Mandli 7. E. A. Vania, 8. H. E. M Dindar, 9. Dr. Y. M Dudoo.

'Phone 65 0 P. O Box 33-1918. Johannesburg.

"વૈજ્ઞાનિક જગત"

આ પુસ્તક સચિત્ર વાર્તાઓથી ભરપૂર છે. મુળ કીંમત શીં. ૪-૬ પણ ખાસ માટેલેા ભાવ શીં. ૩-૬.

આ ઓફીસે લખવાથી મળશે.

બાળ ઉપયોગી સાહિત્ય

નીચલું બાળ સાહીત્ય બાળકોના દ્રષ્ટીબિંદુને ધ્યાનમાં રાખી બાળ સાહીત્યકારોએ લખેલું છે. દેશ દેશની વાતો અને બનાવો જેવા વીશયોનું સુંદર અને સહેલી ભાષામાં વર્ણન કરેલું છે. આ સાહીત્ય પહેલી ચોપડીથી કયને ચોથી ચોપડી સુધીના વિદ્યાર્થીઓ માટે છે. આજ બાલકના અભ્યાસીઓએ લખેલા નીચલા પુસ્તકો વાંચતા બાલક બધા વિષયોથી માહીતગાર થશે અને જ્ઞાનમાં વૃદ્ધી થશે.

આશરે બાળ પુસ્તક માળા

આ માળાના ચાર ગુચ્છો છે. આખી માળાના સેટની કીંમત રૂ. ૧૫.

ગુચ્છ ૧

આ મારે	નાહકો
ચિત્રની વાતો	
ચક્ષુ તપેલા	હાસ્ય કથા
મહારાષ્ટ્રનો ગદાધરી	શીવાજીની કથા
સંગીત બોધ	
વિજ્ઞાન વિહાર ભાગ ૧	
રંગબેરંગી રસોડા ઘર ભાગ ૧	રસોઇ વિશે ગાન
બધા રહસ્ય	વાર્તા
કચુંબરના બાગમાં	વાર્તા
કરોડા	બાલ ગીતો

ગુચ્છ ૧ ની કીંમત રૂ. ૧-૮.

ગુચ્છ ૨

બાલ્ય દુનીયા	દુનીયાની બાલ્યાવસ્થાનું જ્ઞાન
સુંદર ઘરો	નાહક
નાની મોટી વાતો	ભાગ ૧
બાળકોનું સ્વર્ગ	બગીચાવાળા
વિજ્ઞાન વિહાર ભાગ ૨	
નરસીંહ મેહેતાનો બાળ	
બાળ ગીતો	
રંગબેરંગી રસોડાઘર	ભાગ ૨.
સંદર બાગ	નાહક

ગુચ્છ ૨ કીંમત રૂ. ૧-૬

ગુચ્છ ૩

રાજા ભોજ	
ગિજાનો વિહાર	વાર્તા
સહાટ શીકંદર	ઐતીહાસીક વાર્તા
પુલબજરી	વાર્તા
ફોગટાના ફજીતા	કાગળની રમતો
વિજ્ઞાન વિહાર ભાગ ૩	
રંગબેરંગી રસોડા ઘર ભાગ ૩	
મીરાબાઈ	મીરાનું જી. ચ.
ઇસાપનુ દુકમન	ઉપદેશ વિશે બાળવાર્તાઓ
સુંદર સંપદો	
નાની મોટી વાતો ભાગ ૨	
રોમરાજ	અર્વાચીનકાસીક નાહક

ગુચ્છ ૩ કીંમત રૂ. ૧-૪.

બાળ સાહીત્ય

કેટલાક પરીઓ	૪ ૦
ક્રિસ્ટોફલ (મોટી છોકરીઓ માટે ગીતો)	૧ ૮
ગોપાલની ચતુરાઇ	૧ ૦
ગુરખાનો પુત્ર	૧ ૦
નવા ગીતો ભાગ ૧ લો	૧ ૬
,, ,, ભાગ ૨ જો	૧ ૬
નક્ષત્ર માળા (બાળકો માટે ચોપડીઓ સંગ્રહ)	૧ ૪
નાના જેન વાર્તા	૦ ૦
પુંડરીકના પરાક્રમ	૧ ૬
બાળી પુરાણ	૧ ૪
પુસ્તકાલય	૦ ૧
પૂરજદ ચમત્ન બાળવાનું જ્ઞાન	૧ ૦
બાપુની દુધ દાદી કુચનું વર્ણન	૧ ૦
બાળ નેપોલીયન	૧ ૬
બાળ કુજ વાર્તાઓ	૨ ૦
બાળ કથાવલી વાર્તાઓ	૨ ૦
બાલકાનાં ભાગ ૧ અને	૧ ૦
બાળ વાર્તા વિનોદ	૨ ૦
બાળકાવરી	૧ ૦
મધપુડો	૨ ૧
મારી જીવન કથા (આપીજી)	૧ ૬
મુળો અને બીજી વાતો	૧ ૦
રીકિ રીકિ ભાગ અને નોબાબાની વાર્તા	૦ ૬
વરતો અને ઉખાણા	૧ ૦
વિક્રમાદિત્ય ચરિત્ર	૨ ૦

સુંદર બાળ સાહીત્ય

૨૩૦-૩૩૦ના વિદ્યાર્થીઓ માટે

૬૬ઈનીકા સુર્તિ બાળ સેટ ૨૫ પુસ્તકોની કીંમત રૂપી. ૧૨-૬.

પંચાયત	પાળ્યો અને બાલુવાળેલ
ચતુર કરોળીયો	વાર્તા
ચોપીકયું પુષ્પ	વાર્તા
સોનુને બાપ દરી	બાલુવા લેખ
બાળકો કહેતી	વાર્તા
તારાગોતના પાઠો	વાર્તા
મેંડિયો	વાર્તા
રેક	વાર્તા
કેક કેકા	કલાનું વર્ણન
જીવ જંતુ	જંતુઓની માહીતી
કેમ ચાલવના પાઠો	વાર્તા
નીડ મુજ	ઉત્તરોની માહીતી
વસંત આવી	ઋતુની વાર્તા
નવા વરનો	ઉખાણા
પેકનો વારો	વાર્તાઓ
તક તક	વાર્તાઓ
ઢાકાળની તલવાર	વાર્તાઓ
બે બાળ નાટકો	
કુસકાઓ	સમુચ
રિક્ષાવતી વાતો	
આંગો રોબો	
બાગડામાં મરો દુનો	બાગડા વિશે કહેલુ
બેલના ચિંગડામાં	વાર્તા
લાલ અને બીજા	વાર્તા

કહેલીજા મુર્તિ બાળ સેટ

૩૦ પુસ્તકોની કીંમત રૂ. ૧૫-૬

આબામ રસોઇ	૨૦ રસોઇની માહીતી
બબરુ સ્નેહીજો	બાલુવા બાબત જ્ઞાન
મોટા બનવું બાબે	નાહકો
ટપાલમાં	પ્રવાસ વર્ણન
પ્રેમાસ વાર્તા	વાર્તા
ઢારજન ભાગ ૧-૨	વાર્તા
બાળ જોડકણા	
વિજ્ઞાનની રમતો	ઘરમાંની રમતો
પરીની પીરી	ઐતીહાસીક પરીવાર્તા
બંબાળની ઐકકથાઓ	વાર્તા
ઉંદર ગર	કૃષ્ણદાસાઇ વર્ણન
સ્વર્ગદ્વારની કહીકો	કુદરતનુ વર્ણન
વિવિધ માહીતી સંગ્રહ	બાળકોને બાલુવાજેવું દેહલું
સીરીઝ બાલની વાતો	ભાગ ૧-૨
વનસ્પતી	માહીતી અને ઉપયોગ
ઐકકથાઓ	વાર્તા
ગધિકાના વરદાનો	વાર્તા
શબ્દ ચિત્રો	
ખાતેર ગુરુ	ચિત્રાળીક વાર્તા
મહમદ બેલ	બહાદરની વાર્તા
પન દહેરો	કૃષ્ણની માહીતી
બુધ ભાગ	વાર્તા સંગ્રહ
કુદરી પતંગીયા	
વિજ્ઞાનની કહીકો ભાગ ૧-૨	
૭ બુધ્ધીઓ	વાર્તા
તારા અને ચંદ્રો	
ગમતુના રંગો	

બાળ વિનોદ માળાના પુસ્તકો

સેટની કીંમત રૂ. ૬

બીજી ત્રીજના વિદ્યાર્થીઓ માટે

સોનલીઓ	પરી કથા
ભાગીઓ	કવી કાળીદાસનું જીવન ચરીત્ર
નાગકુમાર	નાગ મોહમણી કથા
મુંબઇ	સંબંધ સહેરની માહીતી વાર્તારૂપે
	ઇતીહાસ
મેનાવતી	પરી કથા
અબલા	પરી કથા
બેસ પાઠો	વાર્તા
બાબ મંત્રી	વાર્તા
ધરતીમાતા	વિજ્ઞાનના શીક્ષણપદ વાર્તા

ઇરકારી શાળાઓમાં ચાલતાં પુસ્તકો

	રૂ. ચે
બાળબોધ	૦ ૧
૧ લી ચોપડી	૦ ૬
૨ જી ,,	૧ ૦
૩ જી ,,	૧ ૪
૪ થી ,,	૧ ૬
૧ લી ચોપડીના અર્થ	૦ ૬
૨ જી ,, ,,	૦ ૮
૩ જી ,, ,,	૧ ૦
૪ થી ,, ,,	૧ ૨

આ ઓફીસેથી લખવાથી આવી શકશે.

'Phone 2-3381 Tel. add. "Letapco."

D. K. PATEL

Fruit and Vegetable Exporter

— SPECIALIST —

in South African, Canadian and Australian Apples

Cape Fruit on hand in season

We have in stock Nearlea which have just come in Market.

ડી. કે. પટેલ

ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ્સ મોકલનાર.

સાઉથ આફ્રિકન, કેનેડીયન અને ઓસ્ટ્રેલીયન એપલ્સના સ્પેશીયલીસ્ટ

ઋતુમાં કેપ ફ્રૂટ પણ રાખીએ છીએ

નાર્સીસ ફ્લાવર્સ શરૂ થયા છે અને તેનો સ્ટોક પણ રાખીએ છીએ.

ફોનના ઓર્ડરો ઉપર ખાસ ધ્યાન દેવામાં આવે છે

લીસ્ટ મોકલો અને અમારા C. O. D. થી મંગાવો.

P. O. Box 766. 19, Cross St. Durban.

Telephone 33-5382.

VALLABH RANCHHOD,

Wholesale & Retail Fruit and Vegetable Merchant.

Country Orders Promptly attended to.

14, DIAGONAL St. JOHANNESBURG.

ટેલીફોન ૩૩-૫૩૮૨.

વલ્લભભાઈ રણછોડ

જોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ્સ અમારે ત્યાં તાજું અને સસ્તું મળશે.

બહારગામના ઓર્ડરોને તાકીદે ધ્યાન દેવામાં આવે છે.

૧૪, ડાયોગનલ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.

ગુના અને બળીતા ફરમાસુ બીકાઓ અને પાકો બનાવનાર

કેપ્ટીનના શીયાળાના પૌષ્ટિક પાકો

પંજાબી સાલમ પાક વિગેરે બીજા પાકો ઓર્ડર આપવાથી મળી શકશે.

અમારી રેફ્રીજરેટર ગાડી બારણે બારણે ફરીને તાજા અને ફ્રેશ ફ્રૂટ્સ મીઠાઈ તથા દરેક જાતનું ફરસાણ, આઈસ, ક્રીમ વગેરે પોતાના ઘરાકોને પહોંચાડે છે.

નવું બજાર ખોલી ઘરાકો વધારવા માંગીએ છીએ

KAPITAN'S CAFE

'Phone: 33-8577. 136 KORT STREET JOHANNESBURG.

ચામડીને મખમલ જેવી સુંવાણી આકર્ષક ને ખુબસુરત રાખવા માટે

અફઘાન સ્નો

વપરાય છે. આ સ્નોમાં વીટામીન A છે જેથી ચહેરા તથા શરીરની ચામડીને પોષણ આપી સુંદરતામાં વધારો કરે છે.

SOLE AGENT—
PATANWALA & CO BOMBAY 2
Branch: CALCUTTA.

સોલ એજન્ટ:

Indo-African Trade Agency,

74-76 Wilson Street,
Dundee, Natal S. A.

પ્રસ્થાન મફત!

પ્રસ્થાન માસિક બાર વર્ષ પુરા કરી તેરમા વર્ષમાં પ્રવેશ કરે છે, તે નિમિત્તે :—

'પ્રસ્થાન'ના ગ્રાહકોને ખાસ લાભ

જે ગ્રાહકનું રૂ., ૧૯૩૮ના કારતકથી આગળ ચુકવેલું લવાજમ રૂા. ૫, ગામો, પરદેશ માટે રૂા. ૫॥ મોકલી આપશે, તેમને પ્રસ્થાન કાર્યાલય તરફથી બહાર પડેલાં પુસ્તકો ઉપર રૂપ દઠા કમીશન કાપી આપવામાં આવશે. (અપવાદ: શ્રી ચંદ્રશંકર મહાશંકર તથા શ્રી. રામનારાયણ પાઠકનાં પુસ્તકો ફક્ત રૂપ ૪૫।)

એટલે કે

જે ગ્રાહક લગભગ ૨૦-૨૨ રૂપિયાનાં પુસ્તકો ખરીદશે તેમને પ્રસ્થાન ગ્રાહક થવું પડી રહેશે.

૨૩–૨૪ રૂપિયાનાં ખરીદશે તેમનું આખી લવાજમનાં પડી રહેશે બાકી ૫ લાગ્ય તે મળશે જ.

ગુજરાતનો અડધાથી, તેમજ પુસ્તકાલયો ને લાયબ્રેરીઓ આ યોજનાનો જરૂર લાભ લે.

પ્રસ્થાનનાં પુસ્તકો

	રૂપિયા.
સમરાંગણ	૨॥
બુધ્ધચરિતનો ઉપાય	૨
રશિયાનું ઘડતર	૨.
સાબરમતી	૨।
ઇરાવધ્યુ વૈદક	૨
દિનચર્યા	૧॥
મરેણાંદરે	૨
ચાણક્ય	૧।
પ્રેમનો દંભ	૧।
બા-પુરૂષ	૧
નવો અવતાર (બધુ બાકી)	૫।
કથાવલી	૨॥
સમરણ	૧।
માતા આસોપાલવ	૧॥
સરસ્વતીચાળા	
ચોથી ૧ થી ૬	૧૩।

આખું સુચીપત્ર મંગાવો.

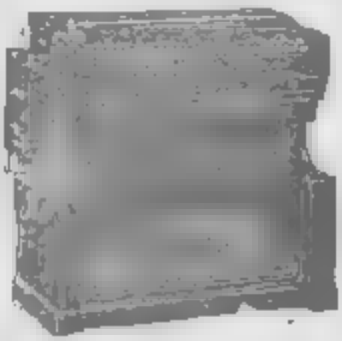
પ્રસ્થાન કાર્યાલય: પારસી અગિયારી સામે : અમદાવાદ.

સાહિત્ય અને સંગીતનો સમન્વય

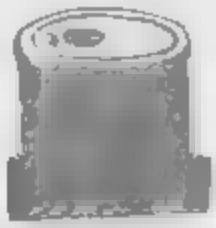
દિનપ્રતિદિન જનતાની રસવૃત્તિ કેળવાય છે—જનતા નવિનતાની પુજક બની છે—ભાવના અને આદર્શ આ જમાનાનું ગૌરવ છે—અને હવે લોકો ગમે તેવી વસ્તુ ચલાવી લેવા તૈયાર નથી.

અમે પણ આ અન્યતાને માન આપી વર્તવાનો નિશ્ચય કર્યો છે. તેથી ખાસ પ્રસંગ માટે તમારા સમક્ષ હમણા છેલ્લા બહુજ નટ નટીઓ અને લેખકોના સહકાર સાથી પ્રેક્ષકોની રસવૃત્તિને પોષે એવી રેકોર્ડો, ધાર્મિક ડ્રામાના સેટો અને હારમોનીયમ, તબલા મગાવ્યા છે જે તમારી સમક્ષ રજુ કરીએ છીએ. સંગીતના મધુરા સ્વરોથી તમારા ઘરમાં સ્વર્ગ ઉતારો.

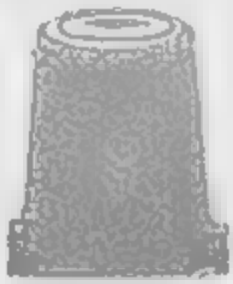
અમે લોકલ ખરીદી તેમજ ઓર્ડરો માટેજ હારમોનીયન મંગાવતા નથી તેથીજ અમે લેખીત ગેરંટી સાથે વેચીએ છીએ.

પગના હારમોનીયમ પા. ૬—૦—૦
હાથના " "
ટેબલ મોડલ " પા. ૨—૧૫—૦

મોટી ચોકની કીમત
પા. ૧—૦—૦ થી

પા. ૩—૧૩—૦ સુધી

મારફોન પા. ૧—૧—૦ થી પા. ૮—૮—૦

હીઝ માસ્ટર્સ વોઈસ
તથા
કોલમ્બીયા
(ઈન્ડીયન રેકોર્ડ)
૩/—

રેકોર્ડના સસ્તા ભાવો

નવા નંબરો અથવા તમારા માંગેલા નંબરો વહેલા યા મોડા તમને મળશેજ તો શા માટે વધારે પાઈસા ખર્ચો છો.

સસ્તા અથવા અંતે મળો.

તેમજ આ રેકર્ડની કદાચે અનુકુળ થાય તેવા મીઠા અને મધુર સુરના, મજબુત અને દેકાવ, વારા, થાલા, સરદાર તેમજ પેકર્ડબ્રમ્સ કુલ્હના હારમોનીયમ, હાથના અને પગના તથા હાથ-પગના. નવી સીલેક્શન અને નવી રેકર્ડ મેરેજની પેટીઓ આવી ચુકી છે. તે સીવાય દરેક જાતના ગ્રામોફોન ઉપરથી બધી મેકરો સાથે H.M.V. ને કોલમ્બીઆના પણ સ્ટોકમાં રાખીએ છીએ.

વાજાંઓના છુટા ભાગો મોટા જથ્થામાં રાખીએ છીએ.

વાયોલીન, બેન્જો, મેન્ડોલીન, બુલબુલ તરંગ, ગીતાર અને દરેક જાતના બેન્જના ભાવોમાં ઘણો ઘટાડો કર્યો છે.

કોઈ પણ વાજાંનું રીપેરીંગ કામ અતી દેખરેખ નીચે મેરંટી સાથે બનાવી આપીએ છીએ.

—સાઉથ આફ્રિકાના ૩૨ વર્ષના જુના હારમોનીયમીસ્ટ—

GOSHALIA'S MUSIC SALOON

P.O. BOX 460. 179 GREY ST. AND 131 QUEEN ST
DURBAN, NATAL.

109

Special

Large stock of latest Drama set arrived in Tamil, Hindustani, Gujarati and Telugu. Prices have been specialy reduced.

Apply for our catalogue Our Harmoniums sold under written Guarantee for 3 years. Try us before you go elsewhere

'PHONE 33-4691. BOX 2525.

L. MISTRY

એલ. મીસ્ત્રી

બોકસ, રેબ્બર અને કીચન યુટેન્સીલ જુદા જુદા અથવા જથ્થા બંધ બનાવનાર તેમજ ટ્રક તર્નીંગ સંતોષકારક કામ કરનાર.

બહારેલા ઓર્ડરનું પ્રાઈસ લીસ્ટ મંગાવો.

45 Market St. : : : Johannesburg. 1051

ક્રીટીંગસ

પાવડર

કીડી, માંકડ, વાંદા, કંસારા, માખી, વંદા વિગેરે સઘળા જંતુઓનો

નાશ કરે છે.

કીટીંગ્સ પાવડરના ટીન મળે છે. ...

Box 830. Tel. Add. "Orangexpo"

M. C. PILLAY

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter

country orders executed at lowest Market prices special attention given to all up-country orders

TRIAL ORDERS SOLICITED

જથ્થાબંધ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર

અમે અપકંટ્રીના ઓરડર બાજ રેબ્બરેણ રાખી સારો માલ C.O.D. થી રવાનાકીએ છીએ.

79, PRINCE EDWARD STREET, DURBAN. 100

'Phone 2-6235. P. O. Box 316.

Heerabhai Morar Matvadkar,

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter and Commission Agent,

15 CROSS ST. RESIDENCE.
PACKING WAREHOUSE 44 BOND ST.
DURBAN.

હીરાભાઇ મોરાર મટવાડકર

હોલસેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર અને કમીશન એજંટ,

પેકિંગ સારી રીતે કરી માલ સી. ઓ. ડી. થી મોકલવામાં આવશે.

ટેલીફોન ૨-૬૨૩૫ બોકસ ૩૧૬.

૪૪ બોન્ડ સ્ટ્રીટ, ડરબન. 1154

દીક્ષન રી ઓ

અંગ્રેજી દ્વ ગુજરાતી

આ દીક્ષનરી મહાત્મા ગાંધીજીની સુચનાથી થયેલા વિદ્યાપીઠના સ્તંભરૂપી માણસે આપણે સમારા વપરાશ સારૂ બનાવેલી છે. વિદ્યાર્થી આલમ માટે તે ખાસ કરીને અને ઉપયોગી છે. તેને અંતે અક્ષરના લ પ્રે. ફારસી, મોટા શહેરોનાં પરગણાં, મોટી નદીઓની સંખ્યા, વજન, માપ કહેવતો, વિગેરે ઘણી વસ્તુઓનો સમાવેશ કરવામાં આવ્યો છે.

પાકું પુંઠું પાનાં ૧૪૮૮ પ્રથમની કીમત રૂા. ૫-

મળવાનું ઠેકાણું

Manager, 'Indian Opinion, Phoenix.

Phone 33-4404. Tel. Add.: "VALABTEL." P.O. Box 6246.

V. B. PATEL,

WHOLESALE AND RETAIL FRUIT, VEGETABLE AND PRODUCE MERCHANT

CHEAPEST BANANA STORE IN TOWN.

40 President Street, JOHANNESBURG.

Terms: NETT CASH or C.O.D.

વી. બી. પટેલ,

હોલ-સેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ, વેજીટેબલ અને પ્રોડ્યુસ મરચંટ

અમારી જાણી જોયેલી ૨૫ વરસ જુની પેઢી

ટેલીફોન ૩૩-૪૪૦૪ ૪૦ પ્રેસીડન્ટ સ્ટ્રીટ,

પી. ઓ. બોક્સ ૬૨૪૬ જોહાનીસબર્ગ

"શુદ્ધ ઘી"

કરવતમાં પણ્યીક વેદ્ય બાલાંગ પાસ કરેલ ગામ. જે. આર્યને ગીરના ગંજલનું ચોખ્ખા અમદાવાદ અમદાવાદની દુકાનોનો બનાવનું ઘોબાનું (પુલ) ઘી.

અમારે ત્યાંથી ગોમા પ્રમાણમાં મળશે.

બાજ માટે પુછો યા લખો.

સાહિબ આફ્રિકાના સોલ એજન્ટ.

શામજી દેવશી એન્ડ સન SAMJEE DEVSHI & SON

૬, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, ડરબન, 6, Cross Street, DURBAN.

NAROTAM HARGOVIND

The Master Tailors.

Suits and Costumes Made in the latest Styles.

We specialise in High Class Tailoring.

Our Prices are to suit the times.

Try us with your next Order

તમારો સુટ ક્યાં શીવડાવશો?

નરોતમ હરગોવિંદ

તમને અપ-ટુ-ડેટ સ્ટાઇલનો ઠિકાણર આપે બતાવી આપશે.

હાયલ ઓર્ડર આપી આવી કરી જુઓ.

'Phone 25661. 176 Grey St. Durban. 1174

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	ચોઘડીયાં	કોઠું	મુહુર્તાદિ	પારસી રોજ	સુર્યોદય	સુર્યાસ્ત
	૧૯૩૯ મે	૧૯૩૯ વૈશાખ વદી	૧૩૪૮ રબીઉલ આખર	૧૩૦૮ રોજ ૬ઠ્ઠો	ક. મા.	ક.મા.
રવિ	૧૬	વદી ૮૬	૨૯	૧૬	૬-૨૯	૫-૩
સોમ	૨૩	સુદી ૧	૨૯	૧૭	૬-૨૭	૫-૨
મંગળ	૨૧	,, ૨	૧	૧૮	૬-૨૬	૫-૨
બુધ	૨૨	,, ૩	૨	૧૯	૬-૨૫	૫-૨
ગુરૂ	૨૩	,, ૪	૩	૨૦	૬-૨૩	૫-૨
શુક્ર	૨૪	,, ૫	૪	૨૧	૬-૨૨	૫-૨
શનિ	૨૫	,, ૬	૫	૨૨	૬-૨૧	૫-૨

NATIONAL

CASH REGISTER

AND

ACCOUNTING MACHINE

SYSTEMS

FOR

MAXIMUM EFFICIENCY

THE NATIONAL CASH REGISTER CO. S.A. (PTY.) LTD.,

63 PRESIDENT STREET

JOHANNESBURG

P. O. Box 3591. Phone 33.6245 (3)

For the kiddies' sake...

DRIVE SAFELY

Nice kiddie, isn't he! He's the pride and hope of parents just as loving as you. You can't afford to risk so much in human value, in human happiness.

Drive with CARE and COMMONSENSE.

and do it on

PEGASUS

VACUUM OIL COMPANY OF SOUTH AFRICA - LIMITED

SWAMI VIVEKANANDA'S WORKS

[illegible]

LIFE OF SRI RAMAKRISHNA

[illegible]

Thoroughly revised and improved [illegible]

PRABUDDHA BHARATA

OR

AWAKENED INDIA

A high class English monthly started by Swami Vivekananda in 1896. It is devoted to Universal Religion, Indian Culture, Education, Art and other topics of international interest.

Annual Subscription: Inland Rs. 3, Foreign 11 Shillings.

Apply for a complete Catalogue:—

The Manager, ADVAITA ASHRAMA,

4, Wellington Lane, Calcutta, India.

Congress Jubilee Albums

An artistic Jubilee Album containing the photos of all Congress Presidents from 1885 to 1935. The pictures have been done in three colours with smart decorative borders. The best available pictures of the Congress Presidents have been chosen for the colour printing.

Price: 2s. 6d.

To Be Had From:—

"INDIAN OPINION,"

Phoenix, Natal.

Buy Perfect DIAMOND RINGS and Flawless DIAMONDS direct from our factory!

AMSTERDAM Diamond Cutting Works

62, Field Street, Durban

P. O. Box 2362. 'Phone 2-4888.

Also at Johannesburg and Capetown.

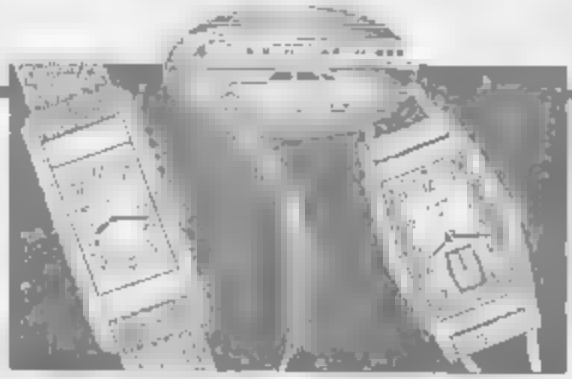
AROUND THE WORLD WITH DIAMONDS AS CURRENCY

Write for free Diamond Ring Catalogue

KATZ & LOURIE Ltd.

"DIAMOND CORNER"—ELOFF & MARKET STS., JOHANNESBURG.

IT'S *Streamline* IN WATCHES, TOO!

15 jewel model, gold filled case and band.

લુએ અમારી નવી આશ્ચર્યજનક "સ્ટ્રીમલાઈન" એલગીન ઘડીયાળો

Write today for free Elgin Catalogue

KATZ & LOURIE Ltd.

"DIAMOND CORNER" ELOFF & MARKET STS., JOHANNESBURG.

Printed and published by Manilal M. Gandhi at Phoenix Settlement, Phoenix, Natal.

1 JUL 1939

INDIAN OPINION

Founded by
·MAHATMA GANDHI·
IN 1903·

No. 21—Vol.-xxxvii. Friday, May 26th, 1939 Registered at the G.P.O. as a Newspaper. PRICE FOURPENCE.

Woman's Place In Our Life

"UNTIL we have made ready a place for our woman, until we throw wide the portals of our life, and go out, and take her by the hand to bring her in, the Motherland Herself stands veiled and inflective, with eyes lost, in not pertinent, on the earth. It is essential, for the joyous revealing of that great Mother, that She be first surrounded by the mighty circle of these, Her daughters the Indian women of the days to come. It is they who must consecrate themselves before Her, touching Her feet with their proud heads and vowing to Her their own, their husbands, and their children even. Then and then only will She stand crowned before the world. The sanctuary today is full of shadows. But when the womanhood of India can perform the great *rasa* of nationality, that temple shall be all light and the Mother truly shall be near at hand.

—Sharmistha Mukherjea

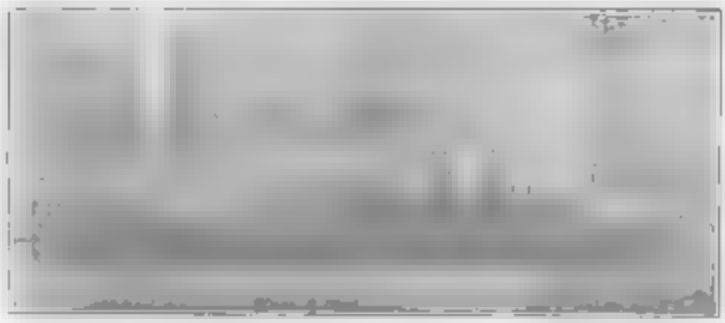
આપણા જીવનમાં સ્ત્રીનું સ્થાન

"જ્યાં સુધી આપણે આપણી સ્ત્રીઓને માટે સ્થાન તૈયાર નહિ કરીએ, જ્યાં સુધી આપણે આપણાં જીવનના દ્વારો સ્વયં ખુલ્લાં નહિ કરીએ, અને બહાર જઈને હાથ પકડીને તેમને અંદર દાખલ નહિ કરીએ ત્યાં સુધી આપણી ખૂબ માતૃભૂમીજ કમકાયેલી અને મૂક દશામાં પડી રહેશે. આ મહાન માતાને જીવંત પ્રકાશનો આનંદ અનુભવવાને સૌથી પ્રથમ આ તેની પુત્રીઓએ તેને ફરતી વીંટળાઈ વળવું આવશ્યક છે. તેમણેજ પોતાના ગૌરવપંતા શીર્ષો તેને ચરણે નમાવી તેમની પોતાની, તેમના પતિઓની અને તેમના બાળકોની આહુતી આપવાની છે. તેમ થશે ત્યારેજ જગતની સમક્ષ તે પ્રગટ થવાનું કરી ઉભી થશે. આજે તેનું મંદીર અંધકારથી છવાયું છે. પરંતુ જ્યારે ભારતની સ્ત્રીઓ મહાન રાષ્ટ્રિય આરતી કરશે ત્યારે એ મંદીર પ્રકાશમય બની જશે એટલુંજ નહિ પરંતુ પ્રભાત પણ નીકળશે."

—પ્રબુદ્ધ ભારત

B. I. Steam Navigation Co., Ltd.

સ્ટી "કેનીયા"

ખાસ સુચનાઓ—ઉતારૂઓએ પોતાના સામાન ઉપર પોતાનું અને સ્ટીમરનું નામ લખી, પોર્ટ હલ્યાનું ઝલનાર્ડ ખરચ ભર્યા વગર જાતા રહેવું અથવા ઉતારેલા સામાન પોર્ટ ઉપર પહોંચવા પહેલાં ખલાસ થવું જોઇએ. વિદેશમાં મહાલ મોકલવા પેસેન્જર એજંટ પોતાના માલની વધારે ખાતરી કરાવવા ઇચ્છે તો કંપની તરફે અમારી ઓફીસમાં દેખાવકારી ઉઘેલાવીથી માલના પાર્સલ મોકલી આપવા તેમજ માલ પોંચાડવા પહોંચતો કરાવવા બંદોબસ્તમાળાય આપીએ. અમારી સાથે પત્રવ્યવહાર કરવાથી ટીકીટ મોકલી શકીએ.

સ્ટીમરને લગતું દરેક કામકાજ અમારી અતી દેખરેખ નીચે થાય છે.

વધુ ખુલાસા માટે લખો યા મળો:

SHAIK HIMED & SONS, :: 390, Pine Street, Durban.

Telegraphic address: "KARAMAT." Telephone 2-0432

CITY SHIRT Co., No. 4, Kort Street, Johannesburg.

ડેક ટીકીટ પા. ૬ ૬ ૬.
ફિર્સ્ટ ક્લાસ પા. ૨ ૨ ૦.
ફોરવર્ડ પા. ૧૧ ૧૨ ૬.

ડેક ટીકીટ પા. ૬ ૭ ૬
મુરબ્બી ક્લાસ પા. ૨ ૧૭ ૦.
ફોરવર્ડ પા. ૧૨ ૪ ૬.

THE NEW INDIA ASSURANCE

—COMPANY, LIMITED.—

Life, Fire, Motor Car, Motor Lorry, Motor Bus, Plate Glass, Workmen's Compensation, Etc. Etc.

આ જાણીતી વીમા કંપનીમાં જીંદગીના, આગ, મોટર કાર મોટર લોરી, મોટર બસ, પ્લેટ ગ્લાસો, કામદારોને લગતા વીમાઓ, સાયકલ વિગેરે દરેક જાતના વીમાઓ ઉતરાવી શકાય છે. જાણીતી કંપનીને ઉતારવા આપવું એ દરેક દીદીની ફરજ છે

Natal Office:
"INDIA HOUSE"
17, First Avenue,
DURBAN.
Telephone 2-5845 Cen.
P. O. Box 1610
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
Durban

Policies Issued and Settlements Effected in this Country.

પોલીસી તેમજ દાવાની પતાવટ આ દેશમાં કરી આપવામાં આવે છે.

Transvaal Office:
ROOMS NO. 12 & 13.
BARKLY ARCADE.
Diagonal Street,
JOHANNESBURG.
Telephone 33-4478.
P. O Box 3641
Tel Add: "RUSTOMJEE"
JOHANNESBURG

JALBHOY RUSTOMJEE

Principal Representative For The Union Of South Africa.

GANDHI & Co. (Pty) Ltd.

GENERAL MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS

Try us for:-

Benares Saries, with Blouses of same design prices from 75/- to £10 with double border.

Also Cotton, Crepe-de-chine & Rayon Saries from 2/6 to 40/-.

We also stock Indian Drugs, Condiments, Draperies, Outfitting, Hardware, etc. etc.

Telephone 23676,

Tel. Add. "Gandhico" Durban.

112 Victoria Street, DURBAN.

અમારે ત્યાં હમેશા મોટા પ્રમાણમાં નીચે જણાવેલ ચીજો સ્ટોકમાં રહે છે.

બેરહન બદામ, પીસ્તાં, ચારોળી, એલચી, જાયફળ, તજ, લવીંગ, સુરજમુખ કેસર, તેમજ ફળાદર; પાપડ, જાડ વીગરે આણો તેમજ ખાસ દેખરેખ નીચે પીસાવેલ મસાલો તથા તમામ જાતના ચોખા-બાસમતી, કમોદ દીલ્હી, બાંબા, બાજ તુલસી; વીગરે તથા પંજાબી સાલમ, ઘોળી મુસલ્લી, ગઠોલા કોપરાપાટી તથા સાતસો આઠસો જાતનું ગંધીયાણું તેમજ સોપારી-મદ્રાસી સેવરધની, ફટકયા, સોકેલાં તથા ચુલાવનું પાણી, આમળા, મોગરા, ચંબેલી, ગુલેલ, કામીનીયા વીગરે બુસબોદાર તેલ વીગરે. વીગરે મોટા જથ્થામાં તેમજ છુટક મળશે

Also:

P. O. Box 27, TONGAAT,

Telephone during Office hours No. 5.

,, after Office hours No. 008.

કબ્જ અને કેફુસાની બાસ દયા છે

ઝંડુ

કેસરી જીવન

કેફુસાની બધી બામોઓને દુર કરે છે તથા જેલીને સુધ કરે છે આના સેવનથી તન્દુરસ્તી પ્રાપ્ત થાય છે. એક વાર અજમાવી જુઓ.

પાચુ, ગાનળ'ડુ જિગેરેના બળાયાઈ અને બાંસી જિગેરે બાતીના દરી બારે

ઝંડુની સુવર્ણ મિશ્રિત મકરધ્વજ ગુટી

વિશ્વ વિખ્યાત બાજરના બદિલ

ઝંડુ ફાર્મસ્યુટીકલ વર્કસ લી.—પો. બો. નં. ૫૫૧૩, મુંબઈ નં. ૧૪.

લા. બાદિલના સોલ એજન્ટસઃ એમ. એમ. જોશી એન્ડ સન્સ, સ્ટાન્ડ ૨૩૮, એશીયાટીક બજાર, પી. બો. બોકસ ૧૨૦૫, પ્રીટોરીયા.

એડાલીસબર્ગમાં બનવાનું કેકાણું: બબત બ્રધર્સ, ૧૪ કોર્ટ સ્ટ્રીટ.

આયુર્વેદિક દવાઓનું સુચીપત્ર આજેજ મંગાવો. 017

MOHANLAL VALJEE,

(INDIAN PAWNBROKER.)

112, Victoria Street, Durban.

Low Rates of Interest on Jewellery.

High prices paid for Old Gold. A large stock of New Jewelleries at reasonable prices to suit your pockets. 1441

P. P. BHAGAT,

Fruit Merchant.

દરેક જાતનું ફ્રેશ અને વેજીટેબલ સારૂ પેકિંગ કરી C. O. D. થી મોકલવામાં આવશે. લખોઃ—

P. O. Box 842. 139 Brook St. Durban. 111

For her sake...

DRIVE SAFELY

Passengers are an added responsibility—In your car, in the one you want to pass, or in the one you can't see, just around that blind turn.

Drive with CARE and COMMONSENSE.

and do it in

PEGASUS

THE VACUUM OIL COMPANY (S. AFRICA) LIMITED

Congress Jubilee Albums

An artistic Jubilee Album containing the photos of all Congress Presidents from 1885 to 1935. The pictures have been done in three colours with ornate decorative borders. The first available pictures of the Congress Presidents have been chosen for the colour printing.

Price: 2s. 6d.

To Be Had From:—

"INDIAN OPINION,"
Phoenix, Natal.

WE STILL BUY
OLD GOLD, SILVER & SOVEREIGNS.
We Stock CYMA, ELGIN, WALTHAM, BUREN, and MADIX Watches.
Large stock of Indian and European jewellery always on hand
Importers of MOHINI FLUTE harmoniums
LAKHANI & CO.,
(Jewellers)
111 Grey Street, Durban. 'Phone 21258, 12th.

HEADACHES QUICKLY RELIEVED BY TAKING
TYSONO BRAND (PAIN-I-CURE) HEADACHE POWDERS
FROM YOUR CHEMIST at 9d., 1/-, 2/- and 4/6, or POST FREE FROM
ERNEST TYSON, CHEMIST, TOLLGATE, DURBAN 14/-

'Phone 23350. Tel. Add. "Nartjes."
A. M. PADAYACHEE
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter,
country orders executed at lowest Market prices.
TRIAL ORDER SOLICITED.
91 LEOPOLD ST., AND 34 CROSS ST.,
P. O. BOX 195. DURBAN. 16/-

M. H. DESAI,
[illegible] દેસાઈ,
કોલ્ડ સ્ટોરેજ વેપારી,
આપ કરો ત્યાંના કરતાં અમો વેજીટેબલ ફ્રુટીયના ભાવ પણ આપણા C. O. D. થી સારૂ પેકીંગ કરી મોકલીએ છીએ.
P. O. Box 254 31, Short St. Durban. 16/-

IF YOU WANT THE BEST AND SOUTH AFRICA'S STRONGEST AND MOST RELIABLE WATCH **INSIST** ON A WORLD FAMOUS
UNION SPECIAL
15 JEWEL, NON MAGNETIC, SHOCK PROOF, UNBREAKABLE, PERFECT TIMEKEEPERS, 100 NEWEST LADIES' & GENTS' MODELS.
REDUCED PRICES FROM 25/- UPWARDS.
GOODS SENT C.O.D THROUGH POST
ACCOUNT OPENED WITH APPROVED MARKS.

દુકાનદારોને હોલસેલ ભાવમાં સારૂં ડીસ્કાઉન્ટ આપવામાં આવશે.
૧૫૦૦ ઉપર, દાગીના, ઘડીયાળો વિગેરેના બારમેનોનું બાકાઈ સુંદર કેટલોગ મંગાવવાથી બહુજ મોકલવામાં આવશે

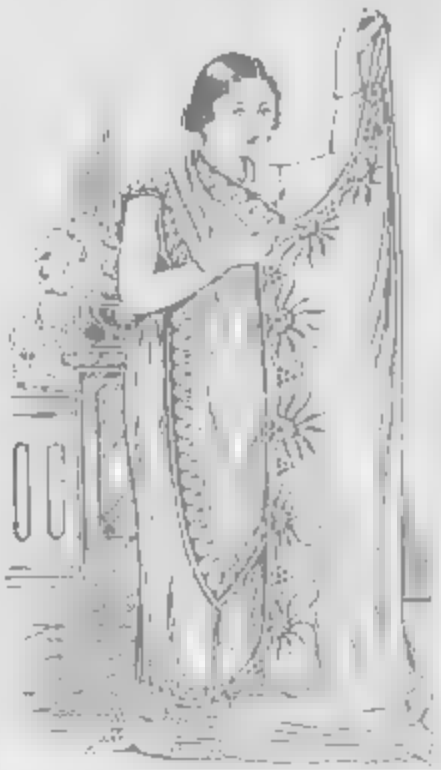
THE AMERICAN SWISS WATCH CO. LTD.
"THE DIAMOND HOUSE"
WHOLESALE & RETAIL JEWELLERS,
25, PARLIAMENT STREET,
CAPE TOWN. 15/-

Cable & Tel. Add. "ADVANCING." 'Phones: 20003, Res. 20016.

CHOONILALL BROS.

THE NOTED INDIAN "SARRI HOUSE" IN SOUTH AFRICA.

141, GREY STREET, DURBAN.

ARRIVING BY EVERY MAIL FROM INDIA AND JAPAN

BENARES SARRIES WITH BORDERS AND PLAIN CENTRES.
BOMBAY BENARES SARRIES IN SEVERAL SHADES
Prices from 60/-, 85/-, 105/- & up to £20.
THE LATEST FROM BENARES CITY.
EMBROIDERED SARRIES 25/-, 35/- & up
PRINTED VARIETY OF SARRIES from 22/6, 17/- & upwards
EMBROIDERED CREPE-DE-CHENE from 3/6 yd. 42in & 45in width
LATEST DESIGN SARRIE CLOTH 44 in width
from 1/6 yd. 1/9, 2/ & up
GEORGETTI SARRIES LATEST ARRIVALS
prices from 25/- 30/-, 35/ & up.
LATEST BLOUSES TO MATCH SARRIES
prices from 12/6, 15/6 & upwards.
ALL WOOL SARRIES IN ALL SHADES
from 55/ 95/-, 125/ & upwards

[illegible] VERULAM
OIL AND SERVICE STATION
[illegible] 58 Wick street, VERULAM
Phone 30, Verulam.

Please note Our Johannesburg Agent: P. RATANJEE, 60, Bree Street, Newtown.

ચુનીલાલ બ્રધર્સ

દક્ષિણ આફ્રિકાનું જાણીતું સાડીઓનું ગૃહ

૧૪૧ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

ઑફિસ
૫૬ અને ૧૦ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

અનારસી સાડીઓ મહિના બબ્બર
ઓર્ડરીનબજર માટે
પી. રતનજી,
૬૦, બ્રી સ્ટ્રીટ, ન્યુટાઉન

ગરાજ અને સર્વિસ સ્ટેશન
૬ ઑઇલ સ્ટ્રીટ અને ૫૬ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

દરેક સ્ટીમરમાં બનારસ તથા બ્રિંદથી આવે છે
બનારસની બોનારવાળી અને સાદી, તેમજ બાલબાર્ડની બુટીદાર
સાડીઓ રૂા. ૧૦, રૂા. ૮૫, રૂા. ૧૦૫ થી માંડી પા. ૨૫ સુધીની
બનારસથી હમણાંજ આવેલી છે.
કિનખાબ કામની સાડીઓ રૂા. ૨૫ અને રૂા. ૩૫ થી ઉપર
જાતજાતની બાતવાળા સાડીઓ
રૂા. ૧૨–૬ અને રૂા. ૧૭–૬ થી ઉપર.
કિનખાબનું ક્રેપ–ડી–ચીન રૂા. ૬–૬ નું વાર ૪૨ ઇંચ અને ૪૫ ઇંચ પહોળા.
સાડીનું બૅસ્ટ ડીઝાઇનનું કપડું, ૪૨ ઇંચ પહોળા વારનો, રૂા. ૧–૬,
રૂા. ૧–૰, રૂા. ૨–૦ અને તેથી ઉપર
હમણાંજ આવેલી જ્યોરજેટ સાડીઓ રૂા. ૨૫, રૂા. ૩૦
રૂા. ૪૫ અને તેથી ઉપર.

ગરાજ મેસ બનારસ બ્લાઉઝ ... ૧૨–૬, રૂા. ૧૭–૬ અને
તેથી ૩૫
દરેક રંગની બ્રસી ગ્રાહકી રેશમ સાડીઓ રૂા. ૫૫, રૂા. ૭૫,
રૂા. ૧૨૫ ... તેથી ઉપર.
બાર્ડરોવાળા, તાણવા ગોમેટેરા, રેશમી અને ઊનનાં વાળંદ
ઓઢણાં આવ્યા આવે.
દરેક જાતનું ગ્રાપીયરું ચોકસરી પરાવેલા કોલસેલ આવે
બાર્ડરેલ રેશમી અને રેશમી મારસ
બાબર પા. ૧૫, પા. ૨૫, પા. ૩૫, પા. ૪૫ અને તેથી ઉપર.
ઘરેણાંવાળા પ્રેગન્ટને ગામડા બારસના તાજા મહાલો
બાર રૂા. ... રૂા. ૧૭–૬, રૂા. ૨૭–૬, રૂા. ૪૫. ...

OTHER SPECIALITIES

POPULAR POP
"The King of Ginger Beers."

CLUB SEAL SODA
"Improves your Spirits."

"GIANTS"
The Quart Bottle for 6d.
In all Popular Flavours

'Phone 2-4345

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

DALYS LIMITED.

72, CANADA ROAD, DURBAN.

'Phone 21078. Tel. & Cables: "Crescent." P. O. Box 582.

Crescent Trading Co. (Pty). Ltd.

WHOLESALE MERCHANTS AND DIRECT IMPORTERS OF HARDWARE

Indian And European Groceries.
Indian Drugs And Condiments.
Our Stocks Are The Best Quality And are Always Fresh
Our prices are keen.
We specialise in all kinds of Bombay, Calcutta, and Madras Products.
It will pay you to give us a trial.
Before placing your orders elsewhere benefit by our thirty years' business experience.
Our aim will always be service, quality and satisfaction.

અમારે ત્યાં નીચે મુજબનો માલ જથ્થાબંધ મળી શકશે

એલચી, અસાફટીડા, અફીમ, આરોલી, પીસ્તા, ખિજોરા, બુહારાનું પાકી, બુહારાનું રાયણ, કાકડાનું માસ, ખારેક, દરાખ, એલચા, મીસરી, બબુર, રવો-ઝાપસી (બદકું) સેવ, કોપરાની વાટી, પોસેલું કોપરું, સુકવ છાપનું કેસર, આર મળજ, પંજાબી સાલમ, સફેદ મુસલી, બદોલા બબ્બી, સુંઠ, સેકેલી સોપારી, કાચા સો., સેવરમની સો., મદ્રાસી સો., બુલકંદ, કાચો, બદુમી બાવાનો તમાકુ, બાબળાનું તેલ, બુહારાનું તેલ, ચમેલીનું તેલ, મોગરાનું તેલ, કાચનિયા કેર ઓયલ, એલકુમીનીયમ તપેલા, કપ અને સોસર્સ, મોખા-કીમતી છત્રરાળા, બાન્જાકુસી, માંજા, દીવડી, સુખચેન, કોલમ કાળા-ચશ્મા, મળ, બાદલ, બુવેર, બાલ, મદ્રાસ મસુર પાક્કા છડ, મેથી, લવંગ, તજ, રાઈ (બારકું) બરમ મસાલેર પીસેલેર, વિગેરે.

કાંઈ પણ વસ્તુ ખરીદી કરતાં પહેલાં, અમારે ત્યાં ભાવ કાઢી ખાત્રી કરશો.

122 VICTORIA STREET, :: :: DURBAN.

INDIAN OPINION

Conducted by MAHATMA GANDHI

No. 21.—Vol. XXXVII. Friday, May 26th, 1939.

S. A. I. C. EXECUTIVE MEETS IN DURBAN

THE Executive of the South African Indian Congress was held in Durban on Sunday, May 21, to discuss the issues arising out of the action of the Transvaal Indian Congress in regard to the Asiatic (Transvaal) Land and Trading Bill which is at present before the Parliament, and to arrange for the holding of the South African Indian Congress Conference.

Members Present

The following members representing each Province, we understand, were present in addition to Mr. V. S. C. Pather (President), Messrs A. I. Kajee and S. R. Naidoo (jt hon. secretaries) and Mr S. M. Paruk, all officials of the S.A.I.C.

NATAL INDIAN CONGRESS: Messrs J. W. Godfrey, V. Lawrence, O. Christopher (Newcastle) and A. E. Sheikh.

TRANSVAAL INDIAN CONGRESS: Mr D. Yelod (president), Messrs S. M. Nana and Z. V. Parekh (jt hon. secretaries), Messrs M. M. Jajbhai and M. Abed.

CAPE INDIAN CONGRESS: Mr A. Ismail, Mr. S. Cassoojee, Mr. M. A. Mutalib (of Durban, holding proxy of Mr. M. D. Barnardo of the Cape Province), Mr. C. M. Anglin (of Durban, holding proxy of Mr. C. C. Palsamie of the Cape Province), Mr. I. I. Huearee (of Johannesburg, holding proxy of Mr. C. E. Pillay Cape Province)

Messrs S. Rustomjee and O. H. A. Jhaveri were allowed to participate in the deliberations as ex-presidents of the Congress but were not given the right to vote.

Mr. B. M. Patel Insulted

Mr. B. M. Patel, who is the treasurer of the S.A.I.C., complained to us that he had only gone to watch the proceedings but was not allowed to be present on the ground that he had resigned. Mr. Patel protested that he was a member of the Congress and that he had sent in his resignation in one letter which bore the signatures of Messrs V. S. C. Pather, S. R. Naidoo and himself, over the marriage of Sir Syed Raza Ali, and that his resignation had not been accepted. Mr. Patel's protest was however ignored and the President ruled that he had no right to be present. Mr. Patel further informed us that many who were ordinary members of the Congress were subsequently present as spectators but that Mr Patel who had held an official position was not permitted to be present.

Nationalist Group Of The T.I.C.

The Nationalist Group of the Transvaal Indian Congress sent the following wire to the president of the S.A.I.C.:

"Nationalist Group of Transvaal Congress have deputed Dr Dadoo, Messrs. S. B. Mehd and I. A. Cachalia to attend executive meeting. Although other members of the Congress have left to-day no election of Transvaal executive members for the S.A.I.C. has taken place since the last general election. We hope our delegates will be consulted and allowed to participate."

(Sgd.) A. M. Mesa, secretary

Messages supporting the above were sent by the following: Transvaal Durjee [illegible], Transvaal Kori Mandal, Mr Essop Moosa, secretary Congress (Pretoria Branch); Mr G. K. Patel, president Congress Pretoria branch; Mr. Tilly, secretary Congress (Vereeniging Branch); Mr Hassan Loonat, Krugersdorp; Mr Dhanji, chairman Congress (Brits Branch) and several others. Copies of messages were also sent to the Agent-General for India who had come to Durban partially to attend the meeting of the S.A.I.C. Executive.

The delegates of the Nationalist Group arrived by aeroplane at 12.30 in Durban and immediately on landing proceeded to the meeting which had already commenced its work.

On their arrival the question of the validity of the delegates of the Transvaal Indian Congress was raised and Mr. S. M. Nana admitted that no election of members for the Executive had taken place after the general election and that the old members were still carrying on the work.

A discussion continued until lunch time on the constitutional position and it was eventually decided that members of the Transvaal Indian Congress would be allowed to participate in the deliberations with the right to vote and that the members of the Nationalist Group of the T.I.C. would be allowed to take part in the discussion but would not have the right to vote.

Resolution

The following resolution was passed:

"This Executive meeting of the South African Indian Congress, assembled in Durban on the 21st May, 1939 records its strong and emphatic protest against the Asiatic (Transvaal) Land and Trading Bill now before Parliament as being uncalled for and in violation of the letter and spirit of the uplift clause of the Capetown Agreement and declares clause two of Bill as a breach of the Smuts-Gandhi Agreement honourably agreed to between the present Right Honourable the Deputy Prime Minister and Mahatma Gandhi in 1914, and also is in conflict with the terms of the Licence clause of the Capetown Agreement of 1927. The Smuts-Gandhi Agreement affirmed by Union Parliament by Act 37 of 1919 perpetuated the right of an Indian to move from one premises to another in the same township and clause two of the Bill departs from this principle. Licence clause of the Capetown Agreement imposed obligation on Union Government to relax restrictions and rigidity of Licensing Laws in relation to Indians whilst the present Bill seeks to prohibit totally the issue of Trading Licences to Indians in the Transvaal.

The Congress, whilst taking cognizance of the fact that the Bill is of a temporary duration, records its firm protest against the principle of segregation connoted by the provisions of the Bill and urges the Union Government, in fulfilment of its obligations under the Capetown Agreement and on principles of equity and justice not to proceed with the present repressive and unnecessary legislation detrimentally affecting a law abiding and permanent section of the South African Indian population."

Rights Of Provincial Bodies

A prolonged discussion took place on the question whether a Provincial organisation affiliated to the S.A.I.C. had the right to take independent action in matters affecting their own Province, and the President, Mr. V. S. C. Pather, gave the following ruling:

(Continued on page 208)

Indian Opinion

FRIDAY, MAY 26TH, 1939

When Rome Was Burning?

THE Executive meeting of the S.A.I.C., which met in Durban last Sunday, May 21, spent most of its time in discussing and deciding issues arising out of its own constitution. The discussion took place as to whether the Transvaal Indian Congress had the right to take independent action against the Asiatic (Transvaal) Land and Trading Bill, a Bill which directly solely affects the Transvaal Indians. It affects the Indian community in general only in so far as it lays down the principle of segregation against us as a case on the Union Statute Book.

It was in the Kimberley Conference of 1926 that as a result of the strong protest made by the Transvaal delegates against restricting the rights of the Transvaal Indians to act independently in matters solely affecting them, which they had exercised all along, that the clause relating to Provincial autonomy was introduced in the S.A.I.C. constitution.

The President of the S.A.I.C. has now interpreted that clause to mean that a Provincial body such as the Transvaal Indian Congress may make representations to the Government or to local authorities in regard to matters solely and exclusively affecting them but the matter of laying down a policy, which means, deciding on a line of action, rests solely with the S.A.I.C. in Conference assembled. The President said that he was fortified in this interpretation by clause 12 of the constitution, which lays down that "the Executive of the S.A.I.C. shall not commit itself to any principles unless such principles be laid down in Conference." The President has however very generously allowed the Transvaal Indian Congress, "in view of the exceptional circumstances in which the Nationalist Group of the T.I.C. has placed itself in declaring passive resistance as a means to combat the Asiatic (Transvaal) Land and Trading Bill, to discuss the resolution adopted by its Nationalist Group, but not to decide on this or any other point involving a principle, which can only be done by the S.A.I.C. in Conference assembled." The President has further stated that this special concession should not be taken as establishing a precedent for the future.

The President may be right in the interpretation he has given to the clause in the constitution referring to provincial autonomy in so far as its literal meaning is concerned, but he is, in our opinion, entirely in the wrong in so far as the spirit of the clause is concerned.

The President in giving the interpretation as he did must have been swayed by the ways of the bureaucratic Government of India.

In interpreting the constitution one has really to give the most liberal meaning possible in order not to curb or restrict the legitimate rights of the individual. The Congress is a democratic institution and this is the way to look at the question from a democratic point of view.

Now, firstly, under the constitution of the S.A.I.C., if a Provincial body has the right to make representations to proper quarters in regard to matters solely affecting that particular Province, it cannot possibly make those representations without discussing the matter. Secondly, how can the S.A.I.C. in Conference assembled come to any decision on any matter affecting the whole Indian community or Indians of a particular Province, unless the delegates present at such a Conference have received a mandate to do so from their respective Provinces? Therefore, a Provincial body has not only the right to discuss but also to make decisions on matters affecting their own Province. What they may perhaps not do is they may not take action in terms of their decisions before deliberating at a S.A.I.C. Conference. But in the matter of action too, supposing if Indians in a particular Province are weak to put up a fight against an injustice, what will the S.A.I.C. do? Will it order the other two Provinces to fight the battle for that particular Province? Or supposing, on the other hand, Indians in a particular Province are strong and determined to fight are they to sit quiet simply because the other two Provinces are not prepared or inclined to fight? In that case the position would be simply absurd, and according to the interpretation given to the constitution by the President this is the anomalous position that would arise therefrom.

The President further said that he was fortified in his interpretation by the terms of clause 12 of the constitution which lays down that "the Executive of the S.A.I.C. shall not commit itself to any principle unless such principles be laid down in conference." How this clause can have any bearing whatever on the clause relating to provincial autonomy is beyond our comprehension. The former only lays down the function of the Executive which is "to execute and maintain the resolutions passed by Conference, and not to commit itself to any principle unless such principle is laid down in Conference." One would feel inclined to ask, in the light of this, what resolutions passed by Conference empowered the President to give a ruling on a matter of principle to be adopted by a particular Province? We maintain therefore that the interpretation given by the President in regard to the constitution referring to provincial autonomy was entirely wrong in spirit if not in the letter.

But while the President is so emphatic in giving such a ruling on the present issue, he could surely, holding the responsible position that he does, not be unconscious of the breaches that have been committed all along by the S.A.I.C.

For the last five years there has been no Annual Conference held of the S.A.I.C. and matters of vital principles have been dealt with by the Executive or by dictatorship of certain officials of the S.A.I.C. "Dictatorship," perhaps, is too honourable a term to use for them. The more appropriate term would be "irresponsibility" of the officials of the S.A.I.C. We quoted the instance of the Transvaal Asiatic Land Tenure Act in regard to which the Executive of the S.A.I.C. had acted completely in violation of the resolutions passed by Conference. The so-called "gentlemen's agreement" entered into in regard to the employment of White women and in regard to penetration of Indians in European areas, which was referred to in Parliament, was certainly an unconstitutional and a most irresponsible act on the part of the official or officials of the S.A.I.C. concerned.

We can quote many more instances but suffice it to say that the Congress officials seem to have made it their policy in recent years to act unconstitutionally and irresponsibly. This wasting of time over lengthy discussions on points arising from a constitution of our own making, is but another example of how we are lacking in our sense of responsibility. A constitution is made to facilitate and to expedite our work in the interests of the community. If it is to hinder us at every stage and bring important life and death questions to a standstill, such a constitution is of no earthly use to us.

The present action of the Congress officials of wasting time on interpreting the constitution of which we are the makers and the breakers, can be described as nothing short of Nero fiddling while Rome was burning.

The Congress officials have not played the game by their Transvaal brethren. Not

so much concern seems to be felt over the obnoxious measure that is being passed against us, or over how to suppress the activities of the Nationalist Group which is gaining ground in the Transvaal, as though they were doing such a heinous wrong; and over how best to secure the position of the present Congress officials against another rising power. If that were not so, why should the S.A.I.C. officials in high command remain seated in Durban and call the Executive meeting in Durban on matters vitally affecting the Transvaal, instead of going to the seat of the trouble? Why should the Cape members be present by proxies held by members from the Transvaal and Natal? Is the Cape Province so bankrupt that it cannot send members from its own Province? Then again, why should the conference be held in the desert of Kimberley? Why should it not be held in Johannesburg where the people from the whole Province could assemble and have an opportunity, at least, of listening to the important discussions that will take place on matters particularly affecting them?

What is this policy of going away from the people instead of going to them? It all indicates a lack of sincerity and honesty of purpose, which is disastrous at such a critical period in the history of our community in South Africa.

Delaying Tactics Are Disgusting

WE cannot but view with profound disgust and disappointment the delaying tactics of both the officials of the Transvaal Indian Congress and of the South African Indian Congress in taking action in regard to the Asiatic (Transvaal) Land and Trading Bill. We have complaints from the Nationalist Group that repeated promises have been made by the officials of the Transvaal Indian Congress to call a mass meeting to protest against the Transvaal measure but the promises have never been kept. We now understand that the proposed mass meeting is to be held on June 4. It is to be sincerely hoped that there will be no further delay.

Our brethren in the Transvaal should feel honoured that Mahatma Gandhi has broken his silence on the South African Indian question. It should encourage and enthuse us to act unitedly and resolutely in opposing the repressive policy of the Government. We hope the forthcoming mass meeting will be well attended and will effectively express the indignation felt by the whole community against the measure.

Those who have decided upon the course of Passive Resistance in the event of the Bill passing have done so with the fullest sense of their responsibility.

The Nationalist Group who have taken this step have addressed an appeal to men and women of goodwill to either support them in their righteous cause or to show them an alternative. The Nationalist Group are fully aware of the seriousness of the step they propose taking and if there is the slightest ray of hope of an honourable settlement they are not in the least anxious to voluntarily lead a life of unrest and. Since there is none, however serious may be the step it will have to be taken by every self respecting Indian. Transvaal Indians are put to the test, let them not be found wanting.

AN ACADEMIC VIEW OF SEGREGATION

IN "*American Caste And The Negro College*," Mr. B. Gallagher, a scientific investigator of racial relations in the United States, presents the case against segregation from its purely academic point of view, in a manner that deserves careful consideration by those who, like us in South Africa, are interested in its practical application. His book is so carefully and voluminously documented, its arguments are so cogently marshalled, and there implications are so frankly and forcibly presented that few readers will have the temerity to question the honesty of the writer's conclusions, however much they may dissent from them. Mr. Gallagher, starting from the postulate that modern science emphatically denies the probability of the inherent inferiority of human races, ascribing all admitted differences in intellectual, cultural or physical achievement to differences in environment and opportunity, suggests that all policies of segregation are fundamentally attempts to deprive minorities of the benefits that are enjoyed by majorities. He traced back the evolution of segregation in the United States to the economic revolution that forced the white working man to enter into competition with the Negro. The influx of poor whites from the rural areas into the manufacturing towns provided the first impetus for the demand for industrial segregation, to be followed, almost at once, by our *far* residential demarcation, because the better class ... ... evinced a desire to move to localities where there was no scope for them. Mr Gallagher altogether rejects the plea, so often raised to justify segregation, that the policy of separation permits the Negro to develop along ... own "racial" lines, enhances his solidarity, and offers unlimited scope for him to sublimate his sense of inferiority. Voluntary segregation practised by a superior caste for special reasons, may be founded on such reasoning, but obligatory segregation, that permanently stamps the segregated party as an inferior class and attaches to it the stigma of economic subserviency, can be looked upon, in Mr. Gallagher's view, as a purely punitive measure and by no manner of means as a remedy for the conditions that tend to impose it.

Even more destructive is the author's criticism of the suggestion that segregation will materially help the higher caste to maintain its position of economic, social, industrial or cultural superiority. The lesson that history teaches is a flat denial of the assumption that a superior caste can hold its own when it ... its on preferential treatment at the expense of a minority that must inevitably benefit, however much it may be hindered and impeded by legislative restrictions, from the same environmental conditions. The truth of the ... ... ment that the only way to keep the Negro in the gutter is to be beside him, is exemplified by what has happened in areas where segregation has been rigorously applied, and where experience has shown that the lowering of the economic and cultural status of the poorer white class has gone on apace.

Mr Gallagher's book may be distant reading to many of us who still cling to the old fashioned shibboleths and adorn ourselves with the fly blown phylacteries that are supposed to demonstrate caste superiority. To those who realise that all communal problems are economic problems, and that the same view is to regard them not in terms of race but of citizenship, his temperate exposition of a difficult and intricate subject will be welcomed as a pertinent contribution to a very necessary discussion. It is true that our position is not quite the same as the position in the southern States of North America, but there are points of analogy between the two that make it worth our while to study the effects of segregation on the Negro communities in order to obtain some guidance for our own policy in the future.—*Cape Times.*

TREASON AGAINST BROTHERHOOD

By
ARTHUR D WEAGE
In "Unity" (Chicago)

MODERN human society—a Babel of "confusion worse confounded," an industrial, political, economic, social "free for-all" fracas! One is tempted to ask: "Is it really human society or inhuman anarchy?" Surely the "fountains of the mighty deep are breaking up." One stands appalled, and wonders if peace and order and sanity can ever emerge out of this inextricable chaos of modern civilisation.

Surely there has been no lack of worldly-wise advisers, reformers, doctors and nursemaids. We have listened, and tried their remedies. We have sought long and gone far afield to find a cure for our world sickness, but who dares claim that our deadly disease is being healed? We have said that the cure for our ills must be found in man's highest faculty—pure intellect, but have found it not. We sought help and healing in the wisdom of philosophers, but sought in vain. Then we turned to the scientists, the men who once (but no longer) knew and knew they knew, but again we were sorely disillusioned.

We sought healing and Utopia in material wealth and prosperity, and often said, "soul thou hast much goods, take thine ease" but found the ease short lived or a bed of thorns. We have sought and still most stupidly seek safety and some solution in arms and battleships and bombs, but have only multiplied problems and lost all sense of safety. Yes, we have often said of intellect, science, art, wealth and mighty armies, "these be the gods that brought us up out of the land of Egypt." True, these products of man's genius, ingenuity, and intelligence have brought man up a long way on his evolutionary climb. Science, art, philosophy, and the rest have wrought wonders and brought us a long way through the wilderness, but they have not brought us to our promised land.

The practice of art for art's sake becomes at best a heartless and soulless futility, and at worst a deadly poisoner of the deepest wellsprings of life. A philosophy that is not rooted in genuine regard and concern for human personality and human welfare is a pernicious peril, a root out of dry ground, destined to wither away in disappointment and defeat. The final test of any human institution is what it does to human personality.

Let us make no mistake, the core of the matter is here. The chief cause of our confusion, our ghastly world conflicts, our insane economic contradictions, our frenzy of fear, is upon us because we have cut ourselves and our affairs loose from the simple, natural brotherly foundation of any sane human life. If our collapsing house of human society is to be saved from swift and certain ruin, we must repair and rebuild the foundations of a common universal human brotherhood and social solidarity. If we neglect this, if we continue to build along the old superficial lines, no matter how skilled, how beautiful and elaborate the superstructure, the final collapse will be only the more complete and terrible. With even a little undergirding of real human brotherhood, the horrors of war, race hatred, profiteering, greed, starvation in plenty, would vanish.

To The People Of Goodwill In South Africa

THE following appeal has been issued by Dr. Yusuf M. Dadoo, chairman of the Transvaal Indian Passive Resistance Council, to "the people of goodwill in South Africa":

"In the hour of trial, we Indian people, many of whom were born in South Africa and have never known any other land, desire to send out this manifesto to the men and women of goodwill in this country.

"We belong to a nation who love peace and order, and who desire to secure reform, [illegible] and quiet thoughtfulness, and not in any hitful mood.

"But at this moment, this is the situation we have been forced to face. The method of conference and co-operation have been refused to us.

"Adverse as we are to the method of Passive Resistance, it would seem to be the one method left to show how deeply we feel the challenge of the proposed legislation to our life in the Union of South Africa.

"Before this step we respectfully submit to those who criticise us to show us definitely what is the alternative to Passive Resistance. Up to the present there has been very little sympathetic constructive help.

"We have been advised what not to do, but we would be grateful to be advised what to do, as an alternative to the policy of Passive Resistance, which we feel at present to be the only method left open to us, and which we shall embark upon with very great regret."

To deny the brotherhood of the human race is the supreme treason—treason to that divine spark of manhood within ourselves, treason to the Creator who made of one blood all races of the earth. There is no treason in our world to-day so subtle, so contemptible, so deadly and widespread as this treason against brotherhood. It is the one chief canker sore that must be rooted out before healing and peace can come to our diseased and distracted race. A generation ago many of us thought we were near the border of that promised land, then something happened—our world went mad. When we came to ourselves we saw we were on the very verge of a bottomless abyss, a veritable inferno of hate and fear and bursting bombs. Something happened—to ourselves and to our too highly exalted, too much revered scientific prosperity and commercial divinities. Their claims to supremacy proved a horrible delusion. We found them broken reeds. They were powerless to deliver us in our day of desperate need.

We had built a gorgeous top-heavy superstructure of a half baked intellectualism, a vacuous pagan philosophy, a hide bound disillusioned science, a soulless profligate prosperity, and a compromising "Lord Lord" religion. We had built this proud and mighty structure on a foundation of shifting sand. The whirlwinds of retribution overtook us and are still wrecking this "whited sepulchre" of our inhuman civilization.

We moderns seem in some way to have missed the plain highway of life and make a monstrous mess of our world. We flatter ourselves we have missed it because it is so hard and so complicated. It is my belief that we have missed the perfectly plain highway of life, not because it is so very high and hard and intricate, but because we ourselves are so unchildlike, so very sophisticated and wise in our own conceits. This vast structure of modern civilisation is collapsing about our ears in universal fear, intolerance, and hatred, because we have persistently belittled, ignored, and practically denied certain simple, natural basic facts about human personality and human society. Men the world over have denied the universal brotherhood of man, the basic common unity of human society, the potential divinity of man, of every man, and the fatherhood of God.

Men and nations the world over have by their deeds denied and overridden these natural, almost self-evident, truths which the innate commonsense and intuition of every sane human being compels him to accept. Without belief in, acceptance and practice these fundamental facts of human life and organisa-

tion, the fact of the universal brotherhood of man, the solidarity of human society, the sacredness of human personality, any lasting peace and order and progress is utterly impossible; and all our culture, intellectualism, science, philosophy and the rest are futile, stuff and nonsense, or worse. This is not to deny the vital importance, the marvelous accomplishments of trained minds, science, art, religion in the development of mankind. They are proofs of man's greatness, but they are assets and blessings only when kept in their right places in the broad scheme of human life. They are not ends in themselves, but means, not lords, but servants. If our science or art, etc., be inspired and motivated by the knowledge and practice of human brotherhood, the essential equality of man, and the sacredness of human personality, then that science or art or whatever it is will be a blessing to humanity, will open up the way to the solution of all our human problems, and bring peace, prosperity and progress. There is no other solution for bewildered, fear bounded, war mad men than belief in, planning for, and practice of human brotherhood.

We have often heard the slogan "business is business," implying that business has little or nothing to do with morals, human brotherhood or religion. We hear about art for art's sake, implying that it is an end in itself, that it has nothing to do with human uplift or social purpose. We are told that education is not to be contaminated with religion or social idealism, also that science and philosophy are purely material or metaphysical, implying that they have nothing to do with social responsibility. We are assured also that religion is a sort of other worldly, nebulous affair which has nothing practical to say or do about industry, economics or politics.

To accept these false implications about the attainment of man is to change all man's best potential good into almost certain and irreparable evil. Science that has no concern for the brotherhood of man at once stultifies and shackles itself and insures its own defeat. That economic and industrial life whose proud slogan has been "business is business" is a twentieth century monstrosity whose very existence is threatened because it has belittled, betrayed or ignored the brotherhood of man by subordinating human personality to private profit.

Everything appearing in the issue of a political nature has been written and edited by Mahatma M. Gandhi himself and represents the views of Indian opinion.

Mahatma Gandhi Speaks

Not Discountenanced By Decision Of Passive Resistance

"It is a matter of grief to me that the Union Government has not respected its own agreements regarding the treatment of British Indians," said Gandhiji in an exclusive interview with Reuter at Rajkot. He added there had been a policy of progressive stringency in their anti-Asiatic drive.

One had hoped, he said, that the Smuts-Gandhi agreement was the last word in the matter. It was also hoped that with the virtual restriction of Indian immigration there would be a progressive amelioration in the condition of domiciled Indians, but that hope was washed to pieces and much deterioration had taken place.

There had been round-table and other conferences and agreements had been reached, but never had finality been felt by the Indians.

Evidently the Union Government would not be happy until they had either driven away the Indians, whom they had given legislative protection, or reduced their status to such an extent that no self respecting Indians would care to remain in South Africa.

"I am therefore not discountenanced by their reported decision to fight this latest menace of segregation through civil resistance if necessary," Gandhiji said.

MAHATMA GANDHI

"There must be perfect cohesion of Union Indians, who are divided into groups. Their resistance will be in vain if they are not resolute in self suffering.

"Public opinion in India, including European I hope, will back the Indians in their unequal fight and call on the Government of India to exert their influence with the Union Government.

"Lastly I appeal for those who have done no wrong to the country of their adoption."

દ આ.ના સવાલપર ગાંધીજીએ મૌન છોડયું

સત્યાગ્રહના ઠરાવથી ગભરાયા નથી

રાજકોટમાં મી. ના રહ મીના રૂટર જબાને છે કે, દક્ષિન એ. બાબત મુલાકાતમાં ગાંધીજીએ જણાવ્યું હતું કે, "મને બહુજ દુઃખ થાય છે ? યુનીયન ગવર્નમેંટ બ્રીટીશ ઇન્ડીયનો સબંધની પોતાની જ સંધીઓનો સત્કાર પોતાના તરફથી પાળવા નથી. વળી એશીયાટીકો વિરૂદ્ધની નીતીમાં પ્રગતિવાદ વધારવા પણ રહી છે. એવી આશા રાખવામાં આવી હતી કે દબાદલા-સંધી દ્વારા જે તે બાબતનો છેવટનો શબ્દ હતો. વળી એવી પણ આશા સેવવામાં આવી હતી કે હીંદી વસાહતપર અંકુશના રીતે પ્રતિબંધ મુકવામાં આવી ચુક્યા બાદ હીંદી વસાહતોની જે મહત્વમાંથી હીંદીઓની સ્થિતિમાં પ્રગતિવાદ સુધારો થતો જશે. પરંતુ એ આશાઓ પણ ભાંગી છે અને સ્થિતિમાં બગાડો ઘણો થયો છે.

ગોળમેજ પરીષદો બીજી પરિષદો બરાબર છે આ કરારો થયા છે પરંતુ કોઇ પણ હીંદીઓને કશું બંધન લાગ્યું નથી.

એમ જણાય છે કે યુનીયનો, કે જેઓને જે કાયદેસર રક્ષણમાં આપેલું છે, તેઓને યા તો હાંકી કાઢે અથવા તો તેઓનો દરજ્જો એટલી બધી હદે ઘટાડી દેવો કે જેથી કોઇ પણ સ્વમાનપ્રીય હીંદીઓની દક્ષિણ આફ્રિકામાં રહેવાજ નાહક થઇ પડે, ત્યાં સુધી યુનીયન સરકારને જંપ નહિ વળે.

"એટલે છેલ્લામાં સેગ્રેગેશનના બાબની તાજી જરૂર પડે તો સવિનયભંગથી લડવાના તેઓના નિર્ણયની બાબતથી હું ગભરાયો નથી.

યુનીયનના હીંદીઓ, જેઓમાં ભાગલા પડી ગયા છે, તેઓએ બીલકુલ ઐક્ય પ્રાપ્ત કરવું જોઇએ. અને દુઃખ સહન કરવામાં જો તેઓ દૃઢ નહિ રહે તો તેઓનો લડત નિષ્ફળ નીવડશે.

હું આશા રાખું છું કે હીંદુસ્તાનનો લોકમત, યુરોપીયન સહિત, હીંદીઓને તેઓની અસમાન લડતમાં ટેકો આપશે અને હીંદુસ્તાનની સરકારને યુનીયન સરકારપર પોતાની પ્રભા પડાવવા વિનંતિ કરશે.

અંતમાં હું એવા લોકોની વતિ આ વિનંતિ કરૂં છું કે જેઓએ પોતાના તરીકે સ્વિકારેલા એ દેશનું કંઇ ખોટું કર્યું નથી.

S.A.I.C. EXECUTIVE MEETS IN DURBAN *[Continued from front page*

"Arising out of the discussion that has taken place, Rule 15 of the Constitution reads as follows under the heading Provincial Autonomy: "That in matters solely and exclusively affecting Provincial organisations, such Provincial organisations shall have the right to make representations to proper quarters."

"My reading of this Rule is that a Provincial body such as the Transvaal Indian Congress in regard to matters solely and exclusively affecting its organisation may make representations to proper quarters which may mean the Government, Municipal or other authority. But the matter of laying down any policy or principle on any question affecting the Indians of the Union or any particular Province, rests solely with the South African Indian Congress in Conference assembled. I am fortified in this interpretation by the explicit terms of the Constitution to which lays down in clear terms that "the Executive of the South African Indian Congress shall not commit itself to any principle unless such principles be laid down in Conference.

"That in view of the exceptional circumstances in which the Nationalist group of the Transvaal Indian Congress has placed itself in declaring passive resistance as a means to combat the Asiatic (Transvaal) Land and Trading Bill [illegible] the resolution adopted by its Nationalist group at [illegible] ings, but I reiterate that [illegible] or any other point involving a principle can only be made by the South African Indian Congress in Conference assembled."

Venue And Dates Of The Conference

When the venue of the Conference was discussed, Messrs. S. M. Nana, M. M Jajbhai, Valod and Z. V. Parekh, all the four delegates from the Transvaal voted in favour of the Conference being held in the Transvaal, and Mr. A. Ismail of the Cape expressed the inability of that Province to shoulder the burden. It was decided by the votes of the Natal members and by the Transvaal and Natal residents who had attended the executive with the proxies of the Cape members to hold the Conference in Kimberley on June 14 and 15.

NOTES AND NEWS

Racialism Versus Christianity

IN the course of a letter in the *Natal Daily News*, the Rev. H W Goodwin writes:—The curse of racialism is the root cause of the world's troubles to day and is the main hindrance to the realisation of the union of Christendom and the consequent establishment of the Kingdom of God on earth. Again, with all respect, I submit that no man can accept the New Testament—the whole of it—as the guide book of his life, without becoming international in outlook. In the mind of Jesus Christ there is no such thing as race-superiority. In His teaching there is no place for race pride. In the sight of God all people are equally His children. Everywhere to-day Nationalism is making a tremendous effort at rehabilitation, but it is doomed. And its place must be taken by a sane Christian internationalism. There is no individual, as there is no nation that has the monopoly of God's love and care and protection. Other children He has, "not of my domicile; other sheep, not of my fold; who have an equal right with me to share in the Father's bounty, the Shepherd's care. And I have no right to claim for myself anything that I would deny them." The missionary spirit and the racial spirit are poles apart. And we may pray, "Thy Kingdom come," till doomsday but it can never come, till racialism is abandoned.

The Transvaal Bill Strongly Criticised In India

Sir Raza Ali, former Agent General in South Africa, in an interview with Reuter at Bombay said the Union Government's Asiatic legislation will nullify the Capetown Agreement, and he urged the Viceroy personally to intervene in the matter. Sir Raza said it was General Hertzog's duty to see that party expediency was not allowed to over-ride moral and constitutional considerations, and he emphasised that "there must be limit to exploiting India's present weakness."

Mr Mahomed Ali Jinnah, president of the Muslim League, said the passing of the obnoxious and unjust Asiatic Segregation Bill was universally condemned by the [illegible] of India and public opinion. "The injustice to Indian nationals and wider interests of statesmanship demand a stoppage of the further progress of this invidious Bill," said Mr. Jinnah, in urging that the course would be to find an honourable solution by negotiation with representatives of India. Otherwise the consequences would be disastrous.

Mr. Satyamurti, Deputy Leader of the Central Legislature, has also urged the Viceroy to take action as was taken by Lord Harding in 1913.

Vote Of Censure On Mr. Hofmeyr And Mr. Blackwell

As a result of the caucus meeting of the United Party which began on Tuesday and continued on Wednesday, the following official statement was issued by Mr. J. F. Fourie, the Government Chief Whip: "The caucus of the United Party passed a resolution disapproving of the action of Messrs. Hofmeyr and Blackwell on the Asiatic (Transvaal) Land And Trading Bill, whereupon these gentlemen offered their resignations to the caucus as members of the caucus, but not as members of the Party. The caucus adjourned at one o'clock until next Tuesday, when the acceptance or otherwise of the resignations will be considered." It is reported that the vote of censure was moved by Mr. Naude and the Prime Minister, General Hertzog, had threatened to consider his own resignation from the caucus unless Mr. Hofmeyr and Mr Blackwell decided to express their loyalty to him and the caucus or resign. The issue on which they have resigned is essentially one of party discipline and is not directly connected with the views they expressed in debate. On this issue members who may share their views are not prepared to cause a split. They recognise, however, that after the virtual vote of censure, Mr. Hofmeyr and Mr. Blackwell had little option but to resign. On the Asiatic Bill Mr. Hofmeyr voted for the second reading on the ground that the first clause, extending the protection enjoyed by Asiatics on proclaimed land, was essential, and that the other clauses though unnecessary and even undesirable, were of little practical effect in a purely interim measure. At the Committee stage, however, both he and Mr. Blackwell opposed amendments which the Minister had accepted, tightening up the restrictive clauses, and moved amendments of their own designed to safeguard the existing rights of Asiatics. They criticised rather sharply what they regarded as a departure from the spirit of the Smuts Gandhi agreement and the Capetown agreement, and pressed their amendments to a division, in which they were joined by two other Government members, Mr. M. Kentridge and Mr. M Alexander, and in one division by Mr J. Bowie.

Non-Europeans Support Passive Resistance

Support for Dr Dadoo and his associates in their campaign of passive resistance against anti-Asiatic legislation, was promised at a meeting of non-Europeans in Capetown last [illegible]

Mr. J. A. la Guma was in the chair and the speakers included Messrs. A. Brown, J. Paulsen, S. M. Rahim and R. Moodemakor. The following resolutions were passed unanimously :—"That this meeting of non-Europeans believes that the anti-Asiatic Bill, now before the House of Parliament, if passed, will lead to future conflict between South African and Asiatic peoples. It, therefore, declares that non-Europeans are not responsible for such discriminating action on the part of European rulers of the Union. This meeting further declares that whereas the democracies blame aggression on the part of the Fascist States in Europe against the safety of small nations, the South African Union, under the yoke of British Imperial democracy, is treating its non-European subject races worse. It, therefore, supports the campaign of Dr. Dadoo and his associates of passive resistance against anti-Asiatic legislation."

Natal Provincial Council On Indian Question

The Natal Provincial Council is in favour of an investigation into Indian encroachment in Natal and will support any action which can solve this problem with justice to all. A motion to this effect was introduced by Mr. A. T. Allison (U.P., Maritzburg North) and met with no opposition, says the Maritzburg correspondent of the *Natal Mercury*. Members, supporting the motion, stated that segregation was a growing need and that it would be welcomed in all parts of the Province. Mr. Allison said that the matter must be approached without any intention to prejudice one race or another. Census figures showed that there were 140,000 Europeans and 189,000 Indians in Natal. A full discussion on the position might find some outlet for Indians in other parts of the Union since it considered it unfair to the Asiatics that they should be confined in one Province. As the Union Government were legislating for the Transvaal where Indians were only 3 per cent of the total population, the Government should now be prepared to undertake an investigation. For a number of years the Natal Municipal Association had taken a strong view of the position. To-day in Durban there were 82,000 Indians and 88,000 Europeans, but births among Indians numbered 3,695 per year and the Europeans only 1,442. Mr. Allison referred to definite encroachments by Indians in Burger Street, Maritzburg, despite the gentlemen's agreement providing that Indians would not encroach on European areas. The Girls' High School was also becoming an Indian area, since Indians had purchased land there and proposed erecting Indian dwellings. He was opposed to Indians evading European areas, but he also opposed Europeans living in Indian areas or non-European areas in general. The Council, said Mr. Allison, could only give its moral support to an inquiry of this kind, but he considered that nothing but good could come from such an inquiry. Mr. D. E. Mitchell (U.P., Umzinkulu) seconded the motion. After several speakers had supported the idea of the motion, it was accepted without a division.

Things In General

Harold Sundram Wins Gold Medal For Singing

Commenting on the singing performance of a 14-year-old competitor recently in Durban at the Indian Eisteddfod, Mr. Koppoch Macdonald, who was sole adjudicator, said he had an extraordinarily fine voice and a very good interpretation. This boy was Harold Sundram, son of the Rev. and Mrs. J. Sundram, only entrant in the open soprano class, to whom Mr. Macdonald, after consultation with officials of the Indian Eisteddfod Society, awarded a gold medal in disregard of the custom of awarding competitors only silver medals. 'Actually Harold went above the gold medal class,' said Mr. Macdonald. "In my estimate of marks gained he scored 95." Mr. Macdonald stressed the fact that he had not marked leniently; high marks had been unavoidable in this outstanding case. He said he had noted a marked improvement in the standard of competitors above that shown last year, when he had also acted as judge.

"Desh Bhakt" Or "True Patriot"

The above play will be staged by the members of the Arya Hitkarini Natak Mandal on June 3, in the A. S. Hall, 107, Ballair Road, Mayville, commencing at 8 p.m. The play is based on the Swadeshi Movement in India and has been written by Mr. H. S. Shrivastava (late Hindi teacher of the A. Y. S. School) and now in India. The entire proceeds are to go towards the building of a school in the district. The Mandal, therefore, appeals to all friends and well-wishers to make their contribution by purchasing and thus helping a most deserving cause. Tickets are kept fairly cheap and are obtainable from any of the Mandal's members.

Matala Lads' Hostel (Pinetown)

A public meeting will be held in the Court house, Pinetown, on June 8 at 8 p.m. Agenda: (1) Report, (2) Balance Sheet, (3) Address by Mr. Maurice Webb on "The Value of the Hostel Movement."

TRANSVAAL INDIAN CONGRESS

MASS MEETING

A mass meeting of the Transvaal Indian Congress will be held at the Ozrin Picture Palace, Wolhuter, Marshall Street, Johannesburg, on Sunday, June 4, at 2.15 p.m. Subject: Asiatic (Transvaal) Land and Trading Bill.

S. M. NANA, Z. V. PAHAD } Joint Secretaries.

Wedding In Durban

The wedding of Miss Fatimah Bibi, youngest daughter of the late Mr. Hafiz Noorbhai, with Mr. Hussain Bhai, elder son of Mr. Haji Ebhai Hashim Shah of Warmbaths (Transvaal) and Mr. Hafiz Aly, elder son of Hafiz Noorbhai with Miss Aminah Bibee, elder daughter of Mr. Abdul-Rahman of Avoca, took place at the Grey Street Mohammedan Mosque. The ceremony was conducted by the priest of the May Street Mosque, Al-Haj, Moulana Abdul Kadir Afrigui and the priest of the Grey Street Jumah Mosque, Imam Abdul Samad.

Wedding At Glencoe Junction

The wedding took place at Glencoe Junction, on Saturday, May 6, of Mr. Tilak Singh, fourth son of Mr. and the late Mrs. Rajnikchan Singh of Dundee, to Miss Mewamunthi Devi, eldest daughter of Mr. and the late Mrs. B. R. Singh, and niece of Mrs. and the late Mr. G. R. Singh, of Glencoe. The ceremony took place at the residence of Mrs. G. R. Singh at Glencoe Junction. The very large collection of handsome wedding presents testified to the extreme popularity of the bridal couple. About 300 people were present and the wedding ceremony was conducted by Pandit Sadanand, of Cato Ridge, assisted by Pandit Parmanand, of Durban and Rampersadh Maharaj, of Dundee.

Dakshina Bharat Hindi Prachar Sabha

The following are the successful in the Hindi examinations held during February, 1939, at the T. H. S. A. A. Hall, Tongaat:—"Madhyama": K. P. Desai, Miss Prabhawathie Devi Kunzie, Amirnath Kessie, Ishwarlal Korbans, Ramnarain Singh; "Prathmic": Miss Shanno Devi Maharaj. Mr. S. Parmanandan passed the Prathmic during the examination of September 1938 which was omitted from publication owing to a clerical error on the part of the Sabha.

Hill View School Building Committee

A special meeting of the Hill View School Building Committee was held in the school hall on May 18 in order to discuss the petition sent by the residents of Hill View requesting the committee to erect the proposed new school in a central position so as to enable children to attend from all parts. Mr. E. M. Reddy presided. Messrs. P. N. Thumiran, one of the trustees and a pioneer worker in the interest of the school, Messrs. E. Sheikh, S. M. Moodley and various other members of the committee, explained the disadvantages of the present school and wholeheartedly supported the petition, which was carried unanimously. The committee thanked Mr. E. M. Parak who had kindly consented to donate an acre of land suitable to the residents of Hill View and it was decided to request Mr. Parak to lay the foundation stone.

Dannhauser Indian Cricket Club

A farewell reception was held recently in honour of Messrs. O. R. Naidoo and R. Sanjee under the auspices of the Dannhauser Independent Indian Cricket Club. Mr. Naidoo, who was secretary of the club, is being transferred to Durban, and Mr. Naidoo is leaving for Maritzburg. Both these players were stalwarts of the club and their departure from Dannhauser will be a severe loss. Mr. Gopaul, the president of the club, presented the players with a portmanteau each on behalf of the club.

Farewell To Mr. Ramnath Biswas

Farewell messages were sent by the Colonial Born and Settlers' Indian Association and the Durban Indian Young Men's Club to Mr. Ramnath Biswas, who is on a world cycle tour, on his departure for England from Capetown by the Warwick Castle.

Farewell Reception At Tongaat

The Tongaat Indian Mill Group of the Natal Indian Cane Growers' Association, and the Maidstone Mill Non-European Board, extended a farewell reception to the Secretary Tongaat Sugar Co. Ltd. and the Chairman of the Non-European Board, Mr. A. E. Gwilliam and Mrs. Gwilliam, on their departure on a holiday trip overseas on May 11, at the Gokhale Memorial Hall, Tongaat. There were about 300 members and prominent persons present. Mr. Gwilliam was presented with a leather suit case, and Mrs. Gwilliam with a hand bag by the chairman of the Tongaat Indian Mill Group on behalf of both the Association and the Board. Various speakers wished Mr. and Mrs. Gwilliam a happy voyage and a safe return. Mr. A. E. Gwilliam suitably thanked the group for the honour done them.

St. Aidan's Hospital

The St. Aidan's Hospital authorities desire to express their gratitude to the trustees of the R. K. Khan Hospital and Dispensary Trust for their great generosity in presenting an X-Ray Plant and in providing and equipping the building for X-Ray examinations of the poor and needy, at a nominal cost. This gift together with the gift last year of a ward, named the R. K. Khan Ward, is further proof of the value of this Trust and of the admirable manner in which the Trust money to being used. We desire also to thank the Trustees of the J. B. Mehta Trust for the private Wards now known as the Mr. J. B. Mehta and Mrs. J. B. Mehta Wards. The Parsee Rustomjee Trust has also purchased and equipped the Ward now known as the Parsee Rustomjee Ward. Mr. Jathoy and Mr. Sorabjee Rustomjee have been most loyal friends of the Hospital for many years and we are deeply grateful for this latest evidence of their generosity.

W. H. SATCHELL,
Priest-in-charge
St. Aidan's Mission, Durban.

L. PRATT,
Matron.

ORIGINAL CORRESPONDENCE

An Open Letter To Our Indian Sportsmen

MY fellow-sportsmen of the Cape, Natal and Transvaal, our motto to-day should be "Weep with those that weep, and rejoice with those that rejoice."

The time is fast approaching when we shall be called upon to take a greater part in a "game" not of sports, but a game of a struggle for unity, freedom and justice. We are facing a very critical position, and the passing of the Interim Bill is a proof of further hardships on Indians' interests in the Union. Nevertheless the voice of the voiceless and voteless will not go on deaf ears.

My fellow-sportsmen, most of us are South Africans by birth, and we know no other country but the place of our adoption, South Africa. The laws of the Union are becoming very drastic, indeed so drastic that it would make it impossible for even the sons of the soil to remain here, if you do not show your determination to resist them. This, of course, will depend entirely upon the spirit you display. You sportsmen are perhaps preparing for your forthcoming usual great events such as the South African Sam China Cup Football Tournament, Mauritius soccer tour, and tennis tournament etc. Let me assure you and appeal to your good sense, there cannot be a better game than that of resistance against oppressive laws. My appeal to all sportsmen and their leaders is, please refrain from any manner of tournaments and be prepared to champion the cause of our countrymen by your self-sacrifice and self-respect for the national honour of our Motherland.

SOUTH AFRICAN BORN INDIAN.

Piano Lessons

A respectable Indian lady is willing to give Piano lessons to Indian children in Durban. Reasonable fees. Perfect results guaranteed. Write to 'Piano Lessons,' c/o INDIAN OPINION, Phoenix, Natal.

Send your fruit and other produce to:
M. J. KOEN, Market Agent,
Box 542, Pretoria.
Rubber Stamps and Labels free.

Buy Perfect DIAMOND RINGS and Flawless DIAMONDS direct from our factory

AMSTERDAM
DIAMOND CUTTING WORKS
82, Field Street Durban.
P. O. Box 2362. Phone 2-4888
Also at Johannesburg and Capetown

"RESISTO"

Ready Mixed Paint was recently supplied on a year's Government Contract.

A Painter writes:—"I have used "Resisto" for years with excellent results."

Agents for Tongaat and District:

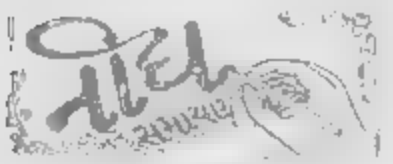
GANDHI & Co.,

TONGAAT.

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

મહાત્મા ગાંધીજીના દસ્તે
અને ૧૯૦૩માં સ્થપાયું.

પુસ્તક ૩૭ મું. ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૨૬ મે ૧૯૪૬ અંક ૨૧.

કાંસવાલ બીલપર હિંદમાં સખ્ત ટીકા

મુંબઇમાં રૂટરને એક મુલાકાતમાં સર સૈયદ રઝા અલીએ જણાવ્યું હતું કે મુસ્લીમ સરકારનું એસોસીએટીડ પ્રેસ ફેડરેશન ઓફ ઇન્ડિઆને નકામું કરી દેનારું છે અને તેથી તેઓએ વાચનારાઓને રમતે એ બાબતમાં વચ્ચે પડવા વિનંતી કરી છે. સર રઝા અલીએ કહ્યું જણાવ્યું કે જનરલ ઇલેક્શનની પરવજ છે કે તેમણે પાર્ટીના લાભોને નેતરૂ અને બીજા વિચારોની ઉપરવટ થવા જોઇએ. અંતમાં તેમણે કહ્યું કે દોઢની લીગની નામદારીઓના લાભ મેવાની કક્ષા વધી ગયેલ છે.

મુસ્લીમ લીગના પ્રમુખ મી. મહમદ અલી ઝીણાએ જણાવ્યું કે એસોસીએટીડને સેન્સર કરનારાં. આ ચોરી અને અન્યાય લીગને ઇંગ્લંડ સરકારે તેમજ પ્રજામત ઉપરના સત્યાગ્રહને વખોડી કાઢવામાં આવ્યું છે. હીંદના સલ્તાને થમ રહેલ આ બાબત તેમજ રાજા પ્રિતનાના વધારે ખરેખા સાંભળતા કારણે આ બીલને પસાર થતું અટકાવી દેવું જોઇએ અને હીંદના પ્રતિનિધિઓની સાથ મસલતથી સમાધાન લાવવું જોઇએ. નહિ તો પરિણામ આવતકારક નીપજશે.

વધી ધારાસભામાં ગઠબંધનવાદી પક્ષના ડેપ્યુટી લીડર શ્રી. સલમુદ્દીને વાચસરોયને વીનંતી કરી છે કે આ સમય તેમણે ૧૯૧૯ ના કોઇ કાયદાનું લીધું હતું તેવું પગલું લેવું જોઇએ.

શ્રી. ઝીણાસાહેબ અને મી. ગ્રેસકેરેસ સામે ચોટદાર એબાદ સેનસર

મુસ્લીમ પાર્ટીની ફાઇસ ગોલ્ડન જયા સમાચારપત્ર અને ખુપચારે કેપટાઉનમાં મળી હતી તેના પરિણામે નીચે પ્રમાણનું સરકાર તરફથી નિવેદન જાહેર પાડવામાં આવ્યું છે:

"મુસ્લીમ પાર્ટીની ફાઇસ ગોલ્ડન જયા સેક્રેટરી અને ખજાનચીએ એસોસીએટીડ (ફોરેનલ) પ્રેસ ઓફ ઇંગ્લંડ બીલના નામંજુરના લીધેથી વરસ્તુ સામે નાપસંદગી દર્શાવનારો ઠરાવ પસાર કર્યો છે જેથી આ બન્ને સાહેબોએ પાર્ટીના સભ્યો તરીકે નહિ પરંતુ નામના સભ્યો તરીકે રાજીનામું આપ્યું છે. મેરમ બાબારે ૨ વાગે આવતા મંગળવાર સુધી મુલતવી રહી છે, તે કરી મળશે ને વખતે ઉકત રાજીનામા સ્વિકારવા કે નહિ તેનો નિર્ણય કરવામાં આવશે."

જણાવાય છે કે ચોટ એબાદ સેનસર મી. ગ્રેસ તરફથી મુકવામાં આવ્યો હતો અને જનરલ ઇલેક્શનો એવી ધમકી આપી હતી કે મી. ઝીણાસાહેબ અને મી. ગ્રેસકેરેસ જો પોતાને અને કોકસને વફાદાર રહેવાનો ઠરાવ નહિ કરે અથવા રાજીનામું નહીં આપે તો તેમને પોતાને રાજીનામું આપવાનો વિચાર કરવો પડશે. જે મુદ્દાપર તેઓએ રાજીનામું આપ્યું છે તે પાર્ટીની ચિસ્તનાને ક્ષમતો છે અને બીજાપરની ચર્ચા વખતે તેઓએ દર્શાવેલા વિચારોની સાથે તેને કશો સીધો સંબંધ નથી. આ બાબતમાં જે બીજા પ્રેક્ષકો તેઓની સાથે સમાન વિચારો ધરાવે છે તેઓ પાર્ટીમાં તક પ્રાપ્ત નાખી માગના તેમ બધા તેઓના એ સમજી શકે છે કે ચોટ એબાદ ફ્રેસેનસર પસાર થયા પછી તેનો રાજીનામું આપવા સિવાય બીજો પ્રકોપાય નહોતો.

એસોસીએટીડ બીલના મુદ્દાંઓમાં મી. ઝીણાસાહેબ તેના બીજા વાચનને બે આધારે ટેકો આપેલો હતો કે નવી બંધારણી કલમ સેનેટરી બનાવા એસોસીએટીડને રક્ષણની પુરતી જોગવાઇ આપનારી છે અને તેથી તે અગત્યની છે અને બીજી કલમો જોઇ બીનજરૂરી છે અને અનિષ્ટ છે છતાં એ કારણસર કોકસમાં તેની બાકીની કલમો કથી અવરોધ ઉભો કર્યો.

પરંતુ બીલ કમીટીમાં જતા પ્રતીબંધીત કલમોની સખ્તાઇ વધારનારા બીલમાં સુધારા બાયવામાં આવ્યા હતા કે જે મુસ્લીમોને સિવાયમાં હતા અને મી. ઝીણાસાહેબ તથા મી. ગ્રેસકેરેસે તેનો સખ્ત વિરોધ કર્યો હતો અને એસોસીએટીડના હક્કોનું રક્ષણ કરનારા તેઓએ બીજા સુધારા સુચવ્યા હતા તેઓએ રમતમાં-ગાંધી કરાર અને કેપટાઉન કરારના ભંગની સખ્ત ટીકાઓ કરી હતી અને પોતાના સુધારાઓપર ડીવીઝનથી જીત મેવાની માગણી કરી હતી. તેમાં તેમને બીજા સરકારી સભ્યો મી. આગ. કેન્ટરીજ અને મી. મોરીસ અસેકાલ્ડર અને એક પક્ષના ડીવીઝનમાં મી. જે. ચોટીએ પણ ટેકો આપ્યો હતો.

હિંદી સવાલપર નાટાલ પ્રાંતીક કાઉન્સીલ

મેરીત્સબર્ગ નેતાના મુખ્યદિક પાર્ટીના મેમ્બર મી. એ ડી. એલીસને નાટાલ પ્રાંતિક કાઉન્સીલમાં એવી મતલબની દરખાસ્ત મુકી હતી કે, નાટાલ પ્રાંતિક કાઉન્સીલ નાટાલમાં હિંદીઓના પ્રવેશની બાબતમાં તપાસ મસાચયાની તરફેણમાં અને આ તપાસનો સમય પક્ષોને ન્યાય થાય એ રીતે સમાધાન થઇ શકે એવો કોઇ પણ પ્રસંગને તે ટેકો આપશે.

આ ઠરાવના ટેકામા કૌસિલર મેકબ્રોએ જણાવ્યું હતું કે સેટલમેન્ટની જરૂર વધની ગઇ છે અને પ્રજાના સમગ્ર લાભોમાં તેને આવકારવામાં આવશે.

મી. એલીસને જણાવ્યું કે આ બાબતને એક બાજુએ મુકીને બીજાની ચિંતા ઉત્પન્ન કરવાના કરતે પક્ષ મરાઠા રીતના લાભમા લેવી જોઇએ.

પસ્તીપત્રકના આંકડા બતાવે છે કે નાટાલમાં યુરોપીયનો ૧,૯૬,૬૦૦ છે અને હિંદીઓ ૧,૮૮,૧૦૦ છે. આ સ્થિતિપર સમ્પૂર્ણ ચર્ચા કરવાપર હીંદીઓને મુનીસપલના અન્ય લાભો આ કારણ મળતો હક્ક ૧૮૬ માંથી મળી શકશે, એક એસોસીએટીડને એકજ પ્રાંતના ગોળી રહ્યાસ તે તેઓને એક અન્યાયજ છે.

પ્રતીપક્ષ સરકાર ટ્રાન્સવાલ કે જ્યાં હીંદીઓ કુલ વસતીના માત્ર ૨ ટકાજ છે તેને નાટાલ કરતાં વધી ગયેલ છે એટલે તેણે આ તપાસ કરવો જોઇએ.

નાટાલ ઇન્ડીયન કોંગ્રેસના પ્રમુખ મી. રિચર્ડસે તે સિવે પોતાની મંજુરી વિચાર કરી રહ્યા છે. અત્યારે કરવામાં ૮૪૦૦૦ હીંદીઓ છે અને ૮૮૦૦૦ યુરોપીયનો છે.

પરંતુ હીંદીઓમાં બાળકો જન્મ ૩,૦૬૫ સામે ૬ બાદ યુરોપીયનોમાં ૧,૪૪૨ માત્ર છે.

મી. એલીસને જણાવ્યું કે યુરોપીયન સત્તાઓ માં હીંદીઓ પ્રવેશ નહિ કરે એવી બાનહાની ભરેલી કાર્યપ્રણાલી આપેલી હોવા છતા મેરીટઝબર્ગની ભરસર કાઉન્સીલમાં હીંદીઓનું ચોક્કસ પ્રવેશન થયું છે. જ્યાં બાદ કરતાં પણ હીંદીઓનો બનતા ભાગ કે જેમકે હીંદીઓએ ત્યાં જમીન ખરીદ કરી છે અને રહેવાના મકાનો બાંધવા લાગે છે.

હીંદીઓ યુરોપીયનોના સત્તાઓમાં પ્રવેશ કરી રહ્યા છે તેનો કૂ વિરોધ કરે છે તેમ યુરોપીયનો હિંદીઓના સત્તાઓમાં અથવા સામાન્યતઃ બીન-યુરોપીયન સત્તાઓમાં વસે છે તેનો પણ વિરોધ કરે છે.

મી એલીસને જણાવ્યું કે આવી તપાસને કાઉન્સીલથી માન નોંધ કરવા આવી શકાય પરંતુ એવી તપાસનું પારણામ સારૂજ આવે એમ.

ઝમાત્રીત્સબુરના મુનીસપલ પાર્ટીના મેમ્બર મી. ટી. ... પાચસે ઠરાવને ટેકો આપ્યો હતો.

બીજા બોલનારાઓએ ઠરાવના હતુને ટેકો આપ્યો પણ કેટલા વખત વિરોધ વિરોધ કરવામાં આવ્યો.

"ઇન્ડિયન ઓપિનિયન"
શુક્રવાર, તા. ૨૬ મે ૧૯૩૯.

આગ લાગી છે ત્યારે?

સાઉથ આફ્રિકન ઇન્ડિયન કૉંગ્રેસની એક્ઝેક્યુટીવ મીટીંગ જે ગયા રવીવાર તે તા. ૨૧ મીએ ડરબનમાં મળી હતી તેમાં ઘણો ખરો સમય પુર પોતાનાજ બંધારણથી ઉપસ્થિત થએલા મુદ્દાઓપર ચર્ચાઓ અને નિર્ણયો કરવામાં વ્યતીત થયો હતો. ગ્રેહામટાઉન (ટ્રાંસવાલ) સેન્ડ એન્ડ ટ્રેડીંગ કંપનીની સામે ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિયન કૉંગ્રેસને સ્વતંત્ર પગલાં લેવાની હક છે કે નહિ, તેનાપર ચર્ચા ચાલી હતી. એ બીલ સાધા રીતે ફ્યા ક્રોસમાલના ઠીંડીઓનેજ લાગુ પડે છે. સામાન્ય રીતે સમસ્ત ઠીંડિ પ્રજાને એટલીજ દરજ્જે લાગુ પડે છે કે તે યુનીયનની કાયદા પોથીપર એક જાતી તરીકે આપણી સામે સેગ્રેગેશનનો સિદ્ધાંત સ્થાપિત છે.

૧૯૨૨ની કૉન્વેન્શનની કોન્ફરન્સમાં ટ્રાંસવાલના ડેલીગેટ્સએ ટ્રાંસવાલના ઠીંડીઓ તેઓ પોતાનાં પ્રાંતને સમસ્ત બાબતોમાં સ્વતંત્ર પગલાં લેવાનો જે હક મુળથી ભોગવતા હતા તેના ઉપર કોઇ પણ પ્રતિબંધ મુકવા સામે વિરોધ ઉઠાવ્યો હતો, જેના પરિણામે સાઉથ આફ્રિકન ઇન્ડિયન કૉંગ્રેસના બંધારણમાં પ્રાંતિક સ્વતંત્રતાને સમસ્ત કલમ નાબુદ થએલી હતી.

સા. આ. ઈ. કૉંગ્રેસના પ્રમુખે એ કલમનો અર્થ કર્યો હોવો કર્યો છે કે પણ પ્રાંતિક સંસ્થા, જેવી કે ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિયન કૉંગ્રેસથી કેવળ પોતાને સ્વતંત્રીજ બાબતોના સંબંધમાં સરકારને અથવા તો સ્થાનિક સત્તાધીશોને રજુ આતો કરી શકાય પરંતુ કોઇ પણ નીતી સ્થાપિત કરવાની બાબત, એટલે કે, આપણે પગલાં લેવાનો નિર્ણય કરવાની બાબત, કેવળ સા. આ. ઇ. કૉંગ્રેસની કોન્ફરન્સનેજ હસ્તક છે. પ્રમુખે જણાવ્યું કે આ અર્થ કરવામાં બંધારણની કર ણી કલમનો તેમને આધાર છે કે જેના દ્વારા એ કહે છે કે "સા. આ. ઈ. કૉંગ્રેસની એક્ઝેક્યુટીવથી કોઇ પણ સિદ્ધાંતોથી બંધાય નહિ શકાય, સિવાય કે, એવા સિદ્ધાંતો કોન્ફરન્સમાં સ્થાપિત કરવામાં આવેલા હશે."

તેમ છતા પ્રમુખે "ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિયન કૉંગ્રેસનો રાષ્ટ્રિય પક્ષ ગ્રેહામટાઉન (ટ્રાંસવાલ) સેન્ડ એન્ડ ટ્રેડીંગ કંપનીની સામે અકલ ઉઠાવવાના એક સાધન તરીકે સલાહ૬ તરીકે કરીને જે સંજોગોમાં મુકાયો છે તે અસાધારણ સંજોગો લેતાં રાષ્ટ્રિય પક્ષે કરેલા ઠરાવપર ચર્ચા કરવાની" પરવાનગી આપવાની ઉદારતા બતાવેલી છે, પરંતુ એ કે કોઇ પણ વ્યક્ત બાબત કે જેમાં કોઇ પણ સિદ્ધાંત સંકાયેલો હોય તેવી બાબતમાં તેનાથી કોઇ પણ નીર્ણય થઇ નાજ શકે, કેમકે એ કરવાનો માત્ર સા આ. ઈ. કૉંગ્રેસની કોન્ફરન્સનેજ હક છે. વધુમાં પ્રમુખે જણાવ્યું છે કે આ ખાસ ખુટ બાબિઓને માટે ઉપયોગ કરવાના એક ઉદાહરણ તરીકે સ્થાપિત કરનારી નથી જાણવાની નથી.

બંધારણની અંદરની પ્રાંતિક સ્વતંત્રતાને લગતી કલમનો પ્રમુખે કરેલો આ અર્થ તેના અહારાર્થ માં કદાચ ખરો હશે પરંતુ તેના આધારમાં અનારા મત પ્રમાણે એ અર્થ તદ્દન જોગવાઇ ઉલ્લંઘે છે.

આનો અર્થ કરવામાં પ્રમુખને હીકુસ્તાનની નેશનલીસ્ટી સરકારનો ચેપ લાગેલો હોય એવું જણાય છે.

બંધારણનો અર્થ ખરી રીતે કરતાં જાની શકે તેટલા અહોળા ઘણા જોઇએ કે કોઇપણ વ્યક્તિના હાથમાં હથિયાર મુકે પ્રતિબંધ ના મુકાય તથા, કૉંગ્રેસ એ એક પ્રજાકીય સંસ્થા છે અને પ્રજાતંત્રવાદી દ્રષ્ટિએ આ સવાલને આજ રીતે નિહાળવો જોઇએ.

હવે પ્રથમ તો સા. આ. ઈ. કૉંગ્રેસના બંધારણની ફક્ત કોઇ પણ પ્રાંતીય સંસ્થાથી કેવળ એ ખાસ પ્રાંતનેજ લગતી બાબતોમાં ચર્ચા કર્યા સિવાય તો એ રજુઆતો થવાજ ના શકે. બીજું સા. આ. ઈ. કૉંગ્રેસની કોન્ફરન્સથી, સમસ્ત ઠીંડિ પ્રજાને લગતી કે અમુક પ્રાંતના ઠીંડીઓને લગતી કોઇ પણ બાબતમાં કંઇ પણ નિર્ણયપર આવીજ શા રીતે શકાય, સિવાય કે, એવી કોન્ફરન્સમાં હાજર રહેલા ડેલીગેટોને તેમ કરવાની પોતાપોતાના પ્રાંતો તરફથી સત્તા મળેલી હોય. બીજો એક પ્રાંતીય સંસ્થાને પોતાના પ્રાંતને લગતી બાબતો માં માત્ર સલાહજ કરવાનો હક નથી પરંતુ નિર્ણય કરવાનો પણ હક છે. માત્ર એટલુજ તેઓ કરતા ન કરી શકે, કે નિર્ણયપર તેઓ આવેલા હોય તે સા. આ. ઈ. કૉંગ્રેસ ની કોન્ફરન્સમાં ચર્ચા કર્યા પહેલાં તેઓ અમલમાં ન મુકે. પરંતુ તેમાં પણ મારો કે, કોઇ પણ અમુક પ્રાંતમાં ઠીંડીઓ પોતાની ઉપરના અન્યાયોની સામે લડવાને નબળા હોય તો સા. આ. ઈ. કૉંગ્રેસ શ કરશે? વ એ પ્રાંતની પ્રજાને બીજા બ પ્રાંતોને લડી લેવા કરમાવશે? વળી મારો કે અમુક પ્રાંતના ઠીંડીઓ લડવાને તૈયાર છે અને તેમ કરવાનો તેઓએ દ્રઢ નિશ્ચય કરેલો છે, તો શું બીજા એ પ્રાંતો લડવાને તૈયાર આવ્યા લો ખુશી ન હોય તેટલા ખાતર તેઓ પણ હાથ જોડી બેસી રહેવું? એમ કરે તો એ મુખ્યત્વેકરીજ ક્રિયાતિ અશક્ય અને પ્રમુખે બંધારણના કરેલા અર્થ મુજબ આ વિચિત્ર વસ્તુસ્થિતિ ઉભવત થાય.

પ્રમુખે વળી ચર્ચામાં જણાવ્યું કે આ અર્થ કરવામાં બંધારણની ૧૨ । કલમનો તેમને આધાર છે કે ૮ કલમ એવું ઠરાવે છે કે "સા. આ. ઈ. કૉંગ્રેસની એક્ઝેક્યુટીવ પણ પણ સિદ્ધાંતથી બંધાય શકશે નહી, સીવાય કે, એવા સીદ્ધાંતો કોન્ફરન્સ તરફથી સ્થાપવામાં આવેલા હશે." પ્રાંતિક સ્વતંત્રતાને લગતી કલમની સાથે આ કલમને કશો પણ સંબંધ આ રીતે કોઇ શકે એ આપણી સમજણની બહાર છે. આ કલમ તો એક્ઝેક્યુટીવની ફરજો ઠરાવે છે કે, એક્ઝેક્યુટીવનું કામ "કોન્ફરન્સે પસાર કરેલા ઠરાવોને અમલમાં મુકવા અને ઠરાવી રાખવાનું રહેશે અને કોઇ પણ બીજાંતરો તે બંધાય શકશે નહિ સિવાય કે તેવો સિદ્ધાંત કોન્ફરન્સ તરફથી સ્થાપિત થએલો હશે."

આ ઉપરથી તો પ્રશ્ન એ ઉપસ્થિત થાય છે કે અમુક પ્રાંતે કયા સિદ્ધાંતને અનુસરવું એ બાબતમાં પોતાનો નિર્ણય આપવાની કોન્ફરન્સ ના કયા ઠરાવોથી પ્રમુખને સત્તા મળેલી છે? આપણી બંધારણની પ્રાંતિય સ્વતંત્રતાને લગતી કલમના સંબંધમાં પ્રમુખે કરેલો અર્થ અમારા ગળ પ્રમાણે ખે બંધારણમાં ના હોય તો તેના બંધારણમાં તો તદ્દન જોગવાઇ છે.

પરંતુ આ બાબતમાં પોતાનો નિર્ણય આપવામાં પ્રમુખ જ્યારે એટલો બધો ગ્રેહામ ટાઉન ઉપર સાઉથ આફ્રિકન ઇન્ડિયન કૉંગ્રેસના તરફથીજ આભાર સુધી બંધારણનો ભોગ લેવા આવેલો છે એવો તો તેઓ બતાવવા જાય દોષ તેઓએ.

છેલ્લા બાર વર્ષ થયા સા. આ. ઈ. કૉંગ્રેસ ની એકે ચાલિક કોન્ફરન્સ બોલાવાજ નથી. અને બંધારણના સિદ્ધાંતોની બાબતોમાં એક્ઝેક્યુટીવે બધતા તો સા. આ. ઈ કૉંગ્રેસના અમુક અગ્રસરદારોના બીનજવાબદારીથી (જેને "બેરમુખત્યારીથા" કહેવા જતા હતા પરંતુ તેઓને માટે એ શબ્દ પણ બીનજરૂરનો ગણાય) ઠરાવો કરી દેવાયા અને અમલમાં પણ મુકી દેવાયા છે. ટ્રાંસવાલ ગ્રેહામટાઉન સેન્ડ ટેન્ડુર એક્ટ નો દાખલો તો આગે ગયે આવીજ ગયા હતા કે જેના સંબંધમાં તા. આ. ઈ. કૉંગ્રેસની એક્ઝેક્યુટીવે કોન્ફરન્સ તરફથી મંજુરીના સહનેજ ગોળજ રહેલો છે. એ સિવાય ઝોરી ઓઝોને નોકરીપર નહિ રાખવાના સંબંધમાં તેમજ મુરેબાયન લાયસન્સોમાં ઠીંડીઓ તરફથી પ્રવેશ નહિ કરવામાં આવવાના સંબંધમાં કહેવાતી "બાનદાની ગારેલી સમજુતી," કે જેને પીપે પાર્લામેન્ટમાં સુચન થયું હતું, એ પણ સા. આ. ઈ. કૉંગ્રેસના લાગતા વળગતા અમલદાર કે અમલદારો તરફથી બંધારણ ઉલ્લંઘી અને બીનજવાબદાર પગલું જ લેવાયેલું જણાય. આ ઉપરાંત બીજા અનેક દાખલા આપી શકાએ છીએ પરંતુ દુઃખમાં એટલુજ કહેવું બસ થશે કે કૉંગ્રેસના અમલદારોએ ઘણીવાર બંધારણ વીરુદ્ધ અને બીનજવાબદારીથી કામ અલાવવાની પોતાની નીતીજ કરી મુકેલી જણાય છે. આપણે પોતે ઘડેલાં બંધારણદ્વારથી ઉપસ્થિત થતા મુદ્દાઓપર વિસ્તૃત ચર્ચાઓમાં કીમતી સમય બરબાદ થવા દઇએ છે એ પણ આપણને આવડી જવાબદારીનું ભાન નથી તેનું એક જુનું ઉદાહરણ છે. બંધારણનો હેતુ કોમના હિતના કાર્યો સરળતાથી અને ત્વરાથી

થઇ શકે તે માટેની સગવડ કરવાનો દોષ લેખશે. તેને બદલે જો કમને તે પગલે આપણા કાર્ય માં તે અકસ્માત્ જાવાનો દોષ અને આપણના દુઃખદાયક પ્રશ્નોને લટકતા મુકી દેનાર દોષ તો તેવું બંધારણ કરવા કરતાં ન ગણાય.

જે બંધારણના આપણે ઘોતેજ ઘડનારા છીએ અને તાકાતવાર પણ છીએ તેના અમલ કરવામાં સમય ગુમાવવાની કોંગ્રેસના અમલદારોની આ નીતીને આગ લાગે ત્યારે કુવો ખોદવા બેસવાની ઉપમાજ આપી શકાય.

કોંગ્રેસના અમલદારોએ ટ્રાંસવાલના ભારત ઓને ન્યાય નથી કર્યો, તથાપિ મિતા તેઓને આપણી સામે ગમાર થઇ રહેલા સેરી કોમદાની નથી લાગતી પરંતુ રાષ્ટ્રિય પક્ષ, કે જેનું જોર ટ્રાંસવાલમાં વધતું જાય છે, તેને કઇ રીતે દાબી દેવાય તેની ચક ગડેલી જણાય છે, કમ તાજે રાષ્ટ્રિય પક્ષ જોર અખત્યાર ન કરી રહ્યો હોય! અને જો હિંમતથી બાજી સામે ઢાલના કોંગ્રેસના અમલદારોએ પોતાની સ્થિતી કઇ રીતે સાબુત રાખવી તેની ચક રહેલી જણાય છે. જો તેમ ન હોત તો સા. આ. સ કોંગ્રેસના તેમજ અગ્રગણ્ય અધિકારીને હા સાફ જવાબજ જેવી રહેવું પડયું, અને ખેદ ટ્રાંસવાલને બગલી અતી અગત્ય ની બાબતમા કોંગ્રેસકમીટીની મીટીંગ પણ બોલાવી રહી છે ના બરાબર બદલી કરવામા આવી છે! ઘણા કેપને ટ્રાંસવાલ અને નાટલ માંના પ્રોવીન્સીઓના સબંધ કેમ રાખવા પડયા! શું કેપ પ્રીન જોહનીસ બર્ગ નજદીક થઇ ગયું છે કે તેની પાસે પોતાના પ્રાંતમાંથી મદદ મેળવવા પાસે જેજ નહિ! વળી કોન્ફરન્સ કોમ્યુનીટીના લેવાન રજુઆ શા માટે બોલાવી લેવાઓ! શા માટે જોહાનીસબર્ગમાં ન બોલાવ કે જ્યાં જો પ્રતિનિ ધ્યો બોલાવ થઇ શકે અને ખાસ કરી તેઓને લગતી બાબતોપર પોતાની અગત્યની બાબતો સાંભળવાનો અને સમજાવાનો તેઓને લાવ મળી શકે! આ પ્રસંગે કોમની બદકીસ્મત જણાને બદલે લોકોથી દુર જવાની આ નીતીનો કોણ ગાય છે! જો કદાચ આમાં બ્રહ્મણીબાની પાછળનોજ આત્મા રહેલો છે કે જે દક્ષિણ આફ્રિકાની હિંદી કોમના ઇતિહાસમાં આ કટોકટીના સમયમાં ઘોષાતકજ થઇ પડશે.

—:o:—

ટ્રાંસવાલના હિંદીઓ, જાગો!

ટ્રાંસવાલના હિંદીઓ, જાગો! રાષ્ટ્રિય પક્ષ ધક્કોઓથી નહિ પણ ઠાર્યથી, દુઃખો સહન કરી તમારું હિત કરવા ઉભો થયો છે. તેને તમારો સંપૂર્ણ સાથ આપો. જો હિંમત હોય તો તેને ખંભે ખુભાવો. જો હિંમત ન હોય પણ પૈસો હોય તો પૈસાથી મદદ કરો. જો હિંમત કે પૈસો બન્ને ન હોય તો મુંગા બેસી જોયા કરો અને ખુદા-ઈશ્વરની પાસે દુવા માંગો કે આ આપણી સત્ય અને ન્યાયની લડતમાં આપણને શક્તિ અને હિંમત આપે.

તમારાં ભાવિનો વિચાર કરવા ગારસ્ડો માર્ચેલ દુર ડરબનમાં કોંગ્રેસની એક્ઝેક્યુટીવ મીટીંગ મળી હતી. તમારા નાગે તમારી કોંગ્રેસના અમલદારો તેમાં આવ્યા હતા. હવે તમારાં ભાવિનો વધુ વિચાર કરવા ક્રીસ્ટમસમાં કોન્ફરન્સ ભરવાનું ઠરાવાયું છે. તમારે નાગે આવેલા તમારી કોંગ્રેસના પ્રતિનિધિઓએ તેનો વિરોધ નથી કર્યો. પાસ તમને ત્રાસુ પડતા સવાલનો વિચાર તમારાથી એટલે બધે દુર બેસી કરવાનું શું કારણ? તમારા સવાલને ચિંતા શું ચાલી રહ્યું છે એ તમારે જાણવું જોઇએ. એ તબકકા મે તમે બધા કોમ્પાર્ટમેન્ટમાં નહિ જઈ શકો, જોહાનીસબર્ગમાં તમારે આંગણું છે. આગ તો ત્યાં સળગી રહી છે, એવે સમયે કોન્ફરન્સ ત્યાંજ હોઇ શકે, જેથી તમે સૌ તમારા હિતમાં શું થઇ રહ્યું છે તે જોઇ, સાંભળી અને સમજી શકે

વા કરી બધુને જોહાનીસબર્ગમાં તમારી કોંગ્રેસે મારસ મીટીંગ બોલાવી છે. આ સમય શાંતિની બેસી રહેવાનો નથી. એ મીટીંગમાં દરેકે દરેક હિંદીએ હાજરી આપવી જોઇએ. કોન્ફરન્સમાં તમારા પ્રતિનિધિઓ તરીકે કોણ જાય છે એ તમારે જાણવું જોઇએ, તમારી કોંગ્રેસદ્વારા તમે એવે અવાજે ઠરાવી શકો છો કે કોન્ફરન્સ તમારે આંગણેજ ભરાવી જોઇએ અને તેમ કરવામાં ન આવે તો તમારી કોંગ્રેસના પ્રતિનિધિઓ તેમાં હાજરી નહિ આપી શકે. આવા પ્રસંગે જ્યારે સૌથી અગત્યનો પ્રશ્ન ટ્રાંસવાલનો જ ચર્ચાવાનો છે ત્યારે કોન્ફરન્સ કયાં ભરવી જોઇએ એ ઠરાવવાનો ટ્રાંસવાલનોજ હક છે, અને ટ્રાંસવાલ ઠરાવે એ બીજા પ્રાંતોએ સ્વિકારી લેવું જોઇએ. કેમકે જે દશા આજે ટ્રાંસવાલની છે તેજ દશા આવતી કાલે જ્યારે બીજા પ્રાંતોની થશે ત્યારે તે પ્રાંતોને પણ એમજ લાગશે. ટ્રાંસવાલના હીંદીઓતો આજે તાયુત થયાનું છે. જો તેઓ સવેળા જાગશે નહિ તો આ કેરામાંથી માનભેર પાછી ભાગવાનો વખત ન.૩૫ આવી રહેશે.

'ખરાં પ્રજાઘાતક વિષો'

'હરિજનબંધુ' માંથી

વિલાયતમાં 'ગિલ્ડ્સ ન્યુનપેપર' (આળ કોનું વર્તમાનપત્ર) નામનું એક સામાજિક પત્ર નીકળે છે, ને તેના તંત્રી મી. આર્થર મી. છે. એના એક તાજા અંકમાંથી દીવેલી નીચેની હકીકત ઉપયોગી ને બોધપ્રદ નીવડશે એવી આશા છે:

આધુનિક જમાનાના સૌથી મહત્ત્વના સુધારા ઓમાનો એક સુધારાનો નીયોર અમારે જર્મની માં થઇ રહ્યો છે; એની નોંધ અમારે લેવી ઘટે છે.

હીટલરના પુસ્તક 'મીન કેમ્ફ' (મારી ૨૪ વરસના પુસ્તક યુવતીઓ) લેવાય છે, તેના નકલોની સંખ્યા ૮૦ લાખની છે. એમાં જર્મનીનાં તરુણ ભાવી બાળકોનો સમાચેરા થાય છે.

પુસ્તક યુવતીઓના આ વિશાળ સમુદાયને હવે દારૂ ને તમાકુનો ત્યાગ કરતાં શીખવવામાં આવે છે.

એ શિક્ષણ જો સફળ નીવડે તો જર્મનીમાં એક એવી પેઢી પેદા થશે કે જેને પ્રાણઘાતક વિષ—કડક પીણાંઓનો દારૂ અને તમાકુમાંનું નીકોટીન —ના ખેપરી કબજા અસ્પૃશ્ય રહેશે.

એ બે નિર્દોષ છ ૬ અને નિકોટીન શરીરના નિકાસમાં હાનીકારી છે, અને આપણે ભગીરથ ભારતે - આપણા દેશ (વિલાયત) માં કેટલાં બધાં યુવક યુવતીઓના મનમાં એવો ખ્યાલ દ્રઢ કરાવવામાં આવે છે દારૂ ને તમાકુનું સેવન કરવામાં પુરૂષ અને સ્ત્રીના પુરૂષાતન અને ઓજસની ખોટ રહેલી છે. ધણીવાર આપણને એવાં કેવળ યુવક યુવતીઓ મળે છે જેમના શ્વાસમાં દારૂ કરતાં પણ વધારે દાની પરોપેલી દેખ છે કે જેમના ખિસ્સા બીડીઓ સામને કુંકર્યા કરે છે; એમની આંગળીઓ પર ડાઘ પડી ગયા હોય છે ને તેઓ જ્યાં ત્યાં ધુમાડો ને રાખ ગુલતાં જણ છે

જર્મનો જે આ વિષયો અનુચિત ગણે તો પેઢીઓ તૈયાર કરી શકે તો એણે નીરોગી પ્રબળ નાગરિક કરવામાં મુદ્દલ કસર નથી રાખી. અને અમારે એ ઉમેરવાની જરૂર ભાગ્યેજ હોય કે, શાંતિમાં શું કે યુદ્ધમાં શું, નીરોગી શરીર અને બળવાન જ્ઞાનતંતુ એ શક્તિના ભંડારરૂપ છે

દારૂ અને નીકોટીન બંને જ્ઞાનતંતુના કેફી પર સીધી અસર કરે છે નીકોટીન એનું જબરદ જોર છે કે એનું ઝેર દીર્ઘ બાજુલના પ્રાણ હરી લે છે દારૂ અને નીકોટીન બંને બળવાન છે, એનું બંધાણ થઇ જાય છે, અને એના ઉપયોગને બહોળા પ્રમાણમાં ખતેરાત કરી - ઉદ્યોગન આપવામાં આવે છે.

અજબખુત બાબાનો ઉંદર માણસ બારા બાબ વિના સાફ પ્રમાણમાં આ વસ્તુઓ ન થઇ શકે એના અમારા કહેવાની જરૂરત નથી. પણ અમે એટલે તો બહુ ભાર દઇને બાબુસ કહીએ છીએ કે કાંઇ પણ કારકર્દિ કે છોકરીઓએ એ વસ્તુઓ બાબતમાં પ્રમાણનો કશું ખેદાનો વિચાર સ્વપ્ને પણ કરવો જોઇતો નથી.

ડરબનમાં મળેલી એસ. એ. આઇ. સી. ની એક્ઝેક્યુટીવ મીટીંગ

"એ ફ્રાન્સવાલ (ફ્રાંસવાલ) સેન્ડ એન્ડ ટ્રેડિંગ બીલ" નામનો ફ્રાંસવાલના હિંદીઓને લાગુ પડનારો કાયદાનો ખરડો, કે જેના પર પાર્લામેન્ટમાં હાલ ચર્ચા ચલ રહી છે, તેના સંબંધમાં ફ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસ તરફથી મોકલાયેલાં પત્રકોથી ઉપસ્થિત થયેલાં પરિણામો પર ડરબન ખાતે ગયા અને લાસ્ટ આ દેશના ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસની સેન્ટરન્સ મારફાની ગોઠવણ કરવાને સાઉથ આફ્રિકન ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસની એક્ઝેક્યુટીવની મીટીંગ તે તા. ૨૧ મીના રવીવારે ડરબનમાં મળી હતી.

હાજર થયેલા મેમ્બરો

મી. પી. એસ. સી. પથર (પ્રમુખ), મેસર્સ જી. આઇ. કાજી અને એસ સ્પર તાયબ (સેક્રેટરીઓ) અને બી એસ. એન પારેખ ઉપરાંત દરેક પ્રાંતની શેરયાઓમાંથી નીચેના પ્રતીનીધીઓ હાજર હતા:

નાટાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસ: મી. કે. કથરદા. ગોડફ્રે, તા. સોરેન્સ, એ દોરેસ્વામી (ન્યુકાસલ) અને જી. પ. જોષી.

ફ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસ: મી. યાકોબ (પ્રમુખ), મેસર્સ એસ. એમ. નાના અને કે. જી. પારેખ (સેક્રેટરીઓ) મી. એમ એમ ઝાલા-ખાદ અને જી એમ. આર્મેદ.

કેપ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસ: મી. એ કરમાકાસ, મી. એસ. કાસુઝ, મી. એમ. જી. મોટલા (જે ડરબનના છે) તે કેપ પ્રાંતના મી. જોમ. ડી. બારગનીયાની વતી; મા. સી. એમ. આંગણીયા (જે ડરબનના છે) તે કેપ પ્રાંતના મી. સી. સી. પમસાનીયા વતિ અને મી. આઇ. આઇ. કજારી (જે જોહનીસબર્ગના છે) તે કેપપ્રાંતના મા. સી કે. પાલેની વતી પ્રોક્સીથી હાજર થયા હતા.

મી. સોરાબજી કરસમજી અને મી. ઉમર હાજી આમદ ઝવેરીને કોંગ્રેસના માજી પ્રમુખો તરીકે બેઠકના કામ પીના સમયમાં ભાગ લેવા દેવામાં આવ્યો હતો.

મી. બી. એમ. પટેલનું અપમાન

મી. બી. એમ. પટેલ જે કોંગ્રેસના ટ્રસ્ટર છે તેમણે અગાઉથી ખાસ કરીનાદ કરી હતી કે તે માત્ર પ્રેક્ષક તરીકે મીટીંગમાં મળા હતા અને તેમની હાજરી સામે તેમણે રાઇટનામ આપી દીધેલું હોવાના આધારે અપવાદ લેવામાં આવ્યો હતો. મી. પટેલે ચિરોધ દર્શાવ્યો કે પોતે કોંગ્રેસના મેમ્બર છે અને ગઇ સપ્ટેમ્બર મહીના લગભગ સુધી પ્રમુખ તરીકે મીટીંગમાં તેમણે પોતાના હોદાનું રાઇટનામ આપ્યું હતું. એ રાઇટનામ મેસર્સ મી. એસ. પી પથર, એસ આર. નાયડુ અને તેમણે એક પત્રથી ઘણે જલ્દી સદિઓ સામે આપ્યું હતું. પરંતુ તે આજ સુધી સ્વિકારાયું નથી. પરંતુ મી. પટેલના વિરોધની ગંભીરતા કરી પ્રમુખે ઠરાવ્યું હતું કે મી પટેલને મીટીંગમાં હાજર રહેવાનો હક નથી. મી. પટેલે અમને જણાવ્યું હતું કે તાર બાદ કેટલાક બાહ્યઓ જેઓ ફ્રાંસવાલના માત્ર સાધારણ મેમ્બરો હતા તેઓ મીટીંગમાં પ્રેક્ષકો તરીકે હાજર હતા પરંતુ મી. પટેલ એક આબરૂદાર હોવા છતાં તેમને હાજર રહેવા દેવામાં નહોતા આવ્યા.

ફ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસનો રાષ્ટ્રિય પક્ષ

ફ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસના રાષ્ટ્રિય પક્ષે એસ. એ આઇ. સી. ના પ્રમુખપર નીચે પ્રમાણે નો તાર મોકલ્યો હતો:

"ફ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસના રાષ્ટ્રિય પક્ષે કે. કાદુ, મેસર્સ જોસ. જી. પેદ અને આઇ. એ કાજલીયાને એક્ઝેક્યુટીવ મીટીંગ મા હાજરી આપવા નીમેલા છે. કોંગ્રેસના અન્ય મેમ્બરો જે કે આજે ઉપરી સૂચના છે પરંતુ હેલ્લી લાગાન્ય ચુંટણી થતા બાદ એસ. એ આઇ સી. તારે એક્ઝેક્યુટીવ મેમ્બરોની હજુ સુધી નવી ચુંટણી થઇ નથી માટે ઉગેદ રાખીએ છીએ કે બનારા પ્રતિનિધિઓની સંમતિ મેવામાં આવશે અને તેઓ તે સભાઓમાં ભાગ લેવા દેવામાં આવશે

(સહી) એ એમ. નારાં સેક્રેટરી.

ઉપરની બાબતને ટેકો આપનારા નીચેની સંસ્થાઓ તરફથી તારો મોકલવામાં આવ્યા હતા:

ફ્રાંસવાલ ફરજ્ઞ મંડળ, મી. યુસફ મુસા (મોટરીયા ભાંગ મોમેસના સેક્રેટરી), મા જો. આર પટેલ (ફ્રાંસવાલ પાટીદાર સોસાયટીના પ્રમુખ), મી. ટીલી ઇન્ડીઅન ભાંગ કોંગ્રેસના સેક્રેટરી), મી. કાસમ સુલ્તાન (કુમર્શીયલ), મી. દીનાલ (બીટસ ભાંગ કોંગ્રેસના પ્રમુખ) વિગેરે

ઉપરના તારોની કોપી લિંક ના એજન્ટ-જનરલ પર મોકલવામાં આવી હતી, કે જેઓ એક્ઝેક્યુટીવની મીટીંગમાં હાજરી આપવા ખાસ ડિપાર્ટમેન્ટથી આવ્યા હતા.

નેટાલસીટર મુખના પ્રતિનિધિઓ તિમાનદ્વારા ૧૨-૩૦ વાગે ડરબન ઉતર્યા અને બીજા મીટીંગ માં ગયા હતા. મીટીંગનું કામ તેઓની રાહ જોયા વિના શરૂ કરી દેવામાં હતું.

તેઓ આવતાં ફ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસના પ્રતિનિધિઓના કાયદેસરપણા વિષે સવાલ ઉઠાવ્યો હતો અને મી. એસ એમ નાનાએ કબુલ કર્યું હતું કે કોંગ્રેસના કાર્યકર્તાઓની સામાન્ય ચુંટણી થયા બાદ એસ. એ આઇ. સી.ની એક્ઝેક્યુટીવ માટે મેમ્બરોની નવેસર ચુંટણી નથી થઇ અને જુના મેમ્બરોજ હજુ સુધી કામ કરતા આવેલા છે અધારણીય સ્થિતિપર આવ્યા દિવસ ચર્ચા ચાલ્યા બાદ એવું ઠરાવાયું કે ફ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસના પ્રતિનિધિઓ ચર્ચામાં ભાગ લઇ વોટ પણ આપી શકશે અને રાષ્ટ્રિય પક્ષના પ્રતિનિધિઓને ચર્ચામા ભાગ લેવા દેવામાં આવશે પણ વોટનો હક આપવા દેવામાં નહિ આવે.

ઠરાવ

નીચેનો ઠરાવ પાસ કરવામા આવ્યો હતો:

"તા. ૨૧ મે ૧૯૩૯ ના રોજ ડરબનમાં મળેલી સાઉથ આફ્રિકન ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસની આ એક્ઝેક્યુટીવ મીટીંગ હાલ પાર્લામેન્ટમાં રજુ થએલાં ફ્રેંચાઇસીંગ (ફ્રાંસવાલ) સેન્ડ એન્ડ ટ્રેડીંગ બીલની સામે સખ્ત વિરોધ દર્શાવે છે. જો બીલ બીનજરૂરી છે. કેપપ્રાંતના ગોમેમેન્ટની ઉન્નતિને માટની કલમના આક્ષરાર્થ તેમજ ગાભરાર્થનો ભંગ કરનારૂં છે. બીલની બીજી કલમ રમટસ-સ્મટ્સ ગોમેમેન્ટ, કે જેના ફેડરલ પક્ષના પ્રધાન અને બહારના ગોમેરીઝ વચ્ચે ૧૯૧૪ માં થએલું માનભરેલું સમાધાન છે, તેનો ભાગ કરનારી તેમજ ૧૯૨૭ના કેપટાઉન ગોમેમેન્ટ ની વેપારના પરવાનાને લગતી કલમની વિરૂદ્ધ છે. રમટસ-સ્મટ્સ ગોમેમેન્ટ કે જેના ૧૯૧૯ ના કરારના કાયદાથી યુનીયન પાર્લામેન્ટ તરફથી સમર્થન કરવામાં આવ્યું હતું તેણે ગોકલ ઠકિનાકીયાની અંદર કોંડીને એક જગ્યાએથી બીજી જગ્યાએ ફેરબદલી કરવાનો હક કાયમને માટે આપ્યો હતો. કેપટાઉન ગોમેમેન્ટની વેપારના પરવાનાને લગતી કલમે કીંદીઓ પરની સામસેન્સને લગતા કાયદાની સખ્તાઇઓ હળવી કરવાની યુનીયન સરકાર પર જવાબદારી મુકી હતી ત્યારે હાલનું બીલ ફ્રાંસવાલના ઠીંદીઓને વેપારના પરવાના આપવાના સદંતર બંધ કરવાની સત્તા આપનારૂં છે.

"બીલ કુંકે મુલ્તને મારે છે એ પરંતુ કોંગ્રેસ ખ્યાલમાં લે છે પરંતુ તે બાંધે બીજાની અંદર દાખલ કરવામાં આવેલા સેમેગોશનના સીદ્ધાતની સામે વિરોધ દર્શાવે છે અને યુનીયન સરકારને કેપટાઉન ગોમેમેન્ટની રૂએ અને પોતાની જવાબદારીની રૂએ તેમજ ન્યાય અને સમાન ધર્મના સિદ્ધાંતની રૂએ દક્ષિણ આફ્રિકાની ઠીંદી વસ્તીના એક કાયદાને પક્ષપાત અને સ્વમાની વર્ગને નુકસાન કરનારો અસ્તુત બુલવાણી અને બીનજરૂરી કાયદો ગણાર નહિ કરવા વિનંતી કરે છે."

કોંગ્રેસની પ્રાંતિક સંસ્થા જાળવા હક

કોંગ્રેસની પ્રાંતિક સંસ્થાઓની સિદ્ધાંતના સવાલ પર કોઇ પણ નીતી પાડી શકાય કે નહિ તે સવાલ પર વિસ્તૃત ચર્ચા થઇ હતી અને પ્રમુખ

ના વી. ઓફ. સી. પત્રે એ બાબતમાં પોતાનો નિર્ણય નીચે પ્રમાણે આપ્યો હતો :

આ બાબત અંગેની અગાઉની ચર્ચાપત્રો ઉપરથી જણાય છે, બંધારણનો ૧૬ મો નીયમ "પ્રાંતિક સ્વાતંત્ર્ય" ના શિર્ષક હેઠળ નીચે પ્રમાણે છે : "કેવળ પ્રાંતિક સંસ્થાઓને જ લાગુ પડતી બાબતો આ તેની પ્રાંતિક સંસ્થાઓને યોગ્ય સ્થળોએ રજુઆતો કરવાનો હક રહેશે."

આ નીયમનો અર્થ હું એવો કરું છું કે કોઇ પણ સંસ્થા, જેવી કે ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસ, કે જે સાર્વત્રિક અગત્યના પ્રશ્નો અંગે કોમની સાથે સંકળાયેલી છે, તેનાથી કે બાબતો કેવળ પોતાની જ સંસ્થાને લાગુ પડતી હોય તેના સંબંધમાં ગોળ સ્થળો કે જેવા કે, સરકાર, કે મ્યુનીસીપલ કે અન્ય સત્તાધીશો યોગ્ય લાગે, તેઓને રજુઆતો કરી શકાય. પરંતુ મુનીયનના કે બહુમતી પ્રાંતના હીંદીઓને લાગુ પડતી કોઇ પણ બાબત માં કંઇ પણ એકસેસ નીતી કે સિદ્ધાંત સ્થાપીત કરવાનું કોમ સાર્વત્રિક ભારતિય ઇન્ડિયન કોંગ્રેસ ની કોન્ફરન્સનાજ હાથમાં રહેલું છે. આવો અર્થ કરવામા બંધારણની ૧૨ મી કલમનો મને ટેકો મળે છે, કે જે કલમમાં સ્પષ્ટ રીતે એવું સ્થાપિત થયું છે કે, "સાર્વત્રિક ભારતિય ઇન્ડિયન કોંગ્રેસની એકકેટ્રુટીવથી કોઇ પણ સિદ્ધાંત થી બંધાઇ નહીં શકાય સિવાય કે એવા સિદ્ધાંતો કોન્ફરન્સ તરફથી સ્થાપિત થયા હશે."

ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસનો રાષ્ટ્રિય પક્ષ ગ્રેટર્સાઉથ (ટ્રાંસવાલ) લેન્ડ ગ્રેન્ટ ટ્રેડીંગ બીલની સામે લડવાના એક સાધન તરીકે સમાજમાં ભંગાણ કરીને જે પરીણામો સુધારો છે તે અસાધારણ સંજોગો જોતાં હું વધુમાં એવો નિર્ણય આપું છું કે ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસ પોતાના રાષ્ટ્રિય પક્ષે કરેલ ઠરાવપર પોતાની કોમ પર માઠીઓમાં મુકી શકશે પરંતુ હું કરીથી કહીશ કે આ કે બીજા કોઇ પણ મુદ્દાપર નિષ્ણાતની બાબતનો ઠરાવ સાર્વત્રિક કરવાનું કોમ સાર્વત્રિક ભારતિય ઇન્ડિયન કોંગ્રેસ ની કોન્ફરન્સનાજ હાથમાં રહેલું છે. આવો અર્થ કરવામા બંધારણની ૧૨ મી કલમનો મને ટેકો મળે છે, કે જે કલમમાં સ્પષ્ટ રીતે એવું સ્થાપિત થયું છે કે, "સાર્વત્રિક ભારતિય ઇન્ડિયન કોંગ્રેસની એકકેટ્રુટીવથી કોઇ પણ સિદ્ધાંત થી બંધાઇ નહીં શકાય સિવાય કે એવા સિદ્ધાંતો કોન્ફરન્સ તરફથી સ્થાપિત થયા હશે."

ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસનો રાષ્ટ્રિય પક્ષ ગ્રેટર્સાઉથ (ટ્રાંસવાલ) લેન્ડ ગ્રેન્ટ ટ્રેડીંગ બીલની સામે લડવાના એક સાધન તરીકે સમાજમાં ભંગાણ કરીને જે પરીણામો સુધારો છે તે અસાધારણ સંજોગો જોતાં હું વધુમાં એવો નિર્ણય આપું છું કે ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસ પોતાના રાષ્ટ્રિય પક્ષે કરેલ ઠરાવપર પોતાની કોમ પર માઠીઓમાં મુકી શકશે પરંતુ હું કરીથી કહીશ કે આ કે બીજા કોઇ પણ મુદ્દાપર નિષ્ણાતની બાબતનો ઠરાવ સાર્વત્રિક આફ્રિકન ઇન્ડિયન કોંગ્રેસની કોન્ફરન્સોજ કરી શકાશે. આ વખાણનો અપાયેલો નિર્ણય ભવિષ્યને માટે દાખલો સ્થાપિત કરનારા તરીકે ગણી નહિ શકાય."

કોન્ફરન્સ ભરવાનું સ્થળ

કોન્ફરન્સ ભરવાના સ્થળની ચર્ચા થઇ ત્યારે મેસર્સ ઓસ. ઓમ. નાના, પારેખ, ગાંધી અને એચ. પી. પારેખ એ ટ્રાંસવાલના ચારે પ્રતીનીધીઓએ કોન્ફરન્સ ટ્રાંસવાલમાં ભરવાની તરફેણમાં મત આપ્યો હતો અને કેપના મા. એ. ઇસ્માઇલે કેપથી કોન્ફરન્સનો ખર્ચ નહિ ઉઠાવી શકાય એવું જણાવેલું હોવા છતાં નાટાલના મેમ્બરો અને ટ્રાંસવાલ અને નાટાલ ના રહીશો જેઓને કેપના મેમ્બરોની પ્રોક્સીઓથી તેઓની વતિ વોટીંગમાં ભાગ લેવા માં આવ્યા હતા તેઓના મતથી કોન્ફરન્સ જુન તા. ૧૪ અને તા. ૧૫ ના રોજ જોહનીસબર્ગમાં ભરવાનું ઠરાવવામા આવ્યું હતું

સુયોગ્ય પ્રાયશ્ચિત્ત

ગાંધીજીના આસપાસ આજે ચોમેર ઢગલા જમા થયા રહ્યો છે, પણ એમાં કયાંક કયાંક સુવાસ પ્રસરેલી પણ જણે છે એમ ના જોત તો ગાંધીજી જે કારાગૃહની અંધારામાં બેસીજીવન ગાળી રહ્યા છે ત

મેરે કમીશનનો હેવાલ

ગતાંકથી ચાલુ

(૨૯) ગોલ્ડ કોસ્ટ મુજબ પ્રોક્લેમેશ્ડ પ્લેસિસ હતા ત્યારે કમીશનની તપાસમાં આવી ગયા છે તેનો તપાસ આ કમીશને કરવાનો ન હોવાથી તે વીશે એટલું જ કહેવું પુરતું છે ૧૯૦૮ નો નંબર ૩૫ નો ક્રાઉન લેન્ડસ એન્ડ પોઝ મેટલ ઓર્ડર કે ગોલ્ડ કોસ્ટના નાનથી ઓળખાય છે તેની કલમ ૧૩૦ મુજબ જે માણસો જમીન, નો હક્ક ધરાવતા હોય તે પોતાના ખરેખર નોકર સીવાય બીજા કોઇ કલર્ડ ને પોતાની જમીન પર રાખી શકે નહીં અને તેની કલમ ૧૩૧ થી રીટવેટસ્ટરન્સના બાબતોમાં કોઇ પણ કલર્ડને પ્રોક્લેમ્ડ લેન્ડ ઉપર કોલ્ટન આપવા કે જગ્યાઓમાં માઇનીંગ કમીશનરે રજા આપી હોય તે સીવાય બીજી જગ્યાએ રહી શકે નહિં. તેમ છતાં જે કલર્ડ કાયદેસર ગોરા માલીકોની જમીન પર રહેતા હોય તેને તેમજ કોઇ કાયદો અમલમાં આવ્યો ત્યારે જેઓ કાયદેસર રહેતા હોય તેઓને કોઇ કલમ લાગુ પડતી નથી. ૧૯૦૮ ના ઓગષ્ટ થી મેરીનીઅલ ટ્રેઝરર વાળા કેસમાં ફાઇનલ કોર્ટની સુપ્રીમ કોર્ટે ૧૯૦૮ ના ગોલ્ડ કોસ્ટ લેન્ડ કરેલા આર્ડર મુજબ પ્રોક્લેમ્ડ લત્તામાં કલર્ડના જમીન ધરાવવાને પટે કાયદામાં અટકાવ નહોતો તેમજ ફીનીંગ ની જમીન ઉપર વેપારના પરવાના ધરાવવાની મનાઇ કરતો નહોતો.

(૩૦) ૧૯૧૮ નો કાયદો નંબર ૩૮ ૬ જે નીરો વખારે ખુલાસો આપણ કરવામા આવશે તેનાથી પ્રોક્લેમ્ડ લત્તામાં જમીનના વસવાટ બાબતમાં અમુક રાહત આપવામાં આવેલી કે જે વસવાટની ૧૯૦૮ ના કાયદા નંબર ૩૫ ની કલમ ૧૩૦ અને ૧૩૧ થી મનાઇ કરવામાં આવી હતી પણ તે પ્રોક્લેમ્ડ લત્તાની બહાર ના વસવાટને લાગુ પડતી ન હતી

(૩૧) જે જેંગ કમીશનનો આગળ ઉલ્લેખ કરી ગયા છીએ તે કમીશને એશીયાટીકોએ જમીન મેળવવાની બાબત અને વેપારને લગતા કોકોની બાબતની આખો સવાલ છણ્યો છે. એટલે તેના ઉપર એક બાબત સીવાય વધારે નીચેનુ કરવું બીનજરૂરી છે અને તે બાબત એ કે તે કમીશને (પેરેગ્રાફ ૨૨૫) માં બીજી બાબતો સાથે એ પણ જણાવ્યું કરી છે કે ૧૯૧૪ નો કાયદો અને ૧૯૧૯ નો કાયદો નંબર ૩૭ રદ કરવા નહીં અને એશીયાટીકોને ફરજીયાત રીમુવેલ કરવા નહીં પણ સ્થાનીક સત્તાવાળાઓને એશીયાટીકોને વસવાટ માટે જુદા સત્તાઓ નીમવા દેવા અને તેઓ રાજી ખુશીથી ત્યાં જાય એવી રીત દાખલ કરવા

(૩૨) સેટેરી વીભાગોમાં વસવાટ અને વેપાર માટે નીતી જેવ ઉપર અમુક સત્તાઓ અલગ રાખવા માટે ધારા સભામાં ૧૯૨૪-૧૯૨૫ અને ૧૯૨૬ માં કાયદા ખરડાઓ આણવામા આવ્યા હતા. પણ તે કાયદામાં ફેરવાયા ન હતા અને તેને પરીણામે યુનીયન સરકારના અને કોંગ્રેસ સરકારના પ્રતીનીધીઓની એક કોનફરન્સ ડેપ-

ટાઉનમાં બોલી હતી. જેનો આ રીપોર્ટના પરીશીષ્ટ "બી" ના પેરેગ્રાફ ૫૧ માં બતાવેલું "અપસીફટ ઓબ્ઝર્વેશન્સ" (મજબુતી કરાવવાને માટે નો ઠરાવ) કરવામા આવેલું.

(૩૩) ઉપર જણાવેલી બધી બાબતોનો વીચાર કરતાં આ કમીશન એવા નીર્ણય ઉપર આવ્યુ છે કે ૧૮૮૫ ના કાયદા નંબર ૩ થી અને પ્રજાસત્તાક સરકારની નીતીથી પ્રજાસત્તાક ધારા મંડળોનો ખરાદો ઠેરવેલા લોકેશનોની બહારની જગ્યાઓમાં એશીયાટીકોનો સ્થાવર મીલકતોનો કબજો ગેરકાયદે ઠેરવવાનો હતો એમાં કશો ફેર થયો નથી. પણ બીજી બાજુએ જોતાં છેલ્લા પચાસ વર્ષમાં ટ્રાંસવાલના કેટલ રાઉન્ડોમાં અને પ્રજાસત્તામાં એવા લોકેશનોની બહાર એશીયાટીકો નો જમીનોનો વસવાટ બાબત ખાસ ફેરફારો થયા નથી ૧૮૮૫ નો કાયદો નંબર ૩ તેમાના ઠેકાઓ પાર પાડવાને જોગવાઇ સહામતો પુરી પાડવામાં નીષ્ફળ નીવડયો છે, અને ૧૯૦૪ માં ઘણીજ મોટા ભાગના કેસમાં જે બાબતો બાબતમાં આવતા માં આવી ત્યાર પછી પણ ન સુધારી કાયદાથી સુધારવામાં આવી નથી. આ પ્રાણીઓની બીન દખલગીરીની રક્ષણની અવગણના કરવી અન્યાય છે જ્યારે કે તેની સામે બીજી પણ બાબત ધ્યાનમાં લેવાયલી છે તો એમ કે એ બાબતની સાથે સંબંધ ધરાવતા એશીયાટીકોના સોથી - આકર્ષક રીતના ગાદીયા ઠોકાની બાબતમાં વધતો પ્રમાણ કાયદાઓ પસાર કરવામા આવ્યા છે અને પ્રોક્લેમ્ડ જમીનો બાબતમાં પરદેશી કંપનીઓ ઉદારતની જમીનો બાબતમાં અને ઓરેન્જ (ફ્રીસ્ટેટ વીસ્તાર) અને ટ્રી એન્ડયર વાળી કંપનીઓ ઉદારતની જમીનો સંબંધમાં પ્રતીબંધ મુકનારા કાયદાઓ પસાર્યા છે કે જેની બીજી રીતે કશી જરૂર હતી નહીં વળી તે ઉપરાંત હવે સરકાર એશીયાટીકોના વસવાટ માટે લોકેશન નક્કી કરે ત પેહેલાં ૧૯૦૬ ના કાયદા નંબર ૩૬ ની કલમ ૧ મુજબ પાર્લામેન્ટ બોડે પારામંડળોના ઠરાવ થી તેને સંમતી મળવાની જરૂરીયાત પણ રાખવામા આવી છે.

એટલા માટે એવા નીર્ણય ઉપર આવ્યા વગર ચાલતું નથી કે સામાન્ય રીતે ઠેરવેલા લોકેશનોની બહાર પણ પ્રોક્લેમ્ડ એરીયા પર નહોય તે જગ્યાઓમાં એશીયાટીકોનો સ્થાવર મીલકતનો જોગવટો ચાલુ કાયદાઓના સબંધમાં ને કે બાકાતને ઉલ્લંઘન કરતો નથી એવું અત્યાર સુધી અને લાંબા વખત સુધી કાયદો માનતો આવ્યો છે. અને તેમજ દોષ તો આ બાબતમાં આ કમીશનનો ફરજ માત્ર એટલીજ રહે છે કે પરદેશી કંપનીઓ અને ઓરેન્જ રીવર અને ટ્રીએન્યર વાળી કંપનીઓની માલકીની જમીનો પર એશીયાટીકોના વસવાટ બાબતમાં ૧૯૧૯ ના કાયદા નંબર ૩૭ થી જે અમુક હદે પ્રતીબંધો મુકાયા છે અને જેને બદલે ૧૯૩૨ ના કાયદા નંબર ૩૫ માં ફરી મુકવામાં આવ્યા છે તે પ્રતીબંધોની જોગ થયો છે કે નહીં.

(૩૪) આ કમીશનની તપાસ દરમ્યાનમાં એવા કોઇ દાખલાઓ કમીશનના ધ્યાન પર લાવવામાં આવ્યા નથી કે જેમાં ૧૮૮૫ ના કાયદા નંબર ૩ થી સ્થાપી ના થયેલા લોકેશનો માં એશીયાટીકોને માલીકીના હકોની છુટ રાખવામાં આવી હતી તેનો એશીયાટીકોએ લાભ લીધો હોય અથવા ૧૯૦૫ ના ઓર્ડીનન્સ નં. ૧૬ ની કલમ ૧૦ મુજબ નીમાયલા બજારોમાં લાંબી મુદતને પટે સ્ટેન્ડો રાખ્યા હોય. જે દાખલાઓ તપાસ પર આવ્યા છે તે આવા સત્તાઓની બહારની ગણતરીના સંબંધમાં છે કે જ્યાં ૧૮૮૫ ના કાયદા નંબર ૩ ની કલમ ૨ (ખ) મુજબ એશીયાટીકો માલીકી હક ધરાવી શકે નહીં.

(૩૫) યુરોપીયનો કે જેમાં સરકારી અમલદારોનો સમાવેશ થાય છે તેઓને નામે "એસેનામા" રીતની જમીનો રાખવાની રીતી કે દાખલ થઇ તેનાથી ૧૮૮૫ ના કાયદા નંબર ૩ ની કલમ ૨ (ખ) થી એશીયાટીકોની સ્થાવર મીલકતની માલકી સંબંધિજ પ્રતીબંધ હતો તેની અસર વસ્તુના નીર્ણયના થઇ ગઇ. અને એ રીત (જેંગ કમીશનના રીપોર્ટના પેરેગ્રાફ ૨૧ મુજબ) ખુદ પ્રજાસત્તાક સરકારેજ બનાવેલી હતી. એટલું તો આથી માલમ પડે છે કે એક દાખલામાં (આગળ જેનો ઉલ્લેખ થઇ ગયો છે તે મહમદ ઇસ્માઇલ કુ. ના દાખલા માં) સરકારે ■ બાબતની રજા આપી હતી

આ કમીશનની તપાસ દરમ્યાન એક જુના દાખલા ઉપર કમીશનનું ધ્યાન ખેંચાયું છે ટ્રાંસવાલમાંના ક્રેટલમગર્ડ માં આબુખકર આમેદની કુ. ના બાબતે નેટીવ સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટના ઓર્ડરની રૂએ પીટલ સ્ટેકોમ્બસ બુથટન, નામે એક ઓર્ડર નાં ૨૨૩ નું ૧૯૮૬ ના ડીસેમ્બરની ૧૫ તારીખે ટ્રાંસફર રજીસ્ટર નંબર ૧૩૫૪/૧૯૮૬ થી નોંધાયલું છે અને તે હજુ સુધી મજકુર એશીયાટીક પેઢીના બાબતે રજીસ્ટર નોંધમાં ચાલુ છે. એ ધ્યાનમાં લેવાનું છે કે ૧૮૮૫ નો કાયદો નંબર ૩ ૧૮૮૫ ના ૧૭ મી જુને તેના અમલથી રૂપમાં જાહેર પાડવામાં આવ્યા ત્યાર પછી આ સોદો થયો છે પણ તે ૧૮૮૭ ના જાનવારીમાં એ કાયદો સુધારાઇને જાહેર થયો તે પેહેલાં થયા છે. આ પહેલીનો એક બીજો વધારાનો દાખલો જેંગ કમીશનના રીપોર્ટના પેરેગ્રાફ ૨૧ માં ટાંકવામાં આવ્યો છે અને ત્રીજા કમીશન રીપોર્ટના ભાગ છ ના પ્રકરણ ૫ ના પેરેગ્રાફ ૧ માં સેનેટના સભ્ય મી. નેજર ની જુબાનીમાં તેનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે. ૧૮૮૮ ના માર્ચમાં કલાર્ક ડોર્પ કોલ્ડરમાં સ્ટેન્ડોનું સરકારી વેચાણ કરવામા આવેલું જેમાં અમુક નંબર ૧૦૩ અને ૧૦૪ ના સ્ટેન્ડ મહમદ ઇસ્માઇલ કંપની નામની એક હીંદી પેઢીએ ખરીદેલા અને તે સરકારની સંમતીથી અને જેંગ કલેક્ટર છે સરકારનીજ સુચનાથી કાયદાથી એ જમીન નામે ચઢવામાં જે મુશ્કીલત નડતી તે ઓકલાની રૂએ માઇનીંગ કમીશનરને નામે ચઢાવવા માં આવેલી.

જગતનું રાજકીય વાતાવરણ

ટ્રાંસવૅલરન

ટ્રાંસવૅલના મુખ્ય પ્રધાન મી. તૈાબ્રીક બારા ઉમળા સંડન ગયા છે અને ટ્રાંસવૅલરનના સેક્રેટરી પ્રાતને સ્વતંત્ર બનાવવા બાબતમા બ્રીટીશ સરકારને તેમની સાથે કેટલીક વાતચીત થઇ હતી. અને તેમની કેટલીક સુચનાઓ કબુલ રાખવામા આવી હતી. ટ્રાંસવૅલરનમાં દરેક પ્રાતોના પ્રધાનો નીમી તેનું પ્રધાનમંડળ બનાવવુ કે જે હીઝ ઓનરેબલ અબદુલ્લા ઇબ્રાહીમ દુસેનને લુમેદાર રહે. અમીરને સલ્તનત સોપું કરવા અને નીગાવવાની બાબતમાં જે પ્રતીબંધ હતા તે દુર કરવા અને તેમની સત્તામાં વધારો કરવો એવી સુચનાઓ કબુલ રાખવામા આવી છે.

પેલેસ્ટાઇન

પેલેસ્ટાઇનની બાબતમાં અરબો અને યહુદી ઓના જે ડેલીગેશનો સંડનમાં એકઠાં થયાં હતાં તેઓમાં એકમતે નહીં નીર્ણય નહિ પહાચી બ્રીટીશ સરકારે પોતાના તરફથી પોજના પડી તેને અમલમા મુકવા માંડી છે. એ યોજના પ્રમાણે પેલેસ્ટાઇનને દસ વરસની મુદત પછી સ્વતંત્ર સંસ્થાન બનાવવાનુ છે. તે દરમ્યાન બ્રીટીશના હાઇ કમીશનર બાના મત મુજબ રહે અને અરબો તરફ યહુદીઓના સરકારી જડીયટમાં પોતના જથા પ્રમાણમા દાખલ કરવા જોઇ. કરો બાતાવરણના ઉપરથી અરબ તથા યહુદીઓ બ્રીટીશ બલાદકાર સામે હાર્થાઇ મંડળમાં જ અને હાઇ કમીશનરની કેબરી સત્તા રહે એમાં ચુંટણીનો સવાલ હાલ દાખલ કરવામાં આવ્યો નથી પણ બાબીબ્યમાં યોગ્ય જણાશે તેમ કરવુ. પાંચ વરસ બાદ પેલેસ્ટાઇનના રહીશો અને બ્રીટીશો પ્રમાણ કાયની તપાસ લે અને બાબીબ્યના કોનસ્ટીટયુશન વીશે બલામણ કરે. ધર્મની બાબતમાં દરેકને સલામતી આપવા માં આવશે અને ધર્મની જગ્યાઓએ જ્યા આવ્યાનો તથા તેની માલકતોની સલામતી રાખવા માં આવશે. દસ વરસ બાદ જો સ્વતંત્રતાને માટેનો સવાલ મુલતવી રાખવાની જરૂર જણાય તો પેલેસ્ટાઇન તથા ટ્રાંસ ઓર્ડન નેશનલ્સ તથા પડોશી અરબ સંસ્થાનોની સાથે મસલત કરી તેમ કરવામા આવશે. આ દસ વરસના બારસાના પહેલા પાંચ વરસમા દર વરસે દસ હજાર નવા યહુદીઓ દાખલ થઇ શકશે અને તે ઉપરાંત પરદેશમાંથી આવતા રેફ્યુજીઓની સંખ્યા ૨૫ હજારની ધારી એ પાંચ વરસમાં કુલ પોણો લાખ યહુદીઓને ત્યાં દાખલ થવા દેવામાં આવશે. બાર પછી અરબોની દરમ્યાંદીથી તેઓ જેટલી સંખ્યા કબુલ કરે તેટલી આવવા દેવામાં આવે. આ યોજના તરફ આરબોનો ટ્રાંગો મત હજુ બહાર આવ્યો નથી પણ યહુદીઓ બધા નીરાસ અને ગુસ્સે થયા છે. તેઓની માગણી પેલેસ્ટાઇન ના પ્રશ્નોના પ્રમાણમાં કેટલી વસ્તી વધારી શકાય ઇત્યાદિ દરજ્જે યહુદીને દાખલ કરવાની છે. તેમાં તેઓને સંપુર્ણ નીષ્ફળતા મળી છે. પેલેસ્ટાઇનમાં યહુદીઓ તરફથી કેટલાં તોફાનો બધુ થયા હતા જેમાં સેંકડો યહુદી અને દસેક પોલીસ સીપાહીઓ બાબત થયા છે. કેટલીક સરકારી ઓફીસોમાં આગ લગાડવામાં આવી હતી. એ પ્રમાણે કેટલાક પુરાવા વગે બ્રીટીશ સરકાર સામે સક્રીય બળવો કરવાના અપરાજ કરે છે પણ તેનો ગોરો બાજ બહારના પ્રાંધીની રીતે સલાહકાર અથવા નોન-ઓફીશીયલ કરવા યારે છે એટલે કરો આપણાની ના પડાવી. જે માણની આપણામા સરકારને જરાની નાખાપી સાથ મળતો હોય તેની આમદ બંધ કરવી બીજેરે બાબતોનો વીચાર કરવામાં આવે છે (આ તેમની યોજના કેટલે અંશે સફળ થાય તેનો આધાર તો તેમની સામા તેના બનવાબ કેવા મળે છે તે ઉપર છે). પેલેસ્ટાઇનમાં દસ હજાર પોલીસો છે જેમાં યહુદીની ભરતી બધ્યા છે. તે શોકના ઉપર કરોડો રાની ખરચે કે કેમને રીતે સરકાર વીચારમાં છે. બરબ્બ પોલીસો ઉપર પણ ગોરેબો રાખી કે : કેમ તે પણ વીચાર પર છે પેલેસ્ટાઇનના મુકની જેને હેય નીકાલ કરવામા આવેલા છે તેને પાછા આવવા દેવામાં આવશે નહિ બુદ અરબોના ઉપર પણ કેટલેક અંશે બુસ્લમો ફરમામાં આવ્યો હતો.

પોર્સાંડમાં ત્રીસ લાખની યહુદીઓની વસ્તી છે. બ્રીટીશ સરકારની યોજનાની તેઓ ખુબ ઉશ્કેરાટ બધા છે. ત્યાં વોરસેમાં બ્રીટીશ એલચી ખાતા ઉપર ટુમલો ન થાય તેને માટે લાવવેનીના પગલાં લેવામા હતા. પોલાંડમાં પેલેસ્ટાઇન માટે સ્વયંસેવકો ભેગા કરવાની યોજના બધાય છે.

જાપાન

એશીયા આજરા બ્રીટીશ ફ્રાંસ અને અમેરીકાના મળી લાલ લડાયક બારકસો એકઠા થયા છે. જાપાને પરદેશીઓના કનસેસનની જગ્યાઓ માટે કેટલાક સખ્ત હાથે પગલા લેવા માંડ્યા હતા જેને પરીણામે આ વધારો. ગોકલવારમાં આવ્યા છે અને ત્યાર પછી જાપાનીઓએ તેનું ઉશ્કેરાટ બારેક પગલુ લીધું નથી. ચીનની સાથેની જાપાનની બે વરસની ચાલુ લડાઇને પરીણામે હવે જાપાનમાં આર્થીક અગવ દેખાવા લાગી છે. બાબારીક જીવન બાબતમાં વધારો થઇ ગયો છે અને તેમ છતાં મજુરોનો કેટલોક ભાગ બેકાર પણ છે. બાજ લડાઇમાં ઉપયોગી થઇ પડે તેવો માલ તથા સોકોને જીવનમા બાલ જરૂરી હોય તેવો તથા બીજો કાચો માલ કે જેમાંથી તૈયાર માલ કરી નફો સાધે પાકો નીકાસ કરી શકાય એવા માલ સીવાય બીજા દરેક માલની આવાત ઉપર સખ્ત અંકુશ મુકવામાં આવ્યો છે. મોટી બાબાબના રોજ મારે ખનસુલીન જે માત્ર એકજ દવા દરદીને હકારનાર છે તે પણ આવવા દેવામાં આવતી નથી અને જેને એના બદલે બાકી સારૂ એગ નહિવત તેઓ બારે જોખમે ઓછી ફુગાવાથી દાખલ કરે છે.

ચીન

બબલુ તાજેતરમાં ચીનના કેટલાક પાકી ચરની બાબા શહેરો ઉપર જાપાને બબાર ટુમલાઓ કરી તે શહેરોનો નાશ કીધો હતો ત્યાંથી મોકેને બાકીની ચીનની સરકાર ચોંદરના બાજ મા લઇ બબ છે. ચીની સરકાર ચોંગ કાઇ શેક જબાવે છે કે આખી પાકોમાં જપાનનો હેતુ મોકેને કુબ્બી કરી અકળાવવાનો છે કે જેથી તેઓ અકળાઇને સલાહ કરવા તૈયાર થાય પણ જપાનની આ રાક્ષસી નીતીથી તો ચીનના મોકેની નજીકતા પબતી બબ છે અને મોકે કાયમે એકમેક થઇ લડવામાં વધારે મજબુત થતા બબ છે.

યુરોપ

યુરોપમા શસ્ત્રોના ગેરવાબા ખાસોના પાર્લમેન્ટ બારે જે સુલેહ તો મોરચો ઉભો કરવાનો પ્રયત્ન થઇ રહ્યો છે તેના બારે જાદુધ્યો હવે એકમતે ઝોમ જણાવાય છે કે બ્રીટન અને ફ્રાંસની સાથે જતા સુધી રશીયાને જોડવામા આવે નહીં આ સુધી આ મોરચાની કશી અસર વધુ કરી ઝોમ નથી. અસાર સુધી રશીયાની મદતથી પ્રમાણે બ્રીટન અને ફ્રાંસ સાથે અન્ય અન્યને મદદ કરવાને બ્રીધાજી કરાર કરવામા પોદાન્ત અને રૂમાનીઆનો વાંધો નડતા હતો તે હવે બી. ચેમ્બરલેસ્ટનના જણાવ્યા પ્રમાણે દુર થયા છે. છતા વધારા કેટલીક બાકી રીબાસોની વાત બાકી છે જે બીજે ખુદ બ્રીટીશ પાર્લામેન્ટના સભ્યોને પણ સમજ પડતી નથી. રશીયાને સહકારમા બાતી છે કે પુર્વના નાના રાજ્યો ઉપર આક્રમણ થાય અને રશીયા તેમાં ઝંપલાવે તો પ્રથમ બ્રીટન દુર રહી તમાસો જોવાની મુદતી કરે તેટલા માટે તે ઓ ત્રણે રાજ્યો એકે બીજાને મદદ કરવાના કરાર બાંધે છે. હજુ તેનો નીકાલ આવ્યો નથી.

સંગીત શીક્ષીકા

તમારાં બાળકોને પીઆનોનુ શીક્ષણ આપવા એક બાનદાન તિદરા બાય વરસનામાં બ્યાજબી ફી લઇ સંતોષપ્રદાયક રીતે આપશે.
વધુ વિગત માટે લખો :—
Piano Teacher
c/o Indian Opinion,
Phoenix. Natal.

જોઇએ છે. ગોબરના
વરસોના બાનદાન નાના ... જોઇએ. ૧ વિગત પણ લખો
C. & E MORTON (Pty) Ltd.
Box 7, Rosaburgh.
અમારા કેમ પણ બાબત બાબારે ન્યુનીસીપાલ બારકદના બાબાના બતિનિધિ મી. જે. બી. ... ને મળો.

દક્ષિણ આફ્રિકાના ટુંક ખબરો

જોહાનીસબર્ગનાં આફ્રિકન મ્યુઝીયમમાં વધુ વિભાગ

આ ખા પુનાયનમા અને રેડકીંગામાં માત્ર એકજ મેદામાં ગોરું મ્યુઝીયમ છે કે જે જોહાનીસબર્ગનું આફ્રિકન મ્યુઝીયમ છે અને જ્યા નોન-યુરોપીયનોને જરા દેખામાં આવતા નથી. એ મ્યુઝીયમ પબ્લીક લાયબ્રેરીના મકાનમાં છે અને લાયબ્રેરીમાં યુરોપીયન સીવાય કોઇને દાખલ થતા દેખામાં આવતા નથી જેથી મ્યુઝીયમ માં પણ નોન-યુરોપીયનને જવા દેવામાં આવતા નથી. આ બાબત યુનીયન અને રેડકીસીયાના મળી બીજ મ્યુઝીયમોમાં નોન યુરોપીયનનો દાખલ થવા માટેની રસીતીની તપાસ કરતા તાજેતરમાં જે તપાસ પંચ નીમી તેના મરીણામે જણાવવામા આવી છે. આ એક મ્યુઝીયમ સીવાય બીજા બીજ એક મ્યુઝીયમમાં રવીવારનો દીવસ માત્ર યુરોપીયનો માટેજ રાખવામા આવેલો છે. બીજા જેમાં આઠવાડીયામાં માત્ર એકજ દીવસ નોન યુરોપીયનોને દાખલ થવા દેવામાં આવે છે ચાર મુખ્ય પંચકોમાંથી નોન-યુરોપીયનોની વિરૂદ્ધ માં માત્ર સારજ કરીયાદ આવાર સુધીમાં મળી છે, એમ 'રેસ રેલેશન' નું મારીક પબ્લીકેશન જણાવે છે.

નેટીવોના જન્મ રજીસ્ટર ઉપર તરાપ

કેપટાઉનની સીટી કાઉન્સીલની તા. ૧૧ મીની માસ બેઠકમા ગવરનર જનરલ તરફથી પ્રગટ થયેલો દફેરો વાચવામા આવ્યો હતો જેમાં નેટીવોને સફેરમાં દાખલ થતા અટકાવવાનો પ્રતીબંધ મુકવામાં આવ્યો હતા જનરલ પર્પજીસ કમીટીને એ દફેરા પ્રમાણેનો અમલ કરવાની સલાહ આપી હતી. એ બાબત મી. એ. એચ. અરથને મજબુત વીરોધ બતાવ્યો હતો એમ જણાવ્યું કે નેટીવો જેઓ આ દેશના મળ વતનીઓ છે. તેઓના જન્મણિક કડા ઉપર આ તાપ મારવામા આવે છે. મીસીસ ગુમ તથા ડોકટર અબદુર રહેમાને પણ સખત વીરોધ કીધો હતો. ડોકટર અબદુર રહેમાને એમને જંગલી જણાવી કમીટીપર પાછો મોકલવા દરખાસ્ત રજુ કરી હતી તે ૧૧ વી. ૬ મતે હારી ગઇ હતી.

ઓરડામાં છોકરાઓએ દીવાસળીની રમત જોય તો?

નેટલપ્રાંતમાં આની અગે કાઉન્સીલે ઉભીલ કલમ ઉપર એક પત્ર છાપી જણાવ્યું છે કે રવીવારે રમત બંધ રાખવી, નહિ તો સખત પગલા જેવા પહલે સાંજી ગોલ્ફની રમત પણ રવીવારે બંધ રખાવવા એક ડેપ્યુટેશન ટાઉન કાઉન્સીલ પાસે ગયુ હતું. જો પ્રમાણે રવીવારે બધી રમતો બંધ કરવામા આવે તો આંના લોકોને એક મોટો ધોધો જો નડે છે કે બધી રમતની જગ્યાઓ ટાઉન કાઉન્સીલની હોવાથી ન રમત અટકાવી શકે પણ દીવાસળીની રમતની જગ્યા તેઓની માલમી છે એટલે તેઓની રમત અટકાવી શકાશે નહિ અને ગોરાના છોકરાઓ બીજી કોઇ રમત ચાલુ નહિ રાખવાથી દીવાસળીની રમતો જોવા જશે. આ એક મહાન ધર્મો છે.

પોલીસની લોહકમી

ડુરસ્ટરમાં ત્યાંના રેલ્વે પ્લેટફોર્મ ઉપર એક મુસ્કા નાગીચા અને તેના ચાર કોસ્ટો તેમના એક મીત્રની મુલાકાત માટે ઉભેલા હતા તે મીત્ર રેલ્વેના નોકર હતો અને તેની મુલાકાત માટે તેઓ આવેલા હતા પોલીસ સીપાહીએ તે લોકોને ત્યાં ઉભા રહેવાનું કારણ પુછતાં તેઓ એ હકીકત જણાવી હતા તેમને ત્યાંથી ચાલ્યા જવા હુકમ કરવામા આવ્યો. તેઓ ત્યાંથી જરૂ દરવાજા આગળ ઉભા રહ્યા જેને માટે પોલીસે તેમને પકડી રેલ્વે કાયદા મુજબ રૂપીયાદ માડી હતી. મેજીસ્ટ્રેટે તેઓને બીન ગુનેગાર ઠેરવતાં રીહા કર્યા હતા ૬ કોસ્ટ માણસો પ્લેટફોર્મપર ગણતા આવે તો તેને પોલીસ પ્લેટ ફોર્મ ઉપરથી ખસેડી શકે નહિ આ કેસમાં જેને મળવા આવેલા હતા તે એક રેલ્વે નોકર હતો એટલે તેમાં કાંઇ જ લોકોએ પ્લેટફોર્મ ઉપર ઉભા રહેવામાં કશો ગુનો કીધો નથી અન કોન્સ્ટેબલને એ પ્રમાણે કોઇને કઢાડી મુકવાની સત્તા નથી

પોસ્ટેજસ્ટમ્પમાં બાપા ગાંધીજી

પોસ્ટેજસ્ટમ્પમાં એકથી પંચ આના બોલતા વાળાની શબ્દાત્રીના સમાચાર આંકડા મુજબ ૬૧ માણસો છુટી પંકતીની કચ બાપા બોલે છે. ૭૭ જરમન બાપા, ૧૨૦ ઇગ્લીશ, એક છોકરો મીક, એક ઇટાલીયન, ૫ પોરચુગીઝ અને ૪ ફ્રેંચ બાપા બોલવા વાળા છે. ડાકર અને જીબ્રો મળી કુલ વસ્તીમાં ચાર પચ્ચાસ બાપ આફ્રિકન બાપા પારપે છે (ઇગ્લીશ બાપા બોલનારની સંખ્યા જાણવા જેવી છે)

મરણ

કરજનની જાણીતી પેઢી મેસર્સ વીકટોરીયા બ્રેડવુસના ભાગીદાર કા. મનાજીભાઇ ઓધવજીનાં પુત્રી બેન વીરજ જેમનાં લગ્ન ડારેસલામમાં લાંના જાણીતા વેપારી મી ભુકાલાલ વેલજીના પુત્ર ભાઇ ત્રીભોવનદાસની સાથે થયા હતાં તેમનું કરજનમાં એકાએક માસની ત્રંબીર માંદગી બાદ બુધવારે સવારે ૧૧॥ વાગે ૨૯ વર્ષની યુવાન વયે શોકજનક અવસાન થયું છે. સ્વર્ગસ્થની દફન ક્રીયા બીજ દિવસે બપોરે અગ્નેજીની રવાનગી મુજબ થઇ હતી ને વખતે બધા વેપારીઓ બજાર હતા સ્વર્ગસ્થ પોતાની પાછળ ફોર વર્ષનું બાળક મુકી ગયાં છે. સ્વર્ગસ્થના માત, પિતા, પતિ તેમજ સર્વ કુટુંબ સંબંધીઓ તરફ અમે હાર્દિક દિલસોજી દર્શાવીએ છીએ. તેઓના દુઃખમાં દરેક તેઓને ધીરજ આપ દિલાસ આપો અને સ્વર્ગસ્થના આત્માને ચિરશાંતિ આપો.

પરચુરણ

કેપટાઉનથી સવાસાત રાત્રના તરફથી સ્વદેશ જતાં શા. પ અને સુનાલટ હિંદુ એસોસીએશન કેપટાઉનના મમુખ રા. ભુલાલભાઇ મોરારજી પટેલ તરફથી ગીની એક 'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન' ને મળેલી ભેટ સાભાર સ્વિકારીએ છીએ.

* * *

ડરબન'કનથી રા. એસ. ગોપાલ તરફથી શી. ૧૦ અને ટ્રાંસવાલ પાદીદાર મોસમદીના સેકે કરી રા. ઇબ્રાહીમ ભાગત જે પોતાના કુટુમ્બી-જનોને સ્વદેશ વિદાય કરવા કરબન આવ્યા હતા અને કીનીકસની મુલાકાતે આવ્યા હતા તેમના તરફથી પા. ૧ 'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન' ને મળેલી ભેટ સાભાર સ્વિકારીએ છીએ.

ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસ

માસ મીટીંગ

ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસની માસ મીટીંગ રવીવાર જુન તા. ૪ થીના રોજ બપોરે અડી વાગે 'જોહાનીસબર્ગ' ખાતે વોલ્લુદુદર આરબલ રેલ્વેસ્ટેશન આવેલા ઓસ્ટરીન મીક-ચર પ્લેક્સમાં મળશે.

કાર્ય: એશીયાટીક (ટ્રાંસવાલ) લેન્ડ એન્ડ ટ્રેડીંગ બીલ.

એસ. એમ. નાના.
એચ. બી. પારેખ.
સેક્રે. ઓ સેક્રેટરીઓ.

શ્રી મોંટેરીયા હિંદુ સેવા સમાજ

ખાસ ચુંટણી સભા

શ્રી મોંટેરીયા હિંદુ સેવા સમાજની એક ખાસ સભા રવિવાર તા. ૧૮ જુન ૧૯૩૯ ના રોજ બપોરે અડ અગીયાર એ વાગે સમાજના હોલમાં નીચલા કામકાજના કાર્ય કરવા મળશે.

(૧) સમાજની મેમ્બરશીપ અને સેક્રેટરીનો રીપોર્ટ.
(૨) સમાજના ટ્રેઝરરનો રીપોર્ટ.
(૩) આપકારીઓની ચુંટણી.
(૪) પરચુરણ.

આ માટે દરેક હીંદુ ભાઇઓને ખાસ હાજરી આપવા માટે વિનંતિ કરવામાં આવે છે.

ઇ. એસ. મોજી,
સી. એસ. મોદી,
સે શ્રી. મો રે. સમાજ.

"વૈજ્ઞાનિક જગત"

આ પુસ્તક સચિત્ર પાનાંઓથી ભરપુર છે. મુળ કીંમત રૂા. ૪–૬ પણ ખાસ પાડેલો ભાવ રૂા. ૩–૬.

આ ઓફીસે જીબ્રબર્સ મળશે.

અમારાં નવાં પુસ્તકો

નીચેના પુસ્તકો અમે મુદ્દી કાઢેલા જાણીતા લેખકોનાં છે. તમારાં પુસ્તકો સુંદર છતાં જ્ઞાનપૂર્ણ અને સારા લેખકોના વાચ્યા જોઇએ. જેથી આપણા જ્ઞાનમાં વધારો થાય અને આપણું ચારિત્ર ઘડાય. તો ઉચ્ચ આદર્શને ધ્યાન માં રાખી અમે પુસ્તકો મંગાવીએ છીએ. ઉચ્ચ સાહિત્ય જ્ઞાનમાં વધારો કરે છે.

રાષ્ટ્રીય સાહિત્ય

ગરવાણની કહાણી	૬ ૦
,, ,, પાકુ પુસ્તક	૩ ૬
ચેતન ભિખારી	૧ ૦
ચારી કેળવણી (ગાંધીજી)	૪ ૦
જેલમેદમાં ગાંધીજી	૨ ૦
,, ,, પાકું પુ:	૪ ૬
ચારી જીવન કથા (પં. જ. નેહરુ)	૧૨ ૧
જાને મજુરી કરનારઓને (રોલ્સટોય)	૨ ૦
જોબ ગાંધરી ચ. રા. મેાદામાંચારી	૨ ૦
ત્યારે કરીશું શું! (રોલ્સટોય)	૨ ૬
,, ,, ,, ઉત્તરાર્ધ ,,	૨ ૬
દક્ષિણદેશના વીર (આદી વિશે જ્ઞાન)	૧ ૬
ધર્મ સંસ્થાપન (ગાંધીજીના જાહેરખબરો વિશેના વિચારો અને લેખો)	૧ ૬
નરવીર બાલાજી	
નીતિનાશને માર્ગે (ગાંધીજી)	૨ ૦
પરદેશી કાપડની સાથે દરીયાવ	૨ ૬
માણ પ્રતિષ્ઠા (ગાંધીજી)	૨ ૬
મેાનકરીઝમ ને બીજી વાતો	૧ ૬
મહાજ્ઞાનાળ પ્રમુખો (૧૬ પ્રમુખોના ફેટા છે. ચરિત્રો)	૨ ૦
મહાત્મા ગાંધીજીની વિચાર સૃષ્ટી (લેખો અને ભાષણોના સંગ્રહ)	૧ ૦
મહાત્મા ગાંધીજી (રમતરો)	૦ ૬
રાષ્ટ્રવીર શિવાજી	૧ ૬
રાષ્ટ્રીય સંગીત ગાયન	૧ ૬
વર્ણવ્યવસ્થા (ગાંધીજી)	૩ ૦

બાળકો સાહિત્ય

અંકગણિત ભાગ ૧ લો.	૭ ૦
,, ,, ૨ જો	૮ ૦
,, ,, ૩ જો	૧૧ ૦
આલમ કથાઓ રાજારાણ ગુલની વાતો	૧ ૬
ઝાડાપારી મહર્ષિ દયાનંદનું જી. ચ. ૨	૦
પ્રસ્તુત પ્રાર્થના બાળા બાલ્યનો સ્તોત્રો	૪ ૧
પરમાર્થસાર	૧ ૦
બાળકુસના બોધ પત્રનો	૨ ૦
બારાક્ષરી પુરાણ (સાત સંક્ષીપ્તાવણું સીપ ગીતા તથા શ્રીચંદ્રલીલામૃત સહી ૧ ભા. ૧-૦	૦
મંગળ પ્રભાત (ગાંધીજીએ ૧૧ નીયમોના કરેલા અર્થો)	૧ ૦

શ્રી. રેવાશંકર વજેશંકર દવાખાનું

કેારીયા	૭ ૦
બાળ લક્ષ્મી ભાગ ૧	૭ ૦
,, ,, ભાગ ૨	૭ ૦
,, ,, ભાગ ૩	૭ ૦
,, ,, ભાગ ૪	૮ ૦
ભાગંત	૧ ૬
ટુંકા અને સારા	૭ ૦
દિલ્બાબુ	૭ ૦
પંકજ	૫ ૦
પુષ્પમિત્ર	૫ ૦
મન ભાવતા	૭ ૦
વારસો ભાગ ૧	૭ ૦

બીજાં કેટલાંક પુસ્તકો

ઘર ગથ્થુ વૈદક	૫ ૦
જોસેફ મિસ્તાસરી (ઈટાલીના જન્મદાતાની જીવનકથા)	૨ ૦
છપ્પા તહેવારો (તહેવારો વિશે કેટલું ?	૧ ૬
જપાનના રંગ (૨૬ પહેલાં વાચવા જાપાન	૨ ૦
જીવનપર પ્રકાશ (આધ્યાત્મીક બાલ્યાનો) પુસ્તક ૧ લું કેાપાયી કીમત	૧ ૦
ત્રિવેણી (વિદ્યાર્થી પુસ્તક)	૪ ૦

નવલ કથાઓ

કેળવાયેલી અને બીજી વાતો (ભરત કથા)	૩ ૦
કુરબાનીની કથાઓ	૨ ૦
કલ્પના કુસુમો (ટુંકી વાર્તા સંગ્રહ)	૪ ૦
ગામ દેખના (નોવેલ)	૪ ૬
ગુલાબ (નોવેલ)	૪ ૦
ચેરાનાં ચાબળ	૧ ૦
ચાબા (વાર્તા)	૪ ૬
ચાંગીરદારનો ગાસ્ત બંડાર	૧ ૦
ચેાપડાના	૪ ૦
છપ્પનનાં પ્રતીબીંબ	૬
ચોરેલી ચબ્ડ	૫ ૬
ચાકરાના બબ્બ (૬ ટુંકી વાર્તાઓ)	૪ ૦
તબુમા બાબે ૨, ૩ (૬ ટુંકી વાર્તાઓ)	૧ ૦
તાની તલવાર (રાજપુત કથા)	૪ ૦
દ્રષ્ટિપરીવર્તન (રોલ્સટોયની બોધક વાર્તાઓ	૪ ૦
દેવી ચોધરાણી (નોવેલ)	૩ ૬
દેહ વિલય (કાઠીયાવાડની ઐતીહાસીક કથા)	,,
પ્રેમ બબ્બા (વાર્તા સંગ્રહ)	૪ ૬
પુષ્પ શિક્ષા	૭ ૬
નારી હૃદય (રજાપી)	૪ ૬
નકા નગરીઓ (ઐતીહાસ રસીક કથા)	૧૦ ૦
પ્રેમસ્વપ્ન (સુંદર રસીક નવલકથા) ભા. ૧	૬ ૦
,, ,, ,, ,, ભા. ૨	૫ ૬
પુરાતન જન્મોત (નોવેલ)	૪ ૬
પ્રેમ બબ્બાય (નોવેલ)	૫ ૬
પુલકીબેન	૪ ૬
બાનકી બાનીબા (૬ ટુંકી વાર્તા સંગ્રહ)	૨ ૬
બીજાનો પંથે અને બીજી વાતો	૩ ૦
ભયંકર પુરૂષોની વાર્તા (ઐતીહાસ બબ્બાની વાતો)	૮ ૦
ભુલાતો દીપક ભાગ ૨ જો	૩ ૬
ભોજ અને કાળીદાસ (૧૦૮ વાર્તાનો સંગ્રહ)	૮ ૦
માલીકા (વાર્તાઓ)	૫ ૦
મધુબા	૩ ૬
મેરી અને મેબલ (બે બેડીબા બેનોની રસીક કથા)	૬ ૬
રાગીણી (મરાઠી સુપ્રસીદ્ધ નોવેલનો અનુવાદ)	૩ ૦
ભરત કથાના દાસ્ય પ્રસંગો	૪ ૬
રબારૂ રેબા બબ્બ ૧ (ઐતીહાસીક કથા)	૧ ૬
,, ,, બબ્બ ૨ ,,	૨ ૬
રાણા પ્રબાપ (ઐતીહાસીક કથા)	૩ ૦
રાસ બબ્બા બાનની	૩ ૦
,, ,, મેાટા	૫ ૦
વિનેાદ પારીજા	૫ ૦
વેરાનમાં	૩ ૬
વહેતી બાંબા	૫ ૦
વિવાદ બાબે જે સારૂ (ઐતીહાસીક નોવેલ)	

ચારણબાબુની નવલ કથાઓ

ભારાબાગ	૪ ૬
મોહીત ભાગ ૨	૭ ૦
મંદિલાગ	૩ ૦
બબ્બી	૩ ૦
બાબાધા	૧ ૦
દબા	૧ ૦
પાબિબાગ	૨ ૧
વહેતી બાંબા	૩ ૦
વિમલાબ	૭ ૧

ઐતીહાસીક કાદંબરીઓ

બબ્બના રોબમાં	૨ ૧
ચાણીક કબાનો ભા.	૧ ૬
ભામ બલ ભા. ૧ લો.	૫ ૬
,, ,, ભા. ૨ જો	૦ ૬
જોસેરી (૨ ભા. ઐતીહાસ કૃત)	૫ ૦
જોબનની કબિત	૫ ૬
માબાણી ગાનની	,, ૬
વિજોય ચક્ર	૧ ૦

ટા-ચો-ચારણ-ગીતો-ભજનો

૧ ભાગ : કેવાબ	૧૧ ૦
ગીતાંજલી (કવી રવીન્દ્રનાબ કૃત)	૨ ૦
ગુંદરી (સ્વબ્ન ગીતો)	૨ ૦
ભારસી બાબ ગીતો	૦ ૦
નીલારીબા (બબ્બો ૨. ૫. ઐતીહાસ કૃત)	૪ ૬
બબ્બીવાલ ગામ્ય બાળા સચિત્ર	૧ ૬
પુબ્બપ્રકાબ (હરેશચંદ્ર મેપાણી કૃત)	૧ ૬
રવીબાબુ ગા. બ. ૧ લો (ગરબા સંગ્રહ)	૨ ૦
,, ,, ભાગ ૨ જો ,,	૨ ૬
,, ,, ભાગ ૩ જો ,,	૩ ૦
ગરબા ગીતો	૨ ૦

Manager, Indian Opinion,
Phoenix, Natal

'Phone 2-3381 Tel. add. "Letapco."

D. K. PATEL

Fruit and Vegetable Exporter

— SPECIALIST —

In South African, Canadian and Australian Apples

—Also—

Cape Fruit on hand in season

We have in stock Naartjes which have just come in Market.

ડી. કે. પટેલ

ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર,

સાઉથ આફ્રિકન, કેનેડીયન અને ઓસ્ટ્રેલીયન એપલ્સના સ્પેશીયલીસ્ટ

ઋતુમાં કેપ ફ્રૂટ પણ રાખીએ છીએ

નાર્ચસિ હાલમાં શરૂ થયા છે અને તેનો સ્ટોક પણ રાખીએ છીએ.

કંપનીના ઓર્ડરો ઉપર ખાસ ધ્યાન દેવામાં આવે છે

લીબરલ સારા અને સસ્તા C. O. D. થી મળશે.

P. O. Box 766. 19, Cross St. Durban. 121

Telephone 33-5382.

VALLABH RANCHHOD,

Wholesale & Retail Fruit and Vegetable Merchant.

Country Orders Promptly attended to.

14, DIAGONAL St. JOHANNESBURG.

ટેલીફોન 33-5382.

વલ્લભભાઈ રણછોડ

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ અમારે ત્યાં તાજું અને સસ્તુ મળશે.

બહારગામના ઓર્ડરોને તાકીદે ધ્યાન દેવામાં આવે છે.

૧૪, ડાયેગનલ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ. 105a

ચુના અને જાણીતા ફરમાસુ મીઠાઈઓ અને પાકો બનાવનાર

કેપીટનના શીયાળાના પૌષ્ટિક પાકો

પંજાબી સાલમ પાક વિગેરે બીજા પાકો ઓર્ડર આપવાથી મળી રહેશે.

અમારી ફર્મમાં પેનમ પાકાનુ અને અનનું કામકાજ ઘણાં વર્ષો થી ફરમાસુ રીતસર તથા દરેક અનનુ ફરસાણ, ગાંધારે, બદામ બાલુશાહી વિગેરે મીઠા બનાવવામાં આવશે

નમુનો મંગાવવા માટે લખો યા મળો.

KAPITAN'S CAFE

'Phone 33-8577. 13a KORT STREET JOHANNESBURG. 125

ચામડીને મખમલ જેવી સુંવાણી આકર્ષક ને ખુબસુરત રાખવા માટે

અફઘાન સ્નો

વપરાય છે. આ સ્નોમાં વીટામીન A છે જેથી ચહેરા તથા શરીરની ચામડીને પોષણ આપી સુંદરતામાં વધારો કરે છે.

SOLE AGENTS—
PATANWALA LTD BOMBAY.2
Branch: CALCUTTA.

સોલ એજન્ટ:

Indo-African Trade Agency,

74-76 Wilson Street,
Dundee, Natal, S. A. 121

પુષ્ટિકારક પાકો બનાવવા હોય

અને

દરેક જાતની દેશી દવાઓ જોઈતી હોય

તો અમારી મુલાકાતે આવો

શરીરને પુષ્ટ બનાવવાના સારા પાકો બનાવવા માટે અમારે ત્યાં તાજો અને મોકળો માલ છે. તેમજ દરેક જાતની દેશી દવાઓ અને દેશી ઘાસપુરી હમેશા તાજો અને મોકળો માલ સ્ટોકમાં રાખીએ છીએ.

દેશી બુલકના બોટલો નંબર ૧ ની કી. ૧૭-૬ સાધારણ પાર્સલ.
દેશી બોટલોના બોક્સોમાં નંબર ૧ ની કી. ૭-૬ સાધારણ પાર્સલ.

શરીરના રોગ પણ બારમાંથી ચાર પાડવાનો

નવાબી પાવડર

ફક્ત બે ત્રણ મીનીટમાં પાળા સાફ થાય છે.

ડઝન બોટ કી. ૧૨ પોસ્ટેજ સાથે, અરધો ડઝન લેનારને કી. ૬-૬ પોસ્ટેજ સાથે. ૩ નંબર લેનારને કી. ૩-૬ પોસ્ટેજ સાથે. ૧ અરધા બે નંબર લેનારને ૩ પેની પોસ્ટેજ મોકલવી.

ઓર્ડર સાથે રોકડા પૈસા મોકલશો.

Fancy Gold Cups and Saucers at 1/9 a dozen.
12 dozen to a case. Cash with order.

I. G. H. BASSA

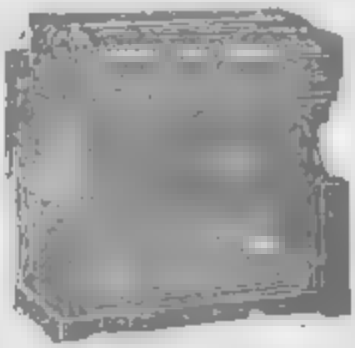
153 Grey Street, Durban. 124

સાહિત્ય અને સંગીતનો સમન્વય

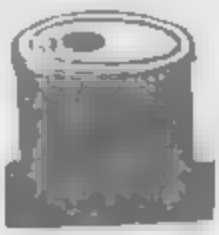
દિનપ્રતિદિન જનતાની રસવૃત્તિ કેળવાય છે—જનતા નવિનતાની પુજક બની છે—ભાવના અને આદર્શ આ જમાનાનું ગૌરવ છે—અને હવે લોકો ગમે તેવી વસ્તુ ચલાવી લેવા તૈયાર નથી.

અમે પણ આ માન્યતાને માન આપી વર્તવાનો નિશ્ચય કર્યો છે. તેથી ખાસ પ્રસંગ માટે તમારા સમક્ષ દમણ્યા છેલ્લા જાણીતા નટ નટીઓ અને લેખકોનો સદ્ધકાર સાથી પ્રેક્ષકોની રસવૃત્તિને પોષે એવી રેકોર્ડો, ધાર્મિક ડ્રામાના સેટો અને હારમોનીયમ, તબલા મગાવ્યા છે જે તમારી સમક્ષ રજુ કરીએ છીએ. સંગીતના મધુરા સ્વરોથી તમારા ઘરમાં સ્વર્ગ ઉતારો.

અમે લોકલ ખરીદી તેમજ એજન્ટો મારફતે હારમોનીયન મંગાવતા નથી તેથીજ અમે લેખીત ગેરંટી સાથે વેચીએ છીએ.

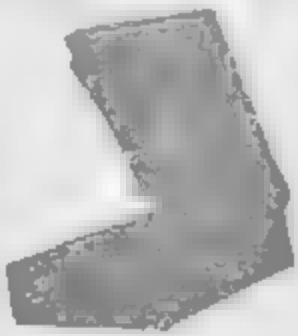
પગના હારમોનિયમ પા. ૬-૦-૦
હાથના ,, ૫
દમણ રીડના પા. ૮-૧૦-૦

ભેટી ગ્રાહકની કીમત
પા. ૧-૦-૦ થી

પા. ૩-૧૭-૦ થી

ગ્રામોફોન પા. ૧-૧-૦ થી પા. ૮-૮-૦

હીઝ માસ્ટર્સ વોઈસ
તથા
કોલમ્બીયા
(ઈન્ડીયન રેકોર્ડ)
3/-

રેકોર્ડના સસ્તા ભાવો

નવા નંબરો અથવા તમારા માંગેલા નંબરો વહેલા યા મોડા તમને મળશેજ તો શા માટે વધારે પઇસા ખર્ચો છો.

અમો અમારા અને બનો.

તેમજ આ કેટલી દવાને અનુરૂપ થાય તેવા બીડા અને મધુર સુરના, મજબૂત અને ટકાઉ, તારા, થાંભા, સરદાર તેમજ મેકલેઈઝ્સ ફ્રેન્ચના હારમોનીયમ, હાથના અને પગના તબલા હાથ-પુગના. નવી સીલેક્શન બુક નીચે મેઈજની પેટીઓ આવી ચુકી છે. તે સીવાય દરેક જાતના ગ્રામોફોન ઉપરથી બધી મેકરો સાથે H.M.V. ને કોલમ્બીઆના પણ સ્ટોકમાં રાખીએ છીએ.

વાજંત્રોના છુટા ભાગો મોટા જથ્થામાં રાખીએ છીએ.

વાયોલીન, બેન્જો, મેન્ડોલીન, ગુલબુલ તરંગ, ગીતાર અને રોકાય બેન્જના ભાગોમાં વધુ ઘટાડો કર્યો છે.

કામ પણ વાજંત્રનું રીપેરીંગ કામ બધી કેમરેજ નીચે ગેરંટી સાથે બનાવી આપીએ છીએ.

—સાઉથ આફ્રિકાના ૩૨ વર્ષના જુના હારમોનીયમીસ્ટ—

COSHALIA'S MUSIC SALOON

P. O. BOX 460. 179 GREY ST. AND 131 QUEEN ST
DURBAN, NATAL.

100

Special

Large stock of latest Drums set arrived in Tamil, Hindustani, Gujarati and Telugu. Prices have been specialy reduced.

Apply for our catalogue Our Harmoniums sold under written Guarantee for 5 years. Try us before you go elsewhere

'PHONE 33-4691. BOX 2626.

L. MISTRY

એલ. મીસ્ત્રી

બોડસ, રેબ્બલ અને ક્રીયલ હેરસર કુટક અથવા વજા-
ઓ બનાવનાર તેમજ ફુટ ટર્નીંગ સંતોષકારક
કામ કરનાર.

બદારેલા બાયોનું બાર્બર્સ હીસ્ટ્ર બંગાવો.

45 Market St. : : : Johannesburg. 101

ફીટીંગસ

પાવડર

કીડી, માકડ, ચાંચડ, કંસારા, માખી, વંદા
વિગેરે સઘળા જંતુઓનો

નાશ કરે છે.

કીટીંગ્સ પાવડરના ટીન મળે છે. ...

Box 830. Tel. Add. "Orangexpo"

M. C. PILLAY

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter

country orders executed at lowest Market prices
special attention given to all up-country orders
TRIAL ORDER SOLICITED.

જથ્થાબંધ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર

અમે અપકંટ્રીના ઓરડર બાબ રેબરેબ રાખી સારો માલ
C.O.D. થી મોકલીએ છીએ.

79, PRINCE EDWARD STREET, DURBAN. 100

'Phone 2-6235. P. O. Box 316.

Heerabhai Morar Matvadkar,

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter
and Commission Agent,

15 CROSS ST. RESIDENCE.
PACKING WAREHOUSE 44 BOND ST.
DURBAN.

હીરાભાઇ મોરાર મટવાડકર

હોલસેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર
અને કમીશન એજંટ,

પેકીંગ સારી રીતે કરી માલ સી. એ. ડી. થી
મોકલવામાં આવશે.

ટેલીફોન ૨-૬૨૩૫ બોકસ ૩૧૬.

૪૪ બોન્ડ સ્ટ્રીટ, ડરબન. 1101

દીક્ષ ન રી એ

અંગ્રેજી ૬ ગુજરાતી

આ ડીકશનરી મહામા માંધીજીની સુચનાથી ચલેલા વિદ્યાપીઠના
જોડણી મંડળના આધારે સુધારા વધારા સાથે બનાવવામાં છે. વિદ્યાર્થી
આલમ માટે તે ઘણીજ ઉપયોગી અને ઉપયોગી છે. તેને અંતે ગરિસના
બ તો, ઇરદે, મોસા ઢહેરોની યાદી, મેકી નદીઓની સંખ્યા, પર્વત,
માપ, દેવતો, વિગેરે પણ વસ્તુઓનો સમાવેશ થયેલો ..

પાકું પુંઠું પાના ૧૪૫૮ અપેલની કીમત રૂા. ૫.

મળવાનું ઠેકાણું :
Manager, 'Indian Opinion, Phoenix.

Phone 33-4463 Tel. Add. "VALANTHEL" P. O. Box 6748.

V. B. PATEL,

WHOLESALE AND RETAIL FRUIT, VEGETABLE AND PRODUCE MERCHANT
CHEAPEST BANANA STORE IN TOWN.
40 President Street, JOHANNESBURG.
Terms: NETT CASH or C.O.D.

વી. બી. પટેલ,

હોલસેલ બારસ્પીસ બનાના એજન્સીના
કામા નં. ૧ બનાનાના સેલ એજન્ટ.
હોલસેલ તથા રીટેલ ફ્રૂટ, વેજીટેબલ અને પ્રોડ્યુસ બારબંદ
બનાનાની હદેરમાં સહતામાં સહની દુકાન.
બમારે બાબી બનાના બાવે હોય બનતું તાર બરતુ બાર. ...ોના
બોરબરોપર બાવ બાબ બારબામાં બાવે છે
ઓરડોની બમલ C. O. D. થી બાવ બળ મહી
ટેલીફોન ૩૩ ૪૪૬૩ ૫૭ પ્રેસીડન્ટ સ્ટ્રીટ,
પી. ઓ. બોકસ ૬૭૪૮ જોહાનીસબર્ગ 1102

"શુદ્ધ ઘી"

હજારમાં પબ્લીક સેકસ બાવાજોમ બાસ કરેલું બમ. જે. માકોંમ
ડીરેકા "બંગલને વેચવાના બધુબાલક બબરાજની દુકબરીનો
બબરાજમાં બાબબું" (૨૫૦) પી.

બમારે -બાંબી બોલા
પ્રમાબકમાં મળશે.

બાજ બારે પુછો વા લખો.
સાકિય બાકિરાના સેલ બોબન્ટ.

શામજી દેવશી એન્ડ સન, ૪, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, ડરબન.

SAMJEE DEVSHI & SON, 4, Cross Street, DURBAN. 102

NARCTAM HARGOVIND

The Master Tailors.
Suits and Costumes Made in the latest Styles.
We specialise in High Class Tailoring.
Our Prices are to suit the times.
Try us with your next Order

તમારો સુટ ક્યાં શીવડાવશો?

નરોતમ હરગોવિંદ

તમને અપ-ટુ-ડેટ સ્ટાઇલનો કિફાયત ભાવે બનાવી આપશે.
ફાયલ ઓર્ડર આવી બાબી કરી જુઓ.

'Phone 25661. 176 Grey St Durban. 1174

અઠવાડીક પંચાંગ

માસ	બ્રીસ્તી ૧૯૩૯ મે જુન	હીંદુ ૧૯૯૫ જેઠ	મુસલમાન ૧૩૫૮ રબીઉલ બાખર	પારસી ૧૩૧૮ ફોસ્ટે. ૬ઠ્ઠી	સુબોદય કે. મી.	સુબાસ્ત કે.મી.
સુમ	૨૧	સુદી ૮	૧	૨૬	૬-૨૪	૫-૨
સોમ	૨૩	,, ૯	,,	૨૮	૬-૨૪	૫-૨
મંગળ	૨૩	,, ૧૦	૩	૨૯	૬-૨૫	૫-૩
બુધ	૨૪	,, ૧૧	૪	૩૧	૬-૨૫	૫-૩
ગુરુ	૨૫	,, ૧૨	૫	૩૨	૬-૨૫	૫-૪
શુક્ર	૨૬	,, ૧૩	૬	૩૩	૬-૨૬	૫-૪
શનિ	૨૭	,, ૧૪	૭	૩૪	૬-૨૬	૫-૪
રવિ	૨૮	વદી ૧	૮	૩૫	૬-૨૬	૫-૫

'Ovaltine'

Gives Morning Freshness and Vigour

Scientific investigation, as well as long experience, has definitely proved that 'Ovaltine' possesses exceptional properties which prevent mental and physical restlessness during sleep—one of the chief causes of morning tiredness.

At the same time, 'Ovaltine' supplies in abundance the nourishment required to recreate energy and build up body, brain and nerves. For these reasons, make 'Ovaltine' your regular bedtime beverage.

Unlike imitations, 'Ovaltine' does not contain any cheap ingredients, such as household sugar, to give bulk and reduce manufacturing costs. Remember also that 'Ovaltine' is packed in tins containing 4, 9 and 18 ounces: compare these weights with imitations! 'Ovaltine' gives you more in quality, therefore more in value. It is the most economical food beverage in use. As many as 24 cupfuls can be made from the small size tin.

Supreme for restoring Energy while you sleep

Make 'Ovaltine' your Bedtime Beverage

—and note the Difference!

B.396A

Manufactured by
A. WANDER LIMITED, LONDON, ENGLAND.

ઇનોસ 'ફ્રૂટસોલ્ટ'

એટલે આરોગ્ય—આરોગ્યતા

હોય તોજ સુખ છે.

શરીરનું આરોગ્ય સંચવાય માટે રક્ત શુદ્ધી આવશ્યક છે રક્ત શુધ્ધ નથી રોહુ' તેથી ઉત્પન્ન થઈ શરીરમાં જેથી તત્વો ના કારણે માથાનો દુખાવો, આફરો, અને ઝીણરમ'દા વિગેરે થાય છે.

ઇનોસ રોજ્જ નિત્ય નિયમિત લેવાથી શરીર નિર્મળ રહે છે. આથી ખુલાસ નૂસ થાય છે છતાં તેવ અસર મ કી નથી મતા અને લેવામાં પણ અગવડો નથી મનો આલેજ અને માદલી ઉદ્ ભજમાંથી મુકેલ.

ENO'S "FRUIT SALT"

"ENO'S" and "Fruit Salt" are registered trade marks

NATIONAL

CASH REGISTER

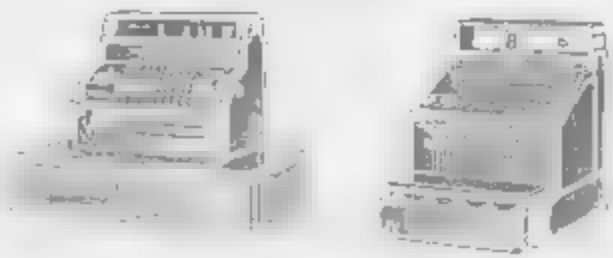
AND

ACCOUNTING MACHINE

SYSTEMS

FOR

MAXIMUM EFFICIENCY

THE NATIONAL CASH REGISTER CO. S.A. (PTY.) LTD.,

63 PRESIDENT STREET

JOHANNESBURG

P. O. Box 3591. Phone 33.6245

AROUND THE WORLD

WITH DIAMONDS

Write for free Diamond Ring Catalogue

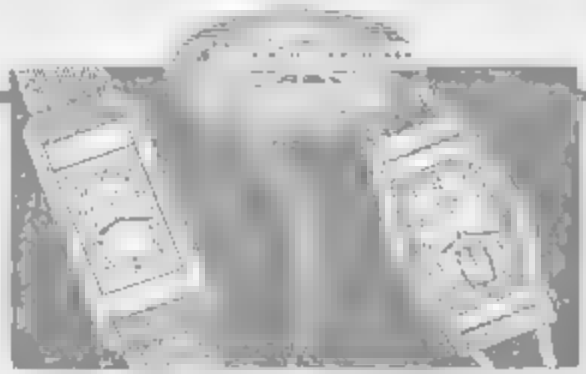
KATZ & LOURIE Ltd.

"DIAMOND CORNER"—ELOFF & MARKET STS. JOHANNESBURG

IT'S

Streamline

IN WATCHES, TOO!

17 jewel movement, natural gold filled case

15 jewel modern gold filled case and band.

Write to-day for free Elgin Catalogue

KATZ & LOURIE Ltd.

"DIAMOND CORNER" ELOFF & MARKET STS., JOHANNESBURG.

Printed and published by Chhaganlal M. Gandhi at Phoenix Settlement, Phoenix, Natal.

SOUTH-AFRICA... LIBRARY
5 JUN 1939

INDIAN OPINION
Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 22—Vol.—XXXVII. FRIDAY, JUNE 2nd, 1939 Registered at the G.P.O. as a Newspaper. PRICE FOURPENCE.

MEANING OF NON-VIOLENCE

"ALTHOUGH many people professed to believe in non-violence, not all of them mean the same thing by that term. *Himsa* did not merely mean indulgence in physical violence, resort to trickery, falsehood, intrigue, chicanery and deceitfulness or the hurt all unfair and foul practices came under the category of *himsa* and acceptance of *ahimsa* whether as a policy or as a creed necessarily implied renunciation of all these things. A votary of *Ahimsa* had therefore to be incorruptible, fair and square in his dealings, truthful and straightforward and utterly selfless. He must have also true humility. It was of the utmost importance, therefore, that there should be no confusion or misunderstanding as to the meaning or implications of non-violence."

—GANDHIJI

અહિંસાનો અર્થ

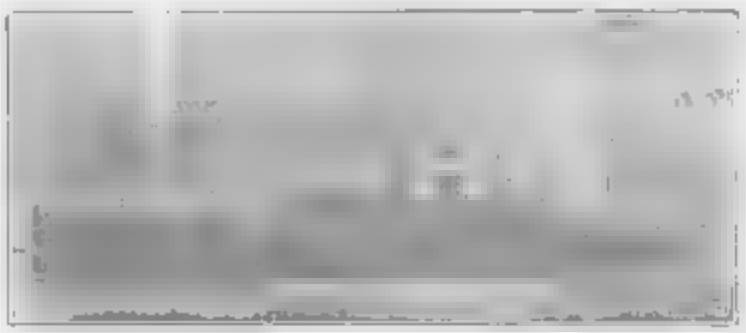
"ઘણા અહિંસામાં માનવાનો દંભ કરે છે, પણ અંતરમાં એવો ઇરાદો હોતો નથી. હિંસા એટલે કાંઇના શરીરને પ્રત્યક્ષ ઇજા, એટલોજ અર્થ નથી. યુક્તિપ્રયુક્તિઓ, જુઠાબોલા, બદમાશ, કાવાદાવા, છેતરપીંડી—દુઃકર્મમાં ગણાતા બધા પ્રકાર આગળ હિંસા છે, અને ધર્મબાધે કે ભલે નીતી તરીકે પણ અહિંસા સ્વીકારનારે તે તમામનો બસુરત ત્યાગ કરવો રહ્યો છે. તેથી અહિંસાવાદી કુંદન જેવો શુદ્ધ, ન્યાયપરાયણ, વહેવારમાં સરળ, સત્યવાદી, નિખાલસ અને સાવ નિરપેક્ષ હોવાઃ નિરભિમાની હોય. આમ અહિંસાની પાછળ રહેલી વસ્તુઓ વિષે કશો ગોટાળો કે ગેરસમજ ન હોવાં જોઇએ."

—ગાંધીજી

B. I. Steam Navigation Co., Ltd.

સ્ટી. "કેનીયા"

૩૬ ટીકીટ પા. ૬ ૭ ૬.
ફિંડુ વીસી પા. ૨ ૬ ૬
રાઉલ પા. ૩૧ ૨૮ ૬.

૩૬ ટીકીટ પા. ૬ ૭ ૬.
મુસલીમ વિસી પા. ૨ ૬૭ ૬.
રાઉલ પા. ૩૧ ૬ ૬.

જુન તા. ૮ થીજે મુંબઇ જવા ઉપડશે.

આસ સુચનાઓ– દરેકપેસેજે પોતાના કામોના ઉપર પોતાનું અને કંપનીનું નામ લખી, પોર્ટર દરેકનું જોવાનું રહ્યું અને જ્યાં ચડે ત્યાંના રેલ્વે ડીપાર્ટમેન્ટને લગતા સીધા પોર્ટર ઉપર પહોંચતા રહ્યું જણાવવું.– વિદેશમાં બહાર ગામના પેસેન્જર જેઓ પોતાના માલની તપાસ રાખવા ઇચ્છે તેમણે પોતે અમારી ઓફીસમાં કેમ્બરલાયી સુરેલાયીથી માલનો પત્તો મેળવી તપાસ તેમજ માલ મેળવવા પહોંચવેા સ્વાધ
બહારગામવાળા ઓર્ડરો અમારી સાથે પત્રવ્યવહાર કરવાથી ટીકીટ મેળવી શકશે.
રસીયને લગતું દરેક કામકાજ અમારી નવી કેમ્પસ નીચે થાય છે
વધુ ખુલાસા માટે લખો યા મળો :

SHAIK HIMED & SONS, :: 390, Pine Street, Durban.
Telegraphic Address: "KARAMAT." Telephone 2-0432
CITY SHIRT Co., No. 4, Kort Street, Johannesburg.

THE NEW INDIA ASSURANCE
—COMPANY, LIMITED.—

Life, Fire, Motor Car, Motor Lorry, Motor Bus, Plate Glass, Workmen's Compensation, Etc Etc.

આ ઈંડી કંપનીમાં જીવનીના, આગ, મોટર કાર મોટર લોરી, મોટર બસ, પ્લેટ ગ્લાસ, કામદારોને લગતા વીમાઓ, ઇત્યાદિ વિગેરે દરેક જાતના વીમાઓ ઉતારી આપવામાં આવે છે.
ઈંડી કંપનીને ઉતરજન આપવું એ દરેક ઈંડીની ફરજ છે.

Natal Office:
"INDIA HOUSE"
17, First Avenue,
DURBAN.
Telephone 2-5845 Con
P. O. Box 1610
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
Durban

Policies Issued and Settlements Effected in this Country.
પોલીસી તેમજ દાવાની પતાવટ આ દેશમાં કરી આપવામાં આવે છે.

Transvaal Office:
ROOMS NO. 12 & 13.
BARKLY ARCADE,
Diagonal Street,
JOHANNESBURG.
Telephone 33-8478
P. O Box 3641
Tel Add "RUSTOMJEE"
JOHANNESBURG.

JALBHOY RUSTOMJEE
Principal Representative For The Union Of South Africa.

GANDHI & Co. (Pty) Ltd.

GENERAL MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS

Try us for:-

Benares Saries, with Blouses of same design prices from 75/- to £10 with double border.

Also Cotton, Crepe-de-chine & Rayon Saries from 2/6 to 40/-.

We also stock Indian Drugs, Condiments, Draperies, Outfitting, Hardware, etc. etc.

Telephone 23676.

Tel. Add. "Gandhico" Durban.

112 Victoria Street, DURBAN.

અમારે ત્યાં હમેશા મોટા પ્રમાણમાં નીચે જણાવેલ ચીજો સ્ટોકમાં રહે છે.

બેરસન અફામ, પીસ્તાં, ચારોળી, એલચી, જાવપ્રણ, તજ, લવીંગ, સુરજખાપ કેસર, તેમજ ફળદર, પોકા, છડ્ડ વીગરે આપો તેમજ બાલ દેખરેખ નીચે પીસાવેલ મસાલો તથા તમામ જાતના ચોખા-ઇરાસલ, કમોદ દીલ્હી, બાંબ, બાજ તુલસી; વીગરે તથા મંજણી સાલમ, ધોળી મુસલી, ગઠોડા કોપરવાટી તથા સાતસો આઠસો જાતનું ગંધીયાણું તેમજ સોપારી-મદ્રાસી સોરવધની, કાથા, સેકેલાં તથા ગુલાબનું પાણી, આમળા, મોગરા, ચંબેલી, કુપલ, કસ્તુરીયા વીગરે ખુશબોદાર તેલ વીગરે, વીગરે મોટા જથ્થામાં તેમજ છુટક મળશે.

Also:

P. O. Box 27, TONGAAT,

Telephone during Office hours No. 5.

,, after Office hours No. 008.

ઠંડુ અને કેફુયાની બાસ કરવા છે

ઝંડુનુ

કેસરી જીવન

કેફ્યાની બધી બાબતોને દુર કરે છે તથા દોષોને શુદ્ધ કરે છે આના સેવનથી તન્દુરસ્તી પ્રાપ્ત થાય છે. ઉંમર વધારે અજમાવી જુઓ.

પરંતુ, ગ્રાહકનું ધિયેટર અમળાઈ અને બાંસીધિયેટે બાતીના કરો બારે

ઝંડુની સુવર્ણ મિશ્રિત મકરધ્વજ ગુટી

વિના વિલંબે વાપરવા માંડો

ઝંડુ ફાર્મસ્યુટીકલ વર્કસ લી.—પો. બો. નં. ૫૫૧૩, મુંબઈ નં. ૧૪.

ના. આદિકાના રોયલ એજન્ટસઃ એમ. એમ. લોશી એન્ડ સન્સ, સ્ટાન્ડ ૨૩૮, એશીયાટીક બજાર, પી. બો. બોક્સ ૧૨૦૫, પ્રીટોરીયા.

લેવાનીસલવીમાં મળવાનું ઠેકાણુંઃ અમત ગ્રધર્સ, ૧૪ કોર્ટ રેડ્સ.

આયુર્વેદિક ઔષધોનું મુચીપત્ર આજેજ મંગાવો.

MOHANLAL VALJEE,
(INDIAN PAWNBROKER.)
112. Victoria Street, Durban.
Low Rates ■ Interest on Jewellery.
High prices paid for Old Gold. A large stock of New Jewelleries at reasonable prices to suit your pockets.

P. P. BHAGAT,
Fruit Merchant.

ફ્રેશ ફ્રાનું ૧૩૨ અને વેજીટેબલ માટે પોસ્ટ કરી C. O. D. થી મોકલવામાં આવશે. લખોઃ—

P. O. Box 842. 139 Brook St. Durban.

પુષ્ટિકારક પાકો બનાવવા હોય

અને

દરેક જાતની દેશી દવાઓ જોઈતી હોય તો અમારી મુલાકાતે આવો

શરીરને પુષ્ટ બનાવવાના સારા પાકો બનાવવા માટે અમારે ત્યાં તાજે અને ચોકખો માલ છે. તેમજ દરેક જાતની દેશી દવાઓ અને દેશી મોસરી દરેકના તાજે અને ચોકખો માલ સ્ટોકમાં રાખીએ છીએ.

દેશી મુલકના મોટકાં નંગ ૧ ની રકી ૨૭–૧ સાઇઝ ૩૨–૧

દેશી મોટકાંના બોબીયાં નંગ ૧ ની રકી. ૭–૧ સાઇઝ ૩૨–૧૦

શરીરના દરેક પણ જાતજાતની ખાણ ઘટાડવા

નવાબી પાવડર

૧૦૦ બે વખ પીનીટમાં પાણ સાથે પાન ''

૧૩૦ સેાટ રકી. ૧૨ પેારસેલ સાથે. બારેાે ૧૩૦ સેનારને રકી. ૬–૧ પેારસેલ સાથે. ૧૦૦ સેનારને રકી. ૩–૧ પેારસેલ સાથે ૧ બાબા જે નંગ સેનારને ૬ પેની પેારસેલ મેાકલાય

સેાદરે સારી રાકડા પૈસા મેાકલવા

Fancy Gold Cups and Saucers @ 1/9 a dozen.
12 dozen to a case. Cash with order.

I. G. H. BASSA

153 Grey Street, . . Durban.

WE STILL BUY
OLD GOLD, SILVER & SOVEREIGNS.
We Stock CYMA, ELOIN, WALTHAM, BUREN, and MARIX Watches.
Large stock of Indian and European jewellery always on hand
Importers of MOHIKI FLUTE Harmoniums
LAKHANI & CO.,
(Jewellers)
111 Grey Street, Durban. 'Phone 21258, P.O.

HEADACHES QUICKLY RELIEVED BY TAKING
TYSOXO BRAND PAIN-I-CURE HEADACHE POWDERS
FROM YOUR CHEMIST at 1/-, 1/6, 2/6 and 6/- or POST FREE FROM
ERNEST TYSON, CHEMIST, TOLLGATE, DURBAN P.O.

'Phone 29350. Tel. Add. "Narijan."
A. M. PADAYACHEE
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter,
Consignments solicited. Prompt returns. Market reports.
Special attention given to ... orders.
TRIAL ORDER SOLICITED.
91 LEOPOLD ST., AND 94 CROSS ST.,
P. O. BOX 195. DURBAN.

M. H. DESAI,
એમ. એચ. દેશાઇ,
હોલસેલ ફ્રૂટ વેપારી,
અમે દરેક જાતના ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ મુનીવલના ભેદ પણ બાબતમાં C. O. D. થી માલ પેકીંગ કરી મોકલીએ છીએ.
P. O. Box 254. 31, Short St. Durban.

Books for sale.

NOTE.—Remittance should accompany order. V.P. ORDERS will not receive attention. Postal Orders to be made to "Indian Opinion at Phœnix. Postage Free on all books.

THE STORY OF MY EXPERIMENTS WITH TRUTH
By M. K. Gandhi

This is an autobiography of Mahatma Gandhi printed in two volumes. Price 12s. 6d. for each volume.

JAWAHARLAL NEHRU An Autobiography
(Cheap Edition)

("For those who would understand contemporary India it is an indispensable book."—ALDOUS HUXLEY.)

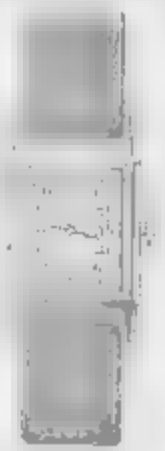
Price ... ... 10s. 6d.

THE POWER OF NON-VIOLENCE
By RICHARD B. GREGG

The writer has explained the method of resistance : ; non-violence in modern Western concepts and terminology. The book is worth studying. Price 5s. 6d

INDIA AND THE WORLD
Essays by—PANDIT JAWAHARLAL NEHRU.

Price ... 7s 6d.

IF YOU WANT THE BEST AND SOUTH AFRICA'S STRONGEST AND MOST RELIABLE WATCH **INSIST** ON A WORLD FAMOUS
UNION SPECIAL
20 JEWEL, NON MAGNETIC, SHOCK PROOF, UNBREAKABLE, PERFECT TIMEKEEPERS. 100 NEWEST LADIES' & GENTS' MODELS.
REDUCED PRICES FROM 25/- UPWARDS.
GOODS SENT C.O.D. THROUGH POST OR ACCOUNT OPENED WITH APPROVED MARKS.

કુકાનદારોને હોલસેલ માલમાં સારૂં ડીસ્કાઉન્ટ આપવામાં આવશે.

૧૫ વર્ષ ગેરંટી, દાગીના, મશીનમાં વિગેરેના આરપેરેાનું અમારાં મુકર કેલસેાગ તપાસવાથી તરત મેાકલવામાં આવશે

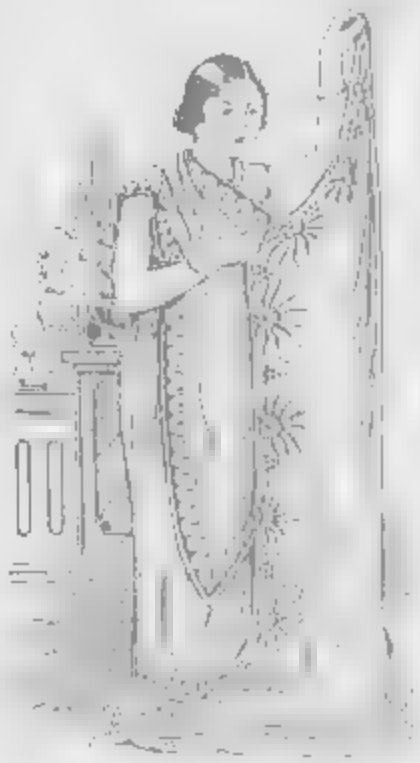
THE AMERICAN SWISS WATCH Co. Ltd.
"THE DIAMOND HOUSE"
WHOLESALE & RETAIL JEWELLERS,
25, PARLIAMENT STREET,
CAPE TOWN.

Cable & Tel. Add. "ADVANCING." 'Phones: 2400-1, Res. 23495.

CHOONILALL BROS.

THE NOTED INDIAN "SARRI HOUSE" IN SOUTH AFRICA.

141, GREY STREET, DURBAN.

ARRIVING BY EVERY MAIL FROM INDIA AND JAPAN

BENARES SARRIES WITH BORDERS AND PLAIN CENTRES.
BUTIDAR BENARES SARRIES IN SEVERAL SHADES
Prices from 60/-, 85/-, 105/- & up to £20.
THE LATEST FROM BENARES CITY.
EMBROIDERED SARRIES 25/-, 35/- & up.
PRINTED VARIOUS LINES of SARRIES from 12/6, 17/ & upwards.
BRODERIE CREPE-DE-CHENE from 3/6 yd. 42 in & 45 in. width.
LATEST DESIGN SARRIE CLOTH 44 in width.
from 1/6 yd. 1/9, 2/- & up.
GEORGETTE SARRIES LATEST ARRIVALS
prices from 25/-, 30/-, 45/ & up.
LATEST BLOUSES TO MATCH SARRIES
prices from 12/6, 17/6 & upwards.
ZARI WORK SILK SARRIES IN ALL SHADES
from 21/- 25/- 35/- & upwards.

[illegible] ... Arcade, Victoria Street, VERULAM
GARAGE AND SERVICE STATION
... Street And 50, Wicks Street, VERULAM
'Phone 30, Verulam.

Please note Our Johannesburg Agent P. RATANJEE, 60, Bree Street, Newtown.

ચુનીલાલ બ્રધર્સ

દક્ષિણ આફ્રિકાનું જાણીતું સાડીઓનું ગૃહ

૧૪૧ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

ઓફિસ
૫૩ અને ૬૦ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

જયપુરી સાડીઓ મુખ્યત્વે અમને
નિકાસીઓમાં ખાતે
પી. રતનજી,
... સ્ટ્રીટ, ન્યુટાઉન

ગેરેજ અને સર્વીસ સ્ટેશન
૭ ગ્રોવ સ્ટ્રીટ અને ૫૩ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

દરેક સ્ટીમરમાં જાપાન તથા હિંદથી આવે છે
બનારસની ઈમારતવાળી અને બાટી, જેવાજ બાલાપાનની ભાત
સાડીઓ શી. ૬૦, શી. ૮૫, શી. ૧૦૫ થી લઈને પા. ૨૦ લગીની
બનારસથી ક્રમબધ્ધ આવેલી છે.

કસબ બોર્ડરની સાડીઓ શી. ૨૫ અને ૩૫ શી ઉપર
બાલચરની બાતવાળી સાડીઓ
શી. ૧૨–૬ અને શી. ૧૭– થી ઉપર
કસબનું ક્રેપ–ડી–શીનસેલી. ૬–૬ ૬ વાર ... અને ૪૫ ઇંચ પહો
સાદીન જેરેટ ડીઝાઇનનું ૨૫/, ...
શી. ૬–૬, શી. ... ... તેથી ઉપર
ક્રમબધ્ધ આવેલી ... સાડીઓ શી ...
શી. ૨૫ અને તેથી ઉપર

સાડીને મેચ બનાવો બ્લાઉઝ શી. ૧૨–૬, શી. ૧૭–૬ અને
તેથી ઉપરે.
૬૪ ઇંચની ભરી ભાતની જેકણી સાડીઓ શી. ૫૫, શી. ૬૫,
શી. ૧૨૫ અને તેથી ઉપર.
જ્યોર્જેટીયમ, નવાસાં ગ્રામોફોન, રેમકી અને બીજાં વાજાંઓ
ઓછામાં ઓછા ભાવે.
દરેક જાતનું ગ્રામોફોન, મોતી પટારિયા રેકર્ડસ બાબે
બીડવેરટ રેકીસ અને રેકીસ માસ્ક
બાસ્ક પા ૧૫, પા ૨૫, પા ૩૫, શી. ૫૫ અને તેથી ઉપર
ક્રીસ્ટમસના પ્રેઝન્ટને લાયક બાસ્કોના ભાવ મહાસો
બાસ્ક શી. ૧૨–૬, શી. ૧૭–૬, શી. ૨૭–૬, શી. ૫૫, ૬૫૫

OTHER SPECIALITIES

POPULAR POP
"The King of Ginger Beers."

CLUB SEAL SODA
"Improves your Spirits."

"GIANTS"
The Quart Bottle for 4d.
In all Popular Flavours.

'Phone 24345

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

DALYS LIMITED.

72, CANADA ROAD, DURBAN.

'Phone 21078. Tel. & Cables: "Crescent." P. O. Box 582

Crescent Trading Co. (Pty). Ltd.

WHOLESALE MERCHANTS AND DIRECT IMPORTERS OF HARDWARE

Indian And European Groceries.
Indian Drugs And Condiments.
Our Stocks Are The Best Quality And are Always Fresh
Our prices are keen.
We specialise in all kinds of Bombay, Calcutta, and Madras Products.
It will pay you to give us a trial.
Before placing your orders elsewhere benefit by our thirty years' business experience.
Our aim will always be service, quality and satisfaction.

અમારે ત્યાં નીચે મુજબનો માલ જથ્થાબંધ મળી શકશે

એલચી, બદામ, બદામ, બારીકી, પીસ્તા, સિંગોદા, બુલાખનું પાકી, બુલાખનું શરબત, કાકડાનું પાસ, બાદેક, કરાબ, એલચા, બીસણી, બબુલ, સ્વેા-લાપસી (બદકું) સેવ, કોપરાની વાટી, પીસેલું કોપરું, સુરજ લાપનું કેસર, બાર બબજ, પંજાબી સાલમ, સફેદ મુસલી, ગન્દોલા બબ'ચી, મુંડે, સેલેબી સેાપારી, કાટબા સેા., ચેરબનની સેા., મદારસી સેા., મુલકંદ, કાચેા, બકૂચી બાવાનેા તબાકુ, આમલાનું તેલ, બુલાખનું તેલ, ચમેલીનું તેલ, ગેાલરાનું તેલ, કાગેનિયા ડેર ઓપલ, એલ્યુમેા-નીયમ તપેલા, કપ અને સેાસર્સ, સેાખા:—ભીમરી કુરાસાણ, બાબગુલસી, માંજા, કીલ્લી, મુખવેલ, કેાલબા દાળ:—ચણા, મગ, અડદ, તુવેર, વાલ, વટાણા મસુર ખાસકા: છડ, મેસી, સબજ, તજ, રાઈ (સરસું) બરબ મસાલેા પીસેલેા. વિગેરે.

કાંઈ પણ વસ્તુ ખરીદી કરતાં પહેલાં, અમારે ત્યાં ભાવ કાઢી ખાત્રી કરશેા.

122 VICTORIA STREET, :: :: DURBAN.

INDIAN OPINION

Founded by MAHATMA GANDHI IN 1903

No. 22.—Vol. XXXVII. Friday, June 2nd, 1939.

Registered at the G.P.O. as a Newspaper.
Price Fourpence.

NOTES AND NEWS

Port Elizabeth Mayor On The Present Government Policy

IN the course of his speech at a meeting in honour of Dr. S. V. Appavoo in Port Elizabeth, the Mayor of that town, Councillor Mr. MacLean, referred to the Asiatics (Transvaal) Land and Trading Bill. He is reported to have said:

"I trust that the legislators of this part of the British Commonwealth of Nation will remember that if there is one thing more necessary than another at the present moment, it is that in no part of the Empire should anything be done or said, which might weaken the united front that may be required in the near future to quell the forces of darkness which are attempting to destroy the civilisation that the peoples of the Commonwealth have enjoyed for many centuries. While it is pleasing to note the Minister of the Interior has expressed the desire to tackle this problem (as he says): "in its own time and in its own way, and without friction," let us hope that he and his colleagues will realise that in introducing a contentious measure of this nature during the present state of world affairs, they are making it very difficult for Britain to maintain that harmony of effort in other parts of the Empire which is so essential to the success of the united front which may be required to quell the ruthless activities of the dictators of central Europe. In this respect we would do well to remember that the peoples of India have been intensely loyal to Britain in the past, in times of danger, and as we may still require their co-operation to maintain those British ideals which they have been pleased to observe for many years, surely the time is not opportune to launch any measure which may have the effect of disturbing that loyalty."

This is the Imperial aspect of the question which the legislators of South Africa will disregard not at the peril of this country only but that of the British Empire.

Position Of Cape Indians

Mr. H. K. Gajjar writes to us from Capetown as follows:

"Sir,—Recently when the delegates of the A.P.C. went to see the Prime Minister to discuss the Government's segregation policy, the Prime Minister is reported to have said that there shall be no political, industrial or economic segregation, and that in future the Indians in the Cape Province will be treated on the basis of the Cape Coloureds and will enjoy the same rights and privileges. You have not offered any comment on the Prime Minister's declaration as far as it affects the future of the Cape Indians and the Indians of South Africa in general. We are kept in the dark and do not know whether we are to accept the Prime Minister's declaration because the Indian people [illegible] beneficial or instrumental to the future of the Cape Indians and the South African Indians in general. Your comments and the views of your readers regarding this important statement affecting the Cape Indians, will be eagerly looked upon and will be greatly appreciated."

There is no legislative segregation in the Cape Province today. According to the Prime Minister's declaration the Cape Coloureds and Indians will be treated alike, which means, that any segregation policy the Government deems fit to adopt will apply to both the Coloureds and Indians. In that case both the communities will have to fight against it. If the Cape Coloureds do not fight it does not necessarily mean that Indians as a community must not fight. Indians in the Cape Province may not, under any circumstance, sink their identity as Indians and it will be their bounden duty to help their brethren in the other Provinces even though they may be enjoying a more privileged position than them.

N. C. W. Opposes Segregation

At a meeting held on May 25 of the Durban branch of the National Council of Women, with which the Coloured and European Joint Council, the Durban Indian Women's Association and the Bantu Women's Association are affiliated, the following resolution was carried unanimously:

"That, while this branch of the N.C.W. is unanimously against the principle of segregation, it feels that this is not the time for such matters to be discussed." Mrs. E. E. Dent, President of the Federated Women's Institutes, said that the enforcement of segregation would introduce extreme lines of demarcation and would arouse violent antagonism throughout the country.

"There is no such a thing as natural segregation," she said, "and I think that we should concentrate on raising the standard of living rather than on segregation."

"Passive Resistance Won't Help"

The *Rand Daily Mail* has the following leadarette in its issue of May 29:—

The final decision as to whether South African Indians are to adopt measures of passive resistance against the Asiatic Land and Trading Bill or the segregation proposals will rest with the Congress to be held at Capetown early in June, and it is sincerely to be hoped that moderate counsels will prevail at that gathering. There can be no doubt of the strength of Indian feeling in the matter. Not only has it found other violent expression in this country, but statesmen such as Sir Kurma Reddi and Sir Maharaj Singh have condemned the proposals in plain though measured terms, both arguing that the projected policy constitutes a violation of promises given to the Indian population on previous occasions. Such objections, coming from such sources, cannot be lightly dismissed. Yet, in spite of this, we are still convinced that passive resistance would be a tactical mistake of the first order. It has, of course, been employed with success, in the Union, by Indians. But that was thirty years ago, and then Liberalism was "in the air." Liberalism is no longer in the air, and the background of opinion which helped Mahatma Gandhi to success does not exist to-day. This, we think, is to be regretted, but it is none the less a fact, and the sooner the Indians realise it the more likely will

they be to avoid a type of action which will only recoil on themselves. Dr. Yusuf Dadoo, in a recently-issued appeal, asks the critics of this method to indicate some alternative, and remarks that up to the present there has been very little constructive help." In doing this, however, he places a rather unfair burden on observers who are, in reality, far from unsympathetic. Indians have shown so much political skill in the past that we do not doubt that they will be able to discover better and more effective methods for themselves. But certainly passive resistance will not help them.

Motherland's Interest In Union Indians

Reuter's Bombay correspondent in a message dated May 31 states: A communique issued in Simla states that the Standing Emigration Committee has fully discussed the situation in South Africa, including the pending Asiatic [illegible] Bill and Trading [illegible] and the steps to be taken in connection therewith between India and the Union Government. The course of action proposed by India has been endorsed by the Committee which has also approved the manner in which the case was presented. Confidential correspondence between the two Governments continues.

Indian Opinion

FRIDAY, MAY 26TH, 1939

To Those Who Sympathise With Us

SEVERAL European friends, while fully sympathising with Indians in the Government's repressive policy against them, strongly advise them not to resort to Passive Resistance. We are especially indebted to the *Natal Daily Mail* in this connection for the very sympathetic manner in which it has dealt with the Indian question. We take note of its advice as we feel it has been given in all sincerity. Our contemporary recognises the fact that "ever since 1896, the Asiatics of South Africa have had to endure one legislative indignity after another; that their lot has deteriorated steadily until to-day they are among the most repressed races in the country, and now under the Trading Bill, they are threatened with further disabilities." But our contemporary asks the Indian community to desist from resorting to Passive Resistance. In doing so it asks them to face the facts which are stated to be:

> that a Passive Resistance campaign can only do further damage to their cause. Conditions to-day are not the same as they were thirty-years ago. The Asiatic question then had not assumed the dimensions of a major political issue. The forces of reaction were weaker, and less vocal, than they are at present. Mahatma Gandhi succeeded because there was widespread public sympathy for his aims and ideals.

In these circumstances our contemporary says:

> Passive Resistance campaign can only have one effect and that is to strengthen the hands of those who are determined at all costs [illegible] and extensive them. [illegible] weaken those who, in the face of [illegible] obloquy, are still trying to [illegible]

We have quoted the above from a previous article written by our contemporary. We reproduce another in the present issue in which it reiterates its advice and states that Passive Resistance would be a tactical mistake of the first order.

One reply to the points mentioned above is that our cause be any more damaged than it is to-day? We recognise that circumstances are not as favourable as they were thirty years ago, but if we wait any longer we will not be living to fight, for we will have been annihilated. How long are we to keep on submitting to the reactionary forces? It is true that when Mahatma Gandhi launched Passive Resistance circumstances were all favourable to him. But even Mahatma Gandhi will refuse to admit that his success was due only to those circumstances, or that he would not have launched Passive Resistance were the circumstances unfavourable. In fact, there was a time when public opinion was all against him and he was even advised from India not to fight and he found his own supporters in this country too to be diffident about success. But his faith was in the righteousness of his cause and in his Creator and he plunged single handed and help came to him from throughout the world.

We confess we have not among us a man of such sound character like Mahatma Gandhi. That is perhaps the only weak point in us and we do not for a moment wish to under estimate the significance of that point. But that character will not come to us by waiting and submitting to humiliations. That is the way of losing one's manhood.

And after all Passive Resistance is the safest weapon that any one can use. It is pure and simple self-imposed suffering. It allows of no ill-will towards the wrong doer. The practice of it can do no harm to anyone but the one who practices it and but too only materially. His soul becomes elevated and by his suffering, if there is a God above, he surely cannot antagonize people but would win the sympathy of those who have not been sympathetic.

There is one thing which those who propose to resort to Passive Resistance must understand and that is that they must not take a single hasty step. They must fully understand the principles of Passive Resistance and must thoroughly explain them to those whom they enlist. Mass action for the present is entirely out of the question. Only individuals must be prepared to sacrifice and set an example.

If Indians have a just cause for grievance, which admittedly they have, and if any other self-respecting people placed in the position in which Indians are placed to-day would not for one moment tolerate such a position under any circumstances, and would not hesitate to resort even to methods of bloodshed, then, surely Indians who have decided to undergo self-imposed suffering for remedying the ills they are subjected to deserve every encouragement from all those who profess any sympathy for them and for their cause. If not else they should indicate to them an alternative which Dr. Y. M. Dadoo has very pertinently asked. Our contemporary has however failed to indicate an alternative. The only alternative we can think of is petitioning. But is it worth while at this stage? All that was gained by petitioning in the past is being nullified. Solemn pledges are being violated in cold blood. In the words of Mahatma Gandhi, "It is the fashion of the day to condemn many of Herr Hitler's acts as so many breaches of past. What is it if the proposed measure is not an attempt to commit a flagrant breach of the Capetown agreement of 1927 and subsequent declarations of the Union Government?" Mr. Horwood Young, late Editor of the *Natal Witness*, and presently Editor of the *Pioneer*, Lucknow, states: "I consider that the proposal for segregation is a retrograde one which will react most unfavourably, not only upon Indians but, in the long run, upon the Union as a whole. It is clearly in direct violation of the Capetown Agreement and a concession to colour prejudice which I hope that enlightened Europeans will resist."

We are in the midst of growing darkness. We have been asking for light but the light has not come to us. Is it a crime if we now look to Heaven for light?

TRANSVAAL INDIAN HAWKERS ASSOCIATION

PROTEST AGAINST THE TRANSVAAL BILL

A MASS meeting of the Transvaal Indian Hawkers Association was held at Patidar Hall, Johannesburg on May 24. Mr. V. K. Patel presided.

The Chairman in his speech said they had met to discuss the hardships that would follow the passage of the Asiatics (Transvaal) Land and Trading Bill now before the Union Parliament.

Mr. Stuttaford had drafted the Bill with the obvious motive of restricting the Indian trade and confining the Indian community of the Transvaal into water tight compartments. Those who have doubts about it would be well advised to read the Minister's speeches during the second reading and committee stage discussion of this iniquitous Bill. It was made definitely clear by the Government that the Bill, when passed, would be strictly enforced and that no new licences would be granted.

"This deals a heavy blow to the Indian hawkers and pedlars who have to follow the market and transfer their business from one area to another municipal area, continued the chairman. We shall have to apply for a new licence, but it will be refused to us under the present legislation. We shall lose our only means of livelihood and untold hardships will follow.

"We do not understand why the Union Government takes such a drastic step to strangulate our legitimate activities. The Indian hawkers have played a very valuable part in the development of the fresh produce industry. They have efficiently served the European farming community by the distribution of fruits and vegetables and supplied the other needs of the public by bringing along goods at the door in all seasons.

"Mr Stuttaford's Bill aims [illegible] the elimination of Indian hawkers who number about 2,200 from the commercial life of the Province. It is also to be remembered that the elimination of Indian hawking will adversely affect the interests of the farmers who will lose their friendly, hard-working and honest distributors.

"This legislation is based on the policy of segregation and ultimate elimination of the Indian and Chinese communities. It is an insult to the honour and civilisation of India, and as such we have no alternative but to resist it to the very bitter end.

"The Transvaal Indians under the leadership of Dr Dadoo have decided upon the policy of passive resistance and it is our bounden duty to support him.

"The meeting must decide this afternoon the whole issue. There is no doubt that sacrifices will be required. If we are true sons of India, we will not hesitate in joining hands with Dr. Dadoo for the protection of our interests and the honour of motherland.

Resolutions

The following resolutions were passed:

1. This Mass Meeting of the Transvaal Indian Hawkers Association views with alarm the introduction of the Asiatics (Transvaal) Land and Trading Bill into the Union Parliament which entirely closes the door to our existing and future trading and residence, [illegible] our economic life and [illegible] the nationhood of India. It therefore resolves to resist it by organising passive resistance.

2. This Mass Meeting of the Transvaal Indian Hawkers Association heartily supports Dr Dadoo's campaign of passive resistance and requests the Indian people to make it a success by self-suffering and all sorts of sacrifices.

3. This Mass Meeting of the Transvaal Indian Hawker Association condemns the resolution of the executive of the South African Indian Congress to hold the conference in the Cape Province as against the request of the Transvaal for the Transvaal as the venue, as the Bill solely affects the interests of the Transvaal Indian community.

CONGRESS SECRETARIES' AUTOCRACY BEING CHALLENGED

IT is becoming more and more evident that the Congress officials have recently been carrying on their work autocratically with the support of "yes men" around them and that our attacks against the manner of their working was not unjustified. The following letters bear ample proof of the fact:

COPY OF A LETTER DATED MAY 22 ADDRESSED TO THE EDITOR, "NATAL MERCURY":

"Sir,—As a member of the Natal Indian Congress I was present at a meeting of its Committee when a formula was passed for the amalgamation of the Congress and the Colonial Born and Settlers' Indian Association and thereby to restore unity in the ranks of the Indian community of Natal. That formula was to be ratified at a special general meeting of the members of the Congress. At a time such as this when the Indian community is passing through a critical period in its history in this country, one would have thought that the Secretaries of the Congress would have hastened the calling of the special general meeting. This meeting was to have been called on the 7th May which was adjourned successively to the 14th, 21st and 28th May. An advertisement appears in the local Indian press that the meeting is to be held on the 4th June, but the members have not as yet received their notices.

"Is the achieving of unity of such minor importance that the Secretaries of the Congress are lethargic about calling the much needed meeting?

"The community wants an answer from the Secretaries.—Yours etc.,

M. M. PARUK.

COPY OF A LETTER DATED MAY 28 ADDRESSED TO THE JOINT HON. SECRETARIES, NATAL INDIAN CONGRESS, DURBAN

"Dear Sirs,—We the undersigned members of the Committee of the Natal Indian Congress, are firmly of the opinion that Swami Bhawani Dayal, the President of the Congress, who is now in India, should be requested to continue his stay there in order that his propaganda against the repressive measures in South Africa is maintained.

"Swami Bhawani Dayal's letter to Mr A. I. Kajee dated April 26, and his letter to Mr. Sorabjee Rustomjee of May 8, emphasises the necessity of his continuing his stay in India and we the undersigned hereby agree that:

"(1) Swami Bhawani Dayal be immediately cabled to and be advised that he should not return to South

Africa but that he should continue touring India with a view to his continuing an intensive propaganda both in the Press and in other influential quarters so that the whole of India may be apprised of the unfortunate position of the Indian community in South Africa

(2) The Congress grant to Swami Bhawani Dayal a monthly allowance of £15 to defray his expenses and the expenses connected with the propaganda.

(3) Swami Bhawani Dayal be not recalled until the Committee so decide.

"We shall be glad if you will kindly act in accordance with the above request.—Yours faithfully,

(Sgd) P. Hargovan, M. B. Naik, P. G. Desai, O. H. A. Jhaveri, Shaikh Himed, R. S. Chetty, N. Manickum Pillay, A. M. M. Lokhat, S. J. Kanderia, V. J. Thucker, A. M. Shaikh, J. S. Roopnarain, I. A. Esmail, M. N. Bhoola, K. M. Seedat, A. S. Kajee, A. S. Aiyar, B. Gabriel, Satya Deva, A. Sookdeo, I. Panday, V. N. Thumbadoo, A. Hafferjee, B. Bachoo, V. Lawrence, A. M. Abed, A. B. Moosa, Sorabjee Rustomjee.

With regard to the above, in the course of an interview we had with Mr. A. I. Kajee, secretary of the Natal Indian Congress, we were informed that the special general meeting which was to be held on June 4, is now being called on June 11, and notices to the effect have been sent out to the members of the Congress. With regard to Swami Bhawani Dayal prolonging his stay in India, the secretary informs us that a meeting of the Committee of the Natal Indian Congress is to be held on the 8th or 9th June and the matter will be put before it.

WHY MR. HOFMEYR AND MR. BLACKWELL RESIGNED

As reported last week the United Party caucus met last Tuesday and noted the letters of resignation from the caucus from Mr. J. H. Hofmeyr and Mr. Leslie Blackwell. These two members resigned from the caucus, though not from the United Party, last week as a result of the adoption by the caucus of a resolution "disapproving" of their action in moving amendments and pressing them to a division at the committee stage of the Asiatics (Transvaal) Land and Trading Bill.

The caucus discussed the position of members who in future found themselves in disagreement in their party in specific matters. It was agreed that it would be impossible to frame a rule to meet every contingency and that reliance must be placed in the loyalty of members to the party and their fellow members.

Nevertheless on the motion of the chief whip (Mr. Tom Naude) the caucus affirmed the position that its members were not entitled to move motions or amendments of a vital nature without the consent of the caucus, the Minister concerned or the chief whip.

The freedom of members to criticise the Government even on matters of policy was reaffirmed, so long as the criticism was not offered in a hostile spirit.

Hofmeyr-Blackwell Statement

In the course of a joint statement issued by Mr. J. H. Hofmeyr and Mr. Leslie Blackwell they said:

We have been censured by the caucus because of our actions in the committee stage of a Bill, in respect of which the Opposition had in effect abdicated its ordinary functions. It was virtually only from the ranks of the Government supporters that the criticism which is necessary for sound legislation could come. Moreover, it was a Bill dealing with a voteless section of the community, some of the provisions of which we felt to be essentially unjust.

If we could have reported to the good people of South Africa that their case had not been presented during the discussion we claim that in acting as we did we were acting in the best interests of Parliament and of South Africa.

We claim also that our action was in line with that action repeatedly taken by other United Party supporters in the past. In respect of this very Asiatic question the Government failed to secure the passage of the Feetham resolutions last year because of a revolt of some of its supporters on the floor of the House—a revolt which compelled it to give a new direction to its whole policy.

Moreover, during this session on other measures other Government supporters have acted exactly as we have done, and on the divisions on which we voted against the Government other United Party members voted in exactly the same way.

But we, and we alone, have been singled out for censure. We recognise that for the smooth working of the party system a member must, in his exercise of the privilege of freedom of speech and of action, be influenced by the necessity of co-operation with party colleagues. But having regard to the facts we have mentioned, we claim that we did, in fact, exercise that privilege reasonably and rightly.

No Such Rule

The specific charge against us is that we moved amendments to a Government measure and divided the House on them. At one time the charge was made that we had broken a caucus rule in doing so. That charge had to be abandoned. There never has been such a caucus rule. Nonetheless, we were censured. We can however, hardly believe that if we had supported Opposition amendments and voted with the opposition on resultant divisions called by its own members, we would have escaped censure.

The essence of the matter is, of course, that our exercise of the privilege of free speech and action was distasteful to the Prime Minister. We have for some time been subjected to bitter attacks in the United Party newspapers standing in close relationship with him. On this occasion he himself impugned our good faith and loyalty, and he imposed his will on this caucus with a view to our being censured.

We would emphasise, therefore, that we did not tender our resignations simply because a vote of censure on us had been cast. Our reasons for doing so go much further. The Prime Minister had called our loyalty into question. The caucus had accepted a resolution framed to give effect to his wishes. We could, therefore, do no other than place our resignations in the hands of the caucus, leaving it free either to accept them or to ask us to withdraw them and to continue our membership.

. . . It is because we refused to speak and act like robots that we have been censured.

These are days when Democratic institutions are gravely in danger. But they have been assailed from within as well as from without. For the maintenance of Democracy it is of supreme importance to maintain essential freedom of thought and of action. The United Party Caucus decision tends towards the breaking down of that freedom. It is a step on the road to dictatorship and that step we, on our part, are not prepared to take.

For these reasons we tendered our resignations from the caucus, but not from the party. Our loyalty to the ideals of the United Party remains unimpaired. We hope to continue to fight for those ideals as effectively in the future as we have sought to do in the past.

In the House we shall not take up an attitude of hostility to the Government. We shall continue, as hitherto, offering criticism where necessary, but lending general support.

A WORTHY ATONEMENT

THE conflagration that surrounds Gandhiji on every side is not without its redeeming features. If it were so it would certainly consume him. But everywhere there are in evidence features to soothe and comfort and hearten which often make him utter the memorable words of the Gujarati Poet:

Happiest are those that plunge in Fire,
The lookers—on are all but scorched by flames

These thoughts arise in me as I begin to think of the storm that is raging over the proposed introduction of Prohibition in Bombay. The Parsis—some of them, certainly not all—have organised an agitation against it, and there have been protest meetings and processions. Gandhiji has had quite a fair number of letters too, a few full of anger but most of them courteous. Last week, however, I had a different kind of letter from a Parsi friend who has been with us through thick and thin for the last 20 years, but whom his long ailment has disabled from taking active part in our movements. Had he not been bed-ridden, he would I am sure be with

By M. D. In 'Harijan'

Dr. Gilder bearing the brunt of the campaign and helping to educate Parsi public opinion. Here is a gist of what he writes:

"I am writing to express the depth of my agony over what is happening in Bombay. Some members of my community have raised a storm of protest against the campaign of Prohibition which I am sure cannot but be of lasting benefit to all, particularly to my community. Let me assure you that the agitation is sure to be short-lived. A community which has produced so many philanthropists is bound to realise sooner than later the essentially humanitarian [illegible] of this sacred movement [illegible] Gandhiji one day for [illegible] the community for [illegible] I have no doubt in my mind that Gandhiji and Dr. Gilder have taken a step which was most urgently needed for the benefit of the community.

I need not say that my wife and I always pray for success of the sacred movement, and, by way of penance for what some of my co-religionists have done in order to keep the drink evil alive in India, I send you a humble contribution which I would request you to use either for the Prohibition or the Harijan cause.

Let me add that the objection raised against Prohibition on the score of religion is absurd. For us it is painful in the extreme that the name of religion should have been dragged in support of an unholy movement.

My contribution is by way of penance both for what we have done in the past and what we Parsis are doing to-day. But let me assure you that the agitation is confined to only a few of us."

The amount of the contribution is Rs. 1,000. It is really worth a hundred times the actual amount, for I know that it represents the hard earned saving of several years, and perhaps means a cut on our friend's future budget. A worthier act of atonement than this cannot be thought of. Let us hope it will rouse the dormant consciences of many Parsis and help in carrying further forward this civilising and purifying movement.

CONFESSION AND REPENTANCE

By
M. K. GANDHI In "Harijan"

I SAID at Calcutta on April 24 that Rajkot had proved a laboratory for me. The latest proof of the fact lies in the step I am now announcing. After an exhaustive discussion with my co-workers I have come to the conclusion at 6 o'clock this evening that I should renounce the advantages accruing from the Award of the Chief Justice.

I recognise my error. At the end of my fast I had permitted myself to say that it had succeeded as no previous fast had done. I now see that it was tainted with *Himsa*. In taking the fast I sought immediate intervention of the Paramount Power so as to induce fulfilment of the promise made by the Thakore Saheb. This was not the way of *Ahimsa* or conversion. It was the way of *Himsa* or coercion. My fast to be pure should have been addressed only to the Thakore Saheb, and I should have been content to die if I could not have melted his heart or rather that of his adviser Durbar Shri Virawala. My eyes would not have been opened if I had not found unexpected difficulties in my way. Durbar Shri Virawala was no willing party to the Award. Naturally, he was in no obliging mood. He therefore took advantage of every opportunity to cause a delay. The Award, instead of making my way smooth, became a potent cause of angering the Muslims and Bhayats against me. Before the Award we had not as friends. Now I am accused of having committed a breach of promise voluntarily and without any consideration made by me. The matter was to go to the Chief Justice for decision as to whether I was guilty of the alleged breach of promise. [illegible] the Muslim Council [illegible] Association are before me. Now that I have taken the decision to renounce the Award, there is no occasion for me to answer the two cases so far as I am concerned. Muslims and Bhayats can have anything the Thakore Saheb may be pleased to give them. I must apologise to them for having put them to the trouble of preparing their cases. I owe an apology to the Viceroy for the unnecessary strain I have put upon him in my weakness. I apologise to the Chief Justice for having been the cause of putting him to the labour which, had I known better, he need not have gone through. Above all, I apologise to the Thakore Saheb and Durbar Shri Virawala. So far as the latter is concerned, I must also own that, in common with my co-workers, I have harboured evil thoughts about him. I do not here pause to consider whether the [illegible] again I him were true or not. This is not the place to discuss them. Suffice it to say that the way of *Ahimsa* was not and has not yet been [illegible] to him.

And let it be said to my discredit that I have been guilty of playing what may be called a double game, hanging the sword of the Award over his head and weakening him and expecting him of his own free will to advise the Thakore Saheb to grant liberal reforms.

This method I admit is wholly inconsistent with *Ahimsa*. When all of a sudden I made what is known as a sporting offer to Mr. Gibson on April 19, I discovered my weakness. But I had not the courage then and there to say, 'I do not want to have anything to do with the Award.' Instead I said, 'Let the Thakore Saheb appoint his own Committee and then the Parishad people will examine the report in terms of the Award, and if it is found defective it can go to the Chief Justice.' Durbar Shri Virawala detected a flaw and very properly rejected the offer, saying: 'You are still hanging the Award over my head and want to become a court of appeal over the Thakore Saheb's Committee. If such is the case, you must take your pound of flesh and no more.' I saw the force of his objection. I told him too that I lacked the courage then to throw the Award overboard, but I

would still plead with him to come to terms with the people as if the Award was not in existence and as if the Sardar and I had also withdrawn. He promised to try. He tried in his own fashion but not with a true heart. I do not blame him. How could I expect a large heart when he knew my faint heartedness in clinging to the Award?

Only truth can beget trust. I lacked it myself. But at last I have regained my lost courage. My faith in the sovereign efficacy of *Ahimsa* burns brighter for my confession and repentances.

I must not do an injustice to my co-workers. Many of them are filled with misgivings. My exposition of *Ahimsa* is new to them. They see no cause for my repentance. They think that I am giving up a great chance created by the Award. They think too that as a political leader I have no right to play fast and loose with the fortunes of 75,000 souls maybe of the whole of the people of Kathiawad. I have told them that their fears are unjustified, and that every act of purification, every accession of courage, adds to the strength of the cause of a people affected by a movement of Satyagraha. I have told them too that if they regard me as the general and expert of Satyagraha, they must put up with what may appear to them to be my vagaries.

Having now freed the Thakore Saheb and his adviser from the oppression of the Award, I have no hesitation in appealing to them to appease the people of Rajkot by fulfilling their expectations and dispelling their misgivings.

Rajkot 17-5-1939.

South African News In Brief

Protest Meeting Of Maritzburg Indians

A PROTEST meeting of Maritzburg Indians was held under the auspices of the Natal Indian Congress (Maritzburg branch) when allegations of immorality made against the Indian community by Mr A. J. Allison, M.P.C., in the Provincial Council were [illegible] condemned. The meeting unanimously passed the following resolutions: "This mass meeting of Indians, while denying the allegations [illegible] attention into [illegible] Europe[illegible] areas, supports the protest [illegible] by the headquarters of the Natal Indian Congress to the Provincial Council, and asks that a judicial inquiry be set up to give an opportunity to the Indian community to answer and refute such allegations.

"This meeting protests against and denies the allegations made in the Provincial Council by Mr A. J. Allison M.P.C., recently charging Indians with immoral relationship with Coloured women and interference with White women, and states emphatically that the motive underlying this charge is to inflame racial feeling against Indians and add fuel to the fire of racial hatred, which unfortunately for the Indians finds expression in some of the extremists in this country.

"This mass meeting demands that Mr. Allison either withdraws this charge forthwith or substantiates same in an open inquiry."

It was decided to forward copies of the resolution to Mr Allison, who was not present, and to the chairman of the Provincial Council.

Welcome Reception To Dr. S. V. Appavoo

The Port Elizabeth Indian Women's Association gave a welcome reception to Dr. S. V. Appavoo, M.R., Ch.B., at the City Hall. His Worship the Mayor, Cr. McLean, who presided, welcomed Dr. Appavoo in the name of the Port Elizabeth Indian Women's Association and in the name of the City of Port Elizabeth and hoped he would be successful in his profession. The Mayor referred to the Segregation Bill as essentially an unjust measure which, in his opinion, would have the effect of creating bad blood and division at a time when there should be peace, unity and singleness of purpose among the multitudinous people in the British Commonwealth of Nations. He referred to the war cloud which threatened Western [illegible] and with it everything that the members of the British Commonwealth of Nations hold near and dear. [illegible] Dr. Appavoo was then garlanded by Mrs. Jamie [illegible] Gopaul, the secretary of the Indian Women's Association, stated that Dr. Appavoo, after creditably passing his medical examination in Edinburgh, now stood on the threshold of another school—the school of practice which required greater energy and stronger determination in order to make his chosen calling a thorough success. Continuing Mrs. Gopaul said the three cardinal principles that directed and regulated the conduct of every rational human being were, first, there was no aristocracy except intellect, and by intellect she meant a combination of high character and culture. One did not get into this charmed circle by any accident of accidents or favouritism. Secondly, there was no gospel except tolerance. To succeed in his profession the doctor should don the humble garb and mix with the humblest of the humble on a footing of equality. And thirdly, there was no ideal except service, service to his own people in particular, and the State in general. Mrs. Treherne, the Deputy Mayor, Mr. W. O. Addlock, Miss Constantinides, Mr. G. K. Pillay and Mrs. Naidoo also [illegible] the gathering.

Piano Lessons

A respectable Indian lady is willing to give Piano lessons to Indian children in Durban. Reasonable fees. Perfect results guaranteed. Write to 'Piano Lessons,' c/o INDIAN OPINION, Phœnix, Natal.

Indian Baby Show

A committee has been formed under the patronage of the Mayoress of Durban and Lady City Councillors to organise an Indian Baby Show in Durban on July 2. Dr K. Seshami is the chairlady of the committee. It is hoped that Mrs. Rama Rao, wife of the Agent-General for India in South Africa, will be in Durban to open the show. There will be four classes: (A) Babies under six months. (B) Babies six months to twelve months. (C) Babies one year to two years. (D) Babies two years to four years. The entrance fee is six pence per competitor. Entry forms may be obtained by calling on or writing to the secretaries Mrs. H. B. Soudram and Mrs M. Naidoo, 49, Grove Street, Durban, or by telephoning to No. 23688, Durban.

—:o:—

Social And Personal

Mr. Bernard Gabriel, the well known lawyer, who has been laid up in bed for the past two months with dengue fever, is making a good recovery. It is hoped he will be well and strong again very soon.

Mr. E. Soobramoney, the organising secretary of the South African Colonial Born and Settlers Association, who is also the joint hon. secretary of the Pietermaritzburg Branch, has gone to the Transvaal, in order to study and ascertain at first hand the Transvaal Indian community's plight, particularly arising out of the proposed Asiatic Land and Trading Bill now before Parliament.

Everything appearing in this issue of a political nature has been written and edited by Mahatma M. Gandhi to express the views of INDIAN OPINION.

Send your fruit and other produce to:

P. J. KOEN, Market Agent,
Box 542, Pretoria.

Rubber Stamps and Labels free.

Things In General

Rev. Satchell On India

REV. W. H. Satchell, who has recently returned from India, delivered on Monday evening, May 22, a lecture on "India of to-day" under the auspices of the Gandhi Library and Rustomjee Hall Committee which was listened to very attentively by Indians. The chairman, Mr. O. H. A. Jhaveri, welcomed Rev. Satchell and presented him with a beautiful bouquet. Mr. Satchell in opening his address said that India was a vast country with very grave problems. He outlined the newly promulgated Indian Constitution and the arbitary powers under it vested to Governors and the Viceroy. He also explained the activities of the Indian National Congress which governed almost all the Provinces. He said that only one Province is now governed by the Coalition Government. In concluding his lecture, Mr. Satchell advised the Indian community in Natal to improve their lot by self help.

At the request of the chairman, Dr. Y. M. Dadoo, the leader of the Nationalist Group of the Transvaal Indian Congress who was present at the meeting expressed his views on the segregation policy of the Union Government. He told the audience of the decision of the Nationalist Group to oppose the Bill by passive resistance. Mr. S. J. Randeria thanked Rev. Satchell for his very interesting and informative lecture. He referred to the activities of Rev. Satchell in connection with the St. Aidan's Indian Hospital and to his Missionary work here. He also thanked the Indian friends from the Transvaal among whom were besides Dr Dadoo, Mr. S. U. Mohd and Hajee I. A. Cachalia for their presence there that evening, and he specially thanked Dr. Dadoo for expressing his views so clearly on the Segregation Bill.

Shri Hindi Pathshala

The Shri Hindi Pathshala was formed at a well attended inaugural meeting held at the Depot Road Government Indian School, Somtseu Road, Durban recently under the chairmanship of Mr. R. Ramklass, the protem secretary being Mr. E. H. Moolan. The following office-bearers were elected for the ensuing year:—Patrons: Messrs. B. L. Singh, Anand Rai and O. Sawdath; president: Mr. R. J. Maharajh; vice-presidents: Messrs. D Sohanlal, B. Sadhana and R. Ramklass; hon. secretary and treasurer: Mr. E. H. Moolan; committee: Messrs. R. Bijon, Billy L. Singh, S. Hathoo, Mahadow L. Singh and M. Hoosain.

Indian Technical Education Committee

The ninth annual report of the Indian Technical Institute, Durban, which has been recently published, states that twelve meetings of the committee were held during the year. The work of the Institute was carried on at the part-time classes intended for young people who are no longer in attendance at day school, and are, or should be in employment. The following is a summary of the work done of the week:—

A. Part-time classes for young men and and boys:

[illegible]

1. Commercial and Literary
[illegible]

B. Part-time classes for young women and girls

[illegible]
Practical Cookery at
Albert St. School
[illegible]

The work of the Committee has been affected, states the report, by the ruling of the Ministers of Education that the

WANTED

A Temple Poojari and Hindi Teacher Must be a bachelor Brahmin. To commence duty from July 1. Applications must reach the secretaries by the 15th June, 1939.

Shri Laxmi [illegible] Temple [illegible], Sirdar Road, P.O. Rossburgh, Natal.

Department would not hereafter recognise for subsidy purposes pupils enrolled in the Classes who were under 10 years of age unless they had passed standard IV. The departmental inspector visited the classes in April and after discussions with him it was decided to remove from the classes at the end of June the pupils, both boys and girls, who were affected by this regulation. At the same time discussions were entered into with the Provincial Administration with the object of getting some consideration for the young people who had been thus dismissed from or who had been refused admission in the classes. At the end of the year the committee received word that the Administration was prepared to receive applications for a grant for classes for these boys and girls under certain conditions, and the committee now hopes to be able to make provision for the part-time education of such pupils who are between 14 and 16 years of age have not passed the fourth standard. The committee consists of the following eleven active members with Mr. E. H. Narboth as chairman: Mr. A. Christopher (vice-chairman), Mrs. G. Christopher, Dr. Mildred Clark, Messrs. S. Joseph, S. M. Moodley, P. G. Naicker (hon. treasurer), T. M. Naicker, S. L. Singh, G. M. Titlestad (secretary) and V. Vindon.

Indian Eisteddfod

The open public speaking contest held recently, was successfully won by Miss Kasthuri Naidoo, formerly a pupil and now a teacher of the Durnell Crescent Indian Girl's School, Durban. Miss Naidoo was the only Indian lady entrant out of 11 entries in this competition. Miss Naidoo was congratulated by Mr. Maurice Webb the adjudicator for having been so outstanding in her delivery and command of the English language.

Variety Concert

The scholars of the Stella Hill Indian School will present the following two short plays: 1. Thanmama Jayain (an Eastern play of philosophic nature, in English). 2. Twice is too much (an Arabic comedy, in English). The programme also includes songs (both vernacular and English) sketches, solos (instrumental), monologues, items by scouts and guides, etc. in aid of the Stella Hill Indian School Fund, on Saturday and Sunday, June 3 and 4, in the Stella Hill School Hall. Doors open at 12 noon. Play commences on both days at 1.30 p.m. Admission by programme only.

Wedding

A grand vedic wedding took place on Sunday, May 21, at Mr. Baboo's residence at Cato Manor when his neice Kumarie Perrathie, the daughter of Mr. Mrs. Ramjathan was married to Kumar Ramlagan, eldest son of Mr. Sampath, of Umhlatta Estate. The ceremony was performed by Mr. Ramsundar Pathk of Durnbanese. There was a huge gathering including distinguished Indian leaders from all over South Africa. The bride and bridegroom were the recipients of many valuable wedding gifts and good wishes

Donation To Natal Indian Congress

The Natal Indian Congress (Maritzburg branch) acknowledges with thanks a donation of £8 6s. received from Estate late Gangalee Peter per Messrs. A. J. McClibbon & Brokensha.

Andhra Maha Sabha

Mr. A. P. Naidoo, of Stanger, leaved for India on a holiday by the *Kenya* on Sunday June 4. He will be accompanied by his wife and two children and expects to be away for about six months. Mr. A. P. Naidoo is the patron of the Andhra Maha Sabha (South Africa). A farewell reception was accorded by the Sabha to Mr. and Mrs. Naidoo at the Andhra House, 43, Leopold Street, Durban. Mr. C. N. C. Varalacharyulu of the Tongaat Andhra Pathasala is also leaving by the same boat. He is not expected to return to this country owing to the sad loss he has sustained early in May by the death of his beloved wife in India. The Andhra Maha Sabha extends to Mr. Varalacharyulu its deepest sympathy in his sad bereavement.

Muslim Institute

The following officials of the above Institute were elected for the current year at its recently held third annual meeting :—Patrons: Messrs. A. I. Kajee, A. S. Kathrada, Hajee M. A. Motala; President: Mr. Hajee E. H. Ismail; Treasurer: Mr. Y. S. Mulla; Secretaries: Messrs. A. E. Randeree and Karrim A. Gaffe; Vice-presidents: Messrs. A. S. Kajee, Tayob Sacoor, L. Vally, A. I. Jinnah, D. M. Motala; Councillors: Messrs. E. M. G. Randeree, G. M. Salim, G. H. Docrat, H. M. Vahed, E. I. Mulla, C. I. Amra, G. M. Jeewa, E. M. Motala, A. B. Ismail, C. A. Vaia, and S. M. Vahed.

ORIGINAL CORRESPONDENCE

THE SEGREGATION BILL

To The Editor "Indian Opinion"

SIR,—I have carefully analysed the criticism of Mr. Heaton Nicholls, M.P. for the Zululand Division in Parliament on the segregation Bill, and I am astonished that such a section, without foreseeing the dire necessity of establishing unity in the British Commonwealth of Nations, has recommended the desirability of scrapping the Capetown Agreement which was the outcome of a Round Table Conference between the representatives of the Union and the Indian Governments after due deliberations. The scrapping of this Agreement would therefore mean a first step towards the break-up of the existing diplomatic relations between the two States.

The world was given to understand that it was the totalitarian States who defied and ignored treaties and agreements, and the democratic principle was to honour these treaties and agreements. I firmly believe the Union of South Africa in its present form is of a democratic origin up to the core. Under the circumstances, the principle and ideals of democracy must be maintained in deeds and words.

The approaching coronation could only be averted by showing a spirit of goodwill among the citizens of the Empire.

The British politicians in the Union should remember and take into account India's man power and resources in the event of another world war, and her contributing force towards peace in the Commonwealth, before anything drastic is launched against the Indian community in the Union. The scrapping of the Capetown Agreement would automatically mean a severe blow to the Indian Government and its reputation, and a retaliation would positively take shape.—Yours etc.,

C. Varadharajulu Naidu.

SASTRI COLLEGE DRAMATIC SOCIETY

(Contributed)

COMMENCING on the evening of Wednesday, June 14, and continuing on the three following evenings, the Sastri College Dramatic Society will hold its Annual Dramatic Festival in the College Hall. A simple enough announcement, but behind it what a wealth of meaning. Dramatic Art, which has blossomed in various souls throughout the ages, is unfolding itself in our midst in a form both old and new; breathing all the allurements and mystery of the East, it presents itself to our jaded sophistication with an artistry which is fascinating.

The Sastri College Dramatic Society is putting before Durban to-day plays worthy of a much higher tribute than is generally accorded them here as yet. The majority of people do not know of these plays; some are indifferent, but those who have witnessed the high standard of achievement attained, seldom miss an opportunity of attending new productions. After the 1935 Festival was over, a well-known authority of the Drama wrote: "Two Eastern Plays were staged, which for artistic quality and brilliance of interpretation far outstripped anything yet seen in amateur performances here. The plays gave full scope to the players who revealed and sustained the Eastern atmosphere and imagination in a remarkable fashion"

The first proper stage play was produced at the College in June 1934. It was an Eastern Fantasy "The Poetasters of Ispahan," and, though simply staged as an initial effort, it created a sensation. Nothing of the kind had ever been seen in Durban before; a real Eastern Play with real Eastern people in it. And this is, really, the secret of the great success which the Society has had during the past six years. In the main it has staged Eastern or Semi-Eastern Plays and the public knows that, at the College, it can see Dramatic work which is unique in every respect.

Usually a school play, no matter how well it may be done, is just a school play; nothing will ever make it anything else, but the Dramatic work at the College is considered to be almost professional and very definitely the best College Plays to be seen anywhere in the Union. The tremendous interest shown by Indians and Europeans every year in this festival of drama means that the plays have to be run for almost a week, and sometimes even repeated, and this year the keenness is the same. Two Plays have been selected for presentation. One is an Eastern Fantasy "The Gods of the Mountain" in three acts; the other a delightful Burlesque entitled "An International Scrooge" in four scenes, commencing in London and then taking us over to France and Russia. A unique type of Costume Play never before seen in this country.

The opening night, Wednesday, June 14, will be a Grand Gala Performance when a very distinguished and fully representative gathering will be present. The plays will continue on the three following nights with the possibility of a special repeat performance on Monday evening following. Friday evening, June 16, will be a special students' night, when senior students from Indian and European schools will be present.

The Sporting World

By "Rambler"

Spesbona Tennis Club

THE annual general meeting of the above club was held at 129 Gale Street when the following were elected officials for the ensuing year: Patron, Mr. V. M. Maistry; hon. life president: Mr. A. K. Phillip; president: V. Manickum Pillay; vice presidents: Messrs. P. R. Singh, P. M. Naicker, V. Krishnasamy; hon. secretary: P. G. Francis; hon. treasurer: V. Iyaloo Maistry; assist. secretary: S. S. Maharaj; hon. auditor: R. P. Soni; captain "A" Division: A. P. Singh; court captain: E. H. Ismail; captain "B" Division: N. Govindasamy; committee: I. Bramdaw, Sid Maharaj, P. Pillay, Jimmy Maistry, K. D. C. Thumby; councillors to N.L.L.T.A.: I. Bramdaw and A. P. Singh. It was decided to hold the Club's Annual Tournament for "Moorgiah Trophy" on Sunday, June 4.

Tea Party In Honour Of Hajee E. H. Ismail

A Tea Party in honour of Mr. E. H. Ismail, the captain of the Spesbona Tennis Club, who had returned recently from his overseas trip, was given by the club at the residence of Mr. V. M. Maistry. Mr. V. Manickum Pillay who presided eulogised the services rendered by Hajee Ismail since the inception of the club some ten years ago, and the fine sportsmanship shown both on and off the court. Amongst other speakers were Messrs. I. Bramdaw, V. Krishnasamy, V. M. Maistry (the patron), R. P. Soni, P. G. Francis, A. P. Singh, S. S. Maharaj, (Natal Indian Single Tennis Champion) and others. Mr. Ismail thanked Mr. Maistry and the members of the Club.

Hindu Social Club

On Sunday May 21 the above Club entertained the Hindu Youth Club at their Club Hall 140, Queen Street, at a friendly game of table tennis. Many spirited games were seen but the highlight of the evening was the final between the captains of the teams Dr. G. M. Naicker and Mr. M. Manjoo which resulted in a win for Dr. Naicker by 21-17. The visitors won by 21 matches to 15. Dr. Naicker expressed a pleasant surprise at the standard of play of the home members and hoped that at some later date they would be able to return the compliment. Mr. K. P. Desai expressing the clubs thanks to the visitors, hoped that the friendly relations between the club's would continue. The club also wishes to express its thanks to Mr. R. M. Patel and members of the Muslim Institute for their help towards making the evening a success.

Harden Heights Indian Tennis Club

The club held its tournament doubles and singles. The result was as follows:—Messrs. N. S. Nundan and Dayal Ramdeen winners of the doubles, beat Messrs. A. T. S. David and Kanaiall Parsidie by 6-1, 9-7. Kanaiall Parsidie holds the singles championship now for two years. D. Ramdeen runners-up. The club wishes to play any outside club to improve their standard of play as this club has just commenced and has a long way to go, states the secretary.

Mayville Football Club

The annual general meeting of the Mayville Football Club was held recently. Mr. R. Reuben presided. Mr. V. S. Vadial Pillay in submitting the annual report, said that keen endeavours were evinced for all the trophies. This year the clubs have changed its colours to Royal and White. Mr. R. K. Maharaj presented a set of jerseys and Messrs. P. Doorasamy Bros. presented a football. The following officials were elected for the ensuing season:—Patrons: Messrs. U. N. Rama and R. K. Maharaj; hon. life vice-presidents: Messrs. S. P. Pillay, R. Reuben and V. S. Vadial; president Mr. R. Reuben; vice-presidents: Messrs. D. D. Lalla, G. G. Naidoo, G. R. Naidoo, M. Heera, A. Madray, M. Moonilal and R. Sooparmath; hon. secretary: Mr. T. P. Govender; assistant secretary: Mr. G. P. Govender; hon. treasurer: Mr. Rogers Naidoo; captain: Mr. S. Sam Vadi; vice-captain: Mr. David Nayanah; manager: M. M. Naidoo; trainer Mr. P. Doorasamy; delegates to to the M.D.I.F.A.: Messrs. G. P. Govender and R. P. Singh.

Farewell To Popular Sub-manager

A public farewell under the auspices of the Cornubia Indian Sports Club took place recently in the Cornubia Indian Hall, Natal Estates Ltd., on the retirement of Mr. H. Weston, sub-manager of Cornubia Estate. There was a good gathering of both Europeans and Indians. Mr. H. Weston retired after completing 31 years of service to the Natal Estates, the last 21 years of which were spent in Cornubia. Mr. and Mrs. Weston will be leaving for the Orange Free State. Mr. H. Weston was presented with a cigarette case and Mrs H. Weston with a tea set by the Sports Club and a fine clock to both by the Indian community.

Sastri College Dramatic Society

ANNUAL DRAMATIC FESTIVAL
(June 1939)

On Wednesday, June 14, and three following nights the Society will present at 8 p.m. each evening in the College Hall—Two plays

"THE GODS OF THE MOUNTAIN"
(An Eastern Fantasy in Three Acts)

"AN INTERNATIONAL SCROOGE"
(A Burlesque in Four Scenes)

BOTH COSTUME PLAYS

Wednesday, June 14, Grand Gala Performance Under Distinguished Patronage.

Tickets: 10/6, 5/3 and 3/6 (Reserved);
Other Nights, Tickets. 3/6, 2/6 (Reserved) and 1/6 (Unreserved; Friday Night June 16, Students' Night

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

ગાંધીજીના આફ્રિકામાંના કાર્યને
લગતું સાપ્તાહિક પત્ર

પુસ્તક ૩૬ મું. ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૨ જુન ૧૯૩૮ અંક ૨૨.

"ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન"

શુક્રવાર, તા. ૨ જુન ૧૯૩૮.

હિંદીઓ તરફ દિલસોજી ધરાવનારાઓ પ્રત્યે

કલકત્તાના યુરોપીયન મિત્રો હાલ તરફની સરકારની દમનનીતી સામે બોલે કે સંપૂર્ણ દિલસોજી ધરાવી રહ્યા છે છતાં હાલમાં સત્યાગ્રહ નહિ કરવાની સલાહ આપી રહ્યા છે. આ બાબતમાં 'રેન્ડ ડેલી મેલ' હાલના સવાલને જે દિલસોજીની લાગણીથી નીહાળ્યો છે તેને માટે અમે એ પત્રના આભારી છીએ. તેની સલાહની અમે ખાસ નોંધ લઇએ છીએ કેમકે તેણે ખરી સહાનુભવનાથી તે આપેલી છે. અમારું સહર્યોગી ઓટલી ખરતુ સ્વિકારે છે કે "છેક ૧૮૮૪ની સાલથી કહિલ્લુ આફ્રિકાના હીંદીઓને એક પછી એક કમનશીબી ભોગવવાનો સહન કરવા પડ્યાં છે અને તેઓની સ્થિતિ એટલી બગડતી ગઇ છે કે આજે તેઓ આ દેશની સૌથી વિશેષ કંગાલ થઇ ગયેલી પ્રજાઓમાંની એક થઇ પડેલી છે. અને હવે ટ્રાંસવાલના બીલથી તેઓપર હજુ વધારે મુશીબતો નાખવામાં આવશે." પરંતુ એટલું જતા અમારું સહર્યોગી હીંદી કોમને સત્યાગ્રહનો માર્ગ ગ્રહણ નહિ કરવા સુચવે છે. તેમ કરતા તે હીંદીઓને સત્ય વસ્તુઓ બાબત કહે છે, કે આ છે:

સત્યાગ્રહ તેઓના સવાલને વધારે મુશ્કેલ કરશે. બીલ પસાર પુર્વે જે સ્થિતિ હતી તે આજે નથી. ઝોહાનીસબર્ગ સવાલે એ બાબતે એક વિકરાળ રાજદ્વારી સવાલનું સ્વરૂપ ધારણ પકડ્યું. પ્રજાપાતી તત્વો નાખુશ હતાં અને આજના કરતાં ઓછા વાચાળ હતા. બહારના ગાંધીજીની કદર થઇ હતી કેમકે તેમના સિદ્ધાંતો અને આદર્શો પ્રત્યે પ્રજાની લાગણી ઘણી બહોળી હતી.

આ સંજોગોમાં અમારું સહર્યોગી કહે છે કે:

સત્યાગ્રહ કરવાની અસર માત્ર એટલજ થશે અને તે એ કે હીંદીઓને ગમે તે ભોગે કલકત્તાને અને તરછોડી કાઢવાને જેઓએ નિશ્ચય કરેલો છે તેઓના હાથ મજબુત થશે. ઘણા જોઓ એટલા ક્રોધ અને દ્વેષોની વચ્ચે હીંદીઓને મદદ કરવાનો પ્રયત્ન કરી રહ્યા છે તેઓનું જોર નબળું થઇ જશે.

ઉપલી દલીલ અમે 'રેન્ડ ડેલી મેલ' ના એક આગેવાન લેખમાંથી ટાંકેલી છે. આ અંક બહાર પડે તેની પહેલે જોખ પ્રસિદ્ધ કરીએ છીએ કેમકે સત્યાગ્રહ નહિ કરવાની તે કરી સલાહ આપે છે અને કહે છે કે એ એક પહેલા નંબરની મુર્ખાઇ ભર્યા ગણાશે.

ઉપર જણાવેલા મુદ્દાઓનો અમારો જવાબ એ છે કે "હીંદીઓના સત્યાગ્રહ અટકે એટલો પ્રભાવ છે એવા વિશેષ પ્રમાણમાં આજ રહ્યું છે. અમો સમજીએ છીએ કે સંજોગો જેટલા ત્રાસ વર્ધક હતા એટલા અનુકુળ આજે નથી. પરંતુ જો હીંદીઓ હજુ વધારે પ્રમાણ સહન જોઇ રહીશે તો છતત કરવાને છુપાવાજ નહિ રહે કેમકે તેઓ નાબુદ થઇ ગયા હશે.

પ્રજાપાતી અંગ્રેજો હીંદીઓ પ્રત્યે સુપી નમ્યા કરશે? ખાસ છે કે મહાત્મા ગાંધીજીએ સત્યાગ્રહ કર્યો તે પ્રસંગે સંજોગો તેમના લાભમાં હતા. પરંતુ ખુદ ગાંધીજી પણ એ નહિ વિચારે કે તેમની ફતેહ માત્ર એ સંજોગોના કારણેજ થઇ હતી અથવા તો જોવા સંજોગો નહિ હોત તો તેમણે સત્યાગ્રહ નહિ કર્યો હોત. દાખલામાં એક પ્રસંગ જોવો બન્યો હતો કે જ્યારે સમસ્ત પ્રજાજન તેમણે સત્યાગ્રહ કરવાની વિરૂદ્ધ થઇ ગયો હતો અને ખુદ હીંદુસ્તાનથી પણ તેમને તેમ નહિ કરવાની સલાહ મળી હતી. એટલુજ નહિ પરંતુ તેમના પોતાના સાથીઓ પણ જો પ્રજાતની ફરજાદ વિષે સંપૂર્ણ હતા. એ વેળાએ ગાંધીજીએ કેવળ પોતાનો સવાલ હતા અને ન્યાયી હતા તેનાપર બને ઇશ્વરપર વિશ્વાસ મુકી એકલે હાથે ઝંપલાવ્યું અને સમસ્ત જગત તેમની મદદે ધાયું હતું.

અમારે વિચારી લેવું જોઇએ કે મહાત્મા ગાંધીજીના જેવી મહાન ચારિત્રવાન વ્યક્તિ હીંદીઓમાં આજે નથી. તેઓની વિરૂદ્ધ જમાવેલ એક પક્ષ પુરો હોય તો માત્ર એટલોજ કે અને એ મુદ્દાનું મહત્વ અમે ઘડીભર પણ ઓછું આંકતા નથી. પરંતુ એ ચારિત્રબળ કેવી ગાનભંગા સહન કરી એસી રહેવાથી ઓછું આવવાનું હતું? એ તો પુરૂષાર્થ મેળવવાનો માર્ગ છે.

અને છેવટે સત્યાગ્રહ એ તો કોઇ પણ વ્યક્તિ માટે સૌથી સહિસલામત રાજ્ય છે. સ્વેચ્છાએ દુઃખ ઉઠાવવાના નિશ્ચય સિવાય બીજું કશું તેમાં નથી. શુદ્ધસત્યાગ્રહની તરફ દેશાવાવને તેમાં અવકાશ નથી. તેના પ્રયોગથી દુષ્કૃત્યના પ્રયોગ કરનાર સિવાય અન્ય કોઇને નથી થતું. અને તેને પણ માત્ર દારિદ્રિક નાથવા આર્થિક નુકસાન થાય છે. તેનો આત્મા તો ઉજ્જવળ થાય છે અને પોતે સ્વેચ્છાએ ઉઠાવેલું દુઃખ, જો ઇશ્વરની દ્રષ્ટિમાં આપણને જરાયે શ્રદ્ધા હોય તો, લોકોને તેના ચમકુ નહિ જનાવે પરંતુ જેઓ બાહ્યદ્રષ્ટિને તેઓનામાં સામગ્રી પેદા કરશે

સત્યાગ્રહ કરનારાઓએ એક વસ્તુ બેહદ સમજવાની છે, તે એ - જોર પક્ષ દુષ્કાવણીનું બળવું તેઓથી નજર બહાર સત્યાગ્રહના સિદ્ધાંતો તેઓએ પુરેપુરા સમજવા જોઇએ અને જેઓ તેમાં જોડાય, તેઓને પુરેપુરા સમજાવવા જોઇએ આમ-દામાંક પક્ષનું દાબ વૃદ્ધત નજર બહાર સકાય. બાહ્ય અડચણોજોજ બારણોબાર આપવા ઝંપલાવી બાબતો જોઇએ.

જો હિંદીઓનો સવાલ સત્ય અને ન્યાયી હોય, અને છે એ તો સિદ્ધાંતસિદ્ધ છે, અને જે સ્થિતિમાં આજે હીંદીઓ મુકાયેલા છે તે સ્થિતિમાં જો બીજા કોઇ પણ કરમાનપ્રીય લોકો મુકાયા હોય તો તેઓ ગમે તેવા સંજોગોમાં પણ એ સ્થિતિ સહન નહિ કરતાં તેનો સામનો કરવાને ખુનરેજીનો માર્ગ પણ લેવાં સંકોચાય નહીં, તો પછી હીંદીઓ, કે જેઓએ પોતાની ઉપર થઇ રહેલા અન્યાયોની સામે સ્વેચ્છાએ દુઃખ ઉઠાવવાનો માર્ગ ગ્રહણ કરેલો છે તેઓ બરોજ તેઓની તરફ દિલસોજી ધરાવવાનો દાવો કરનારાઓ પાસેથી પ્રોત્સાહન જોજ આશા રાખી શકે. નહિ તો તેવા દિલસોજી ધરાવનારાઓએજ તેઓને બીજો માર્ગ ગ્રહણ કરવો જોઇએ, એ જેની ડેા. ડાકુએ વાજબી અપીલ કરેલી છે. પરંતુ અમારું સહયોગી બીજો કોઇ પણ માર્ગ સુચવી નથી શકયું. અમારી દ્રષ્ટિએ તો બીજો માર્ગ એકજ રહ્યો છે અને તે પીછેહઠનો કરવાનો. પરંતુ તેનું હવે કશું અસ્તિત્વ રહ્યું છે અને પીછેહઠનો કરવાથી જેટલું પ્રાપ્ત થયું હતું એ તો સઘળું ફોક થઇ રહ્યું છે. - પંડિત કોકરારેલના કેટલે જોગ થઇ રહ્યો છે. મહાત્મા ગાંધીજીના સત્યાગ્રહમાં "ઉંચ દિલસોજીના પક્ષના કુત્યોને કોઇ-કરારના ભંગ તરીકે વખોડી કાઢવાની આજે જેવી ફેશન થઇ પડેલી છે ત્યારે આ સુચવાયેલો પ્રમાણે ૧૯૨૬ ના કેપટાઉનના કોયકરાર અને ત્યાર બાદ યુનીયન સરકાર તરફથી અપાયેલાં વચનોના ભોગોક ભંગ કરવાનો એક પ્રસંગ નથી તો બીજું શું છે?" વળી મી. કેલનબર્ગ પોતે, જે પહેલા 'નાટાલ મીટર્સ' ના તંત્રી હતા અને

કંઈક નથી. પરંતુ સત્યાગ્રહ તેઓને ચોક્કસ માર્ગ બતાવી આપે.

યુનીયનના હિંદીઓ વિષે માનજુમીની ચીંતા

મુંબઇથી પ્રસ્તુત ખબરપત્રો જે તા. ૨૮ મીના

અંદેશામાં જણાવે છે કે સીમલામાં બહાર પડેલી એક યાદી જણાવે છે કે સ્ટેન્ડીંગ એપીકેશન કમીટીએ દક્ષિણ આફ્રિકાની પરિસ્થિતિ અને એશીયાટીક ક્વેસ્ચન્સ સેન્ડ ઓન ટ્રાંસ્વાલ બીલની પણ સંપૂર્ણ ચર્ચા કરેલી છે અને હવે હિંદુસ્તાન અને યુનીયન સરકાર વચ્ચે મસલતો ચાલી રહી છે હિંદુસ્તાને સુચવેલા માર્ગને કમીટીએ ટેકો આપ્યો છે તેમ જે રીતે કેસ રહ્યુ થયો છે તેને પણ સંમતિ આપેલી છે. બન્ને સરકારો વચ્ચે પત્રવ્યવહાર ચાલુ છે.

માફીનો એકરાર

'હરિજનબંધુ'ના ગાંધીજી

ગયા માસની ૨૪ મી તારીખે કલકત્તા જતી વેળાએ મેં કહ્યું હતું કે રાજકોટ મારે સાટ પ્રીતની પ્રયોગશાળા રૂપ નીવડ્યું છે. આનો ઉલ્લેખ પુરવણી : અત્યારે જે પ્રયોગની જાહેરાત કરી રહ્યો : તેમાં રહેલો છે. સાથીઓ તેનો પુરી ચર્ચા કર્યા બાદ આજે સાંજના ૫ વાગે હું એવા નીર્ણય ઉપર આવ્યો છું કે રાજકોટ પ્રકરણમાં દીવાના વડા ન્યાયાધીશને હાથે મળેલા સુકાદાના માન મારે છોડી દેવા.

હું મારી જાત જોખ રહ્યો છું. મારા ઉપવાસને અંતે મેં એમ કહેવાની છૂટ લીધી હતી કે અકાટ્ય પુરાવા પણ ઉપવાસ કરતાં આ ઉપવાસમાં પણ વધારે ગર્ભિત હતો. હવે જોઉં છું કે મારા એ કથનમાં હિંસાનો રંજ હતો.

આનરેબલ બેનામાં સાર્વભૌમ સત્તા પાસેથી કાઠિયાવાડના રાજકોટ રાજ્યની પ્રજાએ મેળવેલું વચન પળાવવા સારૂ નાગરીક ફરમાનગીરી મેં ઉપાડી હતી. આ આંદોલનનો કે હૃદયપરિવર્તનનો માર્ગ હિંસાનો અથવા દબાણનો હતો નહિ અનશન શુદ્ધ હોત તો તે કેવળ કાઠિયાવાડ પુરતું જ અનુલક્ષીને સેવાયું જોયતું હતું અને તે એનાથી કાઠિયાવાડપુરતું, અગર કે એમના મહાદરબાર દરબારથી વીરાવાળાનું, કેમ ન પીગળત તો મારે મરીને સંતોષ માનવો. એમનો હતો મારા માર્ગ આડે અણધારી મુશ્કેલીઓ ન આવી હોત તો મારી આંખો ન ઉઘડત.

મણીલાલ કોઠારીની સંતોષ માની દરબારશ્રી વીરાવાળા તેને માર્ગે ચડાવે તેમ હતું નહિ. મારો માર્ગ સરળ કરી આપવાની સ્વાભાવીક ઢબે જ એમની નેમત નહોતી. અગાઉ દરેક તકનો લાભ ઉઠાવી લીધો કેસ ગબડાવવાની નીતી આદરી. સુકાદાથી મારો માર્ગ સરળ થયાને બદલે ઉલટો જે સુકાદો જ મુસલમાનો તથા અલાલોના મારી સામેના રોષનું મારે કારણ થઇ પડયો. અગાઉ અમે મીત્રભાવે મળીને વાટાઘાટ કરી હતી; હવે મેં સ્વેચ્છાએ અને કશી સરત કર્યા પીના આપેલા વચનનો ભંગ કર્યાનો મારા પર આરોપ કરવામાં આવે છે. મેં વચનભંગ કર્યું છે કે કેમ એ બાબત પણ વડા ન્યાયાધીશ પાસે નીર્ણયને સારૂ રજુ કરવાનું હતું. મુસ્લીમ કોન્ફરન્સિસ અને ગરાસીયા એસોસીએશનનાં નીવેદનો મારી સામે પડયાં છે. સુકાદાના લાભને ઝોડી દેવાનો નીર્ણય કર્યા બાદ એ બે નીવેદનોનો હવે મારે અવાજ આપવાપણું નથી રહ્યું. મને નીરખ્યા છે ત્યાં સુધી તો કાઠિયાવાડના મુસલીમો તમને આવા-તોને જે કંઈ આપવા ઇચ્છે તે તેઓ ઇચ્છેયા

તો, તેમના કેસ તૈયાર કરવાની તકલીફમાં તે તેમને ઉતાર્યા બદલ હું તેમની મારી માફી ચાહું છું. નાગરાજ વાઘસરવાળી પણ મારી નબળાઇને કારણે જે તેમને નાહક તકલીફમાં નાંખ્યા તે બદલ મારે માફી માગવી રહી છે. વડા ન્યાયાધીશની પણ હું માફી માગું છું કે જે બધો પરિશ્રમ એમને મારે ખાતર કરવો પડયો તે મારા માં વધુ સમજણ કેળવ્યા કરવો પડત નહિ. તે ઉપરાંત હું કાઠિયાવાડ સાહેબની અને દરબારશ્રી વીરાવાળાની માફી માગું છું.

દરબાર વીરાવાળાની બાબતમાં મારે જો પણ ખેદ કરવો રહ્યો છે કે મારા સાથીઓની પેઠે જો પણ મેંમને નીચે ઉતરી વીચારોને મારા અંતરમાં આવવા દીધા છે. એમની સાથેના મારેલા મારા કૃત્ય કે નહિ એ હું બહુ વીચારું. એની ચર્ચાનું આ સ્થાન નથી. એટલું જ કહું કે 'આંખ સાંનો પ્રયોગ એમના પ્રત્યે કરવામાં નથી આવ્યો. અને મારી એ નાનો-શીનો એકરાર પણ હું કરી કે જેને એવડી રકમ કહી શકાય એવા અત્યારણનો પણ હું દોષી બન્યો હતો એટલે કે એ તરફથી સુકાદાની તલવાર એમને માથે લટકતી રાખીને બીજી તરફથી તેમને રીઝવવાનો પ્રયત્ન કરી ઉદાર સુધારા બક્ષવાની તેઓ કાઠિયાવાડને સ્વેચ્છાએ સલાહ આપે એવી મેં 'આશા કરી' હું કબુલ કરું છું કે આવી રીત 'અહિંસા' થી સાવ અસંગત છે ૧૬ મી એપ્રિલે મા. મિસ્ટર જોશીની વાતચીત દરમ્યાન જ્યારે અચાનક પેલી 'બરાબર વાત' અને મુખ્ય માને મેં કરી ત્યારે મારી નબળાઇનું મને દર્શન થયું. પણ ત જ પડીએ ત્યા ઓગ કહેવાની મારી હિમ્મત ન ચાલી કે 'મારે સુકાદા જોડે કશા સેવાડેવા નથી રાખવી'. ઉલટું મેં તો કહ્યું કે કાઠિયાવાડ પોતાની કમીટી નીમે અને પછી પરિપક્વ વાળાઓ સુકાદાની દ્રષ્ટિએ તેને અહેવાલ તપાસે ને એ દ્રષ્ટિએ જો તે બાબતોમાં જરૂર તો તેઓ વડા ન્યાયાધીશ આગળ જઇ શકે.

દરબારશ્રી વીરાવાળાએ આ કેસ ઓળખ્યો અને વાજબી રીતે જ બારીક ઓઘાર નકારીને કહ્યું, 'તમે સુકાદાની તલવાર તો મારા માથા પર લટકતી રાખો જ છો. અને કાઠિયાવાડની કમીટી ઉપર અપીલની અદાલત બનવા માગો છો. જો એમજ કેમ તો તમે આવાર ગેર માંસ જ કાપી લો. બધુ નહિ ને ઘણું નહિ.' એમના વાંધાનું વજન કેમ ઓળખ્યું. જે એમને કહ્યું પણ ખરું કે 'સુકાદાને ઉથારી દેવાની આ ઘડીએ મારી હિમ્મત નથી; પણ બલા ચાલને ભાગે સુકાદો વરતીયાજ નથી અને સરદાર તમે હું પણ નથી એમ ઝાઝી પ્રજા જોરે સુગાધાન કરો.' એમણે પ્રાપ્ત કરી લેવા વચન આપ્યું. ગોલાની રીતે પ્રયત્ન પણ કર્યો, પણ નીરાશા જિગર મને નડ્યું. હું તેમને દોષ નથી દેતો. સુકાદાને ચોકખી રહેવાનું માટે કાર્યક્રમ એ ચોકે બાબી રહ્યા દોષ જાં હું એમના તરફથી નીરાશા જિગરની આશા કેમ રાખી શકું? વિશ્વાસજ વિશ્વાસ પેદા કરે. એ તો ગણગાંજ નહિ તો.

પણ અંતે મેં ખોડેથી હિમ્મત પાછી મેળવી છે. મારા આ એકરારથી અને પ્રસ્તાવાપથી અહીંસાના ચોકીદારી પુખ નીર્બળ મારી ચહાની ચોકાત વધુ તેજથી ઝગી રહી છે.

મારા સાથીઓને હું અન્યાય ન કરું એમનાઓના પ્રસ્તાના દેશમાં અદેશો લખ્યો છે, તેમને મારા પ્રસ્તાવાપને સારૂ કશુ કારણ નથી દેખાતું. તેમને લાગે તો કે સુકાદાથી ઉભી પ્રજાની ઝોક મહાન તક હું ઉગારી દઉં છું એમને એમ પણ લાગે છે કે ગોલ રાજદારી નેતા તરીકે બાપ... પ્રજાની—કદાચ આપણા કાઠીયાવાડની પ્રજાની—હિમ્મત જોઇ રમત કરવાનો મને અધીકાર નથી. જે તેમને કહું છે કે તેમની પાસની અકારણ છે; અને આત્મશુદ્ધિનું દરેક પગલું, હિમ્મતનો દરેક સંચાર, સત્યાગ્રહમાં રોકાએલી પ્રજાના બળમા હમેશાં ઉમેરોજ કરે છે. મેં એમને એમ પણ કહ્યું છે કે જો તેઓ મને સત્યાગ્રહનો સેનાપતી અને પીતાજ મણતા હોય તો મારામાં જે તેમને પ્રેમ જોયું દેખાય છે તે પણ તેમણે જોયું રહ્યું.

આમ કાઠિયાવાડને અને તેમના સલાહકારને સુકાદાની સુકમાંથી મુક્ત કરી દીધા પછી હવે પગલે અત્યારે હું તેમને અપીલ કરું છું કે તેઓ રાજકોટની પ્રજાની આશાઓ પુરી કરીને અને તેમના અંદેશાઓને દુર કરીને તેને સંતોષે.

"ઘેરાતાં વાદળ"

અજ્ઞાન લેખક અપટન સીંકલેરની નવલકથા પરથી આ પુસ્તક રચાયું છે. તેમાં મજા રસીક સામાજીક વાર્તાઓ છે.
કીંમત રૂા. ૫.

"વૈજ્ઞાનિક જગત"

આ પુસ્તક સચિત્ર વાર્તાઓથી ભરપુર છે. મુળ કીંમત રૂા. ૪-૬ પણ ખાસ ઘાટેલો ભાવ રૂા. ૩-૬.

આ ઓફીસે લખવાથી મળશે.

આજે પ્રજાનોના 'પોપોવીયર' પત્રના તંત્રી છે, તે કહે છે કે: "સેગ્રેગેશનની યોજનાને હું એક અપનતી કરતાંઈ પગલું ગણું છું કે જેનો પ્રસારપ્રચાર હિંદીઓનિજ નહીં પરંતુ અંતે સમસ્ત પુનીષ્ટને નુકશાનકારક થઇ પડશે. કેપટાઉન કરારનો એ ગોળાંગે ગાંઠ કરવાઈ છે અને તજ્જ્ઞ દેશને છુટ આપવાઈ છે, જેથી સુશીક્ષીત મુરોપીયનો નેનો વીરોધ કરશેજ એવી હું આશા રાખું છું."

હીંદીઓ પ્રજાના જાના ઘોર અંધકારની વચ્ચે મરેલા છે. પ્રકાશને માટેની તેઓની ગાજણીઓને દાદ નથી મળી. તેવે સમયે જો તેઓ કપરની સહાય માંગે તો એ શું ગેરવ્યાજબી ગણાય ?

સરકારની કાલની નીતીપર ચેમ્બર-ઓફ-કોમર્સ્ઝના મેમ્બર

પોર્ટ એલીઝાબેથમાં કેા. એસ. વી. આપા ઉંચા આનમાં બોલતી મીટીંગમાં સાંના મેમ્બર ઓફ કોમર્સ્ઝ પા. મેકલીને કાંયદાકારના ઓર્ડીનન્સ બીલ વિષે સુચના કરતાં નીચે પ્રમાણે જણાવ્યું હતું:

"હું આશા રાખું છું કે ઓછીછ સદેનચાહનના આ બાગના કામકા પકનારાઓ એટલું યાદ રાખશે કે આજે જો કોઇ પણ વસ્તુના વિષેણ જહર હોય તો તે એ છે કે સદેનચાહનના કોઇ પણ બાગમાં એવું કહે પણ થવું કે બોલાવું નહિ જોઇએ. જે આપણા સૈકલોથી સદેનચાહનના લોકો કે સંસ્કૃતિ ઉંચામાં રહ્યા છે તેને નાબુદ કરી નાખવાને નવા રોકેલા બળનો નાશ કરવાને નજીકના ભવિષ્યમાં જે સંયુકત બળની જરૂર પડશે તેને તબાહ કરી દે. મુખ્ય પ્રધાને આ સવાલનો "કોઇ પણ જાતની કડવાસ રાખ્યા વિના તેના સમતમાં અને તેની રીતે" નીકાલ લાવવાની પ્રજાને દરકોરી છે તેની નોંધ લેતાં કહે કે સંજોગ ગ્રાવ છે છતાં આપણે આશા રાખીયું કે તે અને તેમના સાથીઓ એટલું સમજશે કે જમતની કાલની પરિસ્થિતિમાં આવી સ્વતની તકરારી કાયદો રાખ્યસ કરીને તેઓ અબ્ય યુરોપમાં સર-મુખત્યારોની વિરુદ્ધની પ્રવૃત્તિઓને કાબો દેવાને સંયુકત બળ ઉભું કરવાને સદેનચાહનના અન્ય બાગોમાં એકકાસની પ્રયત્નો કરવાના બ્રીટનના કાર્યને ખાસજ મુશ્કેલ કરી રહ્યા છે. આ બાબતમાં આપણે એ યાદ રાખવું જોઇએ કે હીંદુસ્તાનના લોકો જૂતકાળમાં આવી સંકટની વેળાએ બ્રીટનને મજબુત બહાદર રહ્યા છે અને એ બ્રીટીશ આદર્શોને ટકાવી રાખવાને જે પડીએ આપણને તેઓના સહકારની કરી જરૂર પડવાની છે તે પડીએ તેઓની એ બહાદરીમાં વિશેષરૂપ યશ પાં

તેવું કંઇ પણ પગલું લેવું બરોબર ચયમનું ગણાય."

કેપના હિંદીઓની સ્થિતિ

કેપટાઉનથી કા. એસ. ". મનજર અમારા પર નીચે પ્રમાણે લખે છે:

"સાહેબ, કુ ૬ મુદતપર આફ્રિકન પોલીટીકલ એસોસ્યનાએશનનું પ્રતિનિધિમંડળ સરકારની સેગ્રેગેશનની નીતીની બાબો કરવા વડા પ્રધાનની મુલાકાતે ગયું હતું ત્યારે વડા પ્રધાને એવું કહેલું જણાયું છે કે રાજકારી, ઔદ્યોગીક કે આર્થીક બાબતોમાં સેગ્રેગેશન ની નીતી અખત્યાર કરવામાં નહિ આવે, અને ભવિષ્યમાં કેપ પ્રાંતમાં વસતા હીંદીઓને કેપ કલર્ડના ધોરણે રાખવામાં આવશે અને તેઓના જોવાજ હકો અને છુટો તેઓ પણ ભોગવી શકશે. વડા પ્રધાનની આ જાહિરાત પર કેપના હીંદીઓને અને સામાન્ય રીતે દક્ષિણ આફ્રિકાના હીંદીઓને તે માટે વળગે છે તેટલે કરવાજે તમારા તરફથી કયાં ટીકા થયેલી નથી. અમે અંધારામાં છીએ અને વડા પ્રધાનનું આ નિવેદન અમારે સ્વિકારવું કે નહિ એ અમને બાબર નથી, કેમકે હીંદી જનતા સમજતી નથી કે એ નિવેદન કેપના હીંદીઓના અને સામાન્ય રીતે દક્ષિણ આફ્રિકાના હીંદીઓના લાભનું છે કે ગેરલાભનું. આથી કેપના હીંદીઓને લાગુ પડનારા આ અનલના નિવેદનના સંબંધમાં તમારી પોતાની ટીકા તથાજ તમારા વાચકોના વિચારોની આતુરતાથી રાહ જોવાય છે અને એ દર્શાવાથી તો પણજ આભાર થશે.

કેપ પ્રાંતમાં આજે કાયદેસર સેગ્રેગેશન નથી. વડા પ્રધાનના નિવેદન મુજબ કેપના કલર્ડો અને હીંદીઓને સમાન વર્તાવ મળશે, જેનો અર્થ એ થાય છે, કે સરકાર તરફથી સેગ્રેગેશનની નીતી જે કંઇ પણ પકડવામાં આવશે તે કેપના કલર્ડો અને હીંદીઓને સમાનપણે લાગુ પડશે. એમ માલ તો બન્ને કોમોએ તેની સામે પડવું પડશે તેનો અર્થ એવો નથી થતો કે બે કેપના કલર્ડો તેની સામે ન થાય તો હીંદીઓએ એક કેમ લડીકે ન જાયું. કેપના હીંદીઓએ પ્રથમ પણ સંજોગોમાં હીંદીઓ તરીકેની પોતાની ઓળખ તો સુમારી દેવી નજ જોઇએ અને જો કદાચિત તેઓ અન્ય પ્રાંતોમાં વસતા પોતાના ભાઇઓના કરતા વધારે સારી સ્થિતિ ભોગવતા હોય તો પણ તેઓને મદદ કરવાની તેઓની અવશ્ય ફરજ રહેજોજ.

નેશનલ કાઉંસીલ ઓફ વીમેનનો સેગ્રેગેશન સામે વિરોધ

નેશનલ કાઉંસીલ ઓફ વીમેનની ડરબનની શાખા કે જેની સામે કલર્ડ અને યુરોપીયન જોઇન્ટ કાઉંસીલ, ડરબન ઇન્ડિઅન વીમેન્સ એસોસીએશન, અને બાન્ટુ વીમેન્સ એસોસીએશન જોડાયેલી છે, તેણે મે તા. ૨૫ મીએ મળેલી પોતાની મીટીંગમાં સર્વાનુમતે એવો ઠરાવ પસાર કર્યો હતો કે:

"નેશનલ કાઉંસીલ ઓફ વીમેનની આ શાખા સેગ્રેગેશનના સિદ્ધાંતની સર્વાનુમતે વિરુદ્ધ છે જ્યાં મતે છે કે એની બાબતોની ચર્ચા કરવાનો આ વખત નથી." કેપટાઉન વીમેન-સ ઇનસ્ટીટયુટસના પ્રમુખ મીસીસ મ ક. કેન્ટે જણાવ્યું કે સેગ્રેગેશન કરજ્યાત કરવાથી ગોરા બાળા મોટા પકી જરૂર અને સમસ્ત દેશમાં સખ્ત વિરોધની લાગણી ઉત્પન્ન થશે. તેમણે વધુમાં કહ્યું કે કુદરતી સેગ્રેગેશન જેવી કશી વસ્તુ છેજ નહિ. અને આપણે સેગ્રેગેશનનો વિચાર કરવાને બદલે રહેણીકરણી ધોરણ સુધારવાની ઉપર ધ્યાન દેવું જોઇએ.

"સત્યાગ્રહથી કંઇ નહિ વળે"

'ઇન્ડ ઇસ્ટર્ન મેલ' એ તા. ૨૬ મીના નીચે પ્રમાણે લખે છે:

દક્ષિણ આફ્રિકાના હીંદીઓ સેગ્રેગેશન એન્ડ એન્ડ ટ્રેડીંગ બીલ દ્વારે સેગ્રેગેશનની યોજનાનો સામે સમસામ કરશે કે કેમ તેનો ઉપરનો નિર્ણય જાનની શરૂઆતમાં કેપમાં મળનારી સા. આ. પ્રતિનિધિ સભા તરફથી કરવામાં આવશે, અહીં અમે આશા રાખીએ છીએ કે એ સભાએ વિનીતાની વિજય થશે.

આ બાબતમાં હીંદીઓની બાજણી દક્ષણી તીમ છે એ વીષે કશો શક નથી. આ ઇલમાંજ તે તીમમાંથે દક્ષાંયાઇ છે એટલુજ નહીં પણ સર ફેનો રેડી અને મર મહારાજ સીંઘ જેવા રાજનીતીજ્ઞોએ પણ સ્પષ્ટ શબ્દોમાં એ નીતીને વખોડી કાઢેલી છે અને જણાવ્યું છે કે એ નીતી હીંદી કોમને અગાઉ અપાયેલાં મચનોનો ભંગ કરનારી છે. એનાં રક્ષણાર્થી આવેલા એવા વીરોધોની સ્કેલે અમલણના નજ પડ કદ.

તેમ છતાં અમને બાકી રહે કે સત્યાગ્રહ એ એક બહેલા નાંજરની ગંભીર ગમ બજારી, બોઅર યુનીયનના હીંદીઓએ તેનો ભૂતકાળમાં સફળતાપુર્વ કરપોગ કરેલો છે. પરંતુ એ બીલ વધુ ઉપર ઘણું કહું અને એ વખતે ઉદારમતવાદ કવામાં હતા આજે એ કવામાં નથી. તેમ પ્રજામત જે વખતે ગાંધીજીને અનુકુળ થઇ પડેલો હતો એ પણ આજે નથી. એ બધે કે રોગ્યનીય છે છતાં સત્યવસ્તુ છે અને હીંદીઓ જેમ ચહેલા એ સમજતા વહી તેમ તેઓ જે પગલું તેઓનાપર પ્રતાધાની થઇ પડનારું છે તે સ્વેચ્છાનું છોડી દેશે

કા. યુસુફ દાદુએ કુંક મુદતપર કરેલી અપીલ માં આ બાબતની ટીકા કરનારાઓને ચોલ્લે ભાગ દર્શાવવા સુચવ્યું છે અને કહ્યું છે કે "અત્યાર સુધી રચનાત્મક મદદ બાબોજ મળી છે" આમ કરવામાં તેઓ હિંદીઓ તરફ બાબણી ધરાવનાર નીરીક્ષકોના ઉપર ગેરવાજબી બોજો મુકતા રહ્યા છે. જૂતકાળના હીંદીઓએ રાજદારી કુનેહ

મી. હોફમેયર અને મી. બ્લેકવેલે રાજીનામું કેમ આપ્યું

ગયે અઠવાડીયે જણાવવામાં આવ્યું હતું તે મુજબ ગયા ગુરૂવારે યુનાઇટેડ પાર્ટીની કોકસ મળી હતી અને મી. હોફમેયર અને મી. બ્લેકવેલ તરફથી રાજીનામાના મળેલા પત્રોની નોંધ લેવાઇ હતી.

આ બે સભ્યોએ એશ્ટાદીકસ (ટ્રાંસવાલ) મેન્ડ ગ્રેન્ડ ટ્રેડીંગ બીલની ફર્સ્ટ રીડીંગ વખતે સુધારા રજુ કર્યા હતા અને ડીવીઝનમાં જવા બેવાર ઉભા થયું હતું. એ તેઓના પગલાં તરફ નાપસંદગી દર્શાવનારા કોકસે પસાર કરેલા ઠરાવના પરિણામે ગયા બુધવારે તેઓએ રાજીનામું આપ્યું હતું.

કોકસે આમ ખાસ બાબતોમા પોતાની પાર્ટી માં મતફેર પડે તો ભવિષ્યમાં મેમ્બરોએ શું કરવું તેની ચર્ચા કરી હતી. એવું ઠરાવકારવામાં આવ્યું હતું કે પ્રત્યેક પરિસ્થિતિને પહોંચી વળી શકાય તેનો નીયમ પડાવો અશક્ય છે અને મેમ્બરોની પોતાની પાર્ટી અને પોતાના સાથી સભ્યો પ્રત્યેની વફાદારી ઉપર વિશ્વાસ મુકાવો જોઇએ. તેમ છતા સરકારના મીત્ર બ્રીગ્સ મી. રામ નીકની ફરખાસ્તથી કોકસે આ સ્થિતિને અનુમોદન આપ્યું કે તેના સભ્યોને આગામી ડાળી અને સુધારા બીલની, સાસતા ગામના પ્રાપ્તની કે બીજ બીલની મેમર્સ સિવા મુકવાનો હક નથી. અગાઉની નીતીની જાણતાજાં પણ સરકારની ટીકા કરવાની સુબપાની રજા આપી, જોતી ટીકા ક્યાં સુધી દુશ્મનીની વાતચીતથી ન બની દોય ત્યાં સુધી, સ્વિકારવામાં આવી હતી.

હોફમેયર-બ્લેકવેલ નીચેના

મી. જે. એચ. હોફમેયર અને મી મેનલી બ્લેકવેલે એક સંયુક્ત નિવેદનદ્વારા જણાવ્યું છે કે:

"કમીટી સ્ટેજમાં ઓક બીલ કે જેના સંબંધમા ઓપોઝીશનના પોતાની સાધારણ વલણ જાહેર કર્યા હતા તેના સંબંધમાં અમે બીજેથી વલણને લીધે મહત્વ તરફથી આભારી સામે કરકાનો ઠરાવ પસાર કરવામા આવ્યો છે. હકીકતમાં સારા કાયદાને જરૂરી એવી ટીકા સરકાર પક્ષના માણસો તરફથીજ થઇ શકે. વળી આ બીલ એક નવાધિકાર વસ્તીને દોષને લાગુ પડે છે, અને તેની ડિટેલ્સ કલમો ખાસ અન્યાયી જણાય છે.

બીલની ચર્ચા વખતે તેઓનો કેસ રજુ નહિ કરવામાં આવ્યો હોત તો ક્વિલ્ડ આદિકાની કોમને કલંક લાગત. અમે દીલા કરીએ છીએ કે અમે લીધેલી વલણથી આમે પાર્લામેન્ટ તેમજ ક્વિલ્ડ આદિકાની સેવા કરેલી છે

અમે એ પણ દાવા કરીએ છીએ કે આગાઉ પત્રમું બતાવવામા યુનાઇટેડ પાર્ટીને કેવા આપનારાઓ તરફથી વખત વખત સેવાયેલા પગલાની સમાનજ હતું. ખુદ આ ઓશીબારી સવાલની બાબતમાં પણ સરકાર ત્રણ વર્ષથી કોમના કલ્યાણ કરવા પસાર કરવામાં નિષ્ફળ નીવડી હતી ક્રિમટે સભ્યોના કેટલાક તેમજ કેટલા આપનારા સભ્યોએ વિરોધ ઉઠાવ્યો હતો. એ વિરોધને લીધે સરકારને પોતાની આખી નીતી જડકવી પડી.

વળી આ વખતની બેઠકમાં પણ બીજા બીલોના સંબંધમાં સરકારને કેટલા આપનારા સભ્યો બરોબર અભારી માલજ વર્તેલા છે અને જે ડીવીઝનોમાં આગે સરકારની વિરુદ્ધ મત આપ્યો હતો તે પર યુનાઇટેડ પાર્ટીના અન્ય સભ્યોએ પણ એજ રીતે મત આપ્યો હતો. પરંતુ કેવળ અમનેજ કપકાને બાદ ચુંટી કાઢવામાં આવ્યા તે આમે સમજીએ છીએ એક પક્ષનું નામ સરળતાથી ચાલી શકે તેટલા માટે અને સભ્ય પોતાની કર્મની સ્વતંત્રતાનો ઉપયોગ કરવામા પોતાના પક્ષના સાથીઓ સાથેના સહકારની જરૂરીયાતોના ખ્યાલ રાખવો જોઇએ પરંતુ જે કીસ્સામાં આગે જણાવ્યા પ્રમા બે વિચારનાં આમ ઉભો કરીએ છીએ કે આગે જો ખુલના ચાલુની બાબે અરીજ રીતે ઉપયોગ કર્યો છે.

અભારી સાથેનો ચોક્કસ આરોપ અને છે કે અમે ઓ સરકાર તરફથી બાવવામાં આવેલા બીલની સામે સુધારા સુચવ્યા અને ડીવીઝનની બામવણીઓ કરી. એવો વખતે એવો પણ આરોપ મુકાયો હતો કે એમ કરીને આગે કોકસનો નીયમભંગ કર્યો હતો. જો આરોપ છોડી દેવો પડ્યો હતો કેમકે તેવો કોકસનો કોઇ નીયમ જોજ નહિ. તેમ છતાં અભારી સામે કપાનો ઠરાવ પસાર થયો.

અમે માની શકતા નથી કે તો અમે ઓપોઝીશનનાં સુધારાઓને કેમ આપેલા દોત અને તેઓએ માંગેલા ડીવીઝનમાં તેઓની તરફેણમાં મત આપ્યો દોત તો અમે કપામાંથી મુકત રહ્યા દોત

બારી વસ્તુસ્થિતિને જો લે કે વામી અત વર્તનની અભારી દવત બતાવ્યા અમે કરેલા ઉપયોગ પક્ષ ગયાતને પસંદ નાપે પડ્યા. તમનો પક્ષ બેઠેલાના યુનાઇટેડ પાર્ટીના વર્તનાનપત્રો તરફથી અમે રેટકોક વખત થયા સખ્ત પ્રહારોના ભોગ થયા આવેલા છીએ. આ પ્રસંગે તેમણે પોતાનું અભારી સ્વતંત્રતા અને વફાદારી વિષે કાંઇ ઉચ્ચારી ન અને અભારી સામે કપકાનો ઠરાવ લાવવામાં કોકસમાંથી પોતાની લોકપ્રિયતા ચલાવી છે

આપણે અમ આકરપૂર્વક દર્શાવે છીએ કે આમ અમારા રાજીનામા આપવા સામે પસાર થયેલા કપકાના ઠરાવનો કારણરૂપ નથી આપ્યા. તેના કરતા પ્રકારણ કારણો છે. પણ પ્રધાન અમારી વફાદારી વિષે શંકા ઉઠાવી છે.

કોકસે તેમની ફરજાનુસારે પસાર કરેલો ઠરાવ સિદ્ધાંતો છે. આપણે અમારી પાસે અભારી રાજીનામા કોકસની સમક્ષ રજુ કરી દેવા અને જો તો તેને સ્વિકારી લેવા દેવા આપ્યા તો આગને તે પાછા લેવા સાથે આગાઉ સભ્યપદ ગાયુ રાખવાનું કહેવા દેવા સિવાય બીજો એકે માર્ગ નહોતો.

.....આગે પુનાઇટેડ પાર્ટીને ટેકો આપનારા બહુમતી સંખ્યામાં સરકારને દેવા આપનારા સભ્યો બરોબર અભારી વર્તેલા છે અને જે ડીવીઝનોમાં આગે સરકારની વિરુદ્ધ મત આપ્યો હતો તે પર યુનાઇટેડ પાર્ટીના અન્ય સભ્યોએ પણ એજ રીતે મત આપ્યો હતો. પરંતુ કેવળ અમનેજ કપકાને બાદ ચુંટી કાઢવામાં આવ્યા તે આમે સમજીએ છીએ એક પક્ષનું નામ સરળતાથી ચાલી શકે તેટલા માટે અને સભ્ય પોતાની કર્મની સ્વતંત્રતાનો ઉપયોગ કરવામા પોતાના પક્ષના સાથીઓ સાથેના સહકારની જરૂરીયાતોના ખ્યાલ રાખવો જોઇએ પરંતુ જે કીસ્સામાં આગે જણાવ્યા પ્રમા બે વિચારનાં આમ ઉભો કરીએ છીએ કે આગે જો ખુલના ચાલુની બાબે અરીજ રીતે ઉપયોગ કર્યો છે.

આ દિવસો એવા છે કે જ્યારે પ્રજાતંત્રવાદી સંસ્થાઓ ગંભીર જોખમમાં આવી પડેલી છે. પરંતુ તેના પર પ્રહાર, બહારથી તેમજ અંદરથી પણ થઇ રહ્યા છે. પ્રજાતંત્રને ટકાવી રાખવાને, વિચાર અને આચારની સ્વતંત્રતા ટકાવી રાખવી અત્યાવશ્યક છે. યુનાઇટેડ પાર્ટીની કોકસનો ઠરાવ એ સ્વતંત્રતા નાબુદ કરનારો છે. એ પગલું સરમુખત્યારીની દિશાએ જનારું છે અને આપે એ પગલું લેવાને ત્યાર નથી.

આ કારણથી આપે પોકસમાંથી રાજીનામું આપ્યું છે પરંતુ પાર્ટીમાંથી નથી આપ્યું. યુનાઇટેડ પાર્ટીના આદર્શો પ્રત્યેની અમારી વફાદારી અચળ છે. જેમ આદર્શોને માટે જેમ ઝુલ્મોની સામે લડતા હતા તેમ ભવિષ્યમાં પણ અસરકારક [illegible] લડતા રહીશું.

પાર્લામેન્ટમાં અમે સરકારની સામે દુશ્મનીની વલણ નહિ લઇએ. જ્યાં જરૂર જણાશે ત્યાં કરતા આવેલા છીએ તેમ ટીકા કરીશું પરંતુ સહમાન્ય રીતે દેવા આપતા રહીશું.

શ્રી પ્રીટોરીયા હિંદુ સેવા સમાજ

ખાસ ચુંટણી સભા

શ્રી પ્રીટોરીયા હિંદુ સેવા સમાજની એક ખાસ જનરલ સભા રવિવાર તા. ૧૮ જુન ૧૯૩૯ ના રોજ બપોરે બે વાગે સમાજના હોલમાં નીચલું અગત્યનું કાર્ય કરવા બોલાવી.

(૧) સમાજની મીનીટસ અને સેક્રેટરીનો રીપોર્ટ.

(૨) સમાજના ટ્રસ્ટરનો રીપોર્ટ.

(૩) ઓફીસબેરીઓની ચુંટણી

(૪) પરચુરણ.

આ પ્રસંગે દરેક હિંદુ ભાઇઓને ખાસ હાજરી આપવા વિનંતિ કરવામાં આવે છે.

ભ. એચ. મોદી,
મં. એન્ડ મોદી.
રો શ્રી. પ્રી. સે સમાજ.

ટ્રાંસવાલના હિંદીઓની સ્થિતિ

લખનાર : અનુભવી

ગયા બ્યારે હિંદીઓના રક્ષણ અરજના પ્રશ્નરૂપ કહેવાતો ટ્રંક મુદ્દતને માંટેનો કુંજળાની નામનાર કાયદો આપણી સામેો આવીને ઉભેો છે, અને બ્યારે સામનો એક મોટેા વર્ગ પોતાના આત્મબોગથી તેની સામે થવા તૈયાર થયેા છે ત્યારે આ દેશમાં હિંદીઓ પીઢ-દની લાગણી આગળ કયા પ્રકારની હતી અને ત્યાર પછી તેણે કેવું રૂપ બ્યાનેા વખત વીતી તે જાણવાનું જરૂરી થઇ પડશે. એ વીતેની માહીતી કેટલેક અંશે હિંદીઓ પીઢહના આજ સુધીના ધકાયલા કાગદાઓમાંથી મળી રહે છે.

પ્રજા રક્ષાક વખતમાં

આગલી પ્રજાસત્તાક સરકારના વખતમાં કે જે વખતે રાજ્ય ચલાવતી કોમ મુખ્યત્વે ડચ બોઅોની હતી, તેના વખતમાં ૧૮૮૫ નેા કાયદેા નં. ૩ નેા ઘડવામાં આવ્યેા તેમાં એશીઆટીકોને બોરાઓની બરોબરીના હકેા આપવા સામેનેા પ્રતી બંધ હતેા. જેને સામેા આર્થ રાજકીય હેતુઓના હકેા બાબતનેા હતેા, બીજું બાહકતની બાબીજ ધરાવવા સંબંધી હતેા તેનેા હેતુ પણ કેળવણી પ્રસાર સાથે સંકળાયલેા હતેા. કારણ ૧૮૮૫ થી તે બોર બોર સુધીના સમયની તે વખતની સરકારની આ સંબંધેની નીતી જોતાં વેપારના કારણ અર્થે બ્યારે બ્યારે હિંદીઓને મીલકત ખરીદવાની જરૂર જણાયથી ત્યારે ઘરઘરે બોરે એ બાબતમાં બોરાઓને નામે મીલકત ખરીદતા રહેતા કરી આપેલેા. એટલે મીલકતની બાલીકીજ અટકાવવાનેા હેતુ નહતેા પણ ગાંધીજીથી બોરા વટા ઉપરાંતની જે સત્તા અને લાગવગ રાજકીય ક્ષેત્રમાં પ્રાપ્ત થાય છે તે અટકાવવાનેા એમાં હેતુ હતેા. બીજું વસવાટ માંટેનેા પ્રબંધ હતેા એ રંગરૂપ બોરી પ્રજા કે કાળી છાવણી પ્રજા સામે જુદારીપણાનું બાબીમત ધરાવે છે તેના પરીણામ રૂપે હતેા. બોરાઓના વસ-વાટના સત્તામાં હિંદીઓ તેમને બાબુગંજ ઉત્પન્ન થાય તે રીતે કાયદા ગાળ તે અટકાવવાનેા એમાં હેતુ હતેા. એના પુરાવામાં એ માલમ પડે છે કે હિંદીઓ મોટે ભાગે વેપારની જગ્યાની બાબી બાયદા તેજ જગ્યાના કેાર્ટ બાજમાં થયું બસવાટ કરતા હતા. અને તેવા વસ-વાટ માટે કાયદાનેા કડક અમલ થયેા નહતેા.

આ બધી બાબતેાથી ડચ પ્રજાની નીતીમાં હિંદી ઓ સામેનેા વિરોધ કઇ બ્યાનનેા હતેા તે જણાઇ આવે છે. અને વેપારના હકની બાબતમાં એવેા કશેા વિરોધ નહતેા તે પણ એ કાયદાઓમાંથી માલમ પડી આવે છે. કારણ આ ઉપલા પ્રતીબંધેામાં વેપારના પ્રતીબંધનેા ઉલ્લેખ નથી એટલુજ નહીં પણ એ તીર્થોદ્વાર છે કે હિંદી વેપારીઓને અકે ઉત્તેજન એ ડચ પ્રજાતરજ હતું. એજ સ્વાભાવીક પણ કે કારણ ડચ પ્રજા વેપારના ક્ષેત્રમાં ન હતી અને હજી કે પણ નથી. એ લોકોનું માનસ એ બાબતમાં અલબત્ત હિંદીઓના જેવુજ હતું કે ઉત્તમ ખેતી, બધીપાને માટે તેનો અટકાવ કરવાની સ્પષ્ટ નીતી તેમણે રાખવામાં આવી. બધુમાંનું માનવું છે કે ૧૯૧૯ ના કાયદાથી તેા તે બધાતના ચાલુ વેપારેા અને વસવાટ જે ૧૯૦૭ ના કાયદાથી બીનઅપદે કરી શકવાનેા બધ હતેા તેને ગેાપ્યું રક્ષણ આપવામાં આવ્યું. પણ બરી બીના એ છે કે તે વેપાર અને વસવાટેા બીજા કાયદેના ડરે કે કેમ તે શક પડયું હતું અને બીજું કે તેમ છતાં બીનકાયદે કરે તેા જે વેપારીઓને વેપાર બંધ કરવા પડે તે બદલાના છાવણીઓમાં જવા અને ત્યાં સ્થિતિ બધી કંગાળ ઉભી થાય એ કારણ હિંદી કોમમાં મોટેા બળબળાટ થયા તેમેા પણ બન રહે.

૧૯૨૬ના કાયદા બદલ

૧૯૨૬ માં એ કાયદેા થયેા ત્યાર પછી પણ બારેા કાયદેસર રહીને વેપારના લાયસેન્સ માટે કેાણ કેવી રકમ તે નક્કી કરવાનું મુશ્કેલ હતું અને તેને વેપારના લાયસેન્સની ના પાડી શકાય કે કેમ તે એક સવાલ હતેા. એટલે ૧૯૧૯ નેા કાયદેા થયા પછી પણ મોટેરી બનાવા વેપાર ઉપર લેપ્યુઓ તેવેા અંકુશ પુરા રહ્યેા નહીં અને મીલકત ખરીદી સંબંધમાં તેા કે એ કાયદામાં ઘણાજ સ્પષ્ટતા અને સગવડ કાયદા કરવામા આવ્યા હતાં તેમા પણ ઘણા છીંડા રહી ગયા અને મીલકતના બારે પ્રમાણમાં ખરીદાતી રહી. તેનું એક કારણ તપાસ. હતેા તે બાજ ધ્યાનમાં રાખવાની જરૂર છે. તે એ કે ૧૯૧૯ ના કાયદા પહેાંચી વેપારની બાબતમાં કેટલીક સગવડ જરૂર થયી અને તેમે પરીણામે ચાલુ વેપારની જગ્યાની કીંમત વધી. તે સામે ચાલુ વસવાટની મીલકતેાની પણ કીંમત વધી આથી ૧૯૧૯ સુધી જે મીલકતેા બાદીદારેા તે બોરે ભાગે પોતાની સગવડતાને અર્થે ખરી-દાવતી, બ્યારે ૧૯૧૯ પછીથી તે ૧૯૩૦ સુધી માં મોટે ભાગે પ્રોસપાના કાયદાને માટે મીલકતેા બરીદાતી હતી.

૧૯૩૨ નેા કાયદેા

આ મીલકત બરીદીઓને બદલે ફરી ૧૯૨૯ માં હીંદીઓ ત્રિરૂદ્ધ ઉદ્વાપેાદ શરૂ થયેા અને ૧૯૩૩ નેા કાયદાનેા બરડેા તેયાર થયેા જેથી હીંદી કોમમાં મોટેા બળબળાટ પેદા થયેા: રાષ્ટ્રીય કેળવણ કોન્ફરન્સ ભરી અને હીંદી સરકારનો તથા બા દેશમા સગસ્ત હીંદીઓનો સખ્ત વિરોધ છતાં ૧૯૩૨ નેા કાયદેા નં. ૩૫ પાસેા અને ધારાધેારીએ ચડયેા. એ ૧૯૩૨ નેા કાયદેા જમીન બરીદવામા કાયદાના બધા ઉલ્લંઘન નાબુદને સારી તેમાં વેપારના અને વસવાટના હકેા ઉપર માંઠેા કાપ મુકવામાં આવ્યેા.

આ સ્થળે રહેજ વિષયાંતર થયા બારે વાંચક ની ક્ષમા ચાહું છું.

> એ ૧૯૩૨ ના કાયદા સામે અહીંનાર હીંદીઓના બહેાળા સખ્ત વીરોધ હતેા કે તેની સામેા સત્યાગ્રહના ઠરાવ રસાકસ-વામાં આવ્યેા. પણ એ કાયદાને અંગે

નીમાયલાં ફીયામ કમીશનમાં વેપારની અને મીલકતોની એકદમ્ય સત્તા મળવાની આશાએ કેમના અમુક વર્ગે તેના સત્કાર કીધો. અને જ્યારે રીપોર્ટ બહાર પડયો ત્યારે એ એક લઘુમતીના લોકે એવી મુકતીઓ રચાઇ કે જેનાથી ઘડેલા સત્યાગ્રહના ઠરાવપર કુંડી પાણી ફેરવ્યું. એ મુકતીની જાળમાં ફસનાર આગેવાનોમાંથી કેટલાક આજ તે માટેની પોતાની ભૂલ પ્રમાણીકપણે કબુલ કરી પસ્તાયા પણ કરે છે. ઔર પ્રસંગનું આજ પુનરાવર્તન થઈ રહ્યું છે. એવીજ લાલચને વશ થઇ આજ રહેઠાણના ગુંચાળાવી નાખનાર કાયદાની સામા થેલાતી સત્યાગ્રહની લડતપર ઠીની ચાદર ઓઢાડવાના પ્રપંચો ચાલી રહ્યા છે. અને તેને માટે સામ, દામ, ભેદ, પ્રપંચ, અને દંડની પાંચે મુકતીઓ સરાયે વહી રહી છે.

એ ૧૯૩૨ ના કાયદામાં પણ ૧૯૩૦ સુધીના વેપારી લાઇસેન્સહારોને કાંઇક રક્ષણ આપવા પણ ત્યાર પછી સખ્ત પ્રતિબંધો મુકાયા છે. એ વખતે પણ જો કે રક્ષણ આપવામાં ન આવે તો લોકો બહારના સત્તા ઓમાં જાય એ બીક હતી. ૧૯૩૨ ના કાયદા ના પ્રતીબંધો મુકવામાં આવ્યા અને ગેરકાયદે બાંધકામની મીલકતો ના કરવાની કલમ પણ મુકી જના ૧૯૩૭ અને ૧૯૩૮ વર્ષમાં પણ મીલકતોની ખરીદી અટકેલી નથી. કેમ કે જેમ જેમ કીરો કાયદા ઉપર વેપાર ચાલે ત્યારે ની આજુબાજુના પ્રતીબંધો વધતા જાય છે તેમ તેમ વેપારની અને વસવાટની જરૂરતના કીસ્સાની આવક પણ વધતી જાય છે. તે ઉપરાંત સુધી કે ૧૫ વર્ષથી વધ દરા સુધીના વેપારના પરવાના પણ છે. એ કીસ્સાએ મીલકત ખરીદીમાં કોઇપણ મુશ્કેલી પાંચ કે છ વર્ષમાં પાછી કરી જાય એવા મીલકતો ખરીદવા આવી નથી પરંતુ એ મીલકતો દીંદીઓના વેપાર અને વસવાટના સવાલમાં દોયથી ૧૯૩૧ ના કાયદાથી આપણને લાલચ પ્રમાણે તેના ગાબીકી ઉક્ત મળવાની આશા પણ છે, અને તે ગાલીબી ઉક્ત ન મળે તો પણ મીલકત ગેરકાયદે ખરીદાઇ છે તે સવદેશ અને કેટલોક સમય જાય; તેને ગાબીલ કરવા બીજો કેસોક ઉપાય લાગ, અને આપણે જેવી નાખવી પડે પણ નહીં તો રહેજ અને એવો ઉપાય તો પાયજ નહિ. મારણ વેપારની રક્ષણ નો કાયદાની માફી કરી ગઇ દોય આ મધ્યસ્થીયી કાયદામાં રહેલા ગર્ભ તેટલા જોખમો છતાં મીલકતના મકાન કરવાવાળાઓ અને મુદ્દીદાર વર્ગ હજુ સુધી મીલકતો ખરીદતા રહ્યા છે. પણ આ બનતો મીલકત ખરીદવાનો લાભ મધ્યમ વર્ગ વધ શકતો નથી. કારણ મધ્યમ વર્ગને બાર ગોલાના રહેવાના ઉદ્યોગોમાટે પર ખરીદવાની શક્તી અને જરૂર હોય છે. પણ તેમના ગજા બહારે કાયદામાં રહેલા જોખમો તેઓને માટે વધારે પડતા છે એટલે ન છુટકે તેઓ તો ગાદુનની ક્રિયલિમાંજ રહેવા છે અને પરીણામે મેમામાં બે વીરોધી તત્વો દાખલ થયાં છે. એક તો કાયદાની સખ્તાઇથી જેઓ નાસભાગ થાય છે તે અને બીજું એ સખ્તાઇઓથી જેઓ લાભ મેળ છે તે વર્ગ. આ કારણને પાસ કોલોનીકેશન સવાલને છપાવી છે, અને કેમને આજે મોટા વેપારના ક્ષેત્રમાં મે

પ્રોફેસરેટ ગવાણી બહારની સ્થીતીનો તપાસ કરવા માટે મરે ટાપીના નીમવામાં આવ્યા. તેની તપાસના ઓર્ડરની પહેલી કલમના બહાર આવી કે કીમામ રીપોર્ટ પાસ કરવા બાબતમાં ખુદ ગવર્નમેન્ટ મકાનો કેટલાક પીરાણ છે એવી કલમ બહાર આવી હતી ત્યાર પછી જે તે મુકતીઓ પેદાયા છે તે સુધરવા સર્વ પાસ છે કે કીમામ રીપોર્ટથી પ્રોફેસેન્સ સવાલમાં દીંદીઓના વેપારી લાભો ઉપરને અંગે સમરાય તેટલે આંદે તેઓની ફરીયાદ કાયમ રહે. કમે એ રીપોર્ટ પર મુકેલ પ્રસાર બાબ આપવા માટે પ્રસાર બાબ તો પણ ઘણા વેપારીઓને કે સવાલોથી નીકળી બહારના ગામોમાં જવું પડશે જોયી બહાર ગામોમાં બનવી સ્થીતી કેટલી મુશ્કેલ છે. એટલે એ બહારના ગામોને બના મુખી નવા દીંદીઓ આવનારાઓ આવે રહાણ મળે નહિ ત્યાં સુધી કીમામ રીપોર્ટ પાસ થઇ ગયો એમ નથી. એનું રક્ષણ આપવાને સરજોટયુક બીલ ઘડાયું પણ તેનાથી પણ બહારના લોકોને સંતોષ થયો નથી જેથી એ સરજોટયુક બીલથી પણ કોંગ્રેસ બહારે સખ્તાઇ વાળું બીલ લાવવા માટે મક્કમપણે અને મજબુતી જરૂર છે. એ દ્રઢનીશ્ચયથી અને તેટલા દીંદી વેપારીઓને વેપારમાંથી ઓછા કરવાની મુકતી માટે લાયનો નથી એ વરસને માટેનો કાયદો લાવવામાં આવ્યો છે કે જેની મદદથી એ બે વરસમાં કરી દીંદા થતા પહેલા ગોરી સંખ્યાનો વેપાર નાબુદ કરી શકાય અને તેને પરીણામે બે વરસ પછી જે કંઇ બચવું હોય તેને માટે રહેતો સરળ થઇ. અમ.

આ બધી દીંદીઓ વીરૂદ્ધની નીચી ચોટ પછીથી ગોરા વેપારી વર્ગના લાભને માટેજ થતી આવી છે અને તેથી સમાજોને જે ગી અકલ્પ્યથી થાય છે કે દીંદીઓના રક્ષણ પીરોપીઓ આપ કરીને આંબલેબોયા ના માટે મળી આવે છે તે અકલ્પનીને સ્થાન નથી એ વેપારી ગુહીપીજ દાખલ નવું બીલ આવેલું છે એટલે તેની અસર કેવી થશે તેનું અનુમાન સહજે જ થઇ શકે તેમ છે. માત્ર અકલેલ એ છે કે જ્યારે ગોર વર્ગના કાયદો લીની આપણા પ્રાત કેવર બુધ્ધ થાય અને તેમાં પુંડાતો પણ ગોરા બુલવાની ઉભા સકપડા ઉઠેગે. લાભ ત્યારે તેજ વર્ગ તેઓના રસ્તામાં કાંટા વેરે અને તેમની લડતને તોડી પાડવાના કપરો ચોકે, આ આપણા કેમની કનસ્ટીટયુશનલ ગાન્ડ છે. અમને ૧૯૪૬ સુધીમાં આ કેતાબંધી દીંદા કાયદો નાબુદ થાય એવા અણસાર વાંચી રહેવા મંજાવાય છે.

ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન હોકર્સ એસોસીએશન

ટ્રાંસવાલના બીલ સામે વિરોધ

ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન હોકર્સ એસોસીએશન ની એક મહત્વની મીટીંગ ગઇ તા. ૨૮ મે ના રોજ પ્રેટોરીઆના પ્રમુખસાહેબના દીવાન મે ના રોજ મીજે જોહાનીસબર્ગ ખાતે પાદીકાર દીવસમાં મળી હતી.

પ્રે. કાદુ, પી. એસ. મી. મેદ, મી. નીરઝા, મી. અસવાત વિગેરે પણ હાજર હતા.

પ્રમુખનું ભાષણ

પ્રમુખે પોતાના ભાષણમાં જણાવ્યું કે જ્યારે આપણે એસોસીએશન (ટ્રાંસવાલ) લેન્ડ એન્ડ ટ્રેડિંગ બીલ જે હાલ પાર્લામેન્ટ સમક્ષ આવેલું છે તે પસાર થશે તો તેથી આવી પડનારી મુશ્કેલીઓ ની ચર્ચા કરવા અત્રે ભેગા થયા છીએ.

મી. સ્ટ્રટહેરે એ બીલ દીંદીઓના વેપાર પર પ્રતિબંધ મુકવાના અને ટ્રાંસવાલના દીંદીઓને ઉલ્લાપદા બાદાઓમાં જોખવાના દેખીતા હેતુથી ઘડેલું છે. એ બાબતમાં કોંગ્રેસને કશો પણ શંકા હોય તેમણે આ અન્યાયી બીલપરના બીજા વાંચન પ્રસંગે અને કમીટી સ્ટેજ વખતે મુકરી પ્રધાને કરેલાં ભાષણો વાંચવાથી સારા વસ્તુ સમજી શકશે. સરકારે સ્પષ્ટ કરી દીધેલું છે કે આ બીલ પસાર થતા તેનો સખ્ત અમલ થશે અને નવા લાયસેન્સો બીલકુલ આપવામાં નહિ આવે.

દીંદી દોકરો અને ચોકરો કોંગ્રેસને બાવડ્યા ત્યા હોય ત્યાં પોતાનો વેપાર મ્યુનીસીપાલીટીના કોંગ્રેસ સત્તાઓથી બીજા સત્તામાં ફેરવ્યા કરતો થકે છે તેમાં આપણે સખ્ત પ્રહો લાગશે. આપણે નવાં લાયસેન્સો માટે અરજી કરવી પડશે પરંતુ આ નવા કાયદાની રૂએ આપણને તે આપવામાં નહિ આવે. આપણા નિર્વાહનું એકનું એક સાધન આપણી પાસેથી છીનવી લેવામાં આવશે અને આપણી ઉપર મોટી મુશ્કેલીઓ મારશે.

આપણી ન્યાયી પ્રવૃત્તિઓને કચડી નાખવાનું આ સખ્ત પગલું સુજ્ઞ સરકાર કેમ સહન કરી શકે એ સમજી શકાતું નથી. દીંદી દોકરા કેમ પ્રોડયુસનો ધંધો ખીલવવામાં મોખરી

આગ બજવેલો છે. દરદ અને હાલઆલ્ત બતાવીને તેઓએ પુરેપીયન બેકુલ વર્ગની ઉપયોગી સેવા બજાવેલી છે તેમજ લોકોને દરવાજે જરૂરી વસ્તુઓ પહોંચાડીને જાહેર પ્રજાની સેવા કરી છે.

મી. રટલેજનું બીલ કીંદી ઢોકરો કે જેની સંખ્યા હજારની આસપાસની છે તેઓને આ પ્રાંતના કેપારી જીવનમાંથી નાબુદ કરી નાખવાનું છે. વળી એ પણ યાદ રાખવું જોઇએ કે કીંદી ઢોકરાની નાબુદીથી કાપેરાપર પ્રતિકૂળ અસર થશે કેમકે તેઓ પોતાનો માલ બધાજનારા મહેનતુ અને પ્રમાણીક બાયકોથી ગુમાવી બેસશે.

આ બીલની પાછળ સેગ્રેગેશનની નીતી રહેલી છે અને છેવટે કીંદીઓ અને બીનાઓની પાયમાલી થશે. હીંદુસ્તાનની સંસ્કૃતિ અને ગૌરવ તુ જે અપમાન કરનારૂં છે અને તેનો સખ્ત વિરોધ કર્યો સિવાય અટકાવી મારે બીજે કશો ઉપાય જણાતો નથી.

હાંસવાસના કીંદીઓએ ડે. દાદુના નેતૃત્વ હેઠળ સત્યાગ્રહ કરવાનો ઠરાવ કરેલો છે અને તેને સંપૂર્ણ રીતે આપવાની આપણી ફરજ છે.

આ મીટીંગે આજે તે ઠરાવ કરવો પડશે. આવતીકાલ કેવો પડશે એ વિશે તો કશી શંકા જેવું નથી. જો આપણે કીંદના ખરા સુપુતો હોઇએ તો આપણા ફાળાનું સંરક્ષણ કરવા અને આવતી માતૃભૂમીનું ગૌરવ ટકાવી રાખવા ડે. દાદુને સાથ આપતાં જરા પણ સંકોચાવું કિંમત લોહશે

ઠરાવો

બાદ બાદ બીજા વકતાઓએ ભાષણો કરી કાયદો સમજાવ્યો. બાદ નીચે પ્રમાણેના ઠરાવો પસાર કર્યા હતા: (૧) ટ્રાન્સવાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસ એસોસીએશનની આ મીટીંગ પાર્લામેન્ટમાં દાખલ કરવામાં આવેલું એશીયાટીક (ટ્રાંસવાલ) લેન્ડ એન્ડ ટ્રેડીંગ બીલ કે આપણા વેપાર અને બધિપણના વેપાર અને વસવાટને માટે ઠરર સકંતર બંધ કરી દેનારૂં છે, અને આપણું આર્થીક કુશન કાયમી નાબુદ કરનારૂં છે અને હિંદની પ્રજાનું અપમાન કરનારૂં છે, તેને ગંભીર ચિંતાની નજરે જુએ છે અને સત્યાગ્રહથી તેનો વિરોધ કરવાનો ઠરાવ કરે છે.

(૨) આ મોસ મીટીંગ ડે. દાદુની સત્યાગ્રહ ની લડતને સંપૂર્ણ ટેકો આપે છે અને આત્મ બોગ આપી અને સંકટો સહાવી તેને કતેહમંદ કરવા કીંદી બાઇઓને વિનંતિ કરે છે.

(૩) આ મોસ મીટીંગ આ બીલ ટ્રાંસવાલના કીંદીઓનાજ લાભોને હરકત કરનાર હોવા ઉપરાંત અને નાલેય આફ્રિકન ઇન્ડિયન કોંગ્રેસ ટ્રાંસવાલગાંજ બરવાની ટ્રાંસવાલની માંગણીનો અનાદર કરીને ઓ કોન્ફરન્સ કેપ પ્રાંતમાં બરવાના એકલેકસુડીવે કરેલા ઠરાવને વખોડી કાઢે છે.

કોંગ્રેસના સેક્રેટરીઓની આપખુદી સામે ચેલેંજ

કોંગ્રેસના કાર્યકર્તાઓ હમણા હમણામા "કાઢીનાખનારા" સાથીદારોના રેહા થી આપખુદીથી કાર્ય થયાકરતા આવેલા છે અને તેઓના એ રીતના કાર્ય સામેની અગારી ફરીયાદો ગેરવાજબી નહોતી એ વધારે તો વધારે સિદ્ધ થતું જાય છે. નીચેના બે કાગળો તેનો સબળ પુરાવો આપે છે:

નાતાલ ભારતપ્રતીનિધિ ના તંત્રીપર મે તા. ૨૮ મીના લખાયેલા પત્રની નકલ

સાહેબ,—નાતાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસના એક મેમ્બર તરીકે તેની કમીટીની કે મીટીંગમાં કોંગ્રેસ અને કેલોનીયલ બોર્ન એન્ડ સેટલર્સ ઇન્ડિયન એસોસીએશનનું બોલાવું કરી નાતાલ ના કીંદીઓમાં સંપ કરવા ફોરમ્યુલા પસાર કરવામાં આવ્યું હતુ તેમાં હું હાજર હતો એ ફોરમ્યુલાને કોંગ્રેસના મેમ્બરોની સ્પેશ્યલ જનરલ મીટીંગમાં મંજુર કરાવવાનું હતુ. આવા પ્રસંગે જ્યારે કીંદી કોમ આ દેશમાં તેની તવારીખમાં એક કટોકટીના સમયમાંથી પસાર થઇ રહી છે ત્યારે કોંગ્રેસના સેક્રેટરીઓ તરફથી આ સ્પેશ્યલ જનરલ મીટીંગ નાકાર્હે બોલાવવામાં આવશે એવી આશા રાખવામાં આવી હતી. એ મીટીંગ મે તા. ૬ મીના બોલાવવાની હતી જે પાછળથી તા. ૧૪ તા. ૨૬ અને છેવટે તા. ૨૮ પર મુલતવી રાખવામાં આવી હતી. હવે રવાનીકા કીંદી વર્તમાનપત્રમાં એક જાહેરખબર પ્રસિદ્ધ થઇ છે કે એ મીટીંગ બુત તા. ૨૮ મીએ મળશે પરંતુ મેમ્બરોને હજુ સુધી એ બાબતની નોટીસો મળી નથી.

ચુ કોમમાં સંપ આણવાની બાબત એટલી બધી અનઅગત્યની છે કે કોંગ્રેસના સેક્રેટરીઓ એ અત્યંત જરૂરી મીટીંગ બોલાવવામાં એટલી બાલસ કરી રહ્યા છે! કોમ સેક્રેટરીઓ પાસે જવાબ માગે છે

તમારો વિશ્વાસુ.
એમ. કે. પારેખ

નાતાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસના સેક્રેટરીઓ પર મે તા. ૨૮ મીના લખાયેલા પત્રની નકલ

સાહેબો,—અમે નીચે સહી કરનારા નાતાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસના કમીટી મેમ્બરો એવો મત ધરાવીએ છીએ કે કોંગ્રેસના મુખ્ય સ્થાની ભવાની દયાળ જે હાલ હીંદુસ્તાનમાં છે તેમને ત્યાં વધુ રોકાત રહેવાની વિનંતી કરવામાં આવી છે તેમજ કે હીંદી કોમના આફ્રિકામાં ભોગવ પડેતાં દુખન નીવારણ મસલાની સાથે તેનું પ્રચાર કાર્ય ચાલુ રહી શકે

સ્વામી ભવાની દયાળના મી. ઓ. આઇ. કાલ પર આવેલા એપ્રીલ તા. ૨૬ મીના અને તા. સોરાબજી ફરદનજીપર આવેલા મે તા. ૨ મીના પત્ર પરથી તેમણે પોતાનું રહેઠાણ ત્યાં ચાલુ રાખવાની આગલ જણાઇ છે અને તેથી અમે નીચે સહી કરનારાઓ કબુલ થઇએ છીએ કે:

(૧) સ્વામી ભવાની દયાળને તુરતજ કેબલ કરી જણાવવું જોઇએ કે તેમણે દક્ષિણ આફ્રિકા પાછા નહિ આવતાં હિંદુસ્તાનમાં પોતાનું પર્યટણ ચાલુ રાખવું અને વર્તમાનપત્રો તેમજ અન્ય પત્રકાર સ્નેહીઓમાં પોતાનો અહીંનો પ્રચાર ચાલુ રાખવો કે જેથી દક્ષિણ આફ્રિકાની કીંદી કોમની કલ્પનાતીત સ્થિતિ વિષે હિંદુસ્તાન વિદિત થાય.

(૨) કોંગ્રેસે સ્વામી ભવાની દયાળને પોતા ના અને પ્રચાર કાર્યના ખર્ચે માટે માસિક પા. ૧૫ મોકલવામાં આવે

(૩) સ્વામી ભવાની દયાળને કમીટી તરફથી કરવામાં નહિ ત્યા સુધી પાછા બોલાવવામાં ન આવે.

આશા રાખીએ છીએ કે ઉપલી વિનંતિ અમલમાં મુકવા કૃપા કરશો.

તમારો વિશ્વાસુ.

સહીઓ: પી. કે. ઇસ્લોવન, ઓગ. બી. નાયક, પી. કુ. કેશવ, ઓ. એચ. એ. અરેરી, શેખ હામેદ, આર. બી. મેટી, ઓનરેબલ પોલે, એ. એમ. એન. લોખાણ, એમ. કે. વાંકેરીયા, વી. કે. દયર, એ. ઇ. શેખ, જે. એસ. કૃષ્ણારામચન્દ્ર, આઇ. એ ઇસ્લામ, એમ. એન. મુલા, કે એન મીદાન, એ એસ. કાજી, એ એસ. આયર, બી. ગોપાલસ, સત્યદેવ, એ સુબાહુ, આઇ પાંડે, ડા એન ચંપક, ઓ. હાકેજી, બી. એચુ. કી. કોરેન્સ, એ. એમ. આલેદ, એ બી. મુલા. સોરાબજી કરદનજી.

કિપણી બાબતના સંબંધમાં નાતાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસના સેક્રેટરી બી. ઓ. આઇ. કાજી સાથેની મુલાકાતમાં તેમણે અમને જણાવ્યું છે કે નાતાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસની સ્પેશ્યલ જનરલ મીટીંગ જે બુત તા. ૬ મીના બોલાવવાનું ઠરાવ થયું હતુ તે હવે તા. ૧૧ પર મુલતવી રહી છે. અને એ તારીખે બોલાવવી જે એગ નોટીસો મેમ્બરો પર મોકલી આપવામાં આવી છે. સ્વામી ભવાની દયાળનું હિંદુસ્તાનમાં પોતાનું રહેઠાણ લંબાવવા વિષે સેક્રેટરી એ જણાવ્યું કે તા. ૮ પર કે મીએ કોંગ્રેસની કમીટી મીટીંગ બોલાવવા માં આવશે જે વખતે એ બાબત કમીટી સમક્ષ રજુ થશે.

મેરે કમીશનનો હેવાલ

મતાંક્યો ચાકુ

(૩૬) આ પ્રમાણે ઝેશ્યાસાટીક મીલકત ખરીદનાર તરફથી ટ્રસ્ટીને નામે અથવા યુરોપીયન નામપર મીલકત લેવાની રીતનો તેમ્પાત ૧૯૩૨ ના સાલ સુધી બીજી રીતોની સરખામણીના પ્રમાણમાં ચોકસીનો ગણો રહ્યો. ૧૯૩૨ ના કાયદા નંબર ૩૫ ની કલમ ૭ થી ૧૯૨૬ ના કાયદા નંબર ૨૩ ની કલમ ૨ ની મેદા કલમ આર સુધારવામાં આવી અને તેનો અમલ ૧૯૩૩ ના મેની તારીખ ૧૫ મીથી ગણવામાં આવ્યો ત્યાં સુધી એ રીત ચાલુ રહી જો કે કોઇ કોઇ પ્રસંગ ઉદ્ભવવામાં આવેલો કે એ રીત ૧૯૮૫ ના કાયદા નં. ૩ માં રહેલા હેતુથી વીરૂદ્ધ પરીણામ ઉત્પન્ન કરનારી હોવાથી ગેર-કાયદેસર છે. છતા ટ્રાંસવાલના પ્રાંતીક રીબાગ ના જજોએ મી. મેસન વી. મેસનેરેસ્ટસ્એ ૧૯૧૩ ના અપીલના વી. વાલ્ડહ વાળા કેસનો એને કાયદેસર ઠરાવેલી અને લાર પાછીના ન્યાયના મુકાદાઓમાં એને રદ્દ કરેલો. એ કે એ રીતમાં એક ખેલાણ તો થયું કે જે યુરોપીયનને નામે મીલકત હોય તે બંને નાલાર થાય તો એ મીલકત તેની નાદારીના કીસ્સાના પ્રસંગમા ખલ્ય અને જ્યા લહેણદારોને તેનો ફીરસો પડતો થાય એમ; જો કે એ મીલકતની આપી ખરીદ કીમત ઝેશીયાટીકે આપી હોય તો પણ તે એટલી રકમ માટેનો પાકા મોબદારની પંકતી નો મોબદારજ ચપુગાં વપુ થઇ રહ્યા (જુઓ ટ્રાન્સવાલ ડરબી વી. આબોદ એન્ડ કરનાલાલ ૧૯૦૫ ટ્રાંસવાલ સુપ્રીમ કોર્ટના ચુકાદાઓનું પાનું ૨૩૬). આ ખેલાણનો પણ હવે ફરી મોટે ભાગે ઝેશી રીતે પ્રતીકાર કરવામા આવતો હતો કે યુરોપીયનને નામે લીધેલી મીલકત તે યુરોપીયનને નામે કાયમ કરાવતી વખતેજ, ઝેશીયાટીકે તે સ્થાવર મીલકત ખરીદવાને કેટલી રકમ આપી હોય તેટલી અથવા તેથી વધારે રકમનો પણ ગીરો-રકતાવેજ તે યુરોપીયન પાસે થવાની લેવામાં આવતો હતો પણ તે દસ્તાવેજમાં એવી શરત રાખવામાં આવતી હતી કે તે મીલકતનું હુકમ નામાની બજવણીથી વેચાણ થતાં જે રકમ ઉપજે પાંચ લેટલી રકમ પુરતીજ તે યુરોપીયન ગીરો દસ્તાવેજ કરનારી કંપનીના ભાગીદારી રહે આ બાબતના મોદાઓમાં જો તેની સાથે ગીરો દસ્તાવેજ ન હોય તો ઝેશીયાટીક ખરીદ-કારે જે યુરોપીયનના નામ ઉપર ખરીદી હોય તેના પ્રમાણીકપણા ઉપર અને સદ્ધરપણા ઉપરજ આધારે રાખવો પડે; અને એવા ગીરો દસ્તાવેજ છતાં પણ ઝેશીયાટીક ખરીદનારને અથવા જેને તે પોતાના હકો ફેરવી આપે તેને તે મીલકત ઉપર આલબોજાના હકનો બોજાવટો કરવાની સંપુર્ણ અને બીના તકરારી સલામતી મળતી ન હતી.

(૩૭) ઝેશીયાટીકોએ સ્થાવર મીલકતનો બાકીમાં કેટલાજ સગવડ હક્ક મેળવવા માટે બીજી રીત એ હતી કે ટ્રાન્સવાલમાં ચાલતા કંપનીને લગતા કાયદામા આનગી કંપનીને બક્ષતા કાયદાથી આનગી કંપની માટે જે કલમો છે તેનો આધાર લેવો એટલે કે એ કંપનીના કાયદાના મુસદ્દાઓમાં કંપનીને તેના જે ભાગીદારો હોય તેનાથી બીજા વ્યક્તી તરીકે કાયદાથી બહુમતીમાં આવી છે એટલે સુધી કે તે એકજ આકસીની કંપની હોય તો પણ (જુઓ સલેમન વી. સલેમન એન્ડના કેસનો અપીલનો મુકાદો ૧૮૯૭ નો).

આનગી કંપની બનાવવાને માટે નામ બેજ ભાગીદારોની બોલામાં બોલી જરૂરીયાત હોવાથી ઝેશીયાટીક માટે તે સહેલું હતું કે એવી કંપની બનાવે કોમાં પોતે અને પોતાના તરફથી ઉભો કરેલો એવા બેજ માત્ર ભાગીદારો હોય અને કોનો વહીવટ પોતાના હાથમાંજ રાખ્યો હોય એવી કરીને તે કંપનીએ જે મીલકત ખરીદી હોય અને તેને નામે દસ્તરે નોધાવવી હોય તે મીલકતના કાયદાની દ્રષ્ટિએ નહી તો પણ સર્વસામાન્ય વ્યવહારના ભાગે આરે તે પોતે માલીકજ રહી એવું ફેંગ કમીશન આગળ બાબતની જુબાની પ્રમાણે ઝેશીયાટીક આનગી કંપની એ સ્થાવર મીલકત ખરીદવાનો પહેલો દાખલો ૧૯૦૯ ના અમેલો કે જે પ્રસંગે ટ્રાન્સવાલનો કાયદો પસાર કરવામાં આવ્યો હતો આરે પછી મોટાજ ભાગના ઝેશી અને બીજી ઝેશીયાટીક આનગી કંપનીઓ કે જેમાં ભાગીદારો માત્ર પ્રતિનિધિજ હોય એવી કંપનીઓ રજીસ્ટર થવાની સંખ્યા પણ કમી નથી. ૧૯૨૫ માં ઝેવા ૩૮ કંપનીઓ પા. ૮૪,૦૦૦ ની શેર કેપીટલ ૦. દસ્તરે નોધાઇ ૧૯૩૧ ના ૧૦૩ કંપની ઓ કેપીટલ પા. ૧૭૨૨૫૫. ૧૯૧૭ માં હતી કંપની કેપીટલ પા. ૧૮૮૨૨૯. ૧૯૧૮ માં ૧૧૪ કંપની કેપીટલ પા. ૧૬૩૩૧૯.

(૩૮) અને કે આ પહેલી ૧૮૮૫ના કાયદા નં ૩ થી ઝેશીયાટીકો માટે સ્થાવર મીલકત ની માલીકી સંબંધમા મુકાયલા પ્રતીબંધોમાંથી છટકવા પ્રત્યક્ષ છટકવા માટેની રસ્પષ્ટ યુક્તો હતી છતા પીટર્સબર્ગ્સ્ટ્રેન્ડ લેાકસ પીબાગના જજોએ ના. પોર્ટ ઇલીઝાબેથ વી ક્રિસ્ટોફરસન વાળા કેસમાં ૧૯૧૬ મા આપેલા ચુકાદામા તેને કાયદેસર ઠરાવવામાં આવી હતી. પીટર્સબર્ગ્સ્ટ્રેન્ડ લોકલ પીબાગમા મદ્રેના કરમાણીઆ વી. જોહાનીસબર્ગ મ્યુનીસીપલ કાઉન્સીલ વાળા ૧૯૧૬ના કેસમાં પ્રીવ કાઉન્સીલ મા ફીનીલસ્ટ એપ્લ થયથી પીરહ પડેલા અને ટ્રાન્સવાલ પ્રાંતીક પીબાગમાં ફુલસ્ટ કોર્ટ મ્યુનીસીપલ કાઉન્સીલ વી. દાદુ બીંગીટ વાળા ૧૯૨૯ના કેસમાં જાન્યે મેસર્સ વેસલ્સ અને કરબુ એ પણ એવો પીરહ મત દર્શાવેલો અને તે એવા આધારે કે એ રીતથી ૧૮૮૫ના કાયદા નં૩ ના આશયનો ભંગ થતો હતો અને તેવા તે કાયદાની ઉંદર પીંડી કહેવાય પણ ઉપર જણાવેલા છેલ્લા કેસમાં અપીલ પીબાગમાં ૧૯૨૦ માં જજ્જ મી. પાર્કના ચુકાદાને બહાલ રાખવામાં આવ્યો કે ૧૮૮૫ ના કાયદા નંબર ૩ માં ઝેશીયાટીક બાગીદારો બનેલી બાનગી કંપનીને સ્થાવર મીલકતની માલીકી ધરાવવા સંબંધમાં કશો પ્રતીબંધ નથી.

(૩૯) ૧૯૩૯ના કાયદા નં. ૩૬ કે જે ૧૯૧૯ની ૩૦ જુલાઇએ અમલમાં આવ્યો તેનાથી કાયદેસરની સ્થીતી પલટાઇ ગઇ. તેની કલમ ૨ થી ૧૮૮૫ ના કાયદા નં. ૩ જે ઝેશીયા-ની કોઇ પણ મુળ જાતોને સ્થાવર મીલકતની માલીકીનો પ્રતીબંધ કરે છે તેનો અર્થ ઝેવો કરવો કે (૧) સામાન્ય વ્યવહારમાં મુદ્દાના વેપારના તરીકે હોય આવતા પ્રમાણીક પક્ષે ઉછીના આપેલા નાણાની સલામતી માટે હોય તેના દાખલાઓ સીવાય ઝેશીમાની મુળ જાતીના કોઇ વાધસના લાભમાં ગીરો દસ્તાવેજ કરી આપવામાં આવે તો તેનો; (૨) (અ) કોઇ કંપની અથવા સંયુક્ત મંડળી કે જેમાં એક અથવા વધારે ભાગીદાર એ જણાવેલી નીતીના સભ્યોના હાથમાં જે કંપનીનો માલુ ધરાવતો હોય તેનો (બ) એવી કોઇ કંપની કે સંયુક્ત મંડળના લાભમાં આગળ જણાવ્યા પ્રમાણેની સલામતી રાખવાની બાબતનો ગીરો દસ્તાવેજ કરવામાં આવે તો તેનો. એ પ્રતીબંધમાં સમાવેશ થતો નથી.

આ કાયદો ૧૯૩૯ ના મેની પેહેલી તારીખ થી લાગુ પડવામાં આવ્યો. આને જે સ્થાવર મીલકતો એવી કોઇ કંપની બનવા સંયુક્ત મંડળે ૧૯૩૯ ના મેની ૧લી તારીખ પેહેલાં જે સ્થાવર મીલકતો રાખી હોય તેની બાબત આ ૧૯૩૯નો કાયદો પસાર ન હોય તેમ ગણી ૧૮૮૫ના કાયદા નં. ૩ નો અર્થ કરવો. અને ૧૯૩૯ના મેની ૧લી તારીખ પછીયા જે કોઇ સ્થાવર મીલકત એવી રીતે ખરીદાઇ હોય તેને આ કાયદાના અમલની શરૂઆતથી બે વરસની મુદતમાં અથવા તો કોર્ટ જે સમય વધારી આપે તે સમય દરમ્યાનમાં વેચી નાખવી અને જો તેમ નહીં કરવામાં આવે તો પ્રત્યક્ષમાંનો કોઇ પણ સબસ્ત ઝેવી મીલકત વેચી નાખવાનો હુકમ કરવા માટે કોર્ટને અરજી કરી શકશે.

(૪૦) આ ઉપરથી લેખ થશે કે ૧૯૩૯ ના મેની ૧લી તારીખ પેહેલાં ઝેશીયાટીક કંપની એ જે મીલકત ખરીદી હોય તેના કાયદે-સર પણાનો સવાલ ઉભો થવામાં આવેલો (જુઓ ટ્રાંસવાલ ઇનવેસ્ટમેન્ટ કું. લીમીટેડ વી. રમ્બોસ ઓસીપાશીની ૧૯૨૨ એપેલેટ બીબાગ પાનું ૩૫૮) અને એ પણ ધ્યાનમાં રાખવાનું છે કે યુરોપીયનને નામે લેવાની મીલકતને નેટલાજ કારણે રીજરકાયદેસર ઠેરવવામાં આવી નથી એ કે ગીરો દસ્તાવેજથી સલામત રક્ષણનો પ્રતીબંધ કરવામાં આવ્યો, તેમજ "કાયદેસર ધરાવતો લાભ" એ શબ્દોની વ્યાખ્યા કરવામાં આવી નથી. એ ૧૯૩૯ ના કાયદા નંબર ૩૬ નો બાકીનો ભાગ (કલમ ૧) ૧૯૦૮ ના કાયદા નંબર ૩૫ (ગોલ્ડ કોસ્ટ) ના કલમ ૧૩૦ અને ૧૩૧ માંથી આયુક્ત બાબતોના અપવાદ મુકવા સંબંધમાં છે અને તે બાબતની તપાસને સંબંધ ધરાવતો નથી.

(અપુર્ણ)

ભાવનગર પ્રજા પરિષદ

ભાવનગર રાજ્ય પ્રજાપરીષદનું પાંચમું અધીવેશન મે ના ૨૯ મીએ રાધા કૃષ્ણના મંદીરના ભવ્ય મેદાનમાં સરદારશ્રી વલ્લભભાઇ પટેલના પ્રમુખપદે ગયું હતું

લગભગ દશ હજાર જેટલા પ્રતીનીધીઓ મેદાનો પીકેરની હાજરી હતી. દીવાન શ્રી. અનંતરાય પહેલી પરિષદમાં હાજર રહેવા હતા.

ખુંદાગીરીના દેખાવો

તેજ દીવસે સવારે સરદારશ્રીના સ્વાગત સરઘસમાં મુસ્લીમ મુંડાઓએ કરવામાં હલ્લાઓ કર્યો હતા. એ હલ્લામાં શ્રી. ભમુભાઇ વીરજી પટેલ નામના સ્વયંસેવકને પ્રાણઘાતક ઇજા થઇ હતી એ સ્વયંસેવક મૃત્યુ પામ્યા પછી બપોરે એમના શબની વીરાટ સ્મશાનયાત્રા નીકળી હતી. જેમાં લગભગ પંદર હજાર માણસોએ ભાગ લીધો હતો. સરદાર વલ્લભભાઇ પટેલે સાંજે ભાષણ કરતાં કહ્યું હતું કે આવું મરણ પામવું એ તો ભગવાનને પોતે જેસલ જેવું છે. દક્ષિણામૂર્તીના શ્રી. નાનાભાઇપર પણ હુમલો થયો હતો.

કરોડોની જનતાનું આઝાદીનું પ્રતીક

અભ્યર્થનની સભા કરતાં સરદાર વલ્લભભાઇ પટેલે કહ્યું હતું કે

"ત્રીરંગી રાષ્ટ્રીય ધ્વજ સારાય હીંદની અખીલાયાઓનું ઉજ્જવળ પ્રતીક છે કારણ કે તેનો જન્મ હીંદુસ્તાના માનવીઓની મુક્તીને સારૂ થયો છે અને તેમાં રાજસ્થાની જનતાનો સમાવેશ થઇ ગયા છે એટલે હરીફ જનતાનો પ્રશ્ન આપોઆપ ઉડી જાય છે."

પ્રમુખનું ભાષણ

સરદારે પોતાના ભાષણ દરમીયાન જણાવ્યું હતું કે સદીઓ થયાં એકહથ્થુ સત્તાના બંધનોમાં જકડાએલી પ્રજા એાગેરના સ્વતંત્રતાના પવનની ઝાપટોથી જાગી ઉઠી હોવાથી એને પુરાણો, સડી ગએલો અને ચાલતો આવેલો અમલ અસહ્ય અને અક્ષરો બસ પહેાંચ્યા છે.

કોઇ ખાસ રાજામહારાજાના અંકતીગત સારા બોટાનો આ સવાલ મુદ્દલ નથી. આજના લોકશાસનના યુગથી કેવળ ઉલટી એકહથ્થુ રાજ્યસત્તાની આ પધ્ધતી, જેનો તોટો જગતમાં બીજે ક્યાંએ ભર્યા શકે તેમ નથી, તેની સામેનો પીડીત પ્રજાના આંતરનો આ પોકાર છે. એની સામે આંખ આડા કાન કર્યે કોઇ રસ્તો નીકળવાનો નથી

એથી મારી તો રાજામહારાજાઓને અંગીકાર નમ્રતાપુર્વક વીનંતી છે કે યોગ્ય અંકુશો સાથે રાજ્ય વહીવટનો ભાર પ્રજાને માથે નાંખી પોતે પ્રજાનો પ્રગતીમાર્ગ એાકશો કરી આપે. પ્રજાના સાચા રક્ષક બની બંને એને આશ્વાસ દોરે અને ખુદ તહેનશાહને પગલે ચાલી રાજ્ય પ્રજા બન્નેની અયકામજના બનાવીને કામમને માટે નીકળી જનારી રચના કરી નીકળે બન્ને જાય.

ગ્રામપ્રજાની ગ્રામકાનની વાતો કરનારાઓએ એક દીવસ તો વીચાર કર્યો છે ખરો કે આ દેશમાં જેટલાં રજવાડાં છે તેમાંથી કેટલાંક ના નરેશો પોતાની પ્રજા કરતાં વધારે લાગકાત ધરાવનારા છે ? શું રાજકુટુંબમાં જન્મ લેનારા સપળા લાગકાતના પારખા સાથેજ જન્મે છે ? અને જ્યાં અનેક રાજાઓમાંથી કેટલાક તો રાજા કરવાને નાલાયકજ હોવા જોઇયે એ વાત કબુલ કરીએ તો એવા સંજોગોમાં પ્રજાએ શું કરવું

ગાંધીજીના ખબર

ઉંદરી દવાખાનાં અમારી ઉપર આવેલા ખબર મુજબ ગાંધીજીને અને તેમના કેટલાક સાથીઓને રાજકોટના ઉપલેટીયાજીએ ઘેરો ઘાલ્યો હતો પરંતુ વધે આનંદ છે. તાજતી ક્સ્તુરબા રાજકોટ ગયા છે. ગાંધીજીનું મોટરનું દવાખાનું પણ ચટ થયા કરે છે. કાલનો મોકલે પુરકળ રહે છે ગાંધીજી જણાવે છે કે રાજકોટના પ્રશ્ને તેમને અહીંસાનો નવો પ્રયોગ કરીબતાવ્યો છે. કયા સુધી રાજકોટમાં ગાંધીજી રહેશે એ અનીશ્ચિત છે.

એનો કોઇ ઉપાય બતાવશે બરસા જુલમી રાજાને પદભ્રષ્ટ કરવાનો અધીકાર અનાદીકાળથી સ્વીકારએલો છે ઇતીહાસ એ વાતની સાક્ષી પુરે છે. એટલે રાજા પ્રજાની લાગકાતમાં ઉતાર્યો વગર આધુનીક યુગને એાગળપણે તેને અનુકુળ વ્યવસ્થાજ બેહતું દીત સમાએલું છે.

પણ આજે તો કેટલાક રાજાઓ એકત્ર થઇ સંગઠીત રીતે પ્રજાને દબાવવાના પગલાં ભરવામાં પોતાનું શ્રેય માનતા જણાય આવે છે અને ઓછામાં ઓછા પણ સત્તા ઉપરના સીવાય રાજતંત્રમા ઉપરચોટીયા ફેરફાર કરવાની મોટી બાડબરવાળી યોજના થઇ કાઢી એથી આગળ કોઇ રાજ્યે જાણ્યું જણાતું નથી એવી બધવસ્થા રચવામાં પોતાની સધળી શક્તી ખરચી રહ્યા છે.

શેઠ જમનાલાલ બજાજ જેલમાં

શેઠ જમનાલાલ બાજાજ જેમને જયપુરના દાખલ થવાના મનાઇ હુકમનો ભંગ કરવા માટે કેદમાં રાખવામા આવ્યા છે તેમની તેમના પુત્ર શ્રી કમલનયન બજાજે મુલાકાત લીધી હતી. પોતાના પીતાની તબીયત વીષેની પુછપરછના જવાબમા શ્રી. કમળાનયને જણાવ્યું હતું કે, એારા રમાગરની હવા તેમને માફક આવતી નથી. એ જગાનું બારે પાણી પચાવવું તેમને મુશ્કેલ પડે છે. રાજસ્થાના એક ડાકટરે શેઠ જમનાલાલને તપાસ્યા હતા અને તે કે તેમનામાં અજરે ૧૭ રતલનો વધારા થયો છે, બતા તેમની તબીયત ખરાબ નથી. કેદખીને બારે તેમને બુખારીયાળા સાથેનો અભ્યાસ સાલે છે. આમ છતાં રોજેા બાનના પાલમ પડયા હતા. તેઓ કોમેજ કાર્યના સાથીઓને અનુકુળ બનવા કોશેશ કરે છે.

ભગવાન શ્રી મહાવીર સ્વામીની જયંતી

"આજે મહાત્માજીના અહીંસાના સીધ્ધાંતને કેટલાકો હસી કાઢે છે. મહાત્માજીએ પોતાનું આપું જીવન 'અહીંસા' ના સીધ્ધાંત સમજાવવામાં ગાળ્યો છે તેઓ ગેરસમજુતી અને હીંસકને પણ મોજ હુંફેશે આપે છે. મહાત્માજીની અખીલાયા જનતાપર અહીંસાનું સાક્રવાળ સ્થાપવાની છે એમની એ પુણ્ય ઇચ્છા કળીભૂત થાય એવી આપણું પ્રભુ પ્રત્યે પ્રાર્થના કરીએ છીએ." ભગવાન શ્રી મહાવીર સ્વામીની જયંતી નીમીત્તે મુંબઇના હીરાબાગમાં મળેલી જનહેર સભામાં પ્રમુખસ્થાનેથી મુંબઇ પ્રાન્તના વડા પ્રધાન શ્રી. બી. જી. ખેરે ઉપરોકત ઉદ્ગારો કાઢયા હતા. શ્રી. ખેરે ચમુમાં જણાવ્યું હતું કે, ભગવાન મહાવીરે જન્મ લીધો તે વખતે દેશમાં હીંસા અને કુરાચારનો દાવાનળ સળગી ઉઠયો હતો. તેને બુઝાવી નાંખવાને મહાપુરૂષની જરૂર હતી. એવે સમયે ભગવાન મહાવીર જન્મ્યા અને તેમણે અહીંસાનો ઉદ્દેશ આપીને કુરાચારના દાવાનળને શાંત કરી નાખ્યો.

દેશમાં જ્યારે જ્યારે અનાચાર પ્રવર્તે છે ત્યારે મહાપુરૂષ જન્મે છે.

એક વખતે જ્યાં ધર્મનું તેજ હીંદમાં નહી પણ જગતમાં પથરાયું હતું. સંસાર પર વીજય પ્રાપ્ત કરીને જંજાળમાંથી છુટવાનો રસ્તો ભગવાન મહાવીરે બતાવ્યો હતો."

માઢુંગામાં આદીજાતીઓને નીતીને ગાંધીજીનો સંદેશો.

માઢુંગામાં ભરાયલા આદી પ્રદર્શન નીમીત્તે ગાંધીજીએ નીચેનો સંદેશો મોકલ્યો હતો:

"માઢુંગાના પ્રદર્શનને સારૂ તમે સંદેશો માગ્યો છે. સંદેશો શું આપું ? હું તો બાદીબેહેનો પાસે જ મરવાનો. એટલે બધા મારા જેવા બાદીબેહેન બને એ માગું છું. એથી બેહતર કરોડોને બાપણે આશીર્વાદ છે એમ સમજવું."

અખબારપત્રો

ક્રૅસ્ટવાલ હિંદુ સેવા સમાજ

શ્રી. ક્રાસ્ટવાલ હિંદુ સેવા સમાજના ૧૭ મા સા. સે. તેમણે જણાવ્યું કે ૪ જુન ૧૯૩૯ ના રોજ ક્રાસ્ટવાલ ઇન્ડિયન ઓપ્રેસ નીચે મુજબ ઠરાવ કરવા ઉપરાંત ક્રાસ્ટવાલ હિંદુ સેવા સમાજની ખાસ ચુંટણી સભા બોલાવી રાખવામાં આવી છે. સભાની તારીખ હોમ વિગેરેનું ચોકસ કર્યા બાદ પાછળથી જાહેર કરવામાં આવશે.

ધાર્મિક ઓલીઝાબેથ મદરેસાનો જલસો

પોરબંદરની ૮, વર્ષની મદરેસાના વિદ્યાર્થીઓની પરિક્ષા અને જલસો ગુરૂ મુહમ્મદ ઉજવવામાં આવ્યો હતો. મોટી સારી સંખ્યામાં હાજરી થઇ હતી અને કરબન તેમજ પુરનદેગથી મહેમાનો જેસસ હસન મુસા સ્તેગી, સુલેમાન કાસમ શેખ વિગેરે હાજર થયા હતા. પ્રમુખસ્થાનેથી મી. મહમદ હુસેન વિગે હાજર થએલાઓને આવકાર આપ્યો હતો. બી. શેખ મહમદ વિગેરે ભાઇઓએ મદરેસાના ૧૦—૦૦ જેટલા છોકરીઓ ની પરિક્ષા લીધી હતી અને ભાષણોને પ્રસંગોપાત્ત આવ્યા હતા. બી. શેખ મહમદ હાજી ગાકુબ મુસા રાવત જેઓ મદરેસો ચલાવે છે તેમની તારીફ કરી હતી. બીજા બોલનારાઓમાં કરબનના મી. હસન મુસા ભગી ઓપરચેરે મુસ્લીમ એજ્યુકેશનલ કોન્ફરન્સ સેક્રેટરી, મેસર્સ સુલમાન કાસમ શેખ, મહમદ સ્વાલીન મહમ્મદ, હસન કાસમ નાગી વિગે હતા. બાદ આ પાર્ટી બાદ જલસો બરખાસ્ત થયો હતો.

ન્યુ હિંદુ એસોસીએશન લાયબ્રેરી (લોરેન્કોમારકિવસ)

લોરેન્કોમારકિવસના યંગ ન્યુ હિંદુ એસોસીએશનની તા. - - -૪૮ થી તા. ૩૦—૪—૩૯ સુધીનો આવક ખાતાનો હિસાબ લેવોની અપ્યુ માટે બહાર પાડવામાં આવ્યો છે જે પરથી આવક બાતે ડોનેશનોના સબસ્ક્રીપ્શન ફુરવાના ૬૫૪૦૦, સા. કલ્યાણચંદ પાસેથી રૂા. ૫૦૦ ની ફુડીની હિંદુ એસોસીએશનની જમા રહેલી રકમમાંથી લાય-બ્રેરી માટે નવાં પુસ્તકો તથા છાપાના લવા ફાળા માટેના ફુરવાના ૬૬૨૦૦ મળી કુલ ફુ. ૬૯૬૦૦ માંથી બાદ નોકરના પગાર વિગેરેનો ફુ. ૨૪૬૯૫, જનરલ ખર્ચ ઇમેન નવા પુસ્તકો માટે ફુ. ૩૦૦૧૬ અને છાપાના લવાજમો ફુ. ૧૮૩૧૨ મળી કુલ ફુ. ૭૩૦૨૩ બાદ ફુ. ૬૪૨૩ નો વધારે થયો હતો.

ઉપરની બોર પુરી પાડવા તથા વધારા ની જરૂરીઆતોને પહોંચી વળવા બાતર લાય-બ્રેરીના બંધારણોની મારફણીયા બોર્ડની મીટીંગ ટ્રાસ્ટી રાવળણીએ લાયબ્રેરીને ક્રીસ્ટમસ આપવા બાતર ઉદારતાથી ફીલ્મ બાદ ચલેરે બરબો બાદ જતા બાકીની ફિલ્મ નાયબ્રેરી... બાબતે બાપરવા ફીલ્મ માટે "ફ્રેમ કદાણી" આપેલ જેના માટે તેમનો તથા મેનેજમેન્ટ કમીટી ઠરાવ જણાવે આભાર માનવામા આવે છે.

ફીલ્મનો બાકીનો આવકનો હિસાબ નીચે મુજબ છે. આવકમા સીનેમા ઓપરેટરના ૩ ૧૭૦૬૯૦. બાદ કુવરજી વલભદાસ ગીનવાળા તેના મી. પુત્રો બેન જયકુવરના પ્રસંગ પ્રસંગે રૂા. ૧૦૬ની પુરસ્કો સેવા માટે બેહના ફુ. ૮૪૮૫, બા. દવાળા દેવકરણે તેમના બા પુત્ર બા રતીલાલ લગ્ન પ્રસંગે બેટ ૬ રૂપર૦ બાદ ફુ. ૧૧૧૮૪૫ માંથી ફીલ્મના બાકી વિગેરે ફુ. બાદ ફુ. ૬૮૩૪૫ બાદ જતા ફુ. ૭૩૫૦૦ બાકી વધીલા છે.

જનરલ હિસાબ આવક બાતે ફીલ્મ બચત વગારના ફુ. ૭૩૬૦૦ માંથી બાદ બાકી દેવાના ફુ. ૬૮૨૩બાદ જતા ફુ. ૬૬૦૭૭ શીલક બાકી છે.

શોકજનક અવસાન

કરબનની સબબીની પેઢી મેસર્સ પીકટારીયા પ્રાઇવેટ લિ. ના એક ભાગીદાર અને બી પરબોતમ દેવશીના જમાઇ બા. નજરાલ કુવરના પ્રથમ પત્ની બાબુકુંવર બાત બાસની ગુજ્જર બીમારી ભોગવી ૨૩ વરસની બુવાન વયે ગત સોમવારે સ્વર્ગવાસ પામ્યા છે. સ્વર્ગસ્થના પિતા શેઠ નાનજી માણેકદાસ પ્રથમથી જ બેઓ આફ્રીકામાં પહેલી છે અને હીંદુ-બાનના તેમજ પ્રજ્ઞ બાફ્રિકામાં એક પ્રતિષ્ઠિત વેપારી છે તેઓ બુધવાર તા. ૨૫ માર્ચે મુંબાસાથી ફ્લાઇટમાં કરબન આવ્યા હતા. સ્વર્ગસ્થની ફ્રેહ મોમા અગ્નિસંસ્કાની સ્મશાન ભૂમીમાં સોમવારની સાંજે થઇ હતી ૨૮ વર્ષના અંતિમ બુંદગી બાપવા વિદ્યાર્થ. ડ્રાઇવ, ઇરીટેશન-ભર્યા વિગેરે સ્વજનો તેમજ કરબનના રમાનિક બાઇઓની મોટી સંખ્યા એકત્ર થઇ હતી. શ્રી. નજરાલ ફ્રેહરને તેમજ સ્વર્ગસ્થના માતા પિતા તેમજ અન્ય કુટુંબીજનોને થએલી મહાન બોટમાં અમે તેમોા તરફ બાંતઃકરણપુર્વક દિલસોજી વ્યક્ત કરીએ બીએ. બીજી તેમોાને ધીરજ અને હિમ્મત બપ્યા અને સ્વર્ગસ્થના બાત્માને ચિર શાંતિ બપ્યે.

પ્રીટોરીયામાં એક ઉત્સાહી કાર્યકર્તાનું અવસાન

ગયીવાર મે તા. ૨૦ બીજે પ્રીટોરીયાથી એક બખબારપત્રી લખી જણાવે છે: પ્રીટોરીયામાં બી રામબાલ કેશવજીભાઇ પા વર્ષની વયે એકાએક હૃદય બંધ પડવાથી ગુજરી જવાના સમાચાર ફેલાતા પ્રીટોરીયાની હિંદી કોમમા ઉંડી ગમગીની ફેલાઇ હતી. સહનલ માર્કેટ બા કોમના નિયમ મુજબ સાજના પાંચ વાગ્યા સુધી બંધ પાળવામાં આવ્યો હતો અને હજારના કુબાવાસ પેર બાવી બારામ લેવા લાગ્યા બધુ કહયનો દુખાવો વધતો જતાં રાત ના ૮ વાજે દેહ બાય કરી ગયા હતા. સદગત રામબાલ કેશવજીભાઇ પ્રીટોરીયાની કોમના બાકેર જીવનમાં એક બગ્રગણ્ય નેતા હતા અને દરેક જાતના જીવનમાં ઉત્સાહ ભર્યો ભાગ લેતા હતા બી પ્રીટોરીયા હિંદુ સેવા સમાજના ટ્રેઝરર અને બી પ્રીટોરીયા કોળી હિત વર્ધક મંડળના સેક્રેટરી તરીકે બન્ને મંડળોની તેમણે અમુલ્ય સેવા બજાવી છે એટલુજ નહી પણ બી બન્ને મંડળોના તેઓ પ્રાણરૂપ હતા પોતાના મીલનસાર અને પ્રેમાળ સ્વભાવથી તેમના સમાગમમાં આવનાર દરેકને પ્રેમ તેઓ કરી જાણતા હતા. મૃત્યુના કુર પંજાએ તેમને ઉપાડી લીધા નહિ હોત તો તેઓના સહકાર અને ઉત્સાહથી બજુજ હુંક મુદત હિંદુ મંદિર બંધાઇ ગયું હોત. પ્રીટોરીયાની મારકેટ ઇન્ડિયન એસોસીએશન અને પ્રીટોરીયા ઇન્ડિયન કોમેસના કોઇ પણ કાર્યમાં તેઓ ભાગ લેવા ચુકતા નહી. બાપ્રમાણે પ્રીટોરીયા ના એક બગ્રગણ્ય બાકેર કાર્યકર્તાના બાવી બવાથી પ્રીટોરીયાની હિંદી કોમને બજુજ મોટુ નુકસાન થયું છે રવીવાર તા. ૨૧ માર્ચે તેમની દફન ક્રીયા કરવામાં આવી હતી. જેમાં હિંદુ મુસ્લીમ દરેક કોમોએ ભાગ લીધો હતો સ્મશાન માર્ગમાં સ્થાનીક ક્રિશ્ચન હિંદીઓ બાગ લેવા આવ્યા હતા અને અનેક સંસ્થાઓ તરફથી બંજલી બપાઇ હતી.

બી પ્રીટોરીયા કોળિ હિત વર્ધક મંડળ, બી ટ્રાસ્વાલ કોળિ હિત વર્ધક મંડળ (જોબર્ગ), બી પ્રીટોરીયા હિંદુ સેવા સમાજ, બી. પ્રીટોરીયા મારકેટ ઇન્ડિયન એસોસીએશન, પ્રીટોરીયા બ્રિન્ડિયન ટીન ટેનીસ ક્લબ, બી. પ્રીટોરીયા હીંદુ બ્યાયામ મંડળ, બગનલાલ કે. મોદી, બ્યાન બજાર (જોબર્ગ), બાબુભાઇ નાના, બબેસ્ટબાઇ રબજી (ક્રેન્ડસ્ડોર્ફ), કે. ઓદી'ક અને બેન. મોરારજી, પરામબાઇ પાંચીયા, રામબાઇ કાનજી, લલ્લુભાઇ પરબુ (નાઇજેમ), દબાળબાઇ રામજી અને રબરાજ કુટનોલ કલબે દિલોદરી રીબસેા મોકલાબી હતી.

સદગતના બાત્માને બખર શાંતિ બર્પજ કરે અને તેમના કુટુંબીજનોને તેબોપર બાવી પડેલુ દુખ સહન કરવાની શક્તિ બર્પજ કરે એવી બંતિમ પ્રાર્થના છે.

—:o:—

આભાર

શેઠ નાનજી કાલીદાસ જણાવીને પોતાનાં ખુબાન પુબીના, અને બી. પરબોતમ દેવશીને પોતા ની પુત્રી ચંપુના બા. નજરાલ ફ્રેહરને પોતા નાં લગ્નબીનીનાં થએલાં બાંત શોકજનક અવસાન માટે દિલસોજીના તેમજ સ્વર્ગસ્થના બાત્માને ચિર શાંતિ પ્રાર્થનારા દક્ષિણ બાફ્રિકાના જુદા જુદા ગામોગામોથી તેમજ બહારથી મળેલા અનેક સંદેશાઓને માટે બા પત્રદ્વારા તેઓ બંતઃકરણ પુર્વ આભાર માને છે.

પોરબંદર કન્યા ગુરુકુળ

આજરોજ અમને પોરબંદર કન્યા ગુરુકુળનો રીપોર્ટ મળ્યો છે જે નીચે પ્રસિદ્ધ કરીએ છીએ.

કન્યાઓને સાત્વિક, પાર્મિક અને આદર્શ કેળવણી દ્વારિની સંસ્કૃતીને શોભાવે એવી આ સંસ્થામાં આપવામાં આવે છે જેને પરિણામે કેળવણીનો મોહ જે તેમને તો આપણે કંઈ પણ કહેવા જેવું જેજ નહિ, પણ જેને પોતાની પ્રજા માં ઉચ્ચ સંસ્કાર નાખવા હોય તેમને આ સંસ્થા ઓ જાતી માટે આશિર્વાદ સમાન છે. દ્વારિની પ્રજા કેળવણીની કીંમત ઓછી આંકે છે. થોડું ભણાવે એટલે એમ સમજે છે કે પોતાની ફરજ પુરી થઇ છે, અને માને છે કે આપણા ઉપરથી બોજો ઓછો થયો. એ બોજો બીજા ઉપર નાખે છે એનેજ બોજો પોતાના ઘરમાં આવે છે એ સમજતું નથી. તેઓ રાત દિવસ પોતાના ધંધામાં અને નોકરીમાં મુંઝાએલા હોવાથી પોતાની પ્રજાનું ભવિષ્યમાં શું થશે એવા વિચારો કરનારા બહુજ ઓછા હોય છે. આથી દ્વારિની ઓ ખાતી પણાત છે. આવી સંસ્થામાં કેળવણી એકજ સાથે લેવાથી અને સાથે સાથે રહેવાથી જેને આપણે કુટુંબ પ્રેમ કહીએ છીએ તે વધે છે અને એ કુટુંબ પ્રેમ પોતાના બાળકોને અને કુટુંબને આ સંસ્થામાં પણ નીકળેલી બહાચારીણીઓ આપે છે.

આ સંસ્થામાં નિચે મુજબ કેળવણી આપવા માં આવે છે :—

ગુજરાતી સાત ચોપડી પુરી.

થોડું સમજી શકે એટલું સંસ્કૃત.

પાંચ લગી શકે એટલું હીંદી, છોકરીઓને જેટલું ઉપયોગી હોય તેટલું મેટ્રીક સુધી આંકણી.

ભરત, ગુથણ, સીવણ, વેતરવાનું, ચિત્રકળા સંગીત (રાસ ગીત વગેરે) અને બાલશાસ્ત્ર.

પોતાના ઘરવહેવારનો હિસાબ રાખી શકે એટલું બાયું ગુજરાતીમાં વરચેનું (છેલ્લા બે વરસમાં ગ્રાન આપવામાં આવશે જેથી પોતાનાં બચ્ચા અને કુટુંબને નમા ગામડામા બિમારી વખતે ઉપચાર કરી શકે).

સાંજ અને સવારે પ્રાર્થનો અને ઇશ્વર સ્તુતી અને ભજન કરવામાં આવે છે.

દરેક ૬ મહીને દુરમાં જુદે જુદે ઠેકાણે સહ જવામાં આવે છે.

કસરત, તરવું (તરવા માટે મોટા અને ખારા પાણીના સ્વીમીંગ બાથ મોટા રાખવામાં આવ્યા છે.

ડીસપેન્સરી અને પુસ્તકાલય છે.

પહેલી ચોપડીયે સાત વર્ષનો કોર્સ છે. ૮ વરસની ઉમર પછી દાખલ કરવામાં આવે છે અને સોળ વરસની ઉમરે શીક્ષણ પુરું થાય છે. આ સંસ્થામાં બધી આ માસિસ્ટાઓ છે જેઓ પ્રો. કરવેની મહાવિદ્યાલયની એમ જે મુબેલ જલંધર મહાવિદ્યાલય દેરાદુન ગુરુકુળ અને પોરબંદર ગુરુકુળની સ્નાતિકાઓ શિક્ષણ આપે છે. દેશપણ પુરુષ વર્ગને શિક્ષક તરીકે રાખવામાં આવ્યા નથી.

ખર્ચ :—માસીક રૂા. ૧૨ા રોયામાં આપે છે જેમાં પુસ્તકો રહેવાનું, બાવાનું, કપડા (પહેરવા ઓઢવા) અને દરેક વસ્તુઓનો સમાવેશ થાય છે અને કોઇપણ વસ્તુ ઘરથી લાવવી પડતી નથી દરેક બહાચારીણી પાછળ રૂા. ૨૦ ખર્ચ થાય છે જે ખર્ચ ખુટે છે તે રીઝર્વ ફંડના વ્યાજમાંથી આપવામાં આવે છે. કોઇ પાસેથી ફંડ લેવા કરવામાં આવતો નથી કોઇ રાજ પુરુષાથી દાન અપાય એવા ભોજન આવી ત્યા તો સ્વીકાર કરવામાં આવે છે પ્રેમ ભોજન લેવામાં આવતું નથી.

આ સંસ્થામાં શેઠ બાનજી કાલીદાસ મહેતાની પોતાની પુત્રીઓ તેમજ તેમના કુટુંબીઓની ૧૨ પુત્રીઓ શિક્ષણ લે છે આ ગુરુકુળને શુભે રાવા વરસ થયું તેમાં દરેક મહીનો ૬૦ બહાચારણીઓ અભ્યાસ કરે છે. હાલમાં ૧૬૦ ને માટે સ્થાપ્યું છે. જરીએમાં જરૂર પડશે તો ૨૬૦ સુધીની સગવડ કરવામાં આવશે.

અખંડ સૌભાગ્યવતા બા. મહારાણીશ્રી પબાંતા વખત આ સંસ્થાની મુલાકાત લે છે અને પ્રસન્નતા પુર્વક મદદ કરે છે અને તેમ કરવાને માટે નામદાર મહારાણાસાહેબ પણ પ્રેરણા આપે છે શહેર હવાપાણી અને રાજધાની પાસે આ સંસ્થા આવેલી છે બહાચારીણીઓ નંદનવનની સાથે આનંદથી શિક્ષણ લે છે.

જેને આ સંસ્થાની કેળવણી કરવાની ભાવના હોય તેમને અમે ભલામણ કરીએ છીએ કે તેઓએ આ સંસ્થાનો લાભ પોતાની પુત્રીઓને આપવો જોઇએ કાઠીયાવાડના પુરુષ અને સ્ત્રીઓ કેળવણીમા બહુજ પછાત છે તેમાં આ બનતીને માટે જરાએ બેદાન આપાતું નથી. જ્યાં સુધી દેશ ની માતાઓ જ્ઞનવાન ન થાય ત્યાંસુધી કોઇપણ દેશ ઉન્નત થઇ શકયો નથી માટે આ બાબતમાં જેમ બને તેમ વધારે પ્રયત્ન થવો જોઇએ.

—:o:—

પરચુરણ

હીંદુસ્તાન ભરની બા. બાબા. બોરડા ચોમાસામાં પોરબંદર જવા નહિ શકવાથી જુન તા ૪થી ૨૦મીની ઉપરની બોટો બાબાં બરડા ઉપરાંત બેટી બંદર પબ કરશે કચ્છ, કાઠીયા વાડ અને ગુજરાતના ગ્રાહકોને એ બંદરે ઉતરવું સગવડભરેલું થઇ પડશે. રતનબજર બાબા ટાવર રેલવે બાનાએ ઉતારુઓને પોતાને ગામ જવા માટે રેલવેની સગવડ બંદરપરજ કરેલી છે. અને બેટી બંદરે ઉતરવા તેમજ ત્યાંથી સ્ટીમરપર ચાના ઉતારુઓ માટે પટની સવળી સગવડ કરવામાં આવી છે.

* * *

મ. ન. માર્કના ધીના બાબુભાના વેપારી શ્રી. મણુરાદાસ બાદરજી ધીવાળાના પુત્ર અને પેઢીના પ્રતિનિધિ શ્રી. કરસનદાસ બાદરજી રવદેશથી મુંબીબતની મુલાકાતે આવ્યા છે. તેઓ કરબન માં શ્રી. રામજી દેવશી તથા શ્રી. પરબોતમ દેવશીના મહેમાન છે.

* * *

કેપટાઉનથી વા. મીઠાલાલ પરબોતમ તરફથી શ્રી. પન્ન 'ધર્મિષ્ઠાન ઓપિનિઅન' ને મળી છે જે બાબાર સ્વિકારીએ છીએ.

* * *

"મુરલીબો એવી દલીલ કરે છે કે તેઓ પહેલા મુસલમાન અને પછી હીન્દી છે. પબ્ધ હું તેમને ગત મહાસભાએ આ દુનિયા છોડી જતા પહેલા કહેલ બાતે ઉચ્ચારેલ પાકમ યાદ આપવા માગુ છું તેમણે જણાવ્યું હતું કે: "હું પહેલો અને છેલ્લો હીન્દીજ છું" મજહબ પબ્ધ આપણને ફરમાન કરે છે "આબાદ રહો" અને આબાદ રહેવા માટે મુલ્કનો પબ્ધ આબાદ રહેવો જોઇએ" રાષ્ટ્રીય સબાના નીતિ ગુંબારમાં ચોપાટી બાતે મળેબી જાહેર સભામાં મુંબાઇના જાહેર બાધિકામ બાતાના પ્રધાન બાનનીય શ્રી. ગુરીએ કરેલા પ્રવચન દરમ્બાન ઉપલા રમરણીય શબ્દો ઉચ્ચારબા હતા.

સંગીત શીક્ષીકા

તમારાં બાળકોને પીબાનો શીબબવા એક બાનદાન હિંદી બાઇ ઠરબતમાં બ્યારબળી કે. સાથ સંતોષકારક શીક્ષણ આપશે. વધુ વિગત માટે લબો :—

Piano Teacher
c/o Indian Opinion,
Phœnix. Natal.

ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસ

માસ મીટીંગ

ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસની માસ મીટીંગ રવીવાર જુન તા. ૪ થીના રોજ બપોરે અડી વાગે જોહાનીસબર્ગ ખાતે વોલકુદર મારબલ રટ્રીટપર આવેલા ઓસરીબ પીકચર પેલેસમાં મળશે.

હાર્ય : એશીયાટીક (ટ્રાંસવાલ) લેન્ડ એન્ડ ટ્રેડીંગ બીલ.

એસ. એમ. નાના
એચ. બી. પારેખ.
બો. ઓ. સેક્રેટરીઓ.

"કલ્પના કુસુમો"

આ પુસ્તકમાં ટુંકી ટુંકી વાર્તાઓનો સંગ્રહ છે. કુલ ૧૩ વાર્તાનો સમાવેશ થયો છે. બાકું સોનેરી પુઠું કી. રૂા. ૫.

આ ઓફિસેથી મળશે

નવલ કથાઓ અને બાળ સાહિત્ય

નવલ કથાઓ

કેશવાણા અને બીજી વાતો (અસ્ત કબીર)	૩	૦
કુરબાનીની કથાઓ	૨	૦
કલ્પના કુસુમો (કુંવરી વાતો સંગ્રહ)	૫	૦
ગામ દેવતા (નોવેલ)	૫	૬
ગદ્ધરાજ (નોવેલ)	૪	૦
ચેરાતા ચક્રમ	૬	૦
જાપા (વાર્તા)	૪	૬
જગદીશદાસનો હાસ્ય ભંડાર	૬	૦
જગોબાઈના	૫	૦
જીવનનાં પ્રતાપીજ્યોત	૦	૬
ઝાંસીની રાણી	૫	૬
ઝાંઝરાના ઝણ (કુંવરી વાર્તાઓ)	૩	૦
તણખા ભાગ ૨, ૩ (કુંવરી વાર્તાઓ)	૬	૦
તાજી તબાહ (રિપ્રિન્ટ કથા)	૪	૦
દૃષ્ટિપરિવર્તન (ટોલ્સ્ટૅ ની બોધક મારિ	૪	૦
દેવી ચોધરાણી (નોવેલ)	૩	૬
દેવ કિયાન (કાઠીયાવાડની ઐતિહાસીક કથા)	૧	૦
પુષ્પ બાગ (વાર્તા સંગ્રહ)	૧	૬
પુષ્પ ગ્રિષ્મા	૩	૬
નારી હૃદય (રાજાપી)	૪	૬
નોંધ નમરીઓ (હાસ્ય રસીક કથા)	૭	૦
પ્રેમાવતાર (સુંદર રસીક નવલકથા) ભા. ૧	૬	૦
,, ,, ,, ભા. ૨	૫	૬
પુરાતન જોગીદ (નોવેલ)	૪	૬
પ્રેમ પ્રલાપ (નોવેલ)	૫	૬
પુષ્પરીણી	૬	૬
પાનબા ખીમા (કુંવરી વાર્તા સંગ્રહ)	૪	૬
બીજાપુરને પંથે અને બીજી વાતો	૬	૦
બચરવાલ પુરાણીની વાર્તા (હાજી મહમદ પાતેદ)	૮	૦
બુલાકીનો દીપક ભાગ ૨ જો	૨	૬
બોજ અને કાળાબાલ (૧૦૮ વર્તાનો સંગ્રહ)	૮	૦
બાંકીદાસ (વાર્તાઓ)	૫	૦
બહુધા	૬	૬
મેરી અને મેમલ (બે લેડીયા બેનોની રમુજી કથા)	૬	૬
રાણીબ્રી (મરાઠી સુપ્રસીદ્ધ નોવેલનો અનુવાદ)	૭	૦
અસ્ત કબીરના હાસ્ય મસ્કરો	૪	૬
રખડુ ટોળી ખંડ ૧ (સાદર્શાદાની કથા)	૧	૬
,, ,, ખંડ ૨ ,,	૨	૬
રાણા પ્રતાપ (ઐતીહાસીક કથા)	૩	૦
લગ્ન બંધન ત્યાની	૬	૦
,, ,, મોટી	૫	૦
વિનોદ ચાટીકા	૪	૦
વેરાનમાં	૩	૬
વહેતી ગંગા	૫	૦
વિરહ બને છે સારે (કાંતીલાલી નોવેલ)	૭	૦
હું બહાદુર કેમ બની	૫	૦
આનંદ મઠ	૪	૬
આપે બધા	૫	૬
આબ્રમ દર્શન	૬	૬
અકબર બિરબલની વિનોદી વાર્તાઓ	૭	૬
અજબગીલ	૧૨	૦
અજબ પરી	૭	૬
એ પરની કેની	૫	૦
ઐપારકાન્ત	૫	૬
કલેજના કટકા (પ્રેમકથા)	૮	૦
ગોરસ રાણી	૫	૬
ગોળ ગતી	૩	૦
ગોરાષ્ટ્રની રસધાર (ગોરાષ્ટ્રની ઐતીહાસીક કથાનો સંગ્રહ) ભાગ ૧	૨	૦
,, ,, ,, ૨	૩	૦
,, ,, ,, ૩	૩	૬
,, ,, ભા. ૪		૧
,, ,, ,, ૫	૪	૦
સ્વર્ગ અને પૃથ્વી	૪	૦
સ્નેહ લક્ષ્મી	૧૬	૬
સમાજની વેદીપર	૮	૬
સાગર બખાટ (સાહસપુર્ણ વાર્તા	૨	૮
સુનીતા સ્નેહ	૩	૦
સ્નેહ સંગમ	૪	૧

દીવસદીવ મા'ભારીઓ

બાલવાની રીમઝમ	૨	૬
બાલીશ હનરનો ચેહ	૬	૬
નમ્ર ઝાડ ભા. ૧ લો.	૫	૬
,, ,, ભાગ ૨ જો	૬	૬
બંસરી (ર. મ. દેસાઈ કૃત)	૫	૦
બોલતની રીમત	૫	૬
બાપાપી બાલવી	૧૭	૬
વિચીત્ર ટ્રક	૧	૦

ગરવારી શાળાઓમાં ચાલતાં પુસ્તકો

	ચી.	પે.
બાળપોથી	૦	૬
૧ લી ચોપડી	૦	૬
૨ જી ,,	૧	૦
૩ જી ,,	૧	૩
૪ થી ,,	૧	૬
૧ લી ચોપડીના અર્ક	૦	૬
૨ જી ,, ,,	૦	૬
૩ જી ,, ,,	૧	૦
૪ થી ,, ,,	૧	૬

નવયુગ વાંચનમાળા

બાળપોથી	૦	૬
૧ લી ચોપડી	૧	૦
૨ જી ચોપડી	૧	૬
૩ જી ચોપડી	૧	૬
૪ થી ચોપડી	૨	૦
ગુજરાતી દેશી ક્રીયાઓ ભાગ ૧	૦	૧
,, ,, ,, ભાગ ૨	૧	૦
અંકગણીત બાલવાવાળાનું	૨	૬
બાલવરણ બાળવનું	૧	૩
ઝુલેળા ૪ થા ધોરણની (અંજારીના કૃત) નવી આવૃત્તિ	૨	૦
સચિત્ર મુલાકારનો ઝવેરો	૩	૦
દોકુસ્તાનનો નકશો	૩	૬

શ્રી હરિલા મુર્તિ બાળ સાહિત્યમાળા

૮૦ પુસ્તકોનો સેટ

બાલવાચકની હરીબાબુની ૭૨મા વરસથી નીચેના ૮૦ પુસ્તકો બહાર પડયાં છે. બાળકોની કેળવણીમાં રસ લેનારા કાકા સાહેબ, ગીજુભાઈ, તારાબેન, રામબાઈ પાઠક, કરાળાબેન, ભુગતરામદાદા વીગેરાયતાબેન વિગેરે આ પુસ્તકોનાં બહુજીના બેખકો છે બાળકોની કેળવણી સરળ બાબા અને સરળ બનાવવાની અને મદદેતી કરવા તેમે. ધ્યાન આપી રચાં છે દરેકમાં બાળકો માટે આ પુસ્તકો પણ ઉપયોગી માલુમ પડયાં છે અને તેનો બહોળો ફેલાવો થયા જાગ્યો છે. પુસ્તકોનું સપાદન અને બાબા પણાં કરણ છે. બાળકોને રામબ્બાદ તેવાં છે તેમોને શિક્ષણમાં રસ ઉત્પન કરાવે એવાં આ પુસ્તકો ૧૦થી૧૪ વરસના બાળકો માટે છે.

આખા સેટની કીમત પા. ૬-૧

પુસ્તક દરેક ૬ પેની.

અબુપતિબાપા	મહારાજાઓ
એકેકો	દેવતોના મુળ
ઓછું હતું તેથી શું	ગણેશા
કલગી	આદિકા ઝાંખુ
કપાટ	શબ્દ પોથી
કાળકોનો બીરબલ —૧	ખિચડી બાવા
કીપીબંદ	વાઘજી બોથી
ખાણ ખોદનારો —૧	નાના પાઠો
ખાણ ખોદનારો —૨	મોટા પાઠો
ગમ્મત	નાની વાતો
ગામડામાં મજાના	ઘરમાં
ઘાણ પ્રવાસો	ઝાંઝરૂમા
ચાચા ચોધીયા	ઠરીબાઈ
ચરા દરો	બાળમાણાઓ
ચોપીયા બાબા	ગાબમાં
ચકલો ને રાક્ષસ	રમવા જબકો
ચંદ્રકાંત રામાણંદ	ભુગતરામના પાઠો
ચપાકળી ચેરી	બો બો બો
ચબિડું	ચબિડું તે પેલું
ચીડીયાબાનું	દાદા દર્શન
છાજ પાઠો—૨	ઓતરાતી દીવાલો—૧
જાડરી મીનિને	ઓતરાતી દીવાલો—૨
ટુકડામાં	મુહચરિત્ર
તોતીયો	ગુજરાત—મહારાષ્ટ્ર
રામકટકાબ પટી ગયા	સ્નેહકણી
ત્રીજાનો ચોપટ	ગ્રેજ્યુએટ સંગ્રહ
ચોળીયો ને ચો ઉં	હરિચંદ્ર
પીત્ર અને—	ગ્રેમ કમ્ર
ફાંકડો ચાની બાબાં	બાળા દરીબે
મામાની ગમ્મત	બાબાસ્વ ચોપી
વાડામાં	વરત સંગ્રહ
રેજનીયા	રબાન બોલ્ડસ્ટ્રી
બાળકોનો બીરબલ—૨	ત્રિબાછ મહારાજ
છેટા રેલને બાબાપ	કુદા અને ગોરણ
મારી બાબ	ચિનોદ કુરકા
રમાબાનેનના પાઠો	બાબકોના ગ્રેબો
વિનોદી ચેતે	બાબથી ચેતે
વાબા બાબ,બબી દાદી	બબ્બલબંબ
બબાવાવ અને—	છેલ્લો પાઠ
પુસ્તું	ન કરવા બાબતનું

આ ઓફીસે લખવાથી મળી શકશે.

'Phone 2-3381 Tel. add. "Letapco."

D. K. PATEL

Fruit and Vegetable Exporter

— SPECIALIST —

In South African, Canadian and Australian Apples

—also—

Cape Fruit on hand in season

We have in stock Naartes which have just come in Market.

ડી. કે. પટેલ

ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ્સ એક્સપોર્ટર.

સાઉથ આફ્રિકન, કેનેડીયન અને ઓસ્ટ્રેલીયન એપલ્સના સ્પેશીયલીસ્ટ

ઋતુમાં કેપ ફ્રૂટ પણ રાખીએ છીએ

નાર્ટસ હાલમાં શરૂ થયા છે અને તેનો સ્ટોક પણ રાખીએ છીએ.

ફોનના ઓર્ડરો ઉપર ખાસ ધ્યાન દેવામાં આવે છે

લીચીસ સારા અને સસ્તા C. O. D. થી મળશે.

P. O. Box 765. 19, Cross St. Durban.

Telephone 33-5382.

VALLABH RANCHHOD,

Wholesale & Retail Fruit and Vegetable Merchant

Country Orders Promptly attended to.

14, DIAGONAL St. JOHANNESBURG.

ટેલીફોન ૩૩-૫૩૮૨.

વલ્લભભાઈ રણછોડ

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ અમારે ત્યાં તાજું અને સસ્તું મળશે.

બહારગામના ઓર્ડરોને તાકીદે ધ્યાન દેવામાં આવે છે.

૧૪, ડાયેગનલ સ્ટ્રીટ. જોહાનીસબર્ગ.

જુના અને જાણીતા ફરમાસુ બીઠાઓ અને પાકો બનાવનાર

કેપીટનના શીયાળાના પૌષ્ટિક પાકો

પંજાબી સાલમ પાક સિવાયે બીજા પાકો ઓર્ડર આપવાથી મળી શકશે.

અમારી 12મી ઉનમ બાબત આપ આપનું હમણા જ્યાં ત્યાં ફરમાસુ બીઠાં તથા કોપ બનાવી, બાટલા, બરણી બાટલા વિગેરે મોકલી આપશો

ચમુ બનાવટ માટે મળો યા લખો

KAPITAN'S CAFE

'Phone 33-6577. 13a KORT STREET JOHANNESBURG.

ચામડીને મખમલ જેવી સુંવાણી આકર્ષક ને ખુબસુરત રાખવા માટે

અફઘાન સ્નો

વપરાય છે. આ સ્નોમાં વીટામીન A છે જેથી ચહેરા તથા શરીરની ચામડીને પોષણ આપી સુંદરતામાં વધારો કરે છે.

SOLE AGENTS—

PATANWALA & BOMBAY 2

Branch: CALCUTTA.

સોલ એજન્ટ:

Indo-African Trade Agency,

74-76 Wilson Street,

Dundee, Natal, S. A.

પ્રસ્થાન

મફત?

પ્રસ્થાનનાં પુસ્તકો

પ્રસ્થાન માસિક બાર વર્ષ પુરા કરી—તપ પૂરું કરી—તેરમા વર્ષમાં પ્રવેશ કરે છે, તે નિમિત્તે :—

'પ્રસ્થાન'ના ગ્રાહકોને ખાસ લાભ

જે ગ્રાહકનું રૂ. ૧૬૬૮ના માનકર્યા આસો સુધીનું લવાજમ રૂા. ૫, અમો, પરદેશ બારે રૂા. ૭॥ મળી મોકલી આપશે, તેમને પ્રસ્થાન કાર્યાલય તરફથી બહાર પડેલાં પુસ્તકો ઉપર રૂપ ટકા કમીશન કાપી આપવામા આવશે (અપવાદ: શ્રી. ગોરધનદાસ મણીભાઈ તથા શ્રી. રામનારાયણ માસ્તરનાં પુસ્તકો ઉપર ૧૫ ટકા).

એટલે કે

જે ગ્રાહક લગભગ ૨૦—૨૨ રૂપિયાનાં પુસ્તકો ખરીદશે તેમને પ્રસ્થાન મફત પડી રહેશે.

૬૦—બાર રૂપિયાનાં ખરીદશે તેમનો અર્ધો લવાજમમાં પડી રહેશે. બેમોં ૪ આના તો મળશેજ.

ગુજરાતનો અગ્રગણ્ય, તેજાર પુસ્તકાલયો ને હાથરૂમાલો આ યોજનાનો જરૂર લાભ લે.

	રૂપિયા
ગાંધી પ્રવેશ	૧॥
આત્મકથાનો ઉપાય	૨
રસિયાનું પતન	૨
સાબરમતી	૧૫
ફરગ્યુસન ચેતન	૪
ઉત્તરાયણ	૧॥
પરેજાદિલે	૨
ચતુરંગ	૧૫
પ્રેમનો ફંદ	૧૫
સ્ત્રી-પુરૂષ	૧
નવો આપણાર (ત્રણ ભાગ)	૫॥
કમાવતી	૨॥
ક્રમસુખ	૧૫
ગાતા આકાશગંગા	૧॥
સરસ્વતીમાળા ૧૫ ૧ થી	૧૫

આખું પ્રસ્તીપત્ર મંગાવો.

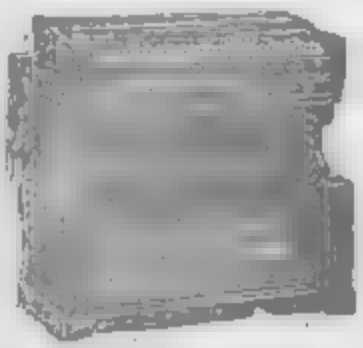
પ્રસ્થાન કાર્યાલય: પારસી અગિયારી રોડ : અમદાવાદ.

સાહિત્ય અને સંગીતનો સમન્વય

દિનપ્રતિદિન જનતાની રસવૃત્તિ કેળવાય છે—જનતા નવિનતાની પુજક બની છે—ભાવના અને આદર્શ આ જમાનાનું ગૌરવ છે—અને હવે લોકો ગમે તેવી વસ્તુ ચલાવી લેવા તૈયાર નથી.

અમે પણ આ માન્યતાને માન આપી વર્તવાનો નિશ્ચય કર્યો છે. તેથી ખાસ પ્રસંગ માટે તમારા સમક્ષ હમણા લાવ્યા છેલ્લા બહુચીતા નટ નટીઓ અને લેખકોનો સહકાર સાધી પ્રેક્ષકોની રસવૃત્તિને પોષે એવી રેકોર્ડો, ધાર્મિક પ્રસંગોના સેટો અને હારમોનીયમ, તબલા મગાવ્યા છે જે તમારી સમક્ષ રજુ કરીએ છીએ. સંગીતના મધુરા સ્વરોથી તમારા ઘરમાં સ્વર્ગ ઉતારો.

અમે લોકલ ખરીદી તેમજ એજન્ટો મારફતે હારમોનીયન મંગાવતા નથી તેથીજ અમે લેખીત ગેરંટી સાથે વેચીએ છીએ.

પગના હારમોનીયમ પા. ૬–૦–૦
હાથના ,,
ડબલ રીડના પા. ૮–૧૨–૦

કોડી એકની કીમત
પા. ૧–૦–૦ થી

પા. ૪–૧૩–૦ થી

ગ્રામોફોન પા. ૧–૧–૦ થી પા. ૯–૯–૦

હીઝ માસ્ટર્સ વોઈસ
તથા
કોલમ્બીઆ
(ઈન્ડીયન રેકોર્ડ)
૩/—

રેકોર્ડના સસ્તા ભાવો

નવા નંબરો અથવા તમારા માંગેલા નંબરો ચઢેલા યા મોડા તમને મળશેજ નો રા માટે વધારે પાઈસા ખર્ચો છો.

ક્રમો અથવા અને ચલો.

Special

Large stock of latest Drama set arrived in Tamil, Hindustani, Gujarati and Telugu. Prices have been specially reduced.

Apply for our catalogue Our Harmoniums sold under written Guarantee for 3 years. Try us before you go elsewhere

તેમજ આ દેશની હવાને અનુકુળ થાય તેવા મીઠા અને મધુર સુરના, મજબુત અને ટકાઉ, વારા, ગાંતા, સરદાર તેમજ મેહનેઈમ્સ કંપનીના હારમોનીયમ, હાથના અને પગના તબલા હાથ–પગના. નવી સીલેકશન ઓની સ્ટેલ રેકોર્ડની પેટીઓ આવી ચુકી છે. તે સીવાય દરેક જાતના ગ્રામોફોન ઉપરાંત બધી જાતના રેકોર્ડ સાથે H.M.V. ને કોલમ્બીઆના પણ સ્ટોકમાં રાખીએ છીએ.

વાજાંઓના જુદા ભાગો મોટા જથ્થામાં રાખીએ છીએ.

વાયોલીન, બેન્જો, મેન્ડોલીન, ઝુલઝુલ તરંગ, ગીતાર અને સ્પેનીશ બેન્જના ભાવોમાં ઘટાડા ઘટાડો કર્યો છે.

કામ પણ વાજાંઓનું રીપેરીંગ કામ જાતી દેખરેખ નીચે ગેરંટી સાથે બનાવી આપીએ છીએ.

—સાઉથ આફ્રિકાના ૩૨ વર્ષના જુના હારમોનીયમીસ્ટ—

GOONDEIA'S MUSIC SALOON

P.O. BOX 460. 179 GREY ST. AND 131 QUEEN ST DURBAN, NATAL.

'PHONE 33-4691. BOX 2526.

L. MISTRY

એલ. મીસ્ત્રી

બોકસ, રેબલ્સ અને ફ્રીઝર ફુટ્સ અથવા જથ્થાબંધ બનાવનાર તેમજ ફ્રુટ કનીંગ સંતોષકારક કામ કરનાર.

બહારેલા ઓર્ડરો પ્રાઈસ લીસ્ટ મંગાવો.

45 Market St. : : : Johannesburg. 103b

ફીટીંગ્સ

પાવડર

ગીડી, માકડ, ચાંચડ, કંસારા, માખી, વંદા વિગેરે સઘળા જંતુઓનો

નાશ કરે છે.

ફીટીંગ્સ પાવડરના ટીન બળે છે. 111a

Box 830. Tel. Add. "Orangexpo."

C. PILLAY

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter

country [illegible] Market prices. [illegible] country orders

TRIAL ORDER SOLICITED.

જથ્થાબંધે ફ્રુટ અને વેજીટેબલ મોકલનાર

અમો આપકંટ્રીના ઓરડર બાબત ઈમરેબ રાખી સારો માલ C.O.D. થી મોકલીશું જીજો.

79, PRINCE EDWARD STREET, DURBAN. 100

'Phone 2-6235. P. O. Box 316.

Heerabhai Morar Matvadkar,

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter and Commission Agent,

15 CROSS ST. RESIDENCE.
PACKING WAREHOUSE 44 BOND ST.
DURBAN.

હીરાભાઇ મોરાર મટવાડકર

હોલસેલ ફ્રુટ અને વેજીટેબલ મોકલનાર અને કમીશન એજંટ,

પેકીંગ સારી રીતે કરી માલ સી. ઓ. ડી. થી મોકલવામાં આવશે.

ટેલીફોન ૨-૬૨૩૫ બોકસ ૩૧૬.

૪૪ બોન્ડ સ્ટ્રીટ, ડરબન. 115a

દીક્ષા ન રી ચોપડી

અંગ્રેજી ને ગુજરાતી

આ ડીકશનરી મહાત્મા મોતીજીની સુચનાથી થયેલા વિદ્યાપીઠના બોર્ડની મદદના આધારે સુધારા વધારા સાથે બનાવાયેલી છે. વિદ્યાર્થી આલમ માટે તે ઘણી જરૂરી અને ઉપયોગી છે. તેમાં અંગ્રેજી ફરિયા ના ગુજરાતી ક્રિયાપદો, કરવું, મોટા શબ્દોની વાતો, ગોળી બંદુકોની સંજ્ઞાઓ, વજન, માપ, કહેવતો, વિગેરે ઘણી વસ્તુઓનો સમાવેશ થયેલો છે

પાકું પૂંઠું પાના ૧૪૮૮ પ્રત્યેકની કીમત રૂપી. ૫.

મળવાનું ઠેકાણું

Manager, 'Indian Opinion, Phoenix.

Phone 33-4463. Tel. Add.: "VALABTEL." P. O. Box 6748.

V. B. PATEL,

WHOLESALE AND RETAIL FRUIT, VEGETABLE AND PRODUCE MERCHANT

CHEAPEST BANANA STORE IN TOWN.

40 President Street, JOHANNESBURG.

Terms: NETT CASH or C.O.D.

વી. બી. પટેલ,

હોલે-સેલ અને રીટેલ ફ્રુટ, વેજીટેબલ અને પ્રોડ્યુસ મરચંટ

બનાનાની સૌથી સસ્તામાં સસ્તી દુકાન.

અમારે ત્યાંથી બનાના વગર દરેક બધાં ફ્રુટ સસ્તાં મળશે ઓર્ડરોપર ખાસ ધ્યાન આપવામાં આવે છે.

રોકડેથી અથવા C. O. D. થી માલ મળી શકશે.

ટેલીફોન ૩૩-૪૪૬૩ ૪૦ પ્રેસીડન્ટ સ્ટ્રીટ,

પો. બો. બોકસ ૬૭૪૮ જોહાનીસબર્ગ 103

"શુદ્ધ ઘી"

કરમસદમાં બનાવીને ફ્રેશ બાનામાં માલ દરેક બંદર, બંદર મોકલે છીએ બનાવનાર અમૃતલાલ ગોકળદાસ ગોકળદાસની કંપનીનું બનાવેલું ઘી (શુદ્ધ) ઘી.

અમારે ત્યાંથી મોટા પ્રમાણમાં મળશે.

ભાવ માટે પુછો પત્ર તમોને સાક્ષિય આફ્રિકાના સોલ એજન્ટ.

સામજી દેવશી એન્ડ સન / **SAMJEE DEVSHI & SON**

૪, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, ડરબન. / 4, Cross Street, DURBAN.

NAROTAM HARGOVIND

The Master Tailors,

Suits and Costumes Made in the Latest Styles.

We specialise in High Class Tailoring.

Our Prices are to suit the times.

Try us with your next Order

તમારો સુટ ક્યાં સીવડાવશો?

નરોતમ હરગોવિંદ

તમને અપ-ટુ-ડેટ સ્ટાઇલનો ફિટીંગ આજે બનાવી આપશે.

ટ્રાયલ ઓર્ડર આપી ખાત્રી કરી લ્યો.

'Phone 25661. 176 Grey St Durban. 117a

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	ખ્રીસ્તી	હીંદુ	મુસલમાન	પારસી	સુર્યોદય	સુર્યાસ્ત
	૧૯૩૯ જુન	૧૯૯૫ જેઠ	૧૩૫૮ રમઝાનુલ આખર	૧૩૦૮ શેહેં. ૬૬મો	કે. મી.	કે.મી.
શુક્ર	૨	સુદી	૧૫ . 13	૩૦	૬-૨૮	૫-૦
શની	૩	વદી	૧ . ૧૪	૧	૬-૨૮	૫-૯
રવિ	૪	..	૨ ૧૫	૨	૬-૨૮	૫-૯
સોમ	૫	..	૩ ૧૬	૩	૬-૨૯	૫-૯૮
મંગળ	૬	..	૪ ૧૭	૪	૬-૨૯	૫-૯૮
બુધ	૭	..	૫ ૧૮	૫	૬-૨૧	૫-૯૮
ગુરૂ	૮	..	૬ ૧૯	૬	૬-૨૧	૫-૯૮

Buy Perfect DIAMOND RINGS and Flawless DIAMONDS direct from our factory!

Do you know through our "Factory to Finger" policy, you can purchase beautiful Diamond Rings and Flawless Diamonds at prices lower than wholesale. Why not call and inspect our large selection of exquisite gems to-day! Write 'phone or call for our Free new type illustrated catalogue.

AMSTERDAM
Diamond Cutting Works

62, Field Street, Durban.
P. O Box 2362. 'Phone 2-4888.
Also at Johannesburg and Capetown. 1501

DRIVE SAFELY

Together they've come a long way on the road of life. Now all they ask is peace and quiet and a slower pace for their sunset years. Give them the safety and respect they deserve. Drive with CARE, COURTESY and COMMONSENSE.

and do it on PEGASUS

SWAMI VIVEKANANDA'S WORKS

	Rs.	As.
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]

LIFE OF SRI RAMAKRISHNA

[illegible] wholly revised and improved with a foreword by [illegible]

Price Re. 1.

PRABUDDHA BHARATA
OR
AWAKENED INDIA

A high class English monthly started by Swami Vivekananda in 1896 is devoted to Universal Religion, Indian Culture, Education and other topics of international interest.

Annual Subscription: Inland Rs. 4, Foreign 10 Shillings

Apply for a complete Catalogue:—
The Manager, ADVAITA ASHRAMA,
4, Wellington Lane, Calcutta, India

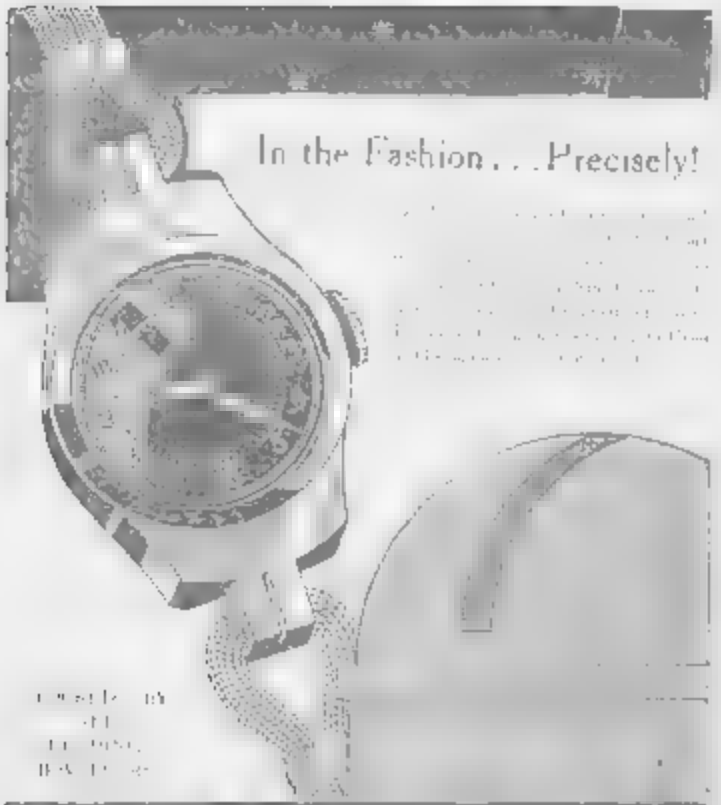
Congress Jubilee Albums

Two Congress Jubilee Albums containing the photos of all the Congress Presidents from 1885 to 1935. The [illegible] have been printed in three colours with sepia [illegible] and an excellent picture of the Congress Presidents have been chosen for the colour printing.

Price: 2s. 6d.

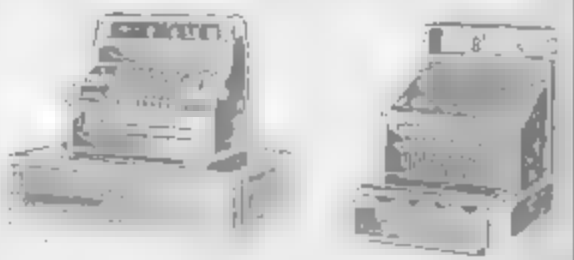
To be Had From:—

INDIAN OPINION
Phoenix, Natal.

CYMA

NATIONAL
CASH REGISTER
AND
ACCOUNTING MACHINE
SYSTEMS
FOR
MAXIMUM
EFFICIENCY

THE NATIONAL CASH REGISTER CO. S.A. (PTY.) LTD.,
63 PRESIDENT STREET
JOHANNESBURG
P. O. Box 3591. Phone 33.6245

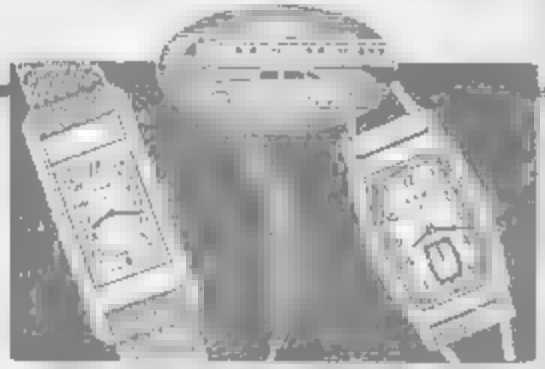

AROUND THE WORLD
WITH DIAMONDS AS CURRENCY

Write for free Diamond Ring Catalogue

KATZ & LOURIE Ltd.
"DIAMOND CORNER" ELOFF & MARKET STS. JOHANNESBURG

IT'S
Streamline
IN WATCHES, TOO!

Write today for free Illustrated catalogue

KATZ & LOURIE Ltd.
"DIAMOND CORNER" ELOFF & MARKET STS., JOHANNESBURG

Printed and published by Manilal M[illegible] at the Settlement, Phoenix, Natal.

12 JUN 1939

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 23—Vol.–xxxvii Friday, June 9th, 1939 Registered at the G.P.O. as a Newspaper. PRICE FOURPENCE.

The Glory Of 'Ahimsa'

"God manifests Himself in various forms and as the Gita says, even the seemingly hideous forms are but manifestations of Him. If we accept this we should try to see God even in the evildoer and you cannot see Him unless you address yourself to discovering the best in him. [illegible] appealing to the best in your opponent—you cannot in any other way be natural with *Ahimsa*, and the moment you get the best in him he throws off his mask and reveals himself in his godly attributes. Therein lies the invocation and the glory of *Ahimsa*.

—Gandhiji

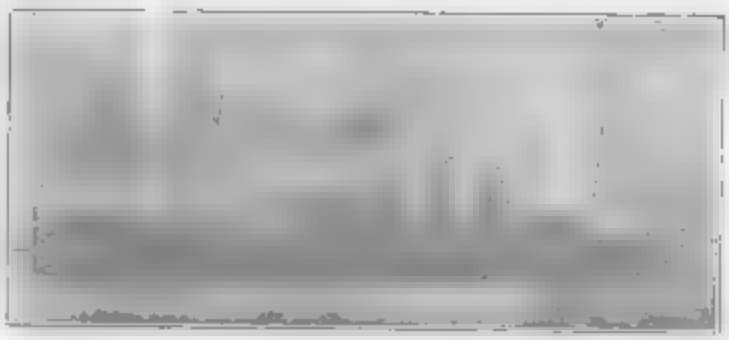
ઈશ્વરના રૂપો

"ઈશ્વર જુજવે રૂપે આ સૃષ્ટિમાં વિલસી રહ્યો છે અને ગીતાજી કહે છે તેમ દેખીતાં બિયામણાં રૂપો પણ ખરે જ ઈશ્વરનાં રૂપો છે. જો આપણે આ સમજી જઈએ તો દુષ્ટના કરતાંકામાં પણ બેઠેલા ઈશ્વરને જોવા આપણે પ્રયત્ન કરવો જોઈએ. અને જ્યાંસુધી એવા દુષ્ટનામાં પણ દઈવી આંખને ખોળી કાઢતાં આપણે ન શીખીએ ત્યાંસુધી જો ઈશ્વરને આપણે જાણી શકવાના નથી. વિરોધીની દઈવી શક્તિને કાબૂમાં કરવી એમાંજ પરમ પુરૂષાર્થ રહ્યો છે. અને આપણે અહિંસાથી ઓતપ્રોત ન થઈએ ત્યાંસુધી તેમ ન થઈ શકે એ દેખીતું છે. પણ જે ઘડીએ તમે તેની દઈવી શક્તિને ખોળી કાઢશો તેજ ઘડીએ તેની દુષ્ટતાનું કવચ ખરી પડશે અને તે તેના દઈવી ગુણોથી ઝળકી ઉઠશે. એનું જ નામ હૃદયપલટો અને એજ અહિંસાનો સર્વોચ્ચ મહિમા છે."

—ગાંધીજી

B. I. Steam Navigation Co., Ltd.

સ્ટી. "ટકલીવા"

પહુન તા. ૨૮ મીએ મુંબઇ જવા ઉપડશે.

THE NEW INDIA ASSURANCE

—COMPANY, LIMITED.—

Life, Fire, Motor Car, Motor Lorry, Motor Bus, Plate Glass, Workmen's Compensation, Etc. Etc.

Natal Offices
"INDIA HOUSE"
17, First Avenue,
DURBAN.
Telephone 2-5845 Cen
P. O. Box 1610
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
Durban

Policies Issued and Settlements Effected in this Country.

Transvaal Offices
ROOMS NO. 12 & 13,
BARKLY ARCADE,
Diagonal Street,
JOHANNESBURG.
Telephone 33-4471
P. O. Box 3641
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
JOHANNESBURG.

JALBHOY RUSTOMJEE

Principal Representative For The Union Of South Africa.

GANDHI & Co. (Pty) Ltd.

GENERAL MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS

Try us for:-

Benares Saries, with Blouses of same design prices from 75/- to £10 with double border.

Also Cotton, Crepe-de-chine & Rayon Saries from 2/6 to 40/-.

We also stock Indian Drugs, Condiments, Draperies, Outfitting, Hardware, etc. etc.

Telephone 23676,

Tel. Add. "Gandhico" Durban.

112 Victoria Street,

DURBAN.

અમારે ત્યાં હમેશા મોટા પ્રમાણમાં નીચે જણાવેલ ચીજો સ્ટોકમાં રહે છે.

એરલ્ન બદામ, પીસ્તાં, ચારોળી, એલચી, જાયફળ, તજ, લવીંગ, સુરજમુખ ઉંડર, તેમજ હળદર, ધાણા, જીરૂ વીગરે આખા તેમજ ખાસ દેખરેખ નીચે પીસાવેલ મસાલો તથા તમામ જાતના ચોખા-જીરાસાલ, કમોદ દીલ્હી, માંજા, બાજ તુલસી, વીગરે તથા પંજાબી સાલમ, ધોળી મુસલી, ગંઠોડા કેપરાપાટી તથા સાતસો આઠસો જાતનું ગંધીબાજું તેમજ સોપારી-બદામી સેવરધની, કાચર્યા, સેકેલાં તથા ગુલાબનું પાણી, આમળા, મોગરા, ચંબેલી, કુપેલ, કામીનીયા વીગરે ખુશબોદાર તેલ વીગરે, વીગરે મોટા જથામાં તેમજ છુટક મળશે.

Also:

P. O. Box 27, TONGAAT,

Telephone during Office hours No. 5.

„ after Office hours No. 008.

દમ અને કેફુસાની બારા કરા છે

ઝંડુનુ

કેસરી જીવન

કેફસાંની બધી બામીઓને દુર કરે છે તથા લોહીને શુધ્ધ કરે છે આના સેવનથી તન્દુરસ્તી પ્રાપ્ત થાય છે.

એક વાર અજમાવી જુઓ.

ખાસ, ફાલસાનુ વિગેરેના નામથી અને બારસી વિગેરે બાટલીના દરો આપે

ઝંડુની સુવર્ણ મિશ્રિત મકરધ્વજ ગુટી

ઘેરા વિશ્વાસે વાપરવા માટે

ઝંડુ ફાર્માસ્યુટીકલ વર્કસ લી.—પો. બો. નં. ૫૫૧૩, મુંબઈ નં. ૧૪.

આ. આફ્રિકાના સોલ એજન્ટસ: એમ. એમ. મોરી એન્ડ સન્સ, રૂમ નં. ૨૩૮, એશીયાટીક બજાર, પી. ઓ. બોક્સ ૧૨૦૫, પ્રીટોરીયા.

મેહનીકળવર્ધમાં મળવાનું ઠેકાણું: બસત બ્રધર્સ, ૧૪ ગેટ સ્ટ્રીટ.

આયુર્વેદિક દવાઓનું સુચીપત્ર આજેજ મંગાવો. 017

MOHANLAL VALJEE,

(INDIAN PAWNBROKER.)

112, Victoria Street, Durban.

Low Rates of Interest on Jewellery.

High prices paid for Old Gold. A large stock of New Jewellieries at reasonable prices to suit your pockets. 1341

P. P. BHAGAT,

Fruit Merchant.

દરેક જાતનું ફ્રેશ અને પેકીંગલ સાફ રેલ્વે કરી C. O. D. થી મોકલવામાં આવશે. લખોઃ—

P. O. Box 842. 139 Brook St. Durban. 121

પુષ્ટિકારક પાકો બનાવવા હોય
અને
દરેક જાતની દેશી દવાઓ જોઈતી હોય
તો અમારી મુલાકાતે આવો

શરીરને પુષ્ટ બનાવવાના સાચા પાકો બનાવવા માટે ઉમદા ઘીમાં તાજો મધ અને ખોરાકો આજ છે. તેમજ દરેક જાતની દેશી દવાઓ અને દેશી મોસંબી હંમેશા તાજો અને ખોરાકો આજ સ્ટોકમાં રાખીએ છીએ.

દેશી મુસબ્બર ખોરાકો નંબર ૧ થી ૪ ની કી. ૧૭–૬ સાથેજ ૧૭–૬૮,
દેશી ખોરાકના ખોળીયા નંબર ૧ થી ૪ કી. ૪–૬ સાથેજ ૧૭–૬૦

શરીરના કોઇ પણ ભાગમાંથી વાળ કાયમને

નવાબી પાવડર

કેટલા બે પણ મીનીટમાં વાળ સાફ થાય છે
કિંમત મોટ કી. ૧૨ પોસ્ટેજ સાથે, મધ્યમ કિંમત બેનારને કી. ૬–૧ પોસ્ટેજ સાથે ૩ નંબર બેનારને કી. ૨–૬ પોસ્ટેજ સાથે. ૪ અમપા ત્રણ નંબર બેનારને ૩ જેવા પોસ્ટેજ મોકલવું.

ઓર્ડર સાથે રોકડા પૈસા મોકલશો.

Fancy Gold Cups and Saucers @ 1/9 a dozen.
12 dozen to a case. Cash with order.

I. G. H. BASSA

153 Grey Street, • • Durban. 1456

WE STILL BUY
OLD GOLD, SILVER & SOVERBIGNS.
We Stock CYMA, ELGIN, WALTHAM, BURBN, and MADIX Watches.
Large stock of Indian and European jewellaries always on hand
Importers of MORINI FLUTE harmoniums
LAKHANI & CO.,
(Jewellers)
111 Grey Street, Durban. 'Phone 21258. 1415

HEADACHES QUICKLY RELIEVED BY TAKING
TYSORO BRAND PAIN-I-CURE HEADACHE POWDERS
FROM YOUR CHEMIST at 9d., 1/3, 2/6 and 6/6; or POST FREE FROM
ERNEST TYSON, CHEMIST, TOLLGATE, DURBAN 1450

'Phone 24350. Tel. Add. "Nurijee."
A. M. PADAYACHEE
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter,
Country orders executed at lowest Market prices, special attention given to all opportunity orders.
TRIAL ORDER SOLICITED.
91 LEOPOLD ST., AND 34 CROSS ST.,
P. O. BOX 195. DURBAN. 1160

M. H. DESAI,
એમ. એચ. દેશાઇ.
હોલસેલ કટલ વેપારી,
અમે દરેક જાતના કટલ અને વેજીટેબલ બુનીયનના ભાવ પત્ર વ્યવહારમાં C. O. D. થી આકું પેકેજ કરી મોકલીએ છીએ.
P. O. Box 254. 31, Short St. Durban. 1196

Books for sale.

NOTE.—Remittance should accompany order V.P. ORDERS will not receive attention Postal Orders to be made to "Indian Opinion" at Phœnix. Postage Free on all books

THE STORY OF MY EXPERIMENTS WITH TRUTH
By M. K. Gandhi

This is an autobiography of Mahatma Gandhi printed in two volumes. Price 12s 6d. for each volume.

JAWAHARLAL NEHRU An Autobiography
(Cheap Edition.)

("For those who would understand contemporary India it is an indispensable book."—ALDOUS HUXLEY.)

Price ... ... 10s. 6d.

THE POWER OF NON-VIOLENCE
By Richard B. Gregg

The writer has explained the method of resistance by non-violence in modern Western concepts and terminology. The book is worth studying. Price 5s. 6d

INDIA AND THE WORLD
Essays by—PANDIT JAWAHARLAL NEHRU

Price ... 7s 6d.

IF YOU WANT THE BEST AND SOUTH AFRICA'S STRONGEST AND MOST RELIABLE WATCH INSIST ON A WORLD FAMOUS
UNION SPECIAL
15 JEWEL, NON-MAGNETIC, SHOCK PROOF, UNBREAKABLE, PERFECT TIMEKEEPERS, 100 NEWEST LADIES' & GENTS' MODELS.
REDUCED PRICES FROM 25/- UPWARDS.
GOODS SENT C.O.D. THROUGH POST OR ACCOUNT OPENED WITH APPROVED MARKS.

દુકાનદારોને હોલસેલ માલમાં સારૂં ડીસ્કાઉન્ટ આપવામાં આવશે.

૧૪૦૦ ફોટા, દાગીના, ઘડીયાળો વિગેરેના આમેજનોનું અમારૂં સુંદર કેટલોગ મંગાવવાથી મફત મોકલવામાં આવશે.

THE AMERICAN SWISS WATCH Co. LTD.
"THE DIAMOND HOUSE"
WHOLESALE & RETAIL JEWELLERS,
25, PARLIAMENT STREET,
CAPE TOWN. 1511

Cable & Tel. Add. "ADVANCING." 'Phones 2400J, Nos. 24448.

CHOONILALL BROS.

THE NOTED INDIAN "SARRI HOUSE" IN SOUTH AFRICA.

141, GREY STREET, DURBAN.

ARRIVING BY EVERY MAIL FROM INDIA AND JAPAN

BENARES SARRIES WITH BORDERS AND PLAIN CENTRES,
BUTIDAR BENARES SARRIES IN SEVERAL SHADES
Prices from 60/-, 85/- 105/ & up to £20.
THE LATEST FROM BENARES CITY.
EMBROIDERED SARRIES 25/-, 35/ & up
PRINTED VARIOUS LINES of SARRIES from 12/6, 17/ & upwards
EMBROIDERED CREPE-DE-CHINE from 3/6 yd. 42 in. & 45 in. width.
LATEST DESIGN SARRIE CLOTH 44 in width.
from 1/6 yd. 2/9, 3/ & up.
GEORGETTE SARRIES LATEST ARRIVALS
prices from 25/-, 30/-, 45/ & up.
LATEST BLOUSES to MATCH SARRIES
prices from 12/6, 17/6 & upwards.
ZARI WORK SILK SARRIES IN ALL SHADES
from 65/ 95/-, 125/ & upwards.

Branches 3, VICK STREET AND 60, VICK STREET, VERULAM
. RAILWAY SERVICE STATION
. MOSS STREET AND 88, VICK STREET, VERULAM
'Phone 39, Verulam.

Please note Our Johannesburg Agent P. RATANJEE, 60, Bree Street, Newtown.

ચુનીલાલ બ્રધર્સ

દક્ષિણ આફ્રિકાનું જાણીતું સાડીઓનું ગૃહ

૧૪૧ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

શાખા:
૩ અને ૬૦ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

અમારી સાડીઓ બાકીના એજન્ટ
જોહાનીસબર્ગમાં આપે
પી. રતનજી.
૬૦, બ્રી સ્ટ્રીટ, ન્યુટાઉન.

ગરાજ અને સર્વીસ સ્ટેશન
૩ વીક્સ સ્ટ્રીટ અને ૫૭ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

ડરબન સ્ટીમરમાં જાપાન તથા હિંદથી આવે છે
બનારસની ફીનારવાળી અને સાડી, તેમજ ભાતભાતની જુદીદાર
સાડીઓ શી. ૬૦, શી. ૮૫, શી. ૧૦૫ થી શરૂને પા. ૨૦ સુધીની
બનારસથી ક્રમબધ્ધ આવેલી છે.
કસબ કામની સાડીઓ શી. ૨૫ અને શી. ૩૫ થી ઉપર
ભાતભાતની ભાતવાળી સાડીઓ
શી. ૧૨-૬ અને શી. ૧૭-૬ થી ઉપર.
કસબનું ક્રેપ-ડી-શીનઁશી. ૩-૬ નું પહોળ ૪૨ ઇંચ અને ૪૫ ઇંચ પહોળ.
સાડીનું ક્રેપોટ જીજાણનું કપડું, ૪૨ ઇંચ પહોળ બારણી, શી. ૬-૬,
શી. ૮-૬, શી. ૧૦-૬ અને તેથી ઉપર
ક્રમબધ્ધ આવેલી જ્યોરજેટ સાડીઓ શી. ૨૫, શી. ૩૯,
શી. ૪૫ અને તેથી ઉપર.

સાડીને મેચ મળતા બ્લાઉઝ શી. ૧૨-૬, શી. ૧૭-૬ અને
તેથી ઉપર.
ડરબન રંગની જરદી કામની રેડીમેડ સાડીઓ શી. ૫૫, શી. ૭૫,
શી. ૧૨૫ અને તેથી ઉપર.
ઘાઘરો-ચોળી, તબલા ઓવરડ્રેસ, રેશમી અને ઝીણાં વાઇલ
મોજાંમાં ભોળા ભાવે.
ડરબન બનતું સાંધીબંધું, મોજરી પગરખાં હોલસેલ ભાવે
મીડવેસ્ટ રેડીમેડ અને રેડીમેડ ગાર્મેન્ટ્સ
બાવડ શી. ૩૫, શી. ૪૫, ૫૫, ૬૫, શી. ૭૫ અને તેથી ઉપર.
ઇસ્ટકાસ્ટના ગ્રાહકોને ગ્રોસર આવરદાનો તાજા ખડાનો
બાવ શી. ૧૨ ૬, શી. ૧૭-૬, શી. ૨૭-૬, શી. ૩૫, ઇત્યા

OTHER SPECIALITIES

POPULAR POP
"The King Of Ginger Beers."

CLUB SEAL SODA
"Improves your Spirits."

"GIANTS"
The Quart Bottle for 4d.
In all Popular Flavours.

'Phone 2-4345

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

DALYS LIMITED.

72, CANADA ROAD, DURBAN.

'Phone 21078. Tel. & Cables: "Crescent." P. O. Box 582.

Crescent Trading Co. (Pty). Ltd.

WHOLESALE MERCHANTS AND DIRECT IMPORTERS OF HARDWARE

Indian And European Groceries.
Indian Drugs And Condiments.
Our Stocks Are The Best Quality
And are Always Fresh
Our prices are keen.
We specialise in all kinds of Bombay, Calcutta, and Madras Products.
It will pay you to give us a trial.
Before placing your orders elsewhere benefit by our thirty years' business experience.
Our aim will always be service, quality and satisfaction.

અમારે ત્યાં નીચે મુજબનો માલ જથ્થાબંધ મળી શકશે

એલચી, અસબાસ, અફીમ, આરોગ્યી, પીસ્તાં, જિંજીબા, મુલાયનું પાણી, મુલાયનું શરબત, કસુંબાનું બાલ, બારેક, કસબ, એલચા, મીસરી, અબુક, સ્પોન્જપથરી (અડકુ) સેવ, કોપરાની વાટી, પીસેલું કોપરું, સુરમ બાપનું કેસર, આર અબબ, પંજાબી સાલમ, સફેદ મુસલી, મરોડા બલ્ચી, સુંઠ, રોકેલી સોપારી, કાચ્ચા સો., સોપરમની સો., બદામ સો., મુલકંદ, કાચો, અફચી બાબાનો તમ્બાકુ, બાબળાનું તેલ, મુલાબનું તેલ, ગંજેલીનું તેલ, સોપરાનું તેલ, કમીનિયા કેર એસિડ, એસબુમીનાયમ વગેરા, કપ અને સોસર્સ, સોપારા-બીમરી કરાસાળ, બાબાતુલસી, બાંબ, દીવેલી, સુખરેલ, કેરબા કાચ-બધા, મગ, બાકર, ચુનેર, વાલ, વટાણા મસુર પાકા, કુડ, મેથી, જવંબ, તજ, સાઁ (સરસુ) અરબ બધાનો પીસેલો. વિગેરે.

કોઇ પણ વસ્તુ ખરીદી કરતાં પહેલાં, અમારે ત્યાં ભાવ કાઢી ખાત્રી કરશો.

122 VICTORIA STREET, :: :: DURBAN.

12 JUN '39

INDIAN OPINION
founded by
MAHATMA GANDHI
in 1903

No. 23.—Vol. XXXVII. Friday, June 9th, 1939. Registered at the G.P.O. as a Newspaper. Price Fourpence.

TRANSVAAL LAND AND TRADING BILL

THIRD READING PASSED IN PARLIAMENT

SPEAKING on the third reading of the Asiatics (Transvaal Land and Trading) Bill in the House of Assembly on Friday, June 2, Dr D. F. Malan the leader of the Opposition, said he wanted to take the opportunity of replying to allegations made during the earlier stages regarding his attitude to the Asiatic problem. He said the Nationalist Party would support the third reading though the grounds for so doing were slender. The Bill did not aim at segregation at all. The Nationalist Party had attempted to broaden its scope and to have the whole problem of segregation settled by legislation if possible this session. That attempt had failed.

Biggest Problem

Segregation was the biggest and most pressing problem facing the country, yet the Bill made no attempt to lessen that problem.

The object of the Bill was stated to be to "peg down" the present position in the Transvaal with regard to Asiatic occupation of land trading. As this was an interim measure evidence should have been produced of the urgency and danger of the present situation. That had not been done.

Comparing 1937-38 with 1935-36 he had found that whereas European trading licences increased by 8 per cent, Asiatic trading licences increased by only 7 per cent. Asiatic hawking and native trading licences had actually decreased in that period.

The Minister had promised a thorough investigation during the recess and the introduction of more comprehensive legislation on the Asiatic question within the two years during which the Bill would be in operation. The Nationalist Party was prepared to give the Government a chance to honour that promise.

Dealing with the Capetown Agreement, Dr. Malan said the responsibility for that rested not only with him but with every member in the House at that time. Dr. Malan asked if it was reasonable for members who had voted with him on that Bill now to attack him.

Mr. J. H. Hofmeyr

Mr J. H Hofmeyr (U.P., Johannesburg North) said that Dr Malan had tried to defend his own past and to show that two blacks made a white. Though he might have satisfied himself he had not satisfied the House.

Mr. Hofmeyr said that his main purpose was to comply with a request made on the second reading that he would, as a former Minister of the Interior, make a statement on the working of the Capetown Agreement, which was an essential part of the background of the Bill.

During the second reading debate Mr Heaton Nicholls had created the impression that by 1932 the Agreement was recognised as a failure and that it was also agreed that the emigration scheme had yielded little result owing to the attitude of the Indian Government. This implication was in direct conflict with Mr. Nicholls's attitude as a member of a conference in 1932.

The conference had acclaimed the success of the Agreement and though declaring that the possibilities of the assisted emigration scheme had been exhausted after the repatriation of 15,000 Indians it had not accused the Indian Government of default. It had been left to the Union Government to take the initiative in exploring further possibilities.

What had Dr. Malan, the then Minister of the Interior, done to give effect to this decision made on April 5, 1932. By March 31, 1933, Dr. Malan had not yet sent a single communication to the Government of India regarding the matter, his sole contribution being a letter to Brazil. Not the Indian Government but Dr Malan had defaulted.

Evidence Of Scepticism

"On March 31, 1933, I took over from Dr. Malan. I had discussions with the persons concerned and I found a good deal of scepticism regarding the problem. The wisdom of sending a commission round the world to find a suitable colony for Indians was questioned.

"I made a suggestion which was endorsed by the House that we should have a preliminary investigation in South Africa to explore the ground for a further examination. A committee was appointed on which the member for Zululand (Mr. Nicholls) sat. On June 23, 1933, the Indian Government expressed concurrence with this proposal."

With the publication of the Committee's report the Indian Government had raised difficulties and questioned the colonisation scheme for Indians from India and South Africa. The Union Government had informed the Government of India that it could not accept this attitude as in accord with the 1932 Agreement.

However, the Union Government also became sceptical, and after further discussions the Indian Government expressed its regret and its desire to honour all its obligations under the Agreement.

A further investigation had been postponed pending the introduction of federation in India and the position now remained unchanged.

In view of these facts it was clear that the Indian Government had not repudiated its obligations and that the Capetown Agreement was still in force.

He deplored any tendency to accuse the Indian Government of breaches of agreement because it might be said that the Union Government was not without blame in regard to the second part of the Capetown Agreement dealing with the uplift ment of south African Indians. For example, the Natal Provincial Council was spending on Indian education £10,000 less than it received by subsidy. Yet the improvement of Indian education in Natal had been specifically mentioned in the Agreement.

The Agreement had also mentioned housing and sanitary conditions in and around Durban which provided ample scope for improvement. Yet in 12 years, according to a report of the Indian Housing Board, only 50 houses had been erected for Indians at a cost of £13,000.

(Continued on page 222

Indian Opinion

FRIDAY, MAY 9TH, 1939

Our Shame

LAST Sunday's incident in Johannesburg when Indians were supposed to meet under the auspices of the Transvaal Indian Congress at the Darin Picture Palace to discuss the Asiatics (Transvaal) Land and Trading Bill and to decide the line of action to be adopted to resist the obnoxious measure, but they had instead met only to witness hooliganism displayed in its worst form, was an incident unparalleled in the history of South Africa and should make every Indian hang his head down in shame.

The meeting was advertised to be held at 2-30 p.m. but people were gathering at the hall from 9 o'clock. Dr. Dadoo had expected an overwhelming majority in support of Passive Resistance as the only means to resist the Bill should it become law, and in view of past experience, he and the other leaders of his party had anticipated trouble and had, therefore, notified the police authorities on Saturday to take necessary precautions for the safety and peace of the public. On Sunday between 11-30 and noon, when Dr. Dadoo went to the hall he saw two men who were always known to create trouble at such occasions, and, not finding any police present, went immediately to Marshall Square to notify the police once again. Before he could return, however, several men with blood oozing from their broken heads and some with deadly knife wounds in their stomach were being taken to the hospital. The place resembled a slaughter house, butcher knives being freely used in addition to bottles, heavy clubs, bicycle chains and knuckle-dusters. Eight people were taken to hospital of whom five are lying in a serious condition and three with fractured skulls were released after medical attention.

Three arrests were made and further arrests are anticipated. All this took place between 11 and 1 p.m. and over two thousand Indians who had gathered in the hall sitting quietly and others who were pouring in from outside districts were told that in view of what had happened, there would be no meeting and that they should all disperse.

This in brief is the sad story of Sunday's affair. The case against the offenders is proceeding and we cannot therefore offer any criticism at this stage as to who is to blame for this ghastly business. We must, however, condemn it in the severest possible terms. Those who have been responsible for this butchery and those who have engineered it have not paused to think of its repercussions. What a sorry example of that great and ancient culture and civilisation which we so often boast of representing? little did they realise that the community stands self-condemned not only in the eyes of the civilised European public of South Africa but the semi-civilised non-European community as well. We, who are clamouring for the right to live as self-respecting citizens of South Africa, are we fit for those rights? Can we call ourselves a civilised and self-respecting community, when we can stoop to such gangster methods of slaughtering one another or employing gangsters to despatch in cold blood those with whom we may differ? In the name of God we say that a stop should be put to this immediately.

There is a misunderstanding that the Sunday's incident is bound to have created in the public mind which we must clear.

The meeting was convened by the secretaries of the Transvaal Indian Congress at the repeated requests of the Nationalist Group which is organising a Passive Resistance campaign against the obnoxious Transvaal measure. We are happy to feel that not one of those who are followers of Dr. Dadoo is guilty of having resorted to violence. Everyone of the victims of the butchery that was displayed are members of the Nationalist Group led by Dr. Dadoo among whom are included both Mahomedans and Hindus. It is wholly beside the truth to say that this was the result of a communal squabble. In fact members of one section holding different political views have been brutally assaulted without any retaliation by that section.

While we are not prepared to credit all those who are or profess to be followers of the principle of Passive Resistance with being able to remain scrupulously non-violent in the face of serious provocation, we are glad to be able to congratulate our brethren for not having retaliated. It was on act of Providence for which we all have to be thankful. Although our brethren showed an exemplary behaviour we wish to take this opportunity to appeal to those who have pledged themselves to the principle of Passive Resistance that this is but a trifle of what they should expect to be faced with and what they are expected to suffer calmly and prayerfully without the slightest retaliation. If they have not the strength to do so they should without the slightest hesitation withdraw from the Nationalist Group. There is no shame in withdrawing from the Group but there is every shame in being associated with it and not being able to follow the principles laid down by it. Such members will not only do harm to themselves but to the whole organisation and thereby to the whole cause of the Indian community. The Nationalist Group in enlisting the supporters of Passive Resistance should look to quality and not quantity.

We sincerely hope that this note of warning will be taken to heart by our brethren in the spirit in which it is sounded.

We have implicit trust in the authorities to deal adequately with those responsible for the brutal acts committed last Sunday. It behoves us to keep cool and not lose our own selves even in the tensest atmosphere.

In conclusion we offer our profound sympathy and congratulation to the victims of the brutal attack and pray for their speedy recovery. We also offer our sincerest sympathy to their relatives and ask them to take consolation in the fact that their sorrow is shared by all sane members of our community.

Everything appearing in this issue of a political nature has been written and edited by Manilal M. Gandhi to express the views of INDIAN OPINION.

TRANSVAAL LAND AND TRADING BILL] *[Continued from front page*

Finally, far from relaxing the existing Provincial trade licensing laws the Transvaal had actually tightened up these laws contrary to an undertaking in the Agreement.

Mr. Hofmeyr said he realised that he was exposing himself to the cheap jibe that he was the "spokesman of the Indians." Formerly members who had spoken on behalf of non-Europeans had been sneered at for being "dependent on the non-European vote."

Trustee Of Voteless Section

"I have never been dependent on any other than European votes but have always regarded myself not merely as the representative of my constituency, but also as the trustee of the interests of the voteless section of the community. It would be a bad day for South Africa if no members could be found to take this line.

"It is said that I view this matter from the Indian point of view. I throw that jibe back. I view this matter from the South African point of view for South Africa does not consist only of Europeans."

Mr. Hofmeyr said the Bill which was an interim measure and according to the Minister did not commit the House to the acceptance of any principle, was arousing intense opposition because the Indians saw behind it the shadow of segregation.

The Indians feared that this Bill would lead ultimately to complete segregation which for them would mean a stigma of inferiority and economic strangulation.

There had for a long time in the Indian community in South Africa been a moderate section and an extremist section. The moderates controlled the Indian Congress and they stood for co-operation with Europeans. They accepted the Round Table Agreement and believed that it would be implemented. The extremists openly distrusted the undertakings of the Round Table Agreement, suggested that nothing would come of them, spurned co-operation with Europeans and stood for a united front of Asiatics, Natives and Coloured people.

Danger Facing South Africa

There was now a danger that the agitation aroused by this Bill would cause the extremists to gain control of the Congress machinery, turn their backs on co-operation with Europeans and go forward with their proposal for a common non-European front. He viewed this development as one of the gravest dangers facing South Africa.

The other danger was that that campaign might end in passive resistance and disobedience, but he hoped that would not happen. The Indian extremists might call him their "Public Enemy No. 1" if they liked, but he most strongly urged against such a policy. Civil disobedience might leave a legacy of hatred for the future and embarrass them further in the solution of what was already a most difficult problem.

The Government of India could not be expected to disinterest itself in what was happening to day. Dr. Malan had asked what right the Government of India had to interfere in a matter affecting a section of the South African people, not Indian nationals but Union nationals.

"The Indians came to South Africa in the first instance because we, Europeans, wanted them to come," said Mr. Hofmeyr.

Mr. C. Neate (Dominion, South Coast): No.

Mr. Hofmeyr: The Government of Natal brought them here and paid for their coming here. (Repeated cries of dissent from the Dominion Party benches.)

"When the Government of India objected, these objections with the help of the Government in London, were overborne," said Mr. Hofmeyr, "and assurances were given to the Government of India. Most of the Indians in South Africa came here in that way or are the descendants of those who came."

Mr. L. Blackwell

Mr. L. Blackwell (U.P., Kensington) said that the Bill had more than painful memories for him because owing to the attitude which he, together with Mr. Hofmeyr, had taken up at the committee stage, he had found himself in serious difficulties with a body with which he had been associated for many years past.

"Looking back on my speeches at the committee stage, I can see something for regret in the manner in which I expressed myself on occasions, but frankly I can see nothing for regret in the sentiments expressed or the vote I cast. I feel that if there was not somebody to stand up for the people without a voice in this House—when even the Labour Party presses for further repressive measures against them—it would be a serious reflection on Parliament in this country."

Mr. Blackwell said the House was full of "tittle-tattle," a place where things were said and carried to a Minister without any reference being made to the member concerned. In the tales a friend of his in the House had informed him that a whisper was going the rounds even in the ranks of his own Party to the effect that his championship of the Asiatic cause in the Bill was not disinterested as he had a legal retainer from the Indian people in South Africa to defend their interests.

"I give the lie to that, Mr. Speaker," said Mr. Blackwell. "I have never held any retainer from any body of Indians or any permanent legal bond with any Asiatic body.

Mr. R. Stuttaford

The Minister of the Interior (Mr. R. Stuttaford) said that Dr. Malan had dealt mostly with his change of mind. He did not have any objection to it, but he objected to Dr. Malan going to the platteland and denying that he had changed his opinions. Much of his speech had been political propaganda, which could be expected in a Bill of this description.

"His past is his own trouble, not mine; the fact is of course that at the end of the eight years when he was in office nothing had been done," said Mr. Stuttaford.

In conclusion, Mr. Stuttaford said: "In dealing with this matter I require the help of every man of goodwill, whether Indian, European, Liberal, Conservative, Nationalist or Dominion Party. I appreciate the idealism of Mr. Hofmeyr, but I say that idealism in this world is not enough. We must be realistic."

They would have to adopt some middle course and try some method by which in this country of so many different races they could live without friction, giving each individual section a chance of rising in the scale of life.

"To the Europeans I say: 'You have enough imagination to appreciate the feelings of the Indians. They are men like us and we have got to understand their reactions to our actions.'

"To the Indians I say: 'Do not look upon my proposals as a menace, but the only method in this country by which we can live together and work together.' I also thoroughly agree with Dr. Malan that the Indians have got to understand that their future lies in this country. They are our people; it is an obligation on us to treat them fairly; but it is no use their looking overseas for extraneous help, which will only lead to more trouble and more difficulty. And I do ask everybody who has the benefit of this country at heart to try and help me to solve this generation-long problem."

Mr. Stuttaford ended his speech amid cheers. The Bill passed the third reading without a division and the House rose at 6 p.m.

SERIOUS INDIAN RIOTING IN JOHANNESBURG

SERIOUS rioting in which men used bottles, heavy clubs, bicycle chains, knuckledusters and knives, broke out suddenly at noon on Sunday last in Fordsburg, Johannesburg, a couple of hours before a general meeting of the Transvaal Indian Congress was due to begin. The outbreak lasted about half an hour.

Eight Indians were injured, one of them being disembowelled and not expected to live. Th seriously injured men who are lying in the Johannesburg non European hospital are: Abdul Hack Moosa Bhayat, Ismail Mahomed Dooga, Moosa Ebrahim Bhayat, Prema Kaap Patel, and Dahya Govind Gavan Bhai the latter's condition being most critical.

Others who received minor injuries are: Suleman Mahomed Moolo, Essop Ismail Kajee and Essop Moosa Bhayat.

Blood and broken bottles on the streets testified to the severity of the clash, and but for the arrival of the police the number of injured would undoubtedly have been much greater.

Marshall Square sent radio calls to all mobile police vans, and about 50 armed police in uniform and plain clothes rushed to the scene. They had great difficulty in controlling more than 5,000 Indians. The fight developed as a result of a controversy regarding the advisability of launching a general passive resistance campaign.

Had it not been for Superintendent B E Weale of the Johannesburg Municipal Traffic Department the rioting would have been much graver states the Johannesburg correspondent of the *Natal Mercury*.

Superintendent Weale arrived on the scene a few minutes before the riots broke off, and just as he was turning the corner of Marshall Street Indians rushed towards him and whipped off the motor cycle he was riding.

Immediately there was wild pandemonium. Indians struck at one another with various assortment of instruments. The madly swaying mob shouted and screamed, and injured Indians were trodden on by rushing compatriots as they lay helpless on the ground.

Superintendent Weale caught one man by the wrist and forced him to drop a knife with a nine-inch blade. He plugged a stomach wound for one injured Indian with bandages and went to a nearby cafe and phoned for the police.

As the result of the fracas the meeting which was convened by the Transvaal Indian Congress to protest against the Asiatics (Transvaal Land and Trading) Bill was cancelled.

Congress has issued an appeal to members of the Indian community to remain calm in these "days of crisis and stress."

Inquiry Held in Hospital

Allegations that an Indian had been paid to kill anyone who expressed "passive resistance" views were made at a special court sitting in the Johannesburg non-European hospital on Monday when preparatory examinations were opened to inquire into the riots in Johannesburg on Sunday.

The court had to be held in the hospital, as five of the Indians who were injured in the riot are still in a serious condition. It was revealed during the proceedings that the defence would be that the "passive resisters" were aggressors in the fight.

The court was presided over by Mr. W. F. Nel, Mr. M. D Botha led the evidence and Mr. H J Hanson, instructed by Mr. I I Hazaree, appeared for two Indian accused.

The examination, which was on an allegation of assault with intent, was adjourned.

SIR RAZA ALI ON THE TRANSVAAL BILL

In an interview with Reuter at Simla on June 3, Sir Raza Ali, former Agent General in South Africa, stated: "The passing of the Asiatics (Transvaal Land and Trading) Bill by the Union House of Assembly has aroused the deepest feelings among the resident Indian community, who will consider the question of civil resistance.

"Speaking for myself I almost feel inclined to say that the latest indignity, on top of so many others, offers our people sufficient justification to resort to civil resistance, but in my opinion it would be premature to take to stupendous sacrifice at this stage.

"The present Bill is an interim measure and final legislative decision on the question of segregation will not be taken until 1941.

"The best thing for our people in the circumstances will be to endeavour to secure the removal of their disabilities by means of negotiation with the Union Government.

"Maybe ultimately they will have to take some more drastic action. But I am not in favour of direct action until all endeavours for settlement by negotiation have failed.

"At the same time I advise my people to join the common non European front in large numbers. If the Indian is to be judged by the colour of his skin and not by his standard of civilisation let him befriend the Bantu."

Swami Bhawani Dayal's Statement

A statement written by Swami Bhawani Dayal, President of the Natal Indian Congress, has received much prominence in the *Bombay Chronicle*.

In this statement he says that South African Indians will not submit to segregation. They will fight to the finish for their rights. He is pleased that the Indian and non-Indian Press of India have both criticised the segregation policy of South Africa. He hopes Indians in the Union will be supported by the European Association in India.

Swami Bhawani Dayal says that "Mr. Stuttaford, by his utterances and interim legislation, has done the greatest harm to the British Empire at this critical period in the international situation.

"The Feetham resolutions are still awaiting approval of the Union Parliament.

"Undertakings were given on behalf of the Union Government to the Congress both by Mr Hofmeyr and Mr. Stuttaford that the principle contained in the 1932 Act would be implemented in the next session of Parliament, but instead of honouring his words the Minister proceeds with 'interim' legislation, leaving the Feetham resolutions in the melting pot.

"Mr Stuttaford thinks that he has done a great favour to the Government of India in announcing in the Union Parliament that the Indian Government through their Agent-General asked for an opportunity of consultation regarding the terms of the proposed legislation and therefore the Union Government felt that it was only courteous to accede, and for that reason it was impossible to introduce the main legislation in this session. But he does not realise the difficult position in which he placed the Government of India. I am fully aware that the Indian Government continuously and vigorously protested against this so-called

'interim' legislation, and even urged not merely a consultation, but a full round table conference in order to settle the matter once and for all.

"But Mr. Stuttaford would not agree to the proposal of the round table conference like his Boer predecessor, Dr. Malan. What an irony of fate.

"He merely wants to consult the Indian Government by means of correspondence or the Government of India may send not more than three representatives to discuss the servitude proposal with him, if they so desire. It is adding insult to injury.

"How is it possible for the Government of India to negotiate with a man who has unequivocally declared in Parliament that he is determined to see something put down in the status book? The Government of India is surely not going to be a party to a scheme based on the principle of segregation.

"Thus the matter has reached to a point that would decide the future relations between the Governments of India and the Union of South Africa. The Capetown Agreement cannot exist any longer if Mr. Stuttaford wants to have his own way, and there would be bitter feelings between the two countries.

"In my opinion the time has arrived when the Viceroy must take a firm stand in order to prove that India is also entitled to be treated as an equal in the British Commonwealth of Nations, and the bullying attitude of the Union Government cannot be tolerated any longer.

"I am confident that Indians in South Africa will not submit to this humiliation. They will fight to the finish.

"The sufferings and sacrifices of the Indian people will prove to the world that they would prefer ruination to submission to such humiliation."

INDIANS AND THE EMPIRE

NO EQUALITY OF CITIZENSHIP

WRITING on the deterioration of the status of Indians in the Commonwealth in a letter to the *Manchester Guardian*, Mr. H. S. L. Polak, honorary secretary, Indians Overseas Association, says:

"I recall listening at a public meeting in London a couple of years ago to Sir S. Radhakrishnan, who has now returned from a lecturing tour in South Africa, where he must have opened the eyes, as Mr. Sastri did a decade ago, of the race-conscious white South Africans. He was speaking of India and the Commonwealth to a British audience, and prefaced his address with a remark to the effect that, unlike his hearers, who belonged to the "Commonwealth," he and his countrymen belonged to the "Empire." And what Indians are feeling is that so long as they do not enjoy self-government at home their status abroad will be that of "second-class citizens," to quote a phrase of another Indian expert, Dr. H. N. Kunzru, president of the Servants of India Society.

"India is accustomed to being told that Britain cannot interfere with the Union of South Africa, a self-governing Dominion, to prevent injustice to the Indian community there, 85 per cent. of which is South African born. The excuse does not satisfy her, because she remembers that, though the ill-treatment of Indians was given as one of the aggravating causes of the Boer War, we did nothing during the Crown colony period to remove the particular disabilities against which we had to protest to the Republican Government, but rather added to them. It is not unnatural, therefore, that we should be blamed in India for the steady deterioration that has taken place in the years that have passed since the Transvaal received self-government during which Mr Gandhi had gained the love and admiration of his countrymen even before his return to India in 1915) in the conditions affecting South African Indians.

"But what possible excuse has this country to offer to India for first establishing, then maintaining over a period of thirty years, and now extending the area in which is operative in Kenya the administrative practice of excluding all non-Europeans from the ownership and occupation of agricultural land in the Highlands? When one recalls the tributes paid by Sir John Kirk, Lord Lugard, Mr. Winston Churchill, Lord Hailey and other eminent authorities to the pioneer work of Indians in various activities that made possible the incorporation of Kenya in the British Empire and its subsequent development as a Crown colony, what base ingratitude it is to continue to tell Indians that not even the Aga Khan can own or occupy a square yard of agricultural land in the enlarged Highlands, though any European, worthy or unworthy, British or foreign, friendly or hostile, may do so. Nor is it any consolation to India to know that this discrimination is made by methods of administrative practice and not by statute. The race and colour bar is there, nevertheless, and as Mr. C. F. Andrews has repeatedly pointed out, nothing has done so much to embitter Indo British relations as this spectacle of Indian helplessness overseas and the seeming impotence of the Government of India to obtain redress from the home Government."

Martyr To The Cause

DEATH OF MR. DAHYABHAI GOVINDBHAI

WHILE going to press we learn that Mr. Dahyabhai Govindbhai, one of the victims of the brutal assault that took place last Sunday in Johannesburg, outside the Ogle's Pictures Palace, where a mass meeting was called by the Transvaal Indian Congress, died yesterday at 1 p.m. at the hospital. He had received a deep knife wound in the stomach. The funeral will take place this afternoon. The deceased, who was 25 years of age, leaves behind his widow and a three-year-old child and three brothers, one of whom is in South Africa and his parents who are in India, to mourn their sad loss. We extend to the bereaved our heartfelt sympathy.

Indians In East Africa

The Hon. Mr. J. B. Pandya, a member of the Executive Council of the Government of Kenya and President of the Federation of Indian Chambers of Commerce of East Africa was entertained in Calcutta by Mr. H. L. Mehta, President of the Indian Chamber of Commerce, at an evening party at the premises of the Chamber.

Mr. Pandya, in the course of his remarks, referred to the racial discrimination against Indians in East Africa which, he said, was now being sought to be perpetrated by the recent Order-in-Council. He said that the chief difficulty experienced by Indians in East Africa was more racial than economic. He pointed out that while an Indian of the status of even the Maharaja of Bikaner or, for the matter of that, any prominent Indian could not buy an acre of land in the Highlands of Kenya, any person of European origin, irrespective of class or status, could do so. Mr. Pandya also referred to the desirability of promoting trade relations between Indian manufacturers and the East African markets. Mr. Pandya expressed the hope that not only members of the Central Legislature like Mr. Satyamurti, who were taking a keen interest in Indians in Kenya, but also Indian businessmen and other public organizations would take interest in the fate of Indians abroad and help them in their struggle against racial discrimination.

THE GITA AND MODERN LIFE

By THE EDITOR
"Prabuddha Bharata"

I

THERE is no gainsaying the fact that no scripture in the whole range of human literature contains in such a precise and systematic manner all the varied truths of spiritual life as the Gita, the quintessence of the Upanishads. In this Song Celestial one will find outlined in three manifold bearings all the aspects of the epic struggle of the human soul for the realisation of the highest Truth as also the different avenues of approach to the same end. Sri Aurobindo, one of the profoundest thinkers of the modern times, has rightly remarked in his *Essays on the Gita*, "The language of the Gita, the structure of thought, the combination and balancing of ideas belong neither to the temper of a sectarian teacher nor to the spirit of a rigorous analytical dialectic cutting off an angle of the Truth to exclude all others, but rather there is a wide, undulating encircling movement of ideas which is the manifestation of a vast synthetic mind and a rich synthetic experience. This is one of those great syntheses in which Indian spirituality has been so rich as in its creation of the more intensive, exclusive movements of knowledge and religious realisation that follow out with an absolute concentration one clue, one path to its extreme issues. It does not cleave asunder, but reconciles and unifies." In this age when cramping religious views and sectarian sentiments are running rampant in the world to embitter mutual relations in human society, when disruptive ideas are widening the gulf between man and man, between nation and nation, both the East and the West stand in need of the synthetic message of the Gita which it delivers unto humanity with its impressive note of universalism. It not only sings the immortal song of the Soul supreme, but strikes also at the very root of all dogmatism and narrow-minded bigotry which is the spring of the existing evils and feuds in the world. For the Gita proclaims, "Whosoever comes to Me through whatsoever path, I reach him. O Partha, all men are struggling through paths which in the end lead to Me" (IV. 11).

As the Upanishads have yielded to the different commentators different systems of thought, the Gita, the epitome of Vedanta, has likewise given rise to manifold theories hitherto generalised into three cardinal philosophical systems, viz., monistic philosophy of Acharya Sankara, qualified monism of Sri Ramanuja and dualism of Sri Madhva. There are indeed various passages in this treatise which easily lend support to one or other of the above interpretations. And it is no wonder that the exegetical acumen of the different Acharyas would evolve for each a philosophy of his own out of it to meet the needs of the different ages. The very fact that the Gita admits of such a variety of interpretations displays beyond doubt the richness of its contents and the universality of its outlook. In truth, the thought of the Gita is not confined to any dogmatic and one-sided view of life. It is "a gate opening on the whole world of spiritual truth and experience, and the view it gives us embraces all the principles of that supreme region. It maps out, but it does not cut up or build walls or hedges to confine our vision." As regards the means of self realisation, the Gita lays bare various methods to suit the mental equipment of the different types of spiritual aspirants. And each school has pitched upon one or other of these avenues of approach according as it harmonized with the exposition of its own system of philosophy. Some have found in the pages of the Gita nothing but an emphatic declaration of knowledge (Jnana-Yoga) as the only means to the realisation of the One without a second,—the identity of the individual self with the transcendental Absolute. Some in their interpretation have accentuated self less and unmotivated devotion to work (Karma-Yoga) as the solvent of all the intricate problems of human existence. Some have laid stress on unqualified love (Bhakti-Yoga) and absolute dependence (*prapatti*) on the Supreme Being as the only gateway to the realm of eternal felicity. Whereas there are others who have recognised the practice of mental concentration (Raja-Yoga) as the surest means to the attainment of liberation. But it must not be forgotten that these paths that are found elaborately discussed in the Bhagavad-Gita are not watertight divisions and exclusive of each other. Each blends into the other and it is according to the type which prevails that the divisions have been so designated. The glory of the Gita thus lies in its weaving into a synthetic whole all the apparently conflicting systems of thought as also in its pointing out with unfailing directness a variety of roads guiding different classes of pilgrims to the apogee of spiritual realisation.

II

The need of this universal gospel of the Gita as a solvent of the intricate problems of the day can hardly be over-emphasized. The present world with its clash of ideas and ideals is already riddled with the dire consequences of a materialistic outlook which the modern civilisation has imposed upon it. The immense acquisition of scientific knowledge has led to the development of a militant culture in the West. And as a result her splendid creative powers in the domains of art and philosophy, literature and religion have now been shoved to obscurity in the overbearing passion for working the furtherance of one or other of the political ideologies that have of late caught the imagination of the people. Our Indian philosopher is not wrong when he points out in his *East and West in Religion* that emphasis on logical reason, social solidarity, muddle headed positivism, bellicose patriotism and national efficiency are the characteristic marks of the Western attitude to life. The outstanding epochs of Occidental culture—the Greek age, the Roman world before Constantine, the period of Renaissance and our own times—bear eloquent testimony to the great tradition founded on reason and science, on ordered knowledge of the powers and possibilities of physical nature, and of man conceived as a psycho-physical organism, and on an ordered use of that knowledge for a progressive social efficiency and well being which will make the brief life of man more easy and comfortable. But such a barren humanism is quite inadequate to stem the advancing tide of those malignant forces which are daily decimating the finest fruits of human culture. For "When the foundations of life are shaken, when

Bloemhof Branch Of T. I. Congress

Condemns Hooliganism

The following is a copy of a telegram sent unanimously by the Bloemhof branch of the Transvaal Indian Congress to the headquarters in Johannesburg in regard to Sunday's affairs—

"We cannot find words sufficiently strong to condemn yesterday's hooliganism. I. Congress officials responsible for murderous attack upon Satyagrahis and innocent children, and their hands are now painted with their blood. Congress promises 150 volunteers to maintain order. These proved to be hooligans, and open co-operation between Congress and hooligans is the result. Gangster message of Congress officials vehemently condemn and as protest your immediate resignation is demanded."

the ultimate issues face us demanding an answer, humanism does not suffice. Life is a great gift, and we have to bring to it a great mood: only humanism does not induce it. . .Unless the mind is interpreted as one with spirit, we have not reached the ideal of civilisation.....It is the transformation of the individual into the universal outlook, the linking up of our daily life with the eternal purpose that makes us truly human" (*Kalki*). Needless to say that the idealism for which the Gita stands furnishes this missing link. It declares that unless the edifice of human life is built on the solid foundation of spiritual truth and the aspirations of humanity are oriented to the golden vision of the Realm beyond, the huge fabric of worldly life that stands on the quicksand of a godless ideology will topple down like a house of cards. Sri Krishna, the super-mystic, addressed the whole world through his worthy disciple Arjuna, on the battle-field of Kurukshetra, and pointed out at the very outset that the supreme quest of human life is not the acquisition of pelf and power but the realisation of the infinite glory of the soul which the 'weapons cannot cut, the fire cannot burn, water cannot wet and the wind cannot dry' (Chap. II. 23). It stands deathless and ever effulgent in the midst of endless changes of phenomena. It is this immutable Self on which are strung the multiple creations of the visible and the invisible worlds like pearls threaded on a string (Chap. VII 7). The Gita accentuates the need of realising the majesty of this Soul supreme, which is Existence-Knowledge-Bliss absolute. For it is through such a realisation that human life is ultimately blessed with that infinite peace for which humanity has been struggling from age to age. But the inordinate craze for earthly glory and material comfort for which the bubbling energy of mankind has been let loose to-day has only served to inflame human passions and added to the misery of the world. No individual can expect to enjoy any measure of real peace unless his vision is withdrawn from the gloss and glitter of the fleeting vanities of life into the inner sanctuary of the soul—the real seat of absolute calm and felicity. The Gita therefore tells us, "Having obtained this transient, joyless world, worship Me" (Chap IX 33)—the Soul of all souls, for this is the only way to blessedness, to infinite bliss and immortality. But the soulless humanism of the West which is the dominant note of her philosophy is absolutely inadequate to ensure abiding spiritual comfort to the longing hearts. Time has come when the positivist and practical Western mind should make a thorough and appreciative study of the philosophy of India and realise the spiritual values of the intuitive deliverances of the Oriental genius. Frederick Schlegel has pertinently remarked, "Even the loftiest philosophy of the Europeans, the idealism of reason as it is set forth by the Greek philosophers, appears in comparison with the abundant light and vigour of Oriental idealism like a feeble Promethean spark in the full flood of heavenly glory of the noonday sun,—faltering and feeble and ever ready to be extinguished." Indeed it is the Gita that embodies in a synthetic form such a bold philosophy of life, and the West that is suffering to-day from world-weariness would do well to turn to the glowing pages of this monumental creation of the East for the solution of the perplexing problems with which she has been saddled by her present scientific civilisation.

(*To be continued*)

Things In General

The Latest Menace

IT has been a matter of grief to me that the Union Government have not respected their own agreement regarding their treatment of British Indians, says Mahatma Gandhi in *Harijan* dated May 27. There has been a policy of progressive stringency in their anti-Asiatic drive. One had hoped that what is known as the Smuts-Gandhi agreement of 1914 was the last word in this matter. It was also hoped that with virtual restriction of Indian Immigration their would be progressive amelioration in the condition of domiciled Indians. But that hope was dashed to pieces. Much deterioration has taken place since. There have been Round Table and other conferences, agreements have been reached, but never has any finality been felt by the Indians. Evidently the Union Government would not be happy till they have either driven away Indians whom they have given legislative protection or reduced their status to such an extent that no self-respecting Indian would care to remain in South Africa. I have therefore not discountenanced their reported decision to fight this latest menace of segregation through civil resistance if necessary. There must be perfect cohesion and union among the Indians who are divided into groups. And their resistance will be vain if they are not resolute in self-suffering. Public opinion in India is dinning that if Europeans will, I hope, back the India in their unequal fight and call upon the Indian Government to exert its influence with the Union Government. Lastly, I appeal to the best mind of South Africa to see that simple justice is not denied to the Indian settlers who have done no wrong to the country of their adoption.

Honour For Mr. Rama Rau

Mr. B. Rama Rau, Agent-General for the Government of India in South Africa, has been made a Knight Bachelor.

Stella Hill Indian School Concert

A variety concert was staged by the above school on Sunday last in aid of the School Fund. It was a great success. The programme consisted of various plays, sketches and musical items and the performances were of a very high standard. Towards the conclusion, the outstanding actor among the boys, Sakara Chinsamy was presented with Mr. B. Lutchmann's Trophy by Mr. R. Naidoo whilst O. Valoo and R. Gopaul were presented with second and third prizes. Amongst the girls Elizabeth Peters was presented with Mr. L. A. Naidoo's Trophy whilst Bobby Muthamma and R. Paravathy were presented with second and third prizes. Other outstanding actors that should receive mention were G. Moonsamy, K. Pathyappen and R. Kurmi.—(Contributed.

Magna Carta Anniversary

Dr. F. G. Cawston writes:—

There can be no question of the importance which Americans attach to the granting of Magna Carta by King John and the idea to mark the event annually, as first suggested in New York in 1909, has received support in all parts of British Dominions, whilst the Canadian Legion has made itself responsible for the celebration of a complete Magna Carta Week during the present month. For the last three years the patriotic journals in South Africa have appealed to their members to take their share in the observance of June 15 as Magna Carta Day and the third Sunday in June as Magna Carta Sunday. Oppressive legislation may not be so obvious to-day as it was when the English King was forced to guarantee liberty to his subjects and the Barons on their turn agreed to relieve their employers of uncongenial laws, but the very existence of democracy to-day depends on a due regard to the underlying principles of Britain's great Charter and we may well hope that all will assist in the due recognition of this the 724th anniversary of the granting of Magna Carta.

Richmond Government-Aided Indian School

Mr. R. Beachon, of Ixopo, has kindly presented a sum of £35 to the Richmond Government-Aided Indian School, to cover the cost of installing electric lights in the school building. The Director of Education (Natal) has conveyed to the generous donor his sincere appreciation.

Yuvak Arya Samaj (Clairwood)

The annual general meeting of the above samaj was held on Sunday, May 28, at 115, Cherry Road, Clairwood. Amongst those present were Messrs. P. Satyapal, R. B. Bhoobhan, H. D. Persadh and T. Papa. The secretary, Mr. J. B. Mahanand, read the report reviewing the activities of the samaj during the past year. A noteworthy feature of the report was that a Hindi school was being conducted under the auspices of the samaj by Mr. H. D. Persadh, where free tuition is given to the children. The attendance is approximately 75 to 80. The financial statement revealed that the samaj is in possession of a land valued £120 and a bank balance of [illegible] Mr. Bhoobhan, the president, thanked officials and members for their kind co-operation given to him during the past year. The following office-bearers were elected for the ensuing year:—Patrons: Messrs. P. Satyapal and D. G. Satya Deva; president: Mr. R. B. Bhoobhan; vice-president: Mr. C. Ramanand; hon. secretary: Mr. D. Moutlall; assistant hon. secretary: Mr. N. Sithloo; hon. auditor: Mr. M. B. Keeruth; committee: Messrs. D. Ramharan, H. D. Persadh, J. B. Mahanand, R. B. Lala, K. D. Persadh, A. Athmanand and H. Singh.

Wedding At Verulam

The marriage of Miss Faith Irons, third daughter of Mrs. and the late Mr. J. S. Joshua of Verulam, to Mr. Nathaniel Theodore, third son of the late Mr. and Mrs. D. Virdon, took place in St. Thomas Church, Verulam, on Saturday, June 3. The married couple were the recipients of many valuable presents.

Obituary

The Late Hajee Mohamed Ismail Kajee

Indians throughout Natal were deeply grieved at the death of Hajee Mohamed Ismail Kajee, which took place at Maritzburg on June 5, through heart failure. The late Hajee Mohamed Kajee was one of the most prominent Indians of Natal well-known in South Africa as an Oriental scholar of distinction. He was the elder brother of Mr. A. I. Kajee (the hon. secretary of the S.A.I. Congress). The late Hajee Mohamed Kajee also held offices of vice-president and treasurer of the Natal Indian Congress. Prominent Indians throughout Natal attended his funeral which took place at the Mohammedan cemetery at Maritzburg on the following day. We tender our sincere sympathies to the family of the deceased and join in the prayers that his soul may rest in peace.

Death Of Mr. B. Bodasing

The death took place suddenly on Tuesday, May 30, of Mr. Bhadawsing Bodasing, of New Guelderland, at the age of 46. Mr. Bodasing was a well known Natal sugar planter, property owner and merchant. He was known not only as a keen businessman but also in social and sporting circles. The third son of the late Babu Bodasing, Mr. Bodasing was born in 1892 at New Guelderland. He was educated both in Durban and Stanger. In 1914 Mr. Bodasing entered into business. Outside business circles Mr. Bodasing had many interests. He was at the time of his death President of the Natal Arya Prathinidhi Sabha, to which organisation he devoted much of his time and services. He also donated bursaries in connection with the Candella Estate Indian Girl's School, and contributed much towards the establishment of the New Guelderland Indian School. He was also directly interested in the Lower Tugela Vedic Sabha and Lower Tugela Indian Child Welfare Society. In sporting circles Mr. Bodasing was likewise well known and the large clock tower at the Indian Grounds at Currie's Fountain bears testimony to his generosity. Mr. Bodasing also contributed towards the erection of the Sastri College in Durban. His death spells a great loss to the Indian community of Natal. He leaves a widow, two sons, three daughters and three brothers. Many floral tributes were sent.

American Notes

[By H. Stefan Santesson]

Death Of Lala Har Dayal

A GENERATION ago Lala Har Dayal organized the Gadar Party on the West Coast, becoming involved later—during the World War—with the Germans. Twenty years after his subsequent conversion from his belief in violent political action, Har Dayal died in exile in Philadelphia. He had been in America for the past few months. Cremated at Philadelphia at services held under the auspices of the Ethical Culture Society, his ashes were ultimately to be taken to Sweden, the home of his wife and where he had at one time lectured. During these last years of his life he had become affiliated, as an executive, with the World Fellowship of Faiths. The Fellowship held a Memorial Service for him on March 12, the speakers including the Hon. Mrs. Lewis S. Chanler, Dr. Anup Singh, Mr. Das Gupta, Rev. John Haynes Holmes, and his widow, Mrs. Agda E. Har Dayal.

Gandhiji's Fast: American Reactions

American reactions to Gandhiji's fast at the time of the Tripuri Congress were generally very sympathetic. Thanks to British censorship much of the details did not get into the papers here and yet there was a widespread public anxiety and interest in the situation. Gandhiji elbowed Mr. Chamberlain for space on America's front pages.....it was suddenly discovered that India was still fighting for freedom, and that Gandhiji remained the *key* man in India's politics. Many contradictory stories have appeared in the American press about Congress politics; attempts to penetrate the wall of censorship with the truth are met with the statement that these newspapers' correspondents in British India know best.....Perhaps they do.... If grey can be made into black, they're the men for the job! Our English friends do not like to see accurate information about India in the American press!

India Political Council

The Secretary of the Council Mr. Santesson, addressed members of the Socialist Workers Party on the subject of India's Fight for Freedom—speaking on the same subject to members of a Brooklyn Young Communist League Group. He spoke at the regular meeting of the New York Islamic Centre. Members of the Council likewise took part in Quaker, pro-Madrid and pro-Austrian gatherings.

India Welfare League

The League has begun a campaign to obtain popular support for a petition to Congress for citizenship for East Indians in the United States. More than 18,000 signatures have already been collected. A meeting was held on April 1 in connection with this campaign, at which the speakers included Sherman Stanley of the Socialist Workers Party, Ramlal Bajpai, Chairman of the Indian Welfare League, Mubark Ali Khan, President of the League, and H. Stefan Santesson of the India Political Council.

The Sporting World

Soccer At Currie's Fountain

ON Saturday afternoon the much-discussed Stella-Daffodils soccer match did not rise above the mediocre. The former with a depleted team, could not extend their strong rivals. Among the juniors the league leaders, Warwickshire just beat Sastri College. On the main ground Shamrocks had no difficulty in accounting for Pirates, the winners monopolising play. The front line of the losers showed poor form.

Stella turned out without three of their regular players, two of whom were ill. Daffodils scored from the kick-off, their centre deflecting the ball into the net with the goalkeeper making little effort to save. Stella then squandered many golden opportunities through indecision. Their outside-right sent over perfect crosses which were mainly wasted by the outside-left cutting in and dilly-dallying with the ball. From another raid Daffodils scored their second goal, the goalkeeper just getting his hands on to the ball. Immediately after this the outside-left of Stella retired with a fractured collar bone. There was no further score in this half. On resumption Daffodils had the better of the game but could not increase their lead.

The Collegians-Springfield match was an even affair, both sides playing well. Avondale, the present league leaders, disposed of Whitepande in a match in which the winning side had most of the play.

On Sunday afternoon Silverton beat Sons of India by four goals to two in a match full of interest. Both sides played good soccer.

Natal Estates I.F.C. vs. Union Jack

Thrilling soccer was witnessed by a large crowd at the Stella Marshall Campbell Park, Mount Edgecombe, on Sunday last when the Natal Estates I.F.C. met the Union Jack (Natives Durban) in a friendly match. The Natal Estates scored the first goal and held to their advantage for a little while when the Union Jack equalised and then increased their lead to 2-1 before the interval. On changing over both sides played spirited soccer with neither side gaining any advantage and only in the closing stages of the match the Natal Estates scored an equaliser and then after a hard struggle for supremacy scored the third and emerged winners by 3-2.

Johannesburg Tennis Championships

The finals stages of the Johannesburg coloured championship under the auspices of the Transvaal Coloured Tennis Union were completed last week end. The finals in all events were well contested and brilliant and thrilling tennis was played throughout the events. Mens Singles: Jajbhay the S. A. Champion beat W. Thomas the ex-Natal Indian Champion 6-2, 8-6, 6-1. This is the fifth year in succession Jajbhay has held this title which in itself is a record in the Transvaal Coloured Tennis which no previous champion held and furthermore he won all his matches without having lost a single set upto and including finals, with one love set to each match upto and

NEW INDIAN DOCTOR

Dr. V. T. Williams, B.A., M.B., B.Ch., B.A.O., who is the youngest son of Mr and the late Mrs. A. J. Williams, of 55, Wells Road, Durban, the proprietor of Sastri Motor Mansion, of Prince Edward Street, arrived in Durban on May 30, by the *Winchester Castle* from England after completing his medical course. Dr. Williams was born in Isipingo, South Coast, Natal, on February 22, 1913. He has had his early education at St. An-

Dr. V. T. WILLIAMS

thony's School under the Sisters of the Holy Family, Durban, and subsequently in the Carlisle Street Government Indian School and before leaving for Edinburgh in 1930, he studied under the Late Rev. A. Lamont, at one time Mayor of Durban, in the Marian College, Durban. He matriculated in Edinburgh and joined the Trinity College, Dublin, in March 1931 for his medical studies. He will practise at 125a, Prince Edward Street, on his father's premises.

including semi finals. Mens Doubles: H. Jajbhay and C. A. Dupreez (holders). Womens Doubles: Miss. Davids and Mrs Meyer the S. A. Women Champions beat Miss. Joel and Mrs. R. Jacobs, 6-3 10-8. Mrs. Meyer retained the Ladies Singles title which she played against Miss. E. Clemmers. In the Mixed Doubles Ventzel and Miss Clemmers beat Rosenburg and Miss Joel, 6-4, 11-9, this match was very keenly contested and although Ventzel and Miss. Clemmers won in two straight sets in every game points were secured after well placed and accurate strikes. In the 'B' Division the finals of the Singles was played by Mr A. Hoskins vs. N. Pretorius and the two young opponents showed their fronting and forearm and midcourt and volley play was distinguished and the match was won by Hoskins who is the first "B" division champion of Johannesburg by 6-1, 6-4, 6-4.

Table Tennis

An attempt to form a union of all Table Tennis Clubs in and around Durban is being made by Messrs. H. M. Vahed, I. S. Amin and M. Mungra. The union is to take the form of an association which would arrange home and away matches on a league system and the acquisition of a cup by the contesting that a trophy for this purpose could easily be obtained. A letter explaining their intentions has been circulated by the promoters to all known clubs but other interested clubs or groups of Table Tennis enthusiasts wishing to join in the above project are requested to communicate with Mr I. S. Amin, P.O. Box 1777, Durban, as early as possible. The committee appeals for the support of all table tennis enthusiasts.

Nizamia Muslim Society

The treasurer of the Nizamia Muslim Society begs to acknowledge with thanks the following donations:—Messrs. I. A. Moosa £2, in memory of Ebrahim and Kathib; Jeosup Matadi £1, Amod Sutrie 10s.; Hyder Khan 10s.; Sayed Amod 10s.; Shaik Ally 10s.; G. A. Esop 10s.

Piano Lessons

A respectable Indian lady is willing to give Piano lessons to Indian children in Durban. Reasonable fees. Perfect results guaranteed. Write to "Piano Lessons," c/o INDIAN OPINION, Phoenix, Natal.

Send your fruit and other produce to:
P. J. KOEN, Market Agent,
Box 542, Pretoria.
Rubber Stamps and Labels free.

Buy Perfect DIAMOND RINGS and Flawless DIAMONDS direct from our factory

AMSTERDAM
DIAMOND CUTTING WORKS
52, Field Street Durban.
P. O. Box 2352. Phone 2-4888.
Also at Johannesburg and Capetown.

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન

પહેલા સોમવારના રોજ
અને ત્યારપછી અઠવાડિયે

વર્ષ ૨૯ મું. ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૬ જુન ૧૯૩૯ અંક ૨૩.

"ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન"

શુક્રવાર, તા. ૬ જુન ૧૯૩૯.

આ પણી શરમ

ગયા રવીવારે ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસના આશ્રય હેઠળ ટ્રીહીઆએ, ઓશીયાટીક્સ (ટ્રાંસવાલ) લેન્ડ એન્ડ ટ્રેડીંગ બીલની સામે જે સભા કરવા અને જે તે પસાર થઇ જાયતો તેને તેની સામે શું પગલાં લેવા તેના વિચાર કરવા એસસીન પીમસર પેલેસમાં મેળાવડા થયાનું હતું, તેને બદલે ત્યાં તો દક્ષિણ આફ્રિકાની તવારીખમાં કદી નહિ જાણવામાં આવેલી ગુંડાગીરીનું દ્રશ્ય જોવામાં આવ્યું હતું. એ દ્રશ્ય દરેકે દરેક હીંદીને શરમાવનારૂં હતું.

મીટીંગ બપોરે ૨॥ વાગે મળવાનું જાહેર થયું હતું, પરંતુ હોડો સવારના નવ વાગ્યાથી એકત્ર થવા લાગ્યા હતા. ડો. દાદુએ બીલની સામે લડવાનો એક માત્ર કાયદેસર સત્યાગ્રહજ છે એ મતને મોટી બહુમતિનો ટેકો મળવાની ખાત્રી રાખી હતી અને ભૂતકાળના અનુભવપરથી મીટીંગમાં કંઇક તોફાન થશે એવી તેમણે અને તેમના પક્ષના અન્ય નેતાઓએ વહી રાખી હતી. આથી તેમણે હોડોની શાંતિ અને સહીસલામતિ માટે પહેલી સવારથી રાખવા પોલીસ ખાતાને શનીવારે ચેતવણી આપી હતી. રવીવારે ૧૧॥ અને ૧૨ વાગ્યાની વચ્ચે જ્યારે ડો. દાદુ મીટીંગના હોલ તરફ ગયા ત્યારે, તેમણે આવા પ્રસંગોમાં સાધારણ રીતે તોફાન કરનારા બે ગુંડાઓ નજરે પડ્યા અને પોલીસની હાજરી નહિ જોવાથી તેઓ સીધા માર્શલ રહેવેરપર પોલીસને કરી સહીસલામતી સાચવવા ચેતવવા ગયા. પરંતુ ત્યાંથી પાછા આવ્યા તેટલામાં તો કેટલાકના માથાં ફુટી ગયા અને એક બેના છરાથી પેટના આંતરડાં બહાર નીકળી પડેલા જોવામાં આવ્યા અને કેટલાકને પેટમાં અને છાતીમાં છરાના ઘા અને માથાપર પા લાગેલા. બાદીકોના છરાનો ઘણોથી ઉપયોગ થઇ રહેલાં એક કતલ ખાનાનું જે દ્રશ્ય હતું. છરા ઉપરાંત બાટલીઓ, ગદા, બાઇસીકલ ચેન અને નકલ રીવોલ્વરો પણ ઉપયોગમાં લેવામાં આવ્યાં હતા. આઠ માણસોને ઇસ્પીતાલે લઇ જવામા આવ્યા હતા જેમાંના પાંચ ગંભીર હાલતમાં પડેલા છે અને બાકીનો ડાકતરી સારવાર કરી રજા મુકવામાં આવ્યા છે. ત્રણ જણને પકડવામાં આવ્યા છે અને બીજી ધરપકડો થવા વકી છે.

આ સઘળો બનાવ ૧૨ અને ૧ ની વચ્ચે બની ગયો. હીંદીઓની જે મોટી મેદની હોલમાં એકત્ર થઈ શાંતિથી બેઠેલી હતી તેમને અને બહારગામથી હજુ ચાલુ આવી રહેલા હોડોના સમુહને કહેવામાં આવ્યું કે આ કમનસીબ બનાવ બની ગયો હોઇ મીટીંગ બરખાસ્ત કરવાનું મોકુફ રખાયું છે અને હોડોઓ શાંતીથી વીખેરાઇ જજો. આ ટુંકમાં રવીવારના બનાવની હકીકત કથની છે. આરોપીઓ સામે કાયદેસર કામ ચાલી રહ્યું છે અને તેથી આ ઘાતકી કૃત્યને માટે કોનો દોષ કાઢવો તેની ટીકા અમારાથી હાલ થઇ શકે તેમ નથી.

તેમ છતાં તેને સખ્તમાં સખ્ત શબ્દોમાં વખોડયા વગર કોઈ પણ લાગણી વાળા મનુષ્યથી નજર અંદાજ થવાય. જેઓએ આ કૃત્યો કર્યા અને જેઓએ તેની યોજના કરી તેઓએ તેના પરિણામોનો વિચાર કર્યોજ પણ કરેલો જણાતો નથી. જે મહાન પ્રાચીન સંસ્કૃતિ અને સુધારાના આપણે વખતો વખત બણગાં ફુંકીએ છીએ અને તેના પ્રતિનિધિઓ હોવા નો ગર્વ લઇએ છીએ તેમું આ કેવું શોચનીય પ્રદર્શન! તેઓએ એટલો પણ વિચાર નહિ કર્યો કે આવાં કૃત્યથી આપણી આખી કોમ, આ દેશના માત્ર સુધરેલી યુરોપીયન પ્રજાનીજ નહિ પરંતુ વિશાળ અર્ધ સુધરેલી બીન-યુરોપીયન પ્રજાની નજરમાં પણ કેવી હલકી દેખાશે. આપણે જેઓ આ દેશના સ્વમાનપ્રીય નાગરીકો તરીકે રહેવાના હકની માગણી કરી રહ્યા છીએ તેઓ શું એ હક ભોગવવાને ખરેખર લાયક છીએ ખરા? આપણે જેઓ એક બીજાની કતલ કરવાના, અથવા તો જેઓની સામે મતફેર થતાં તેઓપર કુટે કલેજે ખુની હુમલા કરાવવાના, જંગલીપણાની હલકાઇએ ઉતરતાં છોડાતા નથી, તેવા આપણે શું એક સ્વમાનપ્રીય અને સુધરેલી કોમ તરીકે ગણાવવાને લાયક છીએ ખરા? ઇશ્વરને નામે આગે ચિનંતિ કરીએ છીએ કે આ સ્થિતિનો જલ્દી તુરતજ અંત આવવો જ જોઇએ.

ગયા રવીવારના બનાવથી જાહેર મળના મનમાં સ્વાભાવિક રીતે ઉત્પન્ન થએલી એક ગેરસમજુતી અમારે દુર કરવીજ જોઇએ.

રવીવારની મીટીંગ, કોંગ્રેસનો રાષ્ટ્રિય પક્ષ જે ટ્રાંસવાલના બીલની સામે સત્યાગ્રહ કરવાની ચળવળ કરી રહ્યો છે, તેની અનેક માગણીઓના પરિણામે ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસના સેક્રેટરીઓ તરફથી બોલાવાઈ હતી. અમને જેટલી બાબતનો સંતોષ થયો છે કે ડો. દાદુના પક્ષના એક પણ શખ્સ તરફથી મારામારી કરવામાં આવી નહોતી. જેટલા બાઇઓ એ કતલખાનાના ભોગ થયા છે તેઓ સમળા ડો. દાદુના નેતૃત્વ હેઠળના રાષ્ટ્રિય પક્ષનાજ છે અને તેઓમાં મુસ્લીમો તેમજ હીંદુઓ બન્ને છે. એમ સમજવાનું કે આ એક હીંદુ મુસ્લીમ વચ્ચેનું કોમી રમખાણનું પરિણામ હતું એ બધું અસત્ય છે. ખરી વસ્તુ એ છે કે રાજકીય બાબતમાં મતફેર ધરાવનારાઓ સામે ઘાતકી હુમલો થયો છે અને જેઓપર હુમલો થયો છે તે પક્ષ તરફથી સામો પ્રહાર થવાનો એક પણ દાખલો બનેલો નથી.

સત્યાગ્રહના સિદ્ધાંતના અનુયાયીઓ અથવા અનુયાયી હોવાનો દાવો કરનારા સઘળાઓ પોતાને ગમે તેટલા ચીડવવામાં આવે છતાં પણ અહિંસાના માર્ગને સુસ્તપણે વળગી રહેવાજ છે એમ વગર સંકોચે કહેવાને અમે તૈયાર નથી. તેમ છતાં ગયા રવીવારે તેઓ પોતાના

હાથને કાબુમાં રાખી શકયા તેને માટે તેઓને અભિનંદન આપીએ છીએ અને તેઓ તેમ કરી શકયા એ એક ઈશ્વરની મોટી મહેરબાની જ ગણાય. તેઓનું વર્તન અનુકરણીય હોવા છતાં જે ભાઈઓએ સત્યાગ્રહનો માર્ગ ગ્રહણ કરવાની પ્રતિજ્ઞા લીધેલી છે, તેઓને અમે વધુ સાવચેતીને ખાતર ફરી વિનંતિ કરીએ છીએ કે, આ દુઃખદ બનાવને તેઓએ એક નજીવો જ ગણી એ કરતાંય વધારે ધાર્યકર બનાવને માટે તૈયાર રહેવાનું છે. અને એ વખતે પણ તેઓએ કોઈ પણ જાતના રોષ વગર કે સામે હુમલો કર્યા વગર શાંતિથી અને ઈશ્વરના નામનું રટણ કરતાં તેઓના પર થતા હુમલાને સહન કરવા પડશે. જો તેઓનામાં તેમ કરવાની શક્તિ ન હોય તો તેઓએ રાષ્ટ્રિય પક્ષમાંથી નીકળી જવું જોઈએ. તેમાંથી નીકળી જવામાં શરમ નથી. પરંતુ તેના સિદ્ધાંતોને સ્વીકાર્યા પછી તેનું પાલન નહિ કરવામાં બહુજ શરમ છે. આ સિદ્ધાંત નહિ પાળનારા ભાઈઓ પોતાની જાતનેજ નુકસાન કરશે એટલુંજ નહિ પરંતુ આખી સંસ્થાનું નામ બગાડશે અને સાથે સાથે કોમના આખા સમાજને નુકસાન પહોંચાડશે. રાષ્ટ્રિય પક્ષે સત્યાગ્રહીઓની ભરતી કરવામાં સંખ્યા બાબતનો વિચાર કરવાનો નથી ગુણનો ખ્યાલ કરવાનો છે.

આ પ્રસંગે આ ચેતવણી આપવાનું અમને ઉચિત જણાયું છે અને અમે ઉમેદ રાખીએ છીએ કે હિંદી ભાઈઓ તેને ગંભીરપણે ધ્યાનમાં લેશે.

અમને સંપૂર્ણ વિશ્વાસ છે કે ધાતકી કૃત્યો કરનારાઓ સામે સરકાર તરફથી ઘટતા પગલાં લેવામાં આવશે. કરગીયાન માં પણ તેવાં ઉગ્ર વાતાવરણમાં પણ આપણે આપણી શાંતિ ગુમાવ્યથી નહિ ચાલશે.

અંતમાં જે ભાઈઓપર ઘાતકી હુમલા થયા છે તેઓ તરફ અમે હાર્દિક દિલસોજી બતાવીએ છીએ અને અભિનંદન આપીએ છીએ. તેઓ જલદી સાજા થઈ જાય એવી ઈશ્વર પ્રત્યે પ્રાર્થના કરીએ છીએ. તેઓના કુટુંબીઓ તરફ પણ અમે ઉંડી દિલસોજી બતાવીએ છીએ અને આશ્વાસન આપીએ છીએ કે, તેમના સઘળા વિચાર શીઘ્ર લેશે. તેઓના શોક અને ચિંતામાં સામેલ છે.

ભાઇઓના લોહીથી ખરડાયલા હાથ

કોંગ્રેસની માસ મીટીંગમાં રેડાયલું લોહી

તા. ૧લી મેના કોંગ્રેસવાદની ઉજવણીના કોંગ્રેસની માસ મીટીંગમાં ડૉ. દાદુ તરફથી સત્યાગ્રહનો કરાર સુધારા રૂપે રાખવામાં આવેલો. પણ તે કરાર પર મોરેસની સહુમતી હતી એ નહીં, અને તે નિયમાનુસાર પસાર થયું છે કે નહિ તે બાબતમાં મતભેદ પડેલો અને કોંગ્રેસના અધિકારીઓએ તે કરાર પસાર થયાનું જાહેર કરેલું નહિ. સત્યાગ્રહ માટે કોઈ કોમના ઓકમતી કે બહુમતી ઠરાવની જરૂર હોતી નથી. એક આખા મોટી વસ્તીઓ પણ પોતાનું સ્વમાન ધર્મનું ખાતર ત્યા સત્યાગ્રહ કરવાને હકદાર છે. પણ કોમનો સવાલ હોય ત્યારે કોમની બહુમતી હોવાથી કોમના કોંગ્રેસ જેવા સ્થાપીત અને માન્ય થયેલા મંડળને નાકે હોય તો તેના માર્ગમાં આવતી સહજ્યાતની મણી મોટી મુશ્કેલીઓ દૂર થાય. તે હેતુથી ડૉ. દાદુના, મી. અસવાતના પ્રમુખપણા નીચે ઉભા થયેલા, નેટાલીયન્સ ગ્રુપે કોંગ્રેસના અધિકારીઓને, હિંદીઓની માસ મીટીંગ ભરી મોકળાશ આપવા માટે અરજી કરેલી. તેમાં તા. ના, આજ, કાલ આ તારીખ અને તે તારીખ કેવળ અને કેવળ આપણે જનદેર જેમ્બરે તા. ૪થી જુનની મીટીંગની જાહેરાત જોતા, જેથી મીટીંગે તે ન કરવાય, તો તે દિવસે માસ મીટીંગ ભરવી એવા જણાયું. એ બાબત મા નારાયણ ધનજીભાઈ કોંગ્રેસની નીતી સારૂ ઓફરગાત સ્વરૂપપણે જણાયું. આ પ્રમાણે માસ મીટીંગ બોલાવી કોકરાલ રીતે તે બની કરવામા, કોંગ્રેસના અધિકારીઓનો અને તેમના સાથીદારો તરફનો સતત વિરોધ આ કારણે હતો, તે બાબો કરવું મુશ્કેલ જણાતું હતું. વારંવાર નવી નવી સુચનાઓ સાંભળવામા આવતી હતી; જે બધી કોમના એકતા રૂપ જણાતું હતું, કે કોઈપણ દોષ કે ના દોષ, મોટો દોષ આ વધુ દોષ, પણ કોંગ્રેસના નામથી બલામદની ઘરત પણ કોઈએ નહિ. પણ તેમ કરવામાં દેવ શી છે ના જણાતો હતો. કોંગ્રેસનું અધિકારી પદ સાચવવાનો મોહ એ સ્વભાવીક છે; પણ માત્ર તેને મારે આવેલો સમજી દીધેલ, અને તે પણ જો અધિકારીઓથી પોતાના સત્યાગ્રહ કારણનો દોષ એટલે બોલતો અધિકારી પદનો જ મોટા દોષ, એ રહેતા પદવું હતું. જાણ્યા છેલ્લાં એક આવકારીયાનું વાતાવરણ લોકોનું રંગ રંગના સુર સંભળાતા હતા. પહેલાં તો આ કે કોકરા દાદુના પક્ષમાં હોંદુસ્તાન છે, અને આ સવાલ તો હોંદુ પીરૂદ મુસલમાનોનો છે કારણ હોંદુઓ કોંગ્રેસની કામને લેવાનો ઇનકાર રાખે છે, અને ડૉ. દાદુ તેઓના હથીયાર બન પડવા છે. પણ એ બાજ બાજી ગયો, કારણ કે કોઈ લુચ્ચે તેમ તો મુસલમાનોજ મોરે બાજે જણાતા હતા. એટલે બીજો મોટો ફટકો કે એતો બોલબડ પ્રાણઘાતક તોફાન છે, એ મોટો પણ ટુકડો નહિ, કારણ કે બીજા હજારોના મુસલમાનો પણ હતા અને બોલવા પ્રાણિક નજીવું જણાયું. પણ ચોથું તીર છુટયું : કે દાદુના બદકાર મી. મેક કરીને એક હોંદુ છે તેને કોંગ્રેસના અધિકારી બનવું છે. પણ તે બાબત એક અઠવાડીયા દરમીયાનમાં એવરીજોમાં કરવાનું પ્રમુખપણા એક મોટી સભા મળી હતી, તેમાં ડૉ. દાદુએ પોતે એવી ખાત્રી આપેલી, કે કોકરાત ગમે તે હોય, તે બાબો મી. મેક કોંગ્રેસનું અધિકારી કદ લેશે નહિ, એટલુંજ નહિ પણ કોંગ્રેસના સભ્ય પણ પણ તેમને તૈયાર નથી અને આમ સત્યાગ્રહના એક શીખારી તરીકેજ કામ કરવા તૈયાર છે. એની પોતાના તરફથી બાંહેધરી આપવાથી તે તીર પણ નીશાન ચુકયુ. એમ પક્ષ બાબાબાના આને છે કે કોકરા દાદુ પક્ષમાં બહુ રાખતા નથી, અને તેમાં તે મુસલમાનોની આગેવાની મોરને બાબા નથી પણ એ પાછી વાસ્તે સંભાવાનું નથી. આ પ્રમાણે પણ બાકી બાજી ગયા પછી કોંગ્રેસ કોમવાળાઓ બીજાઓએ કોમનું બહાર કાઢવા બાંધ્યું. તે એ : કોકરા દાદુનો બહાનો કીમાન રીપોર્ટના બહાનાઓ ઉભાની દેવા માટ જ, ન બાબતમાં અદીના પેપરોમાં ડૉ. દાદુનો હોંદુસ્તાન ગોબેસેરો તાર પ્રસટ થયો છે, તે જોતાં તથા તે તારની રચના જોતાં તો બાજ એ જણાય છે કે તેઓ તો કકરા ના કામદાયીજ પીરૂદ છે કે એ બાજદાયી સેનેરી ગાદાના હોંદીઓના બધા ઘડા ભીનવાઇ ગયા છે, અને એને પરીણામે કીમાન ગલામઓનો બરીબાત ઉભો થયો છે. ૧૯૩૨ નો કાયદો જો ન હોય અથવા રદ કરવામાં આવે તો, બધો હોંદી કીમાન કમીશનની બલામબ્ય બાજે એવો મુખ્ય કોમર પણ એ બધામાંથી એ જણાય ગયું કે કીમાન રીપોર્ટ જે મુખ્ય મુદો નથી પણ ૧૯૩૫ અને ૧૯૩૨ પછીયા મોટી રકમોની ગોબાલેના સેનેરી ઘડતામા અને હોંદીઓના વેપાર અને ધસવાટની જગ્યામા મેરકામરે બરીદાયલી છે, અને જે જગ્યાઓમાં એ ગોલકતો આજની છે તે જગ્યાઓ, સેમ્પલો! જાણ તરીકે આવન કરવામા આવે નહિ તો આ બાબત બોલકતના ઘર બધી રહે નહિ. હવે ૧૯૩૨ નો કાયદો ન હોય અથવા તે રદ થાય તો ન પડવાની સ્થીતી પાછી કાયમ થાય, અને સેમ્પલેમેન્ટલજ એ જગ્યાઓ નીકળી જાય તો તેથી બાને મળતે બધારે સગવડ અને સારા મળે, પણ એ બધા સેમ્પલેમેન્ટલ તરીકે થાય નહિ એટલે બોલકતની બાબતોના ઘર બધી રહે નહિ. તેમજ તેના ઉપર મત બાબા

આમ પણ ચલાવી શકાય નહિ. આ કારણે કે. દાદુની બજારમાં સામે મોટામાં મોટો વીશી હોય કૅફે ગ્રાન્ડ સ્ટાર્ક વસ્તુ છે. અને જો આ વસ્તુ માટે ધોળા જવાથી તે દરબીપાન એ મોટા સ્ટાર્ક સેમ્પ્રેસેશન અને તેની અંદરના માલકી હકનો નીકાલ આવી જાય તો પછી બાકી બાબને જેમ સહેલું હોય તેમ સહે અને ભરતુ હોય તેમ મળે.

પોતાનો અંગત બાબ સાચવવાનો દરેક માણસને હક છે અને મોરી ઉપરી મીલકતનું રક્ષણ કરવાનો મોરને પણ હક છે. તો પછી આ કારમાંથી બરીદેની મીલકતનો બાબ મેળવવા તેના માલીકો પ્રયત્ન કરે તેને માટે તેના ઉપર દોષ કે દોષ ના દોષ પણ એટલા માટે આખી સામના અને બાબા ટ્રાન્સવાલના લોકો કોમ બનાવવા આગળ હોંગ તો તેની સામા કોમ અને દોષ રાખવા એ તો પરેપર નીચ કામજ કહેવાય; અને તેના આજન્મીપણાનો દાવો થઇ શકે નહિ. આ ઉપરથી સમજી શકાશે કે રાષ્ટ્રિય પક્ષને સત્યાગ્રહ કરતા અટકાવવાની આવડી મોટી જોહમત શા માટે ઉઠાવવામાં આવે છે. અને જે લોકોનો આમાં સ્વાર્થ છે તેજ લોકોના હાથમાં એ અધીકારીઓની લગામ છે.

આ ઉપરથી ગ્રામસભાના પગલા સામે આવતો સખ્ત વીરોધ આપણે અમલદારોની શા માટે છે તે સમજાય છે, પણ તે વીરોધને અંગે જે ૨. આંબો ચાલવામાં આવી છે તે દોષ પણ મનુષ્યને શરમાવનારી છે. પણ એના કરતાંએ આપણા અધમ મનોદશાનો તા. ૪ જુનના. ચોકાન પરીચય થયો. આલાર સુધીની કૉંગ્રેસની બાસ મીટીંગોમા જ્યારે જ્યારે કાયદા અધીકારીઓના વીચારો રીફ્રેશની બાબતો આવે છે ત્યારે ત્યારે મીટીંગોમાં જેમને લીંબો કાવાસો વીશે સમજતુ ન હોય તેવાઓ તરફથી મારામારી અને ગુલ્લાડો થઇ મીટીંગો તોડી પાડવામા આવી છે. કોણ નહિ તે કોણના ઉપર શારીરીક કુમલાઓ થયા હોય છે. કાળ્યા તો કેટલાક દીવસથી રાષ્ટ્રીય પક્ષના આગેવાન કામ કરવાવાળાઓને તેમજ એને મદદ કરવાવાળાઓમાંથી કેટલાકને તોફાની વર્ગ તરફથી ખુલ્લા ધમકીઓ મળતી રહી છે અને જેમ આલાર સુધી કૉંગ્રેસમાં મારામારીના બાવથી શાંતાબાબ લોકો મીટીંગોમાં હાજરી આપવાથી દુર રહેતા હતા, તેમ આ વખતે પણ દુર રહેતો એમ મહનવામાં આવતું હતું. પણ કાલના કાયદાનું ખરું સ્વરૂપ લોકો તે માલમ પડ્યું ત્યારે લીંબો કોમને માટે એ સમાસ ઉપન કરવાનો થઇ પડ્યો. અને તેથી લોકોને એ મીટીંગમાં હાજરી આપવાની ફરજ જણાઇ. લોકો જેવા-નીસબર્ગ અને આસપાસથીજ નહિ પણ બહાર દુરના ગામોથી પણ મોટી સંખ્યામાં આરપાની આવી થઇ ગઇ હતી, અને લોકમતનું વાતાવરણ જોતાં રાષ્ટ્રીય પક્ષનો સત્યાગ્રહનો ફરાવ પણ ઘણે ભારે બહુમતીથી પસાર થવાની પણ ભાવી હતી. અને તેથી ચારે બાજુએથી એટલી વાત સંભળાતી હતી કે મીટીંગ તોફાનથી વીખેરી નાખવામા આવશે અને મત બધુરી વા. શકેજ લોક એવી સ્થીતી ઉત્પન્ન કરવામાં આવશે

એ કારણને લઇને આપનારી હકાલપટ્ટી એક પછી એક જોહાનીસબર્ગની મીટીંગની જગ્યા માટે ઓમરી-એપીકચર પેલેસની ગોઠવણ રાખવામાં આવી કે જેમાં હજાર માણસ સમાઇ શકે અને સ્થળ મોટું હોવ એક બીજા દોષની ગોઠવણ પણ રાખવામા આવેલી કે ૨૮ દોલ સાંજાળવા પ્રમાણે કોલ મી. બજબાઇ નામના મોટા બીલ્ડીંગ ઠાર માલ્કયનો છે અને તેમાં પણ

સત્યાગ્રહના પહેલા સ્વયં-સેવક શહીદ

કાલાભાઈ ગોવીંદનું અવસાન

છાપવા જતી વખતે અમને દુઃખદાયક ખબર મળ્યાં છે કે રાજમાન કાલાભાઇ ગોવીંદભાઈ બાટપોરીયા ગુરૂવારે બપોરે એક વાગે મરણ પામ્યા છે. સ્વીકાર તા. ૪ના ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિ-અન કોંગ્રેસની માસ મીટીંગ જે ઓયસ-રીન પીકચર પેલેસમાં બોલાવવામાં આવી હતી તે વખતે કોલની બાહાર જે પોલીસ ચુંડારાહી કરવા ગઇ હતી ત્યારે તેમાં જે બાર બાહ્યોને ગંભીર ઈજા થઇ હતી તેમાંના સ્વર્ગસ્થ એક હતાં. સ્વર્ગસ્થને પેટમાં ઉંડા છરાનો ઘા કરવામા આવ્યો હતો અને તેમના આંતરડાં બહાર નીકળ્યાં હતાં સ્વર્ગસ્થ કાલાભાઇ ગોવીંદજી રૂપ વરસના ઉત્સાહી તરૂણ યુવક હતા. તેમની પાછળ તેમના વિધવા અને બોર વર્ષની બાળકી તથા એક બાઇ શ્રી. માવજીભાઇ ગોવીંદજી જેઓ હાલ ઓહાનીસબર્ગમાં છે અને દીવમાં યુદ્ધ માતા પીતા તથા બાઇઓ અને બહોળું કુટુંબ શોક કરતું મુકી ગયા છે. સત્યાગ્રહના આ માનનીય શહીદની દફન ક્રીયા આજે શુક્રવારે બપોરના થશે. સ્વર્ગસ્થના કુટુંબીઓ તરફ અમે હાર્દીક દીલસોજી બતાવીએ છીએ અને ઈશ્વર તેમને આ દુઃખ સહન કરવાને ધર્યું અને શક્તી આપો. અને સ્વર્ગસ્થના આત્માને ચિર શાંતી બક્ષો.

હજાર બારસો માણસો સમાઇ શકે એવડો છે. આ પ્રમાણે ચારથી પાંચ જ્યાં હજાર માણસોની બેઠક્યા આવા મહત્વના પ્રશ્ન ઉપર વીચાર કરવા માટે એકઠી મળનાર હોય ત્યાં આવી જાતની ગોઠવણ કોણ તે ત્રમે તેવા શાંત વાતાવરણમાં ગમાન થયા વગર રહે નહિ. મુળથીજ તોફાન થવાના. મારામારી થવાની, ખુનો થવાના અને જનરલ લીકળાવાના બધુકારા તો વાગતાજ હતા; તેમાં વળી આ જાતની ગોઠવણ કોણે માટે જોખમકારક થઇ નીવડે તેમાં નવાઇ નહિ એ તો ને તેઓની ગંભીર નહિ પણ ગુન્હાકારી બેદરકારીજ ગણાય કે. કાકુઓ તા ૨ જી જુન અને ગુરૂવારના પોલીસ ખાતાની મુલાકાત લઇ સ્થીની સંપૂર્ણ સમજણી હતી અને પોલીસનું રક્ષણ જરૂર સમાગની માટે માગ્યું હતું. બહાર આમથી આવનાર લોકે કાંઇ બમુક દલાકેજ આવી શકતા નથી એટલે જો કે બાર્ટનના કાયદા બે બાબાનો સાબ્યો હતા પણ સવારથી લોકો આવવા માંડયા હતા. અગીયાર વાગે કૉંગ્રેસના બાબુઓ તરફથી કરવામાં આવ્યા અને બોકો અંદર દાખલ થયા. સાડા અગીયાર વાગે કોલમા સમાવાજ બોકો પુરતા બાબુઓ થઇ ગયા હતા. કેટ કરમીબાન સાં આગળ જવાબીની તાકાના અમલદારોની હાજરી જોવ કે. કાકુ કરી પોલીસ બાતામાં ગયા હતા કારણ ત્યાં કોઇ પોલીસના માણસ હતા નહિ તેઓ પોલીસ બાતામાંથી બાળા આવે તે કરમીબાનમાં તો કોલની બહાર સેંકડોની સંખ્યામાં હથીયાર બંધ થઇ ગયા. સાદીક પક્ષે કામ કરનાર બાબુઓમાંથી ઓછામાં ઓછા બારસો આકસીજેસ પ્રમાણ મોટા મોટરની મોટરમો, નાના મસઝળીયાઓ ટ્રેક્ટરીઓ, નાના ઇંગ નાના પોતા પાણી છરીઓ, બાર સીકલની જોખ વાગેરે હથીયારોનો છુટે હાથે ઉપયોગ થઇ ગયો હતો. એ હથીયારો અને બધેલી બનજો જોતાં એ તો દેખીતું બતું કે કોઇ પણ માણસને તે જખમ કોઇ કે નબળો તો પણ એકજ ઘાજ તેને બુમાર માટે ૨ સામા પણ માટે અશક્ત બનાવવા માટે પુરતો થઇ પડે. સામે હાથે બાચકાવી થઇ કોવાનો સંભવજ નથી. પોલીસ થયેલાઓમાં મેસર્સ બાબકુલ ૬૬ ગુમા બાગાત, કરબાકલ મહમદ મોપડ, મુલ્લા ઇમામીન બાબાત, કાબા ગોવન બાટપોરીના અને પ્રેમા કાના પટેલ આ પાંચ બાહ્યોને સખ્ત રીતે બાબુ છે. અને હજુ તેઓ કોસ્પીટલમાં ગંભીર હાલતમાં છે. તેમાં કાબા ગોવન બાટપોરીના પરીસ્થીતિ ગંભીર સ્થીતીમા છે. ઉપલા બાબ્યોમાંથી એકના પેટમાં ઉંડો ખોસી દેવાથી આંતરડાં બહાર પડ્યા હતા. બીજા એક બાબાને બાપા સીરે જખમો થયા પડવા ઉપરાંત બાદીની બાજુમાં છરાનો ઘા થયો હતો બીજા બાબુને પણ છરાના ઘા બગલા જખમો છે તે ઉપરાંત બીજા બાબ્યો મુસેમાન મહમદ મુલા, કરબ કરમામદ બાજી, કરબ મુલા બાપાનને માથામાં સખ્ત ઘા થયેલા કુટેલા છે અને કોલ પચ્યકડા કેટલા બધા હશે તેની તો બબર પણ પડી નથી. આ બાબલ થયેલામાંથી ત્રણેક જબમી સ્થીતી ઘણી ગંભીર છે. બાસ ધ્યાન ખેંચે એવી હકીકત એ છે કે એ બાબલ થયેલા બાબાજ સત્યાગ્રહી બલના હતા પોલીસે ત્રણેક માણસોને પકડેલા ૯. પણ આકરી ખુનરેજી થઇ ત્યાં સુધી પોલીસની કોઇ બરીકાલત જણાઇ નહિ એનો ખુલાસો મીટીંગ બોલાવનાર કૉંગ્રેસના બધીકારીઓ તરફ થવો બાની બાસ જરૂર છે.

(અનુસંધાન માટે જુઓ પાનું ૨૫૮)

બીલનું ત્રીજું વાચન

બે વર્ષ માટે અમલમાં આવેલા એશિયાટીક રેજીસ્ટ્રેશન એન્ડ ટ્રેડિંગ બીલ ઉપરની બીજા વાંચન વખતની ચર્ચામાં શ્રી. જે. એચ. હોફમેયરે બોલતાં જણાવ્યું હતું કે:—

કાયદાની બહેતરી કલમ જે સોનેરી સત્તાઓના વપરાશના રદબાતલ વધારવા માટે રજૂ કરાયેલી તે બાબત જરૂરી છે અને તેથી એ કલમને પસાર મતાની વીરુદ્ધમાં હું મત આપી શકતો નથી પણ કલમ ૨ અને ૩ જેથી આગળ પર્યા હોવાની સ્થીતીને જકડી રાખનાર છે તેની સામે મારો વીરોધ દર્શાવી હું મત આપવાથી દૂર રહીશ. પ્રેમાદર મહાને એ વાતને ટેકો આપ્યો છે કે ટ્રાંસવાલમાં જમીન વપરાટ અને વેપારની બાબતમાં એશીયાટીકોનો વધતો પગ પેસારો એવો નથી જેથી કે જેથી કાયદા બાકાતને કડકાઇ ભરી કરવાની જરૂર હોય.

કદાચ એવા તો બારેબર વેપારના પરવાના પ્રદાનવાનીજ મોજના છે. અને કલમ ૨ થી એશીયાટીકોના વસ્તીના કુદરતી વધારાને બાદ આપવાને બદલે તેમને કમજા પણ પુરી ન પડે એટલી જગ્યામાં જેથી રાખવાની પ્રપોઝ પણ છે. મહારે બોલવાનો મુખ્ય હેતુ તે એ છે કે બીજા વાંચન પ્રસંગે મારા એવી વીનંતી કરવા મા આવી હતી કે આ કાયદાના આધારનો જરૂરી ભાગ કેપટાઉનના કરાર છે અને તેના બાકસ વીશે આગળ એક ચોક્કસ તરીકે તાજે નીવેદન કરવું.

શ્રી. કીંગ નીકલ્સે બીજા વાંચનની ચર્ચા દરમ્યાન એવો ભાગ પેદા કર્યો હતો કે ૧૯૩૨ સુધીમાં એ કરારો નીષ્ફળ નીવડેલા જણાયા હતા અને એમ બહુમત કરવામાં આવ્યું હતું. પ્રમોશનની મોજનાનું પણ દીલી સરકારની વલણને લીધે, નહિ જેવું પરીણામ આવ્યું હતું. ૧૯૩૨ ની કોન્ફરન્સના એક કલ્પ નરીકની શ્રી. નીકલ્સની વલણથી આ તેમનું કહેવું તદ્દન ઉલટસુલટ છે. કોન્ફરન્સે તો આ કરારની સફળતા વધારી તોડી હતી; જો કે એમ જણાવવામા આવ્યું હતું કે પંદર વરસ દીલીઓને મદદ આપી પાછા મોકલવા પછી એ મદદ આપી મોકલવાની મોજનાની શરૂઆતની ૬૮ આપી મા હતી પણ એ નીષ્ફળતામા દીલી સરકારને દોષને પાત્ર ગણવામાં આવી નહિ હતી.

પણ સફળતાઓ બેણી કરવામાં પ્રથમ પગલું યુનીયન સરકારને માટે રહ્યું હતું. જો ૧૯૩૨ ના એપ્રીલની પાંચમી તારીખના નીર્ણયને અમલમાં મુકવા માટે તે વખતના ૪૬ સભ્યો કોન્ગ્રેસ મહાને શું કીધું? એ જાહેરમાં ૧૯૩૨ ના માર્ચની ૩૧ તારીખ સુધીમાં પા. મહાને દીલી સરકારને એક પત્ર લખ્યો નહતો. માત્ર એટલું કામ કીધું હતું કે બારીસ એક વાગ્યા સુધ્યો હતો (લાગ્યું) દીલી સરકારે મહેલત કરી ન હતી પણ કોન્ગ્રેસ મહાને મહેલત કીધી હતી.

૧૯૩૩ ના માર્ચની ૩૧ તારીખે કોન્ગ્રેસ મહાનની જગ્યા ને લીધી. એ બાબત સાથે સંબંધ ધરાવતા બાબુઓ સાથે મારે ચર્ચા પણ કરી અને એ સબંધ ઉપર પાછી અનીશ્ચીતતા હતી. દીલીઓ માટે કોન્ગ્રેસની કોપી કબાડવાને કબાયલ દુનીયાની મુસાફરીએ મોકલવાનું કલ્પવૃક્ષ શરૂઆત કારેલું હતું.

મેં એવી સુચના કરી હતી અને સત્તાએ પણ તે મંજુર રાખી હતી કે એ બાબતમાં વપરાશ તપાસ કરવાની જરૂરીયાત મારે બાકીના આફ્રિકામાં પ્રાથમીક તપાસ થવી જોઇએ. એક કમીટી નીમવામાં આવી હતી જેના ચુંટાયેલ-કના સભ્ય શ્રી. નીકલ્સ હતા.

૧૯૩૪ ના જુનની ૧૫ તારીખે દીલી સરકારે પણ એ બાબતમાં મળતાપણું દર્શાવ્યું.

કમીટીનો રીપોર્ટ બહાર પડયા પછી દીલી સરકાર ઇસ્લીક મુલાકાતો ચલી કરી હતી અને ઇન્ડિયા સાથે ચાકીય આફ્રિકાથી દીલીઓને કોલોનીમાં વસવાટકારી મોજના રીતે સંબંધ ધરાવતા હતો. યુનીયનની સરકારે દીલી સરકારને બાજર આપી હતી. ૧૯૩૫ ના કરારને આધિ તેમની આવી ચલમ તેમણે કબુલ રાખી શકયા નથી.

તેમ છતાં પણ દીલી સરકાર પણ ચાકીક અનીશ્ચીતતા માની સાથે તાપણે ચર્ચા પછી દીલી સરકારે દીલીવારી દર્શાવી અને ૧૯૩૫ ના કરાર અંગેની જોગવાઈની જુનેદારીઓ અદા કરવાની ખુશી જણાવી. એવી જાહેરાત બાદ દીલીઓ ઇમીગ્રેશન ઘરમાંથી પસાર થવા પર મુશ્કેલી રહી હતી અને હજુ ચાલતી તેમ છે.

આ બાબતે જોતાં એમ તો જોવામાં છે કે દીલી સરકારે પોતાની જવાબદારી બાકાબુથ કરી નથી અને કેપટાઉનનો કરાર હજુ અમલમાં છે.

યુનીયન કોર્ટે કેપકટથી મુકત નથી

દીલી સરકાર ઉપર બંધનકર્તા નોંદામત મુકવામાં આવે તે તેને માટે હું દીલગીર છું. કારણ કે એમ પણ કહેવામા આવ્યું છે કે કેપટાઉન કરાર માં દીલીઓને પ્રજાકીયપર ચાલવાની બાબતમાં યુનીયન સરકારે પોતાની જોખમદારી અદા કરી નથી.

રાજકીય તરીકે બોલવાની પ્રાંતીક કોન્ગ્રેસીસ તેને જે સરકારી મદદ મળે છે તેનાથી દશ ગણ્યા પાઉન્ડ ની બોડી રકમ દીલી દેશવટાથી માટે ખર્ચ છે.

હું એને "બદદેહ" નથી કહેતો પણ ચલગાત એ તેમ છે.

દેશની પ્રાંતીક બેઠક કલાર્ક અને એશીયાટીક બીલ્લામાંના પાછળ માસ દીઠ પા ૧—૧૫-૦ ખરચે છે અને નાટાલની પ્રાંતીક કાઉન્સીલ બાદ પા. ૮—૧૫—૦ દીલી દેશવાસીઓને માટે ખરચે છે એ કરારમાં નાટાલના દીલીઓની કેળવણીમાં સુધારો કરવાની વાત તો રૂપક રીતે મુકવામાં આવી હતી. એ કરારમાં કરવનની આસપાસ રહેવાની પરવાની અને વતદેર નંકુરરતીની સ્થીતી વીશે પણ કહેવામાં આવ્યું છે જેમાં સુધારાને માટે ઘણોએ ગોટલું ક્ષેત્ર છે. છતાં ઇન્ડિયન ઇમીગ્રેશન બોર્ડના રીપોર્ટ મુજબ ૧૨ વરસમાં દીલીઓને રહેવાના પરવા માટે માત્ર તેર હજાર પાઉન્ડના ખરચ્યો મંચાય પરવાજ ઉભા કરવા માં આવ્યા છે.

છેવટે કલકરમાં કબુલાત આપ્યા પ્રમાણે પ્રાંતીક વેપારના લાયસન્સોની બાબતમાં કાયદામાં ફેર મુકવાને બદલે તેથી ઉલટું તેમાં વપરાશ સખ્તાઇ કરવામા આવી છે.

હું સમજું છું કે આથી મારા ઉપર દીલીઓના તરફથી બોલનાર તરીકેની દીલ કરવામાં આવશે. આમણે જે કબ્યો પીન યુરોપીયનોની તરફ બાબ બોલે તેને પીન યુરોપીયનના વોટની બાલચે બોલે છે એમ લાગ્યા મારવામાં આવતા હતા.

વોટ પીનયુરોપીઓના માટેના કરદી.

મને કદી પણ પીન યુરોપીયનોના વોટ ઉપર આધાર રાખવો પડયા નથી પણ મને જે સત્તાઓથી હું ચુંટાયો દોઢ હજાર પ્રતીનીધી નહિ પણ પગર પેદાના કર્મના કુદરી તરીકે માનું છું. આ રીત બદલ કરવા બાબતે કોન્ગ્રેસ ન હતો ન દાખલ સાઉથ આફ્રિકાને માટે "પ્રોગ્રેસ" મંગાવી

ઓમ કહેવામાં છે કે હું આ બાબતમાં દીલીની દષ્ટીએ જોતો નથી હું ખાસ તો હું દાખલો પાડું છું. હું તો એ સત્તાઓને સાઉથ આફ્રિકાની દષ્ટીએ જોઉં છું મારા સાઉથ આફ્રિકાની વતની તરીકે એક યુરોપીયનોના ન નથી

આ બાબતે કે જે મોટા વખતને બાદ કરે અને બીલીટરના બાબીગ્રામ પ્રમાણે ના સુબાને કોઇ આકરા નીતીમાં ખોંખી લેવું નથી તેના સામે દીલીઓને સખ્ત વીરોધ છે તેનું કારણ એ છે કે એ કાયદાની પાછળ ને ઓકો રોકેગેશન એક છે. સેગેગેશન ને મરજીઆત ધોરણ તો તેના કોઇ વીરોધ કરવું નથી. બીલીટરના બાબીગ્રામ મુજબ કરજીઆત સેગેગેશનનો અર્થ તો આત્ર એટલોજ છે કે દીલીઓને તેમના ચાલુ ધંધા અને નીવાસો છોડવાની વીધા વગર તેમેને વપરાશ પગાવેલાઓ કરતાં અટકાવવા પણ આથી નેશનાલીસ્ટ પક્ષને સંતોષ થતો નથી.

ઇન્ડિયનોને ખાસતી છે કે આ કાયદામાંથી આખરે સંપુર્ણ સેગેગેશન આવશે કે જે તેમેને માટે ઓલ વ્યવસાયોના ગ્રુપ સમાન છે અને આર્થીક ક્ષેત્રમાં તેમેને મુંજાવારી નાખનાર નીવડશે. સેગેગેશન નો જે તેનો વીરોધ અનુભવ તેમેને થયેલો છે—ટ્રાંસવાલના દીલી બજારો મ્યુનીસીપાલીટીને કરમાવનારા છે

લાંબા વખતથી દીલી કોમમાં બાકીય આ-

આફ્રિકાનો બે ભાગ છે એક મોડરેટ અને બીજો એકસ્ટ્રીમીસ્ટ. કોંગ્રેસનો કાબુ મોડરેટોના હાથમાં છે અને તેઓ યુરોપીયનો સાથે સહકાર કરવા વાળા છે. તેઓએ રાઉંડ ટેબલ કરારો મંજુર કીધા અને માન્યું કે તેનો અમલ થશે.

એકસ્ટ્રીમીસ્ટોએ ખુશી થીને રાઉંડ ટેબલમાં અપાયલા વચનોની અબ્રુભરોસો કીધો છે અને સુચવેલું છે કે એનું કશું પરીણામ આવનાર નથી. યુરોપીયનો સાથેના સહકારને તેઓએ કોકરે મારેલો છે અને તેઓ બોયકાટીક, નેટીવ અને હડતાળના બીકથી સામનો કરવા વાળા છે.

બાકી ઉલ્લેખ

અત્યારે એ બધા ઉકેલો થયેલો છે કે આ કાયદાથી જે ગળબળ ઉભી થઇ છે તેનાથી કોંગ્રેસની સત્તા એકસ્ટ્રીમીસ્ટોના હાથમાં જશે અને તેઓ યુરોપીયનોના બીકમ તરફ પ્રયાણ કરશે. આ સાઉથ આફ્રિકાની સામે બોક મોટો પ્રશ્ન છે.

બીજો બધા કહે છે કે આ ગળબળનું પરિણામ પોલીય રેસીસ્ટાન્સ અને કાયદા ભંગમાં આવે. હું આશા રાખું છું કે તેવું નબને. દોંદા બોકસ-ટ્રીમીસ્ટો ગને "પબ્લીક એનીમી નં. ૧ ગણે કહે પણ હું આ નીતીને સખ્ત નીરોધ કરું છું.

કાયદા ભંગની સલાહ આપીબને માટે નીરકારનો વારસો મુકો જશે અને જે સવાલ બોલારેજ મુકેલ છે તેને બદલે બીજો ઉભો કરશે

દોંદા સરકાર અત્યારે આવી બનતા બનાવો માટે બેધ્યાન રહે એ બને એમ નથી. કોકટર ગલાન પુછે છે કે સાઉથ આફ્રિકાના કોકેનો બોક ભાગ જે બ્રિટીશ પ્રજા નથી પણ સાઉથ આફ્રિકાની પ્રજા છે તેને બગાવી બાબતોમાં દોંદી સરકારને મારું મારવાનો કોઇ હક્ક છે.

પહેલી વાત તો એ છે કે દોંદીઓ સાઉથ આફ્રિકા આવ્યા તે તો યુરોપીયનોના બોલાવવાથી આવ્યા.

શ્રી. સી. નીટ (કોમનીઅન પાર્ટી સાઉથ કોસ્ટ) નદિ.

શ્રી. કોકમેયર—નાટાલની સરકાર તેને આદિ આવવાનો ખરચ આપતે લાગે છે. (કોમનીઅન પાર્ટીની બેઠકોપરથી બોની નીચેના ઉદગારો) દોંદી સરકારે જ્યારે બે બાજુ વાંધો લીધો ત્યારે લંડન સરકારની મદદ લઇ ને વાંધાને ઉડાવ્યો અને દોંદી સરકારને ખાતરીઓ આપવામાં આવી સાઉથ આફ્રિકાના બોલા બાજના દોંદીઓ ગયવા તેમની પ્રજા આ રીતે બા દેશમાં આવી.

દોંદી સરકારને પોતાની મુશ્કેલીનો તો હતી તેમાં હજ આવતે વર્ષે કેરેકટરનો અખતરો કરવાનો છે ને અખતરો લાંબા સોકામાં પસંદગી પામ્યો નથી લાંબા બળવાન કેબીસ પક્ષમાં મોડરેટ અને બોકસટ્રીમીસ્ટો સરબે દીકસે વહેંચાઇ ગયા છે.

જો કે અત્યારે મોડરેટ પક્ષના હાથમાં સત્તા છે પણ બોજ રહેજ બાબતથી સાજનું બહુમત બળ અને એકસ્ટ્રીમીસ્ટોના તરફ નમી જાય બોમ છે. અને દોંદનો બાબપ્રાપ્ત દરેબ્યાપારના દોંદીઓના લાભના સવાલ માટે ઘણો ચાસ્યુ વાળો છે.

પ્રતીકાર

બો વાત ખરી છે કે એનો પ્રતીકાર કરવા માં તેઓ બાજબેજ કંઇ કરી શકે બોમ છે પણ ત્યારે બીજા લોકો સામે પ્રતીકાર કરી શકે બોમ નથી માટે તેને હલકા પાડવાની વાતો કરવામાં આવતી હોય ત્યારે મારા વીચારોને—હું માનું છું કે ગીતાકાર બોક જબરીસના વીચારોની જ આવકાર—આજનો બારીસ વર્ષ ઉપરના વરસેલીસના કરાર ઉપર બેઆય છે.

તે વખતે જે લોકો સામે પ્રતીકાર કરી શકે બોમ નથી બોમ માની તેને સહભાવનારીરીતે વાતો કરતામાં આવતી નહતી. અને તેવીજ રીતે વર્તવામાં આવતું હતું. તે તેઓની નીતીનો દોકરો તેમને પોતાનોજ પડયો છે અને તેની પાકા હજારો ભોગવે છે

કોઇ પણ પ્રજાને પ્રતીકાર કરવાના હથીયારથી તમે હમેશને માટે વંચીત રાખી શકશો નહિ. એ ભૂલી ન જતા કે જેવો પણ દીવસ આવે કે બારે આજે રોજબરમ ક્ષેત્રમા સમાટાબ્રેય આગળ વધતા દીકુલતાની સરકારની દોરતી આપણે મારે બોક મોટો અવરોનો સવાલ થઇ પડે. બો માટે પણ મોકુ પાસ તે પહેલાં તે સોકોના સંબંધમાં આપણી નીતી સીબી લોધેલી.

—: o :—

સત્યાગ્રહ

સત્યાગ્રહીઓ આને વાંચે વિચારે અને અમલમાં મુકે

સત્યાગ્રહની વાતો તો અનંત થાય છે: પરંતુ અલ્પ પણ બુ છે બો અહં બોળા બણે છે. સત્યાગ્રહને નીરાશ્રય પ્રતીકાર કહેવામાં આવે છે એ મહાન શક્તી સત્યજન્ય કોઇ કાંબા વીચેચન પીના સુક્ષ્મ સ્વરૂપે ને બોળા શબ્દોમાં આપવા જેવી છે ને તેથી મહાત્મા ગાંધીજીના ચુંટી કાઢેલા સત્યાગ્રહના નીયમો આપણાનો નીચેનો પ્રયત્ન થયેલ છે.

(૧) સત્યાગ્રહનો ઉદ્દેશ વેર વાળવાનો નથી. સત્યાગ્રહથી પ્રતીપક્ષીને હાય કરવાની કે તેની અવનતી કરવાની ઇચ્છા હોવી નથી પરંતુ તેનો ઉદ્દેશ તો વીરોધીને ખુરાઇ કે અન્યાયતાથી બચાવવાનો હોય છે

(૨) સત્યાગ્રહનાં મુળમાં વીજયની આંકાક્ષા હોવી નથી તેમાં કેવળ સેવાવૃત્તી છે. કોઇને પરાજીત કરીને તેને નીચું જોવડાવવાની તેમાં ઇચ્છા હોતી નથી. તેમાં બુદ્ધ દુરાગ્રહ, પક્ષપાત, ધાત, વી. ને સ્થાન હોતું નથી.

(૩) પોતાનું સત્ય કેવળ પોતાના, બાદ લોકોના, કે લોકોની પ્રશંસા પામવા સત્યાગ્રહી પ્રતીકાર કરવાનો પ્રસંગ શોધતો નથી

(૪) તેવીજ રીતે પોતાની લડાયક પ્રવૃત્તિને તેજવંતી બનાવવા તે સંમાગ શોધતો નથી. તે લડાય નહિ પણ સંપ માગે છે. તે સંગ્રામ કે વિજય નહી પણ બાધ્યારો તથા સેવા ઇચ્છે છે.

(૫) બીજા પર પોતાનું પ્રભુત્વ સ્થાપવામાં તે બાપ સમજે છે. ને કોઇને ગુલામ બનાવતો નથી. તે બાજ સુધી કે પ્રેમની પ્રતાપ્રા સ્થાપવા માગે છે. તેને પરાજયની મુરાદ નથી, કીર્તીની બાદના નથી તેમાં તેને સેવાનો બાનંદ પ્રાપ્ત થાય છે. તે પોતાને રાજનો બાનનીય નેતા નથી સમજતો પણ સેવક સમજે છે.

(૬) નીરાશ્રય પ્રતીકારમા મુખ્ય બાઘાત, બાકરણીક બાક્રમણ વી. ને માટે સ્થાન નથી. સત્યાગ્રહ બો યુદ્ધનું બોક ગનુષ્યપરીચિત મુસ્કેરેન તથા વીરતાપુર્ણ સાધન છે.

(૭) બા પ્રતીકાર કરનાર માનની બદેપ્ય-રહીત, રાગ દ્વેલનો, સંયમી, મીતભાષી, દોષથી મુકત, તપા ઉત્કૃષ્ટ ચારીત્યનો પ્રેમી જોબબે.

મત્યેક સત્યાગ્રહી બા વાચે અને વિચારે અને પોતાબાની ઉભયુંા ઘોષ નાખી શુદ્ધ અને શાંતીના સંગ્રામમાં સામેલ થાય.

—: o :—

ગાંધીજીના બબરો

ઉંદની રબાસના બબરો મુજબ ગાંધીજીબે રેજકોટનો બધો ભાર દોકાર ઉપર મુકી દીધો છે બે તે ત્ય બાપે તે સેવા પરીપદને જબાવી ગોરો પડતા થઇ ૨ ૭ જુનના બગાજ પત્ર સર-હદ જવા ઉપડી ગબા છે. ત્યાં કેટલું રોકાશે તે નક્કી નથી. તેમની તબીબત સારી છે. બી. કસ્તુરબા તેબની સાથે નથી.

—

(૨૪૮ પાનાથી ચાલુ)

બાબાર સુધીની ટ્રેબેસની કારકીર્દી જોતાં બો સંસ્થા બોક ગંભીર તકીદે રૂપની રહેવાને બાયક નથી એટલી વાત સાફ પુરવાર થાય છે અને શાંતી અને બધરચા ચલાવનાર દરેક બાબુ-શાની ફરજ છે કે બો સંસ્થામાંથી કૂર થઇ જબ. પબીને બો પગલું ભરવું જરૂરી પણ જેમ લેકાનમાં બારારો સેવાની બોકજ મુકા દોય પણ જો તેમાં બાધ બેવાં બાબી બરાબરા દેખાય તો પછી તે ગ્રહણનો બાગ્રહ સેવવો કે બારાર લેકાનમાંજ રાતબાળાનું ભોબાગ પડેલું બોના ઉપર જો નીર્બુબ કરવાનો દોય તો લેકાનમાં ભુસ્કા પડી રહેવાબો રસ્તોજ પબારે સલામતી ભરેલો છે.

નાટાલ કોંગ્રેસ ૬ કોબાંથી બોક ગોટો દોંદી વર્ગ બાજ પ્રકારના કારણોને લીધે બલગ થઇ ગયો હતો તે બાજે લાગી મુદને સર રબાકૃષ્બનાન કેબાના શુભ પ્રબાસે ફરી બેકમ થવાની બણી ઉપર છે. પબ ટ્રાંસવાલની લાકની દશા લેતા અને નાટાલ અને કેબની કોંગ્રેસના બધી-કારીબોએ લાકની ટ્રાંસવાલની કોંગ્રેસના બધી-કારીબોની વર્તણુકના જે લાગ બજબ્યો છે તે જોતા નાટાલનું કેબીનું શુભ પગલું ભરે-બર શુભ નીવડશે કે બાશુભ નીવડશે તેની રાહ રહે છે.

સંગીત શીક્ષીકા

તમારાં બાળકોને પીબાનો શીખવવા બોક બાનકાબ હિંદી બાઇ ડરબનમાં બ્યાલબી ફી લઇ સંતોષકારક શીક્ષક્ષ બાપશે.

વધુ વિગત માટેલખો :—

Piano Teacher
c/o Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

નિર્ણય

ગાંધીજી એ મહાન હૃદય મંથન પછી ઝવેરને ચુકાદો રજાની દીધો અને ત્યાર પછી ઉપસ્થીત થએલા મુલ્યવાકયથી પુ. કસ્તુરબા અને ગાંધીજીના ગુપ્ત જેન ઝવેરદાસ ગયાંતાં તેમને સમજવાના રસમુક્ત ભરી નીચલી પ્રસ્તોતરી થઇ હતી કે 'હરીજન બંધુ'માં પ્રસિદ્ધ થઇ છે

ગાંધીજીનાં ૭૯ વીરસ્કાર પણ પ્રભુપરાયણ બહેન ગાંધીજીના નીર્ભુવથી આશ્રમ અસ્વસ્થ થઇ ગયાં હતાં ત્યારે 'ગાંધીજી હારી ગયા' એવું મેણું મોઢેથી સાંભળીને પીગાસ-બુમાં પડી ગયાં આ સાંભળીને કસ્તુરબાને આઘાત થયો. એમની બેચેની ડાકતરોથી પણ છેવટ તેવીજ હતી તેઓ પણ બહેનને દિલાસો દેવા ગાંધીજીને વીનતી કરતા હતાં

ગાંધીજીએ સહેજ હસીને કહ્યું, "પણ તું મારો પરાજય થએને બહેનને મારો કમ કેમ નથી સમજતી તો?"

"હું કેમ સમજવા શકું? તું બેને ન તારો સમજતી તો?"

"પણ તારે તો સમજવું જ જોઇએ. યાદ છે? દક્ષિણ આફ્રિકામાં જ્યારે તું અસહકારીઓ હતી અને દાક્તરે કહ્યું કે અથેનો સેરવો આપ્યા વગર તને છુટકારો થવાનો નથી"

"યાદ છે. તો પછી તો પણ યાદ છે ને કે મેં તો કહેલું જ તને એમ તે કરવાની પુરેપુરી છુટ છે. છતાં તેં કહ્યું, 'અલે મરી જાવું, પણ પરવારી કદી નહીં થાઉં'"

"હાસ્તો."

"બારણું કે પરમેશ્વરમાં તને દૃઢ શ્રદ્ધા હતી તું બચવાની હતી કે એની ઇચ્છા હશે તો છુટકારો. પણ અમક્ષાત્મકપણ કરીને છુટવું નથી."

"બરાબર."

"તે જ પ્રમાણે મારે પણ ઉપવાસ યાદીએ અને હું વીરસ્કારના બીજે અને મારી પાસે આવીને કહે કે ઉપવાસ છોડો. અમે આપેલું વચન પાળીયું ન રહી 'ઉપવાસ કરો' એટલો હતો તેને બદલે હું તો કહેતો મને ઘણું ખિરીજ સરકારની મદદ લઉં, રખને મરવું પડે. આ પાપ કહું, બાલ ના પાપમાંથી આ ચુકાદો મળ્યો પાપના ને વિજય છે. તેથી તે મારે ખોરીજ દેવો જોઇએ"

"પણ ડોકટર માદીએ અને ડાકતરોના બાર્મા ગાંધીનો નાખે છે તેથી ને! નહીંતો તો ચુકાદાનો આમેા અમલ થાય અને પછી પંચાત મટે. એ લોકો જ બધો ઉપવાસ ભગાવે છે."

"એ તો છે જ. પણ તે મારી આરજૂની ખુબજ પરિપાક છે. જે એમને ખોગવશોજો કર્યો. વળે તેઓ તરફથી વધુ સારા વર્તનની આશા રાખવાનો મને તો અધિકાર છે! નામ તેઓ નથી નાખ્યા રહ્યા, પરવરજ તેમની મારફત નાંખી રહ્યો છે. પણ ડાકતરે મારી આંખ ઉઘાડી છે અને મને કહેતો બતાવ્યા છે, તેથી આ પાપથી બહેનો વહેલા દામ પોમ નાંખું તેવું સારું છે, તને એમ નથી લાગતું?"

"લાગે તો છે, પણ આ બધા જુલમી મનાયદારોનો, કેમ, ગમેરેનું શું? આપણે તો બધું નાદી દીધું અને એ લોકો તો રોજ પ્રમાણે ચલાવે જ જાય છે."

"બધા શું? આપણો ધર્મ પાળી છુટીએ, અને તેઓ તેમનો પાળશે એવો વીશ્વાસ રાખીએ. હું મારો ધર્મ ચુકયા અને ઉપવાસ કરવા અધીકારી બન્યો તેથી બધાને તો આમ સરળ કરી એ તું કેમ નથી જોતી! બહેનને કહે કે પોતાની ભુલ કબુલ કરી તો ઠાર નથી; ભુલનો એકરાર કરતો એજ ધર્મ છે.

ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસનું ખુન

હિંદના માટા ઐતિહાસિક આદિકાળમાં આર્યોના, આક્રમણના, અને મરાઠાઓના ઇતિહાસ તરીકે જે કેમ મનાય છે એનો તાજો દાખલો ગયા રવિવારે ટ્રાંસવાલીઅનોની ટ્રાન્સવાલ ઇન્ડીઅન કોંગ્રેસની મીટીંગે દક્ષિણ આફ્રિકાના હિંદીઓને સચોટ પુરો પાડયો છે.

આપણા કરોડોની સભા કોંગ્રેસની પાસ મીટીંગ અને આત્મશાસનની આલબા! તુઓ ન બોલાવે? કારણે ટ્રાન્સવાલમાંથી માનવ મેદનીનો ગહાલાગર ફરેલાદીનમાં ઉભરાયો, અને અંતે કોંગ્રેસના મરણ ચોર પાડી બોલાવો ધુંધે મોટે પાડો દયો.

થોડા ગુંડાઓએ કોંગ્રેસને ખાડી નાખી, સજીવન થશે કે કેમ એ સંકટ છે. આજે તો સારાએ હાલ્લાકારે હિના પાણીએ નાહી નાખ્યુ હોય એમ ભાસે છે.

આજના સુધરેલા જમાનામાં તો ગમે એટલા પણે દોષ તો પણ બારણે તોફાન દોષજ નહિ પ્રજાને બોલવા લીબર્ટીનો સંપુર્ણ હક્ક છે, દીઠી જનતાને જે ઠીક લાગે તેના તે વખાણ અને પોતાનો મત બાપને.

શુદ્ધ અહિંસામાં માનનારો, અને દુઃખો સહન કરનારો સત્યાગ્રહી પક્ષ સારા એ ટ્રાન્સ-વાલનું અને બીજા બધે પ્રાંતનું કમાન બેઠો રહ્યા છે, આ તની કેમના પ્રથમ સત્યાગ્રહીજ પણે પણે ચિત્ત ચીરંજીવ પાલ છે

કોંગ્રેસની મીટીંગ પણ, સત્યાગ્રહી પક્ષની જીતા ગણે મા એ કમ જલ્દ સારો મીટીંગમાં ન બોલાવે તો બીજું ચિત્ર થાય પરંતુ બહેર પ્રજાના દુઃખમુને અને ઉદ્ધારોદને બધી જ મીટીંગ બોલાવવાનો ઇનકાર પણ કેમ કરી શકાય ચારે ઇંટણેા વચ્ચેાવ માર્ગ કોંગ્રેસના કાર્યકર્તાઓએ દરીકણી કાઢ્યા એમ લાગે છે કે બોલાવેલી મીટીંગની સરમાલજ ન થાય તેા પ્રમોટરની ઘોરેજીય થાય આપણે મીટીંગો બે ત્રણ વખત મીટીંગ બોલાવા. ત્યારથી જ ડાકણ અગાઉ કોંગ્રેસને મારી મરડીને બોલ બોગી કરી દીધી.

સત્તાધ સરકાર એવી વાત છે કે રસાકસી પછી વાદવિવાદ દ્વારા ખુરશીએ પડે અને કુદરત તોફાન થાય પરંતુ મીટીંગ બોલાવ નહેાતી થઇ

અગીયાર બારે વાગે ગુંડાઓએ હોલ ઘેરી મહીઓ ઉપર હલ્લો કરી બોટલો, છરીઓ, બાકસોકાય ચેનો વિગેરેનો મારો ચલાવી કાપ શાહીનો રંગ જમાવ્યો. કુદરતીજ આપાધાપ મીટીંગ મળવાનો પ્રસન બંધ થયો. ઓડીટોરી ધારણા પાર પડી

મારી પ્રસવા તે મહાસુખ વાગે દેખનારા ગાંડે ઘેને,
તિને કેમ જુએ નગાસો તે કોઈ નથ વાગે ઘેને,
"પ્રીતમ"

મસામહી હાર ન સ્વીકારે ચુંટાએલા માનના હશે કે બધા મસામહીઓને બાર્મા સભાસદી ઓને તો બોલાવ્યા બાબજ હોતા નથી, તેઓતો હુવે કે ખુના તો મોંકેલનું ધર્યું છે. મસામહી પહેલી જીત બાબિબ્ય પુરવાર કરશે.

રેવતંપ્ર.

શ્રી પ્રીટોરીયા હિંદુ સેવા સમાજ

ખાસ સુચનાની સભા

શ્રી પ્રીટોરીયા હિંદુ સેવા સમાજની એક ખાસ જનરલ સભા રવિવાર તા. ૧૮ જુન ૧૯૩૯ ના રોજ બપોરે બે વાગે સમાજના મકાનમાં નીચલું બાબતનું કામ કરવા મળશે.

(૧) સમાજની મીનીટસ અને એકસેકટીવના રીપોર્ટ
(૨) સમાજના ટ્રસ્ટરનો રીપોર્ટ.
(૩) બાંધકામકમીટીનો રીપોર્ટ.
(૪) પરચુરણ.

આ ખાસ તે દરેક હિંદુ ભાઇબહેનને ખાસ હાજરી આપવા વિનંતિ કરવામાં આવે છે.

જી. એસ. મીસ્ત્રી,
સી. એસ. મોદી,
રે પ્રી. હિં. સે. સમાજ.

મેરે કમીશનનો હેવાલ

અંતરથી આશુ

(૪૧) સમયના ક્રમ પ્રમાણે એના પછીનો કાયદો જેનો વીચાર કરવાનો છે તે એ છે કે જે કેપ મલાયોને નાગે ઓળખાતા વર્ગને આસ લાગુ પડે છે. ૧૯૨૨ માં એક લીમીટેડ કંપનીએ એદાનીસબર્ગમાં એક રહાયર મીલકત ખરીદી તેનો કેર બદલો નોંધાવવા માટે જોહાનીસબર્ગના મ્યુનીસીપલ રજીસ્ટ્રારની પાસે માગણી થયેલી ન કંપનીના કુલ ઈસ્યુ ઉપર શેરમાંથી ૬૬૬ શેર ૫૫ મલાય બીજાને નાગે હતા. રજીસ્ટ્રારે એ મીલકતનું ટ્રાંસફર રજીસ્ટર કરવાની એવા કારણે ના પાડી કે ૧૮૮૫ના કાયદા નંબર ૩ ની આજ્ઞા પ્રમાણે કેપ મલાય પણ એશીયાટીક્સ ગણાય અને તેથી એ કંપની પણ એશીયાટીક ગણાય અને ૧૯૧૮ના કાયદા નંબર ૩૬ થી તેને પોતાને નાગે મીલકત ટ્રાંસફર કરવાનો પ્રતીબંધ છે. પણ પ્રીટોરીયાના ડીક્સ રજીસ્ટ્રારનો અભીપ્રાય એથી તદન ઉલટો હતો અને તે પ્રમાણે તેણે અગાઉ પણ કીધો હતો ટ્રાંસવાલના ચેરાનન્સીલ્લર ડીવીઝનના જજમેન્ટ ઉપર અપીલ કીવીઝનમાં અપીલ થતાં એમ કર્યું (જુઓ ટ્રાંસવાલ આરચેઇક લીમીટેડ વિ. રેન્ડ ટાઉનશીપ રજીસ્ટ્રાર ૧૯૨૩ એપેલેટ કીવીઝન પાનું ૪૪૨) કે કેપ મલાય નરીકે ઓળખાતા માણસો ની તારીખ અને ૬૬ તેના ૧૮૮૫ના કાયદા નંબર ૩ માં જે એશીયાટીકોને માટે પ્રતીબંધ મૂકવામાં આવ્યો છે તેમાં એ વર્ગનો સમાવેશ થાય કે અને તેથી ટ્રાંસવાલમાં રહાયર મીલકતની માલીકી ધરાવવાના હકમાંથી તે બાતલ છે. આ ચુકાદાથી કાયદાનો જે અર્થ થતો હતો તેને બદલવા માટે ધારા સભાએ તેની બીજી બેઠકમાં ૧૯૨૪ નો કાયદો નંબર ૧૨ નો ઘાયો જે કાયદા મુજબ એ કાયદાના અમલની શરૂઆતથી એટલે ૧૯૨૪ના માર્ચની તારીખ ૩૧ થી ૧૮૮૫ ના કાયદા નંબર ૩ ને માટે ૧૯૧૮ ના કાયદા નંબર ૩૬ માટે અને જે કાયદાઓ એશીયાટીકો માટેના હોય તે કાયદાઓ માટે કેપ મલાય એશીયાની મુળ જાતોમાંના (એશીયાટીક) ગણાશે નહિ.

(૪૨) ૧૯૩૦ માં હાલમ ઓફ એસેમ્બલીની ધારા સભાએ પાર્લામેન્ટની એક સીલેક્ટ કમીટી નીમી હતી તેમાં એ બાબતોની તપાસ કરી રીપોર્ટ કરવાનો હતો કે પેઢેલું સુનેરી સત્તામાં એશીયાટીકોના વસવાટ બાબતમાં ટ્રાંસવાલના ચેરાનન્સીલ્લર ડીવીઝનની સુપ્રીમ કોર્ટથી જે અમુક ચુકાદાઓ થયા હતા તેને લીધે કાયદેસર ની કેવી સ્થીતી ઉભી થઇ હતી તે અને બીજું કે એવી કંપનીઓ કે જેમાં એશીયાટીકોના કાયમ ધરાવતા લાભો હોય તેવી કંપનીઓ બારકત રહાયર મીલકતની માલીકી મેળવવાના પ્રતીબંધ માટે ૧૯૧૮ ના કાયદા નંબર ૩૬ ના કાયદા પડનારને જે હેતુ હતો તે હેતુ જળવાયો છે કે કેમ એ કમીટીએ જે પુરાવાઓ લીધા તેના વીષયનો વીસ્તાર બહોળો હતો; એમાં નંબર વીષે કંપનીને નાગે રહાયર મીલકત ચલાવવાનો પ્રતીબંધ કરવો. એ કે એવી માલીકના એ તારીખ પેહેલાં મેળવેલી હોય અને તે કંપની રીતે કાયદેસરજ હોય તો પણ તેને વીશે એમાં કશું કહેવામાં આવ્યું નથી. (૪) જમીન ધરાવનાર કોઇ આલગી કંપનીમાં કોઇ એશીયાટીક કંપની શેર આપવા ડીબેન્ચર લીધી કે આકારતરી રીતે ધરાવી શકે નહી.

(૪૫) એ પછીના કાયદાઓ. ૧૯૩૫ નો કાયદો નં. ૩૫, કાયદો નં. ૩૭ અને ૧૯૩૭ નો કાયદો નંબર ૩૨ એ, સુનેરી સત્તામાં એશીયાટીકો ના વસવાટના બાબતીપ્રબંધના કાયદાના છે તેને ગટે પ્રીમ્રોઝ કમીશનની ભલામણોને પરીણામે સુધારા લાવવા પડેલા તે બાબતના છે. એમ જતાં ૧૯૩૨ ના કાયદા નંબર ૩ થી ૧૮૮૫ ના કાયદા નંબર ૩ ની કલમ ૨ પેટા કલમ (૫) મુજબ એશીયાટીકોના વસવાટ માટે અલગ સત્તા નકકી કરવાની જે સત્તા સરકારને લોકસભામાં આપી હતી તેમાં એવી ભલત ઉભી થવાથી છે કે તેણ કરતાં પેહેલાં પારકાગેન્ટની બીજી સભાઓમાંથી કરાર મારફતે તેમ કરવાની સંમતી મેળવવી જોઇએ.

(૪૬) ૧૯૩૫ની પાર્લામેન્ટની બેઠક દરમ્યાન ધારા સભાએ બે કાયદાના બરડા સીલેક્ટ કમીટી ને તપાસ અને રીપોર્ટ માટે સોંપ્યા હતા. તેમાંનો એક ટ્રાંસવાલ એશીયાટીક લેન્ડ ઓનર એમી મેનમેન્ટ હતો' ૧ ૧૮૮૫ ના કાયદા નંબર ૩ માં એવો સુધારો કરવો કે તેમાં જમીનની માલીકી ધરાવવામાં જે પ્રતીબંધ એશીયાટીક માટે છે તેમાં તે એશીયાટીકની બી આયા રક્ષાન આયરા બાળકી બી આયરા રક્ષકા, અને તેના કુટુંબના દરેક માણસ (સમજવા પ્રમાણે ઉોકરાંઓ) નો પણ તે એશીયાટીક શબ્દમાં સમાવેશ કરવો.) એની બીલકતો જે માણસો ધરાવતા હોય તેમણે આ પ્રતીબંધ મંજુરીથી ૬ માસની મુદતમાં તે વેચી નાખવી નહીં તો તે જપ્ત કરવામાં આવે.

આ સીલેક્ટ કમીટીના પેહેલા રીપોર્ટમાં એનું કેવળ સકાર એવા સંબંધમાંજ પુરાવાઓ નોંધવામા આવ્યા છે કે (૧) કે કપાઓ મુખ્ય દક્ષોએ યુરોપીયન કાયમ કેદાની જમાવટી હોય પણ વસ્તુતઃ એશીયાટીક કંપનીઓ હોય તેવી કંપનીઓએ જમીનો ધરાવવાની બાબતમાં કાયદા નો ભંગ કર્યા બંધ ભંગ કરેલ: છે અને (૨) કેપ મલાય ઓનો સાથે મુસલમાનો ધર્મ પ્રમાણે અને બીજા બીન-એશીયાટીક ઓનો સાથે કુટુંબ-સરના રીવાજ સબંધી એશીયાટીકો સાથે સંબંધ બંધ થયા છે તે એવી બાબતોને રહાયર મીલકત ધરાવવાની જે છુટ છે તેનો લાભ લેવાના હેતુથી થયેલા છે. એ કાયદાનો બરડો આશ્રય બધો નહીં. તેને બદલે આ કમીશનને બીજી બાબત મુજબ એ સવાલ બાબતમાં તપાસ કરી ને રીપોર્ટ કરવા આ કમીશન નીમવામાં આવ્યું છે.

બ્રીન-ગોરું સામ્રાજ્ય

લેખક : પ્રા. સેમ કોહ્રી

અમેરિકાના સ્વાતંત્ર્ય-યુદ્ધ બાદ બ્રીટીશ મારસમા એક પલટો થયો અને જવાબદાર રાજ્યતંત્ર પાર્યું. કેનેડા, ઓસ્ટ્રેલીયા, ન્યુઝીલાંડ અને દ આદિકને સ્વરાજ બક્ષવામાં આવ્યું. વળી બીજો મોટો ઉકળતો બટાવ્યુદ્ધ બાદ આવ્યો તેમાંથી પ્રજાસંપન્ન મંડળ થયું. આમ છતાં આજે સામ્રાજ્યનો ½ ભાગ તો ચક્રવાત બ્રીટીશ સામ્રાજ્યનો જ, કેનેડા ½ ભાગ બ્રીટીશ પ્રજાસત્તાક છે.

રંગભેદની દીવાલ

પશ્ચિમની સંસ્કૃતિને વરેલાં સંસ્થાનો ને, બ્રીટીશ ગોરાં રહેવાસી સમુદ્રપાર વસાવી પ્રજાઓ પુનીયન એક ઉદાર સ્વાતંત્ર્ય માણે છે, પણ રંગભેદની દિવાલે અન્ય પ્રજાઓને તો રવાપીનના વંચિતજ રાખેલ છે. બ્રીટીશ શાસન હેઠળ સંસ્થાનોના વિચાર કરતાં ઊલટ દિશાએ સંચરે ત્યારે બ્રીન-ગોરા દેશો પ્રત્યે દ્રષ્ટિ દાળની ઊલટી દિશાએ પડે છે. બન્ને પ્રત્યેની નીતી જોખી જોખી છે. ગોરાનું આગત બ્રીન માટે અપાર સંભાવ છે. ગોરાને માટે સ્વાધીનતા પ્રાપ્તવાપ્ય રૂપ ગણાય છે, તો બ્રીનને માટે મુશ્કેલી આકરમાં મળવામાં આવે છે. પશ્ચિમની તરકૃતિ એ બ્રીન ગોરાઓની પરાધીનતા દકારી રાખવાનું અમોઘ પાત્ર ચઢાવ્યું" છે એ સંસ્કૃતિજ બ્રીન તથા સામ્રાજ્યમાં પણ કાર્યકારો અને નોકરશાહી અન્યાની શાસનો માટે જવાબદાર છે. એક મહી પહેલાં મુલાકાતીનો કાયદો રદ થયો છે, પણ તેનો ખરો લાભ ગોરાઓનેજ મળેલ છે. બ્રીન-ગોરી પરાધીન પ્રજાઓમાં, બ્રીટીશ સામ્રાજ્યની જુની, મોટી, બીજા રાતી પ્રજાઓમાં મુલાકાતોનાં બીલકુલ તો નથી થતા, પણ સંસ્કૃતિને નામે રાજદારી મુલાકાતો તો વધતા જાય રહી છે.

પાશ્ચિમાત્ય સંસ્કૃતિ

પાશ્ચિમાત્ય સંસ્કૃતિ ગેટ બ્રીટન, કેનેડા, ઓસ્ટ્રેલીયા, ન્યુઝીલાંડ અને દક્ષીણ આફ્રિકાના ગોરાઓને બારે આગલ આપે છે, બધાને દ્વિદ, આફ્રિકા અને અમેરીકાની વિવિધ વર્ણો પ્રજાને સુલવા, નીચોવવા છતા, તેઓને આજે સમૃદ્ધ થવા છતાં, ગૌણ સ્થાન આપે છે, પણ સમુદ્ર પારે સામ્રાજ્યનો આ સંસ્કૃતિએ ના રહેવા આપ્યો છે. ત્યાં કેવળ સ્વાર્થ અને દંભનુંજ દર્શન કરાવ્યું છે. સત્ય અને નીતીની બબર એ તેનો ગાલ સૂના છે. ડા. ચાર્લ્સ્ટન્ડ રસેલ ના શબ્દોમાં "સામ્રાજ્ય બ્રીટીશ નૈતિક કસ્તાનો એક ઉકરડો" જ બની ગયુ છે. આ ગોરાં સામ્રાજ્યે અભિમાન, આસક્તિપ્રેરકતા અને અનીતી વડે બ્રીન-ગોરી પ્રજાઓને કોઇ સ્થળે નકામો કરી છે, તો બીજા સ્થળે તેઓને અપાહાજી છે, તો કોઇ સ્થળે નિર્જીવ અને નિસ્તેજ બનાવી છે. બહુ બહુજ અપવાદોબાદ આમાંથી કોઇક બ્રીન-ગોરી પ્રજા બ્રીટીશ રાજકર્તા મંડલોની સમૃદ્ધિ કે શક્તિ સામે જીવંત રહી છે. બ્રીટીશ બ્રીન-ગોરાં સામ્રાજ્યનો આ ઇતિહાસ ગૌરવભર્યો નથી એ તો ગોરી, લુચ્ચાઇ, છળકપટ, દંડી કુરતા, સ્વાર્થાંધતા અને અમાનવતા ના કુપ્રસંગોથી પણ પૂરે પૂરો કલુષિત બનેલો કાળો ઇતિહાસ છે. અંગ્રેજ ઇતિહાસકારોથી પણ આ જવાબદાર હકીકતો ઓછી ચારીકાર થઇ શકાય તેમ નથી.

કાયદાકાપીનું પુણ્ય

ગોરાની નદીમાં મેસેચ્યુસેટસ એ કોલોની સ્થાપનાર અંગ્રેજ પીલગ્રીમ્સો રેડ ઇન્ડિઅનોની કતલ કરવામાં જરાયે કદરનો દોળા ન અનુભવતા. દરેક વસાહતોને મહાલ્ટ કરવા પ્રકૃતિ તેઓને આ દેશ આપ્યો છે એમ તેઓ માનતા. ગોરાચ્યુસેટસ કીલ્ટોરીકલ સોસાયટી તરફથી પ્રસીદ્ધ કરનાર એક લેખક પી અન્ડરહીલ ઇ. સ. ૧૬૩૮ના અમેરીકાના સમાચારમાં લખે છે કે તેઓ રેડ ઇન્ડિઅનોના પાલ્યાં ના નાખીને, ઝોકસંઓનાં ખુન કરીને અને બાકીના કાયદાપી કરીને અમેરીને આ કાર્ય માટે મનપાળીયંથી સંપૂર્ણ પ્રસાદ અર્પણ છે" એમ ગર્વિષ્ઠતાપૂર્વક લખે ઉલ્લેખતા.

દ્વીચકારી ઇતિહાસ

પ્રજાના ભાગી તરીકે ઓગણીસમા રેડ ઇન્ડિઅનો ના ઇતિહાસની કલેવરાય પાને પાને જાણ કરી, પણ પ્રભુના પનાર અંગ્રેજોને એજ દંડી અપરાધપાત્ર પ્રભુ કાર્યનો આનંદ પાવતા. "અમેરીકાય પ્રોટેસ્ટન્ટ" ના પ્રતિહાસકાર ગી ઓરેફેટ લખે છે : "તેઓને (રેડ ઇન્ડિઅનો) આત્મમાં રોકાતાં, શરીરમાંથી નીકળેલા રક્તના પીપ વડે એજ આગ ઓલવાતાં તેમાંથી ઉઠતી ભયંકર દુર્ગંધ આ બધું દરમ્યાન ઇશ્વરની ઇચ્છાથી એવું બધું પણ આ વિજય એક મોટો પાઠ ગોરાઓ અને તે માટે તેઓ પ્રભુ-સ્તુતિ કરતા." રતગોરાઓની વાત સાંભળી એક પ્રધાન પ્રચારક રેવ મધરે, "ગોડ ચોસીઝ ધ વીક" ના લેખક મી એલીસના મત પ્રમાણે "૧૯૦૦ જંગલી આદમીઓને નર્કમાં જે દિને મોકલવા માટે" પ્રભુનો આભાર માનેલ હતો.

આ ઝોરી ગોરાઓ, આ અંગ્રેજ પલાક ગોઓએ ઉપરોકત વાતમ એક અઢારની સદીના અંત સુધી દકારી રાખ્યું હતું. તેઓ મળ વસ્તીનુ નિકાલ કાયમની જોગવાઇ કરવા ન ઇચ્છતા. "અમેરીકા" મંથના લેખક મી. ફ્રેન્ડરીક મોન સુધી કહે છે કે ઇ. સ. ૧૭૩૨ માં જ્યારસ જેક્સી આમ્રહરે ઉગ્રાંડાના રાજાને "પ્રભુ અને સ્વામી" સ્વીકારનાર દેશી સ્તોત્ર પ્રત્યે કેવું વલણ રાખવું તેની નિમ્ન બીબીત સુચના પોતાના એક નીચલા અમલદારને આપી હતી :—

"ઓફ્રાપરૂપ ક્રોમ"

"બીજાઓના દર્દીઓની કાળજી વહે બન્દીઓનો તે તું રોગમાત્ર કરે તો પકડે ફાંસે. આ બાપ-રૂપ રાજા વિરુદ્ધના કાવતરાની તું હાથે તે રીત અજમાવ જે તેમને કેનાડાઓના વિચાર બાબતના તારી ચાલના બાબતમાં આવે તો હું બહુ રાજી થઇશ."

જીવન-શિકાર

પહેલાં બસો વર્ષમાં બ્રીટીશ પ્રજાએ રેડ ઇન્ડિઅનોનો જીવન-શીકાર કરાવ્યો તો. બાકીના બસો વર્ષોમાં બ્રીટીશ સામ્રાજ્યવાદે, બ્રીટનની દેપાર નીતી અને આર્થશાસ્ત્રે રેડ ઇન્ડિઅનોનો, ન-કુ, મેક્સીકો અને બીજા મુળ પ્રજાઓનો જીવન-શોસણ કર્યો, કુટુંબો છિન્ન-ભિન્ન કર્યો, જમીનો લુંટી અને કારમા રોગચાળા વર્ષો સીલાં જનારો આ ગોરાની દયા મુકામ જેવીજ રહેવા દેશમાં આવી છે. ગોરાઓએ ચાલીપન્નાના લાવા દેઇને કારખેજ રક્ત છે. રોગપ્રસારી બાબતોએ રક્ષણ આપ્યું છે, અને ચેપારની છત્રછાયે દારૂનિનો પ્રચાર કર્યો છે, મુળ પ્રજાઓ આજે બાલકામ અશક્ત નિસ્તેજ બની છે. તેઓ સુધારાની ગદીએ તેઓના જીવન તેજ હરવા છે અને તેઓ ત્યાં સ્થળે રકતહીન દા વાસકામનું બાળપું બની ગયા છે.

કેનેડામાં ઇન્ડિઅનો અને એસ્કીમોના માટે આજે ચાર લાખની સંખ્યા ... ૫૦૦ વર્ષની ગોરા શાસન છતા, અને સમગ્રના પોણોસો વર્ષની ગોરાશાહી સ્વરાજ્ય છતા, ઇન્ડીયનો હજુ રાજદારી દ્રષ્ટિએ સગીર બાળકજ રહ્યા છે. તેઓને બાર ડમાર ચેપારનાં ગોરા મોમો થી કુર વિવિધ "રીઝર્વ્સ" રખાયાં છે. તેઓ પર સરકારી નોકરો દેખરેખ રાખે છે ઇન્ડીયનોને મતાધિકાર છે અમુક પરિસ્થિતિમાં મળે છે. જેઓને ઘરબાર ધેપ છે તેઓને તે મારો છે પણ તેઓ સરકારનું રક્ષણ ગોઠ બેસે છે સરકાર ઇન્ડીયનોને નતાધિકારને લગ્ન કરવતાં પહેલાં ખુબ વિચાર કરે છે, બુબ સાવધાન રહે છે, રખેને ગોરે સ્વભાવતો મતાધિકાર ઇન્ડીયનોને રક્ષણનો તો નહિ કરી દે. વાસ્તવિક રીતે, કેનેડાની ગોરાંગ સરકારે, ઇન્ડિઅન એસ્કીમો મતાધિકાર! સાપક દોવા છતા, ગોરા આનંદ માણવા માટે, એની જન્મની સમાનતા અને સ્વતંત્રતા બીલકુલ માટે બહુ ગોડું ઉદ્યોજન આપે છે, નહિ જેવીજ તક આપે છે. ઇન્ડિઅનો અને એસ્કીમોની કુલ વસ્તીનો અડધોજ બાકી આપે છે કે તેઓ પ્રતિદિન સમાજોગ પધાતા જાય છે આજની પરિસ્થિતિ જોતાં તે પ્રજાઓનું કેનેડામાં લાંબુ આયુષ્ય કે સમાન નાગરીકનું ભાવિ સંભવીત છે. કેનેડાની કુલ ગોરા વસ્તીના ઉપરની વસ્તીમા તેઓ સમમમ ગોરા સામના રહ્યા છે

ઓસ્ટ્રેલીયાની પારાવતા

ઓસ્ટ્રેલીયાનો ઇતીહાસ તો ગોરાઓની પાલ વતાના કુટુંબ પ્રતિબાધ છે. દેશી પ્રજાનો શિકાર મૂળી અને દેઢાના મુંડી સેવાના સાધો દેવાઓ સ્વર્ગે સીધાવ્યા છે. જેઓ બાકી રહ્યા તેઓ

ના ગોરાભાગને ગોરાઓના દરીઓ આ પૃથ્વી પરથી અદશ્ય કર્યો છે. આજે ૩૯ લાખ ચોરસ માઈલના પ્રચંડ વિસ્તાર વાળા ખંડમાં જ્યાંત્યાં ડાઘ દેશી નજરે પડે છે. ઑસ્ટ્રેલીયા ની કુલ ૬૫ લાખની વસ્તીમાં કેવળ ૨૦,૦૦૦ દેશીઓ રહ્યા છે. પ્રમાણભૂત ઇતિહાસ કહે છે કે સંપૂર્ણ દેશી–રક્તવાળા લોકો તો ભાગ્યેજ નજરે પડે છે. આપણાં વીસ વર્ષોમાં જમીનના મૂળ માલીકોની આ સંતતિ બંડના દૂર દૂરના ભાગમાંજ માત્ર જોવામાં આવશે. ઑસ્ટ્રેલીયાના દેશીઓના શાંતિપ્રિય સ્વભાવે ગોરાઓનાં સામ્રાજ્યનો વિકાસ કરાવ્યો. ગોરાઓએ તેઓને નકામી કરી. સફેદ ઑસ્ટ્રેલીયાએ જોઈ રહેલા દેશીઓને પણ મુલાયમ રાખ્યા છે. તેઓ પણ કેનેડાના ઇન્ડીઅનોની જેમ ખાસ અનામત 'રીઝર્વ્સ'માં રહે છે.

ગોરાંગ ઇતિહાસકારોને સ્વેત ઑસ્ટ્રેલીયાને માટે ઘણો ગર્વ છે. લાં દેશી પ્રજા રહી નથા એ તેઓની શરમનો વીષય નથી, પણ તે આનંદ અને અભિનંદનની વસ્તુ ગણે છે. શ્રી. ઓલ્સ. સેંટ ક્લેર સ્કીનરના દેશી પ્રજાનું અંતિમ અવસાન અને સ્વેતવાદનું પ્રીય થાન ઑસ્ટ્રેલીયાની આર્થીક હાલતનું એક આધ્યાન દ્વારા દિગ્દર્શન કરાવતાં નીચલા શબ્દોમાં કહે છે:

"શ્રમ સ્વેત આદમી ખેડનાર અને કમાવનાર દુનીયા પરનો એકજ ખંડ ઑસ્ટ્રેલીયા છે. અહીં કોઇ મુળ દેશી પ્રજના પ્રશ્ન સામે પ્રશ્નચીન્હનું નથી. મુળ પ્રશ્ન સહાને માટે વીકાસ એ ઓછુંજ કુદરતે નીમેલું જાણે છે. તેઓને બચાવવા દરેક યોગ્ય પ્રયત્ન કરવામાં આવે છે, પણ ગોરા લોકોના નરમમાં નરમ દરોનો શારીરીક રીતે સામનો કરવા માટે અશક્ત દેખાતી આ મુળ પ્રજા સંસ્કૃતિના ચેત સારી છત્રી નહી રહે. ટાસ્માનીઆનો છેલ્લો દેશી ૫૭ વર્ષ પુર્વે અવસાન પામ્યા. વીક્ટોરીઆ અને ન્યુસાઉથ વેલ્સમાં ૨૦૦૦ યીઆ ઓછા દેશીઓ રહ્યા છે. બીજા સ્ટેટોના દૂર દૂરના જીલ્લાઓમાં હજુએ કાળાઓ નીગ્રો જાતીઓ માં બટકે છે, પણ ગોરા સંસ્થાનના વિસ્તાર સામે આ મુળ પ્રજા મરણને શરણ થઇ જશે."

મેઓરી પ્રજા

ન્યુઝીલાંડના લોકો મેઓરીઓનો ઇતિહાસ ઑસ્ટ્રેલીયાના દેશીઓ જેટલો કરૂણ નથી. આમ છતાં તેઓની વસ્તી તો ઘટીજ રહી છે. દેશનાં કુલ એક લાખ ચોરસ, માઈલના ટાપુ ક્ષેત્રમાં અને કાયદા વડિલ લાખની વસ્તીમાં મેઓરી લોકો માત્ર ૭૦,૦૦૦ છે. મેઓરી લોકોએ શુરવીરાણા ગોરા આક્રમણકારો સામે મુક્કો ઉગામ્યો છે. પણ પછીથી આ પ્રજા મારફાડ પ્રેમી અને હોંશીયન બની ગઇ છે. આ પ્રજા ઑસ્ટ્રેલીયાના દેશીઓની જેમ કંમેશને માટે ભુંસાઇ તો નહિ, પણ ઝેમ મનાય છે. આ પ્રજાએ પોતાની બુદ્ધિબળથી ઘણી પ્રગતિ કરી છે. તેણે પોતાની ધર્મિયા રાજદ્વારી વિકાસ પણ સાધ્યો છે. વિદ્વાન મેઓરી લોકો દેશના પણ હોદ્દાઓ શોભવે છે. રંગભેદની કુર અને અન્યાયી તરવાર તેઓ પર ઝીકી પડી નથી. ન્યુઝીલાંડના મુક પ્રધાન મંડળમાં તેઓનો એક સભ્ય છે. ઘણી પાર્લામેન્ટમાં પણ તેઓના ચાર ત્રણેક સભાસદો બિરાજે છે.

દક્ષિણ આફ્રિકાનો કિસ્સો

બ્રીટીશ સામ્રાજ્યનાં સ્વરાજ્ય માલુતાં ચારેય સંસ્થાનોમાં દ. આફ્રિકાનો કિસ્સો અનોખો છે. ઑસ્ટ્રેલીયાની જેમ, અહીંની સર્વે દેશી પ્રજાનું સર્વોંશે નિકંદન નથી નીકળી ગયું, અથવા કેનેડા કે ન્યુઝીલાંડની જેમ અહીંની સર્વે કાળી પ્રજા ધરીને શાયના અવસાનની આશરણા નથી ગોરાઇ. પંજાબાલ સંસ્કૃતિનો પ્રબળ પંજો દ. આફ્રિકાના ભુરાઓના અને હોટેન્ટોટ લોકો પર મંડાયો છે. તેઓ લગભગ સર્વોંશે ધસાઇ ગયા છે. પણ બાન્ટુ લોકો પર પશ્ચિમની સંસ્કૃતિ એટલી નીકંદનકારક અસર નથી પહોંચાડી શકી.

દક્ષીણ આફ્રિકાના ૫,૩૧,૬૧૭ ચોરસ માઇલ ના ક્ષેત્રફળમાં કુલ ૬૮ લાખની વસ્તીમાં આજે એકલી દેશી (બાન્ટુ) વસ્તીજ ૨૬ લાખની છે.

આહકોને વિનંતી

અમારા ગ્રાહકોને અમારી નમ્ર વિનંતી છે કે તેઓના મરેલા લવાજમો વસ્તર ઉપર મોકલી આપી અમને આભારી કરે. અમે ધ્યાનીએ છીએ કે અમારા ગ્રાહકો બધાજ ગામે બાજુ દાવાનળ સળગી રહ્યો છે તેવા પ્રસંગમાં બીજા અનેક મહત્વના કામ કરવાની ગરજ આવી આવતા મુલ્ક ઉપરાણીએ નીકળવાના કામમાં વખત ગમાડવાની અમારા પ્રતીનીધી શ્રી. ગણીલાલ ગાંધીને ફરજ નથી પાડ. થી. ગણીલાલ ગાંધી હાલ ન્યેદાનીસબર્ગ છે અને ત્યાં મહત્વના કામોમાં રોકાયા છે. આશે આશા રાખીએ છીએ કે અમારી આ વિનતી બહેરા કાન ઉપર નહીજ પડે અને ગ્રાહકો પોતાનું લવાજમ અમારી ઉપર મોકલી આપશે

'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન'

દ. આફ્રિકાના બાન્ટુ પશ્ચિમના સુધારાના વેગ સામે, પાશ્ચીમાત્ય લોકોનાં દરો સામે, મેઓરી લોકો જેટલા સંસ્કારી ન હોવા છતાં, જીવી રહ્યા છે અને વસ્તીના ભાગ વધી રહ્યા છે એ જબરજસ્ત પુરાવો ઑસ્ટ્રેલીયા, કેનેડા અને ન્યુઝીલાંડના દેશીઓની નકામી ને ઘટાડાના બચાવમાં સંસ્કૃતિના વેગ અને ગોરા દરો આપવાની અશક્તીનાં રજુ થતા કારણોનું પોકળ પુરવાર કરે છે અને આપણાની ગોરવાહેજ તેઓનું સલાહારૂ માર્ગદુ છે એવો વહેમ દૂર કરે છે. બીજા ખાણુથી જ્યારે પહેલાં પણ સંસ્થાનોમાં કાળા કે રાતા દેશીઓના ઘટાડાને અંગે રંગભેદ નેર પ્રશ્ન ચર્ચવા કરતો નથી, ત્યારે દ. આફ્રીકા માં સફેદ સરકારે રંગભેદનો બહાન ફીક્યો આપ્યો છે.

ગુલામી યુગનો વારસો

આ રંગભેદ ગુલામી યુગનો ગોરી પ્રજાએ સાચવી રાખેલો વારસો છે, ગુલામો પ્રત્યેની સુમરેલી મનોવૃત્તિ છે. એણે ગોરા અને કાળા વચ્ચેનો સંબંધ શેઠ અને ગુલામ જેવોજ રચ્યો છે. તેણે કાળાનાં જીવનનાં મુળ કેવળ નમ્રતાની પ્રાપ્તિ જેવાં નિર્માયાં છે. તેણે કાળાઓને કેવળ કડીઆરા અને પગારીની દશામાંજ સાચવાનો નિર્ધાર કર્યો છે.

દક્ષિણ આફ્રિકાના દેશીઓના ઇતિહાસ, ગોરાઓએ કરેલ અસંખ્ય ચિતરો અને અક્ષમ્ય અન્યાયોની પારાવાર છે તાજા પર સામ્રાજ્યએ કરેલા અક્ષમ્ય અત્યાચારોનું મહાભારત છે. દ. આફ્રિકાના દેશીઓ એટલે ન્યાતબહાર, અછુત ઢેડ, તેઓને કશા માનુષીક હક્ક નથી. તેઓ શહેરમાં ગોરાઓના મોકર તરીકેજ રહી શકે. તેઓને જંગલમાં રિઝર્વ્સમાં રહેવું પડે છે અથવા તો શહેર બહાર "કેફરાલ્લો" માં–લોકેલ્લોનો ગાં–રહેવાનું હોય છે. બાગબગીચા, બાનંદના સ્થળો, બાળપબાલાયો, પુસ્તકાલયો, બ્યુનિસીપલ પાઠનો, સરકારી ઓફિસો બાગબગીચો દરેક સ્થળે તેઓ પર મુકાયેલો રંગભેદપોષક અંકુશ છે. તેઓ કહે કે તહેવારના દિવસોએ કે રવિવારોએ શેઠના ગોળીત 'બાસ' કમર સહેર બા જાય રાખતા નથી. તેઓ કંગાલ દોવા છતાં અસલ કરવેરાની ચુકવણા પીલાય છે તેઓ નીસાને કરા વસ્તીને પેટપુર બાપાનું પણ નથી મળતું.

દ. આફ્રિકાના ચાર પ્રાંતોમાંથી એક કેપ પ્રાંતમાં દેશીઓને મતાધિકાર હતો. તે પણ છેલ્લાં વર્ષ વર્ષોથી કુંઠનાપો છે. એક કરોડની વસ્તીવાળા દેશમાં ૧૬ લાખ દેશીઓ ના પ્રતિનિધિઓ તરીકે પણ ગોરા ગોમ. પી. અને ચાર ગોરા સેનેટરો દ. આફ્રિકાની પાર્લામેન્ટમાં બેસે છે, જ્યારે ૧૯ લાખ ગોરાઓના ૧૬૦ મેમ્બ. પી. અને ૪૦ સેનેટરો છે. દેશીઓના પ્રતિનિધિ ગોરા સભ્યોને પોતાના અવાજ રજુ કરવાનો હક છે, પણ તેઓ પ્રત્યે ગૌરવ સભ્યોનું વલણ અણુતે જેવું છે તેઓએ દેશી લોકોના દુઃખો [illegible] કરવા માટે વારંવાર આમણી કર્યા ન કરવી પડે તો ગોરી પ્રજાની દિલસોજી બોલ બોલશે એવી ધમકીઓ પણ પાર્લામેન્ટમા અપાઇ ચુકી છે. દ. આફ્રિકાની ચાલુ રાજકીય દેશીઓને સદભ્રમ પરાધીન અને ગુલામ રાખવાની છે.

કલંકિત ઇતિહાસ

બ્રીટીશ સામ્રાજ્યવાદનો બાકીનો સ્વાધીન સંસ્થાનોનો ઇતિહાસ મુળ પ્રજાઓના અત્યાચાર, નિકંદન, ગુલામી કે રંગભેદથી કલંકિત થયેલો છે. તો બીજા કોલોનીઓ, પ્રોટેક્ટરેટો અને ડીપેન્ડન્સીઓમાં તે સ્થાન અને નીતીથી પુનીત થયેલ છે. એ ઇતિહાસ પણ રંગભેદનું નાદર ચાન કરે છે. એ ઇતિહાસ પણ બીન–ગોરી પ્રજાઓ પર થયેલા સિતમો અને અન્યાયોની કરૂણ કથા છે.

આફ્રિકામાં યુગાન્ડા અને રાજાનીકાને બાદ કરતાં, બ્રીટીશ કબજા હેઠળના દરેક પ્રદેશોમાં દેશી પ્રજાઓનો મોટો સમુદ્ર ચારપ-ઢકા અને જંગી બોજવાળું, પગાર-ગુલામીનું જીવન ગુજારે છે બ્રીટીશ સામ્રાજ્યવાદ દેશીઓના હકોનું રક્ષણ કરે છે, પણ વસ્તુતઃ તે ગોરાઓનું

હિત સચવાયાં રાખે છે. આ પ્રદેશોનું ખ્રીસ્તી શાસન એટલે દેશી પ્રજાના જીવનને નાશે જગત ને ઠગવાનો કેવળ પાપી ઢંગ છે

એશિયાના ખ્રીસ્તી પ્રદેશોમાં સંસ્કારી કાળ જુની પ્રજાઓને શાસનબુદ્ધિ અને શાસન શક્તિ હોવા છતાં સ્વરાજની તીવ્ર ભાવના અને માગણી છતાં પરાધીન રાખવામાં આવી છે. તો ૬ અમેરીકાની ખ્રીસ્તી દેશી પ્રજાને કે અમેરીકાના ખ્રીસ્તી રાજ્યમાં વસતા બ્રીન–ગોરી જનતાને ગોરી સર્વોપરીતાનું ઘુસ્સ ઠકારી રાખવા બાતર ગુલામ રાખવામાં આવે છે

સંગઠનના માર્ગમાં કાંટો

ખ્રીસ્તી શાસનબાદની આ પદ્ધતિ ને લીધે બ્રાઝિલની પ્રજાઓ, આફ્રિકા આદિખાની પ્રજાઓ, આફ્રિકા રાજ્યની પ્રતિષ્ઠા પડી ગઇ છે. રંગભેદ નીતી તેની સામ્રાજ્યના સંગઠનના માર્ગમાં એક મોટો કાંટો છે.

ઇટલાક લેખકો ઠાવો કરે છે કે રવાભાવિક ખ્રીસ્તી સિદ્ધાંત ગોરી ભેદ વગરની સંપૂર્ણ સમાનતાનો છે, અને દરેક ખ્રીસ્તી પ્રજાજન રંગ, કોમ કે જાતના ભેદ વગર સમાનતા અધિકારોની ઠાદાર છે એવો સિદ્ધાંત શાહી સરકાર તરફથી અનેકવાર જાહેર થયો છે. પણ ગ્રામણાઓ આ સમાનતાને આચરણ ના આવે એવી ચતુરાઇ વાપરી અને સામપ્રમાણે પડાયા છે. આમ છતાં તેઓને એ સ્વીકારવું તો પડશેજ કે વ્યવહારે રીતે રંગભેદ નીતી ખ્રીસ્તી શાસનમાં કામ કરી રહી છે અને આંતર–રાષ્ટ્રિય રાજદ્વારે પણ ચેટ ખોટન ગોરી અને બ્રીન-ગોરી પ્રજાઓની સમાનતા નું ઉિયાવતી નથી એ સત્ય વસ્તુ માટ સંપના મનિદાલેજ પ્રસટ કરી છે. આ પ્રસંગે ખ્રીસ્તી પોલ બહાર પડી ગઇ છે અને દરેક ખ્રીસ્ત વસ્તીની સમાનતાની ઢાવો કેટલો ઢંગીઠ છે એ બદેર પડ ચુકયું છે.

સમાનતાનું ત્રિરોધી ખ્રીટન

૧૯૨૮ માં મહાયુદ્ધની સમાપ્તિ બાદ રાષ્ટ્ર –'ઘનું બંધારણ પ્રેસીડન્ટ વીલ્સનના પ્રમુખપદે ઘડાતું હતું ત્યારે જાપાની પ્રતિનિધિમંડળે આંતર–રાષ્ટ્રીય સમાજમાં દરેક કોમોની સમાનતા નો સીદ્ધાંત સ્વીકાર કરવાઇ એવે વાકય બંધારણ ના પ્રસ્તાવિક વીભાગમાં દાખલ કરવાની દરખા દરખાસ્ત કરી. જાપાનની આ માગણી પર મત લેવાતાં બહુમતિએ તેનો સ્વીકાર થયો. તેનો સજ્જડ સામનો કરનાર અને તેનો વિરૂદ્ધ મતે નોંધાવનાર એકજ ખ્રીસ્તી પ્રતીનીધી મંડળ હતું. પ્રમુખે કહ્યું કે આ ફેરફાર માટે બહુ મતે પસાર થયેલો ઠરાવ લોકોએ ખ્રીસ્તી પ્રતિનીધીમંડળોએ પોતાનું રંગભેદપુરસ્કર અને ગોરી સર્વોપરીતાનું ઉિપાસક બાનસ ના બદલ્યું. પરીણામ એ આવ્યું કે પ્રેસિડેંટ વીલ્સને બનાવની ઠરાવને છેવટે અપેક્ષા બહેર કર્યો.

ઢાંગીકતાનો પુરાવો

આ પ્રસંગ ખ્રીસ્તી સમાનતાની ઢાંગીકતાનો જવલંત પુરાવો છે. જગતનાં રાષ્ટ્રોમાં ખ્રીસ્તી શાસનજ એવું છે કે જે બાવહારે રીતને બ્રીન-ગોરી પ્રજાઓને સમાન દરજ્જો, સમાન હક અને સમાનતાર બાપવાની ના પાડે છે એ સત્ય આ વલણથી સંપૂર્ણ પ્રકાશમાં આવે છે.

ઇટલાક ખ્રીસ્ત વિચારકો સામ્રાજ્યની ભિન્ન-ભિન્નતા અટકાવવાનો રામબાણ ઇલાજ કોગી સમાનતાનો બાવહાર આચાર છે એમ માનવા લાગ્યા છે, પણ રાજદ્વારીઓ એ દિશાએ ડુંચરના જણાતા નથી. સ્વરાજ્ય ભોગવતાં રાજ્યોનો, ખ્રીસ્તી કોલોનીઓનો, પ્રોટેકટરેટ અને ડીપેન્ડન્સી-ઓ (તાબાના દેશો) પ્રત્યેક રવણે રંગભેદનું તાંડવ ગાજી રહ્યું છે. આ પરીસ્થીતિએ બ્રીન-ગોરાં સામ્રાજ્યને ડોલાવ્યું છે. તેની પ્રજાઓ પુંધવાઇ રહી છે. તેઓ મેટબોદનનું બળ દૂર કરવા મથી રહી છે.

સ્વાર્થ, બાપણુડી અને કરના પર રચાયેલો સામ્રાજ્યવાદ પ્રસંગના પડપમ આજે નહિ સાંભળે તો તે પોતેજ બોદેલી બનવામની કબર માં દફનાઇ જશે.

[લેખકના "ખ્રીસ્તી બનવાયમા હિંદુ રવામ" નામના તેમાર થના અંશનું એક પડરજ્ય]

નવું સંકટ

'હરીજનબંધુ' માં ગાંધીજીએ નીચલી નોંધ લીધી છે જે પોતાને વખત પર કેટલ ખરેખરે ઉપાયો કુરવા મળી હતી.

દક્ષિણ આફ્રિકાની સરકારે ખ્રીસ્તી હિંદીઓ પ્રત્યેના વર્તન બાબતે પોતાનો કરાર પાળ્યો નથી એ બોલને મને દુઃખ થયું છે. એશીયાવાસીઓ બીફરતા તેમની કુલિલ્લા ઉત્તરોત્તર ૧૯૨૦ ચમારવાની તેની નીતી રહેલી છે. 'રમટસ–ગાંધી કરાર' ને નામે ઓળખાતી સમાધાની પછી આ બાબતમાં કરી મુસીબત ન આવે એવી આશા રખાઇ હતી. એવી પણ આશા રાખવામાં આવી હતી કે હિંદીઓના આફ્રિકામાં દાખલ થવા પર આંકરા મુકાવા પછી, જે હિંદીઓ ત્યાં કાયમનો વસવાટ કરીને રહેલા છે તેમની સ્થિતિમાં ઉત્તરોત્તર સુધારો થતો જશે. પણ એ આશાના બાંધીને ભુકા થઇ ગયા. તે વખત પછી સ્થિતી બદલી છે. ઓળખેજ ને બાકી પરિણામ થઇ છે, કરવામાં આવ્યા છે, પણ એ બાબતનો આખરી નીકલ આવ્યો હતા એવું હિન્દીઓને લાગ્યું નથી. એમ સ્પષ્ટ દેખાય છે કે દક્ષિણ આફ્રિકાની સરકાર જે હિન્દીઓને પોતે કાયદાનું રક્ષણ આપ્યું છે તેમને કા તો દેશપાર કાંઈ ન કરે અથવા તો કોઇ પણ રવાભિમાની હિન્દી દક્ષિણ આફ્રિકામાં રહેવાની પરવા ન કરે એટલી હદ સુધી એમનો દરજ્જો નીચો ન ઉતારે ને ઘટપુત ન કરે ત્યાંસુધી એ સરકાર અટકવાની નથી. એટલે આના હિન્દીઓએ તેમને ત્રાસ બહાર અગાઉ પાકાગોમાં રાખવાના આ નવા સંકટની સામે જરૂર ખડે તો સવીનય ભંગ કરીને પણ મુશ્કેલીનો નીધોર કરવો એ વાત બાપણમાં આવી છે તેને વીષે મેં નાપસંદગી બતાવી નથી. હિંદીઓ અત્યારે જુદાંજુદાં મંડળોમાં

ઝોહાનીસબર્ગ કોંગ્રેસનો તાર

૨૫૦ સ્વયંસેવકની મદદ

ટ્રાન્સવાલ પ્રાન્તીઅન કોંગ્રેસની ઝોહાનીસબર્ગની બાંધે નીચલો તાર ટેલીગ્રાફીસબર્ગના મુખ્ય મથકે રવીવારના પોતાની બનાવ વિશે કર્યો હતો. "ગઇ કાલના પોતાની બનાવને પગેાડી કાઢવાને બાબતે પુરતા રાબ્દો મળતાં નથી. કોંગ્રેસના ઓફીસરો સલામતીઓ ઉપર પોતાની દુકાનોમાં થયા તેને માટે જવાબદાર છે. અને પોતાના ઘાયો શેાડીથી ખરડાયાં છે. કોંગ્રેસની આ બ્રાંચ ૨૫૦ સ્વયંસેવકો આપવાને બંધાય છે.

વર્ષોમાંથ ગયેલા છે તેને બદલે તેમનામાં સંપૂર્ણ ઐકય અને સંઘ પેદા થયાં જોવામાં આવે છે. અને તેઓ જો કષ્ટસહનમાં મકકમ નહીં રહે તો તેમનો સવીનય ભંગ ભોગ જશે. મને આશા છે કે દીક્ષણ આફ્રિકાનાં ભોકમત (યુરોપીયનોસહીત) એ હિંદીઓને એમની આ અજુસરણી લડતમાં ટેકો આપશે અને દક્ષિણ આફ્રિકાની સરકાર પર સામસમ પડોંચાડવા કાકસ કરશે. છેવટે હું દક્ષિણ આફ્રિકાના બોઅર દેશને વિનંતી કરું છું કે જે હીંદીઓએ પોતે આપનાવેલા દેશને કદી હાની કરી નથી તેમને સારૂ ન્યાય પક્ષ માગતો ન અટકે એટલી તકેદારી તે રાખે

મરણ

રા. હાજી અબ્દુલ્લા

ગેરીટઝબર્ગના જુના અને જાણીતા વાની હાજી મહોમદ સુલેમાનસ હાજી મંજણવાર તા. ૬ના હૃદયબંધ પડવાથી એકાએક સ્વર્ગ-વાસ પામ્યા છે. મરહુમ નાતાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસના માજી અધ્યક્ષ હતા. અને જાહેર કામોમાં પોતાનો ફાળો આપતાં હતા. મી. એ. આઇ. કાજના મરહુમ મોટા ભાઈ થત મરહુમની દફન ક્રીયા તા. ૭ને બુધવારે ગેરીટઝ બર્ગમાં થઇ હતી જે પ્રસંગે અનેક મીત્રોએ હાજરી આપી. મરહુમને અંતીમ માન આપવું હતું. મરહુમ પોતાની પાછળ વિધવા અને બોહોળું કુટુંબ તેાડ કરતું મુકતા ગયા છે. મરહુમના કુટુંબીઓને પડેલા દુઃખમાં અમર તેમને ધર્મ આપે અને મરહુમના રૂહને જન્નત માં જગા આપે.

ઇન્ડિયન ઓપિનિયન

સરહદ પ્રાંતના પદા પ્રધાનની ન્યાયપ્રાપ્તિ

સરહદ પ્રાંતના પદા પ્રધાન ડૉ. ખાનસાહેબ, જેઓ કાયદા અને વ્યવસ્થાને લગતા દરેક તરેહ પર પણ અધિકાર ધરાવે છે તેમણે ઝોક ગણેાતી આને કબજે આપી દેવાની ફરજ પાડતા સરકારના કામેામાં ચરસદા ખાતે આંતરાય નાખવા ની આરોપ સર પેાલના પુત્ર ઓગેદુલ્લાને ગીરફતાર કરાવવાનું મજબુત પગલું ભર્યું હતું. શ્રી. ઓબેદુલ્લા ગણેાતીવાસેા પર ખાસી કરાવવા ના હુકમેાની બજાવણીના હુકમેામાં વારંવાર દખલગીરી કરતા હતા. આ ગુંચવણ ભરી પરીસ્થિતિને લીધે મેાટા પેાલીસ અમલદારેા ટેટસેાક વખત સુધી પગમાં વારવાને સંકેાચ પામેલા હતા.

છેવટે ડૅા. ખાનસાહેબે ઓગેદુલ્લા સામે પગલા ભરવાની પેાલીસ અધીકારીઓને હુકમ આપી દીધેા. જેને અંગે તેમને તેમજ ટેટલાક ખુદાઇ ખીદમતગારેાને પકડવામા આવ્યા હતા. અખીલ હીન્દ કેંગ્રેસની મહતી કારેાબારમા ભરવા મા આવેલી ખાસ સભામા ડૅા. ખાન સાહેબે જણાવ્યું હતું કે "સરકાર પ્રધાન પેાતાના પુત્ર અને પ્રજાના અન્ય માણસેા વચ્ચે ભેદભાવ રાખે એમ નથી. જો મેં તેના તરફ પક્ષપાત બતાવ્યેા હેાત તેા તે અસંત નીંભળ અન્યાયરૂપ ગણ પડતે"

ધર્મેદરી'ણુના દરબાર

રાજકેાટ ગાંધારણની રચના કરનારી સમીતીની બાદેરાત રાજકેાટનરેશના દરબારમાં કરવામા આવી હતી. દરબારમા સમારંભ પ્રસંગે જેટલાં પ્રજાજનેાએ હાજરી આપી હતી. પણ તેમા પરીષદના કાર્યકરેાની ગેરહાજરી તરી આવતી હતી. દરબારમાં હાજર રહેવાને મહારાજાએ આમંત્રણ આપવામા આવ્યું હતું અને મહારાજા દરબારમાં હાજર રહ્યા હતા. સમીતીની બાદેરાત કરનારી પાર્ટીમાં જણાવામાં આવ્યુ હતું કે: "જો રાજ્યમા સામાન્ય પરીસ્થિતિ પ્રવર્તી રહે અને બ્રીટીશ પ્રજાને બ્રીટીશ પ્રજા સાથે આપવાની ચેાગ્ય સલાહ આપવામા આવેલા તા. ૧૮ મી મે ૧૯૩૯ ના રેાજ કરેલા નીર્ણયને લક્ષને પીલેપ ચળવળની સંજોગ ને હેાવાથી અમે નીચે મુજબ બાદેર કરીએ છીએ:

(૧) ચળવળને લક્ષને ઉભા થયેલી પરીસ્થિતિને ધ્યાનમાં લઇને તા. ૧ લી ઓગસ્ટ ૧૯૩૯ થી થયેલા હુકમેા હવે જરૂરી ન હેાવાથી અ. બ. દરમીયાન થી રદ કરવામાં આવે છે.

(૨) ચળવળને લક્ષને બંધ કરેલા બદલ વસુલ લેવામાં આવેલા દંડ, રાજ્યના કબજામાં પડેલી જપ્ત મીલ્કત, અને જપ્ત થયેલી પીઠના વેચાણના ઉભા થયેલાં નાણાં મુળ માલીકેાની અરજ રજુ થતા પાછા આપવામા આવશે.

(૩) રાજ્યના બધાં નાગરીકેા હવેથી જ્યાં સુધી આ પ્રદેશના સામાન્ય કાયદાની હદના રહેશે ત્યાં સુધી તેા તેમના બધા નાગરીક હકકેા અને સ્વાતંત્રય કાયમ રહેશે.

આ ઉપરાંત રાજકેાટ નરેશે નીચેના દસ સભ્યેાની સુધારા સમીતીની બદેરાત કરી છે:

દરબાર વીરાવાળા (પ્રમુખ), મી. જમનાદાસ મેારારજી પંડ્યા, શ્રી. દેાલતરાય વજીરામ, નરેન્દ્ર ઝીણાભાઇ, મી. કાશીદાસ મેાતીચંદ પારેખ, ઢાકા દાદા, ઢાકા પ્રાણીમહેતા, મી. મેાહનલાલ શેઠ, શ્રી. વજુભાઇ અબ્દુલભાઇ, મી. ગેાકળદાસ કલ્યાણજી.

આ સમીતી પેાતાનો રીપેાર્ટ ઝોક ત્યારબાદ બહાર પાડનાર છે.

સ્વાર્થી નેતાઓથી એતલા રહેા

ઝોક વીરાટ બાદેર સભામાં પદા પ્રધાન ડૅા. ખાનસાહેબે ભાષણ કરી લેાકેાને ચેતવણી ન ઉચ્ચરતાં નીચે મુજબ ચાદવા જેવાની સલાહ આપી હતી. ડૅા. ખાનસાહેબે અજાજાતને મહાસભામાં દાખલ થઇ જતા સ્વાર્થી અને રાષ્ટ્રીવાદ વીહીન માણુસેાથી ચેતતા રહેવાની સુચના કરી હતી. તેમજ પ્રાંતીય કેાંગ્રેસવાદી પ્રધાનમંડળેા સામે જે ગેરી પ્રચાર થઇ રહ્યો છે અને તેમના તરફથી જે ગેરી કામો પ્રચાર કરવામાં આવે છે તેનાથી સાવધ રહેવાની પણ તેમણે આગાહી કરી હતી મુસ્લીમેા અને હિંદુઓ પેાતાને અન્યાય થાય છે એમ જાનવામાં નાંખ પેાતાની નારાજગી સાબીત કરે છે. એસેમ્બલીના વીરેાધી પક્ષ નેતાએ એક મહાસભાવાદી હીંદુ સભ્ય પ્રત્યે ડૅા. ખાનસાહેબે ઇસારેા કર્યો ત્યારે સભામાં 'શરમ' 'શરમ'ના પેાકારેા થયા હતા તેમણે જણાવ્યું હતું કે મહારાજાએ જ્યારે બા પ્રાંતની મુલાકાતે આવશે ત્યારે તે સામે રેાગ પગલા ભરવામાં આવશે. એસેમ્બલીના વીરેાધી પક્ષ નેતાએ જણાવ્યું હતું કે એ પક્ષ માત્ર મકાવાદીઓનેા બનેલેા છે.

મહાસભાનું આગામી અધિવેશન

રામગઢ ખાતે તારાનાદી રાષ્ટ્રીય મહાસભાના પડદા અધીવેશનની બેઠક પાછળ આગેરે રા. ત્રણ દીવસેાના અર્ધ થયાના સંજોગ છે. તેથી સરદારની બાજુ રાજેન્દ્રપ્રસાદે માંગણી કરતાં પ્રશ્ન ઝોક નાખ્યું પાર અધીવેશન બહાર પાડી છે. બધાણ લેવું કરવા માટે બાબુ રાજેન્દ્ર પ્રસાદ એવી સુચના કરે છે - સ્વાગત સમીતી સભ્યેાની રૂ. ૨૫ ની ફી લક્ષને નોંધણી કરીને તેમજ પ્રાન્તના ૧૭૦૦૦ ગામડાંઓમાંથી દરેક ગામ પાસે રૂ ૫ થી ૫ ઉઘરાણીને બનેલી રકમ એકઠી કરવી. આ ઉપરાંત સ્વાગત સમીતી ને સ્વેચ્છાથી નાણા આપવાને પણ તેમણે સુચના કરી છે. રાષ્ટ્રપતી આમંત્રણપત્રમાં નીર્દેશ કરે છે કે મહાસભાનું અધીવેશન ૧૭ વર્ષ પછી બીહારમાં ભરાય છે. અને એવી આશા રાખીએ છે કે પ્રતીક્ષીત મહેમાનેાની સારાર કરવાનો તહેદર પ્રબન્ધ ઉચ્ચ કક્ષા બાબત તેને અનુરૂપ તે પ્રાંતની સમસ્ત પ્રજા, જ્ઞાત, જાત, પંથ કે રાજકારણથી બેદરકાર રીતે તમામ સહેનાં ભવ્ય સત્કાર કરવામા ઝોક સાથે જોડાશે

મુસ્લીમોની ગાંધીજીને ચમકી

રાજકાર સ્ટેટ મુસ્લીમ કાન્ફરન્સીસના પ્રમુખ ને ગાંધીજીએ નીચે પ્રમાણે જવાબ આપ્યેા છે.

"આપનો તાર મળ્યેા છે. નજીકના પ્રશ્નનો નીકાલ તાકીદ માણુસ નથી કરી શકતેા એ નીકાલ તેા આંતરરાષ્ટ્રીય કરી શકે જે વસ્તુનો નીકાલ ના, ચાર જરૂરીસો કરવાનો હતેા, એ તેા કયા ચારા શબ્દોમાંથી આપને જે અધીકાર મળવાનો આપનો દાવેા હતા તેની તપાસ કરવાનેા હતેા એ દાવેા તેા આપે હવે કરવા પણ્યુજ નથી રહેતું. કારણ કે એવેાર્ડ ઉપરથી બાય ઉઠાવી લીધેા છે 'વચનભંગને લીધે આટલું કહેવા દો કે વચન ભંગ કર્યાનો મને પ્રથમ સરખેાય આવ્યેા હેાત તેા આપને પંચની પાસે જવાપણું રહેત નહી મારા શબ્દોનું મને પુર્ણ ભાન છે, પણ એ તેા હવે ભુતકાળની વાત થઇ." ગાંધીજીના આ જવાબથી મુસ્લીમ કાન્ફરન્સીસના પ્રમુખને સંતેાષ થયેા નથી, એટલુંજ નહી એમણે એમનેા અસંતેાષ વ્યક્ત કર્યો છે. એમ એમણે ગાંધીજી પર લખેલા બીજા પત્રમાંથી દેખાઇ આવે છે.

એ પત્રમા મુસ્લીમ કાન્ફરન્સીસના પ્રમુખ કરીને, વચન ભંગના નૈતીક પ્રશ્નની વાત કરીને અને "જે સીદ્ધાંતો આપ બીજાઓને લાગુ પાડેા છે એ આપને પેાતાને લાગુ પાડવાને આપ તૈયાર નથી" એમ જણાવીને છેવટે કહે છે કે, "વચનભંગની વાતને લીધે જરૂરીસ સમક્ષ મુદ્દા માંટે મુકવાનું કબુલ્યા પછી આપને આ રીતે એકલાથી ખરી જવાનો અધીકાર નથી. આપ જો જે મુદ્દાઓ પ્રમાણે આપ વચનભંગ કર્યાનો એકરરાર નહી કરેા, અથવા અમારા કેસના નીવેદનને જરાસ નહી આપેા તેા આપને આવજ રાખીને પણ આ પ્રશ્નો ચીર જરૂરીસ પાસેથી નીકાલ કરાવવા પડશે.'

બાળ ઉપયોગી સાહિત્ય

નીચલું બાળ સાહીત્ય આજકેાલના ફ્રીલિંદુને પસંદમાં રાખી બાળ સાહીત્યકારેાએ લખેલું છે. રંગ દેશની વાતેા અને બાળકા જેવા વીરાેાનું સુંદર અને સહેલી ભાષામાં વર્ણન કરેલું છે. આ સાહીત્ય પહેલી ચાપડીથી છઠ્ઠા ને ચાથી ચાપડી સુધીના વિદ્યાર્થીઓ માટે છે. બાળ મનનના અભ્યાસીઓએ લખેલા નીચલા પુસ્તકેા વાંચતા બાળક બહુ વિષયેાથી માહીતગાર થશે અને જ્ઞાનમાં વૃદ્ધી થશે.

આપેાક બાળ પુસ્તક માળા:

આ માળાના ત્રણ ગુચ્છેા છે. આખી માળાના સેટની કીંમત રૂપી. ૧૫.

ગુચ્છ ૧

આ મારે	નાટકેા
ગિની વાતેા	
ચમત્કારિક ચાપડા	ઠારપ કથા
મહારાષ્ટ્રનેા મહારથી	શીવાજીની કથા
સંમેત ગીતેા	
વિદ્યાન વિહાર ભાગ ૧	
રંજાડું રસેાઇ ઘર ખંડ ૧	રસેાઇ વિશે જ્ઞાન
મદા રાક્ષસ	વાર્તા
રૂપીયાના ભાગમાં	વાર્તા
કેસુડા	બાલ ગીતેા

ગુચ્છ ૧ ની કીંમત રૂપી. ૬–૬.

ગુચ્છ ૨

આપણા દુનીયા	દુનીયાનેા આપણાપણાનું જ્ઞાન
સુંદર ઘરી	નાટક
નાની મેાટી વાતેા	ભાગ ૧
બાળકેાનું સ્વર્ગ	અંગ્રેજીમાંથી
વિદ્યાન વિહાર	ભાગ ૨
નરવીર નેપેાલીયન	
બાલ ગીતેા	
રંજાડું રસેાઇઘર	ભાગ ૨
અંક ભાગ	નાટક

ગુચ્છ ૨ કીંમત રૂપી ૬ ૦૦

ગુચ્છ ૩

રાજા ભેાજ	
ત્રિલાનેા વિહાર	વાર્તા
સ્કેાટ સીકંદર	ઐતીહાસીક વાર્તા
પુલ્લજરી	વાર્તા
કામળાના રમકીયા	કામળાના રમતેા
વિદ્યાન વિહાર	ભાગ ૩
રંજાડું રસેાઇ ઘર ખંડ ૩	
મીરાબાઈ	મીરાનું જી. ચ.
રમણરાજ દુરમન	ઉપાડ વિશે અંગ્રેજીમાંથી
સુંદર સંગાદેા	
નાની મેાટી વાતેા	ભાગ ૨
ક્રેમરાજ	અંગ્રેજીમાંથી નાટક

ગુચ્છ ૩ કીંમત રૂપી. ૬–૬

બાળ સાહીત્ય

કેટલાક પક્ષીઓ	૪ ૦
ક્રિસ્માસ (મેાટી છેાકરીઓ માટે ગીતેા)	૧ ૩
ચેાપગાની ચતુરાઇ	૧ ૦
મુરખાનેા પુત્ર	૧ ૦
નવા ગીતેા ભાગ ૧ લેા	૧ ૧
,, ,, ભાગ ૨ જો	૧ ૬
નક્ષત્ર માળા (બાળકેા માટે સેહેલાઇથી જ્ઞાન)	૧ ૩
નાની બેન વાર્તા	૪ ૦
પુંડરીકના પરાક્રમ	૧ ૬
માણી પુરાણ	૧ ૩
પુસ્તકાલય	૪ ૬
પ્રસ્તુત ચમત્ત કારકાનું જ્ઞાન	૧ ૦
બાપુની કુપ દાદી પુરાનું વર્ણન	૧ ૦
બાળ નેપેાલીયન	૧ ૬
બાળ કૃષ્ણ વાર્તાઓ	૧ ૦
બાળ કબાસી વાર્તાઓ	૨ ૦
બાળઘાતી ભાગ ૬ ઠો	૧ ૦
બાળ વાર્તા વિનેાદ	૪ ૦
બાળકાચરી	૧ ૦
મમપુરેા	૨ ૬
મારી ઇશ્વર કથા (ગ્રીંગીજ)	૦ ૬
મુખેા અને બીજી વાતેા	૧ ૦
રીતિ રીવિ ભાગ અને નેાગીધાની વાર્તા	૧ ૬
વરતેા અને ઉખાણા	૧ ૦
વિકરાળ બન	૧ ૦
સીતા હરણ	૧ ૦
સબરસ (રમુજી પુસ્તક)	૪ ૬
હીંદુસ્થાનની બાળ વાર્તાઓ	૨ ૬
હાલરડાં	૧ ૩
હીરા મેાતી	૪ ૬
અપ્રતીદાક્ષિક મહાન પુરૂષેાની કથાઓ	૧ ૧
મુશ્કાન અને ગીપલી	

સુંદર બાળ સાહીત્ય

૨૪૦–૩૦૦ ના વિદ્યાર્થીઓ માટે

દક્ષીણ મુર્તિ બાળ સેટ ૨૫ પુસ્તકેાની કીંમત રૂપી. ૧૨–૬.

પંચાગત	કાવ્યેા અને બાળગાયેાગ
ચાર કરેાળીયે	વાર્તા
ત્રેવીસમું પુષ્પ	વાર્તા
ભેરવુંને બાપ કરી	બાળકા ભેગ
બાજીએ કરેલી	વાર્તા
તારાબેનના પાઠેા	વાર્તા
મેરિયે	વાર્તા
ટેક	વાર્તા
ઠુંઠે ઠેકા	કલાનું વર્ણન
જીવ જંતુ	જંતુઓની માહીતી
કેમ પાપુના પાઠેા	વાર્તા
તીણ મુળ	ઉત્પત્તીની માહીતી
વસંત આવી	ઋતુની વાર્તા
નવાં પરતેા	ઉખાણા
વેદનેા વારેા	વાર્તાઓ
તક તક	વાર્તાઓ
ઘાડાની તબાહ	વાર્તાઓ
ત્રે બાળ નાટકેા	
ટુચકાઓ	રમુજ
વિકાસની વાતેા	
અગિ રેખ્યે	
ગામડામાં ગયેા હતેા	મામા વિશે ઠઠ્ઠુક
ભેજના ત્રિંગડામાં	વાર્તા
સાલ અને ઘેાડા	વાર્તા

દક્ષીણા મુર્તિ બાળ સેટ

૩૦ પુસ્તકેાની કીંમત રૂપી. ૧૫–૬

આકાશ ગંગા	૨૦ પ્રકાની માહીતી
આપણુ ગંધકે	આપણા જાગત વીજ્ઞાન
મેાટા થયું ત્યારે	નાટીકા
દખલગીરી	પ્રવાસ વર્ણન
પ્રવાસ વાર્તા	વાર્તા
ઇશ્વરના ભાગ ૧–૨	વાર્તા
બાળ ભેાગવણા	
વિજ્ઞાનની રમતેા	ઘરમાંની રમતેા
પરીની પેટી	વૈજ્ઞાનીક પરીક્ષાની
બંગાળની લેાકકથાઓ	વાર્તા
ગેા પુર	ઐતિહાસીક વર્ણન
સર્દારની ટ્રસ્ટિ	પુસ્તકનું વર્ણન
વિવિધ માહીતી સમાહ	બાળકેાને આપવાલેવું હેઠળું
ગરીબ બાળની વાર્તા	ભાગ ૧–૨
પત્રરચના	માહીતી અને ઉપયેાગ
લેાકકથાઓ	વાર્તા
સરિતાના પરાક્રમેા	વાર્તા
ચાર ત્રિપેા	
ચતુર બકા	વિજ્ઞાનીક વાર્તા
ગદાધર પ્રેમ	જાદુગરની વાર્તા
પાન રહ્યા	પ્રસેાની માહીતી
સુપા બકા	વાર્તા સંગ્રહ
ટુચકા ચાર્તાઓ	
વિજ્ઞાનની દષ્ટ્રીએ ભાગ	૧–૨
૧૭ પુખ્તાઓ	વાર્તા
તારા અને ગ્રહેા	
ચાદુના ખેલ	

બાળ વિનેાદ માળાના પુસ્તકેા

સેટની કીંમત રૂપી. ૬

ખાસ ગ્રીજન વિદ્યાર્થીઓ માટે

સેાકથીએ	પરી કથા
કાળીએ	સ્ત્રી કાળીદાસનું જીવન ચરીત્ર
નાગકુમાર	નાગ પાચમની કથા
મુંબઇ	મુબઇ સહેરની માહીતી ચાલીત્રપે ઇતીહાસ
મેનકાની	પરી કથા
અલકા	પરી કથા
બેલ વાળે	વાર્તા
કાગ અંચી	વાર્તા
૫ ગીગાના	વિજ્ઞાનના સીદ્ધાન્તવાળી વાર્તા

ગ્રાહકે સાથે લાંબા ગેાકલ્યા અટકાવવા ખાતર કરવી. વી. પી. ગ્રાહકેાને ધ્યાન આપવામાં નહિ આવે.

Manager, Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

'Phone 2-3381 Tel. add. "Letapco."

D. K. PATEL

Fruit and Vegetable Exporter

— SPECIALIST —

In South African, Canadian and Australian Apples

Cape Fruit on hand in season

We have in stock Naartjes which have just come in Market.

ડી. કે. પટેલ

ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ મોકલનાર.

સાઉથ આફ્રિકન, કેનેડીયન અને ઓસ્ટ્રેલીયન એપલ્સના સ્પેશીયલીસ્ટ

ઋતુમાં કેપ ફ્રૂટ પણ રાખીએ છીએ

નાર્ચસ હાલમાં શરૂ થયા છે અને તેનો સ્ટોક પણ રાખીએ છીએ.

કંપનીના ઓર્ડરો ઉપર બારા ધ્યાન દેવામાં આવે છે

ચીચીસ સારા અને સસ્તા C. O. D. થી મળશે.

P. O. Box 755. 19, Cross St. Durban.

Telephone 33-5382.

VALLABH RANCHHOD,

Wholesale & Retail Fruit and Vegetable Merchant.

Country Orders Promptly attended to.

14, DIAGONAL St. JOHANNESBURG.

ટેલીફોન 33-5382.

વલ્લભભાઈ રણછોડ

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ અમારે ત્યાં તાજું અને સસ્તું મળશે.

બહારગામના ઓર્ડરોને તાકીદે ધ્યાન દેવામાં આવે છે.

14, ડાયેગનલ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.

જુના અને જાણીતા કુરમારૂ મીઠાઈવાળા અને પાકો બનાવનાર

કેપીટનના શીયાળાના ચોષ્ટિક પાકો

પંજાબી સાલમ પાક વિગેરે બીજા પાકો ઓર્ડર આપવાથી મળી રહેશે.

અમારી દુકાનમાં ઉત્તમ બદામ અખરોટ બનાવટ હંમેશા તૈયાર મળે છે કુરમારૂ મીઠાઈ તથા દરેક જાતનું કરીયાણું, અથાણાં, ઓરસ માસાલો વિગેરે મોંઘા ભાવોનો મળશે.

નમુનો મંગાવો પાર્સલ મોકલવા ના પાડીશું.

KAPITAN'S CAFE

'Phone 33-8577. 13a KORT STREET JOHANNESBURG.

ચામડીને મખમલ જેવી સુંવાળી આકર્ષક ને ખુબસુરત રાખવા માટે

અફઘાન સ્નો.

વપરાય છે. આ સ્નોમાં વીટામીન A છે જેથી ચહેરા તથા શરીરની ચામડીને પોષણ આપી સુંદરતામાં વધારો કરે છે.

SOLE AGENTS—
PATANWALA & Co BOMBAY 2
Branch : CALCUTTA.

સોલ એજન્ટ:

Indo-African Trade Agency,

74-76 Wilson Street,
Dundee, Natal, S. A.

પ્રસ્થાન

ભેટ!

પ્રસ્થાનનાં પુસ્તકો

પ્રસ્થાન માસિક બાર વર્ષ પુરાં કરી—તેર પૂરું કરી—ચૌદમા વર્ષમાં પ્રવેશ કરે છે, તે નિમિત્તે :—

'પ્રસ્થાન'ના ગ્રાહકોને અમૂલ્ય લાભ

જે ગ્રાહકનું રૂ.. ૧૯૬૪ના ફાગણથી આસો સુધીનું લવાજમ રૂા. ૧, બમ્બઈ, મદરેશ માટે રૂા. ૧૫૦ મળી આવું હશે, તેમને પ્રસ્થાન કાર્યાલય તરફથી બહાર પડેલાં પુસ્તકો ઉપર રપ ટકા કમીશન આપી આપવામાં આવશે [અપવાદ શ્રી. ઝવેરચંદ મેઘાણીના તથા શ્રી. રામનારાયણ પાઠકનાં પુસ્તકો રપર ૧૫ ટકા].

એટલે કે

જે ગ્રાહક લગભગ રૂ૦—૨૨ રૂપિયાનાં પુસ્તકો ખરીદશે તેમને પ્રસ્થાન મફત પડી રહેશે.

રૂા—બાર રૂપિયાનાં ખરીદશે તેમને આખી લવાજમમાં પડી રહેશે ઘોડો ન લાભ તો મળશે જ.

ગુજરાતનો ઝાઝમજર. તેમજ પુસ્તકાલયો ને હાઇસ્કુલો આ યોજનાનો અરૂર લાભ લે.

પ્રસ્થાનનાં પુસ્તકો

	રૂપિયા
લગ્નપ્રબંધ	૩૫
બાળવરાનો ઉપાય	૨
રોગોપચાર	૨
સાબરમતી	૧૫
ઘરગથ્થુ વૈદક	૨
ફિલસુફી	૧૫
ચરેવાદ્ધર	૨
સ્વાસ્થ્ય	૧૫
પ્રેમનો ફંદ	૧૫
સ્ત્રી-પુરૂષ	૧
નવો અવતાર (પ્રથમ ભાગ)	૫૫
કથાવલી	૨૫
લગ્નસુખ	૫
ગાતા આરોગ્યાસવ	૧૫
સરસ્વતીખાણા વર્ષ ૧ થી ૧૩	૧૭૫

આખું સુચીપત્ર મંગાવો.

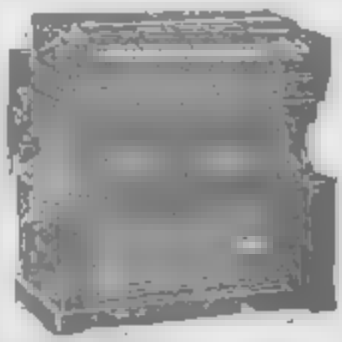
પ્રસ્થાન કાર્યાલય: પારસી અગિયારી સામે : અમદાવાદ.

સાહિત્ય અને સંગીતનો સમન્વય

દિનપ્રતિદિન જનતાની રસવૃત્તિ કેળવાય છે—જનતા નવિનતાની પુજક બની છે—ભાવના અને આદર્શ આ જમાનાનું ગૈરવ છે—અને હવે લોકો ગમે તેવી વસ્તુ ચલાવી લેવા તૈયાર નથી.

અમે પણ આ માન્યતાને માન આપી વર્તવાનો નિશ્ચય કર્યો છે. તેથી ખાસ પ્રસંગ માટે તમારા સમક્ષ દમણા છેલ્લા અઠવાડીયા નટ નટીઓ અને લેખકોનો સહકાર સાથી પ્રેક્ષકોની રસવૃત્તિને પોષે એવી રેકોર્ડો, ધાર્મીક ડ્રામાના સેટો અને હારમોનીયમ, તબલા મગાવ્યા છે જે તમારી સમક્ષ રજુ કરીએ છીએ. સંગીતના મધુરા સ્વરોથી તમારા ઘરમાં સ્વર્ગ ઉતારો.

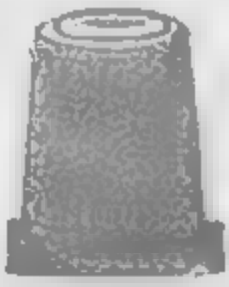
અમે લોકલ ખરીદી તેમજ એજન્ટો મારફતે હારમોનીયન મંગાવતા નથી તેથીજ અમે લેખીત ગેરંટી સાથે વેચીએ છીએ.

પ્લેયર હારમોનીયમ પા. ૬—૦—૦
ફોલ્ડીંગ "
કેસ વિનાનું પા. ૪—૧૫—૦

એકી અંકની કીમત
પા. ૧—૦—૦ થી

પા ૩—૧૭—૦ થી

ગ્રામોફોન પા. ૧—૧—૦ થી પા. ૮—૮—૦

હીઝ માસ્ટર્સ વોઈસ
તથા
કોલમ્બીઆ
(ઈન્ડીયન રેકોર્ડ)
૩/—

રેકોર્ડના સસ્તા ભાવો

નવા નંબરો અથવા તમારા માંગેલા નંબરો ચઢેલા યા મોડા તમને મળશેજ તો શા માટે વધારે પડતા ખર્ચો છો.

ક્રમો અઠવા અહે ચમો.

તેમજ આ રેકાની કમાને અનુકુળ થાય તેવા બીડા અને મઢુર સુતના, મજબુત અને ટકાઉ, વાયા, શ્રુતા, સરદાર તેમજ બેકેલેઈટના રબ્બરના હારમોનીયમ, હાથના અને પગના તબા હાર્મોનિયમ. નવી સીલેક્શન ઓફની રહેલ મેઈજની પેટીઓ આવી ચુકી છે. તે સીવાય દરેક જાતના ગ્રામોફોન ઉપરાંત બધી મેકરો માટે H.M.V. ને કોલમ્બીઆના પણ સ્ટોકમાં રાખીએ છીએ.

વાજીંત્રોના જુદા જાતો મોટા જથ્થામાં રાખીએ છીએ.

વાયોલીન, મેન્ડો, યુકેલીન, ઘુલઘુલ તરંગ, ગીટાર અને રકાચ મેન્ડના જાતોમાં પણ વધારો કર્યો છે.

કામ પણ વાજીંત્રનું રીપેરીંગ કામ અતી દેખરેખ નીચે ગેરંટી સાથે બનાવી આપીએ છીએ.

—સાઉથ આફ્રિકાના ૩૨ વર્ષના જુના હારમોનીયમીસ્ટ—

GOSWAMI'S MUSIC SALOON

P. O. BOX 460. 179 GREY ST. AND 131 QUEEN ST
DURBAN, NATAL.

Special

Large stock of latest Drama set arrived in Tamil, Hindustani, Gujarati and Telugu. Prices have been specially reduced.

Apply for our catalogue Our Harmoniums sold under written Guarantee for 3 years. Try us before you go elsewhere

'PHONE 33-4691. BOX 2525.

L. MISTRY

એલ. મીસ્ત્રી

બોકસ, ટેબલ અને કીચન ફર્નિચર બૂટકેસ અથવા જથ્થાબંધ બનાવનાર તેમજ પુલ ટર્નિંગ સંતોષકારક કામ કરનાર.

ઘરાકોના ઓર્ડરોનું પ્રાઈસ લીસ્ટ મંગાવો.

45 Market St. : : : Johannesburg. 1038

કીટીંગસ

પાવડર

કીડી, માકડ, વાંદા, કંસારા, માખી, વંદા વિગેરે સઘળા જંતુઓનો

નાશ કરે છે.

કીટીંગસ પાવડરના ટીન બળે છે. 1114

Box 830. Tel. Add. "Orangexpo."

M. C. PILLAY

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter

country orders executed at lowest Market prices special attention given to all country orders

TRIAL ORDER SOLICITED.

જથ્થાબંધ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર

અમે અપકંટ્રીના ઓરડર બાબ દેખરેખ રાખી સારો માલ C.O.D. થી મોકલીએ છીએ.

79, PRINCE EDWARD STREET, DURBAN. 1001

'Phone 2-6235 P. O. Box 316

Heerabhai Morar Matvadkar,

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter and Commission Agent,

15 CROSS ST. RESIDENCE.
PACKING WAREHOUSE 44 BOND ST.
DURBAN.

હીરાભાઇ મોરાર મટવાડકર

હોલસેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર અને કમીશન એજંટ,

પેકિંગ સારી રીતે કરી માલ સી. ઓ. ડી. થી મોકલવામાં આવશે.

ટેલીફોન ૨-૬૨૩૫ બોકસ ૩૧૬.

૪૪ બોન્ડ સ્ટ્રીટ, ડરબન. 1154

ડીક્ષનરી ઓ

અંગ્રેજી & ગુજરાતી

આ ડીક્ષનરી મહાત્મા ગાંધીજીની સુચનાથી થએલા વિદ્યાપીઠના કોષણી મંડળના આશરે સુધારા વધારા સાથે બનાવવામાં છે. વિદ્યાર્થી આલમ માટે તે બહારા ઓરેખો અને ઉપયોગી છે. તેને અંતે ગરિર ! બાબો, કુદરતી, ભૌગોલ ઘટનાની યાદી, મોટી નદીઓની લંબાઇ, વજન, માપ, કદનો, વિગેરે ઘણી વસ્તુઓનો સમાવેશ થયેલો છે

પાકું પુંઠું પાના ૧૪૦૮ પ્રથમની કીમત રૂા. ૫

બળવાંત ઠેકરાણી

Manager, "Indian Opinion," Phoenix.

Phone 33-4402 Tel. Add, "VALABTEL" P.O. Box 6748.

V. B. PATEL,

WHOLESALE AND RETAIL FRUIT, VEGETABLE AND PRODUCE MERCHANT

CHEAPEST BANANA STORE IN TOWN.

40 President Street, JOHANNESBURG.

Terms: NETT CASH or C.O.D.

વી. બી. પટેલ,

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ, વેજીટેબલ અને પ્રોડયુસ મરચંટ

બનાનાની સહેરમાં સસ્તામાં સસ્તી દુકાન.

અમારે ત્યાંથી બનાના તથા ફ્રૂટ બનતું ઓર્ડર સસ્તું તથા જલ્દીના બારણાપર બાલ મોકલ આપવામાં આવે છે.

ઓર્ડરથી બધા C. O. D. થી માલ મોકલી આપીએ.

ટેલીફોન ૩૩-૪૪૦૨ ૪૦ પ્રેસીડન્ટ સ્ટ્રીટ,

પી. ઓ. બોકસ ૬૭૪૮ જોહાનીસબર્ગ 1102

"શુદ્ધ ઘી"

દરબારમાં બાજીરાવ રોડ પાસે ઉંમર. જે. આર્કેડ સ્ટોરના બાજુમાં મજબુતદાસ બાવજીની ફેકટરીનું બનાવેલું ઓરીજનલ (શુદ્ધ) ઘી.

અમારે ત્યાંથી મોટા પ્રમાણમાં મળશે.

બાજ માટે પુછો યા લખો

બાઇબ ઓદિશાના શોલ એજન્ટ.

શામજી દેવશી એન્ડ સન | SAMJEE DEVSHI & SON

૪, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, ડરબન. | 4, Cross Street, DURBAN. 115

NAROTAM HARGOVIND

The Master Tailors.

Suits and Costumes Made in the Latest Styles.

We specialise in High Class Tailoring.

Our Prices are to suit the times.

Try us with your next Order

તમારો સુટ ક્યાં શીવડાવશો?

નરોતમ હરગોવિંદ

તમને આપ-દુ-ડેટ સ્વાઇલનો હિસાબસર ભાવે બનાવી આપશે.

ટ્રાયલ ઓર્ડર આપી ખાત્રી કરી જુઓ.

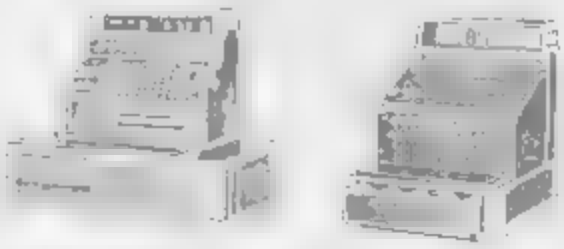
'Phone 25661. 176 Grey St. Durban. 1170

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	ખ્રીસ્તી ૧૯૩૯ જુન	દોડ ૧૯૯૫ જેઠ	મુસલમાન ૧૩૫૮ રબીઉલ આખર	પારસી ૧૩૦૮ ખોરદાદ ૬ઠમી	સુર્યોદય ક. મી.	સુર્યાસ્ત ક.મી.
સુક	૮	વદી ૦	૨૦	૭	૬-૫૪	૪-૫૯
શની	૧૦	,, ૮	૨૧	૮	૬-૫૧	૪-૫૮
રવી	૧૧	,, ૯	૨૨	૯	૬-૫૨	૪-૫૮
સોમ	૧૨	,, ૧૦	૨૩	૧૦	૬-૫૨	૪-૫૮
મંગળ	૧૩	,, ૧૧	૨૪	૧૧	૬-૫૩	૪-૫૮
બુધ	૧૪	,, ૧૨	૨૫	૧૨	૬-૫૪	૪-૫૭
ગુરુ	૧૫	,, ૧૩	૨૬	૧૩	૬-૫૫	૪-૫૭

NATIONAL

CASH REGISTER
AND
ACCOUNTING MACHINE
SYSTEMS
FOR
MAXIMUM EFFICIENCY

THE NATIONAL CASH REGISTER CO. S.A. (PTY.) LTD.,
63 PRESIDENT STREET
JOHANNESBURG
P. O. Box 3591. Phone 33,6245

DRIVE SAFELY

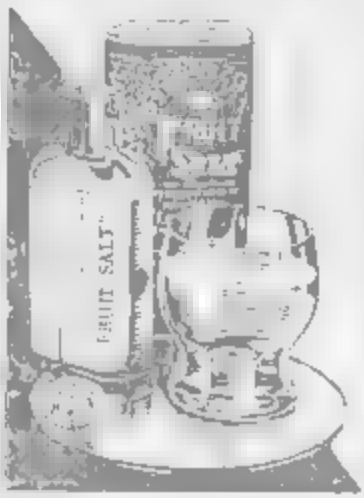
The joy of the countryside is free to all. But cows and other livestock were on the road long before motor-cars. So let's be considerate . . . Drive with CARE and COMMONSENSE.

and do it on
PEGASUS

VAUXHALL-BEDFORD SOUTH AFRICA LIMITED

શું તમારામાં જોર, ચેતન અને ઉત્સાહ છે?

ENO'S 'FRUIT SALT'

Congress Jubilee Albums

A [illegible] of the Congress [illegible] Jubilee Year, 1924-25. The [illegible] with smart [illegible] The [illegible] of the Congress [illegible] for the above [illegible]

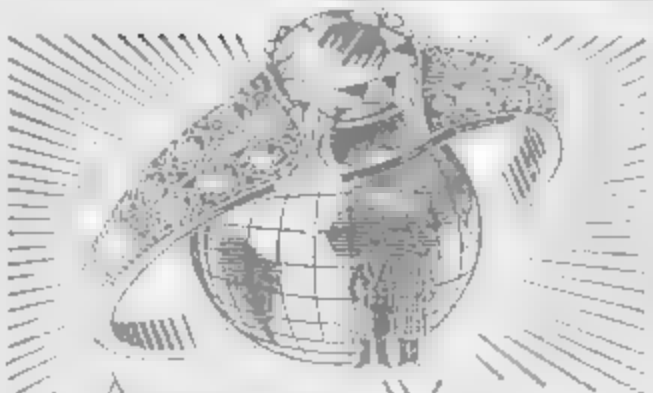
Price: 2s. 6d

To Be Had From:

INDIAN OPINION
Phoenix, Natal.

Gives you Morning Freshness and Vitality

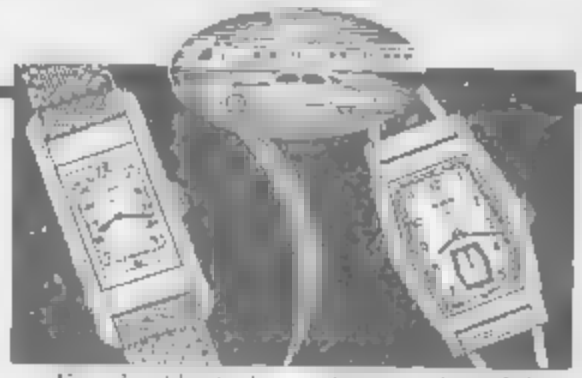
AROUND THE WORLD WITH DIAMONDS AS CURRENCY

Write for free Diamond Ring Catalogue

KATZ & LOURIE Ltd.

DIAMOND CORNER ELOFF & MARKET STS. JOHANNESBURG

IT'S *Streamline* IN WATCHES, TOO!

12 carat watch, natural gold filled case.

Engine-turned, gold filled case and band.

Write for free Diamond Ring Catalogue

KATZ & LOURIE Ltd.

DIAMOND CORNER ELOFF & MARKET STS., JOHANNESBURG.

Printed and published by Manilal M. Gandhi at Phoenix Settlement, Phoenix, Natal.

INDIAN OPINION

Founded by
·MAHATMA GANDHI·
IN 1903

No. 24—Vol.—xxxvii. Friday, June 16th, 1939 Registered at the G.P.O. as a Newspaper. PRICE FOURPENCE.

Banish Fear

"THE most destructive of all feelings—of this there is no doubt—is FEAR. Always, it holds a man back and prevents him from developing the stronger side of his nature. When a man's fears control him, he lives a life of apprehension. He has no peace of mind. He is afraid of what may happen. He is afraid of a hundred things that do not happen. Every onceought criminal suffers from apprehension. It is the one penalty that he can never escape. But it ought to be banished from the mind of every honest man. A man must make an effort and face his fears. He must accept the normal risks of life just as he must the weather. No man can be wrapped in cotton wool stored safely in a locked drawer. There are always dangers. At any moment the finger of Death may touch any home."

—Hanumant N. Gasson

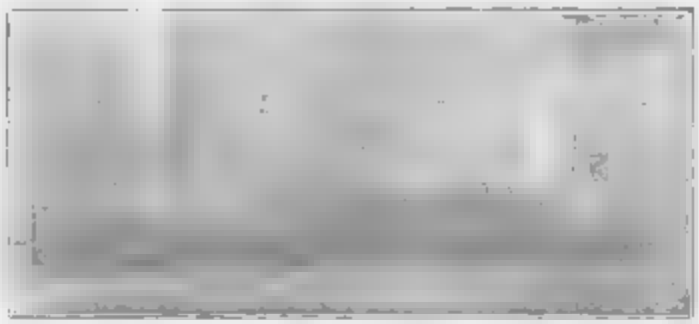
ભય કાઢી નાખો

"સઘળી લાગણીઓમાં સૌથી વિનાશકારક લાગણી ભય છે, એ વિશે કશી શંકા નથી. એ મનુષ્યને હંમેશા પછાત રાખે છે અને તેના સ્વભાવની મજબુત બાજુનો વિકાસ થતો રોકે છે. મનુષ્યની ઉપર જ્યારે પોતાના ભયો અસર દર્શાવે ત્યારે તેનું આખું જીવનજ તેને દહેશતગર્યું થઇ પડે છે. તેને મનની શાંતી નથી હોતી, શું થશે તેનો તેને ડર રહે છે. નહિ પકડાયલો ગુન્હેગાર હંમેશા કરમાંજ રહે છે. એ એક સત્યમાંથી તે બચી નથી શકતો. પરંતુ પ્રમાણીક માણસના મનમાંથી તો ભય નીકળીજ જવો જોઇએ. માણસે પ્રયત્ન કરી પોતાના ભયોનો સામનો કરવો જોઇએ. જીવનના સાધારણ જોખમો તેણે સ્વીકારી લેવા જોઇએ, જેમ તેને ઋતુ સ્વીકારી લેવી પડે છે તેમ. કોઇ પણ માણસને રૂમાં લપેટીને બાનામાં તાળા કુંચીમાં સુરક્ષિત રાખી શકાતો નથી જોખમો તો હંમેશાં હોયજ છે. ચમકતુ કયે વખતે કોના ઘરપર ઘાય મારશે એ કોઇને ખબર હોતી નથી."

—હરભાઇ એન. ગેસન.

B. I. Steam Navigation Co., Ltd.

સ્ટી. "ટકલીવા"

૩૬ ડીગ્રીએ પા. ૯ ૬ ૬
ઇકનૂમી વિશી પા. ૬ ૬ ૦
કેબલ પા. ૧૧ ૧૬ ૬

૩૬ ડીગ્રીએ પા. ૬ ૭ ૬
ઇકનૂમી વિશી પા. ૨ ૬૭ ૦
કેબલ પા. ૧૨ ૪ ૬

બુધ તા. ૧૮ મીએ મુંબઈ જવા ઉપડશે.

ખાસ સુચનાઓ ઉતારૂઓએ પોતાના રાશીના ટપર પોતાનું નામ લખી, બેડીંગ સ્ટવનનું ઓલાણ લેવું અને બધા બંદરે જાતા દરેક ઉતારૂને રાશીના સીક્કા પોતાના ટપર બદોબસ્ત મફત મળશે. વિશેષમા બહાર ગામના પેસેન્જર જોગા પોતાના માલની જપાસ રાખવા રસ્તે વસીદ લઇને અમારી ઓફીસમાં રેખારાખી કસ્ટમહાઉસની માલનો પત્તો મળવો શકય નેમજ માલ પોતાને પહોંચતો કરાય
ગદારસામવાળા બાઇઓ અમારી સાથે પત્રવ્યવહાર કરવાથી ટીકીટ મેળવી શકશે.
રસીયાને લગતુ કામકાજ અમારી બ્રાંચ ઇમ્પોર્ટ લીધું થાય છે.
વધુ ખુલાસા માટે લખો યા મળો:

SHAIK HIMED & SONS, :: 390, Pine Street, Durban.
Telegraphic address: ' KARAMAT." Telephone 2-0432

CITY SHIRT Co., No. 4, Kort Street Johannesburg.

THE NEW INDIA ASSURANCE
—COMPANY, LIMITED.—

Life, Fire, Motor Car, Motor Lorry, Motor Bus, Plate Glass, Workmen's Compensation. Etc Etc

આ જાતની બધા કંપનીમાં જીંદગીના, આગ, મોટર કાર મોટર લોરી, મોટર બસ, પ્લેટ ગ્લાસ, કામદારોને વગાડવા વીમાઓ, વગેરે વિગેરે દરેક જાતના વીમાઓ ઉતારવાની સગવડ છે. જાતની કંપનીના રેપ્રેઝન્ટ આપવું એ દરેક ઇન્સ્યોરન્સ ઇન્ડસ્ટ્રીનું ધ્યેય છે

Natal Office:
"INDIA HOUSE"
17, First Avenue,
DURBAN.
Telephone 2-5845 Con
P. O. Box 1610
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
Durban

Policies Issued and Settlements Effected in this Country.
પોલીસી તેમજ દાવાની પતાવટ આ દેશમાં કરી આપવામાં આવે છે.

Transvaal Office:
ROOMS NO. 12 & 13.
BARKLY ARCADE,
Diagonal Street.
JOHANNESBURG.
Telephone 33-4478.
P. O Box 3641
Tel Add: "RUSTOMJEE"
JOHANNESBURG.

JALBHOY RUSTOMJEE
Principal Representative For The Union Of South Africa.

GANDHI & Co. (Pty) Ltd.

GENERAL MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS

Try us for:-

Benares Saries, with Blouses of same design prices from 75/- to £10 with double border.

Also Cotton, Crepe-de-chine & Rayon Saries from 2/6 to 40/-.

We also stock Indian Drugs, Condiments, Draperies, Outfitting, Hardware, etc. etc.

Telephone 23676.

Tel. Add. "Gandhico" Durban.

112 Victoria Street, DURBAN.

અમારે ત્યાં હમેશા મોટા પ્રમાણમાં નીચે જણાવેલ ચીજો સ્ટોકમાં રહે છે.

એરંડા બદામ, પીસ્તાં, ચારોળી, એલચી, જાયફળ, તજ, સવીંગ, સુરજમાપ કેસર, તેમજ હળદર, ધાણા, જીરૂ વીગેરે આપેા તેમજ બાસ દેખરેખ નીચે પીસાવેલ મસાલેા તથા તમામ જાતના મેારબા-છુટાસહ, કંમાર દીલ્હી, માંજા, બાજ તુલસી, વીગેરે તથા પંજાબી સાલમ, પેાળી મુસલી, ગઠેાડા કેાપરાવાટી તથા સાતસેા આઠસેા જાતનું ગંધીયાણું તેમજ સેાપારી-મદ્રાસી સેવરધની, કાથા, સેકેલાં તથા ગુલાબનું પાણી, બદામડા, મેાગરા, ચંબેલી, કુપેલ, કાગીનીયા વીગેરે ખુશબેાદાર તેલ વીગેરે, વીગેરે મેાટા જથ્થામાં તેમજ છુટક મળશે.

Also:

P. O. Box 27, TONGAAT.

Telephone during Office hours No. 5.

„ after Office hours No. 008.

દમ અને કેફસાની બીમારી

ઝંડુ

કેસરી જીવન

ફેફસાંની બધી બીમારીઓને દુર કરે છે તથા લેાહીને શુદ્ધ કરે છે આના સેવનથી તન્દુરસ્તી પ્રાપ્ત થાય છે. એક વાર અજમાવી જુઓ.

ધાતુ, ક્ષયનું વિષ અને બાંસીકિરોને બાતીના દરી મારે

ઝંડુની સુવર્ણ મિશ્રિત મકરધ્વજ ગુટી

વિના વિલંબે સારવાર આપે.

ઝંડુ ફાર્મસ્યુટીકલ વર્કસ લી.—પેા. બેા. નં. ૫૫૧૩, મુંબઈ નં. ૧૪.

સા. આફ્રિકાના સેાલ એજન્ટસઃ એમ. એમ. જોશી એન્ડ સન્સ, રટાન્ડ ૨૩૮, એશીયાટીક બજાર, પી. બેા. બેાક્સ ૧૨૦૫, પીટરમારીત્સબર્ગ.

જોહાનીસબર્ગમાં મળવાનું ઠેકાણું: બજાજ બ્રધર્સ, ૧૪ કોર્ટ રેડ્ડોડ.

આયુર્વેદિક દવાઓનું સુચીપત્ર આજેજ મંગાવેા.

MOHANLAL VALJEE,

(INDIAN PAWNBROKER.)

112, Victoria Street, Durban.

Low Rates of Interest on Jewellery.

High prices paid for Old Gold. A large stock of New Jewelleries at reasonable prices to suit your pockets.

P. P. BHAGAT,

Fruit Merchant.

દરેક જાતનું ફ્રેશ અને વેલ્ટેબલ સારૂ પેકિંગ કરી C. O. D. થી મેાકલવામાં આવશે. લખેાઃ—

P. O. Box 842 139 Brook St. Durban.

પુષ્ટિકારક પાકો બનાવવા જોઇએ

અને

દરેક જાતની દેશી દવાઓ જોઇતી હોય

તો અમારી મુલાકાતે આવો

શરીરને પુષ્ટ બનાવવાના સારા પાકો બનાવવા માટે હમારે ત્યાં તાજે અને મોહબો માલ છે તેમજ દરેક જાતની દેશી દવાઓ અને દેશી મોસમી ઉમેરવા તાજે અને મોહબો માલ સ્ટોકમાં રાખીએ છીએ.

દેશી મુલકના ગોદડાં ... ની રૂ. ૧૦-૧ આશરે બનાવે,
દેશી ગોદડાના ઓશીકાં ... ની રૂ. ૩-૧ આશરે બનાવે.

... પ્રકારના માટે પત્ર બાતમીથી મંગાવી લેવાનો

નવાબી પાવડર

દરરોજ બે વખત ખોરાકના બાદ ખાવા છે

કમળા સેટ રૂ. ૧૨ પોસ્ટેજ સાથે, અરધો કમળ બેનારને રૂ. ૬-૬ પોસ્ટેજ સાથ ... બેનારને રૂ. ૩-૬ પોસ્ટેજ સાથે, ૧ બાટલા ... બેનારને ૬ પેની પોસ્ટેજ મોકલવી.

બાકી બાબે રોકડા પૈસા મોકલવા.

Fancy Gold Cups and Saucers at 1/9 a dozen,
dozen in a case. Cash with order.

I. G. H. BASSA

153 Grey Street, Durban.

WE STILL BUY

OLD GOLD, SILVER & SOVEREIGNS.

We Stock CYMA, ELGIN, WALTHAM, BUREN, and MADIX Watches.

Large stock of Indian and European jewellories always on hand

Importers of MOHINI FLUTE harmoniums

LAKHANI & CO.,

(Jewellers)

111 Grey Street, Durban. 'Phone 21258.

HEADACHES QUICKLY RELIEVED BY TAKING

TYSONO BRAND (PAIN-I-CURE) HEADACHE POWDERS

FROM YOUR CHEMIST at 9d., 1/6, 2/6 and 4/6; or POST FREE FROM

ERNEST TYSON, CHEMIST, TOLLGATE, DURBAN

'Phone 24300. Tel. Add. "Narijan."

A. M. PADAYACHEE

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter.

country orders executed at lowest Market prices.
special attention given to all up-country orders.
TRIAL ORDER SOLICITED.

91 LEOPOLD ST., AND 34 CROSS ST.,
P. O. BOX 196. DURBAN.

M. H. DESAI,

એમ. એચ. દેસાઇ,

દેલગેલ દરદ મેચાઇ,

અમે દરેક જાતના દરદ અને વેજીટેબલ બુનીમનાં કોમ પણ આજમાં C. O. D. થી આડું પેકિંગ કરી મોકલીએ છીએ.

P. O. Box 254. 31, Short St. Durban.

Books for sale.

NOTE.—Remittance should accompany order. V.P. ORDERS will not receive attention. Postal Orders to be made to "Indian Opinion" at Phenix. Postage Free on all books.

THE STORY OF MY EXPERIMENTS WITH TRUTH

By M. K. Gandhi.

This is an autobiography of Mahatma Gandhi printed in two volumes. Price 12s. 6d. for each volume.

JAWAHARLAL NEHRU An Autobiography

(Cheap Edition)

("For those who would understand contemporary India it is an indispensable book."—ALDOUS HUXLEY.)

Price ... ... 10s. 6d.

THE POWER OF NON-VIOLENCE

By Richard B. Gregg

The writer has explained the method of resistance by non-violence in modern Western concepts and terminology. The book is worth studying. Price ... ... 5s.

INDIA AND THE WORLD

Essays by—PANDIT JAWAHARLAL NEHRU.

Price ... ... 7s 6d.

IF YOU WANT THE BEST AND SOUTH AFRICA'S STRONGEST AND MOST RELIABLE WATCH INSIST ON A WORLD FAMOUS

UNION SPECIAL.

15 JEWEL, NON-MAGNETIC, SHOCK PROOF, UNBREAKABLE, PERFECT TIMEKEEPERS. 100 NEWEST LADIES' & GENTS' MODELS.

REDUCED PRICES FROM 25/- UPWARDS.

GOODS SENT C.O.D. THROUGH POST OR ACCOUNT OPENED WITH APPROVED MARKS.

દુકાનદારોને હોલસેલ ભાવમાં સારૂં ડીસ્કાઉન્ટ આપવામાં આવશે.

૧૫૦૦ ઘેરા, દાગીના, ઘડીયાળ વિગેરેના બારજેનોનું અમારાં સુંદર કેટલોગ મંગાવવાથી મફત મોકલવામાં આવશે

THE AMERICAN SWISS WATCH Co. LTD.

"THE DIAMOND HOUSE"

WHOLESALE & RETAIL JEWELLERS,

25, PARLIAMENT STREET,

CAPE TOWN.

Cable & Tel. Add. "ADVANCING." 'Phones: 23003, Res. 24458.

CHOONILALL BROS.

THE NOTED INDIAN "SARRI HOUSE" IN SOUTH AFRICA.

141, GREY STREET, DURBAN.

ARRIVING BY EVERY MAIL FROM INDIA AND JAPAN

BENARES SARRIES WITH BORDERS AND PLAIN CENTRES,
BUTIDAR BENARES SARRIES IN SEVERAL SHADES
Prices from 60/-, 85/-, 105/- & up to £20.
THE LATEST FROM BENARES CITY
EMBROIDERED SARRIES 25/-, 35/- & up
PRINTED VARIOUS LINES of SARRIES from 12/6, 17/- & upwards
EMBROIDERED CREPE-DE-CHENE from 3/6 yd. 42 in & 45 in width
LATEST DESIGN SARRIE CLOTH 44 in width
from 1/6 yd. 1/9, 2/- & up
GEORGETTE SARRIES LATEST ARRIVALS
prices from 25/-, 30/-, 45/- & up.
LATEST BLOUSES TO MATCH SARRIES
prices from 12/6, 17/6 & upwards
ZARI WORK SILK SARRIES IN ALL SHADE
from 55/-, 95/-, 125/- & upwards

Branches: 53, WICK STREET AND 60, WICK STREET VERULAM.
GARAGE AND SERVICE STATION
7, MOSS STREET AND 53, WICK STREET, VERULAM
'Phone 39, Verulam.

Please note Our Johannesburg Agent: P. RATANJEE, 60, Bree Street, Newtown.

ચુનીલાલ બ્રધર્સ

દક્ષિણ આફ્રિકાનું જાણીતું સાડીઓનું ગૃહ

૧૪૧ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

બ્રાંચેસ
૫૩ અને ૬૦ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

અમારી સાતમી મુદ્દત મેસર્સ
મેદનીલાલ્સ બ્રધર્સ
પી. રતનજી,
૧૬, ગ્રે સ્ટ્રીટ, ન્યુટાઉન.

ગેરાજ અને સર્વીસ સ્ટેશન
૭ મોસ સ્ટ્રીટ અને ૫૩ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

દરેક સ્ટીમરમાં જાપાન તથા બિનારસી આવે છે

બનારસની પ્રીનારવાળી અને સાદી, તેમજ જાતજાતની જુદીજુદી સાડીઓ શી. ૬૦, શી. ૮૫, શી. ૧૦૫ થી લઇને પા. ૨૦ સુધીની.

બનારસથી ક્રમબદ્ધ આવેલી છે.

કલર કામની સાડીઓ શી. ૨૫ અને શી. ૩૫ થી ઉપર.
જાતજાતની ભાતવાળી સાડીઓ
શી. ૧૨–૧ અને શી. ૧૭–૬ થી ઉપર.
કલરનું ૬૫–ઈ–સીનડ્રેશ. ૩–૬ નું વાર ૪૨ ઇંચ અને ૪૫ ઇંચ પહોળ.
સાડીને મેચ થતું બ્લાઉઝ શી. ૧૨–૬, શી. ૧૭–૬ અને તેથી ઉપર.
દરેક રંગની જરી કામની રેશમી સાડીઓ શી. ૫૫, શી. ૭૫, શી. ૧૨૫ અને તેથી ઉપર.
સાડીનું ફેન્સી–ડીઝાઇનનું કપડું, ૪૪ ઇંચ પહોળ વારની, શી. ૩–૬, શી. ૫–૬, શી. ૬–૬, શી. ૭–૬ અને તેથી ઉપર
ક્રમબદ્ધ આવેલી જ્યોરજેટ સાડીઓ શી. ૨૫, શી. ૩૦, શી. ૪૫ અને તેથી ઉપર.
જરમોનીયમ, તબલાં આર્મોનિયન, રેકોર્ડો અને બીજાં વાજાંઓ ઓછામાં ઓછા બાર્ગે.
દરેક જાતનું બાંધીવટું, મેસરી પલાળેલા હોલસેલ ભાવે
મીડવેરલ રેડીમેડ અને રેડીમેડ બ્લાઉસ
ભાવ: પા. ૧૫, પા. ૨૫, પા. ૩૫, પા. ૪૫ અને તેથી ઉપર
ક્રીસ્ટમસના પ્રેઝન્ટને લાયક અસલના તાજા મલાવો
ભાવ: શી. ૧૨–૬, શી. ૧૭–૬, શી. ૨૭–૬, શી. ૪૫, વગેરે

TRY THE LATEST
SUNCRUSH FLAVOUR
COLA SUNCRUSH
To get the true flavour, this must be well iced.
OTHER SPECIALITIES
POPULAR POP
"The King of Ginger Beers."
CLUB SEAL SODA
"Improves your Spirits."
"GIANTS"
The Quart Bottle for 4d.
In all Popular flavours.

'Phone 2-4345

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

DALYS LIMITED.

72, CANADA ROAD, DURBAN.

Sole producers of all Suncrush drinks.

'Phone 21078. Tel. & Cables: "Crescent." P. O. Box 582.

Crescent Trading Co. (Pty). Ltd.

WHOLESALE MERCHANTS AND DIRECT IMPORTERS OF HARDWARE

Indian And European Groceries.
Indian Drugs And Condiments.
Our Stocks Are The Best Quality And are Always Fresh
Our prices are keen.
We specialise in all kinds of Bombay, Calcutta, and Madras Products.
It will pay you to give us a trial.
Before placing your orders elsewhere benefit by our thirty years' business experience.
Our aim will always be service, quality and satisfaction.

અમારે ત્યાં નીચે મુજબનો માલ જથ્થાબંધે મળી શકશે

એલચી, મલબાર, આસમ, આદેાણી, પીપ્પા, સિંગેાડા, મુલાયમ પાપડી, મુલાયમ તજબત, ફાકુદાનુ ઘાસ, આદેા, દરાખ, જેલ્યા, ખીરાદી, બદામ, સંદેા-લાખેણી (બદકું) સેલ, કેાપરાની વાટી, પીસેલું કેાપરું, સુકવ બાપનું કેસર, આર મલબાર, પંજાબી સાલમ, સફેદ મુસલી, બ-દેાડા બબ'ગી, સુંઠ, સેકેલી સેાપારી, કાટવા સેા., સેવરણની સેા., બદામી સેા., મુલઠંદ, કાથેા, બદામી બદામનેા તબાકુ, બાદબાનું તેલ, મુલાયમનું તેલ, ચંબેલીનું તેલ, મેાગરાનું તેલ, કાબીનિયા કેર ઓશલ, એલચીનીવમ તથિલા, કપ અને સેાસર્સ, મેાબા:—બીમારી બનસાળ, બા-બદુલસી, મંજા, દીવેટી, સુખવેલ, કેલમ: કાળા—બાબા, મબ, બદદ, દુવેસ, ચાલ, વરાળા બદુસ બાબા: છદ્ર. મેથી, લબંગ, તજ, સર્ઈ (બરફ) બરબ બલાયેા પીસેલેા. વિગેરે.

કાંઇ પણ વસ્તુ ખરીદી કરતાં પહેલાં, અમારે ત્યાં ભાવ કાઢી ખાત્રી કરશેા.

122 VICTORIA STREET, :: :: DURBAN.

INDIAN OPINION

Founded by MAHATMA GANDHI IN 1903

No. 24.—Vol. XXXVII. Friday, June 16th, 1939.

NOTES AND NEWS

Minister's So-called Pledge

A statement on how he intended to administer the Asiatic (Transvaal Land and Trading Bill) was made by Mr. H. Stuttaford, Minister of the Interior, when he formally moved the third reading of the Bill in the Senate on Monday, June 12. The third reading was passed. Senator C. H. Brookes again protesting against the Bill. Mr. Stuttaford said:

"I propose to exercise my powers under the exemption section in as sympathetic a manner as possible, subject to the spirit and letter of the law being obeyed. The issue of new licenses must be suspended except in special cases in which genuine cases of hardship are involved. In such cases I shall act after investigation and recommendation by my department, provided I approve.

"The transfer of licenses will be subjected to the same scrutiny, but it is not my intention to extend the scope of this Act beyond the intention of the Bill, which is to maintain the *status quo* until final legislation is passed. It must be clearly understood that I am the sole judge of the interpretation of this statement."

Mr. Stuttaford explained that he made this reservation in order to avoid becoming involved later on in such arguments as had recently taken place about the intention of the Capetown Agreement. He said that the Bill did not mean segregation. He proposed to keep Europeans and Indians apart, but not to introduce forced segregation. He required for this work the goodwill of every man, Indian or European, in South Africa. His final proposals would be fair and just, but for that very reason they would be criticised.

Indians Do Not Possess Bantu's Sense Of Moderation

Senator Brookes said that the small minority which opposed the type of legislation to which the Bill belonged was a growing minority, particularly among young South Africans. The liberal tradition was no longer the prerogative of those who imported it from overseas. He appealed to the Minister to proceed very patiently in dealing with the Indian community, for they did not possess the Bantu's sense of moderation and were less capable of compromising. The Minister should not decide on permanent segregation, said Senator Brookes, until he knew where he would put the Indians. It would be inquisitable to force them to live on the outskirts of the towns, where they could not pursue successfully their natural occupation of trading.

Mr. Satyamurti's Advice To Indians In South Africa

Replying to a telegram from South Africa, seeking his advice, Mr. Satyamurti, President of the Indians Overseas Central Association, is reported by Reuter from Bangalore to have stated:—"If there is a reasonable chance of an honourable solution by goodwill and conciliation, passive resistance may be suspended pending such a solution." He declared that Indians in South Africa were not yet united over the question of passive resistance. "I am clearly of the opinion that South African Indians must claim and assert their full rights as South African citizens, and without violence fight this Bill with all the strength at their command, relying confidently on the support of India now and for ever, but they must be united in their struggle. I suggest that they take the Agent-General's advice and decide without temper or passion what is in the best interests of the Indians."

Pretoria Branch Congress Supports Passive Resistance

On Friday, June 9, a mass meeting was held by the Pretoria Branch of the Transvaal Indian Congress at the Hindu Seva Samaj Hall. The hall was fully packed with people from all parts of Pretoria and suburbs. Mr. Shaikh Ahmed was in the chair. After a lengthy debate the meeting unanimously adopted the following resolution which was moved by Mr. Narainbhai Sita, ex-secretary of the Pretoria Branch Congress, and seconded by Mr. Peroomal Pillay:—"This mass meeting of the Indian community of Pretoria assembled under the auspices of the Pretoria Branch of the Transvaal Indian Congress, hereby records its emphatic protest against the Asiatic (Transvaal) Land and Trading Bill as it is in complete violation of the Capetown Agreement of 1927, and further endorses the policy of launching Passive Resistance in the Transvaal to vindicate our National honour which is now at stake."

A Piecemeal Method

A warning that the Asiatics (Transvaal) Land Tenure and Trading Bill was the thin edge of the wedge of segregation was made by Mr. Harry Snitcher at a meeting of the Non-European United Front of South Africa held in the Cosmopolitan Hall, Capetown, on Wednesday last week, to protest against the measure. Mr Snitcher said the law as regards [illegible] Transvaal would become of the greatest importance over perpetrated in South Africa, and reminded that the Indians, being a self-respecting, industrious, law-abiding community, were entitled to equality with Europeans. He denounced Mr. Stuttaford for the part he had played in piloting the Bill through Parliament. The Asiatic Bill was the Government's [illegible] method of achieving segregation. The Indians were the first section of the non-Europeans to be attacked and it was up to every other section to protest against this discrimination lest their own be the next victim. A resolution was passed unanimously protesting against the Asiatic law as a means of segregating and restricting the rights of Indians and other non-Europeans. The resolution called upon all non-Europeans and lovers of justice to do all in their power to have discriminatory laws repealed.

Imperial Indian Citizenship Association

Sir Purshotamdas Thakurdas, Chairman of the Imperial Indian Citizenship Association, Bombay, has sent the following cable to Honourable the Minister of Interior, Capetown:—"Reference your statement about origin and social status of South African Indians in this country, these cannot be compared to depressed classes as known in India. They are descendants of early emigrants drawn from our cultivator class who are, and have always been, good caste Hindus. As for those known depressed class, civil and social disabilities have been

abolished by legislation and special provisions made throughout the country for their educational uplift and election to legislature. Trend of your segregation legislation is directly opposed to current Indian conditions and sentiment. May I request you to take early opportunity of removing misconception among Parliament members and South African public on this score."

Released On £250 Bail

Five Indians, Mahomed Ismail Kajee, Abdulla Ali, Miran Ambi Surtedaley, Mahomed Ghana and Mahomedy Abed, a vice-president of the Transvaal Indian Congress, who were arrested in connection with the brutal assault on members of the Nationalist Group of the Transvaal Indian Congress outside the Orlo Picture Palace, Johannesburg, on Sunday, June 4, have been released on bail of £250 each. They will appear in Court on Monday, June 19, and they will be defended by Advocate I. I. Razarco, vice-president of the Transvaal Indian Congress.

Indian Opinion

FRIDAY, JUNE 16TH, 1939

The Death Of Dahyabhai And Its Lesson

A GLOOM is cast over the Transvaal Indians in particular and the Indians of South Africa in general by the treacherous affair of Sunday, June 4, when eight of our brethren, who had identified themselves with the Nationalist Group of the Transvaal Indian Congress and had pledged themselves to the principle of Passive Resistance, were brutally assaulted by organised hooligans at a meeting convened by the officials of the Transvaal Indian Congress to decide the line of action to be adopted in regard to the Asiatic (Transvaal) Land and Trading Bill if it was passed into law. The position has been accentuated by the death of Dahyabhai Govindji one of the victims of the assault. In so far as the hooligans are concerned their hands are only stained with blood. Their guilt is comparatively smaller than that of those who were responsible for engaging them to commit the heinous deed. The latters' consciences, if they have one, must prick them with the blood of the murdered man over their head. But are there any signs of repentance? It grieves us to say that there seem to be none. One should have thought that after this ghastly deed the leaders would have sat together and prayed in repentance for the Almighty's forgiveness. But there is no end to mud-slinging. To add insult to injury, Mr Mahomed Jajbhay, a vice-president of the Transvaal Indian Congress has depicted his stony heart by rushing to the Press to make a statement that the fault for what took place on Sunday lay with the Nationalist Group's "provocative" activities. Since Mr. Jajbhay has deemed it his duty to make this statement, which should really have been made by the President and the secretaries of the Transvaal Indian Congress, he, presumably, knows more better about this hooliganism than anybody else. Surprisingly enough, there was not a word of regret in Mr Jajbhay's statement for what had happened, and one can, therefore, reasonably assume that in the eyes of Mr. Jajbhay the so-called "provocation" on the part of the Nationalist Group justified the murderous attack on their members by hooligans.

Enough said. If there is any such thing as justice it will be done by the courts of justice. If they fail to do so it will assuredly be done by the Court above where there is but one scale of justice whether for the rich or for the poor.

To come to the point, in ordinary circumstances the late Dhayabhai's death would not have meant much to the Indian community. But in the present, it is most significant. Dahyabhai was a young man, twenty-four years of age, his parents, who are in India, belonging to the agriculturist class. Dahyabhai had migrated to South Africa to seek prospects of a livelihood for himself and his family. He was earning his bread by hawking fruits and vegetables and lived a simple and quiet life. He had, however, a spark of patriotism in him. He was proud of his own nationality and felt indignant at the constant humiliations imposed upon his countrymen in South African [illegible]. He, therefore, signed the pledge to oppose such humiliations by resorting to Passive Resistance. This was his only fault and for it he has been snatched away from his dear wife and child and his old parents have been deprived of a loving son and a bread-winner. Though we mourn the death of Dahyabhai he was fortunate in having freed himself from the bonds of this materialistic world. His life was laid down in the act of the service of his country and his people. If we Indians in South Africa have not become entirely hard-skinned by our submission to the humiliations imposed upon us and have not also lost all human feelings, and are conscious of what parental love means and what the love of husband and wife means, our hearts will surely weep over the untimely death of Dahyabhai especially under such tragic circumstances. One only atonement for the sin of his death, for which the whole community is responsible, is to be more courageous and more determined in our convictions with regard to Passive Resistance and to pursue that course, fearless of all consequences, for the vindication of our national honour and self-respect, and not to stop until it is vindicated. The unprecedented gathering at the funeral of the late Dahyabhai, the large attendance at the memorial meeting, the hundreds of messages of condolences and tributes that poured from all parts of the Union from all sections of the community, the spontaneous closing of businesses in the Transvaal and also in Durban as a mark of respect for the deceased, the inauguration of a Memorial Fund in commemoration of the late Dahyabhai and the generous contributions that are pouring in, bear eloquent testimony to the fact that our brethren in South Africa have not lost their conscience and that there is every hope that they will rise to the occasion when the call comes. The Nationalist Group of the Transvaal Indian Congress with Dr. Y. M. Dadoo as their leader, be it said to their credit, are working for no ulterior motives. They are working for the interests of the community as a whole and not for any particular class, and we are pleased to note that they are day by day gaining strength.

A word of advice we would humbly offer to those who oppose them is, that, truth and truth alone will prevail and those who resort to such methods as hooliganism only prove how hopelessly bankrupt they are in wisdom and sane arguments.

May the late Dahyabhai's soul rest in peace and may his life be an inspiration to our countrymen to march forward on the right path.

LATE DAHYABHAI GOVINDJI'S FUNERAL

TWO-MILE LONG PROCESSION

THE funeral of the late Dahyabhai Govindji, one of the victims of the organised hooliganism at the meeting of the Transvaal Indian Congress convened on Sunday, June 4, at the Ostrin Picture Palace, Johannesburg, who died from a stab wound in his abdomen on Thursday afternoon June 8, took place on June 9. The funeral was unique in the history of Indians in South Africa.

Business Closed For Half-a-day

Almost all business places of Indians were closed for half-a-day not only in the City but in many parts of the Transvaal and also in Durban. Indians from all over the Transvaal representing every section of the community came in large numbers to attend the funeral.

The time of the funeral was advertised for 2.30 p.m. and thousands of Indians had gathered near the residence of the late Dahyabhai Govindji at Bree Street, Newtown. The body was, however, released from the Government Mortuary as late as 3 p.m. and the people had to wait till a little after 4 p.m.

As the coffin was borne out of the house to the hearse, scented flowers and coloured rice were strewn in front of and on it.

Headed by a column of 600 men, the cortege moved to the chanting of hymns and prayers. At the head, centre and the rear of the procession men bore black banners which, in large white letters, described the late Dahyabhai as a martyr who had given his life for the sacred cause of the community.

For two miles—until the cortege had moved out of the city on its way to the cemetery—the route was crowded with people. The procession was so long that in the city itself it had to be split up into sections so that traffic would not be held up too long.

Special Traffic Arrangements

Traffic arrangements were specially made by the Department and scores of policemen and traffic inspectors had to stand on point duty to prevent traffic-jams. Motorists travelling near the route had to be diverted.

Up Bree Street, across Diagonal Street and down Market Street the procession wound slowly through the city on its way to the cemetery more than seven miles away. Up to Mayfair station at Fordsburg thousands of mourners marched with the hearse and then, as the distance was very long, they followed by cars, which numbered about six hundred.

At the grave side the coffin was opened for a short time to allow the people to pay their last reverence to the deceased. Representatives of the Pretoria Tamil League performed a very impressive ceremony by chanting prayers and singing sacred songs. The coffin was lowered into the grave by Mr. Sorabjee Rustomjee who flew from Durban specially to attend the funeral, Mr. Manilal Gandhi, who had come on June 4 to attend the historic meeting and was shocked to witness the ghastly scenes thereat, and by Dr. Dadoo, the leader of the Nationalist Group of the Transvaal Indian Congress.

Messages And Speeches

After the burial, scores of messages from the various parts of the Union were read by Mr. V. B. Mehd.

Dr. Dadoo in the course of his speech said they had come to bury a noble son of India, who had valiantly sacrificed his life for the self-respect of his community and the honour of India. Dahyabhai Govindji had offered his supreme sacrifice so that his community may live.

"In many capitals of the world, and even in small towns and villages, people remember the unknown dead at the memorial of the 'Unknown Warrior'—those unknown, but noble men, who sacrificed their lives so that others may live. Our hero, Dahyabhai, lived a quiet, unassuming, hard-working life, but when the call of his community came, he came forward unflinchingly to serve as a Passive Resister, but met his untimely and tragic death at the hands of organised hooligans. These hooligans, the hirelings of a certain interested class, had planned to brutally assault those who favoured Passive Resistance.

"The tragic but ghastly incidents of Sunday last," said the speaker, "has filled the community with horror and indignation. We all deplore the brutal happenings most vehemently. It is a matter of profound gratification that the Nationalist Group of the Transvaal Indian Congress—true to the principles of Passive Resistance, have kept their minds clear and their hands clean.

"The Government desires nothing better than that we should engage our whole attention, energy and strength, in quarrelling amongst ourselves, whilst it could impose upon us discriminatory and oppressive legislation. These circles must be jubilant that their desires are coming true.

"Our confidence in our community is enhanced by the fact that it stands solidly behind the Nationalist Group in their struggle for the emancipation of the community. Undeterred by tragic set-backs, we shall go forward with our campaign for the self respect and existence of our community. From this sacred grave of the martyr, we seek strength and courage, determination and sincerity to carry forward our banner to success. Dahyabhai is dead—Long live Dahyabhai! Long live the Indian community! Our only homage to this noble son could be by following in his foot-steps, by being non-violent and true Passive Resisters."

Dr. Dadoo announced that the Nationalist Group was starting a fund for the help of the bereaved family and in commemoration of the deceased's noble sacrifice.

Mr. Manilal Gandhi speaking in Gujarati said everyone had only to go the same way that the late Dahyabhai had gone but Dahyabhai's death was a glorious one in that he died in the act of serving a cause which he had considered sacred and for which he had dedicated his life. It was most unfortunate that he should have met his death by a murderous attack on the part of hooligans. The crime of this murder did not rest over the head of the murderers, but it rested over the heads of those by whom the hooligans were organised, said the speaker. But, he said, even more than that, it rested over the head of those who are responsible for having led the people to the path of passive resistance. "The death of Dahyabhai is a warning to us who have taken the pledge of passive resistance not to go backward but to go forward with more courage and determination to fulfil the object for which Dahyabhai has laid his life. Then and then only will we have atoned for the sin for which primarily we are to blame. Dahyabhai has gone but let his spirit be an inspiration to us all to march vigorously forward to attain our goal."

Mr. Sorabjee Rustomjee expressed his deep regret at the treacherous act of some of our own countrymen which had resulted in the loss of a precious life.

Among other speakers were Messrs. P. S. Joshi, S. M. Desai, Nanabhai Sita, B. P. Patel, G. Krishna and B. R. Patel.

Numerous floral tributes were sent by individuals and societies from all over the Union.

MASS MEETING OF CONDOLENCE

LATE DAHYABHAI MEMORIAL FUND

A MASS meeting under the auspices of the Nationalist Group of the Transvaal Indian Congress was held on Sunday, June 11, at 2.30 p.m. at the Patidar Hall, Newton, Johannesburg, to express the Indian community's condolence to the family of the late Mr. Dahyabhai Govindji. The hall was packed with Indians from all over the Transvaal, their being present nearly two thousand people.

According to the *Rand Daily Mail* report, "anticipating more trouble, close on 100 detectives and constables, drawn from all parts of the Reef, and several mounted traffic inspectors, were stationed in the vicinity, but the meeting passed off quietly."

Dr. Y. M. Dadoo, who presided, said they had met to pay tribute to the memory of the late Dahyabhai Govindji who gallantly fell a victim to organised and brutal hooliganism while he was serving the cause of his community and of the honour of his country. The late Dahyabhai had left a noble example for the Indian community to follow. "Though Dahyabhai is dead he is living in spirit. We must imbibe his spirit and march forward with more strength and vigour to achieve our goal in the path of non-violence as true passive resisters." Dr. Dadoo said Dahyabhai's death had strengthened their resolve to fight oppressive legislation with the weapon of passive resistance even if they had to sacrifice further lives.

"The latest news that we have from India is that the whole of India is behind us in our struggle," said Dr. Dadoo.

Mr. Manilal Gandhi speaking in Gujarati, said that a much greater responsibility had devolved upon them by the death of Dahyabhai Govindji. They must be more determined as their resolve to adhere to the principle of passive resistance, a weapon which Mahatma Gandhi had left for them as a legacy to be used for fighting for their just rights in this country.

Mr. Sorabjee Rustomjee made an attack on the police, for failing to take ordinary precautions to prevent the sad happenings of last Sunday and who were responsible for that Sunday to be writ in history as the "black Sunday" in so far as the Indian community was concerned. Mr. Rustomjee also criticised the Press for not giving due prominence to the activities of the Indian community.

Resolutions

The following resolutions were moved from the chair and passed by the huge gathering rising up for a few seconds:

"This mass meeting of Transvaal Indians [illegible] under the auspices of the Nationalist Group of the Transvaal Indian Congress deeply mourns the untimely but heroic death of the late Dahyabhai Govindji who, while identifying himself with the principle of passive resistance as a means to oppose the humiliations which are being imposed on us as a community in this country, and while humbly serving that sacred cause, fell a victim to hooliganism organised by a few of our misguided [illegible] and offers its heartfelt condolences to the bereaved family."

"This meeting of the Transvaal Indians held under the auspices of the Nationalist Group of the Transvaal Indian Congress offers its most heartfelt sympathies to Messrs. Moosa Ebrahim Bhayat, Abdul Haq Moosa Bhayat, Ismail Muonga Premabhai Madhav, S. M. Mooll[illegible], Esop Kajee and Esop Bhayat for the injuries sustained by them at the hands of hooligans organised by some of our misguided countrymen, for identifying themselves with the principle of passive resistance as a means of getting redress of our ills in this country and for serving that sacred cause."

Mr. S. M. Desai moved and Mr. Sorabjee Rustomjee seconded the following resolution which was also passed unanimously:

"This mass meeting of the Transvaal Indian Congress held under the auspices of the Nationalist Group of the Transvaal Indian Congress resolves to organise a fund in the honoured memory of the late Dahyabai Govindji to be known as the "Late Dahyabhai Govindji Memorial Fund" in aid of the dependants of the deceased and the cause of Passive Resistance and/or for any national activities the Trustees may deem fit, and hereby appoints the following as Trustees to fulfil the objects of the said Fund: Messrs. Ravjibhai Choonibhai Patel, Vallebhbhai Bhagabhai, Moulvi Ismail Ahmed Cachalia, Mavjibhai Govindji, Odhavbhai Raghabhai Patel, Dr. Y. M. Dadoo and the Rev. D. L. B. Sigamoney.

It was explained by Mr. Rustomjee that £1,000 would be devoted to the maintenance of the dependants of the deceased and the income from the balance would be utilised for similar purposes during the passive resistance movement. An appeal was made to the audience for contributions towards the Fund which brought forth a spontaneous response and the sum of £675 was declared to have been subscribed and promises of substantial amounts had been received from the country districts.

The President also announced that a sum of £17 5s. 6d. had been received from Bethal and a sum of £101 from Krugersdorp for medical expenses for those who were wounded as a result of last Sunday's hooliganism.

Mr. M. D. Bharoochi said he had been a passive resister under Mahatma Gandhi and that he was convinced that passive resistance was the only weapon for them to fight for their rights in this country and he heartily identified himself with the Nationalist Group in their passive resistance campaign.

Among the other speakers were Mr. P. S. Joshi, Advocate D. U. Mistry, Messrs. Manibhai Lalbhai Patel, Nanabhai Sita, E. M. Tilly and others. Miss Suryakala Haribhai Patel, speaking on behalf of the women, said the late Dahyabhai Govindji had sacrificed his life not only for the manhood but also for the womanhood of India. She supported Dr. Dadoo and gave him the assurance that when the hour of trial came the women would not be found lagging behind the men.

The meeting which commenced at 2.30 p.m. terminated at 5.30 p.m.

Everything appearing in this issue of a political nature has been written and edited by Manilal M. Gandhi to express the views of Indian Opinion.

TRANSVAAL BILL BEFORE SENATE

TWO SENATORS VOTE AGAINST BILL

THE Senate took the unusual step of dividing before it passed the second reading last Friday of the Asiatics (Transvaal Land and Trading) Bill.

Only Senators E. H. Brookes and J. D. Rheinhallt Jones voted against it, however, and it passed the second reading and the report stages without amendment. The third reading which was set for Monday was also passed.

Indians, he said, traded because all other occupations were closed to them. Now their trading rights were being restricted unfairly for two years and yet the Bill did not even offer unemployment relief to them during those two years.

The Minister should insist on the Feetham recommendations going through and the Bill should be withdrawn, for it was only making the atmosphere for negotiation more difficult. A legitimate and wise separation of the races might be wise; but a harsh and rigid segregation might start the country down a slippery path, which would lead to Europeans being a heavily-armed minority in a hostile camp.

There was such a thing as legislation for emotional release. The danger was that the Union was finding that release by legislating against the native, the coloured man, or the Indian.

No Trivial Measure

Senator J. D. Rheinallt Jones said that the Bill was not a trivial measure to be dismissed in five minites, as the Minister had suggested. On the contrary it dealt with a very serious subject. He appealed to the Minister to restore a feeling of security among the people by assuring them at least that the recommendations of the Feetham Commission would be put into effect immediately.

Referring to the Minister's withdrawal of the recommendations last year, Senator Jones said that the walls of Jericho fell not because of trumpeting without but of a penny whistle in the back benches of the United Party.

Senator G. Hartog disagreed with Senator Brookes that the Bill introduced fresh restrictions. The action contemplated in the Bill was particularly necessary from the uplift and social point of view.

Senator Dr. E. C. Visser said that Senator Jones's proposals would spell the doom of South Africa as a White man's country. The Indians were a menace to European trade.

Replying to the debate the Minister of the Interior, Mr. C. Stuttaford, said that if Senator Brookes's amendment were carried it might be possible for people opposed to the Feetham Commission's recommendations to have the Bill killed in the Assembly.

Chaos would then result in Johannesburg to the great detriment of the Indians themselves. The Minister agreed that the great majority of Indians did not penetrate into European areas. But it was the minority who did all the damage.

Recent disturbances had shown that the problem was urgent. The extent of penetration had not been ascertained because the Indians themselves had asked that it be not investigated. The country as represented in Parliament in 1927 did not agree with the Government on the Feetham resolutions the Minister said. "That was why I withdrew." He agreed that avenues of employment were closed to Indians but these would be opened as the Indian community progressed under the system of vertical segregation.

No More Conferences

The Government had conferences in 1926 and 1932 that had led to nothing and it was not prepared to hold another in 1939, but the Minister was prepared to meet a few delegates from the Government of India in committee.

Senator Brookes moved an amendment to make certain exemptions from the restrictions on the renewal of licences during the term of the new Act.

The Minister explained that this amendment had been rejected in the House of Assembly. It was lost on a division by 29 votes to three.

"VULGARITY CREEPING INTO OUR PUBLIC LIEE"

PANDIT JAWAHARLAL NEHRU in a signed article to the *National Herald* under the caption "The A.I.C.C. and After" writes:—

Friends and colleagues ask me many questions about the recent developments in the Congress, about the A.I.C.C. meeting in the formation of the 'Forward Bloc,' the happenings at Rajkot. In courtesy to them I discuss these matters, and sometimes to old friends and comrades I give a glimpse of my troubled mind.

But these questions are seldom answered as they should be and I am unable to unravel the tangle that is presented to me. I fear I give little satisfaction to them, and yet that is not surprising for I give even less satisfaction to myself. It is not out of this stuff that leadership comes and the sooner my colleagues realised this the better for them and me.

The mind functions efficiently enough, the intellect is trained to carry on through habit, but the springs that give life and vitality to that functioning seem to dry up. And so I hesitate to write on these subjects and the idea of public speaking is increasingly distasteful to me.

Perhaps a slight lowering of the usual standard of health has reduced vitality, perhaps the heat of the season is partly responsible. But the trouble lies deeper in the inner recesses of the mind and the spirit, or even in the sub-conscious which is said ultimately to mould us.

No Mutual Faith

The tragedy of Spain and much that has happened in the West has been a personal sorrow to me, leaving a deep and lasting impression. But Spain is far and the problem of India fills my mind and distresses me. It is not external difficulty that troubles, but the whole background of India with its conflicts and disruptive forces, its pettiness and mutual suspicion. There is no faith in us to-day of each other and every foolish statement and wild charge is believed. Vulgarity, that most distressful symptom, creeps into our public life in the Congress and even more outside it. Policies and programmes and high principles have their importance; they are vital and urgent. But behind them all lies the human material without which those principles and policies can have little meaning.

Tripuri was a painful experience in many ways and many of us returned from it heavy at heart. The subsequent press controversy and the fierce personal attacks that accompanied it filled me with sorrow. I felt helpless to check these developments, being out of tune with the participants on either side. At the A.I.C.C. meeting in Calcutta I

had hoped that we would end this wrangling and get down to straight work. I laboured for this to the best of my ability but without success.

In Calcutta I did not agree with all the suggestions that Subhas Babu had put forward, but I was convinced that he was earnestly striving for a united functioning of the Congress, accepting the Tripuri decisions. I saw no reason why there should be any difficulty in bringing this about, but opposition, which seemed to me wholly unjustified, came and led in his resignation. Perhaps that resignation was inevitable under the circumstances, and yet I regretted it deeply for it led to a deepening of the fissures that separated individuals and groups in the Congress. I regretted even more the absence of a spirit of accommodation during the A.I.C.C. meeting in Calcutta.

My Position

Under these circumstances I could not join the new Working Committee. I had long been out of tune with the old Committee but I had continued membership of it as I believed that the larger interest required it. With the new developments in Calcutta my place was outside, though not in any spirit of opposition or non-co-operation. Such co-operation as I could give was always at Rajendra Babu's disposal and I appreciated greatly the courage with which he had agreed to shoulder a heavy burden and to face a disagreeable task.

But it is idle to ignore the differences that exist and tend to grow. Those differences are partly ideological and even more temperamental with a strong background of mutual suspicion. The Congress Presidential election in January last was no vote of no-confidence against any one or any policy for no such issue had been framed or put before the voters. But it was a clear indication of dissatisfaction at things as they were and a desire to mend them. It had a lesson for all of us. That lesson has unfortunately not been learnt.

Sense Of Frustration

This refusal to learn and understand, this inability to adapt oneself to a growing situation, leads to resentment in the minds of many. There is a sense of frustration and suppression, which is the parent of suspicion and conflict. I have myself had this feeling of frustration and I can well understand others, less favourably situated, reacting in like manner and to a greater degree. I can appreciate the desire to end or lessen this sense of frustration by an effort to bring together those who, broadly speaking, think alike and are desirous of functioning together and thus get rid of the feeling of individual helplessness which tends to overwhelm them.

But we may not, simply because we are driven by a sense of resentment, take a step which weakens us and leads to worse consequences. The world is in a sad mess to-day, tragic to those who are sensitive, heart breaking to those who feel, we assure ourselves that we are living during an age of transition and that the sorrows of to-day are but the birth-pangs of the new order. It may be so, or perhaps our wishes are fathers to our thoughts.

Meanwhile we go through this agony, almost unendurable at times and there is little hope of comfort in the future that we can see. Everywhere there is a crackling up, a dissolution of things as they are, but the building up of a new structure is not so evident.

Incompetence Of Ruling Classes

Ruling classes and groups, who have dominated affairs for so long, exhibit their utter incompetence and grow increasingly ineffective and incapable of dealing with the problems of to-day. And yet no other group or class appears strong enough or competent enough to take the reins of affairs in its hands. History has few examples of sheer inaptitude and failure such as Mr. Neville Chamberlain and the British Government has exhibited; but Mr. Chamberlain and his Government continue for lack of others to take their place.

The world situation affects us, but more so internal conditions point the same way. It is not outside the bounds of possibility that Fascist elements, with apparently anti-imperialist slogans may gain increase in strength and power in our country and even in our national organisation.

There is sometimes a cry that the Congress High Command is adopting Fascist methods. The High Command, as it is called, may have erred often enough, and it has certainly acted sometimes in an authoritarian way. But to suggest that it ends towards fascist methods is to exhibit ignorance.

There is a good deal of Fascism in the country to-day and a little of it even inside the Congress. It flourishes chiefly under communal colours and in some so-called non-political organisations. But the old leadership of the Congress, whatever its other failings, is far removed from it. Curiously enough among the loudest of its critics are the Fascist elements in the Congress.

THE GITA AND MODERN LIFE

III

By THE EDITOR

"Prabuddha Bharata"

(*Continued from last week*)

BUT it would be a mistake to suppose that it is only the West that needs an integration of such a philosophy in her organic life. The tendencies in the modern life of India are anything but encouraging. Dr. G. Tucci of the University of Rome, in one of his recent addresses in Calcutta, sounded a timely warning to the people of the East when he said, "Our intellect threatens in a certain way to kill our spirit. We are brains without heart. While Asia is looking forward to our machines and wants to be modernised at any cost, we suffer from our science and from our theoretical constructions. This should teach Asia to be very careful as regards her desire for Westernisation. Of course, science and technicalities are a fatal necessity of modern times, but every nation should at the same time try her utmost to preserve her spiritual resources and maintain herself against the impact of dissolving forces." We need hardly repeat that to-day India is passing through one of the most critical periods in the history of her national evolution. Conflicting ideas and ideals coming in the wake of the cultural onslaught of the West have given a rude shake to the foundation of India's social life. Modern science has made a ruthless assault on the citadel of her long-standing beliefs and practices. New-fangled political philosophies imported from the West are moreover trying to change the time-honoured politico-economic theories and conceptions of the East. Even democratic principles—once the governing forces in Indian life—have lost much of their original flavour in the midst of the kaleidoscopic changes that are sweeping to-day over the land in all the departments of its corporate existence. It is no use blinking at facts in a spirit of blind self-complacency. The destiny of India is now in a melting pot. It is therefore the imperative need of the hour to seek avenues for the harmonisation of these conflicting ideologies with an eye to the maintenance of the integrity of our cultural traditions. The leaders of Indian thought would do well at this stage to pool all the spiritual and intellectual resources of the country to have this gulf sincerely bridged so as to prevent a complete collapse of its social and moral order. Notwithstanding many a drawback, the Oriental culture, it cannot be disputed, stands on the bedrock of the spiritual values of life

that outweigh all the sordid considerations of a utilitarian mind. It lays accent more on the heart of the Reality than on its external wrappings, and as such any studied attempt to shift the focus of interest will be nothing short of a positive violence done to the sacred traditions of Indian culture. The gospel of the Gita, as already stated, is a blood challenge to the neo-cultural ideology that battens on mere intellectualism and ignores the spiritual basis of life. The Gita boldly declares from every page that life on earth is worth living only when its activities are directed towards and attuned to a cosmic purpose, that religion is more a matter of spiritual culture than of scholastic learning, and that scientific knowledge or intellectual convictions are of no avail unless they are backed by the compelling force of spirit. Instead of preaching any dry intellectual system bound up in empty formulas or categories, it recognises the validity of everything that has a claim upon life and thus emphasises the immediate awareness of relation with God, direct and intimate consciousness of the Divine presence. It is therefore a matter of supreme necessity to unfold before the Indian mind the actual import of our indigenous philosophy so eloquently propounded in this monumental treatise so as to counteract the forces that have begun to play havoc in the arena of Indian thought at the present day. The Gita, in short, opens a wide vista before the world and calls upon humanity irrespective of caste, creed or colour to march 'straight to the centre,—to the Commander-in-chief of the unseen General Headquarters.'

IV

But apart from what has been stated above, the Gita speaks unto the Indian mind another inspiring message. It is the gospel of fearlessness and energism which is so much needed at the present hour to stimulate its dormant powers into activity. It is really a pitiable spectacle that the descendants of our heroic forefathers who were once the mighty torch-bearers of India's virile spiritual culture lie impotent and prostrate to-day and have not even the manliness to obey the stirring call of the age to rise to the radiance of spirit and to plunge into the battle of life for wrenching from the hands of destiny their long-lost freedom. India, if she wants to play a glorious role anew in the history of humanity, must shake off her present slough of inactivity and respond manfully to the stimulating message of the Gita that once nerved the despondent Arjuna to heroic action. "Yield not to unmanliness, son of Prithaa! Ill doth it become thee. Cast off this mean faint-heartedness and arise, O scorner of thine foes," is the stirring gospel of activism that rolled from the lips of the man-God of the Epic Age in the field of Kurukshetra. Countless centuries have elapsed but still that resonant voice that was once heard in the midst of the clang and clatter of arms vibrates and rings even now in our ears at this distant period with an irresistible appeal. This is indeed the message which the moribund people of India need to-day to kindle new hopes in their sinking hearts. The country is already too much swamped with namby-pamby ideas; nothing but the trumpet blast of Vedanta will succeed in awakening new aspirations in the minds of its people. Rightly did Swami Vivekananda say, "This is not the time with us to weep even in joy; we have had weeping enough. No more is this the time for us to become soft; this softness has been on us till we are dead: we have become like masses of cotton. What our country now wants are muscles of iron and nerves of steel, gigantic wills which nothing can resist, which can penetrate into the mysteries and the secrets of the universe, and will accomplish their purpose in any fashion, even if it meant going down to the bottom of the ocean and meeting death face to face." That is what we want at this psychological hour, and that can be created, established and strengthened by understanding and realising the lofty ideal as set forth in the Gita that calls upon the weak and the miserable, the fallen and the downtrodden to stand bolt upright on the invincible strength of the soul. Freedom, physical, mental and spiritual, is the watchword of this Song Celestial. "Inactivity," said Swami Vivekananda, "in the sense of passivity certainly cannot be the goal. Were it so, then the walls around us would be the most intelligent; they are inactive. Clods of earth, stumps of trees would be the greatest sages in the world; they are inactive. Nor does inactivity become active when it is combined with passion. Real activity, which is the goal of Vedanta, is combined with eternal calmness, the calmness which cannot be ruffled, the balance of mind which is never disturbed, whatever happens. The doctrine that stands out luminously in every page of the Gita is 'intense activity but in the midst of it, eternal calmness.'" India needs such a bugle call to action to shake off her age-long slumber and morbid sense of inferiority complex. The Gita has thus a message both for the East and West. The somnolent and fallen India of to-day must actualise in her life once again this stimulating ideal of activism for her liberation from the octopus of alien ideas, and the overactive West that requires a temple bell to rest and the inspiring gospel of the spirit, must spiritualise her outlook on life if she does not want to see her splendid creations perish in the near future. This is indeed the synthetic message which the Gita delivers unto humanity. It is time that we realised its profound significance and made an honest endeavour to see it materialise in all our activities both individual and collective for the well being of the world at large.

BHULABHAI DESAI

HIS SPEECHES

Published in book form. Of particular interest to students of Politics, Law, Economics and Commerce.

The Book contains the great leader's lectures on these and other subjects of national interest.

Price: 8s.

Please write to

'INDIAN OPINION'

Phoenix, Natal.

Tanganyika To Remain Within The Empire

The reassurance that Tanganyika would remain within the Empire, given recently by Sir Mark Young, Governor of the Territory, has gratified all sections of opinion in East Africa. Natives as well as Asiatics are rejoicing over the speech, which they believe was made to allay public uneasiness as to the future of the country following the recent reference in the Colonial issue in the House of Commons. Sir Mark was speaking at the annual dinner of the Royal Empire Society in Dar-es-Salaam. He said: "I have no doubt of the will or capacity of the British people to ensure that whatever settlements may be contemplated or carried out, this territory will remain within the confines of the British Empire and under the sovereignty of the King."

Piano Lessons

A respectable Indian lady is willing to give Piano lessons to Indian children in Durban. Reasonable fees. Perfect results guaranteed. Write to 'Piano Lessons,' c/o INDIAN OPINION, Phoenix, Natal.

Send your fruit and other produce to:

P. J. KOEN, Market Agent,

Box 542, Pretoria.

Rubber Stamps and Labels from.

GREAT TRUTHS OF THE NATION

SHOULD BE TAUGHT TO INDIAN CHILDREN

THE Oriental Recreation Club, the Indian branch of the Thirty-seven Club, held its first birthday at the Jewish Guild Hall, Bulawayo, on June 8, when an interesting variety programme was given by the Indian school children to a large audience, which included a number of Europeans.

The Mayor of Bulawayo, Mr. T. A. E. Holdengarde, who presided, spoke of the responsibilities of Indian parents toward their children and said it was their duty to inculcate into the coming generation of Indian people "a pride of race." Mr Holdengarde mentioned the long and interesting history of the Indian people. They now came under the rule of the British Empire, and the Oriental Club was playing its part in creating that freedom of thought and action which was characterised of the British community the world over. The Indian community were recognised as an essential part of the community as a whole but it was their responsibility to see to it that they worked in such a way as to play an effective part in the whole. Mr. Holdengarde concluded by wishing the club every success for the coming year.

The president of the club, Mr. J. B. Rauniyal, gave a short outline of the club's activities during the past year and said its aim was to train the youth of the community in the proper use of its leisure and to prepare the boys and girls for their places in the future life of the community.

Mr. V. S. Naganni, patron of the club, expressed the hope that the club would maintain its Oriental atmosphere. "The truth that the richest treasure of Rhodesia is her children has been realised by the Indian community here. To their education and welfare they must dedicate their wealth, time, energy and whole life. The Indian school and this club should be a monument to this labour," said Mr. Naganni. He advised those who were responsible for the training of Indian children in Bulawayo to train them in the atmosphere of their great men. "Teach them the great truths of the Indian nation, the Indian traditions and the lives of the great heroes of Indian history."

The atmosphere of the hall was essentially Indian, for apart from the decorations, Indian music and singing formed a background to the whole programme, and did not cease until the end of the entertainment. In the programme itself a place was given for Indian songs. Other items included short but amusing sketches, tap-dancing, boxing and club-swinging. One of the most amusing features was the mosquito-weight boxing bout between two very small Indians, the smallest of which persistently boxed his much taller opponent into the wings of the stage.—*Bulawayo Chronicle.*

Things In General

In Aid Of The Injured Indian Satyagrahis

THE following donations in aid of the injured Indians, as a result of last Sunday's hooliganism in Johannesburg, have been sent to us for publication by the secretary of the Salt-water Creeks branch of the Transvaal Indian Congress:—Messrs. Mohamed Ismail & Co., Goolam Ismail Palad, Ebrahim Ismail Cajee and F. Mohamed £2 2s. each; M. D. Hansjee, Nana Khita, Mahboolin Khan and Abdo & Cajee, £1 1s. each; M. Saodat, Mohamed Kathrada, Ahmed Ibrahim Tokalia and Goolam Ismail Cajee, 10s. 6d. each; Sulaiman Ismail, Abdul Satar and Goolam Ahmed, 5s. 3d. each. Fakirbhai, 2s. 6d.

Nizamia Muslim Society

The above society mourns the death of the late Mr. Mahomed Ismail Kajee, who died last week. By the death of Mr. M. I. Kajee, the Nizamia Muslim Society, Maritzburg, has lost a good adviser and its vice-president. Mr. Kajee was generous to a fault yet he neither mentioned nor took credit for anything he did. Nothing he could do for the upliftment of his community was beneath him. His devotion to the work and welfare of the society was unfailing even under circumstances of strain. His loss is irreparable. He was the type of Muslim of whom the Muslim community could be justly proud. He took a keen interest in the society's welfare. The society's heartfelt sympathy is extended to the members of his bereaved family.

The treasurer of the Nizamia Muslim Society begs to acknowledge with thanks a donation of £1 1s. from Mr. P. H. Taylor, M.P.C., in memory of Mr. M. I. Kajee.

Prophet's Birthday Celebrated In Durban

The Mosque in Grey Street, Durban, had a festive appearance, with bunting flying across the street, during last week-end, when the birthday of the Prophet Mahammed was celebrated in Durban, as it was throughout the Muslim world, by over 200,000,000 people. Passages from the original Arabic, forming part of the Koran, were intoned by the Imam, Molvi Hazratudien, before a congregation of 2,000 Muslims. Eight hundred women sat in a secluded part of the Mosque and the proceedings were relayed for their benefit. The life and message of the Prophet were the subjects of the address delivered by Moolvi Hazratudien at the special service at the Juma Masjid on Saturday evening. The address was punctuated with recitations of passages from the Koran by Mr. Abdul Samad, Mr. Mohammed Esmail and Mr. Jamal Goolam. Mr. S. A. Hamcol, president of the Muslim Brotherhood Union, who was responsible for the organisation of the celebrations, estimated the importance of the message of the Prophet and its contribution to the religious thoughts of the world. The service was brought to a close by the chanting in "Salaam," in Arabic, by a chorus of young Malays. The Arabic rendering added to the solemnity of the occasion.

Sanatan Ved Dharma Sabha

A general meeting of the above sabha was held in the sabha's hall on Sunday, May 29, at 3 p.m. There was a good gathering and the sabha unanimously resolved to appoint Pandit Ramparsad Maharaj, of Durnlae, as poojari in the temple and Hindi teacher in the school.

Darnell Crescent Indian Girls' School

Mrs. P. Morel informs us that a free meal scheme was instituted at Darnell Crescent School at the beginning of the year. Chiefly through the interests and efforts of Mr. O. H. A. Jhavary the scheme has received most satisfactory support from members of the Indian community and Mrs. Morel wishes through these columns to acknowledge very gratefully contributions from the following, whose generosity makes it possible to provide seventy-five needy children with a substantial meal every day:—Indian School Children's Relief Fund, Messrs. O. H. A. Jhavary, M. Hassan, D. Ramoutar, M. A. Motala, D. M. Thusi, Lockhat Bros., A. I. Kajee, S. M. Parak, F. M. A. Osman, K. S. Pillay, Mrs. Bodasing, Mrs. Hiraben and the staff and senior pupils of Darnell Crescent School.

The Sporting World

Dundee And District Indian Football Association

A VERY successful five-a-side tournament was held at Dundee on June 11, when twenty-three teams competed. The competition was for Mr. E. Parbhoo's floating trophy, of Johannesburg. More than 500 people witnessed the finals between Glencoe "A" and Burnside "A." After a hard tussle the Glencoe won the match. The president, Mr. K. M. Joseph, presented the trophy to the winners and congratulated them on their success.

Inter-District Finalists

The inter-district soccer matches for B. M. Singh's trophy were played at Clairwood and Mayville over the week-end, resulting in wins for the South Coast and Mayville teams.

Maritzburg County travelled down the South Coast and in a close game went down 3—1. The match was fast and spectacular, but towards the end the home side had the better of matters.

At Mayville the Durban Sunday League lost decisively, 7—3. The game was fairly even during the first half with fast end-to-end visits, but in the second period the visitors tired. The final will now be played between South Coast and Mayville teams at Clairwood on June 25.

The fixtures arranged by the Durban Football Association for Saturday resulted in the scratching of four senior teams.

The main match of the afternoon was the meeting of Avondale and Shamrocks, who were divided by a single point at the head of the league log. The latter, by defeating their opponents 2-1, now occupy the first position with Daffodils.

In the junior section, Stella maintained their unbeaten record, running riot at the expense of Daffodils, whom they trounced 11-0, while Rangers had another comfortable win, beating Robertsons 6-0.

Amongst the juveniles, Shamrocks beat Sastri College "B" team 4-0, and Avondale beat Rangers 3-1.

Team Of Lunatics Excel At Soccer

A football team consisting of inmates of a lunatic asylum, to the amusement of the spectators, defeated Gibbon's best team by four goals to two, writes a message from Lisbon. The match has been arranged to test the statement of several physicians and scientists that it was by no means impossible for lunatics to be superior to normal persons in regard to certain subjects or occupations.

Central Lawn Tennis Club

The sixth annual general meeting of the Central Lawn Tennis Club was held on Sunday June 4, when the following office-bearers were elected for the coming year:—Patrons: Messrs. P. N. Naicker, R. K. Chetty, R. K. Kapitan, S. S. Chetty, Thakersee Damodar, Popatlal Kara and Dr. G. M. Seedat, hon. life vice-presidents: Messrs. V. R. Chetty, R. M. Govender, S. S. Pather and G. S. Samuels; president: Mr. C. G. Govender; vice-presidents: Messrs. J. Jivan, A. G. Naraidoo and M. S. Pillay; hon. secretary: Mr. S. R. Govender; hon. treasurer: Mr. C. Popatlal, hon. auditor: Mr. A. G. Naraidoo; committee: Messrs. J. Vassan, N. G. Naicker, T. S. Chetty, N. Harry B. Lutchmana, Morris Naidoo and Rajoo Nambyar; captain: Mr. T. M. Moodley.

Table Tennis Union

A meeting of all table tennis clubs is to be called by the secretary of the proposed Table Tennis Union, on Thursday June 22nd, at the Gandhi Library, at 7.30 p.m. Three delegates from each club have been invited. Dr. Naicker will take the chair. The business will be [illegible] (1) The formality of the union; 2. appointment of committee to draft a constitution. The organisers also invite all interested table tennis enthusiasts to attend the meeting.

Books for Sale.

The Story of Ramayana .. .. 6d.

J. C. BOSE—His discoveries and writings with a biographical sketch and portrait .. .. 5s.

ESSYS ON INDIAN ECONOMY—By Mahadev Govind Ranade Price .. 4s. 6d.

ESSAYS ON INDIAN ART, INDUSTRY AND EDUCATION.—By E. B. Havell Price .. .. 3s.

INDIAN INDUSTRIAL AND ECONOMIC PROBLEMS.—By V. G. Kale, M.A., Price .. 4s

From: *The Manager,*
'Indian Opinion'
Phoenix, Natal.

The History of The Indian National Congress (1885—1935)

In Khaddar binding with over thousand pages. It contains the photos of all the past Presidents.

Price: 5 Shillings

Obtainable from:

The Manager,
'INDIAN OPINION'
Phoenix, Natal.

OUR TRIP TO AMERICA
BY
K. Natarajan.

Mr. Natarajan, editor of the 'Indian Social Reformer,' who recently visited America gives a vivid description of his tour in this interesting book

Dr. J. T. Sunderland writes about the book as follows:- "The volume will give pleasure to your friends here, and will give much valuable information to a wide circle of readers in India. It will tend to correct misunderstandings and to create real friendship between the two peoples. We cannot have too many such books."

Copies can be had at 1s. 8d., postage and packing free from:—

The Manager,
INDIAN OPINION,
Phoenix, Natal.

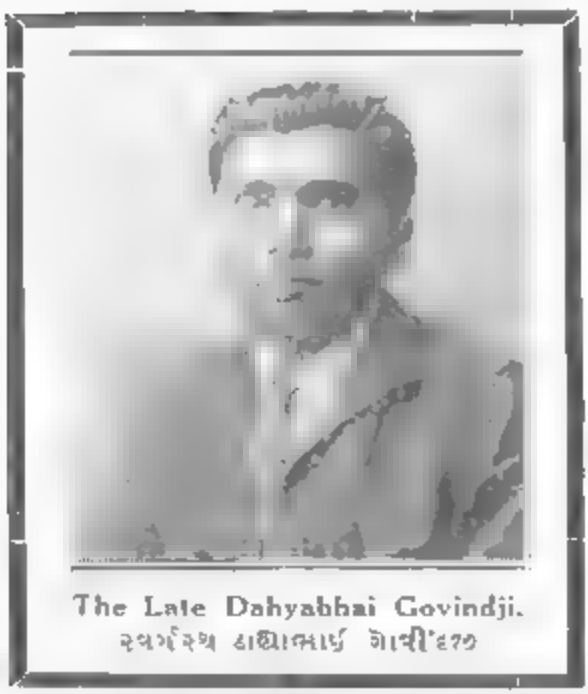
Funeral of the Late Dahyabhai Govindji.

સ્વર્ગસ્થ દાહ્યાભાઈ ગોવીંદજીની દફનક્રીયાએ જતી માનવમેદનીનું દ્રશ્ય

In the above picture are seen from left to right: Messrs P. S. Joshi, Manilal Gandhi, Dr. Y. M. Dadoo, Mr. S. B. Mehd, Mr. Mavjeebhai Govindji, brother of the late Dahyabhai Govindji with the deceased's child

ઉપલા ચિત્રમાં ડાબી બાજુથી જમણી બાજુએ જોવાઈએ:- મેસર્સ પી. એસ. જોશી, મણિલાલ ગાંધી, ડૉ. દાદુ. એમ. એસ. બી. મેહ અને સ્વર્ગસ્થના ભાઈ માવજી ગોવીંદજી સ્વર્ગસ્થના બાળક સાથે.

The Late Dahyabhai Govindji.
સ્વર્ગસ્થ દાહ્યાભાઈ ગોવીંદજી

Mrs. Maniben Dahyabhai,
widow of the late Dahyabhai Govindji
with her one-year-old child
સ્વર્ગસ્થ દાહ્યાભાઈ ગોવીંદજીના વિધવા શ્રી. સ્વ. મણિબેન પોતાની એક વર્ષના બાળકને સાથે.

ઇન્ડિયન ઓપિનિઅન.

મહાત્મા ગાંધીજીના હસ્તે
મને [illegible] મળ્યું.

પુસ્તક ૩૭ મું. ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૧૬ જુન ૧૯૩૬ અંક ૨૪

"ઇન્ડિયન ઓપિનિઅન"
શુક્રવાર તા. ૧૧ જુન ૧૯૩૬.

ડાહ્યાભાઈનું અવસાન અને તેમાંથી કોમે લેવાનો ઘડો

જુન તા. ૪ થીના રવીવારના અનેકો પત્રવ્યવહાર, તારો અને ટેલીફોન મેસેજો દ્વારા ડાહ્યાભાઈ ગોવીંદજી નાયકના અવસાનના સમાચાર આપણા ખાસ ભાઇઓ, જેઓએ સભ્યમંડળની પ્રતિજ્ઞાપત્ર સહીઓ કરી હતી તેઓના ઉપર, ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસના અગ્રસ્થાનો તરફથી ઓફીશીઅલી (ટ્રાંસવાલ) લીમ્ટેડ એન્ડ ટ્રેડીંગ બીજા પત્ર પ્રમાણે ધામ તો તેની સામે કઇ રીતે નિરોગ્ય દર્શાવવો તેનો વિચાર કરવા બારણાના અંતેની મારીત્ઝ પ્રમાણે બાકીની યુદ્ધાઓ તરફથી ખુબી ફુલો કરવામા આવ્યો હતો, તેમ ખાસ કરી ટ્રાંસવાલના કોંગ્રેસીઓપર અને સામાન્ય રીતે સમસ્ત કોંગ્રેસ ઉપર ઉંડી અસરની છવાઇ ગઇ છે. રવ. ડાહ્યાભાઇ ગોવીંદજી જે એ ખુબી ફુલવાડાના લોક થઇ પડેલાઓમાંના એક હતા. તેમના અવસાનથી એ સમસ્તીમા વધારો થયો છે યુદ્ધાઓને ભાગે વધારો છે તેટલે દરજ્જે તેઓના તો નાના કાયજ મોટીયો બારડાના હતા. તેઓનો ગુજરો પ્રમાણમાં તેઓને એ જંગલી કુલ કરવાને ભારે રાખનારાઓના કરતાં ઓછો જણાય. આ ભારે રાખનારાઓનું અંતર, જો અંતર જેવી પરતુ તેઓને દોગ તો, ખુબ ઘણેલા ભારનું બોધી તેઓના શિરપર દોગ, કષ્ટપ્રદ દોષું જોઇએ. પરંતુ તેવા પ્રસંગોપાત્ત ના મિત્રો દ્વારા જોવાયામાં આવે છે અમારે અમને કહેતાં અત્યંત ખેદ ઉપજે છે કે તેવા દ્વારા મિત્ર નજરે પડતાં નથી. ગાબ્યુલ રવાભાવિક રીતે તો એવીજ આશા રાખે કે આવા પ્રસંગો કુલ પછી કોમના અગ્રસ્થાનો તેમાંઓ કંઇક ગુહિમાં આવશે અને સાથે બેસી પ્રસંગોપાત્ત કરી કષ્ટરની પાસે દ્વારા યાચના કરશે. પરંતુ કાલ ભાવદાનો હજુ અંત આવ્યો નથી. કાર્યપર કોગ દેવાને ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસના ઉપપ્રમુખ મા. મહમદ કાહ્યાભાઇએ રવીવારના બનાવનો દોષ રાષ્ટ્રિય પક્ષની "ઉકસેરનારી" પ્રવૃત્તિઓની ઉપર મુકનાર પત્ર-વ્યવહારમા નિવેદન કરીને પોતાનું વડપ દેવું પુરવારનું છે એ બતાવી આપ્યું છે, આ નીવેદન કે જે ખરી રીતે ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસના પ્રમુખ અને સેક્રેટરીઓ તરફથી થવું જોઇતું હતું તે કરવાની જી કાહ્યાભાઇને પોતાની ફરજ સમજાઇ છે તે પરથી જોતાં આ કુંટાકીરાને વિષે બીજા પ્રસંગ કરતાં જી કાહ્યાભાઇને વિશેષ બાબત દોષ જેવું જણાય છે. આશ્ચર્યજનક તો એ છે કે જી. કાહ્યાભાઇના એ નિવેદનમા જણેલા બનાવ માટે જોઇતો એક શબ્દ પણ પણ નહીંનો આજે નથી પ્રાપ્તીપણે પાની તા. ૩૦ મા છે કે જી કાહ્યાભાઇની નજરે રાષ્ટ્રિય પક્ષની કહેવાતી ઉશ્કેરણી જોવાની નથી હતી કે જેના તેના સમર્થકપર યુદ્ધાઓનો આગો ખુની હુમલો કરવામા આવ્યો હતો, તેમ ખાસ કરી ટ્રાંસવાલના કોંગ્રેસીઓ અને ન્યાય જેવી કંઇ પણ પરતુ હશે તો ન્યાયની અદાલતો તરફથી તેનો નિણર્ય કરવામા આવશે. નહિ તો કાર્યપરના કરનારમા કે જ્યાં ગરીબ અને તવંગરનો ન્યાય એકજ ત્રાજવે તોળાય છે ત્યાં તે તોળાશે.

મુળ મુદ્દાપર આવતા સાધારણ સંજોગોમા સ્વર્ગસ્થ કાહ્યાભાઇનું અવસાન કોમને ભારેજ કષ્ટ પણ મહત્વનું દોત. પરંતુ પ્રસ્તુત સંજોગોમાં તે અત્યંત મહત્વનું થઇ પડયું છે. કાહ્યાભાઇ ગોવીંદ વર્ષના એક નવયુવાન હતા. તેમના માત પિતા બેકુન છે અને હીંદુસ્તાનમાં છે. કાહ્યાભાઇ પોતાને અને પોતાના કુટુંબને માટે રોટી કમાવવાને હમેશ ભોગી આ દેશમાં આવ્યા હતા. કાહ્યાભાઇની રેટી કરી તે પોતાની રોટલ કમાતા હતા અને શાંત અને એકમાર્ગી જીવન ગુજારતા, પરંતુ સ્વર્ગસ્થ કાહ્યાભાઇનામાં સ્વદેશાભિમાનની દીપક સળગી રહી હતી. મોતે સ્વતંત્રની અભિલાષા ધરાવતા હતા અને એક જાતી તરીકે દક્ષિણ આફ્રિકાના હીંદી ભાઇઓપર સતત લાગવામાં આવતાં અપમાનોથી તેમને દરદ થતું હતું. તેથી તેમણે એ અપમાનોનો સમાસમ કરી સામનો કરવાની પ્રતિજ્ઞાપર સહી કરી હતી આઠવોજ તેમનો દોષ હતો અને તેટલાને માટે તેમને તેમના પરિવાર ખીન્ન અને એક વર્ષના બાળક પાસેથી ગમગી લેવામાં આવ્યા છે અને તેમના પત્ર બાતપિતા પાસેથી તેઓના એક પરાવા અને પરવરદારમાં આપવાની ભારી સમાજ મુબુદને છીનવી લેવામાં આવ્યા છે.

એ કે આપણે કાહ્યાભાઇના અરમાનો પોક કરીએ છીએ પરંતુ ન તો આ બાબતી કુદિના બંધનોમાંથી મુકત થયા તે બાગ્યશાળી બન્યા છે, તેમનાં દેહ પોતાના દેશ અને પોતાની કોમની સેવા કરતાં પડયો છે.

આપણે દક્ષિણ આફ્રિકના હીંદીઓના આપણી ઉપર નિરંતર ગાદવામાં આવી રહેલા અપમાનોને ગણી ગણીને ભરડ બની ગયા નહિ પોકમે અને તેવા બાનવરના તરીકેની બાજીઓ પણ બાજીને ગુમારી બેઠેલા નહિ દોઇએ અને માતપિતાનો પ્રેમ અને તિ પ્રતિનો પ્રેમ શું છે તે બાબતના દોઇએ તો કાહ્યાભાઇના બાબા બાબતોમાં અને ૨૦ કરણોજના સંજોગોમાં તે થયું જ નથી બાપણે પેપ રહ્યા વગર નહિજ રહે. એ મરજા છે જેને માટે આખી કોમ જવાબદાર છે તેના બાપનું નિવારણ હારે જ કલ્પેલું બાબાશે કે બારે બાલામહના સિદ્ધાંત માં બાપણે બધારે દઢ બને બધારે ત્રિમતવાળ બનીશું અને પરિણામોને વિષે નિડર રહીને બાપણા સ્વમાન અને રાષ્ટ્રિય ગૌરવને માટે એ માર્ગે અંતપર્યંત વિચરીશું.

સ્વર્ગસ્થ કાહ્યાભાઇની દફનક્રીયા વખતે પ્રસંગો બાપુર માનવમેદની, તેમના સ્મરણાર્થે બોલાવી શોકસભામાં થયેલી મોટી હાજરી, કુનીયનના સભ્યો બાજીઓથી કોમના સભ્યો વર્ષો તરફથી મોકલાવી સંખ્યાબંધ વર્ષિ રહેલા શોકના સંદેશાઓ, સ્વર્ગસ્થના માનમાં ટ્રાંસવાલમાં તેમજ કરવળ માં રવેચ્છાએ બંધ રાખવામાં આવેલો વેપાર, સ્વર્ગસ્થ કાહ્યાભાઇના સ્મરણાર્થે ફંડ બાપવા માં આવેલું કામકાજ ૧૯૨ અને તેમાં જે ઉદાર રકમો બની રહી છે, એ સબળું દક્ષિણ આફ્રિકામાં બાપણા ભાઇઓ હજુ અંતઃકરણ બન્ધ બની ગયેલા નથી અને ગમારે કાહ્યાભાઇ ગયા બારે તેઓ પોતાના પ્રત્યુપકાર વાળવામાં પડતાં નહિ પડે. તેની સંપૂર્ણ ખાત્રી પુરે છે.

આ પ્રદેશના નેતૃત્વ હેઠળ ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસનો રાષ્ટ્રિય પક્ષ કોઇ પણ સ્થાયી હેતુઓને માટે કામ નથી કરી રહ્યો. કોઇ પણ અમુક વર્ગના નહિ પરંતુ સમસ્ત હીંદી કોમના સામાન્ય લાભોને બાગર કામ કરી રહ્યો છે, અને અમને નોંધ લેતા પરોજર બાનંદ થાય છે કે તેનું જોર દિન પર દિન વધતું જાય છે.

જેઓ તેનો વિરોધ કરી રહ્યા છે તેઓને અમે નમ્રભાવે કહીએ કે આપણે સત્યનો જ જય થવાનો છે. અને જેઓ ગુંડાગીરીના જેવા માર્ગો મદદ કરી રહ્યા છે તેઓ દક્ષપણ અને દલીલોમાં કેવળ પોતાની નાદારી સૂચવી રહ્યાં છે. સ્વમંત્રિય કાળાકાયદાના આત્માને બચાવ ખિરસાતિ બહેન અને તેમનું કુટુંબ આપણા બાહ્યોને સત્યમાર્ગે આગ્રણ બચાવવાને પ્રોત્સાહન રૂપ થઇ પડો.

પ્રધાનનું કહેવાતું વચન

ગ્રામાસીટીક્સ (ટ્રાન્સવાલ) મેન્ડ આન્ડ બીલ ગેનટમાં ચર્ચે વાચનોત્સાહી સભા સોમવારે પાસ થઇ ગયું છે. તેની સામે સેનેટર બ્રુક્સ અને સેનેટર રામબોલ્ડ જોન્સે બીરોધ ઉઠાવ્યો હતો. બીલ વાચન વખતે મુખ્ય પ્રધાન બી. સ્ટટકર્ડે જણાવ્યું હતું કે, "બીલની એકઝેમ્પશનની કલમની કોમે મને ખોટી સમજાવોનો હું જેટલો બની શકે તેટલો ત્વિરોધ્યો અમલ કરવાનો છું. એટલી સરત કે, કાયદાના આશયમાં અને ઉદ્યાર્થમાં પાલન તો થવું જ જોઇશે.

નવા સાધનોનો આપવાનું બંધ કરવું જ પડશે સીધાય : ખરી મુશ્કેલીવાળા કોઇ ખાસ કેસો હોય. એવા કેસોમાં મારી ઓફિસથી મારા બાતમીદારો દ્વારથી તપાસ અને અજમાયશો પછી બાદ હું યોગ્ય પગલાં ભરીશ.

સાધનોનાના ફ્રાંસદરના સંબંધમાં પણ ઓટલીજ તપાસ થશે, પરંતુ આ બીલના હેતુ ઉપરાંત કામકાની કઇ વધારવાનો મારો ઇરાદો નથી. અને બીલનો હેતુ છેવટનો કાયદો પસાર થાય ત્યાં સુધી હાલની સ્થિતી સ્થીર રાખવાનો છે, એટલું સ્પષ્ટ રીતે સમજી લેવું કે આ નીવેદનના અર્થનું ખરાબપણું યા બાદબાકપણું કરાવવાનો કઇ માત્ર મનોજ રહેશે."

બી. સ્ટટકર્ડે જણાવ્યું કે આ ચરત મારે કરવી પડેલી છે કે જેથી કેપટાઉન કરારના હેતુ વિશે દલીલો થઇ હતી તેવી દલીલોમાં ઉતરવું નહિ પડે.

તેમણે જણાવ્યું કે આ બીલનો અર્થ સેગ્રેગેશન નથી થતો. હું યુરોપીયનો અને કોંદીઓને જુદાજુદા રાખવા માગું છું પરંતુ કરજીયાત સેગ્રેગેશનની નીતી દાખલ કરવા નથી માંગતો. મારા કામમાં મારે કરેક કરેક મનુષ્યની, દક્ષિણ આફ્રિકાના કોંદી તેમજ યુરોપીયનની સુખાકારી જોઇએ છે. મારી કેવટની કરખાસ્તો વાજબી અને ન્યાયી હશે, પરંતુ તટસ્થાજર કરવ્યુસર તેની ટીકાઓ થશે.

પ્રીટોરીયાની કોંગ્રેસની શાખાનો સત્યા-ગ્રહનો ફેસલો

ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસની પ્રીટોરીયાની શાખાની માસ મીટીંગ જુન તા. ૩ જીના શુક્રવારે પ્રીટોરીયાના કોંદુ સેવા સમાજ હોલમાં મી. શેખ અબ્દુલના પ્રમુખપણા હેઠળ મળી હતી જેમાં પ્રીટોરીયા અને બહારના મોટી સંખ્યામાં હાજર થયા હતા. પાસ થીયેંગે પ્રીટોરીયાની કોંગ્રેસની શાખાના માનદ સેક્રેટરી મી. નાનાભાઇ સીતાર્થ રજુ કરેલો અને શ્રી. પેરુમાલ પીલેએ ટેકો આપેલો નીચે પ્રમાણેનો ઠરાવ સર્વાનુમતે પસાર કર્યો હતો:

"ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસની પ્રીટોરીયાની શાખાના આજના મોઠળ પ્રીટોરીયાના કોંદીઓની મળેલી આ વિશેષ સભા એશીયાટીક્સ (ટ્રાંસ-વાલ) મેન્ડ એન્ડ ટ્રેડીંગ બીલ ૧૯૩૯ ના કેપટાઉન કરારનો અંતર ભંગ કરનારું હોઇ તેની સામે સખ્ત વિરોધ દર્શાવે છે અને વધુમાં આપણું રાષ્ટ્રિય ગૌરવ તેમજ આમાં આવી પડેલું છે તેને ટકાવી રાખવાને ટ્રાંસવાલમા સત્યાગ્રહ કરવાની નીતીને સ્વીકૃતી દેવા આપે છે."

દક્ષિણ આફ્રિકાના હિંદીઓને શ્રી. સત્યમુર્તીની સલાહ

જોંગસોરથી આવેલા એક કરના તાર મુજબ ઇન્ડિયન્સ ઓવરસીઝ કોંગ્રેસ ઓગેનાઇઝેશનના પ્રમુખ શ્રી સત્યમુર્તીને તેમની સલાહ માગનાર દક્ષિણ આફ્રિકાના મોકલા એક તારના જવાબ મા શ્રી સત્યમુર્તીઓ જણાવ્યું છે કે: "તમે મુશ્કેલ્યા માત્ર અહિંસાથી ગાનબરેલું સમાધાન લાવવાને બાજણી કઇ દોષ તો નવું સમાધાન થતા સુધી સત્યાગ્રહ ચાલુ રાખી શકાય છે" તેમણે જણાવ્યું કે સત્યાગ્રહના સંચાલકને દક્ષિણ આફ્રિકાના કોંદીઓ કશુ ઓકમત નથી થયા. વધુમાં તેમણે કહ્યું : "મારો જોવે ઓફસ મત છે કે દક્ષિણ આફ્રિકાના કોંદીઓએ દક્ષિણ આફ્રિકાના નાગરીકો તરીકે પોતાના સંપુર્ણ હકોની મજબુતી કરવાજ જોઇએ અને આ બીલ ની સામે પોતાના સંપુર્ણ બળથી અહિંસાથી લડવું જોઇએ, અને તેમાં કોંદુસ્તાનની સહાનુભુતી ઉપર તેઓ સંપુર્ણ વિશ્વાસ મુકી શકે છે પરંતુ તેઓની લડતમાં તેઓએ એક બાબ બધું જોઇએ મારી સલાહ છે કે તેઓએ એજન્ટ-જનરલની સલાહ લેવી જોઇએ અને પછી કોંદીઓનું ઉંત શામાં છે એ સાંભળ્યા થી નક્કી કરવું જોઇએ."

ફકડે ફકડે ખાવાની રીત

ગયા અઠવાડીયાના બુધવારે કેપટાઉનના કોરમેા ગોલ્ડીટન હોલમા નેાન-યુરોપીયન યુનાઇટેડ ફ્રન્ટ ઓફ સાઉથ આફ્રિકાની મળેલી મીટીંગ માં મી. હેરી રનીયરે જણાવ્યું હતું કે એશીયાટીક્સ (ટ્રાંસવાલ) મેન્ડ એન્ડ ટ્રેડીંગ બીલ એ સેગ્રેગેશનના નીતીનું પ્રથમ પગથીયું છે ટ્રાંસવાલ ના કોંદીઓ સામેનો એ કાયદા દક્ષિણ આફ્રિકા ના અત્યાર સુધીમાં થએલા-અન્યાયો માનો પેારમાં પેાર અન્યાય કરનારો છે અને એક સ્વમાનપ્રીય, ઉદ્યોગી કાયદાને વફાદાર રહી ગુજારો કરતી કોમ તરીકે કોંદીઓને યુરોપીયનો સાથે સમાનતા ભેળવવાનો હક છે. આ બીલ પાર્લામેન્ટમાંથી પસાર કરાવવામાં મી. સ્ટટકર્ડે જણાવેલા ભાગને માર મા. રનીયરે તેમને ચમેાટી કાઢયા અને વધુમા જણાવ્યું કે આ એશીયાટીક બીલ પોતાની સેગ્રેગેશનની નીતી પાર પાડવાને સરકારની એક કુકડે કુકડે ખાવાની રીત છે. બોન-યુરોપીયનોમાંથી આજે તેમણે કોંદીઓ ઉપર પ્રહાર કર્યો છે. આ કેદની નીતી સામે દરેક દરેક વર્ગે બીરોધ દર્શાવતાં કેપટાઉને કોમકે કોંદીઓને પતાવ્યા પછી તેમોનો પણ વારો આવશે.

ત્યાર બાદ નીચેના કાયદો કોંદીઓ તેમજ અન્ય બીન યુરોપીયનોને સેગ્રેગેટ કરવાના અને તેમોના હકો ઉપર પ્રતિબંધો મુકવાના એક બાધનરૂપ હોઇ તેની સામે બીરોધ દર્શાવનારો ઠરાવ થયો હતો. ઠરાવમા સભામા બીન યુરોપીયનોને અને બ્રાગપ્રીય લોકોને અતીવેદ પહાડનારા કાયદાઓ રદ કરાવવાને પોતાનું સબળ કરવા વિનંતી કરવામાં આવી છે.

હિંદુસ્તાન આપણી પહેલે ઉલેખ્યું છે

ગોલથી મરમાદક કાઠીયાવાડના બાલ મી. યુસુફ કાજીયા સ્વદેશથી એક પત્રમા લખે છે કે "કોંદુસ્તાનના મોકરેટમાં મોકરેટ પક્ષ અને સરકારી સરકલો પણ કોંદીઓને દક્ષિણ આફ્રિકા મા પોતાનું અને કોંદુસ્તાનનું સ્વમાન જાળવવા માટે સત્યાગ્રહ કરવાની સલાહ આપે છે 'ટાઇમ્સ ઓફ ઇન્ડિયા' જેવું સરકાર પક્ષનું બાપુ પણ પોતાના મોકરમાં લખ્યુ જ છે કે હવે દક્ષિણ આફ્રિકામા કોંદીઓ માટે સત્યાગ્રહ સિવાય બીજો રસ્તોજ નથી. કોંદુસ્તાનનું આખું પ્રેસ સત્યા-ગ્રહને ટેકો આપે છે અને દક્ષિણ આફ્રિકા વિરોધી ચળવળો ઉગ્ર બનાવા પડે છે. 'ટાઇમ્સ ઓફ ઇન્ડિયા' એ પણ મોકરો લખ્યા છે જેમાં દક્ષિણ આફ્રિકાની પોલીસીને વખોડી કાઢી છે દક્ષિણ આફ્રિકામાં સત્યાગ્રહની લડતને સહાનુભુતી આપતાં મી. યુસુફ કાજીયા વધુમા લખે છે કે "આપણી મદદમાં આવેલા પડતા કાર્યકર્તાઓએ બીજાપર કળાણ કરવું નહિ જોઇએ. કોઇને સરમાણી લડતમા સામેલ કરવા એ ધેાગ્ય નથી. પણ એ છેક નજીકનેા સગેા હોય કે બાજમાંક હોય, એના કરવાથી બાપ પણ કાનને પણ નુકસાન પહોંચે છે. જે માણસ કોમની સરમથી ભાગ દેવા તૈયાર થાય તેનું પરિણામ આંતરા સારૂ નજર આવે.

પાકિસ્તાન રમતના ખેલ ઉપર ઝુકાવ્યા

મહમદ કરગાકલ કાજી, અબદુલ અલી, મીરઝા આગાખાન મુરબ્બીએ, મહમદ બાબુ અને ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસના ઉપ-પ્રમુખ મી. મહમદ આમેદ જેઓનો સ્વીકાર તા. ૪ થી જુનના ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસની ગાર્ડીજ વખતે એસારીન પીકચર પેલેસ આગળ ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસના રાષ્ટ્રિય પક્ષના સભ્યેા ઉપર થએલા ખુની હમલાના સંબંધમાં પકડવામાં આવ્યા છે તેઓ પ્રત્યેકને પાકિ ૨૫૦ ના બેલ ઉપર છોડવામા આવ્યા છે.

પ્રાથમીક તપાસને અંગે તેઓને સોમવાર તા ૧૯ ના મેજીસ્ટ્રેટ સમક્ષ ખડા કરવામાં આવશે. મી. આઇ. આઇ. કાજારી જેઓ ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસના ઉપ-પ્રમુખ છે તેમણે પકડાયલાઓના બેલરની તરીકે કામ કરી રહ્યા છે.

સ્વર્ગસ્થ ડાહ્યાભાઇ ગોવીંદજીની દફનક્રિયા

બે માઈલ લાંબુ સરઘસ

સ્વર્ગસ્થ ડાહ્યાભાઇ ગોવીંદજી દેસાઇ તા. ૪ જુનના રવીવારે ફ્રાન્સવાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસ તરફથી એડવર્ડસીમથમાં ઓફીસરીન પીઝર પેલેસમાં બોલાવવામાં આવેલી મીટીંગ વેળાએ સુકાગીરીના ભોગ થઇ પડયા હતા અને રંગનું જુન તા. ૮ મીએ ગુરૂવારે જોહોરે કરીનાલમાં અવસાન થયું હતું તેમની દફનક્રીયા જુન તા ૬ માના ગુરૂવારે જોહોર મધ્ય હતી. દફનવિધી આદિકાની કાંઇક કામની તયારીઓમાં એ આખુંય હતી.

વર્ષોદ વર્ષની હતી. સારીની આગળ અને પાછળ સેંકડો સેવકો ૭ હરોમાં ચાલી રહ્યા હતા અને સરઘસને ગોઠવે, વચ્ચમાં અને પાછળ "આત્મભોગના ગૌરવને ખાતર પ્રાણાર્પણ કરનાર રેવ. મગનલાલ ગોવીંદજી" એવા કાળા કપડાંપર સફેદ અક્ષરમાં ચીતરેલા શબ્દો સાથેની બેનર ઉંચકવામાં આવી હતી. બી. પ્રાચુરાંકર જેવા રાષ્ટ્રિય ગીતો ગવાતી રહ્યા હતા.

શહેરમાંથી કબરસ્તાન તરફ જતો બે માઇલ સુધીનો માર્ગ જનસમુદાયથી રોકાઇ રહ્યો હતો અગાશીઓ, બારીઓમાંથી લોકો ગોઠવી સંખ્યામાં એ ગંભીર દફન સમગીન વદને નિહાળી રહ્યા હતા. એફેર સ્ટેશન સુધી પહોંચતાં ત્યાંથી કબરસ્તાન સુધીનો પંથ હજુ પણ માંડો હતો અને સમય કુદકે ભૂસકે વધી રહ્યો હતો. કોની સંખ્યા લગભગ ૩૫૦ ની હતી.

કબરપર લોકો મરનારના ઉંચકવા દફન કરી રહે, તેટલાં માટે શબની પેટી કોઠે પથ્થર ચુકવી કરવામાં આવી હતી. મીશનરીયા ટેમાંક જીલના પ્રતિનિધિઓએ મંત્રો અને ભજનો ગાયા હતાં અને શબને શ્રી. મોરારજીભાઇ દફનક્રીયા કરનારથી બાકી દફનક્રીયામાં ભાગ લેવા વિમાન મારફતે આવ્યા હતા સમાચાર, શ્રી મણીલાલ ગાંધી કોંગ્રેસ જુન તા. ૪ થીજો મળેલી ઓર્ગેનાઇઝેશન ગાદીઓમાં હાજર થયા કરવાનથી આવ્યા હતા અને તો બનેલો પાલખી બનાવ નિહાળ્યો હતો, નાતાલ અને ટ્રાન્સવાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસના રાષ્ટ્રિય પક્ષ (નેશનલીસ્ટ ગ્રુપ) ના નાયકો શ્રી. દાદુના હસ્તે કબરમાં ઉતારવામાં આવ્યું

સંદેશાઓ અને બાયલો

દફન ક્રીયા બાદ મુલાકાતના અનેક ભાગોમાંથી આવેલા તારના સંદેશા શ્રી. એસ. આ. મેદ તરફથી વાંચી સંભળાવવામાં આવ્યા હતા.

બાદ શ્રી દાદુએ ભાષણ કરતાં જણાવ્યું કે આજે આપણે વૃદ્ધના એક મહાન પુત્રને દફનાવવા અને એકત્ર થયા છીએ કે જેમણે કોમના સ્વમાન અને વૃદ્ધના ગૌરવને ખાતર બહાદુરીથી પોતાનું પ્રાણ અર્પણ કરી દીધેલો છે. ડાહ્યાભાઇ ગોવીંદભાઇએ કોમને જીવાડવાને પોતાનો જીવન કુરબાન કર્યો છે.

સ્વર્ગસ્થ ડાહ્યાભાઇ એક શાંત, સરળ, સાદા મહેનતુ અને એક માર્ગો હતા પરંતુ કોમનો પોકાર થયો તેવાજ પોતે સત્યાગ્રહના જંગજાવવા તૈયાર થઇ ગયા અને કમનસીબે ગુંડાઓના હાથે તેઓનું અકાળ અને શોકજનક મરણ થયું છે. એ ગુંડાઓ કેટલાક સ્વાર્થીધ બોઅોના ભાડુતો હતા અને જેમણે સત્યાગ્રહને રોકવા

સરઘસનું દ્રશ્ય

A VIEW OF THE PROCESSION

અરધો દિવસ વેપાર બંધ

દોકાનોનો વેપાર એ દિવસે આખ જોહાનીસબર્ગ શહેરમાંજ નહિ પરંતુ ટ્રાન્સવાલના અનેક ભાગોમાં તેમજ ડરબનમાં અરધા દિવસને માટે બંધ રહ્યો હતો આખા ટ્રાન્સવાલમાં સમસ્ત વર્ગોના દોકદોરો મોટી સંખ્યામાં દફનક્રીયામાં હાજર થયા હતા

દફન ક્રીયાનો વખત અડધા વાગ્યાનો જાહેર થયો હતો અને બી રડીફ, ન્યુટાઉનમાં આવેલા સ્વર્ગસ્થના મકાને હજારોનું ટોળું એ વખતે એકત્ર થઇ ગયું હતું. પરંતુ સરકારી મોટરબસ-વરદીમાંથી ગણ્ય ઉંચ બે વાગે મળવા જોવાયા મોકાને વધુ વારના સુધી રાહ જોવી પડી હતી.

શબની પેટીને નરમાંથી સાદીમાં મુકવામાં આવતાં તે પર સુગંધી પુષ્પ ચઢાવાયાં અને સરઘસ એટલું મોટું હતું કે ટ્રાફીક પણ સાંજે વખત સુધી આટલી નદિ પડે તેટલા માટે અમુક અમુક રસ્તે તેના આગલા પાછી જવાની જરૂર પડી હતી.

ટ્રાફીકનો બંદોબસ્ત

ટ્રાફીક ખાતાં તરફથી ટ્રાફીકનો પણ સારો બંદોબસ્ત કરવામાં આવ્યો હતા અને ઘણા પોલીસો અને ટ્રાફીક કન્ટ્રોલરોને રસ્તે રસ્તે ટ્રાફીકને દોરવાને ઉભા રહેવું પડયું હતું.

સરઘસ બી રડીફથી ડાબાજનલ રડીફમાંથી મોટે રસ્તામાં થઇ માર્કેટ રડીફમાં વળી ફ્રેડરીક-બર્ગને રસ્તે મેફેર સ્ટેશન સુધી પણ ચાલ્યું હતું. આખા માર્ગમાં ઘરો ઝાતા લોકો શબની માફી પસાર થતા તેને નમન કરતા હતા અને

આપેલો છે તેઓની ઉપર પાનકી ચુકાદો કરવાની તેઓએ યોજના કરી હતી.

બપોર રવીવારના એ શોકજનક બનાવો બનાવો એ કોમની અંદર ગમગીની અને ગુસ્સો ફેલાવી દીધેલાં છે એટલી બાબત સંતોષજનક છે કે ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસના રાષ્ટ્રિય પક્ષે સત્યાગ્રહના સિદ્ધાંતને વફાદાર રહી પોતાનું મન અને હાથ ચોખ્ખા રાખેલા છે.

સરકાર તો એમેં ધ્યાનજ છે કે આપણું ધ્યાન અને આપણી બધળી શક્તિઓ આપણ આપણા માં લડવામાં રોકાઇ રહે કે જેથી આપણી ઉપર તે વધારે પ્રતિબંધિત અને જુલમી કાયદાઓ લાદી શકે. તેનો એ પ્રપંચ પાર પડી રહ્યો છે તેથી તેને તો આનંદ થતોજ હશે

કોમની ઉન્નતિ આપની રાષ્ટ્રિય પક્ષની લડતને કોમનો સંપૂર્ણ ટેકો છે એ હકીકતથી આપને વધારે હિંમત આવેલી છે. આવા શોકજનક વિયોગથી નાસીપાસ નહિ થતાં કોમની હસ્તિ અને કોમના સ્વમાનની લડતમાં આગે આપણે કુચ કરતા રહેવું.

શહીદ ડાહ્યાભાઇની પવિત્ર કબરમાંથી આપણો હેતુ સિદ્ધ કરવાને આપણે શક્તિ હિંમત અને દૃઢતા મેળવીએ

સ્વર્ગસ્થને આપણે અંતરની અંજલી આપેલી ગણાશે જો આપણે બધા સત્યાગ્રહી બની આદ્વિંસાથી તેમને પગલે ચાલવાનો પ્રયત્ન કરીશું.

ડૉ. દાદુએ અંતમાં જણાવ્યું કે સ્વર્ગસ્થ ડાહ્યાભાઇના આશ્રીતોને મદદને માટે અને તેમના સ્મારકને માટે રાષ્ટ્રીય પક્ષ તરફથી એક ફન્ડ કરવામાં આવશે.

શ્રી. મણીલાલ ગાંધીનું ભાષણ

શ્રી. મણીલાલ ગાંધીએ ગુજરાતીમાં બોલતાં જણાવ્યું કે સ્વ. ડાહ્યાભાઇ જે પંથે ગયા છે એ પંથે એક દિવસ સૌને જવાનું છે પરંતુ સ્વ. ડાહ્યાભાઇના જેવું મૃત્યુ મેળવવાનું સદ્‌ભાગ્ય કોઇકનેજ મળે છે. સ્વ. ડાહ્યાભાઇ જેવા કરતાં કરતાં પડ્યા છે. દુઃખદ પરંતુ બેટલીજ છે કે ગુંડાઓના મારથી તેઓનું અકાળ અવસાન થયું છે અને એ ઉત્સાહી સ્વયંસેવકની કોમને બેટ પડ્યા છે.

મરદાનગી તો તેમાં સમાય જે પોતાના વિરોધીઓને દલીલથી હરાવવા અને જે પ્રહાર કરતો હોય તો જાનીની સામે કરવામાં આવે. ગુંડાઓને કોઇ પીઠની પાછળ પા કરવો એ નર્યા નામર્દાઇ છે અને શરમજરેવું કૃત્ય છે

સ્વર્ગસ્થ ડાહ્યાભાઇનું ખુન ખુનીઓને શિરે નથી પરંતુ ખુન કરાવનારાઓને શિરે છે અને એ કરતાંયે વિશેષ તો જેઓએ તેમને અને કોમને સત્યાગ્રહને માર્ગે દોરેલા છે તેમને શિરે છે. જે સેવાકાર્ય કરતાં સ્વ. ડાહ્યા ભાઇનું ખુન થયું છે તે તેમના જવાથી હવે છોડી દેવામાં આવશે તો એ ખુનનું પાપ આપણેજ શિરે રહેશે. એટલે હવે આપણાથી પાછો પાની નજ થઇ શકે પરંતુ વધારે જોર અને વધારે દૃઢતાથી સત્યાગ્રહની લડત આપણે ચાર ગણી જોઇએ.

શ્રી. ગોરાભજી કુરજભજીએ જે સંદેશાઓમાં સ્વર્ગસ્થ ડાહ્યાભાઇનું અવસાન થયું તેને માટે અત્યંત બેટ દર્શાવેલી હતી. અને સ્વર્ગસ્થના કુટુંબીજનો પ્રત્યે અંતઃકરણથી દિલસોજી દર્શાવી હતી.

બીજા બોલનારાઓમાં મેસર્સ પી. એસ. નૈકર, એસ. એમ. દેસાઇ, નાનાભાઇ રાણા, ભાણાભાઇ કેશવરાવ પટેલ, શ્રી. કુંવર અને બી. કે પટેલ હતા.

યુરોપીયન વર્તમાન પત્રો આપણી પ્રવૃત્તિઓને પટતી ન્યાયી આપતા તેવી પણ ત્રણ ગોરાભજી કુરજભજીએ ટીકા કરી હતી.

શોક દર્શાવવા મળેલી માસ મીટીંગ

સ્વર્ગસ્થ ડાહ્યાભાઈ સ્મારક ફન્ડ

ટ્રાંસવાલ પ્રતિબંધિત કોંગ્રેસના નેતાનીકરે મૃત્યુના આઘાત ટેકળા એક માસ મીટીંગ રવીવાર જુન તા ૬ ના બપોરે જોહાનીસબર્ગના ગાંધીકર હૉલમાં સ્વર્ગસ્થ ડાહ્યાભાઇ ગોવીંદજીના કુટુંબીજનો તરફ દિલસોજી દર્શાવવા મળી હતી. હૉલમાં ના બધા બાજુમાંથી ઠીંઠીઓ મોટી સંખ્યામાં હાજર થયા હતા અને હૉલ ચીકાર ભરાઇ ગયો હતો. લગભગ બે હજારની મેદની થઇ હતી અને બધા શોકો હાજર નહીંતા પણ રહ્યા

"રેન્ડ ડેલી મેલ"ના રીપોર્ટ મુજબ "ગયુ તોફાન મચવની ધાસ્તિથી રીફના સપળા બાજુ માંથી એકત્ર કરેલા એકસો જેટલા મી. આઇ. ડી. ઓ અને પોલીસ મનસ્વેબલો બાન ઘોડેસ્વાર ટ્રાફીક કન્સ્ટેબલોને મીટીંગના સ્થળની નજદીક માં રાખવામાં આવ્યા હતા પરંતુ મીટીંગનું કાર્ય શાંતિથી પુરૂ થયું હતું." (પોલીસને રાખવા પછીનું ડહાપણ આવ્યું' જણાય છે.)

ડૉ. દાદુએ પ્રમુખસ્થાનેથી બોલતાં જણાવ્યું કે આજે આપણે સ્વર્ગસ્થ ડાહ્યાભાઇ ગોવીંદજીને અંજલી આપવા એકત્ર થયા છીએ સ્વ ડાહ્યાભાઇ પોતાની કોમના અને પોતાના દેશના ગૌરવને માટે કોણ જાણી કેટલા તે વખતે બ્રાન્સવાલ અને બાનકી યુદ્ધગીરીના ભોગ થઇ પડ્યા હતા. સ્વ ડાહ્યાભાઇ ઠીંઠો કોમને માટે એક અનુકરણીય દાખલો મુકી ગયા છે ડાહ્યાભાઇ ગુજરી ગયા છે જ્યાં તેમનો આત્મા છવે છે આપણે તેમની ભાવના થી પ્રેરીત થઇ પહા સત્યાગ્રહીઓ તરીકે અહિંસાથી આપણા આદર્શ સિદ્ધ કરવાને વધારે હિંમત અને દૃઢતાથી આગળ પ્રયાણ કરીએ

ડૉ. દાદુએ જણાવ્યું કે સ્વર્ગસ્થ ડાહ્યાભાઇ એ આપણને આપણી આગેના ગુલામી કાયદાઓ ના સામે સત્યાગ્રહથી લડવાને આપણે વધુ વધારે જોમ ગુમાવવા પડે તો પણ આપણી ટેકમાં વધારે દૃઢ બનાવ્યા છે.

દીલ્હતાનગરી આપણને ઉંચા અવાજ બોલવા બોલાવે છે કે આપણી લડતમાં સામ્રાજ્ય દીલ્હતાન આપણી પાછળ રહેલું છે.

ડૉ. મણીલાલ ગાંધીએ જણાવ્યું કે સ્વર્ગસ્થ ડાહ્યાભાઇના બલિદાનથી આપણને કોમ પક્ષ થાય છે અને એક રીતે આનંદ પામે થાય છે. કોમ એટલા માટે કે યુદ્ધગીરીના તેઓ અકાળ ભોગ થઇ પડ્યા. અને આનંદ એટલા માટે કે યુદ્ધાઓના મારથી તેમજ બીજા માણસો જેઓએ સત્યાગ્રહની પ્રતિજ્ઞા લીધેલી છે તેઓએ સામેા પ્રહાર કર્યો વીના શાંતિથી ત્રીકી લીધા. સ્વર્ગસ્થના એ ભોગ ૩ આપણે જેઓ સત્યાગ્રહ કરવા તૈયાર થયા છીએ તેઓપર મોટી જવાબદારી આવી પડેલી છે

વાલ્સ મહનુ ચાલ્યું સપ્ટેમ્બર ૧૯૦૮ ની લડતમાં આ દેશમાંથી વિદાય થયા બાદ બાદ પ્રથમ પાપ્રથમ વહુ અને આદર્શ રીતે તેનો પુનઃજન્મ થયો છે. તેને માટે ડૉ. દાદુને હાર્દિક અભિનંદન ઘટે છે આટલા વર્ષો સુધી આ દેશમાં આપણે પવિત્ર દ્રષ્ટાગાંજ પકડી રહ્યા છીએ. આપણે કુદરત સિવાય બીજા કશી વસ્તુને આપણે ડરવા આપ્યુજ નથી. આજે જે આપણામાં જોમનો આવી દેખા આપે છે ગઇકાલ દેશ અને સંસ્કૃતિના પ્રતિનિધિ તરીકે આપણે ઘણી વેળાને દાવો કરીએ છીએ તે સિદ્ધ કરી આપવાનું આપણામાં કોણ આવેલું હોય તો એ ખુશી થવા જેવું છે. સ્વ. ડાહ્યાભાઇના બલિદાન પરથી આપણે એમ બંધે થયું ચેએ તબલાનું પ્રોત્સાહન લેવું ઘટે છે તેજ તેમના ભોગથી આપણી ઉપર આવી પડેલાં જવાબદારી આપણે મુક્ત મનથી.

શ્રી. ગોરાભજી કુરજભજીએ ગત રવીવારે બંગ્લો કમનસીબ બનાવ અકસ્માત્‌વાને તેવી બોમ્બની સાધારણ સાવચેતીઓ પણ નહિ લીધી તેથી પોલીસ બાતાની ચુક્ત ટીકા કરી અને જણાવ્યું કે દીલ્હીજીની તવારીખમાં એ રવીવાર એક "કાળો રવીવાર" ગણાઇ જશે તેનો દોષ પોલીસની નિષ્કાળજી ઉપરજ ઢોળાવો જોઇએ. યુરોપીયન વર્તમાન પત્રો આપણી પ્રવૃત્તિઓને પટતી ન્યાયી આપતા તેવી પણ શ્રી ગોરાભજી કુરજભજીએ ટીકા કરી હતી.

ઠરાવો

બાદ નીચે પ્રમાણેના બે ઠરાવો પ્રમુખ તરફથી મુકવામાં આવ્યા હતા જે બાબતી સભાએ ઉપરા ઘમ સર્વાનુમતે પસાર કર્યા હતા :

(૧) ફ્રાન્સવાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસના આશ્રય દેઠળ મળેલી ટ્રાંસવાલના હીંદીઓની આ આમ મીટીંગ પ્રાણજીવન મોતીલાલ હરિલાલ એમણે આ દેશમાં એક નેતા તરીકે આપણીપાસ નાખવામાં આવી રહેલા આપમાનોનો વિરોધ કરવાના એકમાત્ર સાધન તરીકે સત્યાગ્રહના સિદ્ધાંતને અનુસરવાની પ્રતિજ્ઞા લીધી હતી. અને એ દિશાએ સેવાકાર્ય કરી રહ્યા હતા તે બદલ આપણા કેટલાક કુમાર્ગે દોરવા યેલા ભાઇઓ તરફથી ઉભા કરવામાં આવેલા મુંઝવણોના ભોગ બન્યા હતા. અને એ કારણે જેમનું સોલ્જબર્ગ ખાતે બહાદુરીભર્યું વરણ નીપજ્યું છે તેને માટે ઉંડો ખેદ પ્રદર્શીત કરે છે અને રણક્ષેત્રમાં દુઃખી કુટુમ્બીજનો પ્રત્યે દિલસોજી દર્શાવે છે."

(૨) ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસના નેટાલપ્રોવિન્સ ગ્રુપના આશ્રય દેઠળ ડરબનના હીંદીઓની મળેલી આ આમ મીટીંગ પ્રસ્તુત પ્રજાકીય બાબતો, ખાસકરીને હાલ ચાલતા ગોરા, એશિયાટીક એ બાબતમાં ચર્ચા કરી રહ્યા બાદ એમ ઠરાવે છે કે આ દેશમાં આપણા પર થતા હુમલાઓના સામનો કરવાના કોઇ બીજા પ્રકારના સત્યાગ્રહના સિદ્ધાંતનો વિસ્તાર કરવા માટે અને એ વિસ્તારમાં સેવાકાર્ય કરવાને માટે આપણા કુમાર્ગે દોરવાયેલા કેટલાક ભાઇઓ તરફથી ચલાવવામાં આવેલા મુંઝવણોના મારથી ગંભીર ઘવાઇ પામેલા છે તેઓ તરફ ઉંડી દિલસોજી દર્શાવે છે."

શ્રી એસ. એન. કેશવ તરફથી નીચે પ્રમાણે ઠરાવ મુકવામાં આવ્યો હતો જેને શ્રી સોરાબજી કરસનજીએ ટેકો આપ્યો હતો અને સર્વાનુમતે પસાર થયો હતો :

(૩) ફ્રાન્સવાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસ ના નેટાલપ્રોવિન્સ ગ્રુપના આશ્રય દેઠળ ટ્રાંસવાલના હિંદીઓના ગયેલી આ આમ મીટીંગ સ્વ. પ્રાણજીવન મોતીલાલ હરિલાલના સ્મરણાર્થે સ્વર્ગસ્થના આપમાનોના સત્યાગ્રહના માટે તેમજ સત્યાગ્રહની કરવા સત્યાગ્રહના આપવા માટે આ પાસ ટ્રસ્ટીઓને જણાવ તેમ કોમ પણ રાષ્ટ્રિય પ્રવૃત્તિને માટે "સ્વર્ગસ્થ પ્રાણજીવન હરિલાલ ટ્રસ્ટ ફન્ડ" નામનું એક ફન્ડ ઉભું કરવાનો ઠરાવ કરે છે અને એ ફન્ડના દૈનુંઓ આજકાલ મુકવાને નીચેના ગૃહસ્થોને ટ્રસ્ટીઓ તરીકે નીચે છે: મેસર્સ રાયચંદભાઇ ચુનીલાલ પટેલ, વલ્લભભાઇ પટ્ટાભાઇ, મોહની ઠરમાલ ગોપીદાસ કાજીવાલા, માણેક ઉમર મોપીદાસ, ઓમપ્રકાશ રંગભાઇ પટેલ, ડા. પુરણ મદનલાલ ઢાકુ અને રેવરન્ડ બી. એસ. ઇ. કીંગમણી " બી. સોરાબજી કરસનજી તરફથી સુચવવામાં આવ્યું હતું કે આ ફન્ડ માંથી પા. ફેબ્રુઆરી રામજી સ્વર્ગસ્થ ટાંગા બાદ ગોપીદાસના આ મિત્રોના નીભાવ અર્થે ઉપયોગ કરવામાં આવશે. અને બાકીની રકમ ની આવકનો ઉપયોગ સત્યાગ્રહની લડત દરમીયાન એવી રીતના અન્ય પ્રસંગમાં કરવામાં આવશે.

આ ફન્ડમાં સહાયતા આપવાની મીટીંગમા હાજર રહેલા ગાહકોને અપીલ કરવામાં આવતાં તરતજ પ્રત્યુત્તર આપવામાં આવ્યો હતો આવું પા. ૬૦૫ ની રકમ ઝરતાની અદેર થઇ હતી અને બહારના ગામડાંઓમાંથી પણ સારી રકમો મળવાના વચનો આપવામાં દોવાનું જાહેર થયું હતું.

પ્રમુખે વધુમાં જાહેર કર્યું હતું કે બોગાયયા પા. ૬૦૦-૫-૬ ની રકમ અને કુસમડોપર્થી પા–૧૭૬ ની રકમ ચુંટાયેલીની વધારેમાંની સારસ્વરૂપે માટે મોકલવામાં આવી હતી.

પી. એમ. ઈ બરૂચીએ જણાવ્યું કે તેઓ ગાંધીજી ના નેતૃત્વ નીચે થયેલી સત્યાગ્રહની લડતમાં એક સત્યાગ્રહી તરીકે ઉંચ રહ્યા હતા અને આ પ્રસંગે પણ સત્યાગ્રહ તરીકે પોતે નેટાલપ્રોવિન્સ ગ્રુપની સાથે સહાનુભૂતી ધરાવે છે. કુમારી સુખંકલા કરીબાઇ પરીખે જણાવ્યું કે તેમણે પોતાની જવાબદારી સમજીને ચળવળમાં ઝંપલાવ્યું હતું. કાકાસાહેબ ગોવીંદરાવે જાહેરમાં પુરૂષો માટે જ નહીં પરંતુ ભારતી બહેનોના માટે પણ માનુભાવ કર્યું છે. તેમણે કેટલાક દાખલા દેઇ આપણે જણાવ્યું કે સહનશક્તી કરતાં બહેનો જે વખતે લડતમાં પુરૂષોની બાજુએ ઉભી રહે.

મીટીંગ બીજે પાને રાત્રે ૧૦ વાગે બરખાસ્ત થઇ હતી.

ઉઠ ભારતી હીંદી

મુરબ્બીશ્રી મુળજીભાઇ ઠાકોર સંગીતજ્ઞની હીંદીબહેનોને નવા રંગમાં રજુ કરનાર ઉ. બે. કાવ્યો

ઉઠ ભારતી હીંદી દયા તુજ આજ ચોતાતુર છે,
ચોમેર તારા નાશના રાખી રહેલા સુર છે.
જે અંક તુજ ઝબન મહિં પ્રમટયો હતા દર પળે,
જો આજ તે પર પુનઃ ચઢવા સ્વામ અમા પુર છે.
આ દરપરના કલેશો સામી ભાર હીંદી ઉઠો,
જો તમને આ વિશ્વનાં કુશળ ગણ ગંભીર છે.
જાગશો તોજ આ જગતી ગાજ ઇતરો,
જાગતિમાં જિવન ઓ સુગ જગ અસફુર છે.
આજ સુધી જેમ નારાજ્યા તેમ નારજ્યા તોય કદા પણ ના ક.
કંઇ અજબ ગૌલામ ચેની દેશમાંહીના સુર .
પોટાકેન નાયક ગોલાજ્યા તે અર્થ તમરાના કલાકાર,
ઓ પરોજાજન નવો ઓ કોંગ્રેસ કરતુર છે.
કપટારેન જબ આવ્યા પણ સાથ ના ને સારીમા,
આમ ગિરમુખને કારમાં નાંખ્યો મારો પ્રતાપ છે.
મુલાકાતના બહાના લે ગોલાજીને પણ શું કર્યું,
ગાકવાદ સા મારે કરે જો દિલ્હી તમારી દુર છે
રટકકર્ડ સીંગ દોકમેપર સીંગ કે સીંગ બ્લેકરેસ તમે,
ઓ તો એકજ વાક્યમના વિવિધ મુખના સુર છે
ગીનીસ્ટરો મગજરી નહિ ઓ નાખ્યા કેરા બદલી,
ઓ કળાનાં જિંદીઓ વળી ઘણા મશહુર છે
કે નાબાકી મુકલીસીને ગેબસી,
ઘનકેરીમ ખરાનો એ દુકાળાં દુંકે સાર છે
આવા નહિ કોષ્ણ માટે ભાઓ અગર ઝુકીવા તમે,
પણ મોજ માટે આ જણું જો દોષ તો મંજુર છે
અટકશો ગોબવટ કરી પણ આરે ઓ બંધુઓ,
ઓ કજ ગોબાપણાને બેનમાં ચાકસુર છે.
લાવ સાદી ચાલ ઇ પીરા બાંધો જબ સુર કરો,
પીરને વશ છે જમત કાવર ચમરી ન દુર છે
આવ રીબી ચાલ છે સંપી બની જબ સુર કરો,
એટલુએ જે ન સમજે બુદ્ધિથી ન દુર છે
ભજેમ ત્યાગી હીંદીઓ પ્રેમી બનો પ્રેમી બનો,
પ્રેમાને વરવા સદા આતમા પણ આતુર છે
જો સંપથી અબધ કરો તો ઇત જગમાં પામશો,
બદનામ કરવા બહકમાં પાછી પછી મગદુર છે
ઓ મોને ચમાણી બળે બંધુ નમે એવા બનો,
જેમ સંગમાં બળે જગના નદી ના નીર છે
ના મરાયો કેમ મુકા હું તમ પાસથી આ કાવ્યનું.
નેટાલાનીસ્ટ પક્ષ તનો તાપ રિયા એજ એનું મુખ છે
માનવી મોટા પ્રયત્નો અવનવું કરવા કરે,
તેમ ચાંતે બાધ છે જે અલ્લાહને મંજુર છે

વિચાર વિનીમય

હરીજન બંધુમાં છપાયા બાંયાળા નીચે ગાંધી સેવા સંઘના કાર્ય કર્તાઓના પ્રશ્નોના જવાબ માં ગાંધીજીના નીચે આપેલા કેટલાક વિચારો પ્રસ્તુત થયા છે.

વીરોધી ક્ષેત્રોમાં કામ

જ્યાં લોકોનો વીરોધ હોય એવાં ક્ષેત્રોમા કામ કરવા વીષે પુછાયેલા પ્રશ્નો વખતે મંત્રીર કેટલીક જગાએ 'ગાંધીવાદી' કહેવાતા મંડળ સામે સતત વીરોધ પ્રચાર આવે છે, ને એ મંડળના નેતાએ (ગાંધીજી સુધાં) પર ગાળોની વૃષ્ટિ અવ્યાહત ચાલ્યાં કરે છે ને આતિશય નીઃસ્વાર્થ સેવકોને આ પ્રચારને પહોંચી વળવું બહુ કઠણ લાગે છે; અને એ લાગ કરવા બાબ તો સેવાકાર્યમાં પાછરવાનો ઘણો પ્રસંગ વખત એની પળાળ વેઠવાજ રહ્યા. પણ જ્યાં મોટા ભાગના લોકોને આવા સેવકોની સેવા ન જોઇતી હોય ત્યાં શું કરવું?

ગાંધીજીએ કહ્યું, "તમને તમારી ડુંપડી બાંધવા માટે થોડા ખજ જગા આપવા તો રહેવા માટે નાનકડું પર ઘર તો બસ થયુમ. એ ખેમાંથી એક મળે તો લોકોમાં ગમે એટલી ઉપેક્ષા કે વીરોધવૃત્તિ હોય તેની તમારે ગણના ન કરવી તમારી સેવા એમને બાબ નહીં જોઇતી હોય તોપણ તેઓ કાંઈ તેના દરીકાર કરશે. તેઓ નેતાઓને સાથ દેતા હોય તો પાસે છે. તમે સાથી ગાળ ન દો તપાસપી કરો ધિક્કાર નહીં. તમને ધક્કારી આપવાનાં આને તો એ તક તમારે વધારી લેવી જોઇએ. તમને મારી મારે કે તમારી ડુંપડી બાળી નાખે તો તે પણ તમારે સહન કરવું. એવી એમની સેવા કરવાની તમારી દૃઢતાની ખરી કસોટી થશે. અને તમારા નેતાઓની ટીકા ગાળ જેવા તમને મારું ચા સારૂ લાગવું જોઇએ એ ટીકાગાર કશું સત્ય ન હોય તોપણ હું તો એની સામે હસું. એમાં સત્ય હોય તો મને પાસ વર્તનમાં સુધારો કરવાની તક મળે. આ વીરોધી વાતાવરણથી આપણે ડરીને ભાગવાની જરૂર નથી. 'પલાયન' અને 'પરાજય' એ શબ્દોને પ્રત્યાક્રમણના શબ્દકોશમાં સ્થાન જ નથી. એ કહેવાની તો જરૂર જ ન હોય કે આવા વાતાવરણમાં કામ કરનાર સેવકોએ લોકો પાસેથી આછીપીછા જોઇતા દાનની અપેક્ષા ન રાખતા પૈસા જોઇતા જાતે કમાઇ લેવા જોઇએ."

એવું જ વીરોધી વાતાવરણ દેશી રાજ્યોમાં છે. રાજ્યોના પક્ષમાં પ્રગતીના વીરોધ કરનારી જાતજાતની સાંકતઓ બહારથી ઉભેલી છે, ને કેટલીકવાર સેવા થતો અટકાવવો અશક્ય થઇ પડે છે. એવી જગાએ કામનું રૂપ કરવું?

ગાંધીજીએ કહ્યું, "એટલા માટે તો મેં પ્રજાકીયોને દેશી રાજ્યોના સલાહદ જેવડું રાખવાની સલાહ આપેલી છે. ત્યાં સંપૂર્ણ અહીંસાનું જોર હોય ત્યાં સલાહદી શાંત રહીને સંતોષ માને આપણે તો ઝેર ખતા કરવા તૈયાર હોઇએ, પણ બે પરીણામે આપણે જેમની સેવા કરવા માગીએ છીએ તે ગરીબ લોકો કચરાઇ જતા હોય તો આપણે નમતું આપવું એ સારો રસ્તો છે. એ અર્થમાં મેં કહ્યું છે કે સત્યાગ્રહ મારે માટે પ્રયોગશાળા થઇ પડયું છે. કેટલીકવાર એવા સંજોગો હોય છે જેમાં રચનાત્મક કામ સિવાય બીજું કશું કરવું અશક્ય હોય છે. એમાંએ આપણે એ પ્રજા-તારા પર જ વીશ્વાસની રાખીને ચાલવું જોઇએ, કે ક્ષણભર જવાબદાર રાજ્યતંત્ર અને સ્વરાજ્યની શરતોને જુલ્મી બની જોઇએ."

પ્રત્યેક વિષેની આસ્તિકતા

સંમેલન આગળ કરેલા પ્રારંભીક પ્રવચનમાં ગાંધીજીએ કહેલું : પ્રત્યેક વીષેની આસ્તિકતા એ સત્યાગ્રહી માટેની એક અનીવાર્ય શરત છે એટલે કોઇ સભ્યે પુછ્યું કે "સમાજવાદીઓ અને સામ્યવાદીઓ ઇ પ્રકારના અસ્તિત્વમાં માનતા નથી તે સત્યાગ્રહી ન થઇ શકે?"

ગાંધીજી : "ના. કેમકે સત્યાગ્રહીને તો પ્રત્યેક જીવમાં ખીને કહેવા આધાર નથી; ને જેને બીજો કહેવા આધાર છે અમારા ઇ બીજા કરતાનું શરણ લેવાને છે તે સત્યાગ્રહ ન કરી શકે. એ પસીલ રેઝિસ્ટર, આસહકારી વગેરે થઇ શકે, પણ સાચો સત્યાગ્રહી ન થઇ શકે તમે એનો દલીલ કરી શકો, કેમ કે એ રીતે વીચારતાં તો કેટલાયે દુરા આદર્શો સત્યાગ્રહીની દાદીમાંયા નીકળી પડશે, ને કેટલાક પોતાને આસ્તિક કહેવ-ડાવનારા પણ નીત્સના અનુયાયીઓ જે માન્ય-તાથી બિલકુલ રીતે વર્તનાર બલાહદીમાં બાધી બાદ જેઓ ઓર સિદ્ધાંત છોડવાને છે ને જેવી જેવું આચરણ રાખે છે તેનાઓની વાત હું નથી કરતો. હું તો એમાંઓની વાત કરું છું જેઓ પ્રત્યેકને નામે પોતાના સીદ્ધાંતને ખાતર સર્વસ્વ દેહમાનો તૈયાર હોય. હું આ સીદ્ધાંત આજે કેમ રજુ કરું છું ને બીસ વરસ પર મેં એ રજુ કેમ ન કર્યો એવા પ્રશ્ન મને ન પુછશો હું એટલું જ કહી શકું કે હું ભાવીકથનેત્તા નથી, હું તો પ્રયોગ કરનાર આદમ માત્રમ છું, અને પ્રયોગ કરતો કરતો હમણ જરાક પ્રગતી કરું છું કોઇ પુછે છે કે ' તારે ચોવીસ અને સત્યનોતું શું?' હું કહું કે હો ચોવીસ અને સત્યનોત મને આ ચોવીસ દેખાયે, અને કહે કે 'અમારો નીયમ કરકરવો પળાય તો તો અમે સત્યાગ્રહીના દળ-માંથી બાતલ ગણાઇએ,' તો હું એમને કહું કે 'તમારી વાત બરોબર છે.'

"પણ હું એવું તો કહેવા પ્રલોભનો જ નથી કે જે પ્રત્યેકનો હું માનું પ તેને તમારે માનવો જોઇએ. સંભવ છે કે પ્રત્યેકની તમારી આપ્યા મારી આપ્યાથી જુદી હોય, પણ તમારી એ પ્રત્યેક નીષેની આસ્થા એ જ તમારો આસ્તિક આધાર હોવો જોઇએ. એ પ્રેક્ષક અસૌલેક્ષ પરમ શક્તિ કે જેની આપ્ય કે વર્ણન ન થઇ શકે એવું કંઇક જેવાનો તત્વ પણ હોય, પણ એને બીજે આસ્તિકતા હોવી અનીવાર્ય છે. પ્રત્યેક પાસેથી મળતા બધા બીના, રોજના શબ્દ સરખો ઉચ્ચારો બીના સર્વ પ્રકા-રની વાતાવરણો મહન કરવી એ માણસને માટે શક્ય છે આપણે નીર્બળ હોઇએ, ને પ્રત્યેક એ જ આપણું નીર્બળતાનું બળ છે. જેઓ પોતા-ની સર્વ ચિંતાઓ ને સર્વ ભયો ને અપ્રમેય શક્તિ પર નાંખી દે છે તેમને પ્રત્યેક બીને આવા છે જોમ કહેવાય."

સત્યાગ્રહની બીજી શરતો

મારો કે કોઇ માણસ ખાદીધારી ન હોય તે છતાં એના હૃદયમાં દેશદાઝની ખગઝ ભરેલી હોય એણે ચરખાસંઘ પણ ઉઘાડી હોય તે છતાં એ ખાદીધારી ન હોય એવાનું શું?

ગાંધીજી "એવો માણસ સંભવિત સત્યાગ્રહ હોય પણ એણે સક્રિયતા ભંગ ના સારૂ કરવો જોઇએ. સેવાના કરતા અનેક પડેલા છે. કરોડોએ સક્રિયતા ભંગ કરવાજ જોઇએ એવું નથી. એમને માટે રચનાત્મક કામનું ક્ષેત્ર ખુલ્લું પડેલું છે. સક્રિયતા ભંગ કરનારા-ઓને માટે કંઇક બાબ કડક નિયમપાલનની જરૂર પડે છે આપણે કાપડ કે હુકમનો અનાદર કરવાનો અધિકાર તેજ માણસને પ્રાપ્ત થાય કે જે પોતાને માટે ઘડવામાં આવેલા કાયદાઓનું આપેક્ષિક રીતે આનંદિત પાલન કરે છે. સત્યા-ગ્રહી મંડળના નીયમનું પાલન કરનાર સામાન્ય માણસોના કરતાં બીજી રીતે આની વધારે ચુસ્તતા એના માણસ હોય તેઓ સેવકની અપેક્ષાઓથી બાલ્ય થઇ જાય એમ બને. એ માણસો વધારે સારા કામ ભલે કરે પણ સક્રિયતા ભંગ ન કરે."

બીજે પ્રસંગે એજ વિષય પર ને ગોરજ સુરત્રા બોલતાં ગાંધીજીએ કહ્યું : "ઝીમાલમ એવરી થ્રુલ "એ શબ્દપ્રયોગ તમે જાણો છો. એ મારો શબ્દ મારી સામે સર્વ પ્રસંગે ફેંકવામાં આવે છે. ૧૯૧૯ માં બેઝા ને અમદા-વાદના લોકો આગળ સવીનય ભંગનું તત્ત્વ મુકવામાં મેં જે ભૂલ કરેલી તેને મારે ચોખ્ખાઇથી હતી. એટલે એને માટે મેં એ શબ્દ વાપરેલો એકાગ્રો ગુનાઓનું પ્રમાણ બીજા કોઇ પણ કરતાં વધારે છે. એ લોકોએ 'ગાંધીના ગાંધી મુર્દા જાય' બોલતાં બોલતાં રેલના પાટા ઉખાડયા, મારીઓ ઉપયારી પાડવાનો પ્રયાસ કર્યો, અને એક સુયોગ્ય ન બન્યો હોત તો સેંકડો ગોરા સોલ્જરોનો ભોગ લીધો હોત. અમદાવાદના મીલમજુરોએ પણ એવાં જ કામ કર્યાં. અનસુયાબહેન પકડાયાં ને એમના પર ટુમલો થયો એવી ભારે કપ ફેલાવવામાં આવી. એ સાંજાણાને મજુરોએ પોલીસ ઓફીસર ભાળી એક અંગ્રેજ સાર્જન્ટને પકડયો, એને મારી નાંખ્યો ને રસ્તા પર ઘાલ્યો; ત્યાર ઓફિસર બાળી ને બીજને પણ દંડાઇ ઇ. હું સમજી

ગયો કે જે લોકો સવીનય કાનુનભંગની કળા કરી શીખ્યા નહોતા તેમની આક્રમણ સવીનય કાનુનભંગની વાત મુકવામાં મેં દિમાગશ જોવડી ભુલ કરી હતી. જેઓ સ્વભાવે કાયદાને અનુસરીને ચાલનારા હોય છે તેમને એ કળા સહેજે સિદ્ધ થાય છે. હું સ્વભાવે કાયદાને અનુસરનારો હતો. દક્ષિણ આફ્રિકામાં મારા ઊપરાઊપરી જન્મ નોંધાવવાની કે એમને દીવાળા ઠંડાવવાની મારી ઇચ્છા નહોતી. પણ મેં કાયદાનું પાલન કર્યું. તે પછી દીવાળા ઠંડાવવાની જરૂરિયાત મારો પગ પીચર બંધાયો. જેલમાં દીવાળા ઠંડાવવાના નીયમનો અનાદર કરવો એ સહેલી વાત ન હતી. પણ અધિકારીઓએ મારા માગણી વાંધાને માન આપ્યું, કેમકે એમને ખબર હતી કે મેં રાજ્યના સર્વે દીવાની તેમજ નૈતીક કાયદાઓનું દીલસોજ પાલન કર્યું હતું. એ પાસનમાંથીજ સવીનય કાનુનભંગ કરવાની શક્તિ ઉદ્ભવે છે, અને તેથી મારો સવીનય કાનુનભંગ જોવે છે."

બીજા પક્ષ કેદલાક પ્રશ્ન પુછયા. એક પ્રશ્ન આ હતો. "કોઇ માણસ તમ અહિંસાને માને છે, બીજી કોઇ રીતે પાળે છે, પણ મારે કે સંજોગવશાત એને સહેજી કાયદા વેગળું પડે છે. એના પર ઊપરનો પ્રતિબંધ પડે ખરો?"

"જરૂર. આ બાબતમાં આપણે જેટલી કડકાઇ રાખીએ એટલી ઓછી છે."

"અને નીર્બંધનીયમાની મર્યાદા શી? બારી પીવા એ વ્યસન કહેવાય અથવા પાન ખાવું તે?"

"એની મર્યાદા હું ન કરાવું. એટલું કે સર્વ પ્રકારના કેફી પદાર્થો માણસની બુદ્ધિને ઘેરે છે કે કલુષિત કરે છે અને જે માણસ પોતાની બુદ્ધિને ઘેરવા કે કલુષિત થવા દે છે તે સત્યાગ્રહ ન કરી શકે. પણ આ બાબતમાં હું કાયદો ન ઘડું. ગાંધી, અરીબુ વગેરે કેફી પદાર્થો તરીકે ગણીતા છે, ને બાદક પદાર્થોની બધીમાં એમનો સમાવેશ થાય છે. તમાકુનો સમાવેશ એમાં થતો નથી; જો કે ગાંધીજી બીડી પીતા ને તમાકુ ચાવીને પોતાનાં દાંત ઘસાવી દે છે એ હું સમજી શકતો નથી."

"જેલમાં અમાનુષી વર્તનની સામે સત્યાગ્રહ કરી શકાય ખરો?"

"કરી શકાય પણ 'અમાનુષી વર્તન' એ શબ્દની વ્યાખ્યા કરવી પણ કઠણ છે, અને સામે તે વસ્તુનો સમાવેશ એમાં ન થઇ શકે. સત્યાગ્રહી સારીરીક યાતનાઓ, પશુતાભર્યા વર્તનો' અને અપમાનો સુદ્ધાં સહેવાની તૈયારી કરીને જેલમાં જાય છે; પણ પોતાનાં સ્વમાન કે આબરૂનો જોખમ થાય એવું કશું એ ન કરે. પણ સત્યાગ્રહ જો હાથે કરીને સહેજમાં ને જરા પણ પોચાપોચીઓ ચલાવેત વાપરવાનું સાધ્ય નથી. જે માણસ જરાજરામાં ઉશ્કેરાઇ જતો હોય તે જેલમાં ન ગમ એ બહેતર છે."

ગુંડા શાહીનો વિરોધ

ઠેક ઠેકાણે મળેલી શોક સભાઓ

શ્રી. ડાંસવાલ કોળી હિતવર્ધક મંડળ, જોહાનીસબર્ગ

ઉપરોક્ત મંડળની એક જનરેલ સભા તા. ૧૧ મી જુનને રવીવારે દરબ હોલમાં શ્રી પુરૂષોત્તમ ખીજલાલના પ્રમુખપણા હેઠળ શાંતિના સત્યાગ્રહી વીર ડાહ્યાભાઇના અકાળ અવસાન માટે શોક જાહેર કરવા બોલાવવામાં આવી હતી. રાજ્યગાનમાં પ્રાર્થના કર્યા બાદ ઠરાવ નં. શ્રી. ડાહ્યાભાઇ ગોવિંદજીના આ રીતે થયેલા અરણ્ય થી અહીંની સમસ્ત કોળી પ્રજાને જે દુઃખ થયું છે તે પ્રમુખ તથા જુદા જુદા વકતાઓ તરફથી કહેવામાં આવ્યું હતું સાથે શ્રી. ડાહ્યાભાઇનાં આ આત્મ બલિદાનથી તેમણે કોમ કોમનું નામ ઉજ્જવળ કરી સ્વાર્થત્યાગ કરવાનો જે દાખલો બેસાડયો છે એવું મુખ્ય વકતાઓ તરફથી સ્પષ્ટ કરવામાં આવ્યું હતું.

૨. શ્રી. ડાંસવાલ કોળી હિતવર્ધક મંડળ આજની આ જનરેલ સભા મરહુમ શ્રી. ડાહ્યાભાઇ ગોવિંદજી ભાટપુરવાળા, કે જેઓએ ટ્રાંસવાલ પ્રોવિન્શિયલ કોંગ્રેસની તા. ૪ થી જુન ૧૯૩૮ ને રવીવારના દિન, અહિંની હિંદીજનતા ઉપર નાંખવામાં આવતા અન્યાયો અને જુલમી કાયદા ઓનો સામનો કરવા બોલાવવામાં આવેલી, જાહેર સભામાં સત્યાગ્રહ પક્ષના સ્વયંસેવક તરીકે ઉભા રહી, અહીંસાના સિદ્ધાંતોને વળગી પોતાની ફરજ બજાવતા, વિરોધી પક્ષ તરફથી તેમના ઉપર અને અન્ય વાહનો ઉપર ઝરા વડે કરવામાં આવેલા કરપીણ હુમલાથી તેઓને થયેલી ઇજાના પરિણામે ગાર્ડનની હોસ્પીટલમાં તા. ૮ મી જુન ૧૯૩૮ ને ગુરૂવારના દિવસે થયેલા તેમના પ્રભુજ ઐહલૌકીક પરલક્ષ માટે અત્યંત શોક જાહેર કરે છે.

૩. મરહુમ શ્રી ડાહ્યાભાઇની આ સભાના આશ્વાસનથી તેમની દીકરી તથા ધર્મપત્નિ અને તેમનાં કુટુંબીજનો અને સ્નેહી તથા ગ્રામ વહાલાઓને જે અસહ્ય દુઃખ આવી પડયું છે તે આગે આ મંડળની આજની આ જનરેલ સભા, તેઓનાં એ દુઃખમાં ભાગ લઇ અત્યંત દિલસોજી દર્શાવે છે. તથા તેઓને એ દુઃખ સહન કરવાની પ્રભુ શક્તિ આપે એવી પ્રાર્થના કરે છે

૪. આજની આ સભા મરહુમ શ્રી. ડાહ્યાભાઇના અમર આત્માને પરમકૃપાળુ પ્રભુ અખંડ શાંતિ આપે એવી પ્રાર્થના કરી, જે સિદ્ધાંતો ને ખાતર આપણી શાંતિના શહીદ વીર ડાહ્યાભાઇએ દીવી કોમના કલ્યાણ અર્થે આત્મ ભોગ આપી પોતાની જાતને અને પોતાની કોમ તથા દેશને ઉન્નત કર્યા છે તેની અત્યંત લાગણી પુર્વક નોંધ લે છે.

અંતમાં મરહુમના અમર આત્માને અખંડ શાંતિ મળે તે માટે પ્રાર્થના તથા શાંતિ પાઠ કરી સભા વિસર્જન થઇ હતી.

ટ્રાંસવાલ પાટીદાર સોસાયટી

નીચેનો ઠરાવ ધી ટ્રાં. યુનાઇટેડ પાટીદાર સોસાયટીની તા. ૧૧ મીએ મળેલી તાકીદની જનરેલ સભામાં સર્વાનુમતે કરવામાં આવ્યો હતો :—

ઠરાવ

૧. ધી ટ્રાંસવાલ યુનાઇટેડ પાટીદાર સોસાયટીની આ તાકીદની જનરેલ સભા સ્વર્ગસ્થ સત્યાગ્રહી ડાહ્યાભાઇ ગોવીંદજીનું તા. ૪ થી જુનના રોજ અળનાખી ટ્રાં. ઇ. કોંગ્રેસની સભા વખતે મુંઢામારના કુર હુમલાના પરિણામે ખેદજનક અવસાન થયું છે તે અવસાન પ્રત્યે ઉંડો શોક પ્રદર્શીત કરે છે. આ દુઃખદ પ્રસંગે તેમના વિધવા બાઇ બાળક તેમજ અન્ય કુટુંબીજનોને દીલસોજી પાઠવે છે. અને મહુંમના આત્માની ચીર શાંતિ અર્થે પ્રભુ પ્રાર્થના કરે છે.

૨. એ પ્રસંગની ગુંડા શાહીના સબળે જે જે સત્યાગ્રહીઓ ઘાયલ થયા હતા તેમને આ સભા દીલાસો આપે છે અને પ્રભુ છે કે તેઓને બહુ જલદી આરામ આપે.

૩. ટ્રાંસવાલના જિંદીઓને ગ્રેજ્યુએટ કરવાની યુનીયન સરકારની નીતી સામે ટ્રાં. ઇ. કોંગ્રેસના નેશનલહીટ મુજબ આદરેલી સત્યાગ્રહની પ્રવૃત્તિ ને આ સભા ટેકો આપે છે.

સુવેજર રેનીકામાં ગુંડા શાહીનો વિરોધ

સુવેજર રેનીકા પ્રોવિન્શિયલ કોંગ્રેસની એક સભા મોહમદ પરમાકલની ગેદીના પી આબ્દુલભાઇ અમદ પટેલના મકાનમાં ડા. ના પ્રમુખ મોહન લાલ દેવાભાઇના પ્રમુખ પણા નીચે મળી હતી તેમાં જોહનીસબર્ગના ઓલરીન પ્રોવિન્શિયલ ચેસ્ટ ગાં—રવીવારે તા. ૪ છ-૩૮ ના થયેલા ગાંધીજી ફુલહારને વધેહી કાયરા ભાળવા અને પામલ થયેલા ભાઇઓના દીલસોજીના તથા ગીરેફતારના ઠરાવો થયા હતા. નીચે પ્રમાણે ૨-૩ પાયન્ડ થયેલાઓની સારવાર અર્થે મળ્યું છે

મોહમદ પરમાકલ એન્ડ કું.	૨	૨	૦
યુસુફ પરમાકલ	૨	૨	૦
કરીમ પરમાકલ કાજી	૨	૨	૦
એદ મહમદ	૨	૨	૦
એમ. ડી. કોન્સટ્ટ	૧	૧	૦
નાના ધીકા	૧	૧	૦
મોહેદ્દીન ખાન	૧	૧	૦
અબુ. બી, કાજી	૧	૧	૦
એમ રાંદાલ		૧૦	૬
મોહમદ કેપરાદા		૧૦	૬
મોહમદ આદ કમીર		૧૦	૬
યુસુફ પરમાકલ કાજી		૧૦	૦
સુલેમાન કેકરાટ		૫	૩
અબ્દુલ પટેલ		૫	૩
કમીર બાબ		૨	૬
યુસુફ અહમદ કાજી		૫	૩

મેરે કમીશનનો હેવાલ

ગાંધીજી આદુ

(૪૭) નીચેની હકીકત એ હકલમ કાયદા ચોથીપરના સામાન્ય જાણતમાં અમલમાં રહેલા કાયદાઓની સંહીબદ્ધ હેવાલ છે. એટલે કે ટ્રાંસવાલ પ્રાંત અને નોધર્ન નાટાલમાં સુનેરી કાયદા થી પ્રોક્લેમેશ થયેલી જગ્યામા જમીનની માલીકી અને વસવાટને લગતા વીધાનો પુરતું નહીં :–

(૧) "એશીયાટીક" એટલે ટર્ક અને કોની અસલ પેદાશ એશીયામાં હોય એવી કોઇ જાત અથવા વર્ગનો કાયમ પથ્થ થયેલી અથવા સીરીયન અથવા કેપ ગલાયને નામે ઓળખાતી જાત અથવા વર્ગ તેમાં ગણાશે નહીં. જુઓ (૧૯૧૯ ના કાયદાનાં ૩૭મી સુધારેલી કલમ ૧૧)

(૨) (અ) "એશીયાટીક કંપની" એટલે કે એવી કોઇ કંપની કે જેમાં એશીયાટીક કાયુ ધરાવી રહી એવો લાભ ધરાવતો હોય (૧૯૧૯ ના કાયદા ૩૭મી સુધારેલી કલમ ૧૧). ૧૯૧૯ ના કલમદા નંબર ૩૭ નીચેના કોઇ પણ હોદાની અથવા ફોજદારી મુકદમામા એક એશીયાટીક કોઇ એક કંપનીમાં શેર અથવા ડીબેન્ચર પોતાને નામે અથવા તાબાના તરફથી બીજા કોઇ માણસને નામે ધરાવે એટલે હકીકત મા તે કંપની એશીયાટીક છે એ પ્રાથમીક પુરાવા તરીકે ગણી શકાશે પણ તો નામદાર ધરવાને સામો પુરાવા આપી શકાશ (જુઓ ૧૯૧૯ ના કાયદા ૩૭મી સુધારેલી કલમ ૩.)

(બ) "કાયુ ધરાવતો લાભ" કોઇ કંપનીના સંબંધમાં એટલે કે શેરોની સંખ્યાનો મોટો ભાગ અથવા, મુદ્દીની આડધી રકમથી વધારે રકમના શેર અથવા, એવી કંપનીના કુલ શેરો ની પ્રમાણથી આડધી ઉપરાંતની પ્રમાણના શેરો અથવા તે શેરો ધરાવનારને મતોની બહુ મતી અથવા વધારે વજન પ્રાપ્ત થતું હોય અથવા ડીબેન્ચર કે જે એવી કંપનીના શેરની મુદ્દી (કેપીટલ) ની આડધી રકમથી વધારેના હોય અથવા એવી કંપનીની માલીકત અથવા કારભાર ઉપર જેનાથી કોઇ કાયુ ધરાવનારો હક પ્રાપ્ત થતો હોય (૧૯૧૯ ના કાયદા નંબર ૩૭ની સુધારેલી કલમ ૧૧).

(૩) ખાણ તંદુરસ્તી ને કારણે એશીયાટીકોને વસવાટ માટે જુદા મોહોલ્લા સત્તા અથવા લોકેશનો નીમવાની સરકારને સત્તા રહેશે પણ એવી નીગણુકને પાર્લામેન્ટની બેઉ ધારા સભાઓ તરફથી ઠરાવ મારફતે સંમતી મળવી જોઇશે. (૧૮૮૫ ના કાયદા નંબર ૩ની કલમ ૨ (૬) જેને ૧૯૩૬ ના કાયદા નંબર ૩૦ ની કલમ ૧ થી સુધારવામાં આવી છે તે મુજબ)

(આ વીધાન પ્રમાણે નવી આવનાર એશીયાટીકને માટે કયાં સગ્ન કરવામાવવામાં આવી નથી. પાર્લામેન્ટ તરફથી એવા કોઇ નીગણુક હજુ સમી થઇ નથી)

(૪) (અ) કોઇ પરદેશી કંપની મીલ્કી રીતે અથવા તો કાયુ ધરાવનારા સાભેનની રૂએ અથવા (બ) જે કંપનીએ શેરર શેર ધરાવતા હોય અથવા શેરર ડીબેન્ચર ધરાવતા હોય તેવી કંપની, જે જમીનની માલીકી ધરાવતી હોય અથવા સાંપી મુદતનો પટો ધરાવતી હોય અથવા ૧૯૧૯ ના કાયદા નં. ૩૭ની સુધારેલી કલમ ૩ પેટા કલમ (૧) મુજબ જેનો મતીઅર્થ કરવામાં આવ્યો છે એવો કોઇ શરીરનો હક ધરાવતી હોય (એ બાબતમાં આગાની કલમ ૫ જુઓ) તેની જમીન ઉપર એશીયાટીકોને વસવાટ કરવાની મના કરી છે અને તેને સજા પાત્ર ગુન્હો ગણ્યો છે. આ કાયદેસર વસવાટ કરનાર એશીયાટીક નોકરને લાગુ પડતું નથી અને જે સત્તામાં એશીયાટીકો જમીનની માલીકી ધરાવી શકે તેવા સત્તાની જમીન બાબતને લાગુ પડતું નથી. (૧૯૧૯ ના ના કાયદા નંબર ૩૭ની સુધારેલી કલમ ૩ અને ૪)

(૫) "સ્થાવર મીલકત" એટલે (૧) કોઇ સ્થાવર મીલકતમાં માલીકી હક: (૨) દસ વરસ અથવા તેથી વધારેની મુદતનો પટો અથવા તો જે પટામાં નવી મુદત અથવા મુદતો વધારવાની સરત હોય તેવો પટો જે તારીખ આગળ મુદત અને વધારવાની મુદત ગણીને દસ વરસ અથવા તેથી વધારેની મુદત થતી હોય તો તેવો પટો (૩) કોઇ સ્થાવર મીલકત ઉપર મોરેા હક જે સાધારણ અવલોકનને આગે ધરાવતા નાખુ પેઢીનો ન હોય તેવો કોઇ મોરેા હક અથવા તેના આશય જેવા મોરેા હક અપાયલા હોય તો તે સામે મગાનો તે મોરેા હક નોધાવતી વખતે તે સ્થાવર મીલકતની કીમતથી આડધા કીમત ઉપરનો વતો નહીં હોય (૧૯૧૯ ના કાયદાનાં ૩૭ની સુધારેલી કલમ ૨ પેટા કલમ ૧).

(૬) એશીયાટીકોને જેમાં સ્થાવર મીલકતની માલીકીની પરવાનગી આપવામાં આવી છે. (અ) એશીયાટીકોને વસવાટ માટે પાર્લામેન્ટ ની બેઉ સભાઓની સંમતીથી સરકારે જે અલગ સત્તો નીમેલો હોય તેમાં [૧૮૮૫ ના કાયદા નં. ૩ની કલમ ૨ની પેટા કલમ (બ) જે ૧૯૩૬ ના કાયદા નંબર ૩૦ ની કલમ ૧ થી સુધારવામાં આવી છે તે મુજબ] (બ) ૧૯૦૫ ના ટ્રાંસવાલના ઓરડીનન્સ નંબર ૧૭ ની રૂએ મ્યુનીસીપાલીટીઓ સ્થાપીત કરેલા એશીયાટીક લોકેશનોમાં: જ્યાં ગાલીકી હક માટે પાર્લામેન્ટની બેઉ સભાઓમાથી ઠરાવ મારફતે સત્તા આપવામાં આવી હોય તો [જુઓ ૧૯૦૫ ના ટ્રાંસવાલના ઓરડીનન્સ નંબર ૧૭ની કલમ ૧૬ જે ૧૯૩૬ ના કાયદા નંબર ૩૦ ની કલમ ૨ થી સુધારવામાં આવી છે તે મુજબ].

(૭) ઉપર પેરેગ્રાફ ૬ માં જણાવેલા સત્તાની બહાર કોઇ એશીયાટીકે આપણ એશીયાટીક કંપની સ્થાવર મીલકત ધરાવી શકશે નહીં. [૧૮૮૫ નો કાયદા નંબર ૩ની કલમ ૨ પેટા કલમ (બ) જે ૧૯૩૬ના કાયદા નંબર ૩૭ની કલમ ૨ પેટા કલમ (૨) થી સુધારેલી છે તે મુજબ] તેમાં નીચે મુજબના અપવાદો છે. અને જે સ્થાવર મીલકત કાયદાના ઉલ્લંઘનથી કોઇ એશીયાટીક અથવા એશીયાટીક કંપનીને નામે નોધાયલી હશે તે તેવી નોધવામાં આવી ન હોય તે સરકાર જપ્ત કરી શકશે. [૧૯૧૯ ના કાયદા નંબર ૩૭ની કલમ ૨ પેટા કલમ (૫) સુધારી મુજબની]

[અપવાદો]

(આ) ૧૯૩૬ ના મે મહીનાની ૧લી તારીખે જે સ્થાવર મીલકત કાયદેસર એશીયાટીકને નામે નોધાયલી હશે તેને આ મનાઇ લાગુ પડશે નહીં. (૧૯૧૯ ના કાયદા નંબર ૩૭ની કલમ ૨ પેટા કલમ (૨)ની પેટા કલમ (અ) સુધારી મુજબની) [જેની મીલકત સમજવા પ્રમાણે ૧૮૮૫ પેહેલાં એશીયાટીકે લીધેલી હોય જેઓ; કે જે મીલકતને ૧૮૮૫ના કાયદા નં. ૩ની કલમ ૨ પેટા કલમ (બ) પા બે કાયદો અમલમા આવે તે પેહેલાંની મીલકત માટે રદ્દાપુ આપવા માં આવ્યું છે અને તે મીલકત ૧૯૩૬ ના મેની પેહેલી તારીખે તેના અસલ માલીક અથવા તો ૧૯૦૬ ના ટ્રાંસવાલના કાયદા નંબર ૨ ની કલમ ૨૨ મુજબના તેના વારસનીજ માલીકીમાં હોવી જોઇએ] (બ) ૧૯૩૬ ના મેની ૧લી તારીખે જે જમીન એશીયાટીક કંપનીને નામે રજીસ્ટર થયેલ હોય તે જમીન, તે જમીન જ્યાં સુધી તે કંપનીની માલીકીમાં હોય ત્યાં સુધી તેને નામે રજીસ્ટર થએલી રહે. [૧૯૧૯ ના કાયદા નંબર ૩૭ની કલમ પેટા કલમ (૩) (બ) સુધારી મુજબ]

[આ વીધાનમાં ૧૯૩૬ ના મેની ૧લી તારીખ મુદ્દામાં જે જમીન ખરીદાઇ હોય તે તેની ખરીદીની તારીખ પેહેલાં જે કાયદો હોય તે કાયદા પ્રમાણે તેને કાયદેસર ગણવી કે નહીં તે સવાલ વખત નીર્ણય એમને એમજ રહી છે.]

(ઇ) મીનીસ્ટર ઓફ ધી ઇન્ટીરીઅરની બેખા કબુલાતથી આગાંથી એવા એશીયાટીકોને છુટ આપી શકાય કે જે (૧) કોન્સ્યુલર અમલદાર હોય અથવા કોઇ રાજ્યના ન્યાદેર એજન્ટ હોય અથવા (૨) અથવા કોઇ રાજ્યના નોકર જે કોન્સ્યુલર અમલદારના હાથ નીચે નોકરી કરતા હોય અથવા રાજ્યના ન્યાદેર એજન્સના હાથ નીચે નોકરી કરતા હોય : અને એવા એશીયાટીક પોતાના કામને અંગે અથવા રહેવા માટે કોઇ જમીન અથવા તેને લગતા હક મેળવી શકશે. [૧૯૩૨ ના કાયદા નંબર ૩૭ની કલમ ૮]

(ઇ) કોઇ એશીયાટીકને અથવા એશીયાટીક કંપનીને ફક્ત ધાર્મીક, કેળવણી અથવા રમત ગમતના હેતુ માટે અથવા તેવા હેતુને અંગે કોઇ જમીનની માલીકી અથવા જમીનનો પટો અથવા તેના ઉપરના હકો મેળવવા માટે મીનીસ્ટર

ઓફિસ પોતાની જવાબદારીએ આપી શકે. [૧૯૩૨ ના કાયદા નંબર ૩૫ ની કલમ ૮ પેટા કલમ (૬)] કોઈ એસોસીએશનને ગેરકાયદે અરીહેલી મીલકતને, અરીહેલી મીલકત માટે કેરવેલા સમય દરમ્યાનમાં જો વેચી નાખવામાં નહીં આવે તો તે મીલકત સરકાર જપ્ત કરે. [૧૯૧૮ નો કાયદો નંબર ૩૭ કલમ ૨ પેટા કલમ (૧૫) સુધારેલી અને ૧૯૨૮ ના કાયદા નંબર ૩૨ ની કલમ ૪ પેટા કલમ ૫ તથા પેટા કલમ (૭)]

(૬) કોઈ પણ માણસ કોઈ એસોસીએશન સાથેના એસોસીએશનના કંપનીના પતી કોઈ સ્થાવર મીલકત ધરાવશે નહીં જે મીલકત ૧૯૨૬ના મે મહીના ની ૧૫ તારીખ પહેલા કોઈ કાયદા ની રૂએ એસોસીએશનને પાછી સોંપી દેવાથી અથવા તેના લેણદારોને મીલકત સોંપી દેવાથી અથવા તેના ટ્રસ્ટીની જગાએ જે એસોસીએશન કે ટ્રસ્ટી ના પતી ને મીલકત ટરબાવાનું હાયકોર્ટ આપી શકશે. [૧૯૨૬ના કાયદા નંબર ૩૭ ની કલમ ૨ પેટા કલમ (૨) સુધારા મુજબ]

[જે એસોસીએશનની મીલકતની જપ્તીના માસીકો બહાર પાડવામાં આવ્યું છે તે માસીકો તે એસોસીએશન બીજા એસોસીએશનને બધા આપ્યા તો તેવા એસોસીએશનને નામે આવતા તો તેના ટ્રસ્ટીઓને નામે ફેરવી શકાશે નહીં પણ ૧૯૨૬ ના એની તારીખ ૧૬ પછીથી તેના તેજ એસોસીએશન અથવા એસોસીએશન કંપની પતી નામે રાખનારે નવા રાખનારને નામે ફેર બદલ થઇ શકશે. (એક્સ પાર્ટી શાહ પીટીશનર્સ વિ. ન્યુ મેસો. કી. પાનુ ૧૧)]

(૯) ૧૯૨૬ ના મેની તારીખ ૧૬ પછીથી કોઈ પણ દસ્તાવેજોમાં કોઇ એસોસીએશનો અથવા એસોસીએશનને રખાવર મીલકતની ફેર બદલી બાબતમાં બાયપત્ર બાપનારી કોઇ કલમ દાખલ કરવામાં આવે તો તે રદ થયાછે [૧૯૧૮ ના કાયદા નંબર ૩૭ની કલમ ૨ પેટા કલમ (૬) સુધારા મુજબ]

(૧૦) ૧૯૨૬ ના કાયદા નંબર ૩૭ ની કલમ ૩થી કોઇ એસોસીએશનને અથવા એસોસીએશન કંપનીને માટે કોઇ બીજા માણસને, પણ રખાવર મીલકત ફરાવતી બાનગી કંપનીના કોઇ બાકીના ડીરેક્ટર રાખવાનો કબજો તરીકે અથવા બીજી રીતે [ભોગવટો] મળતા કરવામાં આવી છે, સીવાય કે જો કોઇ એસોસીએશન અથવા ટ્રસ્ટીઓ (અ) ૧૯૨૬ના મેની ૧૬ મી તારીખે રાખેલા અને ત્યાર પછી તે રાખનારે માલને નામે ફેરવ્યા નહીં હોય અથવા (બ) જે એસોસીએશને તે કાયદેસર રાખ્યા હોય તેની પાસેથી કે એસોસીએશને બહારનામા મળ્યા હોય [૧૯૧૮ ના કાયદા નંબર ૩૭ની કલમ ૪ સુધારો મુજબ] એના બાંધણી સભ્યમાં જો કોઇ અથવા ટ્રસ્ટીઓ સરકાર જેમ કરી શકે.

(૧૧) ૧૯૨૬ ના કાયદા નંબર ૩૭ ની દરેક કલમનો ભંગ કરનારને ફોજદારી ગુન્હો ગણવામાં આવ્યો છે અને તેની સજા રૂા. ૧૦૦ સુધીનો દંડ અથવા ૬ માસ સુધીની કેદ આવતા જેવો દંડ અને કેદ બેવ છે. [૧૯૧૮ ના કાયદા નંબર ૩૭ની કલમ ૧૬ સુધારો મુજબની] (અપૂર્ણ)

INDIAN OPINION

છિંદના બબરો

પં. જવાહરલાલજીની મોકળી

પંડિત જવાહરલાલ નહેરુની તબીયત ઠેકાણે ન રહેવાથી અગાઉની ઠોઢ તારીખોએ તેમને બારીમાંબ્ર રહેવા હુકમ કરી છે એટલેથી તેમની તબીયત તપાસવામાં આવી હતી તો ડોક્ટરોને લાગ્યું કે તેમને ક્ષયરોગિકિસલાતા કુબાવાની સલાહ આપવી જોઈએ, આને કારણે જવાહરલાલે ઠેકાણા પ્રોગ્રામો રદ કર્યા હતા.

શ્રી. સુભાષચંદ્ર બોઝની તબીયત વીષે તબીબોનું નીવેદન

મેડીકલ બોર્ડના પહેલા કોન્સીલીયન ડો. એમ એસ. કે અને ડો. કે. સી ઈ એ સુભાષ બાબુની તબીયતની તપાસ કરી હતી આને તે પછી એમની તબીયત વીષે નીચેનું બુલેટીન બહાર પાડવું હતું:

"અમારી માને છે કે એમને ઇન્ફલુએન્ઝાનો કેરીયો દુખેરો થયો છે તેઓ ખુબ નબળા છે. અમે એમને બે પુર્ણ આરામ લેવાની સલાહ આપી છે. જાહેર જનતા એમની મુલાકાત આપવા માંગી નાંખે તો પણ એમણે મહદ કરવી જોઈ એવા આપણે છોડીએ છીએ.

કલકત્ત પછીનું રાજકોટ

દરબાર વીરાવાળા ખાખરા કબજી ગણા છે. હાં સુધારા બેશી દરબારના કબજીના ખાખરા સહીતી પણ જાહેર પડી તો સમાચારપત્રો માટે મસાલા જડી આવેજારાઓ પણ આખરે તો આના રસાલા સાથે આવાગમનના પરદાઓ ઊભા એમણે ઉપડી જાતા છે. સામાન્ય તાવાકરણ સુધારા સાત આને રોગીલાવાયું બની બેસાડ્યું છે. સુધારા સમીતી તા કાંઇ કરશે. પણ દરબારની તબીયત પાછા બેંગી લેવાની જે જાહેરાત થઇ છે એનો અમલ અદ્યાપ બાકી છે આંતરીયાળ ન કંઇ વસ્તુસ્થિતિ થયા હતા કે જાપ પાછા આવ્યા નથી. જાપત થએલી વસ્તુઓ પાછી આવી નથી: જપ્ત થએલી ખેડૂતોની જમીનો પાછી આપી નથી. એ બધા માટે પીરાવાળા સમક્ષ અરજીઓ જાતી હોઇએ: જેને જેને ફરીયાદ કોણ તે રજુ કરવી લોકોએ આ બધું કામ કોણે કરીયું એ પણ કોઇક મહાદેવભાઇ ઠાકર માત્ર છે, કુદરતી રીત એમાં પણ કામ નીકળી આમ છે દરબારમાં પ્રધાનોને ચક્કરે આવાગમન વાળી રહ્યું છે, ગાંધીજીની નીતી અને કાર્યપદ્ધતી સમજવામાં સહુનો નીષ્ફળ છે, એટલે બાકી મતભેદ બાબાનો બંધાઇ નથી

રેલ્વેમોની મુસ્લા પ્રમાણે પરીમલને નીવેદકરને ના બંધારણીય પાયા પર મુકવાની પ્રવૃત્તિ ચાલુ થઇ ગઇ છે બંધારણ સભાની બધી રહી છે. બંધારણ પડ્યા રહેશે ને એ પ્રમાણે સભ્યો નોંધાયા પછી ફરીવારની બીજી એક નોંધાવાશે પણ એને વખત લાગશેજ.

કુંવરના કપડાં ને લાકડાની ચોકલેટ

કોપેનહેગન એન્ટેલાની કેરેફી નામના એક ઇટાલીયને 'લેનીટલ' નામનું કૃત્રીમ ઉન દુધમાંથી બનાવ્યું છે. બસેનો બાર શેર દુધમાંથી ફક્ત સાત શેર બનાવટી ઉન બને છે, અને તેમાં બીજી ભેળવણી કરીને અઢાર શેર કપડાં તૈયાર કરવામાં આવે છે. જર્મની, ફ્રાંસ, બેલ્જીયમ અને ઈંગલાંડમાં તે ખુબ વપરાયા લાગ્યું છે. સન ૧૯૨૬ માં રોમના વિદ્યાર્થી નામની બોલ્ઝ ઇટાલીયન બેંકીએ એક કરોડ રતલ આવું બનાવટી ઉન દુધમાંથી બનાવીને વેચ્યું હતું બનવા જોગ છે કે જો પાંચ વરસ આ આવાં કપડાં આખા દેશમાં વધુ વાપરવા લાગે ત્યારે દુધ ની નહીં બનાવટી લાકપિંજરબનેલા ગાળીઓ પોતેજ તેવી કીંમતા દુધમાંથી બનેલા કપડાં પહેરી ફ્રાંકડા દેખાવા બજાર પડો એક તરફ કરોડો રૂપીયાનું તૈયાર કાપડ ખરીદનાર નહીં બળાવાયા બકરાનું બધું દોમ છે, તેનો નીકાલ કરવા માટે કાપડ પર કાપડ જેવા પડાઓ ચોપડી જનીન પર વામરી રહતાઓ બનાવવાનું કામ અમેરીકાએ આરંભ્યું છે. આર્યન કાપડના રસતા બનવા લાગ્યા છે. ઘણી વપારે પડતા ફનો નીકાલ કરવા માટે કુમાંથી બકાનો બાંધવાની શરૂઆત થઇ ચુક છે, એટલે કે ફના ઉપર જેવી રાસાયણીક ક્રિયાઓ કરવામાં આવે અને તેમાં બીજા જોડી વસ્તુઓ મેળવવામાં આવે કે જેથી તેઓથી ગઠાન બની શકે, એક તરફ કુદરતી ફ અને સુતરાઉ કાપડનો આરી રીત દુરપયોગ કરવો, અને બીજી તરફ કાપડને રમકડા બનાવવા માટે ઉત્તમ ખોરાક એવા દુધની બરબાદી કરવી એવી ઉંધી દીશાઓમાં વૈજ્ઞાનીક બુદ્ધિ પધરાવા લાગી છે. અંધે પણ અમેરીકામાં રાષ્ટ્રીય દુખમહત્વ ઉજવાયું હતું ત્યારે બાં દુધની બુરબેનો બાળવામાં તરીકે ઉપયોગ કરી આસપાસ એક ઓલ્ડન બનાવવામાં આવ્યું હતું પરદેશી બાદ બધાયી, મોરીશીયસ દાપુમાંથી બાં બીજેથી એટલી બધી ચિંતામાં આવે છે કે ઘરેઘરા બેકરોએ ઉગાડેલી શેરડી બધની નથી, અને બીજા બધાથી વેમી શકાતો નથી તેથી બોજના રસ્તા બનાવવામાં ઉપયોગ કરવાની પદેશ હિંદુસ્તાનના કેટલાક ભાગમાં રૂા બન્ન છે, અને ગાંધીજીએ તેનું અનુકરણ કરવા સુચવ્યું છે દુધ ને ગોળ જેવા ઉત્તમ ખોરાકના પદાર્થો ને આવી રીતે ઉંધો ઉપયોગ થવા માંડ્યો છે, ત્યારે બીજી તરફથી કોલસાવાળાંથી લાકડ [સેલ્યુલોઝ] અને લાકડાના વહેર [ભુસા] માંથી સ્વાદિષ્ટ ચોકલેટ બનાવવાનું જર્મનીએ મોટા પ્રમાણમાં ચાલુ કર્યું છે. ખોરાક વખત ઉપર ફ્રેંચ શહેરમાં એક કોન્ફરન્સ ભરાઇ હતી ત્યારે લાકડાંનો બળતણ તરીકે ચાલતી ચાલતી એક મોટર કારમાં પસાર કારસંસ્થી આવેલા એક જર્મન પ્રેક્ષકે બાપા પ્રતિનિધીઓને લાકડામાં તે બનાવેલી ચોકલેટો બારણાની બાંધી પટાણીની પારણા બોલાવીને કુદરતી ઉંચી ચાલ્યા ગોર લાકાણ કાનર રતલ રબ્બર ૬૨ લાખ બનાવવાની કામ બાકી છે.

ખબરપત્રો

આભાર અને દીલગીરી

શ્રી. પુરુષોત્તમ દેવશી તેમના ચેરાઇ શ્રી. નાનજી કાલીદાસ સવાણી જેઓ થોડુંક વખત કરજણ આવ્યા હતા તેમને તથા મણુભાઇના ભગવાનજીનો કુ. બાળા બો. કેશવલાલ ભાદરજીને બન્ને જણા રવીવારે તેમના બંધુ શ્રી. રામજી દેવશી તથા અન્ય બીજા સાથે આવ્યા હતા. ફીનીક્સ સંસ્થાને શ્રી. નાનજી કાલીદાસ સવાણીએ પા. ૨-૦-૦, શ્રી. મણુભાઇ ભગવાનજી કુ. પા. ૨-૬-૦ શ્રી પુરૂષોત્તમ દેવશી પા. ૬-૦-૦, શ્રી રામજી દેવશી પા. ૧-૦-૦, શ્રી. ખતરસ હરીભાઇ શ્રી. ૬-૬ ભેટ આપી હતી જે અમે આભાર સાથે સ્વીકારીએ છીએ. શ્રી નાનજી સવાણી ગઇ કાલે દીવાન તારવતે લંબાણ જણા કેપટી ચૂકવ્યા છે.

વિદ્યાવર્ગીરીનું માન

ભારત સભાજના વેદ ગદાર હોલમાં તા. ૪-૬-૩૯ ના રોજ મેનલ પોપટલાલ હરિભાઇ કુ. ના બાવીસમા શ્રીયુત ગોપાલજીભાઇ અમરશી સ્વર્ગસ્થ શ્રીમતના ઉપાયથી તથા અન્ય બાબતો ના વિદ્યાવારી ભરવા સભા મોટાવરામાં આવી હતી. પ્રમુખથી શ્રીમાવાઇ મુલાકાતોએ શ્રીયુત ઉમાપતજીભાઇએ સભાની જે સેવાઓ બજાવી હતી તેનો આભાર માની અને સભાની કદર પૂરી હતી. અને મુલાકારી સફળ ઇચ્છી હતી. બાદ બાદ શ્રી. કેશવલાલ ગોરધન તથા શ્રીયુત નાથુભાઇ હરીભાઇ ગાસ્તર તથા શ્રીયુત ઝવેરભાઇ ભવાનભાઇ ચિરોડે અમુક ગોપતજી બાબતી બજાવેલી સેવા બદલ પ્રસંશા ભર્યા શબ્દો બોલ્યા હતા અને તેમની મુલાકારી સફળ ઇચ્છી હતી અને સ્વદેશ જવારા બાબતો તે કુશલકારણ સત્કાર કર્યો હતો. સભાજને શ્રીયુત ગોપતજી બાબતે કુ. પા૭૦ ભેટ તથા શ્રી. ઇચ્છારામભાઇ પ્રાગજીએ ₹ ૫૦૦ તથા શ્રીમાન મણુભાઇ કાલીદાસ તરફથી કુ. ૧૦૦૬, તથા પ્રતિકારીગાના પધારેલા બાબતો. રસીકભાઇ તરફથી પાકિટ એક ભેટ અપ્યા હતા તે સર્વેનો સભાજ તરફથી નાથુભાઇ હરીભાઇ ગાસ્તરે આભાર માન્યો હતો અને શાંતી પાઠ કર્યો પછી પ્રમુખ શ્રીએ સભા વિસર્જન કરી હતી.

બેરા હિંદુ સભા

તા. ૨૭-૫-૩૯ ના બેરા હિંદુ સભાનાં હોલ ના વાર્ષીક ઉત્સવ ઉજવવા માટે એક સભા મળી હતી. પ્રથમ સભાના સેક્રેટરી કુલ્લભાઇ મોરારજી પટેલે ગયા વરસનો રીપોર્ટ વાંચી સંભળાવ્યો હતો. પણ સાલની અંદર ધારેલા કામો પુરા કરી શકયા નથી. પણ કારણ બેરાની અંદર આજ સુધી નાત સ્થપાયા ન હોવાને લઇ અને બેરા હિંદુ સભાના કાર્ય કર્તા ઓએ બીજી કોઇ જંજમાળ ઓછ ન કરેલ હોવા ને લઇ, પરદેશ વહેલા આવી સાર્વજનીક સંસ્થા ઓ ભાગ લઇ કરેલ દોવાથી ખાસ અનુભવને લઇ આજ સુધી ગાડો કર્યા તેમાં ઘણી અડચણો પડી તે ઉપરાંત પોર્ટુગીઝ સરકારના નવા નવા કાયદાઓને લઇ સંસ્થાનું મકાન બાંધવાનું કામ થઇ કરી શકાયા નથી. સંસ્થાએ જે જમીન માટે લીધી કરી હતી તે જગીનમાં ઓરેડોબ નહતા દોવાથી મ્યુનીસીપાલીટીની મકાન બાબતની મના થવાને લઇને બીજી જગાન લેવાની અમર તા મંજરમેન્ટમાં અરજી કરી જોઇ જગીનમાં મકાન બાંધવાની રજા મેળવાની સંસ્થા નજદીક કરશે અને નવા વરસ મા એ કામ પુરૂ કરવા સંસ્થાનાં કાર્યકર્તાઓએ નક્કી કર્યું છે. ગામ દરેક બાઇઓનાં સાથની જરૂર છે આશા છે કે દરેક બાઇઓ પોત પોતાની ફરજ બજાવી સંસ્થાને આગળ વધવામાં મદદ કરશે. સારે બાદ ચાલુ વરસનો ઠીસાબ બતાવવામાં આવ્યો હતો. જગનાદાસને ઠીસાબ બહાર પાડવા જણાવ્યું હતું. તેમને સભા સમક્ષ ઠીસાબ રજુ કર્યો હતો બાદ બાદ શ્રી. ગોરધનદાસ હરીદાસે લાયબ્રેરીનાં સેક્રેટરી તરીકે લાયબ્રેરીનો રીપોર્ટ તથા ઠીસાબ બહાર પાડવા જણાવ્યું હતું તેમને જણાવ્યું કે હાલ સભાની લાયબ્રેરીને સભાની સેક્રેટરી કુલ્લભાઇ મોરારજી પટેલ તરફથી મળેલી ભેટ ₹ ૨૬-૦-૦ ની જેને બદ આપણી લાયબ્રેરીનું કામ રાજ પોલ્સ સરકારી પછી પણ ઉપર ગોમબરો છે જેની સભ્યસંખ્યા નથી મોમ્બર કીના જે પૈસા આવ્યા છે તે જગા છે લાયબ્રેરીને હજી ઘણુ ગોપડીની જરૂર છે એમ જણાવી સભાસદોની કોઇ બાબ ઓની સુચેત મંગાવી અને જરૂરી ગોપડીઓ પુરી પાડવા એમું ઠરાવ્યું હતું. શ્રી. કુલ્લભાઇ મોરારજી પટેલે સભા સમક્ષ શ્રી. ગોરધનદાસે ચાલુ સાલ મા પ્રદેશન કરી લાયબ્રેરીનું કામ વ્યવસ્થિત રીતે ચલાવ્યું તેને માટે તેમનો આભાર માની હરી પાળા ૧૫૦ પુસ્તકો લાયબ્રેરીને ભેટ આપ્યા હતા તે ઉપરાંત ગોપડી રાખવા માટે એક કબાટ પણ બનાવી ભેટ આપવા જણાવ્યું હતું સાર બાદ પાલણભાઇ દલાએ એક કબાટ ભેટ આપ્યો હતો નારણભાઇ ખુશાલભાઇ એ ૫૦ પુસ્તકો ભેટ આપ્યા હતા. જગનાદાસ હરીદાસે ૨૫ પુસ્તકો ભેટ આપ્યા હતા, ત્યાર બાદ પ્રમુખશ્રીએ સદરહુભાઇઓનો આભાર માની સભા બરખાસ્ત કરી હતી.

હિંદુ સભાની ચુંટણી

તા. ૨૮-૫-૩૯ ના ઉપરાં મંડળની સભા ની ચુંટણી કરવા ગાંડીજ બોલાવવામાં આવી હતી જેમાં નીચે મુજબના કાર્યકર્તાઓ સર્વાનુમતે ચુંટાયા હતા

જનરલ સભાના કાર્ય કર્તાઓ: પ્રમુખ: કે. નેનાભલ, ઉપ-પ્રમુખ મુલજી કરશન, સેક્રેટરી: કુલ્લભભાઇ મોરારજી પટેલ, આ. સેક્રેટરી: સુંદરજીકર પ્રભાશંકર ઓઝા કાર્યવાહક મંડળ ના કાર્યકર્તાઓ: પ્રમુખ શેઠ ગોકલદાસ હસરાજ, ઉપ-પ્રમુખ: જમનાદાસ હરીદાસ, મંત્રી: પાલણ દલાજ, ઉપ-મંત્રી: પરસોતમ કારસી, ખજાનચી: નારણજી ખુશાલભાઇ પટેલ, ઓડીટર: વજેશંકર પ્રભાશંકર ઓઝા.

કાર્યકારી મંડળ ચાલુસાલ ધનજી ઝીમલદાસ ગોરધનદાસ, હરગવંદ ગોતીચંદ, મોતીચંદ કુલમલ

સ્કુલ કમીટીના કાર્યકર્તાઓના નામ: પ્રમુખ ગોકલદાસ ગોરધનદાસ, મંત્રી: પ્રેમશંકર શીવશંકર દવે, ખજાનાદાર ઠકરસીંહ, હરગવંદ મોતીચંદ, સામલીઝભાઇ ખાબરીઝભાઇ.

લાયબ્રેરીનાં કાર્યકર્તાઓના નામ: પ્રમુખ: હીરાચંદ પાનાચંદ, મંત્રી: ગોરધનદાસ, હરીદાસ સોનપાળ, પરશોતમ કરસંદ. હરગવંદ મોતીચંદ, અમરસીંહ જેરામ

ઉપર મુજબના કાર્યકર્તાઓની ચુંટણી થયા બાદ પ્રમુખના બાજુ ને બેસાડવા ગોતાના દીકારો રજુ કરતા હીંદુ સભા સ્કુલનો પા. ૩૩-૦-૦ ની ભેટ આપી હતી તે ઉપરાંત બીજા પા. ૨૬-૦-૦ દીકારીને બધાયમ બીજેર રીબાદા માટે બેલાની પસ્તુઓ બધાયના ભેટ આપવા હતા બેરા હીંદુ સભાના કાર્યકર્તાઓએ જે ને પ્રદેશન થઇ સંસ્થાને બદલે દરજ્જે બાબા તે માટે આભાર માનવા હતો.

ઈ. સ. હિંદુ સોસાયટી

પોર્ટ એલીઝાબેથના વતની શ્રી. બીમાભાઇ મોરાર અને તેમના પત્ની પત્ની શ્રીમતી અંબા બેને સ્વદેશ જતા વરસ્ટલંડની ટુંકે મુલાકાત લીધી હતી જે વખતે શ્રી બીમાભાઇ ગોરારે શ્રી. ૧૦-૧ અને બ્રામતી ગંગાબેને શ્રી ૫-૬ ઉપરોક્ત સંસ્થાને ભેટ આપી હતી જે માટે સંસ્થા તેમનો આભાર માને છે

જોહાનીસબર્ગના વતની શ્રી એમ. એમ. અદ્દા ના છ વર્ષના પુત્રી સુરતમાં શીતળાની બાદગી માં ગુજરી ગયા છે.

સંગીત શીક્ષીકા

તમારાં બાળકોને પીઆનો શીખવવા એક બાલકાના હિંદી બાઇ ડરબનમાં બ્યાજબી ફી લઇ સંતોષકારક શીક્ષણ આપશે. વધુ વિગત માટે લખો :—

Piano Teacher
c/o Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

"વૈજ્ઞાનિક જગત"

આ પુસ્તક સચિત્ર વર્તાઓથી ભરપુર છે. મુળ કીંમત રૂા ૪-૬ પણ આજ બાદરેલો બાદ રૂા. ૩-૬.

આ ઓફરલે થોડાવખત બાકી.

પુણી દવાખાના ફંડ

બા. ગોરેગ્રસ રહાટ મંડળ પુણીના આશ્રય હેઠળ ચાલતાં સાર્વજનીક દવાખાના પાછળના ફાળામાં નીચે જણાવેલ ગાહકોએ મદદ કરી છે દવાખાનું ગરીબોની સેવા ઉઠાવી રહ્યું છે તેના નીભાવ માટે ગૃહસ્થોએ ઉદાર મખી હાથ લંબાવ્યો છે. તે સર્વેનો આ પત્ર દ્વારા આભાર માનું છું, અને એમની ઇચ્છા આ ફાળામાં મદદ કરવાની હોય તેમણે નીચલે સરનામે મોકલી આપવા વિનંતી છે.

ડાહ્યાભાઇ દાજીભાઇ દેસાઇ તથા વલ્લભભાઇ મોતીદાસ પટેલ (રમ્બોંગ્સ) ૧૦-૧૦-૦, દયાળજી નારણજી દેસાઇ (રમ્બોંગ્સ) ૫-૫-૦, મોતાળજી કાળુભાઇ વકીલ (જોહનીસ) ૫-૫-૦, વલ્લભભાઇ ગુલાબભાઇ દેસાઇ (જોહનીસ) ૨-૨-૦, મણી ભાઇ દેસાઇ (રમ્બોંગ્સ) ૨-૨-૦, ઓધવભાઇ વેણીભાઇ પટેલ (જો'બર્ગ) ૧-૯-૦, ચિતાભાઇ નારણજી મકેના (જોહનીસ) ૧-૧-૦, લલ્લુભાઇ રણછોડજી દેસાઇ (રમ્બોંગ્સ) ૧-૧-૦, મગનલાલ નાગરજી દેસાઇ (જો'બર્ગ) ૧-૧-૦, રામજીભાઇ નારણભાઇ પટેલ (જો'બર્ગ) ૧-૧-૦, છોટાભાઇ કુબેરભાઇ પટેલ (જો'બર્ગ) ૧-૧-૦, નારણ-ભાઇ મકનભાઇ પટેલ ૧-૧-૦, રણછોડભાઇ નારણભાઇ પટેલ (જો'બર્ગ) ૧-૧-૦, શ્રી. કુ સ્ટીમ ક્રોન્ઝ (જોહનીસબર્ગ) ૧-૧-૦, મુલાભભાઇ ગોરારજી વસી (રમ્બોંગ્સ) ૧-૦-૦, લલ્લુભાઇ બાલુભાઇ નાયક (જો'બર્ગ) ૧-૦-૦, ગોવીંદજી લલ્લુભાઇ દેસાઇ (જોનોની) શ્રી ૧૦-૧, લલ્લુ-ભાઇ ગોકળભાઇ દેસાઇ (રમ્બોંગ્સ) ૧૦-૬, બાંકુ ભાઇ લાલભાઇ દેસાઇ (જોહનીસબર્ગ) ૧૦-૬, એચ. એસ. ડાસ (જોનોની) ૧૦-૬, ભગાભાઇ દુલભભાઇ પટેલ (રમ્બોંગ્સ) ૧૦-૬, ગોવિંદભાઇ લાલભાઇ પટેલ (રમ્બોંગ્સ) ૧૦-૬, દયાળજી પ્રાગજી દેસાઇ (જોહનીસબર્ગ) ૧૦-૬, મોહનલાલ રાંકરજી દેસાઇ (રમ્બોંગ્સ) ૧૦-૦, ગોકળભાઇ રઘુનાથજી દેસાઇ, (જો'બર્ગ) ૧૦-૦, નાથુભાઇ મોરારજભાઇ પટેલ (રમ્બોંગ્સ) ૧૦-૦, પરશુભાઇ માણેકભાઇ પટેલ (રમ્બોંગ્સ) ૧૦-૦, ખીમાભાઇ લાલભાઇ પટેલ (જો'બર્ગ) ૧૦-૦, ખીમાભાઇ મુક્તાભાઇ દેસર (રમ્બોંગ્સ) ૧૦-૦, પોપટભાઇ ગુળજી (રમ્બોંગ્સ) ૫-૬, એચ. બન્સુ (રમ્બોંગ્સ) ૫-૬, નારણદાસ વલ્લભદાસ (રમ્બોંગ્સ) ૫-૬, ગોવિંદભાઇ ખોડા દાસ (રમ્બોંગ્સ) ૫-૬, લધુ ભાઇ ગોકળભાઇ પટેલ (રમ્બોંગ્સ) ૫-૬ ડી. આર. શુક્લ (રમ્બોંગ્સ) ૫-૩, મોહનભાઇ પુરુષોત્તમભાઇ નાયક (જોહનીસબર્ગ) ૫-૩, પ્રાગભાઇ નીચ્છભાઇ નાયક (જોહનીસબર્ગ) ૫-૩, ખોડાભાઇ ખોડાભાઇ નાયક (જોહનીસબર્ગ) ૫-૩, અલ્લુભાઇ પ્રાગભાઇ વકીલ (જોહનીસબર્ગ) ૫-૩, અમૃતલાલ ડી. નાયક (જોહનીસબર્ગ) ૫-૩, નાનજી નાનાભાઇ (રમ્બોંગ્સ) ૫-૩, મગનભાઇ પ્રાગજી ડોક્ટર (રમ્બોંગ્સ) ૫-૩, મકનજી પ્રાગજી પટેલ (રમ્બોંગ્સ) ૫-૩, બીગનભાઇ બાલુ-ભાઇ નાયક (જોનોની) ૫-૦, પરશુભાઇ પરશોત્તમ પટેલ (રમ્બોંગ્સ) ૫-૦, ભગાભાઇ દેવાભાઇ પટેલ (જો'બર્ગ) ૫-૦, દુલભભાઇ દેસાઇ (રમ્બોંગ્સ) ૫-૦, માણેકલાલ પરશુભાઇ (જો'બર્ગ) ૫-૦, નારણજી દાજીભાઇ નાયક (જોનોની) ૨-૬, જે. સીંમ (જોનોની) ૨-૬, આઇ. સીંમ (જોનોની) ૨-૬, આર. નાયડુ (જોનોની) ૨-૬, આર પટેલ (જોબર્ગ) ૨-૬, પરશોત્તમ જોશીભાઇ (રમ્બોંગ્સ) ૨-૬, જે. ડી. વા ગોરટી (રમ્બોંગ્સ) ૨-૬, ખોડાભાઇલાલ એમ. પટેલ (રમ્બોંગ્સ) ૨-૦, કુલ પા. ૫૦.

પીઢ પચાસ કરતાંથી દવાખાનાના પ્રમુખ શ્રી. મોતીભાઇ ગુલાબભાઇ દેસાઇની ગાહકમા છે (ડાબેટ ન. ૧૫૮).

મણીભાઇ કાળાભાઇ દેસાઇ,
1590 Asiatic Bazaar.
Springs Transvaal

બાળ સાહિત્ય

શ્રી કસ્તુરબા સ્મૃતિ બાલ સાહિત્યમાળા ૮૦ પુસ્તકોનો સેટ

બાલનગરની કસ્તુરબાસ્મૃતિ સ્મારક તરફથી નીચેના ૮૦ પુસ્તકો બહાર પડયાં છે. બાળકોની રેંજમાંથી રસ લેનારા કાકા સાહેબ, શ્રીમુકામાઇ, તારાબેન, રામબાઇ પાઠક, કમળાબેન, જુગતરામદવે વીલાયતીબેન વિગેરે આ પુસ્તકોનાં લખનીતા બેબહિન છે. બાળકોની કેળવણી સરળ બાળ અને સરળ ભાષાસુધણી અને સહેલી કરવા તેઓ ધ્યાન આપી રહ્યાં છે. દોઢમાં બાળકો માટે આ પુસ્તકો પણ ઉપયોગી આયુમ પડયાં છે અને તેનો ખપ્પો જાહેરાત કેવાવો થવા પામ્યો છે. પુસ્તકોનું લખાણ અને ભાષા બહુ સરળ છે. બાળકોને સમજાય તેવાં છે. તેઓને ચિત્રસહુમાં રસ ઉત્પન કરાવે એવાં આ પુસ્તકો ૧૦થી૧૪ વરસના બાળકો માટે છે.

આખા સેટની પુસ્તક નકલ	કીમત પા. ૬-૬ ૬ પેની.
ગજપતિભાષા	મહત્સભાઓ
ચેરાગો	કહેવતોના મુળ
ઉંધું હતુ ઉંધું હતુ	ઝપડોળા
હનમડી	આદિકા સાંભળું
કમાટ	ચન્દ્ર ચોથી
બાળકોનો ખીરખલ—૧	ચિકો ચોરી
મોપીચંદ	વાદય પોથા
બાળ નાટકો—૧	નાના પાઠો
હંસ અને હંસા	મોટા પાઠો
નિરંદજ	નાની વાતો
ગામડામાં મળનો	ઘરમાં
બાળ પ્રયોગો	બાંગ્રજામાં
માસ ઝેરીમા	ઝેરીમા
જરા હસો	બાગોકાળોમાં
કર્યાંથી આવ્યા	મામમાં
મકનો તે સાહસ	કરવા જાણો
કૃષ્ણસિંહ રામસિંહ	બુજુતરામના પાઠો
કપાસની ચેરી	બો બો બો
ગધેડું	ગધેડું ને ઘોડું
ચાટીમાબાપુ	દાદા કરીને
બાળ નાટકો—૨	ઓતરાતી દીવાલો—૧
કયારથી માંડીને	ઓતરાતી દીવાલો—૨
કુકરતમાં	સુદર્શચરિત્ર
ગોતીમો	ગુજરાત—મહારાષ્ટ્ર
સમરકાંતાબ્રે પટી ગમ	જોડકણાં
મંજેશનો પોપટ	કકેવલ સંમક
ધોબીડો પુવે છે	હરિમંદ
પીર અને—	એમ કેમ!
ઝાંખી પાખી બાબાં	બાળ રહીએ
માયાની બજાર	બાકરણ પોથી
વાડામાં	વરત સંમદ
રોજનીશી	રમત જોડકણાં
બાળકોનો ખીરખલ—૨	શિવાજી મહારાજ
છેટાં રેલો માપાપ	દુહા અને સોરઠા
મારી ગામ	વિનોદ દુચકા
કમળાબેનના પાઠો	બાળકોના ફેબો
ત્રિરિશિનરો	આપણે પોતે
રાજા હાથ,રાણી દાદી	ગ્રામસંગ્રહ
બજારમાં અને—	ઉંચકો પાઠ
પ્રભુ	સૌ કયન પા દોસ્તુ

નવપ્રભ વાંચનમાળા

બાળપોથી	૦	૬
૧ લી ચોપડી	૧	૦
૨ જી ચોપડી	૧	૧
૩ જી ચોપડી	૧	૬
૪ થી ચોપડી	૨	૦
ગુજરાતી દેશી કીબાળ બાગ ૧	૦	૬
,, ,, ,, બાગ ૨	૧	૦
અંકગણીત બાલકાયબાળાનું	૨	૬
બાકરણ બાળનું	૧	૩
બુગોળ ૪ થા ધોરણની (અંબરીયા કૃત) નવી બાવૃતિ	૨	૦
સચિત્ર મુબાલરનો બકરો	૩	૦
દોડુસ્તાનનો નકશો	૩	૬

બકરાની બાળાઓમાં બાલતાં પુસ્તકો

	બી. પે.
બાળપોથા	૦ ૧
૧ લી ચોપડી	૦ ૬
૨ જી ,,	૧ ૦
૩ જી ,,	૧ ૩
૪ થી ,,	૧ ૧

આ ઓફીસે લખવાથી મળી શકશે.

અમારાં નવાં પુસ્તકો

નીચેના પુસ્તકો આજ સુધી પ્રગટ કરેલા અનુભવી લેખકોના છે. સૌમાં પુસ્તકો સુંદર છતાં જ્ઞાનપૂર્ણ અને સારા લેખકોના વાચવા જોઇએ. જેથી આપણા જ્ઞાનમાં વધારો થાય અને આપણું ચારિત્ર બંધાય. એ દૃષ્ટિ આદર્શને ધ્યાન માં રાખી અમે પુસ્તકો મંગાવીએ છીએ. દરેક સાહિત્ય જ્ઞાનમાં વધારો કરે છે.

રાષ્ટ્રીય સાહિત્ય

અરાવાણની કહાણી	૩	૦
,, ,, બીજો ભાગ	૩	૬
એકતા ત્રિકથી	૧	૦
ઓરી કેળવણી (ગાંધીજી)	૪	૦
ઓળખીએ ગાંધીજી	૨	૦
મારી કવન કથા (પં. જ. નેહરૂ)	૧૨	૧
આને મજૂરી કરનારાઓને (ટોલ્સ્ટોય)	૨	૦
એક કાયરી ૪. ઇ. ગોપાલાચારી	૨	૦
આરે કરીનું યુદ્ધ (ટોલ્સ્ટોય)	૨	૬
,, ,, ,, ઉનરાબ ,,	૨	૬
કલંકદીના ચોર (બાલકો સિરી જ્ઞાન)	૧	૬
ધર્મ ઝંખવાયલ (ગાંધીજીના અંગ્રેજી વિદ્વાનો વિશેના વિચારો અને લેખો)	૧	૬
નરવીર બાલાજી	૧	૩
નીતિબોધને માર્ગે (ગાંધીજી)	૨	૦
પરદેશી કાપડની સામે હરીફાઇ	૨	૧
પ્રાર્થના પ્રતિજ્ઞા (ગાંધીજી)	૨	૬
બોલશેવીઝમ ને બીજી વાતો	૧	૧
મહાજનોના પ્રમુખો (૫૦ પ્રમુખોના ટૂંક ૪. ચરિત્રો)	૨	૦
મહાત્મા ગાંધીજીની વિચાર ષષ્ટી (લેખો અને આપણોનો સંગ્રહ)	૧	૦
મહાત્મા ગાંધીજી (રમણલાલ)	૦	૧
રાષ્ટ્રવીર શિવાજી	૧	૬
રાષ્ટ્રીય સંગીત ગાયન	૨	૧
વસુંધરામા (ગાંધીજી)	૩	૦
સત્યાગ્રહની મિમાંસા	૪	૧
સ્વરાજી સમાજ	૨	૦
સત્તા હીંદુસ્તાન	૪	૬
અહિંસા ગાંધીજી	૩	૧
આખરી કેસો (કાંડી કુચની સવતનો ઇતીહાસ) ભાગ ૧-૨	૫	૬
આત્મા કુપલાનીના લેખો	૫	૬
અપંગની પ્રતિજ્ઞા	૩	૬
ગો સેવા	૨	૬

ધાર્મિક સાહિત્ય

શ્રીમદ્ ભાગવત (મોટું પુસ્તક)	૧૨	૦
સંક્ષિપ્ત ભાગ ૧ લો	૭	૦
,, ,, ૨ જો	૮	૦
,, ,, ૩ જો	૧૧	૦
ભક્ત કથાઓ ભગવાન બુદ્ધની વાતો	૧	૬
કંઠાધારી મહર્ષિ દયાનંદનું ૪. ચ.	૨	૦
પ્રભાત પ્રાર્થના ભાગ ભજનો શ્લોકો	૪	૧
પરમાર્થસાર	૧	૦
પરમહંસના બોધ વચનો	૨	૦
મહાવીર પુરાણ (સાત સંકીર્તનોનું શ્રીપ ગીતા તથા શ્રીમદ્ ભાગવત સહીત પા. ૧૦૦		૦
મંગલ પ્રભાત (ગાંધીજીએ ૧૧ નીયમોના કરેલા અર્થો)	૧	૦
મહાવીર મહાનંદજી	૨	૧
આપીત મકુંભલા	૪	૦
સતી સીતા	૧	૦
રામી શિષ્ય સંવાદ (વિવેકાનંદ)	૧	૦
આત્મીન ઢાકો અને ઢાકો વિચાર	૨	૧
અરવિંદ ઘોષનું બલિદાન (બોધપદ)	૫	૦
અનાસક્તિ યોગ (ગીતાનો ગાંધીજીએ કરેલો અનુવાદ)	૧	૦
ઉપનિષદ પદાવળી	૪	૦

શ્રી. રમણલાલ વસંતલાલ દેસાઇ કૃત

કોયડા	૭	૦
ગ્રામ લક્ષ્મી ભાગ ૩	૭	૦
,, ,, ભાગ ૪	૬	૦
જયંત	૬	૬
જીવન અને સાહિત્ય	૭	૦
દિવ્યચક્ષુ	૭	૦
પક્કડ	૫	૦
પુર્ણિમા	૫	૦
પત્ર સાહિત્ય	૦	૦
બારેસો ખમા	૭	૦
ભેદ ભરમ	૭	૦
સંજોગ દશ્ય અને સંયુક્તા	૭	૦
સિરીન	૭	૦
હૃદય નાથ નોવેલ	૫	૬

બીજા કેટલાક પુસ્તકો

પ્રેમ યાત્રા (નોવેલ)	૭	૦
લેસ્લી વિલ્સ્ટરની (પોલીસના જન્મદાતાની જીવનકથા)	૨	૦
જીવતા નહેરુઓ (ત્રણ વીરો વિશે કેટલુંક	૧	૬
જમાનાના પડ્યો (ત્રણ વહેલાં થયેલા સાધુઓ	૨	૦
જીવનપથ પ્રકાશ (આધ્યાત્મીક આખ્યાનો) પુસ્તક જુનું કોરાયું કીમત	૧	૦
દિનચર્યા (ચેકબુક પુસ્તક)	૪	૦
દૂબર સાગર (દુબર શીખવાનો ખેલાડીયો)	૧૭	૦
આર્યલેન્ડનો મુક્તિ સંગ્રામ	૪	૦
આપણા ઉંચરમાં વાતો	૧	૬
ધન્ધારા અને બીજી વાતો	૧	૦
ઇંધીયુ ભા ૨ જો (સરીક વાતો)	૪	૬
ઉત્સવ (રવીન્દ્રનાથ ટાગોરના ગીતોનો ગુજરાતી ભાષામાં અનુવાદ દીપવજ આપે)	૪	૬
ઓરેગોમન નાઇટસ	૧૮	૬
રૂપજીવનીની (રસીક નોવેલ)	૬	૦
સુવર્ણરેખ (રમણલાલ દેસાઇનું નીચાર નાટક)	૮	૬
સ્વર્ગમાં ઇંધીયુ પા. પુ.	૪	૦
સાગરમતા	૩	૦
સોરઠી બહારવટીયા ભાગ ૧	૧	૬
,, ,, ,, ૨	૩	૧
,, ,, ,, ૩	૩	૬
હિમા આકાશ	૭	૦
ગુરદીનની વાતો	૪	૬
ચતારમી સદીનું દાસ	૫	૦
સાહસિકોની રાષ્ટ્રી	૩	૬
દાંતનો પ્રકાર	૭	૬
હસ્ત રેખા વિજ્ઞાન	૧૧	૬
બીરબલની હાસ્ય ચતુર	૫	૬
ભારત મુકીદ્ નાયક	૧૧	૦
ભારત ગોળી મુકીદ્ નાયક	૫	૦
મોતીના તોરણ (તોરણો બનાવવાની રીતો)	૩	૦
પદ્મતારીક જીવન (દિલ્હીક માદીતીઓ)	૪	૦
પીર ખલીફ	૪	૬
પંખા	૧	૬
વીરાંગના અને બીજી વાતો	૧	૬
સમુ ગ્રેજ સંગ્રહ ભાગ ૨ જો	૨	૦

શારદાબાપુની નવલ કથાઓ

કાશીનાથ	૪	૬
મીરાંત ભાગ ૧	૬	૦
નાટકીય	૩	૦
ભક્તી	૩	૦
ભાતુરાબા	૬	૦
કથા	૬	૦
પરજિયા	૨	૬
પહેલી ભગાબ	૩	૦
વિશ્રદાબ	૬	૬
રહાબી	૪	૦
૬ વહાબા	૬	૬
નવીના	૬	૦

કાવ્યો—ભજનો—ગીતો—ભજનો

કલાપીનો કેકારવ	૧૧	૦
ગીતાંજલી (કવી. રવીન્દ્રનાથ કૃત)	૨	૦
ચુંદડી (ભજન ગીતો)	૨	૦
પારસી ભજન ગીતો	૪	૦
બીહારીકા (બાબો ૨. ચ. દેસાઇ કૃત)	૪	૬
મરીકાંત કાવ્ય માળા સુચિત્ર	૬	૬
મુનરકાના (કવેરચંદ મેઘાણી કૃત)	૪	૬
રઢીયાળી રાત ભાગ ૧ લો (ભરવા સંગ્રહ)	૨	૦
,, ,, ભાગ ૨ જો ,,	૨	૬
,, ,, ભાગ ૩ જો ,,	૩	૦
વસંત ગીતો	૩	૦
રાસ નંદીની	૨	૬
રાસ તરંગીણી	૨	૬
રાસ નીકુંજ	૨	૬

Manager, Indian Opinion,
Phœnix, Natal.

Phone 2-3381 Tel. add. "Letapco."

D. K. PATEL

Fruit and Vegetable Exporter

— SPECIALIST —

in South African, Canadian and Australian Apples

—also—

Cape Fruit on hand in season

We have in stock Naartjes which have just come in Market.

ડી. કે. પટેલ

ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર.

સાઉથ આફ્રિકન, કેનેડીયન અને ઓસ્ટ્રેલીયન એપલ્સના સ્પેશીયલીસ્ટ

ઋતુમાં કેપ ફ્રૂટ પણ રાખીએ છીએ

નાર્ટસ હાલમાં રાડ થયા છે અને તેનો સ્ટોક પણ રાખીએ છીએ.

કંપનીના ઓર્ડરો ઉપર ખાસ ધ્યાન દેવામાં આવે છે

નાણીસ સારા અને સસ્તા C. O. D. થી મળશે.

P. O. Box 760. 19, Cross St. Durban.

Telephone 33-5382.

VALLABH RANCHHOD.

Wholesale & Retail Fruit and Vegetable Merchant

Country Orders Promptly attended to.

14, DIAGONAL St. JOHANNESBURG.

ટેલીફોન 33-૫૩૮૨.

વલ્લભભાઈ રણછોડ

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ અમારે ત્યાં તાજું અને સસ્તુ મળશે.

બહારગામના ઓર્ડરોને ખાસ ધ્યાન દેવામાં આવે છે.

૧૪, ડાયેગનલ સ્ટ્રીટ. જોહાનીસબર્ગ.

જુના અને જાણીતા ફરમાસુ મીઠાઈવાળા અને પાકો બનાવનારે

કેપીટનના શીયાળાના પૌષ્ટિક પાકો

પંજાબી સાલમ પાક વિગેરે બીજા પાકો ઓર્ડર આપવાથી મળી શકશે.

અમારી ત્રણેમાં હોમ બનાવટ અને બનતું હોવાથી ઉંચામાં ઉંચા ફરમાસુ મીઠાઈ તથા દરેક બનાવટ કરવામાં આવશે. આપને ત્યાંથી વિશેષ મેળવા જણાવતા મળશે

પધારો અમારા ત્યાં ખાવા પીવા માટે

KAPITAN'S CAFE

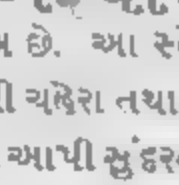
'Phone 33-8677. 13a KORT STREET JOHANNESBURG

ચામડીને મખમલ જેવી સુંવાળી આકર્ષક ને ખુબસુરત રાખવા માટે

અફઘાન સ્નો

વપરાય છે. આ સ્નોમાં વીટામીન A છે જેથી ચહેરા તથા શરીરની ચામડીને પોષણ આપી સુંદરતામાં વધારો કરે છે.

SOLE AGENTS—

PATANWALA & BOMBAY &

Branch: CALCUTTA.

સોલ એજન્ટ

Indo-African Trade Agency,

74-76 Wilson Street,

Dundee, Natal, S. A.

પ્રસ્થાન મફત!

પ્રસ્થાન માસિક બાર વર્ષ પુરાં કરી ૧૮ પુરું કરી—તેરમા વર્ષમાં પ્રવેશ કરે છે, તે નિમિત્તે :—

'પ્રસ્થાન'ના ગ્રાહકોને ખાસ લાભ

જે ગ્રાહકનું ઈ. ૧૯૩૪ના ફેબ્રુઆરી માસનું સુધીનું લવાજમ રૂા. ૫, ભર્યું હશે, પરદેશ માટે રા. ૩।। ભર્યું હશે, તેમને પ્રસ્થાન તરફથી બહાર પડેલાં પુસ્તકો ઉપર ૨૫ ટકા કમીશન રાખી આપવામાં આવશે (આપવાદ: શ્રી ઝવેરચંદ મેઘાણીના લખ્યા શ્રી રામનારાયણ પાઠકના પુસ્તકો ઉપર ૧૫ ટકા).

એટલે કે

જે ગ્રાહક લવાજમ રૂા.૩-૨૨ રૂપિયાના પુસ્તકો ખરીદશે તેમને પ્રસ્થાન મફત પડી રહેશે.

દશ-બાર રૂપિયાનાં ખરીદશે તેમને અધો લવાજમનાં પડી રહેશે. બોલો, ૫ સાથ તો ગણીએ.

ગુજરાતનો આત્મધર્મ, તેમજ પુસ્તકાલયો ને લાયબ્રેરીઓ આ યોજનાનો જરૂર લાભ લે.

પ્રસ્થાનનાં પુસ્તકો

	અપિયા.
લગ્નપ્રપંચ	૩॥
સુખમય ગૃહસંસાર	૨
રાજપાટ ખડકાર	૨
સોબરેમતી	૧।
કરમસુ વૈદક	૨
હિનગામી	૧॥
મરેબાઈકરે	૨
ચાતુરંગ	૧।
પ્રેમનો ઈંડા	૧।
ઓ-પુરૂષ	૧
નવો આત્મારં (ત્રણ ભાગ)	૫।
કમાવલી	૧॥
મસમુખ	૧।
મોતા આસોપાલવ	૧।
સરસ્વતીમાતા વર્ષ ૧ થી ૧૨	૧૩।

આપનું મુગોપત મોકલશો.

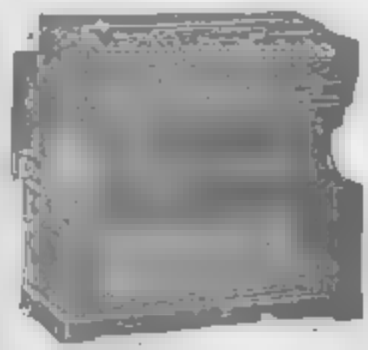
પ્રસ્થાન કાર્યાલય: પારસી અમિયાદી સામે : અમદાવાદ.

સાહિત્ય અને સંગીતનો સમન્વય

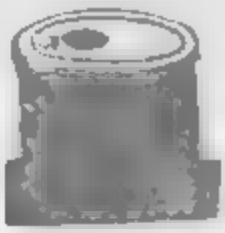
દિનપ્રતિદિન જનતાની રસવૃત્તિ કેળવાય છે—જનતા નવિનતાની પુજક બની છે—ભાવના અને આદર્ષ આ જમાનાનું ગૌરવ છે—અને હવે લોકો અમે તેવી વસ્તુ ચલાવી લેવા તૈયાર નથી.

અમે પણ આ માન્યતાને માન આપી વર્તવાનો નિશ્ચય કર્યો છે. તેથી ખાસ પ્રસંગ માટે તમારા સમક્ષ હમણા છેલ્લા બહુજીતા નટ નટીઓ અને લેખકોના સહકાર સાથી પ્રેક્ષકોની રસવૃત્તિને પોષે એવી રેકોર્ડો, ગ્રામોફોન પ્રોગ્રામના સેટો અને હારમોનીયમ, તબલા મગાવ્યા છે જે તમારી સમક્ષ રજુ કરીએ છીએ. સંગીતના મધુરા સ્વરોથી તમારા ઘરમાં સ્વર્ગ ઉતારો.

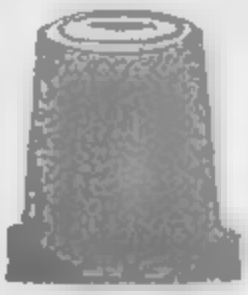
અમે લોકલ ખરીદી તેમજ ઓર્ડરો માટે હારમોનીયમ મંગાવતા નથી તેથીજ અમે લેખીત ગેરંટી સાથે વેચીએ છીએ.

પ્રથમ હારમોનીયમ પા. ૬—૦—૦
હાથના ,,
ત્રણ રીડના પા. ૮—૧૦—૦

બેટી ગોઠની કીમત
પા. ૨—૦—૦ થી

પા. ૩—૧૭—૦ સુધી

ગ્રામોફોન પા. ૨—૧—૦ થી પા. ૮—૮—૦

હીઝ માસ્ટર્સ વોઈસ
તથા
કોલમ્બીયા
(ઈન્ડીયન રેકોર્ડ)
3/—

રેકોર્ડના સસ્તા ભાવો

નવા નંબરો અથવા તમારા માંગેલા નંબરો વહેલા યા મોડા તમને મળશેજ તેના શા માટે વધારે પાઈસા ખર્ચો છો.

લખો અથવા અહે મળો.

Special

Large stock of latest Drama not arrived in Tamil, Hindustani, Gujarati and Telugu. Prices have been specialy reduced.

Apply for our catalogue Our Harmoniumssold under written Guarantee for 3 years. Try us before you go elsewhere

તેમજ આ રેંજની કલાને અનુરૂપ થાય તેવા બીડા અને મધુર સુરના, મજબુત અને કલાકી, વાયા, ગાંતા, સરદાર તેમજ મેહગેનીઈમ્સ ફ્રેમવાળા હારમોનીયમ, હાથના અને પગના તબલા હાથ—પગના. નવી સીલેકશન ઓ ની કેટલ મેકિંજની પેટીઓ આવી ચુકી છે. તે સીવાય કરેક અતના ગ્રામોફોન ઉપરાંત બધી મેકરો સાથે H.M.V. ને કોલમ્બીઆના પણ સ્ટોકમાં રાખીએ છીએ.

વાજીંત્રોના છુટા ભાગો મોટા જથ્થામાં રાખીએ છીએ.

વાયોલીન, બેન્જો, મેન્ડોલીન, ગુલબુલ તરંગ, ગીતાર અને રીડના ભાગોમાં પણ મોટો ચટાડો કર્યો છે.

કોઈ પણ વાજીંત્રનું રીપેરીંગ કામ અતી દેખરેખ નીચે ગેરંટી સાથે બનાવી આપીએ છીએ.

—સાઉથ આફ્રિકાના ૩૨ વર્ષના જુના હારમોનીયમીસ્ટ—

COSHALIA'S MUSIC SALOON

P. O. BOX 460. 179 GREY ST. AND 131 QUEEN ST
DURBAN, NATAL.

'PHONE 33-4691. BOX 2626.

L. MISTRY

એલ. મીસ્ત્રી

બોકસ, કેબલ અને ફીગર હેરેસર ફુટ અથવા બ્રમા-
ઓ બનાવનાર તેમજ પુટ હર્નીંગ સ્પેશ્યાલીસ્ટ
કામ કરનાર.

બહારેલા ઓર્ડર્સ પ્રાપ્તિ લીસ્ટ મંગાવો.

45 Market St. : : : Johannesburg. 1031.

કીટીંગસ

પાવડર

ઘીલી, મકાઉ, આંબા, કેંચારા, મોખી, ચંદા
વિગેરે સઘળા જંતુઓનો

નાશ કરે છે.

કીટીંગ્સ પાવડરના ટીન મળે છે. 1111

Box 830. Tel. Add. "Orangexpo."

M. C. PILLAY

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter

Country orders executed at lowest Market prices
special attention given to all up-country orders

TRIAL ORDER SOLICITED.

જથ્થાબંધ ફ્રૂટ્સ અને વેજીટેબલ્સ વહાવનાર

અમે અપકંટ્રીના ઓર્ડર્સ બહુ કેરફુલ રીતે ભરી મોકલી આપે છે.
C.O.D. થી વહાણમાં ભરીએ છીએ.

79, PRINCE EDWARD STREET, DURBAN. 1...

'Phone 2-6235. P. O. Box 316.

Heerabhai Morar Matvadkar,

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter
and Commission Agent,

15 CROSS ST. RESIDENCE.
PACKING WAREHOUSE 44 BOND ST.
DURBAN.

હીરાભાઇ મોરાર મટવાડકર

હોલસેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ વહાવનાર
અને કમીશન એજન્ટ.

પેકીંગ સારી રીતે કરી માલ સી. ઓ. ડી. થી
મોકલવામાં આવશે.

ટેલીફોન ૨-૬૨૩૫ બોકસ ૩૧૬.

૪૪ બોન્ડ સ્ટ્રીટ. ડરબન. 1154

ડીક્ષનરીઓ

અંગ્રેજી & ગુજરાતી

આ ડીક્ષનરી મહાત્મા ગાંધીજીની સુચનાથી થયેલા વિદ્વાનોના
જોડણી બોર્ડના આધારે સુધારા વધારા સાથે બનાવેલી છે. વિદ્યાર્થી
આલમ માટે તે અગત્ય ભરેલી ચોપડી છે. તેને અંતે ઘરિઢ ના
આંકો, કુટણ, મોટા કાંકરાની વસ્તી, મોટી ઇમારતો સંખ્યા, વજન,
માપ, કદેવતો, વિગેરે બધી વસ્તુઓનો સમાવેશ થયેલો છે

પાકું પૂંઠું પાના ૧૪૦૮ કિંમત રૂપી. ૫

મળવાનું ઠેકાણું

Manager, Indian Opinion, Phoenix.

'Phone 33-4403. Tel. Add.: "VALSHTEL." P.O. Box 6748.

V. B. PATEL,

WHOLESALE AND RETAIL FRUIT, VEGETABLE AND PRODUCE MERCHANT

CHEAPEST BANANA STORE IN TOWN.

40 President Street, JOHANNESBURG.

Terms: NETT CASH or C.O.D.

વી. બી. પટેલ,

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ, વેજીટેબલ અને પ્રોડયુસ મરચન્ટ

જોહાનીસબર્ગમાં સૌથી સસ્તામાં કેળાની દુકાન

પ્રમુખ સ્ટ્રીટ નં. ૪૦ જોહાનીસબર્ગ.

ટેલીફોન નંબર ૩૩-૪૪૦૩. ટેલીગ્રાફિક સરનામું "VALSHTEL." પોસ્ટ બોક્સ નં. ૬૭૪૮.

ઉપરોક્ત ધંધાના તમામ દરેક જાતનું ફ્રૂટ શરૂ મળશે. કારીગર
ઓરડરીયા ખાસ ખાસ આપવામાં આવે છે.

રોકડેથી અથવા C. O. D. થી માલ મળી શકે.

ટેલીફોન ૩૩-૪૪૦૩ ઘર રેસીડન્સ સ્ટ્રીટ,
પો. બોક્સ ૬૭૪૮ જોહાનીસબર્ગ. 1...

"શુદ્ધ ઘી"

ડરબનમાં પહેલીવહેલ બનાવેલ ખાસ ટ્રેડ માર્ક એમ. જે. માર્કાવાળું
શીલ્સ ગાયકવાડ સરકારના અમૃતલાલ જાદવજીનું ઉત્તમ પ્રકારનું ઘી (શુદ્ધ) થી.

અમારે ત્યાંથી માલ
પ્રમાણમાં મળશે.

બાપ મારે પુછો યા કાગળ
લાંબા આવિકાના શોધ એજન્ટ.

રામજી દેવશી એન્ડ સન } **SAMJEE DEVSHI & SON**
૪, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, 4, Cross Street,
ડરબન. DURBAN. 111

NAROTAM HARGOVIND

The Master Tailors.

Suits and Costumes Made in the latest Styles.

We specialise in High Class Tailoring.

Our Prices are to suit the Times.

Try us with your next Order

તમારો સુટ ક્યાં સીવડાવશો?

નરોતમ હરગોવિંદ

તમને સપ-ટુ-ડેટ સ્ટાઇલનો ડિફાયત ભાવે બનાવી આપશે.

ટ્રાયલ ઓર્ડર આપી આવી કરી જુઓ.

'Phone 25661. 176 Grey St. Durban. 117.

આઠવાડીક પંચાંગ

વાર	ખોરદી	હોંદુ	મુસલમાન	પારસી	ક્રીસ્તી	
	૧૯૦૫	૧૯૯૫	૧૩૫૮	૧૩૦૮	ઇ. સા.	ક.સા.
	અંગ્રેજી	કોંદ	૨. આષાઢ	શહેનશાહી		
		આષાઢ	૨૪. આરબી	કદમી		
સુક	૧૬	વદી ૧૪	૨૩	૧૪	૫-૫૩	૭-૫૬
શની	૧૭	,, ૩૦	૨૪	૧૫	૫-૫૩	૭-૫૬
રવી	૧૮	સુદી ૧	૨૫	૧૬	૫-૫૪	૫- ૦
સોમ	૧૯	,, ૨	૨૬	૧૭	૫-૫૪	૫- ૦
મંગળ	૨૦	,, ૩	૨૭	૧૮	૫-૫૪	૫- ૧
બુધ	૨૧	,, ૪	૨૮	૧૯	૫-૫૪	૫- ૧
ગુરૂ	૨૨	,, ૫	૨૯	૨૦	૫-૫૫	૫- ૧

Buy Perfect DIAMOND RINGS and Flawless DIAMONDS direct from our factory!

Do you know through our "Factory to Finger" policy, you can purchase beautiful Diamond Rings and Flawless Diamonds at prices lower than wholesale. Why not call and inspect our large selection of exquisite gems to-day. Write, 'phone or call for our Free, illustrated catalogue.

AMSTERDAM
Diamond Cutting Works

62, Field Street, Durban.
P. O. Box 2362. 'Phone 2-4888.
Also at Johannesburg and Capetown. 1501

SWAMI VIVEKANANDA'S WORKS

	Rs.	As.
[illegible]	2	—
[illegible]	1	8
[illegible]	1	4
[illegible]	—	12
[illegible]	1	8
[illegible]	1	—
[illegible]	—	8
[illegible]	—	4
[illegible]	—	4
[illegible]	—	4

LIFE OF SRI RAMAKRISHNA

A [illegible]

Thoroughly revised and improved with a foreword by [illegible]
Price Re 1.

PRABUDDHA BHARATA
OR
AWAKENED INDIA

A high class English monthly started by Swami Vivekananda in 1896. It is devoted to Universal Religion, Indian Culture, Education, Art and other topics of international interest.

Annual Subscription: Inland Rs. 4, Foreign 11 Shillings.

Apply for a complete Catalogue—
The Manager, ADVAITA ASHRAMA,
4, Wellington Lane, Calcutta, India.

For the kiddies' sake...

DRIVE SAFELY

Nice kiddie, isn't he! He's the pride and hope of parents just as loving as you. You can't afford to risk so much in human value, so much human happiness.

Drive with CARE and COMMONSENSE.

PEGASUS

VACUUM OIL COMPANY OF SOUTH AFRICA LIMITED

Congress Jubilee Albums

An artistic Jubilee Album containing the photos of [illegible] Congress Presidents from 1885 to 1935. The pictures have been done in three colours with smart decorative borders. The best available pictures of the Congress Presidents have been chosen for the colour printing.

Price: 2s. 6d.

To be had from:

INDIAN OPINION
Phoenix, Natal.

JUST A SECOND!

CYMA

NATIONAL

CASH REGISTER

AND

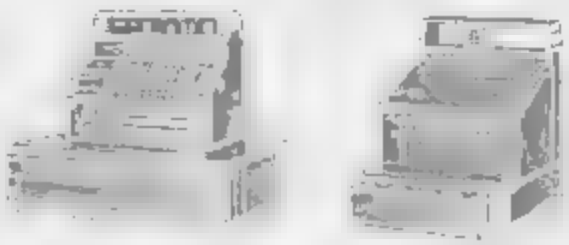
ACCOUNTING MACHINE

SYSTEMS

FOR

MAXIMUM

EFFICIENCY

THE NATIONAL CASH REGISTER CO. S.A. (PTY.) LTD.,

63 PRESIDENT STREET

JOHANNESBURG

P. O. Box 3591. Phone 33.6245

AROUND THE WORLD WITH DIAMONDS AS CURRENCY

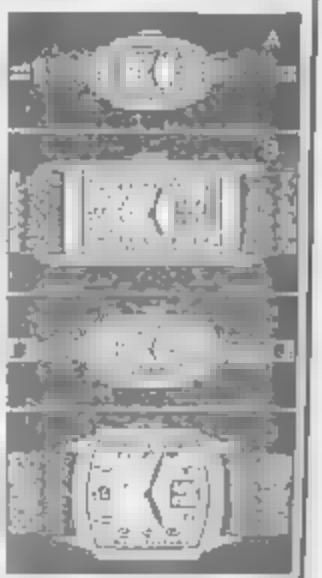
Write for free Diamond Ring Catalogue

KATZ & LOURIE Ltd.

"DIAMOND CORNER" ELOFF & MARKET STS JOHANNESBURG

ELGIN

THE WORLD'S BEST WATCH

Write for free Elgin Catalogue

KATZ & LOURIE LTD.

"DIAMOND CORNER ELOFF & MARKET STS., JOHANNESBURG.

Printed and published by Manilal M. Gandhi at Phoenix Settlement, Natal.

26 JUN

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 25—Vol.-XXXVII FRIDAY, JUNE 23rd, 1939

Registered as a Newspaper.
PRICE FOURPENCE

Our Duty Towards Man-made Laws

"IT is contrary to our manhood, if we obey laws repugnant to our conscience. Such conduct is opposed to religion and means slavery. If the Government were to ask us to go about without any clothing, should we do it? If I were a passive resister, I would say to them that I would have nothing to do with their law. But we have so forgotten ourselves and become so compliant, that we do not mind any degrading laws. A man who has realised his manhood, who fears only God, will fear no one else. Man-made laws are not necessarily binding on him. Even the Government do not expect any such thing from us. They do not say: 'You must do such and such a thing, but they say: "If you do not do it, we will punish you." We are such as low, that we fancy that it is our duty and our religion to do what the law lays down. If a man will only realise that it is manly to obey laws that are unjust no tyrant will ever trouble him. This is the first step to self-rule or homerule."

—GANDHIJI

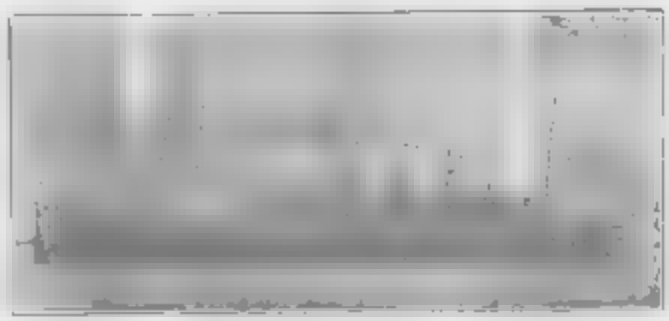
મનુષ્ય કૃત કાયદા તરફ આપણી ફરજ

"આપણા અંતઃકરણથી વિરુદ્ધ કાયદાઓને તાબે થવું એ નામર્દાઈ છે. ધર્મથી વિરુદ્ધ છે અને ગુલામી ગણાય. જો સરકાર આપણને નગ્ન થઈ ફરવાનું કહેશે તો શું આપણે નગ્ન ફરવું? હું સત્યાગ્રહી હોઉં તો તેને સાફ કહી દઉં કે હું તમારા કાયદાને હું માન નથી આપી શકતો." પરંતુ આપણે આપણી જાતને એટલા ભુલી ગયા છીએ અને આપણે એટલા નીર્માલ્ય બની ગયા છીએ કે અમે તેના અપમાનકારક કાયદાઓનો પણ આપણે વિરોધ કરતા નથી. જે માણસનામાં પુરૂષાર્થ જેવું કંઈક હોય તેને કોઈ પણ કાયદો ગુલામ કરી રાખશે એવી તો કોઈની તાકાત નહિ. મનુષ્યકૃત કાયદાઓ તેને બાંધી નથી શકતા. સરકાર પણ તેની પાસેથી તેવી આશા રાખતી નથી. સરકાર નથી કહેતી કે "કલાલ તમારે કરવું જ પડશે" તે કહે છે કે "જો તમે તેમ નહિ કરો તો અમે તમને સજા કરીશું." આપણે ઊંડાણ અધોગતીએ ઉતરી પડેલા છીએ કે કાયદામા જે સ્વપ્રાપ્તિ હોય તે કરવાને આપણે આપણા ધર્મ અને ફરજ સમજી બેઠેલા છીએ. મનુષ્ય જો એમજ સમજતો થઈ જાય કે અન્યાયી કાયદાને તાબે થવું એ નામર્દાઈ છે તો કોઈનો પણ જુલમ તેને ગુલામ બનાવી શકે નહિ. આ સ્વરાજ્યની ચાવી છે.

—ગાંધીજી

B. I. Steam Navigation Co., Ltd.

સ્ટી. "કરામત"

ખુલાસો ।। ૨ જીઓ મુંબઇ અથવા કિલ્વો

ખાસ સુચનાઓ: કેપ્ટનોએ પોતાના કાગળ કયાં પોસ્ટ' અને કઇમત' પાસ લખી, પોર્ટ હમણાનું સરનામું' ખરું આપ્યું અને આવ્યે તેમને ઉપર'ીન્સને કાગળો મોકલ્યા પોર્ટ કયાં પહોંચવા રહ્યા જણાવવું' ચિરોમ્બા બહાર ગામના પેસેન્જર જેમણે પોતાના માલની તપાસ કરાવવા રહે રસીદ મારફે આગારી ઓફિસમાં કેબાવવાની સહેલાઈથી માલનો પત્તો મેળવી શકાય તેમજ મા.ત પેસાજર પહોંચતો. માલ
અમારવામાવવા આપ્યો અમારી રાથે પ્રબન્ધવમાર કરવાથી દીકર ગોલાથી થશે.
•ગિયમને લગતું રહે કામકાજ અમારી બાણી કેમરેજ ગોથી થાય ને
વધુ ખુલાસા માટે તમે પા મંગાવ:

SHAIK HIMED & SONS, :: 390, Pine Street, Durban.
Telegraphic address: "KARAMAT." Telephone 2-0432

CITY SHIRT Co., No. 4, Kort Street, Johannesburg.

THE NEW INDIA ASSURANCE
——COMPANY, LIMITED.——

Life, Fire, Motor Car, Motor Lorry, Motor Bus, Plate Glass, Workmen's Compensation Etc. Etc.

આ કંપની તરફથી જીવનવીમા, આગ, મોટર કાર મોટર લોરી, મોટર બસ, પ્લેટ ગ્લાસ, કામકારોને લગતા વીમાઓ, સાધારણ વિગેરે દરેક જાતના વીમાઓ ઉતારવાની સગવડ છે. કંપની કંપનીને ફાયદાકારક આપવું એ દરેક કંપનીની ફરજ છે.

Natal Office:
"INDIA HOUSE"
17, First Avenue,
DURBAN
Telephone 2-5845 Con
P. O. Box 1610
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
Durban

Policies Issued and Settlements Effected in this Country.
પોલીસી તેમજ સાવાની પતાવટ આ દેશમાં કરી આપવામાં આવે છે.

Transvaal Office:
ROOMS NO. 12 & 13,
BARKLY ARCADE,
Diagonal Street.
JOHANNESBURG.
Telephone 33-4470
P. O. Box 3641
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
JOHANNESBURG.

JALBHOY RUSTOMJEE
Principal Representative For The Union Of South Africa.

GANDHI & Co. (Pty) Ltd.

GENERAL MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS

Try us for:-

Benares Saries, with Blouses of same design prices from 75/- to £10 with double border.

Also Cotton, Crepe-de-chine & Rayon Saries from 2/6 to 40/-.

We also stock Indian Drugs, Condiments, Draperies, Outfitting, Hardware, etc. etc.

Telephone 23676,

Tel. Add. "Gandhico" Durban.

112 Victoria Street, DURBAN.

અમારે ત્યાં હમેશા મોટા પ્રમાણમાં નીચે જણાવેલ ચીજો સ્ટોકમાં રહે છે.

જોધપુર અફીમ, પીસ્તાં, બારોળી, એલચી, જાયફળ, તજ, લવીંગ, મુરજબાપ કેસર, તેમજ હળદર, પાપડ. છરી વીગરે આગ્રા તેમજ બાસ કેમરેજ નીચે પીસાવેલ મસાલો તથા તમામ જાતના ચેરાબા-ઈસાસલ, કોપરા દીલી, બાંબ, બાઉ ઘસરી, વીગરે તથા પંજાબી સાલમ, દેશી ઘસરી, ગઠોડા કોપરાપાકી તથા સાતસો આઠસો જાતનું ગંધીયાણું તેમજ સોપારી-મદ્રાસી સેવરધની, ફરાળા, સેકેલાં તથા ગુલાબનું પાણી, આમળા, મોગરા, ચંબેલી, કુવેલ, કામીનીયા વીગરે ખુશબોદાર તેલ વીગરે, વીગરે મોટા જથામાં તેમજ છુટક મળશે.

Also:

P. O. Box 27, TONGAAT,

Telephone during Office hours No. 5.

,, after Office hours No. 008.

દમ અને કેફુસાની બાબ દવા છે

ઝંડુ

કેસરી જીવન

કેફસાંની બધી બીમારીઓને દૂર કરે છે તથા શરીરને પુષ્ટ કરે છે. આના સેવનથી તન્દુરસ્તી બરાબર જાય છે. એક વાર અજમાવી જુઓ.

ખાસ, ફાયદાનું બિનહરીફ તજબાજી અને બાંધીબિનહરીફ બાલીના દરો માટે

ઝંડુની સુવર્ણ મિશ્રિત મકરધ્વજ ગુટી

બિનહરીફ વાજબીપણા માટેના

ઝંડુ ફાર્માસ્યુટીકલ વર્કસ લી.—પો. બો. નં. ૫૫૧૩, મુંબઈ નં. ૧૪.

સા. આફ્રીકાના સોલ એજન્ટસ: એમ. એમ. જોશી એન્ડ સન્સ, સ્ટાન્ડ ૨૩૮, એસ્ટીપાડીક બજાર, પી. બો. બોકસ ૧૨૦૫, પીટરમારીત્સબર્ગ.

જોહાનીસબર્ગમાં મળવાનું ઠેકાણું: બજાર ઝાપરજી, ૧૪ કોર્ટ રેડ્ડ.

જાતુનેદિક દવાઓનું સુચીપત્ર આવેજ મંગાવો.

MOHANLAL VALJEE,

(INDIAN PAWNBROKER.)

112, Victoria Street, Durban.

Low Rates of Interest on Jewellery.

High prices paid for Old Gold. A large stock of New Jewelleries at reasonable prices to suit your pockets.

P. P. BHAGAT,

Fruit Merchant.

દરેક જાતનું ફ્રુટ અને વેજીટેબલ સારૂં ચેમીજ કરી C. O. D. થી મોકલવામાં આવશે. લખોઃ—

P. O. Box 542. 139 Brook St. Durban.

પુષ્ટિકારક પાકો બનાવવા હોય

અને

દરેક જાતની દેશી દવાઓ જોઈતી હોય

તો અમારી મુલાકાતે આવો

કશીરને પુષ્ટ બનાવવાના સારા પાકો બનાવવા માટે હમારે ત્યાં તાજે અને બોકળો માલ છે. તેમજ દરેક જાતની દેશી દવાઓ અને દેશી પ્રોસરી તરીકા તાજે અને બોકળો માલ સ્ટોકમાં રાખવામાં આવે છે.

દેશી મુલકના બોકળાં નંગ ૬ ની રતી ૧૦-૦ સાધક ૩૦ ૬ .
દેશી બોકળાના ડોળીયાં નંગ ૬ ની રતી ૬-૦ સાધક ૩૦-૬૦

કશીરના કેક પખ બાકળાંથી પાણ મહત્તાનો

નવાબી પાવડર

[illegible]

કિંમત રોટ રતી. ૧૨ બોકસ વાસ્તે. [illegible]

બોકસ સાથે ૬ નંગ બેનારને રતી. [illegible]

બે નંગ લેનારને ૬ પેની પોસ્ટ [illegible]

ઓર્ડર સાથે પૈસા પેલા બોકલશે

Fancy Gold Caps and Saucers at 1/8 a dozen.
12 dozen to a case. Cash with order.

I. G. H. BASSA

153 Grey Street, - - Durban. 1480

WE STILL BUY

OLD GOLD, SILVER & SOVEREIGNS.

We Stock CYMA, ELGIN, WALTHAM, BUREN, and MADIX Watches.

Large stock of Indian and European jewellerin always on hand
Importers of MOHINI FLUTE harmoniums

LAKHANI & CO.,

(Jewellers)

111 Grey Street, Durban. 'Phone 21256. 1916

HEADACHES QUICKLY RELIEVED BY TAKING

TYSONO BRAND (PAIN-I-CURE) HEADACHE POWDERS

FROM YOUR CHEMIST at 6d., 1/-, 2/6 and 4/6 — POST FREE FROM

ERNEST TYSON, CHEMIST, TOLLGATE, DURBAN 1490

'Phone 23350. Tel. Add "Nerties."

A. M. PADAYACHEE

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter.

Country orders executed at lowest Market prices.
Special attention given to all Up-country orders.

TRIAL ORDER SOLICITED.

91 LEOPOLD ST., AND 34 CROSS ST.,
P. O. BOX 196. DURBAN. 1164

M. H. DESAI.

એમ. એચ. દેશાઈ.

કેલસેલ ફ્રુટ વેપારી,

અમો દરેક જાતના ફ્રુટ અને વેજીટેબલ પુરીયાના કેક પખ બાકસમાં C. O. D. થી સારૂ વેલેજ કરી મોકલીએ છીએ.

P. O. Box 254. 31, Short St. Durban. 1162

Books for sale.

NOTE.—Remittance should accompany order. V.P. ORDERS will not receive attention. Postal Orders to be made to Indian Opinion at Phenix. Postage Free on all books.

THE STORY OF MY EXPERIMENTS WITH TRUTH
By M. K. [illegible]

This is an autobiography of Mahatma Gandhi printed in two volumes. Price 12s 6d for each volume.

JAWAHARLAL NEHRU An Autobiography
(Cheap Edition)

("For those who would understand contemporary India it is an indispensable book."—ALDOUS HUXLEY.)

Price 10s 6d

THE POWER OF NON-VIOLENCE
By RICHARD B. GREGG

The writer has explained the method of [illegible] non-violence in modern Western conditions [illegible]. The book is worth studying. Pri[illegible] 5s. 6d

INDIA AND THE WORLD

Essays by—PANDIT JAWAHARLAL NEHRU.

Price 7s 6d

IF YOU WANT THE BEST AND SOUTH AFRICA'S STRONGEST AND MOST RELIABLE WATCH INSIST ON A WORLD FAMOUS

UNION SPECIAL

15 JEWEL, NON-MAGNETIC, SHOCK PROOF, UNBREAKABLE, PERFECT TIMEKEEPERS. 100 NEWEST LADIES' & GENTS' MODELS.

REDUCED PRICES FROM 25/- UPWARDS.

GOODS SENT C.O.D THROUGH POST OR ACCOUNT OPENED WITH APPROVED MARKS.

દુકાનદારોને હોલસેલ માલમાં સારૂં ડીસ્કાઉન્ટ આપવામાં આવશે.

૧૫૦૦ ફોટા, ગેરંટીના, પરીપોટા વિગેરેના બારમેનાનું અમારૂં સુંદર કેટલોગ મંગાવવાથી ગમત મોકલવામાં આવશે

THE AMERICAN SWISS WATCH Co. Ltd.

"THE DIAMOND HOUSE"

WHOLESALE & RETAIL JEWELLERS,

25, PARLIAMENT STREET,

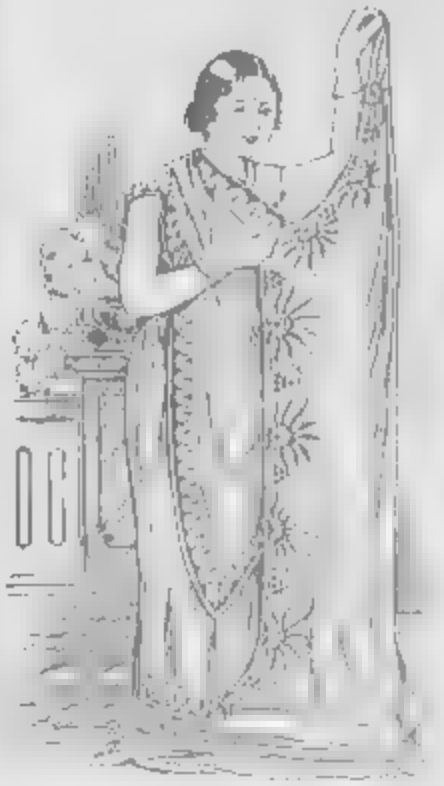
CAPE TOWN. 1511

Cable & Tel. Add. "ADVANCING." 'Phones: 29003, Res. 24488.

CHOONILALL BROS.

THE NOTED INDIAN "SARRI HOUSE" IN SOUTH AFRICA.

141, GREY STREET, DURBAN.

ARRIVING BY EVERY MAIL FROM INDIA AND JAPAN

Benares Sarries with Bordere and Plain Centres.
Bulldar Benares Sarries in Several Shades
Prices from 60/-, 85/-, 105/ & up to £20.
The Latest from Benares City.
Embroidered Sarries 25/-, 35/ & up.
Printed Varieties lines of Sarries from 12/6, 17/- & upwards
Embroidered Crepe-de-chene from 3/6 yd. 42in & 44 in width.
Latest Design Sarrie Cloth 44 in width.
from 1/6 yd. 1/9, 2/ & up.
Georgette Sarries Latest Arrivals
prices from 25/-, 30/-, 45/- & up.
Latest Blouses To Match Sarries
prices from 12/6, 17/6 & upwards.
Zari Work Silk Sarries In All Shades
from 55/-, 95/ 125/ & upwards

Branches 69, Wills Street And 60 A[illegible], VERULAM
MALVAN AND UMHLALI STATION
,, Mrs Pandy Nee Ali, Wills Street, VERULAM
'Phone 30, Verulam.

Please note Our Johannesburg Agent P. RATANJEE, 60, Bree Street, Newtown.

ચુનીલાલ બ્રધર્સ

દક્ષિણ આફ્રિકાનું જાણીતું સાડીઓનું ગ્રહ

૧૪૧ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

શાખાઓ:
૬૯ અને ૬૦ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

અમારી સાડીઓ મળશે ..
જોહાનીસબર્ગ ખાતે
પી. રતનજી,
૬૦, બ્રી સ્ટ્રીટ, ન્યુટાઉન.

ગલાજ અને સર્વીસ સ્ટેશન
૬ માઈલ સ્ટોર અને ૬૩ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

દરેક સ્ટીમરમાં જાપાન તથા હિંદથી આવે છે

બનારસની જીનારવાળી અને સાદી, તેમજ જાતભાતની કુદીદાર
સાડીઓ શી. ૬૦, શી. ૮૫, શી. ૧૦૫ થી વધતે ઓછે પા. ૨૦ સુધીના

બનારસથી ક્રમબદ્ધ આવેલી છે.

કસબ કામની સાડીઓ શી. ૨૫ અને શી. ૩૫ થી ઉપર
જાતભાતની ભાતવાળી સાડીઓ
શી. ૧૨–૬ અને શી. ૧૭–૬ થી ઉપર.

કસબનું ક્રેપ–દી–ચીનની. ૨–૬ ની વાર ૪૨ ઈંચ અને ૪૫ ઈંચ પહોળ.

સારીનં શેડેસ્ટ જીજાબનું કપડું, ૪૪ ઈંચ પહોળ વારની, શી. ૧–૬,
શી. ૨–૬, શી. ૩–૬ અને તેથી ઉપર

ક્રમબદ્ધ આવેલી જ્યોર્જેટ સાડીઓ શી. ૨૫, શી. ૩૦,
શી. ૪૫ અને તેથી ઉપર

સાડીને મેચ પડતાં બ્લાઉઝ શી. ૧૨–૬, શી. ૧૭–૬ અને
તેથી ઉપર.

દરેક રંગની સ્ટ્રીપ વાળી રેશમી સાડીઓ શી. ૧૫, શી. ૨૫,
શી. ૧૨૫ અને તેથી ઉપર.

બોરડેલીનિયન, તાફેટા ગ્રોસેટ્રેન, રેશમી અને બીજાં પાઠ્યોનો
ઓછામાં ઓછા ભાવે.

દરેક જાતનું ગાંધી ટોપી, કોલરી પહાડેલા ફેલસલેસ આવે છે

બોરડેલ્સ રેડીમેડ અને રેડીમેડ બ્લાઉસ

ભાવ શી. ૧૫, શી. ૨૫, શી. ૩૫, શી. ૪૫ અને તેથી ઉપર.

ફ્રીલ્સવાળા મેટર્નટી બ્લાઉસ બારેકના તૈયાર બનાવેલા
ભાવ શી. ૧૨–૬, શી. ૧૭–૬, શી. ૨૭–૬, શી. ૪૫. વગેરે

TRY THE LATEST
SUNCRUSH FLAVOUR
COLA SUNCRUSH
To get the true flavour, this must be well iced.
OTHER SPECIALITIES
POPULAR POP
"The King of Ginger Beers."
CLUB SEAL SODA
"Improves your Spirits."
"GIANTS"
The Quart Bottle for 4d.
In all Popular Flavours.

'Phone 2-4385

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

DALYS LIMITED.

72, CANADA ROAD, DURBAN.

Sole producers of all Suncrush drinks.

'Phone 21078. Tel. & Cables: "Crescent." P. O. Box 582.

Crescent Trading Co. (Pty). Ltd.

WHOLESALE MERCHANTS AND DIRECT IMPORTERS OF HARDWARE

Indian And European Groceries.
Indian Drugs And Condiments.
Our Stocks Are The Best Quality And are Always Fresh
Our prices are keen.
We specialise in all kinds of Bombay, Calcutta, and Madras Products.
It will pay you to give us a trial.
Before placing your orders elsewhere benefit by our thirty years' business experience.
Our aim will always be service, quality and satisfaction.

અમારે ત્યાં નીચે મુજબનો માલ જથ્થાબંધ મળી શકશે

એલચી, બસમતિ, બદામ, બારોલી, પીસ્તા, સિંગોડા, મુલાયમ પાપડી, મુલાયમ ટોપલા, કાજુવાળુ માલ, બદામ, દલાબ, એલચા, મીસરી, બબુર, વડોદ-બાબરી (બબૂ) ઉંચ, કેમરાની ચાદી, પીસેલું કેમ્ફર, સુરમ બાબનું કેસર, બાદ મમરા, પંજાબી સાલમ, સફેદ મુસલી, ગ્લોબા બદામી, ચૂને, સોકેલી સોપારી, કાલ્મા સો., સેમરપની સો., મલાસી સો., મુલકંદ, કાચો, બરફી બાનાનો તબાકુ, બાલબાનું તેલ, મુલાયમ તેલ, ચમેલીનું તેલ, મોગરાનું તેલ, કાગનિયા કેર ઓપલ, એલ્યુમીનીયમ તપેલા, કપ અને રોલસર્સ, ગોબા-ચીમડી ફરસાણ, બાબ્બુસરી, બાંબ, ચીબી, મુખરેલ, કેલમા કાળા-બબ્બા, મગ, બાલ, તુવેર, ચણા, વટાણા મસુર પાપડ; ઇલ. મેથી, જવ, તલ, સર્ઇ (બબ્બુ) બધ્ધ મળશે પોસ્ટેલ. ચિમેરે.

કોઇ પણ વસ્તુ ખરીદી કરતાં પહેલાં, અમારે ત્યાં ભાવ કાલી ખાત્રી કરશો.

122 VICTORIA STREET, :: :: DURBAN.

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 25.—Vol. XXXVII. Friday, June 23rd, 1939.

NOTES AND NEWS

The Claremont Commission

THE Western Areas Commission, of which Mr. Glen Leary, Magistrate at Springs, is Commissioner, is inquiring into the proposal to establish new non-European townships in the western areas of Johannesburg. The Commission was appointed to hear objections to the City Council's plan to retain certain land in the western areas for the proposed establishment of an Asiatic township at Claremont. Mr. J. G. Kneen, instructed by Messrs. Moodie and Robertson, is appearing for the City Council, and among the objectors are Mr. J. S. Tighy, a Councillor in the districts concerned, Mr. A. During, on behalf of the Roodepoort-Maraisburg Town Council, and representatives of various ratepayers' and property owners' associations in the western districts. The inquiry is adjourned until July 5.

What Inconsistency!

The Rev. B. L. E. Sigamoney, who gave evidence before the above Commission, on behalf of the Transvaal Tamil Benefit Society, is reported to have expressed the opinion that the majority of the poorer class Indians in Johannesburg would welcome any scheme of the City Council of Johannesburg to establish an Asiatic township at Claremont. He said he was appalled by the slum conditions in which the Indian community were living. We can fully appreciate Rev. Sigamoney's feelings for his poorer countrymen, but being opposed as he is to the principle of segregation, we cannot understand with what consistency Mr. Sigamoney can welcome the policy of the Johannesburg City Council of herding Indians in Claremont. The leaders of any section of the community cannot with any sense of their responsibility ask for segregation when the community as a whole is opposed to the very principle of it. We could have well understood Mr. Sigamoney asking for the clearance of slum conditions wherever they exist, but he like all should know better than anybody else that the Slums Act is operated, in so far as Indians are concerned, as a lever to put into effect the policy of segregation. Mr. Sigamoney's stand should have been that, we want neither Claremont nor Orlando; we want our conditions improved where we are.

Mr. Polak On Indians In South Africa

The following letter by Mr. Hy S. L. Polak, has been addressed to the *Times* (London):—

"Sir,—Your Capetown correspondent reports Mr. Stuttaford, the Union Minister of the Interior, on the third reading of the Asiatics (Transvaal Land and Trading) Bill, as warning the Indians, "whose future lies in South Africa and who are South Africans," not to look abroad for help, which, he said, would only lead to more trouble. Indirectly too, he warned India not to interfere on behalf of the Indians of the Union. More than 25 year ago, when I had the honour to work at Mr. Gandhi's side to secure redress of the Transvaal Indians' grievances, that were the subject of an eight years' campaign of passive resistance (which is again threatened), the argument of their opponents used to be that they were immigrants and not South Africans. It is good, therefore, to learn that Mr. Stuttaford now recognises that the Indian population of the Union, over 85 per cent. of which is south African born, have a future in the Union and that they are South Africans. So far, however, he has failed to convince them (or, I believe, the Government of India, who have an Agent-General in the Union) that they have a future in the country to which they may look with hopefulness. Mr. Gandhi, who has recently charged the Union Government with breach of their own agreement with the Government of India, and who has asserted that their anti-Indian policy has been pursued with progressive stringency, evidently agrees with his South African countrymen. And it is noteworthy that Mr. J. H. Hofmeyr, Mr. Stuttaford's predecessor in office, has voted against the Bill, at the peril of his political future. As to the fact that the Transvaal Indians are South Africans, Mr. Stuttaford is not clear as to the sense in which he uses the phrase. They enjoy none of the rights of citizenship. They do not possess either the municipal or the political franchise; they may not own land, with rare exceptions; their trading rights are already closely restricted; they may not proceed to the other Provinces of the Union except for temporary purposes. The new legislation takes away the expectation that the Union Government, who are committed to a policy of white supremacy, have any intention to improve their status or to lessen their growing sense of insecurity. In the circumstances, and the Transvaal Indians cannot, as "South Africans" of an inferior category, look to their own Government for the preservation of their self-respect, it is natural that they should once more, as they did more than 25 years ago, turn to their ancient Motherland for help. The Government and the people of India, always united on behalf of Indians [illegible] deeply sensitive to any indignity or disability imposed upon them, will certainly resent Mr. Stuttaford's unwise threat. Nothing more untimely or harmful, in this period of international tension can be imagined than this fresh and unnecessary controversy between India and South Africa."

Rev. C. F. Andrews' Views

In a statement to the Press, the Rev. C. F. Andrews, who is now in Coonoor, referred to the South African Indian crisis, showing how the actions now taken in South Africa and Kenya seriously injured the future relationship between India and South Africa. The ultimate policy was obviously to exclude Indians altogether from Africa as far as possible, and then treat those who could not be driven out as aliens and mere inferiors. Gandhiji, fifty years ago, was the first to realise the gravity of the issue, and for a quarter of a century had fought almost single-handed the battle of Indian freedom. The Gandhi-Smuts Agreement of 1914 was an honourable settlement of the great struggle in South Africa in which Indians from Madras had played a leading part as passive resisters. That victory would be entirely undone, if the proposed legislation segregating Indians in both trade and residential quarters were passed into law for such legislation would finally place Indians in an inferior and humiliating position.

Indian Opinion

Friday, June 23rd, 1939

The Bill Is Passed -What Next?

THAT much talked of and much discussed Bill—the Asiatics (Transvaal Land and Trading) Bill is passed. It has been passed in the teeth of the strong opposition of the whole Indian community of South Africa as well as the whole of India. The Union Government has not hesitated to flout the opinion and the sentiments of four hundred million people. It must have acted in the full realisation of its responsibility and fully prepared to take the consequences. For a comparatively small country like South Africa to antagonise a whole nation of four hundred million people is a very daring step to take.

Mr. Stuttaford, the Minister of the Interior, who sponsored the Bill and has piloted it through, made qualified statements in the Assembly, not to the operation of the Act, the qualifications verily nullifying the effect of his statements. He said he proposed to exercise his powers under the exemption section in as sympathetic a manner as possible, *subject to the spirit and letter of the law being obeyed.* The issue of new licences must be safeguarded, he said, except in special cases in which genuine cases of hardship are involved. In such cases the Minister shall not after investigation and recommendation by his department, *provided the Minister approves.*

The transfer of licences, the Minister said, would be subjected to the same scrutiny, *but it was not his intention to stand the scope of this Act beyond the intention of the Bill, which was to maintain the status quo until final legislation was passed.*

The Minister further wished it to be clearly understood that he was the sole judge of the interpretation of the statement he had made. He also wished us to believe that the Bill did not mean segregation. He proposed to keep Europeans and Indians apart, but not to introduce forced segregation.

The only meaning an intelligent reader can adduce from the Minister's statement is that the Indians will have to be entirely at his mercy, and that mercy, too, he will graciously condescend to grant only within the four corners of the letter and the spirit of the Act.

Effect Of The Act

Now the effect of the Act will be as follows:

By Section 1, the period of protection granted to Indians in the Witwatersrand in areas recommended for exemption by the Feetham Commission has been extended for another period of two years from May 1, 1939.

By Section 2, from June 10, the date of the promulgation of the Act, no Asiatic will be granted a new licence nor a transfer of his old licence in the Province of the Transvaal except under the authority of a permit issued by the Minister of the Interior.

Any new licence granted after the 30th April 1939, and before June 10, the commencement of the Act, shall be void unless it has been approved of in writing by the Minister of the Interior within the period of one month after the commencement of the Act. Any transfer of a licence similarly granted will also be void, and if the business for the removal of which the certificate was granted has been removed before the expiration of the said period of one month, the removal shall be deemed to have been effected illegally.

Hawker licences are treated as new licences every year, and protection has been granted to hawkers in that their old licences will be renewed [illegible] no new hawker's licences will be granted.

It might be remembered here that before new licences were granted to Asiatics only in proclaimed areas in the Transvaal Province by the licensing authorities, but this new Act prohibits the granting of new licences altogether.

We would quote here what Mr. Blackwell said in Parliament during the Committee stage, to show the hardship Asiatics would have to suffer under the Act. This is what he said:

> Under the Transvaal Ordinance of 1908, governing the issue of licences, Asiatics had to obtain a new certificate if there was a change in the personnel of the management of the business, if the premises in which the business was carried on were changed, or if the name of the business was changed. In terms of the clause any Asiatic who, perhaps, moved into better premises would be refused the necessary certificate as in the case of new application. The Bill was introduced as a pegging measure but in this instance it would go further and put people out of business.

Section 3 further prevents the hiring of licensed premises by a European to an Asiatic and also prohibits European nominees from obtaining certificates for licences on behalf of Asiatics.

In this connection it should be noted that hitherto the hiring of licensed premises by a European to an Asiatic outside proclaimed areas in the Transvaal was possible. The new Act deprives Asiatics of that right. In the words of Mr. Holmeyr this neutralises section four giving the Minister powers of exemption.

We would further quote here the words of Mr. Holmeyr when he spoke in Parliament on the third reading of the Bill. This is what he said:

> Dr. Malan had supported the argument that there was no evidence of Asiatic penetration in the Transvaal in the occupation of land or trading necessitating legislative interference. Clause two actually provided for a decrease in trading licences.

By clause 3 a person is prohibited after the 30th April, 1939 from letting to an Asiatic, or permitting the occupying by an Asiatic of any land or premises in the Province of the Transvaal except on the authority of a permit issued by the Minister of the Interior and no Asiatic will be able to hire or occupy such land or premises except on the authority of such a permit.

It prohibits any person other than an Asiatic holding a lease of any land or premises in the Province of the Transvaal from permitting or authorising any Asiatic to occupy such land or premises unless such Asiatic was actually in occupation of such land or such premises on the 30th April, 1939.

Again, in the words of Mr. Holmeyr, this clause instead of providing for a natural increase in the Asiatic population, confines them to their present inadequate premises.

Section 4 gives the Minister the power to issue permits.

Section 5 gives authorities the granting of trading licences or the transfers of such licences or the letting to, or the hiring or occupation by, Asiatics of any land or premises situated in areas set apart for occupation by Asiatics such as locations and bazaars.

Section 6 empowers the enquiring of ejectment orders against Asiatics for any contravention of the provisions of the above sections.

In the face of the above, how the Minister of the Interior can say that this is not a segregation Act, is beyond our comprehension.

It is an admitted fact that the Act involves a flagrant breach of the Capetown Agreement. The Government of India has been scoffed and insulted. A statement was made by the Government of India to the effect that it would not enter into any compromise based on the principle of segregation.

It is folly to believe that the mere fact, that this Act is an interim measure, renders it any the less poisonous. It is calculated not only to cause the material ruination of Indians in the Transvaal, but to brand us, as a race, as helots. No price is too great to combat this degrading piece of legislation and, in the absence of any alternative, there is every justification for the Indians to resort to passive resistance which is the only honourable course left open to them.

We would like to know in the meantime what the Government of India proposes to do. We know of no effective protest having been made by it when the Union Government has dared to treat what was known to be an honourable agreement as a scrap of paper. What is the position of the Agent-General for India in this country? Is he not here on sufferance of the Union Government? These are questions for thinking Indians both in South Africa and in India to consider.

A meeting of the Transvaal Indians, to give their reply to the degrading piece of legislation, is called by the Nationalist Group of the Transvaal Indian Congress on Sunday July 9, at the Indian Sports Group, Natal-spruit, Johannesburg. It is to be hoped that our brethren will rally in their thousands on this grave occasion.

SEGREGATION POLICY IN NORTH RHODESIA

EUROPEANS AGAINST INDIANS BUYING PROPERTY IN RESIDENTIAL AREAS

[The following report, appearing in the *Livingstone Mail* dated May 27, has been sent to us. It will be seen therefrom how the germs of race prejudice against Indians are spreading from the Union into Rhodesia. The Afrikaans in the Union are unjustifiably blamed for the anti-Indian agitation. History would prove that the British are in this respect more to blame. Mr. Stuttaford is a Britisher and he has been responsible for a segregation Act, directed against Indians as a race, being placed on the Union Statute Book for the first time in the history of South Africa. Rhodesia is under British rule and cherishes the high principle of Rhodes of equal rights for all civilised people irrespective of race or colour. There too we find anti-Indian agitation to be daily growing.—Ed. *I.O.*]

THERE was a full attendance of Councillors at the monthly meeting of the Municipal Council presided over by the Mayor, Clr. R. H. Orr.

The first matter of importance was the report of the special meeting of the Council held on May 15, dealing with the local Indian overcrowding question and the demand by the Indians to purchase property in the European residential area.

In this connection the report of the Sub-Committee revealed that the Indian community was definitely opposed to the setting aside of an area of land within the surveyed township for residential purposes, and demanded the right to be treated in the same way as white British subjects.

Towards the removal of conditions of overcrowding which exists in Queensway, it was recommended, and passed by the Council:

(a) that Government be asked to set aside an area or areas within the surveyed township where Indians may purchase residential plots;

(b) that the Council do *not* approve of the alienation to Indians of vacant plots in various parts of the town; and

(c) failing an early solution of the problem, the Medical Officer of Health be instructed to enforce the provisions of the Public Health Ordinance.

The Sub-Committee further reported that it was informed that certain property owners had expressed a willingness to dispose of their property in the residential areas to Indians and, in view of the present housing shortage and as a measure of protection to tenants, it was further recommended that the Government be asked to introduce legislation to restrict the right of possession of persons purchasing property within residential areas.

PANDIT JAWAHARLAL NEHRU'S MESSAGE TO S. A. INDIANS

In a message to Indians in South Africa Pandit Jawaharlal Nehru says:—

"I feel it somewhat difficult to send a message to my countrymen in South Africa. And yet it is easy enough to pen a message and feel virtuous as I duly performed. But it is not necessary that our people abroad want; they want something more. There seems to be a dread not at Indians overseas, more especially in the British dominions and colonies. In East Africa a fresh insult has been hurled at us and now in the Union of South Africa, the pledged word of the Union Government has been deliberately broken and an attempt is being made to segregate Indians. Political rights had been denied us for long; now even human rights are being withheld.

"This is the Empire to which we have the misfortune to be tied. The sooner this Empire ends the better for humanity; the sooner we get away from it the better for us.

"India is weak to-day and cannot do much for her children abroad, but she does not forget them, and every insult to them is humiliation and sorrow for her. A day will come when her long arm will shelter and protect them and her strength will compel justice for them. Even to-day, in her weakness, the will of her people cannot be ultimately ignored.

"To our countrymen in South Africa, I say that "we are with you in every act of courage that you perform in honour of India and her dear name. It is never right to submit to evil and national humiliation, and every attempt to impose these must be resisted whatever the consequences. Dead nations submit to dishonour, but we are a living and proud people and I would rather that we faced extinction than submitted to dishonour."

After discussion in Committee the Mayor reported that the Council Committee did not approve of alienation to Indians of vacant plots in the various parts of the town, and it was agreed to ask the local Member of the Legislative Council to propose a motion in the House drawing attention to the urgency of the Indian problem in all its bearings with particular reference to the housing aspect.

The Mayor said that he and the Town Clerk had interviewed the Hon. Sir Leopold Moore and asked him to endeavour to get legislation passed that would enable local authorities to deal with matters in by-laws. Sir Leopold expressed his willingness to do so but thought it might be necessary for the Mayor and the Town Clerk to be available at Lusaka to supply the information necessary.

Clr. Knight enquired whether the Indians had taken any further action in the matter and was informed by Clr. Millar that they had applied for stands but the Council had advised the Lands Department that the Council was not in favour of the Indians buying property in the residential areas.

Clr. Knight enquired what the Council will do in the event of Indians appealing to the Imperial Government and what measures the Council were going to take in any event?

The Mayor drew attention to the fact that the Medical Officer of Health had received the Council's instructions to enforce the Health Ordinance after a certain period.

Both Clrs. Knight and Denny appeared not to have read the various Committee recommendations passed by the Council as they were endeavouring to bring before the Council some plan which had already been determined upon, and after the Mayor had explained that the M.O.H. had received instructions in this regard the two Councillors were satisfied with the arrangements.

The Mayor further said that the Council had purposely carried out a "delayed-action policy" in the matter of overcrowding with a view to obtaining a satisfactory settlement but this had not worked and he thought that the Council should await the outcome of the local Member's endeavours at Lusaka where he would elicit the support of the Ndola and Broken Hill Members to introduce legislation to deal with the matter.

INDIA ON HER WAY TO INDEPENDENCE

IN an interview with Mr Gobind Behari Lal, the well-known Indian journalist of the U S A., winner of the Pulitzer prize of 1937 for the best reporting in America and now Finance Editor of the Hearst newspapers, who was in India for the Tripuri Congress, representing the International News Service, Mahatma Gandhi is reported to have predicted that India would soon win political self-rule and that if a world war broke out she, if free, would be on the side of the Democracies

In reply to Mr Behari Lal's first question, Mahatma Gandhi tersely retorted: "India is not for less than political independence, pure and simple."

This statement, charged with tremendous significance, summed up his prophecy about the destiny of the Nationalist movement in India. For Gandhiji is the only man who can speak with supreme authority from the Indian side An Mrs. Sarojini Naidu, India's celebrated woman poet said, "Gandhi is the Nation."

Because there is so much confused thinking about the power and direction of the National Congress movement, headed by Gandhiji, Mr. Behari Lal went directly to him to learn how powerful he regarded the movement for India's independence and democracy He was curious to know how under his guidance, employing a new technique of a non militant rebellion, Gandhiji had integrated millions of Indians in a fervent struggle for "self-rule."

Despite all difficulties—the might of the Empire, the fanaticism of the religious communities, the dynastic interests of the Indian Princes, the general ignorance of the masses—Nationalism embodied in the Congress party, is considered in America by Englishmen as well as Indians as the most important factor in the Indian Empire

Equally important as his formal statements on politics is the amazing personal influence of the Mahatma, the father of the non-violent revolution, upon all levels of Indian society The outward picture of the saint-statesman is baffling and paradoxical for the non-Indians observing or meeting him. His apparent simplicity, sedulous avoidance of personal panoply and pomp, really serves a naked sword to cut through political and social fetters and lay bare underlying realities.

Two Centres Of Power

To-day India's destiny is being woven between these two centres of power—the Imperial and the newly formed National powers.

Only a day before my visit, a woman had brought ten thousand rupees in bills, left by her husband who had just died, as an offering to Mahatma Gandhi "for the cause," says Mr Gobind Behari Lal.

Mahatma Gandhi was resting on an Indian "woven" bed. He still showed traces of physical strain from his recent "fast unto death if necessary," which had compelled the proud Maharaja of Rajkot to recede from his position The Prince, as everyone knows, had disliked any attempt on the part of the Nationalists to change his method of government.

There was a modern touch about Mahatma Gandhi in the coloured glasses he wore to protect his eyes against the ultra-violet rays of the Indian spring sunshine. He was dressed in snow white robes, and covered with a sheet of the same material—woven by his devotees on handlooms.

"A very attractive woman, belonging to a respectable Hindu community of the Punjab, now Gandhiji's devoted disciple, jotted down in English the conversation that passed between the Mahatma and myself There is the strictest order and accuracy in all transactions with Mahatma Gandhi.

"With a smile, Gandhiji started to interview about America and my personal experiences in my adopted country, the great Republic of the New World

"Marvellous as his command of English is, Mahatma Gandhi talked to me in Hindustani, the national language of India. Said he "You have not forgotten our language? Not even after a quarter century spent in the United States? That is gratifying indeed."

Mahatma Gandhi said not a word of anger against the British Government. He emphasised the fact that now the real problem of India's freedom and advancement was one of self-organisation. He spoke as a man who was already master of the situation

Congress Ministries

Broadly speaking, he pointed out: "The outsiders may not realise the fact that the majority of the provinces of British India (as distinct from the parts ruled by the Princes) are now administered by the Nationalists by Ministers of the Congress Party. That roughly shows that the Nationalist movement is already in the seats of political power in this country."

The great question now was of the Government of India as a whole. When the Central or Federal Government came into the hands of the Indians, India would become, like Ireland—virtually an independent country.

But according to Mahatma Gandhi and the Nationalists, the scheme of Federation evolved by the British Government in 1935 was not the one to give self-Government to India. "The present federation scheme cannot be accepted without damaging the cause of India's independence."

The Viceroy will try to have the scheme accepted. The Nationalists, many of the Princes, religious fanatics and others will oppose it—for diverse reasons. It is a very tense situation. The Indian atmosphere is in fact heavy with impending storms. Resounding above the quarrels and tussels for power in India are the rumbles of war in Europe.

India And European War

"All India seems to be electrically alert to the international crisis. Mahatma Gandhi and I discussed the world situation. What will Nationalist India do if war comes?

"To all my questions seeking to learn the role India's nationalistic millions would play in the next war, Mahatma Gandhi said: 'I cannot answer in advance. But this is certain: That a free India will join hands with other real democracies, and will always help in promoting the cause of democracy and humanism throughout the World."

It was evident on all sides that Gandhiji's powerful psychological medicines, like acid biting into stones, are corroding away the rocks of the old order.

"The British Viceroy treats with the Mahatma as with a great power. The Princes of India have begun to realise that Mahatma Gandhi's "Fasts unto death" are more powerful than invading armies of rebels. The old regime of India is receding fast, and giving up many a citadel of long established privilege.

"The meaning of Mahatma Gandhi's phrase, "Real Self-Rule"—he explained—is: Emancipation from India's own traditional inequalities as well as from those imposed from outside.

"As I left the Birla House garden, the songs of birds in the blossoming trees sounded as prophetic notes of a new age in India which will have many elements of Americanism in its psychology and practice, although cultural forms will remain."

Everything appearing in the Note of political nature has been written and edited by Mahatma M Gandhi to express the views of Indian Opinion.

GROUPS WITHIN THE CONGRESS

MR. SATYAMURTI'S CRITICISM

MR. S. SATYAMURTI, M.L.A. (Central), addressing the Kumbakonam Taluk Political Conference criticised the formation of groups within the Congress and said that India could have no leader other than Gandhiji, who was a great Avatar. If Federation was thrust on them, he said, he was for capture of all the available seats without acceptance of office. Mr. Satyamurti observed that the huge audience that had gathered there in that hot sun was a proof of the hold of the Congress on the masses and must serve as an eye-opener to those people and newspapers that thought that the influence of the Congress was waning. The Congress Ministry in the Province was doing its best, circumstanced as it was, and he was convinced that their work could not be improved upon. It was likely that they had committed some mistakes. But, then, when they were pointed out, the Congress Ministries would be the first to rectify them. But those critics of the Congress who were continually harping on the deeds of commission and omission of the Ministry in the hope that thus they could drive the Congress out of office were woefully misguided and ignorant of the real situation in the country. He would tell them all that till the attainment of Swaraj, there would be no other Ministry other than the Congress in the country. Even if this Ministry was dissolved, no other Ministry could sit there. He would, therefore, advise those who hankered after these Ministries to join the Congress and work for the speeding up of Swaraj. Otherwise their chances of office were doomed.

No Leader Other Than Gandhiji

The present state of the country, continued Mr. Satyamurti, was such that the people had no need to worry much about their future. In a country steeped in slavery for long as theirs was, the people were never sanguine about anything and were always dispirited and downcast. But he could tell them that the whirlwind of Swaraj was blowing very fiercely in the country and would soon lead them to victory, sweeping away all obstacles before it. Did the people dream that the Congress would hold sway in eight provinces in the country? Did they dream that the safeguards which were forged to check the progress of nationalism would be locked away safely and become rusty? Still all this had been achieved. In the Central Legislature, the Government had sustained numerous defeats and consecutively for five years the Finance Bill had been thrown out in the Assembly and had had to be certified by the Viceroy. All this had been achieved because of the lead of Mahatma Gandhi and the implicit obedience by the people. They must all pray for his long life. If only he were spared for a number of years they could taste the fruits of Swaraj soon. Without him, they could not achieve much. India could have no leader other than Gandhiji, who, he said, was a great Avatar.

To day, added Mr. Satyamurti, there were many groups and so called opinions in the Congress. The idea of the ultimatum was there. But the speaker would ask the Bengalees to think of the lion in their own den before attempting to tackle the British lion which was admittedly very powerful. Mahatma Gandhi had his own methods of tackling the British and the ultimatum method was not one among them. But the people who were so insistent about ultimatum would do well to concentrate their attention on getting the better of the Fazlul Huq and Sikandar Hyat Khan lions lording over them in the Bengal and the Punjab.

Proceeding, he said that the organisation of groups and parties in the Congress was meaningless and unnecessary. The Congress was common to all and placed no barriers on the entry of any one. It was a democratic organisation where the majority opinion was the ruling opinion. Even so, instead of trying to form parties and groups, it was open to these groups to try to secure the majority to their side and put through their own programmes and policies. He would appeal to these groups not to think of parties in the Congress till the attainment of Swaraj, the common objective.

Solution For Hindu-Muslim Problem

Mr. Satyamurti felt that South India could offer the best solution for the Hindu-Muslim problem. Here they had no such problem even though Hindus and Muslims were living together. A little broadening of the outlook and a little concession to the minority group to allay their apprehensions must solve this question. The Congress was not anti-Islam or anti-Islamic. It was common to all religionists. He hoped that the Muslims would realise this and join the struggle.

The establishment of joint electorates, observed Mr. Satyamurti, would pave the way for the establishment of Hindu-Muslim unity and in this respect the Madras Ministry, the Provincial and Town Congress Committees must labour.

Mr. Satyamurti then reviewed the achievements of the Congress Ministry in Madras and said that the half per cent. of tax they were called upon to pay must fetch them the satisfaction that the money was going to save the family of the poor man who was to day caught up in the whirlpool of drink. This was a sacrifice they could easily make and must make. There was then the land revenue reduction which also the Ministry was contemplating. The Sales Tax Bill had undergone many changes in the light of the opinion prevailing in the country.

Referring to walk out staged by the Opposition in the Assembly, Mr. Satyamurti said that it was no use protesting against the rule of the majority. No Government run on democratic principles could afford to carry out the minority opinion instead of that of the majority. If the verdict of the majority alone prevailed and the words of the minority went unheeded, it was nobody's fault and the minority had themselves alone to blame. Staging a walk-out just because their minority opinion did not prevail and the majority carried the day was simply meaningless protest. After all, the strength of the present Government lay in the confidence that the people reposed in it and if to morrow it was found that trade and industry were injured by this tax, the Ministry would do its best to repair the damage. The Premier had been very conciliatory and had clearly stated that if more was realised from the tax than was needed, he would be amenable to the reduction of the percentage of tax. Why then stage all this farce of walk out and opposition. After all the Congress Ministers and the committees were there to help them in need. Therefore, let them have confidence in the Congress Government and all would be well.

Referring to the introduction of Hindi Mr. Satyamurti said that a knowledge of Hindi would not harm the Tamil language. The Congress party had done more towards the Tamil language than any other party which was to day showing lip sympathy towards Tamil. South India was foremost in point of her culture, civilisation and political awakening. If only she learnt Hindi as well, she could hold her own with the other provinces. Hindi had been made a non examination subject. This was not good, as it would serve no useful purpose. It should be made a subject of examination, a pass in which alone should qualify for promotion. But he was prepared to concede that conscientious objectors, if any there were, might be exempted from the study. Mr. Satyamurti was sure that they would be few.

APPEAL DISMISSED IN MALAY LOCATION CASE

THE judgment of the Appellate Division was delivered in the Supreme Court, Capetown, on Tuesday, June 13, by Mr. Justice Watermeyer in the case in which the appellant was a Malay named Jajbhay, of Johannesburg, and the respondent one Cassim. The appeal was dismissed.

Mr. Justice Watermeyer said that Jajbhay was the registered holder of a stand licence entitling him to occupy Stand No. 655 in the Malay location at Johannesburg.

In September, 1938, he sub-let the stand to Cassim on a monthly tenancy and Cassim had carried out all the terms and conditions. In February, 1939, and during the currency of the sub-lease appellant applied to the Transvaal Provincial Division for an order ejecting Cassim from the property on the ground that the latter's occupation was illegal and that the sub-lease was [illegible] Regulations 8 and 22 of the Location Regulations. Appellant was not an occupier and consequently his presence in the location was unlawful.

The Transvaal Provincial Division refused the application and the matter now came before the Appellate Division on appeal. In terms of Regulation 25 persons other than the registered owner or occupier were not permitted to remain in the location for more than six hours without a permit or pass.

It was contended that respondent was not a registered owner or occupier and consequently his presence in the location was unlawful. It seemed clear that he was no occupier and in terms of other regulations persons other than registered owners would occupy stands.

It had been decided, however, in terms of Regulations 8 and 22 that a sub-lease [illegible] was illegal and could not be enforced upon this footing that the position which arose in this matter could be approached.

It was clear that the parties entered into an illegal lease and that in pursuance of the illegal lease the appellant gave possession of the leased property to Cassim and now asked the court to relieve him of the consequences of his illegal conduct by restoring possession to him of the leased property. The question was whether the court would come to his assistance.

Mr. Justice Watermeyer discussed this point at great length, referring to the rule laid down by the English courts which applied the test whether the plaintiff required any aid from the illegal transaction to establish his case. This test, the judge said, in a slightly different form, had been accepted as correct in South African courts. In this case the appeal must fail and the judgment of the trial court must be upheld.

It had been suggested, added the judge, that unless the court came to the appellant's assistance the respondent could remain in possession of the property in perpetuity, but that was not so.

Appellant had not lost dominium to the property or rather his right of occupation. Respondent could not retain possession against the appellant when his right of occupation terminated.

In view of an agreement between the parties there was no order as to costs.

Supporting judgments were delivered by the Chief Justice (Mr. Justice Stratford) and Judges of appeal, Mr. Justice Tindall and Mr. Justice Centlivres.

Things In General

C.E. & S.I. Association (Maritzburg Branch)

THE joint hon. secretaries, Messrs. K. Soobramoney and M. Gopaul Naidoo, of the Pietermaritzburg Branch of the Colonial Born and Settlers' Indian Association, state that the following letter has been forwarded to Major C. L. R. Harris, the Chief Magistrate of Pietermaritzburg, on the occasion of his retirement. The letter is dated June 19. "On the eve of your retirement, our association is representing the Indian community of Pietermaritzburg, takes this opportunity to record and express on your goodself its keen sense of appreciation for the manner in which you carried out your most difficult office of Chief Magistrate of Pietermaritzburg, with the scales of justice equally balanced, irrespective of the colour of those that you have had to deal with. The Indian community is grateful and thankful to you for the sympathetic consideration you have given to its representations from time to time. Pietermaritzburg is losing a sterling man as its Chief Magistrate, and we have the hope that your successor will follow the traditions that you will be leaving behind. Our association sincerely hopes that in your well deserved retirement, you and Mrs. Harris will be endeared with good health and long life."

Tailoring Workers' Industrial Union (Transvaal) Indian Section

At a meeting of the Executive Committee of the Tailoring Workers' Industrial Union (Transvaal) Indian section, on June 14, it was unanimously decided to donate £10 10s. to the Memorial Fund of the late Dahyabhai Govindji. The following resolution was unanimously passed by the Union: "That the Tailoring Workers' Industrial Union (Transvaal Indian Section) records its deepest sympathy with the relatives of the late Dahyabhai Govindji who laid down his life for the freedom of the Indian community, and pledges to support the struggle of the non-European people of South Africa against oppression."

Indian Women's Reading And Education Circle

The fourth annual meeting of the Indian Women's Reading and Educational Circle was held at the Durban Vocational Indian Girls' School, Durban, on Saturday, June 17, by kind permission of the headmistress. The minutes of the last annual meeting were read and adopted. A large number of guests were present, among them being Mrs. Heap, a prominent social worker, who congratulated the circle on its progress in the great work it had undertaken of uniting the Indian women to work together in the interest of the community. Miss English, the president, in addressing the meeting said, "We women must keep steady minds. One of the men of your community said, 'While our minds are made so restless by political events, we cannot think of social service work!' This made me realise the need of appealing to women to keep steady and to exercise that faith, that every woman who will live a happy life must cultivate—the faith that moves women to battle for the coming generation—that causes smiles in the hope that those who come after us will have a better world to live in than ours is." Officials elected for the forthcoming year were—President for the fourth time in succession: Miss P. F. English; hon. secretary: Miss A. M. Ebrahim; assistant secretary and treasurer: Miss D. Maghraj; committee: Mrs. N. O. Jhaveri, Misses R. Singh and Z. Jhaveri.

A number of organisers were also elected to preside at future meetings, this system being introduced by the president in order to train members for leadership. Music and refreshments provided by the circle brought the meeting to a conclusion.

Indian Youth Council

We are informed by the secretary that the above council is convening a mass meeting of condolence in connection with the death of the late Dayabhai Govindji as a result of the disturbance at a recent meeting in Johannesburg. The meeting will be held in the M. K. Gandhi Library and Parsee Rustomjee Hall, 140, Queen Street, Durban, on Sunday, June 25, at 2.30 p.m. The council which is inaugurating a fund for the dependants of the late Dayabhai, who sacrificed his life in the noble cause of the Indian community, will be pleased to receive any donation, however small. The council desires to point out that this is the only meeting that is being arranged.

Sir Rama Rao In Durban

A gathering of between 40 and 50 officials and members of the Natal Indian Congress, including the vice-president, Mr. U. R. A. Jhaveri, and the secretary, Mr. A. I. Kajee, welcomed Sir Rama Rao, Agent-General for the Government of India in South Africa, and Lady Rama Rao on their arrival by train on Tuesday from Johannesburg. [illegible] Sir Rama Rao, Mr. Jhaveri [illegible] on the recent honour conferred on him. Others present also garlanded him, after which Sir Rama Rao and Lady Rao left by car for the Hotel Edward, where they will be in residence. Mr. S. Ridley, I.S.O., accompanied Sir Rama and Lady Rao.

Indian Women's League

The annual general meeting of the above league will be held in the St. Aidan's Hall, Short Street, Durban, on Sunday June 25, at 2.30 p.m. Agenda:—Minutes, Report, Financial statement, Presentation of tea-set, Election, and General.

School Building Fund

The hon. treasurer of the Arya Samaj of Cato Manor acknowledges with thanks the following cash donations towards the above fund and will be pleased to receive further contributions:—Messrs. M. Lutchman, £5 5s.; R. Baldeo Singh and A. Moonilal, £2 2s. each; R. Ramklass, R. J. Maharaj, B. M. Obittoo, R. Kurpathi, Gajadhar, Deodaran, J. Roopnarain, Jugroop, J. Ramburan, S. Ojagger and Choonilall Bros., £1 1s. each; Pandit Sewnarain Punday, 15s. 6d.; R. Rajkoomar, Jeeswon, Ramburan, Athmaram Premjee, Lalla, Mohan, S. Gopi, Parboo Singh, Pat Dahya Naran, Marlo and Gunpath, 10s. 6d. each; S. K. Maharaj, 10s.; Tulsi Samr, 3s. 6d.—Total, £27 4s.

S.C. Dramatic Society

On Wednesday last, in the Sastri College Hall, before a packed audience of prominent Indians and Europeans, the Sastri College Dramatic Society added another success to their list. Two plays, "The International Scourge," being four versions of the "Christmas Carol" by Charles Dickens and "The Gods of Mountains," an Eastern fantasy, were produced. In the first play, J. N. Singh as Scrooge, the old miser, was outstanding. Although, speaking in a strained pitch of voice, he was audible at all times. He was well supported by I. C. Meer as Cratchit, the old miser's clerk. Meer was at his best when portraying the voluble an excitable Frenchman in the French version of the play. The other scenes were in England of the Shakespearian era and made lengthy laughs and terrorism as known. In the "Gods of the Mountains," M. M. Timol, as the leaders of the seven beggars who impersonated the Gods, gave a sincere interpretation of the part.—Contributed.

BHULABHAI DESAI

HIS SPEECHES

Published in book form [illegible] of particular interest to students of Politics, [illegible] and Commerce

The Book contains the great leader's lectur[illegible] on these and other subjects of national interest.

Price: 8s.

Please write to:

"INDIAN OPINION"

Phoenix, Natal.

African Mail Steamers

Arrangements have been made for certain of the African Mail Steamers to call at Beli-Bunder both inward and outwards, during the monsoon when Porebunder is closed. The following steamers will make these calls: Sailing outward from Durban, *Nanga*, July 30, 1939; *Takliwa*, August 13, 1939; *Tanga*, September 10, 1939. The same passenger and freight arrangements will apply to Beli-Bunder as obtained at Porebunder.

Death Of Mr. N. L. V. Naidoo

On June 9, at his residence, 83, Old Dutch Road, Durban, occurred the death of Mr. N. L. V. Naidoo, former Indian Interpreter of New Hanover, at the age of 67. His remains were interred at the Queen's rest Cemetery the same afternoon. Mr. Naidoo was born in Mauritius and came to South Africa in 1886. He commenced his career as an Indian Postmaster in Durban. In 1889 he joined the Natal Civil Service, and during the Siege of Ladysmith was clerk and interpreter of the staff of the Magistrate there. He held similar appointments at Port Shepstone, Howick and finally at New Hanover, whence he retired on pension in 1933. He is survived by his widow, four sons (two of whom are school teachers, the third a headmaster, and the fourth a student at Sastri College), two daughters one of whom is still a scholar, two brothers (Mr. L. M. Naidoo and Mr. Leo. R. Goyandi), a sister and two grandchildren.

The Late Dahyabhai Govindji Memorial Fund

The following is a list of the donors to the Late Dahyabhai Govindji Memorial Fund. The sum so far contributed has reached nearly £1,200:

Johannesburg: I. C. Athabhai & Co., Japan Diwali, Master Bros., £10 each; Transvaal Indian Hawkers' Association £30 5s.; Mehta Dead & Co., Hotel Agencies, P. M. Mehta, Joosab Ebrahim Garden, Pelindaba Site (through Mr. I. C. Cornelius), Patel & Son, M. I. Patel & Co., Bhagat Bros., £25 each; Moolvi I. A. Cachalia, Aryan Gymnas[illegible] Fielder Hall, City Saw Co., L. Mistry, N. K. Gopal & Co., Patel Bros., £10 10s. each; [illegible] Shri V. K. Pat[illegible] Sunshine Hardware £25, Goodlia Motia Sklaap £10 10s. Chandulal & M. Dadoo Sons, A. M. Dilliwala £25 each; Parag Press, [illegible] and Dhukia, B. Bhanda & Co., A. Cajee & Co., £5 5s. each; Jagjit Bhayat £2 2s., A. M. A. K. A., [illegible] £5 5s.; U. M. [illegible] Nathalbhai Bhaichand Patel & Co., Hassan Loo[illegible] [illegible] Sulaiman, [illegible] [illegible] [illegible]

India Letter

(From Our Special Correspondent)

Potentialities Of Wardha Scheme

THE potentialities of the Wardha scheme of education in bringing about a regeneration of the country were explained by Dr Rajendra Prasad, the Congress President, in opening a basic education camp organised by the Provincial Government, which is a prominent feature of the Seva Sangh. Dr. Rajendra Prasad said that Champaran had the privilege of being a pioneer in many movements. While it was the scene of one of the first satyagrahas by Mahatma Gandhi, the district had been selected by the Provincial Government for the introduction of the Wardha scheme and 5 schools were being started. The scheme embodied the entire re-orientation of the educational outlook and policy pursued in the past, with a view to averting the enormous intellectual waste which the past system of education entailed. Although the idea of having a national educational system for the country was fairly old and a number of such institutions had been started, much progress had not been made so far owing to the promoters not having clear and definite ideas about the fundamentals. Various criticisms had been levelled against the scheme, specially by those who were brought up under the existing system of education. But the essential qualities of the scheme had been appreciated even by some eminent Western educationists and in due course the average man would also come to recognise it. The success of the scheme would depend on the quality of teachers who would work under the scheme. Mr B. G. Kher, addressing the gathering, stated that he was proposing to start 60 schools in his province with 100 teachers who were being trained in order to impart education under the scheme which was being worked out on a small scale in his province, and had inspired him with the enthusiasm and belief of its ultimate success. The scheme was pre-eminently suited to the requirements of the country.

Truth And Non-violence

Satyagraha and non-violence meant a spiritual force with which Mahatma Gandhi fought successfully against British imperialism, said Mr Shankar Rao Deo, member of the Congress Working Committee, addressing a public meeting which was attended by about twenty thousand persons after they had obtained a "darshan" of Mahatma Gandhi at Brindaban. Mr. Deo added that no great was the change brought about by the political consciousness gradually dawning on the people of the country that the police, who were formerly looked upon with terror and were a symbol of the might of imperialism, were now under the control of Indians and had to obey their orders. This change was caused by Mahatma Gandhi's faith and pursuance of his principles of truth and non-violence, which should be followed assiduously.

Mrs. Naidu On Duty Of Literary Men

"Critical times are ahead. The men of letters can do what men of politics cannot," observed Mrs Sarojini Naidu addressing the sixth Literary Conference held recently in Calcutta. She continued: "The greatest function of a *litterateur* is to reconcile, to harmonise and to interpret unity of all lives, of all beliefs, of all dreams and of all ideals. The living age of a province is the heart of the province, the language of a people is the soul of the people, no power on earth and no legislation can oust the national language. The question of language should not, therefore, be a question of political controversy." Other speakers who addressed the conference included Mr. Fazlul Haq, the Premier, Mr Azizul Huq, the Speaker of the Bengal Assembly, and Dr Sunith Chatterjee.

If Britain Goes To War

It would be dishonest and unwise to India if she refused to participate in any war in which Britain may partake, said Sir Sikander Hyat Khan, Premier of the Punjab, interviewed by the Associated Press at Sholapur. India would feel compelled to participate in such a war for her own sake. Referring to the A.I.C.C. resolution relating to non-participation in war, Sir Sikander said he had no doubt that the Congress would soon modify it when the time came. He would not believe that the Congress would refuse to participate when the time came. Sir Sikander declared: "There is no question of an imperialist war. If we participate in war, it will be to retain what we have and get something more."

Indo-British Trade Agreement

"Despite the fact that the Indo-British Trade Agreement has been refused twice by the Central Assembly and has been condemned by the entire commercial community of India, it is being sought to be foisted upon unwilling India. I am afraid it is an unwise step and the British Government will regret it afterwards. I am also not sure of the smooth working of the Agreement," said Sardar Patel, Chairman, Congress Parliamentary Sub-committee, performing the opening ceremony of the new building of the Indian Merchants Chamber at Bombay. Mr. Bhulabhai Desai, leader of the Congress Party in the Central Assembly, declared that if the Agreement were forced upon India, the already strained feelings would be outraged and might lead to the boycott of the 500 million yards of Lancashire cloth imported into India.

Dadabhoy Naoroji's Portrait To Be Installed In House Of Commons

The Speaker of the House of Commons in England has accepted a portrait of the late Dadabhoy Naoroji, "The Grand Old Man of India," to be placed among the many portraits in the precincts of the House of Commons. In response to a general public desire in India that a portrait of the late Dadabhoy Naoroji, once a member of the House of Commons, should be placed among the portraits in the precincts of the House of Commons Diwan Bahadur M Javeri, the Chairman of the Board of Trustees of the Dadabhoy Naoroji Memorial Prize Fund, recently sent a portrait of the "Grand Old Man of India" to the Speaker of the House of Commons in England with a request that it be included among the collection of portraits in the House. Diwan Bahadur Javeri of Bombay has now received information that the Speaker has accepted the gift and that arrangements will be made shortly to install the portrait along with others in the House of Commons.

Buy Perfect DIAMOND RINGS and Flawless DIAMONDS direct from our factory

AMSTERDAM

DIAMOND CUTTING WORKS
62, Field Street Durban.
P. O. Box 2352. Phone 2-4889.
Also at Johannesburg and Capetown

Send your fruit and other produce to:
P J KOEN, Market Agent,
Box 542, Pretoria.
Rubber Stamps and Labels free.

Piano Lessons

A respectable Indian lady is willing to give Piano lessons to Indian children in Durban, Reasonable fees. Perfect results guaranteed. Write to 'Piano Lessons,' c/o INDIAN OPINION, Phoenix, Natal.

Books for Sale.

The Story of Ramayana ... ... 6d.

J. C. BOSE.—His discoveries and writings with a biographical sketch and portrait — — — 5s.

ESSYS ON INDIAN ECONOMY—By Mahadev Govind Ranade. Price 4s 6d.

ESSAYS ON INDIAN ART, INDUSTRY AND EDUCATION By E. B. Havell Price 3s.

INDIAN INDUSTRIAL AND ECONOMIC PROBLEMS.—By V. G. Kale, M.A., Price 4s

From: *The Manager,*
'Indian Opinion'
Phoenix, Natal.

The History Of The Indian National Congress (1885—1935)

In Khaddar binding with over thousand pages. It contains the photos of all the past Presidents

Price: 8 Shillings

Obtainable from:

The Manager,
'INDIAN OPINION'
Phoenix, Natal.

OUR TRIP TO AMERICA
BY
K. Natarajan.

Mr. Nataralan, editor of the 'Indian Social Reformer,' who recently visited America gives a vivid description of his tour in this interesting book

Dr. J. T. Sunderland writes about the book as follows:- "The volume will give pleasure to your friends here, and will give much valuable information to a wide circle of readers in India. It will tend to correct misunderstandings and to create real friendship between the two peoples. We cannot have too many such books."

Copies can be had at 1s. 8d., postage and packing free from:—

The Manager,
INDIAN OPINION,
Phoenix, Natal.

'INDIAN OPINION'

(Founded by Mahatma Gandhi in 1903)

For The Moral, Political and Social Advancement Of Indians In South Africa.

Published Every Friday.

Subscription Rates

Payable Always In Advance.

Within the Union	21s.	Annually
" " "	11s.	Half-yearly
Outside the Union	22s. 6d.	Annually
" " "	12s.	Half-yearly

Become a Subscriber and persuade your friends to do likewise

Apply to—

Manager,
Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

SWAMI VIVEKANANDA'S WORKS

[illegible]	1	0
[illegible]	1	0
[illegible]	1	0
[illegible]	1	0
[illegible]	1	0
[illegible]	1	0
[illegible]	1	0
[illegible]	1	0
[illegible]	1	0
[illegible]	1	0

LIFE OF SRI RAMAKRISHNA

[illegible]

Price, Re 1.

PRABUDDHA BHARATA
OR
AWAKENED INDIA

A high class English monthly started by Swami Vivekananda in 1896. It is devoted to Universal Religion, Indian Culture, Education, Art and other topics of international interest.

Annual Subscription: Inland Rs. 3. Foreign 11 Shillings.

Apply for a complete Catalogue:—
The Manager, ADVAITA ASHRAMA,
4, Wellington Lane, Calcutta, India.

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

મહાત્મા ગાંધીજીના હસ્તે
સને ૧૯૦૩માં સ્થપાયું

પુસ્તક ૩૭ મું | ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૨૩ જુન ૧૯૩૯ | અંક ૨૫

"ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન"
શુક્રવાર તા. ૨૩ જુન ૧૯૩૯.

બીલ તો પસાર થયું—હવે શું?

આ ગવાયેલું અને બહુ ચર્ચાયેલું એશીયાટીક્સ (ટ્રાંસવાલ લેન્ડ ઓન્ડ ટ્રેડીંગ) બીલ પસાર થઈ ગયું છે. માત્ર દક્ષિણ આફ્રિકાની હીંદી કોમના જ નહિ પરંતુ આખા હિંદુસ્તાનના સખ્ત વિરોધની સામે તે પસાર કરી દેવામાં આવ્યું છે. બાળીશ કરોડની પ્રજાનો મત આને લાગણીઓની અવગણના કરતાં મુનીશન સરકારને સંકોચ થયો નથી. તેમ કરવાની કોમ બીજામાં તેને પોતાની જવાબદારીનું સંપુર્ણ ભાન અને તેના પરિણામો સહીસલામતી તેવારી તો હોવીજ જોઈએ. દક્ષિણ આફ્રિકા જેના પ્રભાવમાં એક નાના દેશે બાણીસ કરોડની એક મહાન પ્રજાની કુરમની પરવાહ કરી એવી એ કોઈ બીજાનું મુદ્દું પગલું ન ગણાય.

મુકદ્દી પ્રધાન મી. સ્મટસ્ટ્રડ જેમણે આ બીલ પાર્લામેન્ટમાં દાખલ કર્યું હતું અને જેઓ તેને પસાર કરી ગયા છે, તેમણે એ કાયદાના અમલના સંબંધમાં સેનેટમાં કરતી નીવેદન કર્યું હતું જેની કરતોજ તે નિવેદનની અસરને દોર કરી દેનારી છે. તેમણે જણાવ્યું હતું કે, મુકતી ની કલમની રૂએ પોતાને મળેલી સત્તાઓનો તેઓ અત્યંત દિલસોજીથી ઉપયોગ કરશે, જો કાયદાના અક્ષરાર્થ અને ભાવાર્થનું બરાબર પાલન થશે.

તેમણે કહ્યું કે નવાં લાયસેન્સો આપવા નું તો બંધ થશેજ સિવાય કે ખરી હાડમારીના કોઈક ખાસ દાખલાઓ હોય તેવા દાખલાઓમાં પ્રધાન પોતાના ખાતાં તરફથી તપાસ અને બલામણ થયા બાદ બનતાં લેશે, જો તેમ કરવાનું પ્રધાન મંજુર કરશે તો.

લાયસેન્સોની ફેરબદલીઓ (ટ્રાંસફરો) ના સંબંધમાં પણ બારીકીથી તપાસ થશે, પરંતુ આ કાયદાની મર્યાદા, બીલના હેતુ, કે જે છેવટનો કાયદો પસાર થાય ત્યાં સુધી સ્થિતિને સ્થીર કરવાની છે, તેના કરતાં વિશેષ લંબાવવાની પ્રધાન ની ઈચ્છા નથી.

પ્રધાને જણાવ્યું એ પરતુ સ્પષ્ટ સમજી લેવા જણાવ્યું હતું કે આ નિવેદનનો અર્થ કરવાની કુલ સત્તા તેમના પોતાના જ હાથમાં રહેશે. યુરોપીયનો અને હીંદીઓને તેઓ ઇલાકદા રાખવા માગે છે, પરંતુ ફરજીયાત સેગ્રેગેશન દાખલ કરવા નથી ઇચ્છતા.

પ્રધાનના આ નિવેદન પરથી બુદ્ધિશાળી વાચક માત્ર એક આર્ય તારવી શકે અને તેઓ કે હીંદીઓને કેવળ તેમની દયા ઉપર જીવતા પડશે અને એ દયા પણ તેમના કાયદાના અક્ષરાર્થ અને ભાવાર્થની મર્યાદાની અંદર રહીનેજ કરવાની ઉદારતા દાખવશે.

કાયદાની અસર

હવે કાયદાની અસર નીચે પ્રમાણે થશે:

પહેલી કલમથી ફ્રીધામ કમીશને ઓક્ટોબરમાસ માટે બલામણ કરેલા વીટવાટર્સ રેન્ડ મરના ઝનાઓમાં આપવામાં સંરક્ષક ની મુદત તા. ૧ લી જે ૧૯૩૯ થી બીજા બે વર્ષને માટે લંબાવવામાં આવી છે.

બીજી કલમથી કાયદો અમલમાં મુકાયા ની તારીખથી એટલે જુન તા. ૧૬ મીથી આખા ટ્રાંસવાલ પ્રાંતમાં મુકદ્દી પ્રધાનની પરવાનગી મેળવ્યા વિના કોઈ પણ એશીયાટીકને નવું લાયસેન્સ તેમજ જુના લાયસેન્સનું ટ્રાંસફર આપવામાં આવશે નહિ

તા ૩૦ એપ્રીલ ૧૯૩૯ બાદ અને કાયદો અમલમાં મુકાયો તે જુન તા. ૧૬ ની પહેલાં કોઈ પણ નવું લાયસેન્સ આપવામાં આવેલું હશે તે રદ થએલું ગણાશે, સિવાય કે, કાયદો અમલમાં આવ્યો ત્યાર બાદ એક માસની અંદર પ્રધાને તેને ખાસ લેખીત મંજુરી આપી હશે.

તેવીજ રીતે આપવેલું કોઈ પણ લાયસેન્સનું ટ્રાંસફર પણ રદ થએલું ગણાશે, અને જો તેવો વેપાર કે જેને માટે તેનું લાયસેન્સ અપાયું હશે તે ઉકત એક માસ પુરો થયા અગાઉ ફેરબદલી કરી જવાયું હશે તો તેવી ફેરબદલીને ગેરકાયદે થએલી ગણી કાઢવામાં આવશે,

હેરીના લાયસેન્સના દર વર્ષ નવું લાયસેન્સ ગણવામાં આવે છે. તેને બદલે હવે હોકરો પોતાના જુના લાયસેન્સનું રીન્યુઅલ મેળવી શકશે, પરંતુ નવાં હોકર ના લાયસેન્સ આપવામાં નહિ આવે.

અહીં એટલું યાદ રાખવું જોઈએ કે આજ સુધી ટ્રાંસવાલના જુનવર્સ કાયદાની બહારના નવાણ બાગોમાં એશીયાટીકોને નવા લાયસેન્સો મળી શકતા હતાં, પરંતુ આ નવા કાયદાથી નવાં લાયસેન્સો આપવાની સદંતર બંધી થઈ છે.

બીલ જે વખતે કમીટી સ્ટેજમાં હતું તે વખતે મી. બ્લેકવેલે તે પર બોલતાં શું કહ્યું હતું તે અહિં ટાંકવું ઉચિત ગણાશે. એશીયાટીકો પર આ કાયદાથી કેવડી હાડમારી પડશે તે એ પરથી બરોબર સમજી શકાશે. મી. બ્લેકવેલ આ પ્રમાણે બોલ્યા હતાં:

> ટ્રાંસવાલના દરેક ના લાયસેન્સોને બદલા ઓર્ડીનન્સની કલમ એશીયાટીકોને જે પોતાના વેપારનું મેનેજમેન્ટ કરનારા કલર્કોમાં કંઈ પણ ફેરફાર થાય, તો બેધારે આસતો હોય તે સિવાય ફેરબદલ થાય અથવા વેપારનો નામમાં કશો ફેરફાર થાય તો નવા લાયસેન્સને માટે સર્ટીફીકેટ મેળવવું પડે છે. બજકુર કલમની રૂએ દોઢ પણ એશીયાટીક છે, દાદા, કોઇ વખતે અનુકુળ રહીને પોતા નો વેપાર ફેરબદલ કરી જાય તો નવાં લાયસન્સ તરીકે તેનું સર્ટીફીકેટ નામંજુર કરવામાં આવે. આ બીજ ચાલુ સ્થિતિને સ્થીર કરનારૂ જોવામાં આવે છે પરંતુ પ્રસ્તુત દાખલામાં તે તો કરતાં આગળ જાય છે અને લોકોને વેપાર વિનાના કરી દે છે.

બીજી કલમ જુબમાં, યુરોપીયનને લાયસેન્સવાળું સ્થળ કોઈ પણ એશીયાટીકને ભાડે આપવાની બાબી કરે છે તેમજ યુરોપીયન નોમીનાઓને કોઈ પણ એશીયાટીકોની વતિ લાયસેન્સ મેળવવાની બંધી કરે છે.

આ બાબતમાં એટલી નોંધ લેવી જોઇએ કે અત્યાર લગી સોનેરી સત્તાની બહાર ટ્રાંસવાલના કોઈ પણ ભાગમાં લાયસેન્સ વાળું સ્થળ યુરોપીયનથી કોઈ પણ

એશીયાટીકને માટે આપી શકાતું નથી. બીજો કાયદો એશીયાટીકો પાસેથી બાંહેધરી માંગે છે. મી. ડોકટરના શબ્દોમાં કહીએ તો પ્રધાનને મુક્તિની સત્તા આપનારી બીજી કલમ તે આ નકામી કરી દે છે.

અદ્ધિ અમે બીજાના ત્રીજા વચન વખતે મી. ડોકટર પાર્લામેન્ટમાં બોલ્યા હતા એ તેમના વચન ટાંકીશું. તેમણે જણાવ્યું હતું કે:

ટ્રાંસવાલમાં વસવાટ કે વેપારના સંબંધમાં એશીયાટીકોએ કાયદેસર લાયસન્સ જરૂર હોય એવું પ્રોવિઝન કરેલું હોવાનો પુરાવો નથી એ દલીલને કે. મલાને ટેકો આપ્યો હતો. જ્યારે બીજી કલમ વેપારના લાયસેન્સોમાં પટાવાર કરનારી છે.

બીજી કલમથી તા. ૩૦ એપ્રીલ ૧૯૩૯ પછી કોઈ પણ બાકીવાળી કોઈ પણ એશીયાટીકને ટ્રાંસવાલના કોઈ પણ ભાગમાં કોઈ પણ જમીન કે મકાન ભાડે આપી કે તેમાં વસવાટ કરવા દઈ શકાશે નહિ, અને કોઈ પણ એશીયાટીકની તેવી જમીન કે મકાન ભાડે રાખી કે તેમાં વસવાટ કરી શકાય નહિ કે, તેમ કરવાને માટે પ્રધાન પાસેથી મરજીનામું મેળવાય હશે.

ટ્રાંસવાલના કોઈ પણ ભાગમાં એશીયાટીક સિવાય બીજા કોઈ જમીન કે મકાનનું લીઝ ધરાવનારાથી તેવા જમીન કે મકાનમાં વસવાટ કરવાની પરવાનગી કે અધિકાર આપી નહિ શકાય, સિવાય કે તેવો એશીયાટીક તે જમીન કે તેવા મકાનમાં તા. ૩૦ એપ્રીલ ૧૯૩૯ ના દિને વસવાટ કરી રહેલો હોય.

મી. ડોકટરના શબ્દોમાં આ કલમ પણ એશીયાટીક વસતીમાં કુદરતી વધારો થવા દેવાને બદલે તેઓને હાલના અપુરતી હયુલોમાં ગોંધનારી છે.

ત્રીજી કલમ પ્રધાનને મુક્તિ આપવાની સત્તા આપનારી છે.

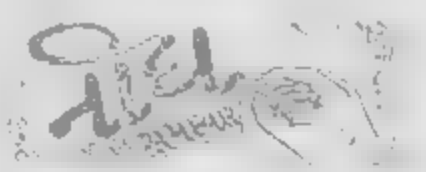
પાંચમી કલમ એશીયાટીકોને માટે રાખવાના આફ્રિકા ખાસ રહેણો, જેવાં કે ગોદરેજનો અને બજારોમાં, એશીયાટીકોને વેપારના લાયસેન્સો આપવા લાયસેન્સોના ટ્રાન્સફરો આપવાની અથવા જમીન કે મકાન ભાડે આપવાની કે વસવાટ કરવા દેવાની સત્તા આપનારી છે.

કલમ ૬ ઉપલી કલમોનો ભંગ કરનારા એશીયાટીકો સામે પ્રોસેક્યુશન ઓર્ડર કરવાની સત્તા આપનારી છે.

ઉપલી વસ્તુસ્થિતિ જોતાં આ કાયદો સેગ્રેગેશનનો કાયદો નથી એમ મુખ્ય પ્રધાન રહી રીતે સમજાવી શકે છે એ અમારી સમજવાની બહાર છે એટલી વસ્તુ તો હવે સર્વમાન્ય છે કે આ કાયદો કેપટાઉન કરારનો ભોગ કરનારો છે. હિંદુસ્તાનની સરકારની મજાક કરવામાં આવી છે. હિંદુસ્તાનની સરકારે ટૂંક મુદતપર એવું નિવેદન કર્યું હતું કે સેગ્રેગેશનના સિદ્ધાંતપરનો કોઈ પણ સમાધાનીમાં તે જાગીદાર નહિ બને. આ કાયદો ટૂંક મુદતને માટે વચ્ચાળાનો કાયદો છે એટલી દલીલથી આ કાયદો ઓછો ઝેરી નથી કરી શકતો. આ કાયદો ટ્રાંસવાલમાં હિંદીઓની પાયમાલી કરનારો છે એટલું જ નહિ પરંતુ એક જાતી તરીકે આપણા ઉપર કુહાડીનો ઘા મારનારો છે. આ અપમાનકારક મતદાનના સામનો કરવાને અમે તૈયારી કરી રહ્યા છીએ, અને બીજા કોઈ પણ માર્ગના અભાવે હિંદીઓ માટે સલામતીનો એજ એક માનભરેલો માર્ગ બાકી છે.

દરમીયાનમાં એટલું જાણવું બાકી છે કે હિંદુસ્તાનની સરકાર શું કરવા ધારે છે? તેના તરફથી કંઈ પણ અસરકારક વિરોધ થયો હોય એવું જાણવામાં આવ્યું નથી. જ્યારે યુનીયન સરકારે તો એક માનભરેલા મજાકીયા કરારને નકામા કાગળના ટુકડા સમાન ગણી કાઢવા છે. આ સંજોગોમાં આ દેશમાં હિંદ સરકારના એજન્ટ-જનરલની સ્થિતિ કેવી મજાની? દક્ષિણ આફ્રિકા તેમજ હિંદુસ્તાનમાં વિચારવાન હિંદીઓએ આ પ્રશ્નોનો વિચાર કરવો પડે છે.

હીંદીઓના રાષ્ટ્રિય સ્વાતંત્ર્યનું ભોગ કરનારા આ મતદાનો પ્રત્યુત્તર વાળવા ટ્રાંસવાલ ઈન્ડિયન કોંગ્રેસના નેશનાલીસ્ટ મુખ તરફથી રવીવાર જુલાઇ ના. ૯ મીએ ટ્રાંસવાલના હીંદીઓની પોલીટીક્સ એજીટેશનસબંધીની નાટાલસ્પ્રુટમાં આવેલી ઇન્ડિયન રેગોટર્સ માર્કેટના ખોલાવવામાં આવી છે. અમે આશા રાખીએ છીએ કે સો મજબુર મકાનો પોતાની દુકાનોવાળી સાગણીઓ અસરકારક રીતે ઉપયોગ કરવા હીંદી ભાઇઓ હજારોની સંખ્યામાં હાજર થશે.

કલેરમોન્ટ કમીશન

ધ રટલ્ટ ઓરીયાઝ કમીશન જેના સ્પ્રીંગ્બકના ગેઝ્ટ્રેટ મી. જોન લીથરી કમીશનર છે તે જોહાનીસબર્ગના વેસ્ટર્ન ઓરીયાઝમાં બીન-યુરોપીયનો માટે નવા ટાઉનશીપો સ્થાપવાની સુચના બાબી તપાસ કરવા નીમાયેલું છે. કમીશનની નીમણુંક કલેરમોન્ટમાં એક એશીયાટીક ટાઉન શીપ સ્થાપવાને વેસ્ટર્ન ઓરીયાઝમાં અમુક જમીન અનામત રાખવાની જોહાનીસબર્ગ મ્યુની સીપાલીટીની યોજનાની સામેના વાંધાઓ સાંભળવા ને થઇ છે. પાંચે કમીશનરોમાં મજબુર પ્રતિનિધિઓના કાઉન્સીલર મી. ઇ. એચ. દીવી છે. તપાસ મુલાકાત તા. ૫ ના સુધી મુલતવી રહી છે.

કેટલી અસંગતતા

કમીશન સમક્ષ જોહાનીસબર્ગની કોર્પોરેશન એનીમીટીઝ સોસાયટી તરફથી રેવરન્ડ જા એલ. ઇ. સીગામણીએ જુબાની આપી હતી. તેમણે એવો મત દર્શાવ્યો હતો કે જોહાનીસબર્ગના હીંદીઓના મોટા ભાગના ગરીબ વર્ગો કલેરમોન્ટમાં હીંદીઓ માટે ટાઉનશીપ સ્થાપવામાં આવે તેને આવકારદાયક ગણે છે. તેમણે જણાવ્યું કે હીંદી પ્રજા જે ગલીચ સ્થિતિમાં વસે છે તે જોઇ બહુ જ નામદાર દુઃખ થયું છે. મી. સીગામણીને પોતાના મરીજ બંધુઓની દાઝ હોય એ અમે સમજી શકીએ છીએ પરંતુ સેગ્રેગેશનના સિદ્ધાંતનો તેમણે બચાવ વિરોધ કર્યો છે અને એ જોતાં હીંદીઓને કલેરમોન્ટ માં ગોંધવાની જોહાનીસબર્ગ સીટી કાઉન્સીલની અનિષ્ટ યોજનાને તમનાથી સંમતતાથી કઇ રીતે વધારી દાદાય એ અમે સમજી શકતા નથી. હીંદી કોમના મોટા પક્ષ વર્ગના નેતાઓ થી પોતાની જવાબદારીની જરા પણ સમજ હોય તો જ્યારે સમસ્ત કોમે સેગ્રેગેશનની નીતી નો વિરોધ કર્યો હોય ત્યારે એ નીતીના કોઇ પણ સંજોગોમાં બાંધછોડ ન થાય. મી. સીગામણીએ જે એવી બાંધછોડ કરી હોત કે હીંદીઓ જ્યાં જ્યાં ગલીચ અવસ્થાઓમાં હોય ત્યાંથી ગલીચ સ્થિતિ (સ્લમ્સ) નાબુદ કરવામાં આવતી જોઇએ તો એ વાજબી ગણાત પરંતુ (સ્લમ્સ) એકદમ ઉપયોગ હીંદીઓને લાગે વળગે છે તેટલે દરજ્જે કેવળ સેગ્રેગેશનની નીતી સ્થાપીત કરવાના એક સાધન તરીકેજ વધ રહ્યો છે એ વસ્તુ મી. સીગામણીને બીજા કોઇના કરતાં વિશેષ સમજાયેલ જોઇતી હતી. મી. સીગામણીની બાંધછોડ ખરી રીતે એ કોની જોઇતી હતી? અમારે તો કલેરમોન્ટ પણ નથી જોઇતું કે ઓરમોન્ટો પણ નથી જોઇતું. અમારે તો જ્યાં જ્યાં હીંદીઓ વસે છે ત્યાની ગલીચ સ્થિતિ નાબુદ થાય એ જોઇએ છે.

નોર્ધ રેડેસીયાનાં હિંદીઓ વિરૂદ્ધ ચળવળ

આ અંકમાં આપણે પ્રસિદ્ધ થયેલા એક પત્રપરથી તેમજ આફ્રિકા વિભાગમાં આવી બ્યુનીસીપલ કાઉન્સીલમાં હીંદીઓના વસવાટ માટે કલાયદા કરવા સ્થાપવા બાબત થયેલી સભા અને સરકારને એ બાબતનો કાગદો લાખવા ને થયેલી ગાગણીનો પ્રસિદ્ધ થયેલા હેવાલ પરથી જોઇ શકાશે કે હીંદીઓ સામે યુનિયન માં વર્તતા ઝેરના બાંટા એ દેશમાં ફેલાયાં છે અને હીંદીઓની સ્થિતિ દિન પર દિન ગંભીર બનતી જાય છે. યુનીયનમાં હીંદીઓ વિરૂદ્ધ થઇ રહેલી ચળવળનો દોર જોર ભાગે આફ્રિકાન્સ ઝોકોપર દોરાતામાં આવે છે પરંતુ દક્ષિણ આફ્રિકાનો બનવારીબ જોતાં બ્રીટીશ અમલ દેહના હીંદીઓપરનો જુલમ જોર અમલ કરતા વધી ગયેલો માલુમ પડે છે. મી. રટલેજ તો એક શુદ્ધ બ્રીટીશર છે છતા હીંદીઓની સામે એક જાતી તરીકે સેગ્રેગેશનનો કાયદો તેમનેજ હાથે યુનીયનની ધારાસભામાં પસાર થયો ત્યારથી યુનીયનની સભાઓમાં ચઢયો છે. રોડેસીયામાં એક શુદ્ધ બ્રીટીશ અમલ હેઠળનો દેશ છે કે જ્યાં "સભ્યતા સુધરેલા લોકોને માટે વધુ કે જાતીના એક સિવાય સમાન હક" નો રોડ્સ ના પવિત્ર સિદ્ધાંતને માનવામાં આવે છે ત્યાં પણ હીંદીઓ વિરૂદ્ધ ચળવળ દિન પર દિન વધતી ચાલી છે. એટલે યુનીયનના આફ્રિકાન્સ ઝોકોને દોષ દેવો એ તેઓને અન્યાય કરવા બરોબર છે. મારો હાથ તો બ્રીટીશ અમલનો જ બતાવ્યો.

દ. આફ્રિકાવાસી હિંદીઓને પ. જવાહરનો સંદેશો

"દક્ષિણ આફ્રિકામાં વસતા મારા દેશબાંધવો માટે મારો સંદેશો માગવામાં એ મને કંઈક મુશ્કેલ લાગે છે. દૂર દેશાવર વસતા આપણા બાંધવોને આપણી પાસેથી જે સંદેશો ઉત્સુક હૃદયો સંદેશાઓ નહિ પરંતુ બીજું કંઈક વધારે સંદેશઓ છે. દરીયાપારના દેશોમાં અને ખાસ કરીને બ્રીટીશ મંડળોમાં હીંદીઓ સામે જોખાબી ઓકરાંઓ જ્યારે જ્યાં જોગ એમ જણાય છે, ત્યારે ત્યારે ઘણા હીંદી વ્યાપારીઓને ત્રાસ આપવામાં આવે છે અને કનડગત કરવામાં આવે છે. બાલીચન સંસ્થાનોમાંથી હીંદીઓને મોમે મોગે નાબુદ કરવામાં આવે છે; મોરીશયસ માં વસતીનો મોટો ભાગ આપણા હીંદીઓનો હોવા છતાં ત્યાં આગળ એમને માટે કશું ધ્યાન નથી. કેનેડામાંથી તાજેતરમાંજ મળેલા એક રિપોર્ટ પરથી જણાય છે કે એ દેશમાં હીંદીઓની પરીસ્થીતી અત્યંત અને કંઠકારક છે. હીંદના બાંધુઓના દેશો મીશેન અને બહુધરેલી પણ આખિ દુનીયા જે અને પરસ્પર વચ્ચે કડવાશના બીજ રોપી રહેલી સંકુચીત નીતીને પોષી રહ્યા છે; પુર્વ આફ્રિકામાંથી આપણા પર અપમાન વરસી રહ્યાં છે અને ત્યાંની સ્થાનીક આફ્રિકાની સરકારે આપેલાં વચનોનો ભણોભુત્રી ને બાજુ મુકી છે અને હીંદીઓને જુદા પાડી નાંખવાનો પ્રયત્ન કરવામાં આવ્યો છે. ... પ્રીય દુઃખ તો આજ કારણ સમયથી આપણી પાસે રહ્યા નહિતા અને હવે તો બાકીની નથી એ કહેવા પણ આપણાનો પ્રત્યાઘ થઈ રહી છે. જેના સાથે સંબંધવાનું દુર્ભાગ્ય આપણા કપાળે મોટલું છે એ સામ્રાજ્યવાદ—આ છે. એનો ખ્યાલ અને એમ જલદી બાત આવે એમાંજ માનવ જાતનું શ્રેય છે—આપણે એનાથી ખેંચ અને એમ નકલી ખુદા ઘણાએ ભાગનાર આપણું ભેય છે

એ દીવસ તો આવશેજ

હીંદ આજે તો નીર્બળ છે. પરંતુ કેવા પ્રકાર એના બાળમો માટે એ પ્રાર્થ કરી રાખે એમ નથી. પરંતુ એમને એ કદી ભુલશે જ નહીં એમનાં પ્રત્યે વરસતાં દરેક અપમાનો એને મારે-ઠીંદ નહિ—અવહેલના અને દુ ખને, ચીપાય છે. એની બળવાન ભુજાઓ પરદેશ વસતા સંતાનોને રક્ષણ આપશે અને એમના આત્મ સમાનની કદર પાડશે એ દીવસ જરૂર આવવાનોજ.

આપણી છેલ્લી ક્ષણ

દક્ષિણ આફ્રિકાના મારા દેશ બાંધવોને હું કહું છું કે હીંદના સન્માનોખાતર—એનાં પ્રીય નામને ખાતર તેઓ જે કંઈ મુકેલાતો ભર્યા કરશે એમાં અમારો સાથ છે અવીષ્ટ ને તાબે થવું એ કદી પણ પાલવી નથીજ. રાષ્ટ્રીય અવદેલનાના દરેક પ્રસંગોને નામ પણ પરીણામના ખોફે સામનો કરવોજ જોઈએ. મરણી પ્રસંગોજ અપ્રતીક્ષા સામે સર ઝુકાવે આપણે તો રોજ બ્રનના અને ભયકર પ્રશ્ન ઝીલ્યે. હું તો ખાલે ખાતા કરતા નાખુદીનેજ પ્રસંદ કરું."

દારૂબંધી વિરોધી શિષ્ટમંડળો

સુરત કાયદાસભા જહાંગીરજીની આગેવાની હેઠળ અમદાવાદ પારસીઓનું શીષ્ટ ડેપ્યુટેશન મીણીજીને મળ્યા ગયું હતું. જેમાં સર કાવસજી, સર શોહરાબ, મી. બારેજાદ, શેઠ અને તકસાનવાળા હતા. તેમના આક્ષેપના મુદ્દો આ હતો કે પારસી કોમ સદીઓ થયા કરી જુની બાબત વિના દારૂ તાડીનો છુટથી ઉપયોગ કરતી આવી છે અને તેને દારૂબંધી કરવા દરજ પાડવી એ જોરજુલમી કરવા બરોબર છે. વેપાર રોજગાર અને માંલના આર્થીક બંધારણમાં બાંધારણમાં પડવાની, દારૂવાળાઓ તેમજ ઉદ્યોગકારોના પર ઉતરતારી મુસીબતોની અને સરકારી માર્ગીક કોષાઓના ખનારી ઘણાગરીબીની દલીલો પણ રજુ કરવામાં આવી.....

મી. તકસાનવાળા બોલ્યા, "હું દારૂ નથી પીતો, અને બુદ્ધાની મહેરથી ગીલકત વેરો આપવાને પુરતી ગીલકત પણ મારી પાસે છે. પણ આ બીલ જોઈ આપીને મારી જીંદગીનું નીયમન કરે એ કેવી વાત? હું તો કહું છું કે જો કે હું દારૂ પીતો નથી, પણ જો કોઈ આવી ને મને કહે કે બાલ તારે દારૂ પીવો નહીં, તો મારે પીવી જરૂરજ પડે" તેમણે પોતાનું વાકય પુરું ન કર્યું. મને લાગે છે કે કાયદો બાપ તો એ કાયદાના રક્ષકની કેવળ દારૂ ઉતારવા બાતર પણ તેઓ કહાપ દારૂ પીવા માંગે! ગાંધીજી હસીને કહે, "પણ જોગ તો ચોરી કરવા સામે પણ કાયદો છે, છતાં તેઓ ચોરી નથી કરતા. શું કાયદાનો ગોલ્ડન વિનારવા બાતર તમે ચોરી કરશો?"

...તેમ તમે ઉંચા બાપુદા આગળ આવ્યા છો. તમારી અને મારી વચ્ચે દરિયા જેવો તફાવત છે. દારૂબંધી મને શીખવનાર બરદુમ દારાબાપ બંધારેલ હતા. દારૂબંધી અને મીતબાન વચ્ચે નો ભેદ કરતાં પણ એમણે જ મને શીખવ્યું અમેરિકા સ્વાતંત્ર્ય બમુક ઉદમાજ માણસને છે. પોતે સમાજનો એક અંગ છે એ બાત એનાથી ભુલી શકાય નહીં અને તેથી તેના અંકિત-સ્વાતંત્ર્ય ઉપર કાપ મુકવાના પ્રસંગ આવે છે. એકજ મુદ્દો વીચારવા હું તમને સોનેરું છું. તમારી વસતી કેટલી? ૬૫ કરોડમાં એક લાખ. તમે દુનીયાભરમાં કરતના વતનીઓ તરીકે નહિ પણ હીંદી તરીકે પંકાઓ છો. એક લાખને બીયાળે નહીં પણ દોઢને બીસાયે, તમારી કોમના સાંકડા હીતની ખાતરીએ નહીં પણ આખા દેશની વિશાળ બબુતીએ વિચારવા હું તમને કહું છું. એક મહાન અને ઉંચો પ્રયોગ દેશ ઉપાડે તેમાં દાખલ કરીને તમે તેને તોડી પાડવા મથો એ તમને કેમ શોભે? તમે કહો છો કે આ આદત તમારાથી છુટે તેમ નથી. એવી તે તમારા કુટુંબમા જડાઇ ગઇ છે. હું કહું છું કે આમ કહીને તમે તમને પોતાને અન્યાય કરો છો. તમે કેટલી બધી વસ્તુઓ છોડી છે! તમે તમારી બાષા છોડી અને ગુજરાતી બાષાને અપનાવી. તમે તમારો પહેરવેશ છોડ્યો અને રસમરિવાજ તમે છોડ્યાં છે તો આ એક નબળાઇને તમારે શા બાટ ચિકણ રહેવું! તમારી બબાદાર તમે બાવો રજુ કરો. પણ બુદ્ધાને બાતર વ્યક્તિ-સ્વાતંત્ર્યની દલીલ આગળ ન કરો. એમ કરી ને તો તમે તમારો આખો કેસજ હારી જાઓ છો. હિંદને બાતર તમે મોટા ભોગો આપ્યા છે. આ બુરી આદતનો પણ ભોગ આપો. દક્ષીણ આફ્રિકામાં અનેક સ્ત્રીપુરૂષોને અકરમાં સળગ્યાં અને અનેક કુટુંબોને પાયમાલ બનેલાં મેં જોયાં છે."

મહાત્મા ગાંધી પુચ્છેજ કહે, "હિંદુસ્તાનમાં તમે કયાં પાયમાલી જોઇ!"

ગાંધીજી: "હું તમને કહું છું કે મારી સગી આંખે મેં તે જોઇ છે. મારા પોતાના દીકરાનો કરબ કીસ્સો તો ઉંડજ. અમદાવાદના ૧૦ હજાર શેઠ આજે દારૂબંધી ઉપર આશીર્વાદ વરસાવી રહ્યા છે. હું ગાંધી કરીને કહું છું કે ગાંધીજી પ્રજાના અંતઃકરણનો નૈતિક રોકો મારી પાછળ છે. આપણી વચ્ચેની તકરારનો મુદ્દો સાપ નાનો છે. થોડીક વ્યક્તિઓના આંતરિક વ્યાપારોના સવાલ ઉપર તમે શું એક આપ્યા દેશની પાયમાલી ચાલુ રાખવાની કઇ સુધા ચિંતકો રહેવા માગો છો?"

...દારૂબંધી કોંગ્રેસના કાર્યક્રમમાં ૧૯૨૦ થી સાથેજ રહેતી આવી છે. મારે કહે તો બ્રથમ થી હું દક્ષિણ આફ્રિકાના હીંદીઓના નીકટ સમાગમમાં આવ્યો ત્યારથી એ એક ઉત્કટ આકાંક્ષારૂપે રહ્યો છે. દારૂની બત કેવા ભયાનક સાપરૂપ છે એ મેં મારી આંખે જોયું છે. નૈતિક, શારીરિક તેમજ આર્થીક બલાનાશમાં

તેણે સોદાને કુબાવ્યા છે અને પર નવા કુટુંબ ની સુખશાંતિ અને પવિત્રતાની ઓણે દેણા કરેલી છે. દારૂની પાછળ ગાળા આવનારા સર્વનાશને બચારે હું વીગારું પરંતુ મારે કેવું બોલીનાં આંસુ સારે છે અને દારૂબંધીનો તાત્કાલીક અમલ જરૂરી કરવાને સાર ! તલસ્યું પુરુ બચારે પ્રોગ્રેસે રાજબમલ લાવ્યા લેવાની નીર્ણય કર્યો ત્યારે દારૂબંધી તત્કાળ દાખલ કરવાને સાર આ સેનેરી તક છે એમ મને સરબ્યુ પણ પ્રધાનોએ ત્રણ વર્ષની મુદત નાંખવા વધીવાત કરી. આપ તારી દૃષ્ટિએ તો દૂંકી મોરીસનો સવાલજ નથી. મારે દીસાણે તો ત્રણ વરસ ઘણાં વર્ષોના બીલબ્બ બરાબર મોટું મોટું બેવાણ છે. મેં કહ્યું અને હજારો બહેનોએ પાછલાં વર્ષો દરમ્યાન દારૂનાં પીઠાંઓ ઉપર ચોકી કરવાના કાર્યક્રમો ચલાવ્યા છે અને બારે અપમાનો તેમજ હુમલાઓ વેઠ્યાં છે. એક દાખલો તો બા બહીએ પણ મારી રૂબરૂ આ ચરે છે જેમાં એક રજપૂતોપિયાનું બાયું પકડી નાંખવામાં આવ્યું હતું અને જેની બુરી અસર આજે પણ વાલુ છે. એ ચોકીના કાર્યક્રમો પાળવા સ્વાર્થે જેલવારી નહોતી બબો શાંત સમજણપટ અને દીનબણીનો કાર્યક્રમ હતો અને તેની અસર પણ એટલી બારે થયેલી કે કેટલાક પ્રાંતોમાં અબકારી બાતાની આવક શૂન્યવત થઈ ગઇ હતી. દારૂના આ દેશમાં થયેલા કુબ્યસનિણામોના બદલા બદામને સારૂ કરજબારોના મજુરોના સ્થિતિનો અભ્યાસ કરવા તું તમને દીનબું હું અને એ પણ કહેતા પ્રસન્ન બું કે અમદાવાદ શહેરમાં દારૂબંધી એક મહાન આશીર્વાદ સમાન થઈ પડી છે.

[ગાંધીજીની આંખેનો આ વાર્તાલાપ શ્રી. મહાદેવ દેસાઇએ 'હરિજન બંધુ' માં આપ્યો છે.]

જોહાનીસબર્ગના મલાય લોકેશનના સ્ટેન્ડનો ચુકાદો

જોહાનીસબર્ગના મલાય લોકેશનના શ્રી. રજબઅલીબાબા મુકદમાનો અપીલનો ચુકાદો સુપ્રીમ કોર્ટમાં જજબ શ્રી વોટરમેયરે તા. ૧૩ મી જુનના આપ્યો છે. મલાય લોકેશનના સ્ટેન્ડ નં. ૬૫૫૫ના રજીસ્ટર્ડ કબજેદાર સ્ટેન્ડના બાપસન્સ મુદ્દામ જજબઅલી છે. ૧૯૨૮ ના સપ્ટેમ્બરમાં તેણે એ સ્ટેન્ડ કાસમને બારિક કોકાબેદાર તરીકે કબજો આપ્યો. એ પેટા લીઝના બાકી સમય દરમ્યાન ૧૯૨૯ ના ફેબ્રુઆરીમાં અરજદારે ટ્રાન્સવાલના પ્રોવીન્સીયલ કોર્ટમાં કાસમ પાસે એ સ્ટેન્ડ બાલી કરાવવા ના હુકમને માટે અરજ કરી એવા મુદ્દા ૧૮ (અ) એ લોકેશનનો સત્તાનો રેગ્યુલેશન ૧૫ મુજબ એ સ્ટેન્ડ ઉપર કાસમનો વસવાટ બેકાયદે ૨ (બ) રેગ્યુલેશન ૮ અને ૨૨ પ્રમાણે મલમને આપેલી પેટા લીઝ બેર કાયદેસર છે

ટ્રાંસવાલની પ્રોવીનસીયલ ડીવીઝનની કોર્ટે એ અરજ નામંજુર કરી આથી તેને બીજે આ અપીલ લાવવામાં આવી છે. રેગ્યુલેશન ૧૫ મુજબ રજીસ્ટર્ડ બાકી સીવાય બીજા કોઇને લોકેશનમાં ૭ કલાકથી વધુ વખત પાસે આવવા બચર પરવાનગીએ રહી શકે નહિ.

એવી દલીલ કરવામાં આવી છે કે જબાબદાર રજીસ્ટર્ડ બાલીક નથી બથવા કબજેદાર નથી અને તેથી લોકેશનમાં તેને હાજરી બેર કાયદે છે. પણ એ લાકે હકીકત છે કે તે એનો કબજેદાર છે અને બીજા રેગ્યુલેશનોનો બાધારે રજીસ્ટર્ડ બાલીકો સીવાય બીજા પણ વખતોવખત કરી શકે છે. પણ એવો નીર્ણય પણ મુકયો છે કે રેગ્યુલેશન ૮ અને ૨૨ મુજબ સ્ટેન્ડ બાપનાર કોઇને પેટા બાપે ત્યાં સુધી બેરકાયદે છે અને તેવી પેટા લીઝ રદ બાતલ છે અને મુકદમામાં રજા થયેલા રાજાશની નીર્ણય વખતે જોઇએ એ સ્પષ્ટ છે કે બેકુ પક્ષે બેરકાયદે પેટા બાકાનો કરાર કર્યો છે. અને એ કરારને બાધારે અરજદારે કાસમને કબજો આપ્યો છે અને હવે તે પોતાને બાકીના શોબાવી આ પોતાના બેરકાયદેના પગલાના પરીણામથી પોતાને મુક્ત કરવાનો બાગ્રહ કરે છે તાત્પર્ય એ છે કે કોર્ટે કોને એ બાબતમાં મદદ કરી શકે છે કે કેમ

શ્રી. જસ્ટીસ વોટરમેયરે આ મુદ્દા ઉપર ધ્યાનપૂર્વક ચરચા કરી અને તેમાં ઇંગ્લાંડની બાકે મુકેલા નીયમ તરફ પણ તેઓએ ચાર્યું

સમજણપટ અને દીનબણીનો કાર્યક્રમ હતો અને તેની અસર પણ એટલી બારે થયેલી કે કેટલાક પ્રાંતોમાં અબકારી બાતાની આવક શૂન્યવત થઈ ગઇ હતી. દારૂના આ દેશમાં થયેલા કુબ્યસનિણામોના બદલા બદામને સારૂ કરજબારોના મજુરોના સ્થિતિનો અભ્યાસ કરવા તું તમને દીનબું હું અને એ પણ કહેતા પ્રસન્ન બું કે અમદાવાદ શહેરમાં દારૂબંધી એક મહાન આશીર્વાદ સમાન થઈ પડી છે.

[ગાંધીજીની આંખેનો આ વાર્તાલાપ શ્રી. મહાદેવ દેસાઇએ 'હરિજન બંધુ' માં આપ્યો છે.]

જોહાનીસબર્ગના મલાય લોકેશનના સ્ટેન્ડનો ચુકાદો

જોહાનીસબર્ગના મલાય લોકેશનના શ્રી. રજબઅલીબાબા મુકદમાનો અપીલનો ચુકાદો સુપ્રીમ કોર્ટમાં જજબ શ્રી વોટરમેયરે તા. ૧૩ મી જુનના આપ્યો છે. મલાય લોકેશનના સ્ટેન્ડ નં. ૬૫૫૫ના રજીસ્ટર્ડ કબજેદાર સ્ટેન્ડના બાપસન્સ મુદ્દામ જજબઅલી છે. ૧૯૨૮ ના સપ્ટેમ્બરમાં તેણે એ સ્ટેન્ડ કાસમને બારિક કોકાબેદાર તરીકે કબજો આપ્યો. એ પેટા લીઝના બાકી સમય દરમ્યાન ૧૯૨૯ ના ફેબ્રુઆરીમાં અરજદારે ટ્રાન્સવાલના પ્રોવીન્સીયલ કોર્ટમાં કાસમ પાસે એ સ્ટેન્ડ બાલી કરાવવા ના હુકમને માટે અરજ કરી એવા મુદ્દા ૧૮ (અ) એ લોકેશનનો સત્તાનો રેગ્યુલેશન ૧૫ મુજબ એ સ્ટેન્ડ ઉપર કાસમનો વસવાટ બેકાયદે ૨ (બ) રેગ્યુલેશન ૮ અને ૨૨ પ્રમાણે મલમને આપેલી પેટા લીઝ બેર કાયદેસર છે

ટ્રાંસવાલની પ્રોવીનસીયલ ડીવીઝનની કોર્ટે એ અરજ નામંજુર કરી આથી તેને બીજે આ અપીલ લાવવામાં આવી છે. રેગ્યુલેશન ૧૫ મુજબ રજીસ્ટર્ડ બાકી સીવાય બીજા કોઇને લોકેશનમાં ૭ કલાકથી વધુ વખત પાસે આવવા બચર પરવાનગીએ રહી શકે નહિ.

એવી દલીલ કરવામાં આવી છે કે જબાબદાર રજીસ્ટર્ડ બાલીક નથી બથવા કબજેદાર નથી અને તેથી લોકેશનમાં તેને હાજરી બેર કાયદે છે. પણ એ લાકે હકીકત છે કે તે એનો કબજેદાર છે અને બીજા રેગ્યુલેશનોનો બાધારે રજીસ્ટર્ડ બાલીકો સીવાય બીજા પણ વખતોવખત કરી શકે છે. પણ એવો નીર્ણય પણ મુકયો છે કે રેગ્યુલેશન ૮ અને ૨૨ મુજબ સ્ટેન્ડ બાપનાર કોઇને પેટા બાપે ત્યાં સુધી બેરકાયદે છે અને તેવી પેટા લીઝ રદ બાતલ છે અને મુકદમામાં રજા થયેલા રાજાશની નીર્ણય વખતે જોઇએ એ સ્પષ્ટ છે કે બેકુ પક્ષે બેરકાયદે પેટા બાકાનો કરાર કર્યો છે. અને એ કરારને બાધારે અરજદારે કાસમને કબજો આપ્યો છે અને હવે તે પોતાને બાકીના શોબાવી આ પોતાના બેરકાયદેના પગલાના પરીણામથી પોતાને મુક્ત કરવાનો બાગ્રહ કરે છે તાત્પર્ય એ છે કે કોર્ટે કોને એ બાબતમાં મદદ કરી શકે છે કે કેમ

શ્રી. જસ્ટીસ વોટરમેયરે આ મુદ્દા ઉપર ધ્યાનપૂર્વક ચરચા કરી અને તેમાં ઇંગ્લાંડની બાકે મુકેલા નીયમ તરફ પણ તેઓએ ચાર્યું કબી હતી કે જે નીયમ પ્રમાણે પરીક્ષા એ કરવાની છે કે પહેલી પોતાનો મુદ્દો સર કરવાને બેર કામદે બાપવા બબદારની મદદ લેવા માંગે છે કે કેમ આ ચોકકસી સાબિત બાકિકાની કોર્ટે પણ સ્ટેજ કેરવેલા રૂપમાં કબુલ રાખી છે. આ મુકદમામાં તેને અપીલ રદ કરવામાં આવે છે અને નીચલી કોર્ટનો ચુકાદો બાહાલ રાખવામાં આવે છે.

જજે વધારામાં જણાવ્યું કે અરજદાર તરફે એવી પ્રયત્ન કરવામાં આવી છે કે બાંધ આ બાબતમાં અરજદારને મદદગાર નહીં થાય તો જબાબદાર ઉપ નીલકતનો કબજાને માટે કબજેદાર પણ જશે પણ એમાં તેનું કશું નથી

અરજદારનો તો નીલકત ઉપરનો કબજો રહેતો નથી જબાબદારનો રક્ષણવાદનો હક બાલાક થાય ત્યારે તે અરજદારની ડીક્રી કબજો સાથે રાખી શકતા નથી.

આ ચુકાદાને બીજ જસ્ટીસ શ્રી. સ્ટેટહર્ડ અને અપીલ કોર્ટના જજો શ્રી. જસ્ટીસ ડીન્ડાળ અને શ્રી જસ્ટીસ સેન્ટ્રીલે બબના ચુકાદા આપ્યા હતા

નોર્થ રોડેસીયાના હિંદીઓની સ્થિતિ

સચેત રહેવાની સલાહ

હમણાં નોર્થ રોડેસીયામાં એવા વિધાનક બળો કામ કરી રહ્યાં છે કે તે તરફ બારા બધાન રાખવાની જરૂર રહે છે, અને તે ગંભીર વિચારણા માગે છે. તેનો વખતસર સામનો તથા પગલાં નહિ લેવામાં બાવે તો દહેશત રહે છે કે ગંભીર પરીણામ ઉભું થશે ને હીંદીઓના હકકો બા ખુશનુમી કન્ડીશનમાં તાલ પામશે. તા. ૨૭ મી મેના રોજ "લીવીંગસ્ટન મેલ" માં પ્રસિદ્ધ થયેલા મ્યુનીસીપાલીટીના ઠરાવો તરફ નોર્થ રોડેસીયામાં વસતા દરેક હીંદી રેસીડેન્ટનું ધ્યાન બેંચવાની રજા લઈ [illegible] લગભગ બધા મુદ્દાઓ છે. ચાલુ જમાનાના રંગે રંગાએલા છે. કોંગ્રેસવાર ગાએલા બને સારી કેળવણી પામેલા છે. તેમની નસોમાં જુવાનીનું લોહી ફરે છે. બારે તે કરી શકવાને હીંમત વાન છે. પણ ધંધાગત રચના પકવા રહી "બારે ગા!" એ પુરાણી નીતી અબમારે ચલ રહેલી દેખાય છે એ બરેબર કોમની કમનસીબી નું ચિન્હ ગણાય. એટલે વેળાસર ચેતે તેવી આ લાલ બત્તી ધરવાની જરૂર પડી છે.

ચુનીયનમા બજાતા બન્યાયોનું અહીં પણ પુનરાવર્તન થાય એવું ગમતા ગાફેલા ન રહેવા

ધ્યાન છે. બને તે બદલ બીલીંગસ્ટનની મ્યુનીસીપાલીટી પોતાની બધી શક્તિ તે પાછળ બર્ચવા તબાર થઇ છે. તે ઇચ્છે છે કે હીંદીઓને રહેવાને માટે જુદા ઉંલાબદા બતા કાઢવા જેને ઇંગ્લીશમાં "Location" ના બભિબાણથી ઓળખાવવામાં આવે છે. બીલીંગસ્ટનની મ્યુનીસીપાલીટી હીંદીઓને બાટ બગસ્યા આપી પોતાના હેતુ બર લાવવા ઇચ્છે છે. તેને બારે બે વખત હીંદી કોમના પ્રતિનીધીઓની કોનફરન્સ મ્યુનીસીપલ હોલમાં બોલાવવામાં બાવી અને તેમાં બેટ બાગ્રહ કીંદીઓ. મારે

કરતા ઓરડાના આકારે તો ૪ ફૂટ ઊંચું! એમ તેમાં લખવામાં આવેલ. છેવટે કોર્ટે રીતસરની ધમકી આપેલી કે આવાર કેદીનું નહિ માનો તો અધિક્ષકનાં સાથ નહિ કરો પણ તેમને કોટડામાં ગોંધવાના હુકમો કરવા પડશે. પણ તેમને કોટડામાં જવાનો ૬ કે ૭ દિવસ નથી કરવો પડ્યો અને અમારો વકીલોનો હક્ક જતો કરવા માગતા નથી.

આજે તે સોદાએ એવી સ્થિતિ ઉભી કરી છે કે આપણે ભારો ઘર ગણવાનું નથી. કોઈ રાજ્યે તો વચ્ચે આફ્રીકાજીઓ માટી ખાણો કરાવે છે. પણ બાકીઓએ ઈસ્ટીકેન્સી પ્રોપર્ટીઓ ગોરાઓ પાસેથી લેવાના પ્રયત્નો કર્યા પણ તેમાં પણ નિષ્ફળતા મળી. છેવટે ઈસ્ટીકેન્સી નાટ ટ્રસ્ટેન્ડ ગાઈ ગવરમેન્ટને અરજ કરી. આ પણ મુનીશીપાલીટીઓ એવા રીતનો વાંધો ઉઠાવ્યો છે કે કોઈઓ ગોરા લોકોના ઘરાનામાં પુસે એ કલ્પના જેવા નથી અને તેમને જુદા ગલા આપવા. ખુદ ગવરમેન્ટ સુધી પહોંચા મરોબ પણ તેમાં સફળતા મળી નહિ. અર્જીની પારા સફળતા ગ્રાન્ડીક ગેમ્બરને હાથમાં લઇ તેને વિનંતિ કરી છે કે હાથમાં ચાલતી લેજીસ્લેટીવ કાઉન્સીલની બેઠકમાં કોઈઓને જુદા મકાન આપે કુદરતીપણ તકલીફોમાં પ્રોપર્ટી ખરીદ કરી નહિ તે બહુ બીલ લાવ્યું અને બોર્ડનાના બીજા પ્રતિનિધિઓના મળીને પણ મહેનત કરી તેમની મદદ બીલ પસાર કરાવ્યું. ગ્રાન્ડીક ગેમ્બર અને બીજાઓનાં ખુબ બોનાની અભાર કરવા રહ્યું છે

આ પ્રશ્ન હાલ એક પ્રાંતનો છે પણ બીજાતમાં ઉંડા ઉતરતાં વસ્તુસ્થિતિ ઉભરી આવે છે એટલે તે આપણા નોર્ધને વાસ્તે પણ —તે આપણા નોર્ધના કોઈઓના વસવાટ તો હકકને ઉઠી આપણાં પરદેશી દેનારો છે. બાકે મોટા ન થાય અને પાછળથી પસ્તાવાનો વખત ન આવે એની પાસ તાકેદારી રાખવાનો આ સમય છે. નોર્ધના કોઈ એક બાબતે આ બાબતનો સંપૂર્ણ વિચાર કરી આપણાને રિપોર્ટ કરતાં પહેલાં એવી જોહુકમી આ બાબત પબ્લીક પેપરોમાં પણ મર્યાવામાં આવેલી છે, તેમ ગવરમેન્ટને પણ ઠરાવ તમને સાબવામાં આવેલ છે. એક કામ ઓ ખાસિત કરે અને બેન્ક સંસ્થા કરે તેમાં જોઇતો ફરક છે તેટલોજ બાકે તેની પણ કરેક એક કરવા કરતા સંપુર્ણ મર્યા રે તેમાં છે.

એક બીજી બીના પાસ કાળજી ભારી વિચારણા માગી રે છે અને જોઇતું જલ્દી કામ થાય તેટલું હોતાપણ છે તેમાં બે મત હોઇ શકે નહિ. "નોર્ધનની કરેક કોલોગાનીઓ તો સંપુર્ણ ૫ એક સેન્ટ્રલ બોર્ડી રહ્યાપે" આને તે બારકને પોતાના કરેક કાર્યો કરી પોતાના હકકની જાગરણી કરી શકે આ બાબતે બોલા બોલા સરકારી અમલદારો તરફથી પણ સુચન મળેલી કે ગવરમેન્ટને કામ કામ દોમ તો સન્ટ્રલ બોર્ડની પુજી તો અને તેથી બોલા વખત પહેલાં સીનીયરશનની કોલોનાઈઝેશન તરફથી નોર્ધમાં મુકાયા બાકન ઠીક અન્ટોલા મુકામાસ્તા અને કેલેજેસ્ટેશન ની રકમોએ માગેલું છે કે આપણને સેન્ટ્રલ બોર્ડની જરૂર છે. અને આપણા અધિપતા હકકો માટે તેના કામ કામ કરેલું એ જિનકર છે. તેના જવાબમાં કરેક સંસ્થાઓ તરફથી જવાબ મળેલા ૮ સેન્ટ્રલ બોર્ડની જરૂર ૮ તેમાં બે મત નથી. એટલો જવાબ આવી આવે બાકી ૬૮૮ ૬૮ ૬૫ બોર્ડી રહ્યા છે

પાછળથી સાઉથ આફ્રિકન કોલોનાઈઝેશન બોર્ડારમાં ઉપયોગી થા. બોર્ડ તેવા તે બાંધણી તેની નકલો કરી કરેક જગ્યાએ બોકસેસો અને જગ્યાવેલ કે સેન્ટ્રલ બોર્ડી સ્થાપના માટે કરેક સ્થાનિકોના મત કેળવી નોર્ધમાં એક જગ્યાએ બેસા પણ સેન્ટ્રલ બોર્ડી સ્થાપવી પણ જગ્યાએ બાં નિરાશા આપી છે. પણ બાકીઓને આ પ્રશ્ન નજીવો અને કલ્પનાનો લાગતો હોય પણ તેમ નથી. વખત બોલા આપો છે કે આપણે બેસા થા કાર્ય કર્યા મીના જુદકો નથી. બોકસે નોર્ધના કોઈ એક બોંદી જાગને મારી નમ્ર વીનંતિ છે કે સંપુર્ણ સ્વકાર આગે આ કેરમાં આપણે જલ્દીએ જાગે કે આપણી રિમતિ કાબકરાના પુત્ર જેવી કોયાથી વેળાસર નહિ બોગીએ તો આપણી રિમતિ ૬ બોર અને કરોડો ૫૮ પડશે. આપ નોના દાબના બોજાદ છે અને કાળ તેની સારી પુરે છે. બહુ બોકું ન થાય બો પહેલાં ચેતવાની જરૂર છે. નોર્ધના બોંદી બાકમો ચેતકોર તેમણે બે તેમારીઓ કરવી પડશે કોંસ આપણે બો સામનો કરવો પાડો આપી ૮ ૬ સ્વકાર કરશું. મને બરા છે કે નોર્ધના બોંદીકોમાં સારસાર વિચારણાની કોમિ ૬ જેથી મામલો નહિ લબકારા કે. અને આમન કરીને કહું તો આ બાબત ઘોડ વિચાર કરી કરેક બાકીઓના મતો કેળવી સુકાકામાં બેસા થા સેન્ટ્રલ બોર્ડી સ્થાપવી. આટલું બસે તો આ કેરમાંનો આ મંથન અકળ થશે અને તેમને કુબી પકડ

નોર્ધ રોડેસીઆના બાકમો બોલાવા બોર્ડ એટલો મુર કરી કર પુરી વિરમીએ.

એડિટર ઇન્ડીયન.

દક્ષિણ આફ્રિકાના ટુંક ખબરો

ધનકમ ટેકસમાં વધુ સખ્તાઇ

તા રીખ ૧૬ ના કેપટાઉનમાં એસેમ્બલીગામ ધનકમ ટેકસ બીલના વાંચન વખતે (સીકાન્ડ રેડીંગ) મી. પરસી જસ્ટાન્સ વધુ કે કેટલાક પૈસાદારો સુપરટેકસ અને ધનકમ ટેકસની ચોરી ચોરીઓ કરે છે અને તેથી સરકારને પણ નુકસાની થાય છે અને એ બાબતમાં કેટલી બાતાની બો દરકારી છે. બો ચોરી બે રીતે થાય કે એક તો ખોટા ઈસાબો બનાવીને અને બીજું કાયદાને ઉલ્લંઘનને કાયદાની બારીબીઓથી. ચાલુવેર કંપનીની બાબતમાં ચુલ્ક બોવી બેઠીઓ ૮ કે જે એ કામમાં બહુ પ્રસીધ્ધ છે. ધનકમ ટેકસ બાતામાં એક બાબુસ જેણે બે વરસ બોર ધન્દરોકટર તરીકે કામ કરેલું તે બાબુસ અસારે આ પ્રમાણે ટેકસમાંથી છટકવાના રસ્તાઓ બતાવે છે. એક માણસે એ રીતે બે લાખ પાઉંડનો સુપર ટેકસ ઉડાવ્યો છે. દકકમ-૩૧ માં એક માણસે છુપાવેલા નકામી રકમો એકડી કરતા આઠ લાખ પાઉંડ બોસ હતા. હવે તેને ૧૫ વખત છુપાણી સકાય એમ વધુ નહીં, તેણે ઉપરથી ચપ્પુ બેઠીઓમાંથી મદદ બોગવી અને એક કંપની બનાવી જના એકસો "બો" રોર અને નવ સો "બી" પ્રફરન્સ શેર કાયમ ૧૦૦ બો શેરના દરેકના પાંચમો બોટના દર રાખવામાં આવેલા બીજા બો કંપની ઉભી કરી જે કંપનીએ બેઠેથી કંપનીના ૧૦૦ બો શેર આઠ લાખ પાઉન્ડની કીમતે ખરીદ કર્યા અને તેની કીમત નવેમ્બરો આપવાની ઠરાવ કરી બોઠેથી કંપનીએ આઠ લાખ પાઉન્ડનો નફો તાકેદાર કર્યો પણ તે નફો ઇન્કમની કમતનો હોવાથી કેપટાઉનમાં ઝબુક તના ટેકસ સુપર ટેકસ લાગુ પડી શકયો નહીં. અને જે આ લાખોમાંથી ૫૦ ૫૪૦૦ પ્રેફરન્સ શેર વાળાઓને મળ્યા અને બાકીના બીજા નંબરની કંપનીને તેણે રોકેલા સો શેરના નફામાં મળ્યા આ રીતે બે લાખ પાઉંડનો સુપર ટેકસ ઉડાવી દેવામાં આવ્યો છે. તબ્બા બાતાના બધાને આ બાબત ધ્યાન દઇ આવતી બેઠકમાં એ પીરો કાયદો લાવવા વચન આપ્યું હતું.

ધ્યેયોધીનું ખુન

તારીખ ૧૧ માંથ સાંજના આસરે ૬ વાગે માબલ રહેતા યુનીયનના સેક્રેટરી મી. આલ્ફ્રેડ ડેરીસનું એક હથુડા નામના માણસને ખુન કર્યું છે મી ડેરીસ કે રહેતાની એક મકાનમાં પોતાની ઓફ લેવા ગયા હતા અને તે સાથ બહારે નીકળતા હતા તે વખતે એક માણસે તેના કાબથી પ્રહાર કરી ઉભા રાખવા માગણી કરી અને તેમણે મકાનની કરવાજે બહાર ઉભી રાખતાં તે માણસે બહાર નાસ જઇ રીવોલ્વરથી તેના ઉપર પાંચ ગોળા છોડી હતી. અંદરના માણસોએ બરના કાબકરા પકડા લપડ્યા પ્રયત્ન આપ્યું નહતું પણ એક માણસે બહાર જઇ બંધું તો તે ખુનીએ તેની પાસે જઇ તેને ચોથીકાને ફેરા કરી બબર આપવા કહ્યું હતું. મી. હથુડાને પકડવામાં આવેલો છે. મી ડેરીસને સખતોના પગેા મળતા હતા. યુનીયનમાં બે પક્ષ હોવાથી અને તે બેઉ પક્ષ વચ્ચે ઘણા વખત ઝેરોક ચાલતા હોવાથી બે ડેરીસના પરીણામ કામ આ ખુન થયેલામાં આવ્યું છે. માબલબર્ગમાં યુનીયનના પ્રેસીડેન્ટ કે કમનસીબે જેઓ કુકસ્ટેડાર્પમાં રહે છે તેમની ઓ ઉપર આ પત્ર બન્યા પછી એક કલાકમાં ફોન આવ્યો હતો અને તેમાં તેણે જણાવવામાં આવ્યું કે મી ડેરીસ પછી તેના ઘરોના પાસે આવનાર છે

મી. ડેરીસની રમણાન બાકવું સરમસ તા. ૬૮ બીના બીજાવું હતું ૮ ૬૫ સ્ટ્રીટમાં ટ્રેઇન હોવાથી નીચી બનુબસ કચેરીનાના બધુ હતું ૮ ૬૮ ૮ રજાઓના પ્રમાણે ૮ ટ્રેઇન લાવું હતું બીના બારણે ૬૮૮ ૬૮૮ બાબુસો તેની સાથેજ હતા.

મેરે કમીશનનો હેવાલ

ભાગ ૪ કમીશનની તપાસનો પ્રકાર

(૪૮) જુબાનીઓની મુનાવણી માટે જાહેર બેઠકો ભરવામાં પહેલાં આ કમીશને ટ્રાંસવાલ પ્રાંતના દરેક આંગ્રેજી અને આફ્રિકન રોજીંદા પત્રોમાં જાહેર ખબરો આપી હતી અને લેખી સ્ટેટમેન્ટો આપવા જુબાનીઓ લેવાની મજબ જણાવી હતી અને તપાસની આખરી ગ્રેા છે તે જાહેર કીધું હતું આ જાહેરાતો ૧૯૩૮ ના બે મહીનાના પહેલા ભાગમાં પ્રસીદ્ધ થઇ હતી. અને ૧૯૩૮ ના ઓગસ્ટમાં જાહેર બેઠકો ભરવા પહેલાં તરત ફરી આપવામાં આવી હતી. ૧૯૩૮ ના ઓગસ્ટની તા. ૬ ઠ્ઠીએ પ્રીટોરીયામાં પહેલી જાહેર બેઠકમાં એક જાહેર નીવેદન વાંચવામાં આવ્યું હતું. તેને અખબારોમાં પુરતી જાહેરાત પણ આપી હતી, તેમાં ઉપલી પ્રાથમીક જાહેર બાબતોને લીધાને બીજા બાબતો જાણવા તેમાં કમીશન કઈ પદ્ધતીએ કામ લેવા ધારે છે તેનું નીગદાવર વર્ણન કરેલું હતું આવ્યું હતું અને તેમાં કમીશનના બાબીજાત મુદ્દાઓ કે કમીશનના ઉદ્દેશોની રૂએ તપાસની જરૂર હોય તેવા ઉદ્દેશોના દાખલાઓ કેવી બીજી બીજી રીતે ઉદ્દેશો પુરવામાં હોય તે તેના નીર્દેશ કરેલા હતા. મીટીંગોની બહાર પણ કમીશને જે જે જરૂરીઓને જાહેર બોલાવી હતી તે દરેક વારના પહેલા અખબારો તથા જાહેરાતો રોજીંદા પત્રોમાં આપવામાં આવી હતી.

(૪૯) શરૂઆતમાં આ કમીશનને ઓદ્યોગ રપાટ હતું કે તેમની તપાસ માટે પ્રાથમીક સાધનો માટે આપણા ટ્રાંસવાલમાં સ્થાનીક સત્તાવાળાઓને જે બાબતો પુરી પાડે તેના ઉપર આધાર રાખવો પડશે. આવી બાબતોમાં દરેક મ્યુનીસીપલ કર્મચારી જે જે ઓદ્યોગાદીરો વસતા અને વેપાર કરતા હોય તેમને પકડી લીસ્તો બહાર આવશે અને આ પ્રસ્થાનથી કોણ ઉલંઘનો થયા છે કે નહિ તેની, અને ઓદ્યોગાદીરોના જગાના માલીકી કે પસ્તાવાના સંબંધે બાબતના પ્રતીનીધીના કયા કયા ઉલંઘનને પક્ષ થયા હશે તેની પહેલી બરની તપાસ કરવાનું બાની થશે. પ્રાંતીક બારા-સભાની સત્તા વધારા બાબતના કાયદાના બરતના સંબંધમાં અને ટ્રાંસવાલ ઓદ્યોગાદીક કેન્દ્ર બીલના સંબંધમાં ૧૯૩૭ની પાર્લામેન્ટની સીલેક્ટ કમીટી આગળ (જુઓ સીલેક્ટ રીપોર્ટ ૧૫-૩૭) ચાલુ કાયદાઓના ફલમો અથવા તેના હેતુઓના પ્રદેશ મા આવેલા જગ્યાની બાબતમા ટ્રાંસવાલની મ્યુની-સીપલ ઓસોસીએશને તેના સેક્રેટરી મા ગ્રેગ. જી. નીકલસન, પ્રીટોરીયાના ટાઉન ક્લાર્ક અને એરમેન મી. ડી. જે એસ. વેનરૂનની મારફતે મુલાકાત અને પીત્તવાર પુરાવા-ના આપ્યા હતા. અને આ કમીશનનું બાલવું છે કે તે સીલેક્ટ કમીટી આગળ પીત્તાર કરેલા માટે મુલાકાતી કમીશનર અને બાબીજાપેા કેમરૂથી આ કમીશન નીમવામાં આવ્યું છે.

આ કમીશનની નીમણુક થતા બે ઓસોસીએશનની કાર્યવાહીઓ (જુઓ નીકલસનની જુબાની પાને ૩૭ અને મુલ્લેનની જુબાની પાને ૨૮૭-૨૮૮) તેના રબ્બેને બાબતમાં કરી હતી (અને ટ્રાંસવાલની મુખ્ય સ્થાનીક સત્તાઓ કોમ પક્ષ અપવાદ વગર તે ઓસોસીએશનના સભ્ય છે) કે તેઓએ પ્રથમ રીતે કમીશન આગળ, કે જે મીલકતોની બાબતમાં બાગદાનો બંધ થયો હોવાનું તેમેા સાચી રીતે અથવા ભુલથી માનતા હેાય તેની તપાસ માટે બીગતવાર રજુઆત કરવી. એ દેખીતું છે કે કાયદાના બાંગનો રાડ ઉત્પન્ન થાય તેવી હકીકતોની માહીતી પરાવાને આ સ્થાનીક સરાવાળાઓ વધારે બેાગ્યતા ધરાવે છે.

(૫૦) એને પરીણામે આ કમીશનને જાહેર બેઠકો ભરવાં પહેલાં, ટ્રાંસવાલની રીટી કાઉન્સીલો, ટાઉન પ્લાનીંગ અને લીવેલ્ડ કાઉન્સીલોને બાબત આપેલી હતી. તેઓની પાસેથી, દરેક મ્યુનીસીપાલીટીની હદમાં જુદા જુદા ઓદ્યોગા-દીક વેપારોની હકીકતો, વેપારી પરવાના બરાબર નાબુદ્યોના નામો, વેપારનો પર્યાપ્ત ફરનારના નામો, તેને હદના પસના ઓદ્યોગાદીરોની હકીકતો, દરેક સ્ટેંડબાબતી બીગત, જ જગાન ઉપર ઓદ્યોગા-દીક વેપાર, વેપાર કરતા કે બેની હકના હોય ત જગીન જેને નામે રજીસ્ટર થયેલી હોય તેના નામો અને તે રજીસ્ટર કે જગાન બીલ-ઓદ્યોગાદીક બીજો ઓદ્યોગાદીરોને બાબતમાં બાબત મુલ્યવાન દીવાજ પ્રકાર બાબતમાં તેની બીજા બીલકત બાબતમાં તેની બીજા, દસ્તાવેજ બીગતવાર બીવેદનો મેળવેલા. સ્થાનીક સત્તાઓને કમીશનની તપાસનો આશય સમજ જણાવવામાં આવેલો અને કમીશન આગળ જુબાની આપવાને ન દરેકને બધા બાગ્યનો બાબતમાં આવેલું.

(૫૧) બીજ બબાને દરેક જીલ્લાના મેજીસ્ટ્રેટ પાસેથી મ્યુનીસીપાલીટીની હદથી બહાર જે ઓદ્યોગાદીક વેપાર ચાલી કરતા હોય તેના બીગતવાર બીવેદનો મેળવેલા. જો બાબતે દેશ્ય કમીટીઓની હતા બીયે વસતા ઓદ્યોગાદીરોના સંબંધે હતી: કારણ કે જોતા ઓદ્યોગાદીરો જે વેપારી પરવાના ધરાવનાર હતા તે મોટે ભાગે એવા મેજીસ્ટ્રેટોના હાથ નીચેના રીસીવર ઓફ રેવેન્યુ બાબતો મેજીસ્ટ્રેટના મમુખપણા બીયેની કસ્ટમ્સ બાબતોન્સીસ બોર્ડ આપેલા સર્ટીફીકેટોને આધારે અપાયલા હતા તપાસના પાછલા ભાગમા આ કમીશને સ્થુદી જુદી હેતુય કમીટીઓના સેક્રેટરીઓ પાસેથી તેમની સત્તાની હદનાં કંપની-ઓની માહીતીની જે જગીનો ઓદ્યોગાદીરોના વસવાટમાં હોય તેની બાબતો મેળવેલી.

(૫૨) જે કમીશને પ્રાથમીક કાર્ય ઓપ્રીલથી બાબતમાં મોકુફ રાખ્યું હતું પણ સપ્ટેમ્બર રીતે જાહેર બેઠકો ભરવાનું ઓગસ્ટની શરૂઆત સુધી બાકીનું બાબતમાં હતું અને તે પ્રમાણેનું તે ૧૯૩૮ ના નવ ... જાહેર બાદ પ્રાપ્તી ના સુધી જાહેર દરેક બાબતમાં જુબાનીઓ સાંભળી બાબતમાં અને બીચારણીય બેાદ્યોગા કમીશન રોકાયલું રહ્યું હતું. કમીશને કુલ્લે ૨૬ જાહેર બેઠકો અને બાર દીવસ પ્રાથમીક બેઠકો ભરેલી અને કુલ્લે ૧૯૯ સાક્ષીઓની જુબાની સાંભળેલી.

(૫૩) પ્રીટોરીઆ અને જોહાનીસબર્ગમાં જુબાનીઓ સાંભળવા ઉપરાંત કમીશને સંખ્યા બંધ બહારના બાગેાની મુલાકાત લીધેલી અને મ્યુનીસીપલ પ્રતીનીધીઓની અને બીજા બાબતોની જુબાનીઓ લીધેલી જે બાગેાની મુલાકાત લીધેલી તેમાં જોપાલ, ક્રોનીસ્ટેડ, સ્ટેન્ડરટન, હેડલબર્ગ, વીનીગીંગ, કાગડ્રુનબર્ગ, ક્રુગરડ્રેગ, વેરમેંબાય, નેલ્સ્પ્રેટ, પીટર્સબર્ગ અને સુધરલેન્ડ ટ્રીબ્યાટે એ પુર્વ, દક્ષિણ અને ઉત્તર ટ્રાંસવાલના મુલ પ્રતીનીધીત્વ ધરાવતા છે. પશ્ચિમ ટ્રાંસવાલના સંબંધમાં ક્રુગરડ્રેગ, સ્વાઝીર રેનીરે અને કોલી બનીની મ્યુનીસીપાલીટીના પ્રતીનીધીઓની અને ક્રીસ્ટલની વેસ્ટર્ન સીલીકલ મીલકતના સબધની પ્રતિ-દીપામાં જુબાનીઓ લીધેલી બીજા કોમ મ્યુની-સીપાલીટી તરફની જુબાની રજુ કરવામાં આવી ન હતી. ગોલ્ડેન્ડ્રુપની ટાઉન કાઉન્સીલે જુબાની આપવા બારેના આમંત્રણનો અસ્વીકાર કરતાં એમ જણાવ્યું કે કાઉન્સીલના બાબીપ્રાય મુજબ-માં કયા કાયદાના ઉલંઘન થયેલાં હતી; જ્યારે ક્લાર્કસ્ડોર્પની ટાઉન કાઉન્સીલે એવી બબર આપી કે તપાસની બાબત ૧૯૩૨ ના જરૂરીઆ પ્રીપાયના કામ નીચેના કાયદાના ક્ષેત્રમાં આવી ગઇ છે. એને પરિણામે પશ્ચીમ ટ્રાંસવાલની કમીશને કોમ બાકેરની મુલાકાત લીધી ન હતી.

બબા સ્થાનીક મંડળો જેઓએ જુબાની આપવાની ઇચ્છા જણાવી તેઓની બાબતો જેમ, જુબાની આપવાનું આમંત્રણ કરવામાં તેઓની જુબાની લેવામાં બાબતને આગે, કમીશને પ્રીટોરીયા બાબતો જોહાનીસબર્ગ બાબત કોને તેની ચેરમન રજીસે લાબણી છે.

(૫૪) પ્રીટોરીયામા પ્રીટોરીયાની સીટી કાઉ-સીલના તરફથી મેનેજ ટ્રાંસવાલ મ્યુનીસીપલ ઓસોસીએશન તરફથી મી. એમ. જી. નીકલસનની જુબાની લેવામાં આવી કમીશનની આગળથી રજીસ્ટ્રાર કંપનીઝ (મી. મેનઝીસ બરે કે સી) અને રજીસ્ટ્રાર ઓફ ડીડસ (મી. એમ એ ક્રોસ) એ જુબાની આપેલી, જે નીરાકરણના મુદ્દાઓના ઉકેલ માટે બધી મદદની હતી. એવીજ પ્રમાની જુબાની જોહાનીસબર્ગમાં રેન્ડ ટાઉનશીપ રજી-સ્ટ્રાર (મી એ. ઈ. મેકમેમર) એ આપેલી.

જોહાનીસબર્ગમાં સીટી કાઉસીલ તરફથી ડેપ્યુટી ટાઉન ક્લાર્ક મી. ધી. ઈ. ફીન્ડાસે જુબાની આપી અને તેણે તપાસના ઉદ્યોગનોના રક્ષક પેદા થાય એવી બાબતોના સંબંધે સંખ્યા-બંધ હેતુય દસ્તાવેજોની જુબાનીઓ રોકાયેલી.

મેળવાબંધ જાહેર બેઠકો જેવા કે ટ્રાંસવાલ ફેડરેશન બબાત ઓસોસીએશન, ક્લર્ક બબાત ટેનન્ટસ ઓસોસીએશન, બ્યુકનન રોડ પેનર્સ ઓસો-સીએશન, અને બેપાર, ક્રાફ્ટસમેનબબાત અને બેપા-રબબાતના જુદા જુદા મંડળો ઓસોસીએશનોના

કમીશન આગળ જુબાની આપવા હાજર થએલા. આપવા પત્રવ્યવહારથી તેઓના આક્ષેપોને જણાવેલા.

(૧૫) આપણે તપાસ દરમ્યાન ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસના પ્રતીનીધી હાજર હતા. કમીશન સમક્ષ જાહેર બેઠકમાં તેના પ્રતીનીધી-ઓએ હાજરી આપેલી, સામાન્ય મંજુરીના સબંધમાં સુચનો ઉપર ઉંડાણ તપાસ કરવાના તેમના હકનો તેમણે લાભ લીધેલો અને જાહેર બેઠકો બંધ થવાને પરીણામે જુબાની આપેલી, કોંગ્રેસ તરફથી તેમણે નોંધેલ (મેમોરેન્ડમ) આપવામાં આવેલું જેની જે જુબાનીઓની રીતે અસર છે તે અને તેનો સારાંશ જણાવવામાં આવેલા છે અને તેનાં મથાળે મંજુરીના આમના વીરૂધ્ધ દલીલો પણ રજુ કરવામાં આવેલા છે. તે આ રીપોર્ટના પરીશીષ્ટ "બ" માં આપવા માં આવેલું છે.

કોહાનીસબર્ગમાં કમીશનની બેઠકોમાં ઇન્ડિઅનોના એજન્ટ જનરલ મી. રામસ્વામી મુદલીઅર જુબાની આપવાની મામણી કરી તેનું એક નિવેદન રજુ કરેલું જે આના પરીશીષ્ટ "સી" માં સમેકરવામાં આવ્યું છે

(૧૬) ૧૯૦૨ ના ટ્રાંસવાલના ઓર્ડીનન્સ નં. ૩૦ થી જે સત્તા આપવામાં આવી છે તેની રૂએ મેદાનોમાં જે જુબાનીઓ આપવામાં આવે તે ક્રમ ઉપર લેવામાં આવેલી અને જે સંસ્થાઓની આપવા સબંધમાં તે જોવંધ ધરાવની હોય તેઓને હકદ તપાસ લેવાની પરવાનગી આપવામાં આવેલી. આ બધાં કમીશનને એમ જણાયું કે કોંગ્રેસ તરફથી આપવામાં આવેલી જુબાનીમાં સુચવણી કરવામાં આવેલી તે બાબતોનો ખુલાસો વધારે સંતોષકારક રીતે થઇ શકશે (કારણકે કોંગ્રેસ કેટલીક બાબતે ઉપર ધરાવનાર લાગ કરતો છે) તો તેમ કરવામાં આવેલું.

દો રીપાય જુબાનીઓ જાહેર બેઠકમાં લેવામાં આવેલી. બધાં પહેલી જુબાનીથી અથવા અપાયલી બાબતોથી કોંગ્રેસના ઉલટપક્ષનો હક ખુલ્લો થતો હોય ત્યાં કમીશને વધુ પુરાવા મેળવવાની મંજુરી કરી છે અથવા ચાલી શકે તેવી તપાસ કરી છે અને જ્યાં સંજોગો જોતાં જરૂરીઆત જણાઇ ત્યાં સાક્ષીઓને બોલાવવાની અને દસ્તાવેજો રજુ કરાવવાની જે બાબતો જોતાં ૧૯૦૨ ના ઓર્ડીનન્સ પ્રમાણે મંજુરી છે તે બાબતનો ઉપયોગ કરીને કમીશને પોતાની કાર્યવાહીમાં જે પ્રમાણે કરવું પડેલું. જુબાનીઓ સાંભળવાના કામ સીવાય કમીશનના કામનો મોટો ભાગ એ હતો કે જેથી કોંગ્રેસોના કામકાજની તપાસ, અને જેના સોગંદો ઉપર જેઓ ઓફીશીયલ કોંગ્રેસી, ઓફીશીયલ અકતો, કે જેમ બધાને સંબંધ હોય તેના સોગંદોની બાબતમાં ટીમ ઓફીસના રેકર્ડોની તપાસ. (અધુરું)

જગતનું રાજકીય વાતાવરણ

ગ્રેટબ્રીટન

એક પ્રાંતમાં એક જમાદારે એક જર્મન પોલીસનું ખુન કર્યું હતું ત્યારબાદ બર્લીનમાં પણ કંઇ તેની કોઇ પણ તપાસ કર્યા પહેલાં જર્મન પોલીસોએ તેનું ઘેર જેવાના પગલાં લીધા હતા. આ આક્ષેપો બીજા કાર્યવાહીમાં કોઇપણ પ્રમાણમાં હોય પણ જર્મનોએ રમેતારી જાહેર કરેલા જર્મન વેપારીઓની ઓફીસોમાં ઘણા અને તેઓએ મુકાવેલા હથીયારોથી ગોળીબારો કર્યા હતા. જેથી એક પોલીસ પોતાના ઘોડામાં ઘવાઇ ગઇ હતી. તેમ છતાં તેની બારી તોડી એક પોલીસનું ખુન કીધું હતું. જેનું ખુન થયું તે પોલીસ તે વખતે પોતાના બીસ્તરામાં સુતેલો હતો. બીજા છાપાઓમાં આ ખુનના વર્ણન છાપવાની બાબતે કરવામાં આવી છે પણ છાપાઓના અભીપ્રાયમાં જેવા ખુનો અને બીજા બુલ્શેવીને માટે સખત સજાઓ લખવામાં આવે છે.

સ્લોવાક પ્રાંત કે જેણે પ્રાગ પાસે મારફતી નવા પ્રાંત તરીકે હકદીમાં આવ્યું છે તેની સરહદ ઉપર જર્મનોએ બહોળા પ્રમાણમાં લશ્કર ખડકેલું જણાયું છે અને તેવા કાર્ય અમલમાં પગલું ટુંક મુદતમાં એક વખતે રવીવારમાં જોવામાં આવે એવો પણ તર્ક થયો સ્લોવાક પ્રાંતમાં પણ જુલ્મો થઇ રહ્યા છે. જર્મન સૈનીકોના અભીપ્રાય પ્રમાણે સ્લોવાકની નવી હકદી સીધ કરવાને માટે મધ્યવર્તી ભાગમાં ચાલની નથી એટલે હાલ બંને તેને આખું ગળી જવાનો ઇરાદો જણાય છે.

એક મંતવ્ય પ્રમાણે તા. ૧ પ્રેગમાં જર્મનોની આપવા વખતે સ્લોવાકીયાના જર્મન પોલીસ ઓફીસરો પોતાના કુટુંબને જર્મની તરફ મોકલવા કે જે બધી નીશાનીઓથી કોઇક મજબુતની આશાવાદી જણાય છે. એક સૈનીકમાં અતીશય બેદીલી ફેલાયલી છે અને તેઓની ગણેલી સ્વતંત્ર તથા આઝાદી પ્રેમ એટલો છે કે તેઓએ એક સંપે પોલીસ ફેસીસ્ટ્સના માંડાળ કરેલા છે તેવાની પીનાલવાર પોલીસોની કથા બાકર આવી નથી. પણ તમની સ્વતંત્રતા સબંધમાં ગાઢ આશા છે પોતપોતાના સાથીઓ આવેલા અને બર્લીન તપાસીઓમાં વાત વખતસર તેમની કબર ઉપર ફુલ મોકલે કરવાનું નીશાનરૂપ છે અને સ્વતંત્રતાની ચળવળ પોતાના હકદમાં બજાવની રાખે છે. જો સૈનીકો તૈયાર તેવા માટે જર્મનો પણ સજ્જ પ્રયત્ન કરે છે પણ તેમાં કેટલાં કારણ નથી

એક બાજુ સ્લોવાકના પ્રાંતોમાં તેઓને પોતાના રાજ્ય તરીકે સ્થાપની અગાઉ કરવામાં આવી છે. અને તેવા મુલ્કો ખરે જ્યાં એવાં પ્રીત સમાપ જાની જમીનના માલીકને જોખમદાર કરવામાં આવે છે. સૈનાપતીઓમાં કેસીસ્ટ બ્યુલપેપરની સંખ્યા ઘણી ઘણી છે. ૭ લાખનેગ્રો ખાણી નાખવામાં આવ્યા છે. રમત ગમતની પણ બંધી કરવામાં આવી છે અને તેનું કારણ એ જાણ્યું કે એક જર્મન ફુટબોલ ટીમ ત્યાં રમવા ગયારી હતી તે આવા પ્રસંગ બે ગોલ પીરહ પોતાના બીલકુલ ગોલ વગર હારી ગઇ હતી અને ગોલોએ તેમને દુર્બીણો પોકારવાથી આ પગલું ભરવામાં આવ્યું છે.

યુરોપ

યુરોપમાં શાંતી જાળવવા માટે બ્રીટીશ, ફ્રેંચ અને રશીયા વચ્ચે જે કરારો કરવા માટે કેટલોક વખતથી પ્રસ્તાવ થઇ રહ્યા છે તેનો હજુ અંત આવેલો નથી. રશીયાની મારફતી બાલ્ટીક સંસ્થાનો ઉપર કોણ જાણે આક્રમણ થાય તો તે સંસ્થાનોની ખુશી હોય કે નહોય તો પણ તેની સ્વતંત્રતા જાળવવા માટે એ બધે રાજ્યોએ વચ્ચમાં પડવું એ બાબતના બાલ્ટીક સંસ્થાનો રશીયા ઉપર શકની નજરથી જુએ છે તેથી વાંધો આવતો હતો પણ બ્રીટીશ સરકાર તરફથી એનો ફોર્સ કરવા માટે નવા યોજના તૈયાર કરવા માં આવી છે તેના ઉપર હાલ વીચાર ચાલે છે.

રશીયા

રશીયાની પાસે એરોપ્લેનમાંનો જબરો મારફતે સરહદના મેદાનમાં ઉતર ઉતરવા માટે ઉંદરની યોજના કે જેથી બે લાખ માણસનું કવીકારકરૂપ લશ્કર જે પ્રમાણે ઉતારી શકે, સ્ટેટોમાં ઉતારવું. બાજુમાં જેની બજબાવસ રેલમાં આવી હતી જેના બાર માણસો પાંચ માણસની ઉલાઇઓમાં ઉતર્યા હતા અને પકડને બંબરે આવ્યા હતા.

ફ્રેંસ્કોસ્લોવાકીયા

જેકોસ્લોવાકી કીસ્ટોફ ઉપર એક બીજીશ બોમ્બીંગ અમલદાર ૮૦૦૫કટર ઉંચી ઓકાડ અને એક બ્રીટીશ વહાણ મેકસ સ્લોવાકના ઉપર બધુ બોમ્બને ખુબી રીતે બનાવેલા વાંકદાનો બંગ કરી દાખલ કરવાનો ત્રીજ ગુન્હા માટે ઉંચા કરવામાં આવ્યા છે સ્લોવાકમાન ત્યાંનો વખતુલસો તોડી આવકારીએ વખત છે અને ત્યાંની પોલેસ્ટાઇન કાઉન્ટ કોલોની અને કોમીનાન ઓસ્ટ્રોસ્લોવેકના પ્રમુખ છે એમ એસોસીએ-શનનો હેતુ પોલેસ્ટાઇનને સાધનપણા માટે નવીકે દાખલ કરવાનો છે.

જેરૂસલમની મારફેટમાં એક બોમ્બ ફુટવાથી લગભગ ૩૦ આરબો માર્યા ગયા છે અને બીજા પચીસેક પાયલ થયા છે એક બનુને ઉડી મારી મારી નાખવામાં આવ્યો છે. પોલીસોએ શહેર બહાર મારફેટમાં જવા આવવાની રસ્તો બંધ કર્યો છે અરબ મોટામાં ભારે ઉશ્કેરણી ફેલાયું ગયું છે.

જાપાન

ચીનની અંદર બ્રીટીશ કબજાવાળા બ્રીટીશ કબજાવાળા અને ફ્રેંચ કબજાવાળા ઉપર બળાપો ઉતારવા છે. કસ્ટમ કલેકટર ચાંગસીકાંગનું કેટલાક બુનીઓએ બુન કીધેલું તે બુન કરનાર તરીકે બાર બીનાઓ જેમાં બ્રીટીશ કબજાવાળામાં છે તેઓને સોંપી દેવાની માગણી કરી હતી પણ તેમાંના ઉપર કશો પુરાવો ન હોવાથી તેની

તેઓએ તેમને સોંપી દેવા ના પાડી અને તેને પરિણામે જાપાને એ બેઉ કનસેસનોની કદની બહાર ઘેરો નાખ્યો છે અને કોઈને અંદર જવા કે આવવા દેતા નથી. જાપાની મજૂરો જેઓ દરરોજ કનસેસનમાં આવતા હતા તેઓને પણ આવવા દેતા નથી અને બહારથી ખોરાક વગેરે પણ કોઈ ચીજ આવવા દેતા નથી જેથી એ બે કનસેસનની અંદરનાઓનાં મુખે એક ચાખથી ઉપરની વસ્તીને ખોરાકની તંગી પડશે એવા સ્થિતિ ઉભી થએલી છે. બ્રીટીશ સત્તા બાબતમાં બ્રીટીશ, ફ્રેંચ, જાપાન અને અમેરીકાનું માત્ર કમીશન નીમી તપાસ કરવાની માગણી કરી હતી અને તે તપાસમાં બે માટે ચીનાઓ ઉપર કોઈ પુરાવો જણાય તો સોંપી દેવાની ખુશી બતાવી હતી પણ જાપાને તે કબુલ રાખ્યા નહીં. પણ હવે જાપાનની એવી નેમ છે કે બે બંદરમાં કનસેસનોનો પુરો કાબો લઈ લેવો અને બીજા વેપારની જે બીજી કંઈ સગવડ પરદેશીઓ ભોગવે છે તે તમામ કરી દેવી તે ઉપરાંત બીજી ચીન ઉપર જાપાનની સત્તા કબુલ રાખવી આવી હવે માંગણી થવાની આશા પડી જાણી . છેલ્લી ખબર એવી પણ મળી છે કે બ્રીટીશે તાબડતોડ જે પોતાના કબજામાં છે તે જાપાનને સોંપી દેવું. બ્રીટીશ તરફથી જાપાનની સામે વેપારની બાબતમાં બગડ્યા કરવાની ગોઠવણ આવે છે કે જાપાનનો માલ ઉપર સખ્ત તપાસની જકાત નાખવી સોનાલ્યાના તાળાના બંદોબસ્ત . જાપાની સ્ટીમરો બારવા બાબ કેવી રીતે જાપાન જણાવે છે કે જો વેપારની બાબતમાં બ્રીટીશ બાબ પગલાં લેશે તો તેનાથી તેને મિત્રાચારી. મુકસાન થશે પરણ જાપાન હાલમાં ચીનના કપાસ ખરીદવી નહિ અને ઓરડ્રલીયાથી ઉનની ખરીદી બંધ કરશે. આ વેપારમાં અનાજ ખોરાક અને સાંની બીજામાં ચરબીમાં બરફની સખ્ત મુશીબત ઉભી થઇ છે. આ ઉપરાંત બ્રીટીશ ઓફીસરો સાથે જાપાન વધુ અપમાન કરી વર્તણુક ચલાવે છે.

જનરલ મીટીંગ

ઈસ્ટ લંડન હિંદુ સોસાયટી

આ સંસ્થાની ૨૫ મી વર્ષગાંઠ જનરલ મીટીંગ તા. ૧૧-૬-૩૯ ના રવીવારે સાંજે સાત વાગે સોસાયટીના હોલમાં નીચેના કાર્યો માટે મળશે જે પ્રસંગે સર્વે ગૃહસ્થોને પધારવા જરૂરથી પધારવા નમ્ર વિનંતી છે.

(૧) વાર્ષીક રીપોર્ટ.
(૨) કાર્યવાહકોની ચુંટણી.
(૩) ઠરાવો.
(૪) પરચુરણ બાબતનાં કાર્યો.

જેરામભાઇ ગોચર, પ્રમુખ
બીજાભાઇ હરકુ, માનદ મંત્રી.

સંગીત શીક્ષીકા

તમારાં બાળકોને પીઆનોના શીખવવા એક બાનદાન હિંદી બાઇ હરબનમાં વ્યવસ્થીત રીતે છ કે સાત વર્ષોપકારક શીક્ષણ આપશે. વધુ વિગત માટે લખો:—

Piano Teacher
c/o Indian Opinion,
Phoenix. Natal.

હિંદની પ્રાર્થના

આ ટચાકાટલી પોતાની ગરીબાઇ અને આદબાદલી પોતાનો અપમાન છતાં, દુનિયાં પુરાણી ઉકારતા અને ગહનતા છે. માનવીય પરંપરાનો અને વર્તમાન દુર્ઘટનાનો બોજ તેના પર ભારે છે તેના પોષાયાં યાતથી દબાઈ ગયેલાં છે. છતાં તેના શરીર પર આંતરનું એક અનેરું સૌંદર્ય વિલસે છે, અને તેના રોમેરોમમાં વિચિત્ર વિચારો, તરંગી સપનો અને સુંદર બાબો ભરેલા દેખાય છે. તેના બાર બાજ બાજુને બોબારા થઇ ગયેલા શરીરમાં પણ તેના આત્માની અજ્ઞાનની ઝાંખી માપ છે. આ જ્ઞાનમુ તે બહુ જુની કાયી છે. અને પોતાના લાંબા પ્રવાસ દરમ્યાન તેની પાસે મુલ્યવાન જ્ઞાનનો સંચય થયો છે; અજાણ્યાઓની સાથે તેણે વહેવાર બાબાર છે ક્ર. પોતાના વિશાળ કુટુંબમાં તેમને બાબબ્યા છે; બાનક વૈભવ અને પરાજીના દિવસોની ન સાયી છે; તેને અનેક અપમાનો અને બબંદર દુઃખો વેઠવાં પડ્યાં છે; અનેક વિચિત્રવિચિત્ર દરબો તેણે નિહાળ્યાં છે; પરંતુ તેની આ દિર્ઘ મજલમાં પોતાની અતિ પુરાણી સંસ્કૃતિનો એ સહા બળવી રહી છે, તેમાંથી તેણે શક્તિ અને શ્રદ્ધા મેળવ્યાં છે, અને તેનો લાભ બીજા દેશોની તેણે આપ્યો છે. રોમકની પેઠે તેની ગતિ કયી તેજબ નીચી વલાજ કરી છે. તદ્દન હેઠમાં પોતાના સાહસિક બુદ્ધિબળથી સ્વર્ગ સુધી પહોંચીને તે ગુપ્ત ઉંચમતાની તેણે ક્રિબ્બત કરી છે; બાબ નરકબાકાના કડવા અનુભવો પણ તે પામ્યો છે. પોતાની પળાયેલા અને નીચે બબાવી રહેલા દેશના અને અજ્ઞનનિકર દુઃખોની દુઃખમય સ્થિતિ. સપ્રકાશથી દોરવા છતાં, તેના ત્રાણી સંતાનોએ પ્રાનવાસના ઉપાદાનોએ ઉપનિષદ્દોમાં તેને જે પ્રેરણા આપી છે તે કદી સંપૂર્ણ રીતે તેણે ખોવી બુદ્ધી નથીજ સહા પ્રજ્ઞપ્તિવાન, સદા પ્રબળવીજ, સદા શૌબક એવી બોના રૂષીઓની તીવ્ર બુદ્ધિએ કદી બાબ શ્રદ્ધાનો બાશ્રય નથી લીધો, તેમ જ વિધિઓ તથા કર્મકાન્ડ અને પ્રેરૂમિત સંપ્રદાયિકતાની વિચારહીન ઉપાસનાથી તેમણે સંતોષ માન્યો નથી. તેણે કદી આ દુનિયાના દુઃખોમાંથી મુક્તિ માટે બબાર તો પરલોકમાં સ્વર્ગમાં સ્થાન મેળવવા માટે પ્રાર્થના કરી નથી. તેબણે તો જ્ઞાન અને મકરાજ્ય બાબબ્યા છે. "અમને અસત્યમાંથી સત્યમાં લઇ જા, અંધકારમાંથી પ્રકાશમાં લઇ જા, મૃત્યુમાંથી અમૃતમાં લઇ જા," આ તેમની પ્રાર્થના છે આજે પણ કરોડો લોકો દરરોજ જે ગાયત્રી મંત્રનો જપ કરે છે તે ગાયત્રી મંત્રમાં પણ જ્ઞાન અને પ્રકાશ માટેજ પ્રાર્થના છે.

રાજકારી રીતે ઘણી વખત છિન્ન વિચ્છિન્ન થયા છતા, તેનું આત્માએ ઘણીવાર સામુદાયિક વારસાનું દર્શન રજુ કર્યું છે, તેના બોદ્ધધર્મ બા પણ એક બાબબ્ય બોરના બબેરા રહેલા છે. બાધાજ પ્રાચીન દેશોની માફક હિંદમાં પણ સારા અને બોટાનું વિચિત્ર સંમિશ્રણ થયેલું છે. પરંતુ સારું કંઇક ગયું છે, તો શોધીએ તોજ જડે, બબારે બોટાની ગંધ તો નાકમાં બારવા છે. વળી તેના મબર, નિર્દય સુર્ય બ બોટાને પુરેપુરી બહેરાત આપે છે. ખંડીત જવાહરલાલજી.

બ્રહ્મ પત્રો

સત્યાગ્રહ કેન્દ્રમાં સ્ત્રીઓના ફાળો

ડરબાન ઇન્ડિબન કોંગ્રેસના કે. વાઇ. બ્રો. દાદુની આગેવાની હેઠળ સ્થપાએલા નેશનલીસ્ટ ગ્રુપ તરફથી ટ્રાંસવાલના બાપદા સામે સત્યાગ્રહ કરવાના ચએલા ઠરાવથી બેનોમાં પણ ચેતન કોઇ બાવી ગયું છે. કુમારી ડેરબ ઇન્ડિબન નીમેન્સ એસોસીએશનના સેક્રેટરી મીસીસ એસ. એમ. દાદુ, માસીસ દીનાબ, મીસીસ રુની બોટા અને મીસીસ બસમ પટેલ સત્ય પદ્ધ કેન્દ્ર માટે બેનોમાં ફાળો ઉઘરાવવા નીકળ્યા પડયાં છે. ગમા સોમવારે તેઓ બોકસબબર્ગના દાર્ા હતા બ્યાંથી તેઓએ પા. ૧૮ ના ફાળા કર્યો હતા. બેનોએ સારો ઉત્સાહ બતાબ્યો હતો. બીજાં સ્થળોમાં પણ તેઓ ફરી રહ્યા છે અને બાશા રાખવામા આવે છે કે બેનો તરફથી સારો ફાળો આપણા આવશે

ટ્રેલરીંગ વર્કર્સ ઈન્ડસ્ટ્રીયલ યુનીયન (ટ્રાંસવાલ) હિંદી વિભાગ

ઉપરોક્ત યુનીયનના હિંદી વિભાગની એક્ઝેક્યુટીવ કમીટીની બુન તા. ૧૪ માએ મીટીંગ મળી હતી જે બખતે સ્વર્ગસ્થ ડાબાભાઇ ગોવીંદજી રબારક કન્વમા કસ બીની આપબાની સ્વીબુમતે ઠરાવ થયો હતો. વધુમાં સ્વર્ગસ્થ ડાબાભાઇ ગોવીંદજીના શોકબનના અવસાન માટે સ્વર્ગસ્થના કુટુંબીજનોના તરફ લેડી દિલસોજી દર્શાવવામા અને ઇન્ડિબા આદિવાસના બીન-યુરોપીબનોબર ચલાવાઇ રહેલી દમનલીલી સામેની લડતને ટેકો આપવાનો ઠરાવ થયો હતો.

સ્વ. ડાહ્યાભાઈ ગોવીંદજી રબારક ફન્ડ

સ્વર્ગસ્થ ડાબાભાઇ ગોવીંદજી રબારક ફન્ડ ઉઘરાવવા બા. સોરાબજી કરસબજી અને મોહબી મરગાજક ડાબડીબા ડ્યુબસટ્રોબાઇ ગયા હતા બ્યા પા. ૨૦૦ જેટલી રકમ થઇ હતી અત્યાર સુધીમાં ઉઘરાવવાબાકી કુલ રકમ પા. ૨૨૦૦ જેટલી થબ છે. ફન્ડમાં રકમો ભરબનારાઓની નામાવળી બા બેઠક વિભાગમાં આપવામાં આવી છે.

સુધારો

જોહાનીસબર્ગની કોંગ્રેસ કેસ કોર્ટમાં ઉપર બબોબસીક થએલ જે દેશીભાઇ દીક્ષા હતો તે વિશેના સમાચાર 'ઇન્ડિબન ઓપિનિબન' માં તા. ૬ જુનના બપાયેલા હતા. બબને ઉપરથી બાબ તરફથી જબાવવામાં આવે છે કે તે સમાચાર બોટા હતા. ઉપરથી જેઓ ૧૫૦ સ્વબંસેવક આપવા કબુલ્યું ન હતુ પણ તેને એમ જબાવ્યું હતું કે ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિબન કોંગ્રેસના ઓફીસરોએ ૧૫૦ સ્વબંસેવકો શાંતિ જાળવવાને રાખ્યા હતા બે સ્વબંસેવકો ન હતાં પણ મારા મારી કરવાને ગુંડાઓ રાખ્યા હતાં.

ઇન્ડિબન ઓપિનિબનમાં "ડાહ્યાભાઇ કેન્દ્ર"

બબને સ્વ. ડાબાભાઇ દંડમા એસ. બી બાબત ઓકબેન તરફથી નીચે ૩ મળી છે.

ઇન્ડિયન ઓપિનિયન

સુલેહ ખાતરના મુદ્દા

(૧) ગઢડાસ્વામીની કારોબારી સમિતિ અને સભ્યોમાંના જુદા જુદા પક્ષોનું પ્રતિનિધિત્વ ધરાવતી ટોળી જોઇએ; તેમાં અમો છઠ્ઠાભો ટોળ અને અમો દીનાનો ટોળ એકરંગી કારોબારી મને રવીકાર્ય નથી. આ રાજકર્યાનો ફોકલ પેન્ટ કેવી રીતે આણવો ?

(૨) અત્યંત તત્વો ચુંટાઇ જવા આવ્યા છે.

(૩) તાજે રાજીનામું એટલે મહાસભાગાંજ આંતરવિગ્રહ.

(૪) સરકારને અકટીમેટમ આપી સત્તામય બાદરો તોજ ૧૯ માસમાં પુર્વવરવાજ્ય.

(૫) રાજકોટના મનાવે ગઢાલબાના ખેમને દાબી પક્ષોબાજી છે

(૬) મારી વિરુદ્ધના જબ્બર દેખાવો પ્રસાર થઇ રહ્યો છે.

(૭) ગેરસિસ્ત અને ઢીલાનો પાપ વધારે પડતો રાખવામાં આવે છે.

(૮) મને ખાત્રો એક વર્ષ માટે સંપુર્ણ રોક આપો ગઢાસભામાં પ્રવેશ કરી ત્યારે તેનું નેતૃત્વ લાયકા મો.

(૯) તમારી ટ્રસ્ટ બારે પ્રમાણસ પછીની ટ્રસ્ટ છે અને તેનાથી તમારી પ્રતિષ્ઠા ઉલટી પડી છે

અમારાભાઇના મુદ્દા

(૧) દેશને એકરંગી કારોબારી સમિતિની જરૂર છે. અને હું સહાયભાર મુદ્દાઓને જોતા કરવા તાસાયક છું.

(૨) પંતની કરાર ઘણુ અન્યાયકારક અણમગો ઉપજાવે છે. તમે તેનો જે અર્થ કરો તે મુજબ તમે ચલો.

(૩) ચોપાય ગેરસિસ્ત તેમજ કુડ કપામાં ઢીલા નીકળ્યું પુ.

(૪) મહાસભા સંબિનય ભંગની લડત ઉપાડે તેવી રિથતિમાં દેખાતી નથી અને અકટીમેટમ ને પ્રજા મંજુર નહિ રાખે. તેથા તે તદ્દન નકામુ છે.

(૫) રાજકોટનાંની મારી પ્રવૃત્તિથી મને ક્રણો પ્રકારનો થતો ચર્યો.

(૬) વ્યક્તિગત પ્રતિષ્ઠાનો બ્યાલ ગૌનજરૂરી છે અને રાષ્ટ્રીય બાબતોની ચર્ચામાં તેનો કોઇ પ્રશ્ન આવતો નથી.

(૭) તમે તમારી કારોબારી રચો અને તમારો પોતાનો કાર્યક્રમ રજુ કરો. પણ જ્યાં સુધિ મ. સમિતિ તેને બહાલ ન રાખે ત્યાં સુધિ વિરોધ પક્ષ ની જેવાગીરી લઇને તમે બહુમતીને તમારામા ફેરવી નાખવો.

(૮) જુની કારોબારી સમિતિના કોઇ પણ સભ્ય તમારા વેરી નથી.

નામદાર મોરારજીને ધમકી

મુબઇમાં નવે બાવજી જહાંગીર હોલમાં મજેસ્ટલી પ્રધાન શ્રી મોરારજી દેસાઇને પ્રમુખ પદે નવાસંગીના પ્રચાર માટે એક જાહેર સભા મળી હતી. સભાને આગે શ્રી મોરારજી બાબરે સભાસ્થલ છોડીને તેમની મોટરમાં બેસતા જતા હતા ત્યારે એક પારસી તેમની નજીક આબ્યો ને હાથેરાસલા અવાજે ન બોલ્યો કે, "પારસી કોમ પ્રત્યે તમે ખુબ તીરસ્કાર બતાવ્યો. મારી પાસે બે રીવોલ્વર હોત તો તમને ઠાર કરત." "જબરા, અગર જબારે તમે કરજો ત્યારે, ખુશીથી તેમ કરી શકો છો." બીલકુલ શાંતીથી શ્રી. મોરારજીએ જવાબ વાળ્યો. "પરંતુ" શ્રી. મોરારજીએ પાછળથી જણાવ્યું "બહાદર પારસી કોમનો તે તીરસ્કાર નથી કર્યો પણ જેમણે "ગુંડાગારી" નું પ્રકરણ કર્યું છે તેમનોજ કર્યો છે

સરકારને આફ્રિકા મોકલો

ગુજરાત મીત્ર લખે છે કે ઢીંઢા મહાસભા નું રાજકારણ ખુબ ગુચવાયું છે અને તેથી

ગાંધીજીના બાબતે

આપણે મળેલા ઉિકા મેસેજના બબર મુજબ બહારના બાંધી સરહદ ગયા છે. તેમના વજનમાં પહાડો પર્યો છે બસ્સ પ્રેશર હાલમાં નથી રહેતું. ઉલટું બ્લડ પ્રેશર બોછું રહે છે પરિણામ શક્તી લાગી છે. શ્રી. કસ્તુરબા બુબ ફીકા પડ્યા ગયા છે ગાંધીજી ૧૫ મે મહીના સરહદ રહેશે.

તેમો સત્યાગ્રહાશ્રમ ફ્રેમ ૧ વાગ્યા બાદ બુધી ઢીંઢ ઉોડવાની મરજી સરકારની ના લાગ ઓ રવાબાવીએ છે પરંતુ આજે બાનીએ છીએ કે કહીએ આફ્રિકામાં જે કાયદા ઉપરી છે તેની યોગ્ય દોરવણી કરવા માટે, મુનીબલ સરકારને ફરીવાર બોલાવવા માટે તે બુદ્ધિ પુર્વકની સુસ્વરચના કરવા માટે સરકાર જેવા સેનાનીની જરૂર છે. અમે આશા રાખીએ બીજા કે દક્ષિણ આફ્રિકા ની ગંભીર પરીસ્થિતી ના ખ્યાલના લક્ષને લીના ઢીંઢાઓના જીવનો સંરક્ષણ કાજે અને બળા કાયદાને કાયદાનું સ્વરૂપ આપવા માટે બહારગા સરકારે ગોલ્લેન વીનાવીલ્મે આફ્રિકા મોકલવાનો નીબુમ કરશે.

ક. અ. ના બાલના બહીષ્કાર

રાજકોટી પંચ જણાવે છે કે ઢીંઢાઓએ બાબદિયત રીતે આફ્રિકાના માલ સંબંધમાં બહિષ્કારની જોર શિલાળા ગોજના તૈયાર કરવી જોઇએ. દક્ષિણ આફ્રિકા સ્વના ગોરા-ઓનું જ નથી. આજના લાના ઢીંઢાઓના વકતાઓએ ન રહ્યો પ્રયત્ન વધારવા કરી બેપાર રોજગારમાં દક્ષિણ આફ્રિકાને આ-ઘાત બનાવેલુ છે ગોરાઓ તૈયાર માલ પર નાગડપીનના કરવા ના ઢીંઢાઓની પછી બબ છે અને પોતે બબુપોરી થઇ પડયા છે. ઢીંઢી-ઓને ઢીંઢી સરકાર કે પોતાની મંદરમાનીતી ને આંગે વેગબાર દેશે ના આંબે તો પ્રાંતિક કોંગ્રેસ-સરકારોની મદદથી બાબ્યા તો પ્રાંતિક કોંગ્રેસ સરકારોની મદદથી આફ્રિકન માલના બોકોટિંગ બહિષ્કારની રીનીતીનો અમલમા મુકી ને આફ્રિકાના ગોરા રવાહતીઓનાં સાનબાન ઠેકાણે લાવવા બનેકમો.

ઓસ્ટ્રીશ સરકારને ૭૦-હાની ધમકી

ગા ૭૦-હાએ આગિલ હોંદ મુસ્લીમ લીગના પ્રમુખ તરીકે સોલાપુર પ્રનિવેશમાં બાપણ કર્યું હતું તેમાં બોલ્યો ઓસ્ટ્રીશ સરકારને ચેતવણી બાપી છે કે—હિટલરશાન આંગે કોંગ્રેસ આંબે સમા-ધાન કરી લેશે બોઠલે હોંદના ઝગડા પત્યો એમ ના સમજશો આંગે બેઠા છીએ ન્યુસલીમ લીગવાળાઓ. હવે અમને પુછ્યા વિના સમા-ધાન કરશો, તો, ગાદ રાખજો મુસ્લિમ લીગ બોકશે તાંબે પણ કેરેક્શનનો વિરોધ કરીને બેનો અમલ અશકય બનાવી દેશે.

—: ૦ :

પરબુરણ

ફ્રેમ્બીજ યુનાયટેડનાકતીદાસમાં પદેલીજવાર બીસ ડોરોથી એન મરોડ નામની બોક બોની આર્યોબોલોજીના પ્રોફેસર તરીકે નીમાયુ છે થઇ છે. અગા રાપ્ટેમ્બરમાં બીસ ડોરોથીએ ૫૭૦૦૦ વર્ષ જુની સુરસ્સો બાફ્રિકામાંથી ખોદી કાઢી હતી.

* * *

કૈલાબાદ રબાયરના આંગે કુમે ૧૦ હજાર સ્વયંસેવકો કાયવાસમા પડ્યાં છે.

* * *

કલકત્તામા મળેલી બોક પ્રચંડ સભામાં સુભાષ બાબુ સાહ્ય પ્રમુખપદે પુનર્ચુંટાયા સારર્યા અત્યાર સુધીમા તેમણે ૨૮ મતમ ને ગૌરવ ઢાબબ્યું તે માટે તેમને દેશગૌરવનો બીનામ આપવા આંગે નો બોક ઠરાવ થયો હતો.

* * *

નાબી સેવા સંબ તમક્ષ સરકાર પોતે કરેલા બાપણ દરમ્યાન જણાવ્યું હતું કે નાબીઓ હજેસા બાંકુશની જરજ સારે છે અને તેમની પરબાનગી વગર કોજ્જ થતુ નથી. બોકે મને ઢીંઢાર કહે છે પણ બાંબીજી તો ઢીંઢારશ્રેષ્ઠ મહાન છે ને પ્રેમ વધ્યા ચકબાંબીયા પ્રસંગો પ્રસંગો તેઓ ચેરે છે. જર્મનીના ઢીંઢાર અને નાબીજી વચ્ચે આ મોટો તફાવત છે.

* * *

સોલ્ડા બાસ્થાય અર્થે ૧૧ નડાબ્દ ફીબાનો ફરાંગી આંકો પ્રસીદ્ધ્યા છે.

નવલ કથાઓ અને બાળ સાહિત્ય

નવલ કથાઓ

ઉખાણાં અને બીજી વાતો (મરત દાદર)	૨	૦
કુરબાનીનો પ્રસંગો	૨	૦
કલ્પના કુસુમો (દુઃખી વાતો સંગ્રહ)	૫	-
ગામ દેવતા (નોવેલ)	૫	૬
ગૃહરાજ (નોવેલ)	૪	૦
ચેરાતાં ચરણ	૬	૦
જામા (વાર્તા)	૪	૬
જગીરદારનો કારમો વંઠાર	૬	૦
જર્મોલ્સના	૫	૦
જીવનનાં પ્રતાપીબિંબ	૮	૬
ઝરિયાની રાણી	૫	૬
ઝાંખવાતા કલ્પ (દુઃખી વાર્તાઓ)	૩	૦
તખ્તના ભાગ ૨, ૩ (દુઃખી વાર્તાઓ)	૫	૦
તાજી તલવાર (રાજપુત કથા)	૪	૦
દૃષ્ટિપરીવર્તન (રોબર્ટસનની ખોબક કાંબરી	૪	૦
દેવા ચોપરાણી (નોવેલ)	૩	૬
દેશ દિવાન (કાઠીયાવાડની ઐતીહાસીક કથા)	૫	૦
ધૂપ છાયા (વાર્તા સંગ્રહ)	૪	૬
પ્રેમ ત્રિભેા	૩	૬
બારી હકક (દંતકથા)	૪	૬
બોર નગરીઓ (હાસ્ય રસીક કથા)	૭	૦
ભેમાકાકા (દુઃખી રસીક નવલકથા) ભા. ૧	૬	૦
,, ,, ,, ,, ભા. ૨	૫	૬
મુકતાન જ્યોત (નોવેલ)	૪	૬
મ્રેમ પ્રતાપ (નોવેલ)	૫	૦
મુગ્ધરીબાળા	૩	૬
વાનકી ઝરીણા (દુઃખી વાર્તા સંગ્રહ)	૪	૬
વીજરને પંથે અને બીજી વાતો	૩	૦
શરીસ પુરૂષોની વાર્તા (હાજર જવાબીની વાતો)	૮	૦
શુભાસો દીપક ભાગ ૨ જો	૨	૬
ભોજ અને કાળીદાસ (૨૦૮ વાતનો સંગ્રહ)	૮	૦
સાતીકા (વાર્તાઓ)	૫	૦
હદયા	૩	૬
હેરી અને મેબલ (બે બ્રેડીયા બેનોની રમુજી કથા)	૬	૬
રાગીણી (અરાબી સુપ્રસીદ્ધ નોવેલનો અનુવાદ)	૬	૦
મરત દાદરના હાસ્ય પ્રસંગો	૪	૬
રખડુ ટોળા ખંડ ૧ (સાહસીકોની કથા)	૧	૬
,, ,, ખંડ ૨ ,,	૨	૬
રાજા પ્રતાપ (ઐતીહાસીક કથા)	૩	૦
લગ્ન બંધન નાની	૩	૦
,, ,, મોટી	૫	૦
વિનોદ વાટીકા	૫	૦
વેરાનમાં	૩	૬
વહેતી ગંગા	૫	૦
વિરાટ ખાને છે ત્યારે (હોતીબારી નોવેલ)	૩	૦
હું બ્રહ્મચોર કેમ બની	૫	૦
આનંદ મઠ	૪	૬
અમે બધા	૫	૬
આત્મ કથા	૬	૬
અકબર બિરબલની વિનોદી વાતોઓ	૭	૬
અવતાર	૧૨	૦
અબજ પતી	૭	૬
એ પત્ની કેવી	૫	૦
ઉપાકાન્ત	૫	૬
રનેહના સદીક (પ્રેમકથા)	૮	૦
સોરઠ રાણી	૫	૬
સોળ સતી	૩	૦
સોરાષ્ટ્રની રસધાર (સોરાષ્ટ્રની ઐતીહાસી		
દંત કથાનો સંગ્રહ) ભાગ ૧	૩	૦
,, ,, ,, ૨	૩	૦
,, ,, ,, ૩	૩	૬
,, ,, ભા. ૪		૬
,, ,, ,, ૫	૪	
સ્વર્ગ અને પૃથ્વી	૪	૦
સ્નેહ સદની	૬	૬
સમાજની કેડીયર	૪	૬
સાગર સમાટ (સાહસપુણ્ય' વાર્તા	૨	૦
સુતીતા ત્રાર	૩	૦
રનેહ સરમ	૮	૬

ડીટેકટીવ કાંબરીઓ

અજનાની ચોરમાં	૨	૬
બાલીક હત્યારો ચોર	૬	૮
નકા બાજ ભા. ૧ લો	૫	૬
,, ,, ભાગ ૨ જો	૪	૬
બંસરી (૨ જા. ડીટેકટીવ કથા)	૫	૦
બેજની ચોરમત	૫	૬
મામાપી માનવા	૭	૬
વિચીત્ર ટેક	૬	૦

સરકારી શાળાઓમાં ચાલતાં પુસ્તકો

	શી.	પે.
બાળબોધ	૦	૧
૧ લી ચોપડી	૦	૬
૨ જી ,,	૧	૦
૩ જી ,,	૧	૩
૪ થી ,,	૧	૬
૧ લી ચોપડીના અર્થ	૦	૬
૨ જી ,, ,,	૦	૯
૩ જી ,, ,,	૧	૦
૪ થી ,, ,,	૧	૬

નવયુગ વાંચનમાળા

બાળપોથી	૦	૯
૧ લી ચોપડી	૧	૦
૨ જી ચોપડી	૧	૬
૩ જી ચોપડી	૧	૯
૪ થી ચોપડી	૨	૦
ગુજરાતી દેશી કીલાડ ભાગ ૧	૦	૬
,, ,, ,, ભાગ ૨	૧	૦
અંકલપ્રીત બાબકકાવાળાનું	૨	૬
બ્યાકરણ બાબરનું	૧	૩
બગોળ ૪ થા ધોરણની (અંગ્રેજીના પુસ્ત		
નવી આવૃત્તિ	૨	૦
સચિત્ર મુળાક્ષરનો બકડો	૩	૦
હીંદુસ્તાનનો નકશો	૨	૬

શ્રી હરિકા સ્મૃતિ બાલ સાહિત્યગ્રંથો

૮૦ પુસ્તકોનો સેટ

આખાગરની દક્ષીણામુર્તી મરયા તરફથી નીચેના ૮૦ પુસ્તકો બહાર પડયાં છે. બાળકોની કેળવણીમાં રસ લેનારા કાકા સાહેબ, ગીજુભાઇ, તારાબેન, રામણલાલ પાઠક, કમળાબેન, મુગતરામદવે વીગેરેએ આ પુસ્તકોની યોજના કરી છે. બાળકોની કેળવણી સરળ ભાષા અને સરળ લખાણવાળી અને સહેલી કરવા તેઓ ધ્યાન આપી રહ્યાં છે. દરેકમાં બાળકો માટે આ પુસ્તકો પસંદ ઉપયોગી માલુમ પડયાં છે અને તેનો બધે બહોળો ફેલાવો થવા લાગ્યો છે. પુસ્તકોનું લખાણ અને ભાષા પસંદ કરવા છે. બાળકોને સમજાય તેવાં છે. તેઓને શિક્ષણમાં રસ ઉત્પન કરાવે તેવાં આ પુસ્તકો ૧૦થી૧૪ વરસના બાળકો માટે છે.

આખા સેટની કીમત પા. ૧-૧

પુસ્તક નકકર	૬ પેની.
ગણપતિબાપા	મહાસાહસનો
ચોરોનો	કહેવતોના મુળ
ઊંચું કર્યું ઊંચુ કર્યું	મગનોળા
કલમદી	આફ્રિકા આંબ્યું
કમાટ	શબ્દ ચોથી
બાળકોનો બીરબલ—૧	મિઠો ચોખો
ભોપીમંદ	પાકય પાયો
બાળ નાટકો—૧	નાના પાદેક
હંસ અને હંસા	ચોટલા પાંદો
નિરંદાજ	નાની નાના
બાબરાની બહાદુરો	મરજાં
બાળ પ્રવાસો	આંત્રિકામાં
બાગ ચોકીયા	શેરીમાં
બસ હસો	બાળબાળાઓમાં
કબીયો બાબ્યા	ગામમાં
મકનો ને રાક્ષસ	કરવા બબ્બરો
ફખ્લિંદ રામસિંહ	બુઝરદારના પાઠો
કપાસની ચેરી	બોં બોં બોં
ગધેડું	ગધેડું ને ઘોડું
મીરીબાબાનું	દાદા દરબીન
બાળ નાટકો—૨	ગોતરાતી દીવાસો—૧
બવારયો બાકીને	ગોરદરાતી દીવાસો—૨
કુદરતમાં	ઝુલ્યચરિત્ર
ગોતીયો	ગુજરાત—મહારાષ્ટ્ર
રામણબાબા પડી ગયા	જોડકણાં
ભંગેશનો ચોમટ	પ્રસેવત સંગ્રહ
ઘોબીડો પુત્રે છે	હરિચંદ્ર
પીર અને—	ગોમ કેમ!
બાંધું યાબી બાબ્યાં	બાળ રહીજો
મામાની લબબ	બ્યાકરણ ચોથી
પાડામાં	વરત સંગ્રહ
રોજનીશી	રમત ગોકણાં
બાળકોનો બીરબલ—૨	શિવાજી મહારાજ
ઉંટ રેબે માબાપ	દુઃખ અને સોરઠ
મારી ગાય	વિનોદ દુચકા
કમળાબેનના પાઠો	બાળકોના ફેબ્બો
બિરિકિબરો	બાબણે પોતે
બળા હાથ,બળી દાડી	કબ્બસંગ્રહ
બળાપાર અને—	ઉંકીનો પાઠ
પ્રભુ	સં કયન પાંદોનુ

આ ઓર્ડરોને મળવાથી બાકી રાકેલ

બાળ ઉપયોગી સાહિત્ય

નીચલું બાળ સાહીત્ય બાળકોના દ્રષ્ટીબિંદુને ધ્યાનમાં રાખી બાળ સાહીત્યકારોએ લખેલું છે. દેશ દેશની વાતો અને જાનુઆ જેવા વીરરસોનું સુંદર અને સહેલી ભાષામાં વર્ણન કરેલું છે. આ સાહીત્ય પહેલી ચોપડીથી લઇને ચોથી ચોપડી સુધીના વિદ્યાર્થીઓ માટે છે. બાળ માનસના અભ્યાસીઓએ લખેલા નીચલા પુસ્તકો વાંચતા બાળક બધા વિષયોથી માહીતગાર થશે અને જ્ઞાનમાં વૃદ્ધી થશે.

અક્ષરોહ બાળ પુસ્તક માળા

આ માળાના બધા પુસ્તકો જે આખી માળાના સેટની કીંમત રૂા. ૧૫.

પુસ્તક ૧

ઘર માટે	નાટકો
ચિત્રની વાતો	
ચણા તપેલા	હાસ્ય કથા
મહારાજાનો મહારથી	સીવાજીની કથા
રંગીત ગ્રંથો	
વિજ્ઞાન વિહાર ભાગ ૧	
રંગબેરંગી રસોઇ ઘર ઘર ૧	રસોઇ વિશે જ્ઞાન
મદા રાક્ષસ	વાર્તા
પ્રથીવીના ભાગમાં	વાર્તા
કેદારા	બાળ ગીતો

પુસ્તક ૧ ની કીંમત રૂા. ૧–૬.

પુસ્તક ૨

બાલ્ય દુનીયા	દુનીયાની બાલ્યાવસ્થાનું જ્ઞાન
સુંદર પરી	નાટક
નાની મોટી વાતો	ભાગ ૧
બાળકોનું રમત	બાળોપયોગી
વિજ્ઞાન વિહાર	ભાગ ૨
નરવીર નેપોલીયન	
બાળ ગીતો	
રંગબેરંગી રસોઇઘર	ભાગ ૨
ચંદ્ર ભાઇ	નાટક

પુસ્તક ૨ કીંમત રૂા. ૬–૬.

પુસ્તક ૩

રાજા ભોજ	
ચિત્રોનો વિહાર	વાર્તા
સમાજ સીકંદર	ઐતીહાસીક વાર્તા
પુલ્લમજરી	વાર્તા
કામળાના કામીયા	કામળાની રમતો
વિજ્ઞાન વિહાર	ભાગ ૩
રંગબેરંગી રસોઇ ઘર ઘર ૩	
શ્રીરાણાજી	મીરાંનું જી. એ.
દયાળજી કૃષ્ણન	વિષય વિશે બાલ્યાવસ્થા
સુંદર સંવાદો	
નાની મોટી વાતો	ભાગ ૨
રામરાજ	બાલ્યાવસ્થા નાટક

પુસ્તક ૩ કીંમત રૂા. ૬–૬.

બાળ આલ્બમ

ઉત્સાહ પાંખીઓ	૪ ૦
ચિત્રોલ્લ (બાળ ઝોકરીઓ માટે ગીતો)	૧ ૪
ગ્રોપગ્રાની ચતુરાઇ	૧ ૦
કરમાનો પુલ	૧ ૦
નવા ગીતો ભાગ ૧ લો	૧ ૧
,, ,, ભાગ ૨ જો	૧ ૧
નક્ષત્ર માળા (બાળકો માટે ગ્રેજ્યુએશનો જંબલ)	૧ ૪
નાની ચેન વાર્તા	૪ ૦
પુંઢરીકના પરાક્રમ	૧ ૧
પ્રાણી પુરાણ	૧ ૪
પુસ્તકાલય	૮ ૧
પ્રવેશદ્વાર બધાને માટેનું જ્ઞાન	૧ ૦
બાપુની છબ દાંડી કુચનું વર્ણન	૧ ૦
બાળ નેપોલીયન	૧ ૧
બાળ કુંજ વાર્તાઓ	૨ ૦
બાળ કથાવલી વાર્તાઓ	૨ ૦
બાળવાર્તા બાગ ૨ જો	૧ ૮
બાળ વાર્તા વિનોદ	૨ ૦
બાળકારીગરી	૧ ૦
મધપુડો	૨ ૧
મારી છબ કથા (બંધીછ)	૧ ૬
મુખી અને બીજી વાતો	૧ ૦
રીતિ રીતિ બાગ જાને તેનાબાની વાર્તા	૦ ૬
વસ્તો અને ઉખાણા	૧ ૦
વિકરાળ વન	૨ ૦
સીતા હરણ	૧ ૦
હજરત (રમુજી પુસ્તક)	૦ ૧
હોકુસાઇની બાલ વાર્તાઓ	૨ ૧
હાલરડાં	૧ ૪
હીરા મોતી	૦ ૬
અક્ષરોહકિ મદદગાર પુસ્તકોનો કબાટો	૧ ૧
ચુનારા અને સીપલી	

સુંદર બાળ સાહીત્ય

૨૪૦–૩૫૦ ના વિદ્યાર્થીઓ માટે

દક્ષીણા મૂર્તિ બાળ સેટ ૨૫ પુસ્તકોની કીંમત રૂા. ૧૨–૬.

પંચાયત	કાવ્યો અને બાલ્યાવસ્થા
મજુર કરોળીયો	વાર્તા
રેવીલમું પુષ્પ	વાર્તા
લોકુંત બાબ કરી	બાલ્યના ખેલ
માછલે કહેતી	વાર્તા
તારણેનના પાઠો	વાર્તા
મેંઢિયો	વાર્તા
ટેક	વાર્તા
ઠેઠ ઠેકા	કલ્પનું વર્ણન
છત્ર જંતુ	જંતુઓની માહીતી
ઘેલુ બાળના પાઠો	વાર્તા
તીળ ગુલ	ઉત્સવોની માહીતી
પ્રસંત બાગા	બાલ્યની વાર્તા
નવા વરતો	ઉખાણા
ચેહેના વારા	વાર્તાઓ
નક્ક નક્ક	વાર્તાઓ
ઠાકરના નબકાર	વાર્તાઓ
બે બાળ નાટકો	
કુનરાજો	રમુજ
વિજ્ઞાનની વાતો	
અમેરા રોપો	
સામડામાં સબો હતો	બાળકા વિશે કહ્યુંક
બેલના ચિત્રોમાં	વાર્તા
બાલ અને ઢીંગા	વાર્તા

દક્ષીણા મૂર્તિ બાળ સેટ

૩૦ પુસ્તકોની કીંમત રૂા. ૧૫–૬

આબાજ રહો	૨૭ રહોની માહીતી
આપણુ જોઇએ	આપણા બાપક વીજ્ઞાન
મોટા થઇશું ત્યારે	નાટીકા
ટપાલમાં	પ્રવાસ વર્ણન
પ્રવાસ વાર્તા	વાર્તા
ઇરજન ભાગ ૧–૨	વાર્તા
બાળ જોકરણા	
વિજ્ઞાનની રમતો	ઘરમાંના રમતો
પરીની પોરી	ઐતીહાસીક પરીવાર્તા
બંગાળની લોકકથાઓ	વાર્તા
ઉદય પુર	પ્રતિહાસીક વર્ણન
સરદારપુની દાણીએ	ઇજરાનું વર્ણન
વિવિધ ગાડીની સવાર	બાળકોને બાલ્યાવસ્થેયું જોઇશું
મારીશ ભાઇની વાતો	ભાગ ૧–૨
વનસ્પતી	માહીતી અને ઉપયોગ
લોકકથાઓ	વાર્તા
અધિકાના પરાક્રમો	વાર્તા
બાબ ચિત્રો	
જાતેર ગપ્પ	વિજ્ઞાનીક વાતો
મદગદ રોલ	બાલુકરની વાતો
વન રહો	રહોની માહીતી
ભુખા કાકા	વાર્તા સંગ્રહ
ડૂરાં પતંગીયા	
વિજ્ઞાનની દ્રષ્ટીએ ભાગ ૧–૨	
૭ પુષ્પોનો	વાર્તા
તારા અને ગ્રહો	
બાલુના રંગો	

બાળ ચિત્રોહ માળાના પુસ્તકો

સેટની કીંમત રૂા ૬

બીજી શ્રેણીના વિદ્યાર્થીઓ માટે

સોનુંજીનો	પરી કથા
કાળીયો	સ્વી કાબુલીવાલાનું બાલ્ય ચરીત્ર
તારાકુમાર	તારા પાંચમની કથા
મુંજન	મુંબઇ રાજ્યના માહીતી વાર્તારૂપે ઇતીહાસ
મેનાદી	પરી કથા
ઝાકો	પરી કથા
બેસ વાળો	વાર્તા
૬ ઋતુ મજો	વાર્તા
૬ રીમાસ	વિજ્ઞાનના શીક્ષણપદ વાર્તા

ઓરડર સાથે નાણાં મોકલવા મહેરબાની કરવી. વી. પી. ઓર્ડરોને ધ્યાન આપવામાં નહિ આવે

Manager, Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

અમારાં નવાં પુસ્તકો

નીચેના પુસ્તકો આજ સુધી કારેલાં અહીંના લેખકોના છે. હમેશાં પુસ્તકો સુંદર છતાં જ્ઞાનપુર્ણ અને સારા લેખકોના વાચવા જોઇએ. જેથી આપણા જ્ઞાનમાં વધારો થાય અને આપણું ચારીત્ર બંધાય. એ મુખ્ય અાકારને ધ્યાન માં રાખી અમે પુસ્તકો મંગાવીએ છીએ. ઉત્તમ સાહીત્ય જ્ઞાનમાં વધારો કરે છે.

રાષ્ટ્રીય સાહિત્ય

સરવાણની કહાણી	૬	૦
,, ,, પાકુ પૂંઠું	૩	૬
બેકુંઠ બિહારી	૧	૦
ચરી રેંટવણી (ગાંધીજી)	૪	૦
ગોળમેજીમાં ગાંધીજી	૨	૦
ગાંધી જીવન કથા (પં. જ. નેહરૂ)	૧૨	૧
ખતે મજુરી કરનારાઓને (રસ્કીન)	૨	૦
જેલ ડાયરી ગ. ૨૨. ગોપાલાચારી	૨	૦
ગારે કરીશું શું? (રસ્કીન)	૨	૬
,, ,, ,, ઉત્તરાર્ધ ,,	૨	૬
દક્ષિણદીના ચીર (ખાદી વિશે ગાન)	૧	૯
ધર્મ સંસ્થાપન (ગાંધીજીના અક્ષરદેહો વિશેના વિચારો અને લેખો)	૧	૬
નરવીર ગાથાઓ	૧	૨
નીતિનાઓને માર્ગે (ગાંધીજી)	૨	૦
પરદેશી કાપડની સામે હરીફાઇ	૨	૬
પ્રાણ પ્રતિષ્ઠા (ગાંધીજી)	૨	૬
બોલશેવીઝમ ને બીજી વાતો	૧	૬
મહાત્માજીના પ્રસુખો (૫૦ પ્રમુખોના ટુંક જી. ચરીત્રો)	૨	૦
મહાત્મા ગાંધીજીની વિચાર શ્રેણી (લેખો અને ભાષણોનો સંગ્રહ)	૧	૦
મહાત્મા ગાંધીજી (સ્મરણો)	૦	૬
રાષ્ટ્રવીર શિવાજી	૧	૬
રાષ્ટ્રીય સંગીત ગાયક	૧	૬
વસુંધરામા (ગાંધીજી)	૩	૦
સત્યાગ્રહની મિમાંસા	૪	૬
સ્વદેશી સમાજ	૨	૦
હમારા હીંદુસ્તાન	૪	૬
હરિજના ગાંધીજી	૩	૬
હાજરી કેદીઓ (કાંટી કુવની સ્થાનનો ઇતીહાસ) ભાગ ૧–૨	૫	૬
હ્યાસમ્ હુસ્લાનીના લેખો	૫	૬
અર્વાચ્યની પ્રતિભા	૩	૬
મા સેવા	૨	૬

ધાર્મિક સાહિત્ય

બીબલ ઓમચત (બોર્ડ પુસ્તકો)	૧૨	૬
ઇંજીલ ભાગ ૧ લો	૭	૬
,, ,, ૨ જો	૮	૦
,, ,, ૩ જો	૧૧	૦
ઇશુના કથાઓ ઓગણીસ ઝુલતી વાતો	૧	૬
ઇંડીયાની ,, મહર્ષિ દયાનંદનું જી. ચ.	૨	૦
ઇશુના પ્રાર્થના માળા ભજનો સ્તોત્રો	૪	૬
ઇશ્વરાર્પણસાર	૧	૦
ઇશ્વરદંતના બોધ વચનો	૨	૦
મહાવીર પુરાણ (સાત સંકીર્તનવાળું જીવ ગીતા તથા વીરસીલાસ્તવ સહીત પા. ૧–૦		૦
મંગળ પ્રભાત (ગાંધીજીએ ૧૧ નીયમોના કરેલા અર્થો)	૧	૦
મસવીર મહાનંદજી	૨	૬
સાવીત્ર ચરીતકથા	૩	૦
સતી સીતા	૧	૦
સ્વામી વિશ્વ સંવાદ (વિવેકાનંદ)	૧	૦
અર્વાચીન કાર્યો અને ગાર્હસ્થ વિચાર	૨	૬
અરવીંદ ઘોષનું તત્વજ્ઞાન (બોધપ્રદ)	૫	૦
અનાસક્તિ યોગ (ગીતાનો ગાંધીજીએ કરેલો અનુવાદ)	૧	૦
ઉપનિષદ પ્રકાશવાળા	૪	૦

શ્રી. રમણલાલ વસંતલાલ દેસાઇ કૃત

કોકીલા	૬	૦
ગામ લક્ષ્મી ભાગ ૩	૭	૦
,, ,, ભાગ ૪	૮	૦
જયંત	૧	૬
જીવન અને સાહિત્ય	૭	૦
દિવ્યચક્ષુ	૭	૦
પંકજ	૫	૦
પુર્ણીમા	૫	૦
પત્ર સાહસ	૭	૦
ભાઇનો ભગો	૭	૦
સ્નેહ પદ્મ	૭	૦
સંપીત હાસ્ય અને સંપુકતા	૭	૦
સિરીષ	૭	૦
હરિ નાથ નેરવેલ	૫	૬

બીજા કેટલાક પુસ્તકો

પ્રેમ પાત્રા (નોવેલ)	૭	૦
તોલ્સ્તોય વિલ્યુદરમા (બોળકોના જન્મદાતાની ઇતીહાસીક કથા)	૨	૦
જીવતા તહેવારો (તંદુરસ્તી વિશે કેટલું?	૧	૬
જપાના પત્રો (પ્રેમ પત્રોમાં વાચવા લાયક	૨	૦
જીવનપર પ્રકાશ (આબાલવૃદ્ધોને ઉપયોગી પુસ્તક ખુબ કોયાથી કીમત	૧	૦
ત્રિનયમ (વેદાંત પુસ્તક)	૪	૦
દુખર સાગર (દુખર શીખવાનો વેદમાર્ગો)	૧૦	૦
આર્યજાતિનો મુક્તિ સંગ્રામ	૬	૦
આપણા ઉખરમાં વાતો	૧	૬
ધુન્દીરા અને બીજી વાતો	૬	૦
ઉંધીયું ભા. ૨ જો (રસીક વાતો)	૪	૬
ઉત્સવ (રવીન્દ્રનાથ ટાગોરના ગીતોનો ગુજરાતીમાં અનુવાદ દીવ્યદૃ આપે)	૪	૬
ઓરણીયલ નાઇટસ	૧૮	૧
રૂપજીવંતી (રસીક નોવેલ)	૬	૦
સુખદુઃખ (રવીન્દ્રનાથ ટેગોરનું બીજાર મરણ)	૮	૬
સ્વર્ગમાં ટ્રેઝડી પા. પુ.	૪	૦
સાબરમતી	૩	૬
હોરડી બહારવટીયા ભાગ ૧	૪	૬
,, ,, ,, ૨	૪	૬
,, ,, ,, ૩	૪	૬
હિંદ અમર	૧૦	૦
યુરપીઅનની વાતો	૪	૯
અકબરની સહીનું હાંસ	૫	૦
ઇલાહિકોની ચબ્બી	૩	૬
ઇંદીનો પ્રકાશ	૩	૬
હસ્ત રેખા વિજ્ઞાન	૧૧	૬
બીરબલનો હાસ્ય ભંડાર	૫	૬
ભારત ચમુકીઇ ગાયક	૧૫	૦
ભારત ટોકી ચમુકીઇ ગાયક	૫	૦
મોતીના તોરણ (તોરણો બનાવવાની રીતો)	૩	૦
યશવંતીઇ જગત (કેટલીક ગઝલીતીઓ)	૪	૬
વીર ગર્જના	૪	૬
વંધ્યા	૧	૬
વીરાંગના અને બીજી વાતો	૧	૬
શ્રી રામ ચરીત્ર સંગ્રહ ભાગ ૨ જો	૨	૦

ડાહ્યાભાઇની નવલકથાઓ

કાશીનાથ	૪	૬
ખોડીદાસ ભાગ ૩	૭	૦
ચંદ્રનાથ	૩	૦
જીવી	૩	૦
અનુરાધા	૧	૦
દત્તા	૧	૦
પરણિતા	૨	૬
પ્રભો ચમાર	૩	૦
વિમલાલ	૭	૬
સ્વામી	૪	૦
આવકારો	૭	૬
નવીના	૭	૦

કાવ્યો–ગરબા–ગીતો–ભજનો

કલાપીનો કેકારવ	૧૧	૦
ગીતાજલી (કવી. રવીન્દ્રનાથ કૃત)	૨	૦
ચુંદડી (બાળ ગીતો)	૨	૦
પારસી સજ્જન ગીતો	૦	૦
નીહારીકા (કાન્તો ૨. વ. દેસાઇ કૃત)	૪	૬
મણીકાંત કાવ્ય માળા સચિત્ર	૬	૬
મુનવહના (મરેરચંદ્ર મેઘાણી કૃત)	૪	૬
રઢીયાળી રાત ભાગ ૧ લો (ગરબા સંગ્રહ)	૨	૦
,, ,, ભાગ ૨ જો ,,	૨	૬
,, ,, ભાગ ૩ જો ,,	૩	૦
લાલુ ગીતો	૩	૦
રાસ નંદીની	૨	૬
રાસ તરંગીણી	૨	૬
રાસ ગીતુંજ	૨	૬

Manager, Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

Phone 2-3381 Tel. add. "Letapco."

D. K. PATEL

Fruit and Vegetable Exporter

— SPECIALIST —

In South African, Canadian and Australian Apples

—Also—

Cape Fruit on hand in season

We have in stock Naartjes which have just come in Market.

ડી. કે. પટેલ

ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ એક્સપોર્ટર.

સાઉથ આફ્રિકન, કેનેડીયન અને ઓસ્ટ્રેલીયન એપલ્સના સ્પેશીયલીસ્ટ

ઋતુમાં કેપ ફ્રૂટ પણ રાખીએ છીએ

નાર્ચીસ હાલમાં આવ્યા છે અને તેના સ્ટોક પણ રાખીએ છીએ.

કંપનીના ઓર્ડરો ઉપર ખાસ ધ્યાન દેવામાં આવે છે

નાર્ચીસ સારા અને રાસના C. O. D. થી મળશે.

P. O. Box 766. 19, Cross St. Durban.

Telephone 33-5382.

VALLABH RANCHHOD,

Wholesale & Retail Fruit and Vegetable Merchant

Country Orders Promptly attended to.

15, DIAGONAL St. JOHANNESBURG.

ટેલીફોન 33-૫૩૮૨.

વલ્લભભાઈ રણછોડ

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ બજારે ત્યાં તાજું અને સસ્તુ મળશે.

બહારગામના ઓર્ડરોને તાકીદે ધ્યાન દેવામાં આવે છે.

૧૪, ડાયેગનલ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.

વતન અને બહારના ફરમાસુ મીઠાઈઓ અને પાકો બનાવનાર

કેપીટનના શીયાળાના પૌષ્ટિક પાકો

પંજાબી સાલમ પાક વિગેરે બીજા પાકો ઓર્ડર આપવાથી મળી શકશે.

અમારી ફર્મના ઉત્તમ બનાવ અને અતુલ્ય હુમેશાં નવીન અને ઉત્તમસુ મીઠાઈ તથા દરેક અવનુ ફરસાણ, બિસ્કીટ, નાસ્તાનો ડિબ્બો પિકા બજારમાં બનશે

વધુ બનાવ માટે નવીન ના મળો.

KAPITAN'S CAFE

Phone 33-8577. 13a KORY STREET JOHANNESBURG.

ચામડીને મખમલ જેવી સુંવાણી આકર્ષક ને ખુબસુરત રાખવા માટે

અફઘાન સ્નો.

વપરાય છે. આ સ્નોમાં વીટામીન A છે જેથી ચહેરા તથા શરીરની ચામડીને પોષણ આપી સુંદરતામાં વધારો કરે છે.

SOLE AGENT—

PATANWALA & Co BOMBAY 3

Branch: CALCUTTA.

Sole Agents:

Indo-African Trade Agency,

74-76 Wilson Street,

Dundee, Natal, S. A.

પ્રસ્થાન

મફત!

પ્રસ્થાનનાં પુસ્તકો

પ્રસ્થાન માસિક બાર વર્ષ પુરાં કરી—તેરમા વર્ષમાં પ્રવેશ કરે છે, તે નિમિત્તે :—

'પ્રસ્થાન'ના ગ્રાહકોને આવા લાભ

જે ગ્રાહકનું રૂ. ૧૫/૮/૦ના કારતકથી આગોતરું લવાજમ રૂા. ૫, બાકી. પરદેશ બારે રૂા. ૩૫ ગણી મોકલશે, તેને પ્રસ્થાન કાર્યાલય તરફથી બજાર પડેલાં પુસ્તકો ઉપરે રૂપ ટકા કમીશન કાપી આપવામાં આવશે. [આપવાદ: જે કમીશનના બહારના તથા જે લાભવાયવ્ય ગ્રાહકનાં પુસ્તકો ઉપર કમીશન નથી.]

એટલે કે

જે ગ્રાહક લગભગ ૨૦—૨૨ રૂપિયાનાં પુસ્તકો ખરીદશે તેમને પ્રસ્થાન મફત પડી રહેશે.

૬૦—બાર રૂપિયાનાં ખરીદશે તેમને આખી લવાજમના પડી રહેશે. ઓછા ન લાગો તો મળશે જ.

ગુજરાતનાં આગેવાનો, તેમજ પુસ્તકાલયો ને લાયબ્રેરીઓ આ યોજનાનો જરૂર લાભ લે.

પુસ્તકો	કિંમત
ગાયનપ્રપંચ	૧૫
ગાયનશાસ્ત્રનો ઉપોદ્ઘાત	૩
રસિકમાલા ભજનાવલિ	૨
[illegible]	૧૧
[illegible]	૬
[illegible]	૧૫
પરિભાષા	૨
[illegible]	૧૧
[illegible]	૧૧
[illegible]	૧
નવો આગ્રહ (ત્રણ ભાગ)	૧૧
કથાવલી	૧૫
[illegible]	૧૧
ગાતા આયોપાલણ	૧૧
સરસ્વતીમાળા વર્ષ ૧ થી ૧૩	૧૩૫

આખું સૂચીપત્ર મંગાવો.

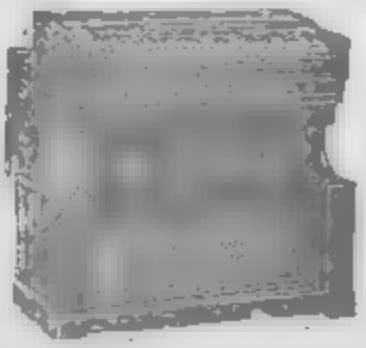
પ્રસ્થાન કાર્યાલય: પારસી અગિયારી પાસે : અમદાવાદ.

સાહિત્ય અને સંગીતનો સમન્વય

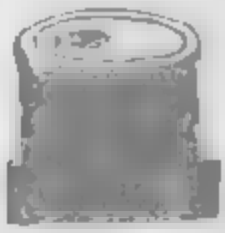
દિનપ્રતિદિન જનતાની રસવૃત્તિ કેળવાય છે—જનતા નવિનતાની પુજક બની છે—ભાવના અને આદર્ષ આ જમાનાનું ગૌરવ છે—અને હવે જોઢા ગમે તેવી વસ્તુ ચલાવી લેવા તૈયાર નથી.

અમે પણ આ માન્યતાને માન આપી વર્તવાનો નિશ્ચય કર્યો છે. તેથી ખાસ પ્રસંગ માટે તમારા સમક્ષ ક્રમબધ્ધ છેલ્લા બધીતા નટ નટીઓ અને લેખકોનો સહકાર સાધી પ્રેક્ષકોની રસવૃત્તિને પોષે એવી રેકોર્ડો, ગ્રામોફોન ગ્રામાના રોટા અને હારમોનીયમ, તબલા મગાવ્યા છે જે તમારી સમક્ષ રજુ કરીએ છીએ. સંગીતના મધુરા સ્વરોથી તમારા ઘરમાં સ્વર્ગ ઉતારો.

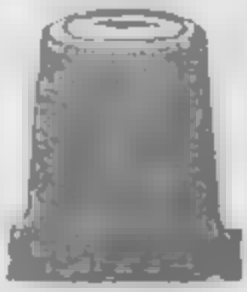
અમે લોકલ ખરીદી તેમજ એજન્ટો મારફતે હારમોનીયન મંગાવતા નથી તેથીજ અમે લેખીત ગેરંટી સાથે વેચીએ છીએ.

મજબુત હારમોનીયમ પા. ૬—૦—૦
હાથના ,,
ઢબલા દીઠના પા. ૨—૧૫—૦

જોડી એકની કીમત
પા. ૧—૦—૦ થી

પા. ૩-૧૭—૦ થી

મારફોન પા. ૧-૧-૦ થી પા. ૮-૮-૦

હીઝ માસ્ટર્સ વોઇસ
તથા
ફોન્ગ્રીયા
(ઈન્ડીયન રેકોર્ડ)
3/—

રેકોર્ડના સસ્તા ભાવો

નવા નંબરો અથવા તમારા માંગેલા નંબરો વહેલા યા મોડા તમને મળશેજ તો શા માટે વધારે પડસા ખર્ચો છો.

જાઓ અથવા અહે જાઓ.

Special

Largo stock of latest Drama set arrived in Tamil, Hindustani, Gujarati and Telugu. Prices have been specialy reduced.

Apply for our catalogue Our Harmoniums sold under written Guarantee for 3 years. Try us before you go elsewhere

તેમજ આ રેકની કલાને અનુકુળ થાય તેવા બીડા અને મધુર સુરના, મજબુત અને ટકાઉ, વાયા, થાંતા, સરદાર તેમજ ગેરન્ટેડ ફુલટ્રન હારમોનીયમ, હાથના અને પગના તબા હાર્મોનિયા. નવી સીલેક્શન ઓ ની રેકર્ડ ગેરંટીની પેટીઓ આવી ચુકી છે. તે સીવાય દરેક જાતના ગ્રામોફોન ઉપરથી બધી મેકરો માર્ક H.M.V. ને ફોન્ગ્રીઓના પણ રેકોર્ડમાં રાખીએ છીએ.

વાજીંત્રોના છુટા ભાગો મોટા જથ્થામાં રાખીએ છીએ.

વાયોલીન, બેન્જો, મેન્ડોલીન, ગ્લુસ્ગ્લુક તરંગ, ગીતાર અને રંગાય બેન્ડના ભાવોમાં ઘણો ઘટાડો કર્યો છે.

કોઇ પણ વાજીંત્રનું રીપેરીંગ કામ અતી દેખરેખ નીચે ગેરંટી સાથે બનાવી આપીએ છીએ.

—સાહિત્ય આકર્ષતા ૩૨ વર્ષના જુના હારમોનીયમીસ્ટ—

GOSHALIA'S MUSIC SALOON

P. O. BOX 460. 179 GREY ST. AND 131 QUEEN ST
DURBAN, NATAL.

109

'PHONE 33-4691. BOX 2525.

L. MISTRY

એલ. મીસ્ત્રી

બોઇલર, ટેબલ અને કીચન રેંજર કુકર અથવા જુના-
બંધ બનાવનાર તેમજ કુલ કર્નિચ સુધારાવારે
કામ કરનાર.
મહારેલા બાવેલું મારકેટ સીરટ જોહાનીસ.
45 Market St. : : : Johannesburg. 1951

કીટીંગસ

પાવડર

કીડી, મકોડા, વાંદા, કંસારા, માખી, વંદા
વિગેરે સઘળા જંતુઓનો

નાશ કરે છે.

કીટીંગ્સ પાવડરના ટીન મળે છે. 1214

Box 830. Tel. Add. "Orangexpo."

M. C. PILLAY

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter

poultry orders executed at lowest Market prices
special attention given to all opposition orders
TRIAL ORDER SOLICITED.

જથ્થાબંધ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ મદાવનાર

અમે અપકંટીના ઓરડર બાબ ઉપરોક્ત રાખી સારો માલ
C.O.D. થી મોકલીએ છીએ.

79, PRINCE EDWARD STREET, DURBAN. 100

'Phone 2-6235. P. O. Box 316.

Heerabhai Morar Matvadkar,

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter
and Commission Agent,

15 CROSS ST. RESIDENCE.
PACKING WAREHOUSE 44 BOND ST.
DURBAN.

હીરાભાઇ મોરાર મટવાડકર

હોલસેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ મદાવનાર
અને કમીશન એજંટ,

પેકીંગ સારી રીતે કરી માલ સી. ઓ. ડી. થી
ગોકલવામાં આવશે.

ટેલીફોન ૨-૬૨૩૫ બોકસ ૩૧૬.
૪૪ બોન્ડ સ્ટ્રીટ, ડરબન. 1151

ડીક્ષનરી ઓ

અંગ્રેજી & ગુજરાતી

આ ડીક્ષનરી મહાત્મા ગાંધીજીની સુચનાથી બનેલા વધારાના
જોડણી કોશના આધારે સુધારા વધારા સાથે બનાવવામાં છે. વિદ્યાર્થી
આલમ માટે તે સમયની જરૂરી અને ઉપયોગી છે. તેને અંતે ફરિયા
આંકો, કરજ, ભેદ કહેવતો, ભેગી કહેવાની વાતો, ભેગી થઇજોની સંખ્યા, વજન,
માપ, કહેવતો, વિગેરે પણ વસ્તુઓનો સમાવેશ કરેલો છે
પાકું પુંઠું પાના ૪૪૦૮ પ્રમેની કીમત રૂપી. ૫
મળવાનું ઠેકાણું:
Manager, 'Indian Opinion', Phoenix.

Phone 33-4463. Tel. Add.: "VALABTEL." P. O. Box 6748.

V. B. PATEL,

WHOLESALE AND RETAIL FRUIT, VEGETABLE AND PRODUCE MERCHANT
CHEAPEST BANANA STORE IN TOWN.
40 President Street, JOHANNESBURG.
Terms: NETT CASH or C.O.D.

વી. બી. પટેલ,

હોલસેલ અારકટીસ અનાના ભોજનીના
અમા નં. ૧ અનાનાના ભોજ ભોજન્ડ.
દેશમેક નવા રીવેક ફ્રૂટ, વેજીટેબલ અને પ્રોડયુસ મદાવે
બનાવની કોલેમાં સુધારામાં સાથની કુશળ
અમારે ત્યાંથી બનાના તથા દરેક બનતું ફ્રૂટ કરતુ બજારે કીમતના
ભોરકીયા ભાવ બાબ આપવામાં આવે છે.
ભોરડરો મળતા C. O. D. થી માલ મળી શકશે.
ટેલીફોન ૩૩-૪૪૬૩ ૪૦ પ્રેસીડન્ટ સ્ટ્રીટ,
પી. ઓ. બોકસ ૬૭૪૮ જોહાનીસબર્ગ 1153

"શુદ્ધ ઘી"

દરબારમાં પ્રસીદ્ધ કોકમ બાલાંબ પાસ કરેલ ઘમા, જે. બાકીનું
બીજાના બનાવટનું બોલ્યું (૫૪) થી.

અમારે ત્યાંથી માલ
પ્રમાણમાં મળશે.

બાબ માટે પુછો યા હુકમો.
સાહિબ બાદિયાના ભોજ એજન્ટ.

શામજી દેવશી એન્ડ સન SAMJEE DEVSHI & SON
૬, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, 6, Cross Street,
ડરબન. DURBAN. 1152

NAROTAM HARGOVIND

The Master Tailors.

Suits and Costumes Made in the latest Styles.
We specialise in High Class Tailoring.
Our Prices are to suit the times.
Try us with your next Order

તમારો મુદ્દ ક્યાં શીવડાવશો!

નરોતમ હરગોવંદ

તમને અપ-ટુ-ડેટ સ્ટાઇલનો ડિસાઇન આજે બનાવી આપશે.
કાયમ ઓર્ડર આપી આની કરી ખુશ્રો.

'Phone 25661. 176 Grey St. Durban. 1150

અઠવાડીઠ પંચાંગ

વાર	ગ્રેગરી	હીબ્રુ	મુસલમાન	પારસી	સુર્યોદય	સુર્યાસ્ત
	૧૯૩૯ જુન	૫૬૯૯ આષાઢ	૧૩૫૮ જમાદીઉસ અવ્વલ	૧૩૦૮ રોજ. બહમી	ક. મા.	ક.મી.
સુક	૨૩	સુદી ૦	૫	૨૧	૫-૫૫	૫-૧
શની	૨૪	,, ૮	૬	૨૨	૫-૫૫	૫-૧
રવી	૨૫	,, ૯	૭	૨૩	૫-૫૫	૫-૧
સોમ	૨૬	,, ૧૦	૮	૨૪	૫-૫૬	૫-૧
મંગળ	૨૭	,, ૧૧	૯	૨૫	૫-૫૬	૫-૧
બુધ	૨૮	,, ૧૨	૧૦	૨૬	૫-૫૬	૫-૨
ગુ'	૨૯	,, ૧૩	૧૧	૨૭	૫-૫૬	૫-૨

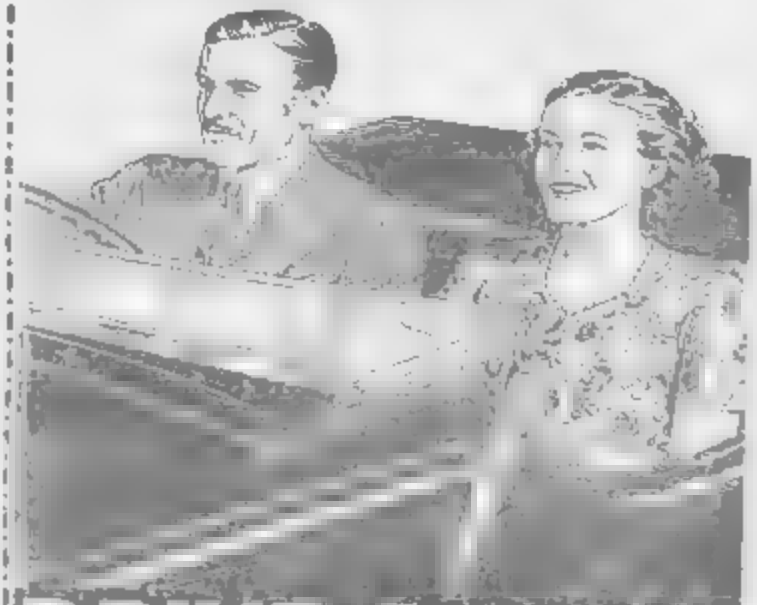
NATIONAL

CASH REGISTER
AND
ACCOUNTING MACHINE
SYSTEMS
FOR
MAXIMUM
EFFICIENCY

THE NATIONAL CASH REGISTER CO. S.A. (PTY.) LTD.,
63 PRESIDENT STREET
JOHANNESBURG
P. O. Box 3591. Phone 33.6245

For her sake...

DRIVE SAFELY

Passengers are an added responsibility—in your car, in the one you want to pass, or in the one you can't see, just around that blind turn.

Drive with CARE and COMMONSENSE.

and do it on
PEGASUS

MAGUBUKO COMPANY OF SOUTH AFRICA (LIMITED)

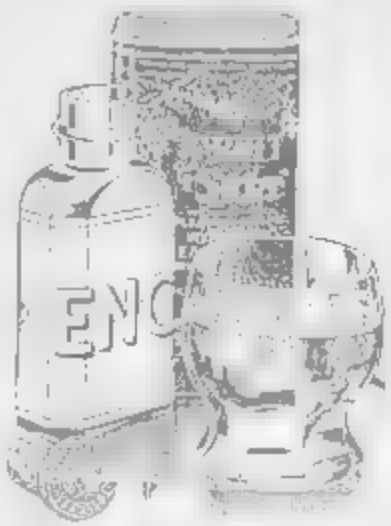
ઇનોસ 'ફ્રૂટસોલ્ટ'

એટલે આરોગ્ય—આરોગ્યતા

સોય તોજ સુખ છે.

શરીરનું આરોગ્ય સાચવવાય માટે રક્ત શુધ્ધ રાખવું આવશ્યક છે રક્ત શુધ્ધ નથી તેવું કબજીયાત થઈ શરીરમાં જેટલી તકલીફ થઇ કરણે આપણને દુખાવો, આફરો, અને શીરદર્દ થાય છે.

ઇનોસ રોજીંદા નિત્ય નિયમિત સેવનથી શરીર નિરોગી રહે છે. અથવા બુલાપ્ત તુરત થાય છે છતાં તેની અસર કાયમી નથી થતી અને સેવનમાં પણ અગવડતા નથી પડતી. આરોગ્ય એક બાટલી લઇ અજમાવી જુઓ.

ENO'S "FRUIT SALT"

The words "Eno" and "Fruit Salt" are registered trade marks.

Congress Jubilee Albums

An artistic Jubilee Album containing the photos of all Congress Presidents from 1885 to 1935. The photos have been done in three colours with suitable decorative borders. Fine coloured portraits of the Congress Presidents have to be drawn for the colour printing.

Price 2s. 6d.

To Be Had From:

INDIAN OPINION
Phoenix, Natal.

Why can't I Sleep?

There is nothing like 'Ovaltine' for quickly promoting deep, peaceful sleep. And, moreover, this sleep is natural and restorative, because 'Ovaltine' contains all those important nutritive elements which create abundant energy while you sleep, and build up body, brain and nerves.

For these reasons make 'Ovaltine' your regular "Goodnight" beverage. But be sure it is 'Ovaltine'—it definitely stands in a class by itself.

Drink

'Ovaltine' *--and note the Difference!*

Manufactured by A. Wander Ltd., London, England.

AROUND THE
WITH DIAMONDS AS

KATZ & LOURIE Ltd.

"DIAMOND CORNER" ELOFF & MARKET STS., JOHANNESBURG

ELGIN

THE WORLD'S BEST WATCH

Write for free Elgin Catalogue

KATZ & LOURIE LTD.

"DIAMOND CORNER ELOFF & MARKET STS., JOHANNESBURG.

JUN
3 0 1930

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 26—Vol.-xxxvii. Friday, June 30th, 1930 Registered at the G.P.O. as a Newspaper. PRICE FOURPENCE.

God Alone Is The Judge

"It is spiritually perilous to be in the least dependent upon the praise or blame of men for it is never given with the full knowledge of the facts. To be judged of man's judgment is to be inadequately judged even at the best but often one is not. A murderer is cheered, or an inventor is scorned just what it is spiritually and no more, when men say about it does not alter that fact or the fact that he will have to give that into account. We are made more or good by the smiles or frowns of our professing little world, forgetting that the world's verdict has nothing whatever to do with the ultimate value of our life in the sight of God."

Hugh R. L. Carwood.

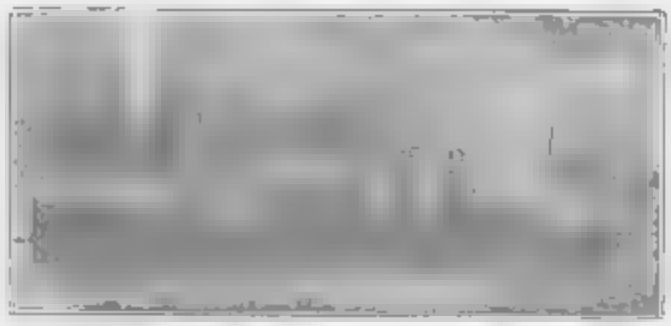
ઇશ્વર એજ સાચો પરિક્ષક છે

"લોકોની પ્રશંસાપર જરા પણ આધાર રાખવો એ આત્મઘાતક છે કેમકે તે વ્યક્તીઓના સંપૂર્ણ જ્ઞાનથી કદી કરવામાં નથી આવતી. લોકોની પરિક્ષાને સાચી પરિક્ષા ગણવી એ ખોટું જ છે કેમકે ગમે તે સંજોગોમાં પણ તે અધુરીજ ગણાય. એક ચારિત્ર, કાર્ય કે પ્રસંગની કીંમત તેની આધ્યાત્મિકતાથીજ આંકી શકાય. એથી વિરોધ નહિ. લોકો તેને વિષે શું કહે છે તેની કશી કીંમતજ નથી. તેમ છતાં આપણે તો લોકોની પ્રશંસાથીજ સંતોષ પામીએ છીએ. આપણા નાનકડાં જગતની રાજી યા નારાજીથી આપણે રાજી યા નારાજ થઇએ છીએ. આપણે એ નથી સમજતા કે આપણાં જીવનની સાચી પરિક્ષા કરનાર તો એક ઇશ્વરજ છે અને તેની પાસે આપણા નાનકડાં જગતનો ચુકાદો કશીજ કીંમતનો નથી."

—રેવરન્ડ આર. જે. કેમપબેલ

B. I. Steam Navigation Co., Ltd.

સ્ટી. "કરાંજા"

૩૬ ટીકીટ પા. ૬ ૭ ૬.
હિંદુ વીશી પા. ૨ ૬ ૦.
ટોટલ પા. ૧૧ ૧૩ ૬.

૩૬ ટીકીટ પા. ૬ ૭ ૬.
મુસ્લીમ વિશી પા. ૨ ૬૭ ૦.
ટોટલ પા. ૬૧ ૪ ૬.

ગુજરાઈ તા. ૨ જીએ મુંબઈ જવા ઉપડશે

ખાસ સુચનાઓ:—ઉતારૂઓએ પોતાના કાર્ગોના કપર પોતાનું અને રવાનાનું નામ લખી, પોર્ટર લગ્નનું સરનામું લખવું. આ બન્ને બાબતો વગર બીજા કોઇના કહેવા ઉપરથી કે મોખા પોર્ટર કપર મદદગારના કહેવા કપરથી કોઇ જવાબદારી રહેશે નહીં. વિદેશમાં બહાર ગામના પેસેન્જરો જેઓને પોતાના માલની તપાસ કરાવવા વગર વસ્તુ મળવે તેઓએ અગાઉથી ઓફીસમાં ટેલીફોનથી સદરહુની ખાત્રી કરી પછી પોતાનું ગાડું તેમાં લાવવું નહીં નેમાકર પહેલાંનો ચાર્જ બદલાવવામાં આવશે. અમારી ઓફીસમાં ટેલીફોન કરવાથી ગાડું તૈયાર કરાવી રાખવામાં આવશે.

સ્ટીમરને બસવું દરેક કમ્પાસ અગાઉ ખાલી કરી દેવાનું નામ ધ્યાન ૦

વધુ ખુલાસા માટે ઠરેલા ના મળો:

SHAIK HIMED & SONS, :: **390, Pine Street, Durban.**
Telegraphic address: "KARAMAT." Telephone 2-0432

CITY SHIRT Co., **No. 4, Kort Street, Johannesburg.**

THE NEW INDIA ASSURANCE
——COMPANY, LIMITED.——

Life, Fire, Motor Car, Motor Lorry, Motor Bus, Plate Glass, Workmen's Compensation, Etc. Etc.

આ ઓફીસ વીમા કંપનીનાં જીવનવીમા, આગ, મોટર કાર મોટર લોરી, મોટર બસ, પ્લેટ ગ્લાસ, કામદારોને લગતા વીમાઓ, સાયવટ વિગેરે દરેક જાતના વીમાઓ ઉતરવાથી તકલીફ છે. ઓફીસ કંપનીને ઉતરેલા વ્યાપનું એ દરેક બીરોની કરજ છે.

Natal Office:
"INDIA HOUSE"
17, First Avenue,
DURBAN.
Telephone 2-5845 Cen.
P. O. Box 1610.
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
Durban.

Policies Issued and Settlements Effected in this Country.
પોલીસી તેમજ દાવાની પતાવટ આ દેશમાં કરી આપવામાં આવે છે.

Transvaal Office:
ROOMS NO. 12 & 13.
BARKLY ARCADE,
Diagonal Street,
JOHANNESBURG.
Telephone 33-4478.
P. O Box 3641.
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
JOHANNESBURG.

JALBHOY RUSTOMJEE
Principal Representative For The Union Of South Africa.

GANDHI & Co. (Pty) Ltd.

GENERAL MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS

Try us for:-

Benares Saries, with Blouses of same design prices from 75/- to £10 with double border.

Also Cotton, Crepe-de-chine & Rayon Saries from 2/6 to 40/-.

We also stock Indian Drugs, Condiments, Draperies, Outfitting, Hardware, etc. etc.

Telephone 23676,

Tel. Add. "Gandhico" Durban.

112 Victoria Street,

DURBAN.

અમારે ત્યાં હમેશા મોટા પ્રમાણમાં નીચે જણાવેલ ચીજો સ્ટોકમાં રહે છે.

જોરદાર બદામ, પીસ્તાં, ચારોળી, એલચી, જાયફળ, તજ, લવીંગ, સુરજમુખી કેસર, તેમજ હળદર, ધાણા, જીરૂ વીગેરે આખા તેમજ ખાસ દેખરેખ નીચે પીસાવેલ મસાલો તથા તમામ જાતના સોડા-જીરાસલ, કમોદ દીલ્હી, માંજા, બાઝ ઢલરી, વીગેરે તથા પંજાબી સાલમ, ઘેાળી મુસ્તફી, બંગડા કોપરાવાટી તથા સાતસો આઠસો જાતનું ગંધીયાણું તેમજ સોપારી-મદ્રાસી સેવરચની, ફાકચા, સેકેલાં તથા ગુલાબનું પાણી, આમળા, મોગરા, ચંબેલી, ગુપેલ, કામીનીયા વીગેરે ખુશબોદાર તેલ વીગેરે, વીગેરે મોટા જથ્થામાં તેમજ છુટક મળશે.

Also:

P. O. Box 27, TONGAAT.

Telephone during Office hours No. 5.

.. after Office hours No. 008.

કેમ અને કેફુસાની બાસ થવા છે

ઝંડુ

કેસરી જીવન

ફેફસાની બધી બીમારીઓને દુર કરે છે તથા લોહીને શુદ્ધ કરે છે. આના સેવનથી તન્દુરસ્તી પ્રાપ્ત થાય છે. એક વાર અજમાવી જુઓ.

ખાસુ, ફાલસાનુ વિશેષતા મળવાથી અને ખાંસી વિશેષ ઘટીના દરો માટે

ઝંડુની સુવર્ણ મિશ્રિત મકરધ્વજ ગુટી

વિના વિલંબે બાપરવા ભલિ

ઝંડુ ફાર્માસ્યુટીકલ વર્કસ લી.—પો. બો. નં. ૫૫૧૩, મુંબઇ નં. ૧૪.

સા. આફ્રિકાના સોલ એજન્ટસ: એમ. એમ. જોશી એન્ડ સન્સ, સ્ટાન્ડ ૨૩૮, એશીયાટીક બજાર, પી. બો. બોક્સ ૧૨૦૫, પ્રીટોરીયા.
મેદાનીસળગમાં મળવાનું ઠેકાણું: બગલ બ્રધર્સ, ૧૮ કોર્ટ સ્ટ્રીટ.

આયુર્વેદિક દવાઓનું સુચીપત્ર આજેજ મંગાવો.

MOHANLAL VALJEE,
(INDIAN PAWNBROKER.)
112, Victoria Street, Durban.
Low Rates of Interest on Jewellery.
High prices paid for Old Gold. A large stock of New Jewelleries at reasonable prices to suit your pockets.

P. P. BHAGAT,
Fruit Merchant.
દરેક જાતનું ફ્રુટ અને વેજીટેબલ સારૂ ટેલીફોન કરી C. O. D. થી મોકલવામાં આવશે. બબેઃ—
P. O. Box 842. 139 Brook St. Durban.

પુષ્ટિકારક પાકો બનાવવા હોય
અને
દરેક જાતની દેશી દવાઓ જોઈતી હોય
તો અમારી મુલાકાતે આવો

શરીરને પુષ્ટ બનાવનારા સારા પાકો બનાવવા માટે હમારે ત્યાં તાજે અને મોટામાં માલ છે. તેમજ દરેક જાતની દેશી દવાઓ અને દેશી મોસરી હમેશા તાજે અને મોટામાં માલ સ્ટોકમાં મળશે જોઈએ.

દેશી મુલકના મોટાં નંગ ૧ ની કી. ૧૯–૬ સાધિક ૩૦–૬ ;
દેશી મોટાંના ઝેણીયાં નંગ ૧ ની કી. ૭–૧ સાધિક ૧૪૦–૬.

શરીરના કોઇ પણ ભાગમાંથી વાળ કાઢવાની

નવાબી પાવડર

કેવળ બે જ મીનીટમાં વાળ સાફ થાય છે.

૬૪ ગ્રામ બોટ કી. ૬૨ પોસ્ટેજ સાથે, અથવા ૩૨ ગ્રામ બોટલને કી. ૬–૧ પોસ્ટેજ સાથે ૪ નંગ બોટલને કી. ૨–૬ પોસ્ટેજ સાથે. ૧ બોટલ બે નંગ બોટલને ૧ ફ્રેની પોસ્ટેજ બોટલની.

ઓર્ડર સાથે રોકડા પૈસા મોકલવો.

Fancy Gold Cups and Saucers at 1/9 a dozen.
12 dozen to a case. Cash with order.

I. G. H. BASSA
153 Grey Street, Durban. 1484

WE STILL BUY
OLD GOLD, SILVER & SOVEREIGNS.
We Stock CYMA, ELGIN, WALTHAM, BUREN, and MADIX Watches
Large stock of Indian and European jewellories always on hand
Importers of MORNE FLUTE harmoniums
LAKHANI & CO.,
(Jewellers)
111 Grey Street, Durban. 'Phone 21256. 1331

HEADACHES QUICKLY RELIEVED BY TAKING
TYSONO GRAND PAIN-I-CURE HEADACHE POWDERS
FROM YOUR CHEMIST at 6d., 9d. 2/6 and 4/6; or POST FREE FROM
ERNEST TYSON, CHEMIST, TOLLGATE, DURBAN 1490

'Phone 28350. Tel. Add "Natulas."
A. M. PADAYACHEE
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter.
Quoting prices corrected to lowest Market prices.
special attention given to all up-country orders.
TRIAL ORDER SOLICITED
91 LEOPOLD ST., AND 34 CROSS ST..
P. O. BOX 196. DURBAN. 1701

M. H. DESAI.
એમ. એચ. દેસાઇ.
હોલસેલ ફ્રૂટ વેપારી.
આપે દરેક જાતના ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ પુરીપલના ભેગા પણ બારમાં C. O. D. થી માટે પેકીંગ કરી મોકલીએ છીએ.
P. O. Box 254. 31, Short St. Durban. 1710

Books for sale.

NOTE.—Remittance should accompany order V.P. ORDERS will not receive attention. Postal Orders to be made to "Indian Opinion" at Phœnix. Postage Free on all books.

THE STORY OF MY EXPERIMENTS WITH TRUTH
By M. K. Gandhi

This is an autobiography of Mahatma Gandhi printed in two volumes. Price 12s. 6d. for each volume.

JAWAHARLAL NEHRU An Autobiography
(Cheap Edition)

("For those who would understand contemporary India it is an indispensable book."—ALDOUS HUXLEY.)

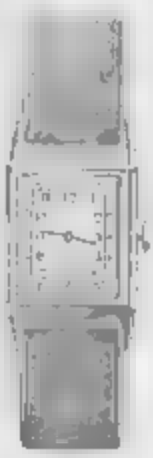
Price ... ... 10s. 6d.

THE POWER OF NON-VIOLENCE
By Richard B. Gregg.

The writer has explained the method of resistance by non-violence in modern Western concepts and terminology. The book is worth studying. Price 5s. 6d

INDIA AND THE WORLD
Essays by—Pandit Jawaharlal Nehru.

Price ... ... 7s 6d.

IF YOU WANT THE BEST AND SOUTH AFRICA'S STRONGEST AND MOST RELIABLE WATCH **INSIST** ON A WORLD FAMOUS
UNION SPECIAL
17 JEWELL, NON-MAGNETIC, SHOCK PROOF, UNBREAKABLE, PERFECT TIMEKEEPERS in NEWEST LADIES' & GENTS' MODELS.
REDUCED PRICES FROM 25/- UPWARDS.
GOODS SENT C.O.D THROUGH POST OR ACCOUNT OPENED WITH APPROVED MARKS

દુકાનદારોને હોલસેલ માલમાં સારૂં ડીસ્કાઉન્ટ આપવામાં આવશે.

૧૫૦૦ ડીસ, દાગીના, પદીયાળા વિગેરેના બારસેનેનું અમારૂં સુંદર કેલેક્શન મંગાવવાથી મફત મોકલવામાં આવશે

THE AMERICAN SWISS WATCH Co. Ltd.
"THE DIAMOND HOUSE"
WHOLESALE & RETAIL JEWELLERS,
25, PARLIAMENT STREET,
CAPE TOWN. 1540

Cable & Tel. Add. "ADVANCING." 'Phones: 20003, Res. 20448.

CHOONILALL BROS.

THE NOTED INDIAN "SARRI HOUSE" IN SOUTH AFRICA.

141, GREY STREET, DURBAN.

ARRIVING BY EVERY MAIL FROM INDIA AND JAPAN

BENARES SARRIES WITH BORDERS AND PLAIN CENTRES,
BUTIDAR BENARES SARRIES IN SEVERAL SHADES
Prices from 60/-, 85/-, 105/- & up to £30.
THE LATEST FROM BENARES CITY.
EMBROIDERED SARRIES 25/-, 35/- & up.
PRINTED VARIOUS LINES of SARRIES from 12/6, 17/- & upwards
EMBROIDERED CREPE-DE-CHENE from 3/6 yd. 42 in. & 45 in. width.
LATEST DESIGN SARRIE CLOTH 44 in width.
from 1/6 yd. 1/9, 2/- & up.
GEORGETTE SARRIES LATEST ARRIVALS
prices from 25/-, 30/-, 45/- & up.
LATEST BLOUSES TO MATCH SARRIES
prices from 12/6, 17/6 & upwards.
ZARI WORK SILK SARRIES IN ALL SHADES
from 55/-, 95/-, 125/- & upwards

Branches 18, WICKS STREET AND 60, WICKS STREET, VERULAM.
GARAGE AND SERVICE STATION
7, MOSS STREET AND 58, WICKS STREET, VERULAM.
'Phone 39, Verulam.

Correspondents Agent P. RATANJEE, 60, Bree Street, Newtown.

ચુનીલાલ બ્રધર્સ

દક્ષિણ આફ્રિકાનું જાણીતું સાડીઓનું ઘર

૧૪૧ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

બ્રાંચો:
૫૬ અને ૬૦ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

અમારી સાડીઓ મારેના એજન્ટ
પી. રતનજી,
૬૦, બ્રી સ્ટ્રીટ, ન્યુટાઉન.

ગરાજ અને સર્વિસ સ્ટેશન
૭ મોસ સ્ટ્રીટ અને ૫૭ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

દરેક સ્ટીમરમાં જાપાન તથા લિવરપુલથી આવે છે
બનારસના ભોનારવાળી અને મારી, તેમજ આતળાતની જુદીજાર
સાડીઓ શી. ૬૦, શી. ૮૫, શી. ૧૦૫ થી લાગે પા. ૨૦ સુધીની
બનારસથી ઘરગથ્થુ આવેલી છે.

કમળ કામની સાડીઓ શી. ૨૫ અને શી. ૩૫ થી ઉપર.
બનારસની કાતરણી સાડીઓ
શી. ૧૨–૬ અને શી. ૧૭–૬ થી ઉપર.

ક્રસબનું ક્રેપ–ડી–શીન–શી. ૩–૬ યું પાર ૪૨ ઈંચ અને ૪૫ ઈંચ પહોળ.

સાડીનું રેડિસ્ટ ડીઝાઇનનું કપડું, ૪૪ ઈંચ પહોળ વારની, શી. ૧–૬,
શી. ૨– , શી. ૨–૬ અને તેથી ઉપર

ઘરગથ્થુ આવેલી જાપાનીઝ સાડીઓ શી. ૨૫, શી. ૩૫,
શી. ૪૫ અને તેથી ઉપર.

સાડીને મેચ પહોરાં બ્લાઉઝ શી. ૧૨–૬, શી. ૧૭–૬ અને
તેથી ઉપર.

દરેક રંગની જરી કામની રેશમી સાડીઓ શી. ૫૫, શી. ૭૫,
શી. ૧૨૫ અને તેથી ઉપર.

હારમોનીયમ, તબલાં ગ્રામોફોન, રેકોર્ડો અને બીજાં વાજાંઓ
ઓછામાં ઓછા ભાવે.

દરેક જાતનું સાંબેલું, ગ્રોસરી પહોંચતા રેલવેસેલ આવે

ગીવવેસ્ટ રેકોર્ડો અને રેકોર્ડો આલ્બમ્સ
ભાવ: પા. ૧૫, પા. ૨૫, પા. ૩૫, પા. ૪૫ અને તેથી ઉપર.

ક્રીસ્ટમસના પ્રેઝન્ટને લીધે આરસના તાજ મહાલો
ભાવ: શી ૧૨–૬, શી. ૧૭–૬, શી ૨૭–૬, શી. ૪૫. 1242

TRY THE LATEST
SUNCRUSH FLAVOUR
COLA SUNCRUSH
To get the true flavour, this must be well iced.
OTHER SPECIALITIES
POPULAR POP
"The King of Ginger Beers."
CLUB SEAL SODA
"Improves your Spirits."
"GIANTS"
The Quart Bottle for 4d.
In all Popular Flavours.

'Phone 2-4345

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

DALYS LIMITED.

72, CANADA ROAD, DURBAN.

Sole producers of all Suncrush drinks.

'Phone 21078. Tel. & Cables: "Crescent." P. O. Box 582.

Crescent Trading Co. (Pty). Ltd.

WHOLESALE MERCHANTS AND DIRECT IMPORTERS OF HARDWARE

Indian And European Groceries.
Indian Drugs And Condiments.
Our Stocks Are The Best Quality And are Always Fresh
Our prices are keen.
We specialise in all kinds of Bombay, Calcutta, and Madras Products.
It will pay you to give us a trial.
Before placing your orders elsewhere benefit by our thirty years' business experience.
Our aim will always be service, quality and satisfaction.

અમારે ત્યાં નીચે મુજબનો માલ જથ્થાબંધ મળી શકશે

જેલ્લી, અથમસ, અથાર, આરોલી, પીસ્તા, ચિરૌંજા, મુલાયમ પાકી, મુલાયમ કરમલ, કાકડાનું બાસ, આરેક, કરમ, જેલમા, મીનરી, અબુક, નવો-ટાપસી (બદકું) સેલ, જોપરાની વાટી, પીસેલું કોપરું, મુલ્ક બાપનું કેસર, આવ અબર, પંજાબી બાદામ, સફેદ મુસલી, નબોદા અબોલી, મુંગે, ચોકેલી જોપારી, કારમા સેલ., સેવરમની શો., બદામી સો., મુલતાન, કાચો, બરૂચી બાબાનો તમાકુ, બાબળાનું તેલ, મુલાયમ તેલ, બદેલીનું તેલ, ગોબરાનું તેલ, કાબોનિયા કેર ઓપલ, એલ્યુમીનીયમ તપેલા, કપ અને રોબસર્સ, જોબા-બીબડી ટ્રાસલાઇ. બાબગુલસી. બાંબા, દીવેલી, સુબદેલ. કોલબા કાળા-બાબુ, બમ, બરલ, તુલેર, વરલા, વટાબા મસુર પરબુદા દરૂ. મેથી, કલંજ, તજ, લવિ (લવંગ) ગરમ મસાલા પાસેલા. વિગેરે.

કોઈ પણ વસ્તુ ખરીદી કરતાં પહેલાં, અમારે ત્યાં ભાવ કાલી ખાત્રી કરશો.

122 VICTORIA STREET, :: :: DURBAN.

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 26.—Vol. XXXVII. Friday, June 30th, 1939.

NOTES AND NEWS

All-India Congress Committee Protests Against Union Government's Policy

THE All India Congress Committee which met at Bombay has passed on June 25, the following resolution:—

"The committee regrets the attitude of the Union Government towards Indian settlers. It betrays utter disregard for the obligations undertaken by the predecessors of the present Government. The policy just initiated by them is a direct breach of the Smuts-Gandhi Agreement of 1914, the Capetown Agreement of 1927, the Feetham Commission of 1932, and subsequent undertakings on behalf of the Union Government.

"The All-India Congress Committee notes with pride and satisfaction the firm stand taken by the Indians of South Africa. They will have the sympathy of the whole Indian nation behind them in their fight for self-respect and honourable existence.

"The committee trusts there will be no dissension between them.

"This committee appeals to the Union Government to retrace their steps, to carry out the promises of their predecessors and to adopt a policy of progressive amelioration of the status of Indian Nationals of South Africa, 80 per cent of whom were born and bred in that subcontinent and to whom South Africa is their only home."

At the instance of Mahatma Gandhi, the All-India Congress Committee dropped a clause in the resolution. It was: "And co-operate with the African inhabitants in South Africa in opposing segregation policies which are directed against all non-European races."

It was explained that Mahatma Gandhi had advised against its inclusion as it would widen the issue in South Africa and possibly hinder South African Indians in their agitation.

Mahatma Gandhi's Views

Mahatma Gandhi's views on the question of a non European united front were clearly stated in an interview he gave Rev. Terna. Though the interview has been published in a previous issue of INDIAN OPINION some extracts from it bear repetition here. Replying to a question as to how Indians in South Africa should fight for their rights Gandhiji replied: "If the South African Indian community had guts in them, I would say Satyagraha, and they are bound to win." On the question of forming a non European front Gandhiji said:

"It will be a mistake. You will be pooling together not strength but weakness. You will best help one another by each standing on his own legs. The two cases are different. The Indians are a microscopic minority. They can never be a 'menace' to the white population. You, on the other hand, are the sons of the soil who are being robbed of your inheritance. You are bound to resist that. Yours is a far bigger issue. It ought not to be mixed up with that of the Indian. That does not preclude the establishment of the friendliest relations between the two races. The Indians can co-operate with you in a number of ways. They can help you by always acting on the move towards you. They may not put themselves in opposition to your legitimate aspirations, or run you down as 'savages' while exalting themselves as 'cultured people' in order to secure concessions for themselves at your expense."

Former Agent-General On Indian Question In South Africa

Kunwar Sir Maharaj Singh writes to *The Times* London, dated June 17, as follows:

"SIR,—As a former Agent General for India in South Africa I fully endorse the views of my friend Mr Polak in his recent letter to *The Times*. If the ordinary rights of citizenship were granted to South African Indians in the Transvaal and Natal there would be no necessity for appeals for help to the Government and people of India or even for an Indian Agent-General. It is the absence of any franchise—political or municipal—and other elementary rights of citizenship, in spite of the liability of Indians to the same taxation as Europeans, that is largely responsible for the continuous attacks against Asiatics by legislation or otherwise. And unless and until the South African Government and the local Europeans (British and Dutch) —inspire confidence by a change of attitude Indians in South Africa must inevitably ask for assistance from India. His Majesty's Government, unfortunately, proclaim their inability to "interfere," with the result that attacks on "British Imperialism" are increasing in India, and the examples of South Africa and East Africa (notably Kenya) are cited to show the unwillingness or impotency of the British Government to secure or grant the same rights and privileges to those whom Lord Morley once described as "the King's equal subjects." What adds to the poignancy of the situation is the fact that in French or Portuguese possessions in Africa Indians often receive fairer treatment than in certain British Dominions and Colonies. Unless some equitable settlement of what are perennial sources of tension is arrived at by conferences or otherwise it is quite possible that an increasing number of Indians of all creeds—in the matter of Indians in Africa there is complete unity in India—will wish to seek their future outside the orbit of the Empire.—Yours etc.,

MAHARAJ SINGH

Bishop Of Capetown Denounces Segregation

That no man has the right even to pretend that he loves South Africa while he supports any agitation for segregation was claimed by the Right Rev. S. W. Lavis, co-adjutor Bishop of Capetown, in denunciation of the segregation movement in the Diocesan Synod on June 23. Bishop Lavis moved a resolution calling upon the Synod to deplore the segregation agitation as disturbing the peace of mind and sense of security of those concerned, and as encouraging the growth of bitterness, resentment and division. It asked the Synod to affirm that compulsory discrimination based on the grounds of race and colour were fundamentally opposed to the teachings of the New

Testament, and to urge the Government to reconsider any proposals which would aim at legislative segregation and any further discrimination by law between the races. The motion was carried unanimously.

Babu Rajendra Prasad On Indian Question In South Africa

Babu Rajendra Prasad, President of the Indian National Congress, has issued the following statement on the treatment of Indians overseas in general and of South Africa in particular:

"The position of Indians abroad and particularly in British Colonies and dominions, has always been one of anxiety for the people of this country. Although our nationals by their labour and skill have contributed considerably to, if not built up, the prosperity of many of them, they are always treated as outcastes. The Colonies and Dominions have not shown the least consideration for the Indians and have even treated them like so many beasts of a burden, who needs must be got rid of. Of course the purpose for which they were invited has been achieved. And so, although a great majority of the Indians now living in them were born and brought up there, and may justly claim a living part of the population, various kinds of restrictions and barriers, political, economic and social are imposed just to keep them down, and if possible to force them out of the land which they made habitable and cultivable.

"The Indians naturally have to resist all such action. Most of them know no other country as they never visited India. They possess only the civic virtues such as love and devotion to their motherland and allowed to remain intact and unimpaired and the entire protest is made on their honour and self-respect. The struggle of Indians in South Africa has gone on for much more than a quarter of a century. The latest onslaught ends to the winds the promises and pledges solemnly given, and breaks the pact solemnly entered into, and all this when the excuse of Indian penetration in European areas is admitted to be at least not proved. The Indians have no option but to resist and resist with all their strength and power at their command. Our misfortune is that being helpless at home in India, we are unable to give any effective protection."

"The Government of India owes a duty in the matter and one can only hope that it will not be content with simply registering its protest in this matter for the treatment of Indians abroad and at the moment regarding the South African Bill there is absolutely no difference of opinion in India. The South African Government should understand that India is not likely to forget the insult to her nationals and the South African Indians should go forward with the conviction that their cause is just and they have not only the whole of India with them but also a considerable section of others also, who are fair-minded and far-sighted enough to see things in their true perspective, and are not blinded by race prejudice or the present power which they possess.

Indian Opinion

FRIDAY, JUNE 30TH, 1939

Encouraging Messages

While [illegible] only [illegible] of their [illegible] and in [illegible] and march ahead unconcerned about the consequences it is saddening especially when, on the one hand, one finds [illegible] humiliations after humiliations heaped upon the Indian community by the Government, and on the other those who have resolved to fight the latest piece of legislation by resorting to Passive Resistance are being discouraged by the Agent-General for India in Europeans and by some of their own countrymen, who have gone to the length of having murderous attacks made on them by hooligans, that very encouraging messages should be pouring in from the Motherland. The last few days have brought messages from Pandit Jawaharlal Nehru, the President of the Indian National Congress, Babu Rajendra Prasad, and the All India Congress Committee. The President of the Congress asks the Government of India not to be content with simply registering its protest in regard to the Transvaal Bill (which is now no longer a Bill but an Act). He asks the South African Government to understand that India is not likely to forget the insult to her nationals and asks the South African Indians to go forward with the conviction that their cause is just and that they have the whole of India with them. The All-India Congress Committee has passed a resolution stating that the policy of the Government of the Union is a direct breach of the Smuts-Gandhi Agreement of 1914, the Capetown Agreement of 1927, the Feetham Commission of 1932 and subsequent undertakings on behalf of the Union Government, and asking Indians to present a united front in their fight for self-respect and honourable existence and assuring them that the sympathy of the whole Indian nation is behind them. Pandit Jawaharlal Nehru's message is the most inspiring message the Indian community of South Africa has yet received. It should sink in the heart of every self-respecting man and woman.

"We are with you [illegible] every ard of courage that you perform in honour of India and her dear name," says Pandit Nehru, "It is never right to submit to evil and national humiliation, and every attempt to impose these must be resisted whatever the consequences. Dead nations submit to dishonour, but we are a living and proud people and I would rather that we faced extinction than submit to dishonour."

This should bring life even in a dead man. But alas! it will have no effect on some of our countrymen in South Africa—the spineless ultra-moderates who take pride in being the favoured ones of the Agent-General and some of their European advisers. Well, all one can only pray for them that they may have the wisdom to understand that those of their brethren that have resolved to bear the Cross have done so not for any ulterior motive but for the self-respect and the national honour of the whole community.

We regret to have to state that never in the history of South Africa has a deliberate insult been hurled against a nation of four-hundred million people in such cold blood as has been done by the present Government of the Union. It could have well avoided it by deleting the offensive clauses from the Asiatics (Transvaal Land and Trading) Bill, for which there was no desperate hurry especially in view of the fact that no penetration was proved to have taken place by Indians in the so-called European areas nor had any increase in the licenses taken place.

Moreover there was no justification for introducing these restrictive clauses directed especially against Indians as a race at a time when another measure was being contemplated and negotiations were taking place in regard to it with the Government of India.

Taking all these facts into consideration there can be no doubt whatsoever left in the mind of any sane person that the Union Government is responsible for having deliberately insulted the Indian nation.

All freedom and justice loving people of South African, whatever nationality they may belong to, must therefore realise the justification for the wounded susceptibilities of the Indians and sympathise with them in their just cause.

ASIATICS (TRANSVAAL LAND AND TRADING) ACT, 1939

The following Act which is "to make further provision with regard to the restrictions upon trading by Asiatics in the Province of the Transvaal and the occupation by them of land in that Province," has been signed by the Governor-General and assented to on the 14th June, 1939. For the convenience of the reader we give the sections of the Act in one column and comments thereon in the other:—

The Act

BE it enacted by the King's Most Excellent Majesty's the senate and the House of Assembly of the Union of South Africa, as follows:—

1 (1) Section one of the Asiatics (Land and Trading) Amendment Act (Transvaal), 1919 (Act No. 37 of 1919), as amended, is hereby amended by the substitution in sub-section (5) thereof for the figures "1939" of the figures "1941."

(2) This section shall be deemed to have taken effect on the first day of May, 1939.

2. (1) Whenever after the commencement of this Act and before the first day of May, 1941, any person applies—

(a) for a certificate which in terms of any law must be granted before he is entitled to obtain the issue of a licence to carry on any business or trade in the Province of the Transvaal, or

(b) for a certificate which in terms of any law must be granted before he is entitled to remove the business carried on by him in the said Province under any licence from the premises on which it is being carried on to other premises,

the person who, or the body of persons which, by any law is entrusted with the function of issuing any such certificate shall not, except under the authority of a permit issued under section *four*, grant the certificate, unless the applicant proves—

(i) in the case of an application for a certificate referred to in paragraph (a), that the proposed holder of the licence referred to in that paragraph and the person who will be in actual control of the business or trade to be licensed are not Asiatics; or

(ii) in the case of an application for a certificate referred to in paragraph (b), that he is not an Asiatic.

3 Unless within the period of one month after the commencement of this Act the Minister of the Interior has approved in writing of the grant of any certificate referred to in sub section (1) granted after the thirtieth day of April, 1939, and before the commencement of this Act—

(a) any licence issued before or after the said commencement in pursuance of that certificate (in the case of a certificate referred to in paragraph (a) of sub-section (1) shall be void, if the holder of the licence is an Asiatic, or if at any time before the first day of May, 1941, the person in actual control of the business or trade licensed is an Asiatic; and

(b) that certificate (in the case of a certificate referred to in paragraph (b) of sub-section (1) shall be void, if it was granted in favour of an Asiatic; and if the business for the removal of which the certificate was granted has been removed before the expiration of the said period of one month, the removal shall be deemed to have been effected illegally.

(3) Any licence issued in pursuance of any certificate referred to in paragraph (a) of sub section (1) granted after the commencement of this Act, other than a certificate granted under the authority of a permit issued under section *four*, shall be void, if at any time before the first day of May, 1941, the person in actual control of the business or trade licensed is an Asiatic.

(4) For the purposes of this section a licence shall be deemed to be held by an Asiatic if it is held on behalf of or for the benefit of an Asiatic.

Comments

By this section the period of protection granted to Indians in the Witwatersrand in areas recommended for exemption by the Feetham Commission has been extended for another period of two years from May 1, 1939.

By this section, from June 14, the date of the promulgation of the Act, no Asiatic will be granted a new licence nor a transfer of his old licence in the Province of the Transvaal except under the authority of a permit issued by the Minister of the Interior.

Any new licence granted after the 30th April 1939, and before June 14, the commencement of the Act, shall be void unless it has been approved of in writing by the Minister of the Interior within the period of one month after the commencement of the Act. Any transfer of a licence similarly granted will also be void, and if the business for the removal of which the certificate was granted has been removed before the expiration of the said period of one month, the removal shall be deemed to have been effected illegally.

Hitherto new licences were granted to Asiatics outside proclaimed areas in the Transvaal Province by the licensing authorities, but this new Act prohibits the granting of new licences altogether.

Mr. Blackwell said in Parliament during the Committee stage:

> "Under the Transvaal Ordinance of 1931, governing the issue of licences, Asiatics had to obtain a new certificate if there was a change in the personnel of the *management* of the business, if the premises in which the business was carried on were changed, or if the name of the business was changed. In terms of the clause any Asiatic who, perhaps, moved into better premises would be refused the necessary certificate as in the case of new application. The Bill was introduced as a pegging measure but in this instance it would go further and put people out of business."

Mr. Hofmeyr when he spoke in Parliament on the third reading of the Bill said:

> "Dr. Malan had supported the argument that there was no evidence of Asiatic penetration in the Transvaal in the occupation of land or trading necessitating legislative interference. Section two actually provided for a decrease in trading licenses.

This Section prevents the hiring of licensed premises by a European to an Asiatic and also prohibits European nominees from obtaining certificates for licences on behalf of Asiatics.

In this connection it should be noted that hitherto the hiring of licensed premises by a European to an Asiatic outside proclaimed areas in the Transvaal was possible. The new Act deprives Asiatics of that right. In the words of Mr Hofmeyr this neutralises section four giving the Minister powers of exemption.

(5) The provisions of this section shall not apply in respect of the application for a certificate for a licence to carry on in any area the trade of a hawker or pedlar in force by any person who on the thirtieth day of April, 1939, was the holder of a licence to carry on that trade in that area.

3. (1) After the commencement of this Act and before the first day of May, 1941—

(a) no person shall, except on the authority of a permit issued under section *four*, let to or permit to be occupied by any Asiatic; and

(b) no Asiatic shall, except on the authority of such a permit, hire or occupy,

any land or premises situated in the Province of the Transvaal if that land was not, or those premises were not, occupied only by Asiatics or coloured persons on the thirtieth day of April, 1939.

(2) A lease of any land or premises situated in the Province of the Transvaal, entered into before the commencement of this Act, shall not authorise any person to permit any Asiatic to occupy, and shall not authorise any Asiatic to occupy that land or those premises, unless the lessee under that lease was an Asiatic and unless he was actually in occupation of that land or those premises on the thirtieth day of April, 1939.

(3) Any person contravening this section shall be guilty of an offence and liable on conviction to a fine not exceeding fifty pounds, and in the case of a continuing contravention, to a fine not exceeding five pounds for every day during which such contravention is continued.

4. The Minister of the Interior may, in his discretion, direct that a permit be issued, to be signed by an officer thereto appointed by him, authorizing—

(a) the person or body of persons referred to in sub-section (1) of section *two* to grant a certificate referred to in that section; or

(b) the letting to, or the hiring or occupation by, an Asiatic of land or premises referred to in section *three*.

5. The provisions of sections *two* and *three* shall not apply in respect of—

(a) the grant of a certificate authorizing the issue of a licence to carry on any business or trade on; or

(b) the grant of a certificate authorising the removal of any business to; or

(c) the letting to, or the hiring or occupation by Asiatics of,

any land or premises situated in any street, ward or location which, in terms of Law No 3 of 1885 of the Transvaal, has been assigned to Asiatics to live in, or in any bazaar or other area which, in terms of section *ten* of the Municipal Amending Ordinance, 1905 (Ordinance No 17 of 1905) of the Transvaal, has been set apart for occupation by Asiatics.

6. (1) If any Asiatic has removed the business carried on by him in the Province of the Transvaal from the premises on which it was being carried on to other premises, and that removal was illegal by reason of the fact that a certificate referred to in paragraph (b) of sub-section (1) of section *two* had not been granted to him, or by reason of the provisions of paragraph (b) of sub section (2) of that section, any court of competent jurisdiction may on the application of the person or the body of persons referred to in sub-section (1) of that section make an order for the ejectment of that Asiatic from those premises.

(2) The court which has convicted any Asiatic of contravening paragraph (b) of sub-section (1) of section *three*, may make an order for the ejectment of the person convicted from the land or premises in respect of which the conviction took place.

7. In this Act—

"Asiatic" has the meaning assigned to that expression by section *eleven* of the Asiatics (Land and Trading) Amend

Continued at bottom of next column

Hawker licences are treated as new licences every year, and protection has been granted to hawkers in that their old licences will be renewed. But no new hawker's licence will be granted.

By this Section a person is prohibited after the 30th April, 1939, from letting to an Asiatic, or permitting the occupying by an Asiatic of any land or premises in the Province of the Transvaal except on the authority of a permit issued by the Minister of the Interior and no Asiatic will be able to hire or occupy such land or premises except on the authority of such a permit.

It prohibits any person other than an Asiatic holding a a lease of any land or premises in the Province of the Transvaal from permitting or authorising any Asiatic to occupy such land or premises unless such Asiatic was actually in occupation of such land or such premises on the 30th April, 1939.

Again in the words of Mr. Hofmeyr, this clause instead of providing for a natural increase to the Asiatic population, confines them to their present inadequate premises.

This section gives the Minister the power to issue permits to Asiatics to trade or to hire or occupy, premises referred to in the previous section and to appoint an officer to sign such permits.

This Section authorises the granting of trading licences or the transfers of such licences or the letting to, or the hiring or occupation by, Asiatics of *any* land or premises situated in *areas* set apart for occupation by Asiatics such as locations and bazaars. If this is not segregation what is it?

This section empowers the acquiring of ejectment orders against Asiatics for any contravention of the provisions of the above sections.

Continued from previous column

ment Act (Transvaal), 1919 and includes any Asiatic company as defined in the said section: Provided that for the purposes of this definition an interest which is held on behalf of or for the benefit of an Asiatic shall be deemed to be held by an Asiatic;

"coloured person" means any person other than a European or an Asiatic;

"lease means any contract (including the cession of any right under any contract) granting or purporting to grant to any person the right to occupy any land or premises: and "hire," "hiring," "lessee," "let" and "letting" have corresponding meanings.

8. This Act shall be called the Asiatics (Transvaal) Land and Trading) Act, 1939.

THE CAPETOWN AGREEMENT

MR. HOFMEYR DEFENDS INDIA

SEVERAL members of Parliament during the debate on the Asiatics (Transvaal Land and Trading) Bill, referred to the Capetown Agreement and charged the Indian Government with committing a breach of the Agreement. A powerful speech was made by Mr. J. H. Hofmeyr during the third reading of the Bill, defending the Government of India, a short report of which has already appeared in a previous issue. A full report of the speech appears in the hansard from which we reproduce below some important and noteworthy extracts:—

"No case has been made out for the statement that the Government of India has specifically broken this agreement. The agreement still stands. I go further and I say I question whether it is wise for us to lay too much stress on the alleged breaches of the spirit of the agreement by the Government of India. If we cast such aspersions on the Government of India we may have to face similar aspersions being cast upon ourselves. That agreement fell into two parts. There is firstly the question of the assisted emigration of Indians, and secondly the question of the upliftment of Indians, which by no means was merely taken as a question of the education of Indians in Natal, and the hon. member for Piquetberg knows it. It covered a large number of other points. When those charges are levelled against the Government of India in regard to the first part of the agreement, it is well to remember that we ourselves are not without spot or blameless in regard to the second part. It is not for us to throw the first stone. I say this unwillingly, for I recognise that some of the responsibility for this fact is my own. But where these sentiments have been made on the one side, it is only a matter of fairness and justice that a statement should be made on the other side. I read during the second reading debate, the main clause of the upliftment agreement. It went on to specify certain individual points, and it referred firstly to the point to which the hon. member has referred, namely the question of education in Natal. What has happened there? The agreement was made in 1927. In 1933 I found that in Natal the Provincial Council was still spending considerably less on Indian education than it was receiving by way of subsidy for Indian education from the Union Government. The rate of subsidy was fixed by a Commission of which I was a member, on the basis of the bare minimum cost of education. The Natal Provincial Council, since the agreement was made, was spending less than the bare minimum on Indian education. The hon. member for Piquetberg had done nothing about it. After 1933 representations were made to Natal, and the expenditure on Indian education was increased. Since then, however, Natal has fallen back, and the old position has come about once more. According to the latest available figures of the Natal provincial auditor, that province is spending on Indian education at the rate of £4 16s. per pupil per annum. The subsidy is £5 5s. per pupil per annum. The difference is £10,000. I will not call it profit, but it is something very like profit. The Cape Province gets £5 5s. per head for coloured education and it spends no less on coloured education than £6 11s. per head. Natal spends £4 16s. per head on Indian education. May I suggest that this particular reproach against the Government of India would have come more fittingly from an hon. member who did not represent a Natal constituency. In the second place, this agreement spoke of the establishment of a hostel for Indian students at the South African native college at Fort Hare. That hostel has not yet been established. In the third place, it spoke of the sanitary and housing conditions in and about Durban. Everyone who knows anything about Durban knows how serious Indian housing conditions are there. Twelve years have elapsed since the agreement was made and yet according to the last report of the Central Housing Board, only fifty houses have been put up for Indians out of the Central Housing Fund, at a cost of £13,000. That is what we have done to implement that part of the agreement. Then the agreement spoke of the maintenance of the colour bar in the Industrial Conciliation and Wage Acts so far as Indians are concerned. We have maintained that. Then it spoke of the relaxation of the Provincial Ordinances in regard to trading licences. That province has relaxed its trading licence laws as if affects Indians. On the other hand, the Transvaal has definitely tightened up its law and hon. members opposite approved of it. And now we have clause 2 of this Bill imposing further restrictions. The matter is as distasteful to me as it is to the House, and I shall say no more about it. We shall, however, do wisely in the future to be careful in throwing stones at another Government in regard to what it has done, or what it has not done in giving effect to the spirit of this agreement.

Government Of India's Interest

Replying to those members who said that the Government of the India had no right to interfere in the domestic matters of South Africa concerning Indians, Mr. Hofmeyr said:

The Government of India cannot be expected to disinterest itself in what is happening to-day and in these possibilities to which I have referred. The hon. member for Piquetberg (Dr. Malan) has asked what right has the Government of India to interfere in a matter affecting a section of our people, not Indian nationals but Union nationals; why should we have an Indian Agent-General in South Africa? Let me answer that question. The Indians came to South Africa in the first instance because we Europeans wanted them to come.

An Hon. Member: No.

Mr. Hofmeyr: We asked them to come. The Government of Natal brought them here and the Government of Natal paid for their coming here.

An Hon. Member: No.

Mr. Hofmeyr: When the Government of India objected, those objections, with the help of the Government in London, were overborne. Assurances were given to the Government of India as to their treatment here, and most of the Indians in South Africa, not all of them, came either in that way or are descendants of those who came in that way. Originally those Indians had the vote here in South Africa, certainly in the Cape and Natal, though never in the Transvaal. They still have it in the Cape, but very few of them. In Natal they have lost the parliamentary and municipal franchise.

Mr. Deane: Excepting one or two.

Mr. Hofmeyr: Surely, sir, the Government of India cannot disinterest itself in the position of these people in regard to which it received these assurances in the past, and who have been deprived of the vote which they had when they arrived here. Sir, the important fact is not that both the Government of India and the Government of the Union are governments in the British Commonwealth; the important point is simply that this is a matter of right and equity as between one government and another and the hon. member for Piquetberg recognised in 1927 that it was a question not of imperialism but a question of justice. In 1927 and in 1932 it was recognised that the Government of India had an interest in these people who are Union nationals and who are a part of our population, and we asked the Government of India to send an Agent-General here. Let me quote from the hon member for Piquetberg's own

statement in 1927. This is what he said:—

> The Government of the Union of South Africa has requested the Government of India to appoint an agent in the Union in order to secure continuous effective co-operation between the two governments.

The government of India, I say, cannot close its eyes to what happens here in South Africa in regard to these people. Of course, that government has troubles of its own, it wants to launch federation, the great experiment of federation next year. Federation is not popular with the congress party which controls eight out of the eleven provinces. In the congress party there is an extremist section and a moderate section. They are very evenly divided. For a time, recently, the extremists took control but now the moderates have recovered their position. A mere touch may set the balance over in the other direction again, and Indian public opinion is tremendously sensitive on this question of Indians overseas, not merely in South Africa but in other parts of the world. It would be strange if the Government of India did not take a line in regard to what happens to the Indians living here in South Africa. Of course, there are those who would close their eyes to these facts, there are those who will say, "What is India to us? We are to India?", there are those who will say, "What does it matter if we do humiliate India, what can they do to retaliate?" It is true that India can do very little by way of retaliation, but when I hear about humiliating people because they cannot retaliate, my thoughts go back, as no doubt do the thoughts of the Minister of Justice, to the Peace Conference of Versailles twenty years ago. There were those then also who talked, yes, and acted, in terms of humiliating the people who they thought could not retaliate. Sir, that policy has come back upon them, they are suffering for that policy to-day. You cannot deprive any nation for all time of the weapons of retaliation. Do not let us leave out of our thinking that the time may come when the friendship of the Government of India, yes, and the people of India, who are advancing so fast along the lines of political development, may be a matter of first class importance for us. Let us be wise in the shaping of our policies in relation to that people before perhaps it is too late.

BLACK SUNDAY AFFAIR

MURDEROUS ATTACK ON PASSIVE RESISTERS AT CONGRESS MEETING

Preparatory Inquiry

FIVE Indians, Abdulla Alli, Mahomed Ismail Kajee, Mirza Ahmed Sardubeg, Mahomed Hasan and Mahomed Abed, vice-president of the Transvaal Indian Congress, appeared before Mr. W. F. Nel in the Johannesburg Magistrate's Court on June 22 at a preparatory examination of an allegation against them of public violence arising out of the brutal assaults at the Osrin Picture Palace in Ferreirastown on Sunday, June 4.

Mr. M. Botha appeared for the Crown; and Mr. V. C. Berrange, with him Mr. I. I. Hazarey, for the Indians.

The evidence taken at the hospital was read over to the five accused before further evidence was presented.

Suliman Mahomed Moolla said he went to the meeting place in Ferreirastown at about 10 a.m. on June 4. When he arrived, Abdulla threatened him. Later he saw Abed and Kajee talking together. Abed handed Kajee a knife.

When he came out of the hall at noon he saw a fight in progress. Abdulla, Kajee and a number of coloureds were chasing a young Indian named Patel. Patel got away from them and they came up to him. He was threatened with a knife and received a blow on the head from a stick.

Kajee then ran up to Daya Govan who was standing at the bottom of the steps. "Kajee stabbed him in the abdomen with a knife," said Moolla.

Cross examined, Moolla said he went to the meeting place early to get a seat. He was a member of the Nationalist Group in the Indian Congress.

Mr. Berrange: You were one of those people who were going to break up the meeting?—No, I went early to get a place.

You went out of the hall to gather your gang to break up the meeting?—No, I do not know why I went out.

Moolla was asked whether he had been to the police. He said he did not report to the police until he was required on Thursday, June 8, to identify the body of Govan. On Tuesday he had made a statement to an attorney.

Mr. Berrange: Was the reason for your making a statement to prevent Kajee from getting bail?—That is not so.

Moolla said he made the statement on Tuesday and swore to and signed it on Wednesday morning.

Mr. Berrange: Can you explain why the statement did not reach the police until Thursday, at a time when Govan was either dying or was dead and that the defence was applying for bail?—No.

It was suggested to him, said Moolla, that he should make a statement and send it to the police as soon as possible.

Mr. Berrange: Yet the statement only found its way into the hands of the police at noon the following day.

Moolla denied that he attended meetings at Ermelo and Standerton during the week before the rioting to break them up. He also denied that he collected bicycle chains and organised a gang to break up the meeting on June 4.

Mr. Mendel Levin Cross-Examined

During Mr. Berrange's cross-examination Mr. Mendel Levin came into court. Mr. Berrange held a consultation with the prosecutor, and, addressing the magistrate, said he had heard that the prosecutor might have to call Mr Mendel Levin as a witness. That being the case, he considered that he should not be in court.

Mr Nel, the magistrate, adjourned the Court pending a decision as to whether Mr Mendel Levin would be called.

After a brief adjournment Mr. Berrange announced that he had concluded his cross-examination of Moolla.

Mr. Botha said that before re-examining the witness, he thought it advisable to call Mr. Mendel Levin.

Mr. Levin said he had been instructed to watch the examination on behalf of the three Blyats, Moonga, P. K. Patel, S. M. Moolla and the widow of Daya Govan. He was instructed on June 4 by some of them and subsequently by the others. He took certain affidavits in connection with the riots and handed them to the police.

Moolla gave him certain facts on Tuesday, June 6, and these were put into affidavit form. The affidavit was sworn to and signed on June 7 before ten o'clock. He handed the affidavit to Detective Nel at Marshall Square between 11 and 12 o'clock on June 8.

Mr. Berrange: As an attorney, naturally you would take all steps to carry out the instructions of your client?—Yes.

Mr. Berrange: Did you receive any instructions in hand this affidavit to the police?—I cannot disclose my instructions, but they were to do anything reasonable in order to see that justice was done.

Were you asked to hand it over to the police as soon as possible?—No.

I ask you that because Moolla has sworn under oath that he asked you to

hand this over as soon as possible to the police.—I do not seem to recollect those instructions.

Questioned further on this point, Mr. Levin said it was possible that Moolla did give him such instructions.

Mr. Berrange: You will admit that you took very active steps to prevent the accused from obtaining bail?—I think it is a question of privilege.

Mr. Berrange: Are you claiming privilege on that question.

Mr. Levin: Yes.

Mr Berranger: I must then apply to your worship for the Court to adjudicate on this question.

Mr. Levin: I will avoid this splitting of hairs by answering the question I took steps to prevent the granting of bail

Mr. [illegible]: What steps?—I think I approached the senior public prosecutor and Lieut. Verster.

At this stage the examination was adjourned until June 29.

The case was heard on the 29th when further evidence of Mr. Levin and Mr Moolla was heard The case is proceeding to-day.

NATAL INDIAN YOUTH COUNCIL

A MEETING of condolence was held under the auspices of the Natal Indian Youth Council on Sunday, June 25, in the Parsee Rustomjee Hall, Queen Street, Durban, in respect of the late Dayabhai Govindji, who met his death under tragic circumstances as a result of the disturbance at a meeting of the Transvaal Indian Congress, held on June 4

The meeting was presided over by Mr. S. Patchay, president of the Youth Council, who dealt briefly with the circumstances under which Dabyabhai met his death. Among others who paid tributes to the late Dabyabhai were Adv. A. Christopher, Messrs. K. Soobramoney, Sorabjee Rustomjee, Manilal Gandhi, C. I. Amra, A. S. Kajee, G. Poonen and P. R. Pather

The following telegram received from Dr. Y. M. Dadoo, leader of the Transvaal Indian Passive Resistance Movement, was read at the meeting:—

"Congratulations for convening mass meeting condolence in sympathy of late Dabyabhai Govindji, the gallant passive resister, who met his death at the hands of organised hooligans. Let us not be side-tracked by such deliberate murderous attacks organised by interested class for their own selfish ends, from the rightful path of resolutely resisting oppressive legislation which aims at our utter humiliation and ultimate segregation. Asiatics (Transvaal Land and Trading) Bill has been promulgated into law. Transvaal Indians are faced with ruination. The community has rallied under the banner of the Nationalist Group to definitely launch Passive Resistance in the near future. It is the turn of the Transvaal to day, it will be Natal's tomorrow. Concerted and united action by the Union Indians is imperative for success. Let not precement Smit policy of obdurate Government bamboozle us into taking up isolated struggle of Transvaal Indians. A fight for all South African Indians. Let Natal Indian youth take up the long ignored, but just demands of poor Indian labourers for better housing conditions and better wages Their present living conditions are hellishly miserable Expect Natal Indians will not lag behind. Hope they will emulate their heroic stand in last Passive Resistance struggle' It is better to die fighting for a righteous cause than live as helots In the words of Pandit Jawaharlal: 'I would rather that we faced extinction than submitted to dishonour' Wish meeting and memorial fund a huge success'

BHULABHAI DESAI

HIS SPEECHES

Published in book form Of particular interest to students of Politics, Law, Economics and Commerce

The Book contains the great leader's lectures on these and other subjects of national interest.

Price: 8s.

Please write to

"INDIAN OPINION"

Phoenix, Natal.

Letters and telegrams of condolence were received from the following organisations:—

Natal Liquor and Catering Trades Employees' Union, (Pietermaritzburg); Durban Indian Municipal Employees' Society, Durban Indian Young Mens' Club, Natal Indian Inshore Seine Net Fishermen Association, Durban and District Laundry Cleaners' and Dyers' Organisation, Colonial Born and Settlers' Indian Association, (Verulam); City Indian Taxi Owners' Association, Pietermaritzburg Sanatan Dharam Sabha, Ladysmith; Durban Laundry Cleaners and Dyers Employees' Union, Colonial Born and Settlers' Indian Associati[illegible] Pietermaritzburg; Indian Women's [illegible] (Pietermaritzburg, Verulam and District Indian Child Welfare Society, May Day Unity Committee, (Durban); Liberal Study Group, (Durban); Colonial Born and Settlers, Indian Association, (Stanger); Natal Indian Youth League, (Durban); Natal Indian Physical Culture League, (Durban); Hindu Service Battalion, (Durban); Natal Steel Workers Industrial Union, (Durban); Natal Indian Youth League (Mayville), Maritzburg Indian Municipal Employees' Society, Dundee and District Child Welfare Society, Maritzburg Cricket Union, Hindu Cultural Service Society, (Ladysmith); United Football Club, (Durban).

Resolutions

The following resolutions were submitted to the meeting and were unanimously adopted:—

1. This mass meeting of Indians held on Sunday, June 25, records its very deep sense of regret and sorrow at the loss of Dabyabhai Govindji, who met his tragic death as a result of organised hooliganism, at a recent Transvaal Indian meeting;

'This meeting conveys its profound sympathy to the dear relatives of Dahyabhai and to Dr Y. M. Dadoo, the leader of the Transvaal Indian Passive Resistance Movement

2. This meeting of Indians appeals to Natal Indians to support the fund organised in the Transvaal, known as Late Dahyabhai Govindji Memorial Fund

3. This meeting sympathises with those who were victims of brutal assault at the meeting of the Transvaal Indian Congress held on June 4, and prays for their speedy recovery.

Our Agents

Copies of "INDIAN OPINION" will be obtainable in Durban at the following places:—

PATEL'S VEGETARIAN TEA ROOM, SUNBRAND TOBACCO WORKS, SINGH'S CAFE, BURMA HOUSE, Grey Street, and KARANJI VALLABJI'S TEA ROOM, Brook Street

The Sporting World

Memorial Trophy For Indian Soccer Association

THE Indian sportsmen of Transvaal will be pleased to learn that a handsome and costly floating trophy had been presented to the Transvaal Indian Football Association by Mr. K. Thambi and the members of his family in memory of the late Mr. K. Naranasamy, the eldest and only brother of Mr. Thambi. The trophy is a silver one and slightly bigger than the Sam Cohen South African cup. It is one of the finest ever presented to Indians in South Africa. The trophy will shortly be competed by the district associations. The late Mr. Naranasamy was one of the life vice-presidents of the Transvaal Indian Football Association and held many official positions in the various sporting bodies.

Sodasing's F.C. vs. Mill F.C.

The league match between the Sodasing Football Club and the Mill Football Club was played on Sunday, June 18, at the New Unionfield Sugar Factory ground. The captain relay for the day, between the "B" teams of the clubs, commenced at 2.30 p.m. The Mill Factory club had the home wall and scored 2 goals within fifteen minutes. There was no further score in the first half. The Sodasing's club, playing with determination, managed to score two goals in the second half. The match resulted in a draw of 2—2. In the second match the Unionfield's team beat the Mill team by 3 goals to nil.

Soccer At Tongaat

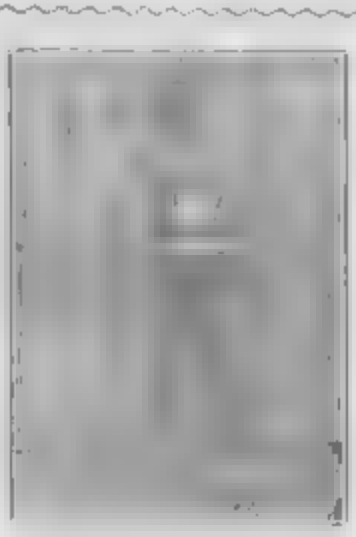
A large crowd gathered to witness the soccer match at the Tongaat Football Ground, on Sunday, June 18, when the Tongaat Estates Football Club's selected XI met the combined teams of the Hill View Rangers and the Tongaat and District Old Boy's Football Club, under the name of the Tongaat United Football Club for a friendly match. The match ended in a win for the United Club by 3 goals to nil. Other scores are: Red Rovers beat Hill View Rangers 3 nil.

Depot Road School Old Boy's Club

A very keen and interesting Ping-Pong Competition was held by the members of the above club, at the Depot Road Government Indian School, Somtseu Road, recently. Those enthusiastic members that competed were: Messrs. Sam Pillay, Daya Naicker, Sonny Moonsamy, Allan Thomas, J. Snobiah, Ben Rajah, D. Valoo, Dick Morgan, D. V. Pillay, P. Gaunt, A. G. Pillay, T. Chetty, A. S. Pillay, T. C. Muthusamy, Billy Jimmy, P. Harry and R. A. Moollan. In the finals, A. G. Pillay and S. Moonsamy met. The game ended in favour of the latter, the scores being 21—17 and 21—19 respectively. All communications regarding the above club should be sent to the Secretary, Mr. R. H. Moollan, 68, May Street, Durban.

Physical Display In Maritzburg

Young Hercules De Mile C. G. Pillay of Port Elizabeth, the well known South African Weight-Lifter and strongman, will appear in the D.Y.M.A. Hall, Maritzburg, on Sunday July 2, at 7.30 p.m. in a demonstration of scientific weight-lifting and colossal feats of strength. Pillay, who is well known in South Africa, has the unique distinction of having trained nearly 350 European pupils in scientific weight-lifting and physical culture. This will be Pillay's first public display in Natal. Those

C/L.O.O. C. G. PILLAY,
1933 1934 S.A. Light-weight Olympic Weightlifting Champion.

who have had the privilege of seeing him in action in Port Elizabeth and elsewhere in South Africa, will bear testimony to the scientific weight-lifting and feats of strength demonstrations that he is famous for. This is the only opportunity for the youths of the City to see someone who could inspire them to indulge in physical culture also. Together with Pillay, the members of the St. Aidan's Physical Culture Club, of Durban will demonstrate acrobatics, pyramid building, muscle control, posing, etc. They will also stage a play entitled "The Modern Youth Who Lied." This ought to be seen to be appreciated. A weight-lifting contest will be held between W. W. Townsend, a European pupil of Pillay, and L. S. Pillay, a member of the St. Aidan's Physical Culture Club, on a Olympic lift. Since the City has not been fortunate in seeing any physical culture display for a good many years, it is earnestly hoped that this opportunity will not be missed as this display will be the first of its kind ever held in Maritzburg.

Durban And District Table Tennis Union

A meeting of the Durban Table Tennis Club was held recently, when the Durban and District Table Tennis was formed. A feature of this union is that membership is open to all nationalities. After the adoption of the draft constitution, the following office-bearers were elected for the coming year:—President: Dr. O. M. Naicker, secretary: Mr. I. S. Amin; treasurer: Mr. H. M. Vahed; record clerk: Mr. C. R. Naidoo; committee: one delegate from each affiliated club. The affiliation fee to the union is 5/- and the registration fee 6d. per player. All clubs seeking affiliation should communicate with the Secretary, c/o P.O. Box 1773, Durban.

Natal Indian Boy Scouts Association

The 26th annual general meeting of the Durban and District local branch of the Natal Boy Scouts Association was held recently in Durban. The following office-bearers were elected for the year 1939-1940:—Life Patrons: Messrs. O. K. Winterton and Geo. E. Rindom; patrons: Mr. G. A. Burke, M.A. (Inspector of Schools) and The Hon. J. H. Hofmeyr, M.P.; vice-patrons: Messrs. A. Gray, C. M. Booysens, S. E. Pather, I. Panday, E. Thomas, T. M. Naicker and H. Kirsten; president: Mr. H. S. Lee; vice-presidents: Messrs. N. Gangat, K. R. Nair, K. M. Govender, E. Shaikh, G. Manner, Rosstein and A. P. Pahlman; hon. record clerk: Mr. N. Nunnon; Executive members: Messrs. P. S. Moodley, E. V. Naidoo, M. M. Naicker, A. Aidan and C. Munsamy; hon. treasurer: Mr. A. Gray; joint hon. secretaries: Messrs. R. Regunath and R. G. Pillay.

Social And Personal

Mr. V. B. Nagrani, well-known merchant of Inglwayo, S. Rhodesia, has arrived in Durban. He will stay here for a fortnight and will be pleased to meet his old friends. Mr. Nagrani is the guest of Messrs. Bombay Bazaar (Pty.) Ltd., 505, West Street, Durban.

A correspondent from Ermelo writes: "There was a large gathering present on Sunday June 18, at the Johannesburg Railway Station, to bid farewell to Rashid Ahmed, the second son of Moulvi Fazal Ahmed, who is probably the youngest science graduate among the Union Indians. He was here for a short visit from his college in Lahore, India. He intended to proceed to England to complete his graduation in medicine where he had been promised admission by three different Universities, including Edinburgh. He is coming to lack of financial support he has had to return to India to join King Edward Medical College, Lahore, where he will have to spend six years for the same Degree, which could have been obtained in four years in England."

Things In General

Transvaal Indian Congress (Pretoria Branch)

A MEETING of the Transvaal Indian Congress (Pretoria Branch) was held on Tuesday night, June 20, at the Asiatic Bazaar to pay tribute to the late Dahyabhai Govindji who died as a result of a brutal assault by organised hooligans at the Transvaal Indian Congress meeting on June 4 at the Orin Picture Palace, Johannesburg. Mr. Shaik Ahmed, the president, related the tragic circumstances which caused the sad and untimely death of the late Dahyabhai, and said that this sad incident should awaken them to their consciousness and to unite into one body to fight the common enemy. In such difficult times they wanted the strength and support of every brave man. There were days when they must gather their own forces to resist the bad laws of the country by breaking them. Dahyabhai's death at such a time was a great loss to the community.

Among the other speakers were Dr. Y. M. Dadoo, Messrs. Sorabjee Rustomjee, S. B. Mehd, Monilal Gandhi, Joshi, R. Moolan, Nanabhai Sita, A. Velshi, S. Nayagar and others. Resolutions expressing condolence to the family of the late Dahyabhai Govindji and sympathising with those who had received injuries as a result of the brutal assault on June 4, and praying for their speedy recovery, were passed unanimously.

Pretoria's Response To Dahyabhai Memorial Fund

On Thursday, June 22, Mr. Sorabjee Rustomjee, accompanied by Messrs. S. B. Mehd and Maganlal Gandhi, went to Pretoria and with the support of Messrs. Nanabhai Sita, Ramlal Moolan and S. Nayagar, were able to collect over £100 within a few hours.

Students' Union Entertains Indian Graduates

Last Saturday night Sastri College was the scene of gaiety and merriment when the Natal University College Students Union held a Social to celebrate the recent graduation of five of its members, Mr. A. D. Lazarus in the degree of Master of Arts, Mr. M. R. Naidoo in that of Bachelor of Science, and Messrs. Amir Khan, H. M. Rajab and Morgan Perumal in that of Bachelor of Arts. The president of the union, Mr. Ashwin Choudree, in congratulating the graduates, presented each of them with a book entitled "Hindu View of Life" by Prof. S. Radhakrishnan. He dwelt upon the very good work done by the lecturers and said that the recent successes in the University examinations bore eloquent testimony to their untiring and splendid work. He made special reference to Mr. Lazarus who had obtained his Master's Degree at an American University. Miss G. Lazarus and Miss P. Muthukrishna were responsible for the delightful refreshments served. Games were arranged and both lecturers and students took a keen interest in them. Among those present were Mrs. Mabel Palmer, Miss V. Lawrence, Mr. C. B. Wardiner, Mrs. Joseph, Miss P. Govindu, Dr. and Mrs. B. Notcutt, Mr. A. D. Lazarus, Mrs. P. M. Macdonald and Mr. and Mrs. N. G. Hodson. The union desires to thank the following for the assistance rendered: Messrs. Siemens Ltd. for the loan of Radiogram, Radio Record Trading Co. and Roopanand Music Saloon for records, Whondoodech for Crockery and P. H. Maghraj for musical items.

A Lecture On Late Mr. Dadabhoy Naoroji

At the invitation of the Bharat Social Club, Mr. S. J. Randeria delivered a lecture on the life of the late Mr. Dadabhoy Naoroji on June 25 which was his twenty-second anniversary. The meeting was held at the Surat Hindu Association Hall. In his lecture Mr. Randeria said that Mr. Dadabhoy was the first Indian to sit in the British Parliament. He was duly elected in 1892 as a member of the House of Commons for Central Finsbury. He was instrumental in organising the Indian Parliamentary Committee in England which rendered valuable services to India. The most important result of that Committee was the appointment of a Royal Commission on Indian Expenditure in 1895, and Mr. Dadabhoy was the first Indian to be appointed to a Royal Commission. Mr. Dadabhoy in his presidential address to the Indian National Congress held in Calcutta in 1906 claimed self government for India. The great Indian patriot passed away at the age of 92 years in 1917. He was lamented by the entire Indian people. On the application of the Chairman and Trustees of Dadabhoy Naoroji Memorial Fund, Bombay, the Speaker of the House of Commons has accepted recently a portrait of the late Mr. Dadabhoy, the Grand Old Man of India, and undertook to place it in the House of Commons.

To Club Secretaries

Secretaries are requested to send in their reports for publication to reach us not later than Wednesday mornings.

"RESISTO"

Ready Mixed Paint was recently supplied on a year's Government Contract.

A Painter writes:—"I have used "Resisto" for years with excellent results."

Agents for Tongaat and Districts

GANDHI & Co.,

TONGAAT.

Books for Sale.

The Story of Ramayana ... ... 6d.

J. C. BOSE—His discoveries and writings with a biographical sketch and portrait ... ... 5s.

ESSYS ON INDIAN ECONOMY—By Mahadev Govind Ranade. Price ... 4s 6d.

ESSAYS ON INDIAN ART, INDUSTRY AND EDUCATION. By E. B. Havell. Price 3s

INDIAN INDUSTRIAL AND ECONOMIC PROBLEMS—By V. G. Kale, M.A. Price 4s

From: The Manager,
"Indian Opinion"
Phoenix, Natal.

ઇન્ડિયન ઓપિનિયન

ગાંધીજીના માર્ગદર્શન હેઠળ
અને તેમના તંત્રીપણા નીચે ચલાવાતું.

પુસ્તક ૩૭ મું ફીનીક્સ, શનિવાર, તારીખ ૩૦ જુન ૧૯૩૯ અંક ૨૬.

"ઇન્ડિયન ઓપિનિયન"
શનિવાર તા. ૩૦ જુન ૧૯૩૯.

હિંમત આપનારા સંદેશાઓ

ગયા કે સત્યાગ્રહીઓને તો માત્ર તેઓના સવાલની સત્યતા ઉપર અને ઈશ્વર ઉપરજ આધાર રાખી પરિણામોનો વિચાર કર્યા વિના આગળ વધવાનું હોય છે. એક તરફથી જ્યારે હીંદી કોમ પરના સરકારને અપમાન ઉપર અપમાન લાદી રહેલી જોઇએ છીએ અને બીજી તરફથી આપણા ભાઇઓની સરકારના છેલ્લા અપમાનજનક કાયદાની સામે સત્યાગ્રહ કરવાનો ઠરાવ કરેલો છે તેઓને હીંદના એજન્ટ જનરલ, યુરોપીયનો તેમજ કેટલાક આપણા પોતાનાજ ભાઈઓ જેઓ તેઓનાપર ગુંડાઓ મારફતે ખુની હુમલા કરાવવાની પણ કરી ગયા છે, તેઓ તરફથી નાહિંમત કરવામાં આવી રહ્યા છે, તેવે સમયે માતૃભૂમીથી ઘણીજ હિંમત આપનારા સંદેશાઓ આવે એ ઓછી શાંતિ આપનારી બાબત નથી. છેલ્લા બીજા દિવસ માં પંડિત જવાહરલાલ નેહરૂ, રાષ્ટ્રિય મહાસભાના પ્રમુખ બાબુ રાજેન્દ્ર પ્રસાદ અને રાષ્ટ્રિય મહાસભા સમિતિના સંદેશા ઓ આવ્યા છે. રાષ્ટ્રપતિ બાબુ રાજેન્દ્ર પ્રસાદે જણાવ્યું છે કે હીંદુસ્તાનની સરકારે ટ્રાંસવાલનું બીલ (જે હવે તો કાયદો બની ગયું છે) તેની સામે પોતાના વિરોધની માત્ર નોંધ લઇ બેસી રહેવું નહિ જોઇએ. દક્ષિણ આફ્રિકાની સરકારને તેમણે જણાવ્યું છે કે તેણે સમજી લેવું કે હીંદુસ્તાન પોતાના વતનીઓનું થયેલું આ અપમાન ભૂલી જવાનું નથી. દક્ષિણ આફ્રિકાના હીંદીઓને તેમણે કહ્યું છે કે તેઓએ પોતાનો સવાલ ન્યાયી છે અને સમસ્ત હીંદુસ્તાન તેઓની પાછળ ઉભેલું છે એ વિશ્વાસ રાખી પોતાની લડત આગળ ચલાવ્યે જવી. રાષ્ટ્રિય મહાસભા સમિતિએ ઓચો ઠરાવ પસાર કર્યો છે કે યુનીયન સરકારની નીતી ૧૯૧૪ ના સ્મટસ ગાંધી કરાર; ૧૯૨૭ ના કેપટાઉન કરાર, ૧૯૩૨ ના ફીશમાન કમીશન અને ત્યાર બાદ યુનીયન સરકાર તરફથી થયેલાં વચનોનો ભંગ કરનારી છે. હીંદીઓને સમાનતીએ સ્વમાન અને માનભરેલી હસ્તીને માટેના પોતાની લડત સંપુર્ણત ળાથી ચલાવવા જણાવ્યું છે અને હીંદુસ્તાનની સમસ્ત પ્રજા તેઓની પાછળ ઉભેલી છે એવો વિશ્વાસ આપવા માં આવ્યો છે. પંડિત જવાહરલાલ નેહરૂ ના સંદેશો દક્ષિણ આફ્રિકાની હીંદી કોમને સૌથી વિશેષ પ્રોત્સાહન આપનારો છે. એ સંદેશો કરેકે કરેક સ્વમાનપ્રીય પુરૂષ અને સ્ત્રીના અંતઃકરણમાં કોતરાઈ જવો જોઇએ. પંડિતજી કહે છે કે:

> "બાલમાતાના ગૌરવ અને તેના પવિત્ર નામને ખાતર તમે જે કંઇ પણ હિંમતભર્યું પગલું લેશો તેમાં અમારો તમને સંપૂર્ણ સાથ છે. અનિષ્ટ અને રાક્ષિય માનભંગના તાબે થવું એ કદી પણ અટકે નહિ સ્વમાન અને એવા માનભંગના દરેક પ્રયત્નનો સામે તે જોરથી પણ સામનો થવોજ જોઇએ. પછ પ્રજાઓજ માનભંગને શરમ પામે. આપણે તો એક જીવંત અને સ્વાભિમાની પ્રજા છીએ અને હું તો કહું છું કે આપણે ઘરતે કેના વશ નહિ એ પણ માનભંગોને તો કદી શરમ નજ પામીએ."

ઓક મુડદાંને પણ હલાવનારો આ સંદેશો છે. પરંતુ અફસોસ! દક્ષિણ આફ્રિકાના આપણા કેટલાક ભાઇઓ–રામ વિનાના વિનીતો તરીકે એજન્ટ જનરલ અને તેઓના કેટલાક યુરોપીયન સલાહકારોના પ્રિય થઇ પડવામાં ગર્વ માનનારાઓને તે હલાવી નહિ શકે. તેઓને માટે આપણે એટલીજ માર્યના કરીએ કે તેઓના જે ભાઇઓનો દુઃખો સહન કરવાનો ઠરાવ કરેલો છે તેઓએ તે ઠરાવ કંઇ પણ સ્વાર્થી હેતુઓથી નથી કરેલો પરંતુ સમસ્ત કોમના સ્વમાન અને રાષ્ટ્રિય ગૌરવને માટે કરેલો છે એ વસ્તુ સમજવાની ઇશ્વર તેઓને સદ્બુદ્ધિ આપે.

અમારે અફોદ જણાવવું જોઇએ કે યુનીયન સરકાર તરફથી આપણા કરોડની સામે મહાન પ્રજાનું હડે કરેલું આવું બેશરમીભરીને હલકટપણ અપમાન થયેલું હોવાનો ઇતિહાસ દક્ષિણ આફ્રિકાની નવારીખ માં આ પહેલોજ બનેલો છે. ઓરીયા-ણીઝમ (ટ્રાંસવાલ કોન્ડ ઓરેન્જ ફ્રી સ્ટેટ) બીલમાંથી અપમાનભરેલી કલમો, કે જેને માટે, ખાસ કરીને, કહેવાતા યુરોપીયન સત્તાઓમાં હીંદીઓ તરફથી પ્રવેશન થયેલું નથી તેમ વેપારના પરવાનામાં પણ કંઈ પણ વધારો થયો નથી એ હકીકત જોતાં, જરાયે વખત વહી જતો નહોતો, તે પડતી મુદ્દી દઇને એ અપમાન થતું તે અટકાવી શકતી હતી, વળી હજુ તો બીલને કાયદો થાવવાના સંબંધમાં વિચાર ચાલી રહ્યો છે અને હીંદ સરકારની સામે એ સંબંધી મજબુતી પણ ચાલી રહી છે એ દ્રષ્ટિએ પણ હીંદીઓની સામે એક ઘણી તદ્દીક આ ખાસ પ્રતિનિધિત્વ કલમો લાવવાનું કશું વાજબીપણું નહોતું. આ સઘળી હકીકતો જોતાં યુનીયન સરકારે હીંદી પ્રજાનું આ અપમાન જાણી કરીનેજ કરેલું છે એ વિષે કોઈ પણ સમજુ વ્યક્તિને રહેજ પણ શંકા નજ રહી શકે. દક્ષિણ આફ્રિકાના સમળા ન્યાય અને સ્વાતંત્ર્ય પ્રીય લોકો, પછી ભલે તેઓ ગમે તે જાતીના હોય, તેઓને હીંદીઓની લાગણીઓ દુભાવવાનું વાજબી પણું આ પરથી સમજી લેવાનું જોઇએ અને તેઓની ન્યાયી લડત પ્રત્યે તેઓએ દિલસોજી ધરાવવીજ જોઇએ.

યુનીયન સરકારની નીતી સામે રાષ્ટ્રિય મહાસભા સમિતિનો વિરોધ

મુંબઇમાં મળેલી રાષ્ટ્રિય મહાસભા સમીતીએ જુન તા. ૨૫ મીએ નીચે પ્રમાણેનો ઠરાવ પસાર કર્યો છે:

"યુનીયન સરકારની હીંદીઓ તરફની પક્ષપાતી પ્રત્યે આ સમિતિ ખેદ દર્શાવે છે. હાલની સરકારના પ્રધાનોએ આપેલા વચનોની તે ઘોર અવગણના કરે છે તેની હાલની નીતી ૧૯૧૪ના સમઝુતા-ગાંધી ઠરાવોના, ૧૯૨૬ ના રાઉન્ડ ટેબલ કરારના ૧૯૩૨ના ફીડરલ કમીશનના અને યુનીયન સરકારે બાર બાદ આપેલા વચનોનો ભંગ કરનારી છે. દક્ષિણ આફ્રિકાના હીંદીઓએ તેની સામે કરેલા વિરોધની આ સમિતિ નોંધ લઇને સરકારના ધ્યાનમાં લાવે છે કે સ્વમાન અને માનવતાની દૃષ્ટીને ખાતર તેઓની પાછળ દુનીયામાં હીંદુસ્તાનની સમસ્ત પ્રજા તેઓની પાછળ ઉભેલી છે.

સમિતિ વિશ્વાસ રાખે છે કે તેઓનાના કુટુંબ માટે દોલ અને તેઓ સંયુક્ત બનશે ત્યારે

આ સમિતિ યુનીયન સરકારને પોતાના પ્રજાના પ્રતિનિધી તરીકે સેવા, પોતાના મુખ્યાધિકારીઓ વતી બધાયેલા વચનોનું પાલન કરવા અને દક્ષિણ આફ્રિકાના હીંદી વતનીઓ કે જેઓ ગાંધી-સ્મટ્સ કરારના ફેરફાલ જન્મેલા અને ઉજવતા કે આગે તેઓને દક્ષિણ આફ્રિકા સિવાય બીજું એક વતન નથી, તેઓના દરજ્જામાં પ્રગતિકારક સુધારો કરવાની નીતી અપનાવવા અરજ કરે છે."

મહાત્મા ગાંધીજીની સૂચનાથી રાષ્ટ્રિય મહાસભા સમિતિએ ઉપલા ઠરાવમાંથી નીચે પ્રમાણેનો એક ઠરાવ કાઢી નાખ્યો હતો: "અને સમગ્ર બીનયુરોપીયન જનાઓની સામેની સેગ્રેગેશનની નીતીઓનો વિરોધ કરવામાં દક્ષિણ આફ્રિકાના આફ્રિકન વતનીઓના સામે સહકાર કરશે." એવો ખુલાસો કરવામાં આવ્યો હતો કે ગાંધીજીએ આ ફકરો નહિ લેવરાવાની સલાહ આપી હતી કેમકે એથી દક્ષિણ આફ્રિકાનો સવાલ બહોળો થઇ પડશે અને દક્ષિણ આફ્રિકાના હીંદીઓને તેઓની બાબતમાં આડચક્ષકારી થઇ પડશે.

ગાંધીજીના વિચારો

નેશનલ યુરોપીયન પુનાપ્રેસ કરારના સવાલપર ગાંધીજીના વિચારો રેયરન્ટ કેમને તેમણે હુંક મુદ્દાપર આપેલી મુલાકાતમાં સ્પષ્ટ દર્શાવ્યા આવ્યા હતા. તે મુલાકાતનો ટૈલાસા એ કે જયાલિનના એક અંકમાં પ્રસિદ્ધ થઇ ચુક્યો છે અને તેમાંથી આ મુદ્દાપરનું કેટલુંક ટાંચણ અહિ કરવું અસ્થાને નહિ ગણાય. દક્ષિણ આફ્રિકામાં હીંદીઓએ પોતાના હકો માટે કેવી રીતે લડવું એ સવાલના જવાબમાં ગાંધીજીએ જણાવ્યું હતું :: "જો દક્ષિણ આફ્રિકાની હીંદી કોમના રાગ દ્વેષ તો જરૂર તેઓએ સત્યાગ્રહ કરવો જોઇએ અને તેઓની અવગીત ફતેહ થશેજ." નેશનલ-યુરોપીયન કરાર કરવાના સવાલપર તેમણે નીચે પ્રમાણે જણાવ્યું હતું:

"ઓગ કરવું એ ભુલ છે. ઓગ કરવામાં તમે શક્તિનો સંયમ નહિ કરેઃ પણ તળબાકીઓ કરશો. તમે સૌ પોતપોતાના પગપર ઉભા રહીનેજ ઓ બીજાને સારામાં સારી મદદ કરી શકશો. હીંદીઓ અને આફ્રિકાવાસીઓ બેની સ્થિતિમાં બહુ તફાવત છે. હીંદીઓ ક્યાં બોળા જેટલા છે. એ ગોરાઓને 'ભાય' —રૂપ કહી નીચતાના નથી. બન્નેમાં તમે તો એ બુશીના સંતાનો છો. અને જે વસ્તુત તમારો વારસો છે તેનાપર ગોરાઓ તરાપ મારી રહ્યા છે એની સામે તમે વિરોધ કર્યા વિના રહેવાનાજ નથી. તમારો પ્રશ્ન પણ યાદ ગોરા ને વિરાળ છે. એ પ્રશ્નને હીંદીઓના પ્રશ્ન સાથે મેળવવો ના જોઇએ બે બે કોમો વચ્ચે અતિશય મીત્રતાભર્યો સુખ્યમ બાંધવામાં આથી બાધ આવવા નથી. હીંદીઓ તમારી લાયકાત કેળવી મદદ કરી શકે છે. તમારી સામે ઉભવતા પ્રશ્નોનો પતીને તેઓ તમને મદદ કરી શકે છે. તમારી જે બાજુની આક્રમણોઓ છે તેનો તેઓ કદી વિરોધ ન કરે, બાયદા તો તમારે બોજો પોતાને માટે છુટછાટ કે સગવડો મેળવવા માટે પોતે 'સરકારી' હોવાની બાજરી રાખીને તમને 'બજારી' કહી ઉતારી ન પાડે."

દક્ષિણ આફ્રિકાના ક્રિકેટી સવાલપર આપ્રકા એજન્ટ-જનરલ

કુંવર સર મહારાજ સીંગ બ્રીટનના 'ટાઇમ્સ' પત્રના જુન તા. ૧૭ મીના અંકમાં નીચે પ્રમાણે લખે છે:

સાહેબ,—દક્ષિણ આફ્રિકામાં હીંદના આગલા એક એજન્ટ જનરલ તરીકે મી. પોલાકે દુંક મુદ્દાપર 'ટાઇમ્સ' માં પ્રગટ કરેલા પત્રને હું સંપૂર્ણ ટેકો આપું છું. જો દક્ષિણ આફ્રિકાના હીંદીઓને ક્રિકેચાલ અને નાટાલમાં નાગરીકત્વના સામાન્ય હકો આપવામાં આવ્યા હોત તો તેઓને હિંદુસ્તાનની સરકાર અને પ્રજાને અરજ કરવાની જરૂર રહેતજ નહિ. તેમજ એજન્ટ જનરલની પણ જરૂર નહિ રહેત. પરંતુ હીંદીઓપર કરેલા યુરોપીયનો ઓછામાં ઓછાજ નાખવામાં આવેલા દોષો જ્યાં મ્યુનીસીપલ ફ્રેન્ચાઇઝ તેમજ નાગરીકત્વના અન્ય પ્રાથમીક હક્ક પણ તેઓને આપવામાં નહિ આવેલા હોવાથીજ એશીયાટીકોની સામે કાયદાઓ દ્વારા તેમજ અન્ય રીતે સતત પ્રહારો થઇ રહ્યા છે. ત્યાં સુધી દક્ષિણ આફ્રિકાની સરકારે તેમજ રમાણિક યુરોપીયનો—ખ્રીસ્તીઓ તેમજ અન્ય—પોતાની વચમા બદમીને હીંદીઓનો વિશ્વાસ નહિ મેળવે ત્યાં સુધી દક્ષિણ આફ્રિકાના હીંદીઓને હીંદુસ્તાનની મદદની બાબતમાં અનિચ્છાએ કરવી જ પડશે. નાતાલની ગાદી સરકાર દુર્ભાગ્યે "બચ્ચે પકડવા" ની પોતાની અશક્તિ જાહેર કરી રહેલી છે જેને પરિણામે હિંદુસ્તાનમાં "બ્રીટીશ ચાકીવાદ" ની સામેના દુશ્મનો વધતાં જાય છે અને ગોરાં ગોલીએ જેઓને એક વખત "ગ્રહેનશાહની સમાન રૈયત" તરીકે વર્ણવ્યા હતા તેઓને સમાન હકો અને માન મેળવવાની બ્રીટીશ સરકારની અનિચ્છા અથવા અશક્તિ બતાવવાને દક્ષિણ આફ્રિકા અને પુર્વ આફ્રિકા (ખાસ કરી કેનીયા)ના દાખલા ટાંકવામાં આવી રહ્યા છે. પરિસ્થિતિની તીક્ષ્ણતામાં વધારો એ હકીકતથી થાય છે કે આફ્રિકાના ફ્રેંચ અને પોરચ્યુગીઝ રાજ્યોમાં હીંદીઓને અમુક બ્રીટીશ સંસ્થાનોના કરતા વધારે સારી વર્તણુક મળે છે. આ બધાંના વખત ઉપસ્થિત થતી ઉક્ત પરિસ્થિતિનું પરિવર્તન કે કોઇ પણ અન્ય રીતે બ્યાબી સમાધાન નહિ સાધવામાં આવે તો ખેદજનીય છે કે હીંદુસ્તાનના સમગ્ર વર્ગો તો હીંદીઓ—અને આફ્રિકાના હીંદીઓના સવાલ પર હીંદુસ્તાનમાં સંપૂર્ણ એકમત છે—પોતાનું બાકી ગ્રહેનશાહતની બહાર રહેવા કયારે જાણે લાંબામાં મજબુર કરશેજ.

કેપટાઉનના બીશપનો સેગ્રેગેશન સામે વિરોધ

કેપટાઉનના બીશપ રાઘટ રેવરન્ટ એસ. કાલ્સ, ગ્રેમીસે દેવળોના પાદરીઓની પરિષદમાં જુન તા. ૨૩ મીએ સેગ્રેગેશનની ચળવળ સામે વિરોધ દર્શાવતાં જણાવ્યું હતું કે સેગ્રેગેશનની ચળવળને જે બાબુસ રહેજ પણ ટેકો આપનો દોષ તેને દક્ષિણ આફ્રિકાને ખોટો ચાલે છે એવો દાવો કરવાનો હકજ નથી. બીશપ ગ્રેમીસે એવો ઠરાવ મુકયો હતો કે સેગ્રેગેશનની ચળવળ બાબતો વધારતાઓના મનની શાંતિ અને સદ્ભાવસહકારીતને દુરકતાલો છે અને વિરોધ, કડવાશ અને બેદીલીને જિલ્લોજનારી છે. બતી અને વર્ણના આધારે કરણસાત બંદભાવ પાડવો એ ખ્રીસ્તીધર્મના મુળ સિદ્ધાંતની વિરૂદ્ધ છે અને કાયદેસર સેગ્રેગેશન સ્થાપનારી અને બતી બતીઓ વચ્ચે વેર પાડનારી જે કંઇ પણ દરખાસ્તો હોય તેનો સરકારે ફરી વિચાર કરવો જોઇએ." આ ઠરાવ પરિષદે સર્વાનુમતે પસાર કર્યો હતો.

કેપટાઉન કરારનું પાલન

મી. સ્ટોકમેયરે હિંદ સરકારનો કરેલો બચાવ

એસોસીએટેડ પ્રેસ (ઑફ સાઉથ આફ્રિકા) બીજ ઉપરની સભા દરમીયાન ફેડરલ પાર્લામેન્ટના મેમ્બરોએ કેપટાઉન કરાર વિષે સુચન કર્યું હતું અને હિંદુસ્તાની સરકાર પર તેનો ભંગ કરવાનો આરોપ મુકયો હતો. મી. જે એચ હોફમેયરે બીલના બીજા વાંચન વખતે હિંદુસ્તાનની સરકારના બચાવમાં જોરદાર ભાષણ કર્યું હતું જેનો કુંકો કેવાલ ગર્વમેન્ટપત્રોમાં પ્રસીદ્ધ થયા હતો. હેનસાર્ડમાં તે આખુ ભાષણ પ્રસીદ્ધ થયું છે જેમાંથી અગત્યનો ભાગ અગારા વાચકોના લાભાર્થે નીચે આપીએ છીએ :

"હિંદ સરકારે આ કરારનો સોફ્સપણે ભંગ કરેલો છે એવું આરોપપત્ર મુકવાને કંઈ પણ મુદો નથી.

"કેપ કરાર હજુ ચાલુ છે. જોયી આગળ વધીને હું કહીશ કે હિંદ સરકારે કરારના બોલવાનો કર્યાતો ભંગ કર્યાની વાતો કરવામાં હું કંઈ કહાપણ જોતો નથી. જો આપણે હિંદ સરકારની સામે જોવા જઈશું તો તેમાંજ આરોપણો આપણી સામે પણ મુકવામાં આવશે. એ કરારના બે ભાગ છે. પ્રથમ હિંદી ઓને નાણાની મદદ આપીને પોતાને વતન પાછા મોકલી આપવાનો એસીસ્ટેડ અમગ્રેશનનો સવાલ છે અને બીજો સવાલ હિંદીઓની હિન્નાતિનો છે, કે જે પીટરમારીત્સબર્ગના મહાસભા સમક્ષ ડો. મલાન સમજાવી ગયા છે તેમ બાદ નાટાલમાં હિંદીઓને કેળવણીની સગવડો આપવાનોજ નહોતો. અનેક બીજા મુદાઓ પણ તેમાં સમાયેલા છે. પહેલા ભાગના સંબંધમાં જ્યારે હિંદ સરકારની સામે આરોપણો મુકવામાં આવે છે ત્યારે એ યાદ રાખવું જોઇએ કે બીજા ભાગના સંબંધમાં આપણે પોતે પણ નિષ્કલંક અમલ દોષરહીત નથી. પહેલો બચાવ આપણા તરફથી કેવાનો નહી જોઇએ. આ હું નારાજગીથી કહું છું કેમકે હું સમજું છું કે યુ. ખાલતની હિંદીનું જવાબદારી ખારે પોતાને શીરે છે, પરંતુ ત્યાં એક બાજુથી એવાં કારણો થયાં હોય કાં બીજી બાજુથી પણ એ બાબતમાં નીવેદન થવું જોઇએ. ઓજ ન્યાય અને પ્રમાણ મળાય.

"બીજા બાંધાન વખતે જે હિન્નાતીના કરારને લગતી કલમ વાંચી હતી. તેમાં કેટલાક આફ્રિકા મૂત મુદાઓ દર્શાવાયા છે, જેમાંના પહેલો મુખ્યત્વે સભ્ય જમાવો. અર્થ ને નાટાલમાં કેળવણી બાબતનો છે. તેના સંબંધમાં હું કહી ચુકયું છે કે કરાર ૧૯૨૭ ના અર્થ હતા ૧૯૩૭ ની જે તોયું કે નાટાલમાં પ્રાંતીક ઓથોરિટીસ હજુ પણ હિંદી કેળવણીપર યુનીયન સરકાર તરફથી તેને ગ્રાન્ટ પોતાને મદદ મળતી હતી તેના કરતાં વધારે ઓછી રકમ ખરચવા હતી. એ મદદની રકમ એક કમીશન તરફથી ફરીવખત આવી હતી એનો ૨ પણ એક સભ્ય હતો. એ રકમ કેળવણીના ઓછામાં ઓછા ખરચના ધોરણે ફરાવવામાં આવી હતી. કરાર થયાના ૭ વરસ બાદ નાટાલ પ્રાંતીક કાઉન્સીલ હિંદી કેળવણીપર ઓછામાં ઓછા કેળવણીના ખર્ચ કરતાં પણ ઓછુ ખરચતી હતી. મીડલબર્ગના માનનીય સભ્ય ડો. મલાને તેના સંબંધમાં કશું કર્યું નહોતું. ૧૯૩૨ બાદ નાટાલને રહુબુઆત કરવામા ફાવી અને હિંદી કેળવણીપરનો ખર્ચ વધારવામાં આવ્યો. ત્યાર બાદ નાટાલ ફરી પાછુ પછાત પડી ગયુ છે અને હુલી સ્થીતીએ આવી ગયુ છે. નાટાલ પ્રાંતના ઓડીટરના પણ તાજા હેવાલ આંકડા મુજબ તે પ્રાંત હિંદી કેળવણીપર ગોવાર્યા દીઠ વાર્ષીક પા. ૪–૧૬–૦ નો ખર્ચ કરે છે જ્યારે તેને યુનીયન સરકાર તરફથી ગોવાર્યા દીઠ વાર્ષીક પા. ૮–૫–૦ ની મદદ મળે છે. એટલે પા ૧૦,૦૦૦ ની બચત થાય છે. જો નકો નહી તો બીજુ શું ? કેમ પ્રાંતને પોતાની કેળવણી માટે આગા દીઠ પા. ૫–૫–૦ મળે છે અને કેપ પ્રાંત પોતાની કેળવણીપર આગાદીઠ પા. ૬–૧૧–૦ જેટલી રકમ ખર્ચે છે ત્યારે નાટાલ હિંદી કેળવણીપર પા. ૪–૧૬–૦ ખર્ચે છે!

"બીજી વસ્તુ હિન્દીના કરારના કોર્ડીનેરની સાક્ષિ આફ્રિકન નેટીવ કોમેન્સમા હોંદી પીવાબીઓ માટે એક હોસ્ટેલ સ્થાપવાની જરૂરીયાત આવી છે. એ હોસ્ટેલ હજુ સુધી સ્થપાઇ નથી.

"બીજી વસ્તુ કરજન અને તેની આજુ બાજુમાં હોંદીઓના રહેઠાણો અને મુકરાક સંબંધી છે. કરજન ને લીધે જેઓ વધુ પણ જાણે છે તેઓ હિંદીઓની રહેઠાણો સંબંધી સ્થિતી કેવી ગંભીર છે તે જાણે છે. કરાર થયાને બાર વર્ષ થતી ગયાં. પરંતુ તેમ છતાં મ્યુન્સીપલ કાઉન્સીલ્સ જોહનીસ બેલ્લા રીયોર્ટ મુજબ સેન્ટ્રલ કાઉન્સીલ્સ ઇત્યાદીથી હોંદીઓ માટે પા. ૧૪,૦૦૦ ના ખરચ માત્ર પસાર કરી અંધારામાં છે કરારનું પાલન આપણે આટલું કરેલું છે.

"બીજા કરારમાં પ્રન્ટસ્ટીપલ કનસીલીએશન અને ફેન એકટમાં હોંદીઓ સામે ભેદભાવ નહી રાખવા જણાવાયું છે આપણે ધ્યાનમાં રાખ્યું છે વેપારના પરવાનાના સંબંધમાં પરવાનાને લગતા પ્રાંતીક કાયદાઓની સમજણ ઓછી કરવાનું જણાવાયું છે. એક પણ પ્રાંતે વેપારના પરવાનાને લગતા કાયદાની હોંદીઓ વીરુદ્ધની સુધારણ ઓછી નથી કરી. બલકે ટ્રાંસવાલે કાયદો વધારે સખ્ત બનાવ્યો છે અને ડો. મલાને તેને મંજુર કર્યો છે અને હવે આ બીલની બીજી પ્રક્રિયામાં હજુ વધારે પ્રતીબંધો મુકવામા આવ્યા છે.

"આ બાબત ઘેટલી અને દુઃખદ લાગે છે તેટલીજ આ મુદ્દાને બારે તે દુઃખદ છે. અને તે પર હવે વધુ ચર્ચવણ કરવું હું ઉચિત નથી માનતો. પરંતુ આપણી કરારના ભંગાયાનું પાલન કરવાના સંબંધમાં બીજી સરકારે શું કર્યું છે તે શું નથી કર્યું તેની બાબતમાં આપણે પહુરા બાખતાં પહેલાં જાણીબમાં આપણે ચેતતા રહેવું કદાપણ ગરેલું બનશે."

૭ " "

હિંદ સરકારની કૃપાળુતા

જે સભ્યોએ એવું કર્યું હતું કે હિંદ સરકાર ને દક્ષિણ આફ્રિકાના હોંદીઓના સંબંધમાં દક્ષિણ આફ્રિકાની આંતરિક બાબતમા માથું મારવાનો કરો હક નથી તેનો જવાબ આપતા મી. હોફમેયરે જણાવ્યું કે :

"હિંદ સરકાર આજે જે બની રહ્યું છે તેનાથી બીરાળી રહે એવી આસા નહિ રાખી શકાય. ડો. મલાને કહ્યું હતું કે આપણી પરણીનો એક વર્ગ જે હોંદના વતનીઓ નથી પરંતુ મુલ્કિયતના વતનીઓ છે તેને બચાવી લાવવા માટે માથું મારવા ની હિંદ સરકારને શું સત્તા છે; હોંદના જોબ્જેક્ટ-જનરલ દક્ષિણ આફ્રિકામાં શું કામ કરવા જોઇએ. આ પ્રશ્નનો જવાબ હું આપીશ. હોંદીઓ દક્ષિણ આફ્રિકામાં પ્રથમ યુરોપીયનોની ગાડીએથી આવ્યા હતા.

એક સભ્ય : નહિજ.

મી હોફમેયર : આપણે તેઓને બોલાવ્યા હતા. નાટાલની સરકારે તેઓને ખાંડ આપવા માટે નાટાલની સરકારે તેઓને મુલકમાનો બાર પુરૂં પાડયો હતા.

એક સભ્ય : નહિજ.

મી. હોફમેયર : હિંદ સરકારે વિરોધ ઉઠાવ્યો. તમારે એ વિરોધને ધ્યાનમાં રાખીને સરકારની મદદથી દબાણ દેવામાં આવ્યો હતો. હોંદીઓ તરફના વર્તનના સંબંધમાં હિંદ સરકારની ખાતરીઓ આપવામાં આવી હતી અને દક્ષિણ આફ્રિકામાં સમૃધ્ધ નહિ પરંતુ પગ ભરા હોંદીઓ એ રીતે આવેલા છે, અમારા તો, એ રીતે આવેલાઓના સંતાનો છે. શરૂઆતના એ હોંદીઓ દક્ષિણ આફ્રિકાના મતાધિકાર ધરાવતા હતા નાટાલ અને કેપમાં તો એકસ ધરાવતા હતા. પરંતુ ટ્રાંસવાલમાં પ્રેસ્કાયા નહોતા. કેપમાં તેઓ હજુ મતાધિકાર ધરાવે છે પરંતુ પ્રજાજન થવા માગનારાઓ નાટાલમાં તેઓએ પોતાની નેન્ટરી તેમજ મ્યુનીસીપલ મતાધિકાર ગુમાવી દીધો છે.

મી ડીન : એક કે બે સિવાય.

મી હોફમેયર : હવે આ બોલા કેન્દ્રોઓના સંબંધમાં ચુકવણામાં તેને આપીઓ આપવામાં આવેલી છે અને જેઓની પાસેથી મતાધિકાર છીનવી લેવાયો છે તેઓના સંબંધમાં હિંદ સરકાર નિષ્કામણ કઈ રીતેજ બતાવી શકે ? અલબત્ત ની બાબત હિંદ સરકાર તેમજ યુનીયન સરકાર વચ્ચેના કોન્ફરન્સમાં સરકારે કે જે નથી, પણ અમારા મુદો એ છે કે અમે બાબત એક સરકાર અને બીજી વચ્ચેનો બાબત અને અલબત્ત બન્નેની છે. અને ડો. મલાને ૧૯૨૭ માં સિધ્ધાંત કર્યું હતું કે આ સવાલ ગોળમેજીનો નથી પરંતુ બાબતનો છે. ૧૯૨૭ માં અને ૧૯૩૨ માં

સ્વિકારાયું હતું કે આ લોકો જે મુનીયનના વતનીઓ છે અને આપણી વસ્તી નો એક ભાગ છે તેઓની કાળજી કરવાનો હિંદ સરકારને હક છે. અને આપણેજ હિંદ સરકારને એક એજન્ટ-જનરલ મોકલવા કહ્યું હતું. 1927 માં કે. મહાનેજ કરેલાં નિવેદનમાંથી હું આજે દાખલા કરીશ. તેમણે એ બાબતે કહ્યું હતું કે

"યુનીયન સરકારે હિંદ સરકારને અને સરકારો વચ્ચે ચાલુ અને આસરકારક સહકાર રખાવવાને યુનીયનમાં એક એજન્ટ જીમ ચાની માગણી કરેલી છે."

મેં કહીશ કે દક્ષિણ આફ્રિકામાં આ લોકો ના સંબંધમાં જે બન્યું છે તેને લિધે હિંદ સરકારથી પોતાની આંખો મીંચી નહિ શકાય. અલબત્ત એ સરકારને પોતાની અંગત મુશ્કેલીઓ રહેલી છે. તેને આવતી સાલ માં હિંદમાં ફેડરેશનની સ્થાપનાનો મહાન આખલરો કરવો છે. બંધના પક્ષ કે જે અકીકાર પ્રાંતો માંથી આ પ્રાંતોમાં અંકુશ ચલાવી રહ્યો છે તેમાં ફેડરેશન સેકમાંય નથી. બંધેલ પક્ષના એક હિસ્સા અને એક નીતીત એવા જે વર્ગ છે, તેઓ લગભગ સરખે ભાગે વહેંચાયેલા છે. બનવા જોગ માટે ઉદ્યમ પણ સ્વજને લીધો હતો પરંતુ નીતીસરજે પોતાનું બળ કરી પાછા મેળવી લીધું છે. બન્ને બાજુનું બીજી તરફ નમી પડતાં જરાયે વાર લાગે તેમ નથી અને હિંદી પ્રજાપત પરદેશમાં વસતા હિંદીઓના સંબંધમાં, અને તે માત્ર દક્ષિણ આફ્રિકામાંજ નહિ પરંતુ જગતના બધા ભાગોમાં પથરાયેલા હીંદીઓના સવાલના સંબંધમાં પણ પણોજ નહિ છે. દક્ષિણ આફ્રિકામાં વસી રહેલા હિંદીઓનું જે થવા રહ્યું છે તેની હિંદ સરકાર કયા કાળજી ન લે તેવા વિચાર જ ગભરાય. બેશક કેટલાક લોકો છે કે જેઓ આ સમસ્યા હલકારો તરફ પોતાની આંખો બંધ કરી દે છે કેટલાક એમ પણ કહેછે કે "હિંદુસ્તાનની સાથે આપણે કે તેને આપણી સાથે આ લેવાદેવા છે?" વળી કેટલાક એમ પણ કહેશે કે "આપણે હિંદુસ્તાનનું અપમાન કરીએ તોયે શું, તે આપણુને શું કરી શકશે? અરે છે કે હિંદુસ્તાનની આપણી સામે સામો પ્રહાર થઇ શકે તેમ નથી. પરંતુ સામો પ્રહાર ન થઇ શકે તેથી કોઇનું ગાનભંગ કરવાની વાત ખરેખર કુ સાંભળું છું ત્યારે મને ભૂતકાળ નું ચીત્ર વર્તમાન ઉપર ખેંચાતી વરસેલીનની સુવેદ પરિષદનું સ્મરણ થાય છે, અને મારી ખાત્રી છે કે આપ આદાના પ્રધાન જનરલ સ્મટસને પણ યાદ કરી એ વખતે પણ એવા લોકો હતા કે જેઓ સામો પ્રહાર નહિ કરી શકનારા લોકોનું માનભંગ કરવાની વાતો કરી રહ્યા હતા અને એ મુજબ વર્તી પણ રહ્યા હતા પરંતુ તેઓની એ નીતી આજે તેઓની ઉપર પ્રતાપ પાત કરી રહી છે અને આજે તેઓ એ નીતીને દીર્ઘ પીડાઈ રહ્યા છે. કોઇ પણ પ્રજાની સામે આ સામો પ્રહાર કરવાનું સ્વજ હબેશને ગારે તેમ છીનવી નથી શકતા. આપણે એ વસ્તુનો પણ વિચાર કરવો જોઇએ કે, એક વખત ખાનીત એવો આપણે જ્યારે હિંદુસ્તાન ની સરકારજ નહિ પરંતુ હિંદુસ્તાનની પ્રજા કે જે આજે રાજદારી વિકાસમાં પણજ ઝડપી પ્રગતિ કરી રહી છે તેની માલ્યતા આપણને કાગ એક પક્કા નંબરની આફ્રિકની વસ્તુ થઇ પડશે. એ પણ સંખ્યાની આપણી નાની સરખી થઇ ગયા પક્કા આપણે ક્યારે કદાચણની વસ્તી બની જઇશું.

હિંદની રાષ્ટ્રિય મહાસભાના પ્રમુખનું

દ. આફ્રિકાના હિંદી સવાલ પર નિવેદન

૨૧ કુપતિ બાબુ રાજેન્દ્રપ્રસાદે સામાન્ય રીતે પરદેશમાં વસતા અને ખાસ કરી દક્ષિણ આફ્રિકામાં વસતા હીંદીઓની સ્થિતિપર નીચે પ્રમાણેનું નીવેદન પ્રસિદ્ધ કાઢ્યું છે :

પરદેશના હીંદીઓના અને ખાસ કરી બ્રીટીશ સંસ્થાનોમાં વસતા હીંદીઓની સ્થિતિ આ દેશના લોકોને હમેશાં ચિંતા કરાવી રહ્યો છે આપણા સ્વદેશબંધુઓએ પોતાની મહેનત અને આવડતથી પછાત્યના સંસ્થાનોની આબાદીમાં મોટો ફાળો આપેલો છે, બલકે એ દેશોને આબાદ બનાવેલા છે, છતાં તેઓ તરફ હમેશાં અપક્ષપાતે તરીકેનીજ વર્તણુક ચલાવવા માં આવે છે. સંસ્થાનો હીંદીઓને કોઇ પણ જાતનો વીચાર કર્યા વિના બનવરો તરીકેજ ગણતા અને તેમોને હાંકી કાઢવાની યોજના ઘડતા આવેલા છે. તેઓની મરજી સરી ગઇ છે અને તેથી ત્યાં વસી રહેલા હીંદીઓ, જેઓમાં ના પણા ખરા લાંબા જન્મેલા અને ઉછરેલા છે અને ત્યાંની વસ્તીનો એક ભાગ તરીકે ગણાતા નો બાજ્બી દાવો કરી શકે છે, તેઓની કનડગતોનો ભોગ થઇ પડ્યા છે. તેઓની ઉપર અનેક જાતના ત્રાસદારી, આર્થીક અને સામાજીક પ્રતીબંધો મુકવામાં આવી રહ્યા છે.

હીંદીઓએ સ્વાભાવીક રીતે જેવાં સપળા પગલાં નો ત્યાગનો કરવોજ જોઇએ. તેઓમાના પણા ખરાબોએ તો હિંદુસ્તાન કદી જોયું પણ નથી અને એજ દેશને પોતાનું વતન કરેલું છે.

અલબત્ત દુઃખની વાત એ છે કે તેઓના સંસ્થાનીય સરકાર પર પ્રહાર થઇ રહ્યા છે. દક્ષિણ આફ્રિકામાં ત્રી હીંદીઓ ની બાબત પગલાં પર ઉપર પગલાં ભરાતી રહી છે. કેમકે પ્રહાર, પ્રજાના પવીત્ર કોલકરારોના ભંગ કરનારો છે અને તે પણ યુરોપીયનોના સત્તાઓમાં હીંદીઓના પ્રતેસ્પર્ધનો આરોપ પુરવાર થયા નથી તેમ છતાં. આ કાયદાની સામે હીંદીઓએ પોતાનામાં જેટલી તાકાત હોય તેટલી તાકાતથી ઝઘડા કર્યા વગર છુટકોજ નથી

આપણી કમનશીબી એ છે કે ખુદ હિંદુસ્તાન આજ આપણે નારાજદાર દેશ આપણા પરદેશમાં વસતા ભાઇઓના આપણે આસરકારક રીતે રક્ષણ આપી શકતા નથી.

> હિંદ સરકારની આ બાબતમાં પગલાં લેવાની ફરજ છે અને આપણે આશા રાખીશું કે તે પરદેશમાં વસતા હિંદીઓના પ્રત્યેની વર્તણુકના સંબંધમાં અને ખાસ કરી દક્ષિણ આફ્રિકા માં ઘડાયેલા નવા કાયદાની, કે જેના સંબંધમાં હિંદુસ્તાનમાં એગત છેજ નહિ, તેની સામે માત્ર પોતાનો વિરોધ દર્શાવીનેજ બેસી નાલ રહે. દક્ષિણ આફ્રિકાની સરકાર સમજવું જોઇએ કે હિંદુસ્તાન પોતાના ચરિત્રનું થઇ રહેલું અપમાન ચલાવી જવાનું નથી અને દક્ષિણ આફ્રિકાના હિંદીઓએ પોતાનો સવાલ ન્યાયી છે એમ સમજી પોતાની શક્તિ ચાલુજ રાખવાની છે સમસ્ત હિંદુસ્તાન તેઓની સાથે છે એકલુંજ નહિ પરંતુ જેઓ ન્યાયી અને દીર્ઘદર્શિ પરસ્પરતાના છે અને સત્તાનાશહથી કે ગતીયદવેરથી અંજાતા નથી તેવા સપળા તેઓની સાથે છે.

જનરલ મીટીંગ

ઇસ્ટ લંડન હિંદુ સોસાયટી

આ સંસ્થાની વર્ષની વાર્ષીક જનરલ મીટીંગ તા. ૨૧-૬-૩૯ ના રવીવારે સાંજે સાત વાગે સોસાયટીના હોલમાં નીચેના કામો માટે મળવા જે પ્રસંગે સર્વે મેમ્બરોને વખતસર પધારવા નમ્ર વિનંતી છે.

(૧) વાર્ષીક રીપોર્ટ.
(૨) કાર્યવાહકોની ચુંટણી.
(૩) અવયવધુ.
(૪) પરચુરણ બાબતનાં કામો.

જેરામભાઇ પેટર, પ્રમુખ
ભીખાભાઇ હરજી, માનદ મંત્રી.

"વૈજ્ઞાનિક જગત"

આ પુસ્તક સચિત્ર વાર્તાઓથી ભરપુર છે. મુળ કીંમત રા. ૪-૬ પણ બારસ માટેનો ભાવ રા. ૩-૬.

આ ઓફીસે તબખરથી મળશે.

તા. ૪થી જુનનો કાળો રવીવાર

કોંગ્રેસની મીટીંગમાં સત્યાગ્રહીઓ પર થએલા ખુની હુમલાનો કેસ

ગઇકાલે અલી (સોગાલી), મહમદ હસમ-ભલ કાજી, મીરઝા મહમદ સુરદુબેગ, મહમદ બાબા, અને ટ્રાન્સવાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસના ઉપ પ્રમુખ મહમદ આબેદ. આ પાંચ જણની જુદા જુદા તા. ૧૭ીના રવીવારે કેરેકસટાઉનમાં આવેલા ઓસ્ટરીન પીકચર પેલેસ આગળ થએલા ખુની હુમલાના સંબંધમાં ઝોહાનીસબર્ગની મેજીસ્ટ્રેટ કોર્ટમાં મુકવાર તા. ૨૨મીએ પ્રાથમીક તપાસ થઇ હતી.

પોલીસ તરફથી મી. એમ. જોશુઆ આને મારેપ્રાગ્રા તપાસ્યા મી. જી. વી. બેરેંજી અને ડૉ. ડાન્સ્ટન કોંગ્રેસના ઉપપ્રમુખ મી. આબા આમ હાજર થયા હતા. પ્રથમ ફરીયાદ તરફથી જુબાની પાંચ આરોપીઓ સમક્ષ પાંચી સંભળાવવામા આવી હતી.

મી. મુલ્લાંની જુબાની

આઠ જુની જુબાના જોગ પછ પોલીસઓફીસર તરફથી મી. ગોલેમાન મહમદ મુલ્લાની જુબાની નોંધમાં આવી હતી. તેમણે જણાવ્યું કે જુન તા. ૪થીએ બપોરના ૧૦ વાગે બનાવ તે કેરેકસટાઉનના ગીર્દીગના રૂપમે બન્યા હતા. તે વખતે પોલીસના બંદોબસ્તમાં ફરજ પર હતા. તે વખતે તેમને ખબર આપી તે પછી તેણે આબેદ આમ કાજીને પકડ કરતા જોયા. આબેદે કાજીને છોડી આપ્યો.

૧૨ વાગે પોતે કોલબાર્યો બહાર નીકળ્યા ત્યારે તેમણે તોફાન પછ રહેલું જોયું અને માણસોના, કાચ વગે કેટલાક રમકડાં પડેલ હાલતમા એક મુસ્લીમ ફેરીવાળી પાછળ દોડતા હતા. પડેલ ઘવાઈ ગયા અને પછી તેઓ તેમની સામે આવ્યા તમને ગરીબી અવસ્થા આપવામાં આવી અને તેમના ખભાપર સાદીનો ટુકડો પડયો.

તે પછી કાચ વગેના ટોકડા, ઇંટ પથ્થરોની નીચે ઉતરેલો, તેની સામે દોડી ગયો કાજીએ તેને પેટમા છરી મારી.

ક્રોસ તપાસમા તા મુલ્લાંએ કહ્યું કે તે ગીર્દીમાંના રમણે બોર્ડ મેળવવા ગયા હતા. તે પ્રોગ્રેસના નેતાનલીસ્ટ મુજબના પ્રમુખ છે.

મી. બેરેંજીએ તમે એ મીટીંગ તોડી પાડવા પ્રયેલાઓમાંના એક હતા?—ના. હું જગ્યા મેળવવા વહેલો ગયો હતો.

તમે મીટીંગ તોડી પાડવાને તમારી ફોજોને બોલા બદાર ગયા હતા?—ના. મને ખ્યાલ નથી કે શું કામ બહાર ગયા હતા.

મી. મુલ્લાંને પૂછવામાં આવ્યું કે તેમણે જોએબી હમીદન તેમણે પોલીસને જણાવી હતી કે નહીં, તેમણે કહ્યું મુકવાર જુન તા. ૮મીના કાજા ગોકળનું કરીર બોલાવવા તેમનો સબ જગ્યામાં આવ્યા સાં સુધી તેમણે પોલીસને જણાવ્યું નહોતું.

મંજીસ્ટ્રારે તેમણે એક વકીલની આગળ નીવેદન કર્યું હતું.

મી. બેરેંજીઃ એ નીવેદન કરવાનું તમારું ફરજ હતું એ હતું. કાજી બોલબાલ ન પૂરી કરે?—એવું નહી હતું

મી. મુલ્લાંએ જણાવ્યું કે તેમણે એ નીવેદન મંજીસ્ટ્રારે કર્યું હતું અને બુધવારે સોમવંદ ખાલ મહી કરી હતી.

મી. બેરેંજીઃ એ નીવેદન છેક ગુરૂવાર સુધી અમારે કાજા ગોકળ મરણની અણીપર હતો અમલ કરી ગયો હતો અને જબાનપટ્ટા બેલને માટે અરજી કરી રહી હતી ત્યાં સુધી પોલીસ પાસે કેમ નહી પહોંચ્યું એનો તમે ખુલાસો કરી શકોછો?—ના.

મી. મુલ્લાંએ જણાવ્યું કે તેમણે નીવેદન કરી લેવા અને તેમ જરૂરી પોલીસને પહોંચાડવું જોઇએ એવો તેમને સલાહ આપવામા આવી હતી.

મી. બેરેંજીઃ તેમ બતા એ નીવેદન છેક ગુરૂવારે બપોરે પોલીસના હાથમા આવ્યું?

તોફાન બના પહેલાં આફવાડીમા દરમીયાન અરજોનો અને સ્ટેન્ડરટનમાં બોલેલી મીટીંગો માં હાજરી આપેલી હોવાનો મી મુલ્લાંએ ઇનકાર કર્યો હતો.

તેમણે બાલકીકસ ગેનો રાખેલી હોવાનો અને જુન તા. ૪થીની મીટીંગ બોલી બાબતને એક રોગા ઉભા કરેલી હોવાનો પણ ઇનકાર કર્યો હતો.

મી ગોવીનની જુબાની

મી. બેરેંજીની ક્રોસ તપાસ દરમીયાન મી. મેનેસ ગોવીન કોર્ટમાં આવ્યા ત્યારે બેરેંજીએ પ્રોસીકયુટરની સાથે ગપસપ કરી અને મેજીસ્ટ્રેટને રજુઆત કરી કે તેમણે જાણવું છે કે પ્રોસીકયુટર મી. મેનેસ ગોવીનનો એક સાક્ષી તરીકે બોલાવવાના છે. તેમ હોવાથી મી. ગોવીન કોર્ટમાં રહી નહી શકાય. (મી. ગોવીન બચાવપક્ષના પતી કેસની તપાસ રાખવાને નીમાયા છે.)

મેજીસ્ટ્રેટ મી. નેથે મી. મેનેસ ગોવીનને બોલાવવામાં આવશે કે કેમ એ કારણના તા. મુલતવી રાખ્યો.

આજ મી. બેરેંજીએ જણાવ્યું કે મી. મુલ્લાંની ક્રોસ તપાસ તેમણે પુરી કરી હતી.

મી. બોધાએ જણાવ્યું કે સાક્ષીને ફરી તપાસવા પહેલાં મી. મેનેસ ગોવીનને બોલાવવા વાજબી ગણાશે.

મી. બેથને જણાવ્યું કે અને ધરાબોલાઓ અને રેવ. કાજા ગોકળના નીવેદન તરફથી કેસની તપાસ રાખવા મુકવા આપવામાં આવી છે. જુન તા. ૪થીએ અને તેમોના કેટલાક તરફથી અને બાબાથી બાકીના તરફથી સુગાન થયા હતા. તોફાનને સમતા કેટલીક ઓફીસરોએ મેં પોલીસને પહોંચતી કરી હતી.

મી. મુલ્લાંએ અને કેટલીક હકીકતો જણાવી હતી અને તે ઓફીસરોના રૂપમાં મુકવામાં આવી હતી. ઓફીસરોએ જુન તા. ૪થીએ ૧૦ વાગ્યા પહેલા તોફાન બાબ મહી ૨૨વામા આવી હતી જુન તા ૮મીએ ૧૧ વાગ્યા ૧૨ વા સ્ત્રમે મે તે ગાર્ડન સ્ટેશનમાં કીટેકરીન નમુના પહોંચાની કરી હતી.

મી. બેરેંજીઃ એક વકીલ તરીકે તમારા કાયદાકીય રીતે તમે તમારા અસીલના નામાઓ પર પાડવાને હકદાર નથી?—હા.

મી. બેરેંજીઃ આ ઓફીસરોએ પોલીસને પહોંચાડવાની તમને સુચના આપી હતી?—તમે મૌખીક સુચનાઓ કે લાંબા કરી હતી નથી. પણ ધન્સાર તેમણે તેને બાબર જરૂરી વખતમાં કાજની પાસમાં લેવાની મને સુચના આપી હતી.

તમને જોગ બાબ તમ જલદી તે પોલીસને પોહોંચાડવાનું કહેવામાં આવ્યું હતું?—ના.

કે તમને આ પુછવું કાયદેસર છે મી મુલ્લાંએ મેજીસ્ટ્રેટ કહ્યું છે. તમારે આ જેમ બાબે પોલીસને પહોંચાડવાનો તમને અધિકાર નથી.

મી. બેરેંજીઃ તમે કબુલ કરશોકે કેટલાક ઘવાયેલાઓને તમે કોલબાર્યો બહાર નીકળ્યા ત્યારે જોયા હતા?—હા.

તમે જોયા બાબ તમ જલદી તે પોલીસને પોહોંચાડવાનું કહેવામાં આવ્યું હતું?—ના.

મી. બેરેંજીઃ તમે કબુલ કરશોકે કાજીબોલાની જોયા મેળવવાનાં અટકાવવાનો તમે પત્યો પ્રયાસ કર્યો હતો?—હું ધારું છું કે તે ના પાડવાનો જવાબ આપ્યો મુનાસીબ છે.

મી. બેરેંજીઃ આ બાબતમાં તમે મુનાસીબનો દાવો કરો છો?—હા

મી. બેરેંજી ત્યારે મારે તમારા મેજીસ્ટ્રેટને એ બાબત પર મુકાદો આપવા અરજ કરવી પડશે.

મી બોથાઃ આ કાગળોથી પોતાના કાયદાનું અટકાવવાને કંઇ જરાય ન આવી હતા, જો બોલ આપતા અટકાવવાના પ્રયત્ન કીધા હતા?

મી. બેરેંજીઃ શું પ્રયત્ન કીધા?—હું ધારું છું કે કંઇ રીતીયર પબલીક પ્રોસીકયુટરને અને સેક્રેટરીએટ કરેકટરને બોલાવા હતો.

એટલેથી તપાસ જુન તા ૨૬ તા સુધી મુલતવી રહી હતી.

તા. ૨૬ ગીએ ઉપલો કેસ ફરી ચાલ્યો હતો અને મી. ગોવીનની જુબાની આને ઉ. મુલ્લાંની પણ જુબાની સોગાસ ભાદ કેસ ફરી આગે ચાલી રહ્યો છે.

"ઘેરાતાં વાદળ"

મહાન ક્રોમ્બલ અપટન સીંકલેર ની બહુલકથા પરથી આ પુસ્તક રચાયું છે. તેમાં ઘણે રસીક સામાજીક વાર્તાઓ છે.

કીંમત રૂા. ૫.

આ ઓફીસે લખવાથી મળશે.

મેરે કમીશનનો હેવાલ

ગતાંકથી ચાલુ

૫૭: કમીશનને પોતાની તપાસ ચલાવવાના કાર્યમાં, સામાન્ય રીતે થતી જે કટલીક મુશ્કેલીઓ નડી તેની પહેલી પહેલી તે ઉપર ધ્યાન ખેંચવું મેગ્ય જણાય છે. પોતાના દાખલાઓના અધ્યાહ મીંગ શકે પહતા કામદારના ઉલ્લંઘન અથવા ભંગની ફરીયાદીઓ જે કમીશન સમક્ષ મરજી આવવામાં આવતી હતી તે અનીકાત સામાન્ય પ્રકારની હતી. આનું કારણ એ પણ હોય કે તે માણસો અથવા જાહેર સત્તાઓ જેઓને આ બાબત સાથે કાંઇ પણ સંબંધ હોય તેઓ કાયદાના કામદારના ઉલ્લંઘનની બાબત કરતાં તેઓગેશન (જે બાબત કમીશનને સોંપાયલા કાર્યમાં આવતી નથી) ના સવાલને આગે કરવા સ્વાભાવિક ખુબીથી રજુ કરવા હોવા બાબતમાં વધારે સંબંધ ધરાવતા હતા. (જુઓ દાખલા તરીકે પાને ૪૦૭ માં કુદરતીની ફરીયાદી)

કામદારના ઉલ્લંઘનના અથવા કાયદો તોડવાના ગેરકાયદેસર દાખલાઓની ચોકસી અને તીવ્રતાસ ચાલક ફરીયાદી આપી શકે અને આવાદને પુરતા દેવા તેવા સાક્ષીઓ મેળવવામાં મુશ્કેલીઓ અનુભવવામાં આવી હતી. આ પ્રમાણે પુરાવા આપવાની નાખુશીનો ખુલાસો ઘેવા દાખલાઓનું અજ્ઞાન હોય તેમજ સાક્ષીઓની પોતે ગુન્હામાં સંડોવાવાની ખુબી પણ નહીં તેમ અથવા સામેા પ્રતીકાર કરવાનેા ભયપણ હોય.

પણ કંપનીના સવાલોનો નકિય આપણ કરવામાં આવશે તેનાથી વધારે સંપૂર્ણતાપૂર્વ એમ માલમ પડયું કે અટકાવના કરનારા અને પ્રતીબંધક કાયદાઓ જે નીયમસરની રીતીએ ઘડેલું પરીણામ તાત્કાને પુરતા જથ્થામાં આપે પણ જેની હેતુમંદતી અમાણ સ્વતંત્ર વહીવટી કાર્ય ઉપર રહે છે તે કામદારોના અમલના વહીવટ માટે સરકાર તરફથી કોઇ અમલદાર નીમવામાં આવ્યો હતા નહીં. આ કાયદાઓનો ઓરીજીનલ સતત ચીવટ કરતા આવ્યા છે અને કામની નાસાજી દર્શાવેલી છે અને વધારે પડતા કામદેસરના વાંધાનોયો કાયદાએ જે રહીતી ખરેખી હોય તેને બાજુ પર મુકવાને માટેની રીત શોધાતી રહી છે. ઓરીજીનલ વેપારીઓની કુદરતી શોધક બુદ્ધીને કાયદા ની બાબતમાં સારામા સારી મળી શકતી મદદ પણ મળી છે.

ઉપલા પચાસ વર્ષોથી કાયદા અને ઓરીજીનલ કોમ વચ્ચે દ્વાર અને તેનો તોડ એજ મુખ્ય સેવામાંનો જણાય છે.

કાયદેસરના રસ્તાઓ ઉપરાંત, ખુશીથી કબુલ થાય એવા સુરોપીયન અને બક્ષાઓ મળી શકતા હોય અને ના એવા સંજોગોમાં કે જ્યાં કાયદાના વહીવટ સંબંધે ખાસ અગત્યદાર કે બાતું દસ્તી ધરાવતું નહીં હોવાથી પકડાય જવાના જોખમમાંથી વધુ આગે મુકતી મળતી હોય, એ સોતાં ગેરકાયદેસર પગલાનો સામાન્ય પણ ઉપાય અખત્યાર રહી શકતા નથી. અને પરીણામે કમીશનના કાર્યનો મોટો ભાગ પોલીસ ના કાર્ય જેવો હતો. ૧૯૩૨ના ફ્રાંસવાલના ઓરડીનન્સ નંબર ૩૯ ની રૂએ સાક્ષીઓ બોલાવવાની અને દસ્તાવેજો રજુ કરાવવાની ફરજ પાડવાની સત્તા કોમ્પ હતાં. વર્ષોના ગાળા દરમ્યાન ચુન્હા જારેલા સાટાઓ ગયેલા છે કે નહીં તેની સંપુર્ણ તપાસને માટે કમીશન સાધન સંપન્ન નહતું તે એવા સંજોગોમાં કે બધા એવા સાટા પણ હોય તેમાં પક્ષકારો ગુન્હાગાં જોરવાય એવી શેધિ રાખે નહીં અને તેવા ગેરકાયદેના સાટાઓના અમલકાર ન પક્ષકારોજ હોય.

અંતમાં, કાયદાના સંબંધમાં ઉલ્લંઘનોનેા આક્ષેપને ફેરો આપનારા ઘણા પુરાવાઓની બાબતનો ખુલાસો એ છે કે ન ૧૯૩૨ ના કાયદા નંબર ૩૫ ની પેદેલાંની સ્થીતી અને ત્યાર પછી ની સ્થીતી એ બે વચ્ચેનો તફાવત સમજવાની સાક્ષીઓની અશક્તી ને લીધે હતું. એ કાયદો રેખીતી રીતે ઓરીજીનલીકની મારીની અને વસ્તાહતને નીયમાનબદ્ધ કરવાનો હેતુ રાખતો હતો. કેટલાક પ્રતીબંધો વાકીબને માટે તેમાં પેદેશ થયેલા હતા. મુનકાળ માં જોવાની અમુક ચોકીબંધીતા અને ગેરકાયદે વસવાટને નાશ કરવામાં આવ્યા તે ઉપરથી એ પરીણામ નીકળે છે કે આ કમીશન આગળ આવ્યા ગુજ્યાત્રે એ હતો ૧૯૩૨ માં અમલ કરેલી કાયદાની નીતી કે જેનો હવે પછી ના કાયદાઓના પરા પુર્વ સંબંધથી અર્થ કરવામાં આવે તેનીની આવશ્યકતા રીતે આમલમાં મુકાય હતી ૬ ક્રમ. પરીણામે જે આંકડાઓ પ્રથમ દરજીએ મહત્વના જણાતા હતા તે તપાસ કરતાં બીનમહત્વના જણાયા હતા તે તપાસ કરતાં બીનમહત્વના જણાયા હતા. દાખલા તરીકે (1) ગ્રીનીંગીંગના કુલ પા. ૩,૬૭૫ ની મુઠીથી ઉભી થયેલી અમીલકાર ઓરીજીનલીક કંપનીઓ ૨૧ ટકા જમીન પરાવે છે, જેની મ્યુનીસીપાલ આકારણી પ્રમાણે કીમત પા. ૧૬,૦૧૪ ની છે, અને આ સુરોપીયન અને ઓરીજીનલીકની વસ્તી અનુક્રમે ૪૦૦૦ અને ૩૦૦ છે, અને ઓરીજીનલીક લાયસન્સ ૧૬ અને પીજન ૧૪૩ છે. (૨) ગ્રીસ્ટનમાં આઠ ઓરીજીનલીક કંપનીઓ અમીઆર જીમકત પરાવે છે, જેની જમીનની કીમત પા. ૩૩૫૦ અને અમલાની કીમત પા. ૧૩૩૧૦ ની છે

તપાસ કરતા ગ્રીસ્ટનની ઉપર જણાવેલી બધી મીલકતો અને ગ્રીનીંગીંગનો મોટો ભાગ ૧૯૩૮ ના મેની પેહલી તારીખ પેહેલાનો બાંધેલ હતો છે અને તેથી ૧૯૩૨ ના કાયદા નંબર ૩૫ થી તે સંરક્ષીત છે.

ચીવારગ નંબર ૫. કમીશનની તપાસનું પરીણામ

૫૮ ૧૯૩૫ ની ગણતરીના ડાયરેકટરે ફ્રાંસવાલ ની ઓરીજીનલીક વસ્તીના આંકડા પ્રાપ્તીના આંકડા ઓ પુરા પાડેલા તે મુજબ:—

	પુરૂષ	સ્ત્રી	કુલ
૧૯૨૧ ની ગણતરી	૧૨,૦૧૬	૪,૯૩૫	૧૧,૬૬૧
૧૯૩૬ ની ગણતરી	૨૫,૪૦૭	૧૦,૨૧૪	૨૫,૫૬૧

એ હિસાબે ૧૪ વર્ષ દરમ્યાન કુલ વધારો ૧૬૮૫૫ હતા છે; પુરૂષોનો વધારો ૧૩૮૯૧ હતા અને સ્ત્રીઓનો ૫૬૬૩ હતા છે. એમાં એ વધારાને માટે એમ કહેવાય છે કે ઓરીજીનલીકનું ઇમીગ્રેશન બંધ થવાને પરીણામે યુરોપીયનના રહીશ ઓરીજીનલીકોએ પોતાના કુટુંબની સ્ત્રીઓને બોલાવી દાખલ કરી તેને કાયમ અંગે આબાદી છે

સરખામણીમાં ફ્રાંસવાલની યુરોપીઅન વસ્તી ના આંકડા નીચે મુજબ છે.

	પુરૂષ	સ્ત્રી	કુલ
૧૯૨૧ મણતરી	૬,૮૩,૩૮૮	૨,૫૮,૦૫૩	૫,૪૩,૪૮૫
૧૯૩૬ મણતરી	૮,૨૪,૪૬૫	૩,૬૬,૧૬૫	૮,૨ ,૧૨૦

કુલ વધારો ૨૮૦૬૮ હતા; પુરૂષનો વધારો ૧૬૦૭૮ હતા અને બોઓનો ૧૨૬૮૭ હતા. ૧૯૩૬ ની ગણતરીના સુધારેલા આંકડા વસ્તી ગણતરીના ડાયરેકટરે પુરા પાડેલા છે (જેમાં પ્રારંભીક આંકડાઓથી કેટલા બાબત તફાવત નથી) તે મુજબ ફ્રાંસવાલની ઓરીજીનલીક વસ્તી ૨૫,૪૯૩ (૧૫,૭૩૯ પુરૂષ ૧૦,૧૧૪ બી) નીચે પ્રમાણે વહેંચાયલી છે.

	શેરદેરામાં	ગામડાઓમાં	કુલ
જોનેનીસ્બર્ગ	૬૫૬	૨૧૧	૧,૦૭૭
બોકસબર્ગ	૭૫૪	૧૪	૭૬૮
બ્રેકપાન	૩૧	...	૩૧
જહાનીસ્ટન	૭૭૨	૧૭૦	૬૪૩
જોહાનીસબર્ગ	૬,૬૧૮	૩૬૮	૧૦,૨૫૬
કલારેકેરપો	૬૩૧	૧૬	૬૬૪
રૂસ્ટનબર્ગ	૨૦૦	૧૬	૨૧૬
સ્પ્રીંગ્સ	૧૪૨	૧૮	૧૬૦
			૧૪,૪૮૮

[ક્રુગર્સ ડાર્પ અને બાબા-કુપર્સ (પ્રાસ્પેક્ટર્સ અને માનગ્રોવ્સ્પેક્ટર્સ) નગરના જુદા આંકડાઓ મળી શકયા નથી.]

	શેરદેરામાં	ગામડાઓમાં	કુલ
પ્રીટરીયા	૩,૬૩૪	૨૭૬	૩,૬૪૬
બહારના ગામો અને છાપરા			૭,૭૧૨
કુલ ટ્રાંસવાલમાં			૨૫,૬૬૩

ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસની ગણતરી મુજબ ટ્રાંસવાલના હોંદીઓની વસ્તીનો સમાવેશ ૭૫ ટકા ભાગ ટ્રાંસવાલમાં જન્મેલાઓનો છે.

૫૯: આ રીપોર્ટના આખરના પેરેગ્રાફ ૨૧ માં જણાવ્યા મુજબ આકાર સુધી પીકાણા દીન સોનાં ઉંચરીગાડીકની આલીશી કોંગ્રેનાયાડીકના વાપરને ઓછે છે. ટ્રાંસવાલની ઓરીજીનલ વસ્તીનો મોટો ભાગ જે હિંદી વેપારીઓનો છે તેના મોટા ભાગની રીત જે જગ્યા ઉપર વેપાર કરતા હોય તે જગ્યાના જોક ભાગ ઉપર રહેવા ટે છે આવી બાબતના વપરાશને સંરક્ષીત

રના માટે માલીકી કોના હકે મેળવવાની કોંગ્રેસ વેપારીઓની ઇચ્છા હતી : એટલે તે પુરેપુરો ગીચન માલીકથી સ્વતંત્ર થાય, તેના વેપારની મુકવાસ સમજાય, અને તેની ગીરબકત ખાલી કરી પડે તો તે પ્રસંગે વેપારનું ગ્રાહક સન્સ જળવાઇ રહેવાના જેખમમાંથી પોતાને રક્ષાયુ મળે. એ વાત સાચી છે કે નવા કલેકશનમાં મોટા પ્રમાણમાં ગોરે આગે ભાગીદારોપણું (નીમકલેક મોરાયે આપી કરવામાં મેવાનો ધર્યો) કરતી પરાયે છે. અને કીધેલા કમીશનના રીપોર્ટ મુજબ કોલ્હાનીસમર્સના મકામ કોલેકશનમાં તે કરતી પરાયેલું જાલબ પડયુ છે. એ ઉપરાંત કેટલાક દાખલાઓમાં આ કમીશનને ઓરોપાર-દીક આપવા ઓસોસીએટીક કંપનીઓએ સ્થાનિક માલકતો યુરોપીયનો અને બિનઓને કરાયે આપ્યાની બાબતો પણ હતી. [દાખલા તરીકે પ્રિમિરીયા, પેકગોકેસ્ટરૂમ અને ટીનીગીમાં) અને તેજ પ્રમાણે કેટલાક જગીનના મકાનો દાખલાઓ, તથા મારે કરારથી આપવાને બીજેથી જગીન ના દાખલાઓ, અને જે કંપનીઓ પોતાને પોરેલા નાણાંમાંથી કરારથી આપવા માટે મીલકતો ખરીદે એવી કંપનીઓને નકદ નાં મુદતના વેપારકરી રીતમાં નાણાંનો મદદ એ અસંભવીત નથી. પણ આ કમીશનના અભી પ્રાય મુજબ સંપાત એ છે કે આકાર કુળી ઓસોપાદીકોની મીલકતો મેળવવામાં મુખ્ય ઉંચુ વેપારની સમાનતીનો છે.

૧૬૨ દાખલાના મોટા પ્રમાણમાં ઉદ્ભવેલ જગા ની મકબતાની ખાત્રી કરવા માટે, અને ટ્રાંસવાલ ઓસોપાદીક વસ્તીનો મોટો ભાગ વેપારમાં જોડાયેલો હોવાથી એ મતાલ પર તેની જે અસર થાય તે ધ્યાનમાં રાખીને, ૧૯૩૨ ના સમય પછીથી ઓસોપાદીક વેપારના પરવાનાઓની સંખ્યા વધેલી છે કે નહીં તેની ખાત્રી કરવા માટે પ્રયત્ન કર્યો છે.

જોહાનીસબર્ગ મ્યુનીસીપાલીટીનાં સુનેરી બાવદા થી પ્રોકલેમેશન થયેલા મકાનોમાં બહારના ભાગ ને માટેના આંકડા જોહાનીસબર્ગના ટાઉન કલાર્ક રીજીસ્ટર ઓફ રેટેન્સ પાસેથી મેળવેલા ને તેમણે કમીશન આગળ રજુ કરેલા.

જગ્યાઓ કે જેને માટે મ્યુનીસીપાલીટી અને ગવર્નમેન્ટ પાસેથી	કે જગ્યાઓ માટે માત્ર મ્યુનીસીપા લીટી પાસેથીજ લાઇસેન્સો મેળવેલા.
સાલ. લાઇસેન્સો મેળવેલા	
૧૯૨૨ ૨૯૦	આંકડા મળી શકતા
૧૯૨૩ ૬૦૦	નથી.
૧૯૨૪ ૫૦૦	.....
૧૯૨૫ ૪૧૬	૧૪
૧૯૨૬ ૪૫૨	૧૬
૧૯૨૭ ૫૧૬	૧૪
૧૯૨૮ ૬૦૦	૧૨

પ્રીટોરીયામાં ટાઉન કલાર્કના જવાબના મુજબ ન્યાતી નીચે પ્રમાણે છે (બ્રુનાની પાને ૨૬૭)

વર્ષ	વસ્તીમેન્ટ વાસ્તે મા માગણીઓ	વસ્તીમેન્ટ વાસ્તે માગણીઓ	કાયમી ના મંજુરીપાત્ર ઉપરાંત અને બીજી બેઠકો પાસેથી
૧૯૩૨	૭૨૧	૪૬૩	૫૫
૧૯૩૩	૬૪૮	૪૧૧	૪૬
૧૯૩૪	૫૮૦	૪૭૨	૩૦
૧૯૩૫	૭૩૬	૫૪૨	૬૧
૧૯૩૬	૭૬૦	૫૪૮	૬૨૦
૧૯૩૭	૭૬૧	૬૧૮	૬૦૭
૧૯૩૮	૭૪૮	૬૧૨	૧૧૬

ગવર્નમેન્ટ મારફતના નવા ઓસોપાદીકોના મામલેન્સોના પેન દાખલા નથી. ફીટરીઆ ચેરટના ૧૯૩૨ માં નવી સંખ્યાથી પછી ૧૯૩૮ ના ૧૦મી સંખ્યા પામ ઉ. ગાળા ના માગેનાં બાકીના કમીશને બધા મુખ્ય મતો સીધા ત્યાં મતોની બ્રુનાનીઓમાં ઓસોપાદીકના વેપારના પરવાનાઓમાં વધારાના પ્રમાણ કરતાં પણ વધારે વધારા પુરવા મળ્યા નથી.

૧૬૩ : કમીશનની પરજન્યો કાયદાના ઘડતર માંના ઓફની જનરલ જુદા જુદા પક્ષોને પ્રોસીક્યુ કરેલ અને ઓબ્ઝર્વાગાર પોતાના અભિપ્રાયો ગારકને તપાક કરી હતી કે ૧૯૩૬ના કાયદા નંબર ૩૫ ૧૯૩૨ ... ૫૨ નંબરે કમ ના સુધારાઓ છે તેની કમોના જોવા ... કામ કરીબાદ મોકલવામાં આવી ... કે નહીં અને કરીબાદ મોકલવા દેવુની કોમ સપાસ સ્થાનિક પાસે આવી હતી કે નહીં એ બાબતમાં કાંઇ પાણુ છે કે ૧૯૩૨ના કાયદાના ઉદ્ભવે જમ કરી વાપસ ઓના ... બિનઓ સામેની આસાન ગારક રીતે અટકાવ પામ નેને માટે તેનો વીસ્તૃત અભ્યાસનો પ્રયત્ન થયો છે આ કમોરામાં સુંબ્યા જોવા ... મુદ્દાઓની ઉપરની કરવા માં આવી છે જે કમ કમે આકારના રીતે જણાવવામાં આવ્યા ... (૧૯૩૬ના કાયદા નંબર ૨૦ માં નવી કલમ નંબર ૨ ઉમેરીને) જેથી ૧૯૩૬ના મુખ્યત્વે કાયદા નંબર ૨૦ પ્રકારોનો કોઇ આપણા પુરુષો કરે આપવા ઓની કોમ કલાર્કો ઓર્ડર ... તો ૬૮ આપવા ઓને સભ્યો પાત્ર થાય.

એ અભ્યાસકારો તરફથી જે રીપોર્ટો મળ્યા તે ઓની બનાવવાના હતા કે આખા ટ્રાંસવાલ પ્રાંત માં જેની કોઇ કરીબાદ માંગવામાં આવી નથી. અને માત્ર એક દાખલો કે જેમાં એક ઓસોપાદીક એક બનાવટી નામધારીને નાગેન્દ્રહસ્તક માં સ્થાનિક મીલકત ખરીદવાનો આક્ષેપ હતો તેનીજ તપાસ ચલાવવામાં આવેલી.

કમીશને કુલ સમયમાં અને પોલીસ બાતા એવા સ્થાનિક વસ્તુ કામકાજના ઉદ્ભવેલના સંખ્યા બધા દાખલાઓ જોવી કઢાવવા છે તે તેનાં એવા મારફતમાં આવી છે કે આવી કરીબાદોની ગેરહાજરી, કાયદાને અમલમાં મુકવાનો ના બાબતની બાજ અગાઉકારની હતી નહીં હોવાના કારણેજ છે. જો એવી કાયદાની પ્રતીબંધક કલમો સમાવીજ લેવા તો હાલ પડતા કબજાના હુકમો તોડવા. સ્થાનિક વસ્તીની બાબ જરૂર જણાય છે. તેમજ કાયદાના ઘડતર ઉપયોગી નાબે ઓની મોટાભાગે ; બધાનીજ્ય ... ઓ આવે છે તેના કબીબુ કાયદા ... પણ જરૂરી કરવા ની જરૂર છે. (અપૂર્ણ)

સ્વદેશના અબજો

આસામમાં દુકાળ

એ મહીના કેવર ... આસામ : બીજી ... ઓસમ કંપનીના બાગકોએ જે દુકાળના પાડી કની તે દુકાળ હજી પણ ચાલુજ ... આસામના મારે બાકાશના પડા પ્રમાણ અને નાબા પ્રમાણના પ્રમાણ, એ તેસીયા કંપનીના જનરલ મેનેજર, તેમજ કે. રોય અને કે. પોલ કલકત્તાની મેસેસના પ્રેસીડન્ટને મળ્યા હતા. ... બાબતમાં મેસેસ પ્રેસીડન્ટ બાબુ દાખલે કરેલ મુલાકાત બાબતો જણાવ્યું કે દુકાળનું જલદી સમાપન થાય એવી આશા નથી તે છતાં તે દીસાગોના પ્રશ્નો તો ચાલુજ છે.

મહાસભાવાદી સરકારોનો ત્યાગ

સરકારી ઓપોરેશનને ત્યારે કામગીરી ... અટકાવવા મારેના બારોબાર સરહદ માંતની મહાસભાવાદી સરકારના પગ ... કે. બાન સાહેબના પુત્ર જાહેરાત ... કામ કામની તેને તે ... મુલ્કોમાર કરાવી કેટલી કરી મદદ કરવામાં આવી કે ... સરહદમાંના બાબેસ મુકતીબાબાદ સામના ઇન્સ્પે સોલીસીટર નહેરુમુખ ઉપરાજના ... મારે બાર બેઠકોમાંથી બધુદુધા બાબતની બાબોબારી નીચે ... કે તે બેઠકમાં કરવાની નાબારી ... બાબ બાબદારબાબાનો બાબ ... ચાલુ સરહદની બાબતોનો ... સરહદ રાખવુ કે બાને બાબાર સાંબીના ... ... બાબાબારો ગોકુળની પરવાનક કરવામાં આવી ...

લાહોરમાં પક્ષ બત્યાબાર

લાહોરમાં પણ ચેકુનોનો બાબાબાદ બાબુ ... બાને બાહોરથી મોટા બાબા કુપર બાબેલ ઓક બાબબાબથી ... બેકુલ બાબાબકની ... બાબાબારની સરકારે પરવાનક કરી ...

બીહારમાં લડકરી શાળા

બીહાર પ્રાંતની ઘોબેમ ... બાર નાકરી કરવી નાલીમ આપી મજબુત કરવા બાબના બાબમાં ગ્રંથી સહેરમાં ઓક કોલેજ ચેબાકવામાં આવનાર છે. આ શાળ માટે કાબરકુમોના પોતાબીઓને દાખલ કરવામાં આવશે આ કોલેજમાં બંદુક બાબબાનું, નિશાનબાજી, પોતાની કુબલાનો સામનો કરવો, ઓરી ગેસનો સામનો કરવો, તેમ બાકદ પોતાનો ઉપયોગ કરવો, તેમજ બન્ય બાબની બબામતો બીજેરેનુ જ્ઞાન બાબબામા આવશે. તેમજ સરકારી વિબાગને બગતું છનિંદામ, બબ્ય-બાબ્ય બુબોગ બીજેરે પણ શિક્ષણ બાબાશે. ... ... પુનાનો નાબીબ સેશે.

જગતનું રાજકીય વાતાવરણ

જાપાન

ટીનસીનના બ્રીટીશ અને ફ્રેંચ કનસેસનોની આસપાસ રહ્યાને જે ઘેરો નાખ્યો છે તે હજુ કાયમ છે. ત્યાર બીનાઓ એક કરતાં બીજી સરહદ ઓળંગીને ચાર ચીનાઓને સોંપી દેવાના બદલે મારવાથી કરેલી પણ બ્રીટીશ સત્તાધારીઓએ તે બાબતથી કબીકારેલી નહિ. આમ તે બધાના ઘેરણ આ ઘેરો નાખવામાં આવેલો છે. કોનો બાદ કોણ તો બ્રીટીશની પ્રતીષ્ઠા તોડવાનો અને આમ આ બધાનમાં સર્વોપરીપણું સ્થાપિત કરવાનો છે. કનસેસનવાસીઓ કે બ્રીટીશરો બહાર આવે છે તે તેઓની સાથે બધાનીજ બરકરી સત્તાધારીઓ ધરીજ બેકદરી અને અપમાનકારક વર્તણુંક ચલાવે છે. તા. ૨૪ મીની સાંજના સેંટ જેમીસ્કેસ બાદશે કેનીડીયન ઓફીસરોના બધાનીજ એસની સામે જોર બાંધ ઉપર બાર કરતા હતા તેજ વખતે બંદુકમાં બાબરો બધા હતા કે ટીનસીનમાંના બ્રુટીશ કોન્સરની એજન્ટ શ્રીયુત કેનીથ કનસેસનમાંથી બહાર નીકળતા તેના બધા કઠોર બાબતમાં આવ્યા હતા અને પા કલાક સુધી તેની સ્થિતિ ની પરદેશી ઓફીસના કેબનો ઉભા રાખવામાં આવ્યા હતા. આ પ્રમાણે બધા બાબુસોની સાથે આવી કનડગત ચલાવવામાં આવે છે. ટીનસીનમાં કામ કરતા બાબુઓને તેઓના કોર્ટ તરફથી ઓની સુચનાઓ આપવામાં આવે છે : તેમણે કનસેસનની બહાર બધુ નહિ બ્રીટીશરોની બધા બધાની કનડગતના બારે અને અપમાનકારક વર્તણુંક બારે આખની સભાના પણ થઈ ગઈ છે બધા એ બાબતના બહાનાજ તરીકે માત્ર બધાન સાથે વેપારની બાબતમાં એનો બદલો લેવાના કરાદા માલે . ત બ્રીટીશ બીજા કોઇ સબબ પાસદા કરવામાં આવે એવો કોઇ ઢંઢોળ નથી.

એ પુર્વના બાબુઓ સાથે બણીને કામ લેવા માટે ફ્રાંસ અને બ્રીટન વચ્ચે કરારો થઇ ગયા છે, જે મુજબ સરહદના પ્રસંગે સીનાપોરને બચાવ બોલાવી લાં બ્રીટીશના ઉપરીપણા નીચે સરકારી ફ્રાંસ બોયાર્સ આપશે એ કોન્ટરન્સમાં પ્રતિનિધિઓ, સીંગાપોર, મલાય, હન્કો-ચાઇના, ફ્રેંચ ઇંડોના પ્રતીનીધીઓ પણ હાજર હતા.

સ્યાંટો નામનું બંદર જે ચીનના કઠિયાવાડ બાગમાં આવેલ બને ફોર્મોસાથી લગભગ ૨૦૦ માઇલ દૂર છે, ત્યાં જાપાનો કબજો જાપાને બીજા શહેરમાં ચીનાઓએ પાછા હડતાં પહેલાં કેરોસીનનો આગ લગાડી દીધો હતો અને કારખાના તથા મકાનોની બીજોરે બાદ કરી નાખ્યું હતું સ્યાંટોનો કબજો લીધા બાદ પરદેશીઓને લાંબા ચાલવા જવાનો હુકમ કરવામાં આવ્યો હતો તેજ પ્રમાણે બ્રીટીશ અને અમેરીકાની ફીલ્મોવરો 'મેનેટ' અને 'પીકસબરો' નામની જે ત્યાં હતી તેને પણ ચાલ્યા જવાનો હુકમ કરવામાં આવ્યો હતો પણ તે ૧ લોકોએ ગયા નહિ કર્યો. ત્યાર બાદ બીજા બે બહાનાં ચઢાવી આ બધાને છે અને તે બાબતમાં જાપાને કરી વધારો લીધો નથી.

ફ્રાંસ

ફ્રાંસ અને દર્દી વચ્ચે કરાર થયા છે તે મુજબ ભૂમધ્ય સમુદ્રમાં ફ્રાંસ પણ રાજ્ય તરફથી દરીયાકાંઠે આવેલ્યુ કરવામાં આવે તો એલીઓ ઓ બીજાને મદદ કરી શકે બની તેનો સામનો કરવાની કબુલાત કરવામાં આવી છે.

બ્રીટન અને રશીયા

ફ્રાંસ-બ્રીટન અને રશીયા વચ્ચેના કરારો હજુ થયા નથી. નાના રાજ્યો ઉપર કોમ તરફ મારી તેની રજામંદી ખુબજરી છે તો બધે રાજ્યે બગીને તેનો બધાન કરવો. એ બાબતમાં બાલ્ટીક રાજ્યોની સલામતી કરવાની રશીયાની બાબણી હતી અને તે બધુ રાખવામાં આવેલી પણ રશીયા એને માટે પુરી ચોકબટ માગે છે તેની બાબણી એ છે કે રાજ્ય ઉપર બા મોટર રાજ્યનું આક્રમણ થાય ત રાજ્ય પોતે મદદ માગેજ એ કે ન બાબતે ફ્રાંસ ના પણ તેની રજામંદીના બધાનને માટે બધે રાજ્ય રાખવા બધું અને કેટલીક વખતે બીજાક્રમ લાદવા થયા વખત પણ એવા નાના રાજ્યો બાદ જવાબ છે તો તેની વખતે પણ કોન્ફરન્સ બોલાવવી અને ઘર્યે મદદ કરવી કે નહિ તેનો વીચાર કરવામાં પગલાં કઢાવી નાખી તે નાના રાજ્યનો નાશ પણ જવા દેવામાં આવે તે ન થવું જોઇએ અને તેથી તેમાં રશીયાનો બળાપ્રાય બ્રુટન થયો જોઇએ કારણ બેલજીયમ ફ્રેંચને ફ્રાંસની સલામતી માટે ઉપયોગી છે તેજપ્રમાણે બાલ્ટીક રાજ્યો રશીયાની સલામતી માટે ઉપયોગી છે એ બાબત ઉપર હજુ ત્રણેમાં એકમત થયો નથી.

ફોર્મોસાના બબાર મુજબ રશીયાના રાજ્યની વસ્તી બબાણીમાં જેવા બનેજારીમાં સત્તર કરોડની વસ્તી ગબાય છે . ૬ બાર કરોડ તે સોળ લાખ મદદ અને . કરોડ અઢારસો લાખ બીજો છે. ૧૯૨૬ ની વસ્તી બાબુની સાથે સરખાબણી બે કરોડ બાર ત્રીસ લાખનો વધારો થયો છે.

મંચુરીઆની સરહદ ઉપર જાપાન અને રશીયા વચ્ચે વારંવાર બકઝક ચાલે છે. ગોલ્ડ દીપક ઉપર રશીયા દ્વારા હલ્લો કરવામાં આવ્યો હોવાનો બોટરર બલાર કરી બધા હતા અને જાપાની પ્રજાને તેના ઉપર ગુસ્સો કરી ૬૯ માણસોનો તોડી પાડવા હતા. જાપાનના પાપ પીમાનો ઉડી બધા હતા એવો રીપોર્ટ જાપાન તરફથી પ્રસર્ત થયો . . ત્યાર પછી બીજો રીપોર્ટ પણ બધા છે જેમાં રશીયાના લાર બોમ્બોએ બારદર બોબર્મારી કરી અને તેના ઉપર પણ જાપાને ગુનસા કરી પા. બોતાનો સોડી પાડવા હતા.

પેલેસ્ટાઇન

પેલેસ્ટાઇનના તારમાં બ બાબવામાં આવે છે કે છેલ્લા જે દુલ્લો અને ખુનો થયા છે તે બ્યુઓની એક ટોળાની ટોળીએ કરેલા છે એવી ખાત્રી થઇ છે. એ ટોળી લાં બ્યુઝમ એજન્સીથી પીડાઇ છે અને તેની સામા બાના ઓકાસ્ટ્રીએ બરીનાથી પીડાઇને પ્રચાર કરે છે અને પોતે કેટલા બારણોના ખુન કીધા છે તે બતાવી સાથે બબાવે છે.

ઉપરથી બળેલા તાર મુજબ બ્રીટીશના મેડીટરેનીયન સમુદ્રના દરીયાઇ કાફલાના કમાન્ડર-ઇન ચીફ સર બ્રોન્ડ કનીંગહામ ઉપર આવી બાંધી એર મારફતે બોલબચન જવા રવાના થયા છે.

પ્રેસીડન્ટ સેલવેડોરીયા

પ્રેસીડન્ટ સેલવેડોરીયાની રાજધાની પ્રેગથી શુક્રવાર તા બપોર મુજબ સ્થાનિક જર્મન પ્રેસીડેન્ટર બોરન રન બ્યુરાયે બોવો હુકમ બહાર પાડ્યો છે કે બ્યુ લોકોથી કબ્યા રબારનું બાલકન બરીદાય નહિ. વેપારના બાલક બોલાય નહિ. નવા વેપાર શરૂ કરી શકે નહિ અને શેર . પોન્ડ બરીદી શકે નહિ. બો હુકમની અમલ બાબોની તા. ૧૦થી બબુલમાં આવશે. હાલમાં બ્યુ લોકો પાસે જે બાલ મીલકત હોય તે જુલાઇની ૨૨ તારીખ સુધીમાં જાહેર કરી દેવી પ્રેસીડન્ટની રજા સીવાય કોઇ પણ જરમનને કોઇ મીલકત બેચવી નહિ. બ્યુ લોકોએ પોતાની પાસે જેટલું સોનું, ચાંદી, હીરા વગેરે કબેરાત હોય તેની સોંપ બિસનથ બેંકમાં કરવી દેવી.

સ્યોવેડોરીયાની સરકારે હુકમ કઢાવ્યો છે કે બ્યુ લોકોએ પોતાની . મીલકતો હોય તે રજીસ્ટર કરાવવી.

જર્મની

બરલીનની જર્મન સરકારે હુકમ કઢાવ્યો છે કે તંદુરસ્તીને માટે હવાનો બદલો બ્યુ લોકોને ડાકટરી સરટીફીકેટ બગર કાબલ કરવા નહિ. પણ જ્યાં આગળ હોટલ બીજા બાવા પીવાના રબ્બો અને રહેવાની જગા બ્યુઓને બાર સેગેગેશન તરીકે જુદી રોબ ત્યાં ડાકટરી સરટીફીકેટ વગર કાબલ કરી શકાય. કોઇ જરમન કે બ્યુ બીને પરણેલો હોય તો તેની સાથે તેની બીને ડાકટરી સરટીફીકેટ વગર કાબલ થવા દેવી નહિ. બે સરટીફીકેટ બીજા બતલબનું છે કે બીની સાથે બીની બીને રહેવાની જરૂર છે. બો ઉપરાંત દરીબાબાં, નદીબા કે તળાવોમાં બ્યુ લોકોને નહાવાની બનામ કરવામાં આવી છે.

અમેરીકા

બોટન અને અમેરીકા વચ્ચે માલના સાટાના કરાર થયા છે જે મુજબ બોટને અમેરીકાની બાયર્યો ૬ લાખ ગાંસડી કે બરીદવાનું કબુલ કર્યું છે અને અમેરીકાએ તેના બદલામાં તેલની કીમતનું રબર અને કલાક લેવાનું કબુલ કર્યું છે. [illegible] બાબતમાં લંડનનું 'ડેલી એક્સપ્રેસ' બબાવે છે કે બેકે દેશ પાસે બાણું ૩૦ ઉપરનો બા પ્રોગ્રેસ સાદુ કરવું મુકબાલકારક છે.

ખબરપત્રો

પોર્ટ એલીઝાબેથ મોહમેડન ઇન્ડિઅન કોમ્યુનીટી

ઉપલી સંસ્થાના સેક્રેટરી બી. મહમદ ઇસ્માઇલ શેરબાન તરફી જણાવે છે કે ગયા૪ુર સંસ્થા ની જનરલ મીટીંગ તા. ૨૧–૫–૩૯ ના રોજ બી. એમ. એચ. બોસના પ્રમુખપણા હેઠળ મળી હતી. પોર્ટ એલીઝાબેથમાં જે મદ્રેસો ઢાળ ચાલી રહી છે અને જેમાં ૬૦–૭૦ છોકરાંઓ ભણવા રહ્યા છે તેના નીભાવખર્ચ એક સમના બોજાનો વીચાર કરવામાં આવ્યો હતો અને એક જનરલ ફન્ડની સ્કીમ ઘડવામાં આવી. પા. પાઉન્ડ–૫–૦ ની રકમ ભરાઇ હતી એ ફંડ કરી તેના આવતા હેઠળ એક પ્રોપર્ટી ખરીદવાની સુચના થતા " પા. ઇ. ઇન્ડિઅન મુસ્લીમ એજ્યુકેશનલ ટ્રસ્ટ " ની સ્થાપના થઇ હતી અને ટ્રસ્ટીઓ અને તેમ વાહોદારી વધારી લાઇ હતી આ ફરાર પછી આજ પા. ૬૨૬–૦ ની એક પ્રોપર્ટી ખરીદવામાં આવી . જે કરજપેટે રીટરી મુકવા પડી છે પ્રોપર્ટીનું ભાડાનું આસીક પા. ૧૨ આવે છે. જેથી આખે પુરેપુરા પડી નથી શકે જેથી મકાનમાં સુધારો કરી ફંડનો બાંધવાનો વીચાર થયો છે તેમ કરવાથી પા. ૨૦૦–૦ ની આસપીક આવક થવા સંભવ છે. પરંતુ આ કાર્યને માટે હજુ રકમની જરૂર છે જે સ્થાનીક મુસ્લીમ ભાઇઓથી પુરી પડી શકે તેમ નહી દોવાથી બાકીના માટે જમાતના આગેવાનો કુંડ સમારમાં પુનીવર્સના પ્રસંગે મદદ કરવા નીકળનાર છે, તે પ્રસંગે આ તાલીમના કાર્યમાં સૌ મુસ્લીમ ભાઇઓને મળવા ભલામણ કરવા વીનંતી કરવામાં આવે છે.

[ચંદાનું લીસ્ટ પ્રસિદ્ધ કરવા અમારા પર મોકલવામાં આવ્યું છે પરંતુ તે અમે સ્થળે અખબાર તરીકે જાળી શકયએ ..... એ.]

કાંગ્રેસવાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસ (પ્રીટોરીયા બ્રાંચ)

ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસ (પ્રીટોરીયા બ્રાંચ) ની મીટીંગ મંત્રણાગાર જુન તા. ૨૭ મીની રાતે ઓર્ગેનાઇઝરીક બજારમાં સ્વ. ડાહ્યાભાઇ ગોવીંદજીને અંજલી આપવા ભેગી હતી. મી. શેખ અહમદ કોંગ્રેસના પ્રમુખે પ્રમુખસ્થાન લીધું હતું ત્યારે પોતાના ભાષણમાં સ્વ. ડાહ્યાભાઇ જે કરવા જનક સેવાઓમાં આગળ ભરતાન થયું હતું તેનું વર્ણન કર્યું અને જણાવ્યું કે હવે જે પ્રસંગ ઓળેસો છે કે જ્યારે આપે ઓકય થઇ પોતાની ઉપર ગયા ઝુલમોનો ઓક અવાજે સામનો કરવો જોઇએ અરાજ રાજદારોની સાથે સમા થઇ કરવા તૈયાર થવું જોઇએ. ઓવે પ્રસંગે સ્વ. ડાહ્યાભાઇ જેવા ઓક ઉત્સાહી નવજવાનનું પાતળી ફુલમાળો અર્પણ થયું એ કામને જરૂરી ઓટ થઇ છે. પ્રસંગ તમના આત્માને ચિરશાંતિ અર્પે એવા ઠરાવ સાથે ડો. દાદુ, મેસર્સ સોરાબજી ફરામજી, ઓક. બી. મેદ, મણીલાલ ગાંધી, અબુભાઇ જેરામ, અવા. મુસ્તુ, નાનાભાઇ રાજા, આમીભાઇ નેવાસી, ઓસ. નાયકર વિગેરે હતા. બાદ સ્વ ડાહ્યાભાઇના કુટુંબીજનો પ્રત્યે દિલસોઝી દર્શાવનારો ઠરાવ જુન તા. ૪ થીના બાતમા મુબલાયો ૨ બીજા ભાઇઓ બનાવ્યા છે તેઓ પ્રત્યે દિલસોઝી દર્શાવનારો ઠરાવ પસાર થયો હતો. અને તેઓને જલદી આરામ થઇ બધા ઓવી શુભેચ્છા દર્શાવનારો ઠરાવ પસાર થયો હતો.

સ્વ ડાહ્યાભાઇ સ્મારક ફન્ડમાં પ્રીટોરીયાનો ફાળો

ગુરૂવાર જુન તા. ૨૨ મીએ મી. સોરાબજી ફરામજી અને મેસર્સ એસ. બી. મેદ અને મણીલાલ ગાંધી સ્વ. ડાહ્યાભાઇ ગોવીંદજી સ્મારક ફન્ડ ઉભરાવવા પ્રીટોરીયા ગયા હતા ત્યાં મેસર્સ નાનાભાઇ રાજા રામા પ્રાણ મુલ્લુ અને એસ. નાયકરની સહાયતાથી પોણા ક્લાકમાં પા. ૧૦૦ ઉપરની રકમ ઉભરા. બાદ હતી

ભવિષ્યમાં જીતનના દુશ્મનો થતા અટકાવ ઉપર ઓવા ઇરાદા જે હોય કોઇના તેમના આયતમા કાય દિલ્હી સરકાર વિચાર કરી રહી છે અને તે ઘણા વખત ના તેવા ઓની કહાડો ક્યાં વસવું ઓવા તેની યોજના ઘડી રહી છે. પરદેશીઓની ઓક બાદી પણ તૈયાર કરવામા આવી છે. હાલમાં તેમની સંખ્યા પણ ઘણી ઘટી ગઇ છે. અને તેઓ ધણા ઠીકાના ઉપર ઇંડીયન તેમજ આપારના ક્ષેત્રમાં ધમાકેદારી ભરી ભાગ ભજ રહ્યા છે. પરદેશીઓને મારેના રજીસ્ટ્રેશનનો કાયદો પહેલી જુલાઇથી અમલમા મુકવામાં છે.

—.—

૪૦ વખત આર્ટીસ્ટ કોકસું સોનું ચીનાઇ ખેતમાંથી રંગુન બાનેની તેની ચાય ઓરીકમાં ટ્રાંસફર કરવામાં આવ્યુ છે અને હજી પણ ઘણું સોનું આવવાની ધારી છે ચીનાઇ ટ્રાંસફર માટે જે વ્યાપારો અને ડાકખોજો રંગુન બાતે આવે તેની ચેકર માટે મોકલવામાં આવ્યું છે

—.—

૮૦૦૦ ગાંસી વસ્તી ધરાવતી મજાની ૨૦ વખણા બજાર પડી છે ને જોતાં લાંની આકાશ બાય ૬ લાખની બ્યુની વસ્તીમાંથી ૧૫ લાખ કેદ કેદી ગયા છે ચીન વખત ઇનસોનેક્રેશન કેમ્પમાં છે. ચીન વખતે આપમાન કોયા છે, બાકી વખતના ખુન થયા છે અને ૬૦ વખત મરી ગયા છે ઘણા ના ગાત્ર પણ લાખ નથી

—.—

અમેરેનટવેનીયા 'ન્યુ ટ્રાન્સ્વાલ' ના અખબારના ના વ્યુબાઓ મુજબ ત્યા ઓક યુરોપીયન અને કેટલાક ઇંડીયોએ કરીબાનાં ઘોરેક દુર ઓક મોટો જંગી ચાય લોંગ વખત તે ઉત્તર તરફ જતો વખત અને પુલની રીતે બાદ લગાતા વખત કેટલીક વખત તે પોતાનું ગાડું કરીબાના પાણીથી દુર દુર ઉપર જઇને કહાડવા વખત ના શરીરનો પેસ્ત ભોગ બનાવ જોયો વખત અને બાવાસ તો કીટથી પધારની હતી. પ્રાચ્ય કાં પહેલાં પણ લાની બીજ ઉપર ગયા જે રહીશોએ ઓ ગોરા બાપ લોયો હતા અને તે તેઓનાથી બાવ ભોગ કીટજ દુર વખતો અને બાવ પછી ભોગ કીટથ બાદ બીજા પણ પણ બનાવોએ તેજોરો વખતો.

—.—

મોરસોમાં ઉંડવા ખેતીકારીને બચવા મદદ કાંગ માં ત્રણ ગાયેલ બનાવટી દાંત બાણી બતાવવામાં આવી વખી. બનુમોના દાંતના ટુકડાના ઓક પણ ચોરીકાર કાયદેસ ઓ દાંતો બનાવ્યા વખતા અને ઓનાથી પણ હમડા મણની આશા રખાય છે કારણ કે આપેલા દાંત બહાના વખતા તે ખોરાક બરાબર ચાવી ન શકવાથી તેની દુધ આપવાની શકતીમાં ઘણો ઘટાડો માલ છે તે બોનાથી રોકી શકાશે.

—o—

ટ્રાંસવાલમાં જમીનો ધોવાઇ જવાથી ખેતીને જે મોટું નુકસાન માગે છે તેને માટે વખણા કેનીયાથી ઓક બ્રાંટ ટ્રાવર નામનું નવી જાતનું બાસ બણા આવ્યુ છે. ડોકટર મોસ પ્રવાન્સ નબરોબીથી સબે છે કે આ બાસથી કેનીયાનું નામ ઇનીયામાં પ્રખ્યાત થઇ જશે. એ બાસ નો ઓક ઓક છોડ થોડા સમયમાં આખી નવ વખત ગોરસ કુટણી જગ્યામાં ફેલાઇ જાય છે. બાજ ગોઠે છોડ વાવવામાં આવ્યો હતો જે બાજ અઢી મહીનામાં ઓક વખત ઓક સેા અડસેા ગોરસ જીટમાં ફેલાઇ ગયો છે. એ પ્રમાણે એના મુળ ઓટલા ખોદોળા જીરતારમા ફેલાયાથી જમીનને બંધન મળે છે અને તે ધોવાઇ જવી અટકે છે ઓકજ છોડમાંથી ઘોટલું બાજ મળ્યુ વખત છે તેને સુકવતાં ૨૨૬ રતલ બાજ બાજ વખત. રીસનોબલ રીસર્ચ સ્ટેશને એની બજાવા બજ લેવાયું છે અને બી. ઇનરેન્જાજ તે જોવા મારે સ્ટેશનના પ્રતીનીધીને ૬૫ બજા વખતા.

નવલ કથાઓ અને બાળ સાહિત્ય

નવલ કથાઓ

કેળવણી અને બીજી વાતો (મસ્ત દુર્ગા)	૩	૦
કુરબાની કે કથાઓ	૨	૦
કલ્પના કુસુમો (૬ બોધ વાતો સંગ્રહ)	૫	૦
મારા દેવતા (નોવેલ)	૫	૧
સુંદરરાજ (નોવેલ)	૪	૦
શૈશવનો વાદળ	૧	૦
ભાગ્ય (વાર્તા)	૪	૧
ભાગીદારનો દાવ્ય સંગ્રહ	૧	૦
ભવૈરાગના	૫	૦
જીવનનાં પ્રતીબિંબ	૨	૬
માંસીના રાણી	૫	૬
મોંજપાના ભજા (૬ બોધ વાર્તાઓ)	૩	૦
તમુખા ભાગ ૨, ૩ (૬ બોધ વાર્તાઓ)	૫	૮
તાતી તલવાર (રાજપુત કથા)	૧	૮
દક્ષિણવીરસ્તોન (ટોલ્સટોયની બોધક કથાઓ)	૪	૦
દેવી મોળાણી (નોવેલ)	૩	૬
દેવ વિમાન (કાઠીયાવાડની પ્રતીહાસીક કથા)	૧	૦
ધ્રુવ ભગત (વાર્તા સંગ્રહ)	૪	૬
ધ્રુવ વિજય	૩	૬
નારી હૃદય (કથા.પો)	૪	૬
નવા નમરીઓ (હાસ્ય રસીક કથા)	૭	૦
પ્રેમાવતાર (સુંદર રસીક નવલકથા) ભા. ૧	૬	૦
,, ,, ,, ,, ભા. ૨	૫	૬
પુરાતન જનોત (નોવેલ)	૪	૬
પ્રેમ પ્રભાવ (નોવેલ)	૫	૬
પુજારીણી	૩	૬
પાનબાઇ પતીવ્રતા (૬ બોધ વાર્તા સંગ્રહ)	૪	૬
પીંજરાનું પંખી અને બીજી વાતો	૩	૦
બત્રીસ પુતળીની વાર્તા (હાજર જવાબીની વાતો)	૮	૦
બુઢાનો દીવાસ ભાગ ૨ જો	૨	૬
બોજ અને કાળીદાસ (૧૦૮ વાર્તાનો સંગ્રહ)	૮	૦
બાલીકા (વાર્તાઓ)	૫	૦
બહુલા	૩	૬
મેરી અને મેનલ (બે બેટીયા બોનોની રસુજ કથા)	૬	૬
રાણીબા (મરાઠી સુપ્રસીદ્ધ નોવેલનો અનુવાદ)	૭	૦
મસ્ત ૬૪૨ના હાસ્ય પ્રસંગો	૪	૬
રખડુ રેણા ભાગ ૧ (ચાલ્સરીકાની કથા)	૨	૬
,, ,, ભાગ ૨ ,,	૨	૬
રાણા પ્રતાપ (પ્રતીહાસીક કથા)	૩	૦
લગ્ન જીવન વ્હાની	૬	૦
,, ,, બીજી	૫	૦
વિનોદ ચાતીકા	૫	૦
વૈરાનબા	૩	૬
વહેતી ગંગા	૫	૦
વિરાટ નગરે છેલ્લારે (કોનીકારી નોવેલ)	૩	૦
શું અન્યોન્ય પ્રેમ બની	૫	૦
આનંદ મઠ	૪	૬
અમે બધા	૫	૬
આત્મ કથા	૬	૬
આબુ ગિરનારની વિનોદી વાતોનો	૩	૬
અજાયબ	૧૨	૦
અજાબ પતી	૩	૬
એ પત્ની કોની	૫	૦
ઉપાકાન્ત	૫	૬
સ્નેહના સાક્ષી (ત્રિભકથા)	૮	૦
સોરઠ રાણી	૫	૬
સોળ સતી	૪	૦
સોરાષ્ટ્રની રસધાર (સોરાષ્ટ્રની પ્રતીહાસીક દંત કથાનો સંગ્રહ) ભાગ ૧	૩	૦
,, ,, ,, ૨	૩	૦
,, ,, ,, ૩	૩	૬
,, ,, ભા. ૪	૩	૬
,, ,, ,, ૫	૪	૦
સ્વર્ગ અને પૃથ્વી	૪	૦
સ્નેહ લક્ષ્મી	૩	૬
સમાજની વેદીપર	૪	૬
સાજર અસ્ત (સાહસપુરૂષ વાર્તા	૨	૦
સુનીતા બોધ	૩	૦
સ્નેહ સંગમ	૪	૬

ડીટેકટીવ કથાઓ

અજાનાની રીયામાં	૨	૬
માલીક હત્યારો બેક	૬	૬
નામ અજ્ઞ ભા. ૧ લો	૫	૬
,, ,, ભાગ ૨ જો	૬	૬
જોસેરી (૨. બા. દેસાઇ કૃત)	૫	૦
જેલની રીમત	૫	૬
મારવી મારવી	૭	૬
વિચીત્ર ૬૫	૬	૦

ઝરકારી બાળાઓમાં આકતાં પુસ્તકો

	શા.	પે.
બાલપોથી	૦	૬
૧ લી ચોપડી	૦	૯
૨ જી ,,	૧	૦
૩ જી ,,	૧	૩
૪ થી ,,	૧	૬
૧ લી ચોપડીના અર્થ	૦	૬
૨ જી ,, ,,	૦	૯
૩ જી ,, ,,	૧	૩
૪ થી ,, ,,	૧	૬

નવયુગ ચાંદ્રમાળા

બાળગોપો	૦	૬
૧ લી ચોપડી	૧	૦
૨ જી ચોપડી	૧	૬
૩ જી ચોપડી	૧	૯
૪ થી ચોપડી	૨	૦
ગુજરાતી રેસા રીડર ભાગ ૧	૦	૬
,, ,, ,, ભાગ ૨	૧	૭
અંકગણીત ભાસ્કરપાઠાનું	૨	૬
ભાસ્કરનું પાગરનું	૧	૩
ભુગોળ ૪ થા ધોરણની (અંતરીયા કૃત) નવી આવૃત્તિ	૨	૦
સચિત્ર મુળાક્ષરનો ચકરડો	૩	૦
હીંદુસ્તાનનો નકશો	૩	૬

શ્રી દક્ષિણા મુર્તિ બાલ સાહિત્યમાળા

૮૦ પુસ્તકોનો સેટ

આપનસરની દક્ષીણામુર્તી સંસ્થા તરફથી નીચેના ૮૦ પુસ્તકો બહાર પડયાં છે. બાળકોની કેળવણીમાં રસ લેનારા ભાઇ ગોકુળભાઇ, તારાબેન, રામલાલી પાઠક, કમળાબેન, ભુગતરામદવે લીલાવતીબેન વિગેરે આ પુસ્તકોનાં લખનિતા લેખકો છે. બાળકોની કેળવણી સરળ ભાષા અને સરળ સમાજવાળા અને સહેલી કરવા તેઓ ધ્યાન આપી રહ્યાં છે દરેકમાં બાળકો માટે આ પુસ્તકો બહુ ઉપયોગી માલુમ પડયાં છે અને તેનો બહોળો બહોળો ફેલાવો થયા પામ્યો છે. પુસ્તકોનું લખાણ અને ભાષા બહુ સરળ છે. બાળકોને સમજાય તેવાં છે. તેઓને વિદ્યાભ્યાસમાં રસ ઉત્પન કરાવે એવાં આ પુસ્તકો ૧ થી ૧૪ વરસના બાળકો માટે છે.

આખા સેટની કીમત	પા. ૧-૨
ફુલકે નકલ	૬ પેની.
ગમ્મતનિબાપા	મહમજાઓ
ચેરીયો	કહેવતોના મુળ
ઉપર ૬૮ ઉપર ૬૮	ગપગોળા
ઢબમકી	આફ્રિકા બોલ્યું
કબાટ	શબ્દ પોથો
બાળકોનો બીરબલ—૧	ગટુડી પોથો
ભોપીચંદ	પાકય પોથી
બાળ બાહકો—૧	નાના પાંઠો
ઢંગ અને ઢંગા	મોટા પાંઠો
નિરંકાર	નાની વાતો
રામબાબાની બળબો	ધરમાં
બાળ પ્રવાસો	ઓમજામાં
બાપા ગોઠીયા	ફેરીયા
જરા હસો	બાળગરબામાં
કપોષા બાબપા	બાબમાં
મકનો ને રાક્ષસ	કરવા બનબો
ફપસિંહ રામસિંહ	ભુગતરામના પાઠો
ટપાલની પેટી	ભો ભો ભો
મધેકું	મધેકું ને પોકું
ચીકીબાળાનું	બાપા કરીન
બાબ નાટકો—૨	ભોતરાતી દીવાસો-૧
બાવરથી માંડીને	ભોતરાતી દીવાસો-૨
કુદરતમાં	સુકમશિક્ષ
ભોતીયો	ગુજરાત—મહારાષ્ટ્ર
રામજીબાપ પટી ગયા	બોકકણું
મંજેકનો પોપટ	કકેવત સંગ્રહ
પોળીયો પુર્વે છે	હરિશ્ચંદ્ર
પીર અને—	ભોમ કેમ ?
બોલ્યા પાળ્યા બાબ્યા	બાબ્ય રહીએ
મામાની બબબ	બાકરણ પોથી
પાકામાં	ચરત સંગ્રહ
રોજનીશી	રમત બોડકણું
બાળકોનો બીરબલ—૨	ત્રિબાબ મહારાજ
છેલ્લાં રેબને બાબાપ	કુહા અને રોરહા
મારી ગાય	વિનોદ કુચકા
કમબાબેનના પાઠો	બાળકોના ભોબો
ત્રિરિકિબરો	બાપણે પોતે
બાળા હાબ,કબ્યા દાડી	કાબ્યસંગ્રહ
બળાવાય અને—	છેલ્લો પાઠ
પ્રભુ	ર્બ્રહ્મન બા કકેલુ

આ સીરીઝનું બીજી શાકટો.

બાળ ઉપયોગી સાહિત્ય

નીચલું બાળ સાહીત્ય બાબકોના દ્રષ્ટીબિંદુને ધ્યાનમાં રાખી બાળ સાહીત્યકારોએ લખેલું છે. દેશ દેશની વાતો અને બધુંજ જેના વીરરસોનું સુંદર અને સાદેથી ભાષામાં વર્ણન કરેલું છે. આ સાહીત્ય પહેલી ચોપડીથી લઇને ચોથી ચોપડી સુધીના વિદ્યાર્થીઓ માટે છે. બાળ બાલકના ગુજરાતીઓએ લખેલા નીચલા પુસ્તકો વાંચતા બાલક બહુ વિષયોથી માહીતગાર થશે અને જ્ઞાનમાં વૃદ્ધી થશે.

અશોક બાળ પુસ્તક માળા

આ માળાના સઘળા ગ્રન્થો છે આખી માળાના સેટની કીમત રૂ. ૧૫.

ગુચ્છ ૧

ચા માટે	નાટકો
ચિત્રની વાતો	
બધુ તપેલા	[illegible] કથા
અકબરબાદશાનો મહામંત્રી	બીરબલની કથા
સંગીત ગીતો	
વિજ્ઞાન વિહાર ભાગ ૧	
રંગબેરંગ રસોઇ ઘર ભાગ ૧	રસોઇ કળા જાણ
મહા રાજાસ	વાર્તા
બીરબલના ચાતુર્યની	વાર્તા
ટેકુડા	બાળ વાર્તા

ગુચ્છ ૧ ની કીમત રૂ. ૬–૦.

ગુચ્છ ૨

જાદુઇ દુનીયા	દુનીયાની અજબાયતીનું જ્ઞાન
સુંદર પરી	નાટક
નાની મોટી વાતો	ભાગ ૧
બાળકોનું સ્વર્ગ	બાલ્યાવસ્થાએ
વિજ્ઞાન વિહાર ભાગ ૨	
નારવીર નેપોલીયન	
બાળ ગીતો	
રંગબેરંગ રસોઇઘર ભાગ ૨	
ચંદ્ર બાળા	નાટક

ગુચ્છ ૨ કીમત રૂ. ૬–૬.

ગુચ્છ ૩

રાજા ભોજ	
ચિત્તાનો શિકાર	વાર્તા
સમાટ સીકંદર	ઇતીહાસીક વાતો
પુલબજરી	વાર્તા
કોયળાના કરામીયા	કોયળાની રમતો
વિજ્ઞાન વિહાર ભાગ ૩	
રંગબેરંગ રસોઇ ઘર ભાગ ૩	
મીરાબાઇ	મીરાનુ ટુ. ચ.
ભોળાનાજ દુરમન	ઉપદ્રવ વિષે અનુવાદેલ
સુંદર સંખાડા	
નાની મોટી વાતો ભાગ ૨	
રામરાજ્ય	અર્વાચીનકાલીન નાટક

ગુચ્છ૩ કીમત રૂ. ૬–૬.

બાળ સાહીત્ય

૬૮૬ાક પક્ષીઓ		૪ ૦
વિલ્હોસ	(મોટી છોકરીઓ માટે ગીતો)	૧ ૩
ઓખાહરણ	ગદુરાણ	૧ ૪
દુરબાનો પુત્ર		૧ ૮
નવા ગીતો ભાગ ૧ લો		૧ ૧
,, ,, ભાગ ૨ જો		૧ ૧
નવરાત્ર માળા (બાલકો માટે નોબતોના ગીતો)		૧ ૩
નાની બેન	વાર્તા	૨ ૦
પુંડરીકના પરાક્રમ		૧ ૧
પ્રાણી પુરાણ		૧ ૪
પુસ્તકાલય		૦ ૬
કુરબાન	બખત બાહારનું જીવન	૧ ૦
બાપુની કુચ	ગાંધી કુચનું વર્ણન	૧ ૮
બાલ નેપોલીયન		૧ ૬
બાળ કુજ	વાર્તાઓ	૨ ૦
બાળ કલાવલી	વાર્તાઓ	૨ ૦
બાળવાર્તા ભાગ ૧ લો		૧ ૦
બાળ વાર્તા ચિંતોદ		૦ ૪
બાળકારભારી		૦ ૬
બબપુરો		૨ ૧
મારી કુલન કથા	(આંધીજી)	૦ ૧ ૬
મુળો અને બીજી વાતો		૧ ૦
રીકિ રીલ	બાલ અને તોળીયાની વાતો	૦ ૬
વનનો અને ફુગાકુ		૧ ૦
વિકરાળ પન		૨ ૦
સીતા હરણ		૧ ૦
હનસ્ય (રંગીન પુસ્તક)		૦ ૧
હીરકમાતાની બાળ વાર્તાઓ		૨ ૧
હાલરડાં		૧ ૪
હીરા મોતી		૦ ૬
આકર્ષકાત્મક મહાન પુરૂષોની કથાઓ		૧ ૬
ગુજરાત અને રાજસ્થી		

સુંદર બાળ સાહીત્ય

૨૬૦–૩૭૦ના વિદ્યાર્થીઓ માટે

દક્ષીણા મૂર્તિ બાળ સેટ ૨૫ પુસ્તકોની કીમત રૂ. ૧૨–૬.

પંચાગત	કાકો અને બાબુલાલનો
ચતુર કરોળીયો	વાર્તા
ચેરીબાનું પુષ્પ	વાર્તા
જોયું તે બાબા કરી	બાબુના ખેલ
બાળકો કહેણી	વાર્તા
તારાબેનના પાઠો	વાર્તા
મેંડિયો	વાર્તા
ટેક	વાર્તા
ઠેક ઠેકા	કમળનુ વર્ણન
જીવ જંતુ	જંતુઓની માહીતી
ઢેબુ બાબુના પાઠો	વાર્તા
નીજ પુજા	ઉત્પત્તીની માહીતી
વસંત આવી	ઋતુની વાર્તા
નવાં ચરણો	ઉખાણા
વેદનો વારો	વાર્તાઓ
નક નક	વાર્તાઓ
બાબાની તબકાર	વાર્તાઓ
બે બાળ નાટકો	
કુચકાઓ	રમુજ
વિજ્ઞાનની વાતો	
અંકો રેખો	
ગામડામાં જઇ ચલે	ગામડા વિષે કહ્યુ
બેકના ચિંત્રામો	વાતો
બાબ અને ઘોડા	વાર્તા

દક્ષીણા મૂર્તિ બાળ સેટ

૩૦ પુસ્તકોની કીંમત રૂ. ૧૫–૬

આગમ બહેન	૨૭ કહેણની માહીતી
બબુનુ બોબડુ	બબુના બાપક વીજ્ઞાન
મોઢા બબડું લારે	નાટીકા
દબાલગાં	પ્રવાસ વર્ણન
પ્રવાસ વાતો	વાર્તા
ઢારલ બાગ ૧–૨	વાર્તા
બાળ કોકડા	
વિજ્ઞાનની રમતો	ઘરમાંના રમતો
પરીની પાંખો	પીંછાનીક પરીબાનું
બંગાળની કોકડાવાળો	વાર્તા
ઘ્રુવ પુર	પ્રતિહાસીક વર્ણન
રાઉંદાની કહીએ	પુસ્તકનુ વર્ણન
વિવિધ માહીતી સંગ્રહ	બાળાને બબુનાજેવું કેહવું
ત્રીરીલ બાબની વાતો	બાગ ૧–૨
પનરમની	માહીતી અને ઉપયોગ
કોકડાવાળો	વાર્તા
બધિાના પરાક્રમો	વાર્તા
રંગ ચિત્રો	
ચુલેર ગપ	વિજ્ઞાનીક વાતો
મનમાન મેજ	જાદુગરની વાતો
પન રહેણ	રહેણની માહીતી
ઇંડા કાકા	વાર્તા સંગ્રહ
દુર્ગા પતંગીયા	
વિજ્ઞાનની દષ્ટીએ બાગ ૧–૨	
૭ ચુકાંકો	વાર્તા
તારા અને મહો	
બબુના રંગો	

બાળ ચિત્રોદ માળાના પુસ્તકો

સેટની કીંમત રૂ. ૬

બીજ શ્રીજના વિદ્યાર્થીઓ માટે

સોબતીઓ	પરી કથા
કાજીઓ	કવી કાળીદાસનું જીવન ચરીત
નાગકુમાર	નાગ પાંચમની કથા
મુંજન	મુંજ રાજેરની માહીતી વાર્તારૂપે ઇતીહાસ
મેનાવતી	પરી કથા
ગમકા	પરી કથા
બેસ ગાંબો	વાતો
બાલ મંત્રી	વાર્તા
ભારતીમાતા	વિજ્ઞાનના શીક્ષણપ્રદ વાતો

ઓરડર સાથે લાલાં મોકલવા અહેરબાની કરવી. વી. પી. ઓર્ડરોને ધ્યાન આપવામાં નહિં આવે

Manager, Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

અમારાં નવાં પુસ્તકો

નીચેના પુસ્તકો બાહ્ય ચુંટી કાઢેલા સાહીત્ય લેખકોના છે. દરેકમાં પુસ્તકો સુંદર છતાં જ્ઞાનપુર્ણ અને સારા લેખકોના વાચવા જેવાછે. જેથી આપણું જ્ઞાનમાં વધારો થાય અને આપણું ચારીત્ર બંધાય. એ ઉચ્ચ હેતુને ધ્યાન માં રાખી અમે પુસ્તકો મંગાવીએ છીએ. દરેક સાહીત્ય જ્ઞાનમાં વધારો કરે છે.

રાષ્ટ્રીય સાહિત્ય

મરાઠાઓની કહાણી	૩	૦
" " પાકુ પુઠું	૩	૫
બેહદ ખિલાડી	૧	૦
ભારી કેળવણી (ગાંધીજી)	૪	૦
ગોખલેજીની મુલાકાત	૨	૦
મારી જીવન કથા (મી. જ. નેહરૂ)	૧૨	૧
ખેતે મજુરી કરનારાઓને (ટોલ્સ્ટોય)	૨	"
જેલ ડાયરી સ. રા. ગોપાલાચારી	૨	૦
સારે કરીયું શું? (ટોલ્સ્ટોય)	૨	૬
" " " ઉમરાવ "	૨	૬
દક્ષણદીના વીર (બાદી વિશે ગ્રંથ)	૧	૦
ધર્મ સંસ્થાપન (ગાંધીજીના જાહેરપત્રો વિશેના વિચારો અને લેખો)	૧	૧
નરવીર જાગાજી	૧	૪
નીતિનાશને માર્ગે (ગાંધીજી)	૨	૦
પરદેશી કાપડની બાધે કરીફાદ	૨	૦
પ્રાણ પ્રતિષ્ઠા (ગાંધીજી)	૨	૪
બોઅરોપીડાએ ને બીજી વાતો	૧	૦
મહાત્માજીના પ્રસુગો (૫૦ પ્રસુગોના ૫૦ ચરિત્રો)	૨	૦
મહાત્મા ગાંધીજીની ગિરફતારી (લેખો અને ફોટાઓનો સંગ્રહ)	૧	૦
મહાત્મા ગાંધીજી (રમણલાલ)	૦	૬
રાષ્ટ્રવીર ગિરાભાઈ	૧	૬
રાષ્ટ્રીય સંગીત ગાયક	૧	૧
વધુ વ્યવસ્થા (ગાંધીજી)	૩	૦
સત્યાગ્રહની મિમાંસા	૪	૬
સ્વરાજી સમાજ	૨	૦
હાજાભાઈ દીપચંદ	૪	૬
અહિંસા ગાંધીજી	૩	૬
આખરી ફેસલો (ગાંધી કુટની લડતનો પ્રતીહાસ) આશ ૧૯૧૯	૫	૬
આત્મા" કુપલાણીના લેખો	૧	૬
આપણી પ્રતિજ્ઞા	૩	૬
ગો સેવા	૨	૬

ધાર્મિક સાહિત્ય

ગીતા ભાષાંતર (મોટું પુસ્તક)	૧૨	૧
ચંદ્રકાંત બાગ ૧ લો	૭	૦
" " ૨ જો	૮	૦
" " ૩ જો	૧૧	૦
ભક્ત કથાઓ ભગવાન બુદ્ધની વાતો	૧	૬
ભીષ્મારી મહર્ષિ દયાનંદનું જી. ચ.	૨	૦
ભજન પ્રાર્થના ભાળા ભજનો સ્તોત્રો	૦	૬
પરમાર્થ વિચાર	૧	૦
પરમહંસના બોધ વચનો	૨	૦
મહાવીર પુરાણ (જૈન તીર્થંકરોનું જીવન ગીતા જેવા શાસ્ત્રીબંધારણ મહીન પા. ૧૦૦૦)		

મંગલ પ્રભાત (ગાંધીજીએ ૨૧ દીવસોના કરેલા અર્થો)	૧	૦
મનવીર મહાનંદજી	૨	૬
રાજીત ચતુરતા	૩	૦
સતી સીતા	૧	૮
સ્વામી શિષ્ય સંવાદ (વિવેકાનંદ)	૧	૦
અર્વાચીન રાજ્યો અને રાજ્યોના વિચાર	૨	૬
અરવીંદ ગોપાળ નલવાલા (ગોધરા)	૫	૦
અનાસક્તિ યોગ (ગીતાનો ગાંધીજીએ કરેલો અનુવાદ)	૧	૦
ઉપનિષદ પાકાવલી	૪	૦

શ્રી. રમણલાલ વસંતલાલ દેસાઇ કૃત

કોયડા	૭	૦
ભાગ લક્ષ્મી ભાગ ૩	૭	૦
" " ભાગ ૪	૮	૦
જગત	૬	૬
જીવન અને આદર્શ	૭	૦
ત્રિભુવન	૭	૦
પડઘા	૫	૦
પુર્ણિમા	૫	૦
પ્રેમ સાધના	૭	૦
ભદ્રેસો ભાગ ૧	૭	૦
મનોરથ ભાગ	૭	૦
- પ્રીત લક્ષ્મ અને સંપુટના	૭	૦
વિજય	૭	૦
૪ નાના નોવેલ	૫	૦

બીજા કેટલાક પુસ્તકો

પ્રેમ બાળા (નોવેલ)	૧૭	૦
બોસેસ વિલ્સનદરજી (પોતાની જન્મદાતાની ધર્મીદારીક કથા)	૨	૦
ભરતા તદેવારો (તદેવારો વિશે કેફયું)	૧	૬
ભારતા પત્રો (૧૫ પત્રોમાં ચારસા ક્ષાયક	૨	૦
જીવનપર પ્રકાશ (આખ્યાનીક આખ્યાનો) પુસ્તક ભુજ કેવાયી કીમત	૧	૦
હિંદુસ્થાન (ચેતનદાસ પુસ્તક)	૪	૦
ગુજરે સાગર (ગુજર ગીખયાનો ને ખીયે)	૧૦	૦
આપણા ઉપરમાં વાર્તા	૧	૬
ઇન્દીરા અને બીજી વાતો	૧	૦
ઉખીમું બાગ ૨ જો (રસીક વાતો)	૦	૬
ઉત્સવ (રવીન્દ્રનાથ ટાગોરના ગીતોનો ગુજરાતીમાં અનુવાદ ટીપણ આવે)	૪	૬
એરેબીયન નાઇટસ	૧૮	૬
કપકુવરીતી (રસીક નોવેલ)	૧	૦
ગુપ્તકુરેજ (રમણલાલ દેસાઇનું બીજાર મણન)	૮	૬
ચંદ્રમાં ગ્રહ્યુ પા. પુ.	૮	૦

ચાબરમતી	૩	૪
જેરકી જહાવરદીખા ભાગ ૧	૪	૬
" " " ૨	૪	૬
" " " ૩	૪	૬
ઉષા અકબર	૭	૦
ઝુરવીરની વાતો	૪	૬
ઝવેરની સહીનું કલિ	૫	૦
સાહસિકોની સુષ્ટી	૪	૬
દીલનો પ્રકાશ	૪	૬
દુસ્ત કેમ વિદાન	૧૧	૬
ધીરજલાલનો કારમ ઝકાર	૫	૬
બારત ન્યુઝીક બાગ૧	૧૫	૦
બારત કોમી ન્યુઝીક ગાયક	૫	૦
ગોતીના સોરભ (તોરણો બનાવવાની રીતો)	૪	૦
વલ્લભાનીદ બજાર (કેટલીક માહીતીઓ)	૪	૬
વીર જગદેવ	૪	૬
વુંબા	૧	૬
વીરાંગના અને બીજી વાતો	૧	૬
સાધુ ગ્રેમ સંમેલ બાગ ૨ જો	૨	૦

ઝવેરબાપુની નવલ કથાઓ

[illegible]નાથ	૪	૬
મોહીની બાગ ૧	૧૩	૦
યદુનાથ	૪	૦
રૂપસી	૪	૦
અનરાધા	૬	૦
ઉષા	૬	૦
ચંદ્રાવતા	૨	૬
ચકલી કુમાર	૩	૦
ચિત્રલેખા	૩	૬
રૂપસી	૪	૦
વાસવદત્તા	૧૭	૬
નવીના	૧૭	૦

ફટબોલ-ગરબા-ગીતો-ભજનો

ફટબોલનો ઇતીહાસ	૧૨	૦
ગીતાંજલી (કવી રવીન્દ્રનાથ કૃત)	૨	૦
ચુંદડી (લગ્ન ગીતો)	૨	૦
પારસી લગ્ન ગીતો	૩	૦
બીહારીકા (ગાંધીજી ૨. જ. દેસાઈ કૃત)	૪	૬
મણીલાલ ડાહ્યા ભાળા સમિત્ર	૬	૬
મુજરદાના (ઝવેરચંદ મેઘાણી કૃત)	૧	૬
રઢીયાળી રાત બાગ ૧ લો (ગરબા સંગ્રહ)	૨	૦
" " બાગ ૨ જો "	૨	૬
" " બાગ ૩ જો "	૩	૦
વસંત ગીતો	૩	૦
રાસ નંદીની	૨	૬
રાસ તરંગીણી	૨	૬
રાસ નીકુંજ	૨	૦

Manager, Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

'Phone 2-3381 Tel. add. "Intapco."

D. K. PATEL

Fruit and Vegetable Exporter

— SPECIALIST —

in South African, Canadian and Australian Apples

—also—

Cape Fruit on hand in season

We have in stock Naartjes which have just come in Market.

ડી. કે. પટેલ

ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ મદાવનાર.

સાઉથ આફ્રિકન, કેનેડીયન અને ઓસ્ટ્રેલીયન એપલ્સના સ્પેશીયલીસ્ટ

ઋતુમાં કેપ ફ્રૂટ પણ રાખીએ છીએ

નાર્ચસિ હાલમાં શરૂ થયા છે અને તેનો સ્ટોક પણ રાખીએ છીએ.

કંપનીના ઓર્ડરો ઉપર ખાસ ધ્યાન દેવામાં આવે છે નાની રકમ સારૂ અને ગ્રાહકો C. O. D. થી મગાવે.

P. O. Box 766, 88, Cross St. Durban.

Telephone 33-5382.

VALLABH RANCHHOD,

Wholesale & Retail Fruit and Vegetable Merchant.

Country Orders Promptly attended to.

14, DIAGONAL St. JOHANNESBURG.

ટેલીફોન 33-5382.

વલ્લભભાઈ રણછોડ

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ અમારે ત્યાં તાજું અને સસ્તું મળશે.

બહારગામના ઓર્ડરોને તાકીદે ધ્યાન દેવામાં આવે છે.

૧૪, ડાયોગનલ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.

જુના અને જાણીતા ફરમાસુ ગ્રીકગ્રાહકો અને પારકા બનાવનાર

કેપીટનના શીયાળાના પૌષ્ટિક પાકો

પંજાબી સાલમ પાક વિગેરે બીજા પાકો ઓર્ડર આપવાથી મળી શકશે.

અમારી રેસ્ટોમાં ઉત્તમ ખાવાનું અને અવલ કામમાં તહેનાત બધે છે ફરમાસુ મોકલી તમો ઇચ્છતું ફરમાવો, ખાવાનું, વગેરે મારફતી વિગેરે મોકલી આપવામાં આવશે.

વધુ ખાતરી માટે અમોને ફોન કરો.

KAPITAN'S CAFE

'Phone 33-8577. 13a KORT STREET JOHANNESBURG.

ચામડીને મખમલ જેવી સુંવાણી આકર્ષક ને ખુબસુરત રાખવા માટે

અફઘાન સ્નો

વપરાય છે. આ સ્નોમાં વીટામીન A છે જેથી ચહેરા તથા શરીરની ચામડીને પોષણ આપી સુંદરતામાં વધારો કરે છે.

SOLE AGENTS—

PATARWALA & Co BOMBAY 2

Branch: CALCUTTA.

સોલ એજન્ટો

Indo-African Trade Agency,

74-76 Wilson Street,

Dundee, Natal, S. A.

પ્રસ્થાન મફત!

પ્રસ્થાનનાં પુસ્તકો

પ્રસ્થાન માસિક બાર વર્ષ પુરા કરી—તેર કરી—તેરમા વર્ષમાં પ્રવેશ કરે છે, તે નિમિત્તે :-

'અક્ષયધન'ના ગ્રાહકોને આસ્ત સાલ જે ગ્રાહકનું રૂ., ૧૯૮૪ના ડીસેમ્બરથી આગળ મુદતનું લવાજમ ૧૫ પ, બાકી, પરદેશ માટે ૧૮ આ મુજબ મોકલે, તેમને પ્રસ્થાન કાર્યાલય તરફથી બદલામાં પડેલાં પુસ્તકો ઉપર રૂપે ૪૬ કમીશન કાપી આપવામાં આવશે. [બાબાઃ શ્રી ગોરીશંકર મહાશંકર તથા શ્રી રામનારાયણ પાઠકના પુસ્તકો ઉપર રૂપે ૪૬ કમ]

એટલે કે

જે ગ્રાહક લવાજમ રૂા.૨૦-૨૨ રૂપિયાનાં પુસ્તકો ખરીદશે તેમને પ્રસ્થાન ભેટ પડી રહેશે.

૬૦-૮૦ રૂપિયાનાં ખરીદશે તેમને આખી લવાજમમાં પડી રહેશે. ઘોડો ૫ લાજ નો મળશેજ.

ગુજરાતનો આખવર્ગ, તેમજ પુસ્તકાલયો ને હાયસ્કુલો આ યોજનાનો જરૂર લાભ લે.

	રૂપિયા.
લગ્નમધુર	૪૫
સુખસંસારનો રંગપાસ	૨
રહિયાણા પડતર	૨
સાળવણતી	૧૫
૬૨૪૫૫ વેઠણ	૨
ઉિનસ્તો	૧૫
ચરણા કરે	૨
ચાતુર્ય	૧૫
પ્રેમનો ફળ	૧૫
ત્રણ પુરૂષ	૧
નવો ગ્રાહકપ્રસાર (ત્રણ ભાગ)	૫૫
કથાવલી	૨૫૫
ગોસ્વામ	૧૫
ગાતા બ્રાહ્મણપ્રકાશ	૧૫
સરસ્વતીચંદ્ર: વર્ષ ૧ થી ૪	૧૬૫

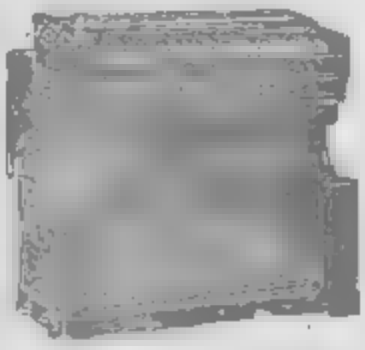
આપનું ગ્રાહકપદ અંગાઉનું.

પ્રસ્થાન કાર્યાલય: ભાસ્કરી અંબિયાણી સામે : અમદાવાદ.

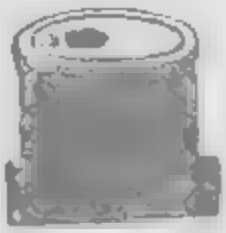
આવો પધારો જુઓ

અને

તમારા માનીતા વાજીંત્રો અને રેકોર્ડઝ ખરીદ કરો

પગના હારમોનીયમ પા. ૬–૧૦–૦
હાથના ,, ૩–૧૫–૦
ડબલ ફોલ્ડના પા. ૪–૫–૦

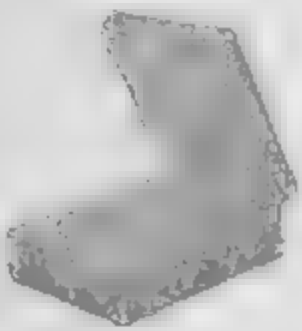

ગોરી ઓકની ફીચર પા. ૧–૦–૦ થી

પા. ૩–૧૭–૦ મુખી

- વાજીંત્રો—હારમોનીયમ, ગ્રામોફોન, વાયોલીન, બેન્જો મેન્ડોલીન, ગીતાર, ઝાઝ આઉટ ફીટ ફલ્યુટ વિગેરે.
- રેડીઓ—લીઝ માસ્ટર્સ વોઇસ અને બીજા ગ્રામોફોકસ.
- રેકોર્ડઝ—લીઝ માસ્ટર્સ વોઇસ, કોલમ્બીયા, ટવીન, રીગલ, ક્રચીન્સ, ઓડીયન, મેગાફોન, ન્યુ થીએટર્સ, હિંદુસ્તાન, તાજ, ઓરીએંટ, મેકસીફોન, નીઝામ, યંગ ઇન્ડિઆ, સ્ટાર હીંદુસ્તાન, વીકટોરીયા ફોન, શહેનશાહી, જૈનાફોન, સેનોલા, કોહીનુર, એરોફોન વીગેરે.
- સ્પેર પાર્ટસ—દરેક વાજીંત્રોના મોટા જથ્થામાં રાખીએ છીએ.
- રીપેરીંગ—સંતોષકારક કામ—મધ્યમ દામ.

સોલ ડીસ્ટ્રીબ્યુટર્સ—વારા ફલ્યુટ, ગોતા ફલ્યુટ, સરદાર ફલ્યુટ હારમોનીયમ (હાથના, પગના, હાથપગ સાથે પોર્ટેબલ).

,, ક્રચીન્સ, ઓડીયન, જૈનાફોન, મેગફોન ઇન્ડિઅન રેકોર્ડઝ.

રીલમની રેકોર્ડ માટે પુછો અગર લખો

જીવન–પ્રભાત

ઘરાકનો સંતોષ—એ અમારો મુદ્રાલેખ છે.

ગોશાળીઆ મ્યુઝીક સલુન,
૧૭૯ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

Goshalia's Music Saloon,

'Phone 25806. 179, Grey Street, Durban.

'PHONE 33-4691. BOX 2626.

L. MISTRY

એલ. મીસ્ત્રી

બોકસ, ટેબલ અને કીચન ફર્નીચર ઘરાક અથવા જથ્થાબંધ બનાવનાર તેમજ ઘર ફર્નીચર મરામતકારક કામ કરનાર.

બતાવેલા ભાવોનું પ્રાઈસ લીસ્ટ મંગાવો.

45 Market St. : : : Johannesburg. 1051

કીર્ટીંગસ

પાવડર

કીડી, માકડ, ચાંચડ, કંસારા, માખી, વંદા વિગેરે સઘળા જંતુઓનો

નાશ કરે છે.

કીર્ટીંગ્સ પાવડરના ટીન ચલે છે. 1111

Box 830. Tel. Add. "Orangexpo"

M. C. PILLAY

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter

country orders executed at lowest Market prices special attention given to all upcountry orders TRIAL ORDER SOLICITED.

જથ્થાબંધ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર

અમે આપકંટ્રીના ઓરડર બાબત રેબરેબ રાખી સારો માલ C.O.D. થી રવાનીએ મોકલીશું.

79, PRINCE EDWARD STREET, DURBAN. 1100

'Phone 2-8235. P. O. Box 316.

Heerabhai Morar Matvadkar,

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter and Commission Agent,

15 CROSS ST. RESIDENCE.
PACKING WAREHOUSE 44 BOND ST.
DURBAN.

હીરાભાઇ મોરાર મટવાડકર

હોલસેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર અને કમીશન એજંટ,

પેકીંગ સારી રીતે કરી માલ સી. ઓ. ડી. થી મોકલવામાં આવશે.

ટેલીફોન ૨-૬૨૩૫ બોકસ ૩૧૬.

૪૪ બોન્ડ સ્ટ્રીટ, ડરબન. 1154

ડીક્ષનરી ઓ

અંગ્રેજી & ગુજરાતી

આ ડીક્ષનરી મદદમાં ગ્રામોફોનની ઘણીખરી ઘરગથ્થુ ચોપડીઓના જોડણી બાબતના આધારે સુધારા વધારા સાથે બનાવેલી છે. વિદ્યાર્થી આલમ માટે તે ખાસ કરેલી અને ઉપયોગી છે. તેને અંતે ક્રિકેટના ભાવો, ફટકા, મોટા ફટકાની વાતો, મોટી નદીઓની લંબાઇ, પહાડ, માપ, કટેવતો, વિગેરે પણ વસ્તુઓનો સમાવેશ થયેલો છે.

પાકું પુંઠું પાના ૧૪૦૮ પ્રથમની કીમત રૂા. ૫.

મળવાનું ઠેકાણું:

Manager, 'Indian Opinion, Phoenix.

Phone 33-4403 Tel. Add.: "VALANTEL." P.O. Box 6748.

V. B. PATEL,

WHOLESALE AND RETAIL FRUIT, VEGETABLE AND PRODUCE MERCHANT

CHEAPEST BANANA STORE IN TOWN.

40 President Street, JOHANNESBURG.

Terms NETT CASH or C.O.D.

વી. બી. પટેલ,

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ, વેજીટેબલ અને પ્રોડ્યુસ વેપારી

સસ્તામાં સસ્તા ભાવ. ૨ અને ૩ ટનના ઓર્ડર ઉપર કમીશન ઓછું લેવામાં આવશે.

ટેલીફોન ૩૩-૪૪૦૩ ૪૦ પ્રેસીડેન્ટ સ્ટ્રીટ,

પો. ઓ. બોક્સ ૬૭૪૮ જોહાનીસબર્ગ 1103

"શુદ્ધ ઘી"

ઘણાખરા ગ્રાહકોની માંગણી ઉપરથી અમારા ડેરી ફાર્મમાં તાજું ઘી બનાવવાનું શરૂ કરેલ છે. અમારું ઘી શુદ્ધ ગાયના દૂધમાંથી બનાવવામાં આવે છે. અમારું ઘી ખાવાથી તમારા શરીરમાં તાકાત આવશે. અમારું ઘી ખાવાથી તમારા શરીરમાં તાકાત આવશે.

Buy Perfect DIAMOND RINGS and Flawless DIAMONDS direct from our factory!

Do you know through our "Factory to Finger" policy, you can purchase beautiful Diamond Rings and Flawless Diamonds at prices lower than wholesale? Why not call and inspect our large selection of exquisite gems to-day? Write, 'phone or call for our Free, illustrated catalogue.

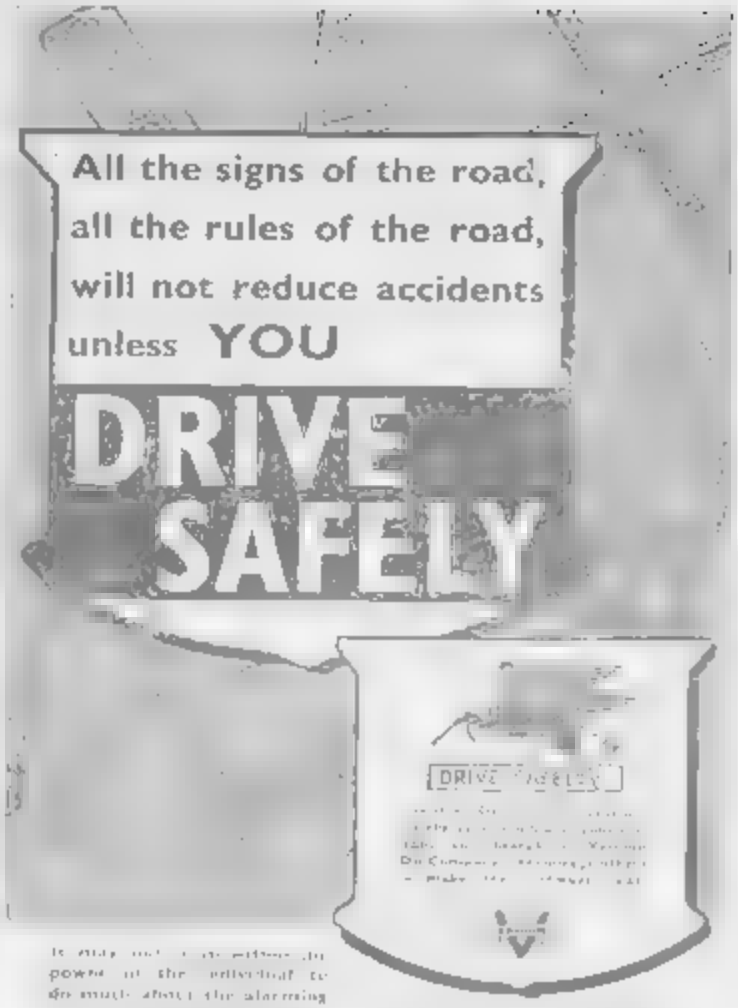

AMSTERDAM Diamond Cutting Works

62, Field Street, Durban.

P. O. Box 2362. 'Phone 2-4888.

Also at Johannesburg and Capetown.

It only rests with the motorist to do much about the alarming number of road accidents that occur. But actually, the only hope of reducing them lies in a personal effort by every road user to exercise extra CARE AND COMMON-SENSE. We are all capable of making this short-sighted idiots, cyclists and drivers alike. We can all observe the ordinary rules of sensible, courteous road behaviour and in so doing make 1939 a low-record year for accidents.

SWAMI VIVEKANANDA'S WORKS

	Rs	As.
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
Chicago Addresses	[illegible]	[illegible]

LIFE OF SRI RAMAKRISHNA

A complete life of [illegible] Master as lived in this [illegible] the only [illegible] of Ramakrishna Mission.

Thoroughly revised and improved with a foreword by MAHATMA GANDHI

Price Re 1.

PRABUDDHA BHARATA
OR
AWAKENED INDIA

A high class English monthly started by Swami Vivekananda in 1896. It is devoted to Universal Religion, Indian Culture, Education, Art and other topics of international interest.

Annual Subscription: Inland Rs. 4, Foreign 11 Shillings.

Apply for a complete Catalogue:—
The Manager, ADVAITA ASHRAMA,
4, Wellington Lane, Calcutta. India.

Congress Jubilee Albums

An artistic Jubilee Album containing the photos of all Congress Presidents from 1885 to 1935. The pictures have been done in three colours with smart decorative borders. The best available pictures of the Congress Presidents have been chosen for the colour printing.

Price: 2s. 6d.

To Be Had From:—

"INDIAN OPINION,
Phoenix, Natal.

NATIONAL
CASH REGISTER
AND
ACCOUNTING MACHINE
SYSTEMS
FOR
MAXIMUM
EFFICIENCY

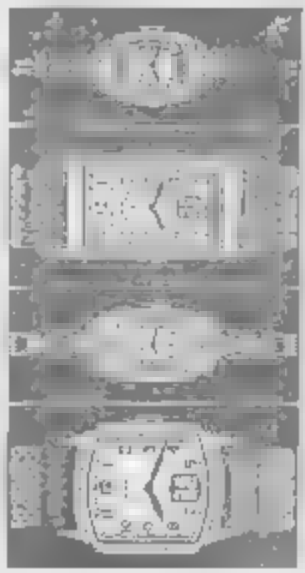
THE NATIONAL CASH REGISTER CO. S.A. (PTY.) LTD.,
63 PRESIDENT STREET
JOHANNESBURG
P. O. Box 3591. Phone 33.6245

AROUND THE WORLD
WITH DIAMONDS AT KURIE'S

Write for free Diamond Ring Catalogue
KATZ & LOURIE Ltd.
"DIAMOND CORNER" ELOFF & MARKET STS. JOHANNESBURG

ELGIN
THE WORLD'S BEST WATCH

Write for free Elgin Catalogue
KATZ & LOURIE LTD.
"DIAMOND CORNER" ELOFF & MARKET STS., JOHANNESBURG

Printed and published by the Proprietors, The Indian Opinion Printing Press, Phoenix, Natal.

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 27—Vol.-xxxvii. Friday, July 7th, 1939 Registered at the G.P.O. as a Newspaper. PRICE FOURPENCE.

GANDHIJI'S DESCRIPTION OF A WARRIOR

"I AM not tired of repeating again and again that we should be non-violent in thought, word and deed. We had been saying so but there was no emphasis on the first of these. A dissolute character is more dissolute in thought than in deed. And the same is true of violence. Our violence in word and deed is but a feeble echo of the surging violence of thought in us....Violence should be eschewed from the innermost of our thought....A non-violent warrior knows no leaving the battle. He rushes into the mouth of *himsa* never even harbouring an evil thought.

For me there is no laying down arms. I cannot do so. I am trying to be a warrior of any description and, if God wills, I may be that during this life. Such a warrior can fight single-handed."

GANDHIJI

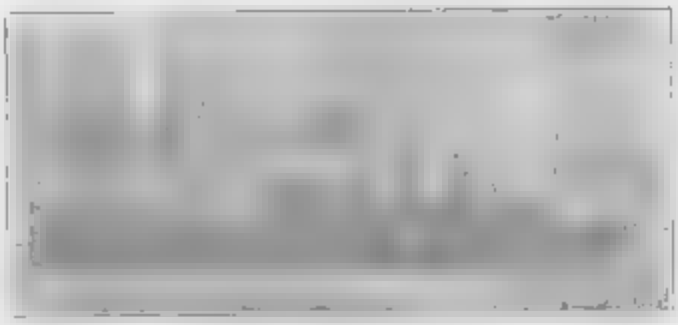
ગાંધીજીની કલ્પનાનો યોદ્ધો

"મન વચન કાયાથી આપણે અહિંસક રહેલું જોઇએ એ વાત ફરી ફરીને કહેતાં હું થાકવાનો નથી. આપણે આટલા કાળ એ કહેતાજ આવ્યા છીએ. પણ મનની અહિંસા ઉપર આપણે ભાર મુકયો નહિ. હીલો માણસ કર્મના કરતાં મનના ક્ષેત્રમાં વધુ હીલામાં ગણાવેજ. તેમજ હિંસાની બાબતમાં. આપણી વાણી અને કર્મમાં દીસી આવતી હિંસા આપણાં મનમાં ધુધવતી હિંસાનો નિર્બળ પડઘો માત્ર છે..... આપણા અંતરના ઉંડાણમાંથી તમામ માનસિક હિંસાને આપણે કાઢી નાખવી રહી. . . અહિંસક યોદ્ધાને સારૂ રણક્ષેત્ર છોડવાપણુંજ નથી. એ તો મનમાં બુરો વિચાર સરખો આવ્યા વિના સીધો હિંસાના મુખમાં ધસે. . . . મારે તો હથીઆર હેઠાં મુકવાપણું, રણક્ષેત્ર છોડવાપણું છેજ નહિ. હું તેમ કરીજ ન શકું. હું તો મારા ઉપરોક્ત યોદ્ધાના વર્ણનને અનુસરવા અહોરાત્ર મથી રહ્યો છું અને ઇશ્વરેચ્છા હશે તો આ જન્મેજ તેવો થઈ પણ શકું. આવો યોદ્ધો એકલહાથો રહી શકે."

—ગાંધીજી

B. I. Steam Navigation Co., Ltd.

સ્ટી. "ટાઈરીચા"

ડેક ટીકીટ પા. ૬ ૭ ૬.
સિંધુ ટીકીટ પા. ૨ ૬ ૭.
ફાસ્ટ પા. ૧૧ ૧૬ ૬.

ડેક ટીકીટ પા. ૬ ૭ ૬
મુસાફીર ટિકીટ પા. ૨ ૧૬ ૭.
ફાસ્ટ પા. ૧૨ ૪ ૬.

સુલતાન તા. ૧૬ મીએ મુંબઈ જવા ઉપડશે

ખાસ સુચનાઓ - ઉતારૂઓએ પોતાના સામાન ઉપર પોતાનું અને ઠકાણાનું લખવું જોઈએ. બંદર પર પહોંચ્યા પછી કસ્ટમ્સ ઓફીસરને સામાન સહીસલામત પોતાને કબજામાં મળ્યાની ખાત્રી થયા પછી જ તેમની રજા લેવી. વિદેશમાં ખરીદ કરેલા પરદેશી માલનો મેળવી લેવા તેમજ બીજા તેવાજ પરદેશી માલ ઉતારવા પહેલાં ઓફીસમાં ફેરબદલીની સુચનાઓ આપવી જોઈએ. અમારી ઓફીસમાં ટેલીફોન મારફતે અથવા તો પત્રવ્યવહાર કરવાથી દરેક જાતની સેવા કરવામાં આવશે.

ટીકીટને લગતી દરેક બાબતમાં અમારી સાથે ટેલીફોન કરી ખાત્રી કરી લેવી.

વધુ ખુલાસા માટે લખો યા મળો:

SHAIK HIMED & SONS, :: 390, Pine Street, Durban.
Telegraphic address: "KARAMAT." Telephone 2-0432

CITY SHIRT Co., No. 4, Kort Street, Johannesburg.

THE NEW INDIA ASSURANCE
——COMPANY, LIMITED.——

Life, Fire, Motor Car, Motor Lorry, Motor Bus, Plate Glass, Workmen's Compensation, Etc. Etc.

આ કંપની જીવન કંપનીમાં જીંદગીના, આગ, મોટર કાર મોટર લોરી, મોટર બસ, પ્લેટ ગ્લાસ, કામદારોને લગતા જોખમોનો, સાગરવટ વિગેરે દરેક જાતના જોખમોનો ઉતારવાનો કારોબાર કરે છે. કંપનીને ઉત્તેજન આપવું જે દરેક હીંદીનો ફરજ છે

Natal Office:
"INDIA HOUSE"
17, First Avenue,
DURBAN.
Telephone 2-5845 Con.
P. O. Box 1610.
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
Durban.

Policies Issued and Settlements Effected in this Country.
પોલીસી તેમજ દાવાની પતાવટ આ દેશમાં કરી આપવામાં આવે છે.

Transvaal Office:
ROOMS NO. 12 & 13.
BARKLY ARCADE,
Diagonal Street.
JOHANNESBURG.
Telephone 33-4478.
P. O. Box 3641.
Tel Add: "RUSTOMJEE"
JOHANNESBURG

JALBHOY RUSTOMJEE
Principal Representative For The Union Of South Africa.

GANDHI & Co. (Pty) Ltd.

GENERAL MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS

Try us for:-

Benares Saries, with Blouses of same design prices from 75/- to £10 with double border.

Also Cotton, Crepe-de-chine & Rayon Saries from 2/6 to 40/-.

We also stock Indian Drugs, Condiments, Draperies, Outfitting, Hardware, etc. etc.

Telephone 23676,

Tel. Add. "Gandhico" Durban.

112 Victoria Street, DURBAN.

અમારે ત્યાં હમેશા મોટા પ્રમાણમાં નીચે જણાવેલ ચીજો સ્ટોકમાં રહે છે.

બોરડ અકામ, પીસ્તાં, બાવેળી, એલચી, જાયફળ, તજ, લવીંગ, સુરજબાપ કેસર, તેમજ હળદર, મામરા. છડ વીગેરે આખા તેમજ બારા રેબરેબ નીચે પીસાવેલ મસાલો તથા તમામ જાતના ચોખા-બાસમતી, કોમ દીલ્હી, બાજ તુલસી, વીગેરે તથા પંજાબી સાલમ, પોળી મુસલી, ગંઠોડા કોપરાવાટી તથા સાતસો આઠસો જાતનું ગંધીયાણું તેમજ સોપારી-મદ્રાસી સેવરધની, ફાલ્યા, સેકેલાં તથા ગુલાબનું પાણી, આમળા, મોગરા, ચંબેલી, કુપેલ, કામીનીયા વીગેરે ખુશબોદાર તેલ વીગેરે, વીગેરે મોટા જથ્થામાં તેમજ છુટક મળશે.

Also:

P. O. Box 27, TONGAAT,

Telephone during Office hours No. 5.

.. after Office hours No. 008.

કેસર અમને કુદરતની બક્ષીસ થયા છે

ઝંડુ

કેસરી જીવન

કેસરની બધી બાબતોને દુર કરે છે તથા જોડીને શુદ્ધ કરે છે આના સેવનથી તન્દુરસ્તી બક્ષે છે. એક વાર અજમાવી જુઓ.

ધાતુ, ક્ષારતત્વ વિગેરેની નબળાઈ અને બાંસ્રી વિગેરે બાતોના દર્દો માટે

ઝંડુની સુવર્ણ મિશ્રિત મકરધ્વજ ગુટી

વિના વિલંબે ચાખવા મહિનો

ઝંડુ ફાર્મસ્યુટીકલ વર્કસ લી.—પો. બો. નં. ૫૫૧૩, મુંબઈ નં. ૧૪.

સા. આફ્રિકાના સોલ એજન્ટસ: એમ. એમ. એશી એન્ડ સન્સ, સ્ટાન્ડ ૨૩૮, એશીયાટીક બઝાર, પી. બો. બોક્સ ૧૨૦૫, પ્રીટોરીયા.

એજન્સીસબંધમાં મળવાનું ઠેકાણું: અમલ પ્રોપર્ટી, ૧૪ કોર્ટ રોડ.

આયુર્વેદિક દવાઓનું મુલીપત્ર આજેજ મંગાવો. 017

MOHANLAL VALJEE,

(INDIAN PAWNBROKER.)

112, Victoria Street, Durban.

Low Rates of Interest on Jewellery.

High prices paid for Old Gold. A large stock of New Jewelleries at reasonable prices to suit your pockets.

P. P. BHAGAT,

Fruit Merchant.

દરેક જાતનું ફ્રુટ અને વેજીટેબલ સારૂં પેકીંગ કરી C. O. D. થી મોકલવામાં આવશે. લખોઃ—

P. O. Box 842. 139 Brook St. Durban

પુષ્ટિકારક પાકો બનાવવા હોય
અને
દરેક જાતની દેશી દવાઓ જોઈતી હોય
તો અમારી મુલાકાતે આવો

શરીરને પુષ્ટ બનાવવાના સારા પાકો બનાવવા માટે અમારે ત્યાં તાજે અને ચોકખો માલ છે તેમજ દરેક જાતની દેશી દવાઓ અને દેશી મસાલો હમેશા તાજે અને ચોકખો માલ સ્ટોકમાં રાખીએ છીએ.

દેશી મુલાકના બોકસ નંબર ૧ ની રૂ૦ ૧૦-૦ સાધિક ખર્ચ ,
દેશી બોકસના બોણીમાં નંબર ૧ ની રૂ૦ ૧૦-૦ સાધિક ખર્ચ

શરીરના દોષ પણ આસાનીથી પાણ કરવાનો

નવાબી ચાવડર

૧૬૦ ના નમુનો મીનીટમાં પાણ લાવે પાસ ૪

૬૦૦ મોટ રૂ૦. ૧૨ પોસ્ટેજ સાથે, બારીક ૬૦૦ ગોળની રૂ૦ ૬-૦
મોટેજ સાથે ૩ નંબર મોકલવાને રૂ૦. ૬-૦ પોસ્ટેજ સાથે ૬ નંબર
બે નંબર મોકલવાને ૩ પેની પોસ્ટેજ જોડવાથી

ઓર્ડર સાથે રોકડા પૈસા મોકલવા

Fancy Gold Cups and Saucers @ 1/9 a dozen,
12 dozen to a case. Cash with order.

I. G. H. BASSA

153 Grey Street, - - Durban.

WE STILL BUY
OLD GOLD, SILVER & SOVEREIGNS.
We Stock CYMA, ELGIN, WALTHAM, BURGN, and MADIX Watches.
Large stock of Indian and European jewelleries always on hand
Importers of MOHINI FLUTE harmoniums
LAKHANI & CO.,
(Jewellers)
111 Grey Street, Durban, 'Phone 21258.

HEADACHES QUICKLY RELIEVED BY TAKING
TYSONO BRAND (PAIN-I-CURE) HEADACHE POWDERS
FROM YOUR CHEMIST at 9d., 1/-, 2/6 and 5/6; or POST FREE FROM
ERNEST TYSON, CHEMIST, TOLLGATE, DURBAN

'Phone 24350. Tel. Add. "Nartjes."
A. M. PADAYACHEE
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter.
country orders executed at lowest market prices
special attention given to all up-country orders
TRIAL ORDER SOLICITED.
91 LEOPOLD ST., AND 34 CROSS ST.,
P. O. BOX 195. DURBAN,

M. H. DESAI.
એમ. એચ. દેશાઈ.
જોહન્સ હાર્ડ વેચાણી.
અમે દરેક જાતના હાર્ડ અને ઓઈલમેન પુતીબધના કોમ પણ
આપમાં C. O. D. થી સારૂ ચેજીસ કરી મોકલીએ છીએ.
P. B. Box 254 31, Short St. Durban,

Books for sale.

NOTE.—Remittance should accompany order V.P. ORDERS will not receive attention Postal Orders to be made to "Indian Opinion" at Phœnix. Postage Free on all books.

THE STORY OF MY EXPERIMENTS WITH TRUTH
By M. K. Gandhi

This is an autobiography of Mahatma Gandhi printed in two volumes. Price 12s 6d. for each volume.

JAWAHARLAL NEHRU An Autobiography
(Cheap Edition)

("For those who would understand contemporary India it is an indispensable book."—ALDOUS HUXLEY.)

Price ... 10s 6d.

THE POWER OF NON-VIOLENCE
By Richard B. Gregg.

The writer has explained the method of resistance by non-violence in modern Western concepts and terminology The book is worth studying. Price ... 5s. 6d.

INDIA AND THE WORLD

Essays by—PANDIT JAWAHARLAL NEHRU.

Price ... 7s 6d.

IF YOU WANT THE BEST AND SOUTH AFRICA'S STRONGEST AND MOST RELIABLE WATCH INSIST ON A WORLD FAMOUS
UNION SPECIAL
16 JEWEL, NON-MAGNETIC, SHOCK PROOF, UNBREAKABLE, PERFECT TIMEKEEPERS. 100 NEWEST LADIES' & GENTS' MODELS
REDUCED PRICES FROM 25/- UPWARDS.
GOODS SENT C.O.D. THROUGH POST OR ACCOUNT OPENED WITH APPROVED MARKS.
દુકાનદારોને હોલસેલ ભાવમાં સારૂં ડીસ્કાઉન્ટ આપવામાં આવશે.
૧૫૦૦ ઘરેણા, ઘડીયાળો વિગેરેના ગારંટીનું અમારા સુંદર કેટલોગ મંગાવવાથી મફત મોકલવામાં આવશે
THE AMERICAN SWISS WATCH Co. LTD.
"THE DIAMOND HOUSE"
WHOLESALE & RETAIL JEWELLERS,
25, PARLIAMENT STREET,
CAPE TOWN.

Cable & Tel. Add. "ADVANCING." 'Phones: 20003, Res. 28585.

CHOONILALL BROS.

THE NOTED INDIAN "SARRI HOUSE" IN SOUTH AFRICA.

141, GREY STREET, DURBAN.

ARRIVING BY EVERY MAIL FROM INDIA AND JAPAN

BENARES SARRIES WITH BORDERS AND PLAIN CENTRES,
BUTIDAR BENARES SARRIES IN SEVERAL SHADES
Prices from 60/-, 85/-, 105/- & up to £20.
THE LATEST FROM BENARES CITY.
EMBROIDERED SARRIES 25/-, 35/- & up.
PRINTED VARIOUS LINES of SARRIES from 12/6, 17/- & upwards
EMBROIDERED CREPE-DE-CHENE from 3/6 yd. 42 in. & 45 in. width.
LATEST DESIGN SARRIE CLOTH 44 in width.
from 1/6 yd. 1/9, 2/- & up.
GEORGETTE SARRIES LATEST ARRIVALS
prices from 25/-, 30/-, 45/- & up.
LATEST BLOUSES TO MATCH SARRIES
prices from 12/6, 17/6 & upwards
GOLD WORK SILK SARRIES IN ALL SHADES
from 55/-, 95/-, 125/- & upwards

Head Office: 141, Grey Street and 60, Wick Street, VERULAM
GARAGE AND SERVICE STATION
3, Mitchell Street and 53, Wick Street, VERULAM
'Phone 39, Verulam.

Please note Our Johannesburg Agent P. RATANJEE, 60, Bree Street, Newtown.

ચુનીલાલ બ્રધર્સ

દક્ષિણ આફ્રિકાનું જાણીતું સાડીઓનું ગ્રહ

૧૪૧ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

મુખ્ય ઓફિસ:
૫૩ અને ૬૦ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

અમારી સાડીઓ નાતાલના એજન્ટ
વેરાનીકમ માટે
પી. રતનજી,
૬૦, બ્રી સ્ટ્રીટ, ન્યુટાઉન.

ગરાજ અને સર્વિસ સ્ટેશન
૩ મિચેલ સ્ટ્રીટ અને ૫૩ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

ફ્રેંચ સ્ટીમરમાં જાપાન તથા હિંદથી આવે છે

બનારસની ફીનારવાળી અને સાદી, તેમજ બાલબાલની બુટીદાર
સાડીઓ શી. ૬૦, શી. ૮૫, શી. ૧૦૫ થી લઇને પા. ૨૦ સુધીની
બનારસથી ક્રમબ્રાજ આવેલી છે.

કલર ગ્રાસની સાડીઓ શી. ૨૫ અને શી. ૩૫ થી ઉપર
બાલબાલની બાલબાની સાડીઓ
શી. ૧૨-૬ અને શી. ૧૭-૬ થી ઉપર.

ફ્રાન્સનું ક્રેપ-દી-ચીન જે. ૩-૬ નું ચાર ૪૨ ઇંચ અને ૪૫ ઇંચ પહોળ.

સાડીનું બેસ્ટ ડીઝાઇનનું કપડું, ૪૨ ઇંચ પહોળ સારવી, શી. ૧-૬,
શી. ૨-૨, શી. ૨-૬ અને તેથી ઉપર
ક્રમબ્રાજ આવેલી જ્યોરજેટ સાડીઓ શી. ૬૨૫, શી. ૬૭,
શી. ૪૫ અને તેથી ઉપર.

સાડીને મેચ થનારા બ્લાઉઝ શી. ૧૨-૬, શી. ૧૭-૬ અને
તેથી ઉપર.

ફ્રેંચ રંગની ભરી ભાતની રેશમી સાડીઓ શી. ૫૫, શી. ૭૫,
શી. ૧૨૫ અને તેથી ઉપર.

ગારગેનીયમ, નપલા ગ્રાસોઇન, રેશમી અને ઊનનાં વાઝ્રેપો
ઓલામાં ગ્રેપો થાય.

ફ્રેંચ બનાવટ ગાંધીપર. ગેસરી પટારેલા હેલ્પલેસ આવે

મીડવેરટ રેડીમેડ અને રેડીમેડ માપ્સ
ભાવ: પા. ૧૫, ૩ ૨૫, પા. ૩૫, પા. ૪૫ અને તેથી ઉપર.

કોરટમલના પ્રેઝન્ટને ગ્રોસર આરકના લાજ મહાલો
ભાવ: શી. ૧૨-૬, શી. ૧૭-૬, શી. ૨૫-૬, શી. ૪૫. 1249

TRY THE LATEST
SUNCRUSH FLAVOUR
COLA SUNCRUSH
To get the true flavour, this must be well iced.
OTHER SPECIALITIES
POPULAR POP
"The King of Ginger Beers."
CLUB SEAL SODA
"Improves your Spirits."
"GIANTS"
The Quart Bottle for 4d.
In all Popular flavours.

'Phone 2-4345

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

DALYS LIMITED.

72, CANADA ROAD, DURBAN.

Sole producers of all Suncrush drinks.

'Phone 21078. Tel. & Cables: "Crescent." P. O. Box 582.

Crescent Trading Co. (Pty). Ltd.

WHOLESALE MERCHANTS AND DIRECT IMPORTERS OF HARDWARE

Indian And European Groceries.
Indian Drugs And Condiments.
Our Stocks Are The Best Quality And are Always Fresh
Our prices are keen.
We specialise in all kinds of Bombay, Calcutta, and Madras Products.
It will pay you to give us a trial.
Before placing your orders elsewhere benefit by our thirty years' business experience.
Our aim will always be service, quality and satisfaction.

અમારે ત્યાં નીચે મુજબનો માલ જથ્થાબંધ મળી શકશે

જીલબી, બરાબસ, બદામ, બારેલી, પીસ્તા, સિંગોદા, મુલાયમ પાપડી, મુલાયમ કાજુ, કાચુંદાનું બાસ, બાદેલ, દલાખ, ખોબ્યા, બીયરી, બબુલ, સ્પેન-લાપસી (બાઉલ) સેપ, કેપરાની વાટી, પીસેલું કેપર, મુલ્ય ગાયનું કેસર, બાય બબાલ, પંજાબી સાલમ, સબેર મુસાલી, બનોલા બનાની, મુંડ, સોકેલી સોપારી, કાલ્મા સેા., સેવરબની સેા., મલાસી સેા., મુકદ્દમ, કાંધો, બારૂબી બાબાનો તબાકુ, બામલાનું તેલ, મુલાયમ તેલ, બંબેલીનું તેલ, ગોબરાનું તેલ, કાબનિયા ફેર બોયલ, બોલ્યુમીનીયમ તપેલા, કપ બને સોસરસ, સોબા:-બીબડી છબરાળ, બાન્સબુહરી, માંલ, દીવડી, મુખબેલ, કેલમ; દાળ:-મગ, બબ, બડદ, તુવેર, ચાલ, વટાબા બમુક- પાબાનો છડ. મેથી, લબંગ, તજ, સઈ (સરસ્) બરમ બનાલો પાકેલો. વિગેરે.

કાંઈ પણ વસ્તુ ખરીદી કરતાં પહેલાં, અમારે ત્યાં ભાવ કાઢી ખાત્રી કરશો.

122 VICTORIA STREET, :: :: DURBAN.

SOUTH AFRICA
10 JL

INDIAN OPINION
Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 27.—Vol. XXXVII. Friday, July 7th, 1939. Registered at the G.P.O. as a Newspaper. Price Fourpence.

THE CHOICE BEFORE US

By
HORACE WESTWOOD
In "Unity" (Chicago)

If I had any power at my command, I would make a thorough study of *Mein Kampf* a required course of every high school, college, and university in the United States and in all the democracies. Adolf Hitler may not be a master of literary style, but his book is among the three important volumes in the history of modern thought. Though not great in character, it ranks in power of influence with Darwin's *Origin of Species* and Karl Marx's *Das Kapital*. When the historian comes to write about our era, he will point to its philosophy, more than to any other, as responsible for the map of the world eventuating from the present political world crisis. Not since the early part of the sixteenth century, when Machiavelli wrote *The Prince* has there appeared such a complete philosophy of statecraft for those who rule by the will of power.

I shall not attempt to review it, however, for since it is nearly 1,000 pages in length that would be impossible in one discourse. I simply give my reactions to some of its leading principles in their relation to the topic of the hour. I begin by repeating that the book cannot be treated lightly. Had responsible statesmen regarded it seriously, they would have had before them an outline of Hitler's political programme and policies and they might have prevented the developments of recent years. Nevertheless, I am not so much concerned with it from the angle of political prophecy, but as a statement of a philosophy of life. This is by far its most serious aspect. For Adolf Hitler does not bring into focus something new in the history of humanity but re-emphasises a view of life which in all centuries has sought dominion over the minds of men. He revitalises and reincarnates a theory of existence which again and again has captivated the imagination of nations and which today, as perhaps in no former period, is making a bid for dominion over the heart of mankind.

But he does more than this. He throws down the gauntlet to every ideal which the world has associated with the Christian faith. If the philosophy of *Mein Kampf* should triumph—and it is by no means a foregone conclusion that it will not—there will be no Christianity! For let us not deceive ourselves. Mr. Hitler has no more love for the Christian than he has for the Jew. The Jew looks upon the Fuehrer as the supreme embodiment of anti-Semitism. But if everything that is opposed to the Christian point of view and the Christian outlook upon life could be expressed in terms of one person, I would point to Adolf Hitler. Indeed, if I were a Fundamentalist instead of a Liberal, I would have no hesitation in saying that he is the long-expected anti-Christ prophesied in centuries past as the great scourge of the nations.

Be this as it may, we have in his volume a view of life with which there can be no temporising, and the choice before our modern world is the great question as to whether it will bow to the philosophy symbolised by the sword of Hitler, or give itself in heartfelt devotion to those values symbolised by the Cross of Christ. This is the alternative confronting our civilisation—not alone the governments of the nations, but the hearts and minds of individuals like ourselves. And I want to say that this great alternative is inescapable. The decision is before us. "Render unto Caesar the things that are Caesar's and unto God the things that are God's."

The choice is very definite, for as I read *Mein Kampf* and compare it with the Gospels I am impressed with the absolutisms which both contain. Hitler, no less than Jesus, demands the united loyalty of the whole mind. Both insist upon the uncompromising devotion of the entire person. Both insist that an individual cannot be half one thing and half another. "No man can serve two masters...Ye cannot serve God and Mammon"—cries Jesus, even as he exclaims, "He that loveth father and mother more than me is not worthy of me." Similarly, Hitler maintains that one cannot be loyal to the German State and humanity at the same time, and one cannot share his devotion to the Germanic race with devotion to any humanitarian ideal. The German race must be made absolutely pure, therefore absolutely ruthless in purging out all racial admixtures and thoroughly contemptuous in relation to all other peoples. Nazism can permit no compromise with any other movement and the slightest toleration of anything associated with the democratic ideal is the worst possible treason. Note these words:

> The future of a movement is conditioned by the fanaticism, even more the intolerance, with which its adherents present it as the only right one, and enforce it in the face of all other formations of a similar kind.

To paraphrase the message of Jesus concerning the laws by which men shall live, Hitler would say:

> Thou shalt love thy Fuehrer with all thy heart, and with all thy soul, and with all thy mind and with all thy strength. And thou shalt love thy fellow Nazi as thyself. On these two commandments hang all the law and the prophets.

Indeed, Hitler arrogates to himself the spirit of the first two commandments in the decalogue, and would exclaim:

> Thou shalt have no other Gods before me. For I, thy Leader, am a jealous leader visiting the disloyalties and the compromises of the fathers upon the children, even unto the third and fourth generation.

And in his service anything is justified—force, unmensured and without stint—brutality and cruelty without compassion—persecution and oppression to the utmost limit—treachery, lying and betrayal—and if it should come to pass that the world shall be plunged into war and the earth deluged with rivers of blood, what does it matter provided his will is absolute and his dreams of domination are fulfilled?

In order that we may see more fully the nature of the choice before us, let us analyse its character in greater detail.

(*Continued on page 202*

Indian Opinion

FRIDAY, JULY 7TH, 1939

Non-European United Front

THERE is a growing mentality in favour of the formation of a non-European united front in South Africa against segregation measures of the Government. There are many Indians too who are in favour of adopting that course, but Mahatma Gandhi has advised otherwise.

Mahatma Gandhi, in giving his reasons for doing so, states that "the Union Government's Indian segregation policy has nothing in common with the policy governing the African races. He yields to none in his regard for the Native races of South Africa, but the Indian problem is small compared with the vast problem of the African races, and it is impossible to speak of the two in the same breath." Mahatma Gandhi further states that had this particular clause, referring to uniting with the African inhabitants, in the resolution of the All India Congress Committee, expressing regret at the attitude of the Union Government towards Indian settlers not been deleted, the appeal to the Union Government would thus have lost all point. Mahatma Gandhi urges the Union Government that to say they should not absorb 200,000 Indians, 80 per cent of whom are South African-born, is not playing the game.

We are inclined to agree whole-heartedly with the point of view expressed by Mahatma Gandhi and would urge upon our brethren who have a strong inclination towards forming a non-European united front, not to engage themselves in those activities.

Our position is distinct from that of the Natives. We are a small community fighting for the right to live as self respecting citizens. The problem of the African races is a vast one and quite different to that of ours.

The motive underlying this propaganda for a non-European united front is to embarrass the Government. It is tinged with a sense of violence, and let us not forget that our struggle is to be fought on absolutely non-violent lines. Satyagraha can only be fought on the lines it was fought under the leadership of Mahatma Gandhi. There is only one code for Satyagraha and that is to win the enemy by self-suffering, and, in doing so, there should be no set purpose of causing embarrassment to the enemy. There are vital principles on which Satyagraha is based and those who attempt to wield that weapon without fully understanding the implications of it will only mar their good cause. Satyagraha is not a weapon to be lightly played with. This is a fact that everyone pledged to Satyagraha should thoroughly understand.

There are some very useful points we would do well to remember from the past struggle. We will quote but one for the present. In 1913 when Mahatma Gandhi was about to conduct the march over the Transvaal border with the Indian strikers, a great strike of the European employees of the Union railways took place which made the position of the Government extremely delicate. Mahatma Gandhi was called upon to command the Indian march at such a fortunate juncture. But Gandhiji declared that the Indians could not take part in the railway strikers, as they were not out to harass the Government, their struggle being entirely different and differently conducted. "Even if we undertake the march, we would begin it at some other time when the railway trouble had ended," says Mahatma Gandhi in his "Satyagraha in South Africa." "This decision of ours created a huge commotion, and we were called to England by Mr. Gokhale. Lord Ampthill cabled his congratulations from England, English friends in South Africa too appreciated our decision. One of the secretaries of General Smuts particularly said, 'I do not like your people, and do not care to assist them at all. But what am I to do? You help us in our days of need. How can we lay hands upon you? I often wish you took to violence, like the English strikers, and then we would know at once how to dispose of you. But you will not injure even the enemy. You desire victory by self-suffering. We are not unmindful of your self-imposed limits of courtesy and chivalry. And that is what reduces us to sheer helplessness.'"

"In every step that he takes, the Satyagrahi is bound to consider the position of his adversary," says Mahatma Gandhi.

It is well for us to keep this great ideal before our eyes and to be guarded against the slightest act of haughtiness for that is not the way of a Satyagrahi.

Indian Education In Natal

THE speeches made at the Natal College at the opening of the thirteenth annual conference of the Natal Indian Teachers' Society on Tuesday, July 4, cast a sad reflection on the Natal Provincial Administration in regard to its responsibilities of imparting education to Indian children.

The Agent-General was mild in his criticism when he said that the existing facilities for education were inadequate for the reasonable needs of the Indian population.

While appreciating the fact that the number of State schools has increased from nine in 1927 to 17 in 1936 and the State-aided schools from 14 to 85 and that the number of pupils enrolled in these schools had gone up by nearly 150 per cent, and that the expenditure on education had increased from about £10,000 to £45,000, the fact remained that 85 out of 102 Indian schools in Natal were State-aided, which means that the State bore one-third of the cost of running them and that the remaining two-thirds was met by the Indians themselves. Sir Raza Ray urged upon the immediate introduction of a definite scheme of compulsory and free education and the necessity for greater facilities for the education of girls. In regard to the former it should be noted that while Indians are subjected to the same taxation as Europeans, free primary education is provided for Europeans and free books are supplied while an Indian, however poorly circumstanced he may be, has to pay for the education of his children and to incur a heavy cost on school-books. With all that it should also be noted that Indians have not been wanting in their zeal for acquiring knowledge for, as the president pointed out in his address, the Indian community, especially the poorer section, has, by public subscriptions and a considerable amount of self-sacrifice, built most of the existing schools. And yet there were 10,000 Indian children of school-going age who were without any education facilities, a fact which does not speak well of a civilised Government.

Coming to the cost of Indian education, it has been pointed out that while European education is being subsidised by the Government at the rate of £15-15-0 per pupil and the Provincial Administration adds to it another £8-8-0 and while coloured education is subsidised by £5-5-0 to which the Provincial Administration adds another £3-3-0, Indian education which is subsidised by £5-5-0 per pupil by the Government, the Provincial Administration has been starving the Indian by not only not adding a brass farthing of its own towards the education of its Indian population but by robbing a substantial amount from the subsidy received in respect of Indian education. The credit for the progress said to have been made, in regard to Indian education, therefore, is not by any means due to the Provincial Administration which has not ceased robbing the Indian of what has been his due but has only lessened it to some degree.

In so far as giving the Indian any credit

the for education the Provincial Administration has done nothing. The Agent-General has, therefore, appealed to it to contribute towards Indian education out of its own Provincial funds. This appeal has been made year in and year out but it seems to be falling on deaf ears.

Then there is the complaint of Indian teachers that they are very poorly paid. Every industry to-day is governed by Industrial Wage Acts and the non-payment of a standard wage is dealt with as a criminal offence. The president of the Natal Indian Teachers Society states that a baker's van-man and a plumber is better paid than an Indian teacher. In the state-aided schools even a matriculated man holding a T3 certificate has to remain on a staff indefinitely at a salary of £5 per month. An unskilled labourer to-day earns more than that.

This is the sad state of affairs of Indian education in Natal. It ill-becomes any civilised Government or people who begrudge imparting knowledge to those who are eager to acquire it. It is a little encouragement or help to the Indians domiciled in this country to adopt the western standard of life which they are expected to do.

NATAL INDIAN TEACHERS' SOCIETY

THIRTEENTH ANNUAL CONFERENCE

The thirteenth annual conference of the Natal Indian Teachers' Society was opened by Sir Rama Rau, at the Durban College, on Tuesday, July 4. In the course of his speech, Sir Rama Rau said that in view of the considerable prominence in the discussions that preceded the Capetown agreement, which contains a specific reference to the inadequacy of facilities provided for the education of the Indian community in Natal.

"As you all know, the whole question was investigated in 1938 by a committee appointed by the Provincial Administration, whose findings confirmed that the existing facilities for education were inadequate for the reasonable needs of the Indian population.

"Since then, as the Natal Education Commission appointed in 1939 has observed, there have been considerable developments of facilities for Indian education in Natal.

"Eighty-five out of 102 Indian schools in Natal were State-aided, which meant that the State bore one-third of the cost of running them.

"The remaining two-thirds is met by the Indians themselves. In some cases the Indian community has even had to pay the salaries of the teachers at certain schools until the schools were recognised by the Administration. Europeans, who pay no higher taxes than do Indians, have never had to face a position such as this.

"The number of State schools had increased from nine in 1927 to 17 in 1939, the State aided schools from 44 to 85.

"The number of pupils enrolled in these schools has gone up by nearly 130 per cent., while the expenditure on education has increased from about £30,000 to £85,000, which is an increase of 183 per cent."

Sir Rama Rau said that he would concentrate attention on two points, namely (1) the necessity for greater facilities for the education of girls and (2) the immediate introduction of a definite scheme of compulsory and free education to be given effect to for a period of seven or 10 years, for there were still 19,000 Indian children of school going age who were receiving no education.

Only 35 per cent. of the girls of school-going age were attending school, while the percentage in the case of boys was 74.

The whole texture and strength of the life of the community were largely dependent on the contribution which women made to it.

Concluding, Sir Rama Rau appealed to the Provincial Administration to contribute towards Indian education out of its own Provincial funds. In the past, he said, only the Government's subsidy had been used to develop education for Indians in Natal, and very often the full amount of the Government subsidy was not made available.

President's Speech

The president, Mr. A. Rai, in the course of his speech said, during the last few years, great strides had been made in the expansion of primary education for Indians in the Province. In fact, the Indian community, especially the poorer section, had done far more for the education of its children than any other community. They had by public subscriptions and a considerable amount of sacrifice, built most of the existing schools.

They had seventeen Government schools including one Training College for teachers and Norman High School for boys and two intermediate schools, one of which was exclusively for girls. The Aided-schools numbered ninety-one. Most of them were mixed schools, and under the charge of various managers. The total attendance in all the schools was approximately 24,000 of which 7,000 are girls.

The incidence of expenditure on education per Indian child in the Province was so low, said the speaker, that the cry for free education seemed farcical unless the five-guinea Union subsidy now given was substantially increased, or some assistance was given by the Provincial Administration.

Speaking about the conditions of the teachers, Mr. Rai said, "the Indian teacher in this Province is the most poorly paid of all people engaged in skilled work. In the State-aided schools even a matriculated man holding a T3 certificate has to remain on a staff indefinitely at a salary of £5 per month.

"In the Government schools, graduates with sound teaching qualifications draw salaries much smaller than those paid to a baker's van-man or a plumber whose salaries, of course, are governed by Industrial Wage Acts. One is at a loss to know how the Government can justify its insistence on the rigid observance of wage regulations when its employees are so unsatisfactorily paid. Yet the Indian teacher has to pay the same price for foodstuffs and clothes as others who receive very much more than he does.

Lady Rama Rau

Lady Rama Rau said that there were three main activities which she recommended teachers should consider. Firstly, they should follow the latest educational experiments that were taking place in countries more progressive than their own, making special reference to the present education scheme inaugurated by Mahatma Gandhi in India, secondly, they should care for the physical and spiritual development of children, as well as for their mental development; and, thirdly, they should assist in the social progress of the community as a whole, apart from their school work.

Lady Rama Rau said that while she did not think schools should meddle in politics the teachers should give the pupils every information about the movements from an academic point of view.

The Mayor

The Mayor, Mr. Fleming Johnston, in extending a cordial welcome to the delegates, said that Durban took a lead and had no need to hide its head in giving facilities of land for schools and sports ground for the Indian community.

Other speakers included Mr. J. Delvin (inspector of schools, Coast), Mr. A. I. Kajee, Mr. A. Christopher, and the Rev. W. M. Satchell.

THE CHOICE BEFORE US

[*Continued from front page*

Nazism has for its major thesis the doctrine of the superior race with its right to dominion over all other races. Christianity denies all theories of superior races and confidently proclaims the doctrine of brotherhood with its concomitant of the equal rights of all people to the possession of the earth. Nazism builds its whole psychology upon the love of power. Christianity condemns in theory the love of power and offers as its great alternative the power of love. Nazism exalts the State and its service as the highest of all ideals. Christianity sees in the State simply an instrument subject under God for the service of man. Nazism sees in the individual merely a means to an end—namely the glorification of the nation. Christianity sees in the individual an end in himself and insists that nations exist in order that the individual may attain greater fulness of life. Nazism worships force and glorifies military power as its supreme expression, hence it believes in war as a method of achieving its desires. Christianity despises force as unworthy of the human spirit, hence it cannot glorify military power and regards all war as a degradation of man. Nazism ruthlessly insists that the conscience of the individual must be the will of the State. Christianity unampromisingly asserts that conscience in the last analysis may surrender to no earthly power—it is subject only to spiritual power—the Will of God.

Here, then, in sharp antithesis are the alternatives.

Race and nation, versus humanity and brotherhood. Power and dominion, versus mutual service and goodwill. The supremacy of the State, versus the liberty of the individual. The authority of the state, versus the rights of conscience. The glorification of force, versus the exaltation of moral and spiritual power. War as an instrument of national policy, versus confidence in the ideal and methods of peace. The right of might, versus the might of right. Supremacy regardless of justice, versus equality and justice. The love of power, versus the power of love. The doctrine that the end justifies any means, no matter how treacherous and vile, versus the conviction that no purpose is justified unless truth is served, for truth will prevail.

I am perfectly well aware that to a greater or lesser extent these alternatives have always been before the world. Nazism, Fscism, and Hitlerism are merely new names for tendencies as old as society itself. In one form or another, as Bertrand Russell points out in a recent volume, the struggle for power has ever been present. So also have the ideals that we now identify with Christianity. The sword of Hitler versus the Cross of Christ represents and symbolises an eternal conflict in the heart of man.

What Hitler in his *Mein Kampf* has done, is simply to give them focus and to call our attention to the fact that the issues now are sharply defined.

As I face the entire situation, however, I find myself in a curious frame of mind. For instance, I find myself wanting to do the easiest thing possible in the present juncture, and to follow the path of least resistance. That is, I find myself wanting to join in the universal condemnation of Mr Hitler and all his works, and to unite in the universal clamour—"Hitler must be destroyed! Hitlerism must be overthrown! Nazism and Fascism must be stopped!" Well, I do join in this universal condemnation and in this clamour I hear on every hand. I do so, I imagine, because I sense an emergency and share the psychology of crisis. The emergency must be met. The crisis must be resolved. But we have before us a far more difficult task, namely to repent of our own sins and shortcomings and to begin with an examination of our own hearts.

Germany, under Hitler, repudiates equality and brotherhood, but what nation under heaven is guiltless of this sin? Germany, under Hitler, is merely being consistent, it is practising what it has preached. The Great Powers have preached equality and brotherhood but in practice—without exception—every one of them has denied it. Not one of the so-called Christian nations, for example, when opportunity presented itself has refrained from exploiting the so-called backward races. And while on the one hand they have sent missionaries on errands of mercy and healing, on the other they have adopted the policy "Trade follows the flag" and behind the flag there have been the battleships and the big guns.

Brotherhood and equality? Condemnation of the doctrine of a chosen people and a superior race? Yet a negro singer with an international reputation was recently denied the right to sing in a public hall in the Nation's capital and there are hotels and resorts all over the nation from which Jews and Negroes are alike debarred. Again, under the Kellog pact—now, it is to be feared, merely a scrap of paper—we have joined with other powers in the repudiation of war as an instrument of national policy. Yet in the name of trade and profits, Christian nations have trafficked in death and by various devices have supplied credit and munitions for the slaughter of the innocent in China and Spain.

So it is with regard to every so-called Christian virtue. Go through the list of everything for which the name of Christ stands, and it will be discovered, to quote ancient scripture, that "all have sinned and come short of the the glory of God." The Sword of Hitler versus the Cross of Christ? Yes, this is the issue right enough, but that sword has been forged on the anvil of the hypocrisy and the iniquitous inconsistency of the Christian world, and the issue will never be decided on fields of battle, it can only be decided in our hearts.

All this brings me to the thought I wish to leave with you. Earlier I spoke of the absolutism both of Hitler and of Christ. Both I said demanded all. Hitler's absolute demand, I am persuaded, is the secret of his power—particularly over German youth. Without reservation and without compromise he demands all. "Give me everything you have," he declares, "and see where I will lead you!" Before German youth he portrays a dream of glory. With glowing eloquence, he appeals to the great virtues—courage, industry, thrift; devotion, sacrifice, self-denial, self-discipline, personal purity, consecration; a willingness to endure hardship and a willingness to die if needs be—that the nation may be glorified. Make no mistake about it, he makes heroic appeal.

The fact of the matter is that Nazism, like Fascism, is a religion. It takes hold of the imagination with all the power of a religious appeal. In contrast, our Christianity, to all too many instances, has ceased to be a religion. It has become only a formal profession clothed in garments of respectability. Therefore, while we see the dangers of Mr Hitler's *Mein Kampf*, I submit that we shall combat them only by accepting his challenge to become really Christian. What, in effect, Hitler really says to our modern world is this: "If you meet me only with the sword, I am still victorious even if you defeat me, for I have compelled you to take up the sword and admit its power; therefore my thesis is justified!" For this is the curious paradox running throughout the unexpurgated translation of the book—in fact it has surprised me again and again—Mr. Hitler concedes that in the long run the spirit decides. And I am convinced that his contempt for Christianity rests on the fact that the Christian world has not yet dared to be Christian!

Therefore, as I finished the perusal of *Mein Kampf*, these were the words I heard:

> If any man will come after me, let him deny himself and take up his cross and follow me. For whosoever will save his life shall lose it; and whosoever will lose his life shall find it.

And I saw, as never before, that between what Mr. Hitler and all that the name of Christ stands for, there can be no final compromise.

Whatever may be the practical steps necessary in the field of international relations in order to meet the immediate crisis, they will prove ultimately futile unless there is a fundamental inward change. The world will be deceived if it permits itself to be led into believing that the situation is simply a military crisis to be decided by an overwhelming balance of military power. Likewise, if it deems, it can be settled by bargaining for territory and material resources. The issue will never be met finally apart from the acceptance of a different philosophy of life.

Which way humanity? The way of the struggle for supremacy and power? The way of the sword? This is the answer of *Mein Kampf* and it means the destruction of humanity. The way which seeks fulfilment for the whole of mankind? The way which says, "I will give without counting the cost. I am among you as one that serveth"? This is the way of the Cross and, strange as it may seem, it is the way of life.

ASIATIC LAND LAWS COMMISSION

THIS Commission, the report of which has recently been published, was appointed to enquire into and report whether, and if so to what extent, the letter and spirit of any law restricting or prohibiting the ownership, use or occupation by Asiatics of land was being evaded, and to make recommendations.

In view of the words "use or occupation" some doubt arose as to whether it was intended to include within the scope of the work of the Commission the question of segregation. The matter was referred to the Minister of the Interior and a reply received that "the question of segregation of Asiatics who are not infringing the letter or spirit of any law had not been referred to the Commission, and that it was not the intention of the Government that the Commission should enquire into the use and occupation by Asiatics of land where such was not prohibited or restricted by an existing law in the Union, or in which the spirit of existing laws was not infringed." In view of these considerations the scope of the Commission's functions was restricted to the Transvaal Province, the Orange Free State and the Northern districts of Natal. The Commission was not concerned with questions of contractual restrictions of Asiatic occupation of fixed property. Questions in respect of occupation of land proclaimed under the Gold Law were expressly excluded, these having been dealt with by the Feetham Commission.

Law 3 of 1885 may be regarded as the earliest legislation imposing restrictions in respect of ownership and occupation of land in the Transvaal, although there had been Volksraad resolutions on the matter even as far back as 1855. It was laid down in Law 3 of 1885 that Asiatics, as defined, should not be owners of landed property in the Republic and that the Government shall have the right to assign them to special streets, Wards and Locations for habitation. The Clause in respect of occupation was declared ineffective in the case of Habib Motan v. Transvaal Government in 1904 owing to the absence of sanctions, i.e. that although the Government may assign a location, no special machinery is provided for forcing Asiatics to live therein, nor is it stated how those who refuse to go there are to be punished.

In dealing with occupation it is concluded that the law recognises, and has for some time past recognized that, in general, Asiatic occupation of fixed property outside prescribed locations, but *not on* proclaimed ground, does not constitute an evasion of the letter or spirit of the law.

BHULABHAI DESAI

HIS SPEECHES

Published in book form. Of particular interest to students of Politics, Law, Economics and Commerce.

The Book contains the great leader's lectures on these and other subjects of national interest.

Price: 8s.

Please write to:

"INDIAN OPINION"
Phoenix, Natal.

On the subject of the ownership of land the Commission emphasises the fact, to which attention was drawn by the Lange Commission, that the effectiveness of the prohibition in the Law of 1885 against such ownership was seriously impaired at an early stage by the adoption of a system of nominee holding through Europeans, including the Government. Two instances of such holding during the Republican period are given. This expedient of transfer to a European nominee or trustee for the Asiatic purchaser was resorted to on a relatively large scale until it was terminated by Act 37 of 1919, as amended by Act 35 of 1932.

A summary of the existing law is provided in Chapter III of the Report and the nature and result of the Commission's investigations are fully set out in Chapter IV and V. These investigations include *inter alia* the holding of land by Non-Asiatics as nominees for Asiatics or Asiatic Companies; the existence of land held by Asiatics under long lease by Companies, the nominal control of which is in the hands of Europeans, but the actual control of which is with the Asiatic purchaser; the ownership of land and of shares in land-owning Companies by the non-Asiatic wives of Asiatics, Europeans or Malay, and their issue.

The Commission considers that on the subject of "controlling interest" the validity of certain types of Company should be tested; that no steps are necessary to restrict the land-owning rights of European women civilly married to Asiatics; that while, no steps are necessary at present to deprive Cape Malay women of their right to possess property, the position must be watched; the restoration of the validity of nominee holding is not recommended although certain minor ameliorations are suggested and amendments due to *casus omissi* proposed. No suggestion is offered as to the desirability or otherwise of abolishing the statutory disabilities to which Asiatics are at present subjected. The Commission, however, suggests that, if the statutory disabilities are to remain, their enforcement should be the responsibility of some special sub-department of State.

One of the members of the Commission, while, agreeing to the recommendations made, submits reservations on certain points. He expresses the opinion that a European woman marrying an Asiatic should forfeit her status as a European and assume that of her Asiatic husband. She would not then be able to hold fixed property. He also claims that a Cape Malay woman marrying an Asiatic, should suffer a similar disability. In conclusion he further expresses the opinion that legislation is necessary to restrict the right of occupation of land by Asiatics in the Transvaal.—*Race Relations.*

WHAT IS PASSIVE RESISTANCE ?

WE publish below a paper read by Mr. Manilal Gandhi on Sunday night July 2, at the Parsee Rustomjee Hall, before the Liberal Study Group—a Group in which Bantus, Europeans and Indians are members. In view of the misapprehension existing among some people about the true meaning of Passive Resistance the paper serves a useful purpose at the present juncture:

"I have been asked to speak on the ethics and practice of passive resistance. Though we claim to be cultured and civilised there is no gainsaying that we all conform to the jungle law in our daily life, whether social or political, and we have in consequence little time to think of the existance of such a thing as theDivine Law.

"Whether as Christians, Muslims, or Hindus we have our respective religious scriptures. Are they really worth anything? We carry them with us when we go to church or the mosque or the temple and mechanically mutter something from them. It does not reach our heart and we still go on adhering to the jungle law. If this were not so passive resistance would not be a novelty to us. It would be a natural thing in our life as a means of remedying wrongs instead of adopting violent methods such as strife and warfare.

"Is not Christ an eloquent example of passive resistance? His is the highest and the noblest example of how the physical body is surrendered to be mutilated so that the soul may live.

"Through the life of Christ passive resistance obtained Divine sanction as being the only effective weapon against tyranny, injustice and oppression. A martyrdom was a penalty of self-consciousness born of the deepest convictions in religious life; so in civil life those whose minds and whose consciences revolt against oppressive laws, against laws which seek to take away the best of manhood and to degrade humanity, adopt passive resistance as the most effectual salve to their outraged conscience.

"To take an eye for an eye, a tooth for a tooth is, of course, the common law followed by us and that is the jungle law. But we learn from the Sermon on the Mount that 'if one smites you on one cheek you should turn to him the other.' It is not so difficult to return a blow for a blow but the result of it is that the devil within us is roused and the exchange of blows proceeds with greater vigour until eventually the stronger gets the better of the weaker. But the matter does not rest there. The victor is not at all repentant for what he has achieved. In fact he glories in [illegible] the vanquished [illegible] and when he [illegible] he seeks to crush his adversary. Don't we witness this in the world to-day?

"The way of passive resistance, however, is different. If a person deals a blow you refuse to retaliate and submit to his blows. Your submission disarms your assailant. You don't awaken the devil in him but you awaken the divine spirit in him. His conscience pricks him. You become the victor for the time. But there is no bitterness left after it. There is sweet friendliness instead. Supposing, however, your adversary has the brute in him to such an extent that he deals a death blow to you and you become a martyr, well the passive resister has gained even then because he becomes the hero of the world and that in itself is the worst punishment to his adversary than he could have received by retaliation.

"If in the 1930 struggle we had at once when the mass civil disobedience took place we had resorted to violence in the slightest degree as a retaliatory measure against the oppression of the Government we would have lost all. The British Government had sufficient machine guns and bombs and would have surely blown us down. In fact they were looking for an opportunity to do so. But we remained passive under the strongest provocation. The struggle went on for a whole year and at last the Government had to yield, and Lord Irwin, the then Viceroy, openly declared that their arms and ammunition were of no avail and that their machine guns were muzzled.

"But, of course, it will be asked what would you do against a tyrant who is unbending? The reply is that a passive resister though he is a robust optimist, he never works with the expectation of reaping the fruits of his labour. If there is a God above, truth and righteousness must prevail. It is with that faith in him that he surrenders his physical self to the tyrant expecting nothing less than death. His satisfaction is in the sacrifice he has made for a righteous cause and in the fact that he has been able to save his soul. It is truly said: 'What doth it profit a man who gains the whole world but loseth his own soul.'

"Nothing is gained without suffering. People war against one another for territorial gains. Millions are put to death, rivers of blood flow before the object is achieved. Passive resistance is a humane weapon. It causes the least injury, in fact no physical injury to the person against whom it is applied and one who applies it gets his reward to the extent to which he has suffered.

"I will give you an instance here of a personal experience we had in the Durban gaol during the last stages of the passive resistance struggle in 1913. We were against a dead wall as it were. The warders insulted us, terrorised us, assaulted us. We were given dirty utensils, dirty food. Our complaints were unheeded. The only weapon we could resort to was to go on a hunger strike. We refused to take food but we abided by all the rest of the gaol regulations. We quietly did our daily task but refused to take food. Tempting dishes were placed before us during our hunger strike but we were not going to eat until the general treatment was changed. We went on for seven days at the end of which the warders' hearts were changed. Those who were hostile became soft hearted. The gaol superintendent who would not look at us did not mind greeting us when he met us. The atmosphere had entirely changed. Now, had we been violent our position would have become worse.

"Passive resistance does not allow of lawlessness. It demands the strictest obedience to law. But a passive resister considers Divine law to be higher than man-made law and where his conscience revolts against a certain law he respectfully refuses to submit to it and quietly accepts the penalty.

"This is what we understand about passive resistance. There are people who believe passive resistance to be a weapon of the weak. Even so it is a harmless and most efficacious weapon for all humanity. It does no harm to the person against whom it is applied. It inflicts suffering on the person who applies it. That physical suffering ennobles his soul while it awakens the conscience of the person against whom it is applied. A true passive resister has to observe the strictest non-violence. There are many in India to-day who are followers of the principle of passive resistance as a means of acquiring national independence, who have refused to accept the principle of non-violence as a creed but they have accepted it as a policy, implying thereby, that they reserve the right to resort to violence when there is an opportunity. That is, however, not Mahatma Gandhi's conception of passive resistance. He is a great spiritual force in India to-day. It is owing to that great force that India is no longer the slave of Britain. Had it not been for that force the people of India would have been living under the terror of the White [illegible] and their position would have been

much worse than that of the Natives of South Africa.

"The European conception of passive resistance is different to ours. Mahatma Gandhi therefore draws a distinction between passive resistance and Satyagraha, the only appropriate term for it in English being soul-force. I cannot do better than to quote Mahatma Gandhi's own words here. This is what what he says in his book "Satyagraha in South Africa": "There is a great and fundamental difference between the two—that is passive resistance and Satyagraha. If without understanding this those who call themselves either passive resisters or Satyagrahis believe both to be one and the same thing, there would be injustice to both leading to untoward consequences. The result of our using the phrase 'passive resistance' in South Africa was, not that people admired us by ascribing to us the bravery and the self-sacrifice of the suffragists but we were mistaken to be a danger to person and property which the suffragists were.

"...While there is no scope for love in passive resistance, on the other hand, not only has hatred no place in Satyagraha but it is positive breach of its ruling principle. While in passive resistance there is no scope for the use of arms when a suitable occasion arrives, in Satyagraha physical force is forbidden even in the most favourable circumstances. Passive resistance is often looked upon as a preparation for the use of force while Satyagraha can never be utilised as such. Passive resistance may be offered side by side with the use of arms. Satyagraha and brute force, being such a negation of the other, can never go together. Satyagraha may be offered to one's nearest and dearest; passive resistance can never be thus offered unless of course they have ceased to be dear and become an object of hatred to us. In passive resistance there is always present an idea of harassing the other party and there is a simultaneous readiness to undergo any hardships entailed upon us by such activity; while in Satyagraha there is not the remotest idea of injuring the opponent. Satyagraha postulates the conquest of the adversary by suffering in one's own person.

"These are the distinctions between the two forces. But I do not wish to suggest that the merits, or if you like, the defects of passive resistance thus enumerated are to be seen in every movement which passes by that name. But it can be shown that these defects have been noticed in many cases of passive resistance. Jesus Christ indeed has been acclaimed as the prince of passive resisters but I submit in that case passive resistance must mean Satyagraha and Satyagraha alone. There are not many cases in history of passive resistance in that sense. One of these is that of the Doukhobors of Russia cited by Tolstoy. The phrase "passive resistance" was not employed to denote the patient suffering of oppression by thousands of devout Christians in the early days of Christianity. I would therefore class them as Satyagrahis. And if their conduct be described as passive resistance, passive resistance becomes synonymous with Satyagraha."

"Well, friends, I think I have given you a fair idea about passive resistance as we understand it and it should dispel any fear in the minds of those who may be under the misapprehension that those of us who have resolved to launch passive resistance in the near future against the new measure enacted against the Transvaal Indians, are going to be a danger to person and property."

Things In General

A Correction

WE are informed by Mr. S. G. Mehd, from Johannesburg, that the names of Messrs. S. B. Mehd and A. A. Mirza, appearing as secretaries to the notice of meeting to be held on July 9, under the auspices of the Nationalist Group of the Transvaal Indian Congress as well as in the bulletin published by the Nationalist Group, was an error and that the name of Mr. P. B. Joshi should have appeared as secretary. The error, which was unconsciously made, is deeply regretted.

Report On Indian Housing

The "split-out" system of Indian housing, with half an acre of ground to a house, is not a practical proposition in many Durban areas because of the condition of the soil. This opinion was expressed by the City Engineer, Mr. W. M. Campbell, in a report submitted to the Housing Committee of the City Council, last Wednesday. Consideration of the report was held over until details of a proposed large scheme of Indian housing in a new area have been worked out. Mr. Campbell pointed out that the areas of suitable building land within the city boundary were small. At its best the "split-out" system was one which should be adopted with great caution, owing to the scarcity of large areas, which were essential under that system. In the low-lying section of the Cato Manor sub-economic Indian housing scheme, he said, sanitary arrangements under the pit system were unsatisfactory and experiments with septic tanks had failed. It had been decided that the best course in this area was to introduce water-borne sanitation at once, using collection tanks and vacuum tank wagons. "Having regard to the capacity of the vacuum tank wagons available," the report continued, "it would be possible to bring into use less extensive areas subject to smaller sub-divisions—say one-eighth of an acre lots—which would materially relieve the present programme of housing development. At Cato Manor I find that, by utilising only the less steeply sloping land, approximately 60 houses could be accommodated on plots of not less than 6,000 square feet. It is understood that 50 families will require early accommodation as the result of the activities of the Electricity Committee in extending the city's garaging facilities. It is probable that these families could be dealt with at Cato Manor and that the authorised loan granted by the Central Housing Board could, subject to the Board's sanction, be utilised for the purpose. It is hoped that between 55 and 60 houses could be provided with the amount available."

Congress President

REPUDIATES SECRETARY'S ACTION

IN an interview, Mr. V. S. D. Pather, President of the South African Indian Congress and Vice-President of the Natal Indian Congress, referred to the interview that Mr. A. I. Kajee had given in the local Press in which he, purporting to speak on behalf of the South African and the Natal Indian Congresses, has denounced the Passive Resistance movement that is about to be launched by the Nationalist Group of the Transvaal Indian Congress against the Transvaal Asiatic Land and Trading Act.

Mr. Kajee, in expressing an opinion as he did in the interview, did so in his personal capacity and his views do not in any way represent the views of the Congresses. The South African Indian Congress as well as the Natal Indian Congress has not taken a decision either for or against Passive Resistance and until that decision is taken it is not competent for any official of either of the Congresses to speak as Mr. Kajee has spoken.

Indian Women's Association

Councillor Mrs. Benson, president of the Indian Women's Association, extended a very cordial welcome to Lady Rama Rau, at the sixth annual meeting of the association held at the Royal Hotel on Saturday June 24, at 3 p.m. The secretary, Mrs. Lawrence, read the year's report. The question of medical inspection for Indian schools was chiefly discussed. An application was made by the association to the Provincial Administration for medical inspection for Indian schools. "We regret to say," the secretary read, "that the reply was, 'It will cost too large a sum'. The financial statement followed after which Mrs. Godfrey moved the adoption of the above. The president appealed to the members to help carry out the work of the Association which has endeavoured during the past six years to relieve the detrimental conditions of women and children. Lady Rama Rau, in her address, congratulated the Association on its untiring efforts in trying to bring about a better understanding between Indians and Europeans. "I think," said Lady Rama Rau, "that Durban is the only spot which has maintained a women's association and no matter how small the accomplishments they are sufficient to deserve my congratulations. It is right that you should work in co-operation with Europeans who, we must not fail to recognise, have had a longer traditional experience in welfare work. My only disappointment is that, out of 80,000 Indians in this city, only 45 are members of your Association. However, if you do propaganda work in your group, you will in time arouse the interest of others, and I earnestly hope that the organisation will not shirk its responsibilities in working for the community." A short tea interval followed, during which guests were entertained by the St. Anthony's Recreation Band, conducted by Ayshon Jhaveri, the Lawrence Trio and Miss Shanti Permaseur, who gave a vocal item in Hindi. About hundred guests were present. Among them were Miss Stroud, renowned worker of the World's Women's Christian Temperance Union, the Deputy Mayoress, Mrs. E. Whitcutt and Miss Whitcutt, who gave two vocal items by special request. Mrs. A. B. Moosa, Mrs. Karodia, Mrs. Chetty, Mrs. Maghraj, Mrs. Thomas and many others.—Contributed.

The Cape Indian Congress

At a general meeting of the Cape Indian Congress, the following were elected officials and executive committee members—President: Mr. Ahmed Ismail; senior vice-president: Hajee Khan Hoosen; vice-presidents: Messrs. Yusuf Hawa, A. Malik, E. Parker, B. Singh, H. J. Mahomed, D. Mancherjee and H. I. Patel; hon. general secretaries: Messrs. C. C. Paisania and M. M. Safeda; hon. joint treasurers: Messrs. Esmail Allie and Hajee M. Patel; hon. organising secretaries: Messrs. H. K. Gaffar and M. I. Khan; committee chairman: Mr. J. Latchman; executive committee members: Messrs. M. D. Barmania, Hajee E. Ebrahim, Hajee Hoosen Mia, L. C. Ghiwala, Hajee Meer Hafzal, I. Pamary, Sundra Pillay, Adam Ebrahim, Allie Ebrahim, Mahomed Moosa Ismail, J. Mustafa, Hajee Sheik Adam, D. P. Lessow, S. R. Paisania, Kalan Dawa, C. K. Patel, Bagus Allie, A. U. Booley, Hajee Hamidulay, A. G. Dalvie, A. E. Bakmamia, A. A. Karial, Moosa Omar, V. A. Pillay, Hajee Sheik Ebrahim, A. A. Khan and Sayed Ahmed.

Mr. Nagrani Returns To Rhodesia

Mr. Nagrani, a leading Indian merchant of Salisbury, S. Rhodesia and one of the leaders of the Indian community of Rhodesia, who visited Durban last week, left for Transvaal on Wednesday whence he will leave after a few days for Rhodesia. Whilst in Durban he was the guest of many friends and societies. Last Sunday he paid a visit to the Phoenix Settlement, was accompanied by his host Mr. Gulab Raj, of the Bombay Bazar (Pty.) Ltd.

Indian Scholar Feted

The Indian Carnegie scholar of last year, Mr. A. D. Lazarus, whose thesis for the Master of Arts degree at Yale University was accepted, was congratulated at a reception held in his honour under the auspices of the Natal Indian Teachers' Society, at the Sastri College on Wednesday night. A tribute was paid to his services to Indian education and his scholarship by Mr. A. Rai, retiring president of the Society, the Rev. W. M. Satchell, the Rev. J. M. Sundrum, W. M. Hurn, J. W. Godfrey and A. Christopher. Mr. Lazarus is a member of the teaching staff of the Sastri College. In acknowledging the good wishes extended by the Teachers' Society, Mr. Lazarus briefly referred to his research work on race relations in America, West Indies, England and France as well as having secured an insight into the educational systems of these countries.

Wedding

A grand wedding of the only son of Mr. and Mrs. Sachooprasadh of Umlass, with the only daughter of Pandit S. D. Sharma (Priest-in-charge of Kalieburan Memorial Temple, Johannesburg), took place at the residence of Mr. Poonwasie Choondie of Umlass, on Friday, June 23. Many prominent persons including Mr. D. Kalieburan (junior), Mr. and Mrs. Kalieburan, Radha Devi, Messrs Madhaw Singh, R. Dhairew and family, Sookraj (all of Johannesburg), Mr. Bhaga Vallabh of Pretoria and many well known friends and relatives were present to grace the occasion. The wedding was performed according to Puranic rites by Pandit H. N. Sharma of Westville. The bride and the bridegroom were the recipients of many valuable gifts.—Contributed.

New Governor Of Bengal

Lieut.-Colonel John Arthur Herbert, M.P., (Conservative) for Monmouth since 1924, and aide-de-camp to the Viceroy of India from 1926 to 1928, has been appointed Governor of Bengal in succession to Sir John Woodhead. He will assume office in November.

School Sports At Dannhauser

The eighth annual sports of the Dannhauser Government-Aided Indian School was held at the Cambrian Hotel grounds, recently. There was a large attendance of parents who displayed keen interest. Mr. Sheik Abdool, the school manager, distributed the prizes to the respective winners. Spectators and children were provided with a packet of sweets each. The headmaster, Mr. Loganathan, thanked the school manager and the members of the School Board for their kind support, and hoped that a spirit of goodwill will long remain amongst the parents, children and teachers.

MASS MEETING

A mass meeting of the Transvaal Indians will be held on Sunday, July 9, at the Indian Sports Ground, Natalspruit, City & Suburban, Johannesburg, to decide the line of action to be taken against the Asiatics (Transvaal Land and Trading) Act. Gates will open at 12 (noon); meeting will commence at 1 p.m. All supporters of the Nationalist Group are requested to attend. The public is assured of a peaceful meeting.

Y. M. Dadoo,
Leader, Nationalist Group of the Transvaal Indian Congress.

P. S. Joshi,
Hon. Secretary.

Buy Perfect DIAMOND RINGS and Flawless DIAMONDS direct from our factory

AMSTERDAM

DIAMOND CUTTING WORKS
62, Field Street Durban.
P. O. Box 2362. Phone 2-4888
Also at Johannesburg and Capetown

Our Agents

Copies of "INDIAN OPINION" will be obtainable in Durban at the following places:—

PATEL'S VEGETARIAN T A ROOM, SUNBRAND TOBACCO WORKS, SINGH'S CAFE, BURMA HOUSE, Grey Streets and NARANJI GALERIE'S TEA ROOM, Brook Street

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

મહાત્મા ગાંધીજીના હાથે
સને ૧૯૦૩માં સ્થપાયું.

પુસ્તક ૩૭ મું. ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૭ જુલાઇ ૧૯૩૯ અંક ૨૭

"ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન"

શુક્રવાર, તા. ૭ જુલાઇ ૧૯૩૯.

નોન-યુરોપીયન યુનાઇટેડ ફ્રન્ટ

દક્ષીણ આફ્રિકામાં સરકારની સેગ્રેગેશન (બીન-ગોરી પ્રજાઓના વસવાટ ને માટે ઇલાકાવાર પાડાઓ સ્થાપવા)ની નીતી સામે નોન-યુરોપીયન યુનાઇટેડ ફ્રન્ટ (સાથી બીન-ગોરી પ્રજાઓએ જોડાઈ જઈ સંયુક્ત મોરચા) સ્થાપવાના પગલામાં મનોરથો દિન પર દિન વધતી જતી જોવામાં આવી રહ્યા છે. બધા હીંદીઓ પણ આ માર્ગ લેવા તરફ દોરવાયા છે પરંતુ પૂજ્ય ગાંધીજીએ તેની વિરૂદ્ધ મત દર્શાવ્યો છે. તેના કારણો આપતાં પૂજ્ય ગાંધીજી જણાવે છે કે "યુનીયન સરકાર ની હીંદીઓનાં સેગ્રેગેશનની નીતીને આફ્રિકાના મૂળ વતનીઓ તરફની નીતીની સાથે કોઈ પણ રીતે સરખાવતા જોજ નહિ. દક્ષિણ આફ્રિકાના નેટીવો પ્રત્યેના માનમાં હું કોઇનાથી પછાત નથી પરંતુ આફ્રિકાની બે પ્રજાઓના વિકાસના પ્રશ્નના પ્રમાણમાં હીંદીઓનો પ્રશ્ન ઘણોજ જુદા જાતનો છે અને એકજ શ્વાસે બન્નેને વિશે બોલવું અશક્ય છે." પૂ. ગાંધીજી વધુમાં કહે છે કે, "હીંદીઓ તરફની યુનિયન સરકાર ની વલણ પરત્વે ઉંડે દરગોચરનારા રાષ્ટ્રિય મહાસભા સમીતીના ઠરાવમાંથી, આફ્રિકા ના મૂળ વતનીઓની સાથે જોડાવાને લગતો ખાસ કૂટરો કાઢી નાખવામાં નહિ આવ્યો હોત તો યુનીયન સરકારને અરજ કરવા માં કશો મુદ્દો રહ્યોજ નહિ હોત. પૂ. ગાંધીજી યુનીયન સરકારને કહે છે કે બે લાખ હીંદીઓ, કે જેમાંના ૮૦ ટકા દક્ષિણ આફ્રિકામાં જન્મેલા છે, તેઓને એ દેશમાં સમાવી નહિ શકાય એમ કહેવું એ વતન ગેરવાજબી છે."

આ બાબતમાં પૂ. ગાંધીજીએ દર્શાવેલા દૃષ્ટિબિંદુને અંગે હાર્દિક ટેકો આપીએ છીએ અને અમારા ભાઇઓ જેઓ નોન-યુરોપીયન યુનાઇટેડ ફ્રન્ટ સ્થાપવાની તરફદારી કરી રહ્યા છે તેઓને એ પ્રવૃત્તિઓમાં નહિ પડવા અમે નમ્ર વિનંતિ કરીએ છીએ.

આ દેશમાં નેટીવો કરતાં આપણી સ્થિતિ વતન જુદા પ્રકારની છે. આપણે એક જુદાની કોમ છીએ અને આ દેશના સ્વમાન-પ્રેમ નાગરીકો તરીકેના હકને માટે લડી રહ્યા છીએ.

નોન યુરોપીયન યુનાઇટેડ ફ્રન્ટની ચળવળની નીચે રહેલો હેતુ સરકારને કેદાન ગણી કરવાનો છે. એ વસ્તુમાં હિંસાવૃત્તિ રહેલી છે, અને આપણે એ ખુલવું નહિ જોઇએ કે આપણી લડત શુદ્ધ અહિંસાના પોરણેજ લડવાની છે. સત્યાગ્રહની લડત પૂ. ગાંધીજીના નેતૃત્વ હેઠળ ચાલી હતી તેજ ધોરણે આપણાથી ચલાવી શકાય. સત્યાગ્રહને માટે એકજ નીયમ છે અને તે એ કે જાતે દુઃખ સહી શત્રુને જીતવો, અને તેમ કરવામાં શત્રુને કોઇ પણ જાત ની અડચણમાં નાખવાનો હેતુ નજ હોવો જોઇએ. સત્યાગ્રહની પાછળ અગત્યના સિદ્ધાંતો રહેલા છે અને જેઓ એ શસ્ત્રનો પ્રયોગ તેનો પુરેપુરો અર્થ સમજ્યા વિના કરવા જશે તેઓ એક ન્યાયી સવાલને હાની પહોંચાડશે. સત્યાગ્રહના શસ્ત્રથી બેપરવાઈથી રમત નહિ કરી શકાય. સત્યાગ્રહની પ્રતીજ્ઞા લેનાર દરેકે આ વસ્તુ સંપુર્ણપણે સમજી લેવી જોઇએ.

ભૂતકાળની લડતમાંના કેટલાક ઉપયોગી મુદ્દાઓ આપણે યાદ રાખવા લાભદાયી થઈ પડશે. તેમાંના એકની આંધી સાંધ લેવી અશક્યને નહી ગણાય.

૧૯૧૩ માં જ્યારે પૂજ્ય ગાંધીજી હીંદીઓ સાથે ટ્રાંસવાલની સરહદ પર કુચ કરવાની અણીપર હતા ત્યારે અચાનક યુનીયનના રેલવે બાતાંના યુરોપીયન કામદારોની જબરદસ્ત હડતાળ પડી. સરકારની સ્થિતી એ સમયે અત્યંત મુશ્કેલ થઈ પડી. પૂ. ગાંધીજીને સુચવવામાં આવ્યું કે હવે કુચ કરવાનો આ ખરો લાગ છે. પરંતુ પૂ. ગાંધીજીએ કહ્યું કે "હીંદીઓથી રેલવેના હડતાળીયાઓને મદદ નહિ કરી શકાય કેમકે હીંદીઓ સરકાર ને હેરાન કરવા માંગતા નથી. તેઓની લડત વતન જુદા પ્રકારની છે." દક્ષિણ આફ્રિકાના સત્યાગ્રહના ઇતિહાસમાં પૂ. ગાંધીજી લખે છે કે : "જો આપણે કુચ કરીએ તો પણ રેલવેના કામદારોની તકલીફ પુરી થયા બાદ કરીશું." સરકારની ઉપર આ કરાયે ઉંડી છાપ પાડી અને કૂદરે એ બનાવ ઇંગ્લાંડ મોકલ્યા. લોર્ડ ઓલ્ટ્રીંકે ઇંગ્લાંડથી અભિનંદનનો સંદેશો મોકલ્યો. દક્ષીણ આફ્રીકામાંના અંગ્રેજ મીત્રો એ પણ અમારા ઠરાવની પ્રશંસા કરી. જનરલ સ્મટસના મંત્રીએ વિનોદમાં કહ્યું : "મને તો તારા લોકો જરાયે નથી ગમતા હું તેને મુદ્દલ મદદ કરવા નથી ધ્રિચ્છતો. પણ તેને આગે શું કરીએ? તમે લોકો અમારી કફોડી સ્થિતિમાં અમને મદદ કરો. તમને કમ મારી શકાય? હું તો ઘણીવાર ધ્રિચ્છું છું કે તમે પણ આ અંગ્રેજ હડતાળીયાની જેમ હુલ્લડ કરો તો તમને તુરત સીધા કરી મુકીએ. તમે તો દુશ્મનને પણ દુઃખવવા નથી ધ્રિચ્છતા. તમે પોતેજ દુઃખ સહન કરી જીતવા ધ્રિચ્છો છો. ધીરેક મર્યાદા છોડતા નહી— ત્યાં આગે લાચાર બની જઇએ છીએ."

પૂજ્ય ગાંધીજી કહે છે કે "પ્રત્યેક પગલું લેતાં સત્યાગ્રહીએ પોતાના વિરોધી ની સ્થિતીનો વીચાર કરવો જોઇએ."

આ મહાન આદર્શ આપણે આપણી સમક્ષ અહર્નિશ રાખીએ અને એક પણ અહંકારી પગલું ન ભરીએ કેમકે સત્યાગ્રહીનો માર્ગ એ નથી.

નાટાલમાં હિંદીઓની કેળવણી

ગયા રવિવાર તા. ૫ મીએ નાટાલ ઇન્ડિઅન ટીચર્સ સોસાયટીના તેરમાં વાર્ષિકોત્સવ પ્રસંગે શાસ્ત્રી કોલેજમાં મળેલા ભાષણો હીંદીઓને કેળવણી આપવાની પોતાની જવાબદારીના સંબંધમાં નાટાલ પ્રાંતિક સરકારની શોચનીય બેપરવાઈ પર ઠીક પ્રકાશ પાડનારાં છે. હાલની કેળવણીની રાગડો હીંદી વસતીની વાજબી જરૂરીયાતોને માટે ઘણી અપુરતું છે એમ કહીને એજન્ટ-જનરલે પ્રાંતિક સરકારની વધારેજ કડવી ટીકા કરી છે. સરકારી શાળાઓની સંખ્યા ૧૯૨૭ માં ૯ હતી તે ૧૯૩૬ માં ૧૭ થઈ હતી અને સરકારી મદદ મળતી (સ્ટેટ એઈડ) શાળાઓની સંખ્યા ૨૮ માંથી ૫૫ થઇ હતી, અને આ શાળાઓમાં દાખલ થયેલા વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા ૧૩૦ હતા જેટલી વધી ગઇ હતી. કેળવણીનો ખર્ચ પણ પા. ૩૫૦૦૦ માંથી પા. ૮૫૦૦૦ જેટલો વધી ગયો હતો. એ હકીકતો એ કે સંતોષજનક ગણાય છતાં એ સાથે એ પણ યાદ રાખવાની જરૂર છે કે નાટાલની હીંદીઓની ૭૦૨ શાળાઓમાંથી ૬૫ સરકારી મદદ મળતી શાળાઓ છે એનો અર્થ એ થાય છે કે સરકારને બે શાળાઓ ચલાવવાને માત્ર બીજા ભાગનો ખર્ચ કરવો પડે છે. જ્યારે બાકીના બે ભાગનો ખર્ચ હીંદીઓને ભોગવવો પડે છે. સર રામસ્વામીએ વિનંતિ કરી છે કે હીંદીઓને માટે મફત અને ફરજીયાત કેળવણીની યોજના તુરતજ થવીજ જોઇએ અને છોકરીઓને માટે કેળવણીની ચુસ્ત સગવડો થવી જોઇએ.

મફત કેળવણીના સંબંધમાં એ નોંધવા જેવું છે કે હીંદીઓને એ કે યુરોપીયનો ના જેટલાજ કરો ભરવા પડે છે છતાં મફત પ્રાથમીક કેળવણીની અને મફત પુસ્તકોની સગવડ માત્ર યુરોપીયનોને માટેજ કરવામાં આવી છે, જ્યારે એક હીંદીને, ગમે તેટલો તે ગરીબ હોય છતાં, પોતાના છોકરાંઓની કેળવણી માટે ફી ભરવી પડે છે. અને નિશાળના પુસ્તકો પર પણ પોતાની શક્તિ ઉપરાંત ખર્ચ કરવો પડે છે, અને તેમ છતાં પણ નોંધવા જેવી વસ્તુ એ છે કે હીંદીઓ કેળવણી મેળવવાની પ્રગતિમાં પાછાં નથી પડેલા. કેમકે, પ્રમુખે પોતાના ભાષણમાં જણાવેલું છે તેમ, હયાત શાળાઓમાંની ઘણી ખરી હીંદી કોમે, અને તે પણ ખાસ કરી ગરીબ વર્ગોએ, જાહેર ફાળાઓ કરી તેમજ અનેક સ્વાર્થત્યાગ કરી પોતાની જાતે બંધાવેલી છે. તેટલું છતાં પણ આજે નીશાળે જવાની વયના ૧૯૦૦૦ હીંદી છોકરાંઓ કેળવણીના સાધન વીનાના છે, જે વસ્તુ એક સુધરેલી સરકારને શોભા આપનારી નજર ગણાય.

કેળવણીના ખર્ચ ઉપર આપતાં એવું જણાવવામાં આવ્યું છે કે જ્યારે યુરોપીયનોની કેળવણી માટે સરકાર તરફથી પા. ૧૫-૧૫-૦ ની મદદ અપાય છે અને તેમાં પ્રાંતિક સરકાર પા. ૮-૮-૦ નો ફાળો કરે છે અને કલઠોની કેળવણીને માટે સરકાર તરફથી પા. ૫-૫-૦ ની મદદ અપાય છે અને તેમાં પ્રાંતીક સરકાર તરફથી બીજી પા. [illegible] ની રકમ ઉમેરવામાં આવે છે ત્યારે હીંદી કેળવણી માટે સરકાર તરફથી સીત્તેર્યા દીઠ પા. ૫-૧૫-૦ ની મદદ અપાય છે, તેમાં પ્રાંતિક સરકાર તરફથી એક કોડીનો ઉમેરો કરવા જેટલું તો બાકાતુએ રહ્યું પરંતુ એ પા. ૧૯-૦ માંથી કેટલીક રકમ પોતે ઓદીયાં કરી જતી આવેલી છે અને એ રીત હીંદીઓને કેળવણીના સુધારામાં બુધો મારતી આવેલી છે. ઓટલે હીંદીઓની કેળવણીમાં ઉપર જણાવેલી પ્રગતી થઇ છે તેનું શ્રેય પ્રાંતિક સરકારને નથી ઘટતું કેમકે તેણે હીંદીને ગણવી જોઇતી રકમ ની છુંદ માત્ર કમીટ કરવાજ ઓછી કરી છે, સફાતર બંધ નથી કરી અને હીંદીઓને કેળવણીની સગવડ આપવાના સંબંધમાં પ્રાંતીક સરકારે પોતે તો હજુ કશુંજ કર્યું નથી. આચીજ એજન્ટ-જનરલે તેને વિનંતી કરી છે કે પ્રાંતીક ખાતાંની રીઝર્વેશનોમાંથી હીંદીઓનો કેળવણી માટે ફાળો આપવામાં આવવો જોઇએ. આ વીનંતી દર સાલ કરવામાં આવે છે પરંતુ તે બહેરા કાનપર પડે છે.

આ ઉપરાંત ઘણી હીંદી શીક્ષકોની પણ ફરીયાદ છે કે તેઓને પગારો ઘણા જ ઓછા મળે છે. આજે દરેકે દરેક ઉદ્યોગમાં પગારના ધોરણ કાયમ કરવામાં આવેલા છે અને ઠરાવેલા ધોરણ મુજબ પગાર નહિ આપવામાં આવે તો ગુન્હો ગણાય છે. તેમ છતાં નાટાલ ઇન્ડીઅન ટીચર્સ સોસાયટીના પ્રમુખ કહે છે કે હીંદી શીક્ષકને પગાર મળે છે તેના કરતાં એક ઑફરના વેન હાંક નારને અને એક ક્લર્કારને વધારે પગાર મળે છે અને સરકારી મદદ મળતી શાળાઓમાં મેટ્રીક પાસેલા ૧૩ નું સર્ટીફીકેટ ધરાવનાર શીક્ષકને પણ પા. ૫ ના તુચ્છ પગાર પર કાયમ રહેવું પડે છે. એક અપુરઠ (અનસ્કીલ્ડ) મજુર પણ આજે એ કરતાં વધારે કમાય છે.

આ નાટાલમાં હીંદીઓની કેળવણી સંબંધી શોચનીય સ્થિતિ છે. જ્ઞાન સંપાદન કરવાને તલસતા લોકોને જ્ઞાન આપવામાં કંજુસાઈ કરવી એ કોઈ પણ સુધરેલી સરકાર કે પ્રજાને માટે શોભા રૂપ ગણાય.

આ દેશમાં રચાયી થયેલા હીંદીઓને કહેવામાં આવે છે કે તેઓ રહેણીના ધોરણના ધોરણને અનુસરશે તોજ તેઓ અહિં રહી શકશે. પરંતુ કેમીતી રીત તેમ કરવાનું તેઓને કોઈ પણ જાતનું ઉત્તેજન કે મદદ સરકાર તરફથી તો અપાતા નથીજ.

—:o:—

સુધારો

નેશનાલીસ્ટ ગ્રુપ ઓફ ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસ

જોહનીસબર્ગથી શ્રી એમ. પી. મેઠ તા. જણાવે છે કે કાલમાં જે અંદર પત્રકો અને પત્રીકાઓ ઉપરના ગ્રુપ તરફથી પ્રસીદ્ધ થઇ છે તેમાં સરતચુકથી ગ્રુપના મંત્રીઓ તરીકે પેલસ્સ મીરઝા અને એસ. બી મેઠની બદીઓ છપાઇ છે. પણ ગ્રુપના મંત્રી શ્રી. પી પેલસ. જોશી છે. આવખતપુરતે ગયેલી આ ભુલને માટે બેદ દર્શાવવામાં આવે છે.

માસ મીટીંગ

ગ્રેશીયાટીકસ (ટ્રાંસવાલ લેન્ડ એન્ડ ટ્રેડીંગ) એક્ટ, ૧૯૩૬ ની સામે શું પગલાં લેવાં તે નક્કી કરવા નેશનાલીસ્ટ ગ્રુપ ઓફ ધી ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસના આશ્રય હેઠળ નારાયણસ્વામી, શ્રીદી ગોવન મુળજીન, જોહાનીસબર્ગ ખાતે આવેલી ઇન્ડિઅન રેપાર્ટસ આર્ડનમાં રવીવાર તા. ૯ મીએ બોલાવવામાં આવેલી માસ મીટીંગમાં તમારી હાજરીની સંખ્યામાં હાજરી આપવા નમ્રે સુચવીશ. બેઠક ૧૨ વાગે મુકરર્શે. મીટીંગ ૨ વાગે ચાલુ થશે. નેશનાલીસ્ટ ગ્રુપને ટેકા આપનારા સભ્યો બાધ્યોને હાજરી આપવા વિનંતિ છે.

પુ. મ. દાદુ
સીક્રેટર ઓફ નેશનાલીસ્ટ ગ્રુપ ધી ટ્રા. ઈ. કોંગ્રેસ.
પી. એસ. જોશી,
ઓન. સેક્રેટરી.

નાટાલ ઇન્ડિઅન ટીચર્સ સોસાયટી

તેરમો વાર્ષિક મેળાવડો

નાટાલ ઇન્ડિઅન ટીચર્સ સોસાયટીનો તેરમો વાર્ષિક મેળાવડો ગયા મંગળવારે તા. ૪ જુલાઈએ ડરબન ગાંધી કોલેજમાં મળ્યો હતો.

તેની ઉદ્‌ઘાટન ક્રિયા કરતા એજ્યુકેશન-જનરલ શ્રી રામરાયે જણાવ્યું કે કેપ્ટાઉન કરાર થયા ને વખતે કેળવણીના નિયમપર બાજમણી મળી થઈ હતી. એ કરારમાં નાટાલમાં હીંદીઓને માટે કેળવણીની સગવડો પુરતી નહિ હોવાનું બાબત સુચવાયું છે

તમે સૌ જાણો છો કે ૧૯૨૮ માં એ બાબતો સંબંધી પ્રાંતિક સરકાર તરફથી નીમાયેલી એક કમીટી તરફથી તપાસ થઈ હતી જેણે એની ઉપર લંબી હકીકત પ્રસિદ્ધ કરી હતી. એ વખતની પ્રસ્તાવિત કેળવણીની સગવડો હીંદી પ્રજાની વાજબી જરૂરી બાબતો માટે પુરતી જણાતી.

ત્યાર બાદ ૧૯૩૨ ની સીમાયેલા નાટાલ એજ્યુકેશન કમીશને જણાવ્યું કે તેમ નાટાલમાં હીંદીઓની કેળવણી માટેના સગવડોમાં પણ પ્રગતી થવાની છે.

સરકારી સ્કુલો જે ૧૯૨૯ માં ૯ હતી તે ૧૯૩૬ માં ૧૫ થઇ હતી. બધાને સ્ટેટ-એઇડ સ્કુલો ૨૪ માંથી ૮૧ પર હતી.

નાટાલના હીંદીઓની ૧૦૨ સ્કુલોમાંથી ૮૧ સ્ટેટ-એઇડ છે એટલે કે એ સ્કુલો ચલાવવાનો માત્ર તેમને ખર્ચનો ભરવાજ સરકાર ઉઠાવે છે. બાકીના બે બાબતો બાબે હીંદીઓ જાતેજ ઉઠાવે છે. દરેક્ષક હાજરીવાળાં તો સમુદ્ર નિશાળોમાં એ નિશાળો સરકાર તરફથી તિ-માલમ લા સઘળી શિક્ષકોના પગાર પણ હીંદી કોમનેજ આપવા પડે છે. મુશ્કેલીપોપર આવો બિલ્લો કદી પણ પડતો નથી. બધારે હીંદીઓને તેમના બાળકો કરતા જોવા પડે છે બાકી બાકીનો ખર્ચો ઉઠાવવો પડે છે.

આ સ્કુલોમાં નિશાળોની સંખ્યા ૧૩૦ હતા જેટલી વધી ગઇ છે બધારે કેળવણીનો ખર્ચ પા ૩૧,૦૦૦ થી પા. ૮૫,૦૦૦ સુધી પ્રેટલે કે ૧૪૨ ટકા વધી ગયો છે.

શ્રી રામરાયે જણાવ્યું કે હું બે મુદ્દાપર બાસ ભાર મુકવા ઇચ્છું છું: (૧) ઉોકરીઓને માટે શિક્ષણની વધુ સગવડો થવી જોઇએ અને (૨) બાકીથી ૬ ધોરણ માટે ફરજીયાત અને મફત શિક્ષણની ઓફર્સ યોજના તુરતજ અમલ માં મુકવી જોઇએ, કેમકે નિશાળે જવાની વયના ૧૯૦૦૦ હીંદી ઉોકરાંઓ હજુ શિક્ષણની બહાર વિનાના છે.

નિશાળે જવાની વયની ઉોકરીઓમાંની બાબ ટકા નિશાળે જાય છે બધારે ઉોકરાઓનું પ્રમાણ ૭૪ ટકા છે.

દેશની જ્ઞાન શક્તિનો સપળો આધાર ઓછો નવા દેટલો દેળો આપે છે તેપાપર રહેલો છે.

અંતમાં શ્રી રામરાયે હીંદીઓની કેળવણીમાં પ્રાંતિક સરકારને પોતાનો પ્રબળો આપવા વિનંતિ કરતાં જણાવ્યું કે ભૂતકાળમાં નાટાલમાં હીંદીઓની કેળવણી બાબતમાં માત્ર યુનીયન સરકાર તરફથી બાલતી નાણા સહકારજ ઉપયોગ પડતો હતો. અને પાછી વખતે એ રકમ પણ પુરી તેમાં ખરચવામા નહોતી આવતી.

પ્રમુખનું ભાષણ

પ્રમુખ શ્રી. આનંદરાયે જણાવ્યું કે છેલ્લાં થોડાંક વર્ષોમાં આ પ્રાંતમાં પ્રાથમીક કેળવણીનું પ્રમાણ ઘણુંજ વધી ગયું છે. દાખલામાં કેટલ પણ અન્ય કોમના કરતાં હીંદી કોમે બાકે તેના પણ ખાસ કરી ગરીબ વર્ગે પોતાના સંતાનોની કેળવણી માટે પણ કરેલું છે. બાદેક દાખલાઓ તેમજ પણ આંકડાઓથી તેઓએ હાલની પણી ખરી સ્થિતિ બાંધેલી છે

હીંદીઓને માટે દશ સરકારી સ્કુલો છે જેમાં એક શિક્ષકો માટેના ટ્રેનીંગ કોલેજ અને ઉોકરાઓ માટેની નોરમલ બાંધ સ્કુલ અને બે સેન્ડરગાર્ટિન્ટ સ્કુલોનો સમાવેશ થાય છે જેમાંની એક બાબ ઉોકરીઓ માટેજ છે. ઓફેડ સ્કુલો ૯૨ છે. બાકીની પણી ખરી ઉોકરા ઉોકરીઓની બાબ છે અને જુદા જુદા મેનેજરોની હદ ૧૦. આ સમયની સ્કુલોમાં કુલ ૬૭૦૦૦ ઉોકરીઓ ૫૦ બાબતેલ થાય છે જેમાં ૧૭૦૦૦ ઉોકરીઓ ૧૦ બાબતેલ થાય છે

પ્રત્યેક હીંદી બાળક બાબના બરમ્યા ઓછામા ઓછો ૬વર્ષ કરવામાં આવે છે કે એથી સીક્ષાબ્રુની રાહ કરવી એ મુરકરી બબાલજ છે. સિવાય કે યુનીયન સરકાર તરફથી બા. ૫૦-૦-૦ ની નાબ્બી મદદ એજ કે નબાં સારો જેવો બધારો કરવામાં આવે બાબના પ્રાંતિક સરકાર તરફથી કંઇક મદદ કરવામાં આવે.

શિક્ષણોપરી કમિટિના સંબંધમા બોલતાં બા. આનંદરાયે જણાવ્યું કે આ પ્રાંતમા હીંદી શિક્ષકને સપળા પડાયેલા કારીગરો (ટ્રેઇન્ડ લેબર)ની બાબતા પગારોમાં સૌથા ઉબકામાં ઉબકા પગાર મળે છે.

સ્ટેટ-એઇડ સ્કુલોમાં એક ગોરીક બાબ થએલા ૮ ૩ સર્ટીફીકેટ ધરાવનાર શિક્ષકને પણ બાબના બા. ૫ ના. બાસિક પગારે નોકરી કરવી પડે છે

સરકારી સ્કુલોમાં શિક્ષક નરીકે।। લબુર્ણ સામકાલ ધરાવનાર ગ્રેજ્યુએટોને પણ એક બેકરના ચેન ઉોકનારને બધારા બા એ પ્રકારનો, ૬ એનો પગાર ઇન્ડસ્ટ્રીયલ વેજ એક્ટથી ફરાવવામાં આવેલો છે, તેના કરતાં ઓછા પગાર મળે છે, બધારે હીંદી શિક્ષકને પોતાની ઉોરાકી બપબંગતાનો ખર્ચ નીબ્બ, જેઓને તેના કરતાં વધારે પગાર મળે છે, તેના કેટલોજ થાય છે.

સેદી રામરાય

સેદી રામરાયે જણાવ્યું કે શિક્ષકોએ ત્રબ મુખ્ય બાબતોનો વિચાર કરવો જોઇએ પ્રથમ તેઓએ તેઓના પોતાના દેશના કરતાં વધારે પ્રગતિમાન દેશોમાં છેલ્લી દશના બહાબ્બના બાબતરાઓ થઇ રહ્યા છે તેને અનુસરવું જોઇએ. અને એ બાબતમાં તેમણે મહાત્મા ગાંધીજીએ દી'કુરુન્દાનમાં શિક્ષણની નવી યોજના બાબલમાં મુકી છે તેના તરફ બાસ બ્બાન બેંચ્યું હતું. બાલું, તેઓએ બાળકોના માનસિક વિકાસ સાથે શારિરિક તેમજ બાબ્બાત્મિક વિકાસ તરફ ધ્યાન દેવું જોઇએ અને બીજું તેઓએ નબાળાના પ્રાર્થ ઉપરાંત સમસ્ત કોમની સામાજીક પ્રગતિના કામમા મદદ કરવી જોઇએ.

મેદી રામરાયે જણાવ્યું કે મારા મત પ્રમાણે નિશાળોએ હોવે કે રાજદ્વારી બાબતોમાં બાયું ન ૬ બારણું જોઇએ પરંતુ શિક્ષકોએ જગતમાં ચાલી રહેલી મુબબ્બી હીલચાલોનું વિદ્યાર્થીઓને જ્ઞાન બાબવું જોઇએ

મેયરનું ભાષણ

મેયર બી. ફ્લેમીંગ જોન્સ્ટને એકત્ર થએલા ટીચરોને આવકાર બાબતા જણાવ્યું કે કરબન ઇમેસાં ઘણેા કરુત્ર બાવેલું છે અને તેણે હીંદી કોમને સ્કુલો બાર જગીન અને રેપોર્ટસ બાલીની મદદ બાપેલી છે એટલે તેણે કરગાયા જેવું રહ્યું નથી.

બીજા બાબસ્ત કરનારાઓમાં બા. જે ફ્રેસ્ટીન (ડ્રેસ્ટપરની સ્કુલોના ઇન્સપેક્ટર), બા એ. બાબ બાજી, બા એ. કીરપાકર અને રેબન્ડ જોહેન હતા

—: ૭ :—

પુરચૂરણ

ફીનબર્ગથી ખુબબાર તા. ૨૮ ના બબાર મુજબ ફ્રેલ્ડ ટીચર્સ તાલ એાફ માર્ક્સ આ-દિકાની ગોદીંગમા એવો ઠરાવ બાબવામાં આબ્યો હતો કે એજીટેશનથી બતા નુકસાનો ઉોકરાંઓને શીક્ષકોએ સમરબબવા જોઇએ. એક પક્ષ તરફથી એ ઠરાવ બાબતમા એવો વધુમા દલીલ બાબવામાં આબ્યો હતા કે એ રાજદ્વારી બાબત હોવાથી બોતું જણાબ્યુ ઉોકરાંઓને બાબવું બાજબી નથી. બાબરે એ ઠરાવ ઘણેર મુધારો બતાં એવો ઠરાવ પસાર કરવામા આબ્યો કે બા બીજ એજીટેશનની નીતીનો મજબુત વીરોધ કરવા જણાવ છે.

* * *

ખુલબાયોના જાણીતા તૈયારી અને શોકેસીબાની હીંદી કોમના એક અગરબણ નેતા બી. નાગ-રાણી જેઓ ગયે બાવાડીયે ડરબનની મુલાકાતે બાબ્યા હતા તેઓ ગયા ખુબવારે ટ્રાંસવાલ બબા છે હતા બોડા દિવસ ગાબી તેઓ પાછા શોકેસીબા ઉપડી જશે. ડરબનમાં અનેક મીત્રો તેમજ સંબંધો તરફથી તેમની પરોણાગત થઇ હતી. ગયા રવીવારે તેઓ મેસર્સ જોગેન્દ્ર બાકાર ઓબાપકરી સીમીટેડના બી મુલાબરામના બાથે ટીનીકસ સરેબા બા મુલાકાતે બાબ્યા હતા.

વિશ્વ સહકાર માટે જવાહરની ઝંખના

વિશ્વસંઘની આવશ્યકતા

'ધ ફ્રેરેશન' પીએ પંડીત જવાહરલાલ નેહરૂ એ 'નેશનલ હેરેલ્ડ' માં નીચે પ્રમાણે એક લેખ લખ્યો છે.

ફેડરેશનના સવાલને આપણે અત્યારના સર્વોપરી હીંદી રાષ્ટ્રવાદ અને પ્રાદેશિક સાંકીવાદ વચ્ચે અથડામણ તરીકેજ ભાગ્યે વિચારતા આવ્યા છીએ.

આ બેની એક બાજુની બાજુ છે અને બે બોલાવું છે કે આ અથડામણ બેની અંદર છુપાયલી રહેલી છે અને ફેડરેશનને દેશના બિનરાજાનો હરકોઇ પ્રયત્ન થતાં બે અથડામણ ઉપર નીકળી આવશે. આપણે બે યોજનાના મુખ્ય હેતુમાં ફેરફારની જરૂર નથી. બે જિંદે પણ કહેવાયું અને સમાધાન છે મુખ્ય વાત ઓલ્ટીજ - હીંદને બે લગત નાપસંદ છે અને તે હરીફારો નહીં. પાકી અને લોર્ડ લોથિયન અને તેના સેક્રેટરીઓ અને તેના પાર તેની આપણને નીરબળ નથી.

પરંતુ આ સવાલની બીજી બાજુ પણ ધ્યાનમાં રાખવા જેવી છે. આપણે તાજેતરના વરસોમાં દીલના સવાલ ની સાથે વીચારતા આવ્યા છીએ, દરેક બાબતે આપણે જોયું છે કે આપણે બેવડા તાબકા ઉપર આવ્યા છીએ કે, જ્યારે કોઇ પક્ષ રાજકીય બેસાબદી રીતે રાષ્ટ્રીય દરજ્જો યાનની સ્વતંત્રતા રહી નથી. આપણે દુનીયાને નજરમાં રાખી વીચારવાનું છે. કહેવાય છે કે શાંતીના બાગ્યા પછી યુદ્ધ નથી. તેવુંજ સ્વાતંત્રતાનું તેવુંજ હીંદનું, તેવુંજ આજની કોઇપણ બાબતનું બાબત આ દુનીયાનું કહી શકાય

જવાહરનો સહકાર

મારે આપણી સ્વાતંત્રતા અને આપણી આઝાદીને દુનીયા અને દુનીયાના સહકારની નજરે વીચારવાની છે. રાષ્ટ્રની અસલ પણે દબાની દેવાયલાના વંદના જતા રહ્યા છે અને જગતના સહકાર સીવાયનો બીજો રસ્તો તે દેશદેશો વચ્ચે ની ચાલુ અથડામણો અને સહુના વીનાશનો છે.

હાલના અસ્તકાર બીજા સહકારનો ખ્યાલ મગ રાખે નહીં, કારણ કે કેટલાક સકતીશાળી દેશો બીજા નીતી અખત્યાર કરી રહેલા છે એ બધા એવા સહકારના પાયા અસલથી પણ નાખવાનું કાર્ય છે. દુનીયાભરનો બુદ્ધીશાળી અભીપ્રાય તમા બેરી સત્તાઓના ઇરાદો એ બાબતમાં આજુર છે, પરંતુ સરકારો, રાજાઓ હોનો અને પગો એની આડે આવે છે.

પ્રેસીડન્ટ વીલ્સનનો પ્રયત્ન

આપણે બીજા સહકારની ઝાંખી ૨૦ વર્ષ પહેલા પ્રેસીડન્ટ વીલ્સનને થઇ હતી અને તે પ્રાપ્ત કરવા એમણે પ્રયત્ન કરેલા હતા, પરંતુ યુદ્ધની સંધીઓ અને તે પેદાના રાજપુરૂષોએ એ વાતાવરણ રહેવા દીધી નહીં અને આજે જોવા પ્રમાણે પ્રબળ સંઘની મોરી કલ્પના એક મદાન બાકાત ના ધૂત દેહના રોગ સમાન ઉભી છે, એ આપણું એ બાબતનું મરણ થયું, તેનું કારણ કે તેમ પોતાની જંજીરો રહેલી હતી એ કે કરી ન શકે એવાં કોઇને દબાવી રાખવાનો તાજેતરા દેશોના બાસ હીતો અને સામ્રાજ્ય-વાદોનું રક્ષણ કરવાનો પ્રયત્ન હતો એને બરનું પડ્યું, કારણકે એ જીવવા જેવું નીકર ન હતું.

પરંતુ પ્રજાસંઘે જે ભારના સેવી તે બારીક અને જીવવા માટે જે મર્યાદીત અને નીકૃત સ્વરૂપે નહી, પરંતુ વધુ સંપૂર્ણ અને સક્રિત સાથી રીતે નવ જીવન આપી શકાય. એ સામુદાયી સુરક્ષા સાંતિ, સ્વાતંત્રતા અને પ્રજાતંત્રવાદ ઉપર રચાયલી હોવી જોઇએ.

વીશ્વસંઘની જરૂરીયાત

આજે 'લીગ' પુનરીક્ષન (વીશ્વસંઘ)ની જરૂર છે કેમકે આપે એનું પુનરીક્ષન આજનું નહીં, કારણકે જેઓ સત્તાધારી છે તેઓ તેમાંથી પીછાણી શકતા નથી

દુનીયાની કરીયાદ ગુલામી ખાતાબરાબી ખાય અને યાબોનો નીકાલ થાય, તે પહેલાં એ યુદ્ધીષ્ઠન નહીં થાય, પરંતુ એ થયા પછર કરેલો નહીં પરણ કે એ રીપાય પીછે છપાયજ નથી.

આજની અથડામણો કાળાના દેવતા એ યુનીયનને 'પેસેન્ડ' અને 'પ્રોફપ્રાયટરો' સામેનો દેહળ કામ કરવાનું રહેશે એવા કરેલ યુનીયનને દીલ ખુશાથી આવકારી લેશે અને દુનીયાની સાંતી અને પ્રગતી માટે પોતાથી બનતો ફાળો આપશે. દીલનું પોતાનું પણ ફેડરેશન રહેશે, પરંતુ તે બાહ્ય ફાટન પરવડી જે અજુગતું કોમ્યુ બેસાડવા પ્રયાસ થાય છે તેનાથી તદન બુદ્ધીજ કરે આગે તો અમે કરગીજ આવકાર નહીં આપીએ.

મેરે કમીશનનો હેવાલ

ચર્ચાકર્તા ચાલુ

ઓફીસે બાબતના નીયમો જે પ્રકાશ કે તેના થી તે તદન ઓછી પડે છે. કીંગ્સ રેજીમેન્ટ ના ૧૯૮૬ના કાયદાની કલમ ૬ ના ૫. ૧૮ અને ૧૯ ના નીયમ મુજબ દરેક દસ્તાવેજ ૨ રજીસ્ટર થવા જોઇએ નહીં તો એવા દસ્તાવેજ ૨ રજીસ્ટર થવાનું રદ્દ કરવામાં આવે તેની બાબત પર જેને નામે ફેરબદલી થવાની હોય તે માણસ ના જન્મનું અથવા બેપ્તીસ્મ થવાનું સરટી-ફીકેટ માગવાનો રાજીસ્ટ્રાર ને પરવાનો છે.

(બ) જે મીલકતો ઓફીસધારીક અથવા ઓફીસધારીક કંપનીઓના વતી બીજા ઓફીસધારીક પોતાને નામે ધરાવતો હોય તેવી બધી મીલકત

૧૯૨૩ : આ કમીશન આપણ સામે ગત સપ્તના શરૂઆતમાં આવેદનો કરવામાં આવ્યા હતા કે ઓફીસધારીક અને ઓફીસધારીક કંપનીઓ પરી પોતાની બીનકરા મરણબાદના દાવાદારોને પણ છે અને એ પ્રમાણે મીલકત ધરાવવાના કેટલાક ખાસ દાખલાઓ રજુ થયાના આવ્યા હતા. બીટવીનટસ રેન્કની બજારના ઓફીસ રજુ-વેયા અમલ દાખલાઓની તપાસ કરવામાં આવી હતી. અને તે ઉપરાંત કમીશને પોતાનીજ મરજીથી યુરોપીયન માણીકાના ઓફીસધારક વાપરની જપાનોના મોટી સંખ્યામાં દાખલાઓની તપાસ કરી હતી, કે જેથી માલમ પડ્યું કે વાપરનાર કાયદાસરના બાકુન તરીકે હતો કે સમ્ય રીતે ઓફીસધારીક વાપર કરનારના વારસોએ એ માલીક એ જગીત ધરાવતો હતો. એ તપાસનું પરીણામ નીચેના પેરેગ્રાફોના બીજત વાર જણાવ્યું છે. (આપુર)

ભત બનતની વાનીઓ બનાવવા ઘર માં એક નકલ 'પકવાન પાર્થી' ની પસાવા કીંમત રૂા. ૫.

આ ઓફીસે લખવાનું બજશે.

નગર ચર્યા

પહેલાંનો ફાંસવાલાનો રખડુ

જુઓ આ વાત આપની જાણ છે અને તમે પણ જાણજોજ રાખજો. હું તો કાનમાં કહું છું. તે બાબત દક્ષ સાંભળજો. સંભળાય છે.

* * *

કોંગ્રેસ તો હવે છેલ્લે પાટલે બેઠી છે. તેના અગ્રસરોને ગાલદારની મીલકતના રક્ષણ સારૂ પોતાના ગરીબ ભાઇઓના જાન ઓવારી નાખે છે, વાહ-સાચા લોકસેવકો.

* * *

રાષ્ટ્રિય પક્ષ ખુબ જોરમાં છે. લોકો સત્યાગ્રહ કરવા તૈયાર થયા છે પણ હજુ તે બે ભાઇઓ પાછળથી હાસી ન થાય. નજર ચુકો છે કે બધા બે દીવસ ગડબડ કરી ચુપ થઇ જશે. આ રાજ હીંદુસ્તાન બેઠુંજ છે. મોટી કીટલર શાહી સરૂ થઇ કે બધા ચુપ. હવે કંઇ ગાંધીજીનો જમાનો બોડોકક છે. બોલો નેતા પણ કયાં છે. કયાં એવા રવાર્થત્યાગી નેતા કે જેના તેજથી સરકારનું સીંહાસન ડોલે.

* * *

એક દેકાણે અમારી સ્વારી રખડતાં પહોંચી તો ત્યાં ઝગડો ચાલતો હતો. વર્ચ ચાલી.

આ સત્યાગ્રહની વધાળા કોણે મેળવી. બીજો કહે એ તો મારી બાતમી બબરથી હતી પણ બાપ કરી ગયતી. તેની ઉપર ખુબ રોબ જોગી ઘારતી. એક ગરીબની દયા ખાનાર નેતાએ પોતાના પાકીટ પર કુમારી અને બીજા એક નેતાએ તેની ઉપર મુકા બહારના મુકી દીધા બંને સત્યાગ્રહની વધાળા પ્રજાવત્સલ મંડ. હા આ કીક ને આ જલીયાંમાં બહુ સોનુ અને કયાંક બોકાને બાજર પડશે. માન પાન યશને ઇચ્છતા નેતા થઇ ગોમેર મુલકારીઓ અને હત્યાણામાં રવૈરથ ફોલનાર નેતાઓ તેમને હવે ચસ્કર કયે દેખાશે. અને કોમ સાચા સેવકોની ઓળખ આપશે. અને એ પણ બહુ છે કે જ્યારે માંથે વિપત્તિ આવે છે ત્યારે માણસના ખોત. કરવુની ખરી પરિક્ષા થાય છે. વધુ વાતો ન હોય ત્યાં દાધી બનાવટી પર્યંત અને ખરા પ્રસંગ એ બે વચ્ચેનો ભેદ ન જણાય પણ બારે વાયું વાય તરત બોટો પર્યંત ઉઘડી ને ખુલ્લા ચોક જણાય છે અને ખરો પર્યંત પ્રસંગે તેવા પાયાગોડા વચ્ચે રિયર બચ્ચલ રહે છે. તેમજ બોટા માન પાન મેળવનાર નેતા કોમની ઉપર સંકટ આવે વાયુ વાતાં બરફી જમ છે અને ખરો નેતા પ્રસંગે એટલા સંકટોકથી જાણને બચવા રહી ઝીલે છે, અને કોમને ઉગારે છે.

* * *

આપણી સ્વારી રખડતી પહોંચી હદના બાળકો રમતાંતાં હતાં, બાળકોમાં પણ બાળ ગયો નાલીતી. હદના હદના બાળકો વિચારતાંતાં ? આ શું ખુત બાર લડાય. એક બાળક બોલી ઉઠયું.

"આ બધા મોટા મોટા થઇને લડતાં કેમ હશે?"

'ઇન્ડીયન ઓપિનિઅન'નો અંક ૬૩યોનો બીજા રવર્ગસ્થ રાહીદનો ફોટો જોઇ એક બાળક બોલી ઉઠયું.

આમને છોડા ગાંધી તો. કેવા બરાબ લોકો છે નકામા રમવાને બદલે લડે છે. આપણે તો એક તમાશો મારીએ ને પાછા બિનેજ મીનીટે રમીએ ઇ! મજા બસ રમવું ને રમવું!

* * *

બીજું બાળક બોલ્યું: તમને બબર છે, મોમીક કહે છે કે કોઇને મારવું જ નહિ અને કોઇ મારે તો માર બાબ લેવો. છતાં બાપો મોમીજીની જયંતીઓ કરે ગાંધીજી માટે પ્રાર્થના કરે અને બાટલું પણ ગાંધીજીનું માને નહિ. કાંઇ મોટા માણસની ગડબડ બાળકજ પકડી શકે.

એક બાળક બોલી ઉઠયો. ગાંધીજી ના તો પાડે છે પણ અને તો એમ થાય છે કે એક જણને મારી આવું. બીચારાને મારી નાખીએ!

* * *

હું આ સાંભળી રહ્યોતો અને વિચારી રહ્યો તો ત્યાં બીજું બાળક કહે "હા મારી બાજોર દીવસ કહેતાની કે મારવાથી ઉપર જરૂર બાય છે. હા અને પેલી કવિતા છે ને "રમત રમત કરતા કદી કરવું નહિ તુફકાન મોટી રીતે ખેલતા બારે માંબે બાજ" માસ્તર કહે કે એમ નહામા પ્રસરા કેમ કરી દેકાને મારે છે તે નહીં ચાલે બધા છોકરો ઉપર દયા રાખવી જોઇએ. ઇશ્વરની એમેજ બાળકો ગમે તો હું દેકાને ન મારણ અને બાબુસોને મરણ! આ બધા મોટા માણુસો આ કોણના સોપચા હશે કે નહિ.

મારા મનમા કહ્યું કે એ મોટાઓની રમત નીરાળી છે બાલુડાં! એ લોકો તો રમત ગમત કરતાં અનેકના જાન લઇ બાન પાન મેળવી લે છે.

* * *

અમારી સ્વારી આગળ ચાલી ત્યાં એક ટેનીસ કલબ હતી. બધા ગુલ્લો રમી ગરબારી ગમાં કરતા બેઠા હતા. ત્યાં જુવાન બોલી ઉઠયો. "ગવર બકરાની બધી ગડબડ ફિકી કરી છે. બજાના ચાલીયા બોટા બોટા કમાઇ રમત રમત કરી બબત પુરો કરતાના ત્યાં આ ધમાલ." બીજો બોલી ઉઠયો "તું તો બોચક છે બોચક, તારે તો કમાઇ કમાઇને લોંઢાર ભરવા છે. પણ મને તો આ સડતમાં કંઇકાપાની ખુબ મજા છે. આ એકધારા જીવનમાં ગમ પણ શું! અને આપણે 'યુવકો,' 'નવ જુવાનો' બારતના મુસટ મણી સમાન યુવકોના નેતાના આપણે પુજારી આને બ્યારે માણસુનું અપમાન થાય. આપણું અપમાન થાય ત્યારે ઘરમાં બેસી રહીં એકધારું જીવન વિતાવવામાં મજા કેમ પડે. તરત હોય તો લેવું બોલી ઉઠવેજ. આપણા પાડજીના અજવડનો તોડ જીવનના સંગ્રામમાં ચડતા લડતા બાપો આપ નિકળે." બીજો કહે "હવે બધી વાતા જવા દો. મારા બાપુએ તો પેસાનું પાણી કરી પેસાઓને બેસ ઉપર ચોડાવ્યાં અને હમણા ખુરી પણ જશે. પૈસો શું ન કરે. આવી ઢોલી વાતો કરવી એમાજ મજા બધાને પડે છે. એક તરણનું બોલી ઉકળ્યું ઉઠયું. "બંધ ગાળાક દોસ્ત. તારા બાપુએ ચાળીસ કરોડની બાતાની કુખ ઉજળા. પોતાના ગરીબ બાઇઓ માટે એક કોડી નથી બપાતી પણ પોતાની મીલકતો રક્ષવા યુદ્ધોમાં ઉભા કરી ગરીબ બાઇઓના જાન લઇ પોતા પુનીઓને બેસ ઉપર ચોડાવવા પૈસાનું પાણી કરે ત પુત્ર માટે દીલ બાતા લોકોના આંસુ કેમ ન સારે. વાહ સાબાશ દીલ પુત!. આવા મામલા બે વાસ્તવી તુચ્છકાર પામે છે. "ચોખીનો દુનરો ન પરનો ન માદનો." એ કહેવત મુજબ આવા સ્વીમંતોનું દોય છે. સાંચો આપણી દુકમન બધુતા, તુચ્છકારતા, રાજકરતાઓને વશ કરવાં, અને પોતાને તેની નજરમાં તુચ્છ કેરવવા. એ રાજકરતી રવાબાબાની મજા આવા બારતના સુપુતો (!)-ના કેવી કદર કરે! એને દેકલા હલકાં ગણે. એક તો અપમાનબરેલા કામદારોને મુકે મોટે પાકે થયું! બીજું પોતાથી ન થકાવું દોય તો બુગા બેસવાને બદલે જે થકતા દોય તેનો જનથી દના કરવા આવાને રાજ કરતી દેય પ્રેમી કુરોપીબન પ્રજા એક વકારદાર મુબાગ ઇતિહાસ બીજું શું કેપણ આવા સરકાર તરફથી આમ તુચ્છકાર પામે અને પોતાના દેશ બાંધવોતા તેની બેવફાય ઉપર હલકો બ્યાબત પરબાવે.

* * *

વાંચક આ સાંભળી આપણે તો ખુબ ઠંડા થઇ ગયા પછી આગળ ચાલ્યાં. એક સ્ટોકમાં ચારે બાંચ તરણ બહેનો ચર્ચા કરતી હતી. મેં બાન્યું ત્યાં તો કંઇ રમુજી વાતો સાંભળવાની બળકી ચાલો ચલકલા બસજ તે બાંતી મળશે પણ ત્યાં પત્ર મુકાવ્યા સંભળાયું

"પરબાદ આજ પાસે છે,
પણ જોય ઔર દબા મી.
એક બેલ તો રહ્યા છે,
કાસી પે ઝુલ બનના."

એક તરણી બોલી ઉઠી "સાબાસ બેન. પ્રસંગ સાંનું કર્તવ્ય છે કે તે પણ પોતાની કાબો બારતના મૈરવની આ લડતમાં આપે આપણે કંઇ ન કરી શકીએ તો આપણા પતીઓને, બાઇઓને અને દીકરાઓને રોકીએ તો નહીજ. આપણે તો આબાદીના આ જંગમાં દીદ ગાનાના બધા નેતાનેને રબુકાર સંભળાવી ઉભતા ઉઠાડવા જોઇએ અને રબુમાં જોડાવવા જોઇએ. બધા ગાન ઉઠયા.

દીકુ મુસ્લીમ પારસી સર્વે
માત ગમે તુજ બાળ.
જય જય કરવા તારી જગતમાં
આપંણુ કરીએ જતન.

વાંચક! સાંભળે છે કે! આપણે તો પછી રબાવુંજ મુકી દીધું અને ધેર જઇ બધા સાંભળેલા વાકયો ઉપર વિચાર કરવા બાગ્યા. સાંચે જ શું ઘરમાં ઓબાઇ રહેલી બેનો પોતાના પ્રેમથી માર્ગ ચુકેલા પોતાના પતીઓને નેવાની કરી ગએલી જુવાનીને કુદ મારી ચુસ્ત કરી રબુમાં ઓકસે! વાંચક! પાછો પોતાનું કુ દેખ્યા બધું બાનગી રાખજે હો! ચાલો, જય જારત.

જગતનું રાજકીય વાતાવરણ

ચીન-જાપાન

ચીનના આંદરના બ્રીટીશ કનસેશન ટીન સીન ઉપર જાપાને જે ઘેરો નાખ્યો હોવી સ્થીતી ઉભી કરી છે તેનો હજુ કશો નીવેડો આવ્યો નથી. એ કનસેશનમાં આવતાં અને જતાં બ્રીટીશ રહેવાસીની કડક છેતારી પ્રથા જાપાનીઓ દ્વારા ચાલુ કરવામાં આવી હતી અને પછી અપમાન ભરેલી વર્તણુક ચલાવવામાં આવતી હતી તે બાબતમાં જાપાની સરકાર જણાવે છે કે એવું કશું જાપાની તેને મંજુર નથી. અને બહેલા બાબતો મુલ્તવી એ રીત હવે અટકાવેલી છે. સ્યાટો, કુચાઉ અને વેન ચાઉ નામના ચીનના બંદરોનો જાપાને કબજો લીધો છે અને આ બ્રીટીશ આગેવાનોને દાણચોરી કરીને ચીનને મદદ કરવામાં આવેલી છે પણ તે બનાવ-જે બિલકુલ મંજુર નથી. રીવાજોના ધોરણ પ્રમાણે ચીના માટે જાપાનની માગણી છે. છે કે બ્રીટીશ જાપાનને ચીનને કબજે કરવામાં મદદ કરવી અને ચીનને કોઈ જાતની મદદ આપવી નહીં. એની મુખ્ય રેલ ચીનના બાકીના ભાગો સાથે ટીએન્ટસીનો છે. જાપાને ચીનમાં સામ્રાજ્યવાદી સરકાર એક ઘોડા તરીકે ઉભી કરી છે અને એની તરફથી ફેડરેલ રીઝર્વ બેંક ઉભી કરી છે. એની ચીનના કેલસ્ટ્રુ ચલણ બાદબાકી એ કહેવાતી સરકારે કાઢેલી નોટો ચલાવવાનો જાપાનનો હેતુ છે. એ નોટો ની કશી કીંમત નથી પણ જે નોટો બહારવટીયા હોય તો જાપાનની મેનની નોટો આપવામાં આવે છે. એ ડોલરની કુત્રીમ કીમત બરબી રાખી છે ચીનના ડોલરની કીંમત બાર પેની છે બ્રીટીશ અને બ્રીટીશ કનસેશનની જરૂરીયાત ચીનાઓ ડોલરથી લેવા કરવામાં આવે છે અને તેમાં પરદેશીઓને વેપારમાં મુશ્કેલી રહે છે. જાપાન એ ચીનનું સ્વતંત્ર બાંધ કરાવવા માગે છે કે જેથી ચીનનો આખો વેપાર જાપાનને કબજે રહે. ચીનને કરાવવામાં બ્રીટનને મદદ કરવાના જે માગણી કરી છે તે બાબતમાં ચેમ્બરલેઈનને આમની સભામાં બોલતાં જણાવ્યું હતું કે એ માગણી એક કુત્રીમ તોર પર છે અને આપણે એ કબુલ કરી શકીએ નહીં'.

જાપાન સાથે જર્મનીની દંભુખી નીતી

ટોક્યો કોંગની ફેટમાં ચીનની સરકારને એક પેટી મોરાલ ઓગરલાઝેશન નામની સાથે એવો દાવો માંડેલો કે એ પેટી તરફથી જરમનીના એસમારફ દસ હજારની સંખ્યામાં જે ચીનને આપવામાં આવેલા તે ફરત મળવાની કબુલાતો નો નહીં હતા. એ બાબતમાં એ પેટીએ પોતાની વીરૂદ્ધના મુકાદા સામે અપીલ નોંધાવી છે. એ બાબતમાંથી ઘણી ખબરો બહાર આવી છે. એ કંપનીએ ૬૨૦૦૦ની કનસાઇનમેન્ટ ચીનને આપેલી જેમાં ૩૫ મીલીમીટર ના ગોળાઓ તથા બીજા હથીઆરો હતાં. અને હજુ બીજો લડાઇનો બીજો સરંજામ વેચવા બાબત એવો પણ થયો છે કે ચીનને આપવાની છે આ પ્રસંગે એક તરફથી જાપાન ની દોસ્તીનો હાથો રાખવામાં આવે છે જ્યારે બીજી તરફથી ચીનને જેટલી લશ્કરી સરંજામ ની મદદ મળે છે તેના અટકા ઉપરાંતની જર્મની તરફથી પુરી પાડવામાં આવે છે.

હાલમાંજ જીનેવાથી બ્રીટીશ પુનાઇટેડ પ્રેસ ના ખબર મુજબ જરમનીએ હમણા ચીન સાથે માલની લેવડ દેવડ કરવા કબો કે તે મુજબ ચીનને એરોપ્લેન હથીયાર અને દારૂગોળા આપી તેના બદલામાં ટીન તથા તેલના બીયારણ ચીન પાસેથી લેવા અને તેની કુલ કીમત પચાસ લાખ પાઉન્ડ સુધીની થશે

અમેરીકાની એક ઓરજન્સીએ પણ ના માર્ચ તેમાં હવાર પાઉન્ડની કીમતના એરોપ્લેઇન બંદુકો પીસ્તોલ ચીનને આપવાનો સોદો કર્યો છે

હમણા ચાલતી રાજકીય રમતમાં ત્રણ ખબરો સામા પાનવા તેમ માટે રસ રહે છે,

મંચુકુઓની સરહદ ઉપર બાજે રેટમોર નામક પથ જાપાન અને રશીઆ વચ્ચે ઘર્ષણ થયા કરે છે બન્ને તરફ લડાયકું રૂપ આપવામાં આવેલું નહીં. પણ વખત જે વખત ખબરો ઘટી નીકળતી હોય એમ જણાય છે હમણા એરોપ્લેઇન અથડાઈ જવાથી એવી બે રીપોર્ટ થઈ બાજરો આવે છે કે તેમાં કેટલી માનવી તે જોવાનું પણ મુશ્કેલ છે. એમાંની ઘોડી નીચે પ્રમાણે છે. જાપાનના ૬૮ એરોપ્લેનને રશીઆના ના ૧૫૮ એરોપ્લેઇન સામે લડાઇ જોવી અને તેમાં રશીઆના ૫૦ એરોપ્લેઇન તોડી પાડયા ત્યારે જાપાનના માત્ર પાનજ એરોપ્લેઇન નાશ પામ્યા, એવી વધારે ચોકાવનારી ખબર એ છે કે જાપાન ના ૬૦ એરોપ્લેઇનને રશીઆના ૬૦ એરોપ્લેઇન નો સામનો કરવો પડયો તેમાં રશીઆના ૨૫ એરોપ્લેઇન તોડી પાડયા અને જાપાનના માત્ર બેજ એરોપ્લેઇન નાશ પામ્યા રશીઆના એરોપ્લેઇનોની બનાવટી અલાર પેદેલાં સારી રીતે જાહેર છે તે જોતા જાપાનની બબરો એ કોયો અડચણ પણ ખરી દોર તો જાપાન આખા દુનીયામાં સરેરાશ ગણાય. એજ સંબંધે બોરકોથી એટલે રશીઆ તરફથી જે બબરો પ્રગટ થયા છે તે બાબત બાદ કોઇક હકીકત સાચા ગણાય તે બબરો એ છે કે રશીઆ ના એરોપ્લેઇનો અને જાપાનના ૧૨૦ વચ્ચે જડાય થયું હતું જેમાં જાપાનના ૩૧ એરોપ્લેઇનો અને રશીઆના ૧૨ નાશ પામ્યા હતા. બીજા જાપાનના બબર એજ બાબતમાં એ છે કે જાપાનના પણ એરોપ્લેઇનો રશીઆના ૬૦ એરોપ્લેઇનો ની સામા થયા હતા અને તેમાં થી ૩૫ તોડી પાડયા અને બાકીના નાસી ગયા હતા. બાકીના તેજ બાબતમાં રશીઆના બબર એ છે કે જાપાનના ૬૦ એરોપ્લેઇન હતા નહીં કે ૧૫૮ અને તેમાં રશીઆના ૫૦ એરોપ્લેઇન નાશ પામ્યા અને જાપાનના ૨૫ નાશ પામ્યા જાપાનની બધી બબરોનો સરવાળો લઇએ તો રશીઆના ૨૬૦ એરોપ્લેઇનોની સામે જાપાનો કુલ ૬૮ તોડી પાડયા અને ૩૬ બાબા મુકયા જ્યારે બોલાના બાજ બજાજ એરોપ્લેઇન નાશ પામ્યા છે.

ચીનની સાથેના યુદ્ધમાં

તા. ૨૭ ના ચાઇનીઝ સરકારના બબરપત્રીએ પ્રેસ કોનફરન્સને આપેલા બબર મુજબ હાન રીવર ડીસ્ટ્રીક્ટ મહેદાનમાં જ્યાં ચીનાઓ ચુંબ ટીબાઓ હાન નામના પહાડોનો કબજો ધરાવે છે તેના ઉપર જાપાનની આ યુદ્ધમાં જે સાતમે મહાન પસારો થયો હતો. અને તે તદ્દન નીષ્ફળ નીવડયો છે. ૨૬ મા જુનના જાપાને એ પસારો કર્યો અને ૧૦ દીવસ રીપરના ઉતર ઉપર એ પસારો હતો. ચીનાઇ સરકાર જણાવે છે કે પહાડોમાં જે ખાસુપર ગઢેચાને પાછા હઠી ગયા હતા અને જાપાનીઓએ પુલ્લાન ચાઉનો કબજો લીધો પણ બાદ પછી ચીનાઇ સરકાર ના હવાલકરે બાજરોથી કહેવા મુજબ જોવે બાજુથી હુમલા કર્યા અને એક બાજુ રીવરના કબજા સાથે બાજુ ખાલી કરવા પડયા. જાપાનીઓ કબજો છોડી પાછા હઠી ગયા હતા. એ લડાઇમાં જાપાનની હારના પ્રમાણે પાંચ હજારથી વધુ ખુવારી થઇ છે.

ચીનની બીજી બબર મુજબ બાર વર્ષના ગેરીલા યુદ્ધમાં ચીનમાં જાપાનના કુલ ૬૬ એરોપ્લેઇનોનો નાશ કરવામાં આવ્યો હતો તેમાં ૨૯ બારે બોમ્બ નાખનારા ૫ હલકા બોમ્બ નાખનાર ૨ રકાઉટીંગ ૨ બીજા એરોપ્લેઇનોનો પીછો લેનાર ફાઇટર પ્લેનો અને ૨૮ સામાન્ય કામના એરોપ્લેઇન હતા.

યુરોપ

યુરોપની આંતર રાષ્ટ્રિય સ્થીતી બહુ નાજુક છે. પોલાન્ડ તાબેના ડેન્ઝીગ બંદરમાં જર્મન પ્રજાના બહુ માણસો દાખલ થયા જણાય છે. પણ માણસો મુસાફરો તરીકે દાખલ થયા છે કાં બાહોશો પણ દેખલેક ડેકાણે બોદાય છે. લાંબુ રોકાવાનું જે દીવસથી બંધ છે કાં દોઢને જવા દેવામાં આવતા નથી એવી એમ માનવામાં આવે છે કે કાં હથીઆર ઉતારવામાં પણ આવતા હોવા જોઇએ મોટર કારો અને ઘોડાગાડીની બહુ ઘણી ખરી ભાડી છે અને મોટરવાળાઓને બબર પણ આપવામા આવી છે કે જરૂર પડે તો ઘોડાની મોટરો કબજે લેવામાં આવશે. આ બધામાં ચાલ એવી લાગવામાં આવે છે કે ડનઝીગવાસીઓ જર્મનો હુકમ કરી જરૂર જરૂરી સાથે એકાદ બાજ અને એ પ્રમાણે ડેન્ઝીગ બાબર લડે જરૂરીના તાબાના ચાલુ બાજ. પોલાન્ડ એ બાબત મુલ્તવી ચોકકસ રાખે છે અને તેણે જાહેર કર્યું છે કે ડેન્ઝીગ પર મોટ પણ બાજ તેમ કાબ કરવામાં આવશે તો પોલાન્ડ સાંખી રહેશે નહીં બરાબર અને ફ્રાન્સે પણ ચોકકસ

ગણ્યામાં ગોલાન્ડને ગેરન્ટી આપેલી છે. ફ્રાન્સ ઉપર હુમલો થયા પછી ૨૪ કલાકમાં બ્રિટિશ સૈન્ય ફ્રાન્સમાં ઊતરી જશે એવી ખાતરી પ્રધાનોએ આપી છે. ફ્રાન્સ અને બેલ્જિયમ વચ્ચે કિલ્લેબંધી થઈ રહી છે. ફ્રાન્સ અને બેલ્જિયમ વચ્ચે ૨૦૦ માઈલ લાંબી કિલ્લેબંધી થઈ રહી છે. ફ્રાન્સ જર્મનીની જૂની નીતી બરાબર જાણે છે.

સીરિયા

બેરૂતથી મંગળવારના અખબાર મુજબ સીરિયામાં ૧૫ લાખ ફ્રેન્ચ સૈનિકો ખડકી દેવામાં આવ્યા છે. ફ્રાન્સના અખબાર "લેન્ડ ઓફ પીસ" સ્વરૂપનો દેશ એવો થઈ ગયો છે.

જર્મની

બર્લિનથી ગઈકાલના તાર મુજબ જર્મનીના કાલના ગવર્નરને સર જોન સુધ્ધેલની જગ્યાએ મેજર્સ્ટેનબ્રુક નામના એક આરયન ઉતરશે, ડેન્ઝીગ-પોલીશ પ્રદેશના પારસ્પરિક્ષેન્ટના મેમ્બરની નીમણૂક કરવામાં આવી છે. તેઓ ૧૯૨૭ થી ૧૯૨૯ સુધી પાર્લમેન્ટના મેમ્બર હતા. તેઓ નાઝી પાર્ટીના સભ્ય છે.

લંડન

લંડનમાં કેટલાક પ્રધાનો મોટી ઓફિસો ત્યારી રહ્યા છે. કેબિનેટ ઑફિસ પણ ખાલી થઈ ગઈ છે. ચર્ચિલ વિગેરે પોતાની ઓફિસો ખાલી કરી રહ્યા છે. એમ જાણવા મળેલ છે. ચેમ્બરલેઈન અને બીજા પ્રધાનોના સામાનો ક્યારે ખસેડવામાં આવ્યા હતા. એમાં દસ લાખ પાઉન્ડનું નુકસાન થયું હોવાનો અંદાજ થાય છે. ૧૯૪૯ માં એક મોટી આગ લાગી હતી ત્યારે પણ બહુમૂલ્ય મોટી ખાસ કે જેમાં આંતરીક રીપબ્લીકના ખાનગી નામની ફાઈલો હતી તે બચાવવા કરાયા હતા.

ગેસ્ટેપોઝ

ગમે ત્યારથી આવેલા અખબારો મુજબ ગેસ્ટેપોઝના એક નામાંકીત વકીલ મેક્સ ગોલીગમાન જેમને ક્રિમીનેશનના બાદાનો ભંગ કરી છુપી રીતે બહુઓને દાખલ કરવાના કામ માં મદદ કરવા માટે પકડવામાં આવ્યા હતા તેને ૬ માસની સજા થઈ છે. એ માણસ ગેસ્ટેપોઝના કાયદા કોલોની અને ક્રિમીનીઝમ ઈન્ટરનેશનલના પ્રેસીડન્ટ હતા કે જે એસોસીએશનનો હેતુ ગેસ્ટેપોઝના સભ્યોમાં સાથે બંધી રાખવાનો છે.

ગેસ્ટેપોઝના હાઈ કમીશનર તરફથી લંડનમાં એવો રીપોર્ટ થયો છે કે ગઈ તા ૧૬ મીએ એક વહાણ, જેમાં ૬૦૦ થી ૭૦૦ જેટલા ઈસ્ટ એન્ડર્સ દાખલ થવાનો ઘરાદો રાખતા માણસો હતા, તે વહાણને પકડવામાં આવ્યું છે. કુટુંબોને પોલીસ પેટ્રોલ દ્વારા કડક બંદોબસ્ત જગ્યામાં આવ્યા છે અને બારીમાંથી બહાર પડતી અટકતા રાખવામાં આવ્યા છે.

ઇટાલી-ફ્રાન્સ

ઇટાલીથી ગઈકાલના તાર મુજબ એવા થયા છે કે રીબીયા અને ફ્રાન્સ્વેરને જોડી દેવા માટે ફ્રેંચ અને ઈટાલીયન વચ્ચે કરાર થયા થયા છે. જેનું અરબ છાપાંઓ જણાવે છે. અને એવી પણ અફવા છે કે ફ્રાંસવેરના બદલામાં મુસોલીની માટે આવનાર છે તેવો એ ભાગને માટેના ઉમેદવાર છે.

એલ્જીઅર્સ

એલ્જીઅર્સમાં ગઈ કાલથી મુસ્લીમોના ખુન માટે જે માણસને જન્મટીપની સજા કરેલી તેને વીસ વરસની કેદની સજા થઈ છે. બીજા અરબ આગેવાનો જેઓ પકડાયા હતા તેમને બીજ ગુનેગાર કેદની ઓછી કેદોની સજા આપી છે. જેમનું ખુન એવા રીતે થયું હતું કે તેઓ રસ્તે જતા હતા ત્યારે એક જુવાન મુસલમાનને સામે આવતા તેમનું કપાળ ખુલ્લું હતું અને તેજ વખતે બીજા માણસે પાછળથી ગોળી મારી દીધી હતી

જર્મનીની સંસ્થાનોની માગણી

જર્મનીની કોલોનીઓની માગણીના સવાલ સંબંધે પરદેશ ખાતાના પ્રધાન લોર્ડ હેલીફેક્સે રોયલ ઈન્સ્ટીટ્યુટ ઓફ ઈંટરનેશનલ અફેર્સમાં ભાષણ કરતા જણાવ્યું હતું કે જેન્ડેટમાંના પ્રદેશોમાં વેપારને લગતા પ્રતીબંધો ઓછા કરવામાં એ લાભ બધાને એક સરખો મળે છે અને એ પ્રદેશોમાં મેન્ડેટ ચલાવનાર સત્તા પોતાને એકલાને માટે ખાસ ફાયદો મેળવવાનો ઈરાદો રાખતી નથી. તેમણે સીંગ ઓફ નેશન્સની કોવેનન્ટની કલમ ૨૨ નો ઉલ્લેખ કરી જણાવ્યું હતું કે ન કલમ મુજબ જે પ્રદેશો આજની દુનીયામાં પોતાના પગપર ઉભા રહી શકે એમ નથી તેના આપણે વાલી છીએ અને તે આપણા સુધારાના આપણે ગર્વ લેવાને છે. અને તે આપણે કેવી રીતે બદા કર્યો છે તેનો પુરાવો દીકુલ્લાન્ડ, ઇર્મા અને આફરસેન્ટમાં આપણે કેવી સ્વતંત્રતા બક્ષી છે તેનામાં જણાશે. લાંબો સમય સુધી આફરસેન્ટની બાબતમાં જે કારણોથી જર્મનીએ ટોગોલેન્ડ કેમરૂન પરત્વેની લીધુ છે તેવાજ ખુલ્લા કારણોથી આફરસેન્ટ આપણે રાખ્યા મુકવાની માન્યતા હતી. પણ આપણને આજે માલુમ પડયું છે કે આફરસેન્ટને કબજો જતાવવાથી આપણી સલામતીને કશું પ્રસ્થાન પોઈન્ટ્સ નથી.

આફરસેન્ટની સ્વતંત્રતા દાન તરીકે આપવા નથી. તેણે તો બાધાના બદલામાં અને લોહી રેડીને લીધી છે. અને હીંદુસ્તાનમાં પણ કેદારતા ખુશીથી જતાવવામાં આવેલી નથી. સુધારાનો આ દોર હજુ કયા સુધી ચાલશે ?

"ઘેરાતાં વાદળ"

અદ્યતન લેખક અપટન સીંકલેરની નવલકથા પરથી આ પુસ્તક રચાયું છે. તેમાં ઘણું રસીક સામાજીક ચર્ચાઓ છે.

કીંમત રૂા. ૧.

"વૈજ્ઞાનિક જગત"

આ પુસ્તક સચિત્ર વાર્તાઓથી ભરપુર છે. મુળ કીંમત રૂા. ૪-૬ પણ ખાસ ઘટાડેલો ભાવ રૂા. ૩-૬.

આ ઓફીસેજ લખવાથી મળશે.

સ્વદેશના અખબારો

દેશીરાજ્યો જાગે છે

ઇડરના મહારાજા દુઃખ વખતમાં પ્રજાને આપવાના રાજદ્વારી સુધારાની જાહેરાત કરનાર છે. આ માટે થોડા વખત પહેર જે કમીટી નીમવામાં આવી હતી તે કમીટીએ આ બાબતનો રીપોર્ટ પેશ કર્યો છે આમાં કરવામાં આવેલી ભલામણો મુજબ મંડર સ્ટેટમાં પ્રજા સભા રાજ્યવામાં આવશે અને તેમાં નોમીનેટેડ અને ચુંટાએલા સભ્યોની સંખ્યા ચોક્ક સરખી રહેશે–પ્રેસીડન્ટ તરીકે દીવાન રહેશે ધારાસભાને કરવેરા લાગવાની સત્તા રહેશે અને અજેટની તપાસ માટે ધારાસભાની એક સબકમીટી નીમાશે

રાજકીય ફુલ્લર હિલોગ માટે

પંડિત જવાહરલાલ નેહરૂના પ્રમુખપણા નીચે ટ્રીચમ્બે નાગેશી નેશનલ પ્લાનીંગ કમીટીની બેઠક મુંબઇમા મળવા હતી. આ બેઠકે ૨૭ સભ્ય કમીટીઓએ કરવાની તમામ્ગીરીનું કામ સોપ્યુ કર્યું છે આ ઉપરાંત ટ્રાન્સપોર્ટ અને નહેરને માટે એક નેશનલ આર્થીક બાબતને આંગે એક એમ બે પણ નવી સબકમીટીઓ નીમશે આ સબ કમીટીઓમાં કોને કોને નીમવા તે બાબતની તીયારીઓ હાલ ચાલી રહી છે.

ટ્રેઝરેશનમાં નાણાં લેવડાવાનેા દેશી રાજ્યોએ કરેલેા ઇનકાર

રાજકોટ અને દીવાનોની સંયુક્ત કોન્ફરન્સે પસાર કરેલા ઠરાવનો અર્થ એ છે કે કોન્ફરન્સે ઉદારી કમીટીના રીપોર્ટમાં રજુ થયેલા મુદાઓમાં એક તો રાજાઓનો હક્ક, બીજા રાજ્યોને બાંધરીટ વહીવટ અને ત્રીજા ચાર્ટર્ડ હક્ક આ રજુ થયેલ પરત્વે કોન્ફરન્સનો મુખ્ય તદન અસંતોષકારક દેખાએજ દોષ તે કમીટીનો નથી આ કોન્ફરન્સનો જે ઠરાવ પસાર કર્યો છે તેમાં જણાવવામા આવે છે કે બ્રીટીશ સરકાર જે ફરતીયો દેશી રાજ્યોને ફેડરેશનમાં દાખલ થવા જણાવે છે તે ફરતીયો યુગપ્રવેજ અસંતોષકારક દેખાય તેનો દરીકાર થઇ તેમ નથી આ ઠરાવમાં વધુ એમ જણાવવામા આવ્યું છે કે આ કોન્ફરન્સની એવી પણ માન્યતા છે કે એ ફેડરેશનમાં દેશીરાજ્યોએ દાખલ કરવા માટે કોઇ બીજા સાધન ઉપર ભાર મુકવા ઉપરાંત દરબાર બીરીટીશ સરકાર તરફથી બીજ કરવામાં લક્ષિજ આવે

દરબાર વીરાવાળાની ગેા સુધારા સમીતી

રાજકોટ રાજ્યને સુધારા આપવા માટે રાજ મેહતા કારોબારે દરબાર વીરાવાળાના પ્રમુખપણા નીચે સુધારા સમીતી નીમી છે તે સમીતીએ હવે પોતાની કામગીરી શરૂ કરી છે. આ સમીતીએ એક પ્રશ્નાવલી તૈયાર કરીને બહાર પાડી છે અને તેમાં સુધારા બાદની મેજનાને લગતા જે સવાલો પુછવામા આવ્યા છે તે ઉપર લોકોનો મત મેળવવામાં આવ્યો છે. આ સમીતી ઉપર પ્રજા પરિષદનો એક પણ સભ્ય કે કાર્યકર્તા તરીકે નીમાએલ નથી, છતાં પ્રજાકીય લક્ષાદ મુજબ પ્રજા પરિષદના કામ કરનારા એ મેજના બાબત ના પુછવામાં આવેલ પ્રશ્નો ઉપર પોતાનો મત જણાવશે.

જાણવા જોગ

કેંદી દીધેલી વસ્તુઓ

નિરૂપયોગી વસ્તુઓ તરીકે લોકોએ ધ્યાનમાં ન લીધેલી એવી અનેક વસ્તુઓનું નિરીક્ષણ કરી, એમને ક્રમમાં બદ્ધ, એવાંયો જુદીજ વસ્તુઓને જન્મ આપી, કુદરત પેદા કરવાનો પ્રયત્નો આશ્ચર્યજનક છે. 'જ્યાં ન પહોંચે રવિ ત્યાં પહોંચે કવિ' એ કહેવતને વિજ્ઞાનના યુગમાં બદલે કેટલીયે પડશે કવિની જગ્યાએ વિજ્ઞાનશાસ્ત્રીનું નામ મૂકવું જોઇએ. અરેબિયન નાઇટસ્ટરિયા માણસે પણ જે વસ્તુઓને કેંદી રાખી છે, તેમાંથી પણ વિજ્ઞાનશાસ્ત્રીઓએ ઉપયોગી વસ્તુઓ મેળવી છે.

આ દિશામાં અમેરિકાએ પહેલ કરી છે. ઉકરડાનો પુરો ઉકેલ કરવાના જાનવરોના કારખાનાંને કીડા ગણવામાં આવે છે. સૌથી પહેલાં તો જંગલ કમરો 'સારી' ગોબર નાખી એને 'કારખાના'ના ઉપરી જવાબ આપે છે. આકી આખાય આ કારખાનાંથી બધી પુરા કાઢી નાંખવામાં આવે છે અને આ પુરાને જોજનગણી જગ્યાઓ પર પ્રાકૃતિ દેવામાં આવી જગીનને પાકના મેદાનોના રૂપમાં ફેરવવાનો બીજનાનું મંગળાચરણ કરવામાં આવે છે. પછી રહેલા કચરાને ગોદડાંઓના પડ્યે પ્રકાર કરીને તેમાંથી બધું લોખંડ મેળવી લેવામાં આવે છે. આ લોખંડમાં ટીનના ડબ્બા, અકબારી બકેટો, ઘોડાંના નાળના કકડા વગેરે ખાસ જોવામાં આવે છે. એમને બાળીને પછી લોખંડની નવીજ વસ્તુઓ બનાવાય છે. બાકી રહેલા કચરામાં કાંચકડાં, માખણ, ઇંડાનાં કોચલાં, ગ્રામોફોનની રેકર્ડોના કકડા વગેરે માલમ પડ્યાં છે. આમાંના ના ઓટલાંક, કાચના તરીકે વપરાતાં ઈંટો, ઘોડાંની ખરીઓ વગેરે ખાતર તરીકે સારા ઉપયોગમાં લેવાય છે. છેવટે જે બાકી રહે છે તેનો બળતણ તરીકે ઉપયોગ કરી ઇલેક્ટ્રીક કારખાનામાં વપરાય છે અને કારખાનાં તરફ કબરોપેટી ગોબર આવતી 'સારી' એ કોચવામાં વિદ્યુત શક્તિ તેઓ પુરી પાડે છે. બાકીમાં બાકીના કચરામાંથી બધુ ખાતરો બાયવાની ઉપયોગ કરવામાં આવે છે.

આવા રીત એક વરસમાં બાર લાખ ઉપર પાઉન્ડની કીંમતના ખાતરો, ચાર લાખ પાઉન્ડની કીંમતના તેલો, અને બીજી વસ્તુઓ બાંધી વીસ લાખ પાઉન્ડ ઉપજી શકે છે.

હવે તો જમીનના બાકીના ઉકરડામાંથી કચરાનું વર્ગીકરણ કરવામાં આવે છે. કચરાની બાંધીમાંથી ઉપયોગી વસ્તુઓ મેળવવામાં આવી છે. બાકીનું ઉપરાંત તેમાંથી ગેસ (વાયુ) પેદા કરવાનો કોશિશ—પણ થઇ છે. બાકી રહેલા ઉપર કેરોસિનમાં ચાલતા ડીઝલ એન્જીન (Diesel plant) ચલાવવા માટેના કારખાનામાંથી ચાર લાખ પાઉન્ડ કિંમતનો ગેસ એક વરસમાં ઉત્પન્ન કર્યો હતો. આ ગેસમાં મુખ્યત્વે મીથેન (Methane) નામનો વાયુ છે. એની ખાસ નિસ્તેજ છે અને ખુબ ગરમી તે આપે છે. પેટ્રોલ એંજિન ચલાવવા માટે પણ આ ગેસ પાકરી ગણાય છે. મીલ ના ધુંમાડા વાટે પણ ધુમાડા રૂપે ફેંકાતી ધાતુઓ ઉઠી જાય છે. કહેવાય છે કે દસ લાખ પાઉન્ડ કિંમતી ચપટારે મીંમતી ધાતુઓ દર વર્ષે ઈંગ્લેન્ડના કારખાનાના ધુંમાડા વાટે ઉડ્યે જતારે છે. આ ધાતુઓમાં સેલિનિયમ અને ટેલ્યુરીયમ મુખ્ય છે. સેલિનિયમ ફોટો-ઇલેક્ટ્રીક સેલ (Photo Electric cell—જેના પર પ્રકાશ પાડવાથી વિદ્યુત ઉત્પન્ન થાય છે—જોયતાં મીંદર બતાવતાં બટનોમાં અને ટેલીફોનના ભંગના ઉપયોગમાં લેવાય છે.) ની બનાવટના વપરાય છે. ટેલ્યુરીયમ દવા તરીકે દવાખાનામાં કામ માં આવે છે

હિંદમાં સોથી મંદવી બ્રી ડાક્ટર

પકડા પાણની ઓલાનાં પ્રસૂતિગમનનાં દુઃખ દરદો નિવારવા માટે બાળ ડાક્ટરોની હિન્દમાં અત્યંત જરૂરીયાત હતી એવી સંસ્થાની સભ્યોને જાણ આપી ડા. કમલા સ્વેઇન એમ બી બી.એસ. બાળ ડાક્ટરને આગેકદમી કીંદ મોકલી આપ્યા. તા ૩૦ જાન્યુઆરી ૧૯૩૯ ના તે કીંદ આવ્યા. લેવાયે બરેલીમાં સ્વદેશ રાખ્યું.

બરેલીમાં ડાક્ટર કમલા નિરાશી બાળકોને ટીકીસોલાઇટ અને કાળજીનું શિક્ષણ આપી રહ્યા હતાં. ડા. સ્વેઇને અ. કાળ ઉપાધી લીધું અને આગળ ધપાવ્યું. તેના પરિણામે અહિંદ સિસ્ટાઓ ગેડીસીન, સર્જિન્સ અને કમ્પાઉન્ડર્સ ઇ., બધુ પણ બાદ નિષ્ણાત થતી. કીંદમાં પ્રથમ નિષ્ણાત બાળ ડાક્ટર ડા. સ્વેઇનના દાનનો લાભ પહોંચી ઓલો લબ રહી હતી. ડા સ્વેઇનનો વિચાર મોટી હોસ્પીટલ અને દવાખાનું ખોલવાનો હતો. રામપુરના નવાબ પી ઉદાર કમાવવાથી ૮ ન ૧૯૩૮ ના બરેલી માં બીજો આનો લાભ સેવા પામ્યો

બેસીનો રાજવંશે ડા. સ્વેઇનને રાજકુટુમ્બના ઓલોના ડોકટર તરીકે નીમણુંક આપી આવી ડા સ્વેઇન ઇ. સ. ૧૯૮૫ માં ત્યાં ગયાં. તમના કામથી ખુશ થઇ રાજકુમારીએ શહેરમાં ઓલો માટે દવાખાનું બાંધી આપ્યું. ડા. સ્વેઇન ત્યાં કામ કરવા લાગ્યાં.

કીંદના મહિલા સમાજમાંથી ડાક્ટરી સિદ્ધાંત પ્રેવાની પહેલ કરનાર સમારી બાનંદિબાઇ જોશી હતાં ઇ સ. ૧૮૮૪ માં અમેરીકાથી ડાક્ટરી અભ્યાસ પુર્ણ કરી તે હિંદ આવ્યા. તેમને આગળ ઓલ્બન હોસ્પીટલમાં બી વોર્ડનાં અધિષ્ઠાત્રી નીમવામાં આવ્યાં પછી મુંબઇની કામા હોસ્પીટલમાં હાઉસ સર્જન તરીકે તેમની નીમણુંક થઇ ત્યાં સમાજનાં બીજા મોવડી કુંવરબાઇએ ૮ સ. ૧૮૮૫ માં સંડનની ડાક્ટરી ડીગ્રાની ઉંચામી મેળવી. તેમણે પ્રથમ સુરતમાં અને પછી અમના સ્ટેટ હોસ્પીટલ રાજકોટમાં કામ કરવા માંડ્યું.

કાર્ડિનેસ એંગ્લો કરીનનું ઇ સ. ૧૮૮૫ માં જાહેર થયું. એનો હેતુ ગરીબવર્ગમાં નર્સિંગ અને બીડવાકરી સિદ્ધાંતનો પ્રચાર કરવાનો હતો. ઇ. સ. ૧૮૯૪ માં લુધીયાણામાં કોમોપન બીબો માટે મેડીસ કોલેજ ખુલ્લી મુકાઇ. ઇ. સ. ૧૯૨૬ માં દિલ્હીમાં લેડી હાર્ડીંજ મેડીસ કોલેજની સ્થાપના થઇ જેમાં દેશના રતીબોજ દાક્તરી વિદ્યાનું જ્ઞાન બી અપાવાય. ડાક્ટર અપાય છે.

ડા. સ્વેઇનનો હિંદમાં આવ્યાં ને શતાબ્દિ પાલા બાદ કીંદની કેટલીક બીબોએ તબીબી વિદ્યાનું ઉચ્ચ શિક્ષણ મેળવ્યું. શિક્ષિત નર્સો અને દાયણો પણ સારી સંખ્યામાં બની આવવા લાગી. વીમેન્સ મેડીકલ સર્વીસ અને એસોસીએશન ઓફ વીમેન ડોક્ટર્સ નામની સંસ્થાઓ દાખલ થઇ.

બધુના મેડીકલ કોલેજોમાં અને કુટુંબોમાં બીબો સારી સંખ્યામાં તબીબી વિદ્યાનો અભ્યાસ કરી રહી છે એ સુવિદિત છે.

જર્મનીને ઠેકે હિંદમાં પેસવું છે.

મદ્રાસમાં જર્મન રીશ ચેન્સેલર નાઝી પ્રમુખ ડા. ગોબલ્સ નામના ધર્મના ઝેર ફેલાવવા સભા ભરવામાં આ તારે કરેલા ભાષણ દરમ્યાન જણાવ્યું હતું : કું હિંદમાં સદ્ભાવાર્થ પરજ આવ્યો નથી પરંતુ આ દેશનો અભ્યાસ કરવા તેમજ આ દેશની પ્રજાનું જ્ઞાન કેવા પ્રકારનું છે એ જાણવા અને તેમની સાથે સહકાર કરવા નું ખાસ ગાટે હાલ જ કે કેમ તે જોવા કીંદ આવ્યો હતા કું માનું છું કે બાંધો અને અસહકારને દીદને વિકાસ સાધવો જરૂરી છે અને જર્મની પોતાનો તૈયાર માલ કીંદને વેચવા ઇચ્છે છે જર્મનીનાં જર્મનાનપત્રોમાં કીંદમાં જબરદસ્ત વેપારી ખળભળ ઉભી કરવાનું જણાવતા સંબંધમાં લેખો પ્રકાશ કે.

શ્રી. દ્વારકાદાસ હિંદુ સેવા સમાજ

ખાસ ચુંટણી સભા

શ્રી દ્વારકાદાસ હીંદુ સેવા સમાજની એક ખાસ જાહેર સભા રવિવાર તા. ૨૩ જુલાઇ ૧૯૩૯ ના રોજ બપોરે બે વાગ્યે સેવકોની સભાગૃહ ખાતે ટ્રસ્ટીઓ કોલ (કોર્ટ સર્કલ) માં નીચલું અગત્યનું કાર્ય કરવા બળશે:

૧. સમાજની મીનીટસ અને સેક્રેટરીનો રીપોર્ટ.
૨. સમાજના ટ્રેઝરરનો રીપોર્ટ,
૩. શાળા સમિતિનાં કાર્ય અને હિસાબનો રીપોર્ટ.
૪ રમણલાલ સમિતિનાં કાર્ય અને હિસાબનો રીપોર્ટ.
૫. અધિકારીઓની ચુંટણી.
૬ મોબી કોલકાનાં ટેન્ડરોની મંજુરી

આ પ્રસંગે દરેક હીંદુ બાધકોને ખાસ હાજરી આપવા વિનંતી કરવામાં આવે છે.

મા. સેા. જોશી;
ન્યુમજ સેક્રેટરી, દ્વા. હી. સે. સમાજ.

અમારાં નવાં પુસ્તકો

નીચેના પુસ્તકો આજ સુધી કરેલા અનુવાદો જાણીતા લેખકોના છે. હમેશાં પુસ્તકો સુંદર હતાં જ્ઞાનપુર્ણ અને સારા લેખકોના વાચવા જોઇએ. જેથી આપણા જ્ઞાનમાં વધારો થાય અને આપણું ચારીત્ર ઘડાય. એ ઉચ્ચ આશયને ધ્યાન માં રાખી અમે પુસ્તકો મંગાવીએ છીએ. દરેક સાહીત્ય જ્ઞાનમાં વધારો કરે છે.

રાષ્ટ્રીય સાહિત્ય

આરાધનાની કહાણી	૪	૦
,, ,, પાકે પુઠું	૪	૬
પંડીત ક્ષિકારી	૧	૦
ભારી કેળવણી (ગાંધીજી)	૪	૦
જોહાનેસ્બર્ગમાં ગાંધીજી	૨	૦
મારી કુવન કથા (પં. જ. નેહરૂ)	૧૨	૬
ખાતે મજુરી કરનારાઓને (ટોલ્સટોય)	૨	૦
જેલ કાકરી ચ. રા. ઝાપાકાગરી	૨	૦
સારે કરીયું થાય (ટોલ્સટોય)	૨	૬
,, ,, ,, ઉંતરાધ' ,,	૨	૬
કોપરીના ચોર (બાકી વિશે જ્ઞાન)	૧	૬
ધર્મ સંસ્થાપન (ગાંધીજીના જાહપ્રસંગે વિદેશના વિચારો અને લેખો)	૧	૬
નરવીર બાલાજી	૧	૩
નીતિબાધનો માર્ગ (ગાંધીજી)	૨	૦
પરદેશી કાપડની હોળી હરીફાઇ	૨	૬
પ્રાણ પ્રતિષ્ઠા (ગાંધીજી)	૨	૬
બોઅરયુધ્ધમાં ને બીજી વાતો	૧	૬
મહાત્માજીના પ્રસુખો (૫૦ પ્રસુખોના ફો છ. ગરીબો)	૨	૦
મહાત્મા ગાંધીજીની વિચાર ધારી (લેખો અને ભાષણોનો સંગ્રહ)	૬	૦
મહાત્મા ગાંધીજી (રમણલો)	૦	૬
રાષ્ટ્રવીર શિવાજી	૧	૬
રાષ્ટ્રીય સંગીત ગાયન	૧	૬
વસુંધ્યવસ્થા (ગાંધીજી)	૩	૦
સત્યાગ્રહની મિમાંસા	૪	૬
સ્વદેશી સમાજ	૨	૦
આબાદ હીંદુસ્તાન	૪	૬
અહિંસા ગાંધીજી	૩	૬
આખરી કેસો (ઇંડી કુચની કડતનો ઇતીહાસ) ભાગ ૧-૨	૫	૬
આઝાદ કુબવાનીના લેખો	૫	૬
અપંગની પ્રતિજ્ઞા	૩	૬
ગો સેવા	૨	૬

ધાર્મિક સાહિત્ય

શ્રીમદ ભાગવત (મોટું પુસ્તક)	૧૨	૬
ચંદ્રકાંત ભાગ ૧ લો	૭	૦
,, ,, ૨ જો	૮	૦
,, ,, ૩ જો	૧૧	૦
બાલક કથાઓ ભગવાન બુદ્ધની વાતો	૧	૬
ઋષિધારી મહર્ષિ દયાનંદનું જી. ચ.	૨	૦
પ્રભાત પ્રાર્થના માળા ભજનો સ્તોત્રો	૪	૬
પરમાર્થસાર	૧	૦
પરમહંસના બોધ વચનો	૨	૦
મહાદીપ પુરાણ (સાત સંદીતાવળું શીવ ગીતા તથા શીવલીલામૃત સહીત પા. ૧-૦-૦		
મંગળ પ્રભાત (ગાંધીજીએ ૧૧ નીયમોના કરેલા અર્થો)	૧	૦
મલબારના મહાનંદજી	૨	૬
રાજપીત શકુંતલા	૪	૦
સતી સીતા	૧	૦
સ્વામી શિષ્ય સંવાદ (વિવેકાનંદ)	૧	૦
અર્વાચીન સાધ્વી અને શાકુંતલ વિચાર	૨	૧
અરવિંદ ઘોષનું તત્વજ્ઞાન (ભોપાળ)	૫	૦
અનાસક્તિ યોગ (ગીતાનો ગાંધીજીએ કરેલો અનુવાદ)	૧	૦
ઉપનિષદ પાકાવળી	૪	૦

શ્રી. રમણલાલ વસંતલાલ દેસાઇ કૃત

ભારીબા	૧૬	૦
ગામ સડસી ભાગ ૩	૭	૦
,, ,, ભાગ ૪	૮	૦
જમેત	૧	૬
કુવન અને માનસ	૭	૦
હિન્દનાથ	૭	૦
પંકજ	૫	૦
પુળકિત	૫	૦
પ્રેમ ભાગતા	૧૮	૦
ભારેલો અગ્નિ	૭	૦
સ્નેહ યજ્ઞ	૭	૦
ઉર્મીલ હદય અને સંપુકતા	૭	૦
હિરણ	૭	૦
હદય નાદ નૈવેદ્ય	૫	૬

બીજા કેહલાક પુસ્તકો

પ્રેમ યાત્રા (નોવેલ)	૭	૦
ફ્રેડરીક ડિગ્લાસની (પોતાના જન્મદાતાની કહાણીકારીક કથા)	૨	૦
કુદરતના તમાશાઓ (સાંભળો વિશે રેડયુક)	૧	૬
જપાનના પત્રો (દરેક પદેશી વાચવા લાયક	૨	૦
કુદરતપર પ્રકાશ (આધ્યાત્મીક આખ્યાનો) પુસ્તક જુનુ દોવાથી કીમત	૧	૦
દિનમણી (વેદધર્મ પુસ્તક)	૪	૦
ફુલર સાગર (કુદરત કીબાનો બોધપોથો)	૧૭	૦
આર્યભુમિનો મુક્તિ સંગ્રામ	૩	૦
આપણા ઉત્તરમાં વાતો	૧	૬
પુનીરા અને બીજી વાતો	૬	૦
ઉર્મીલ ભા. ૨ જો (બીજી વાતો)	૦	૬
ઉલ્લાસ (રવીન્દ્રનાથ ટાગોરના ગીતોનો ગુજરાતીમાં અનુવાદ દીનબધુ આપે)	૪	૬
અરેબીયન નાઇટસ	૨૮	૬
રૂપકથાવાળી (રસીક નોવેલ)	૬	૦
સુવર્ણરેખ (રમણભાઇ દેસાઇનું નીબંધ મણન)	૮	૬
સ્વર્ગમાં ઉલ્લાસ પા. પ્ર.	૪	૦
સાબરમતી	૩	૪
ગોરજી બહારવટીયા ભાગ ૧	૪	૬
,, ,, ,, ૨	૪	૬
,, ,, ,, ૩	૪	૬
ઉંધા ચશ્મા	૪	૦
સુરસીરની વાતો	૪	૬
બલરણી સદીનું હાસ્ય	૫	૦
સાહસિકોની ચપ્પી	૩	૬
દીવેનો પ્રકાશ	૩	૬
હસ્ત રેખા વિજ્ઞાન	૧૧	૬
બીરબલનો હાસ્ય ભંડાર	૫	૬
બારસ બ્યુટીફ સાબુ	૧૫	૦
બારસ ટોયલેટ બ્યુટીફ સાબુ	૫	૦
મોતીના તોરણ (તોરણો બનાવવાની રીતો)	૩	૦
વશ્યતાનીક જગત (દેહલીક માહીતીઓ)	૪	૬
વીર અગ્રેજ	૪	૬
વંધ્યા	૧	૬
વીરાંગના અને બીજી વાતો	૧	૬
શયુ શેખ મહમદ ભાગ ૨ જો	૨	૦

રાવજીભાપુની નવલ કથાઓ

કાશીનાથ	૪	૬
મીઠાની ભાગ ૨	૭	૦
અદ્રનાથ	૩	૦
જમી	૩	૦
અનુરાધા	૧	૦
કલા	૬	૦
પરજીતા	૨	૬
પત્ની ભગવાન	૩	૦
વિપ્રદાસ	૭	૬
રવાની	૪	૦
માધવીમા	૭	૬
નવીના	૭	૦

કાવ્યો-ગરબા-ગીતો-ભજનો

કસ્તુરીનો કેકારવ	૧૧	૦
ગીતાંજલી (કર્મા. રવીન્દ્રનાથ કૃત)	૨	૦
ચુંદડી (લગ્ન ગીતો)	૨	૦
પારસી લગ્ન ગીતો	૨	૦
નીહારીકા (કાન્તો ૨. વ. દેસાઇ કૃત)	૪	૬
મણીકાંત પ્રાચ્ય માળા સચિત્ર	૬	૬
મુગ્ધદશા (હરેશચંદ્ર મેઘાણી કૃત)	૦	૬
રઢીયાળી રાત ભાગ ૧ લો (ઝવેરચંદ મેઘાણી કૃત)	૨	૦
,, ,, ભાગ ૨ જો ,,	૨	૬
,, ,, ભાગ ૩ જો ,,	૩	૦
લાડુ ગીતો	૩	૦
રાસ ગંદીની	૨	૬
રાસ તરંગીણી	૨	૬
રાસ નીકુંજ	૨	૬

Manager, Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

'Phone 2-3381 Tel. add. "Letapco."

D. K. PATEL

Fruit and Vegetable Exporter

— SPECIALIST —

In South African, Canadian and Australian Apples

—also—

Cape Fruit on hand in season

We have in stock Naartjes which have just come in Market.

ડી. કે. પટેલ

ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ મોકલનાર.

સાઉથ આફ્રિકન, કેનેડીયન અને ઓસ્ટ્રેલીયન ઍપલ્સના સ્પેશીયલીસ્ટ

ઋતુમાં કેપ ફ્રૂટ પણ રાખીએ છીએ

નાર્ચીસ હાલમાં [illegible] થયા છે અને તેનો સ્ટોક પણ રાખીએ છીએ.

ફ્રંટેના ઑર્ડરો ઉપર ખાસ ધ્યાન દેવામાં આવે છે

નાર્ચીસ સારા અને સસ્તા C. O. D. થી મળશે.

P. O. Box 766. 19, Cross St. Durban. 1318

Telephone 33-5382.

VALLABH RANCHHOD,

Wholesale & Retail Fruit and Vegetable Merchant.

Country Orders Promptly attended to.

15, DIAGONAL St. JOHANNESBURG.

ટેલીફોન ૩૩-૫૩૮૨.

વલ્લભભાઈ રણછોડ

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ અમારે ત્યાં તાજું અને સસ્તુ મળશે.

બહારગામના ઑર્ડરોને તાકીદે ધ્યાન દેવામાં આવે છે.

૧૪, ડાયોગનલ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ. 1058

જુના અને જાણીતા ફરસાણ બીસ્કીટો અને પાકો બનાવનાર

કેપીટનના શીયાળાના પૌષ્ટિક પાકો

પંજાબી સાલમ પાક વિગેરે બીજા પાકો ઑર્ડર આપવાથી મળી શકશે.

અમારી પેઢીમા કામ બાબતે અત્ર અતનુ હમેશા તૈયાર મળશે તે ફરમાવુ મીઠાઈ તથા દરેક અતનુ ફરસાણ. બાબત. મરણ ગાસણી વિગેરે ગોરા બજારમાં મળશે

જરૂર બહારના મારે કલીક થવા મળો

KAPITAN'S CAFE

'Phone 33-8877. 136 KORT STREET JOHANNESBURG. 1125

ચામડીને મખમલ જેવી સુંવાણી આકર્ષક ને ખુબસુરત રાખવા માટે

અફઘાન સ્નો

વપરાય છે. આ સ્નોમાં વીટામીન A છે જેથી ચહેરા તથા શરીરની ચામડીને પોષણ આપી સુંદરતામાં વધારો કરે છે.

AFGHAN SNOW

SOLE AGENT—

PATANJALA Ltd BOMBAY 2

Branch: CALCUTTA.

સોલ એજન્ટ:

Indo-African Trade Agency,

74-76 Wilson Street,

Dundee, Natal, S. A. 1005

પ્રસ્થાન

મફત?

પ્રસ્થાનનાં પુસ્તકો

પ્રસ્થાન માસિક બાર વર્ષ પુરાં કરી-તેર પુરૂ કરી-તેરમા વર્ષનો પ્રવેશ કરે છે, તે નિમિત્તે :—

'પ્રસ્થાન'ના ગ્રાહકોને અદ્ભુત લાભ

જે ગ્રાહકનું સં. ૧૯૯૪ના કારતકથી આસો સુધીનું લવાજમ રૂા. ૫, બાકી, પ્રદેશ માટે રૂા. ૬ા નાણી ગયુ હશે, તેમને પ્રસ્થાન કાર્યાલય તરફથી અહાર પડેલાં પુસ્તકો ઉપર રેપ ટકા કમીશન આપી આપવામા આવશે [અપવાદ: શ્રી રમણલાલ મહાદેવના તથા શ્રી. રામનારાયણ પાઠકના પુસ્તકો ઉપર ૧૫ ટકા]

એટલે કે

જે ગ્રાહક લવાજમ ૨૦—૨૨ રૂપિયાનાં પુસ્તકો ખરીદશે તેમને પ્રસ્થાન મફત પડી રહેશે.

દશ—બાર રૂપિયાનાં ખરીદશે તેમને અર્ધો લવાજમમા પડી રહેશે. બેટિ ન લાભ તો ખોશેજ.

ગુજરાતનો આબાલવૃદ્ધ, સૌજન્ય પુસ્તકાલયો ને હાઇસ્કુલો આ યોજનાનો જરૂર લાભ લે.

	રૂપિયા
લગ્નપ્રપંચ	૩॥
ગૃહમંદિરનો ઉપાય	૨
રસિકલાલું પકવાન	૨
ગાગરમતી	૧૯
દરબારશ્રી ચેહક	૨
દિલચસ્પી	૧॥
પ્રેરણાદીપ	૨
ચક્રવ્યૂહ	૧।
પ્રેમનો દંભ	૧।
ઝેરી પુષ્પ	૧
નવો ગાનતાર (ત્રણે ભાગ)	૫।
કથાવલ્લી	૨॥
સમસુખ	૧।
ગાતા ગાસોપાલક	૧॥
મરણનોંધમાળા ઘણે ૧ થી :	૧૩

આજું સૂચીપત્ર મંગાવો.

પ્રસ્થાન કાર્યાલય: પારસી અગિયારી સામે : અમદાવાદ.

આવો પધારો જુઓ

અને

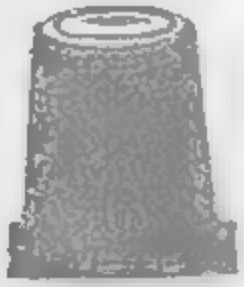
તમારા માનીતા વાજીંત્રો અને રેકોર્ડઝ ખરીદ કરો

પગના હારમોનીયમ પા. ૬-૧૬-૦
હાથના ,,
બબલ ફીકના પા. ૩-૫-૦

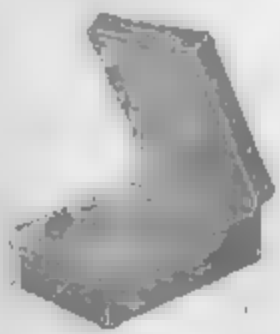

નવી ઝાકની કીમત
પા. ૧-૦-૦ થી

પા. ૪-૧૭-૦ સુધી

- વાજીંત્રો—હારમોનીયમ, ગ્રામોફોન, વાયોલીન, બેન્જો મેન્ડોલીન, ગીતાર, ઝાઝ આલ્ટ ફીટ ફલ્યુટ વિગેરે.
- રેડીઓ—કીઝ માસ્ટર્સ વોઇસ અને બીનસ્ક્રુમેઇકસ.
- રેકોર્ડઝ—કીઝ માસ્ટર્સ વોઇસ, કોલમ્બીયા, ટવીન, રીગલ, હચીન્સ, ઓડીયન, મેગાફોન, ન્યુ થીએટર્સ, હિંદુસ્તાન, તાજ, ઓરીએંટ, મેકસીટોન, નીગ્રામ, યંગ ઇન્ડિઆ, સ્ટાર હીંદુસ્તાન, વીકટોરીયા ફોન, શહેનશાહી, જૈનાફોન, સોનોલા, કોહીનુર, એમોફોન વીગેરે.
- સ્પેર પાર્ટસ—દરેક વાજીંત્રોના મોટા જથ્થામાં રાખીએ છીએ.
- રીપેરીંગ—સંતોષકારક કામ—મધ્યમ દામ.

સોલ ડીસ્ટ્રીબ્યુટર્સ—પારા ફલ્યુટ, શાંતા ફલ્યુટ, સરદાર ફલ્યુટ હારમોનીયમ (હાથના, પગના, હાથપગ સાથે પેટેંબલ).
,, હચીન્સ, ઓડીયન, જૈનાફોન, મેગફોન ઇન્ડિઅન રેકોર્ડઝ.

રીલમની રેકોર્ડ માટે પુછો અગર લખો

જીવન—પ્રભાત

ગ્રાહકનો સંતોષ—એ અમારો મુદ્રાલેખ છે.

ગોશળીઆ મ્યુઝીક સલુન,
૧૭૯ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

Goshalia's Music Saloon,

'Phone 25806. 179, Grey Street, Durban.

'PHONE 33-4691. BOX 2526.

L. MISTRY

એલ. મીસ્ત્રી

બોકસ, રેજલ અને ફીચન રેપેર કુશક અથવા જમેલ-ખર્ચ બનાવનાર તેમજ કુલ કર્નીચર સંતોષકારક કામ કરનાર.

બારેલા ભાવોનું પ્રાઈસ લીસ્ટ મંગાવો.

85 Market St. : : : Johannesburg. 1051

ફીટીંગસ

પાવડર

ફીટી, માકડ, ચાંચડ, કંથારા, આખી, વંદા વિગેરે સઘળા જંતુઓનો

નાશ કરે છે.

ફીટીંગ્સ પાવડરના ટીન મળે છે. ....

Box 830. Tel. Add. "Orangexpo"

M. C. PILLAY

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter

country orders executed at the best Market prices special attention to your country orders

TRIAL ORDER SOLICITED.

જથ્થાબંધ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ્સ ચઢાવનાર

અમે અપકંટ્રીના ઓરડર પાસ હંમેશા રાખી સારો માલ C.O.D. થી રવાનીએ કીએ.

79, PRINCE EDWARD STREET, DURBAN. ...

'Phone 2-6235. P. O. Box 316.

Heerabhai Morar Matvadkar,

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter and Commission Agent,

15 CROSS ST. RESIDENCE.
PACKING WAREHOUSE 44 BOND ST.

DURBAN.

હીરાભાઇ મોરાર મટવાડકર

હોલસેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ્સ ચઢાવનાર અને કમીશન એજંટ,

પેકિંગ સારી રીતે કરી માલ સી. ઓ. ડી. થી મોકલવામાં આવશે.

ટેલીફોન ૨-૬૨૩૫ બોકસ ૩૧૬.

૪૪ બોન્ડ સ્ટ્રીટ, ડરબન. 1152

ડીક્ષનરી ઓ

અંગ્રેજી & ગુજરાતી

આ ડીક્ષનરી મહાત્મા ગાંધીજીની સુચનાથી થયેલા વિદ્યાપીઠના બોર્ડથી કાઢના આધારે સુધારા વધારા સાથે બનાવેલી છે. વિદ્યાર્થી આલમ માટે તે અગત્ય ભરેલી અને ઉપયોગી છે. તેને અંતે ૨૨ ; ભારો, કારો, મોટા શહેરોની યાદી, મોટી વહીઓની સંખ્યા, વજન, માપ, કહેવતો, વિગેરે ઘણી વસ્તુઓનો સમાવેશ થયેલો છે.

પાકું પૂંઠું પાના ૨૪૦૮ પ્રથેની કીમત રૂપી. ૫

મળવાનું ઠેકાણું :

Manager, 'Indian Opinion, Phoenix.

Phone 33-4691. Tel. Add.: "VALABHEL." P. O. Box 4748.

V. B. PATEL,

WHOLESALE AND RETAIL FRUIT, VEGETABLE AND PRODUCE MERCHANT

CHEAPEST BANANA STORE IN TOWN.

40 President Street, JOHANNESBURG.

Terms:- NETT CASH or C.O.D

વી. બી. પટેલ,

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ, વેજીટેબલ્સ અને પ્રોડયુસ મરચન્ટ

જોહાનીસબર્ગ ટાઉનમાં સૌથી સસ્તામાં કેળાની દુકાન

અમારે ત્યાંથી દરરોજ તાજા ફ્રેશ આવતું માલ મળશે. કન્ટ્રીના ઓરડરોપર ખાસ ધ્યાન આપવામાં આવે છે.

ઓર્ડરથી અથવા C. O. D. થી માલ મોકલી આપીશું.

ટેલીફોન ૩૩-૪૬૯૧ ૪૦ પ્રેસીડન્ટ સ્ટ્રીટ,

પી. ઓ. બોકસ ૪૭૪૮ જોહાનીસબર્ગ. 1057

"શુદ્ધ ઘી"

દરેકમાં મળતી દેશ ભાઈઓ પાસે ડેરીનું એમ. જે. માર્કનું ગીરના બંગલનું ઘરગથ્થુ અમૃતકાસ ગાયકવાડની કેમલીનની બનાવટનું શોધાયું (શુદ્ધ) ઘી.

અમારે ત્યાંથી બોલા પ્રમાણમાં આપીશું.

બાબ માટે પુછો યા લખો.

સાથેજ આફ્રિકાના ઓર્ડર ઓલ્વ્યા.

સામજી કેવશી એન્ડ સન SAMJEE DEVSHI & SON

૪, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, ડરબન. 4, Cross Street, DURBAN. 1153

NARCTAM HARGOVIND

The Master Tailors.

Suits and Costumes Made in the latest Styles.

We specialise in High Class Tailoring.

Our Prices are to suit the times.

Try us with your next Order

તમારો સુટ ક્યાં સીવડાવશો?

નરોતમ હરગોવિંદ

તમને અપ-ટુ-ડેટ સ્ટાઈલનો ડિલાઈટ આવે બનાવી આપશે.

ટ્રાયલ ઓર્ડર આપી ખાત્રી કરી જુઓ.

'Phone 25661. 176 Grey St. Durban. 1174

અઠવાડીક પંચાંગ

	મોસ્લી ૧૯૩૯ જુલાઇ	દીવ ૧૯૬૫ આષાઢ	મુસલમાન ૧૩૫૮ જમાદીઉલ આખર	પારસી ૧૩૦૮ શહે. ૬૮મો	ગ્રેગોરિઅન ક. મી.	ગ્રેગોરિઅન ક.મી.
રવિ	૧	૧૫	૧૬	૫	૧-૫૧	૫-૪
સોમ	૨	૧૬	૧૭	૬	૧-૫૧	૫-૪
મંગળ	૩	૧૭	૧૮	૭	૧-૫૧	૫-૪
બુધ	૪	૧૮	૧૯	૮	૧-૫૧	૫-૫
ગુરૂ	૫	૧૯	૨૦	૯	૧-૫૧	૫-૫
શુક્ર	૬	૨૦	૨૧	૧૦	૧-૫૧	૫-૫
શનિ	૭	૨૧	૨૨	૧૧	૧-૫૧	૫-૬

NATIONAL
CASH REGISTER
AND
ACCOUNTING MACHINE
SYSTEMS
FOR
MAXIMUM
EFFICIENCY

THE NATIONAL CASH REGISTER CO. S.A. (PTY.) LTD.,
53 PRESIDENT STREET
JOHANNESBURG
P. O. Box 3591. Phone 33.6245

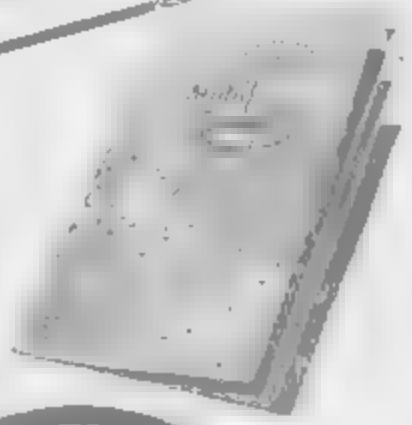
THE WONDER OF THE AGE

More than Grease and Oil!

Certified Mobilubrication gives complete, correct lubrication PLUS a thorough Service inspection at no more cost than for ordinary "Greasing and Oiling!" This Folder tells you all about it!

FREE

CERTIFIED
Mobilubrication
SERVICE

Better Performance, Longer Life, Less Upkeep Expense!

COUPON

VACUUM OIL COMPANY OF SOUTH AFRICA, LIMITED.
P.O. Box 10, Cape Town.
Please send me FREE your folder about Certified Mobilubrication.
NAME: _____
ADDRESS: _____

VACUUM OIL COMPANY OF SOUTH AFRICA, LIMITED

Are You a subscriber of 'Indian Opinion' if not, Why not?

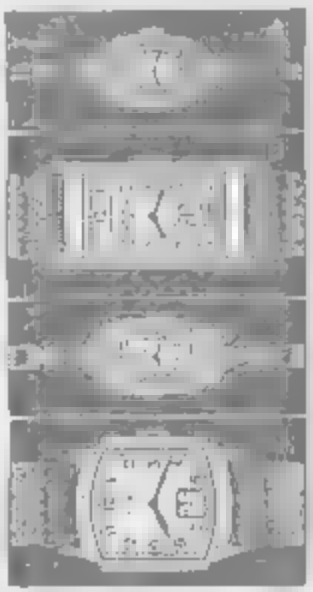

AROUND THE WORLD
WITH DIAMONDS AS CURRENCY

KATZ & LOURIE Ltd.
"DIAMOND CORNER" LOFF & MARKET STS. JOHANNESBURG

ELGIN
THE WORLD'S BEST WATCH

KATZ & LOURIE LTD.
"DIAMOND CORNER" LOFF & MARKET STS., JOHANNESBURG.

18 JUL 1939

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 28—Vol.—xxxvii. Friday July 14th, 1939 Registered at the G.P.O. as a Newspaper PRICE FOURPENCE.

Be Ready!

"Be ready. In your problems and even in your struggle, with reason and not with rage. See that the most indulgences of sense get no hold upon you. Resolve that the powers of the world shall neither terrify nor bribe you. Be ready in every common soldier's mood to meet or give up your life for something that is more precious than life, and you will in all likelihood play your part in one of the greatest movements of human history. Not in such an event, a conspicuous part but who would not be proud to have been an unknown companion of the battle of Marathon or to have died in defence of Athens under the walls lest when Christ entered Jerusalem."

—Professor Gilbert Murray

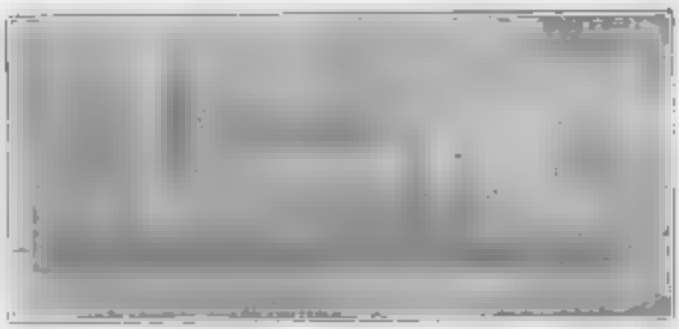
તૈયાર થાઓ!

"તૈયાર થાઓ. તમારા પ્રશ્નોનો, તમારા પરના અન્યાયોનો, ઉશ્કેરાઇને નહિ પણ વિવેક બુદ્ધીથી સામનો કરો. કેવળ ક્ષણિક સુખમાં ન પડી જતાં તેની કાળજી રાખો. દુન્યવી સત્તાઓ તમને ભયભીત કરી કે ખરીદી નહિ શકે તેવી દ્રઢ પ્રતીજ્ઞા કરો. તમારું જીવન, જીવનના કરતાં કીમતી વસ્તુને માટે વાપરવા અથવા સમર્પણ કરી દેવાને કરેક સાધારણ સૈનીક જેમ તૈયાર થાઓ તેમ તમે તૈયાર થાઓ. તેમ કરશો તો પણ સંભવ છે કે માનવ તવારીખમાં સૌથી મહાન કાર્યમાં તમારો ભાગ ભજવશો. કદાચિત તે ગાજશે નહિ પરંતુ તેનું મહત્વ કંઇ ઓછું નહિ હોય."

—પ્રોફેસર ગીલબર્ટ મરે

B. I. Steam Navigation Co., Ltd.

સ્ટી "ટાઈરીયા"

૩૬ દીવસે પા. ૬ ૬ ૬.
સિંધુ વીસી પા. ૨ ૬ ૦.
ટાઇલ પા. ૧૧ ૧૨ ૬.

૩૬ દીવસે પા. ૬ ૭ ૬.
મુસ્લીમ વિશા પા ૨ ૧૭ ૦.
ટાઇલ પા. ૨૨ ૪ ૬.

વધુ ખુલાસો તા. ૧૬ મીએ મુંબઈ જવા ઉપડશે

અત્રલ સુધરાઓ ઉપરોક્તમાં પોતાના વાહના ઉપર પોતાનું નામ કોતરવું - એ રમી, પોર્ટર કરવાનું જાહેરાત' કરવું બાર નહીં મટે બાકા કોર્ટ કોર્ટ પોતાને તાલીમ સીધા પોતાના વાહન મટેલિયા ૧૨૬ જરૂરવું વિશેષમા બહાર વાહના પેસેન્જર લેનારા પોતાના માલની તપાસ કરવા રહે વસ્તી બહેને અમારી ઓફીસમાં કેમાદામા કુદેવાળીયા સામેનો મ-સો નાણી સાથ નેમાસ્ટર મટેલિયો વ્યાજ
અમારાસાથમાળા બાઇબો અમારી સાથે પત્રવ્યવહાર કરવામા દીવસ પોસ્ટની સારો.
સ્ટીમાને બસતુ દરેક કરાવાજ અમારી ઓફી - બારોબાર નીચે પાસ કે
વધુ ખુલાસા માટે લખો યા મળો.

SHAIK HIMED & SONS, :: 390, Pine Street, Durban.
Telegraphic address: "KARAMAT." Telephone 2-0432

CITY SHIRT Co., No. 4, Kort Street, Johannesburg.

THE NEW INDIA ASSURANCE
—COMPANY, LIMITED.—

Life, Fire, Motor Car, Motor Lorry, Motor Bus, Plate Glass, Workmen's Compensation, Etc. Etc.

આ જાણી વીમા કંપનીમાં જીવનવીમા, આગ, મોટર કાર મોટર લોરી, મોટર બસ, પ્લેટ ગ્લાસ, કામદારોને વળતર વીમાઓ, લાગવટ વિગેરે દરેક જાતના વીમાઓ ઉતરાવી શકાય છે. જાણી કંપનીને ક્લેઇમ આપવું એ દરેક કોંટીની ફરજ છે.

Natal Office:
"INDIA HOUSE"
17, First Avenue,
DURBAN.
Telephone 2-5845 Con.
P. O. Box 1610.
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
Durban.

Policies Issued and Settlements Effected in this Country.
પોલીસી નેમજ ક્લાવાની પતાવટ આ દેશમાં કરી આપવામાં આવે છે.

Transvaal Office:
ROOMS NO. 12 & 13,
BARKLY ARCADE,
Diagonal Street,
JOHANNESBURG.
Telephone 33-4475.
P. O Box 3641.
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
JOHANNESBURG.

JALBHOY RUSTOMJEE

Principal Representative For The Union Of South Africa.

GANDHI & Co. (Pty) Ltd.

GENERAL MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS

Try us for:-

Benares Saries, with Blouses of same design prices from 75/- to £10 with double border.

Also Cotton, Crepe-de-chine & Rayon Saries from 2/6 to 40/-.

We also stock Indian Drugs, Condiments, Draperies, Outfitting, Hardware, etc. etc.

Telephone 23676,

Tel. Add. "Gandhico" Durban.

112 Victoria Street,

DURBAN.

અમારે ત્યાં હમેશા મોટા પ્રમાણમાં નીચે જણાવેલ ચીજો સ્ટોકમાં રહે છે.

બેરજન બદામ, પીસ્તાં, અરેબી, એલચી, જાયફળ, તજ, ક્રાવીંગ, સુરજમાપ કેસર, તેમજ હળદર, ધાણા. જીરૂ વીગેરે આખા તેમજ બાસ કેમરેખ નીચે પીસાવેલ મસાલો તથા તમામ જાતના ચોખા-બાસમતી, કમોદ દીલ્હી, બાંબ, બાસ તુલસી, વીગેરે તમા પંજાબી સાલમ, પોળી મુસલી, ગંઠોડા કોપરાપાટી તમા સાતસો આઠસો જાતનું ગંધીયાણ તેમજ સોપારી-મદ્રાસી સ્વેતરવની, કાચા, સોકેલાં તથા ગુલાબનું પાણી. આમળા, મોગરા, ચંબેલી, કુપેલ, કાગીનીબા વીગેરે ખુશબોદાર તેલ વીગેરે, વીગેરે મોટા જથ્થામાં તેમજ છુટક મળશે.

Also:

P. O. Box 27, TONGAAT,

Telephone during Office hours No. 5,

,, after Office hours No. 008.

દમ અને ફેફસાની બાસ દવા છે

ઝંડુનુ

કેસરી જીવન

ફેફસાંની બધી બીમારીઓને દૂર કરે છે તથા શેરડીને શુદ્ધ કરે છે આખા શરીરની તંદુરસ્તી જામ થાય છે. એક વાર અજમાવી જુઓ.

ધાતુ, જ્ઞાનતંતુ વિગેરેની નબળાઈ અને બાંસી વિગેરે બાતોના દર્દો માટે

ઝંડુની સુવર્ણ મિશ્રિત મકરધ્વજ ગુટી

જિના વિલંબે વાપરવા માંડો

ઝંડુ ફાર્માસ્યુટીકલ વર્કસ લી.—પો. બો. નં. ૫૫૧૩, મુંબઈ નં. ૧૪.

આ બીમારીના સોલ એજન્ટસ: એમ. એમ. બેરી એન્ડ સન્સ, સ્ટાન્ડ ૨૩૮, બેરીયાટીક બજાર, પી. બો. બોક્સ ૧૨૦૫, પ્રીટોરીયા

મેહાનીસબર્ગમાં મળવાનું ઠેકાણું: બગત ટ્રેડર્સ, ૨૪ કોર્ટ સ્ટ્રીટ.

આયુર્વેદિક દવાઓનું સુચીપત્ર આજેજ મંગાવો.

MOHANLAL VALJEE,

(INDIAN PAWNBROKER.)

112, Victoria Street, Durban.

Low Rates of Interest on Jewellery.

High prices paid for Old Gold. A large stock of New Jewellaries at reasonable prices to suit your pockets.

P. P. BHAGAT,

Fruit Merchant.

દરેક જાતનું ફ્રેશ અને વેજીટેબલ માલ પોસ્ટ દ્વારા C. O. D થી મોકલવામાં આવશે. લખોઃ—

P. O. Box 842. 139 Brook St. Durban

પુષ્ટિકારક પાકો બનાવવા હોય
અને
દરેક જાતની દેશી દવાઓ જોઈતી હોય
તો અમારી મુલાકાતે આવો

શરીરને પુષ્ટ બનાવવાના સારા પાકો બનાવવા માટે હમારે ત્યાં તાજો અને ચોકખો માલ છે. તેમજ દરેક જાતની દેશી દવાઓ અને દેશી મોસરી હમેશા તાજો અને ચોકખો માલ સ્ટોકમાં રાખીએ છીએ.

દેશી મુલકના ચોકઠાં નંબર ૧ ની કી. ૧૭–૧ સાઈઝ ૭૫–૮૦,
દેશી ચોકઠાંના બોણીયાં નંબર ૧ ની કી. ૭–૧ ડાપુડ ૭૫–૮૦

શરીરના કોઇ પણ ભાગમાંથી પાણી કાઢવાની
નવાબી પાવડર

ફક્ત બે ચમચી પીનારનો પાણી ચારે ધામ છે.

કમ્પ્લેટ કી. ૧૨ બોટલના ચાર્જ, ખરચ કમ્પ્લેટ ... ૬–૦–૦
પોસ્ટેજ ચાર્જ ... ૧–૦–૦
કુલ ... ૭–૦–૦

બે બોટલ મંગાવનારને ... ફ્રી પોસ્ટેજ ચાર્જ ...

ઉપરાંત સાથે રોકડા પૈસા મોકલશો

Fancy Gold Cups and Saucers at 1/9 a dozen.
12 dozen to a case. Cash with order.

I. G. H. BASSA
153 Grey Street, ... Durban. ...

WE STILL BUY
OLD GOLD, SILVER & SOVEREIGNS.
We Stock OYMA, ELGIN, WALTHAM, BUREN, and MADIX Watches.
Large stock of Indian and European jewellery always on hand
Importers of MOHINI FLUTE harmoniums
LAKHANI & CO.,
(Jewellers)
111 Grey Street, Durban. 'Phone 21258. ...

HEADACHES QUICKLY RELIEVED BY TAKING
TYSOND BRAND ... HEADACHE POWDERS
... POST FREE FROM
ERNEST TYSON, CHEMIST, FOLIGATE, DURBAN ...

'Phone 20350. Tel. Add "Nerlies."
A. M. PADAYACHEE
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter.
... TRIAL ORDER SOLICITED.
91 LEOPOLD ST., AND 34 CROSS ST.,
P. O. BOX 198, DURBAN. ...

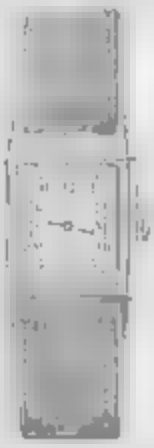
M. H. DESAI,
એમ. એચ. દેશાઇ.
કોન્ટ્રેક્ટ અને વેપારી,
અને દરેક જાતના ફ્રેટ અને પેસેન્જર્સના ટ્રેમ પણ આવતા ... O. ઉપરથી આવું બુકીંગ કરી મોકલીએ છીએ.
P. O. Box 254 31, Short St. Durban ...

શું તમારામાં જોર, ચેતન અને ઉત્સાહ છે?

આથાનો દુખાવો, પિત્તનો પચારો, અપચો અને આળસ એ બધું કબજીયાતને આભારી છે. એ સુચવે છે કે "ઇનોઝ ફ્રૂટ સોલ્ટ" તમારે લેવાની જરૂર છે. "ઇનોઝ" શરિરની આંતરિક શુદ્ધી કરી ચેતની ભારી ખામી ઓ દુર કરે છે. રોજ સવારે ગ્લેઝ ટી સ્પુન ફ્રૂટ સોલ્ટ ગ્લેઝ ગ્લાસ પાણી સાથે લેવાથી તમને બળવાન રહેશે.

ENO'S 'FRUIT SALT'
... manufactured under strict ...

IF YOU WANT THE BEST AND SOUTH AFRICA'S STRONGEST AND MOST RELIABLE WATCH INSIST ON A WORLD FAMOUS
UNION SPECIAL
... JEWEL, NON-MAGNETIC, SHOCK PROOF, UNBREAKABLE, PERFECT TIMEKEEPING ... NEWEST LADIES' & GENTS' MODELS.
REDUCED PRICES FROM 25/- UPWARDS.
GOODS SENT C.O.D THROUGH POST ... ACCOUNT OPENED WITH APPROVED MARKS

ફ્રુકાનદારોને હોલસેલ માલમાં સારૂં ડીસ્કાઉન્ટ આપવામાં આવશે.

૧૫૦૦ ફોટા, દાગીના, ઘડીયાળો વિગેરેના આરગેનોનું અમારા સુંદર કેટલોગ મંગાવવાથી મફત મોકલવામાં આવશે

THE AMERICAN SWISS WATCH Co. Ltd.
"THE DIAMOND HOUSE"
WHOLESALE & RETAIL JEWELLERS,
25, PARLIAMENT STREET,
CAPE TOWN. ...

Cable & Tel. Adv. "ADVANCING." 'Phones: 24003, Res. 24088.

CHOONILALL BROS.

THE NOTED INDIAN "SARRI HOUSE" IN SOUTH AFRICA.

141, GREY STREET, DURBAN.

ARRIVING BY EVERY MAIL FROM INDIA AND JAPAN

BENARES SARRIES WITH BORDERS AND PLAIN CENTRES,
BUTIDAR BENARES SARRIES IN SEVERAL SHADES
Prices from 50/-, 85/-, 105/ & up to £20.
THE LATEST FROM BENARES CITY.
EMBROIDERED SARRIES 25/-, 35/- & up
PRINTED VARIOUS LINES of SARRIES from 12/6, 17/- & upwards
EMBROIDERED CREPE-DE-CHENE from 3/6 yd. 42 in. & 45 in. width.
LATEST DESIGN SARRIE CLOTH 44 in width:
from 1/6 yd. 1/9, 2/- & up
GEORGETTE SARRIES LATEST ARRIVALS
prices from 25/-, 30/-, 45/- & up.
LATEST BLOUSES TO MATCH SARRIES
prices from 12/6, 17/6 & upwards.
ZARI WORK SILK SARRIES IN ALL SHADES
from 45/-, 65/-, 115/ & upwards

[illegible] Box [illegible], Victoria Street, VERULAM.
[illegible] Box [illegible], [illegible] Street, VERULAM.
'Phone 34, Verulam.

Please ask Our Johannesburg Agent P. RATANJEE, 60, Bree Street, Newtown.

ચુનીલાલ બ્રધર્સ

દક્ષિણ આફ્રિકાનું જાણીતું સાડીઓનું ગ્રહ

૧૪૧ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

ઑફિસ:
૫૩ અને ૬૦ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

આપણા કાયમના મકાનના બેજના
એજન્ટોઃ[illegible]
પી. રતનજી,
[illegible]-સ્ટ્રીટ, જુહાનિસ.

ગરાજ અને સર્વીસ સ્ટેશન
૭ ગોસ સ્ટ્રીટ અને ૫૨ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

દરેક સ્ટીમરમાં આપણા તરફથી આવે છે
બનારસની પોતાની બનાવટની ભાત સાડી, તથા જાતજાતની [illegible]
સાડીઓ શી. ૧૭, શી. ૮૫, શી. ૧૦૫ થી માંડીને પા. ૨૦ સુધીની
બનારસથી ક્રમબદ્ધ આવેલી છે.

[illegible] ભાતની સાડીઓ શી. ૨૫ અને શી. ૩૫ થી ઉપર
જાતજાતની ભાતવાળી સાડીઓ
શી. ૧૨–૬ અને શી. ૧૭–૬ થી ઉપર.

[illegible]–ટી–ગ્રીનકૂલ્ડ. ૩–૧ યુ' વાર ૪૨ ઈંચ અને [illegible] ઉપર બનેલ
[illegible]' જેટ્રેટ ક્રીપાઇનનું કપડું, ૪૪ ઈંચ પહોળું વારનો, શી. ૨–૬,
શી. ૩–૮, શી. ૪–૬ અને તેથી ઉપર
ઇજીપ્તમાં આવેલી જ્યોરજેટ સાડીઓ શી. ૨૫, શી. ૩૮,
શી. ૪૫ અને તેથી ઉપર

સાડીને જોડ મનગમ બ્લાઉઝિઝ શી. ૧૨–૬, શી. ૧૭–૬ અને
તેથી ઉપર.

દરેક રંગની જરી ભાતની રેશમી સાડીઓ શી. ૫૫, શી. ૭૫,
શી. ૧૨૫ અને તેથી ઉપર.

જરમેલીયમ, તળાવ ગોમેરિકન, રેકોર્ડો અને બીજી વસ્તુઓ
ઓળખમાં ઓછા ભાવે.

દરેક વસ્તુનું ગોપીવર્ધ્ધ, ગેરેન્ટી વગરનો હોલસેલ ભાવે

ગીફ્ટ વાઉચર્સ અને રેફરીસ ચાલુ

ભાવઃ પા. ૧૫, પા. ૨૫, પા. ૩૫, પા. ૪૫ અને તેથી ઉપર.

ક્રીસ્ટમસના પ્રેજન્ટને ૬ ૧૨ આરકના તાજ મકાબો
ભાવ શી. ૧૨–૬, શી. ૧૭–૬, શી. ૨૭–૬, શી. ૪૫. [illegible]

TRY THE LATEST
SUNCRUSH FLAVOUR
COLA SUNCRUSH
To get the true flavour, this must be well iced.
OTHER SPECIALITIES
POPULAR POP
"The King of Ginger Beers."
CLUB SEAL SODA
"Improves your Spirits."
"GIANTS"
The Quart Bottle for 4d.
In all Popular Flavours

'Phone 2-4345

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

DALYS LIMITED.

72, CANADA ROAD, DURBAN.

Sole producers of all Suncrush drinks.

'Phone 21078. Tel. & Cables: "Crescent." P. O. Box 582

Crescent Trading Co. (Pty). Ltd.

WHOLESALE MERCHANTS AND DIRECT IMPORTERS OF HARDWARE

Indian And European Groceries.
Indian Drugs And Condiments.
Our Stocks Are The Best Quality
And are Always Fresh
Our prices are keen.
We specialise in all kinds of Bombay, Calcutta, and Madras Products.
It will pay you to give us a trial.
Before placing your orders elsewhere benefit by our thirty years' business experience.
Our aim will always be service, quality and satisfaction.

અમારે ત્યાં નીચે મુજબનો માલ જથ્થાબંધ મળી શકશે

એલચી, બદામડાસ, બદામ, આરોલી, પીસ્તા, સિંગોડા, મુલાયમ પાપડી, મુલાયમ સકલાત, કાજુદાનું માલ, બાવેક, દમામ, એલચા, મીસરી, બદામ, રવો-લાપસી (બદલું) સેમ, કોપરાની વાદી, પીસેલું કોપરું, સુરજ છાપનું કેસર, આર મમમ, પંજાબી સાલમ, સૌફ મુરલી, ગન્દોડા બાવંજી, સુંઠ, સેકેલી સોપારી, કાચા સો., સેવરપની સો., બદામી સો., મુલકંદ, કાચો, બદામી બાવાનો તમાકુ, બાવાનાનું નેલ, મુલાયમ નેલ, મંજેલીનું નેલ, સોકરાનું તેલ, કામાનિયા કેર ઓયલ, એકયુબીનીયમ તપેલા, કપ અને સોસરી, સોખા-બીબડી છત્રસાળ, બાન્દ્રાવસી, માંલા, દીવડી, મુખવેલ, કોલસા દાળ-બધા, મગ, અડદ, તુવેર, વાલ, વટાણા બધુ બાબા છડ, સેવી, કપ્પજ, તજ, લવિ (બરદુ) બરમ મસાલા પીસેલા. વિગેરે.

કાંઇ પણ વસ્તુ ખરીદી કરતાં પહેલાં, અમારે ત્યાં ભાવ કાઢી ખાત્રી કરશો.

122 VICTORIA STREET, :: :: DURBAN.

18 JUL 1939

INDIAN OPINION

founded by MAHATMA GANDHI IN 1903

No. 28.—Vol. XXXVII. Friday, July 14th, 1939.

MAHATMA GANDHI'S APPEAL TO THE UNION GOVERNMENT

MAHATMA GANDHI writes as follows in *Harijan* dated July 1, on the resolution recently passed by the All India Congress Committee on the Indian Question in South Africa:

It is a matter of congratulation that the South African resolution of the A. I. C. C. escaped complete disfigurement which the learned Doctor Lohia's amendment would have caused. I tender him my thanks for having listened to Pandit Jawaharlal's advice to respect the opinion of an expert like me who had passed the best part of his life in South Africa and who had not lost touch with that great country after retiring from it. This incident is an illustration showing that mere learning, mere humanitarianism divorced from actual experience may spell disaster to the cause sought to be espoused. Dr. Lohia's amendment had as much place in the resolution as mine would have in a resolution framed by him as an authority on socialism to meet a socialist difficulty. If I made any such attempt, he would very properly say, "Don't pass the resolution if you don't like it, but don't disfigure it. It would defeat the purpose for which it is framed." What I have said about the South Africa resolution applies more or less to the Working Committee's resolutions. That Committee is the expert body on matters relating to the Congress. It is dangerous to tamper with its resolutions unless reason convinces the Cabinet of the soundness of all reasons suggested by members of the A. I. C. C. Acceptance of this practical advice, which I tendered more than once when I was a member of the Working Committee, would facilitate the despatch of national business.

Having said this let me say for the information of Dr. Lohia and his fellow humanitarians that I yield to no one in my regard for the Zulus, the Bantus and the other races of South Africa. I used to enjoy intimate relations with many of them. I had the privilege of often advising them. It used to be my constant advice to our countrymen in South Africa never to exploit or deceive these simple folk. But it was not possible to amalgamate the two causes. The rights and privileges (if any could be so called) of the indigenous inhabitants are different from those of the Indians. So are their disabilities and their causes. But if I discovered that our rights conflicted with their vital interests, I would advise the foregoing of those rights. They are the inhabitants of South Africa as we are of India. The Europeans are undoubtedly usurpers, exploiters or conquerors or all these rolled into one. And so the Africans have a whole code of laws specially governing them. The Indian segregation policy of the Union Government has nothing in common with the policy governing the African races. It is unnecessary for me to go into details. Suffice it to say that ours is a tiny problem compared to the vast problem that faces the African races and that affects their progress. Hence it is not possible to speak of the two in the same breath. The A. I. C. C. resolution concerns itself with the civil resistance struggle of our countrymen on a specific issue applicable solely to them. It is now easy to see that Dr. Lohia's amendment, if it had remained, would have been fatal to the resolution which would have become perfectly meaningless. The appeal to the Union Government would have lost all its point.

But good often comes out of evil. The amendment, wisely withdrawn, shows to the Africans and to the world in general that India has great regard and sympathy for all the exploited races of the earth and that she would not have a single benefit at the expense of the vital interest of any of them. Indeed the war against imperialism cannot wholly succeed unless all exploitation ceases. The only way it can cease is for every exploited race or nation to secure freedom without injuring any other.

My examination of the South Africa resolution would be incomplete if I did not warn the Indians in South Africa against building much on the resolution itself. It is a potent resolution only if the Indians take the contemplated action. The Motherland will not be able to protect their self-respect, if they are not prepared to protect it themselves. They must, therefore, be ready to suffer for it. The struggle may be prolonged, suffering great. But they will have the moral backing of the whole nation. In this Hindus, Muslims, and all political parties including Europeans are united. The Government of India may feel powerless. I fancy they are not so powerless as they imagine. I am reminded of 'the thought for the day' in the *Times of India* of the 25th instant. It begins, 'We have more power than will.' I know their sympathy is with the Indians. If they have the strength of will, they have the power. Our countrymen in South Africa know the conditions of Satyagraha. The foremost condition is unity among themselves.

To the Union Government I would say, "You have never proved your case. Your best men have admitted that there is no difficulty in your absorbing the two hundred thousand Indians in your continent. They are but a drop in the ocean. Remember that 80 per cent of them are born in South Africa. They have adopted your manners, customs and costume. They are intelligent. They have the same feelings and emotions that you have. They deserve better treatment than to be regarded untouchable fit only to be relegated to ghettos. This is not playing the game. And you should not wonder if, at last, Indians say, 'We shall rather die in your gaols than live in your segregation camps.' I am sure you do not want to go to all that length. Let it not be said of you that you had no respect for your promises."

Indian Opinion

FRIDAY, JULY 14TH, 1939

An Uphill Battle

LAST Sunday's mass meeting at Johannesburg to decide the line of action against the Asiatics (Transvaal Land and Trading) Act was one, the kind of which has never been seen in recent years either in the Transvaal or in Natal among any communities. Women too took a prominent part and the passive resistance resolution was passed with acclamation by the huge assembly of 1,000 with only one voice [illegible] who chose to show the meeting because it was convened by a "group" are trying to belittle it by spreading lies about its [illegible] character, but the resolution having preconceived the possibility of such an issue arising took care to have quorum fixed at the gates so that the number of the attendance could be recorded and also went to the extent of having a shrewd idea of the meeting which would speak for itself.

But this alone is not enough to prove the strength of the passive resisters. That will only be proved when the actual hour of trial comes. Our strength will then be judged by our power of endurance. Passive resisters have to be true to themselves and to their God. Nothing else should count with them nor deter them.

One thing, however, is expected of all and that is that if no encouragement is given to those who have pledged themselves to suffer for a righteous cause without causing harm to anyone, at least, nothing should be done to discourage them. Dr. Y. M. Dadoo, the leader of the movement, has very rightly laid down three ways in which one can help the cause. The first is that those who have the courage should actively participate in suffering by going to gaol; the second is that those who are lacking in that courage but are blessed with wealth should help the cause by rendering financial aid and the third is that those who have neither the courage nor the wealth should give their moral support by silently watching those who are suffering and by praying for their success and not threaten or [illegible] them.

It is profoundly encouraging that we have all the three kinds mentioned above in our community. But there is yet a fourth class which seems to have avowed itself to do everything possible to discourage whether by straight or crooked means those who have pledged themselves to suffer for the community's just and righteous cause. Among these are men holding responsible positions in the community like Mr. A. I. Kajee and Mr. S. M. Nana, and we are somewhat distressed to observe that they have the backing of the European Press of South Africa—a section of it at least—which is known to have always stood for freedom and justice. Our criticism is based on facts.

On Friday morning July 7, the *Natal Mercury* gave publicity to the news that the Nationalist Group of the Transvaal Indian Congress would start passive resistance on August 1. Mr. A. I. Kajee as secretary of the South African Indian Congress and the Natal Indian Congress, rushed to the press to give an interview which was published with double column headlines: "Passive Resistance Methods Condemned" "Durban Indian Leader's Views On Transvaal Action" in the *Natal Daily News* the same afternoon. Mr Kajee in his interview stated:

> [illegible] the Transvaal Asiatic Land and Trading Bill, the Nationalist Group of Indians is [illegible]
>
> [illegible] they do not represent the Transvaal Indians [illegible] was [illegible] by the president of the South African Indian Congress at an executive meeting in May last that no purely provincial body could lay down a policy or a principle affecting the Indians of the Union as a whole."

Mr. Kajee further stated that there had been no resolution passed or support voiced in favour of the movement in Natal and said,

> "[illegible] the National [illegible] Transvaal, they [illegible] intentions and do nothing [illegible] cause in South Africa. We [illegible] great role of the [illegible] Natal [illegible] organisation [illegible] Congress, what [illegible]
>
> [illegible] Congress to [illegible] policy to combat the Transvaal Land and Trading Bill will be [illegible] conference."

Before we proceed further we would like to say just a few words in regard to Mr. Kajee's interview. Mr. Kajee seems to have a strange notion about constitutional means. All constitutional means were exhausted when the Act was in its bill stage. It is now the law of the land and the only thing remains to be done is to either submit to the law which we have so vehemently opposed as humiliating and insulting to the community's national honour and self-respect, or to refuse to submit as it and suffer the consequences. Those who have resolved to suffer the consequences are better than those who preach high ideals from public platforms and do not practice them.

If the community had to wait on Mr. Kajee for the conference of the S.A.I.C. to be convened, as it evidently is having to do, it will probably have to wait till doom's day. Mr. Kajee alone can explain why the Conference is continuously being delayed when such a vital issue is at stake. But Mr. Kajee is responsible for the long delay even in convening the special general meeting of the Natal Indian Congress for the ratification of the unity formula passed by the Congress and the Colonial Born Indian Association on April 30. For Mr. Kajee these are not matters of such importance as it is to rush to the Press on a matter that does not concern him.

The Transvaal Act is purely a matter that concerns that particular Province and the only competent body that had the right to say anything was the Transvaal Indian Congress and its officials. The Nationalist Group of the Transvaal Indian Congress is working on its own and does not rely upon the support of any political bodies and it did not seek the advice of Mr. Kajee.

To come to the point, however, Mr. Kajee's interview naturally created the impression that he had valued the opinion of the South African Indian Congress, which he had no authority to do, and Mr. V. S. C. Pather, as president of the S.A.I.C., sent to the *Natal Mercury* a repudiation stating that,

> "Mr. Kajee, in expressing an opinion as he did, did so in his personal capacity and he cannot be said to be in any way representative of the Congress.
>
> "The South African Indian Congress, as well as the Natal Indian Congress, is strongly of opinion that decision on passive resistance and until that decision is taken it is not competent for any official or either of the bodies to speak as Mr. Kajee has spoken."

The following morning it was found that Mr. V. S. C. Pather's repudiation had apparently been thrown into the W.P.B. and Mr. Kajee's interview which appeared on the previous day in the *Natal Daily News* was published with some alteration. In this Mr. Kajee stated that while he was the secretary of the South African Indian Congress, the views he expressed were his own and did not commit his Congress in any way. He stated further that "Dr Yusuf Dadoo will be 'acting off his own bat' until such time as the South African Indian Congress makes a decision." Mr. Kajee was reported to have touched again on the constitutional issue.

The point to be noted here is that this was a press propaganda in which Mr. Kajee was encouraged to take a prominent part to belittle the passive resistance movement.

Mr. Sorabjee Rustomjee thereupon interviewed the *Natal Daily News*, requesting it to publish his statement repudiating Mr. Kajee's views. The request was refused and Mr. Rustomjee had to have his statement published as an advertisement at a cost of £12 10s.

In the course of his statement Mr. Rustomjee stated:

"The Congress has not ... yet arrived at a decision to either approve of or withdraw the passive resistance movement, and ... cannot ... about a withdrawal as I submit that Mr Kajee, while being secretary ... of both the South ... and the Natal Indian Congress, has no ... to act with Dr. Dadoo ... in so far as the Transvaal is concerned there ... no gainsaying that the Indian community, with the exception of a few, ... with Dr Dadoo. If Mr. Kajee ... Mr. Kajee that if he comes with ... he will be given every ...

"Mr Kajee's table on constitutional issues ... that ... that on the South African Indian Congress has not held a conference since the beginning of 1935 and the Transvaal Indian Community cannot be expected to wait ... be consulted. ... Mr Kajee ... The Congress ... that the Transvaal ... Act and Trading ... Bill has now become the law of the land.

"Dr. Dadoo has made requests to Mr. ... M. ... for a copy of the Constitution of the Transvaal Indian Congress, and although ... Constitution, which ... for it."

In Natal Mr. Kajee is taking the same Hitler-like attitude. On April 30 the Executive of the Natal Indian Congress decided to call a special general meeting of its members ... ratify a ... agreed to by the Natal Indian Con... Agreement ... Indian ... Congress ... Mr. ... Congress ... Mr. ... Congress ... Mr.

MASS MEETING OF TRANSVAAL INDIANS

PASSIVE RESISTANCE TO COMMENCE ON AUGUST 1

RESOLUTIONS ON WITHDRAWAL OF AGENCY AND NO CONFIDENCE IN THE TRANSVAAL INDIAN CONGRESS

A MASS meeting of Transvaal Indians under the auspices of the Nationalist Group of the Transvaal Indian Congress, was held at the Indian Sports Ground, Johannesburg, on Sunday, July 9.

Since that black Sunday of June 4, the Johannesburg Police department had been regularly taking precautionary measures and on this particular day, too, the police were there in full force to see that nothing untoward happened. The meeting was called for 2 p.m. but a stream of people was rushing to the Sports Ground from as early as 11 a.m. and by 2 p.m. there were not less than 6,000 people representing all sections of the community present. They had come from all parts of the Transvaal Province and Advocate A. Christopher and Mrs. Christopher, Messrs. Sorabjee Rustomjee, P. R. Pather, P. B. Singh, Manilal Gandhi and Mrs. Manilal Gandhi had specially come from Natal to attend the meeting. The Rev. B. L. K. Sigamoney who had gone on a holiday visit to Durban returned to Johannesburg specially to be present at the meeting. A large number of women were also present including Moslem women who are, as a rule, hardly to be seen coming out of their seclusion.

The meeting which commenced at 2.30 p.m. lasted till 6 p.m. and although the crowds had gathered long before the commencement, they waited patiently and peacefully until the meeting was over notwithstanding the fact that towards the evening they were all shivering with cold.

The police officers were contrasting with amazement that day's meeting with that of June 4, and were remarking that it could hardly be believed that a mass of such well-behaved people could be capable of such brutality as was witnessed on June 4.

A platform was erected by means of a few wagons put together. There were two flags flying over the platform—the Union flag and the National flag of India.

Tamilians from Pretoria including Messrs. G. Peroomal, Soobiah Naidoo, P. K. Chetty and Kanoo Moodley came to the meeting with a National banner containing Pandit Jawaharlal Nehru's picture which attracted great attention.

Loud speakers were specially installed and the voice of the speakers could be heard far away outside the Sports Ground.

President's Speech

The meeting was presided over by Mr. E. I. Asvat, the veteran passive resister, who holds a worthy record of services rendered during the last struggle under the leadership of Mahatma Gandhi.

The chairman having declared the meeting open after a few remarks in Gujarati, his written speech in English was read by Mr. A. A. Mirza, which was as follows:

"To-day is an historical day. We have assembled here to take a step which is to result, at the cost of considerable suffering on our part, the last vestige of honour and self respect that we possess in the Transvaal. The huge gathering that I see before me is an indication of the support that I can look forward to in our struggle for freedom.

"The Union Government by passing the Asiatics (Land and Trading) Act, which is now the law of the country, has treated the Smuts-Gandhi Settlement of 1914, and the Capetown Agreement of 1927, as mere scraps of paper. Mahatma Gandhi, who is recognised by the nations of the world as a great soul, left these shores after arriving at a settlement with General Smuts, with the full knowledge and hope that the resident Indian population of South Africa, would be treated as human beings without their elementary rights being further restricted in any way and that the then existing laws would be sympathetically administered and that in course of time we, in South Africa, would enjoy full citizenship rights. That settlement was arrived at after considerable suffering by Mahatma Gandhi himself and the Indian community in South Africa.

"Then came the Capetown Agreement of 1927, which was concluded after the Areas Reservation and Immigration Bill was withdrawn from the Union Parliament. The hopes of Mahatma Gandhi and Indian statesmen who came out to South Africa to conclude the Capetown Agreement have been dashed to pieces, for the Asiatics (Transvaal Land and Trading) Act is a violation of the pledges given to Mahatma Gandhi and the upliftment clause contained in the Agreement.

"I say with all the emphasis at my command that the Act has been deliberately directed against us to bring about our ultimate elimination in the Transvaal.

"The two main principles of the Act are to restrict our residential and trading rights. By restricting our residential rights the Union Government aims at segregation, and by curbing our trade activities, it seeks to take away our means of existence, for trade is the main source of living to the vast majority of our people in this Province.

"We are definitely not going to submit to this law. We belong to an Indian nation whose honour and prestige we are in honour bound to uphold. To the generations to come we have an answer to make. Are we to make an ignoble retreat in the face of an Act which at once stamps us as an inferior race? I know that I have your fullest confidence and support when I say that the Transvaal Indian community's self-respect is too great an honour to be lost by retreating.

"We have come here to declare that the only safe and sure weapon left to us to combat the act is Passive Resistance. By resorting to Passive Resistance, we are only following the footsteps of that great soul, Mahatma Gandhi. We shall not depart one iota from the principle laid down by him. We are prepared to suffer to the fullest extent in order that we shall leave behind us a heritage that our children will not be ashamed to own.

"People have been telling us that the step we are taking is premature and that we should exhaust all constitutional means of representation. I submit that this is the most absurd statement to make by any one who claims to represent the people. What constitutional means can there still be after the Act has become the law of the country is beyond my comprehension.

"Our road is clear and as Satyagrahis we shall march on with Truth on our side and Faith in God.

"I now come to the Agency of the Government of India in South Africa. The Agent-General represents the Indian Government, and as such he has in his keeping the honour of India. The translation of the Act into the law of the land is an insult to the Government and people of India, and it is not in keeping with the honour of India for the Agent-General to remain in South Africa. Nothing can be honourable to the Indian nation than for the Government of India to withdraw its Agency from South Africa. We make an earnest appeal to the people of India to press for such withdrawal.

"Ladies and gentlemen, our trust is in God."

Dr. Dadoo's Speech

"It gives one great pleasure to see and to realise that hundreds and thousands of Indian people have come from all over the country to this meeting to decide what they should do against the Act which has been enacted against them," declared Dr. Y. M. Dadoo, leader of the Nationalist Group, who was greeted with loud applause. He was speaking on the first resolution on passive resistance which was moved by him.

"This vast concourse shows in unmistakable terms that Indian people in the Transvaal realise the difficult position in which they are placed, and they realise that their self-respect is at stake, and that something must be done," added the speaker.

"When the present Act, which was then a Bill, was before the country a few months ago, throughout the country, even in Natal and in the Cape, the Indians protested in the most vehement terms against it. But at that time, some of us believed that there was still a way open to us—the way of negotiation.

"Negotiations took place, then representations were made by the Indian Government, but in spite of all these efforts we see to-day that the Bill has become law, and that it is affecting the vital interests of the Indians in the Transvaal.

"The question before us is: what must we do to-day to fight this Act? We realise that it is a ruinous Act which in two years will affect the great majority of the Indian people in the Transvaal. We know that we are traders—small traders—in the Transvaal, that our livelihood depends on trade.

"And not only that. It is casting a stigma on our race, and an insult to our self-respect as human beings. And therefore the question which every Indian must think over is what we should do against this Act. After due deliberation and full consideration in the matter, we have come to realise that there is only on way to fight against this Act at the present moment, and that is the way of passive resistance. (Hear, hear.)

Show Us A Better Way And We Shall Accept It

"If there is still anyone in this assembly or outside who could show us a better way, we shall be pleased to accept it. But there is no other way. An appeal was issued, and we asked for suggestions from all quarters, but up to now that appeal has not been answered and therefore we have to resort to the only means that remains at our disposal, the means of passive resistance.

"Now I appeal to the people in the Transvaal that when I move this resolution which says that we will start passive resistance on August 1 in the Transvaal, they will support it. Allegations were made up to now that this so called threat was made by a noisy crowd of Indians in the Transvaal, but to-day this assembly proves beyond every doubt that it was not a mere threat, but it is the determination of any Indian throughout the length and breadth of the Transvaal. Let this go out as an answer to the allegation made by Mr. Stuttaford.

"Now we come to passive resistance. Those of you who were in the last passive resistance movement know the difficult task that we are undertaking to-day. It is a very serious undertaking; it has many serious implications. But we realise all that. We have considered it seriously, and we have come to the conclusion that despite all its difficulties, it is the only means at our disposal at the present time. It was a means which was used by Mahatma Gandhi successfully in the past, and I am sure that if we are staunch passive resisters, if we follow all its principles, then we must, if not now, ultimately succeed in the struggle that we are undertaking.

Three Ways In Which One Can Help

"Now there are three methods in which the Indian people in the Transvaal are able to help in this movement. The first is by imposing self suffering, as by going to gaol. And as to that method I can assure this assembly that we have received a very heartening response from the people in the Transvaal.

"The second way is by financially supporting the movement. A certain amount of propaganda will be required, so that the people may know how the movement is carried on in the Transvaal, and finance will also be required for other purposes. I am glad to say that we have already received a very good response.

"There is a third way open to you. Those of you who are not able to take an active part owing to physical or financial difficulties, can follow the third path and still be passive resisters. That is, by giving moral support and not putting any handicap in the way of those who are trying to carry on the movement in the interests of the Transvaal Indians.

"This question of passive resistance has received the full support of the people of India, including the foremost political body, the Indian National Congress, which has declared its emphatic support to the firm stand that the Indians in the Transvaal have taken to-day."

After reading the resolution, Dr. Dadoo continued: "If you approve this resolution, you will be deciding for passive resistance, and if you do that, from now onwards you must work for passive resistance. If there is any doubt among you or in any other community you must dispel it. But there is no doubt. The Indian community is united on this point, and will go unitedly forward for passive resistance and fight for the rights of the Indian people in the Transvaal. That is quite clear.

"But there are still some in our own community who believe that all the constitutional means have not been employed, and that there are still ways and means open to us by which we can approach this problem.

"But when this Bill became an Act, it became quite clear that there was no other way. Those who are sceptical must realise that there is no other method open to us. Therefore let the Indian community in the Transvaal act in a united manner."

"I appeal also to the Indian people of Natal and the Cape. The Act affects the Indian people of the Transvaal. But a time must come when similar legislation may be introduced against the Indian people of Natal and the Cape, and therefore the difficulty we have to face to-day may be their difficulty tomorrow.

"Therefore it is not a fight only of the Transvaal Indians. It is a fight for all the Indians in the Union. I am pleased to see some of the leaders of Natal on the platform, and they will address you. That shows that we have the support of Natal too.

Appeal To Europeans And Non-Europeans

"Let me make an appeal to the European people of this country and the non-European people too. This appeal is that the Indian people in the Transvaal are faced with an Act which is going to ruin us in a few years, and therefore we are compelled to take up this fight on behalf of the Indians of the Transvaal.

"Let the Europeans realise that this is a fight for righteousness and justice, that this fight is against obnoxious legislation of the Government, that this is not a fight against the other non-European people in this country. This fight is against repressive and discriminatory legislation that is enacted against the Indians from time to time.

"If they are people of goodwill and realise the danger of such legislation, the white people of this country may come out and support this movement. Therefore this appeal goes to the European and non-European people of this country that they should support our movement, because it is a struggle for justice and righteousness.

"Now in the end I am very glad to see that so many women have come to this meeting—women of all the different sections. It shows that the Indian women of this country are prepared to contribute their share in the struggle of this country and in the success of any movement, the active support of women is required. They have always played an important role in all the progressive

movements of the world, and when we see that women are coming to support us, then we must be heartened and must realise that the movement is bound to succeed. I hope the women will come forward in large numbers and take their share in this great movement.

"I hope that when this resolution is put before you it will receive the unanimous support of the Indian people that are gathered here this afternoon."

Mr. S. B. Mehd

Mr. S. B. Mehd, who seconded the resolution, spoke in Gujerati. He explained the terms of the Act and how it violated the Smuts-Gandhi settlement and the Capetown Agreement and said that there was no other alternative left for the community but to resort to passive resistance.

Mr. Manilal Gandhi's Speech

Mr. Manilal Gandhi spoke in support of the resolution.

"We have assembled here to-day," he said, "on a very solemn occasion. Ever since 1914 when Mahatma Gandhi left these shores—very unfortunately for us—we had become, as it were, a dead community. But this huge assembly to-day proves that we have once again awakened to our consciousness. We have met here to pledge to resort to passive resistance against the measure that has been passed in the teeth of opposition of not only the Indian community of South Africa, but the Government of India and also the people of India.

"We have to thank the Union Government for awakening this consciousness in our community. It was very easy for the Union Government to have avoided the struggle ahead. It was a trifling matter for them. They could have avoided it by merely leaving out those objectionable clauses from the Asiatics (Land and Trading) Act. Great statesmen like Mr Hobhouse did not mince words, when he criticised the Bill in Parliament. He even went to the extent of resigning from the caucus. Even the European Press, we must be thankful to say, protested against the inclusion of these clauses in the Bill by the Union Government. The Government has in its wisdom, however, chosen to court trouble.

"We want to assure not only the Government but the people of South Africa that we Indians are not a troublous lot.

"We have been credited by great statesmen at great assemblies like the Imperial Conferences, with being a peaceful and law-abiding community. We wish to remain so but not at the cost of our self-respect. By losing our self-respect, we will shame not only ourselves but this great country too.

"The meaning of passive resistance has created a great deal of misunderstanding among many Europeans. As I have already said, we do not wish to be a troublous lot. By resorting to passive resistance let it not be understood that we are going to indulge in lawlessness. That is not passive resistance. Passive resistance implies nothing else but self-suffering which means that we shall refuse to submit to the humiliating law and invite the penalty thereof. We are not going to be a danger to the person or property of any individual in South Africa, whether he be European or non-European. "If we are, we will have failed in our passive resistance struggle. Not only that, but we will have proved false to that great leader, whose name was mentioned in the Presidential address, Mahatma Gandhi, whose lead we have resolved to follow."

Mr Manilal Gandhi then referred to the struggle of 1908 and said that they had met on an occasion similar to that of 1908 and that he wished to remind them of certain events which had taken place then. He said he wished to read to them the words uttered by Mahatma Gandhi at a similar meeting held in 1908 to protest against a similar measure.

[The passage quoted has been given elsewhere in this issue as a separate article.—Ed. I.O.]

In conclusion Mr. Manilal Gandhi said, "the mists of misunderstanding among the Europeans will remain until we prove what we say. Let us hope that by our exemplary attitude, we will be able to remove the mists and that we shall be able to meet each other better when the mists have rolled away."

Mr. Joshi's Speech

Mr. P. S. Joshi, speaking in Gujarati, appealed to the youth to join the struggle in large numbers. He said they looked to the support of Natal and the Cape as well as of India without which we would never succeed.

Mr. Sheikh Ahmed

Mr. Sheikh Ahmed, President of the Transvaal Indian Congress, wholeheartedly supported passive resistance under the leadership of Dr. Dadoo.

Mr Soobiah Naicker spoke in Tamil supporting the resolution on passive resistance.

The resolution was then put to the vote and was passed unanimously without a single dissentient.

Withdrawal Of The Agency

Mr. S. M. Desai then moved the second resolution which asked for the withdrawal of the Government of India Agency. He heartily supported passive resistance and pledged himself to follow the lead of Dr. Dadoo. He felt that this was a struggle for the self-respect of the Indian community and the honour of India and it was derogatory to our national honour for the Government of India Agency to remain in South Africa after the insults that had been hurled by the Union Government at the Indian nation.

Mr. Sorabjee Rustomjee

Mr. Sorabjee Rustomjee seconding the resolution said, neither the present nor the previous Agents-General could deny that the Act was a violation of the agreement between the South African Government and the Indian Government. The meeting should therefore ask the people of India and the Government of India to withdraw the Agency, because honour was dearer than any small concessions that the Agency might afford us. He had not yet pledged himself to support passive resistance, but he was doing that now before God and Man. It had been said that the bread of the South African Indians was at stake. But he considered honour to be more precious than bread.

Mr. P. R. Pather

Mr. P. R. Pather, secretary of the Colonial-born and Settlers' Indian Association of Natal, said he wished to give his whole-hearted support to the resolution. The Indian people should take steps to ensure that there was not a repetition of the "divide and rule" policy of the Government. They were reduced to such an extent that they were now without a backbone. Had the South African Indians fought with the strength Mahatma Gandhi left them, they would not have had the dishonourable compromises of the past years. "I feel," Mr. Pather continued, "that the present Act is a blessing in disguise, because, if this Act had not been brought into effect, the Indian community in South Africa would never have risen as one man, as we have seen on the present occasion."

The resolution was then put to the vote and it was unanimously passed without a single dissentient.

No Confidence In Present Congress Officials

Mr. M. D. Bharoocha, former president of the Transvaal Indian Congress, then moved the resolution declaring no confidence in the present officials of that body. Mr. Bharoocha said it was his sad lot to have to perform such an unpleasant task. He had to do so against the officials of the Transvaal British Indian Association and now he was called upon to do so against the present officials of the Transvaal Indian Congress. Mr. Bharoocha said he had passed through the fire in Mahatma Gandhi's time when he had to sacrifice a great deal. The present officials had become virtual dictators but did not know what it was to sacrifice. Only those who are prepared to sacrifice can claim to lead. Dr. Dadoo was like a son to him. He admired his pluck and heartily supported him in his movement. He advised all young men to rally to the call of Dr. Dadoo to safeguard the self-

respect and honour of the community. Mr. Bharoocha said this was a time when the British people should help the just cause of the Indian community. If they failed to do so they would be digging the grave of the British Empire.

Mr. B. L. E. Sigamoney

Rev. B. L. E. Sigamoney seconding the resolution of no confidence in the present officials of the Congress said it grieved him greatly to do so, for that organisation was one intended to further the interests of the Indians in South Africa. Those like Mr. Nana who opposed passive resistance did not have sufficient education or culture to understand its profound spiritual meaning. It behoved the gathering to prove to the Transvaal Indian Congress that the Nationalist Group was in the majority in the Congress.

The resolution was then put to the vote and was passed unanimously without a single dissentient.

Advocate A. Christopher

Advocate A. Christopher then rose to speak and in the course of his remarks said, the meeting left one in no doubt about the intention of the Transvaal Indians. That intention was in keeping with what had happened in the past. It was in the Transvaal that passive resistance was first conceived and practised. Passive resistance had now become a world theory for oppressed people to adopt so that they might obtain redress.

Previously the Transvaal led a passive resistance movement and Natal followed. Again this was happening.

In Natal they also had their difficulties, because there was a division, but it was not a division among the people but among the leaders. Men who could not otherwise occupy official positions were able to do so because of the Agency. It was a danger to the country and should be dispensed with.

He and others had come to hear Dr. Dadoo speak, and were very impressed. Dr. Dadoo had spoken as a man of responsibility, and had not made any wild statements.

In conclusion, Mr. Christopher deprecated the presence of black-legs among the South African Indians.

Mr. Nana Sita moved the fourth resolution authorising Dr. Dadoo to forward the resolutions passed at the meeting to their proper quarters.

Among other speakers were Mr. P. R. Singh, Mr. Tilly, Miss B. R. Pillay, Mrs. A. Christopher, Mrs. Manilal Gandhi and many others. Songs for the occasion were rendered by Miss Padmavati Naidoo, grand daughter of the late Mr. Thambi Naidoo, and Mr. Ebrahim Vanda.

Resolutions

The following resolutions were unanimously passed:

This mass meeting of the Transvaal Indian community held under the auspices of the Nationalist Group of the Transvaal Indian Congress hereby records its disapproval against the Asiatics (Transvaal Land and Trading) Act which has been passed by the Union Government in the teeth of opposition of the South African Indian community and the Government and people of India. The Act is wholly unacceptable to the Transvaal Indian in that

(a) it violates the letter and spirit of both the Smuts-Gandhi Settlement of 1914 and the Capetown Agreement of 1927 which were believed to have put an end to anti-Asiatic legislation in South Africa

(b) it restricts the elementary rights of residence and curbs their trading activities which are their only means of existence and deprives them of the last vestige of self-respect that they possessed in the Transvaal, thus aiming at their ultimate annihilation

(c) it is a gratuitous insult to the Indian nation whose opposition to the law being passed was disregarded by the Union Government

The Transvaal Indian community, having exhausted all constitutional means to prevent the passing of the aforesaid Act, this meeting therefore declares that the only means left to them to combat the Act is passive resistance and to prove to the world that the Transvaal Indian community is prepared to suffer to the uttermost rather than carry the badge of inferiority. This meeting reiterates its pledge to passive resistance and declares that it be launched in the Transvaal on the 1st day of August, 1939.

2. That this mass meeting feels that the continuance of the Agency of the Government of India in South Africa after the passing of the Asiatics (Transvaal Land and Trading) Act, which is a violation of the Capetown Agreement of 1927, is derogatory to the honour and prestige of the Indian nation. This meeting therefore respectfully requests the Government of India to withdraw the Indian Agency in South Africa, and appeals to the people of India to bring pressure upon the Government of India in that respect.

3. This mass meeting of Transvaal Indians declare that it has no confidence in the officials who are at present carrying on in the name of the Transvaal Indian Congress and asks them to cease making any representations in the name of the Indian community, and calls for their immediate resignation. It further expresses its full confidence in Dr. Yusuf Mahomed Dadoo and his colleagues and approves of and supports the principle policy and programme of the Nationalist Group of the Transvaal Indian Congress.

4. This mass meeting of Transvaal Indian Indians hereby authorises Dr. Y. M. Dadoo, the leader of the Nationalist Group of the Transvaal Indian Congress, to forward all the resolutions to their proper quarters.

In Support Of Passive Resistance

Krugersdorp

THE following message has been received from Krugersdorp—"The Krugersdorp branch of the Transvaal Indian Congress declares its fullest support and confidence in the policy of Dr. Y. M. Dadoo and the principles of the Nationalist Group and strongly condemns the policy of the Transvaal Indian Congress officials."

Zoutpansburg Indian Congress

The following has been received from Zoutpansburg:

"Zoutpansburg Indian Congress mass meeting strongly supported the passive resistance movement to be started to save our national honour and expressed its lack of confidence in the present Congress officials."

Klerksdorp

A Klerksdorp message states: "A mass meeting of the local Congress was held on Wednesday night, and the following resolution was passed:

"The mass meeting of the Klerksdorp branch of the Transvaal Indian Congress emphatically declares that it has no confidence in the present officials of the Transvaal Indian Congress and demands their immediate resignation. This meeting places its full confidence in Dr. Dadoo and the principles and programme of the Nationalist Group of the Transvaal Indian Congress."

Vereeniging

At a meeting of the Vereeniging Indian community held at Vereeniging, on July 7, the following resolution was unanimously adopted:

"This meeting of the Vereeniging Indian community hereby declares that it has no confidence in the officials of the Transvaal Indian Congress, nor does it have any belief in the policy adopted by the above-mentioned officials.

"This meeting places its wholehearted faith in the methods initiated by Dr. Dadoo, the leader of the Nationalist Group of the Transvaal Indian Congress, and strongly supports the principle and the policy of Dr. Dadoo.

"It further wishes to condemn the Transvaal Asiatics Land and Trading Act, as it is detrimental to our existence. It, therefore, desires to lodge its modest protest against this inhuman act of the Union Government. During this most critical juncture, it resolves to support the satyagrah movement."

Brits Indian Society

The following resolution was unanimously adopted at a meeting of the Brits Indian Society, held on July 7:

"This meeting of the Brits Indian Society strongly protests against the Asiatics (Transvaal Land and Trading) Act, and wholeheartedly supports the passive resistance policy of the Nationalist Group of the Transvaal Indian Congress."

THE MEANING OF A PLEDGE

By
M. K. GANDHI
In "Satyagraha In South Africa"

[The following was quoted by Mr. Manilal Gandhi in his speech at Sunday's meeting, which is reported elsewhere in this issue, from Mahatma Gandhi's Satyagraha in South Africa from the chapter on "Advent of Satyagraha" wherein he describes what he had spoken at the huge mass meeting held to take the pledge of passive resistance against a law introduced by the then Government.]

"I WISH to explain to this meeting that there is a vast difference between this resolution and every other resolution we have passed up to date and that there is a wide divergence also in the manner of making it. It is a very grave resolution we are making, as our existence in South Africa depends upon our fully observing it. The manner of making the resolution is as much of a novelty as of a solemnity.

"We all believe in one and the same God, the differences of nomenclature in Hinduism and Islam notwithstanding. To pledge ourselves or to take an oath in the name of that God or with Him as witness is not something to be trifled with. If having taken such an oath we violate our pledge we are guilty before God and man. Personally I hold that a man, who deliberately and intelligently takes a pledge and then breaks it, forfeits his manhood. And just as a copper coin treated with mercury not only becomes valueless when found out but also makes its owner liable to punishment, in the same way a man who lightly pledges his word and then breaks it becomes a man of straw and lits himself for punishment here as well as hereafter. There is no use in this meeting who can be classed as an infant or as wanting in understanding. You are all well advanced in age and have seen the world; many of you are delegates and have discharged responsible in a greater or lesser measure. No one present, therefore, can ever hope to excuse himself by saying that he did not know what he was doing when he took the oath.

"I know that pledges and vows are, and should be, taken on rare occasions. A man who takes a vow every now and then is sure to stumble. But if I can imagine a crisis in the history of the Indian community of South Africa when it would be in the fitness of things to take pledges that drive it surely now. There is wisdom in taking serious steps with great caution and hesitation. But caution and hesitation have their limits, which we have now passed. The Government have taken leave of all sense of decency. We would only be betrayers our unworthiness and cowardice, if we cannot make our act as the case of the conflagration which everybody and all watchmen with folded hands. There is no doubt, therefore, that the present is a proper occasion for taking pledges. But every one of us must think out for himself if he has the will and the ability to pledge himself. Resolutions of this nature cannot be passed by a majority vote. Only those who take a pledge can be bound by it. This pledge must not be taken with a view to produce an effect on outsiders. No one should trouble to consider what impression it might have upon the local Government, the Imperial Government, or the Government of India. Every one must only search his own heart, and if the inner voice answers him that he has the requisite strength to carry him through, then only should he pledge himself and then only would his pledge bear fruit.

"A few words now as to the consequences. Hoping for the best, it may be that we may not be called upon to suffer at all. But if on the one hand one who takes a pledge must be a robust optimist, on the other hand he must be prepared for the worst. It is therefore that I would ask you to think of the worst that might happen to us in the present struggle. Imagine that all of us present here numbering 3,000 at the most pledge ourselves. Imagine again that the remaining 10,000 Indians take no such pledge. We will only provoke ridicule in the beginning. Again, it is quite possible that in spite of the present warning some or many of those who pledge themselves might weaken at the very first trial. We might have to go to jail, where we might be insulted. We might have to go hungry and suffer extreme heat or cold. Hard labour might be imposed upon us. We might be dogged by rude warders. We might be fined heavily and our property might be attached and sold up to auction. If there are only a few resisters left. Opulent today we might be reduced to abject poverty tomorrow. We might be deported. Suffering from starvation and similar hardships in jail, some of us might fall ill and even die. In short, therefore, it is not at all impossible that we might have to endure every hardship that we can imagine, and wisdom lies in pledging ourselves on the understanding that we shall have to suffer all that and worse. If someone asks me when and how the struggle may end, I may say that if the entire community manfully stands the test, the end will be near. If many of us fall back under storm and stress, the struggle will be prolonged. But I can boldly declare, and with certainty, that so long as there are even a handful of men true to their pledge, there can only be one end to the struggle, and that is victory.

"A word about my personal responsibility. If I am warning you of the risks attendant upon the pledge, I am at the same time inviting you to pledge yourselves, and I am fully conscious of my responsibility in the matter. It is possible that a majority of those present here might take the pledge in a fit of enthusiasm or indignation but might weaken under the ordeal, and only a handful might be left to face the final test. Even then there is only one course open to the like of me, to die but not to submit to the law. It is quite unlikely but even if every one else touched leaving me alone to face the music, I am confident that I would never violate my pledge. Please do not misunderstand me. I am not saying this out of vanity, but I wish to put you, especially the leaders upon the platform, on your guard. I wish respectfully to suggest it to you that if you have not the will or the ability to stand firm even when you are perfectly isolated, you must not only not take the pledge yourselves but you must declare your opposition before the resolution is put to the meeting and before its members begin to take pledges and you must not make yourselves parties to the resolution. Although we are going to take the pledge in a body, no one should imagine that default on the part of one or many can absolve the rest from their obligation. Every one should fully realise his responsibility, then only pledge himself independently of others and understand that he himself must be true to his pledge even unto death, no matter what others do."

—:o:—

News In Brief

Copies of resolutions passed at the mass meeting held under the auspices of the Nationalist Group of the Transvaal Indian Congress on July 9, at the Indian Sports Ground, Johannesburg, have been forwarded to H.E. the Governor General, the Prime Minister, the Minister of Interior, the Minister of Justice and the Agent-General for India, by Dr. Dadoo, leader of the Nationalist Group of the Transvaal Indian Congress. The resolutions were cabled out to India to the Government of India, Mahatma Gandhi, the Press of India and all the prominent leaders of India, on Sunday night after the meeting had concluded.

* * *

Mr. Sorabjee Rustomjee, who went by air on Saturday morning to attend the mass meeting at Johannesburg, returned by air on Monday.

* * *

Advocate A. Christopher, Mrs. Christopher, the Rev. H. L. E. Sigamoney, Messrs. P. R. Pather and P. G. Singh, who went by car to Johannesburg to attend the meeting, returned to Durban on Tuesday morning.

* * *

Mr. and Mrs. Manilal Gandhi, who also went by car to attend the meeting, returned on Wednesday morning.

Things In General

Council Decides On 7 p.m. Friday Closing

THE Durban City Council has decided that Durban shops should close at 7 o'clock on Friday nights instead of at 9 o'clock. This further attempt to secure 7 o'clock closing has been made as the Provincial Council has inserted a clause in the Shop Hours' Ordinance giving the option to local authorities to determine the closing hours of shops on Friday nights.

Road Accidents In The Union

A considerable drop in the number of road accidents in the Union and a drop in the number of deaths in road accidents is reflected in the road accident statistics for May, issued by the Department of Customs and Statistics. In April there were 80 fatal road accidents recorded in the Union. In May, the figure had fallen to 66, while the total number of persons killed declined from 94 to 70. The total number of road accidents in the Union in May was 3,550 compared with 3,670 in April. There were fewer road accidents in Johannesburg in May than in April, but the number of people killed increased as also did the number seriously injured. Four of the major municipalities had no fatal accidents recorded in their areas—Port Elizabeth, Kimberley, Springs and Roodepoort—while Maritzburg, Boksburg, Germiston and Krugersdorp had one fatal accident each.

Germany And Her Colonies

In a speech in Berlin, to an audience of 150,000 people assembled in the Sports Stadium for the mid-Summer Night celebration, Dr. Goebbles re-asserted Germany's claim to Colonies. He said: "The British would like to divide the world into 'Have' and 'Have nots.' The British say, 'you have the intention but we have the raw material.' But things cannot stay like this. England must give us back the Colonies to-morrow, and then there will be peace. We want to re-conquer all that belonged to us in history."

Our Supplement

The pictures of the Johannesburg mass meeting appearing in this issue are by courtesy of the Rand Sport and Press Photo, P. O. Box 1918, Johannesburg.

Best Indian Talkies ready for distributing. Natal, Transvaal and Cape rights:

(1) Alladin or Wonderful Lamp.
(2) Kokila.
(3) Mother India (Coloured Picture)

Coming:
(4) Midnight Man.
(5) Harke Savaria

Offer Best to:—
UNION TALKIE DISTRIBUTORS,
P.O Box 699 Durban

(અનુસંધાન)

બજારની સત્યાગ્રહની પરિસ્થિતિને ઉશ્કેરી પાડવાની અને લોકોને તેની વિરુધ્ધ કરી દેનારી બાબત પણ મીટીંગમાં દરરોજ ની હાજરી થઇ હતી અને મીટીંગનું કાર્ય અકુશલતાથી પાર પડયુ હતુ. પરંતુ ખાસ કરી અંગ્રેજ વર્તમાનપત્રોએ તેને જાહેરાત આપવામા અનહદ કરકસર વાપરી હતી. 'ડેઈલ્ડ ટેલી મેલ' ના રીપોર્ટર ભુલો પડી ગયો તેથી મીટીંગમા હાજરી આપી નહિ શકયો. પરંતુ એ પત્રને પ્રમુખના ભાષણની અને ઠરાવોની નકલો પહોંચાડવામાં આવી હતી જેને એ પત્રે મારી પ્રસિધ્ધિ આપી હતી. 'સ્ટાર' ના રીપોર્ટર મીટીંગમાં હાજર નહોતો. તેના ન્યુસ એડીટરની મુલાકાત લેવાઇ હતી અને પ્રમુખનું ભાષણ તેમજ ઠરાવોની નકલ તેને અપાઇ હતી પરંતુ ઘણોજ દુકો રીપોર્ટ પ્રસિધ્ધ થયો હતો અને તેમાં પણ ઠરાવોની વિગત પ્રસિધ્ધ કરવામાં એક ઠરાવમાંથી કોંગ્રેસના અમલદારોમાં અણુવિશ્વાસવાળો ભાગ કાઢી નાખ્યો હતો. બીજી તરફથી ટ્રાંસવાલના ડચ વર્તમાનપત્રો 'ધી ટ્રાંસવાલર' અને 'કુરાઉરેન્ડે' આ મીટીંગને ઘણી સારી પ્રસિધ્ધિ આપી હતી.

આ વસ્તુઓનું અહિં બયાન કોંચવામાં આવ્યુ હેતુ આમ તેની ફરિયાદ કરવાનો નથી પરંતુ દક્ષિણ આફ્રિકાના વર્તમાનપત્રો કે જેઓ વિચાર અને વાણીની સ્વતંત્રતાનો ઢંઢેરો વારંવાર પીટતા હોવાનો દેખાવ કરે છે તેઓએ ૬૦૦૦ ની હાજરીના અહેવાલની તો ખરેજ ધ્યાન નોંધ લેવીજ જોઇએ. અને તેવીજ અંગે વર્તમાનપત્રો પાસે ઇન્સાફ માગીએ છીએ.

પરંતુ સંભવીત છે કે એટલું પણ આપણને ન મળે. તેમ થાય તો આપણે નાસીપાસ થવાનું નથી. સત્યાગ્રહીઓએ યાદ રાખવું ઘટે કે તેને ઘણીજ કપરી લડત લડવાની છે. જે ઇશ્વરની સહાયતાપર આધાર રાખે છે તેની ઇશ્વર બારે કસોટી કરે છે. સત્યાગ્રહીને કોઇક વખતે તો બીલકુલ નિરાધાર દશામાં મુકી દે છે. પરંતુ ગમે તેવા ઘોર અંધકારમાં પણ તેણે હિંમત હારવાની નથી. તેને તો પોતાના સવાલના ન્યાયીપણા ઉપર અને ઇશ્વર ની ઉપર અચળ, વિશ્વાસ મુકીને આગળ ચાલ્યેજ જવાનું છે અને અંતે સત્ય પ્રકાશશેજ.

નાટાલને ઢાકલ

આપણા સમજવા મુજબ ટ્રાંસવાલના એશીયાટીક્સ લેન્ડ ઓન્ડ ટ્રેડીંગ એકટની સામે થનારી સત્યાગ્રહની લડત પર ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસનો નેશનલીસ્ટ પક્ષના લીડર કે. કાદુ, ઇવરન્ડ બી. અલ. પી. સીગામણી, મેસર્સ એસ. બી. મેહ. એ. એ. મીરજાં અને પી. એસ. નરસીને સાંભળવાને ગુલામી તા. ૨૨ મીએ કરબનના મોટા હોલમાં નાટાલના કોંગ્રેસીઓની એક આમ મીટીંગ બોલાવવામાં આવનાર છે. આ મીટીંગ સબબના પહોના સોકો તરફથી પોસ્ટરોથી અને તેમાં કોંગ્રેસ તેમજ કોલોનીયલ બોર્ન અગ્રણીઓના સહયોગ આકત થશે આ ઉપરો પણ છે કે જ્યારે બીજા પ્રાંતોના ભાઇઓએ ટ્રાંસવાલના ભાઇઓપર આવી પડેલા સકટમાં માત્ર ઉંડી ચિંતા શોધવી જોઇએ એટલુંજ નહિ પરંતુ તેઓએ નૈતિક તેમજ આર્થિક ટેકો આપવાને પણ તૈયાર થવું જોઇએ.

ટ્રાંસવાલનો એશીયાટીક્સ લેન્ડ ઓન્ડ ટ્રેડીંગ એકટ એ યુનીયન સરકારની સેટલમેન્ટની નીતીનું મંડાણ છે. આજે જો ટ્રાંસવાલના ઇંડીઓ તેનાપર મુઠ ભરશે તો અચીનજ આવતી કાલે એજ આફત નાટાલપર આવી પડશે. જેઓ આ વસ્તુ સમજતા ન હોય અથવા સમજવા માગતા ન હોય તેઓ મુર્ખોના સ્વર્ગમાં વાસ કરી રહ્યા છે. અમે અંતઃકરણથી આશા રાખીએ છીએ કે નાટાલના આપણા ભાઇઓ ટ્રાંસવાલના પોતાના ભાઇઓનો સત્કાર કરવામાં પછાત નહિજ પડે અને તેઓને પોતાના કાનજ નહિ પણ હૃદય પણ આપશે. નાટાલને લિયે બોલું નહિ કહેવાનું જોઇએ કે પોતાના દેશબંધુઓ જેઓ એક સત્ય અને ન્યાયને ખાતર અને માતૃભુમીના ગૌરવને ખાતર દુઃખ સહન કરવા તૈયાર થયા હતા તેઓને નૈતિક ટેકો આપવામાં પણ તે પછાત રહ્યું હતું.

ઇન્ડિયન ઓપિનિયન

મહાત્મા ગાંધીજીના હસ્તે
[illegible] પ્રકાશિત

ડર્બનમાં શુક્રવાર, તારીખ ૧૪ જુલાઈ ૧૯૩૯ અંક ૨૮.

મહાત્મા ગાંધીજીની યુનીયન સરકારને અપીલ

દક્ષિણ આફ્રિકાના દીર્ઘ ને અસરકર દૌરાની વેદાજ્ય અનાવરણાઓ કુદ મુકતકર પ્રસાર કરેલા કરવામાં મહાત્મા ગાંધીજી તુ [illegible] ને [illegible] ને [illegible] પ્રગટે બધિ છે

કોઈની ગણતરી [illegible] કરેલા દક્ષિણ આફ્રિકાને લગતા કરાયમાં ગાંધીજી [illegible] સુધારાથી [illegible] પુરેપુરું કબજારાયુ આપવા તૈયારી બતા ગાય છે એવો સાર [illegible] પાદ કર્યો છે. જિંદગીમાં મોટો ભારો ભાગ દક્ષિણ આફ્રિકામાં વીતાવનાર અને મારા કર્મો પણ પણ એ દેશ સૌથે જોડો સબંધ ઉંડાયેલ નથી. ઘોડા બાદ [illegible] જેવા નીગ્રોલોના આંતરપ્રાણે નાના આપવાની ચર્ચિત જવાહરલાલની સલાહ તેમણે માની તે બદલ નારુ. આભાર. મહાત્માજીનો આ કિસ્સો બતાવે છે કે પ્રસ્તુત બાબત અનુભવ વીનાની નરી વિદ્વતા અગર તો નરી માનવતા [illegible] પ્રવૃત્તિની સત્તા કરવા મારી દોર તેને માટે આહવાનરૂપ બસ પડ! એવું બને. સમાજવાદને લગતો એકાદ ગ્રુપ [illegible] કેટલાયને [illegible] યોગીબાએ સમાજવાદના નીષ્ણાત તરીકે સુચવેલા કરાયમ મારા જોવાના સુધારાને [illegible] રમાના દોર રાકે તેનુંજ આ [illegible]માં [illegible] મારી મારફે સુચવેલા સુધારાને બતું [illegible] તેવો પ્રશ્ન કરે તો તેઓ [illegible]જબી રીતે જ બસ કહે, "તમને ન ગમેલા દોર તો બાજુ પા, કરાય ન કરો પણ બાકા બહુને જોને બનાવે, મા, એથી તો એને જે દેવુથી મડયેા છે તે હેતુ જ નાબુદ થશે." દક્ષિણ આફ્રિકાને લગતા કરાયને અંગેનું મારું આ કથન એકેયરનો આંકી કારોબારીદાર સમીતીના બધા કરારોને લાગુ પડે છે. એકેયને લગતી બાબતોમાં કારોબારી સમીતી એકે નીષ્ણાતોનું મંડળ ગણાય. મહાત્માજીનો સબંધોએ સુચવેલા ફેરફાર બરોબર છે એવી કારોબારીને ખાતરી [illegible] થાય ત્યાંસુધી તેમાં ફેરફાર કરવા જોખમકારક છે. હું કારોબારીમાં હતો તે વખતે અનેક વેળાએ મેં આપેલી આ બાબતની સલાહનો સ્વીકાર રાષ્ટ્રના કાર્યનો ઉકેલ કરવામાં સરળતા આણશે.

આટલુ કહ્યા બાદ ડા. મોદીયા અને તેમના બાબતમાં સાથીઓને [illegible] જણાવું કે મુસ્લિમ આંદોલન અને દક્ષિણ આફ્રિકાની બીજી કાર્યવાહી પ્રત્યેના સહકારમાં [illegible] કોઈથી ઊણપ જોવા નથી. તમારા પણ તો મારે [illegible] સબંધ રહેતો. પણીવાર તેમને સલાહ આપવા) સહકારમાં પણ મેં બાકાશ્ય [illegible] નાંખ્યા આપણા [illegible] બાબ [illegible] મારી [illegible] સલાહ [illegible] [illegible] [illegible]

"ઇન્ડિયન ઓપિનિયન"
ગુરુવાર, તા. ૧૪ જુલાઇ ૧૯૩૦.

કપરી લડત

ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિયન કૉંગ્રેસ ગોલ્ડ કૉઇન ટ્રેડીંગ) ઍક્ટની સામે સત્યાગ્રહ જાહેર કરવાનો ઠરાવ કરવા જોહાનીસબર્ગ માં મળેલી ગયા રવીવારની મીટીંગ જોવી જેવી થઈ હતી કે જેવી હમણાના વર્ષોમાં ટ્રાંસવાલ કે નાટાલમાં કોઇ પણ કોમોમાં મળેલી જોવામાં આવી નથી. એનેકમાં પણ તેમાં આગળ પડતો ભાગ લીધો હતો, અને સત્યાગ્રહનો ઠરાવ ૬૦૦૦ ની માનવમેદનીએ એકે અવાજે પસાર કર્યો હતો. જેઓએ એ મીટીંગ એક "ટોળી" તરફથી બોલાવાયેલી હોવાથી તેમાં હાજરી આપવા શું ઉચિત નહોતું ધાર્યું" તેઓ તેના પ્રતિનીધીઓ પાસે જુદી વાતો કેલાવીને તેને ઉતારી પાડવાનો પ્રયત્ન કરી રહ્યા છે. પરંતુ મીટીંગ બોલાવનારાઓએ જોવું જાણવાની પ્રયત્નપૂર્વક અટકળ કરેલી કોઇ મીટીંગના સ્થળના ઠરવાલ પર ટનંટનાઇલો ગોઠવવાની ગોઠવણી લીધી હતી કે જેથી હાજર થયેલા લોકોની સઘળી મદદ થઇ શકે. વળી બીજા કશા પુરાવાની જરૂરજ ન રહે તેથી તેઓએ મીટીંગની ફીલ્મ ઉતારવાની પણ ગોઠવણ કરી હતી.

પરંતુ એટલાથીજ કંઈ સત્યાગ્રહીઓનાં જોરનું માપ નહિ નીકળી શકે. એ તો ત્યારેજ પુરવાર થશે ત્યારે ખરી કસોટી નો વખત આવશે. એ વખતે આપણે દુઃખ સહન કરવાની કેટલી શક્તિ ધરાવી એ બીજો તેપરથી આપણા જોરનું માપ આંકાશે.

પરંતુ સત્યાગ્રહીઓએ તો તેઓની જાત ને અને ઇશ્વર–ખુદાને વફાદાર રહેવાનું છે. એ સિવાય બીજી કશી તેને ચિંતા ન હોય અને બીજું કશું તેને ડગાવી ન શકે.

પરંતુ સઘળા સમજદાર લોકો તરફથી એક વસ્તુની તો સ્વાભાવિક આશા રખાવી જ જોઇએ, અને તે એ, કે જેઓએ સત્ય અને ન્યાયને ખાતર બીજા કોઇને કશું નુકશાન પહોંચાડવા સિવાય ખાલેજ દુઃખ સહન કરવાની પ્રતિજ્ઞા લીધેલી છે તેઓને જો કરી હીંમત નહિ આપી શકાતી હોય તો તેઓને નાહિંમત કરવાને તો કશું નજ થવું જોઇએ.

આ લડતના લીડર ડૉ. દાદુએ લડતને મદદ કરવાને બધી રીતો સ્વયં કરેલી છે. પહેલી એ કે જેઓનામાં હીંમત અને શક્તિ હોય તેઓ જેલ જઈ દુઃખ ઉઠાવવા તૈયાર થઈ શકે અને એ રીતે લડતમાં સક્રીય ભાગ લઇ શકે. બીજી એ કે જેઓનામાં એ શક્તિ કે હીંમત ન હોય પરંતુ ઇચ્છિરે ધન આપેલું હોય તો તેઓ નાણાથી મદદ કરી શકે. અને ત્રીજી રીત એ કે જેઓનામાં શક્તિ કે હીંમત પણ ન હોય તેમ ધન પણ ન હોય તેઓએ જેલમાં દુઃખો સહન કરી રહ્યા હોય તેઓના કુટુંબોને મદદ આપીને તેમ કરે અને તેઓની કુટુંબોને માટે ચાલતા કરે પરંતુ તેઓની સામે પથરાં નહિ ફેંકે.

અમને નોંધ લેતાં અત્યંત દુઃખ થાય છે કે આપણી કોમમાં બે વર્ગના જાહેરો પડેલા છે. પરંતુ દુર્ભાગ્યે એ સિવાય એક બીજો વર્ગ પણ છે કે જે કોમનો સત્ય અને ન્યાયની લડતમાં દુઃખ ઉઠાવવાની માનહાનિ લીધેલી છે તેઓને, તીખા યા આકરા, ગમે તે લાગે તોપણ કહેવાની ફરજ પડે છે. તેઓ ગમે તેટલી હીંમત કરી નાણાવાની અને લડતને ટાંકણી પાડવાની પ્રતિજ્ઞા લઇ બેઠેલા જણાય છે, આ વર્ગમાં મી. એ. આઇ. કાજી અને મી. એસ. એમ. નાના જેવા કોમમાં જવાબદારીભરેલું સ્થાન ધરાવનારાઓનો પણ સમાવેશ થાય છે અને અમારે ખેદ કહેવું પડે છે કે તેમાં તેઓને દક્ષિણ આફ્રિકાના યુરોપીયન વર્તમાનપત્રો કે જે હમેશાં ન્યાય અને સત્યપ્રતાના વિરોધનો તરીકે પ્રતિષ્ઠા પામેલા છે, તેઓનો પણ સાથ છે. અમારી આ ટીકા આધાર વગરની નથી.

ગુલાઇ તા. ૩ ના ગુરુવારે સવારે 'નાટાલ મરકયુરી' માં એવા મથાળા પર પ્રસિદ્ધ થયા હતા કે ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસના નેશનલીસ્ટ ગ્રુપ તરફથી ઓગસ્ટ તા. ૧ લીથી સત્યાગ્રહ શરૂ કરવામાં આવશે. એમ જોઇને મી. એ. આઇ. કાજી ચોકીય આફ્રિકન ઇન્ડિયન કોંગ્રેસના તેમજ નાટાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસના સેક્રેટરી તરીકે વર્તમાનપત્રની ઓફીસે દોડી ગયા અને બીજા દિવસના સાંજના પત્ર 'નાટાલ મેરી ન્યુસ' માં "વધેડી કાઢવામાં આવેલી સત્યાગ્રહની રીતો" અને "ટ્રાંસવાલના પ્રજાસાંધર ઠરપ્રત્ન ના દુંદાળા નેતાનો મત" એવા મથાળા હેઠળના આકરાંક મથાળાં હેઠળ મી. કાજીની મુલાકાતનો હેવાલ પ્રસિદ્ધ થયેલ. તેમાં મી. કાજીએ જણાવ્યું હતું કે,

"ટ્રાંસવાલ એશોસીએશન ઇન્ડિયન કોમ્યુનીટીના સામાન્ય હકોનો ઇરાદાપૂર્વક ભંગ કરવાના અન્યાયપૂર્ણ કાયદાને અમલમાં આવતા અટકાવવા માટે સત્યાગ્રહ કરવાનો ઠરાવ કરીને ટ્રાંસવાલના દીર્ઘદ્રષ્ટા આગેવાનો નેશનલીસ્ટ ગ્રુપ બોલાવ્યું ત્યારથી બિલકુલ પત્તલ ધડ રહી. છે. એમ પણ કહી શકાય કે તેઓ કાયદા તેમના અનુયાયીઓ બેવડી રીતે બોલાવવા કામ કરી રહ્યા છે. પ્રથમ તો તેઓ જ કરી રહ્યા છે ને ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસની બલકાનુની વિરુદ્ધ બે અને બીજું ગયા તેમાં મળેલી એકેકેપ્રદીય પાર્લામેન્ટમાં સાકિમ આફ્રિકન ઇન્ડિયન કોંગ્રેસ ના પ્રમુખે એક કલીંગ અસાધારણ ચોખ્ખું જણાવ્યું હતું કે કોઇ પણ પ્રાંતીય સંસ્થાથી સમસ્ત મુનીયનના હોદ્દેદારોને લાગુ પડનારા કોઇ પણ સિદ્ધાંત કે નીતી સ્થાપી નહિ શકાય." મી. કાજીએ ચર્ચામાં જણાવ્યું હતું કે નાટાલમાં એ લડતની જરૂરીયાત કોઇ પણ કારણ કે કોઇ આપવા નથી એટલે અમે લાગે છે કે ટ્રાંસવાલના હોદ્દેદારોનો નેશનલીસ્ટ ગ્રુપ જો બોલાવ કરાવાઓ ચાલુ રાખશે તો તેઓએ આફ્રિકાના હોદ્દો લડતમાં ન્યાય તુરંતજ પડીંયાકરી નાટાલની હોદ્દો બાબતો વિષયમાં અમારા કોમના ટ્રસ્ટ વિકાસ અને સાકિમ આફ્રિકન ઇન્ડિયન કોંગ્રેસ. જે હોદ્દો કોમની વિશ્વાસપૂર્વકી બજાવવા સંસ્થા છે, તેના તરફથી માન્ય થયા વિના તેનાથી શું લડત ચલાવવામાં આવે એ આ કોન્ગ્રેસના ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસની મેનેજરીન્સ નાટાલના ભવિષ્યમાં નાખવાની છે અને ટ્રાંસવાલ ના ગ્રેન્ડ ગોલ્ડ ટ્રેડીંગ બીલના સામે વિરોધ કરવાની તેની નીતી એ કોન્ફરન્સમાં ઘડવામાં આવશે."

અહિં અમે મી. કાજીની મુલાકાતના સંબંધમાં બે શબ્દો કહી દઇએ, અસાધારણીય પ્રસંગને વિવેકી ના કાજીની સમજ કેવુંક વિચિત્ર જણાય છે. કાયદો જે વખતે હજુ બીલના રૂપમાં હતો તે વખતે સઘળા અસાધારણીય કોન્ફરન્સો તો અલબત્ત ગયા. આજે તો એ બીલ નથી પરંતુ કોયદાના એક કાયદા તરીકે કાયદાપોથીએ ચઢી ગયો છે. હવે કરવાનું તો માત્ર એટલુંજ રહ્યું છે કે યા તો જેના આપણે કોમના સ્વમાન અને શક્તિનું અપમાન કરનારા તરીકે પ્રથમ વિરોધ કર્યો છે તે કાયદાને શરણ થઈ જવું અથવા તો શરણ નહિ થ ાં જે કંઈ પણ પરિણામો સહન કરવાં પડે તે સહન કરી લેવાં. જેઓએ પરિણામો સહન કરવાનો ઠરાવ કર્યો છે તેઓ, જેઓએ જાહેર સભાઓમાં ઉચ્ચ આકરોનો ઉપદેશ કરે છે પરંતુ અમલમાં નથી મુકતા, તેના કરતા સારા ગણાય.

સાઉથ આફ્રિકન ઈન્ડિઅન કૉંગ્રેસ મળે તેને માટે આજ સુધી બેસી રહેલું પડેલું જણાય છે તેમ કૉમને भी. કાજીની નહેનાતમાંજ બેસી રહેવાનું હોય તો તો કદાચ કયામતના દિન સુધી બેસી રહેલું પડશે. આવો એક અગત્યનો સવાલ કૉમની સમક્ષ આવી પડેલો છે તેમ છતાં સા. આ. ઈન્ડિઅન કૉંગ્રેસની કૉન્ફરન્સ ભરવામાં ચાલુ ઢીલ કેમ થઇ રહી છે તેનો ખુલાસો भी. કાજીજ કરી શકે. પરંતુ એપ્રીલ તા. ૩૦ મીએ નાટાલ ઈન્ડિઅન કૉંગ્રેસ અને કૉલોનીયલ ઓર્ગ એસોસીએશને સ્વીકારેલા ત્રીજી ફૉરમ્યુલા ને બહાલી આપવા નાટાલ ઈન્ડિઅન કૉંગ્રેસની સ્પેશ્યલ જનરલ મીટીંગ પણ ત્રણ મહિના વીતી ગયાં છતાં નથી બોલાવાઈ એ હીલને માટે પણ भी. કાજીજ જવાબદાર છે. એ જાણતો भी. કાજીને ગેરલી ગયો અગત્યની નથી જણાઈ ગેરલી, જે જાણવાની સાથે તેમને કશો સંબંધ નહિ હોવો જોઇએ તેમાં કેવળ કબાલગીરી બાબતને છાપખાનાની ગોઠવણે દોડી જવાની તેમને અગત્યની જણાઈ છે. ટ્રાંસવાલનો પ્રશ્નો કેવળ ટ્રાંસવાલ પ્રાંતને લાગુ પડે છે અને તેને વિશે કોઇને પણ બોલવાનો હક હોય તો તે ટ્રાંસવાલ ઈન્ડિઅન કૉંગ્રેસને અને તેના અગ્રસરકારોને છે. નેશનલીસ્ટ ગ્રુપ સ્વતંત્ર રીતે કામ કરી રહ્યું છે અને કૉર્મ પણ રાજદ્વારી સંસ્થા ના ટેકાપર તે નિર્ભર નથી તેમ भी. કાજીની સલાહ પણ તેણે માંગી નહોતી

હવે મુળ મુદા પર આવતાં, भी. કાજીની ઉકત તુલાકાતથી સ્વાભાવિક રીતે જનતા પર એવી છાપ પડી કે તેમણે દર્શાવેલો મત એ સાઉથ આફ્રિકન ઈન્ડિઅન કૉંગ્રેસ નો મત હતો, કે જે દર્શાવવાનો તેમને કશો હક નહિ હતો.

આથી કૉંગ્રેસના પ્રમુખ भी. वी. એસ. સી. પથરે 'નાટાલ મરકયુરી, પર भी. કાજીના નીવેદનના જવાબમાં ખુલાસો બોહલ્યો જેમાં તેમણે જણાવ્યું હતું કે:

"भी. કાજીએ જે મત દર્શાવ્યો છે તે તેમનો પોતાનો અંગત મત છે અને તેને કૉંગ્રેસના મત તરીકે મણી નહિ શકાય. સા. આ. તેમજ નાટાલ ઈન્ડિઅન કૉંગ્રેસે હજુ સત્યાગ્રહની તરફેણમાં કે વિરુદ્ધમાં કોઇ પણ ઠરાવ નથી કર્યો અને જ્યાં સુધી એ ઠરાવ ન થાય ત્યાં સુધી એ બન્ને સંસ્થાના કોઇ પણ અગ્રસરકારથી भी. કાજી બોલેલા છે તેમ બોલી નજ શકાય."

બીજે દિવસે સવારે જોવામાં આવ્યું કે भी. वी એસ. સી. પથરના ખુલાસો કચરા ની ટોપલીમાં પડી ગયો હતો અને भी. કાજીની ખુલાકાતો, જે આગલે દિવસે 'નાટાલ ડેલી ન્યુસ' માં પ્રસિદ્ધ થઇ હતી તે થોડાક ફેરફારો સાથે ફરી 'નાટાલ મરકયુરી' માં પ્રસિદ્ધ થઇ હતી. આમાં भी. કાજીએ જણાવ્યું હતું કે જો કે તે સાઉથ આફ્રિકન તેમજ નાટાલ ઈન્ડિઅન કૉંગ્રેસના ગ્રેકેટરી છે છતાં જે મત તેમણે દર્શાવેલો છે તે પોતાનો અંગત મત છે અને કૉંગ્રેસને તે કોઈ પણ રીતે બંધનકર્તા નથી. વધુ માં તેમણે જણાવ્યું હતું કે સા. આ. ઈન્ડિઅન કૉંગ્રેસ જ્યાં સુધી કોઇ પણ ઠરાવ પર આવી નથી ત્યાં સુધી डॉ. દાદુ જે કરી રહ્યા છે તે પોતાની જવાબદારીથી કરી રહ્યા છે. भी. કાજીએ તેમાં બંધારણીય ઉલ્લાઓનું પણ ફરીથી સુચન કર્યું હતું.

અહિ નોંધવા જેવી બાબત એ છે કે સત્યાગ્રહની લડતને ઉતારી પાડવાની આ એક વર્તમાનપત્રની ચાલબાજ હતી અને તેમાં भी. કાજીને આપણ પડતો ભાગ લેવાનું ઉત્તેજન આપવામાં આવ્યું હતું.

આ ઉપરથી भी. ચોરાબજી રૂસ્તમજીએ 'નાટાલ ડેલી ન્યુસ' ની મુલાકાત લીધી અને भी. કાજીના મતનું ખંડન કરનારું પોતાનું નિવેદન પ્રસિદ્ધ કરવા વિનંતિ કરી. એ વીનંતીનો અસ્વિકાર થયો અને તેથી છેવટે ઘણી રકઝક પછી એ પત્રે એક જાહેરખબર તરીકે પા. ૧૨-૧૦-૦ ખરચે તે પ્રસિદ્ધ કરવા કબુલ કર્યું. આ નિવેદનમાં भी. ચોરાબજી રૂસ્તમજીએ જણાવ્યું હતું કે:

"કૉંગ્રેસે સત્યાગ્રહની લડતને ટેકો આપનારો કે વિરોધનારો કોઇ ઠરાવ હજુ કર્યો નથી અને ત્યાં સુધી એ વિષય નથી થયેલ ત્યાં સુધી भी. કાજી, જે સા. આ. ઈન્ડિઅન કૉંગ્રેસ અને નાટાલ ઈન્ડિઅન કૉંગ્રેસના સેક્રેટરી તરીકેનો દેખી ધરાવે છે, તેમને એ બાબતમા તરફેણમાં કે વિરુદ્ધમા મત આપવાનો અધિકાર નથી. "ના. કાજી જો એમ માનતા હોય કે નાટાલની સામાન્ય હીંદી જનતા डॉ. દાદુની સાથે નથી તો તે અંધારામાં છે, અને ટ્રાંસવાલમા તો બેશક સિવાય સત્તરત હીંદી કોમ તેમની સાથે છે એ વિષે કશો શક જેવું નહિ. જો भी. કાજીને એ બાબતમાં કંઈ પણ શંકા હોય તો डॉ. દાદુએ જુલાઇ તા. ૬ મીએ બોલાવેલા મીટીંગમાં भी. કાજીને કુ મારા પોતાને માટે સ્થા જગા તૈયાર રાખવા અને એ મીટીંગ પરથી સિદ્ધ થઇ શકશે કે કોમની બહુમતિ डॉ. દાદુની સાથે છે અને નહિ કે કૉંગ્રેસના અગ્રસરકારોની સાથે.

હું भी. કાજીને ખાત્રી આપું છું જો તે મારી સાથે જોહાનીસબર્ગ આવશે તો તેમને એ મીટીંગમાં બોલાવાની સંપૂર્ણ તક આપવા માં આવશે. भी. કાજીની બંધારણીય પ્રવૃત્તિ વાતનો તેમની સાથેજ આરંભ થાય છે અને તેમની સાથેજ અંત આવી જાય છે. કૉમને સા. આ. ઈન્ડિઅન કૉંગ્રેસની કોન્ફરન્સ બરાબર ની સાલથી ભરાઇ નથી અને ટ્રાંસવાલની હીંદી કોમ भी. કાજીની સલાહતાની રાહ જોઇ બેસી નહિ રહી શકે કૉંગ્રેસ અને હીંદ સરકારના ગેજન્સીએ બંધારણીય પગલાં સબબાં અજમાવી જોયા અને પરિણામે ટ્રાંસવાલનું ઓરીજીનલ સેટલ એન્ડ ફ્રીડમ બીલ આજે કાયદો થઇ ગયું છે

डॉ. દાદુએ ટ્રાંસવાલ ઈન્ડિઅન કૉંગ્રેસના બંધારણને માટે भी. એસ. એમ. નાના પાર્સે અને વખતે નામણી કરી છે અને પહેલી માગણી થયાને કેટલાક મહિના વીતી ગયા છતાં હજુ બંધારણ મળી શકયું નથી એ અકાયદીસપર ગેજન્ટજનરલ મારફતે તે મેળવવાની મારા તરફથી નામણી કરવામાં આવી હતી પરંતુ તેનાથી પણ તે મેળવી શકાયું નથી.

એવી દીલસાજી भी કાજી નાટાલમાં પણ કરી રહ્યા છે. ગોમીસ તા. ૩૮ માર્ચે નાટાલ ઈન્ડિઅન કૉંગ્રેસની કમીટીએ મેસ્રસ્ર્સ જાન કોલેન્ડીયલ ગોર્ન ગોસોસીએશન તરફથી વિચારવામેલા એક ત્રીજી ફૉરમ્યુલાને મંજુર કરવાના કૉંગ્રેસના મેમ્બરોની સ્પેશ્યલ જનરલ મીટીંગ બોલાવવાનો ઠરાવ કર્યો હતો એ મીટીંગ મેમાં બોલાવવા જોખતી હતી અને કૉંગ્રેસના અગ્રસરકારોની અનેકવિધ તકલીફ છતાં भी. કાજી આજ દિન સુધી તે બોલાવતા નથી. હીંદી કોમમાં સંપની જરૂર ઉપર આ ઉદાહરણ માં નેમજ હીંદુસ્તાનમાં પણ જાર મુકવા મા આવે છે. પરંતુ भी. કાજી એ મીટીંગ બોલાવવાનું ઉડાવતાજ આવેલા છે."

ઉપલા નિવેદનનો भी. કાજીએ આપેલો જવાબ 'નાટાલ ડેલી ન્યુસ' માં જાહેરખબર તરીકે નહિ પણ સાધારણ ખબર તરીકે પ્રસિદ્ધ થયો હતો. એ જવાબ અહિં ટાંકવા ની અમે જરૂર નથી લેતા. भी. કાજીએ भी. ચોરાબજી રૂસ્તમજીના આમંત્રણનો સ્વિકાર નહોતો કર્યો. એમ કર્યો હોત તો અમારી ખાત્રી છે કે भी. કાજીની કેટલીક ગેરસમજુતીઓ દુર થઈ શકી હોત. વળી કૉંગ્રેસની બંધારણીય સ્થિતિ વિષે भी. ચોરાબજી રૂસ્તમજીએ ઉઠાવેલા પ્રશ્નોનો પણ भी. કાજીએ જવાબ આપેલો નથી.

હવે જ્યારે भी. કાજી આ વરતુ 'નાટાલ મરકયુરી' અને 'નાટાલ ડેલી ન્યુસ' ની સહાયતાથી નાટાલમાં કરી રહ્યા હતા ત્યારે ટ્રાંસવાલ ઈન્ડિઅન કૉંગ્રેસના સેક્રેટરી भी. એસ. એમ. નાનાએ જુલાઇ તા. ૬ મીએ જોહાનીસબર્ગની મસ મીટીંગ બળવાની હતી તેજ અરસામાં પોતે સત્યાગ્રહથી કેમ વિરુદ્ધ છે" તેના કારણો આપનારું વિસ્તૃત નિવેદન પ્રસિદ્ધ કરાવ્યું હતું. આની

(અનુસંધાન અંગ્રેજી છઠ્ઠા પાના પર)

ટ્રાંસવાલના હિંદીઓની માસ મીટીંગ

ઓગસ્ટ તા. ૧ લી 'સ્વરાજદિન' થી સત્યાગ્રહનો આરંભ

એજન્સીને બેંચી લેવાના અને ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસના અમલદારોમાં અણવિશ્વાસના ઠરાવો

ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસના નેશનલીસ્ટ મુખના આશ્રય હેઠળ ટ્રાંસવાલના હિંદીઓની એક માસ મીટીંગ જુલાઇ તા. ૯ મીને રવીવારે જોહાનીસબર્ગની ઇન્ડિઅન સ્પોર્ટસ ગ્રાઉંડ પર મળી હતી.

જુન તા. ૪ થીના પેલા કાળા રવીવાર પછી પોલીસ ખાતું નોમપીત સાવચેતીના પગલાં લેતી આવેલી છે અને આ પ્રશ્ને પણ કંઇ પણ વિઘ્ન નહિ નડે તેને ખાતર મોટી સંખ્યામાં પોલીસો હાજર હતા.

મીટીંગ જો કે બપોરના ૨ વાગ્યાની જાહેર થઇ હતી છતાં લોકોનો સમૂહ ૧૧ વાગ્યાથી સ્પોર્ટસ ગ્રાઉન્ડપર એકત્ર થવા લાગ્યો હતો. અને ૨ વાગે લોકના સપળા ચોગાનું પ્રતિનિધીત્વ કરનારા ૬૦૦૦ લોકોની વિશાળ મેદની થઇ ગઇ હતી. ટ્રાંસવાલના સપળા દુર દુરના ભાગોમાંથી લોકો હાજર થયા હતા. અને એડવોકેટ જી. કીર ફ્રાર અને મીસીસ જી. કીરેરાહર, મેસર્સ સોરાબજી ફ્રસ્તમજી, પી. આર. પમર, પી. પી. સી., મણીલાલ ગાંધી અને મીસ્ત્રી રાધીબા ગાંધી મીટીંગમાં હાજરી આપવા ખાસ નાતાલથી આવ્યા હતા. રેવરન્ડ બી. એસ. ૪. શીગાગણી જેઓ પોતાની ફ્રજોનો વખત બોગવવા કરણત થયા હતા તેઓ પણ મીટીંગના પ્રસંગે કરણતથી પાછા આવ્યા હતા.

બેનો પણ મોટી સંખ્યામાં હાજર થઇ હતી જેઓમાં મુકવીગ બેનો, જે બારબેજ જનાનામાં શ્રી બહાર નીકળતી જોવામાં આવે છે, તે પણ સારી સંખ્યામાં હાજર હતી.

મીટીંગનું કામ રા વાગે શરૂ થયું હતું અને સાંજના ૬ વાગે પુરું થયું હતું. લોકોનો સમૂહ જોતે કે મીટીંગની કેટલાક કલાકો અગાઉથી હાજર થયો હતો જ્યાં મીટીંગ પુરી થતાં સુધી અને સાંજ પડતાં ઉંઘવાના બાકામા ગયો થી મુજબતા દોલા ભલા શાંતિ ભળાવી બેસી રહ્યો હતો અને બધા તો નેટલના ક્યાંકેય સુધી ઉભાજ રહ્યા હતા.

પોલીસ અમલદારો આ મીટીંગનો જુન તા. ૪ થીની મીટીંગની સાથે તાજુબીથી મુકાબલો કરતા હતા અને રીપોર્ટ કરતા હતા કે આટલી શાંતિ ભળાવનાર આનબેહદીમાં તા. ૪થી જુનના જેવું બાતલ્યું કૃત્ય કરનારા હશે એ તેમજ માની શકાય.

કેટલાંક માઠાંઓ ગોલ્ડીને પ્લેટફોર્મ (બાજુએ) બોલાવવામાં આવ્યો હતો અને ત્યારે સ્પીકર બોલાવવામાં આવ્યું હતું જેથી સ્પોર્ટસ ગ્રાઉન્ડ ના બહાર બધે દુર ભાષણ કરનારાઓનો અવાજ સંભળાતો હતો.

પ્લેટફોર્મપર બે બળાઓ—યુનીયન કલર અને હોલના રાષ્ટ્રીય ધ્વજ ફરકી રહી હતી.

પ્રોટારીયાના તાબીજ બાબુઓ પંડિત જવાહરલાલ નેહરુની છબી સાથેનો રાષ્ટ્રિય ઝંડો ઘાલ્યા હતા જે મીટીંગમાં આકર્ષક ગા પદાર્થ હતા.

પ્રમુખનું ભાષણ

મીટીંગનું પ્રમુખસ્થાન પંજાબ સલામદીનાર મા.ભ આમ અમલદાર - જેમણે મહાત્મા ગાંધીજી નાં નેતૃત્વ હેઠળ ચલવેલી મૂલકાળ ના સત્યાગ્રહની લડતમા મોટો ભાગ ભાગ્યા હતા તેમણે લીધું હતું.

પ્રમુખ સાહેબે ગુજરાતીમા શરૂમા કરી મીટીંગને ખુલ્લી મુકયા બાદ તેમણે અંગ્રેજીમાં લેખીત ભાષણ જે એ ઓ નોટસોએ લખી રાખ્યું હતું પ્રમુખ ભાષણમાં કહ્યું હતું કે

"આજે આપણા આ દેશમાં આપણા સ્વમાન ને જે અડચણ પાડવા ચાલી રહ્યો છે તનું રક્ષણ કરવાને આપણે ભેગા કરવાના કરવાનો ઠરાવ કરવા અને એકત્ર થયા છીએ. આજની આ વિશાળ માનવમેદની એ વસ્તના પ્રેમા ગાઢ પ્રેમ બતાવે છે. તેની ખાત્રી કરે છે

"યુનીયન સરકારે એસોસીએશન (ટ્રાંસવાલ લેન્ડ ઓન્ડ ટ્રેડીંગ) એકટ પ્રસાર કરીને ૧૯૨૪ ના કમટસ-મોબી સમાધાન તેમજ ૧૯૨૭ના કેપટાઉન કરારને નકામા કાગળના ટુકડા સમાન બનાવી કાઢયાં છે. મહાત્મા ગાંધીજી કે જેમની જગત ના સપળા મહાન રાષ્ટ્રો એક મહાન આત્મા તરીકે ગૌરવીએ છે તેઓ વખતસર દખલ આપવી સમાધાની બાદ આ દેશ છોડી ગયા હતા અને એની બાજી અને આશાયી છોડી ગયા હતા કે દક્ષિણ આફ્રિકાના રંગાળા વસવાટ નો હક ધરાવનારા હિંદીઓના કુદરતી હકો પર વધુ પ્રતિબંધો નહિ મુકવામા આવતા તેઓ તરફ માનવબળ નરીકના વર્તાવ ખતાવવા મા આવશે અને તે વખતના દબાણ ગાંધીજીઓ નો દિલસોજીથી અમલ કરવામાં આવશે. અને પખત જતાં આપણે દક્ષિણ આફ્રિકામાં સંપુર્ણ નાગરિકત્વના હકો ભોગવતા થઇશું. ખુદ ગાંધીજી એ તેમજ સમસ્ત હીંદી કોમે પખાજ દુઃખો ઉઠાવ્યા બાદ એ સમજણથી થઇ હતી.

"બાર બાદ દક્ષિણના કેપટાઉનના કરાર થયા હતા એ કરાર એરીયામાં રેસરેસ્ટન એન્ડ પ્રમીગ્રેશન દરમ્યાન રીસ્ટ્રોલ્ડ બીલ પાર્લામેન્ટમાંથી પાછું ખેંચી લેવાયા બાદ થયા હતા

"આજે ગાંધીજીનો તેમજ વીસ્ટન ચાર્ચીલની, જે કેપટાઉન કરાર કરવા દક્ષિણ આફ્રિકા બાબ્યા હતા, તેમોની આત્માઓ પડી જાતી હશે, કેમકે, આ ટ્રાંસવાલના નવા સપળા મહાત્મા ગાંધીજીના આપાયેલા વચનોનો ભંગ કરનારો તેમજ કેપટાઉન કરારની અંદરની ઉન્નતિની કલમનો ભંગ કરનારો છે.

"મારે કહેવાપુર્વક કહેવું જોઇએ કે આ કાયદો આ પ્રાંતમાંથી આપણી જડબ કાઢી નાખનારો છે. આ કાયદાના બે મુખ્ય સિદ્ધાંતો આપણા વસવાટના અને ધંધાના હકોપર પ્રહાર કરવાના છે. આપણા વસવાટના હકોપર પ્રતિબંધ મુકીને સરકાર આપણને સંમેજેટ કરવા માગે છે. અને આ પણા ધંધા પર આ કુદ મુજબ આપણી રોટીપર પ્રહાર કરવા માગે છે, કેમકે આ કાયદામા આપણા લોકોના ગોટા ભાગનો ધંધાર એજ એકમાત્ર નિર્વાહનું સાધન છે.

"આ કાયદાને આપણે ગેરકાયદેસર શરૂથી જાહેર કર્યાના. આપણે એક મહાન રાષ્ટ્રના વતનીઓ છીએ કે જેના માન અને આબરૂ દરકારી રાજ્યોને આપણે બંધાએલા છીએ. આપણા બંધિબ ના સંસ્થાનોમાં આપણે સ્વમાન આપવાનો છે કે કાયદો એક પ્રજા તરીકે આપણી કબર ઉલટાવનારો છે તેમ કાયદાને કૃ આપણે નામદ' ગણી નાખીયે ? ટ્રાંસવાલ બની હીંદી પ્રજાના પોતાના સ્વમાનની બેમત એ કરતા પણ બિશેષ ને એમ કરવામા મારી ખાત્રી છે અને બધાની સંપૂર્ણ સહકારુભુતી આને દેખા છે. આપણે નહિ સ્વીકાર કરેલા આબ્યા છીએ કે આ કાયદાનો સામનો કરવાને અમારી પાસે એકમાત્ર સાધન સત્યાગ્રહજ છે. સત્યાગ્રહ નો ઉપયોગ કરવામા આપણે મહાત્મા ગાંધીજીને પગલે ચાલીએ છીએ. તેમણે રચાયેલા સિદ્ધાંતો થી આપણે આંચ નાખ પણ ખોઇશું નહિ. આપણા ભવિષ્યના સંતાનોને માટે આપણે એવો વારસો મુકી જવો જોઇએ કે જેથી તેઓને કે કરવાનું નહિ પડે. તેને ખાતર આપણે કુરબાનો સહન કરવા તૈયાર થવું જોઇએ.

"લોકો આપણને કહે છે કે આપણે જે પગલું લઇ રહ્યા છીએ તે કરવાનું છે અને રબ્બુઆતોના સપળા ખોબારણીમ પગલા પુરી થયા બાદ એ પગલું લેવું જોઇએ. લોકોનું પ્રતિનિધિત્વ ધરાવવાનો દાવો કરનારાઓએ આમ કહેવું એ મારા મત પ્રમાણે મૂર્ખામીજ ગણાય. એક કાયદો કાયદાપોથીમાં ચડી ગયા પછી બોબારણીમ પગલાં બીજા કોઇપણ શું શકે એ મારી સમજબહા ની બહાર છે.

"આપણો માર્ગ સીધો છે અને સત્યાગ્રહીઓ નદીક સ્વમ અને ઇશ્વર પર શ્રદ્ધા રાખીને આપણે આગળ વધવાનું છે.

"અંતે હું ફ્રીકથી આગેવાનો અને સરકારની એજન્સીની આપણા પર આવું. એજન્સી-જનરલ હીંદુસ્તાનની સરકારના પ્રતિનીધિ છે અને તેથી

કરવાને દીકરતાનનું માન સાચવવાનું નેતાન કાયમાં છે. આ કાયદો કામદાપોષીએ ચર્ચો એ દીકરતાનની સરકાર તેમજ દીકની પ્રજાનું અપમાન થયું છે. અને એજન્ટ-જનરલે દક્ષિણ આફ્રિકામાં રહેલું એ દીકને માટે માનભંગ કરનાર છે. દીકની સરકાર અને પ્રજાને મારે માનભરેલું ઓજ ગણાય કે એજન્ટોને આ દેશમાં થી પાછી બોલાવી લેવા. દીકરતાનની પ્રજાનો આ બાબતમાં દીકની સરકારપર દબાણ લાવવા આપણે વીનંતી કરીએ છીએ

આપણે એક પ્રકાર-પુરા પરજ પીકારસ મુકેલો છે.

ડો. દાદુ આપણે

નેશનલીસ્ટ પક્ષના લીડર ડો. દાદુ ત્યાર બાદ બોલવા ઉભા થતા તેમને તાળીઓના ગડગડાટ વચ્ચે આવકાર આપવામાં આવ્યો હતો. ડો. દાદુએ સલામદના પહેલા ઠરાવપર બોલવું કરતા જણાવ્યું કે,

"આપણે આજે પસાર થએલા ઠરાવની સામે હું પણ મારો મત તેના ઠરાવ કરવા સેંકડો માણે હજારોની સંખ્યામાં હાજર થયા છીએ એ જોઇ ખને બહોજ આનંદ થાય છે આ રીતના મેદની નીડરપણે બતાવી આપે છે કે ટ્રાંસવાલના હિંદીઓ પોતે કેવા મુશ્કેલ સ્થીતીમા આવી પડેલા છે અને તેઓનું સ્વમાન કેટલામાં આવી ગયેલું છે એ તેઓને સારી રીતે સમજતા થયા છે.

આ કાયદો હજુ બીલના રૂપમાં હતો ને વખતે નાટાલ, કેપ અને ટ્રાંસવાલ જેવે પ્રાંતોમાં તેની સામે જબરજસ્ત વીરોધ દર્શાવવામાં આવ્યો હતો પરંતુ એ વખતે એવું માનવામા આવ્યું હતું કે બસલતાથી તના સંબંધમાં કંઈક કરી શકાશે. બસલના યદ્ધ બાદ હિંદ સરકાર તરફથી રજુઆતો થઇ પરંતુ જેમ છતાં આજે આપણે જોઇએ છીએ કે બીલ પસાર થઇ ગયું છે, અને ટ્રાંસવાલના હીંદીઓના અસ્તિત્વના લાભોને તે નુકશાનકર્તા છે

એક ફ્રેંચ લેખકે તે આપણી ઉપર હલકા પ્રકારનું કલંક લગાડનારા અને આપણું માનભંગ કરનારો છે. મણાજ વીચાર અને ચર્ચાઓ પછી આપણે એવા કઠોર નીર્ણય ઉપર આવ્યા છીએ કે આ કાયદાની સામે અસહકારરૂપ રીતે આપણો વીરોધ દર્શાવવાનો એકજ માર્ગ છે અને તે સત્યાગ્રહનોજ છે.

બીજો માર્ગ બતાવી કાયતો હોય તો તે લેવા તયાર છીએ.

જો કોઇ પણ આપણને એ સીવાય બીજો માર્ગ બતાવી શકે તેમ હોય તો તે સ્વિકારવાને અમે તયાર છીએ પરંતુ બીજો એક માર્ગ હોજ નથી. એ બાબતમાં અમે સપ્રમા રહ્યાએવી સલાહ માગી હતી પરંતુ આજસુધી તેનો પ્રત્યુત્તર મળ્યો નથી અને હવે આપણે એકજ માર્ગ લેવાનો રહ્યો છે અને તે સત્યાગ્રહ નોજ છે.

ઓગસ્ટ તા. ૧લીએ સત્યાગ્રહ શરૂ થશે એવો ઠરાવ તમારી સમક્ષ મુકું છું અને આશા રાખું છું કે તમે એકમતે ટેકો આપશો.

ત્યારબાદ આ ઠરાવને ટેકો આપવા ઉભા થતા ડો. દાદુએ જણાવ્યું કે,

"આપણે આજે પસાર થએલા ઠરાવને ટેકો આપવા ઉભા થયા છીએ એ ખરેખર આનંદની બાબત છે. આપણે આજે જે કાયદાની સામે વીરોધ દર્શાવવા એકત્ર થયા છીએ તે કાયદો ટ્રાંસવાલના હીંદીઓને ગુલામીની સ્થીતીમાં મુકનારો છે. આ કાયદો ટ્રાંસવાલના હીંદીઓને ગુલામ બનાવવા માટેજ ઘડવામાં આવ્ય

અહીંના ગોરાઓ ગણીને ૬ કે ૭ આપવા અને બીજા કોમ પણ કોમો કરતાં તેમને પ્રજાકીયમાં વધારા રહેવા દેવા નહિ. આજે દોઢી સરકાર યુનીયન સરકારને જણાવે છે કે બંધારણના મહાન પુરૂષ મહાત્મા ગાંધીજીને આપેલા વચન અને કેપટાઉન ના કરારનો ભંગ થઈ રહ્યો છે માટે બધા કાયદા પાછા ખેંચી લો. પણ અત્રિની યુનાઇટેડ પાર્ટી કહી રહી છે કે હવે તો સેગ્રિગેશનનો પક્કો નીરધાર કર્યો છે. કોણે આવી તહીમાં કબાદ એવો કાયદો ઘડાયા નથી કે જેનાથી આપણા ભારતીય પ્રજાનું અપમાન થાય. કહેવામાં આવે છે કે પ્રજાને કયા ભાગમાં વેપારનું લાયસન્સ આપવું અને કોને નહિ આપવું તેની સત્તા પોતાના હાથમાં રાખી છે અને તે ખુશીથી કામ લેશે, પણ તેને એવી ઉદારતા બાપરવી ઘટે તો આ સખ્ત કાયદો લાવવાની જરૂરજ કયાં હતી. ૧૯૨૪ ના બંધારે રહેવા માટે જુદી જગ્યા ફાળવી આપવાની યોજના થઇ ત્યારે મી. હોર્નમેયરે કહ્યું કે ૧૯૨૫ માં જ કાયદાને તમે રીપેલ કરતા હતા ત કાયદો ૨ એવી રીતે મારીસ્ટ ન કોનાથી તમને જમીન ખરીદવાના હકો મળે. પ્રીમીયમ કમીશનમાં જે જગ્યાઓ નક્કી કરવા માં આવી તેમાં જમીન ખરીદવાના હક માટે ૧૯૨૬ નો કાયદો કરવામાં આવ્યો. પણ હવે તો તેઓની જગાના જમીન માલીકોના હકો આપવામાં આવે તો ટ્રાંસવાલના કન્ડી ક્રાઉનો માં તેવો હક આપવાની ના કેમ પાડી શકાય. આથી કન્ડી ક્રાઉનના લોકોમાં ગભરાટ ફેલાયો છે અને છાપામાં અપીલ જેવા હક આપવામાં ના જેમ બધુ લોકો અમારી જગીનોના માલીક થઇ. પણ તે જોજ આ દોઢી વેપારીઓ પણ અમારી જગીનો પડાવી લેશે. આથી પણ ગોર બંધાર થઇ રહ્યો અને તેને પરીણામે બધું બનતુ રહ્યું અને છે ને ધુંચવણ ઘટે નવો કાયદો બારવામાં આવ્યો. આપણ અરજીઓ રજુ કરી શુકણ પણ તે બધાનો નીકાલ થયા કીધો. દોઢુસ્તાનના મહાન નેતાઓ અને પં. જવાહરલાલજી કહે છે કે આ અપમાન કારક કાયદાને ચલણ થયા કરતાં તમારું નામ ભુસી નાખવા તૈયાર થઈએ મને આશા છે કે અહીંના દોઢીઓ પોતાનો કરાર પાલ કરી અહીંની સરકારને બતાવી આપશે.

શ્રી. મણીલાલ ગાંધીનું ભાષણ

શ્રી. મણીલાલ ગાંધીએ સત્યાગ્રહના કરારને ટેકો આપતાં અંગ્રેજીમાં ભાષણ કર્યું હતું. તેમણે કહ્યું કે :

"આજે આપણે ખરેખર મંગળ પ્રસંગે એકત્ર થયા છીએ. ૧૯૧૪ની સાલમા ગાંધીજી આ દેશ છોડી ગયા બાદ બાદ આપણા કમભાગ્યે આપણી કોમ જાણે ખાલા જેવી થઇ ગઇ હતી પરંતુ આજની આ ઉજવાણી માનવજીવનમાં જોઇને વિશ્વાસ આવે છે કે તેના ના દિવા જેવા અંધારા ઓસરેલ છે. આપણે આજે દક્ષિણ આફ્રિકાની દોઢી કોમનાજ નાંહ પરંતુ દોઢ સરકાર તમજ દોઢુસ્તાની પ્રજાના સખ્ત વિરોધની અવગણના કરી આપણી સાથે પધાર કરવાના આવેલા કાયદાની સામે સત્યાગ્રહ ની લડત કરવાની પ્રતિજ્ઞા કરતા અંગે ઓછત થયા છીએ. આપણી માગમા આ સમાન આપણને માટે કોઇનો પણ આપણે આભાર માનવો ઘટે નો તે યુનીયન સરકારનોજ છે. યુનીયન સરકારે આ પ્રજાના વિરોધને સહેલાઇ થી અટકાવી શકતી હતી. તેને બદલે તે ઓર નજીવી વસ્તુ હતી. ગયદાઓથી વાંધા ઘરેથી કલાકોને છોડી દઇને તે તેમ કરી શકતી હતી. ના. હોકમેયર જેવા મહાન રાજનીતીજ્ઞ એ પાર્લામેન્ટમાં એ બીલની રીજા કરવામા કરી કલાક રાખી નહોતી તેઓ ઓટલી વહ મુકી ગયા ને કોકલમાંથી તેમને રાજીનામુ આપી દેવું પડયુ. વળી યુરોપીયન વર્તમાનપત્રોના પણ આપણે આભારી છીએ કે તેઓએ આ વાંધાભારેલી અને અપમાનજનક કલમો કાયદામા દાખલ કરવા સામે એકસાથે વિરૂદ્ધ મત દર્શાવ્યા હતા. પરંતુ તેમ છતા યુનીયન સરકારે આ તકલીફ વહોરવાના કેવલ પાપું . આપણે યુનીયન સરકારનેજ નહિ પરંતુ દક્ષિણ આફ્રિકા ની યુનીયન પ્રજાને આભારી માનવા આપણે છીએ કે આપણું દોઢીઓએ તોડવાની નથી

દક્ષિણ આફ્રિકાના મહાન રાજનીતીજ્ઞોએ ગોળમેજીપરિષદ વખતે મહાત્મા સભાઓના પ્રમુખ અનેક વખત જણાવ્યું છે. દક્ષિણ આ દેશ ના દોઢીઓ એક થાય અને સમાધાન થાય આપી ચાલનારી બાબ છે. આપણે તેવાજ રહેવા પ્રયત્નશીલ છીએ પરંતુ આપણા સ્વમાન ના ભોગે નહિ. આપણું સ્વમાન ચુકાવીને આપણે આપણી ઓળખ જ નહિ પરંતુ આ દેશને પણ ભોંયરીયું.

સત્યાગ્રહના આપણે વિરોધ પક્ષો યુરોપીયનો માં ગેરસમજુતી ઉભી રહી છે સત્યાગ્રહનો અર્થ એવો નથી થતા કે બીનજવાબદારીથી જે તે કાયદા તોડીને આપણી સિતમ કરવી. તેમ સત્યાગ્રહ મનાવજ નહિ. સત્યાગ્રહનો અર્થ સ્વને દુઃખ સહન કરવાનો પાપ છે, એટલે કે અપમાનજનક કાયદાને આપણે સ્વેચ્છાએ નહિ પાલીએ પરંતુ તેમ માટેની સજા શાંતિથી ભોગ રાજીખુશીથી સહી લેવા તૈયાર થઇએ. તમ કરવામાં આપણે દાદુણ આફ્રિકા ના કોમ પ્રત્યેક્તને પછી તે યુરોપીયન હો યા બીજા પુરૂષ પીણ તથી ખાત્રી કે તેના માલને નુકસાન પહોંચાડવા નથી . ઇત્યાદિ.

જે બે નામના પાળવામા આપણે ચુકીયે તો સત્યાગ્રહથી ચુકવા ગણાયેલ્યુ. એટલુજ નહિ પરંતુ જે મહાન નેતાનુ પ્રેમુખના ભાષામા મા સુચન થયુ છે બાને જેમના નેતૃત્વ હાળા માલવાનું આપણે સિદ્ધકરેલું છે તે મહાત્મા ગાંધીજીના પણ બેવડા ગણેલા કહેવાય.

શ્રી. મણીલાલ ગાંધીએ ૧૯૧૪ ની સત્યાગ્રહની લડતના સમયનું સ્મરણ કરતા જણાવ્યું : આ પ્રસંગ પણ ૧૯૧૪ ના પ્રસંગ જેવોજ છે અને એ પ્રસંગે પતાવ્યા બાબતનું હું તમને સ્મરણ કરાવવા ઇચ્છું :

ગાંધીજીએ ૧૯૧૪ ના આગીજ બાબતો એક કાયદાની સામે સત્યાગ્રહ કરતાં પોતા મળેલી એક મીટીંગમા કરેલા બાષણોના કેટલાક શબ્દો આંહિ ટાંકવા હું ઇચ્છું છું.

[શ્રી. મણીલાલ ગાંધીએ અંહિ ટાંકેલા ગાંધીજી ના શબ્દો એક જુદા લેખમાં અન્ય સ્થળે આપવામાં આવ્યા છે.—આ. ઇ. ઓ.]

અંતમાં શ્રી. મણીલાલ ગાંધીએ જણાવ્યું કે આપણે જ્યાં સુધી કહીએ છીએ તે કરી નહિ બતાવીએ ત્યા સુધી યુરોપીયનોના મનમા તો ગેરસમજુતીઓ રહેવાજ. આપણે આપણા અનુકરણીય વર્તનથી એ ગેરસમજુતીઓ દુર કરવી જોઇએ. અને તે દુર થશે એટલે આપણને તેઓ ઘરમાં સારી રીતે ઓળખતા થશે."

શ્રી. કેશરીનું ભાષણ

નેશનાલીસ્ટ પ્રમુખના સેક્રેટરી શ્રી. ના ઓસ. કેશરીએ પોતાના ભાષણમાં જણાવ્યું હતું કે આપણે યાદ રાખવું કે આ કાયદો આપણી ચેરી કુંટવી લે છે આપણા ખાનદાનો વિચાર તેમણે આપે બુબ મોટા પ્રમાણમાં આ સ્વતંત્ર દેશ આપણે બધુજ કરવું ઘટે. આજ આપણે ભેગા થયા છીએ તે જરૂર દોસ્તાર બોધશે. આગામ પ્રીટોરીયાથી આવેલા મહાત્મા ગાંધીજીના સેક્રેટર . અને આજે બહોળા પ્રમાણ સાથ આપી હાજર થયા : આપણે આજની સભામાં એકઠા થયા છીએ તે ખાસ સમાધાની કરવા માટે નહિ. પોતે સમાધાની કરતા તો બહેતર છે કે આપણા બધા દોઢીઓને આજ સર રામ-રાયને એવા માટે રાજીનામા ચેલાકી દોકુસ્તા ગયાની : ના દેશો આગરહના આપણા મુનીયનના દોઢી વેપારીઓએ વેપાર બંધ કરી સરકારને બતાવી આપવું જોઇએ - ઇત્યાદિ બાબતો દુઃખ સહનના દ્વારા થયા કરીએ આવા મોકાપર આપણામાં જ ન પક્ષ પડવા છે તે બરાબર આપણું કર્તવ્ય છે.

તે બાદ શ્રીટોરીયાના શ્રી. સુબાયા નાયકરે નાતાલના સત્યાગ્રહના કરારને ટેકો આપતાં કહ્યું કે :

બાદ કરારપર બાબ ચેલના આવી મેદનીએ ઓર બધા આનંદ સિવાય સર્વાનુમતે કરારને ટેકો આપ્યો હતો.

એજન્સી પાછી બંધી લેવાની માગણી

બાદ બાદ શ્રી. એસ. એમ. નાયકે દોઢ સરકારની એજન્સી કચેરી આફ્રિકાઓની પાછી બંધી મેલવા માગણી કરનારો બીલે કરાય રજુ કર્યો હતો તેનો બાબતમા બહેતા કહ્યું કે આ એજન્સી આપણી ગૌરવની

કાયદામાં મકકમ ન કરી શકે એવું કારણ જોઈ છે કે તે ઠરાવના કાયદેસર મહત્વની પ્રતીતીમાં નથી પણ સાદીવારદા સરકારની પ્રતીતીમાં છે. આને આ રીતે પ્રસંગે તેને અદીઠા બાંધેકામાંજ આપણું તથા આપણા દેશનું ગૌરવ છે. હું આ પ્રજાની પૂર્ણ ગંભીરતા સમજીને આ મકતમાં બેઠાયો છું અને મારા બંધારણીય કારણ થાય આ માર્ગ જવા તૈયાર થયો છું કારણ કે આપણે માટે બીજ માર્ગ છે. ના તો મોત આપવા હોવું.

શ્રી. સોરાબજી કુરબજી

શ્રી. સોરાબજી કુરબજીએ ઠરાવને ટેકો આપતાં કહ્યું કે કાયદા : તેમની પહેલાના એજન્ટ-જનરલોથી આ કાયદો દૌદ સરકાર અને યુનીયન સરકાર વચ્ચે થએલા કરારોનો ભંગ કરનારો છે એમાં કબુલ કરી શકાશે નહિ. આપણે આ બાબતે દૌદના સરકાર અને પ્રજાને એજન્સીને પાછી બેસો લેવા કહેવું જોઈએ; કેમકે એજન્સીયા કે કંઈ પણ બહાની હુકુમશાહ મોગવા આવી શકાતી હોય તેના કરતા સ્વમાનનો સવાલ વધારે અગત્ય : :

તેમણે જણાવ્યું કે આપણા દાદી કે સત્યા ગ્રહની પ્રતિજ્ઞા લીધા તીધા પરતુ આજે બધાને દરગુજરાન ચલાવા હું એ પ્રતિજ્ઞા લઈ

એવું કહેવામાં આવ્યું છે કે દક્ષિણ આફ્રિકાના દૌદીઓનો રોટી બેટીવ્યવહાર આપી પડી છે. પરંતુ સ્વમાન ન ગુમાવા એવી રીતે આગળ છે.

શ્રી. પી. આર. પથ્થર

નાતાલની ધારાસભાના યોનરેબલ મેમ્બર શ્રી. પી. આર. પાથરે જણાવ્યું કે, હું આ ઠરાવને હાર્દિક ટેકો આપું : દૌદીઓએ સરકારની પ્રસંગ કરવાની નીતીનું પુનરાવર્તન થવા નહિ. કેવું જોઈએ આપણું એટલી હદ સુધી પતન થયું છે કે અહમાંમાં પોતાપણ રહ્યું નથી. દક્ષિણ આફ્રિકાના દૌદીઓ કે ગાંધીજીએ આપણને આપેલી ખાતરીથી ઉલટા હોત તો તેઓએ સરકારની સામે અપમાનજનક સ્વમાનનો નહિ કર્યો હોત. કાયદાનો કાયદો આપણે મટે એક આશ્વાસનરૂપ થઇ પડશે કે કેમકે તે ન નહિ આવ્યો હોત તો આજે આપણે એકત્ર થયા હોઈએ તેવા એકત્ર નહિ થયા હોત.

તાર બાદ ઠરાવપર મત લેવામાં એક પણ અપવાદ સિવાય તે સર્વાનુમતે પસાર થયો હતો.

કોંગ્રેસના અમલદારોમાં અણવિશ્વાસ

ત્યાર બાદ શ્રી. એમ. કે. ગાંધીએ કોંગ્રેસના અમલદારોમાં અણવિશ્વાસનો ઠરાવ રજુ કર્યો હતો. તેમણે પોતાના આપણામાં જણાવ્યું કે આ નવો કાયદો આપણા આખા બાંધીબ્બનો નાશ કરનાર છે અને જેનો સામા આપણે લોહીનું ટીપું : : સાં સુધી લડવાની જરૂર છે. આપણને ઇંગ્લાંડ તરફથી શીખામણ દેવામાં આવે છે કે આ સવાલ બે વરસ બાદ છે હું ચુમાળીસ વરસથી આ દેશ માં : : મહાત્મા ગાંધીજીના હાથ નીચે આગળની લડતમાં પણ હું સામેલ હતા. જે બ્રીટીશ દોસ્ત આ સરકારના છે જેમાના શ્રી. રેવરેન્ડ પણ હજુ છે તેમજ લોર્ડોએ આપણા ઉપર ખુલ્લી કમદાઓ આપેલા છે. પણ તો લોર્ડોએ એટલું યાદ રાખવું જોઈએ કે તેઓ એમ્પાયરની પોર બોદી રહ્યા છે.

કહેવાતા કોંગ્રેસના અમલદારોએ દાવો કર્યો છે કે હમારી પાસે મેજોરીટી છે. બાબુઓ, મારા નશાબાજીમાં બહુમતના જેવા ઠરાવો કરવાનું આવે છે કહેવાતા બ્રીટીશ ઇન્ડિયન ઓસોસીએશનને પણ મારેજ દબાવવા પડેલા અને કેટલા લોકો આપા કોંગ્રેસ તે અને મારી સાથિના મારા સાથીઓએ રચાયેલી, જેના આજે કહેવાતા અમલદારોએ નાશીદ બની બેઠેલ છે. પણ મહતના ગાયની કીમત હોતી નથી એટલે તેઓને ઓની કદર નથી. શ્રી. નાના 'ઇન્ડિયન ઓપ્રા' માં લખે છે કે આ દેશમાં બેકીરોની વસ્તી મોટી છે અને તેને સરકાર આપણા પોલીસ ઇસ્પેક્ટરપદને નામનું આપે તો બેકીરો પણ સલામ કરતા દોષી જરૂર આવતા કરતાં તો ગી. નાનાએ મા રસ્ટદૃષ્ટિને એક બાજુ કરી દોષજો : અને પાર્લામેન્ટમાં એક બુરસી આપે અને સા બેસી આપી દૌદી પ્રજાની બુરસ્ત કહાડી નાખ. એને એટલી ખબર નથી : બેકીરો ચાહિના બારા ઠકકર છે. તો તેઓ કાર ના નાના બાકે શું છે?

શ્રી. બી. એલ. ધુ. સીગામણી

રેવરન્ડ બી એલ : બાનાગણીઓ કોંગ્રેસના આગેવાનોમાં અણવિશ્વાસના ઠરાવને ટેકો આપતા જણાવ્યું : મને તેમ કરતા પહેલાજ બદ થાય છે કેમકે આ સંસ્થા દક્ષિણ આફ્રિકામાં દૌદી ઓના લાભાનું રક્ષણ કરવાની છે. શ્રી. નાના જેવા લોકો : સલામદારના વિરોધ કરે છે તેઓ સલામદારના : કહ્યા મુજબના કેટલી ફેલાયથી કે સંસ્કૃતિ પામેલા નથી. આ બીલે પુરવાર કરી આપ્યું જોઈએ કે નેશનલીસ્ટ પક્ષની ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસમાં બહુમતિ છે.

ત્યાર બાદ ઠરાવપર મત લેવામાં એક પણ અપવાદ સિવાય તે સર્વાનુમતે પસાર થયો હતો.

ત્યાર બાદ શ્રી. નાનાલાલ મોતાએ મીટીંગમાં પસાર થએલા ઠરાવોને યોગ્ય રીતે પરિપાકકરવાની ડો. દાદુને સત્તા આપવાને બોલ્યો ઠરાવ મુકયો. ટેકા.

શ્રી. સુશીલા ગાંધી

શ્રી. મણીલાલ ગાંધીના પત્નિ શ્રીમતિ સુશીલા ગાંધીએ દૌદીમાં વાતચીત કરતાં જણાવ્યું હતું કે તમારી સામે ઘણું કહેવામાં આવ્યું છે. : તો : કહત આપને અમારી બેનો તરફથી વિશ્વાસ આપવાને જ ઉભી થઇ છું. : મારી બેનો વતી જણાવીશ કે તમારી આ લડતની આને દૌદ માતાના ગૌરવની કદરમાં અમે બેનો પણ સાથ આપવા રાજી છીએ. કેવી રીતે બેનો આજે દૌદમાં લડી રહી છે તેમ અમે પણ આગારા આપણા માટે ખભે ખભા મેળવી લડીશું. આપણે યાદ રાખવું પડે કે આપણે ઉલટા ગેરા વરસો થયા સ્વતંત્ર થયા બધતા દૌદના આજાદ પ્રિય નેતાઓ છીએ અને આપણા પ્રિય પુરખોના નેતા પંડીત જવાહરલાલજીએ જણાવ્યું છે તેમ આપણે અખંડ પ્રજા છીએ. નેવી આફ્રીકા સરકારને આપણે જણાવી દેવું જોઈએ કે અમે ધમકી સાંતો આપી પણ હવે આગે સમયા ટોક અને અગારા અપમાનનો જવાબ માંગીએ છીએ. વધુમાં તે જણાવ્યું કે અહિં બોલનારઓએ એવો સુર કાઢયો છે કે આ લડત રોટીની છે. પણ હું માનું છું કે આ રોટીની લડત નથી પણ જન કરોડની પ્રજના અને ભારત માતાના માન અને આબરૂની લડત છે અને તેથી આ કાયદો જો કે ટ્રાંસવાલને લાગે છે. પણ આપા યુનીયન માં મને તે મુજબ વસતા સ્વમાનપ્રેમ દૌદીઓ આ લડતમાં જોડાશેજ અને દૌદ માતાના ગૌરવને ખાતર પોતાનો પ્રાણ આપશેજ

મીસીસ ફ્રીસ્ટોકર

મીસીસ ફ્રીસ્ટોકરે જણાવ્યું હતું કે હું માતા છું અને એક માતા પોતાના બાળકને કહી શકે તેમ હું પણ કહું છું કે તમે બધા રો. દાદુને સાથ આપજો તેને એકલા ન મુકશો. હું તમારી સાથે જોડાવા તૈયાર છું.

બીજા બોલનારઓમાં ઓલ્ડરેન્ડ મી ફ્રીસ્ટોકર, શ્રી. પી. પી. રામ, મી ટીલી, મીસ પીલે વિગેર હતા અરજુમ થયા બાદ મીસ પદમાવતિ નાયડુએ તમા મી સબળદીમ ચામુમિયા ઓ ઠરાવ મુજબ ટેકો આપ્યા હતા.

ઠરાવો

ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસના એકજીકયુટીવ મુબના આપણ હેઠળ મળેલી ટ્રાંસવાલના દૌદીઓની આ માસ મીટીંગ એગ્રીકલ્ચરલ (ટ્રાંસવાલ લેન્ડ એન્ડ ટ્રેડીંગ) એકટ, કે દક્ષિણ આફ્રિકાની દૌદી કોમ અને હિંદની સરકારે અને પ્રજાના સખ્ત વિરોધ છતાં પણ યુનીયન સરકાર તરફથી પસાર કરી દેવામાં આવ્યો છે, તેની સામે અણગમો દર્શાવે છે. જો કાયદો ટ્રાંસવાલના દૌદીઓને બીલકુલ માન્ય નથી, કેમકે :

(૧) ૧૯૧૪ની સ્મટસ-ગાંધી સમજાણ તેમજ ૧૯૨૭ના કેપટાઉન કરાર, કે જેથી દક્ષિણ આફ્રિકામાં દૌદીઓ વિરુદ્ધ કાયદા કરવાનો અંત આવેલો માનવામાં આવ્યો હતો, તેના અક્ષરાર્થ તેમજ ભાવાર્થનો ન ભંગ કરનારો છે.

(૨) દૌદીઓના વસવાટના હકો પર જે પ્રતિબંધો મુકનારો છે અને તેઓના વેપાર પર ગંભીર મુકનારો છે કે જે તેઓની રોજ ગુજરાતનું એકમાત્ર સાધન છે, અને ટ્રાંસવાલમાં તેઓના સ્વમાનનો જે અંશ રહેલો છે તે પણ છીનવી લેનારો છે અને તેમ કરીને અંતે તેઓને નાબુદ કરનારો છે.

(૩) દૌદની સમસ્ત પ્રજાનું તે ઘોર અપ માન કરનારો છે કેમકે તેની સામેના તેના વિરોધની યુનીયન સરકારે સદંતર અવગણના કરેલી છે.

ટ્રાંસવાલની દીંદી કોમ ઉપરોક્ત કાયદો થવાર થતાં અકલ્પનીય મુશ્કેલીમાં પડી ચુકેલી છે અને તેથી આ મીટીંગ ઠરાવ કરે છે કે એ કાયદાની સામે વિરોધ કરવાનો અને ટ્રાંસવાલના દીંદીઓ હલકા-પણાની જાણ બિનકારણના કરતાં અગે તેનાં સંકેત બહેવાને તૈયાર છે એ જનતાને બતાવી આપવાનો એકમાત્ર માર્ગ રહ્યો છે અને તે સત્યાગ્રહનો છે. આ મીટીંગ સત્યાગ્રહ ની પુનઃ પ્રતિજ્ઞા લે છે અને જાહેર કરે છે કે ઓગસ્ટ તા. ૧ લીએ તેનો આરંભ કરવા આ આવશે."

એજન્સી પાછી ખેંચી લેવાની તૈયારી.

(૨) આ મીટીંગ એવો મત ધરાવે છે કે ઓરીએન્ટલ ટ્રાંસવાલ (સેન્ડ એન્ડ ટ્રેડીંગ) એક્ટ જે ૧૯૨૭ના કેપટાઉન કરારનો ભંગ કરનારો છે તે પસાર થયા પછી દક્ષિણ આફ્રિકામાં દીર્ઘ સરસરની એજન્સી ચાલુ રાખવી એ દીંદની પ્રજાના માન અને પ્રતિષ્ઠાને હાનીકારક છે આથી આ મીટીંગ દક્ષિણ આફ્રિકા-માંથી દીંદની એજન્સીને પાછી ખેંચી લેવા હિંદ સરકારને નમ્ર વિનંતિ કરે છે અને દીંદની પ્રજાને તેમ કરવા હિંદ સરકાર પર દબાણ લાવવા વિનંતિ કરે છે.

કોંગ્રેસના અમલદારોમાં અણવિશ્વાસ

(૩) ટ્રાંસવાલના દીંદીઓની આ માસ મીટીંગ જાહેર કરે છે કે ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસને નામે આજે કામ કરી રહેલા અમલદારોમાં તેને બીલકુલ વિશ્વાસ નથી અને હંદી કોમની તરફથી કંઈ પણ રજુઆતો કરવાનું અધિકરણ આને ગુરતજ રાષ્ટ્રનામા (પાસપોર્ટ) દેવાની તેઓને સુચના આપે છે. ડરબનમાં ત ડો. યુસુફ મહમદ દાદુ અને તેમના સાથીઓમાં પુર્ણ વિશ્વાસ દર્શાવે છે અને ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસના નેશનલીસ્ટ ગ્રુપના સિદ્ધાંતો, નીતી અને કાર્યક્રમને સંમતિ આપે છે.

ડો. દાદુને સત્તા

(૪) ટ્રાંસવાલના દીંદીઓની આ માસ મીટીંગ ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસના નેશનલીસ્ટ ગ્રુપ ના લીડર ડૉ. દાદુને સમગ્ર દરાવેા મોકલી પટોંગેાડવાની સત્તા આપે છે.

એકતા અને આઝાદી

ટ્રાંસવાલ કોંગ્રેસના નેશનાલીસ્ટ રાહની તા. ૬ જુલાઇના મંગલા મીટીંગમાં ગવાએલું ગીત.

ગઝલ

ભર્યો ભર્યો મુલકછે છે,
સોનાગીરાત છે, ગોલ્ડાખાણી છે.
ધનાઢી ધોર કરે કુનીયાની,
પરીસ્થીતી નીરાણી છે. ૧

સમય આ અંતનો આવ્યો,
હવા ચારમા ચુલ છે નગારી છે.
ધોળો બ્યાપાર, અમારો તો
અરે અકબાદ જેવી છે. ૨

પગ ખુદા ઉપર એ ઝળાઝળી,
તાઈ આવીજ જે ખાવના
તો મનુ બજારની પેદમાં,
ઘણી ઇમાન પામમાલી છે ૩

ગણાતો દીનુ મુસ્લીમ,
એક ધાર તમ હક તણા કાજે.
શુ સમજ્યાં નથી કે,
આ "બોન્ડરીમ" નો બોજ ભારી છે. ૪

ચુંથો ના પાલીમેન્ટમાં,
દીંદીઓનું તકદીર અંધારું.
ને આંખોમા તો અધિ ભમ,
પસરી રહી કજીયાં દલાલી છે. ૫

ઘણે કમીશન પરીષદ ઝારી,
દીંદીઓના હક સેવાના.
ખોટું કામ બધે સીર પર,
નથી એક પેક ખાલી છે. ૬

કરી સરકારના રાજી,
કરી સરકારના રાજી.
અમારા લીડરોની
તબીયત ખુબ કેરી નીરાગી છે. ૭

મળો મુદ્દ આંતરે,
બો દીંડીઓ દીનુ મુસલમાનો.
નહિતો બસ હવે સબળો,
ઘણાની પાયમાલી છે. ૮

કોગ્રેટ આ નાની કુનજમાં,
હવો બરબાદ થઇ બસ્યું.
રહ્યું છે કોમએ સરખું,
કે ગેર મમત નો ખારી છે. ૯

નજર દો બેદ પરસ્પરના,
બનો સૌ દીંદ મુસલીમ એક
તમોને જે ગમારીને
નગારા દીંદની ઉજાડ્યા છે. ૧૦

સમજીઓ ખરેખર આપરાધની,
બો દીંદીઓ શહી જે જે,
સકળ વિશ્વ પ્રેમ બો બંધુઓ,
નજરથી સાર બાકી બે ૧૧

ઝગડીઓ છોડો પરસપરના,
આબો દીનુ અને મુસલીમ
યહ બોર્ડીજ તો ભારત,
તણી શાન પાળનારી છે ૧૨

જીવનમા દીંદીઓના,
આજ કયો જે ધાર કેક બાકી
બધે બરબાદીઓ છે,
દુરદશા છે પાયમાલી છે. ૧૩

બન્યા પરતંત્ર વરસોથી,
અને ખાબી પણા ગાતો.
ઉતા પણ શીર ઉપર,
ફરકતી મટાઓ કાલી કાલી છે. ૧૪

કહેવું ન બાપુ મુખથી,
કરવુ નથી કાંઇ
રહત બસ બેસ ગમખ્યારી,
બધીએ પાપમાલી છે. ૧૫

હજી આપો ઉધારી દો,
નગારે છે બધુ જગમા,
રહો મણ નગારા,
આજ પણ કુનીયાની વાલી છે. ૧૬

નીરાશા છોડી બાદીમાં,
બગી જાવ બીજીનો ગેડ.
પછી બે એજ સુખસના,
એજ પુર્ણ ને એજ લાલી છે. ૧૭

મુબે છે કોણ હું બાલા,
જગતમા એક બીજાની.
ખબાબો તારો કેગટ છે,
સપારો તારો બાલી છે ૧૮

પણ બનીને એક રહે—ઝંપલાવશો,
બો નેશનાલીસ્ટ પંથમાં,
તો નીબયે તમને આઝાદી,
નગારી ગણધાની છે. ૧૯

રચનારઃ મુહેમ્મદ વાલુભાય

દક્ષિણ આફ્રિકાના અખબારો

નોન-યુરોપીયન ફ્રાંચાઇઝ બાબતની તપાસ

તા. ૫ મીના જોહાનીસબર્ગ કાઉન્સીલના નેટીવ અફેર્સ બાતાના મેયોરજર મી શ્રેહામ બેલીન્ડને કેપટાઉનની બેઠકમાં જુબાની આપતા જણાવ્યું હતું કે શ્રેહામ્સ ટાઉન ગારડીયન-ડેઇલ્સ અને ન્યુકેસરના પચાસ હજાર નોન-યુરોપીયનોને બદલે બીજા જગાએ ૧૫ હજારમા બોહાનમાં બોહોત બેકારીના લીધે બીજી હજાર માણસોનો ભરણ પડે. યુરોપીયન વર્ગો મેનારા બો તરફથી કોઇ સુચના પણ હતી કે પશ્ચિમની બધી ટાઉનશીપોમાંથી નોન-યુરોપીયનોને બહેડી ત્યા યુરોપીયનોને વસાવવા. મી. બેલીન્ડને જણાવ્યું કે ટાઉનશીપના લાયસન્સ નવા પરેા બનાવવાની બોક યોજના પડેલી છે તેનો ખરચ પચાસ લાખ પાઉંડ થશે તેમાં આ બીજો ઉમેરેા કરવામા આવે જેનો ખરચ વધીને બ્યાસી લાખ પર જશે ત લાવવો ક્યાંથી. બીજી સુચના મી. હની કે ઇન્ડિયનો માટે કલેરેમોન્ટને બદલે મીડોઝલેન્ડ આગળ નવા ટાઉનશીપ બનાવવી પણ મી. બેલીન્ડને કહે છે કે ઇન્ડિયનો ટાઉન બહાર ટાઉનશીપમાં જવા રાજી નથી. બો બેલીન્ડને ચર્ચારામાં બો પણ જણાવ્યું કે સારા વર્ગના દીંદીઓ અને હલકે કોમોને બોરબેન્ડો પાસે રહેવા જવામાં વાંધો છે તે પણ ધ્યાનમાં રાખવું જોઇએ.

રહેમ કાયદાનો અમલ

જોહાનીસબર્ગના બધ્ય ભાગમા ૪ અને ફ્રીહોલ્ડમાં ૫૫ ગોલકનો જોહાનીસબર્ગની દીંદી કાઉંસીલે રહેમ તરીકે જાહેર કરી છે. તેમાંનો પક્ષીને આપવા તોડી પાડવાની નોટીસો મળી છે. આવતી મોટી સંખ્યાની નોટીસ આ વર્ષેલીજ છે. બધ્ય ભાગમાંની ગોલકતોમાં કયોસ્ત્રનલ રડીટમાં વી આર્ક નામની, કર્ક રડીટમાં રટેન્ડ ૧૩૭૫૦૦ પ્રેસીડન્ટ રડીટમાં રટેન્ડ ૧૩૦૬ જોગાની બે ગોલકતો જે કેટરેશન બોરડીંગ ની છે તેની દુકાનો અને બોપ તાબીબાનો બાલ ઠીક છે પણ બિપસેા બાલ જે રહેવાણ માટે બાકી અપાલ છે ને તોડી પાડવાનો છે. ફ્રીહોલ્ડર્સની ૫૫ માંથી ૪૦ ગોલકત તદન નાશ કરવાની છે બોમાંનો પણીની મારીક વીધવા બોબેા છે કેબોના પોષણનો આધાર બે ગોલકતો ઉપર છે.

પ્રતિજ્ઞાનો અર્થ

ગાંધીજીના "દક્ષિણ આફ્રિકાના સત્યાગ્રહનો ઇતિહાસ" માંથી

[શ્રી. મણીલાલ ગાંધીએ ગયા રવીવારની સેવાદાનીસભ્યોની બાજ ગીર્દીગમાં કરેલાં આપણ પ્રજાને "દક્ષિણ આફ્રિકાના સત્યાગ્રહનો ઇતિહાસ" માંથી ૧૯૦૮ ના અનેલા આવીજ કારણો એક પ્રસંગે ગાંધીજીએ કરેલાં તાપણ માંથી ટાકલા શબ્દો નીચે આપવામાં આવ્યા છે. અ. ઇ. ઓ.]

"આજ સુધીમાં જે ઠરાવો આપણે કર્યા છે અને તે જેવી રીતે કર્યા છે, તે ઠરાવોમા અને તે રીતમાં અને આ ઠરાવમા અને આ ઠરાવની રીતમાં પણ્ણો તફાવત છે એ હું આ સભાને સમજાવવા ઇચ્છું છું ઠરાવ પણ્ણો ગંભીર છે, કેમકે તેના પુરેપુરા અમલના દક્ષિણ આફ્રિકામાં આપણી ઉજળી ધુપાયેલી છે. એ કામ કરવાની રીત ગંભીર છે તેમજ નમ્રતા છે.....

"આપણે બધા એકજ સરજનહારને માનનારા છીએ. તેને મુસલમાન બાબે ખુદાને નામે પોકારે, હિન્દુ બાબે તેને ઇશ્વરને નામે બાજે, પણ તે એકજ સ્વરૂપ છે. એને સાક્ષી કરી, એને હાજરાહજુર સમજી, આપણે પ્રતીજ્ઞા લેવી - કસમ લેવા એ નાનીસુની વાત નથી એવા કસમ ખાધને જે આપણે કરી જાણીએ તો કેવળના, જગતના અને ખુદાના ગુનેગાર થઇએ હું તો માનું છું કે, લાયકાતથી શુદ્ધ બુદ્ધિથી જે માણસ પ્રતીજ્ઞા લે અને પાછો તેનો ભંગ કરે તે પોતાની ધર્મ્સાત્માંગત અથવા આધ્યાત્મિક બાબે જેમ ઊંડે ઊંડે ખાડો ખોદાવે છે. અને જેમ પોતે ચલાવેલી નાવાનો સીકકો ફોગટ નવો એમ માલુમ પડતાં તેના કેવળ પ્રાંમત રહેતી નથી, એટલુંજ નહી પણ જે મોટા સીકકાનો માલીક સભ્યપાત્ર થાય છે, તેમ ખોટા કસમ લેનારની પણ કીમત રહેતી નથી, એટલુંજ નહી પણ તે આ લોક અને પરલોક બન્નેમાં સજાને પાત્ર થાય છે. આવા કસમ લેવાનું શક કાંઇ દુનીઆ મુખ્યે છે આ સભામા એવો કોઇ નથી કે જે બાળક અથવા અણસમજુ નથાય. તમે બધા પીઢ છો, દુનીઆ જોયલી છે, પણ્ણાઓ તો પ્રાણીમાત્રી છો, પણ્ણાએ વનાઓળા પ્રાણીમા જવાબદારી ખોમવા છે, એટલે આ સભાનાંનો એક પણ માણસ 'ગમતમા લીના મે પ્રતીજ્ઞા લીધી' એમ કહીને કરી ઉઘરી નહી શકે.

'હું જાણું છું કે પ્રતીજ્ઞાઓ, બતા રજેરે કોઈ ભારે પ્રસંગે જ લેવાય છે આ જેવાનાં જોઇએ. કાલના ચાલતા પ્રતીજ્ઞા લેનાર માણસ જરૂર પાકા પડે. પણ તે આપણા સમાજજીવનમા આ મુલકના પ્રતીજ્ઞાનો ભાગક કોઇ પણ પ્રસંગ હું કલ્પી શકું તો તે બહાર આ પ્રશ્નો છે. પણ્ણા સેવાળાપૂરતા આમ કરી કરીને ભાવા પ્રસંગ ઊભા કરવા એ ઉદ્દાપણ છે. પણ કરે અને સંજોગાની પણ કદે આપણે પહાડો ખોદ્યા છીએ. સરકારે સભ્યતાની મર્યાદા મુકી દીધી. આપણી ચોમેર જ્યારે તેણે દાવાનળ સળગાવી મુકેલો છે ત્યારે પણ આપણે ગાફેલ ન કરીએ અને બીમારસમામાં પડી રહીએ તો આપણે નાલાયક અને નાદર કરીએ. એટલે આ આપણે કસમ લેવાનો કે એ લીધે તો જરાયે શંકા નથી. પણ એ કસમ લેવાની આપણી શક્તિ છે કે નહી ન દરેક માણસે પોતાને સારૂ વીચારી લેવાનું રહ્યું છે. આવા કરવ જાણે મતે પસાર નથી થતા જેટલા માણસો કસમ લે છે તટલાજ તે કયમથી બંધાય છે. આપણા કસમ દેખાવને સારૂ નથી લેવાના તેની અસર આહીની સરકાર, પડી સરકાર કે હીન્દી સરકાર ઉપર કેવા પડશે એનો ખ્યાલ કોઇ મુદ્દલ ન કરે દરેક પોતાના હૃદય ઉપર હાથ મુકીને પોતાનું હૃદયજ તપાસવું કે પ્રતીજ્ઞા અને ભંગ બાબતમાં જે એનો આંતરવાસા જવાબ આપે કે કસમ લેવાની શક્તિ છે, તોજ કસમ લેવા, આને તજ ઘટે.

'હવે આ બોમ્બ ફરીબ્રામા ગિયે. સારામા સારી આશા બાંધીને તો ઓમ કર્યા સરકાર ને તો બધર પોતાના કસમ ઉપર મજબુત રહે અને હીન્દી કોમનો મોટો ભાગ કસમ લઇ શકે તો.....કામને પણ સહન ન કરવું પડે. ઓમ પણ બને કે કોઇ સહન ન કરવું પડે પણ કસમ લેનારનો ધર્મ ઓર તરફથી અદ્ધાપુર્વક આશા રાખવાનો છે, તેમજ બીજી તરફથી કેવળ નીરાશાવાન રહીને કસમ લેવા તયાર થવાનો છે તેથીજ આપણી સફળતામાં કે કદાચમાં કડવા પરીણામ આવી શકે એનો ગોનાર હું આ સભાની પાસે બડો કરવા ઇચ્છું છું. આપણે ગણીયા રહેલા કરમ લઇએ બહુમાં બહુ આપણી સંખ્યા ૬૦૦૦૦ની હોય. બાકીના ૧૦,૦૦૦ કસમ ન લે એમ પણ બને આરંભમા તો આપણી હાંસી થવાની જ. વધા અસટલી બધી ચેતનણી આપવા છતાં એમ બનવું તદન સંભાવીત છે કે કસમ લેનારઓમાંના કેટલાક અથવા પણ બહેની કસોટીએજ નપાળા માલુમ પડે. આપણે જેલમાં જવું પડે. જેલમાં આપણાને સજા કરવા પડે ચૂમ દાંડ તકલા પણ લેવાય પડે સામા મજુરી કરવી પડે. છેલ્લા કુટુંબમાંથા બાર પણ બારા પડે દંડ થાય અને કોઇ (કાંય) ના વાલ પણ વેચાઇ જાય લકારા પણ્ણા ચોકા રહી જાએ તો આજે આપણી પાસે જેવા પૈસો કોમ છતાં કંગાલ બની જાનીએ, દેવાદાર પણ બનવું પડે, આમ જુના બેસતાં, જગતા બીજાં દુઃખો વેઠવાં કોઇ બાકી પણ પડે, અને એક મરે પણ ખરે. ઓટલે દુકમા જે દુઃખ તમે કલ્પી શકો તે બધા આપણે સહન કરવાં પડે એમાં કશુંયે અસાધ્ય નથી, અને કદાપણ તો એ કે એ બધું સહન કરવું પડશે એમ માનીનેજ આપણે કસમ લેવા. મને બાદ પુછે કે આ લડાઇનો આંત શું આવે અને કયારે આવે તો હું કહી શકું કે જો આપણી કામ કસોટીમાંથી સાંગોપાંગ ઉતરે તો આ લડાઇનો નીકાલ તુરત આવે. પણ જો આપણામાના પણ બાર આંખ પડી જાય તો લડાઇ ચાલી ચાલે પણ એટલું તો હું ચોકકસ થી આને નીશ્ચયપુર્વક કહી શકું છું, કે બધાં સુધી મુઠીભર માણસો પણ પ્રતીજ્ઞાને ઇજ્જત રાખનારા કરી ત્યાં સુધી આ લડતનો એકજ અંત સમજજો; એટલે કે તેમાં આપણી જીત જ છે.

'હને મારી અંગત જવાબદારી વીષે બે શબ્દ. હું જે કે પ્રતીજ્ઞા લેવામા રહેલાં જોખમો બતાવ્યા રહ્યો છું એના તખત સોમન લેવા પ્રેરી પણ રહ્યો છું તેમાં હું મારી જવાબદારી બરાબર સમજી છું એવું પણ માનું કે આજના આવેશમાં આવવા મુરબ્બાનાં આવી જાએ આ સભાનો મોટો ભાગ પ્રતીજ્ઞા લે, બીજને સમયે નીર્બળ નીવડે અને માત્ર મુઠીભર જ છેવટનો તખત સહન કરી શકે એવા રહે તોપણ મારા જેવાને સારૂ તો એકજ રસ્તો રહ્યો છે: મરી છુટવું પણ કાયદાને વશ ન થવું. હું તો એમ માનું છું કે બારો કે એવું બને—તેવું બનવાનો બરાબર સંભવ નથીજ, પણ માની લઇએ—કે સૌ પડયા અને હું એકલોજ રહ્યો, તોપણ પ્રતીજ્ઞાના ભંગ સારાથી નજ થાય એમ મારી ખાતરી છે. આ કહેવાનો હેતુ સમજી લેશો. આ ભબકારાની વાત નથી, પણ મુખ્યત્વે કરીને આ માંચડા ઉપર બેઠેલા આગેવાનોને હું દીનભાવપુર્વક કહેવા ઇચ્છું છું કે તમે, એકજ જાણી રહી જાઓ તોપણ મકકમ રહેવાનો નીશ્ચય કે તેમ કરવાની શક્તિ ન હોય તો, તમે પોતે પ્રતીજ્ઞા ન લેશો, એટલુંજ નહી, પણ લોકોની સમક્ષ આ ઠરાવ મુકી પ્રતીજ્ઞા લેવામાં આવે તે પહેલાં તમારો વીરોધ લોકોને જાહેર કરજો અને તમે પોતે તમારી સંમતી ન આપશો. આ પ્રતીજ્ઞા બને કે આપણે બધા સાથે મળીને મુવા ઇચ્છીએ છીએ, તોપણ કોઇ જોખો અર્થ તો નજર કરે ન એક અથવા પણ પોતાની પ્રતીજ્ઞાનો ભંગ કરે તો બીજાઓ સહેજે બંધનમુક્ત થઇ શકે છે. સૌ પોતપોતાની જવાબદારી પુરી સમજીને રજાત્ત રીતે પ્રતીજ્ઞા લે અને બીજા બધા તેમ કરે તે છતાં અંત સુધી તેનું પાલન કરશે એમ સમજીનેજ લે.'...

ગુજરાતી વિભાગ

નાતાલની ફ્રાસવાલ ઇન્ડિયન કૉંગ્રેસની આગામી ત્રાસ્વિકેન્સળમ ઇન્ડિયન કૉંગ્રેસ, ડરબનની કૉંગ્રેસ આગામી અને કોની ખાન ઇન્ડિયા કમ્યુનીટીએ ફ્રાસવાલ ઇન્ડિયન કૉંગ્રેસના હાલના અમલદારોના આકસ્મિક દરાજીનામાં બાદ ડૉ. દાકુસ ઓસ્થેવાની દેખરેખ નેઝલવીરટ મુખ્ય સિલાસે, નીતી અને કાર્યક્રમ ને સંપૂર્ણ અનુમોદી દરાજીનામાં કરવો પસાર કર્યો છે.

* * *

બીરસ ઓન્ડબાન શેરસાસ્કીએ પમ ટ્રાસ વાળના કાયદાના વિરોધ કરનારો અને નેઝલ વીરટ મુખ્ય વરહથી ચલાવવામાં આવનારી સત્યાગ્રહની લડતને ટેકો આપવા રો કરાવ કર્યો છે.

* * *

ટ્રાસવાલ ઇન્ડિયન કૉંગ્રેસના નેઝલવીરટ મુખના આમણ ઉદ્દેશ જોહાનીસ્બર્ગની ઇન્ડિયન સ્પોર્ટ્સ માસ્ટ્રિકપર રોડીયર તા. ૬ જીએ મળેલી માલ મીટીંગમાં રજા મંજુર કરવામાં તારીખ મુનાસબના નગરસ્ટ્રજનરો, પરા પ્રમાણ, સરકારી પ્રધાન, ન્યાય પ્રધાનના પ્રધાન અને ઉદ્દેશના એજન્સ-ઇન્ડિયા-રેસપર નેઝલવીરટ મુખના લીડર કે. કાકુ તારથી રવાના કરવામાં આવી છે. તેમજ ઇન્ડિયન ઉદ્દેશ સરકારપર, ઉદ્દેશના વસ-માનપત્રોપર, પ્રધાનના કાર્યાલયપર અને સામાન્ય પ્રતિનિધિ તારોપર મીટીંગ પુરી થયા બાદ તેજ દિવસ રાત્રે ટેલગ્રામો રવાના કરવામાં આવ્યા હતા.

* * *

શ્રી. શોરાબજી કરસનજી જેઓ જોહાનીસ્બર્ગની બસ મીટીંગમાં હાજર થયા ગયા શનીવારે વિમાનથી ગયા હતા તેઓ સોમવારે વિમાન મારફત પાછા ફરવાના આવી ગયા છે.

* * *

ગિલ્બર્ટરોડ હોસ્પીટલર, મારીન હોસ્પીટલર, રેવરન્ડ બી. એસ. ૮ સામાગાડી, મેસર્સ પી આર. પથર અને પી. પી. સ્ટીમ જેઓ મોટરની મીટીંગમા હાજર થયા ગયા હતા તેઓ મંગળ મારે સેવારે પાછા ફરવાના આવી ગયા છે

* * *

શ્રી. મથુરાદાસ ગાંધી અને મીસ્ત્રી ગાંધા જેઓ પમ મોટરની મીટીંગમા હાજર થયા જોહાનીસ્બર્ગમાં ગયા હતા તેઓ બુધવારે સવારે ફરબન પાછા આવી ગયા છે

* * *

સરહદ ઉપર ગયા પરંતુ રમખાણ અમાનો આભર માનો છે. આ બાબતમાં જે બીનજરો બની છે તેનો અજાણવાના બદલ છે ૬ સરહદ પ્રાંતના લાયકારાજા અને પોલીસ વચ્ચે અમદાવાદમાં થઇ હતી તેને પરિણામે રહામરહામે ગોળાગોળ પુરતા જે પોલીસો પાયમ થયા હતા તાયરા બાણાઓ કોઇપણ બાજની પુરાવો સીવાય ત્યા થી પલાયન કરી ગયા હતા

મરણ

આપણા સાહિત્યના પિતાનું અવસાન

શ્રી. ગીજુભાઇ બધેકાના નામથી આપણે કોઇ અપરિચિત હોંદી આજુબાજુ હશે. તેઓ બાળકોના માનસને ચિકિત્સાવાને અને તેઓના ગુણ પક્ષોને સતત પ્રકાશ કરતાં. તેમની વાર્તાઓ અને અનેક જુદા જુદા સાહીત્યના પુસ્તકો બાળકો રસથી વાંચતા. આજે એના એક બાળકોના સાચા મીત્રના અવસાનની નોંધ લેતાં અમને દુઃખ થાય છે. અમને આશા છે કે પ્રત્યેક ભાગ્યશ પોતાના ઘરને પુસ્તકાલયથી ભર્યા ગાત પોતા-પોતાના બાળકના પક્ષતરના સ્થળે સર્વ ગીજુભાઇના પુસ્તકોથી દીપ્તીમાન થયા હશે. ઇશ્વર એમના આત્માને શાંતી આપો એજ પ્રાર્થના અને તેમના કુટુંબીજનો પણ સાંત્વન અને બાળકોના પક્ષતરમાં પોતાની ખોટને પુરી કરો એજ પ્રાર્થના.

* * *

ફરબનના ભાણીતા વેપારી શ્રી. એચ. કે. પ્રેમજીભાના પુત્ર શ્રી. બચુભાઇ પ્રેમજીભાના. પહિલ બિન નવલબેન પુરાન વયે થયા શનીવારે ગમી દાખી ભરબ પામ્યા છે. ઇશ્વરેશ પોતાની પાછળ પક્ષના બાળકોને તથા કુટુંબી ઓને વિલાપ કરતા મુકી ગયા છે. અમે તેઓના આત્માને શાંતી પ્રાપ્તીઓ ઇચ્છીએ. તેઓ ના કુટુંબીઓને ઇશ્વર દુઃખ સહન કરવાની શક્તી આપો.

—

'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન' ના નિભાવાર્થે

શ્રી. ૮ કે. પરેલ જેઓ શ્રી. દાસના નામથી વધારે સારી રીતે ઓળખાય છે તેમને 'ઇન્ડિઅન ઓપીનીયન' ના નાણાંના ખર્ચે નીચેની રકમો ભેટ તરીકે મળી છે જે તેમણે અખબારપર મોકલી આપેલી છે અમો શ્રી દાસના તેમજ ભેટ આપનારા ઓનો આભાર માનીએ છીએ:

અમોદ એન્ડ કુટમાઇલ ઓલન ૨ ૨-૦, એમ એગ. પલાદ ઓટન ૧-૧૦ ૬, કાપીદાસ કલ્યાણજી નાયક ૧ ૧-૨, દમ એન્ડ મહન નાયક ૧-૧-૦, નાના ભાયા અન્ડ કું. બીમાલ ૧-૧-૦, આર. નાયર એન્ડ કું. બીમાલ ૧-૧ ૬, કે. દુલાજ એન્ડ કું. નાયક ૧-૧-૬, ટી. ૬ વલ્લભ ઓટના ૧-૨-૬, પી. કાજી એન્ડ કું. મેપરીલ્ક ૧-૧-૦, પી. પરબુ ખટીવાડ ૧-૧-૦, એમ. એગ. કેમરાગ ફ્રીનરજ ૧-૧-૦, એમ. ૮ સાલર એન્ડ કું. બીનરજ ૧-૧-૦, પી પ્રાણ નાયક ૧૦-૬, કુસરા એન્ડ સન્સ બીયલ ૧૦-૬, મદન કેશવજીર ૧૦-૬, ચોકસબાઇ દાજી બીયાલ ૧૦-૬, એમાલ મોરાર બીયાલ ૧૦-૬, એમ. ૮. જસરાજ બીયાલ ૧૦-૬, ૭ ૬ જમના ડાકલ ૧૦-૬, રામા રેલના ડાકલ ૧૦-૦, બામલમ સ્ટોર લોબર. ૧૦-૬, જી. રામા. મીનરજ. ૧૦-૦, કીમોલ સાયકલ વર્કસ ઉદ્દઘાણ ૧૦-૬, મોતી આમ બીયા બોટમાગ ૧૦-૦, ડી. નારણ મીનરજ ૮-૦, એમ. રતના બીયાલ, ૮-૬, એચ આમ. એચ. અલી બીયાલ ૫-૬, અબુબકર હાજુજી બીયાલ ૫-૦, આ કેપરાત ટ્રેડરહતના બે હીન ચિંતક બાલ એ એ "ઇન્ડીયન ઓપીનીયન" ના ગ્રાહક ૫૦, ની બેટ કરી છે અને પોતાના નામો ગ્રાહકના મુકાવ્યા હતા નથી. તેઓના આમે અમંત આભારી છીએ.

—: ૦ :—

લેખકોને

આ પખતે સ્થળ સંકોચને લીધે ઘણા બાબત પત્રો અને પીત્ર લેખોની આભારાથી આવી આપણે નથી નાર લેખો આગામી દરમુજબ કરશે.

શ્રી. ટ્રાંસવાલ હિંદુ સેવા સમાજ

ખાસ ચુંટણી સભા

શ્રી ટ્રાંસવાલ હીંદુ સેવા સમાજના સેવક ખાસ સાધારણ સભા ગોવિંદાર તા. ૨૬ જુલાઇ ૧૯૩૯ ના રોજ બપોરે ૩ વાગે જોહાનીસ્બર્ગ ખાતે ટ્રેડસ હોલ (કેપ સ્ટ્રીટ) માં નીચલું કાર્યવાહી કરવા બોલાવી:

૧. સમાજની મીનીટસ અને સેક્રેટરીનો રીપોર્ટ.
૨. સમાજના ટ્રેઝરરનો રીપોર્ટ.
૩. કાળા સમિતિનાં કાર્ય અને હિસાબનો રીપોર્ટ.
૪ ફમશાન સમિતિનાં કાર્ય અને હિસાબ નો રીપોર્ટ.
૫. અધિકારીઓની ચુંટણી.
૬. સાંપી હોલનાં ટ્રેન્ડરોની મંજુરી

આ પ્રસંગે દરેક હીંદુ ભાઇઓને ખાસ હાજરી આપવા વિનંતી કરવામાં આવે છે.

પ્રા. સો. ઝોરી,
ઓનરરી સેક્રેટરી, ટ્રાં. હી. સે. સમાજ.

"ઘેરાતાં વાદળ"

મહાન લેખક અપટન સીંકલેરની નવલકથા પરથી આ પુસ્તક રચાયું છે. તેમાં વધુ રસીક સામાગ્રીક વાર્તાઓ છે.
કીંમત શી. ૫.

"વૈજ્ઞાનિક જગત"

આ પુસ્તક સચિત્ર વાર્તાઓથી ભરપુર છે. મુળ કીંમત શી. ૪-૬ પણ ખાસ માટરેલો ભાવ શી. ૩-૬.

આ ઓફીસે લખવાથી મળશે.
આ ઓફીસેથી મળશે

જગતનું રાજકીય વાતાવરણ

યુરોપ

યુરોપની આખરે રાષ્ટ્રીય સ્થીતીમા હજુ કશો સુધારો થયા જણાતા નથી. ઉનાળામાં હજુ નવા આવનાર જર્મનોની સંખ્યા વધતી જાય છે. જે નવા આવનારાઓ સર્હદ્દેથાઈ નીકળેલા દુરીસ્ટા તરીકે દાખલ થાય છે એ ઉપરાંત પૂર્વ મુલકોમાંથી તોપો અને સબમરીન ઉત્પાદકોની અસાધારણ પણ માલુ છે. ડનઝીગમાં નાઝીઓનો સારો પાકુ છે તેમજ ત્યાં શાંતી પણ છે. સ્વતંત્ર જર્મનીને કાબેના સ્વરક્ષાના ખોખલા પ્રાન જેવી ખાની સ્થીતી છે છતા ત્યાં આવ્યા આ લડાયા તૈયારીઓનો અર્થ શો છે? પોલાન્ડની સ્વતંત્રતા ઉપર રાત્રા મારવા સીવાય જેનો બીજો કશો હેતુ જણાતો નથી. એમ મારવામા આવે છે કે જેરી રીત પોલાન્ડને ગુસ્સે કરી તેની પાસે કાંઈ ઉઘાવવું પગલું લેવડાવવું તે જેનો બહાના તરીકે લઈ પોલાન્ડની સ્વતંત્રતા ઉપર તરાપ મારવા સીવાય જેનો બીજો કશો હેતુ જણાતો નથી. એમ મારવામા આવે છે કે જેરી રીત પોલાન્ડને ગુસ્સે કરી તેની પાસે કાંઈ ઉઘાવવું પગલું લેવડાવવું તે જેનો બહાના તરીકે લઈ પોલાન્ડની સ્વતંત્રતા ઉપર તરાપ મારવા સીવાય જેનો બીજો કશો હેતુ જણાતો નથી. જેમ મારવામા આવે છે કે જેરી રીત પોલાન્ડને ગુસ્સે કરી તેની પાસે કાંઈ ઉઘાવવું પગલું લેવડાવવું તે જેનો બહાના તરીકે લઈ પોલાન્ડની સ્વતંત્રતા ઉપર તરાપ મારવા સીવાય જેનો બીજો કશો હેતુ જણાતો નથી. જેમ મારવામા આવે છે કે જેરી રીત પોલાન્ડને ગુસ્સે કરી તેની પાસે કાંઈ ઉઘાવવું પગલું લેવડાવવું તે જેનો બહાના તરીકે લઈ પોલાન્ડની સ્વતંત્રતા ઉપર તરાપ મારવા સીવાય જેનો બીજો કશો હેતુ જણાતો નથી.

ચીન

ચીન અને જપાનની લડાઈને તા. ૭ મી જુલાઇ જે બે વરસ પુરા થયા ત્યાં જપાને મોટા ભાગમાં ચીનને કબજે પાડી દેવાની આશા સેવી હતી પણ તેને તે વરસ થયા છતાં હજુ અંત દેખાતો નથી. આજ કાલ એક પ્રથમથી તાજેતમ વધારી આખી બાજી કે આખરે છતા હમારી છે. જગાએ અને સમય એ બેમાંથી જપાનનો બોજ આખી લડતની છત અમે જોતા એ છીએ. તે કે પણ ઉપરોક્ત જપાનીઓ બેચાર ગજ છે છતા દીવસે દીવસે જપાન વધારે મુશ્કેલીમાં ઉતરતું જાય છે. જપાનની રાષ્ટ્રીતી મધની ખરણીમાં હાથ નાખ્યા જેવી છે. કેટલાં અંગ્રેજો અંદર જપ તેહલી છત ગણે પણ હાથ પાછો કહાડવા જપ તો કેવલ બારદાનકો હાથજ બહાર આવે પણ મળે કાંઇ નહીં' ખુવારી ની ગણત્રી માટે પરદેશીઓએ બાંધા આંકડાઓ ધ્યાનમા રાખ જોયાથી નીચે મુજબની ગણત્રી કરી છે ચીનના માર્યા ગયા ૧૦ લાખ માણસ થયા ૫૬ લાખ કુલ ખુવારી ૨૦ લાખ. જપાનના માર્યા ગયા ૪ લાખ પાયલ થયા ૬ લાખ કુલ ખુવારી ૧૦ લાખ પેહેલાની મોટી લડાઇઓમાં ચીનની સક્રમણ સામર્થીતા બોટને લીધે તેના ઘણાં માણસો ગરબુ પામ્યા હતા પણ હવે પાછીયા ચીન અને જપાનની ખુવારી સરખા પ્રમાણમાં થતી જણ છે. આજ કાઈ જોક કહે છે કે જપાનનો હમારે એટલો આભાર માનવાનો છે કે હમારે જાતા બે મોટા વીરોધી પક્ષ જપાનની નીતીને લીધે. એકદમ ઘટ થયા છે. એક નેશનેલીસ્ટપક્ષ અને બીજો કોમ્યુનીસ્ટ પક્ષ. પેકીંગ હેંકાઉ રેલવેના બાજુએ જપાનીઝ અને ચાઇનીઝ ગેરીલા પક્ષે જપાઝપીઓ ચાલે છે હાલી છમકા તરફથી સંખ્યા બંધ જપાનીઝ ઘવાયલાઓ અને મરેલાઓની રાખ આવતી રહે છે.

સંધાથી ગુરૂવારના તાર મુજબ ફ્રેંચ કન સેસન આગળ જપાન અને ફ્રાંસ વચ્ચે ચારબ્ધ ઝરતી રજેજાં દબા ગઈ હતી. જપાનના ગાઇનીઝ અને જપાનીઝ બ્યુઝ પેપર મેનોએ સહાયના જે ચરસ પુરા થયા તે ઉજવવાને ગેરકારોતુ સરઘસ કહાડયુ હતું અને તેને ટાન્સના કનસેસનમાંથી જતાં ફ્રાન્સના રોાનજરો એ અટકાવ્યું હતું અને દરવાજા ઉપર પેહેરા રાખ્યા હતા જપાનની ગેરીસન કેંકાઉથી હથીયાર બંધ થઇ આવી પોહોંચી હતી અને ફ્રાંસ ની દરીયા કીનેર ઉપર સેા દરીબાઇ સોલજરો ની કુમકીપણ આવી માગી હતી. આથી કલાક ફ્રાંસ અમે જપાન વચ્ચે વાતચીત થયા બધી મામલો આગળ વધતાં અટકી ગયો હતો.

પુરચુરણ

ફેબ્રુઆરી શુક્રવારના બાદર મુજબ લાં આશરા ચાર રેલને પોલીસના અને ચર્ચ જમુના પુલ બદલ સાત આરબોને ફાંસીની અને પાંચને જન્મ કેદની સજા થઇ છે.

* * *

ફેબ્રુઆરી તા. ૩ ના બાદર મુજબ બાંદીશ ટ્રીબ્યુનર બાઇનેનહેંગે લામાયરોસ નામની એક લોંચ પાકડી છે જેનાં ૪૦૬ બ્યુધ્ધ રેફ્યુજીસ હતા જેને ઉેબહા સહ જવામા આવ્યા છે.

* * *

ફેબ્રુઆરીના બાદર મુજબ ચેમ્બરલાઇનમાં ૬૪૩ માર્યા ગયા છે અને ૧૪૦૦ ઘાયલ થયા છે જેમાં પચાસ બ્રીટીશ સોલજર અને ચોલીસ ના માણસો હતા.

* * *

મંગોલ મંચુકુઓની સરહદ પરની બાબ બાબતમાં એક બાદર પત્રી મોસ્કોથી જણાવે છે કે જપાનીઝો એક હુમલાનો સામનો કરતાં તેની પચાસ ટેંક નાશ પામી હતી, અને આઠ તોપો નકામી થઇ હતી. તથા આઠ સો માણસો માર્યા ગયા હતા. સોવીએટના સેા માણસો માર્યા ગયા હતા તથા ૨૫ ટેંક અને આરમર કાર નકામી થઇ હતી. હવાઇ લડાઇમાં જપાન ના ૧૭૭ અને સોવીએટના ૬ એરોપ્લેઇન નાશ પામ્યા હતા.

"કલ્પના કુસુમો"

આ પુસ્તકમાં ફુંકી ફુંકી વાર્તાઓનો સંગ્રહ છે. કુલ ૨૭ વાર્તાનો સમાવેશ થયો છે. પાકું સોનેરી પુઠું કી. રૂ. ૫.

આત હતની વાનીઓ બનાવવા બર આ એક નકલ 'પકવાન પોથી' ની વસાવો કી'મત રૂ. ૫.

આ એડ્રેસે સમ્પર્ક સાધો.

બાળ ઉપયોગી સાહિત્ય

નીચલું બાળ સાહિત્ય બાલકોના દૃષ્ટીબિંદુને ધ્યાનમાં રાખી બાળ સાહીત્યકારોએ લખેલું છે. રસ પડે એવાની વાતો અને અનુપમ જેવા વીશયોનું સુંદર અને સહેલી ભાષાનું વર્ણન કરેલું છે. આ સાહીત્ય પહેલી ચોપડીથી સાતમી ચોપડી સુધીના વિદ્યાર્થીઓ માટે છે. બાળ માનસના અભ્યાસીઓએ લખેલા નીચલા પુસ્તકો વાંચતા બાલક મજા વિષયોથી સાહીત્યકાર થશે અને જ્ઞાનમાં વૃદ્ધી કરશે.

સહેલું બાળ પુસ્તક ભાષા

આ ભાષાના સાત ગુચ્છો છે. આખી ભાષાના સેટની કીમત રૂા. ૨૫.

ગુચ્છ ૧

ઘા મારે	નાટકો
ભેગી વાતો	
નવુ નવેસરા	ઘરસ્થ કથા
મહારાજકુમો મહારથી	રીવાજની કથા
નમેલ ગીતો	
વિજ્ઞાન વિહાર ભાગ ૧	
રંગોનું રસોઇ ઘર ભાગ ૧	રસોઇ વિશે જ્ઞાન
જડા રાક્ષસ	વાર્તા
રૂપેરાના ભાગમાં	વાર્તા
કેરૂડા	બાળ ગીતો

ગુચ્છ ૧ નો કીમત રૂા. ૧–૧.

ગુચ્છ ૨

આપણ દુનીયા	દુનીયાની જરૂરયાતોનું જ્ઞાન
સુંદર પરી	નાટક
નાની ગોઠી વાતો	ભાગ ૧
બાળકોનું ઘરનો	બાળોપયોગી
વિજ્ઞાન વિહાર ભાગ ૨	
નરસૈંહ મેહતાનું મામેરૂ	
બાળ ગીતો	
રંગોનું રસોઇઘર ભાગ ૨	
ચંદ્ર બાળા	નાટક

ગુચ્છ ૨ કીમત રૂા. ૧–૧.

ગુચ્છ ૩

રાજન ભોજ	
ચિત્તાનો શિકાર	વાર્તા
ગ્રામોદ્ધાર	ગ્રામોદ્ધારની વાર્તા
પુષ્પસુંદરી	વાર્તા
કોમળાના રમીલા	કોમળાની રમતો
વિજ્ઞાન વિહાર ભાગ ૩	
રંગોનું રસોઇ ઘર ભાગ ૩	
મીરાબાઇ	મીરાનું જી. ચ.
ગ્રામોદ્યોગ દુરમન	ઉપયોગ વિશે બાળકોને
સુંદર સંપોરો	
નાની મોટી વાતો ભાગ ૨	
હોમરાજ	અમૃતલાલ શેઠ નાટક

ગુચ્છ ૩ કીમત રૂા. ૧–૧.

બાળ સાહીત્ય

ટેટલાક પક્ષીઓ	૪ ૦
ચિત્રોલા (ગોટી ગોટરીઓ માટે ગીતો)	૧ ૩
રોમરાજાની ચતુરાઇ	૧ ૦
મુરખાનો પુત્ર	૧ ૦
નવા ગીતો ભાગ ૧ લો	૧ ૧
,, ,, ભાગ ૨ જો	૧ ૬
બાલક માટે ઉપયોગી માટે ગીતો ૧ બંધ	૧ ૩
નાની બેન વાર્તા	૦ ૦
પુંડરીકના પરાક્રમ	૧ ૬
પ્રાણી પુરાણ	૧ ૩
પુસ્તકાલય	૦ ૬
પુરસદ વખત ગાળવાનું જ્ઞાન	૧ ૦
ચાપડી કુમ કાંડી કુચનું વર્ણન	૧ ૦
બાળ નેપોલીયન	૧ ૬
બાળ કુજ વાર્તાઓ	૨ ૦
બાળ કથાવલી વાર્તાઓ	૨ ૦
બાજીરાવની બાલ ૩ જો	૧ ૦
બાળ વાર્તા વિનોદ	૨ ૦
બાળપ્રહરી	૧ ૦
મધપુડો	૨ ૬
મારી છબલ કથા (ગ્રીષ્મ)	૦ ૮
ધુણો અને બીજી વાતો	૧ ૦
રીતિ રીવાજ બાલ ઓને નોતીયાની વાતો	૦ ૬
વસ્તો અને વેપારમા	૧ ૦
વિકરાળ વન	૨ ૦
સીતા હરણ	૩ ૦
બબસ્સ (સેમ્રુટ પુસ્તક)	૦ ૬
ઠીંકુરબાનની બાલ વાર્તાઓ	૨ ૬
હાલરડાં	૧ ૩
હીરા મોતી	૦ ૬
બાપજીદાસકૃત મહાન પુરૂષોની કથાઓ	૧ ૬
બાલક અને ચીત્રો	

સુંદર બાળ સાહીત્ય

૧૯૩–૩૭ના વિદ્યાર્થીઓ માટે

દક્ષીણા મુર્તિ બાળ સેટ ૨૫ પુસ્તકોની કીંમત રૂા. ૧૨–૬.

ગપ્પાષ્ટક	ગપ્પો અને બાલપ્રાણીક
ચતુર કોબાઓ	વાર્તા
નેપોલીયનું પુષ્પ	વાર્તા
જોયુને બાબ કરી	બાલપ્રિય જોક્સ
બાજીઓ કહેતા	વાર્તા
તારાગોકુળના પાઠો	વાર્તા
મેરિયો	વાર્તા
ટેટ	વાર્તા
ટુંક ટેકા	બાલપ્રિય વર્ણન
ઇષ્ટ જંતુ	જંતુઓની માહીતી
કેમ બાલના પાઠો	વાર્તા
નીગ યુગ	ઉત્ક્રાંતીની માહીતી
વસંત બાગો	ઋતુની વાર્તા
નર્મ વરતો	ઉખાણા
પેઢીનો વારો	વાર્તાઓ
દશ નક	વાર્તાઓ
ઠાકોરજીની તલવાર	વાર્તાઓ
બે બાળ નાટકો	
કુચબાઓ	સેમ્રુટ
વિક્રમની વાતો	
ઝાંસિ રાણી	
ગાગડામાં ગયો હતો	મામા વિશે કહેલું

બેલના શિંગડામાં	વાર્તા
સાલ અને ઘીરા	વાર્તા

દક્ષીણા મુર્તિ બાળ સેટ

૩૦ પુસ્તકોની કીંમત રૂા. ૧૫–૬

આરામ સહેલ	૨૦ રમતોની માહીતી
આપણુ જોખવું	આપણા રોજમેર પીમાન
મોટા થવાનું ભાવે	નાટીકા
ઠપાલમાં	પ્રવાસ વર્ણન
પ્રવાસ વાતો	વાર્તા
હારજન ભાગ ૧–૨	વાર્તા
બાળ કોકરણ	
વિજ્ઞાનની રમતો	ઘરમાંની રમતો
પરીની દીકરી	પીતાનીક પરીવાર્તા
જંગલની કારકસાલો	વાર્તા
હદય પ્રેર	પ્રેતિહાસીક વર્ણન
સહિષ્ણુતાનો ગ્રીકો	કુદરતનું વર્ણન
વિવિધ માહીતી સંગ્રહ	બાળકોને અનુકુળનું મેલવું
ગરીબ બાળકની વાર્તા	ભાગ ૧–૨
વનસ્પતી	માહીતી અને ઉપયોગ
ભોકકાઓ	વાર્તા
સમુદ્રના પરાક્રમો	વાર્તા
સજક ચિત્રો	
ખાનેર ગપ્પ	વિજ્ઞાનીક વાતો
મહમદ શેલ	બાલકની વાર્તા
વન વગડા	જંગલની માહીતી
ગુજરાત કથા	વાર્તા સંગ્રહ
કુલ પતંગીયા	
વિજ્ઞાનની ટાંકણે ભાગ ૧–૨	
૭ ખુબીઓ	વાર્તા
તારા અને ગ્રહો	
ઝરણા રંગો	

બાળ વિનોદ બાળાના પુસ્તકો

સેટની કીંમત રૂા. ૬

બાળ બાલના વિદ્યાર્થીઓ માટે

સોબતની ભેટ	પરી કથા
કાળીઓ	કવી કાલીદાસનું બાલ ચરીત્ર
નાગકુમાર	નાગ પોંગળની કથા
મુંબઇ	મુંબઇ શહેરની માહીતી વાર્તારૂપે ઝવેરીદાસ
મેનાવતી	પરી કથા
અજાદા	પરી કથા
બોલ ચાલો	વાર્તા
કામ મારી	વાર્તા
ધરતીમાતા	વિજ્ઞાનના સીદ્ધાંતવાદ વાર્તા

ગ્રાહકોને સારૂ નમુનો મોકલવા મહેરબાની કરવી. વી. પી. ઓર્ડરોને ધ્યાન આપવામાં નહિ આવે

Manager, Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

Last Sunday's
Johannesburg
Mass Meeting

A General View
Of The Concourse
Of People.

ગયા રવીવારે જોહા-
નીસબર્ગમાં મળેલી
માસ મીટીંગ

માનવ મેદનીનું સામાન્ય દ્રશ્ય.

A VIEW OF THE PLATFORM.

Mr. E. I. Aswat presiding.
પ્રમુખસ્થાનેથી કામ. શ્રી ઈ. આઇ. અસ્વાત મહાસભાનું સંચાલન કરી રહ્યા છે.

Dr. Y. M. Dadoo, leader of the Nationalist Group of the Transvaal Indian Congress addressing the huge assembly of 6,000 people.
ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિયન કૉંગ્રેસના નેશનાલીસ્ટ જૂથના નેતા ડૉ. યુ. મ. દાદુ ૬૦૦૦ ની મોજૂદગીની મોટી સભાને સંબોધી રહ્યા છે.

Phone 2-3381 Tel. add. "Letapeo."

D. K. PATEL

Fruit and Vegetable Exporter

— SPECIALIST —

In South African, Canadian and Australian Apples

—also—

Cape Fruit on hand in season

We have in stock Naartjes which have just come in Market.

ડી. કે. પટેલ

ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ એક્ષપોર્ટર

સાઉથ આફ્રિકન, કેનેડીયન અને ઓસ્ટ્રેલીયન ઍપલ્સના સ્પેશીયલીસ્ટ

ઋતુમાં કેપ ફ્રૂટ પણ રાખીએ છીએ

નાર્ટસિસ હાલમાં શરૂ થયા છે અને તેનો સ્ટોક પણ રાખીએ છીએ.

કંપનીના ઓર્ડરો ઉપર ખાસ ધ્યાન દેવામાં આવે છે

નાર્ટીસ સારા અને સસ્તા C. O. D. થી મળશે.

P. O. Box 766. 18, Cross St. Durban.

Telephone 33-5382.

VALLABH RANCHHOD.

Wholesale & Retail Fruit and Vegetable Merchant

Country Orders Promptly attended to.

14, DIAGONAL St. JOHANNESBURG.

ટેલીફોન 33-5382.

વલ્લભભાઈ રણછોડ

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ અમારે ત્યાં તાજું અને સસ્તુ મળશે.

બહારગામના ઓર્ડરોને તાકીદે ધ્યાન દેવામાં આવે છે.

૧૪, ડાયોગનલ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.

જુના અને ગળીતા ફ્રુટમાંથી મીઠાઈઓ અને પાકો બનાવનાર

કેપ્ટનના શીયાળાના પૌષ્ટિક પાકો

પંજાબી સાલમ પાક ચિકણે બીજા પાકો ઓર્ડર આપવાથી મળી શકશે.

અમારી ફેક્ટરીમાં ઉત્તમ ખાનદાન અને અનુભવી કારીગરો નવીન જાતના ફ્રુટમાંથી મીઠાઈ તથા કેક અનેક ફ્રુટમાંથી, આથાર, ચટણ મારાલો વિગેરે ઘરોઘર જોઈતાં બનાવે છે.

વધુ માહીતી માટે લખો યા મળો:

KAPITAN'S CAFE

'Phone 33-8577.

138 KORT STREET JOHANNESBURG.

ચામડીને મખમલ જેવી સુંવાળી આકર્ષક ને ખુબસુરત રાખવા માટે

અફઘાન સ્નો.

વપરાય છે. આ સ્નોમાં વીટામીન A છે જેથી ચહેરા તથા શરીરની ચામડીને પોષણ આપી સુંદરતામાં વધારો કરે છે.

SOLE AGENTS—

PATANWALA & BOMBAY 2

Branch: CALCUTTA.

સોલ એજન્ટ:

Indo-African Trade Agency,

74-76 Wilson Street,

Dundee, Natal, S. A.

પ્રસ્થાન

મફત!

પ્રસ્થાનનાં પુસ્તકો

	રૂપિયા
લગ્નપ્રબંધ	૩॥
ગૃહવ્યવસ્થા ઉપાય	૨
વ્યક્તિત્વનું ઘડતર	૨
સાધનસામગ્રી	૧।
ધર્મસ્થ ચેહરા	૨
હિન્દમાતા	૧॥
ઘરેબા'ઘરે	૨
ચતુરંગ	૧।
પ્રેમનો ઢંગ	૧।
સ્ત્રી-પુરૂષ	૧
નવો આવતાર (પ્રથમ ભાગ)	૫।
પ્રસાવળી	૨॥
મમસુખ	૧।
ગાતા આસોપાલવ	૧॥
સરસ્વતીબાળા ભાગ ૧ થી ૬	૧૩।

આખું સુચીપત્ર મંગાવો.

પ્રસ્થાન પ્રસ્તુત માસિક બાર વર્ષ પુરા કરી ૧૩ મું વર્ષ—નવમા રૂપમાં પ્રવેશ કરે છે, તે નિમિત્તે:—

"પ્રસ્થાન"ના ગ્રાહકોને ખાસ લાભ

જે ગ્રાહકનું ૬. ૧૯૩૯ના ફાગણથી આગળ ચૂકીનું લવાજમ ૫, બાકી, બહારગામ માટે ૩. ૩૫ મળી ગયું હશે, તેમને પ્રસ્થાન કાર્યાલય તરફથી બહાર પડેલાં પુસ્તકો ઉપર રૂપ દઠા કમીશન કાપી આપવામા આવશે. [અપવાદ: શ્રી ગોરધનદાસ મહાદેવજી તથા શ્રી. વાસનારાયણ પાસનાં પુસ્તકો ઉપર કમીશન નહિ]

ઍટલે કે

જે ગ્રાહક લગભગ ૨૭—૨૮ રૂપિયાનાં પુસ્તકો ખરીદશે તેમને પ્રસ્થાન મફત પડી રહેશે.

દશ—બાર રૂપિયાનાં ખરીદશે તેમને અર્ધી લવાજમમા પડી રહેશે. થોડો ય લાભ તો મળશેજ.

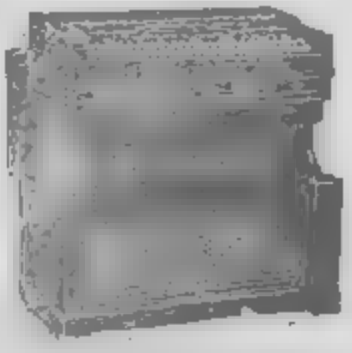
ગુજરાતનો આમભર્યો, તેમજ પુસ્તકાલયો ને લાયબ્રેરીઓ આ ઘોરણનો જરૂર લાભ લે.

પ્રસ્થાન કાર્યાલય: પારસી અગિયારી સામે : અમદાવાદ.

આવો પધારો જુઓ

અને

તમારા માનીતા વાજીંત્રો અને રેકોર્ડઝ ખરીદ કરો

પગના હારમોનીયમ પા. ૬-૧૦-૦
હાથના ,, ૪-૧૦-૦
૮ સ્ટોપ વીથ પા. ૩-૧૫-૦

મોટી એકની કીમત
પા. ૧-૦-૦ થી

પા. ૨-૧૭-૦ સુધી

- વાજીંત્રો—હારમોનીયમ. ગ્રામોફોન. વાયોલીન. બેન્જો મેન્ડોલીન. ગીતાર. ઝાઝ આઉટ ફીટ ફલ્યુટ વિગેરે.
- રેડીઓ—હીઝ માસ્ટર્સ વોઇસ અને બીજા રેડીઓસેટસ.
- રેકોર્ડઝ—હીઝ માસ્ટર્સ વોઇસ, કોલમ્બીયા, ડચીન, રીગલ. ડચીન્સ. ઓડીયન. મેગાફોન. ન્યુ થીએટર્સ, હિંદુસ્તાન. તાજ, ઓરીએંટ, ગેકસીટોન, નીગ્રામ. યંગ ઇન્ડિઆ. સ્ટાર હીંદુસ્તાન, વીકટોરીયા ફોન. સહેનશાહી, જૈનાફોન, સેનોલા, કોહીનુર, એરોફોન વીગેરે.
- સ્પેર પાર્ટસ—દરેક વાજીંત્રોના મોટા જથ્થામાં રાખીએ છીએ.
- રીપેરીંગ—સંતોષકારક કામ—મધ્યમ દામ.

સોલ ડીસ્ટ્રીબ્યુટર્સ—તારા ફલ્યુટ. શાંતા ફલ્યુટ, સરદાર ફલ્યુટ હારમોનીયમ (હાથના, પગના, હાથપમ સાથે પોર્ટેબલ).
,, ડચીન્સ. ઓડીયન, જૈનાફોન. મેગફોન ઇન્ડિઅન રેકોર્ડઝ.

રીલમની રેકોર્ડ માટે પુછો અગર લખો

જીવન—પ્રભાત

ઘરાકનો સંતોષ—એ અમારો મુદ્રાલેખ છે.

ગોશળીઆ મ્યુઝીક સલુન,
૧૭૯ ગ્રે સ્ટ્રીટ. ડરબન.

Goshalia's Music Saloon,

'Phone 25806. 179, Grey Street, Durban.

'PHONE 33-4691. BOX 2526.

L. MISTRY

એલ. મીસ્ત્રી

બોકસ, ટેબલ અને કીચન ડ્રેસર ફુટક અથવા જથ્થા બંધ બનાવનાર તેમજ ફુટ ટર્નિંગ સંતોષકારક કામ કરનાર.

વધારેલા ભાવોનું પ્રાઈસ લીસ્ટ મંગાવો.

45 Market St. : : : Johannesburg. 1056

કીટીંગસ

પાવડર

કીડી, માકડ, ચાંચડ, કંસારા, માખી, વંદા વિગેરે સઘળા જંતુઓનો

નાશ કરે છે.

કીટીંગ્સ પાવડરના ટીન મળે છે. 1174

Box 830. Tel. Add. "Orangexpo."

C. PILLAY

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter

accurate returns guaranteed. Market prices opened on application. Prompt attention given to all orders.

TRIAL ORDER SOLICITED.

જથ્થાબંધ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ્સ ચઢાવનાર

અમે અમારી ઓફરો પાસ દેખરેખ રાખી મારો માલ C.O.D. થી ચઢાવીએ છીએ.

79, PRINCE EDWARD STREET, DURBAN. 1043

'Phone 2-0235. P. O. Box 316.

Heerabhai Morar Matvadkar,

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter and Commission Agent,

15 CROSS ST. RESIDENCE.
PACKING WAREHOUSE 44 BOND ST.
DURBAN.

હીરાભાઇ મોરાર મટવાડકર

હોલસેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર અને કમીશન એજંટ,

પેકીંગ સારી રીતે કરી માલ સી. ઓ. ડી. થી મોકલવામાં આવશે.

ટેલીફોન ૨-૬૨૩૫ બોકસ ૩૧૬.

૪૪ બોન્ડ સ્ટ્રીટ, ડરબન. 1174

દીક્ષ ન રી ઓ

અંગ્રેજી & ગુજરાતી

આ દીક્ષનરી મહાત્મા ગાંધીજીની સુચનાથી થયેલા વધારાને લીધે ઘણા આપારે સુધારા વધારા સાથે બનાવવામાં આવી છે. વિદ્યાર્થી આલમ માટે તે ઘણી ઉપયોગી અને ઉપકારી છે. તેમાં અંગ્રેજી ભાષા, કારો, મોટા અક્ષરોની પસંદી, મોટી બદીઓની જંજાળ, વજન, માપ, કહેવતો, વિગેરે ઘણી વસ્તુઓનો સમાવેશ થયેલો છે.

પાકું પુંઠું પાના ૧૪૬૮ અપેકની કીમત રૂા. ૫

મળવાનું ઠેકાણું

Manager, 'Indian Opinion, Phoenix.

Phone 33-4402 Tel. Add. "VALARVEL" P.O. Box 6748.

V. B. PATEL,

WHOLESALE AND RETAIL FRUIT, VEGETABLE AND PRODUCE MERCHANT

CHEAPEST BANANA STORE IN TOWN.

40 President Street, JOHANNESBURG.

Terms: NETT CASH or C.O.D

વી. બી. પટેલ,

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ, વેજીટેબલ અને પ્રોડ્યુસ મર્ચન્ટ

ટાઉનમાં સૌથી સસ્તામાં કેળાની દુકાન

૪૦ પ્રેસીડન્ટ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.

ટર્મસ: નેટ કેશ અથવા C. O. D. થી માલ મળી શકશે.

ટેલીફોન ૩૩-૪૪૦૨ ૪૦ પ્રેસીડન્ટ સ્ટ્રીટ,

પી. બી. પટેલ એન્ડ કું. જોહાનીસબર્ગ 103

"શુદ્ધ ઘી."

દરબારમાં પ્રસિદ્ધ ખોરાકમાં માલ ઉતરે એમ. જે. માર્કાનું ઘી. અમારું ઘી (શુદ્ધ) ઘી.

અમારે ત્યાંથી મોટા પ્રમાણમાં માગશો.

આજ સારે પુછો યા કાગળ લખો.

સાહિબ આફ્રિકાના સેલ એજન્ટ.

સામજી દેવશી એન્ડ સન | **SAMJEE DEVSHI & SON**

૪, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, ડરબન. | 4, Cross Street, DURBAN. 116

NAROTAM HARGOVIND

The Master Tailors.

Suits and Costumes Made in the latest Styles.

We specialise in High Class Tailoring.

Our Prices are to suit the times.

Try us with your next Order

તમારો મુદ્દ ક્યાં સીવડાવશો?

નરોતમ હરગોવીંદ

તમને અપ-ટુ-ડેટ સ્ટાઇલનો ફિટીંગવાળો કોટ બનાવી આપશે.

ફાયલ ઓર્ડર આપી આવી કરી જુઓ.

'Phone 25661. 176 Grey St Durban. 1174

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	બીજ ૧૯૩૮ શુક્લ	દીવ ૧૯૯૫ આષાઢ ગ. અજવાળા	નક્ષત્ર ૧૩૫૮ ગ. અજવાળા	ચોઘડીયાં ૧૩૫૮ રાત્રે દહાડે	સુર્યોદય ક. મા.	સુર્યાસ્ત ક.મી.
રવિ	૧૮	વદી ૨૭	૨૬	૧૨	૬-૫૫	૫- ૨
સોમ	૧૯	,, ૨૮	૨૭	૧૩	૬-૫૬	૫- ૩
મંગળ	૨૦	,, ૨૯	૨૮	૧૪	૬-૫૭	૫- ૪
બુધ	૨૧	સુદી ૧	૨૯	૧૫	૬-૫૮	૫- ૫
ગુરૂ	૨૨	,, ૨	૩	૧૬	૬-૫૯	૫- ૬
શુક્ર	૨૩	,, ૩	૪	૧૭	૬-૫૯	૫-૭
શની	૨૪	,, ૪	૫	૧૮	૬-૫૯	૫-૮

NATIONAL

CASH REGISTER
AND
ACCOUNTING MACHINE
SYSTEMS
FOR
MAXIMUM
EFFICIENCY

THE NATIONAL CASH REGISTER CO. S.A. (PTY.) LTD.,
63 PRESIDENT STREET
JOHANNESBURG
P. O. Box 3591. Phone 33.6245

THE WONDER OF THE AGE

Are You a subscriber of 'Indian Opinion' if not, Why not?

The World knows no better oil!

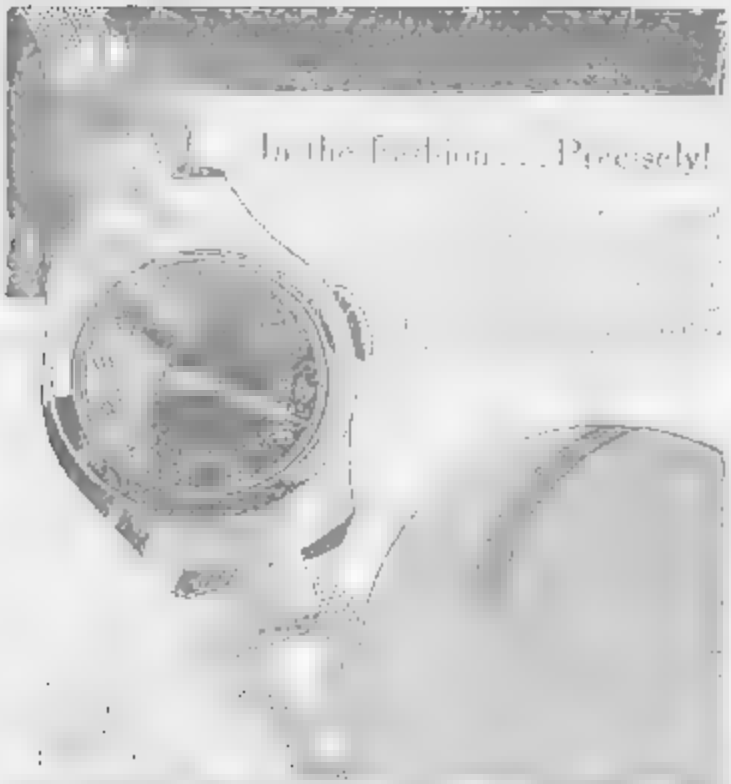

FOR PETROL
FILL UP AT THE
PEGASUS PUMP

Mobiloil

South Africa's Favourite Motor Oil

VACUUM OIL COMPANY OF SOUTH AFRICA · LIMITED

CYMA

Buy Perfect DIAMOND RINGS and Flawless DIAMONDS direct from our factory!

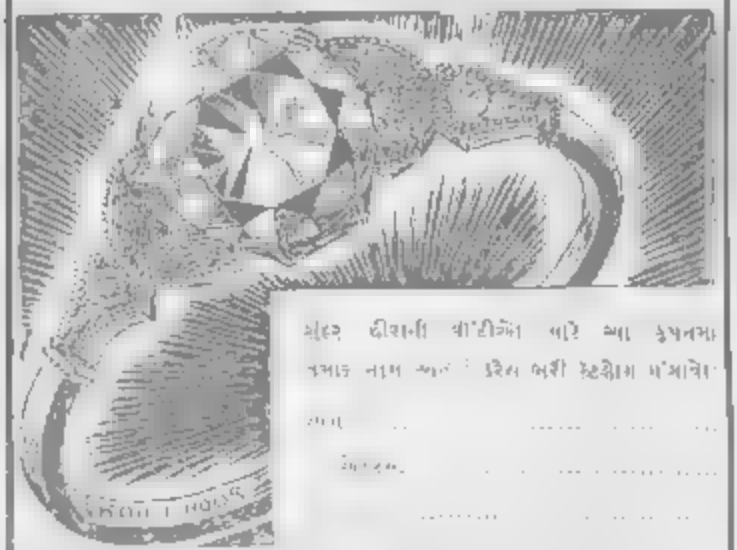
Do you know through our "Factory to Finger" system you can obtain perfect Diamond Rings and Flawless Diamonds direct from our factory? Every stone is guaranteed perfect. Any ring can be exchanged if not entirely satisfactory. Large selection of exquisite gems to choose from. Write, 'phone or call for our Free, illustrated catalogue.

62, Field Street, Durban.
P. O. Box 2362. 'Phone 2-4888.
Also at Johannesburg and Capetown.

તમારા હીરા ઝવેરાત તો
અ અમારા કારખાના તરફથી ખરીદો

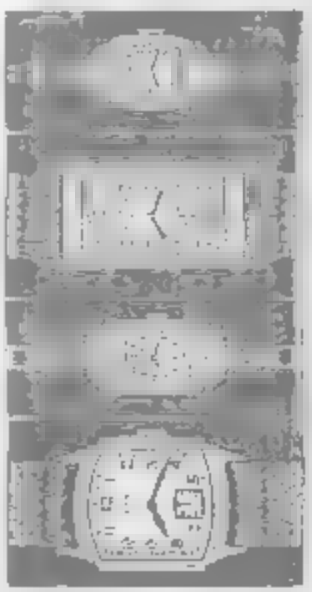
હરેક "રોલીસુર" હીરા અમારી ફેકટરીના કારીગરો અને વેપારીઓ પસંદ કરે છે અને તે સોના ના ઘરેણાં ઝવેરીઓની દરેક દુકાનમાં ખાસ ખાતરી આપવામાં આવે છે અને એટલામાં બીજા ફેકટરીના ભાવે તમને સીધા વેચવામાં આવે છે.

KATZ & LOURIE LTD.

"DIAMOND CORNER" ELOFF & MARKET STS. JOHANNESBURG

ELGIN

THE WORLD'S BEST WATCH

Write for free Elgin Catalogue

KATZ & LOURIE LTD.

"DIAMOND CORNER" ELOFF & MARKET STS., JOHANNESBURG.

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 29—Vol.–xxxvii. Friday, July 21st, 1939 Registered at the G.P.O. as a Newspaper. PRICE FOURPENCE.

The Choice Before Us

"FOR us the choice is Abject submission to the power of the State, spiritual degradation the denial of the truth that is in us, and our moral preparation for purposes that we consider base—or opposition with all the consequences thereof. No one likes to go to gaol or to create trouble. But often gaol is preferable to the other alternative. The only real tragedy in life [illegible] Bernard Shaw has written "is the being used by persons for purposes which you know to be base. All the [illegible] the worst ills misfortune and mortality [illegible] misery, slavery hell on earth."

—Jawaharlal Nehru

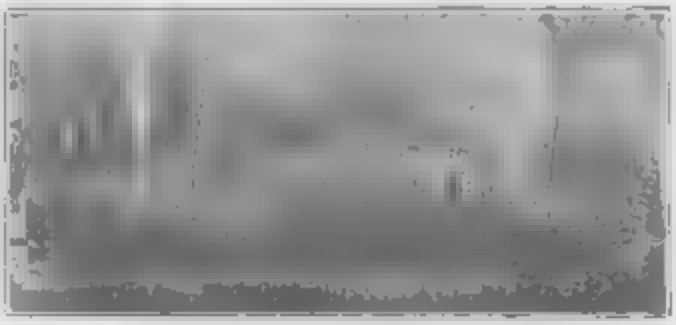
આપણી સામે પસંદગી

"આપણી આગળ પસંદગી આ છેઃ કા તો સરકારની સત્તાને સંપૂર્ણ તાબે થવું, આધ્યાત્મિક અધઃપાત વિકારી લેવો. આપણામા રહેલા સત્યનો ઇનકાર કરવો અને આપણે જેને અયોગ્ય ગણતા હોઇએ એવા હેતુઓને માટે આપણી જાત વેચવી; અથવા તો તેનાં ગમે તે પરિણામો આવે પણ આ સત્યોનો વિરોધ કરવો. કોઇને જેલમાં જવાનું અથવા દુઃખ વહોરી લેવાનું ગમતું નથી, પરંતુ પેલા બીજા વિકલ્પ કરતાં જેલ પસંદ કરવા લાયક હોય છે. બર્નાડ શોએ લખ્યું છે કેઃ "જીવનની એક માત્ર અને સાચી કરુણ ઘટના એ છે કે તમે જેને અધમ ગણતા હો એવા હેતુઓને માટે સ્વાર્થી માણસોના હાથા બનવું. બાકીનું બધું ખરાબમા ખરાબ હોય તો પણ તેમાં માત્ર કમનસીબી અને મરવાનું હોય છે. પણ એક માત્ર દુઃખ, ગુલામી, પૃથ્વી ઉપરનું નરક તો આજ છે."

—પંડીત જવાહરલાલ નહેરુ.

B. I. Steam Navigation Co., Ltd.

સ્ટી. "કેનીયા"

૩૬ ડીકીટ પા. ૯ ૬ ૬.
ઉંડુ બીરથી પા. ૨ ૬ ૦.
ટોટલ પા. ૨૧ ૧૬ ૬.

૩૬ ડીકીટ પા. ૯ ૭ ૬.
મુસ્લીમ વિથી પા. ૨ ૧૭ ૦.
ટોટલ પા. ૧૨ ૪ ૬.

જુલાઇ તા. 30 મીએ બેઠી ધમ ધુંબાર જવા ઉપડશે.

આસ્ક મુમતાઝો- ઉપરોક્તોએ પોતાના દામના ઘર પોતાનું નામ લખી, પોર્ટ ડરબનનું સરનામું કરવાથી અને જ્યાં ઘરે ત્યાંના રેલ્વે કમ્પાઉન્ડને દામીના સીમા પોસ્ટ ઘર પહોંચતા કરવા જણાવવું - વિદેશમાં બહાર નામના વેરી-બર એજો પોતાના ગ્રાહકો તપાસ કરવા રેલ્વે રસીદ બદલે અમારી ઓફીસમાં ટેલીફોનથી ખબર આપતાં માલનો પત્તો મેળવી ઘરાક તેમજ માલ વેગાસર પહોંચતો. વાય
અહમદાબાદવાળા અમારો અમારી સ્ટાફે પત્રવ્યવહાર કરવાથી દીલ્હ મેળવી શકશે.
રસીદને બદલે દરેક કામકાજ અમારી ખરી ટેલરેખ નીચે થાય છે

ચક્ષુ ખુલ્લાસ માટે લખો યા મળો.

SHAIK HIMED & SONS, :: 390, Pine Street, Durban.
Telegraphic address: ' KARAMAT." Telephone 2-0432

CITY SHIRT Co., No. 4, Kort Street, Johannesburg.

THE NEW INDIA ASSURANCE
COMPANY, LIMITED.

Life, Fire, Motor Car, Motor Lorry, Motor Bus, Plate Glass, Workmen's Compensation, Etc. Etc.

આ દેશી વીમા કંપનીમાં ટકાગીના, આગ, મોટર અને મોટર મોટરી, મોટર બસ, પ્લેટ ગ્લાસ, કામદારોને લગતા વીમાઓ, સામાન્ય વિગેરે દરેક જાતના વીમાઓ ઉતારવી સલાહ છે. દેશી કંપનીને ટેકો આપવું એ દરેક દેશદાઝી ફરજ છે.

Natal Office:
"INDIA HOUSE"
17, First Avenue,
DURBAN.
Telephone 2-5845 Con.
P. O. Box 1610.
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
Durban.

Policies Issued and Settlements Effected in this Country.
પોલીસી તેમજ દાવાની પતાવટ આ દેશમાં કરી આપવામાં આવે છે.

Transvaal Office:
ROOMS NO. 12 & 13,
BARKLY ARCADE,
Diagonal Street,
JOHANNESBURG.
Telephone 33-4475.
P. O Box 3641.
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
JOHANNESBURG.

JALBHOY RUSTOMJEE
Principal Representative For The Union Of South Africa.

GANDHI & Co. (Pty) Ltd.

GENERAL MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS

Try us for:-

Benares Saries, with Blouses of same design prices from 75/- to £10 with double border.

Also Cotton, Crepe-de-chine & Rayon Saries from 2/6 to 40/-.

We also stock Indian Drugs, Condiments, Draperies, Outfitting, Hardware, etc. etc.

Telephone 23676.

Tel. Add. "Gandhico" Durban.

112 Victoria Street.

DURBAN.

અમારે ત્યાં હમેશા મોટા પ્રમાણમાં નીચે જણાવેલ ચીજો સ્ટોકમાં રહે છે.

બેરહન બદામ, પીસ્તાં, ચારોળી, એલચી, જાયફળ, તજ, લવીંગ, સુરજમાપ કેસર, તેમજ કુલકર, ખાખરા, જરૂ વીગરે આણે તેમજ બારા ઇગ્રેજ નીચે પીસાવેલ મસાલો તથા તમામ જાતના ચોખા-જીરાસાલ, કોમ્બ દીલી, માંજ, બારુ તલસી, વીગરે તથા પંજાબી શાલમ, ધોળી મુસલી, ગંઠોડા કેપરાપાટી તથા સાતસેા આઠસેા જાતનું ગંધીયાણું તેમજ સોપારી-મદારસી સેવરમની, કાચમા, સોકેલાં તથા ગુલાબનું પાણી, આમળા, એગરા, ચંબેલી, કુપેલ, કાગીનીયા વીગરે જુનાબોદાર તેલ વીગરે, વીગરે મોટા જથામાં તેમજ છુટક મળશે.

Also:

P. O. Box 27, TONGAAT.

Telephone during Office hours No. 5.

,, after Office hours No. 008.

કેસરી જીવન

કફ્સાંની બધી બીમારીઓને દુર કરે છે તથા ફેફસાંને શુદ્ધ કરે છે આના સેવનથી તન્દુરસ્તી પ્રાપ્ત થાય છે. જોકે વાર અજમાવી જુઓ.

ઝંડુની સુવર્ણ મિશ્રિત મકરધ્વજ ગુટી

ઝંડુ ફાર્મસ્યુટીકલ વર્કસ લી.—પો. બો. નં. ૫૫૧૩, મુંબઇ નં. ૧૪.

MOHANLAL VALJEE,
(INDIAN PAWNBROKER.)
112. Victoria Street, Durban.
Low Rates of Interest on Jewellery.
High prices paid for Old Gold. A large stock of New Jewelleries at reasonable prices to suit your pockets.

P. P. BHAGAT,
Fruit Merchant.

પુષ્ટિકારક પાકો બનાવવા હોય
અને
દરેક જાતની દેશી દવાઓ જોઈતી હોય
તો અમારી મુલાકાતે આવો

કઠોળને પુષ્ટ બનાવવાના સારા પાકો બનાવવા માટે અમારે ત્યાં તાજો અને ચોકખો માલ છે. તેમજ દરેક જાતની દેશી દવાઓ અને દેશી મોસાદી દબેરા તાજો અને ચોકખો માલ સ્ટોકમાં રાખીએ છીએ.

દેશી મુલકના ચોકકસ નંગ ૧ ડઝ રૂ. ૧૬–૧ સાધિક ઉપરાંત,
દેશી ચોકકસના ચોળીયાં નંગ ૧ ડઝ રૂ. ૭–૧ સાધિક ઉપરાંત

શરીરના કોઈ પણ ભાગમાંથી વાળ કાઢવાનો
નવાણી પાવડર

કેટલા જ વખત ચીનીટમાં વાળો સાફ રાખે છે.
કવર ચોક રૂ. ૧૪ પોસ્ટેજ સાથે, આરબો કવર બનાવે રૂ. ૬–૬ પોસ્ટેજ સાથે ૧ નંગ મોકલવે રૂ. ૬–૬ પોસ્ટેજ સાથે, ૧ બાવા બે નંગ મોકલવે ૧ પેની પોસ્ટેજ મોકલવી.

ઓર્ડર સાથે મોકા પૈસા મોકલશો.

Fancy Gold Cups and Saucers at 1/9 a dozen,
12 dozen to a case. Cash with order.

I. G. H. BASSA
153 Grey Street, Durban.

WE STILL BUY
OLD GOLD, SILVER & SOVERBIGNS.
We Stock CYMA, ELGIN, WALTHAM, BUREN, and MADIX Watches.
Large stock of Indian and European jewellery always on hand
Importers of MOHINI FLUTE harmoniums
LAKHANI & CO.,
(Jewellers)
111 Grey Street, Durban. 'Phone 21258, P.O.B.

HEADACHES QUICKLY RELIEVED BY TAKING
TYSONO BOARD (PAIN-CURE) HEADACHE POWDERS
FROM YOUR CHEMIST at 6d., 1/-, 2/- and 4/6; or POST FREE FROM
ERNEST TYSON CHEMIST, TOLLGATE, DURBAN P.O.B.

'Phone 21356. Tel. Add "Nastjes."
A. M. PADAYACHEE
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter.
Country orders executed at lowest prices.
TRIAL ORDER SOLICITED.
91 LEOPOLD ST., AND 34 CROSS ST.,
P. O. BOX 196. DURBAN.

M. H. DESAI,
એમ. એચ. દેશાઈ.
કોલસેલ ફ્રૂટ વેપારી.
અમે દરેક જાતના ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ મુનીબતના ઓર્ડર ખાસ ભાવમાં C. O. D. થી આડુ પોસ્ટેજ કરી મોકલીએ છીએ.
P. O. Box 254 31, Short St. Durban.

Books for sale.

NOTE.—Remittance should accompany order V.P. ORDERS will not receive attention Postal Orders to be made to "Indian Opinion at Phœnix. Postage Free on all books.

THE STORY OF MY EXPERIMENTS WITH TRUTH
By M. K. Gandhi

This is an autobiography of Mahatma Gandhi printed in two volumes. Price 12s 6d. for each volume

JAWAHARLAL NEHRU An Autobiography
(Cheap Edition.)

("For those who would understand contemporary India it is an indispensable book."—ALDOUS HUXLEY.)

Price ... 10s. 6d

THE POWER OF NON-VIOLENCE
By Richard B. Gregg

The writer has explained the method of replacing by non-violence in modern Western concepts and terminology. The book is worth studying. Price ... 5s. 6d

INDIA AND THE WORLD

Essays by—PANDIT JAWAHARLAL NEHRU

Price ... 7s 6d.

IF YOU WANT THE BEST AND SOUTH AFRICA'S STRONGEST AND MOST RELIABLE WATCH **INSIST** ON A WORLD FAMOUS
UNION SPECIAL

SHOCK PROOF, NON-MAGNETIC, SHOCK PROOF, UNBREAKABLE, PERFECT TIMEKEEPERS. LATEST LADIES' & GENTS' MODELS.

REDUCED PRICES FROM 25/- UPWARDS.
GOODS SENT C.O.D THROUGH POST OR ACCOUNT OPENED WITH APPROVED MARKS

દુકાનદારોને હોલસેલ ભાવમાં સારૂં ડીસ્કાઉન્ટ આપવામાં આવશે.

૧૫૦૦ દીસ, ઘડીયાળ, ઘડીયાળો વિગેરેના પાર્સલોનું અમારા સુંદર કેટલોગ મંગાવવાથી મફત મોકલવામાં આવશે

THE AMERICAN SWISS WATCH
Co. Ltd.
"THE DIAMOND HOUSE"
WHOLESALE & RETAIL JEWELLERS,
25, PARLIAMENT STREET.
CAPE TOWN.

Cable & Tel. Add. "ADVANCING." 'Phones: 20003, Res. 20008.

CHOONILALL BROS.

THE NOTED INDIAN "SARRI HOUSE" IN SOUTH AFRICA.

141, GREY STREET, DURBAN.

ARRIVING BY EVERY MAIL FROM INDIA AND JAPAN

BENARES SARRIES WITH BORDERS AND PLAIN CENTRES,
BRIDAL BENARES SARRIES IN SEVERAL SHADES
Prices from 60/-, 85/-, 105/- & up to £20.
THE LATEST FROM BENARES CITY.
EMBROIDERED SARRIES 25/-, 35/- & up.
PRINTED VARIOUS LINES of SARRIES from 12/6, 17/- & upwards
EMBROIDERED CREPE-DE-CHENE from 3/6 yd. 42 in & 45 in width.
LATEST DESIGN SARRIE CLOTH 44 in width.
from 1/6 yd. 1/9, 2/ & up.
GEORGETTE SARRIES LATEST ARRIVALS
prices from 25/-, 30/-, 45/ & up.
LATEST BLOUSES TO MATCH SARRIES
prices from 12/6, 17/6 & upwards
ZARI WORK SILK SARRIES IN ALL SHADES
from 55/- 95/-, 125/ & upwards

Branches 58, Wide Street And 60, Wide Street VERULAM
GARAGE AND SERVICE STATION
7, Mill Street And 58, Wide Street, VERULAM
'Phone 39, Verulam.

Please note Our Johannesburg Agent P. RATANJEE, 60, Bree Street, Newtown.

ચુનીલાલ બ્રધર્સ

દક્ષિણ આફ્રિકાનું જાણીતું સાડીઓનું ઘર

૧૪૧ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

બ્રાન્ચો:
૫૮ અને ૬૦ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

અમારી સાડીઓ બારેના એજન્ટ
જોહાનીસબર્ગ ખાતે
પી. રતનજી,
૬૦, બ્રી સ્ટ્રીટ, ન્યુટાઉન.

ગરાજ અને સર્વિસ સ્ટેશન
૭ મિલ સ્ટ્રીટ અને ૫૮ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

ડરેક સ્ટ્રીટમાં જાપાન તથા હિંદથી આવે છે
બનારસની ઝીનારે... ભાત સાડી, બનાવ ભાતભાતની બૂટીદાર
સાડીઓ શી. ૧૭, શી. ૨૫, શી. ૩૭૫ થી લઈને પા. ૨૫ સુધીની
બનારસથી ઇમ્પોર્ટર આવેલી છે.

બ્રાઇટ કાપની સાડીઓ શી. ૨૫ અને શી. ૩૫ થી ઉપર
ભાતભાતના બાંધણી સાડીઓ
શી. ૧૨–૬ અને શી. ૧૭–૬ થી ઉપર.

... બ્રેપ–ડી–ચીનની... ૩–૬ યુ ... ૬ ઇંચ અને ૪૫ ઇંચ પહોળ.
... બોર્ડર ડીઝાઇનનું ... ૬ ઇંચ પહોળ બારની, શી. ૧–...
શી. ૧–૬, શી. ૨–... અને તેથી ઉપર
૬ ગાર્ડ આવેલી બનારસ ... સાડીઓ શી. ૬૨૫, શી. ૩૭
શી. ૪૫ અને તેથી ઉપર.

સાડીને મેચ બનારસ બ્લાઉઝ શી. ૧૨–૬, શી. ૧૭–૬ અને
તેથી ઉપર.

૨૬ રંગની જરી કામની રેશમી સાડીઓ શી. ૫૫, શી. ૭૫,
શી. ૧૨૫ અને તેથી ઉપર.

ક્રારમેન્ટીનમ, નમલાં ગ્રામોફોન, રેકોર્ડો અને બીજા ઘરઘરાઉ
ઓજારો ઓછા ભાવે.

ડરેક બાજુનું ગ્રોસરી ખાતું, ગ્રોસરી ખરીદવા ટેલિફોન કરો

બાઇસેરટ રેડીયો અને રેડીયો આર્મ્સ
બાયર પા. ૧૫, પા. ૨૫, પા. ૬૫, પા. ... અને તેથી ઉપર.

ક્રિસ્ટમસના પ્રેઝન્ટને બાયર બારસના નાજ મહાલો
બાય. શી. ૧૨–૬, શી. ૧૭–૬, શી. ૨૫–૬, શી. ૪૫, ...

TRY THE LATEST
SUNCRUSH FLAVOUR
COLA SUNCRUSH
To get the true flavour, this must be well iced.
OTHER SPECIALITIES
POPULAR POP
"The King of Ginger Beers."
CLUB SEAL SODA
"Improves your Spirits."
"GIANTS"
The Quart Bottle for 4d.
In all Popular flavours

'Phone 2-4345

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

DALYS LIMITED.

72, CANADA ROAD, DURBAN.

Sole producers of all Suncrush drinks.

'Phone 21078. Tel. & Cables: "Crescent." P. O. Box 582.

Crescent Trading Co. (Pty). Ltd.

WHOLESALE MERCHANTS AND DIRECT IMPORTERS OF HARDWARE

Indian And European Groceries.
Indian Drugs And Condiments.
Our Stocks Are The Best Quality And are Always Fresh
Our prices are keen.
We specialise in all kinds of Bombay, Calcutta, and Madras Products.
It will pay you to give us a trial.
Before placing your orders elsewhere benefit by our thirty years' business experience.
Our aim will always be service, quality and satisfaction.

અમારે ત્યાં નીચે મુજબનો માલ જથ્થાબંધ મળી શકશે

એલચી, અસબગંધ, અફીણ, આકરકરો, પીપર, ઈન્જોકા, મુલાયમ પાપડી, મુલાયમ સરગલ, મહુવરનું પાલ, બાવેક, કપૂર, ઓલચા, બીડવી, બબુલ, સ્વેા-લાયસી (બરફ) સેપ, કેપરાની વાટી, પીસેલું કેપરૂં, સુરત બદામનું કેસર, આર બબલ, બંગલી આલમ, સફેદ મુસલી, અબેાલા લાયચી, સુંઠ, સેકેલી સેાપારી, કાચલા સેા., સેવરાની સેા., મદ્રાસી સેા., મુલકંઠ, કાથેા, બરૂચી બાવાનેા ગેાંદરૂ, આમળાનું તેલ, મુલાયમનું તેલ, ચંબેલીનું તેલ, સેાળવાનું તેલ, કમાનિયા પેન બેાયલ, એલ્યુમીનીયમ તપેલા, કપ અને સેાસર્સ, સેાપારા-ઝીમરી ઇલાયચી, આમળાસુતસી, મંજન, દીવેલ, સુખપેલ, કેાલસા, દાણા-બબ્બા, મગ, અડદ, ચુનેા, વાલ, વટાણા મસુર પાણા છડ ગેરી, જવંત્રી, તજ, સાઈ (સવસુ) ગરમ મસાલેા પીસેલેા. વિગેરે.

કાંઈ પણ વસ્તુ ખરીદી કરતાં પહેલાં, અમારે ત્યાં ભાવ કાંઈ ખાત્રી કરશેા.

122 VICTORIA STREET, :: :: DURBAN.

INDIAN OPINION

Founded by MAHATMA GANDHI in 1903

No. 29—Vol. XXXVII. Friday, July 21st, 1939.

INDIAN MERCHANTS' CHAMBER'S PROTEST

AGAINST TREATMENT OF INDIANS OUTSIDE INDIA

THE following statement has been issued by the Committee of the Indian Merchants' Chamber, Bombay:

The position of Indians abroad has been and is still steadily deteriorating. The apathy of His Majesty's Government and the inability of the Government of India to help them have encouraged foreign Governments to legislate with impunity against the legitimate rights of Indians within their territories. Recently the Italian usurpers in Ethiopia have enacted laws on the pattern of anti-Indian laws of the Union of South Africa. Our country-men have been relegated by law to the position of uncivilised people. They are prohibited from entering cinemas, theatres, hotels, and have been ordered to remove their shops from the centre of the town of Arbi Alaba. Some of these towns are owned by Indians. The Government of Belgian Congo and the Mandated Territory of Ruanda Urundi have gone a step further. They have been arresting Indian nationals indiscriminately and punishing them to long terms of imprisonment and heavy fines without even a farcical trial. They are arrested on suspicion of trading in illicit gold. A representative of Indians in Belgian Congo has been in India for over a month. The latest news from that country is that his house was searched and a warrant of arrest has been issued for his arrest. It seems the authorities managed to discover illicit gold in his house during his absence. His only crime is that he has been asking the Government and the people of India to extend their protection to their nationals in Belgian Congo. The Committee of the Chamber have mentioned only two recent glaring instances where foreign Governments have launched unholy campaigns against law-abiding and peace-loving nationals of this country.

"Within the so-called British Commonwealth, the position of Indians is progressively worsening. The worst aspect of the whole situation is that the solemn promises of the statesmen of some of the Dominions cannot be relied upon. Take South Africa, for instance. Ever since the Smuts-Gandhi Agreement of 1914, by which India undertook to prohibit emigration to South Africa and the latter promised to administer the existing laws in a "generous spirit" towards Indians, South Africa has not ceased enacting anti-Indian legislation. An instance of the flagrant breach of their solemn promises is the violation of the "upliftment" clause of the Capetown Agreement of 1927. Nations who attach no moral value to their pledges are capable of doing anything and no wonder Indians in South Africa are threatened with more anti-Indian Bills in the form of the segregation Bill and the Transvaal Asiatic Residence and Trading Bill. Indians in South Africa have exhausted all methods of constitutional protest, and have decided in desperation to launch a passive resistance campaign to vindicate their national honour.

"The Crown Colony of Kenya is notorious for anti-Indian agitation and has kept up her ill-reputation by the Kenya Order-in-Council. Under this Order, Indians are prohibited by law to own land in the Kenya Highlands, the best agricultural land in the country, whereas non-British subjects, no matter who they are, provided they hail from European countries, can settle on this sacrosanct land. Sir Purshotamdas Thakurdas, in a recent representation to the Government of India, asks a pertinent question. He says: "Is it proper, just or right that non-British subjects should be given preference over Indians in Kenya?" The Committee of the Chamber repeats the question with all the emphasis at their command and earnestly desires a reply.

"The Indians abroad population is estimated at about forty lakhs. Everywhere throughout the world their is a pitiable sight. Their personal honour is not safe; their national pride is degraded at every step; they are robbed of their honest means of livelihood. Even Burma and Ceylon that owe everything to India,—even their very existence is due to India, the source of their culture, religion and civilisation,—have joined anti-Indian forces in the world. The Government of India have stereotyped replies to the protests and representations made on behalf of our harassed countrymen abroad. We are told that they cannot interfere in the domestic affairs of the Union of South Africa because it is a self governing Dominion and is within its right to legislate on a policy it considers to be in the interests of the country. But it is strange that nothing seems to be in the interests of South Africa except anti-Indian legislation. About foreign Governments, we are informed that the Government of India have no status to negotiate direct with them. All they undertake is to write to the British Foreign Office and the rest lies with London. About the Kenya Order-in-Council, they do not seem to agree with us as to the interpretation of the Order. Under these most exasperating circumstances, when we see our nationals abroad fighting desperate battles without the active help of the Government of India, it behoves the nation to adopt concerted action in order to hold out a helping hand to them. The Committee of the Chamber wishes the South African Indians best success in the passive resistance campaign, and assures them of their hearty sympathy and active support. To Burma and Ceylon, the Committee will counsel moderation and suggest Round Table Conferences between India and the two countries to an understanding. The Committee is emphatically of the opinion that unless the Kenya Order-in-Council is withdrawn forthwith, there will be no peace between India and the Colonial Office."

Indian Opinion

FRIDAY, JULY 21ST, 1939

Saturday's Mass Meeting

INDIANS throughout Natal are looking forward to the mass meeting advertised to be held at the City Hall, Durban, on Saturday, July 22, to listen to Dr. Dadoo and other leaders of the proposed passive resistance movement against the Transvaal Asiatics Land and Trading Act, and to accord them their moral support. It is to be regretted that while, on the one hand, there is so much enthusiasm there is, on the other, an element that is trying to work against this proposed meeting by hurling threats of murder at the organisers. These threats are hurled in the name of responsible officials of the Congress. Unless the officials put their foot down against their names being associated with hooliganism and openly condemn it, they are as much guilty of hooliganism as the hooligans themselves.

But what is it all for? Just because one amongst us has risen and is prepared to face extinction rather than submitting to the humiliations imposed upon the community by the ruling race of this country, and because this person is getting the increasing support of the community? Surely, it is not an heinous crime for one to be prepared to sacrifice himself for a sacred cause which is ultimately to benefit the whole community? All same men would hail with a sense of pride and gratification such an act on the part of one of their brethren. Only the insane can condemn such a person and throw stones at him and try to put all sorts of impediments in his way.

The community is certainly to-day with Dr. Dadoo and his passive resistance movement. It is only the few, and they are those that are holding responsible positions in the community, who are, for reasons known to themselves, misusing the authority given them and the confidence placed in them by the community.

Their recent utterances, some of which are quoted elsewhere in this issue, and their actions are certainly not such as would become an enlightened people with the slightest sense of self-respect. Better statements than these have been expressed by people who are just emerging from barbarism. And do not we Indians claim to be representatives of a great culture and civilisation.

Surely, the time has passed when we should be satisfied with mere recording of our protestations against the insults hurled at our national honour. Our protests must be followed by an active gesture to show that we can no longer bear these humiliations and that we would far rather prefer Death. There must be something radically wrong with those who seem to have lost their mental equilibrium because there are some in the community who are prepared to take that step.

Such persons can only be treated as lunatics and be pitied. Those who conscientiously believe that they are doing the right thing must not be deterred by their threats. If they cannot serve their community better than that let them have the satisfaction of doing what seems to them to be the correct thing. We sincerely believe that they are misguided and are doing the worst disservice possible to the community's cause. We can only pray that they may be guided by better counsels. We hope Saturday's mass meeting will be as successful as the one recently held in Johannesburg and that the community will rise to the occasion and give its blessings and unanimous support to their brethren in their self-imposed noble task.

Will Not The Congress Officials Cease Their Autocracy?

IT is high time that our public organisations were thoroughly cleansed and re-organised. It is sinful the way they have irresponsibly carried on. All this while, of course, the community has slept and the officials have been acting in their own way and according to their own whims so much so, that they now resent their authority being questioned. They seem to have lost the sense that they are, after all, the servants of the people who have placed them in authority, and not their masters. They talk glibly of constitution and constitutional methods but their constitution, which they are to abide by, is only on paper and not to use only when it suits their own purpose. This is how the whole affair of the Congress is being carried on. Only last week we pointed out how Mr. Kajee, the secretary of the Natal Indian and the South African Indian Congress, had failed to convene the special general meeting of the Natal Indian Congress on the question of the unity formula adopted by the Committees of the Natal Indian Congress and the Colonial Born and Settlers' Indian Association, and how he had been putting off the Conference of the S. A. I. C. He has given no explanation to the public for this unso-called delay in convening both these important meetings. We now learn that the officials of the S.A.I.C., Messrs. V. S. C. Pather, S. R. Naidoo, A. I. Kajee and B. M. Patel, met together last Sunday and have decided to call a conference of the S.A.I.C. on July 31 and August 1. We are also told that the special general meeting of the Natal Indian Congress for the ratification of the unity formula has been called on July 30. From the recent experience we have had, we can only believe this to be true when these meetings are actually held.

We, however, feel that the decision of the officials to call the S.A.I.C. Conference on July 31 and August 1 has been rather hasty. The Conference has been delayed so very long that in view of the present circumstances it might have well been delayed a little longer. The circumstances are, that since there is a move to bring about unity between the Congress and the Colonial Born and Settlers' Indian Association, and an important step is about to be taken of referring the matter referred to in the formula, to Mahatma Gandhi for his decision, after the said formula has been ratified by the special general meetings of the Congress and the Colonial Born and Settlers' Indian Association, it might have been better, in the interests of the community, to have postponed the holding of the Conference of the S.A.I.C., until after the unity move had materialised.

There is also another point which should have been considered by the officials of the S.A.I.C. and that is, that things in the Transvaal Indian Congress, one of their constituent bodies, are not as they ought to be. That body has been carrying on its work unconstitutionally all along. We have reason to believe so in view of the fact that its constitution has not been available notwithstanding repeated requests.

Moreover there is a divergence of views existing among the members of that body and only recently a meeting of 5,000 members passed a vote of no confidence in the present officials and demanded their immediate resignation and further asked them to cease acting in the name of the community. It would be audacious on the part of the officials of that body to refuse to abide by this decision.

Now, what could result from an unconstitutionally held Conference of a Congress composed of unconstitutional bodies? Nothing but confusion and chaos. It is time that the officials realised their relations with the community by whom they are placed in office and cease to act irresponsibly and autocratically.

In the best interests of the community, we appeal to them to mend their ways.

WHO WILL YOU BELIEVE?

MR. S. M. Nana, Secretary of the Transvaal Indian Congress, while the leaders of the Nationalist Group of the Transvaal Indian Congress were out touring the country, took the opportunity of distributing circulars signed by him in which he accuses the Nationalist Group of "painting an unnecessarily pessimistic picture of the way in which the provisions of the Asiatics (Transvaal Land and Trading) Bill (which is now an Act) would be applied. He accuses them of making exaggerated statements which he says, "have played an important part in misleading public opinion." We give below an analysis of what Mr. Nana would have the public believe and what the Minister of the Interior, who sponsored the Bill, has said and what other Parliamentarians who took part in the debate over the Bill in Parliament have said. The reader can form his own judgment as to who should be believed:

What Mr. Nana Says, Presumes And Leaves Unsaid

Mr. S. M. Nana says:

"The Act is a bad one, and we are all agreed on that, but its effect in the next two years is not likely to be as alarming as has been emphasised. The Congress is assured that the Minister will exercise his power under Section 4 of the Act in a sympathetic manner in respect of the transfer of an existing licence from one Indian to another, and the removal from one site to another in the event of hardship due to extraneous circumstances; and I can firmly say that the majority of such applications are likely to be granted.

"Hawkers do not penetrate into European areas, and belong to the poorest section, and this fact has been stressed on the Union Government, and there are grounds for hoping that numbers of hawkers' licences will continue to be issued. The Union Government cannot contemplate preventing Indian hawkers from earning a living for themselves, and their dependants.

"The position can be summed up as follows:—

1. Transfer of a license from one Indian to another will be permitted in the majority of cases.
2. Removals from one site to another in deserving cases will be allowed.
3. New licences will continue to be issued in Asiatic bazaars under Municipal Ordinance 1905.
4. New licences are likely to be issued in areas predominantly non-European and to hawkers."

Mr Nana does not tell the public that hitherto new licences were granted to Asiatics outside proclaimed areas in the Transvaal Province by the licensing authorities.

Mr. Nana did not tell the public that hitherto the hiring of licensed premises by a European to an Asiatic outside proclaimed areas in the Transvaal was possible.

Mr. Nana is presumptuous when he says that "there are grounds for hoping that numbers of hawking licences will continue to be issued and that the Union Government cannot contemplate preventing Indian hawkers from earning a living for themselves and their dependents." If Mr. Nana possesses any documentary proof to that effect, it is his duty to place it before the public.

What The Actual Position Is

The Minister of the Interior, Mr. Stuttaford, made it quite clear when he moved the second reading of the Bill, "that in order to stabilise the whole position we should legislate that no new trading licences should be granted in the Transvaal during that period, and no occupation of land should take place by Asiatics of areas which had up to that time been in occupation of Europeans...This is a Bill that has been drafted to carry that intention into effect." Mr Stuttaford made a statement in the Senate in regard to the operation of the Act. In doing so he said:

"I propose to exercise my powers under the exemption section in as sympathetic a manner as possible, subject to the spirit and letter of the law being obeyed. *The issue of new licences must be suspended*, he said, except in special cases in which genuine cases of hardship are involved. In such cases I shall act after investigation and recommendation by my department, provided I approve."

[All intelligent people believe that these words mean nothing.—Ed.]

The transfer of licences will be subjected to the same scrutiny, said Mr. Stuttaford. "It must be clearly understood that I am the sole judge of the interpretation of this statement. He explained that he made [illegible] in order to avoid becoming involved later on in such arguments as had recently taken place about the intention of the Capetown Agreement."

The new Act prohibits the granting of new licences altogether.

Mr. Blackwell made it clear in Parliament during the Committee stage that under the Act any Asiatic who, perhaps, moved into better premises, would be refused the necessary certificate as in the case of a new application." The Act, he said, would put people, who are already trading, out of business.

Mr. Hofmeyr, speaking in Parliament on the third reading of the Bill said: Dr. Malan had supported the argument that there was no evidence of Asiatic penetration in the Transvaal in the occupation of land or trading necessitating legislative interference. The Bill, however, he said, provided for a decrease in trading licences.

The new Act prohibits the hiring of licensed premises by a European to an Asiatic outside proclaimed areas in the Transvaal. Mr. Hofmeyr, commenting on it, stated in Parliament that the relevant clause neutralized clause four giving the Minister the powers of exemption.

Hawker licences are treated as new licences every new year and since it is the express purpose of the Act not to issue new licences to Indians, protection has been granted to existing hawkers that their old licences will be renewed.

The most important point, however, to which Mr. Nana seems to attach no significance at all is

the stigma of inferiority the Act places on the whole Indian community and violates the Smuts-Gandhi Settlement of 1914 and the Capetown Agreement of 1927.

The Act is an insult to our national honour. This important fact remains even though the Act may be administered sympathetically. It is an insult to the whole Indian nation because the Union Government insisted on penalising the Indian community and committing a breach of both the letter and the spirit of the Smuts-Gandhi Settlement of 1914 and the Capetown Agreement of 1927 at a time when negotiations were proceeding between the Governments of India and the Union in regard to the future of the Indian population.

There was no earthly justification for the offensive clauses to be included in this interim measure in utter disregard for the feelings and sentiments of the Indian people unless it were done with the express motive of hurling an insult to India.

This should be sufficient to elucidate to the reader whether it is the Nationalist Group of the Transvaal Indian Congress or it is Mr. Nana, the secretary of the Transvaal Indian Congress, who is responsible for misleading the public and whether the public should believe Mr. Nana or whether they should believe facts supported by higher and abler authorities than Mr. Nana.

WHO WILL YOU FOLLOW?

AMONG the South African Indian Congress officials, Mr. A. I. Kajee and Mr. S. M. Nana have been more vocal than anybody else in condemning the action of the Nationalist Group of the Transvaal Indian Congress in resolving to resort to passive resistance as the only honourable course open to the community to make its sense of indignation effectively felt against the Asiatics Transvaal Land and Trading Act. Public opinion is naturally confused as to who they should follow at this critical juncture. The following analysis of the different views will be a guide to the reader as to who should be followed:—

What The Congress Officials Say

Mr. A. I. Kajee has publicly declared that, "we should ally ourselves to other non-European groups for no one group can succeed." Mr. Kajee opposes any effort to start passive resistance at this stage. The launching of passive resistance by 20 men breaking the law, he said, would achieve nothing, he says. The only means of success would be if Indians went out in their thousands, but he was doubtful if many would be prepared to go to gaol.

The following are among the reasons given by Mr. S. M. Nana as to why he is opposed to passive resistance: "The passive resistance campaign will be exploited by our political and trade enemies, who will picture the struggle as a "war against the Europeans of this country." It is useless to delude ourselves by the statement that we are resorting to "self-suffering." Passive resistance may be non-violent resistance, but it is resistance nevertheless, and the movement will be construed as resisting the authority of the Union Government... It should be remembered that South Africa has a relatively huge Native population. Any measure of success accruing to a passive resistance campaign initiated by 20,000 Indians in the Transvaal, would be an encouragement to the Native people to adopt it as a weapon to seek redress of their grievances. The Union Government cannot, even if it desires to do so, make any concession to Indians in the face of a passive resistance struggle, because of its effect on the Native people of this country.

(We must be pardoned for criticising this as the silent and the most cowardly statement we can imagine from a person with any sense of responsibility. If Indians can teach the oppressed people of South Africa the non-violent way of getting redress of their grievances by self-suffering they will have done the greatest service not only to South Africa but to humanity. Mr. Nana speaks as though he were the spokesman of the Government. No wonder his own community disowns him as its spokesman.—Ed.)

However, that is not all. Mr. Nana goes on further to state: "I frankly do not subscribe to the view that the Indian

What The Nationalist Group And Leaders Of India Say

Mahatma Gandhi has said: If Indians in South Africa have guts they will fight for their self respect.

To those who favour alliance with the other non-Europeans Gandhiji says:

"The rights and privileges (if any could be so called) of the indigenous inhabitants are different from those of the Indians. So are their disabilities and their causes."

"But if I discovered that our rights conflicted with their vital interests, I would advise the foregoing of those rights."

"They are the inhabitants of South Africa as we are of India. The Europeans are undoubtedly usurpers, exploiters or conquerors or all these rolled into one. And so the Africans have a whole code of laws specially governing them. The Indian segregation policy of the Union Government has nothing in common with the policy governing the African races. It is unnecessary for me to go into details. Suffice it to say that ours is a tiny problem compared to the vast problem that faces the African races and that affects their progress. Hence it is not possible to speak of the two in the same breath."

Speaking to Indians Gandhiji says:

"The Motherland will not be able to protect their self-respect, if they are not prepared to protect it themselves."

"They must therefore be ready to suffer for it."

"The struggle may be prolonged; suffering great. But they will have the moral backing of the whole nation.....Our countrymen in South Africa know the condition of satyagraha. The foremost condition is unity among themselves."

Pandit Jawaharlal Nehru says:

"We are with you in every act of courage that you perform to honour of India and her dear name. It is never right to submit to evil and national humiliation and every attempt to impose these must be resisted whatever the consequences.

community should seek extinction and ruination by initiating a passive resistance campaign. If the ideal of self-respect and honour is to be the prevailing policy in Indian affairs, then the principle of hijrat (emigration) should be applied."

[Any comment on our part is needless —Ed.]

There is yet another school of thought which rules out passive resistance and irresponsibly states: "It is be right and proper that the Brahman, the Banya, the Hindu and the Mussalman in India should have the right to choose the neighbours he will consort with, is it such a very unreasonable thing for the European in this country to insist on a similar right?"

[The holders of this view ought to have known that there are no such distinctions in India based on legislative enactment. Voluntarily, 'birds of the same feather flock together.' If they at all wished to compare the position of South Africa with that of India they could have done so only with the ghetto system in India for untouchables which is, however, now on its last legs. But the tragedy is that such arguments should emanate from Indians, and those who claim to be leaders of the community. They deserve not only to be spurned by India, their Motherland, but they surely will be by their descendants when they learn that this is the heritage their ancestors had proposed to leave them —Ed.]

Dead nations submit to dishonour, but we are a living and proud people and I would rather that we faced extinction than submitted to dishonour."

Babu Rajendra Prasad, President of the Indian National Congress, says:

"The Indians have no option but to resist and resist with all their strength and power at their command.....The South African Government should understand that India is not likely to forget the insult to her nationals and the South African Indians should go forward with the conviction that their cause is just and they have not only the whole of India with them but a considerable section of others also, who are fairminded and far-sighted enough to see things in their true perspective and are not blinded by race prejudice or the present power which they possess."

The All-India Congress Committee speaks:

"The All-India Congress Committee notes with pride and satisfaction the firm stand taken by the Indians of South Africa. They will have the sympathy of the whole Indian nation behind them in their fight for self-respect and honourable existence.

"The Nationalist Group of the Transvaal Indian Congress has chosen to follow the humble path of self-suffering for the self-respect of the Indian community of South Africa and the honour of India."

The reader can now judge for himself as to who he should follow.

INDIA TO-DAY

By
JEAN HERBERT
In 'Prabuddha Bharata'

THIS year, as during previous visits, I came to India as a pilgrim, only desirous of gathering from the wisdom of great Indian sages whatever little crumbs I could hope to grasp and assimilate, and it had not been my intention to give my critical opinion as to what those few months enabled me to see in present-day India. But many of my Indian friends came to me again and again with the same question, which after all was quite a natural one: 'What is your impression of India this time?' and I felt it would not be quite fair to withhold from them any thoughts that might have arisen in my mind about the country of which I had the great honour of being a guest.

I shall do so in a spirit of great humility, realising full well that I saw only a very few of the numberless facets of life in that sub-continent which is called India, where hundreds of millions of people have evolved a unique civilisation and culture in the course of thousands of years and where everything now seems to be moving so swiftly. If I carefully avoid expressing any opinion on subjects of political controversy, it is not owing to any lack of interest on my part, but merely because I feel that the only internal politics about which a Frenchman should venture to take a stand are French politics, and that it would be highly improper for me to meddle with those of any other country.

What struck me most is the considerable progress which seems to have been achieved recently in the field of education. I do not know what results statistics can show, and those after all are only of secondary importance, since they record quantity and not quality but I felt that everybody in India was giving much more attention to the problem than was the case two years ago. I was amazed by the number of new educational institutions of all kinds which have been springing up all over the country, by the stupendous growth of many of those already existing, and by the keen effort made by all concerned to adapt the teaching to local needs. The time seems now gone when the ideal of educators in India was to implant in the minds of the pupils a number of foreign ideas and habits without considering whether those would ultimately prove beneficial or otherwise. A great attempt is now being made to devise and apply methods chosen for their own merits, and not blindly taken over from some other civilisation. Both Swami Vivekananda and Sister Nivedita would certainly feel very proud of the turn education is taking in India.

The results which I was privileged to see in the kindergarten, primary, secondary and industrial schools, in Indian universities, in classes for children and adults, in institutions for Harijans and for other special groups of society have convinced me that the effort is bound to succeed in bringing a rich harvest of results. While I do not wish to give undue prominence to any institution which I happened to visit, I cannot refrain from mentioning particularly, as being worthy of careful study and [illegible] the Ramakrishna Mission Students' Home in Madras, the Kindergarten school of the National High School in Bangalore, the Ramakrishna Ashrama in Trichur, the efforts of Miss Gokhale among the poorer classes in Bombay, and the Nivedita School in Calcutta.

But to me the greatest marvel was to see the extraordinary body of workers, most of them young men and women, who have devoted themselves heart and soul to the cause, many of them renouncing the joys of family life for the sake of their work, and embracing Brahmacharya. The value of a teaching given by a staff of that category cannot be over-estimated. Whereas the natural tendency of a paid teacher who has chosen his profession mostly for the sake of earning a salary is to cram book-knowledge into his pupils in order to show good results at various examinations, those devoted young people, who are patriots in the truest and noblest sense of the word, are endeavouring to build up men and women who may prove a credit and an asset to their country. The enthusiasm and the remarkable technical efficiency with which I have seen them work is one of the main reasons why I have such great hopes in the coming generations of Indians.

Another great reason for looking confidently forward to the future of India is that in spite of the considerable spread of Western science, technique and culture, the thirst for spirituality remains practically unabated. It is only natu-

tal that young and immature students especially, attracted by the lure of what the West can teach them, anxious to give their country the full benefit of the power and knowledge accumulated by Western nations, should be ready or even desirous, to brush away some at least of the spiritual pre-occupations which have been the keynote of India through many centuries, and should feel inclined to substitute for the old Indian spirit of service that spirit of keen competition which has become characteristic of the West. They may justly feel that this spirit of competition was one of the conditions without which the West would never have advanced so fast in the realms of science and technique and worldly power. But many of them, even in their student days, and far more still in after life, have discovered under the wise guidance of their great spiritual leaders that Western acquisitions and Indian spirituality are not mutually exclusive. While the West probably needed the incentive of that spirit of competition to make all these wonderful scientific discoveries and technical inventions thanks to which we could now—for the first time in recorded history—feed and clothe and house all men, women and children on the face of the earth, it is nevertheless true that the results of all that research are now available for any individual and any nation to take and to use, without needing the incentive.

And it is equally true that if the West has so utterly failed to utilise its wealth and power for the benefit of humanity, but rather uses them for purposes of destruction, it is because it has not yet been able to disentangle itself from that spirit of competition which was once one of its most valuable tools. Many people in India seem to realise that the spirit of service and the thirst for spirituality which their country has preserved throughout the ages for the greater benefit of mankind can and should provide the answer to the great riddle of the modern world and show how the invaluable acquisitions of Western science and technique can be put to truly constructive uses.

Therefore it was most gratifying to me to see so many of the finest specimens of Indian youth and of the Indian intelligentsia still flocking to all the spiritual teachers to obtain instruction and guidance in all the problems of life, and eagerly taking the advice given.

Another extremely encouraging indication is to be found in the type of men whom the various groups in India, political and otherwise, have chosen as their leaders. Whereas in the West astuteness and clever oratory are too often considered as the highest qualifications for political leadership, regardless of the spiritual, ethical or even intellectual worth of the man—so much so that in some countries, calling somebody a politician is tantamount to an insult—India seems to have preserved an entirely different scale of values, even in the great recent developments in the political situation. If India can maintain at the head of all groups and parties men who are exclusively actuated by an interest in the public weal, and whose character commands respect from their fellow-countrymen, irrespective of their opinions on debatable topics, she will have brought once more invaluable contribution to mankind, not to speak of all the benefit she will derive from it herself.

It is true that of late there have been some charges of corruption. If they are founded, it is a very serious matter, and if they are not, it is more alarming still that they should have been made. But the stir which they created is a definite proof that in this as in other matters, the masses are still healthy and uncontaminated.

As regards the problem of caste restrictions, which still looms sufficiently large on the social horizon of India to engage much of the attention of many great leaders, I will frankly admit that I have not been able to study it enough to give any considered opinion on what has been done or remains to be done, although I am full of admiration for many of the activities I have witnessed in this connection. The same applies to the various problems arising out of the adjustment of communal differences.

I was glad to see that the inferiority complex which was manifest mostly among the young people educated on Western lines is gradually waning. Indians are now less prone than they were even a few years ago to be apologetic for everything that in their country does not conform to Western standards. They seem less inclined to use about Indian life deprecatory words like "idols" or "vernaculars" with which they were saddled by people suffering from a sad superiority complex. They no longer seem to believe that India is the only country in the world where dirt and filth and dire poverty can be found and that Western countries and people are all like the pictures on the magazine-cover. Many of them now admit that forks and spoons are not a sure criterion of civilisation or even of social standing, and that table manners should vary with the kind of food taken at meals.

On the other hand I found little or no decline in what I might call the spirit of provincialism, particularly in the case of people from one province who have come to live in another. Indians too often look down with something akin to contempt on the people, the customs, the language, the art, the food, the culture of whatever does not hail from their own native region. While that is quite natural in a country where family, caste and local traditions are so strong and have contributed so much that is of great value, it nevertheless might some day prove a source of serious problems and even lead to the appearing of linguistic and ethnical minorities in various provinces. A European who knows what terrible calamities the existence of such minorities has led to may be excused if he expresses the hope that such a situation should never arise in India and that steps should be taken in good time to prevent it.

Generally speaking, and with many notable exceptions, I also found little improvement in the Indian's sense of the value of time. I fully realise that all his traditions, religious and otherwise, have taught him to appreciate values for which the purely quantitative notion of time does not play a preponderant part, and that he is not trained to work "against the watch," and I am only too well aware of the fact that Westerners have gone to the other extreme and made a sad confusion between perpetual agitation and constructive activity. But in spite of that, and whatever philosophical or metaphysical excuses may be adduced by well-intentioned people, it remains a fact that if we want to achieve anything on the physical plane on which most of us still live, we must make the best possible use of the material at our disposal, and time is one of them. When Indians have learnt not to waste their own or other people's time any more than is really necessary, their country will make a bigger step forward than most of them can possibly imagine.

The last few points however are of very minor importance as compared with the preceding ones, and in a country with such vast potentialities, such a capacity for whole-hearted devotion to a high ideal and such strong foundations in a noble civilisation thousands of years old, they are easy to remedy. Even if they should not be completely removed, they can at the most very slightly retard the full blossoming out of one of the most magnificent and beneficent periods which Mother India has known in the course of time, and which even a very superficial observer cannot fail to see coming in the near future.

—30:—

WANTED

A Coloured, European or an Indian lady teacher to teach sewing and knitting for the Heidelburg Indian and Coloured Government School.

Apply to:

SECRETARY SCHOOL BOARD,
P. O. Box 17,
Heidelburg, Transvaal.

Things In General

Gandhiji On Indians In Belgian Congo

GANDHIJI writes in *Harijan* dated July 8:—The case of our countrymen in Belgian Congo does not admit of easy treatment. It consists in the prosecution, alleged to be political, though technically under the Gold Law of the Belgian Congo, of certain Indian settlers for being in possession of illicit gold. In the case as stated in the circulated pamphlet it is suggested that the accused were arrested without just cause. Witnesses for the Crown are said to have been perjured. Every obstacle is being placed in the way of the accused being properly defended. The expectation of our countrymen in Congo is that we should send eminent counsel from here to defend them. Representations have been made to the Government of India on their behalf. This is essentially a case, however hard in itself, in which effective public action is hardly possible. But it is undoubtedly a case in which the Government of India can do much. It can through the Foreign Office in England ascertain the exact position. The British Consul can be instructed to watch the case and see that the accused get a fair trial. Indeed British Consuls have been known to have been instructed to engage counsel to watch cases on behalf of their proteges. I hope that the Government of India are giving attention to this hard case of the Indians of Belgian Congo.

Lady Rau Forms Indian Women's Club

The banquet Hall of the Hotel Edward was illuminated by a picturesque scene of gold and silver-threaded saries when Lady Rama Rau, wife of the Agent-General for India, was hostess to about 200 guests at a Ladies' Party given by her on Monday, July 17, at 3.30 p.m. Lady Rama Rau made a charming figure as she mingled amongst her guests in peacock-blue Benares sari and was greeted with a hearty applause when she surprised her guests by putting forward her scheme for the organisation of a Indian Women's Club. "We shall be very pleased," said Lady Rama Rau, "to admit our European friends as members of the club, but the officials elected must for now and for always be Indian women alone. It is in this way only that Indian women will learn to shoulder the burdens and responsibilities of their community." The scheme was unanimously approved and was strongly supported by various speakers, amongst them were Mrs. Godfrey, Mrs. Thorne, Miss E. F. English, Mrs. Christopher, Dr. Goonam Naidoo, Mrs. Naudoo and Miss Z. Jhaveri. Lady Charles Smith, Mrs. Manilal Gandhi, Miss and Mrs. Whitcutt, Miss A. M. Ebrahim, Mrs. J. Soomar and Miss Kreel were amongst the many noted guests present. The following contributions were made: Mrs. Jacobsen and Lady Charles Smith £10 10s. each; Mrs. B. M. Patel (for Mahila Mandal), Mrs. B. M. Patel, Mrs. Sorabjee Rustomjee and Mrs. O. H. A. Jhaveri £5 5s. each; The Y.W.C.A. (Miss Kreel), and Mrs. Gale £1 each.

Indian Eisteddfod

The sessions of the 1939 Eisteddfod were completed just before the end of June, but just a little too late for the Grand Final Concert to be arranged. The society considered it advisable to have this over until things were a little quieter. It has now been arranged to hold this function on Wednesday, August 16, in the City Hall, when the programme will consist of some of the best of the winning items in the vocal, instrumental and folk-dancing sections.

A Worthy Suggestion

SUGGESTIONS have come to us from several quarters that the 1st of August should be observed by Indians throughout the Union as a day of humiliation by closing all businesses as a mark of the community's indignation against the Asiatics (Transvaal Land and Trading) Act which the Union Government has passed by flouting Indian public opinion both in South Africa as well as in India.

A correspondent from Lichtenburg under the nom-de-plume "Congressite" writes: "May I suggest that despite our political differences, we close our shops on August 1 and call it the 'India Day' as a mark of respect for those who are prepared to go to gaol for the sake of Mother India's name. We are all Indians."

We heartily commend this suggestion to our brethren and would suggest further that prayer meetings be held at the different places. It would be a disciplinary act with a great moral effect.

Wedding

More than 700 people attended the marriage between Mr. K. L. Ganesh of Clairwood and Miss Saraswathie Rambharos, third daughter of Mr. and Mrs. A. M. Rambharos, at the bride's residence, Edendale, on Saturday, July 15. After the marriage, which was performed by Pandit Ramsunder Pitak of Dannhauser, according to Vedic rites, many speeches, congratulating the bride and bridegroom were made, and messages of good wishes were received. The bride and bridegroom were the recipients of numerous presents.

The Late Mr. R. G. Maharaj

The death occured on Wednesday, June 28, at the age of 60 years, of Mr. Randhani Gossai Maharaj, of Hathorn's Hill, Pietermaritzburg. The late Mr. Gossai Maharaj was a well known resident of Hathorn's Hill and of a pioneer Pietermaritzburg family. The funeral, which was attended by a large number of friends and relatives, took place at the Pietermaritzburg Hindu Crematorium and was officiated by Mr. R. B. Maharaj, according to Vedic rites.

Death Of Mr. V. K. Pillay's Daughter

A correspondent from Maritzburg writes: The news of the untimely death of Miss Jagathamball Pillay, aged 14, eldest daughter of Mr. V. K. Pillay, came as a rude shock to the Indian community of Maritzburg. The late Miss Jagathambal Pillay was ailing for a few days and her condition took a sudden serious turn on Sunday, when she passed away. She was a student of the Girls' High Indian School and gave every promise of talent. She was a good student at cookery and sewing classes. Her father, Mr. V. K. Pillay, is well known throughout South Africa as a public worker both in educational and political fields. He is a joint secretary of the Natal Indian Congress, Maritzburg Branch. The funeral, which took place on Monday, was followed by a large concourse of people representing all sections of the Indian community. Messages of condolence and floral tributes were received from numerous friends.

———oOo———

Buy Perfect DIAMOND RINGS and Flawless DIAMONDS direct from our factory

AMSTERDAM

DIAMOND CUTTING WORKS

62, Field Street Durban.

P. O. Box 2362 Phone 2-4888

Also at Johannesburg and Capetown.

MASS MEETING OF NATAL INDIANS

will be held at the City Hall, Durban, on Saturday, July 22, 1939, at 7.30 p.m.

DR. YUSUF M. DADOO

Leader of the Nationalist Group of the Transvaal Indian Congress, Rev. B. L. E. Sigamoney, Messrs. S. B. Mehd, A. A. Mirza and P. S. Joshi will speak on the

PASSIVE RESISTANCE MOVEMENT AGAINST THE TRANSVAAL LAND AND TRADING ACT.

TO-DAY IT IS THE TRANSVAAL - - - TO-MORROW IT WILL BE NATAL

Come In Your Thousands And Accord Them Your Moral Support.

LADIES ARE ALSO INVITED TO ATTEND.

CONVENORS:

Advocate J. W. Godfrey, Omar H. A. Jhaveri, S L. Singh, Dr. K M. Seedat, Dr. V. T. Williams, A. M. M. Lockhat, A S Kajee, Dr G M Naicker, Advocate B Gabriel, Ashwin Chowdrie, A E Shaikh, M. E Paruk, S Roopsingh, Hans Maghraj, Koopie Murrie, M B Lazarus, Samjee Devshi, P. M Hargovan, V. S. Vadival Pillay, V Valjee, Amod Haffejee, M. Vassanjee, L Gabriel, M. N Bhoola, Dr. K. M. Mistry, A H Kazi, P. S. Aiyar, B M Patel, A M Padayachee, D N. Bhoola, Suchitt Maharaj, T. Manjee, P. G. Naicker, A. Ballim, R Ramklass, P Seebran, T P Devshi, K S Ginwalla, M. Thajmoon, K Perumal, I A. Shaikh, M. B Naik, D S Chetty, P. B. Singh, P. G Desai, R M Chetty, A.M. Vawda, S Joseph, M. J Randerin, Satyadev, Dr A R W. Gabriel, L Nanoo, C N Pather, K Soobramoney, Ettie M. Pillay, J M. Roopnarain, P. V. Devshi, K. Haribhai, I. M Haffejee, V. N. Mahomed Ajam Haffejee, Lutchman Panday, Dr M. G. Naidoo B Sookhdev Singh, M. L Sultan, Shaikh Himed, K. R Diwan, Shaikh Abdulla, H H. Dhupelia, R. A Naidoo, S. A Rasool, V G. Desai, A. H Moola, E. G. H Basa, A A. Gandhi, G M. Godfrey, Harilal Natha Naran, Chunilal R. Parekh, Raghavjee Raghnath, P. R. Pather, M M Gandhi, Advocate A Christopher, Sorabjee Rustomjee and others

નાટાલના હીંદીઓની માસ મીટીંગ

ડરબનના સીટી હોલમાં શનીવાર તા. ૨૨ મીના રોજ સાંજે ૭–૩૦ વાગે મળશે.

ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસના નેશનલીસ્ટ ગ્રુપના લીડર ડૉ. યુસુફ મહમદ દાદુ, રેવરન્ડ બી. એચ. ઈ. સીગામણી, મેસર્સ એસ. બી. મેહ, એ. એ. મીરઝા, અને પી. એસ. જોશી

ટ્રાંસવાલની સત્યાગ્રહની લડત ઉપર ભાષણો કરશે.

આજે ટ્રાંસવાલપર વીતી રહી છે – – – આવતી કાલે નાટાલ પર વીતશે.

તમારી હજારોની સંખ્યામાં હાજર થઇ ટ્રાંસવાલના ભાઇઓને તમારો નૈતિક ટેકો આપશો.

બેનોને પણ હાજર થવા ખાસ વિનંતી છે.

नाटाल इंडियनों का जंगी मीटींग

डरबन की सिटी होल में होगा

शनीवार, २२ जुलाई १९३९, ७–३० शाम को.

डाक्टर युसु० एम० दादु (ट्रांसवाल इंडियन कोंग्रेस नेशनलीस्ट ग्रुप का लीडर), पादरी बी. एल. ई. सिगामनी, श्रीमान एस. बी. मेह, ए. ए. मीरझा और पी. एस. जोशी सत्याग्रह के विषय व्याख्यान देंगे.

ट्रांसवाल एशीयाटिक लेन्ड एन्ड ट्रेडिंग कानून के संबंधमे वे बतायेंगे की यह कानून कैसा जुल्मी और नुकसानकारक हमारे लिए है. आज ट्रांसालपर है, कल नाटालपर होगा.

अपनी हजारों कि संख्यामें आइये और अपनी नैतिक सहाय पहुंचाईएगा.

बहिनों को भि शामिल होकर सार्दिक उत्तेजन देनेको निमंत्रित किया जाता है.

நாட்டாலில் இந்தியர் மகா ஜனசபைக் கூட்டம்

சனிக்கிழமை மிட்டி ஹாலில், மாலை ஏழரை மணிக்கு தலைவர் டாக்டர் யூசுப் எம். தாதூ அவர்களும், நேஷனலிஸ்ட் கட்சியைச் சேர்ந்த ரெவரண்ட் பி. எல். இ. சிகாமணி, திரு. எஸ். பி. மேத், ஏ. ஏ. மிர்சா, பி. எஸ். ஜோஷி ஆகியவர்கள் சேர்ந்து டிரான்ஸ்வால் சேல் விவகார சட்டத்தின் விஷய மாகவும், சுதேசிகளுக்கு அதில் விருக்கமாகவும் பேசுவார்.

திரளான ஜனங்களோ வரக் கேட்டுக் கொள்ளப் படுகிறது.

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન

મહાત્મા ગાંધીજીના હસ્તે
નવે રૂપરંગમાં રજૂ થયું.

પુસ્તક ૩૭ મું. ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૨૧ જુલાઇ ૧૯૧૯ અંક ૨૯.

તમે કોને અનુસરશો?

ટ્રાંસવાલના એશીયાટીક્સ લેન્ડ એન્ડ ટ્રેડિંગ ઓર્ડરની સામે મેમની દુર્ભાગ્યથી લાગણી અસરકારક રીતે પ્રદર્શિત કરવાના એકમાત્ર સાધન તરીકે ટ્રાંસવાલ પ્રોવિન્શિઅલ મેજીસ્ત્રાના નેશનલીસ્ટ સુકર્પ સલામદનો કરાર કરવાના દીર્ઘિયા પગલાને વખોડી કાઢવામાં દક્ષિણ આફ્રિકાના હીંદીઓની કોંગ્રેસના અગ્રસરદારોમાં ગી. એ. આદ્ય. કાજી અને ગી. એસ એમ. નાના પોતાની વિશેષ વાકાળ છે. આવા કરારની પ્રસંગે કોને અનુસરવું એ પ્રશ્ન લોકોને પણ જરૂર મુંજવતો રહ્યો કે તેથી જુદા જુદા મતોનું નીચે આપવામાં આવેલું પૃથક્કરણ વાંચકોને કોને અનુસરવું એ નક્કી કરવામાં મદદરૂપ થઇ પડશે.

કોંગ્રેસના અગ્રસરદારો શું કહે છે?

ગી. એ. આદ્ય. કાજીએ જણાવ્યું છે કે: "આપણે બ્રીન—સુરોપીયનો સાથે વિરોધ કરવો જોઇએ કેમકે કોઇ પક્ષ એકદમ સફળ થઇ શકશે નહીં." ગી. કાજી અત્યારે સલામદનો કરવાની ભીડમાં છે અને કહે છે કે ૨૦ માણસો કાયદો તોડી સલામદ કરે તેનો કશો ઉપયોગ નથી. હજારોની સંખ્યામાં હિંદીઓ તપ્યાર થાય તોજ કરવું જોઇએ પણ જેલ જવા તપ્યાર થવું એમ તે નથી માનતા.

ગી. એસ. એમ નાનાએ પણ સલામદની વિરુદ્ધ મેમ છે નાના આપેલા અનેક કારણોમાંના કેટલાક આ છે: "સલામદની સત્તાનો આપણા રાજદ્વારી અને વેપારી વિરોધીઓ લાભ લેશે અને બીજા દેશના મુસ્લીમોનો વિશ્વાસ ગુમાવી નાંખશે" આપણે બધા દુઃખ સહન કરવાના કીમે ગાત્ર ભારો આત્મા ગુ. સલામદ ભલે અહિંસક વિરોધ હોય પણ વિરોધ તે વિરોધ અને તેનો અર્થ ચુનીઅન સરકારની સત્તાનો વિરોધ કરવામાં આવે છે એમ થશે ...એવા વાંધા લેખકે કે દક્ષિણ આફ્રિકામાં નેટીવોની વસ્તી પણીજ વિશાળ છે અને હાલમાંના ૨૦,૦૦૦ હીંદીઓ સલામદથી સહમત થાય તો નેટીવોનો પણ પોતાની હાકજારીઓ દુર કરવાને એ સજ્જનો ઉપયોગ કરવાનું ઉશ્કેરણ મળશે ચુનીઅન સરકાર કરછે તો પણ સલામદને નમતું મુકી હીંદીઓને રાહત નજ આપી શકે કેમકે આ રેશના નેટીવો ઉપર તેની ખોટી છાપ પડે.

[આ કથનની પોતાની જવાબદારીનો લેશ માત્ર પણ ખ્યાલ કરનાર એક સભ્ય તરફથી થએલાં એક અધમ અને નાગદીક્ષ ભરેલાં કથન તરીકે ટીકા કરવા માટે અમે માફી માગીએ છીએ તે હીંદીઓ દક્ષિણ આફ્રિકાના કરગરેલા લોકોને વતન દુઃખ સહન કરીને પોતાના દુઃખોનું નિવારણ અહિંસક માર્ગે કરવાનું શીખવી શકે તો માત્ર દક્ષિણ આફ્રિકાનીજ નહિ પરંતુ સમસ્ત માનવજાતની અનુપમ સેવા તેઓએ કરેલી ગણાશે. ગી. નાના તો ખાત્રી ચુનીઅન સરકારની પ્રતિ વફાદારી કરી રહ્યા છે! પછી ભલે તેને પોતાના નવા તરીકે વિચારવાનો હકદાર કરે તેમાં નવાઇ શાની—અ.]

પરંતુ હજુ એટલેથીજ બસ નથી થતું ગી. નાના વધુમાં કહ્યુંછે કે:

"હીંદી ભાઇએ સલામદ કરીને પાણીપત મેદાન અને કના મેદાનના વતનને કૂ બીલકુલ મળતો નથી બના. હીંદીઓને કમતી બાબતમાં સ્વમાન અને રાષ્ટ્રિય ગૌરવનીજ નીતી જો મર્યાદિત થવાની ભીડ તો પછી હિજરતનો સિદ્ધાંત આગળમા મુકાવો જોઇએ."

[વધુ ટીકાની જરૂર નથી રહેતી—અ.]

વળી એક બીજો વર્ગ આપણી સામે પડીયો છે કે જે સલામદના માત્રનો વિરોધ કરે છે અને બીનજવાબદારીવાળા કહે છે કે:

"જો હીંદુસ્તાનમાં મહાત્મા, બાબુજીમા, હીંદુ, મુસલમાન વિગેરેને પોતાના પડોશીઓની પલંદગી કરવાનો હક હોય તો પછી આ દેશમા

નેશનલીસ્ટ ગ્રુપ અને સ્વદેશ નેતાઓ શું કહે છે?

મહાત્મા ગાંધીજી કહે છે: "જો હિંદીઓમાં રામ હોય તો સ્વમાનને બાદર તેઓએ સલામ ભરવી જોઇએ."

જેઓ હીંદીઓને બીજી બીન—ગોરી પ્રજાઓ સાથે એકત્ર મવાની હિમાયત કરી રહ્યા છે તેઓને જવાબ આપતા ગાંધીજી કહે છે:

"આ મુળ પત્નીઓના હક્ક અને અધિકારો (જે આપો બાપો વારસી હકથી હોય તો) તાના હીંદીઓના કરતાં જુદા છે. તેમની જરૂરીઓ અને તના કરજો પણ જુદા છે."

"પછી જો હું જોઉં છું કે આપણા લોકો તેમનાં અજ્ઞાનના હીસાબની આડે આવે છે તો તેવા લોકો જતા કરવાનીજ હું સલાહ આપું."

"આપણે હીંદના તેમ તેઓ દક્ષણ આફ્રિકાના વતનીઓ છે ગોરાઓ તો અહિં દેખીતા પ્રવાસી પક્ષીઓ, મુસાફરો, વિજેતા, અમલ્દા એ બધા ના સરખાવાકપ છે. અને તેથી તેઓ આ આફ્રિકા વાસીઓ માટે આપણી કરતાંયે. અલાપણી ભાવના છે. યુનીઅન સરકાર હીંદીઓ માટે જે વાટાઘાટો ચલાવી રહી છે તે આફ્રિકન જાતીઓ માટેની તેની નીતીથી બહુ તીરાળ છે. તેની ચિંતા આપણી અહિં બીનજરૂરી છે એટલુંજ કહું કે આ આફ્રિકાની મુળ જાતીઓ સાથે જે હિસાબ ચમત્કા પડેલી છે અને જે તેમની પ્રગતિમાં વિઘ્નરૂપ છે તના પ્રકાશમાં આપણી સમસ્યા ઘણી નાની છે તેથી આ બન્ને પ્રશ્નો વચ્ચે એકસરખું બોલી શકાય તેમ નથી."

હિંદીઓને ઉદ્દેશીને ગાંધીજી કહે છે:

"તેઓ પોતે સ્વમાનની રક્ષા કરવા તપ્યાર નહીં હોય તો સ્વદેશ તેની રક્ષા કરી શકશે નહીં. તેથી તેમણે તેને સારૂ કષ્ટે અમમત્વ તપ્યાર થવું જોઇએ. સહન કરવાની આમે જે કહેવું પડે તેમ બને, પણ તેમાં તેમને આપણા હિંદી પ્રજાનું નૈતીક પીછાણ કરો..... આપણા દક્ષિણ આફ્રિકાવાસી ભાઇઓ સલામદની તરફેણ કરે છે, તેમ પહેલી તરફ છે તેમના પોતાનામાં બોલબાલ ચલાવવી જોઇતા."

પંડિત જવાહરલાલ નેહરૂ કહે છે:

હીંદના ગૌરવને અને હિંદના પ્રિય નામને બાદર જે કંઇ પણ કરવું રહેતું હતું તેમાં આપણે તમામ શક્તિ સાથ છે. અનીષ્ટને અને રાષ્ટ્રિય માનભંગને તાબે થવું એ કદી પણ વાજબી નથીજ અને તેમ કરવાના દરેક પ્રયત્નનો આપણે ન ખોટો પણ સામનો કરવોજ જોઇએ મરેલી માનભંગના નમે પરંતુ આપણે તો એક ઉદાત્ત અને મગરૂર પ્રજા છીએ અને હું તો એમજ ઇચ્છું કે આપણે બધે કના બધા જઇએ પરંતુ માનભંગ તો કરગીજ સહન નજ કરીએ."

રાષ્ટ્રપતિ બાબુ રાજેન્દ્ર પ્રસાદ કહે છે

"આ કાયદાની સામે હીંદીઓએ પોતાનામાં જેટલી તાકાત હોય તેટલી સઘળી તાકાતથી સક્રમ વિરોધ ઉઠાવવો જ જોઇએ.....દક્ષિણ આફ્રિકાની સરકારે સમજવું જોઇએ કે હિંદુસ્તાન પોતાના વતનીઓનું

કુરબાનીનો પણ બીજી જાતના હક માટે આમહ કરે તો તેમાં બેટલું બધું ગેરવાજબી શું છે?

[આવો મત દર્શાવનારાઓએ એ સમજવું જોઈએ કે હીંદુસ્તાન માં તેઓએ જણાવેલા છે તેવા વાંધાઓ કાળદોષ કરણવાત મહત્વમાં નથી આવ્યા. જો તેઓને દક્ષિણ આફ્રિકાની સ્થિતિની હિંદુસ્તાનની સ્થિતિના સાથે સરખામણીજ કરવી હતી તો તેઓ હીંદુસ્તાનના ગરપૂરતો માટે રાખવામાં આવેલા દેઢવાડાઓની સાથે તેમ કરી શકતા હતા પણ એ પ્રથા પણ આજે તો નાબુદ થઇ રહી છે. પરંતુ આવી શોચનીય બાબત તો એ છે કે આપણી જાતની દલીલો હીંદીઓ તરફથી આવે ત્યારે પણ જોઈએ કોમના નેતા મહાત્માજીનો દાવો કરે છે તેમાં તરફથી થઇ રહી છે તેમ કરીને તેઓ માનુભાવીનાજ તુચ્છકારને પાત્ર નથી બનતા પરંતુ તેઓનાં સંતાનો જ્યારે સમજશે કે પોતાના પુર્વજોને આવી જાતનો તરફેણ તેમને ગાંધી ગયા છે ત્યારે તેઓ પણ તેઓને તુચ્છકારશે —અ.]

"ઇન્ડિયન ઓપિનિયન"

શુક્રવાર તા. ૨૧ જુલાઇ ૧૯૩૦.

શનીવારની માસ મીટીંગ

દક્ષિણ આફ્રિકાનાં ઓર્ગેનાઇઝર્સ સેન્ટ્રલ ઓનરેરી ટ્રેડીંગ એકટની સામે સત્યાગ્રહ ની શરૂઆત કરવાનો ઠરાવ કરનાર ડો. દાદુ તેમજ ટ્રાંસવાલના અન્ય નેતાઓને સાંભળવાને અને નાટાલના હીંદીઓ ને તેઓને નૈતિક ટેકો આપવાને શનીવાર તા. ૨૬ મીએ ડરબનના મીટ્રો હોલમાં બોલાવાયેલી માસ મીટીંગની સમસ્ત નાટાલના હીંદીઓ આતુરતાથી રાહ જોઈ રહ્યા છે. અજાન શોચનીય બનવા જોઇ છે કે એક તરફથી જ્યારે બેટલો બધો ઉત્સાહ વર્તી રહ્યા છે ત્યારે બીજી તરફથી કોમની અંદર કેટલાક એવા માણસો પેદા થયા છે કે જેઓ આ મીટીંગ બોલાવનારાઓને ખુનની ધમકીઓ આપી ને મીટીંગની વિરૂદ્ધ પ્રચાર કરી રહ્યા છે. આ ધમકીઓ કોંગ્રેસના જવાબદાર નેતાઓના નામે આપવામાં આવી રહી છે અને એ નેતાઓ જો પોતેજ પોતાના નામોને ગુંડાગીરીની સાથે જોડવાની સામે જાહેર રીતે વિરોધ ન કરે તો ગુંડાઓના બેટલાજ ગુંડાગીરીને માટે તેઓ પણ જોખમદાર કરે છે.

પરંતુ આ બધું શાને માટે? આપણા માંથી એક એવા સુજ્ઞાન જણ્યા છે કે જે આ દેશની સાજકરતી પ્રજા તરફથી આપણી કોમપર સતત નખાતા અપમાનો ને સહન નહિ કરતા કુના થઈ જવાની ધમકી ધરાવી રહ્યા છે અને તેમને કોમ ના વધતા જતા પ્રમાણમાં ટેકો મળવા લાગ્યો છે જ શું આ સમાજ ઉકાળાટનું કારણ છે? એક પવિત્ર સવાલને બાદર બોગ આપી દેવાને તૈયાર થયું, કે જેથી આજે સમસ્ત કોમનેજ હાની થવાનો છે, એ શું બેટલો બધો ભયંકર ગુન્હો છે?

કદાચ કોઇક તો પોતાનામાંનો એક જોખમ કામ કરવા તૈયાર થાય તેને ગમરૂદી અને આજારની સામગ્રીની સાથે વધાવી લે. માત્ર બેશરતે દોરવાવવાજ એવા માણસ ની નીંદા કરે અને તેની સામે પથરા ફેંકે - ને તેના કાર્યમાં અનેક વિઘ્ન નાખવાના પ્રયત્નો કરે.

આજે કોમ ડો. દાદુની અને તેમની સત્યાગ્રહની લડતની સાથે છે એ તો નિઃશંક વાત છે. માત્ર બેદરકાર એવા છે, અને તેઓ કમનસીબે કોમની અંદર જવાબદાર ટોળા ધરાવનારાઓ છે, કે જેઓ પોતાને કોમ તરફથી અપાયેલી સત્તાનો અને કોમે તેઓનામાં મુકેલા વિશ્વાસનો દુરૂપયોગ કરી રહ્યા છે. તેઓની હમણા હમણાની જાહેર ઉક્તિઓ, કે જેમાંની કેટલીક આ અંકમાં અન્ય સ્થળે પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવી છે, તે એક મુસલ્કારી પ્રજાને અને જેનામાં સ્વમાનનો છાંટો સરખો પણ હોય, તેવી પ્રજાને છાજે તેવી નજ ગણાય. એ કરતાં જંગલીપણા માંથી હજુ ઊગરતી પ્રજામાંથી વધારે સારા ઉદ્ગારો નીકળતા સાંભળવામાં આવે છે. જ્યારે આપણે હીંદીઓ તો જગતની એક મહાન સંસ્કૃતિ અને સુધારાનું પ્રતિનીધીત્વ ધરાવવાનો દાવો કરીએ છીએ! આપણા રાષ્ટ્રિય સ્વમાનના થતાં અપમાનોની સામે આપણો વિરોધ નોંધાવી બેસી રહેવાનો વખત હવે ખરેજ વીતી ગયો છે. આપણા એ વિરોધની પાછળ એ અપમાનો આપણે સહન નથી કરી શકતા અને તેના કરતા ગૌરવ વધારે પ્રમાણ કરીએ છીએ એવું આપણા વર્તન થી આપણે સીદ્ધ કરી દેવું જોઇએ.

બોલ્યું કાર્ય કરવાની આપણી કોમમાં કેટલાક બાઇઓ છે જો જોઇને કેટલાક પોતાનું મગજ ગુમાવી બેઠા છે. આપણે તેઓની દયાજ ખાવી રહી. જેઓને પોતાનું અંતઃકરણ સાક્ષી પુરતું હોય કે તેઓ જે કરી રહ્યા છે તે બરાબર છે તેઓએ પોતાના આ કોમી બાઇઓની ધમકીઓ થી ગાંધાવાનું નથી. એ દયાને પાત્ર લોકો કોમની બે કરતાં વધારે સારી સેવા નહિ બજાવી શકતા હોય તો તેઓને જે બરાબર લાગે તે તેઓએ કરવું રહ્યું અને તેમાંજ કદાચ તેઓ સંતોષ માની લે. અમે માનીએ છીએ કે તેઓ ગેરરસ્તે દોરવાયેલા છે અને તેઓના આવા કૃત્યોથી કોમના સવાલને તેઓ બેસુમાર નુકસાન પહોંચાડી રહ્યા છે. ઇશ્વર તેઓને સદ્‌બુદ્ધિ આપે એજ તેઓને માટે અમારી નમ્ર પ્રાર્થના છે. અમે આશા રાખીએ છીએ કે શનીવારની મીટીંગ મોટા પ્રમાણપર જોહાનીસબર્ગમાં મળેલી માસ મીટીંગના જેવીજ સફળ થશે અને જે બાઇઓએ સ્વેચ્છાએ પોતાને શિરે મહાન કાર્ય ઉઠાવેલું છે તેઓને નાટાલની હીંદી કોમ અહે અવાજે આશિર્વાદ અને હાર્દિક ટેકો આપશે.

કૉંગ્રેસના અમલદારો શું પોતાની આપખુદી નહિજ છોડે?

આપણી જાહેર સંસ્થાઓને શુદ્ધ કરવાની અને તેની પુનરરચના કરવાની ઘણીજ જરૂર છે. જે બીનજવાબદારીથી તે ચલાવાઇ રહી છે એ નવું પાપજ ગણાય. આટલા વખત સુધી તો કોમ સુતેલી હતી અને અમલદારો પોતાની મરજીમાં આવે તેમ અને પોતાને ફાવે તેમ કામ ચલાવતા રહ્યા છે. તે એટલે સુધી કે હવે તેઓની સત્તાને વિરે મત ઉઠાવાય એ તેઓથી સહન નથી થઇ શકતું. તેઓ કોમના માલીકો નથી પણ સેવકો છે એ તેઓ સદંતર ભૂલી ગયા છે. તેઓ બંધારણ અને બંધારણીય માર્ગોની ગાંધી વાતો કરે છે પરંતુ જે બંધારણને તેઓને પોતાનેજ અનુસરવાનું છે તે તો બાજુ પરાણે પરજ છે અને તેઓના પોતાનો અંગત હેતુ સફળ કરવા સ્વાર્થ તેનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે. કૉંગ્રેસનું આખુ તંત્ર આ રીતે ચલાવાઇ રહ્યું છે. ગયેજ અઠવાડીયે અમે જણાવ્યું હતું કે નાટાલ ઇન્ડિયન અને સા. આ. ઇન્ડિયન કૉંગ્રેસના સેક્રેટરી પી. એ. ગાંધી. કાફ્રે કૉંગ્રેસ અને કૉલોનીયલ બોર્ન કોલ્ડ સેટલમેં એસોસીએશનની કમીટીઓ તરફથી વિ-ટ્રાન્સવૉલનાં યુનીટી ફોરમ્યુલાને મંજુર કરવા નાટાલ ઇન્ડિયન કૉંગ્રેસની ખાસ જનરલ મીટીંગ બોલાવવામાં વિનાકારણ ઢીલ કરી રહ્યા છે તેમજ સા. આ ઇન્ડિયન કૉંગ્રેસની કૉન્ફરન્સ બોલાવવાની પણ ટાલ કરી રહ્યા છે, અને આ બન્ને બાબતની સભાઓ બોલાવવામાં આટલી ઢીલનું કારણ શું છે તેનો પી. કાફ્રીએ કોમને ખુલાસો નથી કર્યો. હવે વધારે સમજવામાં આવે છે કે આફ્રિકન ઇન્ડિયન કૉંગ્રેસના અમલદારો એસર્સ પી. એસ. એ. પથર, એસ. આર. નાયડુ, એ. એચ. કાફ્રે અને પી. અમ. પટેલ ગયા રવીવારે મળ્યા હતા અને તેઓએ સા. આ. ઇન્ડિયન કૉંગ્રેસની કૉન્ફરન્સ ડરબન માં જુલાઇ તા. ૩૧ મી અને ઓગસ્ટ તા. ૧ લીએ બોલાવવાનો ઠરાવ કર્યો છે અને યુનીટી ફોરમ્યુલાને મંજુર કરવા નાટાલ ઇન્ડિયન કૉંગ્રેસની મીટીંગ પણ જુલાઇ તા. ૩૦ મીએ બોલાવવામાં આવી છે. મૂળકાગના અમારા અનુભવપરથી આ બન્ને મીટીંગો ખરેખર મળે ત્યારે મળેલી ગણાયેં. પરંતુ અમારા મત પ્રમાણે સા. આ. ઇન્ડિયન કૉંગ્રેસના અમલદારોનું આ પગલું કપટ ઉતાવળીયું ગણાય. કૉન્ફરન્સ એટલે આપે વખત મુદ્દો મુલતવી રાખવામાં આવેલી છે કે કાલના સંજોગો. જેતાં તેને થોડો વધારે વખત મુલતવી રાખવામાં આવી હોત તો બોટું નહિ ગણાત. સંજોગો એ છે, કે કૉંગ્રેસ અને કોલોનીયલ બોર્ન કોલ્ડ સેટલર્સ એસોસીએશન વચ્ચે એકય સ્થાપવાની દિશામાં એક અગત્યનું પગલું ભરાયું છે, અને ઉકત યુનીટી ફોરમ્યુલાને સ્પેશ્યલ જનરલ મીટીંગ તરફથી મંજુરી મળ્યા બાદ તે ગાંધીજીની સમક્ષ તેમના ચુકાદા માટે રજુ થવાનું છે. આથી કોમના સામાન્ય હિતને ખાતર બે સા. આ. ઇન્ડિયન કૉન્ફરન્સ બોલાવવાનું એકયનું પગલું ફળીભૂત થવા બાદ હોયાય હોત તો વધારે વાજબી ગણાત.

આ ઉપરાંત વળી બીજી બાબતનો પણ સા. આ. ઇન્ડિયન કૉંગ્રેસના અમલદારોએ વિચાર કરવો જોઇતો હતો અને તે એ કે ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિયન કૉંગ્રેસ, કે જે સા. આ. ઇન્ડિયન કૉંગ્રેસની એક અંગભૂત સંસ્થા છે, તેની સ્થિતિ પણ જોઇએ તેવી સંતોષકારક નથી. એ સંસ્થા હું કંઇ આટલો વખત મુદ્દો બંધારણે ચાલતી આવેલું છે. અનેક માગણીઓ થયેલી હોવા છતાં તેનું બંધારણ મળી શકયું નથી એ પરથી એમ માની લેવાને કારણ મળે છે. વળી એ સંસ્થામાં મતાંતરો પણ પડ્યા વર્તી રહ્યા છે અને હુંકે મુદ્દા ઉપરજ તેના ઇલાકા સભ્યોની એક સભામાં હાલના અમલદારોમાં અવિશ્વાસનો ઠરાવ પસાર કર્યો હતો અને તેઓને તુરતજ રાજીનામા આપી દેવા અને ત્યાં પછી કોમ ને નામે કશું નહિ કરવાની સુચના આપી હતી. એ સંસ્થાના અમલદારો તો આ ઠરાવની પણ અવગણના કરે તો તેઓની નર્યો આપખુદીજ ગણાય

હવે આ સંજોગોમાં, બંધારણ વિરૂદ્ધની સંસ્થાઓની બનેલી કૉંગ્રેસની બંધારણ વિરૂદ્ધ બોલાવાયેલી કૉન્ફરન્સનું પરિણામ શું આવી શકે? અંધાધુંધી બીજ આવી કેમ. આથી અમલદારોએ હવે કોમની સાથેનો પોતાનો સંબંધ મજબુતીથી અને બીનજવાબદારી અને આપખુદીભર્યું વર્તન બતાવવું છોડી દેવાની પોતાની ફરજ સમજવાની ઘણીજ જરૂર છે. કોમના સામાન્ય હિતને ખાતર તેમ કરવા અમે તેઓને વિનંતી કરીએ છીએ.

નોંધ

સાયક સુચના

કેટલાક રહસ્યોથી એવી સુચના થઇ છે કે ઓગસ્ટ તા. ૧ લીનો દિવસ યુનીયન સરકારે દક્ષિણ આફ્રિકાના હીંદીઓ તેમજ હીંદુસ્તાનની પ્રજાના વિરોધના બાવજુદ પણ કરીને ટ્રાંસવાલનો એશીયાટીકસ લેન્ડ એન્ડ ટ્રેડીંગ એકટ પસાર કરી દીધેલો છે તેની સામે હીંદીઓની સામુહીક હડતાલ અથવા દુકાનો છે તેના એક ચિન્હ તરીકે સમસ્ત યુનીયનના હીંદીઓએ પોતાનો પુરો વેપાર બંધ રાખી નોમેન્સલેન્ડના દિન તરીકે પાળવો જોઇએ. સબબસબંધી એક બાજુ 'કૉંગ્રેસ વાર્તા' ના તખ્તાપુસથી લખે છે કે "આપણામાં રાજદ્વારી મતભેદો ભલે હોય પણ આવી એવા નજુક સુચના છે કે ઓગસ્ટ તા. ૧ લીએ આપણે સૌએ ગાલબંધીને બદલે કોમ ખાતર તૈયાર થવા છે તેઓના નામનાં દુકાનો બંધ રાખી એ દિન "હડતાલ દિન" તરીકે પાળવો જોઇએ. છેવટે તો આપણી સૌ હીંદીઓજ છીએ."

અમે પણ આ સુચના કરીએ છીએ અને એ દિવસે [illegible] બંધ રાખવાની પણ થવી જોઇએ. એ એક દાખલની પ્રથમ સાથે તેની નૈતિક અસર પણ પણી સારી થશે. અમે સૌ બાહ્યુઓને એ સુચના બધાની સેવા હાર્દિક બાલાયણ કરીએ છીએ

બેલ્જિયન કોંગોના હિંદીઓ

'હરિજનબંધુ'માં ગાંધીજી નીચા પ્રમાણે લખે છે:

આફ્રિકાના બેલ્જિયન પ્રદેશમાં સ્થાયી થવાની હિંદી બાહુઓની માગણી સહજ કબુલ કરવામાં આવી નથી. એમાં કેટલાક હિંદીઓ ઉપર કામદાર તરીકે કામ કરવાના કાયદા હેઠળ ગેરકાયદે સોનું રાખવાનો આરોપ હેઠળ પણ અસલમાં રાજદ્વારી કારણોનો કલેવાતો મુકદમો ચાલી રહેલ છે. આને પ્રસંગે ગોવાળીયાઓમાં એમ સૂચવવામાં આવ્યું છે કે આરોપી ઓને વાજબી કારણ વીના પરદેશ કરવામાં આવ્યા હતા સરકાર પક્ષના સાક્ષીઓ પણ જુઠા હોવાનું કહેવામાં આવે છે. આરોપીઓનો યોગ્ય બચાવ કરવાની તજવીજ સામે ઘરપ્રકારનાં વિઘ્નો નાખવામાં આવે છે. કોંગોમાં વસતા આપણા દેશી બાહુઓ એની અપેક્ષા રાખે છે કે કોઇ નામાંકિત વકીલોને તેમના બચાવને માટે આપણે હિંદથી મોકલીએ. હિંદુસ્તાન સરકારને પણ તેમની વતી અરજ કરવામાં આવી છે. ગમે તેવો ગુંચવાડાભર્યો કેસ તોયે આ કેસ મુળે એવો છે કે જેમાં પ્રજા રક્ષણ કરવું સ્વીકાર પગલું ભરવાનું જાગેજ રહેજ થાય. બલબાત હિંદુસ્તાન સરકાર આ બાબતમાં પણ કરી શકે. તેઓ કોંગોવાસના નીંદણખાતાં મારફત ખરી સ્થિતીનો પત્તો મેળવે. વળી કોંગો બાતેના અંગ્રેજ એલચીને પણ આ મુકદમામાં ધ્યાન આપવા અને બારોબારીઓનો યોગ્ય ન્યાય તોળાય [illegible] જોવાની સુચના મોકલી શકાય. આપણા બ્રિટીશ એલચીઓને આવા મુકદમાઓમાં બ્રાગલાણગતાઓનો ઠીક બચાવ થવાની દૃષ્ટિએ ચાંપતો રોકવાની સુચના મળ્યાના દાખલા છે. અમે આશા રાખે છે કે હિંદુસ્તાન સરકાર બેલ્જિયન કોંગોના આ હિંદીઓના કાર્ય પર ખાસ ધ્યાન આપતી હશે.

તમે કોને માનશો?

ટ્રાંસવાલ મિનિઅન મૉંથલીના નેશનલીસ્ટ ગ્રુપના નેતાઓ અહાર મામલાઓમાં પર્દાપણ કરી રહ્યા હતા તે તકનો લાભ લઇ ટ્રાંસવાલ કૉંગ્રેસના સેક્રેટરી મી. એસ. એમ. નાનાએ પોતાની સહી સાથેની પત્રીકાઓ બહાર પાડી છે જેમાં નેશનલીસ્ટ ગ્રુપની ઉપર તે એશીયાટીક એકટના (ટ્રાંસવાલ લેન્ડ એન્ડ ટ્રેડીંગ બીલ જે હવે એક્ટ થયો છે તેની) કલમોના અમલને લિધે "વિનાકારણ નીરાશાવાદી ચિત્ર દોરેલું" હોવાનો આરોપ મુકયો છે. તે કહે છે કે તેઓએ અતિશયોક્તિભરેલી વાતો કરેલી છે કે જેથી, તે કહે છે કે, લોકમતને ઉંરરસ્તે ધસડી જવામાં અગત્યનો ભાગ ભજવેલો છે." મી. નાના લોકોને શું મનાવવા ઇચ્છે છે અને મુખ્ય પ્રધાન, કે જેમણે ઉકત બીલ દાખલ કર્યું હતું અને પસાર કરાવ્યું હતું, તે અને અન્ય પાર્લામેન્ટના સભ્યો કે જેઓએ પાર્લામેન્ટમાં બીલપરની ચર્ચા વખતે શું કહેલું છે તેનું નીચે મુજબ્નરણ આપવામાં આવ્યું છે. તે વાંચ્યા અને માનવા તે વીશે વાચક જાતે પોતાના મત બાંધી શકશે.

મી. નાના શું કહે છે, શું માની લે છે અને શું નથી કહેતા.

મી. નાના કહે છે :

"કાયદો ખરાબ છે, અને આપણે તો એ વીશે એકમત છીએ, પરંતુ આવતાં બે વર્ષમાં તેની અસર જણાવવામાં આવેલી છે તેટલી ભયંકર થવા સંભવ નથી. કૉંગ્રેસને એવી ખાત્રી મળી છે કે કાયદાની ચોથી કલમની રૂએ મુલ્કી પ્રધાન પોતાની મળેલી સત્તાઓનો, એટ ઢીંઢી ના નાગપરથી બીજા ઢીંઢીના નામપર એક ચાલુ પરવાનો ટ્રાન્સફર કરવા ના સંબંધમાં, અને એવા જગ્યાઓથી બીજી જગ્યાએ ફેરબદલ કરવાના સંબંધમાં, બાકી સંજોગોને લક્ષમાં લેતાં પણ મુશ્કીલ ભરી થઇ હશે તેવી મોટાભાગની અરજીઓ મંજુર કરવા સંભવ છે.

"હોકરો યુરોપીયન સત્તાઓમાં પ્રવેશ નથી કરતા અને તેઓ સૌથી ગરીબવર્ગના લોકો હોય છે આ વસ્તુને લિધે યુનીયન સરકારનું ધ્યાન ખેંચવામાં આવ્યું છે અને એવી ખાત્રી રાખવાને આધાર રહે છે કે હોકરોના લાયસેન્સો હંમેશ ચાલુ રહેશે. યુનીયન સરકાર ઢીંઢી હોકરને પોતાની અને પોતાના આશ્રિતોની આજીવીકા કમાતા અટકાવવા નો ઇરાદોજ રાખી શકે.

કુલ્લે મળી સ્થિતિનો સાર નીચે પ્રમાણે આપી શકાય.

(૧) "એક ઢીંઢીના નામપરથી બીજા ઢીંઢીના નામપર લાયસેન્સનું ટ્રાંસફર મોટા ભાગના કેસોમાં મેળવી શકશે.

(૨) લાયક કેસોમાં એક સ્થળેથી બીજે સ્થળે ફેરબદલ કરવા દેવામાં આવશે.

(૩) ૧૯૩૫ના મ્યુનીસીપલ ઓર્ડોનન્સની રૂએ એશીયાટીક અજારો ગામ નવાં લાયસેન્સો અપાવાનું ચાલુ રહેશે.

(૪) જે લત્તો મોટે ભાગે બીન-યુરોપીયનોથી વસાયેલો હશે તે લત્તાઓમાં નવા લાયસન્સો તેમજ હોકરોના નવા લાયસેન્સો અપાવાનો સંભવ રહે છે."

ખરી સ્થિતિ શું છે.

મુખ્ય પ્રધાન મી સ્મટસે બીલના મીશ્ર વાંચન વખતે ચોક્કસ શબ્દોમાં જણાવ્યું હતું કે "અમારા રિવાજોને સ્થીર કરવાને બદલે આપણે કાયદામાં સ્થાપિત કરવું જ જોઇએ કે જે મુદત દરમીયાન નવા પેપારના પરવાના ટ્રાંસવાલમાં નહિ આપવામાં આવે, તેમજ જે સત્તાઓ એટલા વખત સુધી યુરોપીયનોથી વસાયેલા હશે તે સત્તાઓમાં એશીયાટીકોથી વસવાટ પણ નહિ થઇ શકે.....આ બીલ એ હેતુ બરલામાં મુકવામાં બદલ થવામા આવ્યું છે." કાયદાનો અમલ કેવી રીતે કરવામાં આવશે તેના સંબંધમાં મી સ્મટસે સેનેટમાં ખુલાસો કર્યો હતો. તેમાં તેમણે જણાવ્યું હતું કે :

"એકઝેમ્પશનની કલમની રૂએ અને આપવામાં આવેલી સત્તાનો હું જેટલી બને તેટલી દિલસોજીથી અમલ કરવા ધારું છું, એટલી હદ સુધી કે કાયદા ના અક્ષરાર્થ અને ભાવાર્થનું બરોબર પાલન થશે." તેમણે વધુમાં જણાવ્યું કે "બન્યા પરવાના આપવાનું બંધ કરવું જ પડશે, સિવાય કે જેમાં બારી મુકવેલી ચાળા કોઇ ખાસ કેસ હશે તેવા કેસમાં મારી સંમતિ બાદ મારા બાતા તરફથી તપાસ કરવામા આવશે અને તેની જાહેરમાં પરવા કે પડતાં પગલાં ઝડપ."

[સુધરા ગુજરાતી લોકો સમજે છે કે આ શબ્દોનો અર્થ ફોજદાર નથી થતો.—આ.]

મી. સ્મટસે જણાવ્યું હતું કે "લાયસેન્સોના ટ્રાંસફરના સંબંધમાં પણ ઘણીજ બારીકાઇથી તપાસ થશે." વધુમાં તેમણે કહ્યું હતું કે : "મારા આ નીવેદનનો અર્થ શું થાય છે એ હું બતાવું દઇશ" તેમણે ખુલાસો કરતાં જણાવ્યું કે "આ કારણ કે એટલા માટે કહું છું કે જોઇ કેપટાઉન કરારના અર્થને લિધે બાબતથી ચર્ચા ઉત્પન્ન થઇ હતી તેવા આ બાબતના સંબંધમાં મારે સંડોવાવું નહિ પડે."

નવો કાયદો નવાં લાયસેન્સો આપવાની સત્તા બંધી કરે છે.

મી ઇલેક જેઓ પાર્લામેન્ટમાં કમીટી સ્ટેજ વખતે સ્પષ્ટ સમજાવ્યું હતું કે "આ કાયદાની રૂએ કોઇ એશીયાટીક જે કદાચ વધારે સારા મકાનમાં પોતાનો પેપાર ફેરબદલ કરે તેને કોમ નવું લાયસેન્સ નહિ આપવામા આવે તેમ તેની ફેરબદલીને માટે પણ લાયસેન્સ નહિ આપવા માં આવે." તેમણે કહ્યું હતું કે "આ કાયદો જેઓ હાલ પેપાર કરી રહ્યા છે તેઓને પેપાર બરાબર કરી મુકશે." મી. હોકમેયર બીલપરના ત્રીજા વાચન વખતે જણાવ્યું હતું કે :

"દા. ત. મલાને એ દલીલને રજુ આપેલો છે કે ટ્રાંસવાલમાં જમીનના ભોગવટા કે પેપારના સંબંધમાં એશીયાટીકોનું કોઇ પ્રવેશક સિદ્ધ નથી થયું કે જેથી તેઓની સામે કાયદો લાવવાની જરૂર હોય. તેમ છતાં આ બીલ પેપારના પરવાના બંધકરવાના પગલાં લેનારું છે.

મી. નાનાએ લોકોને એ નથી કહ્યું કે આજ સુધી સોનેરી સત્તાની અહાર આપ્રા ટ્રાંસવાલમાં કોઇ પણ સ્થળે નવા લાયસેન્સ વાળી જગ્યા યુરોપીયન થી એશીયાટીકને માટે બાકી રાખવી હતી.

નવો કાયદો સોનેરી સત્તાની અહાર પણ ટ્રાંસવાલના કોઇ પણ બાગમા લાયસેન્સ વાળી જગ્યા એશીયાટીકને બારે આપવાની યુરોપીયનને બંધી કરે છે.

શ્રી. નાના જણાવે છે કે "હોકરોના લાયસેન્સો આપવાનું ચાલુ રહેશે એવી આશા રાખવાને સારા આધાર છે અને યુનીયન સરકાર હોકરોને પોતાની અને પોતાના આશ્રીતોની રોજ કમાતા અટકાવે એ નહિ માની શકાય તેવી વાત છે" ત્યારે તે અનુમાન પરથી વાતો કરે છે. અને તેને માટે તેમની પાસે પ્રોપર્ટિ પુરાવા હોય તો તેમની ફરજ છે કે લોકોની સમક્ષ તેમણે તે મુકી દેવા જોઇએ.

શ્રી. હોકરોપર આ બાબતમાં ટીકા કરતા કહ્યું હતું કે "કાયદાની આ કલમ પ્રેસીડન્ટને એકઝીક્યુશનની સત્તા આપનારી બીજી કલમને નકામી કરી દે છે."

"હોકરનું લાયસેન્સ ફરી વખે નવું મંજુર છે અને આ કાયદાનો ખાસ હેતુ ઠીંદીઓને નવા લાયસેન્સ આપવાનો નથી તેથી હયાત હોકરો ને એટલું રક્ષણ આપવામાં આવ્યું છે કે તેઓ હાલ જે લાયસેન્સ ધરાવી રહ્યા છે તેઓને તેનું રીન્યુઅલ આપવામાં આવશે."

શ્રીયા વિશેષ અગત્યનો મુદ્દો કે જેને, શ્રી. નાના કરતા મહત્વનો આપતા જણાતા નથી તે તો એ છે કે

આ કાયદો સમસ્ત હિંદી કોમ પર હુલ્લડખોરની છાપ મારનારો છે અને ૧૯૧૪ ના રમણદાસ-ગાંધી સમાધાનનો તેમજ ૧૯૨૬ના કેપટાઉન કરારનો ભંગ કરનારો છે.

આ કાયદો આપણા રાષ્ટ્રિય સ્વમાનનું અપમાન કરનારો છે એમ તેઓશ્રી સાથે તેમના અમલ થવાનો હોય તેમ છતા પણ એ અગત્યની વસ્તુ તો કાયમ રહેજ છે. એ કાયદો સમસ્ત હિંદી પ્રજાનું અપમાન કરનારો છે કેમકે એક તરફથી યુનીયનની હિંદી વસ્તીના ભવિષ્યની યુનીયન સરકાર અને હિંદ સરકાર વચ્ચે જ્યારે મસલત ચાલી રહી હતી ત્યારે બીજી તરફથી એ મસલત પુરી થયા પહેલાં યુનીયન સરકારે ઠીંદીઓ ને આ રીતે સજ્જ કરવાનું અને ૧૯૧૪ ના રમણદાસ ગાંધી સમાધાન તેમજ ૧૯૨૬ ના કેપટાઉન કરારના અક્ષરાર્થ તેમજ ભાવાર્થનો ભંગ કરવાનું શરૂ કરી દીધું. હિંદી પ્રજાની લાગણીઓની પણ પરવા કર્યા વીના આવી અપમાન ભરેલી કલમો આ કાયદામાં નાખવાનું કશું વાજબી પણ હતું જ નહીં સીવાય કે હીંદુસ્તાનનું અપમાન કરવાના ઇરાદાથી તે નાખવામાં આવેલી હોય.

આ કેપરથી વાચક સમજી શકશે : લોકોને ખોટે રસ્તે દોરવણીને માટે ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસનો નેશનલીસ્ટ મુખ જવાબદાર છે કે ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસના સેક્રેટરી શ્રી. નાના જવાબદાર છે અને લોકોએ શ્રી. નાનાનું કહેવું માનવું કે શ્રી. નાના કરતા વધારે સારા પ્રમાણોના સમર્થન સાથેની સત્ય હકીકતો માનવી.

જગતનું રાજકીય વાતાવરણ

જર્મની

ચેકોસ્લોવેકીયાની બાબતમાં જાહેરી મંત્રીઓ તરફના ખાસરો મુજબ આનું હાલનું ચીત્ર પાંચ વરસ કાંઈ વખત નથી એમ લાગતું નથી. ત્યાં લશ્કરી તૈયારી જર્મન તરફથી ઝડપભેર કરવામાં આવે છે. કેટલી ટેલીગ્રાફના ખબરપત્રી ના જણાવ્યા મુજબ એક અને બેલાન્ડ વચ્ચેની સરહદ ઉપર હમણા છેલ્લા બેત્રણ દીવસથી લશ્કરની મોટી સંખ્યા આવતી જાય છે. તા. ૧૫ મીએ બસો મોટરો ભરીને જર્મન લશ્કર ત્યાં આવ્યું છે અને વીસ બેટ્રી તોપો આવી છે એ સાથે સ્લોવેકોઓમાં પણ જર્મન લશ્કરમાં વધારો થતો જાય છે.

જાપાન

ટીનસીનવાળો મામલો હજુ છે તેવોજ ચાલુ છે. તા. ૧૨ મીના એક જાપાની લશ્કરી સીપાહીઓથી ભરેલી ટ્રેઇનોથી બે મીનાઓએ કનસેસનની જમીનમાં જઇ એક એવું માનો કે જે એક બેટમાંના પરદેશી ઇલાકાઓને કનસેસનમાં લઇ ગયો હતો તે મીનાને સોંપી દેવાની માગણી કરી હતી પણ બ્રીટીશ પ્રતિનિધિએ તેમ કરવા સાફ ના પાડી હતી. ત્યાર પછી તે બાબત માં કશો બનાવ બન્યો નહતો.

ટીનસીનવાળા એક શીપાકિ જોકીને કનસેસન ની બહાર ગુપ્ત-રીતે લાવવા અને પાટલુન ઉતરાવીને જાપાનીઓએ તેની તલાશી લીધી હતી.

શાંઘાયથી તા. ૧૪ના ખબર મુજબ બ્રીટીશ ટ્રીકેટોપર કાયમનું સીંગદાણાને બદલે પથ્થરો હતો ભર્યો તેવાંના પરદેશીઓ જે શાંઘાય આવ્યા તે લોકે તરફથી એવા ખબર મળી હતી કે સીંગદાણામાં બ્રીટીશ માલના બોયકોટની બારે ચળવળ ચાલ છે. અને જે બ્રીટીશ રાંધે દાણે બનતા છે તેને નંદુરસ્તીના નીયમને બહાને બોગસ બોનું ચેકીંગ કલાક કલાક કલાકે ચીનાઓ રાખવામાં આવે છે સીંગદાણામાં તા. ૧૨ મીના એક જાપાનીઝ ટોળાએ બ્રીટીશ કાઉન્સલની બ્રીટીશ ઉપર દુમનો કરી પથરા નાખ્યા પ્રદર્શન નાખ્યા હતા. ચાર પોંડની બારીઓ ભાંગી નાખી હતી અને પોલીસના માણસો હાજર રહેવા છતાં તેઓએ કાંઇ પણ પગલાં લીધાં ન હતા. તા. ૧૫ ના રોજ જાપાનીઝ ડેમોનસ્ટ્રેશન થનાર હતું તેમાં સાંની બ્રીટીશ રેયતને રક્ષણ આપવામાં આવશે કે નહિ તેની તપાસ કરવા માં બ્રીટીશ કાઉન્સલે જાપાનીઝ કાઉન્સલ પાસે કરી હતી, અને એવો જવાબ મળ્યો હતો કે આગળ જે કાંઇ નુકશાન થયું છે તેનો કરો કાયદો કરવામાં આવે નહિ તો એ પ્રજાઓનું રક્ષણ આપવામાં આવશે. બ્રીટીશ કોન્સલે એ હકીકત પરદેશ ખાતાની લંડનની ઓફીસને જણાવી લાગતી છે.

બ્રીટીશ માલીકીની ત્રણ ફેક્ટરીઓની આસ પાસ કલાકો તારોની વાડ જાપાનના લશ્કરે ખડી દીધી છે અને કોઇ પ્રજાએ એ ફેક્ટરીઓ જોવે કરી દીધી છે. વાડ દુર કરવા મારે માગણી થતા એવો જવાબ મળ્યો છે કે બ્રીટન જે આક્રમણ જણાવેલી જાપાનની માગણીઓ કબુલ રાખે તો તે વાડ બહેલવામાં આવશે.

ઉત્તર ચીનવીન ટાપુઓમાં જાપાનીઝ કનસેસનની જરૂર છે ત્યાં રહીવાસીએ

સીના કામદારોને પૂરૂ પગાર નહોતા આપવા જેથી પા. ૨૯૦૦૦ નો ફંડ નાખ્યો છે અને એવી ખબરો આપી છે કે જો ફંડ ભરી દેવામાં નહિ આવે તો સોની ખાણોનું ઓપરેશન બંધ કરવામાં આવશે. આ બાબત બધાને રસીયા પર સખ્તાઈ કરી સજ્જત ચોખ્ખી દેખાઈ છે.

રશીયા

આઝાદ ટ્રેડયુનીઅન્સ અને ટ્રોટસ્કીઓ વચ્ચેની રશીયા અને જપાનની સરહદપર બેઉ વચ્ચે જે અથડામણો ચાલેલી તેમાં રશીયાએ ઉભરી જેસ તથા જાપાનીઓ બોજ વાપરવાની ફરીયાદ જપાને કરેલી છે જેને સોવીએટ રશીયા ઉડાડવું જુઠાણું જણાવે છે. રશીયા તરફથી મળેલી બાબતો મુજબ એ અથડામણીમાં શરૂઆતના ત્રણ કુટીમાં જપાનના ૨૬૦૦ આદમી માર્યા ગયા હતા તથા ઘણાજ વાયલ થયાં હતાં અને ૧૧ ઓરોપ્લેનો નાશ પામ્યા હતા. જ્યારે રશીયાના ૨૬૨ માણસો માર્યા ગયા હતા, ૬૫૬ ઘવાયા હતા અને ૧૧ ઓરોપ્લેનનો બોગમાં હતા.

યુરોપ

ઉગ્રાંતના દક્ષિણ બાજુમા ગુરીવાર તા. ૧૦ ની રાતના હવાઈ હુમલાની સામે કેમ રક્ષણ કરી શકાય તેનો મોટો અખતરો આજમાવવામા આવ્યો હતો. પંદર મીનીટોમાં લંડન બંદર કરી નાખવામા આવ્યું હતું અને તેનું રક્ષણ મોણ હજાર ઓરસ માણસ જોઈતું હતું. મોટા સળગી ઉઠે એવા બોમ્બોના ઓરોપ્લેનથી નાખવામાં આવ્યા હતા અને કેટલીક બના રહેતા પરેશ્વર સળગાવી મૂકવામા આવી હતી રક્ષણના કામને માટે લાખો વોલન્ટીયરો લાગે લાગી પણ હતા. બોરકારોને બધવાને તદન અંધારૂ કરવામાં આવ્યું હતું અને જે પડેલાં આગ્યા જવાનો દુકમ કરવામા આવ્યો હતો અને જો કોમ અટકાર રહે તો તેથી આગળની બત્તીઓ નહિ બાપરવા માટ મોટરની બાજુની બત્તીઓજ વાપરવાની સુચના આપી હતી. મોલીસો પણ દેખાય નહિ એવા વેશમાં ફરતા હતા અને તેઓની ગાડી પર બત્તીનો કુલ્લસ પડતાં ચળકી ઉઠે એવો રંગ મારવામાં આવ્યો હતો કે જેથી મોટર બાજાની બત્તીનો ચાકર પડતાં તે દેખી શકાય. કટાક પુરાવાને વખતે ઘેરાબ્સ નદીકાંઠાની રહીમરો અને વદારોને ખાસ કામ કરવાનું હોય છે વળી પબ્લ વારે અજમાયશ લેવામાં આવી હતી તેમાં ઓ. ખાસ બાબત એ હતી કે રહીમરો અને ટ્રેડીંગમા ઉપર અમુક પાટુ ! ચક્કરો ખાસ દેખવાળા મુકવામા આવ્યા હતા અને બાકીના પોલેટ પ્રકાશના કીરણો જે આજ દેખી શકાય નાહ તે તેનાપર નાખતાં તે પાટુના ચક્કરો અચાડ ચળકાટ આપતા હતા અને તે રહીમરોને આ કીરણોથી દોરવણી કરવામાં આવતી હતી.

'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન'ના ગ્રાહકોને

'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન'ના ગ્રાહકોને વિનંતીઓ કરી કરીને અમે થાકયા પણ તેઓની ટેવ નજ ગઇ. લવાજમ તો માણસ દરવાજે આવીને લઇ જાય તોજ આપવું, નહિ તો નહિજ, એ તેઓએ એક નીયમ કરી દીધેલો છે. આટલી વિનંતીઓ બાદ કેટલાક ગ્રાહકો પોતાના લવાજમો ઉપરામા મોકલી આપે છે પરંતુ તેમ છતા હજારેક પાઉન્ડની ઉઘરાણી બાકી પડી છે. એવા સંજોગોમાં આગળ કામ કેમ ચાલવું હશે એ પ્રશ્નનો તેઓને ઓછો વીચાર કરવો પડે છે. દિનેદિવસ આપ્રેઓએ ધારેલી રકમોથી કામ ચલાવવું પડે છે. પરંતુ તેઓને પણ ના તે નાખ્યા બાકી ન આપવા તો એ ધીર પણ અટકે અને તેર પાછી આપવું બંધજ કરવું પડે.

આજ સુધી તો લવાજમો ઉઘરાવવા બહાર નીકળીને એ પરિસ્થિતિ ઉભી થતી અટકાવી શકયા છીએ. હવે ટ્રસ્ટચાલનો ખરચ ચાલશે અને એ પ્રસંગે મારે પણ ખરો વખત ટ્રસ્ટચાલના ગાળામા પડશે અને ક્યારે જેલમાં જેવી જવું પડે ! પણ કદી ન રહ્યા અને 'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન'ને જીવંત રાખવાની તે કયારે પણ જરૂર હોય તો તે આજે તો અવશ્ય છેજ. એટલે ગ્રાહકોને એક વાર ફરી વીનંતી કરવી પડે છે કે તેઓ પોતાના બાકીનાં લવાજમો બને તુરતજ ટપાલ મારફતે મોકલી આપશે અને બીજા ગ્રાહકો પણ નોંધાવા મોકલશે તોજ 'ઇન્ડિઅન ઓપીનીઅન'નું કામ ચલણ થઈ પડશે અને પ્રીન્ટીંગકલામાં પાર ચલાવનારાઓને નાખ્યા સંબંધી મુશ્કેલી ભોગવવી નહિ પડે.

અમને નોંધ લેતા પણ્ણોજ ખેદ અને આનંદ થાય છે કે નેટલનીસબર્ગના સીટી કાઉન્સીલના એક જાગીદાર મી. કે. પી. પટેલ જેઓ મી. દાસ તરીકે ઓળખાય છે, તમણે સ્વેચ્છાએ ટ્રાસ્ટચાલની આખી ઉઘરાણી પોતાને કરવાની અને નવા ગ્રાહક કરવાની જવાબદારી પોતાને શીરે લીધેલી છે અને ટ્રાસ્ટચાલના ગ્રાહકો મી. દાસને 'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન'ના લવાજમો ભરી તેમની પાસેથી રીસીટ લઇ શકશે.

મી. દાસનો આ મદદના માટે આપણે તેમના આભારી છીએ.

બીજી એક આભાર સાથે નોંધ લેવાની કે તે એ કે ઉંચકણી નેટલનીસબર્ગની મીસ ગાંધીજ માંથી પાછા ફરતા વખતે બે ગ્રાહક ઓછા પચીસ પચીસ પાઉન્ડની રકમ 'ઇન્ડીઅન ઓપીનીઅન'ના નીકાલાર્થે જોઇ આપી હતી. આમાંના એક ગ્રાહકે તો અગાઉ પણ તેટલી રકમ આપી હતી. એ બન્ને ગ્રાહકો પોતાના નામ જાહેર કરવા નથી ઇચ્છતા. અત્યારના વખતમાં આ રકમ બહુજ ઉપયોગી થઇ પડી છે એ કહેવાની આભારે ગ્રાહકેજ જરૂર રહેતી હોય 'ઇન્ડીઅન ઓપીનીઅન'ની પણ નકલો ટ્રાસ્ટના પાતાવરણથી નેતાઓનો માહીતગાર રાખવા ઘરેઘર ઓરોપ્લેથી મોકલવી પડે છે તેનાં આવી બહુ ચણીજ રકમની પણ પડી છે.

આ દાન આપનારા એક બાજ ઇન્ડિઅન ઓપીનીઅનના બધા જુના ગ્રાહક છે અને પાસ પાંચ વર્ષનું લવાજમ આગાઉ આપના આવેલા છે. તેઓ લખેદારી નથી. તેમની મીલકત મોટી છે પરંતુ હૃદય બહોળું છે. વળી આ બાજને નામનાની ખુબ નથી. ગુપ્તદાનજીજ સતાય તેવા માંગે છે. પણ્ણો લોકો કીર્તીને બાતર દાન કરે છે. આ દાન તો બોજ બહાર કે એક હાથે આપેલું બીજો હાથ ન જાણે. આ બે બાજઓનું દાન એવી જાતનું છે. એ દાન આપી આપણને તેમણે આભારી કર્યા છે એટલુંજ નહિ પરંતુ કામના વખારે ઝરણી કર્યા છે. 'ઇન્ડિઅન ઓપીનીઅન' કામની ખરી સેવા બજાવી એ દાનનો બદલો વાળી શકે એવી પ્રભુ પ્રત્યે આપણી નમ્ર પ્રાર્થના છે.

અંતમાં ગ્રાહક બધુઓને ફરી ફરી વિનંતીઓ નહિ કરવા પર એની આશા રાખીએ છીએ. હાલને વખતે 'ઇન્ડીઅન ઓપીનીઅન' તો બંધ નજ થઇ શકે, તેને ચાલુ રાખવું એ મોમની ફરજ છે. કામ એ બજાવતાં ચૂકશે તો 'ઇન્ડીઅન ઓપીનીઅન' ચાલતી લડતે પણ બંધ થઇ જવા સંભવ છે. તેવા કામને નુકસાન થશે એ કોણે સમજાવવાનું છે. સમજશેજ એવી આશા રાખીએ છીએ.

મણીલાલ ગાંધી

ધી હિંદુ યુથ લીગ

ઉપરોકત લીગની જાહેર સભા તા. ૩૦-૭-૩૯ ના રવિવારે બપોરે ૨ વાગે નંબર ૨૦ કુરેશ સ્ટ્રીટ પર આવેલા શ્રી ગાંધી ભારત વિદ્યાલયના મકાનમાં મળશે.

દરેક હિંદુ યુવકોને વેળાસર પધારવાને આમંત્રણપુરી વિનંતી છે.

વિષય: મીનીટ, હિસાબ અને કાર્યકર્તાઓની ચૂંટણી

મગનલાલ બચુભાઈ,
ગોવિંદજીભાઇ નાગરજી,
ધી હિ. યુ. લીગ સેક્રેટરીઓ.

"વૈજ્ઞાનિક જગત"

આ પુસ્તક સચિત્ર વાર્તાઓથી ભરપુર છે. મુળ કીંમત રૂા. ૪-૬ પણ ખાસ માટલોક ભાવ રૂા. ૩-૬.

આ ગ્રાહકોને લખવાથી મળશે.

નગર ચર્ચા

[ગતાંકથી ''કાંસવાદનો રખડુ''

હલો, રખડુ રાજ! કેમ છો? કાંઈ નવા જુની તો જણાવ. આપ મીત્ર આશીષ્ની ઉપલા વાકયો સાંભે મને નવાઇ લાગેલી. હા! બાકી હા' બાવો નવાજુની તો રાખી છે. પણ ખાનગીજ છે. અરે ભલા માણસ, સઘ વપરાતની તારી વાતો મેં કોઇને કહી છે કે તું આમ બોલે છે? અમારી સ્વારી માર્યું બજવાળતી વિચારમાં પડી અને વદી:

''હા! જુનેને હાલ નવામાં તો સંભળાય છે કે, આપણા કહેવાતા નેતાઓ આ નવા મકદા માંગે આંખ મીંચામણા કરી સુઇ રહ્યા છે. અરે ભાઇ, સુઇ રહે તો તો સારૂં પણ આ તો જે પીંચારા દેશને માટે કષ્ટ કરે છે તેમાં વચ્ચે પુણ ઉતરી છે. અને જેઓ આજે દુઃખ સહન કરવા બહાર પડયા છે રોમને મારવાની, જાન લેવાની, ધમકીઓ અપાય છે માટે હું રખડતો ઓદ દાવડામા પહોંચ્યો. ત્યાં વાતો ગાલતીની. એક યુવક કહે: 'આ સ્વરાજમાં સાથ આપનારાઓ બીચારા હેરાન થશે અને મોટા વેપારીઓ તેનો લાભ લેશે.' બોલે કહે 'હા' વાત તો સાચી છે. આપણામા સ્વમાન નથી એટલેજ આવું આરે બાજુથી કુટારને ઢાલ ઠઠપુત થઇએ છીએ. રાજાનામાં જુવો, નકારામા જુવો. બધા જુવો લા દીઠાઓને કાજ કરતી પ્રજા પુતકને છે પણ આપણે 'રિટાર્ડી–ડીમ'–ડોગ–નારીયની ગાંઠ કરનારાઓ '' પૈસો મારો પરમેશ્વર'' માની ગમે તે કરો પણ ''ગોરાનું તરણાનુ ભારો'' એ ન્યાયે પૈસો કમાવા કરીએ છીએ. અને મોટી મોટી વાતો કરીએ છીએ.' બીજો કહે 'વાતો કરવી તો પણી સારી લાગે છે. પણ બબર છે કે અપમાનનો જવાબ આપતા કેટલી તિસે સો થાય છે તે. જેલમાં જવું પડશે. પૈસાથી ખુવાર થવું પડશે. કદાચ દેશદાર કરે. આ ય બધી રમતની વાતો છે!'

* * *

આ સાંભળી બોકાસણનો એક સ્વયંસેવક બોલી ઉઠયોઃ 'મીત્ર! તારા જેવાથીજ આજે દેશ ઘણ આઝાદ નથી થતું. માણસ ગમે તે કરે તો પણ તેને મારે મોઢા પર વધુ મખાણું લાગ કરવો પડે છે. વગર મહેનતે માણસને આવાનું પણ નથી મળતું. તો શું સંસ્કૃતીના ઉચ્ચ શીખરે બીરાજેલી ભારત કે જેનો ભુતકાળ ઉજવળ છે અને વર્તમાન કાળ તેવો પણ વધુ ઉજવળ છે કે જેના પ્રકાશથી અંધકારને દક્ષણ દુનીયાની પ્રજા તેની તરફ આજે અંધકારમાં પ્રકાશ મેળવવાને નિહાળે છે, તેના માનવંતને ખાતર તેના પોકારે પુત્રો પોતાનો જાન આપે તે શું બહુ મોટી કીંમત છે? મહાત્મા ગાંધીજી, જવાહર લાલ નેહરૂ, સરદારના ગાંધી જેવા મહાન પુત્રોની માતા શું તેના ૪૪ કરોડ પુત્રો અને પુત્રીઓ હોવા છતાં તેના અપમાનનો જવાબ કોણ આપે નહિ: તો પછી આપણામાં અને જનવરમાં ફરક શો? પોતાનું પેટ તો જનવર પણ ભરે છે. અને માણસ પણ પેટ ભરવાનેજ માટે જાતો બાકી રહેશે તો તેની માનવતા લાજશે.

* * *

સાંથી અગારી સ્વારી રખડતી આગળ ચાલી એક ગીત ગાવા મંડયુ,

અમારો દેશ આજારી જનની
ધરણી અમારી, અમારો દેશ!
હા મારે મા, તારાં દુઃખ કપન!
હા મારે મા, તારા દુખના કેશ!
હા મારે મા તારી પુણ્યમા બોલકી
હા મા' મા તારો અલિન વેશ!
સુમાલીક કરોડ સંતાન જેનાં
મુખથી બોલે "અમારો દેશ."
શેનું આ દુઃખ! શેનું આ કલેશ!
શેની આ લઘના! શેનો આ કલેશ!
સુમાલીક કરોડ ઓકજ સ્વરે
મુખથી બોલે, "અમારો દેશ."

મેં મનમા વિચાર્યું. માતા શું કામ ન સંભળાવે! શું કામ એના મહીન વેશ નહિના. સુમાલીક કરોડ સંતાનોની માતા દોષ છતા તેને નમા તેના નામથી પુકારે ગાતા ખાતી પડે. પછી માતાના વાસન સ્વભાજ દોષ તે' એ શું બોલે વિમુ જેવા એક નરક ગાના પ્રિય પુત્રો તેની કુખ દીપાવી આખી દુનીયામા ગાનાનુ નામ અમર કરે છે, ખરે બીજી તરફ આપણ આપણામા કલહ કરીને અને સત્તા–દોલતી–ગોદી મોટાઇને ખાતર સ્વમાન ગુમાવી પોતાના મરીજ બાઇ બોના ગળા મરડી, માતાની કુખ લજવે . ત્યારે મા લજવાય નહિ તો શું કરે? પણ માતા! હવે તારે પણ દિવસ અમારાથી નહિ લાજવુ પડે. તારા સંતાનો હવે જાગ્યા છે. તારો ક્રોધ સુસ હવે પ્રખર તપશે, તેને ઝાઝેહું મઘ્યુ હવે પુરશે. માતા તું પાછી હસશે. આપા વિચારે ગયેલી અમારી સ્વારી પેર આવી.

* * *

પણ દોસ્ત આશીષ્ તું તો કાંઇ નવી વાતો સંભળાવ.

અકસોસ બાઇ રખડુ બાકસોસ, ' બાકી છપન તો મારો વેપાર', બોપડા આને પર ઓકલાગાજ પુરૂ બાપ છે, તેમાં હું તને ન વાતો કહું પણ હા, કાલે મેં એક નવી વાત સાભળી તે હું તને કહું છું. પણ બાઇ ખાનગી રાખજે હોં નહિ તો ગરીબ માણો જ ટ.

આમના સંભાળાય છે કે તા. ૨ માના રોજ માં મોટી મીટીંગ મળી, ઠંડી, નેશનલીસ્ટ મુખની ઇચ્છા હતી, ૭ ઇન્સરની માનપમેદની હતી, જેનો પણ સારી સંખ્યામા હતા. બધી રીતે સારૂં હતું પણ.....ગોઠ અને પાપડી વગર ભુખ્યા રહ્યા. તો કારૂએ બધાને સલામતમાં સામેલ કર્યા પણ આખરે મીનબુજારી તો ખરાજ ને? ગાને તેથી એક આખો વર્ગજ નોનરવું લુલ્યા. સલામદીઓના નવ મણકાના મોખરે પહેલે નંબરે ઉભા રહ્યા પાળી, બીજે નંબરે ધન બરસનારા, ત્રીજે નંબરે નૈતિક ટેકો કુપાવનારા ગણાવ્યા પણ વરસોડા કોઇ દી જોયો છે!

અરે! આશીષ્ તું તો ભારે, બાપ પરપના કીધે ને વરસોડા ન જોયો દોસ્ત એમ બનો!

તો તને રખડુ વરસોડામાં જોવા પડેલે નંબરે મલાલગા ' કે આપણા સરકારને ટેકો બતાવે ' કે...એ જોવને કાચ્છ છે, ગો...એ ખાડો છે, બો...એ મરી જરો આવા આગણ રહી દોરનાર મલાલગી વર્ગને છેક બાપા બોમ બધાં લાં વાતો થતી મને પણ તે વખતે બે મજાક આવ્યુ ન હતું પણ હમણા એક મેનીફેસ્ટો કે બારોફેસ્ટો એવા નામનું બોક કરકરીયું હાથ ચડી ગયું, બારે જોયું કે શ્રી પાઠાના માથા જેવી બુલ. તે વાંચતા ગુજરાતી નીસાળની બોપડીમાં અકબરના પરાક્રમ વાંચેલા પાક બાપા બાકરની પ્રબ્રુએ કહેલું કે રાત પડે લા વાસો રહેજો, બાકરો કૂવાબાર તે બોક વાક બોળાઇ ગયા જના સનેક છે તો રાત પડશે બોટલે બોક પગ ઘરમાં બોક પગ બીજા તે વાસ પરજ વાસા રહ્યો. તેમ આપણા રટટક્ટ કપડા વાલીના પણ બોયા ઉતરે બોવા તો નથીજ.

* * *

કમબે કહેલું કે આપ આપણે બેસીએ, વાતુ કરીએ, વીચાર કરીએ, નકીએ ને બોક ચાંચે ગમ કરીએ. આપણી તકરારનો નીવાડ કહાડીએ, તાલોને બોસ કાબો કે કમબે બાંધા બીબામ કરી દીધા, પરત બારણે તાળા બાબો તો બો આખો શોખાબાબ તો મુલેજ નહિ. તેને તો બધુ વાત વિચારજ કરવા છે. બો બારોફેસ્ટો કમ છે ? અલ્યા સલામદ શીકને કરો છો! બનાઇ શું લુલાશ જાય છે! કાયદો તો હું બો કહું છું (બુલમા કહેવાય ગયુ છે લોપો) બરાબર બરાબરને સોનાપર બરાબર ક પણ તેનો નુકસાન શું છે? તમને વેપારના નવા પરવાના પણ મળશે અને તેના વપરી ૬૯૦૫ ના રમુનીસીપાલીટીના કાયદા પ્રમાણેના સોકલનોમાં (પુસકેટ, સોડાવા ટાકીન, બારકીનોકસ ઓ નહિ) હા તો પુરજ મળશે. બોક નામથી બીજે નામે કરવું હશે તો પણ તે કરશે બોવા કેકાણેથી બીજે કેકાણે વેપાર બસેડવેઃ હશે તો પણ કમબા ના ન પાડે. રહેવાને માટે પણ અડચણ પડે બોમ નહિ દોસ્ત. કમબા બોટલા દોસ્તા છાનના છે કે તે વરત લાં રબ બાપી દેવે. પછી નુકસાન શું? બાબાં નહાઇ શું છે કે લડવા ઉભો બાપ છે. પણ પાછું કરી કરીને વાંચવું કે કાયદો બરાબ ક. સાત વાર બરાબ ક. મોટી શોધીને વાંચ્યો પણ જડયું નહિ કે બાયદો કયાં બરાબ છે.

* * *

કાયદો બરાબ પણ બમલ લારો ભાઇ બીયરે પીટાબવું રતન સુમજબુ નહિ સારે હું બાબો તો ખરો પણ મારાથી વધારે દોડાબાબાઓ પાસે પહોંચ્યો. બધાએ બોક બોક કારબાની ભુંગળી લગાવીને જોયા બોક કહે બરબા બુલ્યા તારો. વગર સબબબે ભારતી માપું ' કાયદો બુલ્યા છે નકામો છે. વેપારના પરવાના બોબા કરી

નાખવાનો લાવવામાં આવ્યો છે. એમાં તો એવું નામમાં જણેલું જણાતું નથી. કોઈને કહે છે કે એ તો કેટલાકો મારા કેસના બાબતોનાં કાનમાં કહેલું તે દુસરા કયાં જાણે. કોઈ કહે કે અમારા બાપાએ એવાના બાર જેવા છે. કોઈ કરવું નહિ કરું તો કેસના વકીલ કરવા કાગળો આપ્યા એ તો બાજીનાના ઓરામાં દુસરાની ગેણા દાખી દીધી છે. જેતે નથી કે મરે કમીશન બાલ્યા ને દીધાગ કમીશન બાલ્યા તે બધુંયે બાલ્યા છતાં બારી બનના ઓલ્યા બોલ્યુઓએ સેટલમેન્ટસબર્ગમાં, ન્યુકેસરમાં અને બોક્સબર્ગ ટાઉનમાં બધે મોટી મોટી મકાનો ખરીદ કાપ્યા કે તેમને કાંઈ આંબળાં

ચીપે છે. તેને તો હમણા બે વરસ થી કેટલાં થયાં અને વળી ધીરે રહીને તેને નામે બે મકાનો ચાંદલો કરી દેશે એટલે એના પૈસાનાના પૈસા ખુંદી ખુંદીને આપણા કરે. એ દળની ગોળીએ ઠીક બરાક ચંદી થઈ ગઈ છે. એમ ન હોત તો ઓલ્યા સલાહકીઓ જેમ ચલાવે છે તેનો સરકારના સાલું તેમાં ગારા કુસ્તાને આટલું તેલ કયા દેવાય. બાપ કે આટલી માયા કેરા કરે. બધાયની કામણની સુંગણી દેલાવા બાપ અને વધુમાં એમ કહું કે કાળમા કાંઈ કાળું દેખાય છે ખરું.

હવે તો પાન ખુંધ થઈ. ઠીક બાયકે.

આપકે બાપ બારત બારા મીત્રના ગયા પછી હું બારાય ખુરસા ઉપર બેસી મારા મીત્રના વારસો વિચારી રહ્યા હતા. ઉપાધી અને જંજાળ. હા, ઉપાધ્યે સામતો વેપાર અને જંજાળ લાગતો સંસાર છતાં તેને બાતર કરવતો મારો મીત્ર રાત દીવસ વેપારને વપારખાની ચિંતા કરીયામ બીજા કસાને મહત્વ ન આપતો મારો મીત્ર વેપારને ઉપાધી કેમ કહેતો હશે? કોણ કહે છે એને ઉપાધી વધારવાનું? પણ બાંધક ઠોદીઓની બધી વાતો બુદ્ધ દેખાય છે. તેને દિક્ષવા આ બાબતમાં દોસ્ત શક્તીબાન નથી. પેલા કેમ બગીચાની વાતો પણ વિચરવા જેવી બારી હા! વાચક ગીતારી રાખજે પાછા બગીચું, 'બમ બારત.'

પોલાદી નિશ્ચયવાળો પઠાણ

સરહદ પ્રાંતના પડા બધાન કે બાનસાહેબ ના પુત્ર બાન અબ્દુલગફારખાને પોતાના પીતાના ગાંધે જેમ જોગાની ગેલાની સતત લડાયક ટ્રેડીશનમાં એક નવું પ્રકરણ ઉમેર્યું છે. આ બનાવને લક્ષમાં કે. બાનસાહેબની બ્યાપ પ્રીતી અને ઓબીદુલ્લાબાનની અસુનમ ભક્તિ હિંદુસ્તાનમાં ગવાઈ રહી છે.

ઓબીદુલ્લાબાનને આજ પ્રમાણે ગઈ બગાબરની લડતમાં સરકારને નબળું આપ્યું નહોતું અને તેને સખ્ત ઠંકારી હતી. કે. બાન સાહેબે પોતાના પુત્રની વારતા વર્ણવતાં એક વખત જણાવ્યું હતું કે, 'એ છોકરો વિરલા દીમત અને સાહસનો એક નમુનો છે.' ૧૯૩૮ની સાલમાં મુમતાન જેલમાં તેણે કરેલા ઉપવાસ અદ્ભુત હતા. આ જેલ બધીજ ગંદી અને બરાબ હવાપાણીવાળી બોવાથી ઓબીદુલ્લાબાનને સારી સિયતિવાળી જેલમાં બોતાને બદલવા માગણી કરી, પન સરકારે તેના પ્રત્યે કોઈ બ્યાન ન આપતાં તેણે ઉપવાસ આદર્યો તેને મળ થયેલી ફક્ત દોઢ મહિનાની. તેમાં તેણે ૩૦ દિવસ સુધી તો ઉપવાસ કર્યો! છેવટે સરકારે મુદત પુરી થયામાં બેચાર દિવસ બાકી હતા ત્યારે તેને છોડી મુકયો.

બારજાદ તે તેના પીતાની સંભાળતળે એક મહિનો રહી સંપુર્ણ તાજંદ થયો અને પોતાના નામે જતાં સરહદ પરના હુકમ અનુસાર તેને પ્રજાકીય સખ્ત ચળવળના સબબે સીબ્બાલકોટ જેલમાં બાસેડયો.

પણ બોડા વખત બાદ તેમને ફરીબી બેતેન નારોગ્ય છતાં મુલતાન જેલમાં ફેરબદલીમાં આબ્યા. તેબે ત્યાં ૧૯૩૪ના ફેબ્રુબારીની ૧૬ી તારીબે બાબરબુ ઉપવાસ બાદબ્યો કેમકે સરકાર તેની તંદુરસ્તીને અનુકુળ હોય બેવી જેલમાં રાખબા ની સતત બિનતીબો કરતા બાવે બા પહેલી હતી.

સ્વતંત્રતા બારેની ચળવળના ઈતિહાસમાં આ ખૂબસરતની હડતાળ અપૂર્વ હતી. એનો કોઈ જોટો જડે તેમ નથી. બેથી કુદરતી રીતે આખા રાષ્ટ્રનું ધ્યાન એની પ્રત્યે દોરાયું. ૬૮ દાડા ૩૮ દિવસ સુધી ચાલી' સરકારે એને બોરાક આપવા પણ કરણ અને નબણ પ્રયત્નો કર્યા હતા. એની બેભાન બવસ્થામાં એને બળજબરીથી જેલના બધિકારીઓ દ્વારા સફેણ દવા પણ જોવે તે બાનમાં આવતો કે કોઈ પણ જોતે બબાદારી રાખતા નહોતા. પબ બાખરે સરકારને એ મહાબુના પોલાદી નિશ્ચય આગળ નમવું પડયું. એની જગ્યાએ જો બીજો કોઈ બાણસ બા સંજોગોમાં હોત તો તે જરૂર મરણને શરણ થયો હોત. ૬૮ દિવસોના ઉપવાસોએ અને ઓબીદુલ્લાબાનની તેની માજબુતી મુજબ સીબ્બાલકોટ જેલબા બાસેટવામાં આબ્યો.

શ્રી. નટરાજન દેલાસાએ ઓબીદુલ્લાબાન બિષે કબાતા જણાબ્યું હતું કે, બાનનો નોંધપાત્ર છે, જે બાગ્રેજ કોમને અનુકરણીય દોય સત્યા-ગ્રહની કક્ષ બાબતા તેણે એ બાવી શકે, અને જો તેણે ગુજરાતની હડતાળનો બ્યાકરો લેતા પહેલાં સત્યાગ્રહના નિષ્ણાતોની અભિપ્રાય માંગ્યો હોત તો તેને તેની રજા બળ નહોતા પબ તેને જે સલ જણાબ્યું તે પ્રમાણે તે જરૂરી તેના વર્તનની કિંમત તેના પોલાદી નિશ્ચયમાં અને તેનેજ બાલકર પોતાની જાતને દોબી દેવાની તૈયારીમાં સમાબલી છે

આ સંબંધમાં તેના પીતાની બબે કાકાની ઢીંગતની ઉક્તેખ કરેલો પણ ચોગ્ય છે. ઓબીદુલ્લાબાન ઉપવાસ કરી રહ્યો હતો બારે તેના પીતા કે. બાનસાહેબ બાને કાકા બાન અબ્દુલ ગફારબાન બન્ને હજારીબાન જેલમા હતા. એના બાલુ રહેમા ઉપવાસને ૪૫મ ને પ્રત્યુ તરફ જવાદીબી પહોંચી રહ્યા છે એવા સમાચાર બન્ને ભાઇઓએ સાંભળ્યા ત્યારે એમણે ઓબી-દુલ્લાના સબને ફકતબવવા બાજતની સુચનાઓ બોકલ્યાનો નિર્બૂક કર્યો. બા સુચનાઓ બોઠલતેર બોક પત્ર જેલાધિકારીને બાપ્યો ન પછીના બે ત્રણ દિવસમાં સમાચાર કરી બબ્યા કે, ઓબીદુલ્લા ઠીક હતા બાને સીબ્બાલકોટ જેલ માં તેણે પારણા કર્યા હતા.

આજે કે. બાનસાહેબ પણ જેવી પોતાના પુત્રની સામે બોલીવાના કોરબાર લાગ્યો કે તુરત જ તેને પઠાણી રેવાની બાવળ દીમત જતાબી છે.

પરશુરામ

નેશનાલીસ્ટપક્ષની પ્રાબ્રોબાલ સ્ટ્રોંગ ઉપર કરેલ, તોફાનોના બાને કુલોનો જબાબદેશ તેબાજ ઉપરના બોબાર કરનાર મેસર્સ કેસેલ પબમ્ લીમીટેડ ઉપર લબબા નેશનાલીસ્ટપક્ષની મ્યુનીસીપલ કાઉન્સીલે બોબો હાબો બાંબ્યો હતો કે એ પઢેલી મ્યુનીસીપાલીટીની બ્યુ ટાઉનની માકેટની હરી-કામના કરેલ માકેટ ચલાવે છે માટે તેને તે બાંધ કરવાનો હુકમ થયો હોવાથી, એ કેમ કરેલ કરેલના બેપારીને આગલનો હતો તેમાં જરૂરીમ ગીતને ચુકાદો આપતાં જણાબ્યું હતું કે એ કે જગ્યાએ બેપાર ચલાબે છે નાં બાર-કરોનો ભાગ દસ દસ બર્ષોસુધી બેચે છે અને નાં કરવાબ્યો બેચાતો નથી એટલે એ એક-દુબાલ છે અને માકેટ ગણી શકાય નહિ. કે એને માકેટ ગણવામાં આબે તો બબા બેપારીઓ અને પરગ્રો એમાં સપડાય.

* * *

બીનીગીંગ એસ્ટેટ તરબથી ઓની મજર બણી છે કે તે લાના કબ્રાલ્ય આગબા એક નબી ટાઉન શીપ કરબા પારે છે અને તેનું નામ કોર્પોરેટ મ્યુનીસીપાલ ટાઉનશીપ રાખબામા આબનારે છે. બ પહેલાં લાના પુર્બ આગમાં પોલ્સટેબન નામની ટાઉનશીપ બનાબબા માટેની અરજી થઇ ચુકી છે, છેલ્લાં ત્રણ બર્ષોમાં લાં બધ્ય ટાઉનશીપો થઇ છે.

* * *

કરબનના બણીતા બેપારી મી. મુસા સીદાત ના કરબદ્દ મી. ઇબ્રાહીમના કરબનના બનીતના બેપારી મા. દાઉદ સીદાતની દીકરી બાજ આબતા માસે કોબેસ્બુકમાં જુલાસ તા. ૬ માંએ નીકાહ ગોલબી હજરત-ઉદ-દીનના કરતે થયા હતા. લગભગ ૫૦૦ વદેશાનો હાજરે થયા હતા.

"ઘેરાતાં વાદળ"

બહાન લેખક બબદન સ્ટીકલેન્ડની નબલકથા પરથી બા પુસ્તક રચ્યામું છે. તેમાં ત્રણ રસીક સામાજીક બાર્તાબિ છે.

કીંમત રૂા. ૫.

બત બતની વાર્તાબિ બબાબબા ઘર માં એક નકલ 'પકડબાની ચોબી' ની બસાબા કીંમત રૂા. ૫.

બા ઓફીસે લબબાબ્યો બળદો

બાળ ઉપયોગી સાહિત્ય

નીચલું બાળ સાહીત્ય બાળકોના કૂદરતી વિકાસને ધ્યાનમાં રાખી બાળ સાહીત્યકારોએ લખેલું છે. કેટલા વરસની વાતો અને બાળકો જેવા વીશયોનું સુંદર અને સાદેલી ભાષામાં વર્ણન કરેલું છે. આ સાહીત્ય પસંદગી ચોપડીથી લઇને ચોથી ચોપડી સુધીના વિદ્યાર્થીઓ માટે છે. બાળ માનસના અભ્યાસીઓએ લખેલા નીચલા પુસ્તકો વાંચતા બાળક બહુ વિષયોથી માહીતગાર થશે અને જ્ઞાનમાં વૃદ્ધી થશે.

બારોક બાળ પુસ્તક માળા

આ માળાના ત્રણ ગુચ્છો છે. આખી માળાના સેટની કીંમત રૂા. ૨૫.

ગુચ્છ ૧

મા મારે	નાટકો
ચિની વાતો	
પશુ તપેલા	હાસ્ય કથા
મહારાષ્ટ્રનો મહારથી	મીયાણીની કથા
કોમલ ગીતો	
વિદ્વાન વિદ્વાર ભાગ ૧	
રંગાનું રસોડુ પર ભાગ ૧	રસોડા વિશે જ્ઞાન
મહા રાક્ષસ	વાર્તા
રૂપેરીયાના બાગમાં	વાર્તા
દરૂડા	બાળ ગીતો

ગુચ્છ ૧ ની કીંમત રૂા. ૧-૬.

ગુચ્છ ૨

બાળક દુનીયા	દુનીયાની બાળકોનું જ્ઞાન
સુંદર પરી	નાટક
નાની મોટી વાતો	ભાગ ૨
બાળકોનું સ્વર્ગ	બાલોદ્યાન
વિદ્વાન વિદ્વાર	ભાગ ૩
નરસિંહ મેપાતીબના	
બાળ ગીતો	
રંગાનું રસોડાપર	ભાગ ૨
ચંદ્ર બાળા	નાટક

ગુચ્છ ૨ કીંમત રૂા. ૧-૬.

ગુચ્છ ૩

રાજા રાજા	
ગિલાનો શિકાર	વાર્તા
ગમાર સોદાગર	ઇતીહાસીક વાર્તા
પ્રાણસજીવની	વાર્તા
કાગળના કામીના	કાગળની રમતો
વિદ્વાન વિદ્વાર ભાગ ૩	
રંગાનું રસોડુ પર ભાગ ૩	
મીરાબાઈ	મીરાનું જી. ચ.
દામોદર દુરમન	ઉપમ વિષે બાલોપયોગ
સુંદર કંચાદો	
નાની મોટી વાતો ભાગ ૨	
હંસરાજ	અમૃતલાલ સીપ નાટક

ગુચ્છ ૩ કીંમત રૂા. ૧-૬.

બાળ સાહીત્ય

કેદારા પરીઓ		૪ ૦
હિંડોળા (મોટી છોકરીઓ માટે ગીતો)		૧ ૪
ચોપગાની ચતુરાઇ		૧ ૦
મુરબ્બાનો પુત્ર		૧ ૦
નવા ગીતો ભાગ ૧ લો.		૧ ૬
,, ,, ભાગ ૨ જો		૧ ૬
નવીન બાળા (બાળકો માટે રસોડા ૧ ભાગ.)		૨ ૪
નાની મેના	વાર્તા	૪ ૦
પુંડરીકના પરાક્રમ		૧ ૬
પ્રાણી પુરાણ		૧ ૪
પુસ્તકાલય		૦ ૬
કુરસદ વખત માણવાનું જ્ઞાન		૧ ૦
બાપુની કુચ દાંડી પ્રવાસનું વર્ણન		૧ ૦
બાળ નેપોલીયન		૧ ૬
બાળ કુંજ વાર્તાઓ		૨ ૦
બાળ કથાવલી વાર્તાઓ		૨ ૦
બાળવાર્તા ભાગ ૪ થો		૧ ૦
બાળ વાર્તા વિનોદ		૨ ૦
બાળકાવ્યરી		૧ ૦
મધપુડો		૨ ૧
મારી જીવન કથા (ગાંધીજી)		૧ ૮
પ્રભુ અને બીજી વાતો		૧ ૦
રીતિ રિવાજ બાળ અને જંગલીઓની વાર્તા		૦ ૪
વરસો અને ઉખાણા		૧ ૦
વિક્રમાદિત્ય વત		૨ ૦
સીતા હરણ		૩ ૦
સળવરણ (રમુજી પુસ્તક)		૦ ૬
હીરકમાનની બાળ વાર્તાઓ		૨ ૬
હનુમાન		૧ ૪
હીરા મોતી		૦ ૬
અમેરીકાનિક મહાન પુરૂષોની કથાઓ		૧ ૬
મુબારક બાદ માંગતી		

સુંદર બાળ સાહીત્ય

૨જી-૩જીના વિદ્યાર્થીઓ માટે

દફતીવા સુતિ બાળ સેટ ૨૫ પુસ્તકોની કીંમત રૂા. ૬૨-૬.

પંચતંત્ર	કાવ્યો અને બાબુવાર્તાઓ
ચતુર કરોળીયો	વાર્તા
સોનેરી પુષ્પ	વાર્તા
બોલતું ઝાડ કરી	બાબુવા જોગ
બાદશાહે કહેલી	વાર્તા
તારાબેનના પાઠો	પાઠો
મેઘિયો	વાર્તા
ટેક	વાર્તા
કુંવ કેવા	કુસ્તુનું વર્ણન
જીવ જંતુ	જંતુઓની માહીતી
કેમ બાબના પાઠો	વાર્તા
તીજ ગુણ	ઉત્સવોની માહીતી
વસંત આવી	ઋતુની વાર્તા
નવાં વરસો	ઉખાણા
વેદનો વારો	વાર્તાઓ
તહ તહ	વાર્તાઓ
દાદાજીની તલવાર	વાર્તાઓ
બે બાળ નાટકો	
કુસ્તીઓ	રમુજ
વિનયની વાતો	
અમિત રેખાઓ	
ગામડામાં નવો દનો	ગામડા વિશે દફતીવા
બંધના ત્રિભેસામાં	વાર્તા
લાલ અને ઠીંગા	વાર્તા

દફતીવા સુતિ બાળ સેટ

૩૦ પુસ્તકોની કીંમત રૂા. ૧૫-૬

આસપાસ જીવો	૨૦ જીવોની માહીતી
આપણુ જોઇએ	આપણા શારીર વીજ્ઞાન
મોટા થઇશું ત્યારે	નાટીકા
દવાલમાં	પ્રવાસ વર્ણન
પ્રવાસ વાર્તા	વાર્તા
કારેજલ ભાગ ૧-૨	વાર્તા
બાળ જોડકણા	
વિજ્ઞાનની રમતો	ઘરગથ્થુ રમતો
ઘરીની વાંદરી	વીજ્ઞાનીક ઘરીવાર્તા
બંગાળની કોડકથાઓ	વાર્તા
કૃષ્ણ પુર	મણિલાલભાઇ વર્ણન
સદ્ગુણોની દફતીઓ	કુસ્તનું વર્ણન
વિવિધ માહીતી સંગ્રહ	બાળકોને ગમતુવાળેલું દેહલું
ગીરીશ કાકાની વાતો	ભાગ ૧-૨
વનસ્પતી	માહીતી અને ઉપયોગ
જોડકણાઓ	વાર્તા
બહેનના પરાક્રમો	વાર્તા
જાનવર વિષે	
ઝવેર મહલ	વિજ્ઞાનીક વાતો
મહમદ સેલ	ભાડુકરની વાતો
વન દેવો	ફુલોની માહીતી
સુમન કાકા	વાર્તા ૨ ભાગ
દુર્લા પતંગીયા	
વિજ્ઞાન ની દફતીઓ ભાગ	૧-૨
૫ ચુમ્બકીઓ	વાર્તા
તારા અને ગ્રહો	
ઝવેરના રંગો	

બાળ વિનોદ માળાના પુસ્તકો

સેટની કીંમત રૂા. ૬

બીજી શ્રેણીના વિદ્યાર્થીઓ માટે

ચોકલેટનો	પરી કથા
કાળીઓ	સ્ત્રી કાળીદાસનાં જીવન ચરીત
નાગકુમાર	નાગ પાંચમની કથા
મુંબઇ	મુંબઇ શહેરની માહીતી વાર્તાઓ દ્વારા
ચેનાપતી	પરી કથા
અમકા	પરી કથા
ગેલ પાળો	વાર્તા
કાજ મંત્રી	વાર્તા
ધરતીમાતા	વિજ્ઞાનના સીદ્ધાન્તો વાર્તા

ઓર્ડર સાથે નાણાં મોકલવા અને ઓર્ડર-બાની કરવી. વી. પી. ઓર્ડરોને ધ્યાન આપવામાં નહિ આવે

Manager, Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

'Phone 2-3381 Tel. add. "Letapco."

D. K. PATEL

Fruit and Vegetable Exporter

— SPECIALIST —

In South African, Canadian and Australian Apples

—also—

Cape Fruit on hand in season

We have in stock Naartjes which have just come in Market.

ડી. કે. પટેલ

ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ મદ્રાવનાર.

સાઉથ આફ્રિકન, કેનેડીયન અને ઓસ્ટ્રેલીયન ઓપલ્સના સ્પેશીયલીસ્ટ

ઋતુમાં કેપ ફ્રૂટ પણ રાખીએ છીએ

નાર્ચાસ હાલમાં શરૂ થયા છે અને તેનો સ્ટોક પણ રાખીએ છીએ.

ફોરીના ઓર્ડરો ઉપર ખાસ ધ્યાન દેવામાં આવે છે

નાચીસ સારા અને સસ્તા C. O. D. થી મળશે.

P. O. Box 766. 19, Cross St. Durban.

Telephone 33-5382.

VALLABH RANCHHOD.

Wholesale & Retail Fruit and Vegetable Merchant.

Country Orders Promptly attended to.

19, DIAGONAL St. JOHANNESBURG.

ટેલીફોન ૩૩-૫૩૮૨.

વલ્લભભાઈ રણછોડ

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ અમારે ત્યાં તાજું અને સસ્તુ મળશે.

બહારગામના ઓર્ડરોને ખાસીયે ધ્યાન દેવામાં આવે છે

૧૪, ડાયેાગનલ સ્ટ્રીટ. જોહાનીસબર્ગ.

દુનિયા અને જાણીતા ફરમાસુ મીઠાઈઓ અને નાકો બનાવનાર

કેપીટનના શીયાળાના પૌષ્ટિક પાકો

પંજાબી સાલમ પાક વિગેરે બીજા પાકો ઓર્ડર આપવાથી મળી રહેશે.

અમારી દુકાનમાં ઉત્તમ બનાવટ અને નવતર ઢબના નાસ્તા મળે છે.

ફરમાશ મોકલે તથા હરેક જાતનું કરકાજુ, અથાર, ખરબ મરઘાંનો વિગેરે મોકલ બજારમાં મળશે

ખાસ અનુભવ વારે ઘડીએ ના મળે

KAPITAN'S CAFE

'Phone 33-8577. 13a KORT STREET JOHANNESBURG.

ચામડીને અખમલ જેવી સુંવાણી આકર્ષક ને ખુબસુરત રાખવા માટે

અફઘાન સ્નો

વપરાય છે. આ સ્નોમાં વીટામીન A છે જેથી ચહેરા તથા શરીરની ચામડીને પોષણ આપી સુંદરતામાં વધારો કરે છે.

SOLE AGENT—

PATANWALA & CO BOMBAY 2

Branch : CALCUTTA.

સોલ એજન્ટ:

Indo-African Trade Agency,

74-76 Wilson Street,

Dundee, Natal, S. A.

પ્રસ્થાન મફતી

પ્રસ્થાનનાં પુસ્તકો

પ્રસ્થાન માસિક બાર વર્ષ પુરા કરી—તેર પૂરે કરી—તેરમાં વર્ષમાં બેસે કરે છે, તે નિમિત્તે :-

'પ્રસ્થાન'ના ગ્રાહકોને ખાસ લાભ

જે ગ્રાહકનું રૂ. ૧૯૬૮ના માર્ચ્યા માસાે સુધીનું લવાજમ રૂા. ૫, બર્મા, પરદેશ માટે રૂા. ૫॥ ભણ ગણ કરશે, તેમને પ્રસ્થાન તરફથી અહાર પડેલાં પુસ્તકો ઉપર રૂપ ટકા કમીશન કાપી આપવામા આવશે (અપવાદ: શ્રી ઝવેરચંદ મેઘાણીના તથા શ્રી. રામનારાયણ પાઠકના પુસ્તકા ઉપર ૧૫ ટકા)

એટલે કે

જે ગ્રાહક લવાજમ રૂા.—૨ રૂપિયાનાં પુસ્તકો ખરીદશે તેમને પ્રસ્થાન મફત પહોંચશે.

દસ-બાર રૂપિયાનાં ખરીદશે તેમને અધી લવાજમમાં પડી જશે એટલે ૬ ગ્રાહક તો મળીજ.

ગુજરાતનો આખવર્ગ, તેમજ પુસ્તકાલયો ને વાચકકુટુંબો આ ઘોળનાનો લક્ષ લાભ લે.

	રૂપિયા.
લગ્નગ્રંથ ૩	૩॥
બુદ્ધચરિતનો ઉપોદ્ઘાત	૨
રસિકલાલ પરીખ	૨
લાજવન્તી	૧॥
ગંગાનું પૂર	૨
તિમિરપંથી	૨॥
પરેખના ઘરે	૨
ચતુરંગ	૧॥
પ્રેમનો ઠંડ	૧॥
સ્ત્રી-પુરુષ	૧
નર્મદા ગદ્યાવલિ (બધુ ભાગ)	૫॥
કમાવતી	૨॥
સમરસુખ	૧॥
ગાના આસોપાલવ	૧॥
સરસ્વતીચંદ્ર ૧	૨॥
ભાગ ૨ થી ૪	૬॥

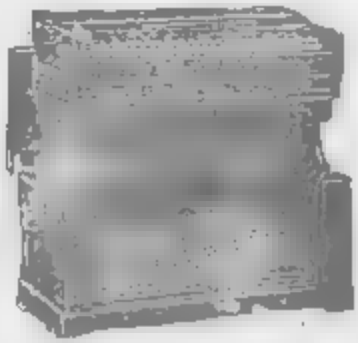
આપનું મૂલ્યવાન મંતવ્ય.

પ્રસ્થાન કાર્યાલય: પારસી અગિયારી સામે, અમદાવાદ.

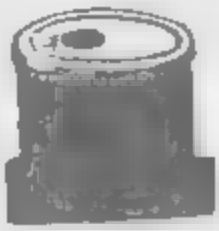
આવો પધારો જુઓ

અને

તમારા માનીતા વાજીંત્રો અને રેકોર્ડઝ ખરીદ કરો

પ્રથમ હારમોનીયમ પા. ૬-૧૬-૦
હારમોનીયમ ..
કમ્પલ્સ રીડનો પા. ૨-૧૫-૦

બીજી ગ્રેડની કીમત
પા. ૬-૮-૦ થી

પા. ૩-૧૭-૦ સુધી

- વાજીંત્રો—હારમોનીયમ, ગ્રામોફોન, વાયોલીન, બેન્જો મેન્ડોલીન, ગીતાર, ઝાઝ આઉટ ફીટ ફલ્યુટ વિગેરે.
- રેડીઓ—હીઝ માસ્ટર્સ વોઇસ અને બીજા ડ્રમેઇકસ.
- રેકોર્ડઝ—હીઝ માસ્ટર્સ વોઇસ, કોલમ્બીયા, ટવીન, રીગલ, હચીન્સ, ઓડીયન, મેગાફોન, ન્યુ થીએટર્સ, હિંદુસ્તાન, તાજ, ઓરીએંટ, મેકસીટોન, નીઝામ, યંગ ઇન્ડિઆ, સ્ટાર હીંદુસ્તાન, વીકટોરીયા ફોન, શાહેનશાહી, જૈનાફોન, સેનોલા, કોહીનુર, એરોફોન વીગેરે.
- સ્પેર પાર્ટસ—દરેક વાજીંત્રોના મોટા જથ્થામાં રાખીએ છીએ.
- રીપેરીંગ—સંતોષકારક કામ—મધ્યમ દામ.

સોલ ડીસ્ટ્રીબ્યુટર્સ—વારા ફલ્યુટ, શાંતા ફલ્યુટ, સરદાર ફલ્યુટ હારમોનીયમ (હાથના, પગના, હાથપગ સાથે પોર્ટેબલ).
.. હચીન્સ, ઓડીયન, જૈનાફોન, મેગફોન ઇન્ડિઅન રેકોર્ડઝ.

ફ્રીહમની રેકોર્ડ માટે પુછો અગર લખો

જીવન—પ્રભાત

ઘરાકનો સંતોષ—એ અમારો મુદ્રાલેખ છે.

ગોશળીઆ મ્યુઝીક સલુન,
૧૭૯ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

Goshalia's Music Saloon,

'Phone 25806. 179, Grey Street, Durban.

'PHONE 33-4691. BOX 2626.

L. MISTRY

એલ. મીસ્ત્રી

બોકસ, ટેબલ અને ફ્રીઝર પુરતું અમારા જમ્બો-
બ્રાંડ બતાવનાર તેમજ ૩૪ વર્ષનું સંતોષકારક
કામ કરનાર.
ચડાવેલા ભાવોનું પ્રાઈસ લીસ્ટ મંગાવો.
45 Market St. : : : Johannesburg. 1031

ફ્રીટીંગસ

પાવડર

કીડી, માકડ, મચ્છર, કોકરા, માખી, ચાંચડ
વિગેરે સઘળા જંતુઓનો

નાશ કરે છે.

ફ્રીટીંગ્સ પાવડરના ટીન મળે છે. 1114

Box 830. Tel. Add. "Orangexpo"

M. C. PILLAY

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter

Country orders executed at lowest Market prices
Special attention given to all country orders
TRIAL ORDER SOLICITED.

જથ્થાબંધ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર

અમે આપકંટ્રીના ઓરડર બાબ દેખરેખ રાખી સારો માલ
C.O.D. થી રવાનીએ કરીશું.

79, PRINCE EDWARD STREET, DURBAN. 100

'Phone 2-6235. P. O. Box 316.

Heerabhai Morar Matvadkar,

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter
and Commission Agent,

15 CROSS ST. RESIDENCE.
PACKING WAREHOUSE 44 BOND ST.
DURBAN.

હીરાભાઇ મોરાર મટવાડકર

હોલસેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર
અને કમીશન એજંટ.

પેકિંગ સારી રીતે કરી બાબ સી. ઓ. ડી. થી
મોકલવામાં આવશે.

ટેલીફોન ૨-૬૨૩૫ બોકસ ૩૧૬.
૪૪ બોન્ડ સ્ટ્રીટ, ડરબન. 1134

દીક્ષા ની ચોપડી

અંગ્રેજી ને ગુજરાતી

આ દીપાવલી મહાત્મા ગાંધીજીની સુપ્રસાદથી યજ્ઞોપવીતના
જોડથી કોકના આપણે સપરાં પવિત્ર ગાયે બનાવ પેલાં છે પિત્ર થઈ
આત્મ માટે તે બરાબર ભરેલી અને ઉપયોગી છે તેને અંત સ્થિર ;
આપો, દરેક, મોટા ઘરોની વસ્તી, મેન્ટી વહીઓની સંખ્યા, પવન,
માપ, કોકવતો, વિગેરે ઘણી વસ્તુઓનો સમાવેશ થયેલો છે
પાકું પુંઠું પાના ૧૪૮ પ્રમેહની કિંમત રૂા. ૫.
અજવાળું કેકાણું'
Manager, 'Indian Opinion', Phoenix.

Phone 33-4403 Tel. Add.: "VALABTEL" P.O. Box 6348.

V. B. PATEL,

WHOLESALE AND RETAIL FRUIT, VEGETABLE AND PRODUCE MERCHANT
CHEAPEST BANANA STORE IN TOWN.
40 President Street, JOHANNESBURG.
Terms: NETT CASH or C.O.D.

વી. બી. પટેલ,

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ, વેજીટેબલ અને પ્રોડ્યુસ મરચન્ટ
જોહાનીસબર્ગમાં સૌથી સસ્તામાં કેળાંની દુકાન
અમારે ત્યાંથી બધા પ્રકારનું ફ્રૂટ કરીયાણું વગેરે માલ
ઓરડરો બાબ ખાસ બાબતમાં આવે છે
રવાનગી માલ C. O. D. થી બાબ મળે છે.
ટેલીફોન ૩૩-૪૪૦૩ ૪૦ પ્રેસીડન્ટ સ્ટ્રીટ,
પી. બી. બોકસ ૬૩૪૮ જોહાનીસબર્ગ 1132

"શુદ્ધ ઘી."

દરબારમાં પબ્લીક હેલ્થ બાબતોના બાબ ડેપ્યુટી એજ્યુ. ઓ. બાબોને
વીરમગામ ગંગાસતી બાબતોના બાબ ડેપ્યુટી એજ્યુ. ઓ. બાબોની દુકાનોની
બાબતમાં બાબોનું અમૃતસર બાબતોનું (ગુ.ઘ.) ઘી.

અમારે ત્યાંથી મોટા
પ્રમાણમાં મળશે.

બાબ માટે પુછો યા મગાવો.
માર્કેટ આફ્રિકાના ચોલ એજન્ટ.

શામજી દેવશી એન્ડ સન SAMJEE DEVSHI & SON
૪, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, 4, Cross Street,
ડરબન. DURBAN. 1133

NAROTAM HARGOVIND

The Master Tailors.
Suits and Costumes Made to the latest Styles.
We specialise in High Class Tailoring.
Our Prices are to suit the times.
Try us with your next Order

તમારો મુકદ્દમો ક્યાં ચીપડાવશો?

નરોતમ હરગોવીંદ

તમને અપ-ટુ-ડેટ સ્ટાઇલનો કિફાયત બાબે બનાવી આપશે.
ટ્રાયલ ઓર્ડર આપી ખાત્રી કરી જુઓ.

'Phone 25661. 176 Grey St Durban. 1134

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	પ્રોસ્તી ૧૯૩૯ જુલાઇ	દાદુ ૧૯૯૫ આષિન પ્રારંભ	મુસલમાન ૧૩૫૮ જમાદીલઉલ આખર	પારસી ૧૩૦૮ શહે. ૬ઠ્ઠી	સુર્યોદય	સુર્યાસ્ત
					ક. મી.	ક.મી.
શુક્ર	૨૧	સુદી ૫	૬	૫૯	૬-૫૨	૫-૧૧
શનિ	૨૨	,, ૬	૭	૨૬	૬-૫૩	૫-૧૨
રવિ	૨૩	,, ૭	૮	૨૧	૬-૫૪	૫-૧૦
સોમ	૨૪	,, ૮	૯	૨૨	૬-૫૬	૫-૧૨
મંગળ	૨૫	,, ૯	૧૦	૨૩	૬-૫૭	૫-૧૨
બુધ	૨૬	,, ૧૦	૧૧	૨૪	૬-૫૮	૫-૧૪
ગુરુ	૨૭	,, ૧૧	૧૨	૨૫	૬-૫૯	૫-૧૩

NATIONAL

CASH REGISTER

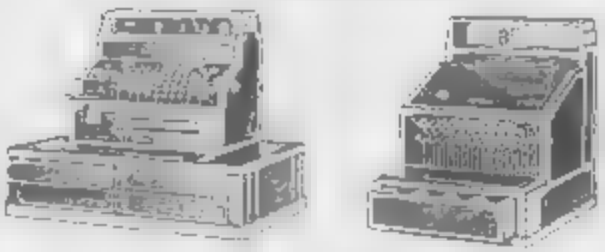
AND

ACCOUNTING MACHINE

SYSTEMS

FOR

MAXIMUM EFFICIENCY

THE NATIONAL CASH REGISTER CO. S.A. (PTY.) LTD.,

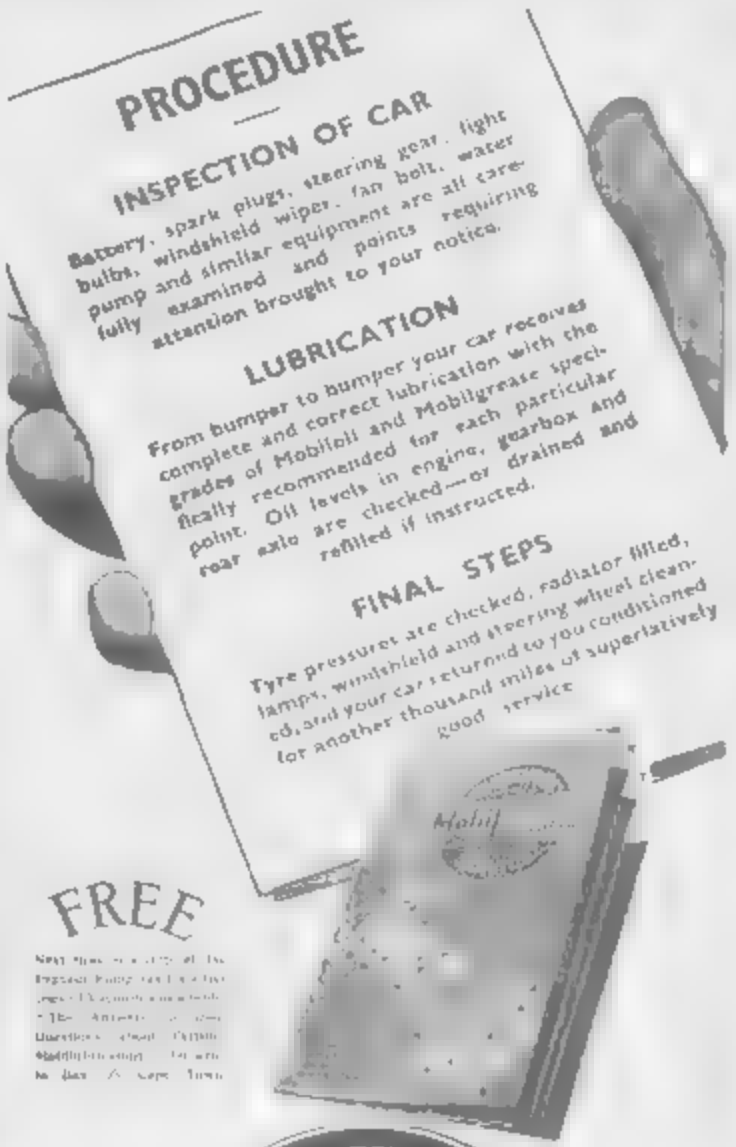
63 PRESIDENT STREET

JOHANNESBURG

P. O. Box 3591. Phone 33-6245

THIS

is the Certified Mobilubrication Service

FREE

CERTIFIED Mobilubrication SERVICE

More than Grease and Oil!

VACUUM OIL COMPANY OF SOUTH AFRICA · LIMITED

THE WONDER OF THE AGE

Are You a subscriber of 'Indian Opinion' If not, Why not?

'INDIAN OPINION'

[Founded by Mahatma Gandhi in 1903]

For The Moral, Political and Social Advancement Of Indians In South Africa.

Published Every Friday.

Subscription Rates

Payable Always In Advance.

Within the Union	21s.	Annually
" " "	11s.	Half-yearly
Outside the Union	22s. 6d.	Annually
" " "	12s.	Half-yearly

Become a Subscriber and persuade your friends to do likewise

Apply to—

Manager,
Indian Opinion,
Phœnix, Natal.

SWAMI VIVEKANANDA'S WORKS

LIFE OF SRI RAMAKRISHNA

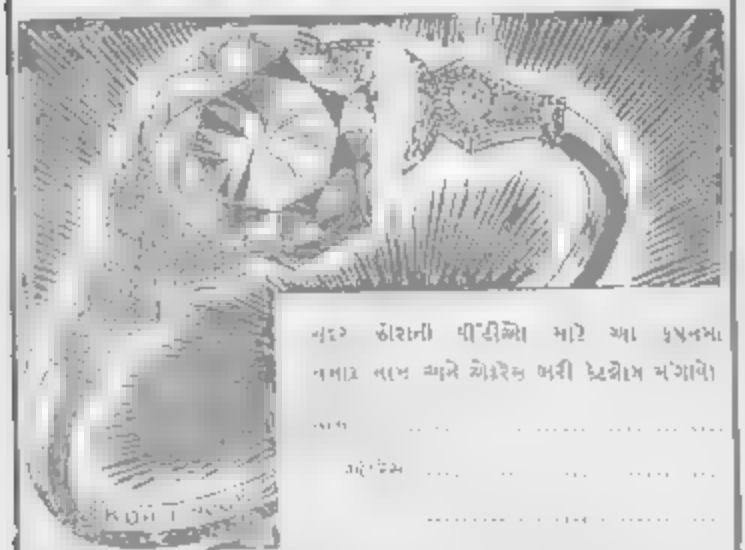
PRABUDDHA BHARATA
OR
AWAKENED INDIA

A high class English monthly started by Swami Vivekananda in 1896. It is devoted to Universal Religion, Indian Culture, Education, Art and other topics of international interest.

Annual Subscription: Inland Re. 4, Foreign 11 Shillings.

Apply for a complete Catalogue:—
The Manager, ADVAITA ASHRAMA,
4, Wellington Lane, Calcutta, India.

તમારે હીરા લેવાએ તો
સીધા અમારા કારખાનામાંથી ખરીદો

ઘરેણાં

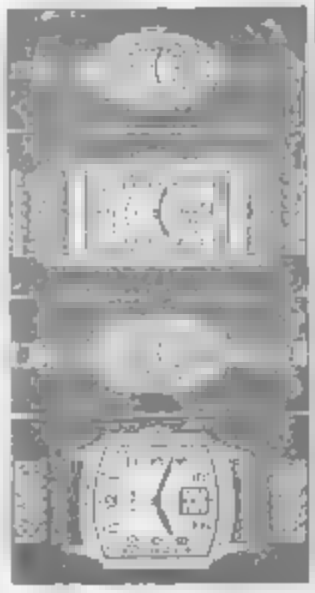
"ગોલ્ડસ્ટર" હીરા અમારી ફેક્ટરીના કપાયેલા અને પોલીશ પામેલા છે અને તે ઘરેણાં દેખાવ સહીસલામતી ૧૦૦ ટકા ખાત્રી આપવામાં આવે છે અને
ઓછામાં ઓછા ફેક્ટરીના ભાવે
તમને સીધા વેચવામાં આવે છે.

KATZ & LOURIE LTD.

"DIAMOND CORNER" ELOFF & MARKET STS., JOHANNESBURG

ELGIN

THE WORLD'S BEST WATCH

Write for free Elgin Catalogue

KATZ & LOURIE LTD.

"DIAMOND CORNER" ELOFF & MARKET STS., JOHANNESBURG.

Printed and published by Maganlal M. Gandhi at Phœnix, Natal.

INDIAN OPINION

No. 30—Vol.—xxxvii Friday, July 28th, 1939 Registered as G.P.O. as a Newspaper. PRICE FOURPENCE.

Revolutionary Direct Action

"[If we choose to adopt revolutionary direct action methods however [illegible] that they might be [illegible] very resent [illegible] We [illegible] but many people [illegible] the advantage of both [illegible] to dabble in [illegible] methods, he must be prepared [illegible] anything he possesses the comforts and the well-to-do and [illegible] when revolutionary [illegible] such individuals may play the [illegible] of the world over and be dubbed traitors to their own class."

—Jawaharlal Nehru

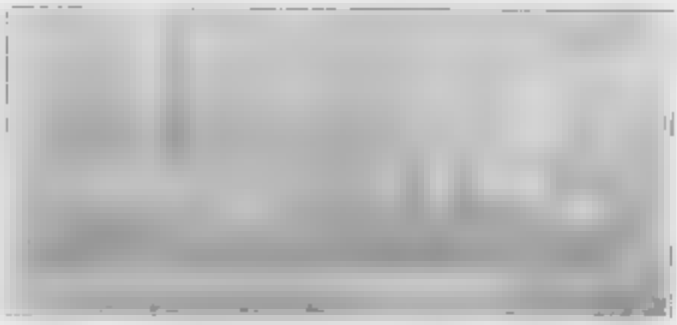
ક્રાંતિકારી આક્રમણ

"આપણે ક્રાંતિકારી આક્રમણ કરવાનું નક્કી કરીએ, તો પછી આપણું આક્રમણ મર્યાદિત અહિંસામય હોય છતાં તેની સામેના કરકોઈ પ્રકારના વિરોધને માટે આપણે તૈયાર રહેવુંજ જોઈએ. દીવાનખાનામાં બેસીને ક્રાંતિના બોલ ન બોલાય, છતાં ઘણા લોકોને દીવાનખાનું અને ક્રાંતિ બંને જોઈએ છે. મહાન ક્રાંતિકારી ચળવળમાં માથું મારે તેણે તો સર્વસ્વ ગુમાવવા તૈયાર રહેવું જોઈએ. તેથીજ સુખી અને શ્રીમંત માણસો ભાગ્યેજ ક્રાંતિકારી હોય છે. જો કે એવામાંના કોઈ કોઈ કદાચિત્ આથી ચળવળમાં સામેલ થઈ જાય છે અને દુનિયા-ધંધાની નજરે તે મુરખમાં ખપે છે અને પોતાના વર્ગ પ્રત્યે દ્રોહી ગણાય છે.

—પંડીત જવાહરલાલ નેહરુ.

B. I. Steam Navigation Co., Ltd.

સ્ટી. "કેનીયા"

૨૬ દીવસ પા. ૬ ૭ ૬.
ડિંડુ વીગી પા. ૨ ૬ ૦.
ટાટલ પા. ૨૧ ૧૨ ૬.

૨૬ દીવસ પા. ૬ ૭ ૬.
મુસીબ વિગા પા. ૨ ૬૭ ૦.
ટાટલ પા. ૨૬ ૪ ૬.

જુલાઇ તા. ૩૦ મીડ્રિ બ્રેડી થઇ મુંબઇ જવા ઉપડશે.

ખાસ સુચનાઓ:—કંપનીઓએ પોતાના દાખના ઉપર પોતાનું નામે કંપીગસનું નામ નથી. પોર્ટર કરવાનું ઝાનાનું ખરચ અને બધા બધે બાબા રેલને કીપાર્ટમેન્ટને ઘણીના સીમા પોર્ટર ઉપર પહોંચવા ખરચ બબુલનું.- વિશેષમા બહાર ગામના પેસેન્જર એમો પોતાના માલની વખાર બારવા રેલ રસીદ લઇને અમારી ઓફિસમાં દેખાવાથી સરેલાઈ માલનો બન્નો મેળવી ઘરબર તેમજ બાર પોહાર પહોંચતો થાય અદારણાભરાળા બાબતો અમારી સાથે પત્રવ્યવહાર કરવાથી ટીક્ક મોકલવા શકશે.

રસીમરને બનતું દરેક કામકાજ અમારી બારી દેખરેખ નીચે થાય છે.

વધુ ખુલાસા માટે લખો વા મળો:

SHAIK HIMED & SONS, :: 390, Pine Street, Durban.
Telegraphic address: "KARAMAT." Telephone 2-0432

CITY SHIRT Co., No. 4, Kort Street, Johannesburg.

THE NEW INDIA ASSURANCE
——COMPANY, LIMITED.——

Life, Fire, Motor Car, Motor Lorry, Motor Bus, Plate Glass, Workmen's Compensation, Etc. Etc.

આ દીંદી વીમા કંપનીઓ જીંદગીના, આગ, મોટર કાર મોટર લોરી, મોટર બસ, પ્લેટ ગ્લાસો, કામદારોને લગતા વીમાઓ, સામાન્ય વિગેરે દરેક બાબતો વીમાઓ ઉતરાવી શકાય છે. દીંદી કંપનીને ઉતેજન આપવું એ દરેક દીંદીના ફરજ છે.

Natal Office:
"INDIA HOUSE"
17, First Avenue,
DURBAN.
Telephone 2-5845 Con.
P. O. Box 1610.
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
Durban

Policies Issued and Settlements Effected in this Country.
પોલીસી તેમજ દાવાની પતાવટ આ દેશમાં કરી આપવામાં આવે છે.

Transvaal Office:
ROOMS NO. 12 & 13.
BARKLY ARCADE,
Diagonal Street,
JOHANNESBURG.
Telephone 33-4478
P. O Box 3541
Tel Add: "RUSTOMJEE"
JOHANNESBURG.

JALBHOY RUSTOMJEE
Principal Representative For The Union Of South Africa.

GANDHI & Co. (Pty) Ltd.

GENERAL MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS

Try us for:-

Benares Saries, with Blouses of same design prices from 75/- to £10 with double border.

Also Cotton, Crepe-de-chine & Rayon Saries from 2/6 to 40/-.

We also stock Indian Drugs, Condiments, Draperies, Outfitting, Hardware, etc. etc.

Telephone 23676,

Tel. Add. "Gandhico" Durban.

112 Victoria Street,

DURBAN.

અમારે ત્યાં હમેશા મોટા પ્રમાણમાં નીચે જણાવેલ ચીજો સ્ટોકમાં રહે છે.

જેનના બદામ, પીસ્તાં, અરેાળી, એલચી, જાયફળ, તજ, લવીંગ, સુરજજાપ કેસર, તેમજ હળાદર, ધાણા, જીરૂ વીગેરે આખા તેમજ ખાસ કેળવેણ નીચે પીસાવેલ મસાલેા તથા તમામ જાતના ચેાખા-છરાસજ, કમેાદ દીલ્હી, બાંબા, બાજ તુલસી, વીગેરે તથા પંજાબી સાલમ. પાણી ગુસલી, ગંઠેાડા કેપરાવાટી તથા સાતસેા આઠસેા જાતનું ગંધીયાણ તેમજ રેાપારી-બદ્દાસી મેચરબની. ફાલ્યા, રેાકેલાં તથા ગુલાબનું પાણી, આમળા, મોગરા, ચંબેલી, ગ્રુપલ, કામીનીયા વીગેરે ખુશબેાદાર તેલ વીગેરે. વીગેરે સારા જથ્થામાં તેમજ છુટક મળશે.

Also:

P. O. Box 27, TONGAAT.

Telephone during Office hours No. 5.

,, after Office hours No. 0068, ...

દરદ અને દેકરાની બારસ દવા છે

ઝંડુનું

કેસરી જીવન

ખાનપાનની બધી બાબતેાઓને દરકાર છે તથા બેદરકારીને શુદ્ધ કે આનાર અંબનથી નબરસની બારા બરબ છે. ઝંડુ બાર બબરબાથી બનાવા.

બાળુ, જ્વાનનું વિર્યની નબળાઈ અને બાંસી વિર્યને જાનીતા દરદો માટે

ઝંડુની સુવર્ણ મિશ્રિત મકરધ્વજ ગુટી.

વિના ખર્ચે બરબરબા અઠિા

ઝંડુ ફાર્મસ્યુટીકલ વર્કસ લી.—પેા. બેા. નં. ૫૫૧૩, મુબઇ નં. ૧૪.

સા આફ્રિકાના સાલ એજન્ટસઃ એમ. એમ. બેશી એન્ડ સન્સ, સ્ટાન્ડ ૨૩૮. એશીયાટીક બજાર, પી. બેા. બેાક્સ ૧૨૦૫, પ્રીટારીયા. મેહનાકિસબર્ગમાં મળવાનું ઠેકાણું: બગત બ્રધર્સ, ૬૪ કોર્ટ સ્ટ્રીટ.

આયુર્વેદિક દવાબેાનું મુલીયત બાજેજ મંગાવેા.

MOHANLAL VALJEE,

(INDIAN PAWNBROKER.)

112, Victoria Street, Durban.

Low Rates of Interest on Jewellery.

High prices paid for Old Gold. A large stock of Item Jewellories at reasonable prices to suit your pockets. ...

P. P. BHAGAT,

Fruit Merchant

દેશ બનવું કરત અને રેલ્વેસ્ટેશન સાફ પેકીંગ કરી C. O. D. થી માેકલવામાં આવશે. બબાર:—

P. O. Box 842 139 Brook St. Durban. ...

પુષ્ટિકારક પાકો બનાવવા હોય
અને
દરેક જાતની દેશી દવાઓ જોઈતી હોય
તો અમારી મુલાકાતે આવો

શરીરને પુષ્ટ બનાવવાના સારા પાકો બનાવવા માટે હમારે ત્યાં તાજે અને બોટલો માલ છે. તેમજ દરેક જાતની દેશી દવાઓ અને દેશી મિકસરી હમેશા તાજે અને બોટલો માલ સ્ટોકમાં રાખીએ છીએ.

દેશી મુલકના બોટલો નંગ ૧ ની કી ૧૭-૬ સાથેજ જાય.
દેશી બોટલોના બોણીયાં નંગ ૧ ની કી. ૭-૬ સાથેજ જાય.

શરીરના કોઇ પણ ગુપ્ત ભાગમાંથી લાગ નીકળતો

નવાબી પાવડર

૨૬ા ને પણ મીનીટમા લાગ મારે પાય છે

૬૭૫ બોટલ કી. ૧૨ ચેસ્ટરેજ સાથે, અરધી ૬૭૫ શીશાને કી ૬-૬ બોટલ્સ સાથે ૩ નંગ મેનારને મી. ૬-૬ પાસ્ટેજ સાથે ૧ અથવા બે નંગ મેનારને ૩ પેની ચેસ્ટરેજ બોકલવી.

બોટલે સાથે રોકડા પૈસા બોકલશો

Fancy Gold Caps and Saucers @ 1/9 a dozen
12 dozen to a case, Cash with order,

I. G. H. BASSA

153 Grey Street, Durban.

WE STILL BUY
OLD GOLD, SILVER & SOVERBIGNS.
We Stock CYMA, ELGIN, WALTHAM, BUREN, and MADIX Watches.
Large stock of Indian and European jewellaries always on hand
Importers of MOHINI FLUTE harmoniums
LAKHANI & CO.,
(Jewellers)
111 Grey Street, Durban. 'Phone 21258.

HEADACHES QUICKLY RELIEVED BY TAKING
TYSONO BRAND (PAIN-CURE) HEADACHE POWDERS
FROM YOUR CHEMIST at 9d., 1/6, 2/6 and 4/6; or POST FREE FROM
ERNEST TYSON, CHEMIST, TOLLGATE, DURBAN

'Phone 24350. Tel. Add. "Narziee."
A. M. PADAYACHEE
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter,
Consultry orders executed at moderate rates. Market reports.
Special attention to grower & all up-country orders.
TRIAL ORDER SOLICITED
91 LEOPOLD ST., AND 34 CROSS ST.,
P. O. BOX 195. DURBAN.

M. H. DESAI,
એમ. એચ. દેશાઇ.
કોમ્મીશન દલાલ વેપારી,
અમે દરેક જાતના દલાલ અને વેપારીઓના પુતીયાના કોમ પણ આજથી C. O. D. થી માલ ચોકસ કરી મોકલીશું છીએ.
P. O. Box 254. 31, Short St. Durban.

ઇનોસ 'ફ્રૂટસોલ્ટ'
એટલે આરોગ્ય—આરોગ્યતા
હોય તોજ સુખ છે.

શરીરનું આરોગ્ય સંરક્ષણ માટે રક્ત શુદ્ધી આવશ્યક છે રક્ત શુદ્ધ નથી હોતું ત્યારે કમજોરાત થઈ શરીરમાં જેરી તત્વો તત ઠામજે આપણને દુખાવો, આલસ્ય, અને શીયરમંદી પિડાકે થાય છે.

ઇનોસ હોલ્ટ નિત્ય વ્યવહાર હોવાથી શરીર નિર્મળ રહે છે. આથી ખુલાસ જરૂર થાય છે છતાં પણ આરોગ્ય રહી નથી તો અને હોવામાં કાંઇ અડચણો નથી ત્યારે આરોગ્ય એક વાર આથી સાફ અજમાવી જુઓ.

ENO'S "FRUIT SALT"

IF YOU WANT THE BEST AND SOUTH AFRICA'S STRONGEST AND MOST RELIABLE WATCH INSIST ON A WORLD FAMOUS
UNION SPECIAL
15 JEWEL, NON-MAGNETIC, SHOCK PROOF, UNBREAKABLE, PERFECT TIMEKEEPERS. 100 NEWEST LADIES' & GENTS' MODELS.
REDUCED PRICES FROM 25/- UPWARDS.
GOODS SENT C.O.D. THROUGH POST OR ACCOUNT OPENED WITH APPROVED MARKS

દુકાનદારોને હોલસેલ ભાવમાં સારૂ' ડીસ્કાઉન્ટ આપવામાં આવશે.

૧૫૦૦ ઘીરા, દાગીના, ઘડીયાળો વિગેરેના ઓરડેનોનું' અમારૂ સુંદર ડેકોરેશન બંધાવવાથી ખરત મોકલવામાં આવશે

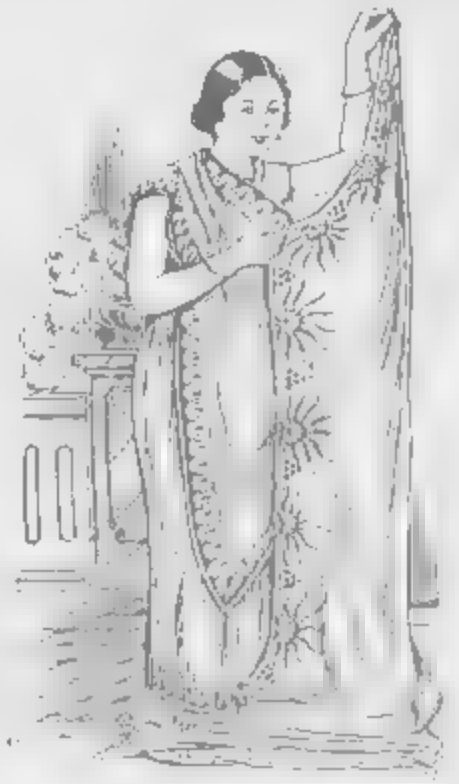
THE AMERICAN SWISS WATCH Co. Ltd.
"THE DIAMOND HOUSE"
WHOLESALE & RETAIL JEWELLERS,
25, PARLIAMENT STREET,
CAPE TOWN.

Cable & Tel. Add. "ADVANCING." 'Phones: 25003, Res. 25858.

CHOONILALL BROS.

THE NOTED INDIAN "SARRI HOUSE" IN SOUTH AFRICA.

141, GREY STREET, DURBAN.

ARRIVING BY EVERY MAIL FROM INDIA AND JAPAN

BENARES SARRIES WITH BORDERS AND PLAIN CENTRES,
BUNDIAN BENARES SARRIES IN SEVERAL SHADES
Prices from 60/-, 85/-, 105/- & up to £20.
THE LATEST FROM BENARES CITY.
EMBROIDERED SARRIES 25/-, 35/ & up
PRINTED VARIOUS LINES of SARRIES from 12/6, 17/ & upwards
EMBROIDERED CREPE-DE-CHENE from 3/6 yd. 42 in. & 45 in. width
LATEST DESIGN SARRIE CLOTH 44 in width
from 1/6 yd 1/9, 2/- & up.
GEORGETTE SARRIES LATEST ARRIVALS
prices from 25/-, 30/-, 45/- & up
LATEST BLOUSES TO MATCH SARRIES
prices from 12/6, 17/6 & upwards.
ZARI WORK SUIT SARRIES IN ALL SHADES
from 55/-, 95/ 125/- & upwards

Branches: 43, WICK STREET AND 69, WICKS STREET, VEREENIGING
GARAGE AND SERVICE STATION
43, WICK STREET AND 68, WICKS STREET, VEREENIGING
'Phone 39, Vereeniging.

Please note Our Johannesburg Agent: P. RATANJEE, 60, Bree Street, Newtown.

ચુનીલાલ બ્રધર્સ

દક્ષિણ આફ્રિકાનું જાણીતું સાડીઓનું ઘર

૧૪૧, ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

બ્રાંચો
૫૩ અને ૬૦ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરેલમ.

અગાઉ સાડીઓ મોકલ્યા બેબત
મેહરબાનીઅમાં ખાતે
પી. રતનજી.
૧૦, બ્રી સ્ટ્રીટ, ન્યુટાઉન

ગરાજ અને સર્વીસ સ્ટેશન
૭ મોક સ્ટ્રીટ અને ૫૩ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરેલમ.

દરેક સ્ટીમરમાં બનારસ તથા સિંધથી આવે છે
બનારસની ફીનારવાળી અને સાદી, તેમજ જાતભાતની ખુટીદાર
સાડીઓ શી. ૬૦, શી. ૮૫, શી. ૧૦૫ થી બધને પા. ૨૦ સુધીની
બનારસથી હુમણાજ આવેલી છે.
કસબ ભરની સાડીઓ શી. ૨૫ અને શી. ૩૫ થી ઉપર.
બનારસની જાતવાણી સાડીઓ
શી. ૧૨–૬ અને શી. ૧૭–૬ થી ઉપર.
કસબનું ૪૫–ઈંચ–જીનટ્રેશી. ૩–૬ યું યાર્ડ ૪૨ ઈંચ અને ૪૫ ઈંચ પહોળ.
સાદીનું વેરેરટ ડીઝાઇનનું ૪૫ ઈંચ પહોળ પાર્સલ, શી. ૧–૦,
શી. ૧–૬, શી. ૨–૦ અને તેથી ઉપર
હમણાજ આવેલી જ્યોરજેટ સાડીઓ શી. ૨૫, શી. ૩૦,
શી. ૪૫ અને તેથી ઉપર.

સાડીને મેચ મળતાં બ્લાઉઝ શી. ૧૨–૬, શી. ૧૭–૬ અને
તેથી ઉપર.
દરેક રંગની જરી ભરની જેરણી સાડીઓ શી. ૫૫, શી. ૭૫,
શી. ૧૨૫ અને તેથી ઉપર.
કારગોબીપમ, નાગપુર મોમોહાલ, રેમોડી અને બીજાં વાજબી
ઓળામાં મોકલા બાવે.
દરેક જાતનું ઓર્ડરવાર, ઈમરજી પહોંચેલા ફોલસેલ બાવે
બાઉવેસ્ટ રેડીમેડ અને રેડીમેડ આમ્સ
બાબત: પા. ૧૫, પા. ૨૫, પા. ૩૫, પા. ૪૫ અને તેથી ઉપર.
ફોસ્ટમસના પ્રેઝન્ટનું લાયક બારસના તાજા મંગાવો
બાબત: શી ૧૨–૬, શી. ૧૭–૬, શી ૨૭–૬, શી. ૪૫. ૬૪૦

TRY THE LATEST
SUNCRUSH FLAVOUR
COLA SUNCRUSH
To get the true flavour, this must be well iced.
OTHER SPECIALITIES
POPULAR POP
The King of Ginger Beers
CLUB SEAL SODA
"Improves your Spirits."
"GIANTS"
The Quart Bottle for 4d.
In all Popular Flavours.

'Phone 2-4345

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

DALYS LIMITED.

72, CANADA ROAD, DURBAN.

Sole producers of all Suncrush drinks.

'Phone 21078. Tel. & Cables: "Crescent." P. O. Box 582

Crescent Trading Co. (Pty). Ltd.

WHOLESALE MERCHANTS AND DIRECT IMPORTERS OF HARDWARE

Indian And European Groceries.
Indian Drugs And Condiments.
Our Stocks Are The Best Quality And are Always Fresh
Our prices are keen.
We specialise in all kinds of Bombay, Calcutta, and Madras Products.
It will pay you to give us a trial.
Before placing your orders elsewhere benefit by our thirty years' business experience.
Our aim will always be service, quality and satisfaction.

અમારે ત્યાં નીચે મુજબનો માલ જથ્થાબંધ ભણી શકશે

એલચી, અજમોદ, અજમા, આદેલી, પીસ્તા, સિંગોદા, ગુલાબનું પાકી, ગુલાબનું સરબત, ગુલકંદનું બાસ, બદામ, ઓલચા, પીસરી, અબુક, સ્વેા-લાપસી (બદકું) સેવ, કોપરાની વાટી, પીસેલું કોપરૂં, સુરજ છાપનું કેસર, બાર અમજ, પંજાબી સાલમ, સફેદ મુસલી, મગોદા લવંગ, ડુંઠ, સેકેલા સેાપારી, કાચા સેા., સેકરપાની સેા., મદ્રાસી સેા., ગુલકંદ, કાચેા, બદૂકી બાવચેા તખાકુ, આમળાનું તેલ, ગુલાબનું તેલ, બાંબેલીનું તેલ, બેાગરાનું તેલ, કાપાનિયા કેર ઓઇલ, એકયુમાનાયમ તપેલા, કપ અને સેાસલું, મેાખા-મેાગડી છરાસેાળ, બાલગરસી, માંજા, દીવડી, સુખચેન, કેલમા કાળા-ધેાળા, મગ, અડદ, ચુનેર, વાલ, વટાણા બધુર પાકાર, છડ, મેથી, લવંગ, તજ, રાઈ (સરસું) બધજ મસાલેા પીસેલેા. વિગેરે.

કાંઇ પણ વસ્તુ ખરીદી કરતાં પહેલાં, અમારે ત્યાં ભાવ કાંઇ ખાત્રી કરશેા.

122 VICTORIA STREET, :: :: DURBAN.

SOUTH AFRICAN PUBLIC LIBRARY
1 AUG 1939

INDIAN OPINION
Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 30 —Vol. XXXVII. Friday, July 28th, 1939.

NOTES AND NEWS

Sir Radhakrishnan On Mahatma Gandhi

TO an audience representative of all religion, Sir S Radhakrishnan recently delivered an address on Mahatma Gandhi in the Conway Hall, London, under the auspices of the Hindu Association of Europe. Sir Radhakrishnan said: "Whereas politicians all over the world assumed Religion as God, Gandhiji assumed God as Religion. Instead of degrading ideals as politicians did, Gandhiji uplifted them. Unlike Christian politicians, Gandhiji affirmed that no human being was capable of destroying what God created viz., the soul of man." Continuing Sir Radhakrishnan said:—"The three characteristic features of Gandhiji's life are, fearlessness, ahimsa and peace. Thus we realise that Gandhiji is truly the embodiment of God who is undisturbed by fear, violence or absence of peace. None can destroy the craving located in his heart. Concluding, Sir Radhakrishnan said, "Gandhiji says 'we must be simple, and truthful. We must serve life instead of death.' I don't think anything like this has ever been taught or said since the world began.

Hard Days In Natal For Indians

We call the following from the *Natal Mercury* with its own headline:—

Some serious cases of injustice to Indians in the Colonial days of Natal were described in a talk to the Sons of England Lunch Club on Tuesday by Mr. H. C. Wynne-Cole. As an Indian linguist, Mr. Wynne-Cole was asked by the last Governor of Natal, Sir Matthew Nathan, to investigate several of these cases. One incident he quoted was that of an Indian who had been sentenced to death for murder. Before the day of the execution Mr. Wynne-Cole obtained a sworn statement from certain Europeans that this man had been washing up in their kitchen when the murder had been committed. They had not volunteered to give evidence at the trial. When asked why, they declared, "He is a damn Coolie. Who cares about him!" He told some amusing stories of his experiences when in the office of the Protector of Indians. One day, when he was hearing complaints, two Indians told him that they wished to complain about their wives. One declared: "Every year my wife gives me twins. You must speak to her and tell her to give me one child each time." The other's complaint was that, although he had been married for seven years his wife had given him no children. Mr. Wynne-Cole suggested that they should change wives. He told other stories of how Indians smuggled gold out of the Union during repatriation in 1930, 1931 and 1932. One man slaughtered 50 crates of fowls to provide a feast on the voyage. In the crop of each fowl were five sovereigns. Another had a tray of fruit passed to him from the wharf. The tray was made of 2,000 melted down sovereigns.

That Mr Wynne-Cole could allow himself to utter such trash is unpardonable enough but it is even more so that a responsible newspaper can allow such rubbish to be published. Mr. Wynne-Cole quite obviously did not have more respect for the Indians than the Europeans whom he has described as having allowed an Indian to be punished to death for a murder which they knew he had not committed. If the report as it appears is true, Mr. Wynn-Cole's whole object in giving the talk to the Sons of England Lunch Club, must have been no other than to blacken the Indian in the eyes of the European public. But any sensible reader must be convinced that of all crimes Mr Wynn-Cole has ascribed to the Indian not one of them is as heinous as the one committed by the European of treating a human-being on whose blood they had prospered so brutally. We wonder if Mr. Wynn-Cole realises what a great disservice he has done to the British Empire by this act of his which is an insult to the injury already done to Indians in South Africa by the passing of harsh, unjust and humiliating laws against them and which is bound to rouse the indignation of the whole Indian nation.

India's Concern About Indians Overseas

A conference to consider the problems of Indians overseas was convened in June by the Salem Chamber of Commerce under the presidency of Sir T. Vijayaraghavachariar. The conference, among other things, protested against the policy of segregation of Indians proposed by the Government of South Africa, and requested the Government of India to adopt suitable measures to prevent its adoption.

Mr. C. F. Andrews, in a message to the conference, stated: "Never in all my recollection extending over thirty years have things been darker for our fellow-countrymen in every part of Africa. Not only in Fiji and South Africa, but even in Belgian Congo, things are being done which reveal how the prestige of India has fallen and how impotent the Government, both of Great Britain and India itself, have been to prevent them."

Baser Ingratitude Cannot Be Imagined

Commenting on the plight of Indians outside India the *Bombay Chronicle* writes:—

"It is literally true that Indians went to South Africa, Ceylon, Zanzibar and so many other parts of the Empire only because they were invited for the purpose of developing the land and other resources of the territories. How well Indians did this task is acknowledged by all. But now that their work is done they are being hounded out of the very land they developed. It is difficult to imagine baser ingratitude."

Anti-Indian Agitation In Northern Rhodesia

A message from Lusaka states: The Commissioner for southern Province of Northern Rhodesia in his annual report says very surely and not so slowly the Indian is ousting the European in storekeeping. He adds: "It is no exaggeration to say that in a few years' time the whole of the Native trade in this Province will be in the hands of Asiatics." The Commissioner ascribes the change to the difference in the standard

of living of the two races and to the Indian's flair for Native trade and his patience in bargaining with the African.

This is a stereotype argument used against Indians. His good qualities go against him and those who accuse him of them do not, of course, provide any facilities for him to develop the bad ones. In fact he is deprived of all such facilities which could train him up to the standard of living of the White man. What a hopeless position this is!

Warning To Transvaal Indians

While Transvaal Indians led by the Nationalist Group of the Transvaal Indian Congress are going to resort to passive resistance against the Asiatics (Transvaal Land and Trading) Act, we are told that Mr. S. M. Nana, still continuing to act as secretary of the Transvaal Indian Congress, is persuading Indians to acquire trading licences for hawkers and others under the Act. We cannot oppose the Act and at the same time seek concessions under it. Mr. Nana will be doing the greatest disservice to the community by inducing our brethren to acquire licences or any concessions under the Act. We would at the same time strongly advise our brethren not to have anything to do with the Act. We are opposing the Act as it casts a stigma of inferiority on the Indian community and as such it is an insult to our national honour and self-respect. Passive resisters cannot therefore submit to such an Act but should be prepared to invite and to submit to the penalty thereof.

Indian Opinion

FRIDAY, JULY 28TH, 1939

Bravo Natal!

NATAL Indians are to be congratulated for the great reception and support they gave their Transvaal brethren by attending in their thousands last Saturday's mass meeting at the City Hall, Durban. The enthusiasm evinced by every section of the community was unique in the history of Indians in Natal. It has proved beyond a shadow of doubt that it is only a few officials of the Congress and a handful of their supporters who are against passive resistance but that the public has fully realised that there is no other course open for us if we wish to live in South Africa with any sense of self-respect.

The only drawback was that there was not a leader in whom the community could put their trust and that has now been found in Dr. Y. M. Dadoo who has been able to bring together all sections of the community, a thing the Congress officials have not been able to do.

There is a heavy task before Dr. Dadoo and his worth will be proved by the manner in which he is able to accomplish it. The people have the satisfaction in the fact that Dr. Dadoo stands for a good cause and none can with any justification deny him support.

Passive Resistance is a weapon that can be used effectively by one man as well as by the mass. The battle is bound to be long drawn when a few only are fighting. The results are naturally quicker if there are large numbers to fight. It unity be our strength and the speedy victory of our cause. We would, therefore, urge upon those who are still against passive resistance and also those who are sitting on the fence to come in unison and show a united front to our common enemy, which is far more urgent than wasting time over forming a non-European united front.

There are some who feel that Dr. Dadoo and his co-workers are leading the community to untold sufferings which might result only in worsening our position in South Africa. Those who are not still living in the age of darkness must realise that there cannot be a worse position for Indians in South Africa than the present one. If death is preferable to a life of bolotry, and surely who can deny that, then the course of passive resistance is the only one remaining for us to adopt.

But there are those who believe in the method of co-operation, consultation and consent. Even in our fight for freedom in India there is a section of our brethren who still believes in this method and still continues to adhere to it, but is it not clear beyond doubt that what India has gained she has gained not by that method but by passive resistance and by thousands of souls having undergone untold sufferings. But the path of suffering to them was shorter [illegible]

[illegible] Indians in South Africa will awaken to that consciousness they will not consider any sufferings to be as great as is the quiet submission to humiliations.

Natal has beautifully responded to the call to extend to our Transvaal brethren their moral support. We heartily congratulate it and hope that it will not be found wanting when the [illegible]

August 1

It was suggested by a correspondent in our last week's issue that August 1, should be observed as a day of humiliation and prayer and that all businesses should be closed as a mark of protest against the Asiatics (Transvaal Land and Trading) Act and in sympathy for the passive resisters who have resolved to sacrifice themselves for the honour of the community. We are pleased to note that the Pretoria Location Traders' Association has welcomed the suggestion and has decided to observe that day. August 1, has a significance. Firstly that day is observed throughout India as the "Independence Day" in memory of the late Mr. Tilak who awakened the people of India to their consciousness. Secondly that day will be observed in Bombay as the "Prohibition Day," for on that day the drink evil will be abolished for ever from that City. Thirdly it is the day on which it was resolved to launch passive resistance against the obnoxious Transvaal law. The observance of that day by Indians in the Union will, therefore, have a threefold value. They will be giving their moral support to India's fight for freedom, they will be giving their moral support to the abolition of the drink evil, which is one of the root causes of poverty and misery in India, and they will be giving their moral support to the passive resistance movement in the Transvaal.

Will our brethren rise to the occasion? The sacrifice is a trifling one in comparison to the greatness of the cause.

Fountain of Wisdom

War against imperialism cannot wholly succeed unless all exploitation ceases. The only way it can cease is for every exploited race or nation to secure freedom without inflicting any other.—GANDHIJI

NATAL INDIANS SUPPORT TRANSVAAL PASSIVE RESISTANCE

MASS MEETING IN DURBAN CITY HALL

EVER since the huge mass meeting of Transvaal Indians of July 9, held at the Indian sports Ground, Johannesburg, when six thousand Indians assembled unanimously decided to launch passive resistance against the Asiatics (Transvaal Land and Trading) Act on August 1, there was a move to hold a mass meeting of Natal Indians to support their Transvaal brethren. There being two political bodies in Natal—the Colonial Born and Settlers Association and the Congress—and there being friction betwe them both, it was felt, that the Transvaal question should be kept above party politics and that the Indian community in Natal should unitedly give their moral support to their brethren in the Transvaal. The meeting was therefore convened on non-party lines. This move was, however, not palatable to certain Congress men. While, therefore, on the one hand organisers of the meeting were enthusiastically working towards making the meeting a huge success, some people, on the other, had busied themselves up till the very last day, trying to frustrate this good work, by vile propaganda and hurling of threats of assaults and murders at those who dared to attend the meeting. But the cause was a righteous one and unrighteousness failed.

Anyone who saw the huge assembly gathered in the City Hall, Durban, on Saturday, could never be made to believe that Indians in Natal were disunited. Such a representative gathering has never been seen for very many years. Rich and poor alike attended the meeting in their thousands. Practically the whole of Natal was represented. Nearly a hundred delegates had come by rail, motor and air from all over Transvaal.

The hall was packed to its utmost and the proceedings were relayed to a large audience outside in which there was a large number of Europeans.

The meeting commenced at 7.30 p.m. Mr. Sorabjee Rustomjee who had untiringly worked day and night against heavy odds for the success of the meeting, took the chair.

Before commencing the actual work a film of the Johannesburg mass meeting of July 9, was screened so that any misapprehension about the representative character of that meeting, about which all kinds of lies had been spread, may be removed from the public mind.

Chairman's Speech

Mr Sorabjee Rustomjee, Chairman of the meeting, read his speech which was as following:—

"On many an occasion we have met in this Hall in our thousands but I cannot recall any occasion when we had met with such solemnity and with such misgivings in our hearts as we have to day. And for the first time, after several years, we, representing all shades of opinion, have met on one platform. That, to my mind is a happy augury for the future of our people in South Africa. We have come here from far and wide to listen to Dr. Dadoo and his colleagues on the Transvaal Asiatics (Land and Trading) Act and to the steps that they have decided upon to take to combat the Act. Our community in the Transvaal have once again been assailed with a law, the effects of which are far reaching. Transvaal is a veritable volcano from whose consistent eruptions our people have not escaped. Law 3 of 1885 has been the forerunner of many humiliating and degrading laws to which our community in the Transvaal have been subjected. And the Transvaal Asiatics (Land and Trading) Act is the latest attempt to further restrict their rights.

Population

"Transvaal has a population of 800,000 and our community only numbers 25,000—that is approximately 3 per cent. of the total population. Can anyone with any reason imagine that the Indian community of the Transvaal who are, after all, a mere drop in the ocean, considering the huge population of that Province—will ever endanger the interests of, or swamp, the European? In my opinion there is no such thing as the Indian problem in the Transvaal. It is a bogey that is being magnified by a few interested Europeans—and it is the truth when I say that the majority of the European population in that province is no more concerned about the Indians there, than about those living in Natal.

Strangulation

The Lange Commission had made it abundantly clear that the Indian in the Transvaal is not a menace. The more recent Murray Commission reported that there were no instances of Indian penetration into European areas. In the face of these facts it is beyond us to comprehend why the Government should consistently, through a long number of years, harass our brethren in the Transvaal. The only reason that I can advance is that by a gradual process of strangulation the Government is intent on wiping out the Indian population from the Transvaal.

"The Transvaal Asiatics (Land and Trading) Act which is now agitating our people in the Transvaal is, to use Mr. Stuttaford's own words, to peg down the Indian situation for two years. In other words our people in the Transvaal, cannot, for the next two years, move an inch further, from where they are. It prohibits the issue of any new licences without the approval of the Minister of the Interior. Do not forget that the change of ownership in a business, the transfer of a licence from one place to another and changes of management in a business constitute—in the eyes of the law—new licences. The Minister of the Interior takes the place of the licensing officer, and every licence holder therefore is at his mercy.

"In regard to land, the Indian community is virtually forbidden to move from one place to another. The Act has ignored all natural laws of expansion and has treated our people as mere cattle to be herded together in kraals. I submit that no community with any vestige of self-respect will ever submit to a law which brands them as an inferior race.

Six Years' Struggle

"Mahatma Gandhi left these shores in 1914, after a struggle lasting 8 years—a struggle that entailed the suffering of not only that great soul Mahatma Gandhi himself but also the Indian community of South Africa. The settlement that was arrived at by Mahatma Gandhi with General Smuts was considered by our people as the basis of a Magna Charta of our rights in South Africa. In 1919 this agreement was translated into law, whereby Indians were permitted to trade in proclaimed areas. Mahatma Gandhi left this country with hopes of better times for us, after having advised the Government that when the time arrived the Indian community would claim full citizenship rights. His hopes, however, were never to be realised for he left little thinking that his settlement would be treated as a mere scrap of paper.

Betrayal

"Since his departure we have had laws passed against us. And the Capetown Agreement of 1927 and its re-

newal in 1932 has had no effect on the spate of anti-Asiatic laws in South Africa. When the Capetown Agreement was being revived in 1932 we heard that the Indian Delegation endeavoured to get the Union Delegation to discuss the Transvaal Land Tenure Act, which was then a Bill, but the Union Delegation would hear nothing of it, with the result that the Bill was translated into law in 1932. The Transvaal Land Tenure Act of 1932, the Act 30 of 1936 emerging from the 1932 Act, and the Transvaal Asiatics (Land and Trading) Act of 1939, violate both the Smuts-Gandhi Settlement of 1914 and the Capetown Agreement of 1927. The passing of these three Acts, notwithstanding the opposition from the Indian community of South Africa and the Government and people of India, can only be termed as the great betrayal.

"Our brethrens and sisters have decided to resort to Passive Resistance as the only means left to them to resist the Transvaal Asiatics (Land and Trading) Act. They have exhausted all constitutional means of representations and they claim that no other means but Passive Resistance is left to them. In that we fully agree with them, knowing as we do, that the Act has now become the law of the country.

"I feel that the course that Dr. Dadoo and his colleagues have taken is the only honourable course and they deserve our warmest congratulations and support. They have come out to defend the last vestige of self-respect that the Indian community in the Transvaal possess. They are defending the honour of the 400,000,000 of our countrymen and countrywomen in that great country of ours—India.

"We are extremely happy and proud in the thought that Dr. Dadoo and his colleagues have the support of Mahatma Gandhi, Pandit Jawaharlal Nehru and the All-India Congress Committee.

"One word more and I shall finish. The passive resistance movement in the Transvaal is being led by Dr. Yusuf M. Dadoo who is the leader of the Nationalist Group of the Transvaal Indian Congress. The huge meeting that was held in Johannesburg on July 9, at which I was one of those, amongst others from Natal who were present, testified without any shadow of doubt that he has the support and the goodwill of the majority of our people in the Transvaal. Dr. Dadoo has sacrificed a lucrative medical practice for the cause which he holds so dear. His unbounded enthusiasm to work for all without any distinction, his sincerity of purpose and his willingness to sacrifice his all for the cause, will all contribute to his becoming a leader of merit in our community.

"I am sure I am voicing your sentiments when I say that in the cause he has undertaken to espouse, Dr. Dadoo has the blessings of the Almighty, the blessings of the thousands who have assembled here, the thousands throughout South Africa and the millions in India.

"May his cause succeed will be the fervent prayer of everyone of us."

Dr. Dadoo's Speech

Dr. Y. M. Dadoo was then applauded by the chairman and asked to speak. He was given a great ovation when he rose to speak.

In the course of his speech Dr. Dadoo said that the history of the Indian community in South Africa had been one of oppressive legislation and the Transvaal Asiatics (Land and Trading) Act added still more to their oppression.

The Government have reverted back to the policy of divide and rule. It had dealt with the Indians first, because they were the weakest section of the community.

It was not merely "pegging down" the Indian position, to use the words of Mr. J. B. Hofmeyr, but this legislation went further. It would completely annihilate the Transvaal Indian community, which was forced to depend on trade for existence.

Could this situation be met without resort to passive resistance? The method shown to him was consultation and negotiation. This was carried out by the Congress, but it had failed.

The door to negotiation had been now closed and the Indian community of the Transvaal had rightly decided to adopt passive resistance.

Passive resistance, said Dr. Dadoo, would start in Johannesburg on August 1. What would Natal Indians do? There was no doubt that the Transvaal Indians had the moral support of their Natal brethren.

"If you don't help the Indians in the Transvaal," he said, "then you will be letting down your own people in Natal. It is the fight not only of the Transvaal, but of all the Indians in South Africa.

"To the other non-Europeans and Europeans I say that our fight is not directed against them, but against the discriminating legislation of the Union Government. It is fought for liberty and democracy against oppression."

Dr. Dadoo said that there were three ways open to Natal Indians to support their compatriots in the Transvaal. The first was to take an active part in the struggle itself; secondly, to extend financial help; thirdly, moral support and not to hinder the movement.

He felt that the South African Indians had also the support of India in the coming struggle, but they must primarily depend upon themselves.

Mr. P. R. Pather

Mr. P. R. Pather explained in Tamil what Dr. Dadoo had said, and said that Natal Indians were bound to give their fullest support in the fight for justice and self-respect of their brethren in the Transvaal.

Mr. S. B. Mehd

Mr. S. B. Mehd explained to the audience the trend of anti-Asiatic legislation in the Transvaal and said that the Asiatic Land Tenure Act was passed for the set purpose of segregating Indians and to deprive them of their trading rights and the right to own and occupy land. It was an Act in violation of the Smuts-Gandhi settlement and the Capetown Agreement. The present Act, Mr. Mehd said, was not only going to bring about their ruin even in the Transvaal materially but it was insulting to their national honour. And the Indian people resented when they could not as they did in 1908. Natal Indians had then come to the help of their brethren in the Transvaal and he hoped they would not be backward in doing so when they were called upon to do so again.

Advocate J. W. Godfrey

Advocate J. W. Godfrey said that as one of the secretaries of the Natal Indian Congress his position in regard to the meeting had become rather awkward but when it was brought home to him that he had not sold his independence he fully realised the strength of that argument and willingly gave his signature as one of the conveners. Transvaal Indians were fighting for their just rights and in that they asked the moral support of their brethren in Natal and surely no one can deny them that. Advocate Godfrey wished Dr. Dadoo every success in his fight for the honour and self-respect of the Indian community.

Rev. B. L. E. Sigamoney

Rev. B. L. E. Sigamoney being an old Natalian, was received with great ovation by the audience. He said this was a fight for their honour and self-respect and no Indian could withhold his unflinching support. He paid a high tribute to Dr. Dadoo and stated that Dr. Dadoo had succeeded in bringing all the sections of the community together.

Mr. M. D. Bharoochi

Mr. M. D. Bharoochi, ex-president of the Transvaal Indian Congress, deprecated the action of his countrymen who indulged in throwing stones at people who were out to do service for the community at great personal sacrifice. He said he was an old passive resistance soldier and he spoke with some sense of responsibility when he said that the present officials of the Congress were leading the community astray. He wholeheartedly supported

Dr. Dadoo's movement and hoped that Natal Indians will not lag behind in offering their support in a just and righteous cause.

Mr P. S. Joshi

Mr P. S. Joshi thanked the Natal Indians for the enthusiasm they had shown in heartily receiving their Transvaal brethren. He wholeheartedly supported the struggle for justice and the national honour of the community led by Dr. Dadoo and hoped that they will receive the fullest support of their brethren in Natal.

Advocate A. Christopher

Advocate A. Christopher replied to the quibbling over constitutional means of protesting indulged in by some of our countrymen. He referred to the international situation that had arisen in Europe. Mr. Chamberlain, he said, tried to save Czechoslovakia by constitutional means stating that it was not a big enough issue to go to war, and Germany had in the end swallowed the whole country by piece meal. He said similarly in South Africa the Indian question would never be big enough to put up a fight and the fate of Indians would be sealed by piece meal.

He asked Indians if they wished to live in this country as men and said that if they did they had no alternative but to fight and suffer. Mr Christopher then moved the following resolution and asked the audience to unanimously support it:

Resolution

"That this Mass Meeting of Natal Indian community hereby expresses its sympathy with the Transvaal Indian community who are being faced with ultimate ruination by the passing of the Transvaal Asiatics (Land and Trading) Act which has become the law of the country notwithstanding strenuous opposition from the entire South African Indian community, the Government and the people of India.

"The meeting feels that the Act violates both in spirit and letter

(a) the Smuts-Gandhi Settlement of 1914 which contemplated that the resident Indian population would be treated as South Africans and that there would be no further anti-Asiatic Legislations,

(b) the Capetown Agreement of 1927, and the Act is therefore not only degrading to South African Indians as a whole but it is also an insult to the national honour of the four hundred millions of our people in India.

"This meeting notes with considerable pleasure that the Nationalist group of the Transvaal Indian Congress, led by Dr. Y. M. Dadoo, has declared that passive resistance is the only means left to combat the Act, and this meeting, comprising, as it does, all shades of opinion, therefore pledges its moral support to Dr. Dadoo and the Transvaal Indian community."

Mr. Manilal Gandhi

Mr. Manilal Gandhi in seconding the above resolution said, it had often been stated that we do not look at the other side—the European point of view. This charge was unjustified. It was because we had considered the European point of view that we had accepted the closed door policy in so far as the immigration from India was concerned. Why should India, an important partner in the British Empire, ever surrender the right of free movement as a fellow part of the British Empire? Is not the very fact that she had done so an earnest of her honest desire not to swamp South Africa with her nationals? And, as though that were yet a small concession, in addition, we enjoyed no parliamentary franchise and we were deprived of even the municipal franchise. We did not seek political ascendancy in this country. What we asked was only the right to live as self-respecting citizens.

Though some people said the time for passive resistance had not yet arrived, the speaker believed the time was now over ripe to fight against the constant humiliations that were being heaped upon us.

He said there was no justification for South Africa with a total population of seven millions to ill-treat 200,000 Indians. Tyranny and oppression never pays. History abounds with instances that it had not paid in the past; and it will not pay South Africa. It is tyranny and oppression that has awakened Indians once again to their consciousness, and we have born amongst us after a quarter of a century, a worthy leader in Dr. Dadoo. He (the speaker) had not found a person in South Africa with the qualities that were possessed by Dr. Dadoo, and he was proud to be one of his co-workers.

Mr. Manilal Gandhi asked White South Africa to remember the message of his father that they were not playing the game if they refused to absorb 200,000 Indians, over eighty per cent of whom were South African-born and knew no other home. He asked Indians to remember the words of Pandit Jawaharlal Nehru that only dead nations submit to humiliations. We are proud of being a living nation and it would be better far rather to be extinct than to submit to humiliations.

The resolution was then put and was passed unanimously.

The time was going on to 10.45 p.m. and the programme had to be curtailed and several other speakers had been left out.

Messrs. P. R. and P. R. Singh's daughters sang a national song in praise of Mahatma Gandhi and the singing of Bande Mataram brought the proceedings, which were enthusiastic throughout, to an end with three cheers for Dr. Dadoo.

MORE SUPPORT FOR PASSIVE RESISTANCE

At a mass meeting of the Pretoria branch of the Transvaal Indian Congress held on Sunday, July 16, at the Royal Theatre, Pretoria, the Asiatic (Transvaal Land and Trading) Act was condemned in bitter terms and the meeting, which was attended by about 500 Indians, appointed a council of action to enrol volunteers and to launch passive resistance in Pretoria. The meeting unanimously adopted the following resolutions:

"This mass meeting of the Indian community of Pretoria and District, held under the auspices of the Pretoria branch of the Transvaal Indian Congress, representing the second largest centre of Indian residents in the Transvaal, hereby resolves that it has absolutely no confidence in the present officials of the Transvaal Indian Congress and further declares its full confidence in Dr. Y. M. Dadoo and the principles, policy and programme of the Nationalist Group of the Transvaal Indian Congress.

"That this mass meeting of the Pretoria branch of the Transvaal Indian Congress hereby resolves to call upon the present officials of the Transvaal Indian Congress to resign immediately and declares that the officials shall, under no circumstances, act or represent the Pretoria branch in terms of the resolution of no confidence carried by this mass meeting.

"That this mass meeting of the Pretoria branch of the Transvaal Indian Congress respectfully requests the Government of India to withdraw its office of the Agent General in the Union as it is derogatory to the honour of India."

Transvaal Indian Hawkers' Association

The following resolution was unanimously passed at a meeting of the Transvaal Indian Hawkers' Association

held in Johannesburg on 23, Mr. V. K. Patel presiding:—

"This mass meeting of the Transvaal Indian Hawkers' Association held at the Patidar Hall, Fordsburg, unanimously resolves that it has no confidence in the present officials of the Transvaal Indian Congress, and Mr. Nana, the present secretary of the Transvaal Indian Congress, has no mandate on their behalf to represent the case of the hawkers in any manner to the Union Government.

"This meeting of the Transvaal Indian Hawkers' Association further resolves that it has full confidence in Dr. Y. M. Dadoo the leader of the Nationalist Group."

Meeting At Klerksdorp

A mass meeting of the Klerksdorp Indian Congress has passed the following resolution:

"This mass meeting of the Klerksdorp branch of the Transvaal Indian Congress unanimously declares its emphatic no confidence in the present officials of the Transvaal Indian Congress and demands their immediate resignation. The meeting expresses its full confidence in Dr. Dadoo and the principles, policy and programme of the Nationalist Group of the Transvaal Indian Congress."

Germiston Protest

The Germiston branch of the Transvaal Indian Congress has passed a vote of no confidence in the officials of the Head Office of the Transvaal Indian Congress, Johannesburg, and has expressed its full confidence in Dr. Y. M. Dadoo, leader of the Nationalist group in the Indian Congress, and his policy. It has been decided to send copies of the resolution to the Prime Minister, the Minister of the Interior and other members of the Government, also to the Agent-General for the Government of India and to the South African Press. The official Germiston branch expressed the view that the officials at the Johannesburg Head Office would be well advised to resign and allow Dr. Dadoo to pursue his policy of passive resistance.

Kimberley Indians' Support

At a monster mass meeting of Kimberley Indians held on July 23 the following resolution was unanimously adopted:—

"This mass meeting of Indians assembled in Kimberley under the auspices of the Indian Political Association hereby records its sympathy with the Indians in the Transvaal in their fight against the repressive Land and Trading Act and that this meeting further offers its support to the movement for passive resistance led by Dr. Dadoo as the only means of preserving the honour of Indians."

NON-EUROPEAN FRONT AND INDIANS

Sunday Times dated July 23, has the following editorial note:

WE cannot but regard as unfortunate for the cause of Indians in South Africa the sharp attack which Sir Raza Ali, former Agent General in the Union for the Government of India, has seen fit to make on Mr. Gandhi because the latter—very wisely, in our opinion—secured the deletion from the resolution recently passed by the All India Congress Committee of a passage advising South African Indians "to co-operate with the African inhabitants in South Africa in opposing the segregation policies which are directed against all non-European races.

In other words, Sir Raza Ali now wants Indians in South Africa to join the so-called "Non-European Front," although, when he left this country at the beginning of last year, he strongly urged them "to have nothing to do with the problems of the Bantu race" and agreed with Mr. Hofmeyr's emphatic warning that it might be disastrous for them even "to toy with the idea." Mr Gandhi, on the other hand, is absolutely and implacably opposed to the formation of any non-European front designed to include Indians.

There cannot be the slightest doubt, in our opinion, that Mr. Gandhi is (as usual) right and Sir Raza Ali wrong.

And when we say that we mean "right" and "wrong" from the point of view of the Indian inhabitants of the Union.

If Sir Raza Ali's advice had come from an Indian of his prominence who had never been to South Africa it might have been excusable and understandable. But the Syed has lived in this country for three years and he must know—as well as Mr Hofmeyr and other leading Liberals know—that the formation of a Non-European Front between the Bantu, the coloured people and the Indians is the surest way to antagonise Liberal opinion—or, at any rate, the growing number of European South Africans who are already half converted to Liberalism.

For Liberalism is making slow but appreciable growth, particularly in regard to the status of Indians in this country; and there are many, who were either indifferent before or did not attach much importance to the subject, who now think that we should go back to the Capetown Agreement of 1927, which, sponsored by Dr Malan, agreed that "it is the duty of every civilised Government to devise ways and means and to take all possible steps for the uplifting of every section of their permanent population to the full extent of their capacity and opportunities."

Let there be no mistake about it, however—Liberalism is a delicate plant and will require the most careful tending from those who wish to see it reach any stage of maturity.

We can imagine nothing more calculated to cause it to wilt, and perhaps to wither away altogether, than an unnatural tripartite alliance between the native, the coloured man, and the Indian.

Mr. Gandhi is not called Mahatma for nothing, and he sees this with the clarity of vision which, in his later years, has characterized all his decisions.

Sir Raza Ali was the first (and, we believe, has been the only) Moslem Agent-General in South Africa, but we do him the justice to believe that his present acute disagreement with Mr. Gandhi is actuated neither by religion nor by caste. But he is palpably not justified in dubbing Mr. Gandhi a back-number because his "knowledge of South Africa is a quarter of a century old." It is—perhaps not altogether surprisingly—more up-to-date than his own.

Fountain Of Wisdom

We are yet far from the independence of our dream. The irresponsibility of the Centre, which eats up 80 per cent of the revenue, grinds down the people and thwarts their aspirations, is daily proving more and more intolerable.—GANDHIJI

Things In General

Dr. Dadoo And Party Leaves For The Rand

DR. Y. M. DADOO and his colleagues, who had come to Durban to attend the Saturday's mass meeting, left on Tuesday morning by car from Mr. Sorabjee Rustomjee's residence at First Avenue. About fifty guests had breakfast, after which Dr. Dadoo and his colleagues were garlanded. Mr. H. A. Jhaveri, in a short speech on behalf of Mr. Rustomjee, congratulated Dr. Dadoo for the good work he was doing and wished him every success. Dr. Dadoo and Mr. S. B. Mehl expressed their hearty thanks to the Natal Indians for their kind hospitality and support. Dr. Dadoo and party reached Johannesburg on Wednesday afternoon. On their way they received hearty support from Ladysmith and the whole of Northern Natal.

Mr. Jalbhoy Rustomjee Sails For India

Mr. Jalbhoy Rustomjee, principal representative of the New India Assurance Co. Ltd., of the Union of South Africa, sailed for India by the *Pilma* on Sunday, July 16. A large number of prominent Indians were present at the wharf to wish Mr. Jalbhoy bon voyage.

Well Known Merchant's Return From Pilgrimage

Mr. and Mrs. S. M. Lockhat, returned to Durban on Wednesday by the S. S. *Kenya*. Mr. Lockhat, who is a director of Messrs. Lockhat Bros. & Co. Ltd., left Durban by aeroplane about nine months ago on a pilgrimage to Mecca. After his pilgrimage to the Holy City he visited Palestine, Iraq, India and Burma. There were several leading Indians on the wharf to welcome him. He was garlanded by Mr. E. M. Patak, Moulvi Abdul Karim and others. A dinner in honour of the Birth Day of Prophet Mahomed will be given on Sunday, by the firm of Messrs. Lockhat Bros., at which, about 3,000 guests are invited from all parts of Natal.

Segregation The Worst Form Of Slavery

Mr. B. R. Parkh, a Sastri College student writes: The world is fast learning that of all forms of slavery there is none so hateful and degrading as that of Segregation which compels one human being to hate another by reason of his race or colour. No man cannot hold another man down in the ditch without remaining in the ditch with him. One who goes through life with his eyes closed against all that is good in another race is weakened and circumscribed as who fights in a battle with one hand tied behind him. With as deep reverence for the true as ever inspired the bosom of man, the principles of justice and truth, and righteousness — a spectacle which, if the entire Empire were to shrivel up to-morrow like a scroll to the fire, would still be a supreme vindication of its existence and its accomplishments in the history of mankind.

Gandhiji's Reply To Sir Raza Ali

MAHATMA GANDHI writes in "Harijan" dated July 15: "I have carefully read Sir Raza Ali's condemnation of my advice to Indians in South Africa not to embark on a non-European front. My advice may be bad on merits but does not become bad because I have been absent from South Africa for a quarter of a century. I have no doubt about the soundness of my advice. However much one may sympathise with the Bantus, Indians cannot make common cause with them. I doubt if the Bantus themselves will at a glance countenance any such move. They can only damage and complicate their cause by mixing it up with the Indian, as Indians would damage theirs by such mixture. But neither the A.I.C.C. resolution nor my advice need deter the Indians from forming a non-European front if they are sure thereby of winning their freedom. Indeed, had they thought it beneficial or possible, they would have formed it long ago."

Death Of Mr. Suchit Maharaj

By the death of Mr. Suchit Maharaj, which took place suddenly through heart attack, at about 3 o'clock on Saturday morning last, at his residence at Stamford Hill, the Indian community of Durban has lost a well known figure. Mr. Suchit Maharaj was for many years in the service of the Durban Corporation in the Indian Market and was in recent years leading a retired life. Mr. Maharaj took a keen interest in social and religious matters and was one of the trustees of the Depot Road Hindu Temple. A few days before his death Mr. Suchit Maharaj was approached for his signature as one of the conveners of the meeting of July 22, in support of passive resistance in the Transvaal, and he willingly gave his signature stating that no Indian worth his name would refuse to support such a worthy and good cause. The body was cremated at the Umgeni Crematorium the same afternoon in the presence of a large number of Indians who had come from distant places such as Maritzburg, Verulam, Tongaat, Stanger, etc. The late Mr. Suchit Maharaj leaves behind his sorrowing widow, two daughters, who are married, and a son. We extend to the bereaved our heartfelt sympathy.

The Late Mrs. M. V. Naicker

The death of Mrs. M. V. Naicker, (Bakkiathammal), wife of Mr. M. V. Naicker, took place on Monday, July 17, at the residence of her son-in-law, 855, Bellair Road, Durban. The deceased was 51-years of age and was born at Umgeni. She was the second daughter of the late Mr. K. Maragesa Naicker, a pioneer merchant of Durban. She was educated under the late Mr. V. Bowley of Umgeni and received a business training and acted as a book-keeper in her parents' business. Until recently she resided at Riverside, Durban North, where she carried on a business for many years. She was the first to establish a Tamil school in the district and was a popular social figure. At the time of her death, she resided at Sea View, where she endeared herself to all whom she knew. The funeral took place at the Cato Manor Cemetery and was largely attended. She leaves behind her husband, six sons, five daughters and a large circle of relatives to mourn her loss.

———:o:———

WANTED

A Coloured, European or an Indian lady teacher to teach sewing and knitting for the Heidelburg Indian and Coloured Government School.

Apply to

SECRETARY SCHOOL BOARD,
P. O. Box 17,
Heidelburg, Transvaal.

Our Agents

Copies of "INDIAN OPINION" will be obtainable in Durban at the following places:—

PATEL'S VEGETARIAN T A ROOM, SUNBRAND TOBACCO WORKS, SINGH'S CAFE, BURMA HOUSE, Grey Street; and NARANJI VALLEBH'S TEA ROOM, Brook Street.

EUROPEANS OF INDIA PROTEST

AGAINST TREATMENT OF INDIANS IN SOUTH AFRICA

THE South Indian Branch of the European Association in India has come out with a full support to the demand for equality of citizenship in the Empire made by Indians Overseas.

In a leading article headed "Indians Overseas" in the 'South Indian Bulletin' the organ of the European Association, strong criticism is made of the recent Transvaal Act.

The article declares this attitude to be a serious and dangerous menace to the unity of the Empire and it considers it most unfortunate that the South African Government should select such a time as the present when the whole British Empire is facing one of the worst crisis of its history, to add fuel to the fire and venom of racial animosity.

It is difficult to see, says the article, what effective methods India could use to retaliate against all those who offend against the principles of decency and fairplay in the Empire, but as a chief protective source, the Government of the United Kingdom should not forget its duty to maintain and preserve the best traditions of Britain and the British people in the whole Empire.

The question may be asked, goes on the article to observe, as to what business is it of Europeans in India to come out and talk in these terms about difficulties of Indians overseas. The answer is that the European Association believes that they have everything to do with anything that should cut at the root of the unity of the British Empire.

Just as Europeans fought against discrimination against them in India, so also they should consistently support all those who are fighting to secure that principle's application for them in any part of the Empire, more so India whose share in the Empire is at present great and which will go on increasing in the days pass.

Europeans in India must make common cause with their Indian fellow-subjects in India in anything that they may do to support the claims of their people residing in the British Empire countries and also foreign countries.

The article ends with a strong appeal to the Government of India and the Government of the United Kingdom to take some resolute attitude to stop the rot of racialism spreading to other parts of Africa.

The Sporting World

Mayville District Indian Football Association

THE Inter-District final re-play match for the D. M. Singh's Memorial Cup was played between the South Coast District Indian Football Association and the Mayville District Indian Football Association teams on Sunday, July 23 at the Mayville Sports Ground, under the aegis of the Natal Indian Football Association. The match commenced at 2.45 p.m. under the refereeship of Mr. M. K. Naidoo and resulted in a win for the Mayville District by 7 goals to 1. Immediately after the termination of the match Mr. S. Rajpaul, president of the Mayville Association, thanked the Natal Indian Football Association and introduced its president Mr. M. John who presented the trophy to Mr. Amod Khan the captain of the winning team. A garden party was given in honour of the visiting team, at which over 100 guests were present, amongst whom were Messrs. Jack Phillip (President of the Transvaal Association) M. John, S. L. Singh, E. Rookes, Abrahams, P. M. Pillay, Sproods, E. M. Chin, V. S. Vadival Pillay, K. M. Gounder, K. A. Chin, P. R. Pather and M. K. Naidoo.

Soccer At Louis Trichardt

Mr. Mahomed Cassim writes from Louis Trichardt: An exciting soccer match of the season was witnessed on Sunday afternoon, July 23, at the Louis Trichardt Indian Sports Grounds, when Louis Trichardt played Potgietersrust. The match attracted large crowds of spectators. It was the largest crowd ever seen at a soccer match in the history of Louis Trichardt. From the beginning Louis Trichardt attacked vigorously, and kept the visitors in their own sides all the time. Within five minutes from the start the local team scored one goal. The half-time whistle went and the score was in favour of Louis Trichardt, 1—nil. In the second half the local team again exhibited excellent ball control and thereafter they were completely in command of the game, scoring another two goals. Potgietersrust were now definitely weary and switched their play to the one of defence, with an occasional attack whenever the opportunity presented itself, but this was up till the backs area of the local team, as the brick wall was there for Louis Trichardt defence (S. Mahomed, full-backs). Louis Trichardt again started their attack, but the visitors' defence managed to hold them until the last ten minutes of the play when Louis Trichardt's forwards' well controlled attacks scored another goal. The match played was of a keen interest on both sides. It was the fastest throughout and the best seen here this season. The final score was 1—0 in favour of Louis Trichardt.

County Indian Soccer Fixtures

The following are the County Indian Football Association's fixtures for Sunday:—

Junior Natal Cup: Shamrocks vs. Schools Old Boys at 1.15.

Senior League Cup: Shamrocks vs. Riverside Rangers at 2.15; Rovers vs. Hollis at 3.30.

Verulam Temple Cricket Club

The annual general meeting of the Verulam Temple Cricket Club will be held at Kader's Cafe, on Sunday, August 6, at 10 a.m. Officials and members of the club are kindly requested by the secretary to attend.

M.C.C. Tour Of India May Be Postponed Until 1941

There is a possibility that the M. C. C. tour of India during the coming winter may be cancelled. The M.C.C. has announced that, although none of the arrangements has as yet been cancelled, views are being exchanged between the M.C.C. and the Indian Cricket Board to ascertain if the postponement of the tour until the winter of 1941 might not be desirable from all points of view.

Umgani Hindu Crematorium Committee

SPECIAL GENERAL MEETING

A special general meeting of the Umgani Hindu Crematorium Committee will be held on Sunday, July 30, at 3 p.m., at Victoria Produce Co., 119, Victoria Street, Durban. Agenda: To discuss the communication from the Corporation regarding the expropriation of the existing land.

All Hindus are requested to attend.

T. MANJRA,
Jt. hon. secretary.

WATER PUMPING

★ CONSTANT TROUBLE - FREE WATER SUPPLY

★ With The World Famous

FAIRBANKS-MORSE

PUMPING EQUIPMENT

We employ water pumping specialists who are in a position to give expert advice on all water-pumping problems. Our experience in this work goes back over 25 years and we are thoroughly familiar with the requirements in your district.

Write or 'phone for further information

STRANACKS

H. J. STRANACK & COMPANY, LIMITED

289 Pine St. through to 404 West St., Durban.

"RESISTO"

Ready Mixed Paint was recently supplied on a year's Government Contract.

A Painter writes:—"I have used "Resisto" for years with excellent results."

Agents for Pongaat and District:

GANDHI & Co.,

TONGAAT.

Books for Sale.

The Story of Ramayana ... 6d.

J. C. BOSE.—His discoveries and writings with a biographical sketch and portrait ... 5s.

ESSYS ON INDIAN ECONOMY.—By Mahadev Govind Ranade. Price ... 4s. 6d.

ESSAYS ON INDIAN ART, INDUSTRY AND EDUCATION.—By E. B. Havell. Price ... 3s.

INDIAN INDUSTRIAL AND ECONOMIC PROBLEMS.—By V. B. Kale, M.A. Price ... 4s.

From: *The Manager,*
'Indian Opinion'
Phoenix, Natal.

"HARIJAN"

(MAHATMA GANDHI'S WEEKLY)

EDITOR
MAHADEV DESAI
MANAGER.
CHANDRASHANKER SHUKLA

POONA 4
(INDIA)

Dear Friend,

[illegible] the editorship of Shri Mahadev Desai and Shri Chandrashanker Shukla [illegible] Harijan [illegible] Poona 4 (India).

[illegible]

The annual subscription is 8/- by Postal Order.

Yours faithfully,
C. P. [illegible],
Manager.

Cut this portion and send it with your name and address and remittance.

To

THE MANAGER, HARIJAN,
POONA 4, (INDIA)

Please enlist me as a subscriber to the weekly *Harijan*. I am remitting 8s. Postal Order.

Name .....

Address .....

SWAMI VIVEKANANDA'S WORKS

	Rs.	As.
Lectures from Colombo to Almora	2	8.
Jnana-Yoga	1	12
Raja-Yoga	1	4.
Karma-Yoga	1	12
Bhakti-Yoga	0	12
[illegible]	1	8
[illegible]		8
[illegible]		4
[illegible]		4.
My Master		4
Chicago Addresses		4

LIFE OF SRI RAMAKRISHNA

[illegible]

Thoroughly revised and illustrated with [illegible]

Price Re. 1.

PRABUDDHA BHARATA

OR

AWAKENED INDIA

A high class English monthly started by Swami Vivekananda in 1896. It is devoted to Universal Religion, Indian Culture, Education, Art and other topics of International interest.

Annual Subscription: Inland Rs. 4, Foreign 11 Shillings.

Apply for a complete Catalogue:—
The Manager, ADVAITA ASHRAMA,
4, Wellington Lane, Calcutta, India.

ઇન્ડિયન ઓપિનિયન

"ઇન્ડિયન ઓપિનિયન"

શુક્રવાર તા ૨૮ જુલાઇ ૧૯૩૬.

શાબાશ નાટાલ !

નાટાલના હીંદીઓએ ગયા ગુરૂવારે ડરબનના સીટી હોલમાં મળેલી માસ મીટીંગમાં હજારોની સંખ્યામાં હાજરી આપીને પોતાના ટ્રાંસવાલના ભાઇ-ઓનો જે મુંઝવણ સત્કાર કર્યો અને તેઓના કાર્યમાં નૈતિક ટેકો આપ્યો તેને માટે તેઓને હાર્દીક ધન્યવાદ ઘટે છે. કોમના સાધળા વર્ગોએ જે પ્રસંગે બતા-વેલો ઉત્સાહ નાટાલના હીંદીઓની તવારીખમાં અપૂર્વ હતો. એથી એટલું અસુકપણે સિદ્ધ થયું છે કે કોંગ્રેસના થોડાએક અમલદારો અને તેઓના મુઠીભર સાથી�ોજ સત્યાગ્રહની વિરૂદ્ધ છે પરંતુ પ્રજા તો સંપૂર્ણપણે સમજી ગઇ છે કે દક્ષિણ આફ્રિકામાં આપણે સ્વમાનના રહેજ પણ જાનથી રહેવા માંગતા હોઇએ તો સત્યાગ્રહ કરવા સિવાય બીજો આપણી પાસે એક પણ માર્ગ રહ્યોજ નથી. એક જ વસ્તુની અત્યાર સુધી ખોટ જણાઇ હતી અને તે એ કે આપણી પાસે એવો નેતા નહિ હતો કે જેનાપર કોમ પોતાનો વિશ્વાસ મુકી શકે. એ નેતા હવે છે. ડાદુના માં મળી રહ્યા છે. કોમના સઘળા વર્ગોને તેઓ એકત્ર કરી શકયા છે કે જે વસ્તુ કોંગ્રેસના અમલદારોથી આજપર્યંત નથી થઇ શકી.

ડો. ડાદુની સમક્ષ બારે કાર્ય આવી પડેલું છે અને તેમની ખરી કીંમત તેઓ એ કાર્ય કેવી રીતે સિદ્ધ કરી શકે છે તે પરથી અંકાશે. કોકોને બોલતી બાળતનો સંતોષ છે કે ડો. ડાદુએ એક સારૂં કાર્ય ઉઠાવેલું છે અને તેમાં તેમને ટેકો આપવાનો કોઇથી કદાપિ પણ વાજબીપણાથી ઇન્કાર કરી શકાય તેમ નથી.

સત્યાગ્રહ એ એવું યંત્ર છે કે જેનો એક માણસ પણ ઉપયોગ કરી શકે છે તેમ અયુદ્ધ પણ ઉપયોગ કરી શકે છે. જો ચોકાજ એ યંત્રમાં સડવા તૈયાર થાય તો જરૂર સડત ચલાવજ. તેમ જો ચોટો સમુહ સડવા તૈયાર થાય તો સ્વાભાવિક રીતે તેનું પરિણામ પણ વહેલુંજ આવે. આપણા બળનો તેમજ જલદી વિજય થવાનો સમળો આધાર આપણામાં કેટલો રહ્યો છે તેનાપર રહ્યો છે. એટલે આપણા જે ભાઇઓ સત્યાગ્રહની વિરૂદ્ધ છે તેમજ જે ભાઇઓ અસ્થીર છે તેઓને અમારી નમ્ર વિનંતિ છે કે તેઓએ હવે સમજી જઇને આપણા સમાન શત્રુની સામે સંયુક્ત બળથી સામનો કરવાને તૈયાર થવું જોઇએ. નેતન્-યુરોપીયન યુનાઇટેડ ફ્રન્ટ-(બીન યુરોપીયનોનું સંયુક્ત બળ) સ્થાપવામાં વખત બરબાદ કરવાના કરતાં આપણું પોતાનું સંયુક્ત બળ ઉભું કરવું વધારે આવશ્યક છે.

કેટલાક ભાઇઓને એમ લાગે છે કે ડો. ડાદુ અને તેમના સાથીઓ કોમને એટલુ બધું દુઃખો તરફ ધસડી જઇ રહ્યા છે અને તેનું પરિણામ કદાચ દક્ષિણ આફ્રિકામાં આપણી સ્થિતિ વધારે બગડવાનું આવશે. જેઓ હજુ અંધકારનાજ યુગમાં નથી વસી રહ્યા તેઓને એટલી વસ્તુ તો સમજાવીજ જોઇએ કે દક્ષિણ આફ્રિકાના હીંદીઓને માટે આજે છે તે કરતાં, અયવા તો, મુનીવન સરકાર અને યુરોપીયન પ્રજાની તેઓની જે સ્થિતિ કરી મુકવાની નીતી છે તે કરતાં વધારે ખરાબ તો કોઇ થવેજ નહિ. મુલામીમાં સબડવા કરતાં તો મૃત્યુ વધારે પસંદ કરવા જેવુ હોય—અને જો વસ્તુના કોણ ઇન્કાર કરી શકે?—તો સત્યાગ્રહ એ એકજ માર્ગ આપણી સમક્ષ ખુલ્લો છે.

પરંતુ તેની સામે કેટલાક ભાઇઓ તરફથી સરકાર, મસલતો અને સંમતિનો માર્ગ સુચવવામાં આવે છે. મસલતો તો ઘણી થઇ ચુકી. સરકાર પણ ઘણો થઇ ચુકયો. હીંદુસ્તાનની આઝાદીની સડતમાં પણ આજ સુધી કેટલાક નેતાઓ એવા પડેલા છે કે જેઓ સરકાર અને મસલતથી આઝાદી મળવાની આશા સેવી રહ્યા છે અને જે માર્ગે ચાલી રહ્યા છે. પરંતુ જે કંઇ હીંદુસ્તાનને મળેલું છે તે તેનાથી નથી મળ્યું. સત્યાગ્રહની સડત કરી હજારોએ દુઃખો ઉઠાવ્યા તેનાથી મળેલું છે. તેવીજ રીતે આ દેશમાં પણ આપણી હક્કો જેવી કરી મુકવામાં આવી છે તેથી આપણે જો અકળાઇ નહિ ઉઠીએ અને એવી દશામાં જીવવા કરતાં મોત ભલું એમ સમજતા નહિ થઇએ, અને એ ગુલામી ભાંગી મુકવા માટે મનુષ્યકૃત કાયદાઓના ભુકમનો જોર છોડી દઇ ઇશ્વરપર શ્રદ્ધા રાખી મક્કમતાથી તેનો સામનો કરવા કમર કસવા તૈયાર નહિ થઇએ તો આપણો છુટકારો કદી થવાનોજ નથી.

નાટાલે ટ્રાંસવાલના ભાઇઓને નૈતિક ટેકો આપવાની હકીકતનો અંત સુંદર પરિણામ લાવ્યો છે. તેને માટે અમે તેને ફરી હાર્દિક ધન્યવાદ આપીએ છીએ અને આશા રાખીએ છીએ કે સમય આવે ત્યારે સક્રીય ટેકો પણ આપવામાં તે પાછી પાની નહિજ કરે.

તા. ૧ લી ઓગસ્ટ

આ આસ ગયા અંકમાં એક ચબરાકીથી તરફથી એવી સુચના થઇ હતી કે ઓગસ્ટ તા. ૧ લીનો દિવસ હીંદી ભાઇઓએ ટ્રાંસવાલમાં સત્યાગ્રહ કરી દુઃખ ઉઠાવવાનો જે ભાઇઓએ કરાર કરેલો છે તેઓ પ્રત્યે દિલસોજી અને સહાનુભૂતી દર્શાવવાને પ્રાર્થના દિન તરીકે ઉજવવો જોઇએ. અમે જાણીને ખુશી થઇએ છીએ કે પ્રીટોરીયા ઇન્ડિયન ગારકેટે એ સુચનાને વધાવી લીધી છે અને એ દિન પાળવાનો ઠરાવ કર્યો છે. તા. ૧ લી ઓગસ્ટએ એક મહત્વનો દિવસ છે. સ્વર્ગસ્થ તીલકે હીંદમાં સ્વરાજ્યની ભાવના પેદા કરેલી છે તેમની સ્મૃતિ તરીકે એ દીવસ સમસ્ત હીંદમાં

"સ્વરાજ દીન" તરીકે ઉજવાય છે. વળી મુંબઈ સહેરમાં એ દિવસે હાડ઼ાળ઼ી થવાની છે તેથી તો દિવસ "હાડ઼નિયેધ દિન" તરીકે ત્યાં ઉજવાશે, અને ટ્રાંસવાલના કાયદા સામે એ દીવસે ટ્રાંસવાલમાં સત્યાગ્રહ કરવાનો ઠરાવ થયો છે. આ રીતે મુનીયનના ફ્રીંદીઓએ એ દિવસ ઉજવવામાં ઝળઝણું મહત્વ રહેલું છે. એક તો ફ્રીંદની આઝાદીની લડતમાં તેમ કરીને તેઓ નૈતિક સહાનુભૂતી આપી શકશે. બીજું ફ્રીંદની બહી જે ફ્રીંદુસ્તાનના દુઃખ અને દરિદ્રતાના મુળ કારણોમાંનું એક છે તેની સામેની લડતમાં નૈતિક સહાનુભૂતિ આપી શકશે અને ત્રીજું ટ્રાંસવાલ માં સત્યાગ્રહની લડતને તેઓ નૈતિક સહાનુભૂતી આપી શકશે. આ પ્રસંગે આપણા ભાઈઓ જાગશે ખરા? આપણી શરમ આવી પડેલા મહાન સવાલના પ્રમાણમાં એ ત્યાંના નજીવો ભોગ આપેલો ગણાય અને તે એટલો પણ આપણે આપવા તૈયાર ન હોઈએ તો બીજું શું કરી શકીશું?

ટ્રાંસવાલના ભાઈઓને ચેતવણી

આ ઠરાવથી ટ્રાંસવાલના ફ્રીંદીઓ ટ્રાંસવાલ ઈન્ડિઅન કોંગ્રેસના નેશનલ વીરટ ગુરૂપના લીડર ડૉ. દાદુના નેતૃત્વ હેઠળ કોશીયાટીકસ (ટ્રાંસવાલ લેન્ડ એન્ડ ટ્રેડીંગ) એક્ટની સામે સત્યાગ્રહ કરવાના છે ત્યારે બીજી તરફથી અગારા સાંભળવામાં આવે છે કે મી. એસ. એમ નાના, જે ટ્રાંસવાલ ઈન્ડિઅન કોંગ્રેસના સેક્રેટરીના પદને હજુ વળગી રહ્યા છે તે મજકુર કાયદા હેઠળ ફ્રોકર તેમજ અન્ય વેપારના લાયસન્સો આપવી દેવાની લાલચો બતાવી રહ્યા છે. આપણે જ્યારે કાયદાનો વીરોધ કરીએ ત્યારે સાથે સાથેજ તેની હેઠળ છુટછાટો મેળવવાનો વીચાર નજ કરીએ. મી. નાના એ કાયદા હેઠળ આપણા ભાઈઓને કંઈ પણ છુટછાટો કે લાયસેન્સો મેળવવાની લાલચો આપતા હોય તો દ્રોહનું તે ચોટું અહિત કરી રહ્યા છે. એ સાથે અમારા ટ્રાંસવાલના ભાઈઓને પણ અમે ખાસ સલાહ આપીએ છીએ કે એ કાયદા સાથે આપણે કશી લેવદેવા જ હોવી નહી જોઈએ. એ કાયદો આપણી ઉપર એક પ્રજા તરીકે હલકાપણા ની છાપ મારનારો હોઈ આપણા સ્વમાન અને ફ્રીંદના ગૌરવનું અપમાન કરનારો છે અને તેથી તેનો સામનો કરી રહ્યા છીએ. સત્યાગ્રહથી આ કાયદાને શરમુ નજ થઈ શકાય. તેની સજાને આવકારી તે સહન કરવા તૈયાર થવું જોઈએ.

પરદેશમાં વસતા ફ્રીંદીઓ વિષે ફ્રીંદની ચિંતા

પરદેશમાં વસતા ફ્રીંદીઓની સ્થિતિનો વિચાર કરવા સાથેમ ચેમ્બર ઓફ કોમર્સની એક કોન્ફરન્સ મર ટી. વીજયારાઘવાચાર્યના પ્રમુખ પણા હેઠળ સામેલ ખાતે ભુતમાં મળી હતી. બીજા ઠરાવો સાથે તેણે દક્ષિણ આફ્રિકામાં ફ્રીંદીઓને સેટલેટ કરવાની યુનીયન સરકારની નીતી સામે વિરોધ દર્શાવ્યો હતો અને ફ્રીંદ સરકારને એ નીતી અમલમાંથી પડતાં મુકવા વિનંતી કરી હતી. દીનબંધુ એન્ડ્રુઝે કોન્ફરન્સને મોકલેલા ગોલ્ડનો તાર જેમાં તેમણે જણાવ્યું હતું કે, "સીત્તર વર્ષની મારી સ્મૃતિમાં આફ્રિકાના દરેક ભાગમાં આપણા સ્વદેશબંધુઓની આવી બધી કાળકર સ્થિતિ કદી થઇ નથી. માત્ર પુર્વ અને દક્ષિણ આફ્રિકામાંજ નહિ પરંતુ બ્રિલ્ટીશ કોલોનીમાં પણ એવું બની રહ્યું છે જે પરથી ફ્રીંદની આબરૂનું દેવાળું થવા પામ્યું છે અને બ્રીટીશ સરકાર તેમજ ખુદ ફ્રીંદની સરકાર પણ તેને અટકાવવાને કેટલી શક્તીહીન છે એ સ્પષ્ટ થઇ જાય છે."

ટ્રાંસવાલના નવા કાયદાના અમલ બાબત માં ફ્રીંદીઓને ખાસ સુચના

એસોસીએટેડ પ્રેસ (ટ્રેડિંગલ કોન્ડ એન્ડ ટ્રેડીંગ) એક્ટનો અમલ કરવા લાગ્યો છે અને પણ બાઈઓને વેપારના - ફ્રોકરના લાયસેન્સના મંજુરીપત્રો લાયસેન્સીંગ કન્ટ્રોલ ઓફીસર-ની કચેરી ક્રિસપાસમાં મળી ચુકયા છે તેઓને લાયસેન્સીંગ ખાતાં તરફથી કાગળો મળી ગયા છે કે નવા કાયદા મુજબ તેઓને મળેલાં મંજુરીપત્રો નકામા છે, જના સુધી મુલ્કી પ્રધાન તરફથી તેઓને તે પરવાના મેળવવાની મરજીનામું ના મળી જાય. આ કાયદા નીચેના આવવાના દરેક કાગળો ડૉ. મુસુરે મહમદ દાદુપર ૪૬ એન્ડ રહીટપર વેગજ 'ઈન્ડિઅન ઓપિનિઅન' પર પ્રીનીટસ મોકલી આપવા લાગના વળગતા ફ્રીંદી ગ્રાહકોને ખાસ સુચના આપવામાં આવે છે કે જેથી તેને આ દેશમાં તેમજ ફ્રીંદુસ્તાનમાં પડતા પ્રશ્નોનો આપી શકાય.

નોર્થનં રોડસીયામાં ફ્રીંદીઓ વિરુદ્ધ ચળવળ

ફ્રુસાકાયા એક સંદેશો જણાવે છે કે નોર્થનં રોડસીયાના સધનં પ્રોવીન્સનો કમીસનર પોતાના વાર્ષિક રીપોર્ટમાં જણાવે છે કે ફ્રીંદી મુસ્લીમોએનને વેપારમાંથી મહીજ જડમથી બહાર ધકેલી કાઢતો જાય છે. એમ કહેવું અતિશયોક્તીભરેલું નહિ ગણાય કે બોડાક વર્ષોમાં આ પ્રાંતનો સઘળો નોંધપાત્ર વેપાર એસીયાટીકોના હાથમાં જતો રહેશે. આનું કારણ કમીસનર એ જણાવે છે કે બન્ને કોમોનું રહેણીનું ધોરણ જુદું છે અને ફ્રીંદીઓને નેટીવ વેપાર તરફ દુર્લક્ષ આકર્ષાયું છે અને નેટીવની સાથે સોદો કરવામાં તે ઘણી શાંતિ રાખી શકે છે."

ફ્રીંદીઓ સામે આ એક ભયંકર દલીલ રજુ કરવામાં આવે છે. ફ્રીંદીનાં સદગુણોજ તેની વિરુદ્ધ જાય છે અને તે સાથે દુર્ગુણો કેળવવાને તેને કોઈ પણ જાતની સગવડો આપવામાં આવતી નથી! બલકે તેને ગોરાની રહેણીના ધોરણની તાલીમ લેવાની દરેક સગવડ તેની પાસેથી છીનવી લેવામાં છે. આવી ફ્રીંદની વિચિત્ર દશા છે!

સમાજ સેવકની જવાબદારી

મી. ૧૯૩૬ કલેસ્લરના એક સુંદર સંભાષણમાંથી નીચેના પ્રસ્તુત ફકરાની આદિ નોંધ સહુએ લીજીએ:

આપેક વ્યકતીઓ ગણીને એક સંસ્થા થાય છે. એ વ્યકતીઓ હમેશને માટે ઓકત્ર રહેવાનો નિશ્ચય કરી એક રૂપ થાય છે. અને ઉપરત આપી સહકારથી સંસ્થાની સ્થાપના કરે છે. એ છે તે સંસ્થા છે. વ્યકતીઓને જોખું અસ્તીત્વ જેવું નહિ એ વ્યકતિથી બધા ચાલે છે અને તેથીજ એ એક પવિત્ર સંસ્થા બને છે. સંસ્થા માં રહેલી વ્યકતીઓને સંસ્થાનો નાશ એવો ચોનાનો સ્વાર્થ દોલેજ નથી. જે કાર્ય એવો સ્વાર્થ વ્યકતિમાં પેસી ગયો તે કાર્યથી સંસ્થા નો અધઃપાત સરૂ થયો. કામે કરનારાઓની રહેનતથી જે કોઈ સાધ્ય બંધાય છે અને નામ મળે છે તે બાદે એક ટુકડા કરવાના સેવકના નામ ઉપર ચડે પણ એ એનું એકલાનું નથી. આખી સંસ્થાનું છે. એ ગેળવવાનો એને અધીકાર છે કારણ કે આવા સમાજના હીતને માટે એ પોતાનું સુખ જતું કરે છે જે લોકો સમાજના સામુદાયીક સુખની બિસાતી મુકી એ પોતાના એકલાંઆરામનો પોતાની પ્રતીષ્ઠાનો અને પોતાના અધીકારનો જ બજાર કરે છે તે ચાલે જ એ સંસ્થા ઉપર શાપ ઉતરે છે.

ઈશ્વરના પ્રતિક રૂપ

લંડનમાં યુરોપના ફ્રીંદુ મંડળના આશ્રય હેઠળ મળેલી સભામા સર રાધાકૃષ્ણને આપેલાં ભાષણમાં નીચે પ્રમાણે જણાવ્યું હતું:

જ્યારે જર્મનીના મુસ્લીમો ઈશ્વરના ધર્મને અંગીકાર કરે છે ત્યારે ગાંધીજી ઈશ્વરનેજ ધર્મ તરીકે ઓળખે છે બીજા મુત્સદ્દીઓ આકાશનું પતન કરાવે છે ત્યારે ગાંધીજી આદર્શોને ગહનત્વ આપી ઉંચકે છે. ખ્રીસ્તી મુત્સદ્દીઓથી ઉલ્કુંજ ગાંધીજી બારપૂર્વ જણાવે છે કે કોઇ પણ માનવી કરતાં કોઈ પણ વસ્તુનો, એટલે માનવીના આત્માનો, નાશ કરવા સમર્થ નથી.

ગાંધીજીના મુળ સીદ્ધાંતો, ભયમાંથી મુક્તિ, હિંસામાંથી મુક્તિ અને અસત્યમાંથી મુક્તિ એ બધા છે. આ રીતે આપણે ગાંધીજીને, જે અભય, હિંસા અને શાંતિના અવાયે અનુપીત નથી થતા તે ખરેખર ઈશ્વરના પ્રતીક રૂપે છે. તેમના હૃદયમાં વસેલી આ ઝંખનાનો કોઇ પણ નાશ કરી શકશે નહિ.

ગાંધીજીનું કહેવું છે કે, 'આપણે સાદા, નમ્ર નીખાલસ અને પ્રેમાળ બનવું જોઇએ. આપણે માનવસમાજની સેવા કરવી જોઇએ. આપણે મૃત્યુ કરતાં જીવનની સેવા કરવી જોઇએ.' હું નથી ધારતો કે, દુનીયા હસ્તીમાં આવી ત્યારથી તે આજ સુધીમાં કોઇએ પણ આવું કહ્યું હોય કે સાંભળ્યું હોય.

નોન-યુરોપીયન ફન્ટ અને હિંદીઓ

જુલાઇ તા. ૨૧ મીનું 'સન્ડે ટાઇમ્સ' નીચે પ્રમાણે લખે છે:

હિંદની રાષ્ટ્રિય મહાસભા સમાતીના ઠરાવ માંથી "સાઠથી મીનોરીટી પ્રશ્નોની સાથેના સેગ્રેગેશનના નીતીઓનો વિરોધ કરવામાં દક્ષિણ આફ્રિકાના મૂળ વતનીઓની સાથે જોડાઇ જવાની" દક્ષિણ આફ્રિકાના હીંદીઓને સલાહ આપનારો ફકરો કદાપી નાબુદ થવાનું ગાંધીજીએ અમારા મત પ્રમાણે પ્રશ્નપણારેલ પગલું લીધેલું છે અને દૌદ સરકારના માજી એજન્ટ-જનરલ સર રઝા અલીએ ગાંધીજીની સામે તેને માટે કરેલા ફકડ દુઃખદાને દક્ષિણ આફ્રિકાના હીંદીઓના સવાલને ગાતર અને કમનસીબ અણીએ મૂકી છે.

બીજી રીતે કહીએ તો સર રઝા અલી હવે દક્ષિણ આફ્રિકાના હીંદીઓ કહેવાતા "નોન-યુરોપીયન ફન્ડ" માં જોડાય જાય એમ માગે છે, જ્યારે ગયા વર્ષની શરૂઆતમાં તે આ દેશ છોડી ગયા તે વખતે તેમણે બાન્ડુ પ્રજાના સવાલોમાં માથું નાંખ મારવાની તેઓને સલાહ આપેલી હતી અને એ વિચારની સાથે રમત પણ નહિ કરવાની મી. હોકમેયરની મૌનવહીની સાથે પોતે સંમત થયા હતા. બીજી તરફથી ગાંધીજી હીંદીઓને સાગેલ કરવાને બોલ્શેવીમાં કોઇ પણ સ્વતંત્ર નોન-યુરોપીયન ફન્ડની સ્થાપના સામે સ્પષ્ટ રીતે વિરૂદ્ધ છે.

અમારા મત પ્રમાણે ગાંધીજી હમેશની જેમ આ વખતે પણ બરાબર છે અને સર રઝા અલી બોટા છે. એ કિયે જરા પણ રાંઠા જેવા નહિ. અને જોમ કહેવામાં "ખરા" અને "બોટા" નો અર્થ અમે મુનીમના હીંદીઓની ફાઇલે કરીએ છીએ.

સર રઝા અલીની સલાહ જો દક્ષિણ આફ્રિકા કહી જેવું નહિ દોષ તેવા એક હીંદિ તરફથી મા- દોત તો કદાચ તે હસ્યા અને સમાજ સલાહ તેના ગણાતે પરંતુ સૈયદ રાજેબ તો આ દેશ માં ઝણ વર્ષ રહી ગયા છે, અને તેમણે, બાન્ડુ, કલર' અને હીંદીઓ વચ્ચે એક નોન-યુરોપીયન ફન્ટની સ્થાપના કરવી એ સમસ્ત ઉદાર મતને અમારા તો દક્ષિણ આફ્રિકાના યુરોપીયનોની ઉદાર મતવાદમાં ફેરવાઇ ગયેલી વધતી જતી સંખ્યાને વિરોધી કરી મુકવાનોજ આત્મઘાતી માર્ગ છે એ વરતુ મી. હોકમેયર અને અન્ય ઉદાર નેતાઓના ધ્યેયલક્ષ્ય તે સમજતા હોવા જોઇએ.

આ દેશમાં ખાસ કરી હીંદીઓના કરજ્જના સંબંધમાં ઉદાર મતવાદ ધીમો પરંતુ અસર-કારક પ્રગતિ કરી રહ્યો છે અને જેવા બન્યા છે, કે જેઓ એ બાબતમાં પ્રથમ જોવરવા હતા અને બહુ મહત્વ આપતા નહોતા તેઓ આજે હવે એમ માનતા થઇ ગયા છે કે આપણે ડા. મલાનના કરતે ઘડેલા ૧૯૨૭ ના કમટાઇલ કરાર તરફ પાછું વળવું જોઇએ અને તેનો અંદરના "પોતાની સ્વામી વસ્તીના દરેક વર્ગને પોતાની શક્તિ અને નફા અનુસાર કેળવન કરવાના સ્વર્ણા માર્ગો મોજવા અને તેમ કરવાને સ્વર્ણા શકય પગલાં લેવાની દરેક સુબરેલી સરકારની ફરજ છે' એ સૂત્ર મુજબ વર્તવું જોઇએ.

પરંતુ એ ભૂલવું નહિ જોઇએ કે ઉદારમતવાદ એ એક નાજુક ઝાડ છે અને તે વૃક્ષ થાય ના

ગાંધીજીનો સર રઝા અલીને જવાબ

ગાંધીજી તા. ૧૫ મીના 'હરિજન' મા નીચે પ્રમાણે લખે છે:

દક્ષિણ આફ્રિકામાંના હીંદીઓને બીનયુરોપી ગ્રાન્ટો સ્વીકારમાં ના પાડવાની સલાહ મેં આપેલી તેની સર રઝા અલીએ કરેલી વખોડણી મેં કાળજીપુર્વક વાંચી છે. મારી સલાહ ગુણદોષનો વિચાર કરતાં કદાચ ખોટી હોય, પણ હું પચીસ વરસ થયાં દક્ષિણ આફ્રિકાથી દૂર છું એટલા માટે એ ખોટી ઠર્યા નથી. મારી સલાહની યોગ્યતા વિષે મારા મનમાં લવલેશ શંકા નથી. આંદુઓ પ્રત્યે હિંદીઓ સમભાવ ગમે એટલો રાખતા હોય, પણ હિંદીઓથી પોતાની સ્વતંત્ર એમની સ્વતંત્ર જોડે ભેળવી ન શકાય, બાંધુઓ અને પણ એક વર્ગ તરીકે અરસ કંઈ પગલું પસંદ કરે કે કેમ એ વિષે મને શંકા છે. તેઓ પોતાની સ્વતંત્રને હિંદીઓની સ્વતંત્ર જોડે ભેળવીને સ્વતંત્રને ફરજી હાને કરીને અટપટીજ બનાવી શકે; તેમ પ્રમાણે હિંદીઓ પણ એવા મિશ્રણથી પોતાની સ્વતંત્રને નુકશાન પહોંચાડે. પણ બીનયુરોપી મારચા રચવાથી પોતાની સ્વતંત્રતા પ્રાપ્ત થશેજ એવી જો હિંદીઓને ખાતરી હોય તો મહાસમીતીના ઠરાવને લીધે કે મારી સલાહને લીધે તેમણે તેમ કરતા રોકાવાનું જરૂર નથી. વસ્તુતઃ એ એમણે એ મોરચા રચવાનું લાભદાયક કે શકય માન્યું હોત તો કયારનોયે તે રચ્યા હોત.

સુધી તેને ઘણીજ કાળજીથી ઉછેરવું પડશે.

નેટીવ, કલર' અને હીંદીની આકુદરતી ચોપડી કરતાં વિરોધ એ નાજુક ઝાડને સુકવી મારી નાખનારું બીજું કંઇ અમે અનુમાની શકતા નથી.

ગાંધીજી તરફના મહાત્મા નથી કહેવાતા. આ વરતુ તેઓ સ્પષ્ટ રીતે જોઇ શકયા છે.

સર રઝા અલી ઘણું કરીને પહેલા વહેલા મુસ્લીમ એજન્ટ-જનરલ હતા અને ગાંધીજી સાથેનો તેમનો આ સખ્ત વિરૂદ્ધ મત ધ્યાનમાં કે તાંતિના કારણે જ એમ માની લેવાનું અમારા કંઈ કારણ નથી.

પરંતુ ગાંધીજીને "તેમનું દક્ષિણ આફ્રિકા વિષેનું જ્ઞાન ૨૫ વર્ષનું જુનું હોવાના કારણે" પાછળ નંબર આપી દેવાનું કંઇ પણ વાજબી પણું નથી. સર રઝા અલીના કરતા તેમનું જ્ઞાન ઘમારે તાજું છે અને તેમાં કંઇ બાકસ જેવું પણ નથી

પરચુરણ

ન્યુ ઇન્ડિઆ એસ્યુરન્સ કંપની લીમીટેડના મુનીમના મુખ્ય પ્રતિનિધિ મા. ભાઇશ્રી ફુલગ્રજ રાણાજી તા. ૨૬ જુલાઇના સ્ટીમર દ્વારીમાર્ગ સ્વદેશ જવા વિદાય થયા છે. તેમને સ્ટેશન સુધી પહોંચવા પણ પ્રતિષ્ઠિત હીંદીઓ સ્ટીમરપર ગયા હતા

* * *

મહાત્મા ગાંધીજીની તરફદ્ધ ગાતમા મુલજી અને કીલીઝનલ ઇગીનરે મુધાકાન બદ્ધ તેમની સાથે એક કલાક સુધી વાતચીત કરી હતી. ડોકટરોએ ગાંધીજીની તબીયત બરોબર તપાસ્યા બાદ જાહેર કર્યું હતું કે સોદીન દવાબુ હવે બરોબર નીવમીત થઇ ગયું છે અને હવે તેમની તબીયત બરોબર છે. શ્રીમતી કસ્તુરબા ગાંધી અઠોદાઠાબાદ ગાંધીજી સાથે છે.

* * *

હરિજનોની હાલાકીઓ દુર કરવા શ્રીમતી રામેશ્વરી નહેરૂની આગેવાની નીચે એક મતીનીધી-મંડળ વા પ્રધાન શ્રી. પંતને મળવું હતું. કોઇ પણ દુકાનદાર જીવનની જરૂરી વસ્તુ હરીજનને વેચવા ના પાડે તો ગુન્હેગાર ઠરે એવો કાયદો કરવા મંડળે અરજ કરી હતી. આ ઉપરાંત હરિજન બાળકોને શાળામા બેસાડવા અંગે કડક હુકમો કરવા, તેમનાં હિત માટે એક બાસ ઇન્સ્પેકટર દરેક જીલ્લામાં રાખવા અને રથાનીક સંસ્થાઓના હરીજન નોકરોને પગાર, રજા વગેરેની સગવડ આપવા વીનતી કરી હતી

* * *

છેલ્લા બે વરસ દરમ્યાનમાં હિન્દે લગભગ એક હજાર જર્મન યાહુદીઓને આશ્રય આપ્યો છે. આમાંના મોટા ભાગના યાહુદી આશ્રિતો છેલ્લા મોડા મહીના દરમ્યાનજ હિન્દમાં આવ્યા છે.

* * *

હીંદમાં રેલ્વેનાં એન્જીનો બનાવવા માટેના યોજના તયાર કરવાનું કે કામ રેલ્વે બોર્ડને સોપવામાં આવ્યું હતું તે યોજના એ બોર્ડ તયાર કરતાં હવે એ દીશામાં સારી પ્રગતી થઇ છે. આ યોજના હવે મુજબમાં મળનાર રેલ્વેની સ્ટેન્ડીંગ ફાયનેન્સ કમીટી સમક્ષ મુકાશે.

ટ્રાંસવાલના સત્યાગ્રહને નાટાલના હિંદીઓનો ટેકો

ડરબનના સીટી હોલમાં મળેલી માસ મીટીંગ

જોહાનીસબર્ગમાં ગુલાબ તા. ૬ ઠીએ ટ્રાંસ્વાલના હીંદીઓની, જોહાનીસબર્ગની ઇન્ડિઅન રેપોર્ટર્સ માફકમાં મળેલી ૧૦૦૦ ની મેદનીએ એકસ્ટ તા. ૧ લીએ ટ્રાંસવાલના નવા કાયદા સામે સત્યાગ્રહ ચાલુ કરવાનો સર્વાનુમતે ઠરાવ કર્યો બાદ, નાટાલમાં, ટ્રાંસ્વાલના બાહ્યોને નૈતિક ટેકો આપવાને એક જંગી મીટીંગ ભરવા ની દીલચાલ ચાલી રહી હતી. નાટાલમાં કોલોનીયલ બોર્ન એસોસીએશન અને કોંગ્રેસ એમ બે રાજકારણી સંસ્થાઓ હોઇ આને બન્ને સંસ્થાઓ એક બીજાની સાથે ઝઘડતા હોઇ આ ટ્રાંસવાલ ના સત્યાગ્રહના પ્રશ્નને પક્ષાપક્ષીથી પર રાખી દેશના સમગ્ર પક્ષો તરફથી તેને સંયુક્ત રાય અપાય એ દ્રષ્ટિએ આ મીટીંગ બોલાવવાની હતી અને તેથી બન્ને પક્ષના આગેવાનોની સહીઓથી તે બોલાવવામાં આવી હતી. કોંગ્રેસ ના અમુક નેતાઓને આ ગનગમતી વાત નહોતી. એક તરફથી મીટીંગ કઇ રીતે સફળ થાય અને સફળ થાય એ દિશામાં પુરા ઉત્સાહથી કામે લાગી રહ્યું હતું ત્યારે બીજી તરફથી વિરોધીઓએ તરફથી મીટીંગમાં ભાગ તેના માર્ગમાં ભાંગી નાખવાની, સંગઠનોનું ખુન કરી નાખવાની પ્રવૃત્તિઓથી છેલ્લા દિવસ સુધી ગુપ્ત પ્રચાર કાર્ય ચાલી રહ્યું હતું. પરંતુ તમના બેની પરવા છે અને છેવટે તેણે લાજ રાખી.

બપોરે શનીવારે ડરબનના સીટી હોલમાં મળેલી મીટીંગ જોઇને કોઇ એમ કહે કે નાટાલના હીંદીઓમાં સંઘ નથી તો તે માનીજ નહિ શકાય. એવી પ્રતિનિધિપ્રકપ મીટીંગ હીંદીઓમાં પણ વર્ષો થયા નથી થયા. સત્તર વેપારીઓ સહને મરીજ મજુર વર્ગ સુધીનું તેમા પ્રતિનિધિત્વ હતું અને નાટાલ ના બધા ભાગોમાંથી હીંદીઓ હાજર થયા હતા. ટ્રાંસ્વાલથી લગભગ સો ડેલીગેટ્સ રેલ્વે માં, ટ્રેનમાં અને વિમાનમાં આવ્યા હતા. એક ૭૦ વર્ષની વયના બોલ્યરવાસી શ્રી. પ્રભાશંકર મુલ્કા કોટવાલ, જે ૧૮૯૭ની સાલથી ટ્રાંસ્વાલ આફ્રિકામાં છે અને યુરોપીયન ઓની સાથે સરળ કરનારા પહેલવહેલા હીંદી છે અને સત્યાગ્રહમાં જોડાયા છે તે બાસ આ મીટીંગ તોડવા બાપન વર્ષે ડરબન આવ્યા હતા.

હોલ બીકાર ભરાઇ ગયો હતો અનેમણા લોકો બહાર ઉભા હતા. તેમની સગવડને માટે મીટીંગનું કામ શરૂ થવાની અગાર પણ બોલાવી રાખવામાં આવી હતી. પણ યુરોપીયનો પણ પ્રમાણમાં સારા પ્રમાણમાં હાજર હતા.

મીટીંગનું કામ ૧૦-૩૦ વાગે શરૂ થયું. શ્રી. સોરાબજી રૂસ્તમજી કે જેમણે આ મીટીંગ બોલાવવામાં અનેક વિઘ્નો સામે ટક્કર ઝીલી હતી તેમણે પ્રમુખસ્થાન લીધું હતું. પ્રથમ જોહાનીસબર્ગમાં જુલાઇ તા. ૬ ઠીના સત્યાગ્રહની તારીખ ઠરાવવા મળેલી ઇન્ડિઅનકોંગ્રેસ ની ટીમ બતાવવામાં આવી હતી. બાદ હીંદુ, મુસલીમ, પારસી અને ખ્રીસ્તી બજબદલ્ય મુજબ પ્રાર્થના થઇ હતી.

પ્રમુખનું ભાષણ

તે પછી પ્રમુખ શ્રી. સોરાબજી રૂસ્તમજીએ પોતાનું ભાષણ ભાંગેલા ચાંવલા ટ્રાંસવાલ ના ભાઇઓને સંબોધી કર્યું હતું : આપણે આ મોલમાં આજના બનાવોની ચર્ચા માટે પણીએ વખત મળ્યા છીએ પણ આ બધા જેવા ગંભીર વાતાવરણમા મળ્યા હોવાનું મને યાદ નથી. છેલ્લાં કેટલાક વર્ષોમાં આ પ્રેદેશીજ વખત આપણે ભીન્ન ભીન્ન રીતોથી પરાયણારાઓ સામે પ્રોટેસ્ટમાં પર ભેગા થયા હીએ. અને સાક્ષિય આફ્રીકામાં આપણા ભાવીના નિર્ણય કરવા એક ખુબ આગાહી છે.

દુઃ દુરથી આપણે ૧૫ દાદુ અને તેમના ટ્રાંસવાલના સાથીઓએ ટ્રાંસવાલ એશીયાટીક રેસ્ટ્રીક્શન એન્ડ ડેવેલપમેંટ એક્ટની બાબતમાં તેમનો જે મત છે અને જેની સામે દા વખત મેળાનો તેઓએ નિર્ણય કર્યો છે તે બાબતમા એક્ટ મળ્યા છીએ ટ્રાંસવાલના બાહ્યો ઉપર એક જુલમી કાયદો આવી ઉભો છે કે જેની અસરો થયી છે ટ્રાંસવાલ ઓ આપણી કોમને બાકીના એક જવાબા મુખી ૩ કે જેની થોડી ઘણી ટુંકી નોંધ આપણી જવાબાઓ આપણા બાહ્યોને રોકતી રહી છે ૧૮૮૫ ના સમય નજર કરીએ આપણી કોમને બધ માનકારક અને અપમાનીઓ ગોરાંઓવાળાના કાયદાઓની પરંપરા ચાલી આવી છે જેનો આ છેલ્લો નમુનો એશીયાટીક ટ્રાંસવાલ રેસ્ટ્રીક્શન એન્ડ ડેવેલપમેંટ એક્ટ છે.

ટ્રાંસવાલની આ બાબતની પરસ્તીમાં આપણા હીંદીઓની સંખ્યા બાર પચીસ હજારની એટલે કે લગભગ બધુ દરબની છે. કયા બીયારવાના માણસ એમ કહી શકશે કે આટલી મુઠીભર વસ્તી એ પ્રાંતના ગોરાઓના લાભો લુટી લેશે. અને જોતાં ટ્રાંસવાલમા હીંદી પ્રશ્ન કોઇ રહ્યજ નહીં. એ એક આપણા બાજ છે કે જેનો કુ છુપાવેય ધ્યાના સ્વાર્થી ગોરાઓ કરી રહ્યા છે. સત્ય તો એ છે કે આની સામાન્ય ગોરી વસ્તી ને એમે કશાજ લેવા દેવા નહીં આપણા સાંગ કરી અને પુરી ખોખરપર કરી જવાબદાર હતું કે ટ્રાંસ્વાલમા હીંદીઓ પોતાનો કશો બચાવ કરવા નહીં હમણા લાંબેતરમા મરે કમીશનને પણ મોકલાના રીપોર્ટમાં જણાવ્યું છે કે તપાસનારોએ ગોરા સત્તાઓમાં આફ્રીકામાં કોઇના કશા સાંભળ્યા નથી. આ હકીકતો છતાં ટ્રાંસવાલની સરકાર શા માટે આપણા લોના બાહ્યોને વારંવાર કેદના કરતી આવી છે તે સમજમા આવી શકતું નથી. બોલાંથી માત્ર બોલજ નારણ નીકળી શકે કે કે સરકાર ટ્રાંસવાલના આપણી કોમને ગુંગળાવી તેનો સંપૂર્ણ નાશ કરવાની નેમ ધરાવે છે.

ટ્રાંસવાલ એશીયાટીક રેસ્ટ્રીક્શન એન્ડ ડેવેલપમેંટ એક્ટ, જે ટ્રાંસવાલની આપણી હીંદી કોમમા ખાસકરી ખળભળાટ પ્રવર્તાવી રહી છે, તે પુરક શ્રી. દાદુ કેટલા શબ્દોમા લોકો હીંદી કોમને જે નરસ કુપી જકરી રહ્યવા ભારેનો છે તે મુદ્દા ઉપર આપણી કોમ કોણ કરી પણ બોલવા પહેલા ઉભી રહી. ગોનીસ્ટર્સ ઓફ પી બ્લીકીરી અરજી પરવાનગી મીલવા માટે પણ પણ બોલ્યા કોમને ઉભી રહ્યા નહીં આ બાબતમા ખાસકરી કેપેપારના વાણીજ્યની ફરજલદી, વેપારની જગાની ફેરબદલી, તેના પહેરવેશની ફેરબદલી એ બધાયીજ બાબતોમા પણ બનાવ છે. એટલે ગોનીસ્ટર્સ ઓફ પી બ્લીકીરીઓરની રહ્યા કોરાજ ઇરાદ પડશે.

બસવાટની બાબતમા હીંદી કોમને એક જગ્યા એથી બીજી જગ્યાએ બસવાની આપણ બનાવ્યા યાય છે. આ બસવાટથી પ્રજાની ઉપરેક ફરજની બીમારને રોગ હીંદી કોમને એક દોર આફ્રીક વાકાઓ જોખી રાખવામા આવનાર છે. હું માનું છું કે કોઇ પણ સ્વમાન ધરાવતી કોમ આવું ઉલ્લંકારપણાનું કાર્ય સાખી શકે નહીં.

આમા ૬ વર્ષની લાંબી મુદત કે જેમાં મહાત્મા ગાંધી અને અન્ય આફ્રીકાની આખા હીંદી કોમ અપમાન ફરીયા બદન પીડા હતા તે મહાને અને ૧૯૧૪ મા જ્યારે મહાત્મા ગાંધીજી આ દેશનો પોનારા કાયદો રદ કરવા માટે નેમણી અને જનરલ સ્મટસની વચ્ચે જે કરારો થયા હતા ઉંર સાક્ષેપ આફ્રીકાના આપણા હકોનો નાબુદીમા ગયી આપણી કોમે કોંગ્રેસ નીરાંતનો શ્વાસ લીધા અને એ કરારના અમલ તરીકે ૧૯૧૮ માં કાયદો પસારમાં આવ્યા : જેનાથી હીંદીઓને સોનેરી સમયના વેપારની છુટ મુકવા માં આવી. મહાત્માજી એ બધા ઉપરી આશાઓ સાથે કામનો હતો અને આફ્રીકા સરકારને પરિણામ કરવા કે યુગમ આવે મારી હીંદી કોમ આફ્રીકાના ગોરાંની તરીકેના સંપૂર્ણ કામના હકો ભોગવશે. પણ દુર્ભાગ્યે

એ ખ્યાલ ન હતો કે એ કરારને ત્રીસરા ભેગો ગણવામાં આવશે અને એમણે મેળવેલી આઝાદી આંચળ કરશે.

એમના ગયા પછી આપણી કોમને માથે કાયદાઓ આવ્યા અને ૧૯૨૭માં તેના પુનરાવર્તન વખતે પણ એશિયાટીકો ડીફર્યના કાયદાને અંત આવ્યો નહીં. ૧૯૩૨ માં ઈંડીયા રેસીડેન્સને ટ્રાંસવાલ લેન્ડ ટેન્યુર એક્ટ ૮ જે તે વખતને અનુકૂળ હતું તે ઉપર ચાંચી કરવાની કોશિશ જણાઈ. વળી પણ યુનીયન ડેસીનેશને તો વાત મંજુર રાખી નહીં અને એ અરસે ૧૯૩૨ માં કાયદા રૂપે પસાર થયો. એ ૧૯૩૨ નો ટ્રાંસવાલ લેન્ડ ટેન્યુર એક્ટ તથા તેમાંથી જન્મેલો ૧૯૩૬ નો કાયદો નંબર ૩૮ અને ટ્રાંસવાલનો ૧૯૩૬ નો એશિયાટીક લેન્ડ એન્ડ ટ્રેડીંગ એક્ટ થી, ૧૯૩૭ના રમણલ ગાંધીકરારો નો અને ૧૯૩૮ના કેપટાઉન કરારોનો ખુલ્લો ભંગ થઈ રહ્યો છે. સાઉથ આફ્રિકાની ડીંદી કોમનો દક્ષિણહાનની સરકારોએ અને દક્ષિણહાન ની પ્રજાનો સનત રીવોલ્ટ છતા આ કાયદાઓનું પસાર થવું કે ચોક્કસ દોર નહીં તો ઘણીવું શું સમજાય

આપણા ટ્રાંસવાલના આગેવાનોએ લખાણો અને વાતચીતોમાં ઘણે પ્રસંગે ઉપરોક્ત હકીકત જાહેર તેઓ એ નીર્ણય ઉપર આવ્યા છે કે આ ટ્રાંસવાલ એશીયાટીક લેન્ડ એન્ડ ટ્રેન્યુર એક્ટ સામે હવે સત્યાગ્રહ સીવાય બીજો કોઈ માર્ગ રહ્યો નથી. અને એ કાયદો પસાર થઈ ગયો છે તે હકીકત નજર સામે રાખી આપણે આપણું વલણ બીજાઓની સાથે સંપૂર્ણ રીતે મળતા થઈએ છીએ.

અને આગે છે કે જે ગામ ડોકટર દાદુ અને તેના સાથીઓએ લીધો છે તેજ ગામ માન બાંધી છે અને આપણે સૌ આપણા તરફથી હાર્દીક ટેકો આપીએ છીએ. ટ્રાંસવાલની આપણી ડીંદી કોમનું રક્ષણ કરવા સારૂ સ્વમાનના ઉદ્દેશ અંગે સંરક્ષણ કરવા તેઓ બહાર પડયા છે તેમાં તેઓ તેમજ નહીં પણ આપણા નહાના દેશ ડીંદની બાણીસ કરોડની પ્રજાના સ્વમાનનો બચાવ કરી રહ્યા છે.

આપણને બરેબર આનંદ અને અભીમાન થાય છે કે ડોકટર દાદુ અને તેમના સાથીઓને મહાત્મા ગાંધી પંડીત જવાહરલાલ નેહરૂ અને દક્ષિણહાનની મેયેસ કોમોની તરફથી પણ ટેકો મળ્યો છે

ટ્રાંસવાલમાં સત્યાગ્રહની લડતની દોરવણી માટે ટ્રાંસવાલ ઈન્ડિઅન કોંગ્રેસના નેશનલીસ્ટ ગ્રુપના આગેવાન ડોકટર યુસુફ મેમ દાદુએ સરદારી સોંપી છે. તા. ૬ મીના ટ્રાંસવાલમાં ડીંદીઓની જે મોટી મીટીંગ સ્વૈચ્છાનીસબર્ગમાં મળી હતી તેમાં નાટાલના મીત્ર આગેવાનો સાથે હું પણ હાજર હતા અને જરાપણ સંકોચ વગર હું તમને ખાત્રી આપું છું કે ટ્રાંસવાલના ડોકટરોના પગલે ચાલી દાદુ તરફ દીલસોજી બતાવે છે અને તેમના આ કાર્યને ટેકો આપે છે. એ દાદુએ પોતાની 'ફીકની કમાણીને જતી કરી છે અને કોઈ પણ જાતના ફોડબાના વગર સાચા દીલથી પોતાનું સર્વસ્વ આ લડતમાં હોમવા તૈયાર થયા છે. આ એમના મહત્વોથી ખરેજ એ કોમની આગેવાની માટે સંપૂર્ણ લાયકાત ધરાવે છે.

ડોકટર દાદુએ આજે જે કામ હાથમાં લીધું છે તેમને હજારની સલામ છે અને આજે આખી એકકા મળેલા હજારો બાઈઓના, આખા સાક્ષેમ આફ્રિકાના હજારો ભાઈઓના અને દીંદના કરોડોના આશીર્વાદ છે એમ કહેવામાં મારી ખાત્રી છે કે તું મારા પોતાનાજ નહીં પણ આપ સર્વેના ગૌરવને પ્રદર્શીત કરે છું

આપણી દરેકની એ પ્રાર્થના છે કે આ કોમિલા કામમાં જય થાય

સૌ જાન કરો કુરબાન

રચનાર : પ્રકાશ પરમ કપમેધાવરણા

ચાલો વિરા ઝટ ચાલો
આ રમ્ય ગીરિના કુપાય,
ભારતની મુક્તિ કેરા
રમ્ય ગીત મધુર ગુજાય ! ૧
જે મહાન નામો ભોગાને
ખુંદી ગયા પથપાન,
એ પાતના દુઃખ હામવા
સૌ જાન કરો કુરબાન ૨
જે રહ્યે પડીને ગરતો
એ સાધુ કૃત્યુ ગમ્યુ,
જે ગામર પથને જીવે
એ પ્રેરાઓ ગસાધુ ૩
ઓ સીંહ તણા સંતાનો
ઝુકાવો રક્ત મેદાન,
ગાયા કાયાને ઠોકી
સૌ ઘાઓ આઝાદ ૪
આવો બાઈ મૈનીકો આવો
મીલાવો હાથો હાથ,
આ ધર્મ યુદ્ધમાં
બલીદાન નાનું આપ. ૫
સૌ બોર બાપને ભૂમી
ડીંદી બાતી જાય ગમાગ,
ઓ ભારત માતા સૈનીકો
તેનું રક્ષણને ભાન. ૬
તમ સજ્જ સત્યની પાસે
ના ક્રોધ દ્વેષ ઉપચાર,
જીત તમારી જરૂર છે
મજબુત ભારતનો રૂપ ગણ સાર. ૭

ડો. દાદુનું આપણે

સાર બાદ ડો. દાદુનો પ્રવાસ બાર તોરાયો સત્કાર કરવામાં આવ્યો હતો. તેઓ ભરાયેલ હજાર ઉપરાંત મનની નાગરીકોના ચોપાયી તેમને વધારે મેળવામાં આવ્યા હતા પોતાના ભાષણ દરમીયાન તેમણે જણાવ્યું કે

દક્ષિણ આફ્રિકાના ડીંદીઓની નવારીખ તેઓની સામેના જુલમો કાયદાઓની કારેરી છે અને એશીયાટીક્સ (ટ્રાંસવાલ લેન્ડ એન્ડ ટ્રેડીંગ) એક્ટ પણ તેમાં હજુ વધારે ઉમેરો થયો છે.

સરકાર ભારતના પાટીને આપણ કરવાની નીતીને અનુસરી રહી છે. પ્રથમ તેણે ડીંદ્રા ઓનો કાયદો કાઢવાનો વિચાર કર્યો છે કેમકે તેઓ પરદેશી ગોરી નાગરીક ગમે છે

બી હોકેસ્ટર જણાવે છે તેમ આ કાયદો માત્ર પાગ બાંધનારો નથી પરંતુ એ કરતાં આગળ જનારો છે. આ કાયદો ટ્રાંસવાલના ડીંદીઓ ને જંગલી પોતાની વેરજીમાં ગાદી વેપાર સિવાય બીજું કાંઈ ધંધા નથી તેઓનો નાશ કરી નાખનારો છે.

શું આ પરિસ્થિતિની સામે મલ્લાગાહ સિવાય બીજો કોઈ માર્ગ છે બારો ? બીજા માર્ગ દ્વારા અસહકારો અને ચાલાપાત કરવાનો ગાંધ બતાવવા આ આપ્યો છે. મેજોરે એ માર્ગ સીધો હતો. પરંતુ તેમાંય તેને નિષ્ફળતા મળી છે.

અસહકારને બારે દરવાજે હવે બંધ થયો છે અને દાક્ષણાની કોંગ્રેસ કોંગ્રેસીઓએ સત્યાગ્રહ કરવાનું નક્કી કર્યું છે

સત્યાગ્રહ ઓગસ્ટ તા. ૧ લીથી શરૂ થશે. તે વખતે નાટાલના ડીંદીઓ શું કરશે ? ટ્રાંસવાલના ભાઈઓને નાટાલના ભાઈઓનો નૈતિક ટેકો મળશે એ તો ખાત્રીજ છે.

પણ જો ટ્રાંસવાલના ભાઈઓની મદદ નહિ કરે તો નાટાલના લાગમાં પોતાના ભાઈઓનું નૈતિક બળ ઓછું કરશે. આ સ્થળ કોઈ ટ્રાંસવાલ જીજ નથી સમજવા દક્ષિણ આફ્રિકાની છે.

બીજા બીજા પ્રોવીન્સીયલ તેમજ મ્યુનીસીપાલીટીઓને હું કહીશ કે આપણી લડત તેઓની સામે નથી. પરંતુ યુનીયન સરકારના પક્ષપાતિપણા કાયદાની સામે છે જુલમની વિરૂદ્ધ કેળવણી અને મજબુતાઈની લડત છે

ડો. દાદુએ જણાવ્યું કે નાટાલના ડીંદીઓ ટ્રાંસવાલના ભાઈઓને ગમે રીતે મદદ કરી શકે છે એમ તો લડતમાં સક્રીય ભાગ લઈને, બીજા આર્થીક મદદ કરીને અને ગીરફ્તાર વિગેરે નાટાલના ભોગવાઈ તેવા આપીને તેઓ મદદ કરી શકે છે. દક્ષિણ આફ્રિકાના ડીંદીઓ ને આ લડતમાં હિંદુસ્તાનનો પણ ટેકો છે પરંતુ આપણે તેના પર આધાર રાખવાનો નથી આપણે પોતાનાજ પગ ઉપર ઝઝવાનું છે.

શ્રી. પી આર. પથર

શ્રી પી. આર પથરે તે પછી તાજીલમાં કે ડાદુનું ભાષણ સાંભળ્યું અને જણાવ્યું કે નાટાલના ડીંદી ભાઈઓએ ટ્રાંસવાલના ભાઈઓ ની બાજુ અને સ્વમાનની લડતમાં સંપૂર્ણ સાથ આપવોજ જોઈએ

શ્રી. એચ. બી. મેદ

શ્રી એચ. બી. મેદે ટ્રાંસવાલમાં ડીંદીઓ વિરૂદ્ધ કરેલા કાયદાની સમજુતી આપી અને જણાવ્યું કે ૧૯૩૨ નો લેન્ડ ટેન્યુર એક્ટ ટ્રાંસવાલના ડીંદીઓને મુશ્કેલી ભરેલી તેને પાસબાસ કરી નાખનારો કાયદો છે. તે વખતે તો ડીંદીઓ જહેરી વેપાર પણ કરી શકતા હતા અને પસવાર પણ કરી શકતા હતા. એ કાયદો ૧૯૩૪ના રમણલ- પોપી સમાધાનો તેમજ ૧૯૩૭ નો કેપટાઉન કરારોનો પણ ભોગ બન્યો છે શ્રી મેદ જણાવ્યું કે દાદાના આ કાયદા ને ખાતર પણ મેળવું જોઈ આપણે હિંદુસ્તાનનું પેદર સાચવવા કરનારો છે અને હવે ફરી પાછો

એ વખત આવી લાગેલો છે કે રહેમતની માફ-ની જેમ આપણે તેની સામે સલામત કરવો જોઇએ. એ વખતે નાટાલના ઈંડીઓ ટ્રાંસ-વાલની મદદે આવી ચડયા હતા અને આજે આશા રાખીએ છીએ કે એજ રીતે ફરી પાછા તેઓ આ ન્યાય અને સ્વમાનની લડતમાં સામેલ થઇ રહેશે.

શ્રી. જે. એચ. ગોખલે

શ્રી. ગોખલેએ જણાવ્યું કે કોંગ્રેસના એક સેક્રેટરી તરીકે આ મીટીંગમાં તેમનાથી કોંગ્રેસ બંધ રાખવામાં કે કેમ, એ સવાલ તેમને મુંઝવણમાં નાખી રહ્યો હતો. પણ મેં કોઇ મારી સ્વતંત્રતા વેચી નથી દીધી અને તેથી એક ઈંડી તરીકે આ મીટીંગ બોલાવવાની જાહેરખબરમાં મારું નામ આપવામાં મને સંકોચ નથી થયો. ટ્રાંસ-વાલના ભાઇઓ વાજબી લડત લડી રહ્યા છે અને તેઓ નાટાલના ભાઇઓ પાસેથી નૈતિક ટેકો માંગે છે જે આપવાની કોઇથી બંધ ના નજર પાડી શકાય. ડૉ. દાદુની લડતને તેમણે સંપૂર્ણ દરોદ જાહેર કરી હતી.

શ્રી એમ. ડી. ભરૂચા

બાર બાદ ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસના માજી પ્રમુખ શ્રી. એમ. ડી ભરૂચાએ જેઓ મોટો ભોગ આપી જાતે દુઃખ ઉઠાવી કોમની સેવા કરવા બહાર પડયા છે તેઓની સામે પથરા ફેંકવાના કેટલાક ભાઇઓના વૃત્તને પખોડી કાઢયું હતું અને જણાવ્યું કે તેઓ પણ સલામતીના એક જુના સોલ્જર છે અને પોતાની જવાબદારીના સંપૂર્ણ ભાન સાથે કહી શકે છે કે કોંગ્રેસના નામદારો કોમને છેવટે રસ્તે દોરી રહ્યા છે. ડૉ. દાદુની લડતને તેમણે સંપૂર્ણ ટેકો આપ્યો અને નાટાલ ના ભાઇઓને તેમાં સંપૂર્ણ સાથ આપવા જણાવ્યું હતું.

રેવ. ફી. એલ. ઇ. રીગામળ્ઝી

રેવ. ફા. એસ. ઇ. રીગામળ્ઝીએ જણાવ્યું કે આ લડત ન્યાય અને સત્યની છે અને કોમની જીવંતતાની છે અને તેમાં સૌ કોઇએ સાથ આપવોજ જોઇએ. ડૉ. દાદુની તારીફ કરતાં તેમણે જણાવ્યું કે તે કોમના સપળા વર્ગોને સાથે કરી શક્યા છે, અને કોમના નેતા બનવાને લાયક છે.

શ્રી. પી. એસ. જોશી

શ્રી. પી એસ. જોશીએ નાટાલ ના ભાઇઓએ ટ્રાંસવાલના ભાઇઓના કરેલા ખૈરખાહી સારું તે માટે આભાર દર્શાવ્યો અને ડૉ. દાદુની સલામતીની લડતમાં સંપૂર્ણ દરોદ જાહેર કર્યો અને નાટાલના ભાઇઓને તેના તન મન અને ધનથી સાથ આપવા જણાવ્યું.

એડવોકેટ એમ. કાંસ્ટેનઝેર

એડવોકેટ એમ. કાંસ્ટેનઝેરે જોહાનિસબર્ગ ઇસ્લામેલા કામ જેવા વિશે કેટલાક ભાઇઓ જાહેરમાં કાંઈ કહેતા હતા તેનો જવાબ આપતાં પુરોપમાં ઉભી થએલી આંતરરાષ્ટ્રિય પરિસ્થિતિ તરફ ધ્યાન ખેંચ્યું અને કહ્યું કે શ્રી ચેમ્બરલેનો કોમોરાનો વેપારનો બચાવ કરવામાં

હિંદના યુરોપીયનોનો વિરોધ

દરીયાપાર વસતા હીંદીઓએ સામ્રાજ્યમાં નાગરીકત્વના સમાન હક્ક મેળવવાની જે માગણી કરી છે તેને હીંદનો યુરોપીયન એસોસીએશનની દક્ષિણ હીંદની શાખાએ વજુદ વગરની ઠેરવી આવકારી છે.

યુરોપીયન એસોસીએશનના મુખપત્ર 'સાઉથ આફ્રિકન ઓબ્ઝર્વર' માં પ્રસિધ્ધ થયેલા એક આગેવાનના લેખમાં હીંદીઓની વીરુધ્ધમાં પ્રસારે પ્રચારેલા જીભની સાત સખ્ત આક્ષેપોનો ઉપલામાં આવી છે.

જે લેખમાં રજુ થયેલા આપ્યું છે કે સાઉથ આફ્રિકાએ આભારજ કરેલી આ પ્રકારની સમસ્ત બ્રીટીશ સામ્રાજ્યની એકતા ખરે બાબતમાં ક્રોપરેશન સામાન્ય એટલુજ નહિ પણ હાલ જે સમયે બ્રીટીશ સામ્રાજ્ય મહાન મુશ્કેલીમાં સપડાયું છે ત્યારે આપણે દરેકરીતના સામ્રાજ્ય આફ્રિકાની સરકારે આવી જાતની વર્તણુક આખરકાર કરવા માટે પસંદ કર્યો એ બાબત મહાન દુર્ભાગ્ય છે. સાઉથ આફ્રિકાની સરકારની આ નીતી બાબતમાં તે હીંદમાં જેવી જે તેવી ઇંગ્લેંડની સાગણીનું ચિત્ર બરાબર લાગ છે.

જે લોકો સામ્રાજ્યમાં પ્રજાતંત્રિકતા અને સભ્યતાના સીદ્ધાંતોના ભંગ કરવાનો ગુન્હો કરે છે તેની સજાથી પ્રધાનપદ કરતા હીંદ કચ્છ બાબતનો અજરકારક રહેતો નથી તે કહેવું મુશ્કેલ છે, તે બાબતે સામ્રાજ્યના સંરક્ષણનું મુખ્ય મુખપત્ર ટેઈમ્સની સરકાર દોષ તેણે સામ્રાજ્ય ભરમા બ્રીટીશ પ્રજાની ઐક્ય પરંપરા સાચવી રાખવાની પોતાની ફરજનું ભાન તો હવેજીજ મુકવું જોઇએ એમ લાગે છે.

વધુમા આ લેખના જણાવવામા આવે છે કે, કદાચ કોઇ એમ સવાલ પુછે કે હીંદવાસીના યુરોપીયનોએ આ બાબતમા શા માટે વચ્ચે પડીને દરીયાપારના વસતા હીંદીઓની મુશ્કેલીઓ બાબત માં આટલી સખ્ત ટીકા કરવી જોઇએ?

આ પ્રશ્નનો એટલોજ જવાબ દેવામા આવે છે કે, યુરોપીયન એસોસીએશનની એ માન્યતા છે બ્રીટીશ સામ્રાજ્યના આધારના મુળ કેપર પા કરનાર કોમ પ્રત્યે વસ્તુની સાથે હીંદના યુરોપીયનોએ ખાસ લેવાદેવા છે. હીંદમાં યુરોપીયનો સ્થાપે ગયા પ્રદાપાર કરવાને જેવી રીતે સાથે રહ્યા, તેવીજ રીતે એ સિદ્ધાંતની કસિએ સામ્રાજ્યમા જે કોમ સકત ગણાવતા દોષ તેમને પણ આપણા યુરોપીયનો બનેજ છે અને તેમાં પણ વધી બાબ કરીને સામ્રાજ્ય મા હીંદના ઉદ્દેશો અને રથાન ઇનપ્રતીદીન ઓર વધુ ગૌરવ ધારણ કરતા જાય છે ત્યારે હીંદની ભાગણીમા તો બ બાર બાબ બદલ કરવીજ જોઇએ.

હીંદમાના યુરોપીયનના બ્રીટીશ સામ્રાજ્યના દેશોના તેમજ પરદેશોમા વસતા પોતાના બાઇ ભોના પ્રત્યેના વર્તણુક બદલ આપવા જેવા કરી પણ કરવા તૈયાર થાય છે તેમ લાગેછે મોટી બાબત આ હીંદમાં રહેતા હીંદી પ્રજાજનોની લાગણીમા પણ સાથ આપવો જોઇએ.

આ લેખમા કેનેડાના હીંદની સરકારને તેમા યુનાયટેડ કિંગડમની સરકારને બારપુર્વક આવીને કરવામા આવી છે કે, ઇંગ્લેંડના એ સ્થાને સાઉથ આફ્રિકાના મુનીયનમાં તે આત્મા રાખતા અને આફ્રિકાના આજ પ્રાતોના કિસાનો અટ પ્રત્યેના બારે બહેતર વલણ અખત્યાર કરવીજ જોઇએ.

સત્યાગ્રહને મળેલો વધુ ટેકો

પ્રીટોરીયામાં માસ મીટીંગ

દુ:ખાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસની પ્રીટોરીયા શાખાની માસ મીટીંગ જુલાઇ તા. ૧૬ મીએ રોયલ થીએટરમાં મળી હતી જે વખતે ૧૨૦૦ ઉપર હીંદીઓ હાજર થયા હતા.

નીચે પ્રમાણે ઠરાવો સર્વાનુમતે પસાર થયા હતા:

"આ મીટીંગ ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસના હાલના આગેવાનોમાં અવિશ્વાસ જાહેર કરે છે અને તે દાદુમાં અને નેશનલીસ્ટ મુખના સિદ્ધાંતો, નીતી અને કાર્યક્રમમાં સંપૂર્ણ વિશ્વાસ જાહેર કરે છે."

"આ મીટીંગ ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસના હાલના આગેવાનોને તુરતજ રાજીનામા આપી દેવા અને પ્રીટોરીયાના હાલની પરિસ્થિતિ કોઇ પણ રીતની રજુઆતો બંધ કરવા સુચવે છે."

"આ મીટીંગ ટ્રાંસવાલના એસોસીએટેડ સેન્ડ એન્ડ ટ્રેડીંગ એસોસ પસાર પણ કર્યા પ્રમાણે આ દેશમાં હીંદ સરકારની એજન્સીને રાખવી એ બેબુનીયાદ કરનારૂં ગણે છે અને તેવી હીંદ સરકારને તે પાછી મંગાવી લેવા તમ વિનંતિ કરે છે."

ક્લેરસ્ડોર્પમાં મીટીંગ

ક્લેરસ્ડોર્પ' ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસની માસ મીટીંગે ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસ હાલના આગેવાનોમાં અવિશ્વાસનો, તેમજ તુરતજ રાજીનામા આપી દેવાનું સુચનારો બાર કેટ, દાદુમાં અને ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસના નેશનલીસ્ટ મુખના સિદ્ધાંતો, નીતી અને કાર્યક્રમને ટેકો આપનારો ઠરાવ કર્યો છે.

ક્રીગ્સડર્પના ટેકો

ક્રાગ્સડર્પના હીંદીઓની એક માસ મીટીંગ જુલાઇ તા. ૨૩ મીએ મળી હતી જે વખતે નીચે પ્રમાણેનો ઠરાવ સર્વાનુમતે પસાર થયો હતો: "ઇન્ડિઅન પોલીટીકલ એસોસીએશનના આશ્રય હેઠળ મળેલી ક્રાગ્સડર્પના હીંદીઓની આ માસ મીટીંગ ટ્રાંસવાલના હીંદીઓની વિરુધ્ધ પ્રસાર થએલા જુઠ્ઠાણા મેન્ડ ઓફ ટ્રસ્ટીંગ એક્ટ સામેની લડતમાં તેઓ તરફ દિલસોજી પ્રકટાવે છે અને વધુમાં હીંદીઓનું સ્વમાન ટકાવી રાખવાને એકમાત્ર સાધન તરીકે તે દાદુના નેતૃત્વ હેઠળ સત્યાગ્રહની લડતને સંપૂર્ણ ટેકો આપે છે

ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન હોકર્સ એસોસીએશન

ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન હોકર્સ' એસોસીએશનની જુલાઇ તા. ૨૩ મીએ જોહાનીસબર્ગમા મળેલી મીટીંગે નીચે પ્રમાણે ઠરાવ સર્વાનુમતે પસાર કર્યો હતો:

"ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન હોકર્સ' એસોસીએશનની આ માસ મીટીંગ ઠરાવ કરે છે કે તેને ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસના હાલના આગેવાનોમાં બીલકુલ વિશ્વાસ નથી અને ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસના હાલના સેક્રેટરી શ્રી. નાનાને હીંદ સરકારના કેસની પુરેપુરી સરકારને કોઇ પણ જાતની રજુઆત કરવાની રજા નથી.

"આ માસ મીટીંગ વધુમા ઠરાવ કરે છે કે તેને નેશનલીસ્ટ મુખના બોર્ડ પર દાદુમા પુર્ણ વિશ્વાસ છે."

જરમીસ્ટનનો વિરોધ

ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસની જરમીસ્ટન ખાતે ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસના હાલના આગેવાનોમાં અવિશ્વાસ-નો અને નેશનલીસ્ટ મુખના બોર્ડ પર દાદુમાં અને નેશનલીસ્ટ મુખના સિદ્ધાંત અને નીતીમા વિશ્વાસ દર્શાવનારો ઠરાવ પસાર કર્યો છે. વધુમા ઉપરના આગેવાનોને રાજીનામા આપી દઇ દા. દાદુને સત્યાગ્રહની લડતનો કાર્યક્રમ ચલાવવા દેવા જણાવવામા આવ્યું છે. આ ઠરાવની નકલો વડા પ્રધાન, મુકદમ પ્રધાન અને બ્રીટીશ કરદારી બાતમોપર અને હીંદના કોન્સ્યુલ-જનરલ તેમજ વર્તમાન પત્રોપર મોકલી આપવાની સત્તા આપનારો ઠરાવ થયો હતો.

"ઘેરાતાં વાદળ"

મહાન લેખક અપ્ટન સીંકલેરની નવલકથા પરથી આ પુસ્તક રચાયું છે. તેમાં પ્રબુ સરસ સામાજીક વાર્તાઓ છે. કીંમત રૂા. ૧.

જાત જાતની વાનગીઓ બનાવવા ઘર માં એક નહલ 'પકવાન પોથી' નો વસાવો કીંમત રૂા. ૧

આ ઓફીસે હાજરાહજુર મળશે

માબાપ અને સંતાનો

લેખક : કાકા કાલેલકર

"માબાપ આપણને જન્મ આપે છે એ બદલો કેટલી સાલ્યું છે તે તપાસીએ. શું જન્મ લેતાં પહેલાં આપણે ન હતા? માબાપે આપણને જન્મ આપ્યો એમ કહેવાને બદલે આપણે એમ કહેવું જોઈએ કે પૂર્વજન્મના સંસ્કારો અને વાસનાઓને લીધે, મરી ગયા પછી આપણું નવો જન્મ લેવાના, નવો જન્મ લેવાને આપણે તનતના હતા. કાળી મનુષ્ય સ્ત્રીને જોઈને તમ આપણે આપણી વાસનાઓ અને મનોરથો પૂર્ણ કરવા સારુ દેહધારી ઘરોને તલસતા હતા. કુદરતના નીયમ પ્રમાણે આપણને આપણે સાચા માબાપ અને પરીસ્થિતી મળી ગયા.

જન્મ લેવાની પ્રાપ્તિને લીધે આપણે માબાપોની ગોપ્યસાધકતાની અંદર પોતાને માટે સ્થાન શોધે છે કુદરતે જેમ નવુંબેમાં દીપમેલ્યા મુકયા છે તેમ આપણને ગોપનની પરોપકારી પ્રેમાળ પ્રેરણા મુકી છે. અને શાસ્ત્રકારોએ આ પ્રેમાળ તાંતિને ધ્યાનમાં રાખીને ત્રિવાહસ સંસ્કારને પવિત્ર માન્યો છે. નવ મહીના ગરભમા રહ્યા રહેવું પડે છે એ દોષ માબાપોનો નથી એ તો આપણી પાપવાસના આકારી છે. એ ગરભમાંથી બહાર પડી આપણને ઉછેરીને કેળવવાનો પ્રયત્ન કરે છે તે માબાપની ફરજ કરવાને બદલે. અટલા માટેજ 'માતૃદેવો ભવ; પિતૃદેવો ભવ' એવો આદેશ શાસ્ત્રકારોએ કરી ...

માબાપો સ્વાર્થને લીધે સંતાનના ભણવાનું ખરચપેટાળ કરે છે એ દલીલમાં 'સ્વાર્થ'નું આધોળાપણું દેખાય છે. એ બાદ કે માબાપો એવો અપેક્ષા રાખે છે કે પોતાની ઘડપણવસ્થામાં પોતાના આશ્રય પાતાનું ભણવું વસુલ કરશે. પણ એ અપેક્ષા માં સ્વાર્થ નથી એમાં તો કર્તવ્ય પરની ધ્રુવ છે. આજે તમે તમારા માબાપનું ખરચ પોષણ કરશો આને બદલે તમે ઘરડા થશો ત્યારે તમારા બાળકો તમારું ખરચપોષણ કરશે. આમાં સ્વાર્થ નથી પણ સામાજીક વ્યવસ્થા રહેલી છે માણસ કમાણી કરે અને ઘડપણમાં ડાઘ આવે એટલા માટે બેન્કમા પૈસા રાખે એ તમારા સ્વાર્થની જાગતાની નીતિ છે. નથીજ કહેતા કે બધા સોદા સ્વાર્થી છે એમ માની બાલુસ બેન્ક, વીમાકંપની અને કામદેવ એ ત્રિપુટી પર વીશ્વાસ રાખે એ સારું કે પોતાની કમાણી પોતાના સ્વજનના હિતને અર્થે પોતાની સમાવદાયાની સંસ્થામાં ભરવા માંગે, અથવા પોતાનજ બાળકોને નાણું સોપી દે અને તેમની બહુમનસ્કતા ઉપર વિશ્વાસ રાખે એ સારું! વિશ્વાસમાં વિશ્વાસ પેદા થાય છે. માબાપ ઉપરનો વિશ્વાસ અને સામાજિક સામણી ઉપરનો વિશ્વાસ—બા બધાંથી કયો વિશ્વાસ સંસ્કૃતીને પોષક છે? માબાપ સ્વાર્થી હોય ના પોતાની કમાણી પોતાના નામે બેન્કમાં જ રાખે તેઓ નથી તેમ કરતાં અને ઉછરીને આપીને રહેવામાં સંસ્કાર માનેછે એ શું સામાન્ય વાત છે!

પુનર્જન્મનો વીચાર છોડી દઈએ તે આપણે એમ માનીએ કે આપણો દેહ અને છત્ર બંને માબાપ તરફથીજ મળ્યાં છે, તો માબાપ માટે આપણે એવું તો ચોક્કસ સિદ્ધ થઈ જાય છે કે માબાપને પોતાના કાર્યપત્ર પર હક હોય તેટલોજ આપણા પર પણ સિદ્ધ થાય છે. આ તમને પસંદ પડતું હોય તો બરું કબુલો. આપણે સ્વતંત્રે આત્મા હોઈએ એ પાતજ વધારે સત્ય છે. પણ બીજી બાજુએ પણ આત્મા પે પુત્રનામાકાંક્ષિ એ કથનના અનુસાર બાળપણમાં માબાપની આજ્ઞાનું પાલન કરવું, મોટપણમાં આદર અને સત્કાર તેમનો રાજી રાખવા અને તેમના ઘડપણમાં તેમનું ભરણપોષણ કરવું એ પુત્રોનો પરમધર્મ છે 'અમાદંગામનલિ દત્તવાદયિનાસ્યે' એમકહે વેદકાલથી પોતાનો કહેતા આવ્યા છે તે પરમ સત્ય છે. માતાની નીષ્કામ સેવા અને દયા એમ સામે આભાર સુધી કોઇ એ દલીલ કરી ન હતી તે આજના જમાનાને થ્રી છે. નવ મહીના સુધી ના પોતાના લોહીથી બાળકને પોષે છે એવો પોતો આપણોય કર્યો! બન્ને એ બે વસ્તુ લઇને બાળક દુનીયામાં પ્રવેશ કરે છે, એ બેના ઉપકારમાંથી આપણે કોઇ કાળે મુક્તા થઈએ એમ નથી.

બાળપણના બાલ્યાવસ્થાની સાથે બધાના કારણો આ નવી સંસ્કૃતીના નવા જમાનામાં ફુલ્યા થાય છે તે હું માનુ છું. સાંપ્રતિક પ્રવાહો માંથે છે તે એ નવી સંસ્કૃતીને આભારી. પણ પ્રવાહો તે જ બદલી શકે કે જેણે પોતાની રોચા અને ભક્તિથી નવસો નવરાત્રી આત્મા પાણીને ક્રાન્તકારી દૃષ્ટાન્ત પાળવાનો અધીકાર મેળવ્યો હોય.

પિતાઓ સમજે કે આજનો જમાનો કેવો બાળકોનો છે, તેમનો પ્રભુત્વ અને તર્કનો તારસ્વર મોજાની તેનો દ્રઢબળો વેગથી પ્રયોગ કરનારી પ્રજા બાળકે ઉપરપણ વધ રહી છે. તે પિતાની અને માતાની સામે પણ કરતાં આચકાવાની નથી, એટલે સંસ્કાર ગાતપીતા ગૌને સમજદાર અને જવાબદાર થવા પહેલી કોઇ પણ માબાપ બાળક પાસેથી આજ્ઞાપાલનની આશા ન રાખે: તેની મૂર્તરૂપ આજના બાળકના સામે બાલ્યે આજ્ઞાલ્યે પણ આજ્ઞાપત્ર વર્તન ન કરે, આર્યોચરણ આદર્શો ન મુકે. માબાપ બાળકો માટે મનનો વારસો મુકી જવાની બીલકુલ દરકાર ન કરે, તેમ બાળકો તેને માટે પણ કશાય એવો ઉદ્ભવો પણ ન રાખે.

સ્વદેશના ખબરો

પારસીઓ અને દારૂ

મુખ્ય સરકારના ગૃહમંત્રી શ્રી. કનૈયાલાલ મુનશી ઉપર પારસીઓ તરફથી ગએલા પત્રોના જવાબો તેમણે એક જાહેર યાદી દ્વારા આપ્યા છે. તમાં એક બીના બાબત ખેદ બે છે કે મુખ્ય શહેરમાં ૬૬૭ દારૂ-ગાદીનાં લાયસન્સો છે, જેમાં ૩૬૦ લાયસન્સો પારસીઓના છે. એમાં ઘણા પારસીઓ શ્રીમંત છે અને તેમને બીજી આવક છે. આ દુકાનોમાં નોકરી કરનારાઓનો મોટો વર્ગ ક્રિશ્ચિઓનો છે. જેમની નોકરી જાય એવા પારસી કામદારો કહેતા ૪૦૦ જેટલા છે.....પહેલાં આપીયુ બંધ કર્યું ત્યારે ઘણા દારૂ દુકાનદારોને નુકસાન પહોંચ્યું હતું. છતાં ઘણા પારસીઓ તોફાન કરી દેશને નુકસાન પહોંચાડી રહ્યા છે, અને મુંબઇમાં પારસીઓએ શહેનશાહનો જન્મ દીવસ ઉજવ્યો. ત્યારે હજારોએ ઓકડા થઇ દારૂબંધીની અવેહીલ ઉડાવી. દારૂબંધીની સામે ચાળા કર્યો હતો.

મુંબઇમાં મોટરનું કારખાનું

પરદેશમાં બનાવવામાં આવતી મોટર ગાડીઓ કરતાં મુંબઇમાંજ બનાવવામાં આવેલી મોટર ગાડીઓ ૩૦ ટકા ઓછા ભાવથી બજારમાં મુકાશે એમ જણાય છે. બે ભાઇઓની મુડીથી ઉભું કરવામાં આવેલાં કારખાનામાં મોટરના ભાગો આગળ તયાર થઇ ચુકયા પરંતુ પીજરાંઓ ચાકીઓ અને "ચોરીડોગટર" ટિયર બનાવવા માટે બીજા કારખાનાની જરૂર પડશે. એક વર્ષ દરમ્યાન ૪૦૦૦ જેટલી મોટરગાડીઓ કારખાનામાંથી ઉતપન્ન થઇ શકશે એવી ધારણા રાખવામાં આવે છે. આ યોજનાના માટેના પ્રાથમીક નીષ્ણાતો ઓસ્ટ્રેલીયા અને જર્મનીથી ૨૫ સેવામાં આવશે; અને હીંદી પ્રજાને આપવામા આવશે એવી બાંહેધરી તેઓ સમળા ભાતીઓની જવાબદારી સંભાળી રહે.

બીલ્લા પ્રમાણેનું મેકડુ સાબુજ

હીંદના જાણીતા શાહ સોદાગર મેસર્સ બીરબા પ્રસર્સની પેઢી તરફથી હીંદમાં એક નવા સ્વદેશી ઉદ્યોગનું કુદ પ્રયત્નમાં બંડાબુ થનાર છે. આ નવા ઉદ્યોગ તે હીંદમાં સાબુકલો બનાવવાનો છે. એમ જણાવવામાં આવ્યું છે કે, આ ઉદ્યોગ માટે ની ઘડીયા સાધનસ્ત્ર લી. નામની રા. કપ લાખ જેટલી થાપણ સામેની એક કોમ્પનડ સ્ટોક કંપની મુળાકામાં ઉભી કરવામાં આવી છે આ સ્વદેશી સાબુકલોની બનાવટ કામમાં હીંદમાં આવતા થતી બીલીશ સાબુકલોના ઉત્પાદનજ રહેશે. તે ઉપરાંત બીલીશ અને બીજા પરદેશી સાબુકલો ઉપર આબાલ જમાતો સેવામા આવની ઉત્પાદી આ સ્વદેશી સાબુકલો સારા સરખા મારફતનથી પરદેશી સાબુકલો સામે ટકકર ઝીલ કરી શકશે.

—બધા રાજ્યની જેલમાંના કેદીઓ પ્રત્યે જેલ સત્તાવાળાઓ તરફથી અમાનુષી વર્તણુક થતી હોવાથી તે બાબત ચોકસ બતાવવા નબાની જેલખાનાના બધા કેદીઓએ ભુખમરાની હડતાળ શરૂ કરી છે.

મેરે કમીશનનો હેવાલ

ગયાના આગલા અંકથી ચાલુ

૧૪. આવા બેનામી મીલકત ધરાવવાના દાખલા સંભવાળ્યે છે પણ નીચે દર્શાવ્યા છે તે સીવાય બીજા દાખલાઓ જે કમીશનને નજરમાં તેમાં એવા નામે ધરાવવાના દાખલા ૧૯૩૬ ના ૫ંદરમી જે પેઢેલાના છે અને તેવા તે ૧૯૨૬ ના સુધારેમા ધારા નંબર ૩૭ની કલમ (૨) પેટા કલમ ૪ મુજબ સંરક્ષીત પણ ફોજદારી કાર્યવાહીસરના છે. ૧૯૩૨ ના માર્ચમાંમ કરવામાં આવ્યો ત્યારે પેઢેલાં આ પ્રશ્નના પ્રત્યક્ષની બાબત ના અલગ કહેવામાં આવી ગયુ છે. આ બીજા નામે ધરાવનારાઓ જેને નામે કજી મીલકતો ચાલુ છે તેમાના અમુક મંધાદારી બાબતીઓ છે અને આબાદાર મુસ્લીમ કોમ છે અને ૧૯૩૨ પહેલાં મોબાદાર મુસ્લીમ આનો અને બાકી કોમો એશીયાટીકોનો અને યુરોપીઓ જેઓને એશીયાટીકોની લાકી ધરાવી હોય તેવાઓને બદલે આ પ્રકારની મીલકત ધરાવવાનું બેરકાયદે તરીકે જણાવું ન હતું.

૧૫. ૧૯૩૬ માં ટ્રાન્સવાલના એશીયાટીકો માટે નીમાયેલી પારમાજેન્ટની સીલેક્ટ કમીટી આગળ (સીલેક્ટ કમીટી રીપોર્ટ ૬-૩૬) તે બાબત ના રેન્ટ કાઉનસીલના રજીસ્ટ્રાર ગો. કી જે રજુઆત પોતાની જુબાનીમાં સુચવ્યા. મુજબ ૧૯૩૭ માં એવા નામે ચાલતી મીલકતોનું તેપુર્ણ લીસ્ટ બનાવ્યું હોત તો તે કદાચ પણ ઘણું કરું એમ આ કમીશન ધારે છે. તે આવુ લીસ્ટ કરવામા આવ્યુ હતે તો અનેક એશીયાટીક ગાલીક જમીન ધરનો પોતાનો લાભ મેળે અને બીજી નવા એશીયાટીક તેમે લાભ ખરીદે તો તેવા નવા એશીયાટીક પતી યુરોપીયન પોતાને નામે મીલકત રાખવાનું દગાથી કબુલ રાખે અને તે રીતે પદાર્થમાં કાયદાને જીલ્લંઘે તે બનવાનું અશક્ય થતે. કમીશન આથી એવું સુચન કરતું નથી કે આ પ્રમાણે દગાની રીત પ્રચલીત છે; પણ તેની હકીકત બતાવવા માં આવી છે. એટલા માટે કે જેને તે પ્રમાણે બન્યુ હોય તો સામાન્ય બનાવમાં તે શોધી કહાડવું અશક્ય છે.

૧૬. જેને નામે મીલકત રાખવામા આવી હોય તે બદલ બદલ બદલવા નામે ધરાવવાને અશક્ત બીજે ઠારે તેને બદલે બીજાને નામે ફેરવવાની જરૂર પડે અને તેવા નવા નામે ધરાવનારને નામે મીલકત ફેરબદલ કરવાની જરૂર પડે તેવા પ્રસંગે ૧૯૩૬ ના ૪૫ મે પેઢેલાં જે મીલકત બીજાના નામપર રાખવામાં આવી હોય તેના સંબંધમાં તેમ કરવાની પરવાનગી જે ઈન્સના દક્ષિણઆફ્રીકા રજીસ્ટ્રી ઓફીસની રીત, રજીસ્ટ્રારે જણાવ્યા મુજબ, એવી નામ ફેરબદલની બાબતમાં કરવાને માટે કોર્ટનો હુકમ મેળવવાની છે અને એ પ્રમા આ કમીશનને આજબાબ્ય જણાય છે. પ્રીટોરીયાના રજીસ્ટ્રાર, અમુક દાખલાઓમાં નામે ધરાવનારનું નામ ફેરબદલ કરવાનું, પેટાના કુલ પત્રક, કલમ નામાઓના પુરાવાઓથી, કબજેસર છે એમ સંતોષકારક પુરી રકમ પા. ૧૪૦૦ માટે ગીરવી કરું' અને નમુ કર્યું છે કે પોતાના તરફથી એલીજ રીતે તેણે નામે રાખેલું છે. આ બાબતમા દાખલા માં કુલ ખરીદીની રકમનું ગીરોખત આપવું એ ૧૯૧૬ના કાયદા નંબર ૩૩ ની સુધારેલાં ૫ માં કલમ નંબર ૨ નો ભંગ કરનાર જણાય છે.

(૨૫) પ્રીટોરીયાના એ. સ્ટર્ન, કબુલ્યા પ્રમાણે, પાંચ જુદા જુદા એશીયાટીકોના વતી દસ જુદી જુદી મીલકતો ૧૯૩૬ ના બે મહીનાની તા. ૧૫ પેઢેલાંના દસ્તાવેજોથી પોતાને નામે રાખેલી, તે ઉપરાંત ૧૯૩૫ ના જુની ૨૨ તારીખે પોટગીઝર્સ રસ્ટ માના આર્ટ નંબર ૨૫૦ નો "બ્લ" આમ પા ૧૬૩૦ની કીમત પ્રમાણે દસ્તાવેજ નંબર ૬૯૫૫/૩૫ થી પોતાને નામે રાખેલો. સ્ટર્નને પોતાની જુબાની દરમ્યાન જે નીચેદન રજુ કર્યું તેમાં કબુલ કર્યું છે કે આ ઉદ્દેશી નામે લીધેલી પીમકત પોટગીઝર્સ રસ્ટના એક ઠીંદી એ, ૮ વરાળીઆ, જેણે જરૂરી પૈસા પુરા પાડેલા તેના લાભ માટે પોતે નામે રાખી છે.

(૨) પ્રીટોરીયાના ગુડમેન્ટ બ્રધર્સ' તીમોટેઃ જે જમીનો પરાને છે તેની કમીશને તપાસ કરેલી અને (કંપનીના ડાયરેક્ટર) જોસેફ ગુડમેન પાસેથી તેના બુલાસામા કલમ નામાઓ મેળવેલા. એ દસ્તાવેજોઓ ઉપર વીચાર કરતાં કમીશનને સંતોષ થયો છે કે આ કંપનીએ ૧૯૩૦ ના ૧૫ મી એ પકડીયો એશીયાટીકના લાભ માટે નીચેની મીલકતો કાયદાઓ ભંગ કરીને ખરીદ ગુડમેનની મારફતે મેળવેલી છે.

(૧) પ્રીટોરીયા માકનનો લોટ નં. ૧૪ બદલદને માટે ટ્રાંસફર નંબર ૧૧૫૩૫/૧૯૩૧ ૧૪, ડીસેમ્બર ૧૯૩૧ ખરીદ કીમત પા. ૭૦.

(૨) ૫૨૮ લાઇન લોટ નં. ૧૬ આકુજ ઇરમાઇલ માટે ટ્રાંસફર નંબર ૬૧૮/૧૯૩૨ ૧૦, ફેબ્રુઆરી ૧૯૩૨ ખરીદ કીમત પા. ૧૫.

(૩) ડીસ્પેચ લોટ નંબર ૬ (પ્રીટોરીયા ડીસ્ટ્રીક્ટ) આકુજ ઇરમાઇલને માટે ટ્રાંસફર નંબર ૫૧૨૧/૧૯૩૨ તારીખ ૧૯૩૨ એપ્રીલ ૪ ખરીદ કીમત ૫૦. (અપુર્ણ)

—:૦:—

પરચુરણ

સરીફ રહીમાન નામનો ૧૨૦ વાની વયનો એક પાક્ષ પેસાપરમા મોનું આકાંક્ષ બની રહ્યો છે. આટલી વૃદ્ધ વયે દેખમેવા કરવાના કોઇ તેને જણ્યા ન અને બાન અબ્દુલમજીદ બાનને બણીને તેણે કેટલીક ગેરવણો કરી હતી મુસ્લીમ લીગના નેતાઓએ પણ તેમની મુલાકાત લીધી હતી.

—:—

મુબાઇ સરકારે 'વંદેમાતરમ' ગીત બાબા સંબંધમાં એવો ખરીમત કાઢયો છે કે સરકાર તરફથી ચાલતી શાળાઓમાં જ્યાં તમામ વિદ્યાર્થીઓ ગીત બાવાની તરફેણમાં હોય ત્યાં એ ગીત ગાવે સરકાર કોઇ જાતનો વાંધો લેવા ઇચ્છતી નથી.

ખબરપત્રો

રે. દાદુ અને તેમની પાર્ટી

રે. યુસુફ ગફાર દાદુ અને તેમના સાથીઓ જેઓ ગયા વીકઍન્ડમાં નાતાલ મીડલૅન્ડ્સ હાઇવે ઍવન્યુ અલ્બાના હતા તેઓ મંગળવારે સવારે શ્રી. મોરારજી કુરજીના કરેલ ઑટોમ્યુ મુકામેથી ડરબનમાં મનોહારીસબર્ગ જવા રવાના થયા હતા. રે. દાદુ તથા શ્રી. એસ. બી. મેરે નાતાલના દીંદી બાઇઓ તરફથી ટ્રાંસવાલના બાઇઓના થયેલા પ્રેમભર્યા સત્કાર માટે અને રજા માટે હાર્દિક આભાર દર્શાવ્યો હતો.

રે. દાદુ અને પાર્ટી બુધવારે બપોરે જોહાનીસબર્ગમાં પહોંચ્યા હતા છે. તેઓને રજાના બેકીરનીય અર્થે આપ્યા નાતાલના બાઇઓ તરફથી સુંદર ટી પાર્ટી આપવામાં આવી હતી.

શ્રી ટ્રાંસવાલ હિંદુ સેવા સમાજની ચૂંટણી

શ્રી ટ્રાંસવાલ હિંદુ સેવા સમાજની આમ ચૂંટણીની સભા તા. ૨૬-૬-૩૯ના રોજ જોહાનીસબર્ગમાં આર્ય ટ્રેડ્સ હૉલમાં શ્રી. રણછોડજીભાઇ પોપટના પ્રમુખપદે મળી હતી.

સમાજની નીતિરીતિ, સમાજના હિસાબ, ટ્રાંસ્વાલની હિસાબ વિગેરે પસાર કરવામાં આવ્યા હતા. બાદ બાદ નીચે પ્રમાણે અધિકારીઓની ચૂંટણી થઇ હતી.

શ્રી. વલ્લભજી ખાનજી પારનેરા પ્રમુખ, શ્રી. અંબારામજીભાઇ મોરાર પ્રમુખ, ટ્રેઝરપ્રમુખોઃ મેસર્સ રામજીભાઇ જીવરાજભાઇ પરસ, બીજા ભાઇ મેસર્સ ગોરધન ગોરખા, બીબાજીભાઇ ઉકાભાઇ માસ્તર, રણછોડજી વલ્લભજી પાટીદાર, માજીદાર: સોમેશ્વર જોશી, પી. એમ. નારાયણ, કી પ્રી ગોકળ, ગંગાદીન પાંડે, બાબુભાઇ દલાલ. મંત્રીઓઃ મેસર્સ રણછોડભાઇ કસુરભાઇ કોટીલા, નારાયણ ભાઇ પરબુ. સહાયક મંત્રીઓ: મેસર્સ કી પી. દરજી, મોકુભાઇ દેસાઇ. ખજાનચીઃ મેસર્સ સવજીભાઇ ગુલાબભાઇ દેસાઇ, પરશોતમ ઓંધ ભાઇ ગોકળદાસ મેસર્સ શ્રીકૃષ્ણભાઇ નારણ, જમનાદાસ નાના. સાર્વજનિકઃ શ્રી દયાળજી બાબાભાઇ. કમીટીના સભ્યોઃ મેસર્સ જમનાદાસ અંબારામ, નરસિંહભાઇ, મોતીરામ વલ્લભ, પ્રાગજી ભાણજી, ઊકાભાઇ છીબા, મગનભાઇ ધરશ્વરભાઇ પટેલ, ગોપાળજી ગોવિંદજી, પ્રાંતલાલ મહેતા, ચીબુચનભાઇ ડાહ્યા, નાથુભાઇ પ્રેમજી, છોકુભાઇ પીતાંબર સોલંકી, ઊકાભાઇ બાબુભાઇ, રતનજી મુકાણ, રણછોડભાઇ નારણ, વસનજી નાગર, ગોવિંદભાઇ બીબાભાઇ, ભાણાભાઇ કાનજી, નરોકમભાઇ બાબુ, મુકાજીભાઇ કલ્યાણ, મગન ભાઇ બાબુભાઇ મોદી, મગનભાઇ બાબુભાઇ.

આંધી હોલના ટેન્ડરોના સંબંધમાં સભાએ નીચેનો ઠરાવ કર્યો હતોઃ

"ટ્રાંસવાલ હીંદુ સેવા સમાજની આ વર્ષની સભા સોપી ઉપર બાંધવા માટે પા. ૬૭૦૦ સુધી આવે ટરવાની જનરલ કમીટીને સત્તા આપે છે અને ઠરાવ કરે છે કે ૩૦-૬-૩૯ સુધીમાં પા. ૪૦૦૦ બેન્કમાં જમા કરાવી દીધા બાદ કોઇ પણ રે-ફર રકમ ઉધારવું અને તે પર સહી કરવી."

ધી હીંદુ સ્પોર્ટિંગ ક્લબ

ઉપરોક્ત ક્લબના ચેરીઆ મંત્રી શ્રી. સોમાભાઇ ગોરીદાસ સ્વરૂપ જતા દોવાથી તેમના માનમાં દુપ પાર્ટીનો મેળાપડો શુક્રવાર તા. ૧૬-૬-૧૯૩૯ ના રોજે કરવામાં આવ્યો હતો પ્રમુખ શ્રી મોતીદભાઇ છીબાભાઇ તરફથી શ્રી સોમાભાઇ ગોરીદાસ સ્વરૂપ જતા દોવાથી તેમણે ક્લબ પ્રત્યે બજાવેલી સેવાના સુંદર શબ્દોમાં વખાણ કર્યા હતા અને તેમની સુંદર સહાય ઇચ્છી ક્લબ તરફથી શ્રી સોમાભાઇને એક ગોલ્ડન પેન-સીલ સેટ ભેટ આપી હતી. સાર્વજનિક ક્લબના અન્ય મેમ્બરો તરફથી સોમાભાઇની સુંદર સહાય ઇચ્છી હતી. જવાબમાં સોમાભાઇએ જણાવ્યું કે ક્લબના મંત્રી તરીકે મેં કામ કર્યું એ મારી ફરજ બજાવી છે. અને તેમ પ્રસંગોએ હાજર રહી મને જે માન આપ્યું છે તે બદલ હું ક્લબનો આભાર માનું છું અને ક્લબ હમેશા પ્રગતિવાન બને એમ ઇચ્છું છું અને ક્લબને ભેટ આપી હતી

શ્રી યુવીત મહારાજનું અવસાન

અમો ગમીનારે સવારે ૩ વાગે શ્રી યુવીત મહારાજ રહેવાસી દીલબરના પોતાના મુકામે અવસાન પામ્યા છે. તેમના અવસાનથી ડરબનની દીંદી કોમને એક જુની અને નામીચી વ્યક્તિની ખોટ પડી છે. શ્રી યુવીત મહારાજ બપ્પા ચર્ય સુધી ડરબન કોરપોરેશનની ઇન્ડિયન મારકેટમાં સર્વીસમાં હતા ઉમરા બાર વર્ષ થયાં તે નીવૃત્ત થયા હતા સામાજીક અને ધાર્મીક કાર્યોમાં તે સારો રસ લેતા અને ડરબનના હતા અને ડરબનમાં દીંદુ મંદીરના એક ટ્રસ્ટી હતા. ગમીનારે બપોરે તેમની અગ્નેરીના સ્મશાનમાં હજારોની મેદની હતી જેમાં મોતીદભાઇ, જેરરામ, રેંગાદ, સ્ટેંજર વિગેરે સ્થળેથી પણ દીંદીઓ હાજર થયા હતા સ્વર્ગસ્થ પોતાની પાછળ પોતાનાં વિધવા અને બે પુત્રીઓ અને એક પુત્રને શોક કરતા મુકી ગયા છે. સ્વર્ગસ્થના કુટુંબીજનો તરફ અમે અંતઃકરણપુર્વક દિલસોજી બતાવીએ છીએ અને સ્વર્ગસ્થના આત્માને ચીરશાંતી મળો એવી પ્રભુ પ્રત્યે પ્રાર્થના કરીએ છીએ.

'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન' ને મદદ

ફ્રાંસવાલની તા. ૧૫ માર્ચ ૧૯૩૯ નીચેના બાઇઓ તરફથી 'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન' ના નીભાવાર્થે મળેલી રકમો સાભાર સ્વીકારીએ છીએઃ

એચ. મનમાકલ એન્ડ કું. ડાગલમાંગ ૧-૧-૦, એસ. એ ભટ્ટા ડાગલમાંગ ૧-૧-૦, જીવા રવા એકરવીલ ૧-૧-૦, મુખા દાજી એકરવીલ ૧-૧-૦, સી. એચ. પરેલ મારકનટીન ૧૦-૬, કે. ગોવી, માલકનટીન ૧-૧-૦, કાસીન રવા ફેન્ટર્સડોર્પ ૧-૧-૦, મુખા પ્રેમા ફેન્ટર્સડોર્પ ૧-૧-૦, દલજી જેરામ એન્ડ સન્સ ફેન્ટર્સડોર્પ ૨-૨-૦, આદમ એક રવા ફેન્ટર્સડોર્પ ૧-૧-૦, મકન મોરારે એકરવીલ ૧૦-૬, આદમ આબેદ લખલખાણ ૧-૧-૦, ઇસ્માઇલ મોહમદ, એકરવીલ ૧-૧-૦, આઇ. એમ. દલા એકરવીલ ૧-૧-૦, કરમાઇલ કરીમ એકરવીલ ૧-૧-૦, ઝે. ડ. વાણી માલકનટીન ૧-૧૨-૦, કારસીટ સન્સ એકેનસ્ટીન ૧૦-૬ એ. ઇ. મોતાલા ફેન્ટર્સડોર્પ ૧-૧-૦, એસ. કરીમ રીસમ-સલ્ફર ૧૦-૬, બી ડી. આમીન ન્યુ'બર્ગ ૫-૬, આઇ. સી. આરાબાઇ એન્ડ કું. ન્યુ'બર્ગ ૮-૬ ૬, ગામાન બજાર ન્યુ'બર્ગ ૪-૬-૦

નીચેના બાઇઓએ દીનીબ્બરી મુકામના ઘર 'ઇ ઓ' ના નિભાવાર્થે આપેલી રકમો સાભાર સ્વિકારીએ છીએ.

નાથુભાઇ ઉકાભાઇ ન્યુબર્ગ ૧૦-૬, મોલાક બાઇ મોતીદભાઇ ૧૦-૬, વીરાભાઇ બાવત ૧૦-૬, રામભાઇ ગોદર ૧૦-૬, બી ડાહ્યા એન્ડ સન્સ ૧૦-૦, મોલાજી પાયલ ૧૦-૬, જમનાદાસ ચુંબારામ ૧૦-૬, નગીનદાસ નરસી ૧૦-૬

અમ્બગેની કોમેટરીયમ કમીટી

સ્પેશીયલ જનરલ મીટીંગ

અમ્બગેની કોમેટોરીયમ કમીટીની સ્પેશીયલ જનરલ મીટીંગ રવીવાર તા. ૩૦ જુલાઇ ના રોજ બપોરે ૪ વાગે ૨૨૬ વીકટોરીયા સ્ટ્રીટ પર વીકટોરીયા પ્રોવ્હીઝન કંપનીના મકાન માં મળશે.

ઠરાવ: કોમેટોરીયમની હાલની જમ્યા કોરપોરેશન ખરીદવા માગે છે તેને વિષેના પત્રવ્યવહાર પર ચર્ચા.

સર્વે હિંદુ બાઇઓને હાજર રહેવા વિનંતિ છે.

ડી. અનજ
જે. ઓન સેક્રેટરી

"વૈજ્ઞાનિક જમત"

આ પુસ્તક સચિત્ર વાર્તાઓથી ભરપુર છે. મુળ કીંમત રૂા. ૪-૬ પણ ખાસ માટલેલો ભાવ રૂા. ૩-૬.

"ફુલવાના ફુસુમો"

આ પુસ્તકમાં ટુંકી ટુંકી વાર્તાઓના સંગ્રહ છે. કુલ ૧૭ વાર્તાનો સમાવેશ થયો છે. પાકું પોતેરી પુઠું કી. રૂા. ૫.

આ ઓફીસે તાબડતોડ મળશે.

અમારાં નવાં પુસ્તકો

નીચેનાં પુસ્તકો બાજ ચુંટી કાઢેલા જાણીતા લેખકોનાં છે. હમેશાં પુસ્તકો સુંદર છતાં જ્ઞાનપૂર્ણ અને સારા લેખકોનાં વાંચવા જોઇએ. જેથી આપણું જ્ઞાનમાં વધારો થાય અને આપણું ચારીત્ર ઘડાય. એ દૃષ્ટિ બહારનાં ધ્યાન માં રાખી અમે પુસ્તકો મંગાવીએ છીએ. દુનિયા સાહીત્ય જ્ઞાનમાં વધારો કરે છે.

રાષ્ટ્રીય સાહિત્ય

ગ્રામોદ્યોગની બારાખડી	૭	૦
" " પાકે પૂંઠે	૩	૬
ખેડૂત ચિકિત્સા	૧	૦
ખરી કેળવણી (ગાંધીજી)	૪	૦
ગોળમેજીમાં ગાંધીજી	૨	૦
મારી જીવન કથા (ખં બ. ગોખલે)	૧૨	૧
ખતે મજુરી કરનારાઓને (ટોલ્સટોય)	૨	૦
ગોપબંધુ દાસ ચ. રા ગોપાલાચારી	૨	૦
મારે કરીશું શું ? (ટોલ્સટોય)	૨	૧
" " ઉખરામ "	૨	૧
દુનિયાનો ગરીબ (બાલકો વિશે જ્ઞાન)	૧	૯
ધર્મ સંસ્થાપક (ગાંધીજીના અક્ષરદેહો વિશેના વિચારો અને લેખો)	૧	૬
નરવીર બાલાજી	૧	૩
નીતિનાદને માર્ગે (ગાંધીજી)	૨	૦
પરદેશી કાપડની સાથે હરીફાઇ	૨	૧
પ્રાર્થ પ્રતિજ્ઞા (ગાંધીજી)	૨	૬
બોમ્બીઝમ ને બીજી વાતો	૧	૬
મહાત્માજીના પ્રમુખો (૫૦ પ્રમુખોના ફોટો સ. ચરીત્રો)	૨	૦
મહાત્મા ગાંધીજીની વિચાર સૃષ્ટી (લેખો અને ભાષણોનો સંગ્રહ)	૧	૦
મહાત્મા ગાંધીજી (રમારવું)	૦	૬
રાષ્ટ્રવીર શિવાજી	૧	૬
રાષ્ટ્રીય સંગીત ગાયક	૧	૬
વર્ણવ્યવસ્થા (ગાંધીજી)	૧	૦
સત્યાગ્રહની મિમાંસા	૪	૬
સ્વદેશી સમાજ	૨	૦
હમારા હિંદુસ્તાન	૪	૬
અહિંસા ગાંધીજી	૨	૬
આખરી કેસો (હરીજન પ્રજાની પ્રવૃત્તિનો ઇતીહાસ) ભાગ ૧-૨	૫	૬
આચાર્ય કૃપલાનીના લેખો	૫	૬
અર્પણની પ્રતિજ્ઞા	૩	૬
સેવા સેવા	૨	૬

ધાર્મિક સાહિત્ય

શ્રીમદ ભાગવત (મોટું પુસ્તક)	૧૨	૬
મંદિરાન ભાગ ૨ જો	૭	૦
ભક્તક કથાઓ અમરાન જુહની વાતો	૧	૬
મંડાવારી મહર્ષિ દયાનંદનું જી. ચ.	૨	૦
પ્રભાત ગ્રામ્યના બાળા ભજનો રજાઓ	૪	૬
પરમાર્થસાર	૧	૦
પરમહંસના બોધ વચનો	૨	૦
મહાસીય પુરાણ (સાત સંહીતાવાળું સીય ગીતા તથા સીયસીતામૃત ઇકીત પા ૨-૦-૦		
મંગળ પ્રભાત (ગાંધીજીએ ૨૧ નીયમોના કરેલા અર્થો)	૧	૦
સતબીર મહાનંદજી	૨	૧
ચાપીત ચકુંતલા	૩	૦
મારી સીખ	૧	૦
સ્વામી વિષ્ણ સંચાર (વિવેકાનંદ)	૧	૦
અવાર્ચીન ચાલો અને બાકાય વિચાર	૨	૬
અરવાંદ ઘોષનું ત્યપાન (ઘોષપદ)	૫	૦
અનાસક્તિ યોગ (ગીતાનો ગાંધીજીએ કરેલો અનુવાદ)	૧	૦
ઉપનિષદ પારાવળા	૪	૦

શ્રી. રમણલાલ જયંતીલાલ દલાલ કૃત

કોકીલા	૧૦	૦
ગામ ગરીબો ભાગ ૧	૧૭	૦
" " ભાગ ૪	૮	૦
જયંત	૧	૬
ઇશ્વર અને ગાંધિજી	૭	૦
દિવ્યચક્ષુ	૭	૦
પંકજ	૫	૦
પુષ્પકુંજ	૫	૦
પ્રેમ ભાવના	૭	૦
ભારેલો અગ્નિ	૭	૦
સ્નેહ વેલ	૮	૦
સંસાર દર્શન અને સંસ્મૃતા	૭	૦
સિદ્ધીપ	૭	૦
હૃદય નાથ નોવેલ	૫	૬

બીજા કેટલાક પુસ્તકો

પ્રેમ બાળા (નોવેલ)	૭	૦
ભોરોપ્રિ પિસ્તાલરશી (ખેડાંતના જન્મદાતાની ઇતીહાસીક કથા)	૨	૦
ઇશ્વરના તહેવારો (તહેવારો વિશે કેટલું ?	૧	૬
જગાના પત્રો (કમે પહેલા વાચવા લાયક	૨	૦
જીવનપર પ્રકાશ (આધ્યાત્મીક વ્યાખ્યાનો) પુસ્તક બીજુ કોપારી કીમત	૧	૦
હૃદયધર્મ (વેદાંત પુસ્તક)	૪	૦
ડુંગર સાગર (ડુંગર શ્રીખવાનો બોલીયો)	૧૦	૦
આર્યસંસ્કૃતિનો મુક્તિ સંગ્રામ	૪	૦
આપણા ઉજરમાં વાતો	૧	૬
ધનવીરા અને બીજી વાતો	૬	૦
ધુંધળું આ ૨ જો (રસીક વાતો)	૪	૬
ઉત્સવ (રવીન્દ્રનાથ ટાગોરના ગીતોનો ગુજરાતીમાં અનુવાદ ટીપણ સાથે)	૪	૬
અરેણીયન નાઇટસ	૧૮	૬
રવજીવાતી (રસીક નોવેલ)	૬	૦
સુવર્ણકેજ (રમણલાલ દેશાઇનું બીજાર મંથન)	૮	૬
સ્વર્ગમાં ફોજદાર પા. પુ.	૪	૦
સાબરમતી	૪	૦
ફોરડી મહારવટીયા ભાગ ૧	૧	૧
" " " ૨	૩	૬
" " " ૩	૪	૬
ઉધા ભરમા	૭	૦
ગુરવીરની વાતો	૪	૬
અસરમી સદીનું ડ્રામ	૫	૦
સાહસિકોની સૃષ્ટી	૩	૬
દરીયાનો પ્રકાશ	૩	૬
દુસ્ત રેખા વિજ્ઞાન	૧૧	૬
ણીરજલાનો દરબ ભંડાર	૫	૬
ભારત મુસ્લીમ ભાષણ	૧૫	૦
ભારત હેતી મુસ્લીમ ભાષણ	૫	૦
ગોતીના તોરણ (તોરણો બનાવવાની રીતો)	૩	૦
ચાંદરાતીએ જમણ (૬૮ સારી માંદીઓ)	૪	૬
વીર બાજીરાવ	૪	૬
વંધ્યા	૧	૬
વીસેગના અને બીજી વાતો	૧	૬
સસુ લોખ સંગ્રહ ભાગ ૨ જો	૨	૦

શારદાબાબુની નવલ કથાઓ

કાશીનાથ	૪	૬
બીરાજ ભાગ ૨	૭	૦
અંદનાગ	૩	૦
છબી	૩	૦
જાનકીબાઇ	૧	૦
દત્તા	૬	૦
પરણિતા	૨	૬
પલ્લી સમાજ	૩	૦
ચિત્રદાન	૧૦	૬
રમાબાઇ	૪	૦
શાવકારા	૭	૬
નવીના	૭	૦

કાવ્યો—ગરબા—ગીતો—ભજનો

કલાપીનો કેકારવ	૧૧	૦
ગીતાજલી (કવી. રવીન્દ્રનાથ કૃત)	૨	૦
ચુંદડી (બાલ ગીતો)	૨	૦
પારસી લગ્ન ગીતો	૪	૦
નીહારીકા (કાન્તો ૨. ત્રિ. દેસાઇ કૃત)	૪	૬
પ્રણીકાંત કાવ્ય માળા સચિત્ર	૬	૬
પુષ્પવંદના (કવેરચંદ મેઘાણી કૃત)	૪	૬
રઢીયાળી રાત ભાગ ૧ લો (ગરબા સંગ્રહ)	૨	૦
" " ભાગ ૨ જો "	૨	૬
" " ભાગ ૩ જો "	૩	૦
લગ્ન ગીતો	૩	૦
રાસ નંદીની	૨	૬
રાસ તરંગીણી	૨	૬
રાસ નીકુંજ	૨	૬

Manager, Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

Bhanjee Lavji's Renowned

PURE GHEE

Porbander Ghee with the mark "B. L." and Veraval Ghee with the mark "V.B."

ભાણજી લવજીનું પ્રખ્યાત

પોરબંદરનું B.L. મારકાનું તથા વેરાવળનું V.B. મારકાનું

શુદ્ધ ઘી

અમારે ત્યાંથી કીફાયત ભાવે મળશે.

સાઉથ આફ્રિકાના સોલ એજન્ટ્સ

South Africa's Sole Agents

T.P. DEVSHI & SON

General Merchants

119 Victoria Street,

DURBAN.

'PHONE 22591 25043 RES.

BOX 881.

ભાણજી લવજીનું

પોરબંદરનું શુદ્ધ ઘી.

અમારૂં ભાણજી લવજી ફોટો રજીસ્ટરડ માર્ક (B.L. PHOTO) નંબર ૧ પોરબંદરમાં સરકારી ફેક્ટરીમાં પાસ કરાવેલું સર્ટીફીકેટ સાથે સાઉથ આફ્રિકામાં મોકલવામાં આવે છે.

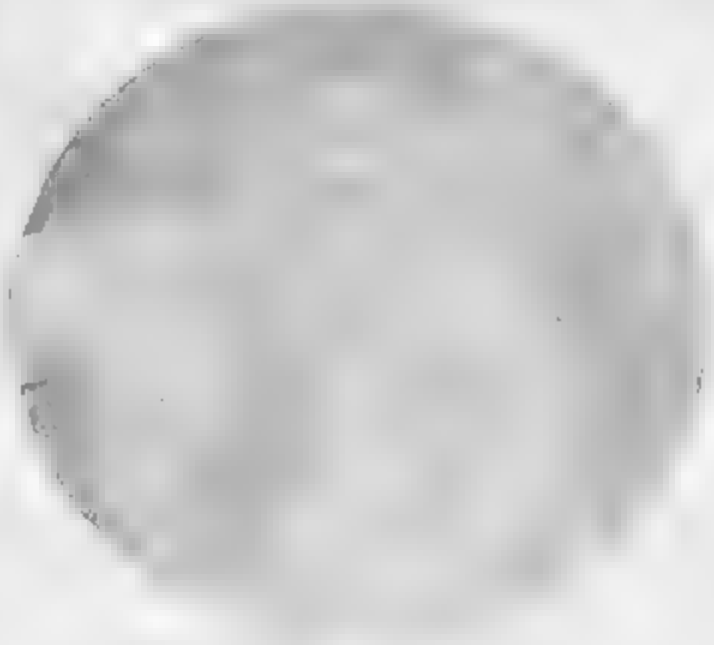
તેમજ અમારૂં ગીરનાર જંગલમાં વેરાવળનું ઘી રજીસ્ટરડ માર્ક (V. B. PHOTO) રજીસ્ટરડ માર્ક નં. ૨, બંને ઘી સાઉથ આફ્રિકા માં પબ્લીક હેલ્થ ખાતાએ (PURE GHEE) એટલે ઘી તરીકે પાસ કરેલું છે.

અમારા બંને ઘીની સેાલ એજન્સી યુનીયન ઓફ સાઉથ આફ્રિકાની પેઢી ટી. પી. દેવશી એન્ડ સનને આપવા છે, બાબ માટ પુછોઃ

સાઉથ આફ્રિકાના સેાલ એજન્ટ

T. P. DEVSHI & SON,
119 Victoria Street,
P O Box 881.
DURBAN.
Durban.
Telephone: 22591, 25043

ભાણજી લવજી ચીવાલા
પોરબંદર, કાઠીયાવાડ;
ઇન્ડિયા.

મને ઉંઘજ કેમ નહિ આવતી હોય?

જલદી અને શાંતિથી ઉંઘ લાવનાર "ઓવલટીન" ના જેવી બીજી એકે વસ્તુ નથી. વળી આ ઉંઘ કુદરતી અને તંદુરસ્તી આપનારી છે. જેમકે "ઓવલટીન," માં તમે ઉંઘતા હો તે વખતે તમને ખુબ શક્તિ આપનારા, અને તમારૂં શરીર, મગજ અને જ્ઞાનતંતુઓ [illegible] સઘળા અગત્યના પોષક તત્વો મળતાં છે.

આથી "ઓવલટીન" નો રાતના સુતી વખતના પીણા તરીકે નીયમીત ઉપયોગ કરો. પરંતુ યાદ રાખજો કે તે "ઓવલટીન" જ હોવું જોઇએ તે અતિશય છે.

Drink

'Ovaltine' --and note the Difference!

Manufactured by A. Wander Ltd., London, England.

Phone 2-3381 Tel. add. "Leinpco."

D. K. PATEL

Fruit and Vegetable Exporter

— SPECIALIST —

In South African, Canadian and Australian Apples

Cape Fruit on hand in season

We have in stock Naartjes which have just come in Market.

ડી. કે. પટેલ

ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ્સ એક્સપોર્ટર.

સાઉથ આફ્રિકન, કેનેડીયન અને ઓસ્ટ્રેલીયન એપલ્સના સ્પેશીયલીસ્ટ

ઋતુમાં કેપ ફ્રૂટ પણ રાખીએ છીએ

નાર્ચાસ હાલમાં શરૂ થયા છે અને તેનો સ્ટોક પણ રાખીએ છીએ.

કંપનીના ઓર્ડરો ઉપર ખાસ ધ્યાન દેવામાં આવે છે

નાર્ચીસ સારા અને સસ્તા C. O. D. થી મળશે.

P. O. Box 766. 19, Cross St. Durban.

Telephone 33-5382.

VALLABH RANCHHOD,

Wholesale & Retail Fruit and Vegetable Merchant.

Country Orders Promptly attended to.

19, DIAGONAL St. JOHANNESBURG.

ટેલીફોન 33-5382.

વલ્લભભાઈ રણછોડ

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ અમારે ત્યાં તાજું અને સસ્તુ મળશે.

બહારગામના ઓર્ડરોને ત્વરીત ધ્યાન દેવામાં આવે છે.

૧૪, ડાયેગનલ સ્ટ્રીટ. જોહાનીસબર્ગ.

ઠંડા અને ગળીતા ફ્રૂટમાંથી શરબતો અને પાકો બનાવનાર

કેપીટનના શીયાળાના પૌષ્ટિક પાકો

બંગળી સાલમ પાક સિવાયે બીજા પાકો ઓર્ડર આપવાથી બની શકશે.

અમારી કંપની ઉત્તમ બાબતો અને ખાતરી હમેશા તહેવાર અગે કે ફ્રૂટમાંથી મીઠાઈ તથા દરેક બનાવ ફ્રૂટવાળા. ખાનારા, વરસ માસાંથી સિવાય પોતાના બનાવો મંગાવશે.

વધુ ખબર માટે લખો યા આવો

KAPITAN'S CAFE

Phone 33-8577. 136 KORT STREET JOHANNESBURG.

ચામડીને મખમલ જેવી સુંવાણી આકર્ષક ને ખુબસુરત રાખવા માટે

અફઘાન સ્નો

વપરાય છે. આ સ્નોમાં વીટામીન A છે જેથી ચહેરા તથા શરીરની ચામડીને પોષણ આપી સુંદરતામાં વધારો કરે છે.

SOLE AGENT—
PATANWALA & CO BOMBAY 2
Branch: CALCUTTA.

સોલ એજન્ટ:

Indo-African Trade Agency,

74-76 Wilson Street,
Dundee, Natal, S. A.

પ્રસ્થાન

મફત!

પ્રસ્થાનનાં પુસ્તકો

પ્રસ્થાન માસિક બાર વર્ષ પુરા કરી—તેર પુરૂ કરી—તેરમા વર્ષમાં પ્રવેશ કરે છે, તે નિમિત્તે :—

'પ્રસ્થાન'ના ગ્રાહકોને ખાસ લાભ જે ગ્રાહકનું ર. ૧૯૯૪ના કારતકથી આસો સુધીનું લવાજમ રા. ૪, બાકી, પરદેશ માટે રા. ૭ા. ૭ા મળે કરશે, તેમને પ્રસ્થાન તરફથી બજાર પડેલા પુસ્તકો ઉપર રૂપા દીઠ કમીશન કાપી આપવામાં આવશે. [બાકીનાં શ્રી ઉમેદરામ મણીશંકર તથા શ્રી. રામનારાયણ પાઠકના પુસ્તકો ઉપર ૧૫ ટકા]

ઓફરો ૧

જે ગ્રાહક સમજણ ૨૦—૨૧ ફ્રિયામાં પુસ્તકો ખરીદશે તેમને પ્રસ્થાન મફત મળી રહેશે.

દસ—બાર ફ્રિયામાં ખરીદશે તેમને અર્ધી લવાજમમાં પડી રહેશે. ઘોરો ૪ સાથ તો બાકીનું.

ગુજરાતનો અભિપ્રાય, તેમજ પુસ્તકાલયો ને લાઇબ્રેરીઓ આ યોજનાનો જરૂર લાભ લે.

લગ્નપ્રયોગ	રા॥
ખુબસુરતીનો ઉપાય	૨
ચક્ષિપ્રસાદ પાત્રવ	૨
[illegible]	૧॥
કરમાયેલું વૈદ્ય	૨
હિતશ્રવી	૧॥
પરેલાંદીદે	૨
ચક્રવર્તિ	૧॥
પ્રેમનો દેખ	૧॥
ઓ-પુરૂષ	૧
નવો ભાગ્યવાન (બધા ભાગ)	૫॥
કથાવલી	૨॥
ગણેશપ્રસાદ	૧॥
માતા આશીર્વાદ	૧॥
મરસ્તાલીમણા	
વર્ષ ૧ થી ૬	૧૩

બાકી પ્રસ્તિપત્ર મંગાવો.

પ્રસ્થાન કાર્યાલય: પારસી અગિયારી સામે : અમદાવાદ.

આવો પધારો જુઓ

અને

તમારા માનીતા વાજીંત્રો અને રેકોર્ડઝ ખરીદ કરો

પગના હારમોનીયમ પા. ૬-૧૦-૦
હાથના ,, ૬બલ રીડના પા. ૩-૫-૦

જીવન-પ્રભાત

- વાજીંત્રો—હારમોનીયમ, ગ્રામોફોન, વાયોલીન. બેન્જો મેન્ડોલીન. ગીતાર. ઝાઝ આઉટ ફીટ ફલ્યુટ વિગેરે.
- રેડીઓ—હીઝ માસ્ટર્સ વોઇસ અને બીજા ગ્રેઇકરા.
- રેકોર્ડઝ—હીઝ માસ્ટર્સ વોઇસ, કોલમ્બીયા, ટવીન, રીગલ, ક્રચીન્સ. ઓડીયન, મેગાફોન. ન્યુ થીએટર્સ, હિંદુસ્તાન, તાજ, ઓરીએંટ, મેકસીટોન, નીઝામ. યંગ ઇન્ડિઆ. સ્ટાર હીંદુસ્તાન, વીકટોરીયા ફોન. શહેનશાહી, જોનાફોન, સેનોલા, કોહીનુર, એરોફોન વીગેરે.
- સ્પેર પાર્ટસ—દરેક વાજીંત્રોના મોટા જથ્થામાં રાખીએ છીએ.
- રીપેરીંગ—સંતોષકારક કામ—મધ્યમ દામ.

સોલ ડીસ્ટ્રીબ્યુટર્સ—વારા ફલ્યુટ. શાંતા ફલ્યુટ, સરદાર ફલ્યુટ હારમોનીયમ (હાથના, પગના. હાથપગ સાથે પોર્ટેબલ).

.. ક્રચીન્સ. ઓડીયન, જોનાફોન. મેગફોન ઇન્ડિઅન રેકોર્ડઝ.

ફીલ્મની રેકોર્ડ માટે પુછો અગર લખો

જાગ્રતદાર

ઘરાકનો સંતોષ—એ અમારો મુદ્રાલેખ છે.

ગોશળીઆ મ્યુઝીક સલુન,

૧૭૯ ગ્રે સ્ટ્રીટ. ડરબન.

Goshalia's Music Saloon,

'Phone 25806. 179, Grey Street, Durban.

'PHONE 33-4691. BOX 2526.

L. MISTRY

એલ. મીસ્ત્રી

બોઇલર, ટેન્કલ અને કીચન રેસેઇર પુરૂષ અથવા ઝપા-
ઝપે બનાવનાર તેમજ ટુર ટર્નીંગ સંસોપસાફે
કામ કરનાર.

ઘારેલા બાવોનું પ્રાઇસ લીસ્ટ મંગાવો.

45 Market St. : : : Johannesburg.

કીટીંગસ

પાવડર

કીડી, માકડ, ચાંચડ, કંસારા, માખી, વંદા
વિગેરે સઘળા જંતુઓનો

નાશ કરે છે.

કીટીંગ્સ પાવડરના ટીન બધે જ.

Box 830. Tel. Add. "Orangexpo"

C. PILLAY

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter

country orders executed at best market prices
... given to ... up-country orders
TRIAL ORDER SOLICITED

જથ્થાબંધ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર

આ બધાંની ઓરડર બાલ ઉપરજ રાખી સારો માલ
C.O.D. થી ચઢાવીએ છીએ.

79, PRINCE EDWARD STREET, DURBAN.

'Phone 2-6235 P. O Box 315

Heerabhai Morar Matvadkar,

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter
and Commission Agent.

53 CROSS ST. RESIDENCE.
PACKING WAREHOUSE 44 BOND ST.
DURBAN.

હીરાભાઇ મોરાર મટવાડકર

હોલસેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર
અને કમીશન એજન્ટ.

પેકિંગ સારી રીતે કરી માલ સી. ઓ. ડી. થી
મોકલવામા આવશે.

ટેલીફોન ૨-૬૨૩૫ બોક્સ ૩૧૬.

૪૪ બોન્ડ સ્ટ્રીટ, ડરબન.

દીક્ષન રી એ

અમ્રેલી દ્વ મુજરાતી

આ દીકાનરી મહાત્મા ગાંધીજીની મુખ્યાથી પ્રસ્તેલા ગ્રંથોમાંના
ગ્રંથોથી તેમના ગ્રાહકને સુધારા વધારા કરી બનાવેલી છે. વિદ્યાર્થી
આલમ માટે ... અને ઉપયોગી છે. તેમાં આવે શબ્દો ...
નામો, કહેવો, મોટા શહેરોની ગલી ગીચોની બંગલા, પગ,
માપ, વિગેરે પણ ... આપેલ છે.
પાકુ પુંઠું પાના ૧૪૫૮ કિંમતની રાખત રૂા. ૫.
મળવાનું ઠેકાણું
Manager, "Indian Opinion" Phoenix.

'Phone 33-1401 Tel. Add. "V.B. PATEL" P.O. Box 6746

V. B. PATEL,

WHOLESALE AND RETAIL FRUIT, VEGETABLE AND PRODUCE MERCHANT
CHEAPEST BANANA STORE IN TOWN.
40 President Street, JOHANNESBURG.
Terms: NETT CASH or C.O.D

વી. બી. પટેલ,

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ, વેજીટેબલ અને પેદાશ મરચંટ
ટાઉનની સૌથી સસ્તામાં બનેની દુકાન
... ...
ઓરડરો બરાબર ... ...
ઉપરોક્ત ... C. O. D. થી માલ મોકલી આપીશું.
... ...

"શુદ્ધ ઘી."

... ...
... ...
... ...

Buy Perfect DIAMOND RINGS and Flawless DIAMONDS direct from our factory!

If you know the result our "Direct to Client" policy, you can purchase beautiful Diamond Rings and Flawless Diamonds at prices lower than you've ever paid. Why not call and inspect our large stock of superb quality Diamonds at our factory?

AMSTERDAM
Diamond Cutting Works

62, Field Street, Durban
P. O. Box 2362. 'Phone 2-4888.
Also at Johannesburg and Capetown.

THE WONDER OF THE AGE

Are You a subscriber of 'Indian Opinion' if not, Why not?

CERTIFIED MOBILUBRICATION SERVICE IS OBTAINABLE AT SERVICE STATIONS DISPLAYING THIS SIGN

Costs so little

Congress Jubilee Albums

An artistic Jubilee Album containing the photos of all Congress Presidents from 1885 to 1939. The pictures have been done in three colours with artistic Decorative borders. The best available photos of the Congress Presidents have been chosen for the colour printing.

Price: 6d.

To Be Had From:—

"Indian Opinion"
Phoenix, Natal.

JUST A SECOND!

STOCKED BY ALL LEADING JEWELLERS

CYMA

NATIONAL
CASH REGISTER

NTING
SYSTEMS
FOR
MAXIMUM
EFFICIENCY

THE NATIONAL CASH REGISTER CO. S.A. (PTY.) LTD.,
63 PRESIDENT STREET
JOHANNESBURG
P. O. Box 3591 Phone 33.6245

KATZ & LOURIE LTD.
"DIAMOND CORNER" ELOFF & MARKET STS., JOHANNESBURG.

ELGIN
THE WORLD'S BEST WATCH

KATZ & LOURIE LTD.
"DIAMOND CORNER" ELOFF & MARKET STS., JOHANNESBURG.

Printed and published by Manilal M. Gandhi at Phoenix Settlement, Phoenix, Natal.

8 AUG 39

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 31—Vol.—XXXVII Friday, August 4th, 1939. Registered at the G.P.O. as a Newspaper. PRICE FOURPENCE.

Non-violence Is A Universal Law

"THE world is inevitably moving to self-destruction or to a non-violent solution of all its ailments, moral, social, economical and political. The constituted world war will bring us to even the desirable solution if a respectable part of it survives the impending catastrophe. Whosoever recognises that the only escape from the impending fate is a non-violent choice will, therefore, apply it to his own problems, whether they are local, communal or any other. Non-violence is a universal law acting under all circumstances. Disregard of it is the surest way to destruction. It is only a question of time."

—Gandhiji

અહિંસા સાર્વત્રિક સિદ્ધાંત છે

"દુનીયા આજે કાં તો આત્મનાશની દિશાએ અને કાં તો તેના નૈતિક, સામાજીક, આર્થિક તેમજ રાજકીય તમામ દરદોનો અહિંસક ઈલાજ શોધવાની દિશાએ અનિવાર્યપણે ધસમસાઈ રહી છે. અત્યારે રહેલું મહાયુદ્ધ, એ મહાનાશમાંથી જો આપણામાંના થોડા ઘણા પણ બચવા પામ્યા હશે તો, આપણને ઈચ્છિત ઈલાજની નજીક પહોંચાડશે. તેથી જે અત્યારે રહેલા કિસ્મતમાંથી ઉગરવાનો એકમાત્ર ઈલાજ તેનો અહિંસક ઉકેલ શોધવો એ છે એમ જે સમજે છે તે પોતાની કીટુંબિક, કોમી કે બીજી તમામ ગુંચો ઉકેલવાને માટે એજ ઈલાજની યોજના કરશે. અહિંસા તમામ પ્રકારની પરિસ્થિતિ વચ્ચે લાગુ પડનારો સાર્વત્રિક સિદ્ધાંત છે. તેની અવગણના સીધી નાશને માર્ગે લઈ જનારી છે.—આજે કે વખત જતે."

—ગાંધીજી.

B. I. Steam Navigation Co., Ltd.

સ્ટી. "ટકલીવા"

ઓગસ્ટ તા. ૧૩ મીઝો બેરી ખમ્બ મુંબઇ બ્યા કિંમતરી.

ખાસ સુચનાઓ—ઉતારૂઓએ પોતાના સામાન ઉપર પોતાનું અને કંપનીનું નામ લખી, પોર્ટ હલાલનું સરનામું અને બીજા પરે જાવા કેવો ટ્રાન્સપોર્ટને સામાન સોપ્યા પેલા ઉપર પહોંચતા ૨૪ કલાક અગાઉનું લિસોપમાં બદલ્યા ગામના પેસેન્જર એજો પોતાના માલની તપાસ કરાવવા રૂબરૂ અથવા અમારી ઓફીસમાં કેમારવાથી ગ્રહેબાકીની બાકીનો પત્તો મેળવી સકાય તેમજ બાકી નેગલેક્ટ પહોંચતો કોમ અહારગામવાળા બાકીનો અમારી સાથે પત્રવ્યવહાર કરવાથી ટીકટ મોકલી સકશે.

રીમરને વસ્તુ ઉપર કામકાજ અમારી બની કેમ્પરેખ નીચે થાય છે.

વધુ ખુલાસા માટે લખો યા મળો.

SHAIK HIMED & SONS, :: 390, Pine Street, Durban.
Telegraphic address: ' KARAMAT." Telephone 2-0432

CITY SHIRT Co., No. 4, Kort Street, Johannesburg.

THE NEW INDIA ASSURANCE
——COMPANY, LIMITED.——

Life, Fire, Motor Car, Motor Lorry, Motor Bus, Plate Glass, Workmen's Compensation, Etc. Etc.

આ કંપની નીચા કંપનીમા જીવનવીમા, આગ, મોટર કાર મોટર લોરી, મોટર બસ, પ્લેટ ગ્લાસ, કામદારોનો સલામતી વીમાઓ, બાબતમાં વિગેરે દરેક જાતના વીમાઓ ઉતારવાની સગવડ છે. કંપની ઉપરોક્ત દરેક વીમાઓ ઉતારવાની ખાસ છે.

Natal Office:
"INDIA HOUSE"
17, First Avenue,
DURBAN.
Telephone 2-5845 Con.
P. O. Box 1610.
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
Durban.

Policies Issued and Settlements Effected in this Country.
પોલીસી તેમજ દાવાની પતાવટ આ દેશમાં કરી આપવામાં આવે છે.

Transvaal Office:
ROOMS NO. 12 & 13.
BARKLY ARCADE.
Diagonal Street,
JOHANNESBURG.
Telephone 33-4478
P. O. Box 3541.
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
JOHANNESBURG.

JALBHOY RUSTOMJEE
Principal Representative For The Union Of South Africa.

GANDHI & Co. (Pty) Ltd.

GENERAL MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS

Try us for:-

Benares Saries, with Blouses of same design prices from 75/- to £10 with double border.

Also Cotton, Crepe-de-chine & Rayon Saries from 2/6 to 40/-.

We also stock Indian Drugs, Condiments, Draperies, Outfitting, Hardware, etc. etc.

Telephone 23676,

Tel. Add. "Gandhico" Durban.

112 Victoria Street,

DURBAN.

અમારે ત્યાં હમેશા મોટા પ્રમાણમાં નીચે જણાવેલ ચીજો સ્ટોકમાં રહે છે.

બેરહન બકાસ, પીસ્તાં, ચારોળી, એલચી, જાયફળ, તજ, લવીંગ, સુરજમાપ કેસર, તેમજ ઝળકર, ધાણા. છત્રી ચીજોને આબો તેમજ ખાસ દેખરેખ નીચે પીસાવેલ મસાલો તથા તમામ જાતના ઘેરાવા-ઝરાસહ, કમોદ દીલ્હી, બાંબ, બાજ તુલસી, ચીજરે તથા પંજાબી સાલમ, પિળી મુસલ્લી, ગઠોડા કોપરાપાટી તથા સાતસેા આઠસેા જાતનું ગંધીયાણ' તેમજ સોપારી-મદ્રાસી સેવરણની, ફાડચા, સેકેલાં તથા ગુલાબનું પાણી, આમળા, મોગરા, ચંબેલી, કુપેલ, કામીનીયા ચીજરે ખુશબોદાર તેલ ચીજરે, ચીજરે મોટા જથ્થામાં તેમજ છુટક મળશે.

Also:

P. O. Box 27, TONGAAT.

Telephone during Office hours No. 5.

,, after Office hours No. 008,

દમ અને ફેફસાની બાસ દવા છે

ઝંડુ

કેસરી જીવન

ફેફસાંની બધી બીમારીઓને દુર કરે છે તથા લોહીને શુધ્ધ કરે છે આના સેવનથી તન્દુરસ્તી મારા થાય છે. ઝંડુ વારે અજમાવી જુઓ.

પાદુ, શ્વાસનળ ચિરોટેની નબળાઈ અને બાંસી ચિરોટે

બાળીના દરદી માટે

ઝંડુની સુવર્ણ મિશ્રિત મકરધ્વજ ગુટી

જિના ચિહ્નવિ બાપવવા આદેશ

ઝંડુ ફાર્માસ્યુટીકલ વર્કસ લી.—પો. બો. નં. ૫૫૧૩. મુંબઈ નં. ૧૪.

સા. આદિવાના સાલ એજન્ટસ: એમ. એમ. જોશી એન્ડ સન્સ, રૂમ નં ૨૩૮, એશીયાટીક બજાર, પી. ઓ. બોક્સ ૧૨૦૫, પોર્ટઇલીઝાબેથ.

મેદાનીસબર્ગમાં મળવાનું ઠેકાણું: બગત બધર્સ, ૧૪ કોર્ટ રોડ.

આયુર્વેદિક દવાઓનું સુચીપત્ર આજેજ મંગાવો.

MOHANLAL VALJEE,

(INDIAN PAWNBROKER.)

112, Victoria Street, Durban.

Low Rates of Interest on Jewellery.

High prices paid for Old Gold. A large stock of New Jewelleries at reasonable prices to suit your pockets.

P. P. BHAGAT,

Fruit Merchant.

દરેક જાતનું ફ્રુટ અને વેજીટેબલ સારું ચેકીંગ કરી C. O. D. થી મોકલવામાં આવશે. સપ્લાય:—

P. O. Box 842. 139 Brook St. Durban.

પુષ્ટિકારક પાકો બનાવવા હોય
અને
દરેક જાતની દેશી દવાઓ જોઈતી હોય
તો અમારી મુલાકાતે આવો

શરીરને પુષ્ટ બનાવવાના હારા પાકો બનાવવા અર્થે કમારે ત્યાં તાજે અને ચોકખો માલ છે. તેમજ દરેક જાતની દેશી દવાઓ અને દેશી મોસરી હમેશા તાજે અને ચોકખો માલ સ્ટોકમાં રાખીએ છીએ.

દેશી મુલકના ગોલકાં નંગ ૧ ની શી. ૧૨–૧ સાથેજ બનશે.
દેશી ગોલકાંના બોરણીયાં નંગ ૧ ની શી. ૭–૬ સાથેજ બનશે

શરીરના કોઇ પણ ભાગમાંથી વાળ કાઢવાનો

નવાબી પાવડર

દરદ ને બદલે મીનીટમાં વાળ સાફ થાય છે.

નમનો શીટ શી. ૧૨ પેકરેજ સાથે, મારવો ડબ્બા સેનારને શી. ૬–૧ પેકરેજ સાથે ૬ નંગ સેનારને શી. ૭–૬ પેકરેજ સાથે. ૧ ડબ્બા બે નંગ સેનારને ૬ પેની પેકરેજ મોકલવી.

ઓર્ડર સાથે રોકડા પૈસા મોકલશો.

Fancy Gold Cups and Saucers at 1/9 a dozen.
12 dozen in a case. Cash with order.

I. G. H. BASSA
153 Grey Street, • • Durban. 1354

WE STILL BUY
OLD GOLD, SILVER & SOVEREIGNS.
We Stock CYMA, ELGIN, WALTHAM, BUREN, and MADIX Watches.
Large stock of Indian and European jewellery always on hand
Importers of MOHINI FLUTE harmoniums
LAKHANI & CO.,
(Jewellers)
111 Grey Street, Durban. 'Phone 21253, 1211

HEADACHES QUICKLY RELIEVED BY TAKING
TYSONO BRAND PAIN-I-CURE HEADACHE POWDERS
FROM YOUR CHEMIST at 6d., 1/-, 2/6 and 4/6; or POST FREE FROM
ERNEST TYSON, CHEMIST, TOLLGATE, DURBAN 1411

'Phone 25350. Tel. Add "Nartjes."
A. M. PADAYACHEE
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter.
country orders [illegible] all up-country orders.
TRIAL ORDER SOLICITED.
91 LEOPOLD ST., AND 34 CROSS ST.,
P. O. BOX 195. DURBAN. 1464

M. H. DESAI,
એમ. એચ. દેસાઇ,
હોલસેલ ફ્રૂટ મરચાંટ,
અમે દરેક જાતના ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ મુનીબનના મોલ પણ બાતમાં C. O. D. થી સારૂ પેમાંજ કરી મોકલીએ છીએ.
P. O. Box 254. 31, Short St. Durban. 1190

Books for sale.

NOTE.—Remittance should accompany order. V.P. ORDERS will not receive attention. Postal Orders to be made to "Indian Opinion" at Phœnix. Postage Free on all books.

THE STORY OF MY EXPERIMENTS WITH TRUTH
By M. K. Gandhi

This is an autobiography of Mahatma Gandhi printed in two volumes. Price 12s. 6d. for each volume.

JAWAHARLAL NEHRU An Autobiography
(Cheap Edition)

("For those who would understand contemporary India it is an indispensable book."—Aldous Huxley.)

Price ... ... 10s. 6d.

THE POWER OF NON-VIOLENCE
By Richard B. Gregg

The writer has explained the method of resistance by non-violence in modern Western concepts and terminology. The book is worth Reading. Price 5s. 6d

INDIA AND THE WORLD
Essays by—Pandit Jawaharlal Nehru.

Price ... ... 7s 6d.

IF YOU WANT THE BEST AND SOUTH AFRICA'S STRONGEST AND MOST RELIABLE WATCH **INSIST** ON A WORLD FAMOUS
UNION SPECIAL
16 JEWEL, NON-MAGNETIC, SHOCK PROOF, INDREAKABLE, PERFECT TIMEKEEPERS. 100 NEWEST LADIES' & GENTS' MODELS.
REDUCED PRICES FROM 25/- UPWARDS.
GOODS SENT C.O.D. THROUGH POST OR ACCOUNT OPENED WITH APPROVED MARKS.

દુકાનદારોને હોલસેલ માલમાં સારૂં ડીસ્કાઉન્ટ આપવામાં આવશે.

૧૫વર્ષ ગીરા, ગેરંટીના, પરીપાળા લિવરેના બારણેનેનું અમારૂં સુંદર કેટલોગ મંગાવવાથી મફત મોકલવામાં આવશે.

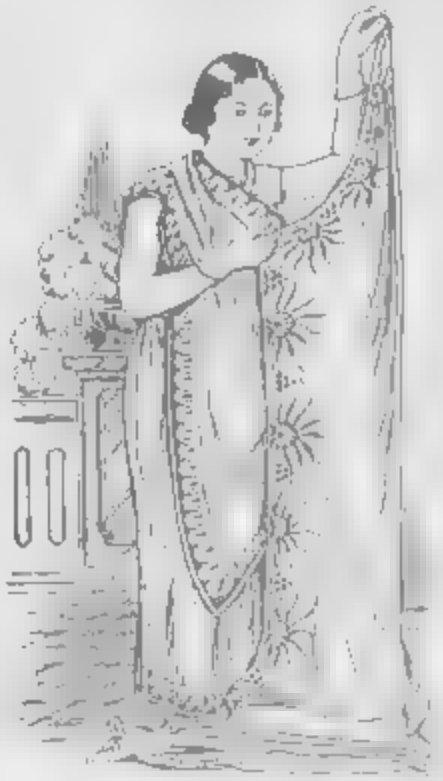
THE AMERICAN SWISS WATCH
Co. Ltd.
"THE DIAMOND HOUSE"
WHOLESALE & RETAIL JEWELLERS,
25, PARLIAMENT STREET,
CAPE TOWN. 1330

Cable & Tel. Add. "ADVANCING." 'Phones: 24003, Res. 24848.

CHOONILALL BROS.

THE NOTED INDIAN "SARRI HOUSE" IN SOUTH AFRICA.

141, GREY STREET, DURBAN.

ARRIVING BY EVERY MAIL FROM INDIA AND JAPAN

BENARES SARRIES WITH BORDERS AND PLAIN CENTRES,
BOYDAR BENARES SARRIES IN SEVERAL SHADES
Prices from 60/-, 85/-, 105/- & up to £20.
THE LATEST FROM BENARES CITY.
EMBROIDERED SARRIES 25/-, 35/- & up.
PRINTED VARIOUS LINES of SARRIES from 12/6, 17/- & upwards
EMBROIDERED CREPE-DE-CHENE from 3/6 yd. 42 in. & 45 in. width.
LATEST DESIGN SARRIE CLOTH 44 in width.
from 1/6 yd. 1/9, 2/- & up.
GEORGETTE SARRIES LATEST ARRIVALS
prices from 25/-, 30/-, 45/- & up.
LATEST BLOUSES TO MATCH SARRIES
prices from 12/6, 17/6 & upwards.
ZARI WORK SILK SARRIES IN ALL SHADES
from 55/-, 95/-, 125/- upwards.

Branches: 58, Wick Street And 60, Wick Street, VERULAM.
GARAGE AND SERVICE STATION
7, Wick Street And 58, Wick Street, VERULAM
'Phone 39, Verulam.

Please note Our Johannesburg Agent: **P. RATANJEE, 60, Bree Street, Newtown.**

ચુનીલાલ બ્રધર્સ

દક્ષિણ આફ્રિકાનું જાણીતું સાડીઓનું ઘર

૧૪૧ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

આંગેા
૫૩ અને ૬૦ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

અમારી સાડીઓ માટેના એજન્ટ
મેહતાનિઅજ માટે
પી. રતનજી,
૬૦, બ્રી સ્ટ્રીટ, ન્યુટાઉન.

ગરાજ અને સર્વિસ સ્ટેશન
૭ એક્સ સ્ટ્રીટ અને ૫૩ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

દરેક સ્ટીમરમાં જાપાન તથા હિંદથી અમે છે
બનારસની ફીનારપાળા અને સાદી, તેમજ બાલગાલની બુટીદાર
સાડીઓ શી. ૬૦, શી. ૮૫, શી. ૧૦૫ થી લઇને પા. ૨૪ સુધીની
બનારસથી ક્રમબાજ આવેલી છે.
કસબ કામની સાડીઓ શી. ૨૫ અને શી. ૩૫ થી ઉપર
બાલબનની બાલપાળી સાડીઓ
શી. ૧૨–૬ અને શી. ૧૭–૬ થી ઉપર.
કસબવાળું ક્રેપ–ડી–શીનનું. ૨–૬ નું પાર ૪૨ ઉંચ અને ૪૫ ઉંચ પનેા.
સાડીને મેચ થનારાં બ્લાઉઝ શી. ૧૨–૬, શી. ૧૭–૬ અને
તેથી ઉપર.
દરેક રંગની જરી કામના રેશમી સાડીઓ શી. ૫૫, શી. ૭૫,
શી. ૧૨૫ અને તેથી ઉપર.
હારમેાનીયમ, તબલાં ગ્રામેાફેાન, રેકાર્ડો અને બીજાં વાજાંઓ
ઓછામાં ઓછા ભાવે.
દરેક બનાવું બાંધીવટું. ચેમ્સરી મઢાવેલા ટેબલમેટ ભાવે
માઉથપેટ રેડીયા અને રેડીયા માસ્સ
ભાવ: પા. ૧૫, પા. ૨૫, પા. ૩૫, પા. ૪૫ અને તેથી ઉપર.
ફ્રેસ્ટમસના પ્રેજન્ટને લાયક આરસના તાજ મઢાલેા
ભાવ. શી. ૧૨–૬, શી. ૧૭–૬, શી. ૨૭–૬, શી. ૪૫. 1820

TRY THE LATEST
SUNCRUSH FLAVOUR
COLA SUNCRUSH
To get the true flavour, this must be well iced.
OTHER SPECIALITIES
POPULAR POP
"The King of Ginger Beers."
CLUB SEAL SODA
"Improves your Spirits."
"GIANTS"
The Quart Bottle for 4d.
In all Popular Flavours.

'Phone 2-4345

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

DALYS LIMITED.

72, CANADA ROAD, DURBAN.

Sole producers of all Suncrush drinks.

'Phone 21078. Tel. & Cables: "Crescent." P. O. Box 582

Crescent Trading Co. (Pty). Ltd.

WHOLESALE MERCHANTS AND DIRECT IMPORTERS OF HARDWARE

Indian And European Groceries.
Indian Drugs And Condiments.
Our Stocks Are The Best Quality
And are Always Fresh
Our prices are keen.
We specialise in all kinds of Bombay, Calcutta, and Madras Products.
It will pay you to give us a trial.
Before placing your orders elsewhere benefit by our thirty years' business experience.
Our aim will always be service, quality and satisfaction.

અમારે ત્યાં નીચે મુજબનો માલ જથ્થાબંધ
મળી શકશે

એલચી, બદામ, બદામ, બાદેલી, પીસ્તા, સિંગોદા, મુલાયમ પાપડી, મુલાયમ સક્કર, કાકડાનું પાસ, બાદેલ, દવાખ, એલચા, મીસરી, બદામ, ચનેાબાપલી (બદકું) સેખ, કેમરાની ચાદી, પીસેલું કેમરૂ, મુલ્ક બાપનું કેસર, બાર અમલ, પંજાબી સાલમ, સફેદ મુસલી, મજેઠા બલ્ગરી, સુંઠ, સેાેલી સેાપારી, કાચા સેા., સેેવરબની સેા., મદ્રાસી સેા., મુલકંદ, કાંસા, બદૂકી બાનાે તંબાકુ, બાબળાનું તેલ, મુલાયમ તેલ, બંગેલીનું તેલ, સેાળરાનું તેલ, કાસેાનિયા કેર એાયલ, એલ્યુમીનીયમ તપેલા, કપ અને સેાસર્સ. સેાળા—સીમડી છવાસાળ, બાન્સબુલસી, બાંબા, રીવડી, મુખચેસ, કેલમ: કાળા—બ્લા, મસ, બાદલ, ગુવેર, બાલ, પટાબા મજીદ પાક્કા: છદ્ર સેેધી, લવંગ, તજ, સાઈ (સવસુ) બરબ મસાલેા પીસેલેા. વિગેરે.

કાંઈ પણ વસ્તુ ખરીદી કરતાં પહેલાં, અમારે ત્યાં ભાવ કાઢી ખાત્રી કરશેા.

122 VICTORIA STREET, :: :: DURBAN.

SOUTH-AFRI[illegible]
8 AUG 1939

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 31 — Vol. XXXVII. Friday, August 4th, 1939.

NOTES AND NEWS

Attitude Of Non-European Front Leaders

AN S.A.P.A. message from Capetown dated July 31 states: The attitude of the non-European United Front towards the passive resistance movement suggested by Indians in the Transvaal is set out in a statement issued over the signatures of Councillor Mrs. Z. Gool and other members of the United Front Committee. It states: "While the non-European United Front will at all times give assistance to any section of oppressed people engaged in the struggle against segregation or the colour bar laws, it is of the opinion that it would be premature for a group within the Indian community to launch a separate and independant campaign against the Government. The problem facing Indians is a sectional problem, but it cannot be solved by Indians acting on their own." Hope is expressed "that passive resistance will not hastily be embarked upon until mutual consultation and preparation for simultaneous action can be taken by the leading organisations of non-European people."

We are surprised that Councillor Mrs. Z. Gool should interfere in matters which purely affect Indians, when she herself is not an Indian, and seek to advise Indians as to what they should or should not do. Indians in South Africa have the voice of four hundred million people of India to advise and to guide them. While we have the fullest sympathy for the Bantu people of south Africa and advise our people not to do anything that would mar their progress, we have no doubt they will fully realise that their problem is peculiarly different to that of the Indians and that they cannot therefore mix up their problem with the Indian problem. Councillor Mrs. Z. Gool and members of the United Front Committee would be well advised to help those who are in need of their help and not seek to offer advice on matters they are not competent to do so.

Northern Natal Congress Branches Condemn Headquarters' Attitude

The Northern Natal Conference of the Natal Indian Congress branches held at Newcastle on Sunday, July 23, at which delegates from Ladysmith, Glencoe, Dundee, Dannhauser and Newcastle were present, the following resolution, moved by Mr V. G. Naidoo, (Dundee), seconded by Mr O. J. Christopher, (Newcastle), and supported by Mr S. Bhagwandeen (Glencoe), and Mr R. Khan, (Ladysmith) was passed unanimously:

"That this conference of Northern Natal Branches of the Natal Indian Congress held at Newcastle deplores the attitude of the headquarters in connection with passive resistance and the unity movement and requests the headquarters to place these two items on the agenda of the special general meeting on July 30, and to convey to the Branches the decision arrived at at that meeting concerning these matters."

The special general meeting, as we had not wrongly conjectured, was after all not convened on July 30. Bravo to Mr. A. I. Kajee. He has once again succeeded in having his own way and it is left to him now when he will be so gracious enough to convene it.

Mr. Stuttaford Explains Segregation Act

"The segregation Act which is now being enforced will not be used as an instrument of repression," declared Mr. Richard Stuttaford, Minister of the Interior, in an interview with a Press representative on July 27. "My Department," continued Mr Stuttaford, "will carry out the Act with scrupulous fairness. I can see no reason why the law should not function easily. In fact, I anticipate very little difficulty in applying it." When Mr. Stuttaford was asked what had happened to those applications for licences that had been received between June 3 and July 15, that is, between the time when the Act was passed by Parliament and the date of its promulgation, he stated that, with one single exception, all these applications had been granted. "My Department," he declared, "reported that there was nothing abnormal in the applications, and in the circumstances they were granted. There was nothing unusual in the one rejected applicant."

Rev. Andrews On Indian Question In South Africa

In the course of a series of three articles written by him in *The Hindu*, Madras, on "Indians' Plight in South Africa," the Rev. C. F. Andrews states: "A golden opportunity has now been afforded to the European community in India to demonstrate to their fellow-Europeans in South Africa, what a fatal mistake they are committing, and what a fatal step they are now intending to take, almost without realising what they are doing. Every European in this country knows that Indians to-day will not submit to be treated as an inferior people. The racial barrier was broken down long ago, and Europeans have surely learnt that this 'colour bar' attitude of intolerance will not be submitted to any longer. If, therefore, those who have the leadership in public, in the different European Associations, were able to make unanimously clear in South Africa, that, on this point of national honour, Indians could not possibly yield, any more than the Japanese, then the Union Parliament might well pause before it mortally offended India, its next door neighbour. The argument might be driven home that it would be madness on the part of South Africa, at the very time when it was being threatened by Nazi Germany to go out of its way to strike a deadly blow at India. To put this in other words, it would be a folly which calm and sensible people, like the Dutch in South Africa, would hardly commit, *if only they were clearly aware that the bitter hostility of India would be the inevitable result of segregation.*"

In the third article Mr. Andrews discusses the various methods that could be adopted by India to bring home to South Africa the indignation felt by India against the former's treatment of Indians. In doing so he rules out as impracticable and ineffective any retaliatory measures by India against South Africa but suggests that "the quiet and dignified withdrawal of the Agent-General of the Government of India might well be a step in the right direction. It would express in an open way the deep and bitter feelings of India. Therefore it may well happen soon, that this step ought to be taken. Yet I cannot help feeling, along with Mahatmaji, that the same impression might be made in an even stronger manner (1) by the United European Associations of India themselves declaring to the Europeans in South Africa that the step they pro-

pose to take, by segregating Indians, was a most deadly insult; (ii) by the Viceroy himself issuing a pronouncement which would show to all the world how grave the injury was which was being committed. Perhaps, steps like these should be taken first.

"While I have been thinking over the whole matter, in the light of past experience, a copy of *The Hindu* has been lying on my table which tells me how the campaign in Nazi Germany for the return of German South West Africa is about to start. That is probably the most serious issue that the Union Government has ever had to face since the time of the world war. As that Nazi campaign develops, South Africa will look around for friends as she has never done before. I can hardly imagine General Hertzog, General Smuts, Mr. Stuttaford and Mr. Pirow being so foolish as to flout openly the friendship of India when their own interests are being threatened.

"But again I return to the point which cannot be emphasised too strongly. *It must be made clear, without a shadow of doubt, that this is a life and death matter for India; that segregation of Indians, as an inferior race, is quite intolerable at a time when national sentiment in India is acutely awake.* This one point must be driven home before any further drastic step is taken by South Africa. My own hope is, that without any useless threats of retaliation the better mind of South Africa will respond, and the ultimate step of racial segregation against India will not be taken."

Indian Opinion

FRIDAY, AUGUST 4TH, 1939

Postponement

THE passive resistance campaign against the Transvaal Asiatics (Land and Trading) Act, which was to have begun on August 1, has, on the advice of Mahatma Gandhi, been postponed for a time, because Gandhiji states that he is in touch with the Ministers and has some hope of an honourable settlement. "It is the code of passive resisters," says Gandhiji, "to seize every opportunity of avoiding resistance, if it can be done honourably." The Passive Resistance Council, has done wisely in following Gandhiji's advice. Whilst it is strongly felt by the members of the Passive Resistance Council, that the Union Government, by insisting on passing the interim measure whilst negotiations were still proceeding between themselves and the Government of India, and by the offensive statements made by the Minister of the Interior in Parliament against the Government of India, rendering the latter's position as though they stood before the Union Government like importunate beggars, have barred the door for any further negotiations with any sense of honour, they have implicit faith in Gandhiji not lending himself to anything that would bring dishonour to our community or country.

By our postponing the struggle we have proved our earnest that it is not the purpose of those who have decided to launch passive resistance to embarrass the Government or the people of South Africa in any way. They want to risk their own lives for the sake of their national honour and self-respect which they hold dearer than any earthly possessions. They are also not out to endanger or inconvenience the public in any way. They are going to violate only such laws that will do no harm to the public peace and will invite punishment on themselves which they will be prepared willingly and quietly to suffer.

Their fight is against the discriminatory and offensive laws of the country and not against the people. The authorities have all the machinery at their disposal to adequately deal with them, and passive resisters will not in any way resist that machinery being applied against them. In this we have not the least doubt that they will have the sympathy of all thinking people of South Africa.

Let us not waste the interim period we have at our disposal. It should be utilised in organising our forces and training the volunteers to be true passive resisters.

Facts Misconstrued

THE leadcroft of *The Star* (Johannesburg), on the postponement of passive resistance is only another instance of the fact that is constantly being driven home throughout the world that those high principles of justice and fairplay which are known to be the foundation of the British Empire are on the wane. The article is full of untruths and half-truths designed only to belittle those who have decided to stand up for justice by undergoing self-imposed suffering.

Our contemporary suggests that Mahatma Gandhi deprecates passive resistance, on various grounds, "not the least important being that he has hopes of an honourable settlement of South African Indian differences with the Union Government, since both the Governments of India and that of Great Britain are trying to obtain relief." Mahatma Gandhi has done nothing of the sort. He does not deprecate the campaign but asks for a brief postponement because he himself is in touch with the Ministers and has some hope of an honourable settlement.

Our contemporary pretends ignorance when it states, "that the legislation which has brought into being the Committee of Action has not yet been enacted." The Committee of Action has come into being in order to resist the action of the Union Government in flouting Indian public opinion both in South Africa and in India and insisting on passing an interim measure in the Transvaal which not only deprives Indians of their rights as human-beings but which hurls an insult to the Indian nation by placing on it a stigma of inferiority—and that too without any justification. This very act has really closed the door against the Indian Government for honourably carrying on any further negotiations. It is only India that stands before the Union Government as a mendicant. For any other independent State the present situation would have long been considered as sufficiently warranting a state of war. Indians in South Africa have, however, chosen to adopt the honourable course of undergoing self-suffering.

What code of justice, we would ask, allows the passing of a sentence without the accused being given the fullest opportunity of defending his case? If this interim measure is not a sentence passed against the Transvaal Indians before their case is heard, we would like to know what it is.

We are therefore not prepared to believe our contemporary when it says that the position has not yet arisen to justify people with any sense of self-respect taking recourse to passive resistance which is the only honourable method they have of effectively protesting.

"The majority of law-abiding Indians in this Province," says our contemporary,

"have so far abstained from the course advocated by the more demonstrative minority, and this fact alone cannot but weaken the force of any sectional protest."

Well, we are shocked! If this is not a wilful act of hiding the truth and propagating untruth, we would like to know what other interpretation could be given to it.

That so-called "majority of law-abiding Indians" either in the Transvaal or in Natal has not yet had the guts to hold a public meeting to denounce the course advocated by what our contemporary terms "the more demonstrative minority," whereas the latter was at least able to hold that memorable mass meeting of July 9, where 8,000 Indians had peacefully assembled and had unanimously resolved to resort to passive resistance to protest against the Asiatics (Transvaal Land and Trading) Act. Our contemporary very grudgingly published a report of that meeting and distorted the resolutions. Again that very "demonstrative minority" had attracted over three thousand Indians in Durban and those who will not keep their eyes closed, as our contemporary appears to be doing, can easily observe the growing support this "demonstrative minority" is gaining from throughout the country.

On the other hand the "majority of law-abiding Indians" are personified in Mr. S. M. Nana in the Transvaal and Mr. A. I. Rajoo in Natal, who have assumed dictatorial powers in the community. The sooner they begin to realise that their wings are being steadily but surely clipped the better it will be for them.

There is, however, one thing in our contemporary's article which is worth taking note of. That is the following:

"The door to an honourable settlement has not yet been finally closed, and there are many forces at work in this country which do their utmost to see such a settlement is finally effected. Now is it right at this juncture to say that neither the Government nor the Minister for the Interior is disposed to find a solution for a vexed question that will bring honourable finality to the problem of Indian trading and occupational rights in the Transvaal."

Our contemporary further goes on to say:

"Time and again it has been shown that the community in South Africa has many friends and well-wishers among the European population both in and out of Parliament. Few of these would be disposed to condone a resort at the present time to passive resistance, which, however sincere at the outset, is calculated sometimes to lead to actual clashes with the authority and both they and the Indians themselves are bound to recognise that the present conditions in the Union and in the outside world demand that political disturbances should be sedulously avoided."

If those who have resolved to resort to passive resistance are convinced that the door to an *honourable* settlement is still open Dr. Dadoo, the leader of the movement, has made it quite clear, that "they are prepared to go to any lengths to avoid resistance." It is for that, and for no other reason, that they have, on the advice of Mahatma Gandhi, postponed the launching of the struggle.

As for the warning that the present condition in the Union and in the outside world demands that political disturbances should be sedulously avoided, is it not incumbent upon the Government and the European people of the Union to avoid, at a time like this, wantonly and unjustifiably trampling under their feet the sentiments and self-respect of 200,000 Indians, who form just a little over two and a half per cent of the total population of this vast sub-continent, and over 90 per cent of whom are born and bred in this country and know no other home, and who have remained in this country always as a peaceful and law abiding community, and whose ancestors have given their life blood in the development and prosperity of this country and further indirectly wounding the susceptibilities and insulting the honour of a whole nation of four hundred million people who have been the main pillar of the British Empire? Are the lives of Indians considered to be so cheap as to be dealt with any how simply because India does not wield the power that Japan, for instance, does? Are they therefore to be conveniently treated like pawns in the political game of the Union? Are those who have a sense of self-respect to be blamed if they refuse to allow their self-respect to be trampled and are prepared to sacrifice instead their physical selves? If this appears to be such a terrifyingly "extreme" method of protest then the only best course for those who complain against it is to see that steps are taken to remove the cause of it. Why does our contemporary not suggest that instead of castigating those who are fighting for those high principles of justice and fairplay the British people have been so boastful of?

—:o:—

Travesty Of Justice

SINCE writing the above the castigation of the *Rand Daily Mail* against the advocates of passive resistance has come to our notice. We are not prepared to believe, as our contemporary would have us believe, that the plan of the advocates of passive resistance was weak. It is in fact the strength of that plan that has led Mahatma Gandhi from his multifarious and far more important engagements to once again interest himself actively in the Indian question of South Africa. That in itself is a victory on the side of the advocates of passive resistance.

To say that the launching of passive resistance has been postponed because of the weakness of their plan is to misconstrue facts. Advocates of passive resistance were never averse to seeking redress by negotiations if it could be done *honourably*. We are against the new legislation not because it is a "pegging-down measure" and that it will have the effect of decreasing the number of Indian trading licences, but because *it casts a stigma of inferiority against Indians as a race and lays down the principle of segregation*, while representations are yet being made by the Government of India against that very principle. Mr Stanford was far from sympathetic when the spokesman of the measure in Parliament and when he interpreted the exemption clause in the Senate. He has now climbed down slightly in declaring that "the Act will not be used as an instrument of oppression," and that it will be carried out with "scrupulous fairness." Those who believe we are not only for these months have failed to understand our innermost feelings. The declaration of Mr. Stanford does not satisfy the sentiments of the advocates of passive resistance. If there is the slightest sense of justice and fairplay in the ruling race in South Africa, it should understand that the least that was essential was to suspend the operation of the objectionable clauses in the measure while negotiations were still on. Waiting for the permanent solution of the Indian question. These clauses were strongly condemned by the European Press generally, and we acknowledge with profound appreciation that our contemporary, the *Rand Daily Mail*, was the strongest in condemning them. A thing that is condemnable can only be acceptable to those who are something less than human beings. Advocates of passive resistance want to prove that they are human beings with the same sense of honour and susceptibilities as are claimed by the ruling race of South Africa.

It is a travesty of justice to charge the advocates of passive resistance with "coercion" when they are really the victims of coercion at the hands of the authorities. If willingness to take one's life for the sake of one's honour is to be interpreted as coercion, certainly, in the present instance, betrays a weak case on the part of those who complain about coercion.

TEMPORARY POSTPONEMENT OF PASSIVE RESISTANCE

MAHATMA GANDHI'S ADVICE

ON Saturday morning, July 29, the *Natal Mercury* published the following under the bold headlines "Gandhi Opposes Civil Disobedience," "S. A. Indians May Change Programme."

Mahatma Gandhi cabled to certain prominent South African Indians last week saying that he was against the institution of a passive resistance campaign while negotiations were still proceeding.

The campaign was to be opened by Transvaal Indians on August 1 as a protest against the Transvaal Asiatics (Land and Trading) Act. It is now thought that in view of Gandhiji's advice the programme may be changed.

The contents of the cable, it is now revealed, were not disclosed at the meeting of Indians in the Durban City Hall last Saturday.

Fresh Developments

There have been several fresh developments this week which may also alter the position.

On Thursday Mr. R. Stuttaford, Minister of the Interior, said that his Department would carry out the Act with scrupulous fairness. So far only one application for a licence had been refused since the promulgation of the Act.

On that day, too, the Union Cabinet discussed the Indian question in the knowledge that the Government of India had not abandoned hope of a Round Table Conference on it.

Sir Rama Rau, Agent-General for India, and his secretary, Mr. S. Ridley, left Durban for Pretoria this week.

In the light of these developments it is felt in some quarters that the launching of a civil disobedience campaign would only complicate the position.

Britain May Exert Influence

"This movement," said Mr. A. I. Kajee in an interview, "is certain to cause tension in India, and there the opinion is gaining ground that Great Britain, in order to retain Indian sympathy, may influence South Africa to remove the grievances of South African Indians."

Those responsible for having engineered the publication of the above had the satisfaction of having caused a great deal of excitement in the community and the *Natal Daily News* more than once sought interviews with Mr. Manilal Gandhi to find out if he knew anything about the cables. Mr Gandhi, however, refused to make any statement and stated that the public should take no notice of what appears in the Press as long as no official statement is made by Dr. Dadoo, the leader of the passive resistance movement. The *Daily News*, however, was apparently only anxious to extort, if possible, the cable mentioned above and did not publish the statement made by Mr. Gandhi, but published almost the same thing that appeared in the *Natal Mercury*.

But the Agencies responsible for trying to play the secret service rushed to the Press a bit too hurriedly and to their disappointment perhaps made a hash of the whole thing.

The same night Reuter transmitted from Wardha, India, a message from Mahatma Gandhi, which was published in all the papers and on Sunday morning the air was quite cleared. The message was as follows:

> Gandhiji has asked the South African Indian Passive Resistance Committee to postpone for a time the proposed launching of the struggle on August 1, as he has some hope that an honourable settlement will be achieved.
>
> In the course of a statement, Gandhiji says: "I know the Government of India, as well as the British Government, are trying to obtain relief. I have put myself in touch with the Ministers in the circumstances. I think a brief postponement of the struggle is necessary.
>
> "I have been in telegraphic correspondence with Dr. Dadoo, leader of the passive resistance movement in South Africa. I have no hesitation in asking the Passive Resistance Committee to postpone for a time the proposed launching of the struggle.
>
> "I am fully aware of the enthusiasm of the 'resisters'—they have proved their mettle before. They will do so again if it becomes necessary, but it is the code of the passive resisters to seize every opportunity of avoiding resistance if it can be done honourably.
>
> "Every cessation in the search of peace adds to the strength of the real fighters. Let them remember the settlement in 1914 was the outcome of the cessation of the struggle for the sake of peace. I hope the proposed cessation will lead to a similar result.
>
> "Should it unfortunately prove to be otherwise, and should the struggle begin, let Dr. Dadoo and his fellow-resisters know that the whole of India will be at their back."

Dr. Dadoo's Statement

Dr. Y. M. Dadoo, leader of the passive resistance movement in the Transvaal, has issued the following statement regarding the postponement of the campaign: "In view of the cable advice given by Mahatma Gandhi to me and also his public appeal to postpone passive resistance pending further advice from him, the passive resistance committee desires to inform the public and volunteers that it will accede to the request of Mahatma Gandhi.

"Mahatma Gandhi has been our guide and mentor in all that the passive resistance council has been doing in this matter and we shall wholeheartedly await his advice, for we realise that his interest in the cause of Indians in South Africa has not abated one whit, even though many years have elapsed since he left South African shores.

"I, however, desire to stress that the Asiatics (Transvaal Land and Trading) Act, 1939, which aims at the virtual economic extinction of the Indian community of the Transvaal, casts a slur of inferiority on the whole Indian nation. The passive resistance council sincerely hopes that the negotiations that are now proceeding will result in an honourable settlement.

Kindliest Feelings Towards Europeans

In the course of an interview with the *Rand Daily Mail*, Dr. Y. M. Dadoo said:

"I am at the moment not fully aware of the precise nature of the negotiations that appear to be going on between Mahatma Gandhi and the various Governments directly and indirectly concerned. We are prepared to go to any lengths to avoid resistance, and effect an honourable and peaceful settlement. That is why we are now anxiously waiting for further advice."

Dr. Dadoo emphasised that the proposed passive resistance campaign was in no way a sign of unfriendliness or hostility towards the European community as a whole.

"We have nothing but the kindliest of feelings towards our European fellow citizens as a whole. We merely wish to register our passive protest against the policy of the Union Government towards our people."

EUROPEAN PRESS ON PASSIVE RESISTANCE

"The Star"

The Star (Johannesburg), in its issue of July 31, writes the following leadership under the caption "Mr Gandhi's Advice":—

THE Indian Committe of Action has done wisely in accepting Mr. Gandhi's advice to postpone its proposed passive resistance campaign in this country. Mr. Gandhi, in his message to his compatriots in the Union, deprecates the suggested campaign on various grounds, not the least important being that he has hopes of an honourable settlement of South African Indian differences with the Union Government, since both the Government of India and that of Great Britain "are trying to obtain relief." A still more cogent argument is the Mahatma's reminder that "every resolution in search of peace adds to the strength of the real fighters." These, he says, in the code of passive resistance who are enjoined to seize every opportunity of avoiding resistance if it can be done honourably.

It is not only Mr. Gandhi's counsel at this juncture that should deter those contemplating this extreme form of protest against a situation that has not yet arisen. The legislation which has brought into being the Committee of Action has not yet been enacted, for Parliament last session did little more than endorse the *status quo* for a further and still indefinite period. The door to an honourable settlement has not yet been finally closed, and there are many forces at work in this country which will do their utmost to see that such a settlement is finally effected. Nor is it right at this juncture to say that neither the Government nor the Minister for the Interior is disposed to find a solution for a vexed question that will bring honourable finality to the problem of Indian trading and occupational rights in the Transvaal. If so extreme a measure as passive resistance were ever to be justified—we do not agree that such a situation should arise—it could only be after Parliament had finally and inflexibly ratified a settlement that an aggrieved element felt it could not accept.

Up to now no such position has arisen, nor is the Indian community itself by any means agreed on the policy advocated by the Committee of Action. The majority of law-abiding Indians in this Province have so far abstained from the course advocated by the more demonstrative minority, and this fact alone cannot but weaken the force of sectional protest. Time and again it has been shown that the Indian community in South Africa has many friends and well-wishers among the European population both in and out of Parliament. Few of these would be disposed to condone a resort at the present time to passive resistance—which, however sincere at the outset, is calculated sometimes to lead to actual clashes with authority; and both they and the Indians themselves are bound to recognise that the present conditions in the Union and in the outside world demand that political disturbances should be sedulously avoided.

"The Rand Daily Mail"

The *Rand Daily Mail* dated August 1, writes under the caption "Extreme Measures Would't Pay":—

In spite of his long absence from South Africa, Mr. Gandhi seems to have a clearer and more realistic grasp of conditions in the Union than those of his compatriots who have been advocating

WARNING

THE public is warned against giving subscriptions to any person collecting in the name of the Nationalist Group of the Transvaal Indian Congress unless official receipt has been issued by the officials of the Group, or the person collecting holds a letter bearing the signature of Dr. Y. M. Dadoo, Leader of the Nationalist Group.

passive resistance and the formation of a so-called "Non-European Front." Indeed, it is not to the credit of the leaders of the projected campaign that they realised the weakness of their plan at the very last moment, and this fact should greatly strengthen the hands of the representatives of Indian opinion in the Union who have always maintained that such extreme measures were not only unjustified, but doomed to failure.

It has not yet been proved that the new legislation, which was described by Mr Stuttaford as "a pegging-down measure," will have the effect of decreasing the number of Indian trading licences. If the law is administered with tolerance and understanding—and that is only possible if the Indians do not adopt methods which might call for retaliation from other extremists—then the *status quo* can undoubtedly be maintained until a final settlement is reached.

There is no reason to suppose that the representatives of liberal opinion on this question in the Union will not be able to introduce reforms without interfering with existing rights. Appeals and advice from the Governments of India and Great Britain will add force to their argument, but it must not be forgotten that any suggestion of coercion or active intervention will be strongly resented by a large proportion of the people of the Union.

In the circumstances, the Indian community in South Africa, which should realise that it has many friends among the European section, will be well advised to seek a solution along the lines of discussion and negotiation, and to pay no further attention to the advocates of methods which can only lead to serious disturbances at a time when every effort should be made to avoid racial clashes.

"Die Transvaaler"

The following is a translation of a leading article in the Nationalist Party organ, *Die Transvaaler*, dated July 25, on passive resistance, which was to have started on August 1. Any comment on our part would be superfluous:—

Before long, namely August 1, a section of the Indian community will begin with a campaign against all legislative measures which define their position in South Africa differently from that of Europeans. They are against the absolutely weak temporary measure which was accepted last session. Greater rebelliousness can be expected later when the more important and all-embracing measures advocated by the Nationalist Party are introduced or accepted. We have here thus to cope with what in fact is a rebellion of the Indians against the segregation measures whereby the European civilisation has to maintain its interests.

"The campaign will take the form of so-called civil disobedience, that means that certain groups of Indians will break the ordinary laws of the land viz., those which they consider give them unjust treatment in comparison with Europeans. The aim is to undergo imprisonment, to offer no resistance and to undergo punishment. They hope that the more they are in detention, the more inconvenient it will be for the Government. Apart from that they believe that they will be looked upon as martyrs, especially when they begin with their hunger strikes. In that way, especially because there exists a big outcry in India, they will try to force the Government to submit.

"Here is now a case where the United Party and the press which support the

Government should stand together to maintain the prestige of the Government. Every Nationalist, as well as the Nationalist newspapers will stand behind the Government in such a conflict against Indian tyranny. The best method to combat this threatening campaign of [illegible] against the laws is to treat them as little as possible in the way they wish. The government must leave it to the public to deal with them. Their branches must receive no sympathetic publicity. The public must unanimously ignore those who trade in forbidden places. If Indians try to enter the Free state it should be left to the "Burghers" to drive them out. Every possible Indian undertaking must experience an inexorable boycott from Europeans. These law-breakers and their families will receive openly or secretly the necessary monetary help through apparently law-abiding people.

"Through disobedience against the law as a means for fighting, they are exposing themselves against the sharpest measures of Europeans. It now appears important to drive out from commerce (while they are now allowed) that group which openly plead for such movements. Trade being their only means of livelihood gives rise for their demand and brutal intentions.

"Will the Government, Press and United Party supporters immediately declare their readiness to maintain the authority of the State? And will they immediately go over to start the propaganda for the coming week?"

THE ASPIRATIONS OF YOUNG INDIA

By *THE EDITOR*

'Prabuddha Bharata'

I

INDIA of to-day is not the India of even a couple of centuries ago. The crushing poverty and dark illiteracy of the people, which have become almost proverbial in India to-day, present a vivid contrast to the state of affairs obtaining in this land in the ancient and medieval ages. The painful spectacle of modern India denuded of all her pristine wealth and glory cannot but fill every patriotic heart with profound indignation and sorrow. Once a land of plenty and profusion—a veritable El Dorado, India has become the poorest country in the world to-day, and serves only as the dumping ground for all the exploiting nations on earth. The present atrophied condition of her economic life would hardly warrant anyone to believe that she was the leader of nations till the very beginning of the nineteenth century. That a bold and industrious peasantry peopled the smiling and peaceful villages of ancient India and cultivated the endless expanse of fertile fields, while the artisans in towns carried their various manufactures to a state of perfection, and that the industrial products of India were known to the merchants of Assyria and Babylon, Phœnicia and Egypt, Sumatra and Java as also to the distant parts of the Western world are facts testified to by a host of European travellers. Megasthene and Arrian Strabo and Pliny, Fahien and Hiuen Tsang—all have given a brilliant pen picture of the life and activities of the Indians of their times, and have clearly pointed out that India was a highly opulent country and the arts and crafts of the land attained to a high level of excellence. The *Periplus of the Erythrean Sea*, an authoritative book on India's maritime activities, furnishes a glowing account of her trading relations with the far-off lands of the West as well as of the precious articles exported from Indian shores to foreign territories. The annals of Moslem India (*i.e.* of the medieval age) tell almost the very same tale. The hopes and aspirations of the Moslem emperors were bound up with the well-being of those over whom they were destined to rule. The history bears an eloquent testimony to the fact that not a single farthing received from the Indian tax payers did ever go beyond the borders of India to fill the coffers of the Moslems abroad. India was made their motherland and as such the most benevolent of the Moslem emperors spared no pains to enhance the peace and wealth of the people at large. Prof Dowye writing in 1871 remarked, "We appeal to the testimony of those who marched through Bengal after the death of Sirajuddoula that at that time the country was one of the richest, most populous and best cultivated kingdoms in the world. The great men and merchants were wallowing in wealth and luxury; the inferior tenants and manufacturers were blessed with plenty, content and ease."

II

If the testimony of historians is to be believed, one cannot ignore the tragic phenomenon that the entire outlook of the land began to undergo a ruleaculous transformation with the advent of the white races in India. The country which was once the richest is to-day the poorest in the world. Mr. H. M. Howain does not seem to be wrong when he observes in *The Significance of Indian Nationalism*, "The genesis of this poverty in India may be traced to the early days of the Company's rule, when in addition to pillage and extortion, the rich manufacturers of India were killed by excessive pro-British duties and unfair monopolies, and the surplus population thrown on the land in an utterly destitute condition, there to be subjected to severe and ceaseless taxation. The much augmented agricultural population have never had the opportunity to recuperate their exhausted energies and resources." Frederick John Shore (formerly of the Bengal Civil Service) has also remarked, "The halcyon days of India are over; she has been drained of a large portion of her wealth, the once possessed, and her energies have been cramped by a sordid system of rule in which the interests of millions have been sacrificed for the benefit of the few. Similarly did Mr. Sullivan, who was at one time a member of the Government of Madras, frankly admit, "Under *their* own dynasties all revenue that was collected in the country was spent in the country; but under *our* rule a large portion of the revenue is annually drained away, without any return being made for it .....Our system acts very much like a sponge drawing up all the good things from the banks of the Ganges and squeezing them down on the banks of the Thames." This is the testimony, not of Indians but of accredited European officials who held responsible positions in the administration of British India. As a result of this systematic exploitation of her material resources, India is experiencing to-day the bitterness of economic atrophy unparalleled in the history of any existing nation of the civilised world. The villages have become now the veritable dens of jackals and hyenas, a creeping paralysis has already begun to spread over every limb of our rural system and millions of people are dying of starvation and diseases every year. If we take the trouble of examining the statistics of the average annual income of the different countries of the world, the lurid picture of India's present destitution and economic prostration becomes revealed in all its nakedness unto our eyes. India has not at the present day more than Rs. 27/- to her credit as the average income per head per annum, whereas the big imperialistic powers of the West such as America, England, France and Japan, have Rs. 1,000/-, Rs. 750/-, Rs. 450/- and Rs. 345/- as the average annual income per head respectively. The condition of education in this country is none the less appalling. A comparative study of the world figures of the progress of literacy discloses startling disparity in this regard between India and the rest of the countries. Literacy in Holland, Norway, Denmark and Germany is 100 per cent., in America 95.4, in England 93.5, and in Japan 97.8, whereas in

British India it is only 8 per cent! In short 92 per cent. of her people are still without the elementary knowledge of the three R's. The figures given above, though disconcerting, are revelatory of our actual position in the educational world to-day. In British India alone every year four hundred and fifty lakhs of people suffer from various kinds of diseases, and out of them 885 people die every hour. The average length of life in America is 55.5, in England 52.5, in France 48.5 and in Japan 44.3, whereas in India it is only 32.7. And so far as the question of unemployment in different countries is concerned, the statistics collected by the League of Nations show that 40 million people are unemployed elsewhere in the whole world, but more than that number are without any employment in India alone. Even when the comparative efficiency of an average individual is taken into consideration, India cannot produce more than 1/5 on her record, though America, England, France and Germany have 16, 8½, and 12 to their credit respectively. Thus in short India is the highest record in death rate and unemployment and the lowest record in income, literacy and efficiency.

III

As a matter of fact the political problem of the land can be solved only when the economic interests of the people are duly safeguarded and prompt measures are taken to bring about an intellectual renaissance amongst the sunken masses so as to make them realise their actual position in their own country. The Hon'ble Mr. V. V. Giri, Minister of Madras for Labour and Industries, once remarked, "We have to scientifically organise the whole country, I mean the seven lakhs of villages in India. It is a well-known fact that India is pre-eminently an agricultural country. It is now practically admitted that people cannot rely on agriculture alone for their sustenance. Unless therefore in the first instance you set up subsidiary industries which do not require great outlay, the population in the villages have necessarily to starve." He further suggests that the land that is at present lying fallow and is in the possession of the Government should be thrown open to the peasantry for cultivation. But mere exploitation of this land representing an area of 239,900 sq. miles capable of supporting a population of 55,731,750, will not be of any value unless middle class industries and cottage industries are started in these areas, which will result in giving subsidiary occupation for the workers staying in these villages during the season when there is no cultivation. "Even in Germany, a highly efficient industrial nation," said Mr. Giri, "they have certain cottage industries, and export their goods to other countries. The cottage industries in Japan are run mostly by power, and that may be one of the reasons why they produce goods in large quantities and thus dump them on to other countries. Therefore, from whichever way we may look at it, the only hope for the solution of unemployment problem or for the development of rural areas lies firstly in the establishment of cottage industries on a large scale throughout the length and breadth of India." In order to put these ideas into effect, he adds, there must be real and effective central and local economic councils on which there must be eminent economists and representatives of labour, agriculture and other interests. But industrialisation of the country on a factory basis can hardly be resisted at this stage when it has already begun to work and make its usefulness felt in every centre of our economic activity. What is wanted is not a total negation or rejection but an assimilation, and an adjustment of our corporate life to the industrial system with an adequate safeguard against the evils inherent in it. It is a self evident fact that the situation has been rendered complicated by the interaction of manifold conflicting interests of the different classes, and it can be stated with positive certitude that unless there is a surrender and sacrifice of vested interests at the altar of national well-being, no amount of pious wishes or frothy sentimentalism will be able to ameliorate the condition of the bleeding proletariat. In the significant words of Mr. Stein, the celebrated German statesman, we can also say, "If the nation is to be uplifted, the submerged part must be given liberty, independence, property and protection of laws."

IV

Many even fail to realise that there is an intimate connection between rural development and educational reform. The idea that elementary education should develop the capacity for facing the problem of life intelligently and with determination has not yet been acted up on a very large scale in India. It cannot be denied that the present system of education is to a large extent responsible for the helpless condition of India to-day. Even the young men of the land, when highly educated, fail to have that synthetic understanding of the intimate relation between the ideal and the real as well as between their individual aspirations and the general good of a corporate life. An educated Indian is, in many cases, nothing short of an Anglicized polyglot or an idle visionary having no solid ground of practical training to stand upon. Rightly does Mahatma Gandhi say, "If education means a general discontent with one's surroundings, a wrench with the past without hope for the future and a general scramble for employment, the whole of the beautiful edifice must one morning come down with a sudden crash. Without the culture of the heart and the hand mere growth of literacy has no attraction for me. What is wanted therefore is a drastic measure giving not an indifferent manual training but a proper occupational training, specially designed to make it worth while for educated men not to look up to Government service. . . . Unless the mind of the student world is given a bent in the direction of the main and natural sources of livelihood and is developed in a scientific spirit in keeping with the special Indian condition, the gulf between the educated classes and the masses must widen; the former must live on the latter instead of the former living with and for the latter and sweetening their life." As a matter of fact much of our present state of helplessness can be traced to the defective system of modern education. The ideal of a university must not only be the promotion of liberty of mind or freedom of thought among its alumni, but should also be to open before them adequate facilities for harnessing their intellectual knowledge to the fruitful work of rural reconstruction and social well-being. In a country where 80 per cent. of people live in villages and hardly get a square meal even in the course of a year, the education of a university would be considered a complete failure if it fails to create opportunities for them to build their lives on a sound moral and economic basis. Regarding the ideal of a university rightly did Dr. S. P. Mookerjee, the late Vice-Chancellor of the Calcutta University, remark in his learned Convocation Address at the Patna University, "The Indian universities, if they are to play their role in the rebuilding of a new India, must not regard themselves as exclusive institutions which exist apart from the currents of the country's life. Let them train their alumni in a worthy manner and saturate them with the lessons of Indian history and civilisation; instil into them unity and reason, strength and dauntlessness, inspire them with skill and knowledge and teach them to apply themselves devotedly unselfishly to the service of their fellow men." In fact the recovery of the old knowledge in its depth and fulness, its restatement in new forms adapted to present needs, and an original handling of the novel situations that have arisen in the light of the Indian spirit, and the practical application of the knowledge so gathered, to the development of a healthy economic life and sound social order, are but some of the urgent necessities of the hour. In the words of Prof. Radhakrishnan, "An education that brings up a young man in entire indifference to the misery and poverty surrounding him, to the general stringency of life, to the dumb pangs of the tortured bodies and the lives submerged in the shadow is essentially a failure."

(To be continued)

Things In General

Durban Indian Municipal Employees' Society

THE fourth annual general meeting of the Durban Indian Municipal Employees' Society was held on July 20, at the Magazine Barracks Hall, Somtseu Road, Durban. Mr. P. S. John (president), presided. Amongst others present were Mr. H. A. Smith, the Deputy and City Water Engineer of Durban, Mrs. Smith, Mr and Mrs A. Christopher, Messrs. S. L. Singh and K. Soobramoney. The hall was packed to capacity and many had to remain outside. Mr. S. L. Singh in his secretarial report stated that the Durban municipality employs 3,337 Indians including 2,950 unskilled labourers and 61 women, who are employed as grass cutters and bath attendants. As a result of Mr. K. McNaught's attention to the poor rations supplied by the municipality a better quality of rice is now being supplied to the Indian employees. The uniform supplied to Indian police was also the subject of complaint to the municipality. "It is urged that white tunics be provided during the summer months as the present uniforms are heavy and uncomfortable," stated Mr. Singh. The age limit of Indian employees has now been increased from 45 to 50 subject to the applicants' satisfactory medical report. The society has also made representations to the Council on the question of payment of a house allowance in lieu of accommodation at the municipal barracks. A new recreation hall, according to the secretary's report, has now been completed for the use of the Indian employees. The Council, with the approval of the Administrator, has approved of a building scheme to help applicants who have partly paid for their land. On behalf of the society Mr. S. L. Singh congratulated Mr. Smith on his promotion as the City and Water Engineer of Durban, and appealed to him to give due consideration to the representations of the society. He stated that the society is only too willing to co-operate with him, [illegible] Mr. Smith was garlanded by the chairman and a bouquet was presented to Mrs. Smith. Mr. Smith in response thanked the society and stated that as in the past he would do all he could for the welfare and betterment of the workers. The minutes of the last meeting and the [illegible] were read and confirmed. Mr. S. L. Singh and Mr. K. Soobramoney, the hon. and assistant organising secretaries, submitted a lengthy report describing the useful activities of the society. The chairman in moving for the adoption of the report [illegible] and referred to the services rendered by Mr. S. L. Singh to the society and a resolution was passed unanimously recording and conveying the society's appreciation and thanks to him, and also to Advocate A. Christopher, the hon. legal adviser, for his invaluable advice from time to time in all matters affecting the society. Mr. and Mrs. Christopher addressed the meeting at length and congratulated the society on their creditable work and appealed to non-members to join forces with the society and wished it every success. The following officials were elected:—President: Mr. P. S. John; hon. organising secretary: Mr. S. L. Singh; assistant organising secretary: Mr. K. Soobramoney; hon. legal adviser: Advocate A. Christopher. hon. treasurers: Messrs. M. S. John and V. M. Naicker; hon. secretary: Mr. A. Dorasamy.

BHULABHAI DESAI

HIS SPEECHES

Published in book form. Of particular interest to students of Politics, Law, Economics and Commerce

The Book contains the great leader's lectures on these and other subjects of national interest.

Price: 8s.

Please write to

"INDIAN OPINION"

Phoenix Natal.

Wage Board

On Tuesday, July 25, Messrs. A. Christopher (president), P. R. Pather (joint hon. secretary), Rev. R. L. E. Sigamoney (Johannesburg), as representing the South African Colonial Born and Settlers' Indian Association, together with Messrs. S. L. Singh (hon. organising secretary), K. Soobramoney (assistant organising secretary) and T. S. John (president) of the Durban Indian Municipal Employees' Society, interviewed the members of the Wage Board, that is presently in Durban investigating certain industries. The deputation laid stress on important points and was given a very sympathetic hearing. The association will submit a lengthy memorandum to the Board in the near future.

Social And Personal

Mrs. Sayed Osturoo, accompanied by her eldest daughter Ayesha Begum of Ladysmith, left for India on Sunday by the *s.s. Kenya*. A large gathering of friends had assembled at the Durban Docks to bid farewell to Mrs. Sayed Osturoo who is going back to India after 40 years' stay in South Africa.

Obituary

Death Of Mrs. C. Moodley

After a short illness, the death of Mrs. Govindamah A. Moodley occurred at her residence in First Avenue, Durban, on Sunday, July 30. Mrs. Moodley was a daughter of Mr. Charlie Nulliah of Maritzburg. She was on the teaching staff of the York Road Government Indian School for many years and resigned on her marriage. Mrs. Moodley was associated with the public life of her community. In Maritzburg she was prominently connected with the Maritzburg Indian Parliamentary and Debating Society, being "Education Minister" during several sessions. In Durban she for some time was the president of the Indian Women's Association and took part in other Indian social activities. She leaves a husband, three young children, her parents and a large number of relatives. The funeral took place at the Mountain Rise Cemetery, Maritzburg.

Death Of Abdul Aziz

Master Abdul Aziz, fifth son of Mr. G. H. Mocosbi of Pietersburg, Transvaal, passed away peacefully on Tuesday after two days' illness. He was a brilliant student at Sastri College and gained his Matric Certificate last December, and was preparing to leave by the end of the year to Edinburgh to take up medicine.

Apology

I tender my sincere apology to Mr. and Mrs. Bryan Gabriel of 122 First Avenue, Durban, for assaulting their daughter, Florence, in First Avenue on June 5, and also I sincerely withdraw all statements made concerning her.

(Sgd.) GRANT SAMUELS.

Durban,
12th July, 1939.

WANTED

A Coloured, European or an Indian lady teacher to teach sewing and knitting for the Heidelburg Indian and Coloured Government School

Apply to:

SECRETARY SCHOOL BOARD,
P. O. Box 17,
Heidelburg, Transvaal.

The Sporting World

Boxing

ALL the boxers figuring in the title bouts on Saturday evening at the City Hall, Durban, are in fine condition. Seaman Chetty, the bantam weight title holder is making his last appearance before going overseas. Snowy Thomas, the light-weight champion, is determined to retain his title. After this fight he intends tackling Gorilla Thompson at catch-weights. Mannie Dixon is confident that he will turn the tables on Thomas. Two good preliminaries completes the programme.

Soccer At Currie's Fountain

Soccer in the Natal Indian Cup competition on Saturday afternoon at Currie's Fountain reached high standards, all three matches being keenly contested. Star, Shamrocks and Stella came through the second round at the expense of Whipsnade, Afritex and Daffodils respectively.

The results are as follows:—Star beat Whipsnade 2-1; Shamrocks beat Afritex 3-1; and Stella beat Daffodils 3-0.

Representative teams of the Durban Coloured Football Association and the Durban Indian Sunday League met on Sunday at Currie's Fountain in a friendly match which resulted in a win for the Indian team by three goals to nil. Both sides gave an excellent exhibition of soccer.

Forthcoming Tournament

In view of the forthcoming tournament the Frontier Indian Football Association tested the local eleven against an Eastern Province Moslem (Malay) eleven which resulted in a win for the Frontier by 5 goals to 1. The following players represented the Frontier I. F. A. S. Hassan (goalkeeper), T. Moodley, Charles O'Brien (backs); V. Charles H. Rangasamy, George Phillips (halves); R. Pillay, Vaman Moodley, Sonny Narasoo, R. Christian, C. Vengadajellum (forwards).

Durban & District Table Tennis Union

Delegates from the Hindu Youth Club, Hindu Social Club, Muslim Institute, Austins Sports Club, Bharat Social Club, Sastri College Social Club, formed the above organisation and elected its officials. The union invites the other table tennis clubs in and around Durban to affiliate and thereby help in the general progress of table tennis. Any club seeking affiliation should elect its delegate to the Union Committee the first meeting of which is to be called soon. Affiliation fee is 2s. 6d. and registration fee 6d. per player. All communications should be addressed to the secretary, c/o P. O. Box 1773, Durban.

Sastri College Old Boys' Club

There was a fair attendance when the Sastri College Old Boys' Club held its first monthly social at the College hall on Saturday July 29. Mr. Morris Broughton was unable to be present, and Mr. Warriner, while explaining his absence also informed the members that the Eisteddfod final concert was set down for August 18. The members present thoroughly enjoyed the games. As the cricket season is approaching the club appeals to all its cricketers to support the officials in their efforts to raise up a team. The chief difficulty is finance and the officials are contemplating the idea of a grand social during the Michaelmas holidays.

Buy Perfect DIAMOND RINGS and Flawless DIAMONDS direct from our factory

AMSTERDAM

DIAMOND CUTTING WORKS

62, Field Street Durban.

P. O Box 2362. Phone 2-4686.

Also at Johannesburg and Capetown

SWAMI VIVEKANANDA'S WORKS

	R-	As.
Lectures from Colombo to Almora	2	0
Jnana—Yoga	1	12
Bhakti—Yoga	1	4
Karma—Yoga	1	4
Dhyana—Yoga	1	12
Karma & Bhakti—Yoga (in one Vol.)	1	8
Essentials of Hinduism	0	2
In Defence of Hinduism	0	2
Modern India	0	4
My Master	0	6
Chicago Addresses	1	4

LIFE OF SRI RAMAKRISHNA

A comprehensive chronological account in 1 Vol. Master's wonderful life,—the only authorised edition of its kind in English.

(Fourth Edition)

Thoroughly revised and improved with a Foreword by Mahatma Gandhi.

Price Re 1

PRABUDDHA BHARATA

OR

AWAKENED INDIA

A high class English monthly started by Swami Vivekananda in 1896. It is devoted to Universal Religion, Indian Culture, Education, Art and other topics of international interest.

Annual Subscription: Inland Rs. 4. Foreign 11 Shillings.

Apply for a complete Catalogue:—

The Manager, ADVAITA ASHRAMA,

4, Wellington Lane, Calcutta, India.

'INDIAN OPINION'

(Founded by Mahatma Gandhi in 1903)

For The Moral, Political and Social Advancement Of Indians In South Africa.

Published Every Friday.

Subscription Rates

Payable Always In Advance.

Within the Union	21s.	Annually
" " "	11s.	Half-yearly
Outside the Union	22s. 6d.	Annually
" " "	12s.	Half-yearly

Become a Subscriber and persuade your friends to do likewise.

Apply to—

Manager,

Indian Opinion,

Phoenix, Natal.

ઇન્ડિયન ઓપિનિયન.

મહાત્મા ગાંધીજીના દક્ષિણ આફ્રિકાના સત્યાગ્રહ સંગ્રામનું મુખપત્ર

વર્ષ ૨૭ મું. ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૪ ઓગસ્ટ ૧૯૩૯ અંક ૩૧.

"ઇન્ડિયન ઓપિનિયન"

શુક્રવાર, તા. ૪ ઓગસ્ટ ૧૯૩૯.

ઓકુરી

દુનિયાના એમાંથાટીક મેન્ડ એન્ટ ટ્રેડી ના ઓફિસના સામે ઓગસ્ટ ના ૧ ગીએ થઇ ગયાને સત્યાગ્રહની સફળ ગાંધીજીની સમજાવટથી દુઃખ મુકવાને માટે મોકડે રાજ્યપાલ ના. ની છે. ગાંધીજી કહે છે કે તેઓ પ્રધાનોની સામે નમ્રતાપૂર્વક કરી રહ્યા છે અને માનભરેલું સમાધાન થાય તેવી તેઓ ઇચ્છા આશા ધરાવે છે. તેઓ વધુમા કહે છે : "સત્યાગ્રહીઓનો નીયમ છે કે કોઇ માનભરેલી રીત અલગી શકતી કોઇ પણ તેમ કરવાની કરેક તક તેઓએ બેનાં મુકવું નહિ જોઇએ."

સત્યાગ્રહના કાર્યક્રમે ગાંધીજીની સલાહ મુજબ વર્તવાનું કરાવવામા કહ્યાપણ વાપર્યું છે. સત્યાગ્રહની કાઉંસીલના સભ્યોનો એ કે એવો મજબુત મત છે, કે યુનીયન સરકારે, તેમ અને દીંદ સરકારની વચ્ચે હજુ મસલતો ચાલી રહી હતી તેવે વખતે ટ્રાંસવાલના કાયદો પસાર કરી દેવાનું પગલું ભરીને, તેમજ પાર્લામેન્ટમાં મુલ્કા પ્રધાને દીંદ સરકારની રિયાત કરમતના ભિક્ષુકના જેવી કરી મુકનારા તેની સામે કરેલા પ્રહારોથી, માનભરેલી રીતે મસલતો ચલાવવાના દરવાજાને નાબાં મારી દીધેલાં છે, છતા ગાંધીજી ઉપર તેઓનો કરેક વિશ્વાસ છે કે આપણી કોમ કે આપણા દેશનું અપમાન થાય તેવી કોઇ પણ વસ્તુને તેઓ ઉંચા નહીજ આપે.

સત્યાગ્રહની પ્રકૃત મુલ્કતથી રાખીને આપણે આપણી સજ્જનીદ્રા સિદ્ધ કરી આપેલી છે, કે જેઓએ સત્યાગ્રહ કરવાનો દરાવ કરેલો છે તેઓ આ દેશની સરકાર કે મજાને કોઇ પણ પ્રકારની અડચણમા નાખવા ઇચ્છતા નથી. તેઓ માત્ર પોતાના સ્વમાન અને ઇષ્ટોમ ગૌરવ, કે જેને તેઓ પોતાના જીવનના કરતા પણ વધારે ચાહે છે, તેને ખાતર તેઓ પોતાના જાન કુરબાન કરવા માગે છે. વળી તેઓ જાહેર પ્રજાને પણ કોઇ પણ જાતના જોખમમા કે અગવડમા નાખવા નથી ઇચ્છતા. તેઓ માત્ર એવુંજ કાયદામેળાનું ઝંખે કરવાનો છે કે જેથી જાહેર શાંતિને કયું નુકસાન નાહ થાય પરંતુ પોતાની ઉપરજ સજા આવી પડશે ત્યારે તેઓ ખુશીથી અને શાંતિથી સહન કરી લેશે. તેઓની સહન શીકતી સહમે નથી પરંતુ પર્લામેંટ પાડનારા અને અપમાનભરેલા કાયદાની સામે છે. સત્યાગ્રહની પાસે સત્યાગ્રહીઓના બલિદાનો વધવાને પુરતા સાધનો છે અને એ સાધનોનો તેઓની સામે ઉપયોગ માય તેનો તેઓ જરાપણ વિરોધ કરવાના નથી આ તેઓના પગલાંમાં સમજા વિચારવાન શેકોની તેઓને દિલસોજી અને સહાનુભૂતી છે એવી આપણી સંપૂર્ણ ખાત્રી છે.

આપણે આ નવરાશનો ગેરફાયદો ઉપાડ નહિ લેવો છે તેને બદલે વીનતી દેવી નહિ જોઇએ. આપણું બળ વધારવા અને જાગૃતિયત કરવામાં અને સ્વમંશેવકોને ખરા સત્યાગ્રહીઓ બનવાની તાલીમ આપવામાં તેનો સદુપયોગ કરવો જોઇએ.

ખોટાં સ્વરૂપમાં મુકાએલી સત્ય હકીકતો

સત્યાગ્રહની મોકુરીપર જોહાનીસબર્ગના 'સ્ટાર' લખેલો લેખ, કે જે આ અંકમાં અન્ય સ્થળે પ્રસિદ્ધ કરીએ છીએ, તે જનતને વધુને વધુ ફસતી જતી એજ હકીકતનો એક વધુ પુરાવો આપનારો છે, કે ન્યાય અને અદલઇન્સાફ ના સિદ્ધાંતો, કે બ્રીટીશ રાજ્યનશાહતના પાયારૂપ ગણાયલાં આવેલા છે, તેની પકડી રહ્યા જેટલી છે એ લેખ અસત્યો, અને અર્ધસત્યોથી ભરેલો છે અને ન્યાયને બદલે જોઓએ પોતાના જીવન કુરબાન કરવાનો દરાવ કર્યો છે તેઓનો હકથા પાડવાનો તેનો હેતુ છે.

એ પત્ર લખ્યે છે કે "ગાંધીજીએ અનેક કારણોસર સત્યાગ્રહને પસંદી કાઢેલો છે, "જેમાનું મુખ્ય એ છે, કે દીંદ સરકાર તેમજ બ્રીટીશ સરકાર રાહત મેળવવાનો પ્રયત્ન કરી રહી છે આને તેથી યુનીયન સરકાર સાથેના દક્ષિણ આફ્રિકાના દીંદીઓના મતભેદોનું માનભરેલ સમાધાન થવાની તેઓ આશા સેવી રહ્યા છે." હકીકતમા ગાંધીજીએ એવું કબૂલ્યું લખેલું નથી. ગાંધીજી સત્યાગ્રહને પસંદી નથી કાઢતા પરંતુ તેઓ તરફથી ચધુ સુચના મળે ત્યા સુધી દુઃખ સહનને માટે તેમને મોકુફ રાખવાનું સુચવે છે, કારણ કે તેઓ હજુ પ્રધાનોના સાથે સંબંધમાં છે અને માનભરેલું સમાધાન થાય એવી તેઓને હજુ આશા છે. "સત્યાગ્રહ કમીટીને હસ્તીમાં આવનાર કાયદો હજુ થયો નથી" એમ કહીને બાબતમાં 'સ્ટાર' અજ્ઞાનતાનો ડોળ કરે છે. સત્યાગ્રહ કમીટી યુનીયન સરકારે, દક્ષિણ આફ્રિકાના નેગ્રોજ વંશના લોકો પ્રત્યેની રાખેલ મારી, કોઇ પણ જાતના વાજબીપણા સિવાય, ટ્રાંસવાલમા દીંદીઓના મતાધિકારની તરીકેના કુદરતી હકો છીનવી લેનારીજ નહિ, પરંતુ એક ખાતરી તરીકે દીંદીઓપર હકદારપણાની છાપ મારનારો કાયદો પસાર કરીને સમસ્ત દીંદો પ્રત્યેનું અપમાન કરેલું છે, તેનો સામનો કરવાની હસ્તીમાં આવેલી છે.

આ કાયદાઓજ ખરી રીતે દીંદ સરકારની સામે માનભરેલી રીતે મસલત ચલાવવાને માટે દરવાજાને બંધ કરી દીધેલો છે. દીંદુસ્તાન ગયે એકજ દેશ એવો છે કે જ્યાં યુનીયન સરકારની સત્તા આજે વિદ્યાપાત્ર બની રહી છે, બીજા કોઇ પણ રાજ્યતંત્ર રાજ્યને માટે તો આ બનાવ યુદ્ધના આહ્વાનને માટે કારનો પુરતો મંજીર મળ્યા જેવો દોય. પરંતુ દક્ષિણ આફ્રિકા ના દીંદીઓએ તો હદ દુઃખ સહન કરવાનો માનભરેલો માર્ગ સ્વિકારેલો છે.

અંગે પ્રધાને છીએ કે ન્યાયનો કયો સિદ્ધાંત એમ કહે છે, કે આરોપીને પોતાનો બચાવ કરવાની સંપૂર્ણ તક આપ્યા સિવાય તેનાપર સજા કોર્ટ ખેલાડી શકાય? અને આ ટ્રાંસવાલનો કાયદો ટ્રાંસવાલના દીંદીઓને તેઓનો બચાવ સાંભળ્યા પહેલાંજ સજા કરનારો નથી તો બીજું શું છે!

આયો 'સ્ટાર' પત્રનું એ કહેવું માનવાને અંગે બીજાકુલ તૈયાર નથી, કે હજુ એવી સ્થિતિ ઉત્પન્ન નથી થઇ, કે જ્યારે સ્વમાનનું રક્ષણ પણ જાન પરાવનારા લોકોએ પોતાનો વિરોધ અસહકારક રીતે દર્શાવવાને સત્યાગ્રહનો એકમાત્ર માનભરેલો માર્ગ લેવાનો હજુ સમય નથી આવ્યો.

'સ્ટાર' વધુમા કહે છે કે "આ બાબતના કાયદાને ચલાવનાર દીંદીઓની બહુમતિ વધુ દેખાવેલ કરનારી લધુમતિ તરફથી ઉત્પન્ન થઇ રહેલા મારપ્રી હજુ ટળી રહી છે, અને આજ હકીકતમાં કોઇ પણ પ્રકારે વિરોધનું બળ બાંધી નાખવાને પુરતું છે.

ખરેજ અમે નાબુદ થઇએ છીએ! સત્યને ઝુપાવવાનું અને અસત્યનો પ્રચાર કરનારું તંત્ર આ જાહેરી કરીને લંબાવેલું પગલું નહિ ઉપાડે તો તેને બીજો કોઇ અમે લાગુ પડી રહે એ બાબતની અજ્ઞાનની જાહેર છે.

એ કહેવાની "કામદાને વફાદાર હીંદીઓની બહુમતિ" થી, 'સ્ટાર' પત્રે જેને "વધારે દેખાવો કરનારી લઘુમતી" તે છાપવા આપવાનું ઉચિત ધારેલું છે તેના તરફથી દીમાયત થએલો માર્ગ વધારી કાઢવાને બદલે ટ્રાંસવાલમાં કે ના તો નાટાલમાં હજુ સુધી એવે પણ બનેર નબળા પોલાવવાની ઉચિત બતાવી શકાય છે. જ્યારે "દેખાવો કરનારી લઘુમતિ" એ તો જુલાઇ તા. ૬ ની વાદગાર માસ મીટીંગ ભરી હતી કે જેમાં ૬૦૦૦ હીંદીઓએ શાંતિથી એકત્ર થઇ ટ્રાંસવાલના કામદાની સામે સત્યાગ્રહ કરવાનો સર્વાનુમતે ઠરાવ કર્યો હતો. એ મીટીંગના દેખાવોને પ્રસિદ્ધિ આપવામાં 'સ્ટાર' અનુદારતા બતાવી હતી એટલુંજ નહિ પરંતુ તેના કારોમાં પણ કાપકુપ કરી નાખી હતી.

પણ એજ "દેખાવો કરનારી લઘુમતિ" કરબનના બધુ હુનર ઉપર હીંદીઓને આધારી રહ્યા હતી, અને 'સ્ટાર' કરી રહેલું જબાબ છે તમ, જેઓ નબળી કરીને પોતાની આંખે પાટા બાંધવા નહિ માગતા હોય, તેઓ એ વસ્તુ સ્વીકારે નિદાગણ રહ્યા વગર રહે કે એ "દેખાવો કરનારી લઘુમતિ" તે દેશભરમાંથી વધતા જતા પ્રમાણમાં ટેકા મળી રહી છે.

બીજી તરફથી "કામદાને વફાદાર બહુમતિ" ટ્રાંસવાલના મી. એસ. એમ. નાનાભાઇ અને નાટાલના મી. એ. આર. કાદાના મુલીયાત પ્રમુખો હોવાનું આપે છે. એ બન્ને ભાઇઓ કોમના આગેવાન સેવક ગણાતા રહ્યા છે. પરંતુ તેઓનો પાંખો ધીમે ધીમે પણ ખાતરીપૂર્વક ઘસાતો જાય છે એ વસ્તુ તેઓ જેના વફાદાર સમજતા હોય તેમ તેઓને માટે લાજદાયક થઇ પડશે.

પરંતુ એ વસ્તુ 'સ્ટાર' ના લેખમાં વિચારવા જેવી જબાબ છે. તે આ છે:

"માનભરેલા સમાધાનને માટે દરવાજો હજુ કોઇકને માટે બંધ નથી થયો. અને આ દેશમાં એવાં ઘણા બળો કામ કરી રહ્યા છે કે જેઓ કોઇ સમાધાન કોઇક આવે એ જોવાને પોતાનાથી બનતું બધું કરશે. પણ એમ પણ કહેવું આ પ્રસંગે બહુ નથી, કે સરકાર કે મુલકી પ્રધાન ટ્રાંસવાલમાં હીંદીઓના વેપાર અને વસવાટના હકોના લેમ સવાલનું માનભરેલું સમાધાન લાવવાને ઇચ્છતાજ નથી."

વધુમાં 'સ્ટાર' જણાવે છે કે:

"દક્ષિણ આફ્રિકામાં હીંદી કોમને પાર્લામેન્ટની અંદર તેમજ બહાર યુરોપીયન વસ્તીમાંથી ઘણા મોટા અને હિતચિંતકો છે એ વસ્તુ અનેક વખત સિદ્ધ થઇ ચૂકેલી છે તેઓમાંના કોઇકજ આવે સમય સત્યાગ્રહના પગલાને ક્ષમ્ય ગણશે, કે જે પગલું ગ્રહણ માં ભલે ગમે તેટલી પ્રમાણિકતાથી લેવાયું હોય, છતા કોઇક વખતે સત્તાધીશોની સાથે સંઘર્ષણમાં પરિણમ્યા વિના નહિજ રહે. અને તેઓએ તેમજ હીંદીઓએ પોતે એ વસ્તુ સમજવીજ જોઇએ કે પુનીયનની બંદરની તેમજ બહારના જમતની હાલની પરિસ્થિતિ એવી છે કે જે સમયે રાજદ્વારી તોફાનો ન થાય તેની ખાસ કાળજી લેવાવીજ જોઇએ."

જેઓએ સત્યાગ્રહ કરવાનો ઠરાવ કરેલો છે તેઓને જો એવી ખાત્રી થાય કે "માનભરેલા" સમાધાનને માટે દરવાજો હજુ ખુલ્લો છે, તો એ સંસ્થાના નામક ડા. દાદુએ સ્પષ્ટ રીતે જાહેર કરેલું છે તેમ, "તેઓ વિરોધ નહિ કરવાને બદલે તેટલી હદે જવાને તૈયાર છે." એટલા કારણ બીજા સાથીઓની સલાહ અનુસાર તેઓએ સત્યાગ્રહ કરવો મોકુફ રાખેલો છે.

હાલની પુનીયનની બંદરની તેમજ બહારના જમતની સ્થિતિ એવી છે કે રાજદ્વારી તોફાનો ન થાય તેની ખાસ કાળજી લેવાની જોઇએ" એ ચેતવણીની સામે અમારો જવાબ એ છે કે આવા સમયે ૨,૫૦,૦૦૦ હીંદીઓ, કે જેઓ આ વિશાળ ઉપખંડની કુલ વસ્તીનો અડધી દક્ષાથી વધુ ભાગ છે, અને જેઓ ૮૪ કરોડ ઉપર બાજ આજ દેશમાં ગોઠવાએલો અને ઉછરેલો છે અને જેને બીજું કોઇ વતન નથી, અને જેઓ આ દેશમાં બહુ શાંત અને વફાદાર રાજ તરીકે વર્તતા આવેલા છે, અને જેઓના પુર્વજોએ આ દેશના વીકાસમાં અને આબાદીમાં પોતાનું જીવનરક્ત રેડેલું છે, તેઓની કોમળ લાગણીઓ અને સ્વમાનને વિના કારણે અને બેપરવાઇથી કચડી નહિ નાખવા આ આવે અને બાકતરી રીતે ચાલીસ કરોડની વસ્તીનો બળવાન દેશ કે જે બ્રીટીશ સામ્રાજ્યના મુખ્ય સ્થંભ તરીકે ગણાતો આવેલો છે તેનું માનભંગ નહિ કરવામાં આવે તેની ખાસ કાળજી લેવી એ યુનીયન સરકાર તેમજ યુનીયનની યુરોપીયન પ્રજાની પણ ફરજ બજાવ્યે કે નહી! કે પછી હીંદુસ્તાન આજે બ્રીટાનના જેટલું બળવાન નથી એટલે હીંદીઓના જાન ની કશી કીંમત નથી અને તેની સામે ગમે તેમ વર્તી શકાય? શું એથીજ યુનીયનની રાજદ્વારી બાજીમાં હીંદીઓને દેડાગાડું નાખીશ બનાવવામાં આવી રહ્યા છે? આ સંજોગોમાં જેઓને પોતાના જીવનનો કરતાં પોતાનું સ્વમાન વધારે પ્યારું હોય અને તેથી તેઓ પોતાના સ્વમાનને કચડાવા નહીં દેતાં પોતાનો જીવ આપી દેવા તૈયાર થાય તો તેમાં તેઓનો શો દોષ? જે આવું પગલું બધંકર ધારની છેવટનો તેટલું "સખ્ત" કામનું હોય તો તેનો ઇલાજ તો એકજ હોઇ શકે, કે જેઓ તેવા પ્રતિકાર કરતા હોય તેઓએ તેનું કારણ દુર કરી દેવાનો પ્રયત્ન કરવો જોઇએ. બ્રીટીશ પ્રજા જેને માટે એટલી બધી ગર્વિષ્ટ છે એ ન્યાય અને અદલ ઇન્સાફના સદ્ધાન સિદ્ધાંતોને ખાતર જેઓ લડી રહ્યા છે તેઓને કચડી બાબી ઉતારી પાડવાને બદલે 'સ્ટાર' આ બાબે લેવાની કેમ સલાહ નથી આપતું?

ન્યાયની હાંસી

ગયું ગયાને ગયા બાદ સત્યાગ્રહના હિમાયતીઓને 'રન્ડ ડેલી મેલ' તરફથી અપાયેલા ટેકા અમારા વાંચવામાં આવ્યો. એ પત્ર સમજાવ્યા મુજબ છે કે સત્યાગ્રહના હિમાયતીઓની યોજના નબળી હતી. એ વસ્તુ અમે સ્વિકારવા તૈયાર નથી. કામદારમાં મોજીદ્દ પોતાની અનેક અને ગણીજ વધારે અસલની દેશકોમાંથી દક્ષિણ આફ્રિકાના હીંદી સવાલમા કરીથી સક્રીય રસ લેવાને દોરવાયા છે એજ એ યોજનાની મજબુતી સિદ્ધ કરી આપે છે અને સત્યાગ્રહના હિમાયતીઓની એ એક છતજ યએલી ગણાય. એમ કહેવું કે તેઓની યોજનાની નબળાઇના કારણેજ સત્યાગ્રહ રોકુક રાખવો પડેલો છે એ સત્ય હકીકતને બોટા સ્વરૂપમાં મુકવા બરોબર છે. સત્યાગ્રહીના હિમાયતીઓ "માનભરેલી રીતે" મતલબનોથી સમાધાન માટી કોશીશ કરેલ તો તેમ કરવાની વિરૂદ્ધ કોઇ હકીકત નહિ પણ કામદારની સામેનો અમારો વિરોધ એટલા દરજ્જાસર છેજ નહિ કે તે દ્વારાની સ્થિતિને રિયલ કરનારો છે અને હીંદીઓના વેપારના પરવાનાઓની જપ્તિ પાછી ખેંચી લેવાનો અમારો વિરોધ એટલા કારણસર છે કે એ કાયદો હિ હીંદીઓ પર એકદમ ઝાતી તરીકે હુમલો કરનારો છે અને રેસ્ટ્રિક્શનના સિદ્ધાંત કે જેની સામે હાલ સરકારે તરફથી રક્ષણ આલો થઇ રહી છે તે કબાપીત કરનારો છે. પાર્લામેન્ટમાં એ કાયદાપર બોલતાં અને સેનેટમાં એકેડેમ્બરાનની કલમના અર્થ કરતા મુલકી પ્રધાન મી. સ્ટલરેડે પોતાની હિલચાલ બહુ બ્યકત નહોતી કરી. હવે તેઓ જરા નીચા ઉતર્યા છે અને કહે છે કે "કામદારનો દમનના સાધન તરીકે ઉપયોગ કરવામા નહિ આવે" અને "શુદ્ધ અદલ ઇન્સાફ" થી તેનો અમલ થશે. પરંતુ સત્યાગ્રહના હિમાયતીઓને એટલાથી સંતોષ નથી થતા. દક્ષિણ આફ્રિકાની પ્રજામાં જે ન્યાય અને અદલ ઇન્સાફનું જરા પણ જાન હોય તો ઓછામાં ઓછી એટલી વસ્તુ કરવી એ અસલની હતીજ કે હીંદી સવાલના છેવટના સમાધાન માટેની મસલતો ચાલુ રહે તેટલી મુદત પર્યંત કામદારની ચાલાકરેલી કલમોનો અમલ મોકુફ રાખવામાં આવે. જો કલમોને આ દેશના લગભગ સઘળા યુરોપીયન વર્તમાનપત્રોએ વખોડી કાઢી હતી. અને બધે અસંતોષ આકાર સાથે સ્વિકારીએ છીએ, કે રેન્ડ ડેલી મેલે તેને સૌથી વધારે સખ્ત શબ્દોમાં વખોડી કાઢી હતી. જે વસ્તુ ન બનવા પામે તો વસ્તુ માત્ર એજ કોટલો સ્વિકારવા જેટલી હોઇ શકે કે જેઓ અનુપયોગી કંઇક ઉતરતા હોય. સત્યાગ્રહના હિમાયતીઓ પુરવાર કરવા માગે છે કે આ દેશના રાજદ્વારીઓ નરમથી દાવો કરવામાં આવે છે તેટલાજ તીવ્ર લાગણીઓ અને સ્વમાનનું જાન ધરાવનારા તેઓ બનાવેજ પણ છે.

સલામતના હિમાયતીઓની ઉપર "કનકલન" ની આરોપ મુકાયો, ત્યારે હકીકતમાં સત્તાધીશોના કાર્યે તેઓજ કનકલનના ભોગ થઈ પડેલા છે, એ ન્યાયની ઢાંકી કરવા બરોબર છે. પોતાના સ્વમાનને ખાતર મનુષ્ય પોતાનો જાન આપીને કોઈને તૈયાર થાય તેનો અર્થ ના કનકલ કરવામાં આવે તો એની ફરિયાદ કરનારાઓની પણ ચુલો છે એ સ્વતઃસિદ્ધ બાબ છે.

નેટાલ-યુરોપીયન ફન્ડના નેતાઓની ચલણ

શ્રી આ. પ્રેમ ઓર્ગેનાઈઝેશનનો ઇપદા-ત્મક વર્તનથી જુલાઇ તા. ૩૧ મીનો ગોરેશો જણાવે છે કે કાઉન્સીલર મીસીસ ગુલ અને યુનાઇટેડ ફન્ડ કમીટીના અન્ય ગોરખરોની સહીઓ સાથે ટ્રાંસવાલના દીંદીઓની સલામતની વકત પ્રત્યે નોન-યુરોપીયન યુનાઇટેડ ફન્ડની ચલણ કરાવવાનું એક નિવેદન પ્રસિદ્ધ થયું છે. તેમાં જણાવ્યું છે કે નોન-યુરોપીયન યુનાઇટેડ ફન્ડ સેક્રેટેરીયલ અમલા વર્ષુગેડના કાયદા આગેની સકતમાં દેશવા-યેલા પીડાયલા લોકોના કોઇ પણ વર્ગને તે કે કર ચલને મદદ આપવા તૈયાર છે પરંતુ તે ઓનો મત ધરાવે છે કે દીંદી કોમની અંદરના એક વર્ગે સરકારની સામે સ્વતંત્રપણે જુદા સકત હોવાની કલમકની છે. દીંદીઓની સામેનો મુખ્ય એક વર્ગીય સવાલ છે પરંતુ દીંદીઓથી સ્વતંત્ર રીતે તેનું સમાધાન લાવી નહિ શકાય. પત્રમાં નિવેદનમાં એવી આશા દર્શાવવામાં આવી છે કે નોન-યુરોપીયન મોંઘવારી અસરપણ સંસ્થા-ઓની સાથે મસલત કરી વિના આને તે સંસ્થા-ઓની ચોથી સાથે પણ્યું સેવાની તૈયારી વિના સલામતનું ઉતારણીયું પગલું લેવામાં નહિ આવે."

કાઉન્સીલર મીસીસ ગુલ અને દીંદી નહિ હોવાને એક સવાલ છે કેવળ દીંદીઓનેજ લાગુ પડનારો છે તેમાં માથું મારવા અને દીંદીઓએ શું કરવું અને શું નહિ કરવું તેની સલાહ આપવા બહાર પડયા છે એ લોક આમન પાણીજ આવ્યું થાય છે. દક્ષિણ આફ્રિકાના દીંદીઓને સલાહ આપવા અને દોરવાને ચાળીસ કરોડની પ્રજાનો અવાજ તેની પાછળ ઉઘેલો છે. દક્ષિણ આ-ફ્રિકાના ભાન્ડુ લોકો પ્રત્યે અમે પૂર્ણ દિલસોજી ધરાવીએ છીએ અને તેઓની પ્રગતિ ઇ ભાર્ગમાં આડખીલ આવે એવું કરવું નહિ કરવાની અમારા બાધકોને અમે સલાહ આપીએ છીએ તે સાથે ભાન્ડુ લોકોને એ ચેતવવું જોઇએ કે દીંદીઓનો સવાલ તેઓના સવાલ કરતા જુદોજ છે અને તેથી તેઓએ પોતાના સવાલને દીંદીઓના સવાલની સાથે ગુંચવવો નહિ જોઇએ. કાઉન્સીલર મીસીસ ગુલ અને નોન-યુરોપીયન યુનાઇટેડ ફન્ડ કમીટીના ગોરખરોને અમારી સલાહ છે કે તેઓએ કોઇને સહાયતાની જરૂર છે તેમને મદદમાં આપવી અને જે બાબતમાં તેઓ સલાહ આપવાને લાયક નથી તે બાબતોમાં સલાહ આપવા નહિ કુદી પડવું.

નોર્થર્ન નાટાલની કોંગ્રેસની શાખાઓએ વધોડી કોર્ટલી લેજકવોર્ટર્સની વલણ

નાટાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસની નોર્થર્ન નાટાલની શાખાઓની રવીવાર જુલાઇ તા. ૨૩ મીએ ન્યુકાસલના મંડપી સેન્ટરમાં, ડંનમાં લેડીસ્મીથ, ક્રાઇસ્ટ, કંડી, ડેનહાઉઝર અને ન્યુકાસલથી ડેલીગેટો હાજર થયા હતા. તેમણે નીચે પ્રમાણેનો ઠરાવ સર્વાનુમતે પસાર કર્યો છે. એ ઠરાવ કંડીના મી. પી. જી. નાયડુ તરફથી મુકવામાં આવ્યો હતો, ન્યુકાસલના પી. એ. કે કોરેટાએ તેને ટેકો આપ્યો હતો અને ડ્રેસ્મીથના મી. એચ. આસવાનદીન અને લેડીસ્મીથના મા. કે. પાને અનુમોદન આપ્યું હતું:

"નાટાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસની નોર્થર્ન નાટાલની શાખાઓની ન્યુકાસલમાં મળેલી આ મિટરેન્સ સલામત અને રાષ્ટ્રની દીલચાલોના સંબંધમાં હેડકવોર્ટર્સની વલણ પ્રત્યે ફરી ગોર ખતેદર કરે છે અને ડરબનહેડ્સને આ પ્રશ્ન બાબતોને જુલાઇ તા. ૨૩ મીની કોંગ્રેસલ જનરલ મીટીંગના કાર્યક્રમમાં મુકવા અને એ મીટીંગે એ બાબતોમાં કરેલા નિર્ણયની બાંધોને અમલ કરવા વિનંતિ કરે છે."

અમે અનુમાન કરી ગયા હતા તે ખોટું નથી પડયું. જુલાઇ તા. ૨૩ મીની કોંગ્રેસલ જનરલ મીટીંગ આખરે નજર પોલાવાલ અને તેના મારે મી. એમ. આઇ. કાજીને ખરેખર કાબાકી પડે છે, હવે કમારે બોલાવાની એ પક્ષ ના કાજીની કૃપા ઉપરજ રહેલું છે.

ટ્રાંસવાલના સેક્રેટેરીયલના કાયદા વિષે મી. રેલટ્રેન્ડનો ખુલાસો

વર્તમાનપત્રના પ્રતિનિધિને મુલાકાત આપતા જુલાઇ તા. ૨૭ મીએ મુસ્લી પ્રધાન મી. રેલટ્રેન્ડે જણાવ્યું હતું કે સેક્રેટેરીયલનો કાયદો જે હાલ અમલના મુકામ રહ્યો છે તેનો દમનના એક સાધન તરીકે ઉપયોગ કરવામાં નહિ આવે માટે આતું શુભ અદલાબદલાથી તેનો અમલ કરશે. કાયદાના અમલ સરળતાથી નહીં થઇ શકવાનું કંઇ કારણ જોતો નથી. દરમ્યાનમાં તેમાં કંઇ ફેરફારની જોતેજ નથી. ચુન તા. ૧ અને જુલાઇ તા. ૨૫ મીના વચગાળા ગા એટલે કે કાયદો પાર્લામેન્ટમાં પસાર થયો અને અમલમા મુકાયો તે ગાળા દરમીયાન પરવાનાઓ માટે મળેલી અરજીઓનું શું થયું એ પ્રશ્નના જવાબમા મી. રેલટ્રેન્ડે જણાવ્યું કે સેક્રેજ અપવાદ સિવાય સઘળી અરજીઓ મંજુર થઇ છે. મારી બાબતમાં જણાવ્યું છે કે એ અરજીઓમાં કંઇ પણ અસાધારણ નહોતું અને તેથી તે મંજુર કરવામા આવી છે. જે અરજ નામંજુર થઇ છે તેમાં પણ કંઇ અસાધારણ નહોતું.

નેશનલીસ્ટ છાપું શું કહે છે?

દક્ષિણ આફ્રિકાની નેશનલીસ્ટ પાર્ટીનું છાપું 'ધી ટ્રાંસવાલર' જુલાઇ તા. ૨૫ મીના અંકમા ઓફરટ તા. ૧ લીએ સલામતની લડત શરૂ થનારી હતી તે પર ટીકા કરતાંએ "તજ્જે" એવાં મથાળાં હેઠળ એક અગ્રલેખ લખ્યો હતો તેમાં નીચે પ્રમાણે જણાવ્યું હતું:

"ઇશ્વરજ પગલાના, એટલે કે, ઓગસ્ટ તા. ૧ લીએ, દીંદી કોમનો એક વર્ગ રાષ્ટ્રીય ગાડીકા મા યુરોપીયનો કરતા તેઓની સ્થાની જુદી કરાવનારા સમગ્ર બેકભાગ વાળા કાયદાની સામે લડત ચલાવશે. ગઇ બેઠકમા પસાર થએલા ત્રાહન નબળા અને મુદતી કાયદાનો તેઓ વીરોધ કરે. આગળ જતા નેશનલીસ્ટ પાર્ટીએ દીલાસત કરેલો વધારે અસલના અને વધારે બહોળા કાયદો કાબલ થશે અને પરકાર થશે ત્યારે તો વળી વધારે ઉગ્ર બળાવો કરશે. એટલે સેક્રેગેશનની નીતી, જેનાથી યુરોપીયન પ્રજાના તો પોતાના બાકો સુરક્ષિત કરવાના છે, તેની સામે દીંદીઓનો બળાવો આપણે સગપ આવી પડવાનો છે. આ લડત તેઓ સત્યાગ્રહથી કરવાના છે, એટલે કે, અમુક દીંદીઓ દેશના સામાન્ય કાયદાનો ભંગ કરશે, ૨ કાયદાઓ યુરોપીયનોને લગતાં તેઓ નરમ બોલવાવ વાળા વર્તાવને બતાવનારા હશે તેનો તેઓ ભંગ કરશે. તેઓનો હેતુ કંઇ પણ રીતિએ કમી બીના જેલની સજા ભોગવવાનો છે. તેમ કરીને તેઓ એવા આશા રાખે છે કે જેટલી વધારે પ્રજા તેઓ જેલમાં રહેશે તેટલી સરકારને વધારે અકવાણ પડશે. એ ઉપરાંત તેઓ માને છે કે તેઓ ગુજ્યકરો થેકશે, અને ઉહીંદ થશે અને એ રીતે દીંદુ-સ્તાનના બોટો બાળબાળાટ થશે અને યુનીયન સરકારને પરાણે નમવું પડશે. આ સવાલ એવો છે કે યુનાઇટેડ પાર્ટી તેમજ સરકાર પક્ષના વર્તમાનપત્રોએ સરકારની પ્રતીક્ષા બાળવાને એક પક્ષ ઉભવું જોઇએ. પ્રત્યેક નેશનલીસ્ટ અને નેશનલીસ્ટ વર્તમાનપત્રો પણ દીંદીના આ જુલમની સામે સરકારની પાછળ ઉભાં રહેશે. આ લડતની સામે સારામા સારો બલાજ એ છે કે દીંદીઓ કહ્યું છે એ રીતે તેઓની તરફ વર્તણુંજ નહી. સરકારે તેઓનો નીકાલ લાવ-વાનું સોશલેજ સોંપી દેવું. તેઓની દાખાઓને બીલકુલ દીલસોઝભરી જાહેરાત આપવી નહી. જેઓ પ્રતીબંધીત સ્થળોમાં વેપાર કરે તેઓનો સોદાએ બહીષ્કાર કરવો. જે દીંદીઓ દીફેન્સ મા દાખલ થાય તો તેઓને દંડી કાઢવાનું બરબરનો સોપી દેવું. દીંદીની સામે કોઇ પણ જાતનો વ્યવહાર નહીં રાખવો. આ પ્રમાણે તોફાનકારોઓને અને તેઓના કુટુમ્બોને કોઇપણ વેપારી તરફથી ખુશી ના છુપી રીતે નાનુંમદદ પણ મળશે. કમદાને તોડીને લડતથી તેઓ યુરોપીયનોને તરફથી સખ્તમાં સખ્ત પગલાંને ઝેલવી લેશે. આવી દીલચાલની દીવાસળ કટ-નારાને વેપારમાંથી અલગ નાખવા કરી નાખવા કોલ્ડશે. શું સરકાર, વર્તમાનપત્રો અને યુનાઇ-ટેડ પાર્ટીને કેમ આપનારાઓ સરકારની સહાને કરવી રાખવાની પોતાની તૈયારી જાહેર કરશે ખરા?"

ટુંક મુદ્દતને માટે મુલતવી રહેલી સત્યાગ્રહની લડત

મહાત્મા ગાંધીજીની સલાહ

ગયા રવીવાર જુલાઈ તા. ૨૬ મીની સવારના 'નાતાલ મરકયુરી' માં "ગાંધીજી સવિનય ભંગનો વિરોધ કરે છે," અને "દ. આ ના ઈંડીઓ પોતાનો કાયદેસર કદાચ ફેરવે" એવાં મોટાં અને આકર્ષક મથાળા હેઠળ નીચેની બીના પ્રસિદ્ધ થઇ હતી :

દક્ષિણ આફ્રિકાના અમુક આગેવાન ઈંડીઓપર ગાંધીજીએ ગયે અઠવાડીયે જેવો કેબલ કર્યો હતો કે, હજુ મસલતો ચાલી રહી છે તેથી પગલાં સત્યાગ્રહની લડત કરવાની તેઓ વિરૂદ્ધ છે.

લાત ટ્રાંસવાલના ઈંડીઓ તરફથી ટ્રાંસવાલના એશીયાટીક લેન્ડ એન્ડ ટ્રેડીંગ એક્ટ ની સામે વિરોધ તરીકે ઓગસ્ટ તા. ૧ લીએ શરૂ મનાર હતો. હવે એ કાર્યક્રમ ગાંધીજી ની સુચનાને લીધે કદાચ કેટલાય એમ મનાવામાં આવે છે.

એવો પાકો ખબર આવી છે કે કેબલ આવેલો કેટલા જના તેની વીગત મળ રાની સારે રોડી હોલમાં બપોરી મીટીંગમાં જાહેર કરવામા નવાતી આવી.

તાજા ખબરોઃ

આજુ આફ્રાટીયામા કેટલાક તાજા ખબરો બનેલા છે તે પરથી પણ કિસ્સામાં કદાચ ફેર ફાર થાય.

ગુરૂવારે મુકરર પ્રમાણે ની સ્ટટકરે જણાવ્યુ હતું કે તેનું બાકી કાયદા । અમલ પણોજ બાજણીયે કરશે કાયદો અમલમા આવ્યા બાદ બલાર ગુજરી સાપ્તેમ્બરની માત્ર એકજ અરજી નામંજુર થઇ છે.

એજ દિવસે યુનીયનના પ્રધાનમંડળે પણ દક્ષિણ આફ્રિકાની સરકારે રાઉન્ડ ટેબલ કોન્ફરન્સ ભરવાની આશા હજુ છોડી નથી, એમણે સમજણથી ઈંડી સલાહની ચર્ચા કરી હતી

ઈંડના એજન્ટ-જનરલ સર રામનારાયણ અને તેમના સેક્રેટરી મી. એલ રીડસી બાબુ અદવાડીયામાં પ્રતિનીધિમા જવા કરવામાંથી ઉપડી ગયા છે.

આ સમયના બનાવોપરથી કેટલાક સ્થળો માં એવું માનવામાં આવે છે કે સવિનયભંગ ની લડતથી સ્થિતિ મુંઝવણમાં આવી પડશે.

શ્રી. કાજી સત્યાગ્રહની અસર કબુલ કરે છે

મી. કાજીએ 'મરકયુરી' ને મુલાકાત આપતા જણાવ્યું હતું કે આ દીલ્યાણથી દક્ષિણ આફ્રિકા માં આજથી ત્રીસ બત્રીસ એ વાત તો સ્પષ્ટ જ છે, અને એ એવો ગજ વધતો જાય છે કે દક્ષિણ આફ્રિકાની ડિપ્લોમેટીક ટકાવી રાખવાને બદલે ગોર વસ્તીને દક્ષિણ આફ્રિકાના ઈંડી ઓની નકલીફો દુર કરવા દક્ષિણ આફ્રિકા પર દબાણ લાવશે.

કેપલી બીના પ્રસિદ્ધ કરવાનું મોકુફ રાખવાને માટે જેઓ જવાબદાર દોય તેઓ તેમ કરીને એટલો સંતોષ કદાચ મેળવી શકયા હશે કે કોમમા તેઓએ મોટો બળભળાટ મચાવી મુકયો. 'નાતાલ ટેલી ન્યુઝ' ના મણીલાલ ગાંધીની પારોયા કેપ્તાની ધરપકડ કરાવવા ઉપરા ઉપરી મુલાકાતો લીધા પરંતુ બી. મણીલાલ ગાંધીએ એ બાબતમા કોઇ પણ બનાવું નિવેદન કરવા ના પાડી અને જણાવ્યું કે મુલાકાતના સીકર કેા. દ.ઇ તરફથી કોઇ પણ સત્તાધાર પાસેર પ્રસીદ્ધ ન થાય ત્યાં સુધી તેઓએ વર્તમાનપત્રોમાં જે કંઇ પણ પ્રસિદ્ધ થયું છે તેને બાજ દેવાની જરૂર નથી.

પરંતુ 'ટેલી ન્યુઝ' ને તો કેપરેકત કેબલજ બની શકે તો એકલવ્યો હતો આવી તેથી તેને આ ધરપકત પ્રસિદ્ધ કરવાની અગત્ય નહિ જણાઇ અને સવારે 'મરકયુરી' માં પ્રસિદ્ધ થઇ હતી એજ ધરપકતનો સાર કરી પ્રસિદ્ધ કર્યો.

પરંતુ જરાસીનો તેજ જજરારાદલાલો વર્તમાનપત્રની ઓફીસે જઇ ઉતાવળા કેડી ભમા અને વાંધાભરી કાઢી દીધા તેને માટે તેઓને નીરાશ થવુ પડયું હતું.

એજ રાત દરમ્યાન ગાંધીજીનો એક સંદેશો મોકલ્યો કે સમાળા વર્તમાન પત્રોમા પ્રસિદ્ધ થયો અને રવીવાર સવારે વાતાવરણ શાંત થઇ ગયુ એ સંદેશો નીચે પ્રમાણે હતો.

ગાંધીજીનો સંદેશો

ગાંધીજીએ દક્ષીણ આફ્રિકાના ઈંડીઓની સત્યાગ્રહ કમીટીને ઓગસ્ટ તા. ૧ લીએ શરૂ થનારી સત્યાગ્રહની લડત કુંક મુદ્દતને માટે મુલતવી રાખવાની સુચના કરેલી છે કેમકે માનભરેલી રીતે સમાધાન થાય તેના માંટીજીને પુષ્કળ ખ્યાલ છે.

એક નીવેદનદ્વારા ગાંધીજી જણાવે છે કે "હું જાણું છું કે દક્ષિ સરકાર તેમજ મીટીશ સરકાર રાહત મેળવવાનો પ્રયત્ન કરી રહી છે. આ સંજોગોને લક્ષમાં હું પ્રધાનો સાથે મસલત ચલાવી રહ્યો છું.

લડત કુંક મુદ્દતને માટે મુલતવી રાખવા ની હું જરૂર જોઉં છું

દક્ષિણ આફ્રિકાની સત્યાગ્રહની લડતના આગેવાન ડા. ડાદુની સાથે હું તાર વ્યવહાર ચલાવી રહ્યો હતો. સત્યાગ્રહ કમીટીને એ લડત કુંક મુદ્દતને માટે મુલતવી રાખવાની નિઃશંકોચપણે હું સુચના આપું છું.

સત્યાગ્રહીઓના ઉત્સાહથી હું સંપૂર્ણ પણે વાકેફ છું. આગાઉ તેઓએ પોતાનું પાણી બતાવી આપેલું છે અને જરૂર જણાશે તો ફરી પણ તેઓ બતાવી આપશે. પરંતુ સત્યાગ્રહનો નીયમ છે કે સામની કરવાનું માનભરેલી રીતે અટકાવી શકાતું હોય તો તેમ કરવા ા કરેલે કરેલે તકનો લાભ લઇ લેવો. સુલેહના શોધખોળ થયેલી પ્રત્યેક શોકુથી ખરા સત્યાગ્રહીઓના બળમા વધારો કરે છે. તેઓએ યાદ રાખવું જોઇએ કે ૧૯૧૪-૧૯ સત્યાગ્રહની સુલેહને આતર લડત શોકુક રાખવામાં આવી તેનાજ પરીણામે થઇ હતી. આ વખતની શોકુકીનો પણ એવું પરીણામ આવે એવી ું આશા રાખું ું.

પરંતુ દુર્ભાગ્યે જો તેમાં નિષ્ફળતા મળે અને લડત ચાલી રહે ત્યાર ના ડા. દાદુ અને તેમના સત્યાગ્રહી સાથીદારોને જણાવું છે કે સમસ્ત હિંદુસ્તાન તેઓની પાછળ ઉભેલું છે

ડા. દાદુનું નિવેદન

ટ્રાંસવાલની સત્યાગ્રહની લડતના આગેવાન ડા. દુસ્તે મહમદ દાદુએ લડત મુલતવી રાખવા ના સંબંધમાં નીચે પ્રમાણેનું નીવેદન બહાર પાડયું હતું

ચપ સુચના મળતા સુધી સત્યાગ્રહની લડત મુલતવી રાખવાની મહાત્મા ગાંધીજી ની તારથી મને મળેલી સુચના તમારા તેઓની લડત ગાંધીજીવરથી સત્યાગ્રહ કમીટી બહાર પ્રજાને તમજ સ્વયંસેવકોને જણાવું છું છે કે મહાત્મા ગાંધીજીની એ સુચનાને માન આપવાનો તેણે કરાવ કર્યો છે.

મહાત્મા ગાંધીજીને ગયે અઠવાડીયે મારું દર્શન અને સવાદકાર થયો હતો અને તેઓની સુચનાને અનુસરવા ચર્ચા તરફથી છીએ કેમકે આપે સમજીએ છીએ કે દક્ષિણ આફ્રીકા ઉપરી સમાન રહે ; તેઓને પણ યુદ્ધ પીતી સમા છે છતાં દક્ષિણ આફ્રિકાના ઈંડી સવાલને લીધેની તેઓની ચિંતા જરાયે ઓછી થઇ નથી.

તેમ છતાં એક તરફ પર હું બારે મુ યા અને તે એ કે, ૧૯૩૯ ના એશીયાટીક્સ (ટ્રાંસવાલ લેન્ડ એન્ડ ટ્રેડીંગ) એક્ટ ને ટ્રાંસવાલના ઈંડીઓની આર્થીક પાયમાલી કરી નાખનારો ા ત સમસ્ત ઈંડી પ્રજા તરફ કેવા કાયમનું કલંક નાખનારો છે તેના મદ્દ કાઉન્સીલ ઓફ સ્ટેટસ્ ફરથી આશા રાખે છે ા લાસ આશી રહેલી મસલતો માનભરેલી સમાધાનીમાં પરિણમશે.

યુરોપીયનો પ્રત્યે માયાળુ લાગણી

'રેન્ડ ડેલી મેલ' ને ઝોક મુલાકાતમાં ડા. દાદૂએ જણાવ્યું કે :

"બ્રાઝીલી બળવાની સરકારો અને ગાંધીજી વચ્ચે સીધા યા આડકતરી રીતે ચાલી રહેલી મસલતોના વીશે હું અત્યારે કશુંજ જાણતો નથી

અને તેથી અટકળોને અને માનભરેલું અને શાંતિ ભરેલું સમાધાન કરવાને માર્ગે તેટલી વધુ જટીલતા આવે તેવું કશું જ કરવા કે બોલવા હું ઇચ્છતો નથી. આપણે આજે ગાંધીજીની વધુ સૂચનાની રાહ જોઇ રહ્યા છીએ."

ડૉ. દાદૂએ ચર્ચામાં જણાવ્યું કે સત્યાગ્રહની લડતનો અર્થ ઝેરનો નથી કરવાનો કે સમસ્ત યુરોપીયન પ્રજાની સામે આપણે કશો દુશ્મની છે. યુરોપીયનોને તરફ ગાંધીજી આજે માયાળુ લાગણી ધરાવીએ છીએ અમારી કોમ તરફની યુનીયન સરકારની નીતીની સામે આજે સત્યાગ્રહ્યો આપણો વિરોધ દર્શાવવા ઇચ્છીએ છીએ

હિંદી સવાલપર 'સ્ટાર' અને 'રેન્ડ ડેલી મેલ'

'સ્ટાર' પત્ર

જોહાનીસબર્ગનું 'સ્ટાર' બુધવાર ના રોજ પોતાના અંકમાં "ગાંધીજીની સૂચના" ના મથાળા હેઠળ નીચે પ્રમાણે ઝોક આક્ષેપ કરે છે :

હીંદીઓની સત્યાગ્રહ કમીટીએ સત્યાગ્રહની લડત મુલતવી રાખવાની ગાંધીજીની સૂચના સ્વિકારી છે એ કહેવાનું કશું જ ગાંધીજી યુનીયનમાં વસતા પોતાના દેશબાંધુઓને મોકલેલા સંદેશામાં અનેક કારણોસર સત્યાગ્રહની લડતના દરાવને વધારી દીધે છે અને તેમાંનું આગલનું કારણ એ જણાયે છે, કે હીંદ સરકાર અને બ્રીટીશ સરકાર રાહત મેળવવાનો પ્રયત્ન કરી રહી છે તેથી યુનીયન સરકાર સામેના દક્ષિણ આફ્રિકાના હીંદીઓના બાબતોનું યોગ્યરીતે સમાધાન થવાની તેઓ આશા રાખે છે બીજા અનુવાદ કરીને તેઓ એમ કહે છે કે "મુસેહતી કોમમાં પડેલી પ્રત્યેક મોકુફી ગરા લડનારાઓના બળમાં વધારો કરે છે." તેઓ કહે છે કે સત્યાગ્રહનો આ ઝોક નીષ્ફળ છે. આને બાબતોને રીતે સામનો અટકાવવાની પ્રત્યેક તક લેવી જોઇએ એ પરિસ્થિતિ જે હજુ ઉભી થએલી નથી તેની સામે આ વિરોધનું સખ્ત પગલું લેવાનો વિચાર કરી રહ્યા છે તેઓએ આ પ્રસંગે એ પગલું લેતા કારણ ગાંધીજીની સૂચનાને સ્વીકાર અટકાવાનું છે એમ નથી. જે કારણને લીધે સત્યાગ્રહ કમીટી હરિતમાં આવેલી છે એ મારફે તેવું હજુ પણ પણ નથી, કેમકે પાર્લામેન્ટ સમ એકઠમાં તો માત્ર દાક્ષણી સ્થિતિને હજુ પણ વધુ ભયંકરરૂપ મુદ્દતને માટે કાયમ રાખવા સીવાય વધુ કશું નથી કર્યું". આપણે કરેલા સમાધાનને માટે દરખાસ્તો હજુ છેવટને માટે બંધ નથી થયો અને આ દેશમા ઓવાં મણા બળો કામે લાગી ગયેલાં છે કે જે તેવું સમાધાન છેવટે થાય એ જોવાને પોતાનું બનતું કરશે. વળી એમ પણ કહેવું આ પ્રસંગે ચાલ્યું નથી કે સરકાર કે મુખ્ય પ્રધાન કોમ વાલમાં હીંદીઓ વેપાર અને વસવાટના હકોના ઉપર સવાલનું માનભરેલું સમાધાન લાવવાને કશું કરવા ખાસરસ નથી. સત્યાગ્રહ જેનું સખ્ત પગલું લેવાનું કદી પણ ચાલ્યું હોય—એવી પરિસ્થિતિ ઉદ્ભવ થશે ઝોક અને કશુંજ નથી કરતા— તો પણ તે પાર્લામેન્ટ વાળી નહિ સરકાર તેનાં અને લાગતા વળગતાઓથી તે દિલચારી ના હક સરકાર તેનાં સમાધાનના ઉદ્દેશની બદલાની આપણે દીધા ખાસજ ઘણા ઘણા.

અત્યારે એ પરિસ્થિતિ ઉત્પન્ન નથી થઇ, તેમ હીંદી કોમ પોતે પણ સત્યાગ્રહ કમીટીએ હીમાયત કરેલી નીતીનો સ્વિકાર કરેલો નથી. કામદાર વર્ગમાંના હીંદીઓની બહુમતિએ આ પ્રશ્નમાં વધુ દેખાવો કરવી લશ્કરીપણે તરફેણી હીમાયત થઇ રહેવા માર્ગ હજુ સુધી મક્કમ કરેલો નથી, અને આજ કારણને લીધે કોમ પણ વર્તમાન નિરોધનું' બળ ઓછી નાખવાની પુરતું છે દક્ષિણ આફ્રિકાની હીંદી કોમને પાર્લામેન્ટની અંદર તેમજ બહાર યુરોપીયન વસતીમાં પણ મીત્રો અને હિમચિંતકો છે એ વસ્તુ અનેક વખત સિદ્ધ થઇ ચુકેલી છે. તેઓ કોમના બહુ દોકાજ હાલના પ્રસંગે સત્યાગ્રહના પગલાંને ટેકો આપશે, કે જે સત્યાગ્રહનો લાભે મળે તેટલું પ્રમાણિકપણે મેલવેલું દેશ બનો કોમ વખતે સમાધીકોની સાથે સંઘર્ષમાં પરિણમવા વિના નહિજ રહે. આને તેઓએ તેમજ હીંદીઓએ પોતે એ વસ્તુ સમજવી જોઇએ કે યુનીયનની અંદરની તેમજ બહારના જગતની હાલની પ્રિસ્થિતિમાં રાજદ્વારી તોફાનો ન થાય તેની અત્યંત માળજ રાખવીજ જોઇએ

* *

'રેન્ડ ડેલી મેલ'

ઓગસ્ટની ૧ લીનું 'રેન્ડ ડેલી મેલ' "સખ્ત પગલાં બેસરશે નહિ" એવાં મથાળાં હેઠળ નીચે પ્રમાણે જણે છે :

દક્ષિણ આફ્રિકામાંથી પોતાની સાબી મુદતની ગેરહાજરી બાદ ગાંધીજીનું યુનીયનની અંદર પ્રવર્તતી પરિસ્થિતિનું જ્ઞાન તેઓના દેશબાંધુઓ કરતાં સત્યાગ્રહની હિમાયત કરી રહ્યા છે અને કહેવાતા "નેશન-યુરોપીયન કન્ટ" ની રચાપના કરી રહ્યા છે તેઓના કરતાં વધારે સ્પષ્ટ છે. સત્યાગ્રહની ચળવળના નેતાઓ પોતાની યોજના ની નબળાઇ છે એ ઉંડાણે ઉતરીને સમજતા હશે છે એ વસ્તુ ખરેજ તેઓના લક્ષમાં ન ગણાય, અને યુનીયનના હીંદી મોકુફતનો પ્રતિનીધીઓ કરતાં, આપણે સખ્ત પગલાં નિરર્થક રે એટલું જ નહિ પરંતુ નિષ્ફળજ નીવડવાના છે, એમ માનનારા છે, તેઓના કાપ આ હકીકતથી વધે મજબુત થવા જોઇએ.

નથી કારણ કે કોને બી. વ્હટકર "હાલની સ્થીતીને ટપાના કરનારા કામદા" તરીકે રજુ કરેલા છે તેની હીંદીઓના વેપારના પરપ્રાંત પ્રાંતોમાં ની અસર થશે. એ વસ્તુ હજુ પુરવાર થઇ નથી. એ કામદાનો અમલ જો સદિભાગ્યના અને સમજુતીપૂર્વ કરવામાં આવશે—અને એ તો હીંદીઓ તરફથી બીજા ઉશ્કેરાટીઓ તરફથી પ્રમાણમાં ગમતા બંધના આપે તેવી રીતે અમલ કરવામાં નહિ આવે તોજ શક્ય બની શકે—તો છેવટનું સમાધાન ઘણા સુખી સ્થિતિને સ્થાપી કાયમી સમાધાનનું અવાસ બની શકે.

એમ માની લેવામાં જરાયે કારણ નથી કે આ સત્યાગ્રહ યુનીયનના ગોરા બાબતોનો આગ્રહ કરવાને કમાવ કરી દીધા છુપારા કારણ નહિ કરી શકે હોય તરફથી તેમજ બ્રીટીશ સરકાર તરફથી પણ કરવામાં આવી તેઓની દલીલના બળમાં ઉમેરો કરવાની પડશે, પરંતુ એ વસ્તુ મુખ્યત્વે કરીને કારણ કે અફીસ અધિકારો બાબતોની કામ પણ સુલઝાવવા ની યુનીયનના ગોરાનો મોટા સમુદાય તરફથી વિરોધજ થશે.

આ બાબતોમાં દક્ષિણ આફ્રિકાની હીંદી કોમ, જેણે લાંબુ ચોકસે કે યુરોપીયનોમાં તેઓના પક્ષમાં ગોરા પોતા છે, તેણે ગમે અને તત્કાલના માર્ગેજ સમાધાન કરવું અને જે રીતોનું પરિણામ, આને વખત જતાં તે ગોરા તરફારો અટકાવવાના દરેક પ્રયત્નો પણ તેમણે તેવે પગલે, ઉંબીર નોંધનોમાંજ આવી રહે, તેવા રીતોના હિમાયતીઓ તરફ બીલકુલ ધ્યાન નહિ દેવું ડહાપણભરેલું ગણાશે.

—:o:—

સ્વતંત્રતા અને ફેડરેશન

[ઓ આગેરીકન પત્રકારના પ્રશ્નોના ગાંધીજી એ આપેલા જવાબો.]

સ :—તમારા સ્વતંત્રતાનો ખ્યાલ કેવો છે?

જ :—સ્વતંત્રતા એટલે બ્રીટીશ સત્તાનું કોઇ પણ રીતે સંપૂર્ણ રીતે છુટકારો—એ પ્રશ્ન વચ્ચે ભાગીદારીની કલ્પના પણ ખરી કે જેમાં બન્નેનો સમાન અને સ્વતંત્ર કરારથી કોમ આને બન્ને ને મુનસફીમાં આવે ત્યારે એ ભાગીદારીમાંથી છુટા થવાની સત્તા હોય.

સ :—ફેડરેશન વિષે સરકાર અને તમારી વચ્ચે કોમ સ્તરે ચર્ચા થશે?

જ :—કશુંજ નહીં. બાબતોમાં આ સંબંધી આવતી વાતો કલ્પનાકલ્પિત છે. આજના બાબસ-રોય જુની વાતોમાં માનતા નથી એટલે મારા પર ભાર પડી છે. મહારાજા, મુખ્યપ્રધાનો ને રાજદ્વારો ને આવીરીતે એવું ફેડરેશન અસ્તિત્વમાં નહીં આવી શકે. મને આશા છે કે ગાંધીજી મુલ્યહાજો હોદ્દા પર એ નહીં રહે, તો પણ મારા મંતવ્યો કરવા માગશે એમ જ્યાં ત્યાં ફેડરેશન હોદ્દા પર ઉડાડશે ત્યાં ગંભીર પરિસ્થિતિ પડશે.

—'હરિજન'માંથી

દ. આ. ના હિંદી સવાલ પર રેવરન્ડ એન્ડ્રુઝ

રેવરન્ડ સી. એફ. એન્ડ્રુઝે 'હરિજન' પત્રમાં દક્ષિણ આફ્રિકાના હિંદીઓની સ્થિતિપર જાણ જેવા લખ્યા છે તેમાં તેઓ નીચે પ્રમાણે લખે છે:

"હિંદના યુરોપીયનોને દક્ષિણ આફ્રિકાના પોતાના સ્વતીબંધુઓ હાલ જે પગલું ત્યાંર સમજે એવા મારી રજા છે તે દેટલું અપંકર છે અને તે સમને તેઓ કેવી વિઘાતક અસર કરશે એ વસ્તુ તેઓને બતાવી આપવાની ફરજ મળેલી તક મળેલી છે.

"આ દેશનો દરેક યુરોપીયન જાણે છે કે આજે હિંદીઓ એક હથકા પ્રશ્ન તરીકની પરિસ્થિતિ જરા પણ સહન કરવાના નથી. ખરેક સ્વતંત્ર એક તો ત્યાંના સમવર્યો જાણી ગયા છે અને યુરોપીયનો ખરેખર સમજતા થયા હોવા જોઇએ કે જર્મનોએની અસહિષ્ણુતાભરેલી વલણ હવે બીલકુલ સહન થવાની નથી. એટલે જ હિંદની જુદી જુદી યુરોપીયન એસોસીએશનોના નેતાઓ દક્ષિણ આફ્રિકાને હીતા જેવું સ્પષ્ટ સમજાવી શકે, કે આ રાષ્ટ્રિય સ્વમાનના મુદ્દાપર જેવી રીતે સ્વપારીઓ વર્યા આપના તેરાજ રીતે હિંદીઓ પણ સમાર પણ નમતું આપવાનાજ નથી. તો યુનાઇટન પાલામેન્ટ હિંદુસ્તાન, કે જે તેનું નજીકનું જ પડોશી છે, તેનું ભયંકર અપમાન કરતા પહેલાં કદાચ વિચાર કરશે દક્ષિણ આફ્રિકાને એ વસ્તુ કદાચની જોઇએ કે જે વખતે નાત્રી જર્મની તેને પગથી આવી રહ્યું છે તેવે વખતે હિંદુસ્તાનને નારાજ કરવા કરતાં તેણે પગલું તેવું એ નથી ડાહપણજ ગણાશે. દક્ષિણ આફ્રિકાના કમ જેવા શાંત અને સુલજ્યુ એમ તો ચરતુ સમજતા હોય કે સેગ્રેગેશનની નીતી અમલમાં મુકવાનું અનિવાર્ય પરિણામ હિંદુસ્તાનની અબંકર દુશ્મની વહોરવામાંજ આવશે, તો આવું બુલભરેલું પગલું તેઓ નજ ભરે."

ત્રીજા જેખમાં મી. એન્ડ્રુઝ દક્ષિણ આફ્રિકામાં હિંદીઓ તરફની ગેરમનોવૃત્તિથી હિંદુસ્તાને પોતાની દુકાઓની રાજગણી પ્રદર્શિત કરવાને કેવાં પગલાં લેવાં જોઇએ તેનો ચર્ચા કરેલી છે. તેમ કરતાં તેઓ દક્ષિણ આફ્રિકાની સામે હિંદુસ્તાને "જેસ પ્રુ તેસ" ની રીત અખત્યાર કરવી એ અભ્યવહાર અને બીનજરૂરસરકારને ગમી કાઢે છે પરંતુ એવી સુચના કરે છે, કે હિંદ સરકારના એજન્ટ-જનરલને શાંત અને માનભરેલી રીતે પાછા જેવા લેવાનું રાજકુ નામદાર ગવર્ણર કરશે. એથી હિંદુસ્તાનની લાગણીઓને ઊંડે કરદ પહું છે એ ખુલ્લી રીતે જાહેર થાય. આવું પગલું લેવાનો કદાચ નજીકના ભવિષ્યકાળજ અવસર આવી પહોંચશે. તેમ છતાં મીંધીજીની સામે મને પણ એમ લાગ્યા વિના તો નથી રહેતું, કે એટલીજ બાબ કદાચ વધારે વજનદાર થાય એ રીતે પણ પાડી શકાય, જો (૧) હિંદુસ્તાનની યુરોપીયન એસોસીએશનો એક અવાજે દક્ષિણ આફ્રિકાના યુરોપીયનોને જણાવી દે, કે હિંદીઓને સેગ્રેગેટ કરવાનું જે પગલું તેઓ લેવા ધારે છે તે મોટા અપમાન કરનાર છે. અને (૨) વાઇસરૉય જતે આ પગલાંથી કેટલું ગંભીર તોફાન થઇ શકે છે તે બતાવે કે જેથી સમસ્ત જગતને તેની ગંભીરતાની ખબર પડે. આવાં પગલાં પ્રથમ લેવાનાં જોઇએ.

"જીનકાણના મારા અનુભવોપરથી આ બાબતો બાબતની વિચાર કરી રહ્યો છું તેટલામાં મારી સમક્ષ 'હરિજન'ની એક નકલ આવી પહોંચી છે જેમાં જર્મન નાઝિઝ વેરદ આફ્રિકા પાછું મેળવવાની નાત્રી જર્મની તરફથી લડાઇ ચાલવાના ખબર પ્રસિદ્ધ થયા છે. વિશ્વવિખ્યાત બાદ આ પ્રયત્નજ સૌથી મોટામાં મોટા પ્રશ્ન દક્ષિણ આફ્રિકાની સમક્ષ આવી પહોંચ્યો છે. એ લડત જેમ જેમ આગળ ચાલતી જશે તેમ તેમ દક્ષિણ આફ્રિકા કદી નથી કરી તેવી મીંધીની શોધ કરવું પડ જશે. જનરલ હર્ટઝોગ, જનરલ સ્મટસ, મી. રેટલેડ અને બી ગીરો શું એટલા મુર્ખ બનશે કે અત્યારે પોતાના લાંબો આવો જોખમમાં નાખી પડવા દેશ તેવે પ્રસંગે હિંદુસ્તાનની મીત્રતાને તે આવા ખુશી રીતે કેકરે મારશે!

"પરંતુ હરીયા હું જોજ મુકાપર આવું છું. આપો તેપર જોટલો બાર મૂકું તેટલો ઓછોજ છે, કે એ વસ્તુ નિરાકરણપણે સ્પષ્ટ કરી જોઇએ કે હિંદુસ્તાનનો માટે આ એક છવન અને મરણનો પ્રશ્ન છે. હિંદીઓને એક હથકા જનો તરીકે સેગ્રેગેટ કરવા એ, હિંદુસ્તાનમાં રાષ્ટ્રિય ભાવના એટલી જવલંત રીતે જાગૃત થએલી છે તેને બરાબર. બીલકુલ અસહ્ય છે.

"દક્ષિણ આફ્રિકા નારદથી કંઇ પણ સબ્ધ પગલું લેવાય તે પહેલાં આ મુદ્દો તેને બરોબર ધ્યાનપર આવવો જોઇએ મારી પોતાની આશા એ છે કે સમાધાન કરવાની નકામી પ્રયત્નોનો આપણા સિત્તેરજ દક્ષિણ આફ્રિકાના સમજદાર યુરોપીયનો અત્યુત્સાર આપશે અને હિંદુસ્તાનની સામે સ્વતીય સેગ્રેગેશનનું પગલું તદિ જોવાય."

જીંદગી. એક મોટી રમત!

જવાહરનું બાળકોને ઉદ્બોધન

ગુજરાતમાં હાલ રેડીયોનાં 'બાળક વિભાગ' ચાલુ કરવામાં આવ્યો છે તેની સફળતા પંડીત જવાહરલાલજીના સંદેસાથી વધ જતી.

પંડીત જવાહરલાલ નેહરૂ અકસ્માત ઓલ ઇન્ડીયા રેડીયોના મુખ્યના ઓફ-કાસ્ટીંગ સ્ટેશનમાં ઓકાસ્ટીંગનું કામ કમ ચાલે છે તે જોવા માટે જઇ ચાયા હતા ને તે વખતે ત્યાંના ડાયરેક્ટરે એમને બાળકો સમક્ષ કંઇ બોલવાની આગ્રહ કરતાં પંડીતજી એ નીચે પ્રમાણે બાળકોને ઉદ્બોધન કર્યું હતું.

પંડીતજીનું ઉદ્બોધન

કેમ બાળક મીત્રો, મજામાં છો ને? તમને મોકલે સબ્દો મારે કહેવાના છે, એથી મને ખુબ આનંદ થાય છે. કદાચ તમે મારું પણ નહીં હોય કે હું તમારી પાસે બોલવાનો પ્ર

મને પોતાને પણ કયા કહેવાના હતા! આજે હું આ રેડીયો ઓફીસ જોવા માટેજ કેવળ અહીં આવ્યા હતો. ત્યાં તો ડાયરેક્ટરે મને તમારી પાસે બોલવા જોકવ્યો. બાળ બાળકોની વાત કરવા તો ના પાડવી એ હંમેશાં મુશ્કેલ વાત છે, કારણ કે બાળકો તો રમતા આનંદી પ્રાણીઓ! બાળકો સાથે રહેવાનું, એમની સાથે વાતચીત કરવાનું, એમની સાથે રમવાનું મને ખુબ ગમે છે.

વીચીત્ર દુનીયા

આ બાળક વિભાગમાં તમને શું શું કહેવામાં આવનાર છે, એની મને ખબર નથી. કદાચ તેમાંથી તમે ઘણું જાણવા પામશો. ' તમને બહુ કહી શકતો નથી તેમ આજે તમારો કે મારો બહુ પરિચય કેવા પણ નથી આવતો પણ હું તમને બાલકું કહેવા માગું છું કે આ દુનીયા અને આપણો આ દેશ અત્યારે ઘણા વીચીત્ર સંજોગો અને અનુકૂલોમાંથી પસાર થઇ રહ્યો છે. એની ઘટનીક વસ્તુઓ બને છે, જે આપણો જાણ કે. ☐ એ મોટી રમત છે. એમાં આપણે પૈસા ભાગ લઇ રહ્યાએ. આપણામાંના પચ્ચાસરા તો આમાં ખેલાડીજ છે, જેઓ માત્ર રમત જુએ છે. પણ આપણે સૌએ એમાં ભાગ લેવો જોઇએ.

જીંદગીની રમત

કામકેર દરેકદિ જીંદગી બહુ ગંભીર બની ગયા છે. બાળકો માટે નહીં, પણ મોટેરાઓ માટે પણ જે મોટેરાઓમાં મોટું પણ બાળકપણું રહેલા છે, જેઓને પીટર પેન—પાન છે તે પીટર પેન—જેની અંદર 'મોટા' થવાનીજ ના પાડે છે, તેના આપણામાંના છે, કારણ કે તેઓ

(અનુસંધાન માટે જુઓ પાના ૩૩૪)

ઇસ્લામમાં અહિંસા

મૂળ લેખક : ડૉ. એમ. એચ. સઇયદ
એમ. એ., પીએચ. ડી., લિટ.
"પ્રસ્થાન" માંથી

આ લેખનું મથાળું જ આશ્ચર્ય ને આંચકો આપે એવું છે. ઇસ્લામના અનુયાયીઓને લીધે એને હિંસા, બળજબરી, બળાત્કાર વગેરે તત્ત્વો સાથે જેટલો બધો સાંધો વખતોવખત સાંકળવા આવ્યો છે કે એમાં અહીંસાનું તત્ત્વ હોઈ શકે કે કેમ એ બાબતની આપણને શંકા રહ્યા જ કરે.

એકમેકની દૃષ્ટિબિંદુઓ સમજવા પ્રયાસ કરવા પણ બે કોમ વચ્ચે ભાઇચારો ને એકતા સાધી શકાતી નથી. હૃદયની બે પ્રધાન કોમ—હિંદુ અને મુસલમાન—એક બીજાના ધર્મ લીધે નહીં એકબીજા સમજતી હોય છે; અને છતાં એકબીજાને દોષ દેતાં આપણે જરાય અચકાતા નથી અને કોઈ પણ બાબત તો ખુદા અને ધર્મને નામે એકબીજાનો ટોટો પીસતાં પણ અચકાતા નથી.

આજકાલમાંથી પ્રસારેલા હજારમા બાબત ઘણો એક યા બીજા સ્વરૂપે અહિંસામાં માને છે બૌદ્ધ અને જૈનધર્મ સંપૂર્ણપણે. એનો સ્વીકાર કરે છે ત્યારે હિંદુધર્મ એ બેની વરચ્ચેમાંથી એ તત્ત્વ પર કોઈક બોલે બાર મૂકે છે. એટલે કે ક્ષત્રિયો ને યુદ્ધોને માંસાહારની છૂટ આપે છે.

અહિંસાના આદર્શના મુળમાં એક પ્રધાન સિદ્ધાંત રહેલો છે કે પદાર્થમાત્રમાત્રમાં, જીવ-જિનજર, પ્રાણીજ અને મનુષ્યમાં એકજ જાતનું તત્ત્વ વ્યાપેલું છે. ઉત્ક્રાંતિ દરમીયાન જીવંત તત્ત્વ જુદા જુદા કલાનાં દેહરૂપોમાંથી પસાર થયા કરે છે. આ રીતે જોતાં આપણા પોતાના પાડોશીને મન, વચન કે કર્મથી ઇજા કરતાં આપણે આપમેળી અંતર્નાદ પ્રેરીને છીએ:

"જોઇ પણ પ્રાણી, કાયે તે પણ મન, કર્મથી જરા પણ દુઃખ ન દેવું એને મહાપુરુષોએ અહિંસા કહી છે. અને આ કારણથીજ પ્રાચીન અર્વાચીન એકેએક ધર્મે પોતાના અનુયાયી વર્ગને કોઇ પણ જીવના પદાર્થને નીષ્પ્રયોજન ઇજા કરવાની, મનાઇ કરતા કાયદાવારી બનાવી છે; અને દુનિયાનાં બાબ તરફ અનુકંપા બતાવવાની આજ્ઞા કરી છે, કુરાનમાં અને તે તે બધા રીતે અહિંસાનું પાલન કરવાની આજ્ઞા કરી છે.

માંસાહારીઓની બાબત નીર્દોષ પશુપંખીઓની કતલ જોઇને આપણને લાગે છે કે અહિંસાનો સીધાન્ત ખરેખર ઉચ્ચકોટિનો રહ્યો છે. આ મોટા કલ્પકોકોનો બચાવ કેવી રીતે થઇ શકે? બાબી બાબત એ છે કે કુદરતના સાક્ષાત્કારમાં બલીદાનનો નવતુન બબાવકાર નીહાળ્યો છે—નાનામાં નાનાની બાબત બલીદાન રહેલું છે. વસ્તુબાબમાં જીવન છે. પ્રાણીઓમાં કે એટલું નથી પણ વનસ્પતીમાંબબ છે. કા. એ સત્યું' ચેતનની નાના બબાવમાં ઓછાવત્તી નજરે પડે છે. બાહ્યબાબા વગર પ્રાણીજીવન શક્ય નથી એ જે દેહોમાં પુરતા પ્રમાણમાં સાધનકાર નહોતા મળતા હતા મનુષ્યોને પ્રાણીઓના માંસથી નિભાવ કરવો પડતો. બરફપ્રદેશ કે રણપ્રદેશ કે પાણીથી ભરેલા ભાગો જ્યાં ખાવી વનસ્પતિ પેદા નથી. પશુ કરતાં મનુષ્યબળ વધારે કિંમતી હોવાથી મનુષ્યના સંરક્ષણ અર્થે પશુનું બલીદાન અપાતું હતું

પ્રાચીન બાબતમાં પયગંબર બહી તરીકે અને પ્રસંગોપાત દેવોનો કોપ શાંત કરવા ગાય પણ બલિ ચઢિરાતાં. ક્ષત્રિયો અને યુદ્ધોને માંસાહારની છૂટ હતી, હાલના જમાનામાં કેટલાક બાબતોને લૈબોએ માંસને પોતાના બોરાકમાં બહુબનું સ્થાન આપવા માંડ્યું છે. બોરાકમાં માંસાહારનો કોઇ રીતે નીષેધ કરેલો હોવા છતાં બહુદેવ, ગાય અને બીજે કેટલાકોના વધુ જેવી માંસ બાબતો બબાવતા નથી.

એટલે પ્રાણીવધ માટે માત્ર મુસલમાનોને જ ન બબોડવા જોઇએ. ન્યાયદૃષ્ટિએ બાબતનો તો બારીનું જીવન ગણના એટલુંજ કિંમતી છે. છતાંય હિંદુઓની ધાર્મિક લાગણીઓને ધ્યાન આપીને મુસલમાનોએ પ્રકટપ્ર ન કરવો જોઇએ. મધ્યમ વર્ગના મુસલમાનો સામાન્યતઃ ગોમાંસ બાતા નથી. ગોમાંસાહાર, ખરે વસ્તુતઃ તો કોઇ પણ પ્રકારનો માંસાહાર મુસલમાનોમાં માટે હરજિબાત નહીજ તેવીજ રીતે એ તેમના ધર્મ નો પ્રધાન સિદ્ધાંત પણ નથી જ. એના કેટલાક મુસ્લિમ ઓલીયાઓ અને સાધારણ માણસો થઇ ગયા છે અને અત્યારે પણ છે કે જેઓ માંસાહાર કરતા જ નથી. હજારના અલી બાબત જ માંસ જેતા અને એ તો બિલકુલ કહેતા "તમારાં પેટને કબર કરેલાં પ્રાણીઓની કબર ન બનાવો."

ઇસ્લામના કેટલાક ઓલીયાઓએ તો પ્રાણી-પંખને કદિ ઉરોજન નથી આપ્યું અલ્લાહના નામ પર દુનીયાભરમાંથી જ્યાં જ્યાં મુસલમાનો જેમા બાગ છે એ બધા બાબત બબાવતા. કરબીયાન અહિંસાનું સંપૂર્ણ પાલન કરવામાં આવે છે.

અલ્લાએ કેમે સ્પષ્ટ ફરમાન કરીને પુરી પર મોકલ્યા કે "અમે તને દુનીયા તરફ રહેમ સીવાય બીજા કશા માટે મોકલ્યો નથી" (અલ કુરાન ૨૧, ૧૦૭) બોય ઇસ્લામના પૈગંબર, માનવબાબના ગુરુ, પોતાના સોબતોને અહિંસા સીવાય બીજું કયું ફરમાન કરી શકે?

કેટલાંક ઐતિહાસીક કારણોને લીધે હિંદમા ઇસ્લામ દીસાના પર્યાય શબ્દ તરીકે પ્રચલીત થઇ ગયો છે એ ખરેખર દયાજનક, શોચનીય છે. મુસ્લિમ પીજેસાઓને એક હાથમાં કુરાન અને બીજા હાથમાં તલવાર લઇને દેશોના દેશો પર ધુમી વળેલા વર્ણનોમાં આવ્યા છે. બારે કુરાન (ખુદ, ૨ બાબત ૨૫૬) મા આપણે વાંચીએ છીએ કે "ધર્મમાં ફરજિયાતપણું, દોષ બળાત્કાર હોય જ નહીં." પૈગંબરસાહેબ બળાત્કારથી ધર્માંતર કરાવવાને વીરુદ્ધ એટલા બધા હતા કે ઉપરનું વાક્ય પોતાના દિલમાં પહેલ-વહેલા અનુયાયીઓને ઉદ્દેશીને એમણે ઉચ્ચાર્યું હોય એમ કહેવાય છે. કારણ કે એમનાથીના જેમને દીક્ષારા હતા અને એ દીક્ષા મુર્તિપુજ-ના ઉછરેલા હતા એટલે પોતાઓ તેમને બળા-કારથી બબાવમાં લેવરાવ બયતા હતા તે વખતે પોતાઓને ઉદ્દેશીને ઉપર પ્રમાણે પૈગંબરસાહેબે ફરમાન કરવું કે એ બાબતે પણ પોતાના પુત્રને બળાત્કારથી ધર્માન્તર ન કરાવવાનું હોય તો પછી બાજાઓને બળા-કારથી ધર્માન્તર કરાવવાનો તો પ્રશ્ન જ કયા રહે છે!

વસ્તુતઃ પૈગંબરસાહેબ પોતે તો પ્રારાવાર નમ્રતા ને માનવતાથી ભરેલા હતા. એમને લીધે તો એટલે સુધી કહેવાય છે કે: "બકરા પાળવા એટલી કુમારીકા કરતાં પણ જો વધારે નીતળા અને નમ્ર હતા." પોતાનાથી ઉતરતા દરજ્જાના લોકો પ્રત્યે કેવી રીતે વર્તવું એ બાબત છુટબાતણાયું વર્તન પોતે રાખતા અને પોતાના બાગીત દેખાવવાળા નાના નોકરને જો મને ને કરે તો પણ કદી કબકો કરતો પણ દેતા નહીં (તેમનો નોકર) બનાસ કહેતો: "પૈગંબરસાહેબ મારે ૬ વરસ રહ્યા, પણ એક વખત મને 'બફ' કરવું પણ કહ્યું નથી; અને 'આમ કેમ કર્યું? અને 'આમ ન કર્યું' એવું પણ કદી કહ્યું નથી."

તેમને બાળકો બહુ વહાલા હતા: રસ્તામાં તેમને છોકરા રાખી તેમનું નામ પાડતા. બાળકો સાથે તેઓ મસ્તી કરતા અને તેમનાં રમકડાં બહને રમતા એવી જંદગીમાં કદી કોઇનો ન એવડો માનો નથી વાત કરતાં અકરામાં આકરું કહ્યું હોય એ બોલતા તો તે આ પ્રમાણે કહેતા. "એને બહુ છે શું? એના કપાળે કાકર ચોળો." કોઇને ત્રાસ દેવાનું એમને કહેવામાં આવતું કે તરત પોતે કહેતા: "મને ત્રાસ આપવા માટે બહીં નથી મોકલ્યો, પણ માનવજાત પર રહેમ માટે મને મોકલ્યો છે." માંદાઓને જોવા જતા, રસ્તે જતા કોઇની પણ બૈયલગાં તરત જ જોડાતા ગુલામને પેર પણ બાલું' કેવા જતા, બીજાઓબાળાં કપડાં પહેરતા, પોતાનાં કપડાં ને જોડા હાથ સાંધતા, બકરીઓ દોહતા અને પોતાનું બધું કામ બને કરી લેતા. "ઢાપ મીલાવવી બખને હાથ બાકો જેવામાં, ને અન્નપૂર્ણા આપે પાત્ર લેવવામાં પોતે કદી પહેલ નહોત કરતા; તેવીજ રીતે કોઇનું સ્વા-ગવાની પણ કદી ના નહોતા પાડતા." (ક્રિસ્ટોપ્યુસ).

(અપૂર્ણ)

આ બાબતની ચાનીબા તબાવેલા ઉપર માં એક તકરા 'પ્રસ્થાન પાબી' ની બલાવા કીંમત રૂ. ૫

આ ઓફીસે દાખલકર્યા મળશે

યુવાનોને બે બોલ

[મટવાડ વિદ્યાર્થી મંડળના ત્રીજા વાર્ષિક ઉત્સવ પ્રસંગે કાકા કાલેલકરે આપેલા વ્યાખ્યાનનાંશો]

જ્યારે હું અહીં આવ્યો ત્યારે પીઢાયીઓનું સંમેલન મારી એવી કલ્પના મારી પાસે હતી, પણ બિલ્લીબિલ્લા નંગળા જેવાં યમ ચોકડા-વાળી કલ્પના કરવી એવી કલ્પના ન હતી.

હું કંઈક કરવાનું કહું તો રાજી થાઉં છું. હું કેવું તો સુલતાન થાઉં કરીઠામ થાઉં તો પડખું સવારી કરે. મુસાફરીથી પડખાં હું દૂર કરું છું.

મારા ત્રણ વિભાગ થાય. જેને મેં ત્રણ પરજ એવું નામ આપ્યું છે જંગલ અને પહાડોમાં રહેનારી પ્રજા તે રાનીપરજ; કેમકે એ લોકો જંગલમાં રહે છે. પક્ષીઓનો શિકાર કરે છે અને જીવન ગાળાવે છે. બેકુબ ગોંડીપરજ કહેવાય. મારવું તે હળી ખાવાનો જીવન ગાળનારી છે. પારીઠાર પારીઆર ખેતીપરજ છે. તેઓ જંગલ ખેડી પાક પકવે છે. બગીચા કરે છે અને આબાદીમાં ગોબરે છે, બીજી પરજ તે હરીજનપરજ. ખેતીપરજ પોતાનું રક્ષણ ન કરે, રાનીપરજ જંગલ ન ખેડે, પણ હરીઠામ ન રહે. જરૂરપડ જેવું કામ કરનારને રાનીપરજ કહીએ તો ખોટું ન આવે ન લોકો કરતા ગામનું વસાવે, પણ ગામ એનું ન હોવાથી કે જે જગ્યાને તુચ્છ નથી ખેતીપરજ કાયમનાં મકાન બાંધી રહે છે. હરીજનપરજ ખાદીવાળ કહ્યા છે. મુખ્યપણે ગામના ઢોરના ચામડાં ઉતારવાનું કામ કરે છે. પણ ચામડાં ઉતારવાનું કામ ખરાબ રહેવું એ તેનો સ્વભાવ નથી. ઉનાળાના મોસમ પર સવારી કરી, તેની સાથે દોસ્તી બાંધવી. દેશદેશાવર ભટકવા એ તેનો સ્વભાવ છે. આ પ્રદેશ સ્વભાવે હરીજનપરજ છે. ઉનાળાનો રાજા બનવા સુધરાજ દેવા છે સાથે જહાજ પર તેનો કામ કરવું પડે છે. ચીનનો રાજા ખાસ દોસ્ત છે. અકબર બાદશાહના જમાનામાં એ રીતે ચીનમાં તેજાજ જનાર પ્રથમ રાજાઓ હળ ચલાવતા હળ ચલાવતા લોકો બની. આપણા રાજાઓ હળ ચલાવવાને બદલે ઘોડા પણ કરતા. તહોબતદારોનું કામ કરનાર પ્રથમ નીડર, બહાદુર, બાળ દેખાતા ત્યા દોડે ગાળે અને ગામ કિમાર પીરજાય ભેળવે એવી દોસ્ત છે. તમારા મંડપ પર સદ્ય જોયા. તારે પણો આનંદ થયા. ત્યારે લહમાં પાસા ગારાપમો જોઉં કે સારે ઉઠીને દેશદેશાંતર ૮૮ એવો ઉમળકો આવે છે. એ લહમાં દહમાં, બહાદુરી, સદ્વર્તન ઓગળાવર કરવાની શક્તિ છે. સદની બહાદુરી અનેરી વસ્તુ છે. સદનો આનંદ કોઈ ન સમજે. સદનું આમંત્રણ મને મળ્યું છે. હું તમારો આભાર માનું છું. અને પ્રાર્થના કરું છું. હું તમારો સદ્ભાવ ઇચ્છું.

તમે સંગઠનની વાત કરો છો. તમે હરીજના પરજના રીતે સંગઠન કરવાના કે જે ખેતીપરજના રીતનું કે ત્રણ વ્યવહારિમાણ જે બધા તત્વ છે. તે પાછો ન આવે, એ જય ખેતીપરજને માટે કે હરીજાપરજને માટે નહિ. એ બેઉનું સંગઠન બધાને એક કરે છે. ગમે તેને તો ગઈકાલ રહે, ગમે તેને મદદ કરવી પડે એ લોકો તમામ કુદરતી મદદ લઇ શકે. તમે બધાના સવાલ ન ઉઠાવો—દેશના સવાલ ઉઠાવો. માંડવાંદ ઝાઝે તે બીજાનું શું બાકી કરે? બાકી તમે બધાના કરાર કરો, તેનો બાબો ઉકેલ કરો પણ તૈયાર કરો સાધનો. મંત્રીશ્રી વાણિયા છે. પરજદાર વલ્લભભાઇ પાટીદાર છે. તેમણે વાણીઆઓનું સંગઠન કર્યું ' પાટીદારોનું સંગઠન કર્યું ' એમણે બાબા દેશનો બોજો પોતાને માથે રાખ્યો, તો દેશે તેમને પોતાને માથે રાખ્યા. મંત્રીશ્રીએ બધાની ચિન્તા પોતા માટે રાખી તેથી તે મહાત્માજી કહેવાયા. તમારી પ્રવૃત્તિ જેટલી બધાપર બનાવાય તેટલી બનાવો. જેટલી સેવા બધાય તેટલી આપો. જ્ઞાનમાં ઉકેલ કરવા સાધકોની, અભ્યાસીઓ, મુસાફરી, વિદ્વાનો સાથે

જાહેરને ચેતવણી

આથી તમામ હિંદી જનતાને ચિનચીએ કીએ કે ઝોસયાલના નેશનલ કીરક મુખના નામે કોઈ પૈસા ઉઘરાવવા આવે તેમાં જરમાશો નહિં. ગમારી કને એવી કેફલીક ફરીયાદ આવી છે.

જે બાબુઓ આ મુખને સહાયક થશે તેમને મુખના ઓફીશીઅલો તરફથી મુખની રસીદો આપવામાં આવશે. અન્યથા ડો. મુહમ્મદ ઝકરની પોતાની સહીનો કાગળ આપવામાં આવશે.

ચર્ચાઓ કરો, દેશાટન આવું બધું કરી પોતાના જ્ઞાનમાં ઉમેરો કરો. પ્રયોગશાળા ચલાવો. સમાજમાં પણ પ્રયોગો કરવા રવા ચાલુ પ્રથાને તોડી નવી કરવાની હિમત દાખવો.

ખ્યાલોના દોષો દૂર કરવા સંગઠન કરો તો ઘણું નહીં, સામાજિક સુધારો કરો. એકે ઓઢ ખ્યાલ રાખું અને તે ઇષ્ટ છે. અંદર અંદર લડીએ, બહારથી લાતા ખાઇએ અને કુદરત વરસ મુલાકી બેસાડીએ એ દશા આત્યંત અશ્રમ છે. નાનકડો છોડ, નાનું ઉકરડ, મુકામ રહીએ, અંદર અંદર અભિમાનની વાતો કરીએ એ તુચ્છ છે. ખ્યાલના સુધારા કરીએ પણ આપણે રાષ્ટ્રીય કીરન છોડીએ તોજ સાર્થક બનીએ. દુનીયા આપણને શું કહેશે એનો વીચાર રાખો. ખ્યાલના વાદળાં ઘેરા તો ખ્યાલના દોષો દૂર કરો અને તે દૂર કરવા સહેલ.

તમે સંગઠન કરો પણ હરીજનોનું શું? મુસલમાનોનું શું? કુળવાઓનું શું? બહેનોનો આવે તેને સાથે જમાડીએ નહીં? સંગઠન વાસે ખ્યાલ પૂરતું દોષ. અંતે તો બધીજ ખ્યાલનો સાથે વિચાર કરી સાથે જમવને ચાલીએ.

હિંદુસ્તાન પાછળ કયો સવાલ છે? હિંદુસ્તાનના લોકોનું ઉકરડ કામે વીરાણ્યા પછી બ્રિટિશને દેશ લોકો આપ્યો પણ આપણે દેશના નાના નાના કકડા કરીશું? હિંદુઓએ પોતાનો સમાજના કકડા કર્યો એ હિંદુસ્તાનનું પાપ છે. તેમાં ક્રિશ્ચનો કયા કરવા જોઈએ? નાસીપાસ થયેલા લોકો જાણે સંગઠન કરે મુસલો પાસે સવાલ એ છે કે આપણું ઉકરડ બાનું કેમ? ગતિના ઉકરડાથી આપણે દૂર રહીએ. આપણા કરતાં પઠાન લોકો છે કે નહિ? એમને લશ્કરે આગળ કેમ વધીએ? યુવકો પાસે બીજો મહત્વનો સવાલ છે. આપણી શક્તિ ક્ષીણ થઇ છે. કેમ ખાતરો ખોરાક દોષ, કસરત દોષ, ચશ્મા-ઇજનના સંબંધે દોષ તો આપણી શક્તિ વધે આપણા સમાજની આર્થિક હાલત આમ કેમ થઇ? લોકો કેમ ગરીબ? તેનો વીચાર કરો. જેવી તમે સેવા લો છો, જેની પાસેથી તમે કપડાં ખરીદો છો તે સુધે રહે તો તમારો છુટકારો. પરદેશી વસ્તુ ખરીદે સારે દેશી વસ્તુ બનાવનારાને રોટલો મળે છે કે નહીં તે વીચારજો. આ પ્રેમધર્મ છે દેશધર્મ છે, કુટુંબધર્મ છે. કોઇ વસ્તુ પરદેશી તો ને પડેલા તે તમારા દેશમાં બને છે કે નહીં તે વીચારજો સસ્તે ભાવે કે વસ્તુ ખરીદું તો ગરીબને ચૂસી ગરવાનું પાપ માથે લાવે છે. એ કેમ કરાય તેનો ગુપ્તરીતે વીચાર કરો. બેકારો આપણે ત્યાંથી કામ ગાળીએ અને બંધુતા કેમ સ્થાપાય તેનો વીચાર કરીએ.

શ્રી સુરત હિંદુ એજ્યુકેશનલ સોસાયટી

વાર્ષિક જનરલ સભા

આથી સર્વે મેમ્બરોને ખાસ આપવામાં આવે છે કે સોસાયટીની વાર્ષિક જનરલ સભા રવીવાર તા. ૬-૮ ૩૯ ના રોજ બપોરના ૪ વાગે એસોસીએશનના ૨૨૩ મીકેટોરીયા સ્ટ્રીટવાળા હોલમાં મળશે. જે પ્રસંગે વખતસર પધારવા વિનંતિ છે.

કાર્યઃ ૧ મંત્રી અને બજાનચીનો રીપોર્ટ.
૨ ચુંટણી ૩ પરચુરણ.

આર. આર. પટેલ.
માનદ મંત્રી.

"ઘેરાતાં વાદળ"

મહાન ત્રેખક અપટન સીંકલેરની નવલકથા પરથી આ પુસ્તક રચાયું છે. તેમાં બધું રસીક સામાજીક વાર્તાઓ છે.

કીંમત રૂા. ૫.

આ આફીસ મારફતથી મળશે.

[છાંદગી, એક માટી રમત]

પછી ગમે કોટલા મોટા થાય તોયે બધા રમાજ કરે—છાંદગીના અનેક પરદુઓ સામે બેસવા કરે કારણ : આખરે તો છાંદગી એ એક આકરી રમત પણ છે. કેટલું બધું કરવાનું! કેટલું બધું વીચારવાનું! કેટલું બધું રળવાનું! એટલે બધા આશા કે, કે તમે કંઈ શીખશો એ તમને છાંદગીને સમજવામાં મદદરૂપ થશે. કેવા મોટા ઉંમરના બધા તમે છાંદગીની આ રમતમાં સારો જોવો ભાગ મેળ શકો.

તાલીમ એટલે

આપણે આપણા દીકરામાં ભૂતકાળમા બધી મોટી વાતો ભરી ગયા કે. પણ તારીખમાં એટલે મોટી વાતા આપણને કરવાની કે. પણ બાકીના દોમ : મોટેરાં દોમ જેઓ પોતે શું કરવા માગે છે એ બધાના દોમ બધવા પોતાને જે કંઈ કરવું છે એને માટે તાલીમ લે તે તોડોજ કંમ કરી શકે. કારણ કે કામનું બાન કે એને માટેની તાલીમ ન દોવ તે તમે કામ પણ ગોજ અકકેકારક રીતે કે કાર્યસાધક રીતે કરી શકો નહિ.

[૩૩૬ પાનાથી ચાલુ]

અને આજે તમે ૬૭ શાળાઓમાં છો ત્યારે તમને રમવાની તેમજ કામ કરવાની તાલીમ મેળવવાનો સમય છે, જેવા તમે બધારે મોટાં થાઓ ત્યારે તમે જે કંઈ કરો તે સારી રીતે કરો.

એટલે તમને બધાને મારા આશીર્વાદ. પુલ-બુલાલ બનીને આગળ વધજો. અને મને આશા છે કે, આપણને ઢાળવા બગવાની, વાતચીત કરવાની અને કદાચ ગોષ્ઠીઓમાં સાથે રહીને મોટાં કામો કરવાની તકો મળશે. અત્યારે તો બાય, બાય બધા.

મેરે કમીશનનો હેવાલ

(બાકીથી ચાલુ)

૧૯૩૦ ફિબ્રુઅરીના બેરેકોમાં જે સોદાઓ બધાબાયા છે તેમાં પણ્યારો ૧૯૩૯ ના માર્ચની બંબર ૩૭મી કલમ ૨ પેટા કલમ ૪ થી અને કલમ ૧૦ થી ફેજદારી કામ ચલાવવાને પાત્ર કરે છે એ ખુલ્લું બાય છે.

(અ) (બ) અને (ક) ના પેટા પેરેગ્રાફ (૬) મા બધાયેલા સોદાઓના સંબંધમાં ૧૯૩૨ ની સાલની બંબર કેપ ૧૯૩૨ મા જે તારીખે અમલ માં આબ્યા તે તારીખ પેહેલાં, પણ તે કાયદાબા બૂતકાળમા જે તારીખ પછીથી બનવા સોદાઓ નો પ્રતીબંધ ▓▓ બધા કરાયેલી તે તારીખ પછીથી થયેલા કાયદાના ભંગને માટે અમલ પછીના પેરેગ્રાફ ૬૪ મા દર્શાવેલા અમુક વાંચારો ઉપર આ કમીશનના કમીશનરો તમારું ધ્યાન બેંચે છે.

૬૯:- કાગદાનો ભંગ કરી મેળાવેલી રવાનર મીલકતના બીજા ચાર બાસ દાબલાઓ કમીશનરની તપાસ દરમ્યાન આજ્યાળામા આવ્યા હતા અને તેને સંબંધે બાસ ટીપ્પણની જરૂર છે:-

(અ) મરહૂમ એબ્દુલકેશમ દાદ કોબીટા દાસકર દસ્તાવેજો બંબર ૧૯૩૭/૧૯૩૭, ૧૯૪૨૬/૧૯૩૭, ૨૪૬૪/૧૯૩૮ અને ૨૪૬૫/૧૯૩૮ થી પેહેલા બે દાબલાઓમાં એક કપ બલાબ કુમારીના ભોગ મેરી આમકુક પાસેથી મીલકત લાગે લીધા હતા અને બિજા બીજા બે દાબલાના બીજા નામે ફરની આપનાર પાસેથી લીધી હતી. તે મીલકતો રજેન્ટ્રેશનના અદે બંબરો ૧૧૪, ૬૯, ૧૦૦, ૬૦૫, ૧૦૬, ૧૩૪ અને ૧૪૫ જેની ફ્રુસે બરીદ કીમત પા. ૬૫૫૦ એના મેમોરેન્ડમ ઉપરથી એમ બબ્બાય છે કે એ કંપની નકલ માટે બનાવેલી નથી અને માત્ર નામની મુદ્રીથી ઉભી કરવામાં આવી છે. એના ડાયરેકટરો કેપ બલાઇ અથવા પુરોગીમનો છે. એના મોટા ભાગના શેર ધરાવનાર મીમ-મુદ મુસલમાની ધર્મ પ્રમાણે ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસના સેક્રેટેન એમ. કે. ગાંધીજી સાથે પરણેલી છે. એ બાબત કબુલ રાખવામાં આવી હતી કે જે પૈસાથી એ બબ્બાયેલી મીલકતો બરીદ કરવામાં આવી હતી બના જોબાથી તેના ઉપર એક સહર નકાન સ્કૂલને માટે બાંધવામાં આબ્યું છે જેનો બરચ પા. ૧૭૭૫ નો બબ્બાયવામાં આવે છે ને પૈસા ઢીંદી કોમનાનાંથી મેળવવામાં આબ્યા હતા કે જેઓ પરતુતઃ આ કંપનીનો કુલ કારબાર ચલાવે છે અને જેઓએ જો બબ્બાયેલી જમીનો ઉપર પોતાને બરચે કંપનીના કામ બાર્યે વધુ કામારનો બાબિયાનો ધરાવ્યો છે. આ બાબતોથી એ કબુલ કરવામાં આબ્યું હતું કે સબ રીતે એ કંપની એશીયાટીકોના તરફથી આ મીલકત ધરાવે છે

(બ) ૧૯૩૭ ના નવેમ્બરની ૨૨ તારીખના દાસકર દસ્તાવેજ નં. ૨૧૩૨૬/૩૭થી મોસીસ બબ્બાદામ જે પોતાને કેપ બલાઇ તરીકે ઓળબાવે છે અને જેની બાબતમાં અત્યાર પછીના પેરેગ્રાફ ૩૧ મા સૂચન કરવામાં આબ્યું છે અને જે ટ્રાંસવાલ્યમાં રહે છે અને ટ્રાંસફરનો ધર્યો કરે છે તેણે ઓરેન્જીસોમાં અદે નં. ૨૫ ફ્રાઇર ટીલ્લામમાંથી પા. ૧૫૮૫ માં ખરીદી પોતાને નામે કીધું છે. તેણે અને આઇ. એમ દીનદાર, ઓરેન્જીસોની મુસ્લીમ કોમ્યુનીટીના પ્રેસીડન્ટે બબુલ કીધું છે કે એ મીલકત મેળવવા માટેના પૈસા કોમ તરફથી પુરા પાડબામાં આબ્યા હતા કે જે કોમ બાત્ર ઢીંદીસ્તાનિજ છે અને બબ્બાદામ તે કોમના તરફથી તે મીલકત પોતાને નામે ધરાવે છે. કારણે આપી એવા ધાર્મીક અને કેળવણીના કામોને અંગે મુસ્લીમ કોમ બરચ ઉપાડી શકે તેટલા માટે તેને બકીલ આપવાને બારેના પૈસા મેળવવા.

(સી) ફ્રાંસફર દસ્તાવેજ નંબરો ૨૪૨૩૬/૧૯૩૭ અને ૧૨૮૪/૧૯૩૮ થી પ્રીટોરીયાના બે કેક્ટરી બાળા કેપ બલાઇ કામમ લાઇ દબીએ બીટસ જીલ્લામા ફ્રીસ્ટેટી જેનું બીજું નામ સ્વાનેંદાપી છે તે ગામનો એક ભાગ પા. ૩૯૫ ના બરીદમાં છે. તેણે કબુલ રાખ્યું હતું કે આ મીલકતો તેણે ઓરેન્જની મુસ્લીમ કોમ જે સંપૂર્ણ ઢીંદીઓ ની બનેલી છે તેણે પુરા પાડેલા નાણાંથી અને ઉપરના (બી) પેરેગ્રાફમાં બબ્બાયેલી રીતે બરીદેલી છે.

(ડી) એમ. એમ. ૬. વડવાલાની જુબાની (જુબાની પાન ૧૧૬૪) મુજબ બ્રહ્મ મેરીકાના ઢીંદી કોમે બ્રહ્મ મેરીકાની તેમજ ક્રાંટીની સત્તાના વીરતારમાં એક જેવજ ઢાસલોનાં વારેથી એક જમીનનો કુકડો બાર્બોક કરવા માટે બરીદ્યો છે. તેની પ્રાપ્ત કોમ તરફથી આપવામાં આવી છે અને તે જમીન (જે બીજા બાબરોની જબાબ છે કે તે મેરીકો ટ્રીસ્ટોકટના વોલ્કર ફેલ્ડીન નં ૪૧ ના કાર્યનો સોટ નં. ૨૮ વાળી છે) હાલના સમય માટે કોમ તરફથી કરી નરીને ઓલબોનાંને નામેજ રહેલી છે. એ મીલકતમાં ▓▓ બસ્જીદ અને એક દુકાન પણ આવેલા છે.

(અપૂર્ણ)

—:o:—

'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન' ને મદદ

માસ્ટર બબ્બસ વેંકાનીસબમ્ ૩-૩-૦, વી. આબ્બા, વી. માબ્બજી, એસ. નારબ્બુ, પોપટલાલ મામજી, કી રાબજી, કે શોમા, આર. સાબા (પ્રીટોરીયા) પ્રત્યેક પા. ૧-૧-૦, નરણ પ્રેમા (પ્રીટોરીયા) રૂા. ૧૦-૬, ઇ. એમ. જીતા (બીટસ) પા. ૧-૧-૦, એ મોપાલ (રેસ્ટનબર્ગ) રૂા. ૧૦-૬.

ઉપરી રકમ પી. દાસ તરફથી જોબરાબાદમાં આબી છે કે અમે અબાર સાથે સ્વીકારીએ છીએ. પી. દાસને કે જે બાકીઓ ઉઘરાણીના કામમાં મદદ કરે છે તે બાકીઓનો પણ આ પત્રદ્વારા આભાર માનીએ છીએ.

—:—

અમદાબાદ અબાલાલ કારજીસેનાબા એક પી ઇ 'ઇન્ડીઅન ઓપિનીઅન' ને ભેટ મોકલી છે કે સાભાર સ્વીકારીએ છીએ.

રજકરબ્યું

આપણે આપણી સ્વપ્નસૃષ્ટિના પુલું સ્વરાજ્યથી બહુ દુર છીએ. બેજવાબદાર અબ્યવસ્થિત સરકાર દેશની ઉપજના ૮૦ ટકા હોકર્યા કરી જાય છે. પ્રજાને પીરી રહી છે અને તેમની આકાંક્ષાઓને ગુંગળાવી રહી છે. આ બધું દિવસે દિવસે હદે બધુને વધુ અસહ્ય થતું જાય છે.

—ગાંધીજી.

તીરછી નજર

આ પછી કૉંગ્રેસના આગેવાનો જ્યાં સુધી બાજીઓ, સભાઓ, પત્રવ્યવહાર, ડેપ્યુટેશન, ડેલીગેશન, અને ઇનર પાર્ટીઓ થી મિનારી વાટ ચલવાની હતી ત્યાં સુધી મહાત્મા અને અંતરંગીઓના જેટલું શુરાતન બતાવતા હતા પણ આ નવા એટ્ટામાટીક સેન્સ એન્ડ ફ્રેઇંગ એક્ટની રામે લડવામાં આ શુરાતન નીચળો નીચવું. (કદાચ આકસ્મિક રીતે કે અંદર આને સહયોગ નાની હોમ તો તે કબુલ કરવામાં આવી નથી) અને ડારકર દાદુ એ શુરા સરદારોના બલિદાની આમ પકડી ઝબ અને હસમયો હવે બોકા હથિયારો મારવાનું કબુલ નહીં કરતાં હથિયાર ડાકાની પેઠે સત્યા-ગ્રહનુ શસ્ત્ર ઉપાડ્યું. આમ તો ચુનંદા સરદારોના રમખેલાનમાં આમ લગાડી. માણસોના ખરો સ્વભાવ પારખવામાં સુરસાની રમીની ખેલ અમુલ્ય તક છે. આપણા કદવાના આગેવાનો એ પોતાનો મુસો બતાવી દીધો છે અને તેના થી આપણે લાભ ચાલી નથી. કર્યા સુધી ઇબ્બા, કપાસ અને કપુરચાનોથી સકલાયું હતું ત્યાં સુધી તે નવો કાયદો બારણા, ખુની, મોટો ને મામલા કરનારો જ લાગ્યા. પણ જ્યારે સકલની બાજી બરાબર ત્યારે તેજ કાયદો સારો બીનજામીનલાયકનો બન્યો. શ્રી. રટકર્ડ જે મુલાકાત લઇને ત્યા ગયા હતા ત્યાં આમી બન્યાવા લાગ્યા. એમાં ને ના કાયદા કેવાયો, કે ના શ્રી. રટકર્ડ બદલાયા પણ જોનારના ચશ્મા બદલાયા. સામના મારક પડે તો પાક પાકુઓ મોઢ આપ્યું ત્રાસ ચોકાવ્યું હતી સ્વપ્ન છે. શેઠાં પર સુંદરી સ્વપ્ન. પણ જાગતા પટેલ જેવા કુલ્લાચારે પાકયા છે કે બીજે દિવસે કેટલું સુંદરું તેની તપાલ કરવાને બદલે કેટલું રહી ગયું તેનો ઠીસાપ કાઢવો પાઠ પાકુઓ એટલી બદીસ આપી ગયા તેની મુશ્કાલીમાં ગામમાં લાપસી જગાડ એ મુશ્કીબાર પટેલોનો પટેલ લાકમા ગામ કયારે દેવાયું કહાવશે તેના ઇશ્વર જાણે. નવા કાયદાનો અત્યાર પછીના લાકસેન્સો ઇપરજ નહિ પણ મેળી ગેરેલી તારીખ પછીથી ચુનાના બંદર તારીખે કાયદો અમલના આગ્યા તા સુધીમાં નોકળી ચૂકેલા લાયસેન્સો ઇપર પણ પંજે પડયો. જાણે એ લાયસન્સના સર્ટીફીકેટ આકારાર બાતાંઓ હીંદીઓનું મોસાળ હોય અને દસલે બધે લાયસેન્સો કાઢી દેવના હોય તેમ તેમ. પણ ને લાયસેન્સોમાંથી બધા કબુલ રાખ્યા તેની ની ખુશાલી એક રદ કરેલ તેમાં શું થયું આટલા બધા લાયસન્સ કબુલ રાખ્યા એ કંઈ થોડું દયાદાન છે? મી નાતાલ કહે છે કે મીનીસ્ટરે બાત્રી રવાની છે કે તેઓ બહુ ન્યાયસર કાયદાનો અમલ કરશે. આ મીનીસ્ટરની ઉદારતા બરોબર મોનેરી આકારે નોંધવા લાયક છે. કારણ આવી બાત્રી આપનાર મીનીસ્ટર આ તવારીખમાં પેઢેલાજ બનશે. તાર્મા આવ્યા છે. અત્યાર સુધીમાં કાયદાનો અમલ બાયસર નહીં કરનારાઓ આને એવું રાખી રીતે અથવા આડકતરી રીતે કરનારા મીનીસ્ટરો અને અમલદારોની નોંધ લેવામાં આવે; તો ચોખ્ખાં જરાય જાય. એ મીનીસ્ટરે તે ઉપરી પણ આગળ વધીને શ્રી. નાતાને એવી બાત્રી આપી દીધી છે કે જે લાયસેન્સો આપુ છે તે પણ એક જગ્યાએથી બીજી જગ્યાએ અથવા એક નામપરથી બીજા નામપર ફેરવવા માં બાજબીપણે અને બનસાધ્યોજ કામ લેવામાં આવશે આ નવો પુત્ર બેઠો. અત્યાર સુધી એ બધું જેર બાજબીપણે અને જેર બનસાધ્યો થતું હતું. તે હવે બનસાધ્યો થશે. બાકી બીજું શું કારણ જોઇએ? અને નવા લાયસેન્સ માટે દરખાસ્ત ના કામકા મુજબ એટ્ટામાટીક ઓફીસ માટે જે મોટેલનો નીમાયા હશે ના નવા લાયસેન્સો માટે કોઇ વાંધો ના આવે અને તેમ મીનીસ્ટરની પરવાનગી પણ લેવી નહીં પડે. આટલી બધી છૂટ બીજા કામકાજમાં દેખાઇ શકે. આ કામકાજ જમીન અને વેપાર માટેના છે. એમાં તેમાં કોઇ પણ જાતીને ઘર વસવાટ કરવા નું એમાં સમાઇ જતા છે. પણ એ બાબતમાં અને પણ મીનીસ્ટર તરફથી એવી બાત્રી આપવામાં આવી છે કે દરેક બાબુસને ચોવીસ ચોરસ ફુટ જગ્યા સેમેટ્રીમા રોકવાનો સંપુર્ણ હક આપવામાં આવ્યો છે. અને એ રીતે જગ્યાનનો હક પણ મળેલા છે.

આશ્ચર્ય બધી કે જોસ. રાખસે બધા કૉંગ્રેસ કા દરવાજા કે આશ્ચર્ય બી ચલી ગયે ચોર જોઇ બી ચલી ગયે.

જોનાર:— ઉંધા ચશ્મા.

અખબારપત્રો

ઇ. સ. હિંદુ રોસાયટી

કેપટાઉન સંસ્થાની ૧૫મી વાર્ષિક જનરલ મીટીંગ તા. ૧૬—૬—૩૯ની સાંજે સંસ્થાના હોલમાં મળી હતી જેમાં બધું પરીપુર્ણ ન થવાથી તા. ૨૩—૬—૩૯ની રાત્રે ફરીથી મીટીંગ બોલાવવામાં આવી હતી જેમાં બધી કારીગેનો રીપોર્ટ આને હીસાબ મંજુર થયા બાદ કાગ ચલાવે પ્રમુખ માં દુલ્લભજીભાઇ રહ્યા બાકીના પ્રમુખ પદે નીચે જણાવેલ કાર્ય વાહકોને ચાલુ કર્ષ માટે ચુંટવામાં આવ્યા હતા: પ્રમુખ: શ્રી. જેરામભાઇ બેચર, ઉપપ્રમુખ: શ્રી. ડી જીવણ, મંત્રીઓ: રા નાથાભાઇ લલ્લુ અને રવજીભાઇ મકન, ખજાનચી: રા નારણભાઇ રણછોડ, કમીટી: મેસર્સ ઝેલ. મોપાર, ઝેલ. દર્શન, ડી. રમા, કે પુરુષાલ, બી. બાગવાન, બી. દુલ્લભ અને છ નરસંહ.

ધાર્મ પ્રદીઝાએથના મુસ્લીમ સોસાયટી તેા ફાળો

પોર્ટ એલીઝાબેથથી બી. યુસુ ફરાઝ ખાન લખે છે: કેપટાઉનથી બા અબ્દુલ ગની ખાને બી. અબ્દુલ હમીદ "અંજુમાન અને પંજાબી મુસલીમ સોસાયટી" ના બાકરસ હેઠળ અત્રે ઉપરાણું કરવા આવ્યા હતા. અહીં ઉપરાણા ની સ્થાપના દાખથી સવાલે દારને હાસલ કરનારા સાહેબોનો હું તેમના વતી અંત-કરણપુર્વક બાભાર બ્યકત કરું છું. ચંદામાં મદદ કરનારાઓના નામ નીચે મુજબ:

યુસુ ફરાઝ ખાન	૨૫	૦	૦
મોહમદ ઇ. ભરેજ	૭	૫	૦
હસન ઇ. સંખાત	૫	૫	૦
અબ્દુલીમ હસન મટવાડ	૩	૩	૦
ઇબ્રાહીમ દાજી સાલેક	૨	૨	૦
હમદ ઇસપ જોશી	૧	૧	૦
મોહમદ બાબુ, ધારસાન	૧	૧	૦
બલગામ બાકુજી	૨	૨	૦
મોહમદ યુસુફ	૨	૨	૦
બસમાહલ જબાલ		૧૦	૧
હમદ કાસમ મેર		૧૦	૧
એ. એમ. પટેલ	૨	૧૦	૦
બલગામહલ ઝેમ. પટલ	૨	૧૦	૦
મુસા દાનલ જોશી		૧૬	૦
ઝેમ. ઝેમ. બેગ	૨	૨	૦
મોહમદ કાસમ	૧	૧	૦
ઝેમ. ઝેમ. બસમાહલ	૧	૧	૦
કમાલ જે. બાના		૧૦	૬
અબદુલ્લા અલી હમે	૧	૧	૦
ઉમર અલી		૧૦	૧
શેખ અલી		૨	૬
અબુ મીયાં	૧	૧	૦
ઉસમાન કમરૂદીન		૪	૬
ઝેમ. ઝેસ. સરખોદી		૧૦	૬
હસન અહમદ		૧૦	૬
હાજી અલી		૨	૬
અબદુલ્લા મટવાડ		૧	૬
બસમાહલ યુસુબીબ		૧	૦
ઝેમ. ઝેસ. સકર		૧	૬
બસમાહલ ઇ. બાબરીબા		૭	૬
હાસમ ઇસપ બાલા		૧૦	૦
બીબા બસન મટવાડ	૧	૧	૦
સાલુ મેરી		૧	૦
એ. એમ. બકુર	૧	૧	૦
કુલ. પા.	૧૮	૧૧	૬

"કહપના કુસુમો"

આ પુસ્તકમાં કુંડી કુંડી વાર્તાઓના સંગ્રહ છે. કુલ ૧૭ વાર્તાનો સમાવેશ થયો છે, પાકું બોર્ડની પુકું કી. શી. ૫.

પરચુરણ

સીરોલની સરકારે ત્યા વસતા હિંદીઓ વિરુદ્ધની પોતાની નીતિ અખત્યાર કરી લગભગ ૬૦ હજાર હિંદીઓને ત્યાંથી હિંદ માતા ઘકેલી દેવાનો જે નીર્ણય કર્યો છે તેમાં અત્યે સીલોનમાં દીઠીઓ સ્થાને જે મુશ્કેલી ઊભી થઇ છે તેનો મોઢામ ઉકેલ લાવવા માટે હિંદની મહાસભાએ પંડીત જવાહરલાલ નહેરૂને સિલોનના ઓનરી તરીકે સીલોન મોકલ્યા છે.

* * *

બીહારના ધરમગઢ ખાતે ભાષવામા આવનાર કોંગ્રેસલગરના કામકાજ માટે શ્રી. અબ્દીકલામ આઝાદના નેતૃત્વ નીચે એક કમેટી બુકાની થઇ છે મહાસભાની આગામી બેઠક માટે રામગઢ સ્ટેશનના રાજ્ય મહાદુરે પોતાર કબજામાં રહેલ ચોદની જમીનનો એક ટુકડો કાઢી આપ્યો છે. રાજ્યના જંગલોમાંથી લગભગ લાખ લાખ વાસ અને બીજો ઘરસામાન બેટ તરીકે પુરો પાડવામા આવશે.

* * *

ડીસેમ્બરના છેલ્લા અઠવાડીયામાં ભળનાર રાષ્ટ્રીય મહાસભાના આગામી અધીવેશન માટે કારોબારી સમીતીએ નીચેનુ સમારંભનુ તૈયાર કર્યું છે (૧) તા. ૧૫ સપ્ટેમ્બર સભ્યોની નોંધણીનો છેલ્લો દીવસ. (૨) પ્રમુખ અને આ. કિ. મહાસભાની ચુંટણીનો દીવસ તા. ૨૯ મી નવેમ્બર. (૩) પ્રમુખની ચુંટણીના અધીવેશન, તા. ૬ ડીસેમ્બરે બાદીની કલમનો ઠરાવ અમલ કરવાનુ પણ કારોબારીએ ફરમાવ્યું છે.

* * *

રાજકોટ રાજ્ય પ્રદેશમાં વસ્તીલાલ કરતા પોલીસો ની સતંડો અને જરવાનગીઓ વધવા લીધા છે. પોલીસોને કેસ દીઠ રૂા. ૫ની ફી ભરવી પડતા હતી, તે ઉપરથી તેમને રૂા. ૧૦ ભરવાનો હુકમ થયો છે આ હુકમનું કારણ જણાવામા છે કે પોલીસોએ વધારે કામ લીધો હતો. જે પોલીસમેં લાંચના ભાગ લીધા હતા તેમને તો રાજીનો બળરો જ નહી, બલ્કા પુરા અપમાનકારક સારતા કરાવીને મળશે.

* * *

આગોસ ભારત સમાજવાદી પક્ષની કારોબારી સમીતીબાયો ૩૩ કલાકની થયો પંડી પક્ષના મંત્રી શ્રી. અચ્યુત પટવર્ધન શ્રી. નીલુ બ્યાર, મસાની કે. રામ મોહન લોહીયા અને શ્રી. નરીમાન વગેરેએ આપેલા રાજીનામાનો પણ દીલગીરી પુર્વક સ્વીકાર કર્યો છે.

* * *

સરહદ પ્રાંતના વડા પ્રધાન ડો. ખાન સાહેબ ના. રાવ નવા પુવાન પુત્રનું ટાઈફોઈની બીમારી થી અવસાન થયુ છે સરહદ ઓફીસર પુનીવરસીટીના ગ્રેજ્યુએટ હતા.

* * *

જર્મનીમાં નાઝી સત્તા સ્થપાયા પછી ૧૨૭૮ યાત જર્મનીનો ત્યાગ કરીને હીંદ આવેલા સમજમ ૧૦૦ યહુદી આશ્રીતો પુખ્યા અને અમદાવાદની સીલોના ત્યાગ પકવા છે જ્યારે ઈટલાઇ વેલ્ટલેખલથીના ઉલ્લેખમા રોકાયા છે પાડુકી ઓસ્ટ્રીઓને ગવર્નેસ અને નર્સની નોકરીઓ મળી ના તમજ ઈટલીના સંગીત વર્યાઓ ઓસ્ટ્રોને મુખ્યત્વે રેડીયો રેકેટર ગર રોકાયામાં આવી છે.

* * *

હરીજનોને મુસ્લ મનાતની મંદીરોમાં દાખલ થવાનો જે પ્રતિબંધ હતો તે પ્રતિબંધના દરવાજા હવે ઝપે ખુલતા જાય છે. તાજીલ નોંધ પ્રખ્યાત અને મુસ્લ મનાતની મંદીરમા પ્રવેશ હરીજનોને દાખલ કરવામા આવ્યા હતા અને ત્યા જે હરીજનોએ કોઇ પણ જાતના પ્રશ્ન ભાગ વીના પુજા કરી હતી અત્યાર સુધી આ મંદિરમાં દરકત બ્રાહ્મણોનેજ પુજા કરવાનો હક્ક હતો.

* * *

ખેડા જીલ્લામા કઠલાલ ગામોમાં સવર્ણો હરીજન બાળકોને શાળામાં દાખલ થતા હતા નહી હોવાથી ખેડા જીલ્લા સ્કુલબોર્ડે ૮૦ ગામોને હરીજન છોકરાઓને શાળાઓમાં પ્રવેશવા ન દે તો બંધ કરવાનું જણાવ્યું છે.

* * *

શ્રી. સુભાષચંદ્ર બોઝ પોતાના 'ફોરવર્ડ બ્લોક' ના 'મુખપત્ર' તરીકે 'ફોરવર્ડ બ્લોક' નામનું સાપ્તાહીક પત્ર શરૂ કરનાર છે. તેના તંત્રી તરીકે શ્રી. ગુપ્તાપ બોઝ પોતેજ રહેશે અને મુંબઇના પ્રદેશના અઠવાડીયામાં એ પ્રગટ થશે.

* * *

બાર્દોલની એક મરહુમની મીલકતમાં મળેલી મુસ્લીમોની એક સભામાં એવો ઠરાવ થયો હતો કે તારીખ ૧ લી જુલાઇ સુધીમાં આર્ય સમાજ જે મંત્ર કરવામાં ન આવે તો પ્રતિ સત્યાગ્રહ કરવામાં આવશે પરો પારાસણાના સુબાસર ગૌસાના આદેશથી આને આ પ્રવૃત્તિને ટેમ આપવાની તત્પરતા બતાવી છે.

* * *

અમદાવાદ પ્રાંતિકમીશ્નર સમાની તરફથી સત્યાગ્રહની જેલના કેદીઓમાંથી જે બાકી હોય તેમનો શીક્ષણ આપવાનો પ્રબંધ થયેલો છે; હીંદુ અને મુસ્લમાન કેદીઓને ગુજરાતી અને હિંદુ શીખવવામાં આવે છે.

* * *

રાજકોટના ડોક્ટર શ્રી. મણેન્દ્ર લીંબડીના જેલના કામકાજ જોવા માટે ગવર્નમેન્ટની તરફ તરફ મોકલ્યા છે તેઓ બીજા સાથે સાવધાની વેતરણમાં પડયા છે.

* * *

અત્યાર સુધી જર્મની સત્તાવાર રીતે હીંદી રૂપીઆના ચલણનો સ્વીકાર કરતું નહોતું. પણ હવે એને સત્તાવાર રીતે રૂપીઆને ભાવ આપવો શરૂ કર્યો છે. હીંદ અને જર્મની વચ્ચે વેપાર ની સગવડ સ્થાપવાના ઉદ્દેશથી જર્મન સરકારે ફ્રેન્કફર્ટમાં કરેલી કોન્ફરન્સ બાદીમાં સત્તાવાર રીતે રૂપી બીલ્લા અને નોટોને દાખલ કર્યા છે.

* * *

કરાચીના બી. પી. એમ. એસ કર્મી નામના ગૃહસ્થ પોતાની આગાહી કરે છે કે સને ૧૯૪૦ ના હીંદમાં બળવો થવાનો સંભવ છે. આવતા વર્ષમાં યુરોપમાં યુદ્ધ થશે. હીંદ ૧૯૪૨ માં સંપુર્ણ મુક્ત થશે અને તેનો પહેલો પ્રમુખ બંગાળનો હશે. સને ૧૯૪૩ ના દુષ્કાળ અને મોટી આફતોમાં પણ બાનીઓ નાશ પામશે. આ વર્ષથી દુનીયાની આફતોનો છેડો આવશે. અને ૧૯૪૭ થી દુનીયામાં શાંતી રહેશે. મહાત્મા ગાંધીજી 'પુર્ણ સ્વરાજ' નહીં દેખે

* * *

ઇરાકના વર્તમાનપત્રો લખે છે કે મુસોલીનીની જો અમીર અબદુલ ઇલ્લાહ (ગાદીના વારસ યુવરાજ) ને બહાદી આવવાનું આમંત્રણ આપ્યું છે અને ઇલાજ કર્યું છે કે આ મીત્રાચારીભરી પરંતુ અગત્યની મુલાકાત માટે જલદી લશ્કર નહીં કરે. જેથી પબન અને અન્ય અરબ દેશો પ્રત્યેનું ઇટાલીનું ડબલીપણું કરી પ્રકાશ.

* * *

પુરી પ્રજાસત્તાકના પ્રમુખ ઇરમન બ્રુનોસુએ શાહીમાં નકલના માર્ગો કરવાની મનાઇ કરી છે અને સાદાઇથી લગ્નો કરવાની ખાસ જલાખ્ય કરી છે. આ મનાઇ હુકમ અનુસાર શાદીની બાબ્ત બજાવીયેં, અને શાદીનો જાંનતી જોરો આપી શકાશે નહીં.

* * *

ગીલરની સરકારે પોલીસ ખાતામાં જુદી જુદી પ્રજાના યુરોપીયન અમલદારોની નીમણુંકો પધારી છે અને કુકમતના. બીજા ખાતાંઓમાં ઓહદાના કોન્ટ્રેક્ટરો વધારવાનો પોકાર મચાવી રહી છે. વડા વજીર મહેબુબ પાશાએ કોન્ટ્રેક્ટર ઓફ એન્ટીકરપ્શન ઓફીસર એટીઓને રાજીનામાના ઓહદાની મુદત જુન ૧૯૪૦ સુધી વધારી છે. એમની જગ્યાએ કોણ મોકલવી આમલદાર આવવાની પણ રખાની હતી.

"બ્રહ્મચર્યની શીક્ષામાં"

આ પુસ્તકનું રહસ્ય એ છે કે જેમાં ચાંચિયાઓની હાટી રાખેલી હાલતની નકલો મેળવીને જુવાન સાહીત્યિક કુમાર અનેક સંકટોમાંથી પસાર થઇ આખરે એ અદભુત હાલત લાભ કરે છે. કિશોર વયના છોકરા છોકરીઓ માટે આ પુસ્તક ખરું સુંદર છે. આધુનિક જમાનામાં બાળકો માટે સાહસ અને પરાક્રમોની વાતાઓ પસંદ કરાય છે તેમાંની આ એક દરીયાઇ પરાક્રમની વાર્તા છે.

કીંમત રૂપી. ૨-૬.

આ ઓફીસે લખવાથી મળશે.

Bhanjee Lavji's Renowned

PURE GHEE

Porbander Ghee with the mark "B. L." and Veraval Ghee with the mark "V.B."

ભાણજી લવજીનું પ્રખ્યાત

પોરબંદરનું B.L. મારકાનું તથા વેરાવળનું V.B. મારકાનું

શુદ્ધ ઘી

અમારે ત્યાંથી કીફાયત ભાવે મળશે.

સાઉથ આફ્રિકાના સોલ એજન્ટ:
South Africa's Sole Agents

T. P. DEVSHI & SON

General Merchants

119 Victoria Street,

DURBAN.

'PHONE 22591
25043 RES.

BOX 881.

ભાણજી લવજીનું

પોરબંદરનું શુદ્ધ ઘી.

અમારૂં ભાણજી લવજી કોટો રજીસ્ટરડ માર્ક (B.L. PHOTO) નંબર ૧ પોરબંદરમાં સરકારી લેબોરેટરીમાં પાસ કરાવેલું સર્ટીફીકેટ સાથે સાઉથ આફ્રિકામાં મોકલવામાં આવે છે.

તેમજ અમારૂં ગીરનાર જંગલમાં વેરાવળનું ઘી રજીસ્ટરડ માર્ક (V. B. PHOTO) રજીસ્ટરડ માર્ક નં. ૧. બંને ઘી સાઉથ આફ્રિકામાં પબ્લીક હેલ્થ ખાતાએ (PURE GHEE) ચોખા ઘી તરીકે પાસ કરેલું છે.

અમારા બંને ઘીની સોલ એજન્સી યુનીયન ઓફ સાઉથ આફ્રિકાની પેઢી ટી. પી. દેવશી એન્ડ સનને આપવા આવી છે.

સાઉથ આફ્રિકાના સોલ એજન્ટ

T. P. DEVSHI & SON,
119 Victoria Street
P. O. Box 881
DURBAN
Tel. Add. "NATVAR"
Durban
Telephone 22591, 25043

ભાણજી લવજી ધીવાલા
પોરબંદર, કાઠીયાવાડ,
ઇન્ડિયા.

Tel. Add. "BHANJI"
Porbandar

બાળ ઉપયોગી સાહિત્ય

નીચલું બાળ સાહીત્ય બાળકોના દ્રષ્ટીબિંદુને ધ્યાનમાં રાખી બાળ સાહીત્યકારોએ લખેલું છે. દશ દશની વાતો અને બાળના જેવા વીરત્વોનું સુંદર અને સાદ્યંતી ભાષામાં વર્ણન કરેલું છે. આ સાહીત્ય પસંદગી ચોપડીથી શરૂને ચોથી ચોપડી સુધીના વિદ્યાર્થીઓ માટે છે. બાળ માનસના અભ્યાસીઓએ લખેલા નીચલા પુસ્તકો વાંચતા બાળક બહુ વિષયોથી માહીતગાર થશે અને જ્ઞાનમાં વૃદ્ધી થશે

અરીઠા બાળ પુસ્તક માળા

આ માળાના ત્રણ ગુચ્છો છે. આખી માળાના સેટની કીંમત રૂ. ૨૫.

ગુચ્છ ૧

મા મારે	નાટકો
મિની વાતો	
ત્રણ તપેલા	હાસ્ય કથા
મહારાષ્ટ્રનો મહારથી	શીવાજીની કથા
મંગલ ગીતો	
વિજ્ઞાન વિહાર ભાગ ૧	
રંગબેરંગી રસોઇ ઘર ભાગ ૧	રસોઇ વિશે જ્ઞાન
મધુર રોકાસ	વાર્તા
ફરીશ્તાના જાદુમાં	વાર્તા
કેસૂડા	બાલ ગીતો

ગુચ્છ ૧ ની કીંમત રૂ. ૧–૬.

ગુચ્છ ૨

બાલ્ય દુનીયા	દુનીયાની બાલ્યાવસ્થાનું જ્ઞાન
સુંદર પરી	નાટક
નાની મોટી વાતો	ભાગ ૧
બાળકોનું ધ્યેય	બેનીબાલાબેન
વિજ્ઞાન વિહાર	ભાગ ૨
નવરોજ મેપાસીપન	
બાલ ગીતો	
રંગબેરંગી રસોઇઘર	ભાગ ૨
ચંદ્ર બાલા	નાટક

ગુચ્છ ૨ કીંમત રૂ. ૧–૬.

ગુચ્છ ૩

રાજા ભોજ	
ગિજાનો શિકાર	વાર્તા
ઝબાટ સીકંદર	ઇતીહાસીક વાર્તા
પુલબજરી	વાર્તા
ફોજળના ફોગીયા	ફોજળની રમતો
વિજ્ઞાન વિહાર ભાગ ૩	
રંગબેરંગી રસોઇ ઘર ભાગ ૩	
મીરાબાઇ	મીરાબાઇ ઇ. સ.
દયાળુ દુશ્મન	ઉપકાર વિશે બોધદાયક
સુંદર સંવાદો	
નાની મોટી વાતો ભાગ ૨	
ઉદેરાજ	ઐતીહાસીક નાટક

ગુચ્છ ૩ કીંમત રૂ. ૧–૬.

બાળ સાહીત્ય

૬૮લાક પદ્યાંજો	૪ ૦
ચિત્રોસ (મોટી છોકરીઓ માટે ગીતો)	૧ ૦
ગેલપગાની અનુરાધ	૧ ૦
મુરબ્બાના પુસ્તક	૧ ૦
નવા ગીતો ભાગ ૧ લો	૧ ૬
,, ,, ભાગ ૨ જો	૧ ૬
બાલ ભાળા (બાળકો માટે ગેરાકોનો સંગ્રહ)	૧ ૦
નાની ગેન વાર્તા	૦ ૦
પુરંદરદાસના પદોમ	૧ ૬
પ્રાણી પુરાણ	૧ ૦
પુલ્લમાલય	૦ ૬
દરરોજ વપરાતા બાળવાનું જ્ઞાન	૧ ૦
બાપુની કુચ દાંડી કુચનું વર્ણન	૧ ૦
બાળ નેપોલીયન	૧ ૬
બાળ કુંજ વાર્તાઓ	૨ ૦
બાળ કલ્પલતા વાર્તાઓ	૨ ૦
બાલપણની બાલ ૦ ૦	૧ ૦
બાળ વાર્તા વિનોદ	૦ ૬
બાળકાવ્યો	૧ ૦
બકરાણો	૨ ૧
માટી ના બાળ (બાયોસ્ટ)	૧ ૬
મુંબઇ બાળ બીજી વાતો	૧ ૦
રીડીંગ સીરીઝ બાલ અને નેપોલીયનની વાતો	૦ ૬
[illegible]	૧ ૦

Manager, Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

'Phone 2-3381 Tel. add. "Letapco."

D. K. PATEL

Fruit and Vegetable Exporter

— SPECIALIST —

in South African, Canadian and Australian Apples

—also—

Cape Fruit on hand in season

We have in stock Naartjes which have just come in Market.

ડી. કે. પટેલ

ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ એક્ષપોર્ટર.

સાઉથ આફ્રિકન, કેનેડીયન અને ઓસ્ટ્રેલીયન એપલ્સના સ્પેશીયલીસ્ટ

ઋતુમાં કેપ ફ્રૂટ પણ રાખીએ છીએ

નાર્ચંસિ હાલમાં શરૂ થયા છે અને તેનો સ્ટોક પણ રાખીએ છીએ.

કંઈના ઓર્ડરો ઉપર ખાસ ધ્યાન દેવામાં આવે છે

ભાવો સૌ સારા અને સસ્તા C. O. D. થી મળશે.

P. O. Box 765. 10, Cross St. Durban. 131

Telephone 33-5382.

VALLABH RANCHHOD,

Wholesale & Retail Fruit and Vegetable Merchant.

Country Orders Promptly attended to.

14, DIAGONAL St. JOHANNESBURG.

ટેલીફોન ૩૩-૫૩૮૨.

વલ્લભભાઈ રણછોડ

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ અમારે ત્યાં તાજું અને સસ્તુ મળશે.

બહારગામના ઓર્ડરોને ખાસ ધ્યાન દેવામાં આવે છે.

૧૪, ડાયેગનલ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ. 105a

ચુના અને જાણીતા ફરજાસુ મીઠાઈઓ અને પાકો બનાવનાર

કેપીટનના શીયાળાના પૌષ્ટિક પાકો

પંજાબી સાહબ પાક સિવાયે બીજા પાકો ઓર્ડર આપવાથી મળી શકશે.

અમારી દુકાનમાં ઉત્તમ બનાવટ અને આનંદ દેખાવ તદ્દિવાર બને છે.

દરમાસ મીઠાઈ તથા ફરેન્ચ નાસ્તાઓ, આચાર, વરસ માસાલો વિગેરે મોટા જથ્થામાં મળશે

નમુનો મંગાવવા માટે લખો યા મળો:

KAPITAN'S CAFE

Phone 33-8577 130 KORT STREET JOHANNESBURG. 135

ચામડીને મખમલ જેવી સુંવાળી આકર્ષક ને ખુબસુરત રાખવા માટે

અફઘાન સ્નો.

વપરાય છે. આ સ્નોમાં વીટામીન A છે જેથી ચહેરા તથા શરીરની ચામડીને પોષણ આપી સુંદરતામાં વધારો કરે છે.

SOLE AGENT—

PATANWALA L^D BOMBAY.2

Branch: CALCUTTA.

સોલ એજન્ટ:

Indo-African Trade Agency,

74-76 Wilson Street,

Dundee, Natal, S. A. 130

પ્રસ્થાન માસિક

પ્રસ્થાન માસિક બાર વર્ષ પુરાં કરી—તેર પુરું કરી—તેરમા વર્ષમાં પ્રવેશ કરે છે, તે નિમિત્તે :—

'પ્રસ્થાન'ના ગ્રાહકોને ખાસ લાભ

જે ગ્રાહકનું રૂ. ૧૯૬૪ના ફેબ્રુઆરીથી માસીક સબ્સ્ક્રીપ્શન રૂા. ૫, બર્મા, પરદેશ માટે રૂા. ૫॥ મળી બાકી હશે, તેમને પ્રસ્થાન તરફથી બહાર પડેલાં પુસ્તકો ઉપર રૂપે કકા કમીશન બાદ આપવામા આવશે. | સપ્રેમ: શ્રી ચંદ્રશંકર મહાશંકર તથા શ્રી રમણલાલ પ્રકાશના પુસ્તકો સિવાય ૧૫ ટકા.

એટલે કે

જે ગ્રાહક બાકીના ૨૭-૨૨ રૂપિયાનાં પુસ્તકો ખરીદશે તેમને પ્રસ્થાન મફત પડી રહેશે.

૬૦—બાર રૂપિયાનાં ખરીદશે તેમને આખો લવાજમમાં પડી રહેશે. બોર્ડર પ્રમાણે તો ગળશેજ.

ગુજરાતનો આબબજી, તેમજ પુસ્તકાલયો ને હાઇસ્કુલો આ ચોજનાનો બરાબર લાભ લે.

પ્રસ્થાન કાર્યાલય: પરબડી ઝાંપાથી સામે : અમદાવાદ.

પ્રસ્થાન મફત!

પ્રસ્થાનનાં પુસ્તકો

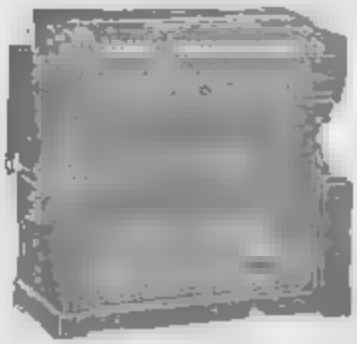
	રૂપિયા.
ગાંધીમંચ	૩॥
બુધ્ધસરાનો ઉપાય	૨
રશિયાનું પડતર	૨
સાબરમતી	૧।
રમણ્યુ વૈદ્ય	૨
હિન્દુઓ	૧॥
પરેશાબિબે	૨
ચતુરંગ	૨।
પ્રેમનો ઠંડો	૧।
ઓ-પુરૂષ	૧
નવો આત્મતારે (પ્રથમ ભાગ)	૫।
કથાવલી	૨॥
ચમત્કૃતિ	૧।
ગાતા આશોપાસના	૧॥
સરસ્વતીચંદ્ર ૧લો ૨ થી ૪	૧૩।

આપું પ્રસ્તાવિક મંગાવો.

આવો પધારો જુઓ

અને

તમારા માનીતા વાજીંત્રો અને રેકોર્ડઝ ખરીદ કરો

પગના હારમોનીયમ પા. ૬-૧૬-૦
હાથના ,, ૪-૧૨-૦
૬૫ નોટના ,, ૩-૫-૦

જીવન-પ્રભાત

- વાજીંત્રો—હારમોનીયમ, ગ્રામોફોન, વાયોલીન, બેન્જો મેન્ડોલીન, ગીતાર, ઝાઝ આઉટ ફીટ ફલ્યુટ વિગેરે.
- રેડીઓ—હીઝ માસ્ટર્સ વોઇસ અને બીજા મેઇકસ.
- રેકોર્ડઝ—હીઝ માસ્ટર્સ વોઇસ, કોલમ્બીયા, ટવીન, રીગલ, ક્રચીન્સ, ઓડીયન, મેગાફોન, ન્યુ થીએટર્સ, હિંદુસ્તાન, તાજ, ઓરીએંટ, મેકસીટોન, નીઝામ, યંગ ઇન્ડિઆ, સ્ટાર હીંદુસ્તાન, વીકટોરીયા ફોન, શહેનશાહી, જૈનાફોન, સેનોલા, કોહીનુર, એરોફોન વીગેરે.
- સ્પેર પાર્ટસ—દરેક વાજીંત્રોના મોટા જથ્થામાં રાખીએ છીએ.
- રીપેરીંગ—સંતોષકારક કામ—મધ્યમ દામ.

સોલ ડીસ્ટ્રીબ્યુટર્સ—વારા ફલ્યુટ, શાંતા ફલ્યુટ, સરદાર ફલ્યુટ હારમોનીયમ (હાથના, પગના, હાથપગ સાથે પોર્ટેબલ).

.. ક્રચીન્સ, ઓડીયન, જૈનાફોન, મેગફોન ઇન્ડિઅન રેકોર્ડઝ.

ફીલ્મની રેકોર્ડ માટે પુછો અગર લખો

જાગિરદાર

ગ્રાહકનો સંતોષ—એ અમારો મુદ્રાલેખ છે.

ગોશળીઆ મ્યુઝીક સલુન,

૧૭૯ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

Goshalia's Music Saloon,

'Phone 25806. 179, Grey Street, Durban.

PHONE 33-4691. BOX 2526.

L. MISTRY

એલ. મીસ્ત્રી

બોક્સ, ક્રેટસ અને ફીગન ફ્રેઝર ફ્રુટ અથવા જથ્થા-બંધ બનાવનાર તેમજ ફ્રુટ હેન્ડલિંગ સ્પેશ્યાલીસ્ટ

કામ કરનાર.

બહારેલા ભાવોનું પ્રાઈસ લીસ્ટ મંગાવો.

45 Market St. : : : Johannesburg.

કીટીંગસ

પાવડર

ડીડી. માકડ, ચાંચડ, કંસારો, માખી, વંદા વિગેરે સઘળા જંતુઓનો

નાશ કરે છે.

કીટીંગ પાવડરના ટીન બધે જ.

Box 830. Tel. Add. "Orangexpa"

M. C. PILLAY

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter

country orders executed at lowest Market prices special attention given to all upcountry orders

TRIAL ORDER SOLICITED

જથ્થાબંધ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર

અમે અપકંટ્રીના ઓર્ડરો બાબ રેલવેમા રાખી સારો માલ C.O.D. થી ચઢાવીએ છીએ.

79, PRINCE EDWARD STREET, DURBAN.

'Phone 2-6235. P. O. Box 315

Heerabhai Morar Matvadkar,

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter

and Commission Agent.

15 CROSS ST. RESIDENCE.
PACKING WAREHOUSE 44 BOND ST.
DURBAN.

હીરાભાઇ મોરાર મટવાડકર

હોલસેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર
અને કમીશન એજંટ,

પેકીંગ સારી રીતે કરી માલ સી. ઓ. ડી. થી મોકલવામાં આવશે.

ટેલીફોન ૨-૬૨૩૫ બોક્સ ૩૧૬.

૪૪ બોન્ડ સ્ટ્રીટ, ડરબન.

દીક્ષા ની ટીકા

અંગ્રેજી ને ગુજરાતી

આ દીક્ષાનની મહત્તામા મોહીજીની સુધવાથી થયેલા સ્વરાજીકના સોધણી મોહના આધારે સુધારા વધારા સાથે બનાવેલી છે. વિદ્યાર્થી આશ્રમ માટે તે બરાબર ઉપરોગી અને ઉપયોગી છે. તેને અંતે ઘરિકા ભાષા, ઇતરો, મોટા ગદ્યોરાની વાતો, મોરી દીક્ષાની સંભાષ, રસ્તા, આપ, છેલ્લેનો, વિગેરે ઘણી વસ્તુઓનો સમાવેશ કરેલો છે

પાકું પૂંઠું પાના ૧૪૦૮ કીમતની કામત રૂપી. ૫.

મળવાનું ઠેકાણું:
Manager, 'Indian Opinion, Phoenix.

Phone 33-4463 Tel. Add.: "VALANTEL." P.O. Box 6748.

V. B. PATEL,

WHOLESALE AND RETAIL FRUIT, VEGETABLE AND PRODUCE MERCHANT

CHEAPEST BANANA STORE IN TOWN.

40 President Street, JOHANNESBURG.

Terms: NETT CASH or C.O.D.

વી. બી. પટેલ,

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ, વેજીટેબલ અને પ્રોડ્યુસ મર્ચન્ટ

જોહાનીસબર્ગમાં સૌથી સસ્તામાં કેળાની દુકાન

અમારે ત્યાંથી બનતા દરેક ઓર્ડરનો માલ ખરેખર સારો મળશે તેની ખાત્રી આપીએ છીએ

ઓર્ડરોની સાથે C. O. D. થી માલ મળી શકશે

ટેલીફોન ૩૩-૪૪૬૩ ૪૦ પ્રેસીડન્ટ સ્ટ્રીટ.

પો. બો. નંબર ૬૭૪૮ જોહાનીસબર્ગ

"શુદ્ધ ઘી"

કરવામાં પધારો. કુલમ ખાતાએ માલ પહેલ નામ. બો. માર્કાંત
જીવરાજ મંગલજી વેરાવળ મણકાસ અદાવાદની ફેકટરીનો
અનાવેલું શ્રીખણ્ડ (મસ્ત) ઘી.

અમારે ત્યાંથી બોલા
પ્રમાણમાં મળશે.

બાલ માટે પુછો યા લખો.
માલિક આફ્રિકાના શોલ એજન્ટ.

શામજી વેરશી એન્ડ સન
૪, ક્રોસ સ્ટ્રીટ,
ડરબન.

SAMJEE DRVSHI & SON
4, Cross Street,
DURBAN.

NAROTAM HARGOVIND

The Master Tailors.

Suits and Costumes Made in the Latest Styles.

We specialise in High Class Tailoring.

Our Prices are to suit the times.

Try us with your next Order

તમારો સૂટ ક્યાં સીવડાવશો?

નરોતમ હરગોવીંદ

તમને અપ-ટુ-ડેટ સ્ટાઇલનો હિસાબ આપે બનાવી આપશે.

ટાવલ ઓર્ડર આવી બાબી કરી મુકશો.

'Phone 25661. 176 Grey St. Durban.

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	મીસ્તી ૧૯૩૯ ઓગસ્ટ	હીંદુ ૧૯૯૫ આષાઢ	મુસલમાન ૧૩૫૮ જમાદીલઉલ આખર	પારસી ૧૩૦૮ શેહે. ૨૬મી	સુર્યોદય સ. મી.	સુર્યાસ્ત ક.મી.
રવિ	૨	સુદી ૮	૧૩	૩	૬-૪૫	૫-૨૯
સોમ	૩	,, ૯	૧૪	૪	૬-૪૬	૫-૨૯
મંગળ	૪	,, ૧૦	૧૫	૫	૬-૪૬	૫-૨૮
બુધ	૫	,, ૧૧	૧૬	૬	૬-૪૭	૫-૨૮
ગુરુ	૬	,, ૧૨	૧૭	૭	૬-૪૭	૫-૨૭
શુક્ર	૭	,, ૧૩	૧૮	૮	૬-૪૮	૫-૨૭
શનિ	૮	,, ૧૪	૧૯	૯	૬-૪૮	૫-૨૬
રવિ	૯	,, ૧૫	૨૦	૧૦	૬-૪૯	૫-૨૬
સોમ	૧૦	વદી ૧	૨૧	૧૧	૬-૪૯	૫-૨૫
મંગળ	૧૧	,, ૨	૨૨	૧૨	૬-૫૦	૫-૨૫
બુધ	૧૨	,, ૩	૨૩	૧૩	૬-૫૦	૫-૨૪
ગુરુ	૧૩	,, ૪	૨૪	૧૪	૬-૫૧	૫-૨૪
શુક્ર	૧૪	,, ૫	૨૫	૧૫	૬-૫૧	૫-૨૩
શનિ	૧૫	,, ૬	૨૬	૧૬	૬-૫૨	૫-૨૩
રવિ	૧૬	,, ૭	૨૭	૧૭	૬-૫૨	૫-૨૨
સોમ	૧૭	,, ૮	૨૮	૧૮	૬-૫૩	૫-૨૨
મંગળ	૧૮	,, ૯	૨૯	૧૯	૬-૫૩	૫-૨૧
બુધ	૧૯	,, ૧૦	૩૦	૨૦	૬-૫૪	૫-૨૧
ગુરુ	૨૦	,, ૧૧	૩૧	૨૧	૬-૫૪	૫-૨૦
શુક્ર	૨૧	,, ૧૨	૧	૨૨	૬-૫૫	૫-૨૦
શનિ	૨૨	,, ૧૩	૨	૨૩	૬-૫૫	૫-૧૯
રવિ	૨૩	,, ૧૪	૩	૨૪	૬-૫૬	૫-૧૯
સોમ	૨૪	,, ૧૫	૪	૨૫	૬-૫૬	૫-૧૮
મંગળ	૨૫	અમાસ	૫	૨૬	૬-૫૭	૫-૧૮
બુધ	૨૬	સુદી ૧	૬	૨૭	૬-૫૭	૫-૧૭
ગુરુ	૨૭	,, ૨	૭	૨૮	૬-૫૮	૫-૧૭
શુક્ર	૨૮	,, ૩	૮	૨૯	૬-૫૮	૫-૧૬
શનિ	૨૯	,, ૪	૯	૩૦	૬-૫૯	૫-૧૬
રવિ	૩૦	,, ૫	૧૦	૩૧	૬-૫૯	૫-૧૫
સોમ	૩૧	,, ૬	૧૧	૧	૭-૦૦	૫-૧૫

"HARIJAN"

MAHATMA GANDHI'S WEEKLY

MAHADEV DESAI

POONA 4
(INDIA)

The annual subscription is 8/- by Postal Order.

Cut this portion and send it with your name and address and remittance.

To

The Manager, Harijan,
Poona 4, (India)

Please send me a copy of your weekly Harijan for one year, beginning with the issue.

Name

Address

MOBILGREASE
RESISTS WEAR

CERTIFIED MOBILUBRICATION SERVICE IS OBTAINABLE AT SERVICE STATIONS DISPLAYING THIS SIGN

CERTIFIED
Mobilubrication
SERVICE

THE WONDER OF THE AGE

WE GUARANTEE SUCCESS AND ENTIRE SATISFACTION

PRICE REFUNDED IF NOT FOUND ACCORDING TO ADVERTISEMENT

MESMERISM RING

This Wonderful
MESMERISM RING

THE MAGICAL COMPANY, JHANSI No. 1, INDIA.

Telegram "THE MAGICAL COMPANY, JHANSI" INDIA

PRICE S. 12. sterling

Congress Jubilee Albums

An artistic Jubilee Album containing the photos of all Congress Presidents from 1885 to 1935. The pictures have been done in three colours with suitable decorative borders. The best available pictures of the Congress Presidents have been chosen for the colour printing.

Price: 2s. 6d.

To Be Had From:

"Indian Opinion"
Phoenix, Natal.

Are You a subscriber of 'Indian Opinion' if not, Why not?

WATER PUMPING

★ CONSTANT TROUBLE - FREE WATER SUPPLY

★ With The World Famous

FAIRBANKS-MORSE

PUMPING EQUIPMENT

Write or phone for further information

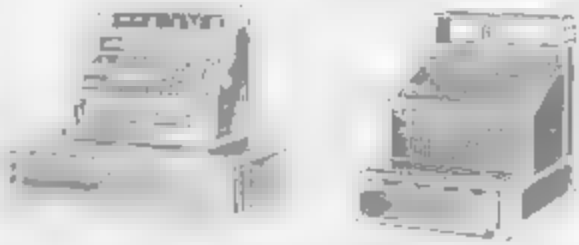
STRANACKS

H. J. STRANACK & COMPANY LIMITED

289 Pine St through to 404 West St., Durban.

NATIONAL

CASH REGISTER AND ACCOUNTING MACHINE SYSTEMS FOR MAXIMUM EFFICIENCY

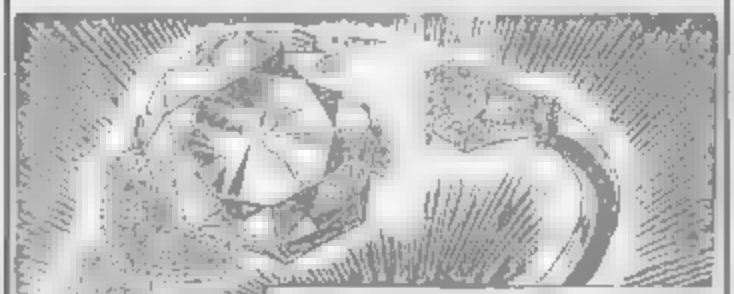
THE NATIONAL CASH REGISTER CO. S.A. (PTY.) LTD.,

63 PRESIDENT STREET

JOHANNESBURG

P. O. Box 3591. Phone 33.6245

તમારે હીરા ખરીદવા તો
સીધા અમારા કારખાનામાંથી ખરીદો

કારણ "ઘાટીનુર" હીરા અમારી ફેકટરીમા બનાવેલા અને પોલીસ પમેલા છે અને તે
આખા દેશની ઘડીયાળ સર્વીસેટરી કરતા ઓછા ભાવે અમારી આપવામા આવે છે અને
બીજાઓ બીજા ફેકટરીના ભાવે
તમને સીધા વેચવામાં આવે છે.

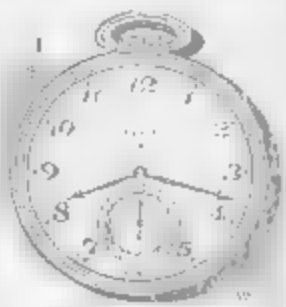
KATZ & LOURIE LTD.

"DIAMOND CORNER" ELOFF & MARKET STS., JOHANNESBURG.

We recommend! . . . .

OUR NEWEST **ELGIN** WATCHES FOR MEN

These include the new 17 jewel specially constructed movements, in gold and gold filled cases. They are timepieces that may literally years ahead in mechanical design and craftsmanship

Write to-day for wonderful new Elgin Catalogue.

KATZ & LOURIE LTD.

"DIAMOND CORNER" ELOFF & MARKET STS., JOHANNESBURG.

Printed and published by Manilal M. Gandhi at Phoenix Settlement, Durban, Natal.

INDIAN OPINION

founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

Vol. [illegible] Vol. xxxvii FRIDAY, August 11th, 1939 Registered at the G.P.O. as a Newspaper
PRICE FOURPENCE

THE RIGHT NATIONAL LIFE

"INDIA's [illegible] to be [illegible] strong independent nation working her [illegible] liberation to the world progress. Our patriotism [illegible] stop [illegible] We do not look for prosperity at the expense of the other nations of the earth. A time may come when we will be able to say, 'We are [illegible] horizon of the world than we are outside India.' But the time will never come while we know the art of being citizens [illegible] in [illegible] India. We cannot [illegible] the art of [illegible] develop poisonous provincialisms. The right national life has to begin with the individual. I wish to be strong and [illegible] that [illegible] I can say my [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] by my strength and freedom. We as individuals or provinces must bring our best to the altar of the motherland.

—GANDHIJI.

સાચું રાષ્ટ્રીય જીવન

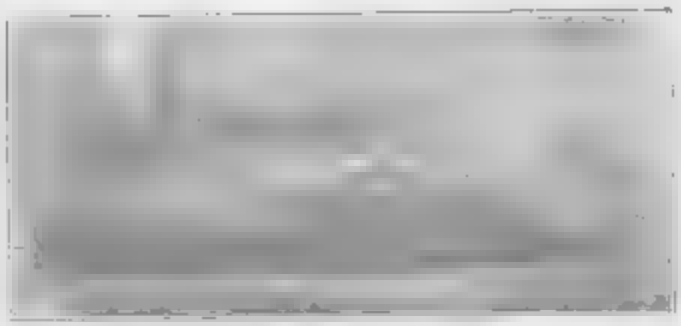
"ભારતવર્ષનું ખાતર એક સળગ સ્વતંત્ર રાષ્ટ્ર બનીને જગતની પ્રગતિમાં પોતાનો ફાળો આપવાનું [illegible]. આપણી રાષ્ટ્રભાવનામાં ક્યાંએ એકલપેટાપણું કે બીજાની અવગણના નથી. જગતનાં બીજા રાષ્ટ્રોને ભોગે સમૃદ્ધ થવાની આપણી આકાંક્ષા નથી. એવો સમય આવશે જ્યારે આપણે કહી શકીશું કે અમે ભારતવર્ષનાં છીએ તેટલાજ દુનિયાના નાગરિક છીએ! પણ જે આઝાદ હિંદના નાગરિક બનવાની કળા નહિ શીખીએ તો એ સમય કદી આવવાનો નથી અને જો જેરી પ્રાંતીયતા કેળવતાં શીખીશું તો એ કળા કદી આવવાની નથી. સાચું રાષ્ટ્રીયજીવન જીવતા વ્યક્તિથીજ શરૂઆત કરી ને શીખાય છે. આપણે બળવાન અને આગ્રહ અક્કડ રાહે ચલા માગીએ છીએ કે આપણે પોતેજ નહિ પણ આપણા પાડોશી પણ આપણા બળ અને સ્વતંત્રતાથી લાભ મેળવે ને સુખી થાય. વ્યક્તિ તરીકે અગર તો પ્રાંત તરીકે આપણે આપણા પુરૂષાર્થની કીમતીમાં કીમતી ફળ આપણે માતૃભૂમીને ચરણે ધરવાનાં છે."

—ગાંધીજી.

B. I. Steam Navigation Co., Ltd.

સ્ટી. "ટકલીવા"

૨૬ ડીગ્રીએ પા. ૬ ૭ ૬.
ઇંડુ ચીકી પા. ૨ ૬ ૦.
ટાવલ પા. ૧૨ ૧૩ ૬.

૩૬ ડીગ્રીએ પા.૧૬ ૭ ૬.
મુસ્લીન ચિમી પા. ૨ ૧૬ ૦.
ટાવલ પા. ૧૨ ૪ ૬.

આવનાર સ્ટી. "ટકલીવા" બેલી પર મુંબઇ જવા રવાના થશે.

આપને મુબારકબાદ આપવામાં પોતાનુ અને કરીમભાઇનું નામ ભળી, પોઇંટ કમનસીબે [illegible] અને બધા ચહેરે ખોવા [illegible] પરિણામે ગઇકાલ સાંજના પેસેન્જર ટ્રેઇન દ્વારા માલની તપાસ કરાવવા [illegible] ટ્રેઇન બહાર આવતાંમાં ફેલાઇગાડીની આગળ ચાલી જેલથી રાયણ તેમજ નાના ગેલાસર પહોંચતો સ્ટાપ આવારાઓમાંના બાકીનો અમારી સાથે વ્યવસ્થાપકાર કરવાથી ટીકટ મેળવી શકશે.

રહીમને ઘણું [illegible] અમારી બધી કેમરેજ નીચે પાસ છે

ચક્ષુ ખુલાસા માટે લખો યા મળો:

SHAIK HIMED & SONS, :: 390, Pine Street, Durban.
Telegraphic address: "KARAMAT." Telephone 2-0432.

CITY SHIRT Co., No. 4, Kort Street, Johannesburg.

THE NEW INDIA ASSURANCE
—COMPANY, LIMITED.—

Life, Fire, Motor Car, Motor Lorry, Motor Bus, Plate Glass, Workmen's Compensation, Etc. Etc.

આ ઢીલી વીમા કંપનીએ જીંદગીના, આગ, મોટરે કાર મોટર લોરી, મોટર બસ, પ્લેટ ગ્લાસ, કામદારોને લગતા વીમાઓ, કાચવર વિગેરે કરેક જાતના વીમાઓ ઉતરાવી શકાય છે. ઢીલી કંપનીને ઉત્તેજન આપવું એ કરેક દીકરીની ફરજ છે.

Natal Office:
"INDIA HOUSE"
17, First Avenue,
DURBAN.
Telephone 2-5845 Con.
P. O. Box 1610.
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
Durban.

Policies Issued and Settlements Effected in this Country.
પોલીસી તેમજ દાવાની પતાવટ આ દેશમાં ફરી આપવામાં આવે છે.

Transvaal Office:
ROOMS NO. 12 & 13.
BARKLY ARCADE,
Diagonal Street,
JOHANNESBURG.
Telephone 33-4478.
P. O. Box 1041
Tel. Add: 'RUSTOMJEE'
JOHANNESBURG

JALBHOY RUSTOMJEE
Principal Representative For The Union Of South Africa.

GANDHI & Co. (Pty) Ltd.

GENERAL MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS

Try us for:-

Benares Saries, with Blouses of same design prices from 75/- to £10 with double border.

Also Cotton, Crepe-de-chine & Rayon Saries from 2/6 to 40/-.

We also stock Indian Drugs, Condiments, Draperies, Outfitting, Hardware, etc. etc.

Telephone 23676,

Tel. Add. "Gandhico" Durban.

112 Victoria Street, DURBAN.

અમારે ત્યાં હમેશા મોટા પ્રમાણમાં નીચે જણાવેલ ચીજો સ્ટોકમાં રહે છે.

બેરસન બદામ, પીસ્તાં, ચારોળી, એલચી, જાયફળ, તજ, લવીંગ, મુરજાયા ટેસર, તેમજ કલાકંદ, પાક્કુ. જરૂ વીગેરે આવો તેમજ ખાસ ફેમડેઈ નીચે પીસાવેલ મસાલો તથા તમામ જાતના ચોખા-બાસમતી, કમોદ દીલ્હી, ખાંજા, બાજ તુલસી, વીગેરે તથા પંજાબી બાલમ, પોળી મુસલી, બંગેડા કોપરાવાટી તથા સાતસો આઠસો જાતનું ગંધીબાજું તેમજ સોપારી-બદામી સેવરમની, ફાકડા, સેકેલાં તથા ગુલાબનું પાણી, આમળા, મોગરા, ચંબેલી, કુપેલ, કાર્બોનીયા વીગેરે ખુશબોદાર તેલ વીગેરે, વીગેરે ઓર્ડર જથ્થામાં તેમજ છુટક મળશે.

Also:

P. O. Box 27, TONGAAT.

Telephone during Office hours No. 5.

.. after Office hours No. 008.

દમ અને કેફુસાની ખાસ દવા છે

ઝંડુનુ

કેસરી જીવન

કેફસાંની બધી બીમારીઓને દુર કરે છે તથા લોહીને શુધ્ધ કરે છે આના સેવનથી તન્દુરસ્તી બરાબર થાય છે. બીજી વાત બજારથી જાણવા.

ધાતુ, જ્ઞાનતંતુ વિગેરેની નબળાઈ અને બાજી વિગેરે બાતીના દરદો માટે

ઝંડુની સુવર્ણ મિશ્રિત મકરધ્વજ ગુટી

વિના વિલંબે વાપરવા માટે

ઝંડુ ફાર્મસ્યુટીકલ વર્કસ લી.—પો. બો. નં. ૫૫૧૩, મુંબઈ નં. ૧૪.

સા. આફ્રિકાના સોલ એજન્ટસ: એમ. એચ. ઓશી એન્ડ સન્સ, રજાર ૨૩૮, ઓશીવાલીક બઝાર, પી. બો. બોક્સ ૧૨૦૫, પ્રીટોરીયા

જોહાનીસબર્ગમાં મળવાનું ઠેકાણું બ્રાન્ચ ફાર્મસી, ૬૪ કોર્ટ રેડ્રોડ.

આયુર્વેદિક દવાઓનું સુચીપત્ર આલેજ મંગાવો.

MOHANLAL VALJEE,

(INDIAN PAWNBROKER.)

112, Victoria Street, Durban.

Low Rates of Interest on Jewellery.

High prices paid for Old Gold. A large stock of New Jewelleries at reasonable prices to suit your pockets.

P. P. BHAGAT,

Fruit Merchant.

દરેક જાતનું ફ્રુટ અને વેજીટેબલ સારૂ ઓર્ડર કરી C. O. D. થી મોકલવામાં આવશે. લખોઃ—

P. O. Box 842. 139 Brook St. Durban.

પુષ્ટિકારક પાકો બનાવવા હોય
અને
દરેક જાતની દેશી દવાઓ જોઈતી હોય
તો અમારી મુલાકાતે આવો

સ્ત્રીઓને પુષ્ટ બનાવવાના સારા પાકો બનાવવા માટે જમાવે ત્યાં તાજે અને સોકળો માલ છે. તેમજ દરેક જાતની દેશી દવાઓ અને દેશી મોસરી હમેશા તાજે અને સોકળો માલ સ્ટોકમાં રાખીએ છીએ

દેશી સુકવણા ખેરદો બદામ અને દેશી ઘસ્મી બદામ

દેશી ગોલ્ડના બાળીયાં બદામ અને બદામ

શરીરના કોઇ પણ ભાગમાંથી વાળ કાયમી

નવાબી પાવડર

ફક્ત બે જ મીનીટમાં વાળ સાફ

Fancy Gold Cups and Saucers at 1/9 a dozen.
12 dozen to a case. Cash with order.

I. G. H. BASSA
133 Grey Street, Durban.

WE STILL BUY
OLD GOLD, SILVER & SOVEREIGNS.
We Stock CYMA, ELGIN, WALTHAM, BUREN,
and MADIX Watches
Large stock of Indian and European jewellories always on hand
Importers of MOHINI FLUTE harmoniums
LAKHANI & CO.,
(Jewellers)
111 Grey Street, Durban. 'Phone 21238.

HEADACHES QUICKLY RELIEVED BY TAKING
TYSONO BRAND PAIN-CURE HEADACHE POWDERS
FROM YOUR CHEMIST or 9d, 1/-, 1/3 and 4/6; or POST FREE FROM
ERNEST TYSON, CHEMIST, TOLLGATE, DURBAN

'Phone 29350. Tel. Add. "Narsiha."
A. M. PADAYACHEE
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter.
Market prices.
Highest prices.
PRICE CURRENT POSTED
91 LEOPOLD ST., AND 34 CROSS ST.,
P. O. BOX 196, DURBAN.

M. H. DESAI.
એમ. એચ. દેશાઈ,
જોબરસેલ ફ્રુટ વેપારી.
અમે દરેક જાતનો ફ્રુટ અને વેજીટેબલ મુલીમલના ભાવ પણ આપવા C. O. D. થી આવું પોસ્ટેજ ની મોકલીએ છીએ.
P. O. Box 254 31, Short St, Durban.

શું તમારામાં જોર,
ચેતન અને ઉત્સાહ છે?

માથાનો દુખાવો, ચિત્તનો વ્યભિચાર, અપચો અને આવરા એ બધું કબજીયાતને આભારી છે. એ મુદ્દાને છે કે "ઇનોઝ ફ્રુટ સોલ્ટ" તમારે સેવાની જરૂર છે. "ઇનોઝ" શરીરની આંતરિક ક્રુધા કરી ચેતની ભાવી વ્યાપી

ENO'S 'FRUIT SALT'

IF YOU WANT THE BEST AND SOUTH AFRICA'S STRONGEST AND MOST RELIABLE WATCH INSIST ON A WORLD FAMOUS
UNION SPECIAL
SHOCK PROOF, NON-MAGNETIC, SHOCK PROOF, UNBREAKABLE. PERFECT TIMEKEEPERS. LATEST LADIES' & GENTS' MODELS.
REDUCED PRICES FROM 25/- UPWARDS.
GOODS SENT C.O.D. THROUGH POST OR ACCOUNT OPENED WITH APPROVED MARKS.

દુકાનદારોને હોલસેલ માલમાં સારું ડીસ્કાઉન્ટ આપવામાં આવશે.

૧૫૦૦ ઘરેણાં, ઘડીયાળો વિગેરેના ઓરડોનું આખું સુંદર કેટલોગ મંગાવનારને મફત મોકલવામાં આવશે.

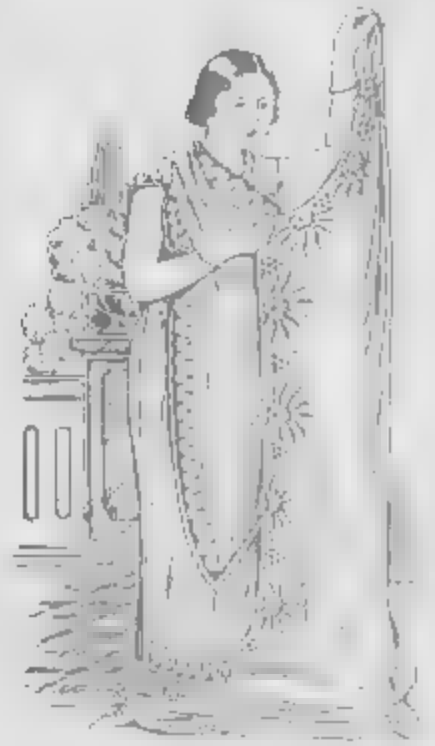
THE AMERICAN SWISS WATCH Co. Ltd.
"THE DIAMOND HOUSE"
WHOLESALE & RETAIL JEWELLERS,
25, PARLIAMENT STREET,
CAPE TOWN.

Cable & Tel. Add. "ADVANCING." 'Phones 21003, Res. 24515.

CHOONILALL BROS.

THE NOTED INDIAN "SARRI HOUSE" IN SOUTH AFRICA.

141, GREY STREET, DURBAN.

ARRIVING BY EVERY MAIL FROM INDIA AND JAPAN

BENARES SARRIES WITH BORDERS AND PLAIN CENTRES,
ROYDAH BENARES SARRIES IN SEVERAL SHADES
Prices from 60/ 85/-, 105/- & upwards £20.
THE LATEST FROM BENARES CITY.
EMBROIDERED SARRIES 25 . 35/ & up
PRINTED VARIOUS LINES of SARRIES from 12/6, 17/ & upwards
EMBROIDERED CREPE-DE-CHINE from 3/6 yd 42 in & 45 in width.
LATEST DESIGN SARI'S CLOTH 44 in width.
from 1/6 yd 1/9, 2/ & up
GEORGETTE SARRIES LATEST ARRIVALS
prices from 25/ 30/-, 45/ & up
LATEST BLOUSES IN MATCH SARRIES
prices from 12/6 17/6 & upwards
ZARI WORK SILK SARRIES IN ALL SHADES
from 55/-, to 125/ & upwards

[illegible] Agent Vap 10, Wicus Street, VERULAM
BANK AND SHIPPER STATION
[illegible] and 10 Wicus Street, VERULAM
Phone 30, Verulam.

Please note Our Johannesburg Agent P. RATANJEE, 60, Bree Street, Newtown

ચુનીલાલ બ્રધર્સ

દક્ષિણ આફ્રિકાનું જાણીતું સાડીઓનું ગ્રહ

૧૪૧ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

ઓફિસ:
૫૩ અને ૬૦ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

આગરી સાડીઓ મારેના એજન્ટ
જોહનીસબર્ગમાં આને
પી. રતનજી,
૬૦, બ્રી સ્ટ્રીટ, ન્યુટાઉન

ગરાજ અને સર્વીસ સ્ટેશન
૬ વીક્સ સ્ટ્રીટ અને ૫૩ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

દરેક સ્ટીમરમાં જાપાન તથા હિંદથી આવે છે
બનારસની ફીનારવાળી અને સાદી, તેમજ બાલકામની ખુબીદાર
સાડીઓ શી. ૬૦, શી. ૮૫, શી. ૧૦૫ થી લઇને પા. ૨૦ સુધીની
બનારસથી ફ્રેશલીજ આવેલી છે.
ફ્લેગ ડામની સાડીઓ શી. ૩૫ અને શી. ૪૫ થી ૫૫.
ચલણની બોર્ડરવાળી સાડીઓ
શી. ૧૨–૬ અને શી. ૧૭–૬ થી ઉપર.
ક્રેપલનું ક્રેપ-ડી-ચાઇનું, ૩–૬ નું ગજ, ૪૨ ઇંચ અને ૪૫ ઇંચ પહોળ.
સાડીનું જ્યોરેટ ડીઝાઇનનાં ડાર., ૬૪ ઇંચ પહોળ બારની, શી. ૧–૬,
શી. ૧–૮, શી. ૨–૦ અને તેથી ઉપર
ઇમીટેશન ઓર્ગેંડી જ્યોરજેટ સાડીઓ શી ૨૭૬, શી. ૩૫
શી. ૪૫ અને એથી ઉપર.

સાડીને મેચ બનારસ બ્લાઉઝ શી. ૧૨–૬, શી. ૧૭–૬ અને
તેથી ઉપર.
દરેક જાતની જરી વાળી રેશમી સાડીઓ શી ૫૫, શી. ૭૫,
શી ૧૨૫ અને તેથી ઉપર.
ઇમ્પોર્ટીશન, તખલા મારેહાન, રેશમી અને બીજા બાઇઓ
ઓછામાં ઓછા ભાવે.
દરેક બનાવ ગેરંટીપૂર્વક, ગોલ્ડની પહોળા ઉઘલસેલ ભાવે
બનારસ રેડીમેડ અને રેડીમેડ બ્લાઉઝ
ભાવ પા. ૧૫, પા. ૨૫, પા. ૩૫, પા. ૪૫ અને તેથી ઉપર.
ગેસ્ટમાસના પ્રેઝન્ટને લાયક આરસના તાજ મહાલો
ભાવ શી ૧૨–૬, શી ૧૭–૬, શી. ૨૭–૬, શી. ૪૫. વગ

TRY THE LATEST
SUNCRUSH FLAVOUR
COLA SUNCRUSH
To get the true flavour, this must be well iced.
OTHER SPECIALITIES
POPULAR POP
"The King of Ginger Beers."
CLUB SEAL SODA
"Improves your Spirits."
"GIANTS"
The Quart Bottle for 4d.
In all Popular Flavours.

'Phone 24345

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

DALYS LIMITED.

72, CANADA ROAD, DURBAN.

Sole producers of all Suncrush drinks.

'Phone 21078. Tel. & Cables: "Crescent." P. O. Box 582

Crescent Trading Co. (Pty). Ltd.

WHOLESALE MERCHANTS AND DIRECT IMPORTERS OF HARDWARE

Indian And European Groceries.
Indian Drugs And Condiments.
Our Stocks Are The Best Quality And are Always Fresh
Our prices are keen.
We specialise in all kinds of Bombay, Calcutta, and Madras Products.
It will pay you to give us a trial.
Before placing your orders elsewhere benefit by our thirty years' business experience.
Our aim will always be service, quality and satisfaction.

અમારે ત્યાં નીચે મુજબનો માલ જથ્થાબંધ મળી શકશે

એલચી, બસબસ, જાવંત્રી, બારોલી, પીસ્તા, ઝિંગોડા, સુલાખનું પાણી, સુલાખનું શરબત, ફાલુદાનું પાસ, ખારેક, દ્રાખ, એલચા, બીસારી, બબુલ, ચવો-ચાપડી (બહુ) સેલ, કોપરાનો વાટી, પીસેલું કોપરૂં, સુવર્ણ છાપનું કેસર, બાર મસાલ, પંજાબી સાલમ, ગ્રોફ સુલતી, મનોહર લવંગી, સુંઠ, સેરેલી સોપારી, ફાટકા સો., સોપરમની સો., મદ્રાસી સો., ગુલકંદ, કાચો, બદ્રકી બાવાનો તબાકુ, આમળાનું તેલ, સુલાખનું તેલ, ચંબેલીનું તેલ, મોગરાનું તેલ, કમોનિયા કેક ઓઇલ, એસ્યુમાનાયમ તપેલા, કપ અને સોસરસ, મોળા:-બીમરી છત્રરાળ, આમળસુલસી, બાંબુ, ચીન્દી, સુખમેલ, કોલમા દાળ-ચણા, મગ, અડદ, તુવેર, ચાલ, વરાળા બસુર- પાપડ છૂટ મેથી, સવ૯, તજ, લાઈ (સરસું) વરમ મસાલો પીલેલા. વિગેરે.

કોઈ પણ વસ્તુ ખરીદી કરતાં પહેલાં, અમારે ત્યાં ભાવ કાલી ખાત્રી કરશો.

122 VICTORIA STREET, :: :: DURBAN.

14 AUG 1939

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No 32 —Vol. XXXVII. Friday, August 11th, 1939. Registered at the G.P.O. as a Newspaper.

NOTES AND NEWS

Stuttaford's Statement

"THERE will be no round-table conference between the Union and Indian Governments to discuss the Asiatic problem in South Africa, Mr. R. Stuttaford, Minister of the Interior, is reported to have stated in an interview with a representative of the *Natal Daily News* in Durban. "I shall inform the Indian Government of what I propose doing, he said, and if they like to send any representatives over here I shall discuss the matter with them, but I am not going to open up the Indian question. My idea, he added, is that the Indians must have an absolutely fair deal, but so must the Europeans. That is the position." The Minister said that before the lapse of the Transvaal Asiatics Land and Trading Act, whose operation was limited to two years, he hoped to pass permanent legislation solving to a large extent existing differences. This, he thought, could be done without putting what the Indians called "stigma" on them. "If we all keep our heads I think the problem will be solved."

There is nothing new in the above statement made by the Minister of the Interior. It is a reiteration of what he stated in Parliament. We are authoritatively informed that this is not to be interpreted as negotiations between India and the Union having broken down. They are still continuing but with what hope is yet to be seen.

Smuts' Picture Of A S.A. United Nation

Addressing a United Party rally at Rustenburg on August 4, General Smuts, Minister of Justice, is reported to have said:

"We have not yet developed the real national feeling necessary for a great nation.

"That is why we have so many sections in public life. Those who come after us will see a South African nation but it will not be a nation of one section only.

"There were those who thought that the South African nation which would eventually emerge would compromise only the descendants of the Dutch speaking people. They were wrong.

"A nation can be composed only of the different sections of White people already in South Africa who are working together. We must not try to exclude any section. Its origin must not count. Some say the Jews must be excluded, but there are good Jews as well as bad Jews, just as there are good and bad Afrikaners."

General Smuts said if there were no division based on racial lines the people of South Africa would become a united nation.

In General Smuts' picture of a united South African nation there is apparently no place for the six million Natives, the actual sons of the soil, or the two hundred thousand Indians or the coloureds. What is to become of these sections of the Union population? Are they to remain eternally as "hewers of wood and drawers of water" for the "White south African nation?" If a non-European front ever comes into being in South Africa it will come through nobody else's aid. It will come through the aid of those who are preaching the gospel of a "White South Africa."

Lip Service To Fatherhood Of God

Mr. J. H. Hofmeyr, the newly elected leader in Southern Africa of the Torch, speaking at a guest night given by that body in Johannesburg on August 6, is reported to have said:

"Even the air to-day is laden with the reproaches which nations hurl at each other." "We need not go beyond South Africa. What kind of family life do we present? The Indian community is hovering on the verge of passive resistance, the Coloured people are anxious and resentful about the prospects of the segregation legislation; the Natives are anxious and afraid lest the promise of development which was made them at the price of loss of their franchise rights will not be carried out, anti-semitism, in all its insidious virulence is seemingly taking increasingly firm root. If South Africa were really building under a doctrine of the fatherhood of God, to which we give lip service in our churches, these things could not be."

The Madras "Hindu" On S.A. Indian Question

Commenting on the treatment of Indians outside India *The Hindu* (Madras) writes: "The sustained and simultaneous attack on the rights of Indian settlers in almost every foreign country or British Dominion and Colony to-day—Ceylon, Burma, Malaya, the Africas, Fiji, the West Indies—has had one good effect. The Indian public has been roused to a sense of the realities and India to-day—the Government and the people—present a united front to the forces which seek to deprive Indians of their rights. The Muslim League vies with the Congress in taking up the challenge thrown out from abroad and the Government of India no less than the Provincial Governments concerned have expressed in unmistakable terms that they will not look on helplessly while the elementary rights of Indians are trampled on. Equally significant are the speeches made and the resolutions passed at the public meeting held in the city of Madras. No longer will India allow humiliation upon humiliation to be heaped upon her sons; she is determined to fight for the legitimate cause of her sons abroad."

Bernard Shaw On Vegetarianism

George Bernard Shaw, who is now eighty-two years of age, spoke to a Press representative on vegetarianism. Those who are addicted to meat eating and believe they cannot live without it should take note of Bernard Shaw's views. "I became a vegetarian when I first discovered the writings of Shelley, whose works I read from end to end 60 years ago," he told the *Sunday Chronicle*. Shelley wrote:

> Never again may blood of bird or beast
> Stain with its venomous stream a human feast.

"I agree with Shelley. Many people are convinced that they could not possibly keep well without meat. That is just nonsense. The Tipperary peasant with his potatoes and buttermilk, Caesar's soldiers with their rations of grain, the Russian moujik with his black bread and cabbage soup are only three examples of excellent health on meatless diets out of dozens I could give you. I have lived and worked without flesh, fish or fowl, and all statements to the contrary are entered in the books of the Recording Angel as

aggravated and outrageous falsehoods. During illness, doctors and family have tried in vain to make me drink meat extracts. Death is better than cannibalism. People defending the eating of meat say that animals prey on each other and Nature's law is not a human law. Animals do not all prey on one another—the elephant, the bull, the gorilla, etc., are vegetarians. In any case, we cannot plead the example of the animals for our conduct."

Indian Opinion

FRIDAY, AUGUST 11TH, 1939

Unity

THERE is an impression prevailing in India that the two bodies in Natal—the Congress and the Colonial Born and Settlers' Indian Association—have united and that the Indian community is working harmoniously. What a happy thing this would be if it were true. But we regret to say that it is far from true. It was as a result of Sir Radhakrishnan's visit to the Union that some of the leaders on both sides sincerely felt that it was essential at a time like this that the community should stand united and speak with one voice, and they set working right earnestly in that direction. Both the parties felt that either should not in any way be humiliated and they put their heads together to find a solution that would be honourably acceptable to both the parties, with the result that the following formula was drafted:

> "Since the year 1933 there has been a serious division of opinion in the Indian community with the result that there exists in Natal two political organizations—the Natal Indian Congress and the Colonial Born and Settlers' Indian Association.
>
> "Both Sir Syed Raza Ali and Mr. K. Rama Rau, the last and the present Agents-General, have immediately on their arrival at Durban, made attempts at securing unity, and recently Sir Sarvapalli Radhakrishnan, who toured the Union on a cultural mission, appealed to the Indian community to unite.
>
> "The Indian community as a whole recognizes that in unity alone lies their salvation in this country, and in view of the unsettled and changing conditions under which Indians live, it is essential that all differences should be settled and a lasting unity achieved in order that one political body should speak and act for the community as a whole.
>
> "With this object in view it has been resolved by the Committee of the Natal Indian Congress (Durban Head-quarters) and of the Colonial Born and Settlers' Indian Association (Durban Head-quarters) that both these political organizations should amalgamate as the best and only means of uniting the Indian community and that the choice of a name for the amalgamated body should be left to Mahatma Gandhi. Each of these bodies may submit any name or names with its reasons therefor from which Mahatma Gandhi may choose a name or decide upon any name independently of those submitted and his matured decision shall be taken as final."

Special general meetings of the Committees of both the bodies were held on April 10, at the same time but at different places, and both the meetings were fully representative. After four hours' discussion the above formula was adopted by both meetings with only one dissentient on both sides. Mr. A. I. Kajee waxed eloquent at the Congress Committee meeting and told the house that the formula should be confirmed by a special general meeting of the Congress and that he was prepared to move for its adoption and that the members who have been a party to this formula must stand or fall by it. It was decided that both the bodies should call their special general meetings at the earliest possible date. It was the duty of the secretaries to call this meeting. Three months have passed and the meeting has not yet been called.

The matter has come up before the Committee meetings of the Natal Indian Congress on several occasions and dates have been fixed for the meeting to be called but Mr. Kajee and Mr. J. W. Godfrey, secretaries of the Congress, have given the public no explanation whatsoever for their utter negligence in this matter which so vitally affects the future well-being of the community. We have reason to believe that it is not mere negligence, but that there is a definite purpose behind it.

On one occasion when we asked Mr. Kajee for an explanation, he evaded the reply and tried to argue whether there was real disunity in the community and whether there were not people who raised a discordant note even when Mahatma Gandhi was here. If Mr. Kajee held that view he should have expressed it before the Committee and should have refused to be a party to the above mentioned formula. But his duty as secretary was clear enough. He had to carry out the instructions given him by the Committee by calling the meeting and stating his own point of view at that meeting. Mr. Kajee raises constitutional points when it suits him while his own actions are wholly unconstitutional. Are the officials of the Congress so infatuated with their positions that they have lost all sense of their responsibilities to the public by whom they are placed in those positions? The public is surely entitled to an explanation as to why the calling of this unity meeting has been and is still being delayed so long.

The same autocratic and the most irresponsible methods are being adopted also in the Transvaal where Mr. S. M. Nana, notwithstanding the fact that six thousand members of the Congress have at a public meeting passed a vote of no-confidence in the present Congress officials, and similar votes are being passed throughout the Province, has not yet felt the necessity of taking stock of the position. It is nothing but sheer audacity on his part to still pose as Secretary of the Congress and make representations to the Government in the name of the community. Moreover in view of the fact that he has not been able to accede to the request to supply a copy of the constitution of the Transvaal Indian Congress, made by Dr. Dadoo, the Agent-General and now, we understand, also the President of the T.A.I.C., there is every justification for coming to the conclusion that the officials have been carrying on without any constitution. Surely this is not the way public work should be carried on.

The Congress officials both in Natal and in the Transvaal are by their own actions exposing the Congress organization to ridicule. It would be the height of folly on the part of the Union Government as well as the Indian Government who have given recognition to the Congress, if they were to refuse to take note of these glaring facts and were still to continue treating these officials as the mouth piece of the community. It is time that Congress officials in both the Provinces called their general meetings without the least delay and placed the whole matter before the public for them to decide. This is the straight and the honest method. Their refusal to adopt it only goes to prove that while they are preaching democracy they are themselves guilty of violating the fundamental principles of democracy.

After all what are we fighting over? over whether we should adopt passive resistance or not? Well the opinion of the majority must rule. Are we fighting for a cause? If so why should there be all this anxiety over the loss of position or power? The time has come when we should remember that we are first and last servants of the people pledged to fight for our just rights in this country with one mind. There should be mutual help instead of mutual mudslinging. It is disastrous that we should stand as a house divided at a time when everything possible is being done by our enemies to bring about our ruination and to reduce our status to that of slaves.

PROTEST MEETING IN MADRAS

RESOLUTIONS noting with grave concern the treatment of Indians overseas and urging H.E. the Viceroy and Governor General to express publicly his sympathy with the cause of Indians in South Africa in respect of the segregation legislation, were passed at a public meeting held on July 2 in the Gokhale Hall, Madras. The meeting was largely attended. Mr S. Satyamurti presided.

On this subject of Indians overseas, Mr. Satyamurti said, there was no difference of opinion between any schools of political thought in India. All sections of the Indian community had demanded in unequivocal terms that justice should be done to their brethren living in South Africa, Burma, Ceylon, the Belgian Congo and Kenya.

Referring to South Africa, Mr. Satyamurti said that all must have read the poignant statement of Gandhiji on the treatment of Indians. Eighty per cent. of the Indians were permanent citizens of that country and the exhibition of wanton racial pride by the Europeans was unjust and unwise. The position of Indians in the Belgian Congo and Kenya was by no means better. The problem of Indians overseas could be successfully solved only when India attained full freedom. But that did not mean that they should keep quiet till then. Meetings should be held to send a message of cheer and goodwill to their brethren abroad, assuring them of their full sympathy and support in their struggle for justice and fairplay. They must warn the countries concerned that when India was free—and she was bound to be free soon—she was not likely to forget and forgive the wrongs done to her nationals abroad.

Rao Bahadur G. A. Natesan moved a resolution expressing entire agreement with the resolution of the All-India Congress Committee regarding Indians in South Africa and requesting the Viceroy and Governor General to express publicly his sympathy with the cause of Indians in South Africa in respect of the segregation legislation, and calling upon the Government of India to exert its maximum political and moral pressure to secure the withdrawal of the legislation.

Mr. Natesan said that Lord Zetland had spoken recently on the benefits of the British Empire and of Imperialism. But that proud boast was of little value when they considered the treatment of Indians in the Empire. The position of Indians overseas was getting worse day by day. The lessons of the heroic struggle carried on by Mahatma Gandhi in South Africa seemed to have been forgotten by the whites in South Africa. That was a noble struggle, as a result of which the Smuts Gandhi agreement was entered into. But to the shame of the South African Union, the promises and pledges given had been broken and to-day the position of Indians had become intolerable. A more scandalous one than the latest segregation legislation could not be thought of. It was intended to deprive the Indians of their elementary rights of citizenship and to brand them with the bar sinister.

The resolution he was moving contained a request to the Viceroy to express his sympathy publicly with the cause of Indians in South Africa as once Lord Hardinge had done. The position now was as grave as it was when Gandhiji led the passive resistance movement. It was the duty of every self-respecting Indian here to give his moral and material support to the struggle of their brethren in South Africa. To most of the latter, India was an unknown country. They were born and brought up in the Union. If the warning uttered by all sections of Indians here was unheeded by the Union Government, then the Indians there would resort to passive resistance, a weapon which had been successfully used by Gandhiji both in South Africa and India.

Mr. Lanka satyam, seconding the resolution, said that the Inter Act passed in South Africa was most humiliating to the dignity and prestige of Indians and the Government of India should take a strong attitude in the matter.

The resolution was then unanimously passed.—*The Hindu.*

MORE SUPPORT TO PASSIVE RESISTANCE

BENONI INDIANS SUPPORT DR. DADOO

A MASS meeting of the Benoni Indian community was held at the Indian Sports Ground, Benoni Location, on Sunday, July 30 at 2 p.m. The meeting was convened by Messrs. M. M. Bhoja, N. Parbhoo and C. S. Moodley in support of the Nationalist Group of the Transvaal Indian Congress, headed by Dr. Y. M. Dadoo, and its activities.

There was a large gathering. The speakers were Messrs. C. S. Moodley, N. Parbhoo and Ebrahim Abdulla. The following resolutions were unanimously passed. "This mass meeting of the Indian community resident in the Asiatic Bazaar, Benoni Location, hereby resolves that it has no confidence in the present officials of the Transvaal Indian Congress, and further declares its full confidence in Dr. Y. M. Dadoo, and the principles, policy and programme of the Nationalist Group of the Transvaal Indian Congress.

"This meeting fully pledges itself to Dr. Dadoo's declared passive resistance movement which is the only means left to combat the obnoxious and ruinous Act."

The meeting authorised Messrs. M. M. Bhoja and C. S. Moodley to send the above resolution to proper quarters.

The Position In Pretoria

The following letter appears in *Pretoria News* dated August 2:—

Sir,—In your issue of July 29 you published, under the heading 'Land and Trading Bill,' that "prominent Indian merchants of Pretoria carried a unanimous resolution saying that at the present juncture they fully agreed and would comply with the views of the present officials of the Transvaal Indian Congress."

As this is likely to create an erroneous impression that the most influential members of the Indian community being prominent merchants have a large following amongst their people, and are against passive resistance, I desire to bring to your notice that the prominent merchants represent no organised body and have no following whatsoever. Where was this meeting held, and how many people were present? Are they the only merchants amongst the Indians in Pretoria? Will they call a public meeting to carry the resolution they claim to have carried unanimously?

The only organisation representing all sections of the Indian community of Pretoria is the Pretoria branch of the Transvaal Indian Congress, which body at its mass meeting, held on July 30, attended by about 500 people, unanimously carried a resolution of no confidence in the present officials of the Transvaal Indian Congress. Why did these prominent merchants refrain from attending the above mass meeting, where they had every right to move a vote of confidence against the one carried by the meeting? But they knew well that they were not as prominent as they claim to be, and that they would not have carried the day.

INDIAN PASSIVE RESIST...

ORIGINAL CORRESPONDENCE

TRUTH AND TRUTH ALONE SHALL PREVAIL

To The Editor "Indian Opinion"

"All truth is safe and nothing else is safe and he who keeps back the truth, or withholds it from men from motives of expediency is either a coward or a criminal or both."
—Max Muller.

MR SULEMAN M. NANA, the secretary of the Transvaal Indian Congress having lost the platform, is now indulging in press propaganda, and is misrepresenting truth as truth. Writing to the *Indian Views* of July 21 under the caption "Feetham Resolution the Truth" Mr Nana stated that both the T.I.C and the S.A.I.C in Conference assembled in 1933 resolved to boycott the Feetham Commission, (there were 1,300 present at Orlando). The boycott proved a dismal failure, that out of 4,500 Indians 4037 signed the forms asking for exemption, that people were neither genuine nor sincere to the resolution, that every trader co-operated with the Commercial Association in spite of the opposition of the Congress and INDIAN OPINION.

This in short is Mr. Nana's case as he sees it to-day. What is the truth? What was his case few years back?

Does Mr. Nana remember that he was one of those 1300 at the Orlando. Does he remember that he was a staunch supporter of the resolution endorsing the action of the T.I.C to boycott the Commission and launch passive resistance? Was he not himself instrumental in getting the resolution through at the Conference in spite of contrary advice from the then Agent-General, Kunwar Sir Maharaj Singh, and knowing full well that many people had already filled in their forms for exemption? Does he remember what he said at the Provincial Conference of the T.I.C. held at Johannesburg in May 1933. Mr. Nana at this conference vehemently condemned the Asiatic Land Tenure Act. The Transvaal Licences Control Ordinance, 1932, the Feetham Commission, and the Transvaal Indian Commercial Association for co-operating with the Feetham Commission. How then can he write that all traders in spite of the opposition from the Congress and INDIAN OPINION co-operated with the Commercial Association when he himself was bitterly against the policy pursued by the Commercial Association? He made a strong attack on the Agency of the Government of India and said that if the Agency were withdrawn they would not say that their position would become any better, but that they would have the satisfaction of knowing that the Government of India were not a party to the anti-Asiatic legislation. Such were the views held by Mr Nana then, and I am referring to these bygone days to bring to the notice of your readers, Mr Editor, that Mr [illegible] was a left wing Congressman up to the [illegible] when [illegible] launch passive resistance and a bitter opponent of the officials of the T.I.C. Through [illegible] Race Week change of front took place, the tactics of the left wing were converted to those of the right. Mr Nana became a man of co-operation and consultation and a constitutionalist.

Let us examine how far Mr Nana had been observing the constitutional side of the organisation he had the honour to serve as secretary. Ever since he became the secretary in December 1933, he has worked the organisation without a constitution. Was it not a flagrant breach of the constitution when the Transvaal delegates got the S.A.I.C. executive to rescind the resolution of passive resistance carried in conference assembled? Was the executive a higher authority than the Congress assembled in conference? The last S.A.I.C.'s executive meeting in Durban was attended by delegates from the Transvaal who had no right to serve on the executive, as no delegates were appointed since the last election of the T.I.C. The above goes to prove that Mr. Nana is the least constitutionalist. May I remind him of his own phrase "that those who live in glass houses should not throw stones at other?"

As to the methods of co-operation and consultation Mr. Nana knows far better than anyone of us that in spite of his able representations, in spite of his and his colleagues' firm stand in Cape town, the Minister refused to budge an inch on the Servitude Bill. On the question of the Transvaal Asiatics Land and Trading bill the Minister would not even withhold the Bill from introducing it in Parliament pending the arrival of a deputation from the T. I. Congress, hence the cancellation of going down to Capetown by Mr Nana and his colleagues.

Are we to believe in the sympathetic administration of the Act by a Minister who would even as a courtesy refuse to receive a deputation to hear their case? Is co-operation or co-operation to be from one side only? Is the Gandhi-Smuts Agreement a scrap of paper? Is the Cape-town Agreement of 1927 not a gentleman's agreement? If the Union Government do not feel in honour bound to carry out the terms of their agreements as apparently they do, then how are we to put our faith in any future agreements if the Government go on violating the agreements as they please. Have we not co-operated on almost every occasion that arose and last everytime we co-operated since Mahatma Gandhi left the shores of this country?

As regards Mr. Nana's opposition to passive resistance on the ground of the so-called danger of facing ruination by the launching of the same, its prematurity prior to exploring all avenues of consultation and co-operation, its effects on the Bantu minds, the severance of European Liberals' sympathy, the boycott of Indian trade by Europeans and the like, should deceive no one, since all these apprehensive arguments are neither relevant nor consistent. Mr. Nana himself admits that passive resistance is a weapon to be resorted to in extreme cases, but is not prepared to accede at this stage that the present is such an occasion.

Nevertheless Mr. Nana, though claiming to be a constitutionalist, a man of consultation and co-operation, does believe in the potentiality of the passive resistance weapon in extreme cases. So if after the expiration of the Interim Act should the community find itself faced (in Mr. Nana's opinion) with an extreme measure then, in spite of his dread and apprehension he will have no hesitation in advising the community to resort to passive resistance. The only difference is that when such a time comes and when the community is called upon to resort to passive resistance through his advice, all the apprehension that he dreads so much at present shall have vanished. Then in spite of the launching of passive resistance, the community shall have to face ruination, it will not be faced with trade boycott, the Government will no longer consider the effect of our success on the Bantu minds, the European Liberals' sympathy would still be there for us, India's assistance would become really effective. But all this would only happen if the advice is to come from Mr. Nana and Mr. Nana alone.

With reference to India's support Mr Nana writes: "All shades of opinion in India have and always will support the cause of Indians in South Africa. But can India's support be of an effective nature under her present subordinate position in the Empire, and as long as she is not free and independent?

Well! well! well! Will Mr. Nana explain what made the Congress to depute Pandit Bhawani Dayal to go to India and why he has not thought it fit to advise his chief to recall Pandit ji up to now? No, Mr Editor, Mr. Nana is only twisting the argument to suit his own purpose and he knows well there is no sincerity in his arguments; they are only advanced through motives of expediency. But as Miss Muller has said, only truth is safe and nothing else is safe, so in the end truth and truth shall triumph.—Yours etc.,

THAMBYAH SATTAGHAM.

THE ASPIRATIONS OF YOUNG INDIA

V

By

THE EDITOR

Prabuddha Bharata

(Continued from last week)

WE need hardly emphasize that the future of India depends upon the rising generation of the country. There is no movement in the world to-day, which does not count upon the creative genius and activities of young men for its success. What is wanted at this psychological hour in India is the heroic self-sacrifice of the youths of the land to build her future destiny. In an eloquent and inspiring address to students of Santiniketan, Mr. Subhash Chandra Bose, the late President, of the Indian National Congress, emphasized this very fact. "Your task," said Mr Bose, "lies there amidst the lowliest and the lost. Are you preparing yourselves for that gigantic work of national re-organisation? Are you ready to dedicate your life to the mission of serving the people in fulness of time each in his or her own sphere? If you are so armed, then and only then are you doing your soldiers' duty to your country and your people." A lofty sense of pride for India's cultural heritage, a burning passion for the uplift of the unkempt masses, a spirit of selflessness, and above all, an indomitable courage to actualise in life the sublime idealism as set forth in the universal gospel of Vedanta must be the guiding principle in the lives of the sturdy youths of the land. And that is why Swami Vivekananda also said, "What our country now wants are muscles of iron and nerves of steel, gigantic wills which nothing can resist, which can penetrate into the mysteries and secrets of the universe, and will accomplish their purpose in any fashion, even if it meant going down to the bottom of the ocean and meeting death face to face." A hundred thousand men and women, filled with the zeal of holiness, fortified with eternal faith in the Lord, and armed with lion's courage by their sympathy for the poor and the fallen, must go over the length and breadth of the land preaching the gospel of salvation, the gospel of help, the gospel of social rising-up—the gospel of equality, liberty and fraternity. With a heart bleeding for the down-trodden masses of India Swami Vivekananda wrote to the young men of this country from America, "I may perish of cold or hunger in this land but I bequeath to you, young men, this sympathy, this struggle for the poor, the ignorant, the oppressed..... Take a great sacrifice, the sacrifice of a whole life for them, for whom He (the Lord) comes from time to time, whom He loves above all, the poor, the lowly and the oppressed. Vow then to devote your whole lives to the cause of the redemption of these three hundred millions, going down and down every day." Let us hope that a brilliant galaxy of young men possessing such a deep seated love and sympathy for the suffering millions of the land will march ahead for the realisation of the country's ideal with healthy minds full of reverence for the 'glory that was India,' full of appreciation of the realities of the present, and pulsating with hopes for the future. Already the signs of a new awakening are discernible on the horizon of Indian life. The longest night seems to be passing away—and a voice is coming to us, gentle, firm and yet unmistakable in its utterances, which like a breeze from the Himalayas is bringing new life into the almost dead bones and muscles of our motherland. It is time we realised the true import of this immortal voice of the awakened soul of India—the voice that has defied endless oppression of centuries and has leaped once again into the full flame of life to speak unto the children of the soil with an irresistible the golden message of her life—the cultural conquest of the world,—a mission that is to be fulfilled through her spiritual renaissance and national emancipation. The strength of India lies in her spirituality, and if she is once again to gain back her lost individuality and conquer her conquerors, she must do so not by the power of steel or gun powder but by the invincible power of her mighty soul. "For the sake of national life," said Swami Vivekananda "you have to get a hold on spirituality and keep to it. Then stretch the other hand out and gain all you can from other races, but everything must be subordinated to that one ideal of life; and out of that a wonderful, glorious future India will come—I am sure it is coming—a greater India than ever was. Sages will spring up, greater than all the ancient sages, and your ancestors will not only be satisfied, but I am sure they will be proud from their positions in other worlds to look down upon their descendants, so glorious and so great. Let us all work hard, my brethren, this is no time for sleep. Arise, awake and see her seated here on her eternal throne, rejuvenated, more glorious than she ever was—this motherland of ours."

(Concluded)

BHULABHAI DESAI

HIS SPEECHES

Published in book form of particular interest to students of Politics, Law, Economics and Commerce.

The Book contains the great leader's lectures on these and other subjects of national interest.

Price: 8s.

Please write to

"INDIAN OPINION"

Phoenix, Natal

PROGRESS OF PROHIBITION IN INDIA

THE Congress ministries in the eight Provinces of India despite serious handicaps, the greatest being heavy loss of revenue are steadily forging ahead with their Prohibition schems. Figures showing the amount of progress and the estimated loss in revenue in the different provinces are given in the News letter of the All India Congress Foreign Department:—

Bombay: The Bombay Government receives Rs 32 million from the excise revenue, about one of the total revenue of the province During the year 1938 six areas in the province were declared dr . Three areas are about ... dr ... from August 1, 13 more such areas will go completely dry This will entail a loss of Rs 19 million of the excise ...

Madras: Its excise revenue is Rs 38 million, about 25 of the total revenue. In 1938, 3 districts were declared dry and shortly one more district will have prohibition This will give a loss of Rs. 6½ millions to the Madras Government. The Government, however, expect to bring 1/5th of the total area of the province under prohibition during the course of the present year.

United Provinces: It has an excise revenue of Rs. 15 million which is 20% of the total revenue So far two districts have gone completely dry and shortly 4 more districts will join them. Partial prohibition has been introduced over a large area by reducing the number of liquor shops by 20

Bihar: Bihar's excise revenue is Rs. ... million which is ... of the total revenue. So far two districts have gone completely dry and prohibition has been introduced in parts of 3 other districts Altogether 400 shops of excisable articles have been closed down In the course of this year 5 more districts will have total prohibition

Central Provinces: Its excise revenue is Rs. 6 million or 14% of the total revenue. So far eight areas have been declared dry.

Assam: Its excise revenue is Rs. 4½ million, 10% of the total revenue. Assam came under the Congress ministry only in the latter part of 1938. As yet prohibition has not been introduced in any district but the scheme will come in force in the course of this year. This ministry will also have to tackle the opium problem, as opium habit is fairly wide spread in this province.

Orissa: Its excise revenue is Rs. 2 millions which is 12% of the total revenue. So far one district has been declared dry and a number of opium shops closed down.

North West Frontier Province: Its excise revenue is 9,00,000, 7% of the total revenue So far one district has been declared completely dry and two districts partially dry More districts will come under prohibition in the course of this year

Things In General

Tactics Of Non-European Front Officials Opposed

In our last week's issue we referred to a statement issued over the signatures of Councillor Mrs. Goot and other members of the United Front Committee at Capetown, stating the opinion that it would be premature for a group within the Indian community to launch a separate and independent campaign against the Government and expressing the hope that passive resistance will not hastily be embarked upon until mutual consultation and preparation for simultaneous action can be taken by the leading organisations of non-European people. Considerable resentment is shown by members of the recently-formed Durban Non-European United Front, and seven members of the Durban provisional committee of 13 have offered their resignations on the grounds that the Capetown body had no right to speak for the whole of South Africa and that their resolution was unconstitutional and unrepresentative of the opinion of other Provinces. The seven dissentient members have asked the secretary to convene a meeting to discuss this matter, and also the general bureaucratic and dictatorial methods of certain members of the committee in Natal.

Asiatic Occupation Of Stands In Springs

The alleged illegal occupation by Asiatics of two stands in Springs in anticipation of the adoption of the Feetham Commission's recommendations, was discussed at a meeting of the Springs Town Council on Monday, July 31. "The question of Asiatic occupation, legal or otherwise, has been before this Council for some time and it is the intention of this recommendation to refer the matter to the law to see whether the state of affairs as it exists is legal," said Mr. J. J. Coetzee, chairman of the General Purposes Committee, in submitting a recommendation from his committee that immediate proceedings be taken for the ejectment of the Asiatics occupying the stands in question. The General Purposes Committee's report pointed out that one stand had been recommended by the Feetham Commission for Asiatic occupation at the back of the stand and for European business premises on the front portion. The Council has consistently opposed this in anticipation of the adoption of the Feetham Commission's recommendations, and "we consider this occupation illegal in the present circumstances. The Council has on previous occasions complained to the Minister of the Interior accordingly." The committee stated that it considered the Council would be faced with certain difficulties if it agreed to the transfer of the European business referred to. Certain Government authorities had been interviewed in connection with this matter. Another site was also considered as being illegally occupied in anticipation of the adoption of the commission's recommendations. The Council agreed that immediate proceedings should be taken for the ejectment of the Asiatics occupying these stands and that the proceedings should be taken under the control of the General Purposes Committee, subject to the co-operation of the Public Health and Non-European Affairs Committee.

Segregation On Market

The segregation of Europeans and non-Europeans on Municipal markets was urged by representatives of the Suid Afrikaanse Vroue Federasie before the Perrinpiet Marketing Commission in Pretoria on Tuesday August 1. The representatives were Mrs. A. B. Roosegaarde-Bisschop and Mrs. M. Ackerman. "Our association," said the S.A.V.F. representatives in a memorandum, "would like to see segregation on the market at the public auctions and at the out-of-hand sales. Segregation is enforced in Natal and we consider it practicable in other centres as well." Dr. H. Nelson, Pretoria medical officer of health, said that as a medical man he could find no good reason for the segregation of bidders on the ground of health. Dr. Nelson added that most fruit and vegetables distributed by Indian hawkers should be subjected

to stelot hygienic control. Special storage sheds should be erected for unsold produce "for there may be some truth in the common saying that hawkers sleep on their bananas to make them ripen."

Question In House Of Commons On S. A. Indian Question

A Reuter's message from London dated August 2 states:—In the House of Commons Mr Graham White (Labour, Birkenhead) asked the Under-Secretary of State for India, Lieut.-Col. Muirhead, if he was now in a position to make a further statement relating to the conference to be held to consider the Asiatics (Transvaal Land and Trading) Act of South Africa. Lieut.-Col. Muirhead replied that negotiations were still in progress between the Indian Government and the Government of the Union

Black Man's Hampered Progress

Mr Josiah Mapimmulo writes in the Native paper *Ilanga Lase Natal* —

In the *Natal Mercury*'s issue of June 23, Dr J. B. McCord, inter alia, said: "The report of the Lovedale Commission, presented in 1929, recommended that provision be made for a complete medical education for Natives, with complete medical qualifications. When this recommendation was put before the South African branch of the British Medical Association, which met in Durban at about that time, it met with bitter opposition from a large section of the medical profession of the Union of South Africa." This is characteristic of South African democracy, which has drawn an inexorable line between master and servant, placing the servant outside any law relative to the master. It has deprived the Bantu of any freedom of movement; he cannot go where he likes, he must not settle in towns or buy land there to build a house. He must remain on his reserve, in the places reserved for him, he must carry a pass with him, going just where his master permits. He cannot sell his labour in a free market; in the town, in industry and in the mines, he may stay only so long as his contract allows him or the master needs his service. If not, he is repatriated back to the Reserves, to develop "on his own lines," in other words, "to stew in his own juice." South African democracy deprived him of economic rights. He may not own property in a town, he may not be a member of any liberal profession. He can only be an unskilled labourer on the land, in the mines or industry; he can only be a servant, a hewer of wood or a drawer of water. He must be educated according to his station in life; he must not receive education which would do him harm, such as dangerous ideas about freedom and equality—not social equality, but the equality of natural opportunity; but only what is suitable for a slave to learn.

Agent-General Returns To Durban

The Agent-General for India, Sir Benegal Rama Rau, who went to Pretoria last week and thence to Capetown to receive his two daughters, Miss P. Rama Rau and Miss V. Rama Rau, who arrived from England on a short holiday, returned to Durban last Friday accompanied by his daughters. They were received at the station by Lady Rama Rau and many prominent Indians.

Committed For Trial

Abdulla Alli, Mahomed Ismail Kajee, Messrs Ahmed Sardaboo, Mahomed Khann and Mahomed Abed, who were arrested in connection with the hooliganism on June 1 at the Ozrik Pictoro Palace, Johannesburg, when a meeting of the Transvaal Indian Congress was held, have been committed for trial on a charge of public violence in the Johannesburg Magistrate Court. All pleaded not guilty and reserved their defence. They accepted short service and bail was fixed in the sum of £250 for each.

Cape Indian Council (Uitenhage)

The monthly meeting of the Cape Indian Council was held on July 23. The following office-bearers were elected: Messrs. M. Jiva (chairman), D. R. Patel (vice-chairman), L. T. Gajjar (treasurer), T. B. Kara (secretary), N. S. Satboree (assist. secretary).

Eighth Anniversary Of The Andhra Maha Sabha

The eighth anniversary celebration and the first Eisteddfod of the Andhra Maha Sabha was held in the Gandhi Library hall, Durban, on Sunday, August 6. Six Andhra vernacular schools competed in the Eisteddfod, and in the conclusion Lady Rama Rau presented trophies to the winners in the various subjects. Lady Rama Rau addressed the gathering on the cultural aspects of the Andhras in the Motherland and concluded by appealing for unity amongst all the sections of the Indian community. Among other speakers were Messrs. S. A. Naidoo, V. M. Naidoo, A. R. Naidoo and D. V. Naidoo. Mr. V. Sirkari Naidoo thanked Lady Rama Rau and her two daughters for so kindly responding to the invitation to attend the anniversary celebrations. The proceedings terminated with prayers conducted by Mr. V. D. Nayanah Rajh.

Obituary

Death At Pietersburg

THE many friends of Mr. Munshi Goolam Rasool of Pietersburg will be grieved to learn of the sad and sudden demise on July 31 of his beloved son Abdul Aziz at the early age of 19 after a short illness of three days. Abdul Aziz had recently passed his Matric and arrangements were being made to send him overseas to study medicine. The funeral which took place on August 1 was attended by a large number of Indians and many letters and telegrams of condolence were received by Mr. Goolam Rasool and family from Natal, Cape and Transvaal. Abdul Aziz was a promising youth in whom his sorrowing parents had great hopes.

Death At Malvern

The untimely death of Mrs. Gnanamall Charles (wife of Mr. P. M. Charles of the Gandhi Library, Durban) on Monday, July 31 cast a gloom over the Indian community of Malvern and district. She was 47 years old and had been ailing for about a year. She came from Dundee twelve years ago with her husband and resided at Malvern. Her kind disposition endeared her to all those who knew her. She took a keen interest in all the activities of the school especially in the encouragement of sports. Her interest in the Christian community of the district was such that through her influence and guidance, three of her children are Sunday School teachers. The funeral took place the same afternoon at the Malvern cemetery after short services conducted by Rev. W. H. Satchell and Rev. J. M. Sandrum. She leaves behind her husband, four sons and five daughters to mourn her loss. Several telegrams and letters of condolence and many floral tributes from friends and relatives were received.

Death In Durban

The news of the death of Mr. M. G. Govender (late teacher of the Hindu Tamil Government-Aided School) came as a great shock to many friends and relatives of the deceased. Mr. Govender was born in Ladysmith on June 6, 1914. In 1928 his parents came to reside in Durban during which time he studied at the Depot Road Government Indian School. He subsequently continued studies at the Sastri College. He proved to be a brilliant student as in 1933 he was the only candidate to get a full pass in the T.5. examination and later completed the T.4. examination. He joined the vernacular staff under the headship of his former master, Mr. S. M. Pillay, and proved himself to be a capable teacher and a good musician. In 1931 he joined the staff of the Hindu Tamil Government Aided School and was popular with his fellow teachers and pupils. At the early age of 25 he fell ill and peacefully passed away on August 1. He will be ever remembered by his many friends and relatives.

Thanks

Mr. and Mrs. Munshi Goolam Rasool of Pietersburg wish to thank the many friends and relatives who shared their sorrows in their sad bereavement caused by the death of their beloved son Abdool Aziz and also those who had so very kindly sent letters and telegrams of condolence from Natal, Cape and the Transvaal.

PERFECT EYESIGHT WITHOUT GLASSES

By
Dr. R. S. AGARWAL
Eye Specialist, Delhi

TO-DAY we see the progressive increase in the number of boys and girls, young men and women, from grade to grade throughout the elementary school, the high school and college, who suffer from some form of defective eye sight. The cause is eye strain which is generally due to improper eye hygiene and continuous abuse of the eyes. Here are a few tips about the right and the wrong use of the eyes.

Eye Lids

The upper lids should remain downwards, keeping the eye half open. While looking upwards or in front the upper lids should not be raised, but only the chin. It can be easily demonstrated that keeping the lids up causes strain on the eyes. Look at a letter at a distance of fifteen feet or more and raise the upper lid and lower the chin, note that the blackness of the letter begins to fade. Now raise the chin and lower the lids; note that the blackness of the letter re-appears. If the strain continues for some time, the eyes begin to tire, the circulation of the blood in the eye is greatly influenced, the eye sight begins to deteriorate. It is very essential for myopic persons to keep the lids in the right position.

Blinking

"The greatest things are always the simplest." The act of blinking is the first and the simplest, and a most important action of the eyelids. In blinking the upper eye lid comes a little downwards to cover the pupil and is again raised. Wrong blinking is usually very irregular and jerky. Blinking is a quick method of rewting the eyes and can be done all day long unconsciously, irrespective of what one may be doing. It is interesting to note the blinking demonstration.

Look at a letter, stop blinking, note that the blackness of the letter begins to fade. Now blink and note that the blackness re-appears.

Reading

Keep the book at a lower level than the chin so that the lids may not be raised. Then blink twice at least in reading one line. Do not read in the sun because the glare reflected from the paper causes strain on the eyes. Reading while lying down can also be done without any discomfort, but keep the head raised and blink frequently it is a mistake to stop blinking while reading.

Writing

While writing keep the sight on the point of the pen and move the sight with its movement, and blink frequently. A common mistake is to write forward and at the same time to look at the back letters.

Sewing

Many women suffer from eye strain or headache while sewing or doing needlework. The mistake they commit is that they keep their eyes fixed on their work and blink at long intervals. They should blink frequently and move the sight with the movement of the needle. If the needle comes up, the sight should also move up, and when the needle goes down to the cloth, the sight should shift to the cloth. This shifting relieves eye strain.

Cinema

Cinematograph pictures are commonly supposed to be very injurious to the eyes, it is in fact that they often cause much discomfort and the lowering of vision. They can, however, be made a means of improving eyesight. When they hurt the eyes it is because the subject strains to see them. If the tendency to strain can be overcome, the vision is always improved and if the practice of viewing pictures is continued long enough, many eye troubles are relieved.

How To See Cinema

Sit erect comfortably, keep your upper lids down while resting the chin blink frequently. The common mistake while watching a picture is to keep the lids raised and to stop blinking.

Below I give a few methods by which the sight could be preserved and restored.

Sun Treatment

The sun is a wonderful help in relieving all sorts of eye discomforts. Sometimes we get miraculous results, and the results are very encouraging. It has been tried over 5000 eye patients. Every one should face the sun with eyes closed while sitting in the sun, sway your body gently from side to side for ten to thirty minutes. Morning and evening or when the rays of the sun are not keen, is the best time. One should stop sun treatment as soon as the sun causes discomfort in the body or head. The head may be covered by a handkerchief. After enjoying the sun come to the shade and wash the eyes with cold water.

Eye Wash

Eye wash is very effective in toning up the eyes and the surrounding tissues. It causes relaxation. You may splash cold water on your eyes smartly, but not violently. Or fill the cup to its brim and put the cup against the eye. Keep the eyes downwards and blink frequently in the cup. Do not put the cup against the eye for too long a time, as that may produce suction which is not desirable. It should be removed and re applied several times after every twenty or thirty seconds. After washing each eye practice *palming*.

Palming

Every one must have noted that when the eyes are tired, closing the eyes for a moment clears the vision and a kind of relief is felt in the eyes. But as some light still comes through the closed eye lids, a still greater relief can be obtained by excluding this light as well. This is done by covering the closed eyes with the palms of the hands in such a way as to avoid pressure on the eyeballs. This practice is called Palming. With the eyes closed and covered call up the image of something perfectly black or some pleasant thing as a flower, a boat floating in the river, clouds moving in the sky, etc. Palming may be done for two to five minutes, or longer. You must rest the elbows on the table or tuck a cushion below them.

After palming, when the eyes are opened, read the eye-testing "C" chart at a distance of ten to twenty feet if your distant vision is defective, and on the reading test type if the near vision is defective. The improvement comes very soon. Continue for some time to make the improvement permanent. Even if you have good eyes, you should practice these simple methods to keep the eyes perfectly healthy.

Medical Examination

Remember three points:—1. Cover the eye with the palm and not with the fingers. The fingers cause pressure on the eyeball, and consequently the sight becomes defective temporarily, and you are unable to read the smaller letters when the covered eye is opened. 2. Keep the chin at right angle to the neck, the upper lids down. 3. Blink gently on each letter.

Case Reports

Many patients suffering from myopia, hypermetropia, astigmatism presbyopia, blindness etc., have been greatly benefitted by eye exercises and right use of the eyes. The details of other methods, not mentioned here, can be studied from the book "Mind & Vision" which can be had from Thacker Spink & Co., Calcutta.

It is simply surprising to note that a boy blind since birth in his right eye was cured in two hours, another in three days. Captain Bikram of Nepal was also blind with his right eye since birth and gained normal vision within seven days.

The Sporting World

New Soccer Competition

A NEW competition amongst Indian soccer players in this province has been inaugurated by the Natal Association. This was made possible by the All-India team at the termination of their tour in South Africa to present a cup known as the All-India Cup for competition amongst South Africans. The South African Board could not promote another competition in combination with the Sam Chins tournament, and decided to present the new trophy to the winners of the last tournament, which happened to be Natal.

At the Natal Council meeting many suggestions were mooted, but finally it was arranged to form three zones, from which the pick of the talent will be chosen. In this way a two-fold purpose will be served, firstly, the regular competition for the cup, and secondly, the opportunity to select Natal teams.

The division has been as follows:—All Coastal Associations to select one team to be known as "Coast," Maritzburg and Maritzburg County to be termed as "Midlands," while the Uplands will comprise Klip River and Northern Districts.

The first match has been set down for Saturday at Currie's Fountain, when Coast and Maritzburg meet, the winners playing the Northerners on Sunday at Clairwood.

The following team has been selected for Durban:—

C. Govindsamy, George Singh, A. K. Hares, C. P. Francis, R. dubbun, Arnot Khan, S. Nielsen Pedayachee (captain), R. A. Naidoo, Mahomed Khan, D. Rajoo Pillay, P. Narridoo, M. Govindsamy, Louis Vindee, G Mustapha Reserve goal-keeper, A. I. Timol.

Non-European Boxing

There was a large crowd at the non-European boxing journey in the City Hall, Durban, on Saturday night to see Seaman Chetty in his last fight prior to sailing to England on Thursday. The results were:—Kid Sathasivaney (127lb.) knocked out Dawood Kid Ally (122½lb.) in the sixth round; Joe Aron (131lb.) beat Harry Kid Singh (124½lb.) on points; Seaman Chetty (114lb.) beat P. M. Pillay (115½lb.) on points; Manna Dixon (135lb.) beat Sonny Thomas (134½lb.) on points.

M.C.C. Team For India

The M.C.C. announce that the following players have been invited to tour India this winter:—A. J. Holmes (Sussex), E. T. Bartlett (Sussex), J. M. Brocklebank (M.C.C.), S. C. Griffith (Sussex), R. Human (Worcestershire), J. R. Human (Worcestershire), R. E. Wyatt (Warwickshire), E. Davies (Glamorgan), H. E. Dollery (Warwickshire), H. Gimblett (Somerset), James Langridge (Sussex), John Langridge (Sussex), R. S. Mobey (Surrey), M. S. Nichols (Essex), J. I. Parker (Surrey), Peter Smith (Essex), and A. W. Wellard (Somerset). Holmes has accepted the captaincy. Doubts whether the tour would take place in view of the international situation have been dispelled following the consultation between the M.C.C. and the Indian Board of Control.

Charity Drama

The stage of the Mayville Theatre became alive on Sunday August 6, at 2.30 p.m., when the Gyana Prachaar Natak Mandal staged their comedy drama entitled "Ramshukla" in aid of charity for the Hindi Teachers' Fund. The play on the whole was a interesting one and was well appreciated by the spectators.

ANNUAL READING

On family, profession, love, health, income, expenses, unexpected fortunes and misfortunes journey's lucky days, colour, number, luck in lottery, race, etc., and other important events by monthly details for 1 year 5s. weekly 17s. Correct answers for 4 questions about futurity 2s. No C. O. D. (your Country Currency, I. P. Os. accepted) State birth details of sex, age, profession and writing time.

'Swadesa Mitran' leading daily Madras says It is necessary to introduce Mr. Acharjar who got the name Gandhi Astrologer by predicting the release of Mahatmaji and whose fame has been to spread throughout the world for his correct prediction concerning the American President Mr Roosevelt's success in his recent elections.

V. K. SATAGOPACHARIAR,
HANUMAN JOTHISHA ASHRAMAM,
TIRUTTANI, (S. INDIA).

THE EPIC FAST
(BY PYARELAL)
An account of Mahatma Gandhi's Fast in September 1932, and events leading up to the Yeravda Pact with all relevant documents.
320 Pages. Price: 2s. 6d.
Obtainable From The Manager:
INDIAN OPINION Phoenix, Natal

'INDIAN OPINION'

(Founded by Mahatma Gandhi in 1903)

For The Moral, Political and Social Advancement Of Indians In South Africa.

Published Every Friday.

Subscription Rates

Payable Always In Advance.

Within the Union	21s.	Annually
" " "	11s.	Half-yearly
Outside the Union	22s. 6d.	Annually
" " "	12s.	Half-yearly

Become a Subscriber and persuade your friends to do likewise

Apply to—

Manager,
Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

મહાત્મા ગાંધીજીના વતને
અને તેમના નેતૃત્વ

પુસ્તક ૩૭ મું. ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૨૧ ઓગસ્ટ ૧૯૩૯ અંક ૩૪.

"ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન"

શુક્રવાર, તા. ૧૧ ઓગસ્ટ ૧૯૩૯.

ઐક્ય

દુરસ્તાનમાં ઓછા ભાગ પડતી જણાય [illegible] નીયલ મૌલ્ં ઔના સેટલમેં ઓસોસીએશન ના જૂની કરવાઓનું સ્નેહાણ પણ મધુ છે અને હોદ્દા ફાટા ઓકત્ર પણ કાર્ય કરી રહી છે. આ બે બાજુ દોષ તો કેટલું આનંદદાયક અને આશ્વાસનદરૂપ પણ પણ પરંતુ આપણે ત્યાંના કાર્યમાં દુઃખ થાય છે કે એ ચરણમાં હજુ ઘણી ના કરવું બાકી નથી, અને સામાજીકતના આ દેશમાં આત્મમંતન પરિણામે બાજુને સંસ્થાઓના ટકવાને આગેવાનોનો આનંદકરણથી એમ લાગ્યું હતું આપે સમયે હોદ્દો દેખે ઓકત્ર પણ ઓછા આપણે બોલવું કે આપણે આવશ્યક છે, એ દિશાએ તેઓએ પ્રમાણિકપણે પ્રયત્ન આણ કરી દીધો. બન્નેને સામું [illegible] કોઇનું આત્મબળ નાશ થાય એ રીતે કામ લેવું જોઇએ આમ તેથી બન્ને પણ આનપૂર્વક સ્વિકારી રાજે એવું સમાધાન સાધવાનો માર્ગ શોધવા લાગ્યા. પરિણામે તેઓએ એક કરાર ઘડી કાઢયા જે અખબાર વાચકોની સ્મૃતિ તાજી કરવાને અર્થે કરીયા નીચે છાપીએ છીએ:

(૧) "૧૯૩૬ ની સાલથી હોદ્દો સામસા મંજીર મતભેદ પડી ગયો છે જેને પરિણામે નાટાલના—નાટાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસ અને કોલોનીયલ બોર્ન ઐન્ડ સેટલ્ડ ઇન્ડિઅન એસોસીએશન એ બે રાજદ્વારી સંસ્થાએ વચ્ચે ખરાબી રહી છે

(૨) ગત અને વર્ત માન ઓનરરી-જનરલ સરે રજા આપી અને મી. જી. રામરાયે રાજીનામાં તેઓનું આજીવન સભ્યનો હોદ્દો કરવાનો પ્રયત્ન કર્યો હતા અને કુ મુદ્દાપર ચુંટણીની મુલાકાતે આવેલા સર ઓગ્રે. રાધાકૃષ્ણનને પણ હિંદી કોમને ઐક્ય થવાની અપીલ કરી હતી.

(૩) હોદ્દા કોમ સમક્ષ રીતે એમ સ્વિકારે છે કે સંપીને રહેવામાંજ આ દેશમાં તેઓનો છુટકારો રહેલો છે. અને હોદ્દાઓ આજે જે અનીશ્ચિત અને કટકાતી જતી પરિસ્થિતીમાં થઇ રહ્યા છે તે જોતાં સઘળા ઝઘડાનું સમાધાન કરી રહ્યાથી અસ્તિત્વ સ્થપાય અને ઐક્ય રાજદ્વારી બાબતો તરફથી સમસ્ત કોમનો સંપુર્ણ અવાજ કરવામાં આવે એ અત્યાવશ્યક છે.

(૪) આ હેતુથી નાટાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસ (કરણલના ડેકવોર્થ્સ) ની અને કોલોનીયલ બોર્ન ઐન્ડ સેટલ્ડ ઇન્ડિઅન એસોસીએશન (કરણલના ડેકવોર્થ્સ) ની કમીટી તરફથી એવો ઠરાવ કરવામાં આવે . કે હોદ્દો [illegible] સંપ આપણા . . . માત્ર અને બારણાના સારા માર્ગ તરીકે આ બન્ને રજીસ્ટર્ડ સંસ્થાઓએ એક યા બન્ને એ સંસ્થા પેની સંસ્થાના બાકીની [illegible] કરવાનું મહાત્મા ગાંધીજીને આપવું. પ્રત્યેક સંસ્થાએ પોતાની પ્રજાના આવે તો બાજુ તેના કારણો સહિત જણાવવા જોઇએ. મહાત્મા ગાંધીજીએ એક નામ પસંદ કરવું જાહેરમાં [illegible] . . . પક્ષ સામ્ય નામ તેઓને મળે . તેઓએ કરારવું બન્ને તેઓનો . નીર્ણય આવે તે ઉપરના નીર્ણય તરીકે સ્વિકારવો."

[illegible] સંસ્થાઓની કમીટીઓની જરૂરત મીટીંગ એપ્રીલ તા. ૩૦ મીએ એકત્ર થયાં પરંતુ મુદે જુદે જુદે [illegible] હતી બાને બન્ને મીટીંગો પ્રતિનિધિરૂપ હતી આમ કમીટીની ચર્ચા બાદ ઉપરોક્ત કરાર બન્ને પક્ષો તરફથી એકત્ર થિયેલ મતે પસાર થયા હતા પ્રોવિન્સની કમીટી મીટીંગ મા મી. એચ. આઇ. કાજીએ પોતાનું તટસ્થત્વ પ્રદર્શિત કર્યું હતું અને મીટીંગને જણાવ્યું હતું કે આ કરારને પ્રોવિન્સની સ્પેશ્યલ જનરલ મીટીંગ તરફથી મંજુરી મળવી જોઇએ અને તે પ્રોવિન્સ એ કરાર એ મીટીંગ સમક્ષ મુકવાને તૈયાર હતા આમ તેઓએ એ કરારને ટેકો આપેલો. જ્યારે તેઓ સૌએ તો કરારને અનુમોદી રહેવું પડશે. બન્ને સંસ્થાઓએ પોતાની સ્પેશ્યલ જનરલ મીટીંગો બોલાવામાં બહેલી તારીખ નિર્ણયાવાનું કરવામાં હતું આ મીટીંગો બોલાવવાની સેક્રેટરીઓની ફરજ હતી પરંતુ આજ માસ થવી ગયા છતા આજ પર્યંત તે બોલાવાઇ નથી. એ બાબત કોંગ્રેસના કમીટી મીટીંગો સમક્ષ અનેક વખત રજુ કરાયેલી છે અને અનેક વખત તેની તારીખો નક્કી થઇલી છે પરંતુ કોમની અધિકારની રક્ષાકારીને હજારી આપી એક અતિ આગત્યની બાબતમાં આટલી દીર્ઘકાળ નિષ્કાળજી બતાવવા માટે કોંગ્રેસના સેક્રેટરીઓ મી. એ આઇ. કાજી તેમજ મી. એ. એચમદ. મોહંમ્મદ કોમને ખુલાસો કરવાને બંધાએલા છે તેમ છતા તેઓએ આજ દિન સુધી કશો પણ ખુલાસો જાહેર કર્યો નથી. અમને માનવાને કારણ છે કે આ બાબતમાં માત્ર નિષ્કાળજી બતાવવા આ આવેલી છે એટલુંજ નથી પરંતુ એ મીટીંગ નહિ બોલાવવાનો બીજો કોઇક ગુપ્ત સમાવેશ છે.

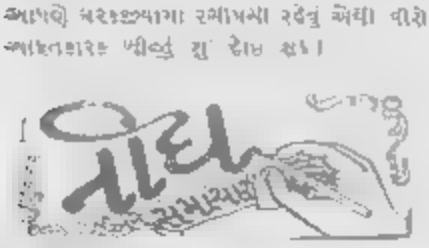
એક પ્રસંગે આવી મીટીંગ કેમ નથી બોલાવાઇ તેનો મી. કાજીની પાસે ખુલાસો માગેલો હતો પરંતુ તેમણે જણાવ્યું હતું કે, હું કોમમાં બહેલાઇ ફેલાવવા છે ખરો! અને આ મહાત્મા ગાંધીજીના વખતમાં પણ કરવામાં એના સોગ નહોતા કે જેઓ બાબતોમાં અયોગ્ય કારણો કરતા હતા એવી બાબતો કરીએ હતી, [illegible] કરવામાં હતી. જો મી. કાજી એવોજ મત ધરાવતા હતા તો તેમણે તે બાબત કમીટી સમક્ષ રજુ કરવી જોઇએ હતી અને તે પોતાની ફરજ [illegible] કરવાને બંધાયેલું હતું. એક સેક્રેટરી તરીકે તેમની ફરજ [illegible] હતી અને તે એ કમીટીએ તેમને આપેલી સુચનાનો અમલ કરી મીટીંગ બોલાવવી અને પોતાના વિચારો એ મીટીંગ સમક્ષ તેમણે રજુ કરવા જોઇતા હતા. મી. કાજી પોતાને હાલે ત્યારે જબરદસ્તીમ યુગમાં જીવે છે પરંતુ પોતાનું વર્તન સદંતર અંધારામાં વિરૂદ્ધનું છે. જ્યારે કોંગ્રેસના અધ્યક્ષદારોને પોતાના સ્થાનનો ગેરલાભ લિધો ચઢેલો છે કે કોમ કે જેણે તેઓને એ સ્થાને ચઢાવેલા છે તેની બાબતોની પોતાની જવાબદારી પણ ભૂલી ગયા છે. આ કોંગ્રેસની મીટીંગ બોલાવવાના. આ કારણથી આઘાતજનક પરિણામ પક્ષ છે અને હજુ પણ આ કારણથી તે સંબંધાયા જ કરવા છે તેનો ખુલાસો માંગવાને કોમ હકદાર છે અને તે તેને મળવોજ જોઇએ.

આપણી આપણુદી અને બીનજવાબદારી ભરેલી રીતોમાં કોમવાસમાં પણ ખાસી રહી છે કે આપણે જ હજાર મંડેલના સભ્યોએ એક સભામાં એકત્ર થઇને કોમના અગ્રસરદારોમાં અણુવિશ્વાસ ને ઠરાવ પસાર કર્યો હોવા છતાં તેમજ પ્રાંત બારણેથી તેવા ઠરાવો ચલણ પણ રહ્યા હોવા છતા પણ મી. એસ. એમ. નાનાને તેની બોજ બેવાની જરૂર હજુ જણાઇ નથી નાટાલમાં નહિ પરંતુ હજુ પણ કોંગ્રેસના સેક્રેટરી તરીકે ચલાવા ની અને કોમને નાગે સરકાર સમક્ષ રજુઆતો કરવાની તરી પૃચ્છતા કરી રહ્યા છે. પણ કોંગ્રેસવાદ ઇન્ડીઅન કોંગ્રેસનો અધારજ્ય માટે કે, કાઉ તરફથી, હોદ્દાના ઐજન્ટ-જનરલ તરફથી, તેમજ આગેવાન સભ્યજના મુજબ સા. આ. ઇન્ડીઅન કોંગ્રેસના પ્રમુખ તરફથી પણ આવણીઓ

મથા જતાં પણ તે રજૂ કરવામાં નથી આવ્યું જોકે તેનાં એવા નીર્ણય પર આવવાને સબળ કારણ મળે છે કે કૉંગ્રેસના અગ્રણીઓ આજ સુધી ચલાવી બંધારણીજ કામ ચલાવી રહ્યા છે. બેરિજ ખાસ કામ કરવાની આ રીત નજર અંદાજ.

કૉંગ્રેસના અગ્રણીઓ નાટાલમાં તેમજ ટ્રાંસવાલમાં પોતાની આવી રીતોથી કૉંગ્રેસ સંસ્થા ની હાંસી કરાવી રહ્યા છે. યુનીયન સરકાર તેમજ હૌદ સરકાર કે જે કૉંગ્રેસને આજ સુધી કોમની સનાતન સંસ્થા તરીકે સ્વિકારતી આવેલી છે, તે આ દેખીતી વસ્તુઓની નોંધ નહિ લે અને કૉંગ્રેસના કહેવાતા અગ્રણીઓને કોમના પ્રતીનીધીઓ તરીકે સ્વીકારશે તો નવું આશ્ચર્ય ગણાશે. કૉંગ્રેસના અગ્રણીઓને સાજન છે કે તેઓએ જરા પણ ઢીલ કર્યો પોતા ના જનરસ માટીંગ બોલાવી પોતાની સ્થીતી ફોગના નીર્ણયને માટે તેના સમક્ષ રજુ કરી દેવી જોઇએ. એજ સીધો અને પ્રમાણીક માર્ગ ગણાશે. એ વસ્તુ કરવાનો જો તેઓ ઇન્કાર કરશે તો એટલુજ સિદ્ધ થશે કે પ્રજાનો તેઓ બહુમતી ટેકો છે પરંતુ તેના મુળ સિદ્ધાંતોનો તેઓ જાતે જ ઉડાડતા ગાંજ કરી રહ્યા છે.

છેવટે આપણે કઇ દાને માટે રવા કીએ? સત્યાગ્રહ કરીએ યા ના કરીએ તેને માટે? એ વસ્તુઓ કોકટનો નીર્ણય તો બહુમતી પરજ રહી શકે આપણે શું એક ચલાવને માટે લડીએ કીએ? તેં તેમજ હોય તો રમાન અને સત્તા ને માટે આટલી બધી તાલાવાલી શાને માટે? કુદરતે જે વખત આપેલો છે કે આજે આપણે એ સમજતા થયું જોઇએ કે આપણે પહેલે પાને કેવલે કામના રોપકો કીએ અને આ દેશમાં આપણા બચ્ચા ઢોકન માટે એક બગાકે લડવાને બંધાએલા કીએ. બરસાપરસ કાડવ ઝાંટવાને નહીં પરંતુ સહાયના આપણને બંધાએલા કીએ. જે સગવે આ દેશમા આપણા સભુકોએ આપણને પામમાલ કરવાને અને ગુલામો તરીકે ના દરજ્જામાં ઘકાવવાને પોતાનાથી બનતા બધા પેરવીઓ રચી રહ્યા છે તેવે સમયે આપણે બરકરાર રહીએ રહેવું એવી વીરોચ ગાકતકારક બીજું શું હોઇ શકે.

રસ્ટફર્નું નિવેદન

ગયા વીકાર તા. ૫ મીએ કરબનમાં 'નાટાલ કેલી બ્યુસ'ના પ્રતીનીધીને મુલાકાત આપતાં મુકની પ્રધાન મી. રસ્ટફર્ડે જણાવ્યું હતું કે દક્ષીણ આફ્રિકાના સલાહની ચર્ચા કરવાને યુનીયન અને હિઝ સરકારો વચ્ચે રાઉન્ડ ટેબલ કોન્ફરન્સ બોલાવાની નથી. "હું શું કરવા ધારું છું એ હિઝ સરકારને હું જણાવીશ અને જો તે કોઇ પ્રતીનીધીઓને અહીં મોકલવા ઇચ્છશે તો તેઓ ના પાડશે એવો કરીલ પરંતુ હીંદી સવાલ હું ઉકેલવાનો નથી. મારો વીચાર એ છે કે હીંદીઓને સંપુર્ણ ઇન્સાફ મળવો જોઇએ, પરંતુ યુરોપીયનોને બધુ ગળાગો જોઇએ. આ સ્થીતી છે. ટ્રાંસવાલ એશીયાટીકસ લીન્ડ ઓન્ડ ટ્રેડીંગ એક્ટ જેના અમલની મુદત બે વર્ષની છે તે પુરી થાય તે પહેલાં હાલ જાતી રહેલા તકાવતોનું સમાધાન કરી નાખવાની હું આશા રાખું છું. આ હું માનું છું કે હીંદીઓ જેને "કલંક" કહે છે તે નાબુદ થાના કરી શકાશે. આપણે બધા તે આપણા અગ્રજ ઠેકાણે રાખીશું તો હું ધારું છું કે આ સવાલ નું સમાધાન માની શકાશે."

મુકની પ્રધાનના આ નીવેદનમાં કરાં નવા વાત નથી. પાર્લામેન્ટમાં તે જે બોલી ગયા છે તેની પુનરૂક્તી છે. અમને ભરોસાદાર બબર મળી છે કે આ નીવેદનપરથી કોમ માની લેવાને ઇનકાર કર્યો છે કિંદ અને યુનીયન વચ્ચે ની ગલતફેમો પડી ભાંગી છે તે વસ્તુ ગણુજ છે, પરંતુ કેવા આકારો, એ વસ્તુ જોવાનું રહ્યું છે.

દ. આ. ના સંયુકત રાષ્ટ્રનું જનરલ સ્મટસનું ચિત્ર

રસ્ટનબર્ગમાં યુનાઇટેડ પાર્ટીની સભા સમક્ષ ઓગસ્ટ તા. ૪ થીએ ભાષણ કરતા યુનીયનના ન્યાય મંત્રી જનરલ સ્મટસે જણાવ્યું હતું કે:

"આપણે એક મહાન રાષ્ટ્રને જરૂરી એવી ખરી રાષ્ટ્રિય ભાવના હજુ ખીલવી નથી શકયા, એટલેજ આપણું સાર્વત્રિક સ્થાન માં એટલા બધા ઘટાડાઓ છે. આપણી તવિષ્યના પ્રબળ દક્ષિણ આફ્રિકાનું રાષ્ટ્ર જોઇશે પરંતુ તે એકજ વર્ગનું બનેલું રાષ્ટ્ર નહિ હોય. કેટલાક એમ માને છે કે દક્ષિણ આફ્રિકાનું જે રાષ્ટ્ર બનાવું છે તે કચ્ચ ગાયના બોલાનારાઓનાં સંતાનોનુંજ બનેલું હશે. તેઓ ભૂલમા છે. રાષ્ટ્ર તો ગોરી પ્રજાના જે બીન બીન વર્ગો દક્ષિણ આફ્રિકામાં આજે છે અને જેઓ એક સાથે કામ કરી રહ્યા છે તેઓનુંજ બનેલું હશે. આપણામાંના કોઇ પણ વર્ગને બાકાત નહિ કરી શકાય, પછી તેની ઉત્પત્તિ ગમે ત્યાં થઇ હોય. કેટલાક કહે છે કે બાટુઓને બાતલ કરવા જોઇએ પરંતુ જેવા આફ્રિકાનરોમાં સારા તેમજ બરાબર છે તેવાજ બાટુઓમાં પણ સારા તેમજ બરાબર છે." જનરલ સ્મટસે કહ્યું કે, "જતીના ધોરણે વર્ગો ના પાડવા માં આવે તો દક્ષીણ આફ્રિકાની પ્રજાનું એક સંયુકત રાષ્ટ્ર બની શકે."

દક્ષીણ આફ્રિકાના સંયુકત રાષ્ટ્રના જનરલ સ્મટસનાં ચિત્રમાં સાર લાગ્યા જોઇએ કે દક્ષિણ આફ્રિકાના મૂળ વતનીઓ છે, અને બે લાખ હીંદીઓ અને કલકીને માટે તો કાયમ સ્થાન જોવામાં આવતુંજ નથી. શ્રી તેઓએ કાયમને માટે "ગોરાં દક્ષિણ આફ્રિકા" ને માટે "જબરદસ્ત અને કઠીયારા" તરીકેજ રહેવાનું છે! દક્ષિણ આફ્રિકામાં મીનગોરાઓનું એકત્ર બળ તે (નોન-યુરોપીયન ફન્ટ) કહી પણ હકિતમાં આવી તો તે બીજા કોઇના નહિ પરંતુ ગોરાઓનું દક્ષીણ આફ્રીકા બનાવવાના સીદ્ધાંતનો જોઓ ઉપદેશ કરી રહ્યા છે તેઓનાજ પાપે આવશે.

ઈશ્વરના પિતૃત્વની માત્ર મોહાનીજ વાતો

મી. જે. ઓચ. વૈકમેયર જેઓ દક્ષિણ આફ્રિકામાં ફોર ઓચ. કોરમા ના નવા લીડર સુંદરમા છે તેમણે એ સરઘસના આશય વેહળા લોહાનીસબર્ગમાં બોલતી એક સભામાં બોલતા કરતા જણાવ્યું હતું કે:

આજે તો આપણું વાતાવરણ રાષ્ટ્રો એક બીજા સામે ઢબકાના પ્રહારો કરી રહ્યું છે તેનાથીજ ભરાઇ રહ્યા છે. તેને માટે આપણે દક્ષિણ આફ્રીકાની બહાર જવાની જરૂર નથી રહેતી. હીંદના કોમ સમાગમ કરવાની અણીપર છે; કલકં નેતા સેગ્રેગેશનના કાયદાને પીયે શીતાતુર છે અને વીરોધના ગાગથીયો ઉકેરાઇ રહ્યા છે; નેટીવો પોતાનો મતાધિકાર છીનવી લેવામાં આવ્યો છે તેના બદલામાં તેઓના વીકાસ માટેના અપાયેલાં વચનોને રૂપેણ પરીણામમાં નહીં આવે તેને વીને બબકીત અને ઇન્તાતુર બની રહેલા છે; પાકુદીઓ વીરૂદ્ધ આંતિ મંડી પ્રચાર વધતા જતા વેગે ચાલી રહ્યો છે. જો દક્ષિણ આફ્રીકા સોનેરી પીતા બનવાજ છે એમ સોદાંત, કે જેની છબાસના આપણા દેશમાં માત્ર મોહાની ગણાયેજ કરી રહ્યાં છે, તેનાપરજ પાયેમાર પોતાનું પરાકાર રચવા ચાહતું હોય તો આ બધાની વસ્તુઓ સંપાયેજ નાદ."

દ. આ. ના હિંદી સમાજોપર આગ્રાની સલાહમાં પ્રકેપ

બંકાનરી આગાની સભામાં રરકનગરના શેખર મેમ્બર મી. મિરીમ ગ્રહારકે હિંદુસ્તાનના નામબ ગ્રહર મેયરોનબ્ધ કરેલા બુરહાન પુછપું હતું કે દક્ષિણ આફ્રિકાના એશીયાટીકસ (ટ્રાંસવાલ લેન્ડ એન્ડ ટ્રેડીંગ) એકટનો વિચાર કરવા બાબતની ધારાસભ્યોને ચિઠી તેઓ તરફ ગાહોની આપી રાકે છે કે નહિ? જવાબમાં મેયરોનબ્ધ કરેલા બબુરહેડે જણાવ્યું કે હીંદ અને યુનીયન સરકારો વચ્ચે હજુ મસલતો ચાલી રહી છે

શાકાહારપર બરનાર્ડ શૉ

ગ્રેટબ્રીટનના પ્રખ્યાત લેખક અને નાટકકાર બર્નાર્ડ બનૉર્ડ શૉ જેમની વય ૮૩ વર્ષની થઇ છે તેમણે વર્તમાનપત્રના પ્રતનિધીને મુલાકાત આપતાં શાકાહાર પર પોતાના વિચારો દર્શાવ્યા હતા. જે મોટો માંસાહાર કરનારોમેજ ટેવાયેલા છે અને તેના વિના જીવીજ નહિ શકાય એવા ખોટી માન્યતા ધરાવી રહ્યા છે તેઓને બર્નાર્ડ શૉ ના વિચારોની નોંધ લેવા જેવી છે. 'બર્નાર્ડ શૉ' ને તેમણે જણાવ્યું હતું કે:

"૬૦ વર્ષપર શેલીના લખાણો મેં અધ્યયન કરતિ વખતે મારાં હતાં અને મેં વાંચીને હું શાકાહારી બન્યો. શેલીએ લખ્યું હતું કે: "હવે પછી અનુભવના આધાર પરા પક્ષિના ઝેરીલાં મોઢાની નદાધી ન ખરડાવે". હું શેલીની સાથે અળતો થાઉં છું. પણ લોકો એવી બાતો ધરાવી રહ્યા છે કે માંસાહાર કર્યા વિના તેઓ પોતાની તબીયત સંભાળી સકેજ નહિ. એ નરી બેવકુફીજ છે. ડીયરીના બેકુતા બટાકા અને બાજ પર નભતા હતા. વીજરના સૈનીકો

નું પાન્યું ભર્યું મળતું હતું. રહીમાનો મુકામ માળી રોડી અને કાળીના ઓસામણપર રહેતો હતો. માંસ વિનાના આહારથી સુંદર તંદુરસ્તી રાખી શકાય છે તેના દાખલાઓથી દાખલા દઈ શકું છું પરંતુ આ પ્રયોજન અસ્થ છે. હું તો કોઈ પણ જાતના માંસાહાર વીના છતી અને કામ કરી રહ્યો છું. બાદમી દરમીયાન દાક્તરો અને ગારા કુટુમ્બીજનોએ મને મંસિના ખોરક પાવાના પણ પ્રયત્નો કરેલા છે પરંતુ તેઓના સઘળા પ્રયત્નો નીષ્ફળ નીવડ્યા છે માંસ બહારથી દાખલ કરવા કરતાં મરવું બહેતર છે. માંસાહારનો બચાવ કરનારા મોટો ડર છે કે પશુઓ પણ એક બીજાનું ભક્ષણ કરી જીવે છે અગી કુદરતનો કાયદોજ એવો છે પરંતુ મનુષ્ય પશુઓ કંઈ એક બીજાને ખાતા નથી ઢોર, ઢોર, વાંદરા એ સઘળા વનસ્પતી આહારજ કરે છે. છતાં આપણે આપણા વર્તનને બચાવમાં પશુઓનો દાખલો નજર દોષી શકીએ."

સત્યાગ્રહને મળતો જતો વધુ ટેકો

બેનોનીના ક્રિંદીઓની મીટીંગ

બે નોનીના ક્રિંદીઓની એક મીટીંગ બેનોની સ્ટોરદારના ક્રન્ડિઅન રપોટર્સ માર્કન્ટ માં જુલાઇ તા. ૩૬ મીનર રવીવારે બપોરે ૨-૩૦ વાગે મળી હતી મીટીંગ મેસર્સ એમ. એમ. જોશ, એન. પરબુ અને સી. એન મુડલે તરફથી બોલાવાઇ હતી. બહોળા પ્રમાણમાં સૌકો હાજર હતા. ઉપરના ત્રણે ગૃહસ્થોએ બોલ્યો કમો બાદ ટ્રાન્સવાલ ક્રન્ડિઅન કોંગ્રેસના હાલના અધિકારીઓમાં અણવિશ્વાસ દર્શાવનારો અને ઠે. દાદુભા અને ટ્રાંસવાલ ક્રન્ડિઅન કોંગ્રેસના નેશનલીસ્ટ ગ્રુપના સિદ્ધાંત, નીતી અને કાર્ય પ્રમા પૂર્ણ વિશ્વાસ દર્શાવનારો અને ટ્રાંસવાલના સ્થપાનાર કરેલા અને નિનાયકારક કામદાની સાથે ઘણાના ઓકમાત્ર ભાગ તરીકે ડો. દાદુએ જાહેર કરેલા સલાહને સંપૂર્ણ ટેકો આપનારો ઠરાવ સર્વાનુમતે પસાર થયો હતો. મેસર્સ જોશ, એન જોશ અને સી એસ મુડલેને ઠરાવ મોકલ રહ્યો મોકલી આપવા સત્તા આપવા માં આવી હતી.

પ્રોટોરીયાની સ્થિતિ

'પ્રોટોરીયા ન્યુઝ'ના ઓગસ્ટ તા. ૨ જીના અંકમાં "ક્રન્ડિઅન ગેરીવ રીક્રીસ્ટર" ના વિષયમાથી નીચે પ્રમાણેનો એક પત્ર પ્રસિદ્ધ થયો છે

"નાદેબ, તમારા બુધવાર તા. ૨૬ જીના અંકમા "ક્રેન્ડ ટ્રેડીંગ પીસ" ના મથાળા નીચે તમે પ્રસિદ્ધ કરેલ છે કે "પ્રોટોરીયાના બણીતા ક્રિંદી વેપારીઓએ એક ઠરાવ સર્વાનુમતે પસાર કર્યો છે કે તેમના કમર્યે તેઓ ટ્રાંસવાલ ક્રન્ડિઅન કોંગ્રેસના હાલના અધીકારીઓના મતને સંપૂર્ણપણે મળતા થાય છે અને તેનેજ અનુસરશે."

આ ઉપરથી એવી ખોટી છાપ પડવાનો સંભવ રહે છે કે ક્રિંદી કોમના બહુથી બધારદાર સભ્યો તે અમલપત્ર વેપારીઓજ હોઇ તેઓની વત તેઓના મોઢામાં બધી ગોટી દેવી લોકોએ અને તેઓ સલાહના પીરહ છે. આથી હું તમોને જણાવવા પ્રેરાયું છું કે એ અમલપત્ર વેપારીઓ કોઇ પણ વ્યવસ્થીત મંડળનું પ્રતીનીધીત્વ ધરાવતા નથી અને તેઓને પ્રજાનો ટેકો પણ જાતનો ટેકો નથી. આ મીટીંગ કયે સ્થળે ભરાઇ હતી અને તેમાં કેટલા લોકો હાજર હતા તે હું પ્રોટોરીયાના ક્રિંદીઓમાં તેઓ ઓલવાજ વેપારીઓ છે તેઓ જે ઠરાવ સર્વાનુમતે પસાર કરેલો દોવાનો દાવો કરે છે તે ઠરાવ એક જાહેર મીટીંગ બોલાવી તેની સમક્ષ પસાર કરાવશે?

પ્રોટોરીયાની ક્રિંદી કોમના સઘળા વર્ગોનું પ્રતિનિધિત્વ ધરાવનારી એક માત્ર સંસ્થા તે ટ્રાંસવાલ ક્રન્ડિઅન કોંગ્રેસની પ્રોટોરીયા બ્રાંચ છે, કે જે સંસ્થાએ, જુલાઇ તા. ૧૬ મીએ મળેલી તેની માસ મીટીંગ, જેમાં ૧૫૦ જેટલા માણસો હાજર થયા હતા, તેમાં ટ્રાંસવાલ ક્રન્ડિઅન કોંગ્રેસના હાલના અધિકારીઓમાં અણવિશ્વાસની ઠરાવ સર્વાનુમતે પસાર કર્યો હતો. આ અમલપત્ર વેપારીઓ એ મીટીંગમાં કેમ હાજર નહોતા થયા. જે વિશ્વાસનો ઠરાવ પસાર કરેલો દોવાનો તેઓ દાવો કરે છે એ આ મીટીંગમાં પસાર કરાવવાનો તેઓને સંપૂર્ણ હક હતો. પરંતુ તેઓ જાણતા હતા કે તેઓ દાવો કરે છે તેટલા તેઓ અમલપત્ર નથી અને એ દિવસે તેઓ પોતાનું મોઢું નહિ બતી શકતે."

મદ્રાસમાં પ્રોટેસ્ટ મીટીંગ

જુલાઇ તા. ૨ જીએ મદ્રાસના એગમોર હોલ ખાતે દીક્ષિણ આફ્રિકાની જાહેર બાબતો દીક્ષિણ આફ્રિકાના દીક્ષિણ તરફ અતાવાતી બેરવર્તણુક સામે વિરોધ દર્શાવવા એક જાહેર મીટીંગ મી. એસ. સત્યમુર્તીના પ્રમુખપદે બોલાવવામાં આવી હતી.

મી સત્યમુર્તીએ જણાવ્યું કરતાં જણાવ્યું કે સમુદ્રપાર વસતા દીક્ષિણ આફ્રિકાની બાબતમા દીક્ષિણ હિંદુસ્તાનના રાજદારી પક્ષોમાં કોઇ પણ જાતનો મતભેદ જોવા નહિ. દીક્ષિણ આફ્રિકાના બધળા વર્ગો એક અવાજે બોલી રહ્યા છે કે દક્ષિણ આફ્રિકા, બરમા, મોરેશીયસ, બોલ્શવન કોલો અને કેનીયામાં વસતા પોતાના દેશબાંધવોને ન્યાય મળવોજ જોઇએ

દક્ષિણ આફ્રિકા વિષે બોલતાં મી. સત્યમુર્તીએ જણાવ્યું કે દીક્ષિણ આફ્રિકા તરફની વર્તણુક વિષે ગાંધીજીનું અભિપ્રાયદર્શક નિવેદન તેઓએ વાચ્યું હતું. ૮૦ હજાર દીક્ષિણ આફ્રિકા એ દેશના રહ્યાની વતનીઓ છે અને યુરોપીયનો પોતાનું બતીજ અધિકારનું પ્રદર્શન કરી રહ્યા છે એ બાબત

ખાનગી અને ગ્રેજ્યુએટ્સ પણ છે. બોલ્શવન કોલો અને કેનીયામાં પણ દીક્ષિણ આફ્રિકાના દીક્ષિણ તરફ અતાવાતી બેરવર્તણુક સામે વિરોધ દર્શાવવા એક જાહેર મીટીંગ મી. એસ. સત્યમુર્તીના પ્રમુખપદે બોલાવવામાં આવી હતી.

મી સત્યમુર્તીએ જણાવ્યું કરતાં જણાવ્યું કે સમુદ્રપાર વસતા દીક્ષિણ આફ્રિકાની બાબતમા દીક્ષિણ હિંદુસ્તાનના રાજદારી પક્ષોમાં કોઇ પણ જાતનો મતભેદ જોવા નહિ. દીક્ષિણ આફ્રિકાના બધળા વર્ગો એક અવાજે બોલી રહ્યા છે કે દક્ષિણ આફ્રિકા, બરમા, મોરેશીયસ, બોલ્શવન કોલો અને કેનીયામાં વસતા પોતાના દેશબાંધવોને ન્યાય મળવોજ જોઇએ

દક્ષિણ આફ્રિકા વિષે બોલતાં મી. સત્યમુર્તીએ જણાવ્યું કે દીક્ષિણ આફ્રિકા તરફની વર્તણુક વિષે ગાંધીજીનું અભિપ્રાયદર્શક નિવેદન તેઓએ વાચ્યું હતું. ૮૦ હજાર દીક્ષિણ આફ્રિકા એ દેશના રહ્યાની વતનીઓ છે અને યુરોપીયનો પોતાનું બતીજ અધિકારનું પ્રદર્શન કરી રહ્યા છે એ બાબત

રાવ બહાદુર કે. એ. નારેસને સારે બાદ ઓલ ક્રન્ડિઆ મોસ્લેમ લીગના દક્ષિણ આફ્રિકાના દીક્ષિણોને મદદ કરવાને, સંપૂર્ણ સંમતિ દર્શાવનારા અને ગ્રેજ્યુએશનના કામદાના સંબંધમાં દક્ષિણ આફ્રિકાના દીક્ષિણોના સવાલ પ્રત્યે, વાઇસરોયને જાહેર દિલસોજી દર્શાવવા તેમજ એ કામદો પાછો ખેંચી લેવડાવવાને અરજી કરે તેવું સભ્યપદ રાજદારી તેમજ નૈતિક દબાણ કરવા, દીક્ષ સરકારને વિનંતિ કરનારો ઠરાવ રજુ કર્યો

મી. નટરસને જણાવ્યું કે સાઉથ આફ્રિકન ગાંધી-વાદ અને બ્રીટીશ સામ્રાજ્યના કાયદા પર કુઠારાઘાત થતા હોવા છતાં પરંતુ સામ્રાજ્યમાં દીક્ષિણ તરફની વર્તણુકનો બચાવ કરતાં એ સર્વની કશી કીમત નથી. સમુદ્રપારના દીક્ષિણ આફ્રિકાની સ્થિતિ દિન પર દિન વધારે બદતર થતી જાય છે. મહાત્મા ગાંધીજીએ દક્ષિણ આફ્રિકામાં કરેલી જહાદુરીભરેલી સેવાને દક્ષિણ આફ્રિકાના ગોરાઓ વિસરી ગયા જણાય છે. એ એક ગૌરવ-ભરેલા સેવા હતા જેને પરિણામે સમાધાનકારી કરાર થયા હતા. પરંતુ શરમ છે દક્ષિણ આફ્રિકાને કે તેણે તાજેતર બનાવોનો ભંગ થઇ

રહ્યો છે અને આજે દીઠીઓની સ્થિતિ ગમતા થઇ પડી છે. ઉલ્લા સોશ્યેશનના કાયદા કરતાં વધારે અપંકર સ્થાની બનુમાની સત્તાની નથી. જો કાયદો દીઠીઓના નાગરીકત્વના મામલીક હકો છીનવી લેનારો અને દીઠીઓપર હલકાપણાની છાપ મારનારો છે.

આ કરાર સાથસેરાને દક્ષિણ આફ્રિકાના દીઠીઓના ગ્યવાલ તરફ મોટું દાર્ષ્ટિ ઓક વખત કર્યું હતું તેમ આજેર દિલસોજી દર્શાવવા માગણી કરનારો છે. હાલની સ્થીતિ ગાંધીજીએ સત્યાગ્રહની શરૂ કરી હતી તેના જેવી સંજોગ છે. દરેક સ્વમાનપ્રીય દીઠીની ફરજ છે કે તેણે દક્ષિણ આફ્રિકાના પોતાના દેશ ભાઇઓની મદદમાં નૈતિક તેમજ બહાર દેશ આપવો જોઇએ આના દીઠીઓમાંના બધુ ખરાબ માટે દોષરહિત એક આગેવાન દેશ છે, તેઓ યુનીયનમાંજ જન્મેલા અને ઉછરેલા છે. આ દેશના દીઠી ઓના સબળા વર્ગો તરફથી અપાયેલી ચેતવણીની તે મુનીયન સરકાર તરફથી અવગણના થશે તો તેના દીઠીઓ સહાયમાં કરશે, ૨ જે સરેરાશ ગાંધીજીએ દક્ષિણ આફ્રિકામાં તેમજ હીંદુસ્તાનમાં સત્યાગ્રહથી ઉપયોગ કર્યો છે.

શ્રી. મંકા સ્લાએ કરારને દેશ આપતાં જણાવ્યું કે દક્ષિણ આફ્રિકાનો આ ઉલ્લેખ કાયદો અસંખ્ય અપમાનકારેયો કે અને દાદા સરકારે તેના સામે સખ્ત ચલણ બનાવવું જોઇએ

બાદ કરાવ સર્વાનુમતે પસાર થયા હતો.

કાળા માણસની પ્રગતિપર પ્રતિબંધ

ડરબનમા પ્રસિદ્ધ થતાં નેટીવ પત્ર "ઇલાંગા લાસે નાટાલ" ના એક સુશા- ક્ષિત નેટીવ લેખક શ્રી. જેસાયા માપુમુલુ નીચે પ્રમાણે લખે છે;

ગુત તા. ૨૩ મીના "નાટાલ મરકયુરીમા ડો. જે. બી. મેકકેટે જણાવ્યું હતું ક. ૧૯૨૮ ની સાલમાં પ્રસિદ્ધ થએલા મોરામ કમીશનના રીપોરેમા એવી ભલામણ કરવામાં આવી હતી કે નેટીવો માટે સંપૂર્ણ ડાકતરી સારવારો સાથે ડાકતરી કેળવણીની સંપૂર્ણ સગવડો થવા જોઇએ આ ભલામણ ત્યારે દીઠીઓ મેડીકલ એસોસીએશનની દક્ષિણ આફ્રિકાની સાખા ડરબનની બોર્ડ ઓફ ડાકતરી કેળવણીમાં દાખલ થતી, ત્યાં સખત મુકવામાં આવી આજે દક્ષિણ આફ્રિકાના ડાકતરોના મોટા વર્ગ તરફથી તેની સામે સખ્ત વીરોધ દર્શાવવામાં આવ્યો હતો.

દક્ષિણ આફ્રિકાના પ્રજાતંત્રની આ ઓર ખાસીયત છે. માલીક અને મજુરની વચ્ચે તેણે વખોડી નહી શકાય તેવી ઇર્ષા ભરી દીધી છે અને જેમ કરી ગાડીકને લગતા કાયદામાંથી મજુરને બાકાત રાખેલ છે બાન્ડની મારફેત તેની ઠીલવાસની સ્થળે સ્વરક્ષણ ઝીનવી મોકલવા આવી છે; તેનાથી ઓછી તો આ જ નહી શકાય. તેનાથી ગ્રેજ્યુએટ કરી નહી શકાય કે પર બાંધવાની રજીસ્ટર પણ ખરીદી નહી શકાય. તેને માટે ખલાસદા રાખવામાં આવેલા પરાક્રમોમાં તેણે ગોઠવણ રહેવાનું, પોતાની સ્વમ પસંદગી રાખવાનો, અને તેનો માલીક પરવાનગી આપે ત્યાંજ તેનાથી જઇ શકાય. રજાના બાબતમાં તેનાથી પોતાની મજુરી વેગી નહી શકાય; શહેર થી, ઉમેરામાં આવે બાજોના તેનાથી તેની મજબુરીઓની મુદત કાયદેજ આપવા તે તેના માલીકને તેની મજુરીની જરૂર હોય તેટલેજ વખત રહી શકાય નહી તો તેણે "તેના પોતાના પોરણે" પોતાનો વીકાસ કરવાને, ઓદ્યન બનવા માગ મજુરોને તેના પરાક્રમોમાં પાકેા ગોઠવી દેવામાં આવે.

દક્ષિણ આફ્રિકાના પ્રજાતંત્રે તેના આફ્રિકા દક્ષ છીનવી લીધા' તેનાથી દાદેરના માલ્કમ ધરાવી નહી શકાય, મોટા ધંધા પરોપકારી ધંધો તેનાથી ન કરી શકાય. તેનાથી કોન્ટ્રેક્ટ રે, અમલા તો બાજોના કે ઇલોરોનાં કરવા પણ મજુર તરીકે જ રહી શકાય. તેનાથી બે ઈજ કરી શકાય. "જનમરીપ્ત અને દા રા" નીજ સ્થિતિમા રહી શકાય. જીવનના તેના દરજ્જામા પરમ્પરાજ શિક્ષણ તેનાથી મેળ શકાય. તેનાથી એથે શિક્ષણ નાશ શકાય કે જેથી તેને નુકસાન થાય, જેમકે સમાનતા- સમાજીક સમાનતા નહી. પણ કુદરતી હક્ક બાબતમાની સમાનતા—અને સ્વત ત્રતા, જેમમા ગરેસા બ્યવસ્થા તેના મજબુત બારણું; ઓર ગુલામે સેવું પડે તેજ્જ શિક્ષણ તેનાથી મેળ શકાય."

બ્રીટનની અગ્નિપરીક્ષા

મુબાઇ બંદરે ઉતરતાં શ્રી. સર રાધાકૃષ્ણને કરેલા ઉદ્ગારો:

મને બેદ થાય છે કે હીંદના સંબંધમાં બ્રીટીશ સરકારે કહ્યાપણું બાધવા તેા મજ- દારી કુનેહ બતાવી નથી. હીંદ એ બ્રીટીશ પ્રામાણીકતાની અગ્નીપરીક્ષા છે. શેાકસાસનની પાતેા કરવી અને શેાકસાસનની વિરૂદ્ધ પડતી બધાસાર કરવી એ ન ચાલે હીંદમાં ઇટાલી અને જર્મનીની સામ્રાજ્ય વધની નથ છે અને તે જે બહકાવણી કરેાપ તેા હીંદને પેાતે સાર્વ- ભાવ સ્વરાજ બક્ષવા ગાજે છે તેનેા બાજી ફરી આપવાની છે. બ્રીટન બધેાએ ગુંચવાડા ભરી રાજનીતી બાખલાર કરે છે, પરંતુ ભારતમાં તે બાબતેજ પ્રેક્ષેકમંડ થયું છે. હીંદ બંને પેાતાની ધ્રુવતારા બ્રીટીશ કોમનવેલ્થનું રાજ્ય બનશે તેા તે પહેં અને બક્ષિમ પ્રજાેના પુરાતા સબંધ સારશે અને જગત શાંતિમા ફાળેા આપશે.

* *

રાષ્ટ્રીય મહાસભા અને બીજી રાજકીય સંસ્થા- ઓ સમવાયતંત્રના સિદ્ધાંત સામે નહિ પણ ફેડરલની સત્તાપણી પેાજના સામેજ પડેાપ કરે છે. મહારાજા ડુમલામેાથી સલાહકારી માને બંદરની શાંતિ સ્થાપવા માટે, ૧૯૩૫ સરકારે, હીંદ ફરિસ્થાન કાયદેા અને હીંદ વિસાની સરકારે જરૂરી છે. એ બધુ ધારા બાજુ પ્રજાને અસુજ કુમા મુકવાના કરવામાં જેવા. સામનાર્યા સબજ બનેલા આપણે બનવા ન જોઇએ. ફેડરલ હીંદેાયન બનાવવાની હાલની નીતીથી હીંદને ફાયદા નથી. સામાજીક અને બંધારણ પ્રગતિ તથા દેશલક્ષિકેાના બાજવાળા દેશી રાજ્યા પ્રીટીશ હીંદથી ઉંચે ગયા. જૂ પ્રજા નરેન્દ્રોને ઓળખું હુ અને હું બાલું છું કે દેશરાજાએ હીંદેાએ તરીકે તેમેા હીંદને પણ ઉચ્ચ રાજકીય દરજ્જાપર પહેાંચાડવામાં ફાળા આપવા તૈયાર છે, સમસ્ત રાજ્યાએ પેાતાને પ્રજાના બાજ પ્રજાના જોઇએ.

* *

પ્રાંતિક સ્વરાજ આવ્યા મુકાયા પછીના બે વર્ષ દરમ્યાન મહાસભાવાદી સરકારોએ વતન ફેડની પહેલ મહિનો પેાતાની શક્તિ બતાવી આપ્યા છે. પ્રજાસત્તાક એવી માન્યતા વધતી જાય છે કે મહાસભાના નેતાઓ રાજકીય કેદી રહેવા નથી. ફીકા સામે ઝઘડીને જેલી જાય છે અને તમને રાજકીય સત્તાનો મદ ચઢયો છે, અને માન્યતા સાથે ન એમ કે નમી કુદેતેા, પરંતુ જેલની પ્રમુખપદની ચુંટણીમાં આ વસ્તુએ બહુમતીને બાજ બજવ્યા કર્યા. મહા સભાના વડા કુન કરવા માટે જાય ન પસેલા સેનાપ રહ્યાં છે અને આવાર અપવાદી સાથે સાથ આપીને મનુષ્યેાની સામાન્ય નબળાઇઓની પણ દાખાર કરેલેા જોઇએ. કારેાબારી સભાના બે ચર્ચે વર્ષે ફેરવાર રહ્યાયેા રવાપીત હીંદને બની બનતા બદકારી સકારો અને નવા સભ્યોને તાલીમ આપા બહુમત આવી શકારે આપણા બનજોદારી આપણે દુકમનોના હાથમાં રમત રહ્યા જોઇએ. બહુમત આવાનો પરિણામ છે. કોમી બાબદ પાર્ટિ નથી, પરંતુ દેશદ્રોહ, સત્તા અને લાલચ પાછળ બમવાનું પરિણામ છે

ઇસ્લામમાં અહિંસા

મૂળ લેખક : ડૉ. એમ. એચ. સઈદ
એમ. એ., પ્રોફેસ. ફી., ફી. સિટ.
"પ્રસ્થાન" માંથી

(ગતાંકથી ચાલુ)

સાચો મુસલમાન કોણ?

પેગંબરસાહેબ એમ નહોતા માનતા કે જિંદગીમાં એક વખત ઇસ્લામનો અંગીકાર કરવાથી કોઇ પણ વ્યક્તિ 'મઝીન' થઇ ગયા, અને બેહિસ્તનો અધીકારી બને.

પોતે કહ્યું છેઃ જે વ્યભિચાર કરે, ચોરી કરે કાર પીએ, લૂંટ ચલાવે આવતા (નાણાં) ઉચાપત કરે એ મઝીન (ઇસ્લામનો માનનારો) નથીઃ સાવધાન, સાવધાન"

"દયા ધર્મનું પ્રતીક છે, અને જેનામાં દયા નથી તેનામાં ધર્મ નથી."

ગુલામો અને ગુલામો

પેગંબરસાહેબના વખતના અરબસ્તાનમાં ગુલામો અને ગુલામો ક્રીતદાસમાં ગણાતા, અને જ્યારે જ્યારે પ્રસંગ મળતો ત્યારે ત્યારે એમનો પક્ષ લઇને બોલવાનું ચુકતા નહીં. પેગંબરસાહેબના જે વચનો પરથી સમજાય છે કે તે વખતે ગુલામોનો પેટે ઓછોને પણ ખૂબજ નિર્દય રીતે મારવામાં આવતો હતીઃ

"મારા પુત્રો પાસે પણીય ગુલામો પોતાને બધી સાથે ફરીયાદ કરી બેઠી એવી પણ છે; જેઓ પોતાની ગુલામોને મારપીટ કરે છે તેઓ સારું કામ નથી કરતા."

"તમારી ગુલામોને મારો નહિ; ગુલામની પેઠે પોતાને પોતાની ભૂલ કરનારી નહીં."

"ગુલામો પ્રત્યે સારું વર્તન રાખવાનું ખુદાનું તમને ફરમાન છે, કારણ કે એ તમારી મા, બેન, કે બાપી, મારી છે."

ગુલામોના હક

"કોઇ પ્રત્યે સારામા સારી રીતે વર્તનારજ તમારામાં કોણ છે.' પોતાના મૃત્યુદીનના પણ બહીના અગાઉ બીજા હીજરી સનના ત્રીજ હજના આવેગા ચાંદને દીવસે (૭મી માર્ચ, ૬૨૨) જબલુલ્લાઅરફાતની રોચ પરથી ચાલીસ હજાર યાત્રાળુઓને સંબોધીને જે પ્રવચન કરેલું તેમાં પણ બીજો પ્રત્યે દયાળુ વર્તન રાખવાની વાત કરવાનું ચુકયા નહોતા. બીજો મુખે એક વખત પોતે કહેલુંઃ "જગત અને તેની તમામ વસ્તુઓ કિંમતી છે; પણ જગતમાં સૌથી વધારે કિંમતી વસ્તુ જો કોઇ પણ હોય તો તે સદ્‌ગુણી સ્ત્રી છે."

પ્રાણીઓના હક

અરબસ્તાનની તે વખતની સામાજિક સ્થિતીનો વીચાર કરીને પેગંબરસાહેબે છુટાછેડાની રજા આપેલી, પણ તેમાં રહેલાં જોખમો તરફ લાક્ષણીકતાથી તો ફરમાવીઃ

"છુટાછેડા કાયદેસર ગણાય પણ અલ્લાહને એ ન ગમતી વાત છે."

"અલ્લાએ ચોરી એક પણ વસ્તુ નથી પેદા કરી કે જેના પ્રત્યે જોને છુટાછેડા અણગમો હોય."

સાચો મુસલમાન કોણ?

પેગંબરસાહેબ એમ નહોતા માનતા કે જિંદગીમાં એક વખત ઇસ્લામનો અંગીકાર કરવાથી કોઇ પણ વ્યક્તિ 'મઝીન' થઇ ગયા, અને બેહિસ્તનો અધીકારી બને.

પોતે કહ્યું છેઃ જે વ્યભિચાર કરે, ચોરી કરે કાર પીએ, લૂંટ ચલાવે આવતા (નાણાં) ઉચાપત કરે એ મઝીન (ઇસ્લામનો માનનારો) નથીઃ સાવધાન, સાવધાન"

"દયા ધર્મનું પ્રતીક છે, અને જેનામાં દયા નથી તેનામાં ધર્મ નથી."

ગુલામો અને ગુલામો

પેગંબરસાહેબના વખતના અરબસ્તાનમાં ગુલામો ક્રીતદાસમાં ગણાતા, અને જ્યારે જ્યારે પ્રસંગ મળતો ત્યારે ત્યારે એમનો પક્ષ લઇને બોલવાનું ચુકતા નહીં. પેગંબરસાહેબના જે વચનો પરથી સમજાય છે કે તે વખતે ગુલામોનો પેટે ઓછોને પણ ખૂબજ નિર્દય રીતે મારવામાં આવતો હતીઃ

"મારા પુત્રો પાસે પણીય ગુલામો પોતાને બધી સાથે ફરીયાદ કરી બેઠી એવી પણ છે; જેઓ પોતાની ગુલામોને મારપીટ કરે છે તેઓ સારું કામ નથી કરતા."

"તમારી ગુલામોને મારો નહિ; ગુલામની પેઠે પોતાને પોતાની ભૂલ કરનારી નહીં."

"ગુલામો પ્રત્યે સારું વર્તન રાખવાનું ખુદાનું તમને ફરમાન છે, કારણ કે એ તમારી મા, બેન, કે બાપી, મારી છે."

પ્રાણીઓના હક

"કોઇ પ્રત્યે સારામા સારી રીતે વર્તનારજ તમારામાં કોણ છે.' પોતાના મૃત્યુદીનના પણ બહીના અગાઉ બીજા હીજરી સનના ત્રીજ હજના આવેગા ચાંદને દીવસે (૭મી માર્ચ, ૬૨૨) જબલુલ્લાઅરફાતની રોચ પરથી ચાલીસ હજાર યાત્રાળુઓને સંબોધીને જે પ્રવચન કરેલું તેમાં પણ બીજો પ્રત્યે દયાળુ વર્તન રાખવાની વાત કરવાનું ચુકયા નહોતા. બીજો મુખે એક વખત પોતે કહેલુંઃ "જગત અને તેની તમામ વસ્તુઓ કિંમતી છે; પણ જગતમાં સૌથી વધારે કિંમતી વસ્તુ જો કોઇ પણ હોય તો તે સદ્‌ગુણી સ્ત્રી છે."

છુટાછેડા

અરબસ્તાનની તે વખતની સામાજિક સ્થિતીનો વીચાર કરીને પેગંબરસાહેબે છુટાછેડાની રજા આપેલી, પણ તેમાં રહેલાં જોખમો તરફ લાક્ષણીકતાથી તો ફરમાવીઃ

"છુટાછેડા કાયદેસર ગણાય પણ અલ્લાહને એ ન ગમતી વાત છે."

"અલ્લાએ ચોરી એક પણ વસ્તુ નથી પેદા કરી કે જેના પ્રત્યે જોને છુટાછેડા અણગમો હોય."

ગુલામો

તેવીજ રીતે ગુલામોનું કલ્યાણ સાધવાના કામને પણ પેગંબરસાહેબે પોતાનું વીશિષ્ટ કર્તવ્ય બનેવેલું. તેમણે જાહેર કરેલું કે ગુલામોનું 'મનુમોસન' એ ધર્મકાર્ય છે. એ તીરસ્કૃત માનવવર્ગ પ્રત્યે દયા બતાવવાની પોતાના અનુયાયારમીને આજ્ઞા કરતાં પણ વધારે પોતે કહ્યાં છેઃ

"તમારામાંના જેઓ એકલા ખાય છે, ગુલામોને દીકકારે છે, અને કોઇને કશું આપતા નથી એ સૌથી ખરાબ છે."

"પોતાના ગુલામો પ્રત્યે દુર્વર્તન રાખનાર જન્નતનો અધીકારી નહી બને."

"તારા નોકરને દીકકારમાં સીરોજ વખત બોલાવ."

અહિંસા—મનની

પેગંબરસાહેબના જીવનકથી પ્રેમાળથી નિર્દોષ મેનિમાં પ્રાણીઓને પણ સ્થાન રાખવામાં આવ્યાં, એમના દિલે કહેવાતા જે કે મુસાફરી દરમીયાન જ્યારે પોતે ઉંટ પરથી કોઇ કેરાણે નીચે ઉતારતા, ત્યારે ઉંટનું પલાણ દીલું કર્યા સીવાય પોતે નીમાજ નહોતા પઢતા.

પેગંબરસાહેબની આવી કોમળ દયામાં કયાંય આત્યંતીકતા નથી, મારણ કે એમણેજ કહ્યું છેઃ

"પોતાનાં જનવર તરફ જે દયાળુ છે, તેના તરફ અલ્લા દયાળુ છે."

"સમસ્ત પ્રાણીઓ અલ્લાનું કુટુંબ છે, કારણ કે ખાનો નીભાવ એ જ કરે છેઃ એટલે અલ્લાના કુટુંબનું જે ભલું કરે છે તે જ અલ્લાને સૌથી વહાલો છે."

"અલ્લાની રહેમ સહુયા વધારે કોના તરફ હોય છે?"

"જેનાં સરજનહેલાં પ્રાણીઓનું સહુયા વધારે ભલું કરનાર તરફ જ."

પશુઓના હક

"પશુઓના હક" પર પેગંબરસાહેબ બધી વખત ભાર મુકીને કહેતાઃ

"આ મુંગા પ્રાણીઓના સંબંધમાં અલ્લાથી ડરો; એસવા પોગ્ય કોમ ત્યારે જ તેમના પર બેસો અને એ થાકી જાય કે તરતજ ઉતરી પડો."

"મુંગાં પ્રાણીઓ પ્રત્યે દયા બતાવવાથી, તેમને પાણી પાવાથી, સાચેજ કલ્યાણ થાય છે. તરસથી તરફડતા ઓ કુતરાને કુવા પાસે પહોંચી લોહીને એક વ્યભિચારીણી સ્ત્રીએ તેને પાણી પાયેલું તેનો (તેનાં પાપકર્મનો) માફી મળેલી; કારણ કે કુતરો તરસનો માર્યો ગમ ગયાર કાદીને તરફડતો હતો, મરવાની અણી પર હતો; પેલી સ્ત્રીએ પોતાનો મોજો કાદીને પોતાના કપડાને છેડે બાંધીને કુવામાંથી પાણી કાઢયું ને કુતરાને પાયું. આ કામથી તેને માફી મળી."

ખુદાની નજરે મનુષ્યજીવન અને પશુજીવનનો ખાક કુરાનમા એક જ કોટિના ગણવામા આવ્યો છે. "પૃથ્વી પર પશુ કે પંખી એવો કંઇ ભેદજ નથી, એ બધાય તમારા (મનુષ્ય) જેવાજ પ્રાણીઓ છે.—તેઓ પણ તમારા માફકજ જવાબ (કુરાન).

(ખુદાના) બંદાના દીલમાં ગ્રહ્મ અને દયા ઓસરાય ન રહી શકે! (અબુદ્રરદરાહ)

બીજાની ક્રાંતી કરતી વખતે તમે સાવધ રહોઃ કારણ કે અગ્નિ જેમ ઇંધનને બાળ બાળ છે તેમ ક્રાંતી બધી બલાને બાળ બાળ છે (અબુદ્રરદરદાહ).

"તમારી પુર્વે થઇ ગયેલા લોકોના બે ટોળાંઓ અને આજુપા તમારામા મુજદા વાસ્યા છે. અને આ તો તમને જુદી નાખશે. ન એમ નહી કહેતો કે તમારા પાણીનું બે મુંડન કરી નાંખશે, પણ તમારામાં રહેલી ધર્મભાવનાનું એ મુંડન કરી નાંખશે. આપણને ન ગમતો સાંસપ્રથા કે પાક પરવરદીગારના હાકમાં નાડ જીવન રહેલું છે તેની પકડ બેદીલીમાં તમે નહી પ્રવેશો ત્યાંસુધી; અને એક બીજા પ્રત્ય પરસ્પર પ્રેમ નહી રાખો ત્યાં સુધી તમારામાં પ્રજા નહી આવે. એકબીજ તરફ પ્રેમ કેમ રાખવે એ તમને બતાવું: આંદર અંદર સલામોનું આને અભીવાદન કરવાનું નીસ્તારો."

અહિંસા—વાણીથી

"ફોગ (રમઝાન) ના રોપવાસ કરે પણ જુઠું બોલવાનું ને નીંદા કરવાનું ન તજે તેના ખાનપાનત્યાગ તરફ ખુદા બીલકુલ ખ્યાન આપતા નથી."

ગાદીસુબલીનો અર્થ સમજો છો? પોતાના બીરાદરની કે બાબત તરફ તમને તિરસ્કાર ને અણગમો હોય એ બાબત તમારામાના બીજા કોઇની પાછે કહેવી એનું નામ ગાદી કરવી.

એક જણે પુછયું "પણ મારા ભાઇમા એ દોષ તેનું શું?' પેગંબરસાહેબે જવાબમાં કહ્યું કે તું કહે છે એમ જો એનામાં એ દોષ તો તું એની ગાદી કરે છે; અને તું કહે છે તેવું તેને એનામાં ન હોય તો તે એના પર જુઠો આરોપ મુકયો છે. (અબુ હુરપરાહ)

ગાદીસુબલી તો બ્યભિચાર કરતાંય વધારે શોગનીય છે; જેવું 'જુઠું' બોલીએ તે બધા સુધી બાદ ન કરે ત્યાં સુધી ખુદા તરફથી માફી નથી મળતી (અબુ સૈયદ ને અબીસ)

ગાદીસુબલી કરીને પોતાના ભાઇને (ખુદાના) બોધમાંથી ભગાડી મોકલવા જે કોઇ પ્રયત્ન કરે છે તે ખુદ ખુદા સામેજ કાંવો કરે છે કે હું એને રેજજના તાપમાંથી ઠંડાદી લાકડા (નરકની પુર્વે, અહમા).

પોતાની સમક્ષ કે કોઇ મુસ્લીમ બિરાદરની ગાદી થઇ રહી હોય, અને એને મદદ કરવાની શક્તિ હોય, અને જો મદદ કરે તો ખુદા તેને અહીં અને પછીથી જરૂર મદદ કરે છે.

(અપુર્ણ)

દક્ષિણ આફ્રિકાના ટુંક ખબરો

નેશનલ-યુરોપીયન કન્વેન્શ અમલદારોની રીતીનો વિરોધ

હિંદી કોમના એક વર્ગે સરકારની સામે જુદી અને સ્વતંત્રપણે લડત કરવી જોઇએ એવો ગત ઇસ્ટરના અને નેશનલ-યુરોપીયન પ્રતિનિધિઓની અમલદારો તરફથી એક સાથે લડત ઉઠાવવા સંબંધી મસલતો અને તૈયારીઓ થયાં પહેલાં સત્યાગ્રહનું પગલું ઉઠાવવે નહિ લેવામાં આવે એવી ખાસ ઇસ્ટીમેટ્સ, કેપટાઉનની નેશનલ-યુરોપીયન કમીટીના સભ્યો અને કાઉન્સીલર મોરીસ ગુપ્તની સહીઓ સાથે એક નિવેદન પ્રસિદ્ધ થયું હતું, તેને વિષે અમે અગાઉ ઘણા અંકોમાં ટીકા કરી ગયા છીએ. ટુંક મુદત પર કરવામાં આવેલી નેશનલ-યુરોપીયન કન્વેન્શ તેઓએ કેપ ટાઉનની કમીટીના ઉપરોક્ત પગલા સામે વિરોધ દર્શાવેલો છે અને આવી સભાની ખાતરી કરવા માટે કમીટીના સાત સભ્યોએ કેપટાઉનની સંસ્થાને સમરત દક્ષિણ આફ્રિકા વતિ બોલવાનો કશો અધિકાર નથી અને તેનો ઠરાવ જોહાનિસબર્ગ વિગેરે અને અન્ય પ્રાંતોના મતની પ્રતિનિધિત્વ નહી ધરાવનારો હોવાનો આક્ષેપ, પોતાના કાર્યક્રમના આપી દીધાં છે આ સાથે વીરોધી સુધારાની આ જાહેરાત નેશનલ-યુરોપીયન કન્વેન્શની બેઠકમાં અમુક સભ્યોની બાબત તેમજ ઠરાવ અને બંધારણની રીતીઓ વિષે થયો કરવાને સેક્રેટરીને એક મીટી ન બોલાવવા આગ્રહ કરેલો છે.

નેટીવોમાં ખુબખબરો

સ્ટાર ટાઉનશીપ'ની અમર મુજબ કહેવા નેટીવો બીજરે હાલ ઝાલામાં આવે લોકોને કેમે ચાલતાં વાતે તે ડાઉસ આવતા મીસ્ટર ટ્રેઇલ ગોલ્ડના ચેરમેન મી. પી. જે. હબુસ્રો અને નેટીવ કમીશનર મી. જે. એમ. બીકે પાસે ગયા હતા. તેમાના એક પત્રકા નેટીવે તે બધાના તરફથી અરજ કરી હતી કે અમારા બંતરોમાં આ સાલ પાક નીપજ્યો નથી અને કોઇ પાકશું નથી. આગે બુબ્બા લોકો અને આમને કાંઇ મદદ કરો. યુરોપીયનો એ પોત પોતાનાં ઘોડીવાર બસલત કરી અને મી. હબુસ્રોએ તેઓને સમજાવી કે તમારી દુઃખી સ્થીતીને માટા કેટલા વર્ષો કરો-મળ્યા નથી. ત્યાર બાદ નેટીવ કમીશનર મી. બીકે તે લોકોને કહ્યું કે તમે મને મળવાને કુ મારાથી બનતો તે કરીશ. નેટીવોએ બનાવ પ્રસંગે મારફતે આવ એટલુંજ કહ્યું કે અમે બુબ્બા ભરીએ છીએ અને નીરાશા ભાંખી આવ્યા અમા. નેટીવ કમીશનરે કરી તે લોકોને પોતાને બને કેપટાઉન ગયા. પેટાઉનને બનાવ કહ્યું પણ બીજાવા નેટીવોએ તો કેટલું પુબ્બાવા એટલુંજ કહ્યું કે સારેબ કહે છે કે કરી બનાવ પણ હમે તો બુબ્બા બીએ. તેટલી દયાબબુ દયા. પાકનો બુબ્બા દોબારી, બોલ્યો તે કરતાં વધારે પાક ઘણો બોવાથી બોકુતોને બકામનો બાય છેપરે તેથી તેને મદદ કરવા બોર બાબુબ્બા બોરે બકાશ પરદેશ નીકાસ કરાવવા માટે બાલી કંપનીએ ટ્રેનો ફાળી. પરીણામે મરીનો બકાશ વસ્ત્ર ભુખે મરના દોબ ઓ પણ આ જમાનામાં આવું ગાંધની વીચીત્ર ખુબી

મારફેટમાં સેગ્રેગેશન

પ્રીટોરીયામાં ગયા બુધવાર ઓગસ્ટ ના ૧ લીએ પ્રોપીનશ્યલ ગાર્ડનર્સ કમીશન સમક્ષ રજુ કરેલી એક યાદીમાં નાતજ આફ્રિકાન્સ ઓરેંજોની ફેડરેશનના પ્રતીનીધીઓએ બ્રુસ્તીસીપલ માર્કેટો માં યુરોપીયનો અને બીન-યુરોપીયનોને માટે

મી ઇબ્રાહીમ મૂસા કોરવાલ બોલવધવાળા

જેઓ ૨૯ વર્ષની વયે ટ્રાન્સવાલની સલાયદની કાયદામાં ઓર સભ્યપદવર નીમાયા છે અને ટ્રાંસવાલના ભારતીઓને રોજ આપવા ખુશાલ ના ૨૨ માંગે કરજનના મોટી દોમમાં મળેલી બાજા માસ મીટીંગમાં હાજરી આપવા બાવન ચર્ચે કરજન આવ્યા હતા.

કલાકાર રમણો રાખવાની ગાલબી કરી હતી. તેઓએ જણાવ્યું તહેર લીલામમાં તેમજ આફ્રીકા-ઓફ-ડેન્સ મેસ્સામાં બાની બાજીઓને ખુદી રાખવામાં આવી એવા અમે ઇચ્છીએ છીએ. નાતાલમાં મેગ્રેગેશન ઇ અને બીજા સભ્યોના પણ તે બાબ કહે એમ અમે બાનીએ છીએ પ્રીટોરીયાના ટેલ્થ ઑફીસર ડા. એમ. નેલસને જણાવ્યું કે એક ડાક્ટર તરીકે મેગ્રેગેશન માં બીર કરતી વખતે તંદુરસ્તીના આધારે મેગ્રેગેશન રખાવવાને કુ કહેવું પણ સલાય કરવા લોક શકતો નથી. તેમણે જણાવ્યું કે દીંડી બોકરો તરફથી વેચવામાં આવતાં રાક્ષ બાજી અને કોબના ઝાળીબમાં રખેજાતના નીયમો બળમ ના બારેજાર કેપટરેબ કરેલી જોઇએ.

નહિ વેચાયેલા માલને ઝંઝટવાને રોકે બોલવા જોઇએ કેમકે "બનાનાને બાકવાને રોકવા તેનાપર સુબે છે" એ સામાન્ય કહેવતમાં કંઇક વજુદ હશે.

કુમીશ થયા

બુધ તા. ૩ જીએ જોહાનીસબર્ગના એસ્ટરીન પીક્ચર પેલેસમાં ટ્રાન્સવાલ ઇન્ડીઅન પેટ્રિએટની મીટરગ મોલાવામાં હતી તે વખતે પોલીસી બાતમી ગુંડાઓએ આગે પકડાએલા પાંચ જણો, અબદુલ્લા બાલી, મહમદ સ્લેમાસ્ત્ર ૩૭૭, બીરઝા અહમદ સુરકુરેશ, મહમદ બાબુ અને મહમદ બાબેદને જોહાનીસબર્ગની મેજીસ્ટ્રેટ કોર્ટમાં મંગળ વાર તા. ૧ જીએ રજપક્ષીટ વાંધોસ્તાનના ગુન્હા પર કમીટ કરવામાં આવ્યા છે. તેઓએ નોટ ગીલ્ટી પ્લીઢ કરેલ છે અને પોતાનો બચાવ રીઝર્વ કરેલો છે. તેઓએ જામીન સર્વીસ રિલાસ્ટેલી છે અને પ્રત્યેકને પા. ૨૫૦ ના બેલ પર છોડા મામાં આવ્યા છે.

સ્પ્રીંગ્સમાં ગોરીયાદીકો

સ્પ્રીંગ્સની કાઉન્સીલમાં ગયા બઠવાડીયા ના સોમવારે સ્પ્રીંગ્સમાં એશીયાટીકોએ કેટલાક કિસ્સાઓ કાયદેસર રીતે બાયદા બીજા રીતે બગ-પેસાકેર કર્યા છે તે બાબતની ચર્ચા કરવામાં આવી હતી જેમાં બા જબાબમાં પ્રીબાય કમીશનની બકામણીઓ ઉપર આધાર રાખી બોલવા હતા. કેટલાક ઓરેંજ રીવરના બોલવા હતા કે ઓર કેટલાક પાકવા બાજબાર્કે બની બાબત પણ એ રીપોર્ટમાં કરવામાં આવી છે બાબે બાજબો બાબ યુરોપીયન નેબાર માટે રાખવી હતી. તેમજ એક બીજા એશીયાટીકે ન બાઓનો ઉપયોગ કરવા બાંધવા છે તેની બાબત તેમને બાંધી કહેવા માટે કાયદેસર પગલા લેવાનો નીર્ણય કરવામાં આવ્યો હતો પ્રીબાય કમીશનની તપાસણીની બાકા પર બઠકેલા કંઇકના ગોલ બાબી જરૂર પણ બાબ બાબાર છે

એજન્ટ જનરલ કરજન પાછા ફર્યા

ઓવના એજન્ટ-જનરલ સર રામરાય કેજીઓ ગયે અઠવાડીયે પ્રીટોરીયા ગયા હતા અને બાંથી પોતાની બે દીકરીઓ કે ઇંગ્લાંડથી રજાપર આવેલ હે તેમને રેપટાઉન લેવા ગયા હતા તે પોતાની દીકરીઓ સાથે ગયા શુક્રવારે કરજન પાછા ફર્યા છે. તેઓની સેવા રેટેલાપર તેમજ રેટલા દીટીઓ હાજર ગયા હતા.

ભારત સેવાશ્રમ કલબ

કરજનની ભારત સેવાશ્રમ કલબની બાદર સભા તારીખ ૬-૮-૩૯ ના રવીવારે સાજના ૮-૩૦ વાગે સુરતી હીંદુ એસોસીએશન ના હોલમાં મળશે. મી. બાચસ્પતિ રચા "દક્ષીબ આફ્રીકામાં હીંદી યુવાનો બને તેમની ફરજ" બા વીષય પર બાબાબાન બાપશે ત્યા યુવાનો બાબ બાબ કબાબાકર પધારવા સેક્રેટરી તરફથી વિનંતી કરવામાં આવે છે.

નગર ચર્ચા

લેનાર: "કાંસવાલનો રખડુ"

આ જે કાંઈ કંડી છે! કર્યાંય કરવા પણ જવાનું નથી. મારો દોસ્ત અદીબુ પણ નથી. ચાલો ચેલા બોડા પણ રાષ્ટ્રીય પક્ષના નેતાઓ ગોદડામાં ભરાઈને સુતેલાઓને ઉઠાડી ઉઠાડી મીટીંગ ભાગો કરે છે. ચાલો આપણે પણ થોડુક રખડી આવીએ.

* * *

હલો અદીબુ! કેમ દોસ્ત કાંઇ દેખાતોજ નથી. સારી કાનો તો છેને. કેમ તું પણ કરણ રખડી આવ્યો ને શું કરી આવ્યો. સાંભળ્યું કે તમે તો ઓજન્ટ સાહેબના મેમાન થઇ ગયા ગવરનર-જનરલની ટી પાર્ટીમાં ગયા હતા

હાં! બાપ હાં! ગયા તો હતા ખૂબ ઠાંસ ઠાંસ. પણ નીકળ્યા ચીસે ચોટે. ન કોઇ સલામ આલેકુમ કરે કે ન કોઇ જય જય કહે. મારા જેવા મોટા માણસની કોઇએ અખરે ન પુછી.

* * *

બીજા શું બખર! કાંઇ કરવાનથી નવાજુની તો કહે. બખર તો પણ છે. ડરકત હું પણ કરણવશ તારી જેમ નગર ચર્યા જોવા નીકળ્યા હતા ચોકમાં ઘોડસાહ ઠીક ઠીક છે. પણ. ...એને આનંદી રાખવા તો ક્યાં સંભળાય છે કે નેતાઓ માન-અપમાન-સ્વમાનની વાતોજ કરી આપણ આબરૂમાં લો જે.

* * *

મારે એક કરવાનો બાબ સાથે વાતો સબ. બી' કહ્યું, સાહેબ તમે સ્વમાનની વાતો કરો છો તો આ સકળના નેતાઓ બબ, સ્વમાનની બાત છે તો કહે અ. ....અમે શું સમજતા નથી કે આવી સકળમાં નેતાઓ પરાજીત થાય આપણે માન ગુમાવીએ. મેં કહ્યું પણ સાહેબ લડીને પરાજીત થયેલા સ્વમાન પ્રિય નેતાઓ સારા અને શુરા, કે પરાજીત થવાની બીકે પરમાં ભરાય બેસી જતાં સ્વમાનની વાતો કરનારા તગારા જેવા કેમના આગેવાનો સારા.

* * *

બાકી કેમ, આજ કાલ તો આપણા કહેવાતા નેતાઓનું ગમે તે રસ્તે માન મેળવવું છે. બસ માન-માન-ને માન પછી ન ગમે તે રસ્તે મળે. આવા નેતાઓને લોકોને આકર્ષવાની રમતો આવડે, ગોટા ગોટા દેખાયો કરે, પૈસા વેરે અને ગરીબ-અભણ પ્રજાનું મ. પોતા તરફ આકર્ષે. પણ બંને તો પૈસ કોણ આવે છે!

* * *

અમારી રવારીએ નજર તીરછી કરી જોયું. અને કહ્યું અરે દોસ્ત અદીબુ એ તો છે આપણો દોસ્ત દયારામલ. ચાલો હને તો દામરે ભરીએ.

* * *

કેમ દોસ્ત દાયારામલ કેમ છો! મજામાં, પણ રખડુ વાત કર કે આ છે શું! સલામઢ બંધ કેમ રહ્યો! બોલો કહે છે કે મા. નાનાએ ઓજન્ટને તો આંખે લોહીઝાંઝ તર કર્યો અને ગાંધીજીએ આપણી સમાતીને તાર કર્યો.

હા! હા! હા! કરતા કરતા મારા તો પેટમાં બળ પડ્યાં અદીં' તો સુલેહની વાતો કરનારા આપણા સરકારના ખાંપીયાઓ છે તે તો સવાલ કરે બા સબી કરે તેની સાથે આપણને કેજ શું. ગાંધીજી તો ગોબ્બુ લબે છે કે હું સુલેહની વાતો કરી રહ્યો છું. એને આપણે તો ગાંધીજીની સુલેહ સાથે કામ છે. ભલે ને પોતાના બબ્બા દોમ તાસા વગાડીને કહેતા.

* * *

અરે રખડુ મેં કાલે એક વાત સાંભળી કે દાંડુ અને મુસલીમો આ સકળને દોરનાર નેતા દાદુ સાહેબ બરાબર પાછા ભરવાગી છે કે નહીં', કે દાંડુ બબ બબા છે. તેની ભેરમેરચાં ચર્ચા કર્યા કરે છે.

પબ્બ અદીબુ આપણે કામ છે સલામઢની સકળ સામે કે દાદુ સાહેબ મુસલીમ છે કે દાંડુ ? તેની સાથે ! આ સકળ ધર્મની નથી ! નથી દાંડુ ધર્મની. આ તો છે મન્સાનના બબ્બની-માનવ બબ્બની પાકી ? માનવ કોમ તે આવે પ્રકાર. કન્સાનમાં મન્સાનીબત કરશે. માનવમાં માનવતા હશે તો જરૂર તે આ બબ્બા ખેલા પ્રજાકામાં નહીં' પડે કે દાદુ સાહેબ દાંડુ છે કે મુસલીમ છે.

* * *

પબ્બ દોસ્ત અદીબુ તું આપણા દાયરાને વિગતવાર સમજ પાડ કે આમાં બાઈ શું છે ને બાડું શું છે. દોસ્તો આપણા ગોત્ર ના અદીબુકર રબબ્પ્રયંસક આપને આજની પરિસ્થીતી ઉપર આપણા દાયરા સમક્ષ બાષ્પ કરશે. તાળીઓના ગડગડાટ વચ્ચે અદીબુ ઉભા થયા.....

* * *

દોસ્તો! સલામઢ મોકૂફી ઉપર હું આપને બોકૂફ કરીશ. સલામઢ ઠરે ઘડાની બે કલાક અગાઉ છેલ્લી પટ્ટીએ સલામના સાંધા તરથી સુચના બબી કે સુલેહ કરવા તેઓ મહેબા ધરાવે છે તેનો નીકાલ આવે ત્યા સુધી બોડા દીવસ સલામઢ મુલતવી રાખો. તે વીશે બજેર બાપાઓમાં પબ્બ તેમનું નીવેદન પ્રકટ થયું. આથી બોટલી બાબત તો ચોખ્બા છે કે સલામઢ કોઇ દેવામાં આબ્યો નથી. બે સંદેશાઓ અને વાટાઘાટોના કો નીવેડો આવે છે તેટલા પુરતો બે મુલતવી રહ્યો છે. અને નેશનલીસ્ટ મુબની ફરજ છે કે બો સમય દરમ્બાન તે ઉપરાંત નહીં રહેતાં સમય આવે બંધબાવવાની પુરતી તૈયારી કરી લે.

* * *

દોસ્તો! કદાચ આ સવાલનો નીવેડો સંતોષકારક નહીં' આવે તે વખતે પબ્બ સલામઢ કરવાની જેબમકદારી તો બે નેશનલીસ્ટ મુબને જ માર રહેશે કારબ કોંગ્રેસના નેતાઓ જેઓ સલામઢથી બીકદ છે તેઓને તો સલામઢનાં બીબાસજ નથી. તેઓની વાટાઘાટની બનાને (કાઢડી) નીચે તો પબ્બ તે વાટાઘાટોથી તેમનો બીબાસ કરે એવજ નથી. એટલે નેશનલીસ્ટ મુબે તો સલામઢ માટે કમર તૈયારી રાખવીજ રહી. બીબાસ કે અદીં કોંગ્રેસોના હકોની તરફેણને બારેનો કકરો બાવી જાબ. ચોટલે આ સલામઢની બોકૂફીથી સલામઢીને તો હર્ષ કે શોક જેવું કબું રહેતું નથી. પબ્બ સલામઢના વીરોધીઓનો હર્ષનાદ તો કેરોકર મુંજ રહ્યો છે. તેમને મન તો તેમના વાટાઘાટના સજ્જડી મકાન છ. માબ છે. તેમને મન તો સલામઢ એટલે વાટાઘાટનો વિરોધ.

* * *

સલામઢીને વાટાઘાટ તો રહ્યું અરજણ બીનવજી પબ્બ તેના પ્રબમબાર હબીયાર હોવા જોઇએ અને તે પબ્બ પુરો સજ્જ બબા તૈયાર હોબ તે તે પછી તેના કબજીત બાટે તૈયાર રહેવું બોઇએ પબ્બ . પબ્બ વાટાઘાટનો અવસર આવે તે પહેલાં તેની આગળ રબબાને પબ્બ તૈયાર રહે. સલામઢ સફળ નીવડે તો પબ્બ તેનો નીવેડો ના વાટાઘાટોજ આવવાનો. પબ્બ નીવેડ પણ બાને ન પહાના કટાકાબનો કારબરો રાખી નટસ્થનો ઠેકાણ કરનારાઓની ઓછી કસીક સાંભળવામાં આવે છે કે "કેમ આબારે તો વાટાઘાટ ઉપરજ આવવું પડ્યું ને! સલામઢ મોકૂફીને તો બો બાડકા મુબ્બી, પબ્બ ગોઠી, પબ્બ હમારા કોંગ્રેસના આગેવાનોએ તો મહીનાઓથી બોની બાની કરી કે વાટાઘાટ વગર છુટકોજ નથી."

* * *

દોસ્તો! મને નજાનપણના જોએલો બેક નાટકનું દરબ યાદ આવે છે કે બેક મહા વરસના જટ મરી ગબા તેની રમસાન યાત્રામાં કબોતીબની સબ્બાબ વીધીનો વીબય અબ્યો. બેક જૈનશા મહારાજે તેનો પુરાવો આબ્યો કે બબા મરનાર બટ પેદા થબા ત્યારેજ આરા રાહાએ બેના જેવા જોકોને કહેલું કે જીવવાનો નથી બેના કરતા બીને કબો મોટો પુરાવો જોઇએ છે. આ રીતની પ્રોગ્રેસની વાતોબ્ય વાળી કબી મારી. તેની વાટાઘાટ તો મરબુ પાબા કની તો, પબ્બ ને કબી. સલામઢ સફળ બાય તો બાય તે બાદીબ્ય વાબ્યો કરાવાની તો બરીજ પછી બાબે તે સલામઢીના સલામઢથી કરે કે તેબના સબ્બત વિરોધથી કરે પબ્બ કરે તો બરીજ બારી.

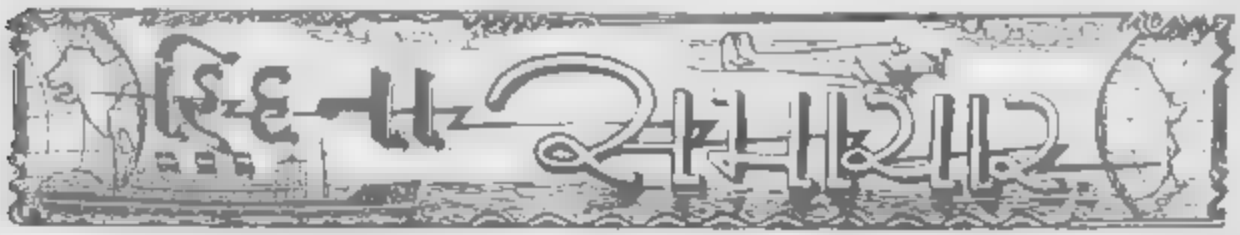
* * *

૧૯૧૪ ના મહાન યુદ્ધ પહેલાં પબ્બ વાટાઘાટ ચાલ કની અને તેને અંતે પબ્બ વરસોક્સની ટ્રીટીની વાટાઘાટ ચાલ કની બેક પક્ષ કબ્યો અને બેક ઢાબો તો પબ્બ નીવેડો તો વાટાઘાટથી જ બબ્યો. વાટાઘાટની પાબ્બ બબા વગર કંઇ જીવન બેળવાબ હોબ તો આશ્ચેમરૂપ માત્ર મા. ગ્રેબ્બરવેબ્સને કોંગ્રેસોવેદોબમાં બેળા!! અને

તેમ છતાં આપણી કૉંગ્રેસના નેતાઓ ગેળની અપે તેની મને તો સંપૂર્ણ ખાત્રી છે.

* * *

કૉંગ્રેસનો પક્ષ મહાત્મા ગાંધીની સલાહ, સર સર્વપલ્લી રાધા કૃષ્ણની સલાહ, મૌલાના અબુલ કલામની સલાહ એ બધાઓને કેમ ઘસીને ફેંકી દે છે. પણ તે કેટલે દરજ્જે કે એક મરાઠી ધર્મના જેવા ફરમાનને વધારી ગે કે "દારૂ પીઓ, પણ ભગવાનમાં જરૂર ફૈગ રાખો." એટલે ગયાબા એ ફરમાનનો પહેલો ભાગ માન્ય રાખે બાજનો ભાગ નહીં, મહાત્મા ગાંધીની સલાહ છે કે મતભેદ મોકૂફ રાખો, અને જો વાટાઘાટનું પરીણામ સંતોષકારક ન આવે તો પછી તમે આપણ વચ્ચને અને હું માની આપું છું કે આખુ કૉંદ તમારી સાથે છે. જેમાં "મોકૂફ રાખો" સૂચનો ભાગ નથારી જેવા જેવો છે પણ પહેલો ભાગ કબુલ છે કે નહિ તે કોઇ જોવાતુજ નથી. સ્વર્ગ પ્રસ્તાવનો અંત આવ્યો જાણવો. છે. ઠીક રામ રામ—સલામ આલેકુમ પાછા જેમા થયું.

કબુલીજબતનો સ્વીકાર મુખ્યાધકારીઓ પર પડશે

૨૧ દુષ્ટની બાબુ રેલ્વે-કમ્પની સિવ મુકામના ... બબ્બાબ્બુ ઉદ્ધું છે કે : જોયે મારા પર મહાત્મા ગાંધીના આપણા અનુયાયી દોષનો આક્ષેપ મુકે છે. એ આક્ષેપ સાચો ... એમ સ્વીકારતાં હું શરમાતો નથી. મેં મહાત્મા ગાંધી ની નીકટમાં રહી તેમનો અભ્યાસ કર્યો છે અને મને માલમ પડ્યું છે કે નાનો દારૂબાતમાંથી માંણીએ અમલદારીને પરીણામ આપ્યો શક છે.

ચંપારણ્ય સત્યાગ્રહ બાબતની જે ફીંદમાંનો મહાત્મા ગાંધીનો પહેલો લડત સત્યાગ્રહ હતો તેનો અહેવાલ રજુ કર્યો બાદ, રાષ્ટ્રપતીએ જણાવ્યું હતું કે, મહાત્માની માંણીના ટીકા કરનારાઓ પણ કોઇ એવા આપણા અનુયાયીઓ નથી કેમ બાદ એટલો જ કે કે હું જેના પગલાં અને કામનું પરીણામ મારી પોતાની આંખે જોયું શકું છું તેવા વીષયો પરનું છું મારે માંણીજીના ટીકાકારોને, આ કે બારડોલીના બનાવો નથી તથા જેમની સીદાંતો વિષે તેમને સાધું જ્ઞાન નથી, તેવા માણસોના પુસ્તકોમાં જ્ઞાનમર આધાર રાખે છે. માંણીજીના ટીકાકારોના આક્ષેપો દુનીયાના ઇતીહાસની પહુળતીએ સ્વીકાર્યા નથી. જર્મનો, મહત્તીબેનો અને સ્પેનીયાર્ડોએ વહેવાર અનુભવ બાદ તેનો અસ્વીકાર કર્યો છે ફ્રેંચ અને ગ્રેટ બ્રીટને રોકસવાલીઝમનો પણ સ્વીકાર કર્યો નથી. માત્ર રશીયાએ તેનો સ્વીકાર કર્યો છે તેથી તેને ઉપયોગી અને લાભદાયક નજીક સ્વીકારવો એ ફીંદ માટે મુખ્યાધકારીઓ પર પડશે

શ્રી. સુભાષચંદ્રનો વિરોધ

પરવાનગી વિના સભામંડપ ન કરવાના મહાસભાની સમીતીના ઠરાવની સામે સુભાષ બાબુએ એક સભામાં વિરોધ દર્શાવ્યો હતો તેમજ એક નીવેદનમાં સુભાષ બાબુએ મહત્તીજીયની મુખ્ય સરકારની યોજનાની કોંગ્રેસમાં અપુવિશ્વાસ જાહેર કર્યો હતો. પંડીત જવાહરલાલજીએ અને માંણીજી એ એક નિવેદનદ્વારા સુભાષ બાબુના આ પગલાંને વખોડી કાઢ્યું છે. માંણીજી પોતાના નિવેદનમાં જણાવે છે કે સવનીયેપ જેવા નૈતિક સુધારાને પણ દેશમાં પ્રજા સામે મેળવી દેવને સુભાષ બાબુ પણજ બધાંજ રસ્તા રોકયા છે. પોતાના કમબાગી દેશબાંધુઓ જેવો પ્રમાણીઓ છે અને દારૂની બદીના ભોગ પડ પડે છે તેમના તરફ જોવાની એક દીકરી કોંદરી ફરજ છે તેટલી જ ફરજ એક મુસ્લીમ, પારસી કે બીજાની પણ છેજ. મુબઇના મીબ્રાલ પ્રધાનસાહેબો વધારાના પેરા તરીકે ફ. ૧ કરોડ આપશે ન તેઓ પારસીઓ કે મુસ્લીમો છે તેટલા ખાતર નહિ પણ તેઓ જીમ્મેદાર પ્રધાનસાહેબો છે તે માટે.

ફિંદમાં ચોમાસુ

ફીંદના પશ્ચિમ ભાગોમાં તેમજ મધ્ય પ્રાંતોમાં મોસમનું જોસબેર શરૂ થયું છે. તાજીલમાં ગયા બીજવારમાં ત્રણ ઇંચ જેટલો સખત વરસાદ પડ્યો હતો અને ખાનદેશ નામનું એક નાનકું જીલ્લામાં સખત વરસાદને કારણે મહાનદીમાં પુર આવ્યાં છે. પુરના પાણી ૨૦ ફુટ જેટલાં ઉંચે ચઢ્યાં હતાં.

છેલ્લા બબર મુજબ વરસાદ દેશભેર ઠેકાણે ઓછો છે. ખુશાલ છે કે બધે વરસે કેટલેક ઠેકાણે દુકાળ હતોજ તેમાં આ વર્ષ ઉમેરો કરે એવી ધારતી છે

બ્રીઓ કેવી રીતે મદદ કરે ?

મહાસભાએ ફિંદના રાષ્ટ્રી મુખર ઉદ્યોગ પીક્સાવવાની યોજના કરવા માટે રચાયેલી નેશનલ પ્લેનીંગ કમીટીના એક સભ્ય કમીટીના પ્રમુખ તરીકે ચોપડાના રાવ્યી સહમીબ્યાહ રાજવાડે અને સેક્રેટરી તરીકે શ્રી અબ્દુલ્લાહેન સારાભાઇની નીમણુક થઇ છે. આ રાષ્ટ્રીય યોજનામાં બ્રીઓ કેવી અને કેટલી મદદ કરી શકે તે બાબતમાં તબક્કા કરવા માટે આ સબકમીટી નીમવામાં આવી છે

નિઝામ રાજ્યે રાજ્યમાં કરેલો કહેવાતો સુધારો

ના નીઝામે પોતાની પ્રજાને ધારાસભા આપવાનો નીર્ણય કર્યો છે. આ ધારાસભા માં ૮૫ મેમ્બરો રહેશે જેમાંના ૫૪ પ્રજા ના ચુંટાયેલા રહેશે આ મેમ્બરો ચુંટવા માટે આર્થિક ધોરણની દષ્ટીએ જુદા જુદા જીલ્લા ઓ પાડવામાં આવશે અને સંપુર્ણ મતાધીકાર ની પ્રથાએ આ ચુંટણી કરવામાં આવશે. નીઝામ હૈદ્રાબાદમાંથી ધાર્મીક બાબતો માટે ધારા પડનારી એક ધાર્મીક બાબતોની બાબી કમીટી નીમવામાં આવશે જ્યાં ધાર્મીક બાબતોનો લગતા પ્રશ્નોમાં સલાહ આપશે. આ ઉપરાંત રાષ્ટ્રીય પ્રજાની માટે સરકારને સલાહ આપવા એક બાબી સલાહકાર કમીટી નીમાશે. રમાનીક સ્વરાજની સરેમાઓ માટેનું બીલ રાજાળ ધરાબામાં આવશે અને મ્યુનીસીપલ બોર્ડ ઉપર ચુંટાયેલા સભ્યોની બહુમતી રહેશે. ગામડા પંચા યતોનું ક્ષેત્ર પણ જોજ પ્રમાણમાં વીસ્તારવા કરવા માં આવશે પ્રજાકીય સંસ્થાઓની સ્વતંત્રતાની બાબતમાં તેમજ સભાઓ ભરવાને અને બાબતો કરવાનો મતીબંધ કે જેનો દેકારાદમાં બહુજ ધરા રીતે નીઝામી સલાહકારોએ તરફેણ અમલ મધ રહ્યો છે તે કાયદાઓમાં જોર પણ ફારનો ફેરફાર કરવાનું આ ફરમાનમાં કર્યાનું જણાવવા માં આવ્યું નથી.

ફ્રિંદી ખ્રીસ્તીઓની મહોનત

બ્રીટીશ અને ખબરની ગાલના બહિષ્કારે ફીંદના જે ઉદ્યોગો વિકસાવ્યા જેમા ખ્રીસ્તીઓ મોખરે છે. સ્વદેશીના બીલ્લાનો પ્રચાર્ય ખાસ બધ આજે એ ઉદ્યોગે સ્વતંત્રતા તરફ પોતાની પગલાં ભર્યો છે. આ વરસ બ્રીટીશ ફીંદમાં પરદેશથી મગા સુતરના બાલના આંકડા રજુ કરે છે બ્રીટીશ ફીંદમાં જુદા જુદા બંદરોએ સુતરની આયાત ૧૯૩૮ ના જાન્યુઆરીથી ઓગસ્ટ સુધીના પહેલા આઠ બાલમા આવતા બે વર્ષના બીજા સમયના મુકાબલે નીચે મુજબ થઇ હતી :

વર્ષ	કોરે	બોમ્બે	રંગુન	કુલ
૧૯૩૬	૮૮૮૬	૬૨૪	૨૧૩	૯૭૨૩
૧૯૩૮	૩૪૭૩	૬૦૩	૬૪	૪૧૬૫
૧૯૩૯	૨૫૧૧	૧૯૮૩	૬૩૪	૪૬૨૦

ઉપર કોષ્ટકના ઉપર મુજબના આંકડા બતાવે છે કે છેલ્લાં બે વર્ષના એ સમય કરતાં આપ સાલ વિદેશી સુતરની આયાત બેવડાય છે. આયાત કરનારાઓએ વેચાણ કરેલા એ માલની વિગતો જો આપણે જાણવા મળે તો આખી ચારમ રપષ્ટ થાય. આ તો ફકત સુતરઉ માલ નીજ વાત થઇ પણ આપણે ત્યાં આજે નવી તરેહના સુતરાં બને છે અને તેમાંય પરદેશી કોમોના સીલકનું પ્રમાણ ઓછુ નથી હોતું જે સોળ અને ઉદ્યોગ, નવીનના અપનાવે બહારને આપણી રાષ્ટ્રીય જાગનાનું ઉદ્દન કરી, પોતાનો વિકાસ સાધે છે એવા ઉદ્યોગો રાષ્ટ્રિય નીયોજના ની યોજનામાં કયા સ્થાંએ પ્રાધાન્ય કોણ આપ્યા રહશે ?

જગતનું રાજકીય વાતાવરણ

રશિયા-જીવન-ફ્રાંસ

રશિયા-જીવન અને ફ્રાંસ વચ્ચેના યુરોપમાં સુલેહ જળવાયાના કરારો લગભગ પૂરા થવા આવ્યા છે એવી ખબર મળ્યા આપણે આપણી રીતે ખુશી થઈએ છીએ પણ હજુ તેનો નીવેડો આવેલો જણાતો નથી ખાસ કરીને રાજ્યો પર રીબ્યું આપવા બાબતનું સમાધાન થાય તો બધેએ એવો સાથે ન બદલાવવું એવો કરાર કરવાનો છે પણ તેમાં આકસ્મિક આક્રમણ કોને કહેવું તેની બાબતમાં ઉપર કશો નીર્ણય આવ્યો નથી. બ્રીટીશની બાબતમાં જોરી છે - જેમાંથી તે ગણદારામાંથી છટકવાના રસ્તા પણ રહે છે જ્યારે રશિયાની બાબતમાં પણજ રીસાણ છે. એ બાબત પરનો મતભેદ હજુ ઘાંચ્યો નથી.

જાપાન

પી. ચેમ્બરલેઈનને હાકિમ ઓફ કામ્બરલેન્ડ પોતાના ઓફ ગાણમાં પૂર્ણ તરફ ગયાબાદ બાદશાહે મોકલવાની વાત કરી તે બાબતની જાપાનમાં કશી અકર પહેલી જણાતી નથી. ઉલટું ટીનસીન કેપ પોરે વપારે કબજા બાબતે તે મોકલે બારમીટમાં ગોલ્ડ પીલકુલ મળતું નથી. બહારથી આવેલ રસ્તા કેટલું પણ ગોલ્ડ અંદર દાણા પડવા દેવામાં આવતું નથી. બાજુની પણ કેટલાક દીવસથી મળતી નથી દીનમાં પેઢ કરેલા બોરસડયા ચલાવી પડે છે પણ તે કેટલો વખત નભશે તે કહી શકાતું નથી. જાપાનના નજાણાયા જણાવે છે કે આનો બા ચેમ્બરલેઈનનો એક ખેરો ઉપાય છે.

એક અમેરીકન આંખે ચીંચકાડીયા ઈંગ્લીશ આકતા બાબતોમાંએ કપડા ઉતારવા તરતી લીધી હતી. તે ચીટન મીશનથી ચીનીઓની પબ્લ ચીનના અંદરના ભાગમાંથી જાપાને કબજે કરેલા ભાગમાં આકતાં ગરતી લેવામાં આવી હતા આને તે બોરો પાસેના ચાલકનીક ડોલરો જપ્ત કરવામાં આવ્યા હતા એક ઉદાહ જે ઈંગ્લીશ આવ્યા છ તના કહેવા પ્રમાણે એક ગઢાણના ગરતી લેવામાં આવી હતી આવ્યા. પાંચ હાજર ચીનાઈ ડોલર જપ્ત કરવામાં આવ્યા હતા

યુરોપ

લંડનમાં આલ્બરીશ રીપબ્લીકન આરગોને માટે નવો કાયદો પડાયો છે તેની રૂએ આવાર સુધીમાં સાઈગ્રામ નાબુદોને દેવ પાર કરવામાં આવ્યા છે તેમાંના કેટલાક સ્ટીમરમાં બેસાડીજ જણાવી દીધા હતું - એક અઠવાડીયામાં અમે પાછા ૪૦૦૦માંજ ૬૫ સુ આયરલેન્ડની જાતીમાં જાહરદર રૂપી છે બ્રીજર બોલાવું ન ન બીજો નહીં ત્યાં સુધી આવા તોફાનોનો અંત આવે એમ લાગતું નથી પાપ પણ વાપ્યા પછી કુંડી કે ખાંબી સુલને ઉભી નીકળ્યા વગર રહેતું નથી.

જર્મની

સ્લોવેકીયા પાત હંગેરીને સોંપી દેવાની જર્મનીની યુકતી છે પણ હંગેરીએ શક છે કે એ રીતે હંગેરીનો પણ કબજો જર્મનો પોતાને હાથ લે

હંગેરીના વેપારનો મોટું ટકા આપાત વેપાર જર્મનીના હાથમા છે હંગેરીના સાચા કામોની ફેક્ટરિઓ દીવસે દીવસે જર્મન માલને લીધે બંધ થતી જાય છે

ઈંગ્લીશમાં જર્મનોની કાપુ વધતો જાય છે આને કદી પણ બોલ્શાવને માથું ઉચકવું પડશે તે નકકી નથી.

ચીન

ચીન તરફના અખરો મુજબ જુલાના છેલ્લા પંદર દીવસમા જાપાનના તેર હજાર માણસ મારી ગયા છે ૨૬ હજારને ઘવાયો થયા પામ્યા છે અને દસ બોરોપ્લેન નાશ પામ્યા છે.

ફ્રિંદ

ફીંદથી આવ હજાર માણસનું સરકારે બલાવા મોકલવામા આવ્યું છે તેમનું કેટલુંક મોંબરોર ના દરીબાજ મકકે રાખવામાં આવશે અને બાકીનું પીનાંગ કેન્દ્રમાં પકને શસ્ત્રાગારોમાં આવશે છે સંધના પણ ઉપર મોકલવામાં આવશે.

મેરે કમીશનનો હેવાલ

(બાકીથી ચાલુ)

૬૯. ઉપલા ચાર સોદાઓમાં ચાલુ કાપડાનો બાંગ થયો છે એવો આ કમીશનનો બાબીપ્રાય છે અને બસ્તીદારો માટે જમીનો મેળવવાને બીજે કોઈએ પણ એને મળતા સોદાઓ પણ કર્યા હોય એમ માનવાને કારણ છે. જો કે ૧૯૩૨ ના કાયદા નંબર ૩૫ ની કલમ ૮ પેટા કલમ ૬ માં એશીયાટીકોને બાબીક, ફેળવણી, રહેવા જગત માટે અથવા તેને લગતા હેતુ માટે જમીન મેળવવા માટેનો અમુક હદનો સાધેનો રહેતો રાખ્યો છે પણ આ સોદાઓમાં પક્ષકારોએ કાયદાના બંધનને નહિ બબુકારતાં એ હદોને બેફામ મુકવાનું વધારે પસંદ કર્યું છે આ પ્રસંગે કરવાનું એછાંમાં ઓછા એક દાખલામાં ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસના એક સભ્યની સલાહથી એનું બનવું - કોંગ્રેસના પ્રતીનીધીઓના કહેવા મુજબ ઇન્ડીઅનોમાં (મુસ્લીમ) બાતાની નીતીને આપી મોકલવાની બાબતમાં તેનો કોઈ ગામ બીરાજે આપી બાગદાની કરવાની ના પાડવાની છે તેને બરીબાજમે -ના થાય છે. બધારે કોંગ્રેસના કેવાન મુજબ બજીદ અથવા કેબાબણીના કામને માટે મોકલ બહીસ્ત અને રબાર આબદાનીની બાસ જરૂર છે. આ નીતીના ભંગના આ રીપોર્ટમાં પેરેગ્રાફ ૧૨૬ ના આબણ મથેલામાં આવ્યો છે.

૭૧. મુસ્તા અબ્દુલ્લાના નામના કેપ બલાબ ટ્રાંસવાલ મીબ્રાકતો પરત્વે છે તે બાબતમાં ઈંગ્લીશોની દાક્ષિણ કાઉંસીલના નીવેદનથી આ કમીશને તપાસ કરી અને ચુબારી (ચુબારી પાને ૫૪૨ થી ૫૮૨) સાક્ષીના બાદ ઓવા નીર્ણય પર આવ્યું (મુખ્યત્વે તેની આપીલ રદ્દીતા અને એ મીલકતો લેવાની રીતના ૪૦ ઈંગ્લીશો વીરોધી ચુબારી ઉપરથી) : ઓમાં મેળો બાબુત પ્રાથ-મીક મુદ્દો છે કે તે બાબુસ્ત નીર્ણયની મીલકતો એશીયાટીકોના લાભને માટે અને તેમના તરફથી ધરાવે છે.

અર્થ ૩૫૦ ઓરગીલો ખરીદ કીમત પા. ૩૮૦ ઉ. ૭૦ બત્રીસા વર્ગી.

અર્થ ૨૫૦ બેબાલ ખરીદ કીમત પા. ૪૫૦ એમ. એ. દીનદયાલ વર્ગી.

અર્થ ૩૬ કીબાકનબાગો ખરીદ કીમત પા. ૭૨૦ બોકન કોકા વર્ગી

અર્થ ૮૧ કીબાકનબાગો ખરીદ કીમત પા. ૨૬૦ બોકન કોકા વર્ગી.

અર્થ ૨૬ રબાકીરેબીકે ખરીદ કીમત પા. ૩૬૫ એક. બહમદ વર્ગી.

અર્થ ૪૭ (બાકીનું) ખરીદ કીમત પા. ૮૦૦ ઓ ઓ માર્સ વર્ગી (હજુ નામે ચડ્યું નથી) ઓ રૂપરાત ઓ ઓરગીલે.માં અર્થ નંબર ૩૫ બાની સન્ડીબન કોમ વર્ગી ધરાવે છે (જુઓ બાજાબાને પેરેગ્રાફ ૬૯ (બ)).

૭૨. ઓ રૂપર્માત બા કમીશને બીજી જગ્યા-ઓના કટલાક સૌદા પડતા દાખલાઓની તપાસ કરી પણ બીજ બાબ ગારણોથી એમ ધારીએ છીએ કે એમાં મોકલ્સ નીર્ણય પર આવવા માટેની જરૂરી પુરેપુરી તપાસ કરવામાં બેદરકારી જણાતી નથી.

આ કમીશન એવા અભીપ્રાય તરફ વળે છે કે બીજાને માટે નામે મરસ્યરાના ચાલુ કાયદાના જાંગે ઠીક ઠીક સંખ્યામાં છે પણ પ્રાગતની સરખામણીમાં કંપનીઓની રીતે જે કાયદાના ભંગ થાય છે તેના જેટલા ગંભીર નથી. જો કે તે દાખલાઓ અને છે અને શોધી કહાડવા મુશ્કેલ છે તેની ના પાડી શકાની નથી. એશીયાટીક માટે (એ) એક એશીયાટીકના વર્ગી નામ પર સેન્સર યુરોપીયન અથવા કેપ બલાબ મેળવવો અથવા (બી) આને ફેરબાદથી કોબા બાદર સ્થાપર મીલકત ખરીદી આપવા (સી) જેની કહાડેલા યુરોપીયન નામના આદમીને નામે સ્થાપર મીલ-કત નામે લેવી એ સહેલું અને સકલ છે. એમાં ના બીજી રીત જો કે ઈકસ ઓપીજના નાના

નવા નીયમો જેનો પેરેગ્રાફ ૬૨ મા નીર્દેશ કર્યો છે તેને પરીણામે અમલમા મુકવાનુ અતીશય મુશ્કેલ છે તો પણ કમાણીઓ તેમ કરવા મા આવે તો અશક્ય નથી. પેહેલી અને બીજી રીત જેમ્બમકારક છે કારણ કે નામે ધરાવનાર માલીકની રજાઓમાં બધા નાદાર બનતાં તે બેયાપારીક કરા હકનો દાવો કરી શકતા નથી અને નેટલા માટે તેની ક્રેડેનશીયલ માટે નસીબ ક્રિયરન્સ આપવાનો રહ્યો કે જેથી નાદારી પ્રશ્ને નહીં અથવા કે તમે ધરાવનાર માણસની મીલકતમા આ મીલકતની કબજાની ફોગી શકાશે નહીં. એ રીતના બારે ઉપયોગમાંના દાખલા તરીકે ન્યુકેસલમાં, બુલાસો ગામ એમ પારીનેજ પણ શકે છે કે તા એપ્રા તરીખ સ્થાનીકના વર્ગના માણસોની વસ્તીમાં

કરવામાં આવે છે કે જે માણ વેપારમાં હોતા નથી અને ન નાદાર થાય કે મરી જાય તા તેની બુજ મીલકતને લીધે તે વહીવટ થવામાંથી બચશે એમ છે.

આ રીતની બીજ સલામતી અને તેની સાથે લે માલમ પડી આવે (ભે કે અત્યારે એની ફેમરેમ્બ રીતસર નથી) તે ફોજદારી દંડને પાત્ર બાગ તેનો વીચાર કરવામાં આવે તો એ બાબત તુ કારણ બાલમ પડશે કે બન્યા મીલકતની બાબત મોટી ફોબ છે ત્યાં એ રીતનો ઉપયોગ થતો નથી. આ રીતમાં બચવાનો બીજ માર્ગ છે માટે બાબ તો એ છે કે દરેક દાખલાઓથી સાવની સામી હકીકતો નક્કી કરવી અને તેનો ઉપાય કાયદામાં સુધારો કરવાનો વીચાર કીધા વગર કાયદાનો અમલ કરવો. (અધુરૂ)

ચર્ચા પત્ર

સત્યનો બેલી શ્રી ભગવાન

'ધર્મિઅન ઓપિનિઅન' ના અધિપતિ જોગ,

સાહેબ,—પુજ્ય ગાંધીજીની નમ્બલસની સલાહ થી ટ્રાંસવાલની સલામતીની લડતના ૧ લી ઓગસ્ટે આરંભ થતો અટકયો છે તેથી દીલ્હી જનતાએ નિરાંત નથી વધારી પરન્તુ જે મોકુફીના સમાચાર પારણાની આશા સેવતા રહીને આ બાબતો નકકી છેવટનો, અનાકુલતા આદિ આપણી ઉજાણીઓ કરી જોગામાં કરવા જોઇએ

આ લડતના લીડર ડો. દાદુએ આગવચેતીપાસે થી ઘણુ પ્રકારની મદદની અપેક્ષા રાખેલી છે. તે પૈકી જોગાનથી સહીજ મદદ ના આવી શકાતી હોવ તેમણે વિચારપ્રેમ ન થતા લડતના ગુજ પરીણામ માટે તેઓ પ્રભુને હાર્દિક પ્રાર્થના કરતા રહે એ પણ એક મદદ રૂપ થઇ પડવાનુ જણાવેલું છે. પ્રભુની કૃપાદીના મનુષ્ય બળ અપુર્ણજ રહે છે અને બધી રીતે ના બધામ સાધનોમા આ સાધન એક રીતે સર્વોપરીજ છે. સત્યાગ્રહનો મદાર "સત્યનો બેલી શ્રી ભગવાન" ના સિદ્ધાંત ઉપર હોય છે. સત્યના ઉપાસકને સબળો આધાર પ્રભુ પરજ રહેલો છે. ઓમાં વેવલાપણાનો, બાલ નથી પરન્તુ પ્રભુ પરના અડગ વીશ્વાસનું પરિપાલન હોય છે. ઇતીઝક્તિઓ હિતૈષિઓ એમને મદદ ન આપે તો તેઓ પ્રભુના ગુન્હેગાર બને છે.

દીલ્હી જનતા પર ત્યાં ત્યાં માનભંગ થવાના બનાવો બન્યા કરે છે એનું મુળ કારણ હોવા ઉપરાંત સ્વમ્પ્રેમપ્રોબલતાનો અભાવ પણ એક કારણ છે. યુરોપીય પ્રશ્ન જ્યારે બનારે દુકાળ આદિ દુર્ઘટનાઓ આવી પડવાના ચીન્હો ભાળે છે કે તુરતજ મોટા વેગથી અને વાકિત બારણે ઘરમા કે દેવોમાં ઇશ્વર પ્રાર્થના કરવાની તક ગોઠવી ચુકતા.

આ દેશમાં આપણે સહજીની ઉપાસનાના અવધામમાં જોસ અને ધર્મને મહત્વ કરી બહુમાપતીની ઉપાસના કરવાનું ચુકતા નથી એમ લાગે છે. જેથી મીલકતીઓની પરંપરા આપણી લાજ

પરચુરણ

બનારસ રાજ્યની પ્રજાએ રાજ્યતંત્રમાં સુધારા કરાવવા માટે લડત ચલાવી હતી તેથી રાજ્યે આ લડત ચલાવનારા કેટલાક માણસોને જેલમાં પુરી દીધા હતા. આવી રીત જેલમાં પુરાએલ એ બધા કેદીઓને બનારસ રાજ્યે છોડી મુકવા છે એટલુજ નહીં પણ તેઓની ફરીયાદ પણ સાંભળી તેઓના મનનું સમાધાન કરવા માટે બનારસ સ્ટેટ કોંગ્રેસ અને રાજ્યના સત્તાધારીઓ વચ્ચે વાટાઘાટ ચાલે બનાર છે.

* * *

મહારાજા ગાંધીજીએ અમીપુર અને કમલમ જેલમાંના રાજદ્વારી કેદીઓએ મુખ્યપ્રધાનો જે હડતાળ કરી છે તે સામે પોતાનો સખ્ત અણગમો બતાવ્યો છે અને તે મુખ્યપ્રધાનો હડતાળ છોડી દેવા સલાહ આપી છે.

* * *

પંજાબ સરકારે ધારાસભામાં આ પહેલીજ વખત એક નવોજ પ્રશ્ન નોંધાવ્યો છે અને તે એ કે રાવલપાંડી મ્યુનીસીપલ કાઉન્સીલમાં એક હરીજનને સરકારે મેમ્બર તરીકે નીમ્યો છે. આ હરીજન સભ્ય લોના હરીજન સંઘનો મેમ્બર છે.

* * *

રાજકોટ રાજ્યમા ફાંસલા કરવાના રાજદ્વારી સુધારાની બાબતમાં તપાસ કરવામાં આવેલી પ્રજાવતીનો આખરી મુસદ્દો તપાસ મંડળ જોગ તે કમીટીએ મંજુર પણ કર્યો છે અને હવે ટુંકા દીવસમાં તે રાજકોટ સ્ટેટના પ્રધાન મારફતે મોકલી આપવામાં આવશે.

* * *

સરહદ પ્રાંત કે બહારના ગાંધીજી કે મુલાકાતો પુરી થઇ છે. સરહદ પ્રાંતમાંથી તેઓ વર્ધા પહોંચી ગયા છે

* * *

શ્રી. કેલ્વીને નેમ્સ જેની પાસે પા. ૧૮,૦૦,૦૦૦ થી પા. ૧૯,૦૦,૦૦૦ ની મુડી છે અને જાપાનના સૌથી શ્રીમંત વ્યક્તી ગણાય છે તે આરકેનસીના બારમાં દક્ષિણ આફ્રિકાની મુલાકાતે આવેલા છે. તેમણે નાતાલ મરકયુરીના બબરપ્રતીનીને મુલાકાતમાં જણાવ્યું હતું કે ભારે મન હું જાપાનની જુદી જુદી સંસ્થાઓને આપવાનો છું. મારા પુત્રને મારું ધન આપી જવાનો નથી. તેણે દુનીયામાં પોતાનો માર્ગ પોતાની જાતેજ ખોડી લેવાનો છે.

* * *

બારડોલી તાલુકા કોંગ્રેસ કમીટી—સુરતીના પ્રતિનીધી—સભ્યોને પાંચ હજાર રૂપીયા મળ્યાં છે. કોંગ્રેસથી ધારાસભા ચુંટણી ખાતે આ રકમ વાપરવાની છે.

* * *

આવતી સીતેરની ગાંધીજયંતીએ દાંડીના કાંઠા ઉપર દશે દીશાઓનું દિગસણું કરી આવી જાને અર્પણ કરવાનું નક્કી થયું છે.

* * *

ચીનમાં એક નવીજાતનો રેડીયો શોધવામાં આવ્યો છે જે તેનો ઉપયોગ ચીનમાં બરવા પડેલા આક્રમ હોંપાને કરી જીવંત કરવામાં થવાનો છે તે રેડીયાની કપ્રુ કરંપે સુનર કોંગ્રેસ અને તેની કીંમત પણ બુજ છે.

* * *

ખેડ

જોરદારીસાહબ્રના ઝેકાભાઇ ઝવન —૧૦—૬, મણીભાઇ ભાગુભાઇ ૫—૬—, પરબ રબુજેાર ૧૦—૦, ડી. એન. પરેલ ૧—૧—૦, ઇંસ્પેક્ટ દુબલ ૫—૩, દયાળ જોકેળ ૧૦—૬, અને રતનાભાઇ ભાભા ફોરમેંજર્સ ૫—૩, ઉપરની રકમો 'ઇન્ડીયન ઓપીનીઅન' ના નીભાવાર્થે મળી છે જે અમે સાભાર સ્વીકારીએ છીએ

શ્રી સુરત હિંદુ એજ્યુકેશનલ સોસાયટી

વાર્ષિક જનરલ સભા

આથી સર્વે મેમ્બરોને ખબર આપવામાં આવે છે કે સોસાયટીની વાર્ષિક જનરલ સભા રવીવાર તા. ૧૩-૮-૩૯ના રોજ બપોરના ૪ વાગે એસોસીએશનના રૂમ ચોકબજારના રસ્તીયાળા હોલમાં મળશે, જે પ્રસંગે બધાનસર પધારવા વિનંતિ છે.

ઠરાવ: ૧ મંત્રી અને બજાનચીનો રીપોર્ટ.
૨ ચુંટણી. ૩ પરચુરણ.

આર. આર. પટેલ,
માનદ મંત્રી.

ખબરપત્રો

ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન વૅાકર્સ એસોસીએશન

ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન વૅાકર્સ એસોસીએશન નામની સંસ્થા ફેડરેશન ઑફ ઇન્ડિઅન એસોસીએશનની સભ્ય તરીકે ગયા ઑગસ્ટના રોજ જોહાનીસબર્ગમાં મળી હતી. એ સભામાં ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન કૉંગ્રેસના પ્રમુખ પદે રહી સંસ્થાની નોંધપાત્ર સેવા બજાવનાર ભાઈ એ. આર. કાજી સાહેબ ગુજરી જતાં તેમના માનમાં એક શોકદર્શક ઠરાવ પસાર કરવામાં આવ્યો હતો. ત્યારપછી ભાઈ એ. આર. કાજી સાહેબના કુટુંબ પ્રત્યે સહાનુભૂતિ દર્શાવતો એક તાર મોકલવાનું નક્કી થયું હતું

Bhanjee Lavji's Renowned

PURE GHEE

Porbander Ghee with the mark "B. L." and Veraval Ghee with the mark "V.B."

ભાણજી લવજીનું પ્રખ્યાત

પોરબંદરનું B.L. મારકાનું તથા વેરાવળનું V.B. મારકાનું

શુદ્ધ ઘી

અમારે ત્યાંથી કીફાયત ભાવે મળશે.

સાઉથ આફ્રિકાના સોલ એજન્ટ્સ

South Africa's Sole Agents

T. P. DEVSHI & SON

General Merchants

119 Victoria Street,

'PHONE 22591 25043 RES. DURBAN. BOX 881.

ભાણજી લવજીનું

પોરબંદરનું શુદ્ધ ઘી

અમારૂં ભાણજી લવજી ફોટો રજીસ્ટરડ માર્ક (B.L. PHOTO) નંબર ૧ પોરબંદરમાં સરકારી લેબોરેટરીમાં પાસ કરાવેલું સર્ટીફીકેટ સાથે સાઉથ આફ્રિકામાં મોકલવામાં આવે છે.

તેમજ અમારૂં ગીરનાર જંગલમાં વેરાવળનું ઘી રજીસ્ટરડ માર્ક (V. B. PHOTO) રજીસ્ટરડ માર્ક નં. ૧. અંને ઘી સાઉથ આફ્રિકામાં પબ્લીક હેલ્થ ખાતાએ (PURE GHEE) ચોખા ઘી તરીકે પાસ કરેલું છે.

અમારા અંને ઘીની સોલ એજન્સી ફર્મ ઓફ સાઉથ આફ્રિકાની પેઢી ટી. પી. દેવશી એન્ડ સનને આપવા કે. ભાવ માટે પુછો:

સાઉથ આફ્રિકાના સોલ એજન્ટ

T. P. DEVSHI & SON,
119 Victoria Street
P. O Box 881.
DURBAN
Tel Add "VATVAR"
Telephone 22591. 25043

ભાણજી લવજી ધીવાલા
પોરબંદર, કાઠીયાવાડ,
હિન્દુસ્થાન.
Tel Add. "BHANJI"
Porbander

બાળ ઉપયોગી સાહિત્ય

નીચલું બાળ સાહીત્ય બાળકોના દ્રષ્ટીબિંદુને ધ્યાનમાં રાખી બાળ સાદ્રી-મકારોએ લખેલ છે. ... દેશની વાતો અને બાકીના બીજા વીરપોનું સુંદર અને સહેલી ભાષામાં વર્ણન કરેલું છે. આ સાહીત્ય પહેલી ચોપડીથી ચોથી સુધીના વિદ્યાર્થીઓ માટે છે. બાળ માનસના અભ્યાસીઓએ લખેલા નીચલા પુસ્તકો વાંચતા બાળક બહુ વિષયોથી માહીતગાર થશે અને જ્ઞાનમાં વૃદ્ધી થશે

સુંદર બાળ સાહીત્ય

૨૯–૩૦ના વિદ્યાર્થીઓ માટે

દક્ષીણા મુર્તિ બાળ સેટ રપ પુસ્તકોની કીંમત રૂા. ૧૨–૬.

પંચાયત	ગપ્પો અને ગાજુવાલેસ
અંધેર કરાગીરે	વાર્તા
ત્રેવીસમું પુષ્પ	વાર્તા
એપુને બાબા કરી	બહાદુર બોય
માસ્તરે કહેલી	વાર્તા
તારાબેનના પાઠો	વાર્તા
મેડિયો	વાર્તા
ટર	વાર્તા
ઢેંક ઢેંકા	કલબનું વર્ણન
જીવ જંતુ	જંતુઓની માહીતી
ઢેમુ બાબાના પાઠો	વાર્તા
નીજ રાજ	ઉત્સવોની માહીતી
વસંત આવી	ઋતુની વાતો
નવા રસ્તો	ઉખાણા
ચોરનો ચારો	વાર્તાઓ
તક તક	વાર્તાઓ
ડાહ્યાની તલવાર	વાર્તાઓ
બે બાળ નાદો	
ડુંગરાઓ	રમુજ
વિજ્ઞાનની વાતો	
આંખો રોગો	
મામડામાં ગયો હતો	મામડા વિશે વર્ણન
બોલના ત્રિકડામાં	વાર્તા
બાપ અને દીકરા	વાર્તા

દક્ષીણા મુર્તિ બાળ સેટ ૩૦ પુસ્તકોની કીંમત રૂા. ૧૫–૬

આભાસ થયો	૨૦ દક્ષીણી માહીતી
બાબુનું બોમ્બે	બાબુના બાયક પીતાન
મોટા બબડું સારે	તારીફા
દવાલમાં	પ્રવાસ વર્ણન
પ્રવાસ વાર્તા	વાર્તા
બારજન બાગ ૧–૨	વાર્તા
બાળ બોડકણા	
વિજ્ઞાનની રમતો	પરમાણી રમતો
પરીની પાંદી	વીજ્ઞાનીક પરીવાર્તા
બંગાળની ઢોકકથાઓ	વાર્તા
વેદ પુર	પ્રતિહાસીક વર્ણન
ચક્રિકાની ચાલ	કુદરતનુ વર્ણન
વિવિધ માહીતી સંગ્રહ	બાળકોને બાબુવાલેનું ભેટનું
ગરીબ બાળના વાર્તા	બાગ ૧–૨
વનસ્પતી	માહીતી અને ઉપયોગ
સોકકથાઓ	વાર્તા
ગરીબ પરાકમો	વાર્તા
ચાલ્ડ બિલ્ડ	
જાનેર ચલ્ય	વિજ્ઞાનીક વાતો
બાબુમાં સેલ	બાદુગરની વાતો
પ્રાન પ્રદેશ	પ્રદેશની માહીતી
સપ્પો ગપ્પો	વાર્તા સંગ્રહ
... ...	
વિજ્ઞાનની રહસ્યો બાગ ૧–૨	
૫ પુરાણો	વાર્તા
તારા અને મહા	
... ...	

બાકીનું ટેબલ:-

... ... Opinion,
Phoenix Natal.

'Phone 2-3381 Tel. add. "Letapco."

D. K. PATEL

Fruit and Vegetable Exporter

— SPECIALIST —

in South African, Canadian and Australian Apples

Cape Fruit on hand in season

We have in stock Nanzijes which have just come in Market.

ડી. કે. પટેલ

ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચલાવનાર.

સાઉથ આફ્રિકન, કેનેડીયન અને ઓસ્ટ્રેલીયન એપલ્સના સ્પેશીયલીસ્ટ

ઋતુમાં કેપ ફ્રૂટ પણ રાખીએ છીએ

નાચંસિ હાલમાં શરૂ થયા છે અને તેનો સ્ટોક પણ રાખીએ છીએ.

ફોનના ઓર્ડરો ઉપર ખાસ ધ્યાન રેવામાં આવે છે નાણીસ સાથે અને સરતા C. O. D. થી મળશે.

P. O. Box 766. 19, Cross St. Durban.

Telephone 33-5382.

VALLABH RANCHHOD,

Wholesale & Retail Fruit and Vegetable Merchant.

Country Orders Promptly attended to.

14, DIAGONAL St. JOHANNESBURG.

ટેલીફોન ૩૩-૫૩૮૨.

વલ્લભ રણછોડ

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ અમારે ત્યાં તાજું અને સસ્તુ મળશે.

બહારગામના ઓર્ડરોને તકીદે ધ્યાન રેવામાં આવે છે.

૧૪, ડાયેાગનલ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.

લુના અને ગળીતા ફ્રૂટમાંથી શીકાગેા અને પાકેા બનાવનાર

કેપીટનના શીયાળાના પૌષ્ટિક પાકેા

પંજાબી સાલમ પાક ચિકેરે ગીલા પાકેા ઓર્ડર આપવાથી મળી શકશે.

અમારી ૧૭મી સાલમાં ઉત્તમ ખાનગી અને જાહેર હજારા તરફથી મળેલ ઉ દરો બદલ ઉપકાર માનીએ. અમારા બારણાં ચિકેરે મેાટા અક્ષરમાં બનાવ્યાં છે.

ખૂબ ખાતરી થઈ ત્યારે જ ઓર્ડર આપશે.

KAPITAN'S CAFE

'Phone 33-6577. 130 KORT STREET JOHANNESBURG.

ચામડીને મખમલ જેવી સુંવાણી આકર્ષક ને ખુબસુરત રાખવા માટે

અફઘાન સ્નો

વપરાય છે. આ સ્નોમાં વીટામીન A છે જેથી ચહેરા તથા શરીરની ચામડીને પોષણ આપી સુંદરતામાં વધારો કરે છે.

AFGHAN SNOW

SOLE AGENTS—

PATANWALA & BOMBAY &

Branch: CALCUTTA.

સોલ એજન્ટ:

Indo-African Trade Agency,

74-76 Wilson Street,

Dundee, Natal, S. A.

પ્રસ્થાન

મફત!

પ્રસ્થાનનાં પુસ્તકો

પ્રસ્થાન માસિક બાર વર્ષ પુરા કરી—તેરમા વર્ષમાં પ્રવેશ કરે છે, તે નિમિત્તે :—

'પ્રસ્થાન'ના ગ્રાહકોને અદ્ભુત લાભ

જે ગ્રાહકનું ૧૯૯૮ના ફાગણથી આગેા લવાજમ રૂા. ૫, બમ્બે, પરદેશ માટે રૂા. ૭ા મળી ગયુ હશે, તેમને પ્રસ્થાન કાર્યાલય તરફથી બહાર પડેલાં પુસ્તકો ઉપર રૂપિયે દસ્તુર કમીશન [illegible] આપવામા આવશે. [અપવાદ: શ્રી. રવીન્દ્રલાલ મણીલાલના તથા શ્રી. રામનારાયણ પાઠકના પુસ્તકો ઉપર રૂપ દસ્તુ]

એટલે કે

જે ગ્રાહક લગભગ ૨૦—૨૨ રૂપિયાનાં પુસ્તકો ખરીદશે તેમને પ્રસ્થાન મફત પડી રહેશે.

દસ—બાર રૂપિયાનાં ખરીદશે તેમને અર્ધી કીમતમાં પડી રહેશે. મેાટા ૧ ગ્રાહક [illegible] મળશે જ.

ગુજરાતનો ગ્રામજન, તેમજ પુસ્તકાલયો ને ઢાઇસ્કુલો આ યોજનાનો જરૂર લાભ લે.

	રૂપિયા
ગાંધીપ્રબંધ	૩॥
જીવનસંગીત, કેળવણી	૨
રવિશંકર મહારાજ	૨
સાબરમતી	૧॥
કરમસંધુ પૈકર	૨
ત્રિવેણી	૧॥
ધરેણાંગાંઠે	૨
ચતુરંગ	૧।
પ્રેમનો દંભ	૧।
સ્ત્રી-પુરૂષ	૧
નવો અવતાર (ત્રણ ભાગ)	૫।
કુસાયસી	૨॥
ધર્મસુધા	૧।
ગાતા આશ્રોપાસના	૧॥
સરસ્વતીમાળા વર્ષ ૧ થી ૬	૬॥

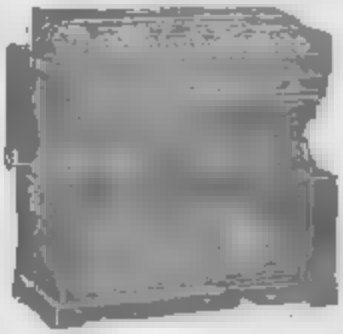
આખું સૂચીપત્ર મંગાવેા.

પ્રસ્થાન કાર્યાલય: પારસી અગિયારી સામે : અમદાવાદ.

આવો પધારો જુઓ

અને

તમારા માનીતા વાજીંત્રો અને રેકોર્ડઝ ખરીદ કરો

પગના હારમોનીયમ ૫૧ ફ્રેઝર .
હાથના ,,
કબજ સ્ટેકના ૫૧. ફ્રેઝર

૧. જીવન પ્રભાત
૨. જાગીરદાર
૩. વિદ્યાપતિ

- વાજીંત્રો—હારમોનીયમ, ગ્રામોફોન, વાયોલીન, બેન્જો મેન્ડોલીન, ગીતાર, ઝાઝ આઉટ ફીટ ફલ્યુટ વિગેરે.
- રેડીઓ—લીઝ માસ્ટર્સ વોઇસ અને બીજા મેઇકસ.
- રેકોર્ડઝ — લીઝ માસ્ટર્સ વોઇસ, કોલમ્બ્રીયા, ટ્વીન, રીગલ, ફ્રચીન્સ, ઓડીયન, મેગાફોન, ન્યુ રીએટર્સ, હિંદુસ્તાન, તાજ, ઓરીએંટ, મેકસીફોન, નીઝામ, પંજ ઇન્ડિઆ, સ્ટાર હીંદુસ્તાન, વીકટોરીયા ફોન, રાઝેનશાફી, જૈનાફોન, સનોલા, કોહીનુર, એરોફોન વીગેરે.
- સ્પેર પાર્ટસ—દરેક વાજીંત્રોના મોટા જથ્થામાં રાખીએ છીએ.
- રીપેરીંગ—સંતોષકારક કામ—મધ્યમ દામ.

ગ્રાહકનો સંતોષ—એ અમારો મુદ્રાલેખ છે.

સોલ ડીસ્ટ્રીબ્યુટર્સ—પારા ફલ્યુટ, શાંતા ફલ્યુટ, સરદાર ફલ્યુટ હારમોનીયમ (હાથના, પગના. હાથપગ સાથે પોર્ટેબલ).
,, ફ્રચીન્સ, ઓડીયન, જૈનાફોન, મેગફોન ઇન્ડિઅન રેકોર્ડઝ.

જન્મભૂમિ

ગોશળીઆ મ્યુઝીક સલુન,
૧૭૯ ગ્રે સ્ટ્રીટ. ડરબન.

Goshalia's Music Saloon,

'Phone 25806. 179, Grey Street, Durban.

'PHONE 33-4691 BOX 2526.

L. MISTRY

એલ. મીસ્ત્રી

બૉક્સ, રેબલ અને ફીચન ટ્રેઇલર ફૂટક અથવા જથ્થા-બંધ બનાવનાર તેમજ વૂડ વર્કિંગ મશીનોપરાંત કામ કરનાર.

મરાઠેલા બાંધીનું પ્રાઇસ લીસ્ટ મંગાવો.

45 Market St. : : : Johannesburg. 1051

ફીટીંગસ

પાવડર

ટીડી, માકડ, બાંબેર, કેરારા, માખી, વંદા વિગેરે સઘળા જતુઓનો

નાશ કરે છે.

ફીટીંગ્સ પાવડરના ટીન મળે છે. ....

Box 830. Tel. 7440. "Orangexpo."

M. C. PILLAY

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter

Country order [illegible] best market prices

TRIAL ORDER SOLICITED

જથ્થાબંધ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર

આપે આપવાના ઓરડર [illegible] ઉપરોક્ત સરનામે તારો નામ C.O.D [illegible]

79, PRINCE EDWARD STREET, DURBAN. 1057

'Phone 2-6235 P. O Box 315.

Heerabhai Morar Matvadkar,

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter and Commission Agent,

15 CROSS ST. RESIDENCE.
PACKING WAREHOUSE 44 BOND ST.
DURBAN.

હીરાભાઇ મોરાર મટવાડકર

હોલસેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર અને કમીશન એજંટ,

પેકીંગ સારી રીતે કરી માલ સી. ઓ. ડી. થી મોકલવામાં આવશે.

ટેલીફોન ૨-૬૨૩૫ બૉક્સ ૩૧૬.

૪૪ બોન્ડ સ્ટ્રીટ, ડરબન. 1150

ડીક્શનરી ઓ

અંગ્રેજી ને ગુજરાતી

આ ડીક્શનરી અહાગા મહેનતથી ગુજરાતીઓ માટે બનાવેલી છે. વિદ્યાર્થી આલમ માટે તે ખાસ કરીને ઉપયોગી છે. તેમાં આંકે ૩૨૨ પાનાં, કાગળ, છપાઇ, બાંધણી વગેરે બધી રીતે ઉત્તમ છે. પાકું પુંઠું પાનાં ૧૪૮૮ મહેનતાણું ફક્ત ૩ી. ૫.

અગાઉનું ઠેકાણું

Manager, 'Indian Opinion, Phoenix.

Phone 33-2464 Tel. Add.: "VALABTEL." P.O. Box 6748.

V. B. PATEL,

WHOLESALE AND RETAIL FRUIT, VEGETABLE AND PRODUCE MERCHANT

CHEAPEST BANANA STORE IN TOWN.

40 President Street, JOHANNESBURG.

Terms: NETT CASH or C.O.D.

વી. બી. પટેલ,

હોલસેલ તથા રીટેલ ફ્રૂટ, વેજીટેબલ અને પ્રોડ્યુસ મરચન્ટ

જોહાનીસબર્ગમાં સૌથી સસ્તામાં કેળાં

દુકાન નં. ૪૦ પ્રેસીડન્ટ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.

રોકડેથી તથા સી.ઓ.ડી. થી માલ મંગાવો

ટેલીફોન ૩૩-૨૪૬૪ ૪૦ પ્રેસીડન્ટ સ્ટ્રીટ,

પી. ઓ. બોક્સ ૬૭૪૮ જોહાનીસબર્ગ 1051

"શુદ્ધ ઘી"

[illegible] ગામડાંઓ માલ ઉતરે છે. [illegible] ઘીના [illegible] ઘરનું [illegible] (શુદ્ધ) ઘી.

અમારે ત્યાંથી મોટા પ્રમાણમાં મળશે.

આજ સુધી પુરો યા સંતોષ.

સાઉથ આફ્રિકાના રીયલ ઓનરસ્ટ.

શામજી દેવશી એન્ડ સન | **SAMJEE DEVSHI & SON**

૪, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, ડરબન. | 4, Cross Street, DURBAN. 1112

NAROTAM HARGOVIND

The Master Tailors.

Suits and Costumes Made in the latest Styles.

We specialise in High Class Tailoring.

Our Prices are to suit the times.

Try us with your next Order

તમારો સૂટ ક્યાં સીવડાવશો?

નરોતમ હરગોવિંદ

તમને અપ-ટુ-ડેટ સ્ટાઇલનો હિસાબ આજે બનાવી આપશે.

ફાયલ ઓર્ડર આવી આવી કરી જુઓ.

'Phone 25661. 176 Grey St. Durban. 1170

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	પ્રોસ્તી ૧૬૩૯	હીજ્રી ૧૩૫૫	મુસલમાન ૧૩૫૮	પારસી ૧૨૦૮	સુર્યોદય	સુર્યાસ્ત
	ઓગસ્ટ	તા. આવધ	ફે. આવધ	શહેનશાહી	કલાક. મીનીટ.	કલાક. મીનીટ.
		દિ. આવધ	રોજમેળ	કદમી		
શુક્ર	૧૧	૧૯ ૧૧	૨	૧૯	૫-૩૬	૫-૨૪
શનિ	૧૨	,, ૧૪	૨૫	૨૧	૫-૩૫	૫-૨૪
રવિ	૧૩	,, ૧૩	૨૬	૧૨	૫-૩૫	૫-૨૪
સોમ	૧૪	,, ૧૨	૨૭	૧૩	૫-૩૬	૫-૨૪
મંગળ	૧૫	,, ૩૦	૨૮	૧૪	૫-૩૬	૫-૨૩
બુધ	૧૬	૧૯ ૧	૨૯	૧૫	૫-૩૭	૫-૨૩
ગુ.	૧૭	,, ૩	૧	૧૬	૫-૩૭	૫-૨૩

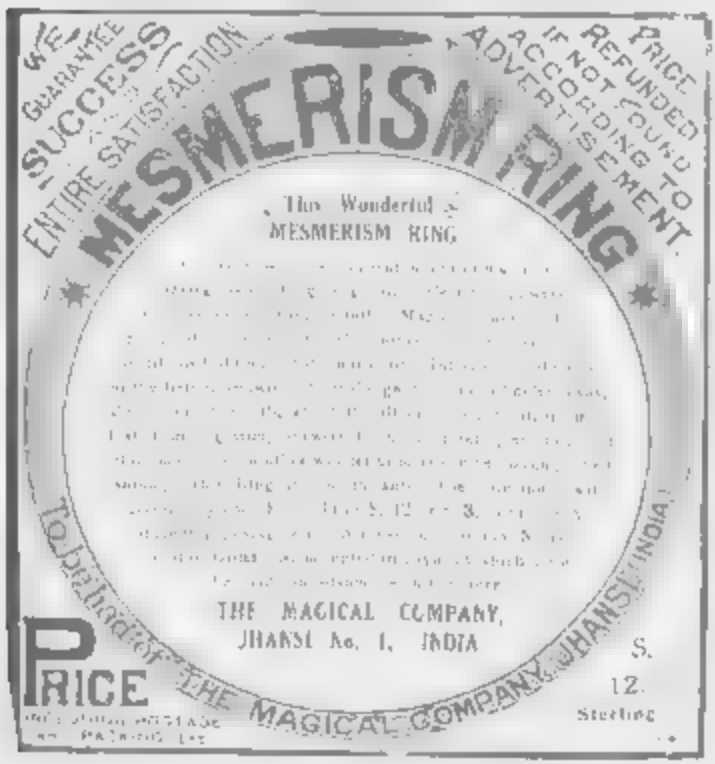
Buy Perfect DIAMOND RINGS and Flawless DIAMONDS direct from our factory!

Do you know through our "Factory to Finger" policy, you can purchase beautiful Diamond Rings and Flawless Diamonds at prices lower than wholesale. Why not call and inspect our large selection of exquisite gems to-day? Write, phone or call for our Free, clear-type illustrated catalogue.

AMSTERDAM
Diamond Cutting Works

62, Field Street, Durban
P. O. Box 2362. 'Phone 2-4888.
Also at Johannesburg and Capetown.

THE WONDER OF THE AGE

"HARIJAN"

MAHADEV DESAI
Manager
CHANDRASHANKER SHUKLA

POONA 4
(INDIA)

The annual subscription is Rs/- by Postal Order.

SWAMI VIVEKANANDA'S WORKS

LIFE OF SRI RAMAKRISHNA

PRABUDDHA BHARATA
OR
AWAKENED INDIA

A high class English monthly started by Swami Vivekananda in 1896. Devoted to Universal Religion, Indian Culture, Education, Art and other topics of international interest.

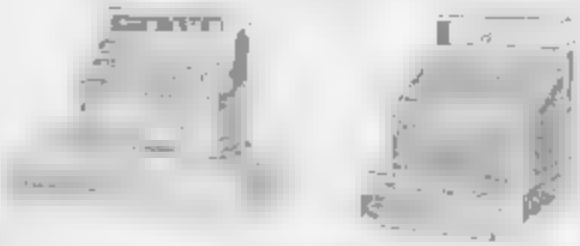
Annual Subscription: Inland Rs. 4, Foreign 11 Shillings.

Apply for a complete Catalogue:—
The Manager, ADVAITA ASHRAMA,
4, Wellington Lane, Calcutta, India.

Are You a subscriber of 'Indian Opinion' If not, Why not?

NATIONAL
CASH REGISTER
AND
ACCOUNTING MACHINE
SYSTEMS
FOR
MAXIMUM
EFFICIENCY

THE NATIONAL CASH REGISTER CO. S.A. (PTY.) LTD.,
63 PRESIDENT STREET
JOHANNESBURG
P. O. Box 3591. Phone 33.6245

તમારે ઘરેણાં જોઇએ તો
સીધા અમારા કારખાનામાંથી ખરીદો

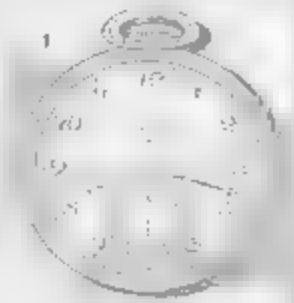

આછામાં આછા ટેકરીના ભાવ

KATZ & LOURIE LTD.
DIAMOND CORNER ELOFF & MARKET STS JOHANNESBURG

We recommend! . . . .
OUR NEWEST ELGIN WATCHES FOR MEN

Write to-day for wonderful new Elgin Catalogue.

KATZ & LOURIE LTD.
DIAMOND CORNER ELOFF & MARKET STS., JOHANNESBURG

21 AUG 1939

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 33—Vol.—xxxvii. Friday, August 18th, 1939. Registered as the S.A.R. as a Newspaper. PRICE FOURPENCE

BLOOD-STAINED WORLD

"TO-DAY on the sin-laden dust of the earth pours tainted rain from the sky. Our long wait for the cleansing bath in pure water from on high has been repeatedly doomed to disappointment. The mud is soiling our minds, and marks of blood are also showing. How long can we keep on wiping this away. Even the pure silence of the empyrean is powerless to clarify the discordant notes of the prayer for peace which are rising from a blood-stained world. "Peace! Who can truly pray for peace! Only they who are ready to renounce. Men of tranquil mood, heirs unto of immortal truth, never seek the eternal in the things of the moment."

—TAGORE.

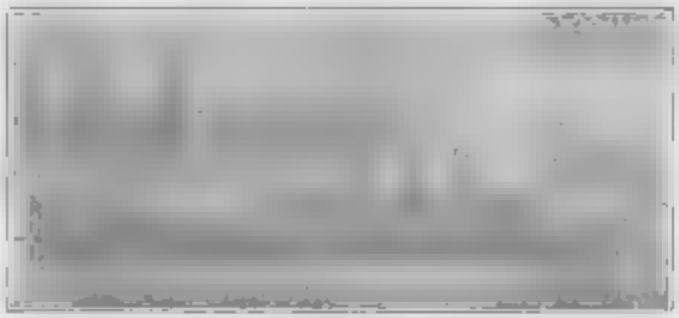
લોહીથી ખરડાયેલી પૃથ્વી

"આજે પૃથ્વીની પાપથી આચ્છાદિત થયેલી પુણ્યરૂપ, આકાશમાંથી વર્ષાદનું અશુદ્ધ પાણી વર્ષા રહ્યું છે. આભમાંથી શુદ્ધ પાણીથી સ્નાન કરી આપણા દેહ પાવન કરવાની આપણે લાંબા સમયથી રાહ જોઇ રહ્યા છીએ. ખરડ્યા વગરનો વરસાદ આપણને નિરાશા મળી છે. કાદવ આપણું માનસ ગંદુ કરી રહ્યું છે અને લોહીની નિશાનીઓ પણ જોવામાં આવે છે. આ આપણે ક્યાં સુધી લુછયા કરીશું? લોહીથી ખરડાયેલી પૃથ્વી પરથી શાંતિને માટેની પ્રાર્થનાના બેસુરા અવાજને શુદ્ધ કરવાને સત્યલોકની પવિત્ર સ્થીરતા પણ અસમર્થ છે. શાંતિને માટે કોણ પ્રાર્થના કરી શકે? તેઓજ કે જેઓ ત્યાગ કરવાને તૈયાર છે. સ્થિતપ્રજ્ઞ મનુષ્યો જેઓને અમર સત્યને વિષે ખાત્રીજ છે તેઓ ક્ષણિક વસ્તુઓમાં શાશ્વતતાની શોધ કરતાજ નથી."

—કવીવર ટાગોર.

B. I. Steam Navigation Co., Ltd.

સ્ટી. "ટાઈરીઆ"

૩૬ ડીડીર પા. ૬ ૭ ૬.
ફિંડ્ર વીશી પા. ૨ ૬ ૦.
ટાલ્લ પા. ૧૧ ૧૩ ૬.

૩૬ ડીડીર પા. ૬ ૭ ૬.
મુખ્યીમ વિશા પા. ૨ ૧૬ ૦.
ટોલ્લ પા. ૧૨ ૪ ૬.

સપ્ટેમ્બર તા. ૧૦ મીએ બેટી થઇ મુંબઇ જવા ઉપડશે.

આસ્ત મુમતાજોએ ઉતારીઓએ પોતાના રાણીના ઉપર પોતાનું નામે સ્ટીમરનું નામ લખી, પોર્ટ દરબનનું બારનામું કરવું અને ત્યાં મદે બોલ્ટ કરે ટીમાર્ટિન્ટને રાણીના સ્ટીમ પોર્ટ ઉપર પહોંચતા કરવ ગણાવ્યું.- વિશેષમાં બહાર ગામના પેસેન્જર એમણે પોતાના બાજની વધારે વધારવા ૨૫૫ રસીદ બુકને અમારી ઓફીસમાં કેબારવાથી સહેલાઈથી બાજનો પત્તો મેળવી શકાય તેમજ માલ વેલાસર પહોંચશે. બાજ
અહારગામવાળા બાજીઓ અમારી સાથે પત્રવ્યવહાર કરવાથી ટીકેટ મોકલી શકશે.
સ્ટીમરને લગતું દરેક કામકાજ અમારી જાતી દેખરેખ નીચે થાય છે
વધુ ખુલાસા માટે ફોનો યા મળો.

SHAIK HIMED & SONS, :: 390, Pine Street, Durban.
Telegraphic address: "KARAMAT." Telephone 2-0432.

CITY SHIRT Co., No. 4, Kort Street, Johannesburg.

THE NEW INDIA ASSURANCE
——COMPANY, LIMITED.——

Life, Fire, Motor Car, Motor Lorry, Motor Bus, Plate Glass, Workmen's Compensation, Etc Etc.

આ દોડી વીમા કંપનીમાં જીંદગીના, આગ, મોટર કાર મોટર લોરી, મોટર બસ, પ્લેટ ગ્લાસો, કામદારોને લગતા વીમાઓ, સારવટ વિગેરે દરેક જાતના વીમાઓ ઉતરાવી સકાય છે. દોડી કંપનીને ઉતેજન આપવું એ દરેક દીંદીની ફરજ છે.

Natal Office:
"INDIA HOUSE"
17, First Avenue,
DURBAN.
Telephone 2-6845 Cen.
P. O. Box 1610.
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
Durban.

Policies Issued and Settlements Effected in this Country.
પોલીસી તેમજ ક્લાની પતાવટ આ દેશમાં કરી આપવામાં આવે છે.

Transvaal Office:
ROOMS NO. 12 & 13.
BARKLY ARCADE,
Diagonal Street.
JOHANNESBURG.
Telephone 33-4478
P. O Box 3641.
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
JOHANNESBURG.

JALBHOY RUSTOMJEE
Principal Representative For The Union Of South Africa.

GANDHI & Co. (Pty) Ltd.

GENERAL MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS

Try us for:-

Benares Saries, with Blouses of same design prices from 75/- to £10 with double border.

Also Cotton, Crepe-de-chine & Rayon Saries from 2/6 to 40/-.

We also stock Indian Drugs, Condiments, Draperies, Outfitting, Hardware, etc. etc.

Telephone 23676,

Tel. Add. "Gandhico" Durban.

112 Victoria Street,

DURBAN.

અમારે ત્યાં હમેશા મોટા પ્રમાણમાં નીચે જણાવેલ ચીજો સ્ટોકમાં રાખે છે.

જોરદન બદામ, પીસ્તાં, સાકેાળી, એલચી, અથરેાટ, તજ, લવીંગ, મુરજાપ ડેસર, તેમજ હળદર, મરચું, જરૂ ચીજો આખેા તેમજ ખાસ દેખરેખ નીચે પીસાવેલ મસાલેા તથા તમામ જાતના ચેાખા-બાસમતી, કમેાદ દીલ્હી, માંજા. બાજ તુલસી, ચીજો તથા પંજાબી સાલમ, પેાળી મુસલી, મંડેારા કેાપરાપાટી તથા સાતસેા આઠસેા જાતનું ગંધીયાણ તેમજ સેાપારી-બદામી સેવરપની, કાચબા, સેકેલાં તથા ગુલાબનું પાણી, આમળા, મેારસ, ચંબેલી, કુપેલ, કાર્મીનીયા ચીજો બુરાબેાદાર તેલ ચીજો, ચીજો મેાટા જથામાં તેમજ છુટક મળશે.

Also:

P. O. Box 27, TONGAAT,

Telephone during Office hours No. 5.

,, after Office hours No. 008.

દમ અને ફેફસાની બીમારી

ઝંડુ

કેસરી જીવન

ફેફસાંની બધી બીમારીઓને દુર કરે છે તથા લોહીને શુધ્ધ કરે છે આના સેવનથી તન્દુરસ્તી પ્રાપ્ત થાય છે. એક વાર અજમાવી જુઓ.

ખાંસી, શ્વાસનળી બિગડેલ નબળાઈ અને બારેમાસી બિગડે

બારીના દરેક બારે

ઝંડુની સુવર્ણ મિશ્રિત મકરધ્વજ ગુટી

વિના વિલંબે વાપરવા ભલામણ

ઝંડુ ફાર્માસ્યુટીકલ વર્કસ લી.—પેા. બેા. નં. ૫૫૧૩, મુંબઈ નં. ૧૪.

સા. આફ્રિકાનાં સાલ એજન્ટસઃ એમ. એમ. એશ્રી એન્ડ સન્સ, સ્ટાન્ડ રેાડ, એશ્રીયારીઃ બઝાર, પી. બેા. બેાક્સ ૧૨૦૫, પ્રીટારીયા.

એડવર્ટીસમેન્ટમાં બતાવવું રેલવે બગલ એજન્સી, ૧૪ કેાર્ટ સ્ટ્રીટ.

આયુર્વેદિક દવાઓનું સુચીપત્ર આજેજ મંગાવેા.

MOHANLAL VALJEE,

(INDIAN PAWNBROKER.)

113, Victoria Street, Durban.

Low Rates of Interest on Jewellery.

High prices paid for Old Gold. A large stock of New Jewelleries at reasonable prices to suit your pockets.

P. P. BHAGAT,

Fruit Merchant.

દરેક જાતનું ફ્રુટ અને વેજીટેબલ લાઇ પેાસ્ટ કરી C. O. D. થી મેાકલવામાં આવશે સબેાઃ—

P. O. Box 842. 139 Brook St. Durban.

પુષ્ટિકારક પાકો બનાવવા હોય

અને

દરેક જાતની દેશી દવાઓ જોઈતી હોય

તો અમારી મુલાકાતે આવો

શરીરને પુષ્ટ બનાવવાના સારા પાકો બનાવવા માટે અમારે ત્યાં તાજે અને ચોકખો માલ ઉ. નંબરમાં દરેક જાતની દેશી દવાઓ અને દેશી મસાલો હમેશા તાજે અને ચોકખો માલ સ્ટોકમાં રાખીએ છીએ.

દેશી મુલાકના ચોકકસ નંબર ૧ ની રતી. ૧૦-૦ સાદીક બનાવીએ.
દેશી ચોકલાના ચોકસીનાં નંબર ૧ ની રતી. ૭-૦ સાદીક બનાવીએ.

શરીરના દોષ પણ વાકેફગીથી દૂર કરવાનો

નવાબી પાવડર

કેવળ જ વાપ મીનીટમાં રાહત થાય માટ છે.

પ્રજન્ટ સેટ મીં. ૧૨ પેકેટ નાનાં, બનાવ્યા તથા મોકલવાનો રતી ૬-૦ સાદીક સાથે. ૧૦ પેકેટ મોકલવાનો રતી ૮-૦ સાદીક સાથે. ૧ બાબા ને નાના સેવાકને ૬ બોટલ મોકલવાનો રતી ૧૦-૦ સાદીક સાથે.

ઓર્ડર સાથે રોકડા પૈસા મોકલવા.

Fancy Gold Cups and Saucers at 1/9 a dozen.
12 dozen to a case. Cash with order.

I. G. H. BASSA

153 Grey Street, - - Durban.

WE STILL BUY

OLD GOLD, SILVER & SOVEREIGNS.

We Stock CYMA, ELGIN, WALTHAM, BURGN, and MADIX Watches.

Large stock of Indian and European jewellerie always on hand

Importers of MOHINI FLUTE harmoniums

LAKHANI & CO.,

(Jewellers)

111 Grey Street, Durban. 'Phone 21258. 12th

HEADACHES QUICKLY RELIEVED BY TAKING

TYSONO BRAND (PAIN-CURE) HEADACHE POWDERS

FROM YOUR CHEMIST at 9d., 1/6, 2/6 and 4/6, or POST FREE FROM

ERNEST TYSON, CHEMIST, TOLLGATE, DURBAN 12th

'Phone 24350. Tel. Add. "Naritee."

A. M. PADAYACHEE

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter.

country orders executed at lowest Market prices. special attention [illegible] country orders.

TRIAL ORDER SOLICITED.

LEOPOLD ST., AND 34 CROSS ST.,
P. O. BOX 195. DURBAN. 51tf

M. H. DESAI,

એમ. એચ. દેસાઈ,

દોલતમેળ ઘડિયાળી,

અને દરેક જાતના ઘરેટ અને વેજ્રેજલ મુસ્કિનના દોષ પણ આપણા C. O. D. થી આડુ પેકીંગ કરી મોકલીએ છીએ.

P. O. Box 254. 31, Short St. Durban. 12th

ANNUAL READING

On family, profession, love, health, income, expenses, unexpected fortunes and misfortunes, journeys, lucky days, colour, number, luck in lottery, race, etc., and other important events by monthly details for 1 year 5s., weekly 17s. Correct answers for 5 questions about futurity 2s. No C O D (your Country Currency, I P O or postal) State birth details of sex, age, profession and writing clear.

'Swadesa Mitran' [illegible] by Mr. [illegible] It is necessary to state here Mr. [illegible] who got the name Gandhi Astrologer by predicting the release of Mahatmaji and whose fame has been spread throughout the world for his correct prediction concerning the American President Mr. Roosevelt's success in the recent elections.

V. K. SATAGOPACHARIAR,
HANUMAN JOTHISHA ASHRAMAM,
TIRUTTANI, (S. INDIA).

THE EPIC FAST

(BY PYARELAL)

An account of Mahatma Gandhi's Fast in September 1932, and events leading up to the Yeravda Pact with all relevant documents.

320 Pages Price: 2s 6d

Obtainable From The Manager
INDIAN OPINION, Phoenix, Natal

IF YOU WANT THE BEST AND SOUTH AFRICA'S STRONGEST AND MOST RELIABLE WATCH INSIST ON A WORLD FAMOUS

UNION SPECIAL

15 JEWEL, NON-MAGNETIC, SHOCK PROOF, UNBREAKABLE, PERFECT TIMEKEEPERS in NEWEST LADIES' & GENTS' MODELS.

REDUCED PRICES FROM 25/- UPWARDS.

GOODS SENT C.O.D THROUGH POST OR ACCOUNT OPENED WITH APPROVED MARKS.

દુકાનદારોને હોલસેલ ભાવમાં સારૂં ડીસ્કાઉન્ટ આપવામાં આવશે.

૧૪૦૦ ઘરાક, ડાગીના, પડીયાળા વિગેરેના આરસેનોનું અમારૂં સુંદર કેલેકશન મંગાવવાથી મફત મોકલવામાં આવશે.

THE AMERICAN SWISS WATCH Co. LTD.

"THE DIAMOND HOUSE"

WHOLESALE & RETAIL JEWELLERS,

25, PARLIAMENT STREET,

CAPE TOWN. 15th

Cable & Tel. Add. "ADVANCING." 'Phones: 23003, Res. 24448.

CHOONILALL BROS.

THE NOTED INDIAN "SARRI HOUSE" IN SOUTH AFRICA.

141, GREY STREET, DURBAN.

ARRIVING BY EVERY MAIL FROM INDIA AND JAPAN

BENARES SARRIES WITH BORDERS AND PLAIN CENTRES,
BUTIDAR BENARES SARRIES IN SEVERAL SHADES
Prices from 60/-, 85/-, 105/- & up to £20.
THE LATEST FROM BENARES CITY.
EMBROIDERED SARRIES 25/-, 35/- & up.
PRINTED VARIOUS LINES of SARRIES from 12/6, 17/- & upwards
EMBROIDERED CREPE-DE-CHENE from 3/6 yd. 42 in & 45 in width.
LATEST DESIGN SARRIE CLOTH 44 in width.
from 1/6 yd. 1/9, 2/ & up.
GEORGETTE SARRIES LATEST ARRIVALS
prices from 25/ 30/-, 45/ & up.
LATEST BLOUSES TO MATCH SARRIES
prices from 12/6, 17/6 & upwards
ZARI WORK SILK SARRIES IN ALL SHADES
from 75/- 100/-, 125/- & upwards.

Branches: 59 Niss Street And 10 West Street, VERULAM
GARAGE AND SERVICE STATION
Niss Street And 10, West Street, VERULAM
'Phone 19, Verulam.

Please note Our Johannesburg Agent P. RATANJEE, 60, Bree Street, Newtown.

ચુનીલાલ બ્રધર્સ

દક્ષિણ આફ્રિકાનું જાણીતું સાડીઓનું ગ્રહ

૧૪૧ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

આંબોટ:
૫૩ અને ૬૦ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

જમારી સાડીઓ માટેના મેનજર
જોહાનીસબર્ગ ખાતે
પી. રતનજી,
૬૦, બ્રી સ્ટ્રીટ, ન્યુટાઉન

ગરાજ અને સર્વીસ સ્ટેશન
૭ મોસ સ્ટ્રીટ અને ૫૩ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

દરેક સ્ટીમરમાં જાપાન તથા બ્રિંદથી આવે છે
બનારસની મીનાવાળી અને સાદી, તેમજ ભાતબાતની જુદીદાર
સાડીઓ રૂા. ૬૦, રૂા. ૮૫, રૂા. ૧૦૫ થી લઇને પા. ૨૦ સુધીની
બનારસથી ક્રમબ્રાજ આવેલી છે.

ક્રમાપ્ત ભાતની સાડીઓ રૂા. ૨૫ અને રૂા. ૩૫ થી ઉપર.
જાતજાતની ભાતવાળી સાડીઓ
રૂા. ૧૨–૬ અને રૂા. ૧૭–૬ થી ઉપર.
કસબવાળું ક્રેપ–ડી–શીનનું રૂા. ૩–૬ નું પાર ૪૨ ઇંચ અને ૪૫ ઇંચ પહોળ.
સાડીનું જોરેટ જીજાબલનું ૪૫ઇંચ, ૪૪ ઇંચ પહોળ વારની, રૂા. ૧–૬,
રૂા. ૧–૮, રૂા. ૨–૦ અને તેના ઉપર
ક્રમણાજ આવેલી જ્યોરજેટ સાડીઓ રૂા. ૨૫, રૂા. ૩૭,
રૂા. ૪૫ અને જેથી ઉપર.

સાડીને મેચ પનારાં બ્લાઉજ રૂા. ૧૨–૬, રૂા. ૧૭–૬ અને
તેથી ઉપર.
દરેક રંગની જરી ભાતની રેશમી સાડીઓ રૂા. ૫૫, રૂા. ૭૫,
રૂા. ૧૨૫ અને તેથી ઉપર.
ઢાકોનીયમ, જાળા ગારોઇન, રેશમી અને બીજાં ચાલુ જાતના
ઓઢાવાં ઓઢા બાબે
દરેક જાતનું મશીનનું મોમરી બરાડેલા દોલસેલ બાબે
પીકવેરટ રેડીયો અને રેડીયો માસ્સ
બાવા: પા. ૧૫, પા. ૨૫, પા. ૩૫, પા. ૪૫ અને તેથી ઉપર
દીસ્ટમસના ખ્રેસ-રંગ લોયક બારસના ગાલ મહાલો
બાવા રૂા. ૧૨–૬, રૂા. ૧૭–૬, રૂા. ૨૭–૬, રૂા. ૪૫, [illegible]

TRY THE LATEST
SUNCRUSH FLAVOUR
COLA SUNCRUSH
To get the true flavour, this must be well iced.
OTHER SPECIALITIES
POPULAR POP
"The King of Ginger Beers."
CLUB SEAL SODA
"Improves your Spirits."
"GIANTS"
The Quart Bottle for 4d.
In all Popular Flavours.

'Phone 2-4345

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

DALYS LIMITED.

72, CANADA ROAD, DURBAN.

Sole producers of all Suncrush drinks.

'Phone 21078. Tel. & Cables: "Crescent." P. O. Box 582

Crescent Trading Co. (Pty). Ltd.

WHOLESALE MERCHANTS AND DIRECT IMPORTERS OF HARDWARE

Indian And European Groceries.
Indian Drugs And Condiments.
Our Stocks Are The Best Quality
And are Always Fresh
Our prices are keen.
We specialise in all kinds of Bombay, Calcutta, and Madras Products.
It will pay you to give us a trial.
Before placing your orders elsewhere benefit by our thirty years' business experience.
Our aim will always be service, quality and satisfaction.

અમારે ત્યાં નીચે મુજબનો માલ જથ્થાબંધ મળી શકશે

એલચી, જાવંત્રી, જાયફળ, સાદોલી, પીપર, સિંગેદાણા, મુલતાનું પાણી, મુલતાનું સફેદ, કાકડાનું બારસ, બાવેક, દલખ, એલમા, બીડસરી, અબુર, રવેન્સારમી (અડકું) સેલ, કેરબાની વાટી, પીસેલું કેરબું, મુલ્ક બાવનું કેસર, આર અમલ, પંજાબી સાલમ, સફેદ ફેરસી, મગેટા સલ્ફેટ, ચુંડ, સેકેલી સોપારી, કાચા સો., શેકરપની સો., બદામી સો., મુલકંદ, કાચો, બાકસી બાવાનો તબાકુ, આમળાનું તેલ, મુલતાનું તેલ, ચંબેલીનું તેલ, મોગરાનું તેલ, કામાલિયા કેર ઓઇલ, એસ્કુમાનીયમ તપેલા, કપ અને સોસસ્ટ, બિબા-બીબડી કાચસાળ, બાન્સકુલરી, બાંબા, દીવડી, સુખવેલ, કેરબા દાળ-બાકુ, મળ, બાકડ, તુવેર, ચાલ, વટાણા બકુલ બાબા, છડ, મેથી, ઉબ્બ, તબ, રાઈ (સરસું) બરબ બનાવેલા પીસેલા, વિગેરે.

કાંઈ પણ વસ્તુ ખરીદી કરતાં પહેલાં, અમારે ત્યાં ભાવ ફાઈલ ખાત્રી કરશો.

122 VICTORIA STREET, :: :: DURBAN.

SOUTH AFRICAN PUBLIC LIBRARY
21 AUG 1939

INDIAN OPINION
Founded by MAHATMA GANDHI IN 1903

No. 33.—Vol. XXXVII. Friday, August 18th, 1939. Registered as a Newspaper. Price Fourpence

NOTES AND NEWS

Right Of Indians Abroad To Look Up To Motherland

PANDIT JAWAHARLAL NEHRU issued the following message through a representative of the United Press of India on his way to Bombay en route to Ceylon: "I am going to Ceylon at a time when great problems face the Congress organisation and the international situation continues to hover over the brink of war. I feel I must carry out the directions of the A.I.C.C. My being sent to Ceylon is proof of the importance attached by the Congress to the status and conditions of Indians abroad. This question refers not only to Ceylon but in South and East Africa and elsewhere where it is of paramount importance and the honour of India is involved in it. Every Indian abroad carries a bit of India with him and he has a right to look to his motherland for help and protection in case of need. To-day we may not be in a position to give that help fully or to protect him as we should. But we recognise our obligation and will give full effect in time to come. Meanwhile I earnestly hope that my visit to Ceylon will bear fruit and will result in an amicable settlement of the problems."

'Madras Mail' On S. A. Indian Question

The *Madras Mail* comments as follows on the South African Indian question. Its comments are specially worthy of note as coming from an Anglo-Indian paper which has no affinity with the so-called extremists of India: "If there is anyone thing about which all communities in India are united, it is the demand for just treatment for Indians abroad. Their spokesmen have left no doubt that each community, whether European, or Indian or Parsi, sympathises sincerely with the hardships of Indians abroad and demands that they be treated fairly.....The Union Government have failed entirely to realise either the seriousness of their proposals virtually to segregate Indians domiciled in the Union or the reaction on public opinion in this country of their general attitude towards such Indians. They seem to regard it as a purely domestic issue to be decided wholly without consideration of Indian or world opinion. They are wrong, no sooner or later, they will discover."

All-India Congress Supports Passive Resisters

A Reuter's message from Wardha (India), dated August 11 states:—A working committee of Congress has passed a resolution congratulating passive resisters in South Africa on their restraint and expressing the hope of an honourable settlement. Should all attempts at an honourable settlement fail, the committee assures the passive resisters that the whole of India would support them in their struggle.

A Poem

Do not insult thyself by yielding to diffidence.
Be not downcast at the menace of danger.
Be free from fear.
Rouse thine own power to conquer all peril.

Protect the weak, resist the evil-doer.
Never owe thyself to the poor in spirit and helpless.
Be free from fear.
And keep firm thy trust in thine own strength.

When duty sends her call to thee, silently and humbly offer thine all
Be free from fear
and prove thy manhood in difficult endeavour.

—RABINDRANATH TAGORE.

Swami Bhawani Dayal On Non-European Front

Swami Bhawani Dayal, president of the Natal-Indian Congress, in an interview with the Associated Press of India at Patna is reported to have said:—"The question of a non-European front has repeatedly been discussed by the South African Congress and every time the proposal came up for consideration it was rejected after the fullest and freest discussion. The problems of the three races in South Africa, namely those of Bantu, coloured people and Indians had nothing in common he said. The interests of the three races were different and often antagonistic to each other. A united front of such diverse and even conflicting interests can only create confusion. For the Indian it could bring nothing but disaster."

Scheme To Increase British Settlers In Kenya

The Government of Kenya has been authorised by the Colonial Secretary to borrow £250,000 towards a settlement scheme with the object of increasing the number of British settlers in the Colony, so states a Reuter's message from Nairobi dated August 11.

There is evidently ample room in Kenya for an increase in the number of British settlers but there is no room for Indians, who have settled in that Colony for very many years and have made the largest contribution towards its development and prosperity, to be allowed to live there as self-respecting human beings. And the strangest of all things is that the British Government is a party to such a policy.

Protest Against Control Of The Press

The following statement has been issued by the provisional executive committee appointed by the conference of South African editors, which has been sitting in Johannesburg for some days: "In view of Mr Stuttaford's speech on the question of Press legislation, it may be stated that the general meeting of editors of South Africa has completed the preliminary draft of the constitution of a new society of South African editors and newspapers, which is being established with the following declared objects:—(1) To promote, preserve and defend the freedom, status and integrity of the newspaper and periodical Press, and to resist any form of State control of the newspaper Press; (2) To discourage publication in periodicals or newspapers of matter which does not conform with the code of ethics laid down in the constitution."

Indian Opinion

FRIDAY, AUGUST 18TH, 1939

Unbecoming Attack On The Agent-General

IF we are not in favour of the existence of the Government of India Agency in this country it is because of its impotency in regard to protecting the rights and interests of the local Indian community and the honour of India. The Agency is obliged to fulfil no other purpose than that. It is not expected to indulge in partisanship. It is expected to take account of the voice of the majority of the people and to see that the organisation it recognises as representative of the community is truly representative and conducts its affairs constitutionally. This we fear has not been complied with in the past and to that extent, in our opinion, the Agency has not acted as it should have done.

It would, however, be entirely wrong on our part to expect the Agency to be our guide and master in all matters affecting us. There is a vast difference between the Agency of the Government of India and Ambassadors of other independent countries. In so far as India is concerned the Government is not the Government of the people. There is complete estrangement between the people and the Government. If it were not so it would not be necessary for the people always to goad the Government to act in matters of public interest.

The Government of an independent country will make it its own business to see that its national honour is upheld. In regard to India the Government has shown no inclination to do so. It has always acted when pressure has been brought on it by the people, and then too, it has done so half-heartedly. That is the unfortunate position of India. The position of the Agency of the Government of India is, therefore, different to that of an Ambassador of an independent State.

It is entirely wrong, therefore, for us to expect that we can behave like spoilt and ill-bred children and that the Agency would minister over all our needs.

We notice that the blame for the murderous attacks that were made recently in Johannesburg by white hooligans on those who advocated passive resistance has been put on the shoulders of the present Agent-General. He is also blamed for failing to advise our people that the time for passive resistance had not yet arrived. The Agent-General can only offer advice, and he did not fail to do so. But in view of what we have said above it is questionable whether the people would believe him to be competent enough to offer that advice. If Dr. Dadoo and his associates have postponed passive resistance, be it remembered, they have done so only because they have been advised to do so by Mahatma Gandhi, who has asked them to postpone it for a short time, as he is himself in communication with the Ministers and is hopeful for an honourable settlement. The present Congress leaders in South Africa have not won the confidence of the people to the extent that the latter would put their implicit trust in them to do the right and honourable thing. Their past actions bear ample proof of that.

It will therefore serve no useful purpose to fling mud at the present Agent-General or the Agency. The Agent-General has constantly been asking the community to unite and to speak with one voice. Have we taken his advice? If not, why blame the Agent-General? The Agent-General did not ask us to demonstrate what wild beasts we are capable of becoming. Perhaps in his innermost heart he must be feeling ashamed of having to represent a community capable of such heinous deeds. The Agent-General has not given his blessings to passive resistance because the Government he represents has not recognised civil disobedience even in India. That does not necessarily mean that he can or should be capable of staying the hands of those who are advocates of that weapon as the only honourable means left for the community for the redress of their grievances.

What the Agent-General has not done, and what is certainly in his power to do, is to question the right of the Congress, which has been recognised as the representative organisation of the community, both by the Government of India and the Government of the Union, to function in the manner it is doing after the sorry disclosures of its unconstitutional working all these years. It was in his power to compel the officials of that organisation to forthwith put their house in order and to refuse to have anything to do with them until and unless they did so. For our misdeeds and misbehaviour we have to blame ourselves and not the Agency.

A vile and filthy attack on the Agent-General has been made by *Indian Views*, especially in its Gujarati columns, which paper, only a few weeks ago, wrote a very congratulatory article when the knighthood was conferred on the Agent-General. Why this sudden change of front? Is it because the Agent-General has not lent his influence in peeping up the Congress edifice which is on the verge of being collapsed? We can see no other reason for this sudden, filthy and unbecoming outburst.

Permanent Solution Of Indian Problem

THE political correspondent of the *Rand Daily Mail* states :—

[illegible] Government [illegible] Indian [illegible] Minister [illegible] Minister of the Interior, Mr. H. [illegible] Indians [illegible] Natal [illegible] Transvaal [illegible] Natal [illegible] Transvaal [illegible] Indian population. The scheme is to give the Indians similar representation to that which is enjoyed by Natives through the medium of their [illegible] Parliament [illegible] Natal [illegible] will probably represent Natal and [illegible] the Transvaal and the [illegible] of the Indian [illegible] The scheme is part of an even wider scheme [illegible] clear that there is not to be another round table conference, although he is willing [illegible] a delegation from India can discuss with them the line [illegible] Government policy which is decided upon.

The difficulties of the situation have been considerably eased by a change in Indian opinion [illegible] Indian newspapers, there is now a possibility that the community will agree to residential segregation, provided adequate safeguards [illegible] commercial [illegible] are given and there is an extension of political privilege. The political representation will probably be conditional on the Indians accepting the principle of residential segregation.

If Mr. Stallard is reported correctly we must make it once again quite clear that the Indian community is not going to accept Parliamentary representation on the same lines as has been given to the Natives. If political franchise is ever to be granted to Indians it must be on a common basis with the Europeans and no other. The Congress has rejected any other form of franchise and so has India. Liberal-minded Europeans are not in favour of the type of representation given to the Natives and the Natives themselves are not satisfied with it. Members like Senator Brookes have put up a strenuous fight for justice for the Natives but they have more than once realised that their voice is a voice in the wilderness.

The *Rand Daily Mail* correspondent refers to two leading Indian newspapers having expressed an opinion according to which there is a probability that the community will agree to residential segregation, provided that adequate guarantee of commercial rights is given and there is an extension of political "privilege." In so far as we are concerned we plead not guilty to having expressed any such opinion. Any basis for a permanent solution of the Indian problem can be conceived only when all anti-Indian legislation based on race or colour discrimination is altogether removed from the Statute

Book. It will be then for the Indians to prove their earnest that they do not wish to unnecessarily hurt the feelings of the White race nor do they aspire for any political ascendancy in this country. What they ask is merely the right to live as self-respecting citizens with equal opportunities for their upliftment.

Surely the intelligence of the Europeans is not so dull as not to be able to understand that the Indian population forms only a little more than two and a half per cent. of the total population of the Union and that the door for any new immigrants is entirely closed and that whatever increase that may take place in the Indian population would be only due to the natural causes of births which are always balanced by deaths and the increase in the European population both by births as well as by a continuous flow of fresh immigrants. In these circumstances how Indians could ever be a menace to the White race in South Africa is wholly ununderstandable.

The position of the Indian in the Union, in fact, is like the story of the wolf and the lamb. Any excuse was good enough to devour the poor lamb.

If Mahatma Gandhi's advice to passive resisters to postpone their struggle for a time and his repudiation of the idea of the formation of a Non-European United Front is hailed with such delight by White South Africa, who welcomes Gandhiji as Daniel having come to judgment, why does it not with the same enthusiasm accept his advice when he declares that the Whites of South Africa are not playing the game when they refuse to absorb the comparatively handful of Indians in their midst, the bulk of whom are born and bred in South Africa? It does no credit to South Africa to recognise the greatness of Mahatma Gandhi only when it suits its own purpose and to ignore him when he utters some home truths which go against it.

GANDHI AND OUR COLOUR PROBLEM

PASSIVE RESISTANCE IS MERELY POSTPONED

THE decision, at the instance of Mahatma Gandhi, to postpone the passive resistance movement among the Indian community which was to have started on August 1 will doubtless have awakened quite a number of memories. For was it not in South Africa that Mr. Gandhi devised the passive resistance instrument, the use of which later on in India not only caused grave embarrassment, but did as much as anything to secure his own recognition as a world figure?

Relatively few South Africans realise that Mr Gandhi spent twenty years of his life in this country, and that it was here that his great spiritual qualities received much of their nurture and development. If India has, not of its own desire, given to South Africa one of its most difficult problems, South Africa in turn, also not of its own desire, gave to India the idea of Civil Disobedience.

The Smuts-Gandhi controversy during which that idea came in fruition lasted for several years, from 1907 to 1914. It passed through many phases. At times Gandhiji argued and protested and appealed for an improvement in the lot of his fellow-Indians, linking up their case whenever he could with the national movement in India. At other times he and his followers defied the law—always of course in a non-violent manner, for that is the essence of Satyagraha—went to prison and out of it, learning all the time the power of self-abnegation as a political weapon.

A spectacular climax was reached when in 1913 Gandhi led a band of 2,000 Indians on foot from Natal into the Transvaal in defiance of the law which then, as now, forbade Indians to cross our Provincial boundaries. There followed riots and disturbances in Natal, Gandhi's arrest, investigations and enquiries, until at last concessions were made, and the Smuts-Gandhi correspondence of 1914 settled, so it was hoped, the matters in dispute.

By
J. H. HOFMEYR, M.P
In "The Forum"

When Smuts Sent Books To The Mahatma

Some of the interest of the episode comes of course from the personality of the protagonists. A few years ago when I visited the Diepkloof Reformatory for Native and Indian juveniles just outside Johannesburg, a prominent public servant who accompanied me pointed out the portion of the building, then used as a prison, where Gandhi had been incarcerated thirty years before, and he recalled how he, then a junior magistrate in Johannesburg, had from time to time taken out to the distinguished prisoner books on philosophy and kindred subjects from his ministerial chief, General Smuts. It is doubtful if passive resistance to-day would produce similar courtesies!

While the launching of the new passive resistance campaign has been postponed "for a time," it is possible to be too optimistic about the significance of the postponement, and our Press seems to have fallen into this danger. The inference has been drawn that we shall hear no more of passive resistance until the Government comes forward with permanent Asiatic proposals next year or the year after.

A careful reading of the published statements indicates, however, that we may well be deluding ourselves, if we believe this to be correct. The issue at the moment between our Government and the Government of India is not as to the form of the legislation to be introduced, but as to the investigation and consultation that should precede the drafting of such legislation—and it appears that the Mahatma's action in postponing the campaign was entirely prompted by the hope that some concessions might be secured in the latter regard. Hitherto our Government has refused to take steps to have established, by proper enquiry through a Commission or otherwise, the facts of Asiatic penetration which are declared to necessitate legislation—it has also rejected any idea of the holding of a Round Table Conference with the Government of India such as met in 1926 and 1932.

Action has been stayed in the hope of securing some early concession in regard to these points. If no such concession is secured—and there seems to be very little chance of it—it is quite possible that the Mahatma will let the passive resisters have their head. Even though a concession is made, unless it is such as to hold out a substantial reassurance to the Indian community, we may still have passive resistance within the next month or so.

What Will Happen?

What will happen if the campaign is in fact launched? It is not perhaps generally realised that the local Indian community is sharply divided on this issue. Some of the South African Indian Congress leaders hold that the weapon of Satyagraha should not be used in fighting what is after all only a temporary piece of legislation, and a good deal of friction and personal bitterness has developed between the two parties. Mr. Gandhi has insisted as a necessary condition of the success of the campaign that it should be backed by a united community.

It seems, however, pretty clear that a growing majority of the Indian community will support the campaign, at least sentimentally, and that when once it is launched, a surge of feeling will probably be set up which will sweep aside the dissident leaders who oppose it. Almost certainly the campaign will take time to develop. It is of the essence of passive resistance that only

non-violent breaches of the law are allowed, such as hawking without a licence, travelling in a railway coach reserved for Europeans, or crossing a Provincial boundary.

Probably the Government's tactics will be to wink at the performance of such acts. But as the campaign develops, the time will almost certainly come when the passive resisters will achieve their aim of imprisonment. That cannot but mean the embitterment of European-Indian relations in the Union, and the aggravation of the present difficulties between the Governments of India and South Africa. Apart from that, it is difficult to see how the movement can in the long run be crowned with success. The Congress leaders who are at present opposing it are probably actuated by a wise instinct.

Gandhi And The Bantu

There is another aspect of the matter which is of considerable importance. Linked up with the present agitation of the Indian community is the question of the establishment of a common non-European front of Coloureds, Asiatics and Bantu. There have been tentative moves in this direction in the past—the project has again been pressed actively during the last eighteen months or so. Of late most of the pressure in this direction has come from a section of the Coloured community at the Cape, but some of the Indian leaders have also associated themselves with the project.

The agitation aroused by the enactment of the Asiatics (Transvaal Land and Trading) Bill seemed likely to play into the hands of the promoters of this movement. A former Indian Agent-General, Sir Kawas Ali has, from India, supported it strongly, and the original resolution of the Congress Working Committee in India endorsed it. But, very interestingly, Mr. Gandhi has opposed it, and has virtually enforced the deletion from the resolution of the portion dealing with this particular proposal.

His attitude is that the grievances of Indians and Bantu in South Africa are different and that the methods of seeking to redress their grievances should be different. Indeed he has gone so far as to say that in a conflict of interests between Indians and Bantu in South Africa he would urge the Indians, as later arrivals, to give way. The result of Mr. Gandhi's attitude in this matter, at the South African end, is that the Passive Resisters among the Indian community, who look to him for inspiration, are now opposing the common front idea, while some of their opponents appear to be favouring it.

That really means that the project will make little headway in the near future—and when one appreciates the potential dangers involved in Coloureds, Asiatics, and Bantu banding themselves together against the White man in South Africa, one has reason to feel grateful in this respect also for the attitude of the Mahatma.

SIR RADHAKRISHNAN ON INDIA'S POLITICAL AIM

A NOTE OF WARNING TO BRITAIN

"THE international situation is uncertain and anarchical," said Sir S. Radhakrishnan, Spalding Professor of Eastern Religions and Ethics, Oxford University, when he landed in Bombay from England.

"Sparks are flying in the Far East, in Danzig and elsewhere and any moment the world may be on fire. The leading statesmen of all the nations are aware," he continued, "that a war between the Great Powers would mean an obliteration of civilised values for many decades. Fear of the tremendous consequences of war is acting as a deterrent. The one passion of a disinterested soul is for peace. But the determining factor is the negative fear of war and not the positive love of peace. If the race for armaments is not to end in disaster, an attempt should be made to correct the crying injustices, even though it may mean sacrifice of national interests. If we do not reorganise the world on a just basis but persist in maintaining the *status quo* simply because it is to our advantage, we will only postpone conflicts, but cannot prevent them."

"Acid Test"

"I am sorry to say," Sir Radhakrishnan proceeded, "the British are not showing great wisdom or statesmanship in regard to India. On May 19, His Majesty the King declared in Canada that the units of the British Empire are bound together by allegiance to common ideals and the adoption of common principles of government. The other day the Prime Minister, in his speech at Cardiff, complained that it was not fair to divide the nations of the world into 'haves' and 'have nots' for "the British Empire is dominated by a different ideal. It does not stand for the exploitation of its possessions, but for their development in the interests of their people." The present opposition to British policy in India is animated by a faith in these ideals. The scheme of 1935, with its enormous safeguards and restrictions intended to ensure stability, with no real parliamentary responsibility at the Centre and with a miscellany of partly democratic and partly autocratic units, is not what one would call a democratic constitution. And it is not without reason that a recent American thinker, who argues for a union of democracies, definitely excludes India in his book on "Union Now." India is the acid test of British honesty. It will not do to profess faith in democracy and practice undemocratic methods. Reports reach us of the increasing influence of Axis Powers in India and the only way to terminate it effectively is to make India feel that England is earnest about the setting up of a self governing India.

"Britain adopts a policy of pragmatic empiricism, what is called muddling through. But she has not always muddled through to success. History is full of instances of her failure. The loss of the American colonies is the peak failure. The persistent prejudice against Irish Home Rule all but lost Ireland to the British Commonwealth. Slowness of evolution is the cause of all revolutions. India demands on the part of Britain loyalty to the "common principles of government," to which the King referred, an application of them to British India and Indian States, where Britain is the Paramount Power. If India remains of her own free choice a member of the British Commonwealth, she will be bridge between the East and the West and contribute to world understanding and world peace.

"When the Congress and other political bodies object to the Federal scheme of 1935, they do not object to the principle of Federation. All sane political thinkers are agreed that in the dangerous conditions of the world, the political and administrative unity of India is an imperative necessity.

Indian States

Indian States, he proceeded, were not radically different in social and cultural development or patriotic sense from British India. After all, they recognised the Paramount Power. Limitation was the highest form of admiration. True loyalty to the Paramount Power demanded the adoption of the principles

which the British Government was obliged to adopt where it was directly concerned. He knew a number of Princes and he knew that, as patriotic Indians, they would work for the general advancement of India to a higher political status. Their safety and survival were bound up with the rapid adjustment to changing political conditions in India and the world at large. Life was not all pageantry or even love of comfort, ease and wealth. The enlightened Rulers must regard themselves as servants of the Commonwealth, and see to it that every class and every section enjoyed in a just measure, the fruits of their labour.

Congress In Office

In these two years of Provincial Autonomy, Congress Governments had shown that they could tackle the social, economic and industrial problems with a general fairness and sympathy, striving wholeheartedly towards the goal of the establishment of happier conditions of life. They had shown their ability and genius for the positive work of building up a New India. Unfortunately, there was an increasing feeling that the Congress leaders did not brook opposition, were impatient of criticism, and were intoxicated with political power. He did not say that this suppression was justified, but it was one of the powerful factors that determined the last Presidential election.

While the steps that were now being taken to purge the Congress of corruption, and make it a more disciplined body were greatly to be welcomed, the general weakness of human beings when in prominent positions, their inability to preserve their humanity must also be recognised. We were all liable, he continued, to be broken by the machinery, of governments and power. Perhaps, annual changes of part of the personnel of the High Command and the Working Committee so as to preserve continuity of policy, and at the same time, prevent the development of vested interests and give training and experience to new members, might help to consolidate Congress ranks and strengthen its hold on the country.

Speaking of communal differences, Sir S Radhakrishnan said that by their dissensions, Indians were playing into the hands of their enemies. Fanaticism was the outcome of ignorance. Educated classes exploited the credulity of the uneducated. The communal differences were not religious. The very fact that they were severe of late showed it. They were due to scramble for posts, power and influence. These troubles were the growing pains of a new political order and could be eased with forbearance and goodwill among the leaders of both communities.

Plight Of Indians Overseas

Sir S Radhakrishnan said that he had been to South Africa in the Easter vacation. "I saw the good work of the Indians there, especially in Natal. The authorities are anxious to maintain the political and economic supremacy of the two million Whites in a country which has also six million Natives and one million of coloured and Asiatic people. It is an untenable position. Every step taken to restrict the activities of the non-Whites increases the bitterness and endangers the solidarity of the community. The Indians were welcomed at a time, and now they are not. The segregation measures are undoubtedly humiliatory. Weak acquiescence is not what is expected of self-respecting men. But I am anxious that nothing should be done to foster racial discord by the Indian people. They must oppose these measures but in no spirit of violence. The attitude of the South African Government is supported by the British policy in Kenya. As for the Non-European Front, we must recognise that the history and position of Indians are different from those of the Natives. While these can unite and work together wherever possible, there is no need to have one common front for all political and economic purposes.

NON-EUROPEAN UNITED FRONT

We have received the following statement from the seven members who have resigned from the Provisional Committee of the Non-European Front Durban. They are as follows:—Messrs. C. B. I. Dladla, K. Soobramoney, C. Rose, S. Patchay, N. Thathiah, G. R Varma and Miss E. S. Nyuswa.

On Monday August 7, through the the Press we intimated that there was some division in the ranks of the Non-European United Front, and that seven members had tendered their resignations from the Provisional Committee. We also intimated that a letter had been sent to the Secretary of the Provisional Committee requesting him to call a meeting of the Committee where our grievances could be thrashed out and if possible arrive at some agreeable settlement.

The meeting was duly convened for August 9, and the seven dissentient members presented their case which hinged, amongst other, on the following points:

(a) A statement dealing with the Temsvaal Indian Passive Resistance movement issued by the Capetown non European United Front, claiming to be the National body of south Africa, which had no right whatsoever to speak for the Durban non European United Front.

(b) Admission of Europeans to the membership of the Non-European United Front Provisional Committee especially Europeans who belonged to European organisations which advocated the complete segregation of non Europeans and who held official positions in these organisations, we refer to the Labour Party and the Trades and Labour Council.

(c) The dictatorial and bureaucratic attitude of some of the members of the Provisional Committee.

(d) False and malicious statements made against certain of the resigning members.

The dictatorial attitude and the tendency to stifle discussion was clearly demonstrated at this meeting. We suggested various ways by which a clash could be averted and avoided and these were turned down. These were that (a) An assurance be given that there would be no repetition of the incidents complained of, (b) A public withdrawal of the false and malicious statements made against us, (c) To call upon the Europeans on the Committee to resign, owing to this being a purely non-European movement, (d) and or an impartial enquiry be instituted to investigate into the allegations made against the Committee.

Having failed to prevail upon the Committee to co-operate with us to achieve unity with the ranks of the United Front in Natal and convinced of the justification of our cause, we have no alternative but to resign from the Committee.

We are heart and soul for the United Front movement. We stand for the unity and solidarity of the non-Europeans in this country, but stand for honourable unity and not unity at any price. We are not prepared to sacrifice principle on the altar of a dishonourable unity.

The Provisional Committee has allowed subversive influences and elements to act in a manner not in the interests of members. In face of this it is evident that the Front will have

a sorry future in Natal and throughout South Africa.

We have done our best and even though we may have to swim against the stream, we shall not be guilty of this gross betrayal of our people. Time will tell.

Provisional Committee's Explanation

The Chairman and Secretary of the Provisional Committee of the Non-European Front, Durban, states:

A letter of resignation by the seven members was considered at a recent meeting of the Durban Committee, when, explanation was given to the dissentient members that the statement issued by the Cape body was not obligatory on the Durban Committee, as the latter does not owe any constitutional allegiance to the Cape body at the moment. Therefore, resignation on these grounds was unwarranted and unacceptable. In regard to allegations of "bureaucratic and dictatorial methods" of the Durban Committee, this was rejected, as personal issues were involved, rather than the Committee itself.

The following decisions were taken at an adjourned meeting of the Committee, held on Monday, August 14, when the seven dissentient members were not present:—(1) That the resignation of the seven members be rejected on grounds that no reasonable support has been given to the allegations levelled against the Committee, and also in view of the fact that no difference of opinion on any principle regarding the Durban Committee, has been involved. (2) That the dissentient members be asked to withdraw the allegations against the Committee, as they are ill-founded. (3) That a statement be published publicly, denying any split in the Durban Committee, and the seven dissentient members do not differ with the Committee on any policy of its function. (4) Failing the acceptance of the foregoing by the dissentient members, there will be no alternative for the Committee but to accept the resignation of the seven members.

INDIA AND THE NEXT WAR

THE following article by Pandit Jawaharlal Nehru, originally published in *The National Herald*, appears in a condensed form in *The Indian World*:

The problem of problems to-day, overshadowing all else is the growth and triumph of gangsterism in international affairs. The lights go out in Europe and elsewhere, the shadows increase, and in the darkness freedom is butchered and brutal violence reigns. Tragedy envelops us, heart-breaking tragedy, as we see the death of nation after nation, the vast suffering and misery of millions of people crushed by barbarian feet. From day to day we await in suspense what this dictator says or that, anxiously we wonder what the next aggression will be.

How does all this affect India? Dare we ignore these tremendous happenings in Europe? Freedom will not be worth many days' purchase if Fascism and Nazism dominate the world. Our own existence is bound up with the fate of freedom and democracy in the world. Only a union of freedom-loving people and their mutual co-operation can avert the common peril. For that union India must stand.

But let us not forget recent history. It is not Hitler or Mussolini who have created the present crisis in Europe. Eventually it is the policy of the British Government supported by the French Government. There is a great deal of talk of the democracies defending freedom against the onslaughts of Fascism. But it is these very so-called democracies of Western Europe that have helped and encouraged Fascism and Nazism and done to death the Spanish Republic and Czechoslovakia.

Let us not talk, therefore, of Mr. Chamberlain's Government, of Mr. Daladier and Bonnet's Government as democracies, and, so long as these Governments or their like continue, no one will consider them the champions of democracy. They have too much blood of the free on their hands, too many betrayals to their credit, for them to pose as democrats or lovers of freedom. Even if they are forced to fight fascism, no one will trust their good faith or motives, and they will yet again betray the cause which they trumpet so loudly. Behind the gallant speeches even to-day, what intrigues are going on, what base manoeuvres, what contemplated betrayals?

Certainly, India will not fall in line with Mr. Neville Chamberlain's policy in peace or war. She will oppose it and resist it, for it is the embodiment of the imperialism and fascism which she detests. But England and France have still the instinct of democracy although this may be hidden by the Chamberlains, Halifaxes and Simons, their people still care for freedom. If this instinct finds proper expression and really stands up for the defence of democracy, then India can certainly look favourably on it and lend her hand in support.

But India cannot support democracy elsewhere without democracy for her own people. An India dominated by imperialism can only think in terms of resisting that imperialism. Only freedom and self-determination for us can convince us of the *bona fides* of the British Government: only these can create the conditions for mutual co-operation in the face of common peril.

We have been recently told on behalf of the British Government that the Government of India Act holds and will continue. If that is the British answer to us, then our path is clear; it is one of resistance to British Imperialism, whatever the consequences might be. It is whispered also that an attempt is being made to restrict the powers of the Provincial Governments in the event of war, by giving executive authority in the province to Central Government. If this attempt is made, it will be fought to the uttermost.

It has not been our policy or habit to bargain or blackmail in times of crisis. We function differently, and we shall continue this policy whether war comes or not. But we can only function in terms of the dignity and freedom of the Indian people, and no other conditions are acceptable to us. We offer our co-operation for freedom and democracy well realising the imminent peril of to-day. But we offer the co-operation of a free people and not of a slave nation.

BHULABHAI DESAI
HIS SPEECHES

Published in book form. Of particular interest to students of Politics, Law, Economics and Commerce.

The Book contains the great leader's lectures on these and other subjects of national interest.

Price: 8s.

Please write to:
"INDIAN OPINION"
Phoenix, Natal.

Buy Perfect DIAMOND RINGS and Flawless DIAMONDS direct from our factory

AMSTERDAM
DIAMOND CUTTING WORKS
82, Field Street Durban.
P. O. Box 2362. Phone 2-4889.
Also at Johannesburg and Capetown

Things In General

Inquiry Into Municipal System

THE Executive Committee of the Natal Provincial Council has announced that the following will be the personnel of the Commission of Inquiry into the municipal system of Durban:—Mr. Justice F. E. T. Krause, K.C., former Judge-President of the Orange Free State (Chairman); Mr W. E. Turnbull, lately Assistant General Manager of the South African Railways; and Mr. F. O. Rodd, late Master of the Supreme Court of Natal. The Secretary will be Mr. C. A. B. Peck, clerk to the Natal Provincial Council. The personnel will be gazetted shortly, when the terms of reference of the Commission will be published. Mr. Justice F. E. T. Krause, K.C., has an exciting and varied life. He was born near Bloemfontein in 1868 and was educated at the Grey College school. After attending Stellenbosch and Cambridge Universities, he was called to the Bar in 1893 and practised as an advocate in Pretoria. He was appointed State Prosecutor and Acting Attorney General for the Witwatersrand under the Transvaal Republic. During the South African War he was Governor and Commandant of Johannesburg. When the city was on the point of falling to the British forces, a small section of the Republicans advocated dynamiting the mines. General Koch, leader of the extremists, went to Johannesburg and threatened Mr. Krause with death if he opposed the dynamiting plan. Mr. Krause then arrested him and on May 31 surrendered the city to Lord Roberts. He became a member of the first Union Parliament and a Judge of the Transvaal Division of the Supreme Court. In 1933 he was appointed Judge-President of the Orange Free State Division of the Supreme Court. He has been chairman of a number of commissions, including those on mining regulations and on the Johannesburg Hospital. He retired last year. He was considered the most outspoken judge on the South African Bench and one of the Union's greatest criminal lawyers.

An Appreciation Of Prohibition Movement In India

Mr. A. M. Parsons writes in the *Natal Mercury*: "There are many people whose abhorrence of intoxicating drinks and drugs is as great as that of Mr. Gandhi, but who have not the means or the power to act as he has done, and they will all feel very grateful to him. I am sure that Bombay will not be the only city in India that will "go dry"; others will follow suit because of the improved conditions amongst the citizens. It is noteworthy that arrangements have been made for employment for those thrown out of work. Applications to open milk bars will, of course, be granted and will, without a doubt, prove a great benefit to the community."

Old Boys Honour Mr. Ajoodha Jeeawon

Over 200 guests, mostly Old Boys of the Fairbreeze School, assembled at the Gokhale Hall, Tongaat, on Sunday, August 13, to honour Mr. A. Jeeawon, who retired after 43 years of service as headmaster. Among the numerous speakers who made laudatory remarks about his integrity and enthusiasm for the cultural advancement of the community were Messrs. M. Yusuf, S. T. Naidoo, S. Mohideen, E. J. Oboonoo, G. Munger, O. M. Khan and W. S. Seethal. The initiation of the vernacular classes together with the responsibility to hold undertaken for the imparting of the Hindi Education were very highly appreciated. Mr. A. D. Lazarus, president of the Natal Indian Teachers' Society, on presenting an illuminated address and a purse of £110 raised through the efforts of the Old Boys and the Fairbreeze Committee, paid a fitting tribute to the meritorious work of Mr. Jeeawon. Mr. Jeeawon, after expressing his debt of gratitude to the community for their appreciation of his services, traced briefly the development of the Fairbreeze School from 1895 when it was placed in his charge, to its present stage. His second decisions as Union Minister anxiety when the lot of the Aided School teachers was not at all pleasant, is praiseworthy. The guests were entertained to tea, the catering of which was done by Messrs. John Ali Bros. Musical items were rendered by members of the Tongaat Indian Young Men's Orchestra.

Tennis Court In Springs Asiatic Bazaar

Opening the tennis court provided by the Springs Town Council in the Asiatic Bazaar on August 2, the Mayor, Mr. Richard Moore, stressed the efforts the Springs Town Council was making to acquire land for various municipal purposes, including the provision of ground for sporting facilities in the Asiatic Bazaar. The provision of the tennis court and the children's playground was the first practical provision made in the bazaar for recreation. He hoped, if the Council's negotiations were successful, further provision would be made for a sports ground consisting of football and cricket fields. The Mayor was welcomed by Mr. H. Randhu, chairman of the Springs United Indian Tennis Club, who thanked the Council for the gift of the court. They hoped it would be followed by extensions of the recreation facilities in the bazaar. Mr. Randhu garlanded the Mayor, and Mr. R. Moolee proposed and Mr. P. R. Sammy seconded a vote of thanks.

Indian Scouts Hold Camp At Marianhill

The Chatsworth Indian School Troop, with a contingent of 24 Scouts and 12 Rovers of the 2nd Durban Malvern Rover Scouts Crew recently camped for four days at the Marianhill Monastery. The Scouts and the Rovers were under the charge of Mr. N. Nunnen, Scoutmaster and Rover Leader, assisted by Messrs. P. N. Moodley, M. K. Naidoo and Michael Isaacs. Father Francis Schemilk, Vice-Principal of St. Francis College and Commissioner of the Pathfinders of Marianhill and district, with his Pathfinders frequently visited the camp.

Dartnell Crescent Past Students' Union

Members of the above Union wish to thank the following for their generous contributions of material for clothes for indigent children:—Mrs. D. H. A. Jhavari, Mrs. A. B. Moosa, Mrs. K. Seedat and Messrs. Hasan Mayhoojh, Jabbhoy Rustomjee, Lokhat Bros. and Rajna Bros.

Indians In Belgian Congo

An impartial investigation into the position of Indians in Belgian Congo is understood to have been ordered by His Majesty's Government through their Consul General there. Difficulties of Indians in Belgian Congo began recently with the arrest of a number of them on charges of illegal dealings in gold. On behalf of the Indian community it has been alleged, particularly by Mr. Ishmael, their legal representative, who visited India recently, that the arrests are a part of a determined campaign to squeeze them out of the Colony, that arrangements for their trial and detention before trial are extremely unsatisfactory and that the trial itself is not likely to be fair and just.

Thanks

The family of the late Captain Nawab Khan gratefully thank friends and the Press for their kind help, sympathy, letters, telegrams and tributes received during their recent sad bereavement.

Doings In India

Gandhiji On Hindu-Muslim Unity

IN the course of his speech at Abbottabad during his recent tour of the Frontier Province, Mahatma Gandhi thus spoke on the question of Hindu-Muslim unity:—"If you could dissect my heart, you would find that the prayer and spiritual striving for the attainment of Hindu Muslim unity goes on there unceasingly all the twenty-four hours without even a moment's interruption, whether I am awake or asleep. I want Hindu-Muslim unity if only because I know that without it there can be no Swaraj. Let no one imagine that because the Hindus constitute the majority community they can win Swaraj for India or even for themselves by organising civil disobedience without the backing or support of the other communities. Civil disobedience of the purest type, as I have often repeated, can be effective even if it is confined to a few. But then those few must represent in their persons the united will and strength of the whole nation. Is it not the same in armed warfare? The fighting forces need the backing and co-operation of the entire civil population. Without it they would be crippled. I must be impatient for Hindu-Muslim unity because I am impatient for swaraj. And I have full faith that true and lasting heart unity between the Hindus and Mussalmans, not a merely patched up political compromise, will come sooner or later, sooner perhaps than later. That dream has filled my being since my earliest childhood. I have the vividest recollection of my father's days, how the Hindus and Mussalmans of Rajkot used to mix together and participate in one another's domestic functions and ceremonies like blood brothers. I believe that those days will dawn once again over this country. The present bickerings and petty recriminations between the communities are an unnatural aberration. They cannot last for ever."

What Endangers Islam In India

"I feel proud because I owe allegiance to a body that has left no stone unturned in securing self-Government for India. In my opinion every Indian should join the Congress, because that is the only body which is above communalism," said Maulana Mufti Mohd. Naeem of Ludhiana, a member of the Working Committee of the Punjab Provincial Congress Committee, speaking at a public meeting organised by the Bhawanipura Congress Committee recently. Prof. Gian Chand presided. Maulana Naeem said, by remaining aloof from the Congress, the Muslims had become weak and now they were begging for their rights from the Government. Islam is not endangered by merely donning the Gandhi cap or joining the Congress. In fact, Muslim careerists, in order to grind their own axe, were presenting Islam in wholly false colours. The unwary Muslim masses, whose heart was sound, were being misled. Let Muslims join the Congress and capture it. It was a religious duty of the Muslims to fight for Swaraj, said the Maulana. In conclusion the Maulana condemned anti-national activities of the Muslim League and characterised its activities as un-Islamic. He hoped sanity would prevail and the tremendous amount of sacrifices made by the Congress Muslims would ultimately open the eyes of reactionary Muslim Leaguers.

Appeal To Frontier Muslims

Addressing a largely attended public meeting in Afghan Park recently, Maulana Habibur Rehman, President of the All-India Majlis-i-Ahrar, who came to the Frontier to inquire into the recent clash between villagers and Khaksars at Akora Khatak, made a fervent appeal to the Muslims of the Province to safeguard the interests—political, social and religious—of the Hindus and endeavour to create a feeling of confidence and trust in them. Alluding to the case of Muslim minority in Hindu majority Provinces, the Maulana asked what would be their feeling if the Hindus terrorised the Muslims and deprived them of their fundamental rights. The Hindus were in a microscopic minority in the Frontier, the Maulana continued, and it was the moral duty of the majority community to ensure complete safety of life and property of the minority community. The Maulana voiced his opposition to all pro-imperialist organisations in the country and declared that the Majlis-i-Ahrar would support the Congress to the last man.

Europeans Of India Support Cause Of Indians Overseas

The treatment of Indians overseas was one of the most important causes for the lukewarm, if not hostile, attitude of many Indians to the British Empire, declared Mr. F. E. James, M.L.A. (Central), addressing a meeting of the European Association at Bangalore recently. The people of the Empire irrespective of race or colour needed to be united to-day as never before, Mr James added. The European community in India, he said, if it had any claim to represent the free democratic traditions of Britain, ought to take increasing interest in this question. The European community should support the Indians in their fight against injustice and discrimination wherever they were, especially in the Empire. The Government of India was putting up a very strong fight but little was known publicly. It was doubtful whether any other Government in the world would have so done as the Government of India did on all these important matters.

Mrs. Subbarayan On Mahatma Gandhi's Leadership

"It is the Congress alone that can help us to achieve 'Purna Swaraj.' We have achieved a great deal of progress in our onward march to Swaraj due to the Congress which it was able to do due the leadership of Mahatma Gandhi," said Mrs. Radhabai Subbarayan, M.L.A., (Central) addressing a public meeting at Palamkottah. She appealed to them to give full support and help to Mahatma Gandhi for winning Swaraj during his lifetime by joining the Congress in large numbers.

Disciplinary Action Against Mr. Bose

A Reuter's message from Wardha (Central Provinces), dated August 11 states, Mr Subhas Bose, a former Congress President, has been disqualified for three years from eligibility for executive posts in the Congress organisation by the Working Committee of the Indian Congress. This is a sequel to demonstrations recently organised by Mr Bose against certain resolutions of the All-India Congress Committee. The Working Committee also passed a resolution calling on all members of the Central Legislature to refrain from attending the next session of the Legislature on the ground that the British Government has flouted the declarations of Congress as well as of the Central Assembly regarding the sending of troops abroad. The resolution adds that the British Government has taken steps which might inevitably lead India into the entanglement of a war.

Our Agents

Copies of "INDIAN OPINION" will be obtainable in Durban at the following places:—

PATEL'S VEGETARIAN T A ROOM, SUNBRAND TOBACCO WORKS, SINGH'S CAFE, BURMA HOUSE, Grey Street; and NARANJI VALLEBH'S TEA ROOM, Brook Street

The Sporting World

Natal Indian Football Association

THE triangular tournament arranged by the Natal Indian Football Association took place on Saturday and Sunday last, the first day at Currie's Fountain, Durban, and the second at Clairwood. The matches resulted in decisive wins for the Durban teams by four goals to one and eight goals to one, the beaten sides being Maritzburg and Northern Districts, respectively. The match at Currie's Fountain against Maritzburg opened at a fast pace, the home side scoring within five minutes. Durban's wing forwards sent over perfect crosses and the defence went through a gruelling time, having to concede two more goals. Maritzburg now got going, their centre-forward meeting a good cross to net with a first-time shot. Half-time arrived with Durban leading by three goals to one. On changing over, Maritzburg got into their stride, combining well to enjoy territorial advantage, but their finishing left much to be desired. Play slackened enjoying the ascendancy and it was no surprise when Durban scored their fourth goal.

On Sunday afternoon Durban met the men from Northern Natal, the local side having effected three changes. The home team commenced well and within five minutes had netted a goal. Maintaining the attack, Durban again scored, the turfed ground not suiting the visitors who were somewhat slow under strange conditions. Notwithstanding this drawback, they retaliated and in a pretty bout of passing reduced the deficit. Durban now pressed strongly, the outside-right being conspicuous with many perfect crosses, from which resulted two more goals, half-time arriving with Durban leading by four goals to one. On resumption the local side monopolised the game, scoring at regular intervals.

Natal Team For Sam China Cup

The following players were selected to represent Natal in the Sam China Cup. Goalkeepers, C. Govindasamy (Durban), C. O. Pillay (Maritzburg); backs, G. Singh, P. Francis (Durban), Harriveram (Maritzburg); half-backs, R. A. Naidoo, S. N. Padayachee, A. Khan (Durban), P. Govindasamy (Maritzburg); forwards, P. Nallah, D. Isajee Pillay (captain), P. Narrideo, L. Vindve, (Durban), R. M. Naidoo, V. S. Pillay (Maritzburg).

South Coast Function

The South Coast District Football Association opened its silver jubilee celebration last Sunday evening at the Krishna Theatre at 6.30. Mr. Ramlith, the president of the association, in opening the function garlanded Advocate Christopher and congratulated the South Coast Football Association on their achievements, more particularly on their acquisition of 10 acres of freehold land as playing fields. He appealed to members to play the game cleanly and to administer the affairs of the association in a business like manner. Other speakers to eulogise the work of the association were: Messrs. M John, Loganathan (Newcastle), S. L. Singh, R. P. Naidoo (Maritzburg), S. David (Maritzburg County), Rookes (Coloured Association), president (Banta Association) and P. R. Singh. A full week's entertainment has been arranged by the organisers, terminating on Saturday afternoon with a sports meeting.

Soccer At Carolina

A friendly match between the Lydenburg Indian Football Club and the Carolina Indian Sporting Club was played at the Carolina Sports Ground on Sunday, August 13. The game resulted in a win for Carolina by six goals to nil

"HARIJAN"

Editor
MAHADEV DESAI
Manager
CHANDRASHANKER SHUKLA

POONA 4
(INDIA)

The annual subscription is S/- by Postal Order.

Cut this portion and send it with your name and address and remittance

To
THE MANAGER, HARIJAN,
POONA 4, (INDIA)

Name

SWAMI VIVEKANANDA'S WORKS

Mr Master

LIFE OF SRI RAMAKRISHNA

(Fourth Edition)

Price

PRABUDDHA BHARATA
OR
AWAKENED INDIA

A high class English monthly started by Swami Vivekananda in 1896. It is devoted to Universal Religion, Indian Culture, Education, Art and other topics of international interest.

Annual Subscription: Inland Rs. 4. Foreign 11 Shillings.

Apply for a complete Catalogue:—
The Manager, ADVAITA ASHRAMA,
4, Wellington Lane, Calcutta, India.

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

મહાત્મા ગાંધીજીના દર્શન
અને રાષ્ટ્રીય સંદેશનું.

પુસ્તક ૩૭ મું. ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૧૮ ઓગસ્ટ ૧૯૩૯ અં ૩૩.

"ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન"

શુક્રવાર, તા. ૧૮ ઓગસ્ટ ૧૯૩૯.

એજન્ટ-જનરલપર અણછાજતો હુમલો

આપણે આપણે એમ માની બેસવું ચક્કસ ગુલબરેવું છે, કે આપણે હાથે તેવા કુસંસ્કારી અને ઉંડણળ બાળકોની માફક વર્તીએ અને એજન્સી આપણી સમણી જરૂરીમાતોની સભાળ રાખવા અને કાળજી કરવાને બંધાએલી છે.

અમે જોઇએ છીએ કે ઓહાનીસબર્ગમાં કેટલાક ગુજરાતપર કેટલાક ગુંડાઓએ સત્યાગ્રહના હિમાયતીઓ પર કરેલા ખુની હુમલાનો હોય હાલના એજન્ટ-જનરલપર મુકવામાં આવ્યો છે, અને આપણા ભાઇઓને સત્યાગ્રહ કરવાનો હક્કુ પ્રાપ્ત નથી આપ્યો એવી સુચના નહિ આપવાને માટે પણ તેમના પર દોષ મુકવામાં આવ્યો છે. એજન્ટ-જનરલ માત્ર સલાહ આપી શકે અને એ સલાહ તો તેમણે આપેલી પણ ખરી. પરંતુ અગે ઉપર જણાવી ગયા એ સંજોગોમાં એ સલાહ આપવાને તે લાયક છે એમ લોકો માને કે નહિ એ પ્રશ્ન છે. એ યાદ રાખવું જોઇએ કે દો. દાદુ અને તેમના સાથીઓએ જો સત્યાગ્રહ મોકુફ રાખેલો હોય તો તે માત્ર ગાંધીજીની સલાહથીજ. કે જેમણે સ્પષ્ટ જણાવેલું છે, કે તેઓ વતને પ્રધાનો સાથે મસલત કરી રહ્યા છે અને માનભરેલું સમાધાન આવવાની આશા રાખે છે.

હાલના દક્ષિણ આફ્રિકાની કોંગ્રેસના નેતાઓ લોકોનો વિશ્વાસ બદલો કરજને સંપાદન નથી કરી શકયા તેઓ ખરી અને માનભરેલી વસ્તુજ કરશે એવી લોકો તેમના પર અચળ શ્રદ્ધા મુકી શકે. આ બાબતમાં તેઓના ભૂતકાળના કાર્યો પુરાવારૂપ છે.

આથી હાલના એજન્ટ-જનરલ કે એજન્સી પર કાદવ છાંટવાથી કશો લાભ થવાનો નથી એજન્ટ-જનરલે ના વખતો વખત સલાહ આપેલી છે કે કોમે એકત્ર થઇ એક અવાજે બોલવું જોઇએ. પરંતુ આપણે તેમની સલાહ સ્વિકારેલી કે ખરી? જો નહિ સ્વિકારી હોય તો પછી એજન્ટ-જનરલને શા સારૂ દોષ દેવો?

આપણે કેવા રાની પશુઓ બની ગયા છીએ તેનું પ્રદર્શન કરી બતાવવાનું કંઇ એજન્ટ-જનરલે આપણને કહ્યું નહોતું. કદાચ તે તો પોતાના અંતઃકરણમાં આવાં ઘોર કૃત્યો કરી શકનારા લોકોનું પ્રતિનિધિત્વ ધરાવવા માટે લજ્જિત થતા હશે. એજન્ટ-જનરલે સત્યાગ્રહને પોતાના આશિર્વાદ નથી આપ્યા, કારણ કે, જે સરકારનું પ્રતિનિધિત્વ તેઓ ધરાવે છે તે સરકારે ખુદ હીંદુસ્તાનમાં પણ સવિનયભંગની લડત નામંજુર કરી હતી. પરંતુ તેનો અર્થ એ નથી થતો કે કોમની કરિયાદો દુર કરાવવાને માટે અક્રમાત્ર માનભરેલાં શસ્ત્ર તરીકે સત્યાગ્રહના હિમાયતીઓના હાથ તેમનાથી રોકી શકાય અથવા તમારો રોકવા જોઇતા હતા.

જે વસ્તુ એજન્ટ જનરલે નથી કરી અને જે કરવાની તેમને સત્તા છે તે તો એ પ્રશ્ન ઉઠાવવાની છે, કે કોંગ્રેસ કે જેને હીંદુસ્તાનની સરકાર તેમજ યુનીયન સરકાર તરફથી કોમની પ્રતિનિધિરૂપ સંસ્થા તરીકે સ્વિકારવામાં આવી છે, તે આટલાં વર્ષો સુધી પોતાનું કાર્ય બંધારણ વિરૂદ્ધ ચલાવી રહી છે, એ તોફ ખુલ્લો પડયા પછી જે સ્થિતિમાં તે ચાલી રહી છે તે સ્થિતિમાં તે ચાલી શકે કે કેમ? એ સંસ્થાના અમલદારોને પોતાનું ઘર બુરતજ નીયમમાં મુકવાની ફરજ પાડવાની અને ક્યાં સુધી તેમ ન કરે ત્યાં સુધી તેઓની સાથે કંઇ પણ વ્યવહાર ચલાવવાની ચાફ ના પાડી દેવાની તેમને સત્તા હતી. આપણાં દુઃખદર્યો અને ગેરવર્તનને માટે આપણે આપણો પોતાનોજ દોષ જોવો ઘટે છે નહિ કે એજન્સીનો.

'ઇન્ડિઅન ઓપ્રુઝ' કે જે પત્રે હજુ થોડાજ અઠવાડીયાપર જ્યારે એજન્ટ-જનરલને સરનો ખેતાબ એનાયત થયો ત્યારે તેમને મુબારકબાદી આપનારો અને તેમની પ્રશંસા કરનારો લેખ લખ્યો હતો, તેણે હવે એજન્ટ જનરલની સામે અત્યંત ગંદા અને તોછડાઇભરેલા હુમલો કરેલો છે. આ વિચાર પલટો શાથી થયો? શું એજન્ટ-જનરલ કોંગ્રેસની મુમકાત જે પોતાના પાયે પડી જાંગવાની અણીપર આવેલી છે, તેને ટેકરી રાખવાને તેમણે પોતાની વગનો ઉપયોગ કર્યા નથી કીધો

તીછડાઈ ભરેલો અને અણછાજતો ઠુમલો કરવાનો તેટલા કારણથી આ ઉભરો આવી ગયો ?

હિંદી સવાલનું કાયમી સમાધાન

'ડેઈલી મેલ' ના રાજદ્વારી બાબરપત્રો નીચે પ્રમાણે જણાવે છે:

"સુકાની પ્રધાન શ્રી સ્મટ્સ જલદીથી દક્ષિણ આફ્રિકાના હિંદી સવાલનું કાયમી સમાધાન લાવવાનો પ્રયાસ કરી રહ્યા છે. તેમના ખાતાંના અમલદારોને, મારા સમજવા મુજબ, એવા સુચના કરેલી છે કે એ યોજનાની એક બાજુની જાળવણી યુનીયનની હિંદી વસ્તીને પાર્લામેન્ટમાં પ્રતિનિધિત્વ આપવાની છે.

યોજના એવી છે કે જેથી રીતે નેટાલને પાર્લામેન્ટ અને સેનેટમાં પોતાનો અવાજ દરાખવાને વધુ પુરેપુરા પ્રતિનિધિઓ આપવામાં આવ્યા છે તેજ પ્રમાણે હિંદીઓને પણ પ્રતિનિધિત્વ આપવાનું જે કરવામાં તો બે ધારાસભ્યો નાતાલને માટે રહેશે અને એક ટ્રાન્સવાલ અને યુનીયનના બાકીના બાકીને માટે રહેશે. આ યોજના હિંદી સમાજના બાકીના સભ્યોની ખટોણી મેળવનાર એવા આવે છે.

શ્રી. સ્મટ્સે સ્પષ્ટ જણાવી દીધેલું છે કે બીજા ડોમેસ્ટ રેજીસ્ટ્રેશન કોન્વેન્શન મંજુર થવાની નથી, એ કે હિંદી પ્રતિનિધિ મંડળ આવ્યો તો તેની સાથે સરકારે પહેલી નીતીનો ત્યાગ કરવાને તે પુરતી છે હિંદીઓના વીચારોમાં થયેલાં પરિવર્તનની સિવાયની મુશ્કેલીઓ પહેલે જેવી દુર્ગમ છે હિંદીઓના બે અગ્રગણ્ય વર્તમાનપત્રોના મત મુજબ હિંદીઓને એ વેપારના હકોની પુરતી ખાત્રી આપવામાં આવે અને તેમને રાજદ્વારી હકો આપવામાં આવે તો તેઓ વસેઠાણ માટે ફેડરેશન સિવાયના બધુ થશે.

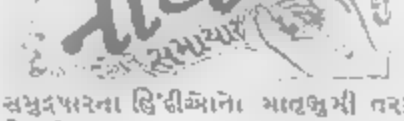
રાજદ્વારી પ્રતિનિધિત્વ તેમને પસંદ કરીને બેથી વધારે આપવામાં આવશે એ વસેઠાણને માટે ફેડરેશનને સિવાય તેઓ સિવાયના તરછોડાયા.

શ્રી સ્મટ્સે વિષેનો ઉપરનો ખ્યાલ જો અને ફોગ તો અમારે એક વાર ફરીથી સ્પષ્ટ કરી દેવું જોઈએ કે નેટીવોને જે ધોરણે પાર્લામેન્ટમાં પ્રતિનિધિત્વ આપવામાં આવ્યું છે એ ધોરણે હિંદીઓ તે બીલકુલ સ્વિકારવાના છેજ નહિ. જો હિંદીઓને રાજદ્વારી મતાધિકાર કરી પણ આપવાનોજ હોય તો તે યુરોપીયનોના સમાન ધોરણેજ તેઓ સ્વિકારશે. એ સિવાય બીજા કોઈ પણ ધોરણે તેઓ તે સ્વિકારશે નહિ. દક્ષિણ આફ્રિકાની હિંદી મેમેસે બીજા કોઈ પક્ષ પણ ધોરણયાળું પ્રતિનિધિત્વ રદ કરેલું છે અને હિંદુસ્તાને પણ તે રદ કરેલું છે. ઉદારમતવાદી યુરોપીયનો નેટીવોને જે જાતનું પ્રતિનિધિત્વ આપવામા આવ્યું છે તેની તરફેણમાં નથી તેમ ખુદ નેટીવોને પણ તેનાથી સંતોષ નથી સેનેટર બુકનના જેવા ઉદાર મુત્સદ્દીને નેટીવો તરફ કમ્યાદને માટે આજે ઝુંબેશો ઉઠાવવા પડે છે પરંતુ તેઓનો અવાજ સારણ રૂદન જેવોજ છે જેવો તેઓને અંદર વખત અનુભવ થઇ ચુકયો છે.

'ડેઈલી મેલ' નો બાબરપત્રો જણાવે છે કે હિંદીઓના બે વર્તમાનપત્રોએ દર્શાવેલા મત મુજબ જો હિંદીઓને ધારાના હકની પુરતી ખાત્રી આપવામા આવે તો રદ્દોબાદને માટે સેટલમેન્ટ સિવાયને તેઓ તૈયાર છે. આમે પોતે આવો મત કદી પણ દર્શાવેલો હોવાનો ઇન્કાર કરીએ છીએ. હિંદી સવાલના બધાજ સમાધાનના કરતા પણ બીજાનો વિચાર કરતાં પક્ષ લાયેજ થઇ શકે જ્યારે બન્ને કે વધારે જુદા જુદા હિંદીઓ વિરુદ્ધના સમાન કાયદા ધારાધોરણોમાંથી રદ કરી દેવામાં આવે. તે વખતે પછી હિંદીઓએ પોતાની સત્તાનિશ બતાવી આપવાની રહેશે કે આ દેશની ગોરી પ્રજાની લાગણીઓ ચિનાકારણ દુભાવવાની કે આ દેશમાં રાજદ્વારી સવોપરિતા મેળવવાની તેઓની બેહદમાત્ર પણ ઇચ્છા નથી અને તેઓના માત્રબુદ્ધિ માત્ર એટલીજ છે કે આ દેશમાં તેઓને સ્વમાનપ્રેમ નાગરીક તરીકે રહેવા દેવા માં આવે અને તેઓની પ્રગતિને માટે તેઓને સમાન તકો આપવામાં આવે.

પારેજ યુરોપીયનોની બુદ્ધિ જ એટલી બધી દક્ષિણ થઇ ગઇ છે કે તેઓ એટલું પણ સમજી શકતા નથી કે હિંદી વસ્તી એ આ દેશની કુલ વસ્તીનો માત્ર અડધી ટકાથી સ્કેલ ઉપર બાગ છે અને નવા વસાહતીઓ માટે દરવાજા બીલકુલ બંધ કરી દેવાયા છે; જેથી હિંદી વસ્તીમાં જે કંઈ વધારો થવાનો છે તે માત્ર જન્મના પ્રમાણનો કારણથીજ થઇ શકે પરંતુ તે બાબે તેઓનો મત હોય તેથી અને યુરોપીયન વસ્તીમાં જન્મોનો તેમજ નવા વસાહતીઓના કાયમના ધોધનો એ વસ્તીનું પ્રમાણ જોવું જે તેવુંજ રહે. આ સંજોગોમાં હીંદીઓ દક્ષિણ આફ્રિકાની ગોરી પ્રજાને કોઈ રીતે ભયરૂપ થઇ પડે એ કોયડો પણ નહિ સમજાય તેવી વાત છે. હકીકતમાં દક્ષિણ આફ્રિકામાં હીંદીની સ્થિતિ બ્રસપનીતીની "ઘઉ ને ઘેંટા" વાળી વાતના જેવી છે. ઘઉ તે જહાન બીચારા ઘેંટાને બાજ જવાની વાત કરતા તેના જેવી તે જહાને હીંદીને હાની પહોચાની વાત છે.

સત્યાગ્રહીઓને કુંટ મુકતને માટે પોતાની ગાદલ ગોકુલ રાખવાના ગાંધીજીએ આપેલી સલાહ અને નેટાલ-યુરોપીયન પુનાફેડરેશન કન્વેની સ્થાપના ની યોજનાને ચોમાસી કારવાના ગાંધીજીના પગલાંથી દક્ષિણ આફ્રિકાની ગોરી પ્રજાએ અપરે એટલા બધા ઉત્સાહ પુર્વક વધાવી લીધેલી છે તો પછી તેઓની વચ્ચે વસી રહેલા પ્રમાણમાં મુકીજર હીંદીઓ, કે જેઓમાંના પણ ઘણા દક્ષિણ આફ્રિકામાંજ જન્મેલા અને ઉછરેલા છે, તેઓનો સગાવેરા તેઓ નથી કરી શકતા એ તેઓનું પગલું તદ્દન ગેરવાજબી છે એ ગાંધીજીની સલાહ પણ તેઓ કેમ એટલાજ ઉત્સાહથી નથી વધાવી લેતા! પોતાના સ્વાર્થની વાત હોય ત્યારે ગાંધીજીની મહાનતાની પ્રશંસા કરવી અને પોતાની વિરુદ્ધ જતી દેખીતી સત્ય બાબતો તેઓ કદી ત્યારે તેમની અવગણના કરવા એ દક્ષીણ આફ્રિકાની ગોરી પ્રજાની બુદ્ધિને લાગુ પડતાનાદ છે

સમુદ્રપારના હિંદીઓનો માતૃભૂમી તરફ જોવાનો હક

શ્રી. અઈ યક્ષ સીલોન અવા ઉપડતી વખત પંડીત જવાહરલાલ નેહરૂએ 'યુનાઇટેડ પ્રેસ' ના પ્રતિનિધિને નીચે પ્રમાણે મદ્દેશો આપ્યો હતો:

આજે જ્યારે મહાસભાની સમક્ષ મહાન પ્રશ્નો ઉપસ્થિત થઇ રહેલા છે અને આંતરરાષ્ટ્રિય પરિસ્થિતિ યુદ્ધની અણીપર આવી રહી છે તેવે વખતે હું સીલોન જઈ રહ્યો છું. મહાસભા સમિતિની સુચનાનું મારે પાલન કરવું જોઇએ. મને સીલોન મોકલવામાં આવી રહ્યો છે એ સમુદ્રપારના હીંદીઓની સ્થિતિ અને દરકારની બાબતને મહાસભા કેટલી અગત્ય આપે છે તેનો પુરાવો છે. આ પ્રશ્ન માત્ર સીલોનનોજ નથી પણ દક્ષિણ અને પુર્વ આફ્રીકાનો અને અન્ય સ્થળોનો પણ છે, જ્યાં મુખ્ય પ્રશ્ન હિંદુસ્તાનના માનનો છે. પરદેશ વસતો પ્રત્યેક હીંદી હીંદુસ્તાન નો ટુકડો પોતાની સાથે લેતો જાય છે અને જરૂર પડે ત્યારે મદદ માન સંરક્ષણ માટે તેને માતૃભૂમી તરફ નજર કરવાનો હક છે. આજે આપણે તેને સંપૂર્ણ મદદ આપવાને કે જેનું જોઇએ તેવું રક્ષણ કરવાને સક્રિયતાવાળ નહિ દોઇએ. છતા આપણી જવાબદારી આપણે સમજીએ છીએ અને વખત આવે આપણે તેનો સંપૂર્ણ અમલ કરીશું. દરમીયાનમાં હું આશા રાખું છું કે સીલોનની મારી મુલાકાત દરમ્યાન નીપજમે અને જે સવાલોનો મોકળા સમાધાનમાં પરિણમશે.

રાષ્ટ્રીય મહાસભાનો સત્યાગ્રહીઓને ટેકો

વર્ધાથી તારનો મોકલાવ્યો તા. ૧ લીનો જણાવે છે કે રાષ્ટ્રિય મહાસભાની વર્કીંગ કમીટી એ દક્ષિણ આફ્રિકાના સત્યાગ્રહીઓએ મોતાની હાલ ચોકસ રાખેલી છે તેને બદ તેઓને આનંદદન પાઠવનારો અને માનભરેલું સમાધાન આવશે એવી આશા દર્શાવનારો ઠરાવ પસાર કર્યો છે. જો માનભરેલું સમાધાન લાવવાના પ્રયત્નો નીષ્ફળ જશે તો કમીટી સત્યાગ્રહીઓને ખોલી ખાત્રી આપે છે કે સમસ્ત હીંદુસ્તાન તેઓની સહાયતા તેઓને સંપૂર્ણ રીતે આપશે.

કેનીયામાં બ્રીટીશ સેટલરોની સંખ્યા વધારવાની યોજના

કેનીયાની સરકારને બ્રીટીશ સેટલરોની સંખ્યા વધારવાના હેતુથી એક રમખાણની યોજના માટે કોલોનીયલ સેક્રેટરી તરફથી પા. ૨,૫૦,૦૦૦ પાઉંડનાં સેવાતા સત્તા આપવામાં આવી છે. બ્રીટીશ સેટલરોની સંખ્યા વધારવાને કેનીયામાં પુષ્કળ સ્થાન છે પરંતુ આ યોજનાથી પણ રહેશે અને એ દેશની બીલવણી અને આબાદીમાં સૌથી પિછોટ કાળા આબનારા હીંદીઓને સ્વમાનભીય મનુષ્યો તરીકે રહેવા દેવાને માટે સ્થાન નથી! અને બ્રીટીશ સરકારની એ નીતીમાં સહાનુભુતી છે એ તેનો એક બોસિદારી છે!

નેટાલ-યુરોપીયન કન્વેન્શન રેવામી જવાની રવાના

નાતાલ પ્રાન્તિક કોંગ્રેસના પ્રમુખ સ્વામી અવાની રવાના પહેલાના એસોસીએશન ગ્રેસને એક મુલાકાતમા જણાવ્યું હતું કે નેટાલ-યુરોપીયન યુનાઇટેડ કન્વેનો સવાલ દક્ષિણ આફ્રીકાની કોંગ્રેસના બધાનો વખત ચર્ચાયો છે અને દરેક વખતે એ સવાલ તેની સમક્ષ આવતા સંપૂર્ણ ચર્ચા બાદ તેને દર કરવામા આવેલો છે. દક્ષીણ આફ્રિકામા ભારતીય, કલર અને હીંદીઓ એ ત્રણ જાતીઓના સવાલોને એક બીજા સાથે કોઇ પણ પ્રકારનો સબંધ નથી. ત્રણે જાતીઓના કાયદા જુદા છે અને ઘણી વખતે એક બીજાના વિરોધી પણ છે. એવા બીજા અને વીરોધી કાયદાના સંયુક્ત મોરચાથી અંધાધુંધી જ ઉત્પન્ન થાય અને હીંદીઓને માટે તે આપત્ત જનકજ નીવડે.

ગાંધીજી અને આપણો વર્ણનો સવાલ

સત્યાગ્રહ માત્ર મુલતવી રહ્યો છે

'ફ્રોરમ' ના પ્રત્યુત્તરઃ

શ્રી. જે. એચ. ડોકટ્રેગ્રેયર, એમ.પી.

ઓગસ્ટ તા. ૧ લીથી દોઢ દિવસ તરફથી થઇ રહેવાની આવનાર સત્યાગ્રહની બાબત, જે મહાત્મા ગાંધીજીની સૂચનાથી મોકૂફ રખાઇ છે, તેણે ખાસ અને રસપ્રદ ચર્ચાઓ તાજી કરેલી હશે. કેમકે સત્યાગ્રહના સૂત્રની શોધ ગાંધીજીએ દક્ષિણ આફ્રિકામાંજ કરી હતી અને ત્યાર બાદ તેના ઉપયોગો ભારત પોતીજ સરકારને જ હાંકી મિતા ઇપ્રત્યેલી છે એટલુજ નહિ પરંતુ જગતમાં એક મહાન વ્યક્તિ તરીકે તેમનો સ્વિકાર કરાવવાને પણ મોટા વિજેતા તેજોજ કરેલું છે.

દક્ષિણ આફ્રિકાવાસીઓમાંના કેટલાક એ બાબત હજુ કે ગાંધીજીએ પોતાના જીવનના દીર્ઘ વર્ષ ત્યાં દેશના અતીત કર્યો હતા અને તેમના મહાન આત્મબલિદાન ગુણો વિકાસ પણ ત્યાંજ પામ્યા હતા. ત્યાં દક્ષિણ સ્તાને અમુકબાબતે દક્ષિણ આફ્રિકાને પોતાનો ખોટ આપ્યું ગુરુકેટ્ય ચાલ્યા આપેલો છે તો તેના બદલામાં દક્ષિણ આફ્રિકાએ પણ અમુકબાબતે દક્ષિણસ્તાનને સ્વિકારવાનું ચાલુ આપેલું છે.

દક્ષિણ આફ્રિકાની ૧૯૧૪ ની સ્મટસ-ગાંધી પતાવેલી તહકારી દરમીયાન કે ઉપયોગમાં મેળવેલું હતું, તેના પછી ફેરફારો થઇ ગયા. કેટલીક બાબત ગાંધીજીએ પોતાના [illegible]ઓની રિસાલત, બની શકે ત્યારે ત્યારે એ ગવાલને દક્ષિણી રાષ્ટ્રિય જીવનસાથની સાથે તેડી દઇને સુધારવા માટે કરીલો, વિરોધ અને અસહકારો કર્યા હતા. પણ કેટલીક બાબતે તેમણે અને તેમના અનુયાયીઓએ કામકારોને જોમ મળે હતો—બોલક હોવો અદિવાસીજ, કેમકે સત્યાગ્રહનું એ સ્વરૂપ છે—બાબતો બાબત જોરદાર કર્યા હતા અને એ દરમીયાન રાજદ્વારી શસ્ત્ર તરીકે આત્મબળાની શક્તિ [illegible] હતા.

૧૯૧૪ માં કે સ્વરૂપ બાબતે પરિસ્થિતિઓ પલટાઇ હતા ત્યારે ગાંધીજીએ આપણી માંદિક સરહદને, જે ઔપચારિક હતી હોદ્દાઓને સલામ કરનારો કાયદો એ વખતે મંજુર હતો અને આજે પણ છે, તેનો ભંગ કરીને ૨૩૦૦ હોદ્દીઓના સંઘની સાથે કૂચ કરી નાટાલથી ટ્રાંસવાલમાં પ્રવેશ કર્યો હતા. ત્યાર બાદ નાટાલમાં ઘુસણો અને લોકોનો મળ્યા, ગાંધીજીને પકડવામા આવ્યા, તપાસ ચાલી અને આખરે છુટકારો આપ્યો. ૧૯૧૪ ના સ્મટસ-ગાંધી પત્રવ્યવહારથી તહકારી બાબતોનું સમાધાન આવી ગયું હતું એવા આશા રખાઇ.

એ કરાર બનાવનારી દેશોએ [illegible] તો [illegible] ઓ [illegible] કેટલાક [illegible] છે. કેટલાક [illegible] હોદ્દાની સરહદપર [illegible] ઓ [illegible] ત્યારે એક પ્રતિબંધ સરહદની [illegible]

મારી સાથે હતો તેણે મને એ મકાનમાં એક ભાગ બતાવ્યો કે જેનો એ વખતે કેદખાના તરીકે ઉપયોગ થતો હતો અને જોસેફ પર્ટ પુર્વે ગાંધીજીને કેદ કરવામાં આવ્યા હતા એ રણ બતાવ્યું હતું, અને પોતે એ વખતે કોદાળી નીસબર્ગનો જુનીમર મેજીસ્ટ્રેટ હતો અને આ પ્રતિષ્ઠિત કહેને એ વખતના મુખ્ય પ્રધાન જનરલ સ્મટસ તરફથી તત્વજ્ઞાન અને એવા અન્ય વિષયોપર પુસ્તકો પહોંચાડતો હતો, એ બાત કરી હતી. આજનો સત્યાગ્રહ કોની [illegible] સબબતાઓ [illegible] કરી શકશે કે કેમ એ [illegible]

સત્યાગ્રહની સફળ રહે કે "કુલ મુકાબલા બાદ" મોકૂફ રહી છે પરંતુ એ મોકૂફીના સબબને વિષે કેમ આપણે બહુ આશાવાદી બની જતા આપણા વર્તમાનપત્રો જો જોઇએમાં પડી ગયા જણાય છે. ગોવો ગમ પરિવર્તનના આરંભ છે કે તેમે આવતા માં ના પાકીના વર્ષમાં સરકાર સેત્રેગેશનનો [illegible] કાયદો બાબે ના મૂકી આપણે સત્યાગ્રહનું નામ નહિ આપીએ પરંતુ પ્રતિબંધ મંજુર થયેલા [illegible] ઓ [illegible] સત્યાગ્રહ છે કે આવો. અમે પરિવર્તનમાં આપણે જણાવ્યા પડી ગયાએ ગોવો ઘણો સ્વભાવ રહે છે. આપણી અને દોદ સરકાર વચ્ચેનો પ્રશ્ન કામદો હોવો દરમ્યાન કરવામા આવે એ નથી પરંતુ એ કાયદો બહાર ને પહેલાં [illegible] તપાસ અને મસલતો થવી જોઇએ એ છે. ગાંધીજીનું સ્વરૂપ મોકૂફ રાખવાનું પગલું આ આશાજનક લેવાયું કે એવા બાબતમાં કેટલ છુટકારો મેળવી શકાશે. અત્યારસુધી આપણી સરકાર દોદીઓનું પ્રત્યેશન, કે જેના કારણે નાતાલની જરૂરીયાત દબાવાયા છે, તેને [illegible] કેટલો આદેશમાં સાત્વાને કમીશન મોકલવાનું મંજુર મેળવી ના પાડેલી છે. તેમજ ૧૯૨૬ અને ૧૯૩૨ માં બની હતા તેવો દોદ સરકાર સાથે સાઉથ ટ્રેમ્બ કોન્ફરન્સ ભરવાની પણ ના પાડેલી છે.

આ મુદ્દાઓના સંબંધમા કોમના સમબન્ધની છુટકારો મેળવી શકાય એ આશાએ આ મોકૂફીનું પગલું લેવાયું છે. જો એ છુટકારો નહિ મળે—અને મળે એવી બાહેધ કોઇ પણ ચિન્હ જણાય છે—તો ઘણો સંભવ છે કે ગાંધીજી સત્યાગ્રહ કરવાની પરવાનગી આપી દે.

તો શું થશે?

જો સફળ રહે [illegible] કદાચ સામાન્યતા એ [illegible] ઓ [illegible] કેમ કે આ બાબતમાં કયાનિક દોદી કોમમાં એ મોટામા મત પડી ગયા છે. કેટલાક સાધિક આદિકાલ ધનિકવાન કોંગ્રેસના નેતાઓ એમનું માને છે કે જે મામલો દુક મુકાતને માટેજ છે તેની સામે સત્યાગ્રહના સાધનો ઉપયોગ લઇ શકે. બંનેપક્ષ અને બન્ને પક્ષોની વચ્ચે ખુબ તકરારો અને વ્યક્તિગત કડવાશ ઉત્પન્ન થઇ છે. ગાંધીજીએ સ્વતંત્રતા સંગ્રામની માટે એક જરૂરી શરત તરીકે જાહેર કરેલો છે કે તેને [illegible] કોમનો ટેકો હોવો જોઇએ.

પરંતુ એ વસ્તુ સ્પષ્ટ જણાય છે કે દોદી કોમની વધતી જતી બાધુમતિ સ્વતંત્રને ઓછામાં ઓછી નૈતિક સહાનુભૂતી તો આપશેજ. અને એક વખત સફળ આવ્યુ થયા પછી લોકોની સહાનુભૂતી એટલી વધી વધી જશે કે આજે ચિરોધ કરનારા નેતાઓ બાજુએ ધકેલાઇ જશે. સત્યાગ્રહનો એ બળવાનો સિદ્ધાંત કે કે બાજ કાયદાનો આદિક્ષ કરીને જાંગ પડ્યા તેજ બોરણે કે વખત વાતચીતો કરી કરવી કે રેલવેમાં ગુરોપીયનો માટે રાખવામા આવેલા ડબામા મુસાફરી કરવી અથવા પ્રાંતિક સરહદો ઓળંગવી.

પરંતુ કોમના બાબતો સામે આખ્યો ઉભા કરવાનો બાજુ કરવો પરંતુ સ્વતંત્ર જેવા અસલમાં પોતાની જાતે તેમ બનાવીઓ કે મામલો પોતાનો હતું સિદ્ધ કર્યા વિના નહિ રહે. તેમ થશે તો યુનીયનના [illegible] દોદી વસ્તીના સંબંધમાં કરવામા આવી પડશે અને દોદ અને દક્ષિણ આફ્રિકાની સરકારોએ બજારની કાયમી મુશ્કેલીઓ વધી પડશે એ સિવાય બીજા મહત્વનો [illegible] કે કોંગ્રેસના નેતાઓ [illegible] તેનો વિશ્વાસ કરી રહ્યા છે તેઓ કદાચ [illegible] હોય.

ગાંધીજી અને બાજુ પ્રશ્ન

બીજો પણ એક સવાલ અગત્યનો છે. દોદી કોમની કાયમી ચળવળ સાથે સંકળાયેલો. બીજો એક સવાલ કરાય, એશીયાટીક [illegible] બીલથી ઉભી થયેલી ચળવળ આ નોન-યુરોપીયન કન્સના સંબંધોના કારણો એક ઇતિહાસરૂપ બની ગયા છે. [illegible] ઓ [illegible] અલીઓ દોદીઓ તેનો અભ્યાસ કરે આવ્યા છે અને દોદીની કોંગ્રેસની પરંતુ કમીશનો બન્યા [illegible] તેને કરેલા આપણા આવ્યા હતા

પર'ણ એ અનુભવાયેલું છે કે આંધીજીએ તેનો નીરોપ કરેલો છે અને એ દરખાસ્ત કરનારો આજ દહાડો એ કરારમાંથી તેમણે કદાપી નામંજૂર છે.

તેમની વલણ એ છે કે દક્ષિણ આફ્રિકાના ઈંડીઓ અને બાન્ટુની કરીબારો ભિન્ન છે અને એ કરિબારો દૂર કરવાની રીત પણ ભિન્ન હોવી જોઈએ. તેમણે તો એટલે સુધી કહ્યું છે કે દક્ષિણ આફ્રિકાના ઈંડીઓ અને બાન્ટુના લાભોમાં જ્યાં વીરોધ જણાય ત્યાં ઈંડીઓએ જોડીમાંને નમતું આપવું જોઈએ. માંધીજીની આવી વલણનું પરિણામ દક્ષિણ આફ્રિકામાં એ આવેલું છે કે ઈંડી પ્રજાની અંદરના સમાજવીઓ જોએ માંધીજીનાં નેતૃત્વને અનુસરનારા છે તેમાં આ નાન-યુરોપીયન કન્ટનો વિરોધ કરી રહ્યા છે. અમારે તેઓના કેટલાક વિરોધીઓ તેને સદ્ભાવ બતી આપના જણાય છે.

તેનો અર્થ એ નથી કે એ અણબળ નહિકના બાબિઓમાં બહુ આગળ નહિ વધી શકે અને કલર્ક, એકાઉન્ટીંટ અને બાન્ટુનો સંપૂર્ણ ગોરાઓ દક્ષિણ આફ્રિકાના ગોરાની સામે ખરેખ મદાનમાં બાબિઓનું જે જોખમ રહેલું છે તેનો ખ્યાલ કરતાં આ બાબતમાં પણ ગાંધીજીની વલણને ઘણે આપણે તેમના આભારીજ થવાનું છે.

સરદારનું ભાષણ

[તા. ૧૭મી ઓગસ્ટે મુંબઇમાં થએલ ઇરફ્રન્સી ને અંગે મળેલી વીરાટ સભામાં આપેલું ભાષણ]

મુંબઈનો નવો જન્મ

આજે દીવસની આપણે બધા અને આખુ હિંદુસ્તાન વાટ જોઇ રહ્યાતું તે દીવસ આખરે ઉગ્યો છે. ગઇ કાલની મુંબઇ જોઇએ, મધરાતે બાર થતાં પીટાતા બાર વાગ્યા પડતા દેખાવો જોયેએ જોયા તેમની બાજારી થઇ હશે કે સવ કાલની મુંબઇ રાતના ૧૨ વાગે ખતમ થઇ અને આજે નવી મુંબઇનો જન્મ થયો છે. આજનો દીવસ ગારતવર્ષના ઇતિહાસના મુંબઇને લાલ સુપર્ણ અક્ષરે લખાશે. આખી દુનીયાની દ્રષ્ટિ આજે આપણા પર મંડાએલી છે. દુનીયાના પત્રકારો મુંબઇ બારે સંસારની સામગી જગાવવામાં લાગ્યા છે અને એકબીજાના સગા બાપની કોરીટમા છે તારે આપણે આપણી જુની સંસ્કૃતીને અને હિંદુ, મુસલમાન વગેરે ધર્મોના હુકમ લાદતી થઇને મુંબઇને સ્વરાજ કરી રહ્યા છીએ. આજે મુંબઇ નવી રચના કરે છે. કોંગ્રેસને શંકા હતી કે મુંબઇ સરકાર ડાબ્યોપી કરી શકશે? આજે જેમણે આ વીરાટ સરસમ, આ વીરાટ સભા જોયાં છે, જેમણે આ દશ્ય જોયાં છે તેમની એ શંકા નાબુદ થઇ હશે. મુંબઇ સરકાર આજે બ્રાયોગ્રાચ ડાબ્યોપીની મુંબઇમાં આમ ગરબ્યાત કરશે એવી બલબલાટને શંકા હતી. હજુપે ના બેલા દીવસ બાકશે એવી શંકાઓ કરનારા પડયા છે. પણ હું બબીબ બાબુ' છું કે કોઇ પણ સરકાર હવે પછી આવે તોપણ આ ડાબ્યોપીની બાબતમાં આપણે કરેલા મજુતરની જોડે ઉંટ હલાવી શકે એમ નથી....

કલંક ધોયે જ છુટકો

મુંબઇ ગનીમાનું નગર કહેવાય છે. જ્યા ધોરાંક પનોતા તંદુરસ્તીને વાંધો આવતા દીધા પત્થર ઢાડ પી શકવાનો દાવો કરતા હોય પણ હજારો મરીબ મજુરો ઢાડની સ્વલમાં પડી પુકાર કતા હોય, તમના બાળબચ્ચા ને જોઓતી જરબાદો થતી હોય તા એવી વનની નગરીનું શું ધુપલું? માટુ મન આજે જ તમે મુંબઇની મરીબ તવંગર બધાની આલમે પહેલાં કાર્ય સંમેલન કર્યું છે. આટલા દીવસ આપણામાંના સુખી લોકોએ કદીયે નહોતું વીચાર્યું કે આપણા બાળકો કયાંથી બવે છે. વિદેશી સરકાર રહ્યતના કરતો પૈસો બીજે વેડફી રહ્યતને ઢાડ પાસ તેની આપક કરતી અને તમામે જતી હતી, અને આપણા મરીબ નજોતા એ બાધિકે અને નૈતિક પાયમાલી પર, ગરીબવર્ગ, મજુર વર્ગ, અરે આપણા બંગીઓ અને ઢરિજનોની કસકસ કમાઇ કારખાનાંઓમાં કરેલી મહેનતની કમાણીનો પૈસો, સાંજ સરાબખાનાંઓમાં જવાને પડતો અને એ પૈસાયી આપણા બાળકોનું શિક્ષણ ચાલતું. ૧૯૨૦ની સાલથી આપણે સમજતા હતા કે આ કલંક ધોયે જ છુટકો છે. પણ આપણી પાસે સત્તા નહોતી. આપણો કારબાર આપણા હાથમા નહોતો. ત બ્રિટીશીઓના હાથમાં હતા અને તેમનો ■ નીરોધ હતો આપ છતાં એ અધૂરા રહીયા ! આકરકરો વીરોધ સહીને પણ અનેક અગવડામણો અને મુસીબતો વચ્ચે કોંગ્રેસે ૧૯ વરસ આપણું કામ ચલાવ્યે રાખ્યું. છેક બોકમાન્યે ચલાવેલી કુંગ્રેસના દીવસોથી માંડીને આજ સુધીમાં અગણીત નોજવાનોએ, કેટલાકે સ્ત્રીપુરૂષોએ પોતાની મોજા કરી, માથાં ફોડાવ્યાં, માર ખાધા, અને જેલો ભોગવી. હવે તો તે સમજાઇ ગયું હશે આખું વર્ષ.....

સરાબની છેલ્લી સલાબી

કોંગ્રેસ સરકાર ગઇ તે રહી, પણ પણ સરકાર આવી, તેમાં કોઇ એક બાણી પણ ચલાવી નહી શકે. આ કામ જ એવું છે તેમાં હીંદુ—મુસલમાન, ખ્રિસ્તી—પારસી, હરીજન—ઇતરજન તમામનું કલ્યાણ, તમામની ખરકત રહેલી છે. આજે ચારી હજારો ડાબોની સંખ્યા-માં મજુર, મબદુર, બધા વર્ગોની આલમ જોવાઇ બબી છે તે શાને સારૂ ? કોંગ્રેસ સરકારના આ મહાન નૈતિક પગલાને આખી જનતાનો બિનશરતો ટેકો અને બીજાજ છે એ દેખાડી આપવા સારૂ. ગઇ રાતે ૧૨ વાગ્યા સુધી જેમણે મુંબઇનો તમાશો જોયો હશે, જેમણે સરાબની છેલ્લી સલામો કરતા ડાકડીબાઓને રસ્તે પડતા, બાકવાદ કરતા અને બબજનો તમાશ કાબુ મુમારી બેસતા જોયા હશે તેમણે ડાકડિબાના શા હાલ થાય છે તે નજરોનજર જોયું છે આજે બાકી તેઓ બાકવાદ કરતા હોય, કોંગ્રેસ સરકારને અને તમને ગાળો દેતા હોય, પણ જે તેમનાં ઘરોમાં ડોકિયું કરીને જશો તા તેમના બાળબચ્ચામાં અને તમની બોલો આજે હલતો સાબોની સંખ્યામાં કોંગ્રેસ સરકાર ઉપર અને તમારા ઉપર આશીર્વાદ વરસાવી રહ્યાં છે એમ તમે જોશો. તેમના ચહેરા પર કેવી ખુશી, કેટલો વિશ્વાસ છે તે તમે જોશો કામ રાબના એ બગાવટ દરમ્યાન અને બાજના શાંતી અને સુબના આ દેખાબમાં કેટલો તફાવત છે એ તમે જોઇ શકશો.

કરોડોની જરબાદી અટકાવવી છે

જોકેદારાર બાપક પારે આપણા ૧૯ કરોડ રૂપીયા તાણી જતું હતું તે તો આગાઉ મબલખ કરીને આપણે બધું'બર બગાવ્યું. હવે આ કાજ પાછ પ્રજાની ...—૭૫ કરોડ રૂપીયાની જરબાદી થાય છે તે બગાવવા સીધે જ ઘુસવા છે. આ પુરી ગીજનો તેમાંથે માંડીને સરકાર એમાંથી ૨૫ કરોડ જેટલી આવક ૧૮ ૬. સામાન્ય બબતરીએ પણ સરકારની આવકમાં વધુમાંમા નાબા ગરબના પોસામાંથી બાય છે તે તેમની ખરબાદી અને અપોગની ગાય છે. જોએ ૧૯ છે કે ચારવડી આવક જતા કરીને તમે ખરબાદી વધારશો, ધંધારોજગાર બાધવાલ થઇ જશે, સમાજનું આર્થિક સંતુલન બધુ તુટી પડશે, તમને હું કહું છું કે મુંબઇના ધંધાદા રીઓમાં ને પબ્લીકમાં બુદ્ધિ છે, તમને ધંધારોજગાર ચલાવનાર આવડે છે, અને કયા પાક માલી તે સરબારી મદાની નથી. છતાં હો પબ્લીકના વેપારસંધા અને મરીબોની પાસબાની એ બે વચ્ચે પસંદગી જ કરવી પડે ત્યારે જોગ હોય તો હું આગળથી કહીદ કે મરીબોની ખરબાદી કરી અમારે કોઇ ધંધોરોજગાર નથી સાચવવો. અમારે તો મરીબોના પરીવારોમાંથી વધી જતા ૫૦-૭૫ કરોડ રૂપીયા બચાવી લેવા છે.

પણ હું તો માનું છું કે આમાંથી કોઇ ધંધારોજગાર તુટી પડવાનો નથી, કોઇ બાંધીને બેકારમાં જવાનોદોસ્ત થવાનો નથી, કોઇની ખરબાદી થવાની નથી. મરીબોના ૭૦—૭૫ કરોડ બચશે તે સમાજના પેટ બાશે તેમાં પૈસા બંધ ઉલટા બધશે, બીજાને તે બધે ખરકત જ કેસાશે બધાની ઉિન્નતી થશે અને અસમાનતા કેસાશે

"કલ્પના કુસુમો"

આ પુસ્તકમાં કુંદી કુંદી વાર્તાઓનો સંગ્રહ છે. કુલ ૨૭ વાર્તાનો સમાવેશ થયો છે. પાકું રેશમેરી પુઠું કી. રા. પ.

ઇસ્લામમાં અહિંસા

મુખ્ય લેખક : ડૉ. એમ. એચ. સઇયદ
એમ. એ., પીએચ. ડી., ડી. લિટ.
"પ્રસ્થાન" માંથી

(ગતાંકથી ચાલુ)

અહિંસા—કર્મવીરી

એમ ગાંધજી એક શૌતરંજી ખાને પેગંબર-સાહેબ પાસે આવીને કહેવા લાગ્યોઃ "પેગંબરસાહેબ, જંગલમાં ચાલ્યા જતાં મેં પંખીનાં બચ્ચાંનો અવાજ સાંભળ્યોઃ એ બધાંને લઈને મેં મારી શૌતરંજીમાં મુક્યાઃ આ જોઈને એમની માતા મારા માથા પર ઉડવા લાગી. પેલી શૌતરંજી ઉપાડી એટલે એ અંદર પડી. મેં તરતજ શૌતરંજી સંકેલી લીધી. હવે જુઓ, આ બચ્ચાં એ બધાંઃ" પેગંબરસાહેબે મારી પાસે એ બધાં બચ્ચાંને મુકાવ્યા આમ કર્યું કે તરતજ એમની મા એમનામાં પાછી ગઇ, એટલે પેગંબર સાહેબે પેલાને કહ્યું: "પોતાનાં બચ્ચાં તરફનો માતાનો પ્રેમ જોઈને તને નવાઇ લાગે છે કે શું? મને ખાત્રી પોકલનાર ખુદાના હકમથી હું કહું છું કે આ બાળા બાળના બચ્ચાંને માટે જે તેનો કરતા પ્રાણીઓને ખુદા વધારે ચાહે છે. તું જ જંગલમાંથી આમને સહ આવ્યા છે ખા જ તું આ બધા પાછા મુકી આવ. એમની માને એમની સાથે રહેવા દેને."

કી એમ. મારગોલીયુથ બતાવે છે તે મુજબ "જીવન તરીકે ચીધવા મારે પંખીઓને રક્ષણનારા શીકારીઓને તેમ કરવાની પેગંબરસાહેબે મના કરેલી આ ઉપર મરતા દુર્બળને ચલાવનારને ફરમાવેલા એમના ખાસ અનુયાયીઓ જે કોક રાહેરો બળાત્કારે મારતા તો પોતે તરતજ ઘુસ્સાનો ન બતાવતા મરી પરેલા કોક પણ સખસનું ઉંટ ઘુસ્સાવરસયા પોતાને બની જાય ત્યા સુધી એની કબરે બાંધી રાખવાનું બંધ થયું હતું. પશુના કેળામાંથી કેટલાકની બાબા ફાડીને કોતાવળી બાબ કયે સંતોષાતી નહોતી. વરસાદ લાવવા માટે બળદની પુંછડીઓ કિબાડીને બાંધીને કોરના રોગમાં તેમને ખુદા નહોતા મુકી કેવાતા. ઘોડાના ગાલ પણ મારતા નહોતા; તમની કેળવણી ને પુંછડી કાપતી નહોતી; કારણકે કુદરતે તરફા આપવા માટે કેસવણી અને બાળા ઉછાડવા માટે પુંછડી તેમને આપી છે. ગધેડાને ડામવા માં કે ગોં પર મારવામા નહોતા આવતા કુદરતે અને ઉદરા નાખ્યા બાબાના શરીર, ગાંઠો બાંધ પડ્યાં હતા. જ્યારે કોક જંગી પોતાને બારેલે ઠેકાણે સહીસલામત પહોંચ્યો જાય તો તે ઉદરનું બલીદાન આપવાની બાનતા બાનતી, બારે પેગંબરસાહેબ પ્રાણીની સેવાનો કદ નહલો આપવા બદલ તેને દરગી કાદતા અને તેની બાબામાંથી તેને તરત મુક્ત કરતા."

બીજું પણ ગોકાં વધારે ચલનાપુરતા દાખલો કીએ કીએ:

એક અકલીને પણ જે બાબુમ નીપ્રયોજન બારી બાંધે છે તેની સામે કયામતને દીને ખુદા સગક્ષ પેલી બુમરાબ કરીને કહેશે કે: 'એ મારા ખુદા, અમુક અમુક બાબુસે મને નીપ્રયોજન બારી બાબતા; કેટલા પણ પ્રયોજન નાકે એણે મને નકિ મારેલા.'

યેશુખ્રીસ્તનો વિચાર કર્યો વિના કોમ પણ એક અકલી સરબી કોમ મારનાર નથી. પણ બુદા એ વિષે એને (જરૂર) પુછશે (મજાનો કુબર)

કેટલાક લોકો એક પેટાને બાબુથી બીધના હતા. તેમની પાસે આવને પેગંબરસાહેબ બતા હતા 'પશુઓને બંજદીન ના કરો' એમ કહીને એમણે એ કૃત્ય વખોડી કાઢ્યુ. (બાબકુબ્બાદ, બતરૂર)

કુરંત પહાબેને બાબુથી બીધવા માટે ન પ્રો. (ખબની બાજબાસ)

બાંધેલાં નમાન જીવતા પ્રાણીઓને મારી નાંબવાની પેગંબરસાહેબે મના કરી (બલીફ)

મોં પર ડાગેલા ગધેડાને કોક બનારો બેનને પેગંબરસાહેબ બોલી કુદયા, જેને કેટલો દોષ દીધો છે તેને ખુદા સાથે છે, મોં પર મારવાની જે કામ દેવાની પણ તેબાએ મના કરી (બલીફ)

રસ્તે જતાં એક બાનવરને ખુબ તરસ લાગી એક કુવો દીઠો એટલે તે બેમાં ઉતર્યો ને પોતાના પાબી પીધું બજાર નીકળતાં તરસથી તરફડતા એક કુતરાને જોયું તેથી તેને દયા પાબી બાટે કોકો મારતો હતો. તરસ અસહ્ય થવાથી તે લાલ બાવા લાગ્યું. પેલો બાબુસ પોતાના મનમાં બોલ્યોઃ 'તરસને લીધે મને જે પીડા થતી હતી તેજ પીડા બાજારે આ કુતરો ભોગવતો રહ્યો છે. કરીથી તરતજ એ કુવામા ઉતર્યો બાન (બીજા કપડા પાત્રના અભાવે) પોતાના નાના જોડામાં પાબી લીધું અને મોં વડે તે જોડો પકડીને ધીમે ધીમે કુવામાંથી ઉપર બાજાર નીકળ્યો, અને પેલું પાબી કુતરાને પાયું. તેના આ કૃત્યથી ખુશ થયા બબને તેનાં પાપોની તેને માફી બક્ષી તબાલે પુછ્યું: 'અમે પેગંબર-સાહેબ, અમારાં કોઈ પ્રત્યે આમે સારું વર્તન રાખીએ તેવો બાનવર કયો બાકડો બાબીએ' બરોબર કે પેગંબરસાહેબે કહ્યું: 'બોતનથી ધબ-કતા પ્રત્યેક જીવમ પ્રત્યે બાનવીએ સદ્વર્તનનો મારે બાકડો છે જ ને' (બબ્યુ—હુરબરર)

પ્રાચીન કાળના એક બહાદુર પેગંબરને એક વખત એક બોડી કરડી ખેતરમે એમણે જોડીઓના રાકેડો બાબી નાબવાનો બબારે હુકમ કર્યો તે વખતે ખુદાએ દર્શન બાપીને કહ્યું, તને એક બોડી કરડી એટલાબાં તા તેં બારો બહીમા બાનવરા (તારા જેવાજ) લોકોને બાબા મુબ્બર (બાબુ હુરબરર).

ગોકાના કપાળ ઉપરનો વાળ ! કુરેબ નહી કાપતા, કારણ કે એમાં એની શોભા છે; એની કેટલાબી નથી કાપતા, કારણ કે એથી એનું રક્ષણ થાય છે: એનો પુંછડી નહીં કાપતા, કારણ કે એનાથી એ બાબીઓ હિકાડી શકે છે.

પોતાના મોં—ગુજબાથી પોતાના ગોકાનું મોં પેગંબરસાહેબને ગુલબા જોઇને એક જણે પુછ્યું: 'સાહેબ, એમ કેમ કરો છો?' એટલે પોતે કહ્યું: 'જાનના મારા ગોકા મોંથી ખુદાએ મને કપડા બનાવેલા.'

ક્રિશ્ચેરપરાં સીક્ષાત

"ગુલામનો ભોગ થઇ પડેલા ગમે તે કોમ, મુસલમાન હોય કે ન હોય, પણ તને મદદ કરો."

"ગુલામનો ભોગ થઇ પડેલાની વહારે જે કોઇ દોડશે તે તને મારે ખુદાએ તોતેર બારી લખી છે."

"બબીબને ગોબબાવા બતાંસ જેણે એનો મદદ બાપી છે ત બાયેજ બસ્લામથી બહીબકૃત થયેલો છે."

"પોતાના બાકોરીઓને ખુબ્બા કરતા બબ્યાં જે પોતે ગર કરીને બાય છે તે બાપો મુસલ-માન નથી."

આ ગબાણીક (authoritative) અને સબપુર્ણ વચનામૃતો પરથી સ્પષ્ટ સમજાય છે કે આપેપુબાના અન્ય ધર્મોની જેમ બસ્લામ પણ અહિંસા અને તેમાંથી ફલીત થતા તમામ બાયબો માને છે અને બસ્લામ જિને બારી માનીતી ધરાવતા તેના દુકમનો તના સંજોગો જેમ માને ત તમ બસ્લામે દીધા. બજાજની કે બાગારકાર એવું કારણ કદીજ ઉિપરેલું કે બાકેલ્યું નથી.

કોક પણ ધર્મનો અનુબાયી બાયમ અનુબાયા પણ તે તે ધર્મના સિદ્ધાંતાનુસાર જીવન ન ગાળે બાયવા તેબના ઉિપદેશોને પોતાના જીવનમા ન ઉતારે તો તને મારે ધર્મ કે તના સંસ્થાપક તરફપુર પણ દોષપાત્ર નથીજ. કટલાક બીજ-મુસ્લિમ લોકો તના સાચા બાદેશો અને ઉિપદે-શોનો બાજબાલ કર્યો પણ બાયવા સમાર્ય સમજવાના કારણે તેના દોષિત ઠરાવવા નકો મટે છે ત્યારે તેઓ કદાચાલના ઘણોજ અન્બાય કરે છે. આ નોંદેમમાંના બધા પોતાના ધર્મના સાચા દિસ્કા ન અને બાદર્શોથી બાજાલ કોમ છે. બાજકાલ કેટલાક તર્જમા તુરતના મુબલબાનો ન કે જેઓ પોતાના મજહબના દિસ્કાલ તોને નથી જેટલુંજ બાજતા કોમ કે તમના ધર્મના ઉિપરથી પેદા થી દેલા બસ્લામનો -પાર તોબાસ મંડી પડે છે.

બાપણે એકબીજાની ટીકા કરવા દોડીએ, એકબેક પર દોબારોપબ કરીએ તે બદલાં, બાપણે એકબીજાને યથાર્થ બબજતાં શીબીએ એ કંઈ બબંત બાવકયક છે (સંપૂર્ણ)

બાલ બતની બાનીસ્સા બનાવવા ઘર માં એક નકલ ઍપકયાન પાર્સી ની વસાવો કીંમત રૂા. ૧
બા ઓફીસે ફાબબાર્યો બાબરા

અનીવાર્ય આગેવાન

"ભોર્ન રિબ્યુ"ના કરિયર ડાયેરે

૬૭ નો ઘોડા વખત ઉપરજ આપણા દેશમાં એવી પરિસ્થિતિ પ્રવર્તતી હતી કે જ્યારે આપણા મોટા ભાગના દેશબાંધવોનાં મન જાણે સહરાનાં રણમાં અટવાતાં હતાં, કળાહ નહીં એવી એમની શક્તિ અનેક દિશાઓમાં વેરવિખેર થઈ જતી હતી સ્વાતંત્ર્યના અમુલા વિચારમાં બારે નકશરો આવતી હતી અને ચરીબો ને મુલામીનાં બંધનો કાળકમે આકરાં ને આકરાં બનતાં જતાં હતાં. ત્યાં તો એકાએક જાણે ચમત્કાર થયો અને નવી શક્તિ ને પ્રતાપના દર્શન કરાવતી, મહાસભાની સંસ્થા દુર્દશાને પંજે પડી અને એક વિશાળ વડ સમી ઊભી રહી. ભાવિની સારા દશની આશા આપી રહે છે, તેમ એણે સમગ્રજનતાને જીવતા ભાવિની આઝાદી કરાવી. આમજનતાના જે માનસ-પલટો મહાસભાએ કર્યો તે અદભુત હતો. લોકો કરી જવાનું ભૂલ્યા, આસાનો હીંડોળે ઝૂલતાં થીખ્યા, અને ગુલામીની જંજીરો તોડી નાંખવા માટે કટિબદ્ધ બના. જે નારકણ લાગતું હતું તે સહજ તે રાહેલું લાગ્યું. ઘમ્મા કરવામાં પણ જે આત્મા મંદ હતા તે આત્મા જાગ્રત થયો. આ અદભુત ક્રાંતિ એકજ માણસને આભારી છે–દિવ્ય ઉજ્વળ વાતિમા જેવો અપૂર્વ અદ્ધા છે એવા એક મહાન આત્માને આભારી છે.....

મહાસભાની આ સફેદા જે એક વિભૂતિ ના અજબ અસ્તિત્વ ઉપર આવલંબે છે અને એ વિભૂતી મહાત્મા છે એ ખરૂ. એમ છતાં આ સંસ્થામાં વખત જતા દેશકાર્યને જે આવકાર રહેવાનોજ. એમ છતાં મહાસભાના ઉત્થાન માટે સ્વંયભૂ રીતે જે સ્થાને મહાસભાની પાયા છે, એ રચનાને તોડી તેમાં પલટો કરવાની ઉતાવળ કરવાથી તો એનો પાયોજ ખોદાઇ જવાનો સંભવ છે. કારણ કે આજે દેશમાં એ જીવતી જેવી બીજી કોઇ સાર્વજનિક સંસ્થા નથી કે જે આ સંસ્થાના કલેવરમાં તેને નુકસાન પહોંચાડ્યા વિના જરૂરિયાત પલટો કરવા માટે સક્તિમાન હોય. ઓલરેજ મને લાગે છે કે પરાક્રમ ને મંથનની ચિરાળા ભુખી સમી આ મહાસભા, જેનાં દેશના વિધવિધ ખૂણા એક પક્ષને એકરાજ પક્ષને દ્વેષ કરે છે, એ ભૂમિને જેણે જન્મ આપ્યો છે એ મહાત્માજી ના નેતૃત્વ નીચેજ એને અપૂર્વ થવા દેવાની જરૂર છે.

મનપસંદ પોતાની પ્રજાને જાગૃત કરી તેને પોતાની શક્તિનું ભાન કરાવી લાકડીથી ભાન કરાવનાર અને સુરાનું દર્શિયાર અહિંસા છે એ નારાયણ ના પરમેશ્વર પાકનાર એ મહાત્મા છે. એમના જે વ્યક્તિત્વનો પ્રભાવ દેશમાં પ્રવર્તાવ્યો છે એ તો હજુ પ્રાથમીક સુધારકાર્યો પહલો પરના છે અને તેથી એ પ્રવર્તના આગળ ધપાવવા માટે મહાત્માજીનુંજ દિશાસૂચન અનીવાર્ય છે જાગ-પાના સફરના દ્વારે ખરા રહેનાર જાહનારી મારફત આજે આ દેશની પ્રજાના ગંભીર ચૈતન્યની આપ-વાની છે કે જે બધું મહાત્માજી આપણને શીખવવા માંગે છે, એમને જે જે આપવું આ દેશને માટે કરવાનું છે, તેમાંનું બાકી હજુ ગયાનું નથી. આપણને પહોંચ્યું નથી કહેવાઓ સમાધાન-ઓમ થતા રાંકરના કોધથી જે ઉકળાપાન થાય, તેવો કોકળાપાત આ દેશનું ગાકાળે નેતૃત્વ મહાત્માજી કોઇથી તો ઘણે એમ અને સ્પષ્ટ લાગે છે.

મહાત્માજીએ સ્વાતંત્ર્યપ્રાપ્તિ માટે દેશને માટે એક માર્ગ બતાવ્યો છે અને એ માર્ગે જીને લઇ જવા તેઓ મથી રહ્યા છે. એ માર્ગ્યો અસીલ સત્યાગ્રહ એવું કાંઇ કારણ કિંવા નામ એ વિષે સ્વાભાવિક રીતે ગેરસમજ થઇ છે. મહાત્માજી ના નામને વટોથી સફળ રીતે દોરનાર મહાત્માજી તો, એ નામ આપણે માંગે જાય તો દુઃખ પામે તે અસલ લાગે એવો નથી કે એમને સરમુખત્યારીનો શોખ છે. મહાન આત્મા-ઓને પોતાના ઉચ્ચતમકાર્યની પૂર્ણતા માટે અદ્ભુત આત્મશ્રદ્ધા હોય છે અને એ આત્મશ્રદ્ધા દબંધી પ્રેરણાના પરિપાક રૂપી છે. આ માટે એમની ખુલ્લી ઘમ હશે એમ છતાં તેઓ સામે માર્ગે દોરવાનો દાવો કરી શકે ને તે માટે તેમની પાસે ને દેશ પાસે જોઇએ એટલાં પ્રમાણો છે. એ દ્રષ્ટિએ દેશની મુક્તિનું જે ચિત્ર તેમણે કલ્પ્યું છે તે આપણા માંહ્યું છે, તેની પૂર્ણતા તેઓ પોતેજ કરી શકશે એમ માનવાનો પણ તેમને અધિકાર છે. કદાચ તો એ ચિત્રને કંઇ કેટલી પીઢીઓ સામ્યવાનો હશે. ને આ અંતિમ પીઢીઓના મોહની દેખરેખ નીચેજ જે ચિત્રને ન કલ્પાયાલ, અને જેમ માનું પાપ ને પ્રસંગે ઘીકોર પાસે ગુરુ આશા રાખે એવા ખ્યાલ તે માન દેશમાં ન રહેવાય, તો એ આપણું ચીપ પણ પણ જવાનું છે એટલેજ મું કહું છું કે એ ચીપના દેખરેખ ની ચોક્ક પ્રા પણ તે

જગતના યુવકોનો દાયરો

રીપોર્ટર : "હાંસવાલનો રખડુ"

શ્રી. દામરાગલા આઝાદીના પ્રમુખપદે ગઇ કાલે જગતના યુવાનોનો દાયરો જોર્જઅર્મમાં મળ્યો હતો. તેમાં નીચેના સવાલો ખાસ ચર્ચવામાં હતા. શ્રી. દામરાગલે પ્રમુખ પદેથી કહ્યું કે સત્તાધર મુલકની રખો છે તેમાં ફ્રેંસ્વાલના લોકોમાં શીયાલના આવી છે. એમ સંભળાય છે. મનના ભોગ છે કે આ શીયાલના પગારે જેરથી ભયંકર ઉઠવાની પૂર્વ તૈયારી હોય.

સ્વયંસેવકોમાં પ્રચાર કાર્ય કરવા વધારે નામ નોંધવાનું પણ કામ કરું પડે છે. યુવાન! સ્નમ! જાગે તારું નામ દાખલ કરાવી નેશનલીસ્ટ સૈન્ય તૈયાર રાખ : આમ સરકારે સારે સૈનીકોને રોકવા ન જવું પડે તો યુવાન! છેક.

મેં મારા મોટા દામરાગલ પાસેથી સાંભળ્યું છે કે યુવાનો સુતા છે. તેઓને રાજકારણ સમજવામાં રસ નથી. વળી કહેવાય છે કે આજના યુવકોને નવા ઉત્સાહની જરૂર છે. પણ યુવક તું તો કહે, પાકરણ, કે ધાર્મિકસંસ્થાઓ પરવારતો નથી. નવી તને પાંચ વાનીઓ રજવાની બાકી, કે નવા સામાજીક કે રાજકીય ક્રમ કે સમાં કરવાની બળતી, તો પછી સુધારા તું ચ કરશે યુવક' તું ખમ! બાર વાગ્યે ઓફી રીત ઓફર ન તને કુદરત માટે તમારી કુદરી કરવા યુક અને બળજબરી ચડાઇ કરવા તું ખમ. યુવક' તું ઉઠિયા નથી ના પછી તારી મહદ સ્વપ્ન ઘણાય છે.

ઉઠ બાગ યુવક' ખમ. તારી યુવાની બાધુ બોલ છે યુવકો ઇમે બાકીની નવી દુનીયાના ગર્ડરોગીર ઓ' રચવેલા ઉઠ! તમારી બાજવી બાકી યુવાનોના સ્વપ્ન ઘણે બારે ખમ. તન કહેવો ન અને ન કરીએ બમન બાય નવા બળ ન યુવક આવી નિરાશા તને ન શોભે. પુરૂષાર્થ કરીએ પ્રાન કરું અને પ્રારબ્ધના

ખાંડાને ચમકી જે એવી રહેતી નથી તેજ મુજબ, તેજ તરણું નિરાશા એ યુવકોની પાસે શબ્દજ નહીંતા. જ્યારે તમે જવાહર, ગાંધી જેવા દીકરા સૂર્ય ન પામો. પણ યુવક ઘરને અને સમાજને ઉજાળનાર દીવડો તો તું જરૂર બનીજ શકે, તારી જુવાનીમાં જળા ચોપના પ્રચંડ વેગ માં જે વિજળી રહી છે તેવી છે, તું તેને વેડફી ન નાખ. ઉઠ! જાગ! અને તારી સામે પડેલા સવાલનો તોડ કાઢ. તાળીઓના નાદ સાથે શાબાશ મેળવ!

ત્યારે બાદ પ્રમુખ સાહેબની નજર સુચનાથી અમારી સ્વારી બોલવા ઉઠી. ભાઇઓ તમારો આ સેવક દિલખુશાલ, ઘાયલ પત્રમાં પ્રસીદ્ધ થએલા ઉદ્ગારો તમારી સમક્ષ મુકે છે.

યુવકો! આપણામાંના ઘણાખરા આશાવાદી કરતાં નીરાશાવાદી વધુ હોય છે. "આ કાર્ય મારાથી કદાપી થઇ શકે?" "આપણી શી વિસાત! શું બગડ્યું! આપણે જેવું આમાં કયાંથી કામ કરી શકે! આપણે તો કોણ માત્ર!" વગેરે પ્રકારો જીવન મરણજ આપણી કર્મશક્તિ. કાર્યશક્તિ અને તેની સાથે માનસિક વિકાસ કુંઠાય જાય છે—શક્તિઓ પેદાજ થાય છે. પરિણામે બલકા કેટલો કે જેઓમાં શક્તિના સદુપયોગ કરતા દુરૂપયોગ વધારે હોય છે અને દરેક રીતે તેના પરિણામ શરીરને, મનને તથા આપણી ઉન્નતિને અધઃપતનમાં નોતરી જતું હોય છે, તેવાં પ્રયોગો શક્તિઓ અસ્તવ્યસ્ત બંધાય જાય છે.....

દેશહીત ખાતર આપણા જીવનમાં અનિવ-ર્તિતા, સ્વતંત્રતાને નામે ઉદ્ધતાઇ અને સ્વછંદતા, ઉદ્યમને નામે અનાવશ્યકતાનું અને યુવાનીને નામે વિષયોને નામ મનમાં અકાળ જરૂર આપણને અડે છે. સમસ્ત જનસમાજ આપણા તરફ આશા ભરી દ્રષ્ટિથી જુએ છે. આપણે પોતાને સંસ્કારી અને આદર્શવાદી ગણીએ છીએ, પણ સંસ્કૃતિના બાના હેઠળ વાનરી નકલો કરીને આપણી શક્તિઓ બંદિત કરી રહ્યા છીએ.....

આપણી વધારેખરી શક્તિઓ મીઠી મારપમાં, બોટી ચિંતાઓમાં, અમુક વસ્તુના તિરસ્કારથી મનુષ્યસ્વભાવમાં, કોઇના દોષો જોવામાં અને નકામી વસ્તુઓના કજીયામાં વેડફાઇ રહેલ છે.....

દરેક યુવકે પોતા પ્રત્યે ઝમા ધરાની જરૂર છે. શરીર પ્રત્યે, મન પ્રત્યે વફાદાર રહેવાની ખુબ અગત્ય છે. શરીરને કેળવવાથી મન કેળવાય છે અને શક્તિને ધીરે ધીરે સન્માર્ગે વાળવા માં ઘણી પ્રેરણાશીજ પ્રેરાઇએ છીએ. કાયા ઉજાતિના માર્ગમાં મારે ખાધુંપીધું વહેમ ભાણી આવશ્યકતાને બાદબાકી રહે છે. બનીએ કે બધા આપણને અનુકૂળ તર્ત છે યુવકો! કું તો આપણા દાદરાવની તમારો આભાર માની રજા લઉ કું અને આશા રાખું કું - કેરી ઝાપટે એમા પરું ત્યારે કાંક રાહોશ પાર્ય કરી આપણે આપણી જુવાની ઉજળા કરી

પારસીઓ

કોમીયાવામાં દુકાળ પડ્યા તો ગાંધી જયંતી ઉપર જે સુધારે કંતાય તેના આવકના ૩૦ ટકા દુકાળમાં રાહત તરીકે વાપરવાની માંગણીને ગાંધીજી એ - સંમતી આપી છે.

* * *

'જાગૃતી' નામનું દીવાલપત્ર પ્રગટ કરવા માટે અમદાવાદની કાપડ કેહળા કેાની સ્થળ પામેલા રાજ-કોટના સુકાન કાર્યકર શ્રી. કૃષ્ણલાલ શેઠવાળીએ, રીલીજન માટે હજુર કોર્ટને કરેલી અપીલની સુનાવણી રહી રહીને નીકળી હતી. એ વખતે મા કૃષ્ણલાલને હાથકડી નાખીને અને દોરડે બાંધીને કોર્ટમાં લાવવામાં આવ્યા હતા. અને હજુર કોર્ટે, ધારો પ્રમાણે, આપીલ રદ કરી એકેની સજા કાયમ રાખી હતી.

* * *

૬૫ ૬૫ જેલના કેદીઓએ ગાંધીજીની સલાહ થી હાલમાં ઉપવાસ કેરાસ છે.

* * *

સાતબારા વીભાગના ૭૦૦ જેટલા ખીસ્તીઓ પાછા હિંદુ બન્યા છે.

રાજથી રાજારામ રાજા સાહેબ નંજાવર મહેલ દેવસ્થાનોના ચંદાપરંપરાગતવાહી છે. તાંજોરના ૬૦ મંદીર તેમને હરીજનો માટે ખુલ્લા મુકવા છે.

* * *

અહમદના ગાંધીજી મુબઇ ગયા ત્યારે દાદર મુકામે પારસી કોમીનીમાં ગુજરાતના સુપ્રસીદ્ધ કવી અરદેશર ખબરદારને પેર ગયા હતા. કવીશ્રી ઘણીવાર માંદગીની મયારીએ ગુતા ગુતા ગુજ-રાતની સેવા કરી છે.

* * *

ચક્રીસ્તાન છઠ્ઠા ખાતેના સરકારીખાતાના અમલદાર કોરેસ્પોન્ડન્ટ કરનલ સી. ક્યાસ્યુ. બે ગેાદરમાં પધાર થતાં સરહદ પ્રાંતનાં તેઓનું ખુન કરવામાં આવ્યું છે. તેના બે નોકરોને પણ સેાથી દાદર કરવામાં આવ્યા છે.

* * *

પ્રજામાં એવેા હુકમ નીકળેલો છે કે કોઇ પાસે જેટલાં હથીયાર, દારૂગોળા તથા વસ્તુઓ હોય તે સબંધી ૧૬ દીવસમાં તેઓએ જરૂરત સર-કારને સુપ્રત કરી દેવા. એક હુકમનો ભંગ કરનારને ૧૪ વર્ષ સુધીની સજા થઇ શકશે.

* * *

ગામ ઉમરાના રહીશ શ્રી. નારણભાઇ મેારારે તા. ૧૨-૮-૩૯ ની ઇપડની રકીમ માં દેશ સ્થા છે. તે ઉપરાંત સામના પુસ્તકાલય અને રાષ્ટ્રીય કેળવણી માટે ટ્રાન્સવાલથી પા. ૧૦૪-૧-૦ ને ફાળો કરી મોકલી છે. ફાળાના ગદન કરનાર તથા દાન આપનાર ભાઇઓનો શ્રી. નારણભાઇ આભાર માને છે.

* * *

ધ્રુપકરીખાટેના શ્રા. ચંદુલાલ ખારીયા અને શ્રી. પ્રવેાત્તમલાલ મહેતા તથા રાણીવાર ઉપડની રકીમમાં દીઠ જરા ડરજનથી ઉપરના છે.

* * *

જોહનીસબર્ગના વતની શ્રી. પરસુભાઇ મુલા-ભાઇ પોતા અને ભાઇબાઇ લક્ષ્મુભાઇ ગોલી ના ૬રીમરમ રવરેલ મારે ઉપડયા છે.

વિવિધ વર્તમાન

ઓલરઇન્ડીયા કોંગ્રેસના હિંદીઓ

કોંગ્રેસ સરકારે પોતાના કોન્સલ જનરલ મારફત ઓલઇન્ડીયા કોંગ્રેસનાં હીંદીઓની વિગતો ની તપાસ કરવાની સુચના કરેલી છે ઓલઇન્ડીયા કોંગ્રેસના હીંદીઓની મુલાકાતો કુંક મુકામ ઉપર ગેરસાકરે સેાનાના વેપારના મુદ્દા માટે કેટલાકોની મુલેની પરવડ્યા ઉપરથી થઇ ગઇ હતી. હીંદી કોમ તરફથી તેઓના પક્ષીલ શ્રી. ઇસ્માઇલ કું કુંક મુકામ હીંદુસ્તાન ગયા હતા તેમના તરફથી જણાવવામા આવ્યું છે કે આ પરવડ્યા મજકુર કોમના આગેવાનો હીંદી ઓને હાજી કાઢવાની એક ઓફીસ બાજુને આપે થઇ છે તેઓને પરદેશ કરવાના આરબ્ધ કે અને તેઓની તપાસ ચાલી રહી છે એ પણ અમોને અસંતોષકારક કે અને તેઓના મુકદમા માં પણ તેઓને ઇન્સાફ મળે એવેા વિશ્વાસ છે.

વસ્તીઓ સામે પગલાં

કેપ્રોવીન્સોનેરીજીલ્લાના મુકદમ ખાલાઓ સબળા કક્ષા અધીકારીઓને સુચના આપેલી છે કે જાહેર જગા, દવાખાનો, રેસ્ટોરન્ટો, પુસ્તકાલયો અને જાહેર રમણોમાં આગો અને અનાદરો માટે બ્લાકદી ભરવાની રાખવી. રેસ્ટોરન્ટ, કેફે અને પીકાઓમાં વસ્તીઓ માટે ખાસ અલગ ઓર ડાઓ રાખવામાં આવશે અને તેપર ગેરહાજરીઓની કરવામાં આવશે. જાહેર સ્નાનગૃહો પણ બ્લાકદી ગોઠવણો કરવામા આવશે પરંતુ જો બ્લાકદી ગોઠવણોના માટે પુરતી જગ્યા ન હોય તો વસ્તીઓને નવા રહેવા મકાનો આપવા જણાવવામા આવશે. બીજા મુકામના એ પણ કે વસ્તીઓના વેપારનો રમણો ખાસ નીકળીઓ હોવી જોઇએ અને ઘરાકોવાળો બ્લાકદી ગાઇવાળા થવી જોઇએ

ખબરપત્રો

પોરબંદરમાં દુષ્કાળ

કાઠીયાવાડમાં અનાવૃષ્ટિને લીધે ચોમેર પ્રવર્તતા ભયંકર દુષ્કાળને પરીણામે પોરબંદરમાં મીટીંગોને સારૂ આપવાને આવેલા નામદાર મહારાજા રાણાસાહેબ તરફથી મેસર્સ જીવરાજ હાજી આમદ ઝવેરી, કરસન પુરુષોત્તમ દેવશી, સુલેમાન મુસા ઝવેરી અને અબુબકર મુસાપર કાગળ આવે તારથી અરજ આવેલી છે. તે પરથી આ સાહેબોએ પોતાની કચેરી કરી દસ રાજ કરવું કરવું અને એકંદર ડીવસમાં રા. ૧૦,૦૦૦ ઉપર ઉઘરાણી ગુરુવારની રાતે રાણા સાહેબ પર તારથી મોકલી આપ્યા છે. ગુરુવારે રાણાસાહેબે પોરબંદરના વતનીઓની દુષ્કાળ નીવારણ ફન્ડ માટે એક જાહેર સભા બોલાવી હતી. સભામાં નીચે પ્રમાણે રકમો અપાઇ છે:

શ્રી. સુલેમાન મુસા ઝવેરી રૂા. ૧૫૦૦, હાજરી મુસા હાજી કાસમ હસ્તે મેસર્સ અબુબકર અબદુલ્લા એન્ડ કરમાઇલ મુસા ₹ ૧૫૦૦, મેસર્સ ૧૯૨ પુરૂષોત્તમ દેવશી, રૂા. ૧૦૦૦, હાજરી દેવશી રૂા. ૧૦૦૦, શ્રી. એમ. એ. ઝવેરી રૂા. ૫૦૦, વસનજી દેવસી ૫૦૦, ૧૯૨૨ મનજી ઓધવજી (મેસર્સ પીકકેરીમા પ્રોપ્રાયટર રા. વાળા) રૂા. ૫૦૦, શ્રી. મથુરાદાસ ગોકળદાસ (મેસર્સ પીકકેરીમા પ્રોપ્રાયટર રા. વાળા) રૂા. ૫૦૦, શ્રી. લતીફ મુસા સુરીયા (મેસર્સ કરમાઇલ પલી એન્ડ કું. વાળા) રૂા. ૫૦૦, શ્રી. અબદુલ મતીફ ઓસમાન હાજાદાની હસ્તે શ્રી. તૈયબ અબદુલ મતીફ રૂા. ૫૦૦, મેસર્સ જાદા નારણ રૂા. ૩૦૦, પી. વેલજી રૂા. ૨૫૦, હાજી યુસુફ હાજી ઇસા સુમાર રૂા. ૨૫૦, શ્રી. ઓ. એ. મોમો (ઝાંપી એન્ડ કું. વાળા) રૂા. ૨૫૦, શ્રી. રામચંદ્ર, દેવજી પારેખ (સુનીલાલ એમ્પર્સ વાળા) રૂા. ૨૫૦, મેસર્સ બજા ઉંસજી નવસારી વાળા રૂા. ૨૦૦, સોની વીજરાજ મુલજી રૂા. ૧૨૫, જુડા જ્યા વેરૂસમ રૂા. ૧૨૫, હાજી અમોદ ઓસમાન હાજદીન રૂા. ૧૨૫, રતનજી મકનજી રૂા. ૧૨૫, સોની મુલજી હીરજી રૂા. ૧૨૫, જીવણદાસ ગોરધન દાસ રૂા. ૫૦૧ (પ્રીકારીગા), કુલે રૂપીયા ૧૦,૫૨૬.

આ રાહીં હજુ ચાલુ છે. સપળા ભાઇઓને આ કાળામાં ઉદાર મદદ આપવા વિનંતી કરવામાં આવે છે. કાલો ઉપરોહત ડમીટીના કોઇ એક પક્ષ મળ્યપર મોકલી શકાય છે. તેની પહોંચ વર્તમાનપત્રદ્વારા સ્વિકારવામાં આવશે.

રોડેસીયામાં જાણીતા વતનીનું અવસાન

કેપટાઉનથી એક ખબરપત્રી જણાવે છે કે ઓગસ્ટની તા. ૮ મીએ અબદુલ સાકના વતની અને પંડીતજી એન્ડ કું.ની પેઢીના ભાગીદાર અને જાણીતા વેપારી શ્રી. ગુલાબભાઇ જીવણજી પંડીત નું અણધારેલ મરણ નીપજ્યાનું થયું છે. શ્રી. પંડીતજી ના કોલોનીમાં ૧૯૧૮ માં આવ્યા હતા. પુરોપીયન અને હીંદુ કોમના પક્ષો મોટો માં લાગીતા હતાં. સ્વર્ગસ્થ કેપટાઉનની હીંદી કોમમાં એક આગળ પડતા અને માનનીય સભ્યના આદરને પાત્ર હતા. એમના મરણ થી કેપટાઉનની હીંદી કોમને ન પુરી શકાય એવો ખોટ પડી છે. સ્વર્ગસ્થ પોતાની પાછળ તેમની વિધવા તથા બે નાના બાળકોને વિલાપ કરતાં મુકી ગયા છે. સ્વર્ગસ્થની દહનક્રીયા એજ દિવસે થઇ હતી. જે વખતે રોડેસીયાના સઘળા ગામોમાંથી હીંદીઓ સ્વર્ગસ્થને અંતિમ અંજલી આપવા હાજર થયા હતા

આભાર

મંગારવદ્વય પંડીતજી પોતાના પતિ શ્રી. જી. ગ્યામ. પંડીતજીનું અવસાન થવાથી જે જે ભાઇ-ઓએ દિલસોજીના સંદેશાઓ અને પુષ્પાંજલીઓ મોકલી હતી તેને માટે આ પત્રદ્વારા તેઓનો અંતઃકરણથી આભાર માને છે.

સ્થાનીય ગુજરાતી મંડળ

પોર્ટ એલીઝાબેથના સ્થાનીય ગુજરાતી મોટા મંડળ તરફથી કેપટાઉનથી સ્વદેશ જતા રા. કાળીદાસ વસનજીનું કુલના હાર તોરા આપી સત્કાર કરવા પ્રસંગ ગોઠવવામાં આવી હતી. તેમજ પ્રસંગ સંબંધથી પધારેલા રા. કાકાભાઇ ઝવેરભાઇ, મોપીંદજી ઝવેરજી, પરમેશ્વર ભગવાનજી અને ખંડુભાઇ ખુશાલજીનું મંડળના હોલમાં સ્વાગત કરવામાં આવ્યું હતું. રા. કાળીદાસ વસનજી તરફથી મંડળને શ્રી. ૧૦-૦ અને પ્રસંગ સંબંધના બાકીના તરફથી પા. ૨-૧-૦ ભેટ આપવા માં આવી હતા. પોર્ટ એલીઝાબેથના રા. નારણ માધ હરીભાઇ ટેલરના પુત્ર બાઇ સાકરલાલના તા. ૧૦-૮-૩૯ ના દિને થએલાં અકાળ અવસાન માટે મંડળ તરફથી ખેદ દર્શાવવામાં આવ્યો હતો અને મરનારના કુટુમ્બીજનો તરફ દિલસોજી પાઠવવામાં આવી હતી.

ભારત સોશીયલ ક્લબ

ભારત સોશીયલ ક્લબની એક મીટીંગ ઓગસ્ટ તા. ૧૩ મીએ સુરત હીંદુ એસોસીએશનના હોલ માં મળી હતી કે જેમાં "હીંદી યુવકની ફરજ" એ વિષયપર રા. ભાવજીભાઇ રવા તરફથી ભાષણ કરવામાં આવ્યું હતું. મી. ચેસ. જે. રાંદેરીયા એ પ્રમુખસ્થાન લીધું હતું.

ટ્રાંસવાલમાં થએલું પ્રથમ મૌદ્રિક લગ્ન

ગત તા. ૩૦-૭-૩૯ ને દીને જોહાનીસબર્ગના શ્રી. વીનયચંદ્ર ખી. પરેલ જેઓ શ્રી. જાસ્ત સાહેબ મંદીરના અધ્યાપક છે તેમના લગ્ન સૌભાગ્ય કાંક્ષીણી સુપુત્રી કુમારી નિર્મલા સાથે ક્રીશ્ચીયન સાક્ષિઓની સમક્ષ થયાં હતાં. શ્રી. હરીભાઇ મોરારભાઇ જેઓ ગલામ પત્ની (જેમણે હીંદુ ધર્મ સ્વીકારી પોતાનું નામ શાંતી દેવી રાખેલું છે) સાથે પરણ્યા છે. તેમના પુત્રો સાથે થયા છે. શ્રી. મૂર્તકાએ આ દેશમાં અંગ્રેજી અભ્યાસ કરેલો છે. તે પછી વડોદરા આર્ય કન્યા મહાવિદ્યાલયમાં વિદ્યાલયની ૧૨ ચેણી સુધી અને બનારસની મેટ્રીક સુધી અભ્યાસ કરેલો છે. આ ઉપરાંત તેમણે સંગીતની સરસ કેળવણી લીધેલી છે.

લગ્ન વીધી પંડીત હરીશંકર વિદ્યાર્થીએ કરી હતી. વૈદિક લગ્ન વીધી સમયે 'પારી-દાર હૈલ' સ્ત્રી પુરૂષોથી ભરાઇ ગયો હતો. વીધી બાદ વર કન્યાને આશીર્વચનો કહેવામાં આવ્યા હતાં. અને તે પછી આવેલા ભાઇઓ કાર્યકર્તા શ્રી. ખાપાભાઇ કસનજી પટેલ, પારી-દાર સોસાયટીના પ્રમુખ શ્રી. ઓધવભાઇ પટેલ, મંત્રી શ્રી. ઝવેરજી ભગત, ટ્રાંસવાલ હિંદુ સેવા સમાજના માજી પ્રમુખો શ્રી. નાથુભાઇ મીઠા તથા રમણીકલાલ ભગવાન પારીદાર, આદ. શ્રી. આશાભાઇની કંપનીવાળા શ્રી. સોસાયટી કુમસં-હીંદુ સભાના મંત્રીશ્રી. નાથુભાઇ ભગાભાઇ જાણીતા કોન્ટ્રેક્ટર દાદુ, વગેરેએ અભિનંદન આપ્યા હતા.

લગ્ન વીધીને દીવસે રા. પારી'નો ગેળાવડો રાખવામાં આવ્યો હતો.

મુસ્લીમ એજ્યુકેશનલ ફન્ડ

	(ચંદાનું લીસ્ટ)		
આગલા અંકનો સરવાળો	૧૮૧	૧૭	૦
ઉમર આદી	૨	૨	૦
ઇબ્રાહીમ હાજી સાલેહ	૧૫	૧૫	૬
બીબા હસન ગાદવાર	૧૦	૧૦	૦
અહમદ ઇબ્રાહીમ પટેલ	૧	૧	૦
મોહમદ સાલેજી લદેર	૨	૨	૦
રાજુ વેરી	૨	૨	૬
અબુ મીયાં એન્ડ સન્સ	૧૫	૧૫	૦
ઇબ્રાહીમ હસન મદવાર	૧૦	૧૦	૦
દાવુદ સાલી	૨	૨	૦
એમ. સાલેજી	૨	૨	૦
સાલમ્બુ અલી મની	૨	૨	૬
હસન મસુમાહમદ દાંણાત	૧૫	૧૫	૦
મીસીસ જોહરા હસન ઇ. સંગાત	૧૦	૧૦	૬
કુલ પા.	૨૭૪	૧	૦

(અપુરું)

વાંચવા લાયક પુસ્તકો

રાજકળાબાનુની નવલ કથાઓ

કાશીનાથ	૦૪	૧
મીકેત ભાગ ૩	૦૭	૦
ચંદ્રનાથ	૭	૦
જન્મી	૭	૦
અનુરાધા	૬	૦
કલા	૬	૦
પરણિતા	૨	૬
પાલી જમાન્ત	૪	૦
વિપ્રદાસ	૭	૬
રવજી	૪	૦
માવજીમા	૭	૬
નવીના	૭	૦

હિંદ સ્વરાજ્ય

દુષ્કાળનો ભય

કાઠિયાવાડમાં પહેલે કેફાણે વરસાદ થયો પરંતુ નથી પડયો. શ્રી. છગનલાલ દેસાઈ નીચે પ્રમાણે સંપીજનને લખે છે:

"અમીછાંટ વાવણી અડધો વીતી ગયો પણ ઝાલાવાડ, ગોંડલ્‌કાંઠા, ભાવનગર, ગોંડળ, દ્વારકા, જોડિયા આણી વરસાદનો ઝાઝો સરખાપ પડયો નથી. રાજકોટમાં બે ત્રણ વરસાદ સારા થયા પડેલો જ્યાં આજે રાજકોટનાં સદર, લોધાવાડ પ્લોટ અને જુના કુવાઓના પાણામાં કોક ઠેકાણે પાણીનું ટીપું યે ભળ્યું નથી. ગોંડલ મુકામે ગામમાં છે બાવનજર, મહુવા, ભાવનગર, જુનાગઢ વિગેરેમાં સારા-નરમા સારો વરસાદ પણ વાવણી બારી થઈ છે પણ ત્યાંયે ગોંડલની રીતસર ઝાપટ્યું પણ પડી નથી. ગોંડલ રાજ્યના કુવાના પાણીની સપાટી ઘણી ઉંડી જતી હોવાથી ખેતીવાડી ઉપર ઘણોખરો આધાર રહે છે. ખાસ કરીને ઉનાળુ પાક તો ઘણો ઓછો થશે. આ વખતે ઉનાળુ, ડાંગર નીકળશે. ગોંડલમાં અન્નક્ષેત્રના ખાતાવાળા તરફથી ઉઘરેલ ઘરનો ઘઉંરો ઘણા ખરી ખાતી અને પુછશે પણ ઓછા થઈ ગયા. આશુ આવી ગયા હતા. હિંમ અને મારવાડના ઘણાયો બળદો અને માલની પાંચ ઘણા એ બાજુ ઉતરી આવ્યા છે ગઢડાજન પાસે પાસેની ગીરના માલના વેપારીઓ ઉતારી લાવીલાણા પગે લાગતા અને ઢોર માટે ચોધાર આસુએ રડતા ઘણાયો જ જોવાને આવ્યો હતો. રાજકોટમાં જે ૧૬ રૂપીયાનું ઘનમાં વાવેક પાલ ગણાતું તે ૪૦ રૂપીયા આપવામાં નથી પંદરવીસ વરસની જુની પાસની ગંઠાઓ ઉપર વ્યવસાયી ચાલી છે તોય પાસ મળવી થઈ ગયું છે. નવું પાસ કપાસી ચાલવું જે પ્રથમ મુંબઈ રહ્યો છે. બી. બી. એન્ડ સી. આઈ રેલવે અને કાઠીયાવાડની રેલવે ત્યા દુકાળના કારણે પાસના વેગનનું મુકે પાસ ઓછા કરી દીધી આપે તો પાયમાલ બાલુથી મંગાવવા રીયારણા થાશે છે.

રેલસંકટ ૧૯૩૮માં જે ગામમાં થયા હતા તેની ખામધા જેવા રહ્યોમાં બચાવ પછી દોઢ છે અગર બીજા કોક દુકાળ કે પડેલાં દોઢ છે તેનો ઉપયોગ થયા લાગ્યા છે સરકારી અનાજની અને ગરીબ નવાબોરને ગયત અનાજ આપવાની દુકાનો કયાંક કયાંક ખુલ્યા થાગી છે. મોટાં મોટા શહેરોમાં પાસ પણ મહાજન આવેલાં નીકે છે.

પણ હજુ આ દુકાળનો ભય ટાળવા માટે ગામડાંમાં વ્યવસ્થિત રીતે કામ કરવા પહોંચી શકાયું નથી. મેં તારબુદાસ ગામ અને મને આજના સ્થિતીમાં વીચાર કરતા લાગ્યું છે કે રેટીયા પાસ્યા મીલોને જે દરીદનારાયણ મેથી આપને નાણે એકત્ર કરવામા આવે છે ને ઘેલીગાંથી આ વખતે ૭૦ હજા આપા દુકાળ સમયે રાહતના કામમાં ચલાવામ ન આવવાનું છે

હાલિયાકાઠામાં જે દુકાળનો ભય આજે ભાગે મંડાયો રહ્યો છે એવો—ન કરે નારાયણ—આપે-પર પડે તો તેને પહોંચવા માનવું બારેબર અગીરગ્રામ મામ મદદ પહોંચે."

હિંદુ-મુસ્લીમ ઐક્ય

ગાંધારી સરહદ પ્રાંતની મુસાફરી દરમ્યાનલ આબેટાબાદ ખાતે બોલતા કરતાં ગાંધીજીએ હિંદુ-મુસ્લીમ સમાધાનના ચમત્કારપર નીચેના ઉદ્‌ગારો કાઢયા હતા:

તમે ગાર્ડ અંદાજથી ગારી ખુશો તો તમે જોશો કે પ્રાંતના આને હિંદુ-મુસ્લીમ ઐક્ય-પાની પ્રાપ્તિને સારૂ આવીરત આત્મદાનિમ તખના તેમાં ખૂની, લાગના ચોરી ને બ્લાક ચાલુ છે બીજા વસ્તાને સાર નથી ના એટલા સારૂ હું એવી એકતાને ઝંખુ છું - તે બીજા સ્વરાજની પ્રાપ્તિ અસંભવીત છે. આપ એવી પ્રાર્થના સેવે કે હિંદુઓ બહુમતીવાળા છે એટલા સારૂ તેઓ હિંદને માટે આદર તો તેમને પોતાને માટે સ્વરાજ મેળવવા સારૂ બીજા કોમોના પીઠબળ કે દેશ તેના સ્વીનમ બાગ જમાવી શકે ખુલ્લા ખુલ્લ સ્વીનમ બંગ, હું સ્વીકારવા કહી ચુકયો છું તેમ, બોળા બટકા માણસો પણ મગેઠબળે ચલાવી શકે. પણ જો બોળા જેટલા માણસો આખી પ્રજાના સંગઠિત સહકાર અને સમાર્થના પ્રતીકરૂપ હોવા જોઇએ, સક્રિયસહમાં પણ તેવું જ નથી શું? ગોદાન પર લડનારાઓને તમારા મુખ્ય પ્રજાનાં બહુમાર અને પીઠબળ જરૂરી હોય છે. તે વીના તેઓ અપંગ થઇ પડે હિંદુ—મુસ્લીમ ઐક્યના માટે હું આશીરા છું કારણકે સ્વરાજ માટે હું આશીરા છું. અને મને પૂર્ણ ખાત્રી છે કે સ્વાતંત્રયસંગ્રામ રાજદ્વારી માત્રાળા નહીં પણ હિંદુ—મુસલમાન વચ્ચે ખરીદીથી ઐક્યના બદલો કે ગોઠી આવશ્યકીજ છે—કદાગ આપણે પારીઓ જોઇએ તેવી બદલી આવે

"એક બાપપણથી મારૂં આ સ્વપ્નું છે. મારા પીતાના સ્વપ્નોના તાદૃશ ચીતાર મારી આખ સામે આજદીન સુધી છે, જ્યારે રાજપ્રકરણ હિંદુ તખજ મુસલમાન સમાજોની જેમ એકમીજના ઘર બાબતે સારેમાટે અવસરે છુટથી ખાવા અને ખાતા. હું માનું છું કે આખા દેશમાં કરી એકવાર એ દાંતસો આવ્યા ન છે. અજાના બની કજિયાકોસ અસ્પા-ખારીન ગાંધારા ન. ન હોવાને સારૂ ન જ દુ.

હિંદ સ્વરાજ્ય શા માટે માંગે છે?

હીંદમાં બ્રીટીશ અમલ સ્થપાયાને ૧૫૦ વર્ષ થયાં પરંતુ બહારજાનાવાળી જનતાની સંખ્યા નું પ્રમાણ રોકડે આર હજારી ઉપર ગયું નથી. જ્યાં ત્રીસ વર્ષની માત્ર પણ દસા જેટલીજ નીરક્ષરતા ઘટી. હિંદમાં કુલ સાત લાખ માણસો છે પણ પણ આગે બે માણસોમાં નીરક્ષણ નથી સેંકડે ૭૮ દસા લોક જેનીપર ગુજરનો કરે છે, પણ આ ગીરાણ દેશમાં જેતીનું શીક્ષણ આપતાં દુઃખ વિદ્યાલયો કેટલાં? દસ રૂપે: આ રીપાર્યોઓની સત્યાર્થ જોવતેજ કરીને પાસ છે.

હીંદમાં અંદાજપત્રકમાં રાષ્ટ્રસંરક્ષણ ખાતા પાછળ કેટલો ખર્ચો બાંધે બાબ છે અને બરકરી ખાતા પર તમજ રાષ્ટ્રીય કર્જનું બ્યાજ આપવા માટેના કેટલો અગાધીર બાર્ય થાય છે એની ગમના કરી જોવા જેવી છે

	૧૯૮૪-૩૫	૧૯૩૫-૩૧
બ્રીટીશ સૈન્યને દસા	૫૦૫	૪૯૬ દસા ૬૦૧
બારોગ્ય	૨૦૫	૨૦૬
જેતી ઉદ્યોગમાંથી	૨૦૫	૨૦૧
મુલ્કી કારભારે	૮૦૬	૮૦૬
પોલીસ ખર્ચ	૬૦૫	૬૦૬
રાષ્ટ્રીય કર્જનું બ્યાજ	૨૬૦૧	૨૨૦૫
લશ્કરીબાર્યુ	૨૫૦૦	૨૬૦૬
	૬૬૦૩	૬૫૦૧

હિંદનું જ કર્જ સુમારે ૨૨૫૦ કરોડ રૂપીઆનું છે! બાદસું ત્રિ થયું કર્જ પ્રકારે? આ દેવું કોમ હીંદના રહાબ માટે થયું જ નથી. બ્રીટીશ સામ્રાજ્યના હિંદમાંના હીતો માટે બહારના રાષ્ટ્રો હુમલા માટે થયેલા ખર્ચનો આલેખ મોટો ભિન્ન હીંદના માથે મારવામાં આવ્યા છે. આ કર્જમાંનું એક તૃતીયાંશથી વધુ કર્જ પરદેશી મુડીદારોએ આપ્યું છે. એટલે આ કર્જ પરનું બારે કરનું બ્યાજ સઘળું પરદેશમાં જરવામાં આવે છે।

શ્રી. સુભાષબાબુ સામે શિસ્તભંગ માટે સેવાયકો બગલાં

વર્ધાથી કટરનો ઓગસ્ટ તા. ૧૧ નાનો ટેલીગ્રામ જણાવે છે કે કોંગ્રેસની વર્કીંગ કમીટીએ કોંગ્રેસ ના ભાજી પ્રમુખ શ્રી સુભાષ બોઝાને ત્રણ વર્ષ ને માટે કોંગ્રેસનો સંસ્થામાં કોઇ પણ જાતનો દોષારોપ માટે નાલાયક ઠરાવ્યા છે આ. પત્રકુ શ્રી. સુભાષ બોઝે કોંગ્રેસ કમીટીનો બધુક ઠરાવોની સામે દેખાવો કરવા તેના પરિણામે લેવામું છે. વર્કીંગ કમીટીએ બીજો ઠરાવ દરીમા-પાર કરકર મોકલ્યા ના સંબંધમાં કોંગ્રેસ તેમજ બધુક્ષ્ય ધારાસભાના વિરોધના બોઝીસ નરકારે કરેલું અપમાનના કારણે મુખ્યત્વ પારસભાર ની આવતી બેઠકમા સામના ગેરહરીને હાજરી નહીં આપવાનું સુચવનારો કર્યો છે. એ ઠરાવ આ બાબતું છે કે બોઝીસ સરકાર એમાં પગલાં લીધેલાં છે - કે હિંદુસ્તાનને પુરતી સુચવણમાં અનીવાર્ય રીતે ફેલાવનારાં થવા પડશે.

ઉ. આ. ના હિંદી અખબારપર 'મદ્રાસ મેલ'ની ટીકા

દક્ષિણ આફ્રિકાના હીંદી અખબારપર ટીકા કરતા 'મદ્રાસ મેલ' નીચે પ્રમાણે લખે છે :

"જો પાંચ જોડ જમા વસ્તુપર હીંદુસ્તાનમાં સખણા કોમો એકમત હોય તો તે સમુદ્રપારના હીંદીઓને માટે ઇન્સાફની માગણીપર છે. યુરોપીયન, હીંદી ને પારસી એ પ્રત્યેક કોમના પ્રતિનિધિઓએ સમુદ્રપારના હીંદીઓની મુશ્કેલીઓમાં માર્દવ દીલસોજી દર્શાવવામાં અને તેઓ તરફ ન્યાયી વર્તણૂક બતાવવામાં આવશી જોઇએ એ બાબતથી કરવામાં કમી કચાશ રાખેલી નથી... ...દુનીયાનમાં વમળાટનો દર પરવારી રહેલાં હીંદીઓને સેમેચેટ કરવાની તેઓની દરખાસ્તોની કે તેવા હીંદીઓ તરફની તેઓની સગવાન વલણ તો આ દેશમાં કોકમત પર કેવો પ્રત્યાઘાત થશે તેની ગંભારતા પુનીયન સરકાર બીલકુલ સમજી રાખી નથી. તે ધારે છે કે આ એક પોતાનો બાનમી સવાલ છે કે જેને હીંદના કે જગતના કોકમતનો બીલકુલ ખ્યાલ કર્યા વિના નીકાલ કરી દઇ શકાય. તેઓનો એ ખ્યાલ ખોટો છે એ વસ્તુ મોટી પદેલી તેમ સ્પિકાર્યજ પડશે છે."

બાળ ઉપયોગી સાહિત્ય

નીચલું બાળ સાહીત્ય બાલકોના દ્રષ્ટીબિંદુને ધ્યાનમાં રાખી બાજ સાહીત્યકારોએ લખેલું છે. રસા દેશની વાતો અને અનુભવ જેવા વીશયોનું સુંદર અને સાદેથી ભાષામાં વર્ણન કરેલું છે. આ સાહીત્ય પહેલી ચોપડીથી લઇને ચોથી ચોપડી સુધીના વિદ્યાર્થીઓ માટે છે. બાજ માનદના અભ્યાસીઓએ લખેલા નીચલા પુસ્તકો વાંચતા બાલક બહુ વિષયોથી માહીતગાર થશે અને જ્ઞાનમાં વૃદ્ધી પામશે.

સુંદર બાળ સાહીત્ય

૨૩૯–૩૯ ના વિદ્યાર્થીઓ માટે

દક્ષીણામુર્તિ બાલ સેટ ૨૫ પુસ્તકોની કીંમત રૂા. ૧૨–૬.

પંચાયત	દાખો અને બાલવાર્તાઓ
ચતુરે કરોળીયો	વાર્તા
ત્રંપોલનું પુષ્પ	વાર્તા
લોભુને લાખ કરી	બાલવા ખેલ
બાજીએ કહેલા	વાર્તા
તારાબેનના પાઠો	વાર્તા
મેઘિયો	વાર્તા
ટેક	વાર્તા
ઠેક ઠેકા	કલ્યાનુ વર્ણન
જીવજંતુ	જંતુઓની માહીતી
કેસુ બાઇના પાઠો	વાર્તા
નીળ ગાય	ઉત્કાંતીની માહીતી
પર્વત ખાડી	ઋતુની વાર્તા
નર્યા વરતો	ઉખાણા
ચોરનો પરો	વાર્તાઓ
તાક ધડ	વાર્તાઓ
ઘરાણની તલવાર	વાર્તાઓ
બે બાળ નાટકો	
ટુચકાઓ	રમુજ
ચિત્રાવતી વાર્તા	
ઝાંખો રેપ્પો	
મામડામાં સર્યો ઘનો	મામડા વિશે દહ્યુંદ
બેકના ચિંત્રકારમાં	વાર્તા
બાલ અને ચીડા	વાર્તા

દક્ષીણામુર્તિ બાલ સેટ ૩૦ પુસ્તકોની કીંમત રૂા. ૧૫–૬

બાયમ વર્ષો	૨૦ વર્ષોની માહીતી
બાલવું બોધજો	બાલવા બાયક વીજાન
મોઢા બાબું ત્યારે	નાટીકા
દયાલમાં	પ્રથમ વર્ણન
પ્રવાસ વાર્તા	વાર્તા
ઢારબળ બાગ ૧–૨	વાર્તા
બાલ જોડકણા	
ચિત્રાનની રમતો	ઘરમાની રમતો
ખરીની ચોરી	ચીત્રાત્મક પરીવાર્તા
જંગાળની ભોરકથાઓ	વાર્તા
ઉપર પુર	ઐતિહાસીક વર્ણન
સવેદનની ટ્રાજેડી	કુદરતનું વર્ણન
વિવિધ માહીતી સંગ્રહ	બાલકોને બાલવાજોગું કેટલુંક
મીરીક બાઇની વાર્તા	બાગ ૧–૨
વનસ્પતી	માહીતી અને ઉપયોગ
ભોકકથાઓ	વાર્તા
ઝંડાના પરાક્રમો	વાર્તા
સાદ્ય ચિત્રો	
ખાનેર મકય	ચિત્રાત્મક વાર્તા
મનમક ખેલ	જાદુગરની વાર્તા
વન રહ્યો	દ્રશ્યની માહીતી
ખુબો ગાયક	વાર્તા સંગ્રહ
પુર્વા પતંગીયા	
ચિત્રાનની દ્રષ્ટીએ બાગ ૧–૨	
૭ મુખ્યાંઓ	વાર્તા
નારદ અને મહેા	
ઋતુના રંગો	

બાલોપયોગી બાળ પુસ્તક બાળા

આ માળાના બધા મુદ્દાઓ છે. આખી માળાના સેટની કીંમત રૂા. ૧૫.

ગુચ્છ ૧

ના માટે	નાટકો.
ચિત્રની વાર્તા	
ત્રણ તપેલા	હાસ્ય કથા
મહારાષ્ટ્રનો મહારથી	શીવાજીની કથા
સંમેત ગીતો	
ચિત્રાન વિહાર બાગ ૧	
રંબાનુ રસોઇ ઘર બાગ ૧	રસોઇ વિશે જ્ઞાન
મદા રાક્ષસ	વાર્તા
રમીયાના બાગમાં	વાર્તા
કઠપુડા	બાલ ગીતો

ગુચ્છ ૧ ની કીંમત રૂા. –૬.

ગુચ્છ ૨

બાલ્ય દુનીયા	દુનીયાની બાલવાજોગુ જ્ઞાન
સુંદર પરી	નાટક
નાના મોટી વાર્તા	બાગ ૧
બાલકોનું સ્વર્ગ	બ્રોગોલ્હાકેક
ચિત્રાન વિહાર બાગ ૨	
નરસૈંદર મેપાલીનન	બાગ ગીતો
રંબાનું રસોઇપર	બાગ ૨
ચંદ બાગના	નાટક

ગુચ્છ ૨ કીંમત રૂા. ૬–૬.

ગુચ્છ ૩

રાજન ઉંદર	
ચિત્રાનો ચિકાર	વાર્તા
સમાદ હરીચંદર	ઐતીહાસીક વાર્તા;
ફુલજરદી	વાર્તા
બાગળના ફુગાવા	બાલવાની રમતો
ચિત્રાન વિહાર બાગ ૩	
રંબાનું રસોઇ ઘર બાગ ૩	
મીરાબાઇ	મીરાનું જી. ચ.
દરબારાજ દુરમન	ઉખાણ વિશે બાલવાર્તાઓ
સુંદર સંવાદો	
નાની મોટી વાર્તા બાગ ૨	
રોમરાજ	બાલવીરાસીંહ નાટક

ગુચ્છ ૩ કીંમત રૂા. ૬–૬.

બાળ સાહીત્ય

ટેટલાક પક્ષીઓ	૪ ૦
કિલ્લોલ (મોટી છોકરીઓ માટે ગીતો)	૧ ૪
ચોપગાની ચતુરાઇ	૧ ૦
મુરબ્બાનો પુત્ર	૧ ૦
નવા ગીતો બાગ ૧	૧ ૬
,, ,, બાગ ૨ જો	૧ ૬
નક્ષત્ર બાગ (બાલકો માટે બોધકોનો સંગ્રહ)	૧ ૪
નાના બોધ વાર્તા	૨ ૦
પુંડરીકના પરાક્રમ	૧ ૬
પ્રાણી પુરાણ	૧ ૪
પુસ્તકાલય	૦ ૬
દુરબદ વખત બાળવાનું જ્ઞાન	૧ ૦
બાલપુની કુચ ઇંડી કુચનું વર્ણન	૧ ૦
બાળ બોધોત્તીપન	૧ ૬
બાગ કુજ વાર્તાઓ	૨ ૦
બાળ કથાવલી વાર્તાઓ	૨ ૦
બાલવાર્તા બાગ ૪ જો	૧ ૦
બાળ વાર્તા વિનોદ	૨ ૦

બધવાનું ઠેકાણું :–

Manager, Indian Opinion,
Phonix, Natal.

નવલ કથાઓ અને બાળ સાહિત્ય

નવલ કથાઓ

કેળાવાળી અને બીજી વાતો (મરત દયારામ)	૨	૦
કુરબાનીની કથાઓ	૨	૦
કલ્પના કુસુમો (ટૂંકી વાતો સંગ્રહ)	૫	૦
ગામ દેવતા (નોવેલ)	૫	૬
ગુલરાજ (નોવેલ)	૪	૦
ચેરાતા વાદળ	૬	૦
છાયા (વાર્તા)	૪	૬
જાગીરદારનો દાસ્ય ભંડાર	૬	૦
જીવોત્સના	૫	૦
જીવનનાં પ્રતીબીંબ	૮	૬
ઝાંસીની રાણી	૫	૬
ઝાંઝવાના જળ (ટૂંકી વાર્તાઓ)	૩	૦
તમૂના આમ ૨, ૩ (ટૂંકી વાર્તાઓ)	૫	૦
તારી તલવાર (રાજપુત કથા)	૪	૦
દક્ષિણપરીવર્તન (ડિકસ્ટેન્સની ઐતિહાસિક કાદંબરી	૪	૦
દેવા ચૌધરાણી (નોવેલ)	૩	૬
દેવ ત્રિવાન (કાઠીયાવાડની ઐતીહાસીક કથા)		૦
ધુપ છાયા (વાર્તા સંગ્રહ)	૪	૬
ધુપ ત્રિછા	૩	૬
નારી હૃદય (કથાપી)	૪	૬
નવા નગરીઓ (કાસ્ય રસીક કથા)	૭	૦
પ્રેમાકર્ષ (સુંદર રસીક નવલકથા) ભા. ૧	૬	૦
,, ,, ,, ,, ભા. ૨	૫	૬
પુરાતન જનોત (નોવેલ)	૪	૬
પ્રેમ પ્રભાવ (નોવેલ)	૫	૬
પુજારીણી	૪	૬
બાનાના બદીલા (ટૂંકી વાર્તા સંગ્રહ)	૪	૬
બીજરને પંથે અને બીજી વાતો	૩	૦
બત્રીસ પુતળાની વાર્તા (હાજર જવાબીની વાતો)	૮	૦
ભુલાતો દીપક ભાગ ૨ જો	૨	૬
ભોજ અને ભળીદાસ (૧૦૮ વાર્તાનો સંગ્રહ)	૮	૦
માલીકા (વાર્તાઓ)	૫	૦
મદુલા	૩	૬
મોરી અને મેળવા (બે બેડીયા બેનોની રસમુક્ત કથા)	૧	૬
રાણીબ્રુ (અરબી પ્રસીદ્ધ નોવેલનો અનુવાદ)	૬	૦
મરત દયારના દાસ્ય પ્રસંગો	૪	૬
રજપૂત રેણા ખંડ ૧ (કાઠવાડીની કથા)	૨	૬
,, ,, ખંડ ૨ ,,	૨	૬
રાણા પ્રતાપ (ઐતીહાસીક કથા)	૩	૦
લગ્ન સમેલન ભાગ ૧	૩	૦
,, ,, બીજો	૫	૦
વિનોદ વાટીકા	૫	૦
વેરાનમાં	૩	૬
વહેતી ગંગા	૫	૦
વૈરાગ જાગે છે ત્યારે (પ્રતીકારી નોવેલ)	૩	૦
શું જાનબોજ કેમ જાણી	૫	૦
સાનંદ મઠ	૪	૬
સાચે ભાષા	૫	૬
સાત્વિક દયા	૬	૬
સમ્રાટ વિક્રમની વિનોદી વાર્તાઓ	૭	૬
સાનસીક	૧૨	૦
સાવજ પતી	૭	૬
એ પ્રેમની કેાની	૫	૦
જીવાકાન્ત	૫	૬
સ્નેહના સર્વાદ (પ્રેમકથા)	૮	૦
સોરઠ રાણી	૫	૬
સોળ સતી	૩	૦
સૌરાષ્ટ્રની રસધાર (સૌરાષ્ટ્રની ઐતીહાસીક દંત કથાનો સંગ્રહ) ભાગ ૧	૩	૦
,, ,, ,, ૨	૩	૦
,, ,, ,, ૩	૪	૬
,, ,, ભા. ૪	૬	૬
,, ,, ,, ૫	૪	૦
સ્વર્ગ અને પૃથ્વી	૪	૦
સ્નેહ સાકળી	૫	૬
સમાજની વેદીપર	૪	૬
સાગર સગાઇ (સાહસપુર્ણ વાર્તા	૨	૦
સુનીતા અોર	૪	૦
સ્નેહ સંગમ	૪	૬

ઐતિહાસીક કાદંબરીઓ

ચાણીક કલ્પનો ગ્રંથ	૬	૨
નવ રત્ન ભા. ૧ લો.	૫	૬
,, ,, ભાગ ૨ જો	૬	૬
જંજરી (ર. મ. દેસાઇ કૃત)	૫	૦
જોગનની કોમત	૫	૬
ભાણાની માનતા	૧૭	૬
વિજીત ત્રિ	૬	૦

સરકારી શાળાઓમાં ચાલતાં પુસ્તકો

	શી.	પૈ.
પાઠમેળો	૯	૬
૧ લી ગોપડી	૯	૬
૨ જી ,,	૧	૦
૩ જી ,,	૧	૩
૪ થી ,,	૧	૬
૧ લી ગોપડીના અર્થ	૯	૬
૨ જી ,, ,,	૯	૬
૩ જી ,, ,,	૧	૯
૪ થી ,, ,,	૧	૬

નવસુધર વાંચનમાળા

પાઠમેળો	૯	૬
૧ લી ગોપડી	૧	૯
૨ જી ગોપડી	૧	૬
૩ જી ગોપડી	૧	૯
૪ થી ગોપડી	૨	૦
મુજરાતી દેશી બીજાળ ભાગ ૧	૯	૬
,, ,, ,, ભાગ ૨	૧	૦
અંકગણીત બાલકોપયોગી	૨	૬
બાકરણ બાલસુલ	૧	૬
અુમેળ ૪ થા ધોરણની (અંજરીના ૫ત) નવી આવૃત્તિ	૨	૦
સચિત્ર મુજાકરનો ગકરો	૩	૦
હીંદુસ્તાનનો નકશો	૩	

શ્રી દક્ષિણા મુર્તિ બાલ સાહિત્યમાલા

૮૦ પુસ્તકોનો સેટ

બાલવયની દક્ષીણામુર્તી સરસ્વા તરફથી નીચેના ૮૦ પુસ્તકો બહાર પડયાં છે. બાળકોની કેળવણીમાં રસ લેનારા ગીજુભાઇ, તારાબેન, રામબાઇ પાઠક, કમળાબેન, જુગતરામદવે લીલાવતીબેન વિગેરે આ પુસ્તકોનાં સર્જકો તેમાં લેખકો છે. બાળકોની કેળવણી સરળ ભાષા અને સરસ સમજાવણી અને સહેલી કરવા તેમાં ધ્યાન આપી રહ્યાં છે. દરેકમાં બાળકો માટે આ પુસ્તકો બહુ ઉપયોગી માલુમ પડયાં છે અને તેનાં બહેા બહેાળા ફેલાવા થયા પામ્યા છે. પુસ્તકોનું કાગળ અને છાપા બહુ સરસ છે. બાળકોને સમજાય તેવાં છે. તેમાંને ચિત્રોમાં રસ ઉપજાવે તેવાં આ પુસ્તકો કેળવણી ચાહનાર બાળકો માટે છે.

આંકડા	સેટની કીમત	પા. ૧–૧
પુસ્તક નામ		૬ પૈની.
અનુપતિબાધા		મહાસભાઓ
ચેતીયે।		કર્તવ્યોના પુણ
ઉંચા ૬૬ ઉંચુ ૬૬		અપરોક્ષા
કલ્પતરી		આદિકવિ બાળકુ'
કથાર		સાહેબ પોથા
બાળકોનો બીરખમ—૧		ચિઠ્ઠી પોથી
ગોપીચંદ		નાકમ પોથા
બાળ નાટકો—૧		નાના પાઠો
ઢંઢ અને ઢંઢા		મોટા પાઠો
તિરંદાજ		નાની વાતો
ગામડામાં મળજો		ઘરમાં
બાળ પ્રવાસો		બાળકોમાં
મારા જોડીયા		શેરીમાં
જરા હસો		બાળકવાળામાં
કપાષા બાલબા		બાળકમાં
મકનો ને રાહસ		કરવા જાઓ
રણજિંદ રામસિંહ		ગુજરાતમના પાઠો
રૂપાબની પેટી		■ જો જો
ગધિકું		ગધેડું ને ગોકું
બીડીયાબાનું		કાકા દર્શન
બાળ નાટકો—૨		ગોતરાતી દીવાકો—૧
બાપરથી બીકીને		ગોરવરાતી દીનામો—૨
કુકરતમાં		શુદ્ધચરિત્ર
મોતીયો		ગુજરાત—મહારાષ્ટ્ર
રમણભાઇ પડી ગયા		જોડણી
મંજેહનો પોપટ		કહેપત સંગ્રહ
પોલીટો પુત્રે છે		હરિજંદ
પીરૂ અને—		ગોમ કેમ?
બાલું પાણી બાબા		જાનત રહીએ
મામાની બબ્ય		બાકરણ પોથા
વાતામાં		વરત સંગ્રહ
રેજનીશા		રમત જોડણી
બાળકોનો બીરખમ—૨		ગિરાજી મહારાજ
ઉંદરા રેલ્યે માબાપ		કુદા અને સોરઠા
મારી માબં		વિનોદ દુચકા
કમળાબેનના પાઠો		બાળકોના ગ્રેબો
ત્રિરિગિબરૈ		બાપણે પોતે
બાળા હાય,હાય દાદી		કાબ્યસંગ્રહ
બળાવાય અને—		ગ્રેબો પાઠ
પ્રભુ		ર્ષ કથન પાંદોલુ

આ બંદાદીસે લખવાથી બળી શકશે.

Bhanjee Lavji's Renowned

PURE GHEE

Porbander Ghee with the mark "B. L." and Veraval Ghee with the mark "V.B."

ભાણજી લવજીનું પ્રખ્યાત

પોરબંદરનું B.L. મારકાનું તથા વેરાવળનું V.B. મારકાનું

શુદ્ધ ઘી

અમારે ત્યાંથી કીફાયત ભાવે મળશે.

સાઉથ આફ્રિકાના સોલ એજન્ટ્સ

South Africa's Sole Agents

T. P. DEVSHI & SON

General Merchants

119 Victoria Street,

DURBAN.

'PHONE 22591 25043 RES.

BOX 881.

ભાણજી લવજીનું

પોરબંદરનું શુદ્ધ ઘી

અમારૂં ભાણજી લવજી ફોટો રજીસ્ટરડ માર્ક (B.L. PHOTO) નંબર ૧ પોરબંદરમાં સરકારી લેબોરેટરીમાં પાસ કરાવેલું સર્ટીફીકેટ સાથે સાઉથ આફ્રિકામાં મોકલવામાં આવે છે.

તેમજ અમારૂં ગીરનાર જંગલમાં વેરાવળનું ધી રજીસ્ટરડ માર્ક (V. B. PHOTO) રજીસ્ટરડ માર્ક નં. ૧. બંને ધી સાઉથ આફ્રિકામાં પબ્લીક હેલ્થ ખાતાએ (PURE GHEE) ચોખા ધી તરીકે પાસ કરેલું છે.

અમારા બંને ઘીની સોલ એજન્સી યુનીયન એરોઇ સાઉથ આફ્રિકાની પેઢી ટી. પી. દેવશી એન્ડ સનને આપેલ છે. ભાવ માટે પુછાવ:

સાઉથ આફ્રિકાના સોલ એજન્ટ:

T. P. DEVSHI & SON,
119 Victoria Street
P. O Box 881.
DURBAN.
Tel. Add. "NATVAR" Durban.
Telephone: 22591, 25043.

ભાણજી લવજી ધીવાલા
પોરબંદર, કાઠીયાવાડ,
ઇન્ડિયા.
Tel. Add. "BHANJI" Porbander.

અમારાં નવાં પુસ્તકો

નીચેના પુસ્તકો બધા મુંડી કરેલા અનુભવી લેખકોના છે. દુનિયાનાં પુસ્તકો મુકર જતાં જ્ઞાનપુષ્ટ અને સારા લેખકોના વાચવા જોઇએ. જેથી આપણા જ્ઞાનમાં વધારો થાય અને અપણું ચારીત્ર ઘડાય. એ ઉચ્ચ આદર્શને ધ્યાન માં રાખી અમે પુસ્તકો મંગાવીએ છીએ. ઉત્તમ સાહીત્ય જ્ઞાનમાં વધારો કરે છે.

રાષ્ટ્રીય સાહિત્ય

ગરવાગુજરી કહાણી	૪ ૦
,, ,, ભાગ ૫૨	૪ ૬
બેનૂત ભિકારી	૧ ૦
ભારી જેલયાત્રા (ગાંધીજી)	૪ ૦
ગોળમેજીમાં ગાંધીજી	૨ ૦
મારી કૈદના કથા (ઈ. જ. નેહરૂ)	૧૨ ૬
અને મજુરી કરનારાઓને (રોમાંરોલાં)	૨ ૦
બેલા કાકરી મ. ૨. ભોપાલાચારી	૨ ૦
આરે કરીયું શું? (ટોલ્સટોય)	૨ ૬
,, ,, ,, ઉત્તરાર્ધ ,,	૨ ૬
દક્ષિણના વીર (બાહી ભિરી ગાળ)	૧ ૬
ધર્મ સંસ્થાપન (ગાંધીજીના અકબરને વિદેશના વિચારો અને લેખો)	૧ ૧
નરવીર બાલાજી	૧ ૦
નીતિબોધને માર્ગે (ગાંધીજી)	૨ ૦
પરદેશી કાપડની સામે હરીફાઇ	૨ ૬
પ્રાણ પ્રતિષ્ઠા (ગાંધીજી)	૨ ૬
બોલશેવીઝમ ને બીજી વાતો	૧ ૬
મહાત્માઓના પ્રસુનો (૫૦ પ્રસુનોના ૬૬ ફો. ચરીત્રો)	૨ ૦
મહાત્મા ગાંધીજીની વિચાર સૃષ્ટી (લેખો અને ભાષણોનો સંગ્રહ)	૧ ૦
મહાત્મા ગાંધીજી (સ્મરણો)	૦ ૬
રાજકીય ભિક્ષાજી	૧ ૬
રાષ્ટ્રીય સંગીત ગાયક	૧ ૬
વધુબાપરમા (ગાંધીજી)	૩ ૦
સત્યાગ્રહની મિમાંસા	૪ ૬
સ્વદેશી સમાજ	૨ ૦
આબાદ હીંદુસ્તાન	૪ ૬
અહિંસા ગાંધીજી	૩ ૬
આખરી કેસો (હાલી કુટની લડતનો ઇતીહાસ) ભાગ ૧-૨	૧૫ ૬
આપણાં કુટમાતીના લેખો	૧ ૧
અબજીની પ્રતિભા	૩ ૬
ગો સેવા	૨ ૬

ધાર્મિક સાહિત્ય

શ્રીમદ ભાગવત (મોટું પુસ્તક)	૧૨ ૬
ગદ્યકાવ્ય ભાગ ૨ જો	૧૭ ૦
ભક્તક કથાઓ ભગવાન બુદ્ધની વાતો	૧ ૬
મહર્ષિ દયાનંદનું જી. ચ.	૨ ૦
પ્રભાત પ્રાર્થના માટા ભાગનો સંગ્રહ	૪ ૧
પરમાર્થસાર	૧ ૦
પરમહંસના બોધ વચનો	૨ ૦
મહાકીન પુરાણ (ભાગ સંકીર્તનવાળું જીવ નીતા તથા જીવ લીલામૃત સહીત પા. ૧-૬	૦
મંગળ પ્રભાત (ગાંધીજીએ ૨૧ નીતમોના કરેલા અર્થો)	૧ ૦
સત્યવીર મહાકાવ્ય	૨ ૬
સાવીત્ર ગદ્યકાવ્ય	૩ ૦
સતી સીતા	૧ ૦
સ્વામી વિષ્ણુ સંન્યાસ (વિવેકાનંદ)	૧ ૦
અર્વાચીન ગાયો અને ગાયોમ વિચાર	૨ ૬
અરવીંદ ઘોષનું ગદ્યજ્ઞાન (ગોપિપદ)	૫ ૦
અનાસક્તિ યોગ (ગીતાનો ગાંધીજીએ કરેલો અનુવાદ)	૧ ૦
ઉપનિષદ પારાયણ	૪ ૦

શ્રી. રમણલાલ વસંતલાલ દેશાઇ કૃત

ભારીયા	૦ ૦
ગામ ગરવી ભાગ ૩	૦ ૬
,, ,, ભાગ ૪	૮ ૦

Manager, Indian Opinion,
Phœnix, Natal.

'Phone 2-3381 Tel. add. "Letapco."

D. K. PATEL

Fruit and Vegetable Exporter

— SPECIALIST —

in South African, Canadian and Australian Apples

Cape Fruit on hand in season

We have in stock Naartjes which have just come in Market.

ડી. કે. પટેલ.

ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ મહાવનાર.

સાઉથ આફ્રિકન, કેનેડીયન અને ઓસ્ટ્રેલીયન એપલ્સના સ્પેશીયલીસ્ટ

ઋતુમાં કેપ ફ્રૂટ પણ રાખીએ છીએ

નાર્ચસિ હાલમાં શરૂ થયા છે અને તેનો સ્ટોક પણ રાખીએ છીએ.

કંપનીના ઓર્ડરો ઉપર ખાસ ધ્યાન દેવામાં આવે છે

નાચીસ સારા અને સસ્તા C. O. D. થી મળશે.

P. O. Box 755. 10, Cross St. Durban.

Telephone 33-5382.

VALLABH RANCHHOD.

Wholesale & Retail Fruit and Vegetable Merchant.

Country Orders Promptly attended to.

14, DIAGONAL St. JOHANNESBURG.

ટેલીફોન 33-5382.

વલ્લભભાઈ રણછોડ

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ અમારે ત્યાં તાજું અને સસ્તુ મળશે.

બહારગામના ઓર્ડરોને તાકીદે ધ્યાન દેવામાં આવે છે.

૧૪, ડાયોગનલ સ્ટ્રીટ. જોહાનીસબર્ગ.

જુના અને જાણીતા ફરમાસુ ચીઠાઓ અને પાકો બનાવનાર

કેપીટનના શીયાળાના પૌષ્ટિક પાકો

પંજાબી સાલમ પાક સિવાયે બીજા પાકો ઓર્ડર આપવાથી બની રહેશે.

અમારી રેફ્રમાં ઉત્તમ બનાવવા આવ્યું હોવાથી તદ્દન ફરમાસુ મીઠાઈ તથા કરેલ બનવું ફરસાણ, આપવા, મહમ માગણીઓ વિગેરે મોકલી આપવામાં આવશે.

એકવાર અમારા માલની ચાખો ના મળો

KAPITAN'S CAFE

'Phone 33-8577. 130 KORT STREET JOHANNESBURG.

ચામડીને મખમલ જેવી સુંવાળી આકર્ષક ને ખુબસુરત રાખવા માટે

અફઘાન સ્નો.

વપરાય છે. આ સ્નોમાં વીટામીન A છે જેથી ચહેરા તથા શરીરની ચામડીને પોષણ આપી સુંદરતામાં વધારો કરે છે.

SOLE AGENTS—

PATANWALA & CO BOMBAY 2

Branch: CALCUTTA.

સોલ એજન્ટો

Indo-African Trade Agency,

74-76 Wilson Street,

Dundee, Natal, S. A.

પ્રસ્થાન માફક?

પ્રસ્થાન માસિક બારે વર્ષ પુરા કરી—૧૩ પુરૂ કરી—તેરમા વર્ષમાં પ્રવેશ કરે છે, તે નિમિત્તે :—

'પ્રસ્થાન'ના ગ્રાહકોને ખાસ લાભ

જે ગ્રાહકનું રૂા. ૧૯૩૮ના ડીસેમ્બરથી આગળ લવાજમ રૂા. ૫, પાંચ, પરદેશ માટે રૂા. ૭॥ મળી આવ્યું હશે, તેમને પ્રસ્થાન કાર્યાલય તરફથી બહાર પડેલા પુસ્તકો ઉપર રૂપે દીઠ ૨૫ ટકા કમીશન કાપી આપવામાં આવશે. (અપવાદ: શ્રી. વસંતલાલ મણીલાલ તથા શ્રી. રામનારાયણ પાઠકનાં પુસ્તકો ઉપર કમીશન કાપવામાં આવશે નહિ.)

એટલે કે

જે માહક લગભગ ૨૦—૨૨ રૂપિયાનાં પુસ્તકો ખરીદશે તેમને પ્રસ્થાન મફત પડી રહેશે.

દસ-બાર રૂપિયાનાં ખરીદશે તેમને અર્ધો લવાજમમાં પડી રહેશે. થોડો ય લાભ તો મળશેજ.

મુંબઈવાળા આત્મારામ, તેમજ પુસ્તકાલયો ને હાઇસ્કુલો આ ઘોરણનો બહોળો લાભ લે.

પ્રસ્થાનનાં પુસ્તકો

	રૂપિયા.
સમતાપ્રબંધ	૩॥
ઝુમખડાનો કેપાય	૨
રશિયાનું પ્રવાસ	૨
સાબરમતી	૧૫
ચરણપ્યુ વૈદક	૨
ઉદ્યમપથી	૧॥
પ્રેરણાદિપ	૨
ચતુરંગ	૧૫
ઉગમનો ઉંબા	૧૫
ઓ-પુસ્તક	૧
નવા આવનાર (અધ્ય બાકી)	૫૫
કુમારપાળ	૪॥
સમરસુખ	૧૫
ગાંધીજી આશ્રમોપાલય	૧૫
અકરાતીયાળા	૧૫
ઉપર ૧ થી ૬	૧૩

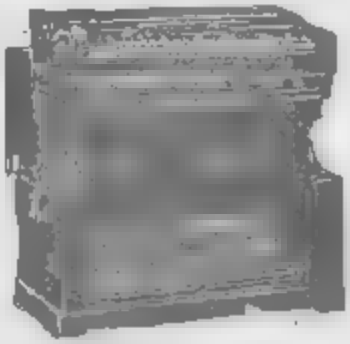
આખું સુચીપત્ર મંગાવો.

પ્રસ્થાન કાર્યાલય: પારસી અગિયારી સામે : અમદાવાદ.

આવો પધારો જુઓ

અને

તમારા માનીતા વાજીંત્રો અને રેકોર્ડઝ ખરીદ કરો

પગના હારમોનીયમ પા. ૬-૧૨-૦
હાથના ,, ૪-૧૨-૦
૪૬૬ રીડના પા. ૪-૫-૦

૧. જીવન પ્રભાત
૨. જાગીરદાર
૩. વિદ્યાપતિ

- **વાજીંત્રો**—હારમોનીયમ, ગ્રામોફોન, વાયોલીન, બેન્જો મેન્ડોલીન, ગીતાર, ઝાઝ આલ્ટ ફ્રીટ ફ્લ્યુટ વિગેરે.
- **રેડીઓ**—હીઝ માસ્ટર્સ વોઇસ અને બીજા મેઇકસ.
- **રેકોર્ડઝ**—હીઝ માસ્ટર્સ વોઇસ, ગ્રામોફોનીયા, ટ્વીન, રીગલ, હચીન્સ, ઓડીયન, મેગાફોન, ન્યુ થીએટર્સ, હિંદુસ્તાન, તાજ, ઓરીએંટ, મેકસીટોન, નીઝામ, યંગ ઇન્ડિઆ, સ્ટાર હીંદુસ્તાન, વીકટોરીયા ફોન, શહેનશાહી, જૈનાફોન, સેનોલા, કોહીનુર, એરોફોન વીગેરે.
- **સ્પેર પાર્ટસ**—દરેક વાજીંત્રોના મોટા જથ્થામાં રાખીએ છીએ.
- **રીપેરીંગ**—સંતોષકારક કામ—મધ્યમ દામ.

સોલ ડીસ્ટ્રીબ્યુટર્સ—પારા ફ્લ્યુટ, શાંતા ફ્લ્યુટ, સરદાર ફ્લ્યુટ હારમોનીયમ (હાથના, પગના, હાથપગ સાથે પોર્ટેબલ).

,, હચીન્સ, ઓડીયન, જૈનાફોન, મેગફોન ઇન્ડિઅન રેકોર્ડઝ.

જન્મભૂમિ

ગ્રાહકનો સંતોષ—એ અમારો મુદ્રાલેખ છે.

ગોશળીઆ મ્યુઝીક સલુન,

૧૭૯ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

Goshalia's Music Saloon,

'Phone 25806. 179, Grey Street, Durban.

'PHONE 33-4691. BOX 2626.

L. MISTRY

એલ. મીસ્ત્રી

બોકસ, રેપલ્સ અને ડીલ્યન્ટ ડ્રેસર ફ્રુટ અમના જથ્થા-બંધ બનાવનાર તેમજ ફ્રુટ કનસ્ટિંગ મંતોષકારક કામ કરનાર.

ખટારેલા બાવોનું પ્રાઈસ લીસ્ટ મંગાવો.

45 Market St. : : : Johannesburg. 2050

કીટીંગસ

પાવડર

કીડી, માકડ, ચાંચડ, કંસારા, માખી, વંદા વિગેરે સવળા જંતુઓનો

નાશ કરે છે.

કીટીંગ્સ પાવડરના ટીન મળે છે. 1115

Box 830. Tel. Add. "Orangexpo."

M. C. PILLAY

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter

CONSIGNMENTS SOLICITED. Market prices sent free on application. Account Sales and remittance by return.

TRIAL ORDER SOLICITED.

જથ્થાબંધ ફ્રુટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર

અમે આપનાના ઓરડર બાબ રેલવેમ મુજી મારો બાબ C.O.D. યા મરજીમો મોકો.

79, PRINCE EDWARD STREET, DURBAN. 1100

'Phone 2-0235. P. O. Box 316.

Heerabhai Morar Matvadkar,

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter and Commission Agent,

15 CROSS ST. RESIDENCE.
PACKING WAREHOUSE 44 BOND ST.
DURBAN.

હીરાભાઇ મોરાર મટવાડકર

હોલસેલ ફ્રુટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર અને કમીશન એજંટ,

પેકિંગ સારી રીતે કરી માલ સી. ઓ. ડી. થી મોકલવામાં આવશે.

ટેલીફોન ૨-૬૨૩૫ બોકસ ૩૧૬.

૪૪ બોન્ડ સ્ટ્રીટ, ડરબન. 1150

ડીક્ષનરી ઓ

અંગ્રેજી & ગુજરાતી

આ ડીક્ષનરી મહાત્મા ગાંધીજીની સુચનાથી યરવડા જેલના ભાઇઓ માટે ખાસ તૈયાર કરવામાં આવી છે. વિદ્યાર્થી વર્ગને માટે તે ખાસ ઉપયોગી છે. તેમાં અંગ્રેજી શબ્દોના ગુજરાતી અર્થો, ઇંગ્લંડ, મોટા શહેરોની વસ્તી, મોટી નદીઓની લંબાઇ, વજન, માપ, ફ્રેંચનો, વિગેરે ઘણી વસ્તુઓનો સમાવેશ થયેલો છે.

પાકું પુંઠું પાના ૨૪૦૨ કિંમતની કીમત રૂપી ૫.

મળવાનું ઠેકાણું :

Manager, 'Indian Opinion, Phoenix.

Phone 33-4403. Tel. Add.: "VALABTEL." P.O. Box 6248.

V. B. PATEL,

WHOLESALE AND RETAIL FRUIT, VEGETABLE AND PRODUCE MERCHANT

CHEAPEST BANANA STORE IN TOWN.

40 President Street, JOHANNESBURG.

Terms: NETT CASH or C.O.D.

વી. બી. પટેલ,

હોલ-સેલ અને રીટેલ ફ્રુટ, વેજીટેબલ અને પ્રોડ્યુસ વેપારી

ટાઉનમાં સૌથી સસ્તામાં કેળાં વેચનાર

૪૦, પ્રેસીડન્ટ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.

ટેલીફોન ૩૩-૪૪૦૩ પ્રુ પ્રેસીડન્ટ સ્ટ્રીટ,

પી. ઓ. બોક્સ ૬૨૪૮ જોહાનીસબર્ગ. 1100

"શુદ્ધ ઘી"

દરબનમાં મંગળવારે તેમજ બજારમાં માલ કરવા ઇચ્છતા ગ્રાહકોને જણાવવાનું કે અમારું "ચંદ્રાવળ અમૂલખદાસ ગણપતની કુંભરીની જીરાના બનાવટનું ઘી" (શુદ્ધ) ઘી.

અમારે ત્યાંથી મોકા પ્રમાણમાં મળશે.

ભાવ માટે પુછો યા મંગાવો.

સાથે ખાદિકાના સેલ ઓજન્ટ.

શામજી દેવશી એન્ડ સન

૪, ક્રોસ સ્ટ્રીટ,

દરબન.

SAMJEE DEVSHI & SON

4, Cross Street,

DURBAN. 1112

NAROTAM HARGOVIND

The Master Tailors.

Suits and Costumes Made in the latest Styles.

We specialise in High Class Tailoring.

Our Prices are to suit the times.

Try us with your next Order

તમારો મુકદ્દમો ક્યાં ચલાવશો?

નરોતમ હરગોવીંદ

તમને સર્વ-કુદરતી સ્વાસ્થ્યનો હિસાબ આપે બનાવી આપશે.

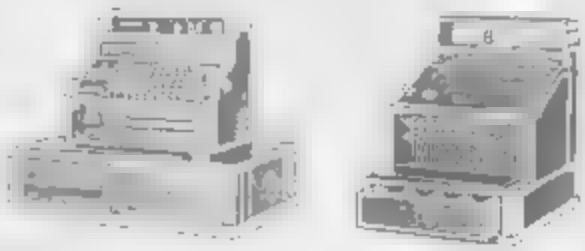
ટપાલ ઓર્ડર આવી ખાત્રી કરી લુઓ.

'Phone 25661. 176 Grey St. Durban. 1170

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	ખ્રીસ્તી	હીંદુ	મુસલમાન	પારસી	સુર્યોદય	સુર્યાસ્ત
	૧૯૩૯ ઓગસ્ટ	૧૯૯૫ દ્વિતીય આવણ	૧૩૫૮ રજબ	૧૩૦૮ શહેનશાહી ૬૮મી	કા. મી.	કા.મી.
શુક્ર	૧૮	શુદી ૪	૨	૧૫	૬-૪૨	૫-૨૮
શની	૧૯	,, ૫	૩	૧૬	૬-૩૧	૫-૨૬
રવી	૨૦	,, ૬	૪	૧૭	૬-૩૦	૫-૨૬
સોમ	૨૧	,, ૭	૫	૧૮	૬-૨૬	૫-૨૬
મંગળ	૨૨	,, ૮	૬	૧૯	૬-૨૮	૫-૨૭
બુધ	૨૩	,, ૯	૭	૨૦	૬-૨૭	૫-૨૬
ગુરૂ	૨૪	,, ૧૦	૮	૨૧	૬-૨૬	૫-૨૬

NATIONAL
CASH REGISTER
AND
ACCOUNTING MACHINE
SYSTEMS
FOR
MAXIMUM EFFICIENCY

THE NATIONAL CASH REGISTER CO. S.A. (PTY.) LTD.,
63 PRESIDENT STREET
JOHANNESBURG
P. O. Box 3591. Phone 33.6245

MOBILGREASE
STOPS SQUEAKS

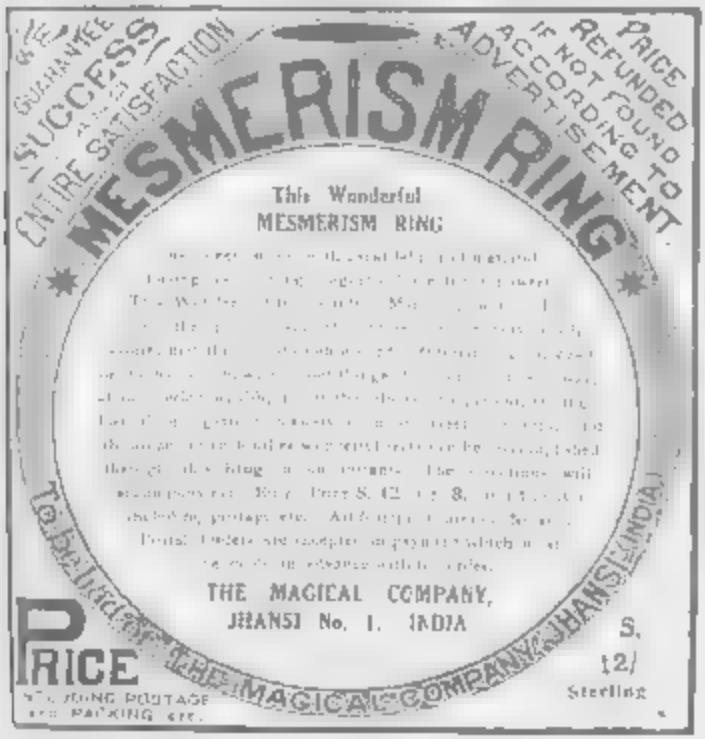

CERTIFIED MOBILUBRICATION SERVICE IS OBTAINABLE AT SERVICE STATIONS DISPLAYING THIS SIGN

CERTIFIED
Mobilubrication
SERVICE

VACUUM OIL COMPANY OF SOUTH AFRICA LIMITED

THE WONDER OF THE AGE

Indians In South Africa
Helots within the Empire
and
How they are Treated.
By Henry S. L. Polak.
Price .. .. 2s.
To be had from:—
THE MANAGER,
INDIAN OPINION,
Phoenix, Natal.

Are You a subscriber of 'Indian Opinion' If not, Why not?

Why can't I Sleep?

There is nothing like 'Ovaltine' for quickly promoting deep, peaceful sleep. And, moreover, this sleep is natural and restorative, because 'Ovaltine' contains all those important nutritive elements which create abundant energy while you sleep, and build up body, brain and nerves.

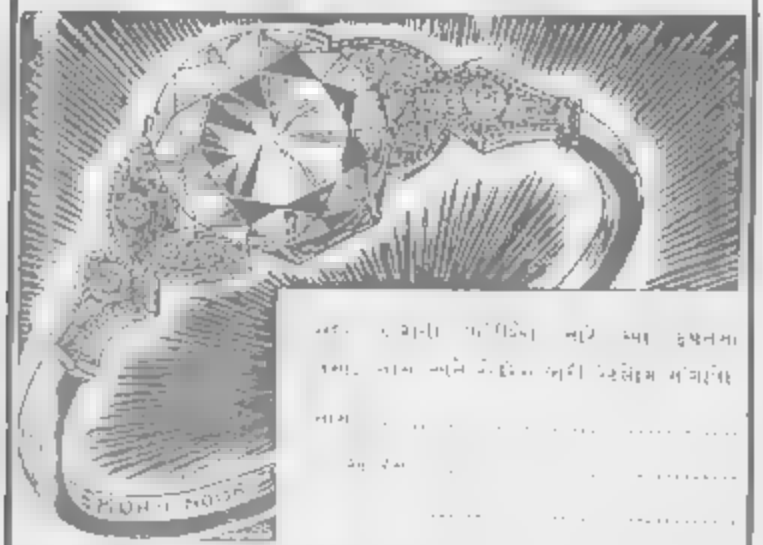
For these reasons make 'Ovaltine' your regular "Goodnight" beverage. But be sure it is 'Ovaltine'—it definitely stands in a class by itself.

Drink

'Ovaltine' *--and note the Difference!*

Manufactured by A. Wander Ltd., London, England.

તમારે હીરા જોઇએ તો
મોંઘા અમારા કારખાનામાંથી ખરીદો

... ... હીરા બજારો કરતાં ... ...
... ...
... ...
... ...

29 AUG 1939

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 34—Vol. XXXVII. FRIDAY, AUGUST 25th, 1939. Registered as a Newspaper. PRICE 1 CORRENCE.

UNITED FRONT

"We are often told that ... present a 'united front'. Obviously a united front is always desirable, provided it is a real front. An analysis of this phrase leads one to the conclusion that what is aimed at is ... between various individuals or the top. Such combination will ... leaders and moderate will determine ... A sum of them is well known to dislike all ... against the enemy will ... united front there will be ... display of back."

—JAWAHARLAL NEHRU

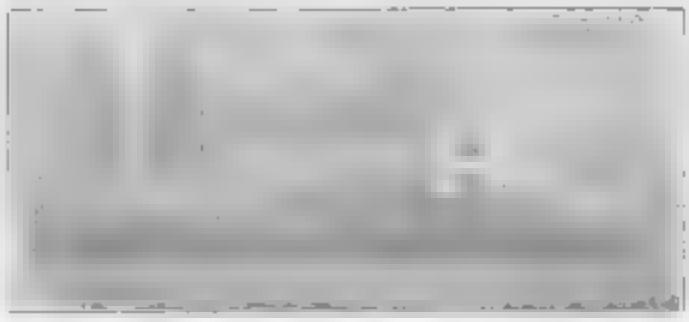
એક સાથ સામનો

"આ પત્રને વારંવાર ગ્રાહક આપવામાં આવે છે કે આપણે પરસ્પર કહી જવું જોઇએ અને "એક સાથ સામનો" આપવો જોઇએ ... એ તો સાચુંજ છે કે "એક સાથ સામનો" આપવો ક્યારેય ઇષ્ટ છે. પણ તે "સામનો" હોવો જોઇએ. પણ આ શબ્દ પ્રયોગની પાછળ ચાલતા પ્રયત્નનું ઝીણવટથી પૃથક્કરણ કરીએ તો આમ દેખાઇ આવે છે કે આ તો કેવળ મોભરેની જુદી જુદી વ્યક્તિઓમાં પરસ્પર કોંધક કરાવે કે ચમચાગીરી કરવાનોજ પ્રયત્ન છે. એવા "એક સામનો" અર્થ ઓટલો જ થશે કે જેઓ અત્યંત સાવધાન અને નરમ હોય તેઓજ ઉદ્દેશ અને ધ્યેય પહોંચવાનો વેગ નક્કી કરશે. એમાના કેટલાક તો ચળવળ માત્રને નાપસંદ કરનારા તરીકે જાણીતા હોવાથી પરીણામે "એક સાથ સ્થીરતા" જ આવશે. એક સાથ મુખ બતાવી 'સામનો' કરવાના પ્રદર્શનને બદલે વિસ્તૃત 'એક સાથ પીઠ' બતાવવાનું પ્રદર્શન થશે.

—પ્ર. જમાદરલાલ નેહરુ

B. I. Steam Navigation Co., Ltd.

સ્ટી. "ટાઈરીઆ"

SHAIK HIMED & SONS, :: 390, Pine Street, Durban.

Telegraphic address: "KARAMAT." Telephone 2-0432.

CITY SHIRT Co., No. 4, Kort Street, Johannesburg.

THE NEW INDIA ASSURANCE

——COMPANY, LIMITED.——

Life, Fire, Motor Car, Motor Lorry, Motor Bus, Plate Glass, Workmen's Compensation, Etc. Etc.

આ કંપની તમામ કંપનીઓનાં જીંદગીના, આગ, મોટર કાર મોટર લોરી, મોટર બસ, પ્લેટ ગ્લાસ, કામદારોને લગતા વીમાઓ, સાધારણ વિગેરે દરેક જાતના વીમાઓ ઉતારી આપે છે. કંપની કંપનીને ઉત્તેજન આપવું એ દરેક વીંદેશી ફરજ છે.

Natal Office:
"INDIA HOUSE"
17, First Avenue,
DURBAN.
Telephone 2-5845 Con.
P. O. Box 1610.
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
Durban.

Policies Issued and Settlements Effected in this Country.
પોલીસી તેમજ દાવાની પતાવટ આ દેશમાં કરી આપવામાં આવે છે.

Transvaal Office:
ROOMS NO. 12 & 13.
BARKLY ARCADE,
Diagonal Street,
JOHANNESBURG.
Telephone 33 4478
P. O. Box 3641
Tel. Add "RUSTOMJEE"
JOHANNESBURG

JALBHOY RUSTOMJEE

Principal Representative For The Union Of South Africa.

GANDHI & Co. (Pty) Ltd.

GENERAL MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS

Try us for:-

Benares Saries, with Blouses of same design prices from 75/- to £10 with double border.

Also Cotton, Crepe-de-chine & Rayon Saries from 2/6 to 40/-.

We also stock Indian Drugs, Condiments, Draperies, Outfitting, Hardware, etc. etc.

Telephone 23676,

Tel. Add. "Gandhico" Durban.

112 Victoria Street,

DURBAN.

અમારે ત્યાં હમેશા મોટા પ્રમાણમાં નીચે જણાવેલ ચીજો સ્ટોકમાં રહે છે.

જોરદાર બદામ, પીસ્તાં, ચારોળી, એલચી, અથરૂળ, તજ, લવીંગ, સુરજમાપ કેસર, તેમજ હજાર, પાપડ. રૂડી જીરૂ આખા તેમજ ખાસ કેળવેલ નીચે પીસાવેલ મસાલો તથા તમામ જાતના ચેવડા-ફરસાણ, કોરાટ દીલ્હી, માંજા, બાજ તુલસી, જીરૂ તથા પંજાબી સાલમ. ઘોળી મુસલી, ગંઠોડા કોપરાવાળી તથા શાતસો બાકસો જાતનું ગંધીયાણું તેમજ સોપારી-મદ્રાસી સેવરવની, ફાકડા, સેકેલાં તથા ગુલાબનું પાણી, આમળા, મોગરા, ચંબેલી, કુપેલ, કામીનીયા જીરૂ ખુશબોદાર તેલ જીરૂ, જીરૂ સેલાં જથામાં તેમજ છુટક મળશે.

Also:

P. O. Box 27, TONGAAT,

Telephone during Office hours No. 5.

.. after Office hours No. 008.

દમ અને ફેફસાની બાસ રામબાણ

ઔષધ

કેસરી જીવન

ફેફસાંની બધી બીમારીઓને દુર કરે છે તથા જોરદીને રૂક્ષ કરે છે આના સેવનથી તન્દુરસ્તી પ્રાપ્ત થાય છે. એક વાર અજમાવી જુઓ.

ધાતુ, ગુમતું વિગેરેની નબળાઈ અને બાંધો વિગેરે બાબતમાં દરેક માટે

ઝંડુની સુવર્ણ મિશ્રિત મકરધ્વજ ગુટી

વિના વિલંબે સપરચા મંગાવો

ઝંડુ ફાર્મસ્યુટીકલ વર્કસ લી.—પો. બો. નં. ૫૫૧૩, મુંબઈ નં. ૪૪.

મા. બાંધકામ માલ એજન્ટસઃ એમ. એમ. જોશી એન્ડ સન્સ, રરાન્ડ ૨૩૮, એશીયાટીક બજાર, પી. બો. બોકસ ૨૨૦૫, પ્રીટોરીયા.

નિદાનીસબબીનો મબલગ ફેલાવો બગત અખબારે, ૧૪ ડેટ રહ્યો.

આયુર્વેદિક દવાઓનું યુરોપિયન બાજેસ બંગાવો.

MOHANLAL VALJEE,

(INDIAN PAWNBROKER.)

112, Victoria Street, Durban.

Low Rates of Interest on Jewellery.

High prices paid for Old Gold. A large stock of New Jewelleries at reasonable prices to suit your pockets.

P. P. BHAGAT,

Fruit Merchant.

દરેક જાતનું ફ્રેશ અને વેજીટેબલ માલ પેકીંગ ફ્રી C. O. D. થી ગ્રાહકોમાં આપશે. લખોઃ—

P. O. Box 842. 139 Brook St. Durban.

પુષ્ટિકારક પાકો બનાવવા હોય
અને
દરેક જાતની દેશી દવાઓ જોઈતી હોય
તો અમારી મુલાકાતે આવો

શરીરને પુષ્ટ બનાવવાના સારા પાકો બનાવવા માટે હમારે ત્યાં લાંબે અને ચોડસો માલ છે. તેમજ દરેક જાતની દેશી દવાઓ અને દેશી ખાસડી દવેસા લાંબે અને ચોડસો માલ સ્ટોકમાં રાખાએ છીએ.

દેશી મુલકના ગોરકરાં નંબર ૧ ની શી. ૧૭-૬ આશિક વજનદર.
દેશી ગોરકરનિત ગોળીઓ નંબર ૧ ની શી. ૬-૧ આશિક વજનદર.

ઠરીરના કોઇ પણ ભાગમાંથી વાળ કાઢવાની

નવાબી પાવડર

દરેક બે નબ્બુ શીશીમાં વાળ વાર માલ છે,
કાળ બોદ શી. ૧૨ પોસ્ટેજ સાથે, અરધો ડઝન લેનારને શી. ૬–૬ પોસ્ટેજ સાથે. ૩ નંબ્બ લેનારને શી. ૩–૧ પોસ્ટેજ સાથે. ૧ અથવા બે નંબ્બ લેનારને ૬ પેની પોસ્ટેજ મોકલવી.

ઓર્ડર સાથે રોકડા પૈસા મોકલશો.

Fancy Gold Cups and Saucers at 1/9 a dozen.
12 dozen to a case. Cash with order.

I. G. H. BASSA
153 Grey Street, Durban.

WE STILL BUY
OLD GOLD, SILVER & SOVEREIGNS.
We Stock CYMA, ELGIN, WALTHAM, BUREN,
and MADIX Watches.
Large stock of Indian and European jewellerie always on hand
Importers of MOHINI FLUTE harmoniums
LAKHANI & CO.,
(Jewellers)
111 Grey Street, Durban. 'Phone 21258.

HEADACHES QUICKLY RELIEVED BY TAKING
TYSONO BRAND PAIN-I-CURE HEADACHE POWDERS
FROM YOUR CHEMIST at 9d., 1/6, 2/6 and 4/6; or POST FREE FROM
ERNEST TYSON, CHEMIST, TOLLGATE, DURBAN

'Phone 22350. Tel. Add. "Nartjes."
A. M. PADAYACHEE
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter.
country orders executed at lowest Market prices.
special attention given to all upcountry orders.
TRIAL ORDER SOLICITED.
91 LEOPOLD ST., AND 34 CROSS ST., DURBAN.
P. O. BOX 195.

M. H. DESAI,
એમ. એચ. દેશાઈ.
હોલસેલ ફ્રૂટ મરચાંટ.
આપે દરેક જાતના ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ પુનીમનાના ભાવ પણ આપના C. O. D. થી આવે તેવા કરી મોકલીએ છીએ.
P. O. Box 254. 51, Short St. Durban.

ANNUAL READING
On family, profession, love, health, income, expenses, unexpected fortunes and misfortunes journey's lucky days, colour number, luck in lottery race, etc., and other important events by monthly details for 1 year 5s., weekly 1/; s. Correct answers for 5 questions about futurity 2s. No C. O. D. (your Country Currency, P. P. Os accepted) State birth details of sex, age, profession and writing time.

'Swadesa Mitran' leading daily, Madras says:- It is necessary to introduce Mr. Ashiriaz who got the name Gandhi Astrologer by predicting the release of Malaviyaji and whose fame has been to spread throughout the world for his correct prediction concerning the American President Mr. Roosevelt's success in his recent elections.

V. K. SATAGOPACHARIAR,
HANUMAN JOTHISHA ASHRAMAM,
TIRUTTANI, (S. INDIA).

THE EPIC FAST
(By Pyarelal)
An account of Mahatma Gandhi's Fast in September 1932, and events leading up to the Yeravda Pact with all relevant documents.
300 Pages. Price 6s. 6d.
Obtainable From The Manager
INDIAN OPINION, Phoenix, Natal

IF YOU WANT THE BEST AND SOUTH AFRICA'S STRONGEST AND MOST RELIABLE WATCH INSIST ON A WORLD FAMOUS
UNION SPECIAL
15 JEWEL, NON-MAGNETIC, SHOCK PROOF, UNBREAKABLE, PERFECT TIMEKEEPERS, 100 NEWEST LADIES' & GENTS' MODELS.
REDUCED PRICES FROM 25/- UPWARDS.
GOODS SENT C.O.D THROUGH POST OR ACCOUNT OPENED WITH APPROVED MARKS.

દુકાનદારોને હોલસેલ ભાવમાં સારૂં ડીસ્કાઉન્ટ આપવામાં આવશે.

૧૪૦૦ ફીટ, દાગીના, ઘડીયાળો વિગેરેના આરમેનેન્ટ' અમારૂં સુંદર કેટલોગ મંગાવવાથી મફત મોકલવામાં આવશે

THE AMERICAN SWISS WATCH
Co. Ltd.
"THE DIAMOND HOUSE"
WHOLESALE & RETAIL JEWELLERS,
25, PARLIAMENT STREET,
CAPE TOWN.

Cable & Tel. Add. "ADVANCING." 'Phones: 24003. Res. 24848.

CHOONILALL BROS.

THE NOTED INDIAN "SARRI HOUSE" IN SOUTH AFRICA.

141, GREY STREET, DURBAN.

ARRIVING BY EVERY MAIL FROM INDIA AND JAPAN

BENARES SARRIES WITH BORDERS AND PLAIN CENTRES.
BUTIDAR BENARES SARRIES IN SEVERAL SHADES
Prices from 60/-, 85/-, 105/- & up to £20.
THE LATEST FROM BENARES CITY.
EMBROIDERED SARRIES 25/-, 35/- & up.
PRINTED VARIOUS LINES of SARRIES from 12/6, 17/- & upwards
EMBROIDERED CREPE-DE-CHENE from 3/6 yd. 42 in. & 45 in. width.
LATEST DESIGN SARRIE CLOTH 44 in width.
from 1/6 yd. 1/9, 2/- & up.
GEORDITTE SARRIES LATEST ARRIVALS
prices from 25/-, 30/-, 45/- & up.
LATEST BLOUSES TO MATCH SARRIES
prices from 12/6, 17/6 & upwards.
ZARI WORK SILK SARRIES IN ALL SHADES
from 55/- 95/-, 125/ & upwards.

Branches 60, WICKS STREET AND 60, WICKS STREET, VERULAM.
GARAGE AND SERVICE STATION
7, MOSS STREET AND 53, WICKS STREET, VERULAM.
'Phone 39. Verulam.

Please note Our Johannesburg Agent: **P. RATANJEE, 60, Bree Street, Newtown.**

ચુનીલાલ બ્રધર્સ

દક્ષિણ આફ્રિકાનું જાણીતું સાડીઓનું ગૃહ

૧૪૧ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

બ્રાંચેસ:
૫૩ અને ૬૦ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

અમારી સાડીઓ માટેના ઓર્ડર્સ મોકલાવવાનું ખાતે
પો. રતનજી,
૧૦, બ્રી સ્ટ્રીટ, ન્યુટાઉન.

ગરાજ અને સર્વિસ સ્ટેશન
૭ મોસ સ્ટ્રીટ અને ૫૩ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

દરેક સ્ટીમરમાં જાપાન તથા હિંદથી આવે છે
બનારસની મીનારવાળી બૉર્ડર સાડી, તેમજ બાતબાલની બુટીદાર
સાડીઓ શી. ૬૦, શી. ૮૫, શી. ૧૦૫ થી લઈને પા. ૨૦ સુધીની
બનારસથી ખાસ મંગાવેલી છે.

કલર કામની સાડીઓ શી. ૨૫ અને શી. ૩૫ થી ઉપર.
બાતબાલની બાતવાળી સાડીઓ
શી. ૧૨–૬ અને શી. ૧૭–૬ થી ઉપર.
કલરનું ક્રેપ–ડી–શીનસુંદર. ૩–૬ નું પાર ૪૨ ઈંચ અને ૪૫ ઈંચ પહોળ.
સાડીનું લેટેસ્ટ ડીઝાઈનનું કપડું. ૪૪ ઈંચ પહોળ પારની, શી. ૧–૬,
શી. ૧–૮, શી. ૨–૬ અને તેથી ઉપર
ખાસ મંગાવેલી જ્યોરજેટ સાડીઓ શી. ૬૨૫, શી ૩૦,
શી. ૪૫ અને તેથી ઉપર.

સાડીને મેચ બનાવું બ્લાઉઝ શી. ૧૨–૬, શી. ૧૭–૬ અને
તેથી ઉપર.
દરેક રંગની જરી કામની રેશમી સાડીઓ શી. ૪૫, શી. ૭૫,
શી. ૧૨૫ અને તેથી ઉપર.
હારમોનીયમ, તબલાં મોગોફોન, રેકર્ડો અને બીજાં વાજાંઓ
ઓછામાં ઓછા ભાવે.
દરેક જાતનું સાંબેલું, મેસરી બદલેલા હોલસેલ ભાવે
બીડવેસ્ટ રેડીમેડ અને રેડીમેડ બ્લાઉસ
ભાવ: પા. ૧૫, પા. ૨૫, પા. ૩૫, પા. ૫૫ અને તેથી ઉપર.
ક્રીસ્ટમસના પ્રેઝન્ટને લાયક આરસના તાજ મહાલો
ભાવ: શી. ૧૨–૬, શી. ૧૭–૬, શી. ૨૭–૬, શી. ૪૫, ૮૫૦

TRY THE LATEST
SUNCRUSH FLAVOUR
COLA SUNCRUSH
To get the true flavour, this must be well iced.
OTHER SPECIALITIES
POPULAR POP
"The King of Ginger Beers."
CLUB SEAL SODA
"Improves your Spirits."
"GIANTS"
The Quart Bottle for 4d.
In all Popular Flavours.

'Phone 2-4345

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

DALYS LIMITED.

72, CANADA ROAD, DURBAN.

Sole producers of all Suncrush drinks.

'Phone 21078. Tel. & Cables: "Crescent." P. O. Box 582

Crescent Trading Co. (Pty). Ltd.

WHOLESALE MERCHANTS AND DIRECT IMPORTERS OF HARDWARE

Indian And European Groceries.
Indian Drugs And Condiments.
Our Stocks Are The Best Quality And are Always Fresh
Our prices are keen.
We specialise in all kinds of Bombay, Calcutta, and Madras Products.
It will pay you to give us a trial.
Before placing your orders elsewhere benefit by our thirty years' business experience.
Our aim will always be service, quality and satisfaction.

અમારે ત્યાં નીચે મુજબનો માલ જથ્થાબંધ
મળી શકશે

એલચી, અસબગ્સ, અજમ, અરીઠાં, પીસ્તા, સિંગોદા, સુકાળનું પાકી, સુકાળનું સલગમ, ફણસનું બારા, બદામ, દરાખ, એલચા, બીસ્કીટ, બસુક, સ્વેા-બાપસી (બાઉ) સેાપ, કેાપરાની વાટી, પીસેલું કેાપરૂં, સુકવ બાપનું કેસર, આવ મસવ, પંજાબી સાલમ, સફેદ મુસલી, બનેાદા બાબ'ચી, સુંઠ, મેઠેલી સેાપારી, કાતરા સેા., સેવરચની સેા., મસાલી સેા., સુલકંદ, કાચેા, બરૂચી બાજરાનેા તબાકુ, આમળાનું તેલ, સુકાળનું તેલ, બદામેલીનું તેલ, મેાળવાનું તેલ, કાબેાનિયા કેર એસેન્સ, એસ્યુબેાનીયમ તપેલા, ડબ્બા અને શેાસર્સ, સેાડા-બીમડી બરાસાળ, બા-મતુલસી, માંસ, ઈન્દી, સુખચેન, કેાલસા ઘાળા-ચક્કા, બસ, બદક, ગુવેર, પાલ, વટાણા મસુર પાક્કા છડ, મેથી, લવંગ, તજ, સાઈ (સાબુ) બરમ મસાલેા પીસેલેા, વિગેરે.

કાંઇ પણ વસ્તુ ખરીદી કરતાં પહેલાં, અમારે ત્યાં આવ કાઢી ખાત્રી કરશેા.

122 VICTORIA STREET, :: :: DURBAN.

29 AUG 1939

INDIAN OPINION

founded by MAHATMA GANDHI in 1903

No. 34—Vol. XXXVII. Friday, August 25th, 1939.

THE NATIONAL CHRISTIAN COUNCIL OF INDIA

ON S. A. INDIAN QUESTION

"THE National Christian Council Review," the organ of the National Christian Council of India, Burma and Ceylon, in its August Number, publishes an article on Racial Segregation in South Africa by the Rev. C. F. Andrews with the following comments:

"All India has been deeply stirred by the passing of the Asiatics (Transvaal Land and Trading) Bill by the Union Assembly of South Africa, which embodies the principle of social segregation as between the white and coloured races. Although this legislation has in view an interim period, there seems little doubt that it foreshadows a permanent state of things that is alien to what most Christian people understand by the spirit and teaching of Jesus Christ. It is easy to pass indignant resolutions; but unless we are prepared to implement them by necessary sacrifice they avail but little.

"In the following article, written at our earnest request and under heavy strain of ill-health, Mr. C. F. Andrews suggests a better way of sending a delegation—it need not be large—which would be able to interpret the mind of the Churches in India to the Churches in South Africa and at the same time see the situation as their brethren there see it. An embassy of this kind offers good hope. This whole matter will be carefully considered by the N.C.C. Executive at its next meeting, which will be held on September 27-29, when we hope some helpful action will be taken. We shall take it kindly if readers will give this subject and this meeting a special place in their prayers."

Challenge To The Christian Church

Mr. C. F. Andrews in the above mentioned article writes:

"The newspapers for the last six months have been giving somewhat detailed information with regard to the new menace to the Indians who are domiciled in South Africa. Not merely in the South, but also in Rhodesia, Tanganyika and Kenya, there is a similar method on foot to treat the Indian community as a segregated community, which is not fit to live side by side with the European, either in residential or trade areas. Mahatma Gandhi has challenged the recent legislation as a breach of the South African Union's own agreement with India made at the two Round Table Conferences of 1927 and 1932. He might have gone still further and declared it to be a breach of the Gandhi-Smuts Agreement of 1914, which guaranteed the status of Indians in South Africa. The retention of all their vested interests was one of the terms whereby the Indians themselves were induced to accept the Union Government's action in restricting Indian emigration.

Mr J. H. Hofmeyr, who was Mr. Stuttaford's predecessor as Minister of the Interior, and therefore has an intimate knowledge of the whole Indian question in South Africa, has not only resigned from the Cabinet, but also voted directly against the Interim Bill which has now been passed. [Note: This statement is inaccurate. Mr Hofmeyr opposed the objectionable clauses in the Bill, but he voted in favour of the Bill as a whole.—Ed. I.O.] The further Bill, which is promised, either in 1940 or 1941, is a Bill that threatens finally complete racial segregation.

The ultimate policy throughout Africa on the part of certain European political leaders has become, in past years, more and more definite in its character. On the one hand, the attempt is being made in every direction to exclude Indians as far as possible from Africa and to prevent further immigration. On the other hand, the attempt is being equally made to treat those who are domiciled, and cannot be driven out, as aliens and racially inferiors.

Mahatma Gandhi, fifty years ago, was the very first to realise the immense gravity of the issue and for nearly a quarter of a century (up to the year 1914) he was obliged to fight the battle of Indian freedom almost single-handed. Only towards the end of that period, did Mr. G. K. Gokhale succeed, along with Pandit Madan Mohan Malaviya, in making this issue an all-India question. Mr. Polak's visit to India in 1911 did much to open the eyes of Indian statesmen in India to the extreme gravity of the situation. Then in 1913, Mahatma Gandhi's great passive resistance struggle brought the whole question to a climax and made it not merely an Indian issue, but also a question of world importance.

It is not possible for me, in this article, to go through the history of the intervening years, but two points may be referred to as the most notable attempts to make terms with India over the issue. In 1927, after the Capetown Agreement, the Rt Hon'ble V. S. S. Sastri was sent out as Agent-General to South Africa in order to implement the clause in the Capetown agreement, by which it was agreed *to raise the status of the Indian community* as far as possible, by educational and other methods, so that it might reach (what was called in the Capetown Agreement) 'a Western standard of living.'

The second point of importance is the year 1932, when a further racial demand was being made to segregate Indians as an inferior race. Here again, the Agreement that was reached definitely *postponed* any further restrictive legislation on Indians and gave us a new hope that the 'uplift clause' would be implemented at last.

It should be noted, on the other side, however, that the Indian delegates offered the Union Government that they would not resist, but accept, any efforts that might be made to encourage *voluntary* repatriation. Many speakers have recently brought the charge forward, on the Union Government's side, that the number of Indians, who voluntarily accepted repatriation, has been so small as to be almost negligible.

Clearly, behind the minds of people like Dr Malan and Mr. Pirow and others, the whole attempt at reconciliation between India and South Africa was considered to be dependent on

(Continued on Page 320)

Indian Opinion

FRIDAY, AUGUST 25TH, 1939

Coming Into Line

THERE has been an unusual stir among the leaders of the Indian community since the last week-end. Firstly as a result of conferences between the Agent-General and the leaders of the Congress and the Nationalist Group it has come to light that the Transvaal Indian Congress has had no constitution all these years. That a draft constitution has just been prepared which will shortly be submitted to the South African Indian Congress and placed before a mass meeting of the Transvaal Indian Congress for its adoption and election, we understand, will then take place. This is a forward step in so far as the Transvaal is concerned, and we sincerely hope that all necessary steps will be taken to expidite the putting into order of the Congress organisation.

Secondly, in Natal the question of uniting the two political organisations—the Natal Indian Congress and the Colonial Born and Settlers' Indian Association—is at last being forced ahead against the opposition of a few leaders who appear to be averse to bringing about unity in the community. The annual general meeting of the Natal Indian Congress is to be held on Sunday at the City Hall. Vigorous propaganda is being carried on for the election of new officials. It will be for the people to use their judgment sensibly in electing the right officials on whom they can depend upon to bring unity. The unfortunate position to-day is that the officials who have been placed in offices by the people think that they can monopolise their offices for all time. This has not been the case in the past and it never should be. If the work were conducted constitutionally it would never be. Let us hope that the motive behind all this propaganda is to serve the community's cause and no other. Leaders should understand that they are the servants of the people and not their masters. They should understand that the people have appointed them as leaders and it is in their power to dismiss them from leadership.

The third step is a step forward towards unity. It was originally decided to submit the case of the Natal Indian Congress and the Colonial Born and Settlers' Indian Association to Mahatma Gandhi and to request him to propose a new name under which the two organisations could combine and work together in a union. Fresh developments have taken place within the last few days and it has wisely been decided by the leaders of both the organisations not to put Mahatma Gandhi to the trouble of solving our internal dissensions and to come to an agreed scheme whereby a settlement could be arrived at by local efforts. Such a scheme has now been agreed upon by leaders of both the parties, namely, that both the organisations should amalgamate under the name of Natal Indian Association, with the present membership of both the organisations constituting the membership of the new organisation. A new draft constitution has been framed for this new organisation and it has been decided to hold a general meeting of the members of the amalgamated organisation on September 24, for the purpose of adopting the draft constitution and electing officials thereunder. This new formula was to be submitted to the Natal Indian Congress Committee for its approval. We sincerely hope that the Committee will approve of this new formula and that the leaders of the community will once again work unitedly and speak with one voice, which is very essential at a time when our very existence in this country is threatened with being extinct.

Mixed Marriages Commission Report

THE Commission appointed to inquire into the question of mixed marriages and miscegenation in the Union has just issued its long awaited report. It is an open secret that the commission was the outcome of an anti-Indian agitation. The report states that "this Commission was appointed to inquire into the question of marriages between Europeans and non-Europeans and is concerned with the Indian community, not specially as being Indians, but as falling under the description of non Europeans."

It is the funniest report we have yet seen. To talk of miscegenation the Commission seems to have indulged in miscegenation with its report. It lacks the purity characteristic of such reports which are usually based on sound evidence. The present report is contrary to the evidence placed before the Commission. In fact it is a conglomeration of contradictions.

The Commission's findings are that cases of mixed marriages are very rare. There are only four cases in every thousand European marriages and that proportion is also according to the report likely to diminish and yet the majority report advocates legislation to prevent such marriages.

The point that interests us is that the Commission divides the community into two groups, the Europeans and the non-Europeans. The only concern shown by the Commission is to preserve the purity of the White race. No concern is shown in regard to preserving the purity of the non-European races. If mixed

marriages are harmful between Whites and non-Whites surely they are just as harmful between the rest of the non-White races. Indians are as keen as the Europeans are to preserve their race purity. The Natives, even when they were barbarians, they had a strict moral code and cases of miscegenation were severely dealt with. If their moral code has deteriorated now thanks are due to the blessings of Christianity showered upon them.

The duty of the State should be to enhance the moral standard of the whole of its population, but as in all other matters even in this the State is only concerned about safeguarding the interests of the White race. Miscegenation is a punishable crime, but, chivalrous as the White race claims itself to be, it has little respect for women other than its own race. A white man having illicit relations with a Native woman will hardly ever come to light but a Native attacking a white woman will be liable to be sent to the gallows.

The question of marriage is an individual's personal and private affair and it brooks no legislative restriction.

Social barriers there are and there must be. Had there been no social barriers human beings would also have been acting like animals. Mixed marriages have rarely been happy. In the end such marriages have resulted in the parties being ostracised by society.

If there is anything worth taking note of in the Commission's report it is the minority report submitted by Mrs. Spilhaus. "I hold very strongly," she states, "that legislation on the subject is quite unjustifiable.

"If we are to remain the ruling race, we must be worthy to rule," says Mrs. Spilhaus. "The development of our housing schemes, until there is a dwelling affording the possibility of decent family life for every family, European and non-European, should have a very definite effect in diminishing the incidence of sexual immorality between the races. The spread of education of a practical kind among the non-Europeans, so that they become fitted to do everything practical for their own people—building, carpentering, etc., and the opening of more avenues of remunerative employments for those of them that are capable will foster social contentment among the backward races and tend to make them adhere to their own race.

We are happy to note that the majority report has had a very unfavourable reception from the European Press of the Union and it is hoped, therefore, that it will not receive any consideration by the Government.

NEW UNITY FORMULA

THE following is the new unity formula: Messrs. Sorabjee Rustomjee, J. W. Godfrey, P. S. Aiyar, S. R. Naidoo and A. E. Shaikh, the duly appointed representatives of the Natal Indian Congress, and Messrs. A. Christopher, P. R. Pather, S. I. Singh, P. R. Singh and D. S. Chetty, the duly appointed representative of the Colonial Born and Settlers' Indian Indian Association met at Durban at the residence of Mr. A. E. Shaikh, on Tuesday, 22nd August, 1939, and after lengthy deliberations, unanimously agreed upon the following:

That clauses one, two and three of unity formula which was agreed by the Committee of the Natal Indian Congress and the Colonial Born and Settlers' Indian Association, remain as they are. The following clause shall take place of clause four of the formula:

It has been resolved by the Committee of the N.I.C. (Durban Headquarters), and of the C.B. and S.I.A. (Durban Headquarters), to amalgamate both the organisations under the name of Natal Indian Association, and the membership of both the above organisations as at the 1st day of September, 1939, shall constitute the membership of the new organisation.

The draft constitution as approved by Messrs. Sorabjee Rustomjee, J. W. Godfrey, P. S. Aiyar, S. R. Naidoo and A. E. Shaikh, duly appointed representatives of the N.I.C., and Messrs. A. Christopher, R. D. Singh, P. R. Singh and D. S. Chetty, the duly appointed representatives of the C.B. and S.I.A., at a meeting held at Durban on the 22nd day of August, 1939, shall be the constitution of the Natal Indian Association for submission at the amalgamation meeting.

The following clause shall be added to the formula and shall be known as clauses 5 and 6:

That it is agreed that a general meeting of the members of the amalgamated organisation shall be held on the 24th September, 1939, for the purpose of adopting the draft constitution and electing officials thereunder, and the convenors of such meeting shall be the president, the secretaries, the hon. treasurers of the N.I.C. and the C.B. & S.I.A.

That Messrs. A. Christopher and V. S. C. Pather are to be authorised to accept enrolment for membership of the amalgamated organisation and receive the membership fees in terms of the draft constitution.

Dated at Durban, Natal, this 22nd day of August, 1939.

(Sgd.) A. Christopher, S. Rustomjee, P. S. Aiyar, D. S. Chetty, S. R. Naidoo, A. E. Shaikh, P. R. Pather, J. W. Godfrey, S. I. Singh & P. R. Singh.

HAVE YOU ENROLLED AS CONGRESS MEMBERS?

IF NOT DO SO IMMEDIATELY

WITH regard to the campaign for the election of new officials in the Congress we have been informed that many of our brethren have not yet enrolled as members of the Congress and have not paid their 1/- fee to enable them to participate and to vote at the annual general meeting to be held at the City Hall, Durban, on Sunday. As this is an important occasion and the question of unity is hinged on the new officials that will be elected at this meeting, it is essential for every Congressman to enrol himself as member. Enrolment forms are obtainable at Mr. Sorabjee Rustomjee's office, at 17, First Avenue, Durban.

NATIONAL CHRISTIAN COUNCIL ON S.A.I. QUESTION

[*Continued from front page*

whether Indians could be induced to leave South Africa or not. That is to say, these European statesmen were all the while holding the threat of segregation over the head of the Indian community, if they did not go out of the country in such numbers as to make the presence of the few who remained of small account."

After explaining the segregation policy as enunciated in the Union House of Assembly on March 23, by General Hertzog, the Prime Minister, Mr. C. F. Andrews goes on to say:

"Let me explain very briefly what this will mean if the legislation is carried out for the whole of South Africa. In India, the Europeans and Indians now live side by side without any barrier between them. There used to be certain barriers before, but now they are all broken down and Indians can live wherever they like and Europeans can live whoever they like, but in South Africa for many years past, the Government's policy has tended to restrict every avenue where Indians could meet Europeans on an equal footing. Already, in the railway trains, and refreshment rooms and trains and buses, and even at many of the post offices, the Indian is forced to be separated from the European. Now, it is intended to carry this segregation much further. No Indian will be allowed to live in the same residential quarter with the European if 75 per cent of the Europeans vote that their area should become a segregated area. The Government will immediately put into force the vote of the local Europeans and will turn out of the area which is thus segregated any Indian who may have property in it. What is far more serious for the Indians, because they are traders, is this. In the centre of the townships the Indians will not be able to hold property or build shops; for that will become the European part of the town. They have had hitherto a great deal of their business with the Europeans because they work on a smaller scale of profits, with less overhead charges than European shops. But in the future the main streets will be reserved for Europeans and the Indians will be sent away into the side streets.

If we think for a moment, in terms of the New Testament, we shall surely come to the conclusion that racial segregation of this kind, which forces men against their will to live apart, is not in accordance with the principles which Christ Himself has given us. There is a well-known text, which obviously was a kind of motto in the early Church. It runs as follows: 'In Christ, there cannot be Jew or Greek, Barbarian, Scythian, bond or free, but all are one in Christ Jesus.' When our Lord was giving us His own example in Galilee, during His ministry, He broke down one racial barrier after another, which the Pharisees had set up. He healed the Centurion's servant; He met and talked with the Samaritan woman at the well, and did many things of a similar character. Indeed, in His own town of Nazareth, He was almost put to death, because He refused to keep up the racial prejudice of His own townspeople. In this way we may come to the certain conclusion that Jesus the Son of Man has ordained that the human race should be regarded as one family, and we pray everyday to our Heavenly Father that His will may be done and His kingdom come on earth as well as in heaven. Therefore, there can be no open question concerning which the Christian faith stands for; yet it would seem that in South Africa, this fundamental faith is being neglected and put on one side by those who profess and call themselves Christians.

Among these Christians in South Africa are very many earnest and godly people. Some of them entirely object to this State regulation, which must end in Indians living in ghettoes and becoming in that way more and more isolated and degraded. Mr. J. H. Hofmeyr, the late President of the Student Christian Movement, has himself resigned his place in the Cabinet as a protest against this racial legislation. Many others are ready to act in a similar manner. Even among those who have not yet understood fully the Christian principle, there is (as I know well) a great searching of hearts. They are men of prayer and faith, and they are living good and noble lives, but on this point, owing to their long conservative traditions, they have inherited a backward racial position and do not yet understand how un-christian it is. Our duty is not so much to blame them as to seek to convert them to the true and scriptural point of view, and my own wish has been that India should send out those who may be able to carry the conviction home to their hearts in such a way that if this racial legislation is carried through to the bitter end it will be regarded in India as a direct breach of the Christian Faith.

Be Prepared!

MY APPEAL TO MY TRANSVAAL BRETHREN

By DR. Y. M. DADOO

Leader of the Nationalist Group of the Transvaal Indian Congress

It appears that the brief postponement of the Passive Resistance struggle has lulled the Indian people of the Transvaal into a false sense of security that Passive Resistance will not be resorted to and that a settlement at any price would be the inevitable outcome. This is a mis-taken notion and is due no doubt to malicious propaganda. The true fact is that the struggle has been postponed only for a brief period and that too on the personal advice of Mahatmaji as he has put himself in touch with Ministers and because he held out some hope for an honourable settlement.

Let me assure my people in the Transvaal that Passive Resistance movement could not be called off unless there is a settlement which would satisfactorily remove the legitimate and just grievances of our people and restore to us our lost rights. The chances of such an [illegible] and I make no apology for it, keep us in a [illegible] the struggle with determination and courage at a moment's notice.

A leading Sunday paper of Johannesburg indicates that the Government is planning to set-up concentration camps for illegal immigrants, who are going to be rounded-up and for Passive Resisters. Whether these concentration camps will make for lesser hardships or for brutal treatment as is meted out in the concentration camps of Nazi Germany is beside the point; the relevant fact is that sacrifices of a substantial nature must be made to attain the natural right of citizenship.

History has repeatedly shown that freedom and liberty have not been won by any nation or people without considerable suffering and tremendous sacrifice.

The honour of Mother India and self-respect of humanity demand that we, the Indians of South Africa, should prepare ourselves to offer the supreme sacrifice on the alter of Truth, Liberty and Freedom to justify our existence as human beings.

Death, the inevitable end of all animate things, is preferable to a life without the inherent characteristics which go to make Life the dynamic Force that it is:—Love, Truth, Beauty, Freedom.

Be prepared! Duty may call you at any moment to enlist yourselves as disciplined, non violent volunteers in the army of Passive Resisters.

MIXED MARRIAGE PROBLEM

GOVERNMENT COMMISSION'S REPORT

THE Government Commission on mixed marriages in South Africa has issued its report in the form of a blue book. The Commission which held its first meeting at Capetown on March 31, 1938, consisted of Mr C W de Villiers, K.C., Professor R. W. Wilcocks, Advocate C. P. Brink, Mrs. M. C. Malherbe, M.P., and Mr N. J. Spilhaus, M.P.C.

The report which, with appendices, consists of nearly 70 pages traces historically the beginning and growth of the coloured population in South Africa from the arrival of Van Riebeek, summarises the early marriage laws, pre-Union legislation still in force, and recent legislative steps against miscegenation and describes the attitude of churches, the natives, coloured people, Indian community and that of the Japanese. It discusses extra-marital miscegenation, the incidence of mixed marriages, legislation on the question in the United States of America and Australia, and remedies proposed, these being mainly on the lines of legislation and the strengthening of public opinion.

Opposition Justified

Drawing its conclusions from its investigations, the commission holds that the opposition of public opinion to mixed marriages is justified for two reasons. First, such marriages are in part responsible for the coming into being of a group not only itself unhappily situated in the existing social structure of the country, but also forming a serious social problem.

Secondly, mixed marriages, even when they take place between Europeans and persons who are manifestly non-Europeans, assist in producing a people who can pass as Europeans. They lead in this way to the infiltration of non-European blood into the European population.

The commission points out in this connection that the legitimate child born of such marriages is, other things being equal, in all probability more easily absorbed in the white population than the progeny of illicit unions, in consequence of the relatively superior care and education the child of the legitimate union is apt to receive from both parents. There are risks attached to a continuation of this process of infiltration, both with regard to racial and social heredity, and the risks should be eliminated as far as possible.

If no steps are taken to combat the occurrence of mixed marriages it is probable that the number of such marriages will increase. It is reasonable to assume that the continued occurrence of such marriage must tend in the course of time tend to weaken the extent to which public opinion disapproves of them; and the increased propinquity and familiarity of members of the European and non-European groups, due to the similarity of housing and economic conditions under which they live, must enhance the likelihood of marriages taking place between members of the two groups.

Measures Proposed

"Our terms of reference," states the report, "require us to state whether mixed marriages are sufficiently numerous to be seriously detrimental to the welfare of the Union and the future composition of the population. We interpret this as implying the question as to whether mixed marriages give rise to social problems of a serious nature and have to answer this question in the affirmative. The gravity of the situation is increased by the occurrence of a large amount of illicit miscegenation."

Amongst the measures proposed which the commission considered were segregation with regard to dwellings [illegible] of the population, the improvement of the economic position of the poorer European classes, and the improvement of the economic position of the non-European section of the population.

The commission holds that segregation by means of housing schemes and separation of the sexes of different races at their places of work would be a means of combating the occurrence of mixed marriages as well as of illicit intercourse between Europeans and non-Europeans, and favours such methods as a means of dealing with the problem. The deterioration of the economic position of a section of the European population, leading as it has to propinquity and intimacy with non-Europeans, contains in it at least the possibility of an increase in the number of mixed marriages.

Immediate Action

The commission feels that there is some force in the argument that the desire on the part of "near whites" to "escape" would be lessened should the disabilities attached to their present position be diminished.

The commission emphasises that its recommendations are intended in the sense that the measures suggested should be applied in a manner that **would differentiate between Europeans and non-Europeans, but would not discriminate against non-Europeans in a way unfavourable to them. The efforts of the ruling race should be directed towards leading and assisting the non-European peoples to as full a realisation of their potentialities as possible.**

Fundamentally important as the measures under discussion are, it is obvious that they will at best only be realised in the more or less distant future, and the commission does not consider that other possible measures should be neglected in order to see what the passage of time may bring about.

"Even assuming for purposes of argument that the miscegenation now taking place is small, relatively to the size of the European population, the present limitation of its extent does not make it negligible. On the contrary, it is a reason for taking steps now to forestall a possible increase and to assure as far as may be practicable that miscegenation does not increase to an extent which would make effective action more difficult or impossible at some future date.

The commission holds that legislative action making mixed marriages impossible should be passed and that it should be accompanied by other measures directed against illicit miscegenation, and holds that such measures, wisely applied, will eventually tend to lessen inter-racial tensions in the Union.

Curtailment Of Liberty

The commission do not consider valid the argument advanced against the proposal for legislation prohibiting mixed marriages, in that it would entail a curtailment of liberty in matters of a private and personal nature. Every law implies a curtailment of personal liberty, and acts, such as marriages which have wide social effects, cannot be considered as purely private and personal. Nor is marriage so considered in communal life.

The effect of prohibiting mixed marriages only would probably be to increase the already large amount of illicit mixing. Restraints imposed by the social ban on marriages of this kind already tend to drive parties into illicit unions, but if to outward appearance they live apart and maintain distinct social relationships, public opinion seems to relax and they can in these circumstances often raise illegitimate offspring without incurring serious censure in their own community.

The commission points out that in the Transvaal there already exists a long-standing example of legislation proclaiming the undesirability of mixed marriages—indeed treating such marriages as almost unthinkable—and

providing an effective bar against the marriage of Europeans and non-Europeans. Provision is made in two separate laws for the marriage of white persons only and for the marriage of coloured persons only, "coloured persons" being made, in effect, to include all non-Europeans.

Transvaal Model

"If the model afforded by these two wisely conceived and simply planned laws were adopted similar provisions could be extended to all provinces of the Union, without the use of any language or expression which might give offence to any class of persons. Two statutes could be enacted, applicable to the whole of the Union, one providing for the marriage of white persons or Europeans, and the other providing for the marriage of non-whites or non-Europeans, all previous legislation being repealed, as is now possible since the passing of the Statute of Westminster, 1931."

The commission does not consider it necessary to such legislation to define "European" or "coloured person." It does not consider that inquiry into descent will usually be necessary. It advocates white marriage officers for European marriages and severe penalties on officers for wilful neglect of their duties. Marriages once celebrated shall be valid, except on proof of deceit or evasion by the parties.

The Commission states that "attempts at evasion may also be made by the parties resorting to other countries or territories for the purpose of entering into marriage there. If marriage between two persons, one of whom is resident in the Union, cannot legally be performed in the Union, a marriage celebrated between them elsewhere should not be recognised in the Union, and the parties should in that event be liable to criminal penalties if they return to and co-habit in the Union.

Marriages in contravention of law should not be the subject of criminal penalty. The prevention of mixed marriages can best be achieved by affording no opportunity for their solemnisation.

"We were frequently reminded that marriage is the only reparation which a man can offer a girl or woman of whom he has had a child or children, and that, if the parties were of different races and their marriage was barred, this ability to make reparation would be taken away, says the report.

"We are, however, unaware how often this ability to make reparation is actually exercised and how often neglected. We imagine that the cases where it is neglected would form a very large majority. But in any event, since miscegenation is the practice which is reprobated on all sides, we feel that it is better to forego the very occasional reparation which may be possible to be made, rather than to surrender legislative efforts to mitigate a social evil, merely for the sake of placing a few contrite couples in a position of contentedly raising further offspring in the future in a relationship which is disapproved.

"It is often said that the prohibition of mixed marriages will lead to increased illicit intercourse. There would probably be a tendency for couples whose affections were already pledged and whose plans of marriage were unexpectedly frustrated to enter into illicit unions. But if it were well known to two persons as a legislative fact that they were unable to contract a legal marriage, but that they had the choice to enter into an illicit alliance, it does not by any means follow that they would accept that choice, for, realising the position from beginning they may well be disposed to decide otherwise. A penalty attaching to an illicit union would be a deterrent from entering into one."

The commission considers that where parties have been married as Europeans their children should be deemed to be European. Penalties should be provided both for having and attempting to have illicit relations and the existence of certain circumstances deemed to be *prima facie* evidence of the offence or the attempt.

Not Unanimous

If such intercourse results in offspring, the parents would, of course, be liable to the penalties provided, but the commission is of the opinion that the fact that such conduct has been made illegal and criminal should not be a bar to the recovery by the mother from the father of maintenance for a child, the result of their illicit union.

"Legislation prohibiting sexual relations," the report says in conclusion, "cannot be expected to be completely effective, but we feel confident that by the means proposed it will be made difficult for those who wish to engage in illicit intercourse completely to conceal their acts and that the fear of being watched and discovered in a compromising situation will very considerably restrict the traffic, now rendered easy by the open way in which persons are able to display their disposition for such indulgence."

The report is not unanimous, but four of the five commissioners are in agreement on the main recommendations. Mr. Villiers does not concur in all the conclusions, and adds an explanatory footnote where he differs. Mrs. Spilhaus, while associating herself with the general report, gives her reason for dissenting from the findings in a minority report which is as follows:

Conclusions Of Mrs. Spilhaus

I associate myself with the general report of the Commission up to the end of Chapter XIII, because of the inferior status and many disabilities imposed upon the offspring of mixed marriages by much of our recent legislation, and not because I believe that such race-mixture as is taking place in South Africa to-day will have any deleterious effect whatever upon the future composition of the population of the Union.

The infiltration of colour into the European population of South Africa has been going on since the seventeenth century with no bad results that can be seen in the descendants of the families in which it is present. Its effects are very probably much better than those resulting from the constant intermarriage of Europeans in a small community. These latter are visible in some parts of the Union to-day.

If the children of mixed marriages were cared for, educated, trained and nourished as European children are, and also given a chance of advancement in life, we do not know that they would not rise to be the equals of our European citizens. Many of them have become so despite the terrible disadvantages to which they fall heir by being born into the coloured section of the people, where thousands can obtain no schooling, a lower rate of wages obtains, the entry to trades is barred, and only in the Cape Province and Natal is there hope of any limited political rights ever being acquired. One cannot imagine any European in his or her senses, and in the enjoyment of all the privileges of his race, willingly marrying colour and being the cause of bringing children into the world to inherit so many disabilities.

Yet a small number of mixed marriages occurs every year, the reason being the same to-day as it was in Van Riebeeck's time, namely the disparity between the number of adult European males and females in the Union.

The results of the Census of 5th May, 1936, give in Table 5, page 4—

Adult male Europeans	554,733
Adult female Europeans	566,542
Excess of adult males over adult females	17,008

I have noted in a Review of the Report of the Medical Officer of Health that a decrease in the European birth rate occurred in 1937, attributed in part to the increase in the ratio of older women to young women of childbearing age. This must further reduce the actual number of marriageable European women in comparison with the number of men.

Only one remedy for this disparity suggests itself to me, and that is the immigration of numbers of young European women of good type. If there are not enough European women for the men who wish to marry, what can we expect but marriage with slight colour?

As the Commission's report shews, public opinion in the Union is extremely strange against mixed marriages. Since the year 1935, when statistics were taken for the first time, and the percentage of these marriages occurring was found to be 0.9 of the total number of marriages of Europeans, there has been a gradual decrease in their incidence till it now seems as though the percentage might stabilise between 0.5 and 0.3, i.e., at a figure which gives about four mixed marriages among every thousand European marriages. But, of course, the percentage may continue to decrease as years go on. In any case it has decreased by more than half in thirteen years, and I feel sure it will decrease still further as people realise more fully what the status of their children will be if they marry colour

To say that it is necessary to prevent by law the occurrence of these few mixed marriages because they will have a deleterious effect on the future composition of the population of the Union is absurd, when, in the early days the proportion was very much higher, and they have done no harm to the population.

There are, however, the 'imperceptible' mixed marriages yet to be considered—those that are at present recorded as European marriages, although investigation might prove that one of the partners had coloured blood. It is through these marriages alone that colour filters into the European blood, the children of obviously mixed marriages being relegated to the coloured section of the people.

We have no estimate of the number of these marriages, but, from the replies of marriage officers it would not appear to be considerable. Here, moreover, there is no question of difference of culture, outlook, religion, social customs, degree of civilisation or even of intellectual development between the partners, the majority of the "near-whites" being in exactly the same position with regard to these attributes as the Europeans they marry. They have been brought up in our civilisation and they know no other. They have as high or higher standards of cleanliness industry and of character. Here too, the non-European blood that filters into the European is very slight, and may, for all we know, be a factor working for the persistence of the European race in an African climate.

The alteration in our laws proposed by the other members of the Commission will not get over the practical difficulty of deciding who has colour and who has not, and it will introduce many obviously coloured persons into the european section of the population who would be rejected by the strength of public opinion to-day.

Owing to the certainty of colour turning up at intervals in families where there is mixed ancestry this difficulty will be always before us. Legislation therefore, by attempting to crystallise a thing that is variable by nature, offers no solution but will lead to further confusion.

The majority Report suggests as a first test, appearance, and then proceeds to nullify this by including as Europeans the dark children of any marriage that has been registered as European. The race detection work suggested for marriage officers will be no less variable in quality under a law than it is at present, and a wide loophole will be opened for malicious action by outsiders, which might lead to social chaos.

The laws of many of the American States have been brought forward as an example of legislation against mixed marriages, yet we have no knowledge of how these laws are working or whether they are fulfilling their purpose to any degree whatever. Many of them have only just been enacted.

I hold very strongly that legislation on the subject of mixed marriage is quite unjustifiable. They are not on the increase or likely to increase, and they are certainly not sufficiently numerous to be detrimental in any way to the future composition of our population

The only steps I would suggest for their further discouragement would be:—

(1) The teaching of the simple laws of heredity to children of school-leaving age, whereby every adolescent child would become aware of the unalterable results of marrying colour.

(2) The encouragement of the immigration of industrious young European women of good type, to lessen and finally overcome the disparity in numbers between European male and female adults in our country.

Extra-marital relations have been stated by the great majority of the Commission's correspondents and witnesses to be responsible for a far greater effect on the population than that resulting from mixed marriages.

The occurrence of immoral intercourse between Europeans and non-Europeans has a very serious effect on the respect in which the European race is held by the non European races. While Europeans are constantly asserting and arrogating by law their superiority over all other races in Africa, many of them are indulging in practices, by their very nature furtive and shameful, which bring them, and through them, their race, into disrepute.

Perusal of the Report shews how the idea of the hegemony of the whites is being pursued and bolstered up by the passing of more and more discriminatory legislation against the non-Europeans. But grave consequence to European prestige of illicit miscegenation cannot be too strongly emphasised. If we are to remain the ruling race, we must be worthy to rule.

If I thought legislation against extra-marital miscegenation could possibly be applied, I should be strongly in favour of its being enacted without delay, leaving marriage alone. The State would thus set the seal of its displeasure on the dishonouring of women of the backward races,—to which it stands in the position of guardian. But in the words of the Report: "the paternity of illegitimate children is generally obscure," and, I fear, without armies of detectives, police and night watchmen, will remain so.

It has been argued, that if illegitimate intercourse is penalised and marriage not, more couples will be driven into marriage. The figures in the Table on page 26 of the Report contradict this argument. Although in 1927 and 1928, immediately after the Immorality Act was passed, there was an increase in the number of mixed marriages with natives, due to some traders and others, in out-of-the-way places, who for years had had native wives (in all but the ceremony) legalising their unions, which had now become criminal, yet the figures for marriage with natives went down rapidly in the succeeding years, to much lower than they had been before the Act was passed, proving, if they prove anything, the gathering strength of public opinion during the last decade.

I do not think the class of persons who indulge in immoral intercourse will be easily driven into marriage. In any case let us tackle the major and graver evil, which brings discredit upon our race, first.

The development of our housing schemes, until there is a dwelling affording the possibility of decent family life for every family, European and non-European, should have a very definite effect in diminishing the incidence of sexual immorality between the races.

The spread of education of a practical kind among the non Europeans, so that they become fitted to do everything practical for their own people,—building, carpentering, etc., and the opening of more avenues of remunerative employment for those of them that are capable will foster social contentment among the backward races and tend to make them adhere to their own race.

The immigration of numbers of young European women, by providing more opportunities for the marriage of European with European will also militate against the continuance of illicit miscegenation.

THE CONGRESS

By
RABINDRANATH TAGORE
In "The Modern Review"

I SIT down to write to you in a perturbed state of mind. There was a time, not so very long ago when the mind of the great mass of our countrymen was desert-like, its unfertile expanse divided into isolated sections between which all commerce was obstructed, resulting, for India, in a succession of poverty stricken epochs. All of a sudden came the rise into power of the new Congress organization, a wide-branching tree that held out large promise of future fruit. Surprising was the change it wrought in the mass mind, as it learnt to hope, forgot to fear, and ceased to shrink from the very idea of coming off its bonds. What had seemed a while ago to be beyond the bounds of the possible, was no longer felt to be unattainable. The feebleness of spirit that dreaded to desire was at length cured. And this stupendous change was due to the unbounded faith in India's destiny of one single man, a fact which already shows signs, here and there, of fading from public recollection.

Of course I know that, however dependent the new Congress regime may be on the personality of its founder, and great though that personality undoubtedly is, it will nevertheless be necessary from time to time to enlarge its scope and improve its working. But too much of a hurry to disturb the adaptation to its present circumstances which has grown with the growth of the Congress, may break up its very foundation. For it has to be admitted that no other genius seems to have arisen amongst us who is competent to bring about a radical change in it without damage to its organic cohesion. That is why I think that this vast field of endeavour, where the different forces of the country may meet and join hands, needs must continue to be developed, for the present, under the guidance of the Mahatma who gave it birth.

As you know, I have never been a blind follower of tradition,—that is to say, I have not believed that our national welfare could be made secure by fixing once for all some principle or method that was once found to be good, nor do I now feel it to be true that, however great the Congress organization may have grown, its aims and objects should be stereotyped for all time,—rather do I fervently wish that such a calamity may not befall it. At the same time, whenever I realise the immense value of this organization as created by a great-souled Master, I cannot but be perturbed at the possible consequences of piecemeal attacks on it from the outside. Such reforms as are found to be necessary must come from within itself.

Many of us still remember the original National Congress that started political agitation in India. It made no attempt to look into, to awaken, the mind of the people,—its appealing glances were all directed to the authorities above. What it called freedom lay in the lap of dependence on others,—this was the obsession it could not or would not get rid of. I need hardly remind you that I have never hesitated to cry shame on the poverty of spirit of the begging and praying Salvation Army into which that Congress had resolved itself.

We all know whose was the magic wand that touched into life the deadly torpor into which the country had fallen, making it conscious of its own powers, proclaiming non-violence to be the true creed of the brave. Of this new life which Mahatmaji gave to India, the stage of initiation is not yet passed, and further advance along its way should still be under the guidance of the Master. Like Nandi who stood guard at the entrance to Shiva's hermitage, I must raise my warning finger, for all that the Mahatma has to teach may not yet have reached us. When the rapture of Shiva's meditation was ultimately broken, a raging conflagration was the only result.

So far for one side of the question. The other side also deserves anxious consideration. When the powers of the Congress had but begun to unfold, it had little to fear from within. Now it is at the height of its prestige, it has gained world-wide recognition, the doors of Government at which its predecessor of old had vainly knocked, are now hospitably open to it, even ready to show it honour. But Manu, the ancient law giver has warned us to beware of honour. For where power rises into eminence, forces are created that eventually destroy it, be it Imperialism or Fascism, have they not been generating the seeds of their own down-fall? It may likewise be that the heat created by the growing power of the Congress is rising to an unhealthy temperature. The higher command who are at its helm are apt, in moments of crisis, to lose their head, and cannot hold to a straight course. Have we not seen lapses in regard to the vital matters of mutual courtesy and forbearance, of constitutional procedure which had hitherto been sources of its strength,—lapses at the bottom of which lies pride of power?

Our scriptures have warned us how difficult it is for blessed prosperity to pass through the narrow gate of the Kingdom of Heaven. Freedom can be won only by putting forth the best in man—that is what I understand the teaching of the Mahatma to be. But those who have come together to control the field of our high endeavour—are their minds broadly tolerant, unswayed by personal bias? When they create ruptures by wounding one another, is that for the sake of pure principle,—is there no trace in it of the heat that is born of love of power, pride of power? The cult of Shakti that is gradually growing up within the Congress fold shows itself in its true colours when Mahatmaji's followers find it in their hearts to proclaim him as the equal of Hitler and Mussolini. Can it be at all possible for those whose reverence goes out to these gatherers of victims for human sacrifice, properly to maintain the purity of the citadel of Truth built by the selfless ascetic whom they would follow? I have the highest respect for Jawaharlal, who is always ready to lead an assault against abuse of power by wealth, or blind faith, or imperialistic politics. Of him I ask whether the keepers of the Congress stronghold have not on occasions shown dangerous signs of the intoxication of personal power? I have my own doubts, but at the same time I do not hide from myself the fact that my knowledge of political happenings is very insufficient.

On this point it is necessary to say something further. Bengal seems to have made up its mind that at the last sitting of the Congress Committee the Bengali people were treated with contumely. To be too ready to believe such a charge is nothing but a sign of weakness. It is hardly a proof of political sanity to allow ourselves to be continually afflicted with the suspicion that every one around us is conspiring against us. But the fact remains that in spite of the uniting centre which the Congress represents, the provinces are showing lamentable signs of separatist tendencies.

(To be continued)

———:o:———

M. K. Gandhi Library And Parsee Rustomee Hall

Eighteenth Anniversary

The eighteenth anniversary of the M. K. Gandhi Library and Parsee Rustomjee Hall will be celebrated at 140, Queen Street, Durban, on Tuesday September 5, at 7.30 p.m.

All are requested to kindly attend.

S. J. KAUSHIKA,
Hon. Secretary,
M. K. G. Library and
P. R. Hall Committee

ORIGINAL CORRESPONDENCE.

NON-EUROPEAN UNITED FRONT

TO THE EDITOR "INDIAN OPINION"

SIR,—We are very surprised to learn from your issue of August 18, that seven members who have tendered their resignation to the Durban Committee of the Non-European United Front, have actually had four points at issue in seeking resignation. Their previous statement to the press indicated only two reasons namely, (a) the alleged "condemnation" of the Transvaal Indian passive resistance by the Cape Non-European United Front and (b) allegations of "bureaucratic and dictatorial" methods of some of the members of the local committee. Even their two letters to the Committee contained no other reasons except those mentioned above. And now comes the news that one of the points relevant to their resignation is their objection to the participation of Europeans on the Non-European United Front.

At a meeting of the Durban Committee held on August 9, the seven members submitted their case which included the following three suggestions for arriving at a settlement: (1) That this meeting of the Provincial Committee feels that the course adopted by the seven members is justifiable and reasonable, (2) This Provincial Committee issues a statement publicly in the press, regretting any incident that might have taken place and affected the dissentient members. (3) That an impartial committee of enquiry be appointed to enquire and report upon the allegations levelled against the Provisional Committee.

From the above it is clear that no question of Europeans was then mentioned. At an adjourned meeting of the Committee held on August 14, the above three suggestions by the dissentient members were rejected and counter resolutions, as appeared in your last issue were adopted. We have no intention of dealing with the question of Europeans on the Committee, but since the seven members have added this new point to their case, we are compelled to do so. The question of Europeans on the Committee has already been dealt with at a meeting held on July 3, and it was agreed with the approval of the Committee that this matter be dealt with at the national conference. Everyone of the seven members knows this decision.

They have found it necessary also to attack the Labour Party and the S. A. Trades and Labour Council, which again is irrelevant to their case. Every non-European in South Africa is justified in condemning the Labour Party for its segregationist policy, but to refer to the S. A. Trades and Labour Council in similar terms is suggestive of ignorance. The Trades and Labour Council has no colour bar. Far from it, it may be surprising for the seven members to learn that a large number of non-European trade unions and other unions which have a mixed membership are affiliated to the Trades and Labour Council and about six non-Europeans are representatives on the local Committee.

In pointing out these facts we certainly do not applaud those trade unions which are biased against non-Europeans. Such trade unions receive our unanimous condemnation.

Even conceding that the four points raised in their case were justified, the seven members, by resigning as they do, are not in any way helping the movement. On the contrary, they are adopting a defeatist line which is a reflection of their political chicanery; by so doing they cause to discredit the Committee.

If they are sincere in their desire to see the success of the United Front, their position is inside the movement, so that they can co-operate with us in making the proposed Natal Conference a success, not when they can in a "constitutional" manner raise their points of view in respect of the policy and principle of the Non-European United Front.

Things In General

Dr. Dadoo Addresses The Youth League

ADDRESSING the Durban Indian Youth League, at the M. K. Gandhi Library, on Tuesday night, Dr. Y. M. Dadoo, leader of the Nationalist Group of the Transvaal Indian Congress, and secretary of the non-European United Front said: "If we want to have our rights in this country, if we want a future for the younger generation, then the only thing to do is for the non-European people to unite and organise themselves under one banner. Indians are not completely segregated, nor are the coloured, while the Bantu people are completely segregated. On what basis can the three units come together? That is a matter which must be tackled on a common-sense basis." Dr. Dadoo referred to the tendency among the non-European people to rely upon those Europeans who called themselves liberals and men of good will and peace. He did not doubt for a moment the sincerity or honesty of this so-called liberal faction of the European people. They might be motivated by sincere desire to help the non-European people of South Africa. But their methods could in no way bring about that condition in the Union which would allow a fairplay and justice to the non-European people. They must learn to depend upon themselves. To work up an organisation so strong, so well disciplined that it would achieve what they willed. If they all used passive resistance and sat in their homes and did not work, the disorganisation would be so great that in two days' time the Government and the White people of this country would be brought to their senses. In one day a united non-European front could paralyse the wheels of progress and demand from the Government the rights that belonged to them. Mr. S. Patchay presided over a packed hall.

'Depot Road School Old Boys' Club

A social evening was held by the members of the above club, at the Depot Road Government Indian School, Southern Road, Durban, on Sunday, August, 20, at which Mr. P. R. Singh delivered a lecture on his impressions of Mother India. The lecture was very interesting especially when he dealt with the educational side of his tour. Light refreshment was served. Musical and dancing items were rendered by the members of the club.

Commissioner Of Oaths

Mr. S. J. Randeria, vice-president of the Natal Indian Congress and hon. secretary of the M. K. Gandhi Library and Parsee Rustomjee Hall Committee, has been made Commissioner of Oaths for the District of Durban.

Indian Ex-service Men

A meeting of Indian ex-service men will be held at the Durban Crescent School on Sunday, 27th August 1939, at 3 p.m. for the purpose of forming an organisation, discussing Indian War Memorial etc.

Indian ex-service men are invited to attend

A. CHRISTOPHER,
A. R. W. GANNIER,
Conveners

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

મહાત્મા ગાંધીજીના હસ્તે
સને ૧૯૦૩માં સ્થપાયું.

પુસ્તક ૩૩ મું. ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૨૫ ઓગસ્ટ ૧૯૩૬ અંક ૩૪.

"ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન"

શુક્રવાર તા. ૨૫ ઓગસ્ટ ૧૯૩૬.

રસ્તે ચઢતા જાય છે

ગયા અઠવાડીઆની આખરીમાં હીંદી કોમના નેતાઓમાં અસાધારણ ચળવળ ચાલી રહી છે. પ્રથમ તો એજન્ટ જનરલ અને કોંગ્રેસના નેતાઓ અને નેશનલીસ્ટ પક્ષના નેતાઓ વચ્ચે થયેલી વાટાઘાટના પરિણામે એ સિદ્ધ થયું છે કે ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસનું કાર્ય આટલાં વર્ષો થયાં બંધારણ વગરજ ચાલ્યા કર્યું છે. બંધારણનો ખરડો તૈયાર કરવામાં આવ્યો છે જે દુરસ્ત સુધારામાં સાઉથ આફ્રિકન ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસ સમક્ષ રજુ કરવામા આવશે અને ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસની માસ મીટીંગ સમક્ષ તે પસાર કરવા રજુ કરવામાં આવશે અને નવા અમલદારોની પણ ચુંટણી થશે. ટ્રાંસવાલના સંબંધમાં આ એક આગળ પડતું પગલું લેવાયું ગણાય અને અમે અંતઃકરણથી આશા રાખીએ છીએ કે કોંગ્રેસ સંસ્થાને નીયમમાં મુકવાને પહલાં સમયમાં પગલાં લેવામાં કશે વધુ વીલંબ કરવામાં નહિ આવે.

બીજી વસ્તુ એ બની છે કે નાટાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસ અને કોલોનીયલ બોર્ન એન્ડ એટલસ ઇન્ડિઅન એસોસીએશન એ બન્ને સંસ્થાઓને એકત્ર કરવાને, કેટલાક નેતાઓ જે કોમમાં સપ થતો તિરાડને નાબુશ જણાય છે તેઓના વિરોધનો સામનો કરી, જબરી ચુંવેત્ર ઉઠાવાઈ રહી છે. આવતા રવીવાર નાટાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસની વાર્ષિક જનરલ મીટીંગ ડરબન ના સીટી હોલમાં મળનાર છે. નવા અમલદારોની ચુંટણી માટે ઝેસલિર ચળવળ ચાલી રહી છે. કોઇકોએ કોમમાં સંપ લાવવાને ખરેખરો રાખી શકાય તેવાજ અમલદારોને ચુંટી કાઢવાને પોતાનો મત સમજપુર્વક આપવાની કાળજી લેવી પડશે. આજે કમનસીબ સ્થિતિ એ છે કે કોઇકો તરફથી ચુંટાએલા અમલદારો પોતાને સહાને માટે પોતાના હોદ્દાના હકદારોને માની બેઠેલા છે આવી વસ્તુ બુલકામાં નહોતી બનતી અને બનવી જોઇએ પણ નહિ. જો બંધારણસર કામ ચલે હોય તો તેવી વસ્તુ અસરકારક થઇ પડે. અમે આશા રાખીએ છીએ કે આ રાયથી ચળવળની પાછળ માત્ર કોમની સેવા કરવા સિવાય બીજો કશો હેતુ સમાયેલો નહિ હોય. નેતાઓએ સમજવાનું છે કે તેઓ કોમના સેવકો છે કોમના માલીક નથી. તેઓએ સમજવું જોઇએ કે કોમે તેઓને નેતા બનાવેલા છે અને તેઓને નેતાગીરીમાંથી બાતલ કરવાનો પણ કોમનો જ હક છે.

ત્રીજું પગલું સંપની દિશાએ થોડી વધુ પ્રગતિ થઇ છે. પહેલાં એવો કરાર થયો હતો કે નાટાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસ અને કોલોનીયલ બોર્ન એન્ડ એટલસ ઇન્ડિઅન એસોસીએશનનો કેસ મહાત્મા ગાંધીજીની સમક્ષ રજુ કરવો અને બન્ને સંસ્થાઓ એકરાગથી સંયુક્તપણે કામ કરી શકે એવી એક સંસ્થાનું નવું નામ સુચવવાની તેમને વિનંતિ કરવી. છેલ્લા બોઠક દીવસમાં નવી પરિસ્થિતિ ઉત્પન્ન થઇ છે અને બન્ને સંસ્થાઓના નેતાઓ જો આપણી અંદરના કલહનું સમાધાન લાવવાની ગાંધીજીને તકલીફ નહિ આપતાં સ્થાનીક પ્રયત્નોથીજ સમાધાન લાવી શકાય તેવી એક યોજના પર આવવાનો ઠરાવપાસ કરેલો ઠરાવ કર્યો છે. બન્ને પક્ષના નેતાઓએ મળી હવે એવી યોજના ઘડી કાઢવી છે. એ યોજના એવી છે કે બન્ને સંસ્થાઓએ નાટાલ ઇન્ડિઅન એસોસીએશનના નામ હેઠળ જોડાઈ જવું અને બન્ને સંસ્થાના હાલ જે મેમ્બરો હોય તેઓ આ નવી સંસ્થાના મેમ્બરો ગણાય, આ નવી સંસ્થાને માટે નવાં બંધારણનો ખરડો તૈયાર કરવામાં આવ્યો છે. એ ખરડો પસાર કરવા અને તેની રૂએ નવા અમલદારોની ચુંટણી કરવાને આ જોડાએલી સંસ્થાના મેમ્બરોની સપ્ટેમ્બર તા. ૨૪ મીએ એક સામાન્ય મીટીંગ બોલાવવાનો ઠરાવ થયો છે. આ નવી યોજના નાટાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસની કમીટી સમક્ષ તેની સંમતિ માટે રજુ કરવામાં આવનાર હતી. અમે અંતઃકરણથી આશા રાખીએ છીએ કે કમીટી આ નવી યોજનાને સંમતિ આપશે અને કોમના નેતાઓ ફરી ઐક્યભાવ એકત્ર થઇ એકત્ર આવજે બોલતા થઇ જશે, કેજેને વસ્તુ આજના સમયે જ્યારે આ દેશમાં આપણી હસ્તિ નાબુદ થઇ જવાનો આપણી ઉપર ભય ઝઝુમી રહ્યો છે ત્યારે અત્યંત આવશ્યક છે.

મીશ્ર લગ્નો

ચુનીયનમાં થતાં મીશ્ર લગ્નો અને જાતી પરજાતી વચ્ચે થતા વ્યભિચારના સવાલની તપાસ કરવા નીમાયેલાં કમીશને પોતાનો લાંબી મુદતથી રાહ જોવાઇ રહેલો રીપોર્ટ પ્રસિદ્ધ કર્યો છે. એ વસ્તુ તો જાણીતીજ છે કે હીંદીઓ વિરૂદ્ધ ચળવળના પરિણામે એ કમીશન રચિતમાં આવ્યું હતું. રીપોર્ટ જણાવે છે "આ કમીશન યુરોપીયનો અને બીન-યુરોપીયનો વચ્ચે થતાં લગ્નોના સવાલની તપાસ કરવા નીમાયું હતું અને હીંદી કોમની સાથે તેને ખાસ હીંદીઓ તરીકે કશો સંબંધ નથી પરંતુ બીન-યુરોપીયનોમાં તેઓનો સમાવેશ થઇ જાય છે."

આવો વિચિત્ર રીપોર્ટ અમારા જોવામાં આજ સુધી આવેલો નથી. વ્યભિચારની વાત કરતાં કમીશને પોતાના રીપોર્ટની આયેજ વ્યભિચાર કરેલો જણાય છે. એવી જાતના રીપોર્ટો જે સાધારણ રીતે ચોક્કસ જુબાનીઓ પરથી મંડાએલો હોય છે તેની શુદ્ધતા તેમાં જોવામાં આવતી નથી. આ રીપોર્ટ પોતાની સમક્ષ આવેલી જુબાનીઓ

કરતાં વિરુદ્ધજ છે. વિરુદ્ધતાઓનો ખીચડો તેમાં થયો છે.

કમીશને કરેલી શોધ એ છે કે મીશ્ર લગ્નોના દાખલા ઘણાજ ઘુજ છે. કર હજાર યુરોપીયન લગ્નોમાં મીશ્ર લગ્નોનું પ્રમાણ માત્ર ચારનું છે. અને કમીશન જણાવે છે કે એ પ્રમાણમાં પણ ઘટાડો થવા સંભવ છે.

આમાંનો ખાસ ધ્યાન એ મુદ્દા પર ખેંચાયું છે કે કમીશને ડોમના યુરોપીયનો અને બીન-યુરોપીયનો એમ બે વર્ગો પાડેલા છે. કમીશનને ચિંતા માત્ર ગોરી પ્રજાની જ પવિત્રતા સુરક્ષિત રાખવાની છે. બીન-ગોરી પ્રજાની પવિત્રતા સુરક્ષિત રાખવાની તેને કશી ચિંતા નથી. ગોરી અને બીન-ગોરી પ્રજા વચ્ચે મીશ્ર લગ્નો જો બહાર હોય તો બીન-ગોરી જાતીઓ વચ્ચે પણ તે બેટલાજ ખરાબ હોવા જોઇએ. હીંદીઓ પોતાની જાતીની પવિત્રતા સુરક્ષિત રાખવાને યુરોપીયનોના જેટલાજ ઇન્તેજાર છે. નેટીવો જ્યારે જંગલી દશામાં પડયા હતા ત્યારે પણ તેઓની જાતીનું ધોરણ ઘણું ઉંચું હતું અને વ્યભિચાર જે સખ્ત શાસનને પાત્ર ગુન્હો ગણાતો હતો. આજે જો નેટીવોનું નીતીનું ધોરણ ઉતરતું હોય તો તે બ્રીસ્તી ધર્મના આશિર્વાદ તેઓના પર વર્ષ્યા તેનેજ આભારી છે.

રાજ્યની ફરજ પોતાની આખી વસ્તી નું નૈતિક ધોરણ સુધારવાની હોવી જોઇએ. પરંતુ જેમ અન્ય બાબતોને વિષે થઈ રહ્યું છે તેમ આ બાબતમાં પણ રાજ્યને ચિંતા માત્ર ગોરી જાતીનાજ લાભોનું રક્ષણ કરવાની છે. વ્યભીચાર જે સજાને પાત્ર ગુનો છે પરંતુ ગોરી પ્રજા પોતાને સભ્ય અને સ્ત્રીઓનાં રક્ષણ કરનારી પ્રજા હોવાનો દાવો કરતી હોવા છતાં આજે જો એક ગોરો પુરૂષ નેટીવ સ્ત્રીની સાથે ગેરકાયદે વ્યવહાર કરશે તો તે બાબતેજ પ્રકાશમાં પણ આવશે અથવા જે નેટીવ પુરૂષે ગોરી સ્ત્રીના ઉપર હુમલો કર્યો હશે તો તેને ફાંસીએ ચડાવી દેવામાં આવશે.

લગ્નનો સવાલ ખરી રીતે એક વ્યક્તિનો અંગત અને આનંદી સવાલ છે અને કાયદાકીય બંધન તે સહન નહિ કરે. સામાજીક બંધનો છે અને તે હોવાંજ જોઇએ. જે સામાજીક બંધનો ન હોત તો માનવજાત પશુઓની માફકજ વર્તતી થઇ ગઇ હોત. બીજા લગ્નો બાબતેજ મુખી નીમેલાં છે. તેવાં લગ્નોનું આબાદ પરિણામ એજ આવેલું છે કે સમાજમાંથી તેવા લોકો બહિષ્કૃત થયા છે.

કમીશનના રીપોર્ટમાં જે ખાસ નોંધવા જેવી બાબત હોય તો તે શ્રી. સ્પીક-હાલેએ કરેલો લઘુમતિ રીપોર્ટ છે. તેમણે જણાવ્યું છે કે "હું એવો દ્રઢમત ધરાવું છું કે આ બાબતમાં કાયદો કરવાને માટે જરાયે વાજબીપણું નથી." વધુમાં તે જણાવે છે કે "જો આપણે રાજકરતી પ્રજા રહેવા માંગતા હોઇએ તો રાજ કરવાને આપણે લાયક બનવું જોઇએ..... આપણી રહેઠાણોની યોજના એવી બીલ-વવી જોઇએ કે જેથી યુરોપીયન તેમજ બીન-યુરોપીયન કુટુંબને માટે સુખી ગૃહજીવીક જીવન ગાળી શકે તેવાં ઘરો તેઓને મળી શકે. આથી જાતી જાતીઓ વચ્ચે વ્યભીચારના દાખલા ઘણાજ ઓછા થઇ જશે. એ સીવાય બીન યુરોપીયનોમાં અવશ્યક જ્ઞાનનો બહોળો પ્રચાર થવો જોઇએ કે જેથી તેઓ બાંધકામ, સુથારી-કામ, વિગેરે હુન્નરોમાં કુશળ બની પોતાના લોકોને વ્યવહારીક રીતે ઉપયોગી થઇ પડે. વળી સારા પગાર મળી શકે તેવી નોકરીઓના દ્વાર પણ તેઓને માટે ત્યારે પ્રમાણમાં ખુલ્લાં મુકાવાં જોઇએ, કે જેથી પછાત જાતી બાબત સામાજીક સંતોષ હેલાવ અને તેઓ પોતાની જાતીનેજ વળગી રહે"

અમને નોંધ લેતાં સંતોષ થાય છે કે બહુમતિ રીપોર્ટને પુનીયનના યુરોપીયન વર્તમાનપત્રો તરફથી ઘણોજ ઠંડો સત્કાર મળ્યો છે અને તેથી સરકાર તરફથી પણ તેને ધ્યાન દેવામાં આવે એવો ઘણો ઓછો સંભવ રહે છે.

—: ૦ :—

સ્વદેશમાં દુષ્કાળ

સ્વદેશથી આવેલા છેલ્લા અખબારથી જણાય છે કે વરસાદે હજુ સુધી મહેર-બાની નથી કરી અને તેથી ગુજરાત, કાઠીયાવાડ, મહારાષ્ટ્ર, વરાડ, મધ્યપ્રાંત વગેરે દુષ્કાળના ચિન્હો જણાય છે. ગામડા ઓમાં અત્યારથીજ જોરાંઓની મજુરી બાર પૈસા તથા મરદના પાંચથી છ પૈસા થઇ ગઇ છે પણ કામ નથી. સરકાર સંકટ નિવારણના પગલાં લેવા વિચાર કરી રહી છે. હીંદુસ્તાનની કસોટી પર કસોટી થઇ રહી છે. યુરોપમાં જ્યારે હિટલર નાના રાજ્યોને રંજાડી રહ્યો છે અને યુદ્ધના વાદળ ઘેરાતાં ચાલ્યા છે ત્યારે હિંદુસ્તાનમાં દેશી રાજ્યોના ઝુલમો, બ્રીટીશ સરકારના ઝુલમો ઉપરાંત આવા કુદરતી કોપો પણ પ્રજાને રંજાડી રહ્યા છે. ગયેજ અઠવાડીયે પોરબંદરના મહારાજા રાણાસાહેબની માગણીથી આ દેશમાં વસતા પોરબંદરનિવાસીઓએ રૂા. ૧૦૦૦૦ ઉપર રકમ હુંક મુકતમાંજ એકઠી કરી રાણાસાહેબપર કુપ્રા પાસેકટ નિવારણ ફન્ડમાં મોકલી આપી હતી. એ તેઓનું પગલું પ્રશંસનીય હતું. પરંતુ એટલેથી અટકી શકાય તેમ નથી. હીંદ બહાર વસતા સઘળા હીંદવાસીઓની હીંદપર રહમ કરવા ઈશ્વર પ્રત્યે નમ્ર પ્રાર્થના છે. એ સાથે સઘળી સંસ્થાઓએ વખત આવ્યે હીંદની આ સંકટની વેળાએ આર્થીક મદદ કરવા તત્પર રહેવું જોઇએ. અમે આશા રાખીએ છીએ કે તેમાં તે પાછી નહિજ હઠે.

—: ૦ :—

સંઘને માટે નવી યોજના

નાટાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસના પ્રતિનિધિઓ તરીકે મેસર્સ સોરાબજી રૂસ્તમજી, કે કલ્યાણ, ગોકલે, પી. એસ. ઐયર, એસ આર. નાયડુ અને એ. ઇ કેબ એને કોલોનીયલ બોર્ન એન્ડ સેટલ્ડ ઇન્ડિઅન એસોસીએશનના પ્રતિ-નિધિઓ તરીકે મેસર્સ એ દીરંદાર, પી આર. પયર, એસ. એમ. સીંઘ, પી બી રીંગ અને વી. એસ ચેટી ગયાગયાર તા ૨૨ મીએ કરવના બાત બી. એ. - ડોબાના પુકામે મળ્યા હતા અને નિરતુત થયો બાદ સર્વાનુમતે એવા ઠરાવ પર આવ્યા છે કે હાલની બલે સંસ્થાઓને નાટાલ ઇન્ડિઅન એસોસીએશનના નામ હેઠળ જોડી દેવી અને બલે મંડળોના સભ્યપદ્ધર તા. ૧ લીએ જે મેમ્બરો હોય તે બધા નવી મંડળોના મેમ્બરો ગણાય. તા ૨૨ મીએ હાલલા મહત્વના તરફથી મજુર પ્રશ્નોના બંધારણનો ખરડો નાટાલ ઇન્ડિઅન એસોસીએશનનાં બંધા-રણ તરીકે રજુ કર્યો અને જોહાનીસબર્ગ મંડળની સામાન્ય મીટીંગમાં તેને પ્રચાર કરવામાં આવે.

જોહાનીસબર્ગ મંડળની સામાન્ય મીટીંગ સપ્ટેમ્બર તા. ૨૪ મીએ બંધારણનો ખરડો પ્રચાર કરવા અને તેની દ્રષ્ટે નવા કાર્યવાહકોની ચુંટણી કરવા નાટાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસ અને કોલોનીયલ બોર્ન એન્ડ સેટલ્ડ ઇન્ડિઅન એસોસીએશનના પ્રમુખ, સેક્રેટરીઓ અને દરેક તરફથી બોલાવવા આ આવે.

મેસર્સ એ. કેશવજી અને વી. એસ. સા. પયરને નવી જોહાનીસબર્ગ મંડળના મેમ્બરો બનાવવાની અને બંધારણના ખરડા મુજબ મેમ્બર થવા ફી ઉઘરાવવાની સત્તા આપવામાં આવે.

આ ઠરાવપર ઉપર જણાવેલા મહત્વના તરફથી સહીઓ કરવામાં આવી છે.

આ યોજના નાટાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસની કમીટી સમક્ષ તેની મંજુરી માટે રજુ કરવામાં આવી હતી.

દ. આ.ના હિંદી સવાલપર નેશનલ ક્રીશ્ચીઅન કાઉન્સીલ

"ધ નેશનલ ક્રીશ્ચીઅન કાઉન્સીલ રીવ્યુ" જે દોઢ, અમો આને સીલોનની નેશનલ ક્રીશ્ચીઅન કાઉન્સીલનું પત્ર છે, તેણે પોતાના ઓગસ્ટના અંકમાં દીનબંધુ એન્ડ્રુઝનો દક્ષિણ આફ્રિકામાં ભારતીય સેટલમેન્ટ બે વિષયપર લખેલો એક લેખ પ્રસિદ્ધ કરી તેની ઉપર નીચે પ્રમાણે ટીકા કરી છે:

"દક્ષિણ આફ્રિકાની પુનીયન પાર્લામેન્ટે ગોરી અને રંગીન જનોમાં પરસ્પર સલાહકાર સેટલમેન્ટની સિદ્ધાંત સ્થાપનાર એસીમીલેટીવ્સ (ઇમ્પ્રુવાયા બેન્ડ ઓફ ઇંડીંગ) બીલ પસાર કરેલું હોવાથી સમસ્ત દોઢમાં પ્રાગણી પબ્લીક ઉશ્કારામાં આવે છે. જો કે આ બીલને દુઃ મુદ્દતને બાર છે જ્યાં તેમાં ઘણો સમય સ્થિતિ થવાની આગાહી રહેલી છે, એ વિષે કંઈ પણ શક નથી, કે દક્ષણીસ્તાના શિક્ષણને સમજનારા મોટા ભાગના બસ્તી ગોરાની તદ્દિ સમજી સકાય નહેર છે. તેની વિરૂદ્ધ મુદ્દાઓ દર્શાવનારા ઠરાવો પસાર કરી રહ્યા એ જાહેરમાં છે પરંતુ જરૂરી સ્વાર્પણમાં કરી લેવા ઠરાવને અમલમાં મૂકવાને જે આપણે તૈયાર નહિ હોઇએ તો તેની કંઈ કીંમત નથી.

"તારીખનો લેખ કે અમારી બાજુ તારીખથી અને પીઢારીના અનિષ્ટ ફેલાવા માં તે એક એન્ડ્રુઝે લખેલો છે તેમાં તેણે એક પ્રતિનિધિ મંડળ મોકલવાની સુચના કરી છે કે જે હિંદના લોકસીઓનું બાજુ દક્ષિણ આફ્રિકાના પ્રોટેક્ટોરેટોને સમજાવી શકે, તેમજ ત્યાના આગેવાનો દ્રષ્ટિબિંદુ સમજી શકે. એવું પ્રતીનીધીમંડળ મોકલવાની જરૂર નથી. આવી બાબતનાં પ્રતિનિધિ-મંડળથી આવશ્યક પરિણામ આવવાનો સંભવ છે. આ આખી બાબત સપ્ટેમ્બર તા. ૨૭, તા. ૨૮ મીની મળનારી નેશનલ ક્રીશ્ચીઅન કાઉન્સીલની ઓફીસેકયુટીવ તરફથી ચર્ચવા માં આવશે બાકી કંઈક ઉપયોગી પગલું ભરવાની આશા રાખવામાં આવે છે. બીશપો આ બાબત ને અને આ સભાને તેમની પ્રાર્થનામાં ખાસ સ્થાન આપશે તો અમે આભારી થઇશું."

પ્રીટોરીયા ખાતે ચેમ્બરલેન

ઉપરોક્ત લેખમાં દીનબંધુ એન્ડ્રુઝ નીચે પ્રમાણે લખે છે:

"છેલ્લા ૬ માસ થયા વર્તમાનપત્રો દક્ષીણ આફ્રિકામાં વસ્તીપત્રકને ૬૨ ખરાબવા દોઢીઓ પર આવી પડેલા નવા ભયને નિર્ણ રીજલ્યુશન આપતાં આવેલાં છે. માત્ર દક્ષિણ આફ્રીકામાંજ નહી પણ રોડેશીયા, કેનાડા અને કેનાયામા પણ દોઢી સામે પ્રસ્તાવ પેપારના સભ્યોમાં યુરોપીઅનની સામે રહેવાને નાલાયક એવી એક સ્વભાવના ઉભા થઇ ગયા છે અને આ પ્રશ્ન ઘણા વર્ષોથી ચાલતો આવ્યો છે. ગાંધીજીએ બરાબર ૩૪ વર્ષ પહેલાં દોઢના ઉપરજ પોતાની પ્રથમ સત્યાગ્રહની લડત ચલાવી હતી.

"આ લેખના મારફતે વધારાનાના વર્ષોનો ઇતિહાસ આપવાનું અને નહિ શકે, પરંતુ એજ સંસારપર દોઢો સામે કુસાકાનીયર આપવાના એ ગાંધીજીના પ્રયત્નો તરફ આદિ ધ્યાન ખેંચવું કાફલ છે. ૧૯૨૬ના ફેબ્રુઆરીમાં મારે સાથે સાથીદાર ગાંધીજીને દોઢના ગ્રેજ્યુએટ-જનરલ તરીકે એ ઠરાવોની શરતોનું પાલન કરવામાં દક્ષિણ આફ્રિકા ગવર્નમેન્ટમાં આવ્યા હતા એ કરાર મુજબ રાજેન્દ્ર પ્રસાદ કોનફરન્સ વખતે યુનીયનને દોઢની તામે કરેલા કરારનો ભંગ કરનારા તરીકે ગ્રેજ્યુએટ કરવા છે. પણ તેઓ એ કરતા આગળ વધીને એમ પણ કહી શકતા હતા કે ૧૯૨૭ નું રંગદ્વેષ-ગાંધી સમાધાન જે દક્ષિણ આફ્રિકા ના દોઢીઓનો દરજ્જાને સુરક્ષિત કરનાર હતું તેનો પણ ભંગ કરનારા છે. યુનીયન સરકારે દોઢ વસાહતપર પ્રતિબંધ મુકવો તેના બદલામાં એક શરત એ હતી કે તેઓનાં સભ્યો સ્થાપીત થાય. [illegible]

"ખા. જે એચ. હોફમેયર, કે મુખ્ય પ્રધાન નરીટ પા રસ્તાના પુનાધિકારી હતા અને તે કરવામાં દક્ષિણ આફ્રિકાના આપણા દોઢ ભાઇઓનું છેવટ સાથ નાશે છે, તેમણે પ્રધાન-મંડળમાંથી માત્ર રાજીનામું આપી દીધેલું છે એટલુજ નહિ, પરંતુ ટ્રાન્સવાલના પ્રધાન એસેસ્સ મુદ્દતી પ્રાણદાની સામે વિરુદ્ધ મત ઠરાવેલો હતો. [illegible] આ હકીકત ખરી નથી. ખા. હોફ મેયરે બીલની ગોપાલરેલી કલમોનો વીરોધ કર્યો હતો પરંતુ સામાન્ય રીતે બીલની તરફેણમાં મત આપેલો હતો. આ-સ-ઓ] ૧૯૨૮ કે ૧૯૨૯ ના ડાબલ બનાવ નવા બીલથી બાતમ સેટલમેન્ટ સંપૂર્ણ થવાનો અંત કરે છે.

"કેટલાક યુરોપીઅન રાજદ્વારી નેતાઓની હમણાં હમણાંના સમસ્ત આફ્રિકામાં એક ચોકસ સમાન નીતી થઇ પડેલી છે. એક તરફથી દરેક દિશાએ આફ્રિકાનાંઓ બની શકે ત્યાં સુધી દોઢીઓને બાતલ કરવાનો અને બધા રંગદ્વેષીઓને દાખલ બના અટકાવવાનો પ્રયત્ન થઇ રહ્યો છે, જ્યારે બીજી તરફથી એઓ પ્રધાનોના હક ધરાવી રહ્યા છે અને તેથી તેઓને કાંઇ કહેવા જેવા નથી, તેઓને પરદેશી અને હલકી જાતી તરીકે મધ્યે પાડવાનો પ્રયત્ન થઇ રહ્યો છે.

"મહાત્મા ગાંધી પ્રથમ વાર પર આ પ્રશ્ન રિયનિની મહાન લંબાઇના સૌથી પ્રથમ સામનામાં હતા. અને ૧૯૧૪ ની સાલ સુધીના સમજાવ પછીના વર્ષ સુધી દોઢીઓની રક્ષણતાની બહત તેમને લગભગ એકલે હાથે લડવી પડી હતી. એ મુદ્દતને અંતે શ્રી. ગોખલે અને પંડિત મોલવીયજી એ સવાલને સમસ્ત હિંદના સવાલ બનાવી શકયા. ૧૯૧૧ માં મી. પોલાકની મુલાકાતે રચનિની મંજી રાજા તરફ દોઢના રાજદ્વારીઓની આંખો ખોલી હતી. ત્યાર બાદ ૧૯૧૩ માં મહાત્મા ગાંધીજીએ સત્યાગ્રહની મહાન લડત કરી એ વખતે ,બન માત્ર દોઢનોજ નહિ પરંતુ એક સમસ્તનો જનસમૂહનો સવાલ બનાવી દીધો.

"આ લેખના મારફતે વધારાનાના વર્ષોનો ઇતિહાસ આપવાનું અને નહિ શકે, પરંતુ એજ સંસારપર દોઢો સામે કુસાકાનીયર આપવાના એ ગાંધીજીના પ્રયત્નો તરફ આદિ ધ્યાન ખેંચવું કાફલ છે. ૧૯૨૬ના ફેબ્રુઆરીમાં મારે સાથે સાથીદાર ગાંધીજીને દોઢના ગ્રેજ્યુએટ-જનરલ તરીકે એ ઠરાવોની શરતોનું પાલન કરવામાં દક્ષિણ આફ્રિકા ગવર્નમેન્ટમાં આવ્યા હતા એ કરાર મુજબ કેળવણી અંગે અન્ય રીતે દોઢ કોમનો દરજ્જો સુધારવાની કબુલાત આપવામાં આવી હતી જેથી દોઢીઓ "પછિતના રહેણીના ધોરણે" પહોંચી શકે.

"બીજું આગલનો મુદ્દો ૧૯૨૮ નો છે, જ્યારે દરીયો દોઢોઓને એક જાતી તરીકે ગણવાની તરફેણ ગ્રેજ્યુએટ કરવાની બળવાન માંગ હતી. એ વખતે પણ દોઢીઓ સામે પ્રતિબંધિત બળવા કરવાનું મુસલમાની રાખવાની કબુલાત આપવામાં હતી અને કેપપ્રાવિન્સ કરારની છેવાતિની કલમનું પાલન થવાની નથી આશા ઉદ્ભવ થઇ હતી.

"બીજી તરફથી એ નોંધવા જેવું છે કે, દોઢો પ્રતિનિધિઓએ પુનીયન સરકારને એવું વચન આપ્યું હતું કે દોઢીઓને બરાબરપણ રીપ્રેઝેન્ટેટીવ કરવાના કોઇ પણ પ્રસ્તાવનો વિરોધ નહિ કરવામાં આવે પરંતુ તેવા ફેરફારને સ્વિકારવામાં આવશે, યુનીયન સરકારે તરફથી પણ બોલનારાઓએ એવો આરોપ મુકેલો છે કે એવા બરાબરપણ રીપ્રેઝેન્ટેટીવેશનની બાજનાનો સ્વિકાર કરનારા દોઢીઓની સંખ્યા ગોટમી બધી બાબતી હતી [illegible] લગભગ નજીવીજ હતી.

"ડો. મલાન અને મી. પીરો વિગેરેના મતમા તો સ્પષ્ટ રીતે એકજ વસ્તુ રહેલી છે અને તે એ કે દોઢ અને દક્ષિણ આફ્રિકા વચ્ચે સમાધાનીનો મુખ્ય આધાર દોઢીઓને દક્ષિણ આફ્રિકા છોડી જવાની સાલય આપવા ઉપરજ રહેલો છે. મતપ્રજામાં આ યુરોપીઅન રાજદ્વારીઓ જે દોઢીઓ તેઓની સંખ્યા નજીવી જેવી થઇ જાય તેટલે દરજ્જે એ દેશ છોડી જવાને તૈયાર નહિ હોય તો તેઓની ઉપર રેસીડેન્સીયલની તલવાર લટકતી રાખી રહ્યા છે."

વડા પ્રધાન જનરલ હર્ટઝોગે પુનીયન પાર્લામેન્ટમાં રેસીડેન્સીયલની નીતીની કરેલી બાબતો સમજાવ્યા બાદ, દીનબંધુ એન્ડ્રુઝ આગળ ચાલતા લખે છે કે:

"આ કાયદો જો આખા દક્ષિણ આફ્રિકાને માટે પસાર થશે તો તેનો અર્થ શું થશે એ હું અહિં કુંકાવું જરૂરીજ નથી. હિંદુસ્તાનમાં આજે યુરોપીઅનો અને દોઢોઓ એકમેકની સામે કાંઇ પણ જાતના ભેદભાવ વગર રહે છે. આમાંથી દેશકાર ભેદભાવો વર્તતા હતા, પરંતુ હવે તે દૂર ચાલ્યા છે અને દોઢીઓ પોતાને હાથે ત્યાં અને યુરોપીઅનો પોતાને હાથે ત્યાં રહી શકે છે. પરંતુ દક્ષિણ આફ્રિકામાં પણ્યા વર્ષો થયા સરકારની નીતી જ્યા ત્યાં દોઢીઓ યુરોપીઅનો સાથે સમાનતાએ ભળી શકતા દોષ તેવા ભાગ્યા કારો બોજ કરી દેવાની આજતી આવેલી છે. આખાયે રેલ્વે સ્ટાફીઓમા, રીક્રુએમેન્ટ કોમા, ટ્રામો મા અને બસોમા પણ દોઢોઓને યુરોપીઅનોથી કાયદા પાડવામા આવે છે. કર્યા એ સેટલમેન્ટની નીતીને પ્રગતીજ વિરુદ્ધારવાનો કરાર;

રાખવામાં આવે છે. જો બધા હક્કો યુરોપીયનો જેવો દરાવ કરે કે પોતાનો લત્તો ધ્યાનપૂર્વક રાખવામાં આવે તો તેવા લત્તામાં કોઈ પણ હીંદીને વસવાટ કરવા દેવામાં નહિ આવે. સરકાર મજકૂર લત્તાના યુરોપીયનોના એ ઠરાવને તુરતજ અમલમાં મુકી દેશે અને જે કોઈ હીંદી એ લત્તામાં મીલ્કત ધરાવતો હશે તેને ત્યાંથી કાઢી મુકવામાં આવશે. હીંદીઓ કે જેઓ વેપારીઓ છે, તેઓને માટે આ સ્થિતિ વધારે ગંભીર આ રીતે થશે. હાલિનદીપોની વચ્ચે હીંદીઓ પોતાની પેઢીઓ ધરાવતા કે દુકાનો બાંધી નહી શકાય. દેખીતું એ લત્તો યુરોપીયન લત્તો ગણાશે. આમ તેઓ યુરોપીયનો સાથે મોટા વેપાર કરી રહ્યા છે કેમકે તેઓ ઓછે નફે વેપાર કરે છે, અને યુરોપીયન દુકાનોના કરતાં ઓછે ખરચે રહે છે, પરંતુ બાલિબમાં મુખ્ય રસ્તાઓ યુરોપીયનો માટેજ અનામત રહેશે અને હીંદીઓને બાજુ એ પડેલી રેવામાં આવશે.

આપણે જો નવા કરારની દ્રષ્ટિએ જરા વિચાર કરીએ તો એવા નિર્ણય પર આવીશું કે આખો બનાવ એ માણસોને કેટલાક કમનશીબ કમનશીબ છે. તે પુર્વ જમીનો આપણને આપેલા સીદ્ધાંતાનુસાર નથી. પણ્ણીસને આપણને યાદ અપાવેલું છે કે માનવજાત તે એક કુટુમ્બ તરીકે સમજવાની છે. તેમ બધા દક્ષિણ આફ્રિકામાં આ અગત્યના સિદ્ધાંત નું મંદન પણ રહ્યું છે અને જેઓ પોતાને યોરની કહેવડાવે છે તેઓજ તેમ કરી રહ્યા છે.

દક્ષિણ આફ્રિકાના મોટે ઉપાગમાં કેટલાક બધા સંત પુરૂષો છે. કેટલાક રાજ્યના આ નીયમ નો બીલકુલ વિરોધ કરી રહ્યા છે કે દોરદોરે એવો ઠરાવ કરે કે પોતાનો લત્તો ધ્યાનપૂર્વક રાખવામાં આવે તો તેવા લત્તામાં કોઈ પણ હીંદીને વસવાટ કરવા દેવામાં નહિ આવે. સરકાર મજકૂર લત્તાના યુરોપીયનોના એ ઠરાવને તુરતજ અમલમાં મુકી દેશે અને જે કોઈ હીંદી એ લત્તામાં મીલ્કત ધરાવતો હશે તેને ત્યાંથી કાઢી મુકવામાં આવશે. હીંદીઓ કે જેઓ વેપારીઓ છે, તેઓને માટે આ સ્થિતિ વધારે ગંભીર આ રીતે થશે. હાલિનદીપોની વચ્ચે હીંદીઓ પોતાની પેઢીઓ ધરાવતા કે દુકાનો બાંધી નહી શકાય. દેખીતું એ લત્તો યુરોપીયન લત્તો ગણાશે. આમ તેઓ યુરોપીયનો સાથે મોટા વેપાર કરી રહ્યા છે કેમકે તેઓ ઓછે નફે વેપાર કરે છે, અને યુરોપીયન દુકાનોના કરતાં ઓછે ખરચે રહે છે, પરંતુ બાલિબમાં મુખ્ય રસ્તાઓ યુરોપીયનો માટેજ અનામત રહેશે અને હીંદીઓને બાજુ એ પડેલી રેવામાં આવશે.

આપણે જો નવા કરારની દ્રષ્ટિએ જરા વિચાર કરીએ તો એવા નિર્ણય પર આવીશું કે આખો બનાવ એ માણસોને કમનશીબ કમનશીબ છે. તે પુર્વ જમીનો આપણને આપેલા સીદ્ધાંતાનુસાર નથી. પણ્ણીસને આપણને યાદ અપાવેલું છે કે માનવજાત તે એક કુટુમ્બ તરીકે સમજવાની છે. તેમ બધા દક્ષિણ આફ્રિકામાં આ અગત્યના સિદ્ધાંત નું મંદન પણ રહ્યું છે અને જેઓ પોતાને યોરની કહેવડાવે છે તેઓજ તેમ કરી રહ્યા છે.

દક્ષિણ આફ્રિકાના મોટે ઉપાગમાં કેટલાક બધા સંત પુરૂષો છે. કેટલાક રાજ્યના આ નીયમ નો બીલકુલ વિરોધ કરી રહ્યા છે કે દોરદોરે

એવો ઠરાવ કરે કે પોતાનો લત્તો ધ્યાનપૂર્વક રાખવામાં આવે તો તેવા લત્તામાં કોઈ પણ હીંદીને વસવાટ કરવા દેવામાં નહિ આવે.

મજકૂર લત્તાના યુરોપીયનોના એ ઠરાવને તુરતજ અમલમાં મુકી દેશે અને જે કોઈ હીંદી એ લત્તામાં મીલ્કત ધરાવતો હશે તેને ત્યાંથી કાઢી મુકવામાં આવશે. હીંદીઓ કે જેઓ વેપારીઓ છે, તેઓને માટે આ સ્થિતિ વધારે ગંભીર આ રીતે થશે. હાલિનદીપોની વચ્ચે હીંદીઓ પોતાની પેઢીઓ ધરાવતા કે દુકાનો બાંધી નહી શકાય. દેખીતું એ લત્તો યુરોપીયન લત્તો ગણાશે. આમ તેઓ યુરોપીયનો સાથે મોટા વેપાર કરી રહ્યા છે કેમકે તેઓ ઓછે નફે વેપાર કરે છે, અને યુરોપીયન દુકાનોના કરતાં ઓછે ખરચે રહે છે, પરંતુ બાલિબમાં મુખ્ય રસ્તાઓ યુરોપીયનો માટેજ અનામત રહેશે અને હીંદીઓને બાજુ એ પડેલી રેવામાં આવશે.

આપણે જો નવા કરારની દ્રષ્ટિએ જરા વિચાર કરીએ તો એવા નિર્ણય પર આવીશું કે આખો બનાવ એ માણસોને કમનશીબ કમનશીબ છે. તે પુર્વ જમીનો આપણને આપેલા સીદ્ધાંતાનુસાર નથી. પણ્ણીસને આપણને યાદ અપાવેલું છે કે માનવજાત તે એક કુટુમ્બ તરીકે સમજવાની છે. તેમ બધા દક્ષિણ આફ્રિકામાં આ અગત્યના સિદ્ધાંત નું મંદન પણ રહ્યું છે અને જેઓ પોતાને યોરની કહેવડાવે છે તેઓજ તેમ કરી રહ્યા છે.

દક્ષિણ આફ્રિકાના મોટે ઉપાગમાં કેટલાક બધા સંત પુરૂષો છે. કેટલાક રાજ્યના આ નીયમ નો બીલકુલ વિરોધ કરી રહ્યા છે કે દોરદોરે એવો ઠરાવ કરે કે પોતાનો લત્તો ધ્યાનપૂર્વક રાખવામાં આવે તો તેવા લત્તામાં કોઈ પણ હીંદીને વસવાટ કરવા દેવામાં નહિ આવે. સરકાર મજકૂર લત્તાના યુરોપીયનોના એ ઠરાવને તુરતજ અમલમાં મુકી દેશે અને જે કોઈ હીંદી એ લત્તામાં મીલ્કત ધરાવતો હશે તેને ત્યાંથી કાઢી મુકવામાં આવશે. હીંદીઓ કે જેઓ વેપારીઓ છે, તેઓને માટે આ સ્થિતિ વધારે ગંભીર આ રીતે થશે. હાલિનદીપોની વચ્ચે હીંદીઓ પોતાની પેઢીઓ ધરાવતા કે દુકાનો બાંધી નહી શકાય. દેખીતું એ લત્તો યુરોપીયન લત્તો ગણાશે. આમ તેઓ યુરોપીયનો સાથે મોટા વેપાર કરી રહ્યા છે કેમકે તેઓ ઓછે નફે વેપાર કરે છે, અને યુરોપીયન દુકાનોના કરતાં ઓછે ખરચે રહે છે, પરંતુ બાલિબમાં મુખ્ય રસ્તાઓ યુરોપીયનો માટેજ અનામત રહેશે અને હીંદીઓને બાજુ એ પડેલી રેવામાં આવશે.

આપણે જો નવા કરારની દ્રષ્ટિએ જરા વિચાર કરીએ તો એવા નિર્ણય પર આવીશું કે આખો બનાવ એ માણસોને કમનશીબ કમનશીબ છે. તે પુર્વ જમીનો આપણને આપેલા સીદ્ધાંતાનુસાર નથી. પણ્ણીસને આપણને યાદ અપાવેલું છે કે માનવજાત તે એક કુટુમ્બ તરીકે સમજવાની છે. તેમ બધા દક્ષિણ આફ્રિકામાં આ અગત્યના સિદ્ધાંત નું મંદન પણ રહ્યું છે અને જેઓ પોતાને યોરની કહેવડાવે છે તેઓજ તેમ કરી રહ્યા છે.

દક્ષિણ આફ્રિકાના મોટે ઉપાગમાં કેટલાક બધા સંત પુરૂષો છે. કેટલાક રાજ્યના આ નીયમ નો બીલકુલ વિરોધ કરી રહ્યા છે કે દોરદોરે

એવો ઠરાવ કરે કે પોતાનો લત્તો ધ્યાનપૂર્વક રાખવામાં આવે તો તેવા લત્તામાં કોઈ પણ હીંદીને વસવાટ કરવા દેવામાં નહિ આવે.

તૈયાર રહો !

ટ્રાંસવાલના મારા ભાઇઓ પ્રત્યે

લખનાર : ટે. યુસુફ અબ્દુલ હાજી
ડા. ઇ કૉંગ્રેસના નેતાનીરક્ષક મંડળના વીર

સેલામઅલી સલામ ! ટ્રાંસવાલના મારા ભાઇઓને ખુશાલીમાં નાખી દઈએ જણાવે છે કે હવે સુલામઅલેજ નહિ અને બધે ને બધે સમાધાન થઇ જશે. આ સાન્ત્વના ખોટી છે અને ગેરીનો અણઘડના કારણે તે ઊભા થયા છે. બધી હકીકત એ છે કે બધા હુંદ મુદતનો ગાર્ડેજ મેયુક રહી છે અને તે પણ બહારના ગોપીઓની સુચનાથી થઇ છે, કેમકે તેઓ જાલે પ્રજાનોની સાથે બહાલાલ ચલાવી રહ્યા છે અને બાનજરેલું સમાધાન મચાવી કંઇક આશા સેવે છે

હું મારા ટ્રાંસવાલના ભાઇઓને ખાતર આપના કલ્યા ઇચ્છું છું કે બધા તુર્ત આપણી સપણી ખાવી અને પાછળથી દરિયાદ કરવા કારણ રીતે દુઃ ના થાય અને આપણા મુખારેલા હક્ક પાછા આપવામાં ના આવે ત્યાં સુધી સત્યાગ્રહની ચલત ખોય નહિ.

એવા સંજોગોને માટે પહેલેજ મોટા સંભા છે અને તેથી હું તમોને એક હાથ ની મોટીસે દોમત અને ગજબખ્યાયી ઇલત ને માટે તૈયાર બધ રહેવા વિનતી કરું છું.

જોહાનીસબર્ગનું એક સાયંકાલ વર્તમાન પત્ર જણાવે છે કે સરકાર ગેરકાયદે દાખલ કરેલા વસાહતીઓને અને સત્યાગ્રહીઓને માટે કોનસેનટ્રેશન કેમ્પોની યોજના વિચારી રહી છે. આ કોનસેનટ્રેશન કેમ્પોમાં ગોઠવી હાકમારી હશે ? નાઝી જરમનીમાં બનાવવામાં પાનખી વર્તણૂક બનાવવામાં આવશે એ સવાલ પ્રસ્તુત નથી. મુદ્દાની વસ્તુ એ છે કે નાગરીકત્વના કુદરતી હક્ક મેળવવાને મોટા ભોગ આપવાજ પડશે.

ધનિકોએ વખતો વખત બતાવી આપેલું છે કે મહાન દુઃખો સહન કર્યા વીના અને મહાન ભોગો આપ્યા વીના કોઇ પણ પ્રજ ને સ્વતંત્રતા પ્રાપ્ત બધ નથી.

માનુષ્યપણાના ગૌરવ અને માનવ બતના સ્વમાનને ખાતર આપણે દક્ષિણ આફ્રિકા ના હીંદીઓએ આ દેશમાં આપણી કમની નું વાજબીપણું સિદ્ધ કરવા સ્વાતંત્ર્ય અને સલામી વેદીપર સર્વોચ્ચ બલિદાન આપવાને તૈયાર બધ રહેવું પડશે.

સત્ય, પ્રેમ, સૌંદર્ય અને સ્વાતંત્ર્ય એ જીવનની મુખ્ય વસ્તુઓ છે. એ વિનાનું જીવન જીવવા કરતાં મરવું કે જે સારામા કરતાં, નો અલીવાર્ય અંત છે, એ વધારે ઇષ્ટ છે

એટલે સત્યાગ્રહનાં સૈન્યમાં ઇચ્છેરેલ્યન અહિંસાવાદી સૈનીકો તરીકે તમારી ફરજ બજાવવાની દોષ પણ હશે તમને હાલમ બાય તેને માટે તમે તૈયાર રહેજો

કાયદાનો ભંગ કરી સજા પામ તો તો મારે ફેજદારી મળ કરવાની કમીશન ના પાડે છે. બીજ સજનો બનાં અટકાવવાની સૌથી સારી રીત તે એ જણાવે છે કે તેવાં સજનોની સોબા કરનારને કોઇ પણ જાતની સમાજ જ નહિ રાખવી

કમીશનનો રીપોર્ટ સર્વાનુમતિ નથી. પાંચમાંથી ચાર સભ્યોએ મુખ્ય બલામલોને સંમતિ આપેલી છે. બી નીલીમસ સાહબ નીચેના સાથે સંમત નથી થતા અને બધા બધા અસંમત થાય છે ત્યાં ત્યાં તેમણે જુદી નોંધ કરેલી છે. બી. કપીલદ્વાઉઝ સામાન્ય રીપોર્ટ સાથે સંમત થાય છે પરંતુ તેના નીચેના સાથે કેમ અસંમત થાય છે તેના તેમણે લખેલી રીપોર્ટ આપી કરવી જણાવ્યા છે. એ નીચે પ્રમાણે :-

મીસરિસ કપીલદ્વાઉઝના નિર્ણયો

કમીશનના ૧૨ મા પ્રકરણની આખરી નોંધ ના સામાન્ય રીપોર્ટ સાથે હું સંમત થઇ ; અને તે ઓલમાજ કારણસર કે બીજ સભ્યો થી વિરુદ્ધના મુદ્દાઓ ઉપરના આપણા કામના દાખલાના પક્ષ ભરા સાહદારી હકીકત કરવાને અને પણી કાયમારીઓ નાબાસદના આરોપી છે. એવું જણાય બીજાય કે જે આજે હકીક આરોપોમાં ધમ રહ્યું છે તથી પુલીસનાની ચરણીની બાબીબાની રચના પર કોઇ પણ પ્રકારનો આકર બધો એમ હું નથી માનતો.

કમીશ્ન આશીયાની પુરોપીયન વસ્તીના બહુમતી માણસ સત્યાગ્રહ સહીની થવું આપેલું છે અને તેમ છે કુટુંબોમાં જે મુદ્દેલું છે તેના કથા પુરા પરીણામો જોવામાં આવ્યા નથી તેની અસર બધી રીતે પુરોપીયનોની ઓક બહાની કોમમાં બાજ થતાં આકર હકીક કમાવે સારી થઇ છે.

બીજ સજનોના બાળકોની તે સંભાળ લેવા માં આવે, કેળવણી આપવામાં આવે, અને યુરોપીયન બાળકોની માફક તેઓને પોષણ અને તાલીમ આપવામાં આવે અને બજન વિકાસની તક આપવામાં આવે તો તેઓ યુરોપીયન નાગરીકોના જોવાજ નહિ પણ સારે એવું બાનવાનું કંઇજ કારણ નથી. બધુ બરા તો, તેઓ રંગીન વર્ગોમાં પેદા થયેલા દોષોના કારણે તેઓને કોઇ પણ બતનું શીક્ષણ નહિ મળતું દોય, હલકા પગારો બળતા દોય, ધંધારોજગારોના દ્વાર તેને માટે બંધ દોય, અને બાય કેમ અને નાટાલમાં ગુજરાતજ રાજદારી હકો ભોગવી શકતા દોઇ અનેક બતની પ્રતીકુળતાઓ છતાં પણ તેઓ જેવા થઇ શકયા છે. કોઇ બાબતમાં યુરોપીયન પુરૂષ કે બાબ ખુલી યુરોપીયન સ્ત્રીજ પોતાની બતીને બદિ કરેક બતનાં સુખ સગવડો ભોગવવા છતાં સ્વેચ્છા એ એક રંગીનની સાથે લગ્નબંધીમાં પડવા જશે અને આકલી બધી મુશ્કીબતોના ભોગે મેનાને જગતમાં બાળકો પેદા કરશે.

તેમ છતાં બીજ સજનોના પોકા દાખલા તે કર ખૂબ બન્યાજ કરે છે અને તેનું કારણ જે બાનરીબીના વખતમાં ૬૭ તેજ બધારે પણ છે.

(અનુસંધાન માટે જુઓ પાના ૩૭૫)

ચીનના સામ્યવાદીઓ

'યુવક'માં લખનારઃ
શ્રી. કંગરશી પરબશી સંપટ

જગતમાં સર્વથી જુના સુધારા અને સંસ્કૃતિમાં અગ્રગણ્ય દેશ ચીન સંબંધી આપણે બહુજ થોડું જાણીએ છીએ. જે મહાન દેશ ઉપર ૨૦૦ વર્ષથી યુરોપીયન ગીધોથી ચુંથાય છે. જ્યાં યુરોપીયનોને કેવાયે ભયને ગણે ગાડી આવા માંડ્યું છે. જેનો વિસ્તાર ઘણો મોટો અને ૪૦–૪૫ કરોડની વસ્તીવાળી પ્રજા ધરાવવાનો જેનો દાવો છે. ૧૯ મીને રોથી પહેલાં છાપખાનાં, દારૂગોળો, તોપો, ગુલબંકણા, સ્ટેન્ડ સ્થાપત્ય અને સાહિત્યની ઘણી બાબતો કરી હતી. એના ઇતિહાસે પ્રમાણે સમ્રાજ્ય ચાંચ હજાર વરસો સુધી એણે પોતાની ઉચ્ચ સંસ્કૃતિ જાળવી રાખી હતી. યુરોપીયનો જ્યારે જંગલી હાલતમાં હતા, ત્યારે ચીન સુધારાના ટોચ ઉપર હતું. મંચુ બાદશાહતના વખતમાં એની પડતીની શરૂઆત થઈ.

મહાતુબાદ સુનગાટસેને પ્રથમ બળવો થા કરી મંચુ બાદશાહતને વિદાય આપી. એણે નાનકીંગમાં પ્રજાતંત્ર રાજ્ય સ્થાપ્યું. પરંતુ એ વખારે જીવ્યો નહિ. એનાં પછી ચીનની સત્તા અસ્તવ્યસ્ત થઈ ગઈ. નાના નાના સરદારો ટોળીઓ જમાવી લુંટફાટનો ધંધો કરવા લાગ્યા. મોટા સરદારો જુદા જુદા પ્રાંતોનો કબજો લઈને પોતાનો અમલ જમાવી બેઠા. જ્યારે યુરોપના રાજ્યોના ઈનેજદારો આ સંજોગ જોઈ ધાંધ વાદીને ચીનના બળને અસ્તવ્યસ્ત કરવા લાગ્યા. ચીનમાં મારામારી, લુંટ, અવ્યવસ્થા, અન્યાચારો, હિંસા, ખુનો, મરકી, રોગ, વગેરે મોટા પ્રમાણમાં ફેલાયાં. યુરોપીયનો તે વ્યાપારીઓ ચીનના બંદરો, વેપાર અને ઉદ્યોગોની કબજે કરવા મંડી પડ્યા. ચીનની સ્થિતિ ઘણી દુઃખદાયક થઈ. દુકાળ, પ્લેગ, દુષ્કાળ અને દીનદાયી પ્રજાનું બારે બધ પણ થયું. ચીનમાં આ સમયે જનરલ ચેંગ કાઈશાક નામનો પુરૂષ પાક્યો. એણે નાનકીંગમાં રાજધાની સ્થાપી, એ અવ્યવસ્થિત શાસનની શરૂઆત કરી. પોતે સમર્થ પુરૂષ હતો એના મુદીવાદીઓએ અને જમીનદાર વર્ગોએ સહાય આપી. એણે સરકારી સલાહકારોના સહકારી નીચે દેશમાં વ્યવસ્થાની શરૂઆત કરી સહનત સુનગાટસેને રશીયન સલાહકારો બોલાવ્યા હતા; પરંતુ મુદીવાદીઓનું જોરું પ્રાબલ્ય હતું. એમની સંજોગવશીથી ચેંગ કાઈશાક સામ્યવાદીઓને કાઢી મુકયા. સામ્યવાદીઓની નીયતમાં ઘોંચા થઈ ગઈ. એમના દેશવટાની આજ્ઞા થઈ. કેટલાક સામ્યવાદીઓ ચીનને માથાં નાંમી ગયા. ચેંગ કાઈશાકે એમનું નીકંદન કાઢવા સાધન લીધા. એણે જંગલી કુતરાની પેઠે પોતાના સરકારને સામ્યવાદીઓના કાઢી નાખવા માંડ્યુ. સામ્યવાદીઓની નીયતમાં ફિલસા શરૂ થઈ.

સમસ્ત ચીનમાં ચેંગ કાઈશાક શાંતિ લાવી શક્યા નહિ. પ્રજાના મોટા ભાગ ગરીબાઈ, ભૂખમરો, ચેપીરોગ, સુધારા પદ્ધતિ, વ્યસનો, આફીણ, જોખમાબાજીમાં ફસાયા. પ્રજાની પડતી થાય લાગે, વ્યસનો પોતાનાં બાળબચ્ચા સાથે આવે છે એટલે લુંટફાટ, અરીજ, ચાળસ અને ઠગાઈ ચીનાઓમાં ફેલાયાં. થોડી વ્યક્તિઓ પાસે અઢળક દ્રવ્ય અને સામાજિકતા હતાં. તેઓએ બારે ગોલબંધ ઉભાવવા લાગ્યા. ગરીબો નાં દુઃખ અને કંગાલવૃત્તિઓનો પાર નહોતો. તેઓનું જીવન નરકમય હતું. ચેંગ કાઈશક મુદીવાદીઓ અને જમીનદારોના પગ ઉપર મજબુતો હતો. સરકારી સરદારોની પરસ્પરની મારામારી, ઠગો અને અત્યાચારો તે અટકાવી શક્યો નહી. કપાન ધીમે ધીમે ચીનને ગરબડવા લાગ્યુ હતું. પરંતુ ચેંગ કાઈશાક એમની વિરૂદ્ધ સરકારી બળ વાપરવા નારાજ હતો. એણે સામ્યવાદીઓનું બળ કચડવાથી નિકંદન કાઢવા પોતાના સરકારી બળને ઉપયોગ કરવા માંડ્યો.

ચીનના ઘણાક યુવકો યુરોપ, અમેરિકા જઈને વિદ્યા ભણીને ચીનમાં આવ્યા હતા. એમણે સ્વકલ્પો જોતી સાથે વિદ્યાર્થીઓને તૈયાર કર્યો હતા ચેંગ કાઈશાકની મુદીવાદી અને જમીનદારોને ટેકો આપનારી નીતિ એમને ગમી નહિ. યુરોપીયનો અને જમીનદારોના પક્ષપોસારા તરફ એની અણગમો એમને માલમ નહિ. ચીનની તમામ દુઃખિત અને ગરીબ પ્રજા ઉપર થતા અત્યાચારો જોઈ શકયા નહિ. જુદા જુદા સરકારી સરદારો સ્વતંત્ર પણ મારે મારે સલાહઓ કરીને ચીનને નબળું બનાવતા હતા, તે પણ આ લોકો શાંતિથી જોઈ શકયા નહિ. એમના હૃદયોમાં સ્વદેશાભિમાન આગની જ્વાળા પેરે ભભુકતો હતા દેશોદ્ધારના એમને કોડ હતા. એમની નશોમાં ક્રમપ્રવૃત્ત લોહી પ્રસરવું હતું દેશ માટે કુરબાન થવાના આ યુવકો તૈયાર હતા.

તેઓ ખાનાખુપા જોગા થયા મારફા પોતાની ખુપ મંડળીઓ સ્થાપી. એમની ઠાની પરીષદો ભરવા માંડી. રોયમાના સામ્યવાદે એમના પર ઉપર મોટી અસર કરી હતી તેઓએ પોતાના સામ્યવાદના મંડળો ઉભા કરવા માંડ્યા એમના સાચ્ચુ ૬ મુદીવાદી જમીનદારો અને યુરોપીયનોના તરફ દીલસોઝ ધરાવનારી સરકાર ચીનનું કાંઇ ભલું કરી સકશે નહી એવી સરકાર સામે બળવો ઉઠાવવો, એ દરેક સ્વદેશાભિમાની ચીનાની ફરજ હતી. મારે એ ફરજ અદા કરવા પોતાનું જીવન તૈયાર કરી આ મુદીવાદી સરકાર મારફતી સત્તા છીનવી લેવાના પ્રયત્નો કરવા જોઇએ. તેઓ ગરીબ હતા, પરંતુ તેમનામાં અગાધ નીડરપણું હતું. તેઓ પોતાના તેનું પાર પાડવા કટીબદ્ધ થયા.

આ યુવક સાથે જુના સામ્યવાદીઓ મળ્યા. એમણે ગર્ભશ્રીમંત રાજકારી વખત પોતને હજારો યુવક બેકુનોની વચ્ચે ઉતરી પડ્યા. આપ્યા દેશબાંધવો બેકુનોને જોતા કરી એમનાં મંડળો રચાવવાનું કાર્ય કર્યું. દુઃખથી ત્રાસેલા બેકુનોએ પ્રેમથી એમના સાથીદાર કર્યા. તેઓને ચીનની અવ્યવસ્થામાં પુષ્કળ હથીયારો મળી ગયાં. યુવકો બેકુનોને બંદુકો ચાવતાં શીખવવા મંડ્યા. ચેંગ કૈશાકનું સરકાર એમના ઉપર વારંવાર તુટી પડવા લાગ્યું. એમનો કસદ્યાબુ નીકળતો હતો હજારો બેકુનોને યમસદનમાં મોકલવામાં આવતા હતા. પારંવાર સામ્યવાદીઓના ઝપાટા મજા મારવા. મુદીવાદીઓની બીકનો ઉંદાવા માંડી. દમન બારે છતાં એ હીલચાલ વધતીજ ચાલી. દમન અને અત્યાચારો એને શાંત કરી શક્યા નહી.

સામ્યવાદીઓએ પોતાનું સરકાર ઉભું કર્યું. સરકારી સરકાર સામે કયે નીયમીત સામનો થવા માંડ્યો. સને ૧૯૨૬થી સને ૧૯૨૮નાં બે વરસોમાં એમને અસંત્ય અત્યંકર દમન અને અત્યાચારો સહન કરવા પડ્યા ચીનાઓ નરીઅવાદી છે, મરણનો ભય રાખતા નથી; એટલે હજારો મરતાં લાખો તેની જગ્યા લેવા નામવર થવા લાગ્યા. તેમણે કેટલાક મોટા સરકારી સરકારો સાથે સલાહ કરી યુદ્ધો લીધા અને પોતાનું શાસન સ્થાપ્યું. બાપ બનવાનો અને જમીનદારોને એમણે લુંટી લીધે મેળવી, તેવાયા હથીયારોના કારખાના સ્થાપ્યા. લોકોને શીક્ષણ આપવા શાળાઓ સ્થાપી. ગરીબો અને પીડિત વર્ગને દેશના ઉદ્ધાર માટે એમણે સહકર્યનો ગોલ આપ્યો. ચેંગ કૈશાક એમને અનેક લાલચો આપે મોટા અધીકારો આપવાનો ગોલ બતાવતો હતો; પરંતુ સામ્યવાદીઓ મજબુત રહ્યા.

નવેમ્બર ૧૯૨૭ના પહેલી સામ્યવાદી સરકારની એમણે હનાન પ્રાન્તના ગાદીન શહેરમાં સ્થાપના કરી. એમના તરફ સ્વદેશાભીમાનીઓ મોટા પ્રમાણમાં આકર્ષાવા લાગ્યા. હવે એમણે પોતાની સહીતદર્શી નાયકાલ કરી ઓચિંતા હલ્લા કરવાની નીતીને બદલે મોર્ચા મુકી લડવાની નીતી સ્વીકારી એમને આમપ્રજા તરફથી પુષ્કળ મદદ મળી. મંચુબંસના લોહીવાળા યુવાનો રમણભુમીમાં પ્રાણ દેવા જબરાજંધ આવવા લાગ્યા. સામ્યવાદીઓએ સરકારી સ્કુલો ખોલી ને લશ્કરમાં જનાવવાનાં કારખાનાં ખોલ્યાં. એમને પુષ્કળ મદદ મળવા લાગી, ચારે તરફથી મજબુત ગિસ્તપાલક સરકાર ઉભવના ગાટ એમણે પ્રયત્નો કર્યા

ચારેબાજુમાં તેઓ પર્વતોમાં ગોલબંધી કરી શકવા લાગ્યા. ચેંગ કાઈશાક એમનો ગબડ્યો નહોતો. ચીનમાં ભયંકર નાનાં મોટાં ઉભકારા થતા, આર્ષ્ટુજ એક ઠગકર્તુ સામ્યવાદીઓએ કર્યું હોય એમ એની માન્યતા હતી. એણે રામ્યવાદીઓને ઉદ્ધારવા કરવાની એક કુકડી મુકી. સામ્યવાદીઓએ પત્રો ઉપરથી સાંકળના ઓચિંતા કેદીને કુકડીનો નાશ કરી નાખ્યો.

બીજી બોઅર કુટુંબોનો પણ એજ હાલ થયો. જ્યાંકર બુઅરોથી તેઓ સહતા હતા. એમની સાથે નીચમાન સરકાર ટકી રહી શકતું નથી. સામ્રાજ્યવાદીઓએ આખો ઝુલ્મો શરૂ કરી દીધેા. તેઓ શાંતીથી પોતાનાં ખેતરો ખેડતા હતા સામુ સરકાર ચારે બિલ્લાઓમાં ગારાદ બેસતા હતા. ઓચિંતા ધસી આવી સરકારને ગોબેરી નાખતા હતા. આવી સડાઓમાં પુષ્કળ ઢોર-ઢાંખા ને તાંબો તેમના હાથમાં આવતી હતી.

સામ્રાજ્યવાદીઓ હજી તદ્દન મરીનમાં બોઅરોની પેઠે રહેતા હતા એટલે હવે પ્રસિદ્ધ લાય પ્રમટનોની ટુકડીઓ કરી એમણે અજીત સૈન્ય સ્થાપીત કર્યું, મારણથી પાગલ સૈન્ય રચાયું. હવે એક નીચમાત સરકારની પેઠે દરેક બાબતમાં ગાંઠી. કાંસીના પ્રાતમાં હવે ઈલચારી બળવાખોર સ્વરૂપ પકડયું હતું કેમ કેટલાંયે સામ્રાજ્યવાદીઓનાં સંસ્થાનો રક્ષવાવા માટેમાં નવમાં રાની પરિષદ બોલાવી હવે એમણે પાર્ટીમાં રાખ્યત શીરત દાખલ કર્યું. સરકારના શોષણ ઉપર બળબુત ખાન આપ્યું. ઈલચારી માટે ખાણ બોળવતી ગામ, ગામની કુબરો આખો એમના હાથમા આવી ગયા સામ્રાજ્યવાદીઓ. મરીન બોઅરોની સાથે ભળીગયી ગયા. સરકારના નીચમાન નીશાનો કરીને એને સખ્ત ગોસ્તપાલન નીચે મુકવામાં આવ્યું. સામાન્ય જનસમુદાની સ્થિતી સુધારવા મોટા પ્રશ્નો એમણે હાથ કર્યા. મનાવનોને લુંટી એમની માલકત સામ્રાજ્યવાદી સરકારને સ્વાધીન કરવી, મરીઓને મદદ કરવી, અને અત્યંત ક્રુરતા અને પ્રગા-ધૃષ્ટપણું સેવવું, એ એમના મુખ્ય નીશનો હતા.

જ્યારે યુદ્ધ બંધ થયું ત્યારે બધા રીપાબ્લીકો જેતીમાં લાગી જતા બધા અમલદારો રહ્યાં. બોઅરી, મરીન પ્રજાને રાખવવા અને સામ્રા-જ્યવાદનો પ્રચાર કરવા લાગી જતા, આવતા સુધી તેઓ સીધા યુદ્ધને પસંદ કરતા નહીં; પરંતુ નાની નાની ટુકડીઓમાં પકડાવાને તેઓ ગેરીલા કેદીઓના સરકારને બારે હેરાન કરતા હતા. સામ્રાજ્યવાદીઓએ ચારસા સરકારને ઘેરો પાડયો કેટલાકે એના રક્ષણ માટે સરકાર મુલક ઘેરો દરમ્યાન પણ પુષ્કળ બળ ગુમ કરેલાઓના લશ્કરની બે ટુકડીઓ સામ્રાજ્યવાદીઓમાં ભળી ગઈ; પરંતુ તેમનો છેવટે ઘેરો કેદાવવાની ફરજ પડી.

પરંતુ ગેરીલા કાયમ રહ્યો જુદા જુદા સ્વતંત્ર સરદારોના બળના દાબી દેવામાં આવતા હતો. એવો હવે સામ્રાજ્યવાદીઓને દાબી દેવા મોટા પ્રયત્નો કરવાનું બાકી એક લશ્કર તોપો, મશીનગનો અને બાકુદીક હથિયારોથી સાથે તયાર કર્યું હતું અને ૧૯૨૬ના પ્રમાણ એપ્રીલમાં ડીસેમ્બર સુધીમાં ૧૫૦૦ સરદારો એના નીશમમાં આવી ગયા હતા. બાદ સામ્રાજ્યવાદીઓજ એની સત્તા ગણકારતા નહોતા. એક લાખનું લશ્કર જુદા જુદા પાંચ માર્ગોથી સામ્રાજ્યવાદીઓ ઉપર સમુદ્રના પ્રવાહની પેઠે ધસી આવ્યું, ત્યારે લડાયકો ૫૮. સામ્રાજ્યવાદીઓ પાસે માત્ર ચાલીસ હજાર માણસોનું લશ્કર હતું, પરંતુ એમણે જુદા જુદા પાંચે પીબાઓ ઉપર હલ્લા કર્યા. રણરીતગાથી આક્રમણ કરી પરાજય પાળ તો પીબોરામ જ્યાં બીજા બાજુ જરૂરી જગ્યા બધને બીજા સરકારી ટુકડી ઉપર હલ્લો કરેલો, એ નીતીથી સામ્રાજ્યવાદીઓએ સરકારો લશ્કરને ઢીલાપ્યું. મનોની સીમેતા, દરેક વસ્તુમાંથી લાભ લેવાની વૃત્તિ અને પરાજય પાળ તે પહેલાં તો ભાગી જવાની બીજી બાજુએ હલ્લો કરવાની તૈયારી સરકારી લશ્કરને તોબાહ કરાવવા સામ્રાજ્યવાદીઓ સફળ બન્યા. સરકારી લશ્કર પાછું વળ્યું. ખાલ ઉભ્યા, ઓચિંતા પુરા થઈ જવું, તેજીજ ઘોડા ગતીથી જેવા થઈ જવું, એ એમના દીવસની ચાલી હતી શરૂઓ નાની નાની ટુકડીઓમાં વહેંચાઈ જઈ એમના સામે જેમાં પડે એનો નાશ કરી નાખવો આ રીતે ઓગણે લશ્કર સૈન્યનો પરાજય કર્યો મને ૧૯૨૭ ના જાન્યુઆરીના એમણે સરકારી સૈન્યને હાર કરાવ્યું. (ચાલુ)

"દારૂનો ધંધો તો વેશ્યાના ધંધા કરતાંયે બદતર"

'પારસી ખબર' માં શ્રી. રોનિયોર કે. સોબા-સર એમ. એ નીચે પ્રમાણે લખે છે :

ચિત્રની બીજી બાજુ પણ જોવી જોઇએ એટલે (દસ્તુર કે આમ) તો ગઢાસણાની દારૂ-નીષેધ નીતીના મુંબઇના પારસીઓના નાકાની મુલાકાત લેવી રહે છે. એ અત્યાચારથી ઘેરાયેલું છે અને ભયંકર છે. બધા જુલ્મોને મુરબ્બા સાથે એમણે મહાત્મા ગાંધીજીને તાકી પાડયા છે. મુંબઇના આર્ચબીશપે મુંબઇમાં 'રેટરીઅન' સમક્ષ જે ભાષણ આપ્યું હતું તેમાંના શબ્દોનો પડઘો પાડી એમણે ગાંધીજીને 'ક્રિશ્ચિસ્ટ' (ક્રાઇસ્ટ-જાહ) કહ્યા છે. દસ્તુરજીએ નીચપના શબ્દોને ફરીથી ટાકતા બોલ્યા—"દારૂ કાંઇ બદી નથી, જાહેરપણું એ બદી છે." એમ બોલીને એમણે પોતે ખાસ સંતાપ બોગવ્યો—એમનું મન અને અંતઃકરણ ભલે નોંધ બોલતે. ખિસ્તી ધર્મ કેમ જરથોસ્તી ધર્મ દારૂની મનાઇ કરતો નથી. બાય મુસલમાન ધર્મ અને બુદ્ધ ધર્મ જેવા ધર્મોજ દારૂ પીવાના સામના બળજુતીથી કરે છે.

મધ્યસ્થતર દારૂ પીવાના નુકસાન નથી, ખિસ્તી ધર્મોમાં બધા મોટા પાદરીઓના એ વાકય સામે ગાંધીજી ને ગઢાસણાના વકીલો પકકાર કરતા નથી. પણ દસ્તુરજી અને તેમના જેવા પચાસેક બાબાઓનું બાકીનું આ બાબતમા પકકાર

કરવા જેવું છે. કારણ કે દારૂ પીનેજ એ બધી નથી તેથી તેઓ દલીલ કરે છે કે દારૂ વેચવાનો ધંધો કરવો એ ગેરકાનુની, વેપારીના, ગીસ્તકના કે રાજદ્વારી ધંધા જેવોજ નીર્દોષ છે, પણ અરે જોઇએ તો એથી ઉલ્કૃષ્ટ છે. હું એક દારૂ વેચનાર અને જે સ્ત્રી પોતાનું શરીર બારે આપે તે સ્ત્રી વચ્ચે જવાબે તફાવત જોતો નથી. હું તો કહીશ કે દારૂ વેચનાર વધારે મોટો રાક્ષસ છે. મનુષ્ય આત્માઓનો ભયંકર નાશ કરનાર દારૂ છે. પોતાનું શરીર બારે આપનાર સ્ત્રીમાં તો સહેજ પણ કુપાદષ્ટ છે કે તેથી બીજાઓનો નાશ કરવા બાબાઇ પોતાનો નાશ કરે છે.

મેરી કોરેલીના "બાઇબલ" માં દારૂ વેચનારનું એક સરસ ચીત્ર આલેખાયું છે. આ દારૂ વેચનારે પોતાની જીંદગીમાં કદી દારૂ પીધો નથી. એ પાણી સિવાય બીજું કશું પીતો નહીં, છતાં એણે ચર્મચક્ષુ મેળવીને ખુબ પૈસા જમાવ્યા હતા. લાખો બાળકોના અને બાલાના નાશ કર્યો હતો.

એવે વરતે મેલા પૈસાનો ઉપયોગજ શ્રે દોષ થાય!

પશ્ચિમના સુધારાની બધી બાદીઓમાંની એક તે દારૂની બદી છે. પશ્ચિમના સભ્યજગત અને દેશમાં ફેલાતી જતી તે બદીને અટકાવવાના બહાદુરીભર્યા પ્રયત્નને તો સ્તુતિ બધાએ જોઇએ.

આપણે મધ્યસ્થતરનો દારૂ પીવાનો પક્ષ જોઇએ, તો તેમાં આપણે કયો ગેરલાભ આપીએ છીએ?

પ્રજાના વપરાશે જોઇતા માટેનો પૈસાર આપણે રાજ માટે નહીં કરીએ?

જેઓએ દારૂમાંથી દોલત બનાવી છે, તેઓને એ હવે ખરાબ રીતે બનાવ્યા પૈસાના ગંજને કાંઇ નાખવાના છે ? તેમાં નુકસાન શું છે?

બાર અને રેસ્ટોરાંમાં કામ કરનારા ચોકા હજારો એ નોકરી ગુમાવે તો તેમાં નુકસાન શું છે?

જીંદગીના ચાલુ જરૂરીયાતો સામેના જોખમોનો તો હિમતથી સામનો કરવો જોઇએ અને જરૂરીયાત ઉપર છે, દરદ છે, જોખમ છે, તેઓને હમદર્દી બતાવવા જેવો એમાં કશું નથી.

હું માનું છું : દારૂબંધીની બદબખાની બાબતમાં બાબાઓ બાદીઓને બહોળો દોરવો ઉઠાવીશું

બાયબીમાનથી સુંદર રીટર્નરીવ નોવેલ જરૂર બાંચો શ્રી. શી. ૩-૬

આ ઓફીસે લખવાનો બળશે

ગીચ લગ્નોને ચચાલ] [૩૬૪ પાનાની ચાલુ

અને તે એ કે, યુરોપીયન પુરૂષોને અને આફ્રિકાની સ્ત્રીઓનું પ્રમાણ યુરોપીયનમાં ભારોભાર છે.

તા. ૫ મી ડીસેમ્બરના વસ્તીપત્રક મુજબ યુરોપીયન પુરૂષોની સંખ્યા ૫,૬૪,૨૩૬ ની હતી જ્યારે સ્ત્રીઓની સંખ્યા ૫,૬૨,૫૪૩ ની હતી, એટલે કે સ્ત્રીઓ કરતાં પુરૂષો ૧૭૬૯૩ વધારે હતા.

આ અસમાનતા દૂર કરવાનો ઉપાય અને એકજ સુઝે છે અને તે એ કે મારી ભાવની યુરોપીયન યુવતીઓને આગ્રહ કરવો પરમુલ્ક જનારા પુરૂષોમાં મોટે ભાગે યુરોપીયન સ્ત્રીઓ પ્રત્યે તીવ્ર અણગમો હોય તેમાં નવાઇ શી.

કમીશનના રીપોર્ટમાં જણાવવામાં આવ્યું છે તેમ યુનીયનમાં થોડામાં થોડા લગ્નો સ્વભાવિક રીતે વીરૂદ્ધ છે.

૧૯૨૫ બાદ પહેલી વખત ગણતરી થઇ હતી, અને આવાં લગ્નોનું પ્રમાણ યુરોપીયનોના લગ્નોની કુલ સંખ્યાનું બબ્બે ટકા હતું, ત્યાર બાદ એવા કાયદાઓમાં વધારો થયો છે અને આજે તેનું પ્રમાણ બન્ને બબ્બે ટકાએ સ્થીર થયેલ જણાય છે, એટલે કે દરેક યુરોપીયન લગ્નોએ ત્રણ બિન-યુરોપીયન લગ્નો થાય છે. એ પ્રમાણમાં પણ કદાચ ઘટાડો થતો જશે તેવી આશાઓ ઉપર પ્રમાણ પડી ગયું છે અને તેઓ રંગીન લોકોની સાથે પરણવા તે વ્યવસ્થા સંતાનોનો ... કેવા થશે એ જોખમ કેમ તેઓ સમજતા જશે તેમ તેમ મારી બાબો છે કે કશું પણ પ્રમાણ ઘટતું જશે.

આગળના દીવસોમાં મીશ્ર લગ્નોનું પ્રમાણ ધારીએ વધારે મોટું હોવા છતાં વસ્તીને તેથી કશું નુકસાન નથી થયું. એ તેનાં એવું કહેવું કે તેવાં લગ્નોનું આજનું બુજબ પ્રમાણ અટકાવવાને માટે કાયદાની જરૂર છે કેમકે યુનીયનની વસ્તીની ભવિષ્યની રચનાપર તેની ખુરી અસર થશે એ કેવળ ગુમીરાજ છે

હું એવો દૃઢ મત ધરાવું છું કે મીશ્ર લગ્નો બાબતમાં કાયદો કરવો બીલકુલ ગેરવાજબી છે. એમાં લગ્નો વધીમાં નથી તેમ વધવાનો સંભવ પણ નથી તેમ તેની મુખ્યા પણ એટલી મોટી નથી કે આપણી વસ્તીની ભાવીપ્રજાની રચનાપર તે પ્રતીકુળ અસર કરી શકે.

અંતમાં મીસીસ રાવીલકલેજ કહે છે કે યુરોપીયનો અને બીન-યુરોપીયનોના પ્રત્યેક કુટુમ્બને માટે રહેઠાણોની જોગી જોજના કરવી જોઇએ કે જેથી દરેક કુટુમ્બ સારૂ કૌટુમ્બીક જીવન માણી શકે. આમ કરવાથી ઘણી વસ્તી વચ્ચે બહોળાચાર કરવાનો વધારેજ મોકો સંભવ રહેશે. એ ઉપરાંત બીન-યુરોપીયનોમાં આવકારીક કેળવણી આપવી જોઇએ જેથી કે બાંધકામ, સુથારી કામ, ચિત્રકૃ, કે જેવી તેઓ પોતાના તોફાને કોક રીતે ઉપયોગી થઇ પડે, તેમજ સહકત દોષ તેઓને માટે કામધંધાના વધુ દરો પણ ખુલ્લા મુકાવા જોઇએ. જેથી બજાર વર્ગોમાં સામાજીક સંતોષ ની લાગણી કેલાય અને પોતાનાજ સમાજમાં તેઓ સંપોષણ પામી શકે.

તા. ૧૯ મીના યુનીયન ગેઝેટ ઓફરટ્રૂ ઝોટી નદીમાં નોટીસ બહાર પડી છે કે કોઇ પણ મકાન ઉભાકનાર કે મકાનની વસ્તુઓ બનાવનારાઓ બીલી કન્ટ્રોલ સ્કીમની રૂએ રજીસ્ટર નહિ થયા હોય તેવા કોઇ પણ ગાયસ્સને વેચી નહિ શકાય. એની વાદીના સેક્રેટરી ડા પા. બાર. વીલજોન અને બીજી કન્ટ્રોલ બોર્ડે એક સંયુક્ત નિવેદન બહાર પાડી મેનીયાંથી બટકાવની અને બીજા આગ્રહાણીક રીતોને બટકાવવાને રજીસ્ટ્રેશનને નિવેદન મકાન ઉભાકનારાઓને રજીસ્ટર થયેલા વેપારીઓ સિવાય બીજા કોઇ પણ ગાયસુસોને મકાન વેચવાની બંધી કરવામાં આવી છે.

જ્યાં રજીસ્ટર થયેલા વેપારીઓ મહેલાકથી મળી શકતા ન હોય ત્યાં એવું સુચવવામાં આવ્યું છે કે મકાનોના પોતાનાંના એકને એક રજીસ્ટર થયેલા ખરીદનાર તરીકે નીમવો અને બીજા નજરથી ગોટા વેપારીઓ તેની પાસેથી ફરીયા ખરીદે એવી ગોઠવણ કરશે. કાયદાપરની મકાન ઉપર પણ કર નાખવામાં આવશે. નદીય લત્તાઓમાંના વેપારીઓ કે જેઓ પોતાની ખરીદી ઓફરના નજરથી મોસમ બેસી ગયા બાદ જોડવા મળે છે તેઓને માટે કર ભરવાની મુદત બે માસ વધારવામાં આવી છે.

* *

જોહનીસબર્ગમાં મી ગાંધી ભારત વિદ્યાલયના અધ્યાપકોએ રાત્રી પ્રચાર કરવાનું કામ હાલમાં હાથ ધર્યું છે. તેઓ નીચે મુજબ દાલ કામ કરશે. બાળા શહેરો બાદ એનોને વાંચનમાં રસ પેદા કરાવવા, સારા પુસ્તકો તેમને ઘેર બેઠા પહોંચતા કરવા ઘેરે ઘેરે વાંચનાં ફાયદા આપે તેવા બાબતોને વધુ લગતા વાંચતા શીખવવું. મુદલ લખતા વાંચતા ન આવડે તેમને શીખવવું. આ પ્રવૃત્તીના સમર્થ કરતાઓ પ્રત્યેક બાબતનો સહકાર ઇચ્છે છે.

* *

મી. સાસ્ત્રી જેઓ ઉપવાસ કરવાને ગાંધીજી પાસે રોકાયા હતા તે જેઓએ નિશ્ચય કર્યો હતો કે ગાંધીજીના મુકવી પાસે પોતે ઉપવાસ કરવા કારણ કે તેઓને લાગે છે કે મુખ્ય પ્રધાન મંડળ અમુક બાબતમાં ખરે ખુલ્લા કરી છે. દા.ત. સરપસેને લગતા કુકમો, બાપાઓ પાસેથી ગંગાયેલી. જમીનગીરી અને બીજા કટલાક. ગાંધીજીએ તેમને સાબરમતી પોતાની ફરીયાદ મુદ્દાસર અને ઉમેલા બાબતો વિશે પોતાની પૂર્ણ બાતરી કરવા જણાવ્યું છે. જેથી આજ સુધવાર બંધ રહ્યા છે.

* *

શેઠ જમનાલાલજીને ગોવે કેદમાં રાખવામાં આવ્યાં હતાં કે જ્યાં કડી બાબતો ગાનવરો સીવાય બીજા કોઇની વસ્તીજ ન હતી. તેવા જેલમાં તેમનું સ્વાસ્થ બગડ્યું. તબીયત બગડતાં પરીણામ લધુ સાં સુધી તેમને જેલમાંથી છોડવામાં નહીં. આખરે ગઇ ૬ ઠીએ તેમને જેલ મુકત કરવામાં આવ્યાં છે.

* *

આપણાં દીદમાં ગા વરસે દુષ્કાળનો ભય છોબો છે. કાઠીયાવાડ, મહારાષ્ટ્ર અને મુબઇ બાજુ મુદલ વરસાદ નથી. બજુરોની મજુરીના દરો સાવ નજીવા થઇ ગયા છે. કલકત્ત કેટલાંએ પાણી બગાડ્યા પણ મુસ્કેલ હાલ છે. પાક તો બગડ્યોજ છે પોકો વરસાદની રાહ જોઇ રહ્યા છે એવા છેલ્લા સમાચાર છે.

* *

જંજીબારની મેસર્સ કાવસજી દીનશા એન્ડ બધર્સના બાબીદાર ખાન બહાદુર કાવસજી નાયક ઓ. બી. ઇ મેસ. દા ઓ.નું ગઇ તારીખ પહેલીએ દીદમાં મરણ થયું છે.

* *

ઈ. ઓ. ને બેટ

વરચીયા બાબા એન્ડ કું. તરફથી પા. ૧–૧–૦ એક. બીજો તરફથી પા. ૧ ૧–૦ સાભાર સ્વીકારીએ છીએ.

તમે કોંગ્રેસના મેમ્બર બન્યા છો કે નહિ? તમે ન બન્યા હો તો તુરતજ બની જાઓ

નાતાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસના નવા અમલદારોની ચૂંટણીની ચાલી રહેલી ચળવળના સંબંધમાં અમારા બાજુના આ આવ્યું છે કે ઘણા બારણાંઓ હજુ મેમ્બર નથી બન્યા તેમ રવીવારે ડરબનના સીટી હોલમાં મળનારી વાર્ષિક જનરલ મીટીંગમાં હાજરી થવા અને વોટ આપી શકવા માટે ફી. ૨ ની ફી પણ નથી જરૂરી. આ ઘણોજ અગત્યનો પ્રસંગ હોઇ અને કોંગ્રેસમાં સંપનો આધાર આ મીટીંગમાં ચૂંટવામાં આવનાર નવા અમલદારોના ઉપર અવલંબેલો હોઇ દરેક કોંગ્રેસવાદીએ ચગર વિલંબે મેમ્બર બની જવું આવશ્યક છે. મેમ્બરશીપના ફોર્મ ઇ ડરબન એવન્યુપર ગા. સોરાબજી રૂસ્તમજીની બાફીસેથી મળી શકશે.

ખબરપત્રો

શ્રી. કેશવલાલ મદનજીનું સ્વદેશ ગમન

મ. જ. ઈંડિયાના પ્રતિનિધિ શ્રી. કેશવલાલ મદનજી જે ડૂંકી મુદત પર મુલાકાત લેવા ગયા હતા તે દેશોમાં ફરીને સકળ મુલાકાતો લઈને સ્વદેશ પધાર્યા છે. એમણે તેઓ નીચે પ્રમાણે લખે છે

હું મારી આફ્રિકાની મુલાકાત દરમ્યાન ગોળ્ળાસ, જંઝીબાર, દારેસલામ ગયો ને ત્યાંથી કરજણ ગયો. કરજણમાં રહીને મેં મુનીમજીની મુલાકાતો કરી તથા પ્રસંગોપાત જણાવેલ થોડાઘણાની મુલાકાત થઈ એનું પણ જણાવવાનું બાકી. ત્યાંથી પાછા ફરતાં મેં ખેરાની કીપોર્ટ કેલારી પણ મારી પાસે પોતું નોંધ કરવા આદિકારણ કોઈ કારણવાની રજા માંગી નહિ હતી. તેમ મારા પાસપોર્ટમાં પોર્ટુગીઝ કોન્સલાની મોજા (વિઝા) નહિ હોવાથી મને બેરા ઊતરવા માટે લાંબી પ્રોસીક્યુશન ઓફીસે કાગદોસર ના પાડી એટલે મારે લાંબો દારેસલામ તેજ સ્ટીમરમાં જવાનું રહ્યું. પરંતુ ત્યાં બજકુર પ્રદર્શનીના સ્ટીમર કુ. ના એજન્સી એજન્સીએ દારેસલામથી બેરાની રીકીટ કેન્સલ કરી આપવા મારે ચારી પાસેથી પૌંડ ૧૦૦-૦-૦ ની રોકડ રકમ કીપોઝીટ માગી દરમીયાન હાલમાં એમણે પોતાનું નવુંજ કાગદોજ પાસપોર્ટ અને પેસેંજર એજન્ટનું કરૂ કરેલ છે તે મળી ગયા તેમણે મને નાખ આપ્યો તે બે દીવસ બેરામાં લાંબો રહી શકીશ. અને બજકુર પેસેન્જર એજન્ટ બાદ કામેદાર બોલવાની દારો લાંબા સ્થાનીક ઈમીગ્રેશન ઓફીસરને વીનંત કરજણી. બજકુર સ્ટીમર કુ. ની એજન્સી પર કામદેસર કબાલુ પ્રાપ્તી દારેસલામની કીપોઝીટ આપવા (કીપોઝીટ પોના) કરજ પાડી. એવી મને કંઈ પણ ખરચ કે તકલીફ વિના કીપોઝીટ મળી. એવા આગળી ગાળા સ્વદેશબંધુઓ પરદેશમાં પણ જયુસેવા કરી રહ્યા છે એ જુવા થવા જેવું છે. હું તેમનો પણેજ આભારી છું.

પુસ્તકાલય ફંડ

શ્રી. જલાલપોર નાસુકામાં કિંમત સામમાં પુસ્તકાલય અને રાષ્ટ્રીય કેળવણી માટે શ્રી. નારણ મોરારે ફ્રંસવાલમાંથી નીચેના ફાળો ઉઘરાવ્યો હતો

પરસુબાપ ભાગબાપ ૫-૦-૦, મુળીલાલ બીખાબાપ ૧-૦-૦, ડાકોર કુબેરબાપ નારણ ૧૦-૦-૦, હીરાબાપ કેવળબાપ ૧૦-૦-૦, નારણજી અમથાનજી ૧ ૦-૦, મગનબાપ કુશલ બાપ ૧૦-૦-૦, ડાકોર નાબાબાપ નારણ ૧૦-૦-૦, અમરાનજી કેવાબાપ ૧-૧-૦, અમરસિંહ કુલાબાપ ૧-૧-૦, બહાદુરસિંહ કુલાબ બાપ ૧૦-૦, કેવાબાપ ડાકોબાપ ૧૦-૦-૦, રમણ જીવણ ૧૦-૦, વલ્લબબાપ ભગવાનજી ૧-૧-૦, હીરાબાપ કેશરબાપ ૫-૦-૦, બાબુ બાપ ગોવીંદજી ૩-૦-૦, ભુપીરામ મકનજીદાસ ૨-૨-૦, ડાહ્યા બીમસિંહ મણા ૧-૧-૦, મણેના એન્ડ સન્સ ૫-૫-૦, બાનેરીઆ એન્ડ સન્સ ૧-૧-૦, ગો મોહલ એન્ડ કુ ૧-૧-૦, ઝીબાબાપ પ્રભાણી ૧-૧-૦, ગોવીંદબાપ બાવજી ૧૦-૦, દરજી કાનજી એન્ડ કુ ૧-૧-૦, જીવનજી લામબાપ ૧૦-૦, એમ. ૪ ગોકલ ૧૦-૦, એ. ગોકલ એન્ડ સન્સ ૧૦-૦, કાલા ઈસ્ક ૧૦-૦, ગોવાનબાપ દયળ ૧૦-૦, નાનાબાપ ૧-૦, મુલા ઉસમાબલ કાળા ૫-૦, મસુબબાપ કબીર બાપત ૧૦-૦ કેવાબાપ રતન ૨-૦, કાબા પરસુ એન્ડ કુ ૭-૦, એમ ગોળા એન્ડ કુ. ૧૦-૦, સુરત કંપની કુ. ૧૦-૦, ટી. મોરારજીની કુ. ૫-૦, બાબુબાપ સોમબાપ ૧-૧-૦, જીવા મંગળ બગવાન ૧-૨-૦, રોબાબાપ કેશવ મોરારે ૩-૩-૦, ગોવન મકન ૧-૧-૦, લાલા છુપીયા ૧૦-૦, કાબાબાપ બાચાબાપ ૧-૧-૦, રામા મકન ૧-૧-૦, મકનબાપ મંગળબાપ ૧-૧-૦, લાબા બાપ મીઠા ૧૦-૦, પી. કે પટેલ ૧૦-૦, મારતર બપસ ૩-૩-૦, બાપ વી. બાબાબાપ ૧-૧-૦, એમ. એસુબ ૧-૧-૦. કુલ પા. ૧૦૪-૦-૦

આપણી શરમ

એક બાબ મોરેનઝોબારકથી લખે છે કે મોરેનઝોબારકવીલ્લની રવીક દોકપોટલમાં રેસેનો બારશાબાના હિંદુ લોહાબુ વેપારી બાબ કાનજી બાધવજીનું તા. ૧૬-૮-૩૯ ના સબારના ૫ વાગે અવસાન થયું અવસાનની બબર ટેલીફોન દ્વારા ૮ વાગે રસેનો બારશાબા પહોંચાડવામા આવી હતી. રેસેનો બારશાબાથી ૬૫ બાર બાકબોર ગુરતજ મોરેનઝોબારકવીલ્લ રવાના થયાં અને ૧૦॥ વાગે પહોંચ્યા. સબને રબાસાને સહ જરા માટે ૧ વાગે રજા મળી હતી. પબ્ધ બેદની બાત છે કે મોરેનઝોબારકવીલ્લમાંથી એક બે બ્યકતી સીવાય દોકપોટલે કોઈ હાજર ન હતુ

મોરેનઝોબારકવીલ્લમાં લોહાબુનો બદ્દોબો સમુહ છે બધા મુકસ્બો નામના રસે છે પબ્ધ આવી બબત દોકપોટલે બક મરકુમના પરને દીબત આપવી કે સરકારી રજા સહ આપવા કે દોકુ પબ્ધની બીજી પ્રબ્ધણે સબની બ્ય વસ્થા કરવાની કોઈ ને કુરસદ નથી આપણી શરમ છે કે સમાજક બાબતમા પબ્ધ આપણે હબુ કેટલા બબાત છીએ. બધારે શરમની બાત લોરેનઝોબારકવીલ્લની મુબક પાર્ટીને છે કે આવા સામાજીક કાબેમાં મુબકો તરબથી બાલ કાર બ્યવસ્થા નથી. મરબુ જેવા સંજોગ પ્રસંગોમા જો આપણે બદલદાર રહીશું ॥ બીજી જગાબતમા આપણે કાંઈ પબ્ધ કરી શબીશું નહિ નબુબદારના સીબલની કટીને પબ્ધ આપણે આવા કાબોમા બબાત રહેવુ એ શરમ છે. આવા કાબોમાં બ્યાત કરીને મુબકોએ પોતાના સમબનો ભોગ આપી આપણા તરફ બાત કેવાની જરૂર છે.

મરણ

કરજણના રહીશ શ્રી. કાળીદાસભાઇ મકનજી મરણોબ્યરાબા નબસારી મુકામે ગુજરી બબાના સમાચાર તા. ૨૬-૭-૩૯ ના બબસ્ક્રના રબમંસ્થ બન્યુ પોતાના નાના પુત્રને સુપા મુકેકુબમાં દાબલ કરબાવા અર્થે દેશ ગયા હતા. પુત્રને દાબલ કરાબ્યા બાદ પોતે બિમાર પડયા અને ગોબરેશન કરાબ્યુ હતું. તેમનાં પુત્ર અર્થે તેમની બિયોગ બાદ નીચે દરબીસ્ત રબાબીએ દાન કરબામાં આબ્યુ છે.

'ધ્રુબ્રિકાન ઓપિનબન' એક ગીની, સુબા મુકેકુબ પાસ પાકીટ, હિતચ્છુ, કેળબણી બિભાગ એક ગીની, નદીબાદ અભાગ બાબણ એક ગીની, બજરસ ગોળા પાબ બાંકીંગ શ્રી. જબુસરબાળી યુબ-બાબત ઓદીંગ વકીલ્સ એક ગીની.

હજબાબાએ જતા બણીના વેપારી

કરજણના બણીના વેપારી અને બાંકોન્ટ્રાક્ટ કલબના રોકેટરી શ્રી. ગુલામ હુસેન અહમદ બાબત તથા મીસીસ બાબત અને ફાબ્ટ કુ. ૭૭ બાસ બીજી બબાત મીસીસ બારબાને લાંબ બબિત્ર ક્બ બાદ તા ૫ સપ્ટેમ્બરના મુંબા બબા લેબકરી શ્રી. બાબત અને મી. બારબા હુસેની દરબીસ્તોબાળી કાસેમ યબ કબ્બક, પેસેસ્ટાબન, મરાક, સીરીબા યમ બાનુબાનની મુલાકાત કરબા બારે છે.

કમીશનર ઓફ ઓથ્સ બન્યા

નાદાસ ધ્રિબ્રિબન કોંગ્રેસના બિબબમુખ અને એમ. ક. ઝાંબી લાબ્રેરી અને બારસી કુસ્તમજી હોલ કબાટીના સેક્રેટરી બા. એસ. કે. રાંદેરીબા કરજણ ડીસ્ટ્રીક્ટને માટે કમીશનર ઓફ ઓથ્સ નીમાબા છે.

મુસ્દીમ એજ્યુકેશનલ ફંડ

(ચાંદાનું લીસ્ટ)

આગલા આંકનો સરવાળો	૨૩૪	૧	૦
અહમદ હસન ઝવેરાત	૫	૫	૦
હસન ઉસપ મનેજી	૫	૫	૦
એ એન. પરેલ	૩	૩	૦
મુલા હાસમ મનેજી	૫	૫	૦
ઉસમાબલ મહમદ પરેલ	૩	૩	૦
હાજબ ઉસપ વાલા	૧૫	૧૫	૦
ઉસમાબલ જબાલ અગબબાર	૩	૩	૦
મેહમદ મુસાજી વાલા	૫	૫	૦
ઉસમાબલ બાકુજ	૧૦	૧૦	૦
ઉસમાબલ બુરસીબ	૨	૨	૦
સૈયદ હબાત	૨	૨	૦
એ. એમ. સકુર	૧૦	૧૦	૦
કુલ પા.	૩૧૮	૧૩	૦

(અધુરું)

"કલ્પના કુસુમો"

આ પુસ્તકમાં કુંદી કુંદી વાર્તાઓના સંગ્રહ છે. કુલ ૨૭ વાર્તાનો સમાવેશ થયો છે. પાકું બૈંડાંગ સુંદર છે. કી. સી. ૫.

આ ઓફીસેથી મળશે

બાળ ઉપયોગી સાહિત્ય

નીચલું બાળ સાહીત્ય બાળકોના દ્રષ્ટીબિંદુને ધ્યાનમાં રાખી બાળ સાહીત્યકારોએ લખેલું છે. દેશ દેશની વાતો અને બનાવો જેવા વીશેનું સુંદર અને સરલતી ભાષામાં વર્ણન કરેલું છે. આ સાહીત્ય પહેલી ચોપડીથી છઠ્ઠને ચોથી ચોપડી સુધીના વિદ્યાર્થીઓ માટે છે. બાલ માનસના અભ્યાસીઓએ લખેલા નીચલા પુસ્તકો વાંચતા બાળક બહુ વિષયોથી સાહીતગાર થશે અને જ્ઞાનમાં વૃદ્ધી થશે

સુંદર બાળ સાહીત્ય

૨જી-૩જી ના વિદ્યાર્થીઓ માટે

દક્ષીણ પુરાંત બાળ સેટ ૨૫ પુસ્તકોની કીંમત રૂા. ૧૨-૬.

પંચાયત	કાકો અને ભત્રીજાઓ
મજુર કરોળીયો	વાર્તા
ત્રેવીસમું પુષ્પ	વાર્તા
બેનુને આંખ કરી	બનાવટી બેગ
માછલે કહેલી	વાર્તા
તારાગેનના પોપટ	વાર્તા
મેકિંગો	વાર્તા
૨૬	વાર્તા
કેક કેકા	કાગડાનું વર્ણન
જીવજંતુ	જંતુઓની માહીતી
કેમ બાલના બાળ	વાર્તા
ત્રીજા યુગ	ઉત્ક્રાંતીની માહીતી
વર્ધન આપો	મરઘાની વાર્તા
નાની બતક	ઉખાણા
મોટાનો ગરબો	વાર્તાઓ
તક તક	વાર્તાઓ
બાળકની તબદાર	વાર્તાઓ
બે બાળ નાટકો	
દુષ્કાળો	રમુજ
વિજ્ઞાનવતી વાતો	
અગ્નિ દેવતા	
બાબાજામાં નવો દહેરો	બાબરા વિશે માહીતી
સોનાના શિંગડામાં	વાર્તા
બાબ અને બીજા	વાર્તા

દક્ષીણામુર્તિ બાળ સેટ ૩૦ પુસ્તકોની કીંમત રૂા. ૧૫-૬

આશ્રમ રહેણી	૨૯ રહેણીની માહીતી
બાબાનું ભેજાબ્રે	બાબુના હાથમાં પીકાન
મોટા થઇને તારે	નારીકા
દવાખાનામાં	પ્રવાસ વર્ણન
પ્રવાસ વાતો	વાર્તા
ગરજન બાગ ૧-૨	વાર્તા
બાબ ભોકલ્યા	
વિજ્ઞાનની રમતો	ઘરમાંના રમતો
બરીની બીંટી	બીજાનીક બરીવાર્તા
બંગાબાની કોકડપારો	વાર્તા
ઉદય પુર	ઐતિહાસીક વર્ણન
બાઉધર્મની સદીઓ	પુરસ્તનું વર્ણન
વિવિધ માહીતી સંગ્રહ	બાળકોને બાબુવાબ્રેનું કેદકું
બીરીલ બાબુની વાતો	બાબ ૧-૨
વનસ્પતી	માહીતી અને ઉપયોગ
કોકાકાના	વાર્તા
કુંવિકાબા પરાક્રમો	વાર્તા
બબ્દ ચિત્રો	
બૂતેર બબ્ધ	વિજ્ઞાનીક વાતો
મહમદ સેલ	બાબુગરની વાતો
પન દરેક	પરોણાની માહીતી
બુધા કાકા	વાર્તા સંગ્રહ
પુરી પતંગીયા	
વિજ્ઞાનની દ્રષ્ટીએ બાબ ૧-૨	
૪ મુખબીઓ	વાર્તા
તારા અને મહેા	
બાબના રંગો	

બાકીના બાળ પુસ્તક બાબ

આ બાળાના બધ્ધ પુસ્તકો છે. બાબી બાળાના સેટની કીંમત રૂા. ૧૫.

ગુચ્છ ૧

ના મારે	નાટકો
ચિબી વાતો	
પબ્બ તપેલા	હાસ્ય કથા
મહારાષ્ટ્રનો મહારથી	શીવાજીની કથા
ગમેત રીતો	
વિજ્ઞાન વિહાર બાબ ૧	
રંજાતુ રસોડ ઘર બબ ૧	રસોડ વિશે જ્ઞાન
મદા રાક્ષસ	વાર્તા
રંબીબાના બાબમાં	વાર્તા
કેદારા	બાબ રીતો

ગુચ્છ ૧ ની કીંમત રૂા. ૧-૬.

ગુચ્છ ૨

બબ્બ દુનીયા	દુનીયાની બજબાણીનુ જ્ઞાન
સુંદર પરી	નાટક
નાની મોટી વાતો	બાબ ૧
બાળકોનું સ્વર્ગ	બગેબાગબાબ
વિજ્ઞાન વિહાર બાબ ૨	
નરવીર નેપોલીબન	
બાબ રીતો	
રંજાતુ રસોડઘર	બાબ ૨
બંદ બાબા	નાટક

ગુચ્છ ૨ કીંમત રૂા. ૧-૬.

ગુચ્છ ૩

રાજા ભોજ	
ચિંતાનો ઉકાર	વાર્તા
બબાટ કીલંદર	બતીહાસીક વાર્તા
પુલ્લબજરી	વાર્તા
કામળાના કીબીયા	કામળાની રમતો
વિજ્ઞાન વિહાર બાબ ૩	
રંજાતુ રસોડ ઘર બબ ૩	
મીરાબાર્ક	મીરાનું જી. બ.
દવાબાજ દુરબન	ઉખાણ વિશે બાબુગાબ્રેબ
સુંદર સબારો	
નાની મોટી વાતો	બાબ ૨
સોમરાજ	બતીહાસીક નાટક

ગુચ્છ ૩ કીંમત રૂા. ૧-૬.

બાળ સાહીત્ય

દેવતાઓ પક્ષીઓ	૪ ૦
ચિત્રોવાળ (મોટી છોકરીઓ માટે ચીતો)	૧ ૪
ગોપબાની ચતુરાઇ	૧ ૦
મુરખાનો પુત્ર	૧ ૦
નવા ચીતો બાગ ૧ લો	૧ ૧
,, ,, બાગ ૨ જો	૧ ૧
નવલ બાળા (બાળકો માટે રંગીન ૧ બંગલ)	૧ ૪
નાની બેન વાર્તા	૦ ૪
પુંડરીકના પરાક્રમ	૧ ૧
બાબી પુરાબ	૧ ૪

Manager, Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

શ્રી. ટ્રાંસવાલ હિંદુ સેવા સમાજ જોહાનીસબર્ગ

શ્રીકૃષ્ણ જયંતી મહોત્સવ

ટ્રાંસવાલ હીંદુ સેવા સમાજ (જોહાનીસબર્ગ) ના આશરાય હેઠળ શ્રીકૃષ્ણ જયંતી મહોત્સવ તા. ૬-૯-૩૯ ને બુધવારે સાંજે સાત વાગે કૂપરેા હાઉસમાં સેમન સ્ટ્રીટ અને ચેાકડુકર સ્ટ્રીટના બુબ્બા ઉપર આવેલા પીલ્ગ્રીમસ્ટન હેાલમાં ઉજવવામાં આવશે. જે પ્રસંગે શ્રીકૃષ્ણનાં ભજન વિષે પ્રબંધનેા તથા બી ગાંધી બારત વિદ્યાલયનાં બાળ બાલિકાઓ તરફથી કૃષ્ણ ચરિત્રના બાકર્ષક પટેા, બાળાઓના સુંદર નૃત્યના તથા બન્ય સંબારેાનેા બતિબનરંજક કાર્યક્રમ રજુ થવા પામ્યેા છે.

એ પવિત્ર પ્રસંગે દરેક હીંદુ બાઇ તથા બહેન ઉત્સવમાં ભાગ લઇ હીંદુ ધર્મ પ્રત્યેની પેાતાની ફરજને બદા કરશે અને ઉત્સવની શેાભામાં વૃદ્ધિ કરશે એવી બાશા રાખીએ છીએ.

નરસિંહભાબ પરબુભાબ
રણછેાડજી કેસુરજી કેપીટલ
બે. બા. મંત્રીબ્રે.

એમ. કે. ગાંધી લાયબ્રેરી અને પારસી રુસ્તમજી હેાલ

અહારમેા બાર્ષિકેાત્સવ

એમ. કે. ગાંધી લાયબ્રેરી અને પારસી રૂસ્તમજી હેાલનેા અહારમેા બાર્ષિકેાત્સવ સપ્ટેમ્બર તા. ૫ મીના મંગળવારના રાત્રે ૭-૩૦ વાગે ૬૪૭ કર્વીન સ્ટ્રીટ પર ઉજવવામાં આવશે. એ શુભ પ્રસંગે બપેાર્ન હાજર થવા વિનંતિ છે.

એસ. જે. રાંદેરીબા
સેક્રેટરી, એમ. કે. ગાંધી લાયબ્રેરી
અને પારસી રૂસ્તમજી હેાલ કમીટી

CLOSING DOWN CLOSING DOWN

WHOLESALE DEPARTMENT

A RARE OPPORTUNITY TO ALL BUYERS

£40,000 WORTH OF STOCKS

GOING AT CLEARANCE PRICES

SILK PIECE GOODS: Huge range of plain, coloured, floral, stripes, fancy and etc.
COTTON PIECE GOODS: In plain, coloured, floral, stripes, fancy and etc.
GENTS WEAR: Silk Shirts, Pyjamas, Handkerchieves, Ties and etc.
LADIES WEAR: Silk Kimonos, Gowns, Pyjamas, Chinese underwear, Dresses, Stockings and etc.
CHILDRENS WEAR: Dresses, Socks, Woollen Shawls and etc.

INSPECTION INVITED

P. O. BOX 5169
TELEPHONE 33-6229
TEL. ADD. "GIDMALCO"

THE JAPAN BAZAAR

39, MARKET STREET,
JOHANNESBURG.

હોલસેલ ડીપાર્ટમેંટ બંધ કરીએ છીએ

અમે અમારો હોલસેલ ડીપાર્ટમેન્ટ બંધ કરીએ છીએ જેથી પાઉંડ ૪૦,૦૦૦ નો સ્ટોક એકદમ કીફાયત ભાવે વેચવાનું ડીરેકટરોએ નક્કી કર્યું છે જેનો લાભ લેવા કોઈ પણ વેપારીએ ચુકવું નહિ.

ગામના તેમજ બહારગામના વેપારીઓને આ તકનો લાભ લેવાની ભલામણ કરીએ છીએ. કારણ અત્યારે માર્કેટ એકદમ ચઢતી જાય છે અને અમે જુના ભાવેજ છુટક તથા જથાબંધ માલનો નીકાલ કરીએ છીએ. એકવાર વેરહાઉસની મુલાકાત લઇ જાત્રો કરો.

નીચેની બધી વસ્તુઓ ઈન્ડીઝન ડીપાર્ટમેન્ટમાં હોલસેલ ભાવે છુટક ખરીદી શકશો.

કાંદી ચીઓ માટે: રેશમી, સુતરાવ લાદીઓ, કેપ-ડીબાલના બધુ પાસના કુરો.
નાના બાળકો માટે: રેશમી ડ્રેસ, રાતો, જાંબ્બા, સ્વીમસેટ, ગરમ ચાદરો, વિગેરે.
છોકરીઓ માટે: ચોકીસ, બ્લુમર્સ, ડ્રેસ, ટ્રસ, વિગેરે.
છોકરાઓ માટે: સ્વીમસેટ, ગુલબન્ધ સુટ, ગોમીઝ, મેચ્બ, વિગેરે
પુરૂષો માટે: રેશમી શર્ટ, સ્વીમસેટ, સોકસ, ટાઇ, રૂમાલ, વિગેરે.
ઘરમાં વપરાતી ચીજો: રેશમી ચાદર, તકીયાના કવર, ટેબલ કવર, પાથરણી, ટાવલ, વિગરે.
પીસ ગુડસ: કોક જાતનું રેશમી, સુતરાવ અને ગરમ કાપડ, ચેકસેટ, વિગેરે.

જાપાન બઝાર

(હોલસેલ ડીપાર્ટમેન્ટ)
૩૯ માર્કેટ સ્ટ્રીટ,
જોહાનીસબર્ગ.

પી. ઓ. બોકસ ૫૧૬૯.
ટેલીફોન ૩૩-૬૨૨૯.
ટેલીગ્રાફ એડરેસ "ગીડમલકો"

Bhanjee Lavji's Renowned

PURE GHEE

Porbander Ghee with the mark "B. L." and Veraval Ghee with the mark "V.B."

ભાણજી લવજીનું પ્રખ્યાત

પોરબંદરનું B.L. મારકાનું તથા વેરાવળનું V.B. મારકાનું

શુદ્ધ ઘી

અમારે ત્યાંથી કીફાયત ભાવે મળશે.

સાઉથ આફ્રિકાના સોલ એજન્ટ્સ:

South Africa's Sole Agents

T.P. DEVSHI & SON

General Merchants

119 Victoria Street,

DURBAN.

'PHONE 22591 25043 RES.

BOX 881.

ભાણજી લવજીનું

પોરબંદરનું શુદ્ધ ઘી

અમારૂં ભાણજી લવજી ફોટો રજીસ્ટરડ માર્કનું (B.L. PHOTO) નંબર ૧ પોરબંદરમાં સરકારી લેબોરેટરીમાં પાસ કરાવેલું સર્ટીફીકેટ સાથે સાઉથ આફ્રિકામાં મોકલવામાં આવે છે.

તેમજ અમારૂં ગીરનાર જંગલમાં વેરાવળનું ઘી રજીસ્ટરડ માર્ક (V. B. PHOTO) રજીસ્ટરડ માર્ક નં. ૧. બંને ઘી સાઉથ આફ્રિકામાં પબ્લીક હેલ્થ ખાતાએ (PURE GHEE) શોખા ઘી તરીકે પાસ કરેલું છે.

અમારા બંને ઘીની સોલ એજન્સી યુનીયન ઓફ સાઉથ આફ્રિકાની ઉંડી ટી. પી. દેવશી એન્ડ સનને આપેલ છે. બાય મારે પુછોઃ

સાઉથ આફ્રિકાના સોલ એજન્ટ્સ:

T. P. DEVSHI & SON,
119 Victoria Street,
P. O. Box 881.
DURBAN.
Tel. Add. "NATVAR" Durban.
Telephone: 22591, 25043

ભાણજી લવજી ઘીવાલા
પોરબંદર, કાઠીયાવાડ,
ઇન્ડિઆ.
Tel. Add. "BHANJI" Porbander.

અમારાં નવાં પુસ્તકો

નીચેના પુસ્તકો બધા ચુંટી કાઢેલા જાણીતા લેખકોના છે. હમેશાં પુસ્તકો સુંદર છતાં જ્ઞાનપૂર્ણ અને સારા લેખકોના વાંચવા લેજો. જેથી આપણું જ્ઞાનમાં વધારો થાય અને આપણું ચારીત્ર બંધાય. એ ઉચ્ચ આદર્શોને ધ્યાન માં રાખી અમે પુસ્તકો મંગાવીએ છીએ. ઉચ્ચ સાહીત્ય જ્ઞાનમાં વધારો કરે છે.

શ્રી. રમણલાલ વસંતલાલ દેસાઈ કૃત			આર્યનન્દિનો મુક્તિ સંગ્રામ	૪	૦	ભારત ખ્યુમીક નાશક	૧૫	૦
અર્પણ	૬	૧	આપણુ ઉખરમાં વાર્તા	૧	૬	ભારત રોગી ખ્યુમીક નાશક	૫	૦
જીવન અને સાહિત્ય	૭	૦	ઘ-દીરા અને બીજી વાર્તા	૬	૦	મોતીના તોરણ (તોરણો બનાવવાની રીતો)	૪	૦
ત્રિભુવન	૧૧	૦	કુંવરીબુ ના ૨ જો (રસીક વાર્તા)	૦	૬	વસંતાતીક જગત (રેટલીક મારતીઓ)	૪	૬
પંકજ	૫	૦	ઉત્સવ (રસીક દંતકથા ઢસોરના ગીતોનો			વીર જયદેવ	૪	૬
પુનર્મિલન	૫	૦	ગુજરાતીમાં અનુવાદ દીપક ભાગે)	૪	૬	વંઠેલા	૨	૬
પત્ર લાલજી	૧૧	૦	અરેબીયન નાઇટસ	૧૮	૬	વીરાંગના અને બીજી વાર્તા	૨	૬
બારેજો અગ્નિ	૧૭	૦	રૂપજીવાની (રસીક નોવેલ)	૬	૦	લઘુ ઉપ સંગ્રહ ભાગ ૨ જો	૨	૦
સ્નેહ પત્ર	૭	૮	સુવર્ણરેખ (રમણલાલ દેસાઇનું બીયારે			કરસનદાસનની નવલ કથાઓ		
સંગીત હરપ અને સંપુટના	૭	૦	મંજન)	૮	૬	પ્રાયશ્ચિત્ત	૪	૬
ગિરીષ	૧૭	૦	સ્વર્ગમાં શેરલક પા. પુ.	૪	૦	બીકાંત ભાગ ૧	૧૭	૦
હરદત્ત નાથ નોવેલ	૫	૬	સાળરમતી	૬	૭	સંદેશાઓ	૭	૦
બીજા' કેટલાક પુસ્તકો			ગોરડી મહારવડીમા ભાગ ૧	૬	૬	જળી		
પ્રેમ યાત્રા (નોવેલ)	૧૭	૦	,, ,, ,, ૨	૬	૬	અનુરાધા		
નોવેલ વિલ્સનરસી (પોર્ણાઓના જન્મદાતાની			,, ,, ,, ૩	૭	૬	કથા		૦
પ્રતીકાસીક કથા)	૨	૦	ઉષા અમર	૭	૦	પરાજિતા		
જીવતા તહેવારો (તહેવારો વિશે કેટલું)	૧	૬	ગુરૂવીરની વાતો	૪	૬	હલ્લી સમાજ	૩	૦
જમાના પહેલા (પ્રેમ પહેલાં લગ્ન થયા ભાગ ૨		૦	અનરમા સહીત ૬ ટેક	૫	૦	વિપ્રદાસ	૭	૬
જીવનપર પ્રકાશ (આધ્યાત્મીક બોધ્યાનો)			સાહસિકોની વાર્તા	૩	૬	ત્યાગી	૪	૦
પુસ્તક જુનુ હોવાથી કીમત	૧	૦	ઢોંસનો પ્રકાશ	૩	૬	સાક્ષરોમા	૧	૦
ત્રિભુવન (વિક્ટોરીયા પુસ્તક)	૪	૦	હસ્ત રેખા વિજ્ઞાન	૧૧	૬	નરીના	૦	૦
કુમુદ સાગર (કુમુદ બીજ્યાનો બહાદુરીનો)	૧૦	૦	બીરબલનો હાસ્ય ભડાર	૧	૬	આ ચોપડીઓ ટપાલવાળી મળશે.		

'Phone 2-3381 Tel. add. "Letapco."

D. K. PATEL

Fruit and Vegetable Exporter

— SPECIALIST —

In South African, Canadian and Australian Apples

—also—

Cape Fruit on hand in season

We have in stock Naartjes which have just come in Market.

ડી. કે. પટેલ

ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર.

સાઉથ આફ્રિકન, કેનેડીયન અને ઓસ્ટ્રેલીયન એપલ્સના સ્પેશીયલીસ્ટ

ઋતુમાં કેપ ફ્રૂટ પણ રાખીએ છીએ

નાર્ચાસ હાલમાં શરૂ થયા છે અને તેનો સ્ટોક પણ રાખીએ છીએ.

ફર્મોના ઓર્ડરો ઉપર ખાસ ધ્યાન રેવામાં આવે છે

નાર્ચીસ સારા અને સસ્તા C. O. D. થી મળશે.

P. O. Box 766. 19, Cross St. Durban.

Telephone 33-3382.

VALLABH RANCHHOD,

Wholesale & Retail Fruit and Vegetable Merchant

Country Orders Promptly attended to.

14, DIAGONAL St. JOHANNESBURG.

ટેલીફોન 33-૩૩૮૨.

વલ્લભભાઈ રણછોડ

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ અમારે ત્યાં તાજું અને સસ્તુ મળશે.

બહારગામના ઓર્ડરોને તાકીદે ધ્યાન રેવામાં આવે છે.

૧૪, ડાયેગનલ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.

જુના અને જાણીતા ફરમાયુ મીકાડર્સ અને પાકો બનાવનારા

કેપ્ટીનના શીયાળાના પૌષ્ટિક પાકો

પંજાબી સાલમ પાક વિગેરે ઘીલા પાકો ઓર્ડર આપવાથી મળી શકશે.

અમારી કંપની તરફ બાવાનું અત્ર અતુલ ઉપેક્ષા નહિવાર મળે છે.

ફરમાયુ મીકાડ તથા દરેક અવનું ફરમાયુ, આજાર તથા મારવાડી વિગેરે મીકાડ અમોલાગ મળશે

વધુ ખાતરી માટે લખો યા મળો.

KAPITAN'S CAFE

'Phone 33-8577. 136 KORT STREET JOHANNESBURG.

ચામડીને મખમલ જેવી સુંવાણી આકર્ષક ને ખુબસુરત રાખવા માટે

અફઘાન સ્નો

વપરાય છે. આ સ્નોમાં વીટામીન A છે જેથી ચહેરા તથા શરીરની ચામડીને પોષણ આપી સુંદરતામાં વધારો કરે છે.

AFGHAN SNOW

SOLE AGENTS—

PATANWALA & Co BOMBAY 2

Branch: CALCUTTA.

સોલ એજન્ટ:

Indo-African Trade Agency,

74-76 Wilson Street,

Dundee, Natal, S. A.

પ્રસ્થાન

મફત!

પ્રસ્થાન માસિક બાર વર્ષ પુરા કરી—તેર પુરૂ કરી—તેરમા વર્ષમાં પ્રવેશ કરે છે, ને નિમિત્તે :—

'પ્રસ્થાન'ના ગ્રાહકોને આસ લાભ

જે ગ્રાહકનું ર.ં. ૧૯૯૪ ના માર્ચમાંથી બાકી લેણું લવાજમ રૂા. ૫, બમી, પરદેશ માટે રૂા. ૭ા મળી ગયું હશે, તેમને પ્રસ્થાન કાર્યાલય તરફથી બહાર પડેલાં પુસ્તકો ઉપર રૂપ દકા ક્મીશન કાપી આપવામાં આવશે. (અપવાદ: શ્રી. કલ્યાણદાસ બહારવાળા તથા શ્રી. રામનારાયણ પાઠકના પુસ્તકો ઉપર ૧૫ દકા)

એજન્ટો કે

જે ગ્રાહક લગભગ ૨૦—૨૨ રૂપિયાનાં પુસ્તકો ખરીદશે તેમને પ્રસ્થાન ગદત પડી રહેશે.

૬૦—બાર રૂપિયાનાં ખરીદશે તેમને અર્ધો લવાજમમાં પડી રહેશે. બેકિ ૬ લાભ તો મળશેજ.

ગુજરાતનો આખરજ, તેમજ પુસ્તકાલયો ને લાઇબ્રેરીઓ આ યોજનાનો જરૂર લાભ લે.

મફત!

પ્રસ્થાનનાં પુસ્તકો

	રૂપિયા.
લગ્નપ્રબંધ	૩॥
ખુબસુરતીનો ઉપાય	૨
રસિકલાલ ધડતર	૨
સાબરમતી	૧॥
વરમાળનું ચિંતક	૨
હિનમણી	૧॥
પરેણાહિરે	૨
ચાતુરંગ	૧॥
પ્રેમનો દંભ	૧॥
સ્ત્રી-પુરૂષ	૧
નવો અવતાર (ત્રણ ભાગ)	૪॥
કથાવલી	૨॥
લગ્નસુખ	૧॥
ગાતા ગાસોપાલય	૧॥
વરસ્વલીમાળા વર્ષ ૧ થી ૬	૧૩

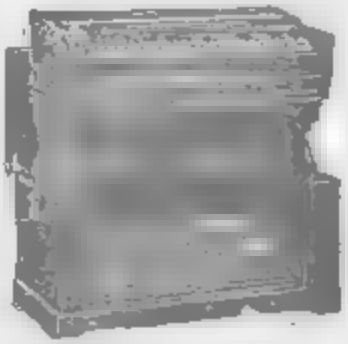
આખું લીસ્ટ મંગાવો.

પ્રસ્થાન કાર્યાલય: પારસી અજિયારી સામે : અમદાવાદ.

આવો પધારો જુઓ

અને

તમારા માનીતા વાજીંત્રો અને રેકોર્ડઝ ખરીદ કરો

પગના હારમોનીયમ પા. ૬-૨૦-૦
હાથના ,, ૬-૧૦-૦
ફ્લ્યુટ સીતના પા. ૩-૫-૦

૧. જીવન પ્રભાત
૨. જાગીરદાર
૩. વિદ્યાપતિ

- વાજીંત્રો—હારમોનીયમ, ગ્રામોફોન, વાયોલીન, બેન્જો મેન્ડોલીન, ગીતાર, જાઝ આઉટ ફીટ ફ્લ્યુટ વિગેરે.
- રેડીઓ—હીઝ માસ્ટર્સ વોઇસ અને બીજા મેઇકસ.
- રેકોર્ડઝ—હીઝ માસ્ટર્સ વોઇસ, કોલમ્બીયા, ટવીન, રીગલ, હચીન્સ, ઓડીયન, મેગાફોન, ન્યુ થીએટર્સ, હિંદુસ્તાન, તાજ, ઓરીએંટ, મેકમીલન, નીઝામ, યંગ ઇન્ડિઆ, સરદાર હીંદુસ્તાન, વીકટોરીયા ફોન, રાજેનરાણી, જૈનાફોન, સેનોલા, કોહીનુર, એરોફોન વીગેરે.
- સ્પેર પાર્ટસ—દરેક વાજીંત્રોના મોટા જથ્થામાં રાખીએ છીએ.
- રીપેરીંગ—સંતોષકારક કામ—મધ્યમ દામ.

સોલ ડીસ્ટ્રીબ્યુટર્સ—વારા ફ્લ્યુટ, શાંતા ફ્લ્યુટ, સરદાર ફ્લ્યુટ હારમોનીયમ (હાથના, પગના, હાથપગ સાથે પોર્ટેબલ).

,, હચીન્સ, ઓડીયન, જૈનાફોન, મેગફોન ઇન્ડિઅન રેકોર્ડઝ.

જન્મભૂમિ

ખરાકનો સંતોષ—એ અમારો મુદ્રાલેખ છે.

ગોશળીઆ મ્યુઝીક સલુન,

૧૭૯ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

Goshalia's Music Saloon,

'Phone 25806. 179, Grey Street, Durban.

'PHONE 33-4691. BOX 2526.

L. MISTRY

એલ. મીસ્ત્રી

બોકસ, રેબલ અને કીચન ફરેચર કુટક અથવા જથ્થા-બંધ બનાવનાર તેમજ ફુલ ફર્નિચર સંતોષકારક કામ કરનાર.

બતાવેલા ભાવોનું પ્રાઈસ લીસ્ટ મંગાવો.

45 Market St. : : : Johannesburg. 1071

કીટીંગસ

પાવડર

કીડી, માકડ, ચાંચડ, કંચારા, માખી, વંદા વિગેરે સઘળા જંતુઓનો

નાશ કરે છે.

કીટીંગ્સ પાવડરના ટીન મળે છે. 1114

Box 830. Tel. Add. "Orangexpo."

M. C. PILLAY

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter

country orders executed at lowest Market prices special attention given to all up-country orders

TRIAL ORDER SOLICITED.

જથ્થાબંધ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર

અમે આપની ઓરડર માલ ફેમરેણ તાજી સારો માલ C.O.D. થી ચઢાવીએ છીએ.

79, PRINCE EDWARD STREET, DURBAN. 1100

'Phone 2-6235. P. O. Box 316.

Heerabhai Morar Matvadkar,

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter

and Commission Agent,

15 CROSS ST. RESIDENCE.

PACKING WAREHOUSE 44 BOND ST.

DURBAN.

હીરાભાઇ મોરાર મટવાડકર

હોલસેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર

અને કમીશન એજંટ,

પેકીંગ સારી રીતે કરી માલ સી. ઓ. ડી. થી મોકલવામાં આવશે.

ટેલીફોન ૨-૬૨૩૫ બોકસ ૩૧૬.

૪૪ બોન્ડ સ્ટ્રીટ, ડરબન. 1130

ડીક્ષનરી ઓ

અંગ્રેજી & ગુજરાતી

આ ડીક્ષનરી મકાનમાં ગોમીજીના મુખનાથી ચલેલા વ્યવહારીના જોડણી ગ્રહના આધારે સુધારા વધારા કરી બનાવવામાં છે. વિદ્યાર્થી આલમ માટે તે ખાસ જરૂરની અને ઉપયોગી છે. તેને અંતે કહેવતો ઓખો, કહેરો, બોલા કહેવતોની વાનગી, મેન્ડી બદાબોની બંબાઇ, વજન, માપ, સંદેતો, વિગેરે પણ વસ્તુઓનો સમાવેશ થયેલો છે.

પાકું પુંઠું પાના ૧૪૦૮ પ્રમેની કીમત રૂપી ૫.

મળવાનું ઠેકાણું :

Manager, 'Indian Opinion, Phoenix.

Phone 33-4462. Tel. Add.: "VALABTEL." P.O. Box 6748.

V. B. PATEL,

WHOLESALE AND RETAIL FRUIT, VEGETABLE AND PRODUCE MERCHANT

CHEAPEST BANANA STORE IN TOWN.

40 President Street, JOHANNESBURG.

Terms: NETT CASH or C.O.D.

વી. બી. પટેલ,

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ, વેજીટેબલ અને પેદાશના વેપારી

ટાઉન નં. ૧ બનાવનાર સૌથી સસ્તી દુકાન.

ઇમાનદાર વ્યવહાર ફ્રૂટ, વેજીટેબલ અને પેદાશ બાબત બજારમાં સારામાં સારી દુકાન.

અમારે ત્યાંથી બનાવ્યા વગર ફ્રૂટ વેચવું પસંદ નથી. કસ્ટમર સેટીસ્ફેકશન માટે ખાસ ધ્યાન આપવામાં આવે છે.

ટેલીફોન ૩૩-૪૪૬૨ ૪૦ પ્રેસીડન્ટ સ્ટ્રીટ,

પી. ઓ. બોકસ ૬૭૪૮ જોહાનીસબર્ગ 1121

"શુદ્ધ ઘી"

દરબારમાં પસંદગીનું દૂધ આપણે પાસ રહેવું કામ, જેમ આપણે ગીરના ... મહારાજા ... ની દૂધદોહીની ... ઘી.

અમારે ત્યાંથી મોટા પ્રમાણમાં આવશે.

ભાવ માટે પુછો યા લખો.

સાથેજ આફ્રિકાના સેવા એજન્ટ.

શામજી દેવશી એન્ડ સન / **SAMJEE DEVSHI & SON**

૪, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, ડરબન. / 4, Cross Street, DURBAN. 1117

NAROTAM HARGOVIND

The Master Tailors.

Suits and Costumes Made in the latest Styles.

We specialise in High Class Tailoring.

Our Prices are to suit the times.

Try us with your next Order

તમારો સુટ ક્યાં સીવડાવશો?

નરોતમ હરગોવીંદ

તમને આપ-દુ-ડેટ સ્વચ્છતાનો હિસાબ આપે બનાવી આપશે.

ટાયમ ઓર્ડર આપી ખાત્રી કરી લ્યો.

'Phone 25661. 176 Grey St. Durban. 1124

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	ખીસ્તી	હીંદુ	પ્રસરમાન	પારસી	સુર્યોદય	સુર્યાસ્ત
	૧૯૩૯ ઓગસ્ટ	૧૯૯૫ દ્વિતીય શ્રાવણ	૧૮૫૮ રજબ	૧૩૦૮ ઇસ્ફંદ	ક. મી.	ક.મી.
રવિ	૨૭	સુદી ૧૧	૫	૨૪	૬-૨૬	૫-૪૧
સોમ	૨૮	.. ૧૨	૬	૨૫	૬-૨૫	૫-૩૯
મંગળ	૨૯	.. ૧૩	૭	૨૬	૬-૨૪	૫-૩૮
બુધ	૩૦	.. ૧૪	૮	૨૭	૬-૨૩	૫-૩૭
ગુરુ	૩૧	.. ૧૫	૯	૨૮	૬-૨૨	૫-૩૫
શુક્ર	૧	વદી ૧	૧૦	૨૯	૬-૨૧	૫-૩૪
શનિ	૨	.. ૨	૧૧	૩૦	૬-૧૯	૫-૩૨

NATIONAL

CASH REGISTER

AND

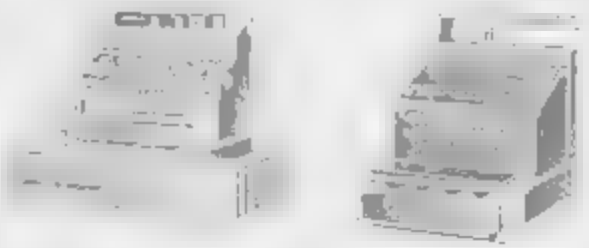
ACCOUNTING MACHINE

SYSTEMS

FOR

MAXIMUM

EFFICIENCY

THE NATIONAL CASH REGISTER CO. S.A. (PTY.) LTD.,

83 PRESIDENT STREET

JOHANNESBURG

P. O. Box 3591. Phone 33.6245

Buy Perfect DIAMOND RINGS and Flawless DIAMONDS direct from our factory!

Do you know through our "Factory to Finger" policy, you can purchase beautiful Diamond [illegible] and Flawless Diamonds at prices below [illegible] Why [illegible] Write, 'phone [illegible] for [illegible] latest design-type illustrated [illegible]

AMSTERDAM

Diamond Cutting Works

62, Field Street, Durban

P. O. Box 2362. 'Phone 2-1888.

Also at Johannesburg and Capetown.

THE WONDER OF THE AGE

"HARIJAN"

POONA 4
(INDIA)

The annual subscription is 8/- by Postal Order.

Cut this portion and send it with your name and address and remittance

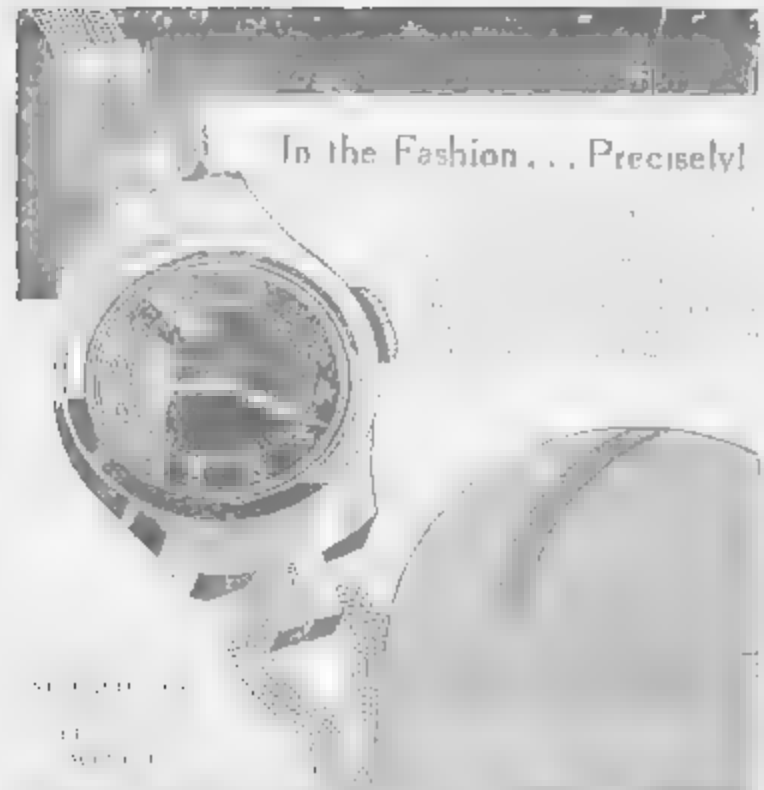
To

The Manager, Harijan,
Poona 4, India.

Name

Address

Are You a subscriber of 'Indian Opinion' If not, Why not?

In the Fashion . . . Precisely!

CYMA

ઇનો.સ. 'ફ્રૂટસોલ્ટ'

એટલે આરોગ્ય—આરોગ્યતા

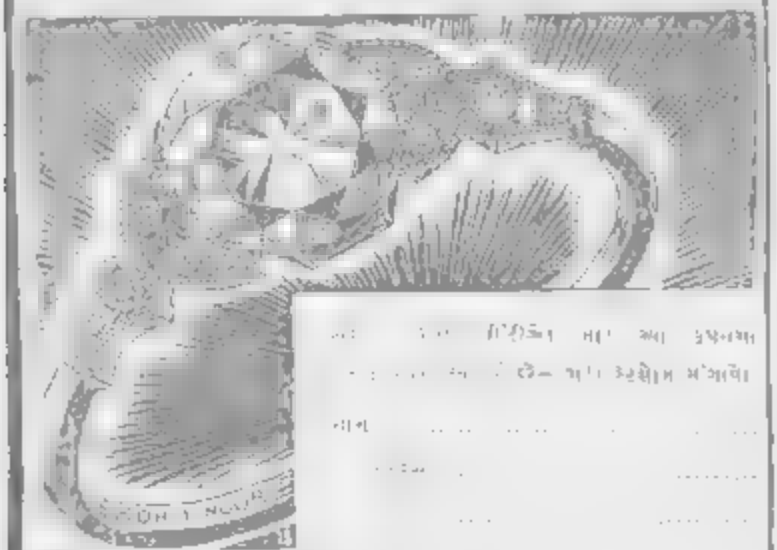
શ્રેય તેજ સુખ છે.

ENO'S "FRUIT SALT"

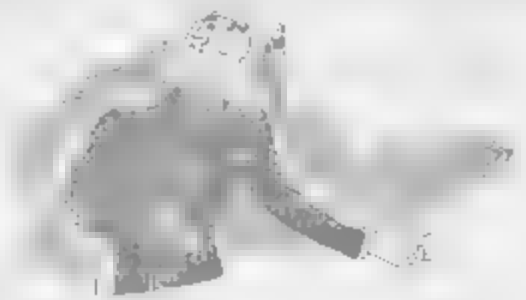
તમારે ઘડિયાળ જોઈએ તો

સીધા અમારા કારખાના મારફતે ખરીદો

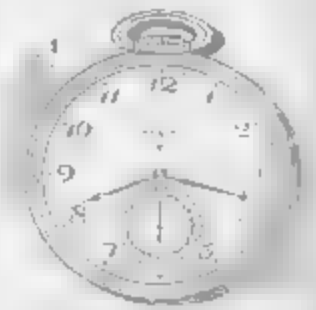
KATZ & LOURIE LTD.

DIAMOND CORNER ELOFF & MARKET STS JOHANNESBURG

We recommend! . . . .

OUR NEWEST ELGIN WATCHES FOR MEN

Write to-day for wonderful new Elgin Catalogue

KATZ & LOURIE LTD.

"DIAMOND CORNER" ELOFF & MARKET STS., JOHANNESBURG

Printed and published by Manilal M. Gandhi at Phoenix, Near Verulam, Natal.

4 Copies

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 35—Vol.-xxxvii Friday, September 1st, 1939. Registered at the G.P.O. as a Newspaper. PRICE FOURPENCE.

Be Humble

"THERE is something infinitely higher than intellect that rules us and even the sceptics. Their scepticism and philosophy does not help them in critical periods of their lives. They need something better, something outside them that can sustain them. And so if someone puts a conundrum before me, I say to him, 'You are not going to know the meaning of God or prayer unless you reduce yourself to a cipher. You must be humble enough to see that in spite of your greatness and gigantic intellect you are but a [illegible] in the universe.' A merely intellectual conception of the things of life is not enough. It is the spiritual conception which alone the intellect not which alone can give one satisfaction. [illegible] cannot [illegible] be [illegible] critical periods in their lives though they are surrounded by everything that money can buy and situation can give, they find at certain moments in their [illegible] utterly destroyed. It is in these moments that we have a glimpse of God [illegible] room of Him who is guiding every one of our steps in life. It is prayer."

GANDHIJI.

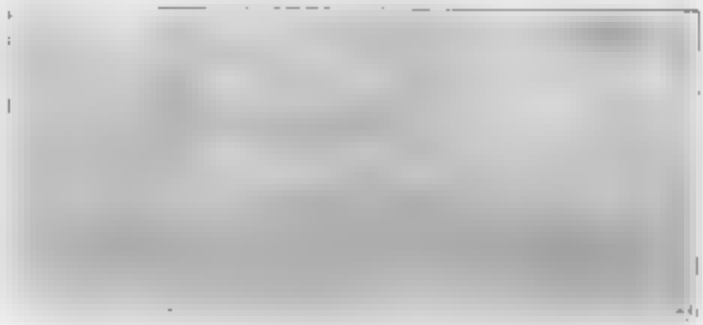
નમ્ર બનો

"બુદ્ધિ કરતા અનંતગણું ઉચ્ચ એવું કંઈક છે જે આપણા સૌના ઉપર અને નાસ્તિકના ઉપર પણ આધિપત્ય ભોગવે છે. તેમની નાસ્તિકતા અને તત્વજ્ઞાન જીવનને કટોકટીને સમયે તેમને ખપ લાગતા નથી. કંઈક ઉચ્ચતર, કંઈક બહારનું તેમને જોઇએ છે જે તેમને ટકાવી રાખે. તેથી જો કોઇ કોઇ કોયડો મારી આગળ મૂકે તો હું તેને કહું કે પરમેશ્વર અથવા પ્રાર્થનાનો અર્થ જ્યાંસુધી [illegible] પોતાની જાતને શૂન્યવત નહિ કરી મૂકે ત્યાંસુધી તને નહિ સમજાય. તારી મહત્તા અને મહાન બુદ્ધિશૈભવ છતાં આ વિશ્વમાં તું એક બિંદુ માત્ર છે એ સમજવા જેટલી નમ્રતા તારે કેળવવી જોઇએ. જીવનને વિષે નથી બોદ્ધિક કલ્પના બસ નથી. આધ્યાત્મિક કલ્પના જે બુદ્ધિને અંકુશમાં રાખે છે તે જ માત્ર માણસને સંતોષી શકે છે. કરોડોના જીવનમાં કટોકટીના પ્રસંગ આવે છે જ્યારે દુનિયાથી મળતી સાધનસામગ્રી, સર્વ કંઇ હોય છે, પણ જીવનની અમુક પળે તે કશામાંથી લેશમાત્ર સાંત્વન તેમને મળી શકતું નથી અને તેમના માણ તરફડે છે. આવી પળોજ માણસને ઈશ્વરની ઝાંખી થાય છે. જે ઈશ્વર આપણા જીવનને એકેએક પગલે આપણને દોરી રહ્યો છે તેની ઝાંખી થાય છે. આનું નામજ પ્રાર્થના."

—ગાંધીજી

B. I. Steam Navigation Co., Ltd.

સ્ટી. "ટાઈરીઆ"

સપ્ટેમ્બર તા. ૧૦ મીઝો બંદરે માલ મુંબઈ મોકલવા ઉપડશે.

આવા મુસાફરોને ઉતારવા માટે ડરબન ઉપરાંત બીજા કયા બંદરે જહાજ ઊભું રહેશે, તેની ચોક્કસ ખબર અમે આપી શકીએ તેમ નથી. પરંતુ ડરબનને બદલે બીજા કોઈ બંદરે જહાજ પહોંચતાં પહેલાં તાર મળશે. ત્યારબાદ તેઓને ઉતારવા માટે અમારી જોહાનિસબર્ગ ઉપરની મુસાફરીની સાથેની પત્રિકા મોકલી આપવા તેમજ બીજા તેમાંના પહોંચવાના બંદર માટે આવા મુસાફરોએ અમારી સાથે પત્રવ્યવહાર કરવાની દીલ્હ મોકલવી રહેશે.

રવાનગી અંગે દરેક કામકાજ અમારી ઓફીસ મારફતે કરવાનું રહેશે.

વધુ ખુલાસા માટે લખો યા મળો.

SHAIK HIMED & SONS, :: 390, Pine Street, Durban.
Telegraphic address: "KARAMAT." Telephone 2-0432.

CITY SHIRT Co., No. 4, Kort Street, Johannesburg.

THE NEW INDIA ASSURANCE
—COMPANY, LIMITED.—

Life, Fire, Motor Car, Motor Lorry, Motor Bus, Plate Glass, Workmen's Compensation, Etc. Etc.

આ ઓદ્યોગિક વીમા કંપનીમાં જીંદગીના, આગ, મોટર કાર મોટર લોરી, મોટર બસ, પ્લેટ ગ્લાસો, કામદારોને લગતા વીમાઓ, સાચવટ વિગેરે દરેક જાતના વીમાઓ ઉતારવાની સગવડ છે. ઓદ્યો કંપનીને પ્રોત્સાહન આપવું એ દરેક હીંદીની ફરજ છે.

Natal Office:
"INDIA HOUSE"
17, First Avenue,
DURBAN.
Telephone 2-5845 Con.
P. O. Box 1610.
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
Durban

Policies Issued and Settlements Effected in this Country.
પોલીસી તેમજ દાવાની પતાવટ આ દેશમાં કરી આપવામાં આવે છે.

Transvaal Office:
ROOMS NO. 12 & 13,
BARKLY ARCADE,
Diagonal Street,
JOHANNESBURG.
Telephone 33-4470.
P. O. Box 3641.
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
JOHANNESBURG

JALBHOY RUSTOMJEE

Principal Representative For The Union Of South Africa.

GANDHI & Co. (Pty) Ltd.

GENERAL MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS

Try us for:-

Benares Saries, with Blouses of same design prices from 75/- to £10 with double border.

Also Cotton, Crepe-de-chine & Rayon Saries from 2/6 to 40/-.

We also stock Indian Drugs, Condiments, Draperies, Outfitting, Hardware, etc. etc.

Telephone 23676,

Tel. Add. "Gandhico" Durban.

112 Victoria Street,

DURBAN.

અમારે ત્યાં હમેશા મોટા પ્રમાણમાં નીચે જણાવેલ ચીજો સ્ટોકમાં રહે છે.

બેરન્ન બદામ, પીસ્તાં, ચારોળી, એલચી, અષ્કળ, તજ, લવીંગ, મુરબ્બાપ કેસર, તેમજ ગુંદર, બાવા. છત્ર વીગરે આણે તેમજ ખાસ દેખરેખ નીચે પીસાવેલ મસાલો તથા તમામ જાતના ચોખા-ઝરાસલ, કોપર દીલ્લી, માંજા, આત્ર તુલસી, વીગરે તથા પંજાબી માલમ, પાણી મુસલ્લી, મંડોવા કોપરવાટી તથા સાતસો આઠસો જાતનું ગાંધીયાજ તેમજ સોપારી-મદ્રાસી સેવરમની, ફાડ્યા, સેકેલાં તથા ગુલાબનું પાણી, આમળા, મોગરા, ચંબેલી, કુપેલ, કાગીનીયા વીગરે ખુશબોદાર તેલ વીગરે, વીગરે મોટા જથ્થામાં તેમજ છુટક મળશે.

Also:

P. O. Box 27, TONGAAT.

Telephone during Office hours No. 5.

,, after Office hours No. 6038.

દવા અને ફેરફારની આસ જરૂર છે

ઝંડુનુ

કેસરી જીવન

કેસરીની બધા ખાખાઓને દૂર કરે છે તથા શેરીને ખુબ કરે છે આના સેવનથી તન્દુરસ્તી બરાબ છે. બધા વાર બજારમાં મળશે.

ધાતુ, ક્ષારનું વિગેરેની નબળાઈ અને ખોટા વિકારે જાતીના દરી માટે

ઝંડુની સુવર્ણ મિશ્રિત મકરધ્વજ ગુટી

જિતા વિજ્ઞે સરપરવા માટેર

ઝંડુ ફાર્મસ્યુટીકલ વર્કસ લી.—પોસ્ટ બોક્સ નં. ૫૫૧૩, મુબઇ નં. ૧૪.

આ આદેશના સાલ એજન્ટસ: એમ. એમ. ભેડી એન્ડ સન્સ, સ્ટાન્ડ રોડ, ઓશીયારીક બજાર, પી. ઓ. બોકસ ૧૨૦૫, પ્રીટોરીયા. મેહાનીસબર્ગમાં મળવું ઠેકાણું. બગત બ્રધર્સ, ૧૮ કોર્ટ ચેમ્બર્સ.

આયુર્વેદિક દવાઓનું સુચીપત્ર આજેજ મંગાવો.

MOHANLAL VALJEE,

(INDIAN PAWNBROKER.)

112, Victoria Street, Durban.

Low Rates of Interest on Jewellery.

High prices paid for Old Gold. A large stock of New Jewelleries at reasonable prices to suit your pockets.

P. P. BHAGAT,

Fruit Merchant,

દરેક જાતનું ફ્રેશ અને ડેલ્હેરાલ ફ્રાટ પેસ્ટલ કરી C. O. D. થી મોકલવામાં આવશે. સબેઃ—

P. O. Box 842. 139 Brook St. Durban.

પુષ્ટિકારક પાકો બનાવવા હોય
અને
દરેક જાતની દેશી દવાઓ જોઈતી હોય
તો અમારી મુલાકાતે આવો

શરીરને પુષ્ટ બનાવવાના સારા પાકો બનાવવા માટે અમારે ત્યાં નાળે અને ગોકળો માલ છે. તેમજ દરેક જાતની દેશી દવાઓ અને દેશી મસ્કરી હમેશા તાલે અને ગોકળો માલ સ્ટોકમાં રાખીએ છીએ.

દેશી કુલકના ગોટલાં નંગ ૧૦૦ ની કી. ૧૪–૧ સાધલ ૧૪–૬–૦
દેશી ગોટલાંના ગોળીયાં નંગ ૧૦૦ ની કી. ૭–૧ સાધલ ૭૪–૬–૦

શરીરના કોઇ પણ ભાગમાંથી વાળ કાઢવાનો
નવાણી પાવડર

૧૫૦ થી ૨૫૦ મીનીટમાં વાળ સાફ થાય છે.

૨૫૦ ગ્રામ કી. ૧૨ શેરલેજ સાથે, અરધો ૨૫૦ ગ્રામનો કી. ૬–૦ શેરલેજ સાથે, ૧ નંગ રેનારને કી. ૩–૦ શેરલેજ વધારે. ૧ આખા બે નંગ રેનારને ૬ પેની શેરલેજ મોકલવી.

ઓર્ડર સાથે રોકડા પૈસા મોકલવા.

Fancy Gold Cups and Saucers at 1/9 a dozen.
12 dozen to a case. Cash with order.

I. G. H. BASSA

153 Grey Street, - - Durban. 1484

WE STILL BUY
OLD GOLD, SILVER & SOVEREIGNS.
We Stock CYMA, SLOIN, WALTHAM, BUREN, and MADIX Watches.
Large stock of Indian and European jewellery always on hand
Importers of MOHINI FLUTE Harmoniums
LAKHANI & CO.,
(Jewellers)
111 Grey Street, Durban. 'Phone 21258. 1311

HEADACHES QUICKLY RELIEVED BY TAKING
TYSONO BRAND (PAIN-I-CURE) HEADACHE POWDERS
FROM YOUR CHEMIST at 9d., 1/6, 2/6 and 4/6; or POST FREE FROM
ERNEST TYSON, CHEMIST, TOLLGATE, DURBAN 1.

'Phone 29350. Tel. Add. "Narijee."
A. M. PADAYACHEE
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter.
country orders executed at lowest Market price
special attention given to all your country orders
TRIAL ORDER SOLICITED.
91 LEOPOLD ST., AND 34 CROSS ST.,
P. O. BOX 195. DURBAN.

M. H. DESAI,
એમ. એચ. દેશાઇ,
કોલસેલ ફ્રૂટ વેપારી,
અમે દરેક જાતના ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ્સ પુનીચનના ભાવ પણ બાજમા C. O. D. થી સારૂ પેકીંગ કરી મોકલીએ છીએ.
P. O. Box 254. 31, Short St. Durban. 1496

ANNUAL READING

On family, profession, love, health, income, expenses, unexpected fortune and misfortunes, journey's lucky days, colour, number, luck in lottery, race, etc., and other important events by monthly details for 1 year 5s., weekly 1/6. Correct answers for 5 questions about 1 turity 2s. No C. O. D. (your Country Currency, I. P. Os accepted) State birth details of sex, age, profession and writing time.

'Swadesa Mitran' leading daily, Madras says: It is necessary to introduce Mr. Acharier who got the name Gandhi Astrologer by predicting the release of Mahatmaji and whose fame has been to spread throughout the world for his correct prediction concerning the American President Mr. Roosevelt's success in his recent elections.

V. K. SATAGOPACHARIAR,
HANUMAN JOTHISHA ASHRAMAM,
TIRUTTANI, (S. INDIA).

THE EPIC FAST
(By Pyarelal)
An account of Mahatma Gandhi's Fast in September 1932, and events leading up to the Yeravda Pact with all relevant documents.
380 Pages. Price: 2s 6d
Obtainable From The Manager:
INDIAN OPINION, Phoenix, Natal

IF YOU WANT THE BEST AND SOUTH AFRICA'S STRONGEST AND MOST RELIABLE WATCH INSIST ON A WORLD FAMOUS
UNION SPECIAL
IS JEWEL, NON-MAGNETIC, SHOCK PROOF, UNBREAKABLE, PERFECT TIMEKEEPERS, 100 NEWEST LADIES' & GENTS' MODELS.
REDUCED PRICES FROM 25/- UPWARDS.
GOODS SENT C.O.D. THROUGH POST OR ACCOUNT OPENED WITH APPROVED MARKS

દુકાનદારોને હોલસેલ ભાવમાં સારૂં ડીસ્કાઉન્ટ આપવામાં આવશે.

૧૫૦૦ હીરા, દાગીના, ઘડીયાળો વિગેરેના બારગેનોનું અમારૂં સુંદર કેટલોગ મંગાવવાથી મફત મોકલવામાં આવશે

THE AMERICAN SWISS WATCH Co. Ltd.
"THE DIAMOND HOUSE"
WHOLESALE & RETAIL JEWELLERS,
25, PARLIAMENT STREET,
CAPE TOWN.

Cable & Tel. Add. "ADVANCING." 'Phones: 25003. Res. 25455.

CHOONILALL BROS.

THE NOTED INDIAN "SARRI HOUSE" IN SOUTH AFRICA.

141, GREY STREET, DURBAN.

ARRIVING BY EVERY MAIL FROM INDIA AND JAPAN

BENARES SARRIES WITH BORDERS AND PLAIN CENTRES,
BOMBAY BENARES SARRIES IN SEVERAL SHADES
Prices from 60/-, 85/-, 105/- & up to £20.
THE LATEST FROM BENARES CITY
EMBROIDERED SARRIES 25/-, 35/- & up
PRINTED VARIOUS LINES of SARRIES from 12/6, 17/- & upwards
EMBROIDERED GEORGETTE from 3/6 yd. 42 in. & 45 in. width.
LATEST DESIGN SARRIE CLOTH 44 in width
from 1/6 yd 1/9, 2/- & up.
GEORGETTE SARRIES LATEST ARRIVALS
prices from 25/-, 30/-, 45/- & up.
LATEST BLOUSES TO MATCH SARRIES
prices from 12/6, 17/6 & upwards.
ZARI WORK SILK SARRIES IN ALL SHADES
from 55/-, 95/-, 125/- & upwards

Branches: 58, WICKS STREET AND 69, WICKS STREET, VERULAM.
GARAGE AND SERVICE STATION
7, MOSS STREET AND 58, WICKS STREET, VERULAM.
'Phone 39. Verulam.

Please note Our Johannesburg Agent: P. RATANJEE, 60, Bree Street, Newtown.

ચુનીલાલ બ્રધર્સ

દક્ષિણ આફ્રિકાનું જાણીતું સાડીઓનું ગૃહ

૧૪૧ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

આંબો:
૫૩ અને ૬૦ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

અમારી સાડીઓ મોટેભાગે બોમ્બે બેનારસીઓમાં બને
પી. રતનજી,
૬૯, ગ્રી સ્ટ્રીટ, જોહાનીસ.

ગરાજ અને સર્વીસ સ્ટેશન
૭ મોસ સ્ટ્રીટ અને ૫૩ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

દરેક સ્ટીમરમાં જાપાન તથા બ્રિટનથી આવે છે
બનારસની જીનારવાળા અને સાદી, બોમ્બે બાતબાતની ફૂલીદાર
સાડીઓ રૂા. ૬૦, રૂા. ૮૫, રૂા. ૧૦૫ થી લઈને પા. ૨૦ સુધીની
બનારસથી ઘણખુશ આવેલી છે.
કલબ કામની સાડીઓ રૂા. ૨૫ અને રૂા. ૩૫ થી ઉપર
જાતજાતની બાતવાળી સાડીઓ
રૂા. ૧૨–૬ અને રૂા. ૧૭–૬ થી ઉપર.
કલબનું ૪૫–ઈંચ–પહોળું. ૩–૬ નું વાર ૪૭ ઈંચ અને ૪૫ ઈંચ પહોળ.
સાડીનું લેટેસ્ટ ડીઝાઈનનું કપડું, ૪૪ ઈંચ પહોળ વારનો, રૂા. ૧–૬,
રૂા. ૧–૯, રૂા. ૨–૦ અને તેથી ઉપર
ઘણાજ આવેલી જ્યોરજેટ સાડીઓ રૂા. [illegible]૨૫,
રૂા. ૪૫ અને તેથી ઉપર

સાડીને મેચ બનાવા બ્લાઉઝ રૂા. ૧૨–૬, રૂા. ૧૭–૬ અને
તેથી ઉપર.
દરેક રંગની જાતની ફ્રેન્ચ કામની રેશમી સાડીઓ રૂા. ૫૫, રૂા. ૭૫,
રૂા. ૧૨૫ અને તેથી ઉપર.
ઘારગોનીયમ, નબલાં ગ્રાગોફ્રાન, રેશમી અને મીલ્ક વાળીઓ
ગોઠામાં ગોઠા વાને.
દરેક જાતનું ગાંધીવાદું, ગોલ્ડરી બહારેલા હોલસેલ બાવે
ગોલ્ડસેટ રેશમી અને રેશમી માલ્સ
બાવા પા. ૧૫, પા. ૨૫, પા. ૩૫, પા. ૪૫ અને તેથી ઉપર.
ગોલ્ડસમિથના પ્રેસ્ટનને લાયક બારસના તાજ મહાલો
બાવા રૂા. ૧૨–૬, રૂા. ૧૭–૬, રૂા. ૨૭–૬, રૂા. ૪૫, [illegible]

TRY THE LATEST SUNCRUSH FLAVOUR
COLA SUNCRUSH
To get the true flavour, this must be well iced.
OTHER SPECIALITIES
POPULAR POP
"The King of Ginger Beers."
CLUB SEAL SODA
"Improves your Spirits."
"GIANTS"
The Quart Bottle for 4d.
In all Popular Flavours.

'Phone 2-4345

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

DALYS LIMITED.

72, CANADA ROAD, DURBAN.

Sole producers of all Suncrush drinks.

Bhanjee Lavji's Renowned
PURE GHEE
Porbander Ghee with the mark "B. L." and Veraval Ghee with the mark "V.B."

ભાણજી લવજીનું પ્રખ્યાત
પોરબંદરનું B.L. બારકાનું તથા વેરાવળનું V.B. બારકાનું
શુદ્ધ ઘી
અમારે ત્યાંથી કીફાયત ભાવે મળશે.

માલ્ય આફ્રિકાના સોલ એજન્ટ:
South African Sole Agents
T.P. DEVSHI & SON
General Merchants
119 Victoria Street,
DURBAN.
'PHONE 22591 25043 RES.
BOX 881.

ભાણજી લવજીનું
પોરબંદરનું શુદ્ધ ઘી.
અમારૂં ભાણજી લવજી ફોટો રજીસ્ટરડ માર્ક (B.L. PHOTO) નંબર ૧ પોરબંદરમાં સરકારી લેબોરેટરીમાં પાસ કરાવેલું સર્ટીફીકેટ સાથે સાઉથ આફ્રિકામાં મોકલવામાં આવે છે.
તેમજ અમારૂં ગીરનાર જંગલમાં વેરાવળનું ઘી રજીસ્ટરડ માર્ક (V. B. PHOTO) રજીસ્ટરડ માર્ક નં. ૨. બંને ઘી સાઉથ આફ્રિકામાં પબ્લીક હેલ્થ ખાતાએ (PURE GHEE) ચોખા ઘી તરીકે પાસ કરેલું છે.
અમારા બંને ઘીની સોલ એજન્સી યુનીયન આફ્રિકાની પહેલી ટી. પી. દેવશી એન્ડ સનને આપેલ છે. ભાવ માટે પુછોઃ

સાઉથ આફ્રિકાના સોલ એજન્ટઃ
T. P. DEVSHI & SON,
119 Victoria Street,
P O Box 881.
DURBAN.
Tel. A-dr. "NATVAIC" Durban.
Telephone: 22591, 25043.

ભાણજી લવજી ઘીવાલા
પોરબંદર, કાઠીયાવાડ,
ઈન્ડિયા.
Tel. A-dr. "BHANJI" Porbandar.

SOUTH
4 SEP 1939

INDIAN OPINION
Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 35.—Vol. XXXVII. Friday, September 1st, 1939.

NOTES AND NEWS

Gandhiji On Our Struggle In South Africa

MAHATMA GANDHI writes in *Harijan* dated August 19:—Whether our countrymen in South Africa have taken up passive resistance or not, there is no doubt that they will not be able to vindicate their position if they cannot close their ranks and act as one man and act unselfishly. Their corporate existence cannot be maintained with honour, if individuals in order to serve their selfish ends compromise the community's interest and honour. There is, at the time of writing these lines, a cleavage between the local Congress and the passive resisters. The resisters seem to have the bulk of the Indian population with them. But the name and prestige of the South African Congress are with the non-resisters. Now there is a prospect of a law suit over the possession of the Congress books, funds and offices. I would warn the resisters against falling into the legal trap. Let them follow my example. The equivalent in the Congress in my days was the British Indian Association. From the very commencement of passive resistance, I recognised that all Indians would not and could not join the struggle although all might be, as they actually were, in sympathy with it. Although it was open to me, being secretary, to utilise the name and prestige of the Association, I founded a separate organization leaving the British Indian Association free to act as it might within constitutional limits. It was possible by this arrangement to protect the non-resisters from harm, retain their sympathy and save the resisters from the embarrassment that would undoubtedly be caused by non-resisters if they were members of the same body. Let the present passive resisters work along their own lines and rely upon getting more than prestige by their strength, sacrifice and capacity for suffering. A passive resister should have a generous heart and represent not only his own companions but even his opponents. Whatever rights he secures he will secure for all. He is a friend of all and enemy of none. That is the first condition of successful passive of civil resistance.

Gandhiji's Message To Poland

Mahatma Gandhi has sent the following message to the Polish people: "To all those in Poland who believe that only truth and love can lead to better days for humanity, and who are doing their best to serve these ideals by their life, I send my good wishes and blessings."

Transvaal Indian Question To Come Before Indian Assembly

The *Sunday Express* Simla correspondent states:—The position of Indians in South Africa, with particular reference to the Transvaal, is to be discussed by the Indian Central Assembly. Seth Govind Das has tabled a motion of censure against the Government of India in order to discuss the segregation law in the Transvaal. The postponement of the civil disobedience movement by the Transvaal Indians, under the advice of Mr. Gandhi, is welcomed by the Government of India as offering a breathing space so as to pursue their negotiations. The authorities rely largely on Mr. Gandhi's direct correspondence with the South African Ministers, including General Smuts and Mr. Stuttaford. They would be satisfied if the Union Government would, as a first step, agree to the appointment of a commission to inquire into the alleged penetration of Indians in the European areas of the Transvaal. Their contention still is that penetration, if at all, does not exist to such an extent as to require legislation to put a stop to it, as other ways are open whereby the object of segregation could be achieved. Fearing unfavourable reaction on the present delicate negotiations in case of any adverse vote or censorious criticisms, the Government of India has summoned its standing Emigration Committee of the Legislature to meet on the eve of the legislative session, not for no other reason than to convince them of soundness of the steps taken so far. But, judging from the conversations among party leaders, who have already arrived, it appears certain that a vigorous attack is to be launched by the Congress Party. The feeling against the Government of India is accentuated for the moment by the fact that the Government of the neighbouring island of Ceylon has, despite the efforts of Congress leaders from India, enforced from August 1 their scheme of repatriation of unskilled Indian labourers, thereby adding to the acuteness of the unemployment problem in this country.

Swami Bhawani Dayal's Appeal

A telegram was received by Mr. V. S. C. Pather in Durban on Monday from Swami Bhawani Dayal, former president of the Natal Indian Congress, in which Swami Bhawani Dayal appealed to all Indians to support Mr. Rustomjee unanimously. He asked that the meeting should not be postponed until his (Swami Bhawani Dayal's) return.

Those who were opposed to the Sunday's meeting and to the cause of unity were advancing the excuse of Swami Bhawani Dayal's absence as their trump card. Had Swami Bhawani Dayal's message arrived a day or two earlier much of their strength would have been broken.

'Natal Mercury' On Mixed Marriages Report

Commenting on the Mixed Marriages Commission Report which was published last week the *Natal Mercury* states: "It is to be hoped that the Government will reject the Commission's recommendations. Despite lengthy arguments, they fail completely to prove either that mixed marriages are on the increase or that they are sufficiently numerous to be detrimental to the welfare of the Union. The legislation suggested is quite unnecessary and would only inflame racial grievances which, if left undisturbed, would in the course of time die out."

What The Nationalist Paper Says

According to *Die Volkshold*, the report of the Mixed Marriages Commission was a triumph for Nationalism, since it bore out all that the Nationalist Party had stated in the recent mixed marriages controversy, and refuted United Party arguments. "Never before in our country has a Government standpoint been so fully destroyed by a Government commission," said the paper. It now rests with the Government, it said, to prepare legislation against mixed marriages, to be placed before Parliament at its next session.

This is how the subject could be viewed with a crooked eye.

Indian Opinion

FRIDAY, SEPTEMBER 1ST, 1939

Unity Move

THE move towards unity among the leaders in Natal has advanced a step further by the success of the meeting of the Natal Indian Congress held at the City Hall, Durban, last Sunday. The presence of a large gathering and the patience with which it sat for five and a half hours without a break is an undoubted proof of the fact that the people have awakened to their consciousness. There was a rowdy element which taxed the patience of those who were conducting the meeting to the very limit. They were enemies of unity and of everything that was good for the community. They were there with the avowed object of frustrating the efforts to bring about unity. Their behaviour was disgraceful, that is all we can say about them. Perhaps they realised their folly and felt thoroughly ashamed of themselves when they found that with all their efforts they hopelessly failed in achieving their unholy object. If they are not yet penitent we feel sorry for them. Let them know that when there is a real awakening in the community, and we feel sure it is coming, these few malcontents and mischiefmongers will find themselves ostracised by their people.

The very hopeful feature of last Sunday's meeting was that notwithstanding the tomfoolery of these few the audience kept their heads and the work was carried through successfully. The new unity formula agreeing to the amalgamation of the Natal Indian Congress and the Colonial Born and Settlers Indian Association under the name of Natal Indian Association was passed and new officials of the Natal Indian Congress, with Mr. Sorabjee Rustomjee as president, were elected to be in office till September 24, when a meeting of the Natal Indian Association will be held to adopt the draft constitution of the new body and to elect its own officials under the new constitution.

We have repeatedly stated that leaders must consider themselves not as masters but as servants of the people and the offices they are placed in are not to adorn them but for them to serve those who have placed them there. This is a thing that our present leaders seem to have altogether forgotten. They have been intoxicated with power and they have worked either without a constitution at all or they have made use of the constitution to suit their own purpose of carrying on in an autocratic manner instead of systematising the work of the organisation. These things are possible only when the organisation has fallen in the hands of irresponsible and unscrupulous people who are out to serve not the interests of the community as a whole but the interests of a few. These men create their executive body composed of yesmen. This is how the Congress organisation has been working for the last several years and none else is to blame for this state of affairs but the apathy of those who should have known their responsibilities better.

Some of our leaders in South Africa have a characteristic to come out into prominence whenever there is some spectacular show occasioned by the visit of some prominent personality from overseas or some such thing. They appear in their full glory during that period and then they hibernate. These things must be rectified if our public work is to go on rightly and smoothly. It is also necessary for those who are fit to be at the helm of affairs not to shirk their responsibilities. We must have at the head a person on whom we can place our implicit faith that he will act in all matters in a straight forward manner and will watch the interests of the community as a whole and not under any circumstances be prepared to sell principle for the sake of paltry material gains. Our leaders of the recent past have failed to follow the path. They may have benefitted the few who considered their own material interests to be above everything in life, but the community has degenerated under the regime of such leaders.

Let the bitter experience of the past which caused a section of the Congressites to secede, be a beacon to us to save us in future from faltering from the right path.

The following words of Mahatma Gandhi are worthy of note. "Whether our countrymen in South Africa have taken up passive resistance or not, there is no doubt that they will not be able to vindicate their position if they cannot close their ranks and act as one man and act unselfishly. *Their corporate existence cannot be maintained with honour, if individuals in order to serve their selfish ends compromise the community's interests and honour.*" Let the significant words we have italicised be carved in the hearts of those who are to be the heads of the new united organisation.

SEGREGATION IN SOUTH AFRICA

I

IN view of the grave decision of a section of Indians in the Transvaal to embark on passive resistance or *satyagraha* from the 1st of August as a protest against the passing of the Asiatics (Transvaal Land and Trading) Bill and the suggestion to the Government of India to recall the Indian Agent-General, it is worthwhile to understand as fully as possible the significance of the Bill. A perusal of the *verbatim* report of the debates in the South African House of Assembly on the Bill shows that it is not as simple and innocent as the Minister of the Interior, Mr. R. Stuttaford, made out when he said that it was an *interim* "pegging" measure. The implications of the Bill are even more reactionary than its provisions. There can be no doubt that the situation to-day is far more serious than it ever was in South Africa, for the spokesmen of the Government and the opposition alike taunted each other with having been 'liberal' in their past attitude towards Indians and non-Europeans and solemnly recanted their 'liberalism' and vied with each other in holding out the prospect that, dark as has been the white policy towards the darker races in South Africa, it shall be darker still! There were only a handful of members, Messrs. J. H. Hofmeyr, Leslie Blackwell, Maurice Alexander and Mrs. Ballinger among them, who stood out for justice, humanity and liberalism, for sanctity of the word of honour and for the larger interests of the British Commonwealth. All honour to them. But they were powerless to stem the tide of reaction.

The provisions of the Bill may be briefly summarised. In the first place, it is an *interim* measure due to last only till the 1st May 1941. The first clause extends till that date the protection already given to Indians in technically illegal occupation of proclaimed land which had expired on the 30th April 1939. Other clauses provide that, without the Minister's permission, no new trading licences shall be issued to an Asiatic as such, no Asiatic shall occupy an area not occupied by Asiatics on the 30th April 1939, and no Asiatic shall transfer his place of business.

Opinion was fairly unanimous that inasmuch as the Government failed to implement the Feetham Commission's recommendations, it was essential that some of the Bill should be enacted. Otherwise, as Mr. Hofmeyr estimated, some 12,000 Asiatics and probably 20,000 Coloureds would be adversely affected, as the protection of their illegal occupation expired on the 30th April last. This clause was not, however, altogether immune from criticism. Mrs. V. M. L. Ballinger, who was opposed to the whole Bill, said that the Government ought to have implemented the Feetham Commission's recommendations rather than extend the protection by another two years. On the other hand, Dr. D. F. Malan, the Leader of the Opposition, accused the Minister of the Interior of indirectly giving effect to the Feetham recommendations and going even beyond.

II

The failure of the Government to implement the Feetham recommendations is somewhat of an enigma. The Minister of the Interior repeatedly said during the course of the debates that the Feetham recommendations should be given effect to. He said on the 4th May:

> Now I do not wish the House to think for one moment that I do not consider that it is very important that the Feetham resolutions should be carried by this House. It seems to me one of the fundamental things that we have to do before we can clear the decks for dealing with the rest of the problems of Indian occupation, that we should adopt the Feetham resolutions.—

Dr. D. F. Malan, who as Minister of the Interior in 1932, set up the Feetham Commission and gave it its terms of reference, emphasised the *inevitability* of the Feetham resolutions. When, in 1932, he had attempted to eliminate all the illegal occupation of proclaimed land by Asiatics, the representatives of the Transvaal themselves objected to it. He said:

> Their objection was that if you closed the hundreds and possibly thousands of businesses which had been illegally established on the Witwatersrand you would get an impossible position. You could not deport the people, because a large section of them were born in South Africa—the Government of India refused to accept them, and so they had to remain in South Africa. In such circumstances you will only drive the thousands of Asiatics in the countryside, and the countryside does not want them. Accordingly there was no alternative to appointing a Commission, and so the Feetham Commission was appointed to go into the matter to see what could be done on the lines of segregation.

Dr. Malan himself did not make clear in the debates what his attitude was towards the Feetham resolutions; he simply charged the Government with not having arrived at a final decision on the matter, and attributed it to a division of opinion within the Ministerial party itself. Mr. Hofmeyr, who succeeded Dr. Malan as the Minister of the Interior, profoundly regretted that the Feetham resolutions were not given effect to during the session. He said:

> I believe that this House is under a moral obligation at some time or other to pass the Feetham resolutions or resolutions on similar lines. I say that in view of the history which I have set forth.....and I say with greater confidence because that select committee of 1936 was representative of all possible points of view on this measure, and was, except on one or two points of details, *absolutely unanimous*. I say it also because the Act of 1936 was passed *unanimously* by this House. On that account I believe, and I think the Minister agrees with me, that we cannot get away from the obligation at some time or another to pass these resolutions.

This remarkable unanimity has since broken down, and the opposition to the resolutions was apparently so strong that the Government decided to play for time.

(To be continued)

By
P. KODANDA RAO
In "The Servant Of India"

Fountain of Wisdom

Like a beautiful flower, full of colour but without scent, are the fine words of him who does not act accordingly.—BUDDHA

There is a proper dignity and proportion to be observed in the performance of every act of life.—MARCUS AURELIUS.

THE CONGRESS

By
RABINDRANATH TAGORE
In "The Modern Review"

(Continued from last week)

THE Hindu-Moslem disunity is both lamentable and alarming, because nothing is more difficult to bridge than the gulf created by religious differences. On the other hand, the disunity between the provinces is owing to a lack of proper mutual understanding, due to differences of habits and customs. Thus Religion and Custom have between them usurped the throne of Reason, thereby destroying all clarity of mind. In countries where customs are not blindly sacrosanct, where religious beliefs have not cut up society into warring sections, political unity has come as a matter of course. Our Congress has not had the advantage of being able to grow up in an atmosphere of social tolerance, rather it has had to function in spite of social antagonisms which have set up unpassable barriers every few miles apart—barriers which are guarded night and day by forces wearing the badge of religion.

Whatever the reasons may be, the fact remains that our provinces have not been welded together. I remember to have said somewhere that a coach of which the wheels are wobbly, the box shaky, and the whole body creaky, is all very well so long as it remains propped up in its stable—there it may even be admired as a whole; but if it be dragged by horses through the street, it loudly complains of the lack of inward unity. That is what the Congress has done. It has dragged the provinces of India out on the highway of a common political freedom, and its internal discords are thereupon becoming apparent at every step. This being our plight, it behoves the authorities of the Congress to be very circumspect in their movements, for mutual suspiciousness is lying in wait to exaggerate the implications of every lapse, or inconsiderate gesture. That is what seems to have happened in the case of Bengal, and the relations between it and the Congress high command have been strained to breaking point. Personally, I am not aware that anything has happened which made this inevitable. And yet, while the popular mind is thus exercised, it will be difficult for the leaders of Bengal to steer a correct course.

To me it is evident that Mahatmaji, having mapped out a particular line along which he advises the country to travel on its way to freedom, is naturally on the alert to see that no disturbing factor be allowed to bring about a deviation from it. Having successfully steered the ship of Congress so far, his reluctance to let it be taken out of its appointed course cannot reasonably be construed as a desire to wield dictatorial power. Men of genius would be unable to fulfil their destiny unless they had unbounded confidence in themselves, a confidence which they are wont to fortify by their faith in divine inspiration. In spite of occasional serious mistakes, Mahatmaji may claim to have had sufficient proof in his successes of his being on the right track, and he is, moreover, entitled to believe that none but himself can worthily complete the picture of national welfare which he has conceived and outlined. It may well be that he has many a further touch in mind with which it is to be perfected in due course. If these finishing touches are not given under his direction, with the patient attention and reverence due to the master from his followers, the picture as a whole may suffer. In these circumstances, say I, we needs must rely for its completion on its creator, especially as it is still in the stage of unfinished growth.

BHULABHAI DESAI
HIS SPEECHES

Published in book form. Of particular interest to students of Politics, Law, Economics and Commerce.

The Book contains the great leader's lectures on these and other subjects of national interest.

Price: 8s.

Please write to:
"INDIAN OPINION"
Phoenix, Natal.

Here I should confess that I do not always see eye to eye with Mahatmaji, by which I mean that had I been endowed with his force of character, my scheme of work would have been different. What that scheme is I have indicated in some of my previous writings. But though I may have the imagination to conceive, I have not the power to carry out. Only a few men in the world have this power. And since our country has had the good fortune of giving birth to such a man, the way should be kept clear for his progress—I certainly would never think of impeding it. The time will doubtless come when Mahatmaji's errors and omissions will have to be made good; then will each one of us, according to his zeal and capacity, have the opportunity of making his contribution. For the present, let the Congress proceed to the destination towards which it is heading. I will not say, like a blind follower, that there can be no other bourne beyond. Others there may be and are; but the time to take up other pilots will come when the last part of the journey is over.

I have referred to my own scheme. That was the outcome of my conviction that politics is but a part of the social system—as is borne out by the history of every country. To be enamoured of some political system apart from its social foundation, will not do. Triumphal structures of different shapes and sizes raise their heads on the other side of the seas. We may be sure that none of them *are* built on foundations of sand. And when we set to work to imitate any superstructure that has caught our fancy, we should not forget the necessity of fitting it to some adequate foundation in the depths of our own social mentality.

I have recently taken refuge in a secluded hill-top, far from the scene of the recent political excitement, and after a long time I am getting the opportunity to survey both India and my own attitude with dispassion. I can see clearly that politics has to do with two different sets of forces,—one may be called mechanical, the other spiritual. In these days of crisis Europe is pacing backwards and forwards between the two. Neither is easy to secure, or work with; both have their price, the proper application of both require long preparatory training. We who have been so long in subjection know what the impact of mechanical force is like, but we cannot even dream of bringing it under our own control. The utmost we can think of is to purchase the alliance of some other power by getting into its debt. But history has shown us that to cultivate this kind of unequal friendship is like digging a channel to give entry to the crocodile, resulting in a feast for the latter at the expense of the digger.

There was a time when the issue of battle depended on personal bravery and physical strength. Now has come the day of weapons wrought by science, which require a high degree of intellectual skill for their proper use. Any fight with these is unthinkable for us, with our empty till, our untrained body and mind. This was realised from the very beginning of our political life, wherefore our former leaders were content with launching their fleet of petition-carrying paper boats. But this reduced our politics to a mere game. Then arrived Mahatmaji with a solution for our utter lack of material equipment. Unflinching in

came, with head held high, to prove that battle could be effectively waged against wrong without mechanical resources. He started experimental campaigns along different lines, and though in none of them can it be asserted that he has won through, he has extracted from his very defeats lessons showing the way to ultimate victory. He has been busy ever since inculcating in the country the need of training in restraint and spiritual faith necessary to wield the weapons of non-violence.

It is comparatively easy to raise an army for violent warfare. A year's drilling is sufficient to fit men to be sent to the seat of war. But to train the spirit in the methods of non-violence takes more time. We have had enough of attempts to get together a rabble of untrained enthusiasts. Such crowds may be used to break down the work of rivals, but they cannot build up anything of value. They go to pieces when met by a determined counter-attack. Those nations of the world who are now in fighting trim, rely for their strength on the education of the masses of their people. The present age is the [illegible] And even in the East, to say nothing of Japan, educational institutions have been made available for the people at large. So long as our masses remain bound to blind tradition it is hopeless for us to expect to make any move forward. And so after his discovery that an undisciplined mob is not a fit instrument for non-violent work, Mahatmaji has made a halt in his campaign of civil disobedience, and turned his attention [illegible] mass education. So far all is fairly clear.

But when I come to the contending political groups of the day, with their rival methods of political advancement, round with endless controversies are raging, I am beset with doubts, and find I cannot see the issue clearly. My main difficulty in arriving at any definite conclusion may be due to my very meagre knowledge of what is actually happening in the different political circles. I know that those who have the power can make possible the seemingly impossible. Mahatmaji is one of those who have this power, but it would be going too far to say that he is the only one, or that all he undertakes must be successful. And if any other powerful personality inspired with a different ideal should arise, the latter, in turn, will not stay his hands because of the doubts or protests of others. It may even be that he will have to cut adrift from the main body and work alone to form another organisation, of which it will take us time to appraise the proper value. Should such a person actually come forth from within the [illegible], I would watch his progress, and wish him success—but from a distance. The responsibility would be so great, the effects so far-reaching, the consequences so incalculable, that their burden could only be shouldered by one who has the necessary degree of self-confidence. It would be beyond my capacity, altogether out of my sphere of work, to join hands with him in any way.

Our scriptures tell us that the worship of Ganesha the Lord of the Masses, must come before all other worship. In the service of our country our first duty must be to work for the welfare of the mass of its people,—to make them healthy in body and mind, happy in spirit; to foster their self-respect, to bring beauty into their daily work, their daily life; to show them the way to strive together, in mutual respect, for mutual welfare. So far as my limitations have permitted, I have been doing this for the last forty years or so. And when Mahatmaji's call awakened the country, it was my fervent hope that he would rouse the powers of all sections of our people, in all their variety, to work in the different departments of national endeavour. For it is my belief that a realisation of the country's welfare means to believe in it, to know it in its fullness. Its true freedom would consist in gaining the fullest scope for it now obstructed powers.

I can see that the leadership of Bengal has now fallen on Subhas Chandra. My knowledge of the all-India politics in which he tried to secure the first place, is admittedly insufficient. There party feelings are raging intensely, and I am unable to look into the future through the dust that has been raised. Buffeted by this turmoil my mind naturally clings to Bengal. I welcome the valiant Subhas as our leader in the hope that he will take on himself the burden of ridding Bengal of its weaknesses, external and internal, and in this work he may freely claim whatever help it may be in my power to give, in my own line of work. May his high endeavour raise Bengal to the height from which she will be able to take her due place in the counsels of all India.

Before ending this letter I should like to say something which may not be strictly relevant to what has gone before. An injustice has been done in determining the respective shares of Hindu and Moslem to Government patronage. This led the Hindus to make a representation to the Governor, to which I, with great reluctance, added my signature. Weakened as we have been through long years of reliance on Government favour, it goes against my grain still to keep on scrambling for it. If its door is going to be closed to the Hindus so be it; it will impel them to be self-reliant, to find independent means of subsistence. Suffering will no doubt be entailed but that suffering will help to bring in a new era of uplift. Why then did I sign the petition? For one reason only. If Government shows undue partiality to one section of the people, they of course know best what the consequences for themselves are likely to be. But it was of the country I was thinking. Undue weightage on one side in the vital matter of means of livelihood is bound to increase communal tension in every department of national life, to such a degree that it may become next to impossible to allay it. That is what my protest was against.

Hitler and Mussolini have in themselves the power that enables them to commit injustice with impunity, may even to extort a kind of admiration while so doing. The power to do partial that our Ministers have is derived from the misguided policy of a higher authority. As such its exercise will be greeted not with any respect, but only with the contempt of their victims. But our problem, I repeat, is not concerned with the fate of the persons in power. They will come and go, but Hindu and Moslem will for ever remain side by side, as partners in the good and bad fortunes of India. And if some thoughtless Government drives thorns into their midst, their bleeding wounds will not heal easily. So the apparent advantage which today may look like a profit for the Moslems, may in the long run prove a weak spot leading to eventual loss. That, however, can be no consolation for the Hindu because the Balance-sheet of India is not two, but one.

Letter to Dr. Amiya Chakravarti, translated by Surendranath Tagore.

M. K. Gandhi Library And Parsee Rustomjee Hall

Eighteenth Anniversary

The eighteenth anniversary of the M. K. Gandhi Library and Parsee Rustomjee Hall will be celebrated at 140, Queen Street, Durban, on Tuesday September 5, at 7-30 p.m.

All are requested to kindly attend.

S. J. RANDERIA,
Hon. Secretary,
M. K. G. Library and
P. R. Hall Committee.

NATAL INDIAN CONGRESS MEETING

As advertised, the annual general meeting and the special general meeting of the Natal Indian Congress for the adoption of the unity formula (which was published in our last week's issue) passed by the Committee of the N.I.C. at its meeting held on August 24, was held at the City Hall, Durban, on Sunday. The meeting commenced at 10-30 a.m. and carried on without a break till 4 p.m.

There were over 2,000 members of the Congress present. The Agent-General, Sir B. Rama Rau, and his secretary were also present.

The majority of the house was in favour of unity, but as is well known Mr A. I. Kajee and Mr. J. W. Godfrey, the jt. secretaries of the N.I.C., were responsible for postponing this much needed meeting for the last three months for reasons unknown to the public, and it was after strong action, in which Mr. Sorabjee Rustomjee played a prominent part, had been taken that this meeting was called almost by compulsion. The element that was against the unity movement was present at the meeting with the avowed object of smashing it and it continued its rowdyism right till the end. Mr. Kajee seemed to be their only favourite man and they allowed him to speak but booed the rest not leaving even the Agent-General. Mr. Sorabjee Rustomjee was not given a hearing at all.

There is every reason to believe that had it not been for the presence of a strong police force and also the Agent-General there would have been a repetition in Natal of what had happened at the meeting of the Transvaal Indian Congress in Johannesburg on the black Sunday of June 4.

Mr Kajee well played the part of Antonio by infuriating the rowdy crowd and then appealing to them to quieten down.

Sir Rama Rau stressed the fact of unity as being the greatest need of the Indian to-day.

"The position of the community," he said, "is at a critical juncture. Without that unity you cannot safeguard your interests.

"Indians have been known for their law-abiding character and that reputation has been a great asset to you.

"It is on that reputation that Europeans have based their appeal for better treatment of your behalf. Whatever our defects are, we are a race of gentlemen."

The formula agreeing to the amalgamation of the Natal Indian Congress and the Colonial Born and Settlers' Indian Association, under the name of Natal Indian Association was passed. It was also passed that membership of both organisations shall constitute the membership of the new organisation.

Election Of Officials

The officials elected to serve until September 24 were:—

Patron, Hajee E. M. Paruk; president, Mr. Sorabjee Rustomjee; hon. secretaries, Messrs A. E. Sunkib and Ashwin Choudree; treasurers, Messrs. Koogie Murrie and P. D. Hargovnd; vice-presidents, Messrs A. M. M. Lockhat, Shaikh Abdulla, Dr. K. M. Seedat, V. Lawrence, V. S. C. Pather, R. B. Chetty, K. Baijnath, B. S. Singh, M. N. Bhoola and P. G. Desai; committee members, Messrs S. M. Paruk, Ajam Haffejee, M. E. Paruk, M. A. H. Moosa, A. I. Kajee, H. A. Motala, M. C. Anglia, Abdoo Moosa, I. A. Essack, A. S. Kajee, V. M. M. Achary, P. S. Aiyar, H. A. Naidoo, S. R. Naynnah, S. W. Abrahms, D. Satyadev, A. Sookdev, K. Baduasingh, J. S. Roopnarian, B. Athmanand Maharaj, H. A. Waghraji, B. B. Singh, Thambi Reddy, V. J. Thucker, M. B. Naik, C. S. Rama, S. J. Mehta, Harilal Natha Nanji, S. J. Randeria and J. W. Godfrey.

Mr A. Christopher and Mr V. S. C. Pather were authorised to accept enrolment for membership of the amalgamated organisation and to return membership fees in terms of the draft constitution.

It was agreed that a general meeting of the members of the amalgamated organisations should be held on September 24 next for the purpose of adopting the draft constitution and electing officials.

Things In General

Mealie Control

A GOVERNMENT Gazette Extraordinary issued on August 18 containing the notice that no producer of mealies or mealie products shall sell to any person not registered in accordance with the terms of the mealie control scheme. This prohibition came into force on August 19. Dr. P. R. Viljoen, Secretary of Agriculture and the Mealie Control Board issued a joint statement indicating the measures which they hoped would obviate dishonest practices and evasions of the levy. Producers are prohibited from selling mealies to other than to registered traders. In cases where registered traders are not readily available, it is stipulated that farmers apply to one of their number as a registered buyer and the Board will arrange for large traders to supply his purchasers. Where this is not found possible the Board will consider providing the necessary facilities itself. Mealies on the cob will also be subject to levy, thus obviating the danger of evasion of the levy by selling and grading mealies on the cob. In regard to traders in Native areas who only realise on their purchases later in the season, the Board has agreed to extend the time of payment of the levy in their case by two months.

Those Loyal Indian Princes

The Viceroy, the Marquess of Linlithgow, has received from the leading rulers of Indian States a declaration of allegiance to the King Emperor and offers to place the resources of their States at his disposal. Offers were received from the Nizam of Hyderabad and the Maharajahs of Travancore, Kapurthala, Bikaner and Nawab Rampur. In addition the Maharajah of Bikaner has issued an authoritative contradiction of the newspaper report that the Princes' recent negotiations with Simla relating to federation were an attempt to take advantage of the present crisis in Europe. The statement says that the loyalty of the Indian States has no price, and the offer of the Princes last September was obviously not confined to that particular crisis but stood good for all emergencies.

Charity Play

The Gyana Prachar Natak Mandal will present Rompuri G.A. in 'Hamshakle' (My Double), a grand comedy drama supported by variety entertainment in Hindi at the Krishna Theatre, Clairwood, on Sunday, September 3, at 2.30 p.m. Doors will open at 2 p.m. The entire proceeds will be devoted to the continuity of the Hindi vernacular classes now in progress by the Mandal at the Cato Manor Gordon High Association Hall, 213 Cato Manor Road. The public is requested to obtain donation cards at Singh's Motors, Main Road, Clairwood, and thus serve this deserving

(Continued on page 341)

India Letter

(Extracts From A. I. C. C. Foreign Letter)

Bihar Makes 450,000 Literates

AMIDST general rejoicings the first anniversary of the inauguration of Literacy Campaign in Bihar was celebrated on July 14. Mass demonstrations were organised for the occasion in most of the important towns of the province. Processions of teachers, school students and the new literates paraded the streets singing national songs and shouting slogans against illiteracy. Huge public meetings were held and a large number of prizes and certificates were given to the workers and literates. In Patna, the capital, 11,000 women took part in the procession, a very notable thing for a purdah-ridden province where the majority of women as yet remain behind the veil. The Government report published on the occasion show that in the course of a year approximately 450,000 adult illiterates have been made literate. The past year's literacy work in Bihar was divided into two periods of non-intensive and intensive work. In the first of the non-intensive period the work was carried on mainly on a voluntary basis by the school teachers and the students of schools and colleges. The literacy centres were started in the schools and colleges where evening classes were held. The Government had published special charts and primers to enable a rapid method of teaching by which people were taught to read and write in six weeks.

In October 1938 after a review of the work done so far the Government decided to re-organise the work and to launch an intensive campaign. The following changes were introduced:

(1) The movement retained its voluntary character but it was decided to grant a capitation allowance of 5 annas (5d.) per literate to needy teachers to meet the cost of oil (for lamp) etc.

(2) Local Committees were formed in district, sub-division and in smaller administrative units where officials and non-officials were asked to organise and supervise the literacy work.

(3) Period of instruction was extended from six weeks to 3 months and regular examinations held at the end of the period.

(4) Before starting work in a village a local census of the illiterates was taken and suitable propaganda made.

(5) Areas were selected for intensive campaign, where efforts were made to teach all educable illiterates between the age of 15 and 50 literate.

Number Of Literates

The total number of literacy centres, both in the intensive and non-intensive areas during the second phase of the campaign was 14,259 with 310,933 pupils of whom 247,670 were made literate by March 1939. In the first phase of non-intensive campaign approximately 300,000 were made literate.

The progress of literacy among women has not been very satisfactory. This has been mainly due to the dearth of women workers in Behar. However up to March 1939, 281 centres were opened for women, which were attended by 5683 pupils of whom 1,547 have so far passed the literacy test. In some of the districts "little teachers bands" were created from among the school boys who succeeded in making 150 literate women.

Literacy centres were also opened in some of the prisons. So far 5,076 prisoners in Gaya Central Jail have become literate. Industrial areas are also being chosen for intensive literacy work.

To help the new literates to keep up with their reading, the Government is organising to supply them with suitable reading material. A fortnightly newssheet called 'Roshni' (Light) printed in both Hindi and Urdu scripts is being published. Circulating libraries have been started in two districts. They are planning to start 250 village libraries with 200 booklets in each. These booklets will be printed in both the scripts and will deal with such topics as are of interest to the villagers.

To place the mass literacy movement on a permanent basis the Government has now made a total grant of Rs. 200,000. The existing education department will also be responsible for the supervision of the mass literacy work.

Gandhiji On Non-violence And The Princes

In a recently issued statement Mahatma Gandhi has suggested the minimum that the states should give to the subjects in order to come in line with the enlightened opinion of the rest of India: (1) Full civil liberty, so long as it is not used to promote violence directly or indirectly. This includes freedom of the Press and freedom to receive newspapers which do not promote violence. (2) Freedom to the people of the States to form associations and educate public opinion in favour of establishing responsible government in their own States. (3) Freedom for Indians outside particular States to enter them without let or hindrance so long as their activities are not directed towards the destruction of the States in question. (4) The privy purse should be limited so as not to exceed one-tenth of the income where it ranges between Rs. 10 to 15 lakhs per year, and in no case should the purse exceed Rs. 3 lakhs per year, and should include all the private expenses of the Ruler (e.g. palace expenses, cars, stables, the Ruler's guests) except those which have reference to performance of public duty which should be clearly defined. (5) Judiciary to be independent and permanent and free of all interference. In order to ensure uniformity of practice and strict impartiality there should be an appeal to the High Court of the Province within which the State in question is situated. This may not be possible without a change in the law governing the High Courts. It can, I imagine, be easily altered if the States agree."

Further he says, "One thing seems to be clear. If the transfer of power from the Princes to the people is to take place without violence, and if the Princes are to live as such, they will have to adapt themselves to the changed circumstances. Very few people have faith in my plan, viz. the plan of Princes voluntarily parting with power and becoming real trustees. The critics say it is utopian and against human nature. I must advocate it so long as I believe in its practical possibility. The world is inevitably moving to self-destruction or to a non-violent solution of all its ailments, moral, social, economical and political. The threatened world war will bring us nearer the desirable solution if a respectable part of it survives the impending catastrophe. Whoever recognizes that the only escape from the impending fate is a non-violent solution will, therefore, apply it to his own problems, whether they are domestic, communal or any other. Non-violence is a universal law acting under all circumstances. Disregard of it is the surest way to destruction. It is only a question of time."

In the statement he also warns the Princes against the dangerous practice of attempting to break the strength of the people by setting off communities at each other or of combining with vested interests. He describes such combinations as 'inflammable mixture' and says that they are bound to break under their own weight. "And a combination against whom?" he asks. "The Congress which seeks to represent all these not excluding the Princes themselves. The Congress will die a natural death

when it ceases to be national in every sense of the term. It has that unbroken tradition for the past fifty years. Whatever transformation it undergoes, it is the only constitution that will succeed British Imperialism whose days as imperialism are numbered. British politicians realize this. They would not resist, do not want to resist, its transformation or destruction. The imperialism is increasingly becoming a dead weight if only because it is based on highly organised violence. Princes may ignore the Congress for all time. Some are reported to have said that after all it was composed of banias (traders) who would show the white feather on the few knock-out blows on the head by the strong combination pictured above. I would like respectfully to point out that the Congress is not composed of banias who can be counted on one's finger-tips. The millions who took part in the civil disobedience fights were not banias. I do not thereby mean to imply that they were desirous of giving blow for a blow. Many could. But they had foresworn violence. Many Congress heads were broken by something severer than knock-out blows. All I wish to imply is that the Congress is not composed of these cowards. Non-violence and cowardice go ill together. I can imagine a fully armed man to be at heart a coward. Possession of arms implies an element of fear, if not cowardice. But true non-violence is an impossibility without the possession of unadulterated fearlessness.

"I beseech the Princes not to underrate the Congress as a force in the country. Its policy still remains non-violent. I ask the Princes, for their own sakes and for the sake of the country that has given them birth, to throw in their weight in favour of non-violence. It seems to be touch-and-go with the Congress. It will either become growingly non-violent or will presently become a violent organization, not necessarily doing immediate deeds of violence but preparing itself for ultimate violence. It would not harbour cowards. If it does, it would cease to be the power it has become. Every Indian, high or low, (there is no high and no low in the Congress) has to make his choice."

Gandhiji On Unity And National Struggle

On July 23, in the Town Hall of Abbottabad, where 20,000 people had assembled to hear him, Gandhiji bade farewell to the people of the Frontier Province making a moving appeal for unity among the different communities, specially between the two major communities, the Hindus and the Muslims. He declared that no civil disobedience campaign could be successful without the support of all the people. "It is not necessary," he said, "that all should be ready to face lathis and court imprisonment. But it is imperative that those who offer civil disobedience and occupy the battle front should command the support of thirty crores (300,000,000) of people comprising the nation." Making an impassioned appeal, he declared, "Tear my heart if you can and you will be convinced that all these 24 years I have been ceaselessly praying to God that we Hindus and Muslims should become one. I am a worshiper at the shrine of Hindu-Muslim unity. One does not know through whom God wants to fulfil that purpose. It appears to be beyond my power. Perhaps He thinks me incapable of doing that work. All Power is His. He alone chooses whom to give the work. So let us all only pray that unity be achieved in our life." Concluding Gandhiji said: "Freedom has only one meaning for me; we thirty crores should be rid of all our ills and misfortunes." He appealed to Congressmen to take to constructive measures and to relieve the oppressive poverty now obtaining among the people of the Province.

The Sporting World

Last Saturday's Soccer Matches

THE soccer on Saturday afternoon provided surprises in the knock-out competition for Thibhuman's Cup. The present joint league leaders, Shamrocks, went down to the lowly-placed Afritex, while Daffodils were very fortunate in equalising against a depleted Stella in the last couple of minutes, thereafter winning comfortably in the extra half.

Afritex and Shamrocks turned out on No. 1 ground, the latter fielding a weak team with the prospects of an easy victory, but Afritex turned the tables on their opponents to win by two goals to nil.

The next match was between Whipsnade and Old Collegians, the latter being short of a couple of players at the commencement, which handicap was taken advantage of by Whipsnade, who ran out winners by five goals to two.

Stella scrorie-d Daffodils on the main ground when playing with nine men only and enjoying an equal share of the game. Daffodils played with the wind in the first half, but the shooting of the forwards was palpably weak. In the second period Stella made a couple of breaks and were rewarded with a goal on each occasion. Ten minutes from time Daffodils exerted pressure to score their first goal and three minutes from the end notched the equaliser. In the extra half Daffodils monopolised the position to register three more goals and win by 5—2.

Sam China

The following members have been selected to represent the Eastern Province Indian Football Association in the Sam China South African tournament in Capetown on September 23 to 30. The team leaves Port Elizabeth on September 13 under the management of Mr. P. S. Vanduyar:—P. H. Chinnian (Ste). vice-capt.), V. Martin (Gren.), L. Hutton (Ste.), T. Pedachee (Ste.), R. Naidoo (Sham), R. G. Naidoo (Sham.), A. Tennison (Sham.), Ramsis (Sham.), D. Moodley (Ste.), Frank Coupe (Ste.), L. X. Augustine (Ste. Capt.), S. Vandayar (Sham.), Pat. O'brien (Sham.), G. Naidoo (Gren.), S. Lingham (Sham.) A. R. Pillay (Sham.). Mr. Paul Chinnian (trainer); Mr. James Francis (hon. secty. to the tournament); Mr. I. D. Bhayat (president of the E.P.I.F.A.)

Discrimination In Sports

A correspondent from Johannesburg writes:—We learn from the soccer sporting circle in Johannesburg that the possibility of selecting the Transvaal team for the Sam China competition has been put off for a later date. We understand that the urgency of electing the team's manager and the trainer has been approved, and the Rev. D. L. H. Sigamoney and Mr. S. Ernest respectively have been elected. While extending the reverend gentleman our congratulations, we think that the position he has accepted as a manager is much too inferior in consideration of the dignity he holds as a Minister of Religion. We admire the reverend gentleman's capabilities and his willingness to serve the sportsmen, but as he himself has gained the reputation of being an old veteran sportsman, he should now retire and encourage some of the retired players much younger than himself to fill the position. Apart from this we understand that there is a feeling among certain non-Christian members that a handful of Christians are gradually dominating the control of sports, as evidenced by the election of two Christian members recently in preference to Indians as the case may be. We never had discrimination in sports before, and it would be in the interests of Indians in general to destroy this evil in its infancy and to remove such individuals who are out to create a division. We trust that our non-Christian members will stand for a fair share in the next election at any rate.

THINGS IN GENERAL)

[Continued from page 338

cause. Admission will be by donation cards. Special accommodation is made for ladies and children.

Dr. Malan On Coalition

Speaking at the Town Hall, at Piet Retief, Dr. Malan, leader of the Nationalist Party, is reported to have said that coalition had come upon South Africa out of the blue—from the side of the Imperialists. Its object was not to unite the people; it was not brought about because the "Generals" wanted to make peace and it was done to help the farmers. It was done because British statesmen expected war. With the Nationalist Government South Africa would remain out of war. Dr D. F. Malan was called upon to make an impromptu speech when he stopped at Dierkiesdorp, where a small crowd had gathered. "Another European war may break out now," he said, "and a big part of the population will want to drag us into it. Because the Nationalists want to remain out of it they are described as pro-German. The Nationalist Party is neither pro-British nor pro-German, but also not anti-German or anti-British. It is just for Afrikaners. If we only realise that we are all Afrikaners together, with identical interests, everything will be all right."

Third Woman Attorney Admitted

Natal's third woman attorney has been admitted in the Supreme Court. She is Miss Marjorie Joan Findlay, daughter of Mr. A. Findlay, a solicitor, of Durban. Miss Findlay was admitted by Mr. Justice Selke and Mr. Acting Justice Jarvis on the motion of Mr. V. A. von Gerard. Mr Justice Selke wished Miss Findlay success.

Obituary

Death Of Mr. Lutchman Panday

The death occurred on August 28 at the age of 65 of Mr. Lutchman Panday of Sparks Road, Overport, Durban. Mr. Panday was a former president of the Sydenham Ward Indian Ratepayers' Association and was later appointed hon. life vice-president of that body as well as a prominent committee member of the Natal Indian Congress ever since the days of Mahatma Gandhi. During his younger days he participated in both cricket and football and was the donor of the "Panday Trophy" to the Durban Indian Boy Scouts Association. The late Mr. Lutchman Panday was born and educated in Durban and after leaving school joined the then legal firm of Messrs. Burne & Burne and when the late Mr. W. Burne, K.C., went to the Bar and took up advocacy Mr. Panday joined the firm of Mr. W. L. Burne where he was employed until recently. He was also a member of the Indian Hearer Corps during the Boer War. The funeral proceeded to the Hindu Crematorium on the banks of the Umgeni River where he was cremated in the presence of a very large number of Indian friends representative of every section of the community. Many telegrams and letters of sympathy were received and wreaths were sent from various organisations, friends and relatives.

Buy Perfect DIAMOND RINGS and Flawless DIAMONDS direct from our factory

AMSTERDAM

DIAMOND CUTTING WORKS

62, Field Street Durban.

P. O. Box 2362 Phone 2-2888.

Also at Johannesburg and Capetown

"HARIJAN"

(MAHATMA GANDHI'S WEEKLY)

Editor:
MAHADEV DESAI
Manager:
CHANDRASHANKER SHUKLA

POONA 4
(INDIA)

Dear Friend,

You are probably aware that a weekly journal named *Harijan* is being published at Poona under the editorship of Shri Mahadev Desai and under the guidance and control of Gandhiji. Gandhiji contributes signed articles to this journal regularly every week and in fact uses it as his medium of communication with all India and the world.

The *Harijan*, it is needless to say, stands for the technique of truth and non-violence in all matters of national and international concern. Every lover of truth and peace and liberty would like to keep in touch with the thoughts of Gandhiji and with the activities of those who are trying to live their lives in accordance with his principles. [illegible] Harijan [illegible] the progress of the struggle for the removal of untouchability, which is a blot on Hinduism and a curse to the whole of India. [illegible] Harijan [illegible] and Harijan [illegible] the struggle for the removal of untouchability [illegible] the struggle.

The annual subscription is 8/- by Postal Order.

Yours faithfully,
Manager.

Cut this portion and send it with your name and address and remittance.

To

THE MANAGER, HARIJAN,
POONA 4, (INDIA)

Please enlist me as a subscriber to the weekly *Harijan*. I am sending Rs. Postal Order

Name

Address

SWAMI VIVEKANANDA'S WORKS

	Rs.	As.
Lectures from Colombo to Almora		
Jnana-Yoga		
Raja-Yoga	1	4
Karma-Yoga		
Bhakti-Yoga		
Karma & Bhakti-Yoga (in one vol.)		
Essentials of Hinduism		
In Defence of Hinduism		
Modern India		
My Master		
Chicago Addresses		

LIFE OF SRI RAMAKRISHNA

A [illegible] the only [illegible] Price Rs. 4.

Publishable at once and in advance [illegible] Manager, Advaita Ashrama, Price Rs. 4.

PRABUDDHA BHARATA
OR
AWAKENED INDIA

A high class English monthly started by Swami Vivekananda in 1896. It is devoted to Universal Religion, Indian Culture, Education, Art and other topics of international interest.

Annual Subscription: Inland Rs. 4, Foreign 11 Shillings.

Apply for a complete Catalogue:—
The Manager, ADVAITA ASHRAMA,
4, Wellington Lane, Calcutta, India.

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

મહાત્મા ગાંધીજીના હસ્તે
સને ૧૯૦૪માં સ્થપાયું.

પુસ્તક ૩૭ મું. ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૧ સપ્ટેમ્બર ૧૯૩૯ અંક ૩૫.

"ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન"
શુક્રવાર, તા. ૧ સપ્ટેમ્બર ૧૯૩૯.

સંપની હીલચાલ

ગયા રવીવારે ડરબનના ગ્રીટી હોલમાં મળેલી નાતાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસની મીટીંગની સફળતાથી નાતાલના નેતાઓમાં સંપ સાધવાની હીલચાલ બેઠક ફરતું આગળ વધેલી છે. એ પ્રસંગે થયેલી મોટી હાજરી તેમજ સારા પાંચ કલાક સુધી હાજર એ માનવમેદની શાંતિથી બેસી રહી એ બેઠકમાં જાગૃતિ આવેલી હોવાનો અમુક પુરાવો છે. તેમાં અક યોગ્ય મથાળાનો ઠરાવ પણ હતું જેથી સભાનું કાર્ય ચલાવનારાઓની લાયકાતની પુરી કસોટી કરી હતી. જે લોકો સંપના અને કોમના હિત કરનારી સઘળી વસ્તુઓના દુશ્મન હતા, તેઓનો એક માત્ર હેતુ સંપ કરાવવાના પ્રયત્નો તોડી પાડવાનો જ હતો. તેઓનું વર્તન શરમ ભરેલું હતું એટલુંજ તેઓને વિષે કહેવું બસ થશે. તેઓના સઘળા પ્રયત્નો છતા તેઓના અપવિત્ર દુશ્મનો તેઓ નિષ્ફળ જ ગયા એ વાત પરથી પ્રકાશ તેઓને પોતાની ખુલ્લ સમજાઈ હશે અને પોતાના ગૌરવર્તનને માટે શરમ ઊપજી હશે જે હતું પણ તેઓને પશ્ચાત્તાપ નથયો હોય તો તેઓને માટે અમને ખેદ થાય છે. તેઓએ સમજવું જોઈએ કે કોમમાં જ્યારે ખરી જાગૃતિ આવશે, અને અમારી ખાત્રી છે કે તે હવે આવતી વાય છે, ત્યારે કોમની અંદરના એ થોડાક નોકરાનીઓ અને વિશ્વસંતોષીઓ પોતાને સમાજમાંથી બહિષ્કૃત થઈ ગયેલા અનુભવશે.

ગયા રવીવારની સભાનું આશ્ચર્યજનક ચિન્હ એ હતું કે આ નોકરાનીઓની મસ્તી છતાં સભાજનો પોતાનું મગજ શાંત રાખી શક્યા હતા અને સભાનું કાર્ય સફળતાથી પાર પડી શકયું હતું.

નાતાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસ અને કોલોનીયલ બોર્ન એન્ડ સેટલ્ડ ઇન્ડિઅન ઓર્ગેનીઝેશન એ બન્ને સંસ્થાઓને નાતાલ ઇન્ડિઅન ઓર્ગેનીઝેશનના નામ હેઠળ જોડી દેવાનો નવો કરાર પસાર થયો હતો અને સપ્ટેમ્બર તા. ૨૪ મી એ નવી સંસ્થાના બંધારણનો અરજો પાસ કરવા અને નવી સંસ્થાના કાર્યવાહકોની ચુંટણી કરવાને નાતાલ ઇન્ડિઅન ઓર્ગેનીઝેશનની સભા બોલાવાય ત્યાં સુધી કામ ચલાવવાને મી. મોરાગાજી દુસ્તમજીના પ્રમુખપણા હેઠળ નવા કાર્યવાહકોની ચુંટણી થઈ હતી.

અમે વધતો વખત કરી ચુક્યા એ નેતાઓએ પોતે લોકોના માલીક નહિ પરતુ સેવકો છે એમ સમજવાનું છે અને જે હોદ્દાઓપર તેઓ મુકાયા છે તે બોજાને માટે નથી પરતુ જેઓએ તેઓને ત્યાં મુકેલા છે તેઓની સેવા કરવાને તેઓ ત્યાં મુકાયા છે. આપણા હાલના નેતાઓ આ વસ્તુ સદંતર ભુલી ગયેલા જણાય છે. આનો તેઓને મોટા ચકકો છે અને થા તો એ પગર બંધારણોજ કામ ચલાવી રહ્યા છે અથવા તો બંધારણોનો સંસ્થાનું કાર્ય પદ્ધતિસર ચલાવવામાં ઉપયોગ કરવાને બદલે પોતાની આપખુદ સત્તા શી રીતે ચાલુ રાખી શકાય એ દ્રષ્ટિબંદુ તેનો ઉપયોગ કરી રહ્યા છે. આ વસ્તુ બનવી શકય ત્યારેજ થાય છે જ્યારે સરલા એવા બીન જવાબદાર અને નિરંકુશ હોદ્દાઓના હાથમાં પડી જાય છે, કે જેઓ કોમનું સામાન્ય હિત જોવાને બદલે પોતા હોકોનુંજ હિત જુએ છે. આવા હોદ્દા પોતાનું કાર્ય મંડળ પોતાને હા જી હા કરનારાઓનુંજ રચી લે છે. આ રીતે કોંગ્રેસ સંસ્થાનો કારભાર કેટલાંક વર્ષોથી ચાલતો આવેલો છે અને તેને માટે જવાબદાર કોઈ પણ હોય તો તેઓજ છે કે જેઓને પોતાની જવાબદારીનું વધારે સારું ભાન હોવું જોઇએ. દક્ષિણ આફ્રિકાના આ પણા કેટલાક નેતાઓની બાસીયત એ છે કે જ્યારે કોઇ પ્રતિષ્ઠિત વ્યક્તિના આગમનથી કે એવી જતના કંઈ પણ બનાવથી મોટા દેખાવો કરવાના હોય ત્યારે તેઓ બહાર પડે છે અને એ તમાશો રહે ત્યાં સુધી તેઓ પુનઃ કલામાં પ્રકટે છે અને તમાશો પુરો થાય એટલે નિદ્રાવશ થઈ જાય છે. જો આગળ જાહેર કાર્ય શીસ્ત રીતે ચલાવવાનું હોય તો આ વસ્તુ સ્થિતિમાં સુધારો થવો જોઇએ. જેઓ જોખમદારી વહેવાને લાયક છે તેઓએ પોતાની જવાબદારીમાંથી છટકી જવાની વૃત્તિ રાખવી નહિ જોઇએ. આપણી સંસ્થા ના નાયક તરીકે એવી વ્યક્તિ હોવી જોઇએ કે જે દરેક બાબતમાં સીધી રીતજ વર્તે અને કોમના સામાન્ય લાભો તરફ જોરો અને ચોકઠાંઓના ઐહિક લાભોને બાતર ઓદ્ધાનને વેચી દેવા કોઇ પણ સંજોગોમાં તૈયાર નહિ થાય એ બાબતમાં તેની ઉપર કોમ સંપૂર્ણ વિશ્વાસ મુકી શકે. આપણા હમવતના નેતાઓ આ પર્યંત ચાલી નથી શકયા તેઓએ જેઓ પોતાના ઐહિક લાભોને પોતાના જીવનનું સર્વસ્વ ગણતા આવેલા છે તેવા મોહને લાભ કરી આપેલો હશે પરંતુ તેઓના નેતૃત્વ હેઠળ કોમનું સામાન્ય રીતે અધઃપતનજ થયલું છે.

ભૂતકાળનો કડવો અનુભવ, કે જે, કોંગ્રેસ લાકીઓનો અમુક વર્ગ એ સંસ્થાથી છુટો પડી જવામાં કારણભુત નીવડેલો છે, તે ભવિષ્યમાં ખરે માર્ગેથી ખડી પડતાં આપણને બચાવવાને દીવાદાંડી સમાન બનો. મહાત્મા ગાંધીજીના શબ્દો અહિ ટાંકવા અસ્થાને નહિ ગણાય: "દક્ષિણ આફ્રિકામાં આપણા ભાઇઓ સત્યાગ્રહ કરે યા ન કરે છતાં તે તેઓ એકત્ર થઈ એક અવાજે અને નિઃસ્વાર્થપણે કાર્ય નહિ કરી શકે ત્યાં સુધી તેઓ પોતાની સ્થિતિ ટકાવી નહિ શકે. કોમ તરીકે તેઓની હસ્તિ તેમના માનથી ટકાવી નહિ શકે, તે વ્યક્તિ ઓ પોતાનાઃ સ્વાર્થી હેતુઓ સિદ્ધ

કરવાને કોમના લાકો અને મતને વેચી દેવા તૈયાર થઈ જશે.

આ કાળા શબ્દોમાં છાપેલા ગાંધીજી ના અર્થસૂચક શબ્દો આપણી નવી સંયુક્ત સંસ્થાના નેતાઓના હૃદયમાં હમેશને માટે કોતરાઈ રહેવા જોઈએ.

દક્ષિણ આફ્રિકાના હિંદીઓની હાલત

મહાત્મા ગાંધીજી ઓગસ્ટ તા. ૨૬ મીના 'હરિજનબંધુ'માં નીચે પ્રમાણે લખે છે:

આ પત્રો દક્ષિણ આફ્રિકાવાસી ભારતીઓ સલામત રાખવા કે નહિ પાડે, પણ એટલું તો સાચું જ છે કે જો આ દેશથી આપણના તમામ સત્તાધીશ મુત્સદ્દીને અને ગોરા રાજકારણ ધુરંધરોને આપ નિરંકુશ્યાધીને કરમ નહિ લેવાને તો તેઓ પોતાની ખાસ હારી બેસવાના છે. જો વ્યક્તિઓ પોતાનાં અંગત હિત જળવાવા ખાતર કોમના હિત તથા સ્વમાનની બાબતમાં કરવા નીકળે પડે તો તેમની સામુદાયીક હસ્તીની પહતી રહ્યા કાળ પણ રહે નહિ. અમારે તો આપણી કોમિક તમા સલામદીઓ તરફ કાયમ પડી છે. આની ઊંડી બાબતનો મોટો ભાગ સલામદીઓની બાજુમાં છે એમ અમારું પણ દક્ષિણ આફ્રિકન કોંગ્રેસનું નામ તથા મોભો સ્વતંત્રની તારીખ ન કરનારાઓ પાસે છે હવે આ કોંગ્રેસના ચોપડા, દફતર તેમજ નાણા ઉપર તકરાર ઊઠી છે ના મામલો અદાલત ચડે એવો સંભવ દેખાવાથી બાબતો આવી જ. સલામદીઓને કામદેસર કારવાહની કાળામાં દલાયલ સાથે કુ ચેનતું છું. તેઓ મારા કાબલાનું અનુકરણ કરે. મારા પક્ષતમા સાઉથ આફ્રિકન કોંગ્રેસીઓ આજની દક્ષિણ આફ્રિકન કોંગ્રેસની જગાએ હતા. સલામદીના બારેબારાળાજ મેં જોયેલ હોવું અને એ વસ્તુ સ્થિતિ સ્વીકારી લીધી કે બધા હોદ્દાઓ ચડત માં બોલાવા નહિ—બોલાવ રાજે પણ નહિ. બધાની લાયક પ્રત્યે સદ્ભાવ હોય, અને કુદરતી. આમ કુ કોંગ્રેસીઓનો મંત્રી હતો તેથી જો કે કોંગ્રેસીઓનું નામ અને મોભો લડત ને આગે કુ ચાલવી શકું એમ હતું. છતા મેં જુદું મંડળ સ્થાપ્યું અને સાઉથ આફ્રિકન કોંગ્રેસીઓને કામદાની હદમાં રહીને તેને કરે તે મુજબના, કરમ કોંગ્રેસને મોકળા રાખ્યા. આ મોટાભાગે મીનસલામદીઓની મુસ્લાનથી રક્ષા થઈ, તેમની સહાનુભૂતી જળાયાય, અને જેવા મીનસલામદીઓ લડતમાં સામેલ હોત તો સલામદીઓને મારમાર કે બધી મુંઝવણો બાબત કેમ બાત તેમાંથી તેઓ બચા ગયા. અત્યારના સલામદીઓ પોતે પોતાને રસ્તે કામ કરે અને પોતાનાં બળ, બલીદાન અને કબ્રસ્તાનની શક્તિથી મોભાથી પણ વધુ મોભો કમાણી કરવાની આશા સેવે. સલામ મદીમાં મીંદાદલી હોય, દાનાઈ હોય. જો એના સાથીઓનાજ નહિ બકે એના વિરોધીઓના પણ પ્રતિનિધીરૂપ હોય. જે કંઈ અધીકારો તે પોતાના પુરૂષાર્થથી છતાં આજે તે સમસ્ત કોમને સાટ હોય, પોતાને સાટ કે એકલા પોતાના જ પક્ષને સાટ નહિ. એ સૌનો મીત્ર હોય, શત્રુ કોઇનો ન હોય. સફળ સત્યાગ્રહની આ પહેલી શરત છે.

પાલેન્દને ગાંધીજીનો સંદેશો

પોલાન્દના મોહોને ગાંધીજીએ નીચે પ્રમાણે સંદેશો પાઠવ્યો છે:

"પોલેન્ડમાંના જે લોકો માનવજાતને માટે મારા દિવસો સત્ય અને પ્રેમયોજ આવી શકશે એમ માને છે અને જેઓ એ સિદ્ધાંતોના પોતાના જીવનથી પાલન કરવાને પ્રયત્નો પ્રગટ કરી રહ્યા છે તેઓને હું મારાં શુભાશિર્વાદ અને શુભેચ્છા પાઠવું છું."

લિંડની ધારાસભામાં ફ્રાંસવાલના હિંદીઓનો પ્રશ્ન

'સન્ડે એક્સપ્રેસ' નો સીમલાનો ખબરપત્રી જણાવે છે કે હીંદની ધારા સભામાં ટ્રાંસવાલના હીંદીઓની સ્થિતિ વિષે ચર્ચા ઘનાર છે. શ્રી મોર્ગીદાસે એ બાબતનો કરાર રજુ કર્યો છે

મહાત્મા ગાંધીજીની સૂચનાથી જોહાનીસ બોકુક રખાયો છે તેને હીંદ સરકાર પોતાની ગણતરી માં અવશ્યક આપનાર તરીકે વધાવી લે છે

સરકાર મોટા આપાર જનરલ સ્મટસ અને શ્રી સ્ટ્રટહેઈની સાથના સોમીશનો . ગાંધી પર અયકારપર રાખી રહી છે. ટ્રાંસવાલમાં યુરોપીયન સત્તાઓમાં હીંદીના પ્રવેશનો પ્રશ્ન તપાસ કરવાને મુનીમન્ દરકાર ઓ કમીશન નીમવાને કબુલ થશે તો હીંદ સરકારને સંતોષ થશે.

તેની ફરીયાદ એ છે : પ્રવેશન રોધ તો પણ તે એટલી હદ સુધી નથી કે જેથી કાયદાની જરૂર હોય અને સેગ્રેગેશનનો હેતુ ખરીદ રીતે સાધવાના માર્ગો ખુલ્લા છે.

મહાસભાના નેતાઓના પ્રયત્નો બાદ પણ સીસેશનની સરકારે ઓગસ્ટ તા. ૧ લ્યા આજુ કોણાવાસી હીંદી મજુરોને ડીપોર્ટ કરવા ની યોજના અમલમાં મુકવાનો નિશ્ચય કર્યો છે જેને પરિણામે હીંદનો બેકારીનો પ્રશ્ન વધારે ગંભીર બનશે. આ કારણથી હીંદ સરકારની વિરૂદ્ધ લાગણી તીવ્ર થઇ છે અને પ્રોવિન્સવાદી પક્ષો તરફથી મોટો વિરોધ કરવામા આવશે

રંગભેદી બનવાની દક્ષાળનો તાર

નાતાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસના માજી પ્રમુખ સ્વર્ગ ડાક્ટર દક્ષાળનો પુ. પી. એસ. તા. ૫મી ઉપર મળ્યા સોગવારે તાર આવ્યો કે જેમાં તેઓ સખળ હીંદીઓને પી. સોરાબજી કરમજીને ટેકો આપવા અપીલ કરે છે અને મીટીંગ તેઓ આને ત્યાં સુધી મુલતવી રાખવા સુચવે છે.

મીટીંગના અને સંસ્થાના વિરોધીઓ સ્વામી મહારાજ દક્ષાળની ગેરહાજરીનો બહાનાપર લોકોને પોતાના પક્ષમાં ઉશ્કેરી રહ્યા હતા. આ તાર જો બે દિવસ પહેલો આવેલો હોત તો તેઓના તોફાનનું જોર ઘણું ઓછું થયું હોત.

બીજ કાબ કમીશનના રીપોર્ટપર 'નાતાલ મરકયુરી'

બીજ લશ્કરો તપાસ કરવા નીમાયેલાં કમીશનના રીપોર્ટપર ટીકા કરતાં 'નાતાલ મરકયુરી' લખે છે કે "અમે આશા રાખીએ છીએ કે સરકાર કમીશનની ભલામણોને રદ કરશે. લાંબી દલીલો છતાં બીજ લશ્કરો વર્ષોથી જે અપવા યુનીયનની સુખાકારીને ધરમત કરે એટલે દરજ્જે તેની સંખ્યા મોટી છે એવું પુરવાર કરવાને તે સદંતર નિષ્ફળ નીવડેલું છે. કાયદો સુનવવા માં આવ્યો છે તે બીલકુલ બીનજરૂરી છે અને જનતીય લાગણીને ઉશ્કેરનારો છે. તેના કરતાં જો કશુંજ કરવામાં નહિ આવે તો કાંઈ કરી જે સવાલ નાણુક બન જશે.

નેટાલવીટ્સ છાપું શું કહે છે

ડીક વોકલ્સબ્લાડ" માળ છે કે બીજ લશ્કરોના કમીશનનો રીપોર્ટ નેટાલવીટ્સને બિલકુલ ગમેલો હુયવે છે કેમકે બીજ લશ્કરો અંગે કરવાને નેટાલવીટ્સ પાર્ટીએ જે કશું કહ્યું તે તપાળાનું ન સમર્થન કરનારો છે. આ દેશના ધારિદારામા એક કરકારી કમીશન તરફથી સરકારના કહિયિદેનું આવું ખંડન કદી થયું નથી. હવે બીજ લશ્કરો માટે કાયદો તૈયાર કરી પાલોમેન્ટ સમક્ષ મુકવાનું સરકારના હાથમાં રહ્યું છે.

આ નેટાલવીટ્સ પાર્ટીનો અભિપ્રાય સુચવે છે.

નીશાળોમાં કસર બાર

ટ્રાંસવાલનો એજ્યુકેશન એકટનો કાયદો સુધારવામા આવ્યો છે. એ સુધારાની અસર પીટર્મારીટસ્બર્ગમાં વસનાર અને બીજા નીશાળના પીતાર્થીઓ ઉપર થશે. એ કાયદાની મુળ કલમ રદ્દ માં રંગીન છોકરાઓને યુરોપીયન સ્કુલમાં દાખલ થવાની મનાઇ હતી પણ કોઇ કોઇવાર રંગીન છે તે સાબીત કરવાનો મોકો સ્કુલ સત્તાવાળાઓને હાર હતો એથી કરીને તેઓ આ કાયદાનો કરીને અમલ કરી શકતા ન હતા. કારણ કે, તે તેમ સાબીત કરવામાં નીષ્ફળ નીવડે તો મુકદ્દમાની આપત્તિના મોટા ખર્ચમાંથી આણી જાય પણ હવે નવા સુધારાથી કોઇ કોઇવાર સ્કુલ બંધ નથી પણ યુરોપીયન છે એ સાબીત કરવાનો બોજો કોકરાના આ બાબતે બાપ નાખવામા આવ્યો છે એથી એની અમલ સ્કુલ સત્તાવાળાઓ પુરા ખેરથી કરી શકશે.

નાટાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસની મીટીંગ

જાહેર થયા મુજબ નાટાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસ ની વાર્ષિક જનરલ મીટીંગ તેમજ ઓગસ્ટ તા. ૨૪ મીએ બપોરે નાટાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસના કમીટી મીટીંગમાં સિકંદરાગેસેા મુનીદી ફેરજુલા (હેની પીગત ગયા અંકમાં આપે પ્રસિદ્ધ કરી ચુકયા છીએ) તે પસાર કરવા સ્પેશ્યલ જનરલ મીટીંગ મળ્યા રવીવારે ડરબનના રીટી સ્ટ્રીટમાં મળી હતી.

મીટીંગ સવારે ૧૦-૩૦ વાગે શરૂ થઇ લાજના ૫ વાગ્યા સુધી ચાલુ રહી હતી ૨૭૦૦ ઉપર કોંગ્રેસના ડેલીગેટસ હાજર થયા હતા. ઓનરરી જનરલ અને તેમના સેક્રેટરી પણ હાજર હતા.

હાજર ગૃહસ્થોમાંનો મોટો વર્ગ મુસ્લીમ સંપના પક્ષમાં હતો પરંતુ જણાવીને ખેદ થાય છે કે આ મહત્વની આગેવાન મીટીંગને ઉદ્દેશ પાર પાડવા સુધી મુલતવી રાખવાને માટે કોંગ્રેસના સેક્રેટરીઓ મેસર્સ એમ આમ. કાજી અને ઇ. દાવજી સેાડ્રે હતા તેના કરવાની તેકેદાર કરી બજર નથી, અને પણ રાજ્ય પ્રસર્યા સેવાયા બાદ, (જેમાં મી રામગોપાલ કરતમજીએ આગળ પડતો ભાગ લઇજ્યા હતા), આ મીટીંગ ચોકકસ કરવામાં આવી હતી કે સેાડા સંઘના પ્રમુખની વીરૂદ્ધ હતા તેઓ આ મીટીંગ ને તોડી પાડવાના કરારથી હાજર થયા હતા અને શરૂથી અંત સુધી તેઓએ ગેાનાના મુખ્ય ભાગદાર ચાલુ રાખ્યા હતા. મી. નાજી તેઓના સીનના આગેવાન હતા અને તેમને તેઓએ બોલવા દીધા હતા, પરંતુ જાહીરના મગજમ રાયણને અને ખુદ ઓનરરી જનરલનો સામે પણ જુદા જુદા મારકા પાડી પોતાની ખરી બતાવી આપી હતી. મી. સોલમજી કરતમજીને તો બીલકુલજ બોલવા દીધા નહોતા.

ઓનું બાનવાને સબળ કારણ છે કે જો આ મીટીંગમાં પોલીસોની મોટી હાજરી નહિ હોત તો સ્ટેહાનીસબર્ગમાં બુન તા. ૨૭મીએ ડાબ્બાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસની મીટીંગ બોલાવાઇ હતી તે બનવે બનેલા બનાવનુ આ બનાવે પુનરાવર્તન થયુ હોત અને આ રવીવાર પણ કાળા રવીવાર તરીકે તવારીખમાં નોંધાઇ ગયો હોત.

મી. એ. આમ. કાજીએ પ્રથમ બોલીને ઉશ્કેરણી કરવાનો અને પછી તેઓને શાંત પડવાની અપીલ કરવાનો અનેખો ગાદ ગાજ્યો હતો.

ઓનરરી—જનરલ મર્ક મી રામગોપાલ જણાવ્યુ હતું કે આજે સંપ એ દરેક કામને સૌથી વિશેષ જરૂરી વસ્તુ છે. હીંદી કોમ આજે કટોકટી ભરેલી સ્થિતિએ પહોંચી ગઇ છે અને સંપ થતા તેઓ પોતાના હાકાનું રક્ષણ કરી શકાના નથી હીંદીઓ કામદાર રહેવાની કોમ નથી પ્રતિષ્ઠા પાત્રોમા છે અને એ પ્રતિષ્ઠા તેઓની મુડી છે. એ પ્રતિષ્ઠાના આધારે પુરેપુરાયનો તેઓ તરફ ન્યાયી વર્તણુક ને માટે આપીણ કરી રહ્યા છે આપણામા અમે તેવા બાબાઓ દાખ બની આપણે મહત્વના ના પ્રશ્ન છીએ.

ત્યાર બાદ નાટાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસ અને કોલોનીયલ બોર્ન એન્ડ સેટલ્ડ ઇન્ડિઅન એસોસીએશન ના બંને સંસ્થાઓએ નાટાલ ઇન્ડિઅન એસોસીએશનના નામ હેઠળ સ્ટેહાન બનાવ્યા અને બન્ને સંસ્થાઓના મેમ્બરોને આ નવી સંસ્થાના મેમ્બરો બનવાનો ફુલીટી ફોરમ્યુલા પસાર થયો હતો અને નવી સંસ્થાના બંધારણનો ખરડો પાસ કરવાને અને નવા કાર્યકર્તાઓની ચુંટણી કરવા સંયુકત કોંગ્રેસની મીટીંગ સપ્ટેમ્બર તા. ૨૪ મીએ બોલાવવાનો ઠરાવ થયા હતો.

મી એ. કોસ્ટોકર અને મી પી. એસ. નાયડુને નવા બંધારણના ખરડાની કલમે નવી સંસ્થા માટે મેમ્બરો કરવાની બાબતો આપવામા આવી હતી.

સપ્ટેમ્બર તા. ૨૪ મી સુધી મેમ્બરમાં સંપ કરાવનારે આ પત્રના પ્રચાર પાંચાને નવા કાર્યકર્તાઓના નીચે મુજબ ચુંટણી થઇ હતી

પેટ્રન : કાજી ઇ. એમ. પારખ, પ્રમુખ : મી રોતાબજી કરતમજી, ઓનરરી સેક્રેટરીઓ : મેસર્સ એ. ઇ. કેચ અને અસદીન મોદારી, ઓનરરી ટ્રેઝરરો : મેસર્સ કુંવી ગારી અને પી. ડી. દરગોરન, ઉપપ્રમુખો : મેસર્સ એ. એમ. એમ. મોહમદ, મોહમદ—અબાદુલ્લા, ડા. કે. એમ. મીઠાત, પી. લોરેન્સ, પી એસ સી પમદ, આર. બી. રેડ્ડી, ન્યાયમુર્તિ, બી. એસ મીંમ, એમ. એન ધુલા, પી. છ. દેસાઇ; કમીટી મેમ્બરો : મેસર્સ એમ. એમ પારખ, આજમ ઘાદેજી, એમ ઇ. પારખ, એન એ એચ મુમા, જી. આમ કાજી, એમ. જી. મોટાલા, એમ. રવી, આંજલીયા, અબુ મુસા. આઇ. જી. મસાક, એ. એસ. કાજી, એ. એમ. એમ. આચારી, પી એસ. આમદર, એચ. એ નાયકુ, કે. આર. નાયના, એસ. કમલ્યુ એચલ્વમ્સ, ટી. સસદેવ, જી. મુલજીદેવ, આર. બોગામ્બીરમ, જે એસ. કૃષ્ણારાયપ્પા, બી આત્માનંદ મહારાજ, પી. એ મેઘરાજ, પી. પી. કોંત્રે, ટી'બકુ, ટી જે. ઠકર, એમ. પી. નાયક, સી એન. રાજા, એસ. જે મહેતા, હરીલાલ નત્મા નારશ્ચ, એસ. જે. રાદેરીયા, જે. કબ્લ્યુ. જોસફ

સંયમ અને રાષ્ટ્રસેવા

શ્રી. કીશોરલાલ ઘ. મશરૂવાળા

આજના તરૂણોમાંથી સંયમ અને આત્મશુદ્ધિ પ્રત્યેની સહજ અરૂચિ પઠતા જતા દેખાય છે અમારી જુવાનીમાં આમ એક અમુક હદ સુધી જ તરફ પહોંચવા માટી હોમ કે એથી આગળ વધવાની તાકાત આજે અમે અમારામાં નથી જોતા. નવયુવકોને અમારાથી આગળ જવું રહે છે અને અમારા આદરપાત્ર બની રહે છે પરંતુ જે જાતનાં જોગો અમને સેવાપ્રેરક, સેવાત્યાગ અને સંયમી જીવન તરફ પ્રગતી કરવાને પ્રેરતો છે એ જાતનાંજોગોનું અસ્તિત્વ આજે પણ આપણા જુવાનોમાં અને દેખાય છે. સમાજવાદી જુવાનોમાં એક પ્રકારની બેચેની જોવા જરૂર છે, પરંતુ જે પ્રકારની ભાવનાઓ વર્ષે સદીઓથી પ્રેરણી કોઇ પ્રબળ કરી જોડી થઇ શકે, તે ભાવનાઓ સમાજવાદી જુવાનોમાં નથી દેખાતી. ગાંધીવાદી પરીભાષા જે આ નવા જુવાનો સમજી શકે એવું માનવાને કારણ છે કે જો આ જુવાનો ગાંધીવાદી હશે, તો તેઓ સમાજવાદી હશે, ગાંધીવાદી હશે, કદર ન હોય કે કદર મુસ્લિમ હશે પણ દેશને તેઓ આઝાદ નહી કરી શકે દેશ સ્વાધીન બનશે તો તે સક્રાચારી અને સંયમી પ્રજા દ્વારાજ બનશે; તો સુધી પરના ક્રમણ થઇ શકશે, એકમેકને ગાળો દઇ શકાશે, મારી શકાશે, સંસ્થાઓના ખજના લઇ શકાશે પરંતુ પરાધીનતાની બેડી નહી તોડી શકાય. ગાંધી પર આક્રમણ કરવા સંયમશીલ સિંહનું બચ્ચું જ જાનવું પડે છે, બોમરત ગિયાગાનું એ કામ નથી. સિંહનુ બચ્ચું ઓટલે પણ કામ નહી આવે. ખેદપુર્વક મારે કહેવું જોઇએ કે ગાંધીવાદ, સમાજવાદ, સામ્યવાદ અને નવનીવાદ આ બધાએ આ અહાનો નાશ કરવામાં મોટો ભાગ ભજવ્યો છે, અને એથી દેશનું નુકસાન જ થયું છે. આ રીતે ઘોડા નીબંધવાન કાર્યકરોના ગાત્રોમાં પણ એમણે અશક્તિ ઉભી કરી છે. ભોગ પ્રત્યે રૂચી, શ્રમ પ્રત્યે અરૂચિ અને સંયમમાં અશ્રધ્ધાનું પરીણામ કામચલાઉ અને આંતરરીપુ દીના બીજું શું આવી શકે?

સરમુખત્યારી રાજ્યમાં સ્ત્રીઓનું સ્થાન

ફેસીઝમ અને ઓઝોની મુક્તિ એ એક બીજાથી વિરોધી વસ્તુઓ છે. ફેસીઝમ એ જુલ્મનું રાજ્ય છે. પુરૂષથી ઉતરતા દરજ્જે સ્ત્રીને મુકવા તરફ તેનું વલણ હોય છે, પછી આ ફેસીઝમની દ્રષ્ટિએ સ્ત્રીનું સ્થાન સ્વાભાવિક પુરૂષો ઉત્પન્ન કરવાનું અથવા તો પુરૂષના મુકામ અને આનંદનું સાધન બનવાનું હોય છે.

ઓખીલ મુકરીજની સાથે વાત કરતાં મુસોલીનીએ એક પ્રસંગે કહેલું કે: "સ્ત્રીઓએ લાયે પણ જોઇએ. રાજ્યમાં સ્ત્રીનું સ્થાન ફેસીઝમથી વિરૂધ્ધ છે એમ આપ તો માનતું જ હો તો હું સ્ત્રીઓને મતાધિકાર આપું તો બાજુસો ગારી નરક સર્જે. અમારા જેવા રાજ્યમાં તેમની મજદુરી થાય તેવું નથી." મુસોલીનીના પોતા માં એના એક સલાહે તેની પત્નીને મારી નાખેલી કારણ કે તે તેને ગમતા નિષધી હતા. મુસોલીનીને આ સમા પ્રાંતે આવે ગાન હતું.

ફેસીઝમ જ્યારથી ઇટાલીમાં સત્તામાં આવ્યું છે ત્યારથી આ એક કાયદો પસાર કરવામાં આવ્યો છે કે અગીયાર વર્ષની ઉપરના કોઇ છોકરાને ઓર્ગેનિસ્ટા શાખની ચાર નહિ પાસ કરીને જે વિષયો વિદ્યાર્થીનું ફરજિયાત પઢે છે તેમાં તો નાપાસ કરીને નહિ જ

ઇટાલીની બહાર ઘણાખરા કોમ માણસોને ઇટાલીમાં આ બાબતનું કેટલું દુઃખ સ્થાન છે, કાયદા અને સામાન્યક દ્રષ્ટિએ તેમની કેટલી બુરી સ્થિતિ છે, તે વિષે કંઇ પણ ખ્યાલ હશે.

સ્ત્રી અને પુરૂષની સ્વાભાવિક આજ સુધી ૧૮ અને ૧૮ એ પ્રમાણે હતી; પરંતુ તેને ઇટાલીમાં ૧૪ અને ૧૬ અનુક્રમે કરી નાખવામાં આવી છે. ઇટાલી પ્રજાની ફેમિલિકાઓને આ રીતે ઇટાલિયનપણામાંજ લગ્નની પરેડમાં નાખી દેવામાં આવે છે. કાયદાની દ્રષ્ટિએ જ્યારે તે છોકરાના મજાલ છે ત્યારે તેના જીવનમાં મોટામાં મોટો પ્રશ્ન તેની આજ્ઞાનુ બહારજ ઉકેલાય જાય છે

ઇટાલીના નવા સિનસ કોડના કાયદા અનુસાર કુટુંબનો મુખ્ય પોતાની પત્ની અથવા પુત્રોને શારીરિક સજા ન કરી શકે બસ તેટલુજ. કોઇ અયના બાળકોને જો શારીરિક ઇજા કરવામાં આવે અને તેને કારણે જો એની માનસિક અવસ્થા તો શારીરિક વિકૃતિ બનાવે તો ઇજા કરનારને ચુન્દેસાર સજાવામાં આવે. પણ નવી સજા કેટલી' માત્ર ૩ મહિનાની. કોઇનો ખોફ ધરાવે વ્યક્તિ જો મૃત્યુ પામે તો આઠ વર્ષની સજા. આ બાબતને Misdemeanour તરીકે ગણવામાં નથી આવતો. એટલે જોકે વસ્તુ એ ઇટાલીયન કરે કે તેની પત્ની અથવા છોકરાને માર મારવો કોઇ તેટલો મારે પણ કોઇ ડાકટર ન જાણે તેવી રીતે સાધનોથી રાખે તો તેનું નામ કોઇ ન લે, ને કાયદો જાણે તો પણ ગાંધી રહેલા ઘણા ઘણા છે.'

૨૧ વર્ષની પત્ની પોતાના પર ગુજરેલ જુલ્મને લીધે તેના પતિ પાસેથી નાસી જાય તો પોલીસને તેને પકડી લાવી તેના પતિને સોંપવાની સત્તા આપવામાં આવેલી છે. આ મુજબ બદલ એક વર્ષની સજા અને એકસો લીરા દંડ કરવા સાથે સુધી તેનો દંડ ભરપાઇ ન કરે. પતિ તો મુક્ત પ્રાણી છે અને પ્રહારોમાં એ સહાય મુકતજ છે. તેનું કોઇ નામ લઇ શકે નહિ.

વ્યભિચાર માટે પત્નીને બે વર્ષની સજા થાય. કોઇ પણ યુરોપીયન દેશમાં હોય તેના કરતાં આ મુજબ માટેની આ સજા આકરામાં આકરી છે. બાપારે પતિ કોઇ misdeeds તાબે તો તેની સામે કંઇ થઇ શકે નહિ થાય, તો એ જાહેર શાંતિનો ભંગ કરતી હોય તેવી ફરિયાદ હોય તો પણ ફેસીસ્ટ સામે ફેરીસ્ટ ન કેસ કરેજ નહિ.

ફેસીસ્ટ જર્મનાના બહેલા મહાલીમાં ક્રાઇસ્ટ કોકરી કે એનના મુજબ બદલ ચમુથી ૨૯ વર્ષની સજા થઇ શકતી.

ઇટાલીમાં જ્યારે ઓઝોના દુરોચરણ માટે જબ્બર સજા થાય છે ત્યારે સ્પષ્ટ પુરૂષ તરફ પુજ્ય પુરૂષાતની નજરે જોવાય છે કુટુંબમાં બહારની બાળાઓને દબાવવા સામે કોઇ વાંધોજ રહ્યો નથી. માત્ર તેને ફેસલથારી તેની Dominance મેળવી લે તો બસ, પછી ભલે છોકરીની ઉમ્મર ૧૬ વર્ષની હોય અને કસાવનાર પુરૂષ પરણિત હોય અને પોતે પરણિત છે કે કુંવારો તેનો ભલે તે છોકરી પાસે પ્રપોઝ કોલ તો તેને બે વર્ષની સજા થાય. પણ ભલે તે પુરૂષ એમ પુરવાર કરે કે તે છોકરી આ બાબતે પોતાના ચારિત્ર્યની બ્રોથી તો તે સજામાંથી મુક્ત થઇ શકે છે.

બુના ઇટાલીયન કાયદા અનુસાર Matrimonial માટે સાત વર્ષની સજા થતી અને ઓને વર્ષની ઉમર સુધી તો Minor ગણવામાં આવતી. નવા કાયદા પ્રમાણે તેની મર્યાદા ૧૪ વર્ષની થઇ ગઇ, આને સમને અનેક અભિપ્રો પેદા થયા લાગ્યા છે.

(૨)

લીટલરના નેશનલ સોશ્યાલીસ્ટ શાસન નીચે બી આજ લગી નહિ સતત કરેલાં બંધનો અને રખાયું અક્ષત રહી રહ્યો છે એ જાણીતી વાત છે. એક જર્મન બાબાએ એક પ્રસંગ કહ્યું કે: "સ્વાર્થબી બી પુરૂષને તેની સાથે વરિકાર કરીને નુકસાન કરી રહી છે એટલુજ નહિ પણ કુટુંબનો રોટલો રળી આપનાર નરીકનો જે પુરૂષના ગર્વ છે તે પણ હણી રહી છે."

નાઝીવાદ સત્તાપર આવ્યો કે તુર્તજ રીજસ્ટેગ –Reichstagમાં બીઓએ જે બેઠકો મેળવી હતી તે વાસ્તવિક ઉંચકાવી પડી તેઓને પ્રાંતિક સરકારોમાં આપવા તો રથાનિક સ્વરાજની સંસ્થાઓમાંથી પણ મુક્ત કરવામાં આવી ૧૯૧૯ ના બળવામાં પ્રાપ્ત કરેલા તમના હકોને તેમણે આમ છોડી દેવા પડ્યા એ ઇતિહાસથી દીવાલ છાપડી. પ્રસ બીઓને જ્યાં કોઇ ત્યાંથી, ભાઇ સંસ્થાઓમાંથી, સરકારી ખાતાંઓમાંથી, રથાનીક સુબાઓમાંથી, હવાખાનાઓમાંથી, અને છેવટ ચાળાઓમાંથી પણ તેમને બરતરફ કરવી. ૩૫ વર્ષની નીચેની પત્નીની બધી બીઓ સરકારી નોકરી માટે આયોગ્ય ઠેરવવામાં આવી. નોકરી કરતા પતિઓની મૃત્યિ કોઇ કે બાળ નહિ તેવી બીજી પ્રજાને પરણેથી કોઇ તો તેને તે નોકરી ન મળી શકે ૩૦ જુન ૧૯૩૩ આ બધી બીઓ કાયદો થયો કે બીઓ જ્યાં ત્યાં કામ કરતી હોય ત્યાં તેમના ઉપરી અધિકારી જો માને કે તે બીની સ્થિતિ ખોરી છે તો તેને બરતરફ કરી શકાય તેમ નક્કી થયું અને અપરણીત બીઓ કોય ગમ્ય જો તેનાં માબાપ કે વાલી તેનું ભરણપોષણ કરી શકે તેમ માલમ પડે તો પણ તેને બરતરફ કરી શકાય તેવું નક્કી થયું આ કાયદો પસાર થવાની સાથ જોયા સીધાજ નાઝી સરકારે હજારો બીઓને સરકારી નોકરીમાંથી બરતરફ કરી. કે જ જજ્મદારો તેમણે બીઓથી સાચવી હતી અને તેમનું સ્થાન દીપાવ્યું હતું.

૨૫ વર્ષ સુધી જર્મન બીઓને યુનીવર્સીટી મા દાખલ થવાનો અને બારા બંધામાં ખાસી જગાનો હક્ક હતો. આજે માત્ર ૧૦ ટકા બીઓ જે Discontinuous મેટ્રીક જેવું-પાસ થાય તેને યુનીવર્સીટીમાં દાખલ કરવા દેવામાં આવે છે. આ અન્યાય કેટલો જબ્બર છે તેનો ખ્યાલ તો ત્યારે જ આવી શકે કે જ્યારે આપણે જાણીએ કે ૧૯૩૪ ની મેટ્રીકમાં ૧૫૫૦૦ છોકરીઓ પાસ થઇ તેમાંથી માત્ર ૬૦૦૦ ને જ યુનીવર્સીટીમાં દાખલ કરવામાં આવી હતી, અને આ બીઓ યુનીવર્સીટીમાં પાસ થાય તો પણ તેમાંથી માત્ર એકાદ બે ટકા જેટલાને પોતાનો ધંધો કરવા દેવાની છુટ હતી–માત્ર ૩૫ બીઓ જ!'

વૈજ્ઞાનીક અભ્યાસ તો સખ્ત રીતે પુરૂષો માટે જ રાખવામાં આવ્યો છે. એક જર્મન બાબાએ જાહ્યું કે: બીઓએ સમજવું જોઇએ કે વૈજ્ઞાનીક કાર્ય કેવળ masculine છે. બીઓએ સદાય theortical પદ્ધતીઓ વીચાર કરવોજ જોઇએ. તેમના બેજામાં abstract વસ્તુઓ ભરાવી ન જોઇએ. આ બીજ પુત્ર કે જેમાં મેરી કયૂરી અને મેન્ડેલસોરી જેવાં પ્રગટયાં છે!

ગ્રિફિકાઓ તરીકે તેઓ માત્ર ઉતરતી જગ્યાઓજ લઇ શકે. દરેક ક્ષેત્રમાં કે જ્યાં કંઇક બુદ્ધિની જરૂર પડે ત્યાંથી બીઓને હાંકી કાઢવામાં આવી છે—અને કલા ક્ષેત્રો તેમને માટે Domestic ક્ષેત્રો રહ્યા છે, ને ક્ષેત્રોમાં લગ્નપત્ર કામ પણ આવી જાય. આ લગ્નપત્ર કામ જોઇલે મેરી મેસ બનાવવાનું કામ અને ઘર ગોળો બનાવવાના સંબંધિત મુખ્યપણે થાય છે ના, જરૂરમાં ૨. ઉપાય તેમાંના ૧૨૬ અને

બાંધકર જગ્યાઓ ઘણી

મેકાર ઓફિસોને ત્રણચોકીઓમાં રાખવામાં આવે છે. જ્યાં તેઓને સફાઈ કામ, સુધારણા, બગીચાનું, તબેલાનું વિ. કામ કરવાનું હોય છે ત્યાં ૧૦ થી ૧૨ કલાકના કામને બદલે તેઓની પાસે લાંબી કીલસ્ટ્રીનો અભ્યાસ વધુ ગાળો છે.

ત્યાં તેમને કોઈ પ્રકારનું વાંચવાનું મળતું નથી. નાનકડી જગ્યાઓમાં વધારે સ્ત્રીઓને ગોંધી રાખી વધુમાં વધુ કામ ગરાજમાં ખારણ ઓરાડા બાંધી લેવામાં આવે છે. ત્યાં તેમને સખ્ત શિસ્ત પાળવાની હોય છે. શિક્ષાને પાત્ર બને ત્યારે તેઓ બને છે. જો તેમાંથી કોઈ ભાગી જાય તો તે ઉપરોક્ત તેના સર્ટીફીકેટ પર નોંધવામાં આવે છે અને બીજા કોઈ પણ જગ્યાએ તેને તે પછી કામ આપી સકતું નથી. કેટલીક ઓફિસોને, કારખાનાંઓ, ઓફીસો, દાળાઓ, યુનીવર્સીટી અને સરકારી નોકરીઓમાંથી ખાની ગ્રેજ્યુએટ કામકામાં મોટી ભેદીના બુદ્ધ પંકેવાળા ધોવડવાળા બેતરોમાં ૧૦ થી ૧૨ કલાક કામ કરવા રોકવામાં આવે છે.

૨૬ અને ૧૭ વર્ષની વયની વચ્ચેની ઉંમરની-ઓ માટે ફરજીયાત મજુરી હોય છે, તે મજુરી પુરૂષ માટેની ગીલીટરી કેદથી સખ્ત હોય છે. કેદીઓ-સ્ત્રીઓને ત્રણચોકીઓમાં એકઠી કરવા માં આવે છે, ના વરસાદ અને બીલીટરી વાત કરવાનું હોય છે. કેદીઓને વરસાદમાજ રોકવામાં આવે છે. જે ઓફિસો ના અગાઉ ત્યારા ક્ષેત્રોમાં—જાહેર કે બાનગીમા જોવાયેલી હોય તો તેમને કરજીયાત મજુરી કરવા માટે રોકવામાં આવે છે.

સંરક્ષકીએ કેદીવીય પેદીઓથી સ્ત્રીઓને સખ્ત મજુરીના કાર્યોમાંથી ધીમે ધીમે મુક્ત કરવા ગતા ધરાવે છે. નાની સજા નીચે જર્મનીમા આજે ઉચ્ચકક્ષ બુદ્ધિમત્તાવાળી સ્ત્રીઓને મુલાકાતી ઉપરાંત મુક્ત તથા પ્રકારની મજુરી વેઠવી પડે છે

'ન્યુઝ ડાયજેસ્ટ' માંથી

મેરે કમીશનનો હેવાલ

(ના. ૧૧–૮–૩૯ થી ચાલુ)

મોળી કરે તારી

૫૫. ઓફિસ એક બાબતમાં સ્પષ્ટ છે કે તે ભાડાર સાબી શકાતી નથી તે એ છે કે એક જોબી લીઝ તે પ્રથમ ભાડે આપીદાર મહીનાની મુદતની લીઝ આપવાની છે કે જેના ઉપર પ્રીમિયમ ચૂકવ્યું હોય આવાર ભાડા કાપ કરવા માગતો હોય તેવી લીઝ સાથે તે મુદત પુરી થયે કરી નવી લીઝ કરવાનું ફરજીયાત બંધાયેલ નથી, પણ આ કમીશનના અભીપ્રાય મુજબ સાબી મુદતની લીઝો બાબતમાં કાયદાના ભંગનો ગાજવેજ મુજબ છે. ૧૯૨૨ ના કાયદા વાલના ચોકસેમેદારની કલમ ૨૯ મુજબ પણ ભારો પ્રશ્ન એવી લીઝ કાયદેસર ગણવાને માટે મોટીમ મારફતે પણ નહિ અને તેના દારોની સામે તેના અમલ માટે ઘપારામાં તે રજીસ્ટર થવા પક્ષ કોર્ટ લોકએ આ જરૂરી લીધીનો અમલ કરતાં તેનું ગેરકાયદેસરપણું ધરત બહાર પડી આવે. અને તેથી ઘણીના અજાણથી ઓફીપાદીદાર કાયદેસરનો કરો કાયદે સર ઠરી ગણાતા નથી.

૫૬. તેમ છતાં આ કમીશનને તેની તપાસ દરમ્યાન રજીસ્ટ્રાર ઓફ ડીડસ તરફથી (જુઓ બુજાની પાનું ૧૦૦–૬૦૧) ઓફ લીસનો દસ્તાવે જ જે રજીસ્ટર થયા આપવામાં આવ્યો હતા. (પણ બાજળથી જોવા મેવામાં આવેલો) તેમાં કાયદાના આ ભોંધારણના જોગનો પ્રયત્ન થયા નો ખબર આપવામાં આવેલી કે, તેમાં લીસ કરી નવી કરવાને માટેના ઠરાવ કરીને કરવું જણાવવામાં આવેલ ન હતું, પણ તેની નકલ જણાવેલી મુદત પુરી થયે તો આ આપનાર નવી લીસ કરી આપવાની ના પાડે તો તેણે અમુક નુક સાની આપવાનું ડેરવવામાં આવ્યું હતું. ઓનોર મણોના એક કાયદેસ રેજીસ્ટ્રાર ઓફ ડીડસ તરફથી જણાવવામાં આવ્યું કે એક લીસમાં એક એવી કલમ હતી કે લેવી લીસની મુદત પુરી થયે ઘણીયે રાખનાર પાસેથી યોગ્ય બાકુત મેળવી આપવા ના નીચેના લીસો તો તેણે ઘણીયે આપનારને જે એક રકમ અનામત તરીકે આપેલી તે રકમ જપ્ત કરવામાં આવેલી કે કાયદો એવી રીતે પણ ઉલ્લંઘી શકાય તે એક ઓફીપાદીદારને નવ વરસ આગ આગીપાર મહીનાની મુદતની લીસ આપવામાં આવે અને નવ વરસને તે ઓફીપાદીદારને આપવા તેના તરફથી તે આકારીનું નામ આપે તેને બીજી ઓરલીજ મુદતની લીસ પેઢીની લીસ પાસાર પાસ તે તારીખથી આપવા માં આવે

આ પ્રમાણે પોણ ચાલેલા સોદાઓ પછીનો પછાત પણ ઓફ આ કમીશનનો અભીપ્રાય છે પણ તે બાજોજ એવા ગંભીર અગ્યવા ઓછી સંખ્યામાં હોય કે જેને માટે ખાસ કાયદાનું પગલું ભરવું પડે; તેની પાસ કેસલો કાયદાની અદાલતોમાં પણ થઇ છે ઓ બાબતમાં પણ સવાલ કાયદાથી ઉલ્લું કામ કરવાનો છે ઉલ્લંઘવાનો નથી.

૫૭. તેમ છતાં ઓફ કાયદામાં કાયદાનો ગોબવો ભંગ થવાની ઉત્પત્તિ કમીશન સમક્ષ આવી હતી તે એક લીસના રૂપમાં હતી કે જે પ્રીમિસીસના ટી ને ડિસ્ટને પ્રીમીયમ પર આપવા ના એક ઓફીપાદીદાર પ્રબંધીય અમુકને પ્રોપરીના જીકલામાં દુર્બંદાસ કાર્યના એક બાકને માટે નવ વરસની મુદતની અને નવ વરસ બાદ બીજા નવ વરસ માટે ફરી કરવાના હક સાથેની આપી હતી. (જુઓ પાનું ૧૯૫ અને ૧૯૬)

આ કાયદા બાંધ લીસ એક સોદાને પરીણામે થયો હતો કે જે સોદાથી, આ કમીશન ના અભીપ્રાય મુજબ, એક ઓફીપાદીદાર કંપની એ એક રજીસ્ટર બાલકના લીધી હતી અને જેને બીજી આ રીતેદારમાં બીજા ત્રણાએ ઉલ્લેખ કરવામાં આવેલો છે. અનુસંધાન ફ્રીની આમત બી રે. (અપૂર્ણ)

ગાયવીમાનનો સુંદર ડોકટરીવ
નોવેલ જરૂર વાંચો. કી. શી. ૩–૮
આ ઓફીસે રજીસ્ટરથી મળશે

ચીનના સામ્યવાદીઓ

'મુસાફર'ના લખનારઃ
શ્રી. ઈશ્વરલાલ પરમસુખલાલ સંઘવી

(ગતાંકથી ચાલું)

ચીન કેટલાને વેપારી અને ઉદ્યોગપતીઓની મોટી સહાય હતી સામ્યવાદીઓ યુરોપીયનોને ઉપર ખાસ દ્વેષભાવ રાખતા, કેટલે યુરોપીયન સત્તાઓનો પક્ષ એને સારો રહેતો હતો. ચીંગ કૈશાકે ચાર માસની ટુંકી મુદતમાં બે લાખ માણસોનું જબ્બર સૈન્ય તયાર કર્યું. સાત માંથી સામ્યવાદીઓના નીકંદન વાળવા એ સઘળે દાંગસા પ્રાંતમાં પ્રવેશ કર્યો સામ્યવાદીઓએ એમને પોતાના પ્રદેશની અંદર ઉંડા આવવા દીધા. મજબૂત કિલ્લેબંધીના રક્ષણોમાંથી એમણે સરકારી સૈન્ય પર તુટી પડવા એમણે મોટા જંગ જીતી પાડયા પરાજયો એમને નબળા બનાવતા નહોતા. પાણીની ઊંડાની પેઠે તેઓ આગળ ધસતા, પાછળ હઠતા, ફરી બુહકરમણ કરી એમનો કટકા કરતા, અને શત્રુને કદાપ મળતા પાછા હઠી જતા. બીજે સ્થળે આક્રમણ કરતાં એમને સબળ લાગતા નહોતો. આ યુક્તિઓથી એમણે ચીંગ કઈશાકના સરકારને બીજા ઘણા પરાજય આપ્યા. કઈ માનતા માણસો પુરતો સાધનોના અભાવે પણ સુદર લીન લડી શકે છે તે જગતને બતાવ્યું.

ચીંગ કઈશાકને આ પરાજયો સાલવા લાગ્યા એણે પોતાના અનુભવી સેનાધિપતિને પોતાપોતી મોકલ્યા પરંતુ વોરું કર્યું સામ્યવાદીઓનો રાહબર તો આરામ ગણે ને પહેલાં તો કરી અસંખ્ય માણસો આક્રમણ થઇ ગયું એકદમ દરેક બાજુઓથી ધસી જઈને સામ્યવાદીઓને ભરડો પણ આરામ કે બાકસ આપવાનો અવસર આપતા પહેલાં એમને જડમૂળથી ઊખેડી નાખવાનો તેનો હેતુ હતો. એના સાથમાં દરરોજ રાત્રે-જાગ માઇલની મજલ કરી ચીન ગતીથી સામ્યવાદીઓ ઉપર અચાનક પેરો આક્રમણ કર્યું. રાતું સૈન્ય પણ પોતાના ભાગને સાવધ રાખ્યું એણે પાંચ દીવસોમાં પાંચ સરહદોની સામે જુદે જુદે સ્થળે બાર ભારી સરકારી સૈન્ય ઉપર ત્રાટકવા પદ્ધતીઓની પરાકાષ્ટા તેઓ કુદી પડતા. સરકારી નાની નાની કુદકીઓને તેઓ કદી નાખતા. એમનો પ્રહારો ભારે હતો. અધાં ભુખ્યા પેટે તેઓ મરણીયા બની જતા હતા. પાછળ હઠવું, આગળ ધસવું, રાત્રિએ કુચ કરી બહા કાઢવા પડેલા બીજા સરકારને ગારી દેવાનું. એ રીતે એમણે સરકારી સરકારનો પરાજય કર્યો અઠવાડીયા દરમ્યાન બીજું સ્થાન પણ નીચેનું નીપજાવ્યું

હવે સામ્યવાદીઓને પોતા તેમને અવસર મળ્યો. ખેડુતો અને ગામપ્રદેશની એમના ઉપર અહેરબાની હતી. એમના શત્રુઓની શત્રુઓ નાં પુષ્કળ સાધનો મળ્યા હતા ગરીબાઇમાં રહેતા, ગરીબાઇમાં રમતા, ગરીબોનો અને ગરીબ ઘરોની જમીન સઘળે ગરીબ ખેડુતોને રહેતા હતા. એમણે ઉંચ સરકારી પ્રદેશના, આક્રમણ ઉપર ધ્યાન આપ્યું, સને ૧૯૨૭માં એમણે સરકારી શહેર ચેંગશે ઉપર આક્રમણ કર્યું. કુશીમાં સફળ થયા. સામ્યવાદીઓએ ભારે ધ્રુજારી બતાવ્યું. ત્રીને તરફનાં સૈન્યો અનેક મુઠી મારવા. જબ્બર પરાજયની કારમાળા ચાલી. સામ્યવાદીઓને ખાત્રી કે વગે આ સ્થળે રહેવાથી મોતના મુખ બાગમાં સરસ્ત હકીકત ત્રીથી સમજે નહીં. એમણે મોટી આગેકુચ કરી. એનું વર્ણન અતીરસ્ય રસીક છે. તે આવતા અંકમાં રજુ થશે.

—:o:—

પુરચુરણ

સરદાર વલ્લભભાઇ પટેલે સીંધની પ્રાંતિક કોંગ્રેસ કમીટીના પ્રમુખ તેમજ સીંધની ધારા સભામાંની વિરૂદ્ધ પક્ષની પાર્ટીના નેતાઓ સાથે સીંધમાં કોંગ્રેસ સરકાર સ્થાપવાની બાબતમાં વાટાઘાટ કરી હતી.

* * *

કલકત્ત જેલમાં થયેલ ભુખહડતાળ ઉપર મોકલેલા રાજદ્વારી કેદીઓએ બીજા બાકીઓની સમજાવટથી અપવાસ છોડયા તેમાંના બે રાજદ્વારી કેદીઓને જેલમાંથી મુક્ત કરવામાં આવ્યા.

* * *

કેરલના મલબારકાંઠામાં વરસાદ ઘોડા પ્રમાણમાં સમાચાર છે. કાલીકાંટાકાંઠા ૧૨૨ ઇંચ વરસાદ નોંધાયો. કેટલેક કેકાણે ઝાપટાંગાની ખેતીને ફરી છે.

* * *

મુબઇમાં બીમારી નાબુદીના મ્યુનિસીપલ ડોક્ટરો સ્ત્રીઓની ગંદાવાડ સામેની ઝુંબેશમાંના કાર્યમાં સરકારને કેમ આપવાનો ઇરાદા કર્યો છે.

* * *

મુબઇ બારા સરકારના સભ્ય અને આસેસર ઓ બાબુકર સીમાના સભીયા નેગલજીનું અવસાન થયું છે.

* * *

દોંદયા સીંગાપોર આવે રવાના કરવામાં આવેલું ૬ ઉતરતુ જહાજ રીંગાપોર આવી પહોંચતાં તેમાંના મોટા ભાગને પાનાંચ આવે રવાના કરી દેવામાં આવ્યું છે. આ ઉપરાંત સરકારથી ભરેલી બીજી બે ચુપ સ્ટીમરો દોંદયા ઉપરથી સીંગાપોર જવાની છે.

* * *

એક વાદીમાં જણાવવામાં આવે છે કે મલાયા અને પ્રજાસત્તાના સંરક્ષણ માટે દોંદયી સરકાર ગોઠવણમાં આવ્યું છે તેનું બધે કેમ્બ બોમબે, તે બાબતમાં હિંદની મરકાર સાથે સરકાર સાથે વાટાઘાટ ચલાવી રહી છે.

* * *

રાજકોટ રાજ્યે રાજકોટને આપવાના સુધારા ના બાબતમાં જે પ્રસ્તાવથી તૈયાર કરી છે તે પ્રસ્તાવથી રાજ્યની ત્રણેય પ્રજાપ્રતિ સંસ્થાઓને પરીપોકાની દરબાર વીરાવાળાએ અપીલ કરી છે એટલે આ બાબતમાં ગાંધીજીની સલાહ લેવા રાજકોટ પ્રજામંડળના પ્રમુખ વર્ધા ગયા છે.

જગતનું રાજકીય વાતાવરણ

જર્મની -રશીયા

જર્મની અને રશીયા વચ્ચે પણ અઝલના કાગ કરારો થઇ ચુકયા છે. ફેટલાંક અઠવાડીઆંયા બ્રીટન અને ફ્રાંસ પોલાન્ડ અને બાલ્ટીકના નાના રાજ્યોના સંબંધમાં, જર્મની તેઓના ઉપર હુમલો કરે અથવા તેઓની જવાબદેવી કબજે કરી લે તો રશિયા માટે રશીયા સાથે એક પક્ષ સામા પક્ષના કોલકરાર કરવાની મહેનત કરતા હતા. પણ તેમાં નિષ્ફળ જઈને તાકીદે સમય મુજબ રશીયાને સીધે આખરે રશીયાએ જર્મની સાથે કોલકરાર ઉપર સહી કરી દીધી છે. આથી બ્રીટન, ફ્રાંસ, પોલાંડ, જાપાન વગેરેની સ્થીતી બહુજ કઠોર થઇ ગઇ છે. આ પ્રમાણે છેલ્લી ઘડીએ બ્રીટન અને ફ્રાંસ પોતાની બાજીમાં સુકાયા અને જર્મની ફાવી ગયું છે. તેને ગાર સમજદાર લોકો અંદરખાનેથી જાણે છે કે બ્રીટન રશીયા સાથે જે કોલકરારની વાત કરતું હતું તે માત્ર બ્લફરૂપ, પોતાની રાજ્ય ખુશીયો નહિ અને તેમાં રશીયાના જેવા તેવા તેમ પોતે આપવું અને બધારે જોવું એ નીતીયો કામ ચાલતું હતું રશીયાને પણ બ્રીટનનો બીલકુલ વશ્વાસ હતો નહિ. તેને પણ એવો સજ્જડ પહેલ હતો કે બાજ મળતાં જે રશીયા જર્મની સાથે અમલદારમુખે આવે તો બ્રીટન દુર રહી તમાસો જોવાનું બધારે પસંદ કરે અને તે બધાને કોલ કરારનો તેવો કાગ માર્ય ઉઠાવે, માટે તે બધારે બોલ્શેવીકથી બ્રીટનને બાંધવા માંગતું હતું. બ્રીટનની ફ્રાંસ કાલ કરાર કરવા કરતા એ પાટલાઘાટ જર્મનીને અમકારેલું રાખવું -તને એ દરમીયાન કઈ ફેસલો આવી જતો હોય તો કોલકરાર તોડી નાખવા જેવા હતા. રશીયાને એક બાજુથી પુર્વમાં જાપાન સાથે યુદ્ધ ચાલુ છે એટલે તેને પણ યુરોપમાં પોતાનો હાથ મોકળો ર' તેની બાલ જરૂર છે. આને તેની એ જરૂર બ્રીટન બાજુ છે એટલે તેનો લાભ લઇ બંને તેમ કોમની સારો કરવાની બાજી ચાલતી હતી. પણ તેમાં રશીયા બાયાનું નીકળ્યું અને જર્મની જ બાલ્ટાર સુધી રશીયાના કહ્યુ કુદમન બજાવું હતું જેમ લગભગ તોજ રશીયા સાથે કોલકરાર કરી લીધા બાદ એ રીતે જર્મનીએ બ્રીટનને અને ફ્રાંસને રાજદ્વારી કુનેહ માં બરાબર ગેહ આપી ..

આ કોલકરારોથી આખા યુરોપમાં બબાલગાટ મચ્યો રહ્યો છે. પોલાન્ડની સ્થીતી બુરામાં બધ પડી છે. બ્રીટન કહે છે કે મુખ્ય પાપ છે કે અમે અમારા પોલાન્ડ સાથેના કરારો પાળ્યા, પણ જર્મની જો પોલાન્ડ ઉપર હાથ નાખે તો બીજા લડાઇઓ ઝઘડા વગર લીધો પોલાન્ડને બ્રીટન મદદ કરી શકશે નહિ. એવી રચીતી છે.

જર્મનીને રશીયાની બાસ્તી કુર થવાથી હવે તેનો હાથ છુટો થયો .. અને આખા યુરોપમાં સલાહના બબુકારા વાગી રહ્યા છે.

રશીયા સાથેના કરારોની પહેલી કલમ એ છે કે એ બેહુ રાજ્યોએ એક બીજાના ઉપર કોઇ પણ જાતનું આક્રમણ કરવું નહિ. બીજી કલમ એ છે કે એ બેમાંથી એકને કોઇ ત્રીજા રાજ્ય સાથે ઘડાઇ થાય તો તેમાં બીજા પક્ષે તે ત્રીજા રાજ્યને મદદ કરવી નહિ. કલમ તબુદ્ધ્યોહિના સામાન્ય લાભ માટે બેહુ સાથે એક બીજાને મોજા બબારો પુરી પાડવા માટે હમેશાં પરસ્પરવ્યવહાર સાચવે રાખવે. ચોથી કલમ બીજા કોમ રાજ્યો એમાંથી એક પક્ષની બીરુદ્ધ બોલ્યા થાય તો તેવા રોજામાં બીજો પક્ષ બોલશે નહિ. કલમ પાંચ મુજબ એ બે જણ વચ્ચે કરારના બાબતો કે કામ તકરાર ઉભા થાય તો બવાદથી સુધારો લાવવામાં આવે. કલમ છ: આ કરાર દશ વરસ સુધીને માટે રહેશે અને તે દરમ્યાન બાંધ બોક (((નોટીસથી એમાંથી બોક પક્ષ બરજ કરે ના આવો આપ બીજા પાંચ વર્ષ સુધી આમલમાં રહેશે.

જર્મનીમાં લડાઇ મચ્યા પહેલાં પારાકો બાદ બીજી જરૂરી ચીજો સાથેના માત્ર જરૂર પુરતી જ બબારના માટે પ્રતીબંધ થઇ ગયો ..

હોલાન્ડ

ફ્રાંસના પ્રાઇમ મીનીસ્ટરે જર્મની બોલેલા બોકલા એવો હતો કે પોલાન્ડની બાબતમાં કોઇ પણ બબોજ પગલું લેતાં પહેલાં એક વાર તેની સાથે સલાબબોની વાતો કરવી નિષ્ફળે જર્મનીએ તેનો સાફ ઇન્કાર કર્યો .. બાબ બબુકારુ છે કે હોલાન્ડ બાબી રીતે સલાબબોપર આવી જાબે પણ બ્રીટન અને ફ્રાંસે તેને મદદના વચન આપી એવું ફુકરેલી મુકયુ કે તેણે સલાબબોને બદલે લોહીની ગલણીઓ કરવા બાંડી એટલે સલાબબોની વાત હવે રહીજ નહિ

જાપાન

જાપાન તે જર્મની અને બટલી સાથેના રશીયા રીબ્બનના કોલકરાર ઉપર નીર્ભર હતું તેથી બાબ બુલી ગઇ .. અને હવે તે એકલવાકું પડી ગયું છે. અમેરીકામાં જાપાનના એજન્ટો અમેરીકા સાથે નવા વેપારના કરાર કરી લાંબા બીજી રીતે અમેરીકાનું સલાબનારી તેની સાથેનો સંબંધ સુધારવાના પ્રબન્ધ કરે છે.

જાપાનના વડા પ્રધાને રાજીનામું આપ્યું .. કારણ રશીયા અને જર્મની વચ્ચેના કરારોથી સ્થાની એની બાદશાહ મહ: છે કે બાજીન પરદેશ સંબંધની પોતાની નીતીમાં મોટો ફેરબાર કરવાની જરૂર છે અને તેને માટે બીજી બ્યક્તિને તેમ કરી રહે તેને-વડા પ્રધાનના પદ ઉપર નીમવાની જરૂર છે ઇટલી, ફ્રાંસ, હોલાંડ, કેનેડા, પોલાન્ડ વગેરેમાં લડાઇ થાય તો જાપાનને માટેના જરૂરી કામકાજો નીચેરે તૈયાર થઇ ગયા છે.

પેલેસ્ટાઇન

પ્રીન્સ ઓફ વેલ્સ જે છોકરીમાં બબી હતી તેમાં કેરેલાઇનની બબુમતા એજન્સીના બાંધવાડી નરસંથી બાબાલ કરતાં મી. મોરીસે જણાબ્યું હતું કે બ્રીટીશ સરકાર પેલેસ્ટાઇન માટે જે નીતી અમલમાં મુકી છે તેની સામે જે રીતે લડબાનો નીશ્ચય કર્યો .. એક તો તેમાં બધારો લોકો કે જેથી બ્રીટીશ પેપરની નીતી એથી નીબ્બળ નીવડે અને બીજું ઇંગ્લાંડમાં લોકમત એવો મેળવવો કે જે નીતી અમલમાં કરવામાં આવી છે તે અન્યાબી છે અલબત્ત પેલેસ્ટાઇનમાં બાબીના હબર બન્ને પાસે હથીબારો છે અને તેના વડે ચુનંદા બબુબ્ય લડકર પડે. બન્ને તરફ કાયરી નીતીનો તેણે પબીકાર કર્યો હતો. તેમણે જણાબ્યું કે પેલેસ્ટાઇનની બાર્બીક બાબણ નબાબ્ય કરે બન્ને પ્રજાના હાથમાં છે એટલે બન્ને લોકોના સાથ વગર બ્રીટીશ પેપરની નીતી ચાલી શકશે નહિ.

બાજરે બારબો બબુબ્ય ઉલ્લેખો જેમાં બધો ભાગ એ તો તાજો પેલેસ્ટાઇનના કોનારા ઉપર બોપારમાં પ્રતીબંધન લાગવાની બાંગ કરી હતી બન્ને તેમાં લાંબી બારબો. ફ્લેક્ટરોના ખેતર બગવાટીના ઉપર કરીનારમાં મોટર ઢાબુ ઉપર બાજ લાગી ત્રી લબાના બબો ગોબેલા તે હતા એ ઉલ્લેખો (ઉપરાંત બધુ બબુકામાં બાબ્યા છે

પેલેસ્ટાઇનમાં બારબોની બબો કયે સમજાજ બાજ બાબ્યા છે દરબર ના ઇમરજન્સી તા ૧ લીના ભોક કરવા. તા બુધ લડકર નીબેરેના સુન્દાની સુબ્બા હતાબાજ બ બજારની ધામ હતી તેબા કોબી બધારે સુન્દા જબા બાકટોબર બાસમાં બન્યા હતા બાબાબાબોના બારસો માબ્યમર મોબી ગબા નબા બાંધરો તરોજ બાબલ મબા હતા ત બિસ્તાંત ગોલીબ બબારાબોર કેબ્બીના બ્યુગેબાનો બાબ્યાં મબા છે

શ્રી. ટ્રાંસવાલ હિંદુ સેવા સમાજ જોહાનીસબર્ગ

શ્રીકૃષ્ણ જયંતી મહોત્સબ

ટ્રાંસબાલ હીંદુ સેબા સમાજ (જોહાનીસબર્ગ) ના આશરા કેઠળ શ્રીકૃષ્ણ જબંતી મહોત્સબ તા. ૬-૯-૩૯ ને બુધબારે સાંજે સાંત વાગે કેરસ હાઉસમાં મોટા સ્ક્રીન ઉપર અને ચોલકુકર સ્ક્રીનના બુબુર ઉપર આબેલા મીસકીંગહામ કોલામાં ઉજબબામાં આબશે. એ પ્રસંગે શ્રીકૃષ્ણનાં ભજન બિષે પ્રબચનો તથા શ્રી ગાંધી ભારત બિદ્યાલયનાં બાલ બાલીકાઓ તરફથી કૃષ્ણ ચરિત્રના આકર્ષક મટકો, બાળાઓના સુંદર નરગરા તથા અન્ય સંબાદોનો આતિબનબંજક કાર્યક્રમ રાખબામાં આબ્યો છે.

એ પબિત્ર પ્રસંગે દરેક હીંદુ બાલ તથા બહેન ઉત્સબમાં બાગ લઇ હીંદુ ધર્મ અંગેની પોતાની જ્ઞાનબૃધ્ધી બ્યવસ્થા કરશે અને ઉત્સબની શોભામાં તબિ કરશે એબી આશા રાખીએ છીએ

નરસિંહભાઇ પરબુભાઇ
રબુભાઇ કેબુકરણ કેપીટન
ઓ. બા. માંત્રીઓ

હાલના નેતાઓ બદલી જવા તલવાર છે

અમદાવાદમાં ઘણા બંધોનો સમય ચાલુકોત્સવ મામલુમ ચર્ચાત કુંજવાનો આવ્યો હતો. સરદારશ્રી વલ્લભભાઈ પટેલની આકરેવાની ટેકણ એક માણસ લાંબું એક જંગી તરવરતું નીકળ્યું હતું અને લાલ દરવાજા આગળ જંગી સભા મળી હતી, જેમાં એક લાખ જેટલા માણસોએ હાજરી આપી હતી. આ વખતે સરદાર શ્રીએ જણાવ્યું હતું કે, ચોકકસ સમયમાં ઘણા બધાંનો કાર્યક્રમ પરિ પૂર્ણ કરવા મહાગુજરાતવાદી સરકાર આપને વરસે હિન્દી સરકારી જગ્યાઓ પડાડો કરવા અને આપણ દરેકો ઘીલ્લો માણસ પાર્લામેન્ટના બીજા ચોમ પાંખો પ્રાદેશિક સરકારોના કાબમા રૂમત કરવા મજબૂતી સરકાર આવે લડત ચલાવશે. આમા જ સરખાના નહીં પણ તો મહાસભાવાદી સરકાર ઓછા પાડી દેશે. અમ પણ સરદારશ્રીએ હાલના મહાસભાના નેતૃત્વ સામે ૮ ગાંધીના વાંધા છે, તેનો જવાબ પાળતા કર્યું છે. કોંગ્રેસ પણ મહાસભાના પ્રમુખ-આસનની સભા જવાબદારી લેવા તલવાર દોય તો મ. ગાંધીની બાજે જ પડશે ! એ તલવાર છે. તેણે મહાસભાની પાસ ૮૦ બેઠકોની ૪,..... પ્રતીનિધીઓએ લડવા પોતાનો કાર્યક્રમ રજુ કરી તેને બેઠકમાં માન્ય કરાવવા જોઈએ. માત્ર વાતો કરવાથી ૮૦૮ આઝાદીની લડત માટે તલવાર કરી શકાશે નહીં. જે દેશ લડત માટે બહેમ્બો તલવાર ન દોય, તો કામ અસ્ટીમેટનો આપે તો પણ અટકાવી શકે એમ છે? સમાધાન કે લડત માટે વાતાવરણ કયા તલવાર થયું છે? મહાસભામા કુસંપ છે, હિંદુ-મુસ્લીમો વચ્ચે વૈમનસ્ય વાટી નીકળ્યું છે, આ લડત કેમ શકય બને!

શ્રી. સુભાષબાબુ દેશમાં પાછા આગમન

સીમાન સુભાષબાબુ દેશ યુરોપથી પાછા આવતા યુરોપના મામલા સંબંધિ કંઈક વધુ દ ઇગ્લંડ લડાઇ શરૂ કરવાની જોખમદારી પોતાને શીર લેવા દચ્છતુ નથી. બને આ સુધી તે લડાઇથી દુર રહેશે. આવા જતાં પ્રેસીડેન્ટની આ નીતીથી યુરોપને મામલો હિટલરના હાથમા છે. પ્રેસીડેન્સના પ્રશ્ન ઉપર કોંગ્રેસની મામલો છે. પ્રતો પોલાંડ પ્રેસીડેન્સને તજ દેવું જોઇએ અગર પોતાં આઝાદીમાના લડાઇ થશે, હિટલર પ્રેસીડેન્સને છોડે તેમ નથી. એક કે બીજી રીતે તે પ્રેસીડેન્સને પુરેપર જગાંનીના પ્રદ લેવા માગે છે. ઇગ્લંડમાં અને યુરોપના પણ મામાના પત્ર જોયો થયો છે કે આટલી બધી જરૂરી તમારીઓ વાપ ૮૦ અને વધારી મોટી લડાઇ આવવાની છે, ના તન દૂર ન પકેટરી જોઇ પણ ઠીક છે.

બ્રીટીશ રાજ્ય પ્રત્યે હિંદના વફાદારો!

બંગાળના પ્રાઇમ મીનીસ્ટર મી. ફઝલુલ હક હીંદીઓને ગાલારે મોતપોતાનાંના વતનોદો દાદી દઇ બ્રીટીશ રાજ્યની પડખે ઉભા રહેવાની વીનંતી કરી અને વધુમા જણાવ્યું છે કે મુસલમાનોની તો એ રાજાને મદદ કરવાની ખાસ ફરજ છે કે જે તે સોનાને ગુલામી જોઇએજો નથી.

હીંદના દેશી રાજ્યોમાંથી દેદરાબાદના નીઝામ, ત્રાવણકોરના મહારાજા, કચ્છરથલા અને બીકાનેરના મહારાજા અને રામપુરના નવાબ તરફથી વાયસરોયને જણાવવામા આવ્યું છે કે તેઓ નામદાર મહારાજાને વફાદાર રહેશે અને પોતાના રાજ્યની બધી સમૃદ્ધા તેમની મદદ માટે તેઓ આપશે. પણ! વફાદાર સેવકો વાહ!

વડી ધારાસભામાં ઐતિહાસિક!

કોંગ્રેસ કમીટીના ગત ૧૦ બેઠકમાં હિન્દના પાટનગરોને હિન્દની વડી ધારાસભાની જાહેરી આ બીજા નબળા ગંજાવી । આગાઉમા તબજ પ્રથમ અને નવાબા આત હિન્દુ સરકાર રચાના કર્યું તે બાબતમા ચર્ચા ચાલી હતી. આ બન્ને સવાલ ઉપર જંગાણીથી ચર્ચા ચલાવ્યા બાદ કમીટીએ એવો ઠરાવ પસાર કર્યો હતો કે સરકારનું આ કામ હિન્દની પ્રજાને આપવામાં આવેલા વચનનો ભંગ કરનાર હોઇ ૮ સામે વીરોધ બતાવવા માટે વડી ધારાસભાનાના બધા કોંગ્રેસવાદી મેમ્બરોએ ધારાસભાનો બહીષ્કાર કરવો.

ગુજરાત બોર્ડ કોંગ્રેસના હોદ્દેદારોમાંથી બાકાત

કોંગ્રેસ વર્કીંગ કમીટીની બેઠકમાં, કોંગ્રેસવાદીઓના સિલ્લની બાબતમા રાષ્ટ્રપતિ રાજેન્દ્રબાબુઓ કરેલા ફરીયાદ ઉપર અહુજ ગંભીરતા ચર્ચા ચાલી હતી. આ ફરીયાદમાં ખાસ કરીને, મુખ્યત્વ બોબ કન્દીયા કોંગ્રેસ કમીટીના બોર્ડમાં કરેલા ફેરફાર કરવાની વીરૂદ્ધમાં શ્રી સુભાષ બોઝે રાષ્ટ્રપતિની સલાહ અને સુચનાની અવગણના કરીને ૧૫ મુખ્યત્વ તેજ બાબ ૮૦ સ્થળોએ દેખાવો કર્યો હતા તેનો ઉલ્લેખ કરવામા આવ્યો હતા આ ઉપર લંબાણથી વીચાર કર્યો બાદ કમીટીએ એવો ઠરાવ પસાર કર્યો હતો કે આ પાપ માટે કોંગ્રેસના કોઇપણ હોદ્દો સ્વીકારવા માટે સુભાષ બોઝને નાલાયક ઠરાવવામાં આવે છે.

કમીટીએ ત્યાર બાદ બ્રમાણના સાંની પ્રાંતીક કોંગ્રેસ કમીટીની એકઝીકયુટીવ કમીટીની તાજેતરમા સુભાષ બાબુએ જે ચુંટણી કરી હતી અને રંગાંથી હોંગ્રેસવાદીઓના ખાતલ રાખવામા આવ્યા હતા તે નવી કમીટીને આ બેઠકમાં કોન્ફાર્મેશન કરવામાં આવી હતી.

સીલોનમાં વસતા હિંદીઓની બાબતમાં

કોંગ્રેસ વર્કીંગ કમીટીની બેઠક મળી હતી તેમાં સીલોનની પરીસ્થીતી બાબતનો પોતાનો રીપોર્ટ પંડીત જવાહરલાલ નહેરૂએ પેશ કરતાં કમીટીએ તે ઉપર ઘંણાકુથી ચર્ચા ચલાવી હતી. કમીટી એ બાદ એવો પણ ઠરાવ કર્યો હતો કે સીલોનના બોકાનેજ ડોમેરી રાજ્યનો સીલોનની સરકારનો ૮૦ આ કમીટી મંજુર કરે છે તેમજ તેમના પ્રાઇમ મીનીસ્ટર આ બાબતમાં સમાધાન કરવાના કર્યો સીલોનની સરકારને મદદકર આપવા પણ કોંગ્રેસ તલવાર છે. તે સાથે આ કમીટી માગણી ૮૦ છે કે આવી સ્થતની જે અગરસા થાય તેથી હાલ સીલોનમાં વસતા હીંદીઓ ૮ જેમણે ઓ દેશનેજ પોતાનું વતન બનાવ્યું છે તેમના હક સંબંધમાં આવવા જોઇએ નહીં અને તેમની સીલોનના નાગરીકના હક બાધ ૮૦૮ રહેવા જોઇએ.

આ ઠરાવના હિંદના વડાપ્રધાનને પણ એવી બરાબર કરવામા આવી ૮૦ કે સીલોન બારો મજુરો મોકલવાનું બંધ કરવુ અને હિંદમાં સીલોન સરકારની મજુરો ભરતી કરવાની ૮૦ ડોવો છે તે પણ બંધ કરવી

આંધ્રને નવોપ્રાંત બનાવવાની યોજના

મદ્રાસની ધારાસભામા પુછાએલા પ્રશ્નનો જવાબ આપતાં મદ્રાસની નામદાર સરકાર નામદાર પ્રધાન શ્રી. રાજગોપાલાચારીએ જણાવ્યું હતું કે આંધ્રને જુદો પ્રાંત બનાવવાની મદ્રાસ સરકારની માગણી હિન્દના વજીરે નામંજુર કરી છે, આ બાબતમા ૮ સભાનોદર અબીપ્રાય માગવા આવ્યુ છે. અને કોણ પણ ભોગે આ સવાલની બાબતમા દબાણ ચાલુ રાખવાનો મને આદેસ આપવામાં આવશે તો હું જરૂર તેમ કરીશ અને પછી જો લંડન ના પાડવાની પોતાની એ વાતને વળગી રહેશે તો આપણે કુ મારા ઓપ્યા તેપરથી રાજીનામું આપી દઇશ, તેવો મારે મારે એકલા બાંધ પ્રાંતના પ્રતીનીધીઓનુજ નહીં પણ આ સભાના સમકક્ષ પ્રતીનીધીઓનુ મેનેડેટનેન્ટ જોઇએ છે. લંડન તરફથી આ બાબતમા શા માટે ના પાડવામાં આવે છે તેનુ કારણ સમજવાની માગણી કરવામાં આવતાં રાજગોપાલે જણાવ્યું હતું કે એ બોર્ડોને મુખ્ય બ્દોક એટલીજ છે કે તે બાબત કારણે આન્ધ્ર ને જુદો પ્રાંત બનાવવાનો આવે—અને આ માગણીનું પણ કારણ જોઇજ છે—તો પછી બાકીના દોરણેજ સમસ્ત હિંદમાં નવા પ્રાંત ઉભા કરવાનો પ્રયત્ન થાય અને હિંદના બધા ભાગમા આ બાબતની માગણીને અંગેનો આંદોલન શરૂ થાય અને બધાના તબકકે પોતપોતાની રીતે રહ્યા આપવા ૮ આગળ વધવા હેવા માટે હિન્દી પ્રધાન તૈયાર નથી.

અખબારપત્રો

કેપ પ્રાંત

તા. ૩૦–૭–૧૯૩૯ ના દિવસે પ્રીટોરીઆથી કેપટાઉનમાં કેપના હીંદીઓની જાહેર સભા ટ્રાંસવાલના નેશનાલીસ્ટ મુખના આગેવાન ડૉ. દાદુની સલામતીની બાબત સંબંધે વિચાર બતાવવા અને કેપ પ્રાંતનું બાકી ટ્રાંસવાલ સાથે સરખાવવા મળી હતી. તેનો હેવાલ અમને પણ મોડો મળ્યો છે. જે નીચે મુજબ છે :–

સભાનું પ્રમુખ સ્થાન શેખ મદારબક્ષે સ્વીકારેલું. એસ એમ. રહીમે ટ્રાંસવાલના હીંદી આગેવાનોની કફોડી સ્થિતિ અને તે સબંધે ડૉ. દાદુનું વલણ તથા કૉંગ્રેસની રાજરમતનો જનાબ સભાને સ્પષ્ટ ખુલાસો કર્યો હતો અને સભાએ પ્રાંતો વચ્ચેનું આમલક્ષ વધુ આવશ્યક છે. ઓગ જનારી તે વિશે કેપટાઉન વિભાગના હીંદીઓનો શું વિચાર છે, કેપ જનારાની તક આજની સભામાં મળશે એવો આશય દર્શાવી હતો.

પ્રમુખે સભાવર્ગમાંથી કોણ બોલવાની ઇચ્છા ધરાવે તેને બોલવાની છૂટ આપતા કેપ ઇન્ડીઅન કૉંગ્રેસના પ્રમુખ અહમદ મહમદ બોલવા ઊભા થતા તેમને કહ્યું કે ડૉક્ટર દાદુ પાસે સમૂહબળ નથી: કારણ કે વીસ હજારની વસ્તી વચ્ચે ફક્ત છ હજાર હીંદીઓજ ડૉક્ટર દાદુની સાથમાં છે. સભાવર્ગમાંથી એક પ્રશ્ન પૂછ્યો કે, "જો તમારી વીસ હજારની સભ્યસંખ્યામાં સબળા પુરૂષાર્થજ છે તે ત્યાં અને બાળકો પણ છે?" આ પ્રશ્નથી મી. મદારબક્ષની બોલવાની દલીલ લુલી થતાં બીજો વળાંક લીધો. જો પછી બેઠા વીચક્ષણોએ ડૉક્ટર દાદુની ધગશની કદર કરનારા બાળકો આગળ આવ્યા. અને તેમના કાર્યમાં રસ લઇ, જનતી મદદ આપી, તેઓના દુઃખોમાં ભાગીદાર થવાની યુગનાઓ બહુ હતી.

ત્યાર બાદ ભાગરબાઇ ચાવડા ઉપર આવેલ ડૉક્ટર દાદુનો ટેલીગ્રામ વાંચી વાગવામાં આવ્યો. જેમાં સલામતી યુદ્ધની રાખવા અંગે ગઇકાલની સ્ટેટમેન્ટ તાજેતરમાં જાહેર થયાના સંદેશા સાથે સલામતી સબંધને ટેકો આપવાનું સૂચન કર્યું. ડૉ. દાદુને તથા નેશનલીસ્ટ મુખને ટેકો આપતો ઠરાવ સર્વાનુમતે પાસ થયો હતો.

મી. લછમન પાંડેનું અવસાન

કરબનના જુના અને જાણીતા પત્રી મી. લછમન પાંડે ઘણી લાંબી બીમારી ભોગવી ઑગસ્ટ તા. ૨૩ મીએ ૬૫ વર્ષની વયે સ્વર્ગવાસ પામ્યા છે. મી. પાન્ડે સીડનમ વૅસ્ટ ઇન્ડિઅન રેટપેયર્સ એસોસીએશનના પ્રમુખ હતા અને પાછળથી આજીવન ઉપ–પ્રમુખ ચુંટાયા હતા. નાટાલ ઇન્ડિઅન કૉંગ્રેસના પણ જુના કાર્યકર્તા હતા. બોર વોર વખતે ઑમ્બ્યુલન્સ કોરમાં સાગેલ થયા હતા. સ્વર્ગસ્થ લછમન પાન્ડે પણ વખત થયા મૅસર્સ બર્ન એન્ડ બર્ન સોલીસીટરોની કર્મમાં નોકરી કરતા હતા અને મી. કબજ્યુ. બર્ન કે. સી. એડવોકેટ થયા ત્યારે મી. કબજ્યુ. એસ બર્નની પેઢીમા જોડાયા હતા. સ્વર્ગસ્થની દહનક્રીયા અગ્યેની ની સ્મશાન ભૂમીમાં થઇ હતી જે વખતે ઘણા બાઇઓ હાજર થયા હતા. સ્વર્ગસ્થના કુટુમ્બી જનો તરફ અમે અંતઃકરણપૂર્વ દિલસોજી દર્શાવી એ ઇચ્છીએ. સ્વર્ગસ્થના આત્માને ઇશ્વર ચિરશાંતી બક્ષો!

મરણ

પોર્ટ એલીઝાબેથના જુના વતની મીંગાણ કાશા બાઇ ખુશાલજી સ્વદેશ કરવા ગએલાં ત્યાં તેમનું અચાનક અવસાન તા. ૨ જી જુલાઇ ૧૯૩૯ ને દીને થતાં, તેમની, પુત્રને તારથી સમાચાર મળતા તેઓને ઘણોજ આઘાત થયો છે તેમજ અત્રેના ઘણા બાઇઓ દીલગીર થયાં છે. મી. નાકોણ રૂ તો નાતણ તરફથી બહુમૂલ્ય શાન્તી અર્થે તેમના પુત્ર ડાહ્યાભાઇને ત્યાં દુઃખ કોપ થઇ હતી, તેમજ તેમનાં પુત્ર તરફથી સ્થાનીક મંડળ તથા બીજી સંસ્થાને દાન આપવા હતા હા. યુ. પંચાયતના મંત્રી બાઇઓ ગોમતી કુટુંબીજનોપર આવી પડેલ આકરોને સહન કરવા પ્રભુ સહન શક્તિ આપો તથા મધુ મરનાર ના સગર આત્માને શાંતિની અર્પો એજ પ્રાર્થના.

મ. લ. હિંદુ સોસાયટી

તા. ૨–૮–૩૯ ની રાત્રે કેપટાઉન સંસ્થાના મંદિરમાંવિનાયક ગણેશજીના જયંતીનો મહોત્સવ રીવાજ મુજબ ઉજવવાનો પ્રબંધ કરવામાં આવેલ છે જે પ્રસંગે સર્વે હીંદુબાઇ બહેનોને વખતસર પધારવા વિનંતી કરવામાં આવે છે.

વધુમાં આ સંસ્થાના મકાન ફન્ડનું અધુરૂ રહેલું કામ પરીપુર્ણ કરવા માટે નીચેના બાઇ ઓની નીમણુક થઇ છે. (મેસર્સ) જેરામ બાઇ પોપટ; લલ્લુભાઇ હરિ અને રવજીભાઇ મકનજી નવલીબ્દા.) જેઓ ફ્રાન્સર્સો, પ્રીટોરીયા, ડરબન વીગેરે સ્થળોના પ્રવાસે નીકળનાર છે. આશા છે કે સ્થાના બાકિ હિંદુબાઇઓ હમારા આ શુભ કાર્યમાં યથાશક્તિ આર્થીક મદદ કરી સંસ્થાને આભારી કરશે.

ઉપરોક્ત કેમ્પ્યુટેશનને ક્રીમીનલ્ટાઇન અને રીમોવલ ડીસ્ટ્રીક્ટના બાઇઓ તરફથી નીચે મુજબ સહકાર મળ્યો છે. જે માટે તેમના આભારી છીએ મી. બાબુભાઇ રણછોડ પા. ૨–૨–૦, જમશેદજનભાઇ શેરદર પા. ૨–૨–૦, મી. પી. એમ. કસન પા. ૨૦–૨૬–૦, કાલુભાઇ ગોવીંદ, રવજીભાઇ દયાળ, કાલાભાઇ કેરામ, ઇન્દાભાઇ બાબુ અને પ્રેમાભાઇ દુલ્લભ પ્રત્યે કે એક ગીની અને શ્રી રવજી બાઇ જેરામ એસોસીએશન તરફથી પા. ૨–૧૦–૦, કેપટાઉનવાળા શ્રી. કાળીદાસ રામનજીએ રવદેશ જતા પેગા સંસ્થાને શ્રી. બબ્બે બેટ આપેલી તે માટે તેમના આભારી છીએ.

મુસ્લીમ એજ્યુકેશનલ ફન્ડ

(ચંદાનું લીસ્ટ)

આગલા આંકનો સરવાળો	૪૪૯	૧૩	૦
અબદુલ રઝીક મકુર	૫	૫	૦
અહમદ મોહમદ પરડા	૨૬	૫	૦
ઇબ્રાહીમ યુસુફ દરાજ	૫	૫	૦
સુલેમાન મામુજી	૫	૫	૦
અહમદ હાસમ શીરીમા	૧૦	૧૦	૦
હુસેન ઇબ્રાહીમ સાલેહ	૫	૫	૦
હાજી ખામુ	૨	૨	
સુલેમાન અલ્લ વાલા	૨	૨	
અલી સાલી	૧	૧	
હાજી ગાકુળ મુલા રોવત	૧	૧	૬
અહમદ સોલેજ સહેર	૧	૧	૦
અહમદ ઇબ્રાહીમ હાકજી	૨૫	૦	૦
શેખ ઇસમાઇલ ખપરા	૧૦	૧૦	૦
કુલ પા.	૪૫૦	૯	૬

(અપૂર્ણ)

બેટ

આ યુવા જીવન બોયાળ તરફથી શ્રી. ૧૦ પા. ઓ.નો બેટ મળી છે ... આભાર સ્વીકારી એ છીએ

શ્રી કાંસવાલ યુનાઇટેડ પાટીદાર સોસાયટી જોહાનીસબર્ગ

શ્રી કૃષ્ણ જયંતી મહોત્સવ

ઉપરોક્ત સોસાયટીના આશરા હેઠળ શ્રી. કૃષ્ણ જયંતી મહોત્સવ તા. ૬–૮–૩૯ ને રવિવારે સાંજના સાત વાગે ઉજવવા માટે એક જાહેર મેળાવડો નુહાઇનમાં આવેલા પાટીદાર હોલમાં મળનાર છે. જે વેળા સર્વે હિંદુ બાઇ બહેનોને વેળા સર પધારવા નમ્ર વિનંતી છે.

ટ્રસ્ટીઓ માગજી જગત
ડાહ્યાભાઇ જગજીવનજી પટેલ
સે. મા. મંત્રીઓ

સુરત હિંદુ એસોસીએશન

શ્રી કૃષ્ણ જયન્તિ મહોત્સવ

સર્વેને જણાવવામાં આવે છે કે તા. ૧૬–૮–૩૯ રવિવાર રાત્રીના ચારે ૮ વાગે એસોસીએશન ના વીકટોરીયા સ્ટ્રીટ વાળા હોલમાં શ્રી. કૃષ્ણ જયન્તિ મહોત્સવ ઉજવવામાં આવશે એ પ્રસંગે આપણી સોસાયટીની સ્કુલના બાલ બાલિકાઓ તરફથી ગરબાઓ વિગેરે કાર્યક્રમ રાખવામાં આવ્યો છે, આ પવિત્ર પ્રસંગે દરેક હીંદુભાઇ બેન ઉત્સવમાં બાગ લેવાના ચોકાની ફરજ ચુકશે નહિ.

એનાને પધારવા આગ્રહ ભરી વિનંતિ છે.
એલ. બી. પટેલ
સેક્રેટરી શ્રી. હિં. એ.

"કલ્પના કુસુમો"

આ પુસ્તકમાં કુંદી કુંદી વાર્તાઓનો સંગ્રહ છે. કુલ ૨૯ વાર્તાનો સમાવેશ થયો છે. પાકું રેશમી પુઠું શ્રી. રવી. પ.

આ ઓફીસેથી મળશે

દક્ષિણ આફ્રિકાના ટુંક ખબરો

બે સોનીનું ખુન

૧૬ (એ) મેરહીના પ્રાગજી કેશવજી (ઉંમર વર્ષ ૬૫) અને નારણજી કરસન પાન્ડર એજન્ટમ ડીસ્ટ્રીક્ટમાં આવેલા ક્લોકમનું રેલની નજદીકમાં મળ સોમવારે કરપીણ ખુન થયું છે. સાતવારે તેઓ દાણાના ખરીદવાને ઢાલણીઆ એરેટમાં ગયેલા હતા તે વખતે તેઓ ખુન થએલું માલવામાં આવે છે. એક ઝીંદી કેફે દુમલો થતો નજરે જોએલો ફ્રેયામ છે તેણે મરેલા માણસોના કુટુમ્બીજનોને ખબર કરી હતી અને તેઓએ પાન્ડર એજન્સીની પોલીસને ખબર કરી હતી. તપાસ ચલાવી અને પાછળથી ખતે દુમલો થતો જોનારને મરેલા માણસોની સાક્ષ બતાવી હતા ખુનીને પકડવા ખાંધ્યો છે

અનાજના વધી ગયેલા ભાવો

દૌડુસ્તાનથી આવતાં અનાજના ભાવો વધી ગયા છે. ક્લકત્તા રાજધાનો ભાવ રો. ૧૮ હતો તે વધે રો. ૨૨ થઇ ગયો છે. ચઢી મંગલા ભાવનું કારણ હાલ ચોખાનું સીપમેન્ટ નથી આવ્યું એ તેમજ હિંદમાં ચોખાનો પાક નિષ્ફળ ગયેલો હોવાનું આપવામા આવ્યું છે. દાળનો ભાવ ૮ રો. ૨૨–૪ હતા તે રો. ૨૪–૬ થયેલ છે બરમા રાઇસનો ભાવ રો. ૧૮ તે વધીને રો. ૧૫–૬ થયો છે. આનું કારણ એ આપવામા આવ્યું છે કે દૌદમાં લેનો ભાવ નથી ગયેલ છે આનાજના ભાવો વધી જવાનું કારણ યુદ્ધના બનવું પણ આપવામા આવે છે યુદ્ધ બંધ થશે તો ભાવો ઉતરી પણ ઘણાં ચઢી જશે.

શ્રી એટરની

નાતાલની સુપ્રીમ કોર્ટમા ડરબનના બેરીસ્ટર મી. સોલોમોન્ટ મી. આલ્ફ્રીડ ફીન્ડલેના પુત્રી મીસ માર્જરી જોન ફીન્ડલેને એટરની તરીકે દાખલ કરવામા આવ્યાં છે. મી. ફીન્ડલે સીજ્ જી એટરની થયા છે.

—પીક્ત ઉપર નંખાએલ કરની બાબતમાં કેપ ટીકા ને જગાવાર નદી ઝાપવાનો મુખ્ય શહેરમાં ભપા ઠરાવો જે પ્રતિબંધ મુકેલો હતા તે પાછો ખેંચી લીધો છે. તા ૧લી ઓગસ્ટ ના રોજ આ કર ઠરાવે પીરોધ જાહેરનામાઓ જે સરપણ કાઢવ નું અને તેનાં જે રમખાણ થવ હતું તેને અંગે આ પ્રતિબંધ મુકવા માં આવ્યો હતો.

બાળ ઉપયોગી સાહિત્ય

નીચલું બાળ સાહીત્ય બાળકોના કહીબિંદુને ધ્યાનમાં રાખી બાળ સાહીત્યપ્રચારોએ લખેલું છે. દેશ દેશની વાતો અને બાહુના જેવા વીરપોનું યુદ્ધ અને સહેલી ભાષામાં વર્ણન કરેલું છે આ સાહીત્ય પહેલી ચોપડીથી લઇને ચોથી ચોપડી સુધીના વિદ્યાર્થીઓ માટે છે. બાળ માનસના અભ્યાસીઓએ લખેલા નીચલા પુસ્તકો વાંચતા બાળક બધા વિષયોથી માહીતગાર થશે અને જ્ઞાનમાં વૃદ્ધી થશે

સુંદર બાળ સાહીત્ય

૧૯૮–૩૭ ના વિદ્યાર્થીઓ માટે

દક્ષીણામુર્તિ બાળ સેટ ૨૫ પુસ્તકોની કિંમત રો. ૧૨–૬.

પંચાયત	કાવ્યો અને ભાષાંતરો
ચતુર કરોળીયો	વાર્તા
ગ્રંથાક્ષર પુષ્પ	વાર્તા
જોયું તે આંખ ઠરી	ભાષાંતર સંગ્રહ
માબાપે કહેલી	વાર્તા
તારણહારના પાઠો	વાર્તા
મોંઢિયો	વાર્તા
રેત	વાર્તા
ટૂંકી દેહ	કલ્પનું વર્ણન
જીવજંતુ	જંતુઓની માહીતી
કેમ પાણીના પાઠો	વાર્તા
ત્રીજી ચોપડી	ઉત્તમોના માહીતી
ચમત્કાર આની	ઝાડની વાર્તા
નવાં ઘરેણાં	ઉખાણાં
એકનો ત્રણ	વાર્તાઓ
તક તક	વાર્તાઓ
દાદાજીની તલવાર	વાર્તાઓ
બે બાળ નાટકો	
ટુચકાઓ	રમુજ
વિભાગની વાતો	
આંખો રમાડો	
ગામઠામાં ગયો હતો	મામાના ઘરની દંતકથા
જોડણના ત્રિભાગમાં	વાર્તા
ચાલ અને ઠોકર	વાર્તા

દક્ષીણામુર્તિ બાળ સેટ

૩૦ પુસ્તકોની કીંમત રો. ૧૫–૬

બાળમ ગ્રંથ	૨૬ કહેવતો માહીતી
બાબાનું જોડણે	બાબાના બાપને દીકરાને
મોઢા તબશું સારું	નાટીકા
૮પાલમાં	પ્રવાસ વર્ણન
પ્રવાસ વાતો	વાર્તા
ઢોરઢાંખ બાગ ૧–૨	વાર્તા
બાળ ખેડુતો	
વિજ્ઞાનની રમતો	ઘરગથ્થુ રમતો
પરીની દીદી	દીકરીને પરીકથાઓ
બંગાળની લોકકથાઓ	વાર્તા
ઇતિહાસ પુર	ઇતિહાસીક વર્ણન
સર્કિટની સફરે	કુદરતનું વર્ણન
વિવિધ માહીતી સંગ્રહ	બાળકોને બધાજાણવું જોઇએ
મીરીયમ બાઇની વાતો	બાગ ૧–૨
વનસ્પતી	માહીતી અને ઉપયોગ
બોડકાઓ	વાર્તા
પ્રધિયા પરાક્રમો	વાર્તા
બાબત ચિત્રો	
ચૂતેર ગલ્પ	વિજ્ઞાનીક વાતો
મહમદ સેલ	આકુચરની વાતો
ધન ધોળા	રંગોની માહીતી
ભુપા ભકા	વાર્તા સંગ્રહ
ભૂકો પતંગીયા	
વિજ્ઞાનની દંતકથે બાગ	૧–૨
૫ મુખીઓ	વાર્તા
તારા અને ચંદ્ર	
ઝાડના રંગો	

બારોક બાળ પુસ્તક માળા

આ માળાના ચાર ગુચ્છો છે. આખી માળાના સેટની કિંમત રો. ૨૫.

ગુચ્છ ૧

ના માટે	નાટકો
ચિની વાતો	
ચાર નોકરો	હાસ્ય કથા
મહારાજાનો મદારથી	રીવાજની કથા
ગુજરાત ગીતો	
વિજ્ઞાન વિહાર બાગ ૧	
રંગાનુ રસોડુ ઘર ખંડ ૧	રસોડા વિશે જ્ઞાન
મદા રાક્ષસ	વાર્તા
રૂપીયાના ગામમા	વાર્તા
રેશુકા	બાળ ગીતો

ગુચ્છ ૧ ની કિંમત રો. ૧–૬.

Manager, Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

એમ. કે. ગાંધી લાયબ્રેરી અને પારસી કુસ્તમજી હોલ

અદારમો વાર્ષિકોત્સવ

એમ. કે. ગાંધી લાયબ્રેરી અને પારસી કુસ્તમજી હોલનો અદારમો વાર્ષિકોત્સવ સપ્ટેમ્બર તા. ૫ મીના મંગળવારના સાંજે ૬–૩૦ વાગે ૧૪૦ કવીન સ્ટ્રીટપર ઉજવવામાં આવશે, એ શુભ પ્રસંગે સર્વને હાજર થવા વિનંતિ છે.

એસ. ઈ. રાંદેરીયા
સેક્રેટરી, એમ. કે. ગાંધી લાયબ્રેરી અને પારસી કુસ્તમજી હોલ કમીટી

નવલ કથાઓ અને બાળ સાહિત્ય

નવલ કથાઓ

ઉખાણાં અને બીજી વાતો (મરત્ન ૬૪૨)	૩	૦
કુરબાનીની કથાઓ	૨	૦
કલ્પના કુસુમો (કુંવરી વાતો સંગ્રહ)	૫	-
ગામ દેવતા (નોવેલ)	૫	૬
ગુલરાજ (નોવેલ)	૪	૦
ચેરાતી ચાલ્યા	૨	૦
જાગ્યા (વાર્તા)	૪	૬
જાગીરદારનો ઢાસ્ય ભંડાર	૬	૦
જયોત્સના	૫	૦
જીવનનાં પ્રતીબિંબ		૬
ઝાંસીની રાણી	૫	૬
ઝાંઝવાના જળ (કુંવરી વાર્તાઓ)	૩	૦
તણખા ભાગ ૨, ૩ (કુંવરી વાર્તાઓ)	૫	૦
તાતી તલવાર (રાજપુત કથા)	૪	૦
દૃષ્ટિપરીવર્તન (ડોકટરોની બોધક બાદબકી	૪	૦
દેવી ચૌધરાણી (નોવેલ)	૩	૬
દેવ વિમાન (કાઠીયવાડની ઐતિહાસીક કથા)		૦
પુષ્પ છાયા (વાર્તા સંગ્રહ)	૪	૬
પુષ્પ ત્રિભા	૩	૬
પારી હૃદય (કથાબી)	૪	૬
બોધ નજરાંઓ (હાસ્ય રસીક કથા)	૭	૦
ભિખારણ (સુંદર રસીક નવલકથા) ભા. ૧	૧	૦
,, ,, ,, ,, ભા ૨	૫	૬
મુસલમ જગત (નોવેલ)	૪	૬
પ્રેમ પ્રભાવ (નોવેલ)	૫	૬
પુજારીણી	૩	૬
પાનકી ખીસા (કુંવરી વાર્તા સંગ્રહ)	૪	૬
ફોજદારને પગે અને બીજી વાર્તા	૩	૦
બગીચા પુરાણીની વાર્તા (ફાજદ જવાબીની વાર્તાઓ)	૮	૦
બુઝાતો દીપક ભાગ ૨ જો	૨	૬
ભોજ અને કાળીદાસ (૧૦૮ વાર્તાનો સંગ્રહ)	૮	૦
ભાલીકા (વાર્તાઓ)	૫	૦
મદુલા	૩	૬
મેરી અને મેબલ (બે બેટીઓ બોનોની રસમુજ કથા)	૬	૬
રાજીબહેન (મરાઠી સુપ્રસીદ્ધ નોવેલનો અનુવાદ)	૭	૦
મરત્ન ૬૪૨ના ઢાસ્ય પ્રસંગો	૪	૬
રંગપુ ટોળી ખંડ ૧ (સાહસીકોની કથા)	૧	૬
,, ,, ખંડ ૨ ,,	૨	૬
રાજા પ્રતાપ (ઐતીહાસીક કથા)	૩	-
લગ્ન બંધન બ્હાની	૩	૦
,, ,, બોટી	૫	૦
વિનોદ વહીકા	૫	૦
વેરાનમાં	૩	૬
વહેતી ગંગા	૫	૦
વિરાટ ભમે છે હજારે (ત્રિવીક્રમ નોવેલ)	૩	૦
હું જન્મોર કેમ બના	૫	૦
આનંદ મઠ	૪	૬
અમે બધા	૫	૬
આદર્શ હિંદુ	૬	૬
આદર્શ મિત્રાઓની વિનોદી વાર્તાઓ	૧૪	૬
અજાયબીઓ	૨૬	૦
અજાજ પતી	૪	૬
એ બની કેમની	૫	૦
ઉપાકાન્ત	૫	૬
રત્નહાર ઝવેરાત (પ્રેમકથા)	૮	૦
સોરઠ રાણી	૫	૬
સોળ સતી	૩	૦
સોરાષ્ટ્રની રસધાર (સોરાષ્ટ્રની ઐતીહાસીક કથાઓ)		
દસ કથાનો સંગ્રહ) ભાગ ૧	૩	૦
,, ,, ,, ૨	૩	૦
,, ,, ,, ૩	૩	૬
,, ,, ભા. ૪	૩	૬
,, ,, ,, ૫	૪	૦
સ્વપ્ન અને પ્રેમ	૪	૦
સ્નેહ લક્ષ્મી	૭	૬
સગાઇની વેદીપર	૪	૬
સાગર સફર (સાહસપુર્ણ વાર્તા	૨	૦
સુનીતા બોધ	૩	૦
સ્નેહ સમર્પણ	૪	૬

ઐતિહાસીક નવલકથાઓ

બાલીમ હુલ્લડનો ચોક	૬	૬
નરસિ મહેતા ભા. ૧ લો	૫	૬
,, ,, ભાગ ૨ જો	૬	૬
બંસરી (ર. મ. દેસાઇ કૃત)	૫	૦
મેવાડની કમિત	૫	૬
મલબારી માનવતી	૧૫	૬
વિજીત દેશ	૬	૦

સરકારી શાળાઓમાં ચાલતાં પુસ્તકોનો

	શી.	પે.
બાળબોધ	૦	૬
૧ લી ચોપડી	૦	૯
૨ જી ,,	૧	૦
૩ જી ,,	૧	૩
૪ થી ,,	૧	૬
૧ લી ચોપડીના અર્ક	૦	૧
૨ જી ,, ,,	૦	૯
૩ જી ,, ,,	૧	૦
૪ થી ,, ,,	૧	૬

નવયુગ ગ્રંથમાળા

બાળબોધ	૦	૬
૧ લી ચોપડી	૧	૦
૨ જી ચોપડી	૧	૬
૩ જી ચોપડી	૧	૯
૪ થી ચોપડી	૨	૦
પ્રજ્ઞાસતી દેવી દીક્ષાબ્ધ ભાગ ૧	૦	૬
,, ,, ,, ભાગ ૨	૧	૦
અંકશાસ્ત્રીત બાલકવાયાનું	૨	૬
બ્યાકરણ પ્રવેશ	૧	૩
ભૂગોળ ૪ થા ધોરણની (અંતરીયા કૃત) નવી આવૃત્તિ	૨	૦
રાષ્ટ્રિય મુળાક્ષરનો ચકલો	૩	૦
હીંદુસ્તાનનો નકશો		૩

શ્રી હરિલાલ મુનિ' બાળ સાહિત્યમાળા

૮૭ પુસ્તકોનો સેટ

અત્યનજરની દક્ષીણામુર્તી મરયા તરફથી નીચેના ૮૭ પુસ્તકો બહાર પડયાં છે. બાળકોની કેળવણીમાં રસ લેનારા કાકા સાહેબ, ગોબુભાઇ, તારાબેન, રાજાબાઈ પાટક, કમળાબેન, જુગતરામદવે લીલાવતીબેન વિગેરે આ પુસ્તકોનાં બધીતા લેખકો છે. બાળકોની કેળવણી સરળ ભાષા અને સરળ સબાજુવાળી અને સહેલી કરવા તેઓ બ્યાન આપી રહ્યાં છે. દરેકમાં બાળકો માટે આ પુસ્તકો પસ્તી છપાયેલી માલુમ પડયાં છે અને તેનો બધો બહોળો ફેલાવો થયા પામ્યો છે. પુસ્તકોનું લખાણ અને ભાષા મધુર મરણ છે. બાળકોને સમજાય તેવી છે. તેઓને શિક્ષણમાં રસ ઉત્પન્ન કરાવે એવા આ પુસ્તકો ૧૦થી૧૪ વરસના બાળકો માટે છે.

આકા	કોરની	કીમત	પા. ૧-૧
પુસ્તક નકલ			૬ પેની.
ગજપતિબાપા		ગઢબળાઓ	
ગેસેરો		કહેવતોના મુળ	
ઊંચું ઘર ઊંચું ઘરું		પ્રપંચોળા	
ઘનશ્યામદી		બાદિકા સંગ્રહ	
ચમાર		શબ્દ બોધી	
બાળકોનો બીરબલ—૧		મિઠી બોધી	
ગોપીચંદ		ચાલ્પ બોધી	
બાળ નાટકો—૧		નાના પાઠો	
હંસ અને હંસા		મોટા પાઠો	
નિરંદાજ		નાની વાતો	
ગામડામાં મળતો		ઘરમાં	
બાળ પ્રવાસો		આંગણામાં	
બારા ગોઠીયા		શેરીમાં	
જરા હસો		બાળબાળાઓમાં	
કયાંથી બાબ્યા		ગામમાં	
મકનો ને રાક્ષસ		કરવા જવાજો	
કપરસિંહ રાજસિંહ		જુગતરામના પાઠો	
કપાસની પેરી		ઓ ઓ ઓ	
ગર્યેહુ		ગર્યેહું ને ઘેહું	
ચાંદીબાબાનું		દાદા દરબાર	
બાળ નાટકો—૨		ઓતરાતી દીવાસો—૧	
બબરચી ભીમાને		ઓતરાતી દીવાસો—૨	
કુદરતમાં		સુદામચરિત્ર	
ગોતીયો		પુજારાન—મહારાષ્ટ્ર	
રામજીભાઇ પડી ગયા		ગોકળજ્યાં	
મંગેશનો પોપટ		કહેપત સંગ્રહ	
ધોબીડો પુરે કે		હરિશ્ચંદ્ર	
પીરૂ અને—		ગોમ કેમ?	
ઝાંબુ ચાપી બાબા		બાલ રહીકો	
બાગાની બાલ્ય		બાદરબુ પોથી	
બાબામાં		વરત સંગ્રહ	
રોજનીશી		રમત ગોડબ્યું	
બાળકોનો બીરબલ—૨		શિવાજી મહારાજ	
ઊંટ રેલ્યે મારાપ		કુકા અને મોરારા	
મારી ગાય		વિનોદ કુનકા	
કમળાબેનના પાઠો		બાળકોના ગીતો	
ગોરાકુભરો		બાપજી પોતે	
બાબા હાથ,કાણી દાડી		કાબ્યસંગ્રહ	
બબાપાર અને—		ગેલો પાઠ	
પુષ્પ		સંચયન પાંદડાનુ	

આ ગ્રંથોકીસે લખવાથી બળી શકશે.

મુસ્લિમો માટે વેપારી કેળવણી

મુસ્લિમ હાઈસ્કુલ: પંચગની

પ્રિન્સીપલ:— ઓગ જી. દુરેન, એમ. ઓ. પી. ઓસ. સી. બી. ઓસ. રી. (ઓનર્સ ઇકોનોમીક્સ.)
બાયર ડીપ્લોમા ઇન એજ્યુકેશન (ટ્રીનીટી કોલેજ, ડબ્લીન)

આ સ્કુલમાં આપણા ઘણા મોટા ભાગના છોકરાઓ ગુજરાત, કાઠીઆવાડ, મુલક અને આફ્રિકાની વેપારી કોમના હોય છે. અમારા અનુભવ પ્રમાણે મધ્યમસર વિદ્યાર્થીઓ અભ્યાસ પૂરો કર્યા બાદ તેમના માબાપના વેપારમાં જોડાય છે. આ કારણને લીધે આ સ્કુલમાં વેપારી શિક્ષણ આપવામાં આવે છે

વેપારને માટે કેળવણી: (તેને માટે ખાસ વર્ગો).

આ કેળવણી બે રીતે આપવામાં આવે છે: —

(૧) આંઠમા ચોપડા ધોરણથી માંડીને આંઠમા સાતમા ધોરણ સુધી આપણ શિક્ષણની સાથે.

(૨) ફક્ત વેપારી વિદ્યાર્થીઓ આપતો ઓછામાં ઓછા બે વર્ષનો સાંજનો અભ્યાસક્રમ. આ વર્ગોમાં નીચેના જુદા જુદા વિષયોની કેળવણી આપવામાં આવે છે: —

(૧) હિસાબનામું જમાખર્ચે લખવું.
(૨) બાલ વેપારને લગતુ આંક ગણિત
(૩) વેપારની રીતો.
(૪) ઉદ્યોગ અને વેપારની ભૌગોલ.
(૫) અર્થશાસ્ત્રના સિદ્ધાંતો લાગુ બોલીંગ.
(૬) વેપારને લગતું અંગ્રેજી.
(૭) વેપારને લગત ગુજરાતી.
(૮) વેપારને માટે ચુકોણ.
(૯) વેપારની વ્યવસ્થા લખવી.
શોર્ટ હેન્ડ ફરજીયાત વિષય છે.

આ સ્કુલમાં પણ ઘણા વિદ્યાર્થીઓ ગુજરાતી ભાષાનાં વેપારી કોમમાંથી આવે છે આ કારણથી સાતમાં ધોરણથી અંગ્રેજી તથા ધોરણ સુધી ગુજરાતી ભાષા દ્વારા શિક્ષણ અપાય છે.

અંગ્રેજી ચોથા ધોરણથી આંઠમા સાતમા ધોરણ સુધી અભ્યાસ કરતા બધા વિદ્યાર્થીઓને વેપારી કેળવણીના વર્ગોમાં ફરજીયાત હાજરી આપવી પડે છે કોઇ પણ વિદ્યાર્થી જે આંઠમા ચોપડા ધોરણથી સાતમાં ધોરણ સુધી વેપારના ખાસ વીષયો સાથે આ વેપારી શિક્ષણનો અભ્યાસ ક્રમ શરૂ કરે તો આંઠમા સાતમા ધોરણ બેઠકે મેટ્રીકની પરીક્ષા સુધીમાં ખુશીથી આ અભ્યાસક્રમ પુરો કરી શકે. આમ ઘણાયે સ્કુલ છોકરા પછી તરતજ છોકરાઓ પોતાના બાપાના વેપારમાં જોડાયા જાય છે. વેપારી કોમને પોતાનાં બાળકોને કેળવણી આ રીતની છે. સ્કુલના સામાન્ય શિક્ષણ સાથેજ છોકરાઓને આ ખાસ વેપારી શિક્ષણ મળવું ઘણા છે. આ રીતનું શિક્ષણ વધુમાં વધુ રસ અને વ્યવહારૂ બને છે તેમજ છોકરાઓની જીંદગીનાં કીમતી વર્ષો બને કેળવણીના બોજાના બધાનો ઘણો મોટો બચાવ થઇ જાય છે. આ કિરણને ખાસ ધ્યાનમાં રાખવાની જરૂર છે કે આ સ્કુલ રેલવાઈક કોલોનીમાં હોવાને લીધે ખાસ તેમજ મધ્યમવર્ગી સીનીયર સ્ટાફ છોકરાઓનું સ્વપ્ન ચરિત્ર ધરાવે છે.

ઓફીસી બે વર્ષનો ખાસ અભ્યાસક્રમ:

હાલની માન્યતા પ્રમાણે ગૌદ વર્ષ અને તેથી વધુ ઉમરનો છોકરો કોઇ પણ વિષય ફરજીયાતથી રાખવી શકે છે અને તે પણ વિચાર કરી શકે છે. ગૌદ વર્ષ અને તેથી વધુ ઉમરના સામાન્ય બુદ્ધિ ધરાવતા વિદ્યાર્થીઓ કે જેઓ ફક્ત મેટ્રીક પાસના અભ્યાસમાં રોકી શકે તેવાઓને માટે આ અભ્યાસક્રમ ખાસજ ગોઠવવામાં આવ્યો છે:—

(૧) જુનીયર કોર્સ: બે વર્ષનો.
(૨) સિનીયર કોર્સ: બે વર્ષનો.

જે છોકરાઓએ માધ્યમિક પરીક્ષાની પરીક્ષામાંથી આપવા ઉઠી જવા બાબતો કોઇ રીતે ... માટે તેમજ જે છોકરાઓએ ... પાસેથી વિદ્યાભ્યાસ કર્યો હોય એવા દરેક છોકરાઓને આ જુનિયર તેમજ સિનિયર કોર્સ પૂર્ણ કર્યા બાદની તરતજ ઉપયોગી પદ પડશે.

છોકરાઓને શોર્ટ ... ... ટાઇપ ... ઇન્ડીયન ટેલીગ્રાફ ... માટે જરૂરી ... પરીક્ષાઓ માટે તૈયાર કરવામાં આવતા કોર્સમાંથી પણ ફાયદો મેળવી શકે છે.

આ છોકરો ટીપ રમતો ... ... થી ... ...

'Phone 2-3381 Tel. add. "Letapco."

D. K. PATEL

Fruit and Vegetable Exporter

— SPECIALIST —

South African, Canadian and Australian Apples

—also—

Cape Fruit on hand in season

We have in stock Naartjes which have just come in Market.

ડી. કે. પટેલ

ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ એક્ષપોર્ટર.

સાઉથ આફ્રિકન, કેનેડીયન અને ઓસ્ટ્રેલીયન એપલ્સના સ્પેશીયલીસ્ટ

ઋતુમાં કેપ ફ્રૂટ પણ રાખીએ છીએ

નાર્ચીસ હાલમાં શરૂ થયા છે અને તેનો સ્ટોક પણ રાખીએ છીએ.

ફોનના ઓર્ડરો ઉપર ખાસ ધ્યાન રેવામાં આવે છે

નાર્ચીસ સારા અને સસ્તા C. O. D. થી મળશે.

P. O. Box 765. 19, Cross St. Durban.

Telephone 33-5382.

VALLABH RANCHHOD.

Wholesale & Retail Fruit and Vegetable Merchant.

Country Orders Promptly attended to.

14, DIAGONAL St. JOHANNESBURG.

ટેલીફોન 33-5382.

વલ્લભભાઈ રણછોડ

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ અમારે ત્યાં તાજું અને સસ્તું મળશે.

બહારગામના ઓર્ડરોને તાકીદે ધ્યાન દેવામાં આવે છે.

૧૪, ડાયેગનલ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.

ઘુના અને ગળીતા ફ્રુટમાંથી મીઠાઈઓ અને પાકો બનાવનાર

કેપ્ટનના શીયાળાના ચોપ્ટિક પાકો

પંજાબી સાલમ પાક વિગેરે બીજા પાકો ઓર્ડર આપવાથી મળી શકશે.

અમારી ફેક્ટરીમાં ઉત્તમ બાવાલ અને બનાવ હમેશાં તપાસ મળે છે ફ્રેશમાંથી મીઠાઈ તથા દરેક બનાવ ફ્રેશલાઇ, આચાર તથા મરાબાઓ વિગેરે પેકા બોક્ષોમાં મળશે.

વધુ બનાવ માટે નહિ તો મળો

KAPITAN'S CAFE

'Phone 33-8577. 13a KORT STREET JOHANNESBURG.

ચામડીને મખમલ જેવી સુંવાણી આકર્ષક ને ખુબસુરત રાખવા માટે

અફઘાન સ્નો.

વપરાય છે. આ સ્નોમાં વીટામીન A છે જેથી ચહેરા તથા શરીરની ચામડીને પોષણ આપી સુંદરતામાં વધારો કરે છે.

SOLE AGENTS—

PATANWALA & COMPANY

Branch : CALCUTTA.

સોલ એજન્ટ્સ

Indo-African Trade Agency,

74-76 Wilson Street,

Dundee, Natal, S. A.

પ્રસ્થાન મફત?

પ્રસ્થાન માસિક બાર વર્ષ પુરા કરી—તેર પુરૂં કરી—તેરમા વર્ષમાં પ્રવેશ કરે છે, તે નિમિત્તે :—

'પ્રસ્થાન'ના ગ્રાહકોને આજ લાભ

જે ગ્રાહકનું ૨.૧. ૧૯૯૪ના કારતકથી આગળ સુધીનું લવાજમ રૂા. ૫, બર્મા, પરદેશ માટે રૂા. ૭ા મળી ગયું હશે, તેમને પ્રસ્થાન કાયદેસર તરફથી બહાર પડેલાં પુસ્તકો ઉપર રૂપ દીઠ કમીશન કાપી આપવામાં આવશે. [અપવાદ: શ્રી. ઠક્કોરલાલ મહાદેવજી વર્ષ શ્રી રામનારાયણ પાઠકનાં પુસ્તકો ઉપર ૧૫ ટકા]

એટલે કે

જે ગ્રાહક લવાજમ ૨૭—૨૮ રૂપિયાનાં પુસ્તકો ખરીદશે તેમને પ્રસ્થાન મફત પડી રહેશે.

૬૭—૭૨ રૂપિયાનાં ખરીદશે તેમને અધી લવાજમમાં પડી રહેશે. મોટો ૧ લાભ મળશે.

ગુજરાતનો આમજગ, તેમજ પુસ્તકાલયો ને હાઇસ્કુલો આ ઘોરણનો મફત લાભ છે.

પુસ્તકો

	રૂપિયા.
લગ્નપ્રપંચ	૩॥
બુધ્ધચરિતો ઉપાય	૨
રશિયાનું પતન	૨
સાળરમતી	૧॥
ઘરગથ્થુ વૈદક	૨
ફિનચમી	૧॥
ઘરેબારે	૨
ચતુરંગ	૧।
પ્રેમનો દંભ	૧।
સ્ત્રી-પુરૂષ	૧
નવો અવતાર (ચરિત્ર ભાગ)	૫।
કથાવલી	૨॥
સમાસુખ	૧।
ગાતા આસોપાલવ	૧॥
સરસ્વતીબાળા વર્ષ ૧ થી ૬	૧૫

આપનું સુમીપત્ર મંગાવો.

પ્રસ્થાન કાર્યાલય: મસ્જીદ અડિયારી સામે ; અમદાવાદ.

આવો પધારો જુઓ

અને

તમારા માનીતા વાજીંત્રો અને રેકોર્ડઝ ખરીદ કરો

૧. જીવન પ્રભાત
૨. જાગીરદાર
૩. વિદ્યાપતિ

પગના હારમોનીયમ પા ૬-૧૦ ૦
હાથના ,,
૮ પગ સ્ટેટના પા. ૩-૫-૦

- વાજીંત્રો—હારમોનીયમ, ગ્રામોફોન, વાયોલીન, બેન્જો મેન્ડોલીન, ગીતાર, ઝાઝ આઉટ ફીટ ફલ્યુટ વિગેરે.
- રેડીઓ—હીઝ માસ્ટર્સ વોઇસ અને બીજા મેઇકસ.
- રેકોર્ડઝ—હીઝ માસ્ટર્સ વોઇસ, કોલમ્બીયા, ટવીન, રીગલ, કચીન્સ, ઓડીયન, મેગાફોન, ન્યુ થીએટર્સ, હિંદુસ્તાન, તાજ, ઓરીએંટ, મેકસીટોન, નીઝામ, યંગ ઇન્ડિઆ, સ્ટાર હીંદુસ્તાન, વીકટોરીયા ફોન, શાહેનશાહી, જૈનાફોન, સોનોલા, કોહીનુર, એરોફોન વીગેરે.
- સ્પેર પાર્ટસ—દરેક વાજીંત્રોના મોટા જથ્થામાં રાખીએ છીએ.
- રીપેરીંગ—સંતોષકારક કામ—મધ્યમ દામ.

સોલ ડીસ્ટ્રીબ્યુટર્સ—વારા ફલ્યુટ, શાંતા ફલ્યુટ, સરદાર ફલ્યુટ હારમોનીયમ (હાથના, પગના, હાથપગ સાથે ચોર્ટેબલ).
,, કચીન્સ, ઓડીયન, જૈનાફોન, મેગફોન ઇન્ડિઅન રેકોર્ડઝ.

જન્મભૂમિ

પરશઠનો સંતોષ—એ અમારો મુદ્રાલેખ છે.

ગોશળીઆ મ્યુઝીક સલુન,
૧૭૯ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

Goshalia's Music Saloon,

Phone 25806. 179, Grey Street, Durban.

ફરનીચર! ફરનીચર! ફરનીચર!!!

વધારે મુદ્દા ઉપરનીચરમાં મુદ્દા, મેટરેસીસ દરેકીનું અમારા સાથેનું ખાતું, ઓફિસ ડેસ્ક, ટુક્સ અને કેબીનેટ, ચેરસ, તથા દરેક જાતનું ફરનીચર અમે કીફાયર રેટેથી વેચીએ છીએ. તમારા ઓર્ડરોની આપ કરીશું અને ફીફાયર રેટેથી તમને ફરનીચર આપીશું. અમારો આપ મેળવવા સુચવીએ છીએ.

બોકસ; ટેબલ અને કીચન ડ્રેસર

૨ ફીટના ડ્રેસરોનો નીચે મુજબ ભાવ છે. ઉપર રહ્યા કરેલા ડ્રેસર રહે છે આપ રેલ્વેના સ્ટેશનો આવેલા [illegible] અને ઓર્ડર સાથે ફરનીચર આપવામાં આવશે.

L. MISTRY,

45 MARKET STREET, : : JOHANNESBURG.

'PHONE 33-4691. BOX 2525. 1051

કીટીંગસ.

પાવડર

કીડી, માકડ, ચાંચડ, કંસારા, માખી, વંદા વિગેરે સઘળા જંતુઓનો

નાશ કરે છે.

કીટીંગ્સ પાવડરના ટીન મળે છે. 1...

Box 830. Tel. Add. "Orangexpo."

M. C. PILLAY

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter

country orders executed at lowest Market prices

TRIAL ORDER SOLICITED.

જથ્થાબંધ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર

અને આપકંટ્રીના ઓર્ડરો માલ રેખરેખ [illegible] પી મોકલવામાં આવે છે.

C.O.D. થી મંગાવીઓ ફીફો.

79, PRINCE EDWARD STREET, DURBAN. 100

'Phone 2-6235. P. O. Box 316

Heerabhai Morar Matvadkar,

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter

and Commission Agent.

15 CROSS ST. RESIDENCE.

PACKING WAREHOUSE 44 BOND ST,

DURBAN.

હીરાભાઇ મોરાર મટવાડકર

હોલસેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર

અને કમીશન એજંટ.

પેકીંગ સારી રીતે કરી માલ સી. ઓ. ડી. થી મોકલવામાં આવશે.

ટેલીફોન ૨-૬૨૩૫ બોકસ ૩૧૬.

૪૪ બોન્ડ સ્ટ્રીટ. ડરબન. 1150

ડીક્ષનરી ઓ

અંગ્રેજી & ગુજરાતી

આ ડીક્ષનરી મહાત્મા ગાંધીજીની સુચનાથી ઘણામાંથી ઘણાના ૧૭૫ાપીઠના જોડણી કોશના આધારે સુધારા વધારા સાથે બનાવવામાં આવેલી છે. વિદ્યાર્થી આલમ માટે તે સગવડ ભરેલી અને ઉપયોગી છે. તેમાં અંત ફીફર ના ભાગો, દરદો, મોટા શબ્દોની યાદી, મોટી રાજાઓની સંજાઓ, વજન, માપ, કહેવતો, વિગેરે ઘણી વસ્તુઓનો સમાવેશ કરેલો છે.

પાકું પુંઠું પાનાં ૧૪૦૮ કીમત રૂપીયા ૫.

Manager, 'Indian Opinion, Phoenix.

Phone 33-4403. Tel. Add.: "VALARTEL." P. O. Box 6748.

V. B. PATEL,

WHOLESALE AND RETAIL FRUIT, VEGETABLE AND PRODUCE MERCHANT

CHEAPEST BANANA STORE IN TOWN.

40 President Street, JOHANNESBURG.

Terms: NETT CASH or C.O.D.

વી. બી. પટેલ,

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ, વેજીટેબલ અને પ્રોડ્યુસ મરચન્ટ

જોહાનીસબર્ગમાં સૌથી સસ્તામાં કેળાની દુકાન

અમારે ત્યાંથી બધા દરેક જાતનું ફ્રૂટ વસ્તુ મળશે. કીમતો ઓફરોપર આપ ખાત્રી આપવામાં આવે છે.

ઓર્ડરો સાથે C. O. D. થી માલ મોકલી આપીશું.

ટેલીફોન ૩૩-૪૪૦૩ ૪૦ પ્રેસીડન્ટ સ્ટ્રીટ,

પી. ઓ. બોક્સ ૬૭૪૮ જોહાનીસબર્ગ. 1151

"શુદ્ધ ઘી."

[illegible] અમારે ત્યાંથી મોટા પ્રમાણમાં મળશે.

બાબ માટે પુછો વા લખો

માધવ આદિત્યના ગ્રોસ એજન્ટ.

શામજી દેવશી એન્ડ સન SAMJEE DEVSHI & SON

૮, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, ડરબન. 8, Cross Street, DURBAN. 412

NARCTAM HARGOVIND

The Master Tailors.

Suits and Costumes Made in the latest Styles.

We specialise in High Class Tailoring.

Our Prices are to suit the times.

Try us with your next Order

તમારો સુટ ક્યાં સીવડાવશો?

નરોત્તમ હરગોવિંદ

તમને અપ-ટુ-ડેટ સ્ટાઇલનો કિફાયત ભાવે બનાવી આપશે.

ફાયદા ઓર્ડર આપી ખાત્રી કરી જુઓ.

'Phone 25661. 176 Grey St. Durban. 1174

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	ખ્રીસ્તી	દાઉદ	મુસલમાન	પારસી	સુર્યોદય	સુર્યાસ્ત
	૧૯૩૯ સપ્ટેમ્બર	૨૯૬૫ દિલીય આશ્વયુ	૧૩૫૮ રજબ	૧૩૦૮-૯ ફ્રેદુ.	ક. મી.	ક.મી.
શુક્ર	૧	૨૭	૨૨	૧	૫-૨૧	૫-૨૬
શની	૨	૨૮	૨૩	૨	૫-૧૯	૫-૨૭
રવી	૩	૨૯	૨૪	૩	૫-૧૭	૫-૨૭
સોમ	૪	૩૦	૨૫	૪	૫-૧૬	૫-૨૮
મંગળ	૫	૩૧	૨૬	૫	૫-૧૪	૫-૨૯
બુધ	૬	૩૨	૨૭	૬	૫-૧૩	૫-૨૯
ગુરૂ	૭	૩૩	૨૮	૭	૫-૧૧	૫-૩૦

NATIONAL

CASH REGISTER

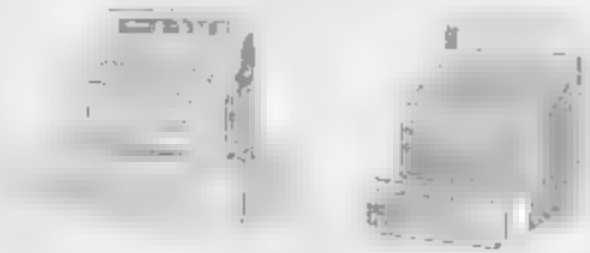
AND

ACCOUNTING MACHINE

SYSTEMS

FOR

MAXIMUM EFFICIENCY

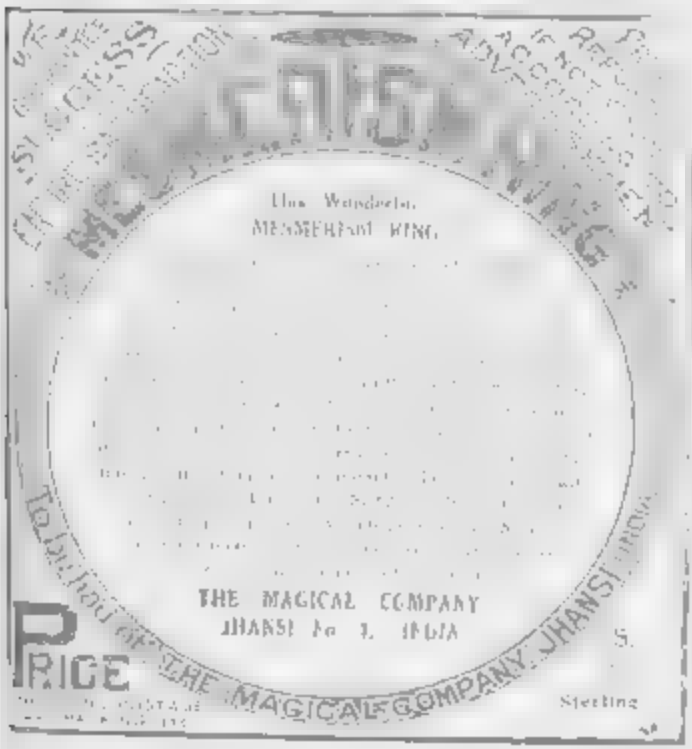
THE NATIONAL CASH REGISTER CO. S.A. (PTY.) LTD.,

63 PRESIDENT STREET

JOHANNESBURG

P. O. Box 4591 Phone 33.6245

THE WONDER OF THE AGE

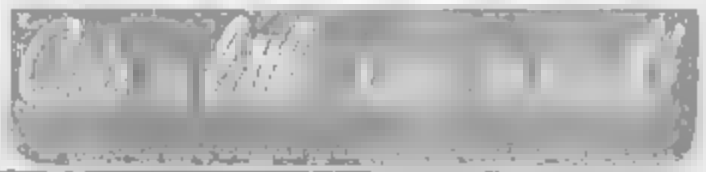
MOBILGREASE

RESISTS WEAR

CERTIFIED MOBILUBRICATION SERVICE IS OBTAINABLE AT SERVICE STATIONS DISPLAYING THIS SIGN

Mobilubrication

Indians In South Africa

Helots within the Empire

and

How they are Treated.

by Henry S. L. Polak.

Price 2s.

To be had from:—

THE MANAGER,

INDIAN OPINION,

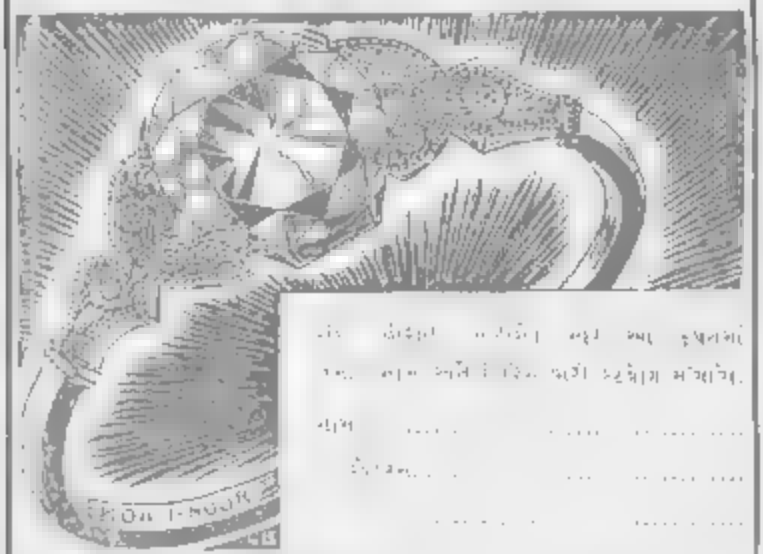
[illegible]

Are You a subscriber of 'Indian Opinion' if not, Why not?

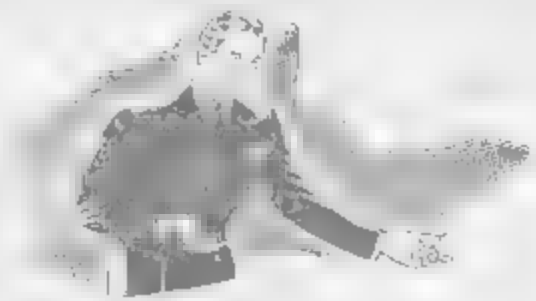
Gives you Morning Freshness and Vitality

તમારે હીરા ઝવેરાત ની
સીધા અમારા કારખાનામાંથી ખરીદો

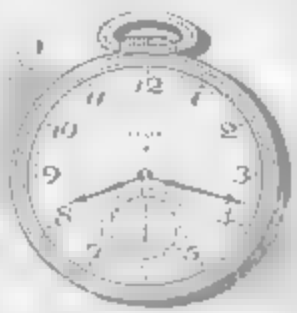
KATZ & LOURIE LTD.

DIAMOND CORNER ELOFF & MARKET STS JOHANNESBURG

We recommend! ....

OUR NEWEST **ELGIN** WATCHES FOR MEN

Write today for wonderful new Elgin Catalogue

KATZ & LOURIE LTD.

DIAMOND CORNER ELOFF & MARKET STS., JOHANNESBURG

Printed and published by Manilal M. Gandhi at Phoenix Settlement, Victoria, Natal.

INDIAN OPINION

founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 36—Vol.-xxxvii Friday, September 8th, 1939 Registered under the Indian Newspaper. Price Two Pence.

Dedicated To Hitlerites

"THE greatest need of the hour is [illegible]. It has to be proclaimed from the house-tops, that there is no peace [illegible] single heart [illegible] a heart—be it [illegible] who [illegible] you and make [illegible] a little [illegible] to humanity by [illegible] and hence [illegible] all mankind. But a truly [illegible] who reminds you of the latent [illegible] kindles in you the desire to become like him and gives [illegible] greatness instead of upsetting you by the weight of his [illegible]. Such a great man is certainly the greatest benefactor of humanity.

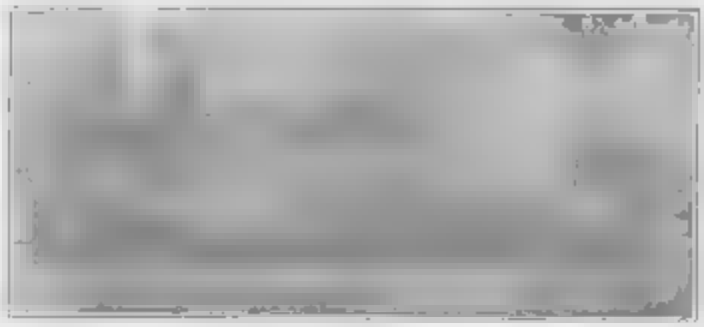
હિટલરવાદીઓને ચરણે

"આ જના સમયની મહાન જરૂરીયાત આ છેઃ દરેક પીઠીને બહેર કરવું જોઈએ કે જ્યાં સુધી એક પણ વ્યક્તિ એવી હોય કે જે હિંસાથી કે અહિંસાથી બીજાના પર સત્તા ચલાવવાની વૃત્તિ ધરાવતો હોય ત્યાં સુધી મનુષ્યને માટે મુક્તિ કે પૃથ્વીપર શાંતિને માટે સ્થાન નથી. . . . જે મહાન માણસ તમારૂં માનભંગ કરતો હોય અને પોતાની હાજરીમાં તમને તુચ્છ ગણાવતો હોય તે માનવબંધનને પાપ સમાન છે; કેમકે તે તમારો વિકાસ થતો અટકાવે છે અને તેથી સમગ્ર માનવતની મુક્તિને અટકાવે છે. પરંતુ ખરો મહાન માણસ એ છે કે જે તમારી અંદર રહેલી મહાન શક્તિઓનું તમને ભાન કરાવે છે, એ સિદ્ધ કરવાની તમારામાં ધગશ આણે છે, પોતાના જેવા બનવાની તમારામાં ઈચ્છા ઉપજાવે છે અને પોતાની મહાનતાના ઘોળ જોઇળ તમને કચડી નહિ નાખતાં પોતાની મહાનતાએ પહોંચવાની તમને શક્તિ આપે છે. એવો મહાન માણસ માનવબંધનમુક્ત કરવાનું કરનારો છે.

B. I. Steam Navigation Co., Ltd.

સ્ટી. "ટાઈરીઆ"

ડેક ટીકીટ પા. ૬ ૭ ૬.
હિંદુ ટીકીટ પા. ૨ ૬ ૦.
ટોટલ પા. ૨૧ ૧૩ ૬.

ડેક ટીકીટ પા. ૬ ૭ ૬.
મુસ્લીમ વિસા પા. ૨ ૧૭ ૦.
ટોટલ પા. ૬૨ ૪ ૬.

સપ્ટેમ્બર તા. ૧૦ મીએ બોટી ચલ મુંબઈ જવા ઉપડશે.

રવીસની આવજાવની તારીખમાં કાલના સંજોગોમાં કોઇ પણ વખતે વગર નોટીસે તાત્કાલિક ફેરફાર થવા સંભવ છે.

મહારાજાસવાળા ઉતારીઓ અમારી સાથે પત્રવ્યવહાર કરવાથી ટીકીટ મોકલી શકશે.

રવીસને લગતી દરેક કામકાજ બાબતી બધી જોગવાઇ નીચે થાય છે

પધારો મુલાકાત માટે ઢાકો વા મળો:

SHAIK HIMED & SONS, :: 390, Pine Street, Durban.
Telegraphic address: "KARAMAT." Telephone 2-0432.

CITY SHIRT Co., No. 4, Kort Street, Johannesburg.

THE NEW INDIA ASSURANCE
——COMPANY, LIMITED.——

Life, Fire, Motor Car, Motor Lorry, Motor Bus, Plate Glass, Workmen's Compensation, Etc. Etc.

આ ઈંડી વીમા કંપનીમાં જીંદગીના, આગ, મોટર કાર મોટર લોરી, મોટર બસ, પ્લેટ ગ્લાસો, કામદારોને લગતા વીમાઓ, મારફટ વિગેરે દરેક જાતના વીમાઓ ઉતરાવી શકાય છે. ઈંડી કંપનીને ફુલેવ્હ આપવું એ દરેક ડીંડીની ફરજ છે.

Natal Office:
"INDIA HOUSE"
17, First Avenue,
DURBAN.
Telephone 2-5845 Cen.
P. O. Box 1610.
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
Durban.

Policies Issued and Settlements Effected in this Country.
પોલીસી તેમજ દાવાની પતાવટ આ દેશમાં કરી આપવામાં આવે છે.

Transvaal Office:
ROOMS NO. 12 & 13.
BARKLY ARCADE,
Diagonal Street.
JOHANNESBURG.
Telephone 33-4478.
P. O Box 3841
Tel Add: "RUSTOMJEE"
JOHANNESBURG.

JALBHOY RUSTOMJEE
Principal Representative For The Union Of South Africa.

GANDHI & Co. (Pty) Ltd.

GENERAL MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS

Try us for:-

Benares Saries, with Blouses of same design prices from 75/- to £10 with double border.

Also Cotton, Crepe-de-chine & Rayon Saries from 2/6 to 40/-.

We also stock Indian Drugs, Condiments, Draperies, Outfitting, Hardware, etc. etc.

Telephone 23676.

Tel. Add. "Gandhico" Durban.

112 Victoria Street, DURBAN.

અમારે ત્યાં હમેશા મોટા પ્રમાણમાં નીચે જણાવેલ ચીજો સ્ટોકમાં રહે છે.

બેરસન અફામ, પીસ્તાં, બારેાળી, એલચી, અથરૂટ, તજ, લવીંગ, સુરજખાપ કેસર, તેમજ હળદર, ધાણા, જરૂ વીગરે આખા તેમજ બારા દેખરેખ નીચે પીસાવેલ મસાલેા તથા તમામ જાતના ચેાખા-બાસમતી, કમેાદ દીલ્હી, માંજા, બારા તલસી, વીગરે તથા પંજાબી સાલમ, પેાળી મુસલ્લી, ગઠેાડા કેાપરાવાટી તથા સાતસેા આઠસેા જાતનું ગાંધીબારૂ તેમજ સેાપારી-મદ્રાસી સેવરમની, ફાકયા, સેકેલાં તથા ગુલાબનું પાણી, આમળા, મેાગરા, ચંબેલી, કુપલ, કામીનીયા વીગરે ખુસબેાદાર તેલ વીગરે, વીગરે મેાટા જથ્થામાં તેમજ છુટક મળશે.

Also:

P. O. Box 27, TONGAAT.

Telephone during Office hours No. 5.

" after Office hours No. 008.

દમ ઘણે કેસરની બારા દવા છે

ઝંડુનુ

કેસરી જીવન

કેસરાંની બધી બામીઓને દુર કરે છે તથા બેાદીને શુધ્ધ કરે છે. બારા સેવનથી તન્દુરસ્તી બારા બારા છે. એક વાર અજમાવી જુએા.

બારૂ, ગુમડાંનુ ચિરેરેલ નબળાઈ અને બાંસી ચિરેરે બાતીના દરદે માટે

ઝંડુની સુવર્ણ મિશ્રિત મકરધ્વજ ગુટી

વિના વિલંબે બારવરના મહિના

ઝંડુ ફાર્માસ્યુટીકલ વર્કસ લી.—પેા. બેા. નં. ૫૫૧૩, મુંબઈ નં. ૧૪.

સા. બફ્રિકાના સોલ એજન્ટસઃ એચ. એચ. મેહતી એન્ડ સન્સ, રૂમ નં. ૨૩૮, એહમદીબાદ બજાર, પી. બેા. બેાક્સ ૧૨૦૫, મેારેશીયા.

મેહાનીઝમમાં મળવાનું ઠેકાણું: બળત ઝવેરી, ૧૪ કેાર્ટ સ્ટ્રીટ.

બાયુર્વેદિક દવાઓનું મુખીપત્ર બાજેજ મંગાવેા. 017

MOHANLAL VALJEE,
(INDIAN PAWNBROKER.)
112, Victoria Street, Durban.
Low Rates of Interest on Jewellery.
High prices paid for Old Gold. A large stock of New Jewelleries at reasonable prices to suit your pockets. 1241

P. P. BHAGAT,
Fruit Merchant.
તેમ બાનું દરદ અને વેલ્એબલ સાર રેલ્વે કરી C. O. D. થી મેાકલવામાં બાવશે. બર્બાદ—
P. O. Box 842. 139 Brook St. Durban. 124

પુષ્ટિકારક પાકો બનાવવા હોય

અને

દરેક જાતની દેશી દવાઓ જોઈતી હોય

તો અમારી મુલાકાતે આવો

શરીરને પુષ્ટ બનાવવાના ચારસ પાકો બનાવવા માટે અમારે ત્યાં તાજે અને ચોકખો માલ છે. તેમજ દરેક જાતની દેશી દવાઓ અને દેશી મસાલો હમેશા તાજે અને ચોકખો માલ સ્ટોકમાં રાખીએ છીએ.

દેશી મુકકાના બોકસનાં નંગ ૧ ની કી. ૧૭-૬ સાઈઝ ૩૦×૬,
દેશી બોકસોના બોણીયાં નંગ ૧ ની કી. ૭-૬ સાઈઝ ૩૦×૬.

કરીરના કોઇ પણ ભાગમાંથી વાળ કાઢવાનો

નવાણી પાવડર

કરતાં બે ત્રણ ગીનીઓમાં ભાગ્યે જ આવે છે.

કઝન મોટ કી. ૧૨ પોસ્ટેજ સાથે, આવી કઝન બોટલને કી. ૬-૬ પોસ્ટેજ સાથે. ૬ નંગ બોટલને કી. ૩-૬ પોસ્ટેજ અલગ. ૧ બોટલ બે નંગ બોટલને ૬ પેની પોસ્ટેજ મોકલાવો.

ઓર્ડર સાથે રોકડા પૈસા મોકલાવો.

Fancy Gold Cups and Saucers at 1/9 a dozen.
12 dozen to a case, Cash with order.

I. G. H. BASSA

153 Grey Street, • • Durban. 1404

WE STILL BUY

OLD GOLD, SILVER & SOVEREIGNS.
We Stock CYMA, ELGIN, WALTHAM, BUREN, and MADIN Watches.
Large stock of Indian and European jewellerie always on hand
Importers of MOHINI FLUTE harmoniums

LAKHANI & CO.,

(Jewellers)
111 Grey Street, Durban, 'Phone 21255. 1210

HEADACHES QUICKLY RELIEVED BY TAKING

TYSONO BRAND (PAIN-I-CURE) HEADACHE POWDERS
FROM YOUR CHEMIST at 9d., 1/6, 2/6 and 4/6; or POST FREE FROM
ERNEST TYSON, CHEMIST, TOLLGATE, DURBAN 1400

'Phone 29350. Tel. Add. "Nariles."

A. M. PADAYACHEE

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter,
Country orders executed at lowest Market prices.
Special attention given to all up-country orders.
TRIAL ORDER SOLICITED.
91 LEOPOLD ST., AND 34 CROSS ST.,
P. O. BOX 195. DURBAN. 1410

M. H. DESAI,

એમ. એચ. દેશાઇ,
કેમકેલ દવા વેપારી,
અને દરેક જાતના દવા અને વેજીટેબલ પુલ્ટીસના ભાવ પણ આગળ C. O. D. થી સારૂ પેકીંગ કરી મોકલીએ છીએ.
P. O. Box 254. 33, Short St. Durban. 1190

ANNUAL READING

On family, profession, love, health, income, expenses, unexpected fortunes and misfortunes journey's lucky days, colour, number, luck in lottery, race, etc., and other important events by monthly details for 1 year 5s., weekly 17s Correct answers for 5 questions about futurity 2s. No C. O. D. (your Country Currency, B P Os accepted) State birth details of sex, age, profession and writing time

'Swadesa Mitran' leading daily, Madras says: It is necessary to introduce Mr. Acharier who got the name Gandhi Astrologer by predicting the release of Mahatmaji and whose fame has been to spread throughout the world for his correct prediction concerning the American President Mr. Roosevelt's success in his recent elections.

V. K. SATAGOPACHARIAR,
HANUMAN JOTHISHA ASHRAMAM,
TIRUTTANI, (S. INDIA).

THE EPIC FAST

(BY PYARELAL)

An account of Mahatma Gandhi's Fast in September 1932, and events leading up to the Yervada Pact with all relevant documents.

320 Pages. Price 2s. 6d

Obtainable From The Manager:
INDIAN OPINION, Phoenix, Natal

IF YOU WANT THE BEST AND SOUTH AFRICA'S STRONGEST AND MOST RELIABLE WATCH INSIST ON A WORLD FAMOUS

UNION SPECIAL

15 JEWEL, NON-MAGNETIC, SHOCK PROOF, UNBREAKABLE, PERFECT TIMEKEEPERS. 100 NEWEST LADIES' & GENTS' MODELS.

REDUCED PRICES FROM 25/- UPWARDS.
GOODS SENT C.O.D. THROUGH POST OR ACCOUNT OPENED WITH APPROVED MARKS.

દુકાનદારોને હોલસેલ માલમાં સારૂં ડીસ્કાઉન્ટ આપવામાં આવશે.

૧૫૦૦ હીરા, ફાગીના, ઘડીયાળો વિગેરેના બારગેનોનું અમારૂં ગુજરાતી કેટલોગ મંગાવવાથી મફત મોકલવામાં આવશે.

THE AMERICAN SWISS WATCH Co. Ltd.

"THE DIAMOND HOUSE"
WHOLESALE & RETAIL JEWELLERS,
25, PARLIAMENT STREET,
CAPE TOWN.

Cable & Tel. Add. "ADVANCING." 'Phones: 22003, Res. 23333.

CHOONILALL BROS.

THE NOTED INDIAN "SARRI HOUSE" IN SOUTH AFRICA.

141, GREY STREET, DURBAN.

ARRIVING BY EVERY MAIL FROM INDIA AND JAPAN

BENARES SARRIES WITH BORDERS AND PLAIN CENTRES,
BUTIDAR BENARES SARRIES IN SEVERAL SHADES
Prices from 60/-, 85/-, 105/- & up to £20.
THE LATEST FROM BENARES CITY.
EMBROIDERED SARRIES 25/-, 35/- & up.
PRINTED VARIOUS LINES of SARRIES from [illegible]/-, 17/- & upwards
EMBROIDERED CREPE-DE-CHENE from 3/6 yd. 42 in. & 45 in. width.
LATEST DESIGN SARRIE CLOTH 44 in width.
from 1/6 yd. 1/9, 2/ & up.
GEORGETTE SARRIES LATEST ARRIVALS
prices from 25/-, 30/-, 45/- & up.
LATEST BLOUSES TO MATCH SARRIES
prices from 12/6, 17/6 & upwards.
ZARI WORK SILK SARRIES IN ALL SHADES
from 55/-, 95/-, 125/ & upwards.

Branches: 38, WICK STREET AND 69, WICK STREET, VERULAM
GARAGE AND SERVICE STATION
38 WICK STREET AND 69, WICK STREET, VERULAM.
'Phone 39, Verulam.

Please note Our Johannesburg Agent: **P. RATANJEE, 60, Bree Street, Newtown.**

ચુનીલાલ બ્રધર્સ

દક્ષિણ આફ્રિકાનું જાણીતું સાડીઓનું ગૃહ

૧૪૧, ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

બ્રાંચેા:
૫૩ અને ૬૦ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

અમારી સાડીઓ મુદ્રેના એજન્ટ
એલાનીસબર્ગ માટે
પી. રતનજી,
૬૦, બ્રી સ્ટ્રીટ, ન્યુટાઉન

ગરાજ અને સર્વિસ સ્ટેશન
૩૮ વીક્સ સ્ટ્રીટ અને ૫૩ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

દરેક સ્ટીમરમાં જાપાન તથા બ્રિંડથી આવે છે

બનારસની મીનાકારીવાળી અને સાદી, તેમજ ભાતભાતની બુટીદાર સાડીઓ રૂા. ૬૦, રૂા. ૮૫, રૂા. ૧૦૫ [illegible] લઇને પા. ૨૦ સુધીની

બનારસથી ઇમ્પોર્ટ આવેલી છે.

કસબ કામની સાડીઓ રૂા. ૨૫ અને રૂા. ૩૫ થી ઉપર.
ભાતભાતની ભાતવાળી સાડીઓ
રૂા. ૧૨–૬ અને રૂા. ૧૭–૬ થી ઉપર.
કસબનું કેપ–દી–શીનનું રૂા. ૩–૧ નું પાર ૪૬ ઇંચ અને ૮૫ ઇંચ પહોળ.
સાડીનું બૉર્ડરવાળું ડીઝાઇનનું કપડું, ૪૪ ઇંચ પહોળ બારની, રૂા. ૬–૬, રૂા. ૬–૦, રૂા. ૭–૦ અને તેથી ઉપર
ઇમ્પોર્ટ આવેલી ઓરગેન્ટ સાડીઓ રૂા. ૨૫, રૂા. ૩૦, રૂા. ૪૫ અને તેથી ઉપર.

સાડીને મેચ પડતાં બ્લાઉઝ રૂા. ૧૨–૬, રૂા. ૧૭–૬ અને તેથી ઉપર.

દરેક રંગની જાતની કામની રેશમી સાડીઓ રૂા. ૫૫, રૂા. ૭૫, રૂા. ૧૨૫ અને તેથી ઉપર.

ઢાકાગોલ્ડલેસ, તબસાં સાગોટ્રેન, રેશમી અને બીજા વાહનોને ઓછામાં ઓછા ભાવે.

દરેક જાતનું મોંઘીમાંનું, ચોસરી પડતરેલા ટોલસેલ ભાવે

મીડચેરટ રેડીમેડ અને રેડીમેડ માપ્સ
ભાવ: પા. ૧૫, પા. ૨૧, પા. ૩૫, પા. ૪૫ અને તેથી ઉપર.

ડીરેક્શનના પ્રેઝન્ટને માપ આરસના તાજ મફતમાં
ભાવ: રૂા. ૧૨–૬, રૂા. ૧૭–૬, રૂા. ૨૭–૬, રૂા. ૪૫. [illegible]

TRY THE LATEST
SUNCRUSH FLAVOUR
COLA SUNCRUSH
To get the true flavour, this must be well iced.
OTHER SPECIALITIES
POPULAR POP
"The King of Ginger Beers."
CLUB SEAL SODA
"Improves your Spirits."
"GIANTS"
The Quart Bottle for 4d.
In all Popular flavours.

'Phone 2-4345

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

DALYS LIMITED.

72, CANADA ROAD, DURBAN.

Sole producers of all Suncrush drinks.

1410

Bhanjee Lavji's Renowned

PURE GHEE

Porbander Ghee with the mark "B. L." and Veraval Ghee with the mark "V.B."

ભાણજી લવજીનું પ્રખ્યાત

પોરબંદરનું B.L. મારકાનું તથા વેરાવળનું V.B. મારકાનું

શુદ્ધ ઘી

અમારે ત્યાંથી ફરીયાદ ભાગે મળશે.

સાઉથ આફ્રિકાના સોલ એજન્ટ્સ

South Africa's Sole Agents.

T. P. DEVSHI & SON

General Merchants

119 Victoria Street,

DURBAN.

'PHONE 22591
25043 RES.

BOX 881.

ભાણજી લવજીનું

પોરબંદરનું શુદ્ધ ઘી

અમારૂં ભાણજી લવજી ફોટો રજીસ્ટરડ માર્ક (B.L. PHOTO) નંબર ૧ પોરબંદરમાં સરકારી લેબોરેટરીમાં પાસ કરાવેલું સર્ટીફીકેટ સાથે સાઉથ આફ્રિકામાં મોકલવામાં આવે છે.

તેમજ અમારૂં ગીરનાર જંગલમાં વેરાવળનું ઘી રજીસ્ટરડ માર્ક (V. B. PHOTO) રજીસ્ટરડ માર્ક નં. ૧. અંને ઘી સાઉથ આફ્રિકામાં પબ્લીક હેલ્થ ખાતાએ (PURE GHEE) ચોખા ઘી તરીકે પાસ કરેલું છે.

અમારા બંને ઘીની સોલ એજન્સી યુનીયન ઓફ સાઉથ આફ્રિકાની પેઢી ટી. પી. દેવશી એન્ડ સન્સને આપેલ છે. ભાવ માટે પુછોઃ

સાઉથ આફ્રિકાના સોલ એજન્ટ્સ

T. P. DEVSHI & SON,
119 Victoria Street,
P. O Box 881.
DURBAN.
Tel. Add. "NATVAR" Durban.
Telephone: 22591, 25043.

ભાણજી લવજી ઘીવાલા
પોરબંદર, કાઠીયાવાડ,
ઈન્ડિઆ.

Tel. Add. "BHANJI" Porbandar.

SOUTH-AFR
11 SEP 1939

INDIAN OPINION

Founded by MAHATMA GANDHI in 1903

No. 36.—Vol. XXXVII. Friday, September 8th, 1939.

PIONEERING IN RELIGIOUS THINKING

By JOHN H. HERSHEY

In "Unity" (Chicago)

ARE we liberals pioneering in religious thinking? Or are we assuming that the day of pioneering is over? Is it for us merely to accept the tradition of past liberals? The answer is that we need to continue to advance in religious thinking. If we advance, then indeed, we are carrying on the basic tradition of the great liberals of the past. That tradition is not so much any particular ideas about man or God, as it is the spirit of free search and inquiry in order to find the truth. Thus we must clearly distinguish between the tradition of free inquiry and the tradition of specific beliefs. To carry on the liberal tradition is to have this free spirit in our time also; it does not mean necessarily that we hold to all beliefs that former liberals have formulated in their search for truth. This is why it is consistent to have differences of opinion within a liberal church or denomination. Thus, by pioneering in religious thinking we mean, first, that we continue the spirit of intellectual freedom; and, secondly, that we also formulate for our time beliefs that seem reasonable. Indeed, if we accept the tradition of the free mind, we are logically bound to be pioneers in our thinking of man and the universe.

There are two important directions which we as progressives can take. One way in which we can pioneer is our attitude towards building a better human society. Another way is in our attitude towards the universe. Let us first consider the former.

Saving the world from its many evils by the method of individuals reforming themselves has been and still is the attitude of many liberals. The slogan, "salvation by character," illustrates this point of view. Evils of to-day, such as juvenile delinquency, exploitation of workers and war are to be corrected by each individual developing his own character. A peaceful world is to be brought about by each person in the nations achieving the spirit of unselfishness in his own soul. If a better world is to come in the varied relationships of human life, then it will come only or mainly through the development of individual hearts. Human society can be saved, if at all, by individual reform. This is the attitude that seems to be held by many liberals.

What shall we, who endeavour to be pioneers in religious thinking in our time, say of this point of view? Certainly, persons of intelligence and sympathy are needed to manage any social system. Certainly, the leaders of labour, industry, government and international relations should be those who are guided by knowledge and inspired by goodwill. The method of individuals reforming themselves is necessary. What follows is not intended to deny this important truth.

But it is not enough. What is emphatically needed is also the reforming of social conditions and the building of a new and better economic, political, and social order. It must be understood that a close relationship between the individual and social conditions does exist. Neither the individual nor society is a static, unchanging thing. On the contrary, individuals change, society, too, is changing and evolving. Therefore, there is a continuous, vital relationship existing between individuals and social conditions. Individuals, especially leaders, help change conditions. Conditions and institutions, in turn, influence the mass of people. Individual leaders, for example, create consumer co-operatives, labour unions, group medicine, churches. These social institutions then influence their members. There is continuous interaction between individuals and institutions, each changing the other. Therefore, in order to bring about the Kingdom of Heaven on earth, it is absolutely essential that not only individuals reform themselves, but that social conditions be changed.

Let us consider some examples illustrating this truth. If juvenile delinquency is to be prevented more than it has been in the past, not merely individual reform of youth is necessary but especially reform of the evil social conditions that breed such youth. The abolition of slums and the establishment of adequate housing are some of the means that help develop youth.

With regard to another problem, consider the liquor question. It is not enough to endeavour to cure drunkenness by preaching that individuals reform themselves. It is necessary that the conditions that encourage drunkenness be abolished. As to just what shall be done, good and wise persons differ. But can there be any question as to the need for some kind of attack on conditions? Whether the method be that of rigid regulation of private traffic in liquor or abolition of all liquor advertisements or [illegible] of state stores or prohibition [illegible] another question. But that conditions in many parts of our country need be changed is certainly evident.

Economic depressions bring both material and spiritual misery to millions of people. It is important but not enough to urge employers to be generous with their employees and fair to the public, or to urge employees to co-operate with business. Depressions will still come if nothing else is done. There must be a change of conditions; only then is there some hope that depressions will end. Just what changes should be made is a matter about which people differ. But whether it be a minor or drastic change of the capitalist system, or the establishment of a different economic system, some change in conditions that breed depressions is necessary. Not merely individuals, but the economic order itself must be changed.

If we are to have peace among the nations, it is essential but not enough that the peoples of the various nations possess the spirit of goodwill. It is also necessary that conditions which help to make war be eliminated, and that conditions which help to make it easier to settle disputes be created. Religious progressives must therefore teach that relationships among the nations need to be changed so that war will be discouraged and peace encouraged.

It may be said by some, however, that when a church teaches the need of social action and reform, it is then "mixing in politics." If by that phrase is meant the giving of support by the

(Continued on page 338)

Indian Opinion

FRIDAY, SEPTEMBER 8TH, 1939

Hitlerism Vs. Imperialism

SEPTEMBER 1939, will be written in the history of the world as a fateful month. Germany began war on Poland on the 1st and Britain and France after giving an ultimatum to Germany to withdraw her troops declared war against it on September 3, the ultimatum having been ignored. Thus all desperate efforts by Britain to avert war have failed and the world is to once again witness the grim spectacle of wholesale slaughter of mankind for territorial gain as was witnessed a quarter of a century ago, the horror of which is still fresh in the minds of the people. A gloom is cast over the world. One can only behold a deep sight of anguish and say to oneself "What is to be the fate of the world?" God alone can tell. Our sympathy goes out not to those who are actually at war but to the innocent victims. Hitlerism no doubt is a curse to humanity and it is destined to be destroyed. But is Imperialism any better? Can it be truly said that it has perpetrated evil in a lesser degree than Hitlerism? Comparatively speaking we would have no hesitation in saying that Imperialism has been worse than Hitlerism, for all the evils perpetrated by the former have been clothed in a saintly garb, while the latter has appeared in its grim naked form. War is declared against Germany because the great principles of humanity, justice and morality among the nations of the world are endangered: because Germany is seeking world domination by methods of force. Was not the same plea made in 1914? And did the promised peace come to the world after the Great War? What guarantee is there that things will be different after the present war? The war is between Hitlerism and Imperialism, both of which are equally worthy of being destroyed for neither has brought nor can bring peace to the world.

It grieves us to utter these hard words at a time when our hearts are full with anguish. But it is better to be brutally frank than to be hypocrites. We can but pray that the Almighty may in His great mercy cause the cruel claws of the Demon of War to be withdrawn and bring sane counsels to rule over mankind that peace and prosperity which have long vanished may once again reign over the weary world.

South Africa's Position

WE must take note of the recent lightening changes that have taken place in South Africa as a result of the war having broken out in Europe. General Smuts has once again risen to the occasion at a time of grave crisis when the interests of South Africa are at stake. He did so always in the past and he has done so once again. The boldest Nationalist cannot doubt the sincerity of General Smuts in regard to protecting the rights and interests of South Africa. General Hertzog and his colleagues are once again on the wrong. We fully sympathise with the wounded sentiments of the Nationalists of South Africa. But they have really very little cause left to cry over their past hurts. South Africa's position in the British Commonwealth of Nations is an enviable one. In every sense of the term South Africa is an independent nation. In seeking further concessions, we fear, the Nationalists are a bit too ambitious. Those who believe South Africa can be self-contained to the point of selfishness are really not the friends but the enemies of South Africa. As an equal partner in the British Commonwealth of Nations the ordinary rules of common decency demand South Africa's unflinching loyalty and co-operation to the partners that are in trouble. General Smuts has adopted the correct line and we have no doubt he will receive the fullest support and co-operation of every sane person in the country.

In so far as Indians are concerned, in this hour of trial, it will be the duty of every Indian, as a loyal citizen of South Africa, to be prepared to do his duty when the call comes. We have many a duel to fight with the Union Government but a Satyagrahi never deals a blow below the belt; and to embarrass the Government when it is in trouble would amount to doing so. Our grievances will therefore have to be subordinated to the greater cause at issue. To the nation, of course, we should act in such an exemplary manner that when the time for considering our cause comes no further convincing proof will be required to justify it.

Let us take note of the appeal made by the Prime Minister, General Smuts, to the people of South Africa, "that it is their duty to-day to maintain a calm and orderly attitude, to discuss their differences without heat or passion in a spirit of reason and tolerance and goodwill. Let there be no violent ebullitions of feeling, no provocative public meetings." Let us show our unflinching loyalty to South Africa in thought, word and deed.

How India Stands

THE position of India is different to that of South Africa. She holds the most important place in the British Empire, but only as the hand-maid of Britain. Britain has made use of India's resources at Britain's own will; never with India's consent. India has never been allowed to use her own mind when Britain has needed her services. To-day nine out of eleven Provinces have been given Provincial autonomy. They are but toys given to India to play with. The key positions are retained by the Central Government and the Viceroy may at any moment withdraw those toys. Hitlerism has only just recently come on the scene while India has been raped by British Imperialism for over hundred and sixty years. The Princes are like the pilots of Britain. No wonder they have all expressed their unflinching loyalty and offered their wholehearted co-operation to Britain. But the people of India have not yet spoken. Mahatma Gandhi had an interview with the Viceroy for two hours and so did other leaders and we do not yet know what the people of India have said.

The Viceroy in his call to the country has rescinded India of Germany's challenge to the "great principles of humanity, justice and morality which are in no country valued more highly than in India." "Failure to take up the challenge," he said, "would destroy for mankind any hope of true progress and development." Are the people of India to be shamed if they take these words with a pinch of salt? Have these principles been fulfilled by British Imperialism in India? Have they not been hopelessly violated? What has Britain done to win the friendship of India who has cherished these great principles of humanity, justice and morality from time immemorial? It remains now to be seen whether India is going to be allowed to act according to her own will or whether she is destined to shine like the jewel of the Empire once again only as the hand-maid of Britain. She will prove her worth in any case, we have no doubt, even as she has done in the past. Whatever she may or may not do she will not be an obstruction to Britain in her hour of trial.

Profiteering

NO sooner did the war begins sound than the prices of rice and other commodities began to soar high to the extent that they are increased almost to 100 per cent. Calcutta rice obtainable at 17s. to 19s. before war is now quoted at from 25s. to 30s. The consumers since last Saturday have been aware that if they failed to buy rice at the increased price right away the price would still rise higher. Many who were in a position to do so, in their confusion and anxiety, actually purchased large quantities of rice at that high price, but what about the poor who could not afford to do so? Protests against this abnormal increase in the price of rice which is the staple food of Indians have been pour-

ing from all over the country and strong resentment is expressed at the unscrupulous manner in which merchants have been making exorbitant profits from the poor man's pocket. We cannot but condemn the attitude of the merchants who have been so heartless as to indulge in unscrupulous profiteering at a time when the tendency of every person should be so to humble and helpful to one another. It is a pity that the merchants who should really set a better example should themselves require to be checked and that the aid of the authorities should be required to do so. Attempts have been made by local leaders to keep the price down. But that does not help the poor man. The motive underlying this move to keep the price down a little is not so much to benefit the poor consumer as it is to seek cheap advertisement and to profiteer at the same time. Two prominent merchants distributed circulars all over advertising that they would sell Calcutta rice at 6s. 3d. per quarter bag, and thereupon, a dozen other merchants have advertised, that they are prepared to sell the same rice at 6s per quarter bag. The poor ignorant consumer of course is confused and rushed of 6d or 9d extra per bag. The point is that there is no justification for any increase whatsoever in the ordinary price of rice, and no merchant is competent to stipulate a maximum price. What is required, therefore, is a thorough investigation by the Government of all the hoardings of rice and to take strict steps to see that no profiteering is done by the merchants. All other attempts that have already been made are only in the interests of the merchants themselves at the expense of the consumers which should be put a stop to with the least possible delay. We are glad to note in this connection that the Minister of Commerce and Industries has expressed his determination to suppress any attempt to profiteer at the expense of the consumer and that the National Supplies Control Board has also notified that it has been directed by the Minister to investigate the circumstances under which wholesale and retail prices have been or may be increased. The withholding or hoarding of essential foodstuffs and other commodities is also to come under investigation. We hope adequate steps will now be taken by the authorities concerned to prevent the exploitation of the poor consumers by unscrupulous merchants.

We whole-heartedly endorse the following comment made by the *Natal Mercury* on the profiteer: "He is just as much an enemy of the community as anyone who aligns himself with Hitler, and entitled to less respect, for he does nothing but wait for on the suffering of others. There is no need at present for any [illegible] rise in the price of essential foodstuffs. Stocks cannot yet be exhausted, and while the British Navy commands the seas the continuance of future supplies is assured. No mercy should be shown to those who take advantage of the present situation to line their purses at the expense of their fellow men."

PROTEST AGAINST PROFITEERING IN RICE

[illegible] Joint hon. secretaries, Messrs. K. Naidoomuney and M. Gopaul Seldon, of the Pietermaritzburg Branch of the Colonial Born and Settlers' Indian Association, have recently forwarded the following telegram to the Hon. the Minister of Commerce and Industries:

"Indian community alarmed at sudden increase in price of rice and other commodities. Considerable stock being loaded up by local merchants. Association feels no justification for such profiteering by the traders and urges immediate intervention by your good-self."

A meeting of protest is called on today, September 10 at 2.30 p.m. at the I.Y.M.A. Main Hall, Church Street, Pietermaritzburg. The Association particularly requests Indian consumers not to be perturbed and not to rush and procure excess quantity of the various commodities on which prices have been put up and urges them to purchase sufficient requirements as in normal times, as there is a possibility in the near future through the authorities' intervention, that the prices will be accordingly reduced. Rice especially is plentiful and held by the traders.

Similar telegrams have been sent by the Colonial Born and Settlers' Indian Association (headquarters at Durban), the various branches of the Congress, the Hindu Indian Society and other bodies. Meetings of protest have also been held during the week in Durban and Verulam.

Indian Social Service Committee

The following resolutions were passed at a mass meeting convened by the Indian Social Service Committee at Clairwood last Monday:—

"This meeting places on record its strong protest against the unconscionable and undue profiteering by Indian merchants and storekeepers in essential and necessary Indian commodities, both local and imported, which in some cases have increased to 100 per cent., causing a widespread anxiety among the labouring classes of Indians.

"This meeting hereby requests the Government to take immediate steps to stabilise prices which are being increased from day to day since the position is becoming desperate owing to the poor financial position of the overwhelming majority of the Indian population."

City Council Takes Action

The City Council's Finance Committee on Monday, September 4, recommended unanimously that the Mayor be asked to approach the Government to take action on the lines of appointing a controller of prices in Durban. It was urged that this was necessary, particularly in regard to foodstuffs, to prevent profiteering. The Committee had before it a letter from Councillor H. H. Kemp referring to alleged profiteering in rice. There should be control of prices by some authority other than the merchants, be maintained.

The Mayor Sends Telegram To Government

The Mayor of Durban sent a telegram to the Minister of Commerce and Industries emphasising that it was urgent that immediate steps be taken to relieve conditions among poor Indians resulting in the abnormal increase in the price of rice. To stop speculation and profiteering," the telegram continues, "I, after consultation with the Agent-General for India and Mr. A. I. Kajee, secretary of the South African Indian Congress, seriously suggest that the price should be fixed by proclamation at a maximum of 5½d. 6d. a bag for Calcutta and Burma rice and 27s. 6d. for Bombay rice, plus 1s. 6d. retailer's profit."

Agent-General Explains

Mr. S. Ridley, secretary to the Agent-General, writes to the *Natal Mercury* as follows:—

Sir,—In your issue of Tuesday you report a telegram issued yesterday by the Mayor of Durban to the Minister of Commerce and Industries on the subject of control of rice prices. It is understood that some people infer that the prices suggested in that telegram were agreed to by the Mayor and the Agent-General. I am therefore to inform you that the Agent-General merely expressed himself in favour of the general policy of the fixation of a maximum price, and that he made it quite clear that he did not agree to any particular price.

Durban Chamber Of Commerce

The Durban Chamber of Commerce issued a statement saying that there was no justification for a rise in the price of rice.

UNION'S POLICY IN THE PRESENT CRISIS

AN important debate took place in the Union House of Assembly on the present international situation on Monday, September 4. The following statement was made by General J. B. M. Hertzog, the Prime Minister, as to what the policy of the Union should be:—

"The existing relations between the Union of South Africa and the various belligerent countries will in so far as the Union is concerned persist unchanged and continue as if no war is being waged."

"Upon the understanding, however, that the existing relations and obligations between the Union and Great Britain or any other member of the British Commonwealth of Nations, in so far as such relations or obligations result from contractual undertakings relating to the naval base at Simonstown; or from its membership in the League of Nations; or in so far as such relations and obligations result more implicitly from the free association of the Union with the other members of the British Commonwealth, shall continue unimpaired and shall be maintained by the Union, and no one shall be permitted to use Union territory for the purpose of doing anything which may in any way impair the said relations or obligations."

The following amendment was moved by General Smuts, the Deputy Prime Minister:

"This House declares that the policy of the Union in this crisis should be based on the following principles:

"(1) It is in the interest of the Union that its relations with the German Reich should be severed and that it refuse to adopt an attitude of neutrality in this conflict.

"(2) The Union should carry out the obligations to which it has agreed and continue its co-operation with its friends and associates in the British Commonwealth of Nations.

"(3) The Union should take all necessary measures for the defence of its territory and South African interests, and the Government should not send forces overseas as in the last war.

"(4) This House is profoundly convinced that the freedom and independence of the Union are at stake in this conflict and it is therefore in our interests to oppose the use of force as an instrument of national policy."

General Hertzog's motion was defeated by 80 votes to 67 and General Smuts' amendment was carried by 80 votes to 67.

General Hertzog's Speech

Defending the policy outlined by him General Hertzog said, if the policy were adopted the Union would not only be able to keep out of war, but would also be able to fulfil all its obligations to the British Commonwealth of Nations. This was the fullest extent to which the Union could go in helping Great Britain. It had to be borne in mind that the Union had a population of only 2,000,000 people and could not go any further in lending assistance.

General Hertzog said he had as yet met not a single person who held the opinion that the Union should send men overseas to take part in the war. The Union would be able to resist any attack which might be made on Simonstown and would carry on the present position as regards Simonstown.

"Is it not a fact that during all the time I, myself, General Smuts and other members of the Party have repeatedly insisted on our promise to the nation that we would not take part in any war unless it was in our direct interest to do so? Was it not the duty of those who are now taking the other view to have explained their attitude at that time? I have not deserved to be left in the lurch by my colleagues in a time such as this.

The Afrikaner nation had suffered much in the past and if it had to be plunged into a war now such misery would follow that it would take a full 50 years before the nation recovered again.

General Hertzog said he was proud of one thing. The Afrikaner nation at no stage could have accused him of being disloyal. Similarly, he challenged anyone to say that he had ever been lacking in his loyalty towards the English-speaking people.

"We belong to the League of Nations, but at the same time we are a free, independent nation—as free as England herself—and we must exercise that freedom with the best possible effect."

No Obligations

Although the Union was a member of the British Commonwealth of Nations and there was the fullest goodwill towards England, the Union would never buy that goodwill at the cost of her independence. If the Union took part in this war, General Hertzog said, he could conceive no occasion upon which the Union would be able to keep out of a war.

It was being said that the Union must enter this war because Germany had shown that she was out for world domination, proceeded the Prime Minister. He had, however, followed carefully every step taken by Germany and asked himself whether the interpretation that Herr Hitler was out for world domination was correct. If that had been the case no one would have opposed Germany more fervently than he himself. There was, however, no proof that this was Herr Hitler's object.

"In 1935 when I attended the Imperial Conference I predicted to British statesmen step for step what would happen if that monster the Treaty of Versailles were not altered so as to return to Germany what had been taken from her," said the Prime Minister.

Because Herr Hitler had since then taken those territories it was now said that Herr Hitler was out for world domination. That was a totally wrong interpretation of his action.

General Hertzog said he had gone through the same struggle as Herr Hitler. If the injustice of the Treaty of Versailles were not removed there would never be peace in Europe. He had always said that unless this were done the soul of Herr Hitler and the German nation would be so embittered that Germany would do anything to put an end to her humiliation. He said this, said General Hertzog, because of the false accusations which were made against Herr Hitler.

"I have gone through this struggle myself and I know what it is to be trampled underfoot so long that eventually one prefers destruction to further humiliation," said the Prime Minister. "We are now being asked to go to war. We have not the least right to do that, and if we enter the Afrikaner nation will suffer such a shock that it will take years before we recover."

General Smuts' Speech

In the course of his speech General Smuts said:

"I wish this House and the people of this country to realise as clearly as I see it what really is the position, what is at stake and what is the exact difference between the point of view of the Prime Minister and his friends in the Cabinet and myself and some others in the Cabinet.

"It is a very grave national occasion this. For more than six years we have had a measure of co-operation in this country which I, at any rate, and the vast majority of the people of South Africa welcomed in a very great measure. If my principles and my functions allowed me, I would not do anything in the world to disturb that state of co-operation which has been so beneficial, in my opinion, in the history of the country for so many years.

"I have never in all these years of political co-operation made a serious point out of a difference on small issues.

I have always been prepared to give way to help peace and see the young life of this nation given a chance. To-day I come to a point where I have to call a halt and adopt a different attitude, and I wish to put it to the House that it is because I am convinced that we are up against the most vital issues for the future of this country.'

What was the point at issue? General Hertzog had said the point on which General Smuts and his colleagues had broken with the Prime Minister was that he (General Smuts) supported policy of active participation in war.

'The position we take up is this," said General Smuts: "It would be wrong and it would be fatal for this country not to sever relations with Germany at this stage. We think it would be fatal for this country to continue to consider Germany as a friend and to continue as if nothing has happened in the world.

"Participation in war is a different matter. The situation of South Africa may be such, and I am afraid it is [illegible] such, that our active participation in the measure and degree of the Great War will be very difficult. We shall have to look after our interests in this country and probably that will engage all the resources and effort of which we are capable.

The Difference

"Is Germany under the circumstances of to-day going to be considered as a friendly Power, or are we going to take what I consider the proper course and sever relations with her? That is the point on which we have broken. The question of our active participation is not at issue. To my mind if we are to take up the middle course the Prime Minister proposes we would be adopting an attitude unknown to international law.

"In war you are either a friend or an enemy. The Prime Minister wants to be a friend, but he wants to temper his friendship with acts and behaviour which no hostile Power will ever recognise as legal or proper. If we are prepared to adopt this course of modified neutrality we shall be up against the gravest difficulties possible. No nation in the world—certainly not Germany—would be under an obligation to recognise that behaviour.'

In the end South Africa would probably be forced to take sides one way or the other.

"Is it not far wiser and better to adopt a clear cut line, recognised by international law, recognised by the usages of nations, and sever relations with Germany and look upon her as an enemy?

"The policy we favour is that we shall sever relations with Germany, have no trade with her, have no truck with her, that her representatives in this country, her ships in our harbours all be treated on that basis—the recognised basis of international law.'

General Hertzog had said this was an affair with which South Africa had nothing to do. That raised the issue of the Union's whole outlook on this matter. He was profoundly convinced that although Danzig and the Polish Corridor and Germany's attack on Poland were the immediate *casus belli*, the real issue went far beyond Danzig and Poland and touched South Africa vitally.

There might be a difference of opinion on this matter but in his view it was quite clear. General Hertzog had said South Africa had nothing to do with it. "He made a statement here to-day which no doubt will be carefully pondered by the country and which to me, I regret to say, reads like a complete justification of Herr Hitler.

"I will the honourable members, when they consider this whole matter and the line of conduct which has been put to the Union, carefully to consider that—that the action of the Prime Minister is not only to minimise the importance of the present matter, but virtually to give a lengthy justification of the German Chancellor. I do not think the people of this country in their own vital interests as South Africans will be justified in taking that view."

Great Change

There had been a great change in the past six months. In September, 1938, they had been prepared to a large extent to trust Herr Hitler, to recognise that there was a very strong case in his favour when he claimed the return of the Sudetenland to Germany and to make concessions to him. But since that time they had seen an entirely new German people—the whole [illegible] forcibly overcome and supressed [illegible] country.

They dared not close their eyes to these developments which had shown the real objectives and motive of the German Chancellor. Not only had Mr. Chamberlain altered his action and reshaped his policy, but practically the whole world had done so. This new phase was not merely an affair of Danzig and the corridor, but an opposition to a new force by which Germany was out to dominate the world.

If that was to be Germany's policy he asked the House "What about this country?"

"You notice the next demand after Danzig has been wiped off the slate and is going to be the return of the German colonies. As far as South Africa is concerned and its special interests, the question we have to face is what is our position going to be when we are treated as Austria and Czechoslovakia have been treated and as Poland is now being treated, when we are faced with a superior force and have to surrender what we consider vital to the Union at the point of the bayonet?

Close Issue

"We are not dealing with a far away problem in Eastern Europe, but with an issue which may touch us here."

General Smuts said the Prime Minister had declared that we were going to observe our obligations as a member state of the League of Nations and the British Commonwealth of Nations. At the same time, however, we were going to look upon the German Reich as a friendly nation.

"To my mind, however we phrase it and attempt to disguise it and wrap it up in all sorts of subterfuge, such an action would practically dissociate us from our friends in the Commonwealth. Nothing would be more fatal for this country, poor as it is in defence and rich as it is in resources, than to dissociate itself directly or indirectly from its friends in the Commonwealth.

"It is not only a question of loyalty and self-respect, which I assume we all feel deeply—it is a question of the gravest importance and deepest interest for the future of South Africa.

"If we dissociate ourselves deliberately and conspicuously from the line of action by the other members of the Commonwealth we are going to get what we deserve and the day will come—and it will not be far off—when the same treatment will be applied to us. And when the day of trouble comes—and it is bound to come as surely as we are seated here—when the German demand for the return of South West Africa is made at the point of the bayonet, we will stand alone.

"No, sir, I think that from the narrowest point of view of South Africa's own interests we would be false to the future security and safety of South Africa if we adopted the course advocated by the Prime Minister."

PIONEERING IN RELIGIOUS THINKING]

[*Continued from front page*

church to a political party or candidate, then the church certainly should not mix in politics. It would be as difficult, as well as undesirable, for a church to have all of its members belong to a particular party, as it would be for a political party to have all of its members adhere to a particular church. But some liberals seem to mean that churches should not even discuss and study in pulpit and classes the great social issues from an ethical point of view. If mixing in politics means doing these things, then churches should certainly mix in politics! If we are to build the Kingdom of Heaven on earth, then it is absolutely necessary that social action and reform be sought as a means to that glorious fulfilment.

As pioneers in religious thinking in our time, we must therefore advance beyond the teaching that reforming individuals is enough to bring about a better world, to the attitude that reforming [illegible] political and social orders is necessary. Let our slogan be, "salvation by character and social action." Liberal religion thus becomes more than something merely personal and subjective; it becomes social and objective. Holding fast to this social conception, liberal religion can arouse fervour and be practical in everyday life. Loyalty to the great purpose of establishing a new social order, a Kingdom of Heaven on earth, becomes a driving power in our being. The day of liberal religion is not done, and the distinction between liberals and conservatives still remains, if we emphasise the religion of devotion to the building of a new and better social order for men, women and children.

Progressive religion, as we have seen, should go beyond the individual to the social. It is not only necessary that religion means our deep concern and effort for a humane social order. But even this is not enough. There are still wider horizons than the individual or even humanity. These are universal and cosmic horizons. Liberal religion needs to be cosmic in scope, needs to open our souls to the wonder and glory and beauty of the living universe. Unfortunately, however, some liberals think of religion as being social only, ignoring the universal elements. Some, on the other hand, think of religion as being only the worship of the infinite, ignoring the social aspects. A fully-rounded religion takes in both the social and the universal. Therefore, let us consider in what way we can be pioneers in our attitude towards the universe.

The knowledge achieved by scientists suggests that this amazing and complex universe is nevertheless a unity. The science of the stars discloses an orderly system in which the earth, the other planets and the sun form a pattern. Furthermore, our solar system is but a part of the great galaxy of stars we call the Milky Way. As our galaxy is but one of millions of galaxies which together form the supergalaxy or universe. That space and time are bound together, that gravitation extends to the vast reaches of space, that evolution of stars and systems occurs through time, that light rays speed through space bringing light from distant stars to our eyes—all these facts point the sublime thought of the unity of all things.

The sciences of matter indicate that the atomic elements form definite patterns, and that they evolved somehow from one primordial element. The science of life makes plausible the proposition that all living things are united in the sense that all are made of the same fundamental protoplasm. Ethnology shows that it is highly probable that all existing races of mankind sprang originally from one common stock. Many of the different schools of psychology are based on the idea of the intimate relation between the body and the mind of the human being. History and sociology show the interchange of trade and culture ever going on among diverse nations and races.

Thus, this complicated, mysterious world of atoms and earth and man and stars is nevertheless a unity. From all these conclusions of science it is reasonable to assume the reality of a cosmic order, a universal life. By the term "cosmic order" is meant the pattern and organisation of the whole universe in space. The term "universal life" signifies the processes ever going on in the vast universe of time. This cosmic order and universal life constitutes one eternal reality which is God.

The various sciences also make reasonable the thought that we human beings, as well as all living things, are rooted in the universe as a tree is rooted in the soil of the earth. Physically, we are made of the same elemental stuff as the earth and the stars. Biologically, we are bound together to all living things on this planet. It is probable that life itself sprang somehow from what we call matter. Historically, the human race is bound together in what is very likely a common origin. Our conscience relates us to our group and even to humanity, for ideas of right and wrong have evolved among human beings in the process of their living together. Our aesthetic sense binds us to the sights and sounds of beauty that are around us. There is a relation between our sense of beauty and the world which contains beautiful objects. Our brains have evolved in this universe, and when we discover its laws, we are related through understanding with the system and law of nature.

The knowledge thus far gained by man makes reasonable the idea of a universal life, a cosmic order, which is God. Furthermore, as we have just seen, knowledge makes probable the thought that our whole being—physical, mental, social and spiritual—is rooted in the process and structure of the universe itself, in the cosmic reality we call God. Therefore, as pioneers in religious thinking, we can develop this thought of God and our relation to God.

The affirmative idea of God has thus far been advanced. The idea presented here is opposed to two other attitudes towards the universe, which shall be considered briefly. In the first place, the universe is not alien to us. If our whole being is a part and parcel of living reality, then we can hardly think of the universe as alien to us. In the second place, God is not a personal providence—only the [illegible] of [illegible] [illegible] [illegible] personal providence conceived of being either transcendent or indwelling. Liberals used to debate with Trinitarians the question whether Deity is one person or three persons. The basis of argument is surely changing now. The discussion is becoming more and more whether God can properly be considered a personal providence at all. The question is whether Deity is a personal providence or the super-personal cosmic order. Thus according to the thought of God suggested in this article, the universe is not alien to us; God is not a personal providence; but God is the universal life, and our lives are rooted in that life.

From a practical point of view, how can we attain this cosmic consciousness, this awareness of the sublime, eternal unity of all things? To absorb the truths of the sciences so that we not merely understand but also feel their meaning, is an aid. Music may help us in giving us a sense of the rhythmic universe. Paintings, such as those of the artist Roerich, may enlarge our horizons. Observing with appreciation the earth and sea and sky and the multitude of living creatures is another way to attain consciousness of the eternal beauty. As sincere worshippers in a church we may be "led unto the thinking of the thought divine." As citizens of the living universe, we are aware not only of ourselves and of humanity but also of the order of things which includes us but vastly more. Liberal and progressive religion, then, can open men's minds and hearts to the wide horizons of the universe, can make us feel wonder and awe in the presence of sublimity, can help us feel that we are part of "one stupendous whole." The indescribable beauty of the cosmos is, for the modern man, the glory of God. To achieve a vision

of God is to partake of one of the greatest experiences possible to human beings.

We as liberals and progressives in religion can carry on the great tradition of free search and inquiry according to experience, science, reason. But in possessing that spirit to-day, we may arrive at conclusions about man and God that are different from those held in the past. We too must be pioneers in religious thinking. In our continued quest, two directions in which we can move have been suggested. Pioneering in our thought of man, we come to the conclusion that we must preach and practise reform not only of individuals, but also of conditions and the social system. Pioneering in the thought of God, we come to the conclusion that the universal life and beauty and order is God. The day of the liberal church is not done if we continue to be pioneers of a vital religion.

Things In General

Union's New Cabinet

GENERAL HERTZOG has resigned. General Smuts has formed the new Union Cabinet as follows—General J. C. Smuts, Prime Minister, Minister of External Affairs and Minister of Defence; Colonel Deneys Reitz, Minister of Native Affairs; Mr. J. H. Hofmeyr, Minister of Finance and Education; Mr. R. Stothford, Minister of Commerce and Industries; Colonel W. R. Collins, Minister of Agriculture and Forestry; Mr. H. G. Lawrence, Minister of Interior and Public Health; Mr. P. G. Sturrock, Minister of Railways and Harbours; Mr. G. P. Oliviers, Minister of Posts and Telegraphs and Public Works; Mr. W. D. Madeley, Minister of Labour and Social welfare; Senator A. M. Conroy, Minister of Lands; Dr. Colin Steyn, Minister of Justice; Colonel C. F. Stallard, Minister of Mines; Major P. V. G. Van Der Byl, Minister without Portfolio.

Union At War With Germany

General Smuts's first act as new Prime Minister was to sign a proclamation severing relations with Germany and stating that for the purpose of all laws the Union was at war with Germany.

Gandhiji Appealed To Hitler

A Reuter's message from Simla dated September 6 states: The fact that he wrote to Herr Hitler on July 23 was revealed by Gandhiji after an interview with the Viceroy. Gandhiji wrote: "It is quite clear you to-day are the one person in the world who can prevent a war which may reduce humanity to a savage state. "Must you pay that price for an object, however much worth it may appear to you to be? Will you listen to the appeal of one who has deliberately shunned the method of war not without considerable success?" Gandhiji referring to this letter said: "How I wish even now he would listen to reason and to the appeal of almost the whole thinking mankind not excluding the German people themselves." Having made the position regarding National Congress quite clear, Gandhiji said he told the Viceroy his own sympathisers were with England and France from a purely humanitarian point of view.

The British War Cabinet

In the War Cabinet announced on Sunday, September 3, Mr. Neville Chamberlain is Prime Minister. Mr. Winston Churchill comes in as First Lord of the Admiralty, and Lord Hankey will be Minister without Portfolio. The other ministers are unchanged, the portfolios being as follows:—Sir John Simon, Chancellor of Exchequer; Lord Halifax, Secretary of Foreign Affairs; Lord Chatfield, Minister for the Co-ordination of Defence; Mr. Hore Belisha, Secretary for War; Sir Kingsley Wood, Secretary for Air; and Sir Samuel Hare, Lord Privy Seal. Further Ministerial appointments outside the War Cabinet, are Sir John Anderson, who was formerly Lord Privy Seal and in charge of the A.R.P. He will probably appear in a further list still as a Cabinet Minister. Mr. Chamberlain invited Sir Archibald Sinclair to accept a Cabinet office, but after consultation with the Liberal Party, Sir Archibald informed the Prime Minister he and his friends considered they could render better service to the nation and the Government by supporting all necessary war measures from an independent position.

Viceroy's Call To India

A MESSAGE from Simla dated September 4 states: A proclamation has been issued by the Viceroy announcing the outbreak of war and the existence of a grave emergency threatening the security of India.

The Viceroy in the course of a broadcast uttered an impressive call to the country to take up Germany's challenge to the great principles of humanity, justice and morality in no country valued more highly than in India.

Failure to take up the challenge, he said, would destroy for mankind any hope of true progress and development.

"In a cause such as this, I am certain that the whole-hearted sympathy and support of all this great country whether British India or the Indian States will be forthcoming without distinction of class or creed, race or political party.

"I am confident that on the day on which all that is most precious, most significant in civilisation stands in peril, India will make a contribution on the side of human freedom as against the rule of force, and play a part worthy of her race among the great nations and historic civilisations of the world."

Umkomaas Indian Association

A mass meeting of Indian residents of Umkomaas was held on Sunday afternoon, September 3, at the Umkomaas Government Aided Indian School. The Umkomaas Drift Indian School Committee and the Umkomaas School Board combined and formed a new body, designated as the Umkomaas Indian Association. The Umkomaas Drift Indian School also amalgamated with the Rosenroth Indian School and it was unanimously decided that the new name of the amalgamated schools be designated as the Umkomaas Government-Aided Indian School. The meeting authorised the Umkomaas Indian Association to serve Indian education generally in Umkomaas and conduct all affairs relating to the general welfare of the entire Indian community in that district. The following office-bearers were elected:—Patron: Hon. J. H. Hofmeyr, and Dr. G. D. H. Wallace; chairman: Mr. C. R. Naidoo; vice-chairman: Mr. G. S. Patel; secretary: Mr. M. S. Ismail; treasurer: Mr. L. R. Jadu; school managers: Mrs. T. Naidoo; committee: Messrs. M. H. Singh, P. Gayadeen, G. Roopb Singh, S. R. Pedayachie, P. Coopoosamy Moodley, P. Venketsa, S. N. Chetty, Bhimo, P. Moodley, C. Naidoo, F. Manuel, A. S. Goyander and Mrs. Ramzekia. Mr. M. K. Varma, the headmaster of the school, moved a vote of thanks.

Ceylon To Have Agent In Union

The Government of Ceylon proposes to appoint a trade correspondent in South Africa to develop business contacts resulting from Ceylon's participation in the Empire Exhibition in Johannesburg during 1936. The trade correspondent will act in a similar capacity to the honorary trade agent in South Africa, who represents New Zealand, and the

(Continued on page 351)

SEGREGATION IN SOUTH AFRICA

III

THE second part of the Bill, as has been already explained, refers to the prohibition of the grant of new licences to Asiatics, of the occupation by Asiatics of areas not occupied by them on the 30th April 1939, and of the change of business premises by Asiatics, without the permission of the Minister of the Interior. This part of the Bill was most strenuously opposed as not only uncalled for, but as a violation of the Gandhi-Smuts Agreement and the Capetown Agreement, and as going beyond the Minister's own professed intention of "pegging," the Indian interests and as anticipating the Government's policy of compulsory segregation, notwithstanding protestations to the contrary, and as introducing for the first time discriminatory legislation against Asiatics as such. From the debates it would also seem that the Minister of the Interior and his supporters were at cross purposes on the question of residential vs. commercial segregation.

The Minister defended his proposals in this behalf on the ground that he wished to "stabilise" the position during the *interim* period, pending a final solution of the problem. The question was debated at length whether there was any need for pegging, considering that such action interfered with the existing rights of Indians. The Minister of the Interior, as has been pointed out in the previous articles on the subject, confessed that he had no evidence and that the Murray Commission was asked not to enquire into the question of penetration by Asiatics of European areas. Dr. Malan emphatically denied that any penetration had been proved. Speaking on the third reading on the 2nd June 1939, he said:

> This Bill, furthermore, tries to circumscribe the holding of land by Asiatics in the Transvaal, land which they desire to hold for occupation or for trading purposes. I feel that so far as that is concerned—at any rate the necessity of dealing with it by a temporary measure of this kind—I feel that that necessity has not been convincingly proved by the Minister or anybody else; where in a temporary measure of this kind a provision of that kind is laid down where one has a circumscribing measure, one should prove that the condition existing at the moment is urgently in need of reform and is very dangerous. That has not been proved.

He quoted statistics from the Government's own Year Book to show that the proportionate growth of Indian

By
P. KODANDA RAO
In "The Servant Of India"

(Concluded from last week)

licences was smaller than that of the Europeans, and that, in some respects, Asiatic licences had actually decreased. Mr. Hofmeyr was also of the view that pegging was not necessary. He said:

> The test of the Bill deals with the other aspect of the matter in respect of which pegging is proposed... There it cannot be said that pegging is essential. In reality it is a concession to a contention which has not been established.

When he was Minister of the Interior he had caused enquiries to be made of magistrates as to whether

BHULABHAI DESAI
HIS SPEECHES

Published in book form. Of particular interest to students of Politics, Law, Economics and Commerce.

The Book contains the great leader's lectures on these and other subjects of national interest.

Price 8s.

Please write to:
"INDIAN OPINION"
Phoenix, Natal.

the situation had changed since the Lange Commission reported in 1921, and the evidence so collected showed that "there had been no substantial change." Regarding the Murray Commission, he said:

> Evidence was also laid before the Murray Commission in regard to this question of penetration. I do not think that evidence can fairly be adduced as proof. That Commission has not pronounced on that evidence because it was outside its terms of reference, but the evidence, if one reads it, tends clearly and definitely to confirm the contention I have put forward this afternoon. I think, then, that the statement about excessive penetration, which is alleged to have taken place, has not been established and cannot be established.

It is thus clear from the negative and positive statements of three successive Ministers of the Interior that there was no penetration which needed pegging.

Apart from the lack of proof of penetration, the circumstances of the Transvaal militate against such penetration taking place. As Dr. Malan said, the grant of licences in municipal areas is in the hands of municipalities whose policy is to reduce Indian trading licences, and "municipalities in the Transvaal feel much stronger in this matter than the Government." As Mr. Hofmeyr put it, "There is no need for a single new licence to be issued to an Asiatic to-day, except with the consent of the municipality or the Rural Licensing Board, and in practice the policy adopted by these bodies has been a most respective policy. This confirms what I have said that there has been little increased penetration in recent years. Furthermore, as Mr. Leslie Blackwell pointed out, the Act of 1932 laid down that "no person might obtain a licence if he is not entitled legally to occupy the premises in respect of which the licence is issued. If there is illegal occupation there can be no licence issued." These double safeguards render penetration practically impossible. If, in spite of these stringent hurdles, some licensing authorities occasionally grant a new licence, "it is because" as Mr. Blackwell said, "they are convinced that there is an overwhelming public demand for such a licence," in which case, it is unfair to speak of penetration.

Flashing out a telegram he had received, the Minister said, "I ask the hon. member, when I am in possession of a telegram from at any rate one portion of the National Congress, saying that they are going to quash this Bill by all means they can, am I not right to take powers to put up a fight?" He was promptly asked if he had not taken that power even before he had received the telegram? As Mr. Ballinger very rightly pointed out, it was the threat of segregation that provoked penetration. As he himself puts it, "The natural impulse of people threatened with isolation in areas which will give them very little chance of economic advance, is rapidly to buy any property that they can buy up in the hope that they may thus make claims for the future."

THINGS IN GENERAL]

[Continued from page 349

terms of appointment will be similar. The post has been offered to Mr. Basil Sledle, who has accepted it. Mr. Sledle is a partner in the firm of Messrs. King and Sons., shipping agents, coal exporters, etc. at Durban. Mr. Sledle, whose connection with Messrs. King and Sons extends over 30 years, is 47 years of age.

Wedding

The marriage of Mr. Sathoorujan, son of Mr. and Mrs. R. S. Chetty of Durban, took place in Poragar, Madras, on Friday September 1, with Miss Rajarajeswari Ammal, daughter of Mr. P. Sivashidambaram Chetty, Health Inspector, Trichy.

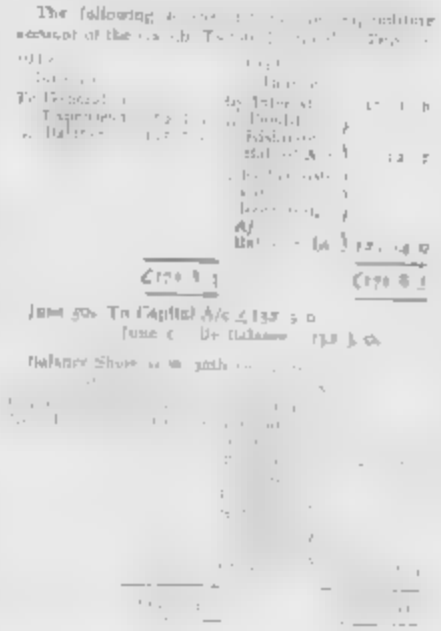
The Late Mr. Robert Muir

We join in mourning the loss of Mr. Muir, General manager of the Argus Printing and Publishing Co., whose sad and tragic death took place on Sunday evening as a result of a motor accident on Vereeniging Road. The late Mr Muir was sixty years of age and was an outstanding figure in newspaper and printing industry in South Africa to the growth and progress and advanced standard of which he had made a very large contribution. Starting life at the age of 14 as a clerk he became managing director of South Africa's well-known printing establishment. He was a past chairman of the National Industrial Council of the Master Printers' Association, the president of the Newspaper Press Union for several years. In the words of the *Natal Daily News*, "in a busy crowded life he saw that human values did not suffer, and of him it can be written more truly than of most men whose lives have been lives of work and effort, that his success enriched others more than himself."

Death Of Mr. G. R. Maharaj

The sad demise of Mr. G. R. Maharaj, at the age of 65 years, took place on Wednesday, August 9, at his residence at Glencoe after a short illness. The late Mr. Maharaj took ill while on holiday at Pietermaritzburg. He was a popular figure in Glencoe and has spent about 40 years in Northern Natal. He served as a legal clerk for many years until just lately when he retired, and was one of the foundation members of the Glencoe Indian School. He leaves behind him his widow, two sons and seven daughters to mourn their sad loss. His body was cremated the following day.

Gandhi-Tagore Lectureship Trust

The Sporting World

Sam China Cup

THE following members have been selected to represent the Frontier Indian Football Association in the Sam China Cup Tournament.—S. Hassan, Charles O'Brien, T. Moodley, G. Philips, V. Charles, R. Chetty, W. Daniels, Willie Christian, Vassen Moodley, H. Christian, Sonny Narsoo (captain), O. John (vice-captain), Boy Cassoojee, Joe Pillay and George Francis (trainer). The team leaves East London on September 1st under the management of Mr. Ben Nobin.

M.C.C. Tour To India Cancelled

The M.C.C. announces that the tour of India by the M.C.C. team has been cancelled.

Pretoria Indian Cricket Club

The fifth annual general meeting of the Pretoria Indian Club was held at the Tamil Institute, Cowie Street, Pretoria, on August 23. The president, Mr. G. Sooboo, thanked all members for their fine sportsman-like spirit that prevailed throughout the season. The following election for season 1939-1940 took place: Patron Mr. G. Krishnan; president: Mr. G. Sooboo, vice-presidents: Messrs. P. Reddiar, O. S. Frank, H. Khan, M. Anthony and S. A. Pillay; treasurer: Mr. V. Ramdas; secretary: Mr. Y. N. Naidoo.

Northern Transvaal Indian Cricket Association

The secretary wishes to announce that the third annual general meeting of the Northern Transvaal Indian Cricket Union Association will be held at the Tamil Institute, Cowie Street, Pretoria, on Sept. 14. Agenda: Minutes of last annual general meeting, correspondence, secretary's report, financial statement and election of officials for the season 1939-40.

Young Muslim Cricket Club

The following officials have been elected for the season 1939-1940:—Patrons: Messrs. A. I. Kajee, A. S. Kajee and S. M. Parak; hon. life president: Mr. S. I. Aossey; chairman: Mr. E. I. Hoffejee; vice presidents: Messrs. Ismail Moosa, Y. D. Shaikh, H. A. Hendricks, M. E. Parak and Shaik Hassan; hon. secretary: Mr. A. G. Khan; assistant secretary Mr. I. E. Akoojee; hon. treasurer Mr. D. E. Parak; captain: Mr. M. I. Yusuf; vice-captain: Mr. M. I. Joosje; committee: All officials together with Messrs. M. I. Yusuf, M. I. Joosje, S. A. Aossey and M. E. Jaabboy; hon. members: Messrs. E. E. Parak, V. N. Mahomed, M. V. Jooma, E. Kara, E. M. Banderee, C. H. Amra, D. E. Yusuf, E. E. Barmania, O. Jooma and A. K. Yusuf; selection committee: Messrs. E. I. Hoffejee, A. G. Khan and M. I. Yusuf; Delegates to D.D.I.C. Union Messrs. E. Hoffejee, A. G. Khan and I. E. Akoojee.

Pretoria Indian Lawn Tennis Club

The Pretoria Indian Lawn Tennis Club wishes to play any club in the Transvaal for a friendly match in Pretoria. Please communicate to the secretary, Mr. G. Sooboo, P.O. Box 628, Pretoria.

Colonial Born & Settlers' Indian Association

A special general meeting of the above Association will be held on Sunday, September 10, at 3 p.m. in the St. Aidan's Hall, Short Street, Durban, for the purpose of considering the amalgamation with the Natal Indian Congress and to decide on matters arising therefrom.

A. Christopher,
President,

S. L. Singh, D. S. Chetty, P. R. Pather } Jt. hon. Secretaries.

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

મહાત્મા ગાંધીજીના હાથે
સને ૧૯૦૪માં સ્થાપાયું

પુસ્તક ૩૭ મું. ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૮ સપ્ટેમ્બર ૧૯૩૯ અંક ૩૬.

"ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન"

શુક્રવાર, તા. ૮ સપ્ટેમ્બર ૧૯૩૯.

હિટલરવાદ વિ. શાહીવાદનું યુદ્ધ

૧૯૩૯ ના સપ્ટેમ્બર માસ એક જાણે સુગટ માસ તરીકે જગતના ઇતિહાસમાં ગણાઈ જશે. એ માસની પહેલી તારીખે જર્મનીએ પોલાન્ડ પર આક્રમણ કર્યું અને ફ્રાંસ અને ઇંગ્લંડ જર્મનીને પોલાન્ડની સરહદ પરથી પોતાનું સૈન્ય પાછું ખેંચી લેવાનાં ફ્રાંસીલે અલ્ટીમેટમનો અનાદર કર્યા સપ્ટેમ્બર તા. ૩ જીએ ઇંગ્લંડે જર્મની સામે યુદ્ધ જાહેર કર્યું. આ રીતે યુદ્ધ અટકાવવાના છેલ્લે કરેલા બધા પ્રયત્નો નિષ્ફળ ગયા છે અને સંસ્થાનો ઇતલાને માનવ જાતની બાતકી કુતલતું કરવા નાટક પશ્ચીસ વર્ષ પર ખેલાઈ ગયું હતું. અને જેનો વિચાર કરતા આજે પણ કંપારી છૂટે છે, તેનું પુનરાવર્તન થઈ રહ્યું છે. જગતપર ઉદાસીનતા છવાઇ રહી છે. રોમના જેવા નિરુપાય સાથે, "જાગવાનું શું વધ્યું બેઠું છે!" એ ઉદ્‌ગાર નીકળે છે. ઈશ્વરની ગતિ ગહન છે, તેનું ધાર્યું જ થશે.

અમારી હિલચાલ જેઓ પુદ્ધ કરી રહ્યા છે તેઓ તરફ નથી જરાપણ પરંતુ તેના ભોગ થઈ પડેલા અને થઈ પડનારા નિર્દોષ માનવીઓ તરફ જાય છે. હિટલરવાદ માનુષ્યત્વતીને પાયમાલ કરે એ વિષે કશી શંકા હોઈ નહિ. પરંતુ શાહીવાદ શું જેના કરતાં ઉતરે તેમ છે? શું સત્યતા થી એમ કહી શકાશે ખરું કે હિટલરવાદ ના કરતા તેના કૃત્યો ઉતરતાં છે? બન્ને વચ્ચે મુલવણી કરતાં અમારે વગર સંકોચે કહેવું પડશે કે શાહીવાદ એ હિટલરવાદ કરતાં વધારે ખુરો નીવડેલો છે. કેમકે, શાહીવાદના સપાટો કુમળો સાધુતાના વેષ માં થએલાં ત્યારે હિટલરવાદે પોતાની તદ્દન અમંગળતા પોતાના નગ્ન સ્વરૂપમાંજ પ્રકટાવેલી છે. આજે જર્મની સામે યુદ્ધ થઈ રહ્યું છે, કારણ કે, જગતના રાષ્ટ્રોમા થી મનુષ્યત્વ, ન્યાય અને નીતીના મહાન સિદ્ધાંતો વિનાશના ભોગમાં આવી પડેલા છે; કારણ કે, જર્મની બળજબરીથી જગત પર સર્વોપરિ સત્તા ભોગવવા તલપાપડ થયું છે.

૧૯૧૪માં પણ શું આજ દલીલ નહોતી થઇ? અને શહાન વિલ્સન બાદ જે શાંતિ સ્થાપવા પ્રયત્ન આપણું હતું તે શું જગતને મળી છે બારી? આજે પણ યુદ્ધ બાદ સ્થિતિ સુધરશે તેની શું ખાત્રી છે?

આ યુગમ હિટલરવાદ અને શાહીવાદ વચ્ચે છે અને બન્ને એકસરખાજ વિનાશને પાત્ર છે, કેમકે, એમાંથી એકથી પણ જગતમાં શાંતિ થઇ નથી તેમ થવાની નથી.

આજે જ્યારે આપણા સર્વના હૃદયો શોકથી ખિન્ન થઇ રહ્યાં છે તેવે સમયે આવા સખ્ત શબ્દો ઉચ્ચારતાં અમને અત્યંત કુંઠા થાય છે. પરંતુ ખોટો દંભ કરવા કરતા કડવું છતા સત્ય કહી નાખવું બહેતર છે. આપણે ઈશ્વર પ્રત્યે પ્રાર્થના કરીએ કે તે કયાળુ પ્રભુ યુધ્ધના કઇત્યના ખાતરી પત્રોમાંથી પૃથ્વીને ઉગારે અને બાકી રહેલી પૃથ્વીપર એવી ચક્તાનું સામ્રાજ્ય સ્થાપે કે જેથી લાંબા કાળથી અક્ષોભ થઇ ગયેલાં સુખ અને શાંતિ તેને પુનઃપ્રાપ્ત થાય.

દક્ષિણ આફ્રિકાની સ્થિતિ

યુરોપમાં ફાટી નીકળેલાં યુધ્ધના પરિણામે યોગ્યજ દિશામાં દક્ષિણ આફ્રિકામાં વિજયપૂર્વક ગતિથી થઇ ગયેલા ફેરફારોની નોંધ લેવી જોઇએ. આ કટોકટીના પ્રસંગે જ્યારે દક્ષિણ આફ્રિકાના લાભો જોખમમાં આવી પડયા છે ત્યારે જનરલ સ્મટસે કરી પોતાની મક્કમ શક્તિ વ્યક્ત કરી છે. ભૂતકાળમાં જ્યારે જ્યારે આવા પ્રસંગો બનેલા છે ત્યારે ત્યારે તેમણે આગેવાન લીધેલું છે અને આપ્યાં પણ તે મોરચાપર હાજર થઇ ગયા છે. દક્ષિણ આફ્રિકાના ઉપલક્ષમાં કેપ્ટન રાષ્ટ્રવાદીઓ પણ દક્ષિણ આફ્રિકાના લાભોનું રક્ષણ કરવાના સંબંધમાં જનરલ સ્મટસની સત્યનીષ્ઠા પર શંકા લાવી નહિ શકાય. જનરલ હર્ટઝોગ અને તેમના સાથીઓ કરી એકવાર ઓટા કર્યા છે. દક્ષિણ આફ્રિકાના રાષ્ટ્રવાદીઓની દુભાએલી લાગણીઓ માટે અમે તેઓ પ્રત્યે સંપૂર્ણ દિલસોજી ધરાવીએ છીએ. પરંતુ ભૂતકાળના ગાબડાંનું રડવાને હવે તેઓને ભાગ્યેજ કારણ રહેલું છે. બ્રીટીશ સામ્રાજ્યમાં દક્ષીણ આફ્રિકાનું સ્થાન ઘર્ષાયાત્ર છે. દક્ષીણ આફ્રીકા આજે લોક સંપૂર્ણ સ્વતંત્રતા ધરાવતું રાષ્ટ્ર છે. તેમ છતા હજુ પણ કેટલાક માંગ વાંમાં. અમને ભય છે કે, રાષ્ટ્રવાદીઓ જરા વધારે પડતા મહત્વાકાંક્ષિ બનેલા છે. અને એ તેઓને કદાચ પીનારાને ઊંધે રસ્તે દોરી. જેઓ એમ માને છે કે દક્ષીણ આફ્રીકા સ્વાર્થત્યાની હદ ચુપી સ્વતંત્ર રહી શકશે તેઓ ભારી ભૂલે છે. દક્ષીણ આફ્રીકાના ભાગ્ય નર્દી પણ હાલ છે. બ્રીટીશ સામ્રાજ્યમા એક મરખા ભાગીદાર તરીકે સહકર્યાના સાધારણ નીયમ મુજબ પણ દક્ષીણ આફ્રીકા તકલીફમાં આવી પડેલા બીજા ભાગીદારોની પડખે મક્કમપણે ઉભું રહેવાનું બંધાયેલું છે. જનરલ સ્મટસે ભરેલા માર્ગ ગ્રહણ કરેલો છે અને અમને સંપૂર્ણ ખાત્રી છે કે આ દેશના દરેકે દરેક સમજુ માણસનો તેમને સંપૂર્ણ ટેકો અને સહકાર મળશેજ.

હરીજનોના સંબંધમાં આ કટોકટીના પ્રસંગે પ્રત્યેક હરીજની, દક્ષિણ આફ્રિકાના વફાદાર નાગરીક તરીકે, હાકલ પડે તે વખતે પોતાની ફરજ અદા કરવાને તૈયાર રહેવાની ફરજ છે. આપણે ચુનીવન સરકારની સાથે ઘણુંએ લડવાનું છે પરંતુ સત્યાગ્રહી કદી પીઠ પાછળ ઘા કરતો નથી અને તકલીફના વખતમાં સરકારને હેરાનગતી કરવી એ તેનો ધા કરતા બરોબરજ ગણાય. બારડોલે આપણી કરિયાદોને ઉપસ્થિત થએલી ગંભીર પરિસ્થિતીને આગે હાલ તુરતને માટે બાજુએ મુકવી પડશે. કરગીયાતમાં આપણું આપણું વર્તન એવું આદર્શ રાખવું જોઇએ કે જેથી આપણા સવાલનો વિચાર કરવાનો સમય આવે તે વેળાએ તેના ન્યાયીપણાને માટે વિશેષ ખાત્રીદાર પુરાવાની કરી આવશ્યકતા રહે જ નહીં. વડા પ્રધાન જનરલ સ્મટસે દક્ષીણ આફ્રિકાની પ્રજાને સંદેશો આપેલો છે કે,

આજે સૌએ શાંતિ અને નીયમ જાળવવાની, પોતાના મતભેદોને ઊકળાટ વિના શાંતતા, સહિષ્ણુતા અને મુલોચ્છાથી ચર્ચા કરવાની ફરજ છે. ઉશ્કેરાયેલી લાગણીઓ, તોફાન, ઉશ્કેરણી કરનારી લહેર સહાયે નહિ થવી જોઇએ. આ સંદેશાને આપણે સૌએ માન આપવું જોઇએ અને મન, વચન અને કાર્યથી દક્ષિણ આફ્રિકાને આપણી અડગ વફાદારી બતાવી આપવી જોઇએ.

ફ્રીંદની સ્થિતિ

ફીંદની સ્થિતિ દક્ષિણ આફ્રિકા કરતાં જુદી છે. બ્રીટીશ સામ્રાજ્યમાં તેનું સ્થાન ઘણું ઊંચ છે પરંતુ તે બ્રીટનની દાસી તરીકેનું છે. બ્રીટને ફીંદના સાધનોનો ઉપયોગ પોતાની ઇચ્છામાં આવે તે પ્રમાણે કર્યો છે; ફીંદની સંમતિથી નથી કર્યો. બ્રીટનને ફીંદની સેવાઓની જરૂર પડી છે ત્યારે તેણે ફીંદને પોતાની ઇચ્છા મુજબ વર્તવા નથી દીધું. આજે અગીયાર પ્રાંતોમાંથી નવ પ્રાંતોને પ્રાંતિય સ્વરાજ આપવામાં આવ્યું છે. જો ફીંદના હાથમાં રમકડાં સમાન છે. મુખ્ય સાથીઓ તો મધ્યસ્થ સરકારને હસ્તકજ છે અને કોઇ પણ હાલે બાઇસરોય ફીંદને આપેલાં રમકડાં પાછાં લઇ શકે છે.

વીટલરવાદ તો હજુ ક્રમપ્રાપ્ત પદા થયો છે જ્યારે બ્રીટીશ સામ્રાજ્યવાદ અઢસો સાલ ઉપર થયાં ફીંદપર બળાત્કાર કરતો આવેલો છે. દેશી રાજ્યોના મહારાજાઓ બ્રીટનના હજુરીયાઓની સ્થિતિમાં છે. એટલે તેઓ બ્રીટનને પોતાની અડગ વફાદારી બતાવે અને હાર્દિક સહકાર આપે તેમાં કશું આશ્ચર્યજનક નથી. પરંતુ ફીંદની પ્રજાએ હજુ પ્રત્યુત્તર નથી આપ્યો. ગાંધીજીની વાઇસરોયે બે કલાક સુધી મુલાકાત લીધી હતી તેમજ અન્ય દેશનેતાઓની પણ લીધી હતી પરંતુ ફીંદની પ્રજાએ શું કહ્યું છે એ હજુ સુધી આપણા જાણવામાં આવ્યું નથી.

વાઇસરોયે દેશને આપેલા સંદેશામાં જણાવ્યું છે કે "મનુષ્યત્વ, ન્યાય અને નીતીની મહાન સિદ્ધાંતો, કે જેને માટે બીજા કોઇ પણ દેશના કરતાં હીંદુસ્તાન વીશેષ માન ધરાવે છે, તેનો નાશ કરવા જર્મની ગાંડાર ઘડયું છે. તેનો સામનો કરવામાં નીષ્ફળ નીવડીશું તો ખરી પ્રગતિ અને વીકાસની મનુષ્યજાતીની સઘળી આશા નષ્ટ થઇ જશે." હીંદુસ્તાનની પ્રજા જો આ ચાન્દ્રોને મંજુરીમાં લે તો શું તેનો દોષ ગણાશે? શું આ મહાન સિદ્ધાંતો બ્રીટીશ શાહીવાદે હીંદુસ્તાનમાં પાળેલા છે ખરા? કું તેનો નિરાશાજનક શૈલે ભંગ નથી થયો? હીંદુસ્તાન કે જે મનુષ્યત્વ, ન્યાય અને નીતીના આ મહાન સિદ્ધાંતોને જમાનાઓથી પોષતું આવેલું છે તેનું હૃદય જીતવાને બ્રીટને શું કર્યું છે? હવે જોવાનું રહ્યું જ કે હીંદને પોતાની ઇચ્છાનુસાર વર્તવા દેવામાં આવે છે કે પછી સામ્રાજ્યના બીજા જવાહર તરીકે હજુ પણ બ્રીટનની દાસી તરીકેજ ગણકવાનું તેને માટે સરજાયલું છે. ગમે તે રીતે પણ હીંદ પોતાની ઉપયોગીતા મુલકાળમાં કરતું આવેલું છે તેમ આ પ્રસંગે પણ સિદ્ધ કરી દેશે એ વિષે અમને જરા પણ સંદેહ નથી. તે ગમે તે કરે યા ન કરે છતાં બ્રીટનની આ સંકટની વેળાએ તેને વિમકતી તો નહિજ થાય.

નફાખાઉ વેપારીઓ

ચુકતું રબર્યાંચું જેવું કુંકાયું તેવાજ ખોપાના અને બીજી બાજ વસ્તુઓ ના ભાવો એટલી હદ સુધી વધવા લાગ્યા છે કે કેટલીક વસ્તુઓના ભાવો ૧૦૦ ટકા જેટલા વધી ગયા છે. કલકત્તા રાઇસ જે યુદ્ધ પહેલાં રૂા. ૨૭ કે રૂા. ૨૮ ના મણતા હતા તેનો ભાવ રૂા. ૨૫ થી રૂા. ૪૦ થઇ ગયો છે. ગયા રાનીવારથી ખરીદનાર આમવર્ગ એટલો હેબતાઇ ગયો છે કે જે આ વધેલા ભાવે તે ખોપા નહિ ખરીદી લે તો હજુ પણ ભાવો વધી જશે. આથી જેઓ ખરીદવાની સ્થિતિમાં હતા તેઓએ મુંચવણભરેલી અને ચિંતાતુર સ્થિતિમાં એટલા કુવા ભાવે પણ મોટા જથ્થામાં ખોપા ખરીદી લીધા છે. પરંતુ જે ગરીબ ગ્રાહકોની તેમ નહિ પહોંચી શકે તેઓનું શું? ખોપાં કે જે હીંદીઓની અગત્યની ખોરાકની વસ્તુ છે તેના એટલા વધી ગયેલા ભાવોની સામે દેશભરમાંથી વિરોધો ઉઠયાં છે અને ખરીદોના ગજવામાંથી નિરંકુશપણે અઢળક નફો ખાતા વેપારીઓ સામે લાગણીઓ ઘણીજ ઉશ્કેરાયા ગઇ છે.

આવા સમયે જ્યારે મનુષ્ય માત્રનો ધર્મ નમ્ર બનવાનો અને જેટલી બને તેટલી ખોકળીલને મદદ કરવાનો છે ત્યારે વેપારીઓ નિરંકુશપણે નફો ખાવાનો ધંધો લઇ બેસે એ તેઓની વલણને જેટલી વખોડી કાઢવામાં આવે તેટલી ઓછીજ છે. વેપારીઓ કે જેમણે વધારે સારો લાભનો બેસાડવો જોઇએ તેઓપરજ આંકુશ મુકવાની જરૂર પડે અને તેમ કરવાને સરકારની સહાયતા માગવાની જરૂર પડે એ અતિ શોચનીય છે. કેટલાક સ્થાનિક નેતાઓ તરફથી ભાવો વધતા અટકાવવાના પગલાં લેવાયાં છે. પરંતુ એથી ગરીબોને કશો લાભ નથી થયો. આ ભાવો નીચા રાખવાની ખળવાની પાછળ અમે ગરીબોને લાભ કરવાનો હેતુ નથી લેતા. સસ્તી બાજારમાં મેળવવાનો અને સાથે સાથે ગરીબોના ગજવાપર કાપ મુકી નહિ ખાવાનોજ હેતુ જોઇએ છીએ. બે જાણીતા વેપારીઓએ પોતે કલકત્તા રાઇસ રૂા. ૬-૭ ની કવોટર બેગ લેખે વેચે છે એવું જાહેર કરનારી હસ્તપત્રીકાઓ શેરીઓમાં વહેંચી હતી. એ પરથી બીજા કેટલાક વેપારીઓએ એવું જાહેર કર્યું કે તેઓ એજ ચોખા રૂા. ૬ ની કવાર્ટર બેગ લેખે વેચે છે. આ અમદાવાદી વેપારીની રીતથી ગરીબ બીચારા ખરીદનાર મુંજાઈ જાય એ સ્વાભાવીક છે અને સાથે સાથે તેના ગજવાપર બસ્સો રૂા. ૬ કે રૂા. ૭ નો કાપ મુકાય તે જુદો.

ખરી વસ્તુ સ્થિતિ તો એ છે કે ચોખાનો સાધારણ ભાવ હતો તેમાં વધારો થવાનું કશું વાજબીપણુંજ નથી અને વધારે માં વધારે ભાવ શું હોવો જોઇએ એ કરાવવાનું કામ વેપારીનું નથી. આથી જે થવું જોઇએ તે તો એ કે સરકારે જલદેજ તપાસ કરવી જોઇએ કે ચોખાનો કેટલો જથ્થો વેપારીઓ તરફથી દાબી રાખવામાં આવ્યો છે અને વેપારીઓ તરફથી નિરંકુશપણે નફો નહિ ખાવામાં આવે તેને માટે ચાંપતાં પગલાં લેવાં જોઇએ. બીજાં જે કંઇ પણ પગલાં અત્યાર સુધીમાં લેવાયાં છે તે ખરીદનાર આમવર્ગના લાભે કેવળ વેપારીઓનેજ લાભ કરનારા છે અને તે તાકીદે અટકાવી દેવામાં આવવા જોઇએ.

આ બાબતમાં અમને નોંધ લેતાં સંતોષ થાય છે કે વેપાર અને ઉદ્યોગ ખાતાનાં પ્રધાને ખરીદનારના ગેરલે નફો ખાવાના કોઈ પણ પ્રકારના પ્રયત્નને દાબી દેવાનો પોતાનો નિશ્ચય જાહેર કર્યો છે અને નેશનલ સપ્લાઇઝ કન્ટ્રોલ બોર્ડે પણ જાહેર કર્યું છે કે તેના હોલસેલ અને રીટેલ ભાવો જે ગ્રાહકોમાં વધી ગયા છે અને વધી જવા પડી છે તેની તપાસ કરવાની પ્રધાન તરફથી સુચના થઇ છે. તેની તપાસમાં જે વેપારીઓએ અગત્યની ખોરાકીની વસ્તુઓ જરૂરી અથવા દબાવી રાખેલી હશે તેની તપાસનો પણ સમાવેશ થશે. અમે આશા રાખીએ છીએ કે લાગતા વળગતા સત્તાધીશો આ બાબતમાં ચાંપતાં પગલાં લઇ નીરંકુશ વેપારીઓની ગરીબોનું શોષણ બંધ કરાવશે.

'નાટાલ મરકયુરી' એ નફાખાઉપર કરેલી ટીકાની અહિં નોંધ લેવી અસ્થાને નહિ ગણાય. એ પત્ર લખે છે કે:

"નફાખાઉ એ પ્રજાનો એટલોજ દુશ્મન છે કે જેટલો હિટલરની સાથે સંબંધ રાખનારો છે, અને તેના કરતાં પણ ઓછા માનને તે પાત્ર છે. કેમકે બીજાઓના દુઃખો પર સહિસલામત રહીને હાલવા સિવાય તે બીજું કશુંજ કરતો નથી. અગત્યની ખોરાકીની વસ્તુઓના ભાવોમાં અત્યારે વધારો થવાનું કશુંજ કારણ નથી. અત્યારથી કંઇ જોખો ખુટી ન પડે, અને બ્રીટીશ સામ્રાજ્યોદ્વારા જ્યાં સુધી હજુ ચાલુ છે ત્યાં સુધી ભવિષ્યના જથ્થાની પણ ખાતરીજ છે. હાલની પરિસ્થિતિનો લાભ લઇને પોતાના બનાવાઇઓના ભોગે જેઓ પોતાની થેલીઓ ભરવા કરી રહ્યા છે તેઓ તરફ કોઈ પણ બાતની દયા બતાવવી નહિ જોઇએ."

યુદ્ધ વિષે દક્ષિણ આફ્રિકાની નીતી

પ્રધાનમંડળમાં પડેલો મતભેદ

યુનીયન પાર્લામેન્ટમાં સોમવાર તા. ૪ થીએ આંતરરાષ્ટ્રીય પરીસ્થિતિ ઉપર ગર્મા ગર્મ ચર્ચા થઈ. વડા પ્રધાને નીચે પ્રમાણે ડરાવ રજુ કર્યો હતો:

"યુનીયન અને જુદા જુદા યુદ્ધમા સંડોવાયલા દેશો વચ્ચેનો હાલ ઉદ્ભવિત ખરાબો રહેશો સંબંધ યુનીયનને લાગે વળગે છે તેટલે દરજ્જે કશા પણ ફેરફાર વિના કાયમ રહેશે અને યુદ્ધ જાહેરજુલ્મ નહિ હોય તેમ ચાલુ રહેશે.

"પરંતુ એવી સમજુતીથી કે યુનીયન અને ગ્રેટ બ્રીટન વચ્ચેના કે બ્રીટીશ કોમનવેલ્થ સાથે તેવાઓ કે કોઇ પણ અન્ય બાજુ વચ્ચેના દ્વીપક્ષ સંબંધો, વ્યાપાર સંબંધો કે જવાબદારીઓ સામાન્ય દાઉનના દરીયાઇ અથવા સંબંધી કંઈપણ થવાની સમજુતીથી પરિણમેલા હોય, આપણા તેવા સંબંધો જવાબદારીઓ યુનીયનના બ્રીટીશ કોમન વેલ્થના અન્ય સભ્યો સાથેના જુદા જુદા પ્રકારો વધારે સ્પષ્ટ રીતે પરિણમેલા હોય, તેટલે દરજ્જે તે કોઇ પણ જાતની કમબજીરી વિના ચાલુ રહેશે અને યુનીયન તરફથી તેને ટકાવી રાખવામાં આવશે, અને યુનીયનના પ્રદેશનો, તેવા સંબંધો કે જવાબદારીઓ કોઇ પણ પ્રકારે જોખમાય, તેવા કશા પણ કૃત્યસર કોઇને કેપપાત્ર કરવા દેવામાં નહિ આવે."

જનરલ-સ્મટસનો સુધારો

જનરલ સ્મટસે ઉપલા ઠરાવની સામે નીચે પ્રમાણેનો સુધારો રજુ કર્યો હતો:

આ સભા જાહેર કરે છે કે આ કટોકટીના પ્રસંગે યુનીયનની નીતી નીચેના સિદ્ધાંતોપર રચાયેલ થવી જોઇએ.

"(૧) યુનીયને જરમન સરકાર સાથેનો પોતાનો સંબંધ તોડી નાખવા અને આ યુદ્ધમા તટસ્થતાની પસંદ લેવાની ના પાડવા એ યુનીયનના પાલનનું છે.

(૨) યુનીયને પોતા પ્રત્યેની જવાબદારીઓ પાળવા જોઇએ અને બ્રીટીશ કોમનવેલ્થ સાથે નેશનહુડમાં પોતાના મોભા અને સંબંધી સોબતી સાથેનો પોતાનો સહકાર ચાલુ રાખવો જોઇએ.

(૩) યુનીયને પોતાના પ્રદેશનાં બચાવને માટે અને દક્ષિણ આફ્રિકાના લાભોને માટે સફળ જરૂરી પગલાં લેવાં જોઇએ, અને આ યુદ્ધમાં કશું વધુ તેમ કરવાને સરકાર પરદેશ મોકલવું નહિ જોઇએ.

(૪) આ સભાને સંપૂર્ણ ખાત્રી છે કે આ યુદ્ધમાં યુનીયનની સ્વતંત્રતા અને છુટકારો જોખમમાં છે અને તેથી આક્રમક નીતીના એક સાધન તરીકે કબજાના ઉપયોગનો વિરોધ કરતા એમાજ આપણું ખરું હિત સમાયેલું છે."

આ ઠરાવ ૧૩ વિરૂદ્ધ ૮૦ મતે જનરલ હર્ટઝોગનો ઠરાવ ઉડી ગયો હતો. અને જનરલ સ્મટસનો સુધારો ૧૩ વિરૂદ્ધ ૮૦ મતે પસાર થયો હતો.

જનરલ હર્ટઝોગનું ભાષણ

પોતાની નીતી જાહેર કરતાં જનરલ હર્ટઝોગે જણાવ્યું કે જો આ નીતી સ્વિકારવામાં આવશે તો યુનીયન યુદ્ધમાંથી મુક્ત રહી શકશે એટલુંજ નહિ પણ બ્રીટીશ સામ્રાજ્ય પ્રત્યેની પોતાની સભ્યની જવાબદારીઓ પાળી શકશે. ગ્રેટ બ્રીટનને મદદ કરવામાં યુનીયનની આબરૂ વિશેષ કરજ કાયમ તેમ નથી. એ બાર રાખવું જોઇએ કે યુનીયનને મામ વીસ માખની વસતી છે અને તેનાથી વધારે મદદ આપી નહિ શકાય.

હજુ સુધીમા ન એક પણ એવો બાબુસ નથી જોયો કે , જેનો મત બરાબર દોમ કે યુનીયને યુદ્ધમાં ભાગ લેવાને બાબુસોને તરફદાર જોઇએ. સામ્રાજ્યસહાયિનપર કોઇનો પણ દુમનો થાય તો તેને યુનીયન પહેલાની પાછી ચાલે એમ કે આને સામ્રાજ્યસહાયિનની હાલની સ્થિતિ ટકાવી રાખવી જોઇએ.

આટલા વખત સુધી મેં અને જનરલ સ્મટસે તેમજ પાર્ટીના અન્ય મેમ્બરોએ પ્રજાને શું એવું વચન નથી આપેલું કે આપણે કોઇ પણ યુદ્ધમાં ભાગ લેવાના નથી સિવાય કે તેમ કરવાનું આપણને સીધો લાભ હોય? આજે જેઓ જુદો મત દર્શાવી રહ્યા છે તેઓનો શું ફરજ નહોતી કે તેઓએ પોતાની વફાદારી એ વખતેજ જાહેર કરી દેવી જોઇતી હતી. આજે મારા સાથીઓએ મને એકલો છોડી દીધેલો છે.

આફ્રિકાનર પ્રજાને ભૂતકાળમાં ઘણું સહેવું પડેલું છે અને જો તેને ફરી વખત યુદ્ધમાં સંડોવાનું હોય તો પ્રજાને એ બાબતથી ફેરવતાં બીજા ૫૦ વર્ષ લાગશે.

જનરલ હર્ટઝોગે જણાવ્યું કે એ વસ્તુને લિયે હું મગરૂર છું અને તે એ કે આફ્રિકાનર પ્રજાથી હું તેના પ્રત્યે એક પણ વખત બેવફા થયો નથી એવો આરોપ મારાપર મુકી નહિ શકાય. એવીજ રીતે આંગ્લોઓ એમ નહિ કહી શકાય કે તેઓ તરફ પણ વફાદારીમાં હું ચુકેલો છું.

આપણે હીજ મેજેસ્ટીના સબ્જ છીએ છતાં આપણે ઈંગ્લાંડના કોલોનીજ સ્વતંત્ર છીએ અને એ સ્વતંત્રતાનો આપણે અસરકારક રીતે ઉપયોગ કરવાનો છે.

યુનીયન બ્રીટીશ સામ્રાજ્યનું એક સભ્ય છે અને ઉપરાંત પ્રત્યે તેની સંપૂર્ણ મુસ્લેમ્મા છે પરંતુ યુનીયન પોતાની સ્વતંત્રતા વેચીને મુસ્લેમ્મા ખરીદવાનું નથી. જો યુનીયન આ યુદ્ધમાં ભાગ લે તો તેનાથી કોઇ પણ વખતે યુદ્ધથી અલગ રહી શકાશે નહિ.

એનું કહેવામ છે કે જર્મની જરમનપર ગર્વીષ્ઠરિ સત્તા ધરાવવા માગે છે તેથી યુનીયને યુદ્ધમાં સામેલ થવું જોઇએ. પરંતુ જર્મનીનું દરેક પગલું કે તપાસતો આવેલો છું પરંતુ હર હિટલર જરમન પર સર્વોપરિ સત્તા ભોગવવા માગે છે એવો તેમાંથી ક્યાં પણ પુરાવો સામે મારા જોવામાં નથી આવ્યું.

૧૯૨૫માં હું ચાંદી પરિષદમાં ગયેલ હતો ત્યારે વરસેલીસની સાજસી નીચેની જર્મની પાસેથી ખુંચવી લેવામાં આવેલા દેશો તેને પાછા સ્વધામ એવો કેરફાર કરવામાં નહિ આવે તો શું થશે એ મે બ્રીટીશ રાજનીતીજ્ઞો સમક્ષ કબુલેને પગલે ભવિષ્ય ભાખ્યું હતું.

આજે હવે જ્યારે એમ કહેવાય છે કે તે જરમનપર સર્વોપરિ સત્તા મેળવવા બહાર પડયો છે એમ તેના પગલાંનો તદ્દન ખોટો અર્થ છે.

જનરલ હર્ટઝોગે જણાવ્યું કે હિટલરની વિદેશખાતાંથી હું પણ પસાર થયો હું. પરંતુ વરસેલીસની સંધીઓમાં અન્યાય કુર નહિ થાય તો મુરાદમાં કરી પણ શાંતિ મેળવી નહિ હું કબુલવા કહેતો આવેલો કે આ નહિ થાય તો હર હીટલર અને જરમન પ્રજાનો આત્મા ઔટલો મરીલો બની જશે કે જર્મની પોતાના માનાપ્રાપ્ત અંત લાવવા ગમે તે કરી બતાવે. બારે આ કહેવું પડે છે કેમકે હર હીટલરની સામે બોલવા આપેલો મુકવામાં આવ્યો રહ્યા છે.

આ દુઃખમાંથી કોઇને પસાર થવું પડ્યું હશે પણ નીચે કરવામાંથી કહેવાયેલું દુઃખ છે તે હું સારી રીતે જાણું છું. એ સહેવા કરતાં કોઇ પણ જાતું વધારે કષ્ટ છે

આપણને હવે યુદ્ધ કરવાનું કહેવામાં આવે છે. તેમ કરવાનો આપણે જરા પણ ઇચ્છા નથી અને જો આપણે તેમ કરીશું તો આફ્રિકાનર પ્રજાને એવો પો લાગશે કે બધેં લોકો ને ફસાવી નહિ.

જનરલ સ્મટસનું ભાષણ

જનરલ સ્મટસે જણાવ્યું કે હું આ સભાને તેમજ આ દેશના લોકોને, મારી સ્થિતિ શું છે, કોણ્યમ શું છે અને કયા પ્રધાન અને પ્રધાન મંડળમાંના તેમના કેટલાક મીત્રોના મત સાથે મારા અને કેબીનેટગાના કેટલાક બીજાઓના મત વચ્ચે ખરો તફાવત શું છે એ હું જેટલી સ્પષ્ટ રીતે સમજાવી શકું તેટલીજ સ્પષ્ટ રીતે સમજાવી જણાવું છું.

આ એક બહુ ગંભીર સાંપ્રત પ્રસંગ છે. ૭ વર્ષ પછી આ દેશમાં આપણે કોઇક સત્તાકાર બોમવી રહ્યા છીએ જેને હું તેમજ દક્ષિણ આફ્રિકાની પ્રજાનો મોટો વર્ગ આવકારતા આવેલા છીએ મારા સિદ્ધાંતો અને ગારી કરતો મને આડાં આવતાં ન હોય તો એ સહકાર કે જે મારા મત પ્રમાણે આ દેશ પણીજ જવાબદાર નીવડેલો છે, તો જરા પણ ખલલ પહોંચવા નજ દઉં. આટલાં વર્ષોના રાજકારી સહકારમાં મેં એક નાની બાબતમ

પહેલા મતદારને કદી પણ સંબંધ સ્વરૂપ આપેલું નથી. શાંતિને માટે અને આ રાષ્ટ્રને તેની સુધારણામાં સંપૂર્ણ તક આપવાને હું તમારા માર્ગ આપતો આવેલો છું. આજે એવો પ્રસંગ આવેલો છે કે જ્યારે મારે લગામ ખેંચવી પડી છે અને જુદી વલણ લેવી પડી છે. આપે એટલું જ સમજવું છે, કે આપણે આ દેશના ભવિષ્યને માટે અતી આગ્રહના પ્રશ્નોનો સન્મુખ થવાનું છે એવી મને સંપૂર્ણ ખાત્રી થઇ છે.

જનરલ હર્ટઝોગ કહી ગયા કે જનરલ સ્મટસ અને તેમના સાથીઓ પક્ષ પ્રધાનથી જુદા પડયા કેમકે જનરલ સ્મટસ યુદ્ધમાં સક્રીય ભાગ લેવાની નીતીને ટેકો આપે છે.

ખરી વસ્તુ એ છે કે આપે પ્રસંગે જર્મનની સાથેનો સબંધ આપણે નહિ તોડયો તે આ દેશને માટે વિધાતા છે. આપને ખાત્રી છે કે આ પ્રસંગે જર્મનીને મીત્ર તરીકે સલુકાનું ચાલુ રાખવું અને જરૂરનાં કશું બનવું નથી એવા વર્તવું એ મુસલારેલું નથી અને આ દેશને માટે વિધાતા છે.

યુદ્ધમાં ભાગ લેવો એ જુદી વસ્તુ છે. દક્ષિણ આફ્રિકાની પરીસ્થિતિ એવા દેશ રાજે છે, અને મને ખબ છે કે એવી પ્રજાની છે, કે જયા વર્તમાન યુદ્ધમાં કેટલો સક્રીય ભાગ લેવો તેટલો લેવો મુશ્કેલ થઇ પડશે. આપણે આ દેશમાં આપણા હાલનું રક્ષણ કરવું પડશે અને હાલ આપણા કબજાનું સાધનો અને સક્તિ તેમજ રોકાઇ રહેશે.

આમારી વચ્ચે મતભેદ પડશે કે તે યુદ્ધમાં આપણે સક્રિય ભાગ લેવાના સવાલ પર નહિ પણ, આજના સંજોગોમાં જર્મનીને એક મીત્ર-રાજ્ય તરીકે સાચવી રાખવા, - હું જે ખરો માર્ગ સમજું છું તે, તેની સાથેનો સંબંધ તોડી નાખવાનો માર્ગ આપણે લેવાના છીએ, એ સવાલપર મતભેદ પડશે છે. ગારા મત પ્રમાણે વડા પ્રધાન જે ચોક્કસ માર્ગ સૂચવે છે તે ખોટા છે અને આંતરરાષ્ટ્રીય નીયમથી વિરૂદ્ધ છે.

યુદ્ધના વખતમાં કા તો આપે મીત્ર સાથે રહેવું કા તો દુશ્મન બનવું. વડા પ્રધાન મીત્ર રહેવા ઇચ્છે છે, પરંતુ એ મીત્રતાને પોતાનાં વર્તનથી ઓછી મર્યાદિત કરવા માગે છે કે જેમ બને દુશ્મનના તેને હાવસ્કર કે મોટા તરીકે સ્વિકારીજ ના શકે. આપણે જે સ્થાયી મર્યાદિત તટસ્થતાનો ખ્યાલ લઇએ તો આપણી સામે ગંભીર મુશ્કીલનો આવા પડશે. જર્મનનું કોઇ પણ રાષ્ટ્ર એવું વર્તન સ્વિકારવા બંધાએલું નથી અને જર્મની તો આવશ્ય તે નહિજ સ્વિકારે.

આને આપણે દક્ષિણ આફ્રિકાએ એક ના બીજી બાજુ લેવીજ પડશે. તેના કરતા આંતરરાષ્ટ્રીય કાયદાએ સ્વિકારેલો સીધોજ માર્ગ લેવો અને જર્મની સાથેનો સંબંધ તોડી નાખી તેને રાજ્ય બનવું એજ શું વધારે ઠહાપજનકરેલું નથી?

અમે એવી નીતીની નકરેલ કરીએ છીએ કે આપણે જર્મની સાથે સંબંધ તોડી નાખીશું, તેની સાથે કોઇપણ જાતનો વેપાર નહિ કરીએ, તેની સાથે કોઇપણ જાતનો વ્યવહાર નહિ રાખીએ, આ દેશમાં તેના પ્રતિનિધિઓ, આપણા બંદર પર તેની આગબોટો એ બધાને પ્રત્યેજ ઘોરણે-આંતરરાષ્ટ્રીય કાયદાએ સ્વિકારેલા ઘોરણે વર્તીશું.

જનરલ હર્ટઝોગે કહ્યું હતું કે આ સવાલને દક્ષિણ આફ્રિકા સાથે કશો સંબંધ નથી. આ પરથી આ મામલાની પુનીમતની આખી દલીલો સવાલ ઉભો થાય છે. મને સંપૂર્ણ ખાત્રી છે કે કેનેડીયન અને બોલીશ કેરીડોર અને જર્મનીનો પોલાન્ડપરનો હુમલો એ યુદ્ધનું તાત્કાલિક કારણ છે અને પરંતુ ખરો સવાલ કેનેડીયન અને પોલાન્ડ કરતાં આગળ વધ્યો છે અને દક્ષિણ આફ્રિકાને પણ ગંભીર રીતે લાગુ પડે છે.

આ બાબતમાં કદાચ મતભેદ પડશે જતા ; પોતે શો એ સવાલ સ્પષ્ટ જોઇ શકું છું. જનરલ

હિંદના વાઇસરોયનો ઢંઢેરો

હિંદના વાઇસરોયે પુર્વ તારીખ પ્રસારીત કરેલો અને હિંદની સલીસલામતિપર રહેલા ગંભીર ભયોની ચિંતાનો ઢંઢેરો સમા સામ્રાજ્યમાં ખલભલાટ પેદા કર્યો છે. ઓલ ઇંડીયા કોંગ્રેસકમીટીએ દેશને બહુમતવ, ન્યાય અને નીતીના બહાના સિવાયને, કે જેને મોટા ભાગ દેશના કરતા હિંદુસ્તાન વિશેષ મહત્વની ગણે છે, તેના પર જણાવ્યું... આકાશવાણીનો સત્યુત્તર નાખવા આહ્વાન કર્યું ...

તેમણે જણાવ્યું છે : આકાશવાણીનો પ્રત્યુત્તર નહિ વાળવામાં આવે તો મતભેદની ખરી પ્રગતિ અને વિકાસની સમજણ આકાશવાણી નાશ પામશે.

"આવા સવાલમાં મારી ખાત્રી છે કે આ દેશના તમામ લોકો બ્રીટીશ દ્રષ્ટિના તેમજ દેશી રાજ્યોના, બ્રીટી, ગ્રાંતો, પર્બુ - રાજદ્વારી મહોના કોઇ પણ જાતના ભેદભાવ વિના સંપૂર્ણ હાર્દિક દિલસોજી દર્શાવે અને ટેકો આપશે જ.

"આરી ખાત્રી છે કે આપે સમયે જ્યારે સુધારાના નક્શા પાછા ખેંચવો કે જ્યારે હિંદુસ્તાન બાબતમાં સત્તાના નહીં પણ માનવ કલ્યાણના પ્રશ્નોમાં પોતાનો ધ્યેય આપશે અને જગતના મહાન રાષ્ટ્રોમાં અને ઐતીહાસીક સુધારણાઓમાં પોતાના સ્થાનને શોભે તેવો ભાગ ભજવશે."

હર્ટઝોગે જણાવ્યું હતું કે દક્ષિણ આફ્રિકાને તેની સાથે કશો સંબંધ નથી. તેમણે આજે એનું નિવેદન કર્યું છે કે જેનાપર દેશ વિશ્વાસ રાખે વિચાર કરશેજ અને મારે લખેલ જણાવ્યું લેખકો કે તે મને હવે હિટલરના પગલાંનો સંપૂર્ણ બચાવ કરવાનું રહ્યું છે.

આ આખી બાબતનો અને પ્રધાનમંડળમાં પડેલા મતભેદોનો વિચાર કરતાં માનવંત સભ્યોએ બાદ રાખવાનું લોકોએ કે વડા પ્રધાનનું બહુમતી ધારણની બાબતમાં માત્ર ધારણી દેવાઇ જ નથી ૫-૫ ... નાનસેનરના પગલાંને ટાળવાનો ઇરાદાનાં છે. ... નથી ધારતા કે દક્ષિણ આફ્રિકાના લોકોએ એ ઇંટ લેવી વિનંતી કરશે.

જેવા ૧૨ માસમાં મોટો ફેરફાર થઇ ગયો છે. ૧૯૩૮ ના સપ્ટેમ્બરમાં આપણે હરજીટલરમાં પણે અંગે વિશ્વાસ મુકવાને તૈયાર હતા. સુડેટલ સેન્ડ જર્મનીને સોંપી દેવાની તેની માગણીને બાજબી સમજવામાં આવી હતી અને એ સિદ્ધકારણી ખેદજનક એવો ગત દશાબ્દામાં હતો. પરંતુ બાર બાદ આપણે જોયું કે જેઓ જરમન નહિ હતા તે એક મોકાની ઉપર જુલમ કરી તેઓને જર્મનીના તાબામાં લાવ પ્રેરવામાં આવ્યા.

આ બનાવો જે જરમન આત્મસંકલ્પનું ખરા માનસ પ્રદર્શિત કરનારા છે, તેની સામે આપણે આંખો બંધ નજર કરી શકીએ ખુદ શ્રી. ચેમ્બરલેને પણ પોતાનું વર્તન ફેરવી પોતાની નીતી બદલેલી છે, જાહેર, બ્રાગલ જગતને તેમ કહેવું છે. આ નવો સવાલ માત્ર ઇંગ્લીશ અને કેરીડોરનો નથી પરંતુ નવું બળ કે જે વડે જર્મની જગતપર સ્વૈચ્છાધિ સત્તા મેળવવા માગે છે તેની સામેના વિરોધનો છે.

એ આજ જર્મનીની નીતી હોય તો આ દેશનું શું?

ઇંગ્લીશને ખૂબી નાખવામાં આવ્યા બાદ લગે લોકોને કે જરમના સંરક્ષણો પાછા આપવાની વાતચીત થશે આપણે ... વિચાર કરવાની છે કે એ છે કે ... ના અને ઓસ્ટ્રોમોબાલની જે રિયર ... પણ અને હવે પોલાન્ડની થઇ રહી ... તેના ... તે આપણી થશે અને આપણે જેને આપણા આશ્રયના લાયક ગણીએ ... તે સઘળું આપણા કબજા બળવાનના ચરણે બધા જગારીયા પડી રહેવું ઇચ્છે ત્યારે આપણી સ્થિતિ કેવા થશે?

આપણે પુર્વ યુરોપને બદલતા સવાલનો વિચાર નથી કરતા. આપણને પોતાને લાગુ પડનારા સવાલનો વિચાર કરીએ છીએ.

વડા પ્રધાને જણાવ્યું હતું : આપણે શીગ ઓફ નેશન્સ અને કોલીક્ટીવ સામ્રાજ્યના રક્ષણ તરીકેની આપણી જવાબદારીઓ ઉઠાવીયું અને સાથે સાથે જરમન સરકારને ઓફ મીત્રરાજ્ય તરીકે ગણીયું.

મારા મત પ્રમાણે આપણે ગમે તેવી આપણા તેને મુકીએ કે અનેક જાતના પ્રયત્નોથી સંપેટીઓ ઉભો જોવું વર્તન સામ્રાજ્યમાં આપણા મીત્રોથી આપણને વિમુખ કરી દેનારૂં થઇ પડશે. મીથી યા આકરતરી રીતે પણ તે વસ્તુ આ દેશ કે જે, બીજી રીતે ગમે તેટલો સાધન સંપન્ન હોવા છતાં સંરક્ષણની બાબતમાં પરોજ નિર્બળ છે, તેને વિશ્વાસને ઘણ પડશે

સવાલ માત્ર વફાદારી અને સ્વમાનનોજ નથી. દક્ષિણ આફ્રિકાના ભવિષ્યને માટે ગંભીર અગત્યનો છે.

સામ્રાજ્યના આપ્યા સ્વરૂપોથી તો આપણે જાણી કરીને દેખાની રીતે બાહ્ય ઘણ જ્યારે તો આપણી ગતિ ... ગોદીજ થશે. અને આપણી તટસ્થીતની ઘોષાઓ જ્યારે જર્મની સાદિક વેસ્ટ આફ્રિકા બાકુ આપી દેવાની બાબતોની આપીઓ માગણી કરશે ત્યારે આપણે એક્સ્ટ્રાયા ઘણ પડીશું.

વડા પ્રધાને યુરોપના મામ તેમાંથી ખરેજ કેટલા દક્ષિણ આફ્રિકાનાજ દેવાર્ય અતિ સંકુચિત કાટલો તેના પણ આપણા ભાવિને આપણે યુકસાન પહોંચાડીશું.

યુનીયનના પ્રધાન મંડળમાં ખળભળાટ

તા. ૪ થીના યુનીયનની હાઉસ ઓફ એસેમ્બલીમાં યુનીયને દાવના મુદ્દામાં ભાગ લેવો કે નહીં એ સવાલ ઉપર ઘણી મહત્વની ચર્ચા ચાલી હતી. તેમાં પ્રાઈમ મીનીસ્ટર મી. હર્ટઝોગે જણાવ્યું હતું કે પ્રધાન મંડળમાં બે અભિપ્રાય પડી ગયા છે, અને આ સવાલ ઉપર ■ ઐક્ય નીતી અમલમાં રહેશે. મી. હર્ટઝોગે પોતાની નીતી જાહેર કરતાં જણાવ્યું કે હાલનું યુદ્ધ ખીટન અને ફોલાન્ડ સાથેના કરારોને લઇને છે અને પોલાન્ડ સાથે સાઉથ આફ્રિકાને કશું લાગતું વળગતું નથી. એટલે આ સવાલમાં સાઉથ આફ્રિકાએ ફ્રાન્સમાં પણ પક્ષ લેવાની જરૂર નથી. પણ જાણે સંજોગ હેતવજ નહીં એ રીતે પોતાનું વર્તન જોઇ પક્ષ તરફ રાખ્યું. સાયમન્સટાઉનના દરીયાઇ નગર ની આજુબાજુ કેટલાક કરારો તથા બીજા એરોજ મેળ કરારો પ્રમાણે યુનીયને પોતાની જવાબદારી ઉઠાવી લેવી પણ તે સીવાય યુદ્ધના કોઇપણ પ્રકારમાં પક્ષ લેવો નહીં. જો સાઉથ આફ્રિકા સંજોગો ઉતરશે તો એના કુખમાં આવી પડશે કે પોતાના પ્રધાન મંડળમાં પક્ષ તે કામ પડશે નહીં, એટલુજ નહીં પણ જે સંજોગોમાં બ્રીટન સામ્રાજ્ય સામે યુદ્ધમાં આવશે તો આ દેશમાં ૪૦ ટકાની છે તેના બાંધણ પડશે અને તે બીજા સો વરસ સુધી સંધાશે નહીં. જો કે સાઉથ આફ્રિકા બ્રીટીશ સામ્રાજ્યનું સ્વતંત્ર છે, બ્રીટન સામ્રાજ્યમાં હોવાથી તેને માટે તેને દગો દેવાના નથી પણ યુનીયનને જ્યાં કોઇ સંજોગ સાથે સામ્રાજ્ય બાંધવું નથી. જ્યાં તેણે સંજોગમાં બ્રીટન સામ્રાજ્યને મદદ કરવાની જરૂર નથી. બીજું એમ જણાવવામાં આવે છે કે જર્મની દુનીયાની નાની પ્રજાઓને કચડી નાખી મહાન સત્તાનું બળી થવા ચાહે છે પણ તે જાપાનનો કિસ્સો પુરાવો નથી. બરી બીજા તો એ છે કે વરસેલ્સના જે અન્યાય કરારો જર્મની ઉપર લાદવામાં આવ્યા હતા તેમાં જર્મની કબજામાં રહ્યું હતું ૧૯૨૬ ની પણ મે' મારા આ વીચારો બ્રીટીશ રાજદ્વારી નેતાઓ આગળ જણાવ્યા હતા. જર્મનીએ આ સ્થળોએ અને અપમાન સામા હક્ક ઊભા કર્યા નહીં. અપમાન શું છે તે હું સારી રીતે જાણું છું. આ સંજોગોમાં હું આ મારા મંડળનો ભાગ જાળવવા માગું છું કે મારામાં તે લોકોને ભરોસો છે કે નહીં.

જનરલ સ્મટસ

મી. હર્ટઝોગે ભાષણ પુરું કરતાજ જનરલ સ્મટસ તેનો જવાબ આપવા ઉભા થયા હતા. મારે અને મી હર્ટઝોગને જે મતભેદ ઉભો થયો છે તે એટલજ પાયાપર છે કે મારા મત મુજબ આજે પ્રધાન મંડળમાં એક પક્ષ કરારવેા ઇંગ્લાંડ, અને જર્મની સાથેનો સંબંધ આપણે તોડી નાખવેા જોઇએ. એનો અર્થ એ નથી કે આપણું સરકારે તેના મારે લડવા માટે બોલાવું આપણે તેવા સંજોગોમાં પણ નથી,

પણ જર્મન સાથેનો સંબંધ તોડવામાં નહીં આવે ■ આપણી સ્થીતી ઘણી કફોડી થશે. આપણને ઐતણી ખાત્રી છે કે જર્મનીની આગળની તેના આગલા ગુનેહગારો પાછા લેવાની છે અને તેવેા વખત આવશે ત્યારે સાઉથ આફ્રિકા શું કરશે? જો સાઉથ વેસ્ટ આફ્રિકા જર્મનીના હાથમાં જાય તો સાઉથ આફ્રિકાની સ્વતંત્રતા જોખમમાં આવી પડશે અને ૮ વખતે તેમાં સામે કોઇ મદદમા હશે નહીં એવી ૫ ઝોવેા સુપારેા રજુ કર્યું હતું કે આ કરોકટીના સમયે નીચેના મુદ્દાઓ ઉપર યુનીયને પોતાની નીતી ઘડવી.

(૧) યુનીયને તટસ્થ નહીં રહેતા જર્મનીની માગણી સંબંધે તોડી નાખવેા જોઇએજ યુનીયન મે લાગે છે.

(૨) યુનીયને કરારેા તારવને જે જોખમદારી ઓ લીધી છે તે પોતાના મીત્રોની સાથે પુરી પાળવી

(૩) યુનીયને પોતાનું બહાર દરીયાપાર થવા મોકલવું નહીં પણ પોતાના બચાવને માટે પુરતા પગલાં લેવા.

(૪) આ યુદ્ધમા આપણી સ્વતંત્રતા પણ જોખમાય છે માટે એ આપણા સારા નાણાની વાત છે કે દુનીયારેા ઘરે બારનો નીયેા બાબતોની રીતનો આપણે સ્પષ્ટ વિરોધ કરવેા.

મી. નીકલ્સે (યુ પા. સુપ્રસીદ્ધ) જણાવ્યું હતું કે યુનીયનના ગોલરીદેયુશન પ્રજાએ ઉપર યુનીયનના રાજ તેજ યુનીયનના રાજ જોવાથી જનરલ હર્ટઝોગનો તટસ્થતાનો કરાર ખરીદ્ય સાબીત થાય એવી ખુટ પકડવાનોજ છે અને ૧ કહી નાખી શકે એમ નથી.

Asterક્ટર બાબતે જનરલ હર્ટઝોગને પોતાની પાર્ટી તરફથી ટેકો આપવેા હતો.

આ બાબત ઉપર મત લેવામાં જનરલ સ્મટસ નો સુધારો તેર વધુ મતથી પરાજય પામ્યો હતો.

યુનીયનનું નવું પ્રધાન મંડળ

જનરલ હર્ટઝોગે રાજીનામું આપ્યું છે અને જનરલ સ્મટસે નીચે પ્રમાણે પોતાનું નવું પ્રધાન મંડળ રચ્યું છે:

જનરલ જે. સી. સ્મટસ—વડા પ્રધાન અને પરદેશ ખાતાના અને સંરક્ષણ ખાતા ના પ્રધાન.

કરનલ હેનીઝ વીલ્જ—નેટીવ એફેર્સ ના પ્રધાન.

મી. જે. એચ. હેરટઝોગ—નાણા અને ઇજાપણી ખાતા પ્રધાન.

મી. આર. સ્વર્ટકોફ—પોષાક અને ઇકોમ ખાતાના પ્રધાન.

ડૉક્ટર ઇસ્મસ, આર. કાલીન્સ—પોસ્ટ અને જંગલ ખાતાના પ્રધાન.

મી. એચ. જી. કોલેન્સ—પુલ્કી અને જાહેર તંદુરસ્તી ખાતાંનાં પ્રધાન.

મી. એફ. સી. ઇરોક—રેલવે અને હારબર ખાતાના પ્રધાન.

મી. સી. એફ. કલાર્કસન—ટપાલ, તાર અને ટેલીફોન ખાતાના પ્રધાન.

મી. કબ્લ્યુ. બી. મેઇલી—મજુરી અને આબાદાર સુધારકારી ખાતાના પ્રધાન.

સેનેટર ડો. એમ. કેાનરેાપ—જમીન ખાતાના પ્રધાન.

ડા. ફાલીન સ્ટીલ ...ખાણ ખાતાના પ્રધાન.

કરનલ સી. એફ. સ્વલાઈ—બાગેા ખાતાના પ્રધાન.

મેજર જી. બી. વ્હ. વાન ડર બાઇલ—વગર પોર્ટફોલીયેાના પ્રધાન.

યુનીયને જર્મની સામે યુદ્ધ જાહેર કર્યું

જનરલ સ્મટસ પ્રધાન મંડળ પદારૂઢ થયા બાદ પહેલું કામ તેમણે જર્મની સાથેનો યુનીયનનો રાજ્ય - તોડી નાખવાનું અને સપ્તાહ કાળદાઓ ના મેળમાં યુનીયન જર્મની સાથે યુધ્ધની સ્થીતીમાં છે એવું જાહેર કરનારેા ઠરાવ પાડવાનું કર્યું હતું.

..

યુનીયનના જર્મન એલચી પે કેાકર હીલ્ડનરને પોતાનો પાસપોર્ટ આપી દેવામાં આવ્યો છે અને જર્મનીમાં યુનીયનના એજન્ટો કે એજન્સ, ઓફ એજન્સ, માત્ર છે તેને પાછા બોલાવી લેવા માં આવ્યા છે

—.—

યુનીયનના બંદરપર વિમાની ચોરા યુદ્ધમાટે આવી છે સ્વભાવમાં સા. આનું ચોમાની ઠંડી નથા પીગળતો ઉનેરી પુષ્પની સંખ્યાએ લાલચાના પગલાં સેવામાં છે,

ધંધારોપર ચોકી કરતાં પોલીસોએ દુકાનના બીલોનો નજરે પડતા તેનાપર ચોકખાઈ યુદ્ધનો કરવાની સુચના આપવામા છે.

માર્શલસોએ આંતરિક સંજોગોને લીધે ફરજ પડે તે સીવાય જાહેર કરવામાં નહીં આવે એવી બાબતો જાહેર ખાબર મોકલી છે.

વાંચવા લાયક પુસ્તકો

પુસ્તક ૨

આપણ દુનિયા	દુનીયાની આજપાખીનું જ્ઞાન
સુંદર પરી	નાટક
નાની મોટી વાતો	ભાગ ૨
બાળકોનું સ્વર્ગ	બાગેાબગીચા
ત્રિભુવન વિજય	ભાગ ૨
વસંતસેના	નાટક
ગામ ગીતો	
રંજાડું ઇસોપપર	ભાગ ૨
ચંદ્ર બાલ	નાટક

પુસ્તક ૨ કીંમત રૂા ૬-૬.
આ ઓફીસેથી મળશે

ચોખા પર લેવાતા અઢળક નફા સામે વિરોધ

જુદી જુદી કૉંગ્રેસની શાખાઓ, કોમોનીયલ ઑર્ગ ઑન્ડ સેટલર્સ ઇન્ડિયન ઍસોસીએશન, ઇસીપીઓ ઇન્ડિયન ઍસોસીએશન વિગેરે સંસ્થાઓ તરફથી ચોખા અને બીજા દીંદીઓના ઉપયોગની બારાડોની વસ્તુના ચઢી ગયેલા ભાવો અને વેપારીઓ તરફથી લેવાતા અઢળક નફાઓ સામે વિરોધ દર્શાવનારા, અને ભાવો નક્કી કરવા વિનંતી કરનારા, વેપાર અને ઉદ્યોગ ખાતાનાં પ્રધાનપર તારો મોકલવામાં આવ્યા છે. ડરબન અને ડીસ્ટ્રીક્ટોમાં વિરોધ દર્શાવનારી સભાઓ થઇ હતી અને રવીવારે ડરબનમાં તેમજ જોહીઝબર્ગમાં થવાની છે

ઇન્ડિયન સોશીયલ સર્વીસ કમીટી

ઇન્ડિયન સોશીયલ સર્વીસ કમીટીની મીટીંગ પ્રમા સોમવારે કોરેન્ટુકમાં મળી હતી જેમાં દીંદીઓની બારાડોની વસ્તુઓના ભાવોમાં થયેલ જાસ ૧૦૦ ટકા વધારો કરી દઇ વેપારીઓ અઢળક નફા મારી ગરીબોને મુશ્કેલી ઉભી કરી છે તે સામે વિરોધ દર્શાવનારો, દિવસે દિવસે વધતા જતા ભાવોને સ્થિર કરવા સરકારને વિનંતિ કરનારો અને દીંદીઓને ચોખા ખરીદવાનું બીલકુલ બંધ કરી દેવા આપણા અપીલકર્તાજ ખરીદવા સુચના આપનારા ઠરાવો પસાર થયા હતા

સીટી કાઉન્સીલે લીધેલાં પગલાં

ડરબનની સીટી કાઉન્સીલની ફીનાન્સ કમીટી તા સોમવારે બપોરે મીટીંગમાં ડરબનમાં ખાવો પર અંકુશ મુકવાને ટ્રેમેયરે સરકારને કન્ટ્રોલર નીમવા રજુઆત કરેલી એવો સર્વાનુમતે ઠરાવ થયો હતો. કમીટી સમક્ષ મી. એચ. લેન. કેમ્પના કાગળ હતો જેમા ચોખાપર થતા જેરવાજબી નફાની ફરિયાદ હતી, અને બાવો પર અંકુશ રાખવાનું વેપારી કરતા દેશ નરસ્થ સત્તાના હાથમાં રહેવું જોઇએ જેવી સુચના કરવામાં આવી હતી.

મેયરે સરકારને કરેલો તાર

ડરબનના મેયર મી. કેસેમીંગ કોન્સ્ટર્ડને ચોખાના ભાવો બારાડારજુ ચાલી જવાથી ગરીબ દીંદીઓની થઇ પડેલી કફોડી સ્થિતિમાં તેમોને રાહત આપવાના તાકાદીક પગલા લેવાની જરૂર દર્શાવનારો વેપાર અને ઉદ્યોગ ખાતાના પ્રધાન ઉપર તાર કર્યો હતો. તેમાં જણાવ્યુ હતું કે "સટ્ટો અને નફો ખોરો અટકાવવાને એજન્ટ-જનરલ અને આ. આ. ઇન્ડિયન કોંગ્રેસના સેક્રેટરી મી. ઓ. ગાયબ. કાફીની સાથે મસલત કર્યા બાદ ૬ ગંભીરપણે સુચના કરે છે કે બાવો ઉલકના રાજ્યની વધુમાં વધુ ૩ા ૨૨-૬ અને બોમ્બે રાજ્યની ૩ા. ૨૭-૬ અને રીટેલરના નફા માટે વધારાની ૩ા. ૧-૬ એ રીતે ઠરાવવામાં આવ્યા હોવાજોઇએ.

એજન્ટ-જનરલનો ખુલાસો

એજન્ટ-જનરલના સેક્રેટરી મી. એસ. રીડલી એ "નાતાલ મરકયુરી" આ કાગળ લખી ખુલાસો કર્યો છે કે મેયર તરફથી વેપાર અને ઉદ્યોગ ખાતાના પ્રધાનપર જે તાર મોકલવામાં આવ્યો છે તે પરથી ઉદ્ભવતા મોકામાં એવી સમજુતી ફેલાઇ છે કે એ તારમાં દર્શાવેલામાં આવેલા ભાવો મેયર અને એજન્ટ-જનરલની સમજુતીથી ઠરાવાયા હતા. આથી એજન્ટ-જનરલ જણાવે છે કે તેમણે આવા વધારેમા વધારે ભાવ ઠરાવવાના સામાન્ય સિદ્ધાંતને વિષે સંમતી આપી હતી પરંતુ તેમણે સ્પષ્ટ જણાવ્યું હતું કે ચોક્કસ ભાવ ઠરાવવામા તેમણે સંમતી નહોતી આપી.

ડરબન ચેમ્બર ઓફ કોમર્સ

ડરબન ચેમ્બર ઑફ કોમર્સે એક નિવેદન બહાર પાડી જણાવ્યુ છે કે ચોખાના ભાવો વધી જવાને કોઇ પણ રીતનું વાજબીપણું નથી.

પોલાન્ડ

જર્મનીએ પોલાન્ડ ઉપર ચઢાઇ કરી છે. પોલાન્ડને એક છેડે જર્મની કે બીજે છેડે રશીયા છે. જર્મનીએ ઑસ્ટ્રોવેગોયા સર પોલાન્ડ ઉપર આક્રમણ કરવાની સરસ તક મેળવી છે. રશીયા તરફે પોલાન્ડને બનતું નથી. પોલાંડનું બંદર ડેન્ઝીગ મહત્વનું વખતે પોલાન્ડને આપશે. લોકો મુખ્ય વસ્તી જર્મન છે. તેથી નાઝી જર્મની ડેન્ઝીગ ને પોતામાં જોડી દેવા માંગે છે. પોલાન્ડની સવા ત્રણ કરોડ પ્રજા છે. મોટો ભાગ રોમન કેથલીક ધર્મને માને છે. રાજ્યમાં ફરજીયાત પ્રાથમીક શિક્ષણ અપાય છે. પ્રજાસત્તાક રાજ્ય છે. પોલાંડ ખેતી પ્રધાન દેશ છે. પોલન્ડ પાસે મોટું અને શિસ્તબધ્ધ સૈન્ય છે. છતાં જર્મની અને રશીયા એને મચ્છરના માફક મોળા ચાવે તેમ છે આધુનીક નવા લશ્કરી સાધનોનો અભાવ તેનું કારણ છે. પોલાંડનું સૈન્ય દક્ષ જુની ઢબે ઘોડેસ્વાર અને પાયદલ લડાઇને વળગી રહ્યું છે. પરંતુ આ થોડીક મુશ્કેલી એની ઢીંગલ મજબુતાઇ છે. થોડીક લશ્કરી સરંજામ પોલાન્ડ પાસે નજીવો છે. એની પાસે કારખાના નથી. દારૂ ગોળો નથી. જર્મનીનું યુદ્ધ એ વિમાની યુદ્ધ કહેવાય. પોલાન્ડ પાસે ૧૦૦૦ વિમાનો છે પોલાંડ પાસે સેંકડો માઇલની સરહદના રશીયાનો સ્વતંત્ર પણે મકાબલો છે. યુરોપમાં હમણા જેના ઘોડેસ્વાર સૈન્યની બરાબરીનું સૈન્ય ગણવું મુશ્કેલ છે. પોલાંડ આ સૈન્ય ઉપર સેંકડો માઇલની સરહદના બચાવનો મદાર બાંધે છે. આ સૈન્ય સરસ ઘોડાઓ અને કસાયલા સવારો ધરાવે છે એ નીર્વીવાદ વાત છે. જુના યુદ્ધમાં દેશના રક્ષણ માટે આ કરવાં સરસ સાધન ન મળે એ બરાબર છે. પરંતુ અત્યારે જર્મન તોપો મેસયની દસ હજાર ભયંકર ફેંકે, દરેકમાં ૧૫૦થી ૨૦૦ રતલ દારૂગોળો, તોપો અને મશીનગનો સામે પડતા આવશે, ત્યારે આ બીચારા શૂરવીર ઘોડેસ્વારોનું શું ગજું !

ડેન્ઝીગનું બંદર

ડેન્ઝીગની વસ્તી મુખ્ય ભાગે જર્મનોની બનેલી છે. પરંતુ પોલાંડના વેપારનો મુખ્ય આધાર ડેન્ઝીગના બંદર છે પોલાંડની પેદાસ ખેતીવાડીની અને ઔદ્યોગિક મલોનો નીકાસ ડેન્ઝીગ દ્વારા થાય છે. પોલાંડે કાંઠા સમધેલીન દુરસ્ત કેરી વાપરી બંદર માફક દુર પોતાની હદમા "ગેડીનીયા" નામનું નવું બંદર તયાર કરી એને બીલકુલ છે. છતાં પણ ડેન્ઝીગ વગર એના વેપારને મોટો પટકો લાગશે. જર્મની જેવા સમર્થ યંત્રિતશાળી અને સ્વાર્થપ્રિય પાડોશી પોલાંડના ભવિષ્યને માટે હમેશાં કંટક રૂપ છે. એટલે કોઇ રીતે પોલાંડ વગર યુધ્ધે જર્મનીને ડેન્ઝીગ સોંપે તેમ નથી. પોલાંડ ઑસ્ટ્રેલ્ડ અને ફ્રેંચની બાંહેધરી ઉપર કુદે છે. ઑસ્ટ્રેલ્ડ અને ફ્રેંચ જો પોલાંડને પરદેશી આક્રમણ સામે બાંહેધરી આપી છે. ફ્રેંચ અને ઑસ્ટ્રેલીની સરહદ પોલાંડની સરહદથી સેંકડો માઇલ દુર છે. એટલે એઓ પોલાંડને કઇ રીતે મદદ કરી શકશે તે એક કોયડો છે. એગની અને પોલાંડની વચ્ચે જર્મન મહારાજ્ય આવેલું છે. જો ગઢા રાજ્યની સરહદો ઉપર બારે લશ્કરી ક્રિલ્લેબંધી કરેલી છે. એટલે એના ઉપરનું આક્રમણ દુર્ઘટ છે. આથી રશિયાની મદદ મળે તોજ પોલાંડનો બચાવ થઇ શકે તેમ છે. પોલાંડ તેમજ ઑસ્ટ્રેલ્ડને રશીયા ઉપર ભરોસો છે, પરંતુ જર્મની આક્રમણ કરશે તો ઑસ્ટ્રેલ્ડ અને ફ્રેંચને રશીયા ઉપર ભરોસો રાખી પોતાની હદમા "ગેડીનીયા" નામનું નવું બંદર તયાર કરી એને બીલકુલ છે. છતાં પણ ડેન્ઝીગ વગર એના વેપારને મોટો પટકો લાગશે. જર્મની જેવા સમર્થ યંત્રિતશાળી અને સ્વાર્થપ્રિય પાડોશી પોલાંડના ભવિષ્યને માટે હમેશાં કંટક રૂપ છે. એટલે કોઇ રીતે પોલાંડ વગર યુધ્ધે જર્મનીને ડેન્ઝીગ સોંપે તેમ નથી. પોલાંડ ઑસ્ટ્રેલ્ડ અને ફ્રેંચની બાંહેધરી ઉપર કુદે છે. ઑસ્ટ્રેલ્ડ અને ફ્રેંચ જો પોલાંડને પરદેશી આક્રમણ સામે બાંહેધરી આપી છે. ફ્રેંચ અને ઑસ્ટ્રેલીની સરહદ પોલાંડની સરહદથી સેંકડો માઇલ દુર છે. એટલે એઓ પોલાંડને કઇ રીતે મદદ કરી શકશે તે એક કોયડો છે. એગની અને પોલાંડની વચ્ચે જર્મન મહારાજ્ય આવેલું છે. જો ગઢા રાજ્યની સરહદો ઉપર બારે લશ્કરી ક્રિલ્લેબંધી કરેલી છે. એટલે એના ઉપરનું આક્રમણ દુર્ઘટ છે. આથી રશિયાની મદદ મળે તોજ પોલાંડનો બચાવ થઇ શકે તેમ છે. પોલાંડ તેમજ ઑસ્ટ્રેલ્ડને રશીયા ઉપર ભરોસો છે, પરંતુ જર્મની આક્રમણ કરશે તો ઑસ્ટ્રેલ્ડ અને ફ્રેંચને રશીયા અને જર્મની વચ્ચે તો ૨૫૦૦ માઇલ જેટલો પોલાંડને મદદ નહીં કરે

સામ્યવાદીઓની મહાકુચ

'ગુરુ'માં લખનારઃ
આ. કંગરશી ધરમશી સંપટ

ચીનના સરમુખત્યાર ચૅંગ કૈશાક સમર્થ પુરુષ છે. જુદા જુદા ચીનના પ્રાંતીય ગવર્નરો સ્વતંત્ર રાજકારણ કરી, લશ્કરો રાખી ચીનની પ્રજાને ત્રાસે તેવી રીતે લુટતા, કુંટી ખાસ વર્તાવતા હતા. તેઓ જાપાન, અમેરિકાનાં હથીયારો ખરીને ગાંઠે બાંધે બાકી પુષ્કળ કરી પ્રજાનો કચ્ચરઘાણ વર્તાવતા હતા. તેઓ પ્રજા પાસેથી અગાઉના ઘરવેરાના કરો પખ દુધરાવતા હતા. એવા ગવર્નરોની સંખ્યા ઠીક ઠીક હતી. બાંધે બાંધે એકબીજા સાથે મળીને જીવની સાથે યુદ્ધ મચાવતા હતા છતેલા પ્રદેશ માટે પીકેટોઓ વચ્ચે જરૂર વિવાદ થઇ નવા યુદ્ધો થતા. આવી રીતે વિગ્રહ આહજ રહેતા હતા કદી પણ આન્તરવીગ્રહ વગર ત્રીસ વર્ષો મુદ્દતનો સમય પસાર થયો નહોતો. આ આંતરવીગ્રહોથી ચીન બચાવ જતુ. તેના ઔદ્યોગિક વિકાસને મોટી આવકાર રહ્યો નહોતો

ચીન આંતરવીગ્રહનો શીકાર બહુ કાળ હતું અંદર અંદરના ત્રાસવાદીઓથી બચાવને, બ્રીટન, ફ્રાન્સ, વગેરે યાદી સત્તાઓને બારે કુનેજન મળતું હતું. તેઓ ચીનના મરદેશ પચાવી પાડી તેમાં અનેક છાવણીઓ ઉભા કરતા હતા મારસલ ચૅંગ કૈશાકે આંતરવીગ્રહોને મજબુતાઇથી દાબી દીધા. એણે બધા ગવર્નરો અને સત્તાધીશોને પોતાની મુઠ્ઠીમાં નીચે લોઢી દીધા. નાનકીંગના શાસનને એણે સ્વીકારી લીધું, આવી રીતે ચીનના મોટા ભાગને એણે પોતાના શાસન નીચે આણ્યું. એને વ્યવસ્થિત અને રાજ્ય બંધારણ પ્રકારના ઉત્તમ શાસનમાં હજુ આણી શકાયું નહોતું, કારણ કે સુન યાટ સેનના રચાયેલા ફન્ડામેન્ટલ પ્રીન્સીપલ વિભાગે ચૅંગ કૈશાકના શાસનને સ્વીકારાયું નહોતું તેમજ સામ્યવાદીઓએ પણ એની સામે વિરોધ કર્યો હતો. આ બંને રાષ્ટ્રીય સત્તાઓ ચૅંગ કૈશાકને મુંઝવતી હતી.

દરમ્યાન સમયમાં જાપાન ધીમે ધીમે ચીનને હેરી ખાતું, સને ૧૯૩૧માં વગર કારણે જાપાને મંચુરીયા લીધું, સને ૧૯૩૭માં શાંઘાયમાં મહાયુદ્ધ થયું, અને ૧૯૩૯ માં તો જેહોલ પ્રાંત મંચુરીઆમાં જાપાને ગોબારા દીધા. જાપાને એક પછી દીપ રેડ્યા વગર ચીનના પચ્છા સારા પ્રદેશો લઇ લીધા હતા. ધીમે ધીમે ચીનને કોરી ખાતું હતું. ચૅંગ કૈશાકને આંખ ઊઘડી ગઇ બધી કરતી પડતી હતી. જાપાનની સામે લડવા જેટલું બળ તેનામાં નહોતું. એટલે એણે પ્રથમ સામ્યવાદીઓનો જડમુળથી નાશ કરવાનો માર્ગ સ્વીકાર્યો. પહેલાં ઘરની વ્યવસ્થા કરી પછી જાપાન સાથે લડવું એવો એનો ઉદ્દેશ હતો. દરમ્યાનમાં જાપાન વસતું વસતું એક પછી એક પ્રદેશ લઇ લેતું હતું.

ચૅંગ કૈશાકે ચીનની સુવ્યવસ્થા કરી, એણે સમસ્તને નીયમીત કર્યું. એણે ચીનના મોટા ભાગ ઉપર શાસન નીચે આવ્યો હતો એણે સામ્યવાદી વાદ ગીનાઓ સાથે બાંધેલાં સકંજા મુકી પાંચ મોટાં આક્રમણો કર્યાં હતાં સામનો અને પુરા કરિયાદો બચવા સામ્યવાદીઓએ પોતાની આલાકી અને બારે ઓસરી પીપળાથી પાંચે વખતનાં આક્રમણોને નિષ્ફળ બનાવ્યા. પરંતુ છઠ્ઠા વખતનું ગોઠવું આક્રમણ પોતે શરૂ કરી શકે તેમ નથી એમ તેમને દેખાતા જેથી રમણ જવાબદાર ચૅંગ કૈશાકે આ સમયે બારે નાબદારીઓ કરી, આગળના યુદ્ધોના અનુભવથી સામ્યવાદીઓને મહાત કરવાના પાંચ પ્રયોગો રચ્યા હતા. રાત્રિનું બુદ્ધ શસ્ત્રસ્ત્ર રાખી રાત્રિના સમયોમાં સામ્યવાદીઓના આક્રમણને નિષ્ફળ બનાવવાના પ્રપંચો રચ્યા હતા. સામ્યવાદીઓએ ઢામાંથી બાજી મરી જતી લેતા તેઓને બાકીના અંધકારમય બાકયું.

સામ્યવાદીઓએ લુપ્તપ્રાય બાલે પરિષદ બોલાવી. કર્યાંથી પ્રાંતમાંથી ક્રાંતિકારી કરવાનો ઘરકાટો બહાર કાઢી. યુવાન યુવકોએ બળીને કુરબની આપવા પોતાની જાત ધરી કેમે કરતે જવું, કયા કુકડીઓએ મોરચાના બાજીને સંભાળવો, કયા કુકડીઓએ પાંખો ઉપર રહીને રક્ષણ કરવું, કયા કુકડીઓએ પાછળના ભાગનું રક્ષણ કરવું, કુકડીઓએ ઘરોગાના શરૂઆતમાં બચીને ખોરાકી અને રહેઠાણનો બંદોબસ્ત કરવો. એ સૂત્રમાં સૂત્રધર ચિત્તને નક્કી કરી. આ સર્વે બેઠકનું બધું બાનગીમાં બન્યું કે બહારના કોઇને ખબરેય નહતા થયા નહીં એટ વરસ સુધી આવું કુચ કરવાની હતી લશ્કરની બનાવની અને લશ્કરી બુદ્ધિબાજો એ કુચ હતી. ૬૦ પાછળ ઢાંકવાની કુચ હતી. એટલે દુશ્મનોના ચાલુ આક્રમણની ગમ્મતી રાખવાની હતી.

સામ્યવાદીઓએ સરકારી લશ્કરને બુદ્ધગ્રસ્ત નાખવા અનેક યુક્તિઓ રચી રાત્રિના વધારે ત્રિયા કરવા માંડયા. વધારે આક્રમણો કરવા માંડયા. દુશ્મનોને ચેતવાની બદલાન બોજના ચાલુ કરતા ઉંગ તેમ બહાર તો પુષ્કળ દેખાવ કર્યો. અઠવાડીયા કુચ શરૂ પખ કરી દીધી કુચ બનાવ માણસોના મુખ્ય લશ્કરને કુચ ત્યાં દેટલાક દીવસો પસાર થયા લાવેજ ચૅંગ કૈશાકના લશ્કરને ઘેરો પડી. સામ્યવાદીઓ રાત્રિના કુચ કરી, દીવસે ખેડુતોનાં ઝુંપડાંઓમાં ખુપાઇ રહેતા. ચારેકોરને દુર મુકી ત્રાસવાદીઓનાં કુચ કરતા હતા. દક્ષિણ તરફના મુખ્ય કેમ ઓછું ઓટલું જોર બતાવ્યું કે ઓમને બાજાવા માટે ચૅંગનું લશ્કર દક્ષિણમાં ખેચું થયું. બીજી દીશાઓ તરફ સામ્યવાદીઓને જરૂ સુલભ થઇ પડયું. ઓમનો માર્ગ સરળતાથી નીરંકુશ બન્યો.

ચણ રાત્રિઓ સુધી બે હારોમાં સામ્યવાદીઓએ કુચ ચાલુ કરી. પશ્ચિમ અને દક્ષિણપૂ તરફ કુચ ચાલુ થઇ. ઓમના મુખ્યમાની કુકડીઓ હતાન અને કુયંગકુંગ પ્રાંતોની મજબુત કિલ્લેબંધી ઉપર રાત્રિના ત્રાટી પડી. સરકારી લશ્કરને અચાનકપણામાં નાખી ઓમણે સામ્યવાદીઓને બચાવાને લીધે કરેલી કિલ્લેબંધીનો રધાનો કબ્જા લીધા બાદ પ્રકલે બધા આગી સાકળ તેઓએ કબજે કરી લીધી. આથી તેમને પશ્ચિમ, દક્ષિણ તરફ જવાનો માર્ગ ખુલ્લો થયો. આ માર્ગે સામ્યવાદીઓ આગળ આવ્યા.

લશ્કર એકલું નહોતું' એની સાથે હજારો સામ્યવાદી બેકુનો પોતાના કુટુંબો સાથે આવતા હતા. બેકુનોનો ઓમને સારો ટેકા હતો, રસ્તામાં જગીરદારો, ધનવાન વેપારીઓને લુંટવા ઓમણે આગળ જવાનો હતા ઓમણે જ્યા પહેલાં પોતાના કિલ્લાઓ આગી નાખ્યા હતા ઘરબારો અને પાંચો સાથે લીધાં. કીમતી વસ્તુઓ પણ ખચ્ચરો ઉપર લાદી હતી. કુચ કરતાં ઓમને ઓગાણી મોટા ભાગ રસ્તામાં દાટી દેવા પડયો હતો. સામ્યવાદીઓની તાકાતો, બંદુકો અને બીજાની અલભારોથી આ આખોય રસ્તો ભરેલો છે. સેંકડ દીવસ સામ્યવાદીઓ એ પાછળ ગોઠી કાઢયો. ઘરઘોલો અને બીજી વસ્તુઓ ઘણી કાબની છે. બંને પક્ષોની કુકડીઓ લડતી પણ હતી, બધુ ભાગ પડીજાવાના ટકોરાની માફક બનતું હતું. દરમ્યાનમાં સરકારી લશ્કરને બબર પડી હતી ઓમણે સામ્યવાદીઓએ ખાલી કરેલા પ્રદેશોને પોતાના સ્વાધીનમાં લઇ લીધા.

હજાર માઇલ લાંબી આ કુચ હતી જિંદગી મોત છોડીયા બીજા છેડા સુધી ત્રણ વખત કરી આવવા જેટલી તાકાત એ કુચ હતી. રસ્તામાં અનેક જાતના અંતરાયો નડયા હતા. શત્રુઓના કિલ્લાઓની સાંકળો. ઓમનાં બીમારો, ઓમની મશીનગનોએ બાજર ખુવારી કરી હતી. આ સમયે સામ્યવાદીએ પોતાનું પાણી બતાવ્યું હતું હરવેરાની કુચમા ચૅંકેરા યુદ્ધમાં મરણ પામેલાઓનાં મુકદાઓ અને બાયલોને મુકી આગળ વધવું પડયું હતું. બાયલોની બેકુનો સંભાળ લેતા હતા આ મોટી કુચમાં અનેક બાકિનોનો શૌર્ય, તેજસ્વીપણું, સર્જના કલ્પાન્ત માટે છતના દોમવાના અનેક બનાવો બન્યા હતા. કેટલાક નાગરી પણ જખ્મોના હતા. મરીજ વસતીની ઓમને બારે કુચ હતી. આખી કુચ સત્તાના સમ્રાટ ઢાકમારી, કુંવા, સદગમ, અજાગારો, ચોટેલાઓ અને બહુબચ્ચાંકિતની બાબતી બનાવટી હતી. (અપૂર્ણ)

યુદ્ધના ખબરો

યુરોપમાં મહાન યુદ્ધને માટે જે લાંબા વખતથી તૈયારીઓ ચાલ્યા કરતી હતી અને તે હમણાં કેટલાક વખતથી તકાદારે રીતે ચાલતી હતી તેને આજે આખરે તે યુદ્ધ કાઢી નીકળ્યું છે. તારીખ પહેલીએ જર્મનીઓ પોલાન્ડ ઉપર ધૂમલો કરી દીધો હતો.

• • •

કારણ આપ્યું છે કે ફ્રાન્સદારે કરવામાં જર્મનો કરી ગયું છે તેનો બરોબરને પૂર્ણ તરફ આક્રમણ કરવામાં તેનો હાથ પણ છુટ્ટો મસ થઈ ગયો છે. અને એ બોલકરાર બીજીવાની ખૂનનું પરીણામ છે.

• • •

તા. ૧ લીએ જર્મન ધૂમલો શરૂ થતા પહેલા સવારના આગીઆર વાગે હેર હીટલરે જાહેર કીધું હતું કે પોલા-કની ગુમાવીનો જવાબ હવે બોમ્બથી આપવામાં આવશે. તેણે વધુમાં જણાવ્યું હતું કે "ઉલ્લા મહાન યુદ્ધ વખતે પોલાન્ડીઓ તરીકે જે કેદ મેં પકડી હતા તે બધું કાઢી આજે કરી ચલાવું છું અને બધા સુધી કોઈ પણ નહિ સાં સુધી હરે એ કોઈ કેદ... ... ...

નું છે જેથી હીંદુસ્તાન પોતે પોતાનું રક્ષણ કરવા સમર્થ થાય, પછી બ્રીટીશ સરકાર ત્યાંનો ભોગો હીંદને સુપ્રત કરી દેશે અને આપણા અરજ માટે હીંદુસ્તાનને પાછ પરસ્ત માટે પગર બ્યાજે લોન આપવામાં આવશે.

એમ કે આગ બાગે ત્યારે કૂવો ખોદવા જવા જેવા આ નીતી છે તો પણ તે પુરેપુરી સુઝી સુઝીયો આમલમાં મુકાશે કે કેમ એ તરફ પડતું છે.

* * *

ઓર મેકલસના દરમાં ફેરફાર થઇ ચુક્યો છે. આગાર સુધી જે ભાગીદાર હોદ્દે પેનીયો ઓર મેકલસમાં જતા હતા તેને બદલે હવે બ્રીટીશ હોસ્પીટલના નેગજ યુરોપ મેડીકયાના કાગળો પર હવેથી એક સોલીંગ અને પ્રથમ પેનીના સ્ટેમ્પ લાગશે અને તે પછી પચર સ્ટેમ્પ ના કે બીજી સ્ટેમ્પના કાગળો વેચામાં આવશે નહીં. કાગળો ઓર મેકલથી મેકલવા દોજ તો આગાઉની માફક ઓર મેકલનુ લેબલ ચોટાડવું પડશે.

* * *

નાયરોબી, મોમ્બાસા, નાકુરૂ, જીંજાગલાવીઓ બલસ્ટ્રેડ, કીસ્મુ, નકરૂ, મેરાલ, કેમાલીમા અને રાજનોએ તટસ્થતા જાહેર કરી છે. મીલ પણ તટસ્થપાનો ત્રાગ કરે એવી વકી છે.

ઈંગ્લંડમાં યુદ્ધને અંગે નવા પ્રધાન મંડળની જાહેરાત બહાર પડી છે. જેમાં મી. વીનસ્ટન ચર્ચીલ ફર્સ્ટ લોર્ડ ઓફ એડમીરેલટી, સર એડવર્ડ હેલીફેક્સ, લોર્ડ મીમા સીલ, અને લોર્ડ કેન્ટબરી પોર્ટ ફેલીઓ વજરના પ્રધાન નીમાયા છે. મી. એન્થની એડન ડોમીનીયન ઓફેર્સના સેક્રેટરી નીમાયા છે. મી. નેવીલ ચેમ્બરલેઇન પ્રાઇમ મીનીસ્ટર, સર જોન સાયમન ચાન્સેલર ઓફ ધી એક્સચેકર, લોર્ડ કેવીડીશ કોરીન ચેફે ના સેક્રેટરી, લોર્ડ ચેટફીલ્ડ કો-ઓરડીનેશન ઓફ ડીફેન્સના પ્રધાન, મી. ઠોર બેલીઝા વોર સેક્રેટરી, સર કીંગ્સલી વુડ સેક્રેટરી ફોર એર.

* * *

લંડનના આરબાર સ્કવેર આગળ મીલીટરી પોલીસમેનોએ જર્મનોને અટકાયતી પકડયા છે તે લોકોને બીજી કેદ જગાએ બદલે રાખવામાં આવશે. પેરેટ કેનેડીઅન ડોકમાં જે એક વહાણ કેદખાને દીવસથી પડેલું હતું તેના બે લોકો ખલાસીઓ હતા અને તેનો કેપ્ટન પણ તેમાં છે.

* * *

ઇગ્લંડના હોમ સેક્રેટરી સર જોન એન્ડરસને જાહેર કીધું છે કે બ્રીટાનના ઓકારસીલોવેકીઆ ના રહીશો જેઓ ત્યાં હશે તેઓને દુશ્મન પ્રજાના ગણવામાં આવશે નહીં તેમજ જર્મની અને ઓસ્ટ્રીઆથી નાસી આવેલા લોકોના તરફ પણ ખાસ મેહેરબાની બતાવવામાં આવશે.

* * *

જર્મનીના ચીસેનના ચોફ બરગોમસ્ટર સ્ટેસ્સનેથી એક બુલેટીન ચર્ચીલના કહાડવામાં આવ્યું છે જેમાં જણાવ્યું છે કે નોર્થ સીના અમુક ભાગો માં માઇનો નાખવામાં આવી છે. લંડનના પ્રધાન મંડળ તરફથી બબર બહાર પાડવામાં આવી છે કે સ્વેઝ કેનાલમાં વેપારી વહાણોની આવજાની સલામતીને માટે પુરતો બંદોબસ્ત કરવામાં આવ્યો છે.

* * *

ફ્રાંસબોરડોના બ્રીટીશ વેસ્ટકોન્સ્યુલ બાબ કમીશનર મારફતે ફ્રાંસોનીઅલ સેક્રેટરીને પોતાની અને પોતાના લોકોની વફાદારીનો સંદેશો મોકલ્યો છે.

* * *

બ્રીટલરના ડેકલેરેશન્સ તરફથી બબર મળ્યા છે કે તા ૫ થીના બ્રીટલરે પોતાનીજ ફોરીન્ડોરની સરહદ ઓળંગી છે. અને તેના સરકાર ની આજ્ઞાની કુકડીને વીસ્ટુલા નદી ઓળંગતા પોતે રોક છે.

* * *

ડેનેડામાં સુધ્ધા બંધ જર્મનોને પકડવામાં આવ્યા છે તેમાંના એક જર્મન પાસેથી કાયરલેસ સંદેશા મોકલવા માટેનુ કોટે ચોપ્ય ફ્રાંસ માટર પણ મળી આવ્યું હતું.

વ્યાપક રાષ્ટ્ર ભાવના

આજકાલ વિકાર વિચારોમાં મનુષ્ય અને પશુ સમાન છે. પરંતુ જ્યાં મનુષ્ય પશુ બાંધવા પશુથી પણ નિચ બની શકે છે તેજ, મુત્રપાતનથી, અને પરાક્રમથી ઉપરી કુદમ ભાગી જઇ શકે છે. મનુષ્યમાં બીજી જે શક્તીઓ છે, ખુબ માંસ અને ઉંડા વિચારે બાદ બીજા પ્રાણીઓને મારી બાદ સૌંદ જેવો કૂર અને બળવાન બની શકે છે. બાયના બીજાને કારણે પોતાનું શરીર પણ નિચોવી શકે છે મનુષ્ય પોતાને માટે અનેકોનો નાશ કરી પણ બની શકે છે. અથવા, અનેકોને માટે પોતાનું બલીદાન આપી પવીત્ર આત્મા બની શકે છે. પશુની શક્તી મર્યાદિત છે. એની પશુતાની, પુરાકની, પણ મર્યાદા છે. પરંતુ મનુષ્યના પતનની અથવા ઉચ્ચ થવાની કોઇ મર્યાદા નથી જે પશુથી પણ નીચે પડી પોતાનું પતન કરે છે, અને ઉપર ચઢે છે ત્યા એટલો ઉપર જાય છે કે દેવ સમાન બની જાય છે. જે પડે છે તેજ ચઢે છે. પશુ પડતો પણ નથી અને ચઢતો પણ નથી. મનુષ્ય બન્ને બાજુએ પરાક્રમો કરી શકે છે, જે લોકો પોતાનું જીવન પરમાર્થમાં ખરચે છે તેનું નામ અમર રહે છે, એનું નામ તારાની માફક આપણી સન્મુખ રહે છે. અને પ્રકાશ આપે છે. તમે સેવા કરો તો આપણ દ્રષ્ટિ રાખી કરતાં સંકુચીત દ્રષ્ટિથી કરેલ જનસેવા, વ્યાપક દ્રષ્ટિથી કરેલ લોકસેવા સામે કોઇ વિસાતની નથી. તમારી સેવા ઉપર આપણી સન્મુખ રહે છે. સંકુચીતતા દુર કરો હીંદુસ્તાનનુંજ નહીં પણ દુનીયાનું હીત વિચારી અને દુનીયાના હીતનો વિરોધ ન કરતા ત્યારે ત્યાં સેવા કરો એ અભ્યર્થના છે. આપણી દ્રષ્ટિ આપણ-સ્વાર્થ રાષ્ટ્રીય આપણ બનાવીએ પછી સેવાનું ક્ષેત્ર વિસ્તાર પડે...ત્યારે તમે સેવા થાય ત્યારે યાદ રાખજો કે જનતાના રોગ, જનતાની દુર્બલતા, જનતાની ત્રુટીઓ, બધું તમારૂંજ સમાજને કારણે તમે પણ જનતા ગાંના એક છો.

યુરોપની બેદ ભરતી

આપણા ઉપર આરોપ છે કે હીંદમાં એકતા નથી, કોમવાદ છે, અનેક ધર્મો છે અને આપસ આપસમાં લડે છે. પરંતુ યુરોપે શું કર્યું? તેમણે યુરોપને એક ખંડ માન્યો. એના નાના, નાના ટુકડા પાડયા. એક એક ટુકડાને પોતાનો મઝબો અને એક બીજા સાથે યુદ્ધ બાદ યુદ્ધ કર્યા. છેલ્લા મહા યુદ્ધનેજ લો. લાખો લોકો મર્યા એ એક બીજાના જાનના પણ આપસમાં નથી લડયા. એ લોકોનો પાંક નથી પણ આપણે ભારતને એક રાષ્ટ્ર માની આપસ આપસમાં લડીએ છીએ એ આપણો પાપ છે. આપણે ત્યા ઓ માનતો નેતા બીજા પ્રાંતમાં વ્યાખ્યાન આપવા જાય છે લોકોની સાથે પોતાના વિચારો મુકે છે શું યુરોપમાં આમ કદી બનશે! મુસોલીનીને રબીંદ્રનાથ ટીસીઝમ ઉપર આખ્યાન આપવા બોલાવે જવા દેખો પછી જોજો કે લોકો એને પત્થર મારી અથવા હાંસીએ ચઢાવી મારે છે કે નહીં. હીટલર અને મુસોલીની મળે છે ત્યારે તેની માટે કેટલો બંદોબસ્ત રાખવામાં આવે છે. બનજે તો ખુની આમુલો એકાદ કલાક માટે એક બીજાને મળે છે. આ રીતે આખા યુરોપમાં કેવળ ની આકના ફેલાઇ છે.

આપણી વ્યાપકતા

આપણને કોઇ પુછે કે તમે કેટલા છો! તો આપણે તરત બોલી ઉઠીશું કે અમે ૪૫ કરોડ બેન ભાઇઓ છીએ. અંગ્રેજને પુછો તો એ ચાર કરોડ કહેશે, ફ્રાંસ સાત કરોડ કહેશે, જર્મન ૭ કરોડ અને બોલશ્વીક સાડ લાખ. અને આપણે ૪૫ કરોડ, બાટલો ફરક કેમ પડયો! આપણે ૪૫ કરોડને એક ગાન્યા. બીજાઓએ બાકીના પાડયા. હિંદુસ્તાનમાં અનેક ભાષાઓ છે. અનેક ધર્મો છે. જુદા જુદા રીત રીવાજો છે બનારે જર્મન, યુરોપ વિગેરે માં જીન્ન રાષ્ટ્રોમાં રોટી બેટી અવરોધ છે. બહુ સમાજનો ધર્મ એક છે. ભાષામાં પણ હીંદ જેટલો તફાવત નથી છતાં પણ એમને

યુરોપના અલગ, અલગ, ટુકડા કર્યા હિંદુસ્તાન ના પ્રાંતોએ પોતાને અલગ, અલગ નથી માન્યા. ભારતને એક ખંડ આપવા એક દેશના સમુદાય ને માનતા આખો એક દેશ માની આપણી

ઝમકપકના બતાવી. આવાસ આપણમાં મકમ હતા આપણી રાષ્ટ્રીયતાની ભાવના નષ્ટ નથી થઇ આપણે સૌ તદ્દન ભિન્ન, દેખાઇએ પણ આપણે એકજ ભારતના સંતાન છીએ

એ કદી ન ભુલશે. આ વાદ રાખી પ્રેમ ભાવ વ્યાપક બનાવી સંપકોએ સેવાને માટે તૈયાર થવું જોઇએ

—શ્રી. વિનોબાના મરાઠી બ્યાખ્યાન ઉપરથી.

ગાંધીજીએ હિંદલક્ષને લખેલો કાગળ

ગાંધીજીની ચાલુસરોષ તામાનર મુલાકાત દરમીયાન ગુલાબ તા. ૨૬ મીએ ગાંધીજીએ ૬૨ ઉંદલરપર લખેલા કાગળની ઉતારેલ નકલ આવી હતી. ગાંધીજીએ લખ્યું હતું કે

"એટલું તો સ્પષ્ટજ છે કે આજે જગતમા તમેજ એક એવા છો કે જે બાનવતતને જંગલી દશામાં ઉતારનાર યુદ્ધને અટકાવી શકો છો. તમને ગમે તેવા પ્રેમની જરૂરતા હિંદને બાદર પણ હું બે કમિત આપવાને તમે તૈયાર છો.

"યુદ્ધની રીતનો જેણે બહોળ સહજતાથી સ્વીકારીને બાગ કરેલો છે એવા એક બાનુસની વિનતિ તમે સાભળશો."

આ પ્રમાણનું સ્મરણ કરતા ગાંધીજીએ જણાવ્યું કે "બારી વરતુને અને જરૂરના પ્રસ્ત મુદ્દા સમણી વિચારવાન બાનવતતની વિનતિને બધુ પણ તે દાદ દે તા કે સાદ."

રાષ્ટ્રિય મહાસભાની સિવાય સ્પષ્ટ અભિપ્રાય બાદ ગાંધીજીએ ચાલસરોયને જણાવ્યું કે તેમના પોતાના સાથીઓની હિલચેાઇ કેવળ બનુષ્યત્વની દ્રષ્ટિએ ઉમદાદ બને દાદ તરફે છે.

હિંદની પરાધીનતા

હિંદની ૩૫ કરોડની વસ્તી બેટબોટનની સાડા ચાર કરોડની વસ્તી, અમેરીકા યુનાઇટડ સ્ટેટની ૧૨ કરોડની વસ્તી, રશીયાની ૧૬ કરોડની વસ્તી છતા હિંદ જેવા મોટા પ્રાતની વાર્ષીક આવક પરાધીનતાને કારણે બકરતી દોઢ પ૦ રૂપીયા છે, બગારે એક અમેરીકનની વાર્ષીક આવક રૂા. ૨૫૦ છે. એક આસ્ટ્રેલીઅની વાર્ષીક સરેરાસ આવક રૂા. ૮૫૦ છે. દોઢ દેવશુણી ૦ પ્રમોક રીતે કુદરત ની જરૂરીયાતોથા બારબુર અને ઉત્પન્ન કરનારો દેશ છે, છતાં તેના ૩૫ કરોડ સંતાનોમાંથી દસ બારથા કરોડ સંતાનો આર્થીક રીતે સુખી છે. બાકીના કરતા કરોડ સંતાની કુદરત નિયોક ચલાવવાને કારણે ભારી રહ્યા છે દોઢ ના ૮ દસા બાસ લખી બાગી સકે છે. ઓબો માં દસત વધે દસા રાઇ લખી બાંગા લાગે છે. રશીયાએ ૨૫ વરસમાં પોતાની પ્રગતી કરી જાપાને ૨૫ વરસમાં પ્રગતી કરી, ઇટલીએ ૨૫ વરસમાં પ્રગતી કરી. પણ દોઢ બારે ૫૦ વરસથી ગુલામીના સુખના સોડવા બર્યા કરે છે. બાવાં દુઃખ ભ્યાન બાનારો નથી દેખાતાં

મહાસભાને લખવી ન બનાવો

પુનામાં પં. જવાહરલાલજીએ એક વિદ્યાળ સભા સમક્ષ બાષણ બાપતા જણાવ્યું હતું કે, દોઢ પાસે પોતાની બાજાદ મેળવવાનું એક માત્ર બબુમુલું સાધન રાષ્ટ્રીય મહાસભા છે. તેને તેમની બબાપરમાં બારશે, તો બાપણ બંગિના એક રવતત્ર દેશ તરીકે ઉભા કરવા બીજા કરે સત્તા બાપણી પાસે છે? હિંદમાં એજ નાત એક સંસ્થા છે કે જે પ્રજાની એકતા સામટી દાદે લગ છે. પ્રજામાં ક્રાંતિ વાદી માનસ પ્રગટાવવાની જરૂર છે ખરી, પણ બારે મહાસભાએ પોતાના દર્શના બળ સાથ સત્તા સ્વીકારી છે, ત્યારે જવાબદારીની માનના, બાતમ સંબમ, અને સિવાય મહાસભાપિાડીઓ ૩ બાવશ્યક જોઇએ. હારત બમરના પ્રેમ ત્રાસવાનો કોઇજ બર્થ નથી. મહાસભામાં એના પણ પુરાવો છે—બાન હું પણ તેના માનો એક છું—જેબો મહાસભામાં નબાજબાદ ને બાર કોરની જગા ચાહે છે, પણ જે બાપણે બહુમતિ ના નિર્બુળોને માન ન બાબીએ અને તેમનો સંગ કરીએ, તો બાવરવિમદ સિવાય બન્ય કશુજ પરિબુામ નહીં બાવે.

બાપણી રાક્તિ બાપણા સ્વાબાવ્ય દુશ્મન સામે વાપરવાને બદલે પરસ્પર માનસિક બંધારણો બા વેડરી નાબીએ છીએ. કેટલા છ ક સારા બહિનાથી મહાસભાની બાદર બવિશ્વાસની લાગણી ઉભી બાય છે. મહાસભાના શત્રુઓ સામે જે બાગ વાપરવું જોઇએ તે બાજે બાપણા જ બાધિનો સામે વપરાય છે.

હિંદમાં એન્જીન બનશે

બોગસ્ટ મોટી ગંદોળા લાકડાના રેલવે એન્જીન દોઢના બની શકે કે કેમ તે બાબતના વપાસ કરવા માટે રેલવે બોર્ડ બે ફેબેરાબાલીસ્ટોને નીમ્યા છે. તેને આ નિષ્ણાતોનો રીપોર્ટ સાનુકુળ હશે તો પછી આ બાબતમા જે બેજના તૈયાર થઇ છે તેને બોર્ડ રચનાત્મક રૂપ બાપશે.

જયપુરની જેલમાંથી છુટકારો

જયપુરથી જાહેર કરવામા બાવે છે કે જયપુરના સત્તાધારીબોએ બધા રાજકીય કેદીબોને છોડી મુકવા છે. જયપુર રાજ્યની સામે બમુક બાબતમાં ત્રાંગિ પકડતાં આ મુસ્લીમોએ રાજ્ય સ્થામ સત્યાગ્રહ શરૂ કર્યો હતો અને તેને બંગે તેમની બધાની ધરપકડ કરવામાં આવી હતી.

મુસ્લીમોનો 'બાકસાર' ચળવળ

બાબેારથી ૨૬ માઇલ દુર પનોધર ગામે, ગામ બહાર ૫૨ એકર ૬૦ બાજુબાની જરતીયા મુસ્લીમોની 'બાકસાર' ચળવળ શરૂ થઇ અને બત્યારે તેના સભ્યો ... જેટલા છે. એ ચળવળનો બન્યાક છે બલ્લામા મશરીકી, જેબે પ્રન્સિપલ બોબ્જર્વેરેબનલ સર્વિસમાંથી રાજીનામું બાપ્યું છે. તેબે બાજે સરકારી પાના પર બાકસારોને સંગઠિત કર્યા છે. તેની બેબાબ-બાબુનું ચિન્હ બારૂ નદિ પબ પોતાની છે. દરેક બાકસાર સભ્યને પોતાનું નામ રજીસ્ટરમાં ચઢાવતા પહેલાં બેવા સોગંદ બેવાના હોય છે કે, "હું મારી જીંદગીના બેાગે પણ યુદ્ધોનો અબલ કરીશ અને આરાદ અને ઇસ્લામની બાતર દેશને ગુલામની હાલત થતા મારી જીંદગી અને બીલકત દના કરીશ." સૌમના બાગેવાના બોક રાજની કુદ બના સબેથી જનાબ બુર હુસેને તેની બાબી રૂા. ૬ હાબાની બીલકત બા ચળ-વળને બોબ્પા બર્પણ કરી. ત્યારપછી પણ્ા નબાબો. બાનપુરના નવાબ મુબ્બાત બાને પનીર ગાબુસો બા ચળવળમાં જોડાયા છે. સરહદ પ્રાંતની સરકારના પ્રધાનો બા સંસ્થા તરફથી બેલ્ડીમેટમ બાપવામાં બાબ્યું છે જેમાં પ્રબન્ધ સાથે જણાવવામા બાબ્યું છે કે, 'જો પ્રધાન પોતાની નીતી પ્રમાણર રીતે બમલબાર નહિ કરે અને બાકસાર બાન્દોલ સામેના પોતાની દુશ્મનાવટ પડતી નહિ મુકે તો તેમને બરાબ પરિબામનો સામનો કરવા તબાર રહેવું પડશે.' દોઢના અનેક પંબેામાં ... બા બોક પંબ છે.

બાયાવીમાનની સુંદર ડીટકટીવ નાવેલ જરૂર વાંચો ડી. શી. ૩–૬

બા બોફીસે લબવાથી મળશે.

(પ્રિય વાચક' તમારૂં 'જ્ઞાનબ્બન બોરપિનબ્બન' નું લવાજમ ન મોકલ્યું હોય તો કાંબાણી મોકલી બાપવા કૃપા કરશો.

ખબરપત્રો

કોળી કોમને બે બોલ

ભંભણિયા તા. ૫ રાજ આવે છે કે કોળી કોમ અભણોની છે. વહેમી હોવા તે પણ હતી. આજે બદલાઈ ગઈ છે. કોમોએ ધીમે ધીમે આગળ પડતો ભાગ લઈ મોટા સમારંભો અન્ય કોમોને બતાવ્યું કે આમે પુનરાવળની પણ પાછા કોમ નથી પ્રોફેસર ઉચ્ચ ડીગ્રી પ્રાપ્ત કરી રહ્યા છે. એ ખબરની ખીના છે. હાલ આપણે કોળી કહેતા લજવાતા દોકટરો રોજ પોતાને 'પરેસી' કહેવડાવવા ઈચ્છે છે. આ રીતે કુમારો પ્રભાવતા, પાંખીઓ મોટી, આંખને કરીજનો, તેમજ કોળીઓ પરેસ બનવા લાગ્યા છે, અને "પરેસ ગીત" નામનું બાપુ આપણી ગાતીમાં ગાવા બહાર પડયું છે.

બાપના નંબરોને કોળી ગાતીનું અજ્ઞાનપણ છે તે માટે અજ્ઞાનપણ, પણ કોળી નામ બાપના રૂ કરવા સંકોચ થાય છે તે બનવી શકાતું નથી! "કોળી દીન વધેરે ઉજવ" નામની બુરખા પણ બખતરીયા અને રમણલાલ ના બાપના સાહસથી નવ-સારીમાં "કોળી વિદ્યાર્થી આશ્રમ" બોલ્યું હતું. ત્યાં આશ્રમમાં રહી પણ વિદ્યાર્થીઓ બીજી કસુરો માં અભ્યાસ કરતા હતા. એ આશ્રમના સંચાલકો હરજી આદિકોના ગાતી મંડળીની સાહબરી "કોળી સુધોધ" નામનું બાપુ ચલાવતા હતા. હાલ બન્ને મરબ્રુ પામ્યા છે. બધા બોર્ડો પણ નવા અને જુના બોર્ડોકારીઓએ ચોકર કરાવેલું "પરેસ ગીત" બાપુ હાલમાં બહાર પાડયું છે. "કોળી ગીત" કેમ ન રાખ્યું? પોતાની ગાતી થી પ્રસીદ્ધીના આવતા શરમ કે ડામ માય! આ ગાતી દીન પર દોટ આગળ ધપે છે અને કેસને ઉપરાંથી થઇ પડે છે એમ અન્ય ગાતીઓ તે બતાવતુ જોઇએ. બોકાક વખત ઉપર અહીં ચઢેલા ગાંધીજી કોળી ગાતીનાજ હતા. તું અંતમાં ગાતિ બાહ્મણોને વિનંતું કું કે અન્ય નાગે ન ઓળખાતા મોળા નાગેજ ઓળખાય અને મગરૂર બનો

મરણ

કેલેફોર્નિયા (કેપટાઉન) દલાભાઇ તા. ૧૨-૭-૩૯ નાં બુધવારે કુલ માદળી ઉંમરની સ્વર્ગવાસી થયા જેઠાભાઈ તેમનાં પુત્ર ડાહ્યા ભાઇ દલાભાઇએ તેમનાં આત્મામી શાંતિ અર્થે તા. ૨૯-૭-૩૯ ના શુક્રવારે ધેરેક્ષ વિધીયા ભજન સેવા કરી હતા અને નીચે પ્રમાણે દાન કર્યું હતું.

હાલમ ગોળો મીત્ર મંડળ રૂા. ૧૦-૩, 'હન્દિયન ઓપિનિયન' રૂા. ૧૦-૩, ઉનેચ્છુ રૂા. ૫-૩, બરોડા કેસ રૂા. ૧૦-૩, ડરબન રૂા. ૫-૩.

બાદ હાજરે ઘણેલા સજ્જનો તરફથી દાન તરીકે પા. ૧-૩-૬ મળ્યા હતા. અને મરનારના આત્માને પરમશાંતિ પરમાત્મા આપો એવી પ્રાર્થના કરી હતી.

રૂકુમારોઃ—ઇ. સ. હિંદુ રીવાજાદીના ગમન કેસ મારે પ્રકાસે નીકળનાર ભાગ્યેશનાં નામમાં મળ આંકમાં ભૂલ થયેલી છે ... નીચે મુજબ સુધારી વાંચવું. મેસર્સ (૧) જેસાભાઇ ભોયર, (૨) લલ્લુભાઇ શોપાળાજી, (૩) લક્ષ્મુ હરિભાઇ અને (૪) રણછોડભાઇ મકનજી નાગડીયા

મુસ્લીમ એજ્યુકેશનલ ફંડ

(ચંદાનું લીસ્ટ)

આશરા અંકનો સરવાળો	૪૫૦	૯	૬
ઝવુદ મુસા	૫	૫	૦
ઇસ્માઇલ ઇબ્રાહીમ ચાસર	૧	૧	૦
ફિસમાન કમરૂદીન	૨	૨	૦
હસન અહમદ	૫	૫	૦
અહમદ મુનારા		૨૦	૬
અલી મોહમદ ઢાકેજી	૧	૧	૦
ઇસ્માઇલ ઇબ્રાહીમ ખારવરીઆ	૫	૫	૦
અબ્દુલ્લા ઇસ્માઇલ પાન પઠાન	૧	૧	૦
અબ્દુલ્લા અલી મોન	૨	૨	૦
કુલ પા.	૪૭૮	૧	૬

(અપૂર્ણ)

ખબરો

૧૯૩૭ના જોકાનીસબર્ગનો ગારાયેલો જોરપાવર એકટ્રીસીટીકાનમાં સીલોને મીપિસા બાગના પરિ બાગે સીલોનની સરકારે ઠરિાવ બાદિકામાં એક બેપારી બાજરપાનો નીમલરનો ઠરાવ કર્યો છે. -યુરોપીસેન્સનું પ્રતીનાપીત્વ પરાપવાર ઓન. ટ્રેડ એજન્ટના જેવો નેતા દોતો રહેશે એ દોહી મા. બોરીસ સોબલીને આપવામાં આવ્યો છે અને તેમણે સ્વિકાર્યો છે. બી. સીલની કરજાની ટીમ એન્ડ બ્લ્સ સીપોમ એજન્ટોની ચેરીમાં એક બાગીદાર છે. એ પદોની રાયે ના. સીલ્બીને ૬૦ મા વર્ષ સંબંધ છે અને તે ૪૭ વર્ષની વયના છે.

* * *

જર્મનીમા રક્ષકસ્ટર મનાવાની પાવની આપણા નો રીવાજ તથી કરાય બાતા ઉપર એકદમ વિશ્વાસ રાખવામાં આવે છે

* * *

કાઠીયાવાડમાં દુકાળના બે વર્ષોનામાં ૩૩ હજાર ઢોર મરબુ પામ્યા છે. જેટલા બાજર મુજબ ગુજરાત, મદારાષ્ટ્ર વિગેરે રાજ્યોએ મદદ મોકલી છે. અને અની કીંમતો લાખ રૂપીઆ છે. બોરબંદરના રાબા સાહેબ દ્વાર પા. નાનજી કાલીદાસે દુકાળ ફંડમાં ૨૫ હજાર રૂપીયા બોકલ્યાં છે.

* * *

સંયુક્ત પ્રાંતની મુસ્લીમ લીગની વર્કીંગ કમીટીએ નિર્ણય કર્યો છે કે સજ્જનોમાં ચાલતા ઝીયા-મુનો ઝઘડામાં વચ્ચે પડવું નહિ, બાનાવાન કરેલાઓ અને મુસ્લીમ લીગવાળાઓ તરફથી પી. જીન્હાને જણાવવામાં આવ્યું હતું કે મુસ્લીમોના બે ગ્રુપો-ઝીયા અને સુન્તી વચ્ચે ચાલતા આ ઝઘડામાં તેમણે વચ્ચે પડી સમાધાન કરાવવું.

બાદશાહના પર ગેરો નંખાતાં તે કલાકે વિરોધ બતાવવા આ એક ગોરી કલાક બની હતી તેના પોલીસ વચ્ચે પડી એટલે મોટોનાં ટોળાં અને પોલીસ વચ્ચે મારામારી થતા ૨૬ પોલીસ કોનસ્ટેબલો, બે સુપ્રીન્ટેન્ડન્ટ સાર્જન્ટો પાયમા થયા છે અને ૬૮ તોફાનીની ધરપકડ થઇ હતી.

* * *

ગર્ભના સંદેશામાં જણાવવામાં આવે છે કે ફાંદના પગા બાગોમાં દુકાળ પડી ગયો છે તેથી ગાંધીજી એ તેના પ્રશ્નો ચર્ચવા અને રાહતના પગલા ભરવા વધીમાં તાત્કાલીક બોલ બોલાવવા ઇન્ડીયા નેશનલ એસોસીએશનની વર્કીંગ કમીટી ની બેઠક બોલાવી હતી. દુકાળપણા પીડાતાઓના માણસોને રાહત-મદદ અને ગામ આપવા માટે એ નીધાયોમાં રોટીયાનાં વર્ગો બોલાવવા સુચવીછે તા કહેવાથી કોમીટીએ નક્કી કર્યું છે.

* * *

ઇસ્કાબાદ રાજ્યની ઉંચું ૩૨રાવા પોલીસીને કારણે ધર્મના ઝનુન દેખાવ કરવા આગેસનાએ અને ઉંચું મહાસભાએ ઇસ્કાબાદના બે જુદા રાહે કર્યા હતા અને તે તમને પકડાબોલા બે સાબરમિમ ઉપર સુધી જેલમાં હતા તેમને બદલે બીજી મુકવાનું ફરમાન ના બીજાએ પોતાની વર્ષગાંઠનો દીવસે બહાર પાડયું છે.

* * *

હીલની વરી ધારાસભા કે જયા બોમીલ્યો બંધ હતી તેની મીજા ઝાનુની બેઠક ગઇ તા. ૩૧ માંયા રાહ થઇ કે અને બજ બંડવાડીનો ચાલુ રહેશે.

* * *

મકાઇનો સીધે કરજન બાંદર પર રહીમોનો બાય બજની બબર પ્રસિધ્ધ થતા હતી તે હવે બંધ થા છે.

મુસ્લિમો માટે વેપારી કેળવણી

મુસ્લિમ હાઈ સ્કુલ, પંચગની

પ્રિન્સીપલ:— એમ. બી. હુસેન. એમ. એ., બી. એસ. સી., બી. એસ. સી. (ઓનર્સ ઇકોનોમીકસ) હાયર ડીપ્લોમા ઇન એજ્યુકેશન (ટ્રીનીટી કોલેજ, ડબ્લીન).

પશ્ચીમ ઘાટમાં સમુદ્રસપાટીથી ૪૩૦૦ ફીટની ઉંચાઇએ પુનાથી ૬૫ માઇલના અંતરે અત્યુત્તમ આબોહવા અને સુખાકારી વાળી પંચગની નામની રમણીય શીતળ રેકરીયર ઘણા જુના સમયથી સ્થાપીત થએલી સારાયે મુંબઇ ઇલાકામાં આ એકજ સ્થાનિક મુસ્લીમ હાઇ સ્કુલ છે. દાર-ઉલ-ઉલુમ એજ્યુકેશન સોસાયટીની આ સ્કુલ. તેની પોતાની માલીકીની ૧૬૫ એકરના વિસ્તારવાળી સુંદર જગ્યામાં આવેલી છે અને ચાલુ સમયના બધાંયે શિક્ષણ સાહિત્યો ધરાવે છે.

બાળકની માનસિક શક્તિ અને વલણનું માપ કાઢયા પછી આધુનિક સમયના કેળવણીના સિદ્ધાંતો ઉપર શિક્ષણ આપવામાં આવે છે. આમ આ રીતે શિક્ષણ આપવાથી બાળક પોતે પોતાને માટે વિચાર કરતાં શીખે છે અને તેમ કરતાં તેનું પોતાપણું ખીલે છે અને તેનું સબળ ચારિત્ર ઘડાય છે. સ્કુલના સ્ટાફ માં આર્ટસ, સાયન્સ, કોમર્સ અને ખેતીવાડીના બાહોશ અને ટ્રેઇન્ડ એજ્યુકેટો છે.

અહિંઆ શરૂઆતથી મેટ્રીક સુધીનું શિક્ષણ અપાય છે તેમજ સાથે સાથે વેપારનું શિક્ષણ પણ અપાય છે. વેપારી કેળવણીને માટે ખાસ જુદા વર્ગો અને જુદા કોર્સો રાખવામાં આવ્યા છે.

છોકરાઓને લંડન ચેમ્બર ઓફ કોમર્સ, ઇન્ડિઅન ચેમ્બર ઓફ કોમર્સ; તથા મુંબઇ સરકાર તરફથી આપવામાં આવતા ડીપ્લોમા ઇન કોમર્સની પરીક્ષાઓ માટે તઇયાર કરવામાં આવે છે. આમ આ સ્કુલ માં વિલાયતની પ્રખ્યાત જાહેર સ્કુલોના ધોરણે શિક્ષણ અપાય છે. આફ્રીકાના જુદા જુદા ભાગના ઘણા વિદ્યાર્થીઓ હાલ આ સ્કુલમાં સામાન્ય તેમજ ખાસ વેપારી કેળવણી લઇ રહ્યા છે.

દરેક પ્રકારનું શિક્ષણ પછી ભલે તે વેપારને લગતું હોય યા ચારિત્ર ખીલવવાનું હોય; તો પણ તે નૈતિક તેમજ ધાર્મિક કેળવણીમાં પરાકાષ્ટાએ પહોંચવું જોઇએ. આ કારણથી સર્વ કેળવણી ઉપરાંત ધાર્મીક કેળવણી ઉપર ઘણોજ ભાર મુકવામાં આવે છે.

૬૨ છોકરા દીઠ વરસનો સરાસરી ખર્ચ રૂ. ૭૦૦ થી રૂ. ૯૦૦ સુધીનો થાય છે. ઉપર બતાવેલી વાર્ષીક સરાસરી રકમમાં ખાવાનું, રહેવાનું, ભણવાનું, કપડાં, ધોબી, વિગેરે સઘળા ખર્ચનો સમાવેશ થાય છે.

અમારી સ્કુલમાં આફ્રીકાના જે ઘણા છોકરાઓ ભણે છે તેમાંથી ફક્ત થોડાકજ છોકરાઓનાં માબાપ નાં શિરનામાં નીચે આપ્યા છે. આ શીરનામે પત્ર લખવાથી અમારી સ્કુલનું પ્રોસ્પેકટસ મળી શકશે.

(૧) શેઠ આર્. એ. સુલેમાન.
પો. બો. નં. ૨૧૬.
ઝીરસ્ટ. (ટ્રાંસવાલ)

(૨) શેઠ હાજી જુમ્મા નુરમહમદ.
પો. બો. નં. ૬. મોઝાંબીક.

(૩) શેઠ એમ. ઇ. દેશાઇ.
બ્લાઇટ હાઉસ.
પોર્ટશેપ્સટન. (નાટાલ)

(૪) શેઠ એસ. એમ. સિદાત.
પો. બો. નં. ૬૪.
લેડીસ્મીથ. (નાટાલ).

(૫) શેઠ મહમ્મદ કિમર છાયા.
સી. પી. નં. ૩૫,
લોરેન્સો માર્કવીસ.
(પોર્ટુગીઝ ઇ. આફ્રિકા).

સ્કુલની સંપુર્ણ માહિતી અને પ્રોસ્પેકટસ માટે લખોઃ—

પ્રિન્સીપલઃ—
મુસ્લીમ હાઇ સ્કુલ,
પંચગની (મુંબઇ ઇલાકો)
(ઇન્ડીઆ).

'Phone 2-3381 Tel. add. "Letapeo."

D. K. PATEL.

Fruit and Vegetable Exporter

— SPECIALIST —

in South African, Canadian and Australian Apples

Cape Fruit on hand in season

We have in stock Naartjes which have just come in Market.

ડી. કે. પટેલ.

ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ એક્સપોર્ટર.

સાઉથ આફ્રિકન, કેનેડીયન અને ઓસ્ટ્રેલીયન એપલ્સના સ્પેશીયલીસ્ટ

ઋતુમાં કેપ ફ્રૂટ પણ રાખીએ છીએ

નાર્ચીસ હાલમાં શરૂ થયા છે અને તેનો સ્ટોક પણ રાખીએ છીએ.

ફોનના ઓર્ડરો ઉપર ખાસ ધ્યાન રેવામાં આવે છે

નાર્ચીસ સારા અને સસ્તા C. O. D. થી મળશે.

P. O. Box 766, 19, Cross St. Durban.

Telephone 33-5382.

VALLABH RANCHHOD,

Wholesale & Retail Fruit and Vegetable Merchant.

Country Orders Promptly attended to.

14, DIAGONAL St. JOHANNESBURG.

ટેલીફોન 33-5382.

વલ્લભભાઈ રણછોડ

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ અમારે ત્યાં તાજું અને સસ્તું મળશે.

બહારગામના ઓર્ડરોને તાકીદે ધ્યાન રેવામાં આવે છે.

૧૪, ડાયોગનલ સ્ટ્રીટ. જોહાનીસબર્ગ.

વહુના અને બાળકોના ફરમાસુ મીઠાઈઓ અને પાકો બનાવનાર

કેપીટનના શીયાળાના પૌષ્ટિક પાકો

પંજાબી સાલમ પાક વિગેરે બીજા પાકો ઓર્ડર આપવાથી મળી રહેશે.

અમારી કેકમાં ઉત્તમ બાવાસ અને બનતું હંમેશા તાજમાં મળે છે.

કરમાયેલું ગોટાયું તથા ફરેલ બનતું ૧૬૨ાસ્તુ, આબાદ, પરમ માસલેસ વિગેરે ગોટા બજારમાં મળશે

૧૫ બજાના માટે તપેલા પર મળો.

KAPITAN'S CAFE

'Phone 33-8577. 13a KORT STREET JOHANNESBURG.

ચામડીને મખમલ જેવી સુંવાણી આકર્ષક ને ખુબસુરત રાખવા માટે

અફઘાન સ્નો.

વપરાય છે. આ સ્નોમાં વીટામીન A છે જેથી ચહેરા તથા શરીરની ચામડીને પોષણ આપી સુંદરતામાં વધારો કરે છે.

SOLE AGENTS—
PATANWALA & BOMBAY.2
Branch: CALCUTTA.

સોલ એજન્ટ:

Indo-African Trade Agency,

74-76 Wilson Street,
Dundee, Natal S. A.

પ્રસ્થાન મફત!

પ્રસ્થાન માસિક બાર વર્ષ પુરાં કરી–તેમ પૂર્ણ કરી–તેરમા વર્ષમાં પ્રવેશ, કરે છે, તે નિમિત્તે :—

'પ્રસ્થાન'ના ગ્રાહકોને ખાસ લાભ

જે ગ્રાહકનું સં. ૧૯૬૪ના ફાગણથી આજે સુધીનું લવાજમ રૂા. ૫, બર્મા, પરદેશ માટે રૂા. ૭॥ મળી આવું હશે, તેમને પ્રસ્થાન કાર્યાલય તરફથી બજાર પડેલાં પુસ્તકો ઉપર દેપ ટકા કમીશન કાપી આપવામાં આવશે. [અપવાદ: શ્રી. ઝવેરલાલ બાલાશંકર તથા શ્રી. રમણલાલ બાદમાં પુસ્તકો ઉપર ૧૫ ટકા].

એટલે કે

જે ગ્રાહક લવાજમ ૨૦–૨૨ રૂપિયાનાં પુસ્તકો ખરીદશે તેમને પ્રસ્થાન મફત પડી રહેશે.

૧૨–૧૫ રૂપિયાનાં ખરીદશે તેમને અર્ધી લવાજમમાં પડી રહેશે. બીજો ન લાભ તો મળશેજ.

ગુજરાતનો આમભર્ગ, તેમજ પુસ્તકાલયો ને ઢાણકુલો આ યોજનાનો બરાબર લાભ લે.

પ્રસ્થાનનાં પુસ્તકો

	રૂપિયા.
સમ્રાટપંચક	૩॥
સુખમરાનો ઉપાય	૨
રહિમાનું ઘડતર	૨
સાબરમતી	॥
ચરખાપુષ્પ ચૈત્રક	૨
ત્રિનયની	૧॥
પરેવાહિરે	૨
મહાદેવ	૧૧
પ્રેમનો દેવ	૧।
સ્ત્રી-પુરુષ	૧
નવો અવતાર (પ્રથમ ભાગ)	૫।
કથાવલી	૨॥
લોકમુખ	૩।
બાલા આસોપાલવ	૧॥
સરસ્વતીમાળા વર્ષ ૧ થી ૬	૬૩

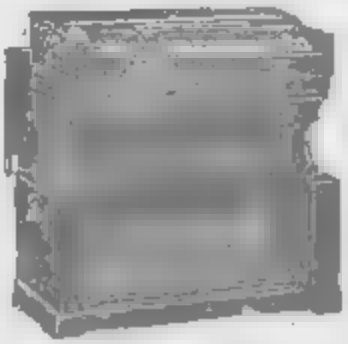
આખું સુચીપત્ર મંગાવો.

પ્રસ્થાન કાર્યાલય: પારસી અગિયારી રોડ, : અમદાવાદ.

આવો પધારો જુઓ

અને

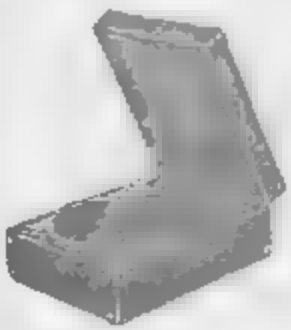
તમારા માનીતા વાજીંત્રો અને રેકોર્ડઝ ખરીદ કરો

પગના હારમોનીયમ પા. ૬-૧૦ ૦
હાથના ,, ,, ૩-૧૦-૦
કામ ચલાઉ ,, ,, પા. ૩-૧૫-૦

૧. જીવન પ્રભાત
૨. જાગીરદાર
૩. વિદ્યાપતિ

- વાજીંત્રો—હારમોનીયમ, ગ્રામોફોન, વાયોલીન, બેન્જો મેન્ડોલીન, ગીતાર, ઝાઝ આઉટ ફીટ ફલ્યુટ વિગેરે.
- રેડીઓ—હીઝ માસ્ટર્સ વોઇસ અને બીજા મશકરા.
- રેકોર્ડઝ—હીઝ માસ્ટર્સ વોઇસ, કોલમ્બીયા, ટવીન, રીગલ, હચીન્સ, ઓડીયન, મેગાફોન, ન્યુ થીએટર્સ, હિંદુસ્તાન, તાજ, ઓરીએંટ, મેકસીફોન, નીઝામ, યંગ ઇન્ડિઆ, સ્ટાર હીંદુસ્તાન, વીકટોરીયા ફોન, રાજેનશાહી, જૈનાફોન, સેનોલા, કોહીનુર, એરોફોન વીગેરે.
- સ્પેર પાર્ટસ—દરેક વાજીંત્રોના મોટા જથ્થામાં રાખીએ છીએ.
- રીચરીંગ—સંતોષકારક કામ—મધ્યમ દામ.

સોલ ડીસ્ટ્રીબ્યુટર્સ—વારા ફલ્યુટ, શાંતા ફલ્યુટ, સરદાર ફલ્યુટ હારમોનીયમ (હાથના, પગના, હાથપગ સાથે પોર્ટેબલ).

.. હચીન્સ, ઓડીયન, જૈનાફોન, મેગફોન ઇન્ડિઅન રેકોર્ડઝ.

જન્મભૂમિ

ઘરાકનો સંતોષ—એ અમારો મુદ્રાલેખ છે.

ગોશળીઆ મ્યુઝીક સલુન,
૧૭૯ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

Goshalia's Music Saloon,

'Phone 25806. 179, Grey Street, Durban.

ફરનીચર! ફરનીચર! ફરનીચર!!!

બેડરૂમ સુટ, ડાઈનીંગરૂમ સુટ, મેારકેસ, કેબીનેટ મેકર, આર્મ ચેર્સ, ઓફિસ ટેબલ, સુક કેસ, ટેબલ, મિરર, રોા કેસ. ખાસકરીને, સોપ સ્ટેાંડ અને ફ્રેમના વિભેરે, તમને પ્રેાત્સાહન ભાવ મળશે. અને પસ્તી ભાવ ગેાતવવા મુકશેા નહિ.

ઓફિસ, ટેબલ અને કીચન ટેબલ

ઈ હમારી ફેમરીમ નીમ તેમાં માલ છે તેનેા વરસ હમેશ તૈયાર રહે છે. માલ રોહરના ભાવેના ભાવસ ઓર્ડર પેાંચાડેા અને તેપણ ભાવમાં પસ્તા.

L. MISTRY,

45 MARKET STREET, : : : JOHANNESBURG.

'PHONE 33-4691. BOX 2526. 1050

કીટીંગસ

પાવડર

કીડી, માકડ, ચાંચડ, કંસારા, માખી, વંદા

વિગેરે સઘળા જંતુઓનેા

નાશ કરે છે.

કીટીંગ્સ પાવડરના ટીન મળે છે. 1114

Box 830. Tel. Add. "Orangexpo."

M. C. PILLAY

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter

country orders executed at lowest Market prices against which we give 5% on all our country orders

TRIAL ORDER SOLICITED.

જથ્થાબંધ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ મેાકલનાર

અમે અપકંટીના ઓર્ડર ખાસ કેાળજી રાખી સારો માલ C.O.D. થી મેાકલીએ છીએ.

79, PRINCE EDWARD STREET, DURBAN. 100

'Phone 2-6235. P. O. Box 315.

Heerabhai Morar Matvadkar,

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter

and Commission Agent,

15 CROSS ST. RESIDENCE.

PACKING WAREHOUSE 44 BOND ST.

DURBAN.

હીરાભાઇ મોરાર મટવાડકર

હેાલસેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ મેાકલનાર

અને કમીશન એજંટ,

પેકીંગ સારી રીતે કરી માલ સી. ઓ. ડી. થી

મેાકલવામાં આવશે.

ટેલીફેાન ૨-૬૨૩૫ ઓફીસ ૩૧૬.

૪૪ બેાન્ડ સ્ટ્રીટ, ડરબન. 1154

ડીક્ષનરી ઓ

અંગ્રેજી & ગુજરાતી

આ ડીક્ષનરી મહાત્મા ગાંધીજીની સુચનાથી મગનેલા સ્વદેશાભિમાની જેવડથી પ્રજાના આપારે સુધારા વધારા સાથે અનાવાયેલી છે. વિદ્યાર્થી આલમ માટે તે ખાસ કરેલી અને ઉપયેાગી છે. તેને લગતે કાગળ ૧૫ ગ્રામેા, કવરેા, મેાટા કાગેારની વસ્તી, મેાટી નદીઓની સંખ્યા, વજન, માપ, દહેવતેા, વિગેરે ઘણી વસ્તુઓનેા સમાવેશ થયેલેા છે.

પાકું પુંઠું પાના ૧૪૦૮ પ્રેાપેની કીમત રૂપી ૫.

Manager, 'Indian Opinion, Phoenix.

Phone 33-4462. Tel. Add.: "VALABTEL" P.O. Box 6748.

V. B. PATEL,

WHOLESALE AND RETAIL FRUIT, VEGETABLE AND PRODUCE MERCHANT

CHEAPEST BANANA STORE IN TOWN.

40 President Street, JOHANNESBURG.

Terms: NETT CASH or C.O.D.

વી. બી. પટેલ,

હેાલ-રીટેલ મારકીટના બધાના કરતાં સેાંઘામાંના

ફળના ભંડાર.

૪૦ પ્રેસીડન્ટ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.

ટર્મસ રોકડા કીંમત ૧૫૬, કેાડેાળા અને પેદાશના બધાંજ

બધાની ઓર્ડરમાં મેાકલવાની કાળજી રાખવામાં આવે છે.

ઓર્ડરો બધા C. O. D. થી માલ મેાકલી આપવો.

ટેલીફેાન ૩૩-૪૪૬૨ ૪૦ પ્રેસીડન્ટ સ્ટ્રીટ,

પી. બી. પટેલ એન્ડ કંપની જોહાનીસબર્ગ. 102

"શુદ્ધ ઘી"

દરબનમાં પંચીસ વર્ષના પાસ રહેલ એમ. સી. પીલ્લેને ગ્રાહકોનું વેચાણ મળવાથી અમારી ફેકટરીનું અનાવવામાં આવ્યું (શુદ્ધ) ઘી.

અમારે ત્યાંથી ગેારા પ્રમાણમાં માલશે.

બાજ માટે પુછેા પત્ર લખેા

સામજી આહિરના સેાલ એજન્ટ.

સામજી દેવશી એન્ડ સન / **SAMJEE DEVSHI & SON**

૪, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, ડરબન. / 4, Cross Street, DURBAN. 113

NAROTAM HARGOVIND

The Master Tailors.

Suits and Costumes Made in the latest Styles.

We specialise in High Class Tailoring.

Our Prices are to suit the times.

Try us with your next Order

તમારેા સુટ ક્યાં સીવડાવશેા?

નરેાતમ હરગેાવિંદ

તમને અપ-ટુ-ડેટ સ્ટાઇલનેા હિસાબ આવે બનાવી આપશે.

ટાયલ ઓર્ડર આપી ખાત્રી કરી લુઓ.

'Phone 25661. 176 Grey St. Durban. 1174

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	ખ્રીસ્તી	હીંદુ	મુસલમાન	પારસી	સુર્યોદય	સુર્યાસ્ત
	૧૯૩૯ સપ્ટેમ્બર	૧૯૯૫ દિ. આપણી આદરણા	૧૩૫૮ ૨૯મી	૧૩૦૯ રોજે. ૮મી	ક. મી.	ક. મી.
શુક્ર	૮	વદી ૧૦	૨૩	૩	૫-૯	૫-૩૬
શની	૯	,, ૧૧	૨૪	૪	૫-૮	૫-૩૬
રવી	૧૦	,, ૧૨	૨૫	૫	૫-૬	૫-૩૭
સેામ	૧૧	,, ૧૩	૨૬	૬	૫-૫	૫-૩૭
મંગળ	૧૨	,, ૧૪	૨૭	૭	૫-૪	૫-૩૭
બુધ	૧૩	,, ૩૦	૨૮	૮	૫-૩	૫-૩૮
ગુરૂ	૧૪	સુદી ૧	૨૯	૯	૫-૧	૫-૩૮

Buy Perfect DIAMOND RINGS and Flawless DIAMONDS direct from our factory!

Do you know through our "Factory to Finger" policy, you can purchase beautiful Diamond Rings and Flawless Diamonds at prices lower than wholesale! Why not call and inspect our large selection of exquisite gems today? Write, 'phone or call for our Free, illustrated catalogue.

62, Field Street, Durban.

P. O. Box 2362. 'Phone 2-4888.

Also at Johannesburg and Capetown.

THE WONDER OF THE AGE

Are You a subscriber of 'Indian Opinion' if not, Why not?

SWAMI VIVEKANANDA'S WORKS

	Rs.	As.
	2	8
	1	12
	1	4
	1	—
	1	12
	1	8
		1
		1
		1

LIFE OF SRI RAMAKRISHNA

PRABUDDHA BHARATA
or
AWAKENED INDIA

A high class English monthly started by Swami Vivekananda in 1896. It stands for Universal Religion, Indian Culture, Education, Art and Letters, Topics of international interest.

Annual Subscription: Inland Rs. 4, Foreign 11 Shillings.

Apply for a complete Catalogue:
The Manager, ADVAITA ASHRAMA,
4, Wellington Lane, Calcutta, India.

"HARIJAN"

POONA 4
(INDIA)

The annual subscription is 8/- by Postal Order.

Cut this portion and send it with your name and address and remittance.

To
THE MANAGER, HARIJAN,
POONA 4, (INDIA)

Name ...

Address ...

JUST A SECOND!

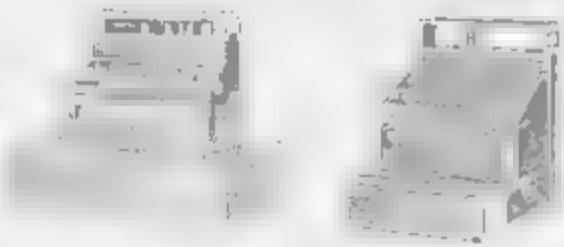

STOCKED BY ALL LEADING JEWELLERS

CYMA

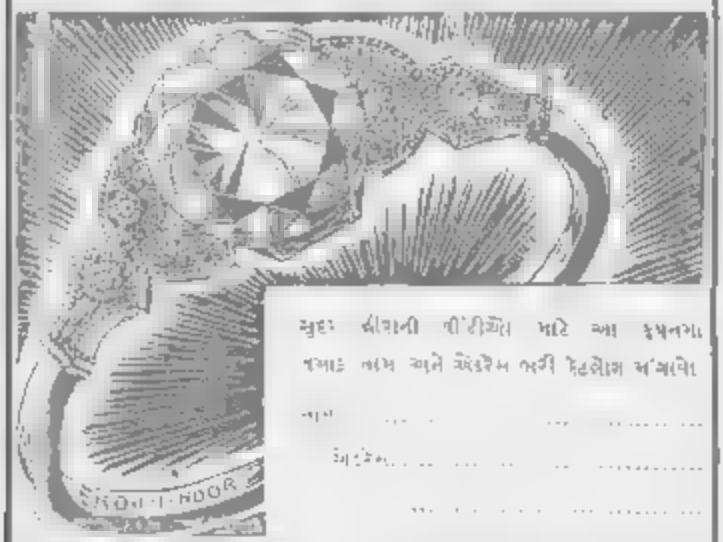
NATIONAL

CASH REGISTER AND ACCOUNTING MACHINE SYSTEMS FOR MAXIMUM EFFICIENCY

THE NATIONAL CASH REGISTER CO. S.A. (PTY.) LTD.,
63 PRESIDENT STREET
JOHANNESBURG
P. O. Box 3591 Phone 33.6245

તમારે હીરા જોઈએ તો
સીધા અમારા કારખાનામાંથી ખરીદો

મુદત હીરાની ખરીદીને માટે આ ફકતમાં
તમારું નામ અને એડરેસ ભરી દેવાથી મોકલાવો

નામ .....

એડરેસ .....

.....

"ડાયમંડ" હીરા અમારી ફેકટરીમાં તપાસવામાં આવે છે અને તે
ગેરન્ટી દેવાની સહીવાળા સર્ટીફીકેટથી ૧૦૦ ટકા ખાતરી આપવામાં આવે છે અને
ઓછામાં ઓછા ફેકટરીના ભાવે
તમને સીધા વેચવામાં આવે છે.

KATZ & LOURIE LTD.

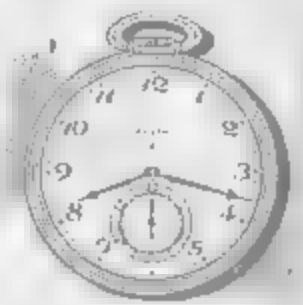
DIAMOND CORNER" ELOFF & MARKET STS JOHANNESBURG.

We recommend! ....

OUR NEWEST **ELGIN** WATCHES FOR MEN

These include the new 17 jewel specially constructed wristwatches in gold and gold filled cases. Here are some pieces that we thoroughly recommend in fashionable designs and attractive shapes.

Write to-day for wonderful new Elgin Catalogue.

KATZ & LOURIE LTD.

"DIAMOND CORNER" ELOFF & MARKET STS., JOHANNESBURG.

Published by Manilal M. Gandhi at Phoenix Settlement, Phoenix, Natal.

INDIAN OPINION

Founded by MAHATMA GANDHI· ·IN· 1903

No. 57—Vol.–xxxvii Friday, Sl[illegible] 15th, 1931 Registered with G.P.O. as a Newspaper. PRICE FOURPENCE.

SLOW BUT THE SUREST WAY

"I know that the progress of non-violence is [illegible] a terribly slow progress. But experience has taught me that it is the surest way to the common goal. [illegible] neither for India nor for the world through any other [illegible]. Violence seems to [illegible] open up [illegible]. With God's help I am content to plough a lonely furrow alone, if need be, and I have no [illegible] in the ever and ever belief in non-violence."

GANDHIJI

ધીમો પણ અચુક રસ્તો

"હું જાણું છું કે અહિંસાની પ્રગતિ કીડીને વેગે થતી જાણે છે, પણ અનુભવે મને શીખવ્યું છે કે આપણા સામાન્ય ધ્યેયને પહોંચવાને સારૂ એજ એકમાત્ર અચુક રસ્તો છે. મક્કાના સંબંધ વારે જ્યારે મેં હિંદુસ્તાનને સારૂ કહ્યું કે દુનીયાને સારૂ શું, કોઈને સારૂ મુક્તિ નથી. ન્યાયની સંસ્થાપનાને ખાતર પણ હિંસક યુદ્ધ કંઈ હવે તો સર્વાંશે નિષ્ફળ કરી ચુકેલી વસ્તુ છે. આમ વિચારું છું ત્યારે પછી મને એમ પણ લાગે છે કે અહિંસા સિવેની મારા કે દુનીયાની મદદમાં અન્ય પણ જાગીદાર ન મળવાનું મારા જાણ્યામાં જણાયું હોય તો એવો એકલપંથ બેસવાનો પણ મને સંતોષ છે."

—ગાંધીજી.

B. I. Steam Navigation Co., Ltd.

સ્ટી. "કેનીયા"

૩૬ ટીકીટ પા. ૨૧ ૧૪ ૫
હિંદુ ઇસ્ટી પા. ૨ ૬૮ ૬
ટોટલ પા. ૧૬ ૧૧ ૧૧.

સેકન્ડ ક્લાસ
ઇસ્ટી વગર

૨૬ ટીકીટ પા. ૨૧ ૧૪ ૫.
મુલ્કીજ ઇસ્ટી પા. ૪ ૧૬ ૩.
ટોટલ પા. ૧૫ ૫ ૮.

પા. ૩૩ ૧૫ ૩.

સપ્ટેમ્બર તા. ૨૪ મીએ મુંબઇ જવા ઉપડશે.

સ્ટીમરની આવજાવની તારીખમાં હાલના સંજોગોમાં કોઇ પણ વખતે વગર નોટીસે તાત્કાલિક ફેરફાર થવા સંભવ છે.

મહેરબાનોમાળા બાઇઓ અમારી સાથે પત્રવ્યવહાર કરવામાં ટીકેટ બેગની કરશે.
સ્ટીમરને લગતું દરેક કામકાજ અમારી જાતી દેખરેખ નીચે થાય છે.

વધુ ખુલાસા માટે લખો યા મળો:

SHAIK HIMED & SONS,
'Phone 2-0432. Tele. add: "KARAMAT."
390, Pine Street, Durban.

CITY SHIRT Co.,
'Phone 33-1463 P. O. Box 6220. Tel. Add: "CITYSHIRT"
No. 4, Kort Street, Johannesburg.

THE NEW INDIA ASSURANCE
——COMPANY, LIMITED.——

Life, Fire, Motor Car, Motor Lorry, Motor Bus, Plate Glass, Workmen's Compensation, Etc. Etc.

આ કંપની નીચા કંપનીમાં જીંદગીના, આગ, મોટર કાર મોટર લોરી, મોટર બસ, પ્લેટ ગ્લાસ, હામદારોને લગતા વીમાઓ, વગેરે દરેક જાતના વીમાઓ ઉતારવી આપે છે. કંપનીને ઉત્તેજન આપવું એ દરેક કોંગ્રેસી કુરજ છે

Natal Office:
"INDIA HOUSE"
17, First Avenue,
DURBAN.
Telephone 2-5845 Cen
P. O. Box 1610.
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
Durban

Policies Issued and Settlements Effected in this Country.
પોલીસી તેમજ દાવાની પતાવટ આ દેશમાં કરી આપવામાં આવે છે.

Transvaal Office:
ROOMS NO. 12 & 13,
BARKLY ARCADE,
Diagonal Street,
JOHANNESBURG.
Telephone 33-1478.
P. O Box 3641
Tel Add: "RUSTOMJEE"
JOHANNESBURG.

JALBHOY RUSTOMJEE
Principal Representative For The Union Of South Africa.

GANDHI & Co. (Pty) Ltd.

GENERAL MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS

Try us for:-

Benares Saries, with Blouses of same design prices from 75/- to £10 with double border.

Also Cotton, Crepe-de-chine & Rayon Saries from 2/6 to 40/-.

We also stock Indian Drugs, Condiments, Draperies, Outfitting, Hardware, etc. etc.

Telephone 23676,

Tel. Add. "Gandhico" Durban.

112 Victoria Street, DURBAN.

અમારે ત્યાં હમેશા મોટા પ્રમાણમાં નીચે જણાવેલ ચીજો સ્ટોકમાં રહે છે.

બેરજન બદામ, પીસ્તાં, ચારોળી, એલચી, જાયફળ, તજ, લવીંગ, સુરજજાપ કેસર, તેમજ હળદર, ધાણા, છત્રી વીગેરે આજો તેમજ આમ રેખરેખ નીચે પીસાવેલ મસાલો તથા તમામ જાતના મોળા-ઇરાસલ, કમોદ દીલ્હી, બાંજ, બાળ તુલસી, વીગેરે તથા પંજાબી સાલમ, ધોળી મુસલ્લી, ગંડોલા કોપરાપાટી તથા રાતસેા આદસેા જાતનું ગંધીયાણું તેમજ સોબારી-મદ્રાસી સેવરધની, કુલથા, સેકેલાં તથા મુલાયનું પાણી, આખાળા, મોગરા, ચંબેલી, કુપેલ, કાર્મીનીયા વીગેરે બુરાબોદાર તેલ વીગેરે, વીગેરે મોટા જથ્થામાં તેમજ છુટક મળશે.

Also:

P. O. Box 27, TONGAAT,

Telephone during Office hours No. 5.

,, after Office hours No. 008.

દમ અને ફેફસાની બીમારી

ઝંડુ

કેસરી જીવન

ધાતુ, ક્ષારતત્વ વિગેરેની નબળાઈ અને બાંધી વિગેરે જલ્દીમાં દરો મારે

ફેફસાંની બધી બીમારીઓને દુર કરે છે તથા લોહીને શુધ્ધ કરે છે. આના સેવનથી તન્દુરસ્તી ઝડપ થાય છે. એક વાર અજમાવી જુઓ.

ઝંડુની સુવર્ણ મિશ્રિત મકરધ્વજ ગુટી

વિના વિલંબે બદલવાના બદલે

ઝંડુ ફાર્માસ્યુટીકલ વર્કસ લી.—પો. બો. નં. ૫૫૧૩, મુંબઈ નં. ૧૪.

આ. આફ્રિકાના સોલ એજન્ટસ: એમ. એમ. એસી એન્ડ સન્સ; સ્ટાન્ડ ૨૩૮, એશીયાટીક બજાર; પી. બો. બોકસ ૧૨૦૫, પ્રીટોરીયા.

એકાનીસબર્ગમાં મળવાનું ઠેકાણું: ભગત ફાર્મસી, ૨૪ કોર્ટ રૂડ્રોડ.

આયુર્વેદિક દવાઓનું સુચીપત્ર આજેજ મંગાવો.

MOHANLAL VALJEE,

(INDIAN PAWNBROKER.)

112, Victoria Street, Durban.

Low Rates of Interest on Jewellery.

High prices paid for Old Gold. A large stock of New Jewelleries at reasonable prices to suit your pockets.

P. P. BHAGAT,

Fruit Merchant.

દરેક જાતનું ફ્રુટ અને વેજીટેબલ સારૂં ગોડાઉન કરી C. O. D. થી મોકલવામાં આવશે. મળોઃ—

P. O. Box 842. 139 Brook St. Durban.

પુષ્ટિકારક પાકો બનાવવા હોય
અને
દરેક જાતની દેશી દવાઓ જોઈતી હોય
તો અમારી મુલાકાતે આવો

શરીરને પુષ્ટ બનાવવાના સારા પાકો બનાવવા માટે અમારે ત્યાં તાજે અને ચોકખો માલ છે. તેમજ દરેક જાતની દેશી દવાઓ અને દેશી ખોરાકી વસ્તુઓ તાજે અને ચોકખો માલ સ્ટોકમાં રાખીએ છીએ.

દેશી મુલકના ખોરડાં નંબર ૧ ની દરે ૧૬-૧ સાઈઝ બનાવીએ.
દેશી ખોરડાના બોણીમાં નંબર ૧ ની ગ્રો. ૧૬-૧ સાઈઝ બનાવીએ

શરીરના કોઇ પણ ભાગમાંથી ખાળ કાઢવાની
નવાણી પાવડર

દરદ બે જમ્યુ મીનીટમાં ચાળ લાવે આપે છે.

૧૬ બોટલ રૂ. ૧૨ પોસ્ટેજ સાથે, અડધો ડઝન બોટલોનો રૂ. ૬-૮ પોસ્ટેજ સાથે; ૧ ડઝન બોટલના રૂ. ૨૨ પોસ્ટેજ સાથે, ૧ ગાયના બે નંબર બોટલોને ૬ બોટલ પોસ્ટેજ મોકલવી.

ઓર્ડર સાથે રોકડા પૈસા મોકલવા.

Fancy Gold Cups and Saucers @ 1/9 a dozen.
12 dozen to a case. Cash with order.

I. G. H. BASSA
153 Grey Street, • • Durban. 1936

WE STILL BUY
OLD GOLD, SILVER & SOVEREIGNS.
We Stock CYMA, ELGIN, WALTHAM, BUREN, and MAIDA Watches.
Large stock of Indian and European jewellries always on hand
Importers of MORINI FLUTE harmoniums
LAKHANI & CO.,
(Jewellers)
111 Grey Street, Durban. 'Phone 21258. 1916

HEADACHES QUICKLY RELIEVED BY TAKING
TYSONO BRAND (PAIN-I-CURE) HEADACHE POWDERS
FROM YOUR CHEMIST at 3d., 1/6, 2/6 and 4/6; or POST FREE FROM
ERNEST TYSON, CHEMIST, TOLLGATE, DURBAN 1930

'Phone 29350. Tel. Add. "Nartien."
A. M. PADAYACHEE
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter.
Country orders carefully executed at Market prices.
special attention given to out up country orders.
TRIAL ORDER SOLICITED
91 LEOPOLD ST., AND 34 CROSS ST.,
P. O. BOX 196. DURBAN. 1934

M. H. DESAI,
એમ. એચ. દેશાઇ,
હોલસેલ ફ્રૂટ વેપારી.
અમો દરેક જાતના ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ્સ પુનીયનના ઉપર પણ બારમા C. O. D. થી સારૂ પેકીંગ કરી મોકલીએ છીએ.
P. O. Box 254. 31, Short St. Durban. 1936

ANNUAL READING

On family, profession, love health, income, expenses, unexpected fortunes and misfortunes journeys lucky days, colour, number, luck in lottery race, etc., and other important events by monthly details for a year 5s weekly 1/6 Correct answers for 7 questions about futurity 2s No C.O.D (your Country Currency, B P Os accepted) State birth details of sex, age profession and writing time 'Swadesa Mitran' leading weekly Madras says It is necessary to introduce Mr V Satagopachariar who is the name Gandhi Astrologer by predicting the release of Mahatmaji and whose fame has been to spread throughout the world for his correct prediction concerning the American President Mr. Roosevelt's success in his recent elections.

V. K. SATAGOPACHARIAR,
HANUMAN JOTHISHA ASHRAMAM,
TIRUTTANI, (S. INDIA).

THE EPIC FAST
(By Pyarelal)
An account of Mahatma Gandhi's Fast in September 1932, and events leading up to the Yeravda Pact with all relevant documents.
320 Pages. Price: 2s 6d
Obtainable From The Manager
INDIAN OPINION, Phoenix, Natal

IF YOU WANT THE BEST AND SOUTH AFRICA'S STRONGEST AND MOST RELIABLE WATCH **INSIST** ON A WORLD FAMOUS
UNION SPECIAL
15 JEWEL, NON MAGNETIC, SHOCK PROOF, UNBREAKABLE, PERFECT TIMEKEEPING the NEWEST LADIES' & GENTS' MODELS.
REDUCED PRICES FROM 25/- UPWARDS.
GOODS SENT C.O.D. THROUGH POST OR ACCOUNT OPENED WITH APPROVED MARKS.

દુકાનદારોને હોલસેલ ભાવમાં સારૂં ડીસ્કાઉન્ટ આપવામાં આવશે.

૨૫૦૦ ઘડીયાળ, ઘડીયાળો વિગેરેના બારગેનોનું અમારે ચોકસ ડેસ્ક્રીપ્શન મંગાવવાથી તરત મોકલવામાં આવશે.

THE AMERICAN SWISS WATCH Co. Ltd.
"THE DIAMOND HOUSE"
WHOLESALE & RETAIL JEWELLERS,
25, PARLIAMENT STREET,
CAPE TOWN. 1937

Cable & Tel. Add. "ADVANCING." 'Phones: 24003, Res. 24448.

CHOONILALL BROS.

THE NOTED INDIAN "SARRI HOUSE" IN SOUTH AFRICA.

141, GREY STREET, DURBAN.

ARRIVING BY EVERY MAIL FROM INDIA AND JAPAN

BENARES SARRIES WITH BORDERS AND PLAIN CENTRES,
BUTIDAR BENARES SARRIES IN SEVERAL SHADES
Prices from 60/-, 85/-, 105/ & up to £20.
THE LATEST FROM BANARES CITY.
EMBROIDERED SARRIES 25/-, 35/- & up.
PRINTED VARIOUS LINES of SARRIES from 12/6, 17/- & upwards
EMBROIDERED CREPE-DE-CHENE from 3/6 yd. 42 in. & 45 in. width.
LATEST DESIGN SARRIE CLOTH 44 in width.
from 1/6 yd. 1/9, 2/ & up.
CROCHETTE SARRIES LATEST ARRIVALS
prices from 25/ 30/-, 15/- & up
LATEST BLOUSES TO MATCH SARRIES
prices from 12/6, 17/6 & upwards.
ZARI WORK SILK SARRIES IN ALL SHADES
from 55/ 95/ 125/ & upwards

Branch: 11, WICK STREET P.O. BOX 60, WICK STREET, VERULAM
GARAGE AND SERVICE STATION
2, MAIN STREET AND 55, WICK STREET, VERULAM
'Phone 39. Verulam.

Please note Our Johannesburg Agents: P. RATANJEE, 60, Bree Street, Newtown.

ચુનીલાલ બ્રધર્સ

દક્ષિણ આફ્રિકાનું જાણીતું સાડીઓનું ઘર

૧૪૧ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

બ્રાંચ.
૫૩ અને ૫૦ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

અમારી સાડીઓ ગરેના ઓરજ
જોહાનીસબર્ગ ખાતે
પી. રતનજી,
૬૦, બ્રી સ્ટ્રીટ, ન્યુટાઉન

મહારાજ અને સર્વિસ સ્ટેશન
૩ મેઈન સ્ટ્રીટ અને ૫૩ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

દરેક સ્ટીમરમાં જાપાન તથા સિંદથી આવે છે –
બનારસની રંગબેરંગી અને ભાતી, તેમજ બાનબાનની જુદીદાર
સાડીઓ રૂા. ૬૦, રૂા. ૮૫, રૂા. ૧૦૫ થી લઈને પા. ૩૦ સુધીની
બનારસથી ક્રમબદ્ધાજ આવેલી છે.

ડ્રેસીંગ ગાઉનની સાડીઓ રૂા. ૨૫ અને રૂા. ૩૫ થી ઉપર
બનારસની ભાતવાળી સાડીઓ
રૂા. ૧૨–૬ અને રૂા. ૧૭–૬ થી ઉપર.
ક્રેપડીચીન ૩૬–ઈંચ–પહોળી. ૩–૬ નું વાર ૪૨ ઈંચ અને ૪૫ ઈંચ પહોળું.
સાડીનું ઘેરેક્ટર ડીઝાઈનનું ૬૫૬, ૬૮ ઈંચ પહોળું ચારવી, રૂા. ૧–૬,
રૂા. ૧–૧૧, રૂા. ૨–૬ અને તેથી ઉપર
ઉમદાજાત આવેલી જાપારન્ટ સાડીઓ રૂા. ૨૫, રૂા. ૩૫
રૂા. ૬૫ અને તેથી ઉપર.

સાડીને મેચ પડતાં બ્લાઉઝ રૂા. ૧૨–૬, રૂા. ૧૭–૬ અને
તેથી ઉપર,
દરેક રંગની જરી કામની રેશમી સાડીઓ રૂા. ૫૧, રૂા. ૭૫,
રૂા. ૧૨૫ અને તેથી ઉપર.
ક્રારગેાનીપત્ર, તળાવ ગ્રામોફોન, રેકર્ડો અને બીજાં વાજાંઓ
ઓછામાં ઓછા બાવે.
દરેક જાતનું ગાંધીવડુ, ગોચરી પટારેલા હોલસેલ ભાવે
બીડવેસ્ટ રેડીમેડ અને રેડીમેડ આસ્સ
આપ: પા. ૧૫, પા. ૨૫, પા. ૧૫, પા. ૪૫ અને તેથી ઉપર.
ઈસ્ટરપ્રસંગના પ્રેઝન્ટનો ગ્રાહક આરસના તાજ મહાલો
આપ. રૂા. ૧૨–૬, રૂા. ૧૭–૬, રૂા. ૨૭–૬, રૂા. ૪૫. ૧૦૦

TRY THE LATEST
SUNCRUSH FLAVOUR
COLA SUNCRUSH
To get the true flavour, this must be well iced.
OTHER SPECIALITIES
POPULAR POP
"The King of Ginger Beers."
CLUB SEAL SODA
"Improves your Spirits."
"GIANTS"
The Quart Bottle for 4d.
In all Popular flavours.

'Phone 2-4345

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

DALYS LIMITED.

72, CANADA ROAD, DURBAN.

Sole producers of all Suncrush drinks.

Bhanjee Lavji's Renowned
PURE GHEE
Porbander Ghee with the mark "B. L." and Veraval Ghee with the mark "V.B."
ભાણજી લવજીનું પ્રખ્યાત
પોરબંદરનું B.L. મારકાનું તથા વેરાવળનું V.B. મારકાનું
શુદ્ધ ઘી
અમારે ત્યાંથી ફીકાયત આવે મળશે.
સાઉથ આફ્રિકાના સોલ એજન્ટ:
South African Sole Agents
T.P. DEVSHI & SON
General Merchants
119 Victoria Street,
DURBAN.
'PHONE 22591
25043 RES.
BOX 881.

ભાણજી લવજીનું
પોરબંદરનું શુદ્ધ ઘી
અમારૂં ભાણજી લવજી ફોટો રજીસ્ટરડ માર્ક (B.L. PHOTO) નંબર ૧ પોરબંદરમાં સરકારી લેબોરેટરીમાં પાસ કરાવેલું સર્ટીફીકેટ સાથે સાઉથ આફ્રિકામાં મોકલવામાં આવે છે.
તેમજ અમારૂં ગીરનાર જંગલમાં વેરાવળનું ઘી રજીસ્ટરડ માર્ક (V. B. PHOTO) રજીસ્ટરડ માર્ક નં. ૧. બંને ઘી સાઉથ આફ્રિકામાં પબ્લીક હેલ્થ ખાતાએ (PURE GHEE) ચોખા ઘી તરીકે પાસ કરેલું છે.
અમારા બંને ઘીની સોલ એજન્સી યુનીયન ઓફ સાઉથ આફ્રિકાની પેઢી ટી. પી. દેવશી એન્ડ સનને આપેલ છે. ભાવ માટે પુછોઃ
સાઉથ આફ્રિકાના સોલ એજન્ટઃ
T. P. DEVSHI & SON,
119 Victoria Street,
P. O. Box 881.
DURBAN.
TELEGRAMS "NATVAR" Durban.
Telephone: 22591, 25043.

ભાણજી લવજી ધીવાલા
પોરબંદર, કાઠીયાવાડ,
અને
વેરાવળ.
Tel. Add. "BHANJI" Porbander.

SOUTH AFRICAN
SEP 1939

INDIAN OPINION
Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 37.—Vol. XXXVII Friday, September 15th, 1939. Registered at the G.P.O. as a Newspaper

NOTES AND NEWS

Our Apology

We express our apology to the reader for the present issue being belated owing to most of the members of our staff being laid up with flu which is at present raging all over the country. Many matters of interest and importance have also consequently been held over for next week.

Colonial Born Association Accepts Unity Formula

A special meeting of the Colonial Born and Settlers' Indian Association was held at [illegible] Durban, on Sunday afternoon to consider the formula agreed to by representatives of the Association and the Natal Indian Congress. Mr. A. Christopher, who presided, briefly reviewed the history of the unity conferences culminating in the draft formula being [illegible] representatives of both bodies. He [illegible] unity in the community and urged the Colonial-Born Indians to take a greater interest in their welfare. He said a draft constitution of the new body which will be known as the Natal Indian Association (with which are amalgamated the Colonial Born and Settlers' Indian Association and the Natal Indian Congress), had been prepared and would be placed before the meeting for consideration and acceptance. After lengthy discussion the formula and draft constitution were accepted unanimously with the alteration in the date of the joint meeting of both bodies from September 24 to October 8.

Government Protection Against Profiteering

The Minister of Commerce and Industries, Mr. R. Stuttaford, gives an emphatic assurance to the public that the Government is taking steps to protect it against profiteering, and to ensure that all necessary commodities for the ordinary household shall not be sold at any exorbitant or unreasonable price. The Minister intends to enlist the aid of chambers of commerce and commercial men generally to see that the unpatriotic exploitation of the public by merchants and shopkeepers is stopped. Mr. Stuttaford commends in the strongest possible terms those individuals who are able to buy large quantities of foodstuffs and other necessaries for the purposes of hoarding are doing a great disservice to the country, and that their action is definitely unpatriotic. "Nobody who has the interest of South Africa at heart would do such a thing," said the Minister. The Government will not allow the honest section of the community to suffer, or be placed at a disadvantage, by people who are hoarding and buying in excess of their ordinary requirements. The Government will deal also with the price of petrol through the motor traders' association. The Minister will not hesitate to ask oil companies to stop supplies immediately to traders in any part of the country who sell petrol above the ruling price. Other measures are being investigated, and it is possible that the Government will make an announcement when or any time prices of imported goods and commodities warrant any increase in price. The Minister urges traders not to supply their regular customers with more than their normal requirements, and to restrict supplies in cases where they consider there is over-buying of certain commodities.

Increase In E. I. Boats Fares

Since all the shipping lines have increased their fares the E. I. Company catering for Indian passengers between India and Africa has also increased its fares by twenty-five per cent. In so far as the E. I. Company is concerned it has been the bitter complaint of the passengers that the fares are already exorbitant for second class and first class, and deck passengers not altogether scant consideration. They are treated just like cattle. With this unsatisfactory state of affairs would-be passengers will certainly be perturbed over the unjustifiable increase in the fares. The E. I. Company's treatment of Indian passengers is Hitler-like and in the absence of any other company to compete against it, it evidently thinks that it can safely ignore the complaints of those on whom it is profiteering.

Transvaal United Party Supports Hertzog

By 26 votes to 16 the United Committee of the United Party in the Transvaal on Tuesday, September 12, decided to support General Hertzog in the stand he had taken in Parliament over the question of South Africa's neutrality in the present war, an amendment supporting General Smuts's motion being defeated.

Indicative as this is of the fact the General Smuts has not got control of the United Committee as it is at present constituted, it does not give a true reflection of the political strength of the opposition sections in this Province, for the Witwatersrand, which is pro-Smuts, has only eight members on the Head Committee, says the political correspondent of the *Natal Mercury*. The Witwatersrand Executive of the Party passed a motion supporting General Smuts, sixty members voting in favour of the motion and ten for neutrality.

India Council Of State Supports Poland

In Simla, the Council of State has unanimously decided to inform Poland of its deep admiration for the country's struggle against aggression, and India's entire confidence in ultimate victory. Moving the resolution, Sir Jagdish Prasad, leader of the House, urged that India should wholeheartedly take her share in the fight of right over brute force. He added, "let us not forget the ultimate fate of India will be decided on the battlefields of Europe."

Death Of Mr. Edward Saunders

The death, after a short illness, of Mr. Edward George Arthur Saunders, J.P., at his home in Ridge Road, Durban, last Sunday morning, removes from the life of Natal one of its best-known pioneers to the Natal sugar industry. Mr. Saunders was the late managing director of the Tongaat Sugar Company Ltd. He was born at Tongaat in 1861 and was connected with the sugar industry all his life. The late Mr. Saunders was known and respected by the Indian community for his kind and generous treatment towards Indians working under him as compared with other mill owners. Mr. Saunders is survived by his wife, a son and two married daughters. His son is Mr. Douglas Saunders, general manager of the Tongaat Sugar Company. Mr Saunders's eldest son was killed during the Great War. His death in Flanders was announced after armistice had been signed. The funeral of Mr. Saunders took place on Monday afternoon at the Tongaat cemetery. Many Indians were present to pay their last tribute. The Indian community's heartfelt sympathy goes out to the bereaved family.

Swami Bhawani Dayal Returns

Swami Bhawani Dayal, ex-president of the Natal Indian Congress, who had been to India to inform the public and the leaders of India about the offensive legislation passed and contemplated to be passed by the Union Government against Indians in South Africa, has, after a successful tour, returned to Durban last week. A public reception was to be given in his honour by the Congress on the day of his arrival but owing to his indisposition it has been postponed to September 20.

Indian Opinion

FRIDAY, SEPTEMBER 15TH, 1939

Unity Formula

THE unity formula aiming at amalgamating the Natal Indian Congress and the Colonial Born and Settlers Indian Associations into one body known as the Natal Indian Association, which was adopted by a special general meeting of the Natal Indian Congress on August 27, was also adopted by a special general meeting of the Colonial Born and Settlers' Indian Association held on Sunday, September 10. It was decided, however, that the meeting of the amalgamated bodies which was arranged by the Congress to be held on September 21, should be held on October 8. This decision was arrived at owing to unforeseen circumstances. The Sun China Cup tournament takes place at Clairwood and some of the officials of the association will be absent. There is also at the Mayville Theatre a Tamil drama in aid of a school at Inanda, and many of our brethren will be attracted there, and there is also a function at Verulam. In view of all these circumstances, the Colonial Born and Settlers Indian Association was quite justified in suggesting a week's delay in holding the meeting of the amalgamated bodies, and it is to be hoped that this arrangement will be agreed to by the Congress.

It was emphasised at the meeting, that if the Colonial-born Indians who form over eighty per cent. of the whole Indian population and most of whom know no other home, should begin to take a keener interest in their political and social uplift work and to see that the right persons are chosen to represent them who will not let them down. This they cannot do by sitting at home or considering the attraction of sports to be of more importance than the question of their welfare. Sports cannot be the all-in-all in their lives. They cannot merely live and die for sports. It is after all a recreation and should be treated as such. Otherwise they will soon find their position to be like that of Rome burning while Nero sat fiddling. Indians in South Africa, whether Colonial born or home born, must begin to take a personal interest in matters pertaining to their rights and interests in this country and not merely depend upon the representatives they have elected doing everything for them. The bitter experience of the past should be a lesson to them.

Profiteering

LAST week's agitation against the abnormal rise in the price of rice and other foodstuff has had a somewhat salutary effect, for the price of rice has gone down from 35s. and 40s. to 22s. Whilst the protest was fully justified we do not approve of the strong and ungentlemanly language used by some of our brethren and of their making a target of only Indian merchants. Other sections are just as much to blame for the curse of profiteering and the blame is applicable really to all traders generally.

With great satisfaction we now learn that the Prime Minister is proposing to promulgate a new wartime emergency legislation for the protection and safety of the public and the State, one of the major items to be dealt with being the question of the control of profiteering and the fixation of food prices. The political correspondent of the *Natal Mercury* states that "profiteering is reported to have reached such dimensions that General Smuts is prepared to take drastic action, as the Cabinet considers that profiteers are among the most unpatriotic members of the public and must be dealt with accordingly."

Whilst it is but right that the Government should adopt stringent measures to bring to book these unscrupulous merchants who take this opportunity to set upon the public like vultures, much also depends upon the attitude of the public themselves. After all it is the public that keep the merchants going. If they did not afford a market to the merchants the latter would die a natural death. The public must try not to be the slaves of the merchants. They can do so by reducing their requirements to the minimum and by depending on the foodstuffs that are produced locally. It needs a little self control, practice and a little sacrifice, which of course is no sacrifice at all when compared with those who are involved in the present war and are just struggling between life and death. If the public were to adopt this course they will soon find the merchants coming down to their knees. If, on the other hand, the public are not prepared even for this little sacrifice at a time like this, it would not be too much to say that they deserve the fate they are subjected to. A certain amount of sacrifice is needed by all in these trying days and those who can sacrifice the most will be performing the best service to mankind.

EMERGENCY FINANCE REGULATIONS

THE following regulations have been made under the Currency and Exchanges Act, 1933, by the Union Government and are published for general information in the *Gazette Extraordinary* dated September 9:—

Definition Of Terms

1. In these regulations, unless the context otherwise indicates—

"authorized dealer" means, in relation to any transaction in respect of gold, a person authorised by the Treasury to deal in gold, and in relation to any transaction in respect of foreign currency;

"bank notes" means bank notes which are legal tender in the Union;

"foreign currency" means any currency other than currency which is legal tender in the Union;

"gold" means gold in any form, except in regulations 2 and 3, in which "gold" means any gold other than wrought gold;

"owner," in relation to any security, includes any person who has the right to sell or transfer that security, or who has the custody thereof, or who receives or has the right to receive whether on his own behalf or on behalf of any other person, dividends or interest thereon, or who has any other interest therein;

"security" includes shares, stock, bonds, debentures, debenture stock and Treasury bills, but does not include a bill of exchange or promissory note;

"the appropriate officer" means any officer of customs or excise, any immigration officer, any member of the South African Police or any person authorised by the Treasury to act as such;

"the Treasury" means the Minister of Finance or any other Minister of State acting in his stead, and in relation to any power or function assigned to the Treasury by these regulations which may person has by such Minister been authorised to exercise or to perform, includes that person.

"transfer" includes transfer by way of loan or security; and for the purposes of these regulations a person shall be deemed to transfer securities from the Union elsewhere if he transfers securities from a register in the Union to a register outside the Union.

Restriction On Purchase, Sale And Loans Of Foreign Currency & Gold

2. Except with permission granted by the Treasury, no person other than an authorised dealer shall in the Union buy or borrow any foreign currency or gold from, or sell or lend any foreign currency or any gold to, any person not being an authorised dealer.

Restriction On Export Of Currency, Gold And Securities, etc.

3. (1) Subject to any exemption which may be granted by the Treasury, no person shall, except with permission granted by the Treasury,—

(a) take or send out of the Union any bank notes, gold, securities or foreign currency, or transfer any securities from the Union elsewhere; or

(b) draw or negotiate any bill of exchange or promissory note, transfer any security or acknowledge any debt, so that a right (whether actual or contingent) to receive a payment in the Union is created or transferred as consideration—

(i) for receiving a payment, or acquiring property, outside the Union, or

(ii) for a right (whether actual or contingent) to receive a payment, or acquire property, outside the Union,

or make any payment as such consideration.

(2) Paragraph (1) of this regulation shall not prohibit the doing of any thing [illegible] by any authorised dealer or by the Treasury to deal in foreign exchange, and shall not prohibit the doing of anything which is certified by the Treasury to be necessary for the purpose—

(a) of meeting the reasonable requirements of a trade or business carried on in the Union; or

(b) of performing a contract made before the fourth day of September, 1939; or

(c) of defraying reasonable travelling or other personal expenses.

(3) Any person who is about to leave the Union (in this paragraph referred to as "the traveller") shall, if required to do so by the appropriate officer—

(a) declare whether or not he has with him any bank notes, gold, securities, or foreign currency; and

(b) produce any bank notes, gold, securities, or foreign currency which he has with him;

and the appropriate officer and any person acting under his direction may search the traveller and examine or search any article which the traveller has with him, for the purpose of ascertaining whether he has with him any bank notes, gold, securities or foreign currency, and may seize any bank notes, gold, securities or foreign currency produced or found upon such examination or search unless either—

(i) the appropriate officer is satisfied that the traveller is, in respect of any bank notes, gold, securities or foreign currency which he has with him, exempt from the prohibition imposed by paragraph (1) of this regulation; or

(ii) the traveller produces to the appropriate officer a certificate granted by the Treasury which shows that the exportation by the traveller of any bank notes, gold, securities or foreign currency which he has with him does not involve a contravention of that paragraph.

No female shall be searched in pursuance of this paragraph except by a female.

(4) The appropriate officer and any person acting on his directions may examine or search any goods consigned from the Union to a destination outside the Union, for the purpose of ascertaining whether there are being sent therewith any bank notes, gold, securities or foreign currency, and may seize any bank notes, gold, securities or foreign currency found upon such examination or search unless the owner thereof shows that the sending as aforesaid of the bank notes, gold, securities or foreign currency does not involve a contravention of paragraph (1) of this regulation.

(5) For the purposes of these regulations, any bills of exchange or promissory notes payable otherwise than in currency which is legal tender in the Union shall be deemed to be foreign currency; and for the purposes of paragraph (3) (a) of this regulation, documents of title relating to securities shall be deemed to be securities, and references to securities in paragraphs (3) and (4) of this regulation shall be construed as including references to such documents of title.

Acquisition By Treasury Of Gold

4. (1) Every person resident in the Union who at the commencement of these regulations is entitled to sell, or to procure the sale of, any gold which is in the Union, shall within thirty days after that commencement, and every person resident in the Union who after the said commencement becomes entitled to sell, or to procure the sale of, any gold which is in the Union, shall within thirty days after becoming so entitled, offer that gold, or cause it to be offered, for sale to the Treasury or to a person authorised by the Treasury to act under this regulation; and the Treasury and the person so authorised may purchase that gold at such price as the Treasury may fix, being a price which, in the opinion of the Treasury, is not less than the market value of the gold on the day of purchase.

(2) The provisions of paragraph (1) of this regulation shall not impose on

any person an obligation to offer any gold for sale or to cause any gold to be offered for sale, if—

(a) he satisfies the Treasury or a person so authorised—

(i) that all the persons interested in that gold, other than persons interested therein merely as trustees or merely by virtue of any mortgage, pledge or charge which came into being before the sixth day of September, 1939, but including any persons beneficially interested in the gold under a trust, are not resident in the Union; or

(ii) that the gold is required for the purpose of performing a contract made before the said day; or

(iii) that the gold is held for the purpose of meeting the reasonable requirements of a trade or business carried on in the Union otherwise than by way of dealing in gold; or

(b) he is, in respect of that gold, exempted from this regulation by the Treasury or by a person so authorised.

Acquisition By Treasury Of Certain Foreign Currency Etc.

5. (1) Every person resident in the Union who at the commencement of these regulations is entitled to sell, or to procure the sale of, any foreign currency which is in the Union shall within thirty days of that commencement, and every person resident in the Union who after the said commencement becomes entitled to sell, or to procure the sale of, any foreign currency which is in the Union, shall within thirty days after becoming so entitled, offer that currency, or cause it to be offered, for sale to the Treasury, or to a person authorised by the Treasury to act under this regulation; and the Treasury or the person so authorised may purchase such currency at such price as the Treasury may fix, being a price which, in the opinion of the Treasury, is not less than the market value of that currency on the day of purchase.

(2) Every person resident in the Union who at the commencement of these regulations is entitled to assign, or to procure the assignment of, any right to receive outside the Union, in respect of any credit or balance at a bank, payment of any amount in a foreign currency shall, within thirty days after that commencement, and every person resident in the Union who after the said commencement becomes entitled to assign, or to procure the assignment of, any such right, shall within thirty days after becoming so entitled, do all things necessary for the purpose of assigning that right to the Treasury or to a person authorised by the Treasury to act under this regulation.

The sum payable as consideration for any assignment made in accordance with this paragraph shall be such as the Treasury may fix.

(3) The provisions of paragraphs (1) and (2) of this regulation shall not impose upon any person an obligation in respect of any foreign currency or right to receive payment of any amount if—

(a) he satisfies the Treasury or a person authorised by the Treasury to act under this regulation that all the persons interested in that currency or that right, as the case may be, other than persons interested therein merely as trustees or merely by virtue of any mortgage, pledge or charge which came into being before the sixth day of September, 1939, but including any persons beneficially interested in that currency or that right under a trust, are not resident in the Union; or

(b) he satisfies the Treasury or a person so authorised that that currency or that right, as the case may be, is held as is required for the purpose—

(i) of performing a contract made before the sixth day of September, 1939; or

(ii) of meeting the reasonable requirements of a trade or business carried on in the Union otherwise than by way of dealing in foreign exchange; or

(iii) of defraying reasonable travelling or other personal expenses, or

(c) he is, in respect of that currency or that right, as the case may be, exempted from this regulation by the Treasury or by a person so authorised.

6. (1) The Treasury may, by notice in the *Gazette* direct the owners of any securities specified in the notice, being securities which, in the opinion of the Treasury, are likely to be marketable outside the Union, to make to the South African Reserve Bank, in such form and manner and within such period as may be specified in the notice, a return giving such particulars with respect to those securities as may be specified in the notice.

(2) The Treasury, if it is of the opinion that it is expedient so to do for the purpose of strengthening the financial position of the Union, may by order transfer to itself any such securities as aforesaid specified in the order, at a price specified in the order, being a price which, in the opinion of the Treasury, is not less than the market value of the securities at the date of the order; and upon the making of such an order—

(a) the securities to which the order relates shall forthwith vest in the Treasury free from any mortgage, pledge or charge, and the Treasury may deal with the securities as it thinks fit; and

(b) the owners of any of the securities to which the order relates and any person who is responsible for keeping any registers or books in which any of those securities are registered or inscribed or who is otherwise concerned with the registration or inscription of any of those securities, shall do all such things as are necessary or as the Treasury may direct to be done for the purpose of ensuring that the securities and all documents of title relating thereto are delivered to the Treasury or to such person as the Treasury may direct, and, in the case of registered or inscribed securities, that the securities are registered or inscribed in the name of the Treasury or such person as the Treasury may direct.

(3) The duty to deliver any securities under paragraph (2) of this regulation shall include a duty to do all such things as are necessary to ensure that any dividends or interest on that security becoming payable on or after the date of the order shall be paid to the Treasury; and if, in the case of any security payable to bearer which is delivered in pursuance of the said paragraph any coupons conveying the right to any such dividends or interest are not delivered with the security, such reduction in the price payable therefor shall be made as the Treasury may direct:

Provided that, if the price stated in the order as relates to any securities is [illegible] shall not apply to that dividend or interest or to any coupon conveying the right thereto.

(4) A certificate signed by any person authorised on that behalf by the Treasury that any securities specified therein are securities transferred to the Treasury under this regulation shall be treated by all persons responsible for keeping any registers or books in which the securities are registered or inscribed, or who are otherwise concerned with the registration or inscription of those securities, as conclusive evidence that the securities have been so forced.

(5) This regulation shall not apply to any security if the Treasury is satisfied that at all times since the beginning of the sixth day of September, 1939, all the persons interested in the security, other than persons interested therein merely as trustees or merely by virtue of any mortgage, pledge or charge which came into being before the said day, but including any persons beneficially interested therein under a trust, were not resident in the Union.

Control Of Capital Issues

7. (1) No person shall, except with the consent of the Treasury and in accordance with such conditions as the Treasury may impose, make an issue of capital in the Union or renew or postpone the date of maturity of any security maturing for repayment in the Union:

Provided that this paragraph shall not apply to the issue of shares for a consideration not exceeding one hundred pounds in all to the signatories of a memorandum of association.

(2) No person shall issue any prospectus or other document offering for subscription any securities which does not include a statement that the Treasury has consented to the issue of the securities.

(3) For the purpose of this regulation a person shall be deemed to make an issue of capital who—

(a) issues any securities (whether for cash or otherwise); or

(b) receives any money [illegible] loan on the terms, or in the expectation,

that the loan will or may be repaid wholly or partly by the issue of any securities, or by the transfer of any securities issued after the making of the loan.

Exemption From Stamp Duty

8. Stamp duty shall not be chargeable on any document made for the sole purpose of meeting the requirements of these regulations.

Forms

9. The Treasury may prescribe such forms for the purposes of these regulations as it may think expedient.

Penalty

10. Every person who contravenes or fails to comply with the provisions of any of these regulations, or contravenes or fails to comply with the terms of any notice or order issued or any permission or exemption granted under these regulations, or who obstructs any person in the execution of any power or function assigned to him by or under these regulations, or who makes any incorrect statement in any declaration made or return rendered for the purpose of these regulations (unless he proves that he did not know, and could not by the exercise of a reasonable degree of care have ascertained, that the statement was incorrect), shall be guilty of an offence and liable upon conviction to a fine of not exceeding five hundred pounds or to imprisonment for a period not exceeding two years or to both such fine and such imprisonment.

SCRAPS OF PAPER

IN the previous issues we have seen how there was no [illegible] by the enactment of the restrictive clauses of the Asiatics (Transvaal Land and Trading) Bill, which is now an Act. They are reactionary inasmuch as they take away the existing rights of Indians. The Minister professed that [illegible] revert any prohibition of occupation of land, other than proclaimed land, in the Transvaal, and the Murray Commission had upheld that such occupation was not [illegible]. Now the present prohibits any new occupation [illegible] away an existing right. Further, Messrs. Holmeyr and Blackwell pointed out prohibition of all new occupation will confine within existing areas the normally increasing Indian population, and accentuate over-crowding and cause real hardship in an increasing [illegible].

The Minister replied that he had taken power under clause 4 to give relief in special cases. He was repeatedly asked by Mr. Holmeyr to give an assurance that he would use his discretionary power "in the spirit of the last section of the uplift part of the Capetown agreement dealing with trading licenses, and having due regard to the necessity of providing for the annual increase of the Indian population." It will be recalled that the Capetown Agreement, among other things, called for the relaxation of the restrictions on Indian trading. The Minister replied:

> The hon. member for Johannesburg North (Mr. Holmeyr) wants me to say whether I will carry out clause 4 in the spirit of the 1937 statement as confirmed in the 19 statement. Now I have read that statement; it is the kind of windy statement so dear to the hearts of my two predecessors. I don't mean that in any nasty sense, but I mean it in the sense that the ordinary man does not know exactly what all the words mean. There are so many words and words, and so far as I can take it, what it means is you shall give these fellows a fair deal provided that in doing that you don't give anybody else an unfair deal. That is the spirit in which I shall carry out clause 4, but if you ask me to give you a categorical statement that I am prepared to stand up to every line of that statement and to accept the interpretation of either of my two predecessors, I say, no. I cannot.

But this is not all. Far from maintaining the *status quo*, as the Minister professed, the Bill threatens to worsen the existing position of the Indians. The Minister agreed with Mr Blackwell that by "pegging" he had meant that "all existing businesses are to be protected, but no new businesses are to be allowed to come into existence." Under the trade licensing laws of the Transvaal, however, an existing business ceases to be so if it changes its manager or a partner or moves from one place to another—changes which, as Mr. Goldberg remarked, are ordinary rights that accrue to any trader. Thus, under the licensing laws, every such change makes a new business of an old one, and under the Bill no new [illegible] is permitted except with the permission of the Minister, who is not bound to give it in all cases. In practice, the Indian who wants, for instance, to change the name of his business, has to do so without knowing in advance whether the Minister would give his permission or not. As Mr. Goldberg said:

> He is called upon to take this step when he does not know the ultimate fate of his application. The Minister, influenced perhaps by the statement that there has been a great deal of evasion, may refuse to sanction the change of name, leaving the applicant in the position, that he has done what is open to any commercial trader, and notwithstanding that he incurs the possibility of losing his licence. He has got to take the step first and then find out whether it meets the approval of the Minister. The provision in section 4 does not enable him to test the view of the Minister on any such proposed step. If that were the case, if the Minister did not sanction the proposed step, the man could forego it, but he has to take the step first at the risk of losing his licence. That should indicate to those who attach so much importance to the safeguards in this Act by virtue of section 4, how little in fact there is in such a safeguard.

Mr Burnside lifted the veil when he said:

> I realise the hypocrisy of stating that this Bill is intended to peg down the existing position, whereas among the reactionaries it is realised that it contains all the possibilities and probably all the probabilities of reducing to a very considerable extent within the next two years Asiatic licences before any kind of conference is held with the Indian Government, if such a thing can ever be held.

The contingency of reducing the trading licences of Indians had not escaped the attention of the Minister when he said that his object was to peg the existing position and to protect existing businesses. He had counted on the licensing laws to bring about that effect, for he declined to accept an amendment to the effect that a mere change of name or management or partnership should not be a change in

By
P. KODANDA RAO
In "The Servant Of India"

the existing business, needing his special permission to continue. He agreed that that would not be "segregation in existing premises." Since the ultimate object of the Act was to prevent the occupation of *new* areas by Indians and so to create ultimate segregation, it is easy to understand why he wished to prohibit any change of *place* of business [illegible] Asiatics. But there was no need to penalise changes in management or partnership or of place within a shop which involved no Indian occupation. They do not create new businesses.

Furthermore, as Messrs. Hofmeyr and Blackwell pointed out, the Bill abrogates certain positive rights conferred on certain Indians by the law of 1919. As a consequence of the Gandhi-Smuts Agreement of 1914, the Act of 1919 condoned all illegal occupation of proclaimed land by Asiatics and protected their "vested rights" as defined by Mr. Gandhi. That definition, which was embodied in the Act of 1919, said that an Indian was free to *shift his place of residence or business within the same township.* The present Bill, by a special clause, prohibits even such limited change of place of business without the permission of the Minister. This is a positive infringement of a vested right granted by Parliament in 1919. The Minister defended it on the ground that, while he was taking away the right of unrestricted occupation of unproclaimed land which all Indians had ever since they had been in the Transvaal, he was not going to respect the more limited right of free movement, within the same township on proclaimed land, of Indians who had once been guilty of violating the law and were subsequently condoned. It was unfair to protect a minor right while taking away a major one.

The critics of the Act also contended that it was a violation of the Capetown Agreement, which was still in operation and had not been terminated. Dr. Malan, who suggested at the third reading that the Agreement should be terminated, admitted however that it was still in operation. Nobody was prepared to assert that the Agreement was not then in operation, though Mr Nicholls from Natal charged the Government of India with having failed to carry out its part of the bargain and opined that in consequence the Agreement had lapsed. Messrs. Hofmeyr and Blackwell reiterated that as the Agreement was in operation, such legislation was wholly out of order.

Dr. Malan suggested that the Agreement did not stand in the way of anti-Asiatic legislation, for in announcing the Agreement in 1927 he had stated that the Union Government did not surrender its liberty to deal with the Indian problem by legislative means as and when it thought fit. Mr. Blackwell countered this argument. "As long as that Agreement stands," he said, "we are in the position that we have agreed not to legislate in a harsh and oppressive manner against the Indian" and he called specific attention to the sub-section of the uplift section of the Agreement which referred to the relaxation of restrictions in the licensing laws. He then continued:

> If language has any meaning at all, it means that so far from the licensing laws that existed in 1927 being made harsher in their operation on the Asiatic community, they should be made lighter. But here we have a Minister admitting in effect that this Bill is intended to act more harshly on the Asiatic community.

The Minister evaded the issue, and took cover under the proviso to the Agreement which said:

> It is difficult for the Union Government to take action which is considerably in advance of public opinion.

He said that Dr Malan left the uplift clause severely alone because he was not prepared to act in considerable advance of public opinion, and Messrs. Hofmeyr and Blackwell wished the Minister [illegible] much in advance [illegible] himself was prepared to go—a fair sample of public opinion, and that it was all a question of interpretation. He thus fenced the direct question whether his Bill was or was not in contravention of the Capetown Agreement.

While suggesting that compulsory segregation was the only solution of the Indian problem in South Africa, the Minister contended that the Bill under consideration did not commit anybody to the policy. At the second reading of the Bill on May 1 he said:

> Now I want to emphasise that this Bill is purely an interim measure, and it does not prejudge the main issue in any way or in any direction. Not without misgivings on the subject, Mr Hofmeyr repeatedly underlined this statement of the Minister in order to pog him down to it. He said:
>
> Because this Bill is so clearly interim legislation, it cannot be regarded as committing the House to the acceptance of the principle of segregation based on legislative compulsion. The Minister said this Bill is purely an interim measure. It does not prejudge the main issue in any way or in any direction. This Bill, therefore, does not commit the House in any way to the principle of segregation.

There were other members, however, who realised that the Bill did prejudge the issue and commit the House to a policy of legislative segregation. Mr. B. J. Schuman, an ardent segregationist from the Transvaal, supported the Bill precisely because it not only held up the Feetham resolutions but it embodied "an entirely new principle", for the first time it segregated the Asiatics on non-proclaimed land in the Transvaal. Speaking from the opposite point of view, Mrs. Ballinger said:

> I am entirely opposed to the further clauses for the reasons which the hon. member for Fordsburg (Mr. Schoeman) advanced for his support viz., that they introduce a new principle into our methods of dealing with non-Europeans, and let me say I fail to follow the careful reasoning of the hon. member for Johannesburg North (Mr. Hofmeyr) in the matter. He faced the fact that the implication of the clauses in this Bill amount in actual fact to segregation, but he agrees to support the Bill because, he says, the Government is not explicitly committed to segregation. I feel that if the Government takes its stand on what in effect is a segregation measure, it has, in spite of the assurances of the Minister, prejudiced the issue. The issue is fully and completely prejudiced by the assumption in this Bill. I maintain that no interim legislation should prejudice any future consideration of an issue when it is considered, by laying down certain new principles in regard to that issue.

Mr. S. C. Quinlan of the Transvaal, who supported the Bill and claimed credit to his party for it, admitted that Mrs. Ballinger's view was correct. He said:

> For the first time in the Transvaal in rural areas we are discriminating against Asiatics because they are Asiatics and for no other reason.

Later in his speech, he said:

> There has never been any discrimination against the Asiatics in rural areas. Then if there is room for a licence, as the law stands to-day, there is no discrimination on account of colour, and the magistrate must grant the licence. This Bill terminates that, and for that we are taking credit.

Thus, notwithstanding the Minister's protestations to the contrary, and Mr. Hofmeyr pinning down the Minister to his protestation, it is beyond doubt that compulsory segregation is to-day in operation even in the rural areas of the Transvaal, and the issue of segregation has been prejudged already.

Natal Indian Congress

WELCOME RECEPTION TO SWAMI BHAWANI DAYAL

The general public as well as members of the Natal Indian Congress are kindly requested to attend a welcome reception in honour of Swami B. Bawani Dayal, who has recently returned from India, at the Pavilion, Ocean Beach, on Wednesday, September 20, at 7.45 p.m.

Ladies are also requested to attend.

A. E. SHAIKH,
ANSUYA CHOONILAL,
Jt. hon. Secretaries.

Things In General

Gandhi Library And Rustomjee Hall

THE eighteenth anniversary of the M. K. Gandhi Library and Parsee Rustomjee Hall was celebrated at the Parsee Rustomjee Hall, 140 Queen Street, Durban, on Tuesday, September 5. The chairman of the Library Committee, Mr. O. H. A. Jhaveri, presided. After his opening speech, he garlanded the Mayor and Sir Rama Rau and presented bouquets to the Mayoress, Mr. Alex Doull and Sister Glenne. On account of the unavoidable absence of Lady Rama Rau, a bouquet was presented to Sir Rama Rau for her. There was a large attendance and amongst those present were His Worship the Mayor, the Mayoress, Sir Rama Rau Mr. Alex Doull, Dr. and Sister Glenne and Mr. A. H. West. The Mayor congratulated the Library Committee for the progress made during the year and wished the Parsee community a happy and prosperous new year. The Agent-General, Sir R. Rama Rau, said that it was a pleasure for him to be present at the celebration of an institution which bore the names of two great persons in Natal. The first was that of Mahatma Gandhi, one of the greatest politicians of the last two or three centuries and the greatest Indian since the time of Gautama Buddha. The second was that of the late Mr. Parsee Rustomjee, the donor of the library, which stood as a monument in memory of him whose generosity and kindness was well known not only in South Africa but also in India. Sir Rama Rau congratulated the Library Committee for the very fine report submitted and hoped that still further progress would be made during the coming year. Speeches were made by Sister Glenne, Mr. Alex Doull, Dr. Glenne, Messrs. Harbans, Jones, A. H. West, S. Patalay, A. I. Kajee, M. B. Naik, R. Shukla and Satya Deva. Mr. S. J. Sanderia, hon. secretary, thanked all those present, and on behalf of the Parsee community he thanked the several speakers for their good wishes for the New Year.

Maritzburg Protest Against Profiteering In Foodstuffs

At a protest meeting held under the auspices of the Colonial Born and Settlers' Indian Association (Maritzburg Branch), on Sunday September 10, at the Veda Dharma Sabha Hall, Longmarket Street, against the abnormal increase in prices of rice and other commodities, the president of the association, Mr. M. J. David, stressed the point that there should be no cause for panic among the people as the rice and other foodstuffs were plentiful. He also pointed out that the traders were taking advantage of the international situation and used this as a weapon in defence of the sudden increase. He went to say that the people should not buy large quantities of any commodities but to acquire sufficient as their needs warranted. After many speakers had expressed their views on the parasitic manner adopted by the traders, the following resolution moved by Mr. T. Ramklawan and seconded by Mr. M. Gopaul was passed unanimously: "This mass meeting of the Indian community of Pietermaritzburg, held on Sunday, September 10, emphatically protests against and deplores the unpatriotic action of the traders in increasing the prices of rice and other essential foodstuffs to such an exorbitant extent, and urges the Government to institute an immediate inquiry and thereby bring to book those that are exploiting the poorer sections of the community and thus causing untold hardship. In view of such profiteering by the traders the Government is requested to take measures to ensure stabilisation and control of all commodities."

Mr. S. R. Naidoo's Son On War Service

A cable message has been received that Mr. S. R. Dhanadayalu, who is qualifying for the medical profession at the King's College, Newcastle-upon-Tyne, England, has been, due to war emergency, given a hospital post. He is the eldest son of Mr. and Mrs. S. R. Naidoo of Pietermaritzburg. Born in the City in September 1914, he first entered St. Anthony's School, and thereafter St. Paul's and York Road Government Indian Schools. After completing his primary education he took up further studies at Lovedale College and matriculated at the South African Native College at Fort Hare. He was the first Indian student from Natal to gain admission to the Medical Faculty of the Capetown University. After completing a part course he went overseas and entered the King's College at Newcastle-upon-Tyne, England, and has been a student there for the past two years. He is about to complete his final examination at the end of this year.

New Scheme For Sending Money Orders By Air

Owing to the curtailment in the air mail service, advices of money orders issued on overseas countries are now being forwarded to their destination by surface mail. In urgent cases advantage of the air mail for remittances to any of the following countries, viz. Australia, Eire, France, India, Kenya, Uganda, Tanganyika, Malaya, Netherlands, Netherlands Indies and the United Kingdom, will be arranged on payment of a special fee equal to the minimum rate of postage for air mail letters to the country of payment. This fee is payable on each money order and is additional to the ordinary commission. Requisitions for air mail money orders must be endorsed by air mail.

Shree Gopalial Hindu Temple

The Shree Krishna Ashtamee, Lord Krishna's birthday celebration, took place at the Shree Gopalial Hindu Temple, Verulam, on Wednesday, September 6. In spite of the inclement weather the Temple hall was well filled. Mr. Choonilal Raghavjee presided and speeches on the life of Lord Krishna were delivered. The orchestra of the Arya Sangeet Mandal was in attendance. The Temple officials and the committee convey their thanks to Mr. D. Roopanand for the interesting music supplied by him. Any Hindu of Verulam and district wishing to be a life member of the above Temple can do so by sending his application with the sum of £5 to the secretary. All applications must reach the secretary before the end of the current month. Enrolment forms can be obtained from the secretary.

Tamil Drama In Aid Of School

On Monday, September 21 at 1 p.m. Mr. [illegible] Nadaga Sabha of Durban will present a Tamil drama, "Nallathangal" [illegible] heart-rending and pathetic situations, depicting the theme of the social ills of Bonares in aid of the Inanda Tea Estate Indian School, at the Mayville Theatre, Mayville, Durban. The Mayor and Mayoress, Mr. Fleming Johnson and Mrs. G. Cyrus, Sir R. Rama Rau (Agent-General for India) and Lady Rau have extended their distinguished patronage to the show. Admission will be by donation tickets. An appeal is made to the Indian community to assist and support a worthy educational cause.

Muslims Pray For Success Of Britain

Prayers for the success of Great Britain in the war were offered up by Durban Muslims at a gathering of over 2,000 on the South Coast Road last Sunday. The prayers were organised by the South Coast Junction and Clairwood Muslims.

India's Message To Poland

It is reported from Warsaw that the Polish Government has received a message from Sir Rabindranath Tagore, the distinguished Indian poet, and other eminent Congress affirming India's clear duty to offer sympathy to Poland and stand by Britain. In another message the Indian Nationalist Leader, Pandit Jawaharlal Nehru, states that all the sympathy of India is on the side of the Democracies. The message appeals to Indians to throw all their resources into the common struggle against Nazism.

India Letter

(Extracts from A. I. O. Foreign Letter)

Bombay Inaugurates Prohibition

AMIDST scenes of mass enthusiasm and jubilation unparalleled in the recent history of Bombay, total prohibition was inaugurated in the City on August 1. A huge procession of over 1,000,000 people marching to Shivaji Park started from the Congress House and wended its way through the streets of Bombay. The procession was led by Sardar Patel, the Ministers and a number of Provincial leaders. They were followed by grey-uniformed prohibition guards, and the khaki-clad volunteers gave a picturesque effect to the entire procession. Behind them marched athletes, red-shirts and mill-workers. Workers, specially women workers, formed a solid block in the procession. A vast concourse of people followed and the crowd went on surging as they marched on. A large number of prohibition posters were displayed. As the procession passed, thousands of spectators crowded at the windows and balconies and showered flowers on the people. The procession ended in a mammoth meeting. Addressing the citizens, Sardar Vallabhbhai Patel, who presided over the meeting, said that the day for which the whole of India was waiting had dawned and the eyes of the entire world were centered on Bombay. "When the history of the country is written special mention will be made of the great social reform programme undertaken to-day in the Premier city of India. The Bombay of to-day rendered pure as it has been—a different town Bombay of yesterday. Bombay dry is Bombay beautiful." He continued that while the nations of the West were mobilising for the purpose of aggression against each other, people in the eight provinces of India were mobilising to make one of the greatest items of social reform a success. Bombay has given the lead to the rest of the provinces in the past. By undertaking the prohibition in the city and suburbs, Bombay would again justify its claim to be the Premier city of India. Several people had expressed doubts whether the Ministry would be able to undertake the programme on August 1, and whether the public would co-operate with the Ministry. The functions in which Bombay thousands participated on August 1 would set all doubts at rest. The Congress was determined to see prohibition through, at all cost. They would shortly approach the Central Government to realise some of the enormous sums of money to finance the prohibition programme. If the Government of India did not co-operate with them, they were prepared to take up the gauntlet and wage a fight on the issue. All the Congress Governments would take joint action in the matter. He urged that the people not only in Bombay, but the entire country, should give their whole-hearted support to the Congress Cabinets in this matter.

An Unfortunate Incident

The success of the celebration was however marred to a certain extent by an unfortunate incident. A band of communalists took out a procession protesting against the newly imposed property tax. The unruly behaviour of the processionists created considerable disturbance and the situation took a serious turn. The police had to resort to force in order to bring the crowd under control.

Mahatma Gandhi's Message

Almost all prominent people of the country sent messages of greetings and success to the Bombay Government on the eve of the inauguration of the scheme. The following message was sent by [illegible] public:— I hope that good sense for which Bombay is famous will ultimately prevail and all will come to make the brave reform undertaken by the Hunt Ministry, the success it deserves to be. I am quite sure that the removal of the curse of intoxicating drinks and drugs will confer immense benefit on our country."

The Sporting World

Central Factory F.C. Vs. Hill View Rangers F.C.

THE Central Factory Indian Football Club met the Hill View Rangers Football Club in a friendly match at the Umbhoti Football Ground on Sunday, September 10. The opening match was between the "B" division teams. After the soccer being played, the home team emerged winners by 2 goals to nil. The main match was played between the "A" division teams under ideal conditions with promising movements. The first goal was scored by the Hill View Rangers during the first 20 minutes of play. The game became more exciting when both the team's backs were to the best of their form. The Central Factory scored their equalising goal by heading the ball from a corner kick. The match ended with another goal for Central Factory, who won by 2 goals to 1.

Verulam Temple C.C.

At the annual general meeting of the Verulam Temple Cricket Club held recently, the following office-bearers were elected for the ensuing season:—Patrons: Messrs. R. Tajwoodsingh, L. Rajcoomar, Chunnilall Raghavjee, A. P. Sam, G. H. A. Katherada, A. Moonsamy, Juth Jeera, M. Juggnath, A. Kader, M. G. Juggath and A. Parayrsamy; president: Mr. S. R. Maharaj; vice-presidents: Messrs. S. J. Morris, G. Reehoo, S. Hiram, N. Juta, S. Dhanpath, L. M. Singh and J. R. Pala-wantsingh; captain: Mr. G. Reehoo; vice-captain: Mr. J. Juggath; hon. secretary: Mr. R. L. Beharee; hon. treasurer: Mr. E. P. Juggath; hon. coach: Mr. S. J. Morris. Delegates to Durban District Indian Cricket Union, to which the club is affiliated, are: Messrs. S. Attaworia and S. S. Maharaj.

Lichtenburg Ottoman C.C.

The second annual general meeting of the Lichtenburg Ottoman Cricket Club was held at the local school recently, when the following office-bearers were elected:—President: Mr. Yusuf Gajee, vice-presidents: Messrs. N. M. Dada and George Usher; secretary and treasurer: Mr. I. A. Abedi; record clerk: Mr. A. H. Khan; captain: Mr. A. V. Kazi; vice-captain: Mr. I. Dadi. Challenges for friendly matches are invited to P.O. Box 2, from surrounding centres.

Discrimination In Sports

We have received the following letter from the secretary, Transvaal Indian Football Association:—Sir,—With reference to the letter published in your paper, "Discrimination in Sports," the Transvaal Indian Football Association at its council meeting at Germiston on Wednesday September 6, discussed the letter. We the undersigned secretaries of the district associations and of this association have been authorised by the Transvaal Indian Football Association to repudiate that statement. Not a word of truth in the said letter.

(Sgd.) W. Warnakulya, Hon. Secretary, Victoria District I.F.A.

I. P. Maharaj, Hon. Secretary, East Rand I.F.A.

R. D. I. Govindsamy, Hon. Secretary Witwatersrand I.F.A.

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

મહાત્મા ગાંધીજીના હાથે
અને ૧૯૦૩ની સાલમાં

પુસ્તક ૩૭ મું. ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૧૫ સપ્ટેમ્બર ૧૯૩૯ અંક ૩૭.

"ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન"

શુક્રવાર, તા. ૧૫ સપ્ટેમ્બર ૧૯૩૯.

સંપની યોજના

નાટાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસ અને કોલોનીયલ બોર્ન એન્ડ સેટલ્ડ ઇન્ડિઅન એસોસીએશનનું જોડાણ કરી નાટાલ ઇન્ડિઅન એસોસીએશન નામની નવી સંયુક્ત સંસ્થા સ્થાપવાના હેતુથી સંપની જે યોજના ઓગસ્ટ તા. ૨૬ મીએ નાટાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસની સ્પેશ્યલ જનરલ મીટીંગ તરફથી સ્વિકારવામાં આવી હતી તેને કોલોનીયલ બોર્ન એન્ડ સેટલ્ડ ઇન્ડિઅન એસોસીએશનની સપ્ટેમ્બર તા. ૧૦ મીએ મળેલી સ્પેશ્યલ જનરલ મીટીંગે સ્વિકારી છે. પરંતુ એ સંયુક્ત સંસ્થાની મીટીંગ જે કોંગ્રેસ તરફથી સપ્ટેમ્બર તા. ૨૪ મીએ બોલાવવાનું ઠરાવાયું હતું તે કોલોનીયલ બોર્ન એન્ડ સેટલ્ડ ઇન્ડિઅન એસોસીએશને અક્ટોબર તા. ૮ મીએ બોલાવવાની સુચના કરેલી છે. અગાઉથી ચર્ચાવિચારને લઇને આ ઠરાવ પર આવવાની જરૂર પડી છે. ક્રેપટાઉન માં કેમ ચાલતા કપડાં ના મેચ રમવામાં આવનાર છે અને કોલોનીયલ બોર્ન એસોસીએશનના કેટલાક અગ્રગણ્ય નેતાઓ એ વખતે ક્રેપટાઉન હશે. વળી એજ દિવસે મેદીલ ગીએટર્સમાં ઇનાન્ડામાં કોફ્રફલને મદદ માટે તાગીલ નાટક થવાનું છે જેમાં ઘણા લોકો આકર્ષાશે અને એજ દિવસે વળી વેફ્રલમમાં પણ કંઇક ઉત્સવ હોઇ કેટલાક ત્યાં રોકાઇ રહેશે. આ સઘળા સંજોગો જોતાં કોલોનીયલ બોર્ન એન્ડ સેટલ્ડ ઇન્ડિઅન એસોસીએશને સંયુક્ત સંસ્થાની મીટીંગની તારીખ બદલવાની કરેલી સુચનાને માટે સંપૂર્ણ વાજબી પણ છે અને અમે આશા રાખીએ છીએ કે કોંગ્રેસ તરફથી પણ એ સુચના સ્વિકારી લેવામાં આવશે.

એ મીટીંગમાં ભારપુર્વક જણાવવામાં આવ્યું હતું કે કોલોનીયલ બોર્ન હોદ્દેદારો, કે જેઓ આ દેશની કુલ હીંદી વસતીના ૯૦ ટકા ઉપર છે, અને જેઓવર્ગના ઘણા ખરા આ દેશ સિવાય બીજું કોઇ વતન જાણતા પણ નથી, તેઓએ પોતાની રાજકીય અને સામાજીક કેળવણીના કાર્યમાં વિશેષ ઉંડો રસ લેતા થવું જોઇએ, અને પોતાના પ્રતિનિધિઓ તરીકે એવા લોકોને ચુંટવા જોઇએ કે જેઓ તેઓનું અહિત ન કરે. આ બાબતો ધ્યાનમાં રાખી કહીને અમારા તો સ્વતંત્ર ગમન [illegible] આક્રમણથી પોતાની સુખાકારીના સવાલ કરતાં વિશેષ અગત્યનું માનીને નહિ કરી શકે. રમતગમત એ તેઓના જીવનનું મુખ્ય ધ્યેય નહિ હોવું જોઇએ. રમતગમતને બાનરજ તેઓથી છુટી ના મરી નહિ શકાય. રમતગમત એ ચોકકસ મનને વિશ્રાંતિ આપનારી વસ્તુ છે અને એ રીતે તેને ગણવી જોઇએ. નહિ તો રમત રમતગમત થઇ અને નીરો ચારણી વગાડનો રહ્યો તેવી તેઓની પણ ગત થશે.

દક્ષિણ આફ્રિકાના હીંદીઓ, પછી તે આ દેશમાં જન્મેલા હોય કે હીંદુસ્તાનમાં જન્મેલા હોય, તેઓએ પોતાના હકો અને લાભોને લગતી બાબતોમાં જાતે રસ લેતા થવાની જરૂર છે. તેઓએ ચુંટેલા પ્રતિનિધિઓ તેઓને બધુ કરી આપશે એવી માન્યતા ઘરાવી એપરવાહીથી બેસી રહેવું એ ભૂલ ભરેલું છે. મુતકાળના કડવા અનુભવપરથી એ શીખી લેવું જોઇએ.

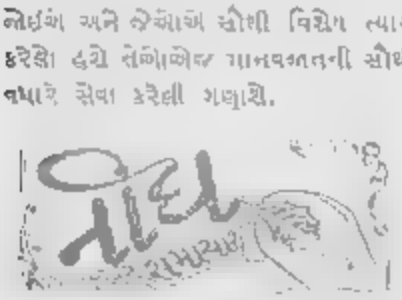
નફાખાઉ વેપારીઓ

ચોખા તેમજ બીજી ગોરાકીની વસ્તુઓના બાબમાં અસાધારણ વધારો થઇ ગયો હોવા વિરુદ્ધ ગયે અઠવાડીયે થએલી જાહેર સભાનું કેટલેક દરજ્જે સુખ પરિણામ આવ્યું છે. કેમકે ચોખાનો ભાવ શી. ૩૫ અને શી. ૪૦ થી શી. ૨૨ થઇ ગયો છે. એ કે વિરોધ સંપૂર્ણપણે વાજબી હતો છતાં કેટલાક બાહ્યોના તરફથી બાપરવામાં આવેલી સખ્ત અને અસભ્ય ભાષા અને માત્ર ઉંચી વેપારીઓ સામેજ કરવામાં આવેલા પ્રહારોની સાથે અમે સામેલ નથી થઇ શકતા. નફાખોરોની ગરીબને માટે અન્ય વર્ગો પણ હીંદીઓના જેટલા જ ડોષિત છે અને બધી રીતે કોમ અમુક વર્ગના નહિ પરંતુ સમગ્રજ વેપારીઓનો છે.

આગને નોંધ લેતાં ઘણો સંતોષ થાય છે કે ચર્ચા પ્રધાને રાજના અને પ્રજાનાં સરક્ષણ અને સહિસલામતિ માટે યુદ્ધ અંગેનો આમ તાત્કાલિક કાયદો અમલમાં મુકવા કરાવેલું છે, કે જેનો એક અગત્યનો મુદ્દો નફાખાઉઓપર અંકુશ મુકવાનો અને ગોરાકીના ભાવો ઠરાવવાનો છે. 'નાટાલ મરકયુરી' નો રાજકારણી બબરચત્રી જણાવે છે કે "નફાખાવાનો ધંધો એટલી હદ સુધી ચાલી રહ્યો છે કે નફાખાઉઓ આજેજ પ્રજાના સૌથી બદતર દુશ્મનો છે અને એ રીતે તેઓની સાથે પગલાં લેવાવાંજ જોઇએ એવો પ્રધાનમંડળનો દૃઢ મત થયો છે અને જનરલ સ્મટસે તેવાં પગલાં લેવાનો નિશ્ચય કર્યો છે.

નિરંકુશ વેપારીઓ જેઓ ગીધની માફક પ્રજાનું લોહી ચુસી તાગડધિન્ના કરવાની આ તકનો લાભ લઈ રહ્યા છે તેઓને કેફાલે લાવવાને સરકાર તરફથી સખ્ત પગલાં લેવાય એ વાજબીજ છે પરંતુ જાહેર પ્રજાની બલ્ક પર પણ ઘણો મોટો આધાર રહ્યો છે. વેપારીઓને જીવતા રાખનાર પ્રજાજ છે. જો પ્રજા વેપારીઓને બાનરજ પુરી નહિ પાડે તો વેપારીઓ આપોઆપજ કુદરતી મોતે મરી જાય. એટલે પ્રજાએ વેપારીઓના ગુલામ નહિ બનતાં રહેવાની જરૂર છે. પોતાની જરૂરીયાતો ઓછી કરી નાખવાથી અને આ દેશમાંજ ઉત્પન્ન થએલી વસ્તુઓપર આધાર રાખવાથી તેઓ તેમ કરી શકે છે તેમ કરવામાં કંઇક આત્મનિગ્રહ, કંઇક ત્યાગ અને કેળવણી જરૂર છે. મહાનવિપત્તિમાં

સડોવાયેલા જે નીગ્રો લોકો આજે જીવન અને મરણની વચ્ચે ગોથાં ખાઈ રહ્યાં છે તેઓની સામે સરખાવતાં આટલો ત્યાગ એ વસ્તુતઃ ત્યાગ ગણાયજ નહિ. જો મન આ માર્ગ લેવા તૈયાર થાય તો વેપારીઓને ઠેકાણે લાવતાં જરા પણ વાર નહિ લાગે પરંતુ મન જે આવા કટોકટીના પ્રસંગે એટલો મોટો ત્યાગ કરવાને પક્ષ તૈયાર ન થઈ શકે તો તેના પર જે વીતી રહ્યું છે તેને તે લાયકજ છે એમ કહેવું જરાયે વધારે પડતું નહિ ગણાય. આવા કસોટીના દિવસોમાં પ્રત્યેક વ્યક્તીની પાસેથી કંઈક ત્યાગની તો આશા રખાયીજ જોઈએ અને જેઓએ સૌથી વિશેષ ત્યાગ કરેલો હશે તેઓએજ માનવજાતની સૌથી વધારે સેવા કરેલી ગણાશે.

છાપું મોઢે મચાનું કારખ્ય

આ બારા રહસ્યના જાણુ બારા માણસો હાલ સર્વત્ર પ્રવર્તિ રહેલા કલ્યુરી પરકારોમાંના કોનારી આ આંક ગોટો પ્રસિદ્ધ થયો છે તે બાદલ વાચકની આગે હાજા માગીએ છીએ. બધા એટલાજ કારણને લઇને કેટલાક અબુધ લોક અને અગ્રણીના બળકો પણ આવતા આંકપર મુસ્તદી રાખવા પડયા છે.

શ્રી. ઓટવર્ડ સોન્ડર્સનું અવસાન

શ્રી ઓટવર્ડ જોસાજ આગર સોન્ડર્સના રીજનેરાક, કરણના, પર આવેલા પોતાના મુકામે ટુંક માંદગી ભાદ ગયા રવીવારે ચમેલાં અવ-સાનથી નાતાલના બાંધના કિલોમિતર પિતાઓ બોના એકની બોટ થઇ છે. શ્રી. સોન્ડર્સ ટેંગાટ સુગર કંપની લીમીટેડના બાજીવન મેને-જીંગ ડીરેક્ટર હતા. તેઓનો ૧૮૬૧ માં ટેંગાટ ગાં જન્મ થયો હતો અને આખું જીવન બાંધના કિલોમિતરમાંજ વીતાડયું હતું. સ્વર્ગસ્થ શ્રી. સોન્ડર્સ પોતાના કામ નીચે નોકરી કરતા હોંદીઓ તરફની વર્તણુકમાં બીજા ગોરા ગોલેકોના પ્રમાણમાં વધારે માનાયુ અને ઉદાર દીલે જાણીતા તેમજ માન પામેલા હતા. શ્રી. સોન્ડર્સ પોતાની પાછળ પોતાના વિધવા, એક પુત્ર અને બે પરણેલી પુત્રીઓને મુકી ગયા છે પોતાના પુત્ર શ્રી. ડગલાસ સોન્ડર્સ, ટેંગાટ સુગર કંપનીના જનરલ મેનેજર છે. શ્રી. સોન્ડર્સના વરિષ્ઠ પુત્ર ગયા મહાન વિગ્રહમાં માર્યા ગયા હતા અને તેમના મરણના બાબત આનરેરીસ થઈ ગયા બાદ પ્રસિદ્ધ થયા હતા. સ્વર્ગસ્થ શ્રી. સોન્ડર્સની દફનક્રીયા ગયા સોમવારે બપોરે ટેંગાટ રીમીટરીમાં થઇ હતી જે પ્રસંગે તેમને અંતિમ અંજલી આપવા હોંદીઓ પણ મોટી સંખ્યામાં હાજર થયા હતા. સ્વર્ગસ્થના કુટુંબીજનો તરફ આપે હાર્દિક દિલસોજી દર્શાવીએ છીએ.

શ્રી. આઇ. સ્ટીમરોના વધેલા ભાવો

સ્વદેશ જતી શ્રી. આઇ. સ્ટીમરોની ટીકટના અને નીશીના ભાવોમાં મંજેલા વધારા તરફ લાગતા વળગતા વાચકોનું ધ્યાન ખેંચાએ છીએ. સઘળી શીપીંગ કંપનીઓએ પોતાની નોલીયા વધારો કર્યો એટલે શ્રી. આઇ. કંપનીને પણ ૨૫ ટકાનો વધારો કરવાની જરૂર જણાઇ છે. શ્રી. આઇ. કંપનીની સામે ઉતારૂઓની ફરેયાદ રહેલી છે કે તેના સેકન્ડ અને ફરટેના ભાડાં બીજાજ વધારે પડતા છે અને ડેકના ઉતારૂઓ તરફ તો અસંતોષજનક પરિસ્થિતિમાં જાહાંમાં હજુ પણ મંજેલા ગેરવાજબી વધારાથી બાકિ ઉતારૂઓને જરૂર ચિંતા થઇ પડશે. શ્રી આઇ. કંપનીની દીલી ઉતારૂઓ તરફની વર્તણુક દીલસ્વરાઝીની જોવીજ છે અને તેની સામે બીજી કોઇ ઉદીર કંપની નહિ હોવાથી જે ઉતારૂઓ પાસેથી તે બેસુમાર નફો ખાય છે તેઓની દરિયાદો તરફ બેપરવાઇ બતાવવાનું તેને શોભે એમ લાગે છે.

સ્વામી બધાની દયાળ પાછા ફર્યા

નાતાલ ઇન્ડીઅન કોંગ્રેસના બાજી પ્રમુખ સ્વામી બધાની દયાળ જેઓ યુનીયન સરકારે આ દેશના દીંદીઓ બાબે પ્રચાર કરેલા અને કરવા ધારવામાં આવે છે બાબમાન જરેલા બાબતો વિષે દીક્ષણ નેતાઓ સાથે પ્રશ્નને બાબા કરવા સ્વદેશ ગયા હતા તેઓ પોતાની મુલાકાતો સફળતાપુર્વક પુરી કરી ગયે અઠવાડીએ દરબન પાછા આવી પહોંચ્યા છે. તેમના માનમાં કોંગ્રેસ તરફથી સ્વાગતનો મેળાવડો તેમના આગમનની રીક્વેસ્ટ થવાનો હતો પરંતુ તેમની બાદુરસ્ત તબીયતના કારણે સપ્ટેમ્બર તા. ૨૦ પર મુલતવી રાખવામાં આવ્યો છે

સફળ સફર

નાતાલીસ્ટમંત્રના બબીતા પત્ની શ્રી. ઇ. એચ. એન. પટેલ જેઓ બાબા વબતથી સ્વદેશ જવાની તૈયારી કરી રહ્યા હતા પરંતુ ઇન્ટેરીમ બીક્ષ પસાર થવાથી ડો. દાદુની સરકારી નીચે સલામતીની ખાતરી થતાં એ કાર્યમાં ડો. દાદુને મદદ બાપવા ખાસ રોકાઇ ગયા હતા તેઓ સ્ટીમર ઇન્ગોસ્તામાં ગુરૂવારે સવારે દરબનથી સ્વદેશ જવા રવાના થયા. જોહનના ગા હિનદાર પક્ષ જોજ સ્ટીમરમાં સ્વદેશ જવા રવાના થયા. તેઓ બન્નેને આગે સફળ સફર ઇચ્છીએ છીએ. જોહનના સુધરા પત્ની અને ફામ બાબતમાં બેપાર ચલાવી રહેલા શ્રી. મુસા જેઓ પોતાના મામાજી શ્રી દીનદારને સ્ટીમરપર વિદાય આપવા આવ્યા છે તેઓ શુક્રવારે પીનીકસની મુલાકાતે આવ્યા હતા.

યુદ્ધના છેલ્લા બબરો

બાપણ બાજી બબતના છેલ્લા યુદ્ધના બબર એ આબ્યા છે કે જર્મન સરકાર પોલાન્ડ પર કરવાની તૈયારીમાં છે પણ વરસાદને લીધે કદાચ નહીં કરે એવો સંજોગ છે. જર્મનો તરફથી એવો દાવો કરવામાં આવે છે કે તેઓ એ વોરસોને ઘેરી લીધું છે અને તેનો બાજુનો દામીક ગોકલીન કીલ્લો સબ કીધો છે. પોલાન્ડ તરફથી કહેવામાં આવે છે કે જર્મનોએ કીલ્લો નથી લીધો પણ ત્યાં સુધ્ધા યુદ્ધ ચાલી રહ્યું છે.

એ કે જર્મની અને રશીયા વચ્ચે લાંબા લાગો દુશ્મનો નહીં કરવાના કરાર થયા છે છતાં રશીયા પોતાનું લશ્કર પુર જોસથી તૈયાર કરી રહ્યું છે. રૂમાનીયાથી ફીનલેન્ડ સુધીના બાબા મોરચાપર તેણે લશ્કર જમાવેલું છે. રશીયાની બાત બાત પાછળ બાજી ન હશે તેની જર્મનીને ખાત્રી થઇ છે.

બોલ્ટનમાં યુનીયનના વડા કમીશનર શ્રી. ટીવોટર જે દસ વર્ષ થયાં દોષાપર હતા અને જેમની મુદત પુરી થતા ફરી પાછી મુદત બધારવામાં આવવાની હતી તેમણે આબાધાર રાજીનામું આપી દીધું છે. મુળમાં તે નેશનલીસ્ટ પક્ષના હતા અને શ્રી ઇરેના ખાસ મીત્ર હતા. જનરલ હર્ટઝોગ પ્રત્યે તેમને પાકુંજ માન હતું. આ સાધનાં કારણો તેમણે રાજીનામું બબાવીને આપ્યું લાગે છે. શ્રી. ટીવોટરની જગાએ પેરીલમાં યુનીયનના એકબરો શ્રી. ઓસ. એચ. પોટરમન છે તે નીમાયો એમ લોનડનો ટાઇમ્સ જણાવે છે.

અમારો ખારા દીપોત્સવી અંક

અમારો ખાસ દીપોત્સવની અંક નીયમ મુજબ દિવાળીને દહાડે બહાર પાડવા ઉમેદ રાખીએ છીએ. એ અંકને માટે જેઓ લાલેર બબારો બાપવા ઇચ્છતા હોય તેઓને તે અકેટોબરની તા. ૨૫ સુધીમાં ચોક્ક સાથે મોકલી આપવા વિનંતિ છે. જાહેર બબારના દર નીચે પ્રમાણે છેઃ આખું પાનુ પા. ૧, અરધું પાનું પા. ૨–૧૦–૦, ¼ પાનું પા. ૧–૫–૦. ઉપરાંત જેઓ, કાબ્યો, ચીત્રો, કટાક્ષ ચીત્રો વીગેરે પણ જેઓ મોકલી શકતા હોય તેઓને તે મોકલવા વીનતી કરવા માં આવે છે.

તંત્રી 'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.'

'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન' ના ગ્રાહકોને વિનંતી

ગ્રાહકોને ફરી ફરીને બબારજોગ મારે વિનંતી કરવી પડે છે એ દુઃખદ વસ્તુ છે. દર ગ્રાહકને સ્ટેટમેન્ટો નીયમીત મોકલવામાં આવે છે પરંતુ ગ્રાહકો તેની કચરાની રાપલીને સ્વાધીન કરતા જણાય છે આશા રાખીએ છીએ કે જેઓએ પોતાના બબારજમાં નહીં મોકલેલા હોય તેઓ આ વાંચી તરત વિલંબે મોકલી આપવા કૃપા કરશે

મેનેજર, 'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન'

વડા પ્રધાનનું નિવેદન

જનરલ હર્ટઝોગ નેશનલીસ્ટ પાર્ટી સાથે બીજા જ્યારે જનરલ સ્મટસની યુદ્ધ મંત્રણા નીતિને ધક્કો દઈ રહ્યા છે અને દક્ષિણ આફ્રિકાને એક દીર્ઘકાલીક બિનજરૂરી ઝિંગાકત અને ત્રાસમાં ફસી રહ્યા છે. નેશનલીસ્ટોને બંધારણમુજબ સંભાળેલા દક્ષિણ આફ્રિકાને યુદ્ધના સંબંધમાં ખરે તેટલું તટસ્થ રાખવા રાખવાની રહ્યા છે. એ સંબંધના જવાબમાં વડાપ્રધાન જનરલ સ્મટસે એક આખરનું નીવેદ બહાર પાડ્યું છે તેમાં તેમણે જણાવ્યું છે કે:

આપણા ઇતીહાસમાં એક મંત્રીમંડળ અને કોંગ્રેસના પ્રસંગે આ દેશનું નેતૃત્વ લેવાનું મારે ફિરે આવી પડેલું છે. જેમાં રપ વર્ષ દરમીયાન જે અનુભવોમાંથી હું પસાર થઇ ચુકયો છું તે પછી મારી પાસે આ દેશને આ નીકટ સમયમાંથી સહિસલામત પસાર કરાવવાની મોટી જવાબદારી સ્વેચ્છાએ લેવાનું મન બને નજર થાય. પરંતુ પાર્લામેન્ટમાં બની ગયેલા બનાવોએ મારે માટે બીજો એક માર્ગ રાખ્યો નથી અને દક્ષિણ આફ્રિકાને બહાર બારણે બનશે નહીં સમા મારી જવાબદારી : ઝેરાફેર

પાર્લામેન્ટનું ઠરાવ કર્યો છે

મુનાફટેક પાર્ટીની એ નીતી હતી કે યુનીયને કોઇ પણ યુદ્ધમાં સામેલ થવું કે નહીં તેનો નીર્ણય પ્રજાના પ્રતિનીધીઓ તરફથી પાર્લામેન્ટમાં મળવો જોઇએ. એ નીર્ણય લેવામાં આવ્યો છે અને બહુમતીએ એ! કરાવ્યું છે કે જરમની સામે યુદ્ધ જાહેર કરવું એ દક્ષિણ આફ્રિકાના હીતમાં છે. આ નીર્ણય કોઇ પણ અન્ય રજાના દબાણ વીના કેવળ દક્ષિણ આફ્રિકાનીજ દૃષ્ટિથી સ્વતંત્રપણે થયો છે. એક સ્વતંત્ર દેશ તરીકે દક્ષિણ આફ્રિકાના યુદ્ધ અને શાંતીના સવાલના સંબંધમાં પોતાની મુનસુફી વાપરવાની કુલ સત્તા છે અને એ સત્તાની રૂએ તેણે જર્મની સામેનો સંબંધ તોડી નાખી તેની સામે યુદ્ધ જાહેર કર્યું છે. આ પગલું આપણી બંધારણીય સ્વતંત્રતા અને સત્તાનો ભંગ કરનારું છે એમ કોઇથી પણ કહી સકાય. યુદ્ધ કે તટસ્થતાના પક્ષમાં નીર્ણય કરવાની પાર્લામેન્ટને સત્તા હતી અને તેણે યુદ્ધના પક્ષમા નીર્ણય કર્યો છે.

બીજો સવાલ એ થાય છે કે શું નીર્ણય દક્ષિણ આફ્રિકાના પ્રજામાં છે કે નહિ? કોઇનાય છે કે કેબીનેટ અને કોંગ્રેસની સાથે કે પોતાનાથી તદ્દન્ન સાથે દક્ષિણ આફ્રિકાને શું સંબંધ જેવા જર્મની સામેનો બંધાયેલ કાયદો એ શું ચુનીયનના બાબતુ છે!

આ બાબતના પણ પોસીબેમેન્ટે નીર્ણય કર્યો છે કે એ પગલું દક્ષિણ આફ્રિકાના બાબતું છે.

જર્મનીલી નીતી

આ પગલું લેવાની પાર્લામેન્ટને ભેં સલાહ આપી છે અને તેના બાર કારણો છે સલાહ કેબીનેટોના અને કોંગ્રેસોના : યુરોપના દૂર યુનીયનો પોલીસ બાબતોના જ બાબત નથી જર્મનીએ પોતાની નીતી જાહેર કરેલી છે અને એ નીતી જરૂર તો તો સાર્વભૌમથી પાર પાડવા સબબાર છે. પોતાની બાબતજરીની નીતી તે નિર્ણયોર પ્રસંગે પત્રર સ્વતંત્રતા મુકતા રહ્યું છે. આ રીતે તેણે ઓસ્ટ્રોયોપેક્ષાને તાબે કર્યું અને મેસાન્ટ પર કુબજો કરી રહ્યું છે પરંતુ આ તેની જાહેર થયેલી નીતીમાં આગાહીના જરૂરના સંજોગોનો પણ સમાવેશ થાય છે અને તેમાં સાર્વભૌમ બેસ આફ્રિકા આવી જાય છે. જો આપણે પોતાપણાના સંબંધમાં તટસ્થ રહીશું તો જ્યારે આપણી સામે યુદ્ધો થશે ત્યારે કોઇ બાંધન મદદ બીજા રાજ્યો પણ તટસ્થ રહેશે. અને આજે આ પોલાન્ડ અને તેની પશ્ચિમે તટસ્થ મોવેકોના એકલું થઇ પડયું હતું તેમ આપણે પણ એકલા થઇ પડીશું. (૨) આજે કોઇ સંજોગ મારેલા જગતમાં આપણું સૌથી સારામાં સારું મીત્ર બ્રીટીશ સામ્રાજ્ય છે. દુઃખમાં આપણે કરી જાનારીઓથી આપણને મદદ કરેલી છે. આપણે બંધારણીય પ્રગતી અને કોઇ દાખ્ય તરીકે આપણી સ્વતંત્રતાના ઇતીહાસમાં તેણે આપણી દરેક દરેક માગણીને દાદ આપેલી છે અને આપણી બીજના આગણ પથેલા છે. હવે તેને આ કોંગ્રેસની વેળાએ આપણે આવા થઇ દઇએ તો ... બીજા અને મુસ્કેલ્સા સવાને માટે આપણે મુશ્કેલી દઇશું.

વળી આપણા બંધન સાથેનું શું કે સબુદ્ધ પાનની બાબતે આપણા વેપારનું શું! સબુદ્ધમાર્ગે આપણા સ્વાધુનું શું! આ યુદ્ધ, કે જે કદાચ જ્યાં સુધી ચાલે, ત દરમીયાન આપણે પોતાનો સમયો પાર આપણા પેતરોમાંજ પડશે. સોનાના પોરણના વખત કરતાં ત્રિપલિ દક્ષણથી બમણી ... અને એ બધું આપણી નજરબહાર આવેલું આપણી માટો ભાગ આપણી બજારો પરના પડીશ તદ્દન માટે. જનરલ હર્ટઝોગની સેમપૂર્ણ નહીં પણ આવકાર તટસ્થતાની યોજના અશક્ય છે. તેની વધુ બાબતો કરવાની જરૂર નથી રહેતી. મને લાગે છે કે બાજે જગતમાં કોંગ્રેસ વિગ્રહ માટી ... કે જે આપણા પોસ્તી પાશ્ચાત્ય સૌજારના પાર્લામેંટ અને આબ્યાત્મિક પાયાને હકમગારી રહ્યો છે નાઝીવાદ અનુબળ ની સ્થાપનાને કબરી નાખી રહ્યો છે.

આપણા પ્રીતના સુખદરામાં જોગ આપણે માનવજાતના કલ્યાણ ઇચ્છા જગતના તરીકે પ્રાન આપતા આવેલા છીએ તેની આબ્યાત્મિકતાનું તેનું બંધન એ આપણા આબ્યાત્મિક અને રાજદ્વારી સંબંધો અને આપણી સાર્વભૌમ દૃષ્ટિયા વિગ્રહ છે અને એવા સંજોગોમાં તટસ્થ તા બાબતનો અશક્ય છે.

પરદેશી નાણું અને સોનું ખરીદવા વેચવા અને ધીરવા પર પ્રતિબંધ

નાણા સોર્બંધી સમીક્ષ્ણર તા. ૬ મીના ખાસ ગેઝેટમાં કેટલાક અગત્યના ધારાઓ પ્રસિદ્ધ થયા છે જેનો સાર નીચે આપીએ છીએ:

નાણાખાતા તરફથી પરવાનગી મેળવ્યા સીવા નાણાખાતાનાં તરફથી વેપાર કરવાની સત્તા આપેલ હોય તે સિવાયના કોઇ પણ માણસથી નેવા સત્તા મેળવનાર વેપારી સિવાય અન્ય કોઇ પણ માણસ પાસેથી યુનીયનમાં પરદેશી નાણું કે સોનું ખરીદી કે તે સિવાયના કોઇ પણ માણસને વેચી પા ધીરી સકશે નહિ.

ચલણી નાણું, સોનું અને સીકયોરીટીઓના વિ. ના નિકાસપર પ્રતિબંધ

નાણાખાતા તરફથી ઓકઝેમ્પશન મળેલું હોય તે સિવાય, નાણાખાતાની પરવાનગી સિવાય કોઇ પણ માણસથી (અ) બેંક નોટો, સોના, સીકયોરીટીઓ (જેમાં શેર, સ્ટોક, ડીબેન્ચરો, ડીબેન્ચર સ્ટોક અને ટ્રેઝરી બીલોનો સમાવેશ થાય છે પરંતુ બીજા ઓફ એકસચેંજ કે પ્રોમીસરી નોટોનો સમાવેશ નથી થતો) કે પરદેશી નાણું યુનીયનની સરહદ બહાર જવા - મોકલી શકાશે નહિ, અથવા કોઇ પણ સીકયોરીટીઓ યુનીયનમાંથી અન્ય સ્થળે ટ્રાન્સફર કરી શકાશે નહિ; અથવા

(બ) યુનીયનની બહાર કરજ ચુકવવા કે પ્રોપર્ટી ખરીદવા અર્થે પણ કોઇ પણ બીજા કોઇ એકસચેંજ કે પ્રોમીસરી નોટો કે સીકયોરીટીનું ટ્રાન્સફર આપી શકાશે નહિ.

યુનીયનમાં ચાલતા વેપાર કે ધંધાની વાજબી જરૂરીયાતોને અરે આગતા તા. ૬ સપ્ટેમ્બર ૧૯૩૯ પહેલા થયેલા કરારોના કાર્યાન્વય માટે આવશ્યક મુસાફરીનો ખર્ચને વાજબી આંબત બાબે પુરો પાડવાને જરૂરી જણાય તેવું કોમ

પણ નાણાખાતા તરફથી સત્તા મળેલી હોય તેવા માણસને નાણાખાતા તરફથી મંજુર થયુ હોય તેવું કંઇ કરતા કરાવતા પારીયાદ (૧) રોકી શકશે નહિ.

યુનીયનમાંથી બહાર જવા કોઇ પણ માણસે (જેને "મુસાફર" તરીકે સંબોધવામાં આવશે) સત્તા ધરાવતા અમલદારની તેને રૂબરૂ થવા ફરમાવ

(અ) તેની પાસે બેંક નોટો, સોનું, સીકયોરીટીઓ કે પરદેશી નાણું છે કે નહિ તેની જાહેર કરવું પડશે; અને

(બ) હોની પાસે તે દોષ તો બતાવવુ પડશે.

અને તેવા અમલદાર અને તેના હાથ નીચે કામ કરતો કોઇ પણ નાણાખા તેવા મુસાફરને અટકાવ તેની સામેના કોઇ પણ માલ, તેની પાસે એવું કંઇ પણ છે કે નહિ તેની ખાત્રી કરવા તપાસી શકશે અને તેવું કંઇ મળી આવતાં તે જપ્ત કરી શકશે, સિવાય કે,

(૧) તે મુસાફર પારિગ્રાફ (૨) ના પ્રતિબંધમાંથી મુકત છે એવી તેના અમલદારને ખાત્રી આપવામાં આવશે.

(૨) તે મુસાફરે લેવું કરવું પણ પોતાની સાથે રાખવાને નાણાખાતાં પાસેથી મેળવાયેલું સર્ટીફીકેટ રજુ કરેલું હશે

આ પારિગ્રાફની રૂએ કોઇ પણ સ્ત્રીને સ્ત્રી સિવાય કોઇ બીજું તપાસી શકશે નહિ

યુનીયનની બહાર જવાનો માલ પણ તેનાં બેંક નોટો, સોનું, સીકયોરીટીઓ કે પરદેશી નાણું છે કે નહિ તેની ખાત્રી કરવા સત્તા ધરાવતો અમલદાર અને તેના હાથ નીચે કામ કરનાર માણસ તપાસી શકશે અને તેવું કંઇ મળી આવશે તો તે જપ્ત કરી શકશે, સિવાય કે, તે મોકલવાનું નાણાખાતાં તરફથી મોકલનારને પારિગ્રાફ (૨) ના પ્રતિબંધમાંથી મુકત કરનાર સર્ટીફીકેટ મોકલ્યું છે તેવી તેવા અમલદારને ખાત્રી આપવામાં આવશે.

યુનીયનમાં વસતો દરેક માણસ આ ધારાઓ અમલમાં આવે તે વખતે યુનીયનની બહારનું કંઇ પણ સોનું તેવાનો વેપાર કે વેચાવવા હકદાર છે તેવો એ ધારાના અમલથી ત્રીસ દિવસની અંદર, અને યુનીયનમાં વસતો દરેક માણસ કે આ ધારા અમલમાં મુકાયા બાદ યુનીયનની બહારનું કંઇ પણ સોનું વેચવા કે વેચાવવા હકદાર થાય, તેણે તેવો હક મેળવ્યા બાદ ત્રીસ દિવસની અંદર એ સોનું નાણાખાતાને કે તેના તરફથી નીમવામાં આવેલા અમલદારને વેચી દેવું પડશે અને નાણાખાતું કે એવો અમલદાર નાણાખાતું ઠરાવે તેવે ભાવે તે ખરીદી શકશે. એ ભાવ એવો ઠરાવવામાં આવશે કે જે નાણાખાતાંના મત પ્રમાણે વેચાણના દિવસે વાજબી ભાવ હશે

એજ રીતે જેની પાસ પરદેશી નાણું હોય તેણે એ નાણું પણ આ ધારાના અમલના ત્રીસ દિવસની અંદર નાણાખાતાને વેચી દેવું પડશે. અને નાણાખાતું ખરીદવાને દિવસે તેના મત પ્રમાણે જે વાજબી ભાવ હશે તે આપશે.

આ સિવાય બીજી કલમો સીકયોરીટીઓ પણ અમુક અપવાદો સિવાય નાણાખાતાંને હવાલે કરી દેવાને લગતી છે.

આ પારાગ્રાફોનો ભંગ કરનાર વ્યકિતને રૂા. ૫૦૦૦ ના દંડને અથવા બંનેમાં એક વર્ષની કેદની સજાને પાત્ર ઠરશે.

દક્ષિણ આફ્રિકાના ટુંક ખબરો

નકામાબાંધીઓ સામે પ્રજાનું રક્ષણ

વેપાર અને ઉદ્યોગના પ્રધાન શ્રી. રટલેજે પ્રજાને ખાત્રી આપી છે કે તેઓ બાંધીઓ સામે પ્રજાનું રક્ષણ કરવાને અને જરૂરી ચીજવસ્તુની પરતુંગા વધારે પડતા કે બેવાજબી ભાવે ન વેચાય તે માટે સરકાર પગલાં લઇ રહી છે. વેપારીઓ અને દુકાનદારો તરફથી પ્રજાને લોકરાનું દેણદારી કેસ નહિ કરવામાં આવે તરત બાદ પ્રધાન વેપારીઓની બેઠકોને આ સબબ ને વેપારીઓની સલાહના સેવાનો ઘણાજ રાખે છે જે સારી પરિસ્થીતી તેમજ અન્ય વસ્તુઓના સ્ટોક કરી રાખવાને મોટા જથ્થામાં ખરીદવાની શકતી ધરાવે છે અને તેમ કરતાં સંકોચાતા નથી તેઓના એ કૃત્યને શ્રી. રટલેજે દેણદારી તરીકે ગણાવી છે અને જણાવે છે કે કોઇ પણ આફ્રિકાનું હિત ચાહનાર કોઇ પણ વ્યકિત તેનું તરફ કરી શકે. પોતાની જરૂરીયાતો કરતા જેઓ સ્ટોક કરવાને મોટા જથ્થામાં ખરીદીઓ કરે છે તેવા સોદાના લાભ પ્રજાના ગરીબ વર્ગોને સરકાર દુરપ્રી થવા નહિ દે. સરકાર પેટ્રોલના ભાવો પર પણ અંકુશ મુકશે અને બાંધારણના કોઇ પણ વેપારીઓ વધુ લાભ લેતા પકડાશે તો તેમોને પેટ્રોલ આપવાનું બંધ કરવા ઓઇલ કંપનીઓને પ્રધાન સૂચના આપશે. ખીજાં ચીજોની પણ વધારા ચાલી રહ્યો છે અને કોઇ પણ આવાત ચીજોના ભાવ કે ચોકકસીપણે જાણવા વધારવાનું કંઇ પણ કારણ હશે તો સરકાર તરફથી તે જાહેર કરવામાં આવશે. પ્રધાને વેપારીઓ પોતાના નીયમીત ગ્રાહકોને તેમોની વધારાની જરૂરીયાતો કરતાં વધારે માલ નહિ વેચવા અને અમુક ચોકકસીઓ વધારે પડતી ખરીદવામાં આવતી હોવાનું જોવામાં આવે કરી દેવા જણાવે છે.

મની ઓર્ડર ખિમાન બારણે ચોકકસપણાની નવી યોજના

ઝેરમેળા સ્ટર્લીંગમાં વહેવાર કરવામાં આવવાથી અમુકવારના દેશોમાં ચોકકસપણે આવતા મની ઓર્ડરો હવે જનીલમાંજ ચોકકસપણે આવે છે. અગાઉના કેસોમાં જે દેશમાં નાણા પારખાના દોષ તેને બારેનું ઝેરમેળના કારણથી ઓછું પોસ્ટેજ દોષ તેટલી રકમ ચારપાંચ નીમેના દેશોમાં ઝેરમેલથી મની ઓર્ડર ચોકકસપણે ચોકકસ થઇ છે: ઓસ્ટ્રેલીયા, આયર, કાંસ, હંકુસ્લાવ, ઇનીયા, હોંગકોંગ, જમાયા, નેધરલેન્ડઝ, નેધરલેન્ડઝ ઇન્ડીઝ અને યુનાઇટેડ કિંગડમ. આ ફી પ્રત્યેક મની ઓર્ડરને માટે સામાન્ય કમીશન ઉપરાંત લેવામાં આવશે. ઝેરમેલથી ચોકકસપણે મની ઓર્ડરપર ઝેર મેલથી ચોકકસપણે કે બીજું જણાવવું જોઇએ.

કોંસપાલની યુનાઇટેડ પાર્ટીએ જનરલ હર્ટઝોગને ટેકો આપ્યો

કોંસપાલની યુનાઇટેડ પાર્ટીની ફેડરેશનની કાઉંસીલે ગંગળવાર તા. ૨૨ ઓગષ્ટે ૧૬ વિરૂદ્ધ ૨૬ મતે જનરલ હર્ટઝોગને ટેકો આપનારો ઠરાવ પાસ કર્યો હતો. જનરલ સ્મટસને ટેકો આપનારો સુધારો હારી ગયો હતો. પીટરમેરીટસબર્ગની યુનાઇટેડ પાર્ટીની એકઝેકયુટીવે જનરલ સ્મટસને ટેકો આપનારો ઠરાવ પાસ કર્યો હતો. ૬૭ સભ્યોએ મતદાનમાં ભાગ લીધો હતો. જેમાંથી ૬૫ સભ્યોના મત આપ્યો હતો

જનરલ હર્ટઝોગનું નિવેદન

તા. ૬ સપ્ટેમ્બરના જનરલ હર્ટઝોગે નીચે મુજબનું નીવેદન બહાર પાડયું છે: યુરોપમાં કટોકટી આવતાં પુહમાં સાઉથ આફ્રિકાને સંડોવવા

માં આવ્યાથી જે રાજકીય આપ્યુ છે. જે પ્રશ્નોનો ઉકેલ જનરલ સ્મટસ યુનાઇટેડ પાર્ટીના નેતા તરીકે અને વડાપ્રધાન તરીકે પોતાની ફરજ સમજીને કરવાનો છે. જો કે આ ઉકેલ પોતાની સાથે રહેવાથી જ થઇ શકે એમ તેમણે જાહેર કર્યું છે. આ ઉકેલ માટે ચોકકસપણે આવે છે કે પ્રીટોરીયા સિવાયનું બીજું કોઇ સ્થળે યોજવું અને તે સીવાય આ દેશને આ સંકટમાંથી કાઢવો અશકય નથી. આ કારણથી જનરલ સ્મટસે યુનાઇટેડ પાર્ટીમાં પડેલી ભાગા તુટીની ફાટ પાછી કે એકસંપ નહિ પણ અહીંની પ્રજાની સ્વતંત્રતાને પણ ગંભીર ફટકો છે. પણ આ ઠરાવથી એક બાબત તો થશે : એથી આફ્રિકા બાપર બોજનારા લોકોમાં મોટી અસ્વસ્થતા આવશે. એ અસ્વસ્થતા માટે શું પગલાં લેવા તેનો વીચાર કરવામાં આવશે પણ અમારે પણ ઓનલીસ્ટ પાર્ટીના આગેવાનોને આપણી સ્થાનતા બતાવવાને પૂરતા કે. આપવાનું વચન આપ્યું છે અમારી આશાએ આપણું કામ ખૂબ ખાણવામાં ઓકસમત વિકટાનારાઓનું સાહસ કરવાનું છે. એ કરવામાં સ્વરાજ કિંમત થાય એવું મોટા કામ નહિ કરવા માટે હું લોકોને વિનંતી કરું છું

નાટાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસ
સ્વામી બ્રહ્માનંદ ફલાળાનાં સ્વાગતનો મેળાવડો

સ્વામી બ્રહ્માનંદ ફલાળા કોંગ્રેસ હમણાજ ફલાફેરાથી પરાણા પુનિત છે તેમનાં માનમાં સ્વાગતનો મેળાવડો ગોખરપરના પેરીકોલીયન ખાં ગુરૂવાર સપ્ટેમ્બર તા. ૦૦ ગીએ સાંજે ૭-૪૫ વાગે યોજાયેલ છે જે પ્રસંગે પ્રાતઃસ્મરણીય નેતાજી સાહેબ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસના મેમ્બરોને હાજર થવા વિનંતિ છે. બીજાને પણ હાજર થવા વિનંતિ કરવામાં આવે છે.

એ. ઇ. રેડ્ડી,
ઓનરેરી સેક્રેટરી,
એ. ઇન્ડ. કોંગ્રેસ.

સામ્યવાદીઓની મહાકુચ

'યુગક'ના લખનાર:
શ્રી. કંચરશી ખરમશી સંઘર

(ગતાંકથી ચાલુ)

ચોમેર મુખ્યત્વે સરકાર આવ્યા પછી જનતા પાછળનો સરસામાન ગાડે પ્રયાણ ચિંતા રહેતી. આથી ઝડપની હીલચાલો ઉપર સખ્ત અંકુશ રહેતો. એટલો સરકારી સરકારને આજ માં અંતરાય ઉભા કરવાનો સમય મળતો હતો. વિમાનોના મોજાઓનો તો ડરવોજ વરસાદ વરસતો. એમને ગાર ચાલુ વિમાનોને પીંખવાની નાની તોપોનો ઉપયોગ કરવો પડતો હતો. કર્માંસ્ટીથી ઉત્તર પૂર્વમા માર્ગે સામ્યવાદીઓ જતા હતા ત્યારે ત્યાંની સરકાર એમના માર્ગને અટકાવી તેમના મજબૂત સ્થળોએ સરકર મુકી એમને અંતરાય કરી હતી. આથી સામ્યવાદીઓને ઘોટાં ચકકર ખાઈ બીજા રસ્તા પકડવા પડતા હતા. સામ્યવાદીઓને સામ્યવાદીઓ ઠેઠ અટકાવવા પ્રયત્નો કરતા નહોતા. ઘોડાં પુલો ન ચાલે રીતોકરતા હતા.

સામ્યવાદીઓએ ઘોટા રસ્તાઓની બચવા નવી પદ્ધતીઓ અખત્યાર કરી. બીજા માર્ગને બદલે બીજા માર્ગો પકડ કરી સરકારી સરકારને ચુપચાપ નાખવા જુદા જુદા ઘાટઘોમાં પડેલ્યાક સંકેત રણને બેસા મળતા હતા. એમને જગીનની ભુગોળનો ખાસીક અભ્યાસ કરવો પડતો હતો. જુદી જુદી કુકડીઓ ચાલુ ત્રોને ચુપચાપ ચાલવાના ગાલમુણ કુચ કરતી હતી, એમણે પોતાનો સાથેનો સામાન રસ્તામાં પુરાઓ કે બીજા ઠાના રણોમાંએ ઘટવા પાંગો. સાથ જરૂરનાં હથિયારો સિવાય બીજું કોઈ રાખ્યું નહી કરવોજ માર્ગ અને દિશાઓ બદલવી, સરકારી સરકારોને ભમમાં નાખવાની યુક્તિઓ રમીને પણ કુચ ચાલુ રાખી. ક્યારી બહુ વખત સેવાસે પરંતુ ચુપચાપની ખપુરી ઓછી થતી હતી. સામે દુશ્મ અને વિરુદ્ધપક્ષોઓનો પાર નહોતો. પણ પખતે ૨૯ કલાક ચાલુ ચુપચાપ સહન કરવો પડતો હતો. સામ્યવાદીઓ મરણીયા થઇ કુચ કરતા હતા.

ગુજરાતમાં ગોનની જમ્બુ ઉનાદ બાજપની ખાંબી ત્રિભાજ બાંસે નદી સામ્યવાદીઓ ઓળંગશે એવી માન્યતાથી સરકારી સરકરને મોટે પાયે નદીના બીજા કિનારે જ્યા ઉતરવાના રણોનો હતો ત્યાં જ ગોઠવવામાં આવ્યું હતું. એમ કેમ્પો આજુબ અને કર્માંસ્ટીમાંથી પોતાનું બધુ લશ્કર બોલાવી લઇ આ મહોળા નદીને કીનારાના ઉતરવાના રણોમાંએ સંભાળથી ગોઠવ્યુ હતું. સરકારી સરકર સામ્યવાદીઓના મારવું કે પકડવું એવા ઇરાદાઓ આક્રમણને સફળ કરી શકયું નહી. એટલે બીજા આ સેલમાં ગોઠવી દીધાં હતાં. બાંસે નદીમાં ચાલતી બધી બોટો સરકરે કબજે કરી સામ્યવાદીઓને નદી ઓળંગવા અટકાવવા હતા રસ્તાઓના માલદારોને જાણી કરાવી તમામ બિનજરૂરી સેવામાં આવ્યો હતા સામ્યવાદીઓને ઘુમ મારવાનો આ ગોટો પ્રયત્ન હતા બાનપરંથી મોટી સરકરી મદદ આવતા ને કરાવાયકના અધીન પીનાર પ્રદેશને સરકરથી ખાલી મુકવાના આવ્યો હતો. મુખ્યની સરહદ ઉપર સામ્યવાદીઓને અટકાવવા અસીનસેનોની સખ્ત કિલ્લેબંધી કરવામાં આવી હતી. સામ્યવાદીઓનુ સ્વપ્ન કરવા કરીયાદમાં બે લાખ સરકારી સરકર તૈયાર હતુ. બાકી સામ્યવાદીઓ બે મોટા માર્ગ બદલાવ્યા સૌકડો માઇલ ફરીને કુચ કરી પડી.

કપીગાકમાં સામ્યવાદીઓને ચાર માર્ગ જાણ્યા. એમણે અનેક યુક્તો અને ચપાકારીઓ કરી, સવ ંદર ચાકારી બાંધ સરકરી કુકડીઓનો એમણે નાશ કર્યો. મધ્યંદર બાકની રાજધાની અને મદ્રાસનો એમણે કબજો લીધો આથી એમણે બેકુંઠોમાંથી વીસ હજર માણસોનું સરકર કર્યું. દરેક માર્ગ અને સડકે ઠેઠ કાપડોની આપ્યા. માણાઓ આપી પુલોનો નાશ કર્યા. પરંતુ માર્ગ નહી રીતે ઓળંગવી તે બહુ કપરો પ્રશ્ન હતા એમ કેટલે ભારે મુશ્કિલ ભર્યા બાબતોથી નદીઓની બાબી ઘોડા દૂર કરીને ઉતરવાના રણો ઉપર ગોળાનમની સરકર સાથે ગાડી હતી. સામ્યવાદીઓ બે પાકની જગ્યા ચપચાપ બધા હતા આ તરફ પણ બધાય તેમ નહોતું. બાકણ ગોરાણા નદી હતી એ બાજુની ઘણી સામ્યવાદીઓને બધારી દેવાની મોટ કુશકાની યુક્તિ હતી. સામ્યવાદીઓને ઠેઠ સરહદોના રણમાં પણ પડયો એટલે પોતાના સૈનાધ્યક્ષોને તાર કરી જણાવ્યું કે બાર પાકરણાઓને ચોકીમાં પુલો છે એમને પુરા કરી નાખો એટલે પ્રબ્ધ ઉપરના ભોર તાલ બધ.

અટકેલાર કરકર ચાર બાજુ ચોકી બા કુચ ચાલુ નહી પાસે બે કલાકના અંદરી બધ. આગળ કુચ ચપચાપ તે માટે આપ્યું હતું. તેમની તરફ મોટ બાંધી મોટું હતું એટલેંટ સાલ સરકર દક્ષિણ તરફ કુચ. પછીના અને પન્ડેનાકાનાની સરહદ ઉપર આવેલા પુલાન માંદમાં દાખલ થયુ. ત્યાર બિજલની આંકર તા પુનાકુ (રાજપાની) પાસ લાલ પ્રકાર આવી પહોંચ્યું. મધ્યંદર ધુમ્મસ ચામનો કરવા સરકર બેધુ કરવા લાગ્યું. સરકારી સરકરે આ નદી દિશામા કુચ કરતી સામ્યવાદીઓની પુલ પકડી પરંતુ આ બોટી કેબાય પુરતી બધા હોવાથી હીલચાલ કરી શકું નાસ સરકર મોટા કેબાય સાથે એ તરફ કુચ કરી ગયુ હતું ત્યારે મુખ્ય લાલ સરકર પહેલા તરફજ રાત્રિના આરામ બધી ગયુ. મુનાકુ તરફની કુચ તો માત્ર ૬ ૮ કલાકની કેબનારી હતી. લાલ સરકરને તોંગરાજના રણોમાં નદી ઓળંગવાની હતી.

(ક્રમશઃ)

યુનીયનમાં યુદ્ધ વિષેની પ્રવૃત્તિઓ

લશ્કરી કે કોઇ માણસોને દેશ છોડી દેવામાં નહિ આવે

સરકાર તરફથી સત્તાવાર રીતે જાહેર કરવા મા આવ્યું છે કે કાયમના લશ્કરના માણસો અથવા કાયમી રીઝર્વ લશ્કરના અથવા રીટીરૂન કોર્પ્સના આદમીઓ તબીબ કાર્યકરો, નર્સો, અને કારીગરોને સરકારની પરવાનગી વગર આ દેશ છોડી જવા દેવામાં આવશે નહિ.

નેશનલીસ્ટોનો વિરોધ

તા. ૬ ને શનીવારે પ્રીટોરીયાના પુરટ્રેકર્સ બ્યુરોએ આગળ સરકારની હાલની નીતીને વખોડી કઢવાને અને જનરલ હર્ટઝોગ અને ડો. મલાનને રાજીનામું આપવાના માટે પંદર દીવસ આપવાની એક સભા મળી હતી. મીટીંગના વખત પહેલાંથી જે તરફના રસ્તા ઉપર દારૂકે ચોકીદાર રાખ મયો હતો. ટ્રામવાયા અને ઓરેન્જ ફ્રી સ્ટેટના રીપબ્લીકન પાપટાઓ ગોઠવવામા આવ્યા હતા. પાપટાઓ કેવરના લેખોમાં "અમારે રીપબ્લીક જોઇએ છે." "તટસ્થ ના નહિએ ને" એવા લેખો હતા. જનરલ હર્ટઝોગે ભાષણ કરતાં જણાવ્યું હતું કે "હાલના મુશ્કીબતમાંથી આફ્રિકાનર લોકોની અધઃપતના જન્મ પામી છે : જેની અધઃપતના મારી આખી દાગદારી કારકીર્દીમાં મે જોઇ ન હતી. હાલની યુરોપની લડાઇ સાથે આપણે કોઇપણ સંબંધ નથી અને આપણે તટસ્થજ રહેવું જોઇએ" ડો. મલાને બોલતા જણાવ્યું કે "આ સમય તલવારીઓમાં મોથાઓ રહેશે. ૧૯૪૯ નું વર્ષ તલવારીઓમાં ફાલેય આફ્રિકાને ઝંડીના પહેલા માન આપતું રહેશે. બ્રીટીશ સાલેય આફ્રિકાને તેઓની લડાઇમાં કરી એક વાર સાલેય આફ્રિકાને પકડી જવાના સમાલનીયતા છે પણ એવો પણ પકત આપી કે જ્યારે સાલેય આફ્રિકા સ્વતંત્રતા માટેની લડતમાં ઝુલ જોવાની એક સ્વતંત્ર પ્રજાસત્તાક રાજ્ય બનશે. આપણી આફ્રિકાનર પ્રજાનું ધ્યેય પ્રજા સત્તાક હોવું જોઇએ અને તે માટે કાં પુરી જાગૃતિ એવું જોઇએ નહિ."

જનરલ હર્ટઝોગની ધમકી

જનરલ બ્રધે તોમસન રસ્તા અને હમુનસ્ટાડ ના શુક્રવારે મીટીંગો ભરી હતી. એક સભાના જવાબમાં તેણે જણાવ્યું હતું કે જનરલ હર્ટઝોગ નવા ઇલેકશન માટે જવનર જનરલને જણાવ્યા ગયા હતા તે વખતે ગવરનર જનરલે નવા ઇલેકશનની ના પાડવાથી જનરલ હર્ટઝોગે કહ્યું હતું કે તે તેના પક્ષના માણસો ગવરનર જનરલની જગ્યા નાબુદ કરવા માટે પોતાથી બનતા બધા પ્રયત્નો કરશે. તેમણે જાહેર કરીમાન જણાવ્યું હતું કે સાલેય આફ્રિકાને સ્વાર્થમાંથી તટસ્થ રાખવા માટે બંધારણસર કામ કરવું કે જેથી જનરલ સ્મટસને લશ્કરી કાયદો લાગવાની તક ના મળે.

કરબલના મુસ્લીમોની ગ્રેટ બ્રીટન માટે પ્રાર્થના

આલિમ કાસદ જહાન અને કરબલના મુસ્લીમો તરફથી ગયા રવીવારે યુદ્ધમાં ગ્રેટ બ્રીટનની જીતવાને માટે ખાસની મોજવામા આવી હતી જેમાં લગભગ ૨૦૦૦ મુસ્લીમો હાજર થયા હતા.

સંરક્ષણ ખાતાંના રોકાદરી

બ્રીગેડીયર-જનરલ જે. સી. કોલીયરને યુનીયન ના સંરક્ષણ ખાતાના લશ્કરી રોકાદરી નીમવામાં આવ્યા છે

યુદ્ધના ખબરો

કુબાદવામાં આંચળી આગબોટો

રેપે દેશના ઉત્તર પશ્ચીમે આસ નામના કુદ એલીયોબ નામના પહાડોને રોકરેટો મારવામા આવી હતી.

કલકત્તાથી લીવરપુલ જતી બ્રીટીશ સ્ટીમર પાનાને જોહલેંટીકમાં જરમન સબમરીને ડુબાડી દીધા છે.

જર્મનીના ઓશન જહાજ ફ્રેલે એક લાખ ઓગણી હજાર ટનના રેપોર્ટન અને રીગેમાં મરેલા છે અને બધ કુલે સાઠ હજાર ટનના સપાન અંદરોમા છે.

ના. આગાખાનની બ્રીટન તરફે વફાદારી

ના. આગાખાન જેઓ પશ્ચીમ એફ્રીકા, ઇરાક આફ્રિકા અને ગલ્ફ એસામામાં બધી એક કરોડ પ્રસલમાનોની ધાર્મીક આગેવાની ધરાવવાનો દાવો કરે છે તેણે પોતાના પીરકાના માણસોને બ્રીટીશ સરકારને પુરેપુરી મદદ આપવાની સુચના કરી છે પોતાના અનુયાયીઓને બ્રીટનને રેકો આપવાનુ આહ્વાન કરવા ઉપરાંત ના. આગાખાને ૧૯૧૪ ની માફક પોતાની સેવાઓ ફ્રાંસ સરકારને અર્પણ કરેલી છે. ફ્રાંસે પ્રધાને તેને માટે તેમનો આભાર માન્યો છે.

ફ્રિંચની કાઉન્સીલ ઓફ્ સ્ટેટ

ફ્રાંસની કાઉન્સીલ ઓફ સ્ટેટ જર્મનીના આક્રમણ સામે પોલાંડની લડતને માટે બે દેશને ધન્યવાદ માકલનારે અને આખરે વિજયજ કરી એવી ફ્રાંસની ખાત્રી દર્શાવનારો સવીનામને કરાર કર્યો છે. એ કરાર મુકતા સર જનરલ પ્રસારે જણાવ્યું કે પરસ્પર સલામે આપણને માટેની લડાઇ માં ફ્રાંકુસ્તાને પોતાનું સંપુર્ણ દાળો આપવો જોઇએ. ફ્રાંકુસ્તાનનું અસ્તિત્વ યાવિ યુરોપની રક્ષણપ્રીપરજ નહી રહે એ આપણે ભુલવું નહિ જોઇએ.

ફ્રાંસની લશ્કરી સ્થિતિ

ગયા રવીવારના ફ્રાંસના પત્રકર મુજબ ફ્રાંસની લશ્કરી સ્થીતી ૧૯૧૮ કરતા ઘણી સારી છે ૧૯૧૮ પછીથી લશ્કરી કેળવણી સતત ચાલુજ રાખવામા આવી હતી જેમ જરીમાણે તે પાંસઠ લાખનું લશ્કર કરી શકે તેમ છે. ફ્રાંસને ટયુનીસના આધાર, આલ્જીરના સહેનશાહ અને મોરોકોના સુલ્તાન તરફથી વફાદારીના સંદેશા મળ્યા છે. એ ઉપરથી અખબારપત્રો જણાવે છે કે ફ્રાંસનું સામ્રાજ્ય પ્રોટીશ સામ્રાજ્યના જેવુજ મજબુત છે. (આ સરખામણી ખોટી જણાઇ છે કે નીરાશાજનક તે સમજી શકાતું નથી) ફ્રાંસના કોલોનીયોથી પાસ લાખ વધારે હજારનું લશ્કર મલ્યુ છે અને બીજું આફ્રિકા એકલામાંથીજ બે લાખ નીગ્રો જનરનું લશ્કર મલ્યું છે.

કેનેડા બ્રીટનની મદદે

કેનેડાની પાર્લામેન્ટમાં બ્રીટન અને જર્મની વચ્ચેના યુદ્ધમાં કેનેડાએ બ્રીટનને પક્ષ લેવા રહેવાનો નીર્ણય કર્યો છે. પણ હાલ તેનો લશ્કરી સહકાર ન્યુ ફાઉન્ડલેન્ડ અને એટલાન્ટીકના કીનારાના રક્ષણ પુરતો રહેશે અને બીજો સહકાર નાણાની અને માલની મદદના રૂપમ થશે.

વોરસોપર ચઢાઇ

ગયા શુક્રવારથી જર્મનની પોલાન્ડની રાજધાની વોરસોપર ચઢાઇ અને પોલેન્ડના બહાદુરી ભરેલા બચાવના બાબરો આવ્યા કરે છે. જર્મની તરફથી જરમન લશ્કરની પ્રગતના બબરો આવે છે અને પોલેન્ડ તરફથી જર્મનોને પાછા હઠાવ્યાના બબરો આવ્યા કરે છે. એ બબરો માં કયા સાચવા અને કયા નહિ એ કોણથી કહી નહિ શકાય. એટલી ખાત સાચી રહી કે હજુ વોરસો જર્મનના હાથમાં પડ્યું નથી.

પોલેન્ડને હિંદનો સંદેશો

વોરસોથી જણાવાય છે કે હવિજર રવીંદ્રનાથ ટાગોર અને બીજા પ્રતિષ્ઠિત બંગાળીઓ તરફથી પોલાન્ડના તરફ દીલસોજી દર્શાવવાની અને બ્રીટનની પક્ષમે દ્રઢતાની દીલની ચોખી કરજ જાહેર કરનારો પોલીશ સરકારનો સંદેશો મળ્યો છે. બીજા એક સંદેશામાં હીંદના શાંતિપ્રધાની નેતા પંડીત જવાહરલાલ નેહરૂ જણાવે છે કે હીંદુસ્તાનની સમગ્ર દીલસોજી પ્રજાતંત્રોની બાજુ માં છે. ગાંધીજીએ નાઝીવાદનો નાશ કરનારી સગાન લડાઇમાં પોતાના સમર્થક સાથીઓનો જોમ આપતા સંદેશામાં આ વાત કરવામા આવ્યું છે.

મેરે કમીશનનો હેવાલ

(ગયા અંકથી ચાલુ)

(ડી) એસોસીએટીડ અથવા એસોસીએટીડ કંપનીઓને સ્થાવર મીલકત એક નામપરથી બીજા નામપર ટ્રેસ્ફરની સત્તા આપનારી કલમ

૭૮. મોરેશીયસના રજીસ્ટ્રાર ઓફ ડીડસ ના કાયદા મુજબ ૧૯૧૯ ના કાયદા નંબર ૩૬ કલમ એ પેટા કલમ ૨ તેમ જ બીજ રીતે કોઇ સ્થાવર મીલકત એક નામપર ટ્રેસ્ફરમાં લાગવગ વાપરવાની સત્તા આપનારી કલમ વાળો કોઇ દસ્તાવેજ રજીસ્ટ્રેશન માટે આવ્યો નથી.

(ઇ) એસોસીએટીક કંપનીઓ

૭૯. ૧૯૧૯ ના કાયદા નંબર ૩૬ માં જે કંપનીઓમાં એસોસીએટીકોના કાબુ ધરાવતા હોવા તેવા કંપનીઓએ સ્થાવર મીલકત ધરાવતા ના પ્રતીબંધો છતાં, ત્યાર બાદની મોટી સંખ્યા માં એવા કંપનીઓએ મીલકતો સીધેસી છે અને તે તેના રજીસ્ટર્ડ માલીકોના નામ ઉપર હજુ રહેલી છે. કોને : જો મળતોની લેવાની જોઇ-ડાયરેક્ટર હતી છતાં ૧૯૩૨ ના કાયદાના સુધારા ના કલમ ૨ (બી) ના "ડાયરેક્ટર" એ શબ્દ વાપર્યો છે બાકી કલમ (૩) (બી) માં "ડાયરેક્ટર" શબ્દ જોડી દેવામા આવ્યો છે તે તેના એ સાદ જણાય છે કે એ જોઇ-ડાયરેક્ટરપણાને માટ કરી દેવામા આવ્યું :

(૮૦) ૧૯૩૨ નો કાયદો નંબર ૩૫ તે ખરેખર બાકી ડ્રાફ્ટિંગ ઓફ એમેન્ડમેન્ટી આવ્યા પછી કરવામા આવ્યા ત્યારે મીનીસ્ટર ઓફ ધી ઇન્ટીરીઅરે જણાવ્યું હતું તે પ્રમાણે એ ખરડા ઉપર ચુનંદાઓની સલાહ મેળવામાં આવી હતી અને એમ આશા રાખવામા આવી હતી કે એમાંથી ઉદ્ભવતા મોટેની કોમ પણ સંકલ્પ નાબુદ કરવામાં આવી છે. આ કમીશનના ધ્યાનમાં મુકવામાં આવ્યું છે, તે પ્રમાણે એ કાયદા પછી જણાવવામાં આવી છે, તે બાબતો રીયાલ જેવું બની શકે તેટલે દરજ્જે ખરેખરી અસર પેદા કરી છે, છતાં (ખાસ કરીને કંપનીને લગતા કાયદાઓની બાબતમાં) એ કાયદો એવા સવાલોને અંગે હતા કે જેમાં કાયદાનું છિદ્રાન્વેષણ અને જોગ ફોડવા મુશ્કેલ છે અને અદ્રશ્યવવા લગભગ અશક્ય છે. એ કાયદાપર મોટો આક્ષેપ એ છે કે એ કાયદાના અસર કાયદા અમલને માટે જરૂરી વહીવટી અવસ્થા પુરી પાડવામાં એ નીષ્ફળ નીવડયો છે.

૮૧ ઓટોરીયા અને એલ્ડાનીસબ્રુક વિદ્ધ જગાની કંપની ઓફીસ અને ડીડસ ઓફીસ માત્ર રજીસ્ટ્રેશન માટેની ઓફીસો છે અને તેની પાસે જે કંપની રજીસ્ટ્રેશન માટે અથવા મીલકત નામે ફેરવવા માટે રજુ થાય હોય તેની હકીકત ની પુરી તપાસ કરવા માટે પુરતા નોકરો પણ નથી અને પુરતી સત્તા પણ નથી. કંપનીના નામથી અથવા તેના ડીરેક્ટરોના ઉપર સહી કરનારાઓના નામથી એસોસીએટીકના પ્રભુનો પત્તો મેળવવા પણ ખાસ જણાય આવે નહિ. ઓટોરીયાના બે ઓફીસો વચ્ચે એવી વ્યવહારીક ગોઠવણ છે કે જેનાથી એવા કોઇ પણ કંપની રજીસ્ટ્રાર ઓફ કંપનીઝ રજીસ્ટ્રાર ઓફ ડીડસને બદલે આગે છે અને રજીસ્ટ્રાર ઓફ ડીડસ રજીસ્ટ્રાર ઓફ કંપનીઝની ગરજ સારે છે (સામાન્ય રીતે કલમનામામાંથી) કે જે કંપનીને નામે મીલકત કરવાની હોય તે એસોસીએટીકના કાબુ નીચે કંપની નથી.

પણ રજીસ્ટ્રાર ઓફ કંપનીઝને કંપનીના કામકાજી કલમ ૨૫ (૨) મુજબ અપાયેલા ફોરમની વ્યાખ્યા કાયદા પ્રમાણે મળે છે ત્યારે પણ અમુક બીન-એસોસીએટીક શેર ધરાવનારા અથવા ગેમેરેન્ટન ઉપર સહી કરનારા અથવા જેને શેરો આપવામાં આવ્યા છે તેઓ શેરના પૈસા એસોસીએટીકે આપેલા હોય અથવા શેરની બાબત આપવા માટે પૈસા ધીરેલા હોય, એસોસીએટીકના વતી નામે ધરાવનારા છે કે નહિ એ મુદ્દેથી બાબી તપાસ કરવાને તેની પાસે કશા સાધન નથી. વધારામાં શેર ધરાવનારની હકીકત બીન-એસોસીએટીક હોય અને સાચી રીતે આપેલી હકીકતોમાં તેમ ફેરફારપણા આવ્યું હોય, તો પણ પંચાત જતાં તે બદલાય છે અને કંપનીની કાબુ ફેરવાય; નામ ફેરવાય બાબત પુરી કીમત ભરાઇ ગઇ હોય તેવા શેરોની હકીકત કંપની ઓફીસને મોકલવાની જરૂર પડતી નથી. રીવાજ કે રજીસ્ટ્રારને કંપનીના કાયદાની કલમ ૨૨ (૮) મુજબ એવા અમર આગળ મારે બાબત મારબુ હોય, એવી વધારે જોતાં શેર સર્ટીફીકેટ અને કાંઇ સહી કરેલુ ટ્રાંસફરનું ફોર્મ કે જેનાથી તે ધરાવનાર ધારે સારે (કેમ નહિ તો આદેર કંપનીનાં તો અફજ) રજીસ્ટર કરાવી શકે તેવું ફોર્મ સુમન કરવાથી શેરની બાબીજી કરતી વખતે એ હકીકત બાબમા લેવાં એવી કોઇ બાબત પણ કીમત જરૂરી ગણ નથી.

એનેજ બાબતો મુકરેલીઓ રજીસ્ટ્રાર ઓફ ડીડસને જે ટ્રાંસફર રજીસ્ટર થવા આવે તેની બાબતમાં ઉભી થાય છે; બાગે ધરાવનાર બીજાના નામે બાગે ધરવે છે એવો શક પડે ત્યારે તેવું કોઇ બાબત પણ તેઓ એસોસીએટીક હોય અથવા એસોસીએટીક નામે રાખવા માટે બાબતોના પક્ષ એવેલા બીજા એસોસીએટીક હોવાથી) તો પણ કોઇ તપાસ કરવા એ બાબતનો નીર્ણય પક્ષ શકે નહિ—અને એ ઓફીસોને તેવા એવી તપાસની સત્તા કે નથી સાધન.

રજીસ્ટ્રાર ઓફ ડીડસ અને રજીસ્ટ્રાર ઓફ કંપનીઝ એવા માનવાના સબબ છે કે આ શેરો કરવાનું કામ ઇન્ટીરીઅરના બાતાએ કરવાનું છે કે બાતાને પાર્લામેન્ટે આ કામદાનો પક્ષવટ સોંપ્યો છે અને તે મુજબની શેરો કરવા મારેની સત્તા સાથેના આમલદારોને છે.

૮૨. આ કમીશનના અભીપ્રાય મુજબ આવા બાબત પક્ષવારી સાધન પરત ૧૯૩૨ ના કાયદાએ એ બાબત મુકરર કરેલી છે, તેને માટે બાબતોની એવી આશા રાખવી અયોગ્ય છે કે તેનો વાંક ન થાય અથવા તો બાબત મંડળ કે સ્થીરતીની નેમ રાખી હોય તેમાંથી, કામદાના સ્થળ બાબતી ઘટના રહેતા છતાં, બદલવા મારે એસોસીએટીકોએ અને બાબત કરીને કંપનીના કાબુદારોની રીતે રસ્તાઓ કેવેન્ડનીશો શોધી કઢાયા ન હોય. ટ્રાન્સવાલ ઇન્ડીઅન કોંગ્રેસ તરફથી જે મેમોરેન્ડમ કમીશનને આપવામા આવ્યું છે તેમાં એસોસીએટીક પોતાની પ્રભુતા સાથે જમીન બાબીજીના ૬૬ ટકાથી વધારે ધરાવતા કામદાઓ ઉપર પ્રતીબંધો કરેલા છે તેની સામા સાથે રાજદ્વારી બાબતોમાં બાબુઓમા બતાવેલા છે એમ જણાવીને : એ ૬૬ ટકાની કાયદે પોતાના ઉદ્યોગ ચલાવવા માટે બાબત જરૂરી હ એટલુજ નહિ પણ તેઓ આ દેશના રહીશ હોવાથી અને મુલકની વસ્તીનો એક કામમનો બાબત હોવાથી તેમનો કુદરતી હક મળવો જોઇએ આ સંજોગોમાં કોંગ્રેસ કબુલ કરે છે કે બીજા સુધી કામદાના આ બોલાવ છે કાં સુધી તેઓ તેના પરીણામમાંથી ઉદ્ભવવાને પ્રયત્ન કરીજ ને પણ તો પણી કામદેસરના બાબતોથીજ અને ઓછી બાબતી રહે છે કે જ્યારે બાંયત હાલ બાલમા પડે અને તેની સાથે પક્ષપાત જણાવું જોખમ પણું ઓછું હોય બારે કામદાનો બાંધ કરા થશે

પ્રત્યુત્તર

પી. બહાદુર દેશાઇ રાજકોટની ગુલાકાતે ગયા હતા. તેમણેજ ૬ વિદ્યાલયો સાથે પ્રશ્ન પ્રસારણ ઉપર પાના કરી હતી.

* * *

શેઠ જગન્નાથજી બાલજીને જયપુરમા પ્રવેશ-પાની ના સત્તાધારીઓએ ખુલ આપી છે.

* * *

બીહારની મહાજનોપાસી સરકારે બીજની રેલ્વેબાલા મુખરજીની સંસ્થા બાબુસીપાલીટીના કમીશનર તરીકે નીમણુંક કરી છે આવું માન મેળવનાર બીજની રેલ્વેબાલા પ્રથમજ સ્ત્રી છે.

* * *

સ્વેનમા લેડી લોયલીબર્નેને શ્રીમાન સમ્રાટે કાયસરે હીંદનો ચંદ્રક એનાયત કર્યો હતા.

* * *

બંગાળા પ્રાંતિક ચુંટણીના ૨૫૦ સભાસદો બાબતિક પક્ષના બતાવ્યા છે. દિવસો દિવસે બંગાળામાં પ્રાગતિક પક્ષનું જોર વધતું જાય છે.

* * *

સીલોન સરકારે દોઢસો કામદારો સંબંધમાં સહજ કરેલી નોંધીને પરીબાબો ૮૦૦ દોઢી કામદારોને બાદ દિવસમાં સંતા દોઢી દેવાનું ફરમાન થયું હતું.

ખબરપત્રો

ગાંધી લાયબ્રેરી અને રૂસ્તમજી હૉલ

એ. કે. ગાંધી લાયબ્રેરી અને પારસી રૂસ્તમજી હૉલનો અજારમો ત્રીજો ઉત્સવ ૨૪૦ કવીન સ્ટ્રીટપર આવેલા પારસી રૂસ્તમજી હૉલમાં બંધાયાર સપ્ટેમ્બર તા. ૫ મીએ થયો હતો. લાયબ્રેરી કમીટીના પ્રમુખ મી. કેશવ હાજી આણદ ઝવેરીએ પ્રમુખપદ લીધું હતું. મેયર, સર રાજારામ તેમજ બીજા જાણીતા ગૃહસ્થોનો તેમજ હિંદીઓ હાજર થયા હતા. મેયરે લાયબ્રેરી કમીટીએ વર્ષ દરમીયાન કરેલી પ્રગતી માટે તેને અભિનંદન આપ્યું હતું અને પારસી કોમને ઝલમુબારક કરી હતી. એજન્ટ જનરલે તેમજ બીજાઓએ સમયોચીત ભાષણો કર્યા હતાં સેક્રેટરી મી. એસ. કે. રાંદેરીયાએ હાજર મહેમાનોનો આભાર માન્યો હતો અને પારસી કોમ વતિ પારસીઓને પોતાના વર્ષો વર્ષના ટ્રસ્ટીઓ હતો તે તમામનો આભાર માન્યો હતો.

કૉલોનીયલ બોર્ન ઑસોસીએશન પુનીટી કૉરસ્પૂડા સિવાયનો

કૉલોનીયલ બોર્ન એન્ડ સેટલર્સ [illegible] ઑસોસીએશન અને કૉલેજનું [illegible] ને પુનીટી કૉરસ્પૂડા જે બન્ને સંસ્થાઓની કમીટી તરફથી પસાર કરવાના આવ્યો હતો અને કૉલેજની કરજનના લીધી હોવાથી, ઑબસ્ટ્રક્ટ તા. ૨૩ મીએ મળેલી સ્પેશ્યલ જનરલ મીટીંગ તરફથી વીમાક કેરકાર સાથે મંજુર કરવામા આવ્યો હતો તે કૉરસ્પૂડાને કૉલોનીયલ બોર્ન એન્ડ સેટલર્સ ઇન્ડિયન ઑસોસીએશનની ગયા રવીવાર તા. ૧૦ મીએ મળેલી સ્પેશ્યલ જનરલ મીટીંગ તરફથી મંજુર કરવામાં આવ્યો હતો મી. એ. ફોસ્ટરે પ્રમુખપદ લીધું હતું અને કૉલોનીયલ બોર્ન લીડીઓએ આ દેશના પોતાના હિતને લગતી બાબતોમા પુરેપુરો રસ લેવાની અગત્ય દર્શાવનારાં ભાષણો કર્યા હતા. આ મરયાદાઓની સંયુક્ત મીટીંગ કે નાટાલ ઇન્ડિયન ઑસોસીએશનના નામથી સપ્ટેમ્બર તા. ૨૬ મીએ બોલાવવાનું કૉલેજની મીટીંગમાં કરવામાં આવ્યું હતું તે મીટીંગ કૉલોનીયલ બોર્ન એન્ડ સેટલર્સ ઑસોસીએશન તરફથી કેટલા અધિકારો સંબંધે સભાને અભિપ્રાય તા. ૯ ના બોલાવવાનું મુલ્યવાન કરાવ્યું હતું.

મી. એસ. આર. નાયડુના પુત્રને યુદ્ધમાં સર્વીસ

મીરીટઝબર્ગના મી. એસ. આર. નાયડુના પુત્ર મી. એસ. આર. દીનદયાળુ જે હાલ ઈંગ્લાંડમાં ડાક્તરી અભ્યાસ કરી રહ્યા છે તેમને યુદ્ધની ભારતીય હૉસ્પીટલમાં સેવા આપવા માં આવી છે. ચાલુ વર્ષની આખરીએ તેમનો અભ્યાસ પુરો થાય છે.

શ્રી ગોપાલલાલ હિંદુ મંદીર

વેરૂલમ :- શ્રી ગોપાલલાલ હિંદુ મંદીર તરફથી ગુરૂવાર સપ્ટેમ્બર તા. ૭ મીએ ગોકળ અષ્ટમી નો પર્વદિન ઉત્સવ ઉજવવામાં આવ્યો હતા. હવા ખરાબ હોવા છતા હોકોની મંદીરના રોકમા ભારી હાજરી થઇ હતી. મી. મુનીલાલ રામચરણએ પ્રમુખસ્થાન લીધું હતું અને પ્રસંગોચીત ભાષણો થયા હતા. આખી મંગલિત મંડળે સુંદર સંગીતથી સોકોને આનંદ આપ્યો હતા તેનો માટે મંદીરના કાર્યકર્તાઓ મી. કૃષ્ણારાયણનો આભાર માને છે. વેરૂલમના હિંદુ શ્રી ગોપાલલાલ મંદીરના આશ્રયન તળે બનવા જે પ્રયત્ન હોય તેમજે શ્રી રે ની રક્ષા સાથે પોતાની અરજી સેક્રેટરીપર મોકલી આપવા વિનંતિ છે. અરજી ના ફોર્મ સેક્રેટરી પાસેથી મળી શકશે. સમયી ચારજીઓ ચાલુ માસની આખરી સુધીમાં સેક્રેટરીને પહોંચી જવા જોઇએ.

સૌદેનકો મારફતીયામાં નકુખાઉઝો

'સૌદેનકો મારફતીયાવી' સબંધે [illegible] ડીકોક ઘણ. પોલાન્ડ તથા જર્મનના બોદાને ઉતરી તેમ જનતાના રેડીઓના બોલાવ છે. પણ મારફતા મારફતીયાના બનાવના વેપારીઓ [illegible] બોલાવ છે. કોઇ કહે છે કે રડીયમ હવેથી નહિ આવે માટે શ્રી, શ્રોટ તથા કારખાના બાર પડશે પુરજા બોલાવા માંડયાં છે તેમાં બાલ ઢોરોઓની જરૂરીઆતની વસ્તુના બાર દારસે દીવસે વધતા જાય છે. બ્રહ્મીયન કોમ્પર આ બાબત સંપુર્ણ બધાન બોંગાવી જરૂર છે કે બાલ ઢોરોઓની જરૂરીઆતની વસ્તુ ઉપર કરકસ રખે જેમ કે ચી, શ્રોટ, ગુંવારદાળ આવી વસ્તુઓ ઉપર રિઝોએ પોતાના બાર વેચવી જોઇએ. બાકી સોનાની ચારી નહિ મોજશોખની વસ્તુ માટે વેપારીઓ રૂપનાજ છે. શોખના તે આ બાબતે ધ્યાન ન આપે તો જનતાએ ગીરીજ બોલાવી બહારના કોલોનીના બનતા અનાજ ઉપર ચલાવી લેવાનો ઠરાવ કરવો જોઇએ. અને તે બાબત બાલ મજબુતાઇ રાખવી જોઇએ કે બધા સુધી સ્થાઇ ચાલુ રહે ત્યા સુધી ઢોરોથી આવતું બનાજ બીલકુલ ચાપરવું નહિ. બારે વેપારી વહકાર આપે તે પોતાને બાવે જરૂરીઆતી વસ્તુનું વેચાણ કરે તો જનતાને ઉપરત જેવું ન હોય છ રીયલ પરંતુ વી.પી. બાવ પા. ૨–૭–૦ હતો. ઉપર પર્યા ૬ પૈકિ બાબ બોલાવ છે. તેમજ તબાબ ચીજના બાવ બાટલા કેમ બધા તે બહત ગીરદબત છે. કૂ એટ જનાબે ઢોંગલી કબી મેલા બોપ. છ બોનિનો નબ બેની બાવ હતો બોરકુબીજ બોરાકીપર જેવા સરકારી બાકુશ છે તેમ ઢોરોઓની બોરાકા ઉપર સંપુર્ણ અંકુશ બોવા જોઇએ. રાકારને પબ અરજ કરવી જોઇએ કે જેથી વેપારી જરૂરીબાતી વસ્તુ બોછી ન કરી શકે. પ્રથમ બોબારે બાલ બગલા બેચાની જરૂર છે.

ઉપરનું લખાણ પછી બબર મળ્યા છે કે સેપ્ટમ્બર પહેલા બાઠોના ગવર્નર જનરલે વેપારીઓને બોલાવી જરૂરીઆતી ચીજપર બાવ નહિ વધારવા બાબ કબાવ્યું હતું છે. સાથે સાથે કહ્યું કે લડાઇ પુરોપમાં છે અહિ યું છે! સ્ટીમર બાવી જતાં જરીબ કનાતને બનાજ નહિ બાપવા વિશેનો ચા દુર થયો છે ઉપરોક્ત વેપારી ઉપર કંટ્રોલ રખાશે બાવી બનાજની જરૂરીબાતી વસ્તુ બોછી થવા સંભવ નથી.

મુસ્લીમ એજ્યુકેશનલ ફન્ડ

(ચંદાનું લીસ્ટ)

બાગલા બંકનો સરવાળો	૪૭૮	૬	૦
બાદમ બલગાબલ સલાત	૫	૫	૦
ઉસ્માન બાદમ		૬૨	૬
મોહમદ કાસમ	૨	૦	૦
પ્રબાહીના બહેદ		૧૦	૬
મોહમદ બકર	૭	૧૦	૦
તરીબાબાળીની એમ. બહેદ	૨	૧૦	૦
ઉસમાન બલ્લાબાસ	૩	૧૦	૬
બહમદ બાપી		૬૭	૬
બાબી બાન	૧	૨	૦
મીસીસ મુસા બસબ સંબાત		૫	૦
કાતીમા બહમદ કબર બાન	૧	૧	૦
કબર બારા મહેન	૧	૧	૦
મુસા મહમદ કેલાબ	૫	૫	૦
બસબાબલ બાદમ પારડી	૫	૫	૦
મીસીસ બાદીજા બ. બા પારડી	૧	૧	૦
બાબસા બલબાબલ પારડી	૧	૧	૦
કુલ પા.	૫૧૬	૨૪	૬

(ચાલુ)

૫૨૩૨૯૫

ઓસીબબે નામનું રેલ્વે હબ્બું બહાનું બે કરણમા બબાવીનું હતું તે નોબ રીબાં બાબત સાથે અબહારાબી પૂબી બબુ છે ૨૧ બાંબા બ બાસીઓને બનાબવામાં આબ્યા છે. બે સિવાબ બીજું બબુ બહાબે સપ્ટેમ્બર તા. ૧૪ મીએ કુબાડવામાં આબ્યાં છે.

* * *

આસરલેન્ડના પ્રધાન મા. ડી વેલેરાએ જાહેર કર્યું છે કે ગમે તે સંજોગોમાં આ યુદ્ધમા આપર ગેન્ડ તટસ્થ રહેશે.

* * *

પોલાંડની બાબતમાં જર્મની અને પોલાંડ તરફથી ઑફબીલની રીરૂદ્ધ ગમાબારો મળે છે એટલે તેમાં કેટલું સાચું છે એ નક્કી થબ શકતું નથી.

* * *

વોરસોની પોલાંડે સરકારી ઓફીસો બસેડી લાંથી ઑફરો વીસ માઇલ દુર બબ જબામાં આબી છે.

* * *

ખરાકે જર્મની લાઇનો સંબંધ તોડી નાબ છે અને જરમન એજન્સીનો પાલપોર્ટ આબી દીધા છે.

મુસ્લિમો માટે વેપારી કેળવણી

મુસ્લિમ હાઈસ્કુલ: પંચગની

પ્રિન્સીપલ:— એમ. બી. હુસેન, એમ. એ. બી. એસ. સી., બી. એસ. સી. (ઓનર્સ કેમિસ્ટ્રીમાં ફર્સ્ટ ક્લાસ ઓનર્સ ડીપ્લોમા ઇન એજ્યુકેશન (ટ્રાન્સવાલ યુનિવર્સિટી કોલેજ, કેમ્બ્રીજ)

આ સ્કુલમાં આવતા બધા મોટા ભાગના છોકરાઓ ગુજરાત, કાઠીઆવાડ, મુળદ્વ અને આફ્રિકાની વેપારી કોમના હોય છે. અમારા અનુભવ પ્રમાણે બહુખરા વિદ્યાર્થીઓ અભ્યાસ પૂરો કર્યા બાદ તેમના બાપદાદાના વેપારમાં જોડાય છે. આ કારણને લીધે આ સ્કુલમાં વેપારી શિક્ષણ આપવામાં આવે છે.

વેપારને માટે કેળવણી: (તેની માટે ખાસ વર્ગો).

આ કેળવણી બે રીતે અપાય છે:—

(૧) અંગ્રેજી ચોથા ધોરણથી માંડીને અંગ્રેજી સાતમા ધોરણ સુધી ચાલુ શિક્ષણની સાથે.

(૨) ફક્ત વેપારી શિક્ષણજ આપતો એકથી બે વર્ષનો સાંજનો અભ્યાસક્રમ. આ વર્ગોમાં નીચેના જુદા જુદા વિષયોની કેળવણી આપવામાં આવે છે:—

(૧) હિસાબબાતું જમાખર્ચ વિગેરે.
(૨) બાલ વેપારને લગતું આંક ગણિત
(૩) વેપારની રીતો
(૪) ઉદ્યોગ અને વેપારની ભૌગોલના.
(૫) આર્થશાસ્ત્રના સિદ્ધાંતો અને બેન્કોનું
(૬) વેપારને લગતું અંગ્રેજી.
(૭) વેપારને લગતું ગુજરાતી.
(૮) વેપારને લગતું સુત્રોણ
(૯) વેપારની અગત્યના વિગેરે.
મોટે ભાગે ગરજીઆત વિષય છે.

આ સ્કુલમાં બહુ બધા વિદ્યાર્થીઓ ગુજરાતી બોલતાર વેપારી કોમમાંથી આવે છે આ કારણથી શરૂઆતથી અંગ્રેજી છઠ્ઠા ધોરણ સુધી ગુજરાતી ભાષા દ્વારા શિક્ષણ અપાય છે.

અંગ્રેજી ચોથા ધોરણથી અંગ્રેજી સાતમા ધોરણ સુધી અભ્યાસ કરતા બધા વિદ્યાર્થીઓને વેપારી કેળવણીના વર્ગોમાં ફરજીઆત હાજરી આપવી પડે છે કોઇ પણ વિદ્યાર્થી જો અંગ્રેજી ચોથા ધોરણથી સાતમા ધોરણ સુધી કોઇના ચાલુ શીક્ષણ સાથે આ વેપારી શિક્ષણનો અભ્યાસ ક્રમ શરૂ કરે તો અંગ્રેજી સાતમા ધોરણ એટલે મેટ્રીકની પરીક્ષા સુધીમાં બુચાયો આ અભ્યાસક્રમ પુરો કરી શકે. આમ બધાથી સ્કુલ છોડયા પછી તરતજ છોકરાઓ પોતાના બાપદાદાને વેપારમાં જોડાવા યોગ્ય બનશે. વેપારી કોમને પોતાનાં બાળકોને કેળવવાની આ ઉમદા તક છે. સ્કુલના સામાન્ય શિક્ષણ સાથેજ છોકરાઓને આ ખાસ વેપારી શિક્ષણ અપાતું જાય છે. આ રીતથી શિક્ષણ પર્યાપ્ત રસાઇ અને વ્યવહાર જ્ઞાન છે તેમજ છોકરાઓની ફરજીયાત ફીમતી વર્ષો આને કેળવણીના બીજા બધા ખર્ચનો ઘણો મોટો બચાવ થઇ શકે છે. આ હકીકત ખાસ ધ્યાનમાં રાખવાની બાબત એ છે કે આ સ્કુલ સ્થાનીક લોકોની સાથે સાથે તેમજ પંચગાદારી શીક્ષણ સાથે છોકરાઓનું સ્વાગ્ય માટિક્ષ પણ છે.

એકથી બે વર્ષનો ખાસ અભ્યાસક્રમ:

હાલની ગણત્રના પ્રમાણે ચૌદ વર્ષ અને તેથી વધુ ઉમરનો છોકરો કોઇ પણ વિષય સરળતાથી શીખી શકે છે અને મોટા પણ વિચાર કરતો થઇ શકે છે. ચૌદ વર્ષ અને તેથી વધુ ઉમરના સામાન્ય બુદ્ધિ ધરાવતા વિદ્યાર્થીઓ કે જેઓ ફક્ત મેટ્રીકુલ પાસ થવાના રોકી શકે તેવાઓને માટે આ અભ્યાસક્રમ ખાસજ લાભકારક છે:—

(૧) જુનીયર કોર્સ: એક વર્ષનો.
(૨) સિનીયર કોર્સ બે વર્ષનો.

જે છોકરાઓએ કોઇપણ કારણસર નીશાળમાંથી અધવચ્ચ ઉઠી જવું પડયું હોય તેમને માટે તેમજ જે છોકરાઓએ પુરા ભાનગી વિદ્યાભ્યાસ મેળવ્યો હોય એવા દરેક છોકરાઓને આ જુનિયર તેમજ સિનિયર કોર્સ ખાસજ લાભ આપશે તેમજ ઉપયોગી થઇ પડશે.

છોકરાઓને બંકના ચેમ્બર ઓફ કોમર્સ, કન્ડીક્ષન ગવર્મેન્ટ ઓફ મોરસ અને મુંબઇ સરકાર તરફથી આપવામાં આવતા ડીપ્લોમા ઇન કોમર્સની પરીક્ષાઓ માટે તૈયાર કરવામાં આવે છે

દર છોકરા દીઠ વરસનો સરાસરી ખર્ચ રૂા. ૩૦૦ થી રૂા. ૪૦૦ સુધીનો પાસ જે ઉપર બતાવેલી વસ્તુઓ સરાસરી રહેવાનું, રહેવાનું, બાબુવાનું, કપડાં, ધોબી વગેરે સવળા ખર્ચનો સમાવેશ થાય છે અમારી સ્કુલમાં આફ્રીકાના જે બહુ જોકરાઓ ભણે છે તેમાંથી ફક્ત બેકજ છોકરાઓના બાબાઓના શિરનામાં નીચે આપ્યા છે આમાંથી ... પણ શિરનામે પત્ર વ્યવહારથી અમારી સ્કુલના પ્રોસ્પેક્ટસ મળી શકશે

(૧) શેઠ, બાબુ ... સુલેમાન (૨) શેઠ બાબુ જુમ્મા ઇસ્માઇલજી
પોસ્ટ બોક્સ નં: ૧૧૬. પો. બોક્સ નં ...
જીરસ્ટ. (ટ્રાન્સવાલ.) મોઝાંબીક.

(૩) શેઠ એમ. ઇ. દેસાઇ, (૪) શેઠ એસ. એમ. શિકલત,
બ્લાઇટ હાઉસ, પો. બોક્સ નં ૬૪,
પોર્ટ ઇલીઝબેથ, નાતાલ. ડેલ્ડીસ્પોર્ટ, નાતાલ.

(૫) શેઠ અબ્દુલ્લાહ ઉમર બાબા,
પી. બી. નં ૨૫૫, કોમર્શીયલ બાંકર્સ,
પોર્ટુગીઝ ઇ. આફ્રિકા.

સ્કુલની સંપુર્ણ માહીતી અને પ્રોસ્પેક્ટસ માટે લખો:—

પ્રિન્સીપલ:—

મુસ્લિમ હાઇ સ્કુલ.
પંચગની. (મુંબઇ પ્રેસીડેન્સી)
(ઇન્ડિયા.)

'Phone 2-3381 Tel. add. "Letapco."

D. K. PATEL

Fruit and Vegetable Exporter

— SPECIALIST —

in South African, Canadian and Australian Apples

—also—

Cape Fruit on hand in season

We have in stock Naartjes which have just come in Market.

ડી. કે. પટેલ

ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ મોકલનાર.

સાઉથ આફ્રિકન, કેનેડીયન અને ઓસ્ટ્રેલીયન એપલ્સના સ્પેશીયલીસ્ટ

ઋતુમાં કેપ ફ્રૂટ પણ રાખીએ છીએ

નાર્ટીસ દાખલ શરૂ થયા છે અને તેનો સ્ટોક પણ રાખીએ છીએ.

કોઈના ઓર્ડરો ઉપર ખાસ ધ્યાન દેવામાં આવે છે

નાણાં સારા અને મંગાવ્યા C. O. D. થી મળશે.

P. O. Box 766. 16, Cross St. Durban.

Telephone 33-5382.

VALLABH RANCHHOD.

Wholesale & Retail Fruit and Vegetable Merchant.

Country Orders Promptly attended to.

19, DIAGONAL St. JOHANNESBURG.

ટેલીફોન ૩૩-૫૩૮૨.

વલ્લભભાઈ રણછોડ

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ અમારે ત્યાં તાજું અને સસ્તુ મળશે.

બહારગામના ઓર્ડરોને ખાસ ધ્યાન દેવામાં આવે છે.

૧૪, ડાયેગનલ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.

જુના અને જાણીતા ફરમાસુ મીઠાઈઓ અને પાકો બનાવનાર

કેપીટનના શીયાળાના પૌષ્ટિક પાકો

પંજાબી સાલમ પાક વિગેરે બીજા પાકો ઓર્ડર આપવાથી મળી શકશે.

અમારી રેફ્રીજરેટર ખાનગી અને આખું વર્ષ તાજા મળે છે ફરમાસુ મીઠાઈ તથા ફરેશ બનતી ફરસાણ, આચાર, ગરમ મસાલો વિગેરે મોટા જથ્થામાં મળશે.

નવું બજાર ખરીદ કર્યા થી મળે.

KAPITAN'S CAFE

'Phone 33-6577. 130 KORT STREET JOHANNESBURG.

ચામડીને મખમલ જેવી સુંવાણી આકર્ષક ને ખુબસુરત રાખવા માટે

અફઘાન સ્નો

વપરાય છે. આ સ્નોમાં વીટામીન A છે જેથી ચહેરા તથા શરીરની ચામડીને પોષણ આપી સુંદરતામાં વધારો કરે છે.

AFGHAN SNOW

SOLE AGENTS—

PATHANWALA & CO BOMBAY 1

Branch: CALCUTTA.

સોલ એજન્ટ

Indo-African Trade Agency,

74-76 Wilson Street,

Dundee, Natal, S. A.

પ્રસ્થાન ભેટ!

પ્રસ્થાન માસિક બાર વર્ષ પુરાં કરી—તપ પૂર્ણ કરી—તેરમા વર્ષમાં પ્રવેશ કરે છે, તે નિમિત્તે :—

'પ્રસ્થાન'ના ગ્રાહકોને ખાસ લાભ

જે ગ્રાહકનું રૂ. ૧૯૬૪ના ફેબ્રુઆરીથી આગેવ સુધીનું લવાજમ રૂા. ૫, બર્મા, પરદેશ ગારે રૂા. ૭॥ મળી ગયું હશે, તેમને પ્રસ્થાન કાર્યાલય તરફથી બહાર પડેલાં પુસ્તકો ઉપર ૨૫ ટકા કમીશન આપી આપનામાં આવશે. [અપવાદ: શ્રી ઇશ્વરલાલ મહાશંકર વ્યાસ કૃત રામનામપર્વ પાકનાં પુસ્તકો ઉપર ૧૫ ટકા].

એટલે કે

જે ગ્રાહક લગભગ ૨૦—૨૨ રૂપિયાનાં પુસ્તકો ખરીદશે તેમને પ્રસ્થાન ભેટ પડી રહેશે.

દશ—પાર રૂપિયાનાં ખરીદકો તેમને આખી લવાજમમાં પડી રહેશે. ઉપરાંત ૫ લાભ તો મળશેજ.

ગુજરાતનો જાગ્રત્ વર્ગ, તેમજ પુસ્તકાલયો ને લાયબ્રેરીઓ આ યોજનાનો મહત્ લાભ લે.

પ્રસ્થાનનાં પુસ્તકો

	રૂપિયા.
લગ્નગ્રંથ	૩॥
સુખગરાનો ક્રિસમસ	૨
રસિકલાલ પકવાન	૨
લાભશ્રમતી	૧॥
રસબ્રહ્મ વૈદક	૨
હિતચર્યા	૧॥
પરેજાદિવે	૨
ગાયનિક	૧॥
પ્રેમનો રંગ	૧॥
ઓ-પુરૂષ	૧
નવો અવતાર (નવું બાળક)	૫।
કુમારવસ્થા	૨॥
ક્ષમસુખ	૧।
ગાતા આસોપાલવ	૧॥
સરસ્વતીપાળા વર્ષ ૧ લું ૬ ૧૩	

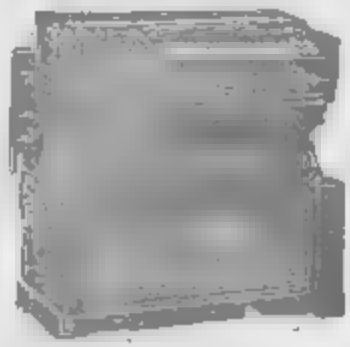
આખું સૂચીપત્ર મંગાવો.

પ્રસ્થાન કાર્યાલય: મારવી ઓફિયાની સામે : અમદાવાદ.

આવો પધારો જુઓ

અને

તમારા માનીતા વાજીંત્રો અને રેકોર્ડઝ ખરીદ કરો

પગના હારમોનીયમ પા. ૬-૧૦-૦
હાથના " ૬-૧૦-૦
બબ્બે ફીટના પા. ૪-૫-૦

(૧) જીવન પ્રભાત, (૨) જાગીરદાર,
(૩) વીદ્યાપતિ, (૪) જન્મભુમિ,
(૫) રોમેન્ટીક ઈન્ડિઆ, (૬) વચન,
(૭) નીર્મળા, (૮) અછુત કન્યા, (૯) ચેલેન્જ.

ઉપરના બધા ફીલ્મી રેકો આવી ગયા છે.

- વાજીંત્રો—હારમોનીયમ, ગ્રામોફોન, વાયોલીન, બેન્જો મેન્ડોલીન, ગીતાર, ઝાઝ આલ્ટ ફોર ફ્લ્યુટ વિગેરે.
- રેડીઓ—હીઝ માસ્ટર્સ વોઇસ અને બીજા મેઇકસ.
- રેકોર્ડઝ—હીઝ માસ્ટર્સ વોઇસ, કોલમ્બીયા, ટવીન, રીગલ, કચીન્સ, ઓડીયન, મેગાફોન, ન્યુ થીએટર્સ, હિંદુસ્તાન, તાજ, ઓરીએંટ, મેકસીટોન, નીઝામ, [illegible], સ્ટાર હીંદુસ્તાન, વીકટોરીયા ફોન, શકેનશાહી, જૈનાફોન, સેનોલા, કાર્ડીનલ, એરોફોન વીગેરે.
- સ્પેર પાર્ટસ—દરેક વાજીંત્રોના મોટા જથ્થામાં રાખીએ છીએ.
- રીપેરીંગ—સંતોષકારક કામ—મધ્યમ દામ.

સોલ ડીસ્ટ્રીબ્યુટર્સ—વારા ફ્લ્યુટ, શાંતા ફ્લ્યુટ, સરદાર ફ્લ્યુટ હારમોનીયમ (હાથના, પગના, હાથપગ સાથે પોર્ટેબલ).
.. કચીન્સ, ઓડીયન, જૈનાફોન, મેગાફોન ઈન્ડિઅન રેકોર્ડઝ, ફીલ્મી રેકોર્ડ.

રોમેન્ટીક ઇન્ડિઆ.

ઘરાકનો સંતોષ—એ અમારો મુદ્રાલેખ છે.

ગોશળીઆ મ્યુઝીક સલુન,
૧૩૧ કવીન સ્ટ્રીટ, ડરબન.

Goshalia's Music Saloon,

'Phone 25806. 131, Queen Street, Durban.

ફરનીચર! ફરનીચર! ફરનીચર!!!

ઘરમાં જુદા પાર્ટીંગહામ સુટ. ડેરડીવેળ. ડ્રેસીંગ ટેબલ, સાદિ બેડ, ઓફીસ ડેસ્ક, ગુજ ટેબલ, ટેબલ, ચેરસ. તો કેસ ખાસકાર્ડર કીચ કીટીંગ અને ફીકચ. વિગેરે, નવા મીશમન ભાવે ખરીદી કરવી અને ખરી ખાત મેળવવા ચુકવો નહિ

ઓફસ, રેબડ અને કીચન ડ્રેસર

૨ બમારી ડબલેળ નીચે તૈયાર બાદ ૭ તેમેં કટોક દર્શન. તૈયાર કરે ૭. બાદ ગાદલા બાપના ખાસ્ત વીજ ગાદલા અને વેપાર બનાવ્યા

L. MISTRY,

45 MARKET STREET, : : : JOHANNESBURG.

PHONE 33-4691. BOX 2526.

ફીટીંગસ

પાવડર

ડીશી, માકડ, ચાંચડ, કંસારા, માખી, વંદા

વિગેરે સઘળા જંતુઓનો

નાશ કરે છે.

ડીટીંગ્સ પાવડરના ટીન મળે છે.

Box 830. Tel. Add. "Orangexpo."

M. C. PILLAY

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter

[illegible] orders executed at lowest Market prices [illegible] given to all opportunity orders

TRIAL ORDER SOLICITED.

જથ્થાબંધ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર

બધા અપકંટીના ઓરડર બાલ ટેલીફોન સાથી સારો માલ C.O.D. થી રવાનીએ છીએ.

79, PRINCE EDWARD STREET, DURBAN.

'Phone 2-6235 P. O. Box 316.

Heerabhai Morar Matvadkar,

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter

and Commission Agent,

15 CROSS ST. RESIDENCE.

PACKING WAREHOUSE 44 BOND ST.

DURBAN.

હીરાભાઇ મોરાર મટવાડકર

હોલસેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર

અને કમીશન એજંટ,

પેકીંગ સારી રીતે કરી માલ સી. ઓ. ડી. થી

મોકલવામાં આવશે.

ટેલીફોન ૨-૬૨૩૫ બોકસ ૩૧૬.

૪૪ બોન્ડ સ્ટ્રીટ, ડરબન.

ડીક્ષનરી ઓ

અંગ્રેજી & ગુજરાતી

આ ડીક્ષનરી મહાત્મા ગાંધીજીની સુચનાથી થએલા વિદ્યાપીઠના કોષથી ઘણા ખપરે કપારા વપારા સાથે બનાવવામાં છે. વિદ્યાર્થી આલમ માટે તે ખાસ કરીને અને છાપાંની છે. તેમાં જોડે ગરિર ગામો, કરો, બોલ શબ્દોની વાની, મેળી વહીવટોની જોગવાઇ, વજન, માપ, કહેવતો, વિગેરે બધી વસ્તુઓને સમાવેશ થયેલો છે.

પાકું પૂંઠું પાના ૧૪૦૮ પ્રસેકની કીમત રૂપી ૫.

Manager, 'Indian Opinion, Phoenix.

Phone 33-4463 Tel. Add.: "VALABTEL." P.O. Box 6748.

V. B. PATEL,

WHOLESALE AND RETAIL FRUIT, VEGETABLE AND PRODUCE MERCHANT

CHEAPEST BANANA STORE IN TOWN.

40 President Street, JOHANNESBURG.

Terms: NETT CASH or C.O.D.

વી. બી. પટેલ,

જોઇએ તેટલી જરૂરીયાત બધાના ઓછામાં ઓછા નંબર ૧ બનાવનાર ચેરમેન એજન્ટ.

દેશવિદેશ તથા રીટેલ ફ્રૂટ, વેજીટેબલ અને પેદાશના બધાની બધાની શહેરમાં સસ્તામાં સુકેલી દુકાન.

અમારે ત્યાંથી બધા તથા દરેક જાતનું ફ્રૂટ વસ્તું મળશે. કમીના ઓરડરોપર ખાસ ધ્યાન આપવામાં આવે છે.

રોકડેથી અથવા C. O. D. થી માલ મોકલી આપીએ.

ટેલીફોન ૩૩-૪૪૬૩ ૪૦ પ્રેસીડન્ટ સ્ટ્રીટ,

પી. ઓ. બોક્સ ૬૭૪૮ જોહાનીસબર્ગ.

"શુદ્ધ ઘી."

દરબનમાં પ્રથમથી જ દેશમાં બનાવેલું ઓમ. જે. માર્કાનું ઘી

જીવના બધાઓનું તેરાયમ મધુરાસથી ભરપુરતી ફેક્ટરીની

બનાવેલું શોધખોળ (શુદ્ધ) ઘી.

અમારે ત્યાંથી મોટા

પ્રમાણમાં મળશે.

ભાવ માટે પુછો પત્ર લખો.

સાથેજ ખાત્રીકારક ઓર્ડર મોકલો.

શામજી દેવશી એન્ડ સન SAMJEE DEVSHI & SON

૪, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, 4, Cross Street,

ડરબન. DURBAN.

NAROTAM HARGOVIND

The Master Tailors.

Suits and Costumes Made in the Latest Styles.

We specialise in High Class Tailoring.

Our Prices are to suit the times.

Try us with your next Order

તમારો સુટ કયાં સીવડાવશો?

નરોતમ હરગોવિંદ

તમને અપ-ટુ-ડેટ સ્ટાઇલનો હિસાબ વાજબી ભાવે આપવી આપશે.

ટાયલ ઓર્ડર આપી આમી કરી જુઓ.

'Phone 25661. 176 Grey St Durban.

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	ખોસ્તી ૧૯૩૯ સપ્ટેમ્બર	હીજરી ૧૩૫૫ આકરવા	મુસલમાન ૧૩૫૮ રબાન	પારસી ૧૩૦૮ શહેનશાહી ૬૮મી	સુર્યોદય ક. મી.	સુર્યાસ્ત ક.મી.
શુક્ર	૧૫	સુદી ૨	૧	૧૬	૫-૫૯	૫-૫૪
શની	૧૬	,, ૩	૨	૧૭	૫-૫૮	૫-૫૪
રવિ	૧૭	,, ૪	૩	૧૮	૫-૫૭	૫-૫૫
સોમ	૧૮	,, ૫	૪	૧૯	૫-૫૬	૫-૫૩
મંગળ	૧૯	,, ૬	૫	૨૦	૫-૫૫	૫-૫૩
બુધ	૨૦	,, ૭	૬	૨૧	૫-૫૫	૫-૫૨
ગુરૂ	૨૧	,, ૮	૭	૨૨	૫-૫૪	૫-૫૨

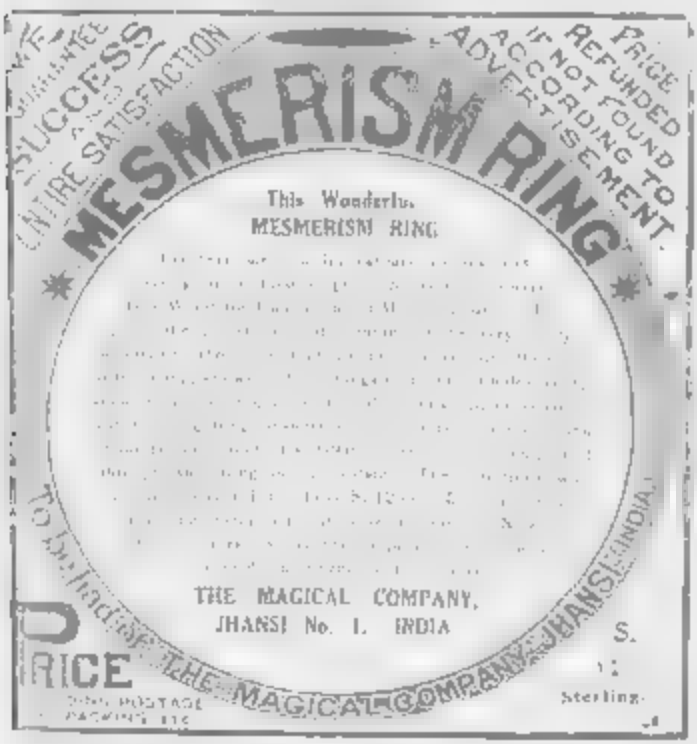
NATIONAL

CASH REGISTER
AND
ACCOUNTING MACHINE
SYSTEMS
FOR
MAXIMUM
EFFICIENCY

THE NATIONAL CASH REGISTER CO. S.A. (PTY.) LTD.,
63 PRESIDENT STREET
JOHANNESBURG
P. O. Box 3591 Phone 33-6245

THE WONDER OF THE AGE

MOBILGREASE
STOPS SQUEAKS

CERTIFIED MOBILUBRICATION SERVICE IS OBTAINABLE AT SERVICE STATIONS DISPLAYING THIS SIGN

Are You a subscriber of 'Indian Opinion' if not, Why not?

Indians In South Africa

Helots within the Empire
and
How they are Treated.

By Henry S. L. Polak.

Price 2s.

To be had from:—
THE MANAGER,
INDIAN OPINION,
Phoenix, Natal.

"મને ઉંઘજ કેમ નહિ આવતી હોય?

જલદી અને શાંતિથી ઉંઘ લાવનાર "ઓવલટીન" ના જેવી બીજી એકે વસ્તુ નથી. વળી આ ઉંઘ કુદરતી અને તંદુરસ્તી આપનારી છે. કેમકે "ઓવલટીન" માં તમે ઉંઘતા હો તે વખતે તમને ખુબ શક્તિ આપનારા, અને તમારું શરીર, મગજ અને જ્ઞાનતંતુઓને કેળવનારા સઘળા અગત્યના ઘોપક તત્વો રહેલાં છે.

આથી "ઓવલટીન" નો રાતના સુતી વખતના પીણા તરીકે નીયમીત ઉપયોગ કરો. પરંતુ યાદ રાખજો કે તે "ઓવલટીન" જ હોવું જોઇએ. તે અદ્વિતીય છે.

Drink

'Ovaltine' *--and note the Difference!*

Manufactured by A. Wander Ltd., London, England.

તમારે ઘેરના જેટલીજ તો
સીધા અમારા કારખાનામાંથી ખરીદો

[illegible] આથી [illegible] આ કુપનમા [illegible] ફ્રેસ્કોપ મંગાવો

નામ .....

સરનામું .....

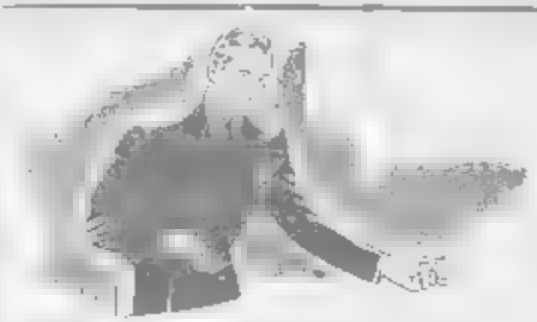
.....

[illegible] સીધા [illegible] ના [illegible] પોસ્ટેજ [illegible] તે [illegible] ના [illegible] ખરીદીના [illegible] અને [illegible] ના [illegible] ખાતે [illegible] ફેક્ટરીના ભાવે

નમને સીધા વેચવામાં આવે છે.

KATZ & LOURIE LTD.

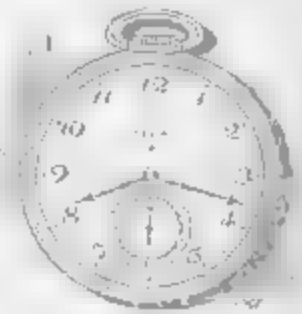
DIAMOND CORNER" ELOFF & MARKET STS JOHANNESBURG

We recommend! . . . .

OUR NEWEST **ELGIN** WATCHES FOR MEN

[illegible] new [illegible] ly [illegible] ment [illegible] and [illegible] [illegible] are literally yours ahead in technical design and craftsmanship.

Write to-day for wonderful new Elgin Catalogue.

KATZ & LOURIE LTD.

"DIAMOND CORNER" ELOFF & MARKET STS., JOHANNESBURG.

[illegible]

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 38—Vol.-xxxvii Friday, September 22nd, 1939. Registered at the G.P.O. as a Newspaper. PRICE FOURPENCE

The Impending Crisis

"A SISTER from London wired on the 24th Aug. 'Please not. World awaiting lead.' Another wire from another sister in London says 'Urge you consider immediate expression of your unshakable faith in reason not force to rulers and all peoples. I have been hesitating to say anything on the impending world crisis which affects the welfare not of a few nations but of the whole of mankind. I have felt that my word can have no effect on those on whom depends the decision whether there is to be war or peace. I know that many in the West believe that my word does carry weight. I wish I shared that belief. Not having such belief I have been praying in secret that God may spare us the calamity of war. But I have no hesitation in declaring my faith in reason, which is another word for non-violence, rather than the arbitrament of war for the settlement of disputes or to force wrongs. I cannot emphasize my belief more forcibly than by saying that I personally would not purchase my own country's freedom by violence even if such a thing were a possibility. My faith in the wise saying that what is gained by the sword will also be lost by the sword is imperishable. How I wish Herr Hitler would respond to the appeal of the President of the United States and allow his claim to be investigated by arbitrators in whose force he will have as much confidence as the disputants."

Gandhiji

અણમી રહેલું સંકટ

"લંડનથી એક બહેને તા. ૨૪ મીએ આ પ્રમાણે તાર મોકલ્યો છે 'મહેરબાની કરીને આપ કંઈ કરો. દુનીયા આપની દોરવણીની રાહ જુએ છે.' બીજા લંડનથી બીજી એક બહેનના તાર મળ્યા છે 'સક્રિયપણે પગલાં નહીં પણ બુદ્ધિપૂર્વક આપના અચળ વિશ્વાસ છે એવું કંઈ જાહેરાતોમાં આપે કર્યું પ્રજાઓ આગળ રહેલા ભયંકર ભયને દૂર કરવાનો ઉપચાર કરવાની હું આપને વિનંતી કરું છું." આ વિશ્વવ્યાપી આફત અંગેની રહી છે ને જેની અસર માત્ર કેટલાક રાષ્ટ્રોનાજ નહીં પણ સમસ્ત માનવજાતિના કલ્યાણપર પડવાની છે તેને લગે કંઈ પણ કહેતા મારા મનમાં સંકોચ રહ્યા કર્યો છે. મને લાગ્યું છે કે યુદ્ધ થાય કે શાંતિ રહે એના નિર્ણયનો આધાર જેમની ઉપર છે તેમનાપર મારા વચનની કંઈ અસર પડી ન શકે. મારા વચનનું વજન પડે એમ પશ્ચિમમાં ઘણા માને છે એવો મને અણસાર છે. આપના જેવી માન્યતા મારા મનમાં પણ હોત તો હું સારું થાત.' પણ મારી જેવી માન્યતા નથી એટલે હું પ્રાર્થના કરી રહ્યો હતો કે સમસ્ત આપણા કલ્યાણની આકાંક્ષાઓ ઉચ્ચારે. પણ કલહોની પતાવટ માટે કે અન્યાયના નિવારણ માટે યુદ્ધનો આશ્રય નહીં કરવા બુદ્ધિ—જે અહિંસાનોજ પર્યાય શબ્દ છે—નો આશ્રય લેવો ઘટે છે એવો જે મારો અર્થ છે તે ફરીવાર જાહેર કરવામાં મને કંઈ સંકોચ નથી. મારા પોતાના દેશની સ્વતંત્રતા હિંસા વડે ખરીદી શકાની દોષ તો પણ હું પોતે તો તે નહીં ખરીદું એમ કહેવા કરતાં વધારે સચોટ રીતે હું મારી આ બાબત પ્રગટ કરી શકું એમ નથી. "જે તલવારથી જીવવું તે તલવારથી છીનવી લેવાશે" એ સુભાષિત વિષેની મારી બધી અભિજ્ઞતા છે. મુસોલિનિ રેહેલના પ્રમુખ રુઝેવેલ્ટની વિનંતીને કદર બિલકુલ ધ્યાન નહીં આપે, અને જે સવાલોની પસંદગીમાં તેને પક્ષકારોના જેટલોજ અવાજ હશે તેના દ્વારા પોતાનો દાવો રજુ થયો હોત તો કેવું સારું થાત!"

-ગાંધીજી.

B. I. Steam Navigation Co., Ltd.

હિંદુસ્તાન જનારા ઇસ્ટ્રુઓને રવીવાર સપ્ટેમ્બર તા. ૨૪ ના રોજ સવારે ૧૦ વાગે સ્ટીમરપર ચઢી જવા વિનંતી કરવામાં આવે છે

સ્ટીમરોની આવજાવની તારીખોમાં અને ટીકીટના ભાવોમાં વિના નોટીસે ફેરફાર કરવામા આવશે.

કરજન આવ્યા પછી તમારા માલ વિગેરેના દુઃખને મળવાથી જવાબદાર કરી આપીશું.

ઢાંકણા ઉપર તમારૂ નામ તથા સ્ટીમરનુ નામ અને પોર્ટસ, કરજન લખવું.

શેખ હીમેદ એન્ડ સન્સ (પ્રા) લીમીટેડ

દીલ્હી પેસેન્જર એજન્ટ

૩૪ પ્રીલી. હિંદુ ચીજો સાથે પા. ૨૪ ૧૬ ૨૬.
,, ,, મુસલીમ ચીજો સાથે પા. ૧૫ ૫ ૮.
,, ,, ચીજો વગર પા. ૧૧ ૧૪ ૫.
સેકન્ડ કલાસ સીંગલ ચિજો વગર પા. ૩૩ ૧૫ ૦.

'Phone 2-0432. Tel. add: "KARAMAT."

SHAIK HIMED & SONS, (Pty) Ltd.

390, Pine Street, Durban.

CITY SHIRT Co.,

No. 4, Kort Street, Johannesburg.

'Phone 33-1453 P. O. Box 6220.

Tel. Add: "CITYSHIRT"

THE NEW INDIA ASSURANCE

COMPANY, LIMITED.

Life, Fire, Motor Car, Motor Lorry, Motor Bus, Plate Glass, Workmen's Compensation, Etc. Etc.

આ દીલ્હી વીમા કંપનીમાં જીંદગીના, આગ, મોટર કાર મોટર લોરી, મોટર બસ, પ્લેટ ગ્લાસ, કામદારોને ઝગડા વીમાઓ, સાથેસાથ વિગેરે દરેક જાતના વીમાઓ ઉતરવાની સગવડ છે. દીલ્હી કંપનીને ઉત્તેજન આપવુ એ દરેક હીંદીની ફરજ છે

Natal Office:
"INDIA HOUSE"
17, First Avenue,
DURBAN.
Telephone 2-5845 Con
P. O. Box 1810.
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
Durban.

Policies Issued and Settlements Effected in this Country.

પોલીસી તેમજ દાવાની પતાવટ આ દેશમાં કરી આપવામાં આવે છે.

Transvaal Office:
ROOMS NO. 12 & 13,
BARKLY ARCADE,
Diagonal Street.
JOHANNESBURG.
Telephone 33-4478.
P. O Box 3641
Tel Add: "RUSTOMJEE"
JOHANNESBURG.

JALBHOY RUSTOMJEE

Principal Representative For The Union Of South Africa.

GANDHI & Co. (Pty) Ltd.

GENERAL MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS

Try us for:-

Benares Saries, with Blouses of same design prices from 75/- to £10 with double border.

Also Cotton, Crepe-de-chine & Rayon Saries from 2/6 to 40/-.

We also stock Indian Drugs, Condiments, Draperies, Outfitting, Hardware, etc. etc.

Telephone 23676,

Tel. Add. "Gandhico" Durban.

112 Victoria Street,

DURBAN.

અમારે ત્યાં હંમેશા મોટા પ્રમાણમાં નીચે જણાવેલ ચીજો સ્ટોકમાં રહે છે.

જોરહત અફીમ, પીસ્તાં, ચારોળી, એલચી, જાયફળ, તજ, લવીંગ. સુરજમુખ કેસર, તેમજ ફળદર, પાપડ. જરૂ પીજરે આણે તેમજ ખાસ દેખરેખ નીચે પીસાયેલ મસાલો તથા તમામ જાતના સોડા-ટાર્ટરલ્સ, કમેરા દીલ્લી, માંજા, બાઝ તુલસી, પીજરે તથા પંજાબી સાલમ, ઘોળી મુસલ્લી. ગઠોડા કેપરસાવાટી તથા સાતસેર બાઠરો જાતનું ગંધીયાણું તેમજ સોપારી-બદામી સેવરધની, કાવચા, સેકેલાં તથા ગુલાબનું પાણી, આમળા, મોગરા, નાંખેલી, કુપેલ, કામીનીયા પીજરે ખુશબોદાર તેલ પીજરે, પીજરે મોટા જથ્થામાં તેમજ છુટક મળશે.

Also:

P. O. Box 27, TONGAAT.

Telephone during Office hours No. 5.

.. after Office hours No. 008.

દુઃખ અને દેકુસાની ખાસ દવા છે

ઝંડુનું

કેસરી જીવન

કેસરીના વપરી આમાંગોને દૂર કરે છે તથા શરીરને પુષ્ટ કરે છે આના સેવનથી તન્દુરસ્તી ખાસ થાય છે. એક વાર અજમાવી જુઓ.

ધાતુ, ગ્રામવાયુ વિગેરેની નબળાઈઓને ખાંસી વિગેરે બાતોના દરેક માટે

ઝંડુની સુવર્ણ મિશ્રિત મકરધ્વજ ગુટી

વિના વિલંબે ખાવાના માટેના

ઝંડુ ફાર્માસ્યુટીકલ વર્કસ લી.—પો. બો. નં. ૫૫૧૩, મુંબઈ નં. ૧૪.

સા. આફ્રિકાના સોલ એજન્ટસ: એમ. એમ. જોશી એન્ડ સન્સ, સ્ટાન્ડ ૨૩૮, એશીયાટીક બજાર, પી. બો. બોકસ ૧૨૦૫, ડરબનીયા.

જોહાનીસબર્ગમાં મળવાનું ઠેકાણું: ભગત બ્રધર્સ, ૧૪ કોર્ટ રેડ્સ.

આયુર્વેદિક દવાઓનું સુચીપત્ર આવેજ મંગાવો.

MOHANLAL VALJEE,

(INDIAN PAWNBROKER.)

112, Victoria Street, Durban.

Low Rates of Interest on Jewellery.

High prices paid for Old Gold. A large stock of New Jewelleries at reasonable prices to suit your pockets.

P. P. BHAGAT,

Fruit Merchant.

દરેક જાતનું ફ્રટ અને વેજીટેબલ માલ પોસ્ટ કરી C. O. D. થી પોસ્તવામાં આવશે. લખો:—

P. O. Box 842. 139 Brook St. Durban.

પુષ્ટિકારક પાકો બનાવવા હોય
અને
દરેક જાતની દેશી દવાઓ જોઈતી હોય
તો અમારી મુલાકાતે આવો

શરીરને પુષ્ટ બનાવવાના સારા પાકો બનાવવા માટે કમાલ ત્યાં તાજો અને ચોકખો માલ છે. તેમજ દરેક જાતની દેશી દવાઓ અને દેશી મેસરી હંમેશા તાજો અને ચોકખો માલ સ્ટોકમાં રાખીએ છીએ.

દેશી મુલાકાત ચોકડાં નંબર ૧૧૩ દેશી રસ્તા આવેલ છે.
દેશી ચોકડાંના ચોગાનમાં નંબર ૧૧૩ દેશી રસ્તા આવેલ છે.

શરીરના કોઇ પણ ભાગમાંથી પાણી નીકળતું

નવાબી ખાવડર

૧૪૪ જ વખ મીનીટમાં પાણ નાશ થાય છે.
૧૪૪ બોટલ રૂા. ૧૨ પોસ્ટેજ સાથે. બાકીના ૧૪૪ ગેરંટર રૂા. ૬–૦ પોસ્ટેજ આપે. ૧૪૪ ગેરંટર રૂા. ૩–૦ પોસ્ટેજ ખાસ. ૧ અથવા બે નંગ મંગાવો ૧ પેની પોસ્ટેજ જોડવી.

ઓર્ડર સાથે રોકડા પૈસા મોકલવા.

Fancy Gold Cups and Saucers at 1/9 a dozen.
12 dozen to a case. Cash with order.

I. G. H. BASSA
153 Grey Street, Durban.

WE STILL BUY
OLD GOLD, SILVER & SOVERBIGNS.
We Stock CYMA, ELGIN, WALTHAM, BOREN, and MADIX Watches.
Large stock of Indian and European jewellories always on hand
Importers of MOHINI FLUTE harmoniums
LAKHANI & CO.,
(Jewellers)
111 Grey Street, Durban. 'Phone 21258.

HEADACHES QUICKLY RELIEVED BY TAKING
TYSONO BRAND PAIN-EASE HEADACHE POWDERS
FROM YOUR CHEMIST at 9d., 1/-, 2/6 and 4/6; or POST FREE FROM
ERNEST TYSON, CHEMIST, TOLLGATE, DURBAN

'Phone 20350. Tel. Add. "Narijee."
A. M. PADAYACHEE
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter.
Quality orders executed at lowest Market prices.
special attention to Indian Shopkeepers' orders.
TRIAL ORDER SOLICITED.
91 LEOPOLD ST., AND 34 CROSS ST.,
P. O. BOX 195. DURBAN.

M. H. DESAI,
ચોમ. એચ. દેશાઇ.
જેનરલ દલાલ.
આપે દરેક જાતના દલાલ તથા વેપારીઓના પોસ પણ બાબત C. O. D. થી સારૂ પાર્સલ કરી મોકલીએ છીએ.
P. O. Box 254 31, Short St. Durban.

ANNUAL READING

On family profession love health, income, expenses, unexpected fortunes and misfortunes

journeys lucks days colour, number luck in lottery race, etc., and other important events by monthly details [illegible] weekly 17s Questions answers for 5 questions about Family 2s No C O D (your Country Currency, I. P. Os. accepted) State birth details of sex age profession and writing time

'Swadesa Mitran' leading daily Madras says It is necessary to introduce Mr. Acharian who got the name Gandhi Astrologer by predicting the release of Mahatmaji and who's Fame has been to spread throughout the world for his correct prediction concerning the American President Mr Roosevelt's success in his re-election.

V. K. SATAGOPACHARIAR,
HANUMAN JOTHISHA ASHRAMAM,
TIRUTTANI, S. INDIA.

THE EPIC FAST
(By Pyarelal)
An account of Mahatma Gandhi's Fast in September 1932, and events leading up to the Yeravda Pact with all relevant documents.
320 Pages. Price: 8s. 6d
Obtainable From The Manager
INDIAN OPINION, Phoenix, Natal

IF YOU WANT THE BEST AND SOUTH AFRICA'S STRONGEST AND MOST RELIABLE WATCH INSIST ON A WORLD FAMOUS
UNION SPECIAL
16 JEWEL NON MAGNETIC, SHOCK PROOF, UNBREAKABLE, PERFECT TIMEKEEPERS, the NEWEST LADIES' & GENTS' MODELS.
REDUCED PRICES FROM 25/- UPWARDS.
GOODS SENT C.O.D THROUGH POST OR ACCOUNT OPENED WITH APPROVED MARKS.

દુકાનદારોને હોલસેલ ભાવમાં ખાસ ડીસકાઉન્ટ આપવામાં આવશે.

૧૪૦૦ ઘરાક, દરજીના, દરજીણીઓ વિગેરેના બારનેનું આમારે સુંદર કેટલોગ મંગાવવાથી મફત મોકલવામાં આવશે

THE AMERICAN SWISS WATCH
CO. LTD.
"THE DIAMOND HOUSE"
WHOLESALE & RETAIL JEWELLERS,
25, PARLIAMENT STREET,
CAPE TOWN.

Cable & Tel. Add. "ADVANCING." 'Phones 2800, Res. 23888.

CHOONILALL BROS.

THE NOTED INDIAN "SARRI HOUSE" IN SOUTH AFRICA.

141, GREY STREET, DURBAN.

ARRIVING BY EVERY MAIL FROM INDIA AND JAPAN

Benares Sarris with Bordered and Plain Centres.
Buttidar Benares Sarris in Several Shades
Prices from 60/-, 84/-, 105/ & up to £20.
The Latest from Benares City.
Embroidered Sarries 25/-, 35/- & up.
Printed Various lines of Sarries from 12/6, 17/- & upwards
Embroidered Chiffe de-Cres from 3/6 yd. 42 in & 45 in width.
Latest Design Sarri Cloth 44 in width.
from 1/6 yd 2/9, 3/ & up.
Georgette Sarries Latest Arrivals
prices from 25/-, 30/-, 45/ & up
Latest Blouses To Match Sarries
prices from 12/6, 17/6 & upwards
Zari Work Silk Sarries In All Shades
from 55/ 95/ , 12[illegible] & upwards

Branches 60, Wick Street And 60 W[illegible] VERULAM.
HARALD AND SERVICE STATION
[illegible] STREET AND 60, Wick Street, VERULAM
'Phone 59, Verulam.

Please note Our Johannesburg Agent P. RATANJEE, 60, Bree Street, Newtown.

ચુનીલાલ બ્રધર્સ

દક્ષિણ આફ્રિકાનું જાણીતું સાડીઓનું ઘર

૧૪૧ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

બ્રાંચો
૫૩ અને ૬૦ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

જબારી સાડીઓ મફતના ખર્ચમાં
ખેતલીજબર્ગ ખાતે
પી. રતનજી,
૬૦, બ્રી સ્ટ્રીટ, ન્યુટાઉન

ગરાજ અને સર્વીસ સ્ટેશન
૬ મેઈન સ્ટ્રીટ અને ૫૩ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

દરેક સ્ટીમરમાં જાપાન તથા હિંદથી આવે છે
બનારસની ફીનારવાળી બ્રાન સારી, તાજ બાજવાલની ખૂબીદાર
સાડીઓ શી. ૬૦, શી. ૮૫, શી. ૧૦૫ થી માંડી પા. ૨૦ સુધીની
બનારસથી ક્રમબદ્ધ આવેલી છે.

કસબ કામની સાડીઓ શી. ૮૫ અને શી. ૯૫ થી ઉપર
જાતજાતની બોર્ડરવાળી સાડીઓ
શી. ૧૨–૬ અને શી. ૧૬–૬ થી ઉપર.

કસબનું ડ્રેપ–ડી–શાનજીશી. ૬–૬ નું પા. ૪૫ ઉંચું અને ૪૫ ઉંચું પણ.

સાડીનું મેરેસ્ટ ઈલાસ્ટનું ૧૫". ૪ ૬૫ મનો વારની, શી. ૧–૬,
શી. ૧–૬, શી. ૨–૬ [illegible] તેથી ઉપર

ખાસજાર આવેલી બોરડરેટ સાડીઓ શી. ૨૫, શી. ૩૦,
શી. [illegible] અને તેથી ઉપર.

સાડીને મેચ બનારસ બ્લાઉઝ શી. ૧૨–૬, શી. ૧૬–૬ અને
તેથી ઉપર.

દરેક રંગની જરી ભરેલી રેશમી સાડીઓ શી. ૫૫, શી. ૭૫,
શી. ૧૨૫ અને તેથી ઉપર.

ક્રારમોલીયન, તબલા મોલેઈન, રેશમો અને બીજાં વાઝ્રંગ
ઓબાબાર્ગ ઓળા બાબે.

દરેક જાતનું બ્રોંધીવાળું ખોબરી બનાવેલા ડ્રોયસેલ બાબે

બીનારસ રંગીલા અને રેશમી માલ્સ
બાબત શી. ૧૫, પા. ૨૫, પા. ૩૫, પા. ૪૫ અને તેથી ઉપર.

ક્રીસ્ટમસના પ્રેજન્ટને માટે બનારસના તાજા ગઠાબો
બાબ શી. ૧૨–૬, શી. ૧૬–૬, શી. ૨૭–૬, શી. ૪૫. [illegible]

TRY THE LATEST
SUNCRUSH FLAVOUR
COLA SUNCRUSH
To get the true flavour, this must be well iced.
OTHER SPECIALITIES
POPULAR POP
"The King of Ginger Beers."
CLUB SEAL SODA
"Improves your Spirits."
"GIANTS"
The Quart Bottle for 4d.
In all Popular Flavours.

'Phone 24345

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

DALYS LIMITED.

72, CANADA ROAD, DURBAN.

Sole producers of all Suncrush drinks.

Bhanjee Lavji's Renowned

PURE GHEE

Porbander Ghee with the mark "B.L." and Veraval Ghee with the mark "V.B."

ભાણજી લવજીનું પ્રખ્યાત

પોરબંદરનું B.L. મારકાનું તથા વેરાવળનું V.B. મારકાનું

શુદ્ધ ઘી

અમારે ત્યાંથી ફરીયાદ ભાવે મળશે.

સાઉથ આફ્રિકાના સોલ એજન્ટ
South Africa's Sole Agents

T.P. DEVSHI & SON

General Merchants

119 Victoria Street,

DURBAN.

'PHONE 22591
25043 RES.

BOX 881.

ભાણજી લવજીનું

પોરબંદરનું શુદ્ધ ઘી.

અમારૂં ભાણજી લવજી ફોટો રજીસ્ટરડ માર્ક (B.L. PHOTO) નંબર ૧ પોરબંદરમાં સરકારી લેબોરેટરીમાં પાસ કરાવેલું સર્ટીફીકેટ સાથે સાઉથ આફ્રિકામાં મોકલવામાં આવે છે.

તેમજ અમારૂં ગીરનાર જંગલમાં વેરાવળનું ઘી રજીસ્ટરડ માર્ક (V. B. PHOTO) રજીસ્ટરડ માર્ક નં. ૧. બંને ઘી સાઉથ આફ્રિકામાં પબ્લીક હેલ્થ ખાતાએ (PURE GHEE) ચોખા ઘી તરીકે પાસ કરેલું છે.

અમારા બંને ઘીની સોલ એજન્સી ગુનીયન ઓફ સાઉથ આફ્રિકાની પેઢી ટી. પી. દેવશી એન્ડ સનને આપેલ છે. ભાવ માટે પુછોઃ

સાઉથ આફ્રિકાના સોલ એજન્ટઃ

T. P. DEVSHI & SON,
119 Victoria Street.
P O Box 881.
DURBAN.
Tel. Add. "NATVAR"
Telephone: 22591, 25043.

ભાણજી લવજી વીરાલા
પોરબંદર, કાઠીયાવાડ.
પ્રોપ્રાયટર.

Tel. Add. "VIRANJI"
Proprietor.

INDIAN OPINION
founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 38.—Vol. XXXVII. Friday, September 22nd, 1939.

POLITICS OF AN INDIAN MUSLIM

By
ABUL MANSUR AHMAD
In "The Modern Review"

As a future citizen of India a young Muslim must of necessity interest himself with current politics exactly in the same manner as and to the same extent with a young man of any community living in India. But his choice in this direction has never been as easy as that of his friends and playmates of other communities and unfortunately it is growing more difficult every day. Rapid growth of new and divergent political ideologies like Socialism, Communism, Nazism and Fascism added to the already existing theocratic and democratic nationalism and imperialism has always been sufficiently perplexing and bewildering to make the choice of any young man of average intelligence anything but easy. Added to this a young Muslim has got to consider and be on guard about the possibility or otherwise of reconsidering the special religious and cultural independence with the Indian nationalism. The factor is a special problem with him because his community, though a part and parcel of the Indian people, is an important minority community with a dominating religion and distinct culture of its own which have bound together the Muslims of different provinces of India surmounting all minor provincial and racial distinctions amongst them in such a manner and to such an extent as has never been done by any other religion or culture.

It is here that a young Muslim has been at a fix, and the teachings and activities of the leaders of his community, either past or present, have been no indicator to any easy solution. The old and past leaders like Shaukat Hind, Abdur Rasul, Sayani, Mohamed Ali, Ali Imam and Ansari are no good examples if the present day leaders are to be credited with common sense and intelligence. Even present day leaders like Jinnah, Shaukat Ali, Fazlul Huq, Hasrat Mohani are no clear pointer to any definite direction. All of them had one sort of politics during their young age and have had quite a different sort of politics in their old age. Mr Jinnah who as an ardent Congressite nationalist in the year 1916 refused to preside over the Lucknow Conference of the All-India Muslim League on the ground that it was a communal organization, is to-day in the ripe old age running at an extraordinary speed from one end of India to the other with the most ardent appeal to the Indian Muslims to organise themselves on communal lines. Similar is the case, though with divergent degrees, with almost all the active Muslim political leaders with the honourable exception of a very few. In short, very few Muslim leaders of active politics have been considerably either 'communalists' or 'nationalists' throughout their political life. A great majority of them had been, in their early life, ardent supporters of the Congress which has been practically accepted by all sections of Indians to be the political platform of national struggle, but with their growing wisdom at ripe old age, as they themselves assert, they have left the Congress in disgust for the alleged communal proclivities of its Hindu leaders. There are also some who themselves joined, and asked other Muslims to join the Congress at a considerably later stage of their life. This diagonally opposed effect of wisdom and gray hairs upon the brains of the different Muslim leaders, has created no little difficulty in the way of a young Muslim making his political choice. No doubt, there is in his young mind that natural urge for the political liberation of his motherland inflamed with youthful imagination inspired by the example of youths of other countries of the world, but forsooth, he cannot in his enthusiasm, be so foolhardy as to tread a path which his predecessor has discarded as wrong after a sad experience of a long period covering more than a quarter of a century. This has greatly bewildered the young Muslim and created in him an intellectual impasse and spiritual deadlock. Is there no way out? That is the most important question pathetically put by the young Muslim to his leaders.

Intelligentsia is the heart of the body-politic wherefrom the blood of new ideas is circulated throughout the mind and life of a particular nation or community. In India it is the lives of Gandhis and Nehrus, Tilaks and Dasses, Patels and Boses that are supplying the blood of inspiration in the minds of the younger generation so far as their political ideas are concerned. But in the present communal atmosphere of suspicion and ill-feeling these inspirations emanating from these ideal personages lose much of their appeal and effectiveness before they can reach the heart of the Muslim youth. These leaders are being characterised by the Muslim leaders as communal leaders of thought with definite anti-Muslim motives and even machinations. If these non-Muslim leaders are not to be followed, who are then there to replace them in the minds of the Muslim youth as sources of inspiration? Surely, Jinnahs and Huqs, Sikandar Hayats and Saadullahs! But where is in them that amount of self-sacrifice for a lofty ideal and a great cause, which alone can inspire awe and admiration in the imaginative mind of the Muslim youth? Will he, then, follow Azmals, Azads and Mohamed Alis? It is not possible either. They seem to have been oblivious of the separate identity of the Muslims, and they, together with those who have followed them, have been condemned as minions of the Hindus by Jinnahs and Huqs who seem to have been valiantly fighting the cause of the Indian Muslims.

(Continued on page 363)

Indian Opinion

FRIDAY, SEPTEMBER 22ND, 1939

The Fall Of Poland

WITHIN twenty days from the beginning of war Poland has fallen. It was a foregone conclusion that Poland would never be able to resist singlehanded the gigantic power of Germany. Poland fought with the faith that she had the backing of Britain and France. But she had to fight a lonely battle against a mighty force. Whilst Britain and France were, as it were, fiddling on the Western front, Poland was massacred in cold blood and the last stab in the back was dealt unawares by her immediate neighbour Soviet Russia. The world stands aghast to-day at Herr Hitler's triumph. Britain and her allies are consoling themselves by saying "well, it is your hour of triumph to-day, but we are determined to crush Hitlerism and all that it represents; and Poland, Czechoslovakia and Austria will rise again in all their glory. These words have very little meaning in the face of what is happening in Europe. If Hitlerism with all the evils that it has perpetrated, cannot be crushed out of existence with one swoop and the world has to see a bloody war with all its horrors prolonged for years, there is certainly something wrong somewhere. However evil it may be Hitlerism seems to-day, at any rate, ruling over the world and it will require a mightier power to crush it.

What we can see in Hitlerism is nothing but the recoiling of the sins of the haughty victors of the last Great War over themselves. The great ideals for which that war was waged were forgotten all too soon after victory was achieved. The Treaty of Versailles has been denounced by all sane men and can it be gainsaid that it is that, together with the betrayal of all the high ideals that were preached during the war, that has brought into being the demon of Hitlerism. The question now to be considered is how to quench the thirst of that demon.

Is real peace going to come to the world by involving it into a treacherous war prolonged for years? The world is loath to be burdened with such a war. If the Treaty of Versailles is the root of all evil would it not be saner to revise that treaty? It has quite obviously not been brought home to the world convincingly enough that Hitler is entirely wrong though his methods may be despicable. For had it been, not a single member of the British Commonwealth of Nations would have talked of adopting neutrality on such a serious occasion. On the contrary there would have been an overwhelmingly united force to crush Hitlerism out of existence.

There is no doubt that a saner and more powerful method than war is required to deal with Hitlerism. "My faith in the wise saying that what is gained by the sword will also be lost by the sword is imperishable," says Mahatma Gandhi. This applies both to Germany and to Britain and her allies. To talk of non-violence when violence is raging in its full force can have little effect. But even in violence right must in the end triumph over wrong. The victory of Britain will largely depend upon the righteousness of her cause and her sincerity and good faith in the fulfilment of the great ideals of freedom and democracy she claims to stand for. The fervent prayers of the world to-day are with fallen Poland and for the upholding of the ideals of freedom and democracy.

Unity Meeting

AS advertised elsewhere in this issue the joint meeting of the Natal Indian Congress and the Colonial Born and Settlers' Indian Association, the two organisations, which it has been decided to amalgamate into the body known as the Natal Indian Association, will be held at the Indian Sports Ground, Currie's Fountain, on October 8, at 10 a.m., to elect officials and to adopt the constitution of the new body. Those who have not enrolled themselves as members of the new body are requested to do so at the places mentioned in the advertisement.

We are glad that the time and the place of the meeting have been altered to suit the convenience of all. We earnestly hope the meeting will be successful and that we will once again be working harmoniously united in one body and speaking with one voice in the common interests of the whole Indian community.

Emergency Regulations

WE draw the reader's attention to the emergency regulations promulgated by the Union Government for the protection and safety of the State. Provision is made in these regulations to put a severe check on profiteers. We have no doubt the merchants will now think twice before they launch upon the present moment as an opportune moment to adopt the getting-rich-quick method. There are other regulations besides dealing with profiteering such as keeping the peace by not making inflamatory speeches and not resorting to any provocative action. The regulations should be properly studied and strictly adhered to by all so that no embarrassment is caused to the Authorities in these days of tension and anxiety.

POLITICS OF AN INDIAN MUSLIM

[Continued from front page

Now, therefore, an Indian Muslim youth has not got before him that clear-cut path of political life to adopt which his friend of the other community has got. He agrees with Gandhis and Nehrus that India must be made politically free. He agrees with Jinnahs and Hugs that Muslim interests should be safeguarded and Muslim position assured before political independence is to be fought for. But he agrees with none in their condemnation of each other as communalists. If Gandhis and Nehrus call upon their Muslim compatriots to join hands with them in their political struggle against the foreign imperialist, they are perfectly within their jurisdiction. If, on the other hand, Jinnahs and Hugs, as leaders of a minority community, want to be assured of their minority rights, they are also perfectly within their jurisdiction.

It is here that the Muslim youth becomes perturbed, his ideas become confused and his vision clouded. It is again here that his idealism is blurred, his keen sense of patriotism wounded and his energetic enthusiasm damped. His inferiority complex due to his minority position and educational and economic backwardness, his sad experiences of bitter disappointments, his loneliness accompanied with positive want of sympathy from his brethren of the majority community in every field of activities, his ostracical exclusion by the rigid and superstitious social conventions of the majority community appearing to his inferiority-complexed mind as hatred and contempt, his unjust exclusion from employments as a result of nepotism and favouritism, natural children of officialdom and clerkocracy, appearing, not without reason, to his aggrieved mind to be communalism pure and simple, all these go to solidify the thin shoots of doubts and suspicions into one hard rock of distrust against the sense of justice in the members of the majority community. It is here that the Muslim youth becomes convinced of the truth and correctness of Mr. Jinnah's reading of the Hindu mind. Now, if Mr. Jinnah's diagnosis is correct, why not his prescription of the remedy—so argues the Muslim youth within his mind.

But is that really so? It is this apparent truism that the Muslim youth has got to examine. We concede, as is, as he always has been in the past, faced with great difficulty in making his political choice, but never before in his life, has he been faced with two clear-cut alternatives as he has been at the present moment. It is high time that he should either join the ideology of the Muslim League and organize themselves on communal basis, or in the alternative give up the idea of communal organizations and join the national platform and work shoulder-to-shoulder with his compatriots of other communities in the task of building up the political destiny and economic structure of his great nation. In either case, he has, of course, got to give first consideration to the question of an honourable and prosperous existence of his own great community. He has got most calmly and dispassionately to consider as to which of these two alternatives will be more conducive to the well-being of his community accompanied with, let us say, if possible, the political and economic liberation of his country. Let us examine Mr. Jinnah's theory first.

Now, according to Mr. Jinnah's theory Indian Muslims have got to organize themselves on communal lines into one compact body. But it is not physically possible and practicable to bring all the eight crores of Muslims into the fold of one organization not unlike any other community of the world. Like other communities, the Muslim community also has got its own black sheeps. Mr. Jinnah knows it and admits it. So [illegible] say: let the best elements in the Muslim community be united under the banner of the Muslim League as the best elements in the Hindu community have done under the banner of the Congress. When, in this way, both the communities will have been organized in their respective house let these well-organized communities in their turn be federated into one great Indian nation to fight against the foreign imperialist.

Now, let us calmly examine the correctness of or otherwise of Mr. Jinnah's political conclusion. His theory apparently presumes that all the best elements in a particular religious denomination, who belong to that denomination either by accident of birth or by the factum of choice most of necessity, also hold the same political opinion either with regard to the form of Government and structure of society or with regard to the method of attaining them. In other words, it presumes that all the good Mussalmans believe collectively either in the independent or in the dominion or in the protectorate state of India, it also presumes that all the good Mussalmans collectively believe either in a nationalistic or in a communistic state in India, still also it presumes that all the good Muslims collectively believe in the same method, either violent or non-violent, constitutional or unconstitutional, of attaining that political status. These are presumptions preposterous enough, on the face of them, to be dismissed straightaway, for two honest and good Muslims, equally strong in their belief in all the teachings of Islam, may, and generally do, honestly differ in their political outlooks and ideologies. This is exactly what is happening at present with regard to the political ideologies of Mr. Jinnah himself and Maulana Abul Kalam Azad. In spite of both of them being good and honest Muslims they are differing like poles asunder in their political outlooks and ideologies both with regard to the goal and the method of attaining that goal. Exactly as it has been the case between Mr. Jinnah and his great and illustrious namesake Maulana Mohamed Ali. This has been the honest difference between Ghazi Anwar Pasha on the one hand and Ghazi Mustafa Kamal Ataturk on the other; Zaghlul Pasha on the one hand and Tewfiq Pasha on the other; Nahas Pasha on the one hand and Aleber Pasha on the other; Sultan Ibn Saud on the one hand and Sharif Hussain on the other; Reza Shah Pahlavi on the one hand and Ahmad Shah on the other, and so on and so forth.

In short, there shall always be honest and fundamental difference of opinion on political issues between good and honest Muslims themselves [illegible] even if we disregard the existence of cowards, weaklings [illegible] and crooks [illegible] there. [illegible] politically [illegible] Mussalman in India on the one and the same platform in the same political organization, because a political organisation means and implies and presupposes identity, not only of the political object but also of the method and means of achieving that object. Hence, two good and honest Muslims can honestly differ and that also too fundamentally to accommodate each other as much as a good and honest Hindu like Mr. Srinivasa Sastri can fundamentally differ from another good and

Our Special Annual Number

OUR Special Annual Number will be published this year as usual during the Deepavali festivals. Readers are requested to send articles of interest, poems, topical cartoons, pictures etc., which will be much appreciated. Those who wish to send advertisements for the Special Number are requested to send them before Oct. 15 together with their cheque. The advertisement rates are as follows: Full page £5, half page £2 10s, quarter page £1 5s.

Editor "INDIAN OPINION."

honest Hindu like Mahatma Gandhi. It was for no other reason than this that good and honest Mussalmans like Maulana Zafarali Khan and Maulana Hasrat Mohani have been compelled to resign, and another good and honest Muslim like Sir Wazir Hasan has been driven out from the Muslim League. Herein, therefore, Mr. Jinnah's theory is based upon an entirely wrong hypothesis.

There is another weak spot in Mr. Jinnah's theory of communal organisation of the Mussalmans. His clarion call to the Muslims to unite is also a clarion call to the Hindus to do the same thing. Mr. Jinnah would not, perhaps, object to the Hindus organising themselves.

But why this unity of the Muslims in the one camp and of the Hindus in quite a different one? Why can't the Hindus and the Muslims unite in one and the same camp as the Congress wants them to do. Evidently this organisation of the two communities in two different camps does not mean and imply that they are doing it as against the foreign imperialist. Communalist leaders frankly admit that the fundamental difference that is keeping the two communities apart cannot be obviated, and disputes between them cannot be settled, unless and until they are first organised in two different communal camps. This is rather a serious implication ominous enough to indicate a dark age in the political future of India. It simply implies that civil war is indispensable to bring the two communities to the realisation of each other's strength which is necessary to make them admit and recognise each other's rights and privileges. As an astute politician, Mr. Jinnah cannot seriously mean this, for it is the Muslims that will be injured most as a result of a civil war, and to posterity he will be regarded as the worst enemy of the Indian Muslims who will have been responsible for bringing about such a war. Yet it is precisely what Mr. Jinnah's political theory means and implies and his recent activities and propaganda are, at a breakneck speed, leading us to. Needless to add, that the same is the fundamental defect with the political theories of Dr. Moonje and Bhai Parmanda of the Hindu Sava. We need not, however, pursue it further as we are primarily concerned here with the question of the organisation of the Indian Muslims.

(To be continued)

EMERGENCY REGULATIONS

FOR THE SAFETY OF THE STATE

FAR-REACHING regulations "for the safety of the State" as the present emergency are proclaimed in a *Government Gazette Extraordinary* dated September 14. The regulations are to apply to the whole of the Union and the mandated territory of South West Africa. For purposes of administration South West Africa will be considered part of the Union.

Supplies Board

The regulations provide, first, for the establishment by the Minister of Commerce and Industries of a National Supplies Control Board, which may call for information from all manufacturers, wholesalers and retailers. The Board will consist of the Chairman of the Board of Trade and Industries, the Secretary for Commerce and Industries, the Chairman of the Union Tender Board, the Secretary for Defence, the Secretary for Agriculture and any other member nominated by the Minister. The Board may also appoint inspectors to examine the books of commercial firms.

On the recommendation of the Board the Minister may fix prices, prohibit the purchase, sale or exchange of certain goods, limit the supply or exports and control supplies.

Searching Suspects

The premises of anyone suspected of hoarding—that is, acquiring more goods than he would have acquired had not a state of emergency existed—may be searched by inspectors. Anyone found to be hoarding may be forced to sell his surplus goods to a third person at the price he himself paid for them.

Under the heading of "profiteering," the regulations define "an unjust profit" as one exceeding that included in the highest market price at any particular place and date after August 31 last. The Board itself may determine what "the highest market price" was, or is. Profiteers will be liable to a fine of £500, or two years imprisonment, or both.

Refund Of "Unjust Profit"

In addition to the penalty imposed by the Courts the profiteer, if caught will have to refund to the purchaser concerned twice the amount of the "unjust profit."

If he refuses he will be imprisoned until he complies. Goods made in the Union and of entirely South African material as well as securities sold through a recognised stockbroker are exempt from the profiteering regulation.

The proclamation also provides for the requisitioning of the goods or land needed by the State. On the recommendation of the Board any Minister of the Crown may take possession of the goods if necessary, if the owner refuses to sell or lease them at a reasonable rate. After requisition the owner will be paid reasonably and will be compensated for any damage to his property. Ships registered abroad are exempt.

Goods For Government

Manufacturers may also be called upon to make and deliver goods within a specified time for Government use at a price fixed by the Board.

Anyone who, without proper authority sends money or goods to an enemy country, or carries on business transactions with the enemy, will be guilty of an offence. Anyone owing money to or holding money for an enemy subject must notify the Secretary for Finance in writing. The Minister of Finance may then order a debtor to pay the debt to the Treasury, and may use it to pay the claim of the enemy creditor.

The Minister of defence is empowered for the purpose of the regulations, to appoint a chief control officer for the Union and a control officer for any defined area.

Control Officers

The chief control officer or the control officer for any area may prohibit the holding in that area of any gathering or procession of more than 20 persons. This will not apply, however, in the case of a gathering held exclusively for the purpose of divine worship in a building ordinarily used for such worship, or for the purpose of instruction imparted under any law, in the case of a funeral or a cremation, a meeting of the members of a statutory body held exclusively for the purpose of transacting any business of that body, a gathering held exclusively for the purpose of a public auction sale, or a game, or race, athletic competition, theatrical or cinematographic entertainment, or a concert, or, lastly, in the case of a gathering held exclusively for the purpose of a wedding.

Anyone who attends a gathering, or takes part in a procession which has been prohibited, will be guilty of an offence unless it is proved that he did not know and could not reasonably be expected to know that it was prohibited, or that he did not take part in it voluntarily.

Sale Of Liquor

The chief control officer or the control officer for any area will be allowed to prohibit the sale or supply of any intoxicating liquor in a defined area or in defined premises to any particular person or specified class of persons at any specified time. Anyone contravening a prohibition will be guilty of an offence.

Public Utterances

No one will be allowed to publish in print, or make at a gathering held at at any place to which the public has access, or at any gathering at which more than 20 people are present, any statement calculated to subvert the authority of the Government or the legislature, to incite the public or any section of it, to resist or oppose the Government or any Minister, official or member of the forces in connection with any measure adopted in pursuance of the regulations, or any other measure relating to the state of emergency, or aggravate feelings of hostility in the public or any section of it, or any person or class of persons towards any other section of the public or any person or class of persons in the Union, or to cause panic or alarm among the public or a section of the public. Anyone contravening these provisions will be guilty of an offence.

The Minister of Defence, the chief control officer or a control officer will be allowed by means of conspicuously displayed notices to prohibit any unauthorised persons from entering any defined areas.

Leaving The Union

The Minister is empowered also to prohibit any person from leaving the Union except on official business, unless he has been authorised to do so. The Minister, the chief control officer or a commissioned officer in any one of the forces may cause to be arrested, with or without warrant or other order of arrest, any person whose detention is in his opinion desirable in the interest of the State or the person's own interest.

The arrested person must be brought to a designated place of detention as soon as possible. The Minister or the chief control officer may designate places of detention and may order people arrested to be detained there for any period they decide, releasing them conditionally or unconditionally as they think fit.

Punishment For Offences

A person convicted of an offence under the regulations other than profiteering will be liable to a fine not exceeding £100 or to imprisonment for not more than a year, or to both.

Any member of any of the forces may arrest a person whom he sees committing an offence under the regulations.

HABIB AJMI—THE MISER

By
AGA SYED IBRAHIM DARGA
In "Prabuddha Bharata"

HABIB AJMI was a spiritual sage about whom a great Sufi writes, "He was the lord of Truth the cleaner of the mirror of Oneness, the mine of extraordinary courage and force of conviction, Khilwat Nashin (one who sits away from men), and the Kaba of a repentant heart." Numberless miracles are attributed to his great powers got by hard and devoted Tapasya. The story of his conversion is indeed touching and would throw a great light on the mysteries of the human heart that opens to faith and love.

Habib Ajmi was a strong man in his youth and a money-lender of the town of Basra. He was a Mahamedan, yet he took interest on the money he lent out to the poor. Not only that, he was noted for his cruel exactions and ill-treatment of those who could not pay interest regularly. He used to go out daily to collect his dues of interest and if his debtor could not pay he demanded from him his expenses of the trip, and with this money he returned home at night and bought the necessities of his family. As he put all his money into business he lived very poorly, almost like a beggar.

One day he called at the house of a poor woman living at a distance. Her husband was not at home and the wife wept and pleaded to him to let her go, for she had practically nothing in the house to give him. At last he got from her the head of a goat which she had kept for the nocturnal meal and returned with it to his house and asked his wife to cook it. The wife answered, "You have brought meat but there is no bread and not a bit of firewood in the house for the fire. So Habib went out again and from another woman brought firewood and some bread for his dinner. The wife was a kind-hearted woman and always reproached him for living on interest which is strictly prohibited in Islam. She told him to fear God and think of the coming day (i.e., of the Day of Judgment), when he and she will be answerable before God for what they are doing. After her usual lectures and reproaches she went to the kitchen to cook the meat. Shortly after, a beggar called at his door and said that he was starving. Habib threatened him and sent him away saying as a joke, "If I give you anything now I myself will turn a fakir." He then asked his wife to serve the meal and when the wife uncovered the boiling pot of the 'nahari' she found to her astonishment that it had turned into blood. The wife was frightened and shouted to her husband, "See what your miserliness and sins have brought on us!" When Habib saw it he felt a fire burning in his heart. The faith in God seized his entire being. He wept and prayed for forgiveness and early next morning went out with the intention to call on his debtors. He decided not to realise from them the arrears of interest or to take interest any more. Yet he had in his mind the desire to take back the money he had lent out. It was Friday and some children were playing in the street. Seeing Habib coming they shouted, "There comes Habib, the miser! Get out of his way lest his shadow should fall on us." Hearing this he felt hurt and his heart was touched. In a troubled state of mind he took the way to the house of a Sufi sage Hasan Basari and sat amidst the devotees to whom he was lecturing at the time. It so happened that the theme of the day's address was just what Habib was pondering on since the night. The words pierced his heart and he once more wept and falling on the ground begged for forgiveness once again and returned home with a lighter heart. On the way he met a fisherman who, seeing him, made way for him. Habib replied, "Don't make way for me, it is I who should run from you lest the cursed shadow of such a foul sinner as myself should fall on thee and pollute thee." On nearing his house he met the same children once again but to his surprise they shouted playfully this time, "Move from the path of the great sage, lest our dust should fall on his holy person and make sinners of us." He cried, "O God, Thou hast accepted my repentance. Not only that, but in Thy great mercy Thou hast revealed it to me through the hearts of these children. If this is the reward of one day's repentance what would Thou not give for a life of Piety and Love?" Then on reaching home he gathered all his debtors and asked them not to think of returning their debts any more, and calling them inside he asked everybody to take away what he had deposited as surety with him. After they had all gone a man came and demanded from him his surety, and to him Habib gave his own cloak. To a female claimant, he gave his wife's cloth and by the end of the day the husband and wife were left penniless and half-naked in the house. Next they left the house too and shifted

to a little cottage by the side of the river Euphrates. The wife as usual stayed at home all the day and Habib went out in search of work. He found that he had no more heart left for the work and his feet dragged him to the abode of Hassim Basari where he spent the whole day praying or hearing to the inspiring sermons of the sage. One day his wife informed him that the last pie had been spent and if he did not find work they would have to starve. Next day too he went to the sage and learnt holy practices, and on returning home he replied to his wife, "To day I have found work but the master is so kind and generous that I cannot demand anything from him out of sheer shame. He himself said, 'When the time comes I will give you your wages abundantly.'" Some days after, to silence his wife, he said, "My master says that he pays on the tenth day only." On the tenth day he was returning empty-handed as usual and nearing his house he felt ashamed to enter it. But to his surprise he felt the flavour of some cooking going on inside, and on his entering, his wife told him, "Who is this good and generous master whom you serve? See he has sent all those things to day as you were for the last days and sent word that if you work after he will increase the wages." He saw that there was money as well as grain and other things, and he felt such a warmth that tears came to his eyes. Habib thus lit to himself, "I a sinner for ten days' work is rewarded with all this Grace, what will God not give to one who gives his whole heart to Him?" Saying this, he renounced the world for ever and with utter concentration absorbed himself in his spiritual pursuits, and in the end on account of countless mercies of God he got his realisation and became one of the sages of his time.

In his later life Habib-i-Ajmi, as he was called, is supposed to have performed many miracles. I mention some of them, which are believable as illustrations.

One day Hasan Basari came to hide himself in his house when pursued by the king's officers. He hid him in his prayer room. In the meantime the pursuers too arrived and asked, "Where is Hasan?" Habib replied, "In my prayer room." They rushed inside and not seeing him there came out and said to him, "You people are not treated unjustly by the king, for you deserve it. See, you told a lie." He replied, "I spoke the truth." They went in again and, not seeing him this time too, rushed onward elsewhere. When Khwaja Hasan Basari came out, he said, "You did not even care to protect your master, and told them where I was; why, couldn't you keep silent?" Habib replied, "It was my truth that saved you. I was praying all the time, 'O God, I leave Hasan to Thee to protect him.' That is why they could not see you. Had I told a lie we both would have been captives now."

One day Hasan Basari came to meet Habib and seeing that he was engaged in his prayers he too stood behind him but he found that his pronunciation was not correct. As he did not like the "words of God" to be uttered in a way he stepped aside and said his prayers separately. That night Hasan Basari saw a dream in which God told him, "You got my grace but did not value it." Hasan Basari asked, "How, O Lord!" Then God said, "Habib's one Namaz is equal to all your life-long prayers. It was our grace that you prayed behind him but not valuing the correctness of his heart you looked only to the correctness of speech and moved aside."

Habib Ajmi, as his name signifies, was from Ajam and could not understand the Quoran when read before him, yet he wept with devotion on hearing its words. One day some people asked him, "How can you be a sage when you cannot understand the Quoran?" Just then they heard a voice which said, "True he is Ajmi (i.e. deaf), but he is Habib (i.e. friend."]

The biographer ends the story with this couplet:

"Anan keh khak ra ba nazar keemya kunand
Aya boad keh gochaie chashmat barm kunand".

Those who turn dust into keemya by a mere look
May they turn a corner of their eye to me.

Things In General

New Indian School At Mayville

COLONEL T. H. BLEW, V.C., performed the opening ceremony last Sunday of a school for Indian children at South Road, Mayville, Durban, which has been built at a cost of £1,600 by Messrs. Ahoobaker Moosa, Abdulla Moosa and Ismail Moosa in memory of their late father, Mr. Moosa Hajee Cassim. Colonel Blew, praising the work of the donors, said they were doing something to make the memory of their father live and at the same time assisting in the upliftment of their own people. "I hope," he went on, "that the trustees will endeavour to encourage agricultural education. The people who hold the land rule the country. The Indians in their own country are not to be agriculturists. The Indian's hoes should not be strange to his black coat and the white shirt of the office worker but should keep to the land". Another lesson he commended was to learn the history of the land of their origin—India. But they should not forget the land of their adoption, to which they also owed responsibilities. Indians at the moment had no say on what such responsibilities should be, but he believed that the time would come when the Indians in Natal would sit in deliberation on issues that decided what their own position as well as that of various sections of the community should be. The Mayor, Mr. Fleming Johnston, referred to the school as another milestone in the progress of the Indian community. "The day is not far distant," he said, "that the Indians will get the same facilities for education as the Europeans are getting. It is their due." Among other speakers were Messrs. E. M. Paruk, A. I. Kajee, O. H. A. Jhavert, Moulvi A. Karrim and V. Lawrence. Mr. Abdulla Moosa replied for the donors. The Mayor and Colonel Blew were garlanded and a bouquet was presented to the Mayoress. Mrs. Cyron. The Deputy Mayor, Mr. J. Pyle and the Deputy Mayoress, Mrs. Gibling were also present.

Defence Department's Instructions

In the course of a statement issued for general guidance the Department of Defence states:—At the present time there is no need for anyone, other than those whose services are being used now, to do more than carry on with their normal occupations and activities. The Department will make it known when the active services of other people and organisations is required. It is advisable, however, that those who belong to organisations whose services may be required some time should continue to keep themselves fully prepared, and continue such training as they may have undertaken. The best way to help South Africa, and to help the cause of the Allies in war, is to continue the ordinary life of the country as far as possible, and to be prepared to defend our own borders. The Government can assure all those who are so willing to give their services that those services will be used when need arises.

Appeal To Stop Profiteering

The Ladysmith Branch of the Natal Indian Congress has issued the following appeal:—"We appeal to all Indian storekeepers in Ladysmith and district to cease profiteering in commodities used

by the poorer class of Indians. It has come to our notice that certain Indian storekeepers have unnecessarily increased their prices on Indian foodstuffs out of all proportion to cost and it is to these we appeal, in the name of humanity, to work on as small a profit as possible, so that the effect of the war will bear as lightly as possible on the poorer section of our community."

Muslim League's Sympathy For Allies

A Reuter's message from New Delhi states a resolution expressing sympathy with Britain, France and Poland and condemning unprovoked aggression has been passed by the Working Committee of the Muslim League. Strange to say nothing is reported yet about the attitude of the Congress in this connection.

Aga Khan Offers His Services

H. H. the Aga Khan in addition to appealing to his followers to give unlimited service to the cause for which Great Britain is fighting, has placed his own services as in 1914 entirely at the Government of India's disposal. The Secretary of State for India has expressed his great appreciation of the offer.

Blue Labels On Air Mail Post

The Post Office officially advises the public to use blue airmail labels and airmail postage on letters intended to reach the Western Province and Transvaal in the shortest possible time. For the guidance of the public the following times within which letters will travel by air to Johannesburg and Capetown are given.

To Johannesburg: After 6 p.m. Tuesday until 12.30 p.m. Wednesday, and after 6 p.m. Friday until 12.30 p.m. Saturday.

To Western Province: After 6 p.m. Saturday until 6 a.m. Tuesday and after 1 p.m. Wednesday until 6 a.m. Friday.

Letters posted outside these times may safely bear surface postage and will reach their destinations by the quickest available trains. For letters to Port Elizabeth and the Eastern Provinces the times for airmail postage are: After 6 p.m. Saturday to 8 p.m. Tuesday, and after 6 p.m. Tuesday until 6 a.m. Friday.

Non-European United Front

The following statement is issued by the Provisional Committee of the Non-European United Front of Natal:—"The questions raised by the seven members who recently tendered their resignations were fully discussed and deliberated upon, at a meeting held on the 14th September, 1939, and as a result, a satisfactory and amicable settlement has been arrived at and the seven members have withdrawn their resignations. The Committee henceforth will carry on its work in a spirit of unity and goodwill and shall use all its energy and resources in making the convention of a Provincial Conference a possibility in the immediate future."

Pinetown Indians Honour Magistrate

A farewell reception presided over by Mr. M. G. Pandin was accorded to Assistant Magistrate Mr. F. Driesselmann, of Pinetown, by the Indian residents of Pinetown and district. Mr. Driesselmann, who is being transferred on promotion to the Cape Province, was presented with a token in appreciation of his interest in the welfare of the Indians of the district.

NOTICE

Amalgamation Of The Natal Indian Congress AND THE Colonial Born And Settlers Indian Association UNDER THE NAME OF Natal Indian Association.

A joint meeting of the members of the above organisations together with the newly enrolled members will be held on the Indian Recreation Grounds, Currie's Fountain, Durban, on Sunday, October 8, 1939, at 10.30 a.m.

BUSINESS:

(1) Adoption of Constitution of the Natal Indian Association as approved by both the organisations.
(2) Election of Officials.

N.B.—Any Indian who is not a member of either of the above organisations may become a member of the amalgamated body, the Natal Indian Association, by enrolling as a member of such organisation subject to payment of a subscription of 1/- with such enrolment, with Mr. A. Christopher, Baker Street, Durban, or with Mr. V. S. C. Pather, Foundry Lane, Durban.

SORABJEE RUSTOMJEE,
President

ASHWIN CHOWDHRY,
A. E. SEWRAJ,
Jt. hon. Secretaries

KOOPIE MUNSAMY,
P. D. HARIDAYAL,
Jt. hon. Treasurers

Natal Indian Congress

A. CHRISTOPHER,
President.

S. L. SINGH
P. R. PATHER
D. S. CHETTY
Jt. hon. Secretaries.

P. G. NAICKER,
M. JOHN,
Jt. hon. Treasurers

C. B. & S. I. Association.

The Sporting World

By "Rambler"

Mr. Ramnath Biswas

MR. RAMNATH BISWAS, who is touring the world on a push bicycle and recently visited South Africa, having visited England, has reached the United States of America where he proposes to stay for six months. In a letter to Mr. R. Mahabeer of Springfield, Durban, Mr. Biswas sends greetings to his many friends in the Union and wishes to thank them for the kind hospitality they had shown to him.

Sam China Cup Tournament

The Natal Indian football team for the Sam China Cup tournament at Capetown left Durban by train last Tuesday evening at 8.5. The following is the team:—C. N. Chetty (Maritzburg), G. V. Naidoo (Kop River), Hariparsad (Maritzburg), O. P. Francis (Mayville), M. Kista Naicker (South Coast), Ahmed Khan (Mayville), S. Nadan Padmaloo (Durban), R. Subban (Durban), P. Govindsamy (Maritzburg), Patrick Nulliah (South Coast), D. Rajoo Pillay (Durban, captain), S. Govindsamy (South Coast), Leslie Vindan (Durban Sunday League), R. Manickam (Maritzburg), L. P. Singh (Durban). Joint managers, Messrs M. John and A. Booklee.

North Coast Indian Schools' Eleven-A-Side Tournament

The first eleven-a-side football tournament organised by the headmaster and staff of the Mt. Edgecombe Government Indian School was held at the Natal Estates Recreation Grounds on Sunday, September 10. Mr. W. A. Campbell, the Director of the Natal Estates Ltd., presented to the winners, Mt. Edgecombe Government Indian School and the runners-up, Oakford Priory Government-Aided Indian School, the trophies donated by Lady Campbell and Dwarkin Maharaj respectively.

Tennis Match

A return match was played between Pomeroy Indian Tennis Club and Dundee Indian Tennis Club on Sunday, September 10, at Dundee. The Dundee Club consisted of some experienced players, among them being I. M. Ayob and R. R. Singh. In spite of their experience the Dundee team lost to Pomeroy by 35 games. The following represented Pomeroy: H. Boodhoo, P. Boodhoo, R. Munesar, C. Ramdeen, T. S. Singh and V. S. Pillay.

The Hindu Sporting Club

The twelfth annual general meeting of the Hindu Cricket Club (Johannesburg) was held on Sunday, September 3, at the Gandhi Bharat Vidyalaya. The following office bearers were elected for the new season:—Patrons: Dr. Y. M. Dadoo, Messrs. Tolkambhai Naranbhai, Vallabhbhai Bhagabhai, Kanjeebhai Bhanabhai and Parabhram Brijlal; chairman: Mr. Govindjee Chhiba; vice-chairman: Mr. Dahyabhai Khoosal; joint hon. secretaries: Messrs. Kalidas Chhiba and Mooriee Sukha; hon. treasurer: Mr. Chhotubhai Chhiba; hon. auditor: Mr. G. P. Navaria; captain: Mr. Govindjee Chhiba; vice-captain: Mr. M. L. Patel; manager: Mr. Dayaljee Bhikhabhai; committee: Messrs. Jayanty Parekh, Dayaljee Morar, M. L. Patel, Lalbhai Vallabh and Kewalram Khoosal.

Lichtenburg Ottoman Cricket Club

The officials and members of the Lichtenburg Ottoman Cricket Club wish to convey to the officials and members of the Potchefstroom Indian Cricket Club, their heartfelt sympathy in the sad and unfortunate mishap which overtook the latter's team which was travelling over to Lichtenburg on September 10 to play a friendly match, and pray for their speedy recovery.

BHULABHAI DESAI

HIS SPEECHES

Published in book form. Of particular interest to students of Politics, Law, Economics and Commerce.

The Book contains the great leader's lectures on these and other subjects of national interest.

Price: 8s.

Please write to:

"INDIAN OPINION"

Phoenix, Natal.

Dannhauser Indian Cricket Club

The fifth annual general meeting of the above club was held at the Indian School, Dannhauser. The following officials were elected for the ensuing season: Patrons: Dr. T. G. Campbell, Dr. Friedman, Messrs. A. Ross, S. O. Vawda and Sheik Kadar; president: Mr. S. Bhawoni; vice-presidents: Messrs. D. K. Mistry, Joe Maharaj, R. Loganathan, P. Phillips, Sheik Emam, S. A. G-floor and H. M. Vawda; hon. secretary: Mr. A. Lobster; asst. secretary: Mr. K. Murgan; treasurer: Mr. N. E. Vawda; captain: Mr. K. Naidoo; vice-captain: Mr. Percy Vergnan; auditor: Mr. Y. A. Dawjee; committee: Messrs. A. Gulfoor and D. S. Maharaj; delegates to the N.N.I.C.U.: Messrs. S. Sadanandan, R. Loganathan and S. Bhawani.

Non-European Boxers' Request

As a result of requests made by local non-European boxers, the Provincial Sporting Club (Natal) is contemplating holding a big boxing tournament in the Durban City Hall at the end of this month. The proceeds will be devoted to a war fund.

Durban Indian Surf Life Saving Club

The sixth annual general meeting of the Durban Indian Surf Life Saving Club was held on Thursday, September 14. The secretary, in his report, stated that a new bungalow was placed at the disposal of the club by the City Council. That after repeated requests by the club, a shower was installed at the beach for the use of the members and bathers and that the Council has responded to the club's appeal for free costumes. The members will now get free costumes every year. A club house at the beach is the next request the City Council has to decide upon. The number of rescues last year was 11, a decrease of 14 as compared with that of the previous year. The club has also started as part of its activities, physical training classes. This is part of the Physical Education Scheme launched by the Union Government. The following office-bearers were elected for the ensuing year: Patron: Sir R. Rama Rau; hon. life vice-presidents: Messrs. T. M. Naicker and V. S. C. Pather; president: Mr. A. S. Kajee; vice-presidents: Messrs. A. C. Chetty, S. S. Pillay and H. Kisoon; hon. secretary: Mr. C. N. Pather; hon. treasurer: Mr. Ramon Patel; captain: Mr. A. A. S. Ephrahim; vice-captain: Mr. B. B. Singh; hon. swimming instructor: Mr. R. R. Singh; physical culture instructor: Mr. Gordon Patel; boxing instructor: Mr. Benny Singh; committee members: Messrs. Veeranah, Athmaram and R. S. M. Nadar; publicity officer: Mr. Reddy; hon. auditor: Mr. C. J. Pather; hon. medical adviser: Dr. G. M. Naicker; hon. members: Messrs. D. Valjee, A. P. Singh, Sookdew Singh, B. M. Patel, S. Rustomjee, R. Bodasingh, M. E. Emamally, Cassie, M. R. Varma, A. V. Veerasamy, Ramlall Singh, M. A. Motala, J. Rustomjee, M. C. Varman, J. W. Godfrey, S. J. Randeria, T. S. Chetty, A. Christopher, P. M. Chetty, G. A. Butler, A. H. G. Moosa, R. Veera Naidoo, John Subrayal, Pavala R. Pather, M. N. Bhoola, P. Hargovan, V. N. Mahomed and A. I. Kajee.

The above club intends holding a monster display in physical culture during November. There will be two competitions, one for the physical culture clubs and the other for all Indian physical culturists with the best developed body. These competitions are open to all physical culture clubs and physical culturists in Natal. Clubs wishing to take part are kindly requested to write to the Hon. Secretary, 15, Foundry Lane, Durban, for further particulars.

Books for Sale.

The Story of Ramayana .. .. .. 6d.

J. C. BOSE.—His discoveries and writings with biographical sketch and portrait .. .. .. 4s.

ESSAYS ON INDIAN ECONOMY.—By Mahadev Govind Ranade. Price .. 4s 6d.

ESSAYS ON INDIAN ART, INDUSTRY AND EDUCATION.—By E. B. Havell. Price 3s.

INDIAN INDUSTRIAL AND ECONOMIC PROBLEMS.—By V. M. Kale, M.A. Price 4s.

From: *The Manager,*
'Indian Opinion'
Phoenix, Natal.

Congress Jubilee Albums

An artistic Jubilee Album containing the photos of all Congress Presidents from 1885 to 1935. The pictures have been done in three colours with smart decorative borders. The best available pictures of the Congress Presidents have been chosen for the colour printing.

Price: 2s. 6d.

To Be Had From:—
"Indian Opinion"
Phoenix, Natal.

Golden Number

OF

"INDIAN OPINION"

SOUVENIR OF THE

Passive Resistance Movement

1906 1914.

Price : Two Shillings.

to be had from:—

Indian Opinion,

Phoenix, Natal.

અમારાં નવાં પુસ્તકો

નીચેના પુસ્તકો આજ સુધી કરેલા મહીનાના લેખકોના છે. દુનેમાં પુસ્તકો સુંદર છતાં જ્ઞાનપૂર્ણ અને સારા લેખકોના વાંચવા જોઇએ. જેથી આપણા જ્ઞાનમાં વધારો થાય અને આપણું ચારિત્ર ઘડાય. એ દૃષ્ટિએ આપણે ધ્યાન માં રાખી અમે પુસ્તકો મંગાવીએ છીએ. દુરેક સાહિત્ય જ્ઞાનમાં વધારો કરે છે.

રાષ્ટ્રીય સાહિત્ય

આપવાણી મહાણી	૩	૦
,, ,, બીજો ભાગ	૩	૬
ગોપાલ બિહારી	૧	૦
બારી કેળવણી (ગાંધીજી)	૪	૦
ગોળમેજીમાં ગાંધીજી	૨	૦
મારી કુવન કથા (પં. સા. નેહરુ)	૧૨	૧
ખરે મજુરી કરનારાઓને (રાજગોપ)	૨	૦
ગ્રેમ ઘરની મ. રા. ગ્રેબાણાચારી	૨	૦
ખરે કરીયું શું? (રાજગોપ)	૨	૬
,, ,, ,, ઉપરાંત ,,	૨	૬
ચરખાદીના ચીરે (બારી વિશે જ્ઞાન)	૧	૬
ધર્મ સંકટમાં (ગાંધીજીના જવાબો વિદેશના વિષયો અને લેખો)	૧	૬
નવરોજ બારાણ	૧	૩
નીલકાયને માર્ગે (ગાંધીજી)	૨	૦
પરદેશી કાપડની સાથે હરીફાઇ	૨	૬
બાપુ પ્રાર્થના (ગાંધીજી)	૨	૬
બ્રેડફોર્ડમાં ને બાજી વાતો	૧	૬
મહાત્માના પ્રસંગો (૫૦ પ્રસંગોના ફોટા છે. ભરેલો)	૨	૦
મહાત્મા ગાંધીજી વિષે શું (લેખો અને બાબતોનો સંગ્રહ)	૧	૦
મહાત્મા ગાંધીજી (સ્મરણો)	૦	૬
રાષ્ટ્રપિતા બાપુજી	૧	૧
રાષ્ટ્રીય સંગીત ગાયન	૧	૬
વસુંધરાના (ગાંધીજી)	૩	૦
સત્યાગ્રહની બારબાંવા	૪	૬
સ્વરાજ સમાજ	૨	૦
આજનું હિંદુસ્તાન	૪	૬
અહિંસા ગાંધીજી	૩	૬
આજની દુનિયા (ડો. કુરની આતનો પ્રતીકાલ) આગ ૧-૨	૫	૬
આપણે દુખમાંના લેખો	૫	૬
આપણી મતલબ	૩	૧
ગો સેવા	૨	૬

બાળકોને સાહિત્ય

બોલતું બાળગત (ગેર પુસ્તકો)	૧૨	૧
ચંદ્રકાંત બાગ ૨ જો	૭	૦
ભાંતર કથાઓ બાળકોને ગુજરાતી વાંચો	૧	૬
બાળબારી મહાન દેશભક્તોનું છ. ચ. ૨	૦	
બાળના બાળના બાગ બાળનો ચોથો	૪	૬
બાળમાર્ગદર્શન	૧	૦
બાળકોના બોધ વચનો	૨	૦
મહાવીર કરાજુ (શાંત સંદીતાવળું ગીત ગીતા નમા શીખવીલાયલ ઘણી ચા.	૧	૦
મંગળ પ્રભાત (ગાંધીજીએ ૧૧ નીતમોના કરેલા અર્થો)	૧	૦
બાળવીર મહાનદજી	૨	૬
બાંગીત સંકુતલા	૩	૦
સતી સીતા	૧	૦
સ્વામી વિવેક સંવાદ (વિવેકાનંદ)	૧	૦
બાબતોના બાબો અને બાબોના વિચાર	૨	૬
અરવિંદ ઘોષનું તત્વજ્ઞાન (લેખમાળા)	૫	૦
બાબાસક્તિ યોગ (ગીતાનો ગાંધીજીએ કરેલો અનુવાદ)	૨	૦
ઉપનિષદ બાહાગત્ર	૪	૦

બી. રમણલાલ વકીલનાલાલ દેસાઇ કૃત

કોયલા	૭	૦
બાળ લક્ષ્મી બાગ ૩	૭	૦
,, ,, બાગ ૪	૮	૦

Manager, Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન

પુસ્તક ૩૭ મું. ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૨૨ સપ્ટેમ્બર ૧૯૩૯ અંક ૩૮.

"ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન"
શુક્રવાર, તા. ૨૨ સપ્ટેમ્બર ૧૯૩૯.

પોલેન્ડની પડતી

યુદ્ધ શરૂ થયા બાદ બીજા દિવસની અંદર પોલેન્ડની પડતી થઈ છે. જર્મનીના રાક્ષસી બળની સામે એકલે હાથે પોલેન્ડ ટકી નહિ રહી શકે એ વસ્તુ અગાઉથીજ સહુકોઈ જાણતા હતા. પોલેન્ડે પોતાની પાછળ બ્રીટન અને ફ્રાંસનો સંપૂર્ણ ટેકો રહેલો છે એ વિશ્વાસથી ઝપલાવ્યું હતું પરંતુ તેને તો તેના કરતાં અતિ વિશાળ બળની સામે એકલે હાથેજ ઝૂઝવું પડયું. બ્રીટન અને ફ્રાંસ પશ્ચિમ મોરચાપર કેમ જાણે રમત રમવા નહિ કરતા હોય તેમ કરતાં પોલેન્ડનો જર્મનોએ કટકે કટકે ઘાણ વાળી નાખ્યો અને છેલ્લો પીંડ પાકૃણનો અણુધાર્યો આ તેના નસીબનાજ પડોશી સોવીયેટ રશીયા પાસેથી આવવાનું તેના ભાગ્યમાં લખાયું હતું.

આજે જગત હર હીટલરના વિજયથી ઉછળાકૂદ બની રહ્યું છે. બ્રીટન અને તેનું મીત્રરાજ્ય એમ કહી સાંત્વન લઇ રહ્યું છે કે: "હજો, આજે ભલે વિજય મેળવવાની તારી ઘડી હોય પરંતુ અંમે હિટલરશાહી અને તેના સઘળાં અનિષ્ટોને કચડી નાખી તેનો નાશ કરી નાખવાનો દ્રઢ નિશ્ચય કરેલો છે અને પોલેન્ડ, ચેકોસ્લોવેકીયા અને ઓસ્ટ્રીયા પોતાની હતી તેના કરતાં વધારે દ્રીતીં સાથે પાછાં સ્વતંત્રતા પામશે." એ પાણીમાં કંઈ માલ નહિ ચકે. પુરાવામાં જે બની રહ્યું છે એ જોતાં આ શબ્દોનો અર્થ બહુ નથી થતો. હિટલરશાહીને તેના ઘોર અત્યાચારો પછી ફેંકજ સપાટે હસ્તિમાંથી નાબુદ નહિ કરી શકાય અને જગતને ચપો મુકીનું કારણ યુદ્ધ જેવા કરવાનું હોય તો જરૂર કયાંક પણ કંઈક ગંભીર ખોડ હોવીજ જોઇએ. હિટલરશાહી ગમે તેટલી દોષોથી ભરેલી હોય તો પણ આજે તો તે જગતપર સત્તા જમાવી બેઠેલી છે અને તેને ચગદી નાખવાને બળુંજ મહાન બળની જરૂર પડશે.

હિટલરશાહીમાં અંમે તો ગયાં મહાન વિશ્વ વિગ્રહના શ્રેષ્ઠિ વિજેતાઓ પર તેઓના પાપો કરી ચૂકેલાં જોઇએ છીએ, જે મહાન આદર્શોને માટે એ મહાન વિગ્રહ થયું હતું તે સઘળા વિજય થતાં ની સાથેજ ભુલાઈ ગયા હતા. વરસેલ્સ ની સંધીને સઘળા સમજદાર રોકોએ વખોડી કાઢેલી છે, અને એ કહેવું ખોટું નહિજ ગણાય કે, હિટલરશાહી રૂપી કાંટાનો જન્મ એ સંધી અને વિશ્વ વિગ્રહ વેળાએ કેપ્ટેશાએલા મહાન આદર્શો પ્રત્યે ની બેવફાઈનેજ આભારી છે.

આજે હવે જે પ્રશ્ન વિચારવાનો છે તે એ છે કે, એ કાંટાની તૃષા શી રીતે શાંત પાડી શકાય. જગતને ચપો મુકી ના સાંધાં યુદ્ધમાં ચગેાવીને શું ખરી શાંતી મળી શકવાની છે ખરી? જગત તેવાં યુદ્ધમાં જકડાવાને હવે કંટાળેલું છે.

જો વેરસેલ્સની સંધીજ આ તોફાનનું મુળ કારણ હોય તો તેનેજ તપાસી તેમાં ફેરફારો કરવા એ શું વધારે ડહાપણ ભરેલું નહિ ગણાય? આજે હિટલરની રીતો બાબે ગમે તેટલી તિરસ્કારયુકત હોય છતા હિટલરનીજ જીત છે એવું જગતને બાજીપુર્વક કહાવી શકાયું હોય એમ દેખીતી રીતે નથી જણાતું. જો તેમ હોત તો બ્રીટીશ સામ્રાજ્યનું એક પણ અંગ આવા કટોકટીના સમયે વટસ્થતાની વાત કરતજ નહી બલકે હિટલરશાહીનો નાશ કરવાને તેઓ એકય બળે નિશ્ચયપૂર્વક તૈયાર થયા હોત.

હિટલરશાહીનો નાશ કરવાને યુદ્ધના કરતાં વધારે કડાપણ ભરેલાં અને વધારે મજબુત બળની જરૂર જણાય છે. ગામીશ્ક ચેંબે છે કે, "જે તલવારથી મેળવ્યું હશે તે તલવારથી છીનવી લેવાશે એ મુજાવિત વિશેની મારી શ્રધ્ધા અવિચળ છે." આ વસ્તુ જર્મની તેમજ બ્રીટન અને તેના મીત્રરાજ્યોને સમાન રીતે લાગુ પડે છે. જ્યારે વાતાવરણ આખું ઘોર હિંસામય બની ગયેલું છે તેવી વેળાએ અહિંસાના ઉપદેશની વાત્યેજ કરી કીંમત હોઇ શકે. પરંતુ હિંસામાં પણ અંતે જય તો સત્યનોજ છે. બ્રીટનના વિજયનો આધાર તેના સમવાલની સત્યતાપર અને સ્વતંત્રતા અને પ્રજાતંત્રવાદ કે જે મહાન આદર્શો ને માટે તે ઉભવાનો દાવો કરે છે તેનું પાલન કરવાની તેની ઇમાનદારી—સત્ય નિષ્ઠાપર રહેલો છે. આજે જગત વિનાશ પામેલા પોલેન્ડને માટે અને સ્વતંત્રતા અને પ્રજાતંત્રવાદના ઉચ્ચ આદર્શો ટકી રહે તેને માટે હાર્દિક પ્રાર્થના કરી રહ્યું છે.

ઐક્યની મીટીંગ

નાતાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસ અને કોલોનીયલ બોર્ન એન્ડ એડલ્ટ ઇન્ડિઅન એસોસીએશન એ બન્ને સંસ્થાઓ કે જેનું નાતાલ ઇન્ડિઅન એસોસીએશન નામક સંસ્થામાં જોડાણ કરવાનો ઠરાવ થયો છે તેની સંયુક્ત મીટીંગ અઠવાડીઆ તા. ૮ મીએ ડરબનની કરીઅ કોલેજની ઇન્ડિઅન રેપોર્ટર્સ ગ્રાઉન્ડપર સવારે ૧૦-૩૦ વાગે મળશે જે પ્રમાણે નવી સંસ્થા ને માટે કાર્યકર્તાઓની ચુંટણી તેમજ બંધારણ પાસ કરવામાં આવશે. જેઓ આ નવી સંસ્થાના હજુ સુધી મેમ્બરો નહિ બન્યા હોય તેમને મી. એ. કાજીકુરની ફેકર સ્ટ્રીટમાં આવેલી ઓફીસે અથવા મી. વી. એસ. સી. પથરની ફ્રાઉન્ડરીલેન માં આવેલી ઓફીસે સી. ૧ લી ફી આપી મેમ્બર થઈ જવા વીનંતી કરવામાં આવે છે. અમને નોંધ લેતાં આનંદ થાય છે કે મીટીંગનો વખત અને સ્થળ કોમના સઘળા વર્ગોને અનુકુળ આવે તેમ ઠરાવવા માં આવ્યા છે. અમે આશા રાખીએ છીએ કે મીટીંગનું કાર્ય સફળતાથી પુર્ણ થશે અને દીર્ઘ કોમ ફરી એકવાર એક રાગથી એકજ સંસ્થામાં જોડાઇ જઇ સમસ્ત કોમના કલ્યાન સાધનોને માટે એક અવાજે બોલતી અને કાર્ય કરતી થઇ જશે.

તાત્કાલિક ધારાઓ

ચૂંટાયેલા સરકાર તરફથી રાજ્યના રક્ષણ અને સહીસલામતિ માટે અમલમાં મૂકાયેલા તાત્કાલિક ધારાઓ તરફ ગાયકનું ધ્યાન ખેંચાયેલું છીએ. એ ધારાઓમાં નફાખાઉઓપર અમુક અંકુશ મુકવામાં આવેલો છે. હવે વેપારીઓને જરૂરીયાતવાળા માલ તરીકે આ જમાનામાં અનુકૂળ વખત તરીકે લાભ લેતાં પહેલાં બેવડો વિચાર કરવો પડશે. નફાખાઉઓપરના અંકુશ ઉપરાંત શાંતિ સ્થાપવા સંબંધી બીજા ધારાઓ પણ છે. જેની રૂએ કોઇથી ઉશ્કેરણી કરનારા ભાષણો નહિ કરી શકાય અથવા તો ઉશ્કેરણી માટ એવું વર્તન પણ નહિ થઇ શકે. આ સઘળા ધારાઓને ધ્યાનપૂર્વક વાંચી તેનું મુસ્તાકપણે પાલન થવું જોઇએ ને જેથી આ ચિંતાની વેળાએ સત્તાધીશોને કામ પડ્યા જાતની અડચણ ન પડે. અમારી ખાત્રી છે કે બધા નાગરીકો એ બાબતમાં પોતાનું કર્તવ્ય આદર્શ રાખી રાજ્ય પ્રત્યે પોતાની ખરી વફાદારી બતાવવામાં પાછાત નહિજ પડે.

રાજ્યની સહિસલામતિ માટે ખાસ તાત્કાલિક ધારાઓ

હાલની આકસ્મિક પરિસ્થિતિમાં રાજ્યની સહિસલામતિ માટે બહોળી અસર ધરાવતા ધારાઓ સપ્ટેમ્બર ૧૮ ના રોજ મળેલા પ્રિવિ કાઉન્સીલના યુનીયનના સરકારી ગેઝેટના ખાસ અંકમાં બહાર પડ્યા છે. એ ધારાઓ આખા યુનીયનને તેમજ સાઉથ વેસ્ટ આફ્રિકાના મેન્ડેટેડ પ્રદેશને લાગુ પડશે. આપણા દેશદુશ્મન સાઉથ વેસ્ટ આફ્રિકાને યુનીયનના એક ભાગ તરીકે ગણવામાં આવશે.

આ ધારાઓમાં પ્રથમ નેટાલના સપ્લાયર કન્ટ્રોલ ઓર્ડર નામની જરૂરના અમલદારની સત્તા આપવામાં આવી છે જે અમુક ધરણાના નાણાંઓ અને ઠેકાણાંસ અને રહિશ વેપારીઓની મરજી મા રાખશે. આ ઓર્ડર ઓફ ટ્રેડ એન્ડ ઇન્ડસ્ટ્રીઝના પ્રમુખ, વેપાર અને ઉદ્યોગના સેક્રેટરી, ખેતીવાડીના સેક્રેટરી અને વેપાર અને ઉદ્યોગ ખાતાના પ્રધાન તરફથી કોઇ પણ બીજા સભ્ય નીમાય ત્યાં સુધી રહેશે. ઓર્ડર વેપારી રેકર્ડોઓની ચોપડા તપાસણીને ઇન્સ્પેક્ટરો પણ નીમી શકશે.

ઓર્ડરની જોગવાઇઓ પરથી પ્રધાન જાણે ફરાવી શકશે, અમુક માલના ખરીદી, વેચાણ કે બદલાબદલી અટકાવી શકશે, માલ ગોળાવાનો કે પુરો પાડવામાં આવતો અટકાવી શકશે; અમુક આવાસો અને નિકાસો અટકાવી શકશે અને માલ ઉપર અંકુશ રાખી શકશે.

કોઇ પણ માણસ ઓરાકી તારીખે જાહેર કરેલાંના માલનો સંગ્રહ કરતો હોય તો તેની પાસેથી ઇન્સ્પેક્ટરો લેશે. અને જેણે એવો સંગ્રહ કરેલો માલુમ પડે તેને જે વખારોનો જથ્થો પોતે ખરીદ કરેલો હોય તેમને કોઇ બીજા માણસને વેચવા કોઇની દરજ્જ પરવાનગી આવશે.

નફાની બાબતમાં જોરદાર જોગવાઇઓ કરવામાં આવી છે કે, કોઇ પણ વ્યાપાર અને કોઇ પણ વખતે કોઇ માલનો ઓછામાં ઓછો ૨૫ ટકાના ઉંચા ભાવ ન આપવા જે નફો ગણાયેલો હોય તેથી વધારેના નફાને ઓરડાજાની નફા ગણવામાં આવશે. એ બાબત ખાસ કરી તે બાબતે નક્કી કરશે. આ બે પ્રમાણે ઓરડાજની નફા કરનારને પાંચસો પૌંડ દંડ અથવા બે વર્ષની કેદ અથવા કેદ અને દંડ બન્નેની સજા કરવામાં આવશે. અને તે ઉપરાંત જેની પાસેથી એ વધારાનો નફા મેળવ્યો હોય તેને એ વધારાની બેવડી રકમ પાછી અપાવવામાં આવશે.

પુનીયનમાં બનેલા અને સાઉથ આફ્રિકામાં ઉત્પન્ન કરેલી ચીજવસ્તુઓ બનેલા માલને તેમજ રહોક ગ્રોકરો મારફતે વેચેલી મીક્સ્ચરીઓને આ કલમમાંથી બાતલ કરવામાં આવ્યા છે.

બોર્ડના બાબતમાં સરકાર કોઇ પણ માલ અથવા જમીનની જરૂર પડે આજ્ઞા આપે તેના માલીક પાસેથી લઇ શકશે અને તે તેમ આપવાની ના પાડે તો કામદેસર જપ્ત કરવામાં આવશે, અને તે બાબત તેની વાજબી કીંમત તેને આપવામાં આવશે એમાં વાંધાઓમાં રજીસ્ટર થયેલાં ચલાવેલાંનો સવાલજ ઉભો નથી.

સરકારના ઉપયોગને માટે અમુક માલ અમુક વખતમાં તૈયાર કરી ચોક્કી નક્કી કરેલા ભાવે સરકારને પુરો પાડવા કોઇ પણ કારખાના વાળાઓને સરકાર ફરજ પાડી શકશે.

કોઇ પણ માણસ રૂબ સીવાય પૈસા અથવા માલ કુટુમ્બના રેહણાં ગોકસે, અથવા તેમની માફે વેપારની સેવક કેવક રાખશે તો તેને ગુન્હો ગણવામાં આવશે. કોઇની પાસે કુટુમ્બ મલ્યના માણસનુ બેજ નીકળતું હોય અથવા તેને માટે કોઇ રકમ પોતાના હાથમાં રાખવા માં આવી હોય તો તેમને તેજે નાણા ખાતાના સેક્રેટરીને લખી ખબર આપવી પડશે. તો પછી નાણા ખાતાના પ્રધાન તે પૈસા સરકારી ટ્રેઝરી માં આપવાનો હુકમ કરી શકશે અને તે પૈસાનો ઉપયોગ કુટુમ્બના લેખામાં જણાવામાં આવશે.

કન્ટ્રોલ ઓફીસરો

સપ્લાય ખાતાના પ્રધાનને આખા યુનીયનને માટે એક ચીફ કંટ્રોલ ઓફીસર અને બીજા અમુક જરૂરીઓમાં નાના કંટ્રોલ ઓફીસરો નીમવાની સત્તા રહેશે કે જે અમલદારો અમુક જરૂરીઓમાં પીસ માજીસ્ટ્રેટો પેઠારે એવા વધારે અધિકાર ચલાવી ગેરકાયદે ચીજવસ્તુ અટકાવી શકશે, પણ આ પ્રતીબંધ મંદીર, મસીદ અથવા કેબ્રસ્તાનમાં જંદગીને માટે એકઠા થતા મેળાવડાને લાગુ પડશે નહિ. તેમજ રમઝાન વગેરેઓને કે સાધારણ કામકાજને માટે નીમણુંક થયેલા વાહનો ઘાડીઓને લાગુ પડશે નહિ. તેમજ ઓદ્યોગધંધા ચલાવેલા, રમતગમતના, ચરતા, સીનેમાઓ, કોનસર્ટો, તેમજ સભા, સાદાના જલસાઓને લાગુ પડશે નહિ. મનાઇ કરેલા કોઇ પણ મેળાવડાઓ અથવા સરઘસમાં જાણ કોઇ પણ માણસ પાસે હથીયાર અથવા એવી વસ્તુ હોય અથવા તે પોતાની સાથે લઇ જતો હોય તો તેને પકડી પાડવાનો અધિકાર પોલીસને આપવામાં આવ્યો છે. અને તેવા માણસને ત્રણ માસની કેદ અથવા ૫૦ પૌંડ દંડ અથવા બન્ને સજા કરવામાં આવશે.

કોઇ પણ ગેરાવાડામાં કે જેમાં જાહેર પ્રજા જઇ શકતી હોય તેમાં અથવા તો કોઇ પણ રીતે અથવા વસ્તુ માણસના ગેરાગણ ગોળીને અથવા ગાયા દ્વારા ગવાડીને એવો કોઇ પણ જાતનો પ્રચાર કરે કે જેનાથી સરકારનો અથવા રાજદારી સત્તાનો નુકશાન પહોંચે અથવા જાહેરના કોઇ ભોગ ઉપરાંતને સરકાર અથવા કોઇ પ્રધાન, અથવા બીજા સરકારી અમલદારની સામે આ પ્રકારોથી ધીક્કાર ઉપજાવે અથવા બીજા કોઇ તાત્કાલીક પડકાયેલા ધારાઓ સામે પ્રચાર કરે અથવા જાહેરના ભોગ ગાઇ અથવા ભોગ વર્ગને પુનીયનવાસીના કોઇ બીજા ભાગ અથવા વર્ગની સામા ઉશ્કેરે અથવા જાહેરમાં કે બીજા પોતા પાસ ભોગી બતાવે આવે તેને ગુન્હેગાર ગણવામાં આવશે.

સંરક્ષણ ખાતાના પ્રધાન અથવા ચીફ કંટ્રોલ ઓફીસર અથવા બીજા કોઇ કંટ્રોલ ઓફીસર જાહેર ચોકટેમાં નોટીસોમારા કોઇ અમુક નક્કી કરેલા ગાળામાં કોઇ પણ માણસને રબ્બર વસ્તુ જવાની બંધી કરી શકશે. તેમજ પ્રધાન કોઇ પણ માણસને પુનીયનની જાહેર રબ્બર વસ્તુ જતો અટકાવી શકશે.

પ્રધાન અથવા ચીફ કંટ્રોલ ઓફીસર અથવા કંટ્રોલ ઓફીસર અથવા કોઇ પણ સરકારી અમલદાર કોઇ પણ માણસને રાજ્યની સલામતી અર્થે આપવા તો તે માણસની પોતાની સલામતી અર્થે ચોરટે રબ્બર પકડીને અટકાયતમાં રખાવી શકશે તેવા માણસ કે માણસોને પ્રધાન કે ચીફ કંટ્રોલ ઓફીસર ઠરાવે તે રીતે અટકાયતમાં આવશે અને તેની મુનસફી મુજબ રાજને કે વખત ત્યારે કોઇ પણ વખત તેને છુટા કરી શકશે.

આ ધારાઓની રૂએ નક્કામાયા વિરોધ બીજા કોઇ અપરાધ માટે ગુન્હેગાર ઠરેલો માણસ પા. ૨૦૦ સુધીના દંડને અથવા એક વર્ષ સુધીની કેદની અથવા દંડ અને કેદ બન્નેની સજાને પાત્ર ઠરશે.

આ ધારાઓ મુજબ ગુન્હો કરતા માણસને સંરક્ષણ ખાતાના કોઇ પણ અમલદારથી પકડી પકડી શકાશે.

હર હિટલરનું ભાષણ

હર હિટલરે જર્મનીના નાઝીઓ સમક્ષ ગયા મંગળવારની રાતે ભાષણ કરતાં જણાવ્યું હતું કે:

"જર્મનીના વતનીઓ, તમે એકલાજ નહિ પરંતુ આખરત ગ્રાન્ટ આ યુદ્ધની મહાન પળી નિહાળી રહ્યા છો. ૫૦૦ વર્ષ થયાં જર્મનોથી વસાયેલી આ ભૂમીપર કે પહેલી વખત પગ મૂકે છે.

વિશ્વ વિગ્રહ, સમગ્ર વિગ્રહોમાંના જે અકક્રમ વગરના વિચારે આ શહેર અને આ ઝુમાનો જોગ આપ્યો હતો વિશ્વ ઇતિહાસ કે જેમાં કોઇનો વિજય નહોતો થયો અને સમજાનો પરાજય થયો હતો, તેણે દરેકને એવી ખાતરી કરી આપેલી છે કે આવા ભાવિનું પુનરાવર્તન કદી નહિ થવા દેવાય.

વરસાયસની સંધી સ્વતંત્ર મસલતોથી થવાને બદલે જરમન જોકોપર ફરજીયાત લાગવામાં આવી હતી.

જો વખતના યુદ્ધસંતોષીઓએ એક પણ સવાલનો નિકાલ નહોતા કર્યો પરંતુ અસંખ્ય નવા સવાલો ઉભા કર્યા હતા. કોલોનીની જરમન પ્રજાએ જે નવા ઉભા થયેલા સવાલોનો નિકાલ લાવવાને માટે પણ વખતનો સવાલ રજી હતો.

પોલેન્ડના સવાલનો નિકાલ લાવવાનો મેં પ્રયત્ન કર્યો પોલેન્ડના સત્તાધીશો સમક્ષ મોટાની દરખાસ્તો મુકી. એ દરખાસ્તો અત્યંત નરમ હતી.

પોલેન્ડની આંધળી મારમુંઝીએ સામે કેનઝીગને જરમન બનાવવાનો મેં બેળ સમાવાનો પ્રયત્ન કર્યો. એ વખતે ૨ પણ નરમ હતો. મેં જે કર્યું એ જરમન જોકોને બચાવવા અને બીજા જોકોને વધારે દુઃખોમાંથી બચાવવા કર્યું હતું.

આ બાબતની વસંતકતુમાં મેં પુનરૂક્તિ કરી કે કેનઝીગ જર્મનીને મળવું જોઇએ અને કોરીડોરમાંથી એક રસ્તા બંધાવો જોઇએ, જે સ્વાભાવિક રીતે અમારે બરલીન બંધાય.

મારી આ દરખાસ્તોનો પોલેન્ડે અનાદર કર્યો. તોથી બાલંબ્ય જરમનોએ તો શાંતિનો નિઃશ્વાસ નાખ્યો. કેમકે તેઓ માનતા હતા કે પોલીશ જોકો સામે મેં વધારે પડતી નરમાશ વાપરી હતી.

પોલેન્ડે તેનો જવાબ પ્રથમ હરકર એકત્ર કરીને અને તે પછી આઠ પ્રજાતીઓને વાળ્યો કરનલ બેકને બહીનમાં અને બળવાની મારી માગણીનો અનાદર થયો.

પોલીશ જોકોને જર્મની સામે હથાર કરવા ઉશ્કેરવામાં આવ્યા પોલેન્ડને બાંહેધરી આપવામાં આવી અને પોલેન્ડને હથાર કરવાની તક અપાઇ. યુદ્ધસંતોષીઓની બાજીમા પોલેન્ડ તો માત્ર દોગાનું નાણાંયેર બન્યું છે.

ચર્ચીલ, ઇડન, ડકકુપર વિગેરેથી ચતવા મેં વખતો વખત જણાવ્યું પરંતુ બધું હવા માં ગયું. આજે હવે જે લોકો કહી રહ્યા છે કે અમારા પોલેન્ડનો નથી પરંતુ જરમન હરકારનો છે

પ્રોટેસ્ટ ન્યુઝિલેન્ડ અને યુદ્ધના આ કુમાની ઉશ્કેરણી નહિ હોત તો હું માનું છું કે યુદ્ધ અટકાવી શકાયું હોત. પોલેન્ડ સામે દરખારી તકલાત કરવા હું તૈયાર હતો પરંતુ પોલીશો આવ્યા નહિ.

પોલેન્ડને કહેવામા આવ્યું કે જરમન હરકારને બધું કરી છૂટ શકાશે એટલુંજ નહિ પણ સહાયથી પણ હટાવી દે શકાશે. ૧૮ દિવસ મા પોલેન્ડે જોસ કીધું કે કે બે સપ્તાહ જુની વાત હતી.

હું હમણા આંહિ બોલી રહ્યો છે તે વખતે અમારું હરકાર એરટ્ટ ફીલ્ડાવરક, સૈન્યબળ અને કુર દરિયામાં છે. આ પહીએ પોલીશ જોકોની અનંત કુરબંદીઓ કુચ કરી રહ્યા છે.

પ્રથમ કોલે સવારે ૨૬,૦૦૦ સૈનિકો હતા. બપ રાતે ૫૦,૦૦૦ હતા, આજે દિવસના ૭૮,૦૦૦ હતા અને અત્યારે કોણ જાણે કેટલા હશે

પોલીશ હરકારના બાકી રહેલો ભાગ કોમ કરવાથી રોકવા માટે આપણા પોતા બહાદારીના બા હાકી રહ્યા. પ્રમિનના પ્રજાતંત્રોના જરમન હરકારે સારો બોધપાઠ આપ્યા છે

તમે બાણો છો કે અમારા વિમાની કાફલે મે ગુરકરી મહીને પરજ મારી અમારા કાફલાની બાજ સુચના આપી હતી પરંતુ પુર્વમાં અને પશ્ચિમમાં અમારા વિરોધીઓને તેનો ગેરલાભ નજ લેવા દઇએ. ભવિષ્યમાં આંખને બદલે આંખ લેવું અને દરેક બોમ્બનો જવાબ બોમ્બથી આપીશું.

અમારા હરકારને મેં યુદ્ધના નીયમોનુ ચુસ્તપણે પાલન કરવા સુચવ્યું છે. પરંતુ પશ્ચિમના લોકો તેનો લેવા નહિ કરવા માગતા હોય તો તેઓ જાણે.

૧૮ દિવસમાં અમે પોલેન્ડને હરાવ્યું છે અને હવે અમે એવી ગોઠવણ કરવા માગીએ છીએ કે જેથી ભવિષ્યમાં વાજની સામેનોથી સહી શકાય તેવું સલામત ક્ષાપી શકાય.

જર્મની અને રશીયા

દરમીયાન રશીયાનું સરકર રશીયાના લાભોનું રક્ષણ કરવા મુકેલ અને બલ્ટાઇટ રશીયાપર કુચ કરી ગયું છે.

બરલીન અને મોસ્કો વચ્ચેના સંબંધ વિષે બોલતાં હર હિટલરે જણાવ્યું કે રશીયા બોલ્શેવીક રહેશે અને જર્મની નેશનલ-સોશાલીસ્ટ રહેશે. પશ્ચિમના પ્રજાતંત્રોના લાભોને માટે રશીયન કે જરમન હરકાર યુદ્ધમા સંડોવાવા નથી માંગતી.

ઇગ્લાંડ અને ફ્રાંસના રાજદ્વારીઓ આ વસ્તુની નોંધ લેશે! આપને જાણવું છે કે અમારે જર્મની દેશોના બરાબરના સમજુતી કરી લેવા એ બહેતર લાભકર્તા છે. પશ્ચિમના પ્રજાતંત્રોના લાભમા અમે કરી યુદ્ધ લડીયું હતું

જર્મની અને રશીયા વચ્ચેની સમજુતીને ઉશ્કેરી આપકારવા લોકોએ કેમકે એવી સમજુતી જરમન રાજ્ય પોતાનો વિસ્તાર સીમા વતનનો પમારવા માગે છે એવા ઇગ્લાંડના લાભને દુર કરનારી છે.

હર હિટલરે જણાવ્યું કે માત્ર જર્મનીએજ નહિ પરંતુ રશીયાએ પણ બાંહેધરી આપેલી છે કે પોલેન્ડ વરસેલીસની સંધીમાં જણાવ્યું છે તે રીતે પાછું ઉભું રાજ્યજ નહિ

પ્રજાની તેમજ રાજકારણ દ્રષ્ટિએ બાંધવામા આવ્યું હોવું જોઇએ એ બે દેશો જેને તેની લાભ ઝાંટો ગોબેજ રહ્યો છે તેઓએ જોવાનું છે.

જે દેશમાં ઉશ્કેરાયેલી લાગણીઓને ઝાંટકી કરી બધ રાકવા લેવા સંજોગો ઉભા કરવાને જર્મની અને રશીયા પોતાનાથી બનતું બધું કરશે.

એ બાબતમાં તેઓ કહેતા દોષ - આ નહિ બનવું જોઇએ, જે ઉગ્લાંડમા કહેવાનું દોષ કે આપારે ત્રણ, ચાર કે આઠ વર્ષના યુદ્ધને માટે તૈયાર થવાં પડશે તો બાજ તેનો યોગ્ય જવાબ વાળીયું.

ફ્રેંચાઇ અને ફ્રાંસની સામે બદલાનો ગારો જરાયો કેમ નથી. જો દેશો સાચે શાંતિ બળવાનો અને મીત્રભર્યો સંબંધ રથાપવાનો મે પ્રયત્ન કર્યો છે.

મારના સમાધાન બાદ કોઇ પણ કારણની રજાઇ કે સેને ઉશ્કેરણારી કોઇ પણ બળવાને બદલાવવાનું મેં મારાથી બનતું બધું કર્યું છે. જો ઉગ્લાંડ યુદ્ધ ચાલુ રાખશે તો તે જરમન સરકારની સામે યુદ્ધ કરવા માગે છે એ તેનો ખરો હેતુ વ્યક્ત કરે છે.

યુદ્ધ વધુ વર્ષ ચુલી ચાલશે કે ચાર, પાંચ, ૭ કે સાત વર્ષ ચાલશે પણ જરમન કદી સરખુ બનાર નથી.

હર હિટલરે જણાવ્યું કે ઉગ્લાંડે તો પોતાના નજિકાભાગથી જોઇએ અને બાળકો સામે યુદ્ધ શરૂ કરી દીધું છે.

એવો વખત આવશે કે જ્યારે અમારે હજુ નથી બાબુચામાં આવેલું હોવા એક શસ્ત્રનો પણ ઉપયોગ કરવો પડશે કે જેનો અમારી સામે ઉપયોગ નહિ કરી શકાય.

હું આશા રાખું છું કે આ સાધનોનો અમારે ઉપયોગ નહિ કરવો પડે અને બને કરવો પડશે તો પછી ડોકયી મનુષ્યવસ્તીને નાશે કરવાદ કરી શકાશે નહિ.

જર્મનીએ આ વસ્તુનો વિજયના અંત સાધવાનો નિશ્ચય કર્યો છે. તેઓ માત્ર ૬૨૭ છે કે બીજા રાષ્ટ્રોને પ્રગતિ આપે અને પોતાની રિમંતનો પુનાવિચાર કરવ

એક હિંદી મુસ્લીમના રાજકીય બાબતના વિચારો

લેખક: અબ્દુલ મનસુર અહમદ
('મોડર્ન રીવ્યુ' માંના લેખનો અનુવાદ)

હિંદુસ્તાનના બાહ્યિકના સહેલી તરીકે મુસ્લીમ યુવકને હીંદુસ્તાનમાં વસતી બીજી કોમકપણ કોમના યુવકની માફકજ અને તેટલેજ દરજ્જે આજ રાજકીય પરિસ્થિતીમા મારુ મારવાની જરૂર રહે છે. પણ આ દીશામા તેની પસંદગી અન્ય મોગોમાંના તેના પક્ષો અને આગેવાનોના જેટલી સહેલી નથી. આંતરપ્રાતીએ તે દીન પરદીન વધારે મુશ્કેલ બનતી જાય છે. અલ્લાર સૂધી ચાલતા ધર્મ પ્રધાન અને સર્વોપરિ પ્રધાન, મતવાદ અને સામ્રાજ્યના વાદમાં જે નવા અને ઓર એકમો પીરહ એના સોશ્યાલીઝમ, કોમ્યુનીઝમ, અને નાઝીઝમ જેવા નવા રાજકીય આદર્શો. જેગતા ફેદેવાથી એક સામાન્ય યુવકોના યુવકને એ માર્ગની પસંદગી કરવી એ સહેલી નથીજ. એ દ્રષ્ટિએ એક મુસ્લીમ યુવકને તો દોહા પ્રશ્નવાદની સાથે તેના પોતાના ધર્મની અને સંસ્કારીની સ્વતંત્રતા ઉપર થી અસર થશે તેનો વીચાર કરવાનો અને તે સામે લડવા રહેવાની જરૂર પડે છે આ સવાલો કોયડો તેને ઘણા ખરા પડતા હોય છે, બરાબર તેની કોમ જો કે હોદી પ્રજાના બા- અંગ આને બાર તરીકે ... ... અનેકની ... ... પ્રોતોના મુસ્લમાનોને માર્ગદર્શક જેટ જેવા નહતા કોટો ઝોકની ચોક્કસતામા આબુથી છે અને તે ઓટલે દરજ્જે કે બીજા કોઇ પક્ષ કે સંસ્થાથી થયું નથી હોય

આ જરૂરીયાત જ મુસ્લીમ યુવક મુંઝવણમાં પડે છે અને તેની કોમના ભુતકાળના - પર્યવસાન કારણના આગેવાનોના બેવાય કે કુલ્પ તેને એના ઉકેલનો માર્ગ દર્શાવી શકતા નથી. આકૃતિના જરૂરાતના આગેવાનોનો સામાન્ય પ્રમાણમાં અને મુસ્લીમના ત્રણમાર્ગ આવે તો ભુતા ભાર યશ ગોમા આગેવાનો જેવા - કોમ કુક દીદ, અજદુદ રસુલ, સવાની, મહમદ અલી, ...

છે તે, દરેક સભ્ય ક્ષેત્રમાં બહુમતી કોમના તેના બંધુઓ તરફથી દીલસોઝીનો અભાવ અને તે સાથે તેનું એકાકીપણું, કર્યા નિષ્ણાતોના શોકજનો અનુભવો, બહુમતી કોમના વહેમો અને રૂઢ સામાજીક રીવાજોને લીધે પોતાનો બહિષ્કાર છે તેને પોતાની ઉત્તરતાપણાની લાગણીને લીધે ધિક્કાર અને તુચ્છકાર એના જ્વામ છે તે, ઓફીસની અને કલાર્કની નોકરીઓની પાછળ પડાપડી થતી હકીકતો કુદરતી રીતે ઉદ્‌ભવ થતાં લાંચ રૂશ્વત અને તહલકા ગબડાવવાપણાને લીધે ધંધો મેળવવાના ક્ષેત્રોમાંથી યનેા બહિષ્કાર છે તેના દુઃખી દીલને સહારવા કોમીવાદના પરીણામરૂપ જણાય છે. આ બધી બાજુએ નજર સમજમાં ઉદ્‌ભવ થયેલા બહુમતી કોમના અન્યાય ના આકા વહેમોને રદ બનાવી એક બક્કા જેવા બનાવી દે છે. એજ પ્રમાણે શ્રી ઝીણાએ દર્શાવેલી મનોવૃત્તિનું કરેલું પ્રત્યક્ષકરણ સાચું અને બરાબર ઠેરવાનો બરોસો તેનેજ માત્ર છે. હવે શ્રી. ઝીણાની એ રોગ પરીક્ષા બરી ઠેરાવ તેા પછી તેના ઉપાયની બનાવેલી દવા પણ સાચી જ—એવેા વિચાર મુસલીમ પ્રજાના મગજમાં બેઠા વગર છે.

પણ શું ખરેખર એમજ છે? આ બારામાં સલાહી નષ્પક્ષ મુસલીમ પુરુષને કરવાની રહે છે. એ તેા આપણે કબુલ કરીએ કે સભ્યક્રમ ક્ષેત્રમાં માર્ગની પસંદગી કરવાનું કામ આગળ પણ મુશ્કેલ હતું અને આજે પણ છે. પણ આગળ તેના છંદગીમા એવું કદા બન્યું નથી કે આજની માફક તેની આગળ બે ચાર પદી કરેલા કરવા પડયા હેાય. આજે સભ્ય થઇ ચુકયેા છે કે બાકી તેણે બીજા મુસલીમ લીગના આદર્શોનાં બારામાં વિચારવાનું રહે છે. એજ પ્રમાણે શ્રી ઝીણાએ દર્શાવેલી મનોવૃત્તિનું કરેલું પ્રત્યક્ષકરણ સાચું અને બરાબર ઠેરવાનો બરોસો તેનેજમાત્ર છે. હવે શ્રી. ઝીણાની એ રોગ પરીક્ષા બરી ઠેરાવ તેા પછી તેના ઉપાયની બનાવેલી દવા પણ સાચી જ—એવેા વિચાર મુસલીમ પ્રજાના મગજમાં બેઠા વગર છે.

પણ શું ખરેખર એમજ છે? આ બારાના

યુદ્ધના ખબરો

વોરસો અને ક્રોવપર જર્મન બૉમ્બમારો

૨૧ મીનાવારે સવારે સ્વૅચ પ્રાંતના પોલીશ રેડીયો સ્ટેશન તરફથી જણાવવામાં આવ્યું હતું કે જર્મનના યુદ્ધના વિમાનો પોલેન્ડના શહેરોપર ચાલુ બૉમ્બનો મારો ચલાવી રહ્યા હતા. વોરસો અને ક્રોવ પર આખી રાત બૉમ્બનો મારો ચલાવ્યો હતો.

શુક્રવારે ૬૦ ફીટલ્યે આખા પોલેન્ડપર ઉડી તપાસ કરી હતી.

જર્મનના સરકારી પાપર સ્ટેટનેવી જણેર કરવામાં આવ્યું હતું કે પોલાન્ડના પ્રૉટેક્ટો જર્મનીના ડાન્ઝીગ નામના સામ્રાજ્યપર એરોપ્લાન બૉમ્બ નાખ્યા હોવાથી જર્મન સરકારને તેની સામે રક્ષણના બહાને હોવાનો હુકમ આપવો હતો. વધુમા જણાવવામા આવ્યું હતું કે ફ્રીટન અને ફ્રાંસ જર્મની પ્રત્યે દુશ્મન સરકારની વિરૂદ્ધ થવાને ઉશ્કેરણી રહ્યા હોવાથી જરમન સરકારને સ્વરક્ષણને માટે સખ્ત પગલા લેવાની ફરજ પડી છે.

જર્મનીનું અલ્ટીમેટમ

બર્લીનના સમાચાર પત્રો મુજબ ગુરૂવાર રાત્રીના સવા ૮ વાગે જર્મન કમાન્ડે વોરસો આગળ હેવા પ્રેપીત ગામણી કરનાર આલ્ટીમેટમ ઓફ ઓફીસર સાથે મોકલ્યું હતું ઓફીસર ૮ વાગે પોલીશ ગાયદળની કુકડી આગળ પહોંચ્યો. મુલાકાત માટેની તેની માગણી વોરસો આને પોલીશ કામાન્ડરો પહોંચાડવામાં આવતાં અર્ધી કલાક પછી જર્મન કુતને મુલાકાત આપવા માની ના પાડવામા આવેલ. સંદેશો મોકલવામાં આવ્યો.

જર્મનો કહે છે "કુતે વોરસોના કમાન્ડર પર એ અલ્ટીમેટમ બીજી રીત પરિસ્થાપકરના કરેલ પ્રયત્નો ફાવે પડ્યુ તે નિષ્ફળ ગયા, જર્મન વિમાનો દ્વારા દસ લાખ પત્રીકાઓ રાજધાનીપર ઉતારવામાં આવી જેમાં જણાવવામાં આવ્યું હતું કે જર્મન વિમાનો ફક્ત લશ્કરી મથકો પરજ બૉમ્બ ફેંકવા હતા. પોલીશ સરકાર જાંતર શક્તિશ કાગડા વિરૂદ્ધ વોરસોની પસ્તીને ઉશ્કેરી રહી છે અને આ હવે તેને કિલ્લો ગેનવણી આપવામા આવે છે. અલ્ટીમેટમમાં ૧૨ કલાકની અંદર શહેર અને વોરસોના વિસ્તારની અંદરનું સમણ પોલીશ લશ્કર સોંપી દેવાની માંગણી કરવામાં આવી હતી. નગરજનોને બે માર્ગો શહેર ખાલી કરવાની સુચના આપવામા આવી હતી.

રશીયાનો પીઠપાછળનો ઘા

રશીયાની સોવીએટ સરકારે જર્મની સાથે મીત્રતાની સંધી કરવા છતા ગાયારપર બેટરી બધા લશ્કરી તૈયારીઓ ચાલી રહેલી હોવાના આધર ગયે અઠવાડીયે આવ્યા હતા. તેનો ભ્રમ છેવટે ભાંગ્યો છે. સોવીએટ સરકારે પોલેન્ડ માંના પોલીશ એલચીને રાનીવારે એક બહી પહોંચાડી હતી. તેમાં જણાવ્યું હતું કે

પોલાન્ડ અને જર્મની વચ્ચેની લડાઇએ પોલીશ સત્તા ભાંગી તેની સરકારનું સદંતરાવાપું મિલ કર્યું છે

પોલાન્ડે પોતાના સપના ઔદ્યોગીક પ્રદેશો અને કુદરતિક ધનદેશ ગુમાવી દીધાં છે. વોરસો હવે તેની રાજધાની રહી નથી અને પોલીશ સરકાર ભાંગી પડી છે અને તેમાં કશે જીવ રહ્યો નથી

આનો અર્થ એ થાય છે કે પોલીશ રાજ્ય અને તેની સરકાર હવે હતી ધરાવતી નથી આ કારણથી સોવીએટ યુનીયન અને પોલેન્ડ વચ્ચેના કરાર નકામા છે.

નબળેલાં અને નેતાવ વિનાના પોલેન્ડપર ઝમે તે વખતે ૧૪૫ પક્ષ આક્રમ આવી પડે અને સોવીએટ યુનીયનને તે જોખમકારક પડે આવી આપાર સધ્યા તટસ્થ દોવા છતા સોવીએટ સરકાર હવે તટસ્થ રહી શકે તેમ નથી. વધુમા સોવીએટ સરકાર પોતાના પોલીશ પ્રદેશમાં વસતા સજ્જનોને યુદ્ધનીતિનો ભોગ બનતા રશીયનોના જાની વરસ બેપરવાહ બનવા નહિ દે

આ -- તેઓમા સોવીએટ સરકારે ૨૩ આરબોના કામ કરવાનુ પ્રોગ્રામ યુદ્ધને અને પશ્ચિમ ક્રાકાવ ટેરીટરી વસતીના જાન માલને પોતાના રક્ષણ હેઠળ ૮ લેવાની સુચના આપી છે.

સોવીએટ સરકારે પોલાન્ડના લોકોને તેઓના ફેરરક્ષને દોરવારેલા નેતાઓ તેઓને જે મુશ્કેલ પરસ્થી ગયા છે તેમાંથી મુક્ત કરવાના પગલા તેઓની સ્વીકારવું છતા કરવાની તક આપવાના પગલા લઇ રહ્યા છે."

મોસ્કોટોનું ઓફીશ્યલ કરેલું નિવેદન

સોવીએટ સરકારના પરદેશખાતાનાં મંત્રી મો. મોલોટોવે રશીયાને ઓફીશ્યલ કરેલાં નીવેદનમાં રશીયાના લોકોને જણાવ્યું હતું કે પોલેન્ડની પસ્તીનો સમયગાળ નાશ પામ્યો છે. પોતાના ઉદ્યોગીક મથકો અને કારખાનાઓ તેમજ મોટાં શહેરો ગુમાવી દીધાં છે. અને સોવીએટ અને રશીયાના લોકોને તે જોખમકારક બની ગયું છે

સોવીએટથી હવે તટસ્થ રહી નહિ શકાય યુદ્ધનીતિના અને ઉદાર રશીયનોની મદદે તેને જવું રહ્યું આથી સોવીએટ સરકારે ૨૩ આરબોને પશ્ચિમ યુક્રેન અને ક્રાકાવ રશીયાનું રક્ષણ કરવા હુકમ આપેલો છે આ પગલાંને સામ્રાજ્યોના પગલા તરીકે ગણવાનાં છે

મો. મોલોટોવે જાહેર કર્યું જણાવ્યું કે વખારે મોટી લડાઇના સંજોગમાં રશીયા પોતાની તટસ્થતાની નીતી ચાલુજ રાખશે

મો. મોલોટોવનુ તટસ્થતા અંગેનું નિવેદન રેડીયા વિસ્તારથી બાલ્કન, ફ્રાંસ, જર્મનની પ્રદાસી અને જાપાનના મોટરો ખાતેના રાજદારી વર્તા નીધીઓને આપવામાં આવેલી સોવીએટ સરકાર તરફ ગાડીમાં પણ સમન કરવામાં આવ્યું હતું. તેમાં જણાવ્યું હતું કે સોવીએટ સરકાર આ રાજ્યો સાથેના પોતાના સંબંધોમાં તટસ્થતાની નીતી ચાલુ રાખશે.

૨૭,૦૦૦ નગરજનોને મારી નાખ્યા

મોસ્કોથી પ્રેસકાસ્ટમાં જણાવવામાં આવ્યું હતું કે લંબર્ગમાં જર્મનોએ બૉમ્બથી ૨૭,૦૦૦ નગરજનોને મારી નાખ્યા હતા અને કુમળીના બાળકોને નિર્દોષ નગરજનોથી મારી નાખ્યા હતા.

પોલાન્ડપર રશીયાનો અચાનક ધસારો

રવીવારે સવારે રશીયન લશ્કરે પોતાના ૪૦ માઇલના મોખરાપરથી પોલાન્ડના ૫૦૦ માઇલના મોખરાપર ધસારો કર્યો હતો.

પોલાન્ડ છોડી ગયા

જીનીવાથી સંદેશો જણાવે છે કે પોલાન્ડ ના પ્રેસીડન્ટ મો. મોસ્કીકાર્કી તેમજ પરદેશ ખાતાનો મંત્રી કરનલ બેક પોલાન્ડ છોડી રૂમેનીયામાં આવ્યા ગયા છે. પોલાન્ડના પર દેશપ્રધાનના આગેવાનો અને સરકારી નોકરો મોટરકારો બસો અને ગાડાઓ વારફરતે રૂમેનીયા ની સરહદના આવ્યા ગયા છે.

પોલાન્ડના પ્રમુખપ્રધ સરકારી મથકપર સરકારી અમલદારો ગયા જતા હતા તે પુષ્કળ બૉમ્બનો મારો ચલાવામાં આવ્યો હતો.

સંદનમાં પોલીશ એલચીનું નિવેદન

લંડન ખાતે પોલીશ એમબેસીએ રવીવારે કરેલાં એક નિવેદનમાં પોલાન્ડપર રશીયાની ચઢાઇને ઉંચોટી મારી હતી અને જણાવ્યું હતું કે એ પગલું તા. ૨૩ ઓગષ્ટ ૧૯૩૯ ના મોસ્કો મા પોલાન્ડ અને રશીયા વચ્ચે થયેલા કરારને અને ૧૯૨૧ સુધી તેને મુદત લંબાવનારા ૧૯૩૨ ના મોસ્કોમાં સહી થયેલા કરારનો છડે-ચોક ભંગ કરનારૂં હતું. વધુમા તેણે જણાવ્યું હતું કે ૧૯૨૧ ના ઓગષ્ટના પ્રમેહના કરાર મુજબ રશીયા અને પોલાન્ડ આક્રમણની બાબતમા કબુલી હતી જ કરારથી બંધાએલા કોઇ એક પક્ષ પક્ષના પ્રદેશપર બીજા પક્ષ તરફથી સશસ્ત્રબળથી પ્રહાર કરવાને આક્રમણ કરાવનારી છે અને રાજદારી, લશ્કરી, આર્થીક કોઇ પણ અન્ય કારણે તેવું આક્રમણ કરી નથી ઠરાવ.

નિવેદન વધુમા જણાવે છે કે આ આક્રમણ થી સોવીએટ પોતાની આંતરરાષ્ટ્રિય જવાબદારીનો ભંગ કરેલ છે અને લીગ ઓફ નેશન્સમાં કોકાયું લાવ્યો છે નાઝીના વિકાસ પર પોતાની પરદેશી નીતીરચનાની ઇમારત તે ઘડ્યો કરવું આવેલું છે તે સમયના સિદ્ધાંતોની વીરૂદ્ધ છે.

જર્મનોનો શું કહેવું છે?

જર્મનોનો સરકારનો સંદેશો જણાવે છે કે ક્રાકાવ રશીયનો અને યુક્રેનીયન પ્રજાજનોએ જેનો

ગયેલાં ૨૦ વર્ષ થયાં રાષ્ટ્રિય હકો છીનવી લેનારાં આવેલા છે તેનાં રક્ષણને માટે રહ્યાના પોલેન્ડમાં દાખલ થયું છે. પોલેન્ડના લોકોએ આ લશ્કરી-ઓ પર કરેલા હાસનો રક્ષીપાએ ન'ન બાબતનો નીચય કર્યો છે.

બ્રીટનનો મજુર પક્ષ શું કહે છે

બ્રીટનના મજુર પક્ષના ડેપ્યુટી બ્રીડર મી. આર્થર મીનવુડે રવીવારની રાતે કુટરને જણાવ્યું હતું કે સેવીએટ રશીયાએ પોલેન્ડપર ચઢાઇ કરી છે તો જનબીને જર્મનને જબરો આઘાત થશે. તેના કારણો જે આપવામાં આવ્યાં છે તે મને બીલકુલ અપુર્ણ અને ગેરવાજબી લાગે છે. આ બનાવના પ્રત્યાઘાતો શું થશે એ હજુ કહ્યાતું નથી. અટકળો કરવી વ્યર્થ છે, છતાં એક વસ્તુ ચોકસ છે અને તે એ કે પોલેન્ડને બ્રીટને આપેલું વચન પાળવું જ પડશે. યુદ્ધખોરોનો નાશ અને પ્રજાની અને સ્વતંત્રતાના બલીની મુક્તિની જે શ્રધ્ધા આશાઓ આપણે સેવા રહ્યા છીએ તેનું પોલે-ન્ડની સ્વતંત્રતા એ એક ચિન્હ છે. પોલેન્ડ જો આજે કુંક મુલ્કને માટે કુરબાન જાય તો પણ સરમુખત્યારોના નાશ અને જગતપર લોકતંત્રોની સ્થાપી સ્થાપનાના નવા સ્વરૂપમાં તે ફરી સજીવન થશે.

આખું યુરોપ સંડોવાશે

રોમધોથી એક સંદેશો જણાવે છે કે ત્યા એવો મત વર્તી રહ્યો છે કે આખું યુરોપને આખરે આત્મરક્ષણની લડાઇમાં ખેંડાવાવું પડશે અને એ લડાઇ ઘણા વર્ષો સુધી ચાલશે.

રશીયાના આક્રમણપર બ્રીટીશ વર્તમાનપત્રોની ટીકા

"ડેલી રેલીમાઇ" લખે છે કે રશીયાને આખા પોલાન્ડ પર જર્મનની સત્તા પ્રવર્તવાની બીકતી લાગી છે. મો. સ્ટેલીનથી, પડી ગયેલા પોલાન્ડ પર જર્મન સ્ટીગ રેલર ફેરવતાં સ્ટીગ રેલર ને ટાઇપર રબેને અટકળ જુની જાય અને પોલાન્ડની પણ આજણ રખી બસ તેની બારની સામી. યુરોપમાં હિટલરની નજર યુકેનના દાબ્યુ-ની કોઠીઓપર છે એ વિષે સ્ટેલીનને જરાયે શંકા હોજ નહિ."

'ટાઇમ્સ' લખે છે કે જર્મનીએ પોલાન્ડનું ખુન કર્યું છે અને રશીયા તેનો ભુકમા ભાગ પડાવવા ચાલ્યું છે રશીયા ન ખાજી રમી રહ્યું છે તેની બાજીનો બીજો ડીલ આ અપ્રમાણીકતા સ્પેજ વિચાર કરતા નજરે પડી જાય છે. પરંતુ એથી કંઇ ગોત્ર રાજયોની કદનાને કયો આવ આવે તેમ નથી.

'ડેલીમેલ' લખે છે કે રશીયા કહે છે કે પોલેન્ડ સામ્રાજ્યનું નામ નેતુત્વ વિખરાઇ ગયું પડ્યું છે. પરંતુ એમાંથી કંઇ નથી. બ્રીટન અને ફ્રાંસ પોતાના મીત્રોને ત્યજી દેતા નથી. તેઓ પોલેન્ડની સ્વતંત્રતા માટે અને જુલ્મના નાશ ને માટે લડશે અને એ જલ્દી પાછા મેળવશે.

જર્મનીને થએલી નુકસાની

પેરીસમાં ફ્રેંચ સરકારી ખાતાના એક છેપરી ના અંદાજ મુજબ પોલેન્ડની લડાઇમાં જર્મનો ૨૦,૦૦૦ થી ૨૫,૦૦૦ માર્યા ગયા અને ૫૦,૦૦૦ ઘવાયા છે. પોલેન્ડની નુકસાની તેના અંદાજ મુજબ ૨૦,૦૦૦ થી ઓછા નામી ગયા છે અને ૫૦,૦૦૦ ઘવાયા છે. આ આંકડામાં નજરકેદીઓનો સમાવેશ નથી થતો. જનુમાર્સ્ટ ના સદ્દિયા મુજબ ૬૨ હજાર પોલીશ સૈનીકો હમીયાર વગર કેમેનીયામાં છે, અને ૨૦૦ પોલીશ વિમાનો જે મોટે ભાગે નુકસાન પામેલા છે તે પણ કેમેનીયામાં છે. બીજા ૧૭,૦૦૦ ગોલરવાળા પોલીશ સૈનીકોને સીયુમાન્યામાં પરજેદ કરવામા આવ્યા છે.

૪૫૦૦ નજરકેદો જે મોટે ભાગે સારી સ્થિતિના કુટુમ્બોના છે, અને ૪૦૦ બાળકોને કેમેનીયામાં આશ્રય આપવામાં આવ્યો છે.

પોલેન્ડના પ્રેસીડન્ટ મોસ્ટીસ્કીને બીગાઝમાં રહેઠાણ આપવામા આવ્યો છે અને પોલીશ સરના સેનાપતી ગાસ્કાલ રાવીઝલી-સ્કીનો આશરો જમાનુ આગ્રહપુર્વક માગ્યું છે બીજા રાજદ્વારીઓને રુમાનીયામાં આશ્રય આપવા મા આવ્યો છે. રુમાનીયા અને બીજા મોલ-દાવીયામાં આપેલાં

દક્ષિણ આફ્રિકાના ટુંક ખબરો

ઇ. આ. ના સંરક્ષક ખાતાની સુચના

દક્ષિણ આફ્રિકાના સંરક્ષણ ખાતાએ એક નિવેદનદ્વારા એવી સુચના કરી છે કે હાલ તુરત જે લોકોની સર્વીસો લેવામાં આવી છે તે ઉપરાંત બીજા કોઇની સર્વીસની જરૂર નથી અને લોકો પોતાનો હકોસનો ધંધો રોજગાર શાંતિથી ચલાવ્યા કરશે તો ન સૌથી સારી મદદ કરેલી ગણાશે. જ્યારે લોકોની સર્વીસની જરૂર પડશે ત્યારે સંરક્ષણ ખાતું જણાવશે દરમીયાન સર્વીસ આપવાને શક્તિમાન દોય તેવા લોકો અને તેવી સંસ્થાઓએ પોતાની તાલીમ લેવાનું ચાલુ રાખવું કે જેથી જરૂર પડે ત્યારે તેઓ તૈયાર હોય.....દક્ષિણ આફ્રિકા ને અને યુદ્ધમાં સંડોવાએલા મીત્રરાજ્યોના સવાલ ને સારામાં સારી મદદ એજ રીતની ગણાશે જે લોકો પોતાનું સામાન્ય જીવન બની શકે ત્યાં સુધી હમેશના નીયમ મુજબ ચાલુ રાખશે અને આપણી પોતાની સરહદોનું રક્ષણ કરવા તે તૈયાર રહેશે. જેઓ આ પ્રજાઓની સેવા અર્પણ કરવા બાબતના હોય તેઓને સરકાર આથી આપે છે કે જરૂર પડશે ત્યારે તેઓની સેવાનો તે ઉપયોગ કરશે.

નફાખોરોને અપીલ

બાદશાહ જીનીઅન કોર્ટેસની સેંડીસ્ટોનની શુભેચ્છા તરફથી નીચે પ્રમાણે અપીલ કરવામાં આવી છે :

"સેંડીસ્ટોન અને ડિસ્ટ્રીક્ટ ના સુખના કોંટી વેપારીઓને ગરીબ વર્ગો તરફની બાંધેલવાળી આવતી ચીજવસ્તુઓ પર નફા વધારવું જોઇ દેવા અમે વિનંતી કરીએ છીએ. અમારા ધ્યાનમાં આવ્યું છે કે બજુક કોંટી દુકાનદારો એ કોંટી ચોરાકીની વસ્તુઓના ભાવોમાં બેસુમાર વધારો કરી દીધેલો છે. ગ્રાહકવર્ગને ખાતર આવા વેપારીઓને અમે તેમ નહિ કરવા અને ગરીબ વર્ગોપર ચોકો નહિ મકે તેટલા ખાતર જેમ બને તેમ ઓછા નફા વિનંતિ કરીએ છીએ."

જોહાનીસબર્ગમાં બોમ્બ ફુટવાથી ખળભળ

ગુરૂવાર તા. ૧૪ મીની રાતના જોહાનીસબર્ગ ના પ્લેન રસ્તાઓમાં એક બોમ્બ ફુટયો હતો જેનાં ઓક માણસનું મરણ થયું છે અને બીજા ચાર ઘાયલ થયા છે. ત્રીજો બોમ્બ નામનો એક કેમીસ્ટ મરણ પામેલો છે અને એક વેપારી હેરી જોઇ અને જે નેડીવો પામ્યા છે. એ બોમ્બ 'ટાઇમ' બોમ્બ હતો કે જે અમુક વખતેજ ફુટે છે. પણ તો કોઇએ નાખ્યો હતો તે પોલીસ કશું અનુમાન કરી શકયું ન હતું. બનાવ એ બાબતમા એક છોકરીએ કાંઇ ઉપયોગી ખબર આપી છે. તે કહે છે કે "ગુરવારે રાત્ર હું મારા મીત્રોને મળવા સારૂ મોટર પોલેટર તરફ જતી હતી અને ત્યારે પ્લેન ખાન ફુટ રસ્તાના મુખપાર બાજી બારે એક તરફ રેલની મોટરકાર પ્લેન સ્ટ્રીટ ઉપર ઘણી ઝડપે જતી જોઇ એ કારે વીકટોરીના સ્ટેટસ્ટ્રીટ બાબુ પર ગોઠવણી કારે તેમાંથી કાંઇ ચીજ બહાર ફેંકાયાનું બારી તે વખતે તે બાબતે ચીજ કાર દુર હતી, તે ચીજ શું હતી તે હું ચોકસ જોઇ શકી નહીં પણ મારી બાબતે છે કે તેમાંથી ધુમાડો નીકળતો હતો. તેજ વખતે મેં મારા આમને [illegible] તેવી કારમાંથી કાંઇક બાબ્યું છે ત્યાર પછી તરતજ હમે મોટો ધડાકો પોકાંબ્યા અને અંદર પોકાંબ્યા કે તરતજ બોમ્બ ફુટવાનો અવાજ સાંભળ્યો મોટરમાંથી નીકળ્યા ત્યારે મારા મકાનો બોમ્બ ફુટયો હોવાની વાત કરી. છતા તે વાતને મારી બેનેસેલી વાત સાથે મુંબ કંઇ સંબંધ હોવાનું મારા મનમાં બાબ્યુ ન હતું. બીજે દીવસે ઓફીસે આવી એ હકીકત મેં મારા શેઠને કહી અને તરતજ તેમું ધ્યાન બાબાના પ્રગટ થયેલી હકીકતપર ગયું તેની સુચનાથી હું બારસાય પ્લેસેરમાં ગઇ અને સાંજે બનેલું હતું તેની બબર આપી."

એટલું જોવામાં આવ્યું છે કે પ્રકાશ બાદમાં સાત મીનીટ બાદ થયા હતા અને આ છોકરીના કહેવા મુજબ તે ચીજ બાબવામાં આવી તાર પછી બાજરે ગણ મીનીટ ન બોમ્બ ફાટયો હતો. બાકી એ કારનો નંબર જાણવાનો કરશે.

વીચાર કર્યો જ હતો અને તેમાં મેળ હતા" તેને ઓળખી પણ શકતી નથી. પણ તે એટલું જાણે છે કે તે સ્ટરમાં પણ માણસ હતા કારણ આગળની અને પાછળની બેઠક ભરેલી હતી. તે બેઠકના જે ટુકડા મળી આવેલા છે તે ઉપરથી પોલીસ એમ માને છે કે આ બધા ઇચ્ચની પાછળથી બનાવેલો હતો.

સ્ટેન્ડરટનમાં તોફાન

તા. ૧૪મીની રાતના સ્ટેન્ડરટનમાં પણ જરા જેકોના રહેવાસીઓ ઉપર ટોળા ત્રાટક્યા સ્વસ્તીકની નીશાનીઓ ચીતરેલી હતી. તેમાં એક ૨૫ પાદરીના મકાન ઉપર પણ એ નિશાનીઓ ની તોડાની પાડી હતી એમ લાગે છે કે તેવી પડોશમાં જ્યુ પાદરીનું ઘર છે અને તેથી ભૂલ થઇ હોય પણ બે તોફાન કરનારાઓને સ્વસ્તીકની નીશાની પૂરી આવડતી જણાતી નથી કારણ કે તેમાં ચીતરી હતી.

પાસપોર્ટના નવા ધારા

મુલીયન સરકારે જરૂરથી પાસપોર્ટ માટે જે નવા ધારા અમલમા મુકવાના આજ્ઞા છે તે મુજબ જે નવા પાસપોર્ટ અનુસાર પછી આપવામાં આવશે તેમા જે દેશના પાસપોર્ટ ધરાવનાર જનાનો ફોટ તેજ દેશ બાર ને પાસપોર્ટ ઉપર લગાવશે આપણ જેમ આપણ ઘોડીશ સાક્ષાત્કાર માટે પાસપોર્ટ આપતા હતા તેમ આપવામાં આવશે નહીં

એરપ્લેનની ટપાલપર બધુ લેબલ

પોસ્ટ ઓફીસ તરફથી સત્તાવાર સુચવવામા આવે છે કે ફ્રાંસપાસના વેસ્ટર્ન પ્રોવીન્સમાં કામ કરતા ઓફીસમાં ઓછા વખત પહોંચી શકે તેટલા માટે તેઓએ તેના કાગળોપર એરમેલ ના સ્ટેપ અને એરમેલનું બધુ લેબલ પણ ચોમાસું.

લેબોરની જગ્યા માટે જોહાનીસબર્ગ અને પેપ્ટાઉન કામદા એરગેસથી ૧૫મીએ જશે તેનો વખત નીચે આપવામા આવ્યો છે:

જોહાનીસબર્ગ: મંગળવારે સાંજે ૬ વાગ્યા પછીથી બુધવારે રાતના ૨૬–૪૫ સુધી અને ગુરૂવારે સાંજે ૬ વાગ્યાથી શનીવારે રાત ૧૨ વાગ્યા સુધી.

વેસ્ટર્ન પ્રોવીન્સ: શનીવારે સાંજે ૬ વાગ્યાથી મંગળવારે સવારે ૬ વાગ્યા સુધી અને બુધવારે બપોરે ૧ વાગ્યાથી ગુરૂવારે સવારે ૬ વાગ્યા સુધી.

આ વખત વિષયના કોઇ પણ વખતે કામકાજપર સ્વતંત્રમાર્ગના સામાન્ય સ્ટેપ ચાલી શકશે અને તે જેના બને તેમ વહેલી પહોંચની રજીસ્ટ્રીઓ નારકને પહોંચાડવામાં આવશે.

પોર્ટ એલીઝાબેથ અને ઇસ્ટર્ન પ્રોવીન્સીસ

ના કામકાજ માટે એરમેલ પોસ્ટેજની વખત નીચે પ્રમાણે છે:

શનીવારે સાંજે ૬ વાગ્યાથી મંગળવારે સવારે ૬ વાગ્યા સુધી અને મંગળવારે સાંજે ૬ વાગ્યાથી શુક્રવારે સવારે ૬ વાગ્યા સુધી.

ચીનીનો વધારે ખપરો નહિ

આફ્રિકન આફ્રિકન યુનિયન એસોસીએશનને ખાતરી આપી છે કે નાતાલની કોઇ પણ ચીજની ચીનીનો ભાવ વધારો નથી અને વધારવાનો ઇરાદો રાખવામા આવ્યો નથી. ચીનીને બાકી ભાવ કાયમ રાખવામા આવશે.

રેજીસ્ટર થઇ રહેલા પરદેશીઓ

પર રાજ્યોની પ્રજાના માણસોને રજીસ્ટર કરવાનું કામ ચાલુમાં ચાલુ છે અને લગભગ બધા દેશપર પરદેશીઓ રજીસ્ટર થઇ ગયા છે.

—નોર્ધોમા (ફ્રાંસુસેન્ડ)ની કેથોલીકલ કોલેજની ક્રીકેટીમાંથી બુધવાર તા. ૬ ની રાતે પા. ૫૫૦૦ ઉપરની ચોરી થઇ છે.

જર્મન અને બીજ રાજ્યોના બળની સરખામણી

જર્મન અને બીજ રાજ્યોના બળની સરખામણી કરતા 'ટાઇમ્સ' પત્ર જણાવે છે કે પોલાન્ડની મદદ માટે જે સામ્રાજ્ય જોડાએ તે બાબત માં આપણે ગાફળ રહીએ પણ હકીકતના આધાર પરીસ્થીતિ તે માટેના સંજોગો જર્મની કરતા બીજ રાજ્યોને વધારે અનુકુળ છે. જર્મનીની ધારણા પોલાન્ડનો ઝોટકમ નાશ કરી નાખવો કે જેથી પોતે પશ્ચીમ તરફ બીજ રાજ્યોની સામે યુદ્ધ આપી શકે તેવી છે અને તેમા તે બહુજ હદે સફળ થયું છે, જો કે પોલાન્ડ હજુ ટકી રહ્યું છે. પશ્ચિમ તરફ મેજીનોટ પ્રકાર સામે કુમકો કરવો બહુજ કઠણ છે. ૧૯૧૪ માં જર્મની બેલજીઅમપર કુમકો લાવ્યું હતું પણ આ વખતે તેની સુગમતા એ બાબતમા ઘણો વધારે છે કારણ ફ્રાંસનો બચાવ છેક બેલજીઅમની સરહદ સુધી પોહોંચેલો છે. બેલજીઅમ સરકાર પણ ૧૯૧૪ કરતાં વધારે બળવાન છે. પણ બીજો એક રસ્તો રીવેરીના પ્રદેશ નાગે ઓળખાય છે તે એ છે કે સ્વતંત્રમાર્ગમાંથી ઇચ્છના સરહદને પસાર કરવું. આ બાબત બેલજીઅમ ની બાબત જેવી નથી. પણ ત્યા સરહદ જોઇએ એવું મજબુત નથી એટલે બેલજીઅમને ત્યા સામેની પોતાની સરહદ સાચવવાને પૂરી તૈયારી રાખવી પડશે. જર્મનીના બધી મજબુત બચ્ચ વર્ષ સુધી લડાઇ ચલાવી શકાય તેવી છે.

ચાર કુમાડેલ્ફી સ્ટીમરો

કમલીનની એક ઓલ્ડ ઇન્ડર સ્ટીમર ખરીદ કરી છે ૬૮૫૫ ટનની હતી તેને કુમાડલ્ફીયામાં આવી છે. બીજી ત્રણ સ્ટીમર બ્રીટીશની છે ૪૨૬૫ ટનની હતી તેને આમરલેન્ડના કીનારા નજીક કુમાડલ્ફીયામાં આવી છે. બ્રીટીશની ચાર વેપારી સ્ટીમરો ચાલુમરીનના કુમાલાયો બચી જવા પામી છે.

શનીવારના ફરીઆદ બાતમ તરફના ખબરો માં જણાવવામાં આવ્યું હતું કે બ્રીટીશ ફ્રીસ્ટ્રોયરો ફરીઆદમાં બેરેંટસ વીસ્તારમાં જર્મન સબમરીનો માટે તપાસ રાખે છે અને કેટલીક સબમેરીનો ને કુમાડવામાં આવી છે. એક બ્રીટીશ ફ્રાયલર ડબારા (૨૯૮ ટન) સબમરીનનો ભોગ થઇ પડી હતી. એલસ્ટર સ્ટીમશીપ કંપનીની એક માલની સ્ટીમર કનાકેડ (૫૧૦ ટન) કુમાડવામાં આવી છે એક બેલજીઅમનું મોટર વેસલ ૪૦ ટનનું પણ કુમાડવામાં આવ્યું છે.

બેલજીઅમનું એક એસોસ્ટ ૬૫ ઓમ્બ્રેલ્સ નામનું મોટર વેસલ ૪૦ ટનનું ઇગ્લંડ ના દક્ષીણ કીનારા આગળ જર્મન સબમરીન થી નાશ પામ્યું છે. ત્રણ ઓફીસર અને ૧૫ ખલાસી વેસલ પર હતા. એના એસીસ્ટન્ટ એનજીનીયરે કહ્યું હતું કે હમારી એક બારામા મારી કારણે ભોટ નાશ પામ્યા છે. તેણે કહ્યું કે વેસલને સબમેરીન ભેદ ન હતી પણ તે બનાવે એનજીનરૂમમાં હતો ત્યારે એક ભોટ ભયકારક થઇ ગયો અને આગ ભાલુવા તેલનો પ્રવાહ આવવા લાગ્યો. અમે બોટની બહુ નાજાવાળા હતા અને અમે કેટલા મણે તેમ કરી કે પર. પોતાની સાથે જોયું કે સ્ટીમરના ઓખા બે કલાક થઇ ગયા છે. બધાં ફરીઓ શાંત કોવાથી અમે બધા બલાસી તથા બીજા મોટા ઉતારૂઓ હતા તેને સેમકરી ભોટો માં ઉતારી અને એક બીજ સ્ટીમર ઓદલાનદીક્ષ દુર હતી તેની પાસે ગયા ત્યારે તે લોકોએ કહ્યું કે તેમણે સબમેરીન જોઇ હતી.

લંડનની ગીનીરટી ઓફ ઇનફોરમેશન ખબર આપે છે કે ઓગષ્ટ અમેરીકન સ્ટીમર સીયેની જે ૮૮૨૫ ટનની હતી તેને સબમરીને કુમાડી દીધા છે તેના માણસોને નોરવેજીઅાતી એક સ્ટીમરે બચાવી લીધા છે.

બાદશાહી નોકારદળને અંગ્રેજો પહેલ-વહેલી ખોટ

સપ્ટેમ્બર તા. ૧૪ ગીના એડમીરલટી તરફથી જાહેર કરવામાં આવ્યું છે કે ૨૨૫૦૦ ટનની એરરાયટ ક્રેરીયર એચ. એમ. એસ. કરેજીયસને સબમરીનથી કુમાડવામાં આવી છે. બાદશાહી નોકારદળની આ પહેલવહેલી સ્ટીમર કુમી છે, યુદ્ધ શરૂ થતાં એ સ્ટીમર વેપારી વહાણોનું સબમરીનોથી રક્ષણ કરી રહી હતી જે સબમરીને એ સ્ટીમરને કુમાડી તેને ફ્રીસ્ટ્રોયરો તરફથી કુમાડી દેવામાં આવી છે.

જર્મનીની સીજફ્રીડ લાઇન

જર્મનીના સીજફ્રીડ બાંધન જેની સામે ફ્રેંચ અને બ્રીટનનું લશ્કર લડી રહ્યું છે, જે જર્મનીની પશ્ચિમની દીવાલ તરીકે ઓળખાય છે, તે નેધરલેન્ડથી સ્વીટઝરલેન્ડ સુધીની બાંધી છે અને તે જે વરસે તૈયાર થયા પછી હમણા કુંક

વખત ઉપરજ ફ્રીહલરે તે તપાસી લીધું. તેમાં ફ્રીહલી બંધીની ચેપડી હાર છે ૧૬૦૬ મા ફ્રીહલરની સુચનાથી એ લાઇનમાં એપ્રેન્ટીસ અને મદદનીશ પણ સેવામાં આવ્યા હતા. એ રાજેશે. એ બધાયની હારની પાછળજ છે. એ ફ્રીહલેન્ડરીમાં બાર હજાર ફ્રીલ્લા છે તે સ્ટીલ ના અને કોન્ક્રીટના બનાવેલા છે. તેમાંના પણ્યા તો જમીનની નીચે છે અને તેમાં તેમખાનું કેમ્પ, એરફર અને બીજા પ્રવાહી નાખવાના સાધનો રાખેલા છે. જમીનની અંદરના ભાગમાં પીસાળ જગ્યાઓ એવી રાખવામાં આવી છે કે જેમાં ગોરું સરકર સમાઇ શકે અને તેમાં બોધની ગરમી ઇલેક્ટ્રીક લાઇટ, પ્રાચન, બાથ વીગેરેની બધી સગવડ રાખવામાં આવી છે. તે ઉપરાંત તેમાં વર્કશોપો પણ છે. એ ફ્રીલ્લેબંધી ઉપર જતાં પણ બધી મુસ્કેલીઓ પહાડવી પડે છે તેમાં બચાવ માટે ગ્યાસમાસનો, કેન્ક્રોની સાથા વાપરવાની તોપો, એરોપ્લેનની સામે વાપરવાની તોપો, બાબ વાપરની વાડો અને બધા બટકાંઓ રાખવામા આવ્યા છે. એ બધાયા માટે કેટલોક વખત સુધી પાંચ લાખ જેટલા માણસો કામે લગાડવામાં આવ્યા હતા અને તેઓ બારથી સોળ કલાક સુધી કામ કરતાં હતા. દાન્સનો એવો અભીપ્રાય છે કે તેની મેગનોટ લાઇન એ મોજ દીઠ ગામન કરતાં પણ વધારે મજબુત છે. કેટલીક કેલાણે ફીલ્ડ-સરની ઉતારણથી કામ ચાલ્યો તેવું ધારેલું ન હતું એથી તેને ફરીવા સુધારવું પડેલું

હિંદુસ્તાનથી બ્રીટીશરોને બહાર જવા ની અના

ગાંધીની સપ્ટેમ્બર તા. ૬ ઠ્ઠી ના અંદરના મુજબ હીંદ સરકારે એવો હુકમ બહાર પાડયો છે કે ૧૬ અને ૫૦ વર્ષની વચ્ચેની વયના કોઇ પણ બ્રીટીશર પુરૂષથી હીંદુસ્તાન છોડી જવાની નહિ. પણ પુખાનો જેઓ હીંદના સરકારમા મેજોરીસરનું પદ ભોગવી રહે તેવા છે તેઓ પ્રેટબ્રીટનમાં લશ્કરમાં જોડાવાને દેસ છોડી જતા હોવાથી આ પગલું લેવું પડયું છે. હીંદ સરકાર જણાવે છે કે આમ થવાથી હીંદ ના સરકરને બોજ પડશે. જો કે આ પગલુ સ્વદેશાભિમાની ટુકડો પ્રેરિત થયું છે છતાં તે સામ્રાજ્યના સાથીની વિરૂદ્ધ છે. જેઓ બ્રીટન માં લશ્કરમાં જોડાવાને હિંદુસ્તાન

પ્રસંગ રંગ

મગનભાઈ અદીબી

ગયા બોઅર વિગ્રહથી હિંદુસ્તાનમાં દુકાળ પડવાના સમાચાર આવે ત્યારે તેમાં ખાસ કરીને કાઠિયાવાડમાં તેની ભયાનક અસર થઈ હોય એમ જણાય છે. બીચારાં કાઠિયાવાડ દુકાળની આપત્તિ સારુ ટેવાઈ ગયું છે. ગયા પ્રજાના ઘણીસા પુરા પ્રજાજનો છપ્પન વર્ષ રજવાડાના રાજ પ્રકરણની ઘણી ઉથલ પાથલ કરીને પોતાના રાજ મહેલોમાં બાદશાહો અને નદીઓ ઉપર ઈંદ્રાવન બનાવી રહ્યા. તેવા ઘર કોમ શું તો ત્યાં વરસાદ બંધ નથી પડતો!

* * *

બર્મા અંગે તેમ લાગે. બધા દેશી રાજ્યો જેવી હાર બાબત એવા નથી. ત્યાં ના બાપણા એ રાજ્ય મહારાજાઓએ બ્રીટીશ સરકારની પક્ષાદારીનો એવો તો વર્ષાદ વર્ષાવ્યો છે કે, બીમારી દેખતાના નાનરમાં વર્ષાદ વરસ્યા તો માન ઉપર, માય બાપ, દૂધ આપે અને તેનાથી દહીં વાગ્યાદ મળે. પણ બધા એવાના પક્ષાદારીના કપડાં તો સીધું માપસરજ આવ્યા ને પણ પણ રખે એ બધા રાજાધીરાજાને બાદ બાદા કે એ માપસરનો બધી હજુજ જોકાવાની છે. અંગ્રેજી કહેવા તો, અંગ્રેજની માપણીમાં પારાવાર ખર્ચેલા અને આંગ્રેજ મુલકની લડ અને બાપદાદાના બજારની કેવી બાંધણીઓ કાંઈ પાછા હટે એમ નથી. તેમેઓ પણ કપડા પાછા સાંધે પક્ષાદારીનો વર્ષાદ વર્ષાવવા બાકપણ છે. પણ એવા બીમારી દેખતાને દુકાળ ઓલો થયો નથી. ઉપરનું એ હાથી પેટાઓને માપણી તો બે બીજા પધારે બીમારી દેખત .. બાદ રોટલા પધારે બરાબર જરી એટલી દેખતને તો દુકાળમાં અપીઠ માસજ થયા.

* * *

છેલ્લા બનાવો મુજબ પાકસરોવર સાહેબને એક સો એક રાજા મહારાજાઓ તરફથી પ્રાદારીની ઘણાણી મળેલી છે. એમાંથી કેટલીક તો ખુદ બ્રીટીશે જાહેર કરી તે પહેલાની મળી ગઈ હતી. સાહિત્ય બાકિકાની પ્રાલોમેન્ટમાં જે તકાલદી થઈ ન બાટલાની થાયે જોવાયું કે નહીં તે સવાલ ઉપર. તેમાં પક્ષાદારી નું તો કોઈએ નામ પણ લીધું નહીં. કેનેડા, ઓસ્ટ્રેલીયાની પણ સ્થીની એજ હતી. એકંદ સેન્સ અને વેલ્સે તો પક્ષાદારીના ઃ બીજ—પક્ષાદારી નો ઠરાવ કરીએજ નથી. બારે યે હિંદુસ્તાન માંજ પક્ષાદારીના ઠરાવની જરૂર પડી! આવી બોર બોર વખતે તો હિંદુસ્તાનમાં જોવી કોઈ પક્ષાદારીની ફુંગાળ તો શ્રી પીપુરી પણ ચાગી નહીં હતી. માત્ર ઉંચલી રેઢરજ ની લડાઈમાં અને હાલની લડાઈની તો ગઢખાત પેદેલાંથી એ ફુંગળો ઘણ થઈ ગઈ ઃ. એ ચાપીસ વર્ષમાં કેટલો ફેરફાર થઈ ગયો! બદલ તો પેહલી બેહિ લડાઈમાં પુરેપુરી કાપેલી કેર જોવાજોગ જણાય છે ક બોર બોર વખતે હિંદુસ્તાન ના તો બાજાલ્યના જબીદાર હતું કે ન સુલેહ શાંતીના તેને રાખે તો આ દેશના દેહ દુઃખના ભરી જાય.

મા જો જાયા કે બેરા બાપકે
બોર દેર બોર દુસરા કપાસ.

—:o:—

પરચુરણ

કેપટાઉનના બ્રા. ડી. ફી વાપનારીયા મથાના આપણા રતીલાર રટીલાર "ટકોરા" આ સ્વદેશ જવા વીદાય થયા છે. તેમણે 'ઇન્ડિયન ઓપિનિઅન' ને શ્રી. ૧૦-૧ ભેટ આપી છે જે બાબાર રિવકારીએ છીએ

* * *

સાંપ્રીઝ સરહદની મુસાફરીથી પાછા ફરતા. ઘણા સમરે આપણા સ્ટેટને રેળવે ભેગું થવું હતું તેમાં એક વિદ્યાર્થી ગાંધીજીના હરતાફરતા ભેગા ચાલતી ટ્રેન ઉપર ચડવા અને પગ લપસતા ટ્રેન નીચે ચગદાતા પગ કપાઈ ગયા. ત્યાં થોડાક ઉપચારો બાદ અસ્પ પાત્યો. ગાંધીજીએ બા બનાવથી આપણને ઘણો જ દુઃખ થયું છે અને તેમને એક તારીખ નીચેની બાબર પાડી છે કે આવી રીતે ગેરબાબો ભેગા થઈ અકસીતા કરી ન મુકવી જોઇએ. વિદ્યાર્થીના સમારક તરીકે એમને વિદ્યાર્થીઓને સુચના કરી છે કે એક શીસ્ત પક્ષક બનાવી અવસ્થા બજાવતા શીખવું જોઇએ.

* * *

ડીઇ અને બરબાના નામબ પ્રધાન તરીકે ના. રાજેનબાબે સર આબીબની નીમણુક કરી છે.

—:o:—

આબાર

મારા પીતાથી નરસિંહભાઇ ખુશાલભાઇ ના. ૧ લી સપ્ટેમ્બરના રોજ દીવેટીયામાં દેવલોક પામ્યા તેમાં જે જે સ્નેહીઓ, મીત્રો અને દીલસોજી-ઓએ અમને ટેલ્ફન થકે અથવા તાર અને પત્ર દ્વારા અમને અને મરનારના કુટુંબને દીલાસો આપ્યો છે તેને માટે તે સર્વે બાઇઓનો હું મારા તરફથી તેમજ મારા ભાઇઓ તરફથી અંતઃ કરણપુર્વક આબાર માનું છું.

પરાગ નરસિંહ, દીવેટીયા.

નવાં વર્ષની અભિનંદન પત્રીકાઓ

આવતાં નવાં વર્ષની અભિનંદન પત્રીકાઓ વેળાસર મંગાવશો.

ભાવ ઠજનની કી. રૂ.
પોસ્ટેજની પેની ૩ વધુ.

મેનેજર ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.
ફીનીક્સ, નાતાલ.

માયાવીમાનવી સુંદર ડીટેકટીવ નોવેલ જરૂર વાંચો કી. શી. ૭—૬

આ ઓફીસે લખવાથી મળશે

કાર્યકારીનું અનિષ્ટ

નીચેના જાણીતા કાર્યકર્તા સપ્તમ સર વઝીર હસને લાંબી કોલેજમાં આપેલ આપતાં નિચલા શબ્દો ઉચ્ચાર્યા હતા : હિન્દનો કોમી પ્રશ્ન તો એક ઉભું કરેલું તુત છે અને જો કંઈ તે આપણી આઝાદીના ગાળામાં પાકો છે. કૃ માનું છું કે એક કેવળ કૃત્રિમ અને બનાવેલું-ચીને બનાવી કાઢેલો પ્રશ્ન છે અને તે આપણી આઝાદી જે હીંદી રાષ્ટ્રીય મહાસભા અને મુસલીમ લીગ બન્નેના એક સરખા ધ્યેય ફ્રોં છે તેના માર્ગમાં અંતરાય નાખવાની ખાતરજ ગોઠવવામાં આવેલ છે. આગે તમામ વકીલો છે, આપણા આ મુલકના અદ્દો જનાદી ગિરેલા કોમવાદના રાક્ષસનાને નીમુળ કરવામાં નાનો-શાળારી રીતે નાપ્રણ નીવડ્યા છીએ. પણ હવે આજના યુવાનોએ એ રાક્ષસતાને ખત્મ કરીને એની સમાધી ઉપર, ઇમારત ચણીને તે કરી રાખવા નહોતા તે કાર્ય પરીપૂર્ણ કર્યું છે, એ શબ્દો કોતરવા સમાધ થાય, એમ હું ખરજ પ્રભુ અને એ યારી આશા છે."

હિંદી રાજ્ય વિષે મીસ મ્યુરીયલ

મીસ મ્યુરીયલ લીસ્ટરે પ્રકાશના 'રાષ્ટ્રકથા' પત્રના અધીપતી પર નીચેનો મતલબનો પત્ર મોક્લ્યો હતો :-

ઉલ્લા દરાયાના હિંદમાં પણ ક્રાન્તિકારી ફેરફારો થયા છે. અસારસુધીની નીરાશાવાદીની લાગણીનું સ્થાન નવા વિશ્વાસે લીધું છે અને પ્રૌઢ ભારતના સંખ્યાબંધ બ્રીટીશ આમલદારો પણ કબુલે છે કે ગઢાસભાવાદી સરકારોએ જવાબદારીનું ભાન સ્પષ્ટ દેખાય છે. ગઢાસભાઓ પોતાના ચુંટણીના ઢાહેરનામામાં મુકરર કરેલા દોરવણી એ જરાયે ચલીત થઇ નથી એમ કહેવું ભારોભાર અતીશયોક્તિવાળું છે, પણ બુદ્ધ બીહનમાં જ બધા પ્રશ્નોને એવું નથી. વિષયના તમામ આંદોલનોમાં ગાઢકુટના તત્વો રહેલાં છે. સિદ્ધાંત કે સ્વીકાર કર્યો બીનજરૂરી સ્વાર્થ બાતર પણ ગઢાસભામાં જોડાયા છે એટલે ગઢાસભા પણ આ સામાન્ય નીયમથી મુક્ત નથી એ સ્વાભાવીક છે.

રાજકોટની લડત સંબંધે મીસ મ્યુરીયલ લીસ્ટરે જણાવ્યું હતું કે, "રાજકોટમાં શ્રી. ગાંધીને દાર બધા ૬ કરોડ હાંકેણ અને વીરાવાળાને 'બુળ હસકા પાકવામા આવ્યા છે,' એવા કથન સાથે હાલમાંના સત્યાગ્રહવેત્તાઓ સોમત થયા કે કેમ એ ચકાસવા છે. એ લડતમાં એકેક રાજદારી પ્રશ્ન નહોતો સંકળાયલો પણ નમ્રતિક મુદ્દો હતો. રાજકોટની લડત નીહાળનારે બેજ પદ્ધો ચુંટીઓ નીહાળી હતી અને બીનજરૂરી સાદીલ અને સરપરોથી લોકોને બચાવવાના મુકસીમ ધ્યેયના પ્રાપ્તમોથી બધાને દુઃખ બધ થયું હશે.

હીંદમાં લડાઇની તૈયારી

હીંદથી જોડા પ્રમાણમાં ચાળા ખરીદી બીટન સરકાર મારે કરવા પારે છે. રૈલવેવાની રજા ઓ મુલ્કની રાજધાનમાં આવી છે. સરકારી બધા નકશાનો ઉપર મંજુરીઓ મુકાયા છે. હવાઇ ફુગલા સાથે સામનો કરવાની બધી તકબારીઓ ગુપ્ત સરકારે પુર જોરશોથી કરી છે. હિન્દની સરકારે જાહેર કર્યું છે કે પરદેશીઓ નાકેના કાયદે અમલમાં મુકયો છે આથી હવે સરકાર પરદેશીઓની બધી દીલચાલ ઉપર અંકુશ રાખી શકશે અને સંજોગાનુસાર પગલાં લઇ શકશે. એક હુકમ બહાર પાડીને સરકારે હિંદમાંથી ૬૬ ચાલે જહાર નીકાસ કરવાની બંધી કરી છે જેનાં દારૂગોળો, દારૂગોળો, બળતી વેઠ તથા પદાર્થો, આપણને લગતા વ્યાપારો, કાકરી ઓપરેશનો લગતા સાધનો, દોરાની બાબજતો બાંધના સાધનો, કાચા પ્રીલ્સ, રંગધક, કોલસાના પારે, ગોરીયમ પોટાશ નાઇટ્રેટના સમાવેશ થાય છે

મુસ્લીમોમાં ધાર્મિક પરંપરા

ગઢાસના નવા પ્રધાન મીરાજ્જાપાધ્યાયારીએ નહાવાદ પધારતાની જાહેરાત નીનીટો બારા વલી મીટીંગમાં નીચલા શબ્દો ઉચ્ચાર્યા હતા. એ નહાન બબુતીની વાત છે કે અગોમાન કાયદાની પાબંધી ઠંડુ વ્યક્તિઓમાંથી બાર કરીને આવા કામ માનતી હોય તેવી બાદિનઓને રોપા કાઢવી એ પણ આવકાર કામ છે. તેઓએ જુના આચારવાળી પોતાની અનુકુળ પડે તેવું નારવી લીધું છે. જે મુસ્લીમોના વિષયમાં તો એમ્યુજ છે કે કુરઆના કિચ્ચ બાબતની બાબંધી ઓકિત પણ નીમાજના સમય થતા પોતે ત્યાં હોય ત્યાં પોતાની ચાદર જમીન ઉપર બીછાવી નીમાજ પઢવા લાગી જાય છે. એમ હોય ત્યારે ખરે - બનચુસ્ત મુસ્લીમબાઇઓ ઓવા બ્યક્તિઓના પીયમના દરીયાદ કરતા હોય કે એ આમાર કાયદા અનીયમીત થતો જાય છે અને પરંપરીક આચારનું ખરા સ્વરૂપમા અનુ-સરણ નથી થતું; પરંતુ ગુલનાની દ્રષ્ટિએ જોતાં મુસ્લીમોમાં જે તેના કરતાં દીકુઓમાં આ પરીસ્થિતી પણ દીન બબાએ પહોંચેલી છે. પાંચ વખતની વાત જવી કરીએ, પણ અને તો બધાય જ લાગ છે કે, પણ હિંદુમાં પાંચ દીવસમાં તો શું પણ એક અઠવાડીયામાં કોની પ્રાર્થના એકવાર પણ કરતા હશે.

હીંદમાં પ્રધાનોના પગારો

હીન્દુસ્તાનમાં અગીયાર પ્રાંતોમાંથી આઠ પ્રાંતોમાં કોન્ગ્રેસ પ્રધાન મંડળો સત્તાપર આવેલ છે અને બે પ્રાંતોમાં બીનકોન્ગ્રેસ પ્રધાન મંડળો છે અને બે દરેક પ્રાંતમાં એક પ્રધાન દીઠ કે બાર હજાર પરસે પગાર અને અલાઉન્સના મળીને આવે છે તેની સરખામણી રસ હશદ છે. જે પ્રાંતોમાં કોન્ગ્રેસ પ્રધાન મંડળો છે તેમાં આ પ્રમાણે દર પ્રધાન દીઠ વારસીક ખર્ચ આવે છે મદ્રાસમાં રૂપીઆ તેર હજાર ચારસો પચાસ, બોમ્બાયમાં અગીયાર હજાર છસો તેતાલીસ, યુનાયમાં બાર હજાર બેસો પચાસ, બીન્યમાં તેર હજાર ચારસો પચાસ, સંયુકત પ્રાંતમ બાર હજાર ત્રણસો બીમારી, મધ્યપ્રાંતમાં નવ હજાર ચારસો બેતાલીસ, બીહારમા બઠ્ઠિ હજાર, ઓરીસામાં દસ હજાર સાતસો પચાનેર. તેની સામે કોન્ગ્રેસ સીવાયના પ્રધાન મંડળ રચ્યા છે તેનું બાકમ: બંગાલમાં બાવન્નસ હજાર પાંચસો અને પંજાબમાં બીસ્તાલીસ હજાર સાતસો પચાનેરનું આવે છે.

હીંદની નવી મોજના

પ્રધાનના પદા પ્રધાન ના બીંદરે સંયુક્ત રાજની યોજના બીશે પ્રમાણે પડી છે :

આ યોજનાની મારફ બીગેલીક પ્રિસણ પર વિશાલ પાકસાની રચના કરવામા આવી છે. આ યોજના અનુસાર દેશને નીમે મુજબના સાત વિભાગમા વહેંચી નાંખવાની સુચના છે.

પહેલો વિભાગ—આસામ, બંગાળ, બંગાળના રાજસ્થાનો ને સીક્કીમ

બીજો વિભાગ—બીહાર અને ઓરીસા.

ત્રીજો વિભાગ—સંયુક્ત પ્રાંત ને મધ્યપ્રાંત વરાડ રાજ્યો.

ચોથો વિભાગ—મદ્રાસ, મદ્રાસના દેશી રાજ્યો ને કુર્ગ.

પાંચમો વિભાગ—મુંબાઇ, સધ્યપ્રાંત; બેરાર અને દેશનાં રાજસ્થાનો, મુંબઇનાં રાજ્યો, મધ્યપ્રાંત ને મધ્ય પ્રાંતનાં રાજ્યો.

છઠ્ઠો વિભાગ—રજપુતાનાનાં રાજ્યો (બીકાનેર ને જેસલમેર સિવાય) કાઠીયાવાડ, મધ્ય હીંદના રાજ્યો, બિકાનેર ને ઓરીસાના રાજ્યો, મધ્ય પ્રાંત ને વરાડ.

સાતમો વિભાગ—પંજાબ સિંધ, સરહદ પ્રાંત, કાશ્મીર, પંજાબના રાજ્યો, બાલુચીસ્તાન ને જેસલમેર.

પં. જવાહરલાલની બ્રિટનની મુલાકાત

પં. જવાહરલાલને બ્રિટનની જુદી જુદી રેડીયો સંસ્થાઓ તરફથી આમંત્રણ મળ્યું હતું તેનો સ્વીકાર જવાહરલાલજીએ બ્રિટનની મુલાકાત લીધી હતી. મુલાકાતનું આમંત્રણ સ્વીકારતાં જવાહરલાલજીએ તારથી જણાવવામા આવ્યું હતું : "તમારી નેતાગીરી હેઠળ ચાલતા હીંદના રાષ્ટ્રવાદી પક્ષે દુનીયાની શાંતી અને ન્યાય ભરેલી રાજ્યોની બાબારી લડતમાં જે સહા-નુભુતી દર્શાવી છે તેને માટે અમે આભારી છીએ અને અમારા દેશના મુલાકાત, આમંત્રણ આવકારે છીએ."

મુસ્લિમો માટે વેપારી કેળવણી

મુસ્લિમ હાઈ સ્કુલ, પંચગની

પ્રિન્સીપલ:— એમ. બી. હુસેન, એમ. એ., બી. એસ. સી., બી. એસ. સી. (ઓનર્સ ઇકોનોમીકસ) હાયર ડીપ્લોમા ઇન એજ્યુકેશન (ટ્રીનીટી કોલેજ, ડબ્લીન).

પશ્ચીમ ઘાટમાં સમુદ્રસપાટીથી ૪૩૦૦ ફીટની ઊંચાઇએ પુનાથી ૬૫ માઇલના અંતરે અત્યુત્તમ આબોહવા અને સુખાકારી વાળી પંચગની નામની રમણીય શીતાળ ટેકરીપર વહ્યા જુના સમયથી સ્થાપીત થએલી સારાયે મુંબઇ ઇલાકામાં આ એકજ સ્થાનેક મુસ્લીમ હાઈ સ્કુલ છે. દાર-ઉલ-ઉલુમ એજ્યુકેશન સોસાયટીની આ સ્કુલ, તેની પોતાની માલીકીની ૨૬૫ એકરના વિસ્તારવાળી સુંદર જગ્યામાં આવેલી છે અને ચાલુ સમયના જરૂરીયે શિક્ષણ સાહિત્યો ધરાવે છે.

બાળકની માનસિક શક્તિ અને વલણનું માપ કાઢયા પછી આધુનિક સમયના કેળવણીના સિદ્ધાંતો ઉપર શિક્ષણ આપવામાં આવે છે. આમ આ રીતે શિક્ષણ આપવાથી બાળક પોતે પોતાને માટે વિચાર કરતાં શીખે છે અને તેમ કરતાં તેનું પોતાપણું બીલ્લે છે અને તેનું સબળ ચારિત્ર ઘડાય છે. સ્કુલના સ્ટાફ માં આર્ટસ, સાયન્સ, કોમર્સ અને ખેતીવાડીના ગ્રેજ્યુએટો છે.

અહિંઆ શરૂઆતથી મેટ્રીક સુધીનું શિક્ષણ અપાય છે તેમજ સાથે સાથે વેપારનું શિક્ષણ પણ અપાય છે. વેપારી કેળવણીને માટે ખાસ જુદા વર્ગો અને જુદા કોર્સો રાખવામાં આવ્યા છે.

છોકરાઓને લંડન ચેમ્બર ઓફ કોમર્સ, ઇન્ડિઅન ચેમ્બર ઓફ કોમર્સ; તથા મુંબઈ સરકાર તરફથી આપવામાં આવતા ડીપ્લોમા ઇન કોમર્સની પરીક્ષાઓ માટે તઇયાર કરવામાં આવે છે. આમ એ સ્કુલ માં વિલાયતની પ્રખ્યાત જાહેર સ્કુલોના ધોરણે શિક્ષણ અપાય છે. આફ્રીકાના જુદા જુદા ભાગના ઘણા વિદ્યાર્થીઓ હાલ આ સ્કુલમાં સામાન્ય તેમજ ખાસ વેપારી કેળવણી લઈ રહ્યા છે.

દરેક પ્રકારનું શિક્ષણ પછી ભલે તે વેપારને લગતું હોય યા ચારિત્ર ખીલવવાનું હોય; તો પણ તે નૈતિક તેમજ ધાર્મિક કેળવણીમાં પરાકાષ્ટાએ પહોંચવું જોઈએ. આ કારણથી સર્વ કેળવણી ઉપરાંત ધાર્મિક કેળવણી ઉપર વધારે ભાર મુકવામાં આવે છે.

દર છોકરા દીઠ વરસનો સરાસરી ખર્ચ રૂા. ૭૦૦ થી રૂા. ૯૦૦ સુધીનો થાય છે. ઉપર બતાવેલી વાર્ષીક સરાસરી રકમમાં ખાવાનું, રહેવાનું, ભણવાનું, કપડાં, ધોબી, વિગેરે સઘળા ખર્ચનો સમાવેશ થાય છે.

અમારી સ્કુલમાં આફ્રીકાના જે ઘણા છોકરાઓ ભણે છે તેમાંથી ફક્ત થોડાકજ છોકરાઓનાં માબાપ નાં શિરનામાં નીચે આપ્યા છે. આ શીરનામે પત્ર લખવાથી અમારી સ્કુલનું પ્રોસ્પેકટસ મળી શકશે.

(૧) શેઠ આદમ એ. સુલેમાન,
પો. બોા. નં. ૧૧૬,
જીન્જર, (ટ્રાંસવાલ)

(૨) શેઠ હાજી હુસ્મા નુરમહમદ,
પો. બો. નં. ૬. મોઝાંબીક.

(૩) શેઠ એમ. ઇ. દેશાઇ,
બહાઇદ હાકિમ,
પોર્ટશેપ્ટન, (નાટાલ)

(૪) શેઠ એમ. એમ. સિદાત,
પો. બો. નં. ૬૪.
લેડીસ્મીથ. (નાટાલ).

(૫) શેઠ મહમ્મદ ઉમર છાયા,
સી. પો. નં. ૩૫,
લોરેન્સો માકવીસ.
(પોર્ટુગીઝ ઇ. આફ્રિકા).

સ્કુલની સંપૂર્ણ માહેતી અને પ્રોસ્પેકટસ માટે લખોઃ—

પ્રિન્સીપલઃ—
મુસ્લીમ હાઈ સ્કુલ,
પંચગની (મુંબઇ ઈલાકા)
(ઈન્ડીઆ).

'Phone 2-3381 Tel. add. "Letapco."

D. K. PATEL

Fruit and Vegetable Exporter

— SPECIALIST —

In South African, Canadian and Australian Apples

—also—

Cape Fruit on hand in season

We have in stock Naartjes which have just come in Market.

ડી. કે. પટેલ

ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ વહાપનાર.

સાઉથ આફ્રિકન, કેનેડીયન અને ઓસ્ટ્રેલીયન એપલ્સના સ્પેશીયલીસ્ટ

ઋતુમાં કેપ ફ્રૂટ પણ રાખીએ છીએ

નાર્ચાસ હાલમાં શરૂ થયા છે અને તેનો સ્ટોક પણ રાખીએ છીએ.

કોઈના ઓર્ડરો ઉપર ખાસ ધ્યાન દેવામાં આવે છે નાર્ચીસ સારા અને સસ્તા C. O. D. મી મળશે.

P. O. Box 756. 19, Cross St. Durban.

Telephone 33-3382.

VALLABH RANCHHOD,

Wholesale & Retail Fruit and Vegetable Merchant.

Country Orders Promptly attended to.

14, DIAGONAL St. JOHANNESBURG.

ટેલીફોન 33-3382.

વલ્લભભાઈ રણછોડ

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ અમારે ત્યાં તાજું અને સસ્તુ મળશે.

બહારગામના ઓર્ડરોને તાકીદે ધ્યાન દેવામાં આવે છે.

૧૪, ડાયોગનલ સ્ટ્રીટ. જોહાનીસબર્ગ.

ખુબ અને બાજીતા ફરસાણ મીઠાઈઓ અને પાકો બનાવનાર

કેપીટનના શીયાળાના પૌષ્ટિક પાકો

પંજાબી સાલમ પાક વિગેરે બીજા પાકો ઓર્ડર આપવાથી મળી રહેશે.

અમારી ફેક્ટરીમાં ઉત્તમ આયાનુ બધુ જાતનું ફરસાણ, મીઠાઈ તથા દરેક જાતનું ફરસાણ, અથાણાં, ગરમ મસાલો વિગેરે ગોરા અમ્પાનાં મળશે

નવુ ઘરાકો માટે ઉઘડો વા પ્રયોગ:

KAPITAN'S CAFE

'Phone 33-8577. 136 KORT STREET JOHANNESBURG.

ચામડીને મખમલ જેવી સુંવાળી આકર્ષક ને ખુબસુરત રાખવા માટે

અફઘાન સ્નો

વપરાય છે. આ સ્નોમાં વીટામીન A છે જેથી ચહેરા તથા શરીરની ચામડીને પોષણ આપી સુંદરતામાં વધારો કરે છે.

SOLE AGENT—

PATANWALA & COMPANY

Branch: CALCUTTA.

સોલ એજન્ટ:

Indo-African Trade Agency,

74-76 Wilson Street,

Dundee, Natal, S. A.

પ્રસ્થાન ભેટ!

પ્રસ્થાન માસિક બાર વર્ષ પુરાં કરી—તેર પુરું કરી—ચૌદમા વર્ષમાં પ્રવેશ કરે છે, તે નિમિત્તે :—

'પ્રસ્થાન'ના ગ્રાહકોને ખાસ લાભ

જે ગ્રાહકનું સં. ૧૯૬૪ના ફાગણથી આસો સુધીનું લવાજમ રૂા. ૫, ભગો, પરદેશ માટે રૂા. ૭॥ મળ્યું હશે, તેમને પ્રસ્થાન કાર્યાલય તરફથી જાહેર પરેલાં પુસ્તકો ઉપર રૂપ ટકા કમીશન કાપી આપવામાં આવશે. [અપવાદ: શ્રી ઇશ્વરલાલ મગનલાલ તથા શ્રી. રામનારાયણ પાઠકના પુસ્તકો ઉપર રપ ટકા].

ઓફર ૨

જે ગ્રાહક લવાજમ ૨૭—૨૨ રૂપિયાનાં પુસ્તકો ખરીદશે તેમને પ્રસ્થાન મફત પડી રહેશે.

દશ—બાર રૂપિયાનાં ખરીદશે તેમને અર્ધો લવાજમમાં પડી રહેશે. બેરો લાભ તો મળશેજ.

ગુજરાતનો આમવર્ગ, તેમજ પુસ્તકાલયો ને હાઉસકુલો આ ઘોરણનો બરાબર લાભ લે.

પ્રસ્થાનનાં પુસ્તકો

	રૂપિયા.
લગ્નપ્રપંચ	૩॥
ચૂલાપરાનો ઉપાય	૨
રસિયાનું મકતર	૨
સાળરમતી	૧૧
પરજન્યુ ચૈતર	૨
ડિનચર્યા	૧॥
પરેખાહિરે	૨
ચતુરંગ	૧૧
પ્રેમનો દંભ	૧૧
સ્ત્રી-પુરૂષ	૧
નવો અવતાર (બધુ બાકી)	૫૧
કયાવસી	૨॥
લગ્નલક્ષ્મ	૧૧
માતા આસોપાલવ	૧૧॥
સરસ્વતીમાળા વર્ષ ૧ થી ૬	૧૩।

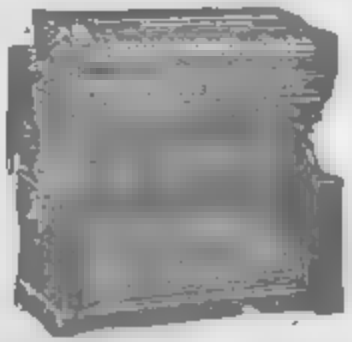
આખું મુસીપત્ર મંગાવો.

પ્રસ્થાન કાર્યાલય: પારસી અગિયારી સામે, અમદાવાદ.

આવો પધારો જુઓ

અને

તમારા માનીતા વાજીંત્રો અને રેકોર્ડઝ ખરીદ કરો

પગના હારમોનીયમ પા ૬-૧૦-૦
હાથના ,, ૬-૧૦-૦
૬પગ સીટના પા. ૩-૧૫-૦

(૧) જીવન પ્રભાત, (૨) જાગીરદાર,
(૩) વીધાપતિ, (૪) જન્મભુમિ,
(૫) રોમેન્ટીક ઈન્ડિઆ, (૬) વચન,
(૭) નીર્મળા, (૮) અદ્ભુત કન્યા, (૯) ચેલેન્જ.

ઉપરના બધા ફીલ્મી સેટો આવી ગયા છે.

- વાજીંત્રો—હારમોનીયમ, ગ્રામોફોન, વાયોલીન, બેન્જો મેન્ડોલીન, ગીતાર, ઝાઝ આઉટ ફીટ ફલ્યુટ વિગેરે.
- રેડીઓ—લીઝ માસ્ટર્સ વોઇસ અને બીજા મેઇકસ.
- રેકોર્ડઝ—લીઝ માસ્ટર્સ વોઇસ, કોલમ્બીયા, ટવીન, રીગલ, હચીન્સ, ઓડીયન, મેગાફોન, ન્યુ થીએટર્સ, હિંદુસ્તાન, તાજ, ઓરીએંટ, મેકસીટોન, નીઝામ, યંગ ઇન્ડિઆ, સ્ટાર હીંદુસ્તાન, વીકટોરીયા ફોન, શહેનશાહી, જૈનાફોન, સેનોલા, કોહીનુર, એરોફોન વીગેરે.
- સ્પેર પાર્ટસ—દરેક વાજીંત્રોના મોટા જથ્થામાં રાખીએ છીએ.
- રીપેરીંગ—સંતોષકારક કામ—મધ્યમ દામ.

સોલ ડીસ્ટ્રીબ્યુટર્સ—વારા ફલ્યુટ, શાંતા ફલ્યુટ, સરદાર ફલ્યુટ હારમોનીયમ (હાથના, પગના, હાથપગ સાથે પોર્ટેબલ).
,, હચીન્સ, ઓડીયન, જૈનાફોન, મેગફોન ઇન્ડિઅન રેકોર્ડઝ, ફીલ્મી રેકાર્ડ.

રોમેન્ટીક ઇન્ડિઆ

ગ્રાહકનો સંતોષ—એ અમારો મુદ્રાલેખ છે.

ગોશળીઆ મ્યુઝીક સલુન,
131 ક્વીન સ્ટ્રીટ, ડરબન.

Goshalia's Music Saloon,

'Phone 25806. 131, Queen Street, Durban.

ફરનીચર! ફરનીચર! ફરનીચર!!!

બેડરૂમ સુટ, ડાઈનીંગરૂમ સુટ વેસ્ટરોબ્સ, ડ્રેસીંગ ટેબલ, સાઈડ બોર્ડ, એકીસ ટેબલ, ૩૬ ઈંચ, રેગ્યુલર, ચાયસ, ટી ટા. ગ્રામોફોનિકર્સ ગોધ ફીનીંગ અને ફીનીશર વિગેરે, વધુ પ્રોપાયન માટે ખાત્રીથી રાખશો. અને પધારી બાજ મેળવવા ચુકશો નહિ

બોક્સ; રેપ્ટલ અને કીચન ડ્રેસર

૨ ડમારી રેપ્ટરેપ્ટ નીચે મેમાર પાસ ૩. ગોલા કોલ્ડ ક્રમેત તૈયાર છે ૩. બાજ રેકોર્ડના ઓર્ડરો પ્રાપ્તિ ફીલ્ડ મંગાવો અને વધુ બાજમ બપારો

L. MISTRY,

45 MARKET STREET. : : : JOHANNESRURG.

'PHONE 33-4691. BOX 2525.

કીર્ટીંગસ

પાવડર

કીડી, માકડ, ચાંચડ, કંસારા, માખી, વંદા

વિગેરે સઘળા જંતુઓનો

નાશ કરે છે.

કીર્ટીંગ્સ પાવડરના ટીન બળે છે.

Box 830. Tel. Add. "Orangexpo"

M. C. PILLAY

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter

country orders executed at lowest Market prices special attention given to all up-country orders

TRIAL ORDER SOLICITED.

જરૂરીયાંવાળ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર

અમે અપકંટ્રીના ઓરડર બાબ ટેપરેપ રાખી સારો માલ C.O.D. થી ચઢાવીએ છીએ.

79, PRINCE EDWARD STREET, DURBAN.

'Phone 2-6235. P. O. Box 316.

Heerabhai Morar Matvadkar,

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter

and Commission Agent,

15 CROSS ST. RESIDENCE.

PACKING WAREHOUSE 44 BOND ST.

DURBAN.

હીરાભાઇ મોરાર મટવાડકર

હોલસેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર

અને કમીશન એજન્ટ,

પેકિંગ સારી રીતે કરી માલ સી. ઓ. ડી. થી

મોકલવામાં આવશે.

ટેલીફોન ૨-૬૨૩૫ બોક્સ ૩૧૬.

૪૪ બોન્ડ સ્ટ્રીટ, ડરબન.

ડીક્ષનરી ઓ

અંગ્રેજી & ગુજરાતી

આ ડીક્ષનરી મહાત્મા ગાંધીજીના સુચનાથી થયેલા વિદ્યાપીઠના જોડણી મંડળના આધારે સુધારા વધારા સાથે બનાવેલી છે વિદ્યાર્થી માટે તે સગવડ ભરેલી અને ઉપયોગી છે. તેમાં અંગ્રેજી શબ્દો, ઉચ્ચારો, ભાષા સંબંધી ખાસ સુચનાઓ, મોટી ડીક્ષનરીની સંજ્ઞાઓ, વજન, માપ, કહેવતો, વિગેરે પણ વસ્તુઓનો સમાવેશ થયેલો છે.

પાકું પુંઠું પાના ૧૪૦૮ પ્રથેની કીમત રૂપી ૫.

Manager, 'Indian Opinion, Phoenix.

Phone 33-4403. Tel. Add.: "VALABTEL." P.O. Box 6748.

V. B. PATEL,

WHOLESALE AND RETAIL FRUIT, VEGETABLE AND PRODUCE MERCHANT

CHEAPEST BANANA STORE IN TOWN.

40 President Street, JOHANNESBURG.

Terms: NETT CASH or C.O.D.

વી. બી. પટેલ,

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ, વેજીટેબલ અને પ્રોડ્યુસ મરચન્ટ

જોહાનીસબર્ગમાં સસ્તામાં સસ્તી દુકાન.

અમારે ત્યાંથી બધાના કરતાં ઓછા ફ્રૂટ વેજીટેબલ મળશે ખાત્રીપૂર્વક ખાત્રી આપવામાં આવે છે

ઓરડરો સાથે C. O. D. ની રકમ મળી રહશે.

ટેલીફોન ૩૩-૪૪૦૩ ૪૦ પ્રેસીડન્ટ સ્ટ્રીટ,

પી. ઓ. બોક્સ ૬૭૪૮ જોહાનીસબર્ગ

"શુદ્ધ ઘી"

ઘણાજનો ઘરગથ્થુ હોમ આગળથી પાસ કરેલું એમ. જે. માકીંદ નીરના તરફથી વેચવાનું અમારાને આપવામાં આવેલું છે. અમારે ત્યાંથી મોટા પ્રમાણમાં મળશે.

બાબ માટે પુછો યા લખો.

સાક્ષય આફ્રિકાના શોલ એજન્ટ.

શામજી દેવશી એન્ડ સન

૪. ક્રોસ સ્ટ્રીટ,

ડરબન.

SAMJEE DEVSHI & SON

4 Cross Street,

DURBAN.

NAROTAM HARGOVIND

The Master Tailors.

Suits and Costumes Made in the latest Styles.

We specialise in High Class Tailoring.

Our Prices are to suit the times.

Try us with your next Order

તમારો સુટ ક્યાં સીવડાવશો?

નરોતમ હરગોવિંદ

તમને અપ-ટુ-ડેટ સ્ટાઇલનો કિફાયત સાથે બનાવી આપશે.

ફાયદા ઓર્ડર આપી ખાત્રી કરી જુઓ.

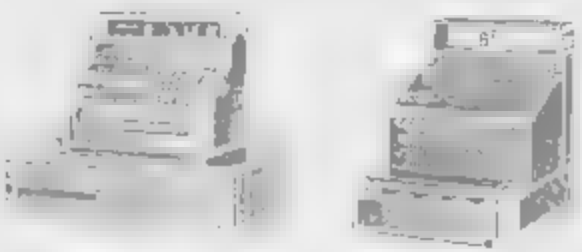
'Phone 25661. 176 Grey St Durban.

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	મીસરી ૧૯૭૬ સપ્ટેમ્બર	હીંદુ ૧૯૯૫ ભાદરવા	મુસલમાન ૧૩૫૮ સફર	પારસી ૧૩૦૯ શહેં. ફસલી	સુર્યોદય ક. મી.	સુર્યાસ્ત ક.મી.
શુક્ર	૨૨	સુદી ૯	૯	૧૦	૫-૫૧	૫-૨૮
શની	૨૩	,, ૧૦	૧૦	૧૧	૫-૫૯	૫-૨૯
રવિ	૨૪	,, ૧૧	૧૧	૧૨	૫-૨૮	૫-૨૯
સોમ	૨૫	,, ૧૨	૧૨	૧૩	૫-૨૭	૫-૩૦
મંગળ	૨૬	,, ૧૩	૧૩	૧૪	૫-૨૬	૫-૩૧
બુધ	૨૭	,, ૧૪	૧૪	૧૫	૫-૨૫	૫-૩૧
ગુરૂ	૨૮	,, ૧૫	૧૫	૧૬	૫-૨૪	૫-૩૨

NATIONAL

CASH REGISTER
AND
ACCOUNTING MACHINE
SYSTEMS
FOR
MAXIMUM
EFFICIENCY

THE NATIONAL CASH REGISTER CO. S.A. (PTY.) LTD.,
63 PRESIDENT STREET
JOHANNESBURG
P. O. Box 3591 Phone 33.6245

THE WONDER OF THE AGE

Are You a subscriber of 'Indian Opinion' If not, Why not?

'INDIAN OPINION'

(Founded by Mahatma Gandhi in 1903)

For The Moral, Political and Social Advancement Of Indians In South Africa.

Published Every Friday.

Subscription Rates

Payable Always In Advance.

Within the Union	21s.	Annually
" " "	11s.	Half-yearly
Outside the Union	22s. 6d.	Annually
" " "	12s.	Half-yearly

Become a Subscriber and persuade your friends to do likewise

Apply to—

Manager,
Indian Opinion,
Phœnix, Natal.

SWAMI VIVEKANANDA'S WORKS

LIFE OF SRI RAMAKRISHNA

Price Re 1

PRABUDDHA BHARATA
OR
AWAKENED INDIA

A high class English monthly started by Swami Vivekananda in 1896. It is devoted to Universal Religion, Indian Culture, Education, Art and other topics of interest and interest.

Apply for a complete Catalogue:—
The Manager, ADVAITA ASHRAMA,
4, Wellington Lane, Calcutta, India.

"HARIJAN"

POONA 4
(INDIA)

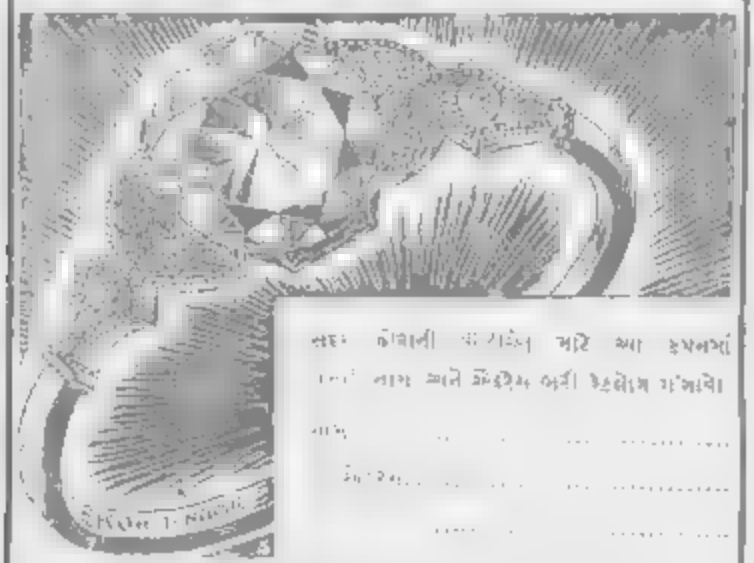
The annual subscription is 8/- by Postal Order.

Cut this portion and send it with your name and address and remittance.

To

Address

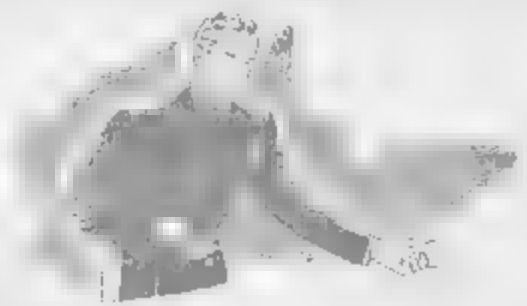
તમારે ફ્રીઝ જોઈએ તો
સીધા અમારા કારખાનામાંથી ખરીદો.

ખરેખર "ઈગલ્સ" ફ્રીઝ બજારમાં ઉપલબ્ધ અને પોસાય એવું છે અને તે ઓછામાં ઓછા સાધનોથી સજ્જ હોવા છતાં ૧૦ વર્ષ સુધી ચાલે એવું બનાવવામાં આવે છે અને
ઓછામાં ઓછા ફેકટરીના ભાવે
તમને સીધા વેચવામાં આવે છે

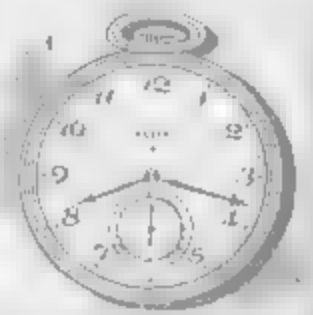
KATZ & LOURIE LTD.

"DIAMOND CORNER" ELOFF & MARKET STS JOHANNESBURG

We recommend! . . . .

OUR NEWEST ELGIN WATCHES FOR MEN

Write today for wonderful new Elgin Catalogue.

KATZ & LOURIE LTD.

"DIAMOND CORNER" ELOFF & MARKET STS., JOHANNESBURG.

Printed and published by Manilal M. Gandhi at Phoenix Settlement, Phoenix, Natal.

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 39—Vol.—xxxvii. Friday, September 29th, 1939. Registered at the G.P.O. as a Newspaper. PRICE FOURPENCE.

The Way Of Non-violence

"The religion of non-violence is not meant merely for Rishis and Saints. It is meant for the common people as well. Non-violence is the law of our species as violence is the law of the brute. The spirit lies dormant in the brute and he knows no law but that of physical might. The dignity of man requires obedience to a higher law—to the strength of the spirit....The Rishis who discovered the law of non-violence in the midst of violence were greater geniuses than Newton. They were themselves greater warriors than Wellington. Having themselves known the use of arms they realised their worthlessness and taught a weary world that its salvation lay not through violence but through non-violence."

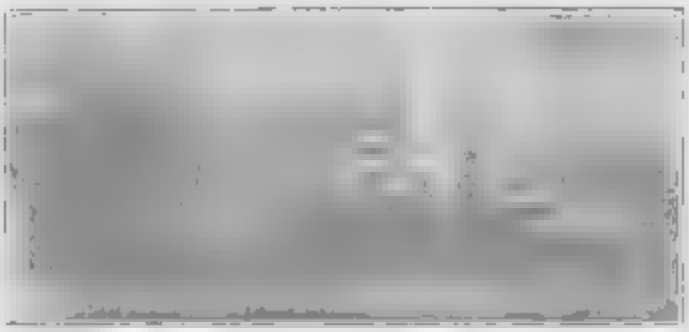
Gandhiji

અહિંસાનો માર્ગ

"અહિંસાનો મંત્ર અધિકાંશ ઋષિમુનીઓએ શોધ્યો, પણ તેથી અહિંસા ધર્મ ઋષિમુનિઓજ પાળી શકે એવું કાંઈ તેઓએ બતલાવ્યું કે શીખવ્યું નથી. અહીંસા ધર્મ આમ વર્ગને માટે પણ છેજ. મનુષ્યને માટે અહિંસાનો ન્યાય છે, જેમ પશુઓ ને માટે હિંસાનો ન્યાય છે. કારણ પશુઓમાં આત્મા કેવળ સુપ્ત દશામાં હોય છે. અને એક પશુ બીજાને કેવળ પોતાના શરીર બળથીજ વશ કરે છે. મનુષ્ય જાતીનો સ્વાભાવિક પ્રાયહો પ્રગ બળથી—આત્મબળથી—બીજાને જીતવાનો છે. એટલે જ્યારે મનુષ્ય ક્રમથી બીજાને જીતે છે ત્યારે તે પોતાના પ્રાયદાને વશ વર્તે છે.....જે ઋષિઓએ આ હિંસામય જગતમાં અહિંસાનો નિયમ શોધી કાઢયો તેઓ ન્યુટનના કરતાં વધારે પ્રતિભાશાળી હતા, તેઓ વેલિંગ્ટનના કરતાં વધારે મહાન યોદ્ધા હતા. જ્યારે તેમણે યુદ્ધનો પ્રયોગ કર્યો હતા તેની તુચ્છતા જોઈ ત્યારે તેમણે કાયર જગતને પોકારીને કહ્યું કે તેનો ઉદ્ધાર હિંસાથી નથી પણ અહિંસાથી છે."

—ગાંધીજી

B. I. Steam Navigation Co., Ltd.

હિંદુસ્તાન જનારા ઉતારૂઓને રવીયાર અકેરોબર તા. ૮ ના રોજ સવારે ૧૦ વાગે રવીમરપર મદી જવા વિનંતી કરવામાં આવે છે.

રવીમરોની આવજાવની તારીખોમાં અને દીકીટોના ભાવોમાં વિના નોટીસે ફેરફાર કરવાના આવશે.

દરબન આવ્યા પછી તમારા માલ વિમેરનો હુમને મળવાથી અદાવરત કરી આપીશું.

ગાડીના ઉપર તમારૂં નામ તથા કઈમનનું નામ અને પોર્ટિંગ કરવાનું ભૂલવું.

શેખ હીમેદ એન્ડ સન્સ (પ્રો.) લીમીટેડ

દીદી પસેન્જર એજન્ટ

૩૬ દીકીટ હિંદ બીજી સાથે પા. ૨૪ ૧૧ ૧૨
" " મુરલીમ બીજા સાથે પા. ૧૫ ૫ ૮
" " બીજા વગર પા. ૧૬ ૧૪ ૫
સેકન્ડ કલાસ સીંગલ બિજી વગર પા. ૩૩ ૧૫ ૦.

Phone 2-0432. Tel add: "KARAMAT."

SHAIK HIMED & SONS, (Pty) Ltd.

390, Pine Street, Durban.

CITY SHIRT Co.,

No. 4, Kort Street, Johannesburg.

Phone 33-1453. P. O. Box 6220.

Tel. Add: "CITYSHIRT"

THE NEW INDIA ASSURANCE

——COMPANY, LIMITED.——

Life, Fire, Motor Car, Motor Lorry, Motor Bus, Plate Glass, Workmen's Compensation, Etc Etc.

આ દીદી બીમા કંપનીમાં જીંદગીના, આગ, મોટર કાર મોટર લોરી, મોટર બસ, પ્લેટ ગ્લાસ, મજદારોને લગતા બીમાઓ, સાધારણ રિતેરે દરેક જાતના બીમાઓ ઉતારવી તકલીફ કે. દીદી કંપનીને ઇનજત આપવું એ દરેક દીંદીની ફરજ છે.

Natal Office.

"INDIA HOUSE"

17, First Avenue,

DURBAN.

Telephone 2-5845 Con.

P. O. Box 1610.

Tel. Add: "RUSTOMJEE"

Durban.

Policies Issued and Settlements Effected in this Country.

પોલીસી નેમજ દાવાની પતાવટ આ દેશમાં કરી આપવામાં આવે છે.

Transvaal Office.

ROOMS NO. 12 & 13.

BARKLY ARCADE,

Diagonal Street,

JOHANNESBURG.

Telephone 33-4478

P. O. Box 3841

Tel Add "RUSTOMJEE"

JOHANNESBURG

JALBHOY RUSTOMJEE

Principal Representative For The Union Of South Africa.

GANDHI & Co. (Pty) Ltd.

GENERAL MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS

Try us for:-

Benares Saries, with Blouses of same design prices from 75/- to £10 with double border.

Also Cotton, Crepe-de-chine & Rayon Saries from 2/6 to 40/-.

We also stock Indian Drugs, Condiments, Draperies, Outfitting, Hardware, etc. etc.

Telephone 23676.

Tel. Add. "Gandhico" Durban.

112 Victoria Street, DURBAN.

અમારે ત્યાં હમેશા મોટા પ્રમાણમાં નીચે જણાવેલ ચીજો સ્ટોકમાં રહે છે.

બેરમ્ત બદામ, પીસ્તાં, સારેાળી, એલચી, અથરૂત. તજ, લવીંગ, સુરજમાપ કેસર, તેમજ હુળદર, ધાણા, જરૂ ચીજોને આજો તેમજ બાસ દેખરેખ નીચે પીસાવેલ મસાલેા તથા તમામ જાતના ચેાખા-જીવાસલ, કમેાદ દીલ્હી, બાંબ્ર, બારુ તુલસી, ચીજોને તથા મંજળી સાલમ, પેાળી મુસલી, ગંઠાદા કેપરસવાટી તથા સાતસેા આઠસેા જાતનું બંધીયાણ તેમજ સેાપારી-બદાસી સેવરધની, કુદમ્બા, સેકેલાં તથા ગુલાબનું પાણી, અરબળા, મેાગરા, ચંબેલી, કુપેલ, કામીનીયા ચીજોને ખુસબેાદાર તેલ ચીજોને, ચીજોને માટા જથ્થામાં તેમજ છુટક મળશે.

Also:

P. O. Box 27, TONGAAT,

Telephone during Office hours No. 5.

.. after Office hours No. 008.

દમ અને ફેફસાની બાસ કયા છે

ઝંડુનું

કેસરી જીવન

ફેફસાંના બધા આજારોને દુર કરે છે તથા લોહીને સુધ કરે છે આના સેવનથી તન્દુરસ્તી બારસ થાય છે. બેક વાર આજમાવી જુઓ.

બાળુ, ઝાડનું ચિરેાડી નાગળાર્ષ અને બાંસી ચિરેાડી

બાટીના દરો આરે

ઝંડુની સુવર્ણ મિશ્રિત મકરધ્વજ ગુટી

વિના વિલંબે બારવરા મંગાવેા

ઝંડુ ફાર્મસ્યુટીકલ વર્કસ લી.—પેા. બેા. નં. ૫૫૧૩, મુંબઇ નં. ૧૪.

સા. આફ્રિકાના સોલ એજન્ટસ: એમ. એમ. જોશી એન્ડ સન્સ, સ્ટાન્ડ ૨૩૮, એશીયાટીક બજાર, પી. ઓ. બેાક્સ ૧૨૦૫, પ્રીટેારીયા.

મેહનીસળગર્ભિ બળવાનું ટેનિક બળત્ત ઝમરી, ૧૪ બેાટ્લ રહુંદ.

આયુર્વેદિક દવાઓનું સુચીપત્ર આજેજ મંગાવેા. 037

MOHANLAL VALJEE,

(INDIAN PAWNBROKER.)

112, Victoria Street, Durban

Low Rates of Interest on Jewellery.

High prices paid for Old Gold. A large stock of New Jewelleries at reasonable prices to suit your pockets 1941

P. P. BHAGAT,

Fruit Merchant.

દરેક જાતનું ફ્રુટ અને વેજીટેબલ માર્ક પેકીંગ કરી C. O. D. થી મેાકલવામાં આવશે. મંગેાઃ—

P. O. Box 842. 139 Brook St. Durban. 111

પુષ્ટિકારક પાકો બનાવવા હોય
અને
દરેક જાતની દેશી દવાઓ જોઈતી હોય
તો અમારી મુલાકાતે આવો

શરીરને પુષ્ટ બનાવવાના સારા પાકો બનાવવા માટે કમાટે ત્યાં તાજે અને મોકળો માલ છે. તેમજ દરેક જાતની દેશી દવાઓ અને દેશી મોસુરી કંપેનિ તાજે અને મોકળો માલ સ્ટોકમાં રાખીએ છીએ.

દેશી પુષ્ટકના બોકસનાં નંગ ૧ ની રૂ. ૧૦-૦ સાથેજ ખર્ચકર,
દેશી બોકસોના બોણીમાં નંગ ૧ ની રૂ. ૭-૦ સાથેજ ખર્ચકર

શરીરના કોઇ પણ ભાગમાંથી વાળ કાઢવાનો
નવાબી પાવડર

દસ જ પણ મીનીટમાં વાળ સાફ થાય છે.

૪૭ન બોટલ રૂ. ૬૬ પોસ્ટેજ સાથે, અરધી ૪૭ન બોટલને રૂા. ૩-૬ પોસ્ટેજ સાથે ૩ નંગ લેનારને રૂા. ૧૦-૬ પોસ્ટેજ સાથે. ૧ ખમણ બે નંગ લેનારને ૨ પેની પોસ્ટેજ મોકલવી.

ઓર્ડર સાથે રોકડા પૈસા મોકલવા.

Fancy Gold Cups and Saucers at 1/9 a dozen.
12 dozen to a case. Cash with order.

I. G. H. BASSA
153 Grey Street, • • Durban. 148a

WE STILL BUY
OLD GOLD, SILVER & SOVEREIGNS.
We Stock CYMA, ELGIN, WALTHAM, BUREN, and MADIX Watches.
Large stock of Indian and European jewellories always on hand
Importers of MOHINI FLUTE harmoniums
LAKHANI & CO.,
(Jewellers)
111 Grey Street, Durban. 'Phone 21258. 121b

HEADACHES QUICKLY RELIEVED BY TAKING
TYSORO BRAND (PAIN-I-CURE) HEADACHE POWDERS
FROM YOUR CHEMIST at 9d., 1/6, 2/6 and 4/6; or POST FREE FROM
ERNEST TYSON, CHEMIST, TOLLGATE, DURBAN 149a

'Phone 20350. Tel. Add. "Nartjes."
A. M. PADAYACHEE
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter.
country orders executed at lowest Market prices.
special attention given to all up-country orders.
TRIAL ORDER SOLICITED.
91 LEOPOLD ST., AND 34 CROSS ST.,
P. O. BOX 195. DURBAN. 116a

M. H. DESAI,
એમ. એચ. દેસાઇ,
હોલસેલ ફ્રૂટ મરચાંટ,
અમે દરેક જાતના ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ દુનીયાનના કોઇ પણ ભાગમાં C. O. D. થી સારૂ પેકીંગ કરી મોકલીએ છીએ.
P. O. Box 254. 31, Short St. Durban. 119b

ANNUAL READING

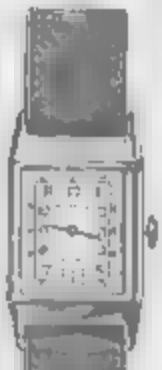

On family, profession, love, health, income, expenses, unexpected fortunes and misfortunes journey's lucky days, colour, number, luck in lottery, race, etc., and other important events by monthly details for 1 year 5s., weekly 1/6 Correct answers for 5 questions about futurity 2s. No C. O. D. (your Country Currency, P. O. accepted). State birth details of sex, age, profession and writing time.

'Swadesa Mitran' leading daily, Madras says:- It is necessary to introduce Mr. Acharyar who got the name Gandhi Astrologer by predicting the release of Mahatmaji and whose fame has been to spread throughout the world for his correct prediction concerning the American President Mr. Roosevelt's success in his recent elections.

V. K. SATAGOPACHARIAR,
HANUMAN JOTHISHA ASHRAMAM,
TIRUTTANI, (S. INDIA).

THE EPIC FAST
(By Pyarelal)
An account of Mahatma Gandhi's Fast in September 1932, and events leading up to the Yeravda Pact with all relevant documents.
380 Pages. Price 2s. 6d
Obtainable From The Manager
INDIAN OPINION, Phoenix, Natal

IF YOU WANT THE BEST AND SOUTH AFRICA'S STRONGEST AND MOST RELIABLE WATCH **INSIST** ON A WORLD FAMOUS
UNION SPECIAL
15 JEWEL, NON-MAGNETIC, SHOCK PROOF, UNBREAKABLE, PERFECT TIMEKEEPERS, 100 NEWEST LADIES' & GENTS' MODELS.
REDUCED PRICES FROM 25/- UPWARDS.
GOODS SENT C.O.D THROUGH POST OR ACCOUNT OPENED WITH APPROVED MARKS.

દુકાનદારોને હોલસેલ માલમાં સારૂં ડીસ્કાઉન્ટ આપવામાં આવશે.

૧૫૦૦ ઘરેણા, કાંડાના, પડીયાળા ચિત્રોના બારણોનું અમારૂં સુંદર કેટલોગ મંગાવવાથી ગમત મોકલવામાં આવશે

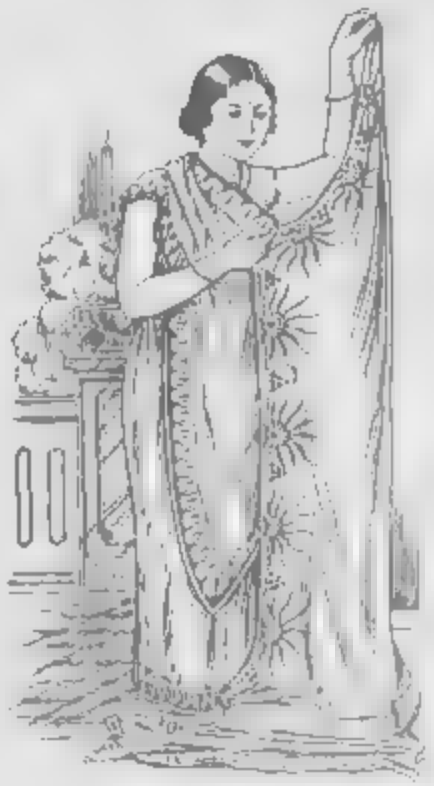
THE AMERICAN SWISS WATCH Co. Ltd.
"THE DIAMOND HOUSE"
WHOLESALE & RETAIL JEWELLERS,
25, PARLIAMENT STREET,
CAPE TOWN. 151b

Cable & Tel. Add. "ADVANCING." 'Phones: 24003, Res. 24448.

CHOONILALL BROS.

THE NOTED INDIAN "SARRI HOUSE" IN SOUTH AFRICA.

141, GREY STREET, DURBAN.

ARRIVING BY EVERY MAIL FROM INDIA AND JAPAN

BENARES SARRIES WITH BORDERS AND PLAIN CENTRES,
BUTIDAR BENARES SARRIES IN SEVERAL SHADES
Prices from 60/-, 85/-, 105/- & up to £30.
THE LATEST FROM BENARES CITY.
EMBROIDERED SARRIES 25/-, 35/- & up.
PRINTED VARIOUS LINES of SARRIES from 12/6, 17/- & upwards
EMBROIDERED CREPE-DE-CHENE from 3/6 yd. 42 in. & 45 in. width.
LATEST DESIGN SARRIE CLOTH 44 in width.
from 1/6 yd. 2/9, 3/- & up.
GEORGETTE SARRIES LATEST ARRIVALS
prices from 25/-, 30/-, 45/- & up.
LATEST BLOUSES TO MATCH SARRIES
prices from 12/6, 17/6 & upwards.
ZARI WORK SILK SARRIES IN ALL SHADES
from 55/-, 95/-, 125/- & upwards.

Branches 58, WICKS STREET AND 60, WICKS STREET, VERULAM.
GARAGE AND SERVICE STATION
7, MOSS STREET AND 60, WICKS STREET, VERULAM.
'Phone 39, Verulam.

Please note Our Johannesburg Agent: P. RATANJEE, 60, Bree Street, Newtown.

ચુનીલાલ બ્રધર્સ

દક્ષિણ આફ્રિકાનું જાણીતું સાડીઓનું ગૃહ

૧૪૧ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

બ્રાંચિસ:
૫૩ અને ૬૦ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

અમારી સાડીઓ મંગાવના મેસર્સ
જોહાનીસબર્ગ ખાતે
પી. રતનજી,
૬૦, બ્રી સ્ટ્રીટ, ન્યુટાઉન.

ગરેજ અને સર્વીસ સ્ટેશન
૭ મોસ સ્ટ્રીટ અને ૬૦ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

દરેક સ્ટીમરમાં જાપાન તથા હિંદથી આવે છે
બનારસની મીનાકારીવાળી અને સાડી, તેમજ ભાતભાતની બુટીદાર
સાડીઓ શી. ૬૦, શી. ૮૫, શી. ૧૦૫ થી માંડીને પા. ૨૦ સુધીની
બનારસથી ક્રમબંધ આવેલી છે.
ક્રેપ ડી ચીનની સાડીઓ શી. ૨૫ અને શી. ૩૫ થી ઉપર.
ભાતભાતની ભાતવાળી સાડીઓ
શી. ૧૨–૬ અને શી. ૧૭–૬ થી ઉપર.
ક્રેપ ડી–ચીનની. ૩–૬ નું ચાર ૪૨ ઈંચ અને ૪૫ ઈંચ પહોળું.
સાડીનું બેસ્ટ ક્વોલિટીનું ક્રેપ, ૪૨ ઈંચ પહોળું ચારની, શી. ૬–૬,
શી. ૭–૮, શી. ૨–૦ અને તેથી ઉપર
ક્રમબંધ આવેલી જ્યોરજેટ સાડીઓ શી. ૨૫, શી. ૩૦,
શી. ૪૫ અને જેથી ઉપર.

સાડીને મેચ પહોંચે બ્લાઉઝ શી. ૧૨–૬, શી. ૧૭–૬ અને
તેથી ઉપર.
દરેક રંગની જરી કામની રેડીમી સાડીઓ શી. ૫૫, શી. ૭૫,
શી. ૧૨૫ અને તેથી ઉપર.
ક્રેપરોનીયમ, તથા માર્કેટીન, રેશમી અને ખાદી વાળી.
ઓળખી ઓળખી આવે.
દરેક ભાતનું સોમીયલું, ઓસરી પડતરેલા ફેલસેલ આવે
ગોલ્ડબેન્ડ રેડીયો અને રેડીયો મારસ
ભાવ: પા. ૬૫, પા ૨૫, પા. ૩૫, પા. ૪૫ અને તેથી ઉપર.
ડ્રીસ્ટમાસના ગ્રેજ-ટને લાયક આરસના તાજ મદાલો
ભાવ શી. ૧૨–૬, શી. ૧૭–૬, શી. ૨૭–૬, શી. ૪૫. ઉપર

TRY THE LATEST
SUNCRUSH FLAVOUR
COLA SUNCRUSH
To get the true flavour, this must be well iced.
OTHER SPECIALITIES
POPULAR POP
"The King of Ginger Beers."
CLUB SEAL SODA
"Improves your Spirits."
"GIANTS"
The Quart Bottle for 4d.
In all Popular Flavours.

'Phone 2-4345

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

DALYS LIMITED.

72, CANADA ROAD, DURBAN.

Sole producers of all Suncrush drinks.

Bhanjee Lavji's Renowned
PURE GHEE
Porbander Ghee with the mark "B. L." and Veraval Ghee with the mark "V.B."
ભાણજી લવજીનું પ્રખ્યાત
પોરબંદરનું B.L. મારકાનું તથા વેરાવળનું V.B. મારકાનું
શુદ્ધ ઘી.
અમારે ત્યાંથી બીફાયત ભાવે મળશે.
સાઉથ આફ્રિકાના સોલ એજન્ટ
South Africa's Sole Agents.
T.P. DEVSHI & SON
General Merchants
119 Victoria Street,
DURBAN.
'PHONE 22591 25043 RES.
BOX 881.

ભાણજી લવજીનું
પોરબંદરનું શુદ્ધ ઘી
અમારૂં ભાણજી લવજી ફોટો રજીસ્ટરડ માર્ક (B.L. PHOTO) નંબર ૧ પોરબંદરમાં સરકારી લેબોરેટરીમાં પાસ કરાવેલું સર્ટીફીકેટ સાથે સાઉથ આફ્રિકામાં મોકલવામાં આવે છે.
તેમજ અમારૂં ગીરનાર જંગલમાં વેરાવળનું ઘી રજીસ્ટરડ માર્ક (V. B. PHOTO) રજીસ્ટરડ માર્ક નં. ૧. બંને ઘી સાઉથ આફ્રિકા માં પબ્લીક હેલ્થ આતાએ (PURE GHEE) ચોખ્ખા ઘી તરીકે પાસ કરેલું છે.
અમારા બંને ઘીની સોલ એજન્સી યુનીયન ઓફ સાઉથ આફ્રિકાની પહેલી ટી. પી. દેવશી એન્ડ સનને આપેલ છે. ભાવ માટે પુછોઃ
સાઉથ આફ્રિકાના સોલ એજન્ટઃ
T. P. DEVSHI & SON,
119 Victoria Street,
P. O Box 881,
DURBAN.
Tel. Add. "SHANJI" Durban.
Telephone 22591, 25043.
ભાણજી લવજી ધીવાલા
પોરબંદર, કાઠીયાવાડ,
ઇન્ડિયા.
Tel. Add. "BHANJI" Porbandar.

SOUTH AFRICAN LIBRARY
3 OCT 1939

INDIAN OPINION

founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 39.—Vol. XXXVII. Friday, September 29th, 1939. Registered at the G.P.O. as a Newspaper.

NOTES AND NEWS

S. A. Indian's Outstanding Achievement

MR. IBRAHIM MAHOMED BAWA, of Greytown, Natal, who left South Africa on August 5, 1938, to study in London, has won the first place in the Barrister-at-law examination at the University of London. Mr. Bawa took his B.A. at the Witwatersrand University and was awarded a bursary of £115. As a result of his success in London, which placed him first among about 3,000 students, he has been awarded a further bursary of £115 by the University of London. Mr. Bawa is the first South African Indian to be awarded a scholarship by the University of London.

We heartily congratulate Mr. Bawa for his outstanding achievement and sincerely hope he will be an asset to the Indian community of South Africa.

Union Food Surpluses

The Union produces enough surplus foodstuffs annually to provide £3,500,000 worth for overseas consumption after all local demands have been fully satisfied. She could continue to supply that amount even if imported foodstuffs were drastically reduced and requirements of local produce rose correspondingly in the country. These facts are revealed in the latest annual Blue-book published by the Government on the trade and shipping of the Union for 1938. Last year Union foodstuffs exported amounted to £7,489,936, while food imports were valued at £4,014,131. The major exports were: Butter valued at £213,583; maize valued at £960,728; maize meal valued at £334,133; sugar valued at £1,898,504; citrus valued at £1,373,346; deciduous fruits valued at £622,314; grapes valued at £655,132; dried and preserved fruits valued at £517,774; cheese valued at £121,377 and eggs valued at £125,413.

With all this surplus of foodstuffs it is not a little surprising that the Natives recently bitterly complained of starvation. The Union economists should account for this before allowing foodstuffs to go out of the Union. The maxim "charity begins at home" should surely not be forgotten.

Maharaja Of Bikaner Donates £100 To Distressed Indians In S.A.

A Bikaner message published in the Indian exchanges states that in response to appeals His Highness the Maharaja has given a donation of £100 in aid of the distressed Indians in South Africa. It is recalled that in 1937 when a similar appeal was received His Highness gave a donation of £500 to the Agent of the Government of India in South Africa.

It is surprising that the public in South Africa has been kept in the dark about this donation from H. H. the Maharaja of Bikaner.

Europe-Bound Students From India Find Themselves On Union Soil

Fifteen Indian students, who were on their way to Europe to continue their studies, were unable to complete the voyage and have sailed back for India last Sunday via Durban. The students told the story of the ship's efforts to reach Europe. It approached the Red Sea several times, but did not receive the "all clear" signal, and finally returned by the African coastal route to Capetown. Having come to Capetown they did not wish to proceed to Europe in view of the conditions prevailing there and they decided to return back to India. They had the surprise of their life when they were refused to land on the Union soil, being Indians, and were told that they would have to go to Europe. They looked for the Agent-General for India but could find his whereabouts nowhere. After a great deal of anxious time they managed to find some Indian friends who assisted them in meeting the requirements of the Immigration Department and they were able to leave for Durban where they arrived on Saturday morning. They spoke appreciatively of the kind hospitality they received in Capetown from Mr. Cadir and Mr. A. Ismail. They also said they were shocked at the treatment meted out to them as Indians here and would not at all dream of living in a country like this. While in Durban they were entertained by Mr. Sorabjee Rustomjee and the officials of the Natal Indian Congress, and were accommodated at the India Lodge. They were taken on a tour of various educational centres in and around Durban, and on Sunday morning before sailing they paid a hurried visit to Mr. Gandhi's Phoenix Settlement. The students, among whom were several women, come from many parts of India, including Bombay, Calcutta, Hyderabad, Madras, Kashmir, Bengal and Punjab. Some were going to London, some to Newcastle, Edinburgh, Paris and other Continental cities. Most of them were studying medicine, engineering or fine arts. A further 16 students, members of the same party, remained in the ship with the intention of going on to Europe as soon as possible.

Is This Pin-prick Policy Still To Continue?

Motions aimed at putting a stop to Indian penetration into European districts, we understand, will be moved by Mr S. M. Pettersen at the meeting of the Durban City Council to-day. He will ask that the General Purposes Committee of the Council consider and reports on the advisability of obtaining legislation which will enable the Licensing Officer to refuse a licence to a non European if it is intended to trade within European areas. Mr Pettersen will also move that the General Purposes Committee reports on the advisability of asking the Union Government or Provincial authorities to introduce legislation preventing Indians and other non Europeans from purchasing land and property in European localities, except after reference to the Government and local authority concerned.

We wish Mr. Pettersen and his friends would, at least at the present time when the hands of the Government are full with matters dealing with the situation arising out of the present war in Europe, postpone their unholy activities of fanning the fire of race prejudice. In still continuing these activities they will be doing the worst possible disservice not only to the Union Government but to the British Empire to which they owe allegiance. Indians have shown their goodwill and loyalty by putting their grievances aside in order to stand by the State in its hour of trouble and anxiety. And we

would expect the same courtesy extended to us by the anti Asiatics. We look to the authorities to put their foot down against any attempt to create racial antipathy at this time. It will be a painful surprise to us if Mr. Pettersen's motions will not fall flat at the City Council's meeting.

A Good Advice

A correspondent writing in the *Natal Mercury* above the signature Leslie Rubin, appeals to Councillor Pettersen to refrain in the present circumstances, whatever his views may be, from moving proposals which can only stir up racial discord in this country. The writer goes on to say: "I need hardly remind Mr. Pettersen, I feel sure, of (a) The magnificent stand taken by the Government of India and certain Indian Princes placing their services at the disposal of Great Britain when war was declared; and (b) The anxious concern with which India has watched the progress of those of her people who have made their permanent homes in this country. In my view, quite apart from the merits of the question, if Mr. Pettersen would withdraw the notices of motion standing in his name he would display a praiseworthy sense of proportion and would show an appreciation of the value of complete unity in this country which is, perhaps, in view of the present situation, our greatest need."

Asiatic Question And The Transvaal Nationalists

Mr. B. J. Schoeman, M.P., supported by Senator J. G. P. Pretorius and Dr. C. Vercueil, M.P.C., addressed a open air meeting of his constituents on the Fordsburg Square, on September 21. According to the *Star* report he said that General Smuts, by his war policy, had brought Afrikaners together. This was the best piece of work General Smuts had ever done, and predicted that before long the Afrikaners would again form their own Government. Asked how long the present Government would last, Mr. Schoeman replied that Messrs. Hofmeyr and Blackwell were forced out of the United Party caucus on the Asiatic question. Early in the next session of Parliament he would raise this issue again and this would be the end of Mr. Hofmeyr as a Minister. The meeting showed little interest in the speeches and at Mr. Schoeman's request passed a resolution endorsing his action in supporting General Hertzog's neutrality motion.

What we have said in regard to Mr. Pettersen applies also to Mr. Schoeman. This is about the most inopportune time to fan the fire of racialism whether it is between the Afrikaans speaking section and the English speaking section or it is between the Whites and Indians or between the Whites and the non-Whites

Indian Opinion

FRIDAY, SEPTEMBER 29TH, 1939

Evil Elements At Work

EVERY possible attempt to bring about unity in our ranks both in Natal and in the Transvaal is being made but there are evil elements at work which are always trying to frustrate the good work done. Last Friday Messrs. V. S. C. Pather and S. R. Naidoo, President and Secretary respectively of the South African Indian Congress went to Johannesburg and on Saturday morning the following report of their departure appeared in the *Natal Mercury*:

[redacted]

This was wholly an erroneous and misleading report. Mr. V. S. C. Pather on his return from Johannesburg had the following explanation published in the *Natal Mercury* on Thursday which speaks for itself.

"On my return from Johannesburg, I noticed a report in the *Natal Mercury* of September, 23 that, I as president, and [redacted] of S. R. Naidoo as [redacted] South African Indian Congress, left for Johannesburg as mediators in the dispute between the Transvaal Indian Congress and the Nationalist group, which had arisen on the question of passive resistance. Our mission was simply to implement the [redacted] agreed upon at a meeting convened by the Agent-General on August [redacted] unity between the two parties and thereby [redacted] union of the Transvaal Indian Congress [redacted] opinion by its sub-committee, and to arrange for its adoption at a mass meeting. That work had nothing whatever to do with the question [redacted] and was [redacted] beyond his control."

The mystery is who was responsible for the first report appearing in the *Mercury*. Mr. D. Brandaw who is the Indian correspondent of the *Natal Mercury* and is at the same time a member of the Congress could surely have effected a correction in the reports and how Mr. A. I. Kajee, who appears in the [redacted] a very much [redacted] could have allowed such a report to appear in the *Mercury* unchallenged and how he would have remained silent when his name had wrongly appeared as one of those who had accompanied Messrs. Pather and Naidoo, is most surprising. It was Mr. Kajee's duty as secretary of the South African Indian Congress not to have waited for Mr. Pather to remove the misapprehension created in the minds of the public.

Mr. Kajee knew very well that the dispute between the officials of the Transvaal Indian Congress and the Nationalist Group was over the constitution which the former had failed to produce notwithstanding repeated requests made both by the Nationalist Group and the Agent-General, Sir Hama Hag, and that it was to settle the issue of the constitutional position of the Transvaal Indian Congress that the officials of that body as well as those of the Nationalist Group and South African Indian Congress had met in conference with the Agent-General. It is a common rule of decency that when negotiations for a settlement of a dispute between two parties are proceeding nothing untoward should be said or done that would hurt the feelings of either of the parties, much less should false statements be allowed to be made.

This much is as far as the Transvaal trouble is concerned.

Coming to Natal everything is not as smooth-sailing as it appears outwardly. Mr. Sorabjee Rustomjee, who has taken the responsibility of uniting the Natal Indian Congress and the Colonial Born and Settlers' Indian Association, finds that he has worn a crown of thorns. Every possible impediment is being placed in his way by some of the disgruntled Congressmen. Mr. Kajee who waxed eloquent at the special general meeting a little over a month ago, when new office-bearers of the Congress were elected, that any price was too small to achieve unity, and previous to that meeting, often pretended that he was all for unity, is doing mighty little to make the path towards unity easier. Although a month has elapsed the new officials of the Congress have not yet been handed all the papers concerning the Congress. The excuse for not doing so is that the election of the new officials was unconstitutional. It will serve no useful purpose here to enter into a discussion whether the election was unconstitutional or otherwise. The all important [redacted] unity. [redacted] to do all in our power to [redacted]

to frustrate the possibilities of unity. If Mr. Kajee is at all sincere he must make a public statement that he is for unity and must exert all his energies towards achieving it. His activities to-day seem to be directed entirely in the opposite direction. The old officials of the Congress both in Natal and in the Transvaal seem to be inclined to stick to their offices at any cost. They are likely to regain the lost sympathy of the people only by willingly renouncing their offices and not by hankering after holding them.

NON-EUROPEAN UNITED FRONT ATTITUDE TO WAR

AT a meeting of the non-European United Front, held on Tuesday, September 19, at the Drill Hall Capetown, the following resolution was adopted unanimously:

The non-European United Front of South Africa, realising the dangers of Fascism and Nazism to the rights and liberties of the non-Europeans of South Africa, re-affirms its determination to fight against Fascism.

It states that the danger of Fascism in South Africa arises primarily from the fact that the majority of the people of South Africa, namely, Africans, Coloured and Indians, are deprived of the elementary rights of free citizenship, and that the only effective way of defeating Fascism in South Africa is by giving the broadest democratic rights, based on equal rights for all, irrespective of race, colour or creed.

It calls upon the Government to withdraw the segregation proposals and colour bar laws, discriminating against all non-Europeans, and asks that immediate steps be taken to protect the people against the rising cost of living, and to prevent profiteering in all foodstuffs and essential articles, and also to safeguard tenants against higher rents.

Councillor Mrs. Z. Gool speaking to an audience of over 740 said the war situation was uppermost in everyone's mind, and although the non-Europeans had not as yet been asked to support the Government's war preparations and activities, many were in a quandary as to what their attitude should be.

During her tour throughout the country in the last few months, Mrs. Gool said that she had been repeatedly asked what line the Non-European Front would adopt on the war situation. At that time no official statement had been issued by the Non-European United Front headquarters. She had pointed out, however, at several meetings, that, in the light of past experience of broken pledges and promises of the different Governments of South Africa, the non-Europeans should think very carefully before they volunteered for active service.

After the Great War, in spite of the fact that thousands of non-Europeans sacrificed their jobs, health and lives to defend democracy and the British Empire, those who returned to South Africa had not seen a further extension of democratic rights to the non-Europeans, in return for their loyalty. They had seen the introduction of further colour bars, the intensification of racial oppression, and a slow deterioration of their economic and political status.

She gave a startling picture of the misery, poverty, and unemployment which was rife among the majority of non-Europeans in all parts of the country. "In every town and district," she said, "the white labour policy of the Government operates. As a result hundreds of thousands of non-Europeans are denied the elementary human right to work and live. They are discriminated against not on the basis of competency and skill, but because of their race and colour, and as a result hundreds of thousands are living on the border line of starvation and in a permanent state of social degradation. In addition to living under these terrible economic conditions, millions of non-Europeans have no political rights whatever.

"The Government cannot expect loyalty and patriotism from a people deprived of free citizenship and fundamental rights."

The meeting was presided over by the General Secretary of the National Liberation League, Mr. Bunker L. and among those present were Mr. E. Watlington, Mr. I. Gutman, Mr. Abdurahman, and Advocate H., and National Liberation League [illegible] were well represented.—*The Guard*.

IMPORTANT JUDGMENT REGARDING ASIATIC COMPANIES IN TRANSVAAL

IF the holders of the majority of the shares in a company were unable to exercise control in any way over the assets of the company, they did not have a controlling interest within the meaning of the definition, said Mr. Justice Solomon in a judgment in the Supreme Court, Pretoria on September 20. The judgment, which was given in an ex parte application by the liquidator of Varachia Stores (Pty.), Ltd. (in liquidation) turned on the question of what constituted an "Asiatic company."

Mr. Justice Solomon said that whether or not a company was an Asiatic one for the purposes of the Act depended upon whether a controlling interest in it was held by an Asiatic. It was clear that a company might one day be an Asiatic company and the next day not, according to the nature of the controlling interest. Despite the change in the position of the company on liquidation, he was unable to say that companies in liquidation could in no circumstances be Asiatic companies for the purposes of the Act.

Now "controlling interest" in relation to any company meant, according to the definition, a majority of the shares; shares representing more than half the share capital; shares of a value in excess of half the aggregate value of all the shares in the company; or shares entitling the holders to a majority or preponderance of votes. It also meant debentures for an amount in excess of half the share capital of the company or the power to exercise any control whatsoever over the activities or assets of the company.

The concluding words, said Mr. Justice Solomon, meant, in his opinion, the power to exercise control in any way over the assets of the company, and these words gave the clue to the meaning of the whole definition. [illegible] ers of the majority of the shares in a company were unable to exercise control in any way over the assets of that company, he did not think they had a controlling interest within the meaning of the definition.

In the case under consideration, the company was being compulsorily wound up as an insolvent company, and neither the liquidator nor any of the creditors under whose directions he was acting was an Asiatic.

Mr. Justice Solomon was unable to see, therefore, how the Asiatic shareholders had the power to exercise control in any way over the assets of the company in liquidation and, despite the fact that all the shares were held by Asiatics, the company had, he held, ceased to be an Asiatic company.

POLITICS OF AN INDIAN MUSLIM

By
ABUL MANSUR AHMAD
In "The Modern Review"

(Concluded from last week)

THEORY of the communal organisation of the Muslims as a remedial measure of their minority grievances is, therefore, based on wrong basis both from theoretical and practical viewpoints. Any attempt towards this direction is, on the one hand, sure to fail to bring all the Muslims into one united camp, for no single communal political theory will ever attract the imagination of each and every one of the eight crores of Mussalmans or even of a great majority of them. The attempt, on the one hand, will make the non-Muslim Indians unnecessarily antipathetic towards the Muslims. As is only normal and natural with all attempts towards communal organisations, unnecessary emphasis will be given upon minor and unimportant details with a view to speedy realisation of communal unity, which will surely result in widening the gulf of communal differences and increasing the sense of communal bitterness. The universally accepted political aphorism, that communal consciousness is always disadvantageous to the minority, will get an additional proof here. Besides the non-Muslim minorities like the Brahmins, Christians, Sikhs, Jains, Buddhists etc. are also religiously more akin to the Indian Muslims than to the orthodox Hindus, there are liberal elements in the orthodox Hindu community itself whose sympathies are with the socially revolutionary principles of Islam. These liberal elements would have come a great way to help the growth of more protestantism against Hindu conventionalism and thus served the cause of Islamic culture but for the recent communal cry of the Muslims. The communal organisation of the Muslims has already alienated or is definitely going to alienate, the sympathies of these elements. The communal war-cry of the Muslim League is definitely driving them into the camp of the orthodox Hindus against their will.

There are a lot of depressed and oppressed sects within the Hindu community itself who, having been under numerous disabilities, both social and economic, at the hands of the upper class Hindus, were ready to fall in line with the Muslims or any other community in a social and economic revolution which might ultimately result in the political salvation of the Indians as a whole. The communal war-cry of the Muslim League has definitely driven a great majority of them into the camp and under the leadership of the vested interest and consequently there has been a definite setback in the process of social and economic revolution.

It is very interesting to mention here that the arguments by the Hindu sabha and the Muslim League for organising their respective communities in separate camps are amusingly identical. "The Muslims should unite because they are disorganised and weak. Taking advantage of their weakness, the Hindus who are educated, organised and strong, are turning deaf ears to the just and reasonable demands of the Musalmans," says Mr. Jinnah. "Hindus, unite, you are thoroughly disorganised and extremely weak. Taking advantage of your weakness, the Muslims who are a thoroughly organised and homogeneous community are backing all sorts of unjust and unreasonable demands," says Dr. Moonje. Both Mr. Jinnah and Dr. Moonje evidently agree that only the weaker of the two should be allowed to organise itself in order to fight the unreasonable attitude of the other, but they differ as poles as to which is the one that should be considered weak and which strong. Both apparently have entertained any doubt or compunction between the weak and the strong, but they differ as poles as to which is so far as each regards his community to be the weaker one.

Evidently, therefore, both of these two leaders cannot be either correct or correct. Either the Hindu are stronger and that Muslims weaker or vice versa. But how is it that both the Hindu sabha and the Muslim League, constituted by astute politicians like Dr. Moonje and Mr. Jinnah, are wrong? Is it not rather due to prove to the world that its community is the weaker of the two. Why do they not admit that both communities are weak which is really the truth? Who is there to deny that Indian Muslims, a community of 80 millions of servants of Allah, 97 p.c. of whom are plunged in the darkness of illiteracy, 90 p.c. of whom are serving as superstitious and extortious feudal lords and usurious money-lenders, 97 p.c. of whom are working through the iron of their miserable existence of want and privation in dilapidated rural areas, ravaged by dangerous epidemics but still tilling the soil and producing crops of which neither this nor that is his property, require organisation? Who, on the other hand, will deny that the Hindu community, a conglomeration of 22 millions of God's children divided into as many groups as you have hairs on your head, 97 p.c. of whom are deeply sunk in illiteracy and superstition, 80 p.c. of whom are victims of inhuman social tyranny and treated as so many beasts of burden than that—as untouchables, also badly requires organisation? But what can Mr. Jinnah and Dr. Moonje mean by saying that these down trodden millions cannot be organised on the same platform as against the organised force of social, economic and political tyrants, except that they have presumed that it is the other community which is responsible for all the miseries of his community and that it is the other community alone which has got to be fought against if its community is to get its rights? This, as we have already shown, is a quack's prescription who does not know the disease and therefore its remedy.

Look at the subject from another point. Whom is, after all, this communal cry injuring the most? It is not a bit injuring the foreign imperialist oppression, neither is it shaking the foundation of foreign rule. It is doing absolutely no harm to the indigenous vested interest. It is not touching an hair of the age-worn class rule of the aristocracy. It is, on the contrary, either directly or indirectly strengthening all of them; it is, on the contrary, standing in the way of our intelligentsia insisting on political questions and our masses on economic issues.

What, then, is to be done? If communal organisation will not help us, what will? It is here that the Muslim young man will have to tax his brain most and must find out a path hitherto unbeaten.

Now, if he is to come to a correct conclusion, he has got, at the outset, to disengage his brain from some confusion of ideas which is very common at the present atmosphere of communal suspicion and mud-throwing. He has got to dive below the superficial meaning of several common words like 'communalism' and 'nationalism,' very generally misused and misunderstood in our present day political parlance. Communalism has, by this time, assumed the character of an obnoxious disease of a very private nature. The unfortunate fellow, who is once afflicted with it, of course without his knowledge and against his will, is a sinner, condemned by God and his angels to eternal perdition. The fellow, therefore, must not confess the sin so long as he wishes to remain as a member of the civilised society.

But the young Muslim, who is to find out the correct political front for his community, must raise himself a bit above the ordinary run of young men. He must realise that it is no shame to be a communalist. Indeed, nobody can be a good nationalist, not even a good man, without first being a good communalist. One who does not love his community, a group of human beings, cannot possibly love his nation, a bigger

group of human beings. To be able to sacrifice one's personal pleasure at the altar of those of his family, is the first stage of the development of the human mind. As soon after this first stage as the power of his self effacement increases, his vision broadens over the wider range, his love expands over a bigger circle so as to cover all individuals belonging to his community irrespective of personal friendship and enmity, he becomes a communalist. In the course of his mental development the capacity of his soul enlarges itself and his outlook broadens and he becomes a nationalist. If the natural process is allowed to go, his mental capacity still enlarges and he becomes a lover of human beings as a whole. This is no metaphysics, but normal process of natural development of human mind hitherto unattained in a political sense, but clearly visualised in the future socialistic World State. The difference, therefore, between the breadth of vision of a communalist and a nationalist is only a difference of degree. Nobody is justified, therefore, to condemn either Mr. Jinnah or Dr. Moonje for the ardent love he has got for his own community. Communalism can only be condemned in so far as love for one's own community also connotes hatred for all other communities besides one's own. It will be at once clear on a little bit of examination that this kind of communalism which can be discarded as exclusive communalism leads us to nowhere but to ourselves. It defeats its own object by emphasising the differences only, and by the process of gradual and progressive exclusion it recedes further and further back ultimately into the dark corner of one's own narrow selfishness. An astute politician and a sincere lover of his community Mr. Jinnah cannot possibly advocate a suicidal political theory like this for his great community, normal working and logical conclusion of which will lead the Muslim community into civil strifes between its seventy-two different "Firqas".

Therefore Mr. Jinnah's mind must be dispassionately and sympathetically studied if one is to know the inner working of his motif. To be honestly frank one must admit that Mr. Jinnah represents the average mind of the Indian Muslim intelligentsia. That Mr. Jinnah's communal call, apparently based on wrong hypothesis, is appealing to the minds of the overwhelming majority of the Muslim intelligentsia, itself shows that the idea, though latently, was already there. It is no use abusing Mr. Jinnah for his communal leadership, for it is not his oratorical skill that has created communalism in the mind of the Mussalmans but the feeling was already there. Mr. Jinnah's fault or credit is that he has organised that feeling for whatever purpose he may have thought reasonable.

Now, it will be clear on an examination that Muslim "communalism" as shown and explained in the resolutions and demands of the Muslim League, is based on a sense of grievance against the majority community. It is precisely here that the weakness of communalism lies. It will appear to the average intelligence that communalism if not a political theory but is only an organised expression of grievances of a genuinely aggrieved minority community. This only means another truism. That is: it means that the vested interest in India has not responded to the claims of, and is not sympathetic towards, the down trodden. This is exactly what it should be and precisely what it is in the other parts of the world. But it is, after all, a question of horizontal division of Indian people and it cannot be remedied by a communal prescription which itself admits a horizontal division. For is not the Muslim community itself a combination of the oppressor and the oppressed? Mr. Jinnah, therefore, has made a wrong prescription. The average Muslim youth is under the impression that Mr. Jinnah may or may not be right in his prescription, but he is certainly right in his diagnosis. The fact, however, is that Mr. Jinnah is right neither in his diagnosis nor in his prescription. Unlike a good physician he has been misled by the shrieks of wailing and suffering patients rather than been led by his own judgment and experience.

But what will the Muslim young man do? What course will he take if he is not to follow the lead of Mr. Jinnah? The answer surely is to take the wisest and surest course; but what is the wisest and surest course under the present prevailing circumstances, is the question.

To find out a correct answer, an intelligent young Muslim will at once sit in the cool corner of his humlet and simply enumerate and classify the grievances that his community is suffering from. Some of them are, no doubt, political, some economic, some social, some cultural and some religious. Now if he analyses them group by group and considers their bearings upon the Indian people as a whole, he will find that in each and everyone of those grievances, the Muslims are in good company, that is they have got co sufferers in other communities who constitute definitely the majority of the Indian people. If he has thus successfully analysed the grievances and classified them, he will at once come to a correct basis of alignment for the purpose of fighting those wrongs. If with the exercise of a little bit of tactics you can convert yourself into the position of a majority in any particular item of grievance, is it not foolish to shout from the house-top that you are in a minority? That is exactly what Mr. Jinnah is asking you to do.

I have already pointed out that there are considerable liberal elements in the Hindu community itself and their sympathy are with the socially revolutionary principles of Islam. Besides, India is an historic place of legendary extremeties and atrocities. On the one hand you have here got the finest monument of wealth and architecture in the world and on the other you have also the poorest and humblest of the cottage on the face of the globe. You have here one of the wealthiest men of the present world on the one hand, and the merest and poorest labourer of the world on the other. You have here on the one hand, the highest of philosophies and the noblest of ideals in the world and the lowliest illiteracy and maddest of superstitions on the other. It is here that you will find the loftiest of doctrinarianism on the one hand and the most atrocious tyranny on the other. The acid test of the special genius of the Muslim young man, enriched by the teachings of his monotheistic and socialistic religion, will be to marshall these atrocities and organise these grievances not from without but from within. If he can successfully do this, he will find that there is absolutely no difference between himself and the liberal elements of the majority community. He will discover to his unexpected satisfaction that he is not a member of any minority community, but that he is the leader of the largest concentration of innumerable suffering human beings. But everything will depend upon the method of approach. If you make any attempt to superiority from outside, you will meet with resistance, but if you approach things from within like a limb of the Indian nation, natural sympathies are with you and the field is yours.

As regards the safeguards of the special minority rights of the Muslims they will naturally and automatically come through day-to day struggle in the general process of political development. Even if there is no Muslim League, on any vital communal issue on the point of being endangered by the State or the majority community, the Indian Mussalmans will automatically unite and fight it to the successful finish. The Muslim community, or for the matter of that any religious community, being a living organism so far as its religious and cultural rights are concerned, no separate permanent organisation is necessary to fight for those issues. Organisations will naturally grow from time to time on every issue at stake as occasions will arise. It is, therefore, wrong to suggest that the Indian Muslims should have a separate organisation. For political purposes it is not feasible and for religious purposes it is not necessary. For, as we have already shown, as regards political issues all Muslims can never have the same political opinion, and as regards communal issues, the Muslim community is, by itself, an organisation. The word

Muslims, by itself, sufficiently means and implies a body of individuals with identical beliefs and opinions on certain matters, to be regarded as an organisation with the Holy Quran and sacred Hadiths as its creed and constitution, rules and regulations. Any other organisation within that orbit will mean only further narrowing down the circumference and dividing the Muslims on wrong issues into smaller circles. In this view of the matter, the leaders of the Muslim League are well-meanings and well-intentioned only misleading the Indian Muslims to a very lamentous political precipice.

Now what the Muslim youth should do is to regard himself an Indian with as much right and responsibility towards the country as any other Indian and also regard himself inseparably connected with the material and spiritual future of India, either good, bad or indifferent. If he can once do this by getting rid of the inferiority complex which he is labouring under as a result of the misleading propaganda of his feeble-minded and inferiority-complex-ridden leaders, he will gradually realize that he is not really so helpless as he used to think he was. I am fully alive to the fact that he will, at the first instance, feel uncomfortable and even lonely in all the spheres of activities; but only in the Kishan Sabhas, not only in literary clubs and reading rooms, but in all the non-communal meeting places like parks and squares, in trains and trams. But that is the normal lot of every new entrant. That should not scare him away, that should not make him lose heart, that should not disconcert him in the least. In the beginning he may feel humiliated and miserable in the Congress or Kishan Sabha or any other national platform, but that should not unseat his judgment, that should not make him lose his balance of mind, just as he would not lose heart on his first entrance into a government office with preponderance of non-Muslim officials. If there is evident Hindu influence and supremacy in the Indian National Congress, in the Kishan Sabha, it is no less so in government or semi-government offices even in places where the Muslims are in a majority. Who is such a fool as to stop a Muslim employment-seeker from entering a government office, where there is dearth of Muslim employees, simply because there is Hindu supremacy there at present? An intelligent Muslim father will far rather advise and assist his young son to seek and secure an employment in a Tata Company even at the risk of throwing his son absolutely at the mercy of the communal tyranny of its non-Muslim Barrah Babu. If this is so in the matter of services, why will this not be so in the matter of politics where services are made?

In conclusion, my earnest appeal to the young friends of my community, therefore, is not only to join the Indian National Congress, the training ground of future administrators of India, in large numbers, but also to penetrate into all nerve centres of body-politic and partake in those fields of activities where men are made fit to enter life. If he fails to join any of those training grounds, his community will be the loser to that extent. He should not be afraid of losing his identity. In fact, it is the communal leaders of the Muslim League, who have got no identity of their own to lose. If his great revolutionary religion has taught him anything, if it had made a man of himself, he will find that, if, as a Muslim he has got any message to give to the world, it is here in India where he should try it. If he begins to serve the suffering humanity as a true Muslim should do, he will find that he is not the leader of eight crores of Indian Muslims alone, but four times that number of human beings who in their wail of painful bondage of slaveries of innumerable types are seeking his help and co-operation with folded hands and bended knees

Things In General

The India Lodge

THE India Lodge is a three storeyed building situated at 69-71, Beatrice Street, Durban. It is built with all modern conveniences and fills a long-felt want of a boarding and lodging place for visitors. The Lodge, we understand, will cater for all visitors, commercial travellers, holiday makers, Natal College students, for social functions, wedding parties, banquets, receptions, etc. Soon after its opening the coloured team from Capetown, which recently played football with the Indian team, was entertained at the India Lodge, and the students who were proceeding to England from India and decided, owing to war, their boat having touched Capetown, to return to India, were also lodged and entertained there. If the lodge keeps up to the high standard with which it has commenced, we have no doubt it will be well patronised.

Tax On Excess Profits

The Union Government has announced its intention of imposing a tax on excess profits earned during the war, being of the opinion that such profits ought to be used to defray the expenditure caused to the State by the war. The Government will seek powers from Parliament at its next session to impose this tax. The official statement reads:—"The existence of a state of war almost inevitably leads to the making of excess profits. While the powers given to the Government under the National Emergency Regulations will be used as far as possible to curtail profiteering, the circumstances of war are such that regulations of this kind cannot be completely effective in their application. The Government is of the opinion that such adventitious and unearned benefits resulting from the state of national emergency should be used to defray the additional expenditure in which the State is involved by war. It is therefore notified for general information that it is the intention of the Government to ask Parliament at its next session for powers to impose a tax on excess profits earned during the war. It is intended to apply the tax in such a way that, as far as possible normal developments and expansion will not be hampered. Such tax will be applicable with effect from the commencement of the income tax year 1939-40."

What Passengers Can Take With Them

The Union Treasury has authorised officers of the Department of Customs to permit travellers leaving the Union temporarily or otherwise, whether by road, rail, air or ship, to take with them limited sums of money for the purpose of defraying reasonable travelling and other personal expenses. The emergency finance regulations published on September 5 prohibited the export of bank notes and currency, except under permit. But persons who intend leaving the Union will no longer be required to apply to the Treasury for a permit for sufficient funds to meet their purely personal expenses. Any prospective traveller who is in doubt as to the amount which he or she will be allowed should consult the nearest Collector of Customs. The Durban Collector of Customs has intimated that passengers leaving for India can take with them from £40 to £50 in S.A. Bank Notes. Anything beyond that sum will be liable to be confiscated.

Durban Pavilion Burnt Down

The Pavilion on the Durban Beach, where the Indian community had had the privilege occasionally of holding public meetings and other entertainments and where a meeting was held in honour of Swami Bhawani Dayal last week, was burnt down last Friday night by a fire, the cause of which is unknown. Mr. G. F. Westgate, chairman of the

General Purposes Committee of the Durban City Council, is to propose to the Council that in place of the Pavilion a big amusement centre should be built incorporating a large entertainment hall, a "little" theatre and other amenities incidental to modern entertainment. "While one must deplore the loss of a building with such associations," he told a press representative, "there is no doubt that the Pavilion has served its usefulness and the time had arrived for a new structure. The ground is big enough to provide excellent facilities for the increasing number of visitors to the beach."

Union Air Mail Changes

The Durban Post Office announces the following alterations to the existing air mail time tables become operative from Monday, September 25:—Durban-Rand Route: Depart, 2.45 p.m. Wednesdays and Fridays. Closing time, 12.30 p.m. Arrival, 6.45 a.m. Mondays and Fridays. Durban-Cape Route: Depart, 9.15 a.m. Mondays and Fridays. Plane calls Mossel Bay on Mondays. Closing time, 6 a.m. Arrival, 2.15 p.m. Wednesdays and Fridays. Plane calls Mossel Bay on Fridays.

Play In Aid Of School

On Sunday, September 24, at the Mayville Theatre, Durban, the Thiruvalluva Nadaga Sabha of Durban pre[illegible] a most pathetic melodrama, depicting the famine of the sacred City of Benares, in aid of the School Building Fund of the Inanda Tea Estate Indian School. The hall was packed to capacity. Mr. P. Moonsamy, chairman of the Inanda Tea Estate Indian School, stated that his committee had decided to erect a new school building to provide educational facilities for Indian children in the Inanda district, and the approximate cost would be about £1,000. The school had been in existence for [illegible] six years and was conducted in a dwelling under very unsatisfactory conditions. At present the school only provided for 70 children, and [illegible] of accommodation, a number [illegible] were left out. The committee appealed for donations and about £10 has been collected, leaving a deficit of £600, and the committee hopes, through the co-operation and support of the Indian community and its European sympathisers, to raise the required amount. He thanked the Thiruvalluva Nadaga Sabha for staging the Drama on their behalf and also thanked all who assisted in making the show a success. Miss K. Moonsamy garlanded the Deputy Mayor and presented a bouquet to the Deputy Mayoress on behalf of the [illegible] Mr. [illegible], the Deputy Mayor congratulated the committee on its effort to devise such ways and means of helping themselves, and stated that for the little while he was in the hall he was greatly impressed with the artistes and complimented them. He also stressed the value and importance of education and wished the show a success. Other speakers were Messrs. K. Soobramoney, A. Tambiran (Ran) president Thiruvalluva Nadaga Sabha, A. Christopher and S. Rangobin.

Durban Indian Municipal Employees' Society

On Sunday, October 1, at 4 p.m., at the Magazine Barracks Hall, Magazine Road, Durban, under the auspices of the Durban Indian Municipal Employees' Society, a reception will be accorded Mr. Walter M. Campbell on the occasion of his retirement as City and Water Engineer of the Durban Municipality.

India's Support To Britain

The Marquess of Zetland, Secretary of State for India, said in the House of Lords on Tuesday that the British Government highly appreciated the support they received from all classes in India. The Viceroy of India, Lord Linlithgow, saw Mahatma Gandhi on Tuesday. The interview lasted for more than three hours.

The Sporting World

Non-European Wrestling And Boxing Tourney

A COMBINED non-European boxing and wrestling match is to be held at the Durban City Hall on Oct. 7. Several Indians well known in the ring are taking part including the South African heavy-weight champion, Pankrae Pillay. The bouts have been arranged as follows:—Wrestling: H. Barry v. Ranbeer Maharaj, six ten-minute rounds; Pakrae Pillay v. Ahmed Khan, six five minute rounds; Sonny Moodly v. V. Chetty. Boxing: P. M. Pillay v. Young Veeran, 12 rounds, bantam-weight. Booking at Peter's Lounge.

Sam China Tournament

The inter-centre soccer tournament for the Sam China Cup was continued at the Rosebank Recreation Ground, Cape Town, on September 27. Results were: Transvaal 12, Eastern Provinces 3, Natal 4, Frontier 1. Transvaal will play Natal on Saturday when at the conclusion of the tournament Mr. E. K. Long, president of the Western Province Football Association, will present the cup.

By "Rambler"

Tongaat O.B.F.C. Vs. Young Aryans F.C.

The Tongaat O.B. Football Club met the Young Aryans Football Club in a friendly match at the Tongaat Indian Sporting Ground, on September 24. The opening match, which was played between the "B" divisions, resulted in a win for the Aryans by 1 goal to nil. In the second match, played between the "A" divisions, the Tongaat team won by 2 goals to 1.

County Indian Cricket Union

The second annual general meeting of the County Indian Cricket Union was held at 9, Palm Grove, Sea View, recently. The annual report of the secretary was read and after necessary comments the following office-bearers were elected for the ensuing season 1939-40:—Patron: Mr. P. D. Naicker; president: Mr. P. S. Reddy; vice-presidents: Messrs. M. K. Naidoo, M. J. S. Naidoo, P. M. Moodley, I. Isardeen and V. Reddy; hon. secretary and treasurer: Mr. M. S. Naidoo; hon. record clerk: Mr. J. D. Naicker; hon. auditor: Mr. M. J. S. Naidoo. New clubs desirous of affiliating can do so by writing to the secretary, 20, Umhlatuzana Road, Sea View, Natal.

Our Agents

Copies of "INDIAN OPINION" will be obtainable in Durban at the following places:—

PATEL'S VEGETARIAN TEA ROOM, SUNBRAND TOBACCO WORKS, SINGH'S CAFE, BURMA HOUSE, Grey Street; and NARANJI VALLEBH'S TEA ROOM, Brook Street

Doings In India

Air France Captain's Insolent Behaviour

FULL details of an insult meted out to Pandit Nehru at the Allahabad aerodrome when he was leaving for China, have been published in the Indian exchanges.

Pandit Nehru issued the following statement before boarding the plane:—"I have travelled by many air lines in India and in Europe, the K. L. M. and Imperial Airways and always the greatest courtesy was shown to passengers as well as others by the Captain and the staff of airline. I had a new experience from Air France where no courtesy at all was shown, and the Captain and others calmly ignored a passenger and the many people who had come to see him off. I am sorry for Air France if it behaves in this way."

Mrs. Vijaya Laxmi Pandit, Minister for Local self-Government, U.P. issued the following statement to the press:—Pandit Jawaharlal Nehru left for Calcutta en route to Chungking (China) by the French air line. A regrettable incident occurred at the air port which has upset the many friends who had come to say "au revoir". The French plane was more than an hour late and people had been in the sun for a very long time. Among those present were several ladies who had never seen an air liner. Pandit Jawaharlal asked the aerodrome officer if it would be possible for a few friends to be shown the inside of the plane. The aerodrome officer thought there would be no difficulty and approached the Captain who was just going in to lunch. It appears, the Captain told him that no person could go inside unless accompanied by an officer who would not be free until lunch was over. Panditji, on hearing this, waited in the verandah for half an hour and then, presuming that the Captain had finished his lunch, again requested the aerodrome officer to inquire whether it was now possible to see the plane. The Captain had by this time finished his meal but was still seated at the table and said he would come out at his convenience. While he was saying this Panditji himself went into the dining room and the Captain curtly informed him that one person only would be allowed inside the plane. Panditji went into the office and dictated a short message to the press. As he was dictating the Captain came in to get his papers and entirely ignoring us collected his papers and walked out, saying as he went that the plane could not wait for anybody. This was entirely unwarranted and Panditji told the aerodrome officer and others who were feeling alarmed that the plane might leave without him that it would have to await his convenience. He finished dictating his message and then leisurely walked up to the plane and got in. It is to be regretted that a French officer should be so wanting in good manners as to behave in such an uncalled-for and discourteous fashion.

A Great Sensation Caused

A United Press message says: A great sensation was caused at the Bamrauli aerodrome (Allahabad) when the first officer who is the Captain of the Air France 'plane, by which Pandit Jawaharlal left on his China visit, exhibited insolence and over-bearing when he denied Pandit Nehru even the ordinary courtesy shown to a traveller. "It is a great pity and very unfortunate. I have no hand in it and I have to carry out orders of the Captain," were the words in which the local agent referred to the incident. The aerodrome officer said that he had no control over the officers of the 'planes of private companies beyond providing facilities for landing and oil supply. If it were a Government machine, he could have ventured to intervene in the matter, he added.

Our Special Annual Number

OUR Special Annual Number will be published this year as usual during the Deepavali festivals. Readers are requested to send articles of interest, poems, topical cartoons, pictures etc., which will be much appreciated. Those who wish to send advertisements for the Special Number are requested to send them before Oct. 15 together with their cheque. The advertisement rates are as follows: Full page £5, half page £2 10s., quarter page £1 5s.

Editor "INDIAN OPINION."

Pandit Nehru In Chungking

Pandit Jawaharlal Nehru, who was in Chungking on August 24, spent a thrilling and interesting first night in China's war-time capital as a result of an attempted Japanese air-raid which was frustrated by Chinese pursuit planes after a furious air battle. Reuter learns that as soon as the news of the Japanese planes heading for Chungking was received Marshall Chiang-Kai shek personally telephoned to Mr. Chuchiabu, Secretary General of Kuomintang, asking the latter to look after the safety of Pandit Nehru who was accordingly taken to a well constructed dug out. During the raid Pandit Nehru spent two most interesting hours exchanging views on the international questions.

Arrangements For Indian Students Abroad

It is understood certain special arrangements are in contemplation with regard to repatriation of Indian students in England should they desire to return to India in the event of war and also regarding provision of funds to those who remain in England should communications be hampered. The position of Indians in Germany and Italy falls in a different category and no special arrangements can be made by the Government of India. The number of Indian students in Germany and Italy is believed to be fairly small. In the event of an emergency requiring British nationals to leave these countries, they (Indian students) will be duly notified of this by the representative of the British Government. Should Indian students choose to remain despite official warning it would not be possible for the British or Indian Government to arrange funds to be remitted to them.

Mahatma Gandhiji's 71st Birthday

Under The Joint Auspices Of The Natal Indian Congress And The Kathiawad Arya Mandal

All are kindly requested to attend the above celebrations at the Parsee Kurtomjee Hall, 141 Queen Street, Durban, on October 2 at 5.30 p.m. Ladies are also requested to attend.

SOLOMON KURTOMJEE,
President.

ANDREW CHOONOOSEE,
A. E. SHAIKH,
Jt. Hon. Secretaries,
Natal Indian Congress.

P. G. DUBAL,
President,

H. A. THAKER,
Hon. Secretary,
Kathiawad Arya Mandal.

NOTICE

Amalgamation Of The Natal Indian Congress AND THE Colonial Born And Settlers Indian Association UNDER THE NAME OF Natal Indian Association.

A joint meeting of the members of the above organisations together with the newly enrolled members will be held on the Indian Recreation Grounds, Currie's Fountain, Durban, on Sunday, October 8, 1939, at 10.30 a.m.

BUSINESS:

(1) Adoption of Constitution of the Natal Indian Association as approved by both the organisations.
(2) Election of Officials.

N.B.—Any Indian who is not a member of either of the above organisations may become a member of the amalgamated body, the Natal Indian Association, by enrolling as a member of such organisation subject to payment of a subscription of 1/- with such enrolment, with Mr. A. Christopher, Baker Street, Durban, or with Mr. V. S. C. Pather, Foundry Lane, Durban.

Soobrayen [illegible],
President

Ashwin Chowdhry,
A. E. Sharoo,
Jt. hon. Secretaries.

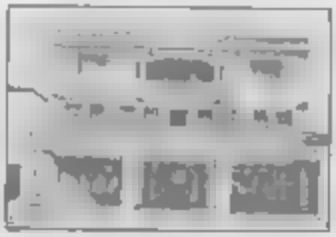
Koopie Murrie
P. D. Haragovan,
Jt. hon. Treasurers
Natal Indian Congress

A. Christopher,
President

S. L. Singh
P. R. Pather
D. S. Chetty
Jt. hon. Secretaries.

S. R. Naicker,
[illegible],
Jt. hon. Treasurers
C. B. & S. I. Association

WHEN YOU VISIT DURBAN

STAY AT

THE INDIA LODGE

FOR

Boarding & Lodging.

Personal attention will be given to

SASTRI COLLEGE STUDENTS

All *MODERN* conveniences including spring beds with furniture

For further particulars apply to

THE MANAGER,
"INDIA LODGE,"
69/71, BEATRICE STREET, DURBAN.

SWAMI VIVEKANANDA'S WORKS

	Rs.	As.
Lectures from Colombo to Almora		8.
Jnana-Yoga	1	12.
Bhakti-Yoga	1	4
Karma-Yoga		12.
Raja-Yoga		12
Karma & Bhakti—Yoga in one volume	1	8.
Parivrajaka (A Dialogue)		2.
To Deliverer of Orphans		4.
Modern India		6.
My Master		4.
Chicago Addresses		4.

LIFE OF SRI RAMAKRISHNA

A comprehensive [illegible]
[illegible]
Very neatly printed and [illegible]

PRABUDDHA BHARATA
OR
AWAKENED INDIA

A high class English monthly started by Swami Vivekananda in 1896. It is devoted to Universal Religion, Indian Culture, Education, Art and other topics of international interest.

Annual Subscription: Inland Rs. 4. Foreign 11 Shillings.

Apply for a complete Catalogue to—
The Manager, ADVAITA ASHRAMA,
4, Wellington Lane, Calcutta, India.

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

મહાત્મા ગાંધીજીના હાથે
સને ૧૯૦૩માં સ્થપાયું.

પુસ્તક ૩૭ મું. ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૨૯ સપ્ટેમ્બર ૧૯૩૯ અંક ૩૯.

"ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન"
શુક્રવાર, તા. ૨૯ સપ્ટેમ્બર ૧૯૩૯.

શેતાની તત્વોનું તોફાન

નાટાલ તેમજ ટ્રાંસવાલમાં આપણી કોમમાં અમકપ સ્થાપવાને યાન ચોવા દરેક પ્રયત્ન થઇ રહ્યા છે પરંતુ તોફાને ચઢેલા શેતાની તત્વો દરેક સારા કામમાં તોડી પાડવાનામાં બધતો આદારી રહ્યા છે. ગયા શુક્રવારે સાંજના આફ્રિકન ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસના પ્રમુખ મા. પી. કેશવ રાવ, પત્રકાર અને રેકેટરી મી. એમ. આર નાયડુ જોહાનીસબર્ગ ગયા હતા અને રવીવારે સવારના 'નાટાલ મરકયુરી' માં તેઓની વિરુદ્ધમાંની નીચે પ્રમાણે જેવાલ પ્રસિદ્ધ થયો હતો :

"સા. આ. ઇ. કોંગ્રેસના બમદારો એસર્સ મી. એસ મી પ્યા (પ્રમુખ), રે. ભાઈ કાજી અને એમ. આર નાયડુ (એ. રેકેટરીઓ), ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસ અને તેના દો ગયે એમ. કાલના તેદુલ જોહાના નેશનલીસ્ટ પક્ષ વચ્ચેની તકરારમાં પંચ તરીકે વર્તવે તેવો ગઈ રાતે જોહાનીસબર્ગ જવા રવાના થયા છે. તકરાર સલામતના સવાલ ઉપરથી ઉપસ્થિત થઈ હતી. ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસ તથા એજસ્ટમાં ઠરાવ કરવાની વિરુદ્ધ હતી અને એનું બદલે કરવામાં આવ્યું હતું કે બાબત પંચની તરીકે તે સત્તાધારૂઢ કરવા તેનો એવો મત હતો કે બધુ બમલતોને માટે હાલ કરવાનો પ્રયત્ન છે. બીજી તરફથી નેશનલીસ્ટ પક્ષ ટ્રાંસવાલ રોન્ટ કોલની સામે સત્યાગ્રહ કરવાને તપૈયાર હોવાથી ઇન્ડિઅન કોમિટીની સલાહ કરવા નહિ કરવાના આગ્રહપૂરી વિનંતિરૂપે તે મોકલ્યા હોવાનું જાણવામાં આવ્યું હતું. આ બન્ને સંસ્થા ઓના વિશેષી મતોપરથી તકરાર ઉપસ્થિત થઇ હોઈ સા. આ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસના બમદારો તે વચ્ચે પડવાની જરૂર પડી છે અને તેમના વકીલના પગલા પરોને આજે જોહાનીસબર્ગમાં મળશે. બમ્બર-જનરલ સર રામસ્વામી પણ તેમના હાજરી આપશે.

આ 'નાટાલ મરકયુરી' ના ઉપરોક્ત ખોટા અને કપિ રચતે દોરનારો હતા મી. પી. એસ. સી. પત્રકાર જોહાનીસબર્ગથી પાછા ફર્યા બાદ ગુરૂવારે 'નાટાલ મરકયુરી'માં નીચે પ્રમાણે ખુલાસો પ્રસિદ્ધ કરાવ્યો હતો :

જોહાનીસબર્ગથી પાછા ફરતા સપ્ટેમ્બર તા. ૨૬ મીના 'મરકયુરી'માં એક ટેલીગ્રામ પ્રસિદ્ધ થયેલો મારા જોવામાં આવ્યો છે. જે પ્રમુખ તરીકે મારું જોઈને મી. આર. કાજી અને એસ. આર. નાયડુ (એ. રેકેટરીઓ), ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસ અને તેના દો ગયે એમ. કાલના તેદુલ જોહાના નેશનલીસ્ટ પક્ષ વચ્ચેની તકરારમાં પંચ તરીકે જોહાનીસબર્ગ જવા રવાના થયા છે. ત્યારે કાર્ય માત્ર બોગરૂપ તા ૨૬ મીએ ત્યારે પંચોને મળવા અને ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસના તેની સાથ કમીટી તરફથી રિપ્રેઝન્ટેશન્સ કરવાના બોલાવવામાં આવ્યા હતા. એજસ્ટ-જનરલ તરફથી બોલાવવામાં આવી હતી તે રિપ્રેઝન્ટેશન્સ કરવાનું અને બાબત પંચોની સમક્ષ રજુ કરવાનું હતું. આ બાબતમાં તેને પ્રસ્તાવ કરવાની બોલાવવામાં આવ્યા હતું. સત્યાગ્રહના સવાલની સાથે આપણે કોઈ પણ રીતે સંબંધ ના હતો. મી. કાજી અનિવાર્ય કારણોને લઇને જોહાનીસબર્ગ આવી શક્યા નહોતા."

પ્રસ્તુત એ છે કે 'મરકયુરી' ના પ્રસિદ્ધ થયેલા ટેલીગ્રામને માટે જવાબદાર કોણ હતું? મી. કે. ગાંધીજી કે 'મરકયુરી' ના ડીરેક્ટરો? આપણે પહેલા દોષારોપણ કરવાની ઉતાવળ કરવી નહોતી. મી. કાજી કે ડીરેક્ટરોએ તરીકે ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસ અને તેના નેશનલીસ્ટ પક્ષ વચ્ચે સમાધાનના પ્રયત્નપર પહેલી તકરારમાં પંચ તરીકે જોહાનીસબર્ગ જવા રવાના થયા છીએ. અમારે કાર્ય માત્ર બોગરૂપ તા ૨૬ મીએ ત્યારે પંચોને મળવા અને ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસના તેની સાથ કમીટી તરફથી રિપ્રેઝન્ટેશન્સ કરવાના બોલાવવામાં આવ્યા હતા. એજસ્ટ-જનરલ તરફથી બોલાવવામાં આવી હતી તે રિપ્રેઝન્ટેશન્સ કરવાનું અને બાબત પંચોની સમક્ષ રજુ કરવાનું હતું. સત્યાગ્રહના સવાલની સાથે અમારે કોઈ પણ સંબંધ ના હતો. મી. કાજી અનિવાર્ય કારણોને લઇને જોહાનીસબર્ગ આવી શક્યા નહોતા."

પ્રસ્તુત એ છે કે 'મરકયુરી' ના પ્રસિદ્ધ થયેલા પહેલા ટેલીગ્રામને માટે જવાબદાર કોણ હતું? મી. કે. ગાંધીજી કે 'મરકયુરી' ના ડીરેક્ટરો? આપણે પહેલા દોષારોપણ કરવાની ઉતાવળ કરવી નહોતી. મી. કાજી કે ડીરેક્ટરોએ તરીકે ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસ અને તેના નેશનલીસ્ટ પક્ષ વચ્ચે સમાધાનના પ્રયત્નપર પહેલી તકરારમાં પંચ તરીકે જોહાનીસબર્ગ જવા રવાના થયા છીએ. અમારે કાર્ય માત્ર બોગરૂપ તા ૨૬ મીએ ત્યારે પંચોને મળવા અને ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસના તેની સાથ કમીટી તરફથી રિપ્રેઝન્ટેશન્સ કરવાના બોલાવવામાં આવ્યા હતા. એજસ્ટ-જનરલ તરફથી બોલાવવામાં આવી હતી તે રિપ્રેઝન્ટેશન્સ કરવાનું અને બાબત પંચોની સમક્ષ રજુ કરવાનું હતું. આ બાબતમાં તેને પ્રસ્તાવ કરવાની બોલાવવામાં આવ્યા

દક્ષિણ આફ્રીકાના હિંદીઓએ ઇંગ્લંડમાં મેળવેલી અપૂર્વ સિદ્ધિ

ડાકિન, નાતાલના મી. ખમાકીમ મહમદ ખાવા જેઓ તા. ૫ ઓગસ્ટ ૧૯૩૮ ના અભ્યાસ માટે લંડન ગયા હતા તેઓ લંડનની યુનીવર્સીટીમાં બારીસ્ટર-એટ લોની પરિક્ષામાં પહેલે નંબરે પાસ થયા છે. મી. ખાવાજે વીટવોટરસ્રેન્ડ યુનીવર્સીટીમાં બી. એ ની ડીગ્રી મેળવી હતી અને પા. ૧૧૫ ની શિક્ષાવૃત્તિ આપવામા આવી હતી. લંડનમાં પણ ૩૦૦૦ વિદ્યાર્થીઓમાં પહેલે નંબરે પાસ થતાં લંડનની યુનીવર્સીટી તરફથી તેમને પા. ૧૧૫ ની બીજી શીક્ષાવૃત્તિ મળી છે. લંડનની યુનીવર્સીટી તરફથી આવી શીક્ષાવૃત્તિ મેળવનાર દક્ષિણ આફ્રીકાના હિંદીઓમાં મી. ખાવા પહેલવહેલા છે. મી. ખાવાએ ઇંગ્લંડમાં મેળવેલી અપૂર્વ સિદ્ધિ માટે અમે તેમને મુબારકબાદી આપીએ છીએ અને આશા રાખીએ છીએ કે દક્ષિણ આફ્રિકાની હીંદી પ્રજાને તેઓ ઉપયોગી થઇ પડશે.

આ રીબામણી શું હજુ પણ ચાલુ રહેશે ?

અમારા અભિપ્રાય મુજબ આજની સીધી ક્રાન્સીસ્કી સીટીંગમાં મી. એસ. એમ. પેટરસન તરફથી યુરોપીયન સત્તાઓમાં હીંદીઓના પ્રવેશનનો આંત લાવનારા ઠરાવો રજુ થનાર છે. તેમના તરફથી એવી માગણી થવાની છે કે કોલોનીયલ જનરલ પરપઝીક કમીટીએ બીન-યુરોપીયનને યુરોપીયન સત્તામાં વેપારનું લાયસેન્સ આપવાની લાયસેન્સીંગ ઓથોરીસરને ના પાડવાની સત્તા આપનારા કાયદો લાવવા વાજબીપણા વિષે તપાસ કરી તેપર રીપોર્ટ કરવો. મી. પેટરસન તરફથી એવો પણ ઠરાવ મુકવામા આવશે કે જનરલ પરપઝીક કમીટીએ હીંદીઓ અને અન્ય બીન-યુરોપીયનોને સરકાર કે સાત્રતી વળગતી સ્થાનીક સત્તાની પરવાનગી વિના યુરોપીયન સત્તાઓમાં જમીન કે ઓપર્ટી ખરીદવાની મના કરનારો કાયદો લાવવા ની યુનીયન સરકારને કે પ્રાંતિક સરકારને માગણી કરવાના વાજબીપણાપર રીપોર્ટ કરવો. અમે ધારયું હતું કે આવે વખતે જ્યારે સરકારના હાથ યુરોપમાં ચાલી રહેલા યુદ્ધને અંગે કેપ્રિયાંત બનાર સ્થિતિને લગતા બાબતોથી ઘારેલા છે ત્યારે મી. પેટરસન અને તેમના મીત્રો વર્ણદ્વેષ ની આગને કુંક મારવાની પોતાની નામાક પ્રવૃત્તિઓને મુલતવી રાખશે. એ પ્રવૃત્તિઓ હજી પણ ચાલુ રાખીને તેઓ માત્ર યુનીયન સરકારનેજ નહિ પરંતુ બ્રીટીશ સામ્રાજ્ય કે જેના પ્રત્યે વફાદાર રહેવાને તેઓ બંધાએલા છે તેનું ગંભીરમાં ગંભીર નુકસાન કરી રહ્યા છે. હીંદીઓએ રાજ્યની આ તકલીફ અને મિત્રતાની બેગાએ તેની પડખે ઉભા રહેવા ને પોતાની સમગ્ર મિલકતોને બાજુએ મુકીને પોતાની શુભેચ્છા અને વફાદારી બતાવી આપેલી છે અને હીંદીઓના વિરોધી ગોરાઓ પણ હીંદીઓ તરફ એટલી સજ્જનતા બતાવશેજ એવી સ્વાભાવિક આશા હીંદીઓ રાખે. પરંતુ મી. પેટરસનને તેના પર પાણી ફેરવ્યું છે. સત્તાધીશોને અમારી નમ્ર વિનંતિ છે કે આવે વખતે ભાતીયદ્વેશ ઉત્પન્ન કરવાના દરેક પ્રયત્નોને સત્તાધીશો તરફથી તત્કાળજ ઠાળી દેવામાં આવવા જોઇએ. મી. પેટરસન ના ઠરાવો સીટી કાઉન્સીલની મીટીંગમાં બીલકુલ ધ્યાન અપાપાત્ર નહિ જોવાઓ અને કે તેને જરા પણ ટેકો મળશે તો હીંદી પ્રજાને તેનું અત્યંત દુઃખ લાગ્યા વગર નહિ રહે.

હિંદી સવાલ અને નેશનલીસ્ટો

મી. બી. જે. વ્રુમન, એમ. પી. જેમની સાથે મડદમાં સેનેટર જે. એચ. એસ. પ્રીટોરીયસ નમા ડો. જે. ડરબુયસ, એમ. પી. સી. કના તેમણે ફ્રેડરીકસબર્ગ સ્ટેશને ખાતે તા. ૨૬ નીની રાતના આપણ આપનાં જણાવ્યું હતું કે જનરલ સ્મટસની જગાએ ની નીતીથી એક ફાયદો તો જરૂર એ થયો છે કે એનાથી આફ્રિકનરોમાં એકતા આવી ગઇ છે. અને પોતાજ પગભર તેઓ પોતાની સરકાર સ્થાપશે. હાલની સરકાર કેવો વર્તાવ ચલાવે એવો સવાલ પુછતાં મી. વ્રુમને જણાવ્યું હતું કે મેસર્સ હોકમેયર અને ઝ્વેનેપોલને એસેમ્બલીમાં સવાલ રૂપે પુનાષ્ટરે પાર્ટીના બાકસ માંથી નીકળી જવું પડયુ હતું પણ પાલમેન્ટની આવતી બેઠકમાં તે એ સવાલ ફરીથી લાવનાર હતું અને તે વખતે મી. હોકરોયરના પ્રમાનપદનો અંત આવી જતો.

યુનીયનમાં ઉપજતી રબ્બરની ખોરાકી

યુનીયન સરકાર તરફથી વેપાર અને ઉદ્યોગ-ખાતાની ૧૯૩૮ ની સાલની પ્રસિદ્ધ થએલી આસ્માની રીતાલમાં જણાવવામા આવ્યું છે કે યુનીયનમાં દર સાલ પોતાની જરૂરીયાતો પુરી પડી રહેવા ઉપરાંત પા. ૨૫,૦૦૦૦૦ ની રબ્બરની ખોરાકી સમુદ્રપારના બંપ માટે પેદા થાય છે. બહારથી આપાત થતી ખોરાકી પટ્ટાદી દેવામાં આવે અને તેને બદલે રબ્બરનિક ઉપજનો બંપ વધે તો પણ એટલી રકમની ખોરાકી તે બહાર મોકલી શકે છે.

ગઇ સાલ યુનીયને પા. ૪૬,૮૬,૬૨૬ ની કીંમતની ખોરાકી બહાર ચઢાવી હતી જ્યારે પા. ૪૬,૧૪,૧૩૧ ની કીંમતની ખોરાકી આપાત કરી હતી. મુખ્યત્વે નીચેનો માલ બહાર ચઢાવામા છે. પા. ૨,૧૮,૫૮૧ નું બટર, પા. ૬,૧૭,૩૨૮ની મકાઇ, પા. ૬,૩૪,૬૩૩નો મકાઇ નો આટો, ૧૮,૬૮,૫૦૮ ની ગોતી, પા. ૧૩,૭૩,૪૮૧ના ઓરેંજીસ, નારીયલ, પા. ૬,૨૨,૬૧૪ ના ઊનનું દળું, પા. ૬,૫૫,૧૩૨ ના ગ્રેપ્સ, પા. ૫,૧૦,૩૭૪ ના સુકા અને આથેલાં ફળો, પા. ૧,૨૧,૦૭૦ નું પનીર, અને પા ૩,૨૫,૪૧૩ ના ઇંડા.

આટલી બધી ખોરાકી યુનીયનમાં આ દેશની જરૂરીયાત ઉપરાંત રબ્બરની થતી હોવા છતાં નેટાલોએ કુંક મુકત ઉપરજ મુખ્યત્વે ની દરિયાદ કરી હતી. યુનીયનના અર્થશાસ્ત્રીઓએ આ રબ્બરની ખોરાકી યુનીયન બહાર મોકલવા તે પહેલા આ વસ્તુની ચોખવટ કરવી ઘટે છે. "ઘરના છોકરાં ધંટી આટે અને ઉપાધ્યાયને આટો" જેવું નહિ થવું જોઇએ.

દક્ષિણ આફ્રિકાના દુઃખી હિંદીઓ માટે બીકાનેરના મહારાજાએ કરેલું પા. ૧૦૦ નું દાન

બીકાનેરનો એક સફરો, જે ઓગસ્ટ મા. ૧૮ મીનાં હીંદના બાપામાં પ્રસીદ્ધ થયો છે, તે જણાવે છે કે દક્ષિણ આફ્રિકાના દુઃખી હીંદીઓને મદદ માટે થએલી માગણીના પ્રત્યુત્તરમાં નામદાર મહારાજાએ પા. ૧૦૦ નું દાન કરેલું છે. ૧૯૩૭ માં પણ એવી માગણી થતાં નામદાર મહારાજાએ દક્ષિણ આફ્રિકાના હીંદીઓ માટે પા. ૧૦૦ નું દાન હીંદ સરકારના એજન્ટ પર મોકલ્યું હતું. જાણવાની વાત છે કે બીકાનેરના નામદાર મહારાજા તરફથી દક્ષિણ આફ્રીકાના હીંદી માટે અપાએલાં આ દાનને બીજે આ દેશની હીંદી જનતાને કદીજ ખબર નથી.

મુસાફરોથી કેટલા પૈસા લઈ જવા શકાય

યુનીયન સરકારે તેારામાં, તેાલામાં કે બરદેશી તાણામાં બોલકુલ પૈસા યુનીયની બહાર લઇ જવાની મના કરનારા યુદ્ધને અંગે અમલમાં મુકેલા ખાસ તાત્કાલિક ધારાઓથી હિંદુસ્તાન જનારા ઘણાઓ દેશના પૈસા પોતાની સાથે લઇ જવા તેની મુંજ ઉભા થઇ છે. મયા રવીવાર ટ્રીબ્યુન કેનીયામાં છપએલા ઇતારઓની મજબુર પારાની ટ્રેમે ગયની સેવામ હતા અને કેટલાકની પાસેથી તેારો તેજજ સેાનું નીકળ્યું હતું, પરંતુ ધારાની બરોબર જાણ નહીં થએલી હેાવાથી અને દેટલા પૈસા સાથે રાખવા સરકાર એ અનીશ્ચિત હેાવાથી તેવા હેાકોને જવા દેવામાં આવ્યા હતા. એક ઉતારાએ તેા મુઠી પણ કહ્યું હતું કે તેની પાસે કશુ નહી હતું જ્યારે તેની પાસેથી પણી તેારા નીકળી હતી. જતાં તેને પણ જવા દેવામાં આવેલ હતેા. હીંદી આગેવાનોએ અમે આસ ચેતવણી આપીએ છીએ કે તેઓએ ૧૯૧૪ ના મહાન યીમયના વખતે થએલા ચારીયો સેાનું સમ જવા હેાવાથી કસ્ટમ તરફથી કેટલી બધી હેરાનગીઓ ભેગવવી પડતી હતી એ ભુલવું નહી જોઇએ અને એકના પાપે આખી કેામને માથે કાળા ટીલી લાગે અને સમગ્ર ઉતારાઓને અડેલું પડે તેવું કરવું નહી જોઇએ. અમે ઉમેદ રાખીએ છીએ કે આ વસ્તુ સૌ માદ રાખી કાયદાને તેાડવાનો કે કોઇ પણ રીતે ઉલ્લંઘવાનો પ્રયત્ન નહી કરે અને કાયદેસર જેટલું સાથ જવા શકાયું તેના તેટલું જ સાથ જશે.

પ્રીટોરીયાથી સામુપ્રાતાંએ કસ્ટમ ખાતાને યુનીયનમાંથી બહાર જતા મુસાફરોનો પોતાની મુસાફરીના અને બીજા અંગત ખર્ચને માટે મર્યાદીત રકમ સાથ જવા દેવાની સત્તા આપેલી છે. એટલે હવે બહાર જતા ઉતારાઓને નવા ધારાઓની રૂએ પોતાના અંગત ખર્ચ માટેનો રકમ સાથ જવાના પરવાના મેાટે અરજી કરવાની જરૂર નહી રહે. જે ઉતારાઓને પોતે પટલી રકમ સાથ જવ રાખે તેની શંકા હોય તેઓએ નજીકના કસ્ટમ્સ કલેક્ટરને પુછી જોવું. કસ્ટમના કસ્ટમ કલેક્ટર તરફથી પા. ૪૦ થી પા. ૫૦ સુધીની સાહેય આફ્રિકાની નોટો સાથ જવાની પરવાનગી આપવામાં આવી છે.

એક હિંદી મુસ્લીમના રાજકીય બાબતના વિચારો

લેખક: અબ્દુલ મનસુર અહમદ
('ઓરન્ટ' રીવ્યુ' માંના લેખનો અનુવાદ)

(ગતાંકથી ચાલુ)

જાણેલું છે. બેહદ જલ્દી સામ અને પ્રમાણીક મુસલમાન દોવા છતાં પોતાના ધ્યેયમાં તેમજ તે પ્રાપ્ત કરવાની રીતમાં બીજાથી ઉત્તર ધ્રુવ અને દક્ષિણ ધ્રુવ જેટલા વિરોધી છે. એનેજ મળતી દલીલ ગી. ઝીણા અને તેમના નામરાશી મહમ્મદ અલી ઝીણાના મહમ્મદ અલીની બાબતમાં હતી. એજ પ્રમાણેનો પ્રમાણીક તફાવત એક બાજુ મોજી અનવર પાશા અને ગાઝી મુસ્તફા કમાલ અતાતુર્કની વચ્ચે હતા; એક બાજુ જમાલુલ પાશા અને બીજી બાજુ તવફીક પાશા; એક બાજુ તલાત પાશા અને બીજી બાજુ નદીર પાશા એક બાજુ મુખ્તર સહિદ અને બીજી બાજુ શરીફ હુસેન; એક બાજુ રેઝાશાહ પહેલવી અને બીજી બાજુ મહમદ શાહ એ પ્રમાણે માલમ આવ્યું છે.

કુદરતી રાજદ્વારી સવાલોમાં સારા અને પ્રમાણીક મુસલમાનો વચ્ચે હમેશાં પ્રમાણીક પણે મુખ્ય મુદ્દાઓના તફાવત રહેજોજ. એટલે આપણે જાણ્યાએ, નબળાઓ, ખુશામતખોરો દોડીઓ, બાતાબ શોધનારાઓ, મોટી જગ્યા ઓ શોધવાવાળાઓ, એ બધાને બાજુએ મુકીને વિચાર કરીયું તો પણ હિંદુસ્તાનના બધાય મુસલમાનોને એકજ રાજકીય સંસ્થાના એકજ પ્લેટફોર્મ ઉપર એકત્ર કરવા, એક કલ્પના તરીકે જ બાવહારીક રીતે તે બેહ રીતે અશક્ય છે. કારણ કે એક રાજકીય સંસ્થાનો અર્થજ એ છે અને તેમાંથી એજ સમજાય છે કે તેમાં એકેલા રાજકીય બોધજ નહિં પણ તે પ્રાપ્ત કરવા ની રીતમાં પણ એક સરખું સામ્ય છે. આ બાબતમાં બે સારા અને પ્રમાણીક મુસલમાનો પ્રમાણીકપણે એક બીજાથી જુદા પડે અને તે પણ એવા મુખ્ય મુદ્દા ઉપર । જેવા એક બીજાને બીલાકુલ સહ્ય થઇ શકે નહિં જેમ કે ના પાકીસ્તાન સ્કીમ જેવા એક મારા અને પ્રમાણીક હીંદુ તેનાજ જેવા બીજા સારા અને પ્રમાણીક હીંદુ મહાત્મા ગાંધીજી સાથે મુદ્દાની બાબત માં જુદા પડી શકે છે. બીલાના ઝેરી અસી ખાન અને બીલાના દલ્લત મોદાની જેવા સારા અને પ્રમાણીક મુસલમાનોને મુસ્લીમ લીગમાંથી રાજીનામું આપવું પડ્યું અને સર વઝીર મુસ્તેન જેવા બીજા એક સારા અને પ્રમાણીક મુસલમાનને મુસ્લીમ લીગમાંથી હાંકી નાખવા પડ્યા તેમા પણ આજ કારણ સીવાય બીજું કશું કારણ નહતું તપીજ આ બાબતમાં મી. ઝીણાની કલ્પના નહન બોટા પાયા ઉપર રચાયેલી છે.

મી. ઝીણાની મુસલમાનોને કોમી સંગઠન કરવાની કલ્પનામાં આ એક બીજી પણ ખામી છે. મી. ઝીણાનો મુસ્લીમોને એકત્રીત કરવા નો પંદનાદ એ હીંદુઓને પણ તેમજ કરવાનો પંદનાદ થઇ પડે છે. કદાચ મી. ઝીણા હીંદુઓ પોતે સંગઠીત થાય તેમાં વાંધો નહીંમે.

પણ મુસલમાનો એક દોળામાં એકઠા થાય અને હીંદુઓ તદ્દન જુદા દોળામા એકઠા થાય એનું કારણ? હીંદુ અને મુસલમાન એજ જોગેસ હતે છે તેમ એકજ જાવણીમાં દા માટે એકઠા ન થાય! દેખીતી રીતે આ બે કોમોની બે જુદી જુદી જાવણીઓમાં સંગઠન કરવું એનો અર્થ એ તો નથીજ થતો કે પરદેશી સામ્રાજ્ય વાદીઓની વિરૂદ્ધમાં તેમ કરવામાં આવ્યું દોય! સામ્રાવાદી આગેવાનો ખુલ્લા દીલથી કબુલ કરે છે કે જે પ્રજાનો વિરોધ એજ પ્રજાને એક બીજા થી બાલમ રાખે છે તેની અવગણના થઇ શકે તેમ નથી. અને એ બે વચ્ચેનો ઝઘડો જ્યાં સુધી તેઓ બે જુદી જુદી જાવણીઓમાં પરોક્ષા સંગઠીત થાય નહીં ત્યાં સુધી પતો એવો નથી. આ એક બહુ ગંભીર રસ્થિતિ છે કે જેનું હીંદુસ્તાનના રાજદ્વારી ભવીષ્યમાં પરીણામ એક ચોકટ સ્કીયા કેરપમ કરનારું થઇ પડશે. એનો સાદો અર્થ તો એ છે કે બેહ કોમો એક બીજાના ગળાને સમજીલે કે જેથી, એક બીજાના ઢબને ઓળખે અને કબુલ રાખે, તેમ થવા માટે બેહ વચ્ચે આંતર વિગ્રહ થવોજ જોઇએ એક બગીલા. રાજદ્વારી પુરવ તરીકે મા ઝીણા ગંભીરતા પુર્વકતો એમ ન માનતા દોવા જોઇએ કારણ કે એવા આંતર વીગ્રહનું પરીણામ તો મુસલમાનોનાજ નુકસાનમાં આવશે, અને એનો રોમાંચ કરાવવા ને જે કાંઇ જોખમદાર હકો તેને જવાબદારી પ્રજા હીંદી મુસલીમના કટ્ટર દુશ્મન તરીકે ગણશે તેમ બતાં મી. ઝીણાની રાજદ્વારી કલ્પનાનો અર્થ અને પરીણામ તો એજ છે અને તેની ત્રાજેડતરની દોડધામ અને તેનું પ્રચાર કાર્ય એજ બાજે આપણને પ્રથમની જરૂરે પસ્તી લાગ છે એ લેખકની જરૂર નથી કે એવોજ હીંદુ સવાલ છે. મુસ્લિ અને બાજ પરમાનંદની કલ્પનામા પણ બુરી છે. તેમ બતા એ બાબત માં આપણે બધારે આગળ જવાની જરૂર નથી. કારણ કે આ બધાએ આપણે હીંદી મુસ્લીમો ના જ સંગઠનના સવાલનો વિચાર કરીએ લાંબે.

(અપુર્ણ)

આપણો જીવનવૈભવ

આજે આપણી દરિદ્રતાને દાબવાના અનેક ઉપાયો શોધાયે અને અજમાવાઈ રહ્યા છે. અર્વાચીનશાસ્ત્રીઓ અન્ય સર્વ સંસ્કારી દેશોની પેઠે આપણા દેશને ગરીબ તરીકે વર્ણવે છે. હિન્દના વતનીની સરેરાશ આવક દોઢ રૂપિયો છે, જ્યારે બ્રીટનની સગવડ ભોગવનાર, જાપાનીઓની ત્રણ ગણ અને અમેરીકાની તો નવગણી રકમ ઉપાડનાર છે. વધુ કહે તો અર્વાચીનની સરેરાશ છે. ગરીબીનો મોટો ભાર વેઠનારા લોકો ઘણે ભાગે ખેડૂતો, મજુરો અને એવા પ્રમાણદારીઓ જ હોય છે. બીજા યુદ્ધમુખપત્રો વર્ગ આ ગરીબીની પકડમાંથી છટકવા જરૂર શકે છે એવું કહે મીમે ધીમે એટલી મજબુત અને સર્વ વ્યાપી થતી જાય છે કે ખુદ્દરાજાના ખેડારેની સંખ્યા વધી દેવાની આર્થિક મુંઝવણના કોકડાને છોડાવવા ગયલા રાજની ચિંતાને મુંઝારી રહી છે. ભલા એ વધતી બેકારી, ઉંચેસ પરજાંગણે ધુમતી દરિદ્રતાને દેખતા ન આપણે પૈસાની જીવન જીવવાની ચાલનાં છોડી શકતા નથી, એને સેવ્યાજ કરીએ છીએ.

સ્વાવાપણી, પીડીસીગારેટ, તાડકરીમા પગેરેમાં પૈસો ખર્ચતાં દોષ પણ વિચાર કરવા રહેતા નથી. એમ નથી વાતવાતમાં કે આપણે ત્યાં પૈસા ખર્ચનારા ખપ જ કમાનારાજ દોષ છે. ઘણીવાર તો બેકારો પોતાની બેકારીનો કંપ ભુલવાને માટે આ વસ્તુઓથી મળતા આનંદનો આશ્રય લે છે. દુઃખ સાથે ઢારપ ઉપજવે એવી વાત તો આપણે ત્યાં એ કે ધણ, લાંબી કે કુંકી મુસાફરી કરનારાઓ માત્ર વખત ગાળવાના હેતુથીજ પર ઠોડી નીકળ્યા દોય છે. પાસેના ગામ સુધી રેલ્વે ટ્રેનમાં કે દલાઈંગ રાખીમાં ફરવા જનારાઓ આપણે ત્યા છે. આમ પૈસા ખર્ચનારા પરદેશથી અવલોકના માટે આવેલા વિદેશી મુસાફરોને બાદ લાર પછી એ વીદેશીઓને ગળે ઉતરે કે આપ-ણોદેશ ગરીબ અને પૈસા વીના દેવાળા છે. ×

આપણી પરમુખાપેક્ષી સાદો આહાર પણ પારપી-તાના કૃત્રિમતાને ગાબોળ છે. જીવવા માટે આહાર કરવો જોઇએ. પણ જે પેટ એક અનાજથી, બાજરીથી, જાડીથી કે કરા પીણાપી પણ ગરી શકાય તેને આપણે એટલું બધું ખોસડી મુકયું છે ! એ ખાવાનું અન્ન પકાવવાનો પકવાન પેસરીઓ પણ આપણે વસાવ્યા વીના માને નહી. ×

અણણી આરી પૈસો ચેડથી નાખવાની દૃત્તિનો ઉપયોગ બધાજ વસ્તુર પણે બરાબર કરે છે દેવે કંપનીઓ જોન કીમીયો કાઢે છે. દરતા ખુશકીઓ, કાલબલો, નાટકગંદળાઓ જેવા આગળ આપણી સારી સ્થિતીમાં ઠમાતાં હતા. તેવાંજ અમના તેથી પણ વધારે આજે ઠમાય છે મોટે ખર્ચ આપણે કલબો ચલાવીએ છીએ, બાળકીડાંગણો, ચિત્રમંદીરો, સંગીતાલયો, વાંચ-નાલયો, ચર્ચાગૃહો, વિલાસીગૃહને આપણે એટલાં વૈભવથી ચલાવીએ કે જેમો આપણી સુંદર થતી જરીબી સામે જરાયે મેળ ન ખેસે. × ×

આપણી આમંત્રાને આદર્શ તો "સાદુ જીવન અને ઉચ્ચત્ત ચિન્તન" છે. પણ આપણે એવા દુઃખદ "વૈભવી જીવન અને અધમ ચિન્તન" અપનાવ્યા રહ્યા છીએ એક સૌર આદર્શો એ આનો ભાગ, એ સૌર આદર્શોથી અનેક રીતે ગબડવા ઉચ્ચસીય પરિણામો આપણા બાબુઓ ઉપર'થી સૌર પેદાશે રૂપીએ મંગાવીને બાય છે, ઘરેણાં પાસવાનો રીવાજ ગયો નથી, બદ-લાયો છે. પહેલાં આપણે સોબ્યાં સોનાચાંદીનાં ઘરેણાં પહેરતા, હવે સોનાચાંદીનાં બાજુ બીલી-ટવાળાં ઘડીઆળો અને બીજું બીજું પહેરવામાં પૈસા નાખીએ છીએ. પહેલાં આપણું રાજકર-બીલું, પેદીપદારપણે હતું. હવે તો ખુરસીટેબ-લપણે દેખાય છે. આપણ કમે કરાળે ગરીબાઇને રસ્તારીને ઓળાવી ગલાવી દઇએ છીએ એજ પ્રમ છે 'ગરીબાઈ બાબકને તો એ ગરીબાઇ વધારે પ્રમાણમાં માબારીથી સાવન કરવાજ પડતી હતી એમાં તો એક શંકાજ નથી.

'જયોતિર્ધર'

આવતીકાલની સ્ત્રીશક્તિ

લેખક : શ્રીમતી ભદ્ર

ગઇ સાલ વિશ્વવિગ્રહ પછી ઝપાટા બંધ ક્રાંતિની જાય છે. આવતીકાલ ત્યાં ઘડાઈ આજ થમ રહ્યાં છે. યુગબુની ચુલાણીને ચુંમાર કે શકનનો બાજ ગણી ચલાવી લે તો ઓબોની સંખ્યા આછી થતી જાય છે, બારેબાકી જુલમનું બીજું કયું પરીણામ કલ્પી શકાય ? ઉંચ્ચા એક દાયકામાં સ્ત્રીશક્તિએ "આગળ વધ્યો" ની ઠીક ઠીક આવતા જીવનમાં ઉતારી છે મોટા સમયમાંએ સુંદર ઇતિહાસ સાબ્યો છે. ગઇ લડતી અમાર ગૃહીણી, પ્રજાનો ને પડકારની, આઝાદી માટે ઝઝુમતી, ગુલામી ઝંજીરો તોડવા પ્રયત્ન કરતી, રચનાત્મક, સંસ્કારી, આદર્શ ગૃહીણી બની છે. હું જાપાનથી હીંદ આવી. હિંદને હિનાકે, સ્વજનો, રનેહીઓની મા, દિકરી, બેન, પત્નની જોયા. આંખને આજે ઓવા ચુંગાર જોયા. સંસ્કારિતાનાં પગલા ચારવાના કોક જોયા. પણ આત્માના અજવાળાં તો નજર દેખાયા.

હિન્દી સ્ત્રી-શક્તિને જાગ્રતાં સૈકાઓ જોઇશે એમ મેં માન્યું. મને બહું ઓછું આવ્યું! પણ ગ્રેસ વેળા બોરીબંદર સ્ટેશન પર આશાંકિત નાં જ્યારે દર્શન કર્યાં— આવતી કાલની અને આજની સ્ત્રીશક્તિ જોઇ; મારૂ અંતર અકથી દ્રવ્યું. કેસરીઆ રંગની સાડીમાં, પુરૂષો જેટલીજ ચપળ, કાર્યદક્ષ અને ઓજની. પહોંચપહોંચ, પીનક અને ખમીરના સોપ ચહેર દેખાઈ રહ્યાં

કરતી પણી એનો મારી નજરે ચઢી. આજની કેટલીક કુમારીકાઓ તો પાયલબમા, બાંહોની કસરી અને તેના ઉપર "જવાહરજેકેટ"માં—આવ-નાર કાલની આઝાદ ઓરતિના ઓળા પાડતી, ઉભી હતી મારી તો આંખોજ ઠરી ગઇ

આજો પ્રજાજીએ, અમારા પર વિશ્વાસ રાખો. સ્વતંત્ર ભારતવર્ષમાં અમારી જીવન-કુલચાડી મહેકાવવા દો. શીક્ષણ લેવા દો. પછી જુઓ ભારતમાં કેવા અજોમર્યો અમારે પારણે ઝુલવીએ છીએ. તમારી ઇચ્છા ■ પા ના હો, આજા કોની ઝંખના અમને લાગી છે. અમારી શક્તિ અમે પારખી છે. ઢરને મોકે આપો તો ઠીક, નહિતર કરતા ઘુંટડા પીનેયે આપવી તો પડતા નીજ- અમારામાં શંકા આજશો નહિ અમારી નીતિના મોક રહ્યક બન્યા નથી, બનશે પણ નહી. અમેજ અમારી નીતી રહ્યા જણીએ છીએ. એક રાખશો આપું ?

અજ કાલ સુધી ઓબોને, મેદાનો રસ્તે જતાં ધક્કા લાગે, કોક નજુટ શરીર શરીર ઘસતો ચલ-તાએ આમ શરમના માર્યા કંઈ ન બોલીએ. એ ભાવના, એ ભારત પુરૂષોએ કરેલી આમારી આસપાસ ના કૃત્રિમ અંધકારજ આમારી અધ્યાય આજે! આજે અમે દા ચલાવી ર ન. આજે અમારા ગીતા અને સરીરના રક્ષણ

ગાર જેવાજ અમારા શાણીએ એવું બળ આવે ઉભરાય છે. બારેબાર એ બળને પરખી જનારા જવાબ-દારોને પ્રસંગ આવે અમે એ વાપરવાં જરાયે અચકાઇશું નહી

આજો તો એટલુંજ બુઝીએ, પુરૂષો આમને પ્રજાની સાથેના કે સંપૂર્ણ સ્વરાજ્ય ના અધીકારી બનાવા દે. આઝાદીની ઝંખના સંતોષાવા દે. પછી પુરૂષો જોશે કે ભારતમાં એક સાંધીજી નહી, સંકડો સાંધીજી, એક જવાહર નહી. કમરો જવાહર; એક બોઝ નહી, લાખો બોઝ હિંદમાનાને પારણે ઝુલશે, હિંદની આઝાદી અમારી આઝાદી પર અવલંબી રહી છે. રખે ભુલો! આવતી કાલ આવી રહી છે.

નવાં વર્ષની અભિનંદન પત્રીકાઓ

આવતાં નવાં વર્ષની અભિનંદન પત્રીકાઓ વેળાસર મંગાવશો.

ભાવ દશનની શી. રૂ.

બોરડેઝની પ્રત્યેક દશને પેની ૩ ઝુકી.

મેનેજર 'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન,' ફીનીક્સ, નાતાલ.

આયર્વીભાનવી સુંદર ડીટેકટીવ નોવેલ જરૂર વાંચો ફ્રી. શી. ૩—૬

આ ઓફરીસે ઝબરદસ્ત બળશે.

યુદ્ધના ખબરો

મુરવાર તા. ૨૧.

ફ્રેમેનીયાના વડા પ્રધાનનું ખુન

ફ્રેમેનીયાના વડા પ્રધાન મો. ફેલીનેરકમુનુ બ્યુખારેસ્ટના જાહેર રસ્તાપર ગયેરે ખુન કરવામાં આવ્યું હતું. ત્રણ મોટરકારોએ તેની કાર ને ઘેરી લીધી અને કેટલાક યુવાનોએ તેમાંથી ઉતરી તેની સામે ૧૨ પીસ્તોલના બાર કર્યા જેમાંના ત્રણ માથામાં લાગ્યા. તેની સાથેનો એક પોલીસ અમલદાર પણ માર્યો ગયો. બાત શોફરને મંબીર ઇજા થઇ. પછી ખુનીઓ બ્યુખારેસ્ટના રેડીયો સ્ટેશને ગયા. ત્યાંના માણસોને ભેગા થવાનો હુકમ આપ્યો અને માઇક્રોફોન દ્વારા જાહેર કર્યું કે આપનું કાર્ય તરફથી વડા પ્રધાનને દુર કરવામાં આવ્યો છે.

મો. ફેલીનેરકમુની વડા પ્રધાન તરીકેની નીકલ્યુક ફ્રેમેનીયાના રાજા કીંગ કેરોલ તારફથી ગયા માર્ચ માં થઇ હતી. સામ્યવાદી આપનું કાર્ય ટાળી દેવાના વડા પ્રધાને સખ્ત પગલા લીધાં હતાં અને ત્યારથી ફ્રેમેનીયામા પક્ષ્યા રાજદ્વારી ખુનો થતાં રહ્યા છે.

ખુનના બાદ પકડાની સાથે પોલીસ તરફથી અમિના પગલાં લેવામાં હતા. જર્મન પાપરદેવ સંદેશો જણાવે છે કે ૧૧ માણસોને આ ખુન ના સંબંધમાં દુર કરવામા આવ્યા છે. એને પકડના કેરોજ મારી નાખવામા આવ્યા આવે હતે માટે મારી નાખવામાં આવ્યા. તેવામ છે કે ખુન થયું તે વખતે સોદાની જગ્યા મેદની સમક્ષ આ માણસોને દુર કરવામા આવ્યા હતા.

પેરીસથી જણાવાય છે કે વડા પ્રધાનના ખુનીઓએ ત્યાં સંતાયા હતા તા આશ્રયસ્થાન કોણ હતો.

ફ્રેમેનીયાની સરકારે સત્તાવાર જાહેર કર્યું છે કે આ ખુન નાઝીવાદી આપનું કાર્ય ના સુત્રો તરફથી તેઓ સામે સેનાપેલા હુકમ વખતે અંગે થયું છે. તેની પાછળ બીજો કોઇ રાજદ્વારી હેતુ નથી. ફ્રેમેનીયાએ આ યુદ્ધમાં તટસ્થતા જાળવી રાખેલી છે.

ફ્રેમેનીયાની સરકારે વડા પ્રધાનની વિરુદ્ધના છંડગીબર ચેનકશન આપવાનો હુકમ કર્યો છે અને ખુનની જગ્યાએ વડા પ્રધાનનું સ્મારક સ્થાપવામાં આવનાર છે.

બ્યુખારેસ્ટનો સંદેશો જણાવે છે કે ગુરૂવાર ની સાંજે આપનું કાર્ય ના ૩૦૦ સભ્યોને દુર કરવામાં આવ્યા છે. સરકારી નિવેદન જણાવે છે કે જે વખતે દેશની જવાબદારીને ઉઠાવી કરવાનો બોજો પક્ષ હતા નથી તેવે વખતે દેશના સંરક્ષણના હિતમાં આ પગલું લેવાયું છે. આપનું કાર્ય પ્રજાતંત્રવાદની વિરુદ્ધ છે અને જર્મનીનો તેને સંપુર્ણ ટેકો છે. મો. ફેલીનેરકુએ એ સમાને નીકોરી નાખવાનો પગલા લીધેલા દોષાયો આ ખુન તેનું પેર ગાળેલા પક્ષ છે.

જનરલ આરમેમીયાનો, જે માર્ચ ૧૯૩૮ થી ફેબ્રુઆરી ૧૯૩૯ સુધી મુદ્ત માંચી હતો, તેણે નવા વડા પ્રધાન તરીકે નીમણુક થઇ છે.

ગુરૂવાર તા. ૨૩

જર્મનોએ કુબાડેલી સ્ટીમર ફ્રેરેજીયસ

ઓટનની એરકાફ્ટ પ્રધ જનારી સ્ટીમર "ફ્રેરેજીયસ" જેને સબમારીને કુબાડી દ. તે બાબતમાં આમની સબામા સવારો પુછતા દરીયાઇ ખાતાના પહેલા સેક્રે મી લીન્ડસ્ટન ચર્ચીલે જણાવ્યું હતું કે તે સ્ટીમરના દેશાખ માટે તેની સામે ટોરપેડોમારો પુરતી સંખ્યા હતા. તે ઉપરથી ફરી સવાલ પુછ્યો - દરીયાઇ ખાતાએ હમણા ચમન એમ જણાવ્યું છે કે જેના રક્ષણ માટે આવો બંદોબસ્ત કર્યો હોય એવા સ્ટીમર ઉપર સબમારીને ત્રાટકો કરવો આશ્ચય છે તો પછી આ કેમ બન્યુ તેના જવાબમાં તેણે જણાવ્યું હતું કે આ પ્રકારના સવાલના જવાબમા પુરતો ખુલાસો થઇ શકે તેમ નથી તે સ્ટીમરના બચાવી તથા ઓફીસરોની સખ્યા ૧૮૭૨ ની હતી તેમાંથી ૧૮૩ બચવા પામ્યા છે.

શુક્રવાર તા ૨૨

ફ્રેનસીસ્કન કોર્ટ

ફ્રેન્સીસ્કન કોર્ટ નામની સ્ટીમર જેને જર્મન સબમારીને કુબાડી દીધી હતી તેના ૨૮ માણસો જે એક મામુલ બોટમાં બેઠેલા હતા તેણે રેડીયા ઓફ ફ્રેન્ચની કમાણ્ડ ઉપરે બચાવી લીધા છે. સબમારીન છટકી ગઇ છે.

શનીવાર તા ૨૩

ફીનલેન્ડની સ્ટીમર કુબાડી

૧૮૦ ટનની ગ્રોસ ફીનલેન્ડની સ્ટીમર જે ગુરૂ વારપ સાથને ઉંચકીને જતી હતી તેને નોર્વેના દક્ષિણ કીનારા ઉપર જર્મન સબમેરીને બાદકાની કરી. આને તેને કીનારાની નજદીકના પાણીમાં આવવા માટે હુકમ કરવામા આવ્યા હતો કે જેથી તેના બચાવીઓ નજદીની બેટોમાં બેસી સહીસલામ- મત કીનારે પહોંચી શકે. ત્યાર બાદ તે સ્ટીમર ના બંદારમા ડાયનામાઇટ મુકી ને સ્ટીમરને ઉડાડી મુકવામાં આવી હતી તેના નોર્વેજીય બચાવેલા કીનારા ઉપર સહીસલામત પહોંચી ગયા છે.

ફીનલેન્ડની બીજી સ્ટીમર "બાલ્ટી ફેરનમર" બાલ્ટી પમ્પ સાકરીક સમુદ્રમા જર્મન સબમારીને કુબાડી છે.

શનીવાર તા ૨૩

મુસ્લીમોની નીતી

સીનોર મુસોલેનીએ જણાવ્યું હતું કે, સપ્ટેમ્બરની પહેલી તારીખે આપણે બહાદુર કરેલી નીતી હજુ સુધી કાયમ છે. આપણા એ કરારની બધી કલમોને નક્કીપણે વળગી રહ્યા છે ઇટાલીના સમાલનો હવે અંત આવ્યો છે પક્ષ યુરોપ હજુ ખરેખર સમાધાનો કેળવું નથી ફ્રાંસીસની નાના ઉંચકાંક આગે કાર્યમે બહાદુર બહાદુર ન કરી । ઉપર દીકા કરતા તેણે જણાવ્યું કે જો કે તેમની બહાદુર સૈન્યની સરકાર વખતા નથી તોપણ ઇટાલીએ પોતાની ઉપર મહાન કરી નાર્વે ગીત રાજ્યોએ જે નીતી અખત્યાર કરી તેનાથી જરમની સાથે સહકારનો તેમનો મુકો નબળો પડે છે. એના જવાબમા બીજીમ જણાવ્યું છે કે જરમનીના આક્રમણથી યુરોપની આંતરરાષ્ટ્રીય રથીતી તદન હેરવાઇ ગઇ છે. રશીયાએ પોતાનામાં જે કર્યું છે તેનું પરીણામ એમે તે આવે છતાં જરમની તરફથી નાકમણના હર પડીએ ઉભા થતા બધ ને રોકવાને માટે બધે યુરોપની પ્રજાઓને તેમની સ્વતંત્રતા સાચવવાને માટે ના, સહાય આપવાના નીમયમાં જરાપણ ફેરફાર થઇ શકે તેમ નથી.

મંગળવાર તા. ૨૬.

ઇરાકનો આરબોને સંદેશો

ઇરાકના વડા પ્રધાને ઓકારસ્થી બંદેશો મોકલતાં જણાવ્યું હતું કે ઇરાકની સારામા સારી નીતી ઇંટ બોટન તરફ પોતાની જવાબ- દારીઓ ફોગવવાની છે. ઇરાકનો સમાવેશ "ફ્રીન્ડ આરબ દેશોમાં તેમાનો છે. આપઁદના સિદ્ધાંત ને બધા જેવો ભોગ માને છે કે બહુરી બાતીઓ અને આરબો વચ્ચા સારા છે અને સંપુર્ણ સ્વતંત્રતા બાબતમાં ભાષ નથી તેમોને તેમણે ખાસોદી આપવા અને જણાવ્યું - ઇરાકે બ્રીટન પ્રત્યેની પોતાના જવાબદારીઓ બાબતમાં કબુલી ને ઇરાકમાં બ્રીટનની નીતીના બારપણાની ઇદ કરી છે.

મંગળવાર તા ૨૬.

હર હિટલર બર્લીનમાં

હર હીટલર બીજા માર્શલ રોમેલ સહીત બોલાના પચ્ચા બારા સલાહ કારો સાથે બર્લીન ગયા છે, અને તેઓની પરિષદ બેઠેલી છે

સ્ટીલનો વિરોધ

સ્ટીલની સપ્લાય જર્મનીએ સ્ટીલની સ્વીડનને ત્રણ ગણી કરી દીધી છે તેની સામે વિરોધ દર્શાવેલો છે અને યુદ્ધમાંનીના દાવાનો હક્ક રજુ કર્યો છે

મહાત્મા ગાંધીજીની ૭૨ મી જયન્તિ

મહાત્મા ગાંધીજીની ૭૨મી જયન્તિ નાતાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસ અને ફીનીક્સ સહીતના આર્ય મંડળના સંયુક્ત આશ્રય હેઠળ ૨૪૦ ફીનીક્સ સ્ટીલ, ડરબન ખાતે પારસી કુરસતજી હોલમાં તા. ૨ ઓકટોબર ૧૯૨૯ ના રોજ ઉજવવામાં આવશે. સર્વે દેશી ભાઇઓ તેમજ બેનોને હાજર રહેવા વિનંતિ કરવામાં આવે છે.

ઓરસમજી કુરસતજી, પી. જી. દેસાઇ,
પ્રમુખ. પ્રમુખ.
અરાયીન ચેટરજી. એચ. એ. કાજમ.
એ. ઈ રોબ, સેક્રેટરી.
જે ઓન સેક્રેટરી
ના ઉ ના.

દક્ષિણ આફ્રિકાના ટુંક ખબરો

વધારાના નફાપર કર

ચુદ્ધના વખતમાં થતા વધારાના નફાપર કર નાખવાનો યુનીયન સરકારે પોતાનો ઇરાદો જાહેર કર્યો છે. યુદ્ધને આજે રાજ્ય ને થતા ખર્ચમાં આ કરનો ઉપયોગ થશે. એ કર નાખવાની આવતી પાર્લામેન્ટમાં સરકાર કાયદા મેળવશે. સત્તાવાર નીવેદનમાં સરકાર તરફથી જણાવવામાં આવ્યું છે કે કોઇ કે વ્યક્તિઓ પોતાની ધારાઓથી નફાખાકીઓપર અંકુશ મુકવામાં આવશે છતાં યુદ્ધના સંજોગો એવા છે કે આવી જાતના ધારાની પુરેપુરી અસર પડી શકતી નથી. સરકારનો એવો મત છે કે આવી રીતે થતા વધારે પડતા નફાનો ઉપયોગ રાજ્યને આ તાત્કાલીક વખતમાં થતા વધારાના ખર્ચમાં થવો જોઇએ. આથી સરકાર આવતી પાર્લામેન્ટમાં યુદ્ધના વખતમાં થતા વધારાના નફા પર કર નાખવાની સત્તા માંગવાની છે. એ કર ૧૯૩૯-૪૦ ની સનના ઇસ્કમના વર્ષના આરંભથી અમલમાં મુકાશે.

ફ્રીટન અને ફ્રાંસને મદદ બોરાદી બોકલ-વાની યોજના

જોહાનીસબર્ગના મેયરે બ્રીટન અને ફ્રાંસ ને મદદ માટે યુનીયનમાં ખોરાકની જરૂરી-યાત ઉપરાંતનો બોરાકીનો માલ જહાજ તરીકે મોકલવા માટે લાખ પાકિટના ફંડની અપીલ કરી હતી. એ ફંડની શરૂઆત તા. ૨૬ ની સવારે મેયરની ઓફીસ ખુલતા થઇ હતી જેમાં એક સ્ટોક બ્રોકર તરફથી એક હજાર પાકિટની એક મળી હતી તેમજ જી. સી. એમ. સ્યુસ્ટેટક તરફથી પા. ૧૦૦, જી. સાઉરીઝ જેકોબી પા. ૧૦૫, અને "બે કોલો" એ નામથી એક પરબીડીયામાં પા. ૧૦૦-૭ની રકમો આવી તે ઉપરાંત બે એકેક હજાર પાકિટના થયેલા એક દલાલના મળતા હતા. આ ફંડ ઉભું કરવા પણ ખાનગી માણસને ઉઘરાવવાની સત્તા આપવામા આવી નથી. બ્રીટીશ રાહિમ આફ્રિકન રેલ્વેસ ગેરાનસ ફંડના નામથી મોકલવી

સુબ્બરીનના ખારતીથી કેપટાઉન પાછી ફરેલી ટ્રીઅર

એક તરફથ રાજ્યની ટ્રીઅર જે ટ્રેઅલ બેયા ઇગ્લંડ જવા ઉપડી હતી અને જેમાં ચાર હજાર હત મળે ભરેલા હતા તે કેપટાઉન પાછી ફરી છે. તેણે બારસો માઇલની મુસાફરી ફોયા બાદ એક દીવસ રેડીઓમાં તેના ખલાસીઓએ એવો સંદેશો સાંભળ્યો કે જર્મની બ્રીટને લડાઇ ને અંગે બંધ કરેલા માલની ગાડીઓમાં ચકાસી. આ ખબરથી ૧૯હાજ મુસાફરોએ કાગ કરનારાઓ એ જર્મન સબમેરીનની ધારતીને ઇરાદે એ ટ્રીઅર આગળ લાંબ જવાનીના પાછી હતી જેથી તેના કપટાઉન પાછી લાવી પાર પાડવા ખાસની નાખવામા આવ્યા છે.

યુનીયનના એરમેલના વખતમાં ફેરફાર

સોમવાર સપ્ટેમ્બર તા. ૨૫ થી યુનીયન ના એરમેલના વખતમાં નીચે પ્રમાણે ફેરફાર થયો છે:

ડરબનથી કેપ: બુધવાર અને શુક્રવારે ૨-૪૫ વાગે બપોરે ઉપડશે. ૧૨-૩૦ વાગે બપોરે ટપાલ બંધ થશે. સોમવારે અને શુક્રવારે સવારે ૮-૪૫ વાગે આવશે.

ડરબનથી કેપ: સોમવાર અને શુક્રવારે સવારે ૯-૧૫ વાગે ઉપડશે સોમવારે પ્લેન મોસલકો ઉતરશે સાજે ૬ વાગે ટપાલ બંધ થશે.

બુધવારે અને શુક્રવારે બપોરે ૨-૧૫ વાગે આવશે. શુક્રવારે મોસલકો ઉતરશે.

એરીયાટીક કંપની સંબંધી ખુલાસો

વરાઈઝ્ટા સ્ટેટ્સ રેજીસ્ટ્રેશન ઓફીસ કું. જે તારીખ વખતથી ઓફીસ ઓફ ધ રજીસ્ટ્રેશન ઓફ કંપનીઝ તરીકે ઓળખાય છે તેના રજીસ્ટ્રારની અરજીથી સુપ્રીમ કોર્ટમાં જસ્ટીસ બી જસ્ટીસ સોલોમનને કંપની સંજોગોમાં એરીયાટીક કંપની એરીયાટીક કંપની ગણાય એ બાબત ઉપર પોતાનો ચુકાદો આપતા જણાવ્યું હતું કે કામદા મુજબ એરીયાટીક કંપની ગણાય નહીં તેના આધાર એ ખ્યાલ ઉપર રહે છે કે તેમાં એરીયાટીક કંપ્ય પરાવવા જોઇતા લાભ પરસે કે કે નહી એક કંપની લીક્વીડેશનમાં જવાથી જે ફેરફાર થાય છે તે થવા છતાં કોઇ પણ સંજોગોમાં તે એરીયાટીક ગણાય નહીં એમ કરી શકાતું નથી. કોઇ પણ કંપનીને આજે 'કાયુ ધરાવનાર લાભ' એ શબ્દોનો અર્થ ન્યાયના મુજબ એ છે : પણ સંખ્યાના શેરો; યાપણની અકથી રકમથી વધુ ભરાયલના શેરો; કંપનીના કુલ શેરોની ક્રમતની અડધી રકમથી વધારેની રકમના શેરો; આપવા શેરો ધરાવનારની પણ ગણીના ૬૬ આપનાર શેરો. તેમજ કંપનીની યાપણની અડધી રકમથી વધારે ક્રમતના ડીબેન્ચરો પણ એમા ગણાય. અથવા કંપનીની મીલકત અને વહીવટ ઉપર કોઇ પણ પ્રકારે કાયુ ધરાવવાની સત્તા. આ ખેવટના "કંપનીની મીલકત ઉપર અને વહીવટ ઉપર કોઇ પણ પ્રકારે કાયુ ધરાવવાની સત્તા" એ શબ્દોથી આપણે આપણાનો અર્થ મળે છે. એ ઉપરથી બંને પક્ષ સંખ્યાના શેરો ધરાવનાર કંપનીની મીલકત ઉપર કાયુ ધરાવી શકતો ન હોય તેને એ આપણા મુજબ "કાયુ ધરાવનાર લાભ" ગણી શકાય નહીં આ બાબત માં ન તો કંપનીના લીક્વીડેટર કે નતો તેના લેખુદારોમાં કોઇ એરીયાટીક છે. એટલે એમાં શેર હોલ્ડર બધાજ એરીયાટીક હોય તો પણ તે કંપનીની મીલકત ઉપર કરી કાયુ ધરાવી શકતા નથી આ રીતે એ કંપની એરીયાટીક ગણાની બંધ થઇ ગણાય.

પ્રીટોરીયા જેલમાંથી નાસી ખુલેલો વીલીયમ ગુસેન

વીલીયમ ગુસેન નામનો એક અંકર ગુન્હે-ગાર પ્રીટોરીયાની સેન્ટ્રલ જેલમાંથી ગયા અગાઉના શુક્રવારની રાતના નાસી છુટ્યો છે. તે જોહાનીસબર્ગ અને રીફમાં ખાસ ત્રાસ રહ્યો હોય એમ માનવામાં આવે છે. એ કેવી રીતે નાસવામા ફાવ્યો તેની સરકારી તપાસ ચાલુ નહીં ત્યા સુધી જેલ સુપ્રીન્ટેન્ડન્ટ તરફથી કશો વીગત આપવામા આવતી નથી પણ પોલીસને અગેની બાતમી મુજબ તે રીતના બારમા મા કાણું પાડી તેમાંથી બહારની દીવાલ ઉપર ચડી નાસી ગયેલો જણાય છે. એણે ફ્રીનાજ કપડાં પહેરેલા હતા. અને પણ કરીને ગયો છે જુદ પણ પહેરેલા નથી. પ્રીટોરીયા અને જોહાનીસબર્ગમાં પોલીસ ચાપતી નપાસ કરે છે કારણ કદાચ એ એના આગલા ફુકમો ઉપરચેર જેલનો પ્રયત્ન કરે, એવી પાસ્તી છે. એનો નામ કેદલોક પખત ઉપર ગુજરી ગયો છે. તે પણ ખુનના ગુન્હેગાર હતો. તેણે પચીસ વર્ષ જેલમાં ગાળ્યા હતા અને ફરકારાના અને ખુનની કોશીસના ગુન્હાઓમાં ગુન્હેગાર ઠર્યો હતો. એનો એક નાનો હતો તે પણ ગુજરી ગયો છે. બે બાકીઓમાં એ નાનો હતો અને ઓળખીતા બધાની રમે તો એ ફેન્ટોમ એટલે ફડાકામા ના નામથી ઓળખાયા લાગ્યો હતો. એની ગુનાકારકીના કેસના પરાક્રમને લીધે એને રોકાક ફેડોરેશનની રાખવામાં આવ્યો હતો. લાંબા પણ ન્હાસી ગયો હતો. ૧૯૨૬ માં એ કામાર્થે ન્હાસી જવા માટે બે ટીકડીઓ અને બે પેનીસીલીનના ખુનની કોશીશ માટે સજા કરવામા આવી હતી. અને કેદમાંથી છુટવા પછી એનું નામ વધારે ખતરનાક આપ્યું. ૧૯૩૭ ના ડીસેમ્બરમાં જોહાનીસબર્ગમાં ડીટેકટીવ સાર્જન્ટ પી. મરનાર્ડ ઉપર ગોળી છોડી હતી. તે બીજ-નર પાર્કમાં સંતાયો હોવાની ખબર મળતાંથી પોલીસ ત્યાં ગઇ હતી અને તે વેળા તેને પાર્કને ઘેરીને ઝડપવા નાકા તો બજાવ્યો હતો ત્યાર પછી પારટ ઓફીસની બહાર ગોપમાં બારણે હતો ત્યાં પોલીસની મોજણી એના બાકામાં પા લાગ્યો હતા તાગ ઉતા એ નાસવામાં ફાવી શક્યો હતો. ત્યાંથી જ્હાસો ગ્રામફોનરીનની રીકોર્ડોમાં જરમ્યો. ત્યા આગળ એણે પોલીસો ને રમાડવા સાગનો ફોસો હતો એની પાસે રીવોલ્વર અને બસો કારટ્રીજ હતા. ત્યાં એને ઝડપવા પા લાકયા અને એને હોસ્પીટલમાં રાખવાના આદેશો. ૧૯૨૬ મા એને બાર જુદા જુદા ગુન્હાઓ માટે નવ વરસને દસ માસની સખત જેલ થઇ હતી. પ્રીટોરીયાની સેન્ટ્રલ જેલમાંથી ૧૯૩૮ ના જુલાઇની ૧૬ તારીખે એ પાછો જ્હાસી છુટ્યો હતો અને પછી શોધ પછી ઓગસ્ટની ૨૬મી તારીખ પકડાયો હતા. તે સમય એરેસ્ટ તેની ઓ રહેતી હતી તેના

પર આવ્યા એક દીવાલપર ચઢતાં જ પડી ગયો હતો અને એનો એક હાથ ભાંગ્યો હતો. હોસ્પીટલનાં જ્યા ગીલીઝમ પેપેલના ખોટા નામથી ઓળે દવા કરાવી હતી. એના હાથનો એકસરેનો ફોટો લીધા પછી ડોકટરે એને બીજી વાર આવવા જણાવેલું પોલીસને એ બાબત ની ખબર પડી પણ ને વખતે એ હોસ્પીટલ માંથી રવાના થઇ ગયો હતો અને ત્યાર પછી પણ હેમરેજ રાખી હતી પણ તે કરીથી હોસ્પીટલમાં ગયો નહીં. ત્યાર બાદ પણ દેખ-રેખ રાખતાં કમીશનર સ્ટ્રીટમાં સીરી બીલ્ડીંગ પાસે ગાલમ પડયો હતો એને નાથી જવા માટે કરી ૭ માસની વધુ સજા થઇ હતી.

ગુજરત પકડાય તેવા બબર આપનારને ઈંડ સોનું ઇનામ આપવામાં આવશે એમ સરકારે જાહેર કર્યું છે.

યુનીયનમાં આવી ચઢલા યુરોપ જતા ક્રિંદના વિદ્યાર્થીઓ

ઈંગ્લાંડ અભ્યાસ કરવા ક્રીંદથી ઉપડેલા ૫'દર વિદ્યાર્થીઓ અને વિદ્યાર્થીનીઓ પોતાના મુસાફરી પુરી નહિ કરી શકવા અને કરજન બધાને જોયે રીતીયારે તેઓ પાછા સ્વદેશ જવા ઉપડી ગયા છે. તેઓની સ્ટીમરે યુરોપ પહોંચવાના કરેલા નિષ્ફળ પ્રયત્નોની કહાણી કહેતાં તેઓએ જણાવ્યું કે તેઓ રાતા લશ્કર આગળ અનેક વખત ગયા પરંતુ બાર ગેરબ્બર હોવાનું તેઓને સીનગલ જણાવ્યું નહિ તેથી ઉલટે તેઓને આફ્રિકાને કાંઠે કેપટાઉન આવવું પડયું. કેપટાઉન આવતાં યુરોપમાં પાંચ સ્વદેશ જવાના મંત્રોમાં યુરોપની મુસાફરી કરવાનું તેઓને ગાજણી નહિ લાગ્યું અને આફ્રિકી પાછા સ્વદેશ આવવા જવાનો ઠરાવ કર્યો. પરંતુ તેઓના અતિ આગ્રહ વચ્ચે તેઓને કહેવામાં આવ્યું કે તેઓ ક્રીંદીઓ હોઇ પુનીયનની બુમીપર તેઓથી પગ નહિ મુકી શકાય અને તેઓને યુરોપજ જવું પડશે. ક્રીંદના એજન્ટ-જનરલની શોધ કરવા ગયા પરંતુ તેઓનો કમાંક પત્તો નહિ લાગ્યો. બાદ ઘણી તકલીફ ઉઠાવ્યા પછી કેટલાક ક્રીંદી બાઇઓ ભણી ગયા જેમણે ઇમી-ગ્રેશન બાતની જરૂરીયાતો પુરી પાડવામાં માં તેઓને મદદ કરી અને તેઓ કરજન બાવવા ઉપડી શકયા. ત્યાં તેઓ ગયે શનીવારે સવારે ઉતર્યા હતાં. કેપટાઉનમાં મી. કાદર અને મી. એ. કરમાલ તરફથી તેઓના ઘણેજ પ્રેમભર્યો સત્કાર તેમજ આગતાની ઝાગથી સાથે બ્યાન કરતાં હતાં. વધુમાં તેઓએ જણાવ્યું : ક્રીંદીઓ તરીકે તેઓ તરફ બતાવાયેલી બંધુભાવથી તેઓને ઘણોજ આબાત થયો હતો અને આવા દેશમાં સ્વજને પણ વસવાનો તેઓ વિચાર ના કરે. કરજનમાં તેઓનો મી. સોરાબજી કરતજી તરફથી સત્કાર થયો હતો અને ખોટલ સ્ટ્રીટપર નવા બંધાએલાં ઇન્ડિઅા સેાજનમાં તેઓને ઉતારો આપવામાં આવ્યો હતો. કરજન અને બાજુ-બાજુનો પ્રદેશ તેઓને બતાવવામાં આવ્યો હતા અને રવીવારે સવારે સ્ટીમરપર ચઢતા પહેલા તેઓ નાયીજીની પ્રીનીટસ સ્કુલમાં ઉતરણ મુલાકાત લઇ ગયાં હતાં વિદ્યાર્થીઓ અને વિદ્યાર્થીનીઓમાં કેટલાક મુંબઇથી, સુરતથી, કલકત્તા, હૈદરાબાદ, બડાસ, પારબંદર, બંગાળ અને પંજાબથી આવેલાં હતાં અને તેઓ લંડન, ન્યુકાસલ સીડનબરો, વેરીસ વિગેરે સ્થળોએ ડાકતરી, એન્જીનીયરીંગ, વિગેરે તુલરોનો અભ્યાસ કરવા જતાં હતાં બીજા સૌળ વિદ્યાર્થીઓ યુરોપની મુસાફરી પુરી કરવાના ઇરાદાથી યુરોપ ની સ્ટીમરમાં યુરોપ જવા રવાના હતાં.

ધર્મશાળા સોજ

કરજન ખાતે બીટીશ સ્ટ્રીટ નંબર ૬૬-૬૮ પર નવા બાગનું નવું મકાન બંધાયું છે જેમાં ધર્મશાળા સોજ બોલવામાં આવ્યું છે. બહારથી આવનારાઓ માટે બોર્ડીંગ અને સોકજીની દરેક આધુનીક સમવડે તેમાં રાખવામાં આવી છે. એવા સ્થળની કરજનમાં ખાસ જરૂર હતી અને આ સોજના સુંચાલકોને જરૂર પુરી પાડવા માટે અગે અભિનંદન આપી એ છીએ. આ સોજમાં વેપારી ટ્રાન્સપોર્ટ, રજા પર આવનારાઓ અને કોલેજ વા સ્કુલના જલ-સાએ, દર્શના જ્યારાઓ, બાબુના બગલા વિગેરેની સગવડો રાખવામાં આવેલી છે. સોજ ખુલ્યા બાદ તુરતજ કેપટાઉનથી ડીંડી કુમારીબા ટીમની સાથે રવાના આવેલ ક્લબ ટીમના બાતમા તેમાં ગોબાવટો ચોટવવામાં આવ્યો હતો અને ક્રીંદથી ઉપરાંત જતા વિદ્યાર્થીઓ અને વિદ્યાર્થીનીઓ યુરોપનાં યુદ્ધ ચાલતુ હોવાથી જેઓએ બાબતાં જોયોની સ્ટીમર કેપટાઉન મુકવાંડ નહિ જતાં સ્વદેશ પાછા ફરવાનો ઠરાવ કર્યો હતો અને સ્ટીમર કેનીયામાં ગયા રવી-વારે ઉપડી ગયા છે તેઓના બાતમાં પણ આ સોજમાં જગ્યા ઘણો હતો. આ સોજે જે કુમ્બા પોરણથી શરૂબાત કરેલી છે તેજ કુમ્બા પોરણ જો બાયમ રાખવામાં આવશે તો બામારી બાબી છે કે તેને યોગ્ય ઉત્તેજન મળવામાં કયા મુશ્કીલત નહિજ આવે.

મેરીત્સમાં ક્રિંદીઓને બાટે નવી સ્કુલ

મેરીત્સમાં બુધ રોડ પર ક્રીંદીઓ માટે એક નવી સ્કુલની ગયા રવીવારે કરનલ ટી. એમ. બ્રુજન હસ્તે ઉદઘાટન ક્રીયા થઇ હતી. બા સ્કુલ પા ૧૬૦૦ ના ખર્ચે બેસાડ બાબુલ્લા મુસા, બબુકર મુસા અને કરજાબલ મુસા જે વખ બાગ્રગોએ પોતાના મરહુમ પિતા મા મુસા હાજી કાસમના સ્મરણાર્થે બંધાવેલી છે. કરનલ બ્રુજને તેઓની નારીફ કરતા જણાવ્યું કે બા બાગ્રગોએ બા કામ કરી પોતાના મરહુમ પિતાની બાદગીરી સિરસ્માણ કરી છે એટલુંજ નહિ પણ સાથે સાથે પોતાના દેશની ઉન્નતિના કાર્યમા સહાયતા બાપેલી છે. હું બાશા રાખું : કે ક્રીંદીઓ બેનાનું શિક્ષણ બાપવાનું ઉત્તેજન બાપશે. કરનલ છે કે બેકુતોજ દેશપર રાજય કરે છે. ક્રીંદીઓ પોતાના દેશમાં બેનાના કાર્યોમા બનીતા છે બા દેશમાં ક્રીંદીઓએ સુધારતાનાગીરીમી સતોષ માનવો નહિ જોઇએ. તેઓએ બેડી તરફ વધવું જોઇએ. બધિક વરતુ તેઓએ પોતાના માનુષત્વન ઢાંકતા કપડાંવા કીધાવો જોઇએ. પરંતુ જે દેશને તેઓએ પોતાના તરીકે સિકારેલો છે તે પ્રજાની જવાબદારી પણ તેઓએ ભુલવી નહિ જોઇએ. બાજે ક્રીંદીઓને બે જવાબ-દારી પરત્વે કંઇ પણ બવાજ નથી. પરંતુ બે વખત બાવશે કે જ્યારે નાટાલના ક્રીંદીઓ ખુદ પોતાનીજ સિયતિનીજ નહિ પરંતુ પ્રજાના બન્ય વર્ગોની સ્થિતિની પણ ચર્ચા કરવા બેસશે. મેયર બા કલેબીંગ જોનસને જણાવ્યું કે બા નિસાબાથી ક્રીંદી કોમની પ્રગતિના પંથે એક ચપ્પુ પગલું લેવામું છે." બે દીવસ દરમ્યાન નથી જ્યારે યુરોપીબનોને મળી રહી છે તેવીજ કેળ-વણીની સગવડો ક્રીંદીઓને પણ મળશે. તેઓ તેને લાયક છે." બીજા બોજનારાઓમાં મેસર્સ ઇ. એમ. પારેખ, બો. બાદ કાદર, બો. એચ. જવેરી, મેસર્સી બાબદુલ કરીમ અને બી. મોરેન્સ હતા. બી. બાબદુલ્લા મુસાજે દરા બાપનારાઓ બતિ જવાબ બાપ્યો હતો.

ગુનાયડેક પાર્ટીનો જનરલ રમટસને ટેકો

ગુનાયડેક પાર્ટીની જનરલ કાઉન્સીલની મીટીંગ તા. ૧૪ બીની રાતના ક્રાઇસ્ટ ઉર્ચમાં મળી હતી. તેમાં બાંચ સો માણસોની હાજરી હતી પણ બાખાને મત બાપવાનો બધીકાર નહતા. બે મીટીંગમાં જનરલ રમટસે બાખલાર કરેલી નીતીને ૨૪૨ વીરૂધ બીસ મતથી ટેકો બાપ્યો હતો.

કરજનનું "વીકટોરીયા બાવી ગયું"

કરજન બીબપરનું પેરોગીયન જેમાં ગવાના બાવવા બુધવારે રવાની બવાની કરજનના બાન માં નાટાલ કન્ટિજન્ટ બંધેમ તરફથી જલસો થયો હતો તે પહેલાંના ગુરૂવારની રાતે ભારત બાગવા થી બણા થયું છે. કરજન માં કરતા મુસ્લિ-રીપાલીટીએ તે બા કરપટપ બા બામ બાંધી તૈયાર કર્યું હતું. કરજનના યુરોપીયન તહેરી ઓમાં બણાને બે પેરોગીયન પરનો ગોબ કરી ગયો હતો. એટલે તે બણા ગયુ નેના તેઓને બાદ બોદ નથી ગયો. બને ન સ્થળે પ્રજાના એકત્રાગમ માટે બીજા કંઇક રંગભૂમી રચવાની જરૂર બાની રહી છે

કરજનરહેવાસી શાહીનો જન્મરોત

સ્ટેનકરટનના પ. બકબદ બલબદ બોગીની પુત્રી મરીબમ બાનીના નીકાહ બા કરજાબસ બબ્યાસીબ બોગીના કરજંદ બાજ બકબદ બી સાથે સોમવારજ તા. ૨૪ બી ના રોજ બારે ગોકરની બગાનજાદ કરેન્કરટન બી મરજીદમાં પર્ણ હતા તેજ દિવસે બાંગેર બા બકબદ બહમદ બોગીનાબાદને બાબ બાપ્યું પણ હતુ.

આભારો બાર દિવોત્સવી બંક

આભારો દિવોત્સવીનો બાર બંકનીયમ મુજબ દિવાળીને દાંકણે બાહાર પાડવા ઉમેદ રાખીએ છીએ. બો બંકને બાટે જેઓ બાહેર બખારો બાપવા ઇચ્છતા હોય તેઓને તે બાકરોબલની તા. ૨૫ સુધીમાં ચોક બાગે મોકલી બાપવ વિનંતી છે. બાબું પાનું પા. ૫, બરધું પાનું બા. ૨-૧૦-૦, પાનું પા. ૨-૫-૦, ઉપરાંત જેઓ, કાચો, ચીત્રો, કટાણ ચીત્રો વીગેરે પણ જેઓ મોકલી શકતા હોય તેઓને તે મોકલવા વીનંતી કરવા માં બાવે છે.

તંત્રી "ઇન્ડિઅન બોપીનિઅન"

હિંદ સ્વરાજ

પં. જવાહરનું ચીનમાં સ્વાગત

ચુંગકીંગથી અબર છે કે પંડીત જવાહરલાલ નહેરૂ ચુંગકીંગના પીમાની મથકે ઉતરતા તેમનું ૧૦૦ સેવકોએ તરતથી ભવ્ય સ્વાગત કર્યું હતું પંડીતજીના આગમન વખતેજ જપાનીસ પીમાનો ચુંગકીંગ પર વધી આવ્યા હતા પરંતુ ચીનના પીમાનોએ જપાનીસ પીમાનોને મારી ઠડાવ્યા હતા. ચુંગકીંગ તરફ પીમાનો પડતા આવે ત્યારે બે ત્રીજા ભાગની વાસંત ચાંગ કાઇ શેકને મળવાજ એમણે દેશાનિકાલના સામાન્ય મંત્રીને દલીલ કરીને પંડીતજીની મુલાકાતની ગોઠવણ કરી હતી. પંડીતજી આવી પહોંચતાજ તેમને એક મજબુત બોંબરમાં લઇ જવામાં આવ્યા હતા. બીજા પરદેશમંત્રી અને બીજાઓ સાથે તેમણે રસીક વાર્તાલાપ કર્યો હતો. ગાયા પર બધાજ જંગ ચાલતો હતો પરંતુ પંડીતજીની તેના પર કંઇ અસર થયા ન હતી.

ક્રાંતિ વિજયાલક્ષ્મી શું કરે છે?

પંડીત જવાહરલાલ નહેરૂ બ્રાડકાસ્ટીંગ બ્રોડકાસ્ટીંગ પરથી પીમાનમા ચીન આવ્યા ત્યારે પ્રસંગે પીમાનના કેપ્ટન તરફથી તેમને જ અસભ્ય અને અપમાનજનક વર્તણુંક કરવામાં આવી હતી. પરંતુ તે સંબંધમાં તેમના પત્નિ શ્રીમતી વીજયાલક્ષ્મી પંડીત એક નિવેદનમાં જણાવે છે કે, પીમાન એક કલાક મોડું આવ્યું હતું. પહેલીજ બ્રોડકાસ્ટ, જેમણે છેલ્લી ઘડીએ કહી પીમાન ભેગુ થઇ જતું જોયું પીમાન અને બ્રોડકાસ્ટીંગ ઓથોરીટી બારે પં. જવાહરને બ્રોડકાસ્ટીંગ ઓફીસરને પુછવા હતા, તો તેથી બ્રોડકાસ્ટીંગ ઓફીસર, કેપ્ટન કે જે લાંગ બારે જાણતા હતા તેની પાસે ગયા અને જવાહરની માંગણીયો તેને વાકેફ કરી જેના કેપ્ટને એવો જવાબ આપ્યો કે કોઇ પણ ઓફીસરને સાથે રાખ્યા વીના અંદર જવા દઇશું નહી અને થોડા મુદ્દે થતા સુધી કોઇ ઓફીસર છુટો પડ્યા હતા નહી. આ સાંભળીને પંડીતજી અધો કલાક ઓથરીટીમાં ઉભા રહ્યા અને પછી લાંબ પુરૂ થયું છે એમ ધારી તેમણે ફરીયા બ્રોડકાસ્ટીંગ ઓફીસરને પુછ્યું કે હવે પીમાન રવાનું બની શકશે। કેપ્ટન જગી રહ્યો હતો પણ ડ્રેણ ફેપર બોલ્યો હતો તેણે એવો જવાબ આપ્યો કે, મુ મારી સત્તાએ આવીશ. કેપ્ટન આમ બોલતો હતો તેટલામાં પં. જવાહરલાલ પોતે બ્રોડકાસ્ટીંગ રૂમમાં ગયા હતા તેમને કેપ્ટને તોછડાઇથી કહ્યું કે પીમાનની અંદર માત્ર એક માણસને આપવા દેવામાં આવશે. બાદ પંડીતજીએ ઓફીસરમા જણાવે વાંધાભરપુર તેમનો એક લેંદરો રજુ કર્યો ત્યારે કેપ્ટન પોતાના કામણીયા સેવા આપ્યો અને એમ કહેતો ચાલ્યો ગયો કે પીમાન કેદની રાહ જોઇને ઉભું રહી શકશે નહી. બ્રોડકાસ્ટીંગ ઓફીસર અને બીજાઓ આવી સલાહમા પડ્યા પંડીતજીએ તેમને કહ્યું કે પીમાન મને મુકીને ભલે જતું રહે અગર તેવી મારી સલાહ આવે રાહ જોવી પડશે. બાદ પંડીતજી પોતાનો સંદેશો પુરો કરીને બ્રાડકાસ્ટથી ચાલતા પીમાનમાં જઇને બેઠા હતા.

મુસ્લીમોના આત્મવિશ્વાસનું મૃત્યુ

જો મુસ્લીમો મહાસભામા જોડાતા નથી નિષ્ક્રીયતાનું અવલંબન કે છે, પણ જો મહાસભા પારો રક્ષણની આશીનો મરવાનો શીવા પછી જોડાવા ચાહતા હોય તો એ આત્મવીશ્વાસ ગુમાવ્યાને કારણે થએલું મરણ છે. એ નાદાનો ની સમજ પર બેદ થાય છે. જેઓ સાંદાઓ અને કાંપણીઓ માટે લડે છે અને જે જોખમવાની રીતમાં ઓલુ જ પાની જાય છે કે મુળ પર કરવત ફરવાની જોઇએ. તેઓ એટલુંજ નથી જાણતા કે પાકા અને પાપાણીઓનો બધો આધાર મુળ ઉપર છે. જ્યારે મુળજ નહી રહે તો કાપણીઓ ક્યાંથી આવશે। કુહાડાંઓ ક્યાંથી આવશે। કુહાડીઓની એ કેવી પદ્ધતિ છે કે પાદડાંઓના ઝેરમાં મુળનો જ ઉચ્છેદ કરી નાખવામાં આવે। હા, બીરબલની આ બાબતમાં કિંમત કે ખુબી સમજી શકાય નથી—

ગુજે ૮૦ હાથ દીલે ગીન્હા,
તું ન મર જાએ,
કે ગીન્દગાની મગાદન હય,
તે રે ઝાંસે.

આ મરણના કુંઢા છે, જે જાદેરમાં મુસ્લીમોને પીચકારવામાં આવે છે. અને શું કોઇ પણ એવો નથી જે તેઓનો હાથ પકડી લે। અરે નામદાર અને નાદિમતપણાની કોઇ હદ તો હોવી જોઇએ। આ કરોડ ઇન્સાનો માટે કોણી બાજી આપની શું? તેઓ મરી ગયા અને બધીયામાં પોતાના હાલનું રક્ષણ કરી શકે એટલા ચોક્કસ પણ રહ્યા નથી। અરબો ચરણના પુંઠડા મુસ્લીમોને પીચરાવાને તેમના આત્મવિશ્વાસનો ભંગ કરી નાખવામા આવે છે. જો એક જમાત ૨ વર્ષ આત્મવિશ્વાસથી વંચીત થશે તો પછી કહેવા પરવાના અને રક્ષણના સાધનોનો તેમને શા ખપના થશે?

ડૉ. આંબેડકરે અછુતોનું સરદાર હિંદના બજારમા મુકયું; તેનું જે વધુ દામ આપવાને શક્તીમાન તે આગળ આવે અને ખરીદે. શું મુસલીમોને પણ એમજ ચાલે છે કે તેઓ રાજકારણના બજારમા આવી જ વસ્તુ માનીને રજુ થાય કે "જે અમારો ટેકનો ભાવ દૂર કરે તેઓએજ ખરીદો!" બજારમાં તેઓએ કદી કોઇના ભાવો ખરીદો કીમાં હતાં? તેઓ આજે જે એટલા મોલવ રહ્યા નથી કે બાજીઓના એ ભાવપોકાતા જાણી ન શકે, બીજાઓની કિંમત ખરીદી ન શકે, તો એબામાં બોલું તેમણે પોતાની કિંમત આટલા સસ્તામાં વેચતા કરવું નહી જોઇએ. (પી. ઓપીનીયનના વ્યાખ્યાનમાંથી.)

હિંદ બીજા કાયદા જેમ

હિંદુસ્થાન તેના નીચે મુજબ જાપવા જોગ કાયદા મજદ થઇ છે.

"ઇમીગ્રેશન કોમીશનના રીપોર્ટ મુજબ બાબત દોઢ હિંદીની સરાસરી બાપીંડ આવક ૬૬૫ રૂપીઆ છે, પણ હિંદી નાણા શાસ્ત્રી ઓની ગણતરી મુજબ બાબ રૂપીઆ છે. હિંદુસ્તાનના સધળા માણસની પેદાશ બરાબર રૂપીઆ ૨૫૦૦ કરોડ ગણાય છે. બરાબર બે હજારથી બાબત આગલાની વાર્ષિક હિંદુસ્તાનના બાબત લાભ ૬૩ હજાર માણસો છે. લાભ રૂપીઆ અને તે ઉપરાંત દરબરસે કમાનાર ૬૬૫ ૨૫૫ માણસો હિંદમાં છે.

કેનેડામાં હજારે દસ માણસ મરે છે ત્યારે હિંદમાં હજારે ૨૪ માણસો મરે છે. એક દોઢની સરાસરી આવરદા ૨૬ વરસની ગણાય છે ત્યારે ઇગ્લાંડમાં ૫૭ વરસની ગણાય છે. હુન્નર ઉદ્યોગના ધંધામાંથી એક દોઢો સરાસરી ૨૨ રૂપીઆ કમાય છે જ્યારે એક અમેરીકન બરાબર રૂપીઆ કમાય છે. આપણા દેશમાં દરબરસે ૬૦ લાખ બાળકો જન્મે છે, જ્યારે દર વરસે ૬૦ લાખ બાળકો મરણ પામે છે. દોઢમાં સુવાવડની અંદર દર હજારે ૬૩ બૈરો મરણ પામે છે.

દોઢસ્તાનમાં ૮ કરોડ માણસોને ક્ષયના ચાંદરા આવ્યો છે એટલે કે ૬૨ ટકા અબાધ છે; ત્યારે બીજા કોઇ પણ સુધરેલા દેશમાં ૮૦ ટકાથી ઓછા ભણેલા માણસો નથી. દોઢસ્તાનની સરકાર ઉપર સાલ સાર અબજ રૂપીઆ દેવું છે. દોઢના ૮૬ ટકા માણસો ખેતીના ધંધા કાર ગણે છે. હિંદના ખેડુતો ઉપર કુલ ૧૩૦૦ કરોડ રૂપીઆનું કરજ છે. આપણા દેશમાં દર વરસે માણસોનો ઝુરદેહ જવા રીતે થાય છે તે જુઓ—રીફેટ બીમારીથી ૬ લાખ માણસો મરણ પામે છે. રક્ત પીત અને કેડથી ૬ લાખ કેદસાના રાવથી ૧૫, બીજા રાવથી ૨૦, ચેપી રોગથી ૨૩૦, આ ઉપરાંત સંક્રમણ, આંધળા અને બીજા દોષથી મરતા માણસોની સંખ્યા જુદી છે.

ટૂંકી નોંધ

લેબર અને સોશ્યાયથ નેશનેલ બાતાના પ્રધાન મી. મેકડોનેએ નોકરસભર્ગ ખાતે એક જાહેર સભામાં બોલતાં જણાવ્યું હતું કે નોકરોને બાબ લગાડનાર ચોરીબાજો જેઓ સહાયથા ઊભા થયેલી પરિસ્થીતીના બહાના કાઢીને નોકરોને રજા આપી દે છે તેઓને જરૂર ચેતવણી આપી હતી . આ બાબતમાં ઘણા રીપોર્ટો મારી પાસે આવ્યા છે અને એ રીત ને ચાલુ રહેશે તો સરકારને તે બાબતમાં સખ્ત પગલા લેવા પડશે કારણકે આ દેશને હજુ સુધી લડાઇની કશી અસર થઇ નથી

* * *

અકટોબર તા. ૧ લીયા કરન્સીરીલા ઔરવેલ્સ ના બાકી અને બાકીના ૬૨ના રૂપ ટકાનો વધારો મકશે.

* * *

ફ્રાંસવાસીની નેશનલીસ્ટ પાર્ટીની કોંગ્રેસમા એક ડેલીગેટ સુચના કરી હતી કે જનરલ રગટસ ને બદલે "જનરલ" દગલ કરી નાંખવા જોઇએ, "બા." રગટસ કહેવું એકદમ જનરલ રગટસે તો ફ્રેન્ચ આર્મિકાને બાબ મુકમા પસદ્યુ છે

* * *

તટસ્થ રાજ્યોની મારફતે જરમનીને બાસ જરૂરનો માલ મળતો અટકાવવાને માટે ફ્રાંસ્વાન ની સરકાર બીજીસ રાજ્યથી બહારની જગ્યા ઓમાં બાદનો નીકાસ કરવા માટે ૬૬ મુદ્દામા બાયસન્સની પદ્ધતી દાખલ કરનાર છે. અમેરીકા, અને બાજા ઓરીયામાં, જેમાં ચીન, જાપાન અને ઇટાલીનો પણ સમાવેસ કરવામાં આવે છે ત્યાં બાલ ઉપરથી એકદમ રોકાશે. તટસ્થ દેશોમાં આગળ કેટલો માલ જતો હતો તેટલો માલ ગોકલવાને બાયસન્સની રજા આપવામાં આવશે. જે માલ માટે ના પાડવામાં આવેલ છે તેમાં, રૂ, અને રબ્બરથી બનેલો માલ, ઉન, ચામડા, પરબ્બ, કાચું રબ્બર, મેંગેનીઝ, કોબલ્ટ, બાયરેટ્સ, તેલીબીયા, અને પેટ્રોલનો સમાવેસ કરવામાં આવ્યા છે.

* * *

તા. ૨૬ મીએ ૧ પ્યેલાં અઠવાડીયામાં યુદ્ધને બસતા . ધ્યાન ઉપર રેખરેખ રાખનાર બ્રીટીસ બાતાએ એક બાખ અને દસ હજાર ટન માલ જર્મનીને જતો અટકાવ્યો હતો. જેની કીમ્મત પાચ લાખ પોંડની બારવામાં આવે છે. બહાર રાહ થઇ હતી તે આજ સુધીમા ત્રીસ હજાર ટન મેંગેનીઝ બાદ કરતા આવી છે. જર્મનીની બાર્ટીસ બાતાતરની સાત ટકા જેટલી તે રકમ થયા જાય છે. તેનો ઉપયોગ ઉગતા જનરલ કોલિક બનાવવામાં કરવામાં આવે છે.

રમીનોના બગા પ્રતીબારે સવારે સખ્ત ધરતીકંપ થયાથી હજારેક ઘરો બાને કુદરતી બાંમથી પડ્યા છે અને પાંચ હજાર જેટલા લોકો નિરાબાર થયા છે

* * *

કાંસમા ધડાકાને બાંગે પકાયલા નવા નીયમો મુજબ જે સોલજરો સકના ગયા હોય તેના સગન બાકીથી પણ થઇ શકશે અને સગનનો કેસો બાજ લેવામાં આવશે નહીં.

* * *

બોંદરીયાપક્ષના ફોરટી પકવનારાઓ તરફથી દરીયા બાનાને અને ખુરકના ધરકર બાતા ને કરેલને પાંચસો પાંસસો રૂપ બાદ એક બાપવામા બાવી છે. ઓસ્ટ્રેલીબાથી મીસીસ રીન્ડલને પોતાનાજ કુટુંબમાં બનાવેલું એક ટન બટર ધરકરી બાતાને એટ આપેલ છે. વીંડબર્ન બાઇસેંટ તરફથી પા ૬૦૦૦ નો કોફો બાને ચેરટ ઉદીબ તાજાના સરબાના પ્રેંટપીન્ટેંટ તરફથી પા ૨૦૦૦ ધરકર માટે બાપવામા બાવ્યા . બાની ધરબાગપથીમાં દેહાબાદના નીબાગ તરફથી ચાર બાબ પીંક (સાડ લાબ રૂપીયા) અને તે ઉપરાત પોતાના તબેલાના ઘણા પીકાંબ બાપ્યા છ. મૈસુરના મહારાજા એ પીંક બબુ લાબ, સીંધીબાના મહારાજાએ ફીસ લાબ મોટર એમ્બુલન્સ. બાપાળના પેગમ અને બીજા રાજ્યોએ મળીને એક કોબલીટ્સ પ્લેન એટ આપ્યાં છે.

* * *

પેલેસ્ટાઇનના એક લાબ અને ત્રીસ હજાર મહુકી ઓ અને પુરૂષ મળીને લોના રાબાની બબાન માટે રજીસ્ટર થયા છે.

* * *

સકતમા વસતા તબાન ફ્રીંચીઓ સહેર બહાર બાવ્યા જબ છે. ફ્રીંચી પેપારી પેઢીઓએ પોતાના પેપાર બંધ કરી દીધા છે.

* * *

ટાગાનીકા ટેરીટરીમા જુદા જુદા સ્થળોએ બબુ ૧૬ બારસો જરમન પ્રજાને બે છે અને તે સપળાને પકડવામાં આવ્યા છે.

* * *

કલકત્તામા ઓગસ્ટ બન્દીનો એ શનીવારે એક મીટીંગ ભરી તાજ તરફની પોતાની વફા દારી કરી બાહેર કરી હતી.

* * *

ફ્રીંચી પબ્લીક મારકેસ ઓફ ફ્રેડરીકને ઉપ્રાડ બાં દિવાને બામસમ તબા મંગળવારે સાબબુ કરતા હિંદુસ્તાનપો સબળા ઘણો તરફથી બ્રીટીસ સરકારને બબલી પદવી પબ્લીજ બારીક કરી હતી. પાકરોબ શોર્ટ લીનલીથગોએ મંગળવારે સાંજીપ્ત બાબે બબુ કબાક ઉપર વાતો કરી હતી.

ઓગસ્ટની બાખરી સુધીમાં દીલમાથી ૧૮ ૨૨૭,૨૧,૨૪,૨૨૨ નું સોનું પરદેસમાં મબુ હતુ.

* * *

ગુજરાતના બબ્રગણ્ય પંડિત ઓંકારનાથજી કલકત્તાની ગ્રેમ્ફ કંપનીની 'સંતકબીર' ની રીકમ માં કબીરની ચુમાડા બજબણી ગેરા બખર છે.

* * *

મુબબધી એક તારનો સદેશો જબાવે છે કે રાષ્ટ્રપતિ બાબુ રાજેન્દ્ર પ્રસાદ અને મુબાષ બોઝને પરદેજ કરવામા બાવ્યા છે એવી ઘોકેલી અબવામાં કશુ સત્ય નથી.

* * *

કુ. તારાબતી બી. પટેલ બી. એ., એલ. એલ. બી. ને અમદાવાદ ઇસ્પાના બીજા વર્ગના બાનદ મેજીસ્ટ્રેટ તરીકે નીબવામાં આવ્યા છે.

* * *

મુંબબ સરકારે જાહેર કર્યું છે કે સરકારી બાતાના બધાન બબ્રણના વિભાગમાં કામ કરતા તબામ નોકરોએ ૫૫ વરસની વબે નિવૃત્ત થવું પડશે. બબુકુલ નોકરોની સંબ્બામાં ઘટાડો કરવા માટે બા બબલું પોલબવું છે.

* * *

મુબબ સરકારની એક જાહીરમા જબાવવામાં બાવ્યું છે કે કરબચોરીને કારણે બેકાર બનેલા જાકારીઓ-બાયી ૮૦૦ થી ૧૦૦૦ જાકારીઓને બાવકાક ઇસ્પાની રાવલગાવ સુગર વર્ક્સ લીમીટેડ તેમજ બહમદનગર ઇલ્લામા બાવેલી ધી લોક નવી સુગર વર્ક્સ લીમીટેડ બાદ બાસની મુદત માટે રોજગારી બબુબવું છે.

* * *

ઉબરેરાનાં રાબીનું બુત કરવાની કોંગ્રેસ કરવા માટે ઉબરેરના રાજા અને રાજબાતાની બરપરદ કરવામાં બાવી છે.

* * *

બણા વરીબારે રસીમર કેનીયામાં કરબનના બી. પરબોતમ દેવશીના બાબોજ બી. વજલાલ ૬૫૨ સ્વદેસ જબા વિદાય થયા છે.

* * *

મેકડાનીલ્ડજર્મની જબાવીનો પેટ્રા બોલ્સ બાઇ. સી. આરાબાઇ એન્ડ કું. ના બાલીક બી. મોબાવનભાઇ પટેલ રસીમર કેનીયામાં સ્વદેસ બા બાવ્યા છે.

કરબનથી રહ્યી દેસ જનારાઓને બબર

અમને કરબન તરફથી કહેવામાં બાવ્યું છે કે કરબનથી રહ્યી દેસ જનારા હિંદી જાકરોબો પોતાની સાથે પા. ૪૦ થી પા. ૫૦ સુધીની સાકિય બાર્કાની બોંકની નોરા પોતાની સાથે રાખ જબ શકશે. તેથી બધારે રકમ હશે તો કરબન તપાસ કરી જબ્ત કરી લેશે. વિશેષ બુલાસા માટે અમને કરબન બાવેથી મળો.

Shaik Ahmed and Sons (Pty.), Ltd.
93 Pine Street, Durban

બાળ ઉપયોગી સાહિત્ય

નીચલું બાળ સાહીત્ય બાજકેના દ્રષ્ટીબિંદુને ધ્યાનમાં રાખી બાળ સાહીત્યકારોએ લખેલું છે. દેશ દેશની વાતો અને બનાવો જેવા વીરાચેનું સુંદર અને સાદેસી ભાષામાં વર્ણન કરેલું છે. આ સાહીત્ય પહેલી ચોપડીથી લઇને ચોથી ચોપડી સુધીના વિદ્યાર્થીઓ માટે છે. બાજ માનદના અભ્યાસીઓએ લખેલા નીચેના પુસ્તકો વાંચતા બાળક બહુ વિષયોથી માહીતગાર થશે અને જ્ઞાનમાં વૃદ્ધી થશે.

અક્ષરોહ બાળ પુસ્તક માળા

આ માળાના બધ્ધ પુસ્તકો છે. આખી માળાના સેટની કીમત રૂા. ૧૫.

ગુચ્છ ૧

ચા માટે	નાટકો
ચિબી વાતો	
ચબ્બુ તપેલા	હાસ્ય કથા
મહારાજાનો મહાલ્યો	રીવાજોની કથા
મંમત ગીતો	
વિજ્ઞાન વિહાર ભાગ ૧	
રંગબાનુ રસોઇ ઘર ખંડ ૧	રસોઇ વિશે જ્ઞાન
મકા રાક્ષસ	વાર્તા
કપીપાના ગામમાં	વાર્તા
કરૂણા	બાળ ગીતો

ગુચ્છ ૧ લી કીમત રૂા. ૬–૧.

ગુચ્છ ૨

બાજક દુનીયા	દુનીયાની બાજબાબીનું જ્ઞાન
સુંદર પરી	નાટક
નાની મોટી વાતો	ભાગ ૧
બાળકોનું સ્વર્ગ	બાળગીતો
વિજ્ઞાન વિહાર ભાગ ૨	
નરવીર નેપોલીયન	
મમ્મ ગીતો	
રંગબાનું રસોઇઘર ભાગ ૨	
ગાંદ બાબા	નાટક

ગુચ્છ ૨ કીમત રૂા. ૬–૨.

ગુચ્છ ૩

રાજા ભોજ	
ચિતાનો ચિકાર	વાર્તા
સાહસ સીકંદર	ઇતીહાસીક વાર્તા
ફુલઝરી	વાર્તા
કાગળના પ્રોમીસ	કાગળનો રમતો
વિજ્ઞાન વિહાર ભાગ ૩	
રંગબાનું રસોઇ ઘર ખંડ ૩	
મીરાબાઇ	મીરાનું જી. ચ.
દમામાજ દુશ્મન	ઉપપ્ર વિશે બાબાબાબેગ
સુંદર સચારો	
નાની મોટી વાતો ભાગ ૪	
રોમરાજ	અકબરબાદશાહ નાટક

ગુચ્છ ૩ કીમત રૂા. ૬–૩.

બાળ સાહીત્ય

કેટલાક પક્ષીઓ	૪ ૦
ચિત્રોવાય (મોટી છોકરીઓ માટે ગીતો)	૧ ૪
ચોપડાની ચતુરાઇ	૧ ૦
મુરબ્બાનો બુક	૧ ૦
નવા ગીતો ભાગ ૧ લો	૧ ૧
,, ,, ભાગ ૨ જો	૧ ૬
નક્ષત્ર બાબા (બાળકો માટે ચોપડાનો સંગ્રહ)	૧ ૪
નાની બેન વાર્તા	૨ ૦
મુંદરીબાનુ પરાક્રમ	૧ ૬
પ્રાણી પુરાણ	૧ ૪
પુસ્તકાલય	૦ ૬
પુરેપુર રમત ગમતનું જ્ઞાન	૧ ૦
બાપુની કુચ દાંડી કુચનું વર્ણન	૧ ૦
બાળ નેપોલીયન	૧ ૬
બાળ કુચ વાર્તાઓ	૨ ૦
બાળ કથાવલી વાર્તાઓ	૨ ૦
બાળકતાં બાજ ૬ ભાં	૧ ૦
બાળ વાર્તા વિનોદ	૨ ૦
બાળકારવરી	૧ ૦
બાપુજી	૨ ૬
મારી જીવન કથા (આપીજી)	૧ ૬
મુખી અને બીજી વાતો	૧ ૦
રીતિ રીવાજ બાજ અને નેતાગીરીની વાતો	૦ ૬
વરતા અને ઉખાણા	૧ ૦
વિકરાળ વન	૨ ૦
સીતા દરબ	૩ ૦
સભારસ (રમુજી પુસ્તક)	૦ ૬
હનુમાનની બાજ વાર્તાઓ	૨ ૬
હાસ્યરસ	૧ ૪
હોંશ ગીતો	૦ ૬
અકેતીહાસિક મહાન પુરૂષોની કથાઓ	૧ ૬
મુકાબ અને મીરજી	
મેજના ચિંત્રામણ	વાતો
બાલ અને બીરબ	વાર્તા

દક્ષીણામુર્તિ બાળ સેટ

૩૦ પુસ્તકોની કીંમત રૂા. ૧૫–૬

આશ્રમ રહેણી	૨૦ રહેણીની માહીતી
આપણું જોઇએ	આપણા બાપના વીચાર
ગોટા ઘપણું ત્યારે	નાટીકા
ટપાલમાં	પ્રવાસ વર્ણન
પ્રવાસ વાર્તા	વાર્તા
ઢારજન ભાગ ૧–૨	વાર્તા
બાળ જોકસ્ત્રા	
પિતાજીની રમતો	ઘરમાંની રમતો
પરીની પીંડી	નીતાનીક પરીવાર્તા
બંગાળની લોકકથાઓ	વાર્તા
ઇંડા પુર	કીર્તિદારીક વર્ણન
સહેરાની કટીએ	કુદરતનું વર્ણન
વિવિધ માહીતી સંગ્રહ	બાળકોને બાબુબાબેલું રેહસું
સીરીક બાબની વાર્તા	ભાગ ૧–૨
વનસ્પતી	માહીતી અને ઉપયોગ
લોકકથાઓ	વાર્તા
બધિકના પરાક્રમો	વાર્તા
શબ્દ ચિત્રો	
સૂતેર ચરખ	વિજ્ઞાનીક વાતો
મહમદ સેલ	બાદુગરની વાતો
ધન રહેણી	રહેણીની માહીતી
ચુધા બાબા	વાર્તા સંગ્રહ
ચુર્ણ પતંજીયા	
વિજ્ઞાનની કહાણી ભાગ	૧–૨
૭ ચુબકીઓ	વાર્તા
તારા અને મંદો	
બાતુના રંગો	

બાબ વિનોદ બાળકના પુસ્તકો

સેટની કીંમત રૂા. ૬

ગીજી ત્રીજીના વિદ્યાર્થીઓ માટે

સોબતીઓ	પરી કથા
કાગડીઓ	કવી કાલીદાસનું બાજન ચરીત્ર
નાગકુમાર	નાગ પંચમની કથા
મુંબધ	મુંબધ સહેરની માહીતી વાર્તારૂપે
	બાદીદાસ
મેનાવતી	પરી કથા
અકબર	પરી કથા
બેસ પાઠો	વાર્તા
કાગ મામા	વાર્તા
૫ દીવાદા	વિજ્ઞાનના શીક્ષણપદ વાતો

Manager, Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

અમારાં નવાં પુસ્તકો

નીચેનાં પુસ્તકો બધાં જુદી જુદી કારેજના અનુભવી લેખકોનાં છે. દરેકમાં પુસ્તકો સુંદર છતાં જ્ઞાનપુર્ણ અને સારા લેખકોનાં વાચવા જોઇએ. જેથી આપણું જ્ઞાનમાં વધારો થાય અને આપણું ચારિત્ર ઘડાય. એ ઉચ્ચ આદર્શને ધ્યાન માં રાખી અમે પુસ્તકો મંગાવીએ છીએ. ઉચ્ચ સાહીત્ય જ્ઞાનમાં વધારો કરે છે.

રાષ્ટ્રીય સાહિત્ય

મારાવાજની કહાણી	૩	૦
,, ,, બીજું પુ.	૩	૬
બેકુલ ભિકારી	૧	૦
બારી કેળવણી (ગાંધીજી)	૪	૦
બોલપેટીમાં ગાંધીજી	૨	૦
મારી જીવન કથા (પં. જ. નેહરૂ)	૧૨	૬
ભાઇ મજુરી કરનારાઓને (રોલ્સટોય)	૨	૦
મોજ કાવડી મ. રા. ઓઝાબાબારી	૨	૦
લાડે કરીનું ઘર (રોલ્સટોય)	૨	૬
,, ,, ,, ઉત્તરાર્ધ ,,	૨	૬
રહેજદીના મીર (બાદી વિશે જ્ઞાન)	૧	૬
ધર્મ સંસ્થાપન (ગાંધીજીના અક્ષરપ્રસંગો વિશેના વિચારો અને લેખો)	૧	૬
નરવીર બાલાજી	૧	૩
નીતિબોધને માર્ગે (ગાંધીજી)	૨	૦
પરદેશી કાપડની સાથે દરીયામાં	૨	૬
પ્રાર્થ પ્રતિજ્ઞા (ગાંધીજી)	૨	૬
બોલકેરીલામ ને બીજી વાતો	૧	૬
મહાત્માના પ્રસુખો (૧૦ પ્રસુખોના ટુંક જી. ચરીત્રો)	૨	૦
મહાત્મા ગાંધીજી (સ્મરણો)	-	૬
રાષ્ટ્રપીર શિવાજી	૧	૬
રાષ્ટ્રીય સંગીત ગાયક	૧	૬
વણ્ણવ્યવસ્થા (ગાંધીજી)	૩	૦
વલ્લભભાઇની મિમાંસા	૪	૬
સ્વદેશી સમાજ	૨	૦
સાબાર હાઇસ્કાન	૪	૬
અહિંસા ગાંધીજી	૩	૬
આખરી ફેસલો (હાલી કુમની સાતનો ઇતીહાસ) ભાગ ૧—૨	૫	૬
આચાર્ય કૃપલાનીના લેખો	૫	૬
અર્ધાંગના પ્રતિજ્ઞા	૩	૬
ગો સેવા	૨	૬

ધાર્મિક સાહિત્ય

શ્રીમદ ભાગવત (મોટું પુસ્તક)	૧૨	૬
ચંદ્રકાંત ભાગ ૨ જો	૭	૦
ભક્ત કમાલો ભગવાન ભુકની વાતો	૧	૬
દયાનંદ મહર્ષિ દયાનંદનું જી. ચ.	૨	૦
પ્રભાત પ્રાર્થના માળા ભજનો સ્તોત્રો	૪	૬
પરમાર્થસાર	૧	૦
પરમહંસના બોધ વચનો	૨	૦
મહાદીપ પુરાણ (સાત સંદીતાવળું શ્રીમદ ગીતા તથા શ્રીમંદીલાપાત સહીત પા. ૧—૬		૦
મંગલ પ્રભાત (ગાંધીજીએ ૧૧ નીયમોના કરેલા અર્થો)	૧	૦
વલ્લભીર બહાનંદજી	૨	૬
સાવીત્રી સદ્ગુણલા	૩	૦
સતી સીતા	૨	૦
સ્વામી વિવેક સંચાર (વિવેકાનંદ)	૧	૦
સાર્વત્રીક ધર્મો અને ધાર્મીક વિચાર	૨	૬
સરદાર પેટલનું તત્વજ્ઞાન (ગોપબધુ)	૫	૦
સનાતનીક ગીતા (ગીતાનો ગાંધીજીએ કરેલો અનુવાદ)	૧	૦
ઉપનિષદ પાવાવળી	૪	૦

શ્રી. રમણલાલ વસંતલાલ દેસાઇ કૃત

કોકીલા	૭	૦
ભાગ સહસ્ત્રી ભાગ ૩	૭	૦
,, ,, ભાગ ૪	૮	૦
જયંત	૬	૬
જીવન અને સાહિત્ય	૭	૦
ત્રિભુવન	૭	૦
પંકજ	૫	૦
પુર્ણીમા	૫	૦
પ્રેમ સાહસ્ત્રા	૭	૦
ભારેલો અગ્નિ	૫	૦
રમેશ પતિ	૭	૦
વસંત હાસ્ય અને ગંભીરતા	૭	૦
વિરોધ	૭	૦
વૈદ્ય નાથ નોરેન્સ	૫	૬

બીજા કેસલાક પુસ્તકો

પ્રેમ યાત્રા (નોરેન્સ)	૭	૦
ભોસ્કો પિલ્સબરની (પોલાંડના જન્મદાતાની ઇતીહાસીક કથા)	૨	૦
કુવરના તહેવારો (તહેવારો વિશે કેહવું)	૧	૬
જપાના પત્રો (કમ પહેલાં બારસા સાથે	૨	૦
જીવનપર પ્રકાશ (આધ્યાત્મીક બાબતોનો) પુસ્તક જુનુ કોપરથી પ્રમાણ	૧	-
ટિમરાણ (વિદ્યાર્થી પુસ્તક)	૪	૦
ડુંગર સાગર (ડુંગર ચીખવાનો ભોમીયો)	૧૦	૦
આયર્લન્ડનો મુક્તિ સંગ્રામ	૩	૦
આપણા ઉંચ્ચમાં વાતો	૧	૬
ઇન્દીરા અને બીજી વાતો	૬	૦
ઉપયોગ ભા ૨ જો (રસીક વાતો)	૦	૬
ઉત્સવ (રવીન્દ્રનાથ ટાગોરના ગીતોનો ગુજરાતીમાં અનુવાદ ચીત્રો ભાગે)	૪	૬
ઓરેબીયલ નાઇટસ	૧૮	૬
કપાળની (રસીક નોવેલ)	૬	૦
સુવર્ણરેજ (રમણલાલ દેસાઇનું ચોથું મંજન)	૮	૬
સ્વર્ગમાં રોસન્સ પા. પુ.	૪	૦
સાબરમતી	૬	૬
સોરઠી બહારવટીયા ભાગ ૧	૬	૬
,, ,, ,, ૨	૬	૬
,, ,, ,, ૩	૩	૬
હુમા અમ્મા	૭	૦
હુરવીરની વાતો	૪	૬
અજરજી સદીનું હાસ્ય	૫	૦
સાહસિકોની સૃષ્ટી	૬	૬
દોસ્તોનો પ્રકાશ	૬	૬
હસ્ત રેખા વિજ્ઞાન	૧૧	૬
ઓરમલનો હાસ્ય ભંડાર	૫	૬
ભારત મ્યુઝીક બાયક	૧૫	-
ભારત મોટો મ્યુઝીક બાયક	૫	૦
મેનીના નોરસ્ક (નોરવેજી ભણવાની રીતે)	૬	૦
વધ્યાનીક જગત (કેટલીક માહીતીઓ)	૪	૬
વીર જગદેવ	૪	૬
વેપ્પા	૧	૬
વોરાજના અને બીજી વાતો	૧	૬
સમુ સેખ સંમદ ભાગ ૨ જો	૨	૦

સરદારબાપુની નવલ કથાઓ

કારાવાસ	૪	૬
બોકાત ભાગ ૬	૭	૦
ચંદ્રકાંત	૪	૦
જ્યોતી	૬	૦
જાદુરાણા	૬	૦
દયા	૬	૦
પરીક્ષિતા	૨	૬
પ્રેમની જગાત	૩	૦
વિમલાલ	૭	૬
સ્વયંવર	૪	૦
સાવરમા	૭	૬
નવીન	૭	૦

કાવ્યો—ગરબા—ગીતો—ભજનો

કલાગીનો કેકારવ	૧૧	૦
ગીતાંજલી (કવી. રવીન્દ્રનાથ કૃત)	૨	૦
ચુંદડી (લગ્ન ગીતો)	૧	૦
પારસી લગ્ન ગીતો	૨	૦
નીહારીકા (કાવ્યો ર. ય. દેસાઇ કૃત)	૪	૬
મણીકાંત કાવ્ય માળા સચિત્ર	૬	૬
મુગજંદના (ઝવેરચંદ મેઘાણી કૃત)	૪	૬
રઢીયાળી રાત ભાગ ૧ લો (ગરબા સંગ્રહ)	૨	૦
,, ,, ભાગ ૨ જો ,,	૨	૬
,, ,, ભાગ ૩ જો ,,	૩	૦
રાજ ગીતો	૩	૦
રાસ નંદીની	૨	૬
રાસ તરંગીણી	૨	૬
રાસ નીકુંજ	૨	૬

ઓરડર સાથે નાણાં મોકલવા અહેરબાનની કરવી. વી. પી. ઓર્ડરોને ધ્યાન આપવામાં નહિ આવે.

અજવાળું ઠેકાણું:-

Manager, Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

નવલ કથાઓ અને બાળ સાહિત્ય

નવલ કથાઓ

કેશવલાલ અને બીજી વાતો (મરત્ન કથા)	૩	૦
કુરબાનીની કથાઓ	૨	૦
કલ્પના કુસુમો (કુંજી વાતો સંગ્રહ)	૫	૦
ગામ દેવતા (નોવેલ)	૫	૧
ગુલરાજ (નોવેલ)	૪	૦
ચેરાતા વાદળ	૧	૦
જામા (વાર્તા)	૪	૧
જાગીરદારનો ઢારુ ડંડાર	૬	૦
જ્યોત્સ્નાના	૫	૦
ટ્રાન્સનાં પ્રતીક્ષીજ		૬
ડાંસીની રાણી	૫	૬
ડાંસીના જજ (કુંજી વાર્તાઓ)	૩	૦
તખ્તના ભાગ ૨, ૩ (કુંજી વાર્તાઓ)	૪	૦
તાતી તલવાર (રાજપુત કથા)	૪	૦
દ્રષ્ટિપરીવર્તન (ડોલ્સ્ટેઇની બોધક કાદંબરી	૪	૦
દેવા ગોપરાણી (નોવેલ)	૩	૬
દેશ વિદાન (કાઠીયાવાડની પ્રતીહાસીક કથા)		૦
ધૂપ છાંવા (વાર્તા સંગ્રહ)	૪	૬
ધૂમ ધિમા	૩	૬
નારી હૃદય (કથાપણી)	૪	૬
નવો નગરીઓ (હાસ્ય રસીક કથા)	૭	૦
નિમાઝમ (સુંદર રસીક નવલકથા) ભા. ૧	૬	૦
,, ,, ,, ,, ભા. ૨	૫	૬
પુરાતન જ્યોત (નોવેલ)	૪	૬
પ્રેમ પ્રભાવ (નોવેલ)	૫	૬
પુન્નરીણી	૩	૬
બાનમાં બાંધ્યા (કુંજી વાર્તા સંગ્રહ)	૪	૬
બીજરને પંથે અને બીજી વાતો	૩	૦
ભત્રીસ પુતળીની વાર્તા (રાજા ભોજની પ્રતીહાસીક વાતો)	૮	૦
મુસાનો દીપક બાગ ૨ જો	૩	૬
મોજ અને હાણીકારક (૧૦૮ વાર્તાનો સંગ્રહ)	૮	૦
માળીકા (વાર્તાઓ)	૫	૦
મહુવા	૩	૬
રેતી અને મેળવ (બે બેટીઓના જીવનની રસમુક્ત કથા)	૬	૬
રાણીકુ (મરાઠી સુપ્રસીદ્ધ નોવેલનો અનુવાદ)	૬	૦
મરત્ન કથારના ઢારુ પ્રસંગો	૪	૬
રબારૂ દેવી ખંડ ૨ (સાહસીકોની કથા)	૧	૬
,, ,, ખંડ ૨ ,,	૨	૬
રાણા પ્રતાપ (પ્રતીહાસીક કથા)	૩	૦
રામ લક્ષ્મણ સીતાની	૩	૦
,, ,, બેટી	૫	૦
વિનોદ વાટીકા	૧	૦
વૈરાગ્યમાં	૪	૬
વહેની ગંગા	૫	૦
વિરાટ ભજે છે ભારે (ક્રાંતીકારી નોવેલ)	૩	૦
વૃંદ ખાનબોર કેમ બન્યા	૫	૦
આનંદ મઠ	૪	૬
અમે અમા	૫	૬
આમ હતા	૧	૬
અકબર બિરબલની વિનોદી વાતોઓ	૩	૬
અલગીરા	૧૨	૦
અમર પત્ની	૩	૬
એ પત્ની કેની	૫	૦
ઝાકાલ્ત	૫	૬
સ્નેહના સહીદ (પ્રેમકથા)	૪	૦
સોરઠ રાણી	૫	૬
રોબ ઝવી	૩	૦
સૌરાષ્ટ્રની રસધાર (સૌરાષ્ટ્રની પ્રતીહાસીક કથા સંગ્રહ) ભાગ ૧	૪	૦
,, ,, ,, ૨	૩	૦
,, ,, ,, ૩	૪	૬
,, , ભા. ૪	૪	૬
,, ,, ,, ૫	૪	૦
સ્વજ્ઞે અને પૃથ્વી	૮	૮
સ્નેહ સહાણી	૧૩	૬
સમાજની વેદીપર	૪	૬
સાગર ઝવાર (સાહસપુર્ણ વાર્તા	૨	૦
સુનીતા બોધ	૬	૦
સ્નેહ ક્રમ	૪	૬

ડીટેકટીવ કાદંબરીઓ

બારીક હજામનો ખેલ	૬	૬
નાશુ બળ ભા. ૧ લો	૫	૬
,, ,, ભાગ ૨ જો	૬	૬
બંસરી (ર. મ. દેસાઇ કૃત)	૫	૦
બોલ્ગની કીમત	૫	૬
માણવી માનવી	૭	૬
રહસ્યમય ૪૫	૧	૦

સરકારી શાળાઓમાં ભણતાં પુસ્તકો

	શી.	પે.
બાળબોધ	૦	૬
૧ લી ચોપડી	૦	૯
૨ જી ,,	૧	૦
૩ જી ,,	૧	૩
૪ થી ,,	૧	૬
૧ લી ચોપડીના અર્થ	૦	૧
૨ જી ,, ,,	૦	૬
૩ જી ,, ,,	૧	૦
૪ થી ,, ,,	૧	૬

નવયુગ વાંચનમાળા

બાળબોધ	૦	૬
૧ લી ચોપડી	૧	૦
૨ જી ચોપડી	૧	૬
૩ જી ચોપડી	૧	૬
૪ થી ચોપડી	૨	૦
ગુજરાતી દેશી ઢબનો બાગ ૧	૦	૧
,, ,, ,, બાગ ૨	૧	૦
અંકગણીત મહાવરાવાળું	૨	૬
વ્યાકરણ બાળનું	૧	૪
ગુજરાત ૪ થા ધોરણની (અંગ્રેજીના ૭૮) નવી આવૃત્તિ	૨	૦
સચિત્ર મુખ્ય ગ્રહોનો ગાડો	૨	૦
હીંદુસ્તાનનો નકશો	૩	

શ્રી ઝવેરચંદ મેઘાણી બાળ સાહિત્યમાળા

૮૦ પુસ્તકોનો સેટ

આપનારની ફરીયાદપુર્તી કરવા તરફથી નીચેના ૮૦ પુસ્તકો બહાર પડયાં છે. બાળકોની કેળવણીમાં રસ લેનારા બાપા ગાંધીજી, શ્રીસુભાષ, તારાબેન, રમણભાઈ પાઠક, કમળાબેન, ભુગતરામદાદો શીલાવતીબેન વિગેરે આ પુસ્તકોનાં વખાણો લેખો છે. બાળકોની કેળવણી સરળ ભાષા અને સરળ કમાવણીથી અને મહેનત કરવા તેઓ ખાસ આગ્રહ રાખી છે દરેકમાં બાળકો માટે આ પુસ્તકો બહુ કિંમતનો માલુમ પડયાં છે અને તેનો ખરો મહેનતાણો કેળવણી પામ્યા છે. પુસ્તકોનું લખાણ અને ભાષા બહુ સરસ છે. બાળકોને સમજાય તેવાં છે. તેઓને ચિત્રોમાં રસ લેવાનો કરાવે એવાં આ પુસ્તકો ૧૦થી૧૪ વરસના બાળકો માટે છે.

આખા સેટની કીમત પા. ૧-૧	૬ રૂપૈયા.
ખુશરો લહલ	મહત્સભાઓ
ગજુપતિબાપા	કહેવતોનો મુળ
ગોકુળીયો	અપગોળા
ઘેલુ કહી ઘેલુ કહું	આદિકા બાંધ્યું
ઘનશ્યામ	શબ્દ ચોરણી
બાળકોનો શીક્ષણ—૧	મિઠ્ઠો પોપો
ચોપાચંદ	બાકર મોગી
બાળ વાર્તા—૧	નાના પાંચ
ટુંક અને ટુંકા	મોટા પાંચ
તિરંદાજ	નાની વાતો
ત્રાગડામાં ભળજો	ખરખો
બાળ પ્રવાસો	આંબલાખો
બારા ગોકીયા	ઝરીમાં
જરા હસો	બાળબાળાઓમાં
ક્યાંથી આ બાળ	આમમાં
મકનો ને વાઘણ	કરસા બાળકો
દુપસિંહ રાજસિંહ	ખુબનરામના પાઠો
દયાસતી ચેતી	બો બો બો
બધેકું	બધેકું ને બેકું
બીરબલબાનું	કાકા કાલેલ
બાળ વાર્તા—૨	ઐતરાતી દીપાલો—૧
બાવરથી બોલિને	ઐતરાતી દીપાલો—૨
કુદરતમાં	ખુલ્લાસિંહ
ગોતીયો	ગુજરાત—મહારાષ્ટ્ર
રામલક્ષ્મણ પડી ગયા	લોકગાથા
મંગેશનો પોપટ	કલેવત સંગ્રહ
પોપાંડો પુરો ૫	હરિચંદ્ર
પીર અને—	એમ કેમ?
બોલ્યા ગાયા બાળા	બાળ રહાંને
મામાની નજર	બાકરણ પોથી
વાવામાં	વરસ ભમ્મર
રોજનીશી	રમત ખેડબ્રહ્મા
બાળકોનો બીરબલ—૨	ત્રિભોવન મહારાજ
છેલ્લો રેલ્વે માલાપ	દુકા અને સોરડા
મારી ગામ	વિનોદ દુચકા
કમળાબેનના પાઠો	બાળકોના ફોટો
ત્રિરિંગ ખરો	બાબાએ પોતે
કાળા હાથ,કળી રાંડી	કાબ્યસંગ્રહ
બગલાનાં બચ્ચાં—	ઉંટનો પા
પુષ્કુ	ન કરવા બા કરોનુ

આ સોરીઝ કમળાથી મળી શકશે.

'Phone 2-3381 Tel. add. "Letapco."

D. K. PATEL

Fruit and Vegetable Exporter

— SPECIALIST —

In South African, Canadian and Australian Apples

—also—

Cape Fruit on hand in season

We have in stock Naartjes which have just come in Market.

ડી. કે. પટેલ

ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ વહાવનાર.

સાઉથ આફ્રિકન, કેનેડીયન અને ઓસ્ટ્રેલીયન એપલ્સના સ્પેશીયલીસ્ટ

ઋતુમાં કેપ ફ્રૂટ પણ રાખીએ છીએ

નાર્ચીસ હાલમાં શરૂ થયા છે અને તેનો સ્ટોક પણ રાખીએ છીએ.

કંપનીના ઓર્ડરો ઉપર ખાસ ધ્યાન દેવામાં આવે છે

તાજો સ્ટોક સારા અને સસ્તા C. O. D. થી મળશે.

P. O. Box 788. 18, Cross St. Durban.

Telephone 33-5382.

VALLABH RANCHHOD,

Wholesale & Retail Fruit and Vegetable Merchant.

Country Orders Promptly attended to.

14, DIAGONAL St. JOHANNESBURG.

ટેલીફોન 33-૫૩૮૨.

વલ્લભભાઈ રણછોડ

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ અમારે ત્યાં તાજું અને સસ્તું મળશે.

બહારગામના ઓર્ડરોને તાકીદે ધ્યાન દેવામાં આવે છે.

૧૪, ડાયોગનલ સ્ટ્રીટ. જોહાનીસબર્ગ.

જુના અને જાણીતા ફરમાસુ મીઠાઇઓ અને પાકો બનાવનાર

કેપીટલના શીયાળાના ચોષ્ટિક પાકો

પંજાબી સાલમ પાક વિગેરે બીજા પાકો ઓર્ડર આપવાથી મળી રહેશે.

અમારી કેફેમાં ઉત્તમ ખાવાનું અને બનાવું કામેસા તથૈયાર મળે છે. ફરમાસુ મીઠાઈ તથા દરેક જાતનું ફરસાણ, અથાણાં, ગરમ મસાલો વિગેરે મોટા જથ્થામાં મળશે.

પધારો અમારા ત્યાં કર્યા પા મળે:

KAPITAN'S CAFE

'Phone 33-8577

13a KORT STREET JOHANNESBURG.

ચામડીને મખમલ જેવી સુંવાણી આકર્ષક ને ખુબસુરત રાખવા માટે

અફઘાન સ્નો

વપરાય છે. આ સ્નોમાં વીટામીન A છે જેથી ચહેરા તથા શરીરની ચામડીને પોષણ આપી સુંદરતામાં વધારો કરે છે.

SOLE AGENTS—

PATANWALA & Co BOMBAY.3

Branch: CALCUTTA.

સોલ એજન્ટ:

Indo-African Trade Agency,

74-76 Wilson Street,

Dundee, Natal, S. A.

પ્રસ્થાન મફત!

પ્રસ્થાન માસિક બાર વર્ષ પુરા કરી—તેર પુરું કરી—ચૌદમા વર્ષમાં પ્રવેશ કરે છે, તે નિમિત્તે :—

"પ્રસ્થાન"ના ગ્રાહકોને ખાસ લાભ

જે ગ્રાહકનું રૂ. ૨૯૯૪ના ફારતકયા બાકી "પ્રસ્થાન" લવાજમ રૂા. ૫, બર્મા, પરદેશ માટે રૂા. ૭॥ મળ્યું હશે, તેમને પ્રસ્થાન કાર્યાલય તરફથી બહાર પડેલાં પુસ્તકો ઉપર રૂપ ટકા કમીશન આપી આપવામા આવશે. (બાકીનાઃ શ્રી. મણીલાલ બલાખાના તથા શ્રી. રામનારાયણ પાઠકનાં પુસ્તકો ઉપર ૧૬ ટકા).

એટલે કે

જે ગ્રાહક લગભગ ૨૦—૨૨ રૂપિયાનાં પુસ્તકો ખરીદશે તેમને પ્રસ્થાન પકત પડી રહેશે.

૬૦—૮૦ રૂપિયાનાં ખરીદશે તેમને અર્ધી લવાજમમાં પડી રહેશે. બોડો ૫ લાભ તો મળશેજ.

ગુજરાતનો આબરુદાર, તેમજ પુસ્તકાલયો ને લાઇબ્રેરીઓ માટે યોગ્યતાનો અગ્રેસર લાભ લો.

પ્રસ્થાનનાં પુસ્તકો

	રૂપિયા.
લગ્નપ્રપંચ	૧॥
ખુબસુરતીનો કુપાય	૨
રહિયાનું ઘડતર	૨
સાળરંગણી	૨॥
પરગજુ વૈદક	૨
દિનચર્યા	૧॥
ઘરેબાહિરે	૨
ચતુરંગ	૧।
પ્રેમનો રંગ	૧।
બી-પુરૂષ	૧
નવો અવતાર (બધ ભાગ)	૫।
કમાવણી	૧॥
લગ્નસુખ	૨।
માતા આરોગ્યાલય	૧॥
સરસ્વતીમાળા વર્ષ ૧ થી ૧	૧૭।

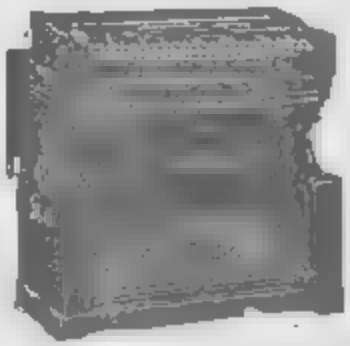
આપનું ગ્રાહકપત્ર મોકલો.

પ્રસ્થાન કાર્યાલય: પારસી અગિયારી સામે : અમદાવાદ.

આવો પધારો જુઓ

અને

તમારા માનીતા વાજીંત્રો અને રેકોર્ડઝ ખરીદ કરો

(૧) જીવન પ્રભાત, (૨) જાગીરદાર,
(૩) વીદ્યાપતિ, (૪) જન્મભુમિ,
(૫) રોમેન્ટીક ઈન્ડિઆ, (૬) વચન,
(૭) નીર્મળા, (૮) અછુત કન્યા, (૯) યે લેન્જ.

ઉપરના બધા ફીલ્મી સેટો આવી ગયા છે.

પગનાં હારમોનીયમ પા. ૬-૧૦-૦
હાથના ,, ૪-૧૦-૦
કમ્પલ ફોલ્ડીંગ પા. ૩-૫-૦

- વાજીંત્રો—હારમોનીયમ, ગ્રામોફોન, વાયોલીન, બેન્જો મેન્ડોલીન, ગીતાર, ઝાઝ આઉટ ફીટ ફલ્યુટ વિગેરે.
- રેડીઓ—હીઝ માસ્ટર્સ વોઇસ અને બીજા મેઇકસ.
- રેકોર્ડઝ—હીઝ માસ્ટર્સ વોઇસ, કોલમ્બીયા, ટવીન, રીગલ, હચીન્સ, ઓડીયન, મેગાફોન, ન્યુ થીએટર્સ, હિંદુસ્તાન, તાજ, ઓરીએંટ, મેકસીટોન, નીઝામ, યંગ ઇન્ડિઆ, સ્ટાર હીંદુસ્તાન, વીકટોરીયા ફોન, રાજેનશાહી, જૈનાફોન, સેનોલા, કોહીનુર, ઓરોફોન વીગેરે.
- સ્પેર પાર્ટસ—દરેક વાજીંત્રોના મોટા જથ્થામાં રાખીએ છીએ.
- રીપેરીંગ—સંતોષકારક કામ—મધ્યમ દામ.

સોલ ડીસ્ટ્રીબ્યુટર્સ—પારા ફલ્યુટ, શાંતા ફલ્યુટ, સરદાર ફલ્યુટ હારમોનીયમ (હાથના, પગના, હાથપમ સાથે પોર્ટેબલ).
,, હચીન્સ, ઓડીયન, જૈનાફોન, મેગફોન ઇન્ડિઅન રેકોર્ડઝ. ફીલ્મી રેકાર્ડ.

રોમેન્ટીક ઇન્ડિઆ

ગ્રાહકનો સંતોષ—એ અમારો મુદ્રાલેખ છે.

ગોશળીઆ મ્યુઝીક સલુન,
૧૩૧ કવીન સ્ટ્રીટ, ડરબન.

Goshalia's Music Saloon,

'Phone 25806. 131, Queen Street, Durban.

ફરનીચર! ફરનીચર! ફરનીચર!!!

બેડરૂમ સૂટ, ડાઈનીંગરૂમ સુટ, ચેસ્ટરીલ્ડ, ડ્રેસીંગ મેલ્સ, સાઈડ બોર્ડ, બોરીસ ડેસ્ક, સુટ કેસ, ટેબલ, મરસ્સ તથા ટેસ, આયર્નમોંગર ગ્રોપ હીટીંગ અને કીચન્સ વિગેરે. વાજબી ભાવે બનાવી આપીશું અને પસંદી લાલ ચોલવવા મુકશો નહિ

બોકસ; ટેબલ અને કીચન ડ્રેસર

જે તમારી ડેમરેજ નીચે પડેલા પાલ છે. તેનો ફ્રોટ કમેરા તૈયાર રહે છે. માપ ટેલરના બાંધના પ્રમાણ લીધ મંગાવો અને ચોપર આમલ વધારો

L. MISTRY,

45 MARKET STREET, : : : JOHANNESBURG.

'PHONE 33-4691. BOX 2626. 1031

ફ્રીટીંગસ

પાવડર

ઈયી, માકડ, માંકણ, કંસારા, માખી, વંદા

વિગેરે સઘળા જંતુઓનો

નાશ કરે છે.

ફ્રીટીંગ્સ પાવડરના ટીન મળે છે. 1111

Box 530. Tel. Add. "Orangexpo."

M. C. PILLAY

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter

Country orders executed at lowest Market prices

Agents wanted in all towns for Monthly orders

TRIAL ORDER SOLICITED.

જથ્થાબંધ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર

અમે આપકંટ્રીના ઓરડર બાલ ડેમરેજ રાખી મારો બાલ C.O.D. થી રવાનાગે કીએ.

79, PRINCE EDWARD STREET, DURBAN. 1111

'Phone 2-6235 P. O. Box 316.

Heerabhai Morar Matvadkar,

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter

and Commission Agent,

15 CROSS ST. RESIDENCE.

PACKING WAREHOUSE 44 BOND ST.

DURBAN.

હીરાભાઇ મોરાર મટવાડકર

હોલસેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર

અને કમીશન એજંટ,

વેહાંસ સારી રીતે કરી માલ સી. ઓ. ડી. થી

મોકલવામાં આવશે.

ટેલીફોન ૨-૬૨૩૫ બોકસ ૩૧૬.

૪૪ બોન્ડ સ્ટ્રીટ, ડરબન. 1152

દીક્ષા ન રી ઓ

અંગ્રેજી & ગુજરાતી

આ દીક્ષાનરી અદાલમાં મોહનીકની સુચનાથી પસંદેલા વિદ્યાપીઠના ભોડથી કરતા આધારે સુધારા વધારા સાથે બનાવવામાં છે. વિદ્યાર્થી માટે તે બહુજ ઉપયોગી અને ઉપયોગી છે. તેમાં અંદે શરિર।। ભાગો, ફરરો, મોટા કહેરાની વસ્તી, મોટી નદીઓની લંબાઇ, વસ્તી, માપ, કહેવતો, વિગેરે ઘણી વસ્તુઓનો સમાવેશ થયેલો છે.

પાકું પુંઠું પાના ૧૪૦૮ પ્રમેકની કીમત રૂા. ૫.

Manager, 'Indian Opinion, Phoenix.

Phone 33-4462. Tel. Add.: "VALAMTEL." P.O. Box 6748.

V. B. PATEL,

WHOLESALE AND RETAIL FRUIT, VEGETABLE AND PRODUCE MERCHANT

CHEAPEST BANANA STORE IN TOWN.

40 President Street, JOHANNESBURG.

Terms: NETT CASH or C.O.D

વી. બી. પટેલ,

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ, વેજીટેબલ અને પ્રોડ્યુસ મરચન્ટ

કીમતમાં સૌથી સસ્તા બનાનાનો સ્ટોર

૪૦ પ્રેસીડન્ટ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.

ટેલીફોન ૩૩-૪૪૬૨ ૪૦ પ્રેસીડન્ટ સ્ટ્રીટ,

પી. ઓ. બોકસ ૬૭૪૮ જોહાનીસબર્ગ 102

"શુદ્ધ ઘી"

કલબલમાં પહોંચે હેલ્થ ખાતામાં પાસ કરેલ એમ. જી. માર્કાવાળું ઘી ખરીદવું હોય તો ખાત્રીદાર ઠેકાણું

અમારે ત્યાંથી મોટા પ્રમાણમાં મળશે.

ભાવ માટે પુછો યા કાગળ લખો.

સાથેજ ખાદિકાના ટોપ ઓર્ડર્સ.

SAMJEE DEVSHI & SON

4, Cross Street, DURBAN.

શામજી દેવશી એન્ડ સન

૪, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, ડરબન. 1111

NAROTAM HARGOVIND

The Master Tailors.

Suits and Costumes Made in the latest Styles.

We specialise in High Class Tailoring.

Our Prices are to suit the times.

Try us with your next Order

તમારો સુટ કયાં સીવડાવશો?

નરોતમ હરગોવીંદ

તમને અપ-ટુ-ડેટ સ્ટાઇલનો કિફાયત ભાવે બનાવી આપશે.

ટ્રાયલ ઓર્ડર આપી ખાત્રી કરી જુઓ.

'Phone 21661. 176 Grey St. Durban. 1172

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	મીસ્તી ૧૯૩૯ સપ્ટેમ્બર ઓકટોબર	હીંદુ ૧૯૯૫ ભાદરવા	મુસલમાન ૧૩૫૮ રબ્બાન	પારસી ૧૩૦૯ શહેનશાહી	સુર્યોદય કા. મી.	સુર્યાસ્ત કા.મી.
સુમ	૨૯	વદી ૧	૧૫	૨૪	૫-૪૩	૫-૫૨
મંગળ	૩૦	,, ૨	૧૬	૨૫	૫-૪૨	૫-૫૨
બુધ	૧	,, ૩	૧૭	૨૬	૫-૪૧	૫-૫૩
ગુરૂ	૨	,, ૪	૧૮	૨૭	૫-૪૦	૫-૫૪
શુક્ર	૩	,, ૫	૧૯	૨૮	૫-૪૦	૫-૫૪
શનિ	૪	,, ૬	૨૦	૨૯	૫-૩૯	૫-૫૫
રવિ	૫	,, ૭	૨૧	૩૦	૫-૩૮	૫-૫૬

NATIONAL
CASH REGISTER
AND
ACCOUNTING MACHINE
SYSTEMS
FOR
MAXIMUM EFFICIENCY

THE NATIONAL CASH REGISTER CO. S.A. (PTY.) LTD.,
63 PRESIDENT STREET
JOHANNESBURG
P. O. Box 3591. Phone 33.6245

MOBILGREASE
RESISTS WEAR

CERTIFIED MOBILUBRICATION SERVICE IS OBTAINABLE AT SERVICE STATIONS DISPLAYING THIS SIGN

CERTIFIED
Mobilubrication
SERVICE

THE WONDER OF THE AGE

Are You a subscriber of 'Indian Opinion' If not, Why not?

Indians In South Africa

Helots within the Empire
and
How they are Treated.

By Henry S. L. Polak.

Price 2s.

To be had from —
THE MANAGER,
INDIAN OPINION,
Phoenix, Natal.

ડાયમન્ડકૉર્નરના અફલ કેટલોગ માટે લખો.

KATZ & LOURIE LTD.

"DIAMOND CORNER" —ELOFF & MARKET STS. JOHANNESBURG

ELGIN

આ ન્યૂરોબિલ એલ્ગીન ઘડીયાળ પંદર વર્ષોની અને તદ્દન અરોબાદાર છે. તેને શોભતો પટ્ટો સોનાથી ભરેલો છે.

અકગીન ઘોચના અફલ કેટલોગ માટે લખો

KATZ & LOURIE LTD.

"DIAMOND CORNER" ELOFF & MARKET STS., JOHANNESBURG.

Printed and published by Manilal M. Gandhi at Phoenix settlement, Natal.

SOUTH AFRICAN PUBLIC LIBRARY
10 OCT 1939

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 40—Vol.-xxxvii. Friday, October 6th, 1939. Registered at the G.P.O. as a Newspaper. PRICE FOURPENCE.

Duty

"Duty of any kind is not to be slighted. A man who does the lower work is not for that reason only, a lower man than he who does the higher work; a man should not be judged by the nature of his duties, but by the manner in which he does them. His manner of doing them and his power to do them are indeed the test of a man. A shoemaker who can turn out a strong nice pair of shoes in the shortest possible time is a better man, according to his profession and his work, than a professor who talks nonsense everyday of his life."

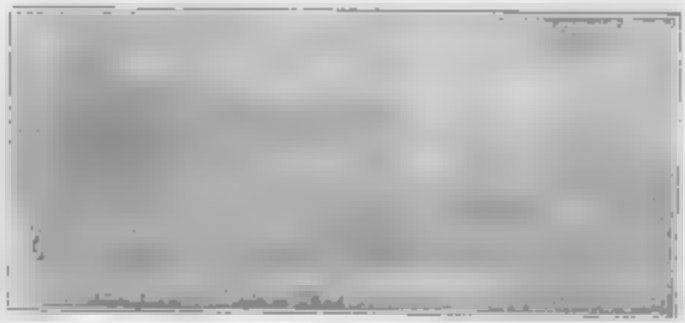
Swami Vivekanasda.

કર્મ

"કોઈ પણ જાતનું કર્મ હલકું નથી ગણાતું. જે માણસ હલકું કર્મ કરતા હોય તે તેનાથી કારણથીજ એ કરતાં ઊંચું કર્મ કરનાર મનુષ્યના કરતાં હલકો નથી કરતો. માણસની યોગ્યતા તેના કર્મપરથી કરવાની નથી, જે રીતે તે કર્મ કરે છે તે પરથી કરવાની છે. કઇ રીતે તે પોતાનું કર્મ કરે છે અને તે કરવાની તેની શક્તિ એજ તે માણસની ખરી પરિક્ષા છે. કુંભારમાં કુંભ સમયમા જોર મજબુત અને સરસ જોડ જોડાની બનાવી શકનાર મોચી પોતાના ધંધા અને કર્મ બુજબ રાત અને દિવસ ઝીણવીણાર અક્કલ વગરનો સધારો કરનાર એક પ્રોફેસરના કરતા વધારે સારો માણસ ગણાય."

સ્વામી વિવેકાનંદ

B. I. Steam Navigation Co., Ltd.

૩૬ ડીડીઆ ક્લિંડુ વીસી સાથે પા. ૬૪ ૧૧ ૧૧.
,, ,, ગુરલીઝ વીસી સાથે પા. ૬૫ ૫ ૮
,, ,, વીસા વગર પા. ૬૧ ૬૪ ૫.
ઐકન્ડ ક્લાસ સીંગલ ટિકીટ વગર પા. ૩૩ ૧૫ ૦.

હિંદુસ્તાન જનારા ઉતારૂઓને રવીવાર ઓકટોબર તા. ૮ ના રોજ સવારે ૧૦ વાગે રટીમરપર ચઢી જવા વિનંતી કરવામાં આવે છે.

રટીમરોની આવજાવની તારીખોમાં અને ટીકીટના ભાવોમાં વિનર નોટીસે ફેરફાર કરવામાં આવશે.

દરબન આવ્યા પછી તમારા બાકી વિગેરેનો હીસાબ મહાવાથી અડતાલીસ કરી આપીશું.

ટાગીના ઉપર તમારૂં નામ તથા સ્ટીમરનું નામ અને ગોઈંગ, દરબન લખવું.

શેખ હીમેદ એન્ડ સન્સ (પ્રો.) લીમીટેડ

હીંદી પેસેન્જર એજન્ટ.

Phone 2-0432. Tel add: "KARAMAT."

SHAIK HIMED & SONS, (Pty) Ltd.

390, Pine Street, Durban.

CITY SHIRT Co.,

No. 4, Kort Street, Johannesburg.

Phone 33-1453. P. O. Box 6220.

Tel. Add: "CITYSHIRT"

THE NEW INDIA ASSURANCE

——COMPANY, LIMITED.——

Life, Fire, Motor Car, Motor Lorry, Motor Bus, Plate Glass, Workmen's Compensation, Etc. Etc.

આ હીંદી વીમા કંપનીમાં જીંદગીના, આગ, મોટર કાર મોટર લોરી, મોટર બસ, પ્લેટ ગ્લાસ, કામદારોને બચતા વીગેરેનો, સામટ વિગેરે દરેક જાતના વીમાઓ ઉતારવા લાયક છે. હીંદી કંપનીને ઉત્તેજન આપવું એ દરેક હીંદીની ફરજ છે

Natal Office:

"INDIA HOUSE"

17, First Avenue,

DURBAN.

Telephone 2-5845 Cen.

P. O. Box 1610.

Tel. Add: "RUSTOMJEE"

Durban.

Policies Issued and Settlements Effected in this Country.

પોલીસી તેમજ ઘવાની પતાવટ આ દેશમાં કરી આપવામાં આવે છે.

Transvaal Office:

ROOMS NO. 12 & 13.

BARKLY ARCADE,

Diagonal Street.

JOHANNESBURG.

Telephone 33-4478.

P. O Box 3841.

Tel Add. "RUSTOMJEE"

JOHANNESBURG

JALBHOY RUSTOMJEE

Principal Representative For The Union Of South Africa.

GANDHI & Co. (Pty) Ltd.

GENERAL MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS

Try us for:-

Benares Saries, with Blouses of same design prices from 75/- to £10 with double border.

Also Cotton, Crepe-de-chine & Rayon Saries from 2/6 to 40/-.

We also stock Indian Drugs, Condiments, Draperies, Outfitting, Hardware, etc. etc.

Telephone 23676,

Tel. Add. "Gandhico" Durban.

112 Victoria Street,

DURBAN.

અમારે ત્યાં હમેશા મોટા પ્રમાણમાં નીચે જણાવેલ ચીજો સ્ટોકમાં રહે છે.

બેરજન અલાખ, પીસ્તાં, બદામ, ઓલચી, જાયફળ, તજ, લવીંગ, મુરજજાપ કેસર, તેમજ હળદર, ધાણા, જીરૂ વીગેરે આખા તેમજ બાલ ફેમરેખ નીચે પીસાવેલ મસાલો તથા તમામ જાતના ગોળા-ગુજરાતલ, કેમાદ દીલ્હી, બાંબ, બાલ હલસી, વીગેરે તથા પંજાબી સાલમ, પોળી મુરબ્બી, ગટોલા કોપરાવાટી તથા સાતસેા બાકસેા બનતું ગંધીયાણું તેમજ સોપારી-બદામી સેચરબની, કાચમા, ટોકેલાં તથા ગુલાબનું પાણી, આમળા, મોગરા, ચંબેલી, કુપેલ, કામીનીયા વીગેરે ખુશબોદાર તેલ વીગેરે, વીગેરે મોટા જથ્થામાં તેમજ છુટક મળશે.

Also:

P. O. Box 27, TONGAAT,

Telephone during Office hours No. 5.

.. after Office hours No. 008. 1141

દમ અને ફેફસાની બાસ દવા છે

ઝંડુનું

કેસરી જીવન

ફેફસાંની બધી બીમારીઓને દૂર કરે છે તથા લોહીને શુદ્ધ કરે છે. બાળા રોગથી બચવા માટે જરૂરની બાબત છે. એક વાર અજમાવી જુઓ.

બારૂદ, ફાલતુ ચિજોની ભેળસેળ અને બનાવટી ચિજોને બદલે ખરી અને

ઝંડુની સુવર્ણ મિશ્રિત

મકરધ્વજ ગુટી

જિલ્લા વિક્રેતાઓ જોઈએ.

ઝંડુ ફાર્મસ્યુટીકલ વર્કસ લી.—પો. બો. નં. ૫૫૧૩, મુંબઈ નં. ૧૪.

સા. આફ્રિકાના મેઈન એજન્ટસ: એમ. એમ. ભોજી એન્ડ સન્સ, સ્ટાન્ડ ૨૩૮, એસીયાટીક બજાર, પી. બો. બોક્સ ૧૨૦૫, પ્રીટોરીયા.
એજન્સીસબંધમાં બધાનું કેરાફું બસત પ્રકાશે. ૨૪ કેરેટ ૬૬૫૬.

આયુર્વેદિક દવાઓનું ચુસ્તીપત્ર આવેલ મંગાવો. 1117

MOHANLAL VALJEE,

(INDIAN PAWNBROKER.)

112, Victoria Street, Durban.

Low Rates of Interest on Jewellery.

High prices paid for Old Gold. A large stock of New Jewelleries at reasonable prices to suit your pockets. 1241

P. P. BHAGAT,

Fruit Merchant.

દરેક જાતનું ફ્રટ અને વેજીટેબલ સારૂ રેલીંગ કરી C. O. D. થી મોકલવામાં આવશે. લખોઃ—

P. O. Box 842. 139 Brook St. Durban.

પુષ્ટિકારક પાકો બનાવવા જોઇ

અને

દરેક જાતની દેશી દવાઓ જોઇતી હોય તો અમારી મુલાકાતે આવો

શરીરને પુષ્ટ બનાવવાના સાચા પાકો બનાવવા માટે અમારે ત્યાં લાંબે અને ઊંડાનો અનુભવ છે. વેચાણ દરેક જાતની દેશી દવાઓ અને દેશી મોસાળી ઔષધો લાંબે અને ઊંડાનો માલ સ્ટોકમાં રાખીએ છીએ.

દેશી મુલાકાતના ઊંડાનો નંબર ૧ ની કી. ૧૯-૧ સામાન્ય ઉપયોગ, દેશી ઊંડાનાના ચોળીમાં નંબર ૨ ની કી. ૬-૧ સામાન્ય ઉપયોગ.

શરીરના કોઇ પણ ભાગમાંથી પાણી કાઢવાનો

નવાબી પાવડર

દરરોજ બે પણ મહીનામાં પાણી સાફ થાય છે.

દરજન મોટ કી. ૧૨ પોસ્ટેજ સાથે, અરધો દરજન મેનારને કી. ૧-૧ પોસ્ટેજ સાથે! ૩ નંબ મેનારને કી. ૨-૬ પોસ્ટેજ સાથે. ૧ અથવા બે નંબ મેનારને ૩ પેની પોસ્ટેજ મોકલવી.

ઓર્ડર સાથે રોકડા પૈસા મોકલવા.

Fancy Gold Cups and Saucers at 1/9 a dozen.
12 dozen in a case. Cash with order.

I. G. H. BASSA

153 Grey Street, • • Durban. 12th

WE STILL BUY

OLD GOLD, SILVER & SOVERBIGNS.
We Stock CYMA, ELGIN, WALTHAM, BUREN, and MADIX Watches.
Large stock of Indian and European jewellerie always on hand
Importers of MOHINI FLUTE harmoniums

LAKHANI & CO.,

(Jewellers)
111 Grey Street, Durban. 'Phone 21258. 12th

HEADACHES QUICKLY RELIEVED BY TAKING

TYSONO BRAND (PAIN-I-CURE) HEADACHE POWDERS
FROM YOUR CHEMIST at 9d., 1/6, 2/6 and 4/6; or POST FREE FROM
ERNEST TYSON, CHEMIST, TOLLGATE, DURBAN 14th

'Phone 24350. Tel. Add. "Narifes."

A. M. PADAYACHEE

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter,
country orders executed at lowest Market prices.
special attention given to all up-country orders.
TRIAL ORDER SOLICITED.
91 LEOPOLD ST., AND 34 CROSS ST..
P. O. BOX 195. DURBAN. 11th

M. H. DESAI,

એમ. એચ. દેશાઇ,

કોલસેલ ફ્રૂટ વેપારી,

અમે દરેક જાતના ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ્સ બુનીયનના ઓર્ડર પણ બાબમાં C. O. D. થી અમારે પોસ્ટેજ કી મોકલીએ છીએ.

P. O. Box 254. 31, Short St. Durban. 11th

ANNUAL READING

On family, profession, love, health, income, expenses, unexpected fortunes and misfortunes, journey's lucky days, colour, number, luck in lottery, race, etc., and other important events by monthly details for 1 year 5s., weekly 17s. Correct answers for 5 questions about futurity 2s. No C. O. D. (your Country Currency, B. P. Os. accepted). State birth details of sex, age, profession and writing time.

'Swadesa Mitran' reading daily, Madras says:—It is necessary to introduce Mr. Acharier who got the name Gandhi Astrologer by predicting the release of Mahatmaji and whose fame has been to spread throughout the world for his correct prediction concerning the American President Mr. Roosevelt's success in his recent elections.

V. K. SATAGOPACHARIAR,
HANUMAN JOTHISHA ASHRAMAM,
TIRUTTANI, (S. INDIA).

THE EPIC FAST
(By Pyarelal)

An account of Mahatma Gandhi's Fast in September 1932, and events leading up to the Yeravda Pact with all relevant documents.

320 Pages. Price: 2s. 6d.

Obtainable From The Manager:
INDIAN OPINION, Phoenix, Natal.

IF YOU WANT THE BEST AND SOUTH AFRICA'S STRONGEST AND MOST RELIABLE WATCH INSIST ON A WORLD FAMOUS

UNION SPECIAL

16 JEWEL, NON-MAGNETIC, SHOCK PROOF, UNBREAKABLE, PERFECT TIMEKEEPERS, 100 NEWEST LADIES' & GENTS' MODELS.

REDUCED PRICES FROM 25/- UPWARDS.
GOODS SENT C.O.D. THROUGH POST OR ACCOUNT OPENED WITH APPROVED MARKS.

દુકાનદારોને હોલસેલ માલમાં સારૂં ડીસ્કાઉન્ટ આપવામાં આવશે.

૧૫૦૦ ફીસા, દાગીના, ઘડીયાળો વિગેરેના ખારસેનોલું અમારૂં સુંદર કેટલોગ મંગાવવાથી મફત મોકલવામાં આવશે

THE AMERICAN SWISS WATCH CO. LTD.

"THE DIAMOND HOUSE"
WHOLESALE & RETAIL JEWELLERS,
25. PARLIAMENT STREET,
CAPE TOWN. 15th

Cable & Tel. Add. "ADVANCING." 'Phones: 24003, Res. 24838.

CHOONILALL BROS.

THE NOTED INDIAN "SARRI HOUSE" IN SOUTH AFRICA.

141, GREY STREET, DURBAN.

ARRIVING BY EVERY MAIL FROM INDIA AND JAPAN

BENARES SARRIES WITH BORDERS AND PLAIN CENTRES.
BUTTIDAR BENARES SARRIES IN SEVERAL SHADES
Prices from 60/-, 85/-, 105/- & up to £20.
THE LATEST FROM BENARES CITY.
EMBROIDERED SARRIES 25/-, 35/- & up.
PRINTED VARIOUS LINES of SARRIES from 12/6, 17/- & upwards
EMBROIDERD CREPE-DE-CHENE from 3/6 yd. 42 in. & 45 in. width.
LATEST DESIGN SARRIE CLOTH in width,
from 1/6 yd. 1/9, 2/- & up.
GEORGETTE SARRIES LATEST ARRIVALS
prices from 25/-, 30/-, 45/ & up.
LATEST BLOUSES TO MATCH SARRIES
prices from 12/6, 17/6 & upwards.
ZARI WORK SILK SARRIES IN ALL SHADES
from 55/-, 95/-, 125/- & upwards.

Branches: 58, WICKS STREET AND 60, WICKS STREET, VERULAM.
GARAGE AND SERVICE STATION
7, MAIN STREET AND 58, WICKS STREET, VERULAM.
'Phone 34, Verulam.

Please note Our Johannesburg Agent. P. RATANJEE, 60, Bree Street, Newtown.

ચુનીલાલ બ્રધર્સ

દક્ષિણ આફ્રિકાનું જાણીતું સાડીઓનું ઘર

૧૪૧, ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

બ્રાંચો
૫૩ અને ૬૦ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

અમારી સાડીઓ મારેના બેજવર્ડ મેદાનીસબર્ગ ખાતે
પી. રતનજી,
૬૦, બ્રી સ્ટ્રીટ, ન્યુટાઉન.

ગરાજ અને સર્વીસ સ્ટેશન
૭ મેઈન સ્ટ્રીટ અને ૫૩ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

દરેક સ્ટીમરમાં જાપાન તથા હિંદથી આવે છે
બનારસની ઈનારવાળી અને સાદા, તેમજ ભાતભાતની બુટીદાર
સાડીઓ શી. ૬૦, શી. ૮૫, શી. ૧૦૫ થી સહુને પડ. ૨૦ સુધીની
બનારસથી ક્રમબરાજ આવેલી છે.
ક્રમળ ભાતની સાડીઓ શી. ૨૫ અને શી. ૩૫ થી ઉપર.
ભાતભાતની ભાતવાળી સાડીઓ
શી. ૧૨–૬ અને શી. ૧૭–૬ થી ઉપર.
ક્રેપાલું ક્રેપ-ડી-શીનનું શી. ૩–૬ નું ચાર ૪૨ ઈંચ અને ૪૫ ઈંચ પનો.
સાડીનું વેરેસ્ટ ડીઝાઈનનું ૬૫ઈ. ૬૮ ઈંચ પનો ચારની, શી. ૧–૬,
શી. ૧–૮, શી. ૨–૦ અને તેથી ઉપર
ગરાજાર આવેલી ઓવરબ્રેટ સાડીઓ શી ૨૫, શી. ૩૦,
શી. ૪૫ અને તેથી ઉપર.

સાડીને મેચ બનારસ બ્લાઉજ શી. ૧૨–૬, શી. ૧૭–૬ અને
તેથી ઉપર.
દરેક રંગની જરી ભાતની રેશમી સાડીઓ શી. ૫૫, શી. ૭૫,
શી. ૧૨૫ અને તેથી ઉપર.
હારગોનીયમ, તબલા માગોફોન, રેકોર્ડો અને બીજાં વાજાંઓ
ઓછામાં ઓછા ભાવે.
દરેક જાતનું મોંઘીવટું, મોસરી પહાળેલા વોલસેલ ભાવે
ગોગલ્સ રેડીમેડ અને રેડીમેડ ગાર્મન્ટ્સ
ભાવ: પા. ૧૫, પા. ૨૫, પા. ૪૫, પા. ૪૫ અને તેથી ઉપર.
ફોટાઓના ફ્રેમ-ઇને સાધક ભારતના તાજ મઢાવો
ભાવ. શી. ૧૨–૬, શી. ૧૭–૬, શી. ૨૭–૬, શી. ૪૫, ૨૨૨

TRY THE LATEST
SUNCRUSH FLAVOUR
COLA SUNCRUSH
To get the true flavour, this must be well iced.
OTHER SPECIALITIES
POPULAR POP
"The King of Ginger Beers."
CLUB SEAL SODA
"Improves your Spirits."
"GIANTS"
The Quart Bottle for 4d.
In all Popular flavours.

'Phone 2-4345

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

DALYS LIMITED.

72, CANADA ROAD, DURBAN.

Sole producers of all Suncrush drinks.

1411

Bhanjee Lavji's Renowned
PURE GHEE
Porbander Ghee with the mark "B. L." and Veraval Ghee with the mark "V.B."
ભાણજી લવજીનું પ્રખ્યાત
પોરબંદરનું B.L. મારકાનું તથા વેરાવળનું V.B. મારકાનું
શુદ્ધ ઘી
અમારે ત્યાંથી ફીકાયત ભાવે મળશે.
South African Sole Agents
T. P. DEVSHI & SON
General Merchants
119 Victoria Street,
DURBAN.
'PHONE 22591
25043 RES.
BOX 881.

ભાણજી લવજીનું
પોરબંદરનું શુદ્ધ ઘી
અમારૂં ભાણજી લવજી ફોટો રજીસ્ટરડ માર્કું (B.L. PHOTO) નંબર ૧ પોરબંદરમાં સરકારી લેબોરેટરીમાં પાસ કરાવેલું સર્ટીફીકેટ સાથે સાઉથ આફ્રિકામાં મોકલવામાં આવે છે.
તેમજ અમારૂં ગીરનાર જંગલમાં વેરાવળનું ઘી રજીસ્ટરડ માર્કું (V. B. PHOTO) રજીસ્ટરડ માર્કું નં. ૨. બંને ઘી સાઉથ આફ્રિકામાં પબ્લીક હેલ્થ ખાતાએ (PURE GHEE) ચોખા ઘી તરીકે પાસ કરેલું છે.
અમારા બંને ઘીની સોલ એજન્સી મુનીપલ એરિયા સાઉથ આફ્રિકાની પેઢી ટી. પી. દેવશી એન્ડ સનને આપેલ છે. ભાવ મારે પુછોઃ
સાઉથ આફ્રિકાના સોલ એજન્ટઃ
T. P. DEVSHI & SON,
119 Victoria Street,
P. O. Box 881.
DURBAN.
Tel. Add. "NATVAR" Durban.
Telephone: 22591, 25043.
ભાણજી લવજી ધીવાલા
પોરબંદર, કાઠીયાવાડ.
Tel. Add. "BHANJI" Porbandar.

10 OCT 1939

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 40—Vol. XXXVII. Friday, October 6th, 1939.

NOTES AND NEWS

Gandhiji Appeals To Britain

A REUTER'S message from Simla dated Friday, September 29, states:—Mahatma Gandhi in a statement justifying the stand of the Congress Party in regard to the war, appealed to British statesmen to ensure that India's status as an independent country would be as much assured as that of Great Britain at the end of the war. Gandhiji, it is understood, urged the Working Committee of the Congress to decide to tender unconditionally the necessary assistance to Britain, and that should the British Government fail in their duty towards India, the latter should fight it out in a non-violent spirit when the war was over. The Committee, however, felt that the country had not sufficiently imbibed the spirit of non-violence and that the British Government's past dealings with the people of India at home as well as abroad were not such as to win for them the confidence of India.

India Still Negotiating

Negotiations in regard to India's participation in the European War are still proceeding between the Viceroy and the leaders of India. During the week Lord Linlithgow had lengthy interviews with Mahatma Gandhi and other leaders of the Congress War sub-committee.

In Praise Of Prohibition

The following interesting letter addressed to Mahatma Gandhi appears in *Harijan* September 9:—

My dear Mahatma Gandhi:

May I express to you the most sincere congratulations of the officers of the World League Against Alcoholism upon the great achievements toward prohibition in India, in which you have played so significantly prominent a part. The World League Against Alcoholism is anxious to render all assistance possible to you and the friends of prohibition in India during this crucial time which you will face for the next few years, when the opponents of prohibition will do everything they can to discredit the policy in the hope of turning the tide toward some repeal provision. We shall be glad to send certain periodical and other literature dealing with the various phases of the question growing out of the American experiment, and we desire as well to be of any assistance possible in furnishing other information to leaders who would be interested and could make helpful use of such material. Will you kindly advise us as to how we may co-operate with you in the most constructive and helpful way? I am having sent to you a number of pieces of literature, and I am having sent from my office in Washington other samples of posters and tracts. We are also having your name placed on the mailing list to receive the American Issue, and also the Voice of the Board of Temperance of the Methodist Church. With gratitude and thanksgiving for the remarkable service to the cause of righteousness which you have rendered through the years, and are still continuing to render, and with the hope that your life and energy may be spared for many years to come, I am, Cordially yours,

Ernest H. Cherrington,
General Secretary.

Westerville, U.S.A.

Transvaal Nationalist Party Congress

The Transvaal Nationalist Party Congress met in Pretoria on Tuesday September 26. Mr. J. G. Strydom set out some of the principles that would constitute the reunion of Afrikanerdom as a result of the split caused in the United Party. These were, for example, the Nationalist Party's attitude towards republicanism, the Jewish problem and the segregation of non-Europeans. Included among the resolutions passed by the Congress were on the Asiatic question calling for stringent measures for the segregation of Asiatics and the limitation of Asiatic trading licences.

Boksburg Asiatic Bazaar

The Boksburg Town Council on Wednesday September 27, agreed that steps be taken for the declaration of the Asiatic Bazaar No. 3 as a slum, in terms of the Slums Act, and that the disestablishment of the Boksburg North location should be carried out immediately and that the occupants should be given notice to vacate their premises. In support of the recommendation dealing with the Asiatic Bazaar No. 3 the medical officer of health, Dr. Brink, in a report which was submitted to the Council, points out that the premises in this area are all constructed of wood and iron and very dilapidated. Many seem to have been built originally for the purpose of stables or outhouses. Many of the roofs leaked and the ventilation was bad in most of the buildings. The sanitation generally in the area was most unsatisfactory and the streets had not been properly levelled off or even demarcated. In many buildings there was overcrowding. He recommended that the area be declared a slum, that the owners be finally notified to demolish the premises within three months of the completion of the municipal housing scheme for Asiatics, and that the Council obtain the funds for that immediately. He also recommended that owners be given permission to lease land and erect buildings on their own account on land where the Council proposed to erect houses under this scheme. In support of the recommendation that the Boksburg North location be disestablished, the Public Health and Native Affairs Committee reported that houses being erected under the sub economic housing scheme to provide accommodation for the [illegible] Boksburg North were already [illegible] vacant for occupation. When these [illegible] had been transferred to the new [illegible] there would still be a surplus of 12[illegible] and 222 rooms.

Our Supplements

Two supplements are issued with the present issue. One is the draft constitution of the Natal Indian Association with which it is proposed to amalgamate the two political bodies the Natal Indian Congress and the Colonial

Born and Settlers' Indian Association. The draft constitution is to be submitted for adoption at the meeting to be held on Sunday, October 8, at the Indian Sports Ground. The other supplement is a circular referring to the formation of a Society of Servants in South Africa. The circular speaks for itself. The reader is asked to read it and understand it and to act according to the dictates of his conscience. The objects laid down by the Society are laudable and if such a Society could be brought into being as a living institution it would no doubt be a blessing to humanity.

Indian Opinion

FRIDAY, OCTOBER 6TH, 1939

Next Sunday's Meeting

THE joint meeting of the members of the Natal Indian Congress and the Colonial Born and Settlers Indian Association, as amalgamated under the name of Natal Indian Association, to be held on the Indian Sports Ground at Currie's Fountain, on Sunday next, October 8, will be an important event in the history of Indians in Natal. The long-drawn battle between the Congress leaders and the leaders of the Colonial Born and Settlers Indian Association, it is hoped, will end and Indians in Natal will once again work under one political organisation and speak with one voice. We had made suggestions on several occasions that the time had come when we should bury the hatchet and stand united to fight our common enemy which was threatening our very existence in this country. Our words, however, had fallen on deaf ears.

Sir Radhakrishnan's visit to South Africa, short though it was, did not only provide an intellectual treat to the Indians and the Europeans of South Africa but it was a blessing in disguise because it was his appeal for unity that touched the hearts of some of the leaders of both the organisations, and continuous efforts have been made in that direction ever since, and the stage has now reached when unity is about to be achieved. Last Monday was perhaps the first occasion since the cleavage took place when the leaders of the Congress and the Colonial Born and Settlers Indian Association had met on the same platform to celebrate the birthday of Mahatma Gandhi. It was, of course, a non-political occasion, but there was a time when it was almost impossible to bring the two sections together even on purely social occasions. Let us hope that that augurs well for the future.

We sincerely hope that the few of our brethren who may still be dissatisfied with the present turn of events and may not be desirous to see unity in our ranks will look at the question not from the narrow selfish point of view but from the broad point of view of the common interests of the whole Indian community and also from the point of view of the part we have to play as a section of the people of South Africa in the present state of national emergency caused by the War in Europe. We have always claimed to be a law-abiding people but we can be of little value to the State if we are divided and fighting among ourselves. Even to be loyal citizens of South Africa it was essential that we stood united. By being united on this occasion, therefore, we will not only be serving our own cause but we will be serving also the State.

There is yet another aspect which is worth considering. We have only just celebrated Mahatma Gandhi's seventy-first birthday. In doing so the speakers at last Monday's meeting referred to the teachings which Gandhiji had imparted to the world not merely by words but by his practical life and said, very rightly, that it was not sufficient that we sang his praises but that it would please his soul only if we tried but a little to follow in his footsteps. In this connection it should be remembered that Indians in South Africa were perhaps more than anyone else indebted to Mahatma Gandhi, for had he not spent twenty of his most valuable years of life in their service? Even to-day in spite of his multitudinous other engagements his anxious thoughts are with us and he has repeatedly tried to impress upon us the necessity of standing united on this country as Indians first and Indians last. It is from this point of view too that we should make every possible effort to achieve unity in our ranks.

We have had to say some hard things in these columns to those of our brethren who have been trying to put impediments in the way of those who are working for unity. We have done so in all sincerity and with the best interests of the whole community at heart. We appeal to our brethren once again in the name of everything that stands for righteousness to forget self and lend their whole moral and material support in achieving unity in our ranks and in maintaining it. It will be the duty of every Indian to offer his or her contribution to the success of next Sunday's meeting on which will very largely depend the future well-being of the Indian community of South Africa.

THE PARAMOUNT POWER IN INDIA

PEN-PICTURE BY AN AMERICAN JOURNALIST

MR. FREDERICK T. BIRCHALL of the *New York Times*, who visited India in March last to study the political situation, has given a pen-picture of Gandhiji in *The Times* which is reproduced below :—

India, exclusive of Burma, holds approximately 380,000,000 souls—perhaps more. For all of these, Hindu and Moslem, Sikh, Parsee and European alike, one name commands the utmost respect. That name is Gandhi, the Mahatma (holy man) of Hinduism. Here, is a name to conjure with.

Theoretically and superficially, the British Viceroy, Lord Linlithgow, rules India in the name of the King-Emperor. Sentries stand at his palace gates; and escort of lancers accompanies his carriage when he drives in state; at his official functions court dress is obligatory as at Buckingham Palace itself, for his also is a court with its doings, its visitors and its journeyings chronicled daily in the newspapers in a court circular under the royal coat of arms.

But the real paramount power, should he ever care to exercise it, is held by an old man in a white cotton dhoti and woollen blanket who sits on a palm-leaf mat on the porch of a mansion or a cottage, wherever he happens to be, surrounded by a little group of disciples, musing upon life in general and India's problems in particular and judging both according to his own simple but shrewd philosophy.

Mahatma Gandhi is now 71 years old. His life is as simple as his dress. His daily fare is dried fruit, a little rice and goat's milk. His day begins with prayer and ends with it. Once a week he has a "silence day" in which he speaks to nobody, no matter how urgent the demand. He meditates, communing with the Higher Authority.

He advises, but never commands. His gospel is non-violence and his sole weapon is penance inflicted upon himself. Confronted with a grave public worry or a grave problem of disobedience among his followers, he imposes upon himself a fast until it is adjusted. It is announced, if need be, as a "fast unto death," but he is never permitted to die. The Viceroy hurries from wherever he may be, and the worry is adjusted: or the rebels surrender. No one in India dare face the consequences of letting Gandhiji die. He is the greatest power in this vast country; because for him India's teeming masses are ready to make any sacrifice. At his word millions are prepared to give up goods, liberty, even life itself. No one else has that power, or the vital appeal that creates it.

I was in Delhi waiting for Gandhiji to find an opportunity to give me a long-promised interview. As I travelled about he had always been somewhere else, but finally I had reached his temporary abiding place. While waiting I took occasion to attend a meeting of the Chamber of Princes to see the Maharajahs, where, under the presidency of His Excellency the Viceroy, they kept their own fast-fading State while considering the problem of their own passing. With me was a fellow journalist, veteran of the pen in many countries, who knows his India well. I had marvelled at the chamber's ceremonial, its adherence to tradition, its seeming permanence despite the impending doom written upon its walls in letters of flame for any seeing eye to behold. Then we talked of Gandhiji.

"Believe me," said my hard-boiled companion, "if that old man should come into this chamber at this moment, there is scarcely one of these high-born magnificoes who wouldn't hasten to kiss his feet, opposed as he is to everything they stand for."

That is Gandhiji's power in India. To the western world that knows him only through his pictures and from newspaper dispatches telling of his fasts, his pilgrimages, his strange life in his little self-constituted monastery at Wardha, he may seem variously a shrewd politician, a freak, or a charlatan, according to the mental inclination of the appraiser. Here he is a national force—perhaps the greatest.

His Great Appeal

A few days later I had my interview with the Mahatma. When I talked with him I began to realise his great appeal. This was a personality. To see him it had been necessary to get up at 5 o'clock in the morning and to drive breakfastless a few miles to where he was staying. To one who finds it difficult to overcome the late rising habits of forty years of daily journalism this in itself was a disagreeable experience. I was not at all happy about it. But from the moment of my encounter with India's sage prophet all that was forgotten.

If anybody ever had good reason for suing his photographers for libel, surely that person is Gandhiji. Not that the photographers are malicious or that their cameras lie. The libel is inherent in the shortcomings of the photographic art. The camera records physical characteristics. In the Mahatma's case it emphasises the shaven head, the large outstanding ears, the thin brown face and wide toothless mouth. It shows the frail figure in the shapeless white dhoti and thick grey shawl. And it misses the real Gandhiji completely.

One looks into the Mahatma's eyes, which have in them the steadiness and also the shyness of the recluse, and instinct tells one: This is a good man. One notes his gentle smile, and instinct says: This is also a kind man, with charity to all and malice to none. The soft voice, the considered, careful speech accentuate these impressions. They breathe sincerity and truthfulness. The camera cannot record that.

It is inevitable that one begins a conversation with Gandhiji by liking him. It is equally inevitable that as the conversation proceeds any fairminded person cannot be otherwise than impressed with his mental honesty, his utter selflessness. He even thinks aloud, so that one follows the processes of his mind.

Gandhiji would not answer the main questions I had framed, questions which went to the heart of the Indian problem. Gently but firmly he declined to say what attitude he would advise his followers to take toward British participation in a European war, should war be forced upon democracy. Or whether he would be willing to accept Indian independence within the framework of the British Commonwealth of Nations or insist that it should be outside that framework and complete. Both were difficult to answer at this time, he said gently; anyway, as to the second question he had not made up his mind.

Message For The World

I did not persist, but tried something else. And that again was a question which political sense told him was unwise to answer, so he parried again. And finally I found something which touched the seer and leader in this strange product of oriental mysticism and new world conditions and which did bring a response. I asked if he hadn't some message for the world, some thought that would carry beyond India and help the cause of peace. That tempted him. He was silent, and then he began to think aloud.

He did have such a thought and he could put it into a message; but should he? In his view the idea he had was truth and wisdom embodied, but the hard materialistic outside world wouldn't think so. That world would probably laugh at his thought and at him. Was it worth-while to become "again a laughing-stock," as he had been before? Was it? Well, laughter, after all, was wholesome. Why not? He would try it.

Reaching the decision, he instantly dictated the message. It was simply that he wished Mr Chamberlain, in conferring with other democratic powers, would begin by proposing that all should resort to simultaneous disarmament. He was as certain as I am sitting here" that this would move Hitler to disarmament.

The Other Side

Here was the other side of Gandhiji, the holy man who believes in inherent human good-will and brotherliness triumphing over the shrewd politician who has seen such beliefs so often negatived and trampled upon. As he mused aloud before delivering the message one could see his alert mind covering the certain consequences it would evoke—the cynical laughter, the burlesque, the cartoons and the jokes. But laughter was wholesome. And it was right to say it. Therefore send it out.

"Wouldn't that be a miracle?" I asked him. But he could see only the possible benefits. Laughter was wholesome and he didn't mind being laughed at; so—

"Perhaps," said the Mahatma, "but it would save the world from the butchery that seems to be impending."

As it would, if miracles do happen, and the particular miracle could come true. But my mind went back to Germany's marching millions, to the newly achieved stupendous might of the Reich, to the hardships that have been undergone in achieving it and the confidence existing there that by dint of that might there can be wrought world domination out of which Nazism and Germany can wrest all their hearts' desires.

And then, coming back to the present, there was before me this simple and sincere old man who has never known such adversaries, but has waged by little wars against kinder and more [illegible] its over whom such [illegible] disobedience and [illegible] have always [illegible]

And already the frail body, still weak from the long fast, had tired and the alert mind had remembered the many things it had to take up that day apart from settling Europe's problems.

"Isn't that enough for one morning?" said Gandhiji.

Indian Reaction

Gandhiji's suggested peace solution will probably have been forgotten in the rush of events by the time this article is printed. But to complete the picture let me record the effect of its publication in India.

It was necessary to have the dispatch containing the Mahatma's message typewritten before committing the cable-ese to the mercies of the Indian telegraphers, so I carried it to friends of an Indian news agency organisation and there borrowed a typewriter and operated.

As I was leaving, my friend, the English manager, called to me. Couldn't he have the privilege of sending it out with proper credit after *The Times* had used it? There was no good reason why not. So I consented to leave a copy with him for the after a proper period, and in a two days' journey across India forgot all about the matter.

But on the third day there stood in the doorway of my hotel in Calcutta a vendor of evening newspapers displaying [illegible] contents bill.

"Mr. Gandhi's solution of European tangle" screamed the page-wide headline, and under it the Mahatma's picture hastily extracted from stock. It was typical of Indian journalism that the editor hadn't liked the harshness of the noun in Gandhiji's characterization of "the butchery that seems to be impending" and had changed it to "trouble" thereby blunting the point of the Mahatma's argument and that in filling out the cable-ese some of my own observations had been incorrectly attributed to him. But otherwise his message was all there.

And it was a sensation. People rushed to buy the paper and formed groups all over the tea-room discussing the Mahatma with pride and joy. And the Indian conclusion was unanimous: No war. Gandhiji had spoken. He had found the way out. The next morning's Indian newspapers indicated the same conclusion.

For the vast subcontinent that is India is parochial despite its age and knows nothing of distant Europe and its more violent and terrifying problems. That perhaps is why the greater section of the Hindu population believes with [illegible] that alone and defenseless, save for Gandhiji's weapons of civil disobedience and self-immolation, it [illegible] face [illegible] covetous world in [illegible] fear and unity. [illegible] The lesson of Austria, Czechoslovakia and Memel is lost on that India.

And Gandhiji, Hindu saint and dreamer, [illegible] people and sage. Basically, he may be perhaps more shrewd and he is more facile in adapting himself to new contingencies. But he is an old man.

WHICH PATH?

DEMOCRACY, FASCISM AND COMMUNISM

By
Mr. K. SANTANAM, M.L.A.
In "The Hindustan Times"

INTEREST in foreign politics, especially European politics, has been created all over the country during the last few years. Even remote villages have heard of China, Abyssinia, Czechoslovakia and Spain. Pandit Jawaharlal Nehru and the Congress Socialists have been mainly responsible for this valuable public education. To the extent this has broadened the outlook of our workers, it has been undoubtedly good. At the same time it has had two effects which are not so desirable. There has been a tendency to believe and to propagate the belief that independence depends on international events more than on the organised efforts of the Indian people. Though it might not have been intended, the perpetual talk of the coming of the second world war and the opportunities which it would offer to India for her own emancipation has had a paralysing and fatalistic effect. That is not, however, the theme of this article. I want to deal with the second effect.

A Scientific Spirit

The interpretation of the events in Europe during the last ten years has been so prejudiced and unscientific as to incapacitate many of our workers for objective thinking. The main purpose of study of international affairs should be to bring to bear on our national affairs a scientific spirit which can be cultivated only by reflection on past history or events happening in other countries which do not directly involve our own participation. This purpose has been defeated largely by the determination to force events to fall in with preconceived theories and the belief that they have an immediate and direct effect on our own national fortunes. In this article, I wish to give what, in my opinion, is a fuller and a more complete interpretation of European events than what has been usually offered. I shall leave out China, as I believe that, in spite of many similarities with Nazi aggression, the Japanese campaign has several distinctive features. I do not want to be misunderstood as suggesting that it is, on that account, less revolting. But my

object in this article is not to distribute praise or blame, but only to understand

Post-war Developments

The two post-war developments in Europe in their order of importance are (1) the Russian Revolution, (2) the Nazi and Fascist Revolutions in Germany and Italy, (3) the military appeasement of the Fascist powers, (4) the weakness of Britain and France, and (5) the perilous plight of democracy in general. The Russian [illegible] the doctrine of class-war. The Fascist revolutions were its defeats. It is easy to anyone to hold the view that the former was progressive and the latter reactionary. But it has to be recognised that both were achieved and have been maintained by the use of overwhelming and often indiscriminate use of force. Nor can it be denied that there has been and there is likely to be no civil liberties in either system, for both depend for their existence on the universal and unanimous acceptance of a creed. There can be no proper understanding of the immediate course of events or their ultimate outcome without a true comprehension of the two creeds.

Hysteria And Counter

The communistic creed is religious and universal. Its goal is the complete elimination of the possessive instinct and the transformation of every individual human being into a rational and self-seeking individual. But in one important and vital respect, it differs from every other religion. It believes that [illegible] exclusive instinct and the institutions [illegible] closely based upon that instinct have to be forcibly uprooted before any real progress can be made. It is inevitable that such a doctrine [illegible] should receive support from the disinherited, arouse implacable hostility from the possessing classes and evoke the feelings of doubt and dismay in the minds of all those in between. When the Russian Revolution took place the war was still on and the post-war exhaustion produced [illegible] it [illegible] was produced counter-[illegible] Fascism] by no meaning or [illegible] except on the violent re-[illegible] on the growth of com-[illegible] on the minds [illegible] utopia, [illegible] upon the primitive feelings of group self-preservation. It fought the idea of class-war with the antithesis of the nation. It fought the tendency to social disintegration with brutal militarism.

Reason At A [illegible]

In this medley of primeval passions, rationalism naturally at a discount [illegible] [illegible] [illegible]

Things In General

Mahatma Gandhi's Birthday Celebrations

A PUBLIC meeting, under the joint auspices of the Natal Indian Congress and the Kathiawad Arya Mandal, was held at the Parsee Rustomjee Hall, on Monday October 2, to celebrate the seventy-first birthday of Mahatma Gandhi. The hall was full to capacity. A large number of women also was present. Mr. Sorabjee Rustomjee as president of the Congress and Mr. P. G. Desai as president of the Kathiawad Arya Mandal presided. Speeches, eulogising the great work done and the noble sacrifices made by Mahatma Gandhi for humanity, were made by Messrs. Sorabjee Rustomjee, P. G. Desai, A. Christopher, B. M. Patel, O. H. A. Jhaveri, Rev. W. H. Satchell, S. R. Naidoo, M. S. Naik, P. R. Pather, P. S. Aiyar, A. S. Kajee, P. R. Singh, V. Lawrence, T. M. Naicker, Satya Dev, A. R. Sheikh and Ashwin Chandree. Musical performance was provided by the children of Mr. N. N. Desai's private vernacular school and the well-known blind singer Mr. Spider. The meeting, which lasted for two hours, commencing at 5.30 p.m., after being served with refreshments, dispersed with three hearty cheers for Mahatma Gandhi.

The Verulam Hindu Temple

The 71st birthday celebration of Mahatma Gandhi was held at the Shree Gopallall Hindu Temple Hall, Verulam, on October 2. Mr. Chunnilall Raghavjee presided. Among the speakers were Messrs. S. R. Maharaj, S. M. Singh, N. Raghavjee, L. Rajcoomar and R. Fowler. It was decided to send a cable to Mahatmaji congratulating him and wishing him long life on behalf of the Shree Gopallall Hindu Temple officials and members.

Congratulations From All Over The World

The English and Indian Press and people all over the world, including Lord Halifax and Professor Einstein, have paid warm tributes to Gandhiji on the occasion of his 71st birthday on October 2.

Control Over Profits

The National Supplies Control Board has issued a statement for general information dealing with traders' profits on goods. The statement reads: "With regard to Section 5 (2) of the National Emergency Regulations, the National Board: (a) Will not consider a profit in respect of sale of any goods after the 31st day of the month of August, 1920, as unjust, if it can be established to the satisfaction of the board by any trader that such profit is based on the average cost of such goods on hand and the replacement cost of the same quantity of similar goods, provided, however, that such profit does not exceed the profit in proportion to the cost which was ordinarily included in the market price of like goods which prevailed at the place during the said month. (b) Will permit traders to cost goods bought under bills of exchange at the estimated rate of exchange likely to prevail at the date of such bills, provided it is satisfied that the estimate is reasonable."

BHULABHAI DESAI

HIS SPEECHES

Published in book form. Of particular interest to students of Politics, Law, Economics and Commerce.

The book contains the great leader's lectures on these and other subjects of national interest.

Price: 8s.

Please write to:

"INDIAN OPINION"

Phoenix, Natal.

Kenya Asiatics To Register

A Reuter's message from Nairobi states: The Kenya Government has called for returns of all British Indians and Arabs between the ages of 18 and 45.

———:o:———

Obituary

Death Of Mr. Moonshi Goolam Rasool

IT is with profound regret that we have to record the very sad news of the death of Mr. Moonshi Goolam Rasool, which took place on Wednesday September 27, as a result of a motor accident, about thirty miles from Pietersburg. Mr. Rasool, accompanied by his family, was on his way to Bokaburg. The car in which they were travelling swerved to make room for another car and on taking back to the road, the right rear wheel burst causing the car to skid and somersaulted three times. Mr. Rasool was flung out through the door and was killed almost instantly. His wife Jamida Rasool and his son Mahomed Goolam Rasool were seriously injured. There were eight persons in the car. Mr. Goolam Rasool was a South African born Indian and settled down in Pietersburg, Transvaal, since the beginning of 1908. He was an accountant and a general agent and held an influential position in the Indian community of Pietersburg and had won the affection and respect of all. He was indeed the life and soul of Pietersburg. He was a public-spirited man and any person going to Pietersburg for any public work always looked to Mr. Rasool for help which he at all times gave willingly at much personal sacrifice, and success was certain whenever he handled any matter. Mr. Rasool's death is a personal loss to us as he had rendered very useful services to our representatives whenever they had occasion to visit Pietersburg in connection with the work of INDIAN OPINION. Only two months ago Mr. Rasool lost one of his sons who had passed his Matric at the Eastri College and was about to leave for Europe for further studies. In the sad death of Mr. Moonshi Goolam Rasool, Pietersburg Indians have lost one of their ablest and most enthusiastic public worker. Our profound sympathy goes out to the sorrowing widow Mrs. Jamida Rasool, eldest son Mahomed Rasool and all members of the family.

———:o:———

VISHWAROOP TEMPLE AND DHARAMSALA

The annual general meeting of the Vishwaroop Temple and Dharamsala (Tongaat) will be held at the Gokhale Memorial Hall, on Sunday, October 15, at 2 p.m.

Agenda:—Minutes, secretary's report, treasurer's report, constitution, election of officials, general.

Note: Only registered members shall be entitled to participate in the meeting. The membership fee is 2/6 and enrolment forms are obtainable from the office of the secretary, Main Road, Tongaat.

S. D. MAHARAJ, Chairman,
V. P. DESAI, Hon. Secretary,
KANDIAH, Treasurer.

The Sporting World

Sam China Tournament

NATAL, by its win on Saturday in the deciding match against Transvaal, has retained the Sam China Cup. Both these centres were equal in the log with three wins, and according to reports from Capetown, Natal played an extremely good game to emerge winners by three goals to one. The tournament is played biennially, and from the year 1924 Natal has sustained only one defeat.

Indian Soccer Tournament

A Johannesburg critic writes —"The standard of soccer in the Cape Province has been closely followed by soccer enthusiasts in the Transvaal. The recent results in the South African Sam China Cup competition at Capetown indicate some very weak points in that neither of the centres of the Cape Province has made any progress since the past tournaments. Such poor display particularly by the Cape centres opens for a fair criticism by the public that the South African Indian Football Association has not done justice to its spectators. It has not made an effort to improve the standard of the game to make it more impressive on an important event such as the South African Indian soccer tournament which, after all, is staged only once every two years. Except for the Natal Province and possibly Transvaal there is very little attraction. It would be in the interests of the South African Soccer Board and its affiliated centres that such tours as these in future are arranged to take place in centres like Natal or Transvaal where the population of the Indian community is greater and much more important. This suggestion may well be appreciated and accepted by the Board's officials both from an organising and financial standpoint.

Durban Indian Camera Club

The third annual general meeting of the Durban Indian Camera Club was held at 72, Cathedral Road, Durban recently. The president's report explained the aims and objects of the camera club organised in South Africa among non-Europeans. Both the secretary and treasurer emphasised the fact that [illegible] was most encouragement from the very inception of the club. Special thanks are due to members and friends of the Durban Camera Club for the financial support and constant guidance. The following new officials were elected for the ensuing year: Patrons: Messrs. Andrew Cuddle of the Durban Camera Club, and Romesh Dutt of the Bombay Pictorialists Society; President, Mr. R. Harry Jithoo. Secretary: Mr. C. M. Naidoo, Treasurer: Mr. M. Omarjee.

Seaman Chetty Joins The Army

Latest news from England is that Seaman Chetty, who recently journeyed there and was unable to return to South Africa in view of the International situation, has joined the Army while his wife has also linked up with a woman's military unit. In view of this the bantam-weight South African title is unlikely to be defended by Chetty within the year although on Saturday P. M. Pillay and Young Veeran will meet in a 10 round contest to decide who is the legitimate contender for the title. Both are in splendid fettle, and should they produce the boxing and fighting form displayed during their last meeting, a grand fight is promised. Supporting this contest are two good preliminary bouts and included in the programme are two wrestling contests, one between a pair of heavy-weights, Pookree Pillay and Abdool Khan. For some considerable time this pair have been bandying for the chance of a match in public and [illegible] should satisfy the desire of each. Bagher Mahmej will oppose V. Hero Barry in a wrestling contest scheduled to go six rounds. With a fine mixed programme of boxing and wrestling an exciting evening is assured.

NOTICE

Amalgamation Of The Natal Indian Congress
AND THE
Colonial Born And Settlers Indian Association
UNDER THE NAME OF
Natal Indian Association.

A joint meeting of the members of the above organisations together with the newly enrolled members will be held on the Indian Recreation Grounds, Currie's Fountain, Durban, on Sunday, October 8, 1939, at 10.30 a.m.

BUSINESS:

(1) Adoption of Constitution of the Natal Indian Association as approved by both the organisations.
(2) Election of Officials.

N.B.—Any Indian who is not a member of either of the above organisations may become a member of the amalgamated body, the Natal Indian Association, by enrolling as a member of such organisation subject to payment of a subscription of 1/- with such enrolment, with Mr. A. Christopher, Baker Street, Durban, or with Mr. V. S. C. Pather, Foundry Lane, Durban.

SORABJEE RUSTOMJEE,
President

ANSUR CHOWDREE,
A. K. SHAIKH,
Jt. hon. Secretaries

KOOPUSAMY MUDALY,
P. G. NAICKER,
Jt. hon. Treasurers

Natal Indian Congress

A. CHRISTOPHER,
President

[illegible]
Jt. hon. Secretaries

P. G. NAICKER,
M. JOSHI,
Jt. hon. Treasurers

C. B. & S. I. Association.

Doings In India

Pandit Nehru On War

PANDIT JAWAHARLAL NEHRU, in a newspaper interview at Rangoon, stated that he had repeatedly said that India was not out for bargaining or for taking advantage of the difficult position of Britain in order to snatch some political concessions. In the struggle between democracy and freedom versus Fascism and aggression India cannot suffer the victory of Fascism and aggression and all her resources of men and material must be thrown on the side of those fighting for freedom and democracy. India is definitely against imperialism, declared Pandit Nehru, whether it is democratic imperialism of the British or the Fascist imperialism of Germany. Let her remember that the old order is gone for good; it cannot be revived. This war is going to change the face of the world and in that India must play her full part by throwing herself and all her resources in the struggle on the side of democracy and freedom and be a factor in the new world. "We must not," declared Pandit Nehru, "look at this struggle from a narrow national viewpoint, but must subject it to our mental examination from a wider and broader outlook of international implications and from the viewpoint of evolution of the new world order and with that the freedom of India which can neither be ignored nor delayed any longer." Pandit Nehru concluded his interview by appealing to all public workers in India to drop all petty jealousies and rise to the occasion as one man, for not only India's freedom but for the principles of freedom and liberty of the whole international world.

Tagore's Message To Poland

Dr. Rabindranath Tagore sent the following message to the Polish people in their hour of national distress:—"Conscience of the world has been profoundly shocked by the arrogant aggression on the weaker nation like Poland by the Ruler of Germany. He has oppressed the Jews and destroyed the independence of a small nation like Czechoslovakia which demand moral condemnation of the whole world. Through Mahatma Gandhi the voice of India's world condemnation has already been raised. It may not reach the present rulers of Germany but it is being carried on the wings throwing high explosives and on the shells thrown out of the mouths of mighty cannons. Purified by the blood-bath which the world is at present undergoing, humanity will emerge stronger and healthier in spirit and instinct so that there should be liberty and freedom for all nations on earth."

Poland Thanks Mahatma Gandhi

Replying to the cablegram recently sent by Mahatma Gandhi to Poland stating, "Our hearts are with the Polish people who are to-day waging a heroic struggle and sacrificing their all in the cause of honour and justice. What nation would not look upon them with sympathy and admiration?" the Polish President has sent a cablegram to Mahatma Gandhi thanking him for his sympathy and expressing the hope that India will throw her full weight on the side of the nation defending not only her honour and independence but also the freedom of the world against a wicked and wanton aggressor.

Dr. Tagore On Bengal

While laying the foundation stone of the proposed new Congress House in Calcutta, Dr. Rabindranath Tagore said, "India's first home for the cultivation of national freedom was in this province. In those critical days again, when our leaders were banished behind the jail bars, it was our youth in Bengal who led unhesitatingly flinging themselves in the face of dire calamity. No other part of India can claim a parallel to this. Not that we are judging such events in the light of results or by a standard of permanent beneficence—but we must give full value to the intolerable suffering and to the dauntless sacrifice for the sake of freedom. Hundreds of youthful lives in Bengal have burnt themselves out during long terms of imprisonment. Bengal's lights are dim, we know, for this reason; yet we know that the soil in which they were born will give birth again to heroic sons who will not waste their manhood in destructive work, but harness it to national reconstruction. To-day in this great hall of India we shall lay the foundation of Bengal's prowess, but our strength will not lie in arrogant nationalism, suspicion of friend and foe. We shall seek freedom in many-sided co-operation, valour and beauty, resolute work and creative imagination, devotion to truth as well as self dedication in public service. May these unite in benediction to our land."

Dr. Kitchlew On Communal Unity

In the course of his speech at Lahore recently Dr. S. D. Kitchlew, President of the Punjab Provincial Congress Committee, said, "The duty of every true Hindu and a true Muslim at the present moment is to free India. Unless India becomes a free country there can be no true Hindu or a true Muslim and all talk of this culture or that culture is meaningless. I want to see the tri-colour flying from Ras Kumari to the Himalayas. When that happens we would have achieved our independence. Hindus, Muslims and Sikhs have suffered innumerable sufferings under the tri-colour and I want you to rally round it and be ready for the coming struggle which is to be India's last struggle for independence."

M. Nur-ud-Din's Appeal To Muslims

"The only honourable course of action for the Mussalmans of India at the present hour is to join the struggle for independence under the Congress flag. If they miss this opportunity under the influence of wrong leadership they will be playing into the hands of the enemies of India's freedom," said Maulana Nur-ud-Din Bihari, a prominent Ulema, in the course of a speech which he delivered at Hughanpura at a meeting held under the auspices of the Hughanpura Congress Committee. Maulana Sahib referred to the growing poverty among the people of India—a country which was rich with all that the human beings require. Instead of plenty, poverty was now growing daily and in their land not thousands but lakhs were starving and hundreds dying for want of food. The peasant worked day in and day out and yet could not get enough to feed those dependent upon him. The labourer in spite of his best efforts could hardly get enough to eat. All this, he said, was due to the exploitation of India by Imperialist interests. That exploitation was affecting not only the Hindus or the Mussalmans alone but everybody alike. Hunger and want were writ on the faces of the Mussalmans as well as on the faces of other people. The only way to end this exploitation and to get food for the hungry and clothes for the naked was to establish Swaraj in India. Swaraj would be established not only by mere talks, by holding out empty threats or by making speeches but by our own readiness to suffer for the cause. Those of the Muslim leaders who were preaching the gospel of hatred to their co-religionists and asking them to remain away from other countrymen were doing no service either to their religion or to their community.

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

મહાત્મા ગાંધીજીના હસ્તે
અને ૧૯૦૪માં સ્થપાયું

પુસ્તક ૩૭ મું. ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૬ ઓક્ટોબર ૧૯૩૯ અંક ૪૦.

એક હિંદી મુસ્લીમના રાજકીય બાબતના વિચારો

લેખક: અબ્દુલ મતલુબ અહમદ
('ઓરિયન્ટ રીવ્યુ' માના લેખનો અનુવાદ)

(ગતાંકથી ચાલુ)

હાલે સંખ્યાબંધ સામાજીક અને આર્થીક મુશ્કીલતા સહી રહી છે. તેઓ પોતે પણ સામાજીક આર્થીક પરીવર્તન કે જેને પરીણામે મજબુત હીંદુ પ્રજા રાજકીય મુશ્કી મેળવી શકે તેવા પરીવર્તનમાં મુસલમાન અથવા બીજી કોઈ પણ કોમને સાથ આપવા તૈયાર હતી. પણ મુસ્લીમ લીગના કેટલી મુદ્દા સાથે તેમનો મતભેદ હોવાને લીધે તેમણે આપણા રાષ્ટ્રીય સામા સામાજીક અને આર્થીક પરીવર્તનના માર્ગમા પોતે દુર ઉભા છે.

આ જવાબથી આ બેઉ સામાજીક પક્ષો ખુબજ લાલચોળ થઇ ગયા અને મુસ્લીમ લીગ તથા પોતપોતાની કોમને જુદા જુદા શબ્દોમાં ગાળો દેવા લાગ્યા. કારણકે આપણે છે તે સામે બેકવર્ડક્લાસીસને બહારજ છે. બીજા કહે છે કે મુસલમાનોએ સંગઠીત થઇ તેમણે કારમું દુઃખ ઉભું કર્યું અને બહારના છે અને હીંદુઓ જેઓ પેઢીયાપેઢી છે અને બહારના સામાજીક ભાગોમાં તેઓ આજ સુધીમાં પોતાની કંગાળ હાલી દેખાતી રહ્યા છે, અને જમાને બદલીને પાછા ઊભા થયા છે પણ નથી જમાને તેની કે પાછા તેનો, તે કોમને સંગઠનની જરૂર છે. તેમજ બીજી બાજુએ, એ વાતનો પણ કોણ ના પાડી શકશે કે હીંદુ કોમના સત્તાધીશ કરોડ બ્રાહ્મણો જે તખ્તાસ્થાપા ઉપર જેટલા પ્રબળ છે એટલા જુદા જુદા રાજ્યોમાં વહેંચાઇ ગયા છે, જેમનો સત્તાધીશ દેશ પરદેશ માં અને અભણતામાં સબડે છે, જેમનો અઢીસો દેશ અસલથી સામાજીક બહુમતીના ભોગ બન્યા છે, અને બારપુરુષ તરીકે ઉંચ તરીકેની કે તેથી પણ બરાબર પોતાને સ્થાપન કરી રહ્યા છે; તેને પણ સંગઠનની જરૂરી જરૂર છે. પણ બી બીજા અને ડાક્ટર મુંજે વ સમજીને એમ કહે છે કે સામાજીક, આર્થીક અને રાજકીય ક્રાંતિયુગદેવના અવસ્થાન બળની સામે આ ઉંદાપેલા કરોડોને એક પ્લેટફોર્મ ઉપર

(અનુસંધાન માટે જુઓ પાના ૪૨૬)

"ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન"
શુક્રવાર, તા. ૬ ઓક્ટોબર ૧૯૩૯.

આવતા રવીવારની મીટીંગ

નાતાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસની એકઠી કરેલી નાતાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસ અને કોલોનીયલ બોર્ન એન્ડ રેટલસ ઇન્ડિઅન એસોસીએશનના મેમ્બરોની આવતા રવીવાર તા. ૮ મીએ ડરબન ફાઉન્ટનની ઇન્ડિઅન રેપોર્ટસ ગ્રાઉન્ડ પર મળનારી સભા નાતાલના હિંદીઓની તવારીખમાં એક અગત્યનો પ્રસંગ ગણાઇ જશે. આશા રાખવામાં આવે છે કે કોંગ્રેસ અને કોલોનીયલ બોર્ન એન્ડ રેટલસ ઇન્ડિઅન એસોસીએશનના નેતાઓ વચ્ચેના લાંબા સમયથી ચાલી રહેલાં કલહનો એ પ્રસંગે અંત આવી જશે અને નાતાલના હીંદીઓ ફરી એક વાર ઓલ્ડ રાજદ્વારી સંસ્થાના છત્ર નીચે કામ કરતા થાને એવી આપણે બોલતા થઇ જઇએ. આપણા વેરઝેરને ઢફનાવી દેવાની અને આ દેશમાં આપણી હસ્તિને સ્થેયમાં નાખી રહેલા આપણા સમાન શત્રુની સામે એકત્ર થઇ લડવાની જરૂર વિષે અગે અનેક વખત સુચના કરી ગયા છીએ પરંતુ અમારી એ સુચના બહેરા કાનોપર પડેલી છે.

ડરબન સાધારૂપ્પની મુલાકાત બહુજ કુદરી હોવા છતાં નેતાઓ આ દેશના હીંદી ઓને તેમજ યુરોપીયનોને ઉચ્ચ જ્ઞાન નો લાભ આપ્યો હતો બોલવું જ નહિ પરંતુ બીજી રીતે પણ તે આશિર્વાદરૂપ થઇ પડેલી છે, કેમકે ડરબન સાધારૂપ્પને બોલવાને માટે કરેલી સુચના બન્ને સંસ્થાઓના કેટલાક નેતાઓના હૃદયમાં ઉતારી હતી અને ત્યાર બાદ એ દિશાઓ સતત પ્રયત્નો ચાલુ રહ્યા છે અને હવે એ સિદ્ધ થવાની આણી કપર આવી ગયા છે. નેતાઓમાં વિક્ષેપ પડી ગયા બાદ કોંગ્રેસ તેમજ કોલોનીયલ બોર્ન એન્ડ રેટલસ ઇન્ડિઅન એસોસીએશનના નેતાઓ એકજ મંચપર આવે એવા બોલાવો પહેલ વહેલો પ્રસંગ ગયા બોમવારે મળેલી ગાંધીજીની જયન્તિની સભામાં બન્યો હતો. એ પ્રસંગ એવો કે બીજા-રાજદ્વારી હતો, પરંતુ એક રામય એવો હતો કે જ્યારે કેવળ સામાજીક પ્રસંગોએ પણ બન્ને વર્ગોને એકત્ર કરવા લગભગ અશક્ય હતા. આપણે આશા રાખીએ કે આ ભવિષ્યને માટે એક શુભસૂચક ચિન્હ છે.

આજની સ્થિતિમાં હજુ પણ જે મોટાક બાબતોને અસંતોષ રહી ગયો છે અને કોમમાં ઐક્ય સ્થાપવું લેવા નથી ઇચ્છતા તેવો પણ અમે આશા રાખીએ કે આ સવાલને કેવળ સ્વાર્થદ્રષ્ટિથી નહિ લેતાં સમસ્ત હીંદી કોમના સમાન હિતની તેમજ દક્ષિણ આફ્રિકાની વસતીના એક ભાગ તરીકે યુરોપમાં આવી રહેલાં યુદ્ધની આ દેશમાં ઉપસ્થિતિ થએલી પરિસ્થિતિમાં આપણે જે ફરજો આપણા પર છે એ દ્રષ્ટિએ તિરાશે. આપણે કાયદાને માન આપી ચાલનારા લોકો હોવાનો દાવો કરતા આવેલા છીએ. પરંતુ તે આપણામાં કુસંપ હશે અને અરસપરસ વૈરના રહીશું તો રાજાને પણ આપણે કશા ઉપયોગના નહિ થઇ શકીએ. દક્ષિણ આફ્રિકાના વફાદાર નાગરીકો બનવાને પણ આપ ણામાં ઐક્ય હોવું આવશ્યક છે. સૌથી આ પ્રસંગે ઐક્ય થઇ જવામાં આપણું પોતાનુંજ હિત સમાયેલું છે એટલુંજ નહિ પણ રાજ્યને પણ આપણે ઘણા ઉપયોગના થઇ શકીશું.

બીજી પણ એક દ્રષ્ટિ વિચારવા જેવી છે. આપણે રાષ્ટ્રપિતા મહાત્મા ગાંધીજી ની જયન્તિ ઉજવી રહ્યા. ગયા રોમવારની સભામાં જે પ્રસંગે આપણે ઉચ્ચારણો ગાંધીજીએ માત્ર રાજકીયજ નહિ પરંતુ પોતાના વ્યવહારૂ જીવનથી જગતને રીણવેલા ગહન પાઠનું સુચન કરી ગયા હતા અને વાજબીપણે જણાવી ગયા હતા, કે આપણે ગાંધીજીના માત્ર ગુણગાનજ કરીએ એ બસ નથી પરંતુ તેમના પગલે ચાલવાનો યત્કિંચિત પ્રયત્ન કરીશું ત્યારે જ તેમના આત્માને ખરો આનંદ થશે. આ બાબતમાં આપણે યાદ રાખવું જોઇએ કે ગાંધીજીના બીજા કોઇના કરતાં વિશેષ અહીં દક્ષિણ આફ્રિકાના હીંદીઓજ છે, કેમકે ગાંધીજીએ પોતાના જીવનના ચાલુક્ય વીસ વર્ષ તેમની સેવામાં ગાળેલા છે. આજે પણ તેઓ પોતાની અનેક ચિન્તાઓમાં દક્ષિણ આફ્રિકાના હીંદીઓની ચિંતા કરી રહ્યા છે અને આપણે સારો આ દેશમાં કોઈ પણ જાતના ગ્રાતિ બતી કે પ્રાંતિક ભેદો પાડયા સિવાય હીંદીઓ તરીકે એકત્ર થઈ રહેવાની આ આવશ્યકતા વિષે વખતો વખત આપણને આદેશ આપતા આવેલા છે. એટલે એ દ્રષ્ટિએ પણ આપણે એકત્ર થવાનો નિશ્ચય કરવાની જરૂર છે.

આપણા ડેપ્યુટાઇ બાબુઓ જેઓ એકતાના કાર્યમાં વિઘ્ન નાખવાનો પ્રયત્ન કરી રહ્યા છે તેઓની આ દલીલોમાં અમારે સખ્ત ટીકા કરવી પડેલી છે. એ ટીકાઓ અમે પૂર્ણ સદ્ભાવથી અને સમસ્ત કોમના સમાન હિતની દ્રિષ્ટિથી કાજ કરેલી છે. એ ભાઇબંધોને અમે ફરી એકવાર નમ્રતાને નાતે વિનંતિ કરીએ છીએ કે તેઓએ સ્વાર્થને ખાતરી જઇ પોતાનો નજીવો તેમજ આર્થિક મોભો જાળવી રાખવા આપણી કોમમાં એકતા સ્થાપવામાં અને તેને નિભાવી રાખવામાં આગી દેવો જોઇએ આપના સ્વીકારની સગવડ દક્ષિણ આફ્રિકાના હીંદીઓના ભવિષ્યનો મોટો આધાર રહેલો છે અને તેની : ના વધારેમાં વધારે કાળા આપવાની દરેક હીંદી નર અને નારીની ફરજ રહેલી છે

નોંધ

અમારા આજના અંકના સમાચાર

આ અંકની માંગે : સમાચાર આપવામાં આવ્યા છે કે ઓલ નાતાલ ઇન્ડિઅન એસોસીએશન : ની સભામાં આ બાબતનો : રાજદ્વારી સંસ્થા : : ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસ અને કોલોનીયલ : : : સ્ટેટસમેન ઇન્ડિઅન એસોસીએશન ને બોલી દાખલ કરવામાં આવ્યું છે તેના સભ્યોની બાબત : : ફેબ્રુઆરી ના. ૨ પીના ઇન્ડિઅન રેપોર્ટસ ગ્રાઉન્ડમાં બોલાવવામાં આવેલી મીટીંગમાં પાસ કરવા ધારવામાં આવનાર બીજો ઠરાવ "ઓલ નેતાલ ઝોન સર્વન્ટસ એન્ડ લોયલ આફ્રિકા" (સિક્રેટ આફ્રિકામાં નમકની સરકાર) નામક એક નવી સંસ્થા સ્થાપવામાં આવી છે તેને લગતો છે. એ સંસ્થાનો હેતુ આપણા સમાજ સેવકો દ્વિતીય કરવાનો છે. ઇસ્લામ હિંદુસ્તાની યુરોપીયનોએ એ સંસ્થા : : કરેલી છે અને તેના હિંદીઓને : : :

ટ્રાંસવાલની નેશનલીસ્ટ પાર્ટી કૉંગ્રેસ

ટ્રાંસવાલની નેશનલીસ્ટ પાર્ટીના આગેવાન મી. ઈ. જી. સ્ટ્રાઇડોમે ગયા અઠવાડિયે જોહાનિસબર્ગ પ્રીટોરીયામાં નેશનલીસ્ટ પાર્ટી કૉંગ્રેસ ખુલ્લી મુકી હતી. ત્રણસો પ્રતીનીધીઓએ તેમાં હાજરી આપી હતી. અને રેવ. સી. કમ્બ્રુ. બ્રૅમ, કમ્યુટાઇટ જેઓ ટ્રાંસવાલની નેશનલીસ્ટ શાખાના નેતાઓ છે, તેઓએ પ્રમુખપદ લીધું હતું તેઓએ જણાવ્યું હતું કે હવે આપણે નેશનલીસ્ટ રીપબ્લિકન રીપબ્લીકન સ્ટેટના રસ્તા ઉપર આવી પહોંચ્યા હોઈએ કે જેમાં આપણા માથા ઉપર મુનીયન જેક નહિ પણ ફરકાવવાનો વારો છે. અને બીજા ગોરાઓને ગોરી પ્રજાની અલગ સેગ્રીગેટ કરેલા દેશ. મી. સ્ટાઇડમે જણાવ્યું હતું કે આફ્રિકાનેરોનું ઐકય મહુ નજીકમાં થનાર છે કારણ કે પક્ષો મુદ્દાઓ ઉપર તેઓ એકમત છે જેમાંના મુખ્ય રીપબ્લીકેનીઝમ, બધુ સોકેનો સવાલ અને બીનગોરાઓનું સેગ્રીગેશન છે.

તા. ૨૮ મીએ પ્રીટોરીયામાં મળેલી નેશનલીસ્ટ કૉંગ્રેસ આગળ રેવ. સી. કમ્બ્રુ. બ્રૅમ, કમ્યુટાઇટ ને રેવ સી કમ્બ્રુ. બ્રૅમ, કમ્યુટાઇટના નામથી ઓળખતા બ્રૅમ કાગળ, કે જેમાં તેને નાઝીપક્ષના અનુકરણમાં બતાવ્યા હતા, તેના ઉપરથી સવાલ ઉપસ્થિત થતાં તેણે જવાબ કર્યું હતું કે અમારો પક્ષ નાઝી પક્ષની તરફેણ કરતો નથી. વધુમાં તેમણે જણાવ્યું કે ડૉ. મલાન સેપરેશનવાદનો આગેવાન છે અને પાર્ટી આફ્રિકાનેર બોડેની આલીબાબાનેજ પરીપુર્ણ [illegible] મળી છે. આવા કારણો બતાવ્યા તો આપણા–પક્ષને સાકેષ આફ્રિકામાં રીપબ્લિકન નેશનલ રીપબ્લીક સ્થાપવાના પ્રશ્નને વધારે ફરજોજન મળે છે આ કારણ જેવી ફુટાણી તો જાની સામે ઉભાડે પેકસ્ટોરીયા ચાલવેલા સુકની અને પાદ આવે છે આ દરમ્યાન સભામાંથી એક અવાજ નીકળ્યો હતો કે તે કારણ ગણનાપાત્ર વાહુદી છે. એક સભ્યે જણાવ્યું હતું કે હું તો ટેટમા આંગ્રેજને ધિક્કારે છું તેટલાજ જરૂરતોને ધીક્કારું છું. ત્યાર પછી કૉંગ્રેસે એવો ઠરાવ પાસ કર્યો હતો કે જાંગ્રેજ પ્રાધાઓને બાજર આપવી કે તે બ્રહ્મોરને ચેતવણી આપે કે આફ્રિકાનેર જોડો આવા અપમાન હવે વધારે સહન કરશે નહિ. એ જોઇન દરમીયાન પ્રધાર થએલા 'બીન ઠરાવોમાં એશીયાટીકોના સેગ્રીગેશન નો સવાલ અને એશીયાટીકોના વેપારી પરવાનાની સંખ્યા ઉપર અંકુશ મુકવાના ઠરાવ થયા હતા. બીજા ઠરાવોમાં નેશનલીસ્ટ પક્ષની કોમ્યુનીસ્ટો પ્રીવ્હની જબ્બર માહુદી પરિવ્હન સિદ્ધાંતો, ગીની સર્વિસીસમાં આપીસની આવશ્યકતા તેમની જરૂર, ઔદ્યોગિક રીકોનસીલીએશન અને પ્રોફેસર મૈરેજીસના આંગેના હતા. તેરીંગને તા' સબ્બત હાથે કામ લેવાનો પણ ઠરાવ કરવામાં આવ્યો હતો.

બોક્સબર્ગ નોર્થમાં થએલાં ખુનનો કેસ

બોક્સબર્ગના મેજીસ્ટ્રેટની કોર્ટમાં બોક્સબર્ગ નોર્થમાં તા. ૧૭મી ઓગસ્ટે કાસમ પટેલ અને એક મોરીશ નેગ્રો બોયના ખુનની બાબતમાં ૭ તહોમતદારોની પ્રાથમીક તપાસ તા. ૨૮ મીના સપ્તાહ [illegible] મી. હસપ પટેલ, મુસા બાવલ, કેવી સુકજ, સીમોની સેન્ડરીકસ, કાસમ આદમ અને બીજાઓ ચીફ્ટ તહોમતદારોમાં હતા. સરકાર પક્ષ્યા મી. [illegible] હાજર થયા હતા બચાવ પક્ષે મી. પી. સી. બોરેન્ટજ અને મી. બાલ આર. હનારીને રોકયા હતા. ગઇ ઉભી બપોરે કેસ ચાલતાં [illegible] મીચમ્બર ... ફ્રેડરીક ... બોલાવ્યા પણ ઓળખ આપ છે તેણે જુબાની આપી. જણાવ્યું હતું કે જે સાંજે કાસમ પટાકરના ખુન થયા હતું તે પહેલાં ૧૫ કાસમ પટાકરને મારવા હતા. સોક્સ નીસબર્ગ જવાને બાદ હું રસ્તા ઉપર ઉભા હતો ત્યારે ૬ તહોમતદારો ... [illegible] જોયા હતા. તે ટોળાએ મને તેમાની બારમાં બેસવાની ફરજ પાડી હતી ત્યાર બાદ ફ્રેડી ફ્રેનસીસ કાસમ પટાકરને ટોકસબર્ગ રસ્તા ઉપર લોહાવવાની ફરજ પાડી હતી. આજના નવી જુબાનીમાં તેણે જણાવ્યું કે બાર પછી અમેરીકા બાર બોકસબર્ગ રસ્તાને ગઇ અને કાસમ પટેલે મને અને ડેવીડ સુકજને બાનની ફરજ આપવા કહ્યું. અને તે કાસમ પટાકર જણાવ્યા તો તાબડતોબ તેને ફેબાવ દેવા. ત્યાર પછી બાનારી કર એક બીજી બારની પાછળ ગાડી અને કાસમ આદમ તેના આગળ ફેરો જઇ તેને ફોજદારી કુસ્સા પટેલ, મુસા બાવલ, સીમોન ફ્રેન્ડરીકસ, કાસમ આદમ અને કુદા નામના બીજા માણસ તે બાર તરફ દોડયા. હું ન બારમાં હતો તે જરાક આવ્યા પછીને અંદર ... ... પાછું કરીને જોયું તો તે બીજા બાર ઉપર બારણીયાં કુસ્સા કરતા હતા અને કુસ્સા પટેલ બેઠ હાથમાં એક એક રીવોલ્વર લાવ્યા જોતા બહાર કરતો હતો. એ બાબુઓ પાછા આવ્યા અને કુસ્સા મોટી ઉકસી આવ્યો અને તેણે કહ્યું કે મને મોળી વાની છે. કુસ્સાએ કહ્યું કે તું ગરીબડાર છે કે તું તે કારમા નહોતો અને જો મેં કંઇ પણ વાત બહાર પાડી તો હવે તારો વારો આવશે ત્યારે પછી અમે ગેરકાનીસબર્ગ તરફ પાછા ફર્યા અને સ્ટારોલ્સબર્ગ એક સ્થળે નાસ્તા પાણીને અર્થ ગયા. કુસ્સાએ પાછો રીવોલ્વરો સ્થળેથી આપી. અને ત્યારીએ પક્ષમ નીચે નાંખી દીધી ત્યારે કુસ્સાએ ડોકટરને બોલાવવા કહ્યું મુસા બાવલે કુસ્સાને પૂછ્યું કે ફ્રેડરીકને આજની રાત અહિ રાખીએ કે કેમ? કુસ્સાએ કહ્યું ... [illegible] પડી તો પછી એનો વારો કાસમ પટાકરને ... [illegible] કાસમ પટાકરના ફોજની સાથે પણ ફુસ્સાની ઠોકાણી ... [illegible] ગો. બોરેન્ટજની દલીલ

[illegible] ફ્રેડરીકે જણાવ્યું કે ... [illegible] કે કાસમ પટાકર, કરમાકસ મોંગા અને બે નેટીવ ચોક્ક બાબ સાથે બારમા હતો તેણે કહ્યું [illegible] ઓ હતો ત્યા તેના ઉપર ગોળી ચાર ફ્રોડ્યાં જ્યારે બીજા બાજુથી બીજા પણ ગોળ બારમા ગોળી ચાર કરતો હતા. [illegible] તે કોણ હતો તે હું જોઇ શકયો નથી. બાબા મણાને બાંધ્યો ... ચાર કરવામા આવ્યા હતા. મે મકસપ પટેલ, મુસા બાવલ, સીમોની અને ફેડરીકસને બીજા ચાર તરફ જતા જોયા હતા અને ચાર પછી ન ચાર બાની [illegible] કાસમ બારમાંથી બહારો બહાર ઝટકતો પડયો હતો. ગોળીબાર્ન્ય બોલાવવાને મેં રેલીફોન કર્યો હતો અને [illegible] પોલીસ ચાર્જ બારણે મરેલો પાયો હતો. અને ચોક્ક [illegible] બોય પાયમા પડ્યા હતો હું જાણું ... ... સુધી અમારી બારમાં કોઇની પાસે રીવોલ્વર ... હતી નહિ મુસા બાવલ, સીમોની ફેડરીક્સ અને કેવીડ સુકજ સામે ચાર બીજાચારી છે મુખ્યમ લંબાતે કહ્યું કે બોકસબર્ગ ૧૭ મી તારીખે બારી પાસે રીવોલ્વર નકારી અને મેં કુસ્સા પટેલ ઉપર ગોળી ચલાવી નથી. કરમાકસ જવેરે જુબાની આપતાં જણાવ્યું કે બોકસબર્ગ ૧૭ મીએ રાતના દોઢ વાગ્યા સા રોકાલના મારા પત્ર-ના કરવાને કોલ્યા. મેં કરવાને ઉઘાડતાં જોયું તો બારા દોરત કુસ્સાને બે માણસો દેખા આવી રહ્યા હતા. કુસ્સા પાછળ ગયો હતો અને મેં ડોકટરને બોલાવ્યો. કુસ્સાએ મને રીવોલ્વરો આપી નહોતી અને મારી પાસે કંઇ રીવોલ્વર હતી નહિ. બીજા બે બાબુસોએ કુસ્સા મારફીકો નહોતી મુકી. ત્યાર બાદ કેસનો કરાર બીજા બારોબાર ઉપર મુલતવા રહ્યો હતો

(પહેલા પાનાથી આગળ)

સંબંધીત કરવામાં આવી હતી એમ નથી, સીમોન ... તેઓએ એમ માની લીધેલું હોય કે તેમની પોતાની કોમના બચાવ કુસ્સાની જુબાનદાર બીજા સમાજ છે, અને ... [illegible] કોમના હકો સ્થાપવાના દોષ તો તે બીજા કોમના એક પક્ષને સામે લડવાની જરૂર છે. આ તો આપણે આગળ બતાવી ... [illegible] ચૂંટ રેખાની ઢબ છે કે કેમે નથી કોમની પારખ અને નથી તેના પ્રધાનની અજર.

હવે બીજા મુદ્દાથી આ પીપળાને વિચાર કરીએ. આ કોણ બાબ બરાક આપણે ઘણુ નુકસાન કરી રહે છે! પરદેશી આફ્રિકાનોએ તો જરાએ નુકસાન કરતી નથી કે નથી પરદેશી અખબાર પાપને સ્વદેશ પણ કુસ્સાકારી આજ દેશના રાજકીય આગેવાનોને પણ તે બીલકુલ નુકસાન કરતા નથી. જગતાનાથી કર થયેલી ઓર તેના વર્ગ તરીકેની બીલાડીઓ ઉપરની તલાનો એક વાળ પણ તે વાંકો કરી શકતો નથી એવી કુસ્સાકારી એ બધાને તે બીજી આપણા આફ્રિકનરી રીત બગાડવા કરે છે, આપણા સમાજકાર વર્ગોને રાજકીય સાધન ઉપર એકતા પ્રવાસના માર્ગમા અવરોધ કરે છે અને આમ બધાને આપણે સમાજોના એકતા થતા રોકે છે. (અપુર્ણ)

યુદ્ધના ખબરો

તા. ૨૬ સપ્ટેમ્બર.

રશીયા જરમની વચ્ચે કોલકરાર

મંત્રીનાં ઋત્તાવાર ખબરો મુજબ રશીયા અને જરમની વચ્ચેના કોલ કરારો સહી થઇ ગયા છે. એમાં પોલાંડના ભાગાનો સવાલ સુકસે નહીં કરી દેવામાં આવ્યો છે. અને બીજા દેશરી ધરાવનારા રાજ્યો સાથે એકઠા મળીને યુદ્ધ યુરોપમાં સુલેહ સ્થાપવાનો પ્રયત્ન કરવાની કલમ છે. અને બ્રીટન અને ફ્રાંસ આ પ્રયત્નો છતાં લડાઈ ચાલુજ રાખે તો બન્નેએ એકઠા મળી વિચાર કરવો પોલાંડની બાબતમાં પણ ઠરાવો કરવામાં આવ્યા છે. એક એ કે જરમની અને રશીયાએ મળીનેજે બીજા કોઇની પણ દખલગીરી વગર પોતાનું ભાગ્ય નક્કી કરવું. બીજું પોલાંડને નીરાશ્રય બનાવવું, બીજું તેની નવી સરહદ રશીયા અને જરમનીએ નક્કી કરવી.

સોવીયેટ અને એસ્ટોનીયા વચ્ચે કરાર

મોસ્કોના ખબરો મુજબ સોવીયેટ રશીયા અને એસ્ટોનીયા વચ્ચે એક બીજાને મદદ કરવા ના અને વહેપારના કરારો થયા છે. એ કરાર મુજબ એસ્ટોનીયાના બે દારૂગોળા એસલ, અને ડાગોમાં રશીયાને દરીઆમ મથક બનાવવાનો અને બીજા કેટલાક એરોડ્રોમ બનાવવાનો હક્ક મળ્યો છે. વહેપારના કરારો મુજબ બે બે વચ્ચેનો વહેપાર હાલ કે તેના કરતા લગભગ ચાર ગણો વધારે થશે. અને સોવીયેટનો માલ એસ્ટોનીયન બંદરોમાં લાવ લપ્પન કરવામાં પણ વધારે થશે.

ફરાર ચિઠ્ઠી લંડનમાં કેવો મત ધરાવાય છે

લંડનનાં પણ સમજદાર મંડળોમાં એવા માન્યતા છે કે નાઝી અને સોવીયેટ વચ્ચેના કરાર, ઉપરથી ગમે તેવા મહત્વના જણાય છતાં તેમાં દુનીયાની રાજકીતીનો કોઇ ફેરફાર થતો નથી. કારણકે એ નવા કરારથી જરમનીને રશીયાથી આગળ કરતાં વધારે કાંઇ માલ મળે અથવા તો રશીયા બીજી કોઇ બીજાની સામે આક્રમણ બંધ કરવાના કરારથી જે મદદ આપતું હતું તેથી વધારે મદદ આપશે તેમ માનવાનું કશું કારણ નથી.

તા. ૧-૧૦-૩૯

હિંદુસ્તાન પર ભય

બરલીનની અંદરના પણ સમજદાર મંડળો એવું જણાવે છે કે બ્રીટન અને ફ્રાંસ સલાહ કરવાની ના પાડે તો જરમની અને રશીયા શું કરશે તે બાબતમાં કશું સાફ જોવું રહ્યું નથી. તેઓ જણાવે છે કે રશીયાના અકી હજાર બોલ્શેવીક મજાનોનું જરમન એરોડ્રોમમાં મથક બનાવવામાં આવશે, અને એથી હવાની અંદર સર્વોપરીપણું મેળવા રાખશે. બીજું રશીયા એરોક્રેસમાં બધને કરાર, અને ઇરાન ઉપર પણ નજર કરી શકશે. અને એ રીતે બ્રીટન ના હીંદુસ્તાનની અંદરની રાજીની બાબતમાં ઘણી આતા પડશે જ તેથી પણ અને તેટલું સરકર હીંદુસ્તાન તરફ ધ્યાન આપવું પડશે. અને એ સમાલે વેરસન્ટ ઇન્ડ ઉપર પણ કોઇ જાતનું સરકાર આવી શકાશે નહિ. ફેડરલ સરકારી ખબરપત્રી જણાવે છે કે રશીયાએ બને જરમની ને સરકારી મદદ આપવાનું કબુલ કર્યું હશે તો વધારે સંભવતો એ છે કે તે મદદ બેસ એરેબીયાની દીસામાં થશે.

રૂમાનીયન સરકારે એ બાબતની ચોતવણી રાખ્યા બેસ અરેબીયાની સરહદ ઉપર વધારે સરકર મોકલ્યું છે. રશીયા હીંદુસ્તાનની નોર્થ વેસ્ટ ફ્રન્ટીયર ઉપર હુમલો કરે એવી ધારણાઓને સરકારી મંડળ વધારે વજન આપતું નથી. વેરસન્ટ ઇન્ડ ઉપરથી કરી નવેસરથી સમાચાર મળ્યા છે કે જરમની ફ્રોલાંડ અને બેલ્જીયમમાં રહી કોંચના સરકરની પાસ ઉપર હુમલો કરવા ધારતા રાખે છે. એના બચાવ માં એ પહાના દેશો નીચાણમાં આવેલી ઉંડાણ જમીનોમાં પાણી દાખલ કરી પોતાનો બચાવ કરી શકશે

ફ્રાંસે કબજે કરેલાં જરમન ગામડાં

લડાઇની શરૂઆતથી આજ સુધીમાં ફ્રાંસે કબજો કરેલા ગામડાંઓ કેટલે દુર છે, જેમાંના ચાર ગામડા જે જરમનથી બધુ નજીક છે, સારબ્રુકનની બધ બાજુએ બેસ લક્ષમબેર્ગ છે અને કુંક મુકતમાં પાકા કેલાની બાકર ફ્રાંસ ના કાબમાં પડશે

તા. ૨ ઓકટોબર.

હિટલરને કકર આપનાર રશીયા

બોસ્ફરસમાં ચાલતી રાજદારી પ્રવૃત્તિ પર દોર કરતાં 'ન્યુયાર્ક ટાઇમ્સ' જણાવે છે કે નાના નાના રાજ્યોના પરદેશી બાબતના મંત્રીઓને બોલાવી તેઓનું ભાવીજ શું કયાનુ છે તે કહી કલેજે ગભરાવી દેવામાં રશીયાને હિટલર-શાહીને પણ ટક્કર મારી દીધી '. બધા આપવાની કબજે બોલાવ્યા: તેવી રીતે શાંત અને કડપી છે.

રશીયાને એસ્ટોનીયા પાસેથી ખુશે મળ્યા એટલે હવે તે બેટરીયા બધને આવશ્યક કરવાના હકની અને બેટરીયાના બીનોમ અને બીજા જંદરોમાં વેપારના હકની માંગણી કરી રહ્યું છે.

સોવીયેટ અને હર્ની વચ્ચેની વાટાઘાટ ફર્નીના પરદેશ બાબતના મંત્રી મેં. સાવાલેસ્કુ ને બાનારાથી નવી સુચનાઓ મળતાં ચુધી મુલ-તવી રહી છે.

તા. ૫ ઓકટોબર.

સાત રાજ્યોની સુલેહ પરિષદ

લંડનથી ફ્રટર જણાવે છે કે રોમની સાપારણ રીતે ભરોસાપાત્ર રહેમથી આવેલા ખબર મુજબ મુસોલીની એક ખાસ પરિષદની યોજના કરી રહ્યો છે જેમાં ઇટલી, ફ્રાંસ, જરમની, પ્રટાલી રશીયા ટર્કી અને યુગોસ્લેવ રટસને સામેલ કરવામાં આવશે.

એમ્સ્ટરડામનો ખાર જણાવે છે કે હિટલર ની સુલેહની યોજના સંબંધમાં ઇટલી ઓસ્લો દ્વારા આજે લંડન પહોંચાડવામાં આવશે.

યુદ્ધ પ્રત્યે ગાંધીજીની અને હિંદની કોંગ્રેસની પ્રતિક્રિયા

સપ્ટેમ્બર તા. ૬૧ પીએ બહેલા ખબરો પરથી જણાય છે કે કોંગ્રેસ વર્કીંગ કમીટીએ અકેર-બર તા. ૧૭ પીએ એલા કલ્કત્તામા કોંગ્રેસ કમીટી ની બેઠક બોલાવવાનો નીર્ણય કર્યો છે આ બેઠક પુનામાં ભરવા મહારાષ્ટ્રે આમંત્રણ આપ્યું છે.

આન્તરરાષ્ટ્રિય મામલાના સંસર્ગમા રહેવા સરકાર ચલણાબધ, ગૈલાના અબુલ કલામ આઝાદ અને પંડિત જવાહરલાલ નેહરૂની કોંગ્રેસ વર્કીંગ કમીટીએ જે સબ કમીટી નીમી છે તેનું ડેકકવોરટર અલ્હાબાદ ખાતે રાખવાનું કર્યું છે, છતાં ગાંધીજીની સલાહનો લાભ બધે તે ખાતર સબકમીટીના સભ્યો આચારવચાર વર્ધા મા બેસા થશે.

કોંગ્રેસ વર્કીંગ કમીટીએ યુરોપની લડાઇ મા કરેલા ડરાવ ઉપર નીયેના કરાવ ગાંધીજીએ જણાવ્યું છે કે બ્રીટનની બીનસરત જરૂરી મદદ આપવાનો નીર્ણય કરવા ન વર્કીંગ કમીટીને સલાહ આપી હતી પણ એમ પણ જણાવ્યું હતું કે જો બ્રીટન કોંઇ પ્રદેશની પોતાની કરજ કરીથી ચુકે તો લડાઇ બધાય પણ બાદ બ્રીટીશ સરકાર સામે અહિંસક લડત શરૂ કરવી. પણ વર્કીંગ કમીટીએ જણાવ્યું કે બ્રીટીશ સરકાર સામે એ રીતની લડત ચલાવવા માટે દેશ હજુ સુરત અહિંસાવાદની બાબતમા પહોંચી શકયો નથી તેમજ બ્રીટીશ સરકારે પણ હીંદીઓ માટેના હિંદમાંના તેમજ પરદેશ બીના વતનોમાં હીંદીઓના હકમાં તેમને માટે કશી પણ વિશ્વાસની બાબત ઉત્પન્ન કરી નથી.

ગાંધીજીએ કહ્યું હતું કે પંડિત જવાહરલાલ નેહરૂએ બ્રીટીશ સામ્રાજ્યને રહેજ પણ મદદ કરવા સામે સખ્ત વિરોધ કર્યો હતો. ગાંધીજીએ કમીટીમાં આ બાબતમા પોતાનો એવો અભીપ્રાય દર્શાવ્યો હતો કે હાલની સ્થાઇ ચાલુ રહે ત્યાં સુધી પંડિત જવાહરલાલ બ્રીટન સામે સહકાર કરે તેમજ તેના બીજા તરીકે રહે અને તે સાથે બ્રીટીશ સામ્રાજ્ય સામે લડત પણ ચલાવે. પણ ગાંધીજી પોતાનો મત કમીટી ના મનમાં ઠસાવી શકયા નહોતા. ગાંધીજીએ બોલ પાર્ટી કોન્ફરન્સમાં દેશના સત્તાધા રાજ-દારી પક્ષોને હાજરી આપવા બોલાવ્યા કરી હતી.

આપણે સૌ ભાનવરજ છીએ

ગાંધીજી 'હરીજન' મા એક લેખ લખતાં જણાવે છે કે "હવે હું સોશ્યલ સીર્ણય ઉપર આવ્યો છું કે હાલની લડાઇ માટે હું જીલ્લાર જ જવાબદાર છું. વાઇસરોયના મુલાકાત બાદ મેં જણાવ્યું હતું કે મારી સલાહનુસારી ફ્રાંસ

અને ખીટન પ્રાંતે છે. પાછલેરોગ સાથેની મારી મુલાકાતને પરીણામે ક્ષણિક આવેશમાં આવી જઈને મેં કંઈ આ નીવેદન કર્યું ન હતું હજુ પણ મારા મનમાં એ વાતજ કાયમ છે.

આખી દુનીયા આતુરતાથી ઇચ્છે છે કે હર હાઈનસની મામણુંગો તરફ સવાદ સમાધાન તપાસ માટે મુકવાની જાયએ. તો આ બાંયધરીઓ વખત જતાંયે પુરી કરાવવામાં તે ફરોહ પાસે તો એનો અર્થ એજ થાય કે જંગલી ન્યાયનો જ વિજય થયો ગણાય.

તેનો અર્થ વળી એમ પણ થાય કે ભલે આપણે બધાંએ આપણા રવરૂપ બદલ્યાં તે છતાં રીતમાં તો હજુ બનવરજ રહ્યાં છીએ.

આ બાબતના કંઈક પગલાં લેવાનું મારા મનમાં ઘૂંચ આવે છે પણ તેમાં મને કોઈ જાતનો સહકાર મળશે કે નહિ તે હું જાણતો નથી. હું એકલે હાથે નકામ અને હજારી ફરોહ માટે પ્રાર્થના કરી રહું.

દક્ષિણ આફ્રિકાના ટુંક ખબરો

સા. વેસ્ટ આફ્રિકાપર ફેા, મકાન

ડે. માલને તા. ૨૯ મીએ આપેલુ એક નીવેદન બહાર પાડતાં જણાવ્યું છે કે સાઉથ વેસ્ટ આફ્રિકાના મેન્ડેટ બાબતમાં પણ બાબુસોએ ફામણ દ્વારા સવાલો પુછ્યા છે. સાઉથ વેસ્ટ આફ્રિકા મેન્ડેટ નીચે અથવા તો યુનીયનના એક ભાગ તરીકે કાયમ રહે એ બાબતની પ્રજા છેજ અને તેમા કશો મતભેદ નથી. પણ તેને કબજે રાખવાને આપણે જરમની સામા સરકારનો ઉપયોગ કરવા કે કેમ એ સવાલ અરસાને છે કારણ દક્ષિણ આફ્રિકાનું બહુમત તો પુરેપના રક્ષા મેદાનમાં નક્કો થનાર છે. જો જરમની જીતે તો બીજા મુલકોની સાથે તેની પણ માગણી રહે અને સાર બાદ આપણે ઘણા નીહળીએ તેવા મુખીયાજ મણાય. પણ આપણે ઘાટાઘાટથી ઘણો નીવેડો લાવી શકાય. બીજો સવાલ યુનીયનની તરફમાના વીધેનો છે. એ બાબતમા આપણી નેશનાલીસ્ટ પાર્ટી કે જનરલ હર્ટેાગ અને તેનો અનુસરનારાઓમાંથી કોઇ પણ બાંધછોડ કરવા તૈયાર નથી એ બરોબરીઓ અને દરીયાપારના લાગ ખરાબ-નારાઓ ન આપણુ। ગુસ્સી રહ્યા છે તેમની વીરૂદ્ધ આપણા પ્રધાનો સવાલ છે. હવે આ યુનીયનમાં આપણને સેાબ્બું' સમજાય ગયું છે કે એક હાથ ઉપર આપણા નેશનલ ઘાસ અને બીજા હાથ ઉપર બ્રીટીશ અને જ્યુઇશ ઇમ્પી રીયાલીસ્ટ અને બા પ્રદેશ બધાં સુધી આપણે આફ્રિકનરો ઉપરની કનેકટ ન મેળવીએ ત્યાં સુધી કાયમ રહેશે.

બેલ્જીયમમાં એમર્જીપાટીક બજાર રહસ્ય કરાયાંશે

તા. ૨૩ મીની રાતના બેલ્જીયમની ટાઉન પાલિસીસે નંબર બના એમર્જીપાટીક બજારને એકદમ મુલ્યમ, રહસ્ય નકીકે જાહેર કરવાનું કબુલ્યું છે. મેડીકલ ઓફીસર ડા. બીકે પોતાના રીપોર્ટે જે કારણો આગળ મુકયા હતા તેમાં જણાવ્યું છે કે એ લગામાના બધા ઘરો ટીન ઘાકાનો બાંધેલા છે. અને તાન બામબાલ કરા બાં છે. એમનો પણ તો મુજ તબેલાને મારે બાંધેલા હોય એમ લાગે છે. બાપરાઓમાંથી પાણી મળે છે, દવાની આવશ્યક મુલતી નથી. તેના રસ્તાઓ બરાબર ઢાયતમા છે, અને પણ બાકાનોમાં જરૂરના પ્રમાણમા પસપાટ બહુ નીચ છે. તેને ભલામણ કરી છે કે એ લત્તાને રહસ્ય જાહેર કરવા, અને એમર્જીપાટીકોએ વારંવે હાઉઝીંગ સ્કીમ તૈયાર થાય ત્યાર બાદ તબુ માલની અંદર એ ઘરો તોડી પાડવાના હુકમો કાઢવા. અને કાઉન્સીલે ને હાઉઝીંગ સ્કીમને માટે પૈસા મેળવવાનું કામ તાકીદે હાથ ધરવું. તે સાથે એ પણ ભલામણ કરી છે કે એ સ્કીમ મુજબ જ્યાં ઘરો બાંધવામાં આવે ત્યા એશીયાટીકોને જમીનો પેર લેવાની અને તેનાપર મકાનો બાંધવાની પરવાનગી આપવી. એ સાથે બોકસ ઝર્સ નોર્થનું સેાકેશન બદલેવવાનો પણ ઠરાવ કરવામાં આવ્યો હતો. પણકીક ઇલ્ય અને નેટીવ એફેર્સ કમાટીએ એના રીપોર્ટમાં જણાવ્યું હતું કે બોકસબર્ગ નોર્થના નેટીવોને માટે જે ઘરો બાંધવામાં આવે છે તે બમબમ બાંધણ મમાં છે અને એ નેટીવોને ત્યારે એ નવા ઘરોમાં બસેવવામાં આવશે ત્યારે તેઓની જરૂરી-યાત ઉપરાંત બાર ઘરો અને બસો બાપીસ રૂમ દારૂલ રહેશે.

બાલપર નકો બદાવવા વિષે સરકારી નિવેદન

નેશનલ સબલાય કંટ્રોલ બોર્ડ તા. ૨૬ મીના એક નિવેદન બહાર પાડયુ છે કે ડીસરજનરી રેગ્યુલેશનની કલમ પાંચ (૨) મુજબ જે બાલ હાથ ઉપર ફેાય અને તેમાંનોજ નવો ખરીદવામાં આવે તેની સરેરાશ કીમત ઉપર, આગળ બજર બાબમાં ખરીદી ઉપર જેટલાં પમાણમાં નફો લેવાતો હતો, તદપરાજ પમાણમાં નફા લેવામાં આવશે છે, એવું જો સાબીત કરવા મા આવે તો તેને કાયદા વિરૂદ્ધ નફો લીધેલો ગણવામા આવશે નાહ. વળી વેપારીઓ જે બાલ મુલતી ચીજો ઉપર ખરીદે છે તેને એ ચીજો પાકે સારે એકસચેંજનો દર શું હશે! એની તપાસ કરી ને તે માલ ઉપર ખરીદ કીમત ગણવાની છુટ રહેશે. પણ એ એકસ-ચેંજના દરનો અંદાજ બાબતની જોવો જોઇએ.

ખુનીબંદુકમાં પરદાજીકની પ્રવૃત્તિઓ

તા. ૨૭ મીના બજર મુજબ અબાર સુધી મા મારીસ રહેવેરમાં ત્રણ હજાર પાંચસો પર-રાજ્યની પ્રજાના બાબુસોની નોંધણી થઇ છે ફરેરાજના ત્રણસોની સુખ્યામાં રજીસ્ટર થાય છે. તા. ૨૮ મીથી બીજી પ્રજાઓ ઉપરાંત ક્યુથીઆનીઅન અને ઓરેંટીયનને રજીસ્ટર કરવા મા આવશે. અકટોબરની બીજીએ ઇંગ્લેરીઅન, ગ્રીકોએ રહીકનની પ્રજાના બાબુસો અને પાંચ મીએ નેધરમેન્ડ અને સ્વીટઝરલેન્ડના બાબુસોને રજીસ્ટર કરવામાં

તેઓ બારમા આગનેય કોંગ્રાઇ ગયા હતા. કૌ સારણ તેઓ કાબી ગારી હતા અને તેના કપાળ માંથી છત્રીસ કારતૂસો નીકળ્યા હતા અને બાકા પણ પેટ દેશ પણ નીકળ્યા હતા. એટલે પોતા બદલવાનો કશો પ્રબન્ધ નહોતો કર્યો. એના કેદીનાં કપડાં ગોસુબનદૂર વેલીના પોલીસ સ્ટેશન આગળથી એક બંડલમાં બાંધેલા મળી આવ્યા હતા એને માટે પોંડ ૧૦૦-૦

કે ઇનામ કહેવામા આવ્યું હતું તે વેરંદને જેલ સત્તાધારીની સલાહથી અને મીનીસ્ટર ઓફ જસ્ટીસની મંજુરી લઇ આપી શકાશે નહિ. કારણ કોર્ટ પણ એક મુસેદના અમલદાર તરીકે ગણાય છે અને બે રીતે પોલીસની માફક તેની પણ મુસેનને પકડવાની ફરજ હતી પણ મી. વીનરેંદને એ ઇનામનો કંઇક અનુક્રમ હિસ્સો મળશે.

હિંદુસ્તાન વગેરે.

ગાંધીજીનું ગુજરાતી પ્રકાશન

તા. ૨૬ મીએ આપની સભામાં ગઇકાલનું અજેન્ડા પણ કરતા કરોમાં નીચે મુજબ નો ઠરાવ કરવા આવ્યો હતો. મુલ્કમ કેસમાં ચાલુ વર્ષમાં પોંડ સાત શીલીંગ અને આખા વરસને માટે રા. ૩-૬ કેસ્સ થશે છે. એનાથી આ વર્ષની આવકમા સાત કરોડ અને આખા વરસની આવકમા સાડા ચાર કરોડ પોંડનો વધારો થશે સરકારસ જે ઇનકારની આપક ઉપર રા. ૬-૬ ટકા હતા તે ઇનકારની આવક ઉપર રા. ૬-૬ ટકાનો ઠરવામાં આવ્યો છે. એનાથી આ વરસની આવકમાં પચાસ લાખ પાઉંડ અને આખા વરસની આવકમાં એંસી લાખ પાઉંડ નો વધારો થશે.

કેમ કપુડીઝમાં દસ ઇનકારી ઉપરાંત ઇનકર સુધીના એસ્ટેટ ઉપર ૧૫ ટકા અને તેથી વધારેને માટે ૧૭ ટકા નક્કી કર્યો છે. તેમાંથી સરકારને માટે ૧૫ લાખ પાઉંડ વધારે મળશે. બીજાના એક પાઉંડ ઉપર એક શિલીંગ વધારો મંજુરી આ વરસે એક કરોડ ૨૫ લાખ અને આખા વરસના બે કરોડને સીત્તેર લાખ પાઉંડ વધારો મળશે ૨૫ હજાર સ્ટર્લીંગની એક એસ્ટેટ ઉપર ૨-૬ નો વધારો થવાથી આખા વરસની આવક ઉપર પાંત્રીસ લાખ પોંડનો વધારો થશે તે ઉપરાંત બાર ઉપર રનલે ચોર પેની, તેનાથી ઉપર રનલે ૧૫ ટકા ૨, આગળના ટેક્સ કરતાં વધારવામા આવ્યા છે. અને કુલ પદેપારમાં વધારાના નવા ઉપર સાઉંટકાનો ટેક્સમાં વધારો નાંખવામા આવ્યો છે. બ્રીટીશનું ઘડાકાનું અજેન્ટ લગભગ બે અબજ પોંડનું આસટવામાં આવે છે. જેમાંની અડધી રકમ આજ વરસમાં ભરપાઇ કરવામાં આવશે બાકી બાકીની રકમોને માટે આવતા દસ વરસ સુધી કાળે નાંખવામાં આવશે.

પોરબંદરના વાગડવા-રજીયાણે ઉદાર આવેલા પ્રદેશ

રજીયા અને જખૌની વચ્ચે પોલાડના જે બાગલા બનવું પડયા છે તેમાં રજીયાના હાથ માં આવેલી ઉપરની જમીન અને બાજુના આપ પરની ગઇ છે. પોતાના કબજે આવેલા બાગના રસીયા પકડો અને મેલુરોને હાથ ઉપર બાજ પોલીસીઓ દાખલ કરી દેશે એમ

જણાય છે. જેને પરીણામે આગળ જતાં જખૌનીને હાથ આવેલા પોલાંડમાં ૧૫ ગળો થાય. એવી બનવા જોગ છે કે જરમની કેકાજિ માં એક ઓલા રૂપે પોલાંડની સરકાર ઉભી કરે અને બાલુદી પીરહના પ્રચારથી બોલશ-પીઝમને આવતું અટકાવવાની કોશીશ કરે

મોરોક્કોના આરબોમાં બ્રીટન પક્ષપો

ફ્રાન્સના એક મોરોક્કન આરબ નેતા હિટલર ના તાલન માટે પ્રાર્થના કરવા ઓ ગોરી મીટીંગ બોલાવી હતી. ફ્રેન્ચ આફ્રિકાના જુના આરબ સીપાઓ કદાચ સબબોના યુદ્ધ ને માટે પોતાના નામ નોંધાવે છે એવા સીપાઓ જે આગળ ઘડાયનાં ગયેલ હતા અને જેને પોતાની ફોજ મળ્યો હતો તેવું લગ ૬૮ વર્ષની ઉમરનો ફાસ ૭૦ યુદ્ધના જખાને સારે નામ નોંધાવ્યું છે

જરમનીમાં સ્ત્રીઓ પર લખાયેલી મુસ્કેલ

જર્મનીમાં સત્તરથી પચીસ વર્ષની ઉમર ની કુલ સ્ત્રીઓને મજુરીના કામમાં ફરજીયાત રોકવામાં આવશે અને એવી ૧૦ હજાર સ્ત્રીઓ માટે જાહેરાત કરવામા આવી છે. ઠીકસના આગલા બાગમા તેઓની બનેયા બેતરમાં કામ કરવાનામા આવશે અને બાકીને પ્રદેશે જાવણીઓમાં રાજધાનીનું મુકામ અને માગણીઓ સંતોષવાની રીતસર આવશે. બાયલા રમત ગમતોને કાર્યક્રમ રાખવામાં આવશે.

રોબીચેદ ચીનને મદદ કરશે

ચીનની અંદરના જાપાનીઝ ઝેજનો ના. શોકો મદદગારોએ એક જાપાના પ્રતીનીધીને મુલાકાતમાં જણાવ્યું હતું કે મંગોલીયાની સુર-દ્રના રેલવે ઉપર જાપાન અને મંચુરીયેટ વચ્ચે મોકલાતો ચાલ ૧૫ એપ્રીલ સાલની અંદર બેલશેવીઝમનો પ્રચાર કરતા અને જનરલ ચીંગકાઇ શેખને મદદ કરતો અટકશે નહિ.

સત્યાગ્રહીઓનો કુબાડેલી રહીમરે

ગયાની સભામાં મા ગાંધીએ સત્યાગ્રહીઓના સબાધ બોલતાં જણાવ્યું હતું કે જ્યા અટકાયતીમાં ગયા પ્રમાણે જણાવ્યા મુજબ જેમ સાત સત્યાગ્રહીઓ કુબાડવામાં આવી હતી. મી. ગાંધીએ સત્યાગ્રહીઓની ચોથા તબક્કાના આંકડા આપતાં જણાવ્યું કે પહેલાં અઠવાડીયા માં ૧૦ હજાર કતની રહીમરો, બીજા અઠવાડીયામાં ૪૬ હજાર, ત્રીજા અઠવાડીયામાં ૨૧ હજાર અને છેલ્લા ૭ દીવસમાં નવ હજાર કતની રહીમરો જુદી છે. એના ઉપરથી જણાશે કે સત્યાગ્રહીઓનું જોર નરમ પડયું બતાવ્યું.

યુદ્ધ ઉપર ગાંધીજી

સીમલાથી સપરેમ્બર તા. ૨૬ મીના તાર મુજબ મહાત્મા ગાંધીજીએ બીજી વાર વાઇસરોય સાથે મુલાકાત કરી હાલના યુદ્ધની બાબતમાં કોંગ્રેસ પક્ષે બ્રીટીશ વલણને ટેકો આપવા જણાવ્યું છે. અને બ્રીટીશ મુત્સદ્દીઓને અરજ કરી છે કે લડાઇનો અંત લાવી હિંદુસ્તાનને પણ ડોમીનીયન સ્ટેટસનું બંધારણ આપવાની બાંયધરી આપવી.

હિંદુસ્તાનમાં વિમાનોપર પ્રતિબંધ

હિંદુસ્તાનમાં રજીસ્ટર થયેલા કોઇ પણ ખાનગી વિમાનને હિંદુસ્તાન છોડી બહાર જવાની પરવાનગી મળશે નહિ. અને જે ખાનગી વિમાનો ત્યાં રજીસ્ટર ન થયા હોય તેને પણ હિંદુસ્તાન છોડી જે દેશોમાં યુદ્ધ ચાલુ હોય તે દેશોમાં જવા દેવામાં આવશે નહિ.

બહેરીનના શેખની બ્રીટનને મદદ

બહેરીનના શેખે બ્રીટીશ સરકાર ઉપર બીજા ખાનગી પાકેટની મદદ મોકલી છે અને સાથે કાગળ લખી જણાવ્યું છે કે બહેરીનના બધાજ માણસો યુદ્ધમાં મદદ કરવા માટે અને રક્ષણ આપવાને માટે જ બનાવ મારી બ્રીટીશ ગવર્નમેન્ટ ફાગ કર્યું છે અને બાકારી સાથે નેકી રાખી છે તેનો આભાર દર્શાવવા માટે આ બ્રેક નજીવી મદદ મોકલી છે કુલ નાગરીકોની સાથે બ્રીટન ને મદદ કરવાને માટે બાધારૂં બે સરકાર મોજ છે તે મદદ કરવાને તૈયાર છે.

શ્રી. ટ્રાંસવાલ હિંદુ સેવા સમાજ

(જોહાનીસબર્ગ)

ગાંધી જયંતી મહોત્સવ

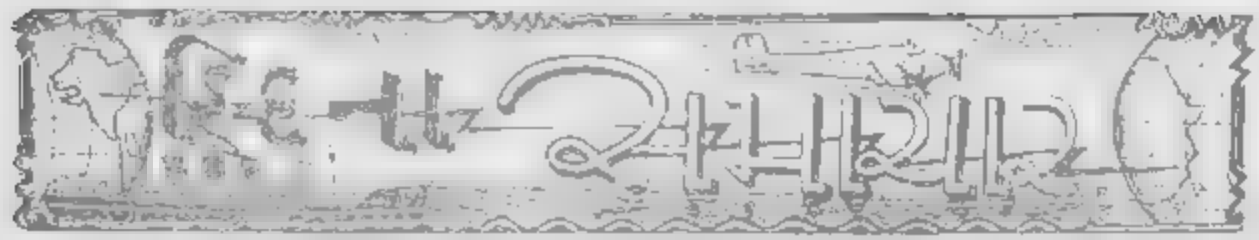
ઉપરોક્ત સમાજના આશરા હેઠળ ગાંધી જયંતી મહોત્સવ તા. ૧૦-૧૦-૩૯ ને મંગળવારે સાંજના ૭॥ વાગે પ્રાર્થનાહોલમાં ઉજવવામાં આવશે. એ પ્રસંગે પૂ. મહાત્મા ગાંધીજીના જીવન બાદનો ઉપર પ્રવચનો કરવામાં આવશે તથા શ્રી. ગાંધી બાલ્ય ચિત્રાવલીના બાળકોએ તયાર કરેલા રાષ્ટ્ર ભાષણોથી ભરેલા સંવાદો, સંગીત તથા બ્રહ્મચારીઓનો અંત મનોરંજક કાર્યક્રમ રજુ કરવામાં આવશે. પ્રતિવર્ષ રાષ્ટ્રપ્રાર્થના જાહેર સ્થળોના એ પ્રસંગે સર્વે ઇંડીયા ભાઇઓ તથા બહેનોને વેળાસર સભામાં પધારવા આગ્રહભરી વિનંતી છે.

નરસિંહભાઇ પરબુભાઇ,
રણછોડભાઇ કેસુરજી કેપ્ટન,
મં. ઓ મંત્રીઓ.

નવાં વર્ષની અભિનંદન પત્રીકાઓ

આવતાં નવાં વર્ષની અભિનંદન પત્રીકાઓ યોગ્યાસર મંગાવશોમ.

ભારત ટ્રાન્સવાલ સ્ટોર્સ,
પેસ્ટકાર્ડની પ્રત્યેક કક્ષને પેની કે જુદી.
મેનેજર 'ઇન્ડિયન ઓપિનિયન,'
ફીનીક્સ, નાતાલ.

યુદ્ધ વિશે પં. જવાહરલાલજી

પંડીત જવાહરલાલ નહેરૂ જે મીનમાં પાછા આવ્યા તેમણે અમારા પ્રતિનિધિ મુલાકાત આપતાં જણાવ્યું હતું કે, "ઈટલીએ રાજદ્વારી દાવ પ્રમાણે પાડવા માટે બીજાના [illegible] લાભ લઇ તેની સામે કોઇ પણ પ્રકારનો સોદો કરવા માટે હિંદ સીમાપ્રદેશ ઉપલબ્ધ નથી-કે તેની રીતે લાભ પણ લીધેલા જાણવું નથી એમ તે અનેક પ્રસંગ કહેલું છે તેમજ લાભના અને આઝાદી રક્ષાને ફેરીયાદ અને આક્રમણના યુદ્ધમાં ફેરીયાદ કે આક્રમણનો વીજય તો તે જલ્દ સહી શકે અને હિંદે પોતાનું મનુષ્ય બળ તેમજ પોતાનાં બધાં સામેનો આઝાદી [illegible] માટે લડનારાઓની તરફેણમાં પાયમાલ જોઇએ. હિંદ સાથીવાદનો સખત વીરોધ કરે છે પણ સાથે એ બ્રિટીશનો પ્રજાવાદી સાથીવાદ દોષ કે જર્મનોનો ફેસીવાદ સાથીવાદ દોષ. જોકસુ તો જરૂર બાદ રાખવું હવે યુગો જમાનો નહી રહ્યો છે તે દરક કરી આવો કાર તેમ નથી. આજ યુદ્ધ આખી દુનીયાની તાસીર ફેરવી નાખશે અને તેથી હિંદ આ યુદ્ધમાં [illegible] અને આઝાદી તરફ પોતાનું બધુ બળ અને સાધનો નાંખીને નાશ દુનીયાના પ્રજાકરણ પ્રજાતાના હિસ્સા આપનોજ જોઇએ આવું આ વાકય પ્રત્યે સંકુચીત નજરે [illegible] દુનીયાના [illegible] પ્રેમ માણ આવા તમા હિંદથી આઝાદી પ્રત્યે વફાદારી બતાવાશે નહી તેમા પ્રત્યક્ષપણ નાખી દોને જોરથી લાદી શકાય નહી-એવી રીતાળ અને દોષ દ્રષ્ટીને આપણે આ યુદ્ધ [illegible] બધુ બતાવ્યા. પોતાના બધા નજીકના સાથીઓને [illegible] પણ પુ

તેમણે લખના મુસ્લમ બાબતે, ફરીદકોટ, પટીયાલે બધુજ બોલવું મુકી જોઇએ હિંદનીજ આઝાદી બાબત નહી પણ દરેક બાબત બાબત સમસ્ત બ્રીટીશરાજ્યોને દુનીયાની આઝાદી બાબત એક થઇ બહાર આવું જોઇએ

ફ્રેન્ચિસ્કર હાઉસનો સંદેશો

પોપસ પ્રજાને બાબે આવો કરેલા [illegible] રાષ્ટ્રીય આક્રમણો તેમ પ્રત્યે વફાદારી અને હમદર્દી બતાવનાર. [illegible] હિંદીયો પણ નોતબોગમે મોકલ્યા છે જેમાં કોમરેડ રેવિન્દ્રનાથ ટાગોર અને પંડીત જવાહરલાલ નહેરૂના પણ સંદેશા છે. કોમરેડ ટાગોર પોતાના સંદેશામા જણાવે છે કે ફ્રેન્ચિસ્કન્સના રાજકર્તાઓએ પોતાના જોખમો નીબંધ પ્રજા ઉપર બાદુ બળ કર આક્રમણ કરતા સમસ્ત દુનીયાના બાજના ચળવળથી ઉદાસ છે. જર્મન સમ્રાટના બોજે પાડુંદોસ્તોની ઉપર મોટાના ઝઘડામા વરસતા [illegible] જોઇએ

નાની પ્રજાની સ્વતંત્રતાનું સુલતાનશ્રી વાળ્યું છે-આ બધુ દુનીયાના સભ્ય તીરસ્કારને પાત્ર છે જર્મન સમ્રાટવાદીઓના આ કામ રહ્યમે વિશ્વ સમક્ષનો નૈતીક નિરસ્કાર તો મહાત્મા ગાંધીજીએ પ્રદેશ અપજસમાં ફ્રેંકેલ છે. આ બાબાજ પ્રકામ જર્મનીના રાજકર્તાઓને ન પણ પરંતુ એ બાબાજ તોપમાંથી ખુલતા ગોળાઓ અને રીગરોમાંથી પડતા બોમ્બમાંથી તો બચવા ઘણા ઉંચા દુનીયા બાજ શોણીત રેલાવા કરી રહી છે [illegible] શોણીત રેલાવમાંથી મનુષ્યજાત બધુ ઓછાવાયું અને વધુ બળવાન થઇ બહાર આવશે જેથી જર્મનરાજની ખોટી પ્રજાઓના સ્વાતંત્ર્યના અને આઝાદીની ખોટી પડશે.

પોપ્રેસીડન્ટના પ્રેસીડન્ટે ગાંધીજીને કરેલો તાર

અમેરીકાના પ્રેસીડન્ટે મહાત્મા ગાંધીજીને તાર કરીને જણાવ્યું છે કે પોતાની પ્રજાને માથે આવી પડેલી આ કારમી આફતમા તેમણે તાર દ્વારા જે સહાનુભૂતી બતાવી હતી તે બદલ આભાર માનું [illegible] અને જે પ્રજા પોતાના ગૌરવનું—આઝાદીનું અને દુનીયાની સ્વાતંત્ર્યતાનું અજવાળું [illegible] આક્રમણ સામે રક્ષાવા કરી રહેલ છે તેની તરફેણમાં પોતાનું સપણું વજન [illegible] જોઇએ એવી આશા સપુ [illegible]

ગાંધીજીએ આપેલો જવાબ

આ તારનો જવાબ આપતાં ગાંધીજીએ જણાવ્યું છે કે ન્યાય અને સ્વમાન ખાતર આજે પોતાના અસ્તીત્વનું બાજીદાન આપી રહેલ અને ડીસ્તવારી લાગણી કરી રહેલ પ્રેમ મળ સાગર [illegible] દુનીયાના આ કટોકટીના [illegible] દુનીયાના આ કટ પ્રસંગે છે [illegible] આવો વાસ્તવ બાપનાર મળ મહે મહાત્મજીની અને પ્રસ્તાવની નજરે નહુઓ

ઇટલીના યુદ્ધ બાબતમાં ટર્કી મુસ્લીમોનું વલણ

મુખ્યમંત્રી મહારાજાધીરાજ સરકાર ના ચુકમંત્રી ના કેબીનેટમાં મુસ્લમાનો મુસ્લમાના મુખ્ય રાખી રાજકીય સ્વરૂપ મંડળમાં બાબાજ કરતા હાલની ઇટાલી-ટર્કી બાબતના [illegible] જણાવ્યું હતું કે ટીકાકારની આ લડત જો ખરીદાય નીબંધ મનુષ્યના રક્ષણોની લડાઇ જેવી છે-આ લડાઇ જે ત્યારી નિરસ્કારની અને ફરજીયા કેથેલીકોની લડાઇ કે આ લડાઇ જો સરેરાશી તમા બાજ રીતોનો રક્ષણોની જેવાઇ છે. ટીકાકારનું આ યુદ્ધ [illegible] ખરીંસા સામેનું યુદ્ધ છે જે અહિંસાની સાધનાનો હિંદે બની પાર્યો. બાબત કરતાં અંગ્રેજ કોમના ગણે [illegible] ટાગોરી આ દ્રષ્ટીબર્ગ હિંદે કેરી વખત અખબારે કરવા તે નકકી કરવાનું કામ મહાત્મા ગાંધીજીનું છે. બને પોતાને લાગે વળગે છે ત્યાં સુધી તો મારી માન્યતા એવી છે કે આ લડાઇ જગતને મનુષ્ય ખાતીની મુકિત તરફ લઇ જશે. અને એ મુકિત દાનમાં હોંદ મોટો ભાગ ભજવશે ઓટલુંજ નહિ પણ હિંદ તેમાંથી એક સ્વતંત્ર રાષ્ટ્ર તરીકે બહાર આવશે. ગાંધીવાદની સુંદરતાંથી તે સહજ [illegible] અને મુસ્લેહ્યાત્મિ પુર્ણ તે પોતાનું બાકી પક્ષના સ્વતંત્ર બાનશે. અને એ સ્વતંત્રતાને બાતર આપણે બધાએ હવે તહબાર થવું જોઇએ.

શાંસ્ત બાંગાની સ્થળ

મુંબઇ પ્રાંતીય મહારાજા સભાદીનો કારોબારીએ જોયા કરાવ કર્યો છે :—

(૧) પી. કે ઓફ નીરીબાન,
(૨) બી. કાનજીભાઇ પટેલ,
(૩) ડા. છ. એમ. બાબીયારી,
(૪) સી. સી. ઃ નારાયણ સ્વામી,
(૫) બી. આર. કે. ખાંડેકર,
(૬) બી. બાબુગોખલે બારા.,
(૭) બી. વલ્લભદાસ કાપડીયા અને
(૮) બી. બી. ટી. રણછોડ.

મજકુર સભ્યોના કોઇ પણ ચુંટણીથી કમીટી ! કોઇ ચુંટણી બોરીબંધ સભ્યપદેથી તેમજ રાજીનામે. આ. ઠરે મહારાજા સભાદીના સભ્યપદેથી રાજકારણ બાબે છે બને મહારાજાની મંજુરીબાબત ઉપરોકત કોઇ પણ કારણોસર બાકીના ઉમેદવારો નવરો ઉભા રહેવા માટે તેમોને ત્રિા. ૨૭મી ઓગસ્ટથી) બે વર્ષ માટે બાપવામા [illegible] છે

—બાપસરેલે કુકમ કર્યા છે કે ઉંદરબાંધી સોનાના સીક્કા, સોનું, સોનાની બગાડીઓ પીંજરે બહાર લાવ જ્યાં નથી કે બહારથી લાવવું નથી, રીતસર પેન્ક ખોલે મહીના તરફથી બાકીનાં સોનાના સીક્કા સોનું વગેરે પણ બાકીના સોનાની બાપવા-લીલામ કરી શકાશે નહીં.

'ઇન્ડિયન ઓપિનિઅન' ના ગ્રાહકોને વિનંતી

ગ્રાહકોને ફરી ફરીને સભાજનો બાજે વિનંતી કરવી પડે છે એ દુઃખદ પરંતુ છે. ઘર મહિને સ્ટેટમેન્ટ નીબંધીત મોકલવામાં બાવે છે પરંતુ ગ્રાહકો તેનો ખ્યાલની રાખવાને રવાધીન કરતા જણાય છે. બાકી રાખીએ છીએ કે જેઓએ પોતાનો બવાજનો વહિ મોકલેલા હોય તેઓ બા વાંચી તરત [illegible] મોકલી બાપવા કૃપા કરશે.

મેનેજર, 'ઇન્ડિયન ઓપિનિઅન'

અખબારપત્રો

મહાત્મા ગાંધીજીની જયન્તિ

મહાત્મા ગાંધીજીની ૭૦ મી વર્ષગાંઠ ઉજવવા નાતાલ ઇન્ડિયન કૉંગ્રેસ અને ફ્રાંસીસાવાડ આર્ય મંડળના સંયુક્ત આશ્રય હેઠળ સોમવાર અઠ્ઠાવીસમી તારીખે બપોરે ફ્રેન્સવાલ હૉલમાં એક જાહેર સભા મળી હતી. શ્રોતાઓથી હૉલ ચીકાર ભરાઇ ગયો હતો. કૉંગ્રેસના પ્રમુખ તરીકે શ્રી. સોરાબજી રુસ્તમજી એ અને ફ્રાંસીસાવાડ આર્ય મંડળના પ્રમુખ તરીકે શ્રી. પી. જી. દેસાઇએ પ્રમુખ સ્થાન લીધું હતું. મહાત્મા ગાંધીજીનાં મહાન કાર્યો અને અનુપમનીતીને માટે તેઓએ આપેલા મહાન ભોગોની તારીફ કરનારાં અને ગાંધીજીને દીર્ઘાયુ ઇચ્છનારા મેસર્સ સોરાબજી રુસ્તમજી, પી. જી. દેસાઇ, એ કોરટોકર, બી એમ. પટેલ, ગો ગોવ. એ ઝવેરી, રા કૃષ્ણસ્વામિ એન. રેડ્ડા, એસ આર. નાયકુ, એમ. બી. નાયક, પી આર મયર, બી. એસ આયર, એ. એસ. કાજી, પી. બી. સીંગ, જી. કોરેન્સ, ટી. એમ. નાયર, સત્યદેવ, એ. ઇ શેખ અને અઝીઝ મેમણ વગેરેની ભાષણો થયાં હતાં બી. એન એન દેસાઇની ખાનગી મુજબ રાતી શાળાના વીદ્યાર્થીઓ અને અઝીઝ અંજુમ સભાના પ્રારંભમાં રાષ્ટ્રગીત પીટરમારીત્સબર્ગમાં ગાવામાં આવ્યું હતું બાદ દુઃખ ભરી ગાંધીજીની જખમી થવાના સમાચાર વિસ્તારમાં મોકલવામાં આવ્યા હતા.

પ્રિટોરિયાના આગેવાનોની મુલાકાતે

પ્રિટોરિયા હિંદુ મંડળની કારોબારીના પ્રમુખશ્રી બી. મણુભાઇ ગોપાળજી, રતનશી મોનજી અને બી મણુભાઇ હરીભાઇ જેઓ આના હિંદુ સભાસદના હૉલને બારણે ફોટો ફરમ કરી રહ્યા છે તેઓ ફ્રેન્સવાલથી આવી અઠવાડીયામાં ફરીને આવ્યા છે. તેઓને પણ ફરીને ઘણું મદદ છે અને નાતાલના વાચકોને ખાતાનો ઉદ્ધાર કાજ લંબાણી આ મુશ્કેલ કાર્યમાં પહેલી મદદ ફરીથી મોકલી આપવામાં આવે છે.

મળી મુખ્યત્વે પ્રિટોરિયાના ગ્રાહકોને ફરમાન ના ગણેલા વર્તમ બી. મોહનદાસ હરિભાઇ દેસાઇની સાથે ફ્રીનીકસ સંસ્થાની મુલાકાતે આવ્યા હતા. તેઓ નાતાલથી નીચે પ્રમાણે રકમો 'ઇન્ડિયન ઓપિનિઅન'ને ભેટ મોકલી છે જે આભાર સ્વિકારીએ છીએ :

બી. મણુભાઇ ગોપાળજી ગીની ૧, બી. રતનજી મોનજી ગીની ૧, બી. મણુભાઇ હરિભાઇ ગીની ૧, બી. મોહનદાસ હરિભાઇ દેસાઇ સી. ૧૦-૬.

ધી ફ્રા. હિંદુ સોસાયટી

ઉપરોક્ત મંડળના હૉલમાં પ્રમુખપદે જાહેર મેળાવડો તા. ૨–૧૦–૩૯ની સાંજે પુણ્ય મહાત્મા ગાંધીજી ની ૭૦ મી વર્ષ ગાંઠ નિમિત્તે મળ્યો હતા જેનો મહાત્માજી ની તરફીર ને પુષ્પ માને રાષ્ટ્રીય ભજનો રાયસારી આરતી ઉતારી મહાત્માજીના દીર્ઘાયુ માટે પ્રભુ પાર્થના કરવા માં આવી હતી પ્રમુખશ્રી તેમજ અન્ય સભ્યો તરફથી મહાત્માજીની એવી અનેક જયંતીઓ ઉજવવાનું સદભાગ્ય પ્રાપ્ત થાય એવું પ્રભુની તમના કરવા આદરી આભારમાં મુકવા વીવેચનો થયાં હતાં.

મુનશી ગુલામ રસુલનું અવસાન

અમને નોંધ લેતાં અત્યંત ખેદ થાય છે કે પીટર્સબર્ગના જુના અને લબ્ધપ્રતિષ્ઠ રહીશ બી. મુનશી ગુલામ રસુલનું ગુજરાત સપ્ટેમ્બર તા. ૨૩ મીના રોજ પીટર્સબર્ગથી ત્રીસ માઇલ દૂર મોટર અકસ્માતથી નરમ થયું છે, બી. રસુલ પોતાના કુટુમ્બ સહીત બોકસબર્ગ જવા નીકળ્યા હતા. રસ્તે આવતી કાર ને ટક્કર આપવાને બદલે બાજુએ ફેરવવામાં આવી અને પાછો રસ્તાપર આવવાનું બાકીનું બાજુનું ટાયર બરાબર ન ફર્યું અને ગાડી પલટી ખાઇ ગઇ જતાં કાર બધુ ચાર વખત ગુલાટ ખાઇ ચકી બી. ગુલામ રસુલ તેમાંથી બહાર પડી ગયા અને ગંભીરજખમ પામ્યા અને તેમનાં પત્નિ તેમજ તેમના પુત્ર મહમદ ગુલામ રસુલ મંજીસ્ટરોને જખમી થયા. કારમાં આઠ જણ હતાં.

મરહુમ બી. ગુલામ રસુલ દક્ષિણ આફ્રિકા માં જન્મેલા હીંદી હતા અને ૧૯૦૬ ની સાલ માં પીટર્સબર્ગ (ટ્રાન્સવાલ) માં સ્થાયી વસવાટ કરી રહ્યા હતા. તેઓ ગોલકીપર અને જનરલ ઓજન્ટનું કામ કરતા હતા. પીટર્સબર્ગની હીંદી દુકાનમાં તેઓ મોટી રકમ ધરાવતા હતા, અને ગોના તરફથી ફ્રેમ અને માન પત્રપ્રાપ્ત કર્યાં હતા. જાહેર કાર્યમાં તેઓ સારો ઉત્સાહ ધરાવતા હતા અને કેટલ વખત જાહેર કામ ને માંગે પીટર્સબર્ગ જનારા દર પ્રેમ લાભુતા બી. ગુલામ રસુલની મદદ પર આધાર રાખતા હતા અને મદદ તેઓ ખુશાથી અને અંગત ભોગે પણ આપતાં કદી અંચાતા નહિ બી. ગુલામ રસુલ ગોર કામ' કાયમ લીધું એટલે તેની કદરબદલ વિષે કાંઇ કહેવાની જરૂર નથી. બી મધુથી ગુલામ રસુલના વિદ્યાજનક અવસાનથી અમને અંગત ચોટ પહ છે કેમકે જ્યારે જ્યારે અમારા પ્રતિનિધિને પીટર્સબર્ગની મુલાકાતે જવાનું થતું હતું ત્યારે તેઓ પોતાના સમયનો ભોગ આપી 'ઇન્ડિયન ઓપિનિઅન'ના કાર્યમાં પૂર્ણ રસ લેતા હતા અને ઉદારતાથી મદદ આપતા હતા. બેજ મહાસભર બી રસુલને તેમના ત્રણ પુત્ર જે શાળા કોલેજમાં મોટા પાસ કરી પુ અભ્યાસ માટે પુરોપ જવાની તૈયારી કરી રહ્યા હતા તેમનું અચાનક આકસ્મિક પલાયન ખોટ પડ્યું હતી.

બી. મુનશી ગુલામ રસુલના કરણ અને શોકજનક અવસાનથી 'પીટર્સબર્ગ'ના હીંદીઓને તેમના એક અતિ બાહોશ અને ઉત્સાહી જાહેર કાર્યકર્તાની ખોટ પડ્યું છે. મરહુમના દુઃખી વિધવા તેમજ ચરિત્ર પુત્ર મહમદ ગુલામ રસુલ અને અન્ય કુટુમ્બીજનોને તરફ અમે અંતઃકરણથી યા દિલસોજી પહોંચાડીએ છીએ. મરહુમના કૃત્યો ને ખુદા ચિરશાંતિ બક્ષો.

ઝાઉદ્યેન્સબર્ગ ઇન્ડિયન કૉંગ્રેસ

એક ખબરપત્રી મુજબ જાણવા મળે છે કે: તેની રામરાવ સોદાનીસબર્ગથી સખી જણાવે છે કે: ગયી રામરાવ સોદાનીસબર્ગથી મુલાકાતે જતાં ગુરૂવાર તા. ૨૭ સપ્ટેમ્બરનાં સાંજે ક્લુકસ્ડોર્પ આવ્યા હતા. તે પ્રસંગે સ્થાનીક ઇન્ડિયન કૉંગ્રેસના અગ્રેસરોએ તેમની મુલાકાત લીધી હતી અને તા. ૨૯ મી ગુરૂવાર ના રાને એક સભા બોલાવવામાં આવી હતી જેમાં મેસ્ટ્રી રામરાવને સરકારના પુનર્વોપીયન અને હીંદીઓની સંયુક્ત મીટીંગ બોલાવવા કરવાનો થયો હતો.

સાઉથ આફ્રિકાના પુરોપાદન ચેમ્બર ઓફ મેનસર્સમાં હીંદી મેમ્બરને બારે રહ્યાન હાલ તો તે ક્લુકસ્ડોર્પની ચેમ્બર ઓફ કોમર્સ માજ છે, જો મેમ્બરની ડાયરીના બે હીંદી મેમ્બર ચુંટવામાં આવે છે, જે ચુંટણી કરવા ને ગુરૂવાર તા. ૫ મીએ મીટીંગ મળી હતી. મેસર્સ ઓ મોકળવાળા મી. મનમાલ તથા મેસર્સ એ. આદમજીવાળા મી. ઇબ્રાહીમને મેમ્બર તરીકે ચુંટવામાં આવ્યા છે.

મરણ

ફ્રાંસવાલના લબ્ધીના વતની બી. પ્રાણજીવન મોગેશ્વર જોશીના પુત્રી કુમારી સુશીલા હાઇસ્કુલ ની બીમારી ભોગવી જોહનીસબર્ગમાં મરણ પામ્યાં છે. મરનાર બાલા હુશીયાર અને આમાયક હતા. બાળ પીતાને દુઃખ સહન કરવાની શક્તી અને મરનારને ઇશ્વર ચિરશાંતી બક્ષો!

ધી ફ્રાંસવાલ યુનાઇટેડ પાટીદાર સોસાયટી

મહાત્મા ગાંધીજીની ૭૦ મી જયંતિ ઉત્સવ

ઉપરોક્ત સોસાયટીના આશ્રય નીચે પૂજ્ય મહાત્મા ગાંધીજીની ૭૦ મી વર્ષગાંઠ ઉજવવા અર્થે જાહેર મેળાવડો તા. ૧૦ મી ઓકટોબર ૧૯૨૯ ને મંગળવારે (આજરોજ ૮૯ ૧૨) રાત્રીના સાડા સાત વાગે ન્યુકાસલમાં પાટીદાર મેકસમાં થશે. જેમાં સર્વે હિંદુભાઇઓ અને બહેનો ઉપરાંત સર્વે હિંદીઓને પધારવા નમ્ર વિનંતી છે.

ભવદીય આગલ ભગત,
કાલાભાઇ ભગવાનજી પટેલ,
એ. મા. મંત્રીઓ
ધી ફ્રા. યુ. પા. સોસાયટી.

આમારો ખાસ દિવાલસવી અંક

આમારો દિવાલસવીનો ખાસ અંક નીયમ મુજબ દિવાળીને ટાંકણે બહાર પાડવા ઉમેદ રાખીએ છીએ. એ અંકને માટે જેઓ જાહેર ખમરો આપવા ઇચ્છતા હોય તેઓને તે તારીખની તા. ૧૫ મુધીમાં ચેક સાથે મોકલી આપવા વિનંતી છે. આખું પાનું પા. ૫, અરધું પાનું પા. ૨–૧૦–૦, પાનું પા. ૧–૫–૦. ઉપરાંત લેખો, કાવ્યો, ચીત્રો, કટાક્ષ ચીત્રો વીગેરે પણ જેઓ મોકલી શકતા હોય તેઓને તે મોકલવા વીનંતી કરવા માં આવે છે.

તંત્રી 'ઇન્ડિયન ઓપિનિઅન'

નવલ કથાઓ અને બાળ સાહિત્ય

નવલ કથાઓ

કેળાવણી અને બીજી વાતો (મરત દાદા)	૩	૦
કુરબાનીની કથાઓ	૨	૦
કલ્પના કુસુમો (દુઃખી વાતો સંગ્રહ)	૫	૦
ગામ દેવતા (નોવેલ)	૫	૧
ગહનરાજ (નોવેલ)	૪	૦
ચેરાતાં ચાલ્યા	૧	૦
જમા (વાર્તા)	૪	૧
જાગીરદારનો હાસ્ય ભંડાર	૧	૦
જીવેદયાના	૫	૦
જીવનનો પ્રતીબીંબ	.	૬
ઝાંસીની રાણી	૫	૧
ઝાંઝવાના જળ (દુઃખી વાર્તાઓ)	૨	૦
તખ્તખા ભાગ ૨, ૪ (દુઃખી વાર્તાઓ)	૫	૦
તાની તખ્તર (રાજપુત કથા)	૪	૦
દીલપરીવર્તન (ડોક્ટરોની ચોપડ કારજારી	૪	૦
દેવી ચોધરાણી (નોવેલ)	૩	૧
દેવ વિપાન (ગઢીપાવાની મનોહારણીક કથા)		૦
ધ્રુવ ભગત (વાર્તા સંગ્રહ)	૪	૧
ધ્રુવ વિજય	૩	૧
નારી હૃદય (રહસ્યમી)	૪	૧
નવા નજરીઓ (હાસ્ય રસીક કથા)	૭	૦
નિમાગમ (દુઃખ રસીક નવલકથા) ભા. ૧	૬	૦
" " " " ભા. ૨	૫	૧
પુરાતન જનોત (નોવેલ)	૪	૬
પ્રેમ પ્રભાવ (નોવેલ)	૫	૧
પુનરીયુ	૪	૧
પાનકી ખીમા (દુઃખી વાર્તા સંગ્રહ)	૪	૧
પીયરને પંથે અને બીજી વાતો	૩	૦
બત્રીસ પુતળીની વાર્તા (હાજર જવાબની વાતો)	૮	૦
ભુલાતો દીપક ભાગ ૨ જો	૨	૧
ભોજા અને કાળીદાસ (૧૫૮ વાર્તાનો સંગ્રહ)	૮	૦
માલીકા (વાર્તાઓ)	૫	૦
મદુબા	૩	૧
મેરી અને મેમલ (બે લેડીના મેનેજની રમુજી કથા)	૧	૧
રાણીબા (મરાઠી સમાજીક નોવેલનો અનુવાદ)	૬	૦
લગ્ન દરમ્યાના હાસ્ય પ્રસંગો	૪	૬
રમતુ રેબા ખંડ ૧ (સાદરીબાની કથા)	૧	૧
" " ખંડ ૨ "	૨	૧
રાણા પ્રતાપ (ઐતીહાસીક કથા)	૪	૦
લગ્ન જીવન વહાની	૪	૦
" " બોટી	૫	૦
વિનોદ વાટીકા	૭	૦
વેરાગમા	૩	૧
વહેતી ગંગા	૫	૦
વિરહ ભરેલે ઉભા ઝરે (ઐતીહાસીક નોવેલ)	૩	૦
હું બ્રહ્મચોર કેમ બના	૫	૦
હાલંદ મઠ	૪	૧
અમે બધા	૫	૧
આમ હતા	૧	૧
આજ સિરજાની વિનોદી વાતોનો	૭	૧
આબ્રાહીમ	૧૨	૦
આબાજ પતી	૩	૧
એ પતી કોની	૫	૦
ઉપાકાન્ત	૫	૬
રનેહના જખીર (પ્રેમકથા)	૮	૦
સોરઠ રાણી	૫	૧
સોળ સતી	૩	૦
સોરાષ્ટ્રની રસધાર (સોરાષ્ટ્રની ઐતીહાસીક દંત કથાનો સંગ્રહ) ભાગ ૧	૩	૦
" " " ૨	૩	૦
" " " ૩	૩	૧
" " ભા. ૪	.	૧
" " " ૫	૪	૦
સ્વર્ગ અને પૃથ્વી	૪	૦
રનેહ લક્ષ્મી	૩	૧
સમાજની ચેડીપર	૪	૧
સાસર ઘમાટ (સાહસપુર્ણ વાર્તા	૨	૦
સુનીતા બાઇ	૩	૦
રનેહ સમસ	૪	૧

ઐતિહાસીક સાહસકથાઓ

ચાલીક હલ્લરનો ચોર	૧	૬
નમે ખત્ર ભા. ૧ લો	૫	૧
" " ભાગ ૨ જો	૬	૧
બંજારી (૨. મ. દેસાઇ કૃત)	૫	૦
બેલ્જની કંમત	૫	૬
મારવી મારવી	૩	૧
વિજીત કુલ	૧	૦

ચરકારી સાહસોમાં ચાલતાં પુસ્તકો

	શી.	પે.
ચાલુપોથા	૦	૬
૧ લી ચોપડી	૦	૬
૨ જી "	૧	૦
૩ જી "	૧	૩
૪ થી "	૧	૧
૧ લી ચોપડીના ચાર્ટ	૦	૬
૨ જી " "	૦	૬
૩ જી " "	૧	૦
૪ થી " "	૧	૬

નવયુગ વાંચનમાળા

બાળપોથો	૦	૬
૧ લી ચોપડી	૧	૦
૨ જી ચોપડી	૧	૬
૩ જી ચોપડી	૧	૬
૪ થી ચોપડી	૨	૦
ગુજરાતી દેશી ઐતીહાસ ભાગ ૧	૦	૬
" " " ભાગ ૨	૧	૦
અંકલપીન બાલકડાવાળાનું	૨	૬
આકરણ પાલરનું	૧	૩
ગુજેબળ ૪ થા ધોરણની (અંગ્રેજીના કૃત) નવી આવૃત્તિ	૨	૦
સચિત્ર મુળાક્ષરનો આકરો	૩	૦
ઢીંઢરતાનનો નકશો	૪	૦

શ્રી હરિકૃષ્ણ મુર્તિ બાલ સાહિત્યમાળા

૮૦ પુસ્તકોનો સેટ

આપનજરની દક્ષીણામુર્તી સંસ્થા તરફથી નીચેના ૮૦ પુસ્તકો બહાર પડયાં છે. બાળકોની કેળવણીમાં રસ લેનારા કાકા સાહેબ, મોહનભાઇ, તારાબેન, રમણભાઈ પાઠક, કમળાબેન, ભુમતરામકવે બીજાવતીબેન વિગેરે આ પુસ્તકોનાં લખનીતા લેખકો છે. બાળકોની કેળવણી સરળ ભાષા અને સરળ શબ્દાવળી અને સહેલી કરવા તેઓ ધ્યાન આપી રહ્યાં છે દીકરા બાળકો માટે આ પુસ્તકો પણ ઉપયોગી માલુમ પડયાં છે અને તેને પણ મહીનો કેળાવેલ થયા પામ્યો છે. પુસ્તકોનું લખાણ અને બાંધ પણ સરસ છે. બાળકોને સમજાય તેવાં છે. તેઓને શિક્ષણમાં રસ ઉત્પન કરાવે એવાં આ પુસ્તકો ૧૦થી૧૪ વરસના બાળકો માટે છે.

આખા સેટની કીમત પા. ૬-૬

પુષ્કર નકલ	૬ પેની.
કમુપતિબાધા	મહલબાઓ
ચેકોપો	કટેવનોના મુળ
જેવું કર્યું જેવું ભર્યું	અપગોળ
દલબદી	આદિકા સાંભળું
કબાટ	શબ્દ પોથી
બાળકોનો બીરબલ—૧	મિઠી પોથા
બોપીચંદ	વાકય પોથી
બાળ નાટકો—૧	નાના પાઠો
દુઃખ અને દુઃખડા	મોટા પાઠો
નિરંદાજ	તાની વાતો
સામાન્યમાં મળજો	ધરમા
બાળ પ્રવાસો	આંગણામાં
બારા ચેડીપા	ઝેરીમાં
જરા હસો	બાળવાર્તામાં
કમાળો બાબા	માબમાં
મકનો ને રાજમ	કરવા જાબકે
કુમાર્સ ૬ રામાસિક	સુમતરામના પાઠો
કપાસની ચેરી	લો લો લો
મર્યિદ	મર્યિદ' ને બોધ
ચોરીયાબાનું	બાલ વર્ષન
બાળ નાટકો —૨	ગોતરાની દીવાસો-૧
બચારથી ભીતિને	ગોતરાની દીવાસો-૨
દુકરતમાં	ભુકચરિત્ર
મોતીબો	પુજરાત—મહારાબ્ટ
રામકૃષ્ણભાઇ પરી બધા	ગોકરબ્યો
અંગ્રેજીનો પોપટ	કલેપત સંગ્રહ
બોબીરો પુત્રે જે	હરિચંદ્ર
પીરૂ અને—	ગોબ્ય કેમ ?
ઝાંબ્યા બાબા બાબાં	બાલ રહીઓ
મામાનો ભાબ્ય	બાલકરબ્ય પોથી
વાડામાં	વરત સંગ્રહ
રોજનીશી	રમત ગોકબ્યો
બાળકોનો બીરબલ—૨	શિવાજી મહારાજ
ઉંટા રેલે મામાબ	દુકા અને સોરકા
મારી મામ	વિનોદ દુબકા
કમળાબેનના પાઠો	બાળકોના ગીબો
મિકિંગમરો	આબણે પોતે
કાળા હાબ,ઉજળી દાઢી	કાબ્યસંગ્રહ
બાબાઓ અને—	ગોકરો પાઠ
પુષ્પ	સં કરબ્ય મા દકાનુ

આ એડ્રેસે લખવાથી મળી શકશે.

'Phone 2-3381 Tel. add. "Letapco."

D. K. PATEL

Fruit and Vegetable Exporter

— SPECIALIST —

In South African, Canadian and Australian Apples

—also—

Cape Fruit on hand in season

We have in stock Naartjes which have just come in Market.

ડી. કે. પટેલ

ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ એક્સપોર્ટર.

સાઉથ આફ્રિકન, કેનેડીયન અને ઓસ્ટ્રેલીયન એપલ્સના સ્પેશીયલીસ્ટ

ઋતુમાં કેપ ફ્રૂટ પણ રાખીએ છીએ

નાર્ન્જીસ હાલમાં શરૂ થયા છે અને તેનો સ્ટોક પણ રાખીએ છીએ.

કંપનીના ઓર્ડરો ઉપર ખાસ ધ્યાન રેવામાં આવે છે

નાર્ન્જીસ સારા અને સસ્તા C. O. D. થી મળશે.

P. O. Box 786. 18, Cross St. Durban. 1311

Telephone 33-5382.

VALLABH RANCHHOD,

Wholesale & Retail Fruit and Vegetable Merchant.

Country Orders Promptly attended to.

14, DIAGONAL St. JOHANNESBURG.

ટેલીફોન 33-5382.

વલ્લભભાઈ રણછોડ

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ અમારે ત્યાં તાજું અને સસ્તુ મળશે.

બહારગામના ઓર્ડરોને તાકીદે ધ્યાન રવામાં આવે છે.

૧૪, ડાયેાગનલ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ. 1054

જુના અને જાણીતા ફરમાસુ મીઠાઈઓ અને પાકેા બનાવનાર

કેપીટનના શીયાળાના પૌષ્ટિક પાકેા

બંગળી સાલમ પાક વિગેરે બીજા પાકેા ઓર્ડર આપવાથી મળી શકશે.

અમારી ફર્મમાં ઉત્તમ ખાવાનું અને બનાવું ક્રમેસર તૈયાર મળે છે.

ફરમાસુ મીઠાઈ તથા દરેક બનવું ફરસાણ, અથાર, મરમ મસાલેા વિગેરે પેાતા બન્યામાં મળશે

પધારવા માટે બધેા ના મળેા:

KAPITAN'S CAFE

'Phone 33-8577. 13a KORT STREET JOHANNESBURG. 115

ચામડીને મખમલ જેવી સુંવાણી આકર્ષક ને ખુબસુરત રાખવા માટે

અફઘાન સ્નો

વપરાય છે. આ સ્નોમાં વીટામીન A છે જેથી ચહેરા તથા શરીરની ચામડીને પોષણ આપી સુંદરતામાં વધારો કરે છે.

SOLE AGENTS—

PATANWALA LTD BOMBAY 2

Branch: CALCUTTA.

સોલ એજન્ટો

Indo-African Trade Agency,

74-76 Wilson Street,

Dundee, Natal, S. A. 1201

પ્રસ્થાન અકત

પ્રસ્થાન માસિક બાર વર્ષ પુરાં કરી—તેર પુરૂં કરી—તેરમા વર્ષમાં પ્રવેશ કરે છે, તે નિમિત્તે :—

'પ્રસ્થાન'ના ગ્રાહકોને ખાસ લાભ

જે ગ્રાહકનું ફં. ૨૯૬૪ના માસ્તકથી આસો સુધીનું લવાજમ રૂા. ૫, ભર્યો, પરદેશ માટે રૂા. ૭॥ મળી રહ્યું હશે, તેમને પ્રસ્થાન કાર્યાલય તરફથી બહાર પડેલાં પુસ્તકો ઉપર રૂપે દશ કમીશન બાદ આપવામાં આવશે. [અપવાદ: શ્રી. ગાંધીરામ બજાજવાળા તથા શ્રી. રામનારાયણ પાઠકનાં પુસ્તકો ઉપર ૧૫ ટકા].

ઓટલે રે

જે ગ્રાહક લગભગ ૨૦—૨૨ રૂપિયાનાં પુસ્તકો ખરીદશે તેમને પ્રસ્થાન મફત પડી રહેશે.

દશ—બાર રૂપિયાનાં ખરીદશે તેમને અર્ધો લવાજમમાં પડી રહેશે. બોલો ન લાભ તો મળશેજ.

ગુજરાતનો આમજન, તેમજ પુસ્તકાલયો ને લાયબ્રેરીઓ આ ઘોષણાનો બરાબર લાભ લે.

પ્રસ્થાનનાં પુસ્તકો

	રૂપિયા.
સ્વજનપ્રપંચ	૩॥
ભૂખ્યાજનો ક્રિયાભ	૨
રહિમાનું ખમનર	૨
સાબરમતી	૧॥
પરમપ્યુ વૈદક	૨
દિનચર્યા	૧॥
ઘરેણાંકિરે	૨
ચતુરંગ	૧।
પ્રેમનો ઉંબા	૧।
ઓ-પુરૂષ	૧
નવો અવતાર (નખ ભાગ)	૫।
કથાવલી	૨॥
ગરમુખ	૧।
માતા આસેાપાલવ	૧॥
સરસ્વતીપાળા વર્ષ ૧ થી ૬	૧૭।

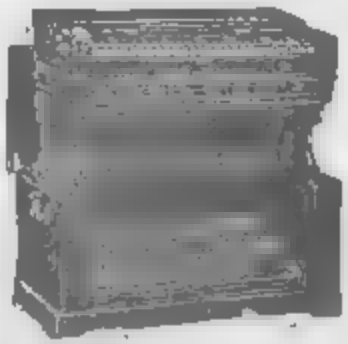
આખું સુચીપત્ર મંગાવેા.

પ્રસ્થાન કાર્યાલય: પારસી અગિયારી સામે : અમદાવાદ.

આવો પધારો જુઓ

અને

તમારા માનીતા વાજીંત્રો અને રેકોર્ડઝ ખરીદ કરો

પ્રથમ હારમોનીયમ પા. ૬-૧૬-૦
હાયના " ૪-૪-૦
૬બલ ફોલ્ડના પા. ૩-૧૫-૦

(૧) જીવન પ્રભાત, (૨) જાગીરદાર,
(૩) વીદ્યાપતિ, (૪) જન્મભુમિ,
(૫) રોમેન્ટીક ઈન્ડિઆ, (૬) વચન,
(૭) નીર્મળા, (૮) અદ્ભુત કન્યા, (૯) ચેલેન્જ.

ઉપરના બધા ફીલ્મી સેટો આવી ગયા છે.

- વાજીંત્રો—હારમોનીયમ, ગ્રામોફોન, વાયોલીન, બેન્જો મેન્ડોલીન, ગીતાર, ઝાઝ આઉટ ફીટ ફલ્યુટ વિગેરે.
- રેડીઓ—લીઝ માસ્ટર્સ વોઇસ અને બીજા મેઇકસ.
- રેકોર્ડઝ—લીઝ માસ્ટર્સ વોઇસ, કોલમ્બીયા, ટવીન, રીગલ, હચીન્સ, ઓડીયન, મેગાફોન, ન્યુ થીએટર્સ, હિંદુસ્તાન, તાજ, ઓરીએંટ, મેકસીટોન, નીઝામ, યંગ ઇન્ડિઆ, સ્ટાર હીંદુસ્તાન, વીકટોરીયા ફોન, રાઉનશાહી, જૈનાફોન, સૈનોલા, કોહીનુર, એરોફોન વીગેરે.
- સ્પેર પાર્ટસ—દરેક વાજીંત્રોના મોટા જથ્થામાં રાખીએ છીએ.
- રીપેરીંગ—સંતોષકારક કામ—મધ્યમ દામ.

સોલ ડીસ્ટ્રીબ્યુટર્સ—વારા ફલ્યુટ, શાંતા ફલ્યુટ, સરદાર ફલ્યુટ હારમોનીયમ (હાયના, પમના, હાયપ્રા સાથે પોર્ટેબલ).

" હચીન્સ, ઓડીયન, જૈનાફોન, મેગફોન ઇન્ડિઅન રેકોર્ડઝ. ફીલ્મી રેકાર્ડ.

રોમેન્ટીક ઇન્ડિઆ

ઘરાકનો સંતોષ—એ અમારો મુદ્રાલેખ છે.

ગોશળીઆ મ્યુઝીક સલુન,

૧૩૧ કવીન સ્ટ્રીટ, ડરબન.

Goshalia's Music Saloon,

'Phone 25806. 131, Queen Street, Durban.

ફરનીચર! ફરનીચર! ફરનીચર!!!

ડીલક્સ ગ્રેડ, ગ્રામોફોન ગ્રેડ, ઈમ્પરોવ્ડ, ડ્રેસીંગ ટેબલ, આર્મ ચેર, ઓફીસ ટેબલ, ગ્રેડ ટેબલ, ટેબલ, ટેબલ, ટી ટેબલ, ઓકેશનલ, ટીપ ટોપ્સ અને ડીનર સેટો, વહન મીકાનાં અને બીજી કાંઈ પણ ફાજલ જોઈતા મુકશો નહિ.

બેડસ, ટેબલ અને કીચન ડ્રેસર

જે બધાને ટેબલેપ ઓર્ડર તૈયાર થાય છે. તેનો સ્ટોક હંમેશ તૈયાર રહે છે. બાજ ટેલરના ઓર્ડરો પ્રોપ્ટ ડીલ્ટ મંગાવો અને ટેબલ આપવ બધરેય.

L. MISTRY,

45 MARKET STREET, : : : JOHANNESBURG.

'PHONE 33-4691. BOX 2626.

ફીટીંગસ

પાવડર

ઈડી, માંકડ, ચાંચડ, કંસારા, માખી, વંદા

વિગેરે સઘળા જંતુઓનો

નાશ કરે છે.

ફીટીંગ્સ પાવડરના ટીન બધે છે.

Box 830. Tel. Add. "Orangexpo."

M. C. PILLAY

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter

country orders executed at lowest Market prices special attention given to all up-country orders

TRIAL ORDER SOLICITED.

જથ્થાબંધ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર

અમે બાપકંટીના ઓર્ડર બાસ ટેલરેબ સાથી સારો બાલ C.O.D. થી રવાનીએ મોકલે.

79, PRINCE EDWARD STREET, DURBAN.

'Phone 2-6235. P. O. Box 316.

Heerabhai Morar Matvadkar,

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter and Commission Agent,

15 CROSS ST. RESIDENCE.
PACKING WAREHOUSE 44 BOND ST.

DURBAN.

હીરાભાઇ મોરાર મટવાડકર

હોલસેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર

અને કમીશન એજંટ,

પેકીંગ સારી રીતે કરી માલ સી. ઓ. ડી. થી

મોકલવામાં આવશે.

ટેલીફોન ૨-૬૨૩૫ બોકસ ૩૧૬.

૪૪ બોન્ડ સ્ટ્રીટ, ડરબન.

દીક્ષ ન ટી ઓ

અંગ્રેજી & ગુજરાતી

આ ડિસનરી મહાત્મા ગાંધીજીની સુચનાથી ચલેલા ઇન્ડીયન ઓપીનીયન ના ખેડુથી ઉપયોગ ખાતર સુધારા વધારા સાથે તૈયાર કરેલી છે. વિદ્યાર્થી જીવનમાં માટે તે ઘણી ઉપયોગી અને ઉપયોગી છે. તેમાં ઘરમાં ઉપયોગી બાબતો, ઘરનો, મોટા ઘરોની વસ્તી, મોટી નદીઓની લંબાઇ, વજન, માપ, દેશનો, વિગેરે ઘણી વસ્તુઓનો સમાવેશ થયેલો છે.

પાકું પુંઠું પાના ૧૪૦૮ કિંમત ટપાલ ખર્ચ સહીત ૫.

Manager, 'Indian Opinion, Phoenix.

Phone 33-4462. Tel. Add.: "VALABTEL." P.O. Box 6748.

V. B. PATEL,

WHOLESALE AND RETAIL FRUIT, VEGETABLE AND PRODUCE MERCHANT

CHEAPEST BANANA STORE ■ TOWN.

40 President Street, JOHANNESBURG.

Terms: NETT CASH or C.O.D.

વી. બી. પટેલ,

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ, વેજીટેબલ અને પ્રોડ્યુસ વેપારી.

ચીપમાં ચીપ ભાવ.

ખાસ નં. ૧ બનાનાનો ચોક્કસ ભાવ.

ઓર્ડરોમાં ટીન ૧૫૬, ક્રેટ્સ અને પ્રોડ્યુસ બાસ્કેટ.

બનાનાની સ્ટેશનમાં સ્ટેશનમાં સ્ટેશની ડીલીવરી.

અમારે ત્યાંથી બધા બધે બધું ઘણું સસ્તું મળશે. કન્ટ્રીના ઓર્ડરોપર ખાસ ધ્યાન આપવામાં આવે છે.

રોકડેથી અથવા C. O. D. થી માલ મળી શકશે.

ટેલીફોન ૩૩-૪૪૬૨ ૪૦ પ્રેસીડન્ટ સ્ટ્રીટ,

પી. ઓ. બોક્સ ૬૭૪૮ જોહાનીસબર્ગ. 102

"શુદ્ધ ઘી"

દરબનમાં પ્રથમીક હેલ્થ ખાતાએ પાસ કરેલું એમ. સી. મારીંદે વીરલા જંગલનું વેરાવળ મધુરાકામ આરણીની ફેકટરીનું ઉત્પાદન કરેલું શ્રેષ્ઠમાં શ્રેષ્ઠ (ગ્રેડ) ઘી.

અમારે ત્યાંથી ઘોડા પ્રમાણમાં મળશે.

બાકી માટે પુછો યા લખો.

બાકીના આફ્રિકાના ટોપ ઓનલી.

શામજી ઉધરશી એન્ડ સન 4, Cross Street, DURBAN. SAMJEE UDHSHI & SON

NAROTAM HARGOVIND

The Master Tailors.

Suits and Costumes Made in the latest Styles.

We specialise in High Class Tailoring.

Our Prices are to suit the times.

Try us with your next Order

તમારો સુટ ક્યાં સીવડાવશો?

નરોતમ હરગોવીંદ

તમને અપ-ટુ-ડેટ સ્ટાઇલનો વિશ્વાસ આપે બનાવી આપશે.

કાયમ ઓર્ડર આપી ખાત્રી કરી જુઓ.

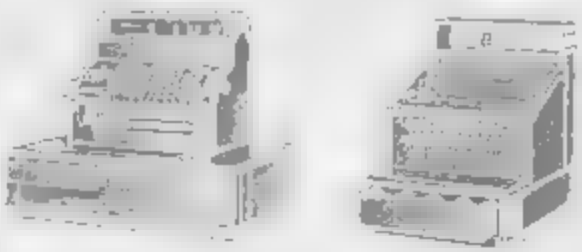
'Phone 25661. 176 Grey St. Durban.

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	પ્રોસ્તી ૧૯૩૯ ઓકટોબર	હીંદુ ૧૯૯૫ ભાદરવા	મુસલમાન ૧૩૫૮ સફર	પારસી ૧૩૦૯ શહે. કદમી	સુર્યોદય ક. મી.	સુર્યાસ્ત ક.મી.
શુક્ર	૧	વદી ૮	૨૨	૧	૫-૩૫	૫-૫૫
શનિ	૨	,, ૯	૨૩	૨	૫-૩૪	૫-૫૬
રવી	૩	,, ૧૦	૨૪	૩	૫-૩૩	૫-૫૭
સોમ	૪	,, ૧૧	૨૫	૪	૫-૩૨	૫-૫૮
મંગળ	૫	,, ૧૨	૨૬	૫	૫-૩૧	૫-૫૮
બુધ	૬	,, ૧૩	૨૭	૬	૫-૩૧	૫-૫૯
ગુરૂ	૭	,, ૧૪	૨૮	૭	૫-૩૦	૫-૫૯

NATIONAL

CASH REGISTER
AND
ACCOUNTING MACHINE
SYSTEMS
FOR
MAXIMUM EFFICIENCY

THE NATIONAL CASH REGISTER CO. S.A. (PTY.) LTD.,
63 PRESIDENT STREET
JOHANNESBURG
P. O. Box 3591 Phone 33.6245 'Gram

WHEN YOU VISIT DURBAN

STAY AT

THE INDIA LODGE

FOR
Boarding & Lodging.

Personal attention will be given to
SASTRI COLLEGE STUDENTS

All *MODERN* conveniences including spring beds with furniture.

For further particulars apply to :
THE MANAGER,
THE INDIA LODGE.
69/71, BEATRICE STREET, DURBAN.

TO GIVE BEST PERFORMANCE THESE QUALITY CARS SHOULD HAVE

MOBILOIL ARCTIC

SAE 20

BUICK (1938 and 1939 models)
CADILLAC (1938 and 1939 models)
CHEVROLET (1935 to 1939 models)
LA SALLE (1938 and 1939 models)
OLDSMOBILE (1936 and 1939 models)
OPEL (1938 and 1939 models)
PONTIAC (1935 to 1939 models)
VAUXHALL (1937 to 1939 models)

For all other models of the above cars, and for other makes of cars, refer to the Mobiloil Chart of Recommendations. Your dealer has a copy.

CORRECT LUBRICATION
Costs so little Saves so much!

In the Fashion . . . Precisely!

STOCKED BY ALL LEADING JEWELLERS

CYMA

ઇનોસ 'ફ્રૂટસોલ્ટ'

એટલે આરોગ્ય—આરોગ્યતા

કાયમ તાજા સુખ છે.

શરીરનું આરોગ્ય સાચવવા માટે રક્ત શુદ્ધ થવું આવશ્યક છે. રક્ત શુદ્ધ નથી રહેતું તેથી દબાઇયાત થઈ શરીરમાં ઝેરી તત્વો ના કારણે માથાનો દુખાવો, આલસ્ય, અને દીર્ઘરમંદી વિગેરે થાય છે.

ઇનોસ સોલ્ટ નિત્ય નિયમિત સેવાથી શરીર નિર્મળ રહે છે. આથી ખુશાલ તુલ્ય થાય છે બનાં તેની અસરમંદી નથી થતી અને સેવામાં પણ અડચણો નથી થતી. આજેજ એક બાટલી લઇ અજમાવી જુઓ.

ENO'S "FRUIT SALT"

ડાયમન્ડકોર્નરના અકત કેટલોગ માટે લખો.

KATZ & LOURIE LTD.

DIAMOND CORNER—ELOFF & MARKET STS. JOHANNESBURG.

ELGIN

આ પ્રયોજિત એલ્ગીન ઘડીયાળ પકડ ખુબસુરતી અને તદન બરોબરાઇ છે. તેને ચોળતો પટ્ટો સોનાથી ભરેલો છે.

એલ્ગીન વોચના અકત કેટલોગ માટે લખો

KATZ & LOURIE LTD.

"DIAMOND CORNER" ELOFF & MARKET STS., JOHANNESBURG.

17 OCT 1939

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 41—Vol.-XXXVII FRIDAY, OCTOBER 13th, 1939. Registered at the G.P.O. as a Newspaper. PRICE FOURPENCE.

SAVE CIVILISATION

"THE nations as a whole are responsible for the situation which produced Herr Hitler, and gave him his power. So there is a sense in which no nation can go into a war with clean hands. All are to some degree responsible. Yet their fault has produced a situation so appalling, so incompatible with the possibility of any tolerably good life, with any reasonable security in any part of the world, which is now grown small and closely knit together, that somehow or other that situation must be brought to an end: by peaceful means if it might be: if not, even by the horrors of war. It is said that war puts civilisation in jeopardy. It does. But civilisation is in jeopardy already. And unless some regard is paid by the rulers of nations to the sanctity of pledges to the duty of keeping one's word to the obligation of trying to settle disputes by some form of international law rather than by force, then not only civilisation, but something greater than civilisation, will vanish from the world. It might be possible for individuals to live Christian lives in their private capacity. But all hope of a Christian order of society would be at an end. The world must be surrendered to the devil."

—RT. REV. G. H. CLAYTON, Bishop of Johannesburg.

સુધારાને બચાવો

"હર હિટલરને પેદા કરનારી અને તેને સત્તા આપનારી પરિસ્થિતિનો માટે સઘળાં રાષ્ટ્રો જોખમદાર છે. અટલે કોઈ પણ રાષ્ટ્રથી પોતા હાથે યુદ્ધમાં કાયદા રહિત થઈ શકાય તમ નથી. મોટે ઘણે અંશે સઘળાજ જોખમદાર છે. છતા તેઓના એ દોષ એવી અસહ્ય પરિસ્થિતિ ઉત્પન્ન કરી મુકેલી છે કે જગતના કોઈ પણ ભાગમાં સાધારણ સહિસલામતિથી જીવન ગાળવું લગભગ અશક્ય થઇ પડયું છે. જો પરિસ્થિતિનો કોઇક પણ રીતે અંત આવવોજ જોઇએ; ભલી થકે તો અહિંસાથી; નહિ તો કમાણી ઊપજાવનારા યુદ્ધથી પણ તેનો અંત આવવોજ જોઇએ. કહેવાય છે કે યુદ્ધથી સુધારો જોખમમાં આવી પડે છે. એ ખરૂ છે. પરંતુ સુધારો તો કયારનો જોખમમાં આવી પડયોજ છે. અને રાષ્ટ્રોના રાજકર્તાઓ તરફથી પ્રતિજ્ઞાઓની પવિત્રતાને, પોતાનું વચન પાળવાના ધર્મને, તકરારોનું બળાત્કારથી નહિ પણ કોઇક પણ આંતરરાષ્ટ્રિય નીયમથી સમાધાન લાવવાના પ્રયત્નો કરવાની જવાબદારીને માન આપવામાં નહિ આવે તો સુધારો તો શું પરંતુ સુધારા કરતાં પણ વધારે મહાન વસ્તુ જગતપરથી નષ્ટ થઇ જશે. વ્યક્તિઓ પોતાના ખાનગી જીવનમાં કદાચ ખ્રીસ્તી ધર્મોનુસાર પોતાના જીવનો ગાળી શકશે. પરંતુ સમાજમાંથી ખ્રીસ્તી ધર્મનો સર્વથા અંત આવી જશે. જગતપર અસુરોનું સામ્રાજ્ય પ્રવર્તશે."

રેવરન્ડ જી ક્લેટન,
જોહાનીસબર્ગના બીશપ.

B. I. Steam Navigation Co., Ltd.

હિંદુસ્તાન જનારા ઉતારૂઓને રવીયાર અફેાયર તા. ૨૨ ના રેાજ સવારે ૧૦ વાગે સ્ટીમરપર ચઢી જવા વિનંતી કરવામાં આવે છે.

સ્ટીમરેાની આવજાવની તારીખેામાં અને ટીકીટના ભાવેામાં વિના નેાટીસે ફેરફાર કરવામાં આવશે.

કરજન આવ્યા પછી તમારા માલ વિગેરેના હકકને મજબુતી આપવાથી ઇન્સેાલ્વન્ટ કરી આપીશું.

ટાગીના ઉપર તમારૂં નામ તથા સ્ટીમરનું નામ અને પેાર્ટ ઓફ કરજન લખવું.

શેખ હીમેદ એન્ડ સન્સ (પ્રા.) લીમીટેડ

દીલ્હી પેસેન્જર એજન્ટ

૨જ	ડીલ્ક્સ	સ્યુટ સાથે	પા. ૧૪ ૧૧ ૬૧.
,,	,,	સુપરીઅર સ્યુટ સાથે	પા. ૧૫ ૧૬ ૮.
,,	,,	સ્યુટ વગર	પા. ૨૩ ૧૬ ૫.
સેકન્ડ ક્લાસ		સીંગલ બિરથ વગર	પા. ૩૩ ૧૫ ૦.

Phone 2-0432. Tel add: "KARAMAT."

SHAIK HIMED & SONS, (Pty) Ltd.

390, Pine Street, Durban.

CITY SHIRT Co.,

No. 4, Kort Street Johannesburg.

'Phone 33-.453 P. O. Box 6220.

Tel Add: "CITYSHIRT" 110

THE NEW INDIA ASSURANCE

——COMPANY, LIMITED.——

Life, Fire, Motor Car, Motor Lorry, Motor Bus, Plate Glass, Workmen's Compensation, Etc. Etc.

આ દીલ્હી વીમા કંપનીમાં જીંદગીના, આગ, મેાટર કાર મેાટર લેારી, મેાટર બસ, પ્લેટ ગ્લાસેા, કામદારેાને લગતા વીમાઓ, સામટા વિગેરે દરેક જાતના વીમાઓ ઉતારવાની સગવડ છે. દીલ્હી કંપનીને ઇન્સેાલ્વન્ટ આપવું એ દરેક દીલ્હીની ફરજ છે.

Natal Office:
"INDIA HOUSE"
17, First Avenue,
DURBAN
Telephone 2-5845 Con
P. O. Box 1610
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
Durban.

Policies Issued and Settlements Effected in this Country.

પેાલીસી તેમજ દાવાની પતાવટ આ દેશમાં કરી આપવામાં આવે છે.

Transvaal Office:
ROOMS NO. 12 & 13,
BARKLY ARCADE,
Diagonal Street,
JOHANNESBURG.
Telephone 33-4478
P. O Box 3641
Tel Add: "RUSTOMJEE"
JOHANNESBURG.

JALBHOY RUSTOMJEE

Principal Representative For The Union Of South Africa. 110

GANDHI & Co. (Pty) Ltd.

GENERAL MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS

Try us for:-

Benares Saries, with Blouses of same design prices from 75/- to £10 with double border.

Also Cotton, Crepe-de-chine & Rayon Saries from 2/6 to 40/-.

We also stock Indian Drugs, Condiments, Draperies, Outfitting, Hardware, etc. etc.

Telephone 23676,

Tel. Add. "Gandhico" Durban.

112 Victoria Street,

DURBAN.

અમારે ત્યાં હમેશા મોટા પ્રમાણમાં નીચે જણાવેલ ચીજો સ્ટોકમાં રહે છે.

બેરહન બદામ, પીસ્તાં, અરેણી, એલચી, અવરૂળ, તજ, લવીંગ, સુરજબાપ કેસર, તેમજ હળદર, ધાણા. છરી વીજરે આણા તેમજ બાલ રેમરેખ નીચે પીસાયેલ મસાલા તથા તમામ જાતના મોળા–જીરાસાલ, કમોદ દીલી, માંજા, બાઠ વસ્તી, વીજરે તથા પંજાબી સાલમ, પોળી મુસલી, ગઠોડા કોપરાવાટી તથા સાતસો બારસો બાતનું બંબીબાણું તેમજ સોપારી–મકરામી સેવરધની, કુલમા, સોકલાં તથા ગુલાબનું પાણી, આમળા, મોગરા, બંબેલી, કુપેસ, કમીનીયા વીજરે ખુશબોદાર તેલ વીજરે, વીજરે મોટા જથામાં તેમજ છુટા મળશે.

Also:

P. O. Box 27, TONGAAT.

Telephone during Office hours No. 5.

,, after Office hours No. 008.

દમ અને કેફસાની બાસ દવા છે

ઝંડુનું

કેસરી જીવન

કેફસાંની બધી બીમારીઓને દુર કરે છે તથા કોહીને શુધ્ધ કરે છે આના સેવનથી તન્દુરસ્તી પાકી થાય છે.

બીજા પાને બજબારની જુઓ.

બાળક, જ્ઞાનતંતુ વિગેરેની નબળાઈ અને બાંધી વિગેરે બતીના દરેક બાટલે

ઝંડુની સુવર્ણ મિશ્રિત મકરધ્વજ ગુટી

વિશ્વ વિખ્યાત બાજરના બદિલ

ઝંડુ ફાર્માસ્યુટીકલ વર્કસ લી.—પો. બો. નં. ૫૫૧૨, મુંબઈ નં. ૧૪.

સા. આફ્રિકાનાં સોલ એજન્ટસ: એમ. એમ. એશી એન્ડ સન્સ; સ્ટાન્ડ ૨૩૮, એશરીયાદીક બજાર, પી. બો. બોક્સ ૧૨૭૫, પ્રીટોરીયા. મેલાનીસબર્ગમાં મળવાનું ઠેકાણું: બબલ ડ્રગ્સ્ટર્સ, ૧૪ કોર્ટ રહ્યાં.

આયુર્વેદિક દવાઓનું સુચીપત્ર આબેજ મંગાવો.

MOHANLAL VALJEE,

(INDIAN PAWNBROKER.)

112. Victoria Street, Durban.

Low Rates of Interest on Jewellery.

High prices paid for Old Gold. A large stock of New Jewelleries at reasonable prices to suit your pockets.

P. P. BHAGAT,

Fruit Merchant.

દરેક બાતનું દરદ અને રેલ્વેભાડા સાથ પેકિંગ કરી C. O. D. થી મોકલવામાં આવશે. લખોઃ—

P. O. Box 842. 139 Brook St. Durban.

પુષ્ટિકારક પાકો બનાવવા હોય
અને
દરેક જાતની દેશી દવાઓ જોઈતી હોય
તો અમારી મુલાકાતે આવો

શરીરને પુષ્ટ બનાવવાના સારા પાકો બનાવવા માટે અમારે ત્યાં તાજે અને ચોકખો માલ છે. તેમજ દરેક જાતના દેશી દવાઓ અને દેશી મિસ્તરી કરવા તાજે અને ચોકખો માલ સ્ટોકમાં રાખીએ છીએ.

દેશી મુલકના ગોકરૂ નંગ ૧ ની કી. ૧૬–૧ સાધિક ૧૫–૬૫.
દેશી બોકડાના ગોળીયા નંગ ૧ ની કી. ૬–૬ સાધિક ૧૫–૬૦

શરીરના દોષ પણ બાળપણથી બાળ બચાવનો

નવાબી પાવડર

૧૫૦ બે પણ મીનીટમા બળ આવે થાય છે.
૬૩ બોટ કી. ૧૨ પોસ્ટેજ સાથે. અરધો ડઝન ખેલાડને કી. ૬–૬ પોસ્ટેજ સાથે ૧ નંગ ખેલાડને કી. ૩–૬ પોસ્ટેજ સાથે. ૧ અથવા બે નંગ ખેલાડને ૬ પેની પોસ્ટેજ ગોકલવી.

ઓર્ડર સાથે રોકડા પૈસા મોકલશો.

Fancy Gold Cups and Saucers at 1/9 a dozen.
12 dozen to a case. Cash with order.

I. G. H. BASSA
153 Grey Street, Durban.

WE STILL BUY
OLD GOLD, SILVER & SOVEREIGNS.
We Stock GYMA, ELGIN, WALTHAM, BUREN, and Wrist Watches
Large stock of ... always on hand
Importers of ... LUXE Harmoniums
LAKHANI & CO.,
(Jewellers)
111 Grey Street, Durban. 'Phone 21298.

HEADACHES QUICKLY RELIEVED BY TAKING
TYSONO BRAND PAIN-CURE HEADACHE POWDERS
FROM YOUR CHEMIST or 6d., 1/-, 2/6 and 5/6, or POST FREE FROM
ERNEST TYSON, CHEMIST, TOLLGATE, DURBAN

'Phone 20350. Tel. Add. "Nartjes."
A. M. PADAYACHEE
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter.
country orders ... special prices
special attention ... to ... country orders.
TRIAL ORDER ...
91 LEOPOLD ST., AND 34 CROSS ST.,
P. O. BOX 195. DURBAN.

M. H. DESAI,
એમ. એચ. દેસાઇ,
બોકસીલ દલાલ ચેમ્બર્સ,
અમે દરેક જાતના રબર અને બેલ્ટીંગના યુનીમલના કોપ પણ આપના C. O. D. થી પોસ્ટેજ કરી મોકલીએ છીએ.
P. O. Box 254. 31, Short St. Durban.

ANNUAL READING

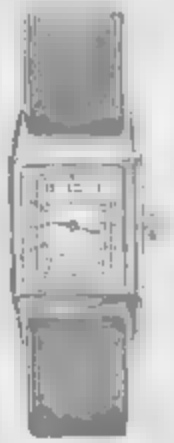
On family, profession, love, health, income, expenses, unexpected fortunes and misfortunes ... lucky days, colour ... lucky lottery ... etc., and other ... by monthly ... weekly 1/-.

Correct answers for 5 questions about futurity 2/- No C. O. D. (your country Currency, B. P. O. accepted) State birth details Sex, age profession and writing time.

'Swadesa Mitran' leading daily, Madras says:- It is necessary to ... Mr. Ashtrist who got the name Gandhi Astrologer by predicting the release of Mahatmaji and whose fame has been to spread throughout the world for his correct prediction concerning the American President Mr. Roosevelt's success in his recent elections.

V. K. SATAGOPACHARIAR,
HANUMAN JOTHISHA ASHRAMAM,
TIRUTTANI, (S. INDIA).

THE EPIC FAST
(By 'Pyarelal')
An account of Mahatma Gandhi's Fast in September 1932, and events leading up to the Yeravda Pact with all relevant documents.
320 Pages. Price: 2s. 6d
Obtainable From The Manager
INDIAN OPINION, Phoenix, Natal.

IF YOU WANT THE BEST AND SOUTH AFRICA'S STRONGEST AND MOST RELIABLE WATCH INSIST ON A WORLD FAMOUS
UNION SPECIAL
16 JEWEL NON-MAGNETIC, SHOCK PROOF, SHOCKABLE, PERFECT TIMEKEEPERS, the NEWEST LADIES' & GENTS' MODELS.
REDUCED PRICES FROM 25/- UPWARDS.
GOODS SENT C.O.D. THROUGH POST OR ACCOUNT OPENED WITH APPROVED MARKS.

દુકાનદારોને હોલસેલ ભાવમાં સારૂં ડીસ્કાઉન્ટ આપવામાં આવશે.

૧૫૦૦ ઘડીયાળ, સાંકળ, બંગડીઓ વિગેરેના બારસેનોનું અમારૂં સુંદર કેટલોગ તાત્કાલીક મફત મોકલવામાં આવશે.

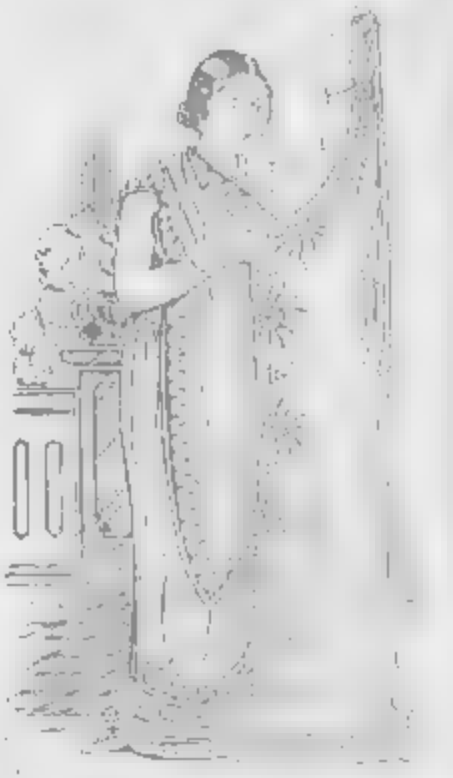
THE AMERICAN SWISS WATCH Co. Ltd.
"THE DIAMOND HOUSE"
WHOLESALE & RETAIL JEWELLERS,
25, PARLIAMENT STREET.
CAPE TOWN.

Cable & Tel. Add. "ADVANCING." 'Phones 28333, Res. 28338.

CHOONILALL BROS.

THE NOTED INDIAN "SARRI HOUSE" IN SOUTH AFRICA.

141, GREY STREET, DURBAN.

ARRIVING BY EVERY MAIL FROM INDIA AND JAPAN

BENARES SARRIES WITH BORDERS AND PLAIN CENTRES,
BOTIDAR BENARES SARRIES IN SEVERAL SHADES
Prices from 60/-, 85/-, 105/ & up to £20.
THE LATEST FROM BENARES CITY.
EMBROIDERED SARRIES 2[illegible], 35/- & up.
PRINTED VARIOUS LINES of SARRIES from 12/6, 17/- & upwards
EMBROIDERED CREPE-DE-CHENE from 3/6 yd. 42 in. & 45 in. width.
LATEST DESIGN SARRIE CLOTH 44 in width.
from 1/6 yd 1/9, 2/- & up.
GEORGETTE SARRIES LATEST ARRIVALS
prices from 25/-, 30/-, 45/- & up.
LATEST BLOUSES TO MATCH SARRIES
prices from 12/6, 17/6 & upwards
ZARI WORK SILK SARRIES IN ALL SHADES
from 55/- 95/-, 125/- & upwards.

Branches. [illegible] WICKS STREET AND 69, WICK STREET, VEREENIGING.
GARAGE AND SERVICE STATION
7, MAIN STREET AND 69, WICK STREET, VEREENIGING.
'Phone 39, Vereeniging.

Please note Our Johannesburg Agent: P. RATANJEE, 60, Bree Street, Newtown.

ચુનીલાલ બ્રધર્સ

દક્ષિણ આફ્રિકાનું જાણીતું સાડીઓનું ગૃહ

૧૪૧, ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

બ્રાંચિસ:
૧૩ અને ૬૦ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરીનિગ.

જાતની સાડીઓ પાસેના ભેગા
એકત્રીસલમ્બ માટે
પી. રતનજી,
૬૦, બ્રી સ્ટ્રીટ, જોહાનિસ.

મકાન અને સર્વિસ સ્ટેશન
૭ મેઈન સ્ટ્રીટ અને ૬૯ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરીનિગ.

ડરબન સ્ટોરમાં વસાવાલ નવા ડિઝાઈનો આવે છે
બનારસની બોનારસાણી અને સાદા, તમામ જાતોમાંની ભૂતીદાર
સાડીઓ શી. ૬૦, શી. ૮૫, શી. ૧૦૫ થી માંડી પા. ૨૦ સોનાની
બનારસથી ક્રમબદ્ધ આવેલી છે.
કલગ્ન ભાતની સાડીઓ શી. ૩૫ અને શી. ૪૫ થી ઉપર
વસાવાલની બોનારસી સાડીઓ
શી. ૧૨–૬ અને શી. [illegible] થી ઉપર.
કલબનું ક્રેપ-દી-ચીન શો. ૩૬ થી ૪૫ ઈંચ અને ૩૫ ટકે પ્રતિ.
સાડીનું જ્યોર્જટ ડીઝાઈનનું [illegible] પ્રતિ વારની, શી. ૧–૬,
શી. ૨–૬, શી. ૩–૬ અને તેથી ઉપર
ક્રમબદ્ધ આવેલી [illegible] શી. ૨૫, શી. ૩૫,
શી. [illegible]

સાડીને મેચ બનારસ બ્લાઉઝ શી. ૧૨–૬, શી. ૧૭–૬ અને
તેથી ઉપર.
ડરબન રંગની ગરબી ભાતની રેશમી સાડીઓ શી. ૫૫, શી. ૭૫,
શી. ૧૨૫ અને તેથી ઉપર.
કારમોનીયમ, તબલા મોગોહોન, રેકર્ડો અને બીજાં વાજાંત્રો
બોલાવ્યે મોકલી આપે.
ડરબન બનતું ગોગીપટું, મોસરી પહાડેલા દોલસેલ ભાવે
બોડરેટ રેડીમેડ અને રેડીમેડ માપસર
બાયઃ પા. ૧૫, પા. ૨૫, પા. ૩૫, પા. [illegible] અને તેથી ઉપર.
ટીટલમાંના ગ્રેજ્યુએટને લાયક બોરસના નાજુક મહાત્રો
બાય. શી. ૧૨–૬, શી. ૧૭–૬, શી. ૨૭–૬, શી. ૪૫. [illegible]

TRY THE LATEST
SUNCRUSH FLAVOUR
COLA SUNCRUSH
To get the true flavour, this must be well iced.
OTHER SPECIALITIES
POPULAR POP
"The King of Ginger Beers."
CLUB SEAL SODA
"Improves your Spirits."
"GIANTS"
The Quart Bottle for 4d.
In all Popular flavours.

'Phone 2-4345

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

DALYS LIMITED.

72, CANADA ROAD, DURBAN.

Sole producers of all Suncrush drinks.

414

Bhanjee Lavji's Renowned

PURE GHEE

Porbander Ghee with the mark "B. L." and Veraval Ghee with the mark "V.B."

ભાણજી લવજીનું પ્રખ્યાત

પોરબંદરનું B.L. મારકાનું તથા વેરાવળનું V.B. મારકાનું

શુદ્ધ ઘી

અમારે ત્યાંથી બીફાયત ભાવે મળશે.

સાઉથ આફ્રિકાના સોલ એજન્ટ:
South Africa's Sole Agents

T. P. DEVSHI & SON

General Merchants

119 Victoria Street,

DURBAN.

'PHONE 22591
25043 RES.

BOX 881.

ભાણજી લવજીનું

પોરબંદરનું શુદ્ધ ઘી

અમારૂં ભાણજી લવજી ફોટો રજીસ્ટરડ માર્ક (B.L. PHOTO) નંબર ૧ પોરબંદરમાં સરકારી લેબોરેટરીમાં પાસ કરાવેલું સર્ટીફીકેટ સાથે સાઉથ આફ્રિકામાં મોકલવામાં આવે છે.

તેમજ અમારૂં ગીરનાર જંગલમાં વેરાવળનું ઘી રજીસ્ટરડ માર્ક (V. B. PHOTO) રજીસ્ટરડ માર્ક નં. ૧. બંને ઘી સાઉથ આફ્રિકામાં પબ્લીક હેલ્થ ખાતાએ (PURE GHEE) ચોખા ઘી તરીકે પાસ કરેલું છે.

અમારા બંને ઘીની સોલ એજન્સી યુનીયન ઓફ સાઉથ આફ્રિકાની પેઢી ટી. પી. દેવશી એન્ડ સનને આપેલ છે. ભાવ માટે પુછો:

સાઉથ આફ્રિકાના સોલ એજન્ટ:

T. P. DEVSHI & SON,
119 Victoria Street,
P. O. Box 881.
DURBAN.
Tel. Add. "NATVAR" Durban.
Telephone: 22591, 25043.

ભાણજી લવજી ધીવાલા
પોરબંદર, કાઠીયાવાડ,
ઇન્ડિયા.
Tel. Add. "BHANJI" Porbandar.

SOUTH AFRICAN PUBLIC LIBRARY
17 OCT 1939

INDIAN OPINION
Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 41.—Vol. XXXVII. Friday, October 13th, 1939. Registered at the G.P.O. as a Newspaper. Price Twopence

NOTES AND NEWS

Durban's New Mayor

MR. RUPERT ELLIS BROWN is the new Mayor of Durban. He was officially installed on Saturday, October 7. Mr. Ellis Brown is one of the best known figures in commercial and sporting circles in Durban. He is a past president of the Chambers of Commerce. He has a tradition of municipal service behind him, for his father was, thirty years ago, Mayor of the City. Mr. Rupert Ellis Brown was first elected to the City Council of Durban, representing his present Ward, Ward 2 in 1935. He has been a Councillor ever since. He is now succeeding Mr. Fleming Johnston, retiring Mayor, who has held office for the record period of four consecutive years. Mr. Fleming Johnston had become quite popular among the Indian community, so much so, that there was hardly a public function where he and the Mayoress, Mrs. Cyrus, were not present. While the Indian community did not get much of practical sympathy from the Durban City Council, this much must be said about Mr. Fleming Johnston, that he was easily approachable and, though not able to do much, was never grudging in giving his moral sympathy. While appreciating with profound gratitude the services of the past Mayor and Mayoress we heartily congratulate our new Mayor and Mayoress and wish them a brilliant career worthy of their high office.

We have as the new Deputy Mayor Mr. W. Wanless who is also well-known to the Indian community. Our hearty congratulations to him also.

Unemployment Among Indian Waiters

There are in Natal hundreds of Indian hotel employees on the unemployment list owing to having lost their jobs since the outbreak of war. A correspondent in the *Natal Daily News* writes that, owing to the Provincial barriers Indians are not allowed to enter other provinces of the Union for purposes of employment. The writer suggests that Capetown's hotel staffs are insufficient to cope with their seasonal rush and that if restrictions could be removed and a limited number of waiters could be sent to the Cape every year it would be a Godsend to many.

This is a very glaring example of how the Provincial barriers hit the Indians and points out to the need for the authorities to give serious consideration to the question of the removal of these barriers. We would, however, suggest to our Indian brethren who are engaged as waiters that while their occupation may be a profitable one it is certainly time that they aspired for a more honourable occupation. This is the only one occupation where Indians are the least envied by the Whites. In fact they would wish that Indians always remained their cooks, waiters and bottle-washers. There would then be no anti-Asiatic cry. The occupation becomes doubly dishonourable because Indians have to serve where they are as a class treated as outcastes.

What Will The War End In?

Mr. J. H. Hofmeyr, Minister of Finance and Education, speaking at the toast of South Africa in Johannesburg at the Marist Brothers College jubilee dinner, said:

> "This war can only end in one of two ways. There is no middle way. One is that the ethics of the jungle will prevail—human relations will relapse into barbarism—and that state of affairs pictured in prophetic scripture as the rule of anti-Christ will come about. The other is that the ultimate human virtues of decency, of freedom and of toleration will assert themselves and the ethics of the family will again be given a chance to become the basis of international and inter human relations."

Mr. Hofmeyr said the history of civilisation was the history of a successful struggle of the ethics of the family against the ethics of the jungle. In international politics to-day war was being fought because there were those who had enthroned the ethics of the jungle as the touchstone of their acts. In South Africa the essence of the situation was that a tremendous task had to be achieved by a handful of people. South Africans had a tremendous task to be achieved by a handful of people. South Africans had tremendous responsibilities within South Africa itself and in relation to the African continent.

> "We could only hope to achieve that task to sustain those responsibilities as a united nation. But to-day we are a divided nation, riven and sundered more sharply antagonistic than we have been for a long time. There is not much of the family spirit in our national life. Of course we have our initial differences of origin and language and tradition and sentiment, but so, too, are there differences in the types of boys who come to a big school like this. Yet, despite these differences they are welded into a community of family spirit by their common affection for the school. So should it be possible for us in South Africa to be welded together into a community of family spirit by a common love of our country."

Lady Rama Rau And Her Daughters Sail For India

Lady Rama Rau sailed with her two daughters last Sunday for India. The daughters who had recently come to the Union on a holiday trip from England where they were studying were, owing to the war having broken out, prevented from returning to England. During their short stay in South Africa they visited all the important places including the Kruger National Park and the Victoria Falls in Rhodesia. A farewell Tea Party was given in honour of Lady Rama Rau and her daughters on Saturday afternoon by Mr. and Mrs. Sorabjee Rustomjee at First Avenue. A glowing tribute was paid to Lady Rama Rau for her outspokenness and the keen interest she had evinced in public matters during her stay in South Africa by Mr. A. Christopher when he wished her *au revoir* and Godspeed to her daughters at last Saturday's meeting at the Indian Sports Ground. Bouquets were presented to Lady Rama Rau and her daughters and the Agent-General, Sir Rama Rau, was garlanded. Lady Rama Rau expects to return to South Africa by the end of January.

Indian Opinion

FRIDAY, OCTOBER 13TH, 1939

Unity At Last

AFTER eight long years of tug-of-war between the leaders of the Indian community in Natal they are once again united. Disunity among the leaders was first caused over the Colonisation issue and was later accentuated by the marriage of Sir Raza Ali to Miss Sammy. If it has done nothing else it has certainly impeded the progress of our community while it has strengthened the hands of our common enemy. The need for unity in our ranks was stressed by all our well-wishers in and outside South Africa, but even to think of it seemed almost an impossibility until Sir Radhakrishnan came to this country. It was his appeal more than anything else that went home to some of the leaders and it was from that moment that sincere attempts continued to be made. Mr. Sorabjee Rustomjee on the side of the Congress and Mr. A. Christopher on the side of the Colonial Born and Settlers Indian Association first conferred among themselves and later on a few on either side conferred, as a result of which, a formula was drafted which formed a suitable basis for bridging the gulf. The main point was the changing of the name of the organisation, on which very strong views were held on both sides. One side was insistent on changing the name while the other was as insistent on not changing it. At last wiser counsels prevailed and the question of the change of the name was subordinated to the higher cause of the community. It was first decided to refer the question of change of name to Mahatma Gandhi. It was however ultimately decided, very wisely we think, to agree to a change of name among ourselves, and it was likewise decided to amalgamate the two political bodies—the Congress and the Colonial Born Association—under a new name to be known as the Natal Indian Association. For seven months conferences have taken place between leaders of both the parties. Heated discussions have taken place. At times the prospects seemed very gloomy almost to breaking point. At times they seemed bright. And so, at last, by the Grace of God, the two organisations have once again united.

Thanks are due to the leaders of both the parties, for if co-operation and the spirit of give and take were lacking in either this happy consummation would never have seen the light of day. Thanks are also due to Sir Raza Ali and the present Agent-General, Sir Ramin Rau, who had made unceasing efforts to unite the two organisations. But above all thanks are due to Sir Radhakrishnan without whose inspiration it would have been almost impossible to move the hard nuts on both sides.

But there is still a rift in the lute. Mr. A. I. Kajee and a few of his associates are dissatisfied and have chosen to remain out. What are their points of difference? Their only point appears to be that the whole thing is done unconstitutionally and they therefore refuse to associate with it. Granted that that were so, the position they have taken up is, that a constitution of our own making is of more importance than unity. That even for the sake of unity and harmony in our ranks we cannot tear that constitution and make another one if need be, which, on the face of it, seems altogether ridiculous.

But let us for a moment examine how this has been done unconstitutionally. Mr. S. R. Naidoo, in the first instance, moved the unity formula at the Committee meeting of the Congress which was passed with only one dissentient, and it was agreed, that a special general meeting should be called at the earliest possible date for the ratification of the formula. It was the duty of the Secretaries of the Congress to call that meeting. But it was not called or it was put off for three months for reasons never disclosed to the public. Mr. Sorabjee Rustomjee and few of his colleagues had to take firm steps and at last the special general meeting was called but it was decided by the officials of the Congress that the annual general meeting of the Congress should precede the special general meeting.

Those who are to-day complaining that those responsible for the unity move had acted unconstitutionally were the very people responsible for making unseemly demonstrations at both the meetings. One of the points to illustrate the unconstitutional nature of the unity formula is stated to be, that there is a change in the wording. As the Agent-General has rightly pointed out, the wording was changed to suit the wishes of Mr. Kajee who had repeatedly declared that he was all for unity and that no price was too great to achieve it. The change in the wording related only to settling the question of the change in the name locally and not leaving it to Mahatma Gandhi to do so. This was not such a vital change that would endanger the principle underlying the formula and, moreover, Mr. Kajee himself moved that as an amendment to the formula which was accepted by Mr. S. R. Naidoo who was the mover of the formula. How this is unconstitutional is beyond us. The next point of the antagonists is that September 24, was stipulated in the formula as the date on which the amalgamation meeting was to be called and that the letter of the formula was not complied with. Might we ask, which was a greater crime—a delay of three months in calling the special general meeting of the Congress without any ostensible reason or a delay of a week in calling the meeting in question owing to unforeseen circumstances?

How happy our lot in South Africa would be and what a self-respecting community we would be considered if the keen sense of the violation of the letter and

spirit of our own resolutions and the zeal and energy we are showing in fighting against them were to be diverted to the unjust and offensive laws that are continuously being passed against us by the legislators of this country? But alas! our bravery seems to be limited only in fighting and quarrelling amongst ourselves. We would sincerely appeal to our misguided friends to leave this quibbling over constitutional points. It seems utterly farcical in the face of the glaringly unconstitutional working of the whole Congress organisation all these years. Let them join hands in making the new body into a powerful and living organisation to work for the common interests of the community as a whole.

Our New President

We heartily congratulate Hajee Ahmed Mamojee Moosa Lokhat on his election as President of the Natal Indian Association. There was strong opinion in favour of Mr. A. Christopher becoming the President, but in view of the present delicate situation Mr. Christopher chose to stand down in favour of Hajee A. M. M. Lokhat, who it is felt will be able to wield better influence over those who have deemed fit to stand out. Hajee A. M. M. Lokhat holds important positions as trustee on several trusts and he is now elected as the trustee of the Indian community. We have no doubt he is well fitted for the honour bestowed upon him and we sincerely trust he will not only win the respect and the confidence of the whole community but that he will use his good influences over the few who are still dissatisfied and will succeed in appeasing them and bringing them within our fold.

AMALGAMATION MEETING

A JOINT meeting of the members of the Natal Indian Congress and the Colonial Born and Settlers' Indian Association was held at the Indian Sports Ground, Currie's Fountain, on Sunday, October 8. The object was to adopt the constitution of the new body as approved by both the organisations and to elect officials of the new body.

There were over two thousand people present representing all sections of the community. A number of women members were also present.

The meeting had the blessings of Providence, for the previous night the weather seemed to be rather stormy and it was very doubtful as to how the following morning would turn out to be. It was, however, a stroke of good luck that the weather on Sunday morning had turned out to be unusually fine. Had it not, there was a possibility of the meeting having had to be postponed as there were no provisions made on the sports ground for wet weather. Nor was there any provision for hot weather either. But here, too, nature was more than favourable, for the heat of the sun was tempered with light clouds constantly passing under it.

If there was just a slight occasion for sadness it was because a few who had taken up an unreasonable attitude of not wishing to see unity in the community had consequently abstained from the meeting.

Mr. A. Christopher was elected to take the chair and the Agent-General Sir Rama Rau was also present.

The meeting commenced with prayers and Mr. Sorabjee Rustomjee read out messages received from the Prime Minister, General J. C. Smuts, and J. H. Hofmeyr, Minister of Finance and Education.

Premier's Message

The Prime Minister's message read as follows:

"I have heard with great interest and pleasure that the breach in the ranks of our Indian citizens in Natal has been healed and that they have come together in the Natal Indian Association.

"I welcome this not only in the interests of the Indians themselves but also of good administration, as one body can speak with more influence and effect in all matters which call for co-operation of Indians with the Government of the country.

"I hope that this settlement will be a good augury for the future and be a pointer to the solution of other problems and difficulties which may confront us in this land of complex and conflicting interests."

Mr. Hofmeyr's Message

Mr. J. H. Holmeyr's message read as follows:

"As you are aware, I repeatedly took occasion when I was Minister of the Interior and later, to urge the Indian community to settle their internal differences and arrive at a greater measure of unity among themselves. It is therefore with very great pleasure that I have heard that the Natal Indian Congress and the Colonial Born and Settlers' Indian Association have agreed to amalgamate. I understand that the new Natal Indian Association will come into being at a meeting to be held on October 8. I gladly take this opportunity of expressing my best wishes for the united effort. In these times it is more than ever necessary to eliminate unessential differences and to concentrate on the points of unity. I wish the new Association all success in its undertakings."

Mr. Christopher

Mr. A. Christopher, speaking from the chair, said the time had come when they should cease acting sectionally in communal matters. They must think and act nationally. Religion was a private matter of the individual in which no one could interfere. But in public matters they should not be divided sectionally serving the interests of only one section. They must unite Indians and work for a common purpose. Another experiment was being made, he said, in this direction by the united body and the youth will have to play an important part in it. They should not think that the leaders could do everything for them while they went to sleep. They must become members of the new organisation and make their voices heard.

The constitution, with certain amendments, was then adopted unanimously.

The following new office-bearers were elected:—Patron: Hajee E. M. Patel; President: Hajee A. M. M. Lokhat; Hon. secretaries: Messrs. S. Rustomjee and P. R. Pather; Jt. hon. treasurers: Messrs. A. E. Shaikh and P. S. Singh; Sixty-five vice-presidents with a committee of 75 were also elected.

Agent-General's Speech

In the course of his speech, the Agent-General, Sir Rama Rau, referred to the history of the negotiations that preceded the amalgamation of the two rival organisations, and paid a tribute to Messrs. Sorabjee Rustomjee, S. R. Naidoo, V. S. C. Pather and the other members of the Congress who

(Continued on page 396)

INDIAN QUESTION IN SOUTH AFRICA

AS VIEWED IN ENGLAND

THE London correspondent of *The Leader* (Allahabad) writes:—The problem causing much alarm to the British Government is the perennial one of the treatment of the Indians of South Africa. There was a time, twenty five years ago, when it was customary to speak of them as the Indians in South Africa; but since more than four-fifths of the Indian community are of South African birth, the old description, if even then it were correct, is no longer applicable.

It is sometimes asked whether there is any likelihood of the people and Government of Britain intervening on behalf of the Indian settlers. I doubt very much whether, at this stage, it would be possible, with their many other obsessions, to engage the interest of the British public in the question. But it is entirely different with the British Government. I have reason to know that this Government has actively intervened with the Union Government as a friend of both parties to the dispute, and it is important to realise that the Union Government has not, so far as is known, taken up the position that this is a matter of purely internal concern. That being so, there is always the possibility that matters may not be pushed to the extreme in South Africa, and that, when present passions are somewhat allayed and with the pressure of international events, affecting the general security of South Africa, there may be a relaxation of the present tension between India and the Union. At any rate, I am sure, from the information that has recently reached me, that the goodwill of the British Government is being actively engaged to secure a better understanding between these two important parts of the Commonwealth. It is recognised in responsible quarters in this country that the question of Indian loyalty is very deeply concerned in the solution of the problem of the rights and the treatment of Indians overseas, and that the test questions are those that have arisen acutely once more in South Africa and in Kenya.

An interesting sidelight upon the recent debates on the anti-Indian measure in the Union Parliament has been thrown in a letter that has recently been received by an old protagonist of the South African Indian cause. The writer, who took a prominent part in the debate, remarks that, although the cause of the Indians is considered there to be an unpopular cause for any politicians to espouse, nevertheless those who had done so had been astonished at the wideness of sympathy that their action had evoked, not so much, perhaps, because of sympathy with the Indian population as because of the wider questions of democracy and the rights of minorities which had also been involved. From this it would seem that the fundamentals of Liberalism are not by any means dead in South Africa, and one may, therefore, at some time in the not too distant future, look forward to a revival of those ideals which were embodied in the fine phrase of Cecil Rhodes, 'equal rights for all civilised men south of the Zambesi.' If, in due time, South Africa leads the way, the ground will have been cut from under the feet of the racial reactionaries in Southern Rhodesia and Kenya, where, at present, the South African doctrine of the old Kruger regime prevails. But probably, Liberalism will not revive in Africa and elsewhere until it has begun to do so in Europe. Bad examples are easier to follow than good ones.

SOUTH AFRICAN TRIBUTE TO MAHATMA GANDHI

THE *Star* (Johannesburg) dated October 2 writes:—To-day is the seventieth birthday of Mahatma Gandhi, and there is presented to him a memorable volume compiled for the occasion. Edited by Sir S. Radhakrishnan, it is a compendium of brief essays on his life and work from some of the most notable writers of the East and the West, from Professor Einstein to Rabindranath Tagore; these being, in the main, written specially for this unique tribute to a man who occupies an unchallenged prominence on the world's stage. What will impress most forcibly the reader of this volume is the unvarying recognition by men of action in the public affairs of mankind that Mr Gandhi has, as Einstein puts it, "invented an entirely new and humane technique for assisting the oppressed." Yet the Mahatma's methods are not new. General Smuts, who contributes a warm tribute, well-becoming the man against whom Gandhiji first employed this technique, traces it in lofty and spiritual terms to the motif that lies at the heart of the Christian faith. "In the welter of religions in the early Roman Empire, the Christian religion won through by suffering, by martyrdom, and not by the arguments of the Apologists, nor was its progress impeded by the current philosophies of that enlightened age." Our Premier does not discount the potency of this instrument even in the present age of violence and force. "In the same way (as in early Christian times) the large-scale sufferings which in our day a cruel and brutal inhumanity in Europe is inflicting on those who differ in race or religion or conviction may yet become the dynamite to explode the great systems now so proudly being reared."

General Smuts is not alone in this estimate of the power that lies in self-abnegation, without which even Carlyle taught "life, properly speaking, cannot be said to begin." C. E. M. Joad, writing on "the authority of detachment and moral force," calls Gandhiji a "moral genius," and says of his method of settling disputes that "it may not only supersede the method of force, but, as men grow more powerful in the art of destruction, must supersede it if civilisation is to survive." The Mahatma himself confesses that it was as a youth studying in London that the idea of Renunciation first appealed to him as the highest form of religion. Later, according to Mr. J. H. Hofmeyr, it was when Gandhiji was refused sleeping accommodation on a Natal train, and was left shivering for the night in a waiting-room at Maritzburg station, that he first decided to "stay and suffer" rather than return to India. Those were early days in his spiritual pilgrimage. Since then he has talked with Viceroys and Princes and "kept his virtue;" proving the saying of a great Indian poet, "The heart of a King trembles at the sight of a beggar who begs not." "It is this 'begging not,' this rising above personal want," writes Sir Abdul Qadir, the Adviser to the Secretary of State for India, "which has given Gandhiji the marvellous influence he to-day possesses."

THE SIMLA VISIT

By
M. K. GANDHI
In "Harijan" dated September 9.

AT Delhi, as I was entraining for Kalka, a big crowd sang in perfect good humour, to the worn-out refrain of 'Mahatma Gandhi ki Jai,' "We do not want any understanding." I had then my weekly silence. Therefore I merely smiled. And those who were standing on the footboard returned the smile with their smile, whilst they were admonishing me not to have any understanding with the Viceroy. I had also a letter from a Congress committee giving me similar warning. Neither of these counsellors knew me. I did not need the warning to know my limitations. Apart from the Delhi demonstration and a Congress committee's warning, it is my duty to tell the public what happened at the interview with H. E. the Viceroy.

I knew that I had no instructions whatsoever from the Working Committee in the matter. I had answered a telegraphic invitation and taken the first train I could catch. And what is more, with my irrepressible and out and out non-violence, I knew that I could not represent the national mind and I should cut a sorry figure if I tried to do so. I told His Excellency as much. Therefore there could be no question of any understanding or negotiation with me. Nor, I saw, had he sent for me to negotiate. I have returned from the Viceregal Lodge empty handed and without any understanding, open or secret. If there is to be any, it would be between the Congress and the Government.

Having, therefore, made my position as I or the Congress quite clear, I told His Excellency that my own sympathies were with England and France from the purely humanitarian stand-point. I told him that I could not contemplate without being stirred to the very depth the destruction of London which had hitherto been regarded as impregnable. And as I was picturing before him the Houses of Parliament and the Westminster Abbey and their possible destruction, I broke down. I have become disconsolate. In the secret of my heart I am in perpetual quarrel with God that He should allow such things to go on. My non-violence seems almost impotent. But the answer comes at the end of the daily quarrel that neither God nor non-violence is impotent. Impotence is in men. I must try on without losing faith even though I may break in the attempt.

And so, as though in anticipation of the agony that was awaiting me I sent on the 23rd July from Abbottabad the following letter to Herr Hitler:

> "Friends have been urging me to write to you for the sake of humanity. But I have resisted their request because of the feeling that any letter from me would be an impertinence. Something tells me that I must not calculate and that I must make my appeal for whatever it may be worth.
>
> It is quite clear that you are to-day the one person in the world who can prevent a war which may reduce humanity to the savage state. Must you pay that price for an object, however worthy it may appear to you to be? Will you listen to the appeal of one who has deliberately shunned the method of war not without considerable success?
>
> Anyway I anticipate your forgiveness, if I have erred in writing to you."

How I wish that even now he would listen to reason and the appeal from almost the whole of thinking mankind, not excluding the German people themselves. I must refuse to believe that the Germans contemplate with equanimity the evacuation of big cities like London for fear of destruction to be wrought by man's inhuman ingenuity. They can contemplate with equanimity such destruction of themselves and their own monuments. I am not therefore just now thinking of India's deliverance. It will come, but what will it be worth if England and France fall, or if they come out victorious over Germany ruined and humbled?

Yet it almost seems as if Herr Hitler knows no God but brute force and, as Mr. Chamberlain says, he will listen to nothing else. It is in the midst of this catastrophe without parallel that Congressmen and all other responsible Indians individually and collectively have to decide what part India is to play in this terrible drama.

THIS MYSTERIOUS DEMOCRACY

WHERE is this democracy that everybody says we must help to save in Europe? Not in Germany, or Italy, or Spain, or Russia, surely! Nor does it seem to be very conspicuous in other nations. Thus, there is not a vestige of it in Poland, which is ruled by a dictator as absolute as Hitler, and incidentally as hateful of the Jews. There is none of it in Roumania, which stands firm with Britain to stop the Nazis. Greece, another British ally, groans under the tyrannical rule of General Metaxas. Turkey knows no more freedom under Kemal's successor than it did under the Sultans. France has dismissed its Parliament, cancelled its elections, and is ruled by the arbitrary decrees of Daladier and his cabinet. England, a democracy at home ruled nonetheless by an aristocratic property-owning class, is an autocratic empire in India and other colonies abroad. Democracy? There is none in Europe, except in such countries as Denmark, Sweden, Norway, Finland, Holland, Switzerland—and these are just the countries which do not count in the present European situation. Yet, forsooth, we are told and asked to believe that Britain's alliance of encircling nations against the Berlin-Rome Axis is in the interests of democracy, and that our own country should join, or at least help, this alliance to make the world safe for democracy once more! This is bunk as egregious as anything that ever came out of the last war. Agreed that, culturally and socially, France and England are much nearer to us than Germany and Italy—a fact, by the way, which is not true of Hungary, Poland, Roumania, Greece and Turkey!—it still remains a fact that, in essence, there is no democratic issue involved in this present European alignment at all. It's a struggle not over democracy, but over the existing international *status quo*. Britain and France, in their own imperial interest, want to maintain the *status quo*. But if anything is plainer than a nose on the human face it is that neither Europe, nor yet the world, can be at peace nor even survive if this *status quo* is maintained. It must be changed, as that great Englishman, Sir Arthur Slater, has shown in his recent book, if the world is to be held together. So let us drop this democracy talk, and get down to the real issue. What are we to *do* about reorganizing the world?—*Unity*

AMALGAMATION MEETING]

[Continued from page 391

had made such strenuous endeavours to bring about unity in the community. He said that Mr. Christopher had done a great work for the Congress and the Colonial Born and Settlers' Indian Association and had established a reputation for integrity and disinterested service for the community. He deplored the fact that Mr. Kajee and his friends had abstained from the meeting. Mr. Kajee had been an energetic and indefatigable worker for the community and had always stated that he was enthusiastically for unity. The original resolution had been amended in order to meet Mr. Kajee's wishes and all the points raised by him had been conceded by the committee which met to decide the terms of amalgamation. Under these circumstances, it was most unfortunate that Mr. Kajee was not there with them at the meeting.

Continuing, Sir Rama Rau made an appeal which, he said, had the approval of both Mr. Sorabjee Rustomjee and Mr. Christopher, to the bodies and to the members to make strenuous efforts to induce Mr. Kajee and his friends to work with them. The Indian community could hardly afford to lose such a fine worker and he hoped that they would do or say nothing which would make it difficult for him and his friends to work in the united organisation. It should be their constant endeavour to see that the united association included every section of the community and worked in the interests of every section.

In conclusion, Sir Rama Rau said that he was looking forward to the pleasure of collaboration by the leaders of the united Indian community.

Mr Manilal Gandhi moved a vote of thanks to Messrs. V. S. C. Pather, S. [illegible] Naidoo, Sorabjee Rustomjee, J. W. Godfrey, A. E. Shaikh and P. S. Aiyar on the side of the Congress and Messrs. A. Christopher, P. R. Pather, P. R. Singh, D. S. Chetty, and S. L. Singh on the side of the Colonial Born and Settlers' Indian Association, who had worked day and night to find ways and means to bring about unity and whose untiring efforts had at last been successful.

Among the other speakers were Dr A. Peters, Messrs. Lazarus Gabriel, D. S. Chetty, Sorabjee Rustomjee, P. S. Aiyar and P. R. Pather.

Hajee A. M. M. Lokhat expressed his thanks for the honour conferred on him and said he realised the great responsibility attached to the presidential chair and would try to fulfil it to the best of his ability.

The meeting which commenced at 11 a.m. concluded at 1.30 p.m. with hearty cheers for the cause of unity.

Things In General

Food Prices Fixed

THE retail prices of certain foodstuff and household necessities may not be increased above those charged at present, according to a Government Gazette Extraordinary dated October 7. The decree is made by Mr. Richard Stuttaford, the Minister of Commerce and Industries, acting in terms of the National Emergency regulations, on the recommendation of the National Supplies Control Board. It operates in the Union and South-West Africa but does not apply to goods for which any Control Board under the Marketing Act may fix retail prices. The goods concerned are as follows: Bread, flower, oatmeal, breakfast oats, rice, tea, coffee, condensed milk, sugar, butter, cheese, beef, mutton, bacon, ham, fresh fish, lard, cooking oil, biscuits, coal, matches, candles, household and scouring soaps, floor and shoe polishes, cigarettes, manufactured tobacco, blankets and sheetings (all qualities and grades).

Petrol And Oil Prices Rise

The price of petrol rose 1d. a gallon all over the Union from Monday. It is now 1s. 3d. in Durban. Oil and grease of all sorts have also increased in price. The increase differs with different types, but the average rise in the cost of oil is about 6d. a gallon. In view of the increased freight rates and insurance, and the added burden of the dollar exchange, further rises in price are considered inevitable, but every effort will be made, it is stated, to keep the process as gradual as possible.

The Smoking Habit

Temperance organisations must attack the "dangerous and injurious habit of smoking" and must cease "sidestepping the issue just because fashionable people pull away," said Miss F. E. Strout in an address at the Golden Jubilee Convention of the Women's Christian Temperance Union at Capetown. Miss Strout said nicotine was the second most dangerous poison known to science, and smoking one of the most enslaving habits she knew.

Colonel Reitz To Represent Union At Empire Conference

South Africa is the first Dominion to announce its selection of a Cabinet Minister to proceed to London in response to the British invitation to attend an Empire Ministerial conference. This conference—as announced by Mr. Anthony Eden (Dominion Secretary) in the House of Commons—is to supplement existing arrangements for collaboration between the Governments of the Commonwealth and the British Government.

'Don't Mention Ships In Cables

The Postmaster-General advises senders of cablegrams to overseas destinations not to mention the name of the ship and the date of sailing in order to avoid delay of their messages due to censorship in the country of destination. If reference to a sailing cannot be omitted alto-gether, it will be better to quote the ship's name or the date only and not both.

Wedding At Newcastle

One of the largest and most popular Muslim weddings in Newcastle was held on October 1, when the contracting parties were Ameera and Hafa, minors of Mr. G. M. A. Vawda, to Mr. Omarjee of Kromdraai, Transvaal, and Mr. Mahomed Gatoo, of Volksrust, respectively. The ceremony, which was performed by Molvi Ayaat of Newcastle, was attended by over 2,000 Indians from all parts of Natal and the Transvaal and in addition there were quite a number of European guests. Mr. and Mrs. Vawda were the recipients of congratulatory addresses and the brides and bridegrooms of valuable gifts from numerous social and sporting bodies and individual friends. Mr. G. M. A. Vawda, in expressing his profound thanks said this was a red-letter day in his history. His sisters were orphans and he had brought them up and to-day he was able to get them their married. The following donations were given by Mr. Vawda:—Newcastle and District Indian Football Association: A beautiful League Trophy; Newcastle Muslim community. £1 4s.; Nizamia Muslim Society: £1 5s.; Muslim Young Men's Association: A chairman's chair. Immediately after this there was a tea party held at the Madressa Hall where about 50 European guests were entertained. In the evening another party was held at the residence of Mr. and Mrs

D. M. A. Vawda, when singers in the vernacular entertained the party until quite late. Refreshments were served and the bridal parties left for their homes.

Mr. and Mrs. Vawda desire to thank all friends and relations for having responded to the invitation to the marriages of Mr. Vawda's two sisters. They also desire to thank the officials and members of the Muslim Young Men's Association for all their assistance; to those who rendered personal services towards making the function a huge success and to those who sent wedding presents and messages of congratulation. Mr. and Mrs. Gattoo of Volksrust, and Mr. and Mrs. Mahmoojee Omarjee of Kromdraai, also wish to express their profound thanks.

Nizamia Muslim Society

A council meeting of the Maritzburg Nizamia Muslim Society was held on October 5. Mr. Shaik Madar presided. Many applications for membership were read and accepted. The following were elected to the building committee: Messrs. Shaik Yusuf, Moulana M. Hanief, Shaik Madar, I. S. Casalmjee, S. M. Badruddin, Amod Moosa, D. E. Bhayat, Adam Habib, Abbas Haj Mia, Abbas Bayat, A. G. Bonnie, Ismail Amod Casalmjee, A. H. Sahlah, A. K. I. Bayat, H. Khan and A. H. Donnelly. The vacancies on the committee were filled by Messrs. Hafejee and Mahomed Patel. The total membership of the society shows 332 members on the roll. The secretary reported that many good services had been rendered to the Muslim community by the society during the month. Before closing the meeting Mr. Shaik Madar, president, asked Moulana Mahammad Hanief to say prayers in memory of the recent deaths among the Muslims.

Native Disabilities

Since the Johannesburg Joint Council published its series of pamphlets many years ago, no comprehensive statement has been given of the legal social, economic and political status of the Native. This has now been achieved in a concise little pamphlet by Dr. H. J. Simons, entitled "Disabilities of the Native in the Union of South Africa," published by the South African Institute of Race Relations, P. O. Box 97, Johannesburg, and costing 4d. post free. Dr. Simons, who is lecturer in Native Administration in the University of Capetown, describes the existing means of representation of Natives under the 1936 legislation, and then discusses civil liberties in respect of legal procedure in courts, right of assembly and of free speech, and powers of editorial legislation. This is followed by an account of the system of taxation, pass laws, freedom of urban residence, the right to acquire land, and the restriction of opportunity in farm, industrial and mine labour. The pamphlet ends with a consideration of the scope for development.

£100,000 In Nurses' Box

Reuter reports from London that a cheque for £100,000, probably the largest sum ever paid for a flag-day emblem, was placed in the collection box of two nurses by Lord Nuffield at the Mansion House on Tuesday October 10. It was his contribution to the Lord Mayor's Red Cross and St. John's Ambulance Fund.

India Will Be Represented

The Government of India has accepted the United Kingdom's invitation to send a representative to participate in the forthcoming discussions with Dominion Ministers in London. The India representative will be Sir Muhammad Zafrullah Khan, Knight Commander of the Star of India, member of the Governor-General's Executive Council for Commerce and Labour.

Our Special Annual Number

OUR Special Annual Number will be published this year as usual during the Deepavali festivals. Readers are requested to send articles of interest, poems, topical cartoons, pictures etc., which will be much appreciated. Those who wish to send advertisements for the Special Number are requested to send them before Oct. 16 together with their cheque. The advertisement rates are as follows: Full page £5, half page £2 10s., quarter page £1 5s.

Editor "INDIAN OPINION."

Death Of Mrs. C. K. Moodley

The death of Mrs. C. K. Moodley, wife of Mr. C. K. Moodley, the joint hon. secretary of the Chinta's Kraal and District Branch of the Natal Indian Congress, came as a great shock to many friends and relatives. At the early age of 20 she fell ill and peacefully passed away on October 2. Born at Estcourt she received her early education at the Estcourt Government Indian School and Malvern Indian School. The funeral which was attended by a large number of Indians took place on October 3 at the Sea View Hindu cemetery. Deceased leaves behind her husband and an year-old son. Many letters and telegrams of condolence were received from Johannesburg, Cape, Natal Indian Congress, Durban and Districts. Floral tributes were received from friends, relatives and the Congress.

The Sporting World

Last Saturday's Wrestling Results

THE result of last Saturday's non-European boxing and wrestling at the City Hall, Durban, were: (Wrestling)—Young Tarzan beat Wild Cat, one fall to nil; V. Chetty beat Sonny Moodley on a foul; Packree Pillay and Ahmed Khan drew; Rughbeer Maharaj and Hero Barry fought a draw, one fall each. (Boxing)—Totee Singh and Speedy Phillips fought a draw; P. M. Pillay and Young Veeran fought a draw.

Central Factory Vs. Maidstone

On Sunday, October 8, the Central Factory Football Club "A" and "B" teams met the Maidstone Sporting Club "A" and "B" teams in a friendly soccer match on the Central Factory Grounds. Central Factory "B" beat Maidstone Sporting Club "B" by 1 goal to nil; Central Factory "A" beat Maidstone Sporting Club "A" by seven goals to nil.

Newcastle Indian Cricket Union

The fourth annual meeting of the Newcastle and district Indian Cricket Union was recently held, five teams being represented, two from Dannhauser and three from Newcastle district. Mr. A. M. Ephraim was in the chair. It was decided to affiliate with the Northern Natal Indian Cricket Union in terms of the arrangement arrived at with the Natal Cricket Union. The following officials were elected for the ensuing year:—Patrons: Messrs. I. S. Vawda, R. Lachmanjsingh and Sheik Abdool; president: Mr. O. J. Christopher; secretary: Mr. N. Packree Naidoo; record clerk: Mr. M. A. Amra; vice-presidents: Messrs. A. M. Ephraim, A. Thajmoon, Loganathan, E. M. Vawda, G. M. A. Vawda, B. Gopaul, and O. Pathak; auditor: A. K. Naidoo.

Port Elizabeth Aryan C.C.

The annual general meeting of the Port Elizabeth Aryan Cricket Club was recently held at the Gujarati Hall. The following election for the new season took place:—Life hon. presidents: Messrs. J. D. Dhan, C. G. Tribhuvalan, M. F. Ramdin and R. G. Varma; president: Mr. M. M. Bdanse; joint hon. secretaries: Messrs. P. Mohanlal and D. Nagarji; hon. treasurer: Mr. Ramdas Rajchhodji.

WANTED

Telugu Teacher—Primary School Subjects: Must be Hindu.

Apply:—

P. O. Box 30,

Stanger.

Doings In India

Rebuke To Muslim Leaguers

At a meeting held under the auspices of the Peshawar City Congress Committee presided over by Khan Abdul Qayum Khan, M. L. A., (Central), at which many Muslims were present, Maulana Mohamed Khan Mir Hafali, General Secretary Provincial Congress Committee and a prominent Red-Shirt leader, in the course of his speech said: "We are being accused of joining hands with the Congress-minded Hindus for the liberation of our country by our Muslim league friends, but I assert that the leaders of the Muslim League have made common cause with the enemies of the Indian aspiration to keep India, the land of their birth, in perpetual bondage. Whereas we are out to secure self-government for the entire population of our country, these so-called champions of Islam are betraying the cause of their motherland against the tenets of Islam. We have got our reasons for the accusations which we publicly level against the Muslim Leaguers. I enquire of you as to who was responsible for humiliating you, for sending you to prison, and for depriving you of your livelihood. Were they Congress minded Hindus, who came to your rescue at the hour of their trial or were they the Muslim Leaguers, who sided with the bureaucracy in giving all sorts of troubles to their co-religionists during the several phases of the national struggle in this province. For God's sake tell me who are the enemies of the nation and the community. If the Muslim Leaguers have real admiration for Islam they should first bid farewell to their *fugies* and pensions which they had secured for disservice to their country. If you cannot persuade them to do this then I appeal to you in the name of your culture and your religion to muster strong under the Congress flag."

Pandit Jawaharlal's Visit To China

"Pandit Jawaharlal's visit, if it materialises, is sure to evoke great enthusiasm among the Chinese people and will undoubtedly strengthen the bond of mutual sympathy already subsisting between the two countries," observed Prof. Tan Yun Shan of Cheena Bhawan at Santiniketan on being asked by the *United Press* to give his views on the recent visit of Pandit Jawaharlal to China. Continuing, Prof. Tan said: "When I went home last time I carried a message from Panditji to China. The message was published in all the papers of China and gave great inspiration to the Chinese people. They are eager to welcome him and show how they appreciate the good wishes of India. China is engaged in a grim struggle with a wanton aggressor, but she is determined to shake herself free from its ever-widening tentacles. Her agonies will be great, her sacrifices will be immense, but she will bear them patiently in the knowledge that she is fighting for a just cause and that she has the sympathies of all right-thinking men in her hour of trial."

Congress Committee's Resolution

A REUTER'S message from Wardha dated October 10 states:—The All-India Congress Committee has passed a resolution to the effect that a continued state of peace and freedom could only be established and preserved by the extension of democracy to all colonial countries, and by the application of the principles of self-determination thereto in particular India should be declared an independent nation, and every effort should be made to apply this status to the largest possible extent.

A resolution condemning Nazi aggression and inviting the British Government to define their war and peace aims was adopted by the All-India Congress Committee by 138 votes to 58. Socialist and other Left Wing amendments which attempted to put the Congress down to past declarations condemning Indian participation in any "imperialistic" war were rejected by an overwhelming majority.

Tagore's Message To Pandit Jawaharlal

Among the messages sent to Pandit Jawaharlal Nehru on his recent visit to China was the following interesting one from the Poet Dr. Rabindranath Tagore: "As to the present crisis in the Congress I fully share the deep concern at the turn the affairs have taken. I have no doubt also that the creative forces of the nation will pass the test and come out stronger after the main issues have been clarified even if we have to pass through a temporary phase of painful adjustment. My warmest good wishes are with you in your mission of good neighbourliness to China. I feel proud that the new spirit of Asia will be represented through you and our best traditions of Indian humanity will find their voice during your contacts with the people of China. My tours in the Far East have convinced me in the main that our people have maintained the Asiatic tradition of cultural interchange; we have not fought with each other in the name of hungry nationalism as the Western countries are doing in Europe. The Japanese aggression, therefore, seems to be essentially a case borrowed with pugnacity which I feel sure has not touched the deep heart of their people. Let Japan take the warning not to betray the basis of her civilisation which she shares with China. India will be with you in your appeal to the moral conscience of Asia which Japan cannot afford to kill in the name of spiritual suicide, the pathway of which was led from India to her great neighbours in the East, now partly closed through centuries of neglect. We have to remove the weeds and also the recent barriers erected by fratricidal politics, so that once more the traffic of human interference will continue the linking of our country with Japan and China."

Be Prepared For What Is To Come!

Presiding over the 10th Coimbatore District Political Conference at Bhavani Mr. C. N. Muthuranga Mudaliar, M.L.A. (Central), deprecated the idea of forming separate parties or groups inside the Congress, as, to do so would weaken the "supreme institute of the country." Referring to federation, Mr. Mudaliar said they ought to make it impossible for Government to introduce it. Nobody wanted it. The opposition to federation would be the last fight before they obtained Purna Swaraj. The country must, therefore, be prepared for the impending fight.

India's Contribution In The Last War

In the last war India sent overseas 1,250,000 men and 3,500,000 tons of supplies. She made a direct money contribution of £160,000,000 to Great Britain's expenditure on the war.

Poet Tagore's Work In 25 Volumes

The *Visva Bharati* is shortly publishing a complete edition of Poet Tagore's work in 25 volumes, the first of which was released on September 18.

WHEN YOU VISIT DURBAN

STAY AT

THE INDIA LODGE

FOR

Boarding & Lodging.

Personal attention will be given to

SASTRI COLLEGE STUDENTS

All *MODERN* conveniences including spring beds with furniture

For further particulars apply to:

THE MANAGER,
THE INDIA LODGE,
69/71, BEATRICE STREET, DURBAN.

'INDIAN OPINION'

(Founded by Mahatma Gandhi in 1903)

For The Moral, Political and Social Advancement Of Indians In South Africa.

Published Every Friday.

Subscription Rates

Payable Always In Advance.

Within the Union	21s.	Annually
" " "	11s.	Half-yearly
Outside the Union	22s. 6d.	Annually
" " "	12s.	Half-yearly

Become a Subscriber and persuade your friends to do likewise

Apply to—

Manager,
Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

Books for sale.

NOTE—Remittance should accompany order V.P ORDERS will not receive attention. Postal Orders to be made to "Indian Opinion" at Phoenix Postage Free on all books

THE STORY OF MY EXPERIMENTS WITH TRUTH
By M. K. GANDHI

This is an autobiography of Mahatma Gandhi printed in two volumes. Price 12s. 6d. for each volume

JAWAHARLAL NEHRU An Autobiography
(Cheap Edition)

("For those who would understand contemporary India it is an indispensable book."—ALDOUS HUXLEY.)

Price ... 10s. 6d

THE POWER OF NON-VIOLENCE
By RICHARD B. GREGG

The writer has explained the method of resistance by non-violence in modern Western concepts and terminology. The book is worth studying. Price ... ... 5s. 6d.

INDIA AND THE WORLD

Essays by—PANDIT JAWAHARLAL NEHRU.

Price ... 7s 6d.

Books for Sale.

The Story of Ramayana ... ... 5½.

J. C. BOSE.—His discoveries and writings with a biographical sketch and portrait 4s

ESSYS ON INDIAN ECONOMY—By Mahadev Govind Ranade Price 4s. 6d.

ESSAYS ON INDIAN ART, INDUSTRY AND EDUCATION.—By E. B. Havell Price 3s.

INDIAN INDUSTRIAL AND ECONOMIC PROBLEMS.—By V. G. Kale, M.A. Price 4s.

From: *The Manager,*
'Indian Opinion'
Phoenix, Natal.

Congress Jubilee Albums

An artistic Jubilee Album containing the photos of 52 Congress Presidents from 1885 to 1935. The pictures have been done in three colours with smart decorative borders. The best available pictures of the Congress Presidents have been chosen for the colour printing.

Price: 2s. 6d.

To Be Had From:—
"Indian Opinion"
Phoenix, Natal.

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

મહાત્મા ગાંધીજીના હાથે
અને [illegible]માં સ્થપાયું.

પુસ્તક ૩૬ મું. ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૨૩ ઓક્ટોબર ૧૯૨૬ અંક ૪૧.

"ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન"
શુક્રવાર, તા. ૨૩ ઓક્ટોબર ૧૯૨૬.

છેવટે ઐક્ય સ્થપાયું

નાતાલની દીવી કોમના નેતાઓ વચ્ચે છેલ્લાં આઠ વર્ષ થયાં આવી રહેલી ઊંચતાણો બાદ તેઓ છેવટે એકમત થયા છે. સૌથી પ્રથમ કોલોનાઈઝેશન રાયલ્ટર નેતાઓમાં વિરોધ પડયો હતો અને પાછળથી ૩૨ રજા બીલના ગ્રીસ સેનારી સામેના રમખાણે તેમાં વધી પડયો હતો. એ વિરોધે જો બીજું કશું ન કર્યું હોય તો પણ કોમની પ્રગતિને તો પાછળ ઢસડી જ છે અને આપણા સમાન શત્રુના હાથ મજબૂત કર્યા છે. આપણામાં ઐક્ય લાવવાની આવશ્યકતા પર દક્ષિણ આફ્રિકામાં તેમજ બહારથી આપણા સ્વજનો હિતચિંતકો ભાર મૂકતા આવ્યા હતા પરંતુ સર રાધાકૃષ્ણન આ દેશમાં આવ્યા ત્યાં સુધી તો તેનો વિચાર રજૂ કરવો પણ કરવો લગભગ અશક્ય જણાતો હતો. તેમની વિનંતિઓએ કેટલાક નેતાઓના હૃદય પીગળાવ્યાં અને એ શક્તિથી ઐક્ય સાધવાના પ્રમાણિક પ્રયત્નો ચાલુ થયા લાગ્યા હતા. કોંગ્રેસ તરફથી મી. સોરાબજી રૂસ્તમજી અને કોલોનીયલ બોર્ન ઈન્ડિઅન્સ ઈન્ડિયન એસોસીએશન તરફથી મી. કોરેટોકૂર વચ્ચે પ્રથમ તો પોતપોતાનામાંજ વાટાઘાટ થઈ અને ત્યાર બાદ બન્ને પક્ષોના ચોકઠેક નેતાઓ વ[illegible] ચાલુ રહી, જેને પરિણામે બન્ને કોમ વચ્ચે પહેલી તકને સાંધવાને ચાલાકય પર કોરમ્બુલા હરી કાઢવામાં આવ્યું. તેનો મુખ્ય મુદ્દો આ હતો કે સંસ્થાનું નામ બદલી નાખવું. એ મુદ્દા પર બન્ને પક્ષો તરફથી મજબૂત મત ધરાવાઈ રહ્યા હતા. એક પક્ષનો એવો દ્રઢાગ્રહ હતો કે નામ કોઈ પણ રીતે બદલાવું જોઈએ જ્યારે બીજા પક્ષનો બદલાવું જોઈએ એવો તેટલોજ દ્રઢાગ્રહ હતો. આખરે કોમના વિશેષ અગત્યના સવાલ આગળ નામનો પ્રશ્ન ગૌણ ગણવાનું ઠરાવાયું. પ્રથમ નામ કોરવાનો સવાલ મહાત્મા ગાંધીજી સમક્ષ મૂકવાનું ઠરાવાયું હતું પરંતુ પાછળથી એ સવાલનો નીકાલ આપણે જાતેજ કરી લેવાનો ઠરાવ પણ પરોક્ષો નિર્ણય થયો, અને એ મુજબ કોંગ્રેસ અને કોલોનીયલ બોર્ન ઈન્ડિઅન એસોસીએશન એ બન્ને રાજદારી સંસ્થાઓનું નાતાલ ઈન્ડિઅન કોંગ્રેસના નવા નામ હેઠળ એકત્વ કરી દેવાનું નક્કી થયું. આ બાબતમાં બન્ને પક્ષો વચ્ચે કેટલા રાત માસ થયાં અરોકો ચાલી રહી હતી. કોઈક સમયે વાતાવરણ ઘણુંજ ભયંકર થઈ પડતું હતું અને દોરી તુટી જવાની અણીપર આવી જતી હતી તો કોઈ સમયે ઘણાજ ઉત્તેજનાના ચીન્હો નજરે પડતાં હતાં. એમ કરતાં આખરે ઈશ્વર કૃપાએ બન્ને સંસ્થાઓ એકત્વ થઈ ગઈ છે. તેને માટે બન્ને પક્ષના નેતાઓને અભિનંદન ઘટે છે કેમકે એ બેમાંથી એક પક્ષમાં પણ સહકાર આપવાની અને નમતું મૂકવાની વૃત્તિની બાદી હોત તો આ સુખકર પરિણામ કદી આવીજ શકયું નહિ હોત. પછી સર રજા અલી અને કાલના ઓનરેબલ સર રામસ્વામીને પણ અભિનંદન ઘટે છે, કે જેઓએ બન્ને [illegible]ઓનાં ઝોકાંને માટે અતત પ્રયાસ કર્યો હતો. પરંતુ સૌથી વિશેષ અભિનંદન તો સર રાધાકૃષ્ણનને ઘટે છે કેમકે તેમણે આપેલા પ્રોત્સાહન વિના બન્ને પક્ષના [illegible]નો કુરામણ છોડાવવો મુશ્કેલ થઈ પડત.

પરંતુ આટલું છતાં પણ હજુ પાણામાં ઝાડ તો રહીજ ગઈ છે. મી જે. આઈ. કાજી અને તેમના કેટલાક સાથીઓને અસંતોષ રહ્યો છે અને તેથી તેઓએ બહાર રહેવાનું પસંદ કર્યું છે. તેઓના વિરોધના મુદ્દાઓ શું છે? તેઓની ફરીયાદ માત્ર એકજ જણાય છે, અને તે એ કે, જે થયું છે તે સઘળું બંધારણ વિરૂદ્ધ થયું છે અને તેથી તેઓ તેમાં સામેલ થવા નથી માંગતા. ઘડી બર માની લઈએ કે એ ખરૂ છે તો તેઓએ જોવી સ્થિતિ લીધેલી ગણાય કે આપણે પોતે રચેલું બંધારણ ઐક્યના કરતા વિશેષ અગત્યનું છે. ઐક્ય અને એક રાગને માટે પણ આપણાથી આપણે પોતે રચેલું બંધારણ ફાડી નાખી જરૂર પડે તો બીજું ઘડી નહિ શકાય. આ સ્થિતિ સદનજ મુખોમુખ ગણાય.

પરંતુ આ બંધારણ વિરૂદ્ધ કેવી રીતે થયેલું ગણાય તેની જરા તપાસ કરીએ. પહેલા પ્રથમ મી. એસ. આર. નાયડુએ કુનીટી કોરમ્બુલા પાસ કરવાનો ડરાફ કોંગ્રેસની કુનીટી મીટીંગ સમક્ષ રજુ કર્યો હતો, જે બાબ એકજ વિરૂદ્ધ મતે પાસ થયો હતો, અને બજકુર કોરમ્બુલાને બંધારણ કરાવવા કોંગ્રેસની સ્પેશ્યલ જનરલ મીટીંગ પહેલામાં પહેલી તારીખે બોલાવવાનું નક્કી થયું હતું. એ મીટીંગ બોલાવવાની મીકેનરીઓની ફરજ હતી. પરંતુ તે બોલાવાઈજ નહિ અને ત્રણ મહિના સુધી તેની મુદત લંબાવાયા કરી, જેનું કારણ આજ સુધી પણ લોકોને જણાવવામાં નથી આવ્યું. અંતે મી. સોરાબજી રૂસ્તમજી અને તેમના કરાડ સાથીઓને બળત પગલા લેવા પડ્યાં અને આખરે સ્પેશ્યલ જનરલ મીટીંગ બોલાવાઈ, પરંતુ કોંગ્રેસના કાર્યકર્તાઓએ કોંગ્રેસની ગ્રુ ડીની વાર્ષિક જનરલ મીટીંગ ઉપરોકત મીટીંગની પહેલાં રાખવાનું ઠરાવ્યું. આજે જેઓ ફરિયાદ કરી રહ્યા છે કે ઐક્યને માટે થાન કરી રહેલાઓ બંધારણ વિરૂદ્ધ વર્ત્યા છે, તેઓજ કેપલી બન્ને મીટીંગોમાં અગુજરાતી અસભ્ય ઉભાવો કરવાને માટે જવાં બહાર હતા.

કુનીટી કોરમ્બુલા બંધારણ વિરૂદ્ધ હોવાનું દર્શાવનારો એક મુદ્દો એ જણાવાય છે કે કોરમ્બુલાના મુસદ્દામાં [illegible]ફાર થયો [illegible] ઓનરેબલ–જનરલે બાબતીમાંથી જણાવ્યું છે તેમ મી કાજી, કે જે વખતો વખત કહી ચુકયા છે, કે પોતે ઐક્યના પક્ષમાં છે અને ઐક્યને માટે ગમે તે કીંમત

આપણી પડે તે ઓછીજ છે, તેમની ઇચ્છાઓ સંતોષવાને ખાતરજ ફોરમ્યુલાના શબ્દો ફેરવવામાં આવ્યા હતા. એ ફેરફાર માત્ર ઓટસોજ થયો હતો કે નામ બદલવાનું મહાત્મા ગાંધીજીને નહિ સોંપતાં આપણે જાતેજ અંહિ નામ બદલી નાખ્યું. આ ફેરફાર કંઇ ચેટલો બધો મહત્વનો નહોતો કે જેથી ફોરમ્યુલાના સિદ્ધાંતને કોઈ પણ જાતની બાધ આવે, અને વળી ગઈ. કાલ્જીએ જાતેજ ફોરમ્યુલામાં એ ફેરફાર કરવાનો સુધારો મીટીંગ સમક્ષ મૂકયો હતો, અને મી. એમ. આર. જયકર, કે જેમણે ફોરમ્યુલાનો દરખાસ્ત મૂકનાર હતા, તેમણે તે સ્વિકારી લીધો હતો. આ વસ્તુ બંધારણ વિરૂદ્ધ રીતે થઈ ગયાય એ અમારી સમજણ નો બહાર છે. વિરોધીઓ તરફથી બીજે મુદ્દો એ ઉઠાવવામાં આવ્યો છે કે ફોરમ્યુલા માં જોડાએલી સંસ્થાઓની મીટીંગ સપ્ટેમ્બર તા. ૨૪ મીએ બોલાવવાનું દર્શાવાયું હતું અને તેના રાજકાર્યનો ભંગ થયો છે. અમે પુછીયું કે વધારે ગંભીર મુદ્દો કયો ગણાય —કોંગ્રેસની સ્પેશ્યલ જનરલ મીટીંગ કંઇ પણ રાજકીય કારણો જણાવ્યા વિના ત્રણ મહિના મુદ્દી નહિ બોલાવવામાં આવી એ કે કોંગ્રેસના મીટીંગ અનિવાર્ય બોલેગોને લીધે એક અઠવાડીયું મોડી બોલાવાઇ તે?

આપણે આપણા પોતાના કરેલા ઠરાવો ના રાજકાર્ય અને ભાવાર્થને વિષે જેટલી ચિંતા ધરાવી રહીએ છીએ અને તેની સાથે સહયોગી જે શક્તિ અને ઉત્સાહ બતાવીએ છીએ તેની અપીલ જે આ દેશમાં આપણી વિરૂદ્ધ સતત ચલાઈ રહેલા અન્યાયી અને અપમાનભરેલા કાયદાઓની સામે થવામાં બતાવી શકીએ તો આપણે કેટલા સુખી થઈએ અને કેવા સ્વમાનપ્રીય દોકા ગણાઇએ? પરંતુ અફસોસ! આ પણી સ્વમાની બહાદુરીનો અંત આપણા પોતાનામાંજ લડવા ઝગડવામા આવી બંધ છે.

અમારા જોવરસ્તે [illegible], ભાઇઓને અમારી વિનંતિ છે કે તેઓએ બંધારણીય મુદ્દાઓ ઉપર રજકજ કરવાનુ છોડી દેવું જોઇએ. જ્યાં કોંગ્રેસના આખા તંત્રનોજ કારભાર આજે વર્ષો થયાં કોમીતી રીતે બંધારણ વિરૂદ્ધ ચાલી રહ્યો છે ત્યાં તેની ચાલવા કરવી હાસ્યજનક છે. "ન્યાયનું નાહ્ય તેનું આંગણું વાંકું" એ કહેવત મુજબની વહેલું તેઓએ છોડી દઇ સમસ્ત કોમના સામાન્ય હાથોને ખાતર કાર્ય કરવાને નવી સંસ્થાને એક મજબુત અને જીવંત સંસ્થા બનાવવાને તેમાંજ તેમાં કોઇઈ જાતે સંપુર્ણ સહકાર આપવો જોઇએ.

આપણા નવા પ્રમુખ

હાજી અહમદ મામુજી મુસા ચોખાતને નાતાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસીસેશનના પ્રમુખ ચુંટાયા બદલ આપે અંતરપ્રથી મુબારકબાદી આપીએ છીએ. એ કે મીટીંગમાં બહુમતી ની મી. કીરોકરને પ્રમુખ તરીકે ચુંટવાની તીવ્ર ઇચ્છા હતી છતાં હાલની નાજુક પરિસ્થિતિમાં અને જે જાહેરો બહાર રહ્યા છે તેઓની ઉપર હાજી અહમદ મામુજી મુસા ચોખાત વધારે સારી રીત ચલાવી શકશે તેટલા ખાતર તેમણે પ્રમુખપદને માટે નહિ ઉભવાનું પસંદ કર્યું હતું. હાજી હાફેજ અને ટ્રસ્ટો પર ટ્રસ્ટીપદ ધરાવતા રહ્યા છે અને હવે તેમને હીંદી કોમનું ટ્રસ્ટીપદ સોંપવામાં આવ્યું છે અમારી ખાત્રી છે કે તેમને આપવામાં આવેલાં માનને માટે તેઓ સંપુર્ણ રીતે લાયકજ છે અને અમે ઉમેદ રાખીએ છીએ કે સમસ્ત કોમનાં તેઓ માન અને વીશ્વાસ સંપાદન કરશે એટલુંજ નહિ પરંતુ જે થોડા બાકીઓને હજુ અસંતોષ રહી ગયો છે તેઓના ઉપર પોતાની વગ વધારી અને તેઓને શાંત પાડી પાછા લાવવામાં સફળ થશે.

ડરબનના નવા મેયર

ડરબનના નવા મેયર તરીકે મી. ૧૫૮ ઓલીસ બાઉન ચુંટાયા છે. ગયીકાલ ઓકટોબર ના ૧૦મીએ તેમણે હોદો લીધો છે. મી. ઓલીસ બાઉન ડરબનના આપારી તેમજ ખેલાડી મંડળ માં સારી રીતે જાણીતા છે. ડ્રેમ્બર ઓફ કોમર્સ ના તેઓ બાજ પ્રમુખ છે. મ્યુનીસીપલ મેમ્બરો તેમને ચારસો ઉપરનો જે કેમને આજના પરીણામ પહેલાં પણ તમના વિરૂદ્ધ પક્ષ ડરબનના મેયર બનવા ઇચ્છતા હતા. મી. ૧૫૮ ઓલીસ બાઉન પણ ડરબન માં "બીગ વોર"ના સીરી કાઉન્સીલર તરીકે ચુંટાયા હતા અને ત્યારથી તેઓ કાઉન્સીલર રહ્યા [illegible] તેઓ નીરસ થતા મેયર મી. ફ્રેસરમેન જોનસ્ટનની જગ્યાએ આવ્યા છે. મી ફ્રેસરમેન જોનસ્ટને ચાર વર્ષ સાચવ મેયર તરીકેનો હોદો ભોગવવાનો રેકોર્ડ મેળવ્યો છે. મી. ફ્રેસરમેન જોનસ્ટન હીંદી કોમ ના એટલા પ્રતિબધ્ધ રહ્યા હતા કે જાહેરમાં એકે સ્થળે સભા જોવી નથી કે જેમાં તેમની અને મેયરેસ ગામીસ સાહેબની હાજરી ન હોય. એ કે હીંદી કોમ ડરબનની સીરી કાઉન્સીલ તરફથી અપનાર દિલસોજી ભર્યા મેયરથી વંચીત રહી છે. મી. ફ્રેસરમેન જોનસ્ટનને વિષે ઓલસુ કહી શકાય તેમણે સદ્ગૃહસ્થો પ્રેમને મળવા શકતા હતા અને નૈતિક દિલસોજી આપવા માં જરા પણ પછાત પડતા નહોતા. બાજી મેયર અને મેયરેસની સેવાઓને માટે હાર્દિક આભાર માનવા સાથે નવા મેયર અને મેયરેસ ને અમે મુબારકબાદી આપીએ છીએ અને તેઓના કૃત્ય અને જવાબદાર હોદાને શોભે તેવી ઉજ્વળ કારકીર્દી ઇચ્છીએ છીએ. ફેમ્યુદી મેયર તરીકે શ્રી વીલીયમ વેનસેક સુંદામા છે કે જે પણ હીંદી કોમને સારી રીતે જાણીતા છે. તેમને પણ અમે મુબારકબાદી આપીએ છીએ.

યુદ્ધનું પરિણામ શું આવશે?

નાણા અને ફેલવણી ખાતાનાં મંત્રી મી. જે. એચ. હોફમેયરે જોહાનીસબર્ગમાં મેરીરહ એકર્સ કોલેજ બ્યુણીસી ડીનરમાં "સાઉથ આફ્રિકા" ની સલામતિ પર બોલતાં યુદ્ધના સંબંધમાં જણાવ્યું હતું કે આ યુદ્ધનું એમાંથી એક પરિણામ આવી શકે. બીજો કોઈ રસ્તો માર્ગ નથી. એક એ કે જંગલીપણાનો કાયદો પ્રવર્તશે. એટલે કે માનવતાનો સંબંધ દેશ-નીતમાં ફેરબદલ કરશે, પા તો એ પરિણામ આવશે કે સભ્યતા, લુટારૂપણ અને ઝઘિધ્યુતાના મનુષ્યપણના ગુણો અંદર આવશે અને કેટકમ્બી। સંબંધને આંતરરાષ્ટ્રિય અને આંતરમાનવીય સંબંધોના મૂળ પાયા તરીકે હરી એકદાર રમન ગણશે. સરકૃતિનો ઇતિહાસ એ જંગલીપણાની નીતી વિરૂદ્ધ કેટકમ્બી। નીતીની સફળ મકતનો ઇતિહાસ છે. આંતરરાષ્ટ્રિય સાજકારણમાં આજે યુદ્ધ ચાલી રહ્યું છે કારણ કે કેટલાકોએ જંગલીપણાની નીતી સ્થાપિત કરેલી છે. દક્ષિણ આફ્રિકામાં પરિસ્થિતિ એ છે કે મુઠીભર લોકોએ એક બહાના પરનુ સિદ્ધ કરવાની છે. દક્ષિણ આફ્રિકાવાસીઓની ઉપર દક્ષિણ આફ્રિકામાંજ મોટી જોખમદારીઓ રહેલી છે. એ જોખમદારીઓ આપણે એકત્રીત મળ તરીકેજ ઉઠાવી શકીશું. પરંતુ આજે તો આપણે વખતચર્યા નહિ હતો તેવી આપણી વચ્ચે ફુસંપ ફેલાઈ ગયેલ છે. આપણા રાષ્ટ્રિય કલ્યન ના કેટકમ્બી। ભાવના બહુ રહેલી નથી એટલે ગાયક, સંપ્રદાય અને ભાવનાઓમાં આપણી વચ્ચે મુળ તફાવતો રહેલા છે પરંતુ એવા તફાવતો તો આપી એક વિશાળ રાજ્યમાં ભિન્ન ભિન્ન વિચારોમાં પણ રહેલા છે પરંતુ એ તફાવતો બતાં પણ તેઓ આ સામા પ્રશ્નોના સમાન આદરથી એક કેટકમ્બી। ભાવના કેળવી સકયા છે એજ પ્રમાણે આપણા આ દેશ પ્રત્યેના સમાન પ્રેમથી આપણે એક કેટકમ્બી। ભાવના કેળવી એકત્ર થઇ રહી શકીએ

બીજી બીજાના બચકાના

કેપટાઉનના બીશપ ગોલબીના [illegible] ન બ્યુણીસીપાલ ભાષણ કરતા બીજા એક ઠરાવ રજુ કર્યો - આ સંસ્થાએ બીજી બીજાના બાપકર બચકાનો વિરોધ કરવો જોઇએ અને કેસનેબલ ગોકો બીજી રૂમો કરતા હોય તેટલા ખાતર એ બાબતને પકડી મુકવા નહિ જોઇએ. નીગ્રોના જે વિદ્યાનસભ્યમાં બાબતમાં આવેલાં અલગ કોખમકારક મેરોમાંનું બીજા નંબરનું ગેરકે અને બીજી રીતે એ એક સૌથી બબ્બર ગુલામગીરી કરાવનારૂં બચકાન છે.

એકત્ર થએલી સંસ્થાઓની મીટીંગ

નાતાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસના અને નાતાલ નીગ્રો બોર્ન એન્ડ સેટલ્ડ ઇન્ડિયન એસોસીએશનના એકઝીકયુટીવ કમીટીની સંયુકત મીટીંગ ફરીનાર આકરોડમ ટાઉનહોલ ખાતે તા. ૮ ઓકટોબર મળી હતી. મીટીંગનો હેતુ બન્ને સંસ્થાઓના સભ્યોથી ખડા થએલ નવું બંધારણ પાસ કરવા અને નવા કાર્યકર્તાઓની ચુંટણી કરવાનો હતો.

કામના સબબ વગેરેનું પ્રતિનિધિત્વ કરતા ચારસો જેટલા ઉપર કોમો હાજર હતા. બી સભ્યો પણ સારી સંખ્યામાં હાજર હતી.

મીટીંગના ઉપર કુદરતની રહમ હતી, કેમકે આગલી રાત વાદળ ધણું ઘેરાયું હતું અને વરસાદ તુટી પડવાની ધણીજ દહેશત હતી, એટલે સવાર કેવા રંગમાં એ વિશે ઘડીક શંકા હતી. પરંતુ બરાબરએ રવીવારનો દિવસ અમારીઓ મુકર્રર કરેલ હતો. જો તેમ નહિ તો કદાચ મીટીંગને મુલતવી રાખવી પડત કેમકે વરસાદના સંજોગોમાં રસ્તેસર ગાડીઓ ફેરવી પણ ગતવની વ્યવસ્થા કરવામાં નહોતી આવી તેમ સભ્ય નામના સંજોગોમાં પણ કશા સગવડ નહિ હતી. પરંતુ કુદરતે એ બાબતમાં પણ રહમ કરી હતી, કેમકે આછી આછી વાદળીઓ સુર્યના તાપને આપતા સખત ઢાંકેલો રાખી રહી હતી.

બોર્ડ ઘણાનું સ્વાગત કરવા ઉઠાવેલું ટોમ ટોમ તો એટલુજ કહ્યું કે બોલાવેલ ગામડાંઓ જેવો કોમમાં સંપ ગાવા નહિ સમજવાની ગેરવાજબી વલણ ઘણા ખરા ભોકેલા છે તેઓ મીટીંગમાં હાજર નહોતા થયા.

પ્રમુખસ્થાને મી. એ. કાજીહરને આપવામાં આવ્યું હતું, અને એજન્ટ-જનરલ સર રામ રાય પણ હાજર હતા.

મીટીંગનું કામ પ્રાર્થનાથી શરૂ થયું હતું. બાદ મી. સોરાબજી રૂસ્તમજીએ વડા પ્રધાન જનરલ સ્મટસ અને નાયબ અને કેળવણી ખાતાંના પ્રધાન મા. જે. એચ. હોફમેયર તરફથી આવેલા સંદેશા વાંચી સંભળાવ્યા હતા.

વડા પ્રધાનનો સંદેશો

વડા પ્રધાને પોતાના સંદેશામાં જણાવ્યું હતું કે:

"મને સાંભળીને ઘણોજ આનંદ થયો છે કે નાતાલના દાંદીઓમાં પડેલી તડ સંધાઇ ગઇ છે અને નાતાલ ઇન્ડિયન એસોસીએશનમાં તેઓ જોડાઇ ગયા છે. આ વસ્તુને હું દાંદીઓના પોતાના હિતને ખાતરજ નહિ પરંતુ સુકાનીપદના હિતને ખાતર આવકારૂં છું. કેમકે દેશની સરકાર સાથે દાંદીઓનો સહકાર માંગનારી સઘળી બાબતોમાં એકજ સંસ્થાથી વધારે વજનથી અને અસરકારક રીતે બોલી શકાય.

હું આશા રાખું છું કે આ સમાધાન ભવિષ્યને માટે શુભસૂચક થઇ પડશે અને મોભ અને અસર પરત્વે વિરોધી બાજોના આ દેશમાં આપણી સમક્ષ ઉપસ્થિત થતા અન્ય પ્રશ્નો અને મુશ્કેલીનું સમાધાન લાવવામાં માર્ગદર્શક થઇ પડશે."

મી. હોફમેયરનો સંદેશો

મી. જે. એચ. હોફમેયરે પોતાના સંદેશામાં જણાવ્યું હતું :-

"તમે જાણો છો કે હું મુલકી પ્રધાન હોવા નાતે અને બાદ બાદ દાંદી કોમને પોતાનાં આંતરીક તકરારોનું સમાધાન લાવી દેવાનો અને પોતપોતાનામાં વધુ ઐક્ય સ્થાપવાની હદે વખતો વખત સુચના કરી હતી. આપણા બાપ જાણીને પણજ સંતોષ થાય છે - નાતાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસ અને ઇસ્લામીક બોર્ન એન્ડ સેટલ્ડ ઇન્ડિયન એસોસીએશને એકમેક સાથે સહકાર સાધવાનું કબુલ્યું છે. મારા સમજવા મુજબ નવી નાતાલ ઇન્ડિયન એસોસીએશન તા. ૮ મી ઓકટોબરે મળનારી મીટીંગમાં કરવાના આવનાર છે. આ સંયુકત પ્રયત્નો માટે શુભેચ્છાઓ દર્શાવવાની આ તકનો લાભ લેવા મને આનંદ થાય છે. આ સમય આ નજીવા તકરારોને દુર કરી શકે જેમ અને તેમ એકય સ્થાપવા તરફ પ્રયત્ન પ્રામાણ આવશ્યક છે. નવી સંસ્થાને તેના પ્રયાસો કાર્યમાં તે સંપૂર્ણ સફળતા પ્રાપ્ત થાઓ."

મી. હીરાદાકરનું ભાષણ

બાદ મી. જે. હીરાદાકરે જણાવ્યું કે હવે એ વખત આવેલો છે કે જ્યારે કોમી બાબતોમાં આપણે તમોમ ગામો તરફ નજર નાંખતાં રાષ્ટ્રીય બાબતોમાં સમસ્ત કોમના ગામો તરફ જોવું જોઇએ. મને એ અભિપ્રાયોની બાબતમાં બાધક છે આપે તેવા કોઇ પક્ષે નહિ આવી શકે. પરંતુ સ્વદેશે બાબતોમાં આપણે પોતપોતાના વિશ્વ વિશ્વ વાદો જોનારા વર્ગો પાડવા નહિ જોઇએ. દાંદીઓ તરીકે કિંવા રહી એક સમાન હેતુનો માટે કામ કરવું જોઇએ. આ દિશાએ આ નવી સંસ્થા દ્વારા એક નવો અધ્યાયનો કરવામાં આવી રહ્યો છે, અને સુકાનીઓએ તેમાં અગ્રસ્થાન ગ્રહણ કરવાનો છે. તેઓએ એમ નહિ સમજવું જોઇએ કે નેતાઓ સઘળું કરી જોશે અને તેઓ સુખ રહી શકશે. તેઓએ સંસ્થાના સભ્યો બની પોતાનો અવાજ સંભળાવવો જોઇએ.

ચુંટણી

બાદ બંધારણ કેટલાક સુધારાઓ સાથે સર્વાનુમતે પસાર થયું હતું અને નીચેના કાર્યકર્તાઓ ચુંટાયા હતા: પેટ્રન: હાજી ઇ. એમ. પારેખ, પ્રમુખ: હાજી એ. એમ. એમ. મોખાત, જો. એન. સેક્રેટરીઓ: મેસર્સ સોરાબજી રૂસ્તમજી અને પી. આર. પથર, જો. એન. ટ્રેઝરર: મેસર્સ એ. ઇ. રોખ અને પી. બી. જીંજ. બાકીના ઉપ-પ્રમુખો અને ૩૫ કમીટીના સભ્યો ખુબ ચુંટાયા હતા.

એજન્ટ-જનરલનું ભાષણ

એજન્ટ-જનરલ સર રામસ્વે બન્ને હરિફ સંસ્થાઓનું જોડાયું થયા પહેલાંની મુશ્કેલીનો ઇતિહાસ આપ્યો હતો અને મેસર્સ સોરાબજી રૂસ્તમજી, એસ. આર. નાયકુ, પી. એસ. સી. પથર અને કોંગ્રેસના અન્ય સભ્યો જેઓએ કોમમાં ઐકય સ્થાપવાને અમામ પ્રયત્નો કર્યા હતા તેમની તારીફ કરી હતી. તેમણે જણાવ્યું કે મી કીરોદાકરે કોંગ્રેસની તેમજ કોલોનીયલ બોર્ન એન્ડ સેટલ્ડ ઇન્ડિયન એસોસીએશનની અનુપમ સેવાઓ કરી નિરવમાંતા અને શાંતિની પ્રતિષ્ઠા જોગવી હતી. મા. કાજી આજે તમના ચાલેલ મીટીંગમાંથી ગેરહાજર રહ્યા હતા તેને માટે તેમણે બહુ દીલગીરી બતાવી હતી અને જણાવ્યું કે મી. કાજીએ કોમની ખાતર સેવા બજાવવી છે અને પોતે ઐકયને માટે પણજ ઉત્સાહી કે એમ હમેશા કહેતા આવેલ છે. મુળ કારણમાં જે ફેરફાર થયો છે તે પણ મી. કાજીની ઇચ્છાઓને સંતોષવાને થયો છે આને મા. કાજીએ દાદાવેળા મુદ્દાઓ જોડાવાની સરતો નાબુદ કરવા બાબતની કમાટી તરફથી મંજુર કરવામાં આવ્યા છે આ સંજોગોમાં મી. કાજી આ મીટીંગમાં હાજર નથી થયા તે ધારૂજ બેદરકારી છે. બધુમાં સર રામસ્વે મા. સારાબજી રૂસ્તમજી અને મી. હીરાદાકરની સંગતિથી એસોસીએશનના નેતાઓ અને સભ્યોને આરજ કરી કે તેઓએ મી. કાજી અને તેમના મીત્રોને સાથે રહી કામ કરવાને મનાવવા જોઇએ. કોમથી તેના જેવા સરસ કાર્યકર્તાની જરૂર ગુમાવી શકાય. તેમણે આશા દર્શાવી કે એવું કંઇ કરવા કે બોલવામાં નહિ આવે કે જેથી આ સંયુકત સંસ્થામાં કામ કરવું તેઓને મુશ્કેલ થઇ પડે. આ સંયુકત સંસ્થા માં કોમના દરેક વર્ગનું પ્રતિનિધિત્વ રહે અને દરેક વર્ગના સાધનોને સાથે લેવા કામ કરે એ તેઓએ સતત કાળજી રાખવી જોઇએ.

અંતમાં તેમણે આ એકત્ર થએલી દાંદી કોમના નેતાઓનો પોતે સહકાર મેળવી શકશે એની આશા દર્શાવી હતી.

મી. મણીબાલ ગાંધીએ કોંગ્રેસ તરફથી મેસર્સ પી. એસ. સી. પથર, એસ. આર. નાયકુ, સોરાબજી રૂસ્તમજી, જે. કબાડ્રૂ, એ. ઇ. રોખ અને પી. એસ. આયર અને કોલોનીયલ બોર્ન એન્ડ સેટલ્ડ ઇન્ડિયન એસોસીએશન તરફથી મેસર્સ એ. કીરોદાકર, પી. આર. પથર, પી. બી. સીંજ, કી. એસ. રેડી અને એસ. એસ સીંજે બન્ને સંસ્થાઓ વચ્ચે ઐકય સ્થાપવાને રાત અને દિવસ કરેલી અથાક મહેનતને માટે અને તેઓનો પ્રયત્ન સફળ નીવડયો તેને માટે તેઓનો આભાર દર્શાવનારો ઠરાવ મુકયો હતો.

બીજા બોલનારાઓમાં કે. એ પીટર્સ, મેસર્સ મેજરસ ગોધોબલ, કી. એસ. રેડી, સોરાબજી રૂસ્તમજી, પી. એસ. આયર અને પી. આર. પથર હતા. હાજી એ. એમ. મોખાને પોતાને આપવામાં આવેલા માનને માટે આભાર દર્શાવ્યો હતો અને જે હોદ્દા પર તેમને ચુંટવામાં આવ્યા છે તેની મહાન જવાબદારી પોતે સારી રીતે સમજતા હોવાનું અને તે ઉઠાવવાને પોતાનો બનતો પ્રયત્ન કરવા કબુલ્યું હતું.

મીટીંગનું કામ જે વારે ૧૨ વાગે શરૂ થયું હતું તે ૧-૩૦ વાગે બપોર ઐકયની લિસ્ટ માટે દર્પનાદો સાથે સમાપ્ત થયું હતું.

એક હિંદી મુસ્લીમના રાજકીય બાબતના વિચારો

લેખકઃ અબ્દુલ મનસુર અહમદ
('ગોકળ' રીબ્યુ' માંના લેખનો અનુવાદ)

(ગતાંકથી ચાલુ)

તો પછી કરવું શું? કોણ સંસ્થાઓ, જે આપણને મદદ ન કરી શકે તો બીજા કઇ ત્રાજ મદદ કરશે આ સવાલ ઉપર મુસલીમ યુવકે પોતાના મગજને મહેનત આપવી પડશે, અને અત્યાર સુધીનો અનુભવેલાયેલો માર્ગ છોડી દેવો પડશે!

હવે જો જોને એના સામા નીર્બળ ઉપર આપણું દોષ તો હાલના કોમી ઝેમના અને એક બીજાને અદાવત કરવાના વાતાવરણમાં બીજાઓનો જે સામાન્ય મુંઝવાડો થઇ ગયો તેમાંથી પોતાના મગજને મોકળું કરવું પડશે. હાલના રાજકીય વાદવીવાદમાં કોમ્યુનેરીઝમ અને નેશનલીઝમ (કોમીવાદ, અને પ્રજાવાદ) જેવા ઇંગ્લીશ સામાન્ય શબ્દો જેનો પણ ખરો ભિન્નઉપયોગ થાય છે અને, જેને લીધે ઘણી ગેરસમજુતી ઉભી થાય છે તેના બહારથી દેખાતા અર્થની નીચે તેણે ઉંડી ખાસી પડશે. કોમીવાદે અત્યાર સુધીમા જેટ ઘણા કૂટ રંગ નું પદ ધારણ કર્યું છે. જો કોઇ કમનસીબ માણસ અજાણતા અને અનિચ્છાએ તેમાં સપડાયો તો તે એવો દોષી થાય છે કે ઇશ્વર અને તેના પ્રીસ્તાઓ તેને ક્ષમેસને માટે અપોત્રતીની સાક્ષા કરવાને છે. એવા ના માણસ જ્યાં સુધી તે આ સુધરેલી સમાજનો સભ્ય રહેવા ઇચ્છતો હોય ત્યા સુધી પોતાના માટે કાયમનું બીજાઓજ નહિ

બધા મુસલીમ યુવકને પોતાની કોમને માટે સાચો રાજકીય સોરઓ શોધવો જે તેણે તો સામાન્ય કોટીના યુવકોથી કઇક આગળ વધવું પડશે. તેણે સમજી લેવું જોઇએ કે કોમીવાદ ચલાવી લેવાય એવો કોઇ ઉદ્દેશ નથી. સાચેજ કોઇ બાબતમા કોમીવાદી બધા ઉપર સાચો પ્રેમ ધારી શકતો નથી, ઓટલુંજ નહિ પણ સાચો સભ્ય પણ થઇ શકતો નથી પોતાની કોમ જે એક મનુષ્યનો સમુહ જ તેને આદર્શ ન હોય તે પ્રશ્ન કે જે, મનુષ્યનો બંધારો સમુહ છે તેને કેમ ચાહી શકશે, મનુષ્યના મનની પ્રસન્નતા પહેલું પગથીયું તો એ છે કે પોતાના કુટુબીજનોની તેહી ઉપર પોતાના અંગત સુખનો ભોગ આપે, આ પહેલા પગથીયા પછી પોતાના અહંકીત્વનો લોપ કરવાની જેમ તેની શકતી વધતી જાય તેમ તેની દૃષ્ટી અધીકની ઉંચા વધતી જાય જે તેની ગમ વધારે વીશાળ ચક્રાંકમાં ફેલાય છે, કે જેમાં અંગત મૈત્રી કે દુશ્મનાવટના ભેદ વગર તેની આપણા કોમના સભ્યોને સમાવેશ થાય છે. અને તે કોમીવાદી બને છે. આપણા જ્યા તેના ના આકર્ષે છે, તેજ બતાવી આપે છે કે આ રીત્યાર તેઓના મનમાં ઘુસેલી રહ્યાતીમાં પણ કઇક તો ખરેજ. શ્રી. ઝીણાને તેની કોમી આગેવાની માટે બાડવાનું કંઇ પ્રયોજન નથી કારણ કે મુસલમાનોના મનમાં કોમી લાગણી કંઇ તેના પક્ષતરના માણસ (લાગણી કરવાની ઇચ્છા) યા પેદા થઇ નથી. પણ એ લાગણીતો હયાતી મા હતીજ. શ્રી. ઝીણાને દયકો કે માત્ર એટલા પુરતુંજ છે, કે સામે તે કોઇ દેવું જેને તેણે આજથી પાર્યા દોષ તેને માટે તેણે લાગણી કેળવી છે.

હવે નીરીક્ષણ કરવાથી એ જણાશે કે મુસલીમ લીગના કરવા અને ધારાસભાઓમાં જે મુસલીમ કોમીવાદ દર્શાવામાં છે તે બધુમતી મોમની સામે ની ફરીયાદના પાયા ઉપર રચાયો છે. ખોટલ્સ આ જરૂરીયાતોજ કોમીવાદની કમજોરી છે.

સાધારણ બુદ્ધીના માણસને એટલું સમજાવાને કે કોમીવાદ એ કોઇ રાજદ્વારી નીતી નથી, પણ અકેજાર દુબળોથી સબુમતી મોમની કરી માંગોનો અવરયોગ પોકાર છે. એના અર્થમાંથી આ એક બીજું સત્ય તરી આવે છે, તે એ કે હિંદુસ્તાનમાંના રજવાડીના લાભદાયાઓ, કચ-કાપલાંઓના હક્કો અને ધરના નથી. અને તેમની તરફ દીલસોજી રાખતા નથી સાચી રીતે એમ દોષજ, અને દુનીયાના બીજા ભાગો માં બરોબર એમ હોજ. પણ જો તો આખરે હીંદુસ્તાનના રોકોના આડી ધીંટીયા બે ભાગ પાડવાનો સવાલ છે. અને કોમીવાદનો મુખ્ય દોષ કે જે પોતાનામાં પાછો આડી ધીંટીયો બે ભાગ પાડે તે એનો ખરો હલાજ નથી, કારણ કે મુસલમાનોના કેમ પોતેજ બાકીના અને મજબુતો ની જનેસા નથી તેટલા માટે પણ ઝીણાએ ઉપચાર જોયો પોતાનો છે. સામાન્ય મુસલીમ યુવક એવા ખ્યાલમા છે કે શ્રી. ઝીણાનો ઉપચાર ભલે ખરો હોય કે ન હોય પણ એમ તો ચોક્ક પરીક્ષા તો કરીજ છે. તેમ છતાં સાચી બીના તો એ છે કે નથી શ્રી. ઝીણાના રોગ પરીક્ષા સાચી કે, નથી તેનો ઉપચાર સાચો. એક સારા હકીમની માફક પોતાની નીર્બળ બુદ્ધી, અને અનુભવથી દરદીને દેહલાનો અદલે તેઓ એક અબુધ હકીમની માફક દરદીના મુખ બરાબર્યા બેટે રસ્તે દોરવામા છે.

પણ મુસલીમ યુવક શું કરશે! તેણે બે ના ઝીણાને પસંદ ન આવવું દોય તો કયો માર્ગ લેવો! જવાબ તો છે; કે તેણે આજી અને બાકીનો માર્ગ લેવો; પણ હાલની પરીસ્થીતીમાં કયો માર્ગ ઉદ્ધારપણ બારેલો અને બાકીનો કે એજ સવાલ છે. (અધુરું)

માનવતાને નામે

'હરિજનબંધુ'માં ગાંધીજી

દિલ્હી સ્ટેશને હું કારમાંથી ઊતરી રહ્યો હતો તે વેળાએ મેં મારું ચોકસપણું પુરવાર કરતા 'મહાત્મા ગાંધી કી જે' ના જરીપુરાણા પોકારો કરી રહ્યું હતું. સામેસામે કહેવું જરૂ હતું : 'કહી સમજુતી ના જોઈએ.' તે દિવસે મારો અઠવાડિક મૌનવાર હતો તેથી ટોળાના જવાબમાં હું માત્ર સિમત કરતો હતો. ઈસકબ્બાનાં પાદરીબાપર ચડી ઉઘેલાએલો 'વાઇસરોય જોડે કશી સમજુતી ન જોઈએ,' 'ન જોઈએ' એવી આગ્રહભરી સલાહ મને આપતા હતા ને ઘણી મારા સિમતના જવાબમાં સામું સિમત પણ કરતા જતા હતા. એક પ્રેસિસ કમીટી તરફથી પણ એવીજ અંતસ્પની ચેતવણી આપતો પત્ર મને મળ્યો હતો. આ બેમાંથી કોઈ સમુહના પોકારે મને અપપ્યો નથી. મારી મનદશાને ઓળખવાને બદલે મને એની ચેતવણી આપવામાં આવી.

દિલ્હીના ટોળાના દેખાવ તથા પેલી કોંગ્રેસ કમીટીની ચેતવણી બીજા પણ ના વાઇસરોય જોડેની મારી મુલાકાતના ના થયુ વેની પ્રજાને જાણ કરવાનો હું મારો ધર્મ સમજું છું.

હું જાણતો હતો કે મારા પોતાના સ્વીકાર કોઇ પણ માણસની વતી બોલવાની સત્તા મને નહોતી આ બાબતમા વર્કિંગ કમિટીના તરફથી મને કોઈએ આદેશ નહોતો હું તો મને તારમા મોકલું મળ્યું ને મળ્યા તે પહેલી હતી પહેલીને મીડબર્ય, વીરોધ તો હું એ બાબતો પુરો વાકેફ હતો કે વાઇસરોય અને નીચેના અધિકારીઓ કોંગ્રેસ-મતી હું પ્રજાના માનસનો પ્રતીનીધી નહોતો અને તેમ કરવા જાઉ તો મારી કિંમત ઘટી. ના. વાઇસરોયને પણ એ જોઇ હશે

તેથી મારી જોડે ના વાઇસરોયને કશા સમજુતી કે વાટાઘાટ યાનો સવાલ જ કોઇ રહે નહી. અને જે જોયું કે તેમણે પણ મને એવી કશા વાટાઘાટને સારૂ બોલાવ્યો નહોતો. તેથી વાઇસરોય સાહેબને ઉતારેથી હું આવી ગયો અને કોઇ પણ પ્રકારની ખુલ્લી કે છુપી સમજુતી વગર પાછો આવ્યો હું તે કશા સમજુતી વગર પાછો પહોંચ્યો તો તે બંધારણ ભંગ કરવાનો કોંગ્રેસ અને સરકાર વચ્ચે હશે.

આગ મોકલેલા અંગ્રેજી મારી ચલણ અમ કોગ્રેસપણે સ્પષ્ટ કરી દીધા બાદ જે ના વાઇસરોયને જણાવ્યું કે મારી પોતાની સલાહનુસારી યુદ્ધ માનવતાની દ્રષ્ટિએ બ્રિટન તથા દુનિયાની સાથે ને જે કહ્યું કે આજ સુધી અહિંસા સત્યાગ્રહ ન્યાયેલ સંકટ સમયે લડાઇના દુખાને ઘરીબાગે જગીનદોસ્ત થાય એ ખ્યાલ સરખો મને વર્ષોની મુક્તો હતો અને પાર્લામેન્ટનાં પ્રજાસત્તાકો અને વેસ્ટમીન્સ્ટર એબીનું કલ્પનાત્મક તેમની આજના દોરવણીદારનાં અને સરાપક દુખાયારી એ જરૂરીયાત યાદ એનો ચીતાર આજ આજના આવતા મારૂં ઠેબું ગરાજ આવ્યુ ને કા કરવાયો. સાવેજ મારૂં અંતર રહી ઘણું ન ને એને કોઈ કર્યો કશા બાકી નથી. આજે દેહોર ચાલ્યા યમાં અંતરના ઉડાણમાં પ્રભુ સાથે હું અહોરાત્ર ઝઘડી રહ્યો પ્રભુ 'કે આવા ઉપાય તું જમન માં એમ છાવા દે છે?' મારી અહિંસા સત્યાગ્રહ નપુસકતા ભરી બાયે છે. પણ રોજના ઝઘડાને અંતે ત્યારબેવા એકજ જવાબ અંતરયામી કહતો સાંભળ્યું છું કે પરમેશ્વરને નીચા ન ઉચાર નથી ને ગાંધીના પણ નીચંળાચાર નથી: નીચંળતાના ખપી માણસોના પોતની છે. આગ મારા મનનના ચારી ગાંસી પડ્યું ગાંધે ખરા બેઠા બેઠા વખર મારે પ્રભુને કર્યું રહ્યું

અને તેથી, કેમ જાણે મારી આજની ચેતનાની મને આગાહી પ્રથમ હોય તેમ, થોડા તા રકમો જુબાણને રોજ એબડાબાદ યુદ્ધોથી દેર કોલસ્ટને જે નાચલો કામગ કર્યો હતો

'માનવતાને નામે તમને આજ કાગળ લખવા ગાંડો અને આગ્રહ કરી રહ્યા છે, પણ મારા તરફથી એવો દીનપ્રપ રખે આદીનય સેવાય એ બદિકે આજ સુધી જે તેમની દીનતીને નારી છે, પણ મારા અંતરમાંથી કોઇ મને કહી રહ્યું છે કે હીંસાબળપ્રયોગ કોરે મુકે અને મારી દીનપણે રોકડા: પાછો એવી કોંગ્રેસ મંત્રી તે અંકાઓ.'

એ તો જાહેર છે કે તમે એકજ દુનીયાજરમાં આજે એવી બહિન છો કે માનવજાતીને નવી કેવાનીયતની કલાએ પરોંચાડવાનું પુણ્ય બદકારી શકો એમ છો. તમારી નજરમાં અમે તેવા કદાચ જણાતા હોઈએ પરિસ્થિતિ ખાતર પણ આપણી બધી હિંમત ગાળવી રહ્યું તમને અનીવાર્ય છે। જેણે હમણાંજીચારીને મુકવી પ્રણાલી છોડી છે આને તેમાં કોકડી। સહગતા પણ ગોળવી છે એવા એક અદના માણસની પીનપણે નમે દેવે ધરશો ખરા।

મારો તેવ પણ તમને સમજવામાં જો મારે હાથે અદીનય થયો હોય તો હું આપાકુંજીજ તમારી ક્ષમા માગી લઉ ...

હજુયે મારૂં અંતર કહે છે કે તેને સાચી સમજ આપે ... ... જર્મન પ્રજા સર્વ સમવાય આપી ગોચરજને માનવજાતીની પીનપણીઓને કાને ધરે કારણ જર્મન આમપ્રજા પણ હકા જેવી ખલાસરો નાઝીઓની ગોઝારી દોરવણીથી પ્રાણ બારણાપુર થયાની બીક બાયી માર્ગ એ કે કોઇએ કશી શકે એમ માનવાની કુ ... પાડ્યુ. તેમનો પોતાનો આ ... ... ચોદાયેલી, ગદેલાંદોરોનો એવો નારા ... ... કોઇ કરી કરે કશાએ ... ... કરી શકે નથી આ પરીસ્થે ... કુ બારણાપુર્ણ મુકિતનો પણ વિચાર નથી કરતો ... ... આવતે જ. પણ બે દીવસ ... ... કુકરના મુકરા થાય આવતા ... ... જર્મનીને તારાજ અને ધ્વસ આવતુ કરીને ... ... ઉપરાંત પીજાના ... ... ઉપાય ... ... ગારસ્તબાંની મુકિતની પણ ... ... કિંમત !

પણ આ પરીસ્થે ... ... કે જર્મન જિલ્લરને દેવાનીયતના બાળ પીનપણે ... ...

(૩) આખા દક્ષિણ પૂર્વ યુરોપની અંદર અને જર્મનીની રાજ્ય હદમાં જુદી જુદી જાતોને અવસ્થીત ગોઠવણી જોઇએ.

(૪) બાકીની લોકોનો સવાલ નક્કી થવો જોઇએ.

(૫) બધા દેશોના વેપારી સંબંધ ફરીથી ગોઠવવા જોઇએ.

(૬) નવુ પોલાંડનું રાજ્ય ઉભું કરી તેની તટસ્થતાની ખાત્રી જર્મની અને રશીયા તરફથી આપવામાં આવે.

પોલાંડનો સવાલ વરસેલ્સના કરારો મુજબ હવે નક્કી કરવામાં આવશે નહિ, પણ તો રશીયા અને જર્મની નક્કી કરશે. એ કામમાં કોઇની દખલગીરી સાંખવામાં આવશે નહિ. પશ્ચીમના લોકશાહીવાળા રાજ્યોએ અભરખા ઠળીયવાને માટે તેઓ શક્તીવાન છે એવું તાજા બનાવોમાં તેમણે અટકાવી આપ્યું નથી. પુર્વની બાજુ માં ઇંગ્લાંડ અવસ્થિત સ્થિતિ પકડવાનો ઢાળો કરે તે પહેલાં તેણે પોલાંડમાં તે કરી બતાવવું જોઇએ.

રશીયા અને જર્મની વચ્ચેના કરારોની બાબત માં બોલતાં તેણે જણાવ્યું કે એ કરારોથી કંઇ મોટ ખીજની રાજ્ય નીતીમાં ફેરફાર કરવાનો સવાલ નથી. રશીયા તે રશીયાજ રહેશે અને જર્મની એ જર્મનીજ રહેશે. બન્ને વચ્ચેની સરહદ ઉપરની મુશ્કેલીઓ દુર કરવા માટે સામી પક્ષ-ઓનો અહમો અહમો કરવાની ગોઠવણ કરી છે

ઓબર્વસર મોરેનની બાબતમા કંઇ મારો હાથો જલ્દી કર્યો છે, અને પબ્લિસની સલાહો પારો જર્મની તે પાકું માનતું નથી -ઃ રમતગાંજ

કંપી નથી પબ્લ તેથી ઉલટું કહે તો મારે વચન પાળ્યું છે વરસેલ્સના કરારના નાશ કરવાનું એમાં પબ્લ લીધું હતું આને તે કહે પાર પાડ્યું છે. પડોશના રાજ્યો સાથેના આપણા સંબંધ મીત્રાચારીભર્યા છે. યુગોસ્લેવીયા, હંગેરી, ઇટાલી અને ડેનમાર્ક સાથે આપણો સંબંધ મીત્રાચારી ભર્યો છે

પોલાંડની બાબતમા તેણે જણાવ્યું કે સાડા ત્રણ કરોડ વસ્તીનો એ દેશ આપણો પારોશ દરસ ઉભો થયો હતો -ઃ એમ નાબી સેવામાં આવ્યુ હતું તે જર્મનીનો નાશ કરી શકશે. પોલાંડનું સરકાર વોરસો અને મોડલીન અંદર જે સાંભો વખત દબા થયું તે કંઇ તેના બળને લીધે નહોતું પબ્લ આપણી અસાધને લક્ષને હતું. અમે બ્રી અને છોકરસ્કોની કબર કરી અને તેથી અમે વોરસોના અત્તાધારીઓને જણાવ્યું હતું કે કંઇ નહિ તો તે મોરચાએ પ્રજાના બીજા સ્વાધક ભાગને સાંથી બસેડ્યો, પણ પોલાંડના સેનાધીપતીઓએ બ્હારી એ બાબતોનો જવાબ આપતા જેટલી પબ્લ સબ્યતા બતાવી નહિ અને તેથીજ વોરસોનો નાશ થયો. પોલાંડમાં જર્મનીએ બુકારીમાં ૧૦૫૭૨ માણો બબા છે. ૩૦૬૨૦ પાયમ થયા છે, અને ૬૪૦૦ નો પત્તો નથી પકડાયેલા પોલીશ સૈનીકોની સંખ્યા ૬,૬૯૮,૦૦૦ ની છે

હિટલરના બાબતમાં પર સ્વતંત્ર રાજ્યોનાં અભિપ્રાયો

૬૨ હિટલરના સુલેહ પીસના બાબતમાં ઉપર મુસાફરો સ્ટેટસ જણાવે છે કે તેના એ બાબતોમા

સુલેહ અશક્ય બની છે.

ઇટાલી કંઇ ટીકા કરવા તૈયાર નથી પબ્લ સામાન્ય અભીપ્રાય એ છે કે હિટલરની દરખાસ્તો ઉદારી છે, અને તેથા તેને સારો ટેકો મળે તેમ નથી.

રશીયા જર્મની સાથેના દોસ્તીના કરારો વિષે બાબતમાં જે કરારો કરવામાં આવ્યા છે તેને માટે સંતોષ બતાવે છે, પબ્લ તે સીવાય બીજા કશી બાબતમાં અભીપ્રાય આપતું નથી.

જાપાનના બાબાવાળાઓ માને છે કે પ્રીત રાજ્યો એ દરખાસ્તો ઉપર બાલ ધ્યાન દે એવું જણાતું નથી અને પોલાંડ પાછું આપવા માં ન આવે ત્યાં સુધી લડાઇ ચાલુ રહેશે.

ટર્કીના રાજ્યકારી મંડળોના અભીપ્રાય મુજબ આ બાબતથી મીત્રરાજ્યોએ લડાઇ ચાલુ રાખવા સીવાય બીજો કશો રસ્તો રહેતો નથી.

યુગોસ્લોવેકીયામાં જાહેર મત એવો છે કે યુગોસ્લોવીયા અને બીજા રાજ્યો જ્યાં જરમનોની સંખ્યામાં છે ત્યાંની સ્થિતિ જેમ છે તેમ રાખવા માટે હિટલરના પગલાં ઉપર ભરોસો રાખી શકાય તેમ નથી.

રુમેનીની તેરીવાનો અભીપ્રાય છે કે એ બાબતમાં બોયા બાદબાકીનો કશો પાયો મળતો નથી.

ફ્રાંસનો અભીપ્રાય એ છે કે બીટન એ બાબતને એકબીજા સાથેની રમખાણની શરૂઆત તરીકે ગણી શકે એવું કબુલ નથી.

બેલજીયમનો અભીપ્રાય એ છે કે હિટલરની આ દરખાસ્ત એક બીજેતાની સુલેહની દરખાસ્ત જેવી છે.

દક્ષિણ આફ્રિકાના ટુંક ખબરો

રમતના સરકારને મળેલા બહુમતિના ટેકો

તા. ૮ મી સપ્ટેમ્બરના મુબારક પાર્લામેંટ ઓફ ગોડીંગ મુકામના પાર્લામેંટ મળ્યા તેનાં બી. એ. એસ. હીલકને પોલોમેન્ટમાં સુ બાબુ. આમ તેમણે જનરલ સ્મટસને સુ કારભાર સર ટેકો બાબો તે બાબતમાં આમ પક્ષ બાબ વામા આવ્યું હતું આ ટીપ્પણ જણાવે છે કે ૧ ત્યારે બોલવા કેવો વખત આવે મી. આને મીસીસ સ્મટસને અહિ આવ્યા તેના બદલ કહે માઇ બાપજી ૧૧૫ કર્યું ત્યારે મી. સ્મટસને બોલવાની વાંચણી કરી તેમને જણાવવામાં આવ્યું કે આ મીટીંગ માત્ર મારી પાર્ટીથી આમુક બાબત જણાવાને માટેજ બોલાવવામાં આવી છે અને તેમાં તેમને કશુ ચાલતું ધબાવું નથી. છતાં તેમને એ બાબતમાં કાંઇ કરી અને બોલવાનો અધુરપાર્ટીઓ-ને તોફાન મચાવવાથી અટકાવ -ઃ બાવવાને માટે તેમને બોલવા દેવામાં આવ્યા હતા અને તેઓએ ઇન મીનીટ સુધી બાબત કરી જનરલ હર્ટઝોગની લીડીનું રપકરી -ઃ કર્યું હતું બત બોલતા પર જનરલ સ્મટસ ની પાર્ટી અને જનરલ હર્ટઝોગની પાર્ટી ૨૭ બા પડમા હતા

અનાજના બાવો

આફ્રીકાના બા બીના પ્રસીદ્ધ ચમોલા બારા ગોલ્ટના વેપાર અને ઉદ્યોગ બાતના મંત્રી મી. ટ્રાટર્સ તરફથી નેટલના સપબાઇઝ કન્ટ્રોલ બોર્ડની બાબતમાંથી અમુક વસ્તુઓના રીટેલ બાવો બાજે ચાલી રહ્યા છે તે કારણે બારે નહિ તેવાનો હુકમ બહાર પાડવામાં આબ્યો છે. આ હુકમ પુરીયા અને બાજીના વેસ્ટ આફ્રિકામાં બાબુ પડશે વસ્તુ ૫ વસ્તુઓને બાર મારકેટીંગ એક્ટની કલમ કન્ટ્રોલ બોર્ડે તરફથી બાતો કરવામાં બબી તેને બ્યા હુકમ બાબુ નહિ પડે. હુકમ બાબુ પડનારી વસ્તુઓ મા નીચેની બબાવેલ બાબ છે

એસ, કલાવર, ઓલવીલ, ગોલ્ડબ્રેટ ઓઇલ, -ઃ- ઃ- ઃ- ઃ-, કેનેડીસ મીલ્સ, ગુજર, બટર, ચીઝ, દુબ ઃ-ઓઇલ, બીસ્કીટ, કેલાસા, એચાસ, કેલ્વા, ઘરના પાપરવાનો અને મીજબાનો સાબુ, કલોર અને બ્રુ પોલીસ, સીમરેટ, -ઃ-ઃ-ઃ- ટેબેકો, ઘેર બનાવી બ્રુટ્સ અને મીટીંગ ઃ- પેટ્રોલ અને તેલનો બાર ચડ્યો

-ઃ-ાનો બાર ગબ મોબબારથી ઃ-ઃ- ચાવી બબા છે તેવા બા- -ઃ- બાર બબ નથી બબે કે. જુદા જુદા કોલોનો જુદા જુદો બાર છે પબ્લ એકંદર નેજનો બાર તેમને -ઃ- પડ્યો છે. હજુ વધારા થવી છે પબ્લ -ઃ બને તેમ બીમે બીમે વધારો કરવાની બાદર બબ તેવાનો વેપારીઓની નબ છે.

કેબલોમાં કટીંગરના નામો નહિ લખવા

પોસ્ટ માસ્ટર જનરલ તરફથી કર્મચારીઓ કેબલો નોકયબારાઓને સુચના કરવામાં આવી છે કે તેના કટીંગરનું નામ અને ઉપકરાની તારીખ નહિ લખવા. બાદ તો સેન્સરશીપને તીપે તે વધારવામાં દીલ થશે. બે ઉપકરાનો વખત બબાવવાજ પડે એમ દોય તો પછી બા તો કટીંગરનું નામ અથવા ઉપકરાનો વખત બા બેમાંથી એકજ આપવું. બન્ને નહિ આપવાં.

પા. ૮૭૦ ની નવી કાર ચોરી તેમાં ૫૦૦૮ માઇલ ચલેલાબી કરી

સાતેક બાબાદીબાપર કરબનના મરીન પરેડ પરથી પા. ૮૭૦ ની નવી કાર ઉઠાવી જાય તેમાં ૫૦૦૮ માઇલ મુસીની મુસાફરી કરી પાછી ગબાના આરોપ બંબાવવાની રાતે બીજ પરના પેનીસીબન આગળ મુકી દેવાર ચોરની મોટીસ આવી ઝેનરોપોરન્સ કંપની નવાસ કરી રહી -ઃ કાર મારીદ કબોના બાર દિવસબાદ તેના -ઃબીકે -ઃ મરીન પરેડના રસ્તેટસના એક બગીચા બાગળ પાર્ક કરી દબી અને ૨૫ મીનીટ પછી કાર બાંબો ઉપડી બબ. કારનો પત્તો નહિ લાગવાથી ઇનસ્પોરેન્સ કંપનીએ તેજ મોટબ ની નવી કાર માલીકને બાબી દીધી. કાર માટી નવી પબ્લ મોટર નથી બબાય.

Gandi

યુદ્ધના ખબરો

તા. ૮–૧૦–૩૯.

વધુ કુબાડવામાં આવેલી સ્ટીમરો

તા. ૫ મીના રોજ ડેનમાર્કની એક સ્ટીમર કુબાડવામાં આવી હતી અને બીજી પણ કેદ પકડવામાં આવી હતી તે ઉપરાંત બીજી એક તટસ્થ રાજ્યની સ્ટીમર કુબાડવામાં આવી છે, અને એકને કેદ કરવામાં આવી છે. સ્વીડનની બારસો ટનની મેન નામની સ્ટીમર જે એન્ટવર્પ જતી હતી તેને કુબાડવામાં આવી છે.

રસોકહેતાથી મળેલા ખબર મુજબ સ્વીડનની સોળસો ટનની સ્ટીમર અલ્જેરીઆને કેદ પકડી પ્રિન કેનાલમાં લાવી જવામાં આવી છે.

બ્રીટીશ સ્ટીમર "કેમેમ્બર્ટ" પાંચ હજાર ટનની ક્ષુધાસાહનની હતી તેને સાઉથ એટલાંટીક માં એક જર્મનસબમરીન સ્ટીમરે કુબાડી દીધી છે.

સ્ટીમર કેમેમ્બર્ટ જેને એક જર્મનીની સબમરીન બૉંબ સ્ટીમરે કુબાડી હતી તે જર્મનીનું એડમીરલ શીયર નામનું પોકેટ બેટલશીપ હતું એ બેટલશીપ દસ હજાર ટનનું છે અને ૧૯૩૪ માં સાડીસાતસીસ લાખ પૌંડ ખર્ચે બાંધવામાં આવ્યું હતું, એમાં ૧૮ અમલદાર ઉપરની અને બાર પોલ્યા ૧૭ ઉપરની તોપો છે. અગીયાર ઈંચની તોપો નવી બનાવી છે. અને તેમાંથી છ સો પાઉંડ વજનના ગોળાઓ ઉડાડી શકાય છે અને તે બીજા હજાર વાર છેડે ગોળા ફેંકી શકે છે એમાં બે એરક્રાફ્ટ પણ છે.

બીજી એક સ્વીડનની સ્ટીમર જાસુસો ટનની કોરસ્ટાગ નામની જર્મનીના વોરશીપે કેદ પકડી છે. એમાં ચુમ્માલીસ માણસો હતા.

તા. ૬ ઠ્ઠના સ્વીડનની બીજી બે સ્ટીમરો જર્મનોએ પકડી હતી જેમાંની એક સ્વીડીશ બનાવટ બારી તોરવે જતી હતી.

ભારીનનો એક ટેલીગ્રામ જણાવે છે કે જર્મનીના ટ્રીબાઈ હસ્કરે સપ્ટેમ્બરની બીજી તારીખ પછીથી આજ સુધીમાં બાવીસ સ્ટીમરો છે.

એલ્બાસાની એક સ્ટીમર સુમત બાવસો ટનની જેમાં બીજેમાં જરૂરના સબમરીને કુબાડી છે. એક ફ્રેન્ચ ટેન્કર પણ જરમન સબમરીને કુબાડી દીધ એવો દાવ છે.

ઓસ્ટ્રોનીયા રશીયા વચ્ચે કરાર

ઓસ્ટ્રોનીયા અને રશીયા વચ્ચે એક બીજાને મદદ કરવાના કોલકરાર ઉપર ઓસ્ટ્રોનીયાના પ્રેસીડન્ટની સહી થઇ ગઇ છે.

સોવીયેટના ભાષણવીરો તેની બાલ્ટીક સમુદ્રની નીતીને ન્યાયની દેવતાં જણાવે છે કે સોળીયા યુરોપનાં રાજ્યો બોલ્ટીકસ રાજ્યોને પણ મદદનું વચન બનાવી સોવીયેટ પ્રભુત્વ ઉપર ધાક પાડવાના પ્રયત્નો કરતું રહ્યું છે. એ રાજ્યો બોલ્ટીકનો વેપાર કબજે કરે છે, બળવાખોર પ્રજાઓને ઉશ્કેરે છે, અને બોલ્ટીક રાજ્યોની આંતર અને બાહ્ય નીતી ઉપર કાબુ મેળવવાનો પ્રયત્ન કરે છે. એમાં એવા રાજ્યોના ઈસ્ટોનીયા લીથુએનીયા લેટવીયા નામ આપવા નથી. અને તેમાં જણાવ્યું છે કે ઈંગ્લાંડની પ્રજા એસ્ટોનીયા માં ફરીયાદ મથક સ્થાપી સોવીયેટના ફરીયાદ સ્વરૂપને પ્રીનમેંડના અખાતમાં ગુંગળાવી રાખવાની હતી. સોવીયેટના હસ્કરી બળે બોલ્ટીકના બંદરોના રાજ્યોને તેમના બાલ્ય સાથીઓની જમીનગીરી આપી છે. એસ્ટોનીયાની સરકાર આ સાદું સત્ય બીનઓ કરતાં જલદી ગ્રમજી ગઇ. અને સોવીયેટ સાથે બારમબરસ મદદના કરારો કર્યા છે.

સોવીયેટ ફ્રિંડ તરફ એકલેલું સ્વરૂપ

રશીયા અને જાપાન વચ્ચે તટસ્થતાના કરાર થયા પછી પણ સોવીયેટ સરકાર શીંગકયાંગ થયા તરફ ગોકલવામાં આવે છે એવી ખબર મળી છે. તેની સંખ્યા પણ લાખ થારવામાં આવે છે. સીંગ કયાંગનો પ્રાંત અને કાશ્મીર એ બેની વચ્ચે હિમાલયના પ્રવતો આવ્યા છે અને ત્યાંની વસતી મુસ્લીમ અને ચાઇના મળીને પાંચ લાખની છે.

યુદ્ધમાં આયરલેન્ડની સ્થિતિ

આયરલેન્ડે ચાલુ લડાઇમાં તટસ્થતા જાહેર કરવાથી અને ઉત્તર આયરલેન્ડે લડાઇ જાહેર કરવાથી આયરલેન્ડના એક નાનાસા સરહદ પ્રદેશની કેવી સ્થિતિ કહેવી પડી છે. બીજી બાજુની સરહદ ઉપર તે આગેવું દેખાવો આવી પડતી ઈસ્પેક્શના બાનામાં દેખાયો હતા જે અને બીજી બાજુથી લડાઇના બાનામાં ગોળા.

તા. ૯–૧૦–૩૯

રશીયા-જર્મની વચ્ચે કરાર અને પ્રીન્સની નીતી

મી. ચેમ્બરલેનને આપવી સલાહમાં બાપએ કરતાં જણાવ્યું હતું કે રશીયા અને જર્મની વચ્ચે જે કરારો થયા છે તેથી બોલ્શેવીકી બાબત માં મોટા પાયા ફેરફાર થયો નથી. એ કરારોનો અર્થ એ પણ નથી કે જેથી જર્મનીને લાભજ થશે, તેમજ બ્રીટીશ સરકારને નેમને પણ ગેરલાભ કરતા બનાવ થશે એ કરારોમા એવું કશું નથી કે જેનાથી બાપએ કાર્યક્રમમા કંઇ ફેરફાર કરવાની જરૂર દેખાય! એટલે કે બ્રીટીશ રાજ્યે લડાઇ ચલાવવા બાકની તૈયારીઓ ચાલુજ રાખવાની છે. બોટને આ બાબે લડાઇ માં દાખલ થયું અને લડાઇનો તાત્કાલીક દેખાવ થતો, ના બાબુવતા મા ચેમ્બરલેનને કહ્યું હતું કે પોલાંડ ઉપરની બાબત એ લડાઇનું તાત્કાલીક કારણ પણ પાયું પણ એ સાથ મુખ્ય કારણ નહોતું. તેનું મુખ્ય કારણ તો એ હતું કે યુરોપની પ્રજાઓનો દરજ્જો ઉંડીને પા તો પોતાની સ્વતંત્રતા ગુમાવવી અથવા તો લડાઇની તૈયારીઓ કરવી બેમાંથી એક સ્થીતી ઉભી થઇ હતી ત છે.

જરમનના નવી દુશ્મના ઓસ્ટ્રોનીયનો

ન્યુયોર્કનો એક સંદેશો જણાવે છે કે કનેડા સીંકમાં આગેવાનોને એવી વાત જણાવા હતી કે જર્મનીએ એક નવી દુશ્મના ઓસ્ટ્રોનીયનો બનાવ્યા છે જે ઓગણપચાસ કલાક સુધી ઉડી શકે છે અને તેથી તે એવી જગ્યાએ એટલાંટીક ઓળંગીને પાછું જર્મની જઇ શકે છે. આ ઓસ્ટ્રોનીયનોનો ઉપયોગ એટલાંટીક મહાસાગરમાં દુશ્મન સ્ટીમરો ઉપર બોમ્બનો મારો કરવામાં થવાની શકાય.

૯–૧૦–૩૯.

નાઝીપક્ષનો નવો દાવ

પેરીસનો જુઓ કોનીકલનો બાબરમની જણાવે છે કે રાજકારી મંડળોમાં નાઝીપક્ષ પુનઃ નવો દાવ ખેલવાનો વીચાર રાખે છે, એમ કહેવાય છે કે ફેબરીમેન ટ્રોબે રહીયા આગળ એવી યોજના મુકી છે કે બન્ને એ સાથે મળી ખરાનના લેસ પાસા લાગામાં ચઢાઇ કરવી, અને તે રીતે ટ્રાંસને બાજમાં મુકવું રહીયાએ શું જવાબ આપ્યો તે બાબર નથી પણ આગલી લડાઇ બાબત દર્શાવે એ પ્રમાણે દુશ્મને કરવા પાયેલા પગ બી ગયીબાના બાલ્કાનીકરણ દ્વારાથી તે બાબત બાટકની એટલે એમ માનવાનું કારણ છે કે જર્મનીની આ બાજી ફેલ તો નવાઇ જેવું નથી.

અમારો બાસ દિપોત્સવી અંક

અમારો દિપોત્સવીનો બાસ અંક નીયમ મુજબ દિવાળીને ટાંકણે બહાર પાડવા ઉતાવ રાખીએ છીએ. જો અંકને માટે જેઓ જાહેર બળશે આપવા ઇચ્છતા હોય તેઓને તે અકટોબરની તા. ૧૫ સુધીમાં ચોક ગાયે મોકલી આપવા વિનંતી છે. આપું પાનું પા. ૫, અરધું પાનું પા. ૨–૧૦–૦, પા પાનું પા. ૧–૫–૦, ઉપરાંત સેંકો, કાવ્યો, ચીત્રો, કટાસ ચીત્રો વીગેરે પણ જેઓ મોકલી શકતા હોય તેઓને તે મોકલવા વીનંતી કરવા માં આવે છે.

તંત્રી 'ઇન્ડિયન ઓપીનિઅન'

'ઇન્ડિયન ઓપિનિઅન' ના ગ્રાહકોને વિનંતી

ગ્રાહકોને ફરી ફરીને ઘવાજબો માટે વિનંતી કરવી પડે છે એ દુઃખદ વસ્તુ છે. દર મહિને રીટેલમેન્ટો નીયમીત મોકલવામાં આવે છે પરંતુ માલમ તેને ફ્રાસકાની દેખરીને રવાના કરતા જણાય છે આશા રાખીએ છીએ કે જેઓએ પોતાના લવાજમો નહિ મોકલેલા હોય તેઓ આ નોંધ ધ્યાન ઉપર લઇને મોકલી આપવા કૃપા કરશે.

મેનેજર, 'ઇન્ડિયન ઓપિનિઅન'

હિંદુ-મુસ્લીમ ઐક્યમાટેની ચળવળ

મુસલીમ લીગરોને ફટકો

પોરબંદર સ્ટેટ પ્રેજીસ કમીટીની ખાન અબ્દુલ ગફારખાન પ્રમુખપદ્યા હેઠળ મળેલી સભા, જેમાં ૨૦,૦૦૦ મુસલીમો હાજર હતા, તેમાં જાહેર કરતાં પ્રાંતિક કોંગ્રેસ કમીટી ના જનરલ સેક્રેટરી મૌલાના મહમદ યાન મીર હસનલીએ જણાવ્યું હતું કે:

આપણા મુસલીમ લીગના નેતા આપણી ઉપર આક્ષેપ મુકે છે કે આપણા દેશની આઝાદી ને માટે આપણે કોંગ્રેસ પાછી હિંદુઓની સાથે જોડાઇ ગયા છીએ. પણ હું કહેવા માગું છું કે મુસલીમ લીગના આ નેતાઓ તો આપણા માદરવતન હિંદુસ્તાનને કાયમને માટે ગુલામીમા રાખનારા અને હિંદુસ્તાનની ઉચ્ચ અધિકારીઓના ગુલામોની સ્થિતિ ભોગવી રહ્યા છે. જ્યારે આપણે આપણા દેશની સમસ્ત પ્રજાને માટે સ્વરાજ્ય માગ કરી રહ્યા છીએ ત્યારે આ દેશના કરોડોના હકોના ઝેરખાંઓ પઠાન પ્રજાની વિરુદ્ધ જઇને પોતાના માદરવતન ના સવાલને દગો દઇ રહ્યા છે. મુસલીમ લીગરોના કામે જાહેર રીતે આક્ષેપ મુકવાને માટે આપણે પાકની કારણ છે. હું તમને પુછવા માગું છું કે તમારે ગુલામ બનવાને માટે, તમને કેદખાનામાં નાખવાને અને તમારી રોજ છીનવી લેવાને માટે કોણ જવાબદાર હતું? કોંગ્રેસવાદી હિંદુઓ કે આ આપણની પોતાએ તમારી જાત આપ્યા તેઓ હતા ? આ પ્રાંતની રાષ્ટ્રિય લડતમાં અનેક જાતના કષ્ટો નાખનારી નોકરશાહીની સામે ઘણી ગંભીર મુસલીમ લીગરો હતા. ખુદાને આજાર માને કહીં કે દેશ અને કોમના દુશ્મનો કોણ છે? જો મુસલીમ લીગરો ને પ્રસલાને ગાર ખરે પાક દેશ ના પ્રયત્ન તો તેઓએ પોતાના દેશ પ્રત્યની ફરજોને માટે જોગવેલી જવાબદારી અને બેનસનો ત્યજ્ય દેવા જોઇએ. જો તમે એટલું તેઓની પાસે ન કરાવી શકો તો તમારી સફેદી અને તમારા ધર્મના નામે કોંગ્રેસની બાજુ નીચે તમારી હજારોની સંખ્યામાં જોડાઇ જાવા હું તમને અરજ કરું છું."

કાઠીયાવાડમાં લડાઇની તૈયારીઓ

મોરબીના રાજ્યના બધાજ મહાલ પરના કુલના દરીયા કાંઠા પર પણ યુદ્ધાજ અને કરાચીયા ગોલાંદાજ જત્થા, લાંબી દવાલનાં ટિમાનો પસાર થાય છે. એ રવાનું રક્ષણ કરવા તોપો સામે મજબુત લશ્કરી ટુકડીઓ ત્યા ગોઠવાઇ ગઇ છે. તેમજ બોમના મારાયા કાઠીયાવાડનું રક્ષણ કરવા ઇ રીયમ મોકલાઓ પણ આવેલા નાખ્યા છે. ગોરનાર અને બરડા ના ડુંગરો તેમજ ગોંડીલના કુંભરપર 'વાયરલેસ' નું એક સ્થાન ઉભું કરવામાં આવે છે. કાઠીયાવાડમાં વસતા જર્મનોની પાકી દેખરેખ સરકારે મોકલાઇ ગઇ છે. પોરબંદર પરવાનગી પત્ર વગર કોઇ નહીં જઇ શકવાના કરમાનો આ જર્મનોને આપવામ આવ્યા છે. દીવમાંથી સોરઠ સરકાર અને આપકચારી સરહદમા પ્રવેશ કરતા લોકોની બારે તપેદારી રાખવામાં કરમાન થયુ છે.

કોંગ્રેસ કમીટીનો ઠરાવ

વર્ધાથી અકરોબર તા. ૬ ના તાર જણાવે છે કે ઓલ ઇન્ડિઆ કોંગ્રેસ કમીટી એ એવો ઠરાવ પાસ કર્યો છે કે "સોવિએટ અને ફ્રાંસ વચ્ચેની સિયોલિ સારેજ રચાયેલ યુદ્ધ સામે અને કાયમ સલામતી ખાતર કોંગ્રેસ આપણા સંસ્થાનિક દેશોને પ્રજાતંત્ર આપવામાં આવશે અને સ્વતંત્ર લશ્કરોના સીદ્ધાંતો તેઓને લાગુ પાડવામા આવશે. ખાસ કરી હિંદુસ્તાનને એક સ્વતંત્ર રાષ્ટ્ર તરીકે જાહેર કરવામાં આપવું જોઇએ અને જેમ અને તેમ બહોળા પ્રમાણમાં એ દરજ્જો લાગુ પાડવાનો દરેક પ્રયત્ન થવો જોઇએ.

એક ઠરાવ વર્ધમાન નાઝીના આક્રમણને વખોડી કાઢનારા અને ચાર્ટીશ સરકારને પોતાની યુદ્ધ અને સુયોજના દેવુઓ ન છે એ જાહેર કરવાની માગણી કરનારો ૧૮૮ વિરુદ્ધ ૫૮ મતે પાસ થયો હતો. સામ્યવાદીઓ અને સીખ લેબરસ્ટોગ તરફથી મુકાએલા સુધારા જે કોંગ્રેસ પક્ષ સાથીદારી પુર્વક હિંદુસ્તાન સાગેલ નહી થવાના પ્રસ્તાવના આગલા ઠરાવોને વળગી રહેવાની માગણી કરનારા હતા તે બોટી બહુમતીએ [illegible] ગયા હતા

ના. આગાખાનની મુસલીમોને હાકલ

ના. આગાખાને પોતાના આત્મપાગી ક્ષેત્ર નીચે ના સંદેશો બહાર પાડ્યો છે. "આ દુષ્ટ સમય આપણા ઉપર આવી પડી છે તેમાં તન, મનથી સુલેનસાહને સાથ દેવાની આપણી ફરજ છે. અને આપણે નીખાલસ અને સંપુર્ણ રીતે સાથ દેવો જોયો આપણે મરસાનની પણ સારામાં સારી સેવા બજાવીએ છીએ હું મારા ઇરવાણી બાઇઓને એટલું સમજાવવાની વીનંતી કરું છું કે આપણી પાસે ફરજ અને યુદ્ધોણ સ્ત્રીઓની સરસમા સરસ સેવા એ જ છે કે સુલેનસાહની સરકારને સંપુર્ણ વફાદારીથી સાથ આપવો. મારા બેઉ પ્રોટા દીકરાઓ અને મહેં અમારી ફારીરીક સેવાઓ બાદસરોય સાહેબના ચરણે ધરી છે.

—:o:—

પરચુરણ

મુબઇ પ્રાંતીક ધારાસભાના નેતૃત્વ મંત્રી શ્રી. મુળખંત કાપડીયાનું ગર ખુબારીમાં દુઃખદ અવસાન થયું છે.

* * *

મુબઇના જાણીતા શ્રીમંત શહેરી અને ઇનાર ના લક્ષ્મીદાસ રવજી તેરસીનું અવસાન થયું છે.

* * *

પોરબંદર મધુબનના રહેતા પર આવેલા જનરલ નાગના રથળે અફઘાન સરકારે માણેકની એક બાણ શીખવા માટે બોલાવ્યા હતા કરાવ્યું છે. કહેવાય છે કે નાદીરશાહના સમયમાં એ જ રથળે માણેકની એક બાણ નીકળી હતી ત્યારે બાદશાહ ઘણ પણ ઘર્યું હતું પરંતુ પાછળથી કેટલાક કારણોસર ન બંધ કરવામા આવ્યું હતું.

* * *

મદીસ્તરની કોંગ્રેસે બંધારણ રદ કરી સરમુખત્યાર નીમવાનું ઠરાવ્યું છે ને જવાબદાર તંત્ર માટે સતત આપવાનો નિરધાર કર્યો છે.

* * *

સાયપ્રસની સરકારે મજુરોદ્વાર માટે પચાસ હજાર રૂપીયા મંજુર કર્યો છે.

* * *

પુરાપણા કાંદી નીકળેલી ઇમારતને પરિણામે ઉપરિયન ધર્મથી અરિગર પરિસ્થિતિને કારણે સાજદેહમાં આવું વરસે ગોકુળ આઠમનો મેળો ઠરવાર પીરાવાળાની ખુબ ધમ્મા દેખા હતા ભરાયો ન હતો ને છેલ્લી પહીએ મેળા માટે આપાગલા કેા-દાકટો રદ કરવા પડ્યા હતા.

* * *

ઓલ ઇન્ડિઆ કોંગ્રેસ સબ-કમીટીના ચેરમેન અને બાબસરોય લોર્ડ લીનલીથગોના વચ્ચે બે કલાક બાતમીત ચાલી હતી. એમ ખબરમાં આવે છે કે ગ્રહાસને અંગ્રેજી કોંગ્રેસની નીતી બ્રીટીશના દ્રષ્ટિબીંદુ ઉપર ખુલ્લા દીલથી વાતો થઇ હતી.

* * *

અને હાંડી સરકારમા અમલદારોની જગ્યાઓ હીંદીઓથી પુરવાની બાબતમાં નીમાયેલી કમીટી ની બેઠક હાલની લડાઇની રથીતીને લીધે મુલતવી રાખવામાં આવી છે. અને તે આવતે મહીને દીલ્હીમાં મળશે.

ગુજરાતી વિભાગ

તા. ૨૬મીના રોજના સાર્વત્રિક આફ્રિકન કલ્યાણ માં યુનાઇટેડ પાર્ટીની શાખાઓની એક મીટીંગ માં ડાયનન્સ ગોનીરેટર મી. જે. એમ. ફ્રેઇઝેગેવરે જાહેર કર્યું. મી. ફ્રેઇઝેગેવર અને સરકારના ટેકામાં ૮૧ મત પડ્યા હતા વીરૂદ્ધમાં ૨૫ હતા.

* * *

તા. ૨૭મીની રાતના નવ વાગે ફ્રીડોહેમાં મેરી સ્ટ્રીટમાં આવેલા ટી. પી. પટેલની દુકાન માં બે બંદૂકો ફોડવામાં આવી હતી. અને તેમાં ના એક રીવોલ્વર બતાવી પૈસાની માંગણી કરી હતી. દુકાનદાર એકલોજ હોવાથી તે બાજુના ઓરડામાં નાસી ગયો હતો અને તેની પાછળ બે ગોળીઓ ફાર કરવામાં આવ્યા હતા. રીવોલ્વર ફુટવાના આવાજથી લોકો એકઠા થઇ ગયા હતા બંદૂકો આંધારામાં ઉંટકી ગયા હતા.

* * *

સ્ટેંડનગા ડોનાલ્ડ ઓયન રેફ્રાનાક્ક ઓટમ્સ ફ્રેસીંગ જનીબીસ્ટને બાતુસીના ગુન્હા માટે ફાંસ વર્ણની સજા ફરમાવવામાં આવી છે. એનો મુકદમો ગયે બારમેં ચલાવવામાં આવ્યો હતો.

* * *

પીટમેરીત્સબર્ગ અહર જુદા જુદા બાગમાંથી આણેલા ૫૬ તાજીઓને બંધ રાખવામાં આવ્યા છે.

* * *

સ્વીડનથી સેમ્યુલોસ, પુલપલ્પ અને રીકવર કે જેહાજ બાલે ઉપરાંત ખરીદવામાં આવે છે તેને જરમનને બદલામાં સાધનોથી બાંધવામાં આવે છે અને તે બદલાને સ્વીડનની સ્ટીમરો ઉપર સબમરીનોના ડુમલા થવાથી સ્વીડને પોતાનો દરીબાદ વહેપાર લગભગ બંધ કર્યો છે.

* * *

રહોડસીયાના એક ગામડા ઉપર એરોપ્લેને બનાંથી મશીનગનથી ગોળીઓ મારવામાં આવી હતી. એક ગરાજના બારણામાં અને બારીમાં ફ્રેસીઠ ગોળીઓ વાગી હતી પંદર મીનીટ બાદ એરોપ્લેનનો અવાજ ફરીથી સંભળાયો હતો. પોલીસ તપાસ કરે છે.

* * *

પેરીસમાં નેવલ કમીશનના પ્રમુખે ફ્રેંચ ચેમ્બર માં જાહેર કર્યું હતું કે ફ્રાન્સ અને બ્રીટીશના દરીબાદ બાતાએ જરમનોની બાર સબમરીનો ડુબાડી છે. અને એમાંની દસ બ્રીટીશે ડુબાડી છે.

* * *

ઇગ્લાંડમાં એક જર્મન જેલીમાં કામ કરનાર ને ફાંસીની સજાજ માંગે નુકસાન કરવાનો ઇરાદો થી આમ સજાદાતા બદલ ફેસીંગ કંપની સજા કરવામાં આવી છે એમ આજથી પા. ૨૮ નું બુલેટીન બહાર પડ્યું હતું.

જર્મન સબમરીનોએ સ્વીડનના દરીબામાં બારે ચળવળ મચાવી છે. અને સ્વીડનના ઓદ્યોગ અને શીપલાંડ ડાયુઓ વચ્ચેના દરીબાના બાગ ઉપર બાર કાળ ધરાવે છે

* * *

નોર્વેજમાંથી એક કમ્યુનેસ્ટ પોતાના વહાણ વહાનો સપાલ અર્થેના બદીન નથી છે.

* * *

ઇટલીના વડા પ્રધાન જણાવે છે કે જર્મની, પોલાંડ, સ્લોવાકોવાકીયા અને ઓસ્ટ્રીયા ને આગળ લીધો કબાલ જરીકલા હતા તે બધ

તૈયાર છે! તૈયાર છે!!

નવા વર્ષની પત્રીકાઓ

નવા વર્ષની અભિનંદન પત્રીકાઓ સુંદર કાર્ડોમાં છપાઇ તયાર થઇ છે. અંગાવનારાઓએ તારીફ પેલા મોકલવા.

કીંમત ડઝનની રૂા. ૨–૬

Manager, Indian Opinion
Phoenix, Natal.

'અમારા બજારના ઠેકાણા :

ડરબનમાં

હ્ય. સી. ગ્રેગસન, ૧ સ્ટ્રીટ.
પટેલ બેલ્જીટેરીયન કો ફર્મ,
૨૦૧ બ્રે સ્ટ્રીટ.

જોહાનીસબર્ગમાં

પાટીદાર ટ્રેડીંગ કંપની,
૪, પ્રીચર્ડ સ્ટ્રીટ.
ભગત બધર્સ,
૨૪, ફ્રેડ સ્ટ્રીટ.

ઇસ્ટલંડનમાં

ઇસ્ટલંડના હીંદુ એસોસાયટી,
૮૧, કોર્ટ જ્યોરલ્ડસ રોડ.

યવાયેલ બંદરલાખ કંદાર ફ્રને માટે તેમણે નવા બજાર શોધવાની રહે છે બ્રીટીશ સરકાર આમેા કેટલા કાડી બાપરો બોલી આવા રાખવામાં આવી છે

* * *

ગ્લેનગાં ફ્રેંગ્રેસ પોંડનુ ઓવેસાત સદીસ્લાગાતી મારે પચાસમીર જબીનમાં બનાવેલા બોંબરામાં રાખવામાં આવ્યું છે

* * *

હકસરના બાબલા 'બેનકેબ્સ' ના સભ્યોને હાલના સ્ટ્રેકોગોને બનુકુલ આવે તે માટે ફેરવવામાં આવનાર છે.

વર્તમાન કમાણીની બાબત ઓગસ્ટબરની મીટીંગ બબતાર ઉોલ તેમાં હાજર રહેવા સરદાર વલ્લભભાઇ પ સુભાષચંદ્ર બોઝ અને સોસ્યાલીસ્ટ પાર્ટીના સેક્રેટરી મી જયપ્રકાશ નારાયણને આમંત્રણ આપ્યું હતું અને બન્નેએ તે આમંત્રણ સ્વીકાર્યું હતું

* * *

તા. આત્રાણાને પોતાના એક કરાર અનુસાબાબોને ખિલવાને મદદ કરવા જણાવ્યું છે. પોતાના અનુયાયી–પરમાબડીઓ એક મંદેશો પાઠબ્યો ન જણાવે છે કે "બધા સાત્રાબ્ય એ આપણા ધર્મ અને બળવતાનું રક્ષક દોબ તેને હૃદયપૂર્વક પકાદાર રહેવું અને તેને અર્થે બનની રોબાઓ આપવી કરવી."

* * *

હીંદુસ્તાનની સરકારે રીગલાપી નવા બાઉને માટે સખત ચેનરણી જાહેર કરી છે અને જણાબ્યું છે કે સખ બડાઇની બાબક આ બખતે નહેા કરવા દેવામાં આવશે નહિં.

* * *

બન્ડિકાન કેમ્પેસ વોર બબ કેનીરી દીક્ષીમાં બબા હતી અને બહારના સાંબી અને પાબાત્તરોબ બક્તોની મુલાકાતમાં બધણી વાત બાબતમાં બહારના સંપીજીના નીરેદન કેબર વિચાર કરવામાં આબ્યા હોબ એમ બારવામાં આવે છે.

* * *

જરબનીની ૧૯૨૦ ના ડીસેમ્બરના સાંગા બાબ બાને યુનાયટેડ સ્ટેટ્સનમ એવાની બાબુ દેખા રેખ રાખશે કેમકમ માના ટ્રેઝ કમીશનર તા જબ્બા ગાદી લીબી છે.

* * *

બીહારમાં તા. ૧૬ ના રબારના પરની ઇંધના ને આગાહ એક ગેા બીજીનના બનરે મબા હતા અને પબ્બા પરેા ગ્રેજ્ઞ ઝાપાં હતા.

* * *

રશીબ બનાબબાના હિંદુસ્તાનના કારબાના બાણાઓ બધે બરસરના પ્રતીનીધીબેા બચ્ચે, રશીયાના સરબાનાની નીબબ સલાહની જરૂરીબાતને માટે કેવી રીતે બાપરવી તે બાબતમાં ગેાદબણ થઇ છે

* * *

કરબનની પ્રેસ્ટ બેલ્જીટેરીયન કો ફર્મના મી. રામબાબ પટેલ ગત રશીબર કેબીનામાં દરદેશથી પાછા ફરબન આવી ગયા છે.

* * *

મેસર્સ ગ્રેન, ગુલા એન્ડ કું.ના બાગીદાર મા. ટોકર જે હમણાં મુદતથી સ્વદેશ ગયા હતા તે ગત રશીબરમાં પાછા ફરબન આબ્યા છે.

* * *

મી. અને મીસીસ બસબાબ ફરબનજી ગયા બુધવારે આ તરફ આવવા મુબઇથી ઉપડી ચુકયા છે

ઇન્ડીયન ઓપીનીયન ના ગ્રાહકોને

તમારા લાઇનો ઝબ્બાર ફેરવવા જાહેર ખબરો આપો.

ખુલ્લા પત્રો

લેડી રામસ્વામી અને તેમની બે પુત્રીઓનું સ્વદેશ ગમન

લેડી રામસ્વામી અને તેમની બે પુત્રીઓ ગયા સપ્તાહે સ્વદેશ જવા વિદાય થઈ છે. તેમની પુત્રીઓ જે ઇસ્પાહાનમાં અભ્યાસ કરતી હતી તે કૂલે મુલ્ક વતી રવાનગીના પાઠવી હતી. પરંતુ પુત્ર શ્રી મણિયમ તેમનાથી પાછળ રહેવાનું બન્યું નહિ શકાયું અને તેથી તેઓને સ્વદેશ જવું પડયું છે. દક્ષિણ આફ્રિકામાં તેઓના ટૂંકે રહેવાનું દરમ્યાન તેઓએ ડરબન નેશનલ પાર્ક, પીટરમેરીત્સબર્ગ કોલ્ડ સિરેમિક સ્કૂલ વગેરે અનેક સ્થળોની મુલાકાત લીધી હતી. રવીવારની ઇન્ડિયન ઓપિનિયન પ્રાર્થનાની મીટીંગમાં તેઓ એ અને તેમના પુત્રીઓએ હાજરી આપી હતી. શ્રી. એ. રિસ્વાકર તરફથી લેડી રામના સપ્તપ્રવૃત્તિની તથા અન્ય કાર્યોમાં તેમના તરફથી લેવામાં આવેલા રસ તથા તારીખ વગેરેની માહિતી આપી હતી. તેમનો અને તેમની પુત્રીઓનો કુલના તરફ અપાયેલા ટાઇમ અને ઓનરરી જનરલ તરફ રામસ્વામિન કુલનો હાર પહેરાવવામાં આવ્યો હતો.

પોર્ટ એલીઝાબેથ આર્યન કીર્તિ કલબ

પોર્ટ એલીઝાબેથની આર્યન કીર્તિ કલબની વાર્ષિક જનરલ મીટીંગ કુંકે બુધવાર ગુજરાતી હોલમાં મળી હતી. કલબના એક માજી પ્રેસિડન્ટ અને ઉત્સાહી ખેલાડી સાકરલાલ નારણભાઇ કે કુંકે મુલ્ક ઉપર અવસર બન્યા હતા. તેમનું શોકસભાના અધ્યક્ષ સ્થાને શોક પ્રદર્શન કરવામાં આવ્યો હતો અને તેમના આત્માની શાંતી અર્થે પ્રાર્થના થઇ હતી. ઉપસ્થિતોનો પ્રેમ મુલ્લા સીકાર આપવામાં આવ્યો હતો. તેમને પોર્ટ એલીઝાબેથની મુલાકાતે આવ્યા હતા તે બદલ તેમનો પુષ્પથી સત્કાર કરવામાં આવ્યો હતો. બાદ નીચે પ્રમાણે ચુંટણી થઇ હતી.

પ્રમુખ ઓનરરી પ્રેસીડન્ટ ... શ્રી. ધ્રુવ, આર. જી. નૌકાવાલા. ઓનરરી પ્રેસીડન્ટ ... શ્રી. પટેલ, આર. જી. પટેલ: પ્રમુખ મોહનભાઇ એમ. પ્રમુખ: મંત્રી: મણિલાલ મોહનભાઇ: ઉપ-મંત્રી: પ્રાણજીવન નાનજીભાઇ: ખજાનચી. રામ દાસ રણછોડજી: કપ્તાન ... પ્રાણજીવન અને પ્રમુખ: માજી કપ્તાન: મણિભાઇ બી. કારા.

ટ્રેલવોચવાળાના હિંદીઓને

એક હીંદી લખે છે કે "રસ્તાના લાઈનમાં હીંદીઓએ આનંદ અપીબાદ પ્રેમ તરફથી ટ્રેક ના મળવાને લીધે કેટલ પાણીપુરવઠા તરફથી પાણીપુરવઠા ... પાણીપુરવઠા ... પાણીપુરવઠા ...

વિવિધ વર્તમાન

કેમીનીયનોના પ્રધાનોની કૉન્ફરન્સ

બ્રીટીશ સરકારે કેમીનીયનના પ્રતિનિધિઓને એક કૉન્ફરન્સમાં બોલાવવાને માટે તૈયારી કરી છે. બધા રાજ્યોએ એ આમંત્રણ સ્વીકાર્યું છે. લડાઈ કરવીજ એક બીજા સાથે કેવી રીતે વ્યવહારો આપસે કરીને રાજની તૈયારી કરવા તેનો વીચાર કરવાને માટે આ કૉન્ફરન્સ બોલાવવામાં આવી છે. કેમીનીયન બાતાના સેક્રેટરી શ્રી. એન્થોની એડને આગળી સભામાં જણાવ્યું હતું કે સાઉથ આફ્રિકા ઑસ્ટ્રેલીયા, ન્યુઝીલેન્ડ અને કેનેડાએ પોતાના તરફથી એકેક કેબીનેટ મીનીસ્ટરને તૈયારી કરવા મોકલવાની તૈયારી કરી છે. સાઉથ આફ્રિકા તરફથી કર્નલ રીટ્ઝ જનાર છે. તેમણે આફ્રિકની ખેતીવાડીની પેદાશનો કેમ નીકાલ કરવો અને પુનર્વસનના બનાવ માટે લડાઈને લગતો સામાન કેમ જલદી મેળવવો તેની તૈયારી કરવાની છે. શ્રી એડને જણાવ્યું હતું કે કૉન્ફરન્સની કામ તારીખ નક્કી કરવામાં આવી નથી પણ જોગ અને તેમ લાગશે તેવી તૈયારી બોલાવવામાં આવશે. શ્રી. સી. આર એટલીએ પૂછેલ સવાલ પુછ્યો હતો કે દરેક સેકે. રાજ્યો કેટલા પ્રતિનિધિ કાયદા સાથે વેપારી પણ કેટલા તૈયારી કરવાના. આવનાર છે કે નહિ! તેના જવાબ માં તેણે જણાવ્યું હતું કે એ સવાલને માટે આગળથી નોટીસ આપવાની કોશીશ અને તેનો જવાબ આપવાનું કામ મારે માથે નથી.

વાઇસરૉયે લીધેલી ગાંધીજીની મુલાકાત

તા. ૧૫મીએ વાઇસરૉય લૉર્ડ લીનલીથગોએ લડાઇ શરૂ થયા પછીથી મહાત્મા ગાંધીની ત્રીજી વાર મુલાકાત લીધી હતી. તે મુલાકાત બ્રીટીશનું આ લડાઇમાં શું ધ્યેય છે, તે જણાવવાને અને લડાઇ બાદ તુરતજ હીંદુસ્તાનની બાબતમાં તે ધ્યેયનો અમલ કરવાની જાહેરાતની મેસેજો બાબતી કરી હતી તે સંબંધમાં હતી. હીંદુ અને મુસલીમો વચ્ચે ઐકયતાને માટે સખ્ત પ્રયત્નો કરવામાં આવે છે, પણ કૉંગ્રેસની બાંયધરી સંજોગમાં બધો કોમોના વિચારો ઐક્ય બાબતમાં દીરૂદ્ધ છે. જુદી જુદી સમુદાયોના દાવાઓ અને બંધારણની કટકીઓ મુસલમાનોને લક્ષમે સરકારની રિમતિ મુંઝવણ ઉભરેલી છે. અને કૉંગ્રેસ મંડળોમાં જ આશા રાખવામાં આવતી હતી કે આ આદવાદીઓની આગળે ઐક્ય હીંદીના કૉંગ્રેસ કમીટી બનાવ છે. તે પહેલાં સરકાર તરફનું નીવેદન બહાર પાડવામાં આવશે તે દરમીયાન કામ એમ લાગતું નથી. તેમ છતાં વાઇસરૉય જુદા જુદા પક્ષના રાજકીય આગેવાનો સાથે વીગતી ચર્ચા કરી, તેઓના વિચારો જાણવાનો પ્રયત્ન કરી રહ્યા છે. અને તેવા એવા બાતમીયો માનવામા આવે છે કે બ્રીટીશ સરકાર તરફથી વાઇસરૉય કૉંગ્રેસ બનેલેરાત કરશે. આ બાબતે પાકાપાક મારે બધા સમયથી આશા રાખવામાં આવતી હતી, પણ એટલી ગાંધીની કે ત્યાંના રાજ રજવાડાંના પ્રતિનિધિઓને પણ એમાં સામેલ રાખવામા આવશે. વાઇસરૉયે કૉંગ્રેસના પાર્લામેન્ટરી બોર્ડના પ્રમુખની મુલાકાત લીધી હતી.

ઇંડોનેશીયાની સરકારે સ્વિકારેલું આમંત્રણ

ડચઈન્ડીઝનોના પ્રધાનોની મંડળમાં બળવારી આવતી કૉન્ફરન્સમાં હાજર રહવા યુનાઇટેડ કીંગડમની સરકારનું આમંત્રણ હતું સરકારે સ્વિકારેલું છે અને દીરા પ્રતિનિધિ તરીકે ગવર્નર જનરલની એકઝેકયુટીવ કાઉંસીલના વેપાર અને બળવા બાતાના મેમ્બર સર મહમદ જરૂરતા બાન જશે.

ઇંગ્લેંડમાં આરે માટી સખ્તાત

લંડન ગેનરલ હાસ્પીટલમાં એક મેસેન્જરે જમીને સોર્ડ મેયરના સેક્રેટરીને એક પાર્સલ આપ્યું હતું, તે પોસલમાં ધ્રુજતાની ગોળીઓની બાબ ના સરખ કીરાંગોનો એ હાર તેમાંથી નીકળ્યો હતો. એ બાબ એકસો વરસ કરતા વધારે જરૂરથી બધ છે. તેની સાથે બીજ બાબ હતી જેમાં એક નાનામા માણસે રેડ ક્રોસના કામને માટે જનરલ હાસ્પીટલ ફંડને મદદ માટે ૦૦ હાર પોકલ્યો છે એમ જણાવ્યું હતું પ્રયોગશાળના પરીક્ષકો એની કીંમત પીઠ રીમ હજારની આકસ્ટે છે. એ ફંડના વહીવટ કરનારાઓ એનો શો ઉપયોગ કરવો તેના વિચારમાં છે તીલાસમથી વેચવાથી તેની પુરી કીંમત મળશે એમ જણાતું નથી જેથી એક બીજી સુચના એવી છે કે પાર્લામેન્ટમાં લડાઇ દરમીયાન બાય રેડ ક્રોસના કામને માટે મેયરીની પરવાનગી આપવી એક નવાનો કાયદો લાવવો અને તે કારને માટે મોટરી કાઢવી

વરસોની પેટીમાં એક લાખ પાઉંડની એક

મંડનથી રૂટર જણાવે છે કે સોર્ડ નથીકરે મંગળવાર તા. ૧૦ મીએ સોર્ડ મેયરના રેડ ક્રોસ અને સેન્ટ જોન ઑબ્યુલન્સ ફન્ડને માટે કરેલી બે વરસોની પેટીમાં એક લાખ પાઉંડની ચેક મુકી હતી.

ચીન-જાપાન યુદ્ધ

એક મેસેજમાં ચીનના લશ્કરને તપાસથી ૨૫૦૦૦ માણસોની ખુવારી કરાવ્યાનો દાવો કરવામાં આવ્યો છે. સંદનનું ચાયનીઝ એમ્બસી બાતું જણાવે છે કે ચુનાન પ્રાંતની રાજધાનીના તરફે જાપાનના ચાર ડીવીઝન આવ્યા બધે છે છતાં ચાયનીઝ સરકાર તેને જરાપણ મચક આપતું નથી અને બે હજાર જાપાનીઝોનો પહાડી ભાગોમાં નાશ કરવામાં આવ્યો છે. રોઇટરોયા અખબર છે કે જાપાને ચીનના બે એરોડ્રોમ ઉપર પાક પાડી હતી અને તેમની ચામા તોપોનો મારો થયા હતા. ચીનીઓએ પાછા આપ્યા હતા. પણ બીજ બાબુએ ચીન એવો દાવો કરે છે કે એટલામાં એવા જાપાનના સાત એરોપ્લેનો તો તોડાઓ તોડી પાડયા છે. અને ચીનના એરોપ્લેનોએ ફેનચકિમના જાપાનીઝ એરોડ્રોમ ઉપર જે મારો ચલાવ્યો હતો ત્યાંથી તેના દરેક એરોપ્લેન સહીસલામત પાછા આવ્યા હતા.

જર્મનીની સ્વીટઝરલેન્ડને ખાત્રી

પરદેશ બાતાના અંડર સેક્રેટરી આર. એ. બટલરે આજની સભામા જણાવ્યું હતું કે જરમન સરકારે અંડનમાં સ્વીટઝરલાંડના મીનીસ્ટરને ખાત્રી આપી છે કે ૧૯૨૬ ના જીનીવાના કરાર મુજબ તેમ અને વેપારના જનુબોના બોગ્રેસ લડાઇમાં ન વાપરવા બાબતો સ્વાર પાળવા એ તૈયાર છે. એવી રાજને કે બ્રીટીશ પણ તેજ મતલબની છે.

છપ્પનમું રૂ બારીકી લેવાની બ્રીટનને માગણી

૮૬૦૫મું જણાવું કે બારીકી લેવાની બ્રીટનને માગણી કરવાનો જાપાનની સરકારે ઠરાવ કર્યો છે અને નાબ્બા બાતાના મંત્રી કે. મહમદ મર્યરે બ્રીટીશ સરકારે સાથે એ બાબત ના પત્રવ્યવહાર કરવા કબુલ્યું છે.

"નોરમન્ડી" અને "ફ્રાંસ મેરી"

કહેવામ છે કે "નોરમન્ડી" અને "ફ્રાંસ મેરી" બે બે જંગી સ્ટીમરો હાલ બ્યુનોર્સના બારામાં પકડી છે અને યુદ્ધનો અંત આવ્યા સુધી ત્યાજ રહેશે. બધી બાજે ત્રણ વર્ષ અંત ત્યાં બધો સ્ટીમરોને ન રૂમ પ્રકારમાં આવ્યંત છે અને રાત ને દિવસ ચોકી કરવામા આવે છે. નોરમન્ડીનો સબધો માલીનો માલ, છાણીઓ અને લકડતને પેક કરી દેવામાં આવ્યા છે અને બુરસી, કોગને બુબામાં બરફી દેવામાં આવ્યા છે. ફ્રાંસ મેરીના કપ્તાનને ઢાકા દેવામાં આવ્યું છે અને કે તેની પણ ખારી વસ્તુઓ વપરાસને માટે બહાર રાખવામાં આવી છે. નોરમન્ડીનું કપ્તાનીયર સરી કે બાકાય તાકિ બાજ તેટલા માટે નોબલીનની ઝોણાના ૧૮ મોલાં પીપ તેવામાં આવ્યાં છે.

ચીન જાપાનને નમશે નહિ

બારસલ બાગબાસ રોયે એક નીવેદન બહાર પાડી જણાવ્યું છે કે ચીનની પ્રજાએ જાપાનની સામા પક્ષમતાથી ઉભા રહેવાનો અને કોઇ પણ રીતે તાબે ન થવાનો મક્કમ ઠરાવ કર્યો છે. જાપાન જે કોઇ સરકારો ઉભા કરે તેને મધ્યસ્થ સરકાર કબુલ રાખશે નહિ અને એ આશા રાખી કે બીજા પક્ષ રાજ્યો પણ તેવી સરકારને કબુલ નાખી સમરા ચીનની પ્રજાને કુબાવશે નહિ.

આયર્લીમાનની સુંદર હીરકટીવ નોવેલ જરૂર વાંચો. પ્રી. શી. ૭-૬
બધ ઓફીસો લખવાની બાકી

અમારાં નવાં પુસ્તકો

નીચેના પુસ્તકો બધા ચુંટી કાઢેલા જાણીતા લેખકોના છે. બધાં પુસ્તકો સુંદર છપાં જ્ઞાનપુર્ણ અને સારા લેખકોના વાંચવા જેવાં છે. જેથી આપણા જ્ઞાનમાં વધારો થાય અને આપણું ચારીત્ર બંધાય. એ ઉચ્ચ આદર્શને ધ્યાન માં રાખી અમે પુસ્તકો મંગાવીએ છીએ. ઉચ્ચ સાહીત્ય જ્ઞાનમાં વધારો કરે છે.

રાષ્ટ્રીય સાહિત્ય

કારાવાસની કહાણી	૬	૦
" " ભાગ ૨ જો	૬	૬
ગોખલે ગિરધારી	૧	૦
ગરી કેળવણી (ગાંધીજી)	૪	૦
ગોળમેજીમાં ગાંધીજી	૨	૦
ચારી કુરાન કથા (પં. જ. નેહરૂ)	૧૨	૬
જાને મજુરી કરનારાઓને (ટોલ્સટોય)	૨	૪
જેમ કામરી સ. ૨. ભોપાળાચારી	૬	૦
ઝારે કરીશું શું! (ટોલ્સટોય)	૨	૬
" " ઉત્તરાર્ધ "	૨	૬
ટ્રેપ્પીના ચીર (બાલી વિધવા વાત)	૧	૬
ધર્મ સંસ્થાપન (ગાંધીજીના જાહેરખબરો વિશેના વિચારો અને લેખો)	૧	૬
નરવીર બાલાજી	૧	૨
નીતિનાશને માર્ગે (ગાંધીજી)	૨	૦
પરદેશી કાપડની સામે હરીફાઈ	૨	૮
પ્રાણ પ્રતિષ્ઠા (ગાંધીજી)	૦	૬
બોલશેવીઝમ ને બીજી વાતો	૧	૬
મહાત્માજીના પ્રમુખો (૫૬ પ્રમુખોના ફુટ છ. મરાઠો)	૨	૦
મહાત્મા ગાંધીજી (સમરણો)	૦	૬
રાષ્ટ્રવીર શિવાજી	૧	૬
રાષ્ટ્રીય સંગીત ગાયન	૧	૦
વર્ણવ્યવસ્થા (ગાંધીજી)	૩	૦
વેલામહની મિમાંસા	૪	૬
સ્વદેશી સમાજ	૨	૦
સાચું હીંદુસ્તાન	૪	૬
સાદિયા ગાંધીજી	૦	૬
સાચારી કુશળો (વીરી કુટની સફરનો ઈતીહાસ) ભાગ ૧-૨	૫	૬
સ્વરાજ કુશળતીના લેખો	૫	૬
સ્વરાજની પ્રતિજ્ઞા	૩	૬
હો સેવ	૨	૬

બાળકોનું સાહિત્ય

ઈસાપ બોધકથા (મોટું પુસ્તક)	૧૨	૬
ઉદ્ધવગીત ભાગ ૨ જો	૭	૦
કઠીયારી ગદ્યમાં દયાનંદનું જી. ચ. ૨,	૦	
પ્રભાત ગ્રામનો માણા ગાયનો સંગ્રહ	૪	૬
પરમાર્થસાર	૧	૦
બાલદીપ પુસ્તક (સાત સંગીતવાળું ચીત્ર ગીતા તથા શીવજીયાત્રા સહી ૧ પા. ૧-૦-૦		
મંગળ પ્રભાત (ગાંધીજીએ ૨૧ નીયમોના કરેલા અર્થો)	૨	૦
બાલવીર બહાદુરશાહ	૨	૬
બાલા શકુંતલા	૪	૦
બાલી સીતા	૨	૦
રવામી વિષ્ણ સંવાદ (વિવેકાનંદ)	૧	૦
વનસ્પતીના સાજો અને સાજાંધ વિચાર	૨	૬
અરવીંદ ઘોષનું તત્વજ્ઞાન (ગોપાલ)	૫	૦
આનાગ્રસિ પોત્ર (ગીતાનો ગાંધીજીએ કરેલો અનુવાદ)	૧	૦
ઉપનિષદ પાકાવળી	૪	૦

શ્રી. રમણકુલાલ વજેચંદલાલ દેસાઇ કૃત

કાદંબરી	૭	૦
ગ્રામ જીવનના ભાગ ૩	૭	૦
" " ભાગ ૪	૮	૦
જયંત	૬	૬
જીવન અને સાહિત્ય	૭	૦
દિગ્વિજય	૭	૦
પદ્મા	૫	૦
પુષ્પમાળા	૫	૦
પૂર્વ સાહસ્ત્ર	૭	૦
બારેજા અગ્નિ	૭	૦
રનેહ પત્ર	૭	૦
સૌંદર્ય હૃદય અને સંસ્કૃતિ	૭	૦
હિરોર	૭	૦
હૃદય નાથ નોવેલ	૫	૬

બીજાં કેટલાંક પુસ્તકો

પ્રેમ બાલા (નોવેલ)	૭	૦
બોલેશ વિલ્યમસ્કી (પોતાના જન્મદાતારી કહીકાઢીને ગયા)	૨	૦
ભણવા પત્રો (નવા પરણેલી વાંચવા લાયક)	૨	૦
ભજનપદ પ્રકાશ (આખ્યાનો ભાગ્યાનો) પુસ્તક ત્રીજી સોપારી કાગળ	૧	૦
મિલ્યમ (વિક્ટોરીયા પુસ્તક)	૪	૦
મુક્તિ ફાસ્ટ (કુલર કીલાયાનો ગોળીયો)	૧૦	૦
આર્યસ્ત્રીનો મુક્તિ સંગ્રામ	૬	૦
આપણા શિક્ષકમાં વાતો	૧	૬
ઘુન્દીરા અને બીજી વાતો	૬	૦
ઘુધીયુ ભા ૨ જો (રસીક વાતો)	૦	૬
ઈત્યમ (રવીન્દ્રનાથ ટાગોરના ગીતોનો ગુજરાતીમાં અનુવાદ કરવામાં આવ્યો)	૪	૬
કાઈબીલ્સ નાટકસ	૨૮	૬
કુમળાની (રસીક નોવેલ)	૬	૦
સુવર્ણરેખ (રસકુમાર દેસાઇનું ચીત્યાર મંડળ)	૮	૬
સ્વર્ગમાં ગ્રેહન્સ પા. પુ.	૪	૦
સાગરમાની	૩	૨
સોરઠી બહારવટીયા ભાગ ૧	૩	૬
" " " ૨	૩	૬
" " " ૩	૩	૬
હોળા ગરબા	૭	૦
હુરજીનના વાનો	૪	૮
અનવરી સદીનું હાસ્ય	૫	૦
સાહસિકોની ચબરી	૩	૬
દીનનો પ્રકાશ	૩	૬
હસ્ત રેખા વિજ્ઞાન	૨૧	૬
બીરબલનો હાસ્ય ભંડાર	૫	૬
ભારત મુસ્લીમ ગ્રામર	૧૫	૦
ભારત રોમાં મુસ્લીમ ગ્રામર	૧	૮
મોતીના તોરણ (તોરણો બનાવવાની રીતો)	૪	૦
વર્ષગાંઠનો બગલ (કેટલીક માહીતીઓ)	૪	૬
વીર બગડેવ	૪	૬
વૃક્ષો	૧	૬
વીરમતના અને બીજી વાતો	૧	૬
સચુ રોમ્ય ગ્રંથમાં ભાગ ૨ જા	૨	૦

શારદાબાજુની નવલ કથાઓ.

કાશીનાથ	૪	૬
કીરતિ ભાગ ૧	૩	૦
ચંદ્રાવલ	૩	૦
ઢબ્બી	૨	૦
અનુરાધા	૨	૦
કેતા	૨	૦
પરાજીતા	૨	
પકડી બગાડ	૨	૦
વિમલાબ	૨	૬
વામી	૪	૦
શારદાગંગા	૩	૬
નવીના	૩	૦

કાવ્યો-ગરબા-ગીતો-ભજનો

કલાપીનો કેકારવ	૧	૦
મીનાબજારી (કપી રવીન્દ્રલાલ ૧૫)	૪	૦
મુકેશી (ગ્રામ ગીતો)	૨	૦
પારસી લગ્ન ગીતો	૦	
નીદારીકા (કાવ્યો ૨. ૨. દેસાઈ કૃત)	૪	૬
પ્રભાતિક કાવ્ય મણકા સચિત્ર	૬	૬
પુરાણકળા (પ્રવેરચંદ મેઘાણી કૃત)	૪	૬
ઝીલાળ ગ્રામ ભાગ ૧ લો (ગરબા સમહ)	૨	૦
" " ભાગ ૨ જો "	૨	૬
" " ભાગ ૩ જો "	૩	૦
૨૫ ગીતો	૩	૦
રાસ ગરબાવલી	૨	૬
રાસ ગરબાવળી	૨	૬
રાસ નીકુંજ	૩	

ઉપરોક્ત સાથે લાવ્યાં મોકલવા ઘણેરબાની કરવી. વી. પી. ઓર્ડરોને ધ્યાન આપવામાં નહિ આવે

મેનેજરનું ઠેકાણું:—

Manager, Indian Opinion,
Phœnix. Natal.

First President of the Amalgamated Bodies

એકત્ર થએલી સંસ્થાઓના પહેલા પ્રમુખ

HAJEE AHMED MAMOOJEE MOOSA LOKHAT

who has been elected President of the Natal Indian Association

હાજી આહમદ મામૂજી મુસા લોખાત

જેઓ નાટાલ ઇન્ડિઅન એસોસીએશનના પ્રમુખ ચુંટાયા છે.

'Phone 2-3381 Tel. add. "Letapco."

D. K. PATEL

Fruit and Vegetable Exporter

— SPECIALIST —

in South African, Canadian and Australian Apples

—also—

Cape Fruit on hand in season

We have in stock Naartjes which have just come in Market.

ડી. કે. પટેલ

ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર,

સાઉથ આફ્રિકન, કેનેડીયન અને ઓસ્ટ્રેલીયન એપલ્સના સ્પેશીયલીસ્ટ

ઋતુમાં કેપ ફ્રૂટ પણ રાખીએ છીએ

નાર્ચીસ હાલમાં શરૂ થયા છે અને તેનો સ્ટોક પણ રાખીએ છીએ.

ફ્રુટના ઓર્ડરો ઉપર ખાસ ધ્યાન દેવામાં આવે છે

નાર્ચીસ સારા અને સસ્તા C. O. D. થી મળશે.

P. O. Box 766, 19, Cross St. Durban.

Telephone 33-5382.

VALLABH RANCHHOD,

Wholesale & Retail Fruit and Vegetable Merchant.

Country Orders Promptly attended to.

14, DIAGONAL St. JOHANNESBURG.

ટેલીફોન ૩૩-૫૩૮૨.

વલ્લભભાઈ રણછોડ

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ અમારે ત્યાં તાજું અને સસ્તું મળશે.

બહારગામના ઓર્ડરોને તાકીદે ધ્યાન દેવામાં આવે છે.

૧૪, ડાયેગનલ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.

વધુના અને ગળીતા ફરમાસુ મીકાઝ્મો અને પાકો બનાવનાર

કેપીટનના શીયાળાના પૌષ્ટિક પાકો

પંજાબી સાલમ પાક વિગેરે બીજા પાકો ઓર્ડર આપવાથી મળી શકશે.

અમારી ફેક્ટરીમાં ઉત્તમ બાયલા અને બીજા હમેશા તાજાજ બને છે ફરમાસુ મીકાઝ તથા દરેક બનતુ ફરસાણ, બાલ્યાસ, નરમ બારસોયો વિગેરે મીઠા બધાયાજ મળશે

વધુ નામના માટે બધા જ મળો:

KAPITAN'S CAFE

'Phone 33-8577

13a KORT STREET JOHANNESBURG.

ચામડીને મખમલ જેવી સુંવાણી આકર્ષક ને ખુબસુરત રાખવા માટે

અફઘાન સ્નો

વપરાય છે. આ સ્નોમાં વીટામીન A છે જેથી ચહેરા તથા શરીરની ચામડીને પોષણ આપી સુંદરતામાં વધારો કરે છે.

SOLE AGENTS—

PATANWALA & Co BOMBAY.2

Branch: CALCUTTA.

સોલ એજન્ટ:

Indo-African Trade Agency,

74-76 Wilson Street,

Dundee, Natal, S. A.

પ્રસ્થાન ભેટ!

પ્રસ્થાન માસિક તા. ૧૫ મુજ કરી—તમ પુરૂ કરી—નેવમા વર્ષના પ્રવેશ કરે છે, તે નિમિત્તે :—

'પ્રસ્થાન'ના ગ્રાહકોને આસ્ત ભાળ જે ગ્રાહકનુ ત. ૨૬૮૩૯ના પત્રવ્યવહાર આસો સુધીનું લવાજમ રૂ. ૫, બાકી, પરદેશ માટે રૂ. ૬ ના ભણી ચુકયુ હશે, તેમને પ્રસ્થાન કાર્યાલય તરફથી જાહેર પડેલાં પુસ્તકો ઉપર ૨૫ ટકા કમીશન મળતા આપવામા આવશે. [અપવાદઃ શ્રી ચન્દ્રશંકર મહાશંકર વધ્ય શ્રી. રામનારાયણ પાઠકનાં પુસ્તકો ઉપર ૧૫ ટકા].

ઓટ્રેટ કે

જે ગ્રાહક લવાજમ ૨૦—૨૫ રૂપિયાનાં પુસ્તકો ખરીદશે તેમને પ્રસ્થાન મફત પહોંચતું રહેશે.

૫૦—૭૫ રૂપિયાનાં ખરીદશે તેમને આખી લવાજમમાં પડતી રહેશે ગોરિ ૫ લાગ મળશે.

ગુજરાતનો ઝાઝમજર્ક, નેબલ પુસ્તકાલયો ને ઢાયરેકુલેર આ ઘોજનાનો લાભ લેવા જેવો છે.

પ્રસ્થાનનાં પુસ્તકો

	રૂપિયા.
ભજનપ્રકાશ	૩૫
ખુબસુરતીનો ઉપાય	૨
રસિયાનું મકતર	૨
સાબરમતી	૧૫
ઘરગથ્થુ વૈદક	૨
હિતચર્યા	૧૫
ધરેબારદિકે	૨
[illegible]	૧૬
[illegible]	૧૬
[illegible]	૧
નવો આજનાર (બધુ બાગ)	૫૦
કથાવલી	૨૬
બલસુખ	૧૫
ગાતા આસોપાલવ	૧૫
સરસ્વતીબાળા વર્ષ ૧ થી ૬	૧૩

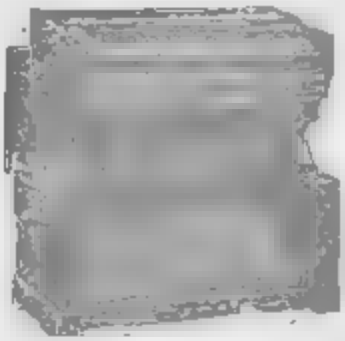
આમાં મુસાફરી મંગાવો.

પ્રસ્થાન કાર્યાલય: પારસી અગિયારી રોડ : અમદાવાદ.

આવો પધારો જુઓ

અને

તમારા માનીતા વાજીંત્રો અને રેકોર્ડઝ ખરીદ કરો

(૧) જીવન પ્રભાત, (૨) જાગીરદાર,
(૩) વીદ્યાપતિ, (૪) જન્મભુમિ,
(૫) રોમેન્ટીક ઈન્ડિઆ, (૬) વચન,
(૭) નીર્મળા, (૮) અદ્ભુત કન્યા, (૯) ચેલેન્જ.

ઉપરના બધા ફીલ્મી સેટો આવી ગયા છે.

પગના હારમોનીયમ પા. ૬-૧૦-૦
હાથના ,, ૫-૧૫-૦
ટેબલ સીવના પા. ૪-૧૫-૦

- વાજીંત્રો—હારમોનીયમ, ગ્રામોફોન, વાયોલીન, બેન્જો મેન્ડોલીન, ગીતાર, ઝાઝ આલ્ટ ફીટ ફલ્યુટ વિગેરે.
- રેડીઓ—હીઝ માસ્ટર્સ વોઈસ અને બીજા મેઇકસ.
- રેકોર્ડઝ—હીઝ માસ્ટર્સ વોઇસ, કોલમ્બીયા, ટવીન, રીગલ, ક્રચીન્સ, ઓડીયન, મેગાફોન, ન્યુ થીએટર્સ, હિંદુસ્તાન, તાજ, ઓરીએંટ, મેકસીટોન, નીઝામ, યંગ ઇન્ડિઆ, સ્ટાર હીંદુસ્તાન, વીકટોરીયા ફોન, શહેનશાહી, જૈનાફોન, રોનોલા, કોહીનુર, એરોફોન વીગેરે.
- સ્પેર પાર્ટસ—દરેક વાજીંત્રોના મોટા જથ્થામાં રાખીએ છીએ.
- રીપેરીંગ—સંતોષકારક કામ—મધ્યમ દામ.

સોલ ડીસ્ટ્રીબ્યુટર્સ—વારા ફલ્યુટ, શાંતા ફલ્યુટ, સરદાર ફલ્યુટ હારમોનીયમ (હાથના, પગના, હાથપગ સાથે પોર્ટેબલ).

,, ક્રચીન્સ, ઓડીયન, જૈનાફોન, મેગફોન ઇન્ડિઅન રેકોર્ડઝ, ફીલ્મી રેકાર્ડ.

રોમેન્ટીક ઇન્ડિઆ

ઘરાકનો સંતોષ—એ અમારો મુદ્રાલેખ છે.

ગોશળીઆ મ્યુઝીક સલુન,
૧૩૧ કવીન સ્ટ્રીટ, ડરબન.

Goshalia's Music Saloon,

'Phone 25806. 131, Queen Street, Durban.

ફરનીચર! ફરનીચર! ફરનીચર!!!

બેડરૂમ સુટ, ડાઈનીંગરૂમ સુટ, વેસ્ટરોબ્સ, વરસીમ ચેરસ, સાઈડ બોર્ડ, ઓફીસ ટેબલ, સુટ વગ. ટેબલ, બ્રેકફાસ્ટ ટેબલ, સ્ટાઈલકેઈસ, તેમજ દરેક જાતનું ફરનીચર અમે વેચીશું, નહિ પોસાતા ભાવે ખરીદી રહ્યા છીએ. અમને પધારી લાભ મેળવવા સુચવીએ છીએ.

ઓફીસ, ટેબલ અને ફીચર્સ ફરેસર

જે કામદાર ફરનીચર નીચે તૈયાર થાય છે તેનો સરસ કમીસ તૈયાર રહે છે. માલ વેચવાના આવેલા પ્રાઈસ લીસ્ટ મંગાવો અને વેપાર બાબત પત્રવ્યવહાર કરો.

L. MISTRY,

45 MARKET STREET, : : : JOHANNESRURG.

'PHONE 33-4691. BOX 2526. 1050

ફીટીંગસ

પાવડર

ઢીલી, માકડ, ચાંચડ, કંસારા, માખી, વંદા વિગેરે સઘળા જંતુઓનો

નાશ કરે છે.

ફીટીંગ્સ પાવડરના ટીન મળે છે. 1114

Box 830. Tel. Add. "Orangexpo."

M. C. PILLAY

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter

country orders executed at lowest Market prices. special attention given to all upcountry orders

TRIAL ORDER SOLICITED.

જથ્થાબંધ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર

અમે અપકંટ્રીના ઓરડર બાબ રેલવેમાં રાખી સારો માલ C.O.D. થી મોકલીએ છીએ.

79, PRINCE EDWARD STREET, DURBAN. 1051

'Phone 2-6235 P. O. Box 316.

Heerabhai Morar Matvadkar,

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter

and Commission Agent,

15 CROSS ST. RESIDENCE,

PACKING WAREHOUSE 44 BOND ST.

DURBAN.

હીરાભાઇ મોરાર મટવાડકર

હોલસેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર

અને કમીશન એજંટ,

પેકીંગ સારી રીતે કરી માલ સી. ઓ. ડી. થી

મોકલવામાં આવશે.

ટેલીફોન ૨-૬૨૩૫ બોકસ ૩૧૬.

૪૪ બોન્ડ સ્ટ્રીટ, ડરબન. 1052

ડીક્ષનરી ઓ

અંગ્રેજી & ગુજરાતી

આ ડીક્ષનરી મહાત્મા ગાંધીજીની સુચનાથી થયેલા ભાષાંતરના જોડણી નિયમો પ્રમાણે સુધારા વધારા સાથે બનાવવામાં આવી છે. વિદ્યાર્થી આલમ માટે તે ખાસ કરી બનાવેલી નાની ડીક્ષનરી છે. તેમાં અંગ્રેજી ગુજરાતી ભાષા, ઇતિહાસ, ભૂગોળ વગેરેની વસ્તી, મોટી વકીલોની સંખ્યા, વજન, માપ, કદેવતો, વિગેરે પણ વસ્તુઓનો સમાવેશ કરવામાં આવેલો છે.

પાકું પુંઠું પાનાં ૧૪૮૮ પ્રમેહની કીમત રૂા. ૫.

Manager, 'Indian Opinion, Phoenix.

Phone 33-4463. Tel. Add.: "YALARTEL" P. O. Box 4948.

V. B. PATEL,

WHOLESALE AND RETAIL FRUIT, VEGETABLE AND PRODUCE MERCHANT

CHEAPEST BANANA STORE IN TOWN.

40 President Street, JOHANNESBURG.

Terms: NETT CASH or C.O.D.

વી. બી. પટેલ,

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ, વેજીટેબલ અને પ્રોડ્યુસ વેપારી.

જોહાનીસબર્ગમાં સૌથી સસ્તામાં કેળાની દુકાન.

અમારે ત્યાંથી બધાને તથા દરેક જાતનું ફ્રૂટ મળશે. બધાના ઓરડરોપર ખાસ ધ્યાન આપવામાં આવે છે.

રેલવેથી આવતા C. O. D. થી માલ મળી શકશે.

ટેલીફોન ૩૩-૪૪૬૩ ૪૦ પ્રેસીડન્ટ સ્ટ્રીટ,

પી. ઓ. બોક્સ ૪૯૪૮ જોહાનીસબર્ગ. 1053

"શુદ્ધ ઘી"

દરબારમાં પધારો! કેલ્ક બજારમાં પાસ કરેલ એમ. જે. માકોડ્ડ ઘીનાં જાહેરાત વંચાયલું વેપારમાં મજુરોવાસ અમદાવાદનું દેવકરીનું અમદાવાદ "શોભાયું" (રજી.) થી.

અમારે ત્યાંથી ઘીના પ્રમાણમાં મળશે.

બાજ માટે પુછો યા લખોને

સાલેમ બાદિયાના સોના ઝોનમ્સ.

શામજી દેવશી એન્ડ સન SAMJEE DEVSHI & SON

૪, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, 4, Cross Street,

ડરબન. DURBAN. 1111

NAROTAM HARGOVIND

The Master Tailors.

Suits and Costumes Made in the latest Styles.

We specialise in High Class Tailoring.

Our Prices are to suit the times.

Try us with your next Order

તમારો સુટ ક્યાં સીવડાવશો?

નરોતમ હરગોવિંદ

તમને બધ-ફ-ડેટ સ્ટાઇલનો હિસાબ આપે બનાવી આપશે.

ટાયલ ઓર્ડર આપી આજી કરી જુઓ.

'Phone 25661. 176 Grey St Durban. 1176

અડવાડીક પંચાંગ

વાર	ભોરતી	હોદ્દ	મુસલમાન	પારસી	સુર્યોદય	સુર્યાસ્ત
	૧૯૩૯ ઓકટોબર	૧૯૬૫ આસો	૧૩૫૮ રબ્બાન રમઝાન	૧૩૦૮ કેદમી	કે. મી.	કે.મી.
શુક્ર	૧૪	સારી ૧	૨૬	૮	૫-૨૨	૬-૫
શનિ	૧૫	,, ૨	૨૭	૯	૫-૨૧	૬-૬
રવિ	૧૬	,, ૩	૧	૧૦	૫-૨૦	૬-૭
સોમ	૧૭	,, ૪	૨	૧૧	૫-૧૯	૬-૭
મંગળ	૧૮	,, ૫	૩	૧૨	૫-૧૮	૬-૮
બુધ	૧૯	,, ૬	૪	૧૩	૫-૧૭	૬-૯
ગુરૂ	૨૦	,, ૭	૫	૧૪	૫-૧૬	૬-૧૦

NATIONAL

CASH REGISTER

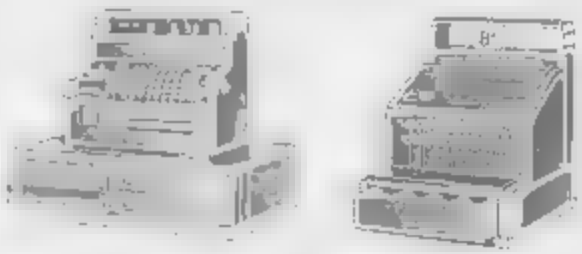
AND

ACCOUNTING MACHINE

SYSTEMS

FOR

MAXIMUM EFFICIENCY

THE NATIONAL CASH REGISTER CO. S.A. (PTY.) LTD.,

63 PRESIDENT STREET

JOHANNESBURG

P. O. Box 3591. Phone 33.6245

Golden Number

OF

"INDIAN OPINION"

SOUVENIR OF THE

Passive Resistance Movement

1906 - 1914.

Price : Two Shillings.

to be had from:—

Indian Opinion,

Phœnix, Natal.

"HARIJAN"

MAHADEV DESAI
Manager
CHANDRASHANKER SHUKLA

POONA 4
(INDIA)

The annual subscription is Rs/- by Postal Order.

Get this notice translated in your own vernacular and circulate

The Manager, Harijan,
Poona 4, (India)

Name

Address

SWAMI VIVEKANANDA'S WORKS

LIFE OF SRI RAMAKRISHNA

PRABUDDHA BHARATA

AWAKENED INDIA

A high class illustrated monthly magazine of Swami Vivekananda in Universal Religion Indian Culture

Apply for a complete list to:

The Manager, ADVAITA ASHRAMA,
4, Wellington Lane, Calcutta, India.

મને ઉંઘજ કેમ નહિ આવતી હોય?

જલદી અને શાંતિથી ઉંઘ લાવનાર "ઓવલટીન" નાં જેવી બીજી એકે વસ્તુ નથી. એથી આ ઉંઘ કુદરતી અને તંદુરસ્તી આપનારી છે. દરકે "ઓવલટીન" માં તમે ઉંઘતા હો તે વખતે તમને ખુબ શક્તિ આપનારા. અને તમારૂં શરીર. મગજ અને જ્ઞાનતંતુઓને કેળવનારા સઘળા અગત્યના પોષક તત્વો રહેલાં છે.

આથી "ઓવલટીન" નો રાતના સુતી વખતના પીણા તરીકે નીયમીત ઉપયોગ કરો. પરંતુ યાદ રાખજો કે તે "ઓવલટીન" જ હોવું જોઇએ. તે અદ્વિતીય છે.

Drink

'Ovaltine' --and note the *Difference!*

Manufactured by A. Wander Ltd., London, England.

KATZ & LOURIE LTD.
DIAMOND CORNER ELOFF & MARKET STS. JOHANNESBURG

ELGIN

આ સુશોભિત એલગીન ઘડીયાળ ખંડર જુએલની અને તદ્દન ભરોસાદાર છે. તેને શોભતો પટ્ટો શોનાથી ભરેલો છે.

એલગીન ચોથના મફત કેટલોગ માટે લખો

KATZ & LOURIE LTD.

"DIAMOND CORNER" ELOFF & MARKET STS., JOHANNESBURG.

IN PUBLIC LIBRARY
24 OCT 1939

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 42—Vol.-xxxvii. Friday, October 20th, 1939. Registered at the G.P.O. as a Newspaper. PRICE FOURPENCE.

FREEDOM

"FREEDOM is something like the open air. Healthy lungs can breathe it without fearing the germs which it always carries....Our lungs need that open air and the consequent fight against germs if they are to become stronger and more enduring. Similarly men deprived of freedom deteriorate intellectually and morally they tend to become like the products of mass-production which are all hopelessly alike. How poor and uninteresting! The great concern of every law-giver and of a wise government will always be to maintain the moral health of the nation, and they will always consider with the greatest attention any restrictions which they might have to impose on the right of the people to express their convictions.

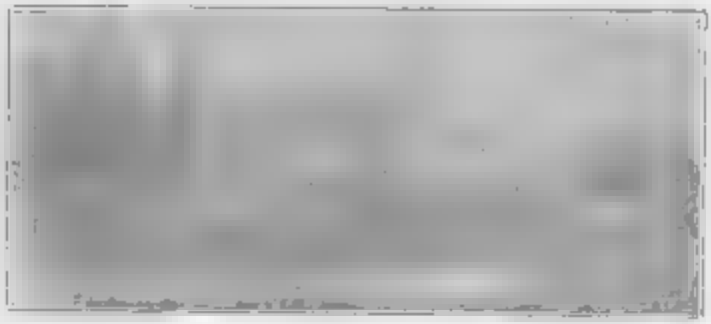
—Prof. H. L. Miéville.

સ્વતંત્રતા

"સ્વતંત્રતા એ ખુલ્લી હવા સમાન છે. તંદુરસ્ત ફેફસાં તેમાં રહેલાં જંતુઓનો ડર રાખ્યા વિના તે શ્વાસ વાટે લઇ શકે છે. આપણા ફેફસાંને મજબુત અને નવા શકે એવાં બનાવવાને તેને એ ખુલ્લી હવાની તેમજ એ જન્તુઓની સામે ઝઝુવાની જરૂર રહે છે. એવીજ રીતે મનુષ્યોની પણ સ્વતંત્રતા છીનવી લેવામાં આવે તો તેઓની બુદ્ધિ અને નીતી હીણી થતી જાય છે; યાંત્રીક પ્રતિથી જથાબંધ ઉત્પન્ન થએલી સમાન વસ્તુઓના જેવા તેઓ નિર્જીવ બની જાય છે. એ કેવું જોહુકુ અને અરસિક ગણાય! ડાહ્યા રાજ્યકર્તા પદનારાઓ અને સાચી સરકારની સૌથી વિશેષ ચિંતા પ્રજાની નૈતિક તંદુરસ્તી તળાવી રાખવાનીજ રહેશે અને સ્વતંત્રમણે વિચારો દર્શાવવાના હકોના ઉપર પ્રતિબંધ મુકતાં પહેલાં તે ઘણીજ કાળજીથી વિચાર કરશે."

પ્રા. એચ. એલ. મેવીલ

B. I. Steam Navigation Co., Ltd.

૭૪ ડીગ્રીન હિંડ ચીકી સાથે પા. ૧૪ ૧૧ ૧૨.
,, ,, સુરક્ષીમ ચીકી સાથે પા. ૧૫ ૫ ૮.
,, ,, ચીકા વગર પા. ૧૧ ૧૪ ૫.
સેકન્ડ કલાસ સીંગલ ચિકી વગર પા. ૩૩ ૧૫ ૦.

હિંદુસ્તાન જનારા ઉતારૂઓને રવીવાર નવેમ્બર તા. ૫ ના રોજ સવારે ૧૦ વાગે સ્ટીમરપર ચઢી જવા વિનંતી કરવામાં આવે છે.

સ્ટીમરોની આવજાવની તારીખોમાં અને ડીટીદાના ભાવોમાં વિના નોટીસે ફેરફાર કરવામાં આવશે.

કરમન આવ્યા પછી તમારા માલ ચિઠ્ઠીઓના ક્રમાને મળવાથી બંદોબસ્ત કરી આપીશું.

ટાગીના ઉપર તમારૂં નામ તથા સ્ટીમરનું નામ અને પેકેટ, કરમન કરવું.

શેખ હીમેદ એન્ડ સન્સ (પ્રો) લીમીટેડ

કીંગ્સ મેસેન્જર્સ એજન્ટ.

Phone 2-0432. Tel. add: "KARAMAT."

SHAIK HIMED & SONS, (Pty) Ltd.

390, Pine Street, Durban.

CITY SHIRT Co.,

No. 4, Kort Street, Johannesburg

'Phone 33-1453. P. O. Box 6220.

Tel. Add: "CITYSHIRT"

1704

THE NEW INDIA ASSURANCE

——COMPANY, LIMITED.——

Life, Fire, Motor Car, Motor Lorry, Motor Bus, Plate Glass, Workmen's Compensation, Etc. Etc.

આ કંપની નીચા હપ્તાઓમાં જીંદગીના, આગ, મોટર કાર મોટર લોરી, મોટર બસ, પ્લેટ ગ્લાસો, કામદારોને બગલા વીમાઓ, સાગવટ વિગેરે દરેક જાતના વીમાઓ ઉતારી આપે છે. કંપનીને ઉત્તેજન આપવું એ દરેક વીમાની ફરજ છે.

Natal Office:

"INDIA HOUSE"

17, First Avenue,

DURBAN.

Telephone 2-5845 Cen.

P. O. Box 1610

Tel. Add: "RUSTOMJEE"

Durban.

Policies Issued and Settlements Effected in this Country.

પોલીસી તેમજ દાવાની પતાવટ આ દેશમાં કરી આપવામાં આવે છે.

Transvaal Office:

ROOMS NO. 12 & 13.

BARKLY ARCADE,

Diagonal Street,

JOHANNESBURG.

Telephone 33-4478.

P. O. Box 3541.

Tel. Add: "RUSTOMJEE"

JOHANNESBURG.

JALBHOY RUSTOMJEE

Principal Representative For The Union Of South Africa.

1154

GANDHI & Co. (Pty) Ltd.

GENERAL MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS

Try us for:-

Benares Saries, with Blouses of same design prices from 75/- to £10 with double border.

Also Cotton, Crepe-de-chine & Rayon Saries from 2/6 to 40/-.

We also stock Indian Drugs, Condiments, Draperies, Outfitting, Hardware, etc. etc.

Telephone 23676,

Tel. Add. "Gandhico" Durban.

112 Victoria Street,

DURBAN.

અમારે ત્યાં હમેશા મોટા પ્રમાણમાં નીચે જણાવેલ ચીજો સ્ટોકમાં રહે છે.

બેરસન બદામ, પીસ્તાં, ચારોળી, એલચી, અથરૂળ, તજ, લવીંગ, સુરજમુખ કેસર, તેમજ હળદર, ધાણા. જરૂ વીગરે આખા તેમજ ખાસ દેખરેખ નીચે પીસાવેલ મસાલો તથા તમામ અતના મેળવા-જીવાસલ, કેમાર દીક્ષી, બાંબ, બારજ તુલસી, વીગરે તથા પંજાબી સાલમ, દેશી મુસલી, ગંઠોડા કોપરાવાટી તથા સાતસો આઠસો બતનું ગંધીયાણું તેમજ રોપારી-બદામી સેવરધની, કુલમા, સેકેલાં તથા ગુલાબનું પાણી, આમળા, મોગરા, ગંબેલી, કુપેલ, કામીનીયા વીગરે ખુશબોદાર તેલ વીગરે. વીગરે મોટા જથામાં તેમજ છુટક મળશે.

Also:

P. O. Box 27, TONGAAT,

Telephone during Office hours No. 5.

,, after Office hours No. 008.

દમ અને કેફસાની બાસ દવા છે

ઝંડુ

કેસરી જીવન

કેફસાંની બધી બીમારીઓને દૂર કરે છે તથા બેદીને દૂર કરે છે આના બેજોડ ગુણોની બાબત આમ છે. એક વાર અજમાવી જુઓ.

ખાસ, ફાલતું વિગેરેના નબળાઈ અને બાકી વિગેરે બાલીના દરો આપે

ઝંડુની સુવર્ણ મિશ્રિત મકરધ્વજ ગુટી

વિના વિલંબે મંગાવનારા આપો

ઝંડુ ફાર્માસ્યુટીકલ વર્કસ લી.—પો. બો. નં. ૫૫૧૩, મુંબઈ નં. ૧૪.

સા. આફ્રિકાના સોલ એજન્ટસ: એમ. એમ. ઓશી એન્ડ સન્સ, સ્ટાન્ડ રોડ, એશીયાટીક બજાર, પી. બો. બોક્સ ૧૨૦૫, ડરબનરીયા.

ટેલીગ્રાફિકમાં મગાવું હોય તો ઝંડુ ડરબન. ૧૪ કોડ વપરાશે.

આયુર્વેદિક દવાઓનું સુચીપત્ર મફત મંગાવો.

MOHANLAL VALJEE,

(INDIAN PAWNBROKER.)

112, Victoria Street, Durban.

Low Rates of Interest on Jewellery.

High prices paid for Old Gold. A large stock of New Jewelleries at reasonable prices to suit your pockets.

P. P. BHAGAT,

Fruit Merchant.

દરેક જાતનું ફ્રુટ અને વેજીટેબલ સારૂ પેસેંજ કરી C. O. D. થી મોકલવામાં આવશે. લખોઃ—

P. O. Box 842. 139 Brook St. Durban.

પુષ્ટિકારક પાકો બનાવવા હોય
અને
દરેક જાતની દેશી દવાઓ જોઈતી હોય
તો અમારી મુલાકાતે આવો

શરીરને પુષ્ટ બનાવવાના સારા પાકો બનાવવા માટે અમારે ત્યાં તાજો અને ચોકખો માલ છે. તેમજ દરેક જાતની દેશી દવાઓ અને દેશી મેવાસરી દરેકના તાજો અને ચોકખો માલ વ્યાજબીમાં મળીશે છીએ.

દેશી મુલકના ચોકખાં નંબર ૧ ની શી. ૧૦–૧ સાથેજ પાર્સલ.
દેશી ચોકખાંના ચોળીમાં નંબર ૧ ની શી. ૭–૬ સાથેજ પાર્સલ.

શરીરના દોષ પણ બાગવાથી વાળ કાયમનો

નવાબી પાવડર

ફકત બે વખત મીનીટમાં વાળ સાફ થાય છે.

કાચ સેટ શી. ૧૨ પોસ્ટેજ સાથે, બારણે કાચ મેનારને શી. ૬–૧ પોસ્ટેજ સાથે; ૩ નંબર મેનારને શી. ૪–૧ પોસ્ટેજ સાથે. ૧ બમણા બે નંબર મેનારને ૩ બેની પોસ્ટેજ મોકલવી.

ઓર્ડર સાથે રોકડા પૈસા મોકલવા.

Fancy Gold Cups and Saucers at 1/9 a dozen.
12 dozen in a case. Cash with order.

I. G. H. BASSA
153 Grey Street, • • Durban. 14a

WE STILL BUY
OLD GOLD, SILVER & SOVEREIGNS.
We Stock CYMA, ELGIN, WALTHAM, BUREN, and MADIX Watches
Large stock of Indian and European jewellery always on hand
Importers of MOBINI FLUTE harmoniums
LAKHANI & CO.,
(Jewellers)
111 Grey Street, Durban. 'Phone 21258. 14a

HEADACHES QUICKLY RELIEVED BY TAKING
TYSONO BRAND (PAIN-I-CURE) HEADACHE POWDERS
FROM YOUR CHEMIST at 9d., 1/6, 2/6 and 6/6, or POST FREE FROM
ERNEST TYSON, CHEMIST, TOLLGATE, DURBAN 14a

'Phone 25350. Tel. Add. "Narsjee."
A. M. PADAYACHEE
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter,
Country orders executed at lowest Market prices.
Special attention given to all Up-country orders.
TRIAL ORDER SOLICITED.
91 LEOPOLD ST., AND 34 CROSS ST.,
P. O. BOX 195. DURBAN. 12a

M. H. DESAI,
એમ. એચ. દેશાઈ,
દેલાલ દલાલ વેપારી.
અમે ઈંડ્યા ગવર્નમેંટ દલાલ અને વેસ્ટર્ન્સલ યુનીયનના દોષ પમ્પ વાસ્તે C. O. D. થી માલ ચોકખો કરી મોકલીએ છીએ.
P. O. Box 254. 31, Short St. Durban. 11a

ANNUAL READING

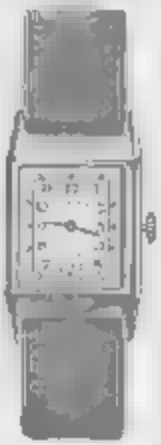

On family, profession, love, health, income, expenses, unexpected fortunes and misfortunes journeys lucky days, colour, number, luck in lottery, race, etc., and other important events by monthly details for 1 year 5s., weekly 17s. Correct answers for 5 questions about futurity 2s. No C. O. D. (your Country Currency, B. P. Os accepted) State birth details of sex, age, profession and writing time.

'Swadesa Mitran' leading daily, Madras says:—It is necessary to introduce Mr. Acharier who got the name Gandhi Astrologer by predicting the release of Mahatmaji and whose fame has been to spread throughout the world for his correct prediction concerning the American President Mr. Roosevelt's success in his recent elections.

V. K. SATAGOPACHARIAR,
HANUMAN JOTHISHA ASHRAMAM,
TIRUTTANI, (S. INDIA).

THE EPIC FAST
(By Pyarelal)
An account of Mahatma Gandhi's Fast in September 1932, and events leading up to the Yeravda Pact with all relevant documents.
320 Pages. Price: 2s. 6d.
Obtainable From The Manager:
INDIAN OPINION, Phoenix, Natal

IF YOU WANT THE BEST AND SOUTH AFRICA'S STRONGEST AND MOST RELIABLE WATCH **INSIST** ON A WORLD FAMOUS
UNION SPECIAL
15 JEWEL, NON-MAGNETIC, SHOCK PROOF, UNBREAKABLE, PERFECT TIMEKEEPERS. THE NEWEST LADIES' & GENTS' MODELS.
REDUCED PRICES FROM 25/- UPWARDS.
GOODS SENT C.O.D. THROUGH POST OR ACCOUNT OPENED WITH APPROVED MARKS

દુકાનદારોને હોલસેલ માલમાં સારૂં ડીસ્કાઉન્ટ આપવામાં આવશે.

૧૫૦૦ હીરા, લાલીના, પદીયાળા ચિત્રોના બારણેનાનું અમારૂં સુંદર કેલેંડર મંગાવવાથી મફત મોકલવામાં આવશે

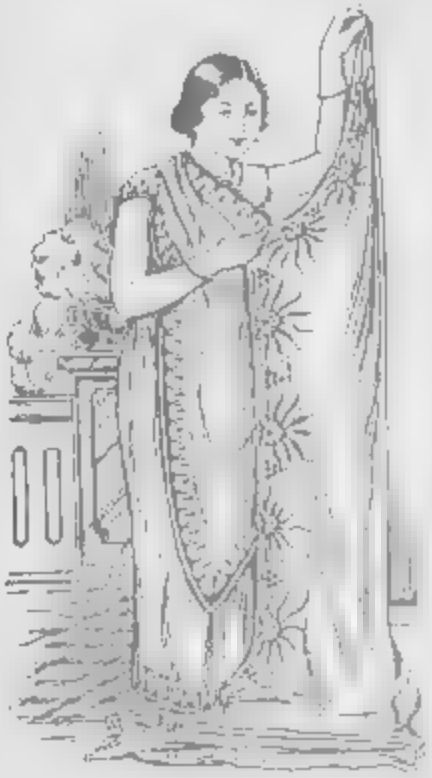
THE AMERICAN SWISS WATCH Co. Ltd.
"THE DIAMOND HOUSE"
WHOLESALE & RETAIL JEWELLERS,
25, PARLIAMENT STREET,
CAPE TOWN.

Cable & Tel. Add. "ADVANCING." 'Phones: 24503, Res. 24555.

CHOONILALL BROS.

THE NOTED INDIAN "SARRI HOUSE" IN SOUTH AFRICA.

141, GREY STREET, DURBAN.

ARRIVING BY EVERY MAIL FROM INDIA AND JAPAN

BENARES SARRIES WITH BORDERS AND PLAIN CENTRES,
BUTIDAR BENARES SARRIES IN SEVERAL SHADES
Prices from 60/-, 85/-, 105/- & up to £20.
THE LATEST FROM BENARES CITY.
EMBROIDERED SARRIES 25/-, 35/- & up.
PRINTED VARIOUS LINES of SARRIES from 12/6, 17/- & upwards
EMBROIDERED CREPE-DE-CHENE from 3/6 yd. 42 in. & 45 in. width.
LATEST DESIGN SARRIE CLOTH 44 in width.
from 1/6 yd. 1/9, 2/- & up.
GEORGETTE SARRIES LATEST ARRIVALS
prices from 25/-, 30/-, 45/- & up.
LATEST BLOUSES TO MATCH SARRIES
prices from 12/6, 17/6 & upwards.
ZARI WORK SILK SARRIES IN ALL SHADES
from 55/-, 95/-, 125/- & upwards.

Branches 53, WICKS STREET AND 60, WICKS STREET, VERULAM.
GARAGE AND SERVICE STATION
7, MOSS STREET AND 58, WICKS STREET, VERULAM.
'Phone 39, Verulam.

Please note Our Johannesburg Agent: P. RATANJEE, 60, Bree Street, Newtown.

ચુનીલાલ બ્રધર્સ

દક્ષિણ આફ્રિકાનું જાણીતું સાડીઓનું ઘર

૧૪૧ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

બ્રાંચો:
૫૩ અને ૬૦ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

અમારી સાડીઓ માટેના એજન્ટ
જોહાનીસબર્ગ માટે
પી. રતનજી,
૬૦, બ્રી સ્ટ્રીટ, ન્યુટાઉન.

ગરાજ અને સર્વીસ સ્ટેશન
૭ મોસ સ્ટ્રીટ અને ૫૮ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

દરેક સ્ટીમરમાં બનારસ તથા સિંદથી આવે છે
બનારસની ફીનારવાળી અને સાદી, તેમજ બાલુચાલરની બુટીદાર
સાડીઓ શી. ૬૦, શી. ૮૫, શી. ૧૦૫ થી માંડીને પા. ૨૦ સુધીની
બનારસથી ખાસ મંગાવેલી છે.

રસબ ડાળની સાડીઓ શી. ૨૫ અને શી. ૩૫ થી ઉપર
બાલુચાલરની બુટીવાળી સાડીઓ
શી. ૧૨–૬ અને શી. ૧૭–૬ થી ઉપર.

રસબનું ફેન્સી-ક્રીનોલીન. ૨–૬ નું વાર ૨૨ ઈંચ અને ૪૫ ઈંચ પહોળું.

સાડીને મેચ થનારાં બ્લાઉઝ શી. ૧૨–૬, શી. ૧૭–૬ અને
તેથી ઉપર.

દરેક રંગની જરી ભરેલી રેશમી સાડીઓ શી. ૫૫, શી. ૭૫,
શી. ૧૨૫ અને તેથી ઉપર.

જ્યોર્જેટીયમ, તળકા ક્રાયેફોન, રેશમી અને ઊનનાં વાઇલ્સ
ઓળખ ઓળખ આવે.

દરેક બાબતું બ્રીલ્યુવું, બોમ્બરી પદ્ધતિના ડોલસેલ ભાવે

મોમ્બેસ્ટ રેટીંગ અને રેટીંગ માપ્સ
ભાવ: પા. ૧૧, પા. ૨૫, પા. ૩૫, પા. ૪૫ અને તેથી ઉપર.

ક્રીસ્ટમસના પ્રેઝન્ટને માટે બ્યારેકના તાજ મહાલો
ભાવ: શી. ૧૨–૬, શી. ૧૭–૬, શી. ૨૭–૬, શી. ૪૫. ઉપર

TRY THE LATEST SUNCRUSH FLAVOUR
COLA SUNCRUSH
To get the true flavour, this must be well iced.
OTHER SPECIALITIES
POPULAR POP
"The King of Ginger Beers."
CLUB SEAL SODA
"Improves your Spirits."
"GIANTS"
The Quart Bottle for 4d.
In all Popular Flavours.

'Phone 2-4345

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

DALYS LIMITED.

72, CANADA ROAD, DURBAN.

Sole producers of all Suncrush drinks.

Bhanjee Lavji's Renowned
PURE GHEE
Porbander Ghee with the mark "B. L." and Veraval Ghee with the mark "V.B."
ભાણજી લવજીનું પ્રખ્યાત
પોરબંદરનું B.L. મારકાનું તથા વેરાવળનું V.B. મારકાનું
શુદ્ધ ઘી
અમારે ત્યાંથી ફીકાયત આવે મળશે.
સાઉથ આફ્રિકાના સોલ એજન્ટ્સ:
South Africa's Sole Agents
T.P. DEVSHI & SON
General Merchants
119 Victoria Street,
DURBAN.
'PHONE 22591
25043 RES.
BOX 881.

ભાણજી લવજીનું
પોરબંદરનું શુદ્ધ ઘી
અમારૂં ભાણજી લવજી ફોટો રજીસ્ટરડ માર્કં (B.L. PHOTO) નંબર ૧ પોરબંદરમાં સરકારી લેબોરેટરીમાં પાસ કરાવેલું સર્ટીફીકેટ સાથે સાઉથ આફ્રિકામાં મોકલવામાં આવે છે.
તેમજ અમારૂં ગીરનાર જંગલમાં વેરાવળનું ઘી રજીસ્ટરડ માર્કં (V. B. PHOTO) રજીસ્ટરડ માર્કં નં. ૨. બંને ઘી સાઉથ આફ્રિકામાં પબ્લીક હેલ્થ ખાતાએ (PURE GHEE) ચોખા ઘી તરીકે પાસ કરેલું છે.
અમારા બંને ઘીની સોલ એજન્સી યુનીયન એંડ સાઉથ આફ્રિકાની ધી ટી. પી. દેવશી એન્ડ સનને આપેલ છે. આપ અમારે પુછોઃ
સાઉથ આફ્રિકાના સોલ એજન્ટ્સ:
T. P. DEVSHI & SON,
119 Victoria Street,
P. O. Box 881.
DURBAN.
Tel. Add. "NATVAR" Durban.
Telephone: 22591, 25043.
ભાણજી લવજી ચીવાલા
પોરબંદર, કાઠીયાવાડ;
ઇન્ડિઆ.
Tel. Add. "BHANJI" Porbandar.

INDIAN OPINION

Founded by MAHATMA GANDHI IN 1903

No. 43.—Vol. XXXVII. Friday, October 20th, 1939. Registered at the G.P.O. as a Newspaper. Price Fourpence.

NOTES AND NEWS

Publisher's Notice

THERE will be no issue of INDIAN OPINION published on October 27 and November 10. The Special Number will be published between November 3 and November 10.

Agitation Against Indian Encroachment In European Localities

The following motion was submitted by Councillor S. M. Petterson at the Durban City Council meeting held on Monday, October 16 :—

"That the City Council instruct the General Purposes Committee to consider and report on the advisability of approaching the Union Government or Provincial Council for the introduction of the necessary legislative authority to prevent Indians and other non-Europeans from purchasing property and land in European localities on lines similar to those applying to natives who are not permitted to purchase land in urban areas, except under certain conditions, after reference to the Government and the local authority concerned. That the City Council also instruct the General Purposes Committee to consider and report on the advisability of obtaining legislation enabling the Licensing Officer to refuse a licence to a non-European if it is intended to trade within European areas."

The City Council agreed to instruct the General Purposes Committee likewise.

Agitation Extending

A further petition is being presented to the Mayor and Town Councillors of Durban from residents in the Botanic Garden Road area protesting against the encroachment of Indians into the district. There are 87 signatures on this supplementary petition, the sponsor of which states that it would be considered a disgrace to the good name of Durban if this area, one of the oldest residential areas in the city, were to become Indian owned.

Natal Indian Association Sends Protest

The newly formed Natal Indian Association, with which are amalgamated the Natal Indian Congress and the Colonial Born and Settlers' Indian Association, has sent a letter of protest against Councillor Petterson's motion. The letter points out that the percentage of Indian to European ownership is 8.5% to 91.5% or £45 to every Indian against £475 to every European person resident in the City of Durban. The total rateable property owned by 88,226 Indians, after nearly 80 years' residence in Durban may, at a liberal estimate, be put down at £4,000,000 out of a total valuation of £48,998,500 These figures only apply to the City of Durban "We desire to point out," states the letter, "that any principle enunciated to segregate Indians residentially or commercially will be a breach of the uplift clause and of the licence clause contained in the Capetown Agreement, and we would submit that any request for deciding upon a policy of segregation in breach of that agreement, is a matter for the Union Government. We may say that when a deputation of the South African Indian Congress interviewed the Minister of the Interior in February of this year strong objections were taken to any policy of segregation. The allegation of penetration by Indians as a whole as unfounded and baseless. In regard to segregation of Indian traders we would point out that the existing licensing law relegates all Indian traders to what is regarded as Indian localities. This the Indian community has always objected to as being tantamount to racial discrimination. On the question of licences it is extremely difficult for us to reconcile these two factors namely (a) the Indian is required to conform to the industrial legislation of the country, (b) the Indian licensee is not to be given the choice of a site and the class of business as is contemplated by Councillor Petterson. It should be remembered that Indian labourers contributed materially to the development and prosperity of Durban in no small degree and it does not redound to the reputation of Durban to attack the rights of Indians who came to its rescue in the days of its adversity Moreover our last but not the least ground of protest to the motion being discussed is that, in this time of international turmoil and conditions of war in which the British Empire is engaged, nothing should be done to aggravate racial feelings and create racial discord."

Natal Indian Association

The first Committee meeting of the Natal Indian Association was held on Sunday, October 15, at the Surat Hindu Association Hall, Victoria Street, Durban. Mr. A Christopher was elected as chairman of the Committee. An Emergency Committee of the Natal Indian Association was formed composed of four vice-presidents, seven committee members with the President, the joint secretaries and the joint treasurers. The following is the personnel of the Emergency Committee: Hajee A. M. M. Lokhat (president); Messrs. P. R Pather and Sorabjee Rustomjee (joint secretaries); Messrs. A. E. Shaikh and P B Singh (joint treasurers); Messrs. V. S. C. Pather, J. W. Godfrey, I. Gabriel, A Christopher, M B Lazarus, E John, P. D. Hargovan, A. S. Kajee, A. M. Moola, and P. S Aiyar. The following were elected as representatives of the Natal Indian Association on the South African Indian Congress: Hajee A. M M Lokhat (president); Messrs P R Pather and Sorabjee Rustomjee (joint secretaries); Messrs A. Christopher and J. W. Godfrey. It was reported to the Committee, among other things, that the European Fruit Growers' Association, Point Road, Durban, had applied for Indian fruit packers to pack fruit overseas and the Association was able to send 60 men who were all accepted. The Consolidated Agency and Stevedoring Co., Point, had also asked for seven men and they too were supplied by the Association and were accepted. Various important matters were left over for discussion for the next meeting

Sir S. Radhakrishnan's Advice To Britain

Sir S. Radhakrishnan in a statement on the international situation, says:—The Working Committee of the Congress will soon review the question of India's part in the war. Those of us who believe that war as such is an evil and that it is of no use to employ violence to put down violence, will not have much trouble of mind. A large majority of us still think that we are not living in a perfect world but only in an imperfect world. Great Britain has entered this war not in defence of possessions, but in defence of principles. She has the conscience of the world on her side in attempting to resist the Nazi tyranny and the rule of force. Thinking men in India are deeply in sympathy with the Polish cause and the British attitude in the matter. Britain will make a tremendous appeal to political India if the substance of self-government is immediately granted in the centre. Proceeding Sir Radhakrishnan said: "By temperament Gandhiji is a man of peace and he will not be anxious to press for an advantage at a time when Britain is faced by serious troubles. But his serious difficulty will be to satisfy the members of the Working Committee and other leaders so long as effective responsible government in the centre is not envisaged in the present Government of India Act. There ought not to be any haggling or bargaining in this matter. But wise statesmen like the present Viceroy should size up the state of feeling in the country and do the right thing not because it is a state of war but because self-government is the right thing.

Indian Opinion

FRIDAY, OCTOBER 20TH, 1939

Indian Penetration

THE Durban City Council has accepted the motion of Councillor Patterson asking the Council to instruct the General Purposes Committee to consider and report on the advisability of approaching the Union Government or Provincial Council for the introduction of the necessary legislative authority to prevent Indians and other non-Europeans from purchasing property and land in European localities and also the advisability of obtaining legislation enabling the Licensing Officer to refuse licences to non-Europeans (including Indians) if it is intended to trade within European areas.

We had hoped that especially at the present juncture, when conditions of war are prevailing in Europe, and every element of the British Empire is expected to be engaged in mobilizing all its forces to safeguard the high principles of democracy, justice and humanity, nothing would be done to aggravate racial feelings. But, apparently, nothing seems to move the hearts of the die-hard anti-Asiatics of South Africa.

This is a time when Europeans and non-Europeans should work harmoniously together to eradicate Hitlerism and all the evil it stands for from the world. But this hatred of non-Europeans in general and of Indians in particular, shown by the Whites of South Africa is not well-timed to Hitlerism.

The Indian community, [illegible] ways in the past stood as loyal citizens of South Africa in her times of trouble and will do so even on the present occasion. But is it to be continuously harrassed and treated as an inferior race? It does require a great deal of patience and forbearance to keep one's self in face of such unfair, unreasonable and unjustifiable treatment.

And yet, as a gesture of our goodwill and of our spirit of tolerance amidst uncalled-for provocation, it would be wise on the part of our brethren to keep calm and to abstain from doing anything that would give the slightest cause of irritation to the European public, which they can avoid doing without losing their self-respect. There are things which we can claim as our rights and insist on them being safeguarded in principle, and yet, we can refrain from exercising those rights out of consideration for European prejudice until such time as such prejudice is removed or the time is ripe to put up a fight against it. The present, we believe, is not the time to fight this issue. Hence, it would be wise to avoid all those acts which might give cause for the ire of any section of the Whites of South Africa to rise.

We would suggest, in the circumstances, that our brethren should, in far as possible, curb their desire, and those who are placing temptations before them to cease tempting them, to purchase land or property in a European locality and also to reside in such a locality, and that should they reside in such a locality their mode of living should be such as not to become in any way objectionable to their neighbours. In fact unless one can live up to the European standard of civilisation in every respects he has no right to live next to a European.

It would be well in our own interests to act a little thoughtfully in regard to these matters. We would thereby be giving the least possible cause for prejudice and anti-Asiatics would have no justification for complaining against Indian penetration.

In the present troublous times it is essential that both sections of the community should show a spirit of give and take—the European doing so by refraining from raising an unnecessary cry against Indian encroachment and the Indian from giving the least possible cause for it.

Whilst we have said this much in regard to the so-called Indian encroachment in what Europeans claim to be their preserves, we vehemently protest against the unjust demand to restrict the rights of Indians to trade. This is a glaringly unreasonable issue on which there is absolutely no room for any compromise whatsoever. In regard to trading rights Indians have quite justifiably asked for relief which, though it has been promised under the Capetown Agreement, has not only not been granted but, on the contrary, the restrictions have been increased. The very least that is expected at the present moment is that if no concessions can be made the matter would, at least, be allowed to rest as it is, until we have more peaceful times.

WAGE BOARD'S PLANS FOR DISTRIBUTIVE TRADE

REVISION OF PAY AND HOURS

THE Wage Board recommendation for the commercial distributive trade for the Union, published in the Government Gazette dated October 13, will affect approximately 50,000 members of the trade. Minimum rates of pay for various classes of employees in different parts of the Union are laid down in the recommendation.

Hours of work range from 46 hours a week for employees other than those wholly or substantially engaged in the dispatch, delivery and receipt of goods and labourers to 52 hours a week for those wholly or substantially engaged in the delivery of goods. Arrangements are made for the payment of overtime on a fixed scale, as well as for ratios of employees, the prohibition of piecework, the prohibition of the employment of any person under the age of 14 years, the termination of contracts of employment, and for the keeping of attendance registers and log books.

The award is the result of nearly a year's work by the Wage Board and represents a unanimous report by its members who were specially augmented by a representative each of employers and employees. The principal changes from the last determination, which [illegible] in 1931, are:

[illegible] to 25 per cent. in the basic rates of pay for shop assistants; the grading of employees' wages during the periods in which they are regarded as unqualified; the extension of the determination to cover miscellaneous workers in the trade and also native labourers; the extension of the determination to a number of smaller towns and villages in the neighbourhood of the larger centres; a new ratio of qualified to unqualified assistants.

Minister's Approval

The recommendation will not become a determination until approved by the Minister of Labour and finally gazetted. The notice in the gazette of October 13 invites all persons, whose interests may be affected directly or indirectly by the recommendation and who have any objections to the making of a determination in accordance with the recommendation, to lodge objections in writing with the Secretary for Labour Union Buildings, Pretoria, within 30 days of the date of the publication of the notice.

The report of the Wage Board pertaining to this recommendation is available for inspection at offices of the Divisional Inspectors of Labour at Pretoria, Johannesburg, Bloemfontein, Capetown, Port Elizabeth, East London, Durban and Pietermaritzburg.

For the purposes of the recommendation the areas investigated were divided into three districts. District A comprises Johannesburg, the Rand, Pretoria, Capetown, Port Elizabeth, East London, Walmer, Cambridge, Maritzburg, Durban and Bloemfontein. District B comprises small towns near Johannesburg, Capetown and Durban, and District C the municipal area of Uitenhage. In the 1931 determination there was no such distinction and the conditions applied for the most part only to the present District A.

The most important provisions of the new award govern wages, and in almost every instance substantial increases have been recommended. The rate of pay for a registered chemist remains at £[illegible] a month, but that for a qualified unregistered chemist's assistant has been increased from £18 to £21 for all districts. A new provision regulates the rate of pay for apprentice chemists, which will rise from £9 a month to £21 a month after six years. Travellers must receive £22 10s. a month for the first six months, £25 for the second six months and £30 a month thereafter.

Drivers of motor vehicles in districts A and B will receive minimum wages ranging from £13 a month to £23 16s. 8d., depending upon the pay load of the vehicle driven. For Uitenhage the minimum is £10 16s. 8d.

The largest body of employees affected by the recommendation are shop assistants and clerical employees. Qualified male shop assistants will receive a minimum of £21 a month in District A, instead of £18 a month with £15 the basic rate for District B and £13 10s. for Uitenhage.

In respect of shop assistants wages the most notable advance is the abolition of the fixed wage for the unqualified period. Male assistants will be graded on the "notch" system from a starting wage of £6 a month in District A and £4 a month in Districts B and C to £21 a month in District A, £15 a month in District B and £13 a month in District C after six years. Under the 1931 determination the basic rate was £5 a month for the full unqualified period of five years.

Similarly, female assistants will now graduate from £6 a month to £11 a month in five years in District A, from £4 to £8 a month in District B and from £4 to £7 in District C. Assistants not falling within the definition of shop assistant or clerical employee are specially provided for and will receive £8 a month in District A, £6 10s. in District B and £5 10s. in District C.

New Feature

Another important new feature is a detail scale of rates of pay for labourers and night watchmen. The rate for Capetown and Port Elizabeth, £6 for the first year and £6 10s. thereafter, is the highest. The rate for Johannesburg is £5 10s. 6d. for the first year and £6 thereafter. The Reef rate is £4 15s. 4d. for the first year and £5 8s. 4d. thereafter. For Durban and Bloemfontein the respective rates are £4 6s. 8d. and £4 13s. 4d. The lowest rate in the scale is £3 [illegible] and £4 6s. 8d. for [illegible] burg, Uitenhage and the health board areas of Westville, Malvern and [illegible].

Perhaps the most important of other new provision is the inclusion of sick leave rights for shop assistants of 12 days a year.

As to the old determination, an employer may not force an employee to accept board and lodging, or either of these as part of his remuneration, but the amounts which an employer may deduct in respect of board and lodging, if an employee agrees, have all been substantially reduced.

Hours of work, which were formerly governed by the Shop Hours Ordinance of the various Provinces, have now been brought within the scope of the Wage Board recommendation. The provision of rest intervals and the limitation of overtime is provided for and the holiday provision of a fortnight a year remains the same. The ratios of qualified to unqualified employees have been modified.

MALANITES NEW "HERENIGING" PARTY

APART from the fact that they now accept Mr. Pirow as their prospective leader for the Transvaal, the Malanites are winning all along the line in their battle to dictate the policy of the new "hereniging" party. Step to step, they are pushing the Hertzogites into a grudging acceptance of their demands. Here are some of the things they wish to see included in the programme of action of the new party, writes the Political Correspondent of the *Sunday Times*:

A Republican clause, beside which the famous Article 4 of the old Nationalist Party constitution would seem pale and insignificant;

Abolition of the Governor-Generalship.

Abolition of the right of appeal to the Privy Council;

Exclusive recognition for "Die Stem van Suid-Afrika" as the national anthem of the Union;

Similar recognition for the Union flag;

A new Simonstown agreement, which will place beyond all doubt the right of neutrality in wartime.

The removal of double nationality.

Another demand which is being pressed with relentless vigour is the wholehogging segregation policy adopted by the Malanites during the past few years. They want complete residential segregation between Europeans and all other races, a statutory ban against mixed marriages, the abolition of the Cape coloured franchise, severer restrictions on Asiatics, and the suspension of State grants for the purchase of native land.

Anti-Jewish Policy

They demand, too, a clearly defined anti-Jewish policy, embodying a ban on further Jewish immigration and the imposition of a quota system in businesses and professions.

Curiously enough, they have found some of the leading Hertzogites more than sympathetic towards their anti-semitic leanings, and I am told that this question, of all others, is the least likely to form an obstacle in the way of "hereniging."

Dr. Malan In 1927

"DUTCH South Africa now recognises the British Empire as the freest country in the world. The recognition of South Africa's freedom has killed secession, and this the Dutch-speaking South African will never forget."

—Dr. D. F. Malan at Durban, October, 1927.

The big snag at the moment is to get an agreed definition of Republican policy. Here there are wide differences. The Hertzogites, in general, are quite satisfied with the old Article 4, which accepts the present constitutional relationship but permits full freedom for Republican propaganda.

The more moderate Malanites are wedded to their own Republican clause which makes no mention of the Status Act or the Statute of Westminster, but points to the republican form of government, separated from the British Crown, as "best suited to the traditions, circumstances and aspirations of the South African people."

There are, however, other and more extreme schools of Republican thought than either of these two. The Pot-chefstroom extremists, for instance, will have nothing to do with pious professions of Republican sympathy. They want to put down in black and white the exact measures, step by step, which will be taken by the new party to bring about a Republic within the lifetime of the present generation.

Between all these warring forces a lively tug-of-war is now proceeding. So far, as I say, the Malanites are winning handsomely, but the Republican issue, the ultimate test of sincerity in this new urge for "hereniging" is going to be the deciding question.

Will the two factions tie themselves down to a specific line of action—a definite statement as to when, where and how the Republican question will be finally resolved? Or will they compromise on the vague basis of the old Article 4?

The next few weeks will show, but one thing is already certain, that, if "hereniging" is achieved, it will come about on Malanite terms, and will embody the most reactionary and intolerant principles yet formulated by a South African political party.

Leadership Settled

At the moment, the prospect of agreement on such principles is greater than it was a few weeks ago. The thorny question of the leadership is no longer giving trouble, and I understand that the line of succession (on the basis of a federal party) now tacitly accepted is:

(1) Hertzog (as Free State leader).
(2) Malan (as Cape leader).
(3) Pirow (as Transvaal leader).

The young Malanites won't like that, of course, but I don't see how they can alter it now.

SIR P. C. RAY CONDEMNS COMMUNAL AWARD

"SEPARATE electorates are an evil the gravity of which can hardly be exaggerated. A national system of Government can never be built upon such a foundation. We can never regard a decision as settled until it is settled rightly. Therefore, let us take a vow to carry on a continuous and relentless fight against the so-called Communal Award until it is completely rooted out of the soil of our country." Thus observed Acharya P. C. Ray in opening the Anti-Communal Award Conference at Calcutta recently.

Continuing he said: "I am not a politician, but, at a time of national crisis, even a votary of science and education has to appear in the political field. The present crisis, I need hardly say, is of the most serious character, and it is incumbent on every person, whatever his vocation or occupation may be, to try and contribute his mite to the solution of the problem.

"It is with mixed feelings of sorrow and indignation that I again address you to-day, sorrow at the blatantly communal and extremely selfish attitude which has been manifesting itself in India's public life, indignation at the fact that the authorities at Delhi and Whitehall do not seem even now to be in a mood to do their duty by India in respect of that disease in our body-politic—the hated communal decision. I feel genuinely sorry in particular for those of my countrymen who still seek to acquiesce in a compromise with principles on the specious plea of the need for a united front for the struggle for independence, the very possibilities of which have been steadily regressing since the communal principle was grafted to India's administrative arrangements. Their policy of "neither accept nor reject" is definitely co-operating with the British Imperialist strategy in presenting a spectacle

of division, discord and jealousy sedulously engineered to lower India's position in the eyes of the world.

"Separate electorates are an evil the gravity of which can hardly be exaggerated. A national system of Government can never be built upon such a foundation. Over and above this, the distribution of seats among different communities has been grossly unfair to the Hindus, particularly in Bengal and the Punjab. In this I desire to refer to the opinion expressed by Lord Zetland, at one time Governor of Bengal and now the Secretary of State for India. In the note submitted by him to the Joint Parliamentary Committee he observed: "It is one thing to concede separate communal electorates for the purpose of giving minorities reasonable representation in the various legislatures; it is an entirely different thing to employ the system for the purpose of conferring upon a majority community in any particular province a permanent majority in the legislature unaltered by any appeal to the electorate. Such a course has never hitherto been adopted. It was considered and rejected by the Statutory Commission."

"Lord Zetland observed further: "When the relative position of the two communities in Bengal in everything except actual numbers is taken into account, it will be seen that the reasons against placing the Hindu community in a position of permanent statutory inferiority in the legislature are particularly strong. Under British rule the Hindus have played an enormously predominant part in the intellectual, the cultural, the political, the professional and the commercial life of the province."

Atrociously Unjust

Many other British Statesmen also expressed strong views regarding the iniquities and unfairness of the communal decision. I am aware that Lord Zetland after his assumption of office as Secretary of State for India, announced that he had, in accepting office, shelved his objections. But whatever may be the difficulty of the present Secretary of State in dealing justly and properly with the question, we, on our part, can never submit to a decision which is atrociously unjust and extremely harmful to our national life.

"Five years ago, when I had the privilege of welcoming the representatives to a similar conference in this city, I pleaded for goodwill and appealed for the enthronement of reason. But I pleaded in vain, and my appeal fell on deaf ears. During the last two years and a half the communal decision at work has proved a veritable apple of discord, bringing rapidly in its train legislative measures and fundamental changes in administrative policy which have been disastrous to the best interests of the provinces. And yet I do not despair: for I believe in the ultimate triumph of justice. We can never regard a decision as settled until it is settled rightly. I do not think that British statesmanship has become so bankrupt as not to be able to realise the potential danger of perpetuating injustice. Nor can I believe that the communities which have been given undue and unfair advantages can for long be unmindful of the reactions to which unjust treatment gives rise. In any case we should be failing in our duty to our Motherland if we bowed our heads before injustice. Therefore, let all of us take a vow to carry on a continuous and relentless fight against the so called Communal Award until it is completely rooted out of the soil of our country."

LATE NATAL INDIAN CONGRESS

SECRETARIES' REPORT FOR PERIOD AUGUST 28 TO OCTOBER 7

THE jt. hon. secretaries of the late Natal Indian Congress in their report for the period 28th August, 1939, to the 7th October, 1939, during which they held office, state that there were four Committee meetings and three executive meetings during the period at which members were present in large numbers and showed keen interest in all the debates. Among the activities of the Congress during the period referred to were steps taken to prevent profiteering in rice which had begun immediately on the declaration of war in Europe.

Mahatma Gandhi's 70th birthday was celebrated by the Congress on October 2. The work in connection with T.B. cases, personal tax and poor relief was continued. A few T.B. cases were attended to, some 15 exemptions and 8 extensions for payment of personal tax and 9 poor relief cases were recommended to the authorities. The report states that from the time the new officials took charge their relationship with the ex officials had not been cordial. Goodwill and co-operation which was promised at the time of their election were not forthcoming but on the contrary indifference and insincerity were shown. The Congress files, minutes and records were held back under some pretext or another and it was after great trouble and unnecessary correspondence that a number of files were handed to the secretaries. The minutes and other records were still withheld notwithstanding repeated requests. Threats were also given by a member of the Congress to interdict the amalgamation meeting from being held on October 8 alleging that both the annual and special general meetings held on August 27 were irregular and unconstitutional.

Financial Statement For Period Aug. 28, 1939 to Oct. 7, 1939

INCOME—(DONATIONS)

E. M. Brooks & Family	(Stanger)	£	5	0
A. D. Bux	,,		5	0
Amod Mitha & Sons	,,		5	0
K. M. Tayub & Co.	,,		5	0
N. Pathayachee & Sons	,,		5	0
Hemperial	(Dannell)		5	0
Hajee Sulliman & Sons	,,		5	0
N. Bodasing	(New Guelderland)		5	0
Kemlakan & Sons				
Est. G. Bodasing per H. Maharaj	,,		5	0
A. M. Sheikh	(Durban)		5	0
Kemple Moodie	,,		5	0
R. B. Chetty	,,		5	0
V. S. C. Pather & Son	,,		5	0
S. G. Pillay			2	0
Jaliphay & Satabjee Rustomjee			5	0
Kajee Bros.			5	0
N. [illegible] & Sons			5	0
V. [illegible]			5	0
D. M. Sevdat			5	0
		£103	17	0

EXPENDITURE

Stamps			0
Stationery—Miss Natal Stan		1	0
[illegible]		14	0
Petties, Secretary's reception cards		1	0
City Treasurer—hire of Pavilion and Lifesavers		3	0
Paid Natives distribution of bills		7	0
Postages	4	5	0
Singleton, Williams Ltd.—Sammy's Address	4	11	3
Universal Printing Press—Printing Account	61	5	0
S.A.I.C. constitution—fees, V. S. C. Pather & S. R. Naidoo	20	2	0
Cyclostyling reports, statements, notices	3	1	0
N.E. [illegible] wages 28/8/39 to 6/9/39	10	0	0
Miss Bradley—Cyclostyling at Committee meeting		14	0
Milk for Mahatma Gandhi celebrations	2	5	0
Shawls presented to M. Spiller & Desai for entertaining with [illegible] children at Mahatma Gandhi's celebrations	1	15	0
[illegible]			
Board and Lodging	3	15	0
Stamps for amalgamation meeting			
[illegible]	9	1	1
Revenue Stamps	5	15	0
L. Raja—Hall & Int. Philip Thomas		10	
Universal Printing Press		7	0
	£103	17	0

Doings In India

Britain Should Consult Gandhiji

IN an editorial under the caption "Consult Gandhi" the *Hindu*, Madras, says the unique place that Gandhiji occupies in the affections of his countrymen is due, not to his skill and insight as a political leader nor to his unrivalled capacity for rousing enthusiasm and organising effective action, but to the fact that in them he represents the conscience of the community. In nothing is this better shown than in his message of sympathy to the Polish nation and the moving appeal he has addressed to the German Dictator urging that reason and impartial justice should decide the issue, not violence. The paper adds, "And if India is to throw her weight actively on the side of the Democracies, in case a struggle is unavoidable, it is obvious that the shortest way to set about it is for Britain to call Gandhi up to the Council table of the Commonwealth in this hour of crisis and to make it possible for him to respond to the call."

"Gandhiji Alone Can Lead India"

At this critical moment in the history of the country there was none to lead India, except Mahatma Gandhi, and his two doctrines of truth and non-violence observed Mr S. Ramanathan, Minister of Public Information, speaking at a public meeting recently at Chidambaram. He said the world was changing day by day and if Indians if they wanted to survive as a nation, must adapt themselves to new conditions. He deplored the attempts made in certain quarters to kindle caste and communal prejudices.

Poland's Premier's Appeal To Mahatma Gandhi

Mahatma Gandhi received the following cable from M. Paderewski, the ex-Premier President of the Polish Republic and celebrated pianist, which was published in the Indian exchanges on September 9: "On behalf of a nation, which is to-day defending the sacred right to remain free against a cruel and nameless tyranny, I appeal to you, as one of the greatest moral authorities of the world, to use your noble influence with your countrymen to gain for Poland their sympathy and friendship. Throughout the thousand years of its history, the Polish nation has always stood for the highest ideals of humanity, for faith, for justice and peace. In this terrible hour, when innumerable innocent women and children are massacred daily, a word of sympathy and encouragement from you, the great teacher of your own nation, would profoundly move the heart of every Pole." To this Mahatma Gandhi has replied: "Of course, my whole heart is with the Poles in the unequal struggle in which they are engaged for the sake of saving their freedom. But I am painfully conscious of the fact that my word carries no power. I wish I had the power to stop this mad destruction that is going on in Europe. All that I can, therefore, send to the brave Poles is my heartfelt prayer for the early termination of their fearful trial and for the grant of the required strength to bear the suffering whose very contemplation makes one shudder. Their cause is just and their victory certain for God is always the upholder of justice."

Assembly Questions

A bill providing for further restrictions in regard to Asiatic residence in the province of Transvaal was introduced in the Union House of Parliament on May 1 and was passed on June 12, said Mr. Bizonon in reply to a question in the name of Sir Zia-ud-Din in the Assembly recently. The object of the Act, which had now become law, is mainly to restrict Asiatics to their present trading licences and residential sites during the next two years within which period the Union Government expected to give effect to the recommendations contained in the report of the Feetham Commission and to formulate into their proposals regarding separate residential areas for Europeans and Indians. The local Indian community and the Government of India, who were opposed to the principle of segregation on racial grounds, made representations against this interim Bill which were not successful. Negotiations on the objections both by the Government of India and the Indian community in South Africa were still in progress.

Standing Emigration Committee On Indians In South Africa

The Simla correspondent of *The Tribune*, Lahore, in a message dated August 28 states: Pending receipt of an important cable from Sir Rama Rau, Agent in South Africa, the Standing Emigration Committee, which met to-day, held only general discussions of the position which faces Indians in that dominion. Besides the absence of the Congress members, including Mr. Ramadas Pantulu, who arrived here yesterday, the Muslim members, like Sir Raza Ali and Mian Ghias-ud-Din were also absent as they were held up at Delhi owing to the meeting of the Muslim League's Council. The official communique on the proceedings of the Committee is lifeless. But I learn that Sir Rama Rau is having certain consultations with General Smuts and other Cabinet Ministers in South Africa to-day and will be letting Simla know something of the future course of the segregation legislation. For the present, the situation is that the South African Government are yet to reply to the demand for judicial tribunal on the question of the penetration of Indians in European areas. The Colonial Office in London is not expected to intervene further at this critical juncture as the Imperial relations. But there are some here who believe that if war actually breaks out then South Africa, of her own accord, might postpone the question of segregation just as she did in connection with the poll during the last war.

Confiscation Of Indian Students' Money

Mr C. L. Patel, Honorary Secretary of the Indian Overseas Central Association, New Delhi, had sent the following telegram to the Government of India: — "Strongly protest against the German Customs' police action confiscating all money of Indians mostly students, who were leaving Germany for London for safety. Must secure compensation by representation or retaliation. Arrange relief for these stranded Indians who are now in London."

Prohibition In Tibet

Tibet would appear to have embarked on a prohibition programme more extensive and rigorous than that adopted by Congress Provinces in India, but with an economic rather than an ethical objective. A new decree has been issued, says a message from Lhasa, forbidding the sale of Chang, a popular drink made of barley. It is explained that this is intended to conserve the supplies of barley and increase its legitimate use as food. The decree also forbids the sale and smoking of tobacco.

Santiniketan Open To All

"Our Ashram bids welcome to one and all," so said Dr. Rabindranath Tagore on the occasion of the annual tree planting ceremony which was held recently at Shantiniketan. Continuing he said, "Our call travels to the furthest parts of the world inviting sympathetic souls to participate in our work and accept our hospitality. Not to the world of man alone but to the world of nature as well, we send our [illegible] greetings. On this auspicious occasion we extend our welcome to the trees and plants invading, at the same time, the sun and wind and rain to shower benediction upon them."

Things In General

Gandhiji's Statement On Congress Resolution

GANDHIJI is reported to have spoken on the resolution of the All-India Congress Committee passed on Friday, October 10, as "moderate and wise." The committee had called upon the British Government to declare its war aims and condemned Nazi aggression. The note of the declaration, said Gandhiji, lay in the absence of a time limit, and it was noteworthy that the whole of the resolution had been carried by a majority of three to one. It was hoped that the British Government would appreciate the friendly spirit of Congress.

Germans In India Interned

Eight hundred and fifty out of 1,500 Germans in India have been arrested for internment, according to an official announcement in London. The total includes Germans, Austrians and a few suspect Czechoslovakians.

Natal Indian Farmers' Association

A mass meeting of Indian farmers and gardeners was held at the Early Morning Indian Market recently when the Natal Indian Farmers' Association was reorganised. The constitution was revised and the following officials were elected:—President: Mr. T. M. Naicker; vice-presidents: Messrs. A. S. Naidoo, M. V. Govender, B. Sukdew, R. R. Sukla, M. Kadar, B. Umraw, K. Ramasamy Naidoo, R. Pillay and P. K. Naidoo; hon. treasurer: Mr. S. A. Maharaj; hon. secretary: Mr. J. Bharath Ram; assistant hon. secretary: Mr. O. R. Naidoo; hon. auditor: Mr. M. Y. Nainaar; committee: Messrs. K. L. Reddy, K. R. Reddy, B. Sukhia, M. C. Govender, S. R. Singh, K. Sookanandhan, M. P. Govender, T. T. Pillay, G. K. Singh, P. M. Naicker, N. C. Pillay, M. Gayanchand, R. Persadhie, R. L. Singh, R. Ragunan, T. Ramharan, B. D. Naidoo, G. M. Reddy, V. G. Chetty, M. Khan and P. K. R. Naidoo. The headquarters are in Durban and the secretary's office is at Warwick Avenue, Durban.

Spearman Road Lawn Tennis Club

The third annual general meeting of the Spearman Road Lawn Tennis Club was held at the Spearman Indian School Hall, Overport, Durban, on Sunday, October 15. Mr. R. Sewpaul was in the chair owing to the absence of the president Mr. S. S. Chetty. The secretary Mr. D. G. Moodley submitted his annual report and the treasurer Mr. R. Ganga submitted his financial statement which were adopted. Mr. G. Simon presented Mr. V. C. Naidoo's Floating Trophy to the winners of the Doubles Championship, Messrs. N. Sewnarain and R. Ganga and gold pins to the runners up, Messrs. G. Balaram and V. S. Reddy. A new trophy was presented by Mr. G. Simon to the Club which is to be played under the league system. The following office-bearers were elected:—Patrons: Messrs. J. W. Godfrey and C. V. Rippon; hon. life vice-president: Mr. R. Sewpaul; president: Mr. D. G. Moodley; vice-presidents: Messrs. S. S. Chetty, G. Simon and R. Ganga; hon. secretary: Mr. V. S. Marie Pillay; hon. treasurer: Mr. V. S. Reddy; hon. auditor: Mr. V. S. Vadival Pillay; committee: Messrs: M. Sewnarain, Ramdhanie, M. R. Naidoo, Hansraj and P. M. Pillay.

—:o:—

WANTED

Telugu Teacher—Primary School Subjects: Must be Hindu.

Apply:—

P. O. Box 131,
Stanger.

Edictal Citation

IN THE MAGISTRATE'S COURT FOR THE DISTRICT OF DURBAN HELD AT DURBAN

Case No. 1785/1939.

In the matter between MARIAMMA, Free Indian Woman No. 17270/6/3830/67354, of Durban, Plaintiff, and NARASIMMAN, Defendant.

To NARASIMMAN, Free Indian No. 11810, whose present address is unknown to Plaintiff.

TAKE NOTICE that a Summons has been issued against you in this Court by MARIAMMA of Durban, for divorce a vinculo matrimonii with costs of suit on the grounds of malicious desertion, and that an order has been made that the publication of notice of such Summons shall be deemed to be good and sufficient service of the Summons on you. You are required to enter an appearance to the Summons on or before the 15th day of November, 1939; and if you do not do so judgment may be given against you in your absence.

Dated at Durban this 16th day of October, 1939.

J. K. D. ARBUCKLE,
Clerk of the Court.

JAS. W. GODFREY,
Plaintiff's Attorney,
Madeline Buildings,
437, South Street, Durban.

WHEN YOU VISIT DURBAN

STAY AT

THE INDIA LODGE

FOR

Boarding & Lodging.

Personal attention will be given to

SASTRI COLLEGE STUDENTS

All *MODERN* conveniences including spring beds with furniture.

For further particulars apply to:

THE MANAGER,
THE INDIA LODGE,
69/71, BEATRICE STREET, DURBAN.

CLOSING DOWN CLOSING DOWN

WHOLESALE DEPARTMENT

A RARE OPPORTUNITY TO ALL BUYERS

£40,000 WORTH OF STOCKS

GOING AT CLEARANCE PRICES

SILK PIECE GOODS: Huge range of plain, coloured, floral, stripes, fancy and etc.
COTTON PIECE GOODS: in plain, coloured, floral, stripes, fancy and etc.
GENTS WEAR: Silk Shirts, Pyjamas, Handkerchieves, Ties and etc.
LADIES WEAR: Silk Kimonos, Gowns, Pyjamas, Chinese underwear, Dresses, Stockings and etc.
CHILDRENS WEAR: Dresses, Socks, Woollen Shawls and etc.

INSPECTION INVITED

P. O. BOX 5169
TELEPHONE 33-6229
TEL. ADD. "GIDMALCO"

THE JAPAN BAZAAR
39 MARKET STREET,
JOHANNESBURG.

હોલસેલ ડીપાર્ટમેંટ બંધ કરીએ છીએ

અમે અમારો હોલસેલ ડીપાર્ટમેન્ટ બંધ કરીએ છીએ જેથી પાકુંડ ૪૦,૦૦૦ નો સ્ટોક એકદમ ફ્રીફાયત ભાવ વેચવાનું ડીરેકટરોએ નક્કી કર્યું છે જેનો લાભ લેવા કોઈ પણ વેપારીએ ચુકવું નહિ.

ગામના તેમજ બહારગામના વેપારીઓને આ તકનો લાભ લેવાની ભલામણ કરીએ છીએ. કારણ અમારે મારકેટ એકદમ ચઢતી જાય છે અને અમે વતુના ભાવેજ છુટક તથા જથાબંધ માલનો નીકાલ કરીએ છીએ. એકવાર વેરહાઉસની મુલાકાત લઇ ખાત્રો કરો.

દીવાળીના તહેવાર માટે બાસ્ત નવી ડીઝાઈનની સાડીઓનું શીપમેન્ટ આવી ગયું છે

૬ વાર કેપ-ક્રીનની સાડીઓ ભાવ શી. ૮–૬, ૧૨–૬, ૧૭–૬, ૨૧–૬, ૨૫–૦.
,, જોરજેટની સાડીઓ ભાવ શી. ૧૫–૦, ૨૧–૦, ૩૭–૬ ૪૨–૬, ૫૦–૬.

બધી વસ્તુઓ ઇન્ડીઅન ડીપાર્ટમેન્ટમાં હોલસેલ ભાવે છુટક ખરીદી શકશો.

લેડીઓ માટેઃ રેશમી, કેપ ક્રીશીન તથા જોરજેટની સાડીઓ, બ્લાઉસ તથા જોકસાઓના કટ્સ માટે ભરતભરેલું કપડું તથા પીસ જરીબારતના સ્ટોક
નાના બાળકો માટેઃ રેશમી ફ્રોક્સ, રોબો, બ્લીબ્સ, સીંગલેટ, વરમ કોટો, વિગેરે.
છોકરીઓ માટેઃ ...સીસ, પજામાં, ઝભ્ભા, ફ્રોક્સ, વિગેરે.
છોકરાઓ માટેઃ સ્વેટર્સ, ગુલબંધ સુટ, સ્કીપીસ, મોજા, વિગેરે.
પુરૂષો માટેઃ રેશમી શર્ટ, સ્કીંગલેટ, સોકસ, ટાઇ, રૂમાલ, વિગેરે.
ઘરમાં પાથરવાની ચીજોઃ રેશમી ચાદર, તકીયાના કવર, ટેબલ કવર, પીયેનો, ટાપલ્સ, વિગેરે.
વીંટલ ગુચ્છાઃ ઘરેક જાતનું રેશમી, સુતરાવ અને વરમ ગાપડ, બ્લેન્કેટ, વિગેરે.
બેબી સુટ સીલ્કના મોટો સ્ટોક તૈયાર આવ્યો છે.

જાપાન બઝાર

(હોલસેલ ડીપાર્ટમેન્ટ)
૩૯ માર્કેટ સ્ટ્રીટ,
જોહાનીસબર્ગ.

પી. ઓ. બોકસ ૫૧૬૯.
ટેલીફોન ૩૩-૬૨૨૯.
ટેલીગ્રાફ એડરેસ "ગીડમલકો"

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

મહાત્મા ગાંધીજીના હસ્તે
સને ૧૯૦૩માં સ્થપાયું.

પુસ્તક ૩૭ મું. ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૨૯ ઓક્ટોબર ૧૯૩૯ અંક ૪૨.

આવતા અંકે

આ આવતા અંક તા. ૧૦-૧૧-૩૯ નો અંક ગમે નહિ પડે. "દીપાવલી અંક" તા. ૩જી અને ૧૦ મી નવેમ્બરની વચ્ચે બહાર પડશે.

યુરોપીયન સત્તાઓમાં હિંદીઓના પ્રવેશ વિરુદ્ધ ચળવળ

કાઉન્સીલર એસ. એમ. પેટેરસને ગયા સોમવાર ઓક્ટોબર તા. ૨૬ મીએ મજલી કરબન સીટી કાઉન્સીલની મીટીંગમાં નીચે પ્રમાણેનો ઠરાવ રજુ કર્યો હતો.

"નેટલીયોને જેવી રીતે ગ્રહેરોમાં જમીન ખરીદવાની જરૂર છે, તેવીજ રીતે, અમુક સંજોગોમાં સરકાર કે જાસતા બળવતા સત્તાધીકોને સુચવ્યા સિવાય હીંદીઓ અને બીજા બીન યુરોપીયનોને યુરોપીય સત્તાઓમાં જમીન ખરીદવા બારબારવાને, જરૂરી કાયદો દાખલ કરવા મુનીયન સરકાર કે મારિક કાઉન્સીલને માગણી કરવાના વાજબીપણા વિષે તપાસ કરી રીપોર્ટ કરવા તેમજ, જે કોઇ બીન-યુરોપીયન, યુરોપીયન સત્તાની અંદર વેપાર કરવા માગતો હોય તો તેનું બાઉન્સ્ડ બાગ્જીયર કરવાની લાયસેન્સીંગ ઓફીસરને સત્તા આપવા તારો મગદૂર બાબતના વાજબીપણા વિષે વિચાર કરી રીપોર્ટ કરવા સીટી કાઉન્સીલે જનરલ પરપઝીઝ કમીટીને સુચના આપવી" સીટી કાઉન્સીલે તે મુજબ સુચના આપવાનો ઠરાવ કર્યો છે.

નાટાલ ઇન્ડિઅન એસોસીએશનનો વિરોધ

નવી રચવામાંથી નાટાલ ઇન્ડિઅન એસોસીએશન કે જેનો સાથે નાટાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસ અને કોલોનીયલ બોર્ન એન્ડ સેટલ્ડ ઇન્ડિઅન એસોસીએશન સંકળાયેલી છે, તેણે કાઉન્સીલર પેટરસનની દરખાસત સામે વિરોધ દર્શાવનારો ઠરાવના ટાઇપ કરેલો એક કાગળ લખ્યો છે, જેમાં જણાવવામાં આવ્યું છે કે ઠરબન શહેરમાં જમીન માલીકીનું યુરોપીયન અને હીંદી પ્રમાણ અનુક્રમે ૯૧.૫ ટકા અને ૮.૫ ટકાનું છે એટલે કે ઠરબન શહેરમાં વસતા પ્રત્યેક હીંદીનું પ્રમાણ પા. ૪૫ નું છે જ્યારે પ્રત્યેક યુરોપીયનનું પ્રમાણ પા. ૪૩૫ નું છે. લગભગ ૮૦ વર્ષના ઠરબનના વસવાટ બાદ ૮૮૨૨૬ હીંદીઓ તરફથી માલીકી ધરાવાની કુલ ૬૨ લાખ પાનારી રકાવર મીલ્કત, બહુ ઉદારપણે અંદાજ કરવામાં આવે તો પા. ૪,૮૬,૬૮,૫૦૦ ની કુલ કીંમતની મીલ્કતોમાં પા. ૪૦ લાખની કીંમતની મધ્યી થાય. આ આંકડા બાબ ઠરબન શહેરનેજ લાગુ પડે છે." કાગળમા વધુ માં જણાવ્યું છે "અમે જણાવવા ઇચ્છીએ છીએ કે હીંદીઓને વસવાટ કે વેપારના સંબંધમાં સેગ્રેગેટ કરવાનો કોઇ પણ સિદ્ધાંત કેપટાઉન એગ્રીમેન્ટની ઉર્મીતને મળતો તેમજ વેપારના પરવાનાને મળતી કલમોનો બંધ કરનારો ગણાશે અને એ એગ્રીમેન્ટની વિરુદ્ધ સેગ્રેગેશનની નીતી સ્થાપવાની સુચનાનો નિર્ણય યુનીયન સરકારે કરવાનો છે. સાઉથ આફ્રિકન ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસના પ્રેસીડેન્ટને ફેલ્યુઆરીમાં મુલ્કી પ્રધાનની દીર્ઘ મુલાકાતમાં કોઇ પણ જાતની સેગ્રેગેશનની નીતી સામે સખ્ત વિરોધ દર્શાવ્યો હતો. સમરન કોમ તરીકે હીંદીઓ સામે મુકવામાં આવેલો પ્રવેશનનો આરોપ પાયા વગરનો છે. હીંદી વેપારીઓને સેગ્રેગેટ કરવાના સંબંધમાં અમારે જણાવવું જોઇએ કે હાલના વેપારને લગતા કાયદા સુધારવા હીંદી વેપારીઓને, જેઓ હીંદી સભાઓ ગણવામાં આવે છે, તેમાંજ સમાવિષ્ટ કરવામા આવ્યા છે. આ વસ્તુનો હીંદી કોમ જાતીવાદની નીતી તરીકે હંમેશા વિરોધ કરતી આવેલી છે. લાયસેન્સના સવાલના સંબંધમાં નીચેની વસ્તુઓનો મેળ કોઇ રીતે બળી શકતો નથી: (૧) હીંદીઓ ઇલના આક્ષેપોમાંથી સાવદા મુજબ ચાલવું જોઇએ (૨) હીંદી ધરાનારાઓને ગ્રાન્ટીસીઅર પેટરસનની કલમના મુજબ પોતે કાંઇ જાતનો વેપાર કરવો કે કયા સ્થળે વેપાર કરવો તેનો પસંદગી કરવાનો અધિકાર નહિ હોવો જોઇએ. એ યાદ રાખવું જોઇએ કે હીંદી મજુરોએ ઠરબનની બાલવણી અને આબાદીમાં નાનો સુનો હાળો નથી આપ્યો અને પોતાની કંગાલ અવસ્થામાં પોતાની મદદે આવનાર હીંદીઓના ઉપકાર બને પ્રકાર કરવો એ ઠરબનની પ્રતિષ્ઠાને લાંછન લગાડનારું છે. આંતમાં આ બાબતની ચર્ચા કરવા સામેના આપારા વિરોધનો સૌથી મુખ્ય મુદ્દો એ છે કે આજે સમસ્ત હોટીલ સાધારણ ઉપર મુદ્દાને અંગે મણુજ ગંભીર વાતાવરણ ઉભાઇ રહ્યું છે તેવે સમયે જાતીવિદ્વેષની લાગણીઓ ઉશ્કેરવી નહિ જોઇએ."

વધતી જતી ચળવળ

ઠરબનના કોલોનીયલ બાર્ન રેસીડેન્ટ સત્તામાં વસતા યુરોપીયનો તરફથી પણ એ સત્તામાં હીંદીઓના પ્રવેશન સામે વિરોધ દર્શાવનારું પીટીશન, બેનર અને ફાઇન કાઉન્સીલરો સમક્ષ રજુ કરવામાં આવ્યું છે. આ વધારાના પીટીશનપર ૯૭ સહીઓ, જે માંનો પીટીશન ઉભું કરનાર તરફથી જણાવવામાં આવ્યું છે કે આ લોકો કે જે ઠરબન શહેરનો જુનામા જુનો વસવાટનો લાભો છે તે પણ જે હિંદી માલીકો તો પણ જશે તો ઠરબનના નાગને બદો ધક્કો જશે.

નાટાલ ઇન્ડિઅન એસોસીએશન

નાટાલ ઇન્ડિઅન એસોસીએશનની પહેલી કમીટી મીટીંગ દરબાર ઓક્ટોબર તા. ૧૫ મીએ વીકટોરીયા સ્ટ્રીટપર આવેલા સુરત હીંદુ એસોસીએશન હોલમાં ગયી હતી. મી. એ. કાચલીયાને કમીટીના પ્રમુખ તરીકે ચુંટવામાં આવ્યા હતા. નાટાલ ઇન્ડિઅન એસોસીએશનની એગ્મર-જન્સી કમીટી મીટીંગ હતી જેમાં નીચે મુજબ પ્રમુખ, વાઇસ કમીટી મેમ્બરો અને એસોસી એશનના પ્રમુખ, બે સેક્રેટરીઓ અને બે ટ્રેઝરરો ચુંટાયા હતા. તેઓ નીચે મુજબ હતા: ડાક્ટર એ. એમ એમ. કાપાડાઇ (પ્રમુખ), મેસર્સ પી. આર. પથર અને સોરાબજી રુસ્તમજી (જો સેક્રેટરીઓ), મેસર્સ એ પ્રે. શેખ અને પી બી મોંગ (જો. ટ્રેઝરરો), વી. એમ. પી. પથર, જે. કનકયુ. ગોડફ્રે, એસ. મેથીલસ, એ. કોનરોકર, એમ. બી. સેઠરેમ, એમ. જોશી, પી. કી. કરગોવન, જી. ગોસ. કાજી, એ. એમ. મુલ્લા અને પી. એસ. અયર.

સાઉથ આફ્રિકન ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસ પર એસોસીએશનના ચાર પ્રતિનિધિઓ ચુંટાયા હતા: ડાક્ટર એ. એમ એમ કાપાડાઇ (પ્રમુખ), મેસર્સ પી આર. પથર અને સોરાબજી રુસ્તમજી (જો. સેક્રેટરીઓ), મેસર્સ એ. કોનરોકર અને જે. કનકયુ ગોડફ્રે.

કમીટીમાં અનેક બાબતો ચર્ચાઇ હતી અને કેટલીક આગલની બાબતો આવતી મીટીંગ પર મુલતવી રહી હતી.

હિંદને બ્રાટનનું વચન

પ્રેમિયર કમીટીના ફરાવના ગતપુત્તરમાં હિંદના વાઇસરોય લૉર્ડ લીનલીથગોએ યુદ્ધ બાદ હિંદુસ્તાનના સંબંધમાં બ્રીટીશ સરકારની નીતીની ચોખવટ કરનારું નિવેદન જાહેર પાડ્યું છે. તેમણે જણાવ્યું છે કે યુદ્ધ બાદ બ્રીટીશ સરકાર ૧૯૩૫ ના ધારાધામાં હિંદીઓના મતની દૃષ્ટિએ ફેરફારોનો વિચાર કરશે. બ્રીટીશ સરકારનો ઇરાદો અને ચિંતા છે કે હિંદુસ્તાનને કોમોનીમનોમાં મહતું સ્થાન મળતું જોઇએ. આ નિવેદન સહેજ ખરીતાના રૂપમાં સંદનમાં જાહેર પડ્યું હતું. તેમાં પહુમાં જણાવવામાં આવ્યું છે કે અગત્યના રાજદારી પક્ષોના પ્રતિનિધિઓ અને મદારાજાઓની એક મસલતી મંડળી રચવામાં આવશે જે પર વાઇસરોયનું પ્રમુખસ્થાન રહેશે

ગાંધીજીએ દરાવેલી નિરાશા

ગાંધીજીએ હિંદના બાબિબના જવાબરણ વિષે વાઇસરોયે કરેલાં નિવેદન પ્રત્યે નિરાશા દર્શાવી છે અને જણાવ્યું છે કે તેના કરતાં બ્રીટીશ સરકારે કશું નિવેદન કર્યું જ નહિ હોત તો વધારે સારું થાત. યુદ્ધ બાદ બ્રીટીશ ગોળગેજ અરવાનું વચન અપાયું છે અને તે પહેલાંની જેમ નિષ્ક્રીયજ નીવડશે આ કમનસીબ પરિ ણામને માટે હું વાઇસરોય કે બ્રીટનના નેતાઓ ને દોષ નથી જોતો દોષિને પોતાનો હેતુ સિદ્ધ કરવાને હજુ અસિધ્ધ દુઃખો સહેવાં પડશે. મૂ જોક શકું હું ત્યાં સુધી તેમિલ આ નિવેદન કબુલ નહિ કરી શકે તેમ કોમિકની કાર્યવાહી હિંદ હિતકર સાબેના બ્રીટનના યુદ્ધ માં બ્રીટનની પડખે રહી નહિ શકે આ નિવેદનપરથી સ્પષ્ટ જણાય છે કે બ્રીટનથી બની શકે તેટલું હિંદ હિતકર સાબેના બ્રીટનના યુદ્ધ માં બ્રીટનની પડખે રહી નહિ શકે આ નિવેદનપરથી સ્પષ્ટ જણાય છે કે બ્રીટનથી બની શકે તો હિંદુસ્તાનને પ્રજાતંત્ર કરી આપવાની જરૂર નહિ. કોંગ્રેસ પાર્ટીએ અને મદ્રાસના પદા પ્રધાન શ્રી રાજગોપાલાચારીએ પણ બ્રીટીશ સરકારના નિવેદન પ્રત્યે નિરાશા દર્શાવી છે. કેટલાક મુસ્લીમ નેતાઓએ તેને વધાવી લીધું છે

"ઇન્ડિયન ઓપિનિયન"

શુક્રવાર, તા. ૨૦ ઓક્ટોબર ૧૯૩૯.

યુરોપીયન સત્તામાં હિંદીઓનું પ્રવેશન

ડરબન સીટી કાઉન્સીલે યુરોપીયન સત્તામાં હિંદીઓને જમીન કે મકાનો ખરીદવાની બંધી કરનારો કાયદો લાગુ થવાની તૈયારી જે હિંદીઓ યુરોપીયન સત્તામાં વેપાર કરવા માગતા હોય તેઓના પરવાના નામંજુર કરવાની લાયસેન્સીંગ ઓફીસરને સત્તા આપનારો કાયદો લાગવાની સુનીયન સરકાર અથવા પ્રાંતીક સરકારને ગાગણી કરવાના બાજબીપણા વિશે વિચાર કરી રીપોર્ટ કરવાની જનરલ પરપઝીઝ કમીટીને સુચના આપવાની કાઉન્સીલર પેટરસ્નને મુકેલી દરખાસ્ત સ્વિકારી છે.

અમે માનયું હતું કે ખાસ કરીને હાલની પરિસ્થિતિમાં જ્યારે યુરોપમાં યુદ્ધ ચાલી રહ્યું છે અને જ્યારે બ્રીટીશ સામ્રાજ્ય ના દરેકે દરેક અંગની ફરજ પોતાની સમગ્ર શક્તિઓ પ્રજાતંત્ર, ન્યાય અને મનુષ્યત્વના મહાન સિદ્ધાંતોનું રક્ષણ કરવા ને પોતાનું સમગ્ર બળ એકત્ર કરવામાં રોકવાની છે તેવે સમયે બ્રીતીયદરજાની લાગણીઓ ઉશ્કેરાય એવું કશું કરવામાં નહિ આવે. પરંતુ દેખીતી રીતે દક્ષિણ આફ્રિકાના અગ્રક એન્ટી-એશીયાટીકોના હૃદય કશાંથી પણ પીગળે એમ જણાતું નથી.

આ એવો સમય છે કે જ્યારે યુરોપીયનો તેમજ બ્રીન-યુરોપીયનોએ હિટલરવાદ અને તેના સાથળાં અનિષ્ટોનો જગત માંથી નાશ કરવાને એકરાગથી કામ કરવું જોઇએ. પરંતુ દક્ષિણ આફ્રિકાના ગોરાઓ તરફથી સામાન્ય રીતે બ્રીન-ગોરાઓ પ્રત્યે અને ખાસ કરી હીંદીઓ પ્રત્યે બતાવાઇ રહેલો તિરસ્કાર હીટલરશાહી કરતાં કંઇ ઉતરે તેવો નથી.

હીંદી કોમ દક્ષિણ આફ્રિકાની સંકટની વેળાએ ભૂતકાળમાં હમેશાં વફાદાર નાગરીકો તરીકે તેની પડખે ઉભી રહેલી છે અને આજે પણ તે તેવીજ રીતે ઉભી રહેશે. પરંતુ શું તેને કનડગત થાવુ થયાજ કરવાની છે અને એક હલકી પ્રજા તરીકેજ તેની તરફ વલોવ બતાવવામાં આવ્યાજ કરશે? એવી ગેરવાજબી, અન્યાયી અને કંઇ પણ બનાવ નહિ થઇ શકે તેવી વર્તણુકની સામે ગાધીએ પોતાનું મગજ શાંત રાખ્યું છે તેની ખાગોરા અને સહનશીલતાની ખરેખર કસોટીજ છે

ઓટલું છતાં પણ ગુલામિણા અને વિનાકારણ ઉશ્કેરણીની સામે પણ સહિષ્ણુતાની એક રેખા તરીકે જો આપણા ભાઇઓ પોતાનું મગજ શાંત રાખી શકે અને યુરોપીયન પ્રજાને સ્હેજ પણ બીજવાઇ થાય તેવું કશું પણ કરવાનું, પોતાનું સ્વમાન ગુમાવ્યા સીવાય, છોડી દઇ શકાય તે છોડી દે તો ઘણુંજ કહ્યાપણ ભરેલું ગણાય. કેટલીક વસ્તુઓ એવી છે કે જેનો આપણે હક તરીકે ઇવો કરી શકીએ છીએ અને એક સિદ્ધાંત તરીકે તેનું રક્ષણ કરવાનો આગ્રહ રાખી શકીએ છીએ. પરંતુ તેમ છતાં, તેવા હકોનો યુરોપીયનોના હૃદયને ખાતર, એ હકોનો નાબુદ ન થાય ત્યા સુધી અથવા તો તેની સાથે લડત ઉઠાવવા નો વખત પાકે નહિ ત્યાં સુધી, આપણે ઉપયોગ નહિ કરીએ. અમારા મત પ્રમાણે તેની સામે લડત ઉઠાવવાનો આ સમય નથી અને દક્ષિણ આફ્રીકાના ગોરાઓની લાગણી ઉશ્કેરાતી હોય તેવાં કંઈ પણ કાર્યો તો આપણે ન કરીએ તે બાજબી ગણાય.

આ કારણથી અમારી એવી સલાહ છે કે આપણા ભાઇઓએ બની શકે તેટલે દરજ્જે યુરોપીયન સત્તામાં જમીન કે મકાન ખરીદવાની કે તેવા સત્તામાં વસવાટ કરવાની પોતાની ઇચ્છાપર કાબુ મુકવો જોઇએ અને જેઓ તેવું કરવાની આપણા ભાઇઓની સામે લાલચો મુકતા હોય તેઓની તેવી લાલચો મુકવી નહીં જોઇએ. ચાલી જ્યાં એવા સત્તામાં વસવાટ થઇ રહ્યો હોય ત્યાં તેવો વસવાટ કરનારાઓએ પોતાની રહેણી પોતાના પડોશથી ને હરકતરૂપ નહિ થઇ પડે તેવી રાખવી જોઇએ. હકીકતમાં જેનાથી યુરોપીયનના સુધારાના ધોરણે નહિ રહી શકાતું હોય તેને યુરોપીયનની પડોશમાં રહેવાનો હકજ નથી.

આ બાબતમાં જરા વિચારપૂર્વક વર્તણુ ક આપણેજ લાભ મેળવેલો છે. કેમકે એવી ગોરાની લાગણી ઉશ્કેરાવાને ઓછું કારણ બનશે અને એન્ટી-એશીયાટીકોને હીંદી પ્રવેશનની ઘુમ પાડવાનું બહાનું નહિ મળે.

આજના સંકટના સમયે પ્રજાના બન્ને વર્ગોએ અરસપરસ તાનું મુકવાની વૃત્તિ બતાવવી પડે છે. યુરોપીયન હીંદી પ્રવેશનની ખોટી અને બીનજરૂરી ઘુમ પાડવાનું છોડી દઇને અને હીંદી તેને તેમ કરવાનું જેમ અને તેમ ઓછુ કારણ આપીને તેમ કરી શકે છે.

યુરોપીયનો જેને પોતાના ઇજારા તરીકે ગણે છે તેમાં કહેવાતા હીંદીઓના પ્રવેશને વિષે આટલું કર્યા બાદ અમે હીંદીઓના વેપારના હકોપર પ્રતિબંધ મુકવાની માગણીની સામે સખત વિરોધ દર્શાવીએ છીએ. આ એક દેખીતી રીતે ગેરવાજબી બાબત છે કે જેના સબંધમાં કોઇ પણ જાતનાં સમાધાનને માટે સ્થાનજ નથી. વેપારના હકના સબંધમા હીંદીઓએ રાહતને માટે ઘણી માગણીઓ કરેલી છે અને કેપટાઉન કરારમા તે આપવાનું કબુલાયેલું હોવા છતાં તે આપવામાં નથી આવી એટલુંજ નહિ પરંતુ મતિબંધોમાં વધારો થયો છે. આજના સમયમાં એટલી આશા તો ઓછામાં ઓછી રખાવીજ જોઇએ કે હાલની સ્થિતિમાં સુધારો થઇ નથી શકતો હોય તો બગાડો તો નહિજ કરવામાં આવે અને વધારે શાંતિનો સમય આવતાં સુધી જેવી કે તેવી સ્થિતિ કાયમ રાખવામાં આવશે.

વેજબોર્ડની નવી ભલામણો

વેજબોર્ડની નવી ભલામણો તા. ૧૧ મીના ગવર્નમેન્ટ ગેઝેટમાં બહાર પાડવામાં આવી છે જે વહેપારને લગતા ધ્યાન ઉપર માણસોને લાગુ પડશે. કામ કરવાના કલાકો ૪૦ નાકીસ રાખવામાં આવ્યા છે. માલ લેવાના અને ડીલીવરી કરનારાઓને માટે અને મજુરી કરનારાઓને માટે અઠવાડીયાના જાવન કલાક રાખવામાં આવ્યા છે. ચૌદ વરસ ની અંદરનાને કામ ઉપર રાખવાને માટે પ્રતીબંધ મુકવામાં આવ્યો છે. ૧૯૩૩ ના ડીસેમ્બર મીનેશન કરતાં પગારોની રકમમાં વીસથી પચાસ ટકા વધારો કરવામાં આવ્યો છે. અને અનકવોલીફાઇડની નોકરીની મુદતમાં આખી મુદત દરમ્યાન એક સરખા પગારને બદલે કમ-વાર વધારો નક્કી કરવામાં આવ્યો છે. એના અમલને માટેની જગ્યાઓના ત્રણ વર્ગ પાડવામાં આવ્યા છે. "એ" વર્ગમાં જોહાનીસબર્ગ, રેન્ડ, પ્રીટોરીયા, બ્રકટાઉન, પોર્ટ એલીઝાબેથ ઇસ્ટલંડન, વેસ્ટર્ન, કેમ્બીજ, મેરીટઝબર્ગ, ડરબન, અને બ્લોમફોનટીન. "બી" વર્ગમાં જોહાનીસબર્ગ, કેપટાઉન, અને ડરબનની બજ ડીકની નાના શહેરો અને "સી" વર્ગમાં પુલનદેગની મ્યુનીસીપલ સરહદ ઇવેલકેનો પગાર પહેલા ૪ માસ સુધી સાડી બાવીસ, બીજા ૪ માસના પચીસ અને બારે પછી મારીક પોંડ ત્રીસ કેરવવામાં આવ્યો છે "એ" અને "બી" ગ્રુપના ઓમાં મોટર વાહનના હાંકનારાઓ માટે પાદરીના ગોજના પ્રમાણે ઓળામાં ઓળા પોંડ તેરથી પા. ૨૪–૨૧–૮ મારીક રાખવામાં આવ્યા છે. કારકુનના કહેવાતા વર્ગમાં દુકાનોમાં કામ કરનાર અને ઓફીસમાં કામ કરનારાઓને આપવા લાયુ પડે છે. દુકાનમાં નોકરી કરનાર સેલ્સ એસીસ્ટન્ટોમાં કવોલીફાયડ માણસ કારકુનને પોંડ ઓફીસ, અને "બી" ગ્રુપના પાઉંડ પંદર રાખવામાં આવ્યા છે. કવોલીફાયડ થવાને ૭ વરસની મુદત મજુરમાં આવશે. અનકવોલીફાયડના પ્રથમ દરમ્યાન માણસ ઓફીસ-ટરો માટે શરૂઆતના પાઉંડ છથી શરૂ કરી ક્રમેક્રમે વધારો નક્કી કરવામાં આવ્યો છે. "બી" અને "સી" ડીસ્ટ્રીકટમાં શરૂઆતના પાઉંડ ચાર રાખવામાં આવ્યા છે. "બી" ડીસ્ટ્રીકટ માં કવોલીફાયડનો પગાર પાઉંડ પંદર અને "સી" ડીસ્ટ્રીકટમાં પાઉંડ સાડા તેરનો મારીક પગાર રાખવામાં આવ્યો છે શ્રી કામદારો માટે કવોલીફાયડ થવાનો સમય પાંચ વરસનો રાખ્યો છે. અને શરૂઆતમાં પાઉંડ છથી ક્રમેક્રમે પાંચ વરસમાં અગીયાર પાઉંડ સુધીનો વધારો કેરવવામાં આવ્યો છે એ સીવાય "એ" વર્ગને માટેનો છે. "બી" વર્ગને માટે પાઉંડ ચારથી આઠ રાખવામાં આવ્યા છે. અને "સી" વર્ગને માટે પાઉંડ બારથી સાત મારીક રાખવામા આવ્યા છે. જે કામદારો શોપ ઓસીસ્ટંટ આપણ કલાર્કના વર્ગમાં આવતા ન હોય તેમને માટે "એ" ડીસ્ટ્રીકટના પાઉંડ આઠ "બી" ના પંદર સાડા છ, અને "સી" માં પાઉંડ સાડા પાંચ રાખવામાં આવ્યા છે બીજને અગત્યનો ફેરફાર મજુરો અને કારના શોપ એસો પાર્ટનો છે. તેનો દર કેપટાઉન અને પોર્ટએલીઝાબેથ માટે પહેલાં વર્ષના પાઉંડ માસીક ૭ અને બીજ વર્ષના પાઉંડ સાડા ૭ માસીક રાખવામાં આવ્યા છે. જોહાનીસ બર્ગને માટે પહેલાં વર્ષના માસીક પા. ૫–૧૬–૮ અને ત્યાર પછીના પાઉંડ ૬ માસીક રાખવામાં આવ્યા છે. રીકને માટે પહેલા વર્ષના પા ૪–૧૫–૪ માસીક અને ત્યાર પછીના પા. ૫–૬–૪ ચાર માસીક રાખવામાં આવ્યા છે. ડરબન અને જોહાનીસ-બર્ગને માટે પહેલાં વર્ષના પા ૪–૬–૮ અને ત્યાર પછી પા ૫–૧૫–૦ માસીક રાખવામાં આવ્યા છે. પોર્ટઇલીઝાબેથ, પુલનદેગ અને વેસ્ટર્નલ, માલ૦ અને બાસનલેન્ડની દેશ્ય જોડની કામમાં પડેલાં વર્ષના પા. ૬–૧૭–૦, ત્યાર પછી પા. ૪–૬–૮ માસીક રાખવામાં આવ્યા છે. બીજો અગત્યનો સુધારો શોપ ઓસીસ્ટન્ટો માટે વરસના પોંડ દીવસની રજા ઉપરાંત બાર દીવસની નાંદગીની રજા રાખવામા આવી છે. કામે રાખનાર માણસ કોઇ પણ કામદારને પોતાને ત્યાં રહેવાની અથવા બાવા પીવાની ફરજ પાડી શકશે નહિ પણ જો એવા કામદાર તેમ કરવા રાજી હોય તો તેને માટેની જે રકમ આગળ નક્કી કરવા મા આવી હતી તેમાં ઘટાડો કરવામા આવ્યો છે. કામ કરવાના કલાકો જે આઠથી ઓછા અથવા ઓરડીનન્સથી નક્કી કરવામા આવ્યા હતા તે કરતાં આ કામદારના વધારવામાં આવ્યા છે કવોલીફાયડ અને અનકવોલીફાયડના કરેા ના પ્રમાણમાં પણ ફેરફાર કરવામાં આવ્યો છે.

બોકસબર્ગનો ખુન કેસ

બોકસબર્ગના કસગ પહાડ અને એક નેટીવ વેચ્ચે બોમના ઇસ્ફોટ ખુન ની બાબતમા ઇન્સપ પટેલ, સુલા ભગત, ડેપ્યુટી ફુલ્ચ, હેન્ડીકસ, કારાગ આદમ અને અબદુલ બેહદીને તહેનાતદાર તરીકે બોકસબર્ગની મેજીસ્ટ્રેટ ની કોર્ટમાં ઉભા કરવામા આવ્યા હતા કોર્ટમાં શ્રી. કરગાયલ બોસાએ જુબાની આપતા જણાવ્યું કે તા. ૧૭ મી ઓગસ્ટની સાજના બોકસબર્ગ તેાર્યના એક પહાગ પુ, કારાગ પહાડ અને ગુલામ સાથે હતો. સાંજે અમે ફેરમ્સ અને કેનીજ સુધી જે અમોને બજાવા આવ્યા હતા તેને ઘરને અમે સ્ટેશને મુકવા ગયા બાદ એક ટેલીફોન કોકસ તરફથી અમને મળ્યો કે ઉપરથી જે નેટીવ વેચ્ચ બોમોને લાવ્યા છે એ માણસોને પાછા લાવવા અમે મદદ. બોકસબર્ગ અમે બોકસબર્ગ કરફ ઇસ્ટેશને તેમને જોવા પણ ન મળવાથી પાછા આવતાં કારમે રોડમાં ત્યાર બાદળ અમારી ગાર પીળી કરી અને તે પછી એક માઇલ અગારો રસ્તાની આડી આડીને ઉભી રહી આકરે પાંચ માણસો તે ગારમાંથી કુદી પડયા અને અમારી તરફ દોડયા. મુખ્ય જે ડાબરની સીટ ઉપર બેઠો હતો એણે એનફાન બંદુકમાંથી બાર કારગ કે તેની બાજુમા બેઠો હતો તેને નાસી જવા માટે મુખ પાછી તે બોમે મારવું ઉભાડીને નાઠો અને બધા માણસો ગાડીની જમણી બાજુએ આવ્યા અને કસગ પરેલ અને બીજો એક માણસ ડાબી બાજુએ આવ્યા. કારગ ગાર કરવાનો પ્રયત્ન કરતા હતા એટલે કસગ કે એના સમાચ્યા હાથમા રીવોલ્વર હતી તેણે કારનો કરવાજો ખોલી ગારના આગલા વાગણ બેઠા ઘોડી. જે બે આગાને ખોંખારા. કારગે કહ્યું કે : સમજ પાયલ થયો છું અને તે અરસે કારની બહાર પડયો. બે માણસોએ કસગના મથામા સાકડીઓ મારી. પછી કસગે ડાબના પાછલા ભાગમા બેઠી ઘોડી અને બોમ મારી ત્યાર હતા પડયો. ઇસપે ત્રણ ચાર કર્યા હતા. હું આમકા સીટની પાછળ ભરાઇ ગયો હતો. મારું એકાદાર મારા માથાની નજીક આંગળીઓ પણ : બોણી મારા માથા ઉપરથી ચાલી ગઇ. તે બાદ કોણે બોમો હતા તે મને ખબર નથી. હું ઉઠયો ત્યારે બીજા કારને ચાલવા ખોડની બે કોઇ બેસતિ પાર્ટી આવતા ગયા હતા. તે દરમ્યાન બોકસેથી હું પોલીસ મારફે જોહાનીસબર્ગ ગયો હતો અને ઇન્સપ પટેલને એબાબાબાબો હતા તેને ઉભાડીલસમાંથી પકડવામા આવ્યા હતા અને મીનની કેન્ડીકસ જે તેના પોતાના પરના એક ઇન્સપટર. સંતોષ હતા તેને પકડવામાં આવ્યો હતા. બા-ઇ. બોકસબર્ગની ફુલ્ચ તપાસમા જણાવ્યું હતું કે બુલની ચોપીએ કેરેરા ડાબીમા મળેલા નોકરા માં મને પ્રથમ વાર હતી અને બોકસેસ દિવસ કોકસીલમાં હતો. કેકસ અને બુલને સ્ટેશનેથી લેવા માટે જયા ત્યારે મારો નોકરાની બહીક હતા. કારણ કે બહાર કલક માણસો હતા અને કારના માણસે બે ચોગ બોમ સહ જવાની સજાદ આપી. જો કે કે કીટની પાછળ બેસી ગયા હતા ઉતા ઇન્સપ પટેલના ગોબીબાર કરતા કોઇ શકતો . જણાવે તપાસમા કેપ્ટ કરવામા આવ્યા છે

દક્ષિણ આફ્રિકાના ટુંક ખબરો

ક્રમસરને રદ્દો

શ્રી. ડકનખાન સાહેબ અમ્બીસો તરફનાં પાર્લામેન્ટના સભ્યે ડરનફેન્ડીન અને ટ્રેમવીસ વેરહૅમાં મ્યુનીસીપલ ચુંટણીને અંગે કરાયેલી મીટીંગમાં જણાવ્યું હતું કે બચાવ ખાતાના આગેવા પ્રધાન મી. પીરોના તખતામાં મુનીધન ડીફેન્સ ફોર્સની પાછળ જે પૈસા ખર્ચાયા છે તે જોતાં તે ફોર્સ સફેદોમાં સ્વેચ્છ હતું. હું આ અંદર બાબતો ખરી ખબર જાણીને કહું છું કે સાઉથ આફ્રિકાનું ડીફેન્સ ફોર્સ જેવી સ્થીતી માં હતુ તેવી સ્થીતીમાં જો બહાર લડવા માટે જતે તો તે આમમાત કરવા જેવુજ કહેવાતે. એમ કહેવામાં આવ્યું છે તેને હું પુરેપુરો મળતો થઉ કહું. તેમને વધુમાં જણાવ્યું કે ગેવરર પાર્ટી સીએ સો ટકા રમટમ સરકાર સાથે છે.

જનરલ હર્ટઝોગનો કાર્યક્રમ

જનરલ હર્ટઝોગની તબીયત સારી નહેવાના સમાચાર મળ્યા વરતના છે. નવેમ્બરની ૧ લી તારીખે ક્લોગફોન્ટીનમાં યુનાઇટેડ પાર્ટીની કોંગ્રેસ માં તેઓ હાજરી આપનાર છે. અને યુનાઇટેડ પાર્ટીની ટ્રેડ કમીટીની મીટીંગમાં પણ નવેમ્બરની બીજી તારીખે હાજરી આપનાર છે. અને નવેમ્બરની ચોથી તારીખે રવીમ કીલ્ડ ખાતે ભાષણ આપશે.

નથી પાર્ટીનો કાર્યક્રમ

ડો. મલાનનો પક્ષ ધામે ધામે હર્ટઝોગના પક્ષને પોતાની માલમીલ્કો કેમ નાખુશી છતાં સ્વીકારાવતા જાય છે, નથી બોઅમલી પાર્ટીના કાર્યક્રમમાં નીચેની દરેકી બાબતોનો સમાવેશ કરવા માગે છે રીમબ્લીક માટેની કલમ જેની સરખામણીમાં નેશનલીસ્ટ પક્ષના જુના બંધારણની ચોથી કલમ કેમ હિસાબમાં જણાતી નથી. પ્રવર્નર-જનરલની જગ્યા રદ કરવી. મુનીધનના પ્રગતીશીલ ગીત માટે "ગો સ્ટેમ" કાયમ રાખવું, તેજ પ્રમાણે યુનીયનનો વાવટો પણ કાયમ રાખવો. સામ્રાજ્ય હાઉનના કરાર ફરી નવેસરથી કરવા કે જેમાં લડાઇ દરમીયાન તટસ્થતાનો હક માટે કશો હક રહેજ નહિ. દ્વીમુખી નેશનલીટી રદ કરવી. બીજી બાબતો જેને માટે બળ જોરથી દબાણ કરવામાં આવે છે, તે છેલ્લા બેત્રણ વરસ માં બહાર પડેલ અબોલીશન ઓફ સેગ્રેગેશનની નીતી, તેઓ યુરોપીયન અને બીજી બાકી લોકો વચ્ચે કાયદાથી રહેઠાણની બાબતનું સંપુર્ણ સેગ્રેગેશન માગે છે. બીજા હકનો પ્રતીબંધ, કેપના કલર્ડ લોકોનો મતાધીકાર રદ કરવો, ઝેરાયાદીકોના ઉપર વધારાના પતીબંધો મુકવા અને જેરીયેને માટે જમીન ખરીદવાને માટે રપેશીયલ બાબતો બંધ કરવી. બાકુટી પીકેટ ની નીતીની ચોખવટ કરવી. નવા બાકુટી પ્રતીનેશનને બંધ કરવા. અને બંધારણમાં કપેટાની પ્રથા દાખલ કરવી, આબર્કારક તો એ છે કે હર્ટઝોગ પક્ષનો કેટલોક આગે બળતો પડતો આજ બાકુટી સામેના વીરોધમાં તેમની સાથે મળતો થાય છે. અને તેથી એ સવાલ તેમના અસ્તીત્વમાં અડચણ કરતા પક્ષ પરે એમ જણાતું નથી. મુસીબત રીબ્બાદીકન નીતીની બાબતની છે. હર્ટઝોગપક્ષ જુની કલમ ચોથીથી સંપુર્ણ સંતોષ માને છે કે જે કલમ મુજબ દાક્ષના બધારણ પુર્વકેનો સંબંધ કબુલ રાખવામાં આવે છે. પણ રીપબ્લીકના પ્રચારને માટે સંપુર્ણ ખુશ આપે છે. આમેવાનોની બાબતમાં કોસ્ટેટના આગેવાન જનરલ હર્ટઝોગ, કેપના આગેવાન કે. મલાન અને ટ્રાંસવાલના આગેવાન મી. પીરો નીગાયા છે.

હર્ટઝોગનો પક્ષ નેશનલીસ્ટો સાથે જોડાઇ જશે.

સાઉથ વેસ્ટમાં નેશનલીસ્ટ પાર્ટીની મીટીંગ માં બોલતાં મી ઓમ. ઓ ફ્રેગને બોલતાં જણાવ્યું હતું કે યુનાઇટેડ પાર્ટીમાંનો હર્ટઝોગનો પક્ષ ટુંક વખતમાં નેશનલીસ્ટ પક્ષ સાથે જોડાઇ જશે. યુનાઇટેડ પાર્ટીમાંનો હર્ટઝોગનો પક્ષ કેપટાઉનમાં તેમનું કેટલું બળ છે તે બતાવી આપવા માટે અને ગાંધીજીની યોજના પડતા મુકી આવતે અઠવાડીએ કોંગ્રેસમાં મળનાર છે

તમારા ચેપારની તેમજ તમારા માલ ની અને ધંધાની અદ્વિર ખબર 'ઇન્ડિયન ઓપિનિઅન' ના દિવાળી અંકમાં છપાવો. ટુંક જાહેર ખબરના રૂપી. ૨૨-૬ —૮૬૨ સાઇઝમાંનો. જાહેર ખબર અકરોબર તા. ૨૬ સુધીમાં મળી જવી જોઇએ.

ફ્રેરર ગ્રેટ વા અને કેન્દ્રકનો ઝાર

નેશનલ બોર્ડ ઓફ ટ્રેડોએ ગામના રીટેઇલ ભાવોનું જે લીસ્ટ તા ૩ જીના બહાર પાડયું હતું તેમાંથી ફ્રેરર મેડની વ્હા અને કેંડલ કાદી નાંખવામાં આવ્યા છે. એ ફ્રોડમત હાલ ક્રમચલાઉ મુકવામાં આવ્યા હતી. પણ બાર પછી ચ્હાનો ભાવ સીમીતમાં ગણી જવાથી અને કેંડલ માટે લોકની વસ્તુઓ જે પરદેસથી આયાત કરવી પડે તે તેના ભાવ વધી જવાથી તેને લીસ્ટમાંથી બાતલ કરવામાં આવ્યા છે, પણ તેથી એના ઉપર ગેરબ્રાજબી નહેર લેવા દેવામાં આવશે નહિ.

બાબુજી લખજીનું ધારબંદરનું ધી

મારીકાર ટ્રેડીંગ કું. જોહાનીસબર્ગ. તરફથી આપાત થયા મેસર્સ બાબુજી લખજીના ધારબંદરના ધીના સુબંધમાં સપ્ટેમ્બર તા. ૧૨ મી એ નજરકુર ચોપડો ધનજીપેકટર ટ્રીસીલરને ચરખી બોલાવેલું એક રતલ ધી વેચવાના મુદ્દા માટે ૧૯૩૯ ના ૧૩ માં કાયદાની કલમ તેનાપર કામ ચલાવવામાં આવ્યું હતું. સરકારી એનેલીસ્ટે તેમાં ૨૨ ટકા બહારની ચરબી નો ભાગ હોવાનું સર્ટીફીકેટ કર્યું હતું. મી. સોજારે ને જોને આ દલીલને તોડવાને બોલાવવામાં આવ્યા હતા તેમણે આપેલી જુબાનીએ કોર્ટને ખાત્રી કરી આપી હતી કે સરકારી એનેલીસ્ટે આપેલા નીર્ણયને માટે કરેલું પણ વજુદ નહોતું અને એને ખરીદેલાં ધીમાં જે ભેળો જણાયા હતા તે બહારની ચરબી વિના પણ હોઇ શકે છે. કોર્ટે આ પરથી આરોપીને નીર્દોષ કરાવ્યા હતા અને મી ફીચ કે જેમણે તેમનો બચાવ કર્યો હતો તેમણે તેમને પોતાનું ધી પાછું ચરબી ના મીશ્રણ વાળા તરીકે નહી પણ શુદ્ધ ધી તરીકેજ છુટથી વેચવાની સલાહ આપેલી છે.

કુદરે કે ન પાળ્યા મારે નિશાળોમાં હડતાળ

નેલસ્ટરૂમની ઘન્ટરમીડીટ હાઇ સ્કુલના ગારસો બીવાર્થીઓએ કુદરે કેને ભાવેર તહેવાર તરીબે ન પાળવા માટે હડતાળ પાડી છે. તેમાંના બધેસો મોટી ઉમરના વિદ્યાર્થીઓ સરઘસના આકારમાં નીકળી પ્રાતપ્રાત ગીતો ગાતા અને રીબ્બનીકના વાવટા ઉડાવતા ગયા હતા. બોર્ભ બાર્યની નીશાળોમાં પંદર હજારવિદ્યાર્થીઓ હડતાળ ઉપર ગયા છે. વોટરબ્રુસ નીશાળની પણ એજ સ્થિતી છે. પીટર્સબર્ગમાં પણ આફ્રિકાન્સ બોલતા બાળા વિદ્યાર્થીઓએ કુદરે કેના દીવસે નીશાળમાં ન આવવાની ખબર આપી હતી.

યુસેનને છ માસની સજા

યુસેન કે તા. ૧૫ મા સપ્ટેમ્બરે પ્રીટોરીયા જેલમાંથી નાસી ગુજરો હતો અને ફરી પકડાયો હતો તેને પ્રીટોરીયા સુપ્રીમકોર્ટની કોર્ટમાં જેલ તોડી નાસી જવાના ગુન્હા માટે ખોટો કરવામાં આવ્યો હતો તેને પોતે જુબાની આપતાં જણાવ્યું હતું કે તા. ૧૫ મીએ પોને મારી કોટડીમાં સુઇ જવામાં આવ્યો ત્યારે જે લોબંડના કબાટથી સીલીંગમાં મોટું બાકોરૂ પાડવામાં આવ્યું હતું તે મોબાઇ મારી પાસે નહોતું પણ કોટડીમાં હતું. સવાસ સુતા પછી સીલીંગ તરફ નજર જવાથી મને એમ લાગ્યું કે આ સીલીંગ તુટી પડે તેમ છે. એથી મારો જીવ રહ્યો નહિ. એને બાજાણ આવ્યા પછાત સજા થવાની જણાવત જણાવવામાં આવી હતી અને યુસેને તે કબુલ રાખી હતા. મેજીસ્ટ્રેટે ગામ કરી ચડુ કોહા કરવાની હતી.

લેરીસના ખુનીને જન્મ કેદની સજા

જુનની પંદર તારીખના રોજ સ્ટ્રોંગ બાગળની સરાજ આગળ મી ચાર્લસ લેરીસ, બાકીના આફ્રિકન બાબત 'કેસ' યુનીયનના રેજીસ્ટરીન્દુ રીવોલ્વરથી ખુન કરવા માટે કેપ્ટન મેસર ગુપ્તોના ઉપર ફેંક હોમનલ સેશન્સમાં જરદીમ સરાધનર અને એસસરો મનમુખ કેસ ચલાવવા માં આવ્યો હતો. તે પુરો થયો છે. ગુપ્તોના મજબુની સ્થીતી, તેના કુટુંબ ઉપર કાયુ પસારી કરે એની ન જણાવાથી ખુનથી ઉશ્કેરાના સરજાતના બનાવ પક્ષ માટેના ગુન્હેગાર ઠેરવી તેને જન્મ કેદની સીક્ષા કરવામાં આવી છે.

એક સ્ત્રીને ઠગાઈ માટે સજા

એમ. એ. કરોલીયા નામના એક વૃદ્ધા ઉપર ઠગાઈના પંદર ગુન્હા માટે જસ્ટીસ ગામસ બોથમ ચાલતા કેસ આવતાં છ ગુન્હાને માટે તેને ગુન્હેગાર ફેરવવામાં આવ્યો હતો. જે બદલ તેને તેર માસની સખ્ત મજુરી સાથે કેદની સજા કરવામાં આવી છે, જેમાંની બાર માસની સજા પણ વરસ સુધી સારી ચાલની શરતે અને એ ગુન્હાઓથી મેળવેલા માલની બોકસો ચાલીસ પૌંડની ફરમાત બરપાસ કરવાની શરતે મોકૂફ રાખવામાં આવી છે. એ મુદ્દા ઉપર અપાલ પક્ષે અપીલની નોટીસ આપી છે. અપીલ કોર્ટનો ચુકાદો આવે ત્યાં સુધી જામીન ઉપર છોડવાની અરજી નામંજૂર કરવામાં આવી છે.

જોહાનીસબર્ગમાં ચોટી ચોરી

પણ ગુન્હેગાર ટોળીઓ જેમાં ગોરાઓ માલુમ છે તેને પોલીસે પકડી છે. તેઓની સામે આશરે બે હજાર પૌંડના માલની ચોરી કર્યાનું તહોમત છે. એક હજાર પૌંડના ફરમાત્તના ચોરાયેલા કપડાં અને વધુમાં પૌંડની ફરમાત્તના કરનીચરની બાબતમાં જોહાનીસબર્ગના મધ્ય ભાગમાંથી એક પુરોપીયન, એક હોંદી અને બીજા હોંદી ઓરતોને પકડવામાં આવી છે. જોબર્ગની બહારના ભાગમાં બે જગાયેથી ૧૮ સુટ કેસમાં ભરેલ કપડાં મળ્યાં હતાં. બોક્સમાંની પોલીસે ઓગણીસ નેટીવોને ચાર ખુન અને વીસ લુંટના ગુન્હા સંબંધમાં પકડયા છે. એવી ફરીયાદો મળી હતી કે આ માણસો આફ્રીકના અને રૂફીપોર્ટની વચ્ચે બીન વસ્તી વાળા ભાગમાં જતા આવતાં નેટીવોને લુંટતા હતા. પોલીસને આ ટોળીને પકડવા માટે છ માસ સુધી મોટું કામ કરવું પડયું હતું. જે. પી. અને ડરબ રેંજની વચ્ચે ગુન્હા કરનારા દસ નેટીવોને પકડવામાં આવ્યા છે. તેઓ કનસેશન કુલીઓમાં ચોરી કરતા હતા.

યુદ્ધના બનાવો

હિટલરના ભાષણનો મી. ચેમ્બરલેને આપેલો જવાબ

તા. ૧૨ મી એ હાઉસ ઓફ કોમન્સમાં બાયથ આપતાં મી. ચેમ્બરલેઇને જણાવ્યું હતું કે કોઇપણ સુલેહની વાત જેમાં થયેલા આક્રમણને જતું કરવામાં આવે તે કબુલ થઇ શકશે નહીં. હીટલરની માંગણીઓ તદ્દન ઉડાઉ છે, અને જે ખોટા કામો થયા છે તેને સુધારવાની કશી સુચના કરવામા આવી નથી. જર્મન સરકારના શબ્દો ઉપર કશો ભરોસો રાખી શકાય એમ નથી. અને તેના એકરારના ભરોસા ઉપર લડાઇ માંડી વાળવાની આજ્ઞા નથી. શાંતિ જર્મન સરકારે પોતાની સુલેહની ઇચ્છા માટે ખાત્રી થાય એવા સકારણ કુરતા આપવા જોઇએ અને તો પોતાનુ કેટલું આપશે એની ગેરન્ટીરૂપે ખાત્રી થવી જોઇએ. આપવા તો આપણે આપણી ફરજ પુરી કરવામાં મળતા રહીએ એમ મી. ચેઇલી એ જણાવ્યું હતું કે આ સુલેહની માંગણીઓ એવા નામુસ નક્કરયા કરવામાં આવી છે કે જેના સબબની કોઇ માત્ર ફરમાત નથી અને જેનાં પગલાં ઇચ્છાઇ છે.

જર્મન સબમરીને ડુબાડેલી પેરપલ ઓફ

બ્રીટીશ ફરીયાદ બાતું જણાવે છે કે રોયલ ઓફ નામનું બ્રીટીશ સઢાપર વહાણ સબમરીને ડુબાડ્યું છે ૧૨જીયરની માલ્ટા રોયલ ઓફે પણ બહ લડાઇમાં ભાગ લીધો હતો તેમજ જ્યુટલેન્ડની લડાઇમા પણ ભાગ લીધો હતો, એ લડાયકે વહાણ ૨૩૫૦ ટનનું હતું. એમાં આા પંદર ઇંચની તોપ, બાર છ ઇંચની, આઠ ચાર ઇંચની, ચાર ત્રણ રતલી ગોળા ઉછાળનારી, એક બાર રતલી ગોળા ઉછાળનારી. માંસ મટીન ચન, ૬૪ લુધ ચન, અને બીસ્કીટ ટોરપીટો દુરબુણ હતી. એની ઝડપ બાવીસ નોટની હતી. અને એને બાંધવાનો ખર્ચ ગોવીસ લાખ અડસાઠ હજાર પૌંડનો હતો. સત્તાવાર રીતે બાહર મુકાયું છે કે એમાંના બાર સો માણસોમાંથી બસ્સો સીફોર બચ્યા છે.

ફરીયાદ બાતું જણાવે છે કે તા. ૧૩ મીનો શુક્રવાર જર્મન સબમરીનોને માટે કમનસીબ નીવડયો છે. મારણ તે દીવસે બસ સબમરીનો કુબાડવા માં આવી છે.

પંદર જરમન બોમ્બરો જેમની નેમ ફ્રાંકિનસ્ટાઇન ઉપર હતા તેમને રોયલ એરફોર્સના નહાની સંખ્યાના ફોઇટરોએ નસાડયા છે. નોર્મંડીના કીનારાથી પોંચ માઇલ છેટે તેઓ નજરે પડતાંજ રોયલ એરફોર્સના પીમાનો તેના ઉપર ધસી જતાં હતાં. જરમનનું એક પીમાન તુટી પડયા પછી તેઓ પીમરાસને નાસી ગયા હતા.

હિટલરને સરકારી અમલદારો સાથે પરદેશ મતભેદ

હીટલરને સરકારી અને દરીયા ખાતાના ઉપરી અધીકારીઓ સાથે મતભેદ થયેલા જણાય છે. તા. ૧૧ મીએ મળેલી ઉકીકત મુજબ જનરલ વોન બ્રોકેઇસ્ટસને મોરીજના હાથ નીચે મુકવામા આવ્યો છે અને હીટલર પોતે સરકારના કમાન્ડર ઇન ચીફનો અધીકાર કબો છે. ગ્રાંડ એડમીરલ રેઇડરે દરીયા ખાતાના ઉપરી તરીકે રાજીનામું આપ્યું છે. એમ કહેવામાં આવે છે કે બોલ્ટીક બાબતમા વોન રીબેન ટ્રોપે કરેલી સુલહથી નારાજ થઇ તેણે રાજીનામું આપ્યું છે પણ હીટલરે તે કબુલ રાખ્યું નથી.

ઇર્ટી અને રશીયા વચ્ચે ફ્રેંડશીપ કરાર

ઇર્ટી અને રશીયા વચ્ચેના ફ્રેંડ કરારના છેવટના ખરડા ઉપર આજ રોજ કેમલીનમાં સહી થવાની છે. એમ જણાય છે કે રશીયાએ બ્રીટીશ અને ફ્રેન્ચ સાથેના ટર્કીના ત્રણ બાજુના સંબંધ વીષે ખાસ વાંધો જણાવ્યો છે તે એ છે કે એક બાજુ ઉપર રશીયા અને બીજી બાજુ ઉપર ફ્રાન્સ અને બ્રીટન વચ્ચે લડાઇ થાય તો ટર્કી બ્રીટીશ અને ફ્રાન્સ સાથે જોડાવવા બંધાયું નથી. અને એ કલમમાં રશીયા એવો ફેરફાર કરાવવા માંગે છે કે કોઇ પણ સંજોગોમાં બ્રીટીશ અને ફ્રેન્ચ સાથેના કરારોથી ટર્કીને રશીયા સાથે લડાઇ જાહેર કરવાનું કહેવામાં આવશે નહિ. બ્રીટન અને ફ્રાન્સે આ ફેરફાર કરવા માટે પોતાની સંમતી આપી છે. અને તેમના બોરમ સાથેના કરારનો સન્તોષકારક નીવેડો આવશે એમ જણાય છે

અફોરાના સંદેશા મુજબ ટર્કી અને રશીયા વચ્ચે વાટાઘાટ સમાધાન પુરી થઇ ગઇ છે. જાણવામાં આવે છે કે રશીયા અને ટર્કી વચ્ચેના કરારો એક બીજાને મદદ કરવાનુ રૂપ લેશે અને ટર્કી ડાર્ડનલ્સને તટસ્થ રાખવાની ખાત્રી આપશે.

લડાઇ વીષે તટસ્થી પક્ષનો મત

હવરનો સંડનનો સંદેશો જણાવે છે કે નાઝી ઝેસના ચીફે હીટલર સાથે વાત કર્યા પછી એવું જાહેર કર્યું છે કે જો યુનાઇટેડ સ્ટેટસ વચ્ચે પડશે તોજ પ્રમોમમાં બનાવ મહાન લડાઇ ને અટકાવી શકશે એ બાબતમાં અમેરીકા ના અધિકારી વર્ગમાં કશી ચર્ચા થયેથી બહાર આવી નથી. નાઝી મંડળો જણાવે છે કે હવે લડાઇ પુરજોરમાં ચાલશે, બલીનનો સંદેશકાસ ઉપરનો એક સંદેશો જણાવે છે કે હીટલરે નક્કી કર્યું છે કે ચેમ્બરલેઇનના જાપનો એ નકારાત્મક છે. તેથી લડાઇ આમજ ચલાવવાને કરેક પગલાં લેવાશે

પર્યટણ

ફ્રેંચ અને જર્મનના રાજ્ય નહીના કીનારા ઉપરના ત્રણ પુલો ફ્રેંચોએ ઉડાડી મુકયા છે. જર્મનીનો એક સંદેશો જણાવે છે કે મીત્ર રાજ્યોના બધા એરોપ્લેનો તોડી પાડવા છે ત્યારે જર્મનીના એકે પણ નુકસાન થયું નથી.

* * *

સ્યુરીપાનીયાની પાર્લામેન્ટ સેતાંગેટ સાથેના કરારોને મંજુરી આપી છે.

* * *

જર્મન સત્તાધારીઓ જણાવે છે કે લડાઇની શરૂઆત પછીથી બ્રીટીશ ના ૮૬૦૦૦ ટનના જહાજોનો ડુબાડવામાં આવ્યા છે. અને એમ. એમ. એસ. દ્વારને એટલું સબળ નુકસાન થયું છે કે તેને દરીયા ઉપરોગમાં લેતા મહિનાઓ નીકળી જશે. લડાઇની શરૂઆત પછીથી જર્મન ની સબમરીનો ડુબાડવાનો અંદાજ પેરીસમાં ૬૦ નો ધારવામાં આવે છે.

* * *

બ્રીટીશ ફરીયાદ બાતું જણાવે છે કે બ્રીટીશ સ્ટીમર ડેરોન્સ પુલ નામની ૫૨૦૦ ટનની હતી તે સબમરીને ડુબાડી છે.

વિવિધ વર્તમાન

ગાંધીજીનું નિવેદન

ગયા શનિવાર તા. ૧૦મી ડિસેમ્બર કમીટીએ યુદ્ધ બાબતમાં કરેલા ઠરાવ પર નિવેદન કરતાં ગાંધીજીએ એ ઠરાવને નક્કર અને ઠરાવબદ્ધ ગણેલો ગણ્યો છે. કમીટીએ તાજી આફતમાંથી બચાવી લીધો અને બ્રીટીશ સરકારને પોતાનાં યુદ્ધના હેતુઓ જોડેર કરવાની આજણી કરી છે. ગાંધીજીએ કહ્યું છે કે એ ઠરાવની નોંધવા જેવી બાબત એ છે કે તેમાં વખતની કશી મર્યાદા બાંધવામાં આવી નથી. અને ગાંધીએ ઠરાવ બીજા બાબતની બહુમતીથી પસાર થયો છે. આશા રાખવામાં આવે છે કે કોંગ્રેસની આ નીતિસરની ભાવનાની બ્રીટીશ સરકાર કદર કરશે.

બ્રીટનની ઈસારાને લોભ

બ્રીટીશ પાર્લામેન્ટ તાજેતરમાં ઇરાકને એક્સપોર્ટસ ક્રેડીટસ ગેરંટ મુજબ આશરે સાઠ પીઉની લોન આપવાનો ઠરાવ કર્યો છે. એમાંથી બત્રીસ સાંઠ પીઉ ઉંડાણ પાણીના ઇરાકના બંદરને માટે ડ્રાઈંગોના તેમજ સાધનને ક્રમનો સામાન ખરીદવાને માટે વાપરવામાં આવશે. બાકીની એ લોન બીસ વરસમાં ભરપાઈ કરવામાં આવશે.

હિંદી લશ્કરને માટે ભરતીયંત્રો

હીંદી લશ્કરમાં ફોલ્ડીંગનો રજીસ્ટર કરવાની યોજના જે બાબ કરવામાં આવી છે તે મુજબ પહેલે તબક્કે પચીસ હજાર અરજદારો લેવામાં આવશે. અત્યારે સુધી જે ફોર્મોને બરાબર દાખલ કરવામાં આવી નથી તે ફોર્મોને પણ દાખલ થવાની તક આપવામાં આવશે અને ઇન્ડિયન ટેરીટોરીયલ ફોર્સની નવી ટુકડીઓ તાકીદે બનાવવામાં આવશે.

હિંદુસ્તાનમાં પકડવામાં આવેલા જરમનો

સંડનના સત્તાધાર કીસે જાહેર કર્યો મુજબ હીંદુસ્તાનમાં જ્યાંના બંદરોના જરમનોમાંથી ૮૫૦ ને પકડી બંધ રાખવામાં આવ્યા છે. એ કુલ સંખ્યામાં જરમન મર્ચન્ટમેનના આને ખલાસ રાહ પડતા ઉપરોક્તોયેમાંનો સમાવેશ થાય છે.

પશ્ચિમ ફ્રન્ટેશન

વેસ્ટર્ન ફ્રન્ટેશનમાં રશીયાએ ફ્રાંસ મેવા ની રીતે જનરલ પ્રોટેક્શન નક્કી કર્યું છે. અકટોબરનો બાવીસમો તારીખે મુંબઈ ઘરે અને પચીસ હજારની વસ્તીની સંખ્યાના દરેક પીલાગ માટે એક એક ડેપ્યુટી મુંબઈમાં આવશે. એ પ્રમાણે જનેલી પ્રોટેક્શનની નેશનલ ગોર્ડમણી રશીયા સાથે બોલાવ જાલનો કરાર કન્ફર્મ કરશે.

અફઘાનીસ્તાનને કશો ડર નથી

અફઘાનીસ્તાનની સરહદ ઉપર રશીયન લશ્કર જમે થાય છે એવા બનાવના જવાબમાં કાબુલના ખાતેના અફઘાનીસ્તાનના લીગેશનના અમલદાર જણાવે છે કે તેને પડોશના બધા દેશ સાથે મીત્રાચારીભર્યો સંબંધ છે અને બધા રાજ્યો તેની તટસ્થતાને માન આપે છે તેથી ત્યાં કોઇ પણ જાતનો ધાસ્તી નથી.

દરિયાપારનો સંસ્થાનો સાથેનો વેપાર

લડાઇ શરૂ થવાથી સંસ્થાનો સાથેનો વહેપાર માં જે મોટા પ્રમાણને માટે અવ્યવસ્થીત રહેતી પણ હતી તેને સુધારી દરીયાપારના સંસ્થાનો સાથેનો વહેપાર વધારવા માટે સખત પગલાં લેવામાં આવ્યા છે. એવી ખાત્રી થાય છે કે દરીયાઇ ખાતું બ્રીટીશના અને તટસ્થ રાજ્યો ના દરીયાઇ વહેપારને પુરક્ષો રાખશે. આથી કરીને બ્રીટીશ માલનો નીકાશ કરનારાઓને સંતોષ થયો છે એટલુંજ નહિ પણ સંસ્થાનોની આર્થીક સ્થીતી પણ જોરી હતી તેમાં રહેશે. આ યોજનામાં પણ મુદ્દાઓ સમાયેલા છે લડાઇ નીકાસોને માટે વહેપારને નીકાસવો એ જરૂરનું છે. બ્રીટીશ પ્રજાને જીવતી રાખવા માટે ખાસ કરીને લડાઇના સરંજામ અને ખોરાકની આ બાબત જરૂરી છે એટલે તે બાજુ નીકાસ વહેપાર પણ જરૂરી થઇ પડે છે. બ્રીટીશ સરકારની વહેપારી નીતીમાં નીચે પ્રમાણેનો મુદ્દા રાખવામાં આવ્યા છે. (૧) લશ્કરી જરૂરીયાતો પુરી પાડવા નો (૨) આવક અને નીકાસ વહેપારની પરવાનગી આપવાનો. (૩) વહેપારમાં ઉભી થતી અટકાયત દુર કરવાનો. લડાઇની શરૂઆતના થોડાક વખત દરમ્યાન નીકાસને માટેના વહેપારી પરવાનગી આપવાને માટે ઢીલ થતી હતી તે કરે નહું બનવું ગોઠવવાથી દુર થઇ છે. જેથી તે લાગ-મેન્સીની સંખ્યા દર રોજના પંદર સોથી વધી આઠ હજાર ઉપર આવી છે

લંડનમાં અનાજપર ત્રાંકુરા

સંડનની બાબ ખોરાકીના પ્રધાને જાહેર કર્યું છે કે જે માણસો ખોરાકની વસ્તુઓ જેમાં અનાજ વેચવા હોય તેણે રજીસ્ટ્રેશન લાયસેન્સ લેવું પડશે. આવતી સાલ ફેબ્રુઆરી રેશન તરીકે આપવા પહેલે તેને માટે અત્યારથી આ પગલાં લેવામાં આવે છે. થી અને ફ્રેબ્રીઝ ફેટનો તે બનાવવા વાપરવો પાસેનો કુલ માલ બાબ ખોરાકીના પ્રમાણ પ્રમાણે છે અને બહાર દેવાયો આવતા માલનો પણ તુરત હિસાબ લે છે.

ઇરાન ગયેલું સોવીએટનું વેપારી ડેલીગેશન

સોવીએટનું એક વેપારી ડેલીગેશન ઇરાન જઇ પહોંચ્યું છે. ઇરાન સાથે આર્થીક અદલા બદલાની વાત જે એક વરસ પહેલાં ચાલી પડી હતી તે ફરીથી ચાલુ કરવાને માટે વાત કરવામાં આવનાર છે.

ચીન-જપાન યુદ્ધ

ચીનના ગેરીલ્લાસેનાઓએ હેનકાઉ ઉપર આજે ત્રણ વખત હુમલાઓ કર્યા હતા. જપાનના એરોડ્રામ અને દારૂગોળાની જગ્યા ઉપર બોમ્બો નાંખ્યા હતા. જપાનના ગેરીલ્લાસેનો સાથે સખ્ત લડાઇ થતી હતી. જેમાં જપાનના ઓછામાં ઓછા ત્રણ ગેરીલ્લાસેનો લોઢી પાડવાનો દાવો ચીન કરે છે.

—લેહાનીનાજર્નના મેસર્સ આઇ. વી. આસાભાઇ એન્ડ કું.ના ભાગીદાર શ્રી રાવજીભાઇ મોહનભાઇ પટેલ મહ સ્ટીમરમાં સ્વદેશ જવા ઉપડી ગયા છે અને તેમનો ચાર્જ તેમના પિતાશ્રી મા. મોહનભાઇ પટેલે લીધો છે.

'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન' ના ગ્રાહકોને વિનંતી

ગ્રાહકોને વારંવાર લવાજમો માટે વિનંતી કરવી પડે છે એ દુઃખદ વસ્તુ છે. દર મહિને સ્ટેટમેન્ટો નીયમીત મોકલવામાં આવે છે પરંતુ ગ્રાહકો તેને ધ્યાનની ટાપલીને રવાધીન કરતા જણાય છે. આશા રાખીએ છીએ કે જેઓએ પોતાના લવાજમો નહિ મોકલેલા હોય તેઓ આ વાંચી તુરત વિલંબ મોકલી આપવા કૃપા કરશે.

મેનેજર, 'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન'

ધી સુરત હિંદુ એજ્યુકેશનલ સોસાયટી

વાર્ષિક જનરલ મીટીંગ

આથી સર્વે મેમ્બરોને ખબર આપવામાં આવે છે કે સોસાયટીની વાર્ષિક જનરલ મીટીંગ રવિવાર તા. ૨૯-૧૦-૩૯ના બપોરે ૩ા કે વાગ્યે એસોસીએશનના ૮૨૩ વીકટોરીયા સ્ટ્રીટવાળા મકાનમાં મળશે. જે અંગે વખતસર પધારવા વિનંતી છે. તારીખ ૨૩-૮-૩૯ને રોજે મીટીંગ બોલાવી હતી પણ મેમ્બરોની હાજરીનાં અભાવે મીટીંગ થઇ ન હતી માટે હાજર રહેલા મેમ્બરો થી કામ કરવામાં આવશે.

કાર્યઃ— ૬. મંત્રી અને બજેટનો રીપોર્ટ. ૨. ચુંટણી. ૩. પચરખ.

આર. આર. પટેલ
મંત્રી

પંચાંગ

અમારે ત્યાંથી ગુજરાતી પ્રેસના ૧૯૭૬ ની સાલના સચીત્ર પંચાંગ મળશે. કીંમત રૂપી. ૧-૬

માયાવીમાનવી સુંદર ડીટેકટીવ નોવેલ જરૂર વાંચો. પ્રી. રૂપી. ૭-૬

આ ઓફીસે લખવાથી મળશે

ગયા યુરોપીય યુદ્ધમાં હિંદના હિસ્સેા

લોર્ડ ટેમ્પલે લંડનથી હિન્દ તેજ ખોકારાર કરતાં જણાવ્યું હતું કે ગઇ યુરોપીય લડાઇમાં હિંદે ૧,૨૫૦,૦૦૦ માણસ મોકલ્યાં, ૩૫ લાખ પાઉંડનાં સાધનો આપ્યાં અને ૧૬ કરોડ પાઉંડની રોકડ મદદ આપી હતી. પણ હાલના સંજોગો તે વખત કરતાં કંઇક જુદા હોઇ હિંદ આ વખતે તે સમયના જેટલી મદદ કદાચ ન પણ આપી શકે. હિંદ કેટલી મદદ આપશે તે કહેવું મુશ્કેલ છે તે છતાં મને એટલી તો ખાતરી છે જ કે હીંદનો દીરસો તદ્દન કારી નાખવા જેવો તો નહીંજ હોય. એવો કોઇ અભિપ્રાયદારીદ્ય જનાવ જાનો નથી જેથી હીંદમાં મોટો ફેરફાર થાય હોય. બ્રિટન તા હીંદની પ્રજાની ઉપર એવા કોઇ બનાવે ત્રણ પ્રયાસ કરતા રહ્યું અસર કરી હોય. જર્મની બે એમ માની છે કે હીંદના મહારાજાઓને નાઝીવાદ પ્રત્યે સહજ પણ સહાનુભૂતી છે પ્રે ત જર્મનીનો મોટામાં મોટો શત્રુ છે, એટલુજ નહીં પણ હાલે બ્રિટીશ સરકારે નાઝીવાદની બાબતમાં જે નીતિ અખત્યાર કરી છે તે પ્રત્યે મોટેસે વિરોધ કરી રહેલા પોતીકા પોતીકા માટે મારખરો કરેલો છે. મહારાજા સાહેબોએ પણ બ્રિટીશ પ્રજાસત્તાવાદ પ્રત્યેની પોતાની સહાનુભૂતી સાફસાફ શબ્દોમાં જાહેર કરી છે તેમણે નાઝી દુરાચારોનો ભુકકા તેના નાના દાખલામાં બતાવ્યા પાડેલ છે. આવે જ કારણ માટે ઇટાલના ફાસ્ટ અને મોસોલ્ની આ સમયે ગાદી ઉપર છે : કારણ પ્રત્યે પોતાની સહાનુભૂતી બતાવી જાહેર કરતો છે

એ વાત ખરી છે કે હાલ હીંદની મહારાજાઓ આપણાની કલ્પના બાંધી છે એવી યુરોપીય બાબત ઉપર બારીક રીતે સાજોગોની પુર્ણ નજર રાખવાની પલબ્ધ અખત્યાર કરી છે— પણ તેના એ ઓછાયા નથી કે નાઝીવાદ સાસ્રાજ્ય જે કારણે આ સમયમાં ઉતર્યું છે તે બેતા મદદ કરવા માટે હીંદની મહારાજાઓ તુર્તજ ખુલ્લી રીતે બહાર આવશે

હિંદના રક્ષણ માટેનું બીલ

હીંદના રક્ષણ માટેનું બીલ હિંદની ધારાસભામાં ઓકટોબર ત્રણવારના વાંચનમાંથી પસાર થઇ ગયું હતું. સરકારી હોમ મેમ્બરે ધારાસભાએ મંજુર કરેલા સુધારા સાથે આ બીલ સાજારના વાચન માટે રજુ કરતાં અગાઉ બાકી આવી ઉભી કે આ બીલની કૂચે સત્તા સરકારને જે સત્તાઓ આપવા છે તે દ્વારે સત્તા જો ઉપયોગ સરકાર ઓકટોબર ૬ ગુરૂવારજ કરવાનો ઇરાદો રાખતી નથી આ બીલમાં સરકારને જે ખાસ સત્તાઓ આપવા છે તે સંકટ અને જરૂરી કામના સમય માટે હોઇ અત્યારે સરકારને એમ લાગશે કે આ સત્તાનો ઉપયોગ કરવાનો વખત આવી ગયો છે તે વખતેજ તેનો ઉપયોગ કરશે અને આનો ઉપયોગ કરતાં સરકાર પોતાની સમજશક્તિ અને ધીરજ જરૂર વાપરશે તેમાં મને શંકા નથી. આ બીલમાં સ્પેશ્યલ ટ્રીબ્યુનલો નીમવાની જે કલમ છે તેની ઉપર આ સભામાં ઘણીજ ચર્ચા ચાલી હતી. આ કલમની

તૈયાર છે! તૈયાર છે!!

નવા વર્ષની પત્રાકાઓ

નૂતન વર્ષની અભિનંદન પત્રીકાઓ સુંદર કાર્ડોમાં છપાઇ તયાર થઇ છે. મંગાવનારાઓએ તાકીદે પૈસા મોકલવા.

શ્રીમંત કંઝનની શી. ૨–૩
Manager, Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

અહીં અમારા કેફરા :

ડરબનમાં
જી. વી. કેથરન, ગ્રે સ્ટ્રીટ.
પટેલ વેજીટેરીયન ટી રૂમ,
૨૦૨ કે સ્ટ્રીટ.

જોહાનીસબર્ગમાં
પાટીદાર ટ્રેડીંગ કંપની,
૪, ક્રીયર્ડ સ્ટ્રીટ.
બાગત બ્રધર્સ,
૧૪, ફ્રેડ સ્ટ્રીટ.
પી. રતનજી,
૨૦ ફ્રી સ્ટ્રીટ, ન્યુલેન્ડસ.

ઇસ્ટલંડનમાં
ઇસ્ટલંડન હીંદુ એસોસીયેશન,
૮૬, સેન્ટ જ્યોરજીસ રોડ.

બાબતમાં કોમ મેમ્બરે જણાવ્યું હતું કે બીલ માં આ જાતની કલમ દાખલ કરવામાં આવી છે એટલે એમનો આવું એમ નથી કે એવી ટ્રીબ્યુનલો એકદમજ નીમી દેવામાં આવશે. જે આ બીલની કૂચે સત્તા ચલાવવાનો હક્ક પ્રાંતીક સરકારોને નથી છે અને પ્રાંતીક સરકારોને સત્તો મળી સત્તા અને પ્રતીનીધીત્વવાળી સરકાર છે એટલે એ ખાસ સત્તાનો દુરૂપયોગ થવાની વધ્ય નથી અને તેવા આ સભામાં એ બાબતમાં બાંધી રાખવાની જરૂર નથી.

મુસ્લીમ લીગની બેઠક

મુસ્લીમ લીગની વર્કીંગ કમીટીની બેઠક જે દીલ્હી ખાતે મળી હતી તેમાં હાલની આંતરરાષ્ટ્રીય પરીસ્થીતી પરત્વે લીગે કેવી વલણ અખત્યાર કરવી તેજ બાબતમાં કેવા સુધારા કરવા તેના લાબા કરારા કર્યા હતા લીગની વર્કીંગ કમીટીએ હાલના સામલા પ્રત્યે લીગની વલણને ટેકો આપ્યો હરાવ કર્યો હતો તેમાં હિંદના વાઇસરોયે મી. જીન્હાને પોતાના દીવાસમાં લીધા બદલ વાઇસરોયની પ્રસંસા કરી હતી અને આક્રમણને વખોડી કાઢીને તેમજ પોલેન્ડ, બ્રીટન અને ફ્રાન્સે હાલ જે પસબ્ધ અખત્યાર કરી છે તે સાથે સહાનુભુતી બતાવીને જણાવ્યું છે કે જો બ્રિટીશ સરકારને હિંદના મુસ્લીમોનો ટેકો, સહાનુભૂતિ અને સહકારની જરૂર હોય તો સરકારે મુસ્લીમોને ન્યાય આપવો જોઇએ, અને મુસ્લીમોના પ્રાણે ન્યાયી સ્વરૂપ ચમકાવવા માટે ગવર્નરોને સુચના આપવી જોઇએ કે મહાસભાવાદી પ્રતિનાં મુસ્લીમોની જે દરીયાદ હોય તે દુર કરવા પોતાની બાસ સત્તા વાપરે.

—:o:—

પરચુરણ

મહાસભાના મેમ્બરે મળવાની તકલીફી માટે ઓછા કમાતી નહિંતા છે જ્યા તે પોતે તેમજ રેપ્યુટી મેયર અને કોરપોરેશનના બાજ મેમ્બરો દીલગીર છે. શ્રી સનમુખીને પણ તેના સાથેના રાખવામા આવ્યા છે.

* * *

હિંદની બહી ધારાસભાની સીમલામાં મળેલી બેઠકમાં તકલીફો માટી ગયેલા હિંદી બ્રહ્મચારીઓને બહેલો આંધારાનું બીલ પસાર થયું હતું. આગળ સભામા જાહેર કરવામાં આવ્યું હતું કે સરકારની સરહદાતથી બહાર રહેતાં ૬ હિંદી બહારી મારા ગયા છે, જેનો પતો નથી અને ૧૫ને ઇજા થઇ છે.

* * *

કલકત્તામા બોમ્બા ફોડવાના ૩૫ કેસમા ૫૨ જણા ફરીયાદ કર્તાની ચેતવણી આપનારાંઓમાના આવ્યા હતા પણ એ ચેતવણી આપનારે મોટી મીરદી હતી. તે કલાક બાદ 'ઓલ કલીન્સર'નું સીગનલ આપવામા આવ્યું હતું

* * *

રર્મીંગ (ટ્રાંસ્વાલ) ના પી. એસ. એ. સુબ્રાયન તરફથી શ્રી. ૨૦ અને વેરસમના શ્રી. રામચંદ્ર રૂપનાથ તરફના શ્રીની ૧ 'ઇન્ડિઅન ઓપીનીયન' અંગેની બંદ સાજાસર રિચ્છારીઓ છીએ.

અખબારપત્રો

ગાંધી હોલની શરૂઆત (જોહાનીસબર્ગ)

તા. ૨૭–૮–૩૯ ગાંધી હોલ બાંધવાને ઈંડુ સેવા સમાજ આજે કેટલાંએ વર્ષો થયાં તાકાદીતી હતી તે ગાંધી હોલ બાંધવાનું ખાત મુહૂર્ત થયું હતું. સમાજની ઈચ્છા જાહેર ચુંટણી પછી, ચુંટાયેલા, અધિકારીઓએ અપૂર્વ જોર અને ઉત્સાહ રાખ્યો ગાંધી હોલ ફંડ અને તેમ જરૂરી તૈયાર કરી ઈંડુ જનતાની આર્થિકમાં જરૂર પૂરી પાડવા ઉભર કરી હતી. કેટલા પ્રસંગ તરફથી પણોજ સંતોષકારક સાથ અપાયો છે. ગાંધી હોલ તથા તેમજ સ્કૂલનું મકાન તૈયાર થાય તેવી પ્રજાની ઉત્સુકતા કોણ કાર્યકર્તાઓને સહાયના માણસાને લીધે બાકીના બાંધે વધી જરૂર, ગાંધી હોલનાં ફન્ડરના ખાર્ચમાં વધારો થાય જાય તે પહેલાં ગાંધી હોલ બાંધવાનો ફોન્ડ્રાઇટ આપી કાર્ય પુરૂ કરવું ઉત્તમ લાગ્યું છે. ખાત મુહૂર્ત ચમનલાલાભાઇ રામજીભાઇના શુભ હસ્તે કરવામાં આવ્યું હતું. હતન ક્રોપા શ્રી. રણછોડભાઇ ખાલજી પટીદાર, શ્રી. ગોપાભાઇ દેસાઇ તથા શ્રી. ખીમાભાઇ ઉકાભાઇ માસ્તરના શુભ હસ્તે, ગાંધી ભારત વિદ્યાલયના આચાર્ય ઈંડુ રીત પુજન કરાવી હતી.

પ્રમુખ શ્રી. ગોવિંદરામ ખીમજીભાઇ ઠક્કરે સમાજનાં કાર્ય તથા પ્રવૃત્તિની ફરેણા કુલમા રજુ કરી હતી. બાદ ચમનલાલાભાઇ રામજીભાઇ, ઝીણાભાઇ પારેખ, મંચુભાઇ જંગલીન, ગોવિંદભાઇ દેસાઇ, રણછોડભાઇ બાલજી પટીદાર, ખીમાભાઇ ઉકાભાઇ માસ્તર, ઝીન ઝીન. ભટ્ટ, રતનજી પરસુભાઇ, બાપુભાઇ દેસાઇ, નાથુભાઇ લાલાભાઇ, મુલાભાઇ પરભુ, રણછોડભાઇ કેપીટન, ગોકળભાઇ કાનજી, તેમજ નાના, મારેજોમાર્કસથી પધારેલા મહેમાન મી. પીન્ટો તથા ફસ્ટ બંડન ઈંડુ સોસાયટીના પ્રમુખ શ્રી મોરારજીભાઇ, શ્રી. મનિલાલ મહેતા, નાયબ્રેમ પાગા શ્રી ઝીણાભાઇ વગેરેએ ગાંધી હોલનું કાર્ય નિવિઘ્ને પાર પડે તેવી શુભેચ્છાઓ દર્શાવી પ્રસંગાનુસાર વિવેચનો કર્યા હતાં. ત્યાર બાદ તારદારા મુખ્ય સુદ્દાઓ મળ્યા હતા તે વાંચવામાં આવ્યા હતા. કેલાત્રોઆ બેથી પધારેલા મહેમાન શ્રી પીન્ટોએ ગાંધી હોલ બંધાય એ ગીની આપંણ કરી સમાજે આદરેલાં મુખ્ય કાર્યને પ્રભુ પાર ઉતારશે એવી શુભેચ્છા જાહેર કરી હતી. ગીત ગાન, પ્રસાદ બાદ સભા વિસર્જન થઇ હતી.

ગાંધી હોલ તૈયાર કરવાના અતિ કઠીન કાર્યને પાર ઉતારવા આ સમાજના અધિકારીઓ, વૅલેન્ટીયર્સ, પ્રીફેરીયા તથા દોઢ સો વધુ ફંડ મેળવવા કરી રહ્યા છે અને તેઓ આશા રાખે છે કે પ્રજા પોતાની ફરજ સમજી આ કાર્યને પહોંચી વળવા પોતાનો આવશ્યક ફાળો આપવા જરાપણ પાછી પાની કરશે નહીં. આ મહાન કાર્યની પરિપુર્ણતા હવે સાથ પ્રજાના સહકાર ઉપરજ આધાર રાખે છે તો સૌ દોઢુ બાધ મદદ કરશે એની આધિકારીઓની નમ્ર અરજ છે.

સમાજને વેરેન્ડો બાર્કસ"થી મળેલ ફાળાની રકમ પા. ૬૬–૧૬–૦ છે જેનું ફીરટ રથળ સંજોગને લીધે હવે પછી છપાશે.

શ્રી પુનાધ્રદ્ધ હિંદુ એસોસીએશન

ઉપરોક્ત સંસ્થાની જાહેર સભા રેંટીના બારસ ઉજવવા "સીનર્ટી હોલ" ખોગ મારકેટ સ્ટ્રીટ, કેપટાઉનમાં તા. ૧૭–૧૦–૩૯ ના મંગળવારે સજિના વલભાણીબાઇ રધા પટેલના પ્રમુખપણા હેઠળ મળી હતી. સભામા બાઇઓ ઉપરાંત બ્રધેનોની હાજરી સારા પ્રમાણમાં હતી. પુ. બાપુજીનો ફોટો ફુલહારથી સમુશોભવામા આવ્યો હતો અને સમયાનુસાર પુ. મહાત્માજી ના જીવન અને ધ્યેય ઉપર વિવેચનો થયા હતા. તેમાં રા. ચુનીલાલ છોનારાયણ પલમાણીયા, રા. કલ્યાણભાઇ રેવજી, રા. જી. ટી. વાયમારીના, રા. દેવચંદભાઇ પરસોત્તમ, રા. નાથુભાઇ રેવજી, રા ઉમરભાઇ બી. પટેલ વિગેરે ગામગણ્ય મહાસ્થોએ બાપુજીના જીવન ઉપર અસરકારક બાષણો કર્યા હતા. અને બાપુજીની પ્રસંશા અને મુખ્યગાન ગામ બેસી રહેવાનું નહિ પરંતુ બાપુજીની સત્ય નીતિ અને અહીંસાનો માર્ગ દરેક બાઇ બ્રધેનોએ પોતાના જીવનમાં બાદરૂં રીતે પાલન કરવા અને આચરણમા મુકવા બોલામણ કરી હતી. બાદપૂર્વક ખાલીજિનના જખમોથી સરાને હિંદુ સમાજમાંથી વેમની તીસજિલી આપવા ચિનંતી કરી હતી અને તેમ કરવું તેજ કષ્ટક ભારે આપણે બાપુજીના ખરા સેવક તરીકેની આપણી ફરજ અદાકરી ગણાશે.

કેપટાઉન બ્રધ્રન મંડળ તરફથી સમયાનુસાર રાષ્ટ્રીય ગીતો અને ભજનોનો કાર્યક્રમ પ્રસંગનીય રીત પરીપુર્ણ કરતા. બાઇશ્રી કાબાભાઇ કલ્યાણજી અને રા. બી. પટેલના "વૈષ્ણવજન" ના ગીત અને આરતી બાદ મીટીંગ બરખાસ્ત થઇ હતી.

શ્રી દ્વારકાવાલ પુનાધ્રદ્ધ પાદીદાર સોસાયટી

ઉપરોક્ત સોસાયટીના આશ્રારા નીચે તા. ૧૦–૧૦–૩૯ (બાદરવા વદ ૧૨) ના રોજ મહાત્મા ગાંધીજીની ૮૧ મી વર્ષગાંઠ ઉજવવા એક ભવ્ય મેળાવડો ભર્યો હતો મેળાવડાનું પ્રમુખ સ્થાન મેસનલીસ્ટ મુખના લીડર પ્રોક્ટર બાઇ. એમ. કાદુએ શોભું હતું. પ્રસંગાનુસાર બ્યાખ્યાનો ઉપરાંત શ્રી. ભારત ચારદા મંદીર ના વિદ્યાર્થી અને વિદ્યાર્થીનીઓ તરફથી ભરણા અને સંગીતનો આકર્ષક પ્રોગ્રામ રજુથયેા. હતો શ્રી. ભારત ચારદા મંદીરના આચાર્ય શ્રીયુત વીનયચંદ બી. પટેલ તરફથી મહાત્મા ગાંધીજી ની તસ્વીર વેગજે પૈસે ચીતરેલી હતી તે સોસાયટીને ભેટ ધરી હતી. જેનું અમેરીકન સીલામના ઢબે વેચાણ કરતાં પા. ૧૮૫–૧૦–૦ ઉપજ્યા હતા. સોસાયટીએ શ્રી. ભારત ચારદા મંદીરના લાભાર્થે એ કુપજેલાં નાણાં બધેજ જાહેર કરી દીધું હતું. બાદ મીઠાઇ સર્વ ગેળાવડો વીસર્જન થયો હતો.

દક્ષુબસ્ત્રાખાર્ડમાં ગાંધી જયન્તિ

અઠવાડીયા તા. ૨૭મીએ દક્ષુઇસ્ટ્રીખાર્ડથી એક અખબરમાં જણાવે છે કે મહાત્મા ગાંધીજીની જયન્તી દોરાયા અદ્વિની ઈંડી મેસિસ તરફથી એક મેળાવડો કરવામાં આવેલ હતો. શ્રી. મોહનલાલ ખંદેરીયાએ ગાંધીજી વીશે બોલતાં જણાવ્યું હતું કે મહાત્માજી ઈંડના મહાપુરૂષ છે એટલુંજ નહિ પણ દુનીયાના મહાપુરૂષમાંના એક છે. પરમકૃપાળુ પરમેશ્વર તેમને ઈંડની આઝાદી સાધવા તંદરસ્તી અને લાંબુ આયુષ્ય આપે.

બાદ માસ્તર શ્રીભુભાઇ તરફથી પ્રાર્થના કરવામાં આવી હતી અને મેળાવડો બરખાસ્ત થયો હતો.

"ગાંધી જયંતિ" ભારત સમાજ સોરેન્ટો-માર્ગરીસ

સોરેન્સોમાર્ગરીસના ભારત સમાજ તેમજ હોલ માં તા. ૧૦–૧૦–૩૯ ના રોજ રાત્રે આઠ વાજે પુજ્ય મહાત્માજીની ૭૦ મી જયંતી ઉજવવામાં આવી હતી. શરૂઆતમાં ઇશ્વર સ્તુતી કર્યા બાદ પ્રમુખમાં ભીખાભાઇએ મીટીંગ બોલાવવાનો હેતુ તથા પુજ્ય મહાત્માજીના જીવન વૃતાંત ઉપર બાખ્યાન કર્યું હતું અને પુજ્ય મહાત્માજીનું દીર્ઘાયુષ્ય તથા તંદુરસ્તી તથા તેમના માંગીની કરેલ પ્રાર્થી હતી. બાદ બા. શ્રી. નથુભાઇ હરિભાઇ માસ્તરે પણ પુજ્ય મહાત્માજીના જીવન ઉપર જણાજ બાજીરવાહ પાડ્યે તેમની ૭૦ મી જયંતી માટે પ્રવચન કર્યું હતું અને બાકી અનેક ગાંધી જયન્તીઓ ઉજવવા ભાગ્યશાળી બનીએ તથા પુજ્ય મહાત્માજીના દીર્ઘાયુષ્ય તથા તંદુરસ્તી ભરી અને તેમના હાથ ધરેલાં કાર્ય પુરાં કરવાને પરમાત્મા શક્તિ બાપે. ડાહ્યાભાઇ જીવનલાલ કાણીદાસભાઇએ પણ પુજ્ય મહાત્મા ગાંધીજીના જીવન ઉપર ઉલ્લેખ કર્યો હતો અને અંતમાં તેઓએ પણ પ્રભુ પાસે પ્રાર્થના કરી હતી કે પુજ્ય મહાત્માજી ને દીર્ઘાયુષ્ય તથા તંદુરસ્તી બાપે. ત્યાર બાદ પ્રમુખશ્રીએ શાંતી પાઠ કર્યા પછી મીટીંગ વીસર્જન કરી હતી.

અમારો ખાસ દિપોત્સવી અંક

અમારો દિપોત્સવીનો બાસ અંકનીયમ મુજબ દિવાળીને ટાંકણે જાહેર પાડવા ઉમેદ રાખીએ છીએ. એ અંકને માટે જાહેર ખબરો આપવી ઇચ્છા તેઓને તે ચોક્ક આપે તા. ૨૭–૧૦–૩૯ સુધીમાં મોકલી આપવા વિનંતી છે. આખું પાનું પા. ૫, અરધું પાનું પા. ૨–૧૦–૦, ½ પાનું પા. ૧–૫–૦, ઉપરાંત ફોટો, કાર્ટુન, ચીત્રો, કટાક્ષ ચીત્રો વીગેરે પણ જેઓ મોકલી શકતા હોય તેઓને તે મોકલવા વીનંતી કરવા માં આવે છે.

તંત્રી 'ઇન્ડિઅન ઓપીનિઅન'

બાળ ઉપયોગી સાહિત્ય

નીચેનું બાળ સાહિત્ય બાલકોના દૃષ્ટિબિંદુને ધ્યાનમાં રાખી બાળ સાહિત્યકારોએ લખેલું છે. દરેક રમતની વાતો અને બીજા બોધ વીણેલું સુંદર અને સહેલી ભાષામાં વર્ણન કરેલું છે. આ સાહિત્ય પહેલી ચોપડીથી લઇને ચોથી ચોપડી સુધીના વિદ્યાર્થીઓ માટે છે. બાળ માનસના અભ્યાસીઓએ લખેલા નીચેના પુસ્તકો વાંચતા બાળક બધા વિષયોથી માહીતગાર થશે અને જ્ઞાનમાં વૃદ્ધી થશે.

અશોક બાળ પુસ્તક માળા

આ માળાના બધા પુસ્તકો છે, માખી માળાના સેટની કીંમત રૂપી. ૧૫.

ચુસ્તક ૧

મા મારે	નાટકો
ચિની વાતો	
ત્રણ તપેલા	હાસ્ય કથા
મહારાષ્ટ્રનો મહારથી	શીવાજીની કથા
મંગલ ગીતો	
વિજ્ઞાન વિહાર ભાગ ૧	
રંગબેરંગી રસોઇ ઘર ખંડ ૧	રસોઇ વિશે જ્ઞાન
મટકા રાક્ષસ	વાર્તા
રૂપીયાના ભાગમાં	વાર્તા
કેરણ	બાળ ગીતો

ચુસ્તક ૧ ની કીંમત રૂપી. ૧-૧.

ચુસ્તક ૨

જાદુના દુનીયા	દુનીયાની જાદુગરીનું જ્ઞાન
સુંદર પરી	નાટક
નાની મોટી વાતો	ભાગ ૧
બાજોઠનું સ્વર્ગ	ખંભોળાજાજ
વિજ્ઞાન વિહાર ભાગ ૨	
નરસીંહ મેપોલીયન	
બાળ ગીતો	
રંગબેરંગી રસોઇઘર ભાગ ૨	
ખંડ ભાગ ૨	નાટક

ચુસ્તક ૨ કીંમત રૂપી. ૬-૧.

ચુસ્તક ૩

રાજા બોજ	
ચિતાનો ચિકાર	વાર્તા
બાજાર સોકેટરા	ઐતીહાસીક વાર્તા
પુષ્પમંજરી	વાર્તા
રામાયણના પોપટો	રામાયણના રમતો
વિજ્ઞાન વિહાર ભાગ ૩	
રંગબેરંગી રસોઇ ઘર ખંડ ૩	
મીરાબાઇ	જીવનનું ચરિત્ર.
દામોદર દુષ્કાળ	ઉપયોગી વિષે બાબુભાઇએ
સુંદર ૬ નાટકો	
નાની મોટી વાતો ભાગ ૨	
મોમરાજ	ઐતીહાસીક નાટક

ચુસ્તક ૩ કીંમત રૂપી. ૬-૧.

બાળ સાહિત્ય

કિલ્લોલ પદ્યોનો	૪ ૦
કિલ્લોલ (મોટી છોકરીઓ માટે ગીતો)	૧ ૪
ચોપગાની ચતુરાઇ	૧ ૦
મુરબ્બાનો પુત્ર	૧ ૦
નવા ગીતો ભાગ ૧ લો	૧ ૧
,, ,, ભાગ ૨ જો	૧ ૬
નવરત્ન બાલ (બાળકો માટે ૯ નાટકોનો સંગ્રહ)	૧ ૪
નાની બેન વાર્તા	૦ ૦
પુંડરીકના પરાક્રમ	૧ ૧
પ્રાણી પુરાણ	૧ ૪
પુસ્તકાલય	૦ ૬
પુરસ્કાર પદ્યમાં બાળવાનું વાંચન	૧ ૦
બાળની દુષ્ટ દાદી પુરાનું વર્ણન	૧ ૦
બાળ નેપોલીયન	૧ ૬
બાળ કુસુમ વાર્તાઓ	૨ ૦
બાળ કથાવલી વાર્તાઓ	૨ ૦
બાલવાર્તા ભાગ ૩ જો	૧ ૦
બાળ વાર્તા વિનોદ	૨ ૦
બાળકાકડી	૧ ૦
બંધપુડો	૨ ૬
મારી કથન કથા (ગ્રામીણ)	૧ ૬
મુળો અને બીજી વાતો	૧ ૦
રીદ્ધિ રીદ્ધિ ભાગ ૩ જો નોળીયાની વાર્તા	૦ ૬
વસ્તો અને ઉખાણા	૧ ૦
વિકરાળ વન	૨ ૦
સીતા હરણ	૩ ૦
સ્વયંવર (રસુષ્ટ પુસ્તક)	૦ ૬
હાંકુમાનની બાળ વાર્તાઓ	૨ ૬
હાસ્યરસ	૧ ૩
હીરા મોતી	૦ ૬
ઐતીહાસિક મહાન પુરૂષોની કથાઓ	૧ ૧
પ્રતાપ અને શીવજી	

સુંદર બાળ સાહિત્ય

૨જી–૩જી ના વિદ્યાર્થીઓ માટે

હરીફાઇપુસ્તિ બાળ સેટ ૨૫ પુસ્તકોની કીંમત રૂપી. ૧૨-૬.

પંખીયારણ	કાળી અને બાબુભાઇએ
મધુર કરોળીયો	વાર્તા
ત્રીરંગમું પુષ્પ	વાર્તા
જોયુને જાંખ ! રી	બાબુના ખેલ
માછલે કહેતી	વાર્તા
નારણભેનના પાઠો	વાર્તા
મેંડિયો	વાર્તા
ટેક	વાર્તા
ઉંટ ! ! !	કવાજનું વર્ણન
કુવર્જન્ત	ઐતુઓની માહીતી
ઢેમુ બાકળના પાઠો	વાર્તા
તીક્ષ્ણ મુખ	ઉત્સવોની માહીતી
વમન ભાવી	બાતુની વાર્તા
નવા પરતો	ઉખાણા
નેટનો ચમો	વાર્તાઓ
તક તક	વાર્તાઓ
હાલાકની તલવાર	વાર્તાઓ
બે બાળ નાટકો	
કુસ્તાઓ	રમુજ
વિજ્ઞાનની વાતો	
ચાબિ રાખો	
ગામડામાં મજો હતો	બાબા વિષે કહેવું
બેકના ચિત્રોમાં	વાતો
વાસ અને હીરા	વાર્તા

હરીફાઇપુસ્તિ બાળ સેટ

૩૦ પુસ્તકોની કીંમત રૂપી. ૧૫-૬

બાલમ રહો.	૨૦ રહોની માહીતી
બાબુનું બોબડું	બાબુના બાપા પીતાન
મેદા મમરું ત્યારે	નાટીકા
દરીયામાં	પ્રવાસ વર્ણન
પ્રવાસ વાર્તા	વાર્તા
ઢારકન ભાગ ૧-૨	વાર્તા
બાળ બોડકણા	
વિજ્ઞાનની રમતો	ઘરમાંની રમતો
પરીની પોંટી	વીજ્ઞાનીક પરીવાર્તા
બંગાળાની લોકકથાઓ	વાર્તા
ઉંદર પુર	ઐતિહાસીક વર્ણન
સર્વોદયની દ્રષ્ટીએ	કુદરતનુ વર્ણન
વિવિધ માહીતી સંગ્રહ	બાળકોને બાબુભાઇએલું કેહવું
ગીરીબ બાબુની વાર્તા	ભાગ ૧-૨
વનસ્પતી	માહીતી અને વર્ણનો
લોકકથાઓ	વાર્તા
પંખિઓના પરાક્રમો	વાર્તા
રંગ્ડ ચિત્રો	
ઝુતેર ગપ્પ	વિજ્ઞાનીક વાતો
મહમદ સંત	બાદુકરની વાતો
૫૦ રહોનો	રહોની માહીતી
ભુખા કાકા	વાર્તા સંગ્રહ
કુદો પતંગીયા	
વિજ્ઞાનની દ્રષ્ટીએ ભાગ ૧-૨	
૫ મુખ્યાંઓ	વાર્તા
તારા બાને મહો	
ઝાડુના રંગો	

બાળ વિનોદ માળાના પુસ્તકો

સેટની કીંમત રૂપી. ૧

બીજી ચોપડીના વિદ્યાર્થીઓ માટે

સોનલીઓ	પરી કથા
બાળાઓ	કવી કાબીદાસનું બાલ જીવન
બાલકુમાર	બાલ પાંચમની કથા
મુંજબ	મુંજબ સહેરની માહીતી વાર્તારૂપે
	કવીદાસ
મેનાવતી	પરી કથા
અમરકા	પરી કથા
બોલ પાળો	વાર્તા
બાલ મંત્ર	વાર્તા
ધરતીમાતા	વિજ્ઞાનના શીક્ષણમહ વાર્તા

Manager, Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

'Phone 2-3381 Tel. add. "Letapco."

D. K. PATEL

Fruit and Vegetable Exporter

— SPECIALIST —

in South African, Canadian and Australian Apples

—also—

Cape Fruit on hand in season

We have in stock Naartjes which have just come in Market.

ડી. કે. પટેલ

ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચલાવનાર.

સાઉથ આફ્રિકન, કેનેડીયન અને ઓસ્ટ્રેલીયન એપલ્સના સ્પેશીયલીસ્ટ

ઋતુમાં કેપ ફ્રૂટ પણ રાખીએ છીએ

નાર્ચીસ હાલમાં શરૂ થયા છે અને તેનો સ્ટોક પણ રાખીએ છીએ.

કંપનીના ઓર્ડરો ઉપર ખાસ ધ્યાન દેવામાં આવે છે

નાર્ચીસ સારા અને સસ્તા C. O. D. થી મળશે.

P. O. Box 765. 19, Cross St. Durban.

Telephone 33-5382.

VALLABH RANCHHOD,

Wholesale & Retail Fruit and Vegetable Merchant.

Country Orders Promptly attended to.

14, DIAGONAL St. JOHANNESBURG.

ટેલીફોન 33-5382.

વલ્લભ આર્ડર રણછોડ

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ ચૂને વેજીટેબલ અમારે ત્યાં તાજું અને સસ્તુ મળશે.

બહારગામના ઓર્ડરોને ખાસ ધ્યાન દેવામાં આવે છે.

૧૪, ડાયોગનલ સ્ટ્રીટ. જોહાનીસબર્ગ.

જુના અને જાણીતા ફરમાયશી મીઠાઇઓ અને પકેટ બનાવનાર

કેપીટલના શીયાળાના પૌષ્ટિક પાકેટ

પંજાબી સાલમ પાક સિવાયે બીજા પાકેટ ઓર્ડર આપવાથી આવી શકશે.

અમારી ફેમિમાં ઉત્તમ આયાત અને અનુભવ ક્રમેકરા તપીયાર મળે છે.

ફરમાયશી મીઠાઈ તથા દરેક અનેક ફરસાણ, આપાર, નરમ ગરમાગરમ નિયેનું મોટા જથ્થામાં મળશે.

વધુ અનુભવ માટે ઉપરો થા મળો.

KAPITAN'S CAFE

'Phone 33-8577. 13a KORT STREET JOHANNESBURG.

ચામડીને મખમલ જેવી સુંવાણી આકર્ષક ને ખુબસુરત રાખવા માટે

અફઘાન સ્નો

વપરાય છે. આ સ્નોમાં વીટામીન A છે જેથી ચહેરા તથા શરીરની ચામડીને પોષણ આપી સુંદરતામાં વધારો કરે છે.

SOLE AGENTS—

PATANWALA & Co BOMBAY 2

Branch : CALCUTTA.

સોલ એજન્ટ:

Indo-African Trade Agency,

74-76 Wilson Street,

Dundee, Natal, S. A.

પ્રસ્થાન

મફત!

પ્રસ્થાન માસિક બાર વર્ષ પૂરાં કરી—તેર ☐ કરી—તેરમા વર્ષમાં પ્રવેશ કરે છે, તે નિમિત્તે :—

'પ્રસ્થાન'ના ગ્રાહકોને ખાસ લાભ

જે ગ્રાહકનું સં. ૧૯૯૪ના કારતકથી આસો સુધીનું લવાજમ રૂા. ૫, ભર્યો, પરદેશ માટે રા. ૭ા. ભર્યા ગણી ગયું હશે, તેમને પ્રસ્થાન કાર્યાલય તરફથી બહાર પડેલાં પુસ્તકો ઉપર રૂપ દકા કમીશન કાપી આપવામાં આવશે. [અપવાદ: શ્રી. ઝવેરચંદ મેઘાણીના તથા શ્રી. રામનારાયણ પાઠકના પુસ્તકો ઉપર ૧૫ દકા].

ઓછું કે

જે ગ્રાહક લવાજમ ૨૭—૨૮ રૂપિયાનાં પુસ્તકો ખરીદશે તેમને પ્રસ્થાન મફત પડી રહેશે.

દસ—બાર રૂપિયાનાં ખરીદશે તેમને અર્ધો લવાજમમાં પડી રહેશે. મોટા ન ભાગ તો મળશેજ.

ગુજરાતનો ઝાઝમર્ગ, તેમજ પુસ્તકાલયો ને હાઇસ્કુલો આ યોજનાનો ખરૂર લાભ લે.

પ્રસ્થાનનાં પુસ્તકો

	રૂપિયા.
લગ્નપ્રપંચ	૩॥
ભૂખ્યાજનોનો ઉપવાસ	૨
રવિશંકર રાવળ	૨
સાબરમતી	૧॥
ચરખાધ્વનિ વૈદક	૨
હિતચર્યા	૧॥
ઘરેણાંદિવે	૨
ચતુરંગ	૧।
પ્રેમનો રંગ	૧।
ઝાંઝાપુરા	૧
નવો આવનાર (ત્રણ ભાગ)	૫।
કથાવલી	૨॥
ક્ષમાસુખ	૧।
માતા આરોગ્યાલય	૧॥
સરસ્વતીબાળા વર્ષ ૧ થી ૬	૧૫।

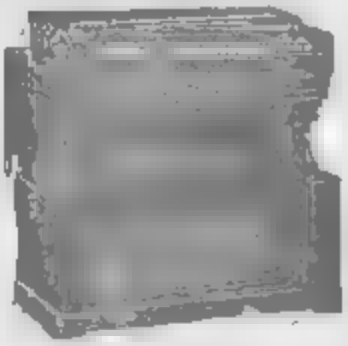
આખું સુચીપત્ર મંગાવો.

પ્રસ્થાન કાર્યાલય: ખારવી ઝાંપાવાડી સામે : અમદાવાદ.

આવો પધારો જુઓ

અને

તમારા માનીતા વાજીંત્રો અને રેકોર્ડઝ ખરીદ કરો

પગના હાર્મોનીયમ પા. ૬-૧૬-૦
હાથના ,, ૪-૧૪-૦
ઇમલી રીડના પા. ૩-૧૫-૦

(૧) જીવન પ્રભાત, (૨) જાગીરદાર,
(૩) વીદ્યાપતિ, (૪) જન્મભુમિ,
(૫) રોમેન્ટીક ઈન્ડિઆ, (૬) વચન,
(૭) નીર્મળા, (૮) અદ્ભુત કન્યા, (૯) ચેલેન્જ.

ઉપરના બધા ફીલ્મી રેકો આવી ગયા છે.

- વાજીંત્રો—હારમોનીયમ, ગ્રામોફોન, વાયોલીન, બેન્જો મેન્ડોલીન, ગીતાર, ઝાઝ આઉટ ફીટ ફ્લ્યુટ વિગેરે.
- રેડીઓ—હીઝ માસ્ટર્સ વોઇસ અને બીજા મેઇકસ.
- રેકોર્ડઝ—હીઝ માસ્ટર્સ વોઇસ, કોલમ્બીયા, ટવીન, રીગલ, હચીન્સ, ઓડીયન, મેગાફોન, ન્યુ થીએટર્સ, હિંદુસ્તાન, તાજ, ઓરીએંટ, મેકસીટોન, નીઝામ, યંગ ઇન્ડિઆ, સ્ટાર હીંદુસ્તાન, વીકટોરીયા ફોન, શહેનશાહી, જૈનાફોન, સેનોલા, કોહીનુર, એરોફોન વીગેરે.
- સ્પેર પાર્ટસ—દરેક વાજીંત્રોના મોટા જથ્થામાં સાખીએ છીએ.
- રીપેરીંગ—સંતોષકારક કામ—અધમ દામ.

સોલ ડીસ્ટ્રીબ્યુટર્સ—વારા ફ્લ્યુટ, શાંતા ફ્લ્યુટ, સરદાર ફ્લ્યુટ હારમોનીયમ (હાથના, પગના, હાથપગ સાથે પોર્ટેબલ).
,, હચીન્સ, ઓડીયન, જૈનાફોન, મેગફોન ઇન્ડિઅન રેકોર્ડઝ. ફીલ્મી રેકોર્ડ.

રોમેન્ટીક ઇન્ડિઆ

ગ્રાહકનો સંતોષ—એ અમારો મુદ્રાલેખ છે.

ગોશળીઆ મ્યુઝીક સલુન,
૧૩૧ કવીન સ્ટ્રીટ, ડરબન.

Goshalia's Music Saloon,

'Phone 25806. 131, Queen Street, Durban.

ફરનીચર! ફરનીચર! ફરનીચર!!!

બેડરૂમ સુટ, ડાઈનીંગરૂમ સુટ, પોરસેલીન, ડ્રેસીંગ ચેસ્ટ, સાઈડ બોર્ડ, ઓફીસ ટેબલ, પુશ ટેબલ, ટેબલ, ચેરસ તથા ટેસ. બ્લાસકાઉંટર, કીચન કીટસ અને કીચન ડ્રિસર, તદ્દન મોકાણ ભાવે ખરીદી રાખેલ અને પખવાડીયા બાદ તૈયારના મુકવામાં આવશે.

બેડસ, ટેબલ અને કીચન ડ્રેસર

જે હમણાં જ ઓર્ડર લીધે તૈયાર થાય છે. તેવા ઘરાક હમેશા તૈયાર રહે છે. આજ સુધીમાં આપેલા પ્રાયર દીવસ અંગાઉ અને તૈયાર આવ્યા વગર

L. MISTRY,

45 MARKET STREET, : : : JOHANNESBURG.

'PHONE 33-4691. BOX 2526. 105b

ફ્રીટીંગસ

પાવડર

ઉધઈ, માકડ, ચાંચડ, કંસારા, માખી, વંદા વિગેરે સઘળા જંતુઓનો

નાશ કરે છે.

ફ્રીટીંગ પાવડરના ટીન બધે જ છે. 111.

Box 830. Tel. Add. "Orangexpo."

M. C. PILLAY

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter

country orders executed at lowest Market prices special attention given to all Dispensary orders

TRIAL ORDER SOLICITED.

જથ્થાબંધ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર

અમે અપકંટીના ઓરડર બાબ દેખરેખ રાખી સારો માલ C.O.D. થી રવાનીએ કીએ.

79, PRINCE EDWARD STREET, DURBAN. 106

'Phone 2-6236. P. O. Box 316.

Heerabhai Morar Matvadkar,

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter

and Commission Agent,

15 CROSS ST. RESIDENCE,

PACKING WAREHOUSE 44 BOND ST.

DURBAN.

હીરાભાઇ મોરાર મટવાડકર

હોલસેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર

અને કમીશન એજંટ,

પેકીંગ સારી રીતે કરી માલ સી. ઓ. ડી. થી મોકલવામાં આવશે.

ટેલીફોન ૨-૬૨૩૫ બોકસ ૩૧૬.

૪૪ બોન્ડ સ્ટ્રીટ, ડરબન. 115.

દીક્ષ ન રી ઓ

અંગ્રેજી & ગુજરાતી

આ દીલતરી મહાત્મા ગાંધીજીની સુમનાથી ચલેલા સ્વરાજીના લોકોની કાળના આપણે સુધારા વધારા સાથે બનાવવામાં છે. વિદ્યાર્થી આશ્રમ માટે તે બનાવ કરેલી અને ઉતારેલી છે. તેને અંતે હરિજન બાબો, હરીજન, મોતા ઘરેણાની યાદી, મોટી વસ્તુઓની કંમાશ, વજન, માપ, કંદોવરો, વિગેરે પણી વસ્તુઓનો સમાવેશ કરેલો છે.

પાકું પુંઠું પાના ૧૪૦૮ પ્રમેણની કીમત રૂા. ૫.

Manager, Indian Opinion, Phoenix.

Phone 33-4403 Tel. Add.: "VALABTEL" P.O. Box 6748.

V. B. PATEL,

WHOLESALE AND RETAIL FRUIT, VEGETABLE AND PRODUCE MERCHANT

CHEAPEST BANANA STORE IN TOWN.

40 President Street, JOHANNESBURG.

Terms: NETT CASH or C.O.D.

વી. બી. પટેલ,

જોઈએ તે જાતનાં જરૂરીયાત બનાના બેજ-મીના

ઠામા નં. ૬ બજારના સોલ એજન્ટ.

હોલસેલ તથા રીટેલ ફ્રૂટ, વેજીટેબલ અને પ્રોડયુસ મરચંટ.

બનાવાની કઠેરમાં સસ્તામાં સારામાં સારી દુકાન.

અમારે ત્યાંથી બજાર તથા દરેક જાતનું ફ્રૂટ સસ્તું મળશે. બહારના ઓરડરોપર માલ પાબલ આપવામાં આવે છે.

રોકડેથી અથવા C. O. D. થી માલ મોકલી કરીએ.

ટેલીફોન ૩૩-૪૪૦૩ ૪૦ પ્રેસીડન્ટ સ્ટ્રીટ,

પી. બો. ૬૭૪૮ જોહાનીસબર્ગ. 103

"શુદ્ધ ઘી"

દરબનમાં બનલીક હેલ્થ ઓફીસમાં પાસ કરેલું એમ. જે. માર્કાંડ જીવરાજ જંગલદે વેરાવળ મથુરાદાસ અદવાટણી ફેકટરીનું અલાવલનું શ્રીઅમ્બું (શુદ્ધ) ઘી.

અમારે ત્યાંથી મોટા પ્રમાણમાં બળશે.

બાબ માટે પુછો યા લખો.

માર્કાંડ આફ્રિકાના સોલ એજન્ટ.

શામજી દેવશી એન્ડ સન SAMJEE DEVSHI & SON

૬, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, ૬, Cross Street,

૬રબન. DURBAN. 113

NAROTAM HARGOVIND

The Master Tailors.

Suits and Costumes Made in the latest Styles.

We specialise in High Class Tailoring.

Our Prices are to suit the times.

Try us with your next Order

તમારો સુટ ક્યાં શીવડાવશો?

નરોતમ હરગોવીંદ

તમને અપ-ટુ-ડેટ સ્ટાઇલનો ફીટીંગ બાબે બનાવી આપશે.

ટ્રાયલ ઓર્ડર આપી ખાત્રી કરી લ્યો.

'Phone 25661. 176 Grey St Durban. 117.

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	ખ્રીસ્તી ૧૯૩૯ ઓકટોબર	કોટ ૧૯૯૫ આસો	મુસલમાન ૧૩૫૮ રમઝાન	પારસી ૧૩૦૯ ગ્રોહે. ૩૬મી	સુર્યોદય કે. મી.	સુર્યાસ્ત કે.મી.
શુક્ર	૨૦	સુદી ૮	૧	૧૫	૫-૨૦	૬-૨
શની	૨૧	,, ૯	૧૭	૧૬	૫-૧૯	૬-૩
રવી	૨૨	,, ૧૦	૮	૧૭	૫-૧૮	૬-૪
સોમ	૨૩	,, ૧૧	૯	૧૮	૫-૧૭	૬-૫
મંગળ	૨૪	,, ૧૨	૧૦	૧૯	૫-૧૬	૬-૫
બુધ	૨૫	,, ૧૩	૧૧	૨૦	૫-૧૫	૬-૬
ગુરૂ	૨૬	,, ૧૪	૧૨	૨૧	૫-૧૪	૬-૬

NATIONAL

CASH REGISTER

AND

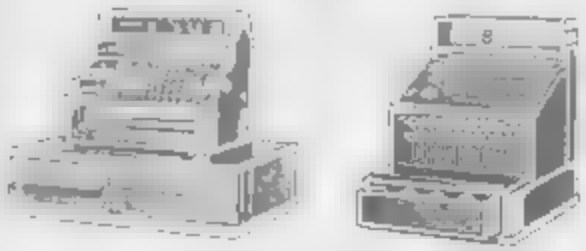
ACCOUNTING MACHINE

SYSTEMS

FOR

MAXIMUM

EFFICIENCY

THE NATIONAL CASH REGISTER CO. S.A. (PTY.) LTD.,

63 PRESIDENT STREET

JOHANNESBURG

P. O. Box 3591. Phone 33.6245

It does not rest within the power of the individual to do much about the alarming number of road accidents that occur. But actually the only hope of reducing them lies in a personal effort by every road user to exercise extra CARE AND COMMON-SENSE. We are all capable of making this effort—pedestrians, cyclists and drivers alike. We can all observe the ordinary rules of sensible, courteous road behaviour and so help bring about 1939 a new record year for accidents.

"HARIJAN"

(MAHATMA GANDHI'S WEEKLY)

Editor:
MAHADEV DESAI
Manager:
CHANDRA SHANKER SHUKLA

POONA 4
(INDIA)

The annual subscription is 8/- by Postal Order.

Cut this portion and send it with your name and address and remittance

THE MANAGER, HARIJAN,
POONA 4, (INDIA)

Name

Address

and do it on

PEGASUS

MOTORISTS' COMPANION

VACUUM OIL COMPANY OF SOUTH AFRICA (PTY.) LTD.

Indians In South Africa

Helots within the Empire

and

How they are Treated.

By Henry S. L. Polak.

Price ... ... 2s.

To be had from:—

THE MANAGER,

INDIAN OPINION,

Phoenix, Natal.

શું તમારામાં જોર, ચેતન અને ઉત્સાહ છે?

અયોગ્ય ખોરાક, ચિંતાનો પ્રહાર, અપચો અને આળસ એ બધું કબજીયાતને આભારી છે. એ સુચવે છે કે "ઇનોઝ ફ્રૂટ સોલ્ટ" તમારે લેવાની જરૂર છે. "ઇનોઝ" શરિરની આંતરિક શુધ્ધી કરી રોગની બધી વ્યાધી ઓ દુર કરે છે. રોજ સવારે એક ટી સ્પુન ફ્રૂટ સોલ્ટ એક ગ્લાસ પાણી સાથે લેવાથી તમને પણ્ણી બાદ રહેશે.

ENO'S 'FRUIT SALT'

JUST A SECOND!

Even the humble second has its importance.
And whenever you [illegible]
[illegible]

STOCKED BY ALL LEADING JEWELLERS

CYMA

[illegible]

ડાયમન્ડ કોર્નરના ભરત કેટલોગ માટે લખો.

KATZ & LOURIE LTD.

"DIAMOND CORNER"—ELLOFF & MARKET STS. JOHANNESBURG.

ELGIN

આ સુશોભિત એલગીન ઘડીયાળ પંદર વર્ષની અને તદન ભરોસાદાર છે. તેને શોભતો પટ્ટો જોડાવી જોઈશે.

એલગીન ઘડીયાળના ભરત કેટલોગ માટે લખો

KATZ & LOURIE LTD.

"DIAMOND CORNER" ELOFF & MARKET STS., JOHANNESBURG.

Printed and published by Maganlal M. Gandhi at Phoenix Settlement, Phoenix, Natal.

ॐ

NUMBER

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI

Nos. 43 & 44—Vol. XXXVII Friday, 3rd November, 1939. Price: ONE SHILLING.

GANDHIJI'S MESSAGE

"My message Divali Number: How I wish all could unite.—M. K. GANDHI."

PANDIT JAWAHARLAL'S MESSAGE

I SEND my greetings through "Indian Opinion" to my countrymen in South Africa. For some time past they have had to face a serious situation and the Union Government have followed a policy of discrimination against them which is humiliating for them. Rightly they refused to submit to it and they have the sympathy and support of India in their difficulties.

Now more vital issues are before all of us and all the world. No one can say what the future will bring to the world and to us. One thing is clear, that the world is going through a tremendous revolutionary period of change both politically and economically. The map of the world will be changed, and I think it is inevitable that the economic structure of the world will also be changed. In this great crisis only those nations and peoples who have strength and courage and unity of purpose will hold their own. It is a testing time for all of us and for India. I earnestly trust that the Indian people will rise to the occasion and, holding fast to their ideals, labour unitedly for Indian freedom and world freedom, so that out of this horror of war peace and freedom might emerge for us and for others.

The position and status of Indians abroad will be determined ultimately by the position and status of India. Therefore the vital problem for all Indians, wherever they might be, is the freedom of India. In the difficult days before us I trust that Indians living in distant countries will realise this and give their support in every way to the Mother Country. Thus they will support and strengthen themselves. In regard to their own position and demands they must always maintain the dignity of India and never agree to anything that impairs that dignity or discriminates against them in an unfair way.

Anand Bhawan,
Allahabad

Jawaharlal Nehru

B. I. Steam Navigation Co., Ltd.

હિંદુસ્તાન જનારા ઉતારૂઓને રવીવાર નવેમ્બર તા. ૫ ના રોજ સવારે ૧૦ વાગે સ્ટીમરપર ચઢી જવા વિનંતી કરવામાં આવે છે.

સ્ટીમરોની આવજાવની તારીખોમાં અને ટીકીટોના ભાવોમાં વિના નોટીસે ફેરફાર કરવામાં આવશે.

કરજન આવ્યા પછી તમારા માલ વિગેરેના હકોને મજબુતી અંદાજસ્ત કરી આપીશું.

ડાગીના ઉપર તમારૂં નામ તથા સ્ટીમરનું નામ અને પોર્ટ કરજન લખવું.

શેખ હીમેદ એન્ડ સન્સ (પ્રો) લીમીટેડ

ડીંડી પેસેન્જર એજન્ટ.

૩૨ ટીકીટ બિંદુ પીરસી આપે પા. ૧૪ ૧૨ ૧૨.
,, ,, મુરબીબ પીરસી વગર પા. ૭૫ ૫ ૮.
,, ,, પીરસી વગર પા. ૩૧ ૧૪ ૫
સેકન્ડ કલાસ સીંગલ ચિરસી વગર પા. ૩૬ ૧૫ ૦.

Phone 2-0432. Tel add: "KARAMAT."

SHAIK HIMED & SONS, (Pty) Ltd.

390, Pine Street, Durban.

CITY SHIRT Co.,

No. 4, Kort Street, Johannesburg.

'Phone 33-1453 P. O. Box 6220.

Tel. Add: "CITYSHIRT"

THE NEW INDIA ASSURANCE

——COMPANY, LIMITED.——

Life, Fire, Motor Car, Motor Lorry, Motor Bus, Plate Glass, Workmen's Compensation, Etc. Etc.

આ દેશી વીમા કંપનીના જીંદગીના, આગ, મોટર કાર મોટર લોરી, મોટર બસ, પ્લેટ ગ્લાસ વગેરેના વધતા ઉતારો, સારવટ ચિવેરે દરેક બાબતો પોલીસી ઉતારવી લાભ છે. દેશી કંપનીને ઉતેજન આપવું એ દરેક દીંદીની ફરજ છે

Natal Office:
"INDIA HOUSE"
17, First Avenue,
DURBAN
Telephone 2-5845 Con.
P. O. Box 1010.
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
Durban.

Policies Issued and Settlements Effected in this Country.

પોલીસી તેમજ દાવાની પતાવટ આ દેશમાં કરી આપવામાં આવે છે.

Transvaal Office:
ROOMS NO. 12 & 13.
BARKLY ARCADE,
Diagonal Street.
JOHANNESBURG
Telephone 33-4478
P. O. Box 1041
Tel Add: RUSTOMJEE"
JOHANNESBURG.

JALBHOY RUSTOMJEE

Principal Representative For The Union Of South Africa.

Cable & Tel. Add. "ADVANCING." 'Phones: 24003. Res. 24848.

CHOONILALL BROS.

THE LEADING "SARRI HOUSE" IN SOUTH AFRICA.

141, GREY STREET, DURBAN.

Wish You All Deepavali Greetings And A Happy And Prosperous New Year

આ માર સ ચ ળા આ ઇ કો ને દિવાળી અને નૂ ત ન વર્ષાભિન ંદન ઇચ્છીએ છીએ.

INTERNAL VIEW OF OUR SHOP

ARRIVING BY EVERY MAIL FROM INDIA AND JAPAN

BENARES SARRIES WITH BORDERS AND PLAIN CENTRES, BUTIDAR BENARES SARRIES IN SEVERAL SHADES. Prices from 60/-, 85/-, 105/- & up to £20. THE LATEST FROM BENARES CITY. EMBROIDERED SARRIES 25/-, 35/ & up. PRINTED VARIOUS LINES of SARRIES from 12/6, 17/- & upwards. EMBROIDERED CREPE-DE-CHENE from 3/6 yd. 42 in & 45 in width.

Branches: 53, WICKS STREET AND 80, WICKS STREET, GARAGE: 7, MOSS STREET AND 53, WICKS STREET, VERULAM 'Phone 39, Verulam.

ચુનીલાલ બ્રધર્સ

દક્ષિણ આફ્રિકાનું જાણીતું સાડીઓનું ઘર

૧૪૧, ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

ઓફિસ: ૫૩ અને ૧૦ વીક્સ સ્ટ્રીટ વેરૂલમ.

અમારી સાડીઓ માટેના ઓર્ડર્સ ટેલિગ્રાફિકલમ' માટે પી. રવનજી, ૧૦, બી સ્ટ્રીટ, ન્યુકાસલ.

ગરેજ ૭ મોસ સ્ટ્રીટ અને ૫૩ વીક્સ સ્ટ્રીટ વેરૂલમ.

ઇંગ્લેંડ સ્ટીમરમાં જાપાન તથા હિંદથી આવે છે

બનારસની કીનારવાળી અને સાદી, તેમજ બાલુચાલની જુદીદાર સાડીઓ રા. ૧૦, રા. ૮૫, રા. ૧૦૫ થી લઇને પા. ૨૦ સુધીની

બનારસથી હમણાજ આવેલી છે.

કલર કામની સાડીઓ રા. ૨૫ અને રા. ૩૫ થી ઉપર. બાલુચાલની ભાતવાળી સાડીઓ રા. ૧૨-૬ અને રા. ૧૩-૬ થી ઉપર. કલરનું કેપ-દી-ચીન રા. ૩-૬ નું વાર ૪૨ ઇંચ અને ૪૫ ઇંચ પહોળ. સાડીનું વેરાઇટી જાતનું કપડું, ૪૫ ઇંચ પહોળ વારની, રા. ૧-, રા. ૧-૮, રા. ૨-૬ અને તેથી ઉપર. હમણાજ આવેલી જ્યોરજેટ સાડીઓ રા. ૨૧, રા. ૩૯, રા. ૮૫ અને તેથી ઉપર. ઇત્યા

NATIONAL

CASH REGISTER

AND

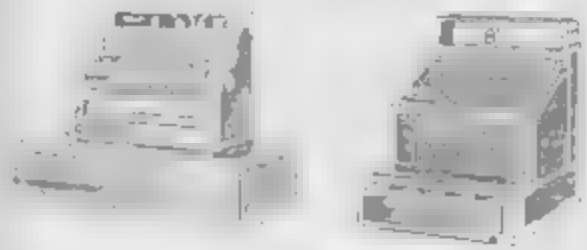
ACCOUNTING MACHINE

SYSTEMS

FOR

MAXIMUM

EFFICIENCY

THE NATIONAL CASH REGISTER CO. S.A. (PTY.) LTD.,

63 PRESIDENT STREET

JOHANNESBURG

P O. Box 3591. Phone 33.6245

For their sakes...

DRIVE SAFELY

Together they've come a long way on the road of life. Now all they ask is peace and quiet and a slower pace for their sunset years. Give them the safety and respect they deserve. Drive with CARE, COURTESY and COMMONSENSE.

and do it on

PEGASUS

VACUUM OIL COMPANY (SOUTH AFRICA) LIMITED

"HARIJAN"

MAHADEV [illegible]
Manager
CHANDRASHANKER SHUKLA

POONA 4
(INDIA)

The annual subscription is 8/- by Postal Order.

Cut this portion and send it with your name and address and remittance

To

The Manager, HARIJAN,
POONA 4, (INDIA)

Please enlist me as a subscriber to the weekly *Harijan*. I am remitting Postal order.

Name.....

Address.....

Indians In South Africa

Helots within the Empire

and

How they are Treated.

By Henry S. L. Polak.

Price 2s.

To be had from:—

THE MANAGER,

INDIAN OPINION,

Phœnix, Natal.

GANDHI & Co. (Pty) Ltd.

GENERAL MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS

Try us for:-

Benares Saries, with Blouses of same design prices from 75/- to £10 with double border.

Also Cotton, Crepe-de-chine & Rayon Saries from 2/6 to 40/-.

We also stock Indian Drugs, Condiments, Draperies, Outfitting, Hardware, etc. etc.

Telephone 23676,

Tel. Add. "Gandhico" Durban.

112 Victoria Street,

DURBAN.

અમારે ત્યાં હમેશા મોટા પ્રમાણમાં નીચે જણાવેલ ચીજો સ્ટોકમાં રહે છે.

એરંડ બદામ, પીસ્તાં, બારેણી, એલચી, જાયફળ, તજ, ક્રલીંગ. સુરજમાપ કેસર, તેમજ હળદર, ધાણા. જીરૂ વીગેરે આખા તેમજ બારસ કેમરેખ નીચે પીસાયેલ મસાલો તથા તમામ જાતના ગોળ-ટ્રાસલ, કોકમ દીલી, મીંજ, બારુ તુલસી, વીગેરે તથા પંજાબી બારસ, ઘોળી મુસબ્બી, ગંઠોડા કેપરાપાટી તથા સાતસો બાઠસો બ્રાતનું ગંધીબારુ તેમજ સોપારી-મદ્રાસી સેવરમની, ફ્રાચ્ચા, સેકેલાં તથા ગુલાબનું પાણી, આમળા, મોગરા, ચંબેલી, કુપલ, કામીનીયા વીગેરે ખુશબોદાર તેલ વીગેરે, વીગેરે મોટા જથામાં તેમજ છુટક મળશે.

Also:

P. O. Box 27, TONGAAT.

Telephone during Office hours No. 5.

,, after Office hours No. 008.

દમ અને ફેફસાની બારસ દવા છે

ઝંડુનુ

કેસરી જીવન

ફેફસાંની બધી બારમીઓને દુર કરે છે તથા ફેફાંને મુબ્ત કરે છે આના સેવનથી તન્દુરસ્તી બારસ થાય છે. એક વાર અજમાવી જુઓ.

ખાસ, ફ્રાનનું મિશ્રણ નબળાઈ અને બાંસી વિગેરે બાતોના દરી બારે

ઝંડુની સુવર્ણ મિશ્રિત મકરધ્વજ ગુટી

વિના વિલંબે બાપવા માટે

ઝંડુ ફાર્માસ્યુટીકલ વર્કસ લી.—પો. બો. નં. ૫૫૧૩, મુંબઈ નં. ૧૪.

સા. બાફ્રિકાના સોલ એજન્ટસઃ એમ. એમ. જોશી એન્ડ સન્સ, દુકાન ૨૩૮, એશબિપાટીક બઝાર, પી. બો. બોક્સ ૧૨૦૫, પ્રીટોરીયા. બોલાવીસભર્યા મળવાનું કેમાનું બ્રાગત ક્રમદર્શ, ૧૪ કેરેટ ૬૯૧૪.

બાયુર્વેદિક દવાઓનું સુચીપત્ર બાજેજ મંગાવો.

MOHANLAL VALJEE,

(INDIAN PAWNBROKER.)

112, Victoria Street, Durban.

Low Rates of Interest on Jewellery.

High prices paid for Old Gold. A large stock of New Jewelleries at reasonable prices to suit your pockets.

P. P. BHAGAT,

Fruit Merchant,

દરેક બાતનું કરદ અને વેજીટેબલ સારૂ પેકીંગ કરી C. O. D. થી મોકલવામાં આવશે. લખોઃ—

P. O. Box 842. 139 Brook St. Durban.

પુષ્ટિકારક પાકો બનાવવા હોય
અને
દરેક જાતની દેશી દવાઓ જોઈતી હોય
તો અમારી મુલાકાતે આવો

સ્ત્રીને પુત્ર અવાવાના સારા પાકો બનાવવા માટે અમારે ત્યાં તાજો અને જોરદાર માલ છે. તેવજ દરેક જાતની દેશી દવાઓ અને દેશી બારણી દવાઓ તાજી અને જોરદાર માલ સ્ટોકમાં રાખીએ છીએ.

દેશી મુલકના જોરદાર નંબર ૧ ની શી. ૧૬–૧ સાથેજ ખર્ચદર.
દેશી જોરદારના ઓછીયા નંબર ૨ ની શી. ૭–૧ સાથેજ ખર્ચદર.

સ્ત્રીના કોઇ પણ વાત્રમાંથી ચાળ કાઢવાને
નવાબી પાવડર

દવા બે પણ જીંદગીમાં વાપરવા સારૂ બાપ છે.

ડબ્બા મોટા શી. ૧૨ જોરદાર સાથે, બારણી ડબ્બા સેનારને શી. ૬–૧ જોરદાર સાથે; ૩ નંબર સેનારને શી. ૨–૬ જોરદાર સાથે. ૧ અમદા બે નંબર સેનારને ૨ પેની જોરદાર જોવાલણી.

ઓર્ડર સાથે જોઇતા પૈસા જોવરાવો.

Fancy Gold Caps and Saucers at 1/9 a dozen,
12 dozen in a case. Cash with order.

I. G. H. BASSA
153 Grey Street, • • Durban. 1404

WE STILL BUY
OLD GOLD, SILVER & SOVEREIGNS.
We Stock GYMA, ELGIN, WALTHAM, BUREN, and MADIX Watches.
Large stock of Indian and European jewellerias always on hand
Importers of MOHINI FLUTE harmoniums
LAKHANI & CO.,
(Jewellers)
111 Grey Street, Durban. 'Phone 21258. 1419

HEADACHES QUICKLY RELIEVED BY TAKING
TYSONO BRAND (PAIN-I-CURE) HEADACHE POWDERS
FROM YOUR CHEMIST at 9d., 1/6, 2/6 and 4/6; or POST FREE FROM
ERNEST TYSON, CHEMIST, TOLLGATE, DURBAN 1404

'Phone 29350. Tel. Add. "Nurijee."
A. M. PADAYACHEE
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter.
country orders executed at lowest Market prices.
special attention given to all up-country orders.
TRIAL ORDER SOLICITED.
91 LEOPOLD ST., AND 34 CROSS ST.,
P. O. BOX 195. DURBAN. 1404

M. H. DESAI,
એમ. એચ. દેશાઇ,
કોલસેલ દલાલ વેપારી,
અગે દરેક જાતના કોલ અને વેજીટેબલ ફ્રુટીસના મોલ પણ બારમાં C. O. D.થી સારૂ પેકીંગ કરી મોકલીએ છીએ.
P. O. Box 254. 31, Short St. Durban. 1401

ANNUAL READING
On family, profession, love, health, income, expenses, unexpected fortunes and misfortunes journey's lucky days, colour and number, luck in lottery, race, etc., and other important events by monthly details for 1 year 5s., weekly 17s. Correct answers for 5 questions about futurity 2s. Note (your Country Currency, B P Os accepted). State birth details of sex, age, profession and writing time.

'Swadesa Mitran' leading daily Madras says It is necessary to introduce Mr. Asharirar who got the name Gandhi Astrologer by predicting the release of Mahatmaji and whose fame has been to spread throughout the world for his correct prediction concerning the American President Mr. Roosevelt's success in his recent elections

V. K. SATAGOPACHARIAR,
HANUMAN JOTHISHA ASHRAMAM,
TIRUTTANI, (S. INDIA).

THE EPIC FAST
(BY PYARELAL)
An account of Mahatma Gandhi's Fast in September 1932, and events leading up to the Yeravda Pact with all relevant documents.
320 Pages. Price: 2s. 6d
Obtainable From The Manager:
INDIAN OPINION, Phoenix, Natal

SWAMI VIVEKANANDA'S WORKS

	Rs	As.
[illegible]	2	8
[illegible]	1	12
[illegible]	1	4
[illegible]	1	4
[illegible]	1	12
[illegible]	1	8
[illegible]		2
[illegible]		4
[illegible]		8
[illegible]		8
[illegible]		4

LIFE OF SRI RAMAKRISHNA
[illegible]
Thoroughly revised and improved with a foreword by MAHATMA GANDHI.
Price Re 1.

PRABUDDHA BHARATA
OR
AWAKENED INDIA
A high class English monthly started by Swami Vivekananda in 1896. It is devoted to Universal Religion, Indian Culture, Education, Art and other topics of international interest.
Annual Subscription: Inland Rs. 4, Foreign 11 Shillings.

Apply for a complete Catalogue:—
The Manager, ADVAITA ASHRAMA,
4, Wellington Lane, Calcutta, India.

P. O. Box 1978 Telegrams "KEIRFRU" DURBAN.

WM. KEIR & CO.,

Office & Warehouse

167, WARWICK AVENUE, DURBAN.

Order your Fruit & Vegetables direct from the grower.

Extra large special selected new crop Bananas 22/6, No. 1 new crop 20/- per 1,000, No. 2 quality 17/6 1,200, No. 3 quality 15/- 1,300.

Large Pines & Pawpaws 3/- Dozen.

Cocoanuts 2/6 Dozen.

Green Ginger 5d. per lb.

All sorts of Indian Vegetables available in accordance to the Season. No charges for packing crates and boxes, empty returns accepted.

All orders neatly packed by Expert packers and railed on C.O.D.

A trial order will convince you.

TRY

HANSOT TRADING COMPANY

15 MANSFIELD Rd. DURBAN.

FOR

Footwear, Outfitting, Piece Goods.

MILK BAR

COCKTAILS IN VARIOUS FLAVOURS.

Groceries Hardware Patent Medicines,

SERVICE AND QUALITY ASSURED.

A TRIAL ORDER SOLICITED

'Phone: Shop 20114. :: :: 'Phone: Tea Room 22106.

PHONE 24647

NATHOO TABHA

107 QUEEN STREET AND 105 WARWICK AVENUE, DURBAN.

New & Secondhand Tinplate Iron & Hardware Merchant Paint, Oil, Varnish, Roofing Material etc.

નથુ ટાભા

નવા તથા વપરાયેલા ટીન અને લોઢા અને હાર્ડવેરના વેપારી.

રંગ, તેલ, વાર્નીશ, કેન્વાસીઓ વગેરે વિ. વેચીએ છીએ.

નવી તથા વપરાયેલા ટાંકીઓ ઉંચકાવવા અને બદલીએ છીએ અને મરામત પણ વાજબી કરીએ છીએ

૧૦૭, ક્વીન સ્ટ્રીટ અને ૧૦૫ વોરવીક એવન્યુ, ડરબન.

P. O BOX 579. PHONE 20786.

K. N. PADIA,

GENERAL MERCHANT AND PRODUCE DEALER.

On the eve of Deepavali, I most heartily thank my customers for their past patronage, and assure them of the same attention at all times.

My ground Spices have always been "THE" best and special GARAM MASALA has won recognition throughout South Africa on account of its excellent flavour.

I specialise in all kinds of ground spices, and my prices are very moderate. Write for samples and prices to-day.

109, VICTORIA STREET, DURBAN.

PHONE 21051

THE STAR ★ TAILORS & OUTFITTERS

(PROP.: S. M. DHONAN)

Suits Made-to-measure by Shortest Notice by Expert Tailors.

Style Fit and Finish Guaranteed

Only First Class Workmanship.

Place your Order To Be Convinced.

Customers Own Material Made Up.

SPECIAL ATTENTION GIVEN TO MAIL UP-COUNTRY ORDERS

89, VICTORIA STREET, DURBAN.

We also stock ENGLISH AFRIKAANS and ZULU RECORDS

PRIMUS STOVES AND SPARE PARTS

TORCHES AND BATTERIES.

SIMPLEX CYCLE WORKS

Cycles and Gramophones

Of All Makes Stocked.

Expert Repairs Done at Moderate Charges.

Special attention given to all up-country orders.

355, PINE STREET, DURBAN.

(Opp. Peters Cafe)

Golden Number

OF

"INDIAN OPINION"

SOUVENIR OF THE

Passive Resistance

Movement

1906— 1914.

Price : Two Shillings.

to be had from:—

Indian Opinion,

Phœnix, Natal.

'INDIAN OPINION'

(Founded by Mahatma Gandhi in 1903)

For The Moral, Political and Social Advancement Of Indians In South Africa.

Published Every Friday.

Subscription Rates

Payable Always In Advance.

Within the Union	21s.	Annually
" " "	11s.	Half-yearly
Outside the Union	22s. 6d.	Annually
" " "	12s.	Half-yearly

Become a Subscriber and persuade your friends to do likewise

Apply to—

Manager,

Indian Opinion,

Phœnix, Natal.

Books for sale.

NOTE.—Remittance should accompany order. V.P. ORDERS will not receive attention Postal Orders to be made in "Indian Opinion" at Phœnix. Postage Free on all books.

THE STORY OF MY EXPERIMENTS WITH TRUTH
By M. K. Gandhi.

This is an autobiography of Mahatma Gandhi printed in two volumes. Price 12s 6d. for each volume.

JAWAHARLAL NEHRU An Autobiography
(Cheap Edition)

("For those who would understand contemporary India it is an indispensable book."—ALDOUS HUXLEY.)

Price . 10s. 6d.

THE POWER OF NON-VIOLENCE
By Richard B. Gregg.

The writer has explained the method of resistance in non-violence in modern Western concepts and terminology. The book is worth studying. Price ... ... 5s. 6d.

INDIA AND THE WORLD

Essays by—PANDIT JAWAHARLAL NEHRU.

Price ... .. 7s. 6d.

Books for Sale.

The Story of Ramayana 6d

J. C. BOSE.—His discoveries and writings with a biographical sketch and portrait . .. .. 4s.

ESSYS ON INDIAN ECONOMY—By Mahadev Govind Ranade Price . 4s. 6d.

ESSAYS ON INDIAN ART, INDUSTRY AND EDUCATION.—By E. B. Havell Price ... . 3s.

INDIAN INDUSTRIAL AND ECONOMIC PROBLEMS.—By V. G. Kale, M.A. Price 4s

From: *The Manager,*

'Indian Opinion'

Phœnix, Natal.

Congress Jubilee Albums

An artistic Jubilee Album containing the photos of all Congress Presidents from 1885 to 1935. The pictures have been done in three colours with smart decorative borders. The best available pictures of the Congress Presidents have been chosen for the colour printing.

Price: 2s. 6d.

To Be Had From:—

"Indian Opinion"

Phœnix. Natal.

TRY THE LATEST
SUNCRUSH FLAVOUR
COLA SUNCRUSH
To get the true flavour, this must be well iced.
OTHER SPECIALITIES
POPULAR POP
"The King of Ginger Beers."
CLUB SEAL SODA
"Improves your Spirits."
"GIANTS"
The Quart Bottle for 4d.
In All Popular Flavours.

'Phone 2-4345

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

DALYS LIMITED.

72, CANADA ROAD, DURBAN.

Sole producers of all Suncrush drinks.

Bhanjee Lavji's Renowned

PURE GHEE

Porbander Ghee with the mark "B. L." and Veraval Ghee with the mark "V.B."

ભાણજી લવજીનું પ્રખ્યાત

પોરબંદરનું B.L. મારકાનું તથા વેરાવળનું V.B. મારકાનું

શુદ્ધ ઘી.

અમારે ત્યાંથી કીફાયત ભાવે મળશે.

માલ્સ આફ્રિકા સોલ એજન્ટ:
South Africa Sole Agents

T.P. DEVSHI & SON

General Merchants

119 Victoria Street,

DURBAN.

'PHONE 22591
25043 RES.

BOX 881.

ભાણજી લવજીનું

પોરબંદરનું શુદ્ધ ઘી.

અમારૂં ભાણજી લવજી ફોટો રજીસ્ટરડ માર્ક (B.L. PHOTO) નંબર ૧ પોરબંદરમાં સરકારી લેબોરેટરીમાં પાસ કરાવેલું સર્ટીફીકેટ સાથે સાઉથ આફ્રિકામાં મોકલવામાં આવે છે.

તેમજ અમારૂં ગીરનાર જંગલમાં વેરાવળનું શ્રી રજીસ્ટરડ માર્ક (V. B. PHOTO) રજીસ્ટરડ માર્ક નં. ૨. બંને ઘી સાઉથ આફ્રિકા માં પબ્લીક હેલ્થ ખાતાએ (PURE GHEE) ચોખા ઘી તરીકે પાસ કરેલું છે.

અમારા બંને ઘીની સેલ એજન્સી યુનીયન ઓફ સાઉથ આફ્રિકાની પેરી ઘી. ગી. કંપની એન્ડ સનને આપેલ છે. ભાવ માટે પુછો:

માલ્સ આફ્રિકાના સોલ એજન્ટ:
T. P. DEVSHI & SON,
119 Victoria Street,
P. O. Box 881,
DURBAN
TA. ADD. "NATVAK" Durban.
Telephone: 22591, 25043

ભાણજી લવજી ધીવાલા
પોરબંદર, કાઠીયાવાડ
Porbandar.
Tel. Add. BLAN.J.
Porbandar

UNION GOVERNMENT

યુનીયન સરકાર

General Smuts
Prime Minister of the Union
જનરલ સ્મટસ
યુનીયનના પ્રધાન પ્રધાન

The Hon. H. G. Lawrence
Minister of the Interior
એન. એચ. જી. લોરેન્સ,
હકમી ખાતાના પ્રધાન

The Hon. J. H. Hofmeyr
Minister of Finance and Education
એન. જે. એચ. હોફમેયર,
નાણાં અને કેળવણી ખાતાના પ્રધાન

General Hertzog
Ex-Prime Minister of the Union who has now joined the Nationalists
જનરલ હર્ઝોગ
યુનીયનના માજી પ્રધાન પ્રધાન જેઓ હવે નેશનાલીસ્ટો સાથે જોડાઇ ગયા છે

Prime Minister's And Other Messages

Prime Minister's Office.

PRETORIA,

17th October, 1939.

I am glad to hear that "Indian Opinion" is issuing a special number to feature the unity which has at last been achieved in the Indian Community in Natal. May I through the courtesy of "Indian Opinion" send my congratulations on this notable advance? Not only is it a long step in the right direction but it may prove helpful in other respects, and contribute to the solution of other questions which are at present far from easy of solve.

J C Smuts

The Hon. H. G. Lawrence—Minister Of The Interior

"I GLADLY accede to the request contained in your letter that I should send a message for publication in the special number of INDIAN OPINION and I welcome the opportunity to address a few words to the Indian community of South Africa.

"It is to me a source of great pleasure and satisfaction that so soon after my assumption of the portfolio of the Interior wise counsels have prevailed in the ranks of the leaders of Indian opinion to such an extent that the [illegible], which has for long existed to the detriment of the Indian people has been healed, and I offer my hearty congratulations not only to those whose fine efforts are responsible for this achievement but also to the Indian population as a whole which stands to benefit so considerably thereby.

"As Minister of the Interior I shall be in close touch with Indian affairs and I can assure the Indian people that any reasonable representation submitted by them through their acknowledged leaders will receive my careful consideration. I trust that I may also depend on their full co-operation, as this will go a long way towards a satisfactory solution of problems that may arise.

"Wishing the new Association all success.

H G Lawrence

The Hon. J. H. Hofmeyr—Minister Of Finance And Education

"INDIAN OPINION" has a long and honourable record as an organ of Indian public opinion in South Africa—it has moreover the distinction of having been founded by one of the outstanding men in the world to-day. I am glad to send it a message of congratulations as it passes another milestone in its career.

"This is a time of grave crisis and difficulty in the world's affairs. It is a time when all of us who uphold the ideals of freedom and respect for human personality must close our ranks. It is our duty to do all we can to remove minor causes of friction and to forget personal differences. The issue to day is whether moral principles are to prevail in the world. All other matters of dispute are of secondary importance.

"It is in that spirit that I would express my best wishes for the success of the efforts that are being made to receive a larger measure of cooperation and unity in the Indian community of South Africa.

J H Hofmeyr

Gandhi Heritage Portal

13 NOV

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

Nos. 43 & 44—Vol. XXXVII. Friday, 3rd November, 1939. REGISTERED AT THE G.P.O. AS A NEWSPAPER. Price: ONE SHILLING.

CONTENTS

—EDITORIAL
Retrospection 425
" " " " 426
Our Special Number ... 427
Further Messages 428

OTHER ARTICLES—
Indian Social Service 429
P. K. Patwardhan
History Of The Split And Efforts At Unity ... 431
—S. R. NAIDOO
" " " 432
Let Us All Work Together For The Common Good 433
—ZULEKHA OMAR JHAVERI
"The People, Lord, The People" 433
"For God, King And Country" 434
—M. K. GANDHI
World Alliance Of Christian Churches 434
Call Of The Sun 435
Dr. Sudhindra Nath Sinha M.B.
" " " 436
Reciprocal Appeal 436
—C. Cooper
Europeans In the Scheme of Indian Autonomy ... 437
—I. C. JAMES
What I Want For India ... 438
—Lord [illegible] Of Howrah [illegible]
Necessities Of India 438
—Sardar [illegible] Of Wardha
Voice Of The Indian Youth 439
—N. M. C. PILLAY
Family Happiness 440
Shadows Of To-day 440
—Nemo
" " " 441
Hindu Youth Organisations 441
—PRAG R. VADODARIA
Air Raid ... ... — ... 441
—GERTRUDE HAND.
The Justice Of Jahangir 442
—RAM SARAN SHARMA
Look At This Picture And That ... 443
—K. K. DALAL [illegible], F.C.A.S., F.S.A.
" " " 444
Nagaya Apostle Of Love 444
—K. SADHYANAM B.A.
Dawn Of A New Age 445
—TAGORE
Empire Services Of Indians 525
Notable Events Of The Year 526
" " " 427
Departed Notables Of The Past Year ... 428
" " " 429

Indian Opinion

FRIDAY, 3RD NOVEMBER, 1939

Retrospection

WHILE we are on the threshold of our New Year it is but meet that we should glance over the past. In doing so we find that the past year has not been a very happy one. It would, in fact, appear that peace and happiness have vanished from the world for ever and hatred and strife have come in their stead. We have found it so in our own community. We have found it so among the rulers and almost everywhere throughout the world. Sanity seems to have disappeared and madness has come to stay.

Speaking of our own community, we have been fighting and quarrelling amongst ourselves while those who are anxious to restrict all our movements and to make it impossible for us to live in this country with any sense of self-respect, have been gradually gaining ground. While we have been all along fighting for the removal of the colour bar from legislation steps have been taken to firmly establish the colour bar. The Simms Act may have brought relief to Europeans but it has brought misery and humiliation to Indians, in that they have been thrown out of places where they have resided for many long years to make room for the White men and they are to be housed, like Harijans who were being housed in India, in separate areas set apart for them. The cry of trade and residential segregation for Indians has been carried on unabated. The segregation legislation was to have been introduced in Parliament as a result of that cry but it has been postponed for a time. For the Transvaal, however, an interim measure has been passed which embodies the principle of segregation.

The unfortunate position of our community has been that instead of fighting unitedly against the anti-Asiatic agitation in general and the Transvaal measure in particular, we have been fighting among ourselves. The reason for this fighting and quarrelling has purely been because some of us were more concerned about our own self-interest than the cause of the community.

The weaklings among our community have felt that if they put up a fight their existing interests might be endangered, while those who were prepared to fight felt that it was a question of the honour of India and our self-respect and that that should be maintained at all costs. Instead of standing up for that higher thing we were engaged in opposing one another to such an extent that at least one murder was committed.

Are we to bemoan the humiliations and discriminatory legislation that are continuously imposed upon us or our lack of strength, courage and self-sacrificing spirit to fight against them? We are inclined to bemoan the latter and to blame ourselves rather than laying the blame on the legislators. The tyrant is bound to tyrannize but one who submits to the tyranny without resisting can never expect to be emancipated. This has been our drawback in the past year and if we want our lot to improve in

this country and to stand before the civilised world with our heads raised we must try to be more manly and more self-respecting

In this connection we are happy to note that there is a silver lining to the dark cloud. Dr. Y. M. Dadoo, an enthusiastic young man, full of patriotism, came into prominence in the Transvaal. He infused spirit into his people and awakened them to their consciousness. Dr. Dadoo sacrificed self for a cause which he considered higher than all else. He sacrificed a lucrative practice and all his personal comforts for the cause of the community. Though his activities have been arrested for the time being, owing to the prevailing war conditions, for all we know, Dr. Dadoo may yet be the maker of his community in South Africa. May God grant it

Another noteworthy event of the past year has been the achievement of a very large measure of that much needed unity among our ranks in Natal. The relations between the leaders of the Congress were strained over the Colonisation issue. That was a burning question and it was very strongly felt that the principle of safeguarding the rights of a section of the people at the expense of another, and that too the poorer section, was entirely wrong and should be vehemently opposed. Apart from such a scheme being wrong in principle even the practical working of it was found to be most unsatisfactory. Harrowing tales of woes of Indians born and bred in this country, who had gone under the repatriation and the assisted emigration schemes to India, were brought by local leaders of the community who had personally made investigations and they were strongly criticised and condemned even by leaders in India. It was felt that such a scheme being wrong in principle the community could have nothing to do with it and any co-operation in the propagation of such a scheme with the Government would place the community entirely in the wrong. It was on this that the relations were strained and those who held strong views against the scheme could not see their way to co-operate with those who differed from them. The former, in the circumstances, chose to secede from the Congress and formed the Colonial Born and Settlers' Indian Association. We do not wish to discuss here the wisdom or otherwise of those who seceded and formed another body.

The need for a united voice and united action against the injustices inflicted upon us was essential and from the time of Sir Kurma Ali efforts were made to bring the leaders of both the organisations together. Sir [illegible] ton, who succeeded Sir Kurma Ali, continued the efforts but without any tangible results. Then came Sir Hathi Krishnan who was a Godsend to us. It was his great personality and his stirring appeal that went home to the leaders of the respective bodies and thanks are due to him and the two Agents-general mentioned above and also to the leaders of both the organisations for the unity that has at last been achieved among our ranks. There are unfortunately a few friends, who have had a good record of services to the community, [illegible] chosen to remain out. Their attitude is that the methods adopted by those who worked for unity were unconstitutional. Those very friends however, have declared from public platforms that any price is not too great to achieve unity, and their present attitude therefore seems to be wholly inconsistent and indefensible. We sincerely trust that they will see light and come to reason, so that the dark clouds of misunderstanding and strife may be dissipated and that we may work unitedly to mould the future of our people in this country.

But looking around us we find that there are far greater issues than our own little troubles before us. To think of them makes our hearts sore. To those who are not out and out materialistic the question arises as to whether life is at all worth living, when there is wholesale slaughter of men, women and children and rivers of blood flowing all around. The whole of the past year has been full of it. War in Spain, war between China and Japan—both countries boasting of the great ancient culture and civilisation, and now the horrors of war raging in Europe between Britain, France and their allies on the one side and Germany on the other.

A feeling of horror and compassion must rise in every human heart when one thinks of this senseless slaughter of mankind for the sake of earthly power and possessions. Can there be peace and happiness, joy and pleasure, with the heart-rending screams of the hundreds and thousands of dying souls dinning into our ears? Divali, Id, Christmas—these are festivals that are observed every year as a tradition but the true joy and happiness that were originally attached to these festivals have long disappeared.

There is a hue and cry of down with Hitlerism. But what is that Hitlerism. It is the personification of the Hitlerism that is within us. Those who believe that there will be peace when Herr Hitler is subdued are living in a fool's paradise. It is the Hitlerism that is within us that has given birth to Hitler.

Thinking men of the world to-day are saying that there is need for moral regeneration. There is a great deal of truth in it. To achieve it requires a real heart search. It is only when that is done that true Hitlerism will be found and can be eradicated. Then and only then will there be real peace and happiness in the world.

Thus we have been able to draw a very gloomy picture in reviewing the record of our past year. We have had inspiring messages from the Motherland, from Mahatma Gandhi, Pandit Jawaharlal Nehru and others. There is a great deal that we can imbibe from them. The essence of all the messages is that we must cleanse our own souls and try to kill Hitlerism within us and in doing so we shall be serving not only ourselves but humanity.

In wishing the Hindu world and the Muslim world Greetings of the Season we fervently pray that God may in His Great Mercy end this horror of war and bring humanity nearer to peace, prosperity and happiness in the coming New Year.

OUR SPECIAL NUMBER

WE have great pleasure in presenting our Special Number to our readers. There are three special features attached to this Number. One is the auspicious occasion of Divali and New Year which the Hindu world will be celebrating during the next week-end. Secondly it is the great and joyous occasion of Id following the fasting month of Ramazan which the whole of the Muslim world will be celebrating on Monday November 13; and thirdly it is a pleasant occasion for the whole Indian community of Natal in particular and of the Union in general that the much needed unity among the leaders of the two rival organisations—the Natal Indian Congress and the Colonial Born and Settlers' Indian Association, has at last been achieved. Thus in publishing this Special Number we are celebrating three great occasions.

We wish to express our profound thanks to The Rt. Hon. General Smuts, the Prime Minister of the Union, the Hon. H. G. Lawrence, Minister of the Interior, the Hon. J. H. Holmeyr, Minister of Finance and Education, the Rt. Rev. Dean Palmer, Sir. B. Rama Rau and other friends and well-wishers in South Africa and to Mahatma Gandhi, Pandit Jawaharlal Nehru and other distinguished leaders from our Motherland for the very inspiring messages they have so kindly sent. We also wish to express our thanks to the *Cape Times* Office from where Mr. R. D. Chavda was able to procure some interesting photos and blocks which appear in this Number and also Mr. R. D. Chavda himself for the kind assistance he has given. Our thanks are due also to the Crown Studio of Durban for assisting us with the necessary photos and to young Mr. P. R. Parekh and Messrs. D. Jithoo and J. R. Harry of the Durban Indian Camera club for supplying us with interesting pictures. We heartily congratulate Mr. Parekh and the members of the Camera Club for the fine progress they have made in the art of photography and wish they will have made much greater progress by next year. We have also to thank Messrs P. G. Desai, S. B. Mehd, N. M. Bhatt and K. V. Patel of the City Shirt Co., Johannesburg for the kindly services they have all along been rendering Indian Opinion and particularly towards making this Number a success.

Our thanks are due to all the friends who have kindly contributed articles for this Number, and last but not least we have to sincerely thank all the members of our staff who have worked hard day and night for a fortnight and without whose willing co-operation this Special Number would never have seen the light of day. We regret the delay in publishing the Special Number which has been caused by the inclement weather and other circumstances which could not be overcome owing to our printing plant being situated in the countryside far away from all the facilities readily available in the City.

FURTHER MESSAGES

Rev. W. H. Satchell

"I deem it a great privilege to write a short message for the Birthday Number of your paper.

"You are doing a very real service to the community. Your selection of news from India, from the vast amount of information at your disposal, is always guided by wise judgment. Those who have no opportunity of reading more than, by reading your paper, keep in touch with the great movements that are stirring that fair land. This feature, apart from any other, is an inspiration to us all.

"The weekly message, consisting of extracts from eminent writers, that appears on the cover of your paper, is of such value that, I believe, should you decide to print these messages in a separate volume, they would form a book, both inspiring and instructive, that should have a large sale.

"I do wish you a very happy birthday and may your paper ever maintain its present high standard."

W. H. SATCHELL.

Mr. B. M. Narbeth

"Difficulties make men" said Goethe. The Indian people in South Africa have their difficulties in full measure—difficulties from within and difficulties from without. They are thus, according to Goethe, well provided with the stuff of which men are made and the community can be congratulated that it has turned out so many good men in its ranks at present and that it still has so many good men in the making.

"It is in overcoming difficulties that men are made and all must rejoice to see the brave and self-sacrificing attempts now being made to overcome the difficulties of internal dissension, for these have so rent the Indian community in the past as to nullify efforts to overcome the difficulties imposed upon it from without.

"Internecine strife is disastrous and every well-wisher of the Indians in South Africa will hope to see these internal differences finally and completely composed so that the community may gather health and strength to take its rightful place in South Africa and to become a great power for good in the land."

B. M. NARBETH.

Sir B. Rama Rau

"Unity—for which my immediate predecessors and I have striven—for which appeals have repeatedly been made by leaders of South African European opinion and for which India's great leaders have pleaded year in and year out—has at last come about. To me it seems very strange that our community in South Africa should have found it so difficult to achieve this. Our community is comparatively a very small one—about a quarter of a million. It is generally recognised that no small community can accomplish anything if it is divided. In times of trouble a division is always exploited by the opposition, while in time of peace its energies are dissipated in useless quarrels.

Ordinarily a common adversity draws people together, but up to the present our community has proved the exception to the rule, in spite of the fact that every single hardship and disability which the community has to bear is the common burden of each and every member of the community.

We have at last turned over a new page in the history of our community

in Natal, and we look to a brighter future. I trust that the community's leaders will all use their great gifts and undoubted ability to serve all sections of the community."

D. Rama Rau.

* * *

Dr. Y. M. Dadoo

"On the happy occasions of Divali and Id, I extend to my Hindu and Muslim brethren of the Union of South Africa, India and throughout the entire world my very good wishes for peace and happiness in the coming year and Id Mubarak.

"At this critical juncture in the history of mankind when Europe is on the brink of being submerged into the bloody ocean of murder, carnage and destruction which inevitably follow in the wake of war, the honest concern of all the oppressed and exploited workers and peasants of the world should be, firstly, to see that bestial Fascism is crushed and that an end is put to the brutal domination of Imperialism and, secondly, to work for the emergence of a new social order, the state of planned and controlled means of production and distribution so as to place the benefits of science, research, invention and production at the disposal of the welfare and well-being of one and all, the state of Socialism only which could and would eliminate the ever-recurring horrors of war and establish real and lasting peace.

"At this hour, the duty of all Indians is to see that the profession of democracy by Britain is implemented in its entirety and that their Motherland is freed from the perennial misery of Imperialist exploitation. And, the duty of the harassed Indians and non-Europeans peoples of the Union is to see that their legitimate rights as Union citizens are reinstated by the Union Government and especially by the present Government, which claims to base its policy on the principle of tolerance and which has avowedly accepted office for the purpose of maintaining democracy and the democratic rights of the people. The struggle is an uphill one but it must be sustained by the determination, persistent effort and sacrifice of our people until we reach our desired goal. May the ensuing year lead us nearer and nearer to our goal on the road to emancipation and freedom.

Finally, INDIAN OPINION and its staff should be complimented on publishing annually such an excellent Number. May it continue to do so just as successfully in future and thus continue to satisfy a much wanted need in the Indian community of the Union. I also desire to make an appeal to my Indian brethren to support in every possible way they could the maintenance of INDIAN OPINION, a weekly which is rendering immense and invaluable services to the cause of our community."

Y. M. Dadoo.

Message From The Rt. Rev. Dean Palmer

We have received the following message from the Very Reverend William A. Palmer, Dean of Johannesburg:—

"By the kind invitation of the Editor I am permitted to send a message to the readers of INDIAN OPINION.

"During a residence of almost thirty-six years in South Africa, there are three things which stand out in my mind, when I think of the Indian people who have been born in South Africa; who will die in South Africa; and to whom South Africa is home.

"(1) Surely there should be a more generous recognition to a share in the Government of the land to which they have contributed much—the fundamental axiom of any true democratic Government "no taxation without representation" would seem to be quite primary in its application here.

"(2) Surely too there should be a generous attempt to use the best Indian thought in mutual co-operation in a Government standing for the safety, honour and welfare of a united South Africa—the number of Indian people in South Africa, the culture which they represent, the self-sacrifice of which many have showed themselves capable, deserves more than mere toleration, and the dread of insecurity which is the lot of so many to-day.

"(3) As far as I can judge, Indian thought in South Africa is solidly behind the Government in its attitude to the world problems of this decisive hour in the history of democratic civilization. The Indian people have cast out of sight, till the war is over, their sense of humiliation and injustice, and not one word has been said to embarass the Government in this hour of overwhelming challenge.

"It was so with the Bantu people in 1914. But our leaders have short memories, and no one can say that the history of Bantu legislation since the Armistice of 1918, is in any sense of the word a return for the irreproachable attitude of the Bantu people in 1914-1918.

"When peace returns—God grant it may not be long delayed—may God give us leaders of wide views, long memories, deep hearts, to deal with the problem of the Indian citizen of South Africa in his African home."

William A. Palmer.

Kaka Kalelkar

The following message is from Shri Kaka Kalelkar who is an old associate of Mahatma Gandhi, an author and educationalist.

INDIAN OPINION can be justly proud of its unique distinction. It is the elder brother of *Young India*, *Navjivan*, *Harijan* and *Harijan Bandhu*. INDIAN OPINION was the first magazine to stand for truth, sobriety, fearlessness and charity. It represents the high water-mark of India's national solidarity and political wisdom.

It is high time, INDIAN OPINION started its second mission of interpreting to India the lovable races of the African continent and the powerful European races that have settled in their midst. INDIAN OPINION will command greater attention and respect in India when it fulfils this dual function. May it prosper and continue to serve in an increasing measure the neighbourly continents of India and South Africa.

Kaka Kalelkar

* * *

Syed A. Brelvi, M.A. L.L.B., Editor "The Bombay Chronicle"

I am glad INDIAN OPINION is bringing out a Special Annual Number. May I take this opportunity of assuring our fellow-countrymen that we all here deeply sympathize with them in their trials and humiliations and are doing and will continue to do our best to see that their trials and humiliations are ended. We feel, however, that we cannot more effectively help them than by making our country free. We find here that the greatest obstacle that faces us in the accomplishment of our task is the lack of inter-communal understanding. I trust our fellow-countrymen in South Africa will profit by our mistake and see that at all cost inter-communal unity is maintained. I wish all success to INDIAN OPINION.

Syed A. Brelvi

INDIAN SOCIAL SERVICE

By
P. R. PATHER

SINCE the year 1896 the Indian community of Natal has been subjected to repressive laws, flowing uninterruptedly as in a continuous stream, and as a result the leaders were wont to be always on the alert to safeguard our interests. And as all the time of the leaders has had to be directed, not of their own choice, towards the maintenance of such rights as we possessed, they had not the time to turn their attention towards the social uplift of our community. Such was the position when the Rt. Hon V. S Srinivasa Sastri arrived in South Africa as the first Agent-General for the Government of India over twelve years ago. It was he who, wherever he spoke in South Africa, stressed the importance of the question of the social uplift of our community. He prevailed upon those who were at the helm of affairs in the community to interest themselves in social work. He was instrumental in establishing the Indian Child Welfare Society and the Indian Social Service Committee. The former, under the able secretaryship of Mrs. G. Christopher, assisted by a band of selfless workers, has now become a virile and healthy organisation, rendering a tremendous amount of service to the poor and needy. The work of child welfare was, in the opinion of Mr. Sastri, of such paramount importance that he contributed, until the date of his departure, the sum of £10 per month to the Durban Indian Child Welfare Society.

Social Workers Wanted

There is plenty of scope for social work in the community. It is a sort of work which is done unostentatiously and which does not receive publicity, with glaring headlines in the local press. And in consequence it is difficult to get social workers.

The conditions in which the majority of our people live are simply shocking. Their earning capacity is very low and it is because of this cause that they are not in a position to live in decent houses, nor can they afford to purchase good, nourishing food. During an investigation of the food that was being taken by the Indian employees of the Durban Corporation it was found that fresh milk was unknown to them, butter was luxury, and meat was taken in small quantities once a week. They are denied three of the most nourishing foods.

Living Conditions Of The Poor

In the outskirts of Durban there are hundreds of our people who live in premises which are devoid of ventilation, ceiling and flooring. These premises are definitely unsuitable for human habitation. We find people living in these houses—it is a misnomer to call them houses—but because they love occupying these premises, but because they have no other choice.

We find children lolling about, ill-clothed and under-nourished. Hundreds of these children do not attend schools because their parents cannot afford to pay their school fees nor pay for their books. In Natal, of course, our benevolent Provincial Administration does not provide free education for our children.

What is the kind of social work that is needed in the community? To-day it would appear that a distribution of a few bags of rice and a few bags of dhall is all that is required to right the ills in the social condition of our people. To offer the distribution of a few pennies to those who are in dire distress is all that is needed. These are mistaken notions and the sooner we dismiss them from our minds the better. The requirements of a destitute or a poverty-stricken person can never be ascertained unless his or her home is visited. It may be that a child may be ill and may require medical aid and good nourishment such as fresh milk. Now a few pounds of rice and dhall will never help that child. The community requires any number of social workers who could visit the homes of our unfortunate people and ascertain their requirements. The source of our social troubles is to be found at the homes of these unfortunate people. And it is there that the work of our social workers should begin.

How Teachers Can Help

Our teachers can assist a great deal to improve the social conditions of our people. They come daily in contact with thousands of children. The very appearance of the majority of these children will show that their home conditions are not at all ideal. We know for a fact that many of them go without their mid-day meals. Can not their teachers visit their homes and ascertain what the family lack? Having ascertained that, the teachers should get in touch with the Durban Indian Child Welfare Society, the Durban Indian Benevolent Society, or any other organisation with a view to securing the required assistance for the family. I am one of those who believe that the teaching profession is amongst the most difficult and that a teacher is taxed to the utmost of his energy during the few hours daily that he or she is at the school, yet I am firmly of the opinion that in many directions the Indian teacher can render much service to the social field.

Apathy Of The Wealthy

The Durban Indian Child Welfare Society renders the following services:

(1) Applies for and obtains mothers' grants for widows and other necessitous women. At the present the Society distributes £358/9/0 to 139 families representing 451 children. This service alone involves a tremendous amount of work. Each applicant's case has to be enquired into and her home visited and a report made to the Magistrate.

(2) Commits delinquent children to homes, and orphans to suitable foster parents.

(3) Enquires into domestic complaints and secures maintenance from erring and deserting husbands.

(4) Supplies fresh milk to children.

(5) Conducts clinics for children at Mayville and Sydenham.

(6) Assists in finding suitable foster parents for children needing adoption.

(7) Assists in securing old age pensions.

(8) Distributes old clothing to the needy.

(9) Finds employment for widows and others.

The Durban Indian Benevolent Society gives relief to destitute families, assists in finding employment and in securing old age pensions.

These two societies, as will be observed, are of immense service to the poorer section of the Indian community. But the greatest drawback is that they suffer from lack of funds. With the means at their disposal the societies barely touch the fringe of the problem of the poor. More money is needed. In this connection I must say that our community has not done what it should have done. Apart from the wealth that members of our community possess there are any number of Indian charitable trusts in Durban, whose income is sent away to India. We seem to lose sight of the fact that charity begins at home and not a small amount of money is needed to alleviate distress amongst our poor. It is a folly to send thousands of pounds to India when our own poor are in distress and daily cry for assistance. I do admit that the Government, both Central and Provincial, and the local authorities are not helping our institutions sufficiently, but at the same time we must show that the community has lagged behind.

Now that unity has been achieved in the Indian community of Natal, I have no doubt that the Natal Indian Association will be able to find a band of conscientious workers who will devote all their time to the uplift of our people. The cry of the poor must be answered.

CLOSING DOWN CLOSING DOWN

WHOLESALE DEPARTMENT

A RARE OPPORTUNITY TO ALL BUYERS

£40,000 WORTH OF STOCKS

GOING AT CLEARANCE PRICES

SILK PIECE GOODS: Huge range of plain, coloured, floral, stripes, fancy and etc.
COTTON PIECE GOODS: In plain, coloured, floral, stripes, fancy and etc.
GENTS WEAR: Silk Shirts, Pyjamas, Handkerchieves, Ties and etc.
LADIES WEAR: Silk Kimonos, Gowns, Pyjamas, Chinese underwear, Dresses, Stockings and etc.
CHILDRENS WEAR: Dresses, Socks, Woollen Shawls and etc.

INSPECTION INVITED

P. O. BOX 5169
TELEPHONE 33-6229
TEL. ADD. "GIDMALCO"

THE JAPAN BAZAAR

39 MARKET STREET,
JOHANNESBURG.

હોલસેલ ડીપાર્ટમેંટ બંધ કરીએ છીએ

અમે અમારો હોલસેલ ડીપાર્ટમેન્ટ બંધ કરીએ છીએ જેથી પાઉંડ ૪૦,૦૦૦ નો સ્ટોક એકદમ કીફાયત ભાવે વેચવાનું ડીરેકટરોએ નક્કી કર્યું છે જેનો લાભ લેવા કોઈ પણ વેપારીએ ચુકવું નહિ.

ગામના તેમજ બહારગામના વેપારીઓને આ તકનો લાભ લેવાની ભલામણ કરીએ છીએ. કારણ અમારે માલેજ એકદમ ચહલ્તી જાય છે અને અમે જુના ભાવેજ છુટક તથા જથ્થાબંધ માલનો નીકાલ કરીએ છીએ. એકવાર વેરહાઉસની મુલાકાત લઇ ખાત્રી કરો.

દીવાળીના તહેવાર માટે ખાસ નવી ડીઝાઈનની સાડીઓનું શીપમેન્ટ આવી ગયું છે

ફ્રેંચ ક્રેપ-ડી-ચીનની સાડીઓ ભાવ રૂ. ૮-૧, ૧૨-૧, ૧૭-૧, ૨૧-૧, ૨૫-૧.
,, જોરજેટની સાડીઓ ભાવ રૂ. ૧૫-૦, ૨૧-૦, ૩૦-૦ ૪૨-૦, ૫૦-૦

અમી ચક્ષુઓ ઇન્ડીઅન ડીપાર્ટમેન્ટમાં હોલસેલ ભાવે છુટક ખરીદી શકશો.

સાંઢણી સ્ત્રીઓ માટે: રેશમી, ક્રેપ-ડી-ચીન તથા જોરજેટની સાડીઓ, પેટલા તથા ઝોકસીઓના ડ્રેસ માટે અસલબારેલું કપડું તથા પીસ જરીબારતના સુટો
નાના બાળકો માટે: રેશમી ડ્રેસ, ટોપી, બોન્નેટ, સોકસેટ, ગરમ સાકા, વિગેરે.
બાંધણા માટે: ગોલ્ડબેટ, બ્લુમર્સ, જીપ, ડ્રેસ, વિગેરે.
બાલકાઓ માટે: સોકસેટ, ચુસ્ત સુટ, સ્વીમીંગ, મોજા, વિગેરે
પુરુષો માટે: રેશમી સુટ, સોકસેટ, સ્વેટર્સ, ટાઇ, રૂમાલ, વિગેરે.
ઘરમાં વપરાતી ચીજો: રેશમી ચાદર, તકીયાના કવર, ટેબલ કવર, પીંછાદી, ટાવલ, વિગેરે
પીસ ગુડસ: ક્રેપ ક્યતનું રેશમી, સુતરાઉ અને ગરમ કાપડ, વેલવેટ, વિગેરે.
લેધર સુટ કેસીસનો મોટો સ્ટોક હમણાજ આવ્યો છે.

જાપાન બઝાર

(હોલસેલ ડીપાર્ટમેન્ટ)
૩૯ માર્કેટ સ્ટ્રીટ,
જોહાનીસબર્ગ.

પી. ઓ. બોકસ ૫૧૬૯.
ટેલીફોન ૩૩-૬૨૨૯.
ટેલીગ્રાફ એડરેસ "ગીડમલકો"

HISTORY OF THE SPLIT AND EFFORTS AT UNITY

By
S. R. NAIDOO

ADDRESSING a message to the amalgamation meeting of both the Natal Indian Congress and the Colonial Born and Settlers' Indian Association, which took place in Durban on the 8th October 1939, Mr. J. H. Hofmeyr urged "As you are aware I repeatedly took occasion when I was Minister of the Interior and later to urge the Indian community to settle their internal differences and arrive at a greater measure of unity amongst themselves."

It was in July 1933 as a result of communication addressed by the Union Government to the South African Indian Congress I was appointed a member to serve on the Colonisation Inquiry Commission. The participation by the Congress nominee in this Commission led to a split which as days went by grew in dimensions. As a result of this split prominent members of the Congress resigned and formed the Colonial Born and Settlers' Indian Association. Congress participation in the Commission led to stormy feelings and popular opinion was against the Congress decision to take part in the Commission. In 1933, at the time of the second Round Table Conference, the Congress gave a pledge to associate itself with a joint Commission to explore the possibilities of a colonisation scheme. Although a preliminary Commission was appointed the Congress had to stick to its pledge and it was well advised in doing so.

I am not able to reveal all that took place during the sitting of the Commission, but I can say that the question of the split amongst us on the Colonisation issue was very often discussed.

Past History

The Colonisation issue is a past history now and the bitterness with which each side fought it has receded into the dimness of forgettable past.

Soon after the arrival of Sir Rama Ali as the fourth Agent-General for India in 1935, he tackled the question of disunity among our people, and convened a conference of both sides at which he presided. The whole settlement on unity hinged on the change of name of the Natal Indian Congress. The representatives of the Congress received a carte blanche authority to negotiate for a settlement of the unity question but deadlock arose on the change of name of the Congress and the conference broke up without any decision being reached. Thus matters stood until the arrival of Sir B. Rama Rau, fifth Agent-General for India. He tried his best to bring the two parties together. Again the question of change of name of the Congress was brought up by the Colonial Born Association side as a preliminary to discussion on the question of unity. No settlement was found to be possible. Thereafter the question of unity move took a formal shape during the visit of Sir S. Radhakrishnan who, it appeared appealed to both sides to unite and to sink their differences.

The Formula

It was on the 18 of April I happened to be in Durban when a discussion on the question of unity had been going on. That day myself, Messrs. S. Rustomjee and V. S. C. Pather met Messrs. A. Christopher, P. R. Pather, P. R. Singh and S. L. Singh and discussed a formula upon which a unity move should be based. I give the formula (subsequently slightly amended at the Congress meeting) which was provisionally adopted, subject to acceptance on both sides, in full.

1. Since the year 1933 there has been a serious division of opinion in the Indian community with the result that there exist in Natal two political organisations—the Natal Indian Congress and the Colonial Born and Settlers' Indian Association.

2. Both Sir Syed Raza Ali and the present Agent-General for India, Sir B. Rama Rau have since their arrival in South Africa made attempts at securing unity and recently Sir Sarvapalli Radhakrishnan, who toured the Union on a cultural mission, appealed to the Indian community to unite.

3. The Indian community as a whole recognises that in unity alone lies their salvation in this country, and in view of the unsettled and changing conditions under which Indians live, it is most essential that all differences should be settled and a lasting unity achieved in order that one political body should speak and act for the community as a whole.

4. With this object in view it has been resolved by the Committee of the Natal Indian Congress (Durban headquarters) and the Colonial Born and Settlers' Indian Association (Durban headquarters) that both these political organisations should amalgamate as the best and only means of uniting the Indian community and that the choice of a name for the amalgamated body should be left to Mahatma Gandhi. Each of the bodies may submit any name or names with the reasons therefor from which Mahatma Gandhi may choose a name or decide independently of those submitted and his matured decision shall be taken as final settlement of the differences.

Two Factors

Immediately upon my return to Pietermaritzburg I adopted the only constitutional method that was open to a member of the Congress, and that was to forward this formula to the Congress headquarters as a notice of motion. This formula was duly circularised to all the branches of the Congress in Natal. The notice of motion which contained the formula was discussed at a meeting held at Durban on 30th April 1939, at which sixty three members of Congress Committee were present. I took a prominent part in this unity move because of two factors, which were operating in my mind and those of the Congress leaders who met in Capetown in February 1939, to make representations to the Minister of Interior on the question of a Union—wide segregation policy which the Government then contemplated. Firstly the several interviews we had with the Government clearly indicated the determined attitude on the part of the Government to push through their policy of segregation on the basis of a servitude Bill. Every representative of the Congress felt that the odds were against us and that the Indian community had to face one of its worst struggles. Secondly the persistent efforts made by Sir B. Rama Rau, and later supported by no less a distinguished person than Sir S. Radhakrishnan at reconciling both the parties should be sincerely considered. I felt that the time had arrived and the coming struggle demanded a serious effort to bring about a state of peace and amity in our community. Thus it was I wholeheartedly joined the unity move and introduced my formula before a large gathering of representatives of the Congress on the 30th April 1939.

This was accepted by the meeting with one dissentient. The long discussion at this meeting made me to accept the proposition that the formula should be placed before a Special General Meeting of the member of the Congress for acceptance. Many life-long workers of the Congress groups stressed the point that to achieve unity no price was great. It was resolved that special general meeting should be called forthwith to ratify the formula which at that time contemplated the sub-

mission of the whole matter to an arbitration by Mahatma Gandhi. The meeting of the Congress as a whole made up its mind to stand or fall by the formula. The atmosphere was congenial and everybody felt that the unity move was launched under the most auspicious circumstances. On the 1st May 1939 the Congress secretaries issued a notice convening a special general meeting of the Congress on 4th June at Durban "to ratify the formula adopted by the Committee for the amalgamation of the Natal Indian Congress and the Colonial Born and Settlers' Indian Association and its reference to Mahatma Gandhi as moved by Mr S. R. Naidoo at the Committee meeting held on the 30th April 1939. This meeting was not held owing to the calamitous incident which took place at Johannesburg on the 4th June when the Transvaal Indian Congress convened a meeting. However, by mutual arrangement it was postponed to 11th June and further postponed to 27th August when the special general meeting did finally take place and adopted the amended formula

Amended Formula

Since the Committee meeting of the Congress of the 30th April, several Committee meetings were held and several aspects of the formula were again and again discussed. In the interim before the final meeting of the 27th August a sub-committee of the Congress was appointed with the object of settling the outstanding differences as to the change of name of the Congress and thus localising the matter. Mr A. I. Kajee himself brought convincing suggestions that the name of the amalgamated body be called the Natal Indian Association, and the rights of membership of both the organisations, namely, the Congress and the Colonial Born Association should be entrenched and should constitute the membership of the amalgamated body. It was felt that no better suggestion could have been made to settle the matter locally and within the folds of both organisations. At a meeting of the representatives of both sides which met at Durban on the 22nd August 1939, an amended formula was adopted. A draft Constitution was subsequently approved by the Committee of both organisations

For the purpose of clarity I give in full the amended formula:—

Messrs. S. Rustomjee, J. W. Godfrey, P. S. Aiyar, S. R. Naidoo and A. E. Shaik, the duly appointed representatives of the Natal Indian Congress, and Messrs P. B. Singh, A. Christopher, P. R. Pather, S. L. Singh and D. S. Chetty, the duly appointed representatives of the Colonial Born and Settlers' Indian Association, met at Durban, at the residence of Mr. A. E. Shaik, on Tuesday, the 22nd August, 1939, and after lengthy deliberations unanimously agreed upon the following:

That Clauses 1, 2, and 3 of the Formula, which was approved by the Committee of the Natal Indian Congress and the Colonial Born and Settlers' Indian Association, remain as they are. The following Clause shall take the place of Clause 4 of the Formula:—

"It has been resolved by the Committee of the Natal Indian Congress (Durban headquarters) and of the Colonial Born and Settlers' Indian Association (Durban headquarters) to amalgamate both the above organisations under the name of the Natal Indian Association, and the membership of both the organisations as at the 1st day of September 1939, shall constitute the membership of the new organisation. The draft constitution as approved by Messrs. S. Rustomjee, P. S. Aiyar, J. W. Godfrey, S. R. Naidoo and A. E. Shaik, duly appointed representatives of the Natal Indian Congress, and Messrs. A. Christopher, P. R. Pather, S. L. Singh, P. B. Singh and D. S. Chetty duly appointed representatives of the Colonial Born and Settlers' Indian Association, at a meeting held in Durban on the 22nd day of August 1939 shall be the Constitution of the Natal Indian Association, for submission at the amalgamation meeting.

The following Clauses shall be added to the Formula and shall be known as Clauses 5 and 6.

"That it is agreed that a general meeting of the members of the amalgamated organisation shall be held on the 24th day of September 1939, for the purposes of adopting the draft constitution and electing officials thereunder, and the Conveners of such meeting shall be the President, the Hon. Secretaries and the Hon. Treasurers of the Natal Indian Congress and the Colonial Born and Settlers' Indian Association."

"That Messrs. A. Christopher and V. S. C. Pather are to be authorised to accept enrolment for membership of the amalgamated organisation and receive the membership fees in terms of the draft constitution."

The special general meeting of the Congress held on the 27th August ratified the amended formula and also approved the draft Constitution.

Accomplished Fact

There are other matters which I would have wished to elaborate upon concerning tactical moves made to upset the unity formula. I have, however no desire to raise a controversy on the question of unity move and subsequent events which followed it. The unity move has become an accomplished fact. Every step that was taken to achieve unity among our people was taken with a conviction born of good faith and honesty of purpose. There was no intention to claim powers and position to run the affairs of the community. Subsequent events have shown that although it was stated that no price was great for unity yet some of our Congress leaders who have distinguishgished themselves in public work showed their weakness in not reconciling themselves to a change of name and to changing conditions. On this question of unity move I visited Durban no less than twenty times, and although I was receptive to take in reasonable suggestions I never dreamt, much less was I prepared for the simmering opposition, although limited, which was breaking out here and there. One point I wish to make clear and that is that the name and status of the South African Indian Congress remain untouched.

If a change of name accepted by both sides reconciled us, and if that change brought no disgrace to our community, much less weakened its cause, or caused it any damage, then I am not ashamed of the part I took along with others to achieve a unity of oneness, a unity of action and of purpose. The basic principle of our unity should be: one voice, one people and one organisation.

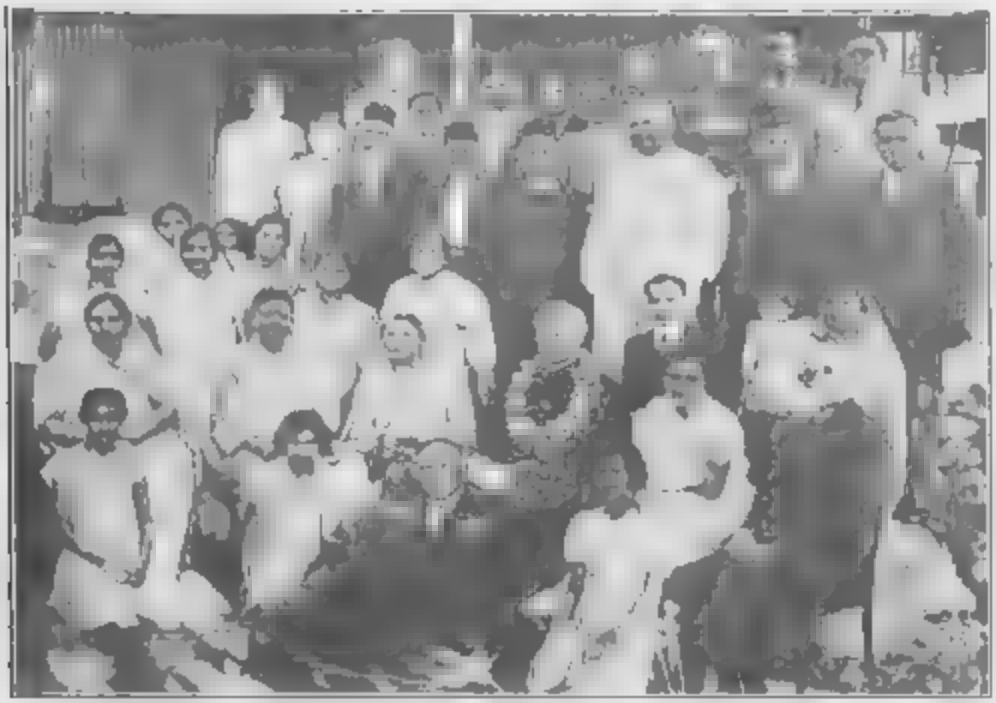
It was a play of fate that my nomination and participation in the Colonisation Commission, as Congress nominee, should have been the means of causing a split, but after a spell of years I was permitted to move the unity formula, which once and for all closed the divided ranks, and brought us all into one fold again.

NOTICE TO SUBSCRIBERS

OUR subscribers must realise that the publishing of our Special Number is an expensive job and we can ill afford to supply it to those who have not even yet, notwithstanding our repeated appeals, to pay up their very long over due subscription. If they desire to obtain this Special Number they can do so by kindly sending their subscriptions.

Manager,
INDIAN OPINION.

HOW UNITY WAS ACHIEVED

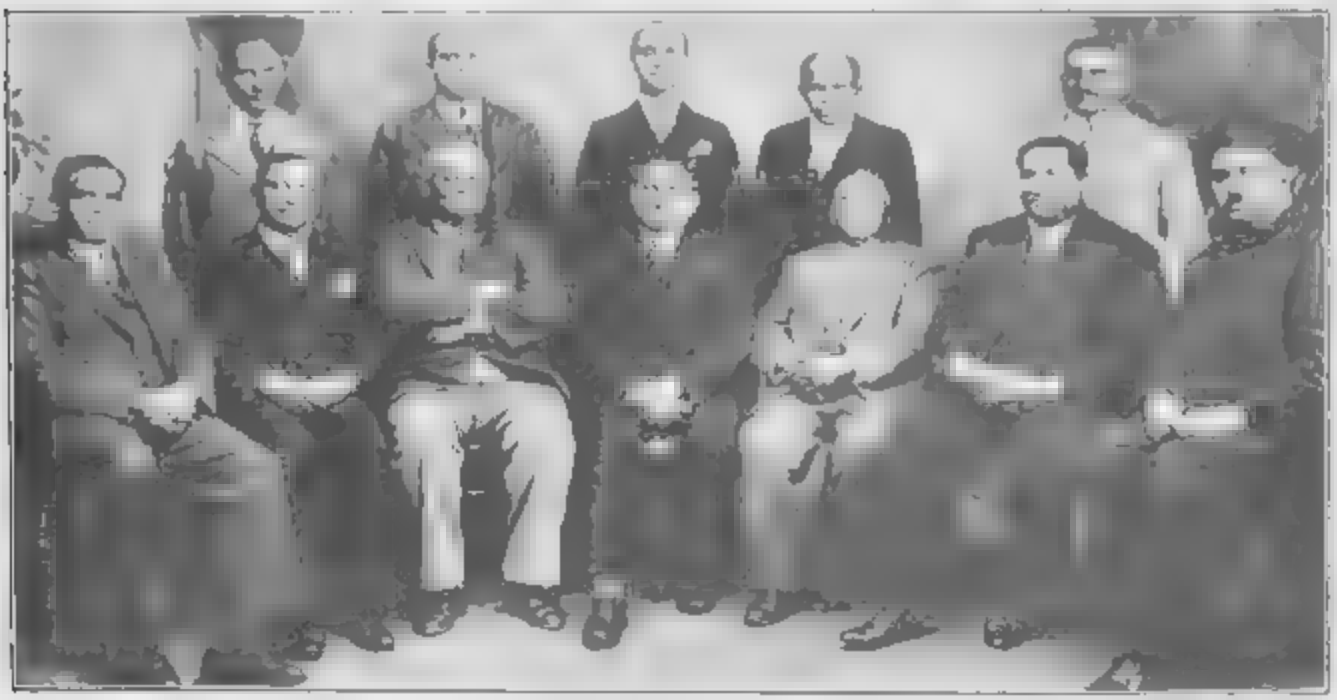
A group taken at the Phœnix Settlement.

[illegible]

ફીનીક્સ સંસ્થામાં લેવા-પડેલ ગ્રુપ

[illegible] આમાં આ સંસ્થામાં બોલાવેલ સભા વખતે જે અનેક આગેવાનો ઇકમમાં આફ્રિકન અને નાતાલના બંને પક્ષના નેતાઓને દરમ્યાન કરવામાં આવેલ હતી હતા. અને અરસ્પરસ પ્રસન્ન દીલ બોલી ચર્ચાઓ થઈ હતી, તેને પરીણામે આફ્રિકના પ્રશ્નોનું પ્રમાણીક પ્રયત્નો રોજ થયા હતા.

UNITY COMMITTEE

[illegible]

The group on the occasion of [illegible] at the Congress [illegible] Natal Indian Congress Rooms, Durban, which was convened to consider the [illegible] Natal Indian Association.

Standing, (l. to r.) left to right—Messrs. [illegible], A. M. Cachalia, P. R. Naidoo, [illegible], S. [illegible], [illegible], [illegible],

LET US ALL WORK TOGETHER FOR THE COMMON GOOD

By
ZULEKHA OMAR JHAVERI

THE world, one may safely say, had hitherto been resting, as it were, on the crater of a volcano which has exploded without warning, and we, who are standing on the threshold of a new era, ask ourselves many questions as to what new and strange developments it may bring.

One such question, forced upon us by the trend of recent events is, "What part will women play in the new world to be?" Even to guess at an answer, we must consider what part they have already played, and why it is that the condition of women to-day is rather like that of an under-nourished plant which having ceased to grow stronger and sturdier, has begun to decay.

Biographical Dictionaries of the past still extolled, reveal the status of women, the high standard of their culture and learning during the Middle Ages. A careful survey of these past records provides ample proof that, while in Europe the doors of the Universities were closed to Western women, as early as the fourteenth century, the women of the East were taking their places amongst those great thinkers of the past, who were the first to light the lamp of our culture.

We who live in this world of chaos, how can we prepare ourselves for the new age; for greater world work and attainments? Here are at least a few answers: By endeavouring to work together for the common good of the people, regardless of colour, cast and creed; by trying to procure a simple knowledge of our ability to create conditions for ourselves by true self-help, which is of as great a benefit to the individual as to those with whom she comes in contact.

"Truth is the house built upon a rock, immune to all disturbances. Throughout the storms of life, the cries of nations, and the disruption of world affairs, it remains unshaken."

We of this generation cannot, if we would play a greater part in the world, be content to rot by inches in ignoble ease, heedless of our true interests, heedless of the higher life, the life of aspiration, toil and risks.

We must try to understand the doctrines of strenuous life. The life of toil and effort; labour and strife; for success in its highest form comes only to those who shrink not from danger, hardships and bitter toil, but win from these the splendid ultimate triumph.

The reason why so many people fail to demonstrate success, is because imprisoned in the prejudices, preferences and the habitual belief of the period in which they live, the ideas and impressions which they derive from the society in which they move, are based in most cases on appearances often delusory.

A great philosopher, by the eloquence of his language may hold the speechless attention of a sea of faces, and our meaning of the audience, though not [illegible] the discipline involved in the pursuit of philosophy, hastily decides on the study as being a ready-made solution to the problem of making a career. The individual beholds, of course, only the conquest of the warrior and not the field where the battles were fought. In other words being ignorant of the laws and principle of strenuous life, he or she proceeds blindly along an erroneous channel [illegible] that whilst [illegible] to be on the pathway to success, the individual eventually awakens to find that, in reality, he has been following a mirage.

Let us seek then to see ourselves liberated from the dominance of petty aim and desires for material success and to work haste to for the accomplishment of a certain thing, for the sake of the attainment itself.

If we possess those verile qualities necessary to win in the stern strife of actual life, it is hard to fail, but it is worse never to have tried to succeed.

In this life we gain nothing save by effort and effort to accomplish may be rewarded with certainty.

The new age looms before us; can we stand by idly, shrinking from difficult contests, seeking slothful ease, allowing the stronger to pass us by and to win for themselves the victories which can be ours.

Let us live together boldly the only life worth leading—the life of striving. Let us uphold righteousness, resolving to strive and to form higher ideals so that we may in time reach the ultimate goal of true national greatness.

"THE PEOPLE, LORD, THE PEOPLE"

As the horrible catastrophe of war engulfs the world again for the second time in the life-experience of this generation—we can think of but one thing, and that is the people, the common people of every land, innocent of offence, hating and fearing war, who are now being driven like sheep to the slaughter. Nowhere on all this planet, outside of certain chancelleries and military headquarters, are there persons who desire war. If a plebiscite were taken in England, or France, or Poland, or Italy, yes, in Germany, the vote against war in each and every country would be so wholeheartedly against war as to make a Nazi election look like a closely contested struggle. Never in all history has there been such popular unanimity against resort to arms for the settlement of disputes between nations. Not from government offices, at least from the hearts of men, war to-day stands outlawed. Yet what is it—the destruction, the massacre. Death loosed to reap his harvest—and the people as helpless as leaves before last year's hurricane! How all this will end, what havoc will be wrought, what irreparable losses sustained, no man can say except to prophecy the worst. But this we know—that the people will suffer beyond all measure of calculation and all reach of compassion and succor. Their cities will be wrecked, their homes destroyed, their sons slain—their world wiped out beyond all repair of generations and perhaps of centuries. Why should the people of this fair earth thus be smitten? What are these governments that issue the decree of death for millions? Germany, Italy, France, Britain—"did you ever meet them?" asks Dorothy Thompson. In the despair of this hour we can feel some comfort in the thought that few of the governments that enter this war will survive—and few statesmen who now see the legionice will see the end. But there is poor comfort as we face these myriads of common people, and behold their agony. If we do nothing else during this war, we will love and pity and try to help them. All of them—English, French, Germans, Italians, Poles, Turks! Not one shall be excluded from our heart. God hath made them all 'of one blood, his children, and they are our brethren.—*Unity* (Chicago).

'FOR GOD, KING AND COUNTRY'

By
M. K. GANDHI

Reproduced from 'Young India'
Dated 23rd March, 1921.

DURING my peregrinations I once came across boys in uniform and asked them what their uniform meant. I observed that their uniform was made of foreign cloth woven out of foreign yarn. They said it was scouts' uniform. They whetted my curiosity by the answer. I was eager to know what they did as scouts. The answer was that they lived for God, King and Country. 'Who is your King?' I asked. 'King George,' was the reply. 'How about Jallianwala? Supposing you had been in that place on the 13th April, 1919, and were asked by General Dyer to shoot your terrified countrymen, what would you have done?'

'Of course I would not have obeyed the command.'

'But General Dyer wore the King's uniform.'

'Yes, but [illegible] belongs to the bureaucracy, and I have nothing to do with it.'

I suggested that he could not separate the bureaucracy from the King, that the King was an impersonal ideal existence which meant the British Empire and that no Indian could remain loyal, in the accepted sense, to the Empire as it was at present represented and be loyal to God at the same time. An Empire, which could be responsible for the terrorism of the Martial Law regime, that would not repent of the wrong, that could enter into secret treaties in breach of solemn obligations, could only be reckoned as a godless Empire. Loyalty to such an Empire was disloyalty to God. The boy was puzzled.

I continued my argument. 'Supposing our country becomes godless in order to enrich itself, exploits other people, traffics in intoxicants, goes to war for the sake of extending its trade and resorts to fraud in order to sustain its power and prestige, how can we be consistently loyal to God and country? Must we not forsake the country for the sake of God?' I suggest, therefore, that you should bind yourself to be faithful and loyal only to God and to no one else in the same sense and in the same breath.'

There were many of his companions who were deeply interested in the conversation. Their chief too came in. I repeated my argument to him and asked him to tax himself and stimulate the inquiring spirit of the grown-up young men whom he was guiding. Hardly was the absorbing topic exhausted, when the train steamed out of the station. I felt sorry for the splendid lads and understood better the deep meaning of the movement of non-co-operation. There can be but one universal creed for man, that is loyalty to God. It includes, when it is not inconsistent, loyalty to King, country, and humanity. But it equally often excludes all else. I hope that the youth of the country as well as their tutors will revise their creed and set themselves right where they are convinced of their error. It is no small matter for tender minds to have formulas presented to them which cannot bear scrutiny.

WORLD ALLIANCE OF CHRISTIAN CHURCHES

A PLEA FOR A WORLD CONFERENCE

THE World Alliance, representing Christian Churches in over 30 countries, meeting in Geneva, passed the following:

In view of the chaotic conditions throughout the world to-day, the increasing breakdown of international morality, the staggering burden of mounting armaments, the dislocation of international economic life, and the threat of war and revolutions, The World Alliance for International Friendship through the Churches reaffirms its conviction, as stated in former resolutions, that the only way out of the present impasse is for all nations to meet and confer on their essential problems and difficulties in a spirit of conciliation and co-operation. We recognize that the increase of international anarchy, conflict and hate, makes any appeal for a new world conference seem Utopian. On the other hand, we are convinced that unless some far-reaching international agreements can be speedily reached, it is utterly fallacious to suppose that the present drift can end in anything but general war and chaos.

The International Chamber of Commerce, representing business men from 41 nations, meeting in Copenhagen in July, passed a strong resolution calling for a world conference. Their resolution cited the disastrous consequences of war and said: 'No enduring peace has been accomplished. With the development of modern instruments of destruction, the possibilities of future wars are appalling...One of the most discouraging aspects of the world to-day, perhaps of this whole epoch indeed, is that it should be necessary to recall time and again these most elementary truths.' We heartily concur in the sentiments expressed by this business group and shared by the popular majority in all countries. Concretely, we propose that the governments take advantage of the precedent created by the Hague Conferences, and under the provisions voted at the Second Conference held in 1907, call the Third Hague Conference to convene at as early a date as is consistent with adequate preparation.

If such a conference is to deal effectively with the underlying moral and spiritual political and economic causes of conflict, at least one or two years of intensive preparation are necessary.

We confidently believe that if the States become actively engaged in preparing for such a conference, as the work proceeds international faith will be gradually restored and peace with justice can be established. Therefore we propose that international preparatory commissions be set up immediately to deal with such questions as colonies, economic and financial relations, access to raw materials, political and racial problems, international order and governments, disarmament and such other questions as may be deemed advisable.

It is obvious that if the work of such commissions is not to be futile, governments must agree to do all in their power to prevent disturbing incidents, and further show such good-will as alone can make the work of the commissions effective.

We are fully aware of the fact that churches and religious and educational leaders are not experts in government and therefore we do not pretend to advise in detail on the ways and means of bringing about the success of such a huge and complicated undertaking. But deeply conscious of our responsibilities as Christians as well as citizens of our respective nations we claim that it is our right and duty to issue this appeal in loyalty to the Christ we serve. Therefore we invite all men of good-will to join us in this effort and in particular we call upon our fellow Christians throughout the world to pray and work for a rebirth of faith, confidence, and love, without which it will be impossible to achieve justice, and without justice there can be no permanent peace.—*Unity* (Chicago).

CALL OF THE SUN

By
Dr. SUDHINDRA NATH SINHA, M.B.
In The "Modern Review"

It is curious that the colour of the skin should have played and still be playing such a great part in the social and political life of the peoples that inhabit our planet. The white or non-pigmented people look down upon the coloured or pigmented people, and, incompatible as it may sound, they themselves have gone crazy over pigmentation, or tanning as they call it. One has only to look around here, there and everywhere in Europe to comprehend the firm grip this fad has over the white people. Meadows, seabeach, lake and river-sides are packed up, particularly during holidays, with people eager to get pigmented within the shortest possible time. They are mostly from towns and cities where there is hardly enough sun to colour the skin. Even the manufacturers are busy exploiting this craze. They have put all sorts of pastes and powders in the market, 'aids' to tanning, which benefit 'souls rather than the skin,' of the pigment seekers. Europeans, young and old, often asked me the secret of my brown skin. Why is this craze? Evidently, this is a conscious or unconscious attempt on the part of the people to get back to the caress of the sun and the air, modern civilization has been trying hard to deprive them of. They have begun to unlock it to the instinctive urge to respond to the call of the sun. After all, there is a great truth in the statement that 'civilization was born in countries with plenty of sunshine.'

So far so good. But excessive and uncontrolled exposure to the sun, as is popularly indulged in, not infrequently leads to unpleasant and even grave accidents. The sun is the most powerful bactericidal agency in the universe, and one must know how to handle it. In dealing with the sun wisdom is bliss, and it is folly to be ignorant. Most people, unfortunately, are innocent of any conception of scientific sunbathing. These lines will, it is hoped, be of help to people who want to know why sunbathing is advocated.

In all countries in all ages there have been sun-worshippers. Beginning from the dawn of humanity to our days, sun's blessing has been invoked to play its great role in preserving human life. The lores of India, Egypt, Greece and Rome testify to that.

Life draws its energy from the sun. In fact, existence would not be possible if there were no sun. Humans, animals, vegetables, and, for that matter, all living objects need sunlight to keep the life going.

In the study of the influence of sunlight on the human physiological system, it is the skin that claims the place of honour. The rays are received by the skin, and, after necessary transformations and adjustments the latter transmits them to different parts and organs of the body. Without intervention of the skin the organs of the body would be killed by the strong rays of the sun. This fact leads us to the consideration of the skin in its relation to the sunlight.

The first noticeable effect of the sunlight on the skin is development of pigment, the colouring matter of the human skin. Authorities differ regarding the mode of formation of this substance. They, however, seem to agree:

(1) That pigment protects the body against excessive exposure to sunlight.

(2) That pigment transforms the light energy into an energy that brings about certain chemical reactions useful in body-defence.

In any case, its primary function is to absorb excessive light and to convert the light energy into heat energy which is sweated off when excessive. Besides, the cosmetic touch pigment gives to the skin is characteristic. It renders the skin remarkably softer, smoother, and more elastic than the non-pigmented skin. Further, the pigmented skin loses all roughness and wrinkles and freckles, the common and much dreaded blemishes of non-pigmented skin. Let the white people take this hint, act up to it and they will have got rid of their many worries and stopped a steady leakage in their purse in the bargain!

The skin is endowed with a rich blood supply. The sunlight acting on the skin induces a pronounced dilatation of the blood vessels. It is a common experience that parts of the skin habitually exposed to the sunlight are more actively irrigated by blood than the less exposed areas. The blood vessels of these areas are more numerous than in other parts. Also these exposed parts are considerably more resistant to changes of temperature and infective agents. Moreover, the dilated vessels draw out blood to the surface, and the deep-seated organs are relieved of congestion. De-congestion facilitates normal circulation and the organs function better. Further this movement allows the entire volume of blood in the body to derive the beneficial effects of sunlight. The number of blood corpuscles, red and white, multiply, and they function more energetically. The red corpuscles have their power of resistance increased. There is proportionate increase of haemoglobin; calcium and phosphorus contents of the blood rise, as also the bacteria-killing power.

The skin contains the peripheral extensions of the nervous system, innumerable terminals of which form an extensive webwork. Sunlight strikes against this webwork and excites resonances which is transmitted to the nerve-centres. The centres, on their part, transmit the resonance to the different organs in the body which respond by a show of improved functioning. The mechanism is not difficult to follow when it is known that the skin is intimately associated with the vital organs of the body through reflex connections.

Contact with sunlight brings about a remarkable change in the muscles of the body. They become strong and graceful without undue development of particular muscle or muscles often noticeable in the wrestlers and in the muscle-cult people. This improvement is effected by the movement of blood from the deeper parts towards the surface, as sunlight dilates the vessels of the skin, through the layers of the muscles. As the blood flows through the muscles, it produces an effect that may be compared to that of massaging. Moreover, the nerves feeding the muscles are themselves stimulated by sunlight and produce a tonic effect. Considered part by part, the strengthening of the thoracic muscles improves respiration; well-developed back muscles bring in a vigorous but natural support to the spine; and well-developed abdominal muscles provide that support to the abdomen so essential for efficiency of its organs. Finally, the well-developed muscles of the limbs complete the picture of a strong and graceful human-being.

The helpful action of sunlight on the skeleton is evident from calcification of decalcified bones. Vitamin D is essential for normal development of bones. This is formed when sunlight acts on the skin. The skin contains lipoid, a substance which closely resembles fat. Activated by sunlight lipoid liberates Vitamin D. Moreover, we already know that sunlight by its action on the blood increases the calcium and phosphorus contents. A constant and steady supply of calcium and phosphorus is essential for the proper development of bones in children.

Human body is in constant danger of being invaded by various infective agents. Large numbers of pathogenic organisms are present on the surface of, as well as, inside the body. The body tolerates their presence, but does not allow them to do any damage because of the immunity it possesses. Sunlight through its action on the skin strengthens this immunity.

The skin through some of its cells secretes chemical substances that support body metabolism. Animals take in different food-stuffs. When burned with oxygen, these stuffs yield the energy that maintains life. In the course of this

process of burning. Carbondioxide, water, heat, nitrogen, etc. are given out. These activities inside the body to convert food into life-energy are known as metabolism. Sunlight stirs up metabolism. Certain waste products of metabolism are eliminated through sweat and sebaceous matter secreted by the skin. Because of this function the skin is, in times of need, a vital relief to the kidneys—a true vicar.

Sunlight excites the endocrine glands to better activity. Improper functionlessness of these glands has been, of late, engaging a great deal of attention as responsible for the mental and physical defects in children and disturbances of various normal functions in adults. Sunlight restores normal activity to these glands.

It has been found that human and animals lose breeding power due to lack of sunshine. Chickens lay more eggs and cows give more milk when exposed to sunlight. Remarkable is the statement that Eskimo women cease to menstruate during the long winter months of no sun.

Another great gain from regular exposure to sunlight is that it makes good the deficiency of diet. A well-chosen diet with a liberal supply of essential food principles will keep humans and animals alive for long periods in the absence of sunlight. On the other hand, when diet is deficient, such as millions in India have, exposure to sunlight can ward off or delay the ... of evil effects resulting from lack of nutrition. Remarks Sir Leonard Hill:

> It was observed in Vienna that systematic exposure to sunlight of children living on deficient diet prevented or brought about healing of rachitic process in their bones; while children confined in the hospital wards all showed rickety bones except one who, lying in a cot near an open door, was crossed by the sunbeam.

Speaking on the subject, Montaunis from Nice said:

> Man does not live on bread alone; he feeds on air as well, this being the bread of respiration; over and above the digestive and respiratory nourishment there is also a nutrition ...

The skin does not receive the care and attention it deserves, and is perhaps the most neglected of all bodily organs. People are alert about the well-being of other organs of the body, but indifferent to the needs of the skin. This indifference is no doubt due to ignorance and must by all means be conquered. Few people know what part the skin plays in human life; still fewer know that the well-being of the ... principally or irrespective of the ... of the skin, is out of the question; and that the skin is directly and indirectly responsible for the safety, well-being and nutritionacy of the human organism. To neglect the skin is to deliver a blow to the system as a whole.

The skin of the modern civilised humans is universally anaemic and feeble. In a civilisation where lavishness and not scientific selection of clothing is the standard, it is no wonder that that the skin is unhealthy and inefficient. Health and efficiency of the skin come from its direct contact with the sunlight and the air, a contact people hardly allow the skin to have. Even children have to carry unnecessary and unhygienic clothing to the great detriment of their health. It is distressing to notice the quantity of linen one carries on the body even in the hot Indian climate. Unhygienic clothing creates a hot and humid atmosphere in which the skin gets exhausted and weak. Such a skin cannot fulfil its functions. Due to its weakness and exhaustion it cannot transmit necessary stimulus to the organs of the body which are consequently put out of gear. This makes the defensive mechanism shaky which may crumble at the first impact with the enemy. Evidently, the consequences of the treatment to which the lot of the skin to receive, are of a far-reaching nature.

Scientific bathing is based on and governed by definite laws evolved out of the experiences extending over a long period. To be effective it must strictly adhere to these laws. Sunlight has got to be administered or regulated doses. It is one thing to make hay while the sun shines, and quite another to burn hay with the sun. If people stick to the slow sunshine, they will recover their body into rocky soil where dangerous microbes cannot grow or thrive.

Nobody wants to die. But how to dodge death at least for a few days? Laboratories may not help; neither will surgeons and physicians with their knives and bottles. Then? The good old sun is there to help you. Respond to its call and you are safe. Rollier, the greatest of the modern sun-worshippers, has been telling us for nearly half a century how one may keep young in body and mind long and grow old slowly by life in the sun and in the open.

It is worth mentioning that sunlight is essential not only because it fortifies the body by stimulating the normal functions but also because it has great preventive and curative properties. Armed with science and inspired by a clearer consciousness of our duties towards our fellow-beings, we can fight, with the surest weapon that we have in the sunlight, the dangerous microbes which thrive in a closed, invisible world.

Though a land of plenty of sunshine, it is curious that modern India is far behind other countries in recognising the importance of sunlight in human life. Is it because of the 'silly simplicity' of the method involved in utilising the sun, or is it because the effect of sunning is slow and gradual like nature and not sudden or dramatic like that following the slash of a knife?

DEEPAVALI APPEAL

By S. GOPAL

BY the time this Special Number is out, many of those who are on the top and have the means to do so, will be ready to commence a "lightning" celebration of the Deepavali festivities, when, coming as it does once a year, days and sometimes weeks are devoted to merrymaking and feasting, culminating in huge fireworks displays during the nights in recognition of this great and joyous occasion.

But I am not going to dwell on the happier and more exorbitant side of this festival.

We know that in Europe, nations have armed to the teeth and war is now raging. This country is also in a state of war. What will be the ultimate result no man can foretell, but this war, as all other wars, will have its repercussions.

Well, you will ask, what has that got to do with us here in this country, and why should it mar our rejoicings?

Much could be said in these columns of the disadvantages of lavish and thoughtless spending. Indians in this country are noted for the way in which they welcome any festival regardless of their income.

Gone are the days when indulgences of this nature were termed as "Red Letter days" in the annals of Indian history in South Africa.

It is absolutely essential that everyone, especially the parents, should curtail parts of their merry makings, by means of indulging in luxurious feasting, and the most important of all, the expensive fireworks.

It is generally agreed that happiness and sorrow go side by side. While hundreds of us are feasting to our heart's content, thousands of our poor do not know what Deepavali really means to them in their homes and outside. Their lives are one long stretch of endless poverty and a struggle for bare sustenance. To them life certainly not worth living. They are disappointed at the unkindness and uncharitableness shown by us in their daily cry for existence.

It is on their behalf that I make this earnest appeal to mingle our joys with the sorrows of these unfortunate ones on this annual occasion. The time for act is now. You have the Light of brotherly feeling, let it shine in every home. Comfort those that are in need and let them feel that they, too, are rejoicing with you. Feed those that are hungry and give to them any old clothings you may have.

The blessings of your poor brethren shall be the blessings of God in disguise.

DEPARTED NOTABLES OF THE YEAR

વર્ષ દરમ્યાન સ્વર્ગસ્થ થએલા જાણીતા સજ્જનો

H. H. The Maharaja Sayajirao Gaekwar

શ્રી મહારાજા સયાજીરાવ ગાયકવાડ

Ata Turk Gazi Mustafa Kamal Pasha

અતા તુર્ક ગાઝી મુસ્તફા કમાલ પાશા

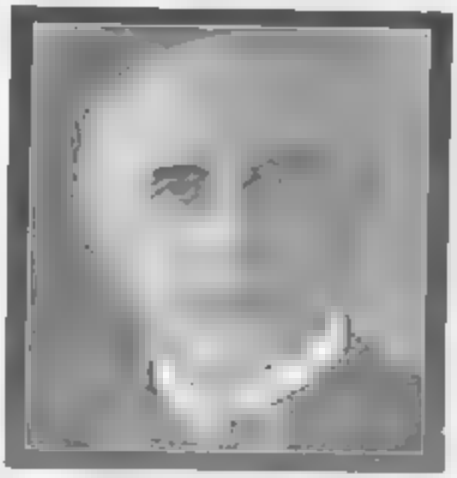
King Gazi of Iraq

ઇરાકના રાજા ગાઝી

Mrs Salima Faiz B. Tyabji

મીસીસ સલીમા ફૈઝ બી તૈયબજી

Sir Phiroze Sethna

સર ફીરોઝ સેઠના

Moulana Shaukat Ali

મૌલાના શૌકત અલી

DEPARTED NOTABLES OF THE YEAR

વર્ષ દરમ્યાન સ્વર્ગસ્થ થએલા જાણીતા સજ્જનો

Dahyabhai Govindji
દાહ્યાભાઇ ગોવિંદજી

Munshi Goolam Rasool
મુનશી ગુલામ રસુલ

Hajee Mahomed Ismail Kajee
હાજી મહમદ ઇસ્માઇલ કાજી

Suchit Maharaj Tiwari
સુચીત મહારાજ તીવારી

Lutchman Pandey
લચમન પાંડે

EUROPEANS IN THE SCHEME OF INDIAN AUTONOMY

By
F. E. JAMES
In "The Hindustan Times"

I HAVE been asked to write on "Europeans in the Scheme of Indian Autonomy." Very well, let me deal first of all with Provincial autonomy.

When the Government of India Act of 1935 was on the anvil, the representatives of the European community in India pressed for two things. First of all, protection from unfair discrimination. They felt that by the exercise of enterprise and faith they had built up great business interests in India which had done much to develop the country, and established the right to live and work on equal terms with Indians. In the stormy days prior to 1935 the air was full of threats of expropriation, despoliation and discrimination. It was against the possibility of these threats to be carried out that the European community asked for protection. As was made clear by the European Group in the recent Income-tax Bill debates, they did not seek a privileged position in India, and were willing to share with Indians all the burdens of taxation and legislation. As far as is possible in a Statute, Europeans are protected.

There are, however, many ways in which discrimination can be exercised by those now in power in the Provinces, and, in spite of the statutory safeguards, the European community has to be ever on the alert. It is unfortunate that in some Provinces those who are now in power, or who one day will be in power, still use the old slogans which should have been discarded with the advent of responsible government.

Legislatures

In the second place, the European community put forward a plea for representation in the Legislatures. It was not expected, and certainly not designed, that their representation in any Legislature should be of such a nature as to put the Europeans in a position to dominate the other parties and groups. Representation was sought, not as a means of acquiring political power, but as a means of representing the point of view of the community and its interests in the Councils of the Nation. European representation in the Provinces varies. In some Provinces, like Bombay, Madras and Sind, it is infinitesimal compared with the size of the Legislature. In Bengal, though proportionately small, the European Group holds, to some extent, the balance of power, for reasons beyond its control. In Assam, though they are not in a position to dominate, the European Group is in a position to influence the Government of the day considerably.

Out of 1,847 seats in the Provincial Legislatures, only 70, or just 4 per cent., are occupied by representatives of the European community or of European trade, commerce and planting.

Europeans, however, claimed representation not only for the purpose of presenting their case, but also because they believed that, owing to their long acquaintance with representative government in their own country, they could make some contribution to the development of parliamentary institutions in India.

The Provinces have had their ups and downs, and the European Groups everywhere have done their best not only for the defence of their own interests, but also for the establishment of parliamentary conventions and the study and discussion of matters relating to the welfare of the people. In Bengal and Assam, these Groups have been forcibly criticized. They have been criticized, on the one hand, because they have dared to defend their own interests, and, on the other, because they have had their own views as to the welfare of the Provinces generally. It must not be expected that the European community will allow itself or its interests to be threatened and attacked without endeavouring to protect itself or them, or without endeavouring to ally itself with those forces which are co-operative and tolerant. The Congress Party has asked for the whole-hearted co-operation of the European community, but many of its leaders, in season and out of season, express uncompromising hostility and racial antagonism.

Cordial Relations

Fortunately, these expressions are heard mainly in the Provinces of Bengal and Assam. Elsewhere they are singularly absent, and the relations between the European Groups and the Governments in these Provinces are cordial and friendly. That is no doubt due to the spirit of co-operation on both sides. The European case is generally listened to by the Government which is in power in the Province if it is put forward with reason, moderation and knowledge. On the other hand, Provincial Governments can certainly expect the co-operation of the European Groups in carrying out their programmes of social and economic regeneration, provided they are free from racial bias and from the desire to discriminate, whether by legislation directed against Europeans as such, or by inspired agitation against their interests.

The Centre

As far as the Centre is concerned, there is, at present, no autonomy. Yet nothing has been more striking in recent years than the growing identity of interests between the Indian and the European in matters affecting trade and commerce, industry and finance. As far as the Legislature is concerned, this was shown in the important debates in the Central Legislature on the Company, Insurance and Income-tax Bills. In the activities of the various Chambers of Commerce throughout the country, there is a drawing together of Indian and European interests in matters affecting taxation, labour legislation, tenancy laws and the maintenance of industrial peace.

Chambers Of Commerce

A number of the European Chambers of Commerce have Indian members, and there are some Chambers of Commerce which are as much Indian as European. There is still, however, a tendency for these great organizations to be communal in composition, and the recent growth of Muslim Chambers further accentuates this division. It may be that under existing conditions this is inevitable for the present. I would, however, like to see much more conscious effort on the part of the various Chambers of Commerce directed towards co-operation and co-ordination. Where Indian and European Chambers exist side by side there should surely be some machinery for joint consultation and representation in matters of common interest. As between the all-India organizations—the federation of India Chambers and the Associated Chambers of Commerce—there ought to be devised as early as possible, whether officially or unofficially, some machinery or method for joint consideration and deliberation.

WHAT I WISH FOR INDIA

By
The Very Reverend
DR. HEWLETT JOHNSON,
Dean of Canterbury.

I HAVE one outstanding wish when I think of India.

* * *

I would see an India wholly and entirely free; and in her freedom standing shoulder to shoulder beside the British people, not over against other nations as comrades-in-arms, but side by side with other free and healthy nations in a grouping which is as wide as the world itself.

* * *

That, and nothing less than that, is the goal for which every freedom-loving Britisher must wish and work, side by side with every freedom-loving Indian. That is the basis of my personal friendship with Mr. Gandhi and Mr. Nehru, friendships of which I am intensely proud.

* * *

Mingled with that first wish, and indeed inseparable from it, is another. I wish to see in India, as I wish to see in England, a land where class is abolished and a fundamental equality established. I wish to see a land in which no inferior groups stand against superior groups. Every society which countenances inferior groups is bound to fail. I do not wish India to fail. Let India's first thought then be for the masses; for the suffering, starving, illiterate, exploited masses. Without regard for the masses, India will never know true freedom.

* * *

To those two wishes I would add another. I desire to see the Indian masses themselves vocal and active. To see them knowing their goal and the things which make for their peace and welfare, and themselves asking and striving for those things. In the reception room of Russian creches there hangs the slogan "Do not do anything for a child which he can do for himself." True educators begin to apply that principle with the weakest, tiniest, one-year-olds. They are right. I long to see India's weak, ignorant, exploited masses begin to do the asking, the seeking, the striving. It is when the masses stir, when the masses strive, when the masses act, that things get done. The true friends of the Indian masses, and the friends of genius, are those who can make the masses themselves conscious and vocal and active.

The citadels of any city fall when the people march around them in confidence and shout.

* * *

That the masses of Indians themselves learn to demand education, planned and profitable work, ample leisure and cultural amenities of life; and these things which are abundantly possible in this age of science *will* come.

DESCRIPTION OF JUSTICE

Since God had given thee all
things to thy desire,
Why dost thou not eventually
bring forth the fruits of justice?
Since justice is the adornment
of royalty,
Why dost thou not fix thine
heart upon justice?
Thy kingdom will be established
If justice cometh to thine aid
Since Nushirvan made choice
of justice
His name is now held in re-
membrance for his goodness.
Peace befalleth the kingdom
from the effects of justice,
Since from justice the kingdom
attaineth its wishes.
There is no better architect in
the world than justice,
Since aught is more excellent
than righteousness.
Make the world populous
through justice;
Fill the hearts of mankind with
delight through justice.
What will be the end thereof
to thee?
Even this, that thou wilt have the
name of a righteous monarch.
Dost thou wish a token of good
fortune?
Close the door of oppression
against mankind.
Withhold not thy favour from
thy subjects;
Gratify the desires of those who
seek justice.

—*Sadi's Scroll Of Wisdom.*

I have a final wish. It flows naturally for me out of the other wishes, though it is sometimes overlooked. I desire for the women of India precisely what I desire for her men. I desire to see womanhood on a level of complete equality with manhood. Let India freely admit women to the struggle and admit them freely to the privileges.

* * *

The feature of Russia which excites me most of all, perhaps, is her determination to admit womanhood to complete equality and comradeship with men and to start the process of giving to every boy and girl of every nationality, and at the very outset of life, an abundant opportunity for full education and creative living. That equal care for all the elements of the human family, father, mother, boy and girl, is masterly in its rightness and wisdom.

* * *

These, then, are the things which I seek for India. These are the things I seek for England. And it is because Christianity at its highest and best makes no regard to man four basic demands which seem to sum these things up that I am a Christian at all. The basic demands are justice, freedom, abundance of creative life for all, and an ever-expanding fellowship for all. And when I have said that, I imagine that as a Christian I am not far removed, at least in fundamental desires, from the Indian leaders I have been privileged to know.

* * *

These are terrific and revolutionary demands and hard to come by. He who first enunciated them for me gave his life on a Cross to win them. Without a similar whole-hearted quest, and courage and sacrifice, they will never be won by England or by India. The forces of selfishness in general, and of entrenched plutocracy in particular, throughout the world are immense. But sacrifice and persistence will overcome all obstacles, and to those who have seen the vision, all else is tinsel.—*Hindustan Times.*

VOICE OF THE INDIAN YOUTH

By
M. M. G. PILLAY

AFTER eight long years of internal dissensions and personal bickerings we are delighted to see that the Natal Indian Congress and the Colonial Born and Settlers' Indian Association have decided to sink their differences and to merge into a common organisation. That momentous meeting on October 9, raised the hopes of our people, particularly the younger generation, that it will now enable us to speak with a greater measure of unity and solidarity. But to our dismay and disgust we still find that there are a few recalcitrants at a time when a generous broadminded outlook is necessary. To-day our community is faced with one of the blackest periods in its history and it is essential for its leaders to lay aside personal differences and think only of the good of the community.

The prestige of the Indian community is at stake and there has been a marked deterioration in our position and unless we are prepared to close our ranks and determined to fight resolutely and unitedly for a common purpose the Motherland will not be able to protect our self-respect and interests in this country.

Division in our ranks has been taken advantage of by the Government and their supporters for introducing repressive measures and for humiliating the community. It was only during the last Session of the Union Parliament we saw the passing of the Asiatic Land and Trading Act, 1939, curtailing the trading rights of our brethren in the Transvaal. Issues of grave character are still to be raised by the reactionaries in the Government and our people cannot afford to remain quiet or fail to take prompt and speedy action to grapple with the situation. We cannot allow ourselves to be continually persecuted and humiliated. Mahatma Gandhi, our master and guide, says in no uncertain terms: "There must be perfect cohesion of Union Indians who are divided into groups. Their resistance will be in vain if they are not resolute....."

Consideration for unity as a common ideal should throw overboard petty constitutional differences and pool together enlightened forces to combat the menace that threatens the future of our community. To-day many Indian youths take considerable interest in the political activities of their community and unless the present day leaders carve out a straight path for them the task lies ahead will greatly suffer.

The Natal Indian Association has some dynamic and forceful leaders and it should be our aim to give them full measure of support and co-operation to enable them to carry out their task sincerely and courageously.

FAMILY HAPPINESS

ONE will never succeed if one marries merely to assure a pleasant life. It is a great mistake to place marriage, that is, union with the person one loves, as one's chief purpose in life, superseding everything else. And if one only considers, it is a self-evident mistake. Marriage as an end? Well, one marries. And what then? If there is no other purpose in life, then, afterwards, for the two together, it will be terribly difficult, almost impossible to find another. It is even certain that in the absence of a common purpose before marriage, one cannot possibly converge after it, but only diverge. Marriage brings happiness only when the purpose in the life of both is one and the same.

Individuals meet on the *same* road and say, 'Let us go on together.' All right. They lend each other a helping hand. But when they turn off their separate roads through mutual attraction they do *not* afford help. And this is because the opinion held by many,—that life is a valley of tears, and that held by the great majority, and encouraged by youth, health and wealth—that life is a place of pleasure, are equally false.

So that I advise you, and both of you, first to think and live as seriously as possible, for only by this means will you ascertain whether you are indeed advancing along the same road, and whether or not it is well *for* you to join hands, and at the same time if you are sincere, to prepare for yourselves a future aim. The object of your life should not be the joy of married life, but by your life to introduce into the world more love and truth. And marriage is meant for the purpose of helping each other in the attainment of this object.

Profit by the joy of love which God has given you, without forgetting that it *is* love; that is, the desire of well-being, not of yourself, but of another. And as soon as it is indeed love, that is, the desire for her well-being, then all that was painful in this feeling, both to you and to her, will disappear.

Love cannot be harmful, so long as it *is* love, and not the wolf of egoism in the sheep's coat of love. One need only ask oneself: Am I ready, for his or her welfare, never again to see him or her, to cease relations with her or him? If not, it is the wolf which should be beaten and killed...It is a great happiness to love intensely if it be only one individual,—but the love should be indeed of him or her and not of oneself, not of the delight one experiences in these relations and feelings.

Be careful, both of you; careful above all in your mutual relations, that habits of irritation and attention do not steal in. It is not easy to become one soul and body. One must strive. But the recompense is also great. As for the means, I know of one principally; not for one moment to allow one's conjugal love to make one forget, or to dissipate, the love and respect due to each other as *human beings*. The relations as of man and wife must exist—but beyond all, the careful bearing one observes towards a stranger, towards 'a neighbour,' must remain—this being the essential relation, the pivot.

Difficult relations with one's husband or wife can be disentangled only by a humble life, as a knot in sewing can be disentangled only by the reel patiently following all the intricacies of the thread.—TOLSTOY.

MUSLIMS OF TO-DAY

NEED FOR CULTIVATING SPIRIT OF TOLERANCE

O Flower of all the Prophets,
Teacher of truths divine,
Thou vision of God's beauty,
The whole world's love be thine.
The messenger of Brotherhood,
And of God's unity,
Thou treasure of Arabia,
May we grow like to thee.
So pure thy heart, so fine thy form,
That it no shadows cast,
Great with the great thou didst appear,
And with the small always so near
O tolerance sublimely shown,
To Christian or to Jew
"They also have a soul," thou cried.
"Why limit God to few?"

—*MUSHTARI.*

By
"NABIH"

THE history of Islam and how it was established as a world religion is well-known to everybody and needs no repetition. But while Islam has spread and is spreading, there are certain aspects of it which demand the serious attention of every Muslim.

As everyone knows, in the Prophet's time conversion to Islam signified a conversion of the heart. And it was because of this that the Muslims of those days, though a handful in number, could overcome hordes of enemies and bring them round to their ways of thinking and life. And Islam is not a theory. It is a living religion which demands of its followers sincere fulfilment of the various duties imposed by it.

The Muslims of to-day, however, have ceased to be Muslims in spirit and are only priding themselves on their numerical increase and strength. How different is this spirit from that of the Muslims of the Prophet's time.

Spirit Of Intolerance

To-day, the majority of Muslims think that they have done their duty if they say their prayer five times, fast during the month of Ramzan and perform Hajj. But is that all that is demanded of them? No. One may say one's prayers regularly for a number of years without being the least affected by them, for good or bad. There are many Muslims who say their prayers with a mechanical regularity. They utter the words of the prayers with a mechanical precision without imbibing the spirit therein. This made them stiff in their religious attitude with a growing spirit of intolerance to either criticism or comment.

These honest impressions of an open mind may shock many susceptible hearts. But need they get shocked by it? To a true Muslim, truth whether pleasant or unpleasant, must be welcome. It is only by facing truth that one can make any progress either in the spiritual or the material sphere.

But are the Muslims of to-day facing truth? Those who want to know an answer should carefully go through the series of lectures delivered at Calcutta in January, 1936, by Maulana Abul Kalam Azad, ex-President of the Indian National Congress, a leading authority on Islamic matters, published in the leading Urdu journals. In these lectures, the Maulana has thrown the searchlight of truth on the present conditions of Islam and brought out the various weak points prominently to light.

"Caste" Among Muslims

As every Muslim knows, Islam unlike other religions admits no caste, creed or distinction of any kind in its universal fold. Islam is a religion for all people of whatever class, colour or society without any discrimination. In Islam there are cultured men, traders, butchers, cobblers, scavengers, etc. All these people do their duties imposed by their various professions and occasions and can sit down together and eat out of one plate. The fact that one man is scavenger does not make him one whit less a Muslim, but is this spirit present actively in Muslim society to-day? One must admit it with regret that it does not.

In Bombay there are various degrees of importance attached to various classes of Muslims such as fishing people, butchers, etc., and I have found that a cobbler from Agra thinks it fatal to his family reputation if he marries a butcher's daughter. Neither this "Bombay cobbler" nor the "Orthodox Muslim" of Calcutta realizes for a moment that he belongs to a brotherhood where one member is as good as another.

Another glaring instance of Un-Islamic notions of modern Muslims is their intolerance to other religions. If these touchy people would only refer to the life of the Prophet, they would find that the Prophet (Peace be on him) was the most tolerant to non-Muslims and was showing the greatest regard and love for them in his behaviour.

A Noble Example

Once a Christian deputation had come to the Prophet and the latter accommodated them for the time in one mosque which is the most respected in the world even—his own mosque. His followers were naturally surprised at this. How could he house the critics of Islam in a place which is most sacred to Muslims? But the surprise was nothing to what they experienced when Sunday came, and the Christians longing to say their Sunday prayers were feeling uncomfortable in the mosque. The Prophet, when he came to know of their feelings, immediately went to them and assured them that the mosque was a place to offer prayers to God and that he would be only too happy to see them pray in their own way in it. The Christians thus assured turned to the East and said their Christian prayers.

There is another incident from the Prophet's life which should teach a great lesson to the Muslims of to-day. Once during a campaign against a neighbouring warring tribe of non-believers the prophet was subjected to a violent attack by the enemies who threw stones and other missiles at him inflicting various injuries on his body. As a result of this attack the Prophet was bleeding profusely. If he had chosen he could have defended himself; and his band followers with him who would have gladly laid down their lives with him. But the Prophet checked them all ordering them not to retaliate and when the attackers were captured, he ordered, to the surprise of everybody, that they should be treated well and housed in the mosque.

Prophet's Answer

Could there be a greater instance of tolerance? His followers, of course, could not understand this behaviour and when they questioned him he replied, "Let the non-believers live in the mosque and see how the Muslims pray. Let them understand the meaning and significance of the prayers and the ways of the Muslims and may be they will give up their sinful ways and become true believers." Those non-believers who pelted him with stones, became true Muslims when they saw his ways and the ways of other true Muslims.

Another instructive story from the Prophet's life is that which teaches Muslims how to behave towards the followers of other religions. Once while the Prophet was sitting with all his followers and friends, a funeral procession came in sight. The Prophet immediately stopped his conversation and stood up. His followers were surprised. "It is only the corpse of a Jew," they said. The reply which the Prophet gave to this should be remembered by every Muslim.

"It is not for us weak mortals," he said, "to decide the faith of the Jew. That is for Allah's mercy and his wisdom to decide," and he added, "Judge ye not your fellow-man but be true unto yourself."

What a great heritage have the Muslims in the practical teachings of their Prophet, and what a pity it is that they should not honour in their actions that heritage as it ought to be!

Mahatma Gandhi's Tribute To The Prophet

"In its glorious days, Islam was not intolerant. It commanded the admiration of the world. When the West was sunk in darkness, a bright star rose in the Eastern firmament and gave light and comfort to a groaning world. Islam is not a false religion. Let Hindus study it reverently, and they will love it even as I do,—says Gandhiji.

"I passed from the Companions to the

Prophet himself. When I closed the second volume, I was sorry there was no more for me to read of that great life. I became more than ever convinced that it was not the sword that won a place for Islam in those days in the scheme of life. It was the rigid simplicity, the utter self-effacement of the Prophet, the scrupulous regard for pledges, his intense devotion to his friends and followers, his intrepidity.

"Priesthood no more. Muhammad the Prophet had broken the spell of priesthood before long: Islam did not need a mediator between God and man. It was a democratic religion from the beginning. No institution stood between the Creator and the created. Through the knowledge of the Quran everybody had access to the revelation, which will be expounded freely, without any synod putting limitations upon it. In this respect, Islam did not need a reformation similar to that in Christianity, and as matter of fact the democratic spirit which has reigned in Islam, began in Christianity only with the rise of Nationalism and the Reformation."

The path of truth and righteousness is through suffering. Muslims will have to be practising self-effacement and tolerance if they want to be true Muslims and follow in the ways of the Prophet. Let them not merely say their prayers but show a spirit of their religion in actual life and there can be no better day than the day of the birth of the Holy Prophet (May God's peace be on him) when they should resolve to be true Muslims, and breed a spirit of love and tolerance to the whole creation of God.

—*Hindustan Times.*

HINDU YOUTH ORGANISATIONS

By

PRAG R VAGHELA, B.A.

HINDU Youth Clubs established at various places in South Africa must have come into existence with some set purpose. Living thousands of miles away from our Motherland, and in a country vastly different in outlook and ideals to that of Mother India, Hindu youths and their organisations would naturally differ in their aims and programmes, though many aspects of the work done by similar bodies in India could be incorporated to advantage. Having to exist and make progress socially, educationally and economically among other races and groups having a different outlook, different social customs, different culture and moral code, the task of Hindu youth organisations is the more important and full of manifold difficulties.

It behoves Hindu youth organisations to cut out a distinct path of development if any service is to be rendered to their community, as well as to justify the existence of such bodies. The question naturally arises as to what should be the aims of Hindu youth organisations. Let us examine some possible and practicable aims.

No one will deny the fact that each succeeding generation of Hindus in this country seem to lose their nationalistic outlook. Gross ignorance of our Mother country's greatness, its position in international affairs, its countless heroes and heroines who have kept radiant the glory of India throughout the ages, its incomparable beauty and harmony in Nature, its sages, its great social and political leaders and their immense sacrifices to improve our lot—these are things that could be brought to notice, and thus arouse interest and keep desire to know. Perhaps youths would get inspiration, and so attempt to modify their bumbled-jumbled lives.

Imitation—blind imitation—of Western ways is leading our Hindu youths astray, and many have been the victim of unthoughtful doings induced through the influence of Western thoughts. Here again one clearly notices the great lack of knowledge of our culture, our literature, our moral code and the beautiful adjustment of our social life. It is entirely wrong to think that we, whether home born or colonial born, have nothing to do with India and its literature. It is simply foolhardiness to believe that we can stay aloof from Mother India.

AIR RAID

Children have a pretty notion
God dwells in the sky,
Just beyond the arch of blue
Heaven's portals lie.

God, a kindly Father, paces
Wondrous streets of gold,
Sending guardian angels out
To shepherd all His fold.

Watching from his vantage place
Lest any sparrow fall,
Cherishing each living thing
And children most of all

Ah, alas! for childish notions
When the skyways turn,
When, from the ramparts of
God's house,
Birds of terror come.

Now has God abandoned Heaven,
And the angels fled;
Who will comfort stricken
children?
Who can mend the dead?

Gunthorpe Harris.

—*Unity (Chicago).*

We have a great cultural heritage, and it is up to Hindu youths to use that heritage wisely and rightly, and to take pride in our culture and literature. Hindu youth organisations should bear in mind this vital factor.

Nowadays there is too much hankering after meagre, superficial pleasures. Attractions of various types to distract the mind's perverted temptations should be controlled and sacrificed for higher purposes. Each and every Hindu youth organisation should drum into its members the value of discipline of mind and body, and lastly the duty of youths towards their country, community and parents. They should be made to realise what responsibility means; they should develop broadmindedness so that when it comes to sacrificing for some ideal or purpose, the response should come gladly. The spirit to serve should be instilled, to do cheerfully and willingly any work that falls to their lot. Interest for public work, and to take part in public gatherings or functions with broad resolute minds together with the insight into them, should be encouraged. If Hindu youth clubs could make their members do that, then their existence would be amply justified and rewarded.

Spreading of knowledge by means of distributing books, presenting dramas, music—good Indian music, physical culture groups, celebrations of important festivals, arranging and partaking in debates and lectures, should not be lost sight of. Something that would be useful, educative and informative to all must be attempted, and not activities that have no aims behind them. Too much stress should not be laid on words, but on the practical side of things. What we really need to-day is practical, intelligent Hindu youths.

From the above one can form a fair idea of what a Hindu youth club or organisation can do, or at any rate attempt to do. The present bodies should do well to compare their aims with the few enumerated above, and no harm would come, if a stock of achievements is taken. It would prove of great value if the youths would weigh, or cast their minds back, on this Divali Day, to their duties and how far they have carried them out, as well as to think sincerely of how far they have carried out the aims of the organisations to which they may happen to belong.

THE JUSTICE OF JEHANGIR

By
RAM SARAN SHARMA

THE eve of the Id.

Tiny flames floated down the Jumna. The night was dark and the pale light of the Moon made the landscape more uncertain than if a veil of the finest muslin were drawn across it. The tiny, earthern lamps on the dark waters looking bizarre.

The silence was only broken by the gentle whisper of the ripples.

By the bank stood the Red Fort, the Imperial Palace at Agra, brilliantly illuminated.

Suddenly ...A light, one of the many [illegible], went out.

Yes, it was Her Imperial Majesty indulging in her annual sport of shooting out the floating lights from the palace window.

Nur Jehan's face lit up as light after light went out, while the echoes rolled down the expanse of dark waters.

"Bad!" exclaimed the Empress as a bullet missed its mark, and turned to the ladies-in-waiting.

The bright light showed her blazing beauty and her dark eyes, tender and yet [illegible] with that hidden power that held the Emperor a willing captive in her arms.

In the other boat was a group, a third...A black form writhed on the sand [illegible] by all.

The Empress did not hear it. Tired and calm [illegible] she turned to the cup of sherbet.

Moisture drops glistened on her pearl-white fore-head.

Nur Jehan was happy, contented. She was a good shot. Only one had she missed. Well, considering the poor visibility, that was not bad.

She put down the cup. A Tartar woman entered, her naked sword glittering as the light of a thousand candles fell on it.

"The Emperor awaits," she said bowling to the ground.

Nur Jehan smiled happily. Gracefully, majestic in her fullness, she moved to her lover, her husband, the Emperor of Hindustan.

* * *

Midnight. An uneasy washerwoman wended her way to the dark bank of Jumna, helped by a solitary light.

She had waited long for her husband, who had gone to the river to do his washing.

[illegible] had returned, he had not. They said he had a lot of washing to do and had stayed behind. The next day was the Id.

But, it was midnight.

At last she reached the spot and her heart sank, suddenly going limp.

Her husband lay sprawling on the sand, his clothes with blood.

A bullet-hole in the fore-head showed very plainly.

A moment later the silence was pierced by a heart-rending scream, as the unhappy woman fell under the blow.

The scream failed to cross the mighty wall of red sand-stone and reach the bed-room of the Imperial couple.

* * *

The day of the Id.

His Imperial Majesty Jehangir, Emperor of Hindustan, sat in the Hall of Public Audience listening to petitioners, granting favours and robes.

For, it was a day of happiness—the Id.

A poor, tattered, weeping woman entered the Royal presence, led by the guards.

Jehangir stopped all business and beckoned her to approach, for he was a strict lover of justice.

Every petitioner had free access to him always.

The poor washerwoman bowed and narrated the unfortunate death of her husband. Her frail frame shook with sobs as she said bowing:—

"And, Sire, last night Her Majesty was indulging in her shooting sport."

The audience gasped. The accusation was too patent.

Jehangir listened her through, and if his heart quickened a beat, his face showed it not.

He sent word to Nur Jehan to know if she were shooting the previous evening.

The reply came back: yes, she had been shooting the floating lights and no other bullet had been fired in the vicinity. She had missed and it.....

The Emperor's features were like iron, inflexible, cast in a mould. He ordered the Tartar women to chain the Empress and confine her. She was a prisoner.

The women wept as they chained their mistress. A deep hush as of doom lay over the palace, spread quickly over the city. Jehangir's face was like a mask. The raging tornado of emotion in his breast did not disturb his expression.

He called the *Kazi* and wanted to know what the law said in the circumstances.

"Death for death," said the venerable old man, "says the Holy Quran."

The Emperor took up a pen and paper and began to write.

The Court sat tense, numbed, awed to stir even.

What would happen? Could it be true? Or, was it all a nightmare?

The old visier fumbled uneasily, but the austerity of the Emperor's countenance silenced him.

In the eerie silence the Emperor's pen scratched on.

At last he finished, and looked up. He looked almost an ailing, old man.

He had signed the death-warrant of Nur Jehan, his Queen and beloved.

His cheeks were bloodless, his face as if chiselled out of marble.

Beads of perspiration appeared on his pale fore-head.

Almost in a whisper, dry, crackling with pent up emotion, he told the decision to the washerwoman.

The Court was aghast. The woman broke down. She clutched the Emperor's feet and begged for forgiveness for the Empress.

She wanted to withdraw the complaint. She was satisfied. Let the Empress live.

Silently, unmoved, Jehangir, the just, handed over the warrant to be taken to Nur Jehan.

She must be ready to die. Had she anything to say?

The washerwoman wept in vain, the courtiers—many of them—sobbed, too overcome for them to control themselves.

As if a magic hand turned the whole palace, the whole city was a city of haunted shadows.

The Emperor sat statuesque, rigid, staring into the horizon.

Minutes passed, minutes that seemed like years, ages. At last came a message from the Empress.

Dully, mechanically the Emperor opened the last message of his beloved.

He mentioned the accuser M be taken to the harem. He was too overcome for words.

His gaze followed the staggering, stumbling women, with drooping, lengthening eyes, as if his heart sat on them.

It was late afternoon by now. The Court had sat for the whole day.

Morning!—it seemed so long since the Sun had risen.

What was written in the message? What would happen? What was the Emperor thinking? He loved his wife madly, fatuously, would he let her die? Would he not even see her? Why had the woman be sent in?

Time passed.

The washerwoman came in. She held a paper in her hand, and handed it to the Emperor.

The courtiers felt a stab. Had the dreaded possibility taken place? Was the Empress no.....?

The Prime Minister was speaking:—

"Nobles and gentlemen, great is the Emperor, the Shadow of God on Earth. Greater be his glory. The Holy Quran says death for death. But, the Empress in her supreme wisdom pointed out that the Prophet has also provided that if the heirs of the deceased agree to accept anything in the shape of compensation the accused be freed. The Queen has granted and the accuser has accepted twenty-five villages....."

He turned to the poor woman and asked:—"Are you satisfied?"

She was too overcome for words, merely shook her head. Yes, she was.

The courtiers were still cheering wildly as Jehangir strode into the palace. He met Nur Jehan, now free.

"Darling," he said shakingly, "what would I have done were you not here?"

He clung to her weakly, desperately, for, was he not her lover.

LOOK AT THIS PICTURE AND THAT

A STUDY IN THE OLD AND THE NEW PHASES OF LIFE

By
P. K. DALAL, B.Com., F.S.A.A., F.A.

LIKE a juggler's bag my scrap book is an inexhaustible store of many little odds and ends—words, phrases, expressions, thoughts, jokes, satires, anecdotes, poetry and what not. A dip in this motely collection will reward one with quite a lot of interesting things. Here are a few pairs of exquisite word-pictures, each one recalling in its inimitable way the two phases of life, the old and the new, the antiquated and the modern, the uncultured and the cultured, the ignorant and the intelligent. What is still more engaging in these pictures is that irony that runs through their outlines, heightening and bringing into relief the contrast delightfully.

At The Office

What good does so much higher and higher education do to one in solving practical problems of life, one may well ask. Does the modern education fit you even for the ordinary day-to-day business of life? Take for example this little bit of business which confronts all of us in our time, namely, the job of asking the Boss for a rise. The picture I present to you shows clearly what a wonderful advantage the man of wide culture has over the one lacking in this academical and university qualifications.

THIS PICTURE

The ordinary ignorant sort of fellow in the office just enters the private room of the Boss:

"Good Morning, Chief."

"Oh?"

"I've completed five years' service for the firm and er...."

"Ah!"

"I...er that is, may be allowed a little increase..."

"Get out."

And that, only too frequently, is true.

AND THIS

But now consider the joyous case of one who has attended a term or two at the college and applied his intellect to such modern subjects as Economics, Practical Psychology and Philosophy. When such a man desires a rise in his salary, does he barge into the office like a bull in a bucket shop? He does not. He sets about it scientifically.

First he calls Psychology to his aid. He observes carefully whether the Chief's reflexes are conditioned by the latest from the courses, the proximity of the opening time or the phases of the moon. He puts on the tie, the pattern and the colour of which will have no adverse effect on the Chief's glands. He sees to it that the office boy whistles tunes that soothe and charm, not excite and inflame. And when all the emotional influences are propitious he insinuates himself into the sanctum sanctity of the Chief's room.

"What ho," says the Chief affably.

(Now our hero calls up his Economics).

"Sir," he says, "trade, as you know, has been showing a progressive decline."

"Ah!"

"Why? Because the purchasing power of the community is contracted. More consumers are needed."

"Undoubtedly."

"Very well. I am a member of the community. I'm willing to consume anything, given the necessary currency. I suggest you increase my purchasing power by say, another twenty rupees a month..."

"I'll think about it," says the Boss.

He does, and decides that he can't stick high brows at any price. So the rise is granted.

Thus the first man gets his sack and the second gets his rise. And the second man is now able to make use of his third subject, Philosophy, which just shows you how the same path in life may be traversed differently with different advantages.

Marriage Proposal

One thing which marks the progress more than anything else in the west is the manner and the method of marriage proposals. Here are two versions of the same: One in 1885 and another in 1935. Between them is a mere space of 50 years, yet look at the gapping yawn between the two forms.

THIS PICTURE

In the year 1885

"Dear Miss Browning,

If the assurance of a lifetime devotion can move your heart to the acceptance of the offer, which I here lay at your feet in all trepidation of spirit, you will make me the proudest and happiest man alive. I know that I am in many ways unworthy of one so admirably equipped with beauties of the mind and heart, which have been so carefully nurtured in rich and coloured home—a home which I am asking you to leave for what seems to you a humble cottage, but believe me, dear Miss Browning, I should be ever your devoted lover and husband.

Alfred Thomas."

AND THAT

In the year 1935:

Over the phone:

"Who is it? Oh! It's you, Tonny. Yes, it's Pam speaking.—You sounded so hoarse, I didn't recognise the voice. You what?—Say it again—again Tonny, dear—Marry me? Did you say marry? Oh, you poor sweet lad.....Last night? You thought I.....where was I last night? We were at *Green Bar*? Oh, so we were...of course, I like you...but are you serious? Bridesmaids and everything? Have you come into a fortune? I am not cheap to run, you know.....Haven't I read? Read what? Uncle recently deceased . no...well, I don't mind. You're a sweet lad...Now? But I was just going to bed . .Spot of supper..... where? Oh, all right..... fifteen minutes. (rings off).

Serenade

Here is still another word picture of a lover and a beloved. How the lover when he saw his beloved in a latticed window was inspired and burst out into an exquisite love poem of delicate hue and subtle artistry. This was when the modern matter-of-fact life had not come upon us; when the fineries of dress and emotions were not discarded for solid, substantial and naked facts of life. The poetry of life had not given place to prose of existence. In the modern matter-of-fact age a lover does not serenade at the latticed window, but any place is good enough for the "talk". He finds his beloved in the [illegible] going to Pydhoni and his prosaic mind can only recall facts of the love poem without its subtle embroidery. The same sentiments, but draped in no figure of speech except the figure of fact.

This Picture

IN A LATTICED WINDOW:

How shall I feed thee, Beloved?
On golden-red honey and fruit.
How shall I please thee, Beloved?
With the voice of the cymbal and lute.
How shall I garland thy tresses?
With the pearls from the jasmine close.
How shall I perfume thy fingers?
With the soul of the keora and rose.
How shall I deck thee, my dearest?
In the hues of the peacock and love.
How shall I woo thee, O dearest?
With the delicate silence of love.

And That

The modern version of the above,

Is This But Going To Prevent:

How shall I feed thee, Beloved?
On Horlick's Malted Milk.
How shall I please thee, beloved?
In artificial silk.
How shall I garland thy tresses?
With corrigated twine.
How shall I perfume thy fingers?
with the methylated spirit of wine.
How shall I deck thee, O dearest?
With synthetic dyes from the coal.

How shall I woo thee, beloved?
With a treatise on Birth-control.

* * *

THIS PICTURE

Year 1876:

"Farmer at the plough,
Wife milking cow,
Daugter spinning yarn,
Son thrashing the barn,
All happy to a charm."

AND THAT

Year 1926:

"Farmer going to see the show,
Daughter at the piano,
Madam gaily dressed in satin,
All the boys learning Latin,
With a mortgage on the Farm."

Civilisation comes with a vengeance, it seems.

—Courtesy *Sani Vartaman.*

KAGAWA—APOSTLE OF LOVE

By
K. SRINIVASAN B.A.
In "The Children's News"

I HAVE often considered that the lives and careers of two of the most outstanding personalities of modern times are more romantic and more thrilling to read about than even most romantic thriller of Edgar Wallace. One is ex-President Masaryk of Czechoslovakia. The other is Toyohiko Kagawa, Japan's Evangelist No. 1

"God is love; where love is, there is God!" These words may be said to sum up, as in a nutshell, the philosophy of Kagawa. For Kagawa is indeed the Apostle of Love; he is a living embodiment of the Christian ethics of love. He is perhaps the most striking phenomenon in Christendom to-day.

Kagawa came to make his home upon this earth on 10th July, 1888. His father was very well off in life. But all this, he soon a pagan instead. He forsook his legally wedded wife and spent all his time with a "Geisha," a woman of evil repute. To this Geisha was born Toyohiko Kagawa, the religious genius.

While Kagawa had not even attained the age of four, he lost his parents. He was, therefore, entrusted to the care of the woman who was his father's lawful wife. We need hardly describe the miserable lot of Kagawa at the hands of this woman. For how otherwise would she have treated him who was the son of a "Geisha" woman who had entered her lord away from her?

Kagawa was, by nature, of a very studious, devotional and saintly temperament. At a very early age he was much impressed by the simplicity and purity of life led by the Christian missionaries. He, therefore, got himself converted to the religion of Christ.

At the tender age of 21, Kagawa abandoned a brilliant University career and entered some of the worst slums of Kobe detected by the lofty desire to live amid the poor and to uplift them from their downtrodden condition.

Words cannot adequately describe the state of affairs in these slums. Kagawa was making a mighty sacrifice when he forsook civilisation and made these slums his home. These down-trodden people who constituted the lowest stratum of the population of Japan led lives far worse than even those of parish dogs and pigs. Into these slums Kagawa went preaching his message of love.

Dawn Of A New Age

In the dawn of a new age
why waver, wise fool, in subtle
disguise,
and miss your chance for starting
and empty your thoughts into a
doubt?

Like a desperate torrent fighting
an obdurate mountain gorge,
take a wild leap into your fate,
dark and strange,
win it for your own through
a defiant courage challenged
by obstacles.

—TAGORE.

Not for a week or two, nor for a month or two did Kagawa dwell in these infernal regions. He stayed there for twelve years. He hired a small hut and lived in it all through this period in the midst of people afflicted with foul diseases and criminals of the worst kind.

His companions gave Kagawa a lot of trouble. On one occasion a scoundrel hit him deliberately with a stone! Another knocked off four of his front teeth! But it is characteristic of the man that he did not mind all the difficulties he was put to. With a brave heart and a smiling countenance, Kagawa bore these sufferings. His heart was full of love towards mankind. He sincerely believed in the dictum "With love shall thou conquer" and went on preaching and practicing the law of Love.

During his stay in these slums, Kagawa employed himself in his spare hours writing books. He is a prolific writer and marvellous works of poetry and fiction, theology and economics have flowed forth from his pen. As soon as they were published, his books became immensely popular and sold in millions. They have earned for him an undying fame in the world of letters. They reveal a remarkable originality, marvellous idealism and a keen and penetrating insight into life and its many problems.

Kagawa knows and loves the poor; they in turn respect and admire him. Having lived amid demoralising conditions, he is convinced that labour organisations are a necessary factor in the social life of any nation. He himself initiated many labour unions and has tested good life for these activities of his. During the labour strike of 1921, 30,000 labourers unanimously chose Kagawa to guide them.

Kagawa is the founder of the kingdom of God movement, the aim of which is to translate into action his slogan "One million souls for Christ in Japan!" He is also the founder of the Friends of Jesus—an organisation of Youth.

Wherever he goes Kagawa expounds the principles of love and brotherhood. At present he is on a lecture tour of the United States.

Kagawa's spirit is magnificent. But his personality is by no means prepossessing and the state of his body is far from healthy. He himself has said that it has always been a wonder to him how he managed to live on with his disease-wrecked body.

Kagawa is one of the greatest men in the world to-day. If only there should be more like him, we need not go very far seeking "peace on earth and good will among Men." Truly can it be said of him

MAHATMA GANDHI AND MRS. GANDHI

Alighting from the train at Taxila Station during his recent visit to the North-West Frontier Province

તાજેતરમાં નોર્થ વેસ્ટર્ન ફ્રન્ટીયર પ્રોવીન્સની મુલાકાત વખતે ટેક્ષીલા સ્ટેશને ગાડીમાંથી ઉતરી રહ્યા છે.

A Sketch by Dhirendra Gandhi.

શ્રી. ધીરેન્દ્ર ગાંધીએ દોરેલો સ્કેચ.

Copyright with the Artist

Mrs M K Gandhi

who is seventy years old and is still actively assisting Mahatma Gandhi

મહાત્મા ગાંધી

ગાંધીજી ૭૦ વર્ષની વયે ગાંધીજીને સક્રિયપણે મદદ કરી રહ્યાં છે.

In his usual smile.

EMPIRE SERVICES OF INDIANS IN S. A.

INDIAN VOLUNTEER AMBULANCE CORPS—BOER WAR 1899-1902

INDIAN VOLUNTEER STRETCHER BEARER CORPS

ZULU REBELLION 1906

EMPIRE SERVICES OF INDIANS

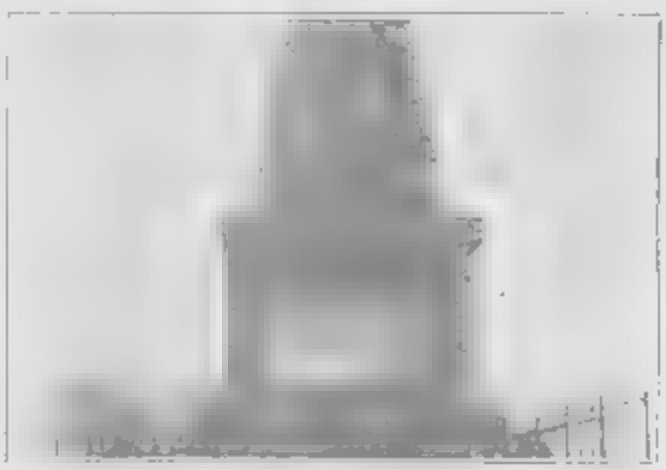
શહેનશાહતની હિંદીઓની સેવાઓ

OVER seven hundred South African Indians served in the Great War of 1914-1918 as set out in the following letter. We are sorry we could not obtain their group photo to be reproduced in this Special Number. A movement on foot to establish a War Memorial in honour of those of our brethren who fell during the Great War. It is a pity that a quarter of a century has been allowed to pass before this move could be brought to fruition.

India's Part In The War

The Acting Editor of the *Times Of India* wrote to the *Natal Mercury* at the conclusion of the last Great War:

"India has been second to none in her efforts. The numbers sent on active service from India have been: British Officers, 23,040; British other ranks, 196,494; Indian officers, 13,617; Indian other ranks, 538,724; Indian non-combatants, 394,[illegible]; animals, 174,836. The military expenditure incurred has been nearly £25,000,000 and the general public has contributed over two and a half millions sterling towards the expense of the war. These figures tell in a cold way what India has done, and they may well be recalled at the present time. They illustrate a record which will, I sincerely trust, help to bind the Empire more closely together and to dissipate those points of disagreement which still unhappily exist between India and her neighbours."

INDIAN MONUMENT
in memory of those who fell during the Boer War. The monument stands in Johannesburg near the Observatory

ઇન્ડિયન મોન્યુમેન્ટ
બોઅર લડાઈ વખતે માર્યા ગયેલા હિંદીઓની યાદ સમારક
જોહાનીસબર્ગમાં ઓબ્ઝરવેટરીની પાસે છે

General Smuts' Tribute

In the course of a speech delivered by him in reply to an address presented to him by the Durban Indian community on August 20, 1939, General Smuts said:

"I have been proud of the privilege of having had under me in East Africa so large a number of your countrymen. The stupendous part India played in this great struggle had considerable effect on the result of the war. Owing to her magnificent efforts, India has won for herself a place among the nations of the world.....I have worked as public and a good deal as private for the recognition of India and her service to the Empire. I strongly supported the proposals of granting commissions to Indians and when it was pointed out that this might create an anomalous position and that there might be the possibility of Europeans being placed under Indians, I replied, "why not? I would be proud to serve under an Indian Officer if he were able?".....As a result of the war, there was an emotional feeling throughout the world which did not leave India unaffected. She desires to govern herself. Other Asiatics have been ruling and misruling and India, who having been under the British for over a hundred years, should be given a large measure of self government. With the improvement of the status of India, the position of the Indians in other places will be better. ...Some of you think I look down upon Indians, but that is not so. I look up to them. They come from a very old civilisation much older than ours. They are able to hold their own. We have our difficulties in South Africa, and we as a small white community, cannot withstand a great influx of Indians. We would be crushed and overwhelmed if we had an open door. ...Now that the Indians are here, I hold they should have fair treatment in all parts of the Union. We have to live side by side in conciliation, and we must endeavour to understand each other's standpoint so that we may live and grow together. We are members of the one family and belong to the same Empire."

૧૯૧૪-૧૯૧૮ ના મહાન યુદ્ધમાં દક્ષિણ આફ્રિકાના ૭૦૦ કરતાં હિંદીઓએ લડવૈયા તરીકે સેવાઓ કરી હતી. અમે દિલગીર છીએ કે તેનો ફોટો આ અંકમાં રજાન આપવાને અમારાથી વેળાએ મેળવી શકાયો નથી. એ યુદ્ધમાં મરણ પામેલા ભાઈઓનું એક યોગ્ય સ્મારક રાષ્ટ્રભરમાં રચાયવાની હીલચાલ ચાલી રહી છે. દોચનીય છે કે પચીસ વર્ષ બીતી ગયા બાદ હજુ એ પરત અમલમાં નથી મુકાઈ.

યુદ્ધમાં હિંદુસ્તાને આપેલી સેવાઓ

"ટાઇમ્સ ઓફ ઇન્ડિયા"ના કામચલાઉ તંત્રીએ યુદ્ધને અંતે "નાતાલ મરક્યુરી"ને લખેલા એક કાગળમાં જણાવ્યું હતું કે

"હિંદુસ્તાન પોતાના પ્રયત્નોમાં કોઈથી પણ પાછળ રહ્યું નથી. હિંદુસ્તાનથી યુદ્ધમાં સેવાઓ માટે નીચે પ્રમાણે માણસો મોકલાયા હતા: બ્રીટિશ ઓફીસરો ૨૩,૦૪૦; બ્રીટિશ બીજા વર્ગના બીજાઓ ૧૯૬,૪૯૪; દેશી ઓફીસરો ૧૩,૬૧૭; બીજા વર્ગના દેશીઓ ૫૩૮,૭૨૪; અમલ હેઠીઓ ૩૯૪,૧૩૩, બળદો ૧૭૪૮૩૬. લશ્કરી ખર્ચ પા ૨,૫૦,૦૦,૦૦૦ નો થયો છે અને સામાન્ય જનતાએ યુદ્ધના ખર્ચ પેટે પા ૫૦૦૦૦૦૦ નો ફાળો આપ્યો છે. હિંદુસ્તાને શું કર્યું છે એ આ આંકડાઓ કહી આપે છે, અને આજે તેનું સ્મરણ કરવું પોગ્ય છે. એ આંકડાઓ કેવી સાફ હકીકત છે કે જે હું આશા રાખું છું કે શહેનશાહને વધારે સંગઠીત કરવાની અને હિંદુસ્તાન અને તેના પડોશીઓ વચ્ચેના મતભેદો, જે કમનસીબે હજુ પણ હયાત મહાલ રહ્યા છે, તે દૂર કરવાની ઘડી બની."

જનરલ સ્મટસે કરેલી તારીફ

ડરબનની હીંદી કોમ તરફથી તા. ૨૦ ઓગસ્ટ, ૧૯૩૯ ના દિને તેમને આપેલા માનપત્રના જવાબમાં જનરલ સ્મટસે જણાવ્યું હતું કે:

"પૂર્વ આફ્રિકામાં તમારા દેશબાંધવોની મોટી સંખ્યા મારા હાથ નીચે રાખવાનો મને લાભ મળ્યો તેથી હું ગર્વ [illegible] યુદ્ધમાં હિંદુસ્તાને આપેલા અતિ વિરાટ ફાળાએ યુદ્ધના પરિણામ પર મોટી અસર કરેલી છે. તેના અતિ સુંદર પ્રયત્નોથી હિંદુસ્તાનને જગતની રાષ્ટ્રોમાં પોતાને માટે સ્થાન લઈ લીધું છે.....હિંદુસ્તાનની અને શહેનશાહત પ્રત્યેની તેની સેવાઓની કદર કરવવામાં મેં અંગત અને જાહેર એમ બન્ને રીતે કામ કર્યું છે. હીંદીઓને કમીશનો દેવા આપવાની દરખાસ્તને મેં જોરદાર ટેકો આપ્યો હતો અને એથી જે કહેવામાં આવ્યું કે એથી વિચિત્ર સ્થિતિ થશે પણ અને કદાચ અંગ્રેજોને હીંદી ઓફીસરોના હાથ નીચે કામ કરવાનો પ્રસંગ આવશે, ત્યારે મેં જવાબ આપ્યો હતો કે, "શું કામ નહિ? જો તેઓ હીંદી ઓફીસર તરીકે દોષ તો તેના હાથ નીચે કામ કરવામાં ગૌરવ માનું."

યુદ્ધના પરિણામે જગતભરમાં લાગણીઓનો પ્રવાહ વહી ગયો છે અને હિંદુસ્તાન તેમાં અપવાદરૂપ નથી. તે પોતાનું રાજ્યતંત્ર પોતાની મેળે ચલાવવા માગે છે. બીજા એશિયાઈઓ રાજ્ય ચલાવી રહ્યા છે અને ખુશી પણ કરી રહ્યા છે અને એક સો વર્ષ ઉપર બ્રીટિશના હાથ નીચે રહ્યા પછી હિંદુસ્તાનને હવે ઊંચા પ્રમાણમાં સ્વરાજ્યના અધિકાર મળવા જોઈએ... હિંદુસ્તાનનો દરજ્જો સુધારતા બીજા દેશોમાં પણ હીંદીઓની સ્થિતિ સુધરશે...તમારામાંના કેટલાક એમ માનો છો કે હું હીંદીઓને હલકા ગણું છું પરંતુ એ સત્ય નથી. હું તેઓને માનથી જોઉં છું. તેઓ ઘણાજ પ્રાચીન સુધારામાંથી આવે છે. તેઓનામાં સ્વાભાવિક શક્તિ છે. અમારે દક્ષિણ આફ્રિકામાં અમારી પોતાની મુશ્કેલીઓ છે અને એક નાના ગોરી કોમ તરીકે અમે હિંદુસ્તાનથી ઊંચા મોજાંને રોકી શકીએ તેમ નથી. અમારો રસ્તો અમે ખુલ્લો રાખીએ તો અમે ચગદાઈ જઈએ ... હવે અત્યારે હીંદીઓ અહિં આવેલાજ છે ત્યારે હું માનું છું કે તેમને યુનીયનના સઘળા ભાગોમાં વાજબી વર્તણુક મળવી જોઇએ. આપણે એક બીજા સાથે હળીમળીને રહેવાનું છે અને આપણે એક બીજાનો દ્રષ્ટિબીંદુ સમજવાનો પ્રયત્ન કરવો જોઈએ કે જેથી આપણે એક સાથે આગળ વધી શકીએ. આપણે એકજ કુટુંબના છીએ અને એકજ શહેનશાહતના છીએ."

NOTABLE EVENTS OF THE YEAR

1938 Nov. 10 — Death of Kemal Ataturk, President of the Turkish Republic.

Nov. 26 — Bombay Governor gives consent to forfeited Lands Bill.

Nov. 27 — Death of Moulana Shaukat Ali.

Dec. 12 — World Missionary Conference meets at Tambaram (Madras)

Dec. 27 — The Rajkot dispute ends. The terms of settlement include the Princes' offer of such a scheme of reform "as to give the widest possible powers to the people."

1939 Jan. 10 — Lord Nuffield gives a gift of £10,500 to the South African Cricket Association for the encouragement of the game in this country.

Jan. 25 — Sardar Patel appeals for a fresh Satyagrah campaign in Rajkot.

Feb. 3 — Mrs. Gandhi and Manibon Patel arrested in Rajkot.

Feb. 6 — The death of the Gaekwar of Baroda takes place

Feb. 7 — Palestine Conference meets at St. James' Palace, London.

Feb. 8 — Mahatma Gandhi issues important statement on Rajkot

Feb. 11 — Mr. Justice Varadachara is appointed Judge of the Federal Court.

Feb. 25 — Mahatma Gandhi leaves for Rajkot via Bombay.

March 3 — Mahatma Gandhi begins fast in connection with the Rajkot crisis

March 7 — Settlement reached on Rajkot [illegible] Viceroy's intervention
—Gandhiji breaks fast

March 10 — The 52nd Indian National Congress meets at Tripuri Sjt. Subhash Bose presiding

March 13 — Memel passes into German hands

March 16 — Sir S. Radhakrishnan arrives in the Union on a lecture tour.

March 14 — Hitler annexes Czecho-Slovakia

March 15 — Gandhiji meets the Viceroy at Delhi on the Rajkot question.

March 16 — Anti-German incidents in Polish corridor

March 23 — General Hertzog, Prime Minister of the Union, makes statement in Parliament on Government's policy on the Coloured question.

April 5 — Asiatic Land Laws Commission report published.

April 14 — Sir S. Radhakrishnan sails for England after touring the Union

April 30 — The Committees of the Natal Indian Congress and the Colonial Born and Settlers' Indian Association adopted a formula relating to the amalgamation of both the bodies under a name to be suggested by Mahatma Gandhi.

May 7 — A protest meeting held in Johannesburg under the auspices of the Nationalist Group of the Transvaal Indian Congress led by Dr. Y. M. Dadoo, against the Transvaal Asiatic Bill. A resolution to resort to passive resistance was unanimously passed by 3,000 Indians.

May 8 — The Transvaal Asiatic Bill read a second time in the Union Parliament.

May 15 — Russia's note to Britain urges a pact of mutual assistance instead of an one-sided bargain

May 17 — Gandhiji announces the advantages of the Rajkot award and appeals to the Prince to concede the people's wishes.

May 18 — Terms of Italo-German Pact are published.

May 20 — The Thakore Sahib of Rajkot announces appointment of a Committee to draft reforms for the State and cancels all orders against agitators.

May 22 — Tension in Danzig
Italo-German Pact is signed.

May 23 — United Party caucus passes a resolution censuring the action of Messrs. Hofmeyr and Blackwell in obstructing the Government on the Transvaal Asiatic Bill.

Mr. Hofmeyr and Mr. Blackwell resign as members of the caucus.

May [illegible] — Mahatma Gandhi makes statement in *Harijan* criticising the Union Government for not respecting their own agreement regarding their treatment of Indians.

June 1 — The Transvaal Asiatics Bill passes the third reading in the Union Parliament.

June 4 — Murderous attacks on members of Dr. Dadoo's Nationalist Group outside Osrin's Picture Palace, Johannesburg, where a general meeting of the Transvaal Indian Congress was called. Eight men in serious condition were taken to hospital.

June [illegible] — Lt.-Col. Muirhead announces in the Commons that negotiations are in progress between the Indian and the Union Governments touching the S.A. Indian grievances.

June 8 — Dahyabhai Govindji, one of the victims of the murderous attacks at Osrin's Picture Palace, Johannesburg, dies.

June 8 — King's birthday.

June 9 — The funeral of Dahyabhai Govindji—attended by about 10,000 Indians. It was unique in the history of South Africa.

June 12 — The S.A. Senate passes the third reading of the Transvaal Asiatic Bill.

June 14 — The Asiatics (Transvaal Land and Trading) Act, 1939, is promulgated.

June [illegible] — All-India Congress Working Committee in Bombay adopts a resolution sympathising with Indians abroad.

June 29 — 4,000 German officers and men enter Danzig where a crisis is threatened.

July 4 — Natal Indian Teachers' Society holds 13th annual conference in Durban.

July 5 — Mahatma Gandhi leaves for the Frontier.

July 9 — Mass meeting of Transvaal Indians in Johannesburg attended by 6,000 people pass a resolution declaring passive resistance against the passing of the anti-Asiatic Bill the struggle to commence on August 1.

July [illegible] — Sri Minakshi Temple, Madura, is thrown open to Harijans.

July 12 Sir S Radhakrishnan is elected a Fellow of the British Academy

July 16 Sri Brihadiswara Temple, Tanjore, thrown open to Harijans.

July 17 Lady Kanta Rau forms Indian Women's Club in Durban.

July 22 Mass meeting of Natal Indians held at City Hall Durban, supports passive resistance in the Transvaal. The meeting was unique in that members of the two organisations met on one platform.

July 23 Gandhiji advises passive resistance leaders to postpone struggle temporarily.

July 29 Following Gandhiji's advice passive resistance in Transvaal is postponed.

Aug. 1 Prohibition inaugurated in Bombay city

Aug. 16 Six thousand troops from India reach Suez

Aug. 17 A Press Note from Simla explains movement of troops from India as a purely precautionary measure.

Aug. 19 Government Commission on mixed marriages in S. A. which commenced its inquiries in March, 1938, issues its report.

Aug. 22 German-Russian non aggression pact announced.

Aug. 22 Formula to bring about unity between the two rival political organisations—the Congress and the Colonial Born and Settlers' Indian Association revised by a joint committee of representatives of both organisations at the residence of Mr. A. E. Sheikh. The committee agreed that the name of the amalgamated body be The Natal Indian Association.

Aug. 24 Special general meeting of Natal Indian Congress held in Durban City Hall which unanimously adopted the unity formula.

Aug. 25 President Roosevelt appeals to Herr Hitler and King Victor in the cause of world peace.

Sept. 1 Germany commences war on Poland.

Sept. 10 Special general meeting of Colonial Born and Settlers' Indian Association held in Durban to adopt the new unity formula.

Sept. 3 Britain and France declare war with Germany.

Sept. 4 Hertzog Government is defeated on the question of neutrality.
General Smuts forms Cabinet. Union declares war with Germany.

Sept. 17 Opening ceremony of a new school for Indian children built by Messrs. Aboobaker Moosa, Abdoolla Moosa and Ismail Moosa at a cost of £1,600 at Booth Rd., Mayville Durban, in memory of their late father Mr Moosa Hajee Cassim

Oct. 2 Mahatma Gandhi's seventieth birthday was observed all over the world.

Sir Radhakrishnan presents a book on the completion of Gandhiji's seventieth year containing essays and reflections on his life and work by 61 authors (mostly foreign). The book is edited by Sir S Radhakrishnan.

Oct. 8. A joint meeting of the members of the N. I. Congress and the Colonial Born and Settlers' Indian Association held in Durban New officials of the Natal Indian Association elected and new constitution adopted.

UNION IS STRENGTH

Indian Express

૯. આ. ના દીવાળીએ જીવનપથ ઉજાસ કરી ખુબ રોશનાઈ આવવા ઘરેથી રજા ૪ ત્યારે દીવા ની હરોળ ગોઠવાયેલી જોવાની ઈચ્છા બહોળી. શ્રી જીવણની સુરેખ હસ્તે અને દીપક ચરણોમાં ભુરી ભુરી દીપાવલીઓ આગળ વધી છે. સાંપ્રદાયિક સત્યાગ્રહના ભુરી તરીકે તેમોને ઉપકારી રહ્યા છે.

DEPARTED NOTABLES OF THE PAST YEAR

ગત વર્ષમાં સ્વર્ગવાસ પામેલા જાણીતા સજ્જનો

1. H. H. Maharaja Sayajirao Gaekwar

IN the death of the late Maharaja Sayajirao Gaekwar, Baroda has lost a distinguished ruler and an able administrator. He was popular among the lakhs of his subjects. He was the real father of his subjects and his subjects returned his love with almost compound interest.

2. Maulana Shaukat Ali

Maulana Shaukat Ali was a conspicuous figure amongst the Mahomedan community. Notwithstanding the fact that he was a reactionary he held an important position in the political life of India. The whole of India mourned for him when he passed away.

3. Sir Phiroze Sethna

Sir Phiroze Sethna's name is connected with the Indian question in South Africa. He was a member of the Government of India delegation that came to the Union at the first Round Table Conference which resulted in the Capetown Agreement. He held a prominent position in the public life of Bombay and was interested in the Colonial Indian question to the end of his life.

4. Mrs. Salima Faiz B. Tyebji

Mrs. Salima Faiz B. Tyebji who belonged to the well-known Tyebji family, was an enlightened lady. Her place in Indian society and specially amongst the Mahomedans will remain vacant for a long time.

5. Ata Turk Gazi Mustafa Kemal Pasha

Architect of his own fortune, a great builder of a great kingdom, a master of men, a leader of armies, the late Kemal Pasha's was a personality that was as rare as it was unique. Kemal lived for Turkey and it is no exaggeration to say that the world honoured him with the high respect and regard that were his just due.

6. King Gazi Of Iraq

King Gazi of Iraq was snatched away in the prime of youth. He was a most popular king and his loss to Iraq is great.

7. Mahatma Hans Raj

In the death of Mahatma Hans Raj, Arya Samaj has sustained a great loss. He was a great leader, educationist and a reformer.

8. Prof. Enayat Khan

Prof. Enayat Khan was regarded as one of India's foremost musicians. He was an expert Sitar player.

9. Dahyabhai Govindji

Dahyabhai Govindji was a simple and straightforward man who had come to this land to seek a livelihood. But there was burning patriotism in him. There was self-respect in him. The insulting legislation passed against the Indian community in this country pained his heart and when it was decided to fight the measures by resorting to passive resistance he at once subordinated his self-interest to service and enlisted himself as a volunteer. For this crime he was killed by some misguided brethren of ours. He became a martyr to the cause. His name will be long lived in the memory of S. A. Indians.

(૧) નામ. મહારાજા સયાજીરાવ ગાયકવાડ

વડોદરાં રાજ્ય પર ૬૦ વરસાં પહુ વર્ષો સુધી રાજ્યાસન શોભાવી સ્વર્ગસ્થ થયેલા નામદાર સર સયાજીરાવ ગાયકવાડે પોતાની કર્તવ્યનિષ્ઠા, સમાજ સુધારાની પ્રવૃત્તિ અને પોતાની પ્રજાની આર્થિક, રાજકીય, સામાજીક, કેળવણી વીષયક, તેમજ અન્યોન્નતિ ક્ષેત્રોમાં સંગીન પ્રગતી કરવાની ખરાં દીલની ધગશથી વડોદરા રાજ્યજોજ નહી પણ આખાં હીંદમાં બહુજ જંજાલજરગાં એક બહોશ રાજવી તરીકે નામના મેળવી હતી.

(૨) મૌલાના શૌકત અલી

મરહુમ મૌલાના શૌકત અલી હીંદની બરલામી આલમમાં ઉચ્ચ દરજ્જાને પહોંચેલા હતા. તેઓ જો કે પોતેજ હતા છતાં હીંદના રાજકીય જીવનમાં અગત્યનું સ્થાન ધરાવતા હતા. તેમના અવસાનનો બનાવ હીંદુસ્તાને શોક પાળ્યો હતો.

(૩) સર ફીરોઝ શેઠના

સર ફીરોઝ શેઠનાનું નામ સા. આ. ના હીંદી પ્રશ્ન સાથે સંકળાયેલું છે તેઓ પહેલી રાઉન્ડ ટેબલ કોન્ફરન્સ, કે જેને પરિણામે કેપટાઉન કરાર થયા હતા, તેમાં યુનીયનમાં આવેલાં હીંદ સરકારના ડેલીગેશનના એક સભ્ય હતા. મુબઇના જાહેર જીવનમાં તેઓ અગ્રસ્થાન ધરાવતા હતા અને સંસ્થાનોમાં વસી રહેલા હીંદીઓના બનાવોમાં છેવટ સુધી ઉંડો રસ લઇ રહ્યા હતા.

(૪) મીસીસ સલીમા ફૈઝ બી. તૈયબજી

જાણીતાં તૈયબજી ખાનદાનનાં શ્રી ફૈઝાબેગમ અને આલમનું ગણિયા માન મેળવી ચુકેલાનાં એ નબીરાં અને આમ કરીને મુસલીમ સ્ત્રી વર્ગમાં ક્રુચ્ચા દરજ્જો મેળવતાં હતાં તેઓ બાબતોમાંની અગ્રેસર સંસ્થાઓમાં આગળ પડતો ભાગ લઇને સ્ત્રીઓના કોલાના કાર્યોમાં ઉંડો રસ લેતા હતા.

(૫) આતા તુર્ક ગાઝી મુસ્તફા કમાલ પાશા

તુર્કોના આ નારણહાર, જેને અમારાજ "લીટલ જેન ઓફ મુગલ" તરીકે ઉલ્લેખવામાં આવતા હતા, તે તુર્કોમાં નવચેતના આણી બળવાન પ્રજાને જગતસરસા તેનો ડંકો વગાડતો કર્યો. તેમના મરણથી દુનિયામાં આલમે અને ખાસ કરીને તુર્કોની પ્રજાએ એક મહાન નર ગુમાવ્યો છે.

(૬) ઈરાકના રાજા ગાઝી

ઇરાકના આ પ્રજાપ્રીય રાજાના અકાળ અવસાન થયે નીપજેલાં ખરજા રા ભારી ખારે મોટી આશા આપનારી તેઓની કારકીર્દીનો આરંભ અને આથમ્યો છે.

(૭) મહાત્મા હંસરાજ

મહાત્મા હંસરાજના અવસાનથી આર્ય સમાજને મહાન ખોટ થઇ છે. તેઓ એક મહાન નેતા, કેળવણીકાર અને સુધારક હતા.

(૮) પ્રો. ઇનાયત ખાન

પ્રો. ઇનાયત ખાન હીંદુસ્તાનના એક અગ્રગણ્ય સંગીતકાર ગણાતા હતા. સીતાર વગાડવામાં તેઓ પારંગત હતા.

(૯) દાદાભાઇ ગોવીંદજી

દાદાભાઇ ગોવીંદજી એક સાદા અને સરળ ભાઇ આ દેશમાં પોતા ની રોજી કમાવા આવ્યા હતા. પણ તેમનામાં દેશદાઝ હતી. સ્વમાન મોજુદ હતા. આ દેશમાં હીંદીઓ સામે થતા અપમાન ભરેલા કાયદાઓ ની સામે મડવાને સત્યાગ્રહનો સુર નીકળતાં પોતાનો સ્વાર્થ કોરે મુકી તે તેમાં ઝંપલાવ્યા સ્વયંસેવક તરીકે જોડાઇ પડ્યા અને પોતાનાજ જેવા રસ્તે દોરવાયેલા ભાઇઓના હાથથી ગોળીબાર થતાં પોતાનું નામ અમર કરી ગયા.

10. Munshi Goolam Rasool

Munshi Goolam Rasool was a Natal-born Indian who had settled down in Pietersburg where he had a long record of useful services to the local Indian community. Pietersburg Indian community has sustained a great loss in his tragic and untimely death.

11. Mr. Lutchman Panday

Mr. Lutchman Panday's name as one of the public workers in Natal is a household word. He was connected with the Congress from its very inception and stood loyally by it until his death.

12. Mr. Suchit Maharaj Tiwari

Mr. Suchit Maharaj Tiwari held a prominent position among the Hindustani section of the community. He took a keen interest in Indian education and religion. He was a founder and life trustee and chairman of the Depot Rd Hindu Temple.

13. Hajee Mahomed Ismail Kajee

Hajee Mahomed Ismail Kajee, an old resident of Maritzburg, took a prominent part in the local public work. He was held in high esteem among the Muslims for his intellectual achievements. He was well read and had a deep knowledge of Arabic.

14. Mr. Ismail Gora

The late Mr. Ismail Gora was a prominent Indian merchant and ex-president of the Natal Indian Congress.

(૧૦) મુનશી ગુલામ રસુલ

મુનશી ગુલામ રસુલ નાતાલના જન્મેલા હતા અને પીટર્સબર્ગમાં સ્થાયી થયા હતા જ્યાં સ્થાનિક દીર્ઘ કોમની તેમણે પોતાની અંતકાળ સુધી સેવા બજાવી રહ્યો હતો. તેમના કરુણ સંજોગોમાં થયેલા અકાળ અવસાનથી પીટર્સબર્ગની દીર્ઘ કોમને મોટી ખોટ પડી છે.

(૧૧) મી. લછમન પાન્ડે

સ્વ. મી. લછમન પાન્ડેનું નામ નાતાલના એક જાહેર કાર્યકર્તા તરીકે ઘરગથ્થુ બની પડ્યું છે. કૉંગ્રેસની સ્થાપના થઈ તે વખતથી તેઓ તેની સાથે સંકળાયેલા હતા અને વફાદારીથી તેને અંત સુધી વળગી રહ્યા હતા.

(૧૨) મી. સુચીત મહારાજ તીવારી

મી સુચીત મહારાજ તીવારી કોમના હીંદુસ્તાની વર્ગમાં અગ્રસ્થાન ધરાવતા હતા. તેઓ હીંદી કેળવણી અને ધાર્મિક બાબતોમાં આગળ પડતો ભાગ લઈ રહ્યા હતા. ડેપોરોડ હીંદુ મંદીરના તે એક સ્થાપક અને આજીવન ટ્રસ્ટી અને પ્રમુખ હતા.

(૧૩) હાજી મહમદ ઇસ્માઇલ કાજી

હાજી મહમદ ઇસ્માઇલ કાજી મેરીટ્સબર્ગના એક જુના અને જાણીતા વતની હતા અને લોકા સ્થાનિક જાહેર કાર્યોમાં આગળ પડતો ભાગ લેતા હતા. પોતાની બુદ્ધિપ્રતિભાને માટે અને અરબી ભાષાના ઉંડા જ્ઞાનને માટે મુસલમાનોમાં તેઓ માન ભરેલું સ્થાન ધરાવતા હતા.

(૧૪) મરહુમ ઇસ્માઇલ ગોરા

મરહુમ મી ઇસ્માઇલ ગોરા જાણીતા હીંદી વેપારી હતા અને નાતાલ ઇન્ડિયન કૉંગ્રેસના ભાજી પ્રમુખ હતા.

WHEN YOU VISIT DURBAN

STAY AT

THE INDIA LODGE

FOR

Boarding & Lodging.

Personal attention will be given to

SASTRI COLLEGE STUDENTS

All *MODERN* conveniences including spring beds with furniture.

For further particulars apply to:

THE MANAGER,

THE INDIA LODGE,

69/71, BEATRICE STREET, DURBAN.

The "FRIENDS OF INDIA" SERIES

Short biographical sketches of eminent men, who have laboured for the good of India.

Copious extracts from the speeches and writings of the "Friends of India" on Indian affairs are given in the sketches. Each volume has a fine frontispiece.

[illegible] Mehta,	Lord Morley,
Rev. J. Miller,	Lord Macaulay,
E. S. Montagu,	Sir Dinshah Mehta,
Lord Ripon,	Swami Rama Tirath,
Ravi Varma,	Sir Salar Jung,
Toru Dutt,	Edmund Burke,
Sir C. Sankaran Nair,	Henry Fawcett,
Sir Henry Cotton,	Lord Hardinge,
John Bright,	Krishna Das Pal,
Lal Mohan Ghose,	M. K. Gwadbi,
Mrs. Annie Besant,	Sir Syed Ahmed Khan,
H. H. The Aga Khan,	Badruddin Tyabji,
Allan O. Hume,	W. C. Bonnerji,
A. M. Dass,	Charles Bradlaugh,
Indumati Swamy,	Diwan G. Rangacharlu,
Ramakrishna Paramhansa,	Pandit Madan Mohan Malaviya,
V. P. Madhava Rao C.I.E.,	Rao Bahadur R. N. Mudholkar,
Raja Ram Mohun Roy,	Dr. Rash Behari Ghose,
Rahimtulla Mahomed Sayani,	The Rt. Hon. Syed Amir Ali,
Dinshaw Edulji Wacha,	H. H. Shri Sayaji Rao Gackwar
Ishwar Chandar Vidyasagar	Keshinath Trimbak Telang,
V. Krishnaswami Aiyar,	Nawab Mohsin-ul-Mulk,
Babu Surendranath Banerjea,	Behramji M. Malbari,

Price: One Shilling Each

APPLY:

MANAGER, INDIAN OPINION,

PHOENIX, NATAL.

INTERESTING TOPICAL CARTOONS

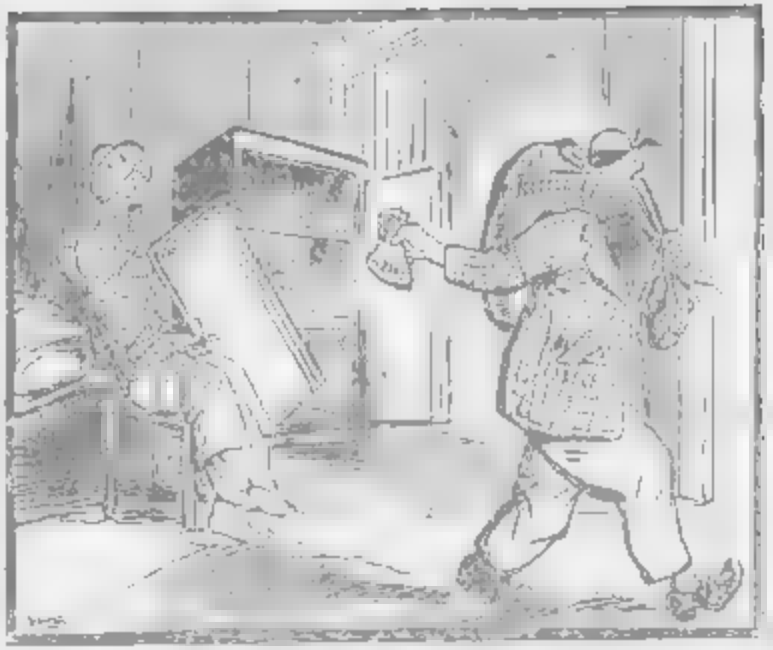
BEAUTY AND THE BEAST

—Punch, London

BEAR—"I know all the haggling is greatly to their, but I won't allow any one else to participate in it, I tell you."

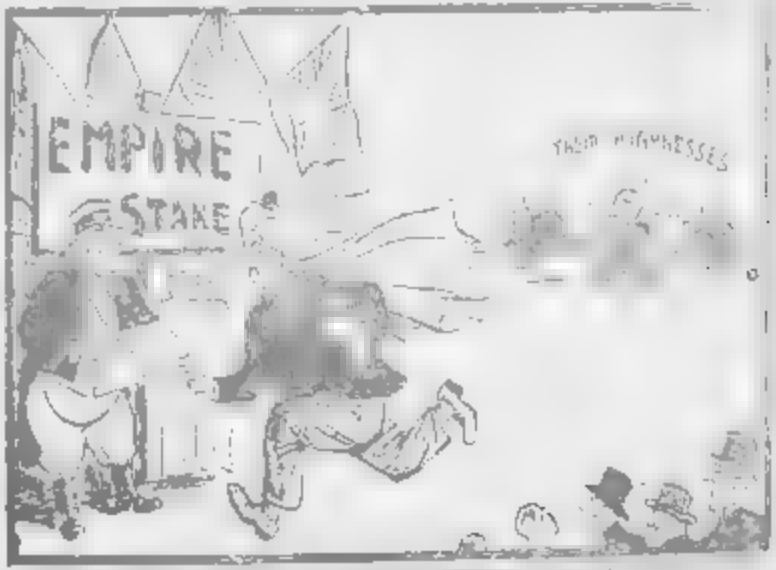
ખુબસુરતી અને હેવાન

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

SRINIVASEN'S RESIDENTIAL BOARDING HOUSE
OBSERVATORY, CAPE TOWN.

An ideal place for non-European travellers and visiting patrons to the glorious Cape.

Excellent accommodation and catering to individual tastes with our personal attention at all times.

For your next holiday or business trip to the Cape drop us a line for full particulars.

Excellent locality situated within easy reach of Town and nearest to Cape Town University.

Practically all Indian University Students board at above establishment.

Special menu arranged on request.

Vegetarian dishes a speciality.

Charges moderate. Inquiries invited.

Our hire taxi cars meet boats and trains on instructions.

M. S. NAIDOO,
(PROP.)

44, CRANKO ROAD,
OBSERVATORY, CAPE TOWN.

OVALTINE offers HEALTH to everyone!

Probably no other beverage in the world would be so full of good-ness as "Ovaltine". It is at once delicious, soothing, nourishing and energising. Enjoy a cup before going to bed—it will do you a world of good.

'Ovaltine'

The World's Supreme Tonic Food Beverage

Manufactured by A. WANDER LTD., London, England. OIA 10-39

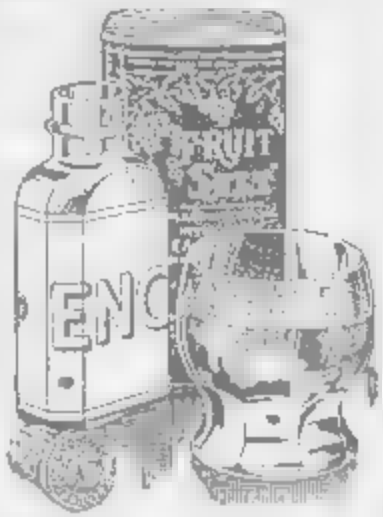
ઇનોસ 'ફ્રૂટસોલ્ટ'

એટલે આરોગ્ય—આરોગ્યતા

જોય તોજ સુખ છે.

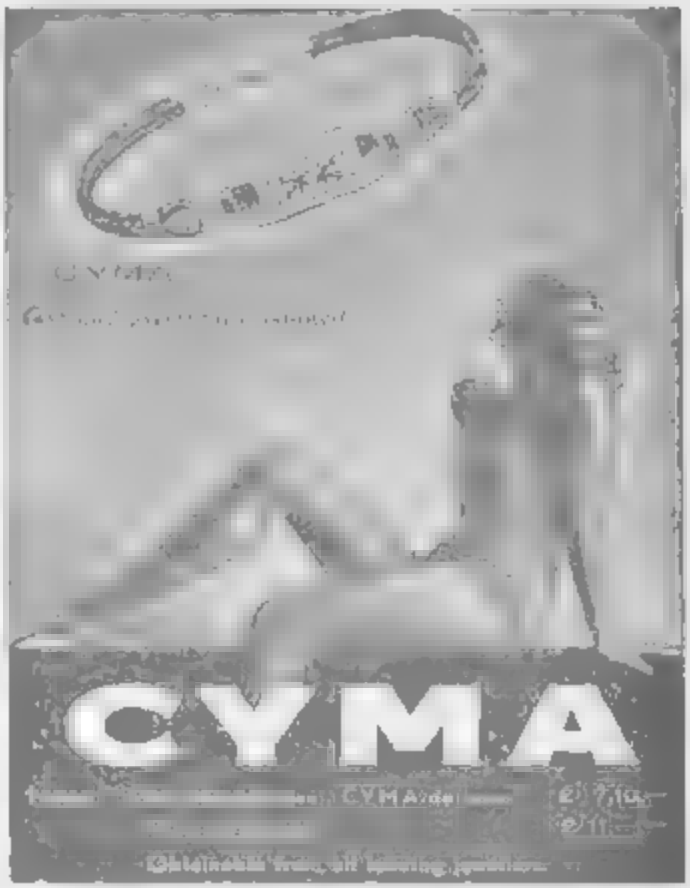
શરીરનું આરોગ્ય સાચવવા માટે રક્ત શુધ્ધ રાખવું આવશ્યક છે રક્ત શુધ્ધ નથી રેહતું ત્યારે કબજીયાત થઈ શરીરમાં ઝેરી તત્વો ના કારણે માથાને દુખાવો, આલસ્ય, અને વીચરમંદી વિગેરે થાય છે.

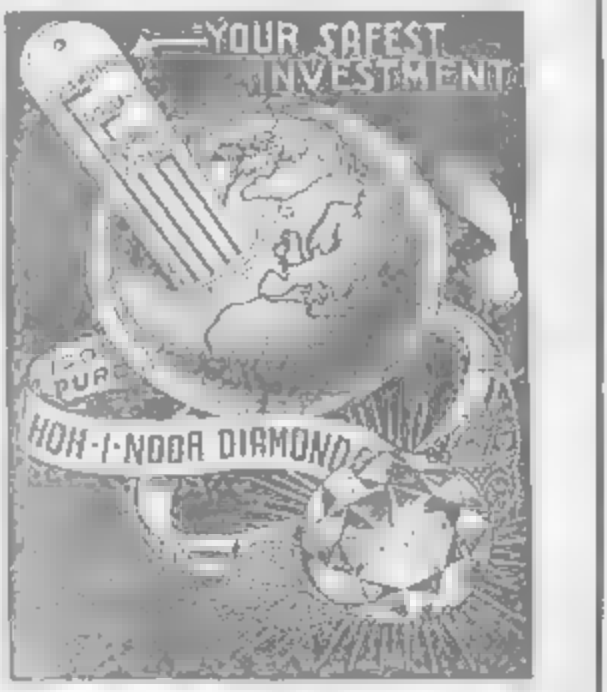
ઇનોસ સોલ્ટ નિત્ય નિયમિત લેવાથી શરીર નિર્મળ રહે છે. આથી ખુલાસ તુરત થાય છે છતાં તેની આકરસ્મક ઝીનથી થતી અને લેવામાં પણ અગવડતા નથી થતી. આજેજ બોટલ બાટલીલાઇ અજમાવી જુઓ.

ENO'S "FRUIT SALT"

"Eno's" and "Fruit Salt" are registered trade marks

ડાયમન્ડ કોર્નરમાં મફત ઇલાજ માટે જાઓ.

KATZ & LOURIE LTD.

"DIAMOND CORNER"—ELOFF & MARKET STS. JOHANNESBURG.

ELGIN

આ સુશોભિત એલગીન ઘડીયાળ ઘરેણાં ખુબીદાર અને તદન ભરોસાદાર છે. તેને ચોખ્ખા ૯૮ા સોનાથી ભરેલો છે.

એલગીન વોચના મફત કેટલોગ માટે લખો

KATZ & LOURIE LTD.

"DIAMOND CORNER" ELOFF & MARKET STS., JOHANNESBURG.

ઇન્ડિયન ઓપિનિયન

પુસ્તક ૩૭ મું. ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૯ નવેમ્બર ૧૯૩૯ અંક ૪૨.

અનુક્રમણિકા

ગતાવલોકન (અગ્રલેખ) ... ...

.. ..

અગાઉ આપેલ આંક ... ...

સૂચનાઓ .. ..

.. ..

.. ..

ભારત માતા (કાવ્ય) ... ...

ગાંધીજી અને સમાજવાદ ... ...

.. ..

બ્રહ્મચારીની નમ્ર વિનતિ ... ...

.. ..

દિવાળીની વિનતિ ... ...

દિવાળી–એક સાંસ્કૃતિક ઉત્સવ ... ...

વર્ષ દરમ્યાન બનેલા અગત્યના બનાવો

.. ..

ઓન્ટ્રેગ (કાવ્ય)

ચાકેરી અને ઇસ્લામ .

ગ્રામોત ... ...

સમ સુખ ... ...

જગતનું રાજકીય વાતાવરણ અને હીંદ

હબીબ આવ્યા અતિ મોજીલાની વાત

આપણી સમસ્યા ઉપર વિદ્વત્ પ્રકાશ ...

.. ..

ગુલામોને આદેશ ... ...

હિંદુ ધર્મના દૃષ્ટિને તાત્ત્વસાક્ષાત્કાર ..

.. ..

.. ..

બાલ વિનોદ ... .

.. ..

.. ..

ફીનીક્સ સંધ્યા (કાવ્ય) ... ...

ખરો ઉપવાસ ... ...

નાણાંના સંબંધ ... ...

"ઇન્ડિયન ઓપિનિયન"

શુક્રવાર, તા. ૯ નવેમ્બર ૧૯૩૯.

ગતાવલોકન

નવા વર્ષના ઉંબર પર દાખલ થતાં ગત વર્ષનું રહેજ અવલોકન કરી જવું ઉચિત ગણાયો. એમ કે કરતાં આપણે જોયું કે ઈ ગત વર્ષ સુખદ નથી નીવડ્યું. હકીકતમાં કેમ જાણે સુખ અને શાંતિ જગતમાંથી સદાને માટે નષ્ટ થઈ ગયાં હોય અને નિરસ્કાર અને ઝગડાઓ તેનું સ્થાન લીધેલું હોય એવું દિસે છે. ખુદ આપણી પોતાની કોમમાં આપણે એ જોઈ રહ્યા છીએ. આપણા રાજકર્તાઓમાં પણ એ જોઈ રહ્યા છીએ અને સમસ્ત જગતમાં લગભગ સર્વત્ર એજ વસ્તુ નજરે આવી રહી છે. શાણપણ ચાલ્યું ગયું છે અને ગાંડપણે ઘર કર્યું છે.

આપણી પોતાની કોમ તરફ નજર કરતાં જણાય છે કે આપણે આપણા પોતાનામાં ઝગડતા પરવારતા નથી જ્યારે આ દેશમાં આપણી સામેની હીલ-ચાલો પર અંકુશ મુકવાને અને સ્વમાન પ્રીય મનુષ્યો તરીકે રહેવાનું આપણે માટે અશક્ય કરી મુકવાને જેઓ મથી રહ્યા છે તેઓ પોતાની એ બાજુમાં પ્રગતિ કરી રહ્યા છે. આપણે જ્યારે ફાયદામાંથી વધું ભોગ આપવાને સદી રહ્યા છીએ ત્યારે આપણી સામે વધુંઘોગ કાયમ સ્થાપિત કરવાના પગલાં લેવાઈ રહ્યાં છે. સ્વભક્ત એકટ યુરોપીયનોને સુખકર નીવડ્યો હશે પરંતુ હીંદીઓને તો તે દુઃખકર અને માનભંગ કરનારો નીવડ્યો છે. દૈનકે, હીંદીઓ જ્યાં વર્ષોથી વસવાટ કરી રહ્યા હતા ત્યાંથી તેઓને યુરોપીયનો માટે સ્થાન કરવાને હાંકી કાઢવામાં આવ્યા છે અને હીંદુસ્તાનમાં હરિજનોને રાખવામાં આવતા હતા તેમ તેઓ માટે રાખવામાં આવેલા ઇલાયદા વાડા[illegible]માં તેઓને કાઢવામાં આવ્યા છે. વેપાર અને વસવાટ ના સંબંધમાં હીંદીઓને ઇલાયદા કરવાની ચળવળ નિરંતર ચાલી રહી છે તેના પરિણામે સેગ્રેગેશનનો કાયદો પાર્લામેન્ટ માં દાખલ થવાનો હતો પરંતુ તેને દુઃક સમયને માટે મુલતવી રાખવામાં આવ્યો છે. તેમ છતાં ટ્રાંસવાલને માટે તો સેગ્રે-ગેશનનો એ સિદ્ધાંત સ્થાપીત કરનારો દુઃક મુદતને માટેનો કાયદો થયો છે.

આપણી કોમની કમનસીબ સ્થિતિ એ થઈ પડેલી છે કે સામાન્ય રીતે હીંદીઓ વિરૂદ્ધ ચાલી રહેલી ચળવળની સામે અને ખાસ કરી ટ્રાંસવાલમાં પસાર થએલા કાયદાની સામે એકત્ર થઈ લડવાને બદલે આપણે પોતપોતાનાં લડી રહ્યા છીએ. આ લડવા ઝગડવાનું કારણ માત્ર એટલુજ છે કે આપણામાંના કેટલાકે કોમના સા-માન્ય હિતને બદલે પોતાના અંગત સ્વાર્થની વિશેષ ચિંતા કરી રહ્યા છે.

આપણી કોમમાંના નબળા લોકોને એમ લાગી ગયું છે કે જો તેઓ લડવા જશે તો હાલ જે લાભો મેળવી રહ્યા છે એ પણ ભોગમાં આવી પડશે. જ્યારે જેઓ લડવાને તૈયાર છે તેઓને લાગે છે કે આ સવાલ હિંદના ગૌરવનો અને આ-પણા પોતાના સ્વમાનનો છે અને ગમે તે ભોગે એ ટકાવી રાખવાંજ જોઈએ. એ બધાયે ઉમદા વસ્તુને માટે ઉભા રહેવાને બદલે આપણે તો એકે બીજાનો વિરોધ કરવામાં એટલી હદ સુધી ગુંચાયા હતા કે એક જાપ્તનું ખુન પણ થઈ ગયું.

હવે આગળ શું આવે ? આપણી સામે ત્રાસદાયક અને અપમાનકારક કાયદા ઓ પસાર થાય તેને કે તેનો સામનો કરવાને આપણે બળ, હિંમત અને આત્મ શક્તિ ગુમાવી બેઠા છીએ તેનું ? આપણી

સામે કાયદા બનાવનારાઓ ઉપર રોક કરવાને બદલે આપણી જ નિર્બળતા અને હીનતા ઉપર અમને તો વધારે દિલગીરી ઉપજે છે. જુલમગાર તો અન્યાય કરવા હમેશા તત્પર હોય છેજ. પરંતુ જે અન્યાયની સામે થયા વગર અન્યાયો સહન કર્યાજ કરે છે એ અન્યાયની જંજીર માંથી છૂટી શકતાજ નથી. કમનીસીએ ગત વર્ષમાં આપણે એ મામીના ભોગ બની પડયા હતા. આ દેશમાં આપણી સ્થિતિ આપણે સુધારવા ઇચ્છતા હોઇએ અને સુધરેલાં જગતની આપણા ગૌરવ પુર્વક ઉભા રહેલા ઇચ્છતા હોઇએ તો આપણે વધારે પુરૂષાર્થી અને સ્વાભાનપ્રીય બનવું પડશે.

આ બાબતમાં અમને જોઇ લેતાં આનંદ થાય છે કે નિરાશાના કાળાં વાદળાની અંદર આશાનાં કીરણો ઝબકાઇ રહ્યાં છે. દા. યુસુફ મહમદ કાડુ જે સ્વદેશાભિમાન થી ભરેલા એક ઉત્સાહી નવયુવાન છે તે ટ્રાંસવાલમાં મોજારે આવી ચડયા છે. તેમણે પોતાના દેશબંધુઓમાં ઘુસ્સો જમાવ્યો છે અને આત્મજ્ઞાન પેદા કર્યું છે. જગતની વાહોવાહી કરતાં દેશની સેવાને વધુ માનવંતિ ગણી તેને માટે તેમણે પોતાના અંગત સુખસગવડો ત્યાગ કીધાં અને સારી પેદાશ લાવનારી પ્રેકટીશનો પણ ત્યાગ કરી દીધો. હાલમાં જગતમાં થયેલા મોટા ઉદ્કાપાતને લીધે તેમણે પોતાની ચાલતી પ્રેકટીસ રાખી છે પણ કોમી કોમનો ઇતિહાસ જવલંત કરવામાં તે પુરતો ફાળો આપશે એવી સર્વ વકીલો જાણે છે. ઇશ્વર તેને માટે તેમને શક્તિમાન કરે.

ગત વરસનો એક બીજો મહત્વનો બનાવ તો નાતાલના કોંફરંસોમાં સ્થપાયેલી એકતા ટ રેલ્વેનાસ્ટ્રેશન રોજનાની રાઉ-ણાત અને ઇંડી આગેવાનો વચ્ચે કુસ્કાદ એ બે બનાવો સાબેજ બન્યા હોંફરંસોના એક બાજુએ જોગે—તેમાં પણ ગરીબ ઇંડી-ઓને જોગે—બીજી બાજુએ કોમી કાજ ચોળવામાં આવે એ સિદ્ધાંતની સ્થાપના થાય એ ઘણાઓને દુઃખદાયક લાગ્યું હતું. તેઓ તેની સામે થયા. સિદ્ધાંતે તો આ યોજના બોટી હતીજ. પણ પરિણામમાં પણ ન યોજનાથી બહુ દુઃખ ઉત્પન્ન થયું રીપોર્ટ ... યોજના અનુસાર કોમના ગયેલા કમનસીબ ઇંડીઓ—જેઓ આ દેશમાં જન્મેલા અને અમુજ મોટા થયેલા-તેઓ ત્યા જે દુઃખો અને આપત્તિઓ ભોગવતા બાકીના તથા ઇંડીની બાલેલા આગેવાનો અને હિંદના આગેવાનોને બંને ને ઘણી અસર થઈ હતી અને તેમણે આ યોજનાને સખ્ત વિરોધ કર્યો હતો. એ આગેવાનોએ એમ માન્યું કે આ અન્યાયી યોજનાનો પ્રચાર કરવામાં સરકારને આપણે મદદ કરવી એ પાપ છે. આ સિદ્ધાંત ઉપરજ બન્ને પક્ષ વચ્ચે વિરોધ ઉત્પન્ન થયો અને જેઓને આ બાબતમાં સહકાર આપવો બાંધા જરૂરનો લાગ્યો તેઓ કોંગ્રેસમાંથી અલગ થયા અને તેમણે કોલોનીયલ બોર્ન એન્ડ સેટલર્સ એસોસીએશન સ્થાપ્યું.

આ પ્રમાણે અલગ થવામાં અમના બીજું મંડળ સ્થાપવામાં તેમણે ઠપ્પાપણ કર્યું કે ગેરવાજબી કર્યું એ ચર્ચા અત્રે અસ્થાને છે. પણ આપણી ઉપર જે જુલમો થાય છે તે સામે એકત્ર અવાજ અને એકમતી સહન કરવા માટે આપણામાં સંઘ સ્થાપવાની જરૂર છે એ વિશે બે મત નથી. માજી એજંટ જનરલ સર રઝા અલીએ આ બાબતમાં ઘણો પ્રયત્ન કર્યો હતો. તેમની જગ્યાએ આવનાર સર બી. રામસ્વામી પણ બંને પક્ષો વચ્ચે સંપ કરાવવાના પ્રયત્નો ચાલુ રાખ્યા પણ તેમને કૃતેહ નહોતી મળી. પછી આવ્યા સર રાધાકૃષ્ણન. તેમનાં વ્યક્તિત્વ અને હૃદયસ્પર્શી અરજે બંને પક્ષના આગેવાનોના હૃદય હલાવ્યાં. બંને પક્ષ વચ્ચે આજે સંપ થઇ ગયો તે માટે સર રાધાકૃષ્ણનને આભાર ઘટે છે. બંને એજન્ટ જનરલોને આભાર ઘટે છે અને બંને પક્ષના આગેવાનો કે જેમણે અત્યંત તકલીફો વેઠીને આ સંપની યોજના પાર પાડી તેમને પણ તેટલો જ આભાર ઘટે છે. પણ કેટલાક મોટો હજુ બહાર રહી ગયા છે. તેમણે પણ કોમની સેવામાં પોતાનો ફાળા આપવો છે. કોમની ઇચ્છા એવી છે કે સંપ કરવા માટે જે સ્પેશ્યલ કોમ્પ્રોમાઇઝ તે અંધારણ વિરૂદ્ધનું હતું. પણ કોંજ ભાઇઓએ અનેક વેગાએ કહેલું છે કે સંપ કરવા માટે કોઇ પ્રકારનો પણ ભોગ આપવો પડે તે મોટો નથી અને બંધારણ અને અમંધારણના બહાના હેઠે કોમનો કોઇ ભોગ આપવો એ ઠીક નથી. અમે અંતઃકરણપુર્વક આશા રાખીએ છીએ કે આ બીજાને સમતી નજ અને સુમતી થશે. એમ થાય તોજ આપણે કોઇ બીજા પ્રશ્નો શક્તિનો જોતા અટકીએ, ગરીબાઇ બાબતોજ અને આ દેશમાં વસતા આપણા ભાવિ બાળકોના સુંદર ભવિષ્યને માટે આકર્ષતી કોમ કોઇપણ ભોગ આપવા થી ઝમુમીએ.

આપણા દુઃખ આપણને મોટાં બાળતાં હશે પણ દુનીયામાં આજે જે જવાળા સળગી રહી છે તેની સરખામણીમાં તે કંઇજ વિસાતનાં નથી. જેનો વિચાર કરતાં કમકમાટી ઉપજે છે. જેઓ મહંતર જગ માયાના મોહમાં ફસાયલા નથી તેમના તો એજ વિચાર થાય છે કે પુરૂષો, બાળકો અને બચ્ચાંઓની કોલરોસ કતલ ચાલી રહી છે અને કોહીની નદીઓ વહી રહી છે તેવા સમયમાં આ કંઠલી તે જીવવા યોગ્ય છે કે નહીં! ગત આખું વરસ કતલના બનાવોથીજ ભરેલું હતું. સ્પેન માં એકજ પ્રજામાં બાઇઓ બાઇઓ વચ્ચે ની લડાઈ થઇ. ચીન અને જાપાન વચ્ચે લડાઈ ચાલે છે. બન્ને દેશો પ્રાચીન સંસ્કૃતિ અને સુધારા માટે મગરૂર છે છતાં પરસ્પર બોમ્બમારાથીજ પોતાની સંસ્કૃતિનો પ્રચાર કરવાના પ્રયત્ન થઇ રહ્યા છે. અને છેલ્લે છેલ્લે એક બાજુ ફીનલ અને ફ્રાંસ અને બીજી બાજુ જરમની એમની ભયાનક લડાઈ જામી છે, એમાં હજુ બીજા કેટલા ઝંપલાવશે એ કહી શકાતું નથી. ચેકોસ્લોવાકીયા તો અત્યારે નામ જ પામી ગયું છે. અત્યારે જે કતલ ચાલી રહી છે અને જે ત્રાસ, ભય અને વેદના ફેલાઈ રહી છે તેનો વિચાર કરીએ, બોમ્બીક ભુમી અને જાહોજલાલીને બદલે ખંડેર અને સ્મશાનો સંખ્યામાં વરસુને વરસ થતા માનુષોના આર્તનાદો આપણા કાનોને બીધી નાખતા હોય અને મનને આકુળ કરતા હોય, ત્યારે દુનીયા માં સુખ અને શાંતિ, આનંદ અને ઉત્સાહ ની શી આશા રાખી શકાય? આપણે દિવાળી ઉજવીએ છીએ, ઇદ ઉજવીએ છીએ, ક્રીસ્ટમસ ઉજવીએ છીએ તે રૂઢીને વશ થઇને ઉજવીએ છીએ, પરંતુ જે ધાર્મિક આનંદ અને ઉત્સાહ આ ઉજવણીને પ્રસંગે આપણને ઉપજવા જોઇએ તે આજે અદ્રશ્ય થઇ ગયા છે.

હીટલરવાદ નાશ પામ્યા જેવા પોકારો થયા કરે છે પરંતુ હીટલરવાદ એટલે શું એ આપણે બરાબેજ સમજીએ છીએ. આપણા હબસીઓના આચારો જોયા છે કે એક હીટલરને મરવામાં સે હીટલરે ઉત્પન્ન કરીએ છીએ. જ્યા સુધી આપણા દિલમાંનો હિટલર આપણે ન મારી શકીએ ત્યાં સુધી દુનિયામાંથી હીટલરશાહીને દેશવટો દેવાની આશા સેવનારા કયામાં ઠીકલા આંધે છે. આપણા દિલની હીટલરશાહીજ હિટલરના અવતાર પૃથ્વી પર આવવાનો છે જરમનીના હિટલરનો નાશ કરવા દિલની હિટલર શાહીનો નાશ પહેલાં કરવો પડશે.

જગતના શહેર્યા પુરૂષો કહે છે કે આપણે નીતિનાં શસ્ત્ર અને અસ્ત્રથી સજ્જ થવાની જરૂર છે. સાચી વાતજ એજ છે. નીતિ ના શસ્ત્રાસ્ત્ર મેળવવા માટે પ્રથમ તો આપણું પોતાનુંજ દિલ તપાસવું-શોધવું પડશે. જ્યારે અંતર શોધશું ત્યારેજ સાચો હિટલર હોય આવશે અને જેવા નીતિનાં શસ્ત્રાસ્ત્ર આપણે હાથ ધરશું કે તુરતજ આપણા જગતમાંથી હિટલરશાહી નાશ પામશે. આજ એક માત્ર રસ્તે જગત માં આપણે શાંતિ અને સુખ, આનંદ અને ઉત્સાહ સ્થાપી શકીશું.

આ પ્રમાણે અમે જગતનું ચિત્ર નિરાશા ભર્યું ચીતર્યું છે. અમને આતૃભુગીથી મહાત્મા ગાંધીજી, પંડિત જવાહરલાલ નેહરૂ તરફથી અને બીજા પણ આગેવાનો તરફથી ઉત્સાહ આપનારા સંદેશાઓ મળ્યા છે. એમના સંદેશાઓનો ધ્વની એકજ છે કે આપણે આપણાં દિલનું શોધન કરીએ અને તેમાં રહેલો રાક્ષસ-હીટલરીઝમ-તેનો નાશ કરીએ તો આપણે આપણી પોતાનીજ નહિ પણ સારા જગતની સેવા કરેલી ગણાશે.

અંતમાં અમારા હીંદુ તેમજ મુસ્લીમ ભાઇઓની દીવાળી અને ઇદની મુબારકબાદી આપતાં અમે પરમકૃપાળુ પરમેશ્વર પાસે પ્રાર્થના કરીએ છીએ કે તે માનવ જાત ઉપર દયા કરે, લડાઇ અને તકરાર નો અંત આણે અને બધા પરના શુભ જન્મની સાથે આપણા સર્વની વચ્ચે શાંતિ, આબાદી અને સુખની સ્થાપના કરે.

અમારો ખાસ અંક

આ અમારો ખાસ અંક અમારા વાચકોને ભેટ આપતાં અમને ઘણો આનંદ થાય છે. આ અંકની સાથે સથ મોટા પ્રસંગો જોડાએલા છે. એક તો જગતવારના ક્રીશ્ચિઓ દિવાળી અને નવા વર્ષના દિવસો ઉજવી રહ્યા છે એ શુભ પ્રસંગ. બીજો સોમવાર તા ૬ ઠ માએ મુસ્લીમ આલમ પોતાનો રમજાન માસ પુરો કરી ઇદનો પવિત્ર દિવસ ઉજવશે એ શુભ પ્રસંગ અને ત્રીજો નાતાલની બે દરિદ્ર રાજદ્વારી સંસ્થાઓ-કોંગ્રેસ અને મોસ્લીમલીગ જેનાં ઝોસ્લાસ્લોએશનના નેતાઓમાં અકકેક રત્યપાર્ષ તેનો ખાસ કરી નાતાલની ઘીંદી કોમ ને માટેનો અત્યંત શુભ પ્રસંગ. આ રીતે આ ખાસ અંક પ્રસિદ્ધ કરવામાં અમે ત્રણ મહાન પ્રસંગો ઉજવવાનો આનંદ લઇ રહ્યા છીએ.

પુર્તીગલના વડા પ્રધાન જનરલ સ્મટસ, મુલ્કી પ્રધાન ઓન. એચ. જ ોરેન્સ અને નાણા અને કેળવણી ખાતાના પ્રધાન ઓન. ડો. એચ. હોફમેયર, સેનેટરોસહિતનો રેવરન્ડ ડીનપાલ્મર તેમજ સર રાજાર અને બીજી કોમના અન્ય નામો અને ત્રિન ખ્રિસ્તોએ મોકલેલા તેમજ દોકટરતાથી પૂજ્યશ્રી ગાંધીજી, પંડિત જવાહરલાલ વગેર તેમજ અન્ય પ્રતિષ્ઠિત દેશ નેતાઓએ . પ્રોત્સાહન આપનારા સંદેશાઓ મોકલવાની કૃપા કરેલી છે તેને માટે અમે તેઓ સર્વનો આંતરકરણથી આભાર માનીએ છીએ. વળી 'કેમ ટ્રાન્સવાલ'ની ઓફીસ કે જ્યાંથી શ્રી. બી. કે ચાવડા આ ખાસ અંકને માટે ચિત્રો અને જાહેરાતો મેળવી શકયા હતા તેમ જ તેમજ શ્રી. બી. ડી. આકાશના પોતાનો આભાર માનીએ છીએ. વળી કેટલાક ગ્રાહકો કુટુંબોએ કેટલાક વરસની ફાઇલો તૈયાર કરી આપવાની કૃપા કરી હતી તેને માટે તેમનો આભાર માનીએ છીએ. તેમજ નવસુધાન શ્રી. પોપટલાલ રાયચંદ્ર મારેખ અને કરણની ધનિકમન કેમેરા કલબ ના સભ્યો મેસર્સ એચ. જી. કુ અને કો. આર કેરીએ કેટલાંક પોતે લીધેલાં રસીક ચિત્રો આ અંકને માટે પુરા પાડેલાં છે તેને માટે તેઓનો પણ આભાર માનીએ છીએ. શ્રી. પોપટલાલને તેમજ કેમેરા કલબના સભ્યોને તેઓએ કેટલી પ્રાચીના કળાની કરેલી સારી પ્રગતિને માટે અભિનંદન આપીએ છીએ અને તેમાં તેઓ કુલ પણ વિશેષ પ્રગતિ કરશે તેવી આશા રાખી એ છીએ ઉપસંત શ્રી. પુરૂષોત્તમ દેસાઇ જેઓ ટ્રીનીડાડ સંસ્થાના એક જુના તેમજ શ્રી. એમ. બી. ખેડ, શ્રી. એન. એમ. અદ અને મોરી કર્ટ કું. ના શ્રી. ક. વી. પટેલ હુકે બી. દારે બાતકાળમાં 'ઇન્ડિયન ઓપિનિયન'ની કરેલી ઉપયોગી સેવાઓ માટે તેમજ આ ખાસ અંકને રસીક બનાવવામાં આપેલી સહાયતા માટે તેઓ સર્વનો આભાર માનીએ છીએ. જે બીજાઓ આ ખાસ અંકને માટે જેમો તેમજ કાગળો મોકલવા કૃપા કરી છે તેઓનો પણ અમે આભાર માનીએ છીએ. અને છેવટમાં અમારા ગ્રાહકના સભ્યો બાઇઓ કે જેઓ છેલ્લા પંદર દિવસ થયાં રાત દિવસ આનંદથી કામ કરતા રહ્યા છે અને જેમના પુર્ણ સહકારથી આપણેઓ આ અંક કદી પ્રસિદ્ધ થઇજ નહિ શકયા હોત તેમનો આભાર માનીએ છીએ. કેટલાક બાઇઓના લેખો રજુ થવામાં થોડો મોડ અનિવાર્ય કારણોને લીધે આ અંકમાં આવી નથી શકયા તેને માટે અમે દિલગીર છીએ.

આ વખતે આસપાસના પ્રતિકુળ વાતાવરણને લીધે તેમજ અમારા ઉપરાંતનું શહેરની સપાટી સમાવેશી દુર જગલમા આવેલું હોઇ પરિણામે વળી બીજી કારણ તેવા આવી પડેલા અંતરાયોને લીધે આ અંક પ્રસિદ્ધ કરવામાં વધુ પડતી ઢીલ થઇ છે જે અમે આશા રાખીએ છીએ કે વાચકો દરગુજર કરશે.

સંદેશાઓ

દિવાળીની એકતા

પોપટલાલ ધ મારફતીયા

દુખી ગોર દિવાળી આવી. એક વધુ પુર્ણ થયુ અને એક નવુ વર્ષ શરૂ થયું. નવા વર્ષના આનંદ પ્રમોદમાં માનવબંધુઓ ટોળ ટોળાબંધી, આનંદ કિલ્લોલ કરવા. મીઠાઇનો ખાણી, ફોડવાનો ... જે દિવસ કુટુંબોને ભુલવા અને એક બીજાને શુભેચ્છાઓની લ્હાણી કરી

આમ કેટલા વર્ષોથી કરતા આવ્યા છીએ, અને ઇશ્વર ના સ્વી . તા રહેશે

રસ નહિ કેમકે દીવા ગાવે પણ દોકડાબાજીથી રસ દમાય છે

જે દિવસ જરા, વહેલી પાક રંગની છંટાણી ની મહેફાલો પડતી પાળા વદનપરથી અસરકુ અને ઝગડાના તાજા કરશું.

પુરોહિતો બ્રાહ્મણો બાલકુળના ગોરબંધ કરે છે અમ્બોસાહબ કીર્તનો કથાઓ કરતા નાગોના ગરબ બના પાર કરે છે, અને ઝવેરીઓ એક બીજા પર્વ નિમંત્રણો વાંચવા વરસાવે છે.

આપણા ઇશ્વર્મા-બાઇઓ કરીને ગુજરાતી બાંધ ... ... દીવાળી હોંદુ, મુસલમાનના, પારસી સો મોહના તહેવાર છે ... ...

ગોરા લોકોને હીંદી સંસ્કૃતિનો કંઈક ખ્યાલ આપવાનું કાર્ય કર્યું છે. હવે એણે હીંદુસ્તાન માં પણ પોતાનો પ્રચાર ચલાવી સમસ્ત આફ્રિકાના મૂળ વતનીઓના પ્રેમાળ સ્વભાવનો અને એમની વચ્ચે રહી પોતાની ખંતેલાયેલી પોતાનો લાગવેગ શોધનારા ગોરાઓનો પરિચય કરાવવો જોઈએ. આવો એવો કાર્યભાર જ્યારે 'ઇન્ડિયન ઓપિનિયન' ઉઠાવશે ત્યારે 'ઇન્ડિયન ઓપિનિયન'ની પ્રતિષ્ઠા અને એનો પ્રચાર હિંદુસ્તાનમાં પણ અનેક રીતે વધશે.

"ગાંધીજીની પ્રેરણાથી 'ઇન્ડિયન ઓપિનિયન' અને સત્ય, સંયમ, નિર્ભયતા અને ઉદારતા ઇત્યાદિ આદર્શોનું પાલન કર્યું છે. એની સેવા ઘણે ઠેકાણે કાંગારી ગઈ છે.

હવેથી 'ઇન્ડિયન ઓપિનિયન'ની સેવાશક્તિ દિન પર દિન વધારે એજ પ્રાર્થના છે."

સર રામરાવનો સંદેશો

"જેમ આફ્રિકાને માટે ગામ પુરુષાર્થીઓએ ઝિંદગી ખર્ચી મહેનત લીધી હતી, જેને માટે દક્ષિણ આફ્રિકાના યુરોપીયન નેતાઓએ પસંદગી પસંદ ઉપાધી કરેલી છે, અને જેને માટે હીંદુસ્તાનના મહાન નેતાઓએ ઘણી વાર વિનંતિઓ કરેલી છે, તે પ્રેમરે સિદ્ધ થયું છે અને તો પણ્યુંજ આશ્ચર્યજનક લાગે છે કે દક્ષિણ આફ્રિકાની આપણી પ્રજાને ન સિદ્ધ કરવું જોઈતું પણ મુકેલ કેમ જણાયું. આપણી કોમ પ્રમાણમાં ઘણીજ નવાની છે. એ લાભ જેટલો છે. એ તો સામાન્ય રીતે જાણીતું છે કે કોઈ પણ નવાની કોમની તેનામાં કુસંપ હોય તો કોઈ પણ નિજ થઈ નહિ શકે. તકલીફના સમયમાં કુસંપનો હમેશા વિરોધીઓ તરફથી લાભ લેવાય છે, જ્યારે કીર્તિના સમયમાં તેના સહિતીઓ નકામી તકરારોનો ઘેડફાડ કરે છે. સાધારણ રીતે એક બીજાના સમાન દુઃખો,રોકોને એકસ કરે છે પરંતુ આપણી કોમ એ બાબતમાં અપવાદરૂપ નીવડેલી છે, કેમ તેના પર પડતા સઘળા કાયમારી કોમની કરતે દરેક વ્યક્તિને ભોગવવા પડતી હોવા જોઈ

આપણે હવે નાતાલની હીંદી કોમની તવારીખ ના બીજું પાનું ફેરવેલું છે અને ઉજ્જવળ ભવિષ્યની આશા રોમિએ છીએ. હું આશા રાખું છું કે પ્રભના નેતાઓ પોતાની મહાન શક્તિઓનો કોમના કલ્યાણ પગીની સેવા કરવા માં ઉપયોગ કરશે."

મુદ્રણ પ્રધાન—મી. એચ. જી. સ્ટેનફેન્સ

"આ માસની આખરી તા. ડર્બનિક ઇતિહાસ તમારા "ખાસ અંક" ને માટે મદદ્દો મોકલવા મને માગણી કરનારા તમારા પત્રનો જવાબ આપતાં પણ આનંદ થાય છે. અને દક્ષિણ આફ્રિકા કે હીંદી કોમને પોતાના કોઈ પણ કર્તવ્યને અદા કરવાની આ તકને હું આવકારું છું.

"અને ખરેખર મારો આનંદ અને સંતોષ માય છે કે મુસ્લી બાતાની જવાબદારી મારે શીર આવતાંની સાથેજ હીંદી નેતાઓ એકમેક દરમ્યાન એકમત થઈ ગયા છે કે હીંદીઓમાં લાંબા સમયથી પડી ગયેલી તેમાંને નુકસાન કરનારી તડ સંધાઈ ગઈ છે.

"આ મુખ્ય પરિણામ લાવવામાં જેઓએ સુંદર કામો આપેલો છે તેઓનેજ નહિ પરંતુ સમસ્ત હીંદી પ્રજા, કે જેને તેનાથી ઘણોજ લાભ થવાનો છે, તેને હું અંતઃકરણથી અભિનંદન આપું છું.

યુનીયનના વડા પ્રધાનનો સંદેશો.

"હું જાણીને ખુશી થાઉં છું કે 'ઇન્ડીયન ઓપીનીઅન' નાતાલ ની હિંદી કોમમાં છેવટે અકિંચ સ્થપાયું છે તેને પોતાના ખાસ અંકમાં અગ્રસ્થાન આપવાનું છે. એ પ્રસંગે 'ઇન્ડીયન ઓપીનીઅન' ની કદારેાદ્વારા આ નોંધવા જોગ પ્રગતિને માટે હું અભીનંદન આપું છું. એ પત્રનું ખરી દીશાએ લેવાયલું એક મહત્વનું પગલું છે "એટલુંજ નહીં, પણ બીજી રીતે પણ જો મહદગાર થઈ પડશે અને બીજા કહીન સવાલો, જેનો ઉકેલ સવાલો આજે મુશ્કેલ જણાય તેનો પણ ઉકેલ લાવવામાં હુંળો આપી શકશે."

જે. ચી. સ્મટસ.

"મુદ્રણ પ્રધાન તરીકે હોદ્દાને લગતી બાબતોની સાથે તમે નિકટ સંબંધ રહેશો અને હીંદીઓને હું ખાત્રી આપું છું કે તેઓના સ્વિકારાયેલા નેતાઓ મારફતે કોઈ પણ વાજબી રજુઆતો કરવામાં આવશે તેને હું સંભાળપુર્વક ધ્યાન દોરાય ત્યારે હું આશા રાખું છું કે મને પણ તેઓ તરફનો સંપૂર્ણ સહકાર મળશે કે જે ઉપસ્થિત થતા સવાલોના સંતોષકારક સમાધાનને માટે બહુજ જરૂરી છે.

"બધી જોસીલીઓને સંપૂર્ણ કરોડ કામકાજ,

તમારો વિશ્વાસુ,
એચ. જી. સ્ટેનફેન્સ

નાણાં અને કેળવણી ખાતાંના પ્રધાન—મી. જે. એચ. હોફમેયર

"ઇન્ડિયન ઓપિનિયને" દક્ષિણ આફ્રિકાની હીંદી લોકમતના એક વાજબી તરીકે લાંબા વખતની અને માનભરેથી સાખ મેળવી છે. ઘણા આજે જગતમાં ઘેર મહાન પર ગયાલ છે તેમના કલ્પે તેના સ્થાપના થયેલા દોવાનું તો માન મરાયે છે પોતાની પ્રોડક્શનું એક વર્ષ તે પસાર કરી રહ્યું છે તે પ્રસંગે તેને અભિનંદનનો સંદેશો આપતાં મને બહુજ આનંદ થાય છે.

"આ એક જગતમાં ગંભીર કટોકટીનો અને મુશ્કેલ સમય છે. જેવે સમયે આપણે સૌ, જેઓ મનુષ્ય આત્માને માટે સ્વતંત્રતા અને માનના આદર્શોમાં માનીએ છીએ, તેઓએ એકત્ર થઈ ફેબરની જરૂર છે તકલીફોના નક્કરા ારણોને આપણે દૂર કરી દેવાં જોઈએ અને વ્યક્તિગત મતભેદોને ભૂલી જવા જોઈએ. જગતમાં નૈતિક ારણોનું આકલન રહેવાનું છે કે નહિ એ પ્રશ્ન આજે ઉપસ્થિત થઈ રહ્યો છે. બીજી સઘળી તકરારી બાબતો ગૌણ છે.

"આજ બાવનથી દક્ષિણ આફ્રિકાની હીંદી કોમમાં સંપ અને સહકારને માટે થઈ રહેલા પ્રયત્નોની સફળતા માટે હું મારી શુભેચ્છાઓ દર્શાવું છું."

જે. એચ. હોફમેયર

મી. બી. એમ. નારબેય

બોઝેએ કહ્યું છે : "મુદ્રાક્ષરોથી મનુષ્યનું ઘડતર થાય છે" દક્ષિણ આફ્રિકાના હીંદીઓ પર આવરીને તેમજ બાકી દુનીયાના પુરા પ્રમાણમાં વહેલી છે ગોટલે ગોવેમેન્ટ કહેવા પ્રમાણે મનુષ્યેતર ઘડતર કરનારી પણ તેઓની પાસે પુષ્કળ છે અને તેમને અભિનંદન ઘટે છે કે તેણે મુલકોમાં સત્પુરૂષો ઉત્પન્ન કરેલા છે, ખાસ તેઓ નામા અનેક સત્પુરૂષો ને અને અનેકનું ઘડતર થઈ રહ્યું છે

"મુદ્રણાલયોને ઓળંગવાથી અનુભવો પડાય છે અને આંતરિક કલાનાં મુદ્રણાલયો ઓળ ગવા ને હીંગત અને સ્વાર્થત્યાગથી યજ્ઞ રહેલા પ્રધાનોને જોઈને સૌને આનંદ થઈ રહ્યો છે. એ કલહે મુલકોમાંના હીંદી કોમને ઓટલી ઊંચા ઊંચા કરી નાખી હતી કે તેઓની બાબ મુદ્રણાલયોને ઓળંગવાનું અઘરું થઈ પડ્યું હતું. આંતરિક કલહ આફતકારક છે અને દક્ષિણ આફ્રિકાના હીંદીનો દરેક હિતચિંતક જો આંતરિક મેદો ઉંચટને માટે સંપૂર્ણપણે દૂર થયેલા જોવાને ઇચ્છશે કે જેથી કોમ દક્ષિણ આફ્રિકામાં પોતાનું યોગ્ય સ્થાન મેળવવાને અને ના દેશના હિતને માટે મહાન શક્તિરૂપ થઈ પડવાને જાણ આને સ્વતંત્રતા પ્રાપ્ત કરી શકે"

બી. એમ. નારબેય

SOME LEADING PERSONALITIES OF INDIA

DR. RABINDRANATH TAGORE
(The Great Sage of India)

BABU RAJENDRA PRASAD
President Indian National Congress

SHRI SUBHASI
Ex-President Indian National Congress
now leading the Forward Block

RADHAKRISHNAN
Appointed Vice Chancellor
Hindu University

રીન પાલ્મરનો સંદેશો

જોહાનીસબર્ગના રાવડ રેવરન્ડ રીનુ પાલ્મર જેઓ રંગીન જાતીઓ તરફ ઘણીજ દિલસોજી ધરાવતા આવેલા છે તેમણે નીચે પ્રમાણે સંદેશો મોકલ્યો છે :

"તંત્રીઓ 'ઇન્ડિઅન ઓપીનીઅન' ના વાચકોને એક સંદેશો આપવાનું મને આમંત્રણ થયું છે.

"દક્ષિણ આફ્રીકામાં સમજમ ત્રીસ વર્ષના મારા વસવાટ દરમીયાન જે હિંદીઓ દક્ષીણ આફ્રીકામાં જન્મેલા છે, જેઓ દક્ષીણ આફ્રીકા માં મરવાના છે, અને દક્ષીણ આફ્રીકા જે જેઓનું વતન છે તેઓનો હું બ્યારે વીચાર કરું છું ત્યારે ત્રણ બાબતો મારા મનપર આવે છે.

(૧) જે દેશને તેઓએ મોટા ભાગે આપેલો છે તે દેશના રાજ્યતંત્રમાં બરોબર તેઓને વધારે હક્કદાર દરજ્જો અપાવો જોઇએ. કોઇ પણ બ્રીટીશ પ્રજાસત્તાક રાજ્યનો એ મુખ્ય સિદ્ધાંત છે કે " પ્રતીનીધીત્વ વીના કર ન ઉઘરાવી શકે " અને તેનું અહિં તો પાલન થવું જોઇએ.

(૨) વળી જે તંત્ર સંયુક્ત દક્ષીણ આફ્રીકા ની સ્થાપના થઇ તે તંત્રમાં બરોબર સુંકાચારી હીંદીઓનો સહકાર મેળવવાનો ઉદાર પ્રયત્ન થવો જોઇએ. દક્ષીણ આફ્રીકામાં હીંદીઓની સંખ્યા; જે સંસ્કૃતીનું તેઓ પ્રતીનીધીત્વ ધરાવે છે તે; અને આત્મ ભોગ કે જે આપવાની પણ્યાએ પોતાની હકની બાબતો આપેલી છે એ સમજોતાની વખારે સારી કદર થવી જોઇએ.

(૩) હું જોઇ શકયો છું ત્યાં સુધી, દક્ષીણ આફ્રીકાના સુધીયારી હીંદીઓનો મત પ્રજાતંત્ર પાછી સુધારાની તયારીઓમાં આ કોલોનીના સમથળ જાતીના પ્રશ્નો પ્રત્યે સરકારની પલક્ષપાત પક્ષપાત છે. અન્યાય અને અપમાનો પીઢેની પોતાની કરીયાદો મુકનો અંત આવતા સુધી હીંદીઓએ દક્ષનાપી રાખી છે, આને આ ગુંજાર સમયે સરકારને અડચણ કરે નારો એક પણ શબ્દ તેઓએ ઉચ્ચારેલો નથી.

૧૯૧૪માં બાન્ડુ સોકોને વિષે પણ જોર હતું. પરંતુ આપણા નેતાઓની સ્મરણ શક્તિ કુંપી છે અને ૧૯૧૮ના યુદ્ધવિરામ બાદ બાન્ડુ ને લગતા કામદાઓનો ઇતીહાસ ૧૯૧૪ થી ૧૯૧૮ સુધી બાન્ડુ સોકોએ બતાવેલી આદર્શ વફાદારીનો લાભદ મળવો જોઇએ એમ કોઇયો પણ નહીં કહી શકાય.

"બ્યારે શાંતિ પુનઃસ્થાપિત થાય — અને પ્રત્યેક કરીને તે જલદી થાય —ત્યારે દીર્ઘ દૃષ્ટિ ધરાવનારા આપણા નેતાઓનો દક્ષીણ આફ્રીકાના હીંદી નાગરીકોનો ગ્રજ દાબ પડવા ને પ્રત્યેક લાંબી સ્મરણ શક્તિ અને બદલામાં કહેવો જોઇએ."

વીલીયમ એ. પાલ્મર

ડો. યુસુફ મહમદ દાદુનો સંદેશો

"દક્ષિણ અને પ્રદના શુભ પ્રસંગે દક્ષિણ આફ્રિકા, દૌદ અને સમસ્ત જગતના ગારા દાદુ અને મુસ્લીમ ભાઇઓને હું આવતું નવું વર્ષ સુખ શાંતિ આપનારૂં નીવડો એમ ઇચ્છું છું.

"માનવજાતની તવારીખમાં આ કટોકટીના સમયે જ્યારે યુરોપ ખુનરેજીના રોહીયાળા સમુદ્રમાં મરત થવાની અણીપર છે ત્યારે જગત ના સપળા ક્ષ્યાયેલા લોકોની પ્રથમ ચીંતા દેશાઝમનો નાશ કરવાની અને સાહીવાદની ધાતકી સર્વોપરિતાનો અંત લાવવાની અને નવા સમાજ બંધારણ રચાયવાની દૌરી જોઇએ. કે જેથી ઉત્પત્તિ અને વહેંચણીના ઉપર યોગ્ય અંકુશ રહે અને તેના સર્વ સાધનોનો ઉપયોગ સામાન્ય માનવજાતને માટે થાય. એવી સમાજ વ્યવસ્થા થયે ત્યારેજ વખતો વખત થતા યુદ્ધો નો અંત આવી શકશે અને કાયમની શાંતી સ્થપાશે.

આ સમયે સપળા હીંદીઓની ફરજ એ જોવાની છે કે બ્રીટન જે પ્રજાતંત્રવાદનો ડોળ કરે છે તે સંપુર્ણપણે અમલમા મુકાય અને આપણી માતૃભુમી સાહીવાદના કીચકચુંગાથી મુકત થાય. યુનીયનમાં વસી રહેલા અને ખાસ કરીને રચમાય રહેલા હીંદીઓ બ્રીન—પુરોપીયનોની ફરજ એ જોવાની છે કે યુનીયન સરકાર તરફથી અને ખાસ કરી કાલની સર કારે, કે જે પોતાની નીતી સહિષ્ણુતાના સીદ્ધાંત પર રચાયેલી હોવાનો દાવો કરે છે અને જેણે પ્રજાતંત્રોય ઢબનું રહાજ કરવાની પ્રતિજ્ઞા લીધેલી છે, તેના તરફથી પક્ષા આપવામા આવે. આપણી લડત કપરી છે પરંતુ આપણા સોકોના દૃઢ નીશ્ચય, આત્મદ્રઢતા અને આત્મબલીદાનથી આપણો આંતીમ ધ્યેય સીદ્ધ થાય ત્યાં સુધી તેને ટકાવી રાખવાની છે. આવતું વર્ષ સ્વાતંત્ર્ય અને મુક્તિના માર્ગે આપણને આપણા આદર્શની નજદીક લાવીને ચોક્કસ રસ્તે જનારૂં નીવડો.

"અંતમાં 'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન' અને તેના સ્ટાફને આવો સુંદર અંક દર વર્ષે પ્રસિદ્ધ કરવા માટે અભીનંદન ઘટે છે. ગાંધીજીમાં પણ પોતાનું કામ સફળતાથી ચાલુ રાખવાની અને તેમ કરી યુનીયનની હીંદી પ્રજાની એક અગત્ય ની જરૂરીયાત પુરી પાડવાની તેમને શક્તિ પ્રાપ્ત થાઓ. અંતમાં મારા હીંદી ભાઇબહેનને હું ખાસ યાદ આપું છું કે તેઓએ 'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન' કે જે પત્ર આ દેશમાં આપણા સમાજ ની પ્રશંસનીય સેવા કરી રહ્યું છે તેને બીજાની રાખવાને પોતાનું બનતું સાધણ કરવું જોઇએ."

યુસુફ મહમદ દાદુ

રેવરન્ડ ડબલ્યુ. એચ. સેશેલ

"તમારા વાર્ષિક અંકને માટે હું સંદેશો આપતાં મને બહોજ આનંદ થાય છે. તમે કોમની ઘણી ઉપયોગી સેવા કરી રહ્યા છો. હીંદુસ્તાનના ખબરોની તમારી પસંદગી પણ્યીજ સારી હોય છે. જેઓને વધારે વાચવાની તક નથી મળતી તેઓ જે દેશ માં ચાલી રહેલી મહાન હીલચાલોથી વાકેફ રહી શકે છે. તમારાં પત્રના આજ સ્વરૂપો ઉપરાંત આ સ્વરૂપ અમને સમજાવે પ્રોત્સાહિત કરનારૂં છે.

"તમારા મુખપૃષ્ઠપર દર અઠવાડીયે પ્રસિદ્ધિત લેખકોનાં બોધવચનો પ્રસીદ્ધ થાય છે તે જોઇલાં ગમતા છે કે મને લાગે છે કે જો એ બોધ-વચનો એક પુસ્તકાકારમાં જુદાં છાપવામાં આવે તો તે બહોજ પ્રોત્સાહન આપનારાં અને જ્ઞાન વર્ધક થઇ પડે અને તેનું વેચાણ પણ સારૂં થાય.

"તમારૂં નવું વર્ષ સુખદાયી નીવડો અને તમારું જે ઉચ્ચ ધોરણે આજે ચાલી રહ્યું છે તે સદા ચાલુ રહો."

ડબલ્યુ. એચ. સેશેલ

શ્રી. પ્રેલવીનો સંદેશો

'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન' વાર્ષીક ખાસ અંક બહાર પાડે છે એ જાણી હું ખુશી થાઉ છું. એ તકનો લાભ લઇ આપણા દેશબંધુ ઓને ખાત્રી આપવા ઇચ્છું છું કે અમે સપળાં અહિં તેઓના પર પડી રહેલી તકલીફો અને અપમાનોમાં તેઓ તરફ ઉંડી હીલસોજી ધરાવી એ છીએ અને તેઓની તકલીફોને ઓછી લાવવાને બનતું કરીશું. પરંતુ અમારો લાચ્રે છે કે આપણા દેશને આઝાદ કરવા કરતાં વીશેષ અસરકારક રીતે આપો તેઓને મદદ નથી કરી શકતા. અમારા આ કાર્યને સીદ્ધ કરવામાં અમારી સન્મુખ આવી પડેલી મોટામાં મોટી અડચણ મોગ મોગ વચ્ચે સમજુતીની બાબતની છે. હું આશા રાખું છું કે દક્ષીણ આફ્રીકાના આપણા દેશબંધુઓ અમારી મુશ્કેલીયો મોટા લેશે અને કોમી ઐક્ય કાયમ રાખશે. ' ઇંડીઅન ઓપીનીઅન ' ને હું સફળતાની પ્રાર્થના કરું છું."

એસ. એ પ્રેલવી બાબે કોનીશ્ચ તંત્રી

---

૨૭ કુળ

બાકર બચ્ચાં લાખ, લાખે બીચારા;
સિંહણ બચ્ચું એક, એકે હજારા.

* * *

જણ ના ઓછે કાપ્ટને કહેતા વધાની પ્રીત;
આપણ સીંચ્યું બાજીને, નરબોળે એ રીત.

* * *

નાગ રહેતા ઠાકરા, નાખ્યા નહીં રહેતા;
પ્રારબ્ધ કેરાં કોદળાં, પાડ્યા નહીં પડતા.

ભારત માત

ભારતી માતા તુજને વંદન,
તારે બાલે કુમ કુમ ચંદન;

વિશ્વ વિહારે તારૂં પુજન, કેયા ના હારે પુજાય,
હ્રદારી ભક્તિ તારી પ્રીતિ, ગાતાં કૈંયુ પણ ભુલાય;
પુજ્ય જનેતા ભારત માત.

આદિ અનાદિ અવની દેવી,
નહિં કો જગમાં હજારૂ જેવી;

દુનીયાને તેં અમૃત પાયાં, માનવતાને દીલ પ્રદેશ,
આરજ ભાવના રસ બિન્દુઓ, છાંટયા સપળે દેશો દેશ;
પુજ્ય જનેતા ભારત માત.

સૂર્ય ચન્દ્ર ના દિવ્ય પ્રકાશે,
તારૂં અનુપમ તેજ વિકાસે;

મોંઘા મોંઘા સંસ્કારોમાં, તારૂં સૌથી ઉંચુ સ્થાન,
સંસ્કૃતિનાં સદાવહામાં, જગને દીધાં મોધાં દાન;
પુજ્ય જનેતા ભારત માત.

જગમાતાની સ્નેહ દુલારી,
ગુણવંતિ તું માત હમારી;

દુનીયા જેને શિર નમાવે, તેવા પુંજાની તું માત,
ધન્ય, ધન્ય ઓ ભારત માતા, તુજ શિરે અક્ષરનો હાથ;
પુજ્ય જનેતા ભારત માત.

જગજગમાં માનો રસ રેલે,
ગરવીલા હાલે શિર રેલે,

આંગે આંગ ઝરે જ્યાં ઝરણું, શૌર્ય ઝરે ના હારો હાર,
માબા સમર્પણ કરીએ તુજને, તો પણ ના ઝાઝું તુજ પ્યાર;
પુજ્ય જનેતા ભારત માત

અડવાર સૌ તુજ કુખે પાકયા,
તુજ કાજે શિર પડ પણ આપ્યા,

ફરકાજે પ્રાણો પાથરતા, ફરકારણ જીવન મૃત સંપત્ત,
મૃત્યુ હાથે સાધને ધરતા, મુક્તિના એ મોટા દુત,
પુજ્ય જનેતા ભારત માત.

એવી એવી હ્રદારી પ્રીતિ,
ઉપર પુરે પુરષા પ્રતિ,

વિશ્વે હ્રદારી પ્રસા ગાયાઓ, આરતિના આજે ઓવારણ,
બાર બાર વારૂં હ્રદારી કુખે, જનમીને ધ્રરન ઉજવાય;
પુજ્ય જનેતા ભારત માત.

આબરભાઇ દાજીભાઇ ચાવડા

ગાંધીજી અને સમાજવાદ

નિર્મલ કુમાર બસુના આંગ્રેજી લેખનો અનુવાદ

જો કે ગાંધીજીએ ભારતીય રાષ્ટ્રસભા (કોંગ્રેસ) ને અસ્તેય અને અપરીગ્રહ નો પોતાનો આદર્શ સ્વીકારવાને કદી કહ્યું નથી. છતાં તેઓ કહે છે કે અહિંસાના દરેક પુજારી પોતાના જીવનમાં અપરીગ્રહના સત્યનું પાલન કરે. કારણ કે એમના મતથી અપરીગ્રહનો સીદ્ધાંત પ્રેમ અથવા અહિંસાના સીદ્ધાંત સાથે ગુંથાયેલો છે. જેને મનુષ્યમાત્ર પ્રત્યે સાચો અને ઉંડો પ્રેમ હોય તે કદાપી એવી સ્થીતીમા પોત મંચય ન કરી શકે કે જ્યારે પોતને અર્થાયે હજારો તરફડતાં મરણ જોય. સમાજવાદીઓ ની પોતની વહેચણીની નીતીમા પણ આજ નીતી છે. જેમા કે એ પણ એમજ કહે છે કે પ્રત્યેકને તેની જરૂરીયાત પુરતું મળવું જોઇએ ગાંધીજી અને સમાજવાદીમાં મુખ્ય ફેર એજ છે કે ગાંધીજી અહિંસાથીજ આર્થીક ક્રાંતી કરવા ઇચ્છે છે અને બીજે કોઇ રસ્તે નહી. કુદરતી નીતી પણ આજ રીતે સહજ કરવા તેઓ ઇચ્છે છે. દાખલા જેને આપના પાર લાવે અશક્ય એ અગાસમાં જાવેજ નહી અને આપણી સામે જેજ પ્રશ્નો રહે એક બાજુ કુદરત નીતી—કે જે અશક્ય સામે છે—અને બીજી બાજુ રાષ્ટ્રીય સ્વાતીત્ય કે જેને બાધના દીલા કરવી પડે. તો નિઃસંદેહ ગાંધીજી રાષ્ટ્રીય સ્વાતીત્યના પક્ષમાજ પોતાનો મત આપશે. કારણ કે આખરે એ અહિંસાના કુદરતી પૈગમ્બરજી છે.

એક વાર એમને પુછવામાં આવ્યું હતું કે "આપની કુદરત નીતીને કાર્યરૂપમાં કેમી રીતે લાવશો? લોકોને અમલની અશક્યા મનાવ કરી?

આના જવાબમાં એમને કહ્યું. "કુદરત નાને સમજાવીને તથી. હું મારા સાધન ઉપર મારે બધું ધ્યાન કેંદ્રીત કરીશ. કુદરત અને સહજ્યા લોકો ક્રાંતીકારી કહે છે. કદાચ આ બોટ પણ હોય. પણ હું મને પોતાને એ ક્રાંતીકારી— અહીંસક ક્રાંતીકારી—માનું છું. માણ આજના છે અણકાર પોત પણ ભાવિત લોકોના રાજ ખુશીના અમારા જવાબદારીના સહકાર વિના પોત સંચય નથી કરી શકતો."

(યંગ ઇન્ડિયા તા. ૨૬-૧૨-૩૧)

તો પછી કુદરત નીતીમાં એમની શું અનસ્ય છે કે એમના સીદ્ધાંતો અનુસાર કુદરતી પોત અને ઉત્પાદનના સાધનો નો માલીક કોણ થઇ છે! કે આ સીદ્ધાંત એમને પ્રજાનો સેવક કરી દેશે!

તેમને એક પુછાયેલો પ્રશ્ન:—શા પ્રેમ અથવા અહિંસા કોઇ પણ પ્રકારના સંચય અને શોષણ થી મુક્ત છે! જો સંચય અને અહીંસા નો મેળ અસંભવ હોય તો, શું આપ આ વસ્તુનું સમર્થન કરશો કે અમો જુની બધા પુરાણી રૂઢીયો વિકસીત ન થાય અથવા સ્વીકૃત ન થાય ત્યાં સુધી જમીન અને કારખાનાની બાબતી માલીકી કાયમ રહે!

જો રાજ્યની માલીકી જમીન ઉપર સ્થાપીત કરવામાં આવે અને રાજ્ય સંસ્થા જનતાને આધીન કરી દેવામાં આવે તો શું એમસ્કર નહી થયામ!

ઉત્તર:— પ્રેમ અને નિરપવાદ સ્વામીત્વનો મેળ ન થઇ શકે? સીદ્ધાંતની દ્રષ્ટીએ બધા પુરો પ્રેમ છે ત્યાં અરાજ્ય પણ હોવો જોઇએ. આજે જેની પાસે ધન છે તેને એમ કહેવામાં આવે છે કે તેઓ પોતાને ગરીબના ટ્રસ્ટી સમજે અને પોતાની મીલકતને ગરીબની બાપણ સમજે, તમે તેમ કહી શકો છો કે આ માત્ર કલ્પના છે પરતુ જો તે અમલમાં મુકામ તો આપણું જીવન વધારે પ્રેમ મય બને. સંપુર્ણ ટ્રસ્ટીપણું જાણીતીના બીલકુલ પરીબાધા કમાન કેવળ બાવ માત્રા છે અને એટલુંજ અભ્યપદાર્થ છે. જ્યાં લો આપણે એને અગાસમાં મુકવાનો પ્રયત્ન કરીએ એ બીજા કોઇ પણ રીત કરતા, દુનીયામાં સમાનતા સ્થાપવાને વધારે સહાય થશે.'

પ્રશ્ન:— આપ કહો છો કે બાકીની ધન સંચય આહિંસાથી વિરુદ્ધ છે તો આપ એને સહન કેમ કરો છો?

ઉત્તર:— જે લોકો ધન સંચય છે અને પોતાની પ્રજાઓથી મનુષ્ય જીવીના હકોને મારે ઉપયોગ નથી કરતા પ્રજાના તેની સાથે આ નરમ વ્યવહાર કરવો પડે છે.

પ્રશ્ન:—તો પછી બાકીની સંપતીને ઉંચાણે રાષ્ટ્રીય માલીકી કેમ ન સ્થાપી દેવી! આમાં હીંસાની માત્રા ઓછી છે!

ઉત્તર: રાષ્ટ્રીય માલીકી બાકીની માલીકી કરતા સારી છે. પરતુ એમાં પણ હીંસા છે. આપણી દ્રષ્ટીથી આ પણ આપની બાબત છે. મારો દ્રઢ મત છે કે જો રાજ્ય પુંજીવાદને હીંસાથી દબાવી દેશે તો એ ખુદ હીંસાના પંજામાં ફસાઇ પડશે અને અહીંસાનો વીકાસ માટે કદીપણ સહાય નહી થાય. રાજ્ય સંસ્થા સંમતીના અને લોકશાહ હંસાની પ્રતીનીધી છે, બહુમતીને આધારે છે. રાજ્ય આત્મારહીન યંત્ર છે. એનું અસ્તીત્વજ હીંસા ઉપર નિર્ભર છે. બાકી કરી બાબતે હીંસાથી એને મુકત નથી કરી શકતાં તેથીજ કુદરતી નીતીજ વધુ પસંદ કરવા જેવા છે.

પ્રશ્ન: એક દ્રષ્ટાંત લો. માનો કે એક ખેડુતકાર મરી ગયો અને પોતાના પુત્ર માટે વારસામા થોડાક વીઘા મુકી ગયો. પુત્ર એ વીઘાની કોઇ કદર ન કરી શકે. રાષ્ટ્રને આ વિચારું શું મુલ્ય છે એ ન સમજી શકે એ વીઘાને વેચી દે અથવા વેચકુપ જાય કે આવી રીતે એક આબાદીની એવપુરીયો રાષ્ટ્રીમતી વસ્તુઓ ગુમાવે છે. તેને એવો આત્ર થાય કે આ ખોટનો જે મિલ્કત અમારી પ્રજ્ઞિક મુલ્ય સંરક્ષણ નથી કરી શકતો તો શું રાજ્ય ન્યુનતમ કોલાના પ્રયોગથી તે ખુંચવી લેવું ન્યાયપુર્ણ ન ગણાય!

ઉત્તર: હા. ખરૂં તો એજ છે કે રાજ્ય એ વીઘોને સમજ મેળે પણ જો એ ન્યુનત હીંસાથી કામ લે તો તેમ કરવું તેનું ન્યાય પુર્ણ ગણાશે. પરંતુ આપ એ ખ્યાલ રાખો રહેશે કે જે લોકો રાજ્યથી સહમત નથી એ ઉપર આ બનાવ બલ પ્રયોગ થશે પરંતુ સંપતી માલ લોકો ટ્રસ્ટીની જેમ વરતાવ કરે તો મને આનંદ થશે. પણ જો એમ ન બનેલો ચુકે તો હું માનું છું કે આપણે રાજ્ય ની બાબાથી બોલામાં બોલી હીંસાથી બેમ સંપત્તી લઇ લેવી પડશે એટલેજ મેં ગોલકો પરીષદમાં કહ્યું હતું કે આપે પ્રત્યેક સ્વાર્થ વેરવીખેર કરવું અને જ્યાં જરૂર પડશે સંપતી જપ્ત પણ કરવું દરેક ચિજની નપા કરવું અને બધા જરૂરો ના પુરા આપવું અ બધાં યોગ્ય આમરી ન્યાં જપ્ત કરવું.

હું પોતે રાજ્ય સંસ્થામા માણ કરાવ કર કુદરતી પધ્ધતી આપના અધીક પસંદ કરીશ કે મારા બધા મુજબ રાજ્યની હીંસા કરતા બાન માલીકીની હીંસા બોલી હાની કર્તા છે. પણ એ રાષ્ટ્રીય માલીકી દાખલ ન થઇ શકી હોય તો ન બોલામાં બોલી રાષ્ટ્રીય માલીક સમર્થન કરીશ.

બા કથન ગાંધીજીને સમાજવાદની બધ નિકટ લાવે છે. કેમ કે એ સાચું છે કે ગાંધી ના કરી તેમનાં અનાજકારના પાર છે.

પરંતુ એક બમકદાર મનુષ્યને નાને એમ સમાજવાદની અધીકમાં અધીક પાસે આપવું પડે છે. તેને કે મુખ્ય ભેદ છે. એમ કોનીનજ હમેશા પ્રેમથી હીંસા પર ટકી રહેલો. પરસ્પર વિરોધી સ્વાર્થોના સંઘર્ષના કાળમાં તેઓ પોતાની નીતીથી જેટલી બધકતી સ્વતંત્રતાનુ આપસન આપી શકે છે એટલું બીજા કોઇ સામાજીક નપા આપી શકતા તેથી બલે વ્યવહારિક દ્રષ્ટીયો ન હો અંતમાં ગાંધીજી સમાજવાદી છે. પરતુ જુદા ઢબના સમાજવાદી છે. એમણે પોતે કહ્યું હતું કે:

"મારા મન મુજબ હીંદુસ્તાનની અને આ દુનીયાની આર્થ-વ્યવસ્થા એવી હોવી જોઇએ

એમાં કાંઈ વધઘટ આવે કે વધઘટ કાયમ ન રહેવું જોઈએ. બીજા શબ્દમાં કહું તો પ્રત્યેકને પોતાની જરૂરીયાત પૂરતું કામ મળવું જોઈએ એ આદર્શ લાંબે ગાળે રહેવો જોઈએ કે જ્યારે જીવન ની પ્રાથમિક આવશ્યકતાઓ પુરી કરવાના સાધનો પર જનતાનો અધિકાર હશે. એવી રીતે ધંધા ની પસંદગી કરવા અને પાછી પ્રત્યેકને મહત્ત મળે છે, અથવા મજૂરી જોઈએ તે મુજબ ના સાધનો પણ બધાને બરાબર મળવા જોઈએ. એમને બીજાને ઠગવાને માટે કોઈ કોઈના સાધન ઠગ-ગીર ન થવા દેવા જોઈએ."

—'જૅક મ-ડીયા' ૧૪-૧-૩૮.

અહીં પણ તેઓ એમ નથી કહેતાં કે રાજ્ય સંસ્થાની સાથેથી જનતા ઉદ્યોગના સાધનો ઉપર અધિકાર કરશે, એમની કલ્પના અનુસાર જુદાં જુદાં માન્ય સમુદાયો દ્વારા એ સમુદાય માં વસતી માન્ય જનતાનો અધિકાર ઉત્પાદનના સાધનો પર રહેશે. એક વ્યવહારીક આવશ્યકતા તરીકે કેન્દ્રીકૃત રાજ્ય સંસ્થાનો અધિકાર પણ મંજુર કરી લેશે. પણ હરત એ કે સમ્ય સંસ્થા પૂર્ણ વિકસે જનતાને આધીન રહે.

સમાજવાદીઓ અને ગાંધીજીના રીયાસતમાં વધારેમાં વધારે એકતા અને સાથે સાથે અહીંસક નીતીમાં વીશ્વમાં સમાજવાદીઓની નીતીથી એમની નીતીમાં મહત્વનો ભેદ—કારણ કે બધી બાબત સ્વતંત્રતાનું વધારેમાં વધારે સંરક્ષણ અહીંસા દ્વારા થઇ શકે છે—માંધીજીને ૧૪-૧૧-૩૮ ના 'હરીજન' માં જોહરીલાલજીની આબતમાં પોતાનો મત બહું સ્પષ્ટ જણાવ્યો સમજાવ્યો છે. વાંચકોને વીનતી છે કે ફરી ફરીને ધ્યાન થી વાંચે અને તેનું મનન કરે. અને પછીજ ગાંધીજીની આર્થિક યા રાજનૈતીક પક્ષમાં વીશે પોતાનો મત નક્કી કરે.

જોઇ એમ: જોહરીલાલના સામાજીક અર્થશાસ્ત્ર ના વિષયમાં આપનો શું મત છે? એ અર્થ નીતીનું અનુકરણ આ દેશમાં કરવું કેટલું ઉચીત ગણાશે?

ઉત્તર: મારે એ કબુલ કરવું જોઇએ કે હજુ હું જોહરીલાલનો અર્થ પૂર્ણપણે નથી સમજ્યો. હું એટલુંજ જાણું છું કે એનો ઉદ્દેશ આનંદી સંપત્તીનો નાશ કરવાનો છે. આતો કેવળ અપરીમદના નબળા સીદ્ધાંતના આર્થીક ક્ષેત્રમાં વીનીયોગ છે. જનતા સ્વેચ્છા થી જો એનો સ્વીકાર કરે. અથવા જાતીથી સમજાવવાથી જો માની લે, તો તો એનાથી બેસ્ટર બીજું શું કોઈ હોઇ શકે! પરંતુ હું જાણું છું ત્યાં સુધી જોહરીલાલમ બળ પ્રયોગનો નિષેધ નથી કરતું. એટલુંજ નહી પણ બાનગી સંપત્તી જીતવા કરવા અને રાષ્ટ્રીય મીલકતનું રક્ષણ કરવા એ વધેપ્ત બળ પ્રયોગ આવશ્યક માને છે. જો આવી વાત આજ હોય તો હું બેસ્ટર સાથે કહી શકું છું કે જોહરીલાલની પ્રજા આજના પોતાના રૂપમાં બહુ દીવસ નહી ટકી શકે. કારણ કે મારો દૃઢ મત છે કે દીંસા ઉપર કોઇ પણ જીંદગી સ્થાયી નથી કરી શકાતી છતાં એ નીશ્ચિત છે કે જોહરીલાલની નીતી પાછળ અનેક ઓ પુરૂષોનો પવીત ભાગ છે. જે આ પુરૂષોએ પોતાનું સર્વસ્વ એને અર્પણ કર્યું છે. જે જાહરીને જેનીન જેવા મહાપુરૂષે પ્રતીત કર્યું હોય એ બધું નથી થઇ શકતું એમના લાભનું ઉજ્જવળ ઉદાહરણ દુનીયા સામે સદા ચમકતુ રહેશે અને જેમ જેમ વખત વીતશે તેમ તેમ એમના આદર્શ વધારે જીવન્ત અને વધુ ઉજ્વળ અને વધુ સુદ્રઢ બનાવશે

જહાંગીરની ન્યાય પ્રિયતા

અનુવાદક :

શ્રી. પુરૂષોત્તમ દેસાઇ

મદની તે સંધ્યા !

યમુના નદીના ખળખળ વહેતા જળમાં ઝીણા દીવડાઓ ઝગમગતા વહી રહ્યા છે. અંધારી રાત છે. ચાંદનો આંખો ઉલ્લાસ પ્રેરનાર પડદાને પણ આંખો બનાવી રહ્યો હતો. સ્થાન જમનાજળમાં તરતા ઝીણાં કોડીયાં ના દીવા રંગબેરંગી દડા પર [illegible]

સર્વે શાંતી હતી જમના ગોલ્લાંનો મધુર આવાજ માત્ર શાંતિનો ભંગ કરતો હતો

નદીને કાંઠે લાલ કીલ્લો અલ્પ ઝરીઓના પ્રકાશથી દીપી રહ્યો હતો. અકબરનો ઘાટ ઝાંખી મારેલ

ઓહ! નદીમા તરતાં લાખો દીવાઓથી એક સોહામણો લાગે. સલીમશાહ બાનુનો શૌખ! રાજ-મહેલની બારીઓથી જમનામાં તરતા દીવાઓને બેઠકની મોજથી બોલથી મજા મેળવવી એ સલીમશાહ બાનું નુરજહાંનો શોખ હતો. એક એક દીવો ઝીલવાને તે નુરજહાંની ચાંચમાં આનંદનું પુર ઉભરે.

એક બાર બાજી ગયો. "બાલી! આજે હું ચુકયા! બહુ ચુકયે!" એમ બબડતી નુર જહાં બારીમાંથી ડોકું ફેરવી દીવાનમાં ફરી. અજવાળામાં તેના મુખડાનો મરોડ બતાવ તેની આંખની બાજી આકર્ષક જણાઇ. આ બાજી બાનુને મરોડે તો ખુદ સલીમશાહને નુરજહાંના દીવાનો કેદી બનાવી દીધા હતા.

સામે કાંઠે એક મોટી પડી. અને એક કાળો આકાર પડીને સ્નાન પર ગયો. સલીમશાહ બાનુને આ વાતની ખબર ન પડી. બાકીની અને આનંદની સહેરમાં ગહલાતી તેમની શીકારી શરાબ પીવા લાગી. પ્રત્યેકના બીજુઓ તેના રહેઠ કપાળ ઉપર મોતીની જેમ ચળકી રહ્યા.

નુરજહાં ચંપી હતી. આનંદમાં હતી. નિશાનબાજીમાં ઉત્સાહ હતી. એકજ બાર બાજી ગયો અને બાજી દેશવાસીમાં એ બનાવ માં કેમ નાકામ ન થાય

કાર્યવાહી આગળ નીચે મુજબ થઇ. એક કલાર કારી દરમ્યાન પર. ગોના હાથમાં બાજી તલ વાર હતી મહેલના કાંગરા દીવાની રોશની થી તે તલવાર પણ ઝગઝગી રહી હતી. જમીન સોપી બાબું નમારી તે બોલી, "નામદાર સલીમશાહ આપની રાહ જુએ છે"

નુરજહાંએ વિચાર કર્યો, ચહલપહલ, ચાંચીયાંથી તે ઉઠી. સલામના પ્રેમાને, પાનને, દિલના સલીમશાહને મળવા તે ચાલી.

ખમરાત! એક ચાંચીયાર ખેલવા હાથમાં ચાંચો દીવો સ્નાને અંધારામાં જનાનાને ઇનારે ઇનારે ચાલી જાય છે. પોણીરાજ નદીએ કપડાં ધોવા ગયા હતા તેની રાહ જોતી થાકી ગઇ ચીનીઓ આવી ગયા હતા. તેને પતી નહોતો આવ્યો. તેઓ કંઈ તેને પણ કપડાં ધોવાના બાકી હતા તેથી તે પાછળ રહ્યો છે. મહેલે તો કહ્યું.

પણ અપરાત થઇ ગઇ, ને ધોબીનો બાદ આવવા પડ્યો, તેનાથી ચીસ પડાઇ ગઇ તેનું હૃદય ચીરાઇ ગયું. ધોબણ રેતા ઉપર બેઠીપડ્યા પણ પડ્યો હતો, કપાળે ઘોબણીનો ઘા લાગ્યો હતો.

ધોબણની ચીસ સાંભળી [illegible] કપાંચી પડીને, સહેનશાહી પ્રેમી યુગલના સ્વપ્ન ચૂરમાં એ દુઃખની ચીસ ન થેઈ શકે?

બદનો દિવસ! સહેનશાહ દીવાને આમમાં અરજદારોની અરજી સાંભળી જેને જેનું ઘટે તે પ્રમાણે બક્ષીસો નવાજ રહ્યા છે. આજે બદનો દીવસ છે. આજે આનંદનો દીવસ છે. "હીન્દીઓને રાજ કરવામાં આપણે આનંદ કે એવું દિલના રાજ મહારાજા ઇંગ્લેંડ માનતા આવ્યા છે.

એક મરીબ, બાબાડી ગયલી, રોતી બીને રાજસેવકો સહેનશાહ પાસે લાવ આવ્યા, જહાંગીરે બોલાં બાંધ બંધ કર્યો. તેને પાસે આવવાની પરવાનગી કરી ઇનસાફ કરવો એ જહાંગીરની પ્રતિજ્ઞા હતી.

બદનો ખુશાલીનો દિવસ' અરજદારો ના બધા હતા. દરેક અરજદાર કોઇ બક્ષીસનો પ્રત્યોત્તર હતો. પણ આ ગુજરતી ચામરેહાલ બીને કોઇ બાદશાહ વિચારમાં પડ્યો. મરીબ ધોબણ પાસે આવી. ચક્કાગ કરી, રડી પડી. પગે પડી. પ્રેરકે ત્રેરકે બોલવા લાગી પોતાના ના ખસરા પતિના કમોતના બધાં આપ્યાં. અને છેલ્લે છેલ્લું" કે "નાગરેક સમ સાંભે સહેનશાહબાનું પોતાની નીશાનબાજીની રમતમાં મશગુલ હતી." દરબારમાં હાજર રહેલ દરેક બબલ ચમકી ગયો. ધોબણે આરોપ સાબ મુકયો હતો બાદશાહ પણ સાંભળી રૂક્યો.

તેના હૃદયમાં ચારે પડેલો. પણ તેના ચહેરા ઉપર કશું જણાતા દીધું નહીં.

જનાનખાનામાં બુરજહાંનને પુછાવ્યું: "અબ કાલે તું જમના કાનારે નિશાનબાજી ખેલતી હતી?"

જવાબ હકારમાં આવ્યો. "હું જમનામાં તરતા બિલ્લા ઉપર નીશાન લગાવી ગોળીવાર કરતી હતી. બીજું કોઈ શીકાર કર્યો નથી. એક નિશાન ચાકું ગયું. તે વખતે....."

જવાબ સાંભળી બાદશાહનો ચહેરો કરડો થઈ ગયો. બાદીઓને હુકમ કર્યો કે બેગમ–દિલ્હીની શહેનશાહબાનું–જહાંગીરના હકમ ઉપર રાજ્ય કરતી મહારાણી–ના હાથમાં હાથકડી નાંખી તેને બંધ કરો. તે કેદી થઈ પડી.

બાંદીઓ રડતી હતી ને બાદશાહનાં હુકમનો અમલ કરતી હતી. મહેલી ખુશાલી ગમગીનીમાં ફેલાઇ ગઇ. આખા શહેરમાં ખબર ફેલાઇ ગઇ કે બુરાલીને જુલી થયા. બાદશાહનો ચહેરો ગંભીર થઈ ગયો. એના હૃદયનું મંથન એના ચહેરા ઉપર જણાતું હતું પોતાની દરજ્જાનો અમલ કરવાની પુન જરૂરાતી હતી.

કાજી સાહેબને બોલાવ્યા ગરીબતમાં બન્ને કેવી કરગાયી છે તે પુછ્યું: "દરબારમાં ખુનની સજા કાંસી છે, જહાંપનાહ!" કાજી સાહેબે જવાબ દીધો.

બાદશાહે હાથમા તે કલમ હાથમા લીધા અને લખવા માંડયું. દરબાર પુરો ઉઠી. સન્નાટો થઇ ગયો. દરબારીઓ શ્વાસ લેતે સંભળાય એવી ચુપકી ફેલાઇ ગઇ.

શું કરશે! શું આ ખાવું સ્વપ્ન છે! આ સ્વપ્ન તો નથી. પલ પલ કંઈ બોલવાની હીંમત કરવા લાગ્યો. પણ બાદશાહના ચહેરો જોઈ ચુપ થઇ ગયો. બાંદી તો એટલી હતી કે બાદશાહની કલમનો ખચકાટ આખી દરબારમા સંભળાઇ રહ્યો હતો.

કુકમનામું સમાપ્ત રહ્યું. તેણે લખ્યું તેનું બેલીવાર ઉપર આનંદથી ભરતા ચહેરો દુઃખી, ગમ દેખાવા લાગ્યો. તેણે પોતાની બારી બુરજહાં સામે કાલીના દુકમ ઉપર સહી કરી હતી અને એના પોતાના ગાલો ઉપરથી લુવાની ની ગુલાબી ઉઘાડી દીધા હતા. તે આરસપહાણ જેવો સફેદ પડ થઈ ગયો હતો. તેના કપાળ ઉપર પ્રસ્વેદના બીંદુ બાજી ગયા હતા. ધોબણને તેણે હુકમનામું સંભળાવી દીધું. તેનો અવાજ સાંભળી શકાતો નહોતો. શબ્દોમાંથી બાદશાહ ઉઠી ગઇ હતી. દીલમાંથી દોસ્ત નાશ પામી ગઇ હતી.

દરબારીઓ ઉતારા થઇ ગયા. ધોબણ ગભરાઇ ગઇ. તે બાદશાહના પગને પકડી રહી. શહેનશાહબાનુને મારી બક્ષરને તે કરગરવા લાગી. તે બોલી "હું કરિયાદ પાકી જોઇ ગઇ પ્રભુ. હું સંતોષ માગી. મહારાણીને છોડાવો."

ધનસત્તા જહાંગીરે કંઈ પણ હકમનામા વગર ક્રાંતીથી હુકમનામું બુરજહાંને પહોંચાડવા માટે દરોગાને આપ્યું. તેણે મરવા તૈયાર થયું જોઇએ.

બુરજહાં શું કહેશે! આ વિચાર બાદશાહ થી બાંદી નોકરો નાના દરબારીના મનમા ઘોળાવા માંડયા.

દીવાળીની વિનતિ

એસ. એપાળ

આજ બાલ અંક પ્રસિદ્ધ થશે ત્યારે સઘળા સારી સ્થિતિના મોંઘા દીવાળીનો મહાન ઉત્સવ ઉજવવાની તૈયારી કરી રહ્યા હશે. દર વર્ષે આવતાં આ ઉત્સવ વેળાએ આવાદીપાંગેથી ઉજવણીઓ કરી રહ્યા હોઇએ છીએ અને કલકલાટની આતશબાજીથી તેનો આંત આવે છે.

હું આ પ્રસંગની આનંદદાયક બાજુની ચર્ચા કરવા નથી ઇચ્છતો.

આપણે જાણીએ છીએ કે આજે મુશ્કેલીમાં સપડાયા રાજ્યસત્તાજ થઇ ગયાં છે અને પુરૂ ચાલી રહ્યું છે. બ્રિટિશ આફ્રિકા પણ પુરૂ ની સ્થિતિમાં છે. તેનું અંતિમ પરિણામ શું આવશે તે કોઇ કહી શકતું નથી. પરંતુ સપડા પુરીની જેમ આ પુરના પણ પ્રત્યાઘાતો થશે.

તમે કહેશો કે આપણને તેની સાથે શું લાગે વળગે. આપણે આપણો આનંદ શા સારૂ જતો કરીએ?

આપણે નાખાની ભારીમારીપણે ખરાબી કરીએ તેને બીજે આ કઠારોમાં પહોંચે કહી શકાય. આ દેશમાં દીવાળીના ઉત્સવો ઉજવવા પા પોતાની આવકનો બીજાર કરતાજ નથી. એવા બધાં કરવા નાણાની ખરાબી કરવાનો હજે બધાત આવ્યા નથી. કરેક બાબતની કરજ છે કે તેમણે ઉત્સવો ઉજવવામા કરકસર કરતી જોઇએ. બધાનોમાં ઉડાઉ બધાં નહીં કરવા જોઇએ અને એવામે બીજા તો આતશબાજીમાં પૈસો નાખી નાખવો નહિ જોઇએ.

સુખ અને દુઃખ એ હમેશાં સાથેજ રહે છે.

જ્યારે આપણામાના સૌકોઇ આનંદથી ઉત્સવ ઉજવી રહ્યાં છીએ ત્યારે આપણા બીજા હજારો ગરીબોને પોતાના ઘરમાં કે બહાર દીવાળી શું છે તેની ખબરે નથી તેઓનું આખું કુટુંબ દરીદ્રતામાં અને પેટપુરતું અનાજ મેળવવાની મહેનતમાં બાતીત થાય છે. તેઓ પ્રત્યે આપણા તરફની બેદરકારીથી અને અનુદારતાથી તેઓ નીરાશ થયા છે. તેઓની વતી હું વિનતી કરૂં છું, કે આ શુભ પ્રસંગે આપણે આપણા આનંદનો અમુક હીસ્સો આપણા ગરીબ બાંધુઓને આપવો જોઇએ. સંસારમાં સાતત્યના દીપક બળતાં રહ્યાં છે. તેનો પ્રકાશ સપડા ઘરોમાં પાડીએ. જેઓ ગરીબ કંગાળ છે તેઓને દાન આપો. ભુખ્યાને અન્ન આપો ચંજરીનને વસ્ત્ર આપો કે જેથી તેઓ પણ તમારી સાથે આનંદમાં સામેલ થઇ શકે. ગરીબ બાંધુઓના આશિર્વાદ એ અદશ્ય રીતે ઇશ્વરનાજ આશિર્વાદ છે.

ધોબણ રડતી રહી. દરબારીઓ પણ રડવા માંડયા. બાંદી કંઈ બાદશાહ જેવો પલકમાં આખો રાજ્યપલ્ટો–અરે! આખું સામ્રાજ્ય–પુતળાં-ઓનું બની ગયું હોય એવું બધાનું બંધ થઇ ગયું. એક એક પળ કલ્પ જેવી લાંબી લાગે છે–ઘડીઓ પસાર થાય છે. આખરે બુરજહાં તરફથી એક સંદેશો આવ્યો. બાદશાહે ફરમાવેલા પુરાણી કામ કરે એવી રીતે સંદેશો આવ્યો. કંઈ પણ બોલવા વગર બાદશાહે ઇશારતથી ધોબણને રાજમહેલમાં–જનાન ખાનામાં–મોકલી.

ધોબણ દોડતી દોડતી જાય છે. રાહની આંખ તેની પાછળ ખેંચાઇ રહી છે. આજે ધોબણના જવામાં કંઈક ચમત્કાર સમાયેલો છે.

અંધેરા થઇ ગઇ હતી. દરબારીઓ આંખો ફાડીને જોતી રહ્યા હતા. સવારથી બજારમુખી આજે કેટલા દિવસે પસાર થઇ ગયા હતા!

માણસો વિચારને ચગડોળે ચઢ્યા. સંદેશો આ શું લાવ્યું હશે! હવે શું થશે! બાદશાહ શું વિચારતો હશે. બાદશાહ બુરજહાંને ચાહતો હતો. તેની પાછળ દીવાનો હતો. શું તેને મરવા દેશે? શું તેને આખર પડીકે બંધાવા પણ નહીં જાય! ધોબણને અંદર શા માટે મોકલી હશે! આવા વિચારોએ દરબારમા થાય છે અને પળતા વધારે જાય છે

આખરે ધોબણ પાછી આવી. તેના હાથમાં એક કાગળિયું હતું. ધોબણે તે બાદશાહ સલામતને આપ્યું. દરબારીઓ હજુ ગભરાય છે. શું શહેનશાહબાનુ નારાજ છે!

બાદશાહે કાગળિયું વાંચવા માંડયું. વાંચતાં વાંચતાં ચહેરા ઉપર નુર આવ્યું—હિંમત આવી. તે ઉભા થયા. કાગળિયું વાંચવા માંડયું.

"બાંદીરો અબ્બે કહ્યું! શહેનશાહ મહાન છે. બુરજ સપરનો પવિત્ર જાપ આજે એની પ્રીતિને કાયમ રહેશે. ગરીબતમાં તુનનો સાથ દાસીનો કરમાયો છે. પણ શહેનશાહબાનુ પુરકળા કહાપણુંથી બતાવે છે કે પાક બુરજપર સાહેબનો એવો પણ દુકમ છે કે મરનારના વારસો બદલા મા કંઈ ઇનામ લઇ રાજી આને સંતોષી થાય તો ગુનેહગારને મારી બહારમા આવે. શહેનશાહબાનુ કરિયાદીને પગાસ ગામ બક્ષીસ આપે છે જે તે બાબતે ખુશી થઇ સ્વીકારે છે." બાદશાહ બોલી રહ્યા ત્યારે ધોબણ તરફ ફરીને સર્વ દરબારીઓ સમક્ષ પુછ્યું, "શું રાજી છે?"

ધોબણ શહેનશાહબાનુ છુપરી એ વિચારે પોતાનું દુઃખ ભુલી ગઇ હતી. તેની સામે એક ગરીબ દુખી ગોરતને પગાસ ગામની બક્ષીસ ની વીચારે સ્તબ્ધ થઇ ગઇ. તેનાથી બોલી શકાયું નહીં. તે બાદશાહ સલામતને પગે પડી

દરબારીઓ ખુશી થઇ ગયા. તાળીઓ પાડવા લાગ્યા અને બાદશાહ જનાનખાનામા પહોંચ્યા. પોતાની બારી બુરજહાંને મળ્યા. તેને કેમ સાથે દુખાની આંખમાં આંસુ સાથે બોલ્યો "બારી! તું ખાત પાકી હું શ કરત!"

રાજકારભાર આવો જ એક બાજુ પ્રેમ હોય, બીજી બાજુ ધનસત્તા મોટા ભાગે શું કરવું તેનાં આવાં દષ્ટાંતો દીલના ઉલ્લાસમાં કેટલા બધા છે! દીવાળી આવાં દષ્ટાંતો ઉપર ગૌરવ માની રહ્યો છે.

દીવાળી—એક ક્ષણિક ઉત્સવ

વરસનાં તો ત્રણસો અને પાંસઠ દીવસો હોય છે, પરંતુ એ બધાંય કંઈ મહત્વના નથી હોતા. ઉત્સવો હોય છે તેજ દીવસો કંઈક મહત્વ ધરાવતા જણ છે, બાકી બાકીનો સામાન્ય રીતે વહી જતા જણ છે. પરંતુ એકજ વરસ પહોંચી દીપોત્સવ મહત્વ ભર્યું સ્થાન પ્રાપ્ત કરે છે, એ છે ઉત્સવોત્સવે પર એવો મહોત્સવ, દીપોત્સવી.

મનુષ્યોના હૃદયોમાં ઉત્સાહોનાં પુર રેળવતી એ પ્રતીવર્ષ આવે છે અને જાય છે ત્યારે કેવળ રજનીપટપરની એક અદૃશ્ય ભાવનામય રેખા સ્વરૂપ વહી જાય છે. આક્રમણો આક્રમણ અને પ્રત્યાક્રમણ પાછળનો મુળ અને સિદ્ધાંતમય હેતુ શો હશે?

કેટલીક વસ્તુઓ એવી હોય છે કે જે આપણી કલ્પનામાંથી નથી આવી શકતી. કેટલીક કલ્પના માં આવી શકે એવા હોય છે, જેને ‘યથાર્થ’ રીતે સમજવાનો આપણે કદી પ્રયાસ કરતા નથી. દીપોત્સવી વીષે પણ કંઈક એવુંજ છે.

દીપોત્સવી કે કંઈ આજકાલનો અર્વાચીન ઉત્સવ નથી એ તો અતી પ્રાચીન ‘કલ્પનામાં પણ ન આવે એટલો બધો લાંબા સમય ચાલ્યો આવો તો મહોત્સવ છે. હજારો વર્ષથી એનું નીયમીત આગમન થાય છે, અને તે સમયની પ્રતિકુળ સંજોગો અને જમાનાને અનુસરીને ઉજવાય છે.

ભારતીય સ્વાધીનતામાંથી એ મહોત્સવનો જન્મ થયો, અને ત્યાં સુધી ભારતીય સુધ્ધા હતી ત્યાં સુધી એનો ઠેકાણાંથી અત્કાર થયો. પરાધીનતા આવી અને એ ઉત્સવોની બધીય બાબતોમાં પરાધીનતા પ્રસરી ગઇ. એનું બાહ્ય સ્વરૂપ આપણે એ ઉત્સવો ઉજવવાની રીતો ઉપરથી આપણે સમજી શકીએ છીએ

એક વસ્તુ આપણે ભુલવા નહિ જોઇએ અને તે એ કે દીવાળીના કંઈકોના આપણે પ્રતિનિધીઓ છીએ. આપણાં સાહીત્યોમાં, આપણાં કાવ્યોમાં આપણાં પ્રતીદીવસના જીવન વ્યવહારમાં ક્યારે ને પ્રસંગે જે નાસ્તિકતા પ્રવર્તી રહેલી હોય છે, તેમાં તાત્કાલીક પરીવર્તન કરવું જોઇએ.

આ દેશમાં આપણે સદ્ધ એવી પ્રજાના સમુહ વચ્ચે વસી રહ્યા છીએ, કે જે કુમેળાં આ, પણ પ્રત્યે નીરક્ષરની દ્રષ્ટિથી જોતી આવી છે. આપણાં આ દેશમાંના અસ્તીત્વને તેઓ ભાવીની અપ્રકટના સાથે સરખામણી કરી રહ્યા છે. આપણાં અસ્તીત્વને કાયમને માટે નાબુદ કરવાનાં. ક્રાયમ એટલા બધા પ્રયાસો, કાયદા અને વ્યવસ્થાને નામે, જે કહેવાતી દક્ષિણ આફ્રિકાની ગોરી પ્રજાની સરકાર, કરી રહી છે કેવા કેવા કાળા કાયદાઓ આપણે માથે લદાવાની તજવીજમાં છે તે આપણે જાણીએ છીએ.

આપણા માનસ એવું થઈ ગયું છે કે માત્ર આપણા આ દેશમાંનાં સુખના સમયે માનુષ્યોને સહુંતર વીસરી જઇએ છીએ, અને જ્યારે દુઃખો આવી પડે છે ત્યારે કેવળ માનુષ્યો પ્રત્યેજ મદદ

ઝીણાલાલ જેમ. બલસારા

અને સામની આશાએ દ્રષ્ટિપાત કરીએ છીએ

આપણી સમક્ષ ઉજવણીના બનાવોનાં વીષયોનો સામે આપણે આમનો કરીએ છીએ, પરંતુ તે નીમીત્ત્વ હોય છે અને તેથી તેની આજ્ઞા થતી નથી. કેવળ ક્ષણીક સ્વરૂપોને ખાતર, આપણે આપણાં પોતાનાજ જાતીભાઇઓથી દ્વેષ કરીએ છીએ. તજવા કારણોને આજે મહિનામાંથી કાઢી મારીએ છીએ

દીવાળીમય દ્રષ્ટિએ નહીં તો કેવળ દીવાળી દૃષ્ટીએ પણ શું જણાય છે? ત્યારે આપણી માનુષ્યોમાં સમકાલીનોથી અનેક બીબાંઢાળોમાં વહેચાયેલી જાતીઓના ટુકડાઓને જોકજીત કરવાનો યુગ પ્રપાત થઇ રહેલો છે, જાત જાતના વાડાઓ તુટી રહ્યા છે, અને સ્વદેશની આઝાદીના યજ્ઞમાં સહુ કોઇ હાથોમાં હાથ મીલાવી સર્વસ્વ અર્પણ કરવાને કટીબદ્ધ થયા છે, એવા સમયે આપણે આ દક્ષીણ આફ્રીકા જેવા દેશમાં વસનારા દીંદુ બાંધવો, આપણાં આ દેશમાં અસ્તિત્વને ટકાવી રાખવાને અર્થે, આપણા સ્વમાન, સંસ્કૃતી અને ધાર્મીક સીદ્ધાંતોની રક્ષા અર્થે કેટલો આપણોગ આપીએ છીએ?

આપણે અનેક અર્થહીન સંપ્રદાયો, સંસ્થાઓ અને મંડળોનાં બીબાંઢોમાં વીના કારણ પડી ગયેલા છીએ. કેવળ એકજ મુખ્ય હકરતના શીરછત્ર ને છાંયે રહેને અનેક પાંચ નાની સંસ્થાઓનાં સમુદાયમાં પહોંચાયા છીએ. કેવળ વ્યક્તીગત નાના લાભોને ખાતર સારાએ સમુદાયને ખેદકારક બધો મોટો ભોગ આપ્યો છે કે જેથી બધાને દુઃખ કરવું પડે છે

આપણે હમેશાં એવા પ્રકારની મોટામાં મોટી ભુલો સદરહમાં રાખીએ છીએ, કે સ્વદેશમાંના આપણાં ભાંધવ ભાઇઓ કરતાં આપણે આગળ વધેલા છીએ. કાયમ આર્થીક દ્રષ્ટિએ એમ હશે ખરું, પરંતુ તેથી કંઈ આગળ વધેલા નહિ ગણાઇએ. આપણે પાછળ રહી રહ્યા છીએ. જીવન અભીગમતીને માટે આત્મપતનને માટે જેટલા વેગે બધી રહ્યા છીએ, તેટલા વેગે સન્માર્ગે આગળ વધેલા નથી.

આપણી ભાવી પ્રજા, કે જેમના ઉપરજ આપણાં સારાયે સમુદાયનો મુખ્ય આધાર છે, જેમના ઉપરજ સારીયે ભાવીના અસ્તિત્વનો આધાર છે, તેમની ભાવી ના કમ છે?

આ દેશમાં પ્રયાસોને પરીણામે આપણા બધા ભાઇઓની આર્થીક સ્થીતી સારી બધ છે, તેઓ સમજી બેઠા છે કે દ્રવ્ય એજ તેમની ભાવી સંતતીનો પોષક થારસો છે. તેઓ એમ નથી સમજી શકતા કે ધન એ તો બાહ્ય વસ્તુ છે. એ કંઈ સરકાર, સંસ્કૃતિ કે સુશીક્ષણની મરજ નથી સારી શકતી.

પણ્યા માત્રાથી, તો એમજ સમજી બેઠાં છે કે તેમનું ધન બાળકોનાં શીક્ષણ કરતાં બધુ કીમતી છે પરંતુ આજે એ કીમતી મનાતા ધનની દુર્વ્યવસ્થા જોતી આપણે લેખીએ છીએ ત્યારે જરૂર આપણને આઘાત થયા વીના નથી રહેતો.

માનુષ્યોએ હજી જેને જાણ્યા નથી છે, એવો મહીમા પ્રાપ્ત એ પરીશ્રમનો પૈસો બોહાણ જણ છે. જ્યાં ત્યાં આવી અવસ્થા પ્રવર્તી રહે છે, ત્યાં ત્યાં જરૂર એમજ અને બોહરમ પણે સમજી લેવું, કે એ પરિસ્થિતિએ મુકાયેલાઓ પોતાની જાતિને, દેશને, સંસ્કૃતીને અને ખુદ પોતાનેજ બેવફા નીવડયા છે.

તેમની વર્તમાન અવસ્થામય પરીસ્થીતી, આ દેશમાંનાં અનુષ્યો ઉપર એવી કુપ્રતીત બાપ પાડી દે છે કે જેને લક્ષમાં, આપણી માનુષ્યુમી માં રહેતા કરોડો સ્વદેશ બંધુની, અને આપણી ભારત ભુમીની અંદર અદ્રશ્યો થઇ રહી છે.

દીવાળી આવે ન આવે આપણે આનંદીત બનીએ છીએ. આપણે જેને ધર્મમંદીરો મણીએ એવાં આપણી સંસ્થાઓમાં, મહાનોમાં બાલ આલમના કાર્યક્રમો ગોઠવાય છે પહેલાંનો નવરાત્રી સુધર ગરબાઓ પ્રસંગાનુસાર થાય છે અને સર્વત્ર કેવળ આનંદ અને આનંદ પ્રવર્તી રહે છે

પરંતુ આ બધું અસ્થાયી ક્ષણભંગુર જોય છે કે જેની પાછળ અસ્તીત્વની કાયમી પ્રસરી જણ છે. બાહ્ય દીદારપણે વધે બસકાઇ જણ છે. આ બધું જોતાં પ્રશ્ન એજ થાય છે કે દીવાળી ઉજવવી શું એકજ દીવસ માટે? શું વર્ષમાં કેવળ એકજ દીવસ માટે જીવન સીદ્ધાંતોને, આદર્શોને, સંસ્કાર અને સંસ્કૃતીને જીવંત કરીને, ઉત્સવરૂપી માટે જીવન આનંદ માની લેવો?

દીપોત્સવી, એ તો ચીરકાલીન ક્રમમે નિયમીત આવી જાય, આવે છે, અને કરે પકડીનો આવીનાં ક્રમમાં, કે જ્યારે વર્તમાન જીવીત મનુષ્યોનું અસ્તીત્વ પણ નહીં હોય, ત્યારે પણ નીયમ બદ્ધ રીતે એનું આગમન થયાજ કરશે. મનુષ્ય જીવનની ગાદ્રહ વસ્તુ અને જીવનનું કાયમીક એને કયાં સુધી રાખે એમ છે?

આપણે એવી દીવાળી ઉજવીએ જેવો દીપોત્સવ કરીએ, કે જેથી જીવનની અંતવાળો પીસાવે ન પડે. આપણાં આદર્શો જાગવાય, બાકી પ્રજામાં સંસ્કારનાં અંકુરો ફુટે અને હાલે સંસ્કૃતીનાં રંગે તેઓ રંગાય. સાથે આપણે પણ તેજ રંગે રંગાઇએ. આપણે ધર્મ કેળવીયે, બધે સાથે દળી મળીને, માનુષ્યુમીનું, આપણાં બારત દેશનું અને તેની પ્રજનું સન્માન જાળવીએ, અને મુકીનીં વધે એનું આચરણ કરીએ. એવાં કર્તવ્ય પંથે વીચરીએ.

દીવાળીનાં આદર્શને કેવળ એક દીવસ જેટલું ક્ષણ ભંગુર ન સમજતાં ચિરંજીવી બનાવીએ, તોજ આપણે સાચી દીવાળી ઉજવ્યા ગણાશે.

વર્ષ દરમીયાન બનેલા અગત્યના બનાવો

૧૯૩૮ નવેમ્બર	૧૦	તુર્કીના પ્રધાન અતાતુર્કનું અવસાન થયું.
નવેમ્બર	૨૬	જર્મન મ્યુનીચની જર્મીન પાર્ટી આપી દેવાના મુખ્યત્વે પ્રશ્નોને લઈને ચેમ્બરલેઈન સરકારે પસાર કરેલા કાયદાને ગવરનરે મંજુરી આપી.
નવેમ્બર	૨૭	મહમ્મદના શરીફ અલીનું અવસાન થયું.
ડીસેમ્બર	૧૨	જનતના બીનહરીફોની પરિષદ નંબરન (મદ્રાસ) માં મળી.
ડીસેમ્બર	૨૯	રાજકોટની તકરારનું સમાધાન થયું. ઠાકોર સાહેબે લોકોને બની શકે તેટલી બક્ષીસો આપનારી યોજના પડી કાઢવાનું સ્વિકાર્યું.
૧૯૩૯ જાન્યુઆરી		સોર્ડ નટીફર્ડે સાઉથ આફ્રિકન ક્રીકેટ એસોસી એશનને આ દેશમાં એ રમતને ઉત્તેજન આપવા પા. ૧૦૫૦૦ ની બેટ આપી.
જાન્યુ.	૨૫	સરદાર પટેલે રાજકોટમાં કરી સત્યાગ્રહ કરવાની હાકલ કરી.
ફેબ્રુઆરી	૩	પૂજ્યશ્રી કસ્તુરબા અને શ્રી. મણીબેનને રાજકોટ માં કેદ કરવામાં આવ્યા.
ફેબ્રુ.	૬	મહારાજા સયાજીરાવ ગાયકવાડનું અવસાન થયું.
ફેબ્રુ.	૧૦	લંડનના સેન્ટ જેમ્સમાં પેલેસ્ટાઇન પરિષદ મળી.
ફેબ્રુ.	૮	રાજકોટના ભારપર્ણ બદલામા ગાંધીજીએ અમલનું નિવેદન બહાર પાડયું.
ફેબ્રુ.	૧૧	મી. જયદીસ વરદાચારી હેડરલ કોર્ટના જજ નીમાયા.
ફેબ્રુ.	૨૧	મહાત્મા ગાંધી મુખ્ય મધ રાજકોટ જવા ઉપડયા.
માર્ચ	૩	રાજકોટની પરિસ્થિતિ અંગે ગાંધીજીએ ઉપવાસ શરૂ કર્યા
માર્ચ	૭	વાઇસરોયના પ્રયત્ને મદવાથી રાજકોટની પરિસ્થિતિનું સમાધાન થયું
માર્ચ	૧૭	શ્રી સુભાષ બોઝના પ્રમુખપણા નીચે ત્રીપુરીગા કોંગ્રેસ ભરાઇ.
માર્ચ	૧૪	હર હિટલરે ચેકોસ્લોવેકીયામા જર્મની સાથે ભળી ઢાકુ
માર્ચ	૧૫	રાજકોટના સવાલને અંગે ગાંધીજીએ વાઇસરોયની મુલાકાત લીધી.
માર્ચ	૧૬	સર રાધાકૃષ્ણન આવ્યાનો આપણા કુક ગુલનને માટે મુનીખનમાં આવ્યા.
માર્ચ	૨૨	જર્મનીએ મેમલ પચાવી લીધું.
માર્ચ	૨૩	મુનીખનના વડા પ્રધાન મનરસ ઘર્ચીલે રંગીન સવાલપર સરકારની નીતી દર્શાવનારૂં પાર્લામેન્ટ માં નિવેદન કર્યું.
માર્ચ	૨૬	પોલીશ કોરીડોરમાં જર્મન વિરૂદ્ધ તોફાન થયુ.
એપ્રીલ	૫	એશીયાટીક લેન્ડ લોઝ કમીશનનો રીપોર્ટ પ્રસિદ્ધ થયો.
એપ્રીલ	૧૪	સર રાધાકૃષ્ણન યુનીયનની મુલાકરી પુરી કરી ઈંગ્લાંડ જવા ઉપડી ગયા
એપ્રીલ	૩૦	નાહાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસ અને કોલોનીયલ બોર્ન એન્ડ સેટલર્સ ઇન્ડિઅન એસોસીએશનની કમીટી. ઓએ ગાંધીજી મુખ્યે એ નામ હેઠળ બન્ને સંસ્થાઓનું જોડાણ કરી દેનારો ઠરાવ કર્યો.
મે	૭	ટ્રાંસવાલના એશીયાટીક લેન્ડ એન્ડ ટ્રેડીંગ બીલના સામે વિરોધ કરવા ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસના ડો. યુસુફ મહમદ દાદુના તેતૃત્વ હેઠળ રચવામાંઆવેલા નેશનલીસ્ટ મુખની જોહાનીસબર્ગમાં ગાસ પાર્ટીજ મળી. તેની સામે સત્યાગ્રહ કરવાનો સર્વાનુમતે ઠરાવ કર્યો.
મે	૮	યુનીયન પાર્લામેન્ટમાં ટ્રાંસવાલના એશીયાટીક બીલનું બીજું વાંચન થયું.
મે	૧૫	રશીયાએ ચેમ્બરલેઈન ઓલરડી સોદાને બદલે અરસ પરસ મદદગીરી થાય તેવા કરાર કરવાની માગણી કરનારી નોટ મોકલી.
મે	૧૬	રાજકોટની તકરારના સંબંધમાં ફેડરલ કોર્ટના જજોએ આપેલો ચુકાદો ગાંધીજીએ સ્વીકાર્યો અને ઠાકોર સાહેબને લોકોની ફરીયાદો પરિપૂર્ણ કરવા અરજ કરી.
મે	૧૮	ઇટાલી અને જર્મની સાથેના કરારની શરતો પ્રસિદ્ધ થઇ.
મે	૨૦	રાજકોટના ઠાકોર સાહેબે રાજદ્વારી બાબતો કરનારાઓ સામેના કેસમો પાછા ખેંચી લીધા અને રાજ્યને માટે સુધારા બહાર પાડવા એક કમીટીની નીમણુક જાહેર કરી.
મે	૨૨	ફ્રેન્કફર્ટમાં જર્મનોનું તોફાન થયુ. ઇટાલી અને જર્મની વચ્ચે કરારો થયા.
મે	૨૩	યુનાયટેડ પાર્ટીની કેપકેપ ટ્રાંસવાલના એશીયાટીક બીલમાટે સરકારને અકસ્માત નાખવા માટે મી. હોફમેયર અને મી. ઓલેકવેલે યુનાયટેડ પાર્ટીની કેપકલબોમાંથી રાજીનામું આપ્યું.
મે	૨૭	ઇટાલીએ પ્રજાની તર્કબુદ્ધિના રોબ જમાં પોતે કરેલી પ્રતુધારો યુનીયન સરકાર પાળતી નથી તેવા દીકા કરનારૂં ગાંધીજીએ 'હરિજન' મા નિવેદન પ્રસિદ્ધ કર્યું.
જુન	૨	એશીયાટીક બીલનું યુનીયન પાર્લામેન્ટમાં ત્રીજું વાંચન થઇ ગયું.
જુન	૪	જોહાનીસબર્ગના એલેકઝીન પીકચર પેલેસમાં ટ્રાંસ વાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસ તરફથી બોલાવાયેલી મીટીંગ વખતે કો. કાદુના નેશનલીસ્ટ ગ્રુપના પક્ષના માણસોએ ખુની હુમલા થયા. ત્યાર બાદ સોર્ટસોને સંબોધવા હાલતમાં ઇરપીતાએ સખ જખ્મો આપ્યા.
જુન	૭	સેક્રેટેનન્ટ કરનલ ઓલીવરે હિથને આમમાં જાહેર કર્યું કે કરિબ્બ આફ્રિકાના દીક્ષીઓની ઘાટમારી ઓના સંબંધમાં યુનીયન સરકાર અને કોર્ટ વચ્ચે ગલસતો ચાલી રહી છે.
જુન	૮	રાજેનગાલનો જન્મ દિવસ.
જુન	૮	જોહાનીસબર્ગના ગોલસરીન પીકચર પેલેસ ખાતેના બુના હુમલાના ભોગ થઇ પડેલાઓમાંથી ડાક્તારોએ ગોળીઓનું આપરેશન કર્યું.
જુન	૯	ટ્રાંસવાલના એશીયાટીક બીલનું સેનેટમાં ત્રીજું વાંચન થઇ ગયું.
જુન	૯	શહીદ ડાક્તાર્ડ ગોપી'દજીની દફનક્રીયા થઇ તેમાં ૧૮,૦૦૦ લોકોએ હાજરી આપી. ઇ. આ. ની તપારીઓમાં એ અપુર્વ હતી
જુન	૧૪	ટ્રાંસવાલનો એશીયાટીક કાયદો અમલમાં મુકાયો.
જુન	૨૩	હર્ટઝોગ મેજેસ્ટી પર્ડીંગ કમીટીની મુંબઇમાં મળેલી સભામાં સમુદ્રપાર પરદેશ દીક્ષીઓ તરફ દિલસોજીનો ઠરાવ કર્યો.
જુન	૨૯	૪૦૦૦ જર્મન ઓશીયરો અને આમવર્ગના લોકો કેનડીઅનમાં દાખલ થયા.
જુલાઇ	૪	નાટાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસ શોસાયટીની ૧૬ મી વાર્ષીક પરિષદ કરબનમાં મળી
જુલાઇ	૧	મહાત્મા ગાંધીજી સરદાર જવા ઉપડયા.
જુલાઇ	૯	ટ્રાંસવાલના દીક્ષીઓની માસ માર્ટીંગ જોહાનીસબર્ગ માં મળી જેમા ૬૦૦૦ લોકોએ હાજરી આપી.

અને ફ્રાંસવાલના કામદા સામે ઓગસ્ટ તા. ૧ લીએ સત્યાગ્રહ શરૂ કરવાનો સર્વાનુમતે ઠરાવ થયો.

જુલાઇ ૧૦ ગઢડાનું શ્રી. મીનાક્ષી મંદીર હરિજનો માટે ખુલ્લું મુકાયું.

જુલાઇ ૧૨ સર રાધાકૃષ્ણન ઓકસફર્ડમાંના કેમો મુંટાયા

જુલાઇ ૧૬ તંજાવુરનું શ્રી. બ્રહદેશ્વર મંદીર હરિજનો માટે ખુલ્લું મુકાયું.

જુલાઇ ૧૭ લેડી રામ રાવે ડરબનમાં ઇન્ડિઅન વીમેન્સ કલબ સ્થાપી.

જુલાઇ ૨૨ ટ્રાંસવાલમાં સત્યાગ્રહને ટેકો આપવા ડરબનની મોટી હોલમાં નાટાલના હીંદીઓની ગાલ મીટીંગ મળી. મીટીંગ અપુર્ણ હતી કેમકે બન્ને સંસ્થાઓના સભ્યો એકજ પ્લેટફોર્મપર સાથે મળ્યા હતા.

જુલાઇ ૨૩ ગાંધીજીએ કુંઢ યુદ્ધને માટે લડત મોકુફ રાખવાની સત્યાગ્રહના નેતાઓને સુચના આપી

જુલાઇ ૨૯ ગાંધીજીની સુચનાને અનુસરી ટ્રાંસવાલમાં સત્યાગ્રહ મોકુફ રખાયો.

ઓગસ્ટ ૧ મુંબઇમાં કારકર્દી જાહેર થઇ.

ઓગસ્ટ ૧૧ હીંદુસ્તાનથી ૧૦૦૦ નું લશ્કર સુએઝ ગયું.

ઓગસ્ટ ૧૭ હીંદના સરકારી હોસ્પીટલો વિષે સીમલાથી ખુલાસો થયો કે તે કેવળ સાવચેતીના પગલાં તરીકે થઇ રહ્યું છે.

ઓગસ્ટ ૧૯ દક્ષિણ આફ્રિકામાં ગાંધી વસી પરનું કમીશન, જેણે માર્ચ ૧૯૨૬ માં તપાસ શરૂ કરી હતી, તેનો રીપોર્ટ પ્રસિદ્ધ થયો.

ઓગસ્ટ ૨૨ પ્રોવિંસ ઓફ કોલોનીયલ બ્રીનર્સ એન્ડ સેલલર્સ' એસોસીએશન વચ્ચે એકય કરનાર ફોરમ્યુલામાં બન્ને સંસ્થાઓના પ્રતિનિધિઓની સંયુકત કમીટીએ મી. એ ઇ. રોબના મુકામે મેળા થઇ ફેરફાર કર્યો. નાટાલ ઇન્ડિઅન એસોસીએશનના નામ

ફેરફાર બન્ને સંસ્થાઓએ સ્વીકારવાનો ઠરાવ થયો.

ઓગસ્ટ ૨૩ જર્મની અને રશીયા વચ્ચે અરસપરસ કુમકો નહિ કરવાના કરાર થયા.

ઓગસ્ટ ૨૫ નાટાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસની રપેરમલ જનરલ મીટીંગ ડરબનના મોરી હોલમાં મળી. નવો કોરમ્યુલા સર્વાનુમતે સ્વિકારાયો.

ઓગસ્ટ ૨૫ પ્રેસીડન્ટ રૂઝવેલ્ટે હર હીટલર અને કીંગ વીકટરને જગતની સુશેહને માટે અપીલ કરી.

સપ્ટેમ્બર ૧ જર્મનીએ પોલેન્ડપર યુદ્ધ શરૂ કર્યું.

સપ્ટેમ્બર ૩ ફ્રાંસ અને ઇંગ્લે જર્મનીપર યુદ્ધ જાહેર કર્યું.

સપ્ટેમ્બર ૪ યુદ્ધમાં તટસ્થતાના સમાલબપર ઓસ્ટ્રેલીઅની સરકારની હાર થઇ. જનરલ સ્મટસે પોતાનું નવું પ્રધાનમંડળ રચ્યું અને યુનાયન સરકારે જર્મની સામે યુદ્ધ જાહેર કર્યું

સપ્ટેમ્બર ૧૭ પોલેન્ડ આક્રમણકર મુસા, અબદુલા મુસા અને પરમાધલ મુસાએ પોતાના મરહુમ પિતા મી. મુસા હાજી કાસમના સ્મરણ અર્થે મેવાલના પુલ પરપર પા. ૧૧૦૦ ના ખર્ચે બંધાવેલી શાળા ખુલ્લી મુકાઇ.

ઓકટોબર ૨ ગયામાં ગાંધીજીની ૭૦ મી વર્ષગાંઠ જગતભરમાં ઉજવાઇ. સર રાધાકૃષ્ણને, ગાંધીજીએ રીલીફ વર્ક પુરૂં કર્યું તે શુભપ્રસંગે ૧૬ જગતના મહાન પુરૂષોએ ગાંધીજીના જીવન અને કાર્યપર લખેલા નિબંધો અને વિચારોનું તેમણે પોતે તૈયાર કરેલું સુંદર પુસ્તક ભેટ આપ્યું

ઓકટોબર ૬ નાટાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસ અને કોલોનીયલ બોર્ન એન્ડ સેટલર્સ' એસોસીએશનના સભ્યોની એક સંયુકત મીટીંગ ડરબનમાં મળી. નાટાલ ઇન્ડિઅન એસોસીએશનના નવા કાર્યકર્તાઓ ચુંટાયા અને નવું બંધારણ પસાર થયું.

સ્ત્રી—પ્રેમ

લેખક : મીનુ બી. જોન, દેસાઇ

પુછો ઓલીઆઓ અને સાધુઓને;
ખરા પ્રેમ બીજો કહો કે અગોને,
એક આવાજે સૌ કહેશે મુખે હોંશેરી;
સકળમાં સહુએ ઓછો સાચો પ્રેમી.

પહેલાં અગીની તણો પ્રેમ જુઓ,
અને છે નીત્ય પેહલી બાહ પ્રેમ કાજે;
'પીટરે' ત્રીપતો સહ દુખો સ્વદેશ;
સકળમાં સહુએ ઓછો સાચો પ્રેમી.

પત્ની તણો કેમ જરા પ્રેમ જુઓ,
નીસ્વાર્થ તેનો મતી પ્રેમ કેવો;
કપન આખું વેડયું અને છે દાસી જેવી,
સકળમાં સહુએ ઓછો સાચો પ્રેમી.

માતુશ પ્રેમ નીહાળો જરા ચક્ષુ ફેરવી.
આવક કાજ નીત્ય અને છે મેલી મેલા;
અને 'સબલા' 'શારી' દુખો સાખો રહેતી,
સકળમાં સહુએ ઓછો સાચો પ્રેમી.

પોતા પુત્રીનું વાત્સલ્ય આજ દેખો,
એના પુજય પ્રેમ માજ સમાય ચાખ લેખો
પોતા પર અને છે નીત્ય સાવીજ રહેતી;
સકળમાં સહુએ ઓછો સાચો પ્રેમી.

અમુલ્ય બધામાં સહુએ માત પ્રેમ આજ;
નથી લોક જેની દેવા દુઃખમાં સાથ.
પરમ 'નંબરે' એજ સહુએ સાચો પ્રેમી;
સકળમાં સહુએ ઓછો સાચો પ્રેમી.

નમન મોટી દોરને જગત ઓલીઓને આજ;
જેનાં મુખે સાદા અલખ ઉપકાર કાજ;
સહિ જગની ઓને સહુએ માત કહેતી;
સકળમાં સહુએ ઓછો સાચો પ્રેમી.

PASSIVE RESISTANCE LEADERS

સત્યાગ્રહના નેતાઓ

Mr S B Mehl
શ્રી. એસ. બી. મેહ

Dr Y M Dadoo
ડૉ યુસુફ મહમદ દાદુ.

Rev H. L. E. Siganoney
રેવ. શ્રી. એચ. ઈ. સીગામણી.

The above are three of the prominent leaders of the Passive Resistance Movement against the Anti-Asiatic legislation in the Transvaal. The struggle which was to have commenced on August 1 under the leadership of Dr. Dadoo, was postponed as Mahatma Gandhi was holding delicate negotiations with the Ministers and it has since been suspended owing to the outbreak of war.

ટ્રાંસ્વાલમાં હિંદીઓ વિરૂધ્ધ થયેલા કાયદા સામે સત્યાગ્રહની [illegible] નેતાઓમાંના ત્રણ. ડૉ. દાદુના નેતૃત્વ નીચે મહાત્મા ગા. દલી એ વચ્ચે બનારી કરાર બાબતે મંત્રીઓ સાથે [illegible] હોવાથી મુલતવી રાખી હતી. અને ત્યારે [illegible] વિરોધમાં માફી માંગવા પહેલ કરીને બંધ કરવામાં આવી છે.

AT THE PHŒNIX SETTLEMENT

ફીનીક્સ સંસ્થામાં

Luncheon in honour [illegible] movement [illegible]

સર રાધાકૃષ્ણનના માનમ ડીનર, જ્યાં સંસ્થાની [illegible] મંડાણ મંડાયું હતું

IN THE FIELD OF SPORTS

Officials and Members Hindu Sporting Club, Johanneaburg.
Season 1939—1940
જોહાનીસબર્ગની હિંદુ સ્પોર્ટિંગ ક્લબના અમલદારો અને મેમ્બરો

The Late Lord Hawke
The British Sporting world lost a great sportsman in Lord Hawke, the great Yorkshire Captain.
મરહુમ લોર્ડ હૉક
ઇંગ્લંડમાંના આ જાણીતા સ્પોર્ટિંગ દુનિયાના મોટા ખેલાડી માલમાં નિપજેલા મરણથી બ્રીટીશ સ્પોર્ટિંગ આલમે એક મહાન સ્પોર્ટસમેન ગુમાવ્યો છે.

Joe Louis
World's greatest Boxing Champion who has proposed his fourth titlist
જો લુઈ
દુનીયાના આ મહાન મુકાબલાના ચેમ્પીયને આ વર્ષે પણ પોતાનો ચેમ્પીયનશીપ હંકાવી રાખ્યો છે.

South African Indians interested in Aviation
Mr Mahomed Gani of Klerksdorp who is twenty years of age has just passed the pilot A licence examination. He is the first Indian in the Union of South Africa to possess this distinction. We congratulate Mr. Gani on his achievement.
દ. આ. ના હિંદીઓનો વીમાની બાબતમા રસ
ક્લર્કસ્ડોર્પના મી. મહમદ ગની જેઓ ૨૦ વર્ષના છે તેમણે હાલમાંજ પાયલેટ (એ) લાયસેન્સની પરીક્ષા પાસ કરી છે. દ. આ. ના હીંદીઓમાં આ સિધ્ધિ મેળવનાર આ પહેલાજ હીંદી છે. અમે તેમને અભીનંદન આપીએ છીએ.

Some World-Famous Cyclists Of Today
હેરાલ્ડ આધુનીક જગ પ્રસિદ્ધ સાયકલીસ્ટો

From left to right: Richard Kempa, Harry (Shake) Earnshaw, Marguerite Wilson, Celestin Rega, and Cyril Hepplestone

શાએરી અને ઇસ્લાહ

લેખક :—મુન્શી કાદિરખિયાં અહમદ "ખુમાર"

"ધીર જરાક કર રહા હૂં દીલે લખ્ત લખ્તકો!
અરસા હુવા હૈ દામનતે ગીરમાં કીયે હુવે."

શાએર—કવીને જે કાંઈ ફેાગ છે એક ગઝલ રચવી અને બીજું રચેલી ગઝલોને સુધારવા કરવી. પ્રથમ કાર્ય શાએર ના જેવા માટે સહેલું છે. બાકી બીજું કઠીન છે.

મગજ ઘોગના શબ્દો ગોઠવી મારવા એનું નામ શાએરી ન કહેવાય. શાએરી માટે અલંકારીક શબ્દો, બીકીબાણી, અને સંગીત કળાને દીપાવી મુકે એવી રચના આવશ્યક છે. સાધેજ એ શાબ્દીક રચનાકૃપે ગોઠવેલી ગઝલોનો અર્થ રાગ કે રાગડોજ બાપ ફેાય તો તે કલામે ઇલાહી નથી અને તીરથંક ભેજનનો બાકેા કયી રમાન છે. ગઝલ એટલે ઉત્તમ બેધમય પ્રેરણા.

શાએરીનેા એક દોર એવેા પણ થઇ ગયેા કે જેમાં કવીઓએ ભાવની ઘટ પડે એવી શાબ્દીક ગળબણી માટે તદ્દાભવ સહજ અપભ્રંશ આત્માની પ્રેરણાને સુંદર શબ્દ ગળામાં ગુંથી ગઝલોરૂપે રજુ કરવામાં આવતી. શાએરીનેા ઇસ્લાહ સુધારણા આપવાનેા અર્થ એ કે કીંમતી શાબ્દીક-ગુચ્છ (કવીતા) રૂપી હીરાને તરાશી, બીજા હીરામાંથી નીપજાવેલા સુંદર નંગ રૂપે બનાવવું તે સરસ.

કોઇએ કહ્યું છે કે :—

બંદીયે ઇસ્લાહ નંગ સે કમ નહીં
શાએરી ભી કામદે આતીશે નુરસ આસા.

વળી એ પણ કહેવાયું છે કે શાએર રૂપી કુશળ શબ્દોના સાગરને હલવવા માટે શાએરનું જોયું શબ્દો રૂપી બેતી ગાંઠે બનરાવસ્થ અને કુળકુપ કોયું જોઇએ અર્થાત, શાએરનું જોયું એ શબ્દોનેા એક તોફાની મહાસાગર છે.

કેટલીક વાર કાંગેા કરી અર્થાત બેધમય શાએર પેાતાની પ્રેરણાને બહાર પાડવા બેરી ખુંટી રીતે શબ્દોનું ગુંથણ કરી બેસે છે, કે તો ગુંથણ (ગઝલ) સાંભળનાં કંટાળેા ઉપજે છે એટલુંજ નહીં પણ તેની પ્રેરણાનેા અસલ અર્થ શું જ તેને બદલે કંઇ જુદોજ અર્થ નીકળે છે. અને એવી ગઝલોને ઇસ્લાહ—સુધારણાની ખાસ આવશ્યકતા પણ છે.

શાએરી એ કૃત્રીમ નથી પણ કુદરતી છે. કુરસાન ઇબ્ને શાબીત ના બાળકને એક વેપારી મિત્રએ બજારમાં જતાં જોયું. કુરસાને પુછ્યું કોણે બચકું બાંધ્યું? છોકરેા બાળવયને સબબ બાંધ ન બાંધી શકેલેા. તેના બાળ જેવામાં મેટા શબ્દે હજી રવાના નહેાતું એવાનું. મેટું સમજવાના માટે તેણે "મુખ્તાદાર ગાદરમાં પ્રવેદાએલ જનવર" શબ્દોનેા ઉપયેાગ કર્યો. તેવું તેની માતૃભાષામાં જે શબ્દો અને શૈલી વાપરી તે ખરેખર એક આંગ શાએરને શેાભે એવી હતી. તેનેા બાપ ખુશીના આવેશમાં બેાલી ઉઠયેા, "મારેા પુત્ર શાએર..." આગ કહીતા એ કૃત્રીમ નથી પણ કુદરતીજ છે. કૃત્રીમમાં મઝા નથી, રસ નથી તે બેાજરૂ છે.

નવા શાએરને શાએર બનવા પહેલાં તેના રચેલા કકરાને અનેક વાર રટવું પડે છે. આમ પ્રતીપળ રટણુથી અંદરના કચરારૂપે નકામા શબ્દો ઝટકાઇ જાય છે, અને તેમ થતા શાએર તેનાં સૌંદર્યમાં દીપી નીકળે છે બીટલુંજ નહીં પણ નવા શાએરને ઇસ્લાહ—સુધારણાની આવશ્યકતા છે.

અલ-વિદાઅ

મર. હસરત મેાહાની

અલ-વિદાઅ! અય મારે રમઝા અલ-વિદાઅ!
અલ-વિદાઅ! અય મુનિસેાબ અલ-વિદાઅ!
તુજદસે રાયકમા સનરાદે મુકે ન
અય ચિરાગે નુરે દીમા અલ-વિદાઅ!
અય કમાને રહમતે હક અલ-મીરસ
ચાદિદે ઉસરાદે હયમાં અલ-વિદાઅ!
સજદગે ઇકરારેા અય સુર્હે સહર
તુમમેં થા આખરી કરસા અલ-વિદાઅ!
અપને રહત તુજ હસેયેા, નકલીદે કયદ
અય અમીરે એહલ ઝીન્દા અલ-વિદાઅ!
રહ જની કુછ ન તેરી નય અઝીઝ,
તુજદસે "હસરત" કય કરીમાં અલ-વિદાઅ!

[ઉપરેાક્ત અલ-વિદાઅ મર. હસરત મેાહાનીએ પેાતાના જેલ પ્રવાસ દરમીયાન લખી હતી —અ.]

ઉલટેા એવા બુદ્ધાદાર શક્તિ ના શાએરેા પણ થયા છે કે તેમને ઇસ્લાહની મુલ્લે જરૂરત નથી હેાતી. તેમની ઇસ્લાહ તે તેમની બુદ્ધાદાર શક્તિજ એવા હજારેા પુરતેા જન્મ્યા છે કે જેમની બાતચીત પણ શાએરીમાંજ અને એવા કવીત્વ ની આશા કરામતને લઇ એમ કહી શકાય કે કવીત્વ કેાઇ ઉસ્તાદ નું મેાહતાજ નથી. એથી કંઇ એમ નથી કે કવીત્વને સુધારણા નથી. સુધારણા તેા જોઇએજ અને સુધારણાથી તેા શાએર કવીત્વ પ્રબુદ્ધતીત થાય છે. કવીત્વ દીપી નીકળે છે. ઇસ્લાહ—સુધારણાથી શાએર નેવર ગેાલાને બદલે છે એટલું જ નહીં પણ ઇસ્લાહ દેનારની શક્તીનેા વીકાસવામાં તેથી ઘણુ લાભ સમાએલેા છે.

હિલાલે-ઇદ

—: મરહુમ ડાકટર સૈય્યદ મેાહમ્મદ સકબાલ :—

અય મહે ઇદ! તો દીલતણ હય તું,
હુસ્ને ખુરશીદ કા જવાણ હય તું;
અય ગરીબાને બામ ઓ શબે બંદ,
શાદીએ અયશ કા સણાણ હય તું.
અય નીશાને રૂકુએ સુરયા તુર,
નકશએ કકક ઇનાતે જવાબ હય તું;
અય જવાણે ખતે જબીને નીયાઝ,
તાજતે ઓગકા સવાણ હય તું.
હાય! અય ઇલકએ પરે તાઉસ,

કાબીલે નાલે કલ્બ દીલતાણ હય તું;
ચશ્મો તીફલીને જગ તુજેહ દેખા,
કેહ દીયા જવાણ કેા કે જવાણ હય તું.
નવરે મન્ઝીલ ગહે જમી કે હીંચે,
હુમ તન પાએ કર રકાબ હય તું;
યે ઉભરતે હુી આંખમેં દીપના,
રવશનીકા મગર હુબાણ હય તું.
તું કમન્દે ગીજાલ શાદી હય,
સજદાને અહજાએ શેારતીફલી હય.

પ્રગતિ

શ્રી. પુરુષોત્તમ દેસાઈ

વર્ષ એક વરસ પૂરું થાય છે. દીવાળી આવી. આપણે આનંદ મંગળથી દીવાળીના દિવસો ઉજવીએ છીએ. વેપારી જેમ ચોપડામાં નફાનોકસાનો હીસાબ રાખે છે તેમ માણસ બાર વરસ આખરીએ પોતાની પ્રગતિનો હિસાબ રાખે છે. સાધુ પુરુષો પણ સત્ય, અહિંસા, નિર્બંધતા અને દયા વગેરે સાત્વિક ગુણોમાં પોતે કેટલા આગળ વધ્યા અને હજી પોતાના ચારિત્રમાં કેટલી ખામી રહી છે તેનો હીસાબ રાખે છે. સૌ જાણીએ—છીએ કે નીચ મરીણ કે તબેલર આપણા નાના વરસમાં પ્રગતિ કરે-વિદ્યામાં ડહાપણમાં અને આબાદી માં આગળ વધે એવી પરમ કૃપાળુ પ્રભુ પાસે પ્રાર્થના કરી આપણે પ્રગતિ વિષે વિચાર કરીએ.

વસ્તુસ્થિતિ કેવી છે તે જોવું સ્વીકાર નથી. કુદરતનો જે ક્રમ છે તેમાં જીવન છે. જ્યાં પ્રગતિ જણાતી નથી ત્યાં નાશ થાય છે. આપણા દેશમાં બને ત્યાં સુધી આપણે કૂદીને ચળકી રહેવાનું પસંદ કરીએ છીએ તેથી એમ કહેવામાં આવે છે કે આપણે પ્રગતિ કરી શકતા નથી, આ કારણે આ વિષે વિચાર કરવાની જરૂર છે.

પ્રગતિ જોઈતી આપણે જીવનના જેમજ વેપારના બધી અમારા વિષય કોઈના સાધનો વધારવાની પ્રવૃત્તિ એમ માનીએ તો આપણી સંસ્કૃતિ, આપણો ધર્મ અને આપણું તત્વજ્ઞાન એની વિરુદ્ધ છે. સમાજનું સુખ જોઈતી ગોવર્ધનના સાધનોમાં વધારો એ વાત માનવાની આપણા દોષમાં ઠાર ઘણી ખોટી જોવામાં આવે છે. પણ સમાજનું સુખ જોઈતી આપણે વધારે નીતી પરાયણ કરેલું, બાજુસ માણસ વચ્ચેના સંબંધમાં વિશ્વાસ અને કરુણા ગરજો જોઈએ કરવાં ગણાયો આનંદથી. પ્રેમથી અને એક બીજાથી ડર પામ્યા વિના રહી શકે એવી મનોવૃત્તિ જોઈ માનીએ તો એ બધાની પ્રગતિ હીંદુસ્તાનની પરાપૂર્વથી ચાલતી આવી છે અને આપણા દુનીયાને એવી પ્રગતિ કેવી રીતે ચલાવવી તેનો સંદેશો હજી પણ હિંદ આપી શકશે.

આપણા દેશમાં કાયમનો પરદેશી રાજ્ય ચાલે છે. આવું પરદેશી રાજ્ય દોઢસો કરિ પણ આવ્યું નથી. પુર્વકાળમાં અનેક જાતો હીંદમાં આવ્યાજ કરતી. એ જાતો લડાઓ પણ કરતી. પણ આખરે જ્યારે એ જાતો પ્રજતરી ત્યારે પોતે એ દેશના જ વતની બની જતા. એમનું રાજ્ય રહેતું રાજ્ય બની રહ્યું. મુસલમાનો આવ્યા. તેમણે દેશના વિભાગ બનાવ્યા. તેઓ આખરે હીંદી બન્યા. અને હીંદી નરીકજ રાજ્ય કર્યું. પણ ખ્રીસ્તી રાજ્ય તો હજી સુધી પરદેશીજ છે. એમણે હિંદના રાજાઓને, નવાબોને અને સસ્થાનીકોને હરાવ્યા પણ હીંદની પ્રજા નહીંવત ગારી. હીંદની પ્રજા તો આજે તેને રાજા કરવા સુધારો તો અમે ગયાના સાધનો વધારવા પુરતોજ તેઓએ કર્યો હોય એમ જણાય છે. સુખમાં તો ચૈતાવ જાને વિષયના સાધનો વધારવા ગાજ તેમણે કર્યો હોય એમ જણાય છે. આ પરિસ્થિતિ સારી છે કે નહીં તેનો વીચાર કરવો જોઈએ એમ સંસારી હીંદીને લાગ્યા કરે છે અને એ માટે આજે હીંદ બહુ બારે પ્રગતી કરી રહ્યું છે

યુરોપની પ્રજાના પ્રગતિનો પ્રચાર કરવામાં આવે છે ત્યારે જુદાજુદા પક્ષો પોતપોતાના સ્વાર્થના વિચાર કરી વિરુદ્ધ પક્ષને પાયમાલી અને સ્વાર્થી બનાવી જાતની પ્રગતિનો પ્રચાર કરે છે. સામા પક્ષને બળજબરીથી દબાવીને રાજ્ય કરવાયોગ્ય સમાજમાં સુખ વધે એવી વિચિત્ર ભાવના આ પક્ષોમાં ભરાઈ ગઈ છે. આ ભાવના સબબ વિરોધ ઉત્પન્ન કરે છે. એક બીજા પક્ષો પ્રત્યે તિરસ્કારની લાગણા ઉત્પન્ન કરે છે અને આખરે બળવા થાય છે. જે બળવા જ્યાં કોઈક પામ્યા છે ત્યાં પણ જોઈતું રાજ્ય ચલાવી વિરુદ્ધ પક્ષને બળજબરીથી દબાવીને જ રાજ્ય ચલાવાય છે. જ્યાં એ બળવા કોઈક નથી પામ્યા ત્યાં બળવાખોરો અનેક દુઃખમાં રાખે છે અને બાવિષ્યમાં કોણજાણે બળવો કેમ કરવો તેના વિચારોમાં મુંઝાઈ-મુંઝાઈને રહે છે. આમાં શાંતિનો, દયાનો કે બધરનો વિચારજ કર્યાનો હોય

પુરોપી રાજ્યો પણ આવી રીતે સ્વાર્થ પરાયણ પ્રગતિ મારજ કરી દુનીયામાં કરી વળ્યા છે. એ પરસ્પર વિરોધ જાગ્યો છે. બધા ઓકણીબાથી બીજે છે. દરેક રાજ્ય બીજાને દબાવી પોતાનું સામ્રાજ્ય જમાવવા પ્રયત્ન કરી રહ્યું છે, અને બાવિષ્યમાં લડાઈ ન થાય તે માટે આજે તહી જોવાનો આરામ કરી રહ્યું છે, ગરીબોને ખાવાને આજ નથી. સાધો સજાબુલ માણસો કામની ઉમેદવારી કરવા અર્થથી તહી પહેલા ખાતા ત્યાં કુટુંબ સહીત ભુખમરો વેઠી રહ્યા છે. દેશમાં અન્ન પુષ્કળ છે પણ કામ વગરના માણસોને કામ નથી મળતું તેથી અન્ન ખોળી શકતા નથી. એમની જરૂરીયાતનો વિચાર કરવાને બદલે કેટલાક કારીગા ડાકરોળા બનાવવામાં, મોટી મોટી તોપો બનાવવામાં, કિલ્લાઓ બનાવવામાં અને માણસોને દુઃખકારીથી મારી નાખવાનું કામ કરતા શીખવવામાં રોકાયા નાખવામાં આવે છે. આ બધું અસંત પ્રગતિમાન, સુખરોતી, સંસારી બાબતો કરી રહી છે. જંગલી પ્રજાઓ આથી વધારે ખરાબ શું કરી શકે!

આ ખુનખારી અટકાવવા માટે, આ તિરસ્કાર અને નાશની પ્રવૃત્તિને નાબુદ કરવા માટે દુનિયા માંથી કંઈ વિદ્વાન છે કે નહિ જે ખાનદાન વિચાર કરશે તો આજે દીઠ પુરાવા આપી રહ્યું છે કે કલહનો અંત પોતાના સ્વાર્થને ભોગ આપીને આપી શકાય છે. આપણે રવનાર રહેવું હોય તો બીજાને સ્વતંત્ર બનાવવાનો પ્રયત્ન કરવો જોઇએ. આપણને શાંતિ પ્રીય હોય તો બીજાની શાંતિનો ભંગ ન કરતાં તેની શાંતિ મળે એવો પ્રયત્ન કરવો જોઇએ. આપણને સુખી રહેવું હોય તો બીજા સુખી થાય એવા પ્રયત્ન કરવા જોઇએ. આપણને એક બીજા ઉપર પ્રેમ હોવો જોઇએ. પ્રેમ કરવામાં સામાપર ચાંકાને ધ્યાન આપી શકાતું નથી. સત્ય, પ્રેમ, દયા અને નીર્ભયતા પુર્વક આપણે સર્વ પ્રાણી ને સ્વતંત્રતાનો ઉપદેશ આપીએ, દાંત માટે શારીરિક દુઃખ એ દુઃખ નથી પણ સિદ્ધાંતનો ભંગ થાય એજ દુઃખ છે, અને એવો પ્રસંગ આવે ત્યારે પણ શારિરીક દુઃખ આનંદથી ભોગવીને સીદ્ધાંતો સાચવવામાં આપણી જેટલી પ્રવૃત્તિ તેટલી આપણી પ્રગતિ, તેટલી જન સમાજના સુખમાં પ્રગતી અને તેટલી દુનીયાને પ્રગતીને પાઠ દેવાની આપણી લાયકાત. આ પ્રવૃત્તિયોજ આપણો દેશ હોકતમાં આગળ વધે, નીતીમાં આગળ વધે, સુખમાં આગળ વધે, આઝાદીમાં આગળ વધે, અને જગતગુરૂનું પદ પ્રાપ્ત કરે.

દીવાળી પ્રસંગે આ વીચાર કરી નવા વરસ માં આપણા આચારમાં આ ખાનદાની આપણે જેટલું કરી શકીએ તેટલુ કરવાની પ્રતીજ્ઞા લઇએ એ પ્રવૃત્તીને પંથે આપણી આગે કુચ.

લગ્ન સુખ

કોઇપણ પ્રેમોદ્‌ગાર ભરેલી પ્રાપ્તી આંખે કોઇ વસ્તુનું વર્ણન કરો તો એની અભિલાષા કરી શકવા નહી થવાની. લગ્નને આપણે પોતાના પ્રેમપાત્ર સાથેના પેવાને, જીવનમાં અન્ય સર્વ વસ્તુઓને કેમે ગયેલી કે રાખી કે એવા જોકના એક પ્રધાન જીવનહેતુ તરીકેનું સ્થાન આપવું એ આતી ગુલબરેલું છે. અને બાબુસ જો જરાક વીચાર કરે તો તે આ મુદ્દા એ પોતેજ તરત જોઇ શકે. લગ્ન એજ યુ જીવીન નો હેતુ છે! વાહ, પારો કે માણસ પરણ્યો, પછી? પહેલેથી જીવન મુલ્યો અન્ય કોઇ જીવનહેતુ નહીં હોય, તો એ પરણીત યુગલને મળીયો ઉગવારીકાર જીવીતહેતુ જરૂરો અતિ ગુરુકેસ બનશે. ઉલટી નીચીત વસ્તુ તો એ લાગે છે કે, લગ્ન પુર્વ ઉચ્ચસ્વરૂપારણ્ય જોવો કોઇ જીવનહેતુ એમની સમક્ષ નહિ હોવાથી, એ બન્ને વ્યક્તિઓ એક બીજની પાછળ પડ્યા નીરંક બેંચાઇ જોકજ વીષયમાં કેટલાં બનાવોને બદલે તે તો એક બીજથી પીછાડી પકડી લાગવાની દીશામાં પણ વધારે પડતી જવાની. લગ્ન થી સુખની માગી તો લાગેજ યાય કે બન્ને ઉચ્ચસ્વનો જીવનહેતુ એકજ હોય.

મુસાફરોનો સાથ તો લાગેજ બંધાય કે બન્ને તેમનો કોઇ એકજ રસ્તા ઉપર ગોરો યય જાય છે ને તેઓ એવી છેક છે કે 'ચાલો, લાગે આપણે સંગાથેજ જઇએ.' તે કો રીતે લાગે એ સરસ વસ્તુ છે. એકબીજાને એ મદદરૂપ થઇ પડે છે. પણ બન્ને મુસાફરો પરસ્પરના આકર્ષણને કારણે પોતપોતાના ભિન્ન ભિન્ન માર્ગ પકડવા પ્રસંગ એકદા થાય છે ત્યારે તેઓ મદદરૂપ નથી બનતા. અને એક બાજુ યા બન્નો માણસો ને એવો અનુભવ કરાવે છે કે જીવન તો અશ્રુમતરૂપ—આંસુ ભરેલા ખેલાડુ જેવું—છે, તો બીજા બાજુયો મોટા ભાગનો મનુષ્યવર્ગ જે જુદો અભીપ્રાય ધરાવે છે, અને જેને મેદાન, આરોગ્ય તેમ દ્રવ્યપાત્ર વો પ્રાપ્ત થયે છે, કે જીવન તો આનંદસ્થાન ને મોજમજાની ભુલ કે—એ બન્ને અભિપ્રાયો એક બરખા અયોગ્ય છે તેનું પણ આજ કારણ છે.

એટલે મારી નજરે, તમારે બન્નેને, સલાહ છે કે પ્રથમ તો તમારે તમારું જીવન ગંભીરતા પુર્વક વીચાર કરીને ગાળવું, કારણકે જોમ કરશો નોજ તમે બન્ને એકજ માર્ગે પ્રયાણ કરી રહ્યાં છો કે કેમ તથા તમારે જીવનભરનું સખ્ય સ્વીકારવું કે કેમ એ બાબત નક્કી કરી શકશો; અને એ સાથે મારી એ પણ સલાહ છે કે તમારી જીવન સાથી કોણ; તે ભવિષ્યમાં સીદ્ધ કરવાના કોઇ ઉદ્દેશ આપે તમારે બન્નેએ સમજી લેવું. તમારા જીવનનો હેતુ પ્રસંગવસ્થા ના સુખો ભોગવવાં એ નહિ પણ તમારા વર્તન દ્વારા જગતમા વિશેષ પ્રેમ ને સલ્લનો પ્રચાર કરવો એ હોવો જોઇએ. આને આ હેતુની સીદ્ધીમાં એકબીજાને મદદ કરવા એજ તમોનો આશય છે

પ્રભુએ તમને જે પ્રેમનો આનંદ આપ્યો છે એનો આપ લેવો, પણ એ પ્રેમ છે—પોતાના નહિ પણ આત્માના દીવ્યની વાસના છે—એ બનશે યા—એ વિશે ચોકસાઇ કરજો. આને જે પણ એ વસ્તુ પ્રેમરૂપ બનશે, એટલે ૧ તમારી પત્નીના દિવ્યની ઇચ્છા બનશે, તેજ પળે આ લાગણીમાં તમને બન્નેને જે પોકારી લાગણી દુઃ તે સપણું આદરૂપ થઇ જશે.

અમાં સુધી આ લાગણી પ્રેમરૂપ પેઢાની બાબતમાં અહંકારરૂપ પડ ન બને, પણ શુદ્ધ પ્રેમરૂપેજ રહે ત્યાં સુધી પ્રેમ હાનીકારક ન હોય કે ન થઇ શકે, માણસે પોતાના અંતરાત્મા ને જે પુછવાનું છે તે એટલુંજ કે, મારા સહ-ચરના પ્રેમને બાતર, એને કરી કરી નહી ગમવા, એની સામેના સર્વ અધિકાર સહેતર ત્યાગ કરવા હું તૈયાર કું? જો તૈયારી ન હોય તો સમજવું કે તો એ અહંકારરૂપી વર છે અને એને મદાર કરીને મારી નાખવાનું...પાલેને એકજ વ્યક્તિ પ્રત્યે હોય છતાં એ પ્રેમ જો નીરાશાજ હોય તો જેવા પરત સુખ પ્રાપ્ત થાય છે; એમાં શરત ફક્ત એટલીજ કે એ પ્રેમ સાર્વસામાન્ય એ વ્યક્તિ માટેના હોવો જોઇએ—બન્ત માટેનો કે આપા પ્રેમસંબંધ અને પ્રેમોદ્‌ગારોથી પ્રકટતા આનંદ માટેનો એ વરણીજ ન હોવો જોઇએ.

બરાબર સાવચેત રહેજો, તમે બન્ને—બીજા વાદ ને જુદાઇની આદતો તમારા પરસ્પર પ્રમેના અવકારમાં અજાણ રીતે પેસી ન જાય તેની ખાસ કાળજી રાખજો. દેહ અને આત્માની એકતા સીદ્ધ કરી સર્વમાં એકરૂપ બની જવું એ રમત વાત નથી. એને માટે તો ખુબ મલ્લપુર્વક સામના કરવી પડે છે. પણ એમાં સરણ ઉપાય તો દરા પણ વાપરુ એવું મોકુજ બને છે. અને આ વસ્તુ સીદ્ધ કરવાના સંબંધ માં કહેવાનું કે અને તો એકજ મુખ્ય ઉપાયનું નામ છે. અને તે એ છે કે, દાંપત્યપ્રેમને જીવંત પરસ્પર માનવપ્રાણી તરીકે નું માન ને પ્રેમ સમર્પણ પર તેનો પણાધાર પણ વીસ્મૃતી કે દાતી ન થાય એ વાત ખાસ ધ્યાનમાં રાખવી. પતીપત્નીની તરીકેનો સંબંધ ને વ્યવહાર બેહદ તોલો જોઇએ, પણ એ સમજણથી પીરીપ અંગત ની વાત તો એ છે કે, આપરિચિત બાકૃતી, અથવા 'પાકૃતી' પ્રત્યે આપણે જે સંભાળ ભર્યું વર્તન બતાવીએ છીએ તે તો સહી જવા પાત્રજ જોઇએ—કારણ ! એનો બનાવાર એ સર્વ પ્રકારના સંબંધોમાં આધારસ્તંભ પ્રાયઃ રૂપ છે.

સીવતાં સીવતાં દોરામાં ગુંચ પડી જાય દોય તો તે કેવળ (રીલ) દોરાની પડી ગએલી એકે બોક આંટી કાઢવા નીમળીત રીતે કરે આપેજ જેમ છોકેલાય, તેમ પોતાના પતી કે પત્ની સાથેના સંબંધમાં કોઇ કપરી ગુંચ પડી દોય તો તે કેવળ ધૈર્યભાપુર્વ અને અધીનતાભર્યા આગારથીજ છોકેલી શકાય.

—ટોલ્સ્ટોય

પંચાંગ

અમારે ત્યાંથી ગુજરાતી પ્રેસના ૧૯૯૬ ની સાલના સચીત્ર પંચાંગ મળશે. કીંમત રૂા. ૧ ૬

માયાવીમાનવી સુંદર ડીટેકટીવ નોવેલ જરૂર વાંચો. કી. રૂા. ૭–૬

આ ઓફીસે જાણવાનું મળશે

જગતનું રાજકીય વાતાવરણ અને હિંદ

શ્રી. મણીભાઇ લા. પટેલ.

જગતના રાજકીય વાતાવરણમાં આજે તો જબરદસ્ત આંધી ચઢી છે. એક બાજુનું બલોવાસ વાળવાની દરકારો જંજાળી દશામાં જગત કનું તેના કરતાં વધુ ઊપદ્રવી છે. જે સુધારો અગાઉ સૂજી આવે દરેક બલાતો તેજ વસ્તુની વધુ નજદીક પહોંચી જાણો છે. જે નેતાઓ દુનિયાને આગે દોરી રહ્યા હતા તેજ જનતાના ધુત્કાર પામી રહ્યા છે. જે સમૃદ્ધી સુખ અને સગવડ આપની હતી તેજ દુઃખના વરસાદ વરસાવી રહ્યા છે. જે બુદ્ધિ આપ્યું દુઃખ દોષદો ઉકેલતી હતી તેજ વધુ મુંઝવણો ઉભી કરી છે. અને જે ધર્મ શાંતી અને જાનુભાવની નેકી પોકારતો હતો તેજ આ કલહને આશીર્વાદ આપ્યા છે.

ઉપરની પરીસ્થીતીમાં આજે ના યુરોપ મુકાયું છે એટલુજ નહીં પણ જાણે આખીએ દુનિયા તેમાં ઘસડાઇ જરૂરીમુત થઇ રહ્યા છે. આજે પુર્વના દેશોમાં પણ આતર કલહ જેવા સ્વપ્નો એટલી ઉભા થઇ છે કે આપણને આપણે નાથ કઇ દીશામાં જઇ જાયું તે સમજી શકાતું નથી. આ વસ્તુસ્થીતીમાંથી હિંદુસ્તાન પણ બાદ નથી. હા જે રાજકીય સાગાઓ અને ધર્મોએ રચ્યો ફેલાવી દુનિયાને શાંતિ નીવારવાને બદલે પુરેપુરી અદ્રદાયણી જેવું ઉભું પામ તો વર્ષોની સંસ્કૃતી અને સુધ્ધિનો ગીનાજજ બાજુએ મેલાંને આના રોગો ઉભરા જણ્યા પ્રબલતો થયા છે પરંતુ આજાર સુધી જોઇએ તેવી સફળતા માત્ર નથી આ પરીસ્થીતીને આપણે પણ વીચારીએ

હિંદુસ્તાન બેતોલીયા રીત જોવી રીતે આપે જોઇ છે કે તેને ચાલુ વ્યવહાર માટે બહારની વસ્તુની બહુ ઓછી જરૂર પડે છે તેજ રીત પણ જેતી પ્રાથમીક હોઇ મનુષ્યની પ્રાથમીક જરૂરીઆત પુરી પાડે છે. જે દીવસે તે આપણે અંદર અંદર આપણી વસ્તુઓને જરૂરી માત્ર પ્રમાણે મોકલી શકીએ તો બહારની દરમીયાનગીરી વગર પણ પણી વસ્તુઓનો ઉકેલ આવી રહીએ દરેક પ્રજાને વધતા ઓછા વસ્તુઓનો ગોચર કરવાનો હોય છે રાજકારી અને સામાજીક. આપણા દેશમાં સામાજીક બાબતો ઉપર વધારે ધ્યાન આપવામાં આવ્યું છે તેના કરતા રાજકારી બાબતો ઉપર ઘણું ઓછું આપવામાં આવ્યું છે કારણ કે આપણે પ્રજાનું સામાજીક બંધન સુધી અને મજબુત હોય અને રાજ્યની બાબત કમજોરી તે હોય ત્યાં સ્વાભાવીક આવી બાબતમાં ઉકેલાતા રહેજ. પરંતુ જેવા કંઇ નથી તો બીજ ત્યાં આપણે એમ આપણે બદલવું જ પરદેશી રાજ્યો પુંજીવાદી બીજી આપણી સામાજીક બાબ દશાનો પાર નથી તેથીજ તેને પ્રજાની દેશમાં અને સત્તાધારી ઉન્નતીજ આપણને સામાજીક સુખ અને સમૃધ્ધ આપી શકે તેમ માનતા થયા છીએ એટલે આ વીષયના પ્રથમ બાજુ તરીકે રાજકારી પ્રશ્નના ઉકેલ માટે શું કરવું જોઇએ અને શું કરવું જોઇએ તે વીચારીએ.

હિંદુસ્થાન પરદેશી સત્તાની નીચે છે અને તેમના હાથના કીસ્સાએ તેના ઉપર રાજ્ય ચલાવવામાં આવે છે બ્રીટીશ-ભારત-દેશકર-પરદેશ પ્રાયેનો બ્યવહાર વીશેજ તેના હાથમાં હોઇ તેના જે હાથે તે પ્રજાએ તેનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે આ સિવાય હિંદુસ્થાનમાં ઘણા દોષ પારા પડ્યા જાણેલ છે હિંદુ-મુસ્લીમ અને રાજાઓ ઉપરની રહીતીમાં રાજકારી ઉન્નતી એટલે, પરદેશી સત્તાનો અંત લાવી આપણો બારણાર આપણે ચલાવીએ, તે માટે જનતાએ પીઢ પ્રમાણ સહન પછી અરબી સત્તા બાલકર મેળવી છે. કોઇપણ નથી પણ પ્રજાને તુણી કરવા ના બનતા પ્રયાસ પ્રયત્નો કર્યો છે. હિંદુસ્થાનનો સામાન્ય બળદેવ છે. અને ધર્મો સુધી તેનું નીયારણ કરવાનો ત્રિજાર પ્રયત્ન થાય નહીં ત્યાં સુધી રાજકારી બાબતમાં પરદેશ કરવો જોઇએ છે. આ માટે ના એમ નક્કર કરી ખેલવણી પણ તેજીજ પ્રજાના ઉપર આવારી જોઇએ અને આખી પ્રજાને એક રીતે દીયા કે કરવી કરી દેવાની જરૂર છે તેમાં આજની દરેક બાબતમાં ઘોમ પણ ઘોગે દુર થવી જોઇએ સ્થાયી બાબતમાં અને ધર્મો પ્રજાને નામે નેતા થયા નીકળ્યા પછી વ્યક્તીઓને બારોબાર દેવી જોઇએ. ધર્મને રાજકારી બાબતમાં બીલકુલ સ્થાન બાપવું જોઇએ નહીં. તે દરેકની બાબતી બાબત દેવી જોઇએ

બીજો હિંદ બાનેદેવી રાજ્યની પ્રજાએ આપણા દેશની પ્રજા તરીકેજ સહજતા સામનો કરવો જોઇએ. બહુમતી લઘુમતી આવ ભેદ ભેદના પ્રશ્નને તેમ રાજકારી ખેલને પરદેશમાં પછીજ સ્થાન બાપવું જોઇએ. દરેક પ્રકારનું બહારમાં જ બન્યો. દર અને શોષન ભેળવા સરકારના દુકમને માન આપે અને દુકમના ખરા ભોક્તા ના બીજેશનમાં બન્યો ન કર્યું તાજ આપણા ખેલને મરોગા થઇએ.

સામાજીક બાબતો તો આપણી બાનગી બાબતો છે. જેવા કે ધર્મ, આચાર, બીચાર, રહેણી, કરણી એ બાબતમાં આપણને દરેકને પુરી સ્વતંત્રતા હોવી જોઇએ. સ્વતંત્રતાનો અર્થ એમ નહીં કે આપણે પાડોશી ધર્મ બાબ બાબતમાં આપણે નીબ્રજા બીચારીએ. મનુષ્ય તરીકેની ફરજ બજાવવામાં પાછા પડીએ. આ બધી બાંગત બાબતોને બહેર જીવનની બાબતો સમજીને અનોદ પાછી રાજકારી જેવા તરમાં દીમા ઉભું કરીએ. સામાજીક ઉન્નતી તો ત્યારે કહેવાય કે બન્યારે દરેક હિંદીને પુરતું બાજાનું—સારી રીતે રહેવાનું અને જીવન નીર્વાહ માટે પુરતું વેતન મળે તેજ સહી શકાય. દરેક હિંદી બી-પુરૂષ બાકેલો દોષ. શારીરીક તાલીમ મેળવેલો દોષ. દેશને માટે જોખમે તે જોગ આપી શકે તેવા માનસ પાકો દોષ તેજ હિંદની રાજકારી અને સામાજીક ઉન્નતી સાધી શકાય.

કેટલીક વસ્તુઓ તો ત્યજ જોગે આપણે કરી શકીએ તેમ છીએ, એક સરખો પોષાક કરીએ તો કેટલ રીત અને જુદી જુદી જાતના હિંદીઓના રાંધવું મેળા કરતાં ઓછજ બાવના પાળા હિંદીઓ દેખાઇ શકીએ. ઓછજ બાબા કરી શકીએ તો દરેક બોલાના રીબારની બાબ બે કરવાથાથી કરી શકે અને એક બીજાને ઓળખી પ્રીતીમાં ઓદો દુર કરી શકીએ. એક બાજાનો બોરાક કરી શકીએ તો હિંદુસ્થાનના એક ખેડાથી બીજા છેડા સુધી કોઇ પણ બજ ચક ત્યજ બાવાનું મેળવી શકીએ અને આવા રની બીન્નતા દુર કરી શકીએ. શારીરીક તાલી મ અને લશ્કરી કેળવણી જલ કરીએ તો જાત તાજના બોદો દુરી જઇ તાલીમ બાદ બળવાન હિંદી બની શકીએ ધર્મનો રાજકારી બાબત બાંથી નીકાલ કરી શકીએ તો સામાજીક ઝગડા ઓનો બાંત લાવી બાબમાં સુમેળ સંપ સ્થાપી શકીએ

ઉપલા મિશ્રણે આપણે દેશ ને બાજે તો આપણા ઉપરની સ્વાતંત્રતા સત્તા ઓ પુરેપુરો પુરો આપણે કરી શકીએ અને આજની બાલી રહેલી મહાન કલહમાંથી આપણે મુકત રહી દેશને પણ મુકત રાખી શકીએ. બાકી તો જે સ્વાતાએ તને સમજાવે આ કલહાંત ઉભો કરેલો છે તેની નાકા કરવામાં તો આપ બે પણ તેજ માર્ગે બઇશું એ નકારી છે સફેદ ચોકીદારી સંસ્કૃતી તેમને બચાવી રાકના નથી તે આપણા તો શું બચાવશે. આપણે તો આપણું જે છે તેને બાપરપીત કરી ઉન્નતી સાધવી જોઇએ તેજીજ—

ઓ હિંદના પુત્રો અને પુત્રીઓ! તમે બહાદુર બાર. ઉજ્જવળ ભુતો અને હિંદવાસી હોવા ગાટે બસકર થાવ અને જગત ને કહેવાને કે હિંદનું કલ્યાણ ઓજ અમારૂં કલ્યાણ છે.

—.:.—

. આંખ ઝિયાઝળાં *.*

કલ્પ આ માનવી પાપ પુર્ણ,
હા! આચરે છે કંઇ કંઇ બાબતો;
રવરાવ્યાં બાર્યે નીજ બાંખોનાં,
રત્ન કસ્તણી રેખી રહ્યો ગળાંબો;
અસલ કાર્યો ના સહી શકાતાં,
તારા કરે બાંખ તણાં ઝિયાબળું,

હ અથવા બી અતિ લોભીયાની વાત બ

[આજ કાલ દુનીયામા મતફેરને લીધે અનેક ઝગડા ચાલી રહ્યા છે. આપણા દેશમાં ધર્મમાં મતફેરને લીધે ઝગડા ચાલ્યા કરે છે. બધે જોતાં બધા ધર્મમાં સત્ય, પ્રેમ અને ઇશ્વર માં બધા રાખવા બાબતમાં એકતા છે, ફેર-ફાર જણાય છે તે ઉપરના રૂપમાં. છતાં ઝગડા ચાલ્યા કરે છે તેનું કારણ એટલુજ છે કે આપણે સામાના મતને સમજવાનો પ્રયત્ન કરતા નથી. ઇશ્વર એકજ છે અને તેની રચેલી આ સૃષ્ટિમાં બધા માણસો તેનાજ બાળકો.—ભાઇઓ છે. દરેક માણસ જુદી જુદી બાબતમાં અને જુદા જુદા રીતે તેનીજ—ને એકજ ઇશ્વરની —બંદગી કરે છે. આ વાત જો આપણે સમજીએ તો આપણે ઇશ્વરની બહુ પસંદગીમાં આવીએ અને તેની મહેરબાની મેળવી સુખી અને આબાદ થઇએ. આવી સમજથી બહરા ના રહીશ હબીબ આજથી જે પોતાના પ્રથમ જ્ઞાનમાં અત્યંત પાકકી અને મોટી હતો અને પાછળથી પોતાની કુટના સ્વભાવને પરતાપે કરી ઇશ્વરની બંદગી કરી ચુકી ગયો તેની વાત અમે અત્રે આપીએ છીએ. આ વાત અંગ્રેજી માં આગા સૈયદ હબીબીન દ્વારાએ 'પ્રભુનું બારણું' માં છપાવી છે.]

હબીબ અજમી મુજે રહીશ હતો. સલામો રાજા હતો. એકના રૂપી આરસીને સાફ ચળકતી રાખનારો હતો. અલબત્ત નિર્બળ અને બહાદુર હતો. આખે પોતાના પાપનો પસ્તાવો કરનારા પાપીઓને સુબાઓ ઘણા જબાર રાહબર હતો. એણે કઠણ અને ભક્તિમય તપશ્ચર્યા કરી હતી. પણ ચમત્કાર પણ તેણે કર્યા હતા. એના જીવન પલટાની વાત હદય હોદક છે. પ્રેમ અને બહાદુરી માનવ હૃદયમાં કેવા ચમત્કારી પલટા લાવે છે તે એના જીવન બારીકી સારી રીતે શીખવા જેવા છે

હબીબ અજમી મુજે રહીશ હતો બસરાનો અને તેનો પેશો હતો આજ્યપદાનો. મગર મુસલમાન હતો તોય નાખ્યું પ્યારે તેનું બ્યાજ તે લેતો. બ્યાજનાં નાણાં કબાવવામાં તે બહુ ચાલાકી પણ રાખતો. કાબુદાસર બ્યાજના નાણાં ન મારે તો મુદ્દલની સાથે કંઇ પણ લેતો. કંઇમાં ધ્યા કે બળે તેમાંથી મરણું બળે ચલાવતો. જેટલું કમાતો તેટલું બધું પાછું બ્યાજે મોકલી હતો. ઘરમાં બોટો ડોકરો પણ ન રાખતો. ઘરમાં બાવાને બાબા પણ ન બળે એટલે અત્યંત લાચારીથી બાયાપીસાનું અને પકેરવા નું ચોકવાનું બધે ચલાવતો.

એક દીવસ એક મામલામાં તે બ્યાજની ઉઘરાણી માટે ગયો. ઘરનો પણી ઘરમાં ને તેથી બહુજ અકળ થઇ, તે ફરી રહી ગયો, જમીન ઉપર પડી ફરી તેણે બાથી મારે માથેના કરી, પેર જવા માટે રસ્તે ચાલતાં તેના દીલમાં શાંતી બાપવા માંડી. એક બાબીજીએ તેને દીઠો. તેણે હબીબને બોલવા માટે બાન બાર્યે રસ્તો દીધો. હબીબ કહે: "બાઇ, હું પાપી છું. તને દુઃખ ન થાય એટલા માટે મારે તો તને રસ્તો દેવો જોઇએ." ઘર પાસે આવતા પેલાજ છોકરાને રમતાં દીઠાં. છોકરાં તેને જોઇને બોલી ઉઠયાં: "બાસો, બસો. હબીબ સાધુ આવે છે. આપણા પૈસાની ચુળ તેને ઉઠશે તો આપણને બાપ લાગશે." હબીબ પીચારમાં પડયો. તે પોકારી ઉઠયો: "અલ્લો દયાળુ દેવ! તેં મારા પરતાપો સ્વીકાર્યો! તેં મારી ઉપર બાદલી બર્યા કર્યા!" આ છોકરાંઓના મોઢામાંથી બોલાવીને તેં મારી બાતરી પણ કરી દીધી. એક દીવસની બંદગી દ્વારા આટલી દયા તો પવિત્રતા અને જબરત પ્રેમ સમજવામાં જીવન બાળું તો તું શું ન કરી શકે?" પેર જઇ પોતાના પરાકોને બોલાવી બાજ તો પ્રયત્ન બાપ કર્યું હતુંજ પણ હવે તો મુળ રકમ પણ બાપ કરી દીધી. તેમને બધાને બીજા મુકેલી જબ્બરો પણ પાછી બાપી દીધી. તેમના ગળા પછી જોર જબ્બ બાવ્યો અને તેણે પોતાની જબ્બરસ પાછી મેળવી. તેની જબ્બરસ ના મળી એટલે પોતાની પત્નિના કપડાં બાળી દીધા. બંને જબ્બ બીમારી અને બંધ નોર થઇ ગયા. બીજે દીવસે પોતાનું ઘર પણ તજી દીધું અને પુબ્રદીપ બાળી પાસે એક નાના કુંટિયામાં જઇ રહ્યા. પત્ની ઘરમાં રહે અને હબીબ કામ કરવા બાર જાય. કામ કરવા કરવા તેણે તો હસન બસરીની બાબતને સાભળવામાં અને બંદગીમાં બધારે રસ પડતા કેટલાક દીવસ બાદ તેની પત્નીએ કહ્યું "ઘરમાં જે કંઇ હતું તે બધાય બપરાજ બપું છે અને હવે જુબે ભરવું પડશે." બીજે દીવસ બાજુત તો વાબીજ બાંભળવા રહ્યો. પેર બાવી તો પોતાની પત્નિને કહ્યું કે "મારો કામ તો મળ્યું છે. શેર બહુ બાકી છે. મજુરી બાંજલાં બાઈ તો દીલજ ન થયું. પણ તેણીજ મને કહી દીધું' જ્યારે ચબત બાવશે બારે તને સારો પગાર બળશે.' બોડા દીવસ પછી તે બોલ્યો કે પગાર તો શેર દયાળુ તારીબે આપે છે. પત્ની તે દયાળુ તારીબની રાહ જોતી રહી. દયાળુ તારીબ બાવી. પણ તેતો બાવો કાંબે પેર જતો હતો. તેને શરમ લાગી. પણ અત્યપણી. આ શું! ઘરબારી રસોઇની સુગંધી આવતી હતી હબીબ ઘરમાં પેઠા. તેના પગનેજ અવાજ સાંભળતાંજ પત્ની ઉઘબ્યા દોડી આવી. તે બોલી ઉઠી "બ્રોહ્લ! તમારો ગૌ કેવો બાબો! તેણે કેટલી બધી ચાન્તે મોકલી" વળી કહેવડાબ્યું છે કે હો તમે ઢગ હજ વબારે સાફ કરશો તો તમારો પગાર વધારી દશ્રુ." હબીબની આંખમા આસુ બારી બબ્યા. ઘરમાં દાખલો દીઠો. કપડા દીઠાં. બાબાં દીઠાં. તેનું દીલ ભરાઇ

આવ્યું. જન્મારાના પાપોને દસ દીવસની બંદગીનું આટલું મોટું ફળ! ને આખું જીવન તેને અર્પણ કર્યું હોય તો તે શું ન કરે!" હવે તેણે સંસાર ત્યાગ કર્યો. કઠણ તપ કર્યું. ઈશ્વરનો સાક્ષાત્કાર કર્યો. અને તે તેના જમાનાનો ઋષી થયેલ. એણે કેટલાંક ચમત્કાર પણ કર્યા છે.

એક દીવસ હસન બસરીને પકડવા પોલીસો તેની પાછળ પડ્યા. તે હબીબના ઘરમાં સંતાવા આવ્યો. હબીબે તેને પોતાની બંદગીની જગ્યા માં સંતાવા કહ્યું. પોલીસ આવી પહોંચ્યા. તેમણે પુછ્યું, હસન કયાં છે? હબીબ કહે "મારી બંદગીની કિબલીમાં." પોલીસ અંદર જઈ તપાસી પણ તેમને હસન ન દેખાયા. પોલીસ કહે "રહસ્ય તમને માન આપે છે કારણ તમે જુઠું બોલતા નથી પણ આજે જુઠું બોલ્યા. હબીબ કહે "હું સત્ય બોલ્યો છું." પોલીસ પાછા તપાસ કરવા અંદર ગયા પણ હસનને તેઓ જોઈ ન શકયા. પોલીસ જતા રહ્યા ત્યારે હસન બહાર આવી કહે "તું તારા ગુરૂને પણ ન બચાવી શકે, જરા જુઠું કહેવામાં શું હરકત આવતી હતી?" હબીબે જવાબ દીધો, "મારા સર્જનહાર આપને બચાવ્યા, હું તો બંદગી કરતો હતો કે હે પ્રભુ! હસનનું રક્ષણ કરજે તેથી તમને બચાવ્યો. પોલીસ તમને જોઈ ન શકી. જો હું જુઠું બોલ્યો હત તો આપણે બન્ને પકડાઈ જાત.

એક વખત હબીબ બંદગી કરતો હતો. હસન બસરી તેને પેર તેજ વખતે આવ્યો. આવીને હબીબની પાછળ તે પણ બંદગી કરવા લાગ્યો. હબીબની ચાલુ મુદ્દ નહોતી, તેથી હસન છેટો જઈ જુદી બંદગી કરવા લાગ્યો. ઈશ્વરના ધ્યાન મુદ્દ દેવા જોઈએ એમ હસન માનતો. તેજ રાતે હસનને સ્વપ્ન આવ્યું. સ્વપ્નમાં તેને ઈશ્વરનો અવાજ સંભળાયો. "મેં તારી ઉપર રહમ કરી. તને તેની કીમ્મત નથી." હસને પુછ્યું "કેવી રીતે, મારા પ્રભુ" અવાજ કરી આવ્યો "હબીબની એક નમાજ તે તમારા જીવનની બધી નમાજની બરોબર છે. તેની પાછળ ઉભા નમાજ કરવાનો મોકો તે અમારી રહમતું કળ હતું. તેં તેના દીલની

પ્રાર્થની કદર ન કરી. તને શબ્દોની મુદ્દતા માં મોહ લાગ્યો. અને તું છેટો પડ્યો."

હબીબ અબ્દાલનો વતની હતો. કોરાન,હદોજાર સમજી ન શકતો. પણ જ્યારે તે સાંભળતો ત્યારે ભક્તિથી તેની આંખમાંથી પાણીની ધારા ચાલતી. એક દીવસ કોઈએ પુછ્યું "તું કોરાન સમજતો નથી તે પછી કેમ કહેવાય!" હાજર માણસોને એજ અવાજ સંભળાયો, "ખરે, તે આજના એટલે બહેરો છે. પણ તે હબીબ અટલે મોટ છે." કોઈ માણસ નજરે નહોતું પડતું માત્ર અવાજ સાભળી સૌકો દંગ થઈ ગયા.

પવિત્રતાની અને પ્રેમની કદર ઈશ્વર આ પ્રમાણે કરે છે. બધા ધર્મોમાં અને બધા દેશોમાં, બધા ભાષામાં અને બધી પ્રજાઓમાં ઈશ્વર, પ્રેમ, બંદગી અને નીર્બળતાની આવીજ વાતો પ્રસિદ્ધ છે. એજ ઈશ્વર સર્વના હૃદયમાં એકતાની આ ભાવના ઘરે એ હેતુ હબીબની આ વાત વાંચનારને પ્રાપ્ત થાય. આમીન.

આપણી લગ્નપ્રથા ઉપર વિહંગદ્રષ્ટિ

લેખક: "શ્રીયુત"

આપણા એક કહેવત તો છે કે "દીકરા જણ્યાનું જોખમ આવી મળે છે." પરંતુ એ કર્મ-દીયાતાના સીદ્ધાંતને પડીકર બાજુએ રાખી આપણે વીચારીયું તો આપણા જે જન્મારો કે માણસ જન્મે છે સારધીજ કુદરતી રીતે માબાપ ભાઈબેન વગેરે સંબંધો સાથે લઈને આવે છે; કોઈ પતીપત્નીનો સંબંધ સાથે લઈને જન્મતું નથી અર્થાત માબાપ, ભાઈબેન જેવા સંબંધો આપોઆપજ, કુદરતી રીતેજ, આપણને પ્રાપ્ત થયલા હોય છે, જ્યારે પતીપત્નીનો સંબંધ માણસે બાંધવાનો હોય છે. શા માટે પતીપત્નીના સંબંધો જુદ જાળવીજ જોઈએ આવ્યા છે, વર્તમાનમાં સર્વત્ર બંધારણ બદલ છે અને ભારોભાર બંધારણ જરૂરી. એ વસ્તુ સમજવા માટે એટલુજ કહેવું બસ છે, કે દરેક જીવનસાથીમાં, કાંઈ કહો યા કુદરતે, નરનારી બંતી વચ્ચે પરસ્પર બંતીય આકર્ષણ થાય એવી વૃત્તી મુકેલી છે. એ વૃત્તી પુરાવસ્થા માં રમણપણે આદીકાળ પાષેલીનોવસ્થામાં આવે છે. કોઈ વીરલ સ્ત્રીપુરૂષોજ એ વૃત્તીને જીવન ભર પોતાના કાબુમાં રાખી અખંડ બ્રહ્મચર્ય મન પાળી શકે છે અને તેમ કરી આત્મકલ્યાણ સાધી શકે છે. પુરાતન કાળના આપણા ભારી મુનીઓમાંના કોઈક એ આખંડ બ્રહ્મ ચર્યવ્રતનું અસીધારાવત જીવન જીવતા હતા અને તેથીજ આપણા પુરાતન સાહીત્યમાંથી જીવ્યાપીતા, ઋષ્યશૃંગ જેવા અખંડ-બ્રહ્મચર્ય-મત્ત પ્રસાદદર્શક-પાત્રો આપણને પ્રાપ્ત થયેલ છે અને અર્વાચીન સમયમાં પણ થી. રામકૃષ્ણ પરમહંસ અને સ્વામી વીવેકાનંદ કે દયાનંદ સરસ્વતી જેવા "હીક બ્રહ્મચારીઓનાં જીવન ચારીત્રો આપણને ઉપલબ્ધ છે.

પરંતુ મનુષ્યસમાજના લાખો કરોડો માણસો થી એ નરનારીજાતીયવૃત્તીને ટકતજાર કાબુમાં રાખી શકાતી નથી. તેથી તેમને પરમકૃપાળુ દેવ જ કે પરમપ્રભુ આદ્ય "જીવન પણ અનેક પ્રકારનો દોષ થકે ખરા જેમ કે પોતાના બાળકોમાં પોતાની પાછળ પોતાની નામના ચાલુ રાખવાની ભાવના, બાર કોઠાકે એ એવું માનવ સંતોષવાનું સાધન વગેરે. પરંતુ ઉમ્ર કરવાનું મુખ્યત્વ પ્રેરક કારણ તો નરનારીવૃત્તી વચ્ચે પરસ્પર આકર્ષણની કુદરતી વૃત્તીજ છે. હવે એ રહેજે સમજી શકાય એવી બાબત છે કે ઉપર કહી એ વૃત્તી માને વીષયેચ્છાને અનીયંત્રીત ગોઠવ્યો રાખવામા આવે તો પશુ જીવન અને મનુષ્ય જીવનમાં કશોજ ફેર ન રહે અને જનસમાજનો વ્યવસ્થા જેવું કંઈજ ન રહે. એથી એ વીષયેચ્છા કે કુદરતી વૃત્તીને નીયમનમાં રાખવા માટે અને સુવ્યવસ્થીત સમાજ જીવનની રચના કરવાની ભાવનાથીજ લગ્ન પ્રથાઓ યોજનામાં આવી હશે એ કલ્પના અસત્ય નહીં હોવાનો સંભવ છે

હવે આપણી લગ્ન પ્રથાઓ કેવી છે તે રહેજ તપાસીએ. ન્યાતજાત કે ધર્મના કોઈ પણ પ્રકારના બંધનવાળા આપણા સભ્ય જનસમાજ ના સેંકડે ભાગે હજારો વર્ષોથી એક વીચાર મુર્તિમંત થઈ રહેલો જોવામાં આવે છે કે પોતાનાં બાળકોનાં લગ્ન કરવા એ માતાપીતાની એક મુખ્ય ફરજ છે. હવે તો કે એ ફરજ નાં રૂપમાં નથી રહી પરંતુ તેનું બંધકુળોના રૂપમાં રૂપાંતર થયેલ આપણે જાણીએ છીએ. પરંતુ એ તો નિર્વાદજ છે કે એ વીચાર હજારો વર્ષોથી ભારત સમાજમાં ચાલી આવેલો છે અને એ વીચારના પાયા ઉપર રચાયેલ લગ્ન પ્રથા પ્રજાના પુરજન તો પરમકૃપાર વ્યક્તિઓને કંઈ પણ પુછવામાં આવતું નથી, માબાપોજ વર કન્યાની પસંદગી કરી લે છે અને પરમકૃપાર પુત્રપુત્રીને માબાપોની એ ફરજ કપી બંદુકાણને આમીન થવું પડે છે એટલું બધું એ પ્રધાન જોર છે. હવે માબાપો વરકન્યાની પસંદગી કરી લેમ છે એમાં બધું જોર માબાપો વરકન્યાને બુઝે છે એ બાબત તેવાનાં કોઈ પણ પ્રકારની શરીરીક ખોડ ખાંપણ બાબદષ્ટિએ જણાઈ આવે છે કે નહીં એ જુએ છે અને આડકતરી રીતે તેમના આચાર વીચાર સ્વભાવ રીતે જોઈલું જાણી શકાય એટલું જાણી લેમ છે. આને બીજે કોઈને વરપક્ષ કોઈનેજ પરમપ્રાપી દીયાના ઉનરપી દીવાળી મનાવો કન્યીત અને છે. વરકન્યાનાં માબાપોનીજ તપાસ થાય છે કારણ કે "માબાપ તેવાજ છોકરાં" એ લોક-કહેવત બહુજ પ્રચલીત છે. પરસ્પર વહેવાર વહેવાર પરોમાં કુટુંબોની આબરૂ સ્વભાવત, સ્વભાવ, આચાર વીચાર સબંધે સીધી કે આડકતરી રીતે જોઈલું જાણી શકાય એટલું જાણી લેવામાં આવે છે, એટલુંજ નહીં પરંતુ પરસ્પર કુટુંબોનાં માણસો પણ પુછપરછ કરવામાં આવે છે. એ ઉપરાંત કુટુંબનાં દીકરાદીકરી પરમપ્રાપ્યાં દોષ તો તેમનાં ચારીત્ર જીવન ક્રમ બાબે છે એ પણ તપાસવામા આવે છે. એટલું નહીં પણ પરસ્પરની આર્થીક સ્થીતી, ઘરેણાં ગાંઠાની લેવડદેવડ, ગોતિજનમાં માન, પ્રતીષ્ઠા કુટુંબ પરંપરે ચાલતાંનો પણ ખ્યાલ કરવામાં આવે છે. વર કે કન્યાને બદલે ઉપર કહેલ બાબતો વધારે મહત્વની

ગણવામાં આવે છે. એમ ચોખ્ખું જણાઈ આવે છે. તેમ છતાં જે સહ સ્વીકારવાને બદલે ચોરી ઓછાંજ તરફ દોર છે. છેવટે બેઉ કુટુંબો ના કરતા કરવતા વડીલજનોને રૂબે તો વર કન્યાના પીવાદ ઘાય અને સારે બાદ લગ્ન. જે જાતીઓમાં કે ભારતીય પેટાસમાજમાં પોત પોતાનાં કુટુંબગોજ અમર રાખવાના બાસ્તીકમ નાં બાળકો વચ્ચેજ પરસ્પર લગ્ન કરવાની રૂઢી અત્યંત પ્રબળ હોય તે સીવાય સામાન્યતઃ ઉપર કહેલ આપણી સમ પ્રથાનું ચાંજુ ચીત્ર છે.

ઉપર કહેલ પ્રથા એકસમયે ઉચીત હતી એની કોઇ ના પાડી ન શકે પરતુ એ સમય એ હતો કે જ્યારે આપણા દેશમાં વર્ણોવ્યવસ્થા અને સંયુક્ત કુટુંબના બાબનાનો જોરી ચમકતો હતો; જ્યારે દરેક વર્ણો પોતપોતાને માટે નીયત થયેલ સામાજીક ધર્મો પાળતા હતા; જ્યારે લોકો જ્ઞાની પ્રમાણેજ અમુક અમુક ધંધા કરતા હતા અને પેઢીદર પેઢી તે ધંધાઓ ચાલ્યે જતા; જ્યારે જીવન સાદાઇથી ગાળવામાં આવતું અને તેથી પોષ્ય પરીશ્રમથી જીવનની સામાન્ય જરૂરીયાતો બધી દિકરીક પ્રમાણમાં મેળવી શકાતી, જ્યારે શ્રીમંતપણ અને ગરીબાઇ ના જોરો આજના જેટલા સચોટ કે તીવ્ર ન હતા, જ્યારે પોતાનો ધંધો પુરો ચાલુ રાખવો એ આદર્શ ગણાતો અને તેનું અદ્ધરીયા પાલન થતું, જ્યારે કુટુંબો સ્થીર અને વ્યવસ્થીત હોઇ સામાન્ય રીતે કુટુંબમાં જે પ્રકારના ગુણો હોય તેજ પુત્રપુત્રીમાં ઉતરે એ માન્યતા જોરે આંધી ચાલ હતી, કુટુંબો જ્યારે બિલ્ય જીવન, જ્ઞાતીઓ અમર પેટા સમાજને બલવાન એક સરજાતજ જીવન ગાળતા હતા.

આજે હવે એ સ્થીતી નથી રહી. સમયે મુંબર પરીવર્તનો કર્યાં છે. વસ્તુધર્મ મોજ થઇ ગયો છે. જન્મે બ્રાહ્મણ નાના ઓળખાતો માણસ સેવકનું કાર્યકરે છે અને શુદ્ધ કહેવાતા માણસો વિદ્યાસ પાદન કરી બાદાણત્વ મેળવી રહ્યા છે. પીતા ધર્મપુત હોય સારે પુત્ર વેપાર કરતો હોય, ખારતરપણું કરતો હોય કે વકીલ, ડાકટર બન્યો હોય. કુટુંબો છીન્ન ભીન્ન થઇ ગયા છે. સંયુક્ત કુટુંબ જેવું કંઇજ રહ્યું નથી. બાતપાસ દેશમાં નાનાં સરખા ગામડાંમાં રહેતાં હોય તો ત્યાંથી દેશ પરદેશમાં મોટાં મોટાં નીવાસ કરી રહ્યા હોય. આજે મોટર, રેલગાડી, આગબોટ વીમાન જેવાં ઝડપી સાધનોની અનુકુળતાના કારણે સ્થળ અને સમયનાં બંધનો અતિક્રમ્ય થઇ ગયાં છે. બાષા, પુસ્તકો, વાટકીનેમા, રેડીઓ દ્વારા નવીન નવીન વીચારો પ્રસરી રહ્યા છે અને દેશ પરદેશના સમાજોના આચાર વીચારની અસર આપણી ઉપર પડે જાય છે.

આ સંજોગોના આપણી ચુની લગ્ન પ્રથામાં ફેરબાર થવાની ખાસ આવશ્યકતા છે. ખરેખ કે આપણી પ્રચલીત લગ્નપ્રથામાં મોટામાંમોટા દોષ જો હોય કે પરમુનાર વ્યક્તિનો સ્વતંત્રપણે બીલકુલ વીચાર કરવામાં આવતો નથી અને વ્યક્તિ એટલે કુટુંબનું એક માત્ર અંગ એજ દ્રષ્ટિ અસ્તીત્વ ધરાવે છે. બીજો દોષ એ છે કે એમાં પરણનાર યુગલની છોકરીઓને બાંધ જરા પણ સ્થાન નથી અને જાણે કે આપણે મંત્રવત બોલવાનું, જોડાવાનું તે છુટવાનું હોય એમ આપણા સંસારમાં જ્યાં જુઓ ત્યાં આપણે ઢસડતાં ચાલતાં, પરંપરા જાળવતાં યંત્રો માત્ર બની રહ્યાં છીએ. એ પ્રથાથી જોડાયેલ યુગલોના વ્યક્તીવીકાસના જીવન સુખશાંતિમય દેખાય છે ખરાં પણ તે ફક્ત બાહ્યિ દેખાવ પુરતોજ હોય છે અને તે સમાજના મોટા ભાગની અજ્ઞાનતા અને ગરીબાઇની આર્થીક મુશ્કેલી ઉપર નીર્ભર રહેલ જણાય છે.

જીવો ગાંધી ઘણું જીવો

ચિનમચંદ્ર બા. પટેલ

—૦—

જયંતી ગાંધીની આજે,
ગુણગાશે સર્વ આશ્રમમાં,
જીવો ગાંધી ઘણું જીવો,
શુભેચ્છા સર્વની આજે—૧

અમારા બાપુજી ગાંધી,
યમ હૃદ શરીરે છે,
પરંતુ ખોખી દિસે,
યુવાનદીલસર્વ બાશ્રમમાં—૨

શરીર તો ડાડપિંજર સમ,
દિસંતુ બાપુનું આજે,
સદ્ગુના પ્રેમ આકાંક્ષયો,
જીવો યુ—દીર્ઘ બાયુમાં—૩.

જીવો ગાંધી ઘણું જીવો,
શુભાશીષ દીલથી ઝીલજો,
જીવો બાપુ પથ્ય જીવો,
શુભાશીષ સર્વની આજે—૪.

બોલો જય ગાંધીની આજે,
બોલો જય હરીજનો આજે
ખુશાયો સહુ બનાવો ને,
જયંતિ ગાંધીની આજે—૫.

(જોહાનીસબર્ગમાં ગાંધી જયંતિ પ્રસંગે બાસ તૈયાર કરેલું)

ભવિષ્યના ઘડવૈયાઓ, પ્રીતી મંગની પ્રથાનું અંધ અનુકરણ બાપણને શ્રેયસ્કર નહી દોય એવું ને એમાં ફક્ત બાસ એ માત્ર વ્યક્તિઓનો પ્રશ્ન છે અને પરમુનાર યુગલની પરસ્પર સંમતિ મેળવાય બીજું કંઇ જોવાની જરૂર નથી. એ દીવાર ફક્ત ધર્મોનો દેખાય છે, અને કેટલીક વખત તો વ્યક્તિ સ્વાતંત્ર્યના નામે કેવળ સ્વચ્છંદી પણુંજ ચારિત્રય ધરાવતું હોય છે. લગ્ન એ કંઇ કેવળ વ્યક્તિઓનોજ પ્રશ્ન નથી. લગ્ન એક સામાજીક જવાબદારીનો પણ પ્રશ્ન છે. એટલે લગ્ન પ્રથામાં વ્યક્તિસ્વાતંત્ર્ય અને સામાજીક સંયમ બન્નેનો સુમેળ હોવો જોઇએ, ખરેખ કે લગ્નદ્વારા કુદરતી વીકાસ-ક્રમને નીયમનમાં રાખવા આત્મકલ્યાણ, જનકલ્યાણનો માર્ગ પ્રશસ્ત કર્યે જવું એજ વ્યક્તિ અને સમાજની રક્ષા અર્થે શ્રેય સમાયેલાં છે એ આપણો લક્ષ્યબિંદુ હોવો જોઇએ.

કુટુંબમાં આપણી લગ્નપ્રથાની પુનરચનામાં નાનો નીર્દોષ કરેલ તત્વો દોષ તો ચાલે, પરણનાર યુવક કે યુવતિ સ્વાર્થીક, ગાણિક, બાદર્શચ્યુત થા પોતાના ઔબા અનુભવને બાંધે દોરવાય નહિ બાય એટલા માટે જેનામાં તે નીવાસ મુકી શકે એવા વડીલજનોને પોતાના લગ્ન કરવા ની બબ્બા પ્રદર્શીત કરે. તે વડીલજન પછી પોતાની જવાબદારી સમજીને કયે સ્થળે સમની સદ્ધતા છે તેની તપાસ કરે. એ તપાસ માં તે વડીલજન યુવક યુવતીનાં બાબાય કે તેમની બાબાકુ, રૂચિ કે બાબીંક સ્થિતિને બદલે બાબકોના સંસ્કાર તપાસે. જેમની રૂચી અને સ્વભાવની માહીતી મેળવે. પોતાની દ્રષ્ટિ એ જણાતા યુગ્મોની સમીક્ષા કરે. તેમનો સમક્ષ નહિ બાવવાની જીમ્મદારી પોતે બબાલ રાખે, એક બીજાને અનુકુળ થવાની યુક્તી, એક બીજા માટે પરબાવાની વૃત્તી ઉદારતા સહન શક્તિ વગેરે ગુણોનું અસ્તિત્વ અને સુમેળ બાવવાનો સંભવ છે કે કેમ તે બધું તપાસવા બાદ પરમુનાર યુગલયુવતિને તે સર્વ બાબતોની જાણ કરીને વડીલજન પોતાનો તટસ્થ તરીકે નો બબીપ્રાય દર્શાવે. લાર બાદ બન્ને પક્ષ સંમતિ જણાય બા યુગલયુવતિને પરસ્પર મળવાનો મોકો બાપવામા બાવે અને બન્ને નીબાસકસપણે એકબીજા સાથે પોતાના જીવન બાદર્શો, પોતપોતાના યુબૂકોપ, બાસીબા, સ્વભાવ, ઇચ્છા, રૂચી વગેરે બાબતો પર ચાતચીતો કરે અને પરબૂનું પા નહિ પરબૂનું બાજર પરસ્પર જીવે ચપ માહીતી મેળવ્યા બાદ પરબૂનું જોતો નીર્બુણ ન યુવક યુવતિ પોતેજ કરી લેય. વડીલજનનું કાર્ય બત્ર સહાયતાનાં સ્થળો પાછે ઉપર કહેલ બાબતો જોવાની માહીતી મેળવવી, કહેવાનું, અને પોતાનો બબીપ્રાય બબાપ્રાય દર્શાવવાનું છે જેટલેજ નીબુણ યુવકયુવતિ પોતેજ કરે. વડીલજન એવો બભાવ કે કદાચ જો પોતાના બબીપ્રાયને યુવક યુવતી તે વડીલજનના બબીપ્રાયને બીબુપરથી કરીને પહીજ બાવ્ય કે બગાબ્ય રહેબે. યુવક યુવતિ પોતાના નીબુણ ને માટે અવશ્ય જીમ્મદાર રહેબે. બન્યાં લગ્નબધ્ધ સમાજ સંસ્કારે હશે, બન્નેને ગમવા ન ગમવા ની વસ્તુઓ લગભગ એક સરખી હશે વિચારો નો સારો મેળ હશે, પ્રેમ, ઉદારતા, એક બીજા ની મુશ્કેલીઓને નીબારી જેવાની, સહીષ્ણુતા વગેરે ગુણો લગભગ સરખા હશે. મોટે બાગે સ્વભાવ ની અનુકુળતા હશે, એવા બાં લગ્નજીવન સુખદ નીવડવાનો બધિક સંભવ છે.

યુવકોને આદેશ

આ ક્ષણોને યુગનાં વીચારદાસત્વ વધી પડયું છે. દ્વેષ અને દુશ્મનાવટ સ્નેહથી સાર્વભૌમ સત્તાને પોષવાને અર્થે વિશ્વમાં વીહરે છે. સત્તાને અને સ્વાર્થને પોતાના પૈરે નવો દોર દિશામોગા ગાજે છે. પરને ભોગે પોતાને અવનવી કહાણીઓ સેવાના પ્રેરસમાં કૃત્રિમ પ્રયોગોની અવધીઓ આપણે અનુભવી રહ્યા છીએ.

• • •

જગતના ઓ બધીર ને નેત્રહીનતા જુવાન! અન્યની આશા પર અવલંબી રહેવામાં તું જાત પ્રત્યેનો પણ વિશ્વાસ ખોઇ બેસીશ. તારે જે નીયત સ્થાન છે તે પણ બોજીજ બેસવાનો માટે સ્વાશ્રયી બન. તાકાત, તાજગી ને તંદુરસ્તીના નિપુરીનાં તાંડવ તારા તનાંગણીયે રચાયાં છે, સુમેળ સધાયો છે તો પછી સ્વાવલંબી ન બનતા પરાવલંબી કેમ બનવા સાર્યે છે'

ખેત, બાજી હાથમાં છે. હજુ સમયનાં પુર સરી ગયાં નથી. છળ—જડાજને એ સરીતાના કેનારે ચડેલા પુરમા કેક ન એક કુશળ ને કાબેલ નાવીક તરીકે તારી નૌકાનું સુકાન હાથ ધરીને ગર્દની ઉઠાવી સામ્રાજ્યવાદ સામે પાર પહોંચાડ તારી જીવન નૌકાને!

• • •

ગાંધિજીનું ફુલ્દન એનું કિંમતી છે, જેના તેજપ્રભાવે જીવન ઘડી નાંખવાનો વર્ધા ગયા. ગાંધિજીનો ચમત્કારો, ગામડે હાથ ફેરવાનો કિંમતના નાગવા રોકણો રોકવાનો નથી. હાથ ને કેમ સાબુત કોણ બળા બેકારી ને કંગાલ દશામાં જેઓ સબડતા હોય છે, તો રિયતી ગાંધિઓની જરૂરીજ નથી કેમકે આરંભના પાંદડાને પગાળીને ન પિસી રહેતો નથી, પણ પુરપાર્થે હંમેશાં મહત્ત રહે છે

• • •

સ્વતંત્ર વીચાર કરવાની શક્તિ માત્ર માણસને પ્રગતીને માર્ગે લઇ જાય છે. આપણે આજે રાજકીય અને સામાજિક બંને બાજુની ગુલા મીમાં છીએ. રાજકીય ક્ષેત્રમાં વીચારસ્વાતંત્ર્ય છે અને મનુષ્યના મનુષ્ય તરીકેના અને નાગરીક તરિકેના હકની જરૂરીયાત છે, તેટલા સામાજિક ક્ષેત્રમાં એક વ્યક્તિના મનુષ્ય તરીકેના હકની જરૂરીયાત અનીવાર્ય છે

પુરૂષ એટલે જીવનસંગ્રામનો શુરવીર યોદ્ધો. પુરૂષ એટલે સેવાવર્તનો સાર્થી. પુરૂષ એટલે પરમાર્થનો પ્રેરક. પુરૂષ એટલે પાપીઓને ઉન્નત પથે દોરનારો વીરસંતો. પુરૂષ એટલે વિશ્વપ્રેમે વીહરતો અનુપમ યાત્રી. પુરૂષમાંજ સાક્ષાત જગતનું ઘડર સમાએલું છે. માટે પુરૂષ બનો.

સદા સર્વદા યુવક સ્નેહ અને મત્ત માટે ઝઘે છે. સમાધાન એને મંજુર નથી. દાસ્યપ્રેમ એને ખપતા નથી.

યૌવનનું અન્ય સ્વરૂપ નીખાલસતા છે. એનું દ્રષ્ટિબિંદુ આપકર્ષ છે ત્યારે યૌવન અવનતીને પંથે પડે છે ત્યારે રાષ્ટ્રનો હ્રાસ થાય છે. એ સંકુચીત મનોદશાનો કદર ત્યજુ ઘટે. કહીયે ત્યાજગીબાજ બનતો નથી. બાબની એને પરવા નથી.

યુવક ઘડવૈયો છે. 'શયતાન' સામે ઝઝુમીને રક્ષર્ગનું સામ્રાજ્ય સ્થાપવા એ સદાય ઉત્સુક છે. નીડરતા એની મુઠી છે. એના જિગરમાં ઉત્સાહનો ધોરાશ જાગે છે.

સહારાના સાંસે ૬૨ વર્ષના યુવક છે એની તાકાત કેટલી! એની શક્તિ પ્રચંડ છે. હિંસા અને વૈરવૃત્તિનાં સંકલીત બળ સામે એ સક્ત-કાંદી શરીર અહિંસા અને પ્રેમનો સંદેશ સુણાવે છે. યૌવન, આદર્શ, પ્રેમ સ્વરુપદ્રષ્ટા છે. સર્જનની તમન્ના એના જીવનમાં સદાય સંવેદરી છે. એ બધાનો બીરાદર છે, નવાયુગનો યુવક બીધાયક અભુમોલ બેલ છે.

યુવકની ઈચ્છા

—o—

જાવું મ્હારે સહર રમણે ગુંજતા પ્રેમ પાંહો
ઠેમ ફેરી, પુલકીત થતા, નાચતીના ગાંહોમાં
ઊંચા આવી અનીલ જગના, પ્રાણને ફુંક મારી
ખુંદી ખુંદી રતનગરવા સિંધુની સીમ જોવી,
ને સાંથીયે ક્ષીતીજ પરની ભોમકા ભેડવાને
જાવું મ્હારે નભ ઝબકતી પીજવી ધોકડીએ
જોવાં પેલાં ઝરણ-ઝુમખાં વાદળોથી ઝરે જે
ત્યાંથી આયે પરમઝરના નીરને પૃથ્વી કાજે;
રંગાવું કાં તરસ નવલા રંગ જ્યાં સંધિકાના
ચાંદિ કેરે રાતકર થકા સ્નાનની ગોજ માણી
ઝુપાનાં જ્યાં ઉપવન વસે ઠોલવું સ્નેહથી ને
જોવા મ્હારે હૃદયમ હર્ષો ચંદ ને સુર્ય કેરા
આલબ્ધહા, ગહન ઉપવાં, ઉરની વ્યગ્રતાઓ
કેરી જાવું મદ જગતનો ઘર આકાશ જોવા.

—: o :—

અંધાર સર્વ પૃથિના પર વીંઝનારો,
ઉભા સમાજ—ગીરી પંચજ રોપી કેતો;
સારે મહાન નભ—આરહરના સમો જે,
આવ્યો યુવાન તમ સર્વ પીડારવનેઃ

યુવકને

અરે નાના લોકો યુવક! મહાન તણા કુમીકાર તા,
ઉલ્કા સીમને ભોગવી, દેશનો આધાર થા;
ધ ઘડે તોડી ગુલામી, બંધનો તજ દેશના;
દેશને આધાર કર અને, દેશનો સમુદાર થા;
આ નીરાશો મોકલો, જે મિત્ર આપ્યો સાથ;
ભોગ દેવા દેશ આતર, તું ઘડે તલવાર થા.
તુ ઘડે કસુડક બની, આધાર કરવા દેશ ને;
ઘર થા નરપીર થા, ને સ્વર્ગનો બંધાર થા:
આજ તારો દેશ બાળો છે, અરે! સહંદર્ય હીન.
રૂપ લીધુના એ મીટાવી, પુરુષ રવના ઘડ થા:
દેશ બાંધુઓ તજે, ઘડવા અરે લીધાય છે.
તારવા તું તેમને, નીજા મના ખેદાર થા:
કામ તારી આજ છે, આધાર વીષ બાંધો મહીં:
એ ઘડેલો તું મીટવી, સંપથી ચારધાર થા.
જન્મ લીધો કાજ લીધું, ને બળી પુરલીમ વહ્યા;
ખેદ નીરાશી આજ તું, લીંદ નો તારણહાર થા;
જો તને મંજુર હોય, જગમાં અગર જીવાત પટું;
તો વતી બોધ 'ગુણી' નો, તું ઘરા કુરારાર થા.

જીવનશી ઈશ્વરજી દાવજી 'ગુણી'

CARVINGS IN AJANTA CAVES

One of the wonders to be seen in India is the Ajanta Caves. The carvings and paintings are exquisite. They are a relic of ancient culture. This is a carving of Siddhartha in the cave drawn by a celebrated artist of India.

અજંતાના કલામંદિરો

હિંદુસ્થાનની જોવાયોગ્ય ચીજોમાંની એક અજંતાની ગુફાઓ છે. તેની અંદરનું ઉત્તમકામ અને રંગીન ચીતરેલા ભાગોની અદ્ભુત કામ નથી કરી શકે તેવાં છે અને ભારતની પ્રાચીન સંસ્કૃતીનું ભાન કરાવનારાં છે. આ બોધીસત્વનું ચીત્ર હીંદના પ્રસીદ્ધ કલાકાર શ્રી રવિશંકર રાવળના અજંતા ના કલામંદિરોમાંથી ઉતારેલું છે.

"Clouds"—વાદળાં ૬૨૫

"Cloud Studies"—વાદળોનું ૬૨૫

PROGRESS IN THE ART OF PHOTOGRAPHY

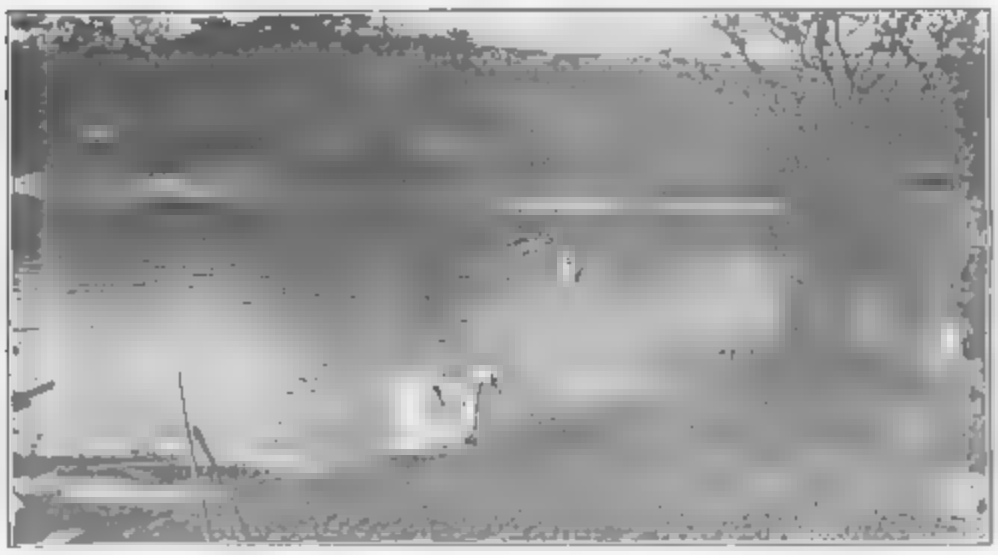
ફોટોગ્રાફીની કલામાં પ્રગતિ

These are some pictures to show how young Indians are taking interest in the art of photography and the progress they have made

Howick Falls (P. M. Burg)

હોવિકના ધોધનું સુંદર ચિત્ર

Bird Sanctuary (P. M. Burg)

હિંદુ જીવન દૃષ્ટિને તત્વસાક્ષાત્કાર

પ્રો. સર રાધાકૃષ્ણન

ધર્મ જેટલે માનવી જીવનને ખરેખરો નથમિંક વીકાય. અલબત્ત, તેમાં ઘણી પરાપૂર્વ મુલ્ય માનવી પોતાની દૃષ્ટિએ આંકે છે ખરો; પણ તેમાં સ્વાર્થી એકાગીપણું નથી, કેમ કે એના સ્વભાવમાં જડથી માંડીને ઉચ્ચતર મુખોના બધા સમાંશોનો સમાવેશ થાય છે, કે તેમાં તેઓ પ્રતીતિમિલીત થાય છે. આજુસ અનેકાંત બધારી પ્રાણી છે, તે પશુપણ પાર્થિવ અને શારીરીકજ અંશ સાથે એક થઇ શકે છે પોતાના જેવા સ્વભાવવાળા બુદ્ધિ સાથે પણ એક થઇ શકે. પણ, મને તેમ લેખ, આખરે બધુંજ માત્ર પશુ જ નથી, કે ન તેવો તે કદિ પણ થશે. એટલે બુદ્ધિતત્વથી નીચેના જીવનના અંશો પોતપોતાના સ્થાનમાં ભલે તેટલા કીમતી કે અનીવાર્ય હોય, છતાં, તે માનવમાત્રનો આખો કમનો લો જે તો તેથી પતાડો ઘણા વધારે તો નજર રહે. અવર્તમાન મનુષ્યનાં જીવન અને વિચારસૃષ્ટિમાં સ્વભાવવાળા બુદ્ધિએ સર્વોત્તમ સ્થાન પ્રધાન્યું છે તેની તેની બુદ્ધિ બધાક બાબતોમાં સહજ સાથી તેમાં સ્વપ્રતાથી પૃથક્કરણ કરે છે. ઈંદ્રિયમન્ય અનુભવો અને તર્કોમિક કે અનુમાનસીદ્ધ જ્ઞાન તે સ્વીકારે છે; પણ સૂક્ષ્મ અંતઃપ્રેરણાઓને તે આત્મસાક્ષી તે જુદી પડી રહે કરે છે; બધારે દૈવુ તો એમ બોધમાં છે, જ્યારીબાધક બુદ્ધિએ એમને પણ પ્રતીત કોવા ગંભીર. આને પરીણામે આત્મબાધક તાકોની બધા જન્મી છે. વીનાર પ્રધાન બુદ્ધિમાં બધા હોવી એ સ્વપ્રતાપિત અહંભાવને આત્મનો દૃઢ દુશ્મન બનાવનાર અહંભાવનાનું બીજું પાસું છે. આપેલ માનવતાવાદ આપણને એમ શીખવે છે, સામાન્યના પ્રતીત થવ છે એના કરતાં માણસમાં વધુ કોઇ છે, કે જેનાથી બીજારો અને આશરો બધાય છે; તેનામાં એક પ્રકારનું એનું સૂક્ષ્મ અધ્યાત્મ સદા રહેલું છે. જેથી કરીને માત્ર વહિનીક પ્રાપ્તિથી તેનો પ્રતોષ પામતો નથી. મનુષ્યની સામાન્ય વિમળી એ તેનું અંતીમ સ્વરૂપ નથી; તેનામાં એક સૂક્ષ્મ તત્વ પણ રહેલું છે, જેને તમારો આત્મ વિશ્વાસ, આત્મા કે જે કહેવું હોય તે કહો. પણ, મનુ બાની બુદ્ધિમાં ઉતરેલી જુનામાં જુની માન્યતા હોય તો તે એક છે. દરેકમાં એક એવી ચીનગારી રહેલી છે કે જેને કોઇ પણ રાક્ષસ નાબુદ કરી શકે એમ નથી. તે અમર આત્મા છે, કે કૂટસ્થરૂપે દરેકના હૃદયમાં શાંત વિરાજેલો છે અને ઉપનીષદના મોઢામાં મોટ વિચારક, "એને ઓળખો", એમ એકબીજાને આપણને કહે છે. ખ્રીસ્તમસ કહે છે, "જેણે સ્વાત્માને ઓળખ્યો છે તે ઇશ્વરનો પારખા છે." સંત ઓગસ્ટાઇન કહે છે, "હે પ્રભુ, તેજામાંથી વિખુટ પડેલા પેટાની પેઠે, હું તને ખોળતો બહાર ભટકતો હતો; પણ તું તો મારી અંદર જ બીરાજેલો હતો.....તને ખોળતો તે જગતના રસ્તા અને ચકલાં ફોગી વળ્યો પણ હું ત્યાં ફોગ ત્યારે મને મળે તેમ તું તો મારી અંદર રહેલો છે." સ્વપ્રાત્મ જ પર્યાપ્ત બધું આપું જગત ખુંદી વળ્યાજે છીએ! જગતનું જુનામાં જુનું જ્ઞાન આપણને શીખવે છે કે, આ શરીરે આપણે ઇશ્વર સાથે આત્મ સાધી રહીએ છીએ; એ આપણા માટે તો બ્રાહ્મણનો જન્મ છે આ જેનું નીમત્ત બન્યું એ પામીએ, તો તેથી પુરતને કાંઇ ગોતું નથી થતું; કેમ કે, આત્મા કોઇ હદોને તે ઓળંગે પાછો પહોંચી અને આ જે જીવનું મૂલ સાધ્યબિંદુ છે તે હરજિવાત તેની દ્વારા સધાવશે, સહજ, સહીલ્ય, શાંતી, સહિત અને જ્ઞાન એ બધા આપણી દીનના વિષયરૂપ જે દિવ્યાત્મા, તેનાજ લક્ષણો છે.

આપણું સાચા સ્વરૂપ તે કાંઇ આપણું સ્થુળ શરીર પરીક્ષાની છે; આપણા વીચારો અંકારાની બાદળની જેમ પેદાશ પીજા તેમનીજ પેઠે પેદાશ બધા છે, પરંતુ આકારોનો કદી નાશ નથી થતો, બધામાં તે છે, છતાં તેમનાથી ભિન્ન છે. બધાનાથી મહત્તાજનો એનું સ્થાન બદલાતું નથી. અનેક પરિવર્તનોમાં એકરૂપતા જાળવી તે એને આધારી છે. વસ્તુમાત્રનો દ્રષ્ટા છતાં, તે એક રૂપે સ્થિર રહે છે ત્રણેમાં જાગત અને આધાર ક્રિયા આપે છે જીવોનાં શરીરોમાં ધીરે ધીરે કેરકાર થાય છે, ઋતિઓમાં મતી તે આદેશ દેતા છે; વીચારો આવિર્ભાવ થતા હોય છે; સ્મૃતીઓ સરી જતાં હોય છે. આમ અંતરાત્માથી અવિકરતામાં આત્મામાં એક છે કે જે સ્થિર એકરૂપ રહે છે. આપણા અસ્તિત્વને સામાન્યતઃ આપણે આપણું મહત્વ—આત્મા માનીએ છીએ; પરતુ આપણું અસ્તિત્વ આપણને અવિચ્છિન્ન અને એકધારું પ્રતીત નથી હોતું એમાં ઘણા મોટા ગાબડાં હોય છે કે જેનું આપણને ભાન નથી હોતું. પરંતુ ઘણા વખત દરમ્યાન હોય છે મૃત્યુ આપે તોય તે દૂર કરી શકતો નથી. "આદીય અમર પાણી ભર, અંતમાં અમર પાણી ભર, અગ્નિ શાંત થઇ જાય, પાણીજાત બર્ફ બની જાય, તારે દેહ ભસ્મીભૂત થાય! માણસ કયા અંધારી ગર્ત પોતાનો અવતાર કરે છે? આત્મારૂપી અંધોનિની ઉદ્ધારણી. આત્માના અંધોતીયોજ તે મોક્ષે છે, કહાર બાર છે, ધામ-ધામ કરે છે અને પાછો કરે છે.' દરેક પાસાનું કુદરત ક્યારે સ્થાયી રાખતું નથી. દશ્યો અને વિચારો તથા વસ્તુઓ અને પદાર્થોમાં એક ફરમીજ ચાલ્યા કે, કેમ કે તે એક ક્ષણ ટોરીનાજ છે. આત્મા અનેકરૂપ થતા રહ્યા, વસ્તુઓમાં પરીવર્તન આવ્યા કરે છે. જરૂરનો દ્રષ્ટા એવો આ અમર આત્મા એવી બિનશર્તિત છે કે એને કશું દાખી શકતું નથી, એ અજન્મા અને અમર છે, તત્તમાત્રનો,—અરે મુળને સ્વપ્નનો પણ,—એ મુળ આધાર છે. શંકરાચાર્ય કહે છે તેનું અસ્તિત્વ બીજા કરી પ્રકાશ એમ નથી; એને સિદ્ધિની જરાર પણ નથી, કેમ કે તે સ્વસીદ્ધ છે. પોતે અકલ્પનીય છે, પરંતુ વસ્તુમાત્રની કલ્પના કે જ્ઞાનની ક્રિયામાત્રની શક્યતાનો એ આધાર છે. એનું અસ્તિત્વ ઇન્કારનારો પણ, પોતે વિચાર કરે છે એટલા દ્વારા તો, અને સ્વીકારીનેજ ચાલે છે. આત્મા કાંઇ ઉદ્રિમ કે ચિંતની શક્તિ નથી; પરંતુ, એ આત્મા તો દરેક ઉદ્રિમ તમા શક્તિને ચેતન દેનાર, જેમાં આપણી બધી ઇંદ્રિયો, બુદ્ધિ અને પ્રજ્ઞાશક્તિ સમાઇ રહેલાં છે, તેનું વિસ્તૃત અધ્યાસન છે. શરીર, મન અને સંસાર એ તો આ ચિદશક્તિ દ્વારા સદાયેલાં, સજાગ અનુભવિકા—મનસ્વીપણે લાદેલાં બંધનો છે.

આપણા રોજિંદા જીવનમાં આ સત્યોના મનન મેળ અનેકાંતવાદોથી ટેકામેળાં હોય છે અને તેની તમા છતાત્માની વચ્ચે મુંઝવણો પડે છે. છતાત્મા તો માત્રસીદ્ધ અને તાર્કિક શક્તિઓનું એક તંત્ર છે; તે પોતાને માટે પરીપુર્ણ બધિતત્વ અને સ્વાતંત્ર્યનો દાવો કરે છે; પણ એટલું એને ભાન નથી કે, પોતાને તે સતત પરીવર્તન દ્વારા જ કાયમ રાખી શકે છે. આપણે માનીએ છીએ કે, આપણું બધિતત્વ આપણું નજીકમાં નજીકનું અને મૂલ્યતમ ધન છે—આપણું સર્વોત્તમ ધામ છે. પરંતુ તે રૂપ પદાર્થમાત્રું જ એક છે: આત્માની સત્યામણીમાં તે ક્ષણીક અને આકસ્મિક છે; આપેલા પદાર્થોમાંથી તેનું સ્વરૂપ બદાય છે. આપણે એને વીચારોમાંથી કરી ચર્ચાએ, જેના ઇતીહીતની ગજતરી કરી જાણીએ, પ્રજ્ઞાશાસ્ત્ર તેમનો ખ્યાલ આપી જાણે. તે તો એક પ્રકારનું ચેતનશીલ સત્ય છે, કે જેને તમારા દર્શને વિદ્વાનોએ જવાબ આપે છે; જેનો ઇતીહાસમાં પડાયો પડે છે; (નામરૂપ) મજતરીપત્રકોનો એક અંબાર ખડો કે છે, તે સુખદુઃખનો બાગી છે; સ્મૃતીનો ખુલાસ છે, નોંધથી મંડોપાય છે; અને બધાયા કોપાય છે. મુંડકોપનીષદ એક વૃક્ષની વાસી બે પક્ષીઓ વચ્ચે ભેદ બતાવે છે કે, એક તેનું મીષ્ટ ફળ ખાય છે ને બીજું તે ખાતું નથી પણ જોયા કરે છે. પહેલું પક્ષી છતાત્મા છે, બીજું પરમાત્મા છે.

જીવાત્મા અને જગતની દરેક વસ્તુમાત્રમાંનો વાચક શબ્દ માયા છે. માયા એટલે વિશ્વની ક્ષણભંગુરતા. દરેક જગત અને તેમાંના જુદા જુદા આકારમાત્ર છે એવો માયાનો અર્થ નથી; કેમકે સૃષ્ટિની સમગ્ર ગતી અને આધાર એક પરમાત્મા જ છે, જે વસ્તુમાત્રથી પર હોવા છતાં વસ્તુમાત્રમાં ઓતપ્રોત રહેલો છે. હિંદુ તત્વજ્ઞ અનેકવરવાદી છે એવી ટીકા કરાય છે; પણ એનો સાર એટલોજ નીકળે છે કે, પુરુષ અને અસંખ્ય એવું જે પરમ જીવન તેમાં પશુ, પોતપોતાના સ્વભાવ અનુસાર જીવતાં અને હસ્તાંદિતતી કરતો ફરેલાં છે. આ પરમ સત્વના અધીષ્ઠાન વગર, કૃષ્ણને પણ નામરૂપ કે દેહધારણ નહીં હોઈ શકે. કારણ જન્મમરણ કે જીવન ન સંભવી શકે: વસ્તુમાત્રનું એ પરમ અધીષ્ઠાન છે.

માયા શબ્દ બીજા એક અર્થમાં પણ વપરાય છે: આપણે ખાવા કરતાં જોજ આપણું સાચું સ્વરૂપ છે એમ માનવું અને આપણા આધ્યાત્મિક સ્વભાવથી ને તેની પ્રભા અને દિવ્યતાથી દૂર થવું એવું જે કૃત્રિમ વલણ હોય છે, તે પણ માયા કહેવાય છે. આ વલણ અંતઃકરણના અહંકારઅંશનો આવીષ્કાર છે, ચિત્તવ્યાપાર કે મુળ નથી પણ બુદ્ધિના દોષ જેવા છે; એમનું નીચું પ્રભવસ્થાન વીચારરૂપ જે આત્મા, તેનાથી અંતરીત થવાથી તે અધીષ્ઠારૂપ બને છે. જેનું સ્વાભાવીક પરીણામ સ્વાર્થ-રતી આપે છે. માત્ર ઇન્દ્રિયતૃપ્તિનો હેતુ સ્વરૂપની નીષ્ક્રિયતી છે: બહિર્ગત નીષ્ક્રિય રહેલી જે સત્વપુંજ અત્યંતતા તેને નામરૂપાત્મક વિક્ષેપોના પ્રપંચોમાંથી બહાર કરવી જે છે. આપણે જે ક્ષણક્ષેત્રમાં સામાન્ય રીતે વીચરીએ છીએ તેની મર્યાદા વીસ્તારી શકીએ તેમ છીએ. મનુષ્ય પોતાનું શરીર, કુટુંબીઓ અને વાસનાઓ, અરે, માનસ કર્મ પણ મોજાં સમાન જેવા વીચારો પણ—આ બધાથી પોતાનું સાચું અસ્તિત્વ પારખી શકે છે; અને પોતાના શુદ્ધ સ્વરૂપ જેવી જે ચિદ્ઘન અવસ્થા છે તેને પહોંચી શકે છે. કૃષ્ણ-રૂપ એનું જે શુદ્ધ—સ્વરૂપ સ્વયમ્, જ્યાં તે, સ્થિરપ્રજ્ઞપુર્વક સંયમ કરતો કરતો, પાછો જઈ શકે છે, જ્યાં જેની પ્રસન્ન અનુભૂતી અને અભેદાવસ્થાને પામે છે કે જ્યાં પરીવર્તી સંસાર સમ પામે છે. અહંતાને જકડતા પુર્વાગ્રહોના કારણે તેના પરનાં બધીઓનાં આપણે જ્યારે આપણે તોડીએ છીએ ત્યારે અહીં ને આ શરીરેજ આપણે આપણા જીવતરની નીયતી સમાન જે સ્વરૂપદર્શન તેને પામીએ છીએ. 'હું', આત્મા, તદ્દન સરળ એવું જે પાત્ર, તે સત-ચિત-આનંદરૂપ નીર્ગુણ છે. આપણા સામાન્ય જ્ઞાન જેનાથી દૂર રહે છે એવું જે આપણ શુદ્ધ સત્ય સ્વરૂપ જેને વીષે જુદાજુદા વાદાપ્રદેશ કરેલા હોય તો એ પ્રમાણે કહીએ છીએ. આ સત્ય બીજાઓને પણ બતાવીએ છીએ કે, તે શુદ્ધ કલ્પનત—અમ અમારા તો આ વિશ્વરૂપે આપીકૃત થતા વીશ્વાત્મા છે, તેને જઈએ ત્યારે આપણે આપણા ત્રિગુણાત્મક જેવાં જે શરીરીક તથા માનસીક ઘટકોને તેમને માર્ગે જવા દઈએ છીએ, ત્યાં અલોકદાન પરમા જે ત્યાં આત્મા નીકળી જવાનું છે. આ પ્રકારની નીષેધાત્મક સાધના કરવાથી જેવો અનુભવ પ્રગટે છે કે જેનું પારીણામ અવર્ણનીય છે. આ ઉન્નતી, આ ઝળાંહી, આપણા આપણા એળા ગીરીતા જ્ઞાન મહાસાગર સમી ગંભીર ને પવીત્ર વીશ્વાત્મા જ્ઞાની, ગીતાની ભાષામાં કહું તો— યથા દીપો નિવાતસ્થઃ — નીર્વાયુ દેશમાં સ્થિર બળતી જ્યોત જેવી, અહંને તેજના આત્મ-રમાં સ્થાન કરતી આ સ્થિતી,—તેનું વર્ણન કરવું અઘરું છે. ત્યાં આત્મા તો મંગીર મુકતા કે નિષેધાત્મક વસ્તુનજ આપણે માટે હકમ છે. પરંતુ, આ દશામાંથી જીવાત પાછી આવ્યથી સાધારણ ચેતન દશામાં આપીએ છીએ ત્યારે, પરમ આત્માના અવર્ણનીય અકરવને આપણે આપણામાં બીન્ન વર્ણવીએ છીએ. તેના તરફ આમચેતન આકર્ષિત નજરે જોતા આપણે કંપીએ છીએ, કરગરીએ છીએ ને કરજાએ જીએ. આંખ ઉંચી કરવાની હિંમત સરખીય નથી થતી. આ કમકાળુ જગતની અંતરાત્માથી સામસામી આપણને પ્રત્યક્ષ થઇ આવે છે. આ ભાવમાં હોઇએ ત્યારે, આપણે, આ ચરાચરમાં સમગ્ર ભરેલો, જે પુરુષોત્તમ, જે આપણી અને આ જગતની દ્વારા 'વસુધૈવ કુટુંબકમ'ના ભાવનો સાક્ષાત્કાર સીદ્ધ કરવાનું કામ કરે છે, તે રૂપે તે પરમ તત્વને પ્રભુ કરીએ છીએ. પ્રભુ જે સાકાર છે એવો ખ્યાલ એ આત્મળપતનો હેતુ, તો તે માનુષ પોતાને વિકાસ નક્ષત્રાપુર્વક સુખરમણીયતા દ્વારા સાધવા મળે છે. અનાદીમાં નાં શબ્દોમાંથી ઝુલી આત્મા પોતાના શુદ્ધ સ્વરૂપને પામે એટલા માટે આપણે ભક્તિ માર્ગે અનુસરીએ કે જોઇએ તો કર્મમાર્ગે, આ સ્વરૂપપ્રાપ્તિને અર્થે આપણા કુદ્રષ્ટિત્વની વીકારીને છીએ, કાર્યકારણભાવની સૃષ્ટિમાં જોઇએ છીએ, સારે તે પ્રભુકૃપા થી પામ એમ આપણને લાગે છે.

બાઇ, પુરુષોત્તમ અને કૃષ્ણ એમની વચ્ચેનો ભેદ સારી રીતે સ્પષ્ટ બતાવ્યો છે:

'આત્મા, નીર્ગુણાદીક આત્મા પરબ્રહ્મનો નીર્ગુણ ને ઉદાસી, નીર્ગુણ હોવાથી તથા અદ્વિતીય હોવાથી, તેનો ઉલ્લેખ 'આ નથી', એ રીતેજ કરી શકાય. તેજ આત્મા અનીર્વચનીય તથા નામરૂપાદીક દોષરહિતપણે ઉપાધીવાળો થાય છે, ત્યારે તે સંસારી જીવ કહેવાય છે. પરંતુ તે જ આત્મા નીર્ગુણ તથા નીરાકાર જ્ઞાનસહિતની ઉપાધીવાળો હોય, ત્યારે તે અંતર્યામી પ્રભુ કહેવાય છે; અને તેજ આત્મા જ્યારે સર્વ ઉપાધીથી રહીત, પોતાના કેવળ તથા શુદ્ધ સ્વરૂપમાં સ્થિત હોય, ત્યારે અક્ષર અને પર (આત્મ) કહેવાય છે."

જ્યારે આપણે વસ્તુનાએ નીર્ગુણ, પણ સૃષ્ટિ તરફની દૃષ્ટિએ જોતા સગુણ, એવા સત્યને સુમજવા મથીએ છીએ, ત્યારે આપણે ત્યાનમાં રાખવું જોઇએ કે, તત્વદૃષ્ટિ ને સ્પષ્ટ કરવાનો પ્રયત્ન જરૂર કરે તો અધુરો અને કામચલાઉ જ છે, જે વાચકો વાપરીએ તેમની ચોકસાઇ અને ચૂકતા પકડવા એમ અર્થ નથી નીકળતો કે, તેવા વાચ્ય પરંતુ પુરેપુરી સમજાય છે. જેમણે સત્યને સ્પર્શ્યું નથી, તેનો મહિમા જેમને નથી, તેઓ સાપેક્ષ વાચક — શબ્દને નીરપેક્ષ સત્ય તરીકે સ્વીકારે છે, અને જેના આત્મવીશ્વાસથી શબ્દ બાબ્દાઓની ચોકકસતાને ચુંથી વસ્તુનેજ વીસરે છે. બંને સત્યની ચુકવણી કરવા તોજ શબ્દોનું ખાલી અણજાણ મહત્વનો અર્થ સરાય થઇ શકે. નીર્ગુણ અને સગુણ જેવો ભેદ પુર્વ પશ્ચિમના ગુઢવાદ માત્રમાં જોવા મળે છે. કોઇક પક્ષ અને પ્રકારનો ભેદ બતાવે છે, તો બીજાઓ દેખાદેખિ અને દેખનો બતાવે છે: 'દેવ' અમારા પ્રકાર જેવો કે 'રામ છે અને મરે છે' જેવો, 'અર્ચાની માન્યતાનો, સત્પુરુષ, નીર્ગુણોત્તમ પુરુષ. અમારે 'દેખાદેખિ' અમારા પરમેશ્વર તો આ પ્રકાર કરતાં કલ્પાતિત છે; પ્રકારની સત્તા—હકારાત્મક તે કારણ — અધીષ્ઠાન છે; સત્તા અને સાર્વત્રિકતા અમારી તે પર છે; પ્રકાર—દેહ તેની અંદર સમાઇ રહેલો છે.

હિંદુ તત્વજ્ઞાનકાર પર જે પરીક્ષીત ટીકાઓ, એ છે કે, તે બીજાને માયા માને છે, અને તેને દીવ્ય—અનેક દેવોવાળું—માને છે. આ બે ટીકાને જોગી વીચારો તો પરસ્પર પોતાનું નીરસન કરી નાખે છે, અને જો વસ્તુને બતાવે છે કે, હિંદુ જે પ્રકારની વાચા-રણાની ધારાએ છે—એક ઉચ્ચ અને બીજી સ્વયંસ્ફ દીવ્ય જ્ઞાનપ્રાપ્તિનો માર્ગ હિંદુઓ છે—નકારાત્મક અને હકારાત્મક. નકારાત્મક સાધના આપણને એવા આત્મજ્ઞાને લઇ જાય છે કે, જ્યાં નામરૂપ કે વીચારરૂપાત્મક ઓગળી જાય દરમ્યાનના કૃષ્ણરૂપ આપીદિવ બીરાજે છે, જે ગોલોકનાથ, ગોકુળનું, રાધાકૃષ્ણનું સ્મરણ છે,—'દિવ્ય તમશું, 'અનાગી નીરાકાર શાન્તત્વ.' પણ, હકારાત્મક સાધના-પ્રકાર પણ છે, જેને અનુસરનાર ગોતીયા જેવો જોકર કરે છે કે, અનંતતાનો જ્ઞાન મહાસાગર, કે જેમાં અહિંતા પોતાનાં નામરૂપ સાથે લીલીન થઇ જાય છે, તે મહાસાગર સર્વનું વીશ્વ સર્વમાં બ્યાપક એવું જીવનતત્વ પણ છે. આ બાઇમોડનીપનું મૂળ સાર છે:

'આ સર્વ જગત તત્વમય છે; તેજ સત્ય છે, તે જ આત્મા છે; હે શ્વેતકેતુ! તું જ છે..

આત્મા જીવનનું દાન છે, વિશ્વના પદાર્થોમાં મણીગણમાં પરોવી રાખનાર સુત્ર સુમજવા છે. સત્યનું પણ તે બન્ધ છે. કૃષ્ણ જગત આભાસમાત્ર નથી; પરંતુ અનીત્ય વસ્તુ, અને પરતું, અને ગોમાજાનું, એમ બધા હોવા છતાં, તેને પણ સત્તા છે. મૃદારણ્યક ઉપનીષદનું આ સુત્ર પણ ખુબીથી 'જે પૃથ્વીમાં રહેલો દેવ, પૃથ્વીનો અંતર્યામી છે; જેને પૃથ્વી નથી જાણતી, પણ પૃથ્વી જેનું શરીર છે; પૃથ્વીનું અંદર રહીને નીયંત્રણ કરે છે; તે તારો આત્મા, અંતર્યામી, અમૃત છે," અને આ કમળ જગતની રમુજ તથા સુખ સારા પરતુઓને' સાચું પાડે છે,

કે જે બધીજ ઉપર કહેલા અક્ષય એવા અંતર્યામીના બ્યાકરીરૂપ છે. કબીર પણ કહ્યું કરે છે કે, 'આત્મરૂપાકી પીઠારરૂપ આ આખું જગત (જેટલે અંશે સંત એવો પરમાત્મા તેના આત્મારૂપે છે તેટલે અંશે) સાચું છે; પણ તે સ્વતઃ, પોતાની સત્તાએ, અનૃત છે. સર્વત્ર સર્વ વસ્તુઓનું આરપાર—આત્મસ્વરૂપ સત છે. હિંદુ વીરાગરેની દ્રષ્ટિએ, સ્થૂલ જગત સત છે: તે આભાસમાત્ર—માયા નથી. તે આત્યંતીક સત્ય હોવાથી સત છે એમ નહીં, પણ આત્યંતીક સત્યનું વ્યવહારૂ રૂપ છે તે તરીકે એની સત્તા છે. જગત એ આત્યંતીક સત્ય છે એમ માનવું એ મોહ છે,

આમ, જો 'જગત એ માયા છે' એ પરની ટીકા બતાવે છે કે, સર્વભોગ્ય પ્રપંચ તરફ અનાસક્ત, આકારહીન અને નીરસ્ત છે, તો હિંદુ તત્વજ્ઞાનીઓ પણ બીજી ટીકા (કે તે દીવ્ય છે, અનેક દેવોમાં માને છે) એ બતાવે છે કે, એ પરમ તત્વ નીરંતર પોતે બહાર પ્રગટ કરે છે—તે વસ્તુ સર્જક સહિત પણ છે. દેશકાલથી પર અને સંપૂર્ણ એવા શુદ્ધ આત્માનો અનુભવ મેળવ્યા તેના કરતાં વધુ અનુભવાતા એવા આ જગતને (અદ્વૈતિસ, જે આપણુંનાથી બરાબર તો છેજ,) મિથ્યા ગુજરાર જાણે છે એમ દ્વૈતીય કરવી એ બરોબર નથી. પરમ બ્રહ્મ અને સત્તાધારી જગત એ બેને તાત્વિક અસ્તિત્વતાઓ તરીકે સામસામે ન ઉભવાં જોઇએ. જેમણે સંપૂર્ણતાનાં દર્શન કર્યાં છે તેઓ સંપૂર્ણના પ્રકારના અને અપૂર્ણના પ્રકારના સ્વીકાર કરે છે. પરમેશ્વર પોતાની સર્જનશક્તિનો સ્વર્ગદ્વા બ્રહ્મચારી કરતા જ રહેવું એ જ જીવન છે, જેણે પરમ તત્વ જોયું છે તે માણસને જીવન, વ્યક્તિત્વ અને ઇતીહાસ મહત્વના થાય છે. ઉપરની જીવન એ આપણા જીવનની પરીપૂર્ણતા છે.

માણસ પરમાત્માની પ્રતીતી પામે, સાચો સ્વરૂપ મતી પામે પણીજ આવે, અને એ અસલહાસ્ય પ્રમાણે પોતાના જીવનને નીરખે, ત્યારે એ પુર્ણ પુરૂષ થાય છે: સમગ્ર અસ્તિત્વની સાર્વજનિકતાને તે પામે છે. અપાર શક્તિ એની બધી વ્યક્તિઓ સંકુચીતતાઓથી દિશામાં બંધાઇ રહી હતી તે હવે દીવ્યતાઓ પામવા માટે મુક્ત થાય છે. મહાવાદ આપણને એમ શીખવે છે કે, દેહકાલબાધીત વસ્તુઓના જગતમાં અને તેની વાસનાઓમાં જો આપણે ફસાયા જ્યાં જેમને કરતા દોનાર એકેકમાત્ર જે તેનું સત્ય અધીષ્ઠાન તે તરફથી આપણી નજર ચુકાવા, તો આપણે આપણા જડ સ્વરૂપથી ચેતન સમસ્ત જગતની વસ્તુઓ જોતા તો આ કર્યું કે કે તેઓ આપણામાં તીવ્ર તૃષ્ણાઓ જગાડે છે; પરંતુ આંતર સત્વને સંતોષવાની તેમનામાં તાકાત નથી, અને બાહ્ય જગતમાં તે બધેજ મોહકારૂપે નીરખીને ઉભા રહે છે. પણ આ કહેવાનો એવો અર્થ નથી કે, આપણે જગતના દીન પ્રત્યે બેદરકાર બનીએ કે કરીર તથા મનને વીષે દુષ્કાકારવૃત્તિ ધરીએ. કરીર આત્માની એક જરૂરીયાત છે. પુનર્જન્મમાં માનનાર દ્વારા આ શરીરજીવનને એમ તુચ્છકારી ન શકે, કેમ કે દરેક આત્માને શરીર તો જોઇએજ. સાધનાની સહજતાને માટે વધપડતિક જીવનને ઇચ્છવાનું નથી. પણ પરમ સત્યની દ્રષ્ટિએ તેને જીવન અને શુદ્ધ કરવાનું છે. જેનામાં આત્મ જાગૃતી જાગી છે તે પુરૂષ નવે અવતારે આગળ આવે છે— દ્વિજ બને છે; તેનો પહેલો જ થઈ ગયો છે: તે ઇશ્વરનો જોનારો બને છે દિવ્ય પ્રેમરસથી જેના અંતરમાં પ્રવેશે છે, એવી જીવન બરાબર છે ને તેની દ્વારા ઉભરાય છે, જેથી તે તેમાં તન્મય બની રહે છે અને તેમાં રહ્યો સમૃદ્ધ બને છે. એને માટે ઈશ્વર પોતાથી જુદો નથી; પરંતુ પોતાનો જે અહંભાવ તેના કરતાં પણ વધારે નીકટ એવું તેનું સાચું આત્મસ્વરૂપ છે. "હું કશું જ નથી, પણ તે હું નથી: તે તો મારામાં રહેલો ઇશ્વર છે" માટુર આપણી દ્રષ્ટિથી, તે તેનું અલગ વ્યક્તિત્વ રાખે છે; આત્માની —પરમાત્મ દ્રષ્ટિએ, ઇશ્વરે એનો કબજો લીધો છે ને એના વ્યક્તિત્વને તે તજી બેઠો છે. અહંભાવી જીવાત્માનો અહંકાર જતો રહીને તેને સ્થાને પ્રભુમય બોલીના પુરૂષની નમ્રતા જોવામાં આવે છે. જગતમાં તે પ્રેમ વીરારે છે—ભાગ કરે છે, કારણ તે એ સહજથી કે, પરમ શુદ્ધ જીવન સદા ઉભરા અને સુકર હોય છે: એની નીપજના કે વધારવા એ જ અસુલ છે.

અધ્યાત્મમુખક વર્તનનો મુખ્યમાં સત્યો એ છે કે, આપણું ઘર સ્વરૂપને પરમાત્મતત્વ છે, તેને ખોળવું અને ગાનપુરક તત્વિક બનવું એ આપણું કર્તવ્ય છે, અને એ રસ્તે આપણે સૌ એક થીએ. જેણે પોતાનું સત્ય સ્વરૂપ ખોળ્યું છે તેને, પોતે અલગ કોઇક સત્ય છે, એવું ભાન નથી મટું. તેને તો, ઉપરનું, સાર્વભૌમ સર્વવ્યાપક જીવનનું ભાન માત્ર છે, કે જે જીવનના બધી વ્યક્તિઓ બધી પ્રજાઓ અને બધા રાષ્ટ્રો વીરાટ આવીષ્કારો છે. મનુષ્યના સર્વ પુરૂષાર્થ અને પ્રયત્નોઓની પાછળ એક જ પ્રેરણા રહેલી છે, અને તે છે જીવનમાત્રના એકત્વની —આત્મસ્વરૂપની અંતરમાં રહેલી અનુભૂતી, જેને આ શબ્દોમાં વધુપડાય છે કે 'તું મારામાં છે, હું તારામાં છું.' બંધુતા જીવન છે, જેનો અભાવ મરણ છે. સમગ્ર માનવજાત સુદ્રષ્ટરૂપે એક છે, એ સત્ય આપણને કહી છે તમાર નથી. જગત અવારનવાર ગોઠવણ કરી બેસે છે, પણ તે તો આભાસરૂપ માત્ર છે; એનાથી એ સત્ય નાબુદ નહી થઇ શકે. પોતાના માનવ—પોતાની અને બીજી પોતીમાત્ર લોકો હળીમળીને રહેલા પ્રજાનારાઓ, અમુક વેશ પોતાના દેશના કે પોતાની કોમના નથી, એટલે તેમાંના કોઇનો ભોગ લઇ, એમ માની મનમાં મળ નહીં માણી શકે. તેઓ પ્રથમ વીરાગ્ય અને વ્યાપક દ્રષ્ટિ જમાવવા મથતા હોઇને, સ્વભાવીક જીવનના મુખ્ય પ્રશ્નોરસ્થાનમાંથી આપણને આકર્ષી જતા કૃત્રિમ જીવનપરેને જોઇને તેમની પાર નીકળી જાય છે બીજી કોમો તથા દેશો પ્રત્યેની આજની આપણી સાંકડમલ મનોવૃત્તિઓ કૃત્રિમ નેસાપસટા માત્ર છે; કૃત્રિમ દેશ પરત્વ કરવાની, રાજપુરૂષ અને રાજ્યકર્તા ઉપરાંતની આપણી ખાસ કાળના અભ્યાસથી પડાયલ અપેક્ષા, વીચાર અને વાણીની ટેવો જ એ મનોવૃત્તિઓ છે. મનુષ્યની ખરી સમાજગતિ નહન વીચારો જ ખરી મદદ છે: અને વીચારોમાં ગેર ફેરબદલ કરવાથી તે સાંકડા વીચારો પણ બની ગયા છે. રાજ્યવાદ અને રાષ્ટ્રવાદ આપણી ઉતરતી દ્રષ્ટિઓને કામમાં લે છે, સામાને ધમકાવવા ને ધુત્કારવા, મારવા ને ખુંદવા; અને એ જ્યાં જેવી જરૂરીયાત લાગે કે, આપણે પુરાપુરા સુધારાના હોઇએ ને પશ્ચરી રાજ કરીએ છીએ—આ પ્રકારનું રાજ એ બે વાદો આપણી પાસે માગે છે. જેઓનો આત્મા જાગ્રત થયો છે તેમને આ વાદો વીરસ્કારપાત્ર લાગે છે. તેમની મન બધી પ્રજાઓ અને રાષ્ટ્રો એકજ આકાશજાત નીચે રહેતું કુટુંબ છે. તેઓ નવા જ સંબંધની યોજનાઓ કરે છે: અને જે સમાજમાં દરેક વ્યક્તિને નાગરિક સ્વાતંત્ર્ય હોય તથા નાનાં કે મોટાં સર્વે રાષ્ટ્રોને રાજકીય સ્વાતંત્ર્ય હોય, એવા નવા સમાજરચનાઓની દીશામાં તેઓ દોરાય છે.

—:o:—

: ૨૭કુણી :

આપણું એકેકનું કર્તવ્ય કે કાર્ય એ આપણા સંસ્કારમાંથી નીષ્પન્ન થાય છે. તેજ આપણી સંસ્કારીતાનો અંશ છે. માણસ પૈસા પડે, જમીનદાર પડે, જમીનદારી પડે, સરકાર કે ગરીબ નથી. સંસ્કાર એ જે ગરીબ કે તવંગર હોય છે. આપણને આજે જે પશ્ચરી રહી છે, દેશકારના વાદ જે આજે ઉભી રહી છે એ ધનની ગરીબી નથી. એ તો સંસ્કારની ગરીબી છે. સંસ્કારે તવંગર માણસ ધનથી ગરીબ છે, સંસ્કારે તવંગર માણસ ધનથી ગરીબ હોય કે શ્રીમંત હોય તો એ રાષ્ટ્રના સાચા ધન રૂપ છે. સંસ્કારે ગરીબ માણસ ધનથી ગરીબ હોય કે તવંગર હોય તો એ રાષ્ટ્રનો ભારરૂપ છે. અસંસ્કારી શ્રીમંત અસંસ્કારી ચોર જેટલોજ દેશને ભયરૂપ છે કે સમાજને ત્રાસરૂપ છે સંસ્કારી ગરીબ જન જનરાજ જેટલોજ રાષ્ટ્રની દોલત સમો છે.

---

* જાહેર સાહિત્ય પ્રકાશન સમિતિ તરફથી પ્રસિદ્ધ થયેલા "જગતનો આપણી પાસેનો પુરૂષ" નામ પુસ્તકમાંથી એક પ્રકરણ.

SPECIAL DEEPAVALI ENTERTAINMENT

MAYVILLE THEATRES PRESENT—

—"MOTHER INDIA"

PRODUCED BY THE INDIA CINE PICTURES LTD., BOMBAY

It Is a Most Interesting Social Picture.

THREE SHOWS ON FRIDAY NOV. 10, — 10-30 A.M. 2 30 P.M. 8 P.M.

BOOKING AT : 83, VICTORIA STREET, DURBAN.

'PHONE 20103. THEATRE 'PHONE 88593.

જે કર ઝુલાવે પારણું—

—તે જગત પર શાસન કરે!

આજની ઉછરતી પ્રજાના આવતી કાલના પ્રવાહોનાં સોનેરી બાવી ચાવા સંસ્કારી બનાવવા અને બાના તરીકેની ફરજ અદા કરતાં જીવનના ગહીદાન કેમ આપવાં? એનો જવાબ સમજવા

સહકુટુંબ જુઓ—

ઇન્ડિઆ સીને પીકચર્સ લીમીટેડનું સુંદર રંગીન ચિત્રપટ

મધર ઇન્ડિઆ

મુખ્ય પાત્રો—
રંગીન અને સ્વરજની મશહુર
આબનેરી
શરીફાબાનુ

દિવાળીના ત્રણ શો
સવારના ૧૦॥ વાગે
બપોરે ૨॥ વાગે
રાતે ૮ વાગે.

પ્રમિલા-સુશીલા-લક્ષ્મી
ગુલામ મહમદ-W.M. ખાન
આશીક હુસેન-અબ્દુલ મજીદ
—વિગેરે—

આ ચિત્રપટ જિંદગીના ગાઢ પ્રેમ, જિંદગી રેશનેતાઓ, જિંદગી સંસ્કારી બાતાઓ સમજી શકે તેમના ઉમદા અભિપ્રાય બેબલેક છે.

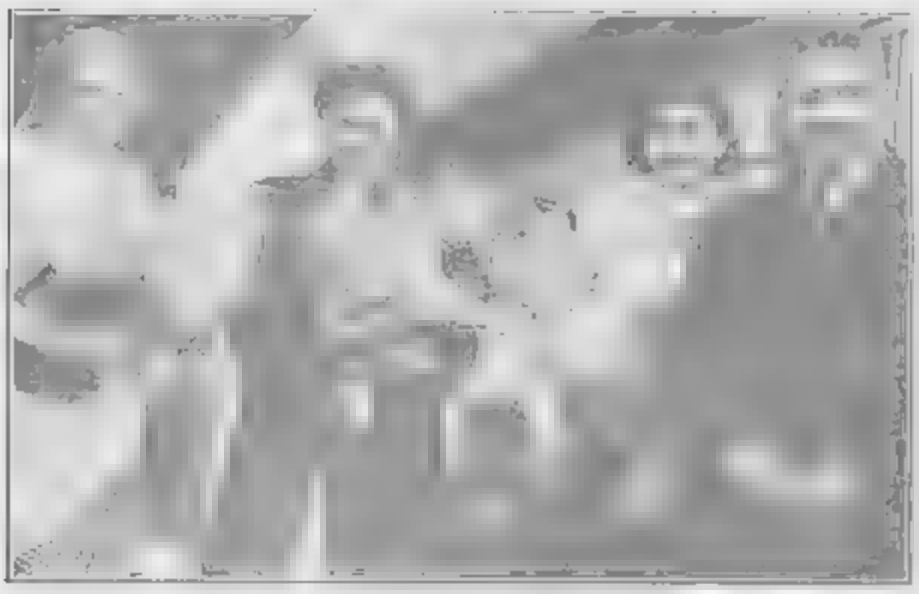
શુક્રવાર તા. ૧૦ નવેમ્બરથી ચાલુ
દર રોજ ત્રિ ખેલ બપોરે ૨॥, રાતે ૮ વાગે
રીઝર્વ માટે પ્લાન ખુલ્લા છે.

મે વી લ થી એ ટ ર્સ

થુલીંગ એજીસ: ૮૩ વીકટોરીયા સ્ટ્રીટ, ડરબન.
ફોન ૨૦૧૦૩. સીનેમા ફોન ૮૮૫૯૩.

Indian Womanhood

સ્ત્રીશક્તિ

Miss P. Rau and Miss V. Kaur daughters of Sir and Lady Rama Rau who came on a holiday tour during their vacation in England and recently returned to India with their mother owing to war conditions prevailing in Europe.

મીસ પી. રાવ અને મીસ વી. કાર

સર અને લેડી રમણા રાવની પુત્રીઓ જેઓ ઈંગ્લાંડથી રવાના થયાના સમાચાર આપેલા આવેલા અને યુરોપના હાલ ચાલતા યુદ્ધને લીધે પોતાના માતુશ્રી સાથે હમણાં પાછા ફર્યાં છે.

The lady students who received the degree of the Indian Women's University The Indian Women's University convocation was held this year under the Presidentship of the Hon. Mr. B. G. Kher, Premier of Bombay Presidency

મુંબઇની ઈન્ડીયન વીમેન્સ યુનીવર્સીટીની ડીગ્રી મેળવનાર વિદ્યાર્થીનીઓ. આ વર્ષે યુનીવર્સીટીનુ કોનવોકેશન મુંબઇના વડા પ્રધાન શ્રી. બેજ સાહેબના પ્રમુખપણા નીચે મળ્યું હતું.

બાળ વિનોદ

ઘોડાની વફાદારી

હસન નામનો એક આરબ હતો. તેને એક સુંદર ઘોડો હતો. એવો સુંદર ઘોડો અરબસ્તાનમાં અગાઉ કદી જોવામાં આવ્યો નહોતો. સુલતાન પોતાના ઘોડાને વિશે બહુ શેખી કરતો હતો કે મારા જેવા ઘોડા તો જગતમાં કોઇની પાસે નથી. પણ તેના એક પણ ઘોડાની હસનના ઘોડા સાથે સરખામણી ન થઇ શકે.

આ ઘોડો પોતાના ધણી સીવાય બીજા કોઇને તેનાપર સ્વારી કરવા નહી દેતો. અને હસન જેવો તેના પર સ્વાર થાય તેવો તે એટલો ખુશ થતો કે પુછવા ની વાત નહી અને હવાની જેમ તે દોડતો.

હસન તેના પાસે દોડેલો જાય અને તેને હેત કરતો જાય ત્યારે કેમ બધું બધું તે સમજતો ન હોય તેમ પોતાનું માથું પોતાના ધણીના ખભાપર મુકતો. આથી હસન પોતાની પત્નિ અને છોકરાં સીવાય આ ઘોડાને જેટલું ચ્હાતો તેટલું જગતમાં કોઇને પણ નહિ ચ્હાતો.

એક દીવસ હસન બીજા આરબોની સાથે પોતાના ઘોડા પર સ્વાર થઇ રણમાં મુસાફરીએ નીકળ્યો હતો. ત્યાં રસ્તે તેઓને લુટારાનું એક મોટું ટોળું મળ્યું અને તેણે આ મુસાફરોને કેદ કર્યા.

લુટારાએ ચાંભડાના પટા વડે આરબોના પગ એવા મજબુત બાંધ્યા કે તેઓથી ભાગી નહિ શકાય. પછી તેઓએ દોરડાંથી ઘોડાને પણ બાંધ્યા. તેઓનો વીચાર ઘોડા ને રાખી લેવાનો અને આરબોને ગુલામો તરીકે વેચી દેવાનો હતો.

એક રાતે, જ્યારે લુટારા સુતેલા હતા, ત્યારે હસને પોતાના ઘોડાને ખંખારતા સાંભળ્યો, તે જમીનપર ઘસડાતો ઘસડાતો પોતાના ઘોડા પાસે પહોંચ્યો.

પછી હસને તેને ધીમા સાદે કહ્યું: "મારા વહાલા, મારાથી તને આ બાતકી લુટારા ની પાસે છોડી નહિ શકાય. તેઓની પાસે તું કદી પણ સુખ નહિ પામે. આપણે ઘેર આપણા તંબુમાં આવ્યા હતા, અને ત્યાં જઇ તારી સુંવાળી ઝુલથી મારી પત્નિ અને મારાં બાળકોના હાથ ચાટજે અને એમ કરી તેઓને મારો સંદેશો પહોંચાડજે કે હું તેઓને બહુ ચ્હાઉં છું અને તમારા હસનને હવે તમે ફરી કદી જોઇ નહીં શકો."

પછી તેણે પોતાના ઘોડાને બાંધેલું દોરડું દાંતે કરડીને કાપી નાખ્યું.

છુટો થતાં ઘોડો પ્રેમથી ભરેલાં નેત્રો વડે પોતાના ધણીની સામું થોડીવાર જોઇ રહ્યો. પછી તેને ફેંકે બાંધેલો ચામડાનો પટો દાંતમાં ભરાવી પોતાના ધણીને ઉંચકી વેરાન રણપર વાયુવેગે દોડી ગયો.

આખી રાત તેણે દોડયા કર્યું. બીજે દીવસેતે હસનના તંબુએ પહોંચ્યો ત્યાં સુધી તે થોભ્યો જ નહી રહ્યા. હસનને તેની પત્નીના ચરણ આગળ મુકયો અને પછી તે એટલો બધો શ્રાંત થઇ ગયો હતો કે તેના શરીરથી તે ઘાસ સુધી નહિ શકાયો અને પોતાના ધણીની પાસે તે પડી મરણ પામ્યો.

આવા વફાદાર ઘોડાનું આવું મહાન પરાક્રમ અને વાત્સલ્યનું સાંભળી સઘળા છોકરા રડયા, અને પણ વર્ષ વીતી ગયાં બાદ આરબ કવીઓએ હસન અને તેના સુંદર ઘોડા વિષે અનેક સુંદર કાવ્યો રચ્યાં.

બાળ ઇચ્છા

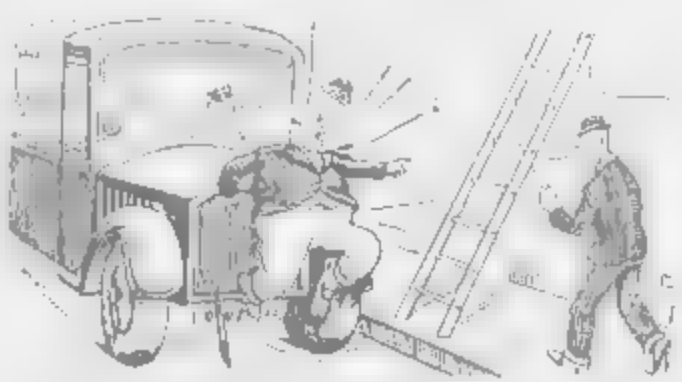
મેના બંધાને જોઇ મને ઉડવાનું મન થાય
એના જેવી જો પાંખ મળી જાય,
તો આભાને ઉડયા કરું બસ ઉડયા કરું.
ઘડીકમાંમાં દઉ વાગે
દન... દન... દન... દન
મા મને બોળવા જાગે
જાગું કયાં, બચું કયાં,
હું તો આભાને ઉડયા કરું બસ ઉડયા કરું.
પેલા ડુંગરાની ટોચે,
મારી પાંખ જઇને પહોંચે;
મા દીંગલી જેવા,
બાપુ દીંગલા જેવા,
નાના નાના લોકું હું તો ભાના માનું,
હું તો આભાને ઉડયા કરું બસ ઉડયા કરું.

—:o:—

હું તો ધારતો હતો કે તેં કુટબોલ રમવાનું છોડી દીધું હશે?

હા, મોટો વખત મારે છોકરું પકડયું હતું પણ હવે તો હું બાપ બારો થઇ ગયો છું.

ઓ બાઇ, નીસરણી તળે ન ચલાય! અપશકન થશે!!

બાળ વિનોદ

બારીક અવલોકન

શ્રી. રમણલાલ નાના ઝાલ રાવ

('બાલ પ્રજનના તંત્રી')

સુલતાન મહંમદ ગીજની એક વાર એના એક મોટા અહમદ કુશલ વહાણવટી સાથે મોટા પાણીચામાં સફર કરવા નીકળ્યો હતો. એમનામાં બીજો કુશ માણસ પણ આવતો હતો. એ પણ કરવા નીકળ્યો હોવાનો હતો.

હજારી જાદુ ગણુર અને ચપળ માણસ હતો તે વાતની મહંમદ ગીજનીને ખબર હતી. એની કુશિલતું પારખું મહવા સુલતાને પૂછ્યું: 'અહમદ! આપણી આગળ પેલો માણસ ખરેખર જ એ શ્રી વાતનો હશે એ તું કહી શકે છે?'

'હા હજુર, એ વાતનો કુમાર દોસ એના ચહેરે છે.' અહમદ બોલ્યો.

'અને એનું નામ તું કહી શકે એમ છે?'

'એનું નામ મહમદ છે!'

'મારે તું એને ઓળખવા : શાન એમ લાગે છે.'

અહમદ બોલ્યો' 'હજુર, મેં એને આજ પહેલા કદી ક્યાંય જોયો નથી, અને મને એના વિશે કાંઈ પણ ખબર નથી.'

'મારે તો આ રીતે ખરેખર કે એ સુથાર છે અને એનું નામ અહમદ છે!

અહમદ કહે 'બીજાના સારા જાણપણ છે હજુર, આપ ખાતર મને અહમદ કરીને બોલાવ-ઓલાવો મેં જોયું . પોતાને કેમ બોલાવ-ઓલાવો એમ સવાલ એ માણસ આગળ તેમ અમે આપ ઉપરથી હું સમજ્યો કે એનું નામ અહમદ ...

'વળી જે માણે છે ત્યારે આ બાગમાં ઊગેલી સુંદર પુષ્પ રચનાઓ અમને બતાવવા પૂરા ઊંટ ઉપર ઓની બાંધ કરતી હતી. જે દરેકની બાજા ઘરમાણી ઝાડ ઘરે બધ મોડી રહે છે, અને મહ તમા ભારી ઝાણીઓ તરફજ જોઈએ જોયા કરે છે એવા માણસની ચાકરી તરીકે અમુક ઝાડ પેવા અને કહ્યા પ્રમાણના કામ લાવી શકે એ માણસ બનવાની ...સાયણીજ તે કામ છે આ ઉપરથી હું સમજ્યો કે એ વતનનો સુથાર હોવો જોઈએ.

સુલતાન ખુશ થઈ ગયા અને બોલ્યા: 'અહમદ! પહેલ છે નથી. પ... ... એક બીજો અવાજ પણ છે. એનો રવભાવ આપે તો તારી કુશિલ દિલ્લ ગયો જાણ્યો પણ ઉપરા અવાજ આપે કહે અહમદે, આ માણસે આજે તું બાજી જા.

અહમદ રવાલ બોલ્યો 'હજુર, એણે આજે સારી રીતે ... કામ કરવા કરી છે , અવરના ગણ ખાસેલું દોવું લાગે.'

સુલતાને પેલા માણસને નજીક બોલાવ્યો અને પૂછ્યું: 'મારે તને બે ત્રણ સવાલ પૂછવા છે.'

'પૂછો, હજુર!' એણે જવાબ દીધો.

'પહેલી વાત તો એ કે તું આ માણસને ઓળખે છે?'

'ના હજુર, મેં એનને કદી ક્યાંય જોયા નથી.'

'ઠીક. તારું નામ શું?'

'અહમદ.'

'તું ધંધો કરે છે?

'હું સુથાર છું.'

'આજ તું શું બાકું હતું?

'મધ'.

સુલતાને એને વિદાય કર્યો. એના નવાઇનો પાર ન રહ્યો એ અહમદ તરફ ફરીને બોલ્યો

'એનું નામ અહમદ છે'

'અહમદ, બીજી વાત તો ખરી, પણ એણે આજે મધ બાબું હતું એ વાત તેં કઈ રીતે જાણી?'

અહમદે ખુલાસો કર્યો, 'એ માણસ વારંવાર એનું મો મરડાવતો હતો અને કપડા વતી મુખતો હતો એના દાંડ ઉપર બેસવા આવતી માખીઓને તે એ રીતે ઉડાડવા અને દૂર કરતા પ્રયત્ન કરતા હતા. જ્યાં મધપૂડા ત્યા માખી-ઓનો બણબણાટ, એ તો જાણીતી વાત છે. એટલે મેં સ્વાભાવિક રીતેજ માન્યું કે એણે આજે મધ બનવા બીડાઇ ખાધી હોવી જોઇએ.'

સુલતાન આ માણસની અવલોકન કળાથી ખુબ રાજી થયા.

વફાદાર લંકાપતી

શ્રી. નરહરિ ઝવેરાલાલ પરીખ

સુધા અને રાણી ચુનીકાકા પાસપા.

ચુનીકાકા, તમે કહો, ચુનીકાકા વાત પહેલ-પણ તું વાત કેની કહું એમેય કહ્યું ' એટલા માં સુધા બોલામાં એક બાલુ ચડી ગઇ અને રાણી બીજી બાલુ ચડી ગયો.

સુધા ચુનીકાકાની મુછો ખેંચવા ખેંચવા કહેવા લાગી, તમે નાના છોકરા હતા ત્યારની વાત કહો.

રાણી કહે હા, હા એનીજ વાત કહેજ બહુ મજા પડશે.

ઠીક લારે સાંભળો. હું નાનો છોકરો હતો, આ આખણા રાણીના જેવડો... ... ના, તેના કરતાં કહેજ મોટા. એક દીવસ મારી બાને મેં કહ્યું અમે નદીએ રમવા જઇએ કરીએ, લંકાપતી અને હું.

લંકાપતીની વેમ હતા તમારા બાપ હતા?

નારેના, બાપ તો નહોતા પણ અમે રોજ સાથે રમતા. અમને સાથે રમવાની બહુ લહેર આવતી

મારી બાજુએ હા પાસી ... અને તો દોડવા અને નદી બહુ દૂરના ... ... બાલુ ઉડાવવા લાગ્યા.

પછી તે બાલુ ઝાડવા ... ફુકડો થયો અને નદીમા તરવા મંડ્યા પણ ... તો દૂર ... ગયા, મા' પાણ ... ... પણ ... નદીમાં નહીં ... દૂર ... પાણીમાં ... કરતા તો જતો રહ્યો

લંકાપતીને ... કહ્યું, તું પાણીમા પડીશ, મને મજા આવ, લંકાપતી તો પાણીમા ... પડવા ... તું કેવું ... પણ ... તેણે બાર કહ્યું ... મારવા ... તે ... કરવા મંડ્યો. ગોદડે એ ... પર ...

પછી અને તો ... ... પગરો ઉપરને ... ...

બાલ વિભાગ

ઉપકારનો બદલો

એક પૈસાદાર માણસ હતો. તેને ઘરમાં જોવી બીક રહેતી કે કોણ મને મારી નાંખશે તેથી તેના ઘરમાં એક ચોકીદાર માટે ખુલ્લી તલવાર રાખી કરવા રાખ્યો હતો.

પણ દિવસ પછી તે શેઠને બીજે ગામ જવાનું થયું. બધાને કહે: તલવાર ઘસ. પેલા ચોકીદાર હાથ જોડી શેઠને વીનતી કરવા કે આપ આજે બહાર ગામ જવાનું માંડી વાળો, મારા આજ રાત્રે મને એવું અકકર સ્વપ્નું આવ્યું કે તમે જવાના હતા એ ગાડીને મોટો અકસ્માત થયો અને ઘણાં માણસોને ઘાત થયા માટે મારું ગરીબનું કહ્યું માની ગાડી વાળો.

શેઠને ઠઠ ઘણો ગુસ્સો ચઢયો ગાડી વાળજો.

બપોરના ગાડામાં ગયેલ હતું જે મારી માં શેઠ જવના હતા તેમ ગાડી મોટો અકસ્માત થયો ઘણાં ઘણા માણસો ઘાયલ થયા શેઠ એ ગાડીમાં ગયા હોત તો જરૂર શેઠને પણ ઘાત થયા હોત.

શેઠે પેલા ચોકીદારને એક મહીનાની નોટીસ વગર કાઢી મુકયો. અહિ શું કારણ તમે કહી શકશો? (જુઓ જવાબ પાનુ ૪૭૦)

"ગરુડ" વાહક

અમૃતલાલ એન્જીનીયરીંગની ઓફીસમાં આવી અમીનને આનંદપ્રસંગના આયોજનમાં આમંત્રણ આપનાર કારીગરોએને આનંદપ્રસંગ નજીકના આવે આમંત્રણ આપી અને આનંદપ્રસંગમાં આવી આપેલા કારીગરોએ પગ ધોવા માટે આવી આદર બોલનો ગાલ્યા એકાંતમાં અમૃત લાલ આસપાસને કારી આનાસંબંધી અકસ્માત આફ્રીકી આનંદ આનંદમાં કારણોની આંખોને અમૃતનીય અમૃતોકારનું અમૃત કરેલા આવા આફ્રીકી અકસ્માત આનંદ અનુભવનાર. એકાંતમાં અમીને આવી અમૃતલાલને અભીવાદન આપતા આજના આનંદોત્સવને અમૃતલાલ આવેલા અતીથીઓને આભારપત્ર આપતા બોલ્યા, આપ અતીથીઓ આગામી અધીવેશનમાં આવે એ અમારી અદ્દિલાનો આદેશ અમલીમાં અમીર. પછીને એજ અમારી અભીલાષા.

આફ્રીકાને નોટીસ

'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન'ના ગ્રાહકોએ સમજવું જોઇએ કે ગયા અંક કાપતાં ઘણો મોટો ખર્ચ થયો છે. અને જેમણે હજુ ચાર અને તે ઉપરાંત વર્ષોના લવાજમો અમારી અનેક વિનંતિઓ છતાં પણ ભરી દેવાનું ઉચિત ધારેલું નથી તેમોને ચોકકસપણું નજ પોસાય. જો તે ભાઈઓ ખાસ અંક મેળવવા ઇચ્છતા હોય તો પોતાનું લવાજમ ચોકકસી આપવા કૃપા કરશો તો તેમના મોકલી શકીશું.

મેનેજર, 'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન'

ચતુર નોકર

અબ્દુલગફુર બાદશાહને લાંબા આપતો એક વખત બોલીક રાજાના રહસ્યના કારણ ઉપર પડી ગયો નોકરોના આ ગુન્હા ઉપર બાદશાહે બધા ગુન્હો ચલાવ્યો અને તલવાર કાઢી મારવા માટે હુકમ કર્યો. તે જોઇ એક નોકર [illegible] તેણે બાદશાહ ઉપર ફેંકી દીધો બાદશાહ ગુસ્સે થયો અને કહ્યું આ ગુલામ તું હજી કેમ માર્યો નથી?

ગુલામ– બાદશાહ સલામત! મેં જોયું કે ગરમીથી પોટી ફરાળ હાથ હલવાથી આપ ઘણા ઘણી અને આમ મારવા ઉઠાવ્યો તેથી ફેંકી કે બાદશાહ નથી. એટલે ગુન્હાને જોઇને કર આપવા મે આમ કર્યું છે. હવે આપ તલવાર ચલાવશો તો ફોરો આપને અન્યાયી નહીં કરે.

બાદશાહે એની ચતુરાઇ જોઇ પ્રસન્ન થઇ એને બક્ષીસ આપી.

* * *

આગકોટ આમાંથી તમે કોના જેવા થશો?

[૧]

સવારે ઘણા ઝાડ કરીશ !
ના: હમણાં નીચાળે જવાનું છે."
ચકલી. જરા બાજને બોલાવ તો!
ના, : નથી જતી
કામ જરા જો તો, કેમ આવ્યું?
બાજ આવે. હમણાં હું સુતી છું
હમણાં ઘણા દબાણ નાખી આરીશ!
ના. અને ચૂપ માગી છે

[૨]

રહેવા, આ કામ કરીશ ?
ના: આ આવ્યો.
ચકલી જરા જલદ બોલાવ તો?
કમો છે, હું એને બોલાવવા જાઉ છું.
કમો : તમે તો કેમ આવ્યું?
જોવા હું તમે ઉ ના મજબુતાઇ જોવું.
કોણ આ દબાણ નાખી આવીશ!
ના. બોલો નહીં આ કામ નથી કરીશ.

* * *

[illegible] ઉઠાવો જોવા તમને ધ્યાનપૂર્વક આવે

[illegible]

[illegible] ના ઉઠાવો. આવે તો આ ધ્યાનપૂર્વક પડીશું' પડીશું' તમે જવા રાખોને. હું પછી સમજી જઇશ.

સ્વદેશ

	માસ્તર :	બાળકો કહો તમારો દેશ કયો છે?
૧.	વિદ્યાર્થી :	ભારતખંડ છે દેશ અમારો.
૨.	,,	હીંદુસ્થાન સ્વદેશ અમારો.
	માસ્તર :	તમારો દેશ કયાં છે બતાવો
૧.	વિદ્યાર્થી :	ઉત્તરમા છે ઉંચો હીમગીરી.
૨.	,,	પણ બાલુ કેવળ જળ છે.
૩.	,,	જયાં વહે ગંગા જમના.
૪.	,,	જયાં નર્મદાના ખલકલ ધ્વની છે,
	માસ્તર :	કેવો છે એ દેશ કહો.
૧.	વિદ્યાર્થી :	જયા અહિંસા, સત્ય, ભલાઇ.
૨.	,,	જયાં કૃષ્ણે ગીતા ગાઇ,
૩.	,,	જયાં રામના શુભ ગાન અમે ગાઇશું.
૪.	,,	દુશ્મન પર પણ પ્રેમ બતાવીએ,
૫.	,,	ધૂળ જેવો લતી ભરત સરીખો ભાઇ.
૬.	,,	જેમે કરી દુનીયાની ભલાઇ.
૭.	,,	એજ સ્વદેશ અમારો પ્યારો.
૮.	,,	અજ સ્વદેશ અમારો ન્યારો.
	માસ્તર :	ચેલાઓ સુંદર ગીત ગાઓ.
		બધા વીદ્યાર્થીઓ એક સાથે
		ઝબન બાર બમ એક સ્વરમા રહે.
		દેશ અમારો સાથી દેશનાર.
		ઉંચા અમારો ઝાડી દેશનાર.
		દેશ મહાન છે.
		દેશ મહાન છે.
		દેશ મહાન છે.
		એજ વીચાર.
		આપો જગ જનને શીખવીએ,
		દેશ પ્રેમ સાચો પ્રેમ:
		ગાયમ અમ કરીએ ઉચ્ચ
		જય, જય જય જયભારત જય.

જીવન સંધ્યા

[શ્રી કૃષ્ણના જીવન-પ્રસંગોને ઉકેલીને આ કાવ્યમાં કવિ કાવ્યમાં કવિ કાવ્યમાં કવિ

ઇનામી શબ્દ ગુંચ

૧	૨	૩	■	૪	૫	૬	■	૭	■
૮	■	૯	૧૦	■	■	■	૧૧	૧૨	૧૩
૧૪	૧૫	૧૬	■	૧૭	૧૮	૧૯	૨૦	■	૨૧
■	■	૨૨	■	૨૩	■	૨૪	■	૨૫	૨૬
૨૭	૨૮	૨૯	૩૦	■	૩૧	૩૨	૩૩	■	■
૩૪	૩૫	■	૩૬	૩૭	■	૩૮	૩૯	૪૦	૪૧
૪૨	■	૪૩	૪૪	■	૪૫	■	■	૪૬	૪૭
૪૮	૪૯	૫૦	■	૫૧	૫૨	૫૩	■	■	■
૫૪	■	૫૫	■	૫૬	■	૫૭	૫૮	૫૯	૬૦
૬૧	૬૨	૬૩	■	૬૪	૬૫	૬૬	૬૭	■	૬૮

આડા ઉકેલ

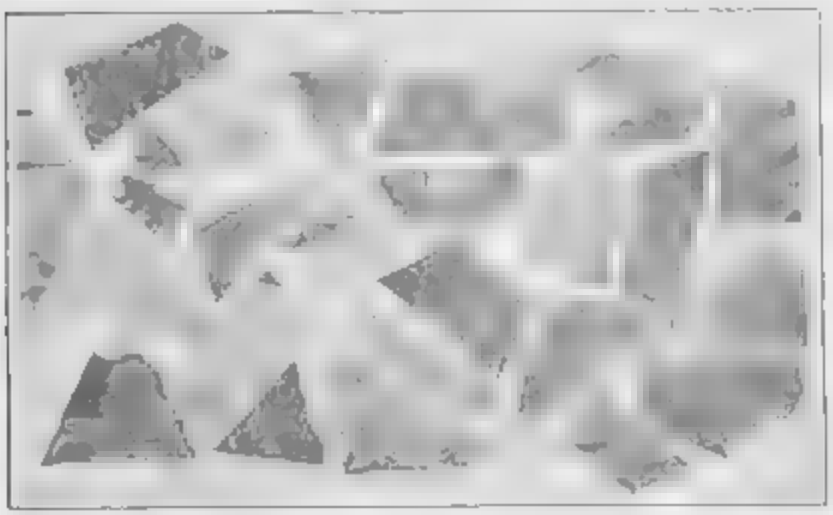
૧ દીદના નેતાનું નામ, ૪ મહાન નેતાનું નામ, ૯ ખમર, ૧૧ દીદના નેતાનું નામ, ૧૪ એકડમ, ૧૭ દીદની એ શક્તી, ૨૫ અમીરને અપાતું મુસ્લીમ ઉપનામ, ૨૭ દીદના નેતાનું નામ, ૩૧ દીદના નેતાનું કુંવું નામ, ૩૪ અભિપ્રાય, ૩૬ બાહાદુર, ૩૮ સાખણ, ૪૩ દેવોના રાજા, ૪૫ ગમ્મતનું ઉપકરણ ૪૮ દીદના મૂલ નેતાનું નામ, ૫૧ રવતંત્ર, ૫૭ દીદના નેતાનું નામ, ૬૧ આશુમ, ૬૪ ઝવેરાત.

ઉભા ઉકેલ

૧ ગડ્ડા, ૨ ક્રાંતીકારી પક્ષ વીરનું નામ, ૩ એક દેવનું નામ, ૧૧ પ્રતિના બાકેમના પહલુવાલું વજન, ૧૩ ગાડો જુસ્સો, ૧૭ હાથ, ૧૯ મુસ્લીમ તહેવાર, ૨૩ એક નેતાનું નામ, ૨૮ વાર્તા, ૩૦ સાકીટની સદીમાં જનમેલું નામ, ૩૩ માણી, ૪૦ પાણી, ૪૧ આંબાડે, ૪૩ દુનીયાના એક દેશમાંની વસ્તીનું સંબોધન. ૪૫ ગમ્મત, ૫૧ દુનીયા, ૫૩ બખડો, ૫૮ બસન, ૬૦ મૃત્યુનો દેવ

ઉપલી શબ્દ ગુંચનો જવાબ 'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન'ના નવેમ્બર તા. ૨૪ મીના અંકમાં પ્રસિદ્ધ કરીશ. તે પહેલાં જેનો બધો ઉકેલ આ ઓફીસે મોકલી આપનારને એક પુસ્તક બેટ મોકલવામાં આવશે.

ઇનામી ચીત્ર

ઉપલા ચીત્રમાં તમે શું જોઇ શકો છો? તે ચીત્રને બારીક અને ઓને બરાબર જોઇને તેમાં જે મહાન અક્ષરીઓ છુપાઇ છે. અને બરાબર ચોટી અમારી ઉપર મોકલશો. જીતનારને એક પુસ્તક બેટ મળશે. બન્ને દરીફાઇઓ જીતનારને બે પુસ્તકો બેટ મળશે આમવા એક સોદું.

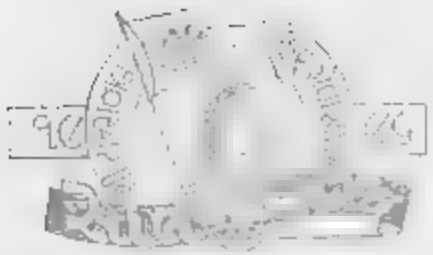
ઉકેલવારે એકમાં આમ જેનારે ૬ પૈની સ્ટેંપ અને બન્નેમાં આમ જેનારે ૧ શીલીંગની સ્ટેંપો બીડવી અને આબ્બ કુપન ફાડી મોકલવું. પોતાની વય બરાબર જણાવવી અને પુસ્તક ગુજરાતી જોઇએ છે કે અંગ્રેજ તે બરાબર જણાવવું.

કાગળપર એડરેસ નીચે પ્રમાણે કરવું. Word Puzzle Department, Indian Opinion, Phoenix, Natal.

નામ _____ વય _____

ઠેકાણું _____

શ્રી. ટ્રાંસવાલ હિંદુ સેવા સમાજ

શ્રી. ટ્રાંસવાલ હિંદુ સેવા સમાજ દક્ષિણ આફ્રિકાની હિંદુ જનતાને હિંમેશની ખુશાલી અને નવાં વર્ષની મુબારકબાદી પાઠવે છે. બિરમનું ૧૯૩૯ નું વર્ષ પ્રત્યેક હિંદુને રિદ્ધિ સિદ્ધિ અને સમૃદ્ધિવાળું, સુંદર આરોગ્યવાળું, પ્રગતિમાન અને પુણ્યપ્રભાવી નિવડો એવી શ્રી સેવા સમાજની પરમકૃપાળુ પરમેશ્વર પ્રત્યે હૃદય શુદ્ધ પ્રાર્થના છે.

દિવાળી અને તુલત વર્ષના આ દિવસો હિંદુ ધર્મ માટે આશ્રમ, અક્ષય, અનીતી અને અન્યાયના નાશ સુચક. તેમજ ધર્મ, સત્ય, નીતી અને ન્યાયના વિજય સુચક છે આ કારણને આ દિવસો માટે હિંદુ સંસ્કૃતિ, હિંદુ પ્રકૃતિ અને હિંદુ જ્ઞાનના ઇતિહાસના પ્રસિદ્ધ પ્રસંગો સકારાત્મક છે, આ પરિસ્થિતિને અંગે હિંદુ રાષ્ટ્ર તેને દેશદેશાવરમાં અનોખી રીતે ઉજવે છે. એ પુણ્ય દિવસોમાં પ્રાચીન ભારતની પ્રતીષ્ઠાનાં ગુણગાન ગૂંજે છે. એ પ્રસંગો પાસા પ્રાપ્ત થાય એ માટે પ્રાર્થના કરે છે. અને ગ્રાપ્ય શોધવા સંજોગો સહાયક બને છે.

ટ્રાંસવાલની હિંદુ પ્રજા આ પવિત્ર દિવસોમાં કઈ રીતનાં પગ ભરશે? કયું સહાયક બનશે?

ટ્રાંસવાલના હિંદુઓ માટે એ ટ્રાંસવાલ હિંદુ સેવા સમાજને આ પહેલેથી નામાંકીત મદદ કરવી એવી વિશેષ કરુ કરવામાં છે ટ્રાંસવાલના હિંદુઓનું આ માનીતું મંડળ સાત વર્ષથી તેઓની બેહ ૨ બીજી રીતે સેવા બજાવી રહ્યું છે આજે તેણે હિંદુ પ્રજાના વિવિધને અનુકુળ બોહાનીસબર્ગમાં વિશેષ મહાત્મા ગાંધીજી પ્રત્યેના પુજ્ય ભાવના પ્રતીકરૂપ 'ગાંધી હોલ' બાંધવાની શરૂઆત કરી દીધી છે. આ ગાંધી હોલ ટ્રાંસવાલના હિંદીઓ માટે પ્રગતિના કેન્દ્રરૂપ, હિંદુ સંસ્કૃતિના સ્વંભરૂપ અને પ્રજાતની પ્રિયસૃષ્ટરૂપ બો. બાકર્ષ રહ્યા બનશે. એ હોલ પુજ્યવર ગાંધીજીની આ ભુમિની સજાગત અને અહિંસા પુજારી પ્રજાતંત્રવાદ સાથે અમર નામ બની જશે

આપણા નાબી હોલ માટે પ્રેમપત્રો નાતિદારો હિંદુ જનતાને જેવી રીતે મદદ કરી હતી તેવીજ રીતે મદદની બરાબર આજ ને આપી બારબાર કરી દેવા માટે છે

ટ્રાંસવાલ હિંદુ સેવા સમાજ આજ કરીને ટ્રાંસવાલની અને સામાન્ય રીતે આખા દક્ષિણ આફ્રિકાની હિંદુ જનતા સમક્ષ આવી નમ્ર માગણી કરે છે.

૧. કૃપા કરી તેરોયેલેલા ફાળો તુરત સમાજના બાબતગીને મોકલી આપો.

૨. જેઓએ કરો ફાળો આપ્યા નથી તેમણે કૃપા કરી પહેલી તકે ઉદાર રકમો મોકલાવે.

૩. જેઓએ ફાળો આપ્યો છે પણ વિશેષ રકમ આપવા ધારે છે તેમણે કૃપા કરી વિના વિલંબે પ્રમાણસર મદદ મોકલાવે

સમાજ હિંદુ પ્રજા પાસે પા. ૫૬૬૦ ની ભિક્ષા માગે .. સમાજની સેવા જોતાં એટલી રકમ પ્રજા ભરી દેવી એની ખાતરી છે

દિવાળીના આનંદે પધાર માગે. પુજ્ય પર્વ તથાત આવા સાથે પ્રેમ કરે. અસ્તુ –

શ્રી. ટ્રાંસવાલ હિંદુ સેવા સમાજ, બોક્સ ૫૫૩૦, જોહાનીસબર્ગ.

PHONE 33 4014. P. O. BOX 4111.

—હિંદી વસ્તુ ભંડાર—

(ગ્રો. પાટીદાર ટ્રેડીંગ કું.)

અમારે ત્યાં કટલરી, સ્ટેશનરી, હોકરી, ફેન્સી ગુડસ, શાઉંવેર, તાંબા-પિત્તળ, જરમન સીલ્વર તેમજ લોખંડના દરેક જાતના દેશી વાસણો હોલસેલ ભાવે મળે છે. પોરબંદર સ. / માર્કનું તથા દેશી તેમજ બટરનું શુદ્ધ ઘી, ખાસ તલનુ તેલ, જીરાસાલ, ધાણાભડી, કુલમ દેરાકુની, કમોદ, બંગાળીયું, દીલ્હી, પીસોવી, લિગેરે જુંવા ચાવલ, તથા દરેક જાતની દાળ, કઠોળ, આટા તેમજ કરીઆણુ અને મંધીયાણું મળશે. "કનવેસ્ટયુટ" તથા "પારકર" પેન અને પેન્સીલો. માપામાં નાખવાના સુગંધી તેલો. અત્તરો, સાટીઓ, ક્રોસ અને ઈમીટેશન રોલ્ડ ગોલ્ડ બંગડીઓ અને જુવેલરી. ઘડીયાળના તથા પોકેટના ઘડીયાળો, ચામડાના પોર્ટમેન્ટો. વગેરે વિ. મળે છે.

એક વખત પધારી અમારી ઓર્ડર આપી
ખાત્રી કરવા જણાવીએ છે.

બહારના ઓર્ડરોપર ખાસ ધ્યાન આપવામાં આવે છે.

લખો: પાટીદાર ટ્રેડીંગ કું

બ્રાંચ: ૮, ગ્રોવ્સ સ્ટ્રીટ,
૧૨ કોર્ટ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.

પુરા ખબર! પુરા ખબર!! પુરા ખબર!!!

યુદ્ધ વનસ્પતિમાંથી શાસ્ત્રીય પદ્ધતિએ બનાવેલા

ગુણકારી સુગંધી તેલો

અમારે ત્યાંથી ઉત્તમ વનસ્પતિમાંથી બનાવેલા સુગંધી તેલો મળશે.

બ્રાહ્મી તેલ—આ તેલ વિદ્યાર્થી આલમ—બ્યાપારી વર્ગ તથા વકીલો કે જેઓને મગજ શક્તિનો ઘણો ઉપયોગ કરવો પડે છે તેમજ જેઓની મગજ શક્તિ ક્રમની હોય, નિદ્રા ન આવતી, હીસ્ટીરીયાનું દરદ તથા માથાના બીજા દરદો હોય તેને માટે ઘણું ઉત્તમ છે. હિમાલય તરફની વનસ્પતિમાંથી આ તેલ બનાવવામાં આવ્યું છે.

૬ આઉંસની બોટલની કી. રૂ. ૪–૬ પોસ્ટેજ ફ્રી.

બ્રાહ્મી આમળા—આ તેલ વાપરવાથી શીર ઠંડુ રહે છે. આંખનું તેજ વધે છે, આંખમાંથી પાણી પડવું તેમજ વાળ ખરી પડતા અટકાવી વાળનું આયુષ્ય વધારે છે. શરીરે માલીશ કરવાથી ઘણી સ્ફુર્તી આવે છે. બજારૂ આમળાના તેલના નામથી બીકણતા તેલથી સાવચેત રહેજો.

૬ આઉંસની બોટલની કી. રૂ. ૩–૬ પોસ્ટેજ ફ્રી.

કેશ કલ્યાણ તેલ—આ તેલ વાપરવાથી આંખનું તેજ વધે છે તેમજ વાળને ખરી પડતા અટકાવીને મજબુત તથા સુંવાળા બનાવે છે. ૬ આઉંસની બોટલની કી. રૂ. —૬ પોસ્ટેજ ફ્રી.

ધુપેલ તેલ—આ તેલ ઉત્તમ પ્રકારના વનસ્પતિમાંથી તૈયાર કરવામાં આવેલ છે. ૬ આઉંસની બોટલના કી. રૂ. ૨–૬.

મહેરબાની કરી ઓર્ડર સાથે પોસ્ટલ ઓર્ડર મોકલો.

C/O M. C. VARMAN,
382, PINE STREET, DURBAN.

જરા હસો

ફકીરભાઈ (પોતાના નોકરને)—જો અલ્યા, પછી કૂતરાને ઝેર દીજે. જરા જરા વારમાં તું ઉપરી શેનો બને છે?

નોકર (ખભા પકડીને)—હોય, તમે મને હવે ઘણો ત્રાસો આપો છો! તમે મને પહેલાં કહેલું કે મારે જેવો માણસ જોઇએ છે કે જે અહીં જુઓ તો!

• • •

પરણિતાણી—મેં તમને આ કામના પોસ્ટ કરવા ઓર્ડર આપેલ એને બદલે દહીંનો ડબ્બો અમે આપેલું પણ એ તો હજી બીજાગાંજ પડ્યું છે.

પતી—અને પણ હવે કાઢ આપે છે અરે પણ તને ખબર છે કે કે કાઢને બદલ નહીં કહું તે પુરી આપવા મેં તને કેટલી સાદેજ ચાલી આપેલો તે વેં કહ્યું કે બાજ પળી મુકું છું કરીને તું બધુ ભુલી ગયલી. ને હજી પણ તેં બદલ તો દીધેલુંજ નથી.

• •

એક માંદા માણસને ત્યાં એક બાદેરો માણસ ખબર જોવા માટે ગયો અને બોલ્યો કે 'કેમ આજે હવે તો આરામ છે ના?'

માંદો—આરામ શાનો! બાજ હવે તો મરીએ ત્યારે.

બાદેરો દીકરા, બાજ કેમ હવે આવે જ તો. બાજે ... બધાય છે ખરું?

માંદો—બાજને શું! બધાય.

બાદેરો—હવે, બાજ, તેટલું બધુ બધાય છે ના. એ તો બોલ્યા વગર એવા એકલા રાખીને નહીં. આપ બાજરી તો મારી બાજ છે ના?

માંદો—શું કરીએ બાજ! ઘરમાં બાદી ગા છે, તે પણ બાજરી કરે છે.

બાદેરો—દીકરા, ઘરની બાજરી બીજાય તેવી સારી કહેવાય કેમ કે? બાજ કોઇ ડોકટર આવે છે ના?

માંદો—બાજ ડોકટર શાના! હવે તો જમ બાજવાની તબીયારી છે.

બાદેરો—હવે, બાજ, હવે ને બધુ આવે છેના! તે બાજરી બાજરજ સારું થશે. બાજ, કંઇ ગરમ બાજરા કામ દોમ તો જરૂરથી બોલાવજો.

માંદો—બાજ હવે તો મરીએ ત્યારે બલાણે બાજજો.

બાદેરો—હવે બાજ તેમ બધુય ત્યારે તો બરા બોલાવજો.

• • •

સોદીરાઃ [પોતાની પ્રિયતમા સકુન્તલા બાગળ] પ્રિયે બાજરી દેખાડવા] હું બધારે મરા ઢગમાં પડ્યો ત્યારે મેં બારી બાજે એક બબોડો જોયો. એ વખતે મેં શું કર્યું હશે તેનું બનુમાન તું કરી શકે છે!

સકુન્તલાઃ સામેનો બારીનો તોડી નાબ્યો હશે.

• • •

મોહન: બોબા, સાહેબ બાજ તમારા છોકરાએ મારા પર પત્થર ફેંકેલો. પણ હું બચી ગયો.

'બોબાજી'બા: અરે બચ્ચા કર બાપ તો મેરા લડકા નહીં હોગા બગર મેરા લડકા હોતા તો કયા મજાલ કે વો પત્થર ફેંકે ઔર તુમ્હે ન લગે.

• • •

પતી: (બહારજ ઊભી) અરે! બા કોણ રડે છે?

પત્ની: બધા બબોડે: હશે કોણ.

પતી: ના એમ નહીં, બાપણા બધા બણી

બીજા એ તું મારો પતિ હોત તો હું તો તને જેવજ બાય દેત.

પુરુષ: એ તું મારી પતિ હોત તો જરૂર હું તે બી બાય

ખોડો બધા બધારતા હતો.
બા બાપ દોતા હતી,
દીકરી બતની હતી,
દીકરો હલા કુકતા હતા
સૌ સુખી બધા બાનદી હતા

બને બુઝો બા ચીત્ર:-

ખોડુ પ્રદર્શનનો બધા ...
દોરી દેખાતો બધાર છ,
... કરેલી કેવા સાદીબના પોષાકમા
... .
... બોલ ...
બાન બાજ બીજી બુકાબુ છ

ઉપરના બદલો બાલીને જવાબ

જવાબ: ... બોબી દરવા રાજ્યો હતો બેનો બતા ઉંચો નબ.—ઉંચા વિના રાજ્ય કર્યા!

સુરત હિંદુ એસોસીએશન

અમે હીંદુ બાઈઓ અને ભાઈઓને સવિનય નીવેદન કરવામાં આવે છે કે તા. ૨૬-૧૧-૩૯ ના રોજ રાનીતાલાવ દિવાળીનો ઉત્સવ ઉજવવામાં આવશે. જેથી ધંધો રોજગાર બંધ કરી એસોસીએશનના કોલમાં મોજીદ રહેવામાં બાવક લેવા વિનંતિ છે.

રાજીવાર તા. ૨૬-૧૧-૩૯ના રોજ સાજરના ૬ વાગે હવન કરવા તથા સાંજે ૭ વાગે પુજાબુતી તથા બારતી અને ત્યાર પછી બ્યાયામ શાળાના યુવકો તરફથી સંગીત અને બ્યાયામ કરવામાં બાવશે.

રવિવાર તા. ૨૭-૧૧-૩૯ના સાંજના ૬ વાગે નવા કપડાં દુધપાકદીનો બેળાવટ તથા બારતી ઘરો કરેલ બાઈઓ તથા ભાઈઓ બા ઉપરની પોતાની પાર્ટીદ કરવામાં બાજ લેવા સુચવેલ તારિ.

બંદા. બી. પટેલ
સે. સુ. હી બો.

જાણવા જોગ

વિમાનની શોધ કેમ થઈ

લગભગ દોઢસો વર્ષ પહેલાની આ વાત છે. ફ્રાંસ દેશમાં મોન્ટ ગોલ્ફિયર નામના કારખાનામાં જોસેફ મોન્ટગોલ્ફિયર અને એતિયેન મોન્ટગોલ્ફિયર નામના બે ભાઈઓ રહેતા. તે દિવસોમાં લાંબા વરસાદના લક્ષણ જોવાઓ જોઈને પહેલેથી તરેહ તરેહના અનુમાન કરતા હતા. આ બન્ને ભાઈઓ જોઈ દરેક બાબતમાં ચીવટ સાથે સાંજના આકાશના ખુલ્લા મેદાનમાં જોતા. મોટા આકાશ સામે જોયા નજરે જોઈ રહ્યા હતા અને મોસમનું અનુમાન બતાવવાની જોખમ કરતા હતા. એક દિવસ વાદળાંઓ આમ તેમ ઘુમી રહ્યાં હતાં, તે જોઈને તેમના મગજમાં આકાશમાં ઊડવાનો વીચાર ઉત્પન્ન થયો. તેજ વખતે તેમની દૃષ્ટિ પાસેના મકાનની ચીમનીમાંથી નીકળતા ધુમાડા ઉપર પડી. ચીમનીમાંથી ધુમાડાના ગોટે ગોટા નીકળી આકાશ તરફ ઉડી રહ્યા હતા. 'એતીન' વીચારી રહ્યો હતો કે, વાદળાંને જોઈ મેલામાં બંધ કરીએ તો ઠીક પડે. આ બાજુ 'જોસેફ' વીચારી રહ્યો હતો કે, વાદળાંને બદલે ધુમાડાને કોથળામાં બંધ કરવો એ સહેલું થઈ પડશે. તેઓ પોતપોતાના વીચારોને લીધે હર્ષમાં આવી ગયા અને બન્ને પોતાના પીતાના કારખાનામાં જઈ પહોંચ્યા.

બંને ભાઈઓએ જોઈ મોટા થેલો લીધો અને લીનનો બાર સણસણી પુરાઓ ઉત્પન્ન કર્યો. થેલાનું મોં ધુમાડા નીકળતા હતા તેની ઉપર રાખી ખૂબ ધુમાડાને થેલામાં ભરવામાં આવ્યો. થેલામાં ધુમાડો ભરવામાં થોડા દહાડા જોવા પુરતા જોયો થયો, જોઈએ તેટલો ધુમાડો ભરી દીધો. થેલો છોડીને બન્ને સાથે બાંધવામાં; પણ તેમને પોતાના આવીષ્કાર પર પુરેપુરો વીશ્વાસ ન આવ્યો; જોઈએ તેમણે તે પ્રયોગને ખુલ્લા મેદાનમાં કરી જી જોવો તેમાં તે સફળ થયા, તેથી તેમના આનંદની હદ રહી નહીં. હવે તેમણે નાના બલુન બનાવી ઉડાડવા માંડ્યા અને પછી મોટા મોટા બલુન તૈયાર કરી ઉડાડવા યત્ન કર્યો. તેમાં બન્ને તેમને સફળતા મળી ત્યારે તેમણે ફરી બલુનમાં બેસવાને ખાતર કંઈક વજન મુકી ઉડાડવા યત્ન કર્યો. તેમાં તેઓ કૃતકાર્ય થયા. તેથી તેમનો ઉત્સાહ ચાર ગણો વધ્યો.

તે પછી તેમણે સાર્વજનીક પ્રદર્શન માટે ૧૬૦ ફીટના ઘેરાવાનો એક બલુન કરવા અને બીજાંવા કપડાને બનાવ્યો. ઈ. સ. ૧૮૮૩ ની ૫ મી જુનના દીવસે 'અનોને' માં માણસોની એક મોટી મેદની જમા થઈ. તેમાં મોટા અધીકારીઓ પણ હતા. લોકોને વિશ્વાસ ન હતો કે ૩૫૦ પાઉન્ડ વજનનું આ તોસ્તાન—જેનામાં ૨૨૦૦૦ ઘનફીટ હવા ભરવામાં આવી હતી તે—પોતાની મેળે આકાશમાં ઉડી જશે. ધુમાડો બલુનમાં ભરવો જોઈએ તે ઠીક પુરા જોયો થયો, જોઈએ તેટલો ધુમાડો ભરાયો નહીં. ત્યારે તેને ઉડાડી દેવામાં આવ્યો. ૧૦ મીનીટમાં તે આકાશ તરફ ૬૫૦૦ ફીટ ઉંચે ગયો; અને ફરી ધીમે ધીમે ૬૦૦ ગજ દુર જઈ પડ્યો.

અહીં મહીનો પછી આ બલુનને ઉડાડવાનું પ્રદર્શન ફ્રાંસની રાજધાની પેરિસમાં સુપ્રસીદ્ધ વૈજ્ઞાનીક પ્રો. ચાલ્સ'ની સમક્ષ કરી બતાવવું ઠર્યું. જોસેફ ભરવી, જોસેફ ઝારી અને જોસેફ પકડીને ઉભા રહ્યા. બલુન ઉડાડવામાં આવ્યો. બલુન ઉડીને નીચે આવ્યો ત્યારે તેમાં બાંધવામાં આવેલ જોસેફ માંથી કોઈ ને કાંઈ પણ ઇજા થઈ નહોતી. તેઓ બલુનમાં સહેજ ફરી સહીસલામત નીચે ઉતરી આવ્યા હતા. હવે તો માણસોને તેમાં ઉડવાનો વારો આવ્યો અને ફ્રાંસના રાજાએ બે કેદીઓને બલુનમાં બેસાડી ઉડાડવાનો નીર્ણય કર્યો પરંતુ રાજાના દીલને આ વખતે બલુનોમાં પોતેજ બેસવાનું પસંદ કર્યું અને અન્ય સૈન્યાદી અધીકારીની સાથે બેસી તેઓ ઉડ્યા અને વીસ મીનીટ આકાશમાં ફરી આવી સેમકુશળ પાછા ઉતરી આવ્યા. આકાશમાં સફળતા પુર્વક ભ્રમણ આ પહેલ વહેલુંજ હતું. તેમાં તરેહ તરેહના સુધારા ધીમે ધીમે થતા ગયા. ધુમાડાને કેટલાક કાઢકરેજણ બેસનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો. તેમાં બેસીને સોકોએ જોજ કરવા આકાશયાત્રા કરી. છેવટે ધીમે ધીમે બલુનોને આવવા જવાના સાધન તરીકે ઉપયોગ થવા લાગ્યો અને મનુષ્યોએ એમાં બેસીને મજલનું મોટી યાત્રાઓ કરવા માંડી. ઈ સ ૧૮૮૪ માં બે ફ્રેંચ બલુનમાં બેસીને સર્વ પ્રથમ વૈજ્ઞાનીક ચેનલ પાર કરી ઈ. સ. ૧૮૧૨ માં બે પરોપકારીઓએ બલુનમાં બેસીને ૩૬૦૦૦ ફીટ [illegible] ઉંચા અને પછી અન્ય બે યોની સહાયતાથી ૧૮૮૨ માં પ્રો. ગીફાર્ડે ૨૩૦૦૦ ફીટ ઉંચે ઉડવામાં સફળતા પ્રાપ્ત કરી હતી. ઈ સ. ૧૮૯૦ માં પ્રો. ગીફાર્ડે બલુન અને તેના સરંજામની નવી શોધ કરી. હવે બલુન પરાણના બંધથી ઉડવા લાગ્યું. ઘોડા દીવસ પછી તેના પ્રદર્શનનો પ્રયોગ થયો.

જોસેફોનની શોધ પછી બલુનનું ગહન ઓછું થયું પરંતુ જર્મનીના વજીરે રહેવામાં વધારાનીક અનુસંધાન તથા કંઈક વધારે પ્રયોગો માટે આજકાલ પણ બલુનજ ઉપયોગમાં લેવામાં આવે છે. 'ઝેપલીન' નામનું મોટું હવાથી પણ હલકું જોસેફોનના બલુનજ તેના જેવું બનાવવામાં આવ્યું છે. બજારો પહેલો કાગળ અને કપડાનો બનાવવામાં આવતો હતો; પરંતુ આજકાલ એલ્યુમીનીયમ ધાતુના પતરાનો બનાવવામાં આવે છે.

રેશમની ઉત્પત્તી

મીશ્રની રેશમી જોડલે મીશ્રમાંથી. ઈ. સ. ૨૦૦માં પ્રગટાવવામાં આવી. એના વધારામાં વધારો ઈ. સ. ૧૩૦૦ થી થવા માંડ્યો છે, જોસની શોધ ઈ. સ ૧૬૫૮માં થઈ ઈ. સ. ૧૭૩૬ માં એનો અખતરો થવા માંડ્યો ઈ. સ. ૧૭૬૨ માં પહેલી જાતા (રેશમી) કોન્વોલ બાતે થઈ. બંડનમાં. ઈ. સ ૧૮૦૨ માં કબીનમાં ઈ. સ. ૧૮૧૮ માં, પેરીસમાં ઈ. સ. ૧૮૧૯ માં એની રેશમીની સહ્યાત થઈ. વોટરજોસ મીઢરો ઈ સ. ૧૮૩૯ માં શોધાયો હતો. જોસ માટેનાં ઈ.સ ૧૮૨૫ માં લાઈટ હાઉસમાં જોસની રેશમી ઈ. સ. ૧૮૧૬થી તથા જોસ મેન્ટલ ઈ. સ. ૧૮૮૫ માં ગણ થયા.

પેટ્રોલ તથા બાસજોસ તેલની રેશમીની સહ્યાત ઈ. સ. ૧૭૮૦ માં થઈ.

બીજળીની શોધ પહેલવહેલી મીશ દેશે ઈ. સ. ૧૦૦ વર્ષ પુર્વે કરી હતી અને ઈ. સ. ૧૭૦૦ લગી અજાણ્યા વંશેક પ્રવાસી નોંધણી થઈ. તેમજ જો વો રેશમી કરવાનું કામ (અખતરો) તો છેક ઈ. સ. ૧૮૦૦ થી થવા લાગ્યું કે જોને પરીણામે ઈ. સ. ૧૮૭૧ માં પહેલી બીજળીની બત્તી પેરીસમાં પ્રવાસવાસમાં લાવી હતી અને ઈ. સ ૧૮૮૦થી બેંદરોની રેશમી નીકળી.

ફોનોગ્રાફોનો બનાવવાની સહ્યાત ઈ. સ. ૧૮૭૭ માં થઈ હતી કે જેમાં ઈ. સ. ૧૮૮૧ થી સુધારો થયો છે.

મુંબઈમાં ઈ. સ. ૧૮૮૦ થી પાસજોસની, ઈ. સ. ૧૮૬૧ થી જોસની તથા ઈ. સ. ૧૮૮૨ માં પહેલીવાર અને ઈ. સ. ૧૯૦૦ થી આપ બીજળીની રેશમીની સહ્યાત થઈ હતી.

ગોખી રેતી, ચુનો અને સોડા અથવા પોટાશ મેળવી એક ધાતુ ગાળવાની કાંમડીમાં ખુબ તાપ ઉપર મુકો. ત્યારે ચીજો બની જશે અને એક જાતની ત્રીજ બનશે તેજ કાચ.

બોમાંથી બબોડા, બંગડીઓ, બાસ વગેરે બહીમા, ચીજોને ચાલે બનાવાય છે.

* * *

ત્રણ હજાર વરસ ઉપર ચીન દેશનો એક સુબેદાર રાજધાનીથી બહુ દુર રહેતો હતો. એક રાતને ગુપ્તચરને જરૂરી સંદેશો પહોંચાડવો હતો. એને ચીઠી દ્વારા જણાવવો ઠીક ન લાગ્યો. પોતાથી કોઇક કારણે જાર તે કામ છોડી જવાય તેમ નહતું. આવા સંજોગોમાં બતી વીચારને અને તેને એક દોડી તૈયાર કરી એમાં પોતાને મરેલો પુર્યો અને રાજા પાસે મોકલી. આજ માર્કોહાનો જન્મ. સાર પછી તેને ઉત્ક્રાંતિવાદ વિજ્ઞાનીઓ તરફથી સુધારી આજનો માર્કોહાન થયો છે.

PARSEE RUSTOMJEE TRUST

પારસી રુસ્તમજી ટ્રસ્ટ

School Built At Mayville, Durban

The above is an addition to the various schools built by the Parsee Rustomjee Trust.

મેવીલમાં બાંધવામાં આવેલી સ્કુલ

પારસી રુસ્તમજી ટ્રસ્ટ તરફથી બાંધવામાં આવેલી અનેક સ્કુલોમાં આ નવી સ્કુલનો ઉમેરો થયો છે.

નૂતન વર્ષાભિનંદન

અભિનંદન હો! આ નવલાં વર્ષ,
વર્ષ વહો સુખ સ્નેહ સુહર્ષ,

જગ ક્યાંને ક્રાંતિ પરિમલ, સ્નેહ નગિર વહે પ્રસરો,
ત્રસ મતાતર દ્વેષને હરિયે, દુઃખનાથી દીલ ઠાર કરો;
નવલું સાલ મુબારક હો!

નવલા વર્ષ નવલી આશા,
થાઓ સુખી આશા નિરાશા,

નવલું બાલું ભરતાં ભરતાં, શાંત ભાવ ભાઇચારે ભરો,
ધરના દુઃખે દુખીયા થઇ, સુખીયાનો સૈયે સાજ ધરો;
નવલું સાલ મુબારક હો!

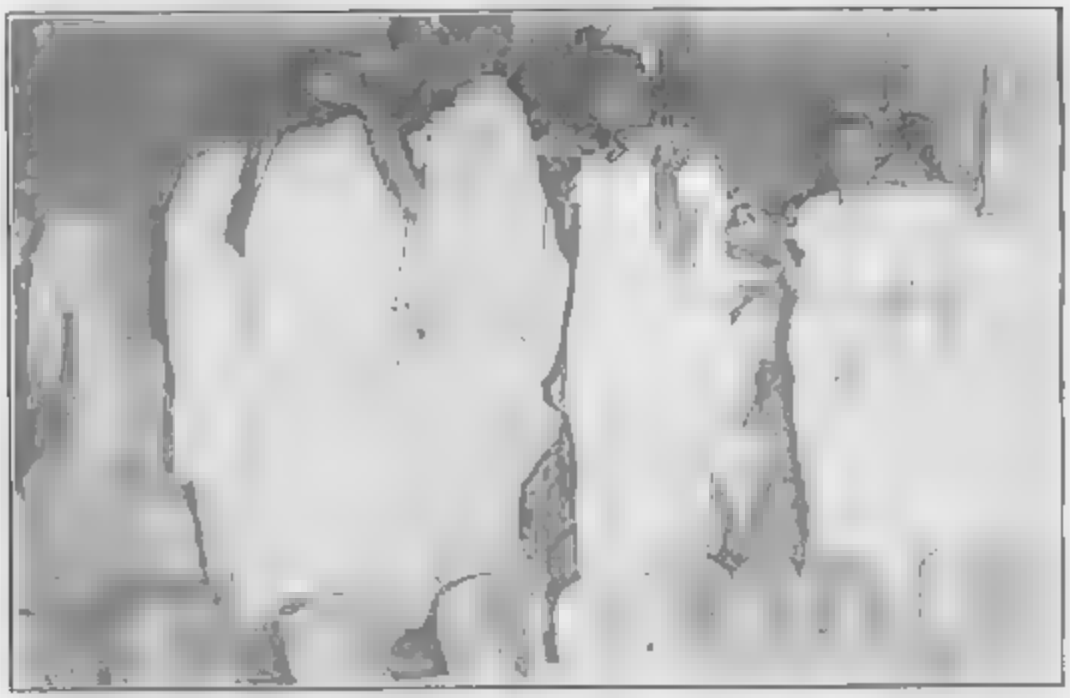
વિશ્વવિચાર વિષે વહો ક્રાન્તિ,
ધરાને ધન આયુ સુખ શાંતિ.

જીવન પંથના પુષ્પ પથારે, પગલાં પગલાં ભરને શોભ.
કુદરતના કિનારે બેસી, કાલચક્રને ફેરવાનો હોજ;
નવલું સાલ મુબારક હો!

સ્નેહિ જનોમાં સ્નેહ પિપાસા,
વહો જીવનમા નવનિત આશા.

અનુપમ સુંદર નવલા વર્ષે, ઘેર ઘેરના છેહો મુળ
નવલા વર્ષે નવયુગ સ્થાપી, ઝગઝળાવો ભારતી કુળ.
નવલું સાલ મુબારક હો!

આમ્રભાઇ દારૂવાલા ન્યાયધા

Cato Manor Indian School Concert.
A scene from one of the plays produced by the children
કેટોમેનર રકૂલનો કોન્સર્ટ
બાળકોએ તરફથી બજવાયેલા એકનું એક દશ્ય

Lady Rama Rau visits the Bokmakirie School, Capetown

કેપટાઉનની બોકમકીરી રકૂલની મુલાકાતે ગયેલા રમા રાવ.

Mr Ibrahim Mahomed Bawa,

મી. ઇબ્રાહીમ મહમદ બાવા

દેખાવ કેટલીક, તાજેતરના ચુકાદા છે. તેમના સ્ટેટની ચુંટણીમાં ગયાબાદ [illegible] વારંવારથી આવી [illegible] તેમના [illegible] ખાતે પાસ કરી છે. [illegible] યુનિયન. ટી તરફથી પા. ૧૨૫ ની રકેબાદીને ઉમેદવારોને ગયા સા. આ પ્રસંગસર વીંટી છે આ કેપટાઉન "યુસ્ત ઓફ પી પટ્ટા" તરફથી ગયેલ પાદરમાં આવતા કેસ વકર કેપ્ટીટીરાનમાં પા. ૧૨૫નું ઘેરા મ ઇલાકાર આવ બારાબિકેમાંના ઉમેદ મી. બાવા હતા. તેમને પા. ૧૨૫ ની ચેસલાને બારો આવતી બેઠ માટે ઉભી. મી. બાવાના ચુંટણીપ્રચાર માટે સા. આ. ના ડીંડીઓ અગ્રેસર છે અને તેમને હાર્દિક અભિનંદન આપે છે

વેચવાના પુસ્તકો

નીચેના પુસ્તકો બાજ કુંડી કારેલા જાણીતા લેખકોના છે. દરેકાં પુસ્તકો સુંદર છતાં જ્ઞાનપૂર્ણ અને સારા લેખકોના વાચવા લેવાજોગ. જેથી આપણા જ્ઞાનમાં વધારો થાય અને આપણું ચારિત્ર ઘડાય. એ દૃષ્ટિ આગળ રાખી અમે પુસ્તકો મંગાવીએ છીએ. દુષ્ટ સાહીત્ય જ્ઞાનમાં વધારો કરે છે.

રાષ્ટ્રીય સાહિત્ય

ગાંધીવાણીની ગંગાઓ	૩	૦
,, ,, ભાગ ૨ જો	૩	૬
ગોકુલ ભિખારી	૧	૦
ગરીબ ગોળવણી (ત્રાપીઝા)	૪	૦
ગોળમેજીમાં ત્રાપીઝા	૨	૦
ગાંધી ઝવન કથા (પં. ન. નેહરૂ)	૧૨	૬
ગાને મજુરી કરનારાઓને (ગિલ્બર્ટરોવ)	૨	૦
જેલ ડાયરી ચ. રા. ગોપાલાચારી	૨	૦
ત્યારે કરીશું શું? (રિસ્કીરોવ)	૨	૬
,, ,, ,, ઉત્તરાર્ધ ,,	૨	૬
દક્ષિણદીના ચીર (બાકી વિશે જ્ઞાન)	૧	૪
ધર્મ સંસ્થાપન (ત્રાપીઝાના ભરપૂરમો વિશેના વિચારો અને મેળો)	૧	૬
નારણીર બાલાઝ	૧	૩
નીતિનાયને ગાત્રો (ત્રાપીઝા)	૨	૩
પરદેશી રાજની સામે દરીરામ	૨	૬
પ્રાણ પ્રતિષ્ઠા (ગાંધીઝા)	૨	૬
બોલશેવીઝમ ને બીજી વાતો	૧	૬
મહાત્માજીના પ્રસુખો (૫૦ પ્રસુખોના કુંક જી. મરાંગ)	૨	૦
મહાત્મા ત્રાપીઝા (ક્રમરજો)	૦	૬
રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ	૧	૬
રાષ્ટ્રીય સંગીત ભાગ	૧	૬
વસુંધરામા (ત્રાપીઝા)	૩	૦
વ્યાયામની ત્રિવેણી	૪	૬
સ્વદેશી સમાજ	૨	૦
સાગર હીંદુસ્તાન	૪	૬
સાદિંજા ત્રાપીઝા	૩	૬
સાબરી ફેલસો (હાંકી પ્રભાવી વકતૃત્વ પ્રતીકાય) ભાગ ૧-૨	૫	૬
સામાજ કુપ્રથાઓના સેળો	૧	૬
સર્વજની પ્રતિજ્ઞા	૦	૬
સેવા સેવા	૨	૬

ધાર્મિક સાહિત્ય

શ્રીમદ્ ભાગવત (મોટું પુસ્તક)	૧૨	૬
સંદકાન ભાગ ૨ જો	૭	૦
કીંગધારી મહર્ષિ દયાનંદનું જી. ચ.	૨	૦
પ્રભાત પ્રાર્થના મળા ભજનો શ્લોકો	૦	૬
પરમાર્થસાર	૧	૦
મહાશીવ પુરાણ (સાત સંહીતાવાળું જાત ગીતા ૧૧૫ શીવલીલામૃત કહીત પા. ૧-૦૦-૦		
સંમજ પ્રભાત (ત્રાપીઝાએ ૧૧ નીમમોના કરેલા અર્થો)	૧	૦
સાગીર મહાનંદજી	૨	૬
કાપાન ચરિતાવલી	૪	૦
ગીતા ગીતા	૧	૦
રામાયણ સિદ્ધ સંવાદ (વિવેકાનંદ)	૧	૦
બાલગંગાધર તીલક અને તેમનો વિચાર	૨	૬
અરવીંદ ઘોષનું તત્વજ્ઞાન (ત્રીપાઝા)	૫	૦
અનાસક્તિ યોગ (ગીતાનો ત્રાપીઝાએ કરેલો અનુવાદ)	૧	૦
ઉપનિષદ પરિચય	૪	૦

શ્રી. રમણલાલ વસંતલાલ દેસાઇ કૃત

કોકીલા	૭	૦
ગામ લક્ષ્મી ભાગ ૩	૭	૦
,, ,, ભાગ ૪	૮	૦
જયંત	૬	૬
જીવન અને સાહિત્ય	૭	૦
દિવ્યચક્ષુ	૭	૦
પંકજ	૫	૦
પુર્ણિમા	૫	૦
પ્રેમ સાધના	૭	૦
બારેજા ભગા	૭	૦
રમેશ પત્ર	૭	૦
સંગીત હૃદય અને સંયુક્તા	૭	૦
સિરીન	૭	૦
હૃદય નાદ તોરણ	૫	૬

બીજા કેટલાક પુસ્તકો

પ્રેમ યાત્રા (તોરણ)	૭	૦
ગજેંદ્ર પિલ્લુસ્વામી (પ્રાણીઓના જન્મદાતા કી ઇતીહાસીક કથા)	૨	૦
ઝવના તહેવારો (તંત્રવારો વિશે વિસ્તાર	૧	૬
જવાબ પત્રો (ક્રમે પહેલા ચાલતા ભાગ)	૦	૦
ઝરતપર પ્રકાશ (આખ્યાત્મીક ચ્યાખ્યાનો)		
પુસ્તક જુનુ હોવાથી કીમત	૧	૦
ટિંગપર (વેકયામ પુસ્તક)	૪	૦
ટુકર સાગર (ટુકર શીખવાનો ત્રાપીઝા)	૧૦	૦
ત્રાવરસેન્ડનો મુક્તિ સંગ્રામ	૩	૦
ત્રાપણા ઉત્તરમાં (વાર્તા)	૧	૬
ધ-દીરા અને બીજી વાતો	૧	૦
ધીમું પા ૨ જો (રસીક વાતો)	૪	૬
નિવેદન (રવીન્દ્રનાથ ટાગોરના ગીતોનો ગુજરાતીમાં અનુવાદ ટીપણ ત્રાપે)	૪	૬
ન્યુયોર્કના નાટકો	૨૮	૬
પ્રપ્રજાવતી (રસીક નોવેલ)	૧	૦
પુનર્જન્મ (રમણલાલ દેસાઇનું બીજવર ભાષાં)	૮	૬
સ્વર્ગમાં ઇસ્ત્રાઇલ પા. પુ.	૪	૦
સાબરમતી	૭	૪
સોરઠી બહારવટીયા ભાગ ૧	૪	૬
,, ,, ,, ૨	૪	૬
,, ,, ,, ૩	૪	૬
ઉષા સ્વપ્ના	૭	૦
ગુજરાતી વાતો	૪	૬
ઝવરની સહીનું ઇસ	૫	૦
સાહસિકોની સફરો	૩	૬
હીંદનો પ્રકાશ	૩	૬
હસ્ત રેખા વિજ્ઞાન	૧૧	૬
ખીરખલનો દાસ્ય ભકાર	૫	૬
ગારત ખેતીનું ત્રાપક	૧૫	૦
ગારના દોરી ખેતીનું ત્રાપક	૫	૦
મોતીના તોરણ (તોરણો બનાવવાની રીતો)	૩	૦
વર્ણસાંકર જગત (કેસરીલ ત્રાહીનીઝો)	૪	૬
વીર જયદેવ	૪	૬
વેપ્પા	૧	૬
વીરાંગના અને બીજી વાતો	૧	૬
વીર સેવક સંગ્રહ ભાગ ૨ જો	૨	૦

રાજેન્દ્રબાબુની નવલ કથાઓ

કાશીનાથ	૪	૬
મીરાંત ભાગ ૨	૧૭	૦
સંદેશાગ	૬	૦
હજી	૩	૦
અનુરાધા	૧	૦
કથા	૧	૦
પરણિતા	૧	૬
પહેલી ભગાર	૬	૦
વિપ્રદાસ	૭	૧
વયાગી	૪	૦
સાવરીયા	૭	૦
નરીના	૭	૦

કાવ્યો-ગરબા-ગીતો-ભજનો

કસરાપીનો કકારવ	૧૧	૦
ગીતાજ્ઞલી (કવી. રવીન્દ્રનાથ કૃત)	૨	૦
ચુંદડી (બાળ ગીતો)	૨	૦
પારસી બાળ ગીતો	૧	૦
બીહારીસા (કાન્હો ર. વ. દેસાઇ કૃત)	૪	૬
મણીલાલ કાન્હ માળા સંચિત	૧	૬
મુગલકના (પ્રેમરંગ ત્રેમાણી કૃત)	૧	૬
રહીમાળી રાત ભાગ ૧ લો (ગરબા સંગ્રહ)	૨	૦
,, ,, ભાગ ૨ જો ,,	૨	૬
,, ,, ભાગ ૩ જો ,,	૩	૦
રાસ ગીતો	૩	૦
રાસ નંદીની	૨	૬
રાસ તરંગીણી	૨	૬
રાસ નીપુંજ	૨	૬

ઓરડર સાથે નાણાં મોકલવા બહેતર-આની કરવી. વી. પી. ત્રાર્ડરોને ધ્યાન ઉપરોપરાંત નહિ આવે

મળવાનું ઠેકરાનું:-

Manager, Indian Opinion,
Phoenix Natal.

વેચવાના પુસ્તકો

નવલ કથાઓ અને બાળ સાહિત્ય

નવલ કથાઓ

કેવાયાણી અને બીજી વાતો (અસ્ત ૬૪૫૨)	૩	૦
કુરબાનીની કથાઓ	૨	૦
કલ્પના પુષ્પો (ટૂંકી વાતો સંગ્રહ)	૫	૦
ગ્રામ દેવતા (નોવેલ)	૫	૬
ગૃહરાજ (નોવેલ)	૪	૦
ચેરાતાં વાદળ	૬	૦
જમા (વાર્તા)	૪	૬
જગદીશ્વરનો હાસ્ય ભંડાર	૧	૦
જ્યોત્સના	૫	૦
જીવનનાં પ્રતીબીંબ	૦	૬
ઝાંસીની રાણી	૫	૬
ઝાંઝવાના જળ (ટૂંકી વાર્તાઓ)	૩	૦
તણખા ભાગ ૨, ૩ (ટૂંકી વાર્તાઓ)	૫	૦
તાતી તલવાર (રાજપુત કથા)	૪	૦
દૃષ્ટિપરીવર્તન (ટોલ્સ્ટોયની બોધક કાદંબરી	૪	૦
દેવી ચૌધરાણી (નોવેલ)	૭	૬
દેવ દિવાન (કાઠીયાવાડની ઐતીહાસીક કથા)		૦
[illegible] કથા (વાર્તા સંગ્રહ)	૪	૬
ધૂમ્ર વિજય	૩	૧
નારી હૃદય (નવલીકા)	૪	૬
નવેા નગરીઓ (હાસ્ય રસીક કથા)	૭	૦
પ્રેમાશ્રમ (સુંદર રસીક નવલકથા) ભા. ૧	૬	૦
,, ,, ,, ,, ભા. ૨	૫	૬
પુરાતન જ્યોત (નોવેલ)	૪	૬
પ્રેમ પ્રભાવ (નોવેલ)	૫	૬
પુષ્પરીણી	૩	૬
પાનજી ખલીપ (ટૂંકી વાર્તા સંગ્રહ)	૩	૬
પીંજરને પંખી અને બીજી વાતો	૧	૦
બત્રીસ પુતળીની વાર્તા (હાજર જવાબીની વાતો)	૮	૦
બુલબુલ ટીપણ ભાગ ૨ જો	૨	૬
બોજ અને કાળીદાસ (૧૦૮ વાર્તાનો સંગ્રહ)	૮	૦
ભાવીકા (વાર્તાઓ)	૫	૦
મહુડા	૩	૬
મેરી અને મેબલ (બે બેટીઓના ચેનાના રમુજ કથા)	૬	૬
રજપુતી (મરાઠી સમસાહેબ નોવેલનો અનુવાદ)	૬	૦
ભરત ખંડના હાસ્ય પ્રસંગો	૪	૬
રમકડુ ટોળા ખંડ ૧ (સાહસીકોની કથા)	૧	૬
,, ,, ખંડ ૨ ,,	૨	૬
રાણા પ્રતાપ (ઐતીહાસીક કથા)	૩	૦
લગ્ન બંધન બ્હાની	૩	૦
,, ,, મોટી	૫	૦
વિનોદ વાટીકા	૫	૦
વેરાનમાં	૩	૬
વહેતી ગંગા	૫	૦
વિરહ બાદે બે સારે (ઐતીહાસીક નોવેલ)	૩	૦
હું અને બોર કેમ બની	૫	૦
આનંદ ગાઢ	૪	૬
અમે બધા	૫	૬
આદમ હવા	૬	૬
આજના ચિરંજીવની વિનોદી વાર્તાઓ	૪	૬
આબુ પતી	૭	૬
એ મારી બેની	૫	૦
ઉંચા ઢાલ	૫	૬
સ્નેહના કદીર (પ્રેમકથા)	૮	૦
સેારઠ રાણી	૫	૬
સેાળ સતી	૩	૦
સેારાષ્ટ્રની રસધાર (સેારાષ્ટ્રની ઐતીહાસીક ઉંચ કથાનો સંગ્રહ) ભાગ ૧	૩	૦
,, ,, ,, ૨	૩	૦
,, ,, ,, ૩	૩	૬
,, ,, ભા. ૪	૩	૬
,, ,, ,, ૫	૪	૦
સ્વર્ગ અને પૃથ્વી	૪	૦
સ્નેહ લહરી	૭	૬
સમાધની પેલીપર	૪	૬
સાગર સમાટ (સાહસપુર્ણ વાર્તા)	૨	૦
સુનીતા અને	૩	૦
સ્નેહ સંગમ	૪	૬

ઐતિહાસીક કાદંબરીઓ

આસીમ હમ્મીરનો ચેા	૬	૦
નામે મલ્હ ભા. ૧ લેા	૧	૬
,, ,, ભાગ ૨ જો	૧	૬
અંજારી (૨. મ દેસાઇ કૃત)	૧	૦
જોબનની કીમત	૫	૬
મારવાડી મારવી	૭	૬
વિજીત દત્ત	૧	૦

ગુજરાતી શાળાઓમાં ચાલતાં પુસ્તકો

	ગી.	પે.
બાળબોધ	૦	૬
૧ લી ચોપડી	૦	૯
૨ જી ,,	૧	૦
૩ જી ,,	૧	૩
૪ થી ,,	૧	૬
૧ લી ચોપડીના અર્થ	૦	૬
૨ જી ,, ,,	૦	૯
૩ જી ,, ,,	૧	૦
૪ થી ,, ,,	૧	૬

નવયુગ ચાંચનમાળા

બાળબોધ	૦	૬
૧ લી ચોપડી	૧	૦
૨ જી ચોપડી	૧	૬
૩ જી ચોપડી	૧	૯
૪ થી ચોપડી	૨	૦
ગુજરાતી દેશી ઈતીહાસ ભાગ ૧	૦	૧
,, ,, ,, ભાગ ૨	૧	૦
અંકમણીત ગણીતપ્રવેશીકા	૨	૬
બ્યાકરણ પાઠાવલી	૨	૩
ભુગોળ ૪ થા ધોરણની (અંતરીયા કૃત) નવી આવૃત્તિ	૨	૦
હીંદુસ્તાનનો નકશેા	૧	

શ્રી દક્ષિણા મૂર્તિ બાળ સાહિત્ય

બાવનસરની ફલીબ્યુમુર્દિ સંસ્થા તરફથી નીચેના ૮૦ પુસ્તકો બહાર પડયાં છે. બાળકોની કેળવણીમાં રસ લેનારા કાકા સાહેબ, સ્વ. ગીજુભાઇ, તારાબેન, રામળાઇ પાઠક, કમળાબેન, ભુમતરામભાઇ વીજાપતીબેન વિગેરે આ પુસ્તકોનાં લખીતા લેખકો છે. બાળકોની કેળવણી સરળ ભાષા અને સરળ લખાણવાળી અને સહેલી કરવા તેઓ ખ્યાલ આપી રહ્યાં છે. દરેકમાં બાળકો માટે આ પુસ્તકો પસંદ ઉપયોગી માલુમ પડયાં છે. પુસ્તકો નું લખાણ અને છાપકામ બહું સરસ છે. બાળકોને ગમવા જેવાં છે.

આખા સેટની કીમત પા. ૬-૬-૦
છુટક નકલ ૬ પેની.

ગજપતિબાબા	મહાસકાઓ.
ચેરીયો	કહેવતોના મુળ
ઉંચું કદું ઉંચું કદું	ગપગોળા
દુનાઝાદી	આદિકા સાંજમુ
ધમાટ	શબ્દ ચેાથી
બાળકોનો ભીરબલ—૧	ચેાથી ચેાપડી
ચેાપીચંદ	વાકય પેાથી
બાળ નાટકો—૧	નાના બાળકે
ઢંક અને ઢંકા	મેટા બાળકે
તિરંદાજ	નાની વાતો
સામસામાં મળજો	ઘરમાં
બાળ પ્રવાસો	ઝાંપલુમાં
બારા ચેારીમા	ફેરીમાં
જરા હસેા	બાળકરંગામાં
બનાંથી બાબા	મામામાં
મકનો ને રાક્ષસ	કરણ ઘેલો
દલપતરામના પાઠો	દલપતરામના પાઠો
કબામની ચેારી	બો બો બો
મહિયું	ગણેશ ને ઉંદર
ગોદીયાબાનું	કાકા દર્શન
બાળ નાટકો—૨	ગોતરાની દીવાલો—૧
બચારથી માંડીને	ગોતરાની દીવાલો—૨
કુદરતમાં	મુકુમરિચ
બેનીયો	ગુજરાત—મહારાષ્ટ્ર
રામજીભાઇ પટેલ બના	ગ્લેડસ્ટન
ખંજેરનો પેાપટ	કહેવત સંગ્રહ
ધેાળીડો ધુબે છે	હરિશ્ચંદ્ર
પીર અને—	ગ્રેમ કેમ!
ઝાંઝું મારી બાબા	બાળ રહીમે
મારાની બજમ	બાકરણ પેાથી
વાદામાં	ચરત સંગ્રહ
રોજનીશી	રમત ગ્લેડસ્ટન
બાળકોનો ભીરબલ—૨	શિવાજી મહારાજ
છેલ્લી રેલ્વે બાબાપ	દુહા અને સોરઠા
મારી બામ	વિનોદ કુચકા
કમળાબેનના પાઠો	બાળકોના ગ્રેમો
ત્રિરિક્ષિબેરા	બાપજે પેાતે
કાળા હાથ, કાળી દાદી	કાબ્યસંગ્રહ
બળબાદ અને—	ગ્રેમો પાઠ
પુષ્પ	સંપાદકોનુ કથન

આ ઓફીસે લખવાથી મળી શકશે.

વેચવાના પુસ્તકો.

બાળ ઉપયોગી સાહિત્ય

નીચલું બાળ સાહીત્ય બાળકોના કલ્યાણ દીલમાં રાખી બાળ સાહીત્યકારોએ લખેલું છે. રસ રસની વાતો અને બીજા જેવા વીષયોનું સુંદર અને સાદેથી ભાષામાં વર્ણન કરેલું છે. આ સાહીત્ય પહેલી ચોપડીથી લઇને ચોથી ચોપડી સુધીના વિદ્યાર્થીઓ માટે છે. બાળ માનસના અભ્યાસીઓએ લખેલા નીચલા પુસ્તકો વાંચતા બાળક ઘણા વિષયોથી માહીતગાર થશે અને જ્ઞાનમાં વૃદ્ધી થશે

અઢીશો બાળ પુસ્તક માળા.

આ માળાના સો પુસ્તકો છે. આખી માળાનો સેટની કીંમત રૂા. ૨૫.

ચુમ્બક ૧

ગા ભાઇ	ગાયો.
ચિની વાતો	
ચબુ તબેલા	હાસ્ય કથા.
મદારાજીનો મદારણી	ગરીબાઇની કથા
સમેત ગીતો.	
વિજ્ઞાન વિહાર ભાગ ૧	
રંગબેરંગી રસોઇ ઘર ભાગ ૧	રસોઇ વિશે જ્ઞાન
મદા સદાસ	માતાં
રૂપીયાના ગામમાં	વાતો
કેરાઓ	બાલ ગીતો.

ચુમ્બક ૧ ની કીંમત રૂા. ૬-૬.

ચુમ્બક ૨

બાજબ દુનીયા	દુનીયાની અજબાયબીનું જ્ઞાન
સુંદર પરી	નાટક
નાની મોટી વાતો	ભાગ ૧
બાળકોનું સ્વર્ગ	બગીચાબાબત
વિજ્ઞાન વિહાર ભાગ ૨	
બરફીર તેબોલીબત	
બાલ ગીતો.	
રંગબેરંગી રસોઇઘર ભાગ ૨	
મંદ બાળા	નાટક

ચુમ્બક ૨ ની કીંમત રૂા. ૬-૬.

ચુમ્બક ૩

રાવન જોજ	
ચિત્રોનો ચિકાર	વાતો
બાબાદ બાદેદર	ઇતીહાસીક વાતો
પુલબજરી	વાર્તા
કાચબાના બોબીયા	કાચબાની રમતો
વિજ્ઞાન વિહાર ભાગ ૩	
રંગબેરંગી રસોઇ ઘર ભાગ ૩	
મોરારબાપુ	મોરારબાપુ છ. ચ.
ઇલાબાજ કુરબત	ઉંધમ વિશે બબુલબ્લેજ
સુંદર સચારો	
નાની મોટી વાતો ભાગ ૨	
સેમરાજ	અમરીદાસીક નાટક

ચુમ્બક ૩ ની કીંમત રૂા. ૬-૬.

બાળ સાહિત્ય

ચેદાલક પરીઓ	૪ ૦
ચિલ્ડોલ (મોટી ઉંમરવાળીઓ માટે ગીતો)	૧ ૩
ગોપબાની ચતુરાઇ	૧ ૦
ચુરબાનો પુત્ર	૧ ૦
નવા ગીતો ભાગ ૧ લો.	૧ ૬
,, ,, ભાગ ૨ જો	૧ ૬
નજીત બાગ (બાળકો માટે ગીતોનો સંગ્રહ)	૧ ૩
નાની બેન વાર્તા	૨ ૦
પુંડરીકના પરાક્રમ	૧ ૬
પ્રાણી પુરાણ	૧ ૩
ફુલવાડીબ	૦ ૬
ફરજદ વખત બાળવાનું જ્ઞાન	૧ ૦
ભાપુની દુબ દાંડી કુચનું વર્ણન	૧ ૦
બાલ નેબોલીબન	૧ ૬
બાળ કુજ વાર્તાઓ	૨ ૦
બાળ કબાવલી વાર્તાઓ	૨ ૦
બાજબવાતો ભાગ ૩ જો	૧ ૦
બાળ વાર્તા વિનોદ	૨ ૦
બાળકાબરી	૧ ૦
બબપુડો	૨ ૬
મારી જીવન કથા (બાંધણી)	૧ ૯
મુખો અને બીજી વાતો	૧ ૦
રીતિ રીતિ ભાગ ત્રીજો નોળીયાની વાર્તા	૦ ૬
રસો અને ઉખાણા	૧ ૦
વિકરાળ વન	૨ ૦
સીતા હરબ	૩ ૦
સબરસ (રસીક પુસ્તક)	૦ ૬
હાંકુબાનની બાબ વાર્તાઓ	૨ ૬
હાલરડાં	૧ ૬
હીરા મોતી	- ૬
બાકોરીદાબિક મદાબ પુસ્તકોની કબાકો	૧ ૬
ગુજરાત અને સોરબ્બ	

૨૯૭-૩૭૭ના વિદ્યાર્થીઓ માટે

ઇતીહાસમુર્તિ બાળ સેટ ૨૫ પુસ્તકો.

કીંમત રૂા. ૧૨-૬.

પંચાબત	કાબો અને બાબુબાબ્રેબ
બાદુર કરોલીબે	વાર્તા
પરીજાનું પુષ્પ	વાર્તા
ભોબુને બાંબા કરી	વતબુવા બોબ
માસ્ટરે કહેલી	વાર્તા
બારોબેલના પરોઠા	વાર્તા
મોડિયે।	વાર્તા
રેક	વાર્તા
ટુંક ટેકા	કલ્બનું વર્ણન
જીવબંત	જંતુઓની માહીતી
ટેસુ બાસના પાંદડા	વાર્તા
તીજ પગ	ત્રિકલોની માહીતી
વસંત બાબી	ઋતુની વાર્તા
નબાંચરતો	ઉખાણા
ચેનો મરો	વાર્તાઓ
તક તક	વાર્તાઓ
ઘડાકાની તબબાર	વાર્તાઓ
બે બાળ નાટકો	
કુચકાઓ	રમુજ
વિબાદની વાતો	
અબિયે રેબ્બો	
બામકરબાં બબો હતો	નામકા વિશે કહ્યુ
ભોજના ત્રિજકામાં	વાતો
બાલ અને ટીકા	વાર્તા

દશીબા મુર્તિ બાળ સેટ ૩૦ પુસ્તકો.

કીંમત રૂા. ૧૫-૬

બાબબ પક્ષો	૨૦ પક્ષોની માહીતી
બાબવું ભોજકો	બાબવા બાબક વીબાન
મોઢ બબ્યું ત્યારે	નારીકા
ટપાલમાં	પ્રવાસ વર્ણન
પ્રવાસ વાતો	વાર્તા
ઢારબ્ન ભાગ ૧-૨	વાર્તા
બાળ ભોકકથા	
બિજ્ઞાનની રમતો	ઘરમાંના રમતો
પરીની પાંદડી	દીવાનીબ પરીવાર્તા
બંગાળની ભોકકથાઓ	વાર્તા
ઉંટ પર	ઇતિહાસીક વર્ણન
સકિલની દાદીએ	કુદરતનું વર્ણન
વિવિબ માહીતી સંગ્રહ	બાળકોને બાબવાજેવું
	ભેટવું.
મોરીબ બાબની વાર્તા	ભાગ ૧-૨
બબ્બતી	માહીતી અને વર્ણનો
ભોકકથાઓ	વાર્તા
ચબિયાના પરાક્રમો	વાર્તા
બાબ બિજો	
ચુંટેર ચબ્ય	વિજ્ઞાનીક વાર્તા
ચબ્મબ ગબ	ચબુચરની વાર્તા
બન ગયા	ચંગાની માહીતી
ચુપા કાકા	બાતા સંગ્રહ
કુદી પતંગીબા	
વિજ્ઞાનની દાદાએ ભાગ ૧-૨	
૧૦ મુખોઓ	વાર્તા
ગાયા અને ગટો	
ગાદુના રંગો	

બાળ વિનોદ બાળકોના પુસ્તકો

સેટની કીંમત રૂા. ૬

ત્રીજા ધોરણના વિદ્યાર્થીઓ માટે

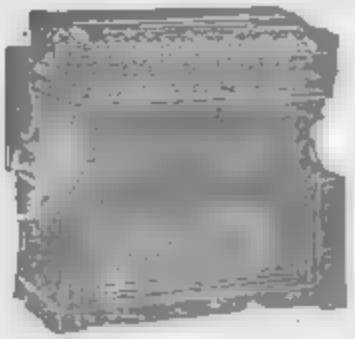
સોબ્બુલીઓ	પરી કથા
કાળીઓ	કવી કાળીદાસનાં જીવન ચરીત્ર
નાગકુમાર	નાગ પાંચમની કથા
મુંબાઇ	મુંબઇ શહેરની માહીતી વાર્તારૂપે ઇતીહાસ
મેનાબતી	પરી કથા
બબકતા	પરી કથા
ભોજ બાબો	વાર્તા
કાચ મંજન	વાર્તા
બાદશાહ	વિજ્ઞાનના ત્રીજાબ્રહ્મ વાર્તા

Manager, Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

આવો પધારો જુઓ

અને

તમારા માનીતા વાજીંત્રો અને રેકોર્ડઝ ખરીદ કરો

પગના હારમોનીયમ પા. ૬-૧૦-૦
હાથના ,, ૫-૧૫-૦
કબજ રીડના પા. ૩-૫-૦

(૧) જીવન પ્રભાત, (૨) જાગીરદાર,
(૩) વીદ્યાપતિ, (૪) જન્મભુમિ,
(૫) રોમેન્ટીક ઈન્ડિઆ, (૬) વચન,
(૭) નીર્મળા, (૮) અદ્ભુત કન્યા, (૯) ચેલેન્જ.

ઉપરના બધા ફીલ્મી રેકો આવી ગયા છે.

- વાજીંત્રો—હારમોનીયમ, આર્મોફોન, વાયોલીન, બેન્જો મેન્ડોલીન, ગીતાર, ઝાઝ આલ્ટો ફ્લ્યુટ વિગેરે.
- રેડીઓ—હીઝ માસ્ટર્સ વોઇસ અને બીજા મેઇકસ.
- રેકોર્ડઝ—હીઝ માસ્ટર્સ વોઇસ, કોલમ્બીયા, ટવીન, રીગલ, કચીન્સ, ઓડીયન, મેગાફોન, ન્યુ થીએટર્સ, હિંદુસ્તાન, તાજ, ઓરીએંટ, મેકસીરોન, નીઝામ, યંગ ઇન્ડિઆ, સ્ટાર હીંદુસ્તાન, વીકટોરીયા ફોન, રાજેનશાહી, જૈનાફોન, સેનોલા, કોહીનુર, એરોફોન વીગેરે.
- સ્પેર પાર્ટસ—દરેક વાજીંત્રોના મોટા જથ્થામાં રાખીએ છીએ.
- રીપેરીંગ—સંતોષકારક કામ—મધ્યમ દામ.

સોલ ડીસ્ટ્રીબ્યુટર્સ—વારા ફ્લ્યુટ, રાંતા ફ્લ્યુટ, સરદાર ફ્લ્યુટ હારમોનીયમ (હાથના, પગના, હાથપગ સાથે પોર્ટેબલ).
,, કચીન્સ, ઓડીયન, જૈનાફોન, મેગફોન ઇન્ડિઅન રેકોર્ડઝ, ફીલ્મી રેકોર્ડ.

રોમેન્ટીક ઇન્ડિઆ

ગ્રાહકનો સંતોષ—એ અમારો મુદ્રાલેખ છે.

ગોશળીઆ મ્યુઝીક સલુન,
૧૩૧ કવીન સ્ટ્રીટ, ડરબન.

Goshalia's Music Saloon,

'Phone 25806. 131, Queen Street, Durban.

'Phone 2-3361 Tel. add. "Lotapco."

D. K. PATEL

Fruit and Vegetable Exporter

— SPECIALIST —

in South African, Canadian and Australian Apples

Cape Fruit on hand in season

We have in stock Naartjes which have just come in Market.

ડી. કે. પટેલ

ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ એક્સપોર્ટર,

સાઉથ આફ્રિકન, કેનેડીયન અને ઓસ્ટ્રેલીયન ઓપલ્સના સ્પેશીયલીસ્ટ

ઋતુમાં કેપ ફ્રૂટ પણ રાખીએ છીએ

નાર્ચસ હાલમાં શરૂ થયા છે અને તેનો સ્ટોક પણ રાખીએ છીએ.

કંપનીના ઓર્ડરો ઉપર ખાસ ધ્યાન દેવામાં આવે છે

નાની સ્ટ સારા અને સસ્તા C. O. D. થી મળશે.

P. O. Box 788. 19, Cross St. Durban.

Telephone 33-5382.

VALLABH RANCHHOD,

Wholesale & Retail Fruit and Vegetable Merchant.

Country Orders Promptly attended to.

14, DIAGONAL St. JOHANNESBURG.

ટેલીફોન 33-5382.

વલ્લભભાઈ રણછોડ

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ અમારે ત્યાં તાજું અને સસ્તુ મળશે.

બહારગામના ઓર્ડરોને તાકીદે ધ્યાન દેવામાં આવે છે.

૧૪, ડાયોગનલ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.

જુના અને જાણીતા કુરગાસુ મીઠાઈઓ અને પાકેટ બનાવનાર

કેપીટનના શીયાળાના પૌષ્ટિક પાકેટ

પંજાબી સાલમ પાક ચિવડો બીજા પાકેટ ઓર્ડર આપવાથી મળી રાકશે.

અમારી ૩૬મા વરસ બાબાનુ અત બનવુ હોવાથી તૈયાર મળે છે.

કુરગાસુ ગીરાઈ ગયા દરેક બનવા કુરગાસુ, આમાર, મરચા મારાલો વિગેરે મોકા અમ્બામા મળશે.

વધુ બનુભવ માટે ઘરેજ પધારો યા મગો:

KAPITAN'S CAFE

'Phone 33-8577. 130 KORT STREET JOHANNESBURG.

ચામડીને મખમલ જેવી સુંવાણી આકર્ષક ને ખુબસુરત રાખવા માટે

અફઘાન સ્નો

વપરાય છે. આ સ્નોમાં વીટામીન A છે જેથી ચહેરા તથા શરીરની ચામડીને પોષણ આપી સુંદરતામાં વધારો કરે છે.

SOLE AGENTS—
PATANWALA & CO BOMBAY 2
Branch: CALCUTTA.

સોલ એજન્ટ

Indo-African Trade Agency,

74-76 Wilson Street,
Dundee, Natal, S. A.

પ્રસ્થાન

મહત્વ

પ્રસ્થાન માસિક બાર વર્ષ પુરા કરી—તેર તેરમા વર્ષમાં પ્રવેશ કરે છે, તે નિમિત્તે :

'પ્રસ્થાન'ના ગ્રાહકોને અડધા ભાવે ગ્રાહકનું ₹. ૧૯૯૮ ના પ્રસ્તકોનો આખો સુપીનું લવાજમ રૂા. ૫, બાકી, બરોબર મારે રૂા. ૩૫ મળી ગયું હશે, તેમને પ્રસ્થાન તરફથી બહાર પડેલાં પુસ્તકો ઉપર રૂપ ટકા કમીશન કાપી આપવામા આવશે. [અપવાદ: શ્રી. ચંદ્રશંકરભાઈ પંડ્યાના તથા શ્રી. રામનારાયણ પાઠકના પુસ્તકો ઉપર ૨૫ ટકા].

એટલે કે

જે ગ્રાહક લવાજમ ૨૦-૨૨ રૂપિયાનાં પુસ્તકો ખરીદશે તેમને પ્રસ્થાન મફત પડી રહેશે.

૬૦—બાર રૂપિયાનાં ખરીદશે તેમને અર્ધી લવાજમમા પડી રહેશે. ઘોડિ ૬ બાળા રૂા. મળશેજ.

ગુજરાતનો આબાલવૃદ્ધ, તેમજ પુસ્તકાલયો ને લાયબ્રેરીઓ આ ઘોજનાનો જરૂર લાભ લે.

પ્રસ્થાનનાં પુસ્તકો

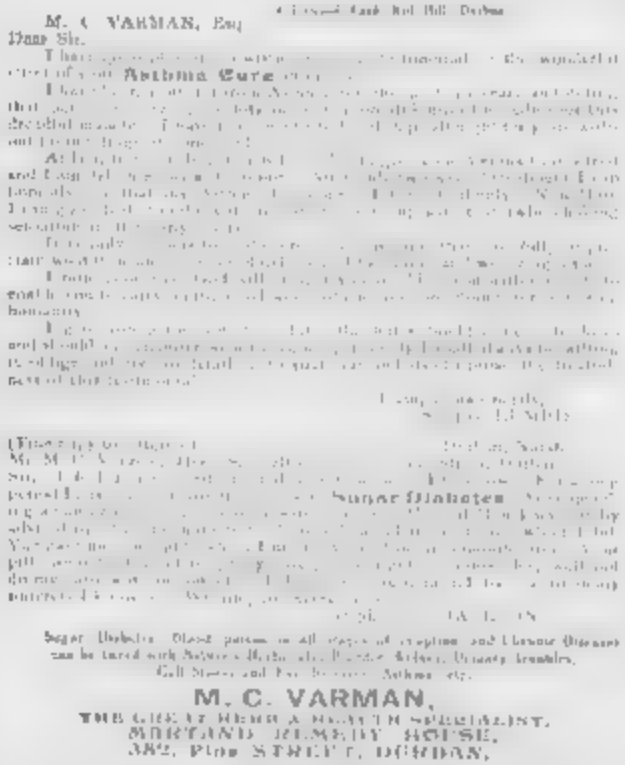
	રૂપિયા
સમરાંગણ	૧૫
મૂળજીનો ઉપાય	૪
રમિણાનું પતન	૨
સાબરમતી	૧૫
પરમાણુ બેઠક	૨
દિનચર્યા	૧૫
પરેખાદિરે	૨
ભારતુંગ	૧૫
ગમનો ઢંગા	૧૫
બી-સુરૂપ	૧
નવો અવતાર (ત્રણ ભાગ)	૫૫
પ્રભાવતી	૨૫
ચક્રસુખ	૧૫
ગાતા આસોપાલવ	૧૫
સરસ્વતીચાંદ્રા	
ભાગ ૧ લો :	૧૫

આજું મુલીપત્ર મંગાવો.

પ્રસ્થાન કાર્યાલય: પારસી અગિયારી સામે : અમદાવાદ.

VEDIC AND UNANI PREPARATIONS

વેદીક અને યુનાની અકસીર દવાઓ

M. C. VARMAN, Esq.

Dear Sir,

Asthma Cure

Sugar Diabetes

M. C. VARMAN,
THE GREAT HERBAL SCIENTIFIC SPECIALIST,
MORGAND REMEDY HOUSE,
382, Pine STREET, DURBAN.

અમારી દવાથી ઘણા લોકોને આરામ થયો છે જેની ખાત્રી સાથેના સર્ટીફીકેટ ઉપરથી માલુમ પડશે. પણ્ણા સર્ટીફીકેટ અપાયાં છે પણ અત્રે બધા આપી શકાય તેમ નથી—રૂબરૂ મળો યા પુછાવો.

અમારે ત્યાં નીચેની દવાઓ બાલ મળે છે:

રોનીક અકસીર બદન ઝોળીઓ:—

સુવર્ણ, ચાંદી, અમ્બર, કસ્તુરી વિગેરે કિમતી વસ્તુઓની બનેલી આ ઝોળીઓ દક્ષીણ આફ્રિકામાં ઘણીજ વખાણેલી છે અને એનાથી ઘણા લોકોએ ફાયદો મેળવ્યો છે.

કમજોરાકાતી દુર કરનારી અને શક્તિ આપનારી છે.

કીંમત ડબી ૧ ની પા. ૧–૧૦–૬.

વરમનની "બી" અકસીર રેમેડી:—

આ ઝોળી હરસ, મસા, કે બવાસીરના પાંજામાં સપડાયેલાને ઉગારે છે. દી. પા. ૧–૧–૬.

ડાયબીટીસ અને બીજા ગુપ્ત ઈન્દ્રીયોના રોગોને માટે પુછાવોઃ-

દમને માટે અમારી પાસે ઘણી અકસીર દવા છે.

મહેરબાની કરી ઓરડર સાથે પોસ્ટલ ઓરડર મોકલશો.

એમ સી. વરમન,

૩૮૨ પાઈન સ્ટ્રીટ, ડરબન.

PHONE 20170 & 20177 BOX 171

N. BHOOLA & SONS

(PTY) LTD.,

SUGAR & GENERAL WHOLESALE MERCHANTS.

Place your next sugar order with us, our Prices and terms for all grades of sugar are on the same basis as any other sugar merchants. Calcutta Champ rice a specility. Quality unbeaten A trial order will convince.

All kinds of Indian Groceries, Spices, etc., always in stock. Can be obtained in bag lots or open stock. Also in stock bleached and unbleached Calicoes. Quilts, Cashmere Dimbric, Fuji, Crepe-de.chene, Hardware, Crockery, etc.

Country Store-keepers Please Note—
We Supply The Trade Only.

67, VICTORIA STREET,
DURBAN.

ટેલીફોન ૨૦૧૭૦ અને ૨૦૧૭૭. પી. ઓ. બોક્સ ૧૭૧.

એન. ભૂલા એન્ડ. સન્સ.

(પા.) લીમીટેડ.

ચીનીના જનરલ અને હોલસેલ વેપારીઓ

તમારો બીજો ચીનીનો ઓર્ડર અમને આપજો. દરેક જાતની ચીનીના અમારા ભાવો અને ટર્મ બીજા ચીનીના વેપારીઓના જેવાજ છે.

કલકત્તા ચાંપ રાઇસ અમારી સ્પેશ્યાલીટી છે. કવોલીટીને કોઇ ટક્કર મારી શકે તેમ નથી. ઓર્ડર આપી ખાત્રી કરી જુઓ.

દરેક જાતની ઇન્ડિઅન ગ્રોસરી, મસાલા, વિગેરેનો અમારે ત્યાં હમેશાં સ્ટોકમાં હોય છે અને જથ્થાબંધ તેમજ છુટક મળી શકશે. એ ઉપરાંત બ્લીચ્ડ અને અનબ્લીચ્ડ કેલીકો, કવીલ્ટસ, કાશ્મીર લીમ્બ્રોક, ફુજી, ક્રેપ-ડીશીન, તેમજ હાર્ડવેર, ક્રોકરી વિ. પણ અમારે ત્યાંથી મળી શકશે.

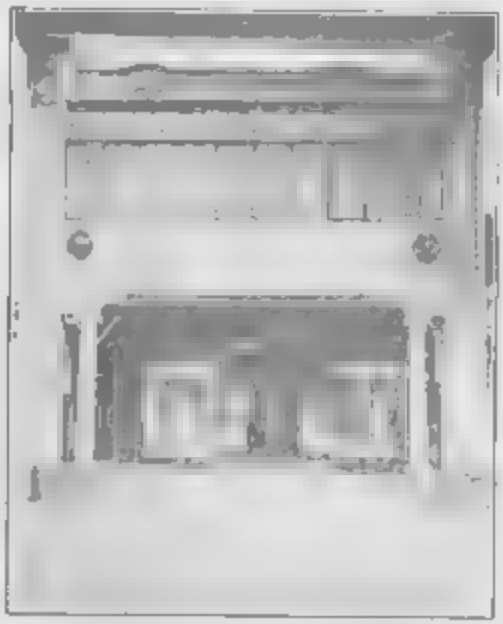
બહારગામના દુકાનદારોને ખાસ જણાવવાનું કે અમે ફકત વેપારીઓનેજ માલ પુરો પાડીએ છીએ.

૬૭, વીકટોરીઆ સ્ટ્રીટ, ડરબન.

RAGHAVJEE RAGNATH & SON

WHOLESALE & RETAIL MERCHANTS
ALSO PAWNBROKERS & JEWELLERS.
TELEPHONE 55 VERULAM.

THE MAIL ORDER HOUSE

We have pleasure in announcing to the public that we have large stocks of piece goods specially Crepe-de-chene Saries, Art Silk Saries, Fuji Saries and large range in all round departments which we are offering at reduced prices.

Branch at:
80 Wicks St,
VERULAM.

Happy Deepavali Greetings To All.

Head Office:
17 Moss Street
VERULAM.

રાઘવજી રઘનાથ એન્ડ સન

હોલસેલ અને રીટેલ મરચન્ટસ
પોનબ્રોકર્સ અને જુવેલર્સ.

અમારે ત્યાં પીસ ગુડઝ ખાસ કરી ક્રેપ-ડી-શીન આર્ટ સીલ્ક અને ફ્યુજી સીલ્કની સાડીઓ તેમજ બીજી દરેક જાતની વસ્તુઓ છે અને તે ઘટાડેલા ભાવે આપીએ છીએ.

શાંચ:
૮૦ વીક્સ સ્ટ્રીટ,
વેરૂલમ.

અમારા સર્વ ગ્રાહકોને દીવાળીના
શુભ દિવસના અભિનંદન
આપીએ છીએ.

હેડ ઓફીસ:
૧૭ મોસ સ્ટ્રીટ,
ટેલીફોન ૫૫, વેરૂલમ.

ફરનીચર! ફરનીચર! ફરનીચર!!!

બેડરૂમ સુટ, ડાઈનીંગ રૂમ, ડ્રેસીંગ કેબીનેટ, ડ્રેસીંગ ટેબલ, સાઈડ બોર્ડ, ઓફિસ ડેસ્ક, સુટ કેસ, ટ્રેસ્ક, ચેરસ, રોકીંગ ચેર, વોલપેપર્સ, લીનોલીયમ અને કીચનર વિગેરે, તદ્દન રીપેરમાં આવી ખરીદી કરવી અને પોતાની માલ ઉપલબ્ધ કરવો.

ઓફિસ, ડેવલપ અને કીચન ડ્રેસર

ઈ કામની ડેમરેજ નીચે તૈયાર થાય છે તેનો ફોટા હમેશ તૈયાર રહે છે. બાજ તેમના ઓર્ડરો બાકીના મીલ મંગાવો અને વેપાર આબાદ થવારો

L. MISTRY,

45 MARKET STREET, : : : JOHANNESBURG.

'PHONE 33-4691. BOX 2626. 1151

Phone 33-4402 Tel. Add.: "VALABTEL." P. O. Box 6748

V. B. PATEL,

WHOLESALE AND RETAIL FRUIT, VEGETABLE AND PRODUCE MERCHANT

CHEAPEST BANANA STORE IN TOWN.

40 President Street, JOHANNESBURG.

Terms: NETT CASH or C.O.D.

વી. બી. પટેલ,

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રુટ, વેજીટેબલ્સ અને પ્રોડ્યુસ મરચન્ટ

અમારો ભાવો બધા કરતાં સસ્તા રહેશે. ઓર્ડર સાથે પૈસા મોકલવાની જરૂર નથી. અમારા ઉપર વિશ્વાસ રાખી ઓર્ડર મોકલવા વિનંતી છે.

ટેલીફોન ૩૩-૪૪૦૨ ૪૦ પ્રેસીડન્ટ સ્ટ્રીટ,

પી. ઓ. બોક્સ ૬૭૪૮ જોહાનીસબર્ગ 1152

કીર્ટીંગ્સ

પાવડર

ઈડી, માકડ, ચાંચડ, કંસારા, માખી, વંદા વિગેરે સઘળા જંતુઓનો

નાશ કરે છે.

કીર્ટીંગ્સ પાવડરના ટીન મળે છે. 1111

Box 830. Tel. Add. "Orangexpo."

M. C. PILLAY

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter

country orders executed at lowest Market prices. special attention given to all up-country orders

TRIAL ORDER SOLICITED.

જથ્થાબંધ ફ્રુટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર

અમે અપકંટ્રીના ઓરડર બાબ ઈમરેજ રાખી સારો માલ C.O.D. થી મોકલવામાં છીએ.

79, PRINCE EDWARD STREET, DURBAN. 1155

"શુદ્ધ ઘી"

દરબનમાં બનાવીને હેલ્થ ઓથોરિટીના પાસ કરેલ એમ. જે. માકાંના ગીરના ગંગાસતી બ્રાન્ડના મધુરાગમ ગવરજીની દેવકરીનો જનાવરનું ઘીમાંનું (શુદ્ધ) ઘી.

અમારે ત્યાંથી મોટા પ્રમાણમાં મળશે.

ભાવ માટે પુછો યા લખો.

સાઉથ આફ્રિકાના સોલ એજન્ટ.

શામજી દેવશી એન્ડ સન SAMJEE DEVSHI & SON

૪, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, 4, Cross Street,

દરબન. DURBAN.

'Phone 2-6235. P. O. Box 316

Heerabhai Morar Matvadkar,

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter and Commission Agent,

15 CROSS ST. RESIDENCE.

PACKING WAREHOUSE 44 BOND ST.

DURBAN.

હીરાભાઇ મોરાર મટવાડકર

હોલસેલ ફ્રુટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર અને કમીશન એજંટ,

પેકીંગ સારી રીતે કરી માલ સી. ઓ. ડી. થી મોકલવામાં આવશે.

ટેલીફોન ૨-૬૨૩૫ ઓફિસ ૩૧૬.

૪૪ બોન્ડ સ્ટ્રીટ, દરબન. 1156

NAROTAM HARGOVIND

The Master Tailors.

Suits and Costumes Made in the latest Styles.

We specialise in High Class Tailoring.

Our Prices are to suit the times.

Try us with your next Order

તમારૂં મુદ્દ ક્યાં સીવડાવશો?

નરોતમ હરગોવિંદ

તમને આપ-દુ-ડેટ સ્ટાઈલમાં ઉમેદવાર માટે અવારી આપશે

ફાયલ ઓર્ડર આપી આવી કરી ખુશી.

'Phone 25661. 176 Grey St Durban. 1172

ડીક્ષનરી ઓ

અંગ્રેજી & ગુજરાતી

આ ડીક્ષનરી મહાત્મા ગાંધીજીની પ્રેરણાથી વર્ષોના વર્ષોની મહેનત બાદ ગુજરાતી ભાષાને સુધારા વધારા સાથે બનાવવામાં આવી છે. વિદ્યાર્થી આલમ માટે તે ખાસ ઉપયોગી અને ઉપકારક છે. તેને અંતે શરીર ૧૦ ભાષા, કરજ, ભોગ સંબંધની વસ્તી. ભેગી વહીવંચાની મંજાઇ, વજન, માપ, ટપેવતો, વિગેરે પણ વસ્તુઓ સમાવેશ થયેલો છે.

પાકું પુંઠું પાના ૧૪૦૨ પ્રમેયની કીમત રૂા. ૫-

Manager, 'Indian Opinion, Phoenix.

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	ખીસ્તી નવેમ્બર	હીજ્રી આસો	સુલતાન રબલાખર	પારસી ખોરદાદ	મુસ્લીમ સુર્યોદય સ. મી.	સુર્યાસ્ત સ.મી.
શુક્ર	૩	૧૯	૨૮	૨૯	૫-૧૦	૬-૧૪
શની	૪	,, ૨૦	૨૯	૩૦	૫-૧૦	૬-૧૩
રવી	૫	,, ૨૧	૩૦	૧	૫-૧૧	૬-૧૩
સોમ	૬	,, ૨૨	૨૩	૨	૫-૧૧	૬-૧૨
મંગળ	૭	,, ૨૩	૨૪	૩	૫-૧૨	૬-૧૨
બુધ	૮	,, ૨૪	૩૫	૪	૫-૧૩	૬-૧૧
ગુરૂ	૯	,, ૨૫	૨૬	૫	૫-૧૩	૬-૧૧

ગાંધીજીનો સંદેશો

"તમે બધા એકસંપ થઈ શકો તો કેવું સારું? આ દીવાળી અંકને માટે મારો સંદેશો છે."

[આ કંદોરો તારથી બનેલો હતો.

પંડિત જવાહરલાલ નેહરૂનો સંદેશો

"ઇન્ડિયન ઓપિનિયન' દ્વારા દક્ષિણ આફ્રિકાના મારા દેશબંધુઓને શુભેચ્છાઓ પાઠવું છું. કેટલોક સમય થયાં તેઓની સામે ગંભીર સ્થિતિ આવી પડેલી છે અને યુનીયન સરકાર તેઓની સામે વધુ-ઓછાની નીતી અખત્યાર કરી રહી છે, કે જે તેઓને માટે અપમાનભરેલી છે. તેને નમતું નહિ આપવાનું તેઓએ વાજબી પગલું લીધેલું છે અને તેઓની તકલીફોમાં હિંદુસ્તાન તેઓ તરફ હિલસોજી અને સહાનુભૂતી દર્શાવે છે. હાલમાં આપણા સર્વની સમક્ષ તેમજ સમસ્ત જગતની સમક્ષ વધારે અગત્યના પ્રશ્નો ઉપસ્થિત થઈ પડયા છે. જગતને માટે તેમજ આપણે માટે ભવિષ્ય કેવું નિવડશે એ કોઇથી કહી શકાય તેમ નથી. એક વસ્તુ સ્પષ્ટ છે, કે જગત મહાન રાજકીય તેમજ આર્થિક પરિવર્તનમાંથી પસાર થઇ રહ્યું છે. જગતનો નકશો ફરી જશે, અને જગતનું આર્થિક બંધારણ પણ ફરી જાય એ મને અનિવાર્ય લાગે છે. આ મહાન વિપત્તિમાં એજ રાષ્ટ્રો અને પ્રજાઓ ટકી શકશે કે જેમનામાં શક્તિ, હિંમત અને એકય હશે. આપણા સઘળાને માટે અને હિંદુસ્તાનને માટે આ કસોટીનો સમય છે. હું અંતઃકરણથી આશા રાખું છું કે હિંદીઓ સમયસર જાગૃત થશે અને પોતાના આદર્શોને વળગી રહી હિંદુસ્તાનનાં અને જગતનાં સ્વાતંત્ર્યને માટે સંયુક્તપણે જરૂરના ભોગ આપશે કે જેથી આ ભયાનક યુદ્ધમાંથી આપણે તેમજ દુનીયાને માટે શાંતિ અને સ્વતંત્રતા પ્રકટે.

"પરદેશમાં વસતા હિંદીઓની સ્થિતિ અને કરજો છેવટે હિંદુસ્તાનની સ્થિતિ અને કરજો પરથી નિર્ણિત થશે. આથી સઘળા હિંદીઓને માટે, તેઓ જ્યાં હોય ત્યાં, અગત્યનો સવાલ હિંદુસ્તાનના સ્વાતંત્ર્યનો છે. આપણી સામેના કઠિન દિવસોમાં હું આશા રાખું છું કે, દૂર દેશોમાં વસતા હિંદીઓ આ વસ્તુ સમજશે અને પોતાની માતૃભૂમિને કરેક રીતે મદદ કરશે. એમ કરી તેઓ પોતાનેજ મદદ કરશે અને પોતાની શક્તિ વધારશે. તેઓની પોતાની સ્થિતિ અને માગણીઓના સંબંધમાં તેઓએ હિંદુસ્તાનની પ્રતિષ્ઠા હમેશાં ટકાવી રાખવી. જો પ્રતિષ્ઠાને નુકસાન થાય, અથવા ગેરવાજબી રીતે તેઓની વિરૂદ્ધ બેદભાવ પાડવામાં આવે જો તેઓએ કોઈ પણ સ્વિકારવું નહિ."

જવાહરલાલ નેહરૂ.

Printed and Published by Manilal M. Gandhi at Phoenix Settlement, Phoenix, Natal.

SOUTH AFRICAN LIBRARY
6 DEC 1939

INDIAN OPINION
Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 45—Vol.-XXXVII FRIDAY, NOVEMBER 24th, 1939. Registered at the G.P.O. as a Newspaper. PRICE FOURPENCE

NON-VIOLENCE

"NON-VIOLENCE has to be non violence of the brave and the strong. It must come from inward conviction. I have, therefore, not hesitated to say that it is better to be violent if there is violence in our breasts than to put on the cloak of non-violence to cover impotence. Violence is any day preferable to impotence. There is hope for a violent man becoming non-violent. There is no such hope for the impotent."

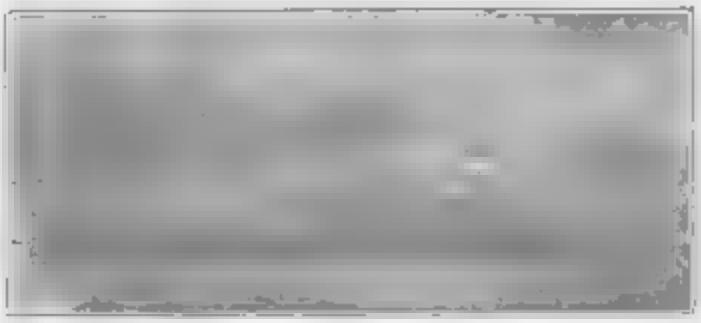
HARIJAN

અહિંસા

"અહિંસા એ બહાદુર અને બળવાનની અહિંસા હોવી જોઇએ. એ અંતરની દૃઢતાથીજ આવી શકે. એટલેજ મેં વગર સંકોચે કહ્યું છે કે હૃદયમાં જો હિંસા ભરેલીજ હોય તો બીજાને ઢાંકવાને અહિંસાનો દંભ કરવા કરતાં હિંસા કરવી એજ વધારે સારૂં છે. બીજા કરતાં હિંસા કોઇ પણ વખતે સારીજ ગણાય. એક હિંસક માણસ અહિંસક બનવાની આશા રાખી શકાય. નામર્દને વિષે એવી આશા નજ રખાય.

—ગાંધીજી.

B. I. Steam Navigation Co., Ltd.

હિંદુસ્તાન જનારા ઉતારૂઓને રવીવાર ડીસેમ્બર તા. ૩ ના રોજ સવારે ૧૦ વાગે સ્ટીમરપર ચઢી જવા વિનંતી કરવામાં આવે છે.

સ્ટીમરોની આવનજાવની તારીખોમાં અને સ્ટીમરોના ભાવોમાં વિના નોટીસે ફેરફાર કરવામાં આવશે.

દરબન આવ્યા પછી તમારા માલ વિગેરેના હુક્કાને મળવાથી મદદગરત કરી આપીશું.

ટાગીના ઉપર તમારૂં નામ તથા સ્ટીમરનું નામ અને પોર્ટ, દરબન લખવું.

શેખ હીમેદ એન્ડ સન્સ (પ્રા.) લીમીટેડ

દીંદી પેસેન્જર એજન્ટ.

૩૬	સ્ટીયર હિંદુ વીશી	સાથે	પા.	૧૪ ૧૧ ૧૧.
,,	,, મુસલમાન વીશી	સાથે	પા.	૧૫ ૫ ૮.
,,	,, વીશી	વગર	પા.	૧૧ ૧૪ ૫
સેકન્ડ ક્લાસ	સીંગલ	વિશી	વગર	પા. ૩૩ ૧૫ ૦.

Phone 2-0432. Tel. add: "KARAMAT."

SHAIK HIMED & SONS, (Pty) Ltd.

390, Pine Street, Durban.

CITY SHIRT Co.,

No. 4, Kort Street, Johannesburg.

'Phone 33-1453 P. O. Box 6220.

Tel. Add: "CITYSHIRT" 1194

THE NEW INDIA ASSURANCE

—COMPANY, LIMITED.—

Life, Fire, Motor Car, Motor Lorry, Motor Bus, Plate Glass, Workmen's Compensation, Etc. Etc.

આ દીંદી વીમા કંપનીમાં જીંદગીના, આગ, મોટર કાર મોટર લોરી, મોટર બસ, પ્લેટ ગ્લાસ, કામદારોને લગતા વીમાઓ, માલપર વિગેરે દરેક જાતના વીમાઓ ઉતારવી સારામાં છે. દીંદી કંપનીને ઉતારવા આપવું એ દરેક દીંદીની ફરજ છે.

Natal Office:
"INDIA HOUSE"
17, First Avenue,
DURBAN.
Telephone 2-5845 Con.
P. O. Box 1610.
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
Durban.

Policies Issued and Settlements Effected in this Country.

પોલીસી નેમજ લાવાની પતાવટ આ દેશમાં કરી આપવામાં આવે છે.

Transvaal Office:
ROOMS NO. 12 & 13.
BARKLY ARCADE,
Diagonal Street,
JOHANNESBURG.
Telephone 33-4478
P. O Box 3641
Tel Add: "RUSTOMJEE"
JOHANNESBURG

JALBHOY RUSTOMJEE

Principal Representative For The Union Of South Africa. 1181

GANDHI & Co. (Pty) Ltd.

GENERAL MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS

Try us for:-

Benares Saries, with Blouses of same design prices from 75/- to £10 with double border.

Also Cotton, Crepe-de-chine & Rayon Saries from 2/6 to 40/-.

We also stock Indian Drugs, Condiments, Draperies, Outfitting, Hardware, etc. etc.

Telephone 23676,

Tel. Add. "Gandhico" Durban.

112 Victoria Street, DURBAN.

અમારે ત્યાં હમેશા મોટા પ્રમાણમાં નીચે જણાવેલ ચીજો સ્ટોકમાં રહે છે.

એરંડા બદામ, પીસ્તાં, ચારોળી, એલચી, જાયફળ, તજ, લવીંગ, સુરજમાપ કેસર, તેમજ હળદર, વાયડા. જાડ વીગરે આપીસ તેમજ બાલ રેખરેખ નીચે પીસાવેલ મસાલો તથા તમામ જાતના ચોખા-ઝીરાયલ, કોબાદ દીલ્હી, મોંજા, બાલ હલસી, વીગરે તથા પંજાબી સાલમ, ધોળી મુસલી, ગંઠોડા કોપરાવાટી તથા સાતસો આઠસો જાતનું ગાંધીપાક' તેમજ સોપારી-મદ્રાસી સેવરમની, ફાલ્ચા, સોકેલાં તથા ગુલાબનું પાણી, આમળા, બોગરા, ચંબેલી, કુપેલ, કાબીનીયા વીગરે ખુશબોદાર તેલ વીગરે, વીગરે મોટા જથામાં તેમજ છુટક મળશે.

Also:

P. O. Box 27, TONGAAT.

Telephone during Office hours No. 5.

,, after Office hours No. 008. 1116

કબ્જ અને કુકુસાની બાસ દવા છે

ઝંડુનું

કેસરી જીવન

કેસરની બધી બાબતોને કુદરતે જે ગુણ બક્ષેલ છે તથા જોઇતાં તે ગુણ કરે છે આના સેવનથી તન્દુરસ્તી પ્રાપ્ત થાય છે. એક વાર અજમાવી જુવો.

ધાતુ, ફાલતુ વિર્યની નબળાઈ અને બાંસી વિકારે જાતીના દરદો માટે

ઝંડુની સુવર્ણ મિશ્રિત મકરધ્વજ ગુટી

બિના વિલંબે સારવરવા ભલિસ

ઝંડુ ફાર્માસ્યુટીકલ વર્કસ લી.—પો. બો. નં. ૫૫૧૩, મુબાઈ નં. ૧૪.

મા. આફ્રિકાનો મોમ એજન્ટસ: એમ. એમ. ઓરી એન્ડ સન્સ; સ્ટાન્ડ ૨૩૮, ઓશીવાટીક બજાર, પી. બો. બોક્સ ૧૨૦૫, પ્રીટોરીયા.

એલાસિઝર્સનું મળવાનું ઠેકાણું બાબત ઝમ્બર, ૧૪ કેસલ સ્ટ્રીટ.

આયુર્વેદિક દવાઓનું સુચીપત્ર આલેજ મગાવો. 1117

MOHANLAL VALJEE,

(INDIAN PAWNBROKER.)

112, Victoria Street, Durban.

Low Rates ■ Interest on Jewellery.

High prices paid for Old Gold. A large stock ■ New Jewelleries at reasonable prices to suit your pockets. 1141

P. P. BHAGAT,

Fruit Merchant.

દરેક જાતનું ફ્રુટ અને વેજીટેબલ સારૂ ઓર્ડર કરી C. O. D. થી મોકલવામાં આવશે. લખો:—

P. O. Box 842. 139 Brook St. Durban. 1118

પુષ્ટિકારક પાકો બનાવવા હોય
અને
દરેક જાતની દેશી દવાઓ જોઈતી હોય
તો અમારી મુલાકાતે આવો

કરીયાણું પુરું બનાવવાના સારા પાકો બનાવવા માટે અમારે ત્યાં લાંબો અને મોટામો માલ છે. તેમજ દરેક જાતના દેશી દવાઓ અને દેશી મેડીસીન હમેશાં તાજો અને મોટામો માલ સ્ટોકમાં રાખીએ છીએ.

દેશી મુલકના મોટકાં નંગ ૧ ની રકી. ૧૫-૧ સાઈઝ બારદાન,
દેશી મોટકાંના ગોળાકિયાં નંગ ૧ ની રકી. ૧૫-૧ સાઈઝ બારદાન.

કરીયાના કોઇ પણ બાબતોથી ખાળ મંદવાનો

નવાબી પાવડર

૧૬૦ તોલા પણ મીનીટમાં ખાળ સારો થાય છે.

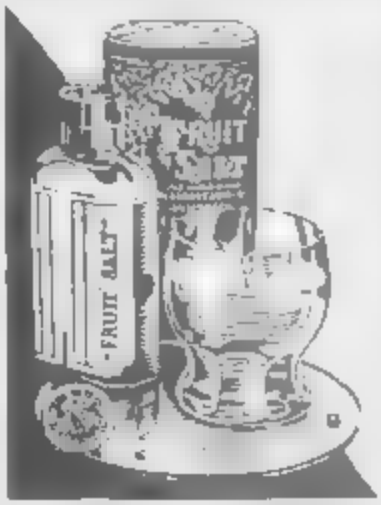
૧૫૦ બોટલ રકી. ૧૨ પોસ્ટેજ સાથે, ૨૫૦ ડઝન ગ્રેનારને રકી. ૬-૦ પોસ્ટેજ સાથે, ૩ નંગ ગ્રેનારને રકી. ૬-૦ પોસ્ટેજ ગણે. ૧ અમારા બે નંગ ગ્રેનારને ૧ પેની પોસ્ટેજ મોકલવી.

ઓર્ડર સાથે રોકડા પૈસા મોકલશો.

Fancy Gold Cups and Saucers at 1/9 a dozen.
12 dozen to a case. Cash with order.

I. G. H. BASSA
153 Grey Street, - - Durban. 1480

શું તમારામાં જોર, ચેતન અને ઉત્સાહ છે?

આપણને દુખાવો, ચિંતાનો વખારો, અપચો અને આળસ એ બધું કબજીયાતને આભારી છે. એ સૂચવે છે કે "ઇનોઝ ફ્રૂટ સોલ્ટ" તમારે લેવાની જરૂર છે. "ઇનોઝ" શરિરની આંતરિક ગુંચવી કરી ચેતની બધી વ્યાધી ઓ દુર કરે છે. રોજ સવારે એક ટી સ્પુન ફ્રૂટ સોલ્ટ એક ગ્લાસ પાણી સાથે લેવાથી તમને પછી વાકળ રહેશે.

ENO'S 'FRUIT SALT'
The words "Eno" and "Fruit Salt" are registered trade marks. 1541

HEADACHES QUICKLY RELIEVED BY TAKING
TYSOKO BRAND (PAIN-CURE) HEADACHE POWDERS
FROM YOUR CHEMIST at 9d., 1/6, 2/6 and 4/6; or POST FREE FROM
ERNEST TYSON, CHEMIST, TOLLGATE, DURBAN 1490

'Phone 28350. Tel. Add. "Nartjes."
A. M. PADAYACHEE
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter.
country orders executed at lowest Market prices.
special attention given to all up-country orders.
TRIAL ORDER SOLICITED.
91 LEOPOLD ST., AND 34 CROSS ST.,
P. O. BOX 195. DURBAN. 1484

M. H. DESAI,
એમ. એચ. દેશાઇ,
દેલાલ અને કમીશન એજન્ટ.
અમે દરેક જાતના ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ તુરીયાતના ઓર્ડર પણ બારમાં C. O. D. થી સારૂ પેકીંગ કરી મોકલીએ છીએ.
P. O. Box 254, 31, Short St. Durban. 1496

SWAMI VIVEKANANDA'S WORKS

		Rs.	As.
Lectures from Colombo to Almora		2	8.
Inana Yoga		1	12.
Raja Yoga		1	4.
Karma Yoga		1	12.
Bhakti Yoga		0	12.
Karma & Its Influence on Man's Life		1	0.
[illegible]			2.
[illegible]			4.
Modern India			6.
My Master			4.
Chicago Addresses		0	4.

LIFE OF SRI RAMAKRISHNA

A comprehensive [illegible] the Master's wonderful life,—the inspiration [illegible]

This highly [illegible]

Price Re. 1

PRABUDDHA BHARATA
OR
AWAKENED INDIA

A high class English monthly started by Swami Vivekananda in 1896. It is devoted to Universal Religion, Indian Culture, Education, Art and other topics of international interest.

Annual Subscription: Inland Rs. 4, Foreign 11 Shillings.

Apply for a complete Catalogue:—
The Manager, ADVAITA ASHRAMA,
4, Wellington Lane, Calcutta, India.

THE EPIC FAST
(BY PYARELAL)

An account of Mahatma Gandhi's Fast in September 1932, and events leading up to the Yeravda Pact with all relevant documents.

320 Pages. Price: 2s. 6d.

Obtainable From The Manager:
INDIAN OPINION, Phoenix, Natal.

Cable & Tel. Add. "ADVANCING." 'Phones 24003, Res. 24448.

CHOONILALL BROS.

THE LEADING "SARRI HOUSE" IN SOUTH AFRICA.

141, GREY STREET, DURBAN.

INTERIOR VIEW OF OUR SHOP

ARRIVING BY EVERY MAIL FROM INDIA AND JAPAN

BENARES SARRIES WITH BORDERS AND PLAIN CENTRES. BUTIDAR BENARES SARRIES IN SEVERAL SHADES Prices from 60/- 85/- 105/- & up to £20. EMBROIDERED SARRIES 25/-, 35/- & up PRINTED VARIOUS LINES OF SARRIES from 12/6, 17/- & upwards. EMBROIDERED CREPE-DE-CHENE from 3/6 yd. 42in. & 45in. wide.

Branches 58, WEST STREET AND 59, WICKS STREET, GARAGE 7, MOSS STREET AND 58, WICKS STREET, VERULAM.
'Phone 39. Verulam.

ચુનીલાલ બ્રધર્સ

દક્ષિણ આફ્રિકાનું જાણીતું સાડીઓનું ગૃહ

૧૪૧ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

ઓફિસ
૫૬ અને ૬૦ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

આવી સાડીઓ માટેના ઓર્ડર્સ
મેહનીઝભાઈ ખાતે
પી. રતનજી,
૧૦, બી સ્ટ્રીટ, ન્યુઆઇન.

ગોદામ
૭ મોલ સ્ટ્રીટ અને ૫૭ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

દરેક સ્ટીમરમાં જાપાન તથા હિંદથી આવે છે

બનારસની ઈમીટેશનવાળી અને સાદી, તેમજ જાતજાતની બુટીદાર સાડીઓ શી. ૬૦, શી. ૮૫, શી. ૧૦૫ થી લઇને પા. ૨૦ સુધીની.

બનારસથી ઇમ્બ્રોડરી આવેલી છે.

ફ્રેન્ચ ક્રેપની સાડીઓ શી. ૨૫ અને શી. ૩૫ થી ઉપર. જાતજાતની જાતવાણી સાડીઓ શી. ૧૨–૬ અને શી. ૧૭–૬ થી ઉપર.
ફ્રેન્ચનું ક્રેપ–ડી–ચીન શી. ૩–૬ નું વાર ૪૨ ઇંચ અને ૪૫ ઇંચ પહોળ. સાડીનું બેરિસ્ટ ડીઝાઇનનું કપડું, ૪૫ ઇંચ પહોળ વારની, શી. ૧–૬, શી. ૧–૭, શી. ૨–૦ અને તેથી ઉપર. ઇમ્પોર્ટ આવેલી કોમ્પ્લેટ સાડીઓ શી. ૨૫, શી. ૩૦, શી. ૪૫ અને એથી ઉપર. 1240

TRY THE LATEST
SUNCRUSH FLAVOUR
COLA SUNCRUSH
To get the true flavour, this must be well iced.
OTHER SPECIALITIES
POPULAR POP
"The King of Ginger Beers."
CLUB SEAL SODA
"Improves your Spirits."
"GIANTS"
The Quart Bottle for 4d.
In all Popular flavours.

'Phone 2-4345

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

DALYS LIMITED.

72, CANADA ROAD, DURBAN.

Sole producers of all Suncrush drinks.

1514

Bhanjee Lavji's Renowned
PURE GHEE
Porbander Ghee with the mark "B. L." and Veraval Ghee with the mark "V.B."
ભાણજી લવજીનું પ્રખ્યાત
પોરબંદરનું B.L. મારકાનું તથા વેરાવળનું V.B. મારકાનું
શુદ્ધ ઘી
અમારે ત્યાંથી ફરીયાદ ભાવે મળશે.
આખા આફ્રિકાના સોલ એજન્ટ:
South Africa's Sole Agents:
T. P. DEVSHI & SON
General Merchants
119 Victoria Street,
DURBAN.
'PHONE 22591
25043 RES.
BOX 881.

ભાણજી લવજીનું
પોરબંદરનું શુદ્ધ ઘી
અમારૂં ભાણજી લવજી ફોટો રજીસ્ટરડ માર્ક (B.L. PHOTO) નંબર ૧ પોરબંદરમાં સરકારી લેબોરેટરીમાં પાસ કરાવેલું સર્ટીફીકેટ સાથે સાઉથ આફ્રિકામાં મોકલવામાં આવે છે.
તેમજ અમારૂં ગીરનાર જંગલમાં વેરાવળનું ઘી રજીસ્ટરડ માર્ક (V. B. PHOTO) રજીસ્ટરડ માર્ક નં. ૧. બંને ઘી સાઉથ આફ્રિકા માં પબ્લીક હેલ્થ ખાતાએ (PURE GHEE) ચોખા ઘી તરીકે પાસ કરેલું છે.
અમારા બંને ઘીની સોલ એજન્સી યુનીયન અને સાઉથ આફ્રિકાની પેઢી ટી. પી. દેવશી એન્ડ સનને આપેલ છે. ભાવ માટે પુછો:
આખા આફ્રિકાના સોલ એજન્ટ:
T. P. DEVSHI & SON,
119 Victoria Street,
P. O. Box 881.
DURBAN.
Tel. Add. "NATVAR" Durban
Telephone: 22591, 25043.
ભાણજી લવજી ઘીવાલા
પોરબંદર. કાઠીયાવાડ.
Tel. Add. "BHANJI" Porbandar.

SOUTH AFRICAN
6 DEC 1939

INDIAN OPINION
Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 45.—Vol. XXXVII. Friday, November 24th, 1939.

INDIA ON THE THRESHOLD OF FREEDOM

THE latest political moves in India are pregnant with profound possibilities and far-reaching consequences both for the 380 millions of Indian people who constitute more than two-thirds of the total population of the British Empire, including Great Britain and the Dominions, and for the millions of oppressed and exploited people throughout the world.

A statement issued by the working committee of the Indian National Congress (immediately after Britain's entry into the war) said, "the Congress takes a grave view of the action of the British Government in declaring India a belligerent country, limiting the power of the Indian provincial governments without the consent of Indian opinion." "Indian sympathy is entirely on the side of democracy and freedom," added the statement, "but she is not able to associate herself for the present when freedom is denied to her and even the present limited freedom is taken away." It further asked the British Government for "a definition of the British war aims and of Britain's attitude towards India."

Viceroy's Promise

The Viceroy of India, Lord Linlithgow's statement issued as a white paper in London, made in reply to the Congress request, promised a review of the Constitution at the end of the War and declared that the British Government was prepared to consider the 1935 Constitution as open to modification in the light of Indian views.

A more blatantly naive attempt to delude Indian opinion could not be imagined. As was naturally expected it caused great disappointment in India. Mahatma Gandhi aptly expressed the opinion of India when he commented on the Viceroy's statement as follows:—"As far as I can see Congress will be no party to the declaration, nor can India of the Congress conception be a partner with Britain in her war with Hitler. The declaration shows clearly that there will be no democracy for India if Britain can prevent it."

The proposals by the Viceroy were rejected by the Congress, and it decided

By
DR. Y. M. DADOO.
Leader of the Nationalist Group of the Transvaal Indian Congress

that all the Congress Ministries in the provinces should resign as a protest. The Madras Government has already tendered its resignation and the other Congress Ministries are expected to follow suit in the coming week.

A debate on India took place in the House of Commons on October 26, initiated on behalf of the Labour Party by Mr. Wedgewood-Benn, a former secretary for India in the Labour Government. He described the White paper as "a clumsy document." Sir Samuel Hoare, the Home Secretary, speaking for the Government, freely indulged himself in the usual British ruling class diatribes and showed himself up as an expert in the advocacy and prosecution of the imperialist policy of divide and rule. He went so far as to issue a veiled threat in the event that India dared to tread the path of non-co-operation. His words were, "There remained the alternative of non-co-operation by which the Congress would go its own way and the British Government and minorities would go theirs. If it came to this issue we have no choice. . . . The King Emperor's Government must be carried on. Only non-co-operation will stop this swift and steady progress."

Re-birth Of Indian Nation

The trend of events makes it abundantly clear that sooner or later a militant struggle by the half-starving millions of Indians, to free themselves from the brutal clutches of imperialism, is positively inevitable. We are witnessing the closing scenes of a vital chapter in the momentous history of India, a chapter marking the re-birth of the Indian Nation fighting for its freedom.

This chapter began with the advent of Gandhiji, fresh and confident after his successful passive resistance movement in South Africa, into the arena of Indian politics and he infused a new spirit in the liberation movement of the Indian people—an event of great historical value to the Indian masses. Before his active participation in Indian politics, the Indian National Congress during its 35 years of existence was merely used as a platform to air the grievances and further the interests of Indian Bourgeois society.

In the second decade of the 19th century the British Government introduced modern education in India so as to supply an ever-increasing demand for clerks and other employees (a demand on a far larger scale than could be supplied from England) required by the Government and commercial firms. From then on the Indian bourgeoisie grew rapidly capturing the legal, teaching, medical and other professions and gradually accumulated wealth.

This class first invested money in land and later on in industries, as also did the middle-man, who by the end of the eighties of the last century formed a formidable and rich trading and mercantile class. By that time a large amount of capital was invested in cotton and jute mills, inter-provincial commerce and banking houses, in saving banks and joint stock companies.

In the first decade of this century the Indian capitalists were consolidating their positions in the industrial fields, new industries were established, existing ones were extended and modernised. To preserve the monopoly of foreign capital in the building of railways and transport facilities and the textile productions of Lancashire mills, the British Government adopted the policy of heavily taxing the young Indian industries and of handicapping Indian capitalism. This policy of restricting the advance of the Indian Bourgeoisie forced them into a political struggle. History has repeatedly shown that when a section of the oppressed people makes any effort to assert and establish its capitalist ambitions it is inextricably drawn into a conflict with the imperialist interests of the oppressor and this consequently forces it to wage a struggle for liberation against the oppressor.

(*Continued on page 432*)

Indian Opinion

FRIDAY, NOVEMBER 24TH, 1939

Swami Bhawani Dayal's Statement

SWAMI BHAWANI DAYAL has made a statement explaining his attitude in regard to the amalgamation of the Natal Indian Congress and the Colonial Born and Settlers' Indian Association under the name of the Natal Indian Association. The statement has been circulated throughout South Africa and, we have no doubt, India too, in the form of a pamphlet. It has come to many as a painful surprise in view of the fact that, unlike others who openly opposed the unity move, Swami Bhawani Dayal all along pretended sympathy and support to Mr. Sorabjee Rustomjee's activities in regard to uniting the two rival bodies in Natal. It would appear that Swami Bhawani Dayal has allowed himself to fall a ready tool in the hands of those who are out to create mischief. His statement betrays hypocrisy, inconsistency and pretended ignorance which ill-behoves a Sannyasi. We do not wish to make a matter of the fact that we have been thoroughly disappointed with Swami Bhawani Dayal, more so, because he is known as a Sannyasi, for his partiality towards unrighteousness. A Sannyasi is supposed to be above pettiness but we are sorry to have to say that, that is one of the things over which Swami Bhawani Dayal has not yet succeeded in gaining mastery. The salient points in his statement are that Mr. Sorabjee Rustomjee made a solemn pledge that the Congress name would, under no circumstances, be changed and that he had now gone against his words; that the unity formula was sent to Swami Bhawani Dayal not for consultation but merely as information and has been taken humbrage over; that though Mr. Rustomjee may be prepared to violate his solemn pledge Swami Bhawani Dayal would not give up his convictions; that the very word "Congress" is more dear to him than life itself; that hundreds of members complained to him that the election and formation was forced upon them without any consideration of their protests and feelings; that his heart is shattered to see the discord and dissensions which have resulted from this "farce of a unity move."

One thing appears quite clear from the statement and that is, that the name "Congress" is worth more to Swami Bhawani Dayal than anything else—a pure and simple idol worship which is wholly opposed to the creed of Arya Samajists as well as Sannyasis. And yet, of course, Swami Bhawani Dayal advises his people that they should not be influenced by malice or resentment and that the good of the community should be their first consideration. If this be so, as indeed it is, then the name should not be made a fetish of. It is the cause that is greater than the name. Swami Bhawani Dayal, who claims to have had deep love for the Congress name from the year 1906, has, evidently, conveniently forgotten that it was Mahatma Gandhi, under whose leadership he was working in the year 1913, who formed the Natal Indian Association in place of the Congress owing to the circumstances prevailing at the time. He deemed it advisable to do so for the good of the community and it was the Natal Indian Association that was left by him as a legacy for the Natal Indians when he left the shores of South Africa. To those who are animated by a sincere desire to see unity in the community and serve the cause of the community, the name Natal Indian Association should, therefore, be as sacred as the Congress.

It would be malicious on our part to attempt to furnish a sermon to Swami Bhawani Dayal on the sacredness of vows but we cannot help saying this much, that the sacredness of a vow exists only if there was a sacred motive behind it when the vow was taken. There is surely no sacredness in a vow if the purpose for which it is taken is evil. Such a vow can and must be revoked. Mr. Sorabjee Rustomjee has, therefore, done nothing wrong in deciding to abandon his sheer obstinacy over the change of name for the much higher principle of unity and the harmonious working for the cause of the community. Mr. Sorabjee Rustomjee's attitude in this connection has indeed been more honest than those who always professed to be all for unity and yet exposed Mr. Rustomjee to ridicule as being the only person creating a hitch in bringing about unity and using him as a shield to protect themselves.

Swami Bhawani Dayal seems to forget that he has dual responsibility over his shoulders. Firstly as a public worker and secondly as a Sannyasi, and he should be particularly careful about the accuracy of his facts. He refers in his statement to the dispute among the Congress workers over the colonization issue and speaks of a mass meeting convened by certain Congressmen to consider whether or not it would be desirable to participate in the colonization inquiry. Both sections of the Congressmen, he states, reasonably advanced the arguments in favour of or against participation and the meeting ended in confusion. The fact was that the meeting of 200 with only 5 dissentients voted against participating in the inquiry, and this voice of the people was ignored by the Congress. But what we wish to particularly note of these words of Swami Bhawani Dayal is: "But it was my desire to refrain from active participation in that internal quarrel as the other section also consisted of my co-workers and life-long friends." And yet he admits to succumbed to persuasions to throw in his lot actively and unreservedly in working against his own kith and kin. "But I stood against them only on a matter of principle" says he. What a notion about "principle?" Principle of holding on to the corpse of the Congress from which the spirit of unity has been killed! Swami Bhawani Dayal further admits of his unholy alliance with Mr. Kajee at one time in agreeing that there should be no election of the Natal Indian Congress or annual conference of the South African Indian Congress. No wonder the Congress has been working unconstitutionally and it reflects no credit upon Swami Bhawani Dayal or upon the fair name of Sannyasi for being a party to such unconstitutional methods.

Swami Bhawani Dayal describes in his statement yet another change of front on his part. "After careful consideration I came to the conclusion," he states, "that I should retire if the community wished to dissolve the Congress and proceed with the formation of a new organization. I notified my decision to my co-workers."

He did not wish long to his decision for Mr. Kajee called him informing him that the annual and special general meeting would be held on August 27, and as he immediately tried to catch the next boat from India but, unfortunately for him, the boat was commandeered by the military authorities and he was obliged to wait for the next boat.

So Swami Bhawani Dayal tried on several occasions to dissociate himself with what he considered to be evil but the evil had the better of him on every occasion. And now once again he was encountered to the persuasions of some of his associates in forming an unholy alliance to wreck unity.

Swami Bhawani Dayal talks of the hundreds who have approached him and who are crying over the Congress name. Why does he not think of the thousands whose vital interests are at stake. Swami Bhawani Dayal at one breath calls unity a farce and expresses his horror and makes false accusations against those who have worked for unity, as having been actuated by a desire to settle old scores and to achieve personal ends at any price. And with the same breathe tells the people not to be influenced by malice or resentment and to bear in mind that *the good of the community should be their first consideration.*

Where is his consistency? If his accusations are applicable to anyone they are applicable to those few who are dissatisfied with unity having been achieved and would far rather still have the Congress in their own hands without unity. The time now is not to cry over the name but to make the newly formed Association a strong and living organization and to concentrate all our energies in working for the common good of the whole community.

INDIA ON THE THRESHOLD OF FREEDOM]

[Continued from front page

The political struggle gave rise to the Indian National Congress, which held its first session in 1885 under the presidentship of Mr W. C. Bannerji, a rich lawyer who had invested his savings in commercial and industrial enterprises.

In the year 1905, there also arose an economic conflict between the British Government and the rich land holding classs with regard to revenue. In pursuance of its policy of financial enrichment the British Government proposed to partition Bengal so as to participate in the increased land values of the richer half of the province. This led to a bitter struggle and the landlord and capitalist class succeeded in unifying and directing their struggle against a common foe, ie. British Imperialism.

Minto-Morley Reforms

To force the repeal of the partition of Bengal the 1905 session of the Congress declared a boycott of English goods. Indian lawyers, merchants and intellectuals united to use the economic weapon of boycott in order to enforce their demands. The Government tried to suppress the movement but failed. Feelings were so embittered that the Government in 1909 conceded to the Indian bourgeoisie nominal share in the administration of the country by the introduction of the Minto Morley reforms. The Government also repealed the Act for the partitioning of Bengal in the year 1911, but these concessions failed to calm the feeling of bitterness engendered in the minds of the Indians and the struggle for the overthrow of British Imperialism continued Side by side with the struggle, as the years rolled on, the machinery of exploitation of the peasants and the workers set in motion by Indian Feudalism and accelerated by British Imperialism and Indian Capitalism, continued at a rapid rate. Poverty and starvation, disease and undernourishment became rampant among the peasantry and the working class. The ever increasing misery of the masses turned the temper of the Indian people into a great volcano of discontent and unrest.

A New Conception

It was during this period of mass upheaval that Mahatma Gandhi came on to the political scene. He gave a new meaning and a new conception to the struggle of the half-starving, armless people against the bureaucratic and tyrannical methods of the British Imperialist Government. He preached to the people the gospel of non-violent non-co-operation to obtain Puran Swaraj (self government), giving it a semi-religious outlook and the people, who understood no other effective weapon, followed Mahatma Gandhi. Up and down the country from Cape Comorin to the Himalayas and from Karachi to Calcutta, in hundreds and thousands of villages, men and women, literate and illiterate, began to formulate a consciousness, a reflection in their minds of their own miserable and wretched conditions and the cause of this terrible catastrophe; they began to gleam through the mist of ignorance the horrid monster that was sapping the blood and the vitality of the Indian Nation, namely, British Imperialism. An urge to liberate themselves from this tyranny passed through the length and breadth of the huge sub-continent and Gandhiji stood towering on the political horizon as the symbol of liberation.

The Indian bourgeoisie were not slow in grasping the opportunity that was afforded to them of strengthening their class interest and so rallied round the liberation movement.

A bitter struggle ensued between the Congress and the British Government and in spite of many retreats, compromises and even gross betrayals of the masses by the leaders of the Congress, the Congress as the mass organisation succeeded in wresting certain reforms from the British Government. For the first time under the Government of India Act, 1935 responsible governments were established in the provinces. The Congress accepted these reforms.

Strategy Of Revolution

The strategy of revolution teaches us that if a revolutionary movement succeeds in obtaining certain reforms by its militant action and sacrifice, such reforms and concessions should be accepted with the specific purpose of pushing forward the whole movement with greater vigour and organisation till final victory is won. But the Indian National Congress, by the very fact that it is dominated by bourgois interests, has played a chauvinistic role in the political struggle for emancipation

The reforms of 1935 should have been utilized as a stepping stone towards the goal of independence. The Congress on the plank of a revolutionary programme was able to assume power in seven of the eleven provincial governments with absolute majorities and succeeded in two other provinces to form coalition ministries.

Though the Congress ministries have been able to afford some relief to the hard-hit peasants and have partially succeeded in introducing measures for the betterment of existing conditions, the fact remains that the High Command of the Congress is in the hands of the Rightists who are directing the energy of the mass organisation into the wrong channels of opportunism.

No earnest effort had been made by the Congress Ministries to eradicate the root cause of the evils of Indian society. On the other hand they used the weapons of repression without compunction to suppress the rising but nevertheless just indignation and legitimate demands of the workers for a living wage and for an amelioration in their condition

Indian Penal Code

Those very sections of the Indian Penal Code which were so strenuously condemned by the Congress were complacently used by Congress Ministries to break up strikes led by workers in various Textile centres The political moves initiated by Sjt Subhas Chandra Bose to demand independence from Britain within a period of six months failing which the Congress should conduct a country wide mass civil disobedience movement, were also frustrated by the solid opposition of the Rightists to prosecute such a militant programme. The Rightist group had managed to gain such a stronghold over the Congress that under the pretext of "discipline" they were not only able to oust Sjt. Subhas Bose from the presidentship but also to relegate him to the common status of ordinary members. But despite these setbacks, Bose succeeded in gaining wide sympathy for his Forward-Block programme.

These were the conditions obtaining in political India immediately prior to the declaration of war made on Germany conjointly by Britain and France on the 3rd of September, 1939.

The Gandhi Era

To sum up, the Gandhi era has been marked with many noteworthy events, the most important being the following

(a) Assumption of Mass Character by the liberation movement.

(b) The introduction and the success of the non violent non-co-operation movement in the early stages of the struggle for liberation.

(c) The gradual progressive nature of the Nationalist movement. The progressive nature of the Nationalist movement can be ascribed to the historic role Pandit Jawaharlal has played in this movement. His wide knowledge and deep understanding of the struggle of the proletariat in many lands, his deep sympathy for the Soviet Union, and his sane and logical outlook in international affairs together with his mighty influence over the masses of India succeeded in restraining the Congress to a great extent from becoming a narrow, reactionary organisation. He has infused a Socialistic outlook in the struggle for emancipation.

(d) A fault of the Congress had been in allowing the successful maintenance of bourgeois influence over the policy of the Congress and the Nationalist movement as a whole.

(e) The emergence of the "Forward Block" under the leadership of Sjt. Subhas Chandra Bose for the pursuance of a militant struggle.

(f) The spread and consolidation of the militant and mass organisation of the peasants, the Kisan Sabhas and the growing agitation and demands for better conditions by the workers.

(g) The intense effort by the communalist organisations, the Muslim League and the Hindu Mahasabha, to revive communal bitterness and hatred. The semblance of power possessed by both these reactionary bodies has been deliberately fostered by the Imperialist power in strict accordance with its policy of preventing unity among the different sections of its subject people. The ignorance, illiteracy and superstitious beliefs of the people have been surreptitiously exploited in the name of religion by the die-hard Communalist leaders, to serve their own ends. But the liquidation of this canker from the body-politic of India shall largely depend on the liquidation of British Imperialism.

(h) Emergence of women in the public and political life of the country. This event has revolutionised the foundations of the social lives of the people.

(i) The fear of Gandhiji that despite the partial success of non-violence in the early stages, it is bound to be superseded by the force of violence during the progress of the struggle. And, therefore, his apprehension in embarking on mass movements.

At a moment when the Congress Ministries in the different provinces were settling down to ameliorate the conditions of the people to the limit allowed by the framework of the Act of 1935, when the Wardha Educational Scheme was taking shape to tackle the problem of illiteracy and when the power of the Rightist group of the Congress which did not believe in revolutionary action was trying to hold its own against the progressive and logical policy of the Leftist group, the Viceroy's and the British Government's untimely and jingoist declarations have upset the whole Indian political apple-cart.

Unhappily for the Rightists, these statements leave no room to accommodate their extreme sense of opportunism and conciliation in the rising tide of the struggle for political freedom and the demand for the institution of democratic rights.

Vacillation And Compromise

The recent action of the Congress indicates that for the present, at any rate, it proposes to "go into the wilderness." What its future action shall be has not yet been defined by the Congress leaders. It seems probable that the Congress action shall depend on the next move of the British Government, and, of course, the political conditions in India itself. It is not outside the bounds of possibility that a 'compromise' might yet be found out of the impasse if the British Government is amenable to such a policy. The history of the Congress has always been one of vacillation and compromise.

Revolutionary Ideas

But for the masses a new chapter awaits to be written. It may well be the chapter of the "rising tide of militancy." The proletariat, the workers and peasants, suffering as they are from intense misery and poverty and a dismal life, are becoming conscious of their sad plight and are developing revolutionary ideas which shall lead them forward, undeterred by setbacks and the opportunist role of some of their leaders, to a period of intense revolutionary activity in their struggle against the yoke of British Imperialism and Indian capitalism. The rank-and-file of the Congress shall demand the linking up of the economic demands of the masses with an uncompromising struggle for national independence. Once revolutionary ideas have spread it will not be possible to hold down the masses for any length of time.

Revolutionary leaders have an uphill fight. They have to face the combined power of British Imperialists, Indian capitalists, landlords and communalists who are holding down the masses by means of force. But the revolutionary movement has its source of strength in the work of the trade unions, kisan sabhas, youth leagues and other similar organisations. If the day-to-day struggle of the workers and peasants is intensified, if revolutionary ideas are sufficiently permeated into the minds of the masses and if the fight for the national liberation is carried on in a progressive manner, the day may not be distant when India shall attain complete independence, complete independence not only from British Imperialism but also from a system which makes the exploitation of man by man possible. A new order ensuring peace, security and happiness for all shall prevail. Then India shall really be free. To-day India is on the threshold.

A TWENTIETH CENTURY SANNYASI

GLIMPSE OF LIFE FROM THE SPIRITUAL HEIGHTS OF BHAWANI-BHAWAN

By "CRITICUS"

ONE imagines a Sannyasi to be an ascetic who has renounced all the worldly things for a life of abstinence, meditation and severe self-discipline, seeking unity with the Creator. But not so with a modern Sannyasi. He is a creature totally different from all his fellow-creatures of the Sannyasi Kingdom of the past ages. It seems that the Sannyasi kingdom has been through an evolutionary phase peculiarly its own and that in this twentieth century of ours it has succeeded in placing an altogether new conception on the ethics and practice of Sannyasism. It may well be called neo-Sannyasism. Here is what the author of the book under review "Bhawani Dayal Sannyasi" has to say about it: "The Sannyasis of olden times were content to transform themselves into recluses, to flee far from the maddening crowd, to live a life from from the rest of mankind. Not so is the case, however, with our modern Sannyasis like Swami Bhawani Dayal, the keystone of whose philosophy is to live among and for mankind. Swami Bhawani Dayal deserves to be congratulated for the new conception he brings to bear upon the meaning of Sannyasi."

To Swami Bhawani Dayal goes the signal honour of being the first and foremost exponent of the cult of neo-Sannyasism—a cult which seeks to combine the rather inassimilable forces of asceticism with that of the materialistic world.

The author says in regard to Swamiji that "he is not that type of Sannyasi who shuns the world and its battle. He is a Sannyasi dedicated to the service of his fellow-beings and in that capacity, the honour of being a Commissioner of Oaths will prove an advantage to him in helping poor Indians." Well, well, it is just the old, old story of six of the one and half-a-dozen of the other.

The biographer is a young man Prem Narain Agrawal, M.A., and it appears that he undertook to write the life story of Bhawani Dayal Sannyasi whom, by the way, the author calls one of the founders of Greater India, on behalf of the Indian Colonial Association ostensibly with the purpose that it should be,

in the words expressed by Babu Rajen Prasad, the President of the Indian National Congress, in an 'appreciation' which appears as a sort of introduction to the present volume, "an inspiration to the youth in moulding their lives."

Whether the book succeeds in being an inspiration is a question which could well be left to the gentle reader to answer after he has perused through the pages of this volume.

The author laboriously tries to give us a glimpse of the life of the central figure as viewed from the lofty spiritual heights of Bhawani-Bhawan—the plane of selfless service and wholehearted devotion to the cause of his country and countrymen.

That Swamiji has rendered invaluable services to the Indian community in the Union not even the most sceptical of readers can doubt. That Swamiji is the first South African Indian to have attained the spiritual heights of sannyasi no one can deny. That Swamiji has, by his learning, made a place for himself in the annals of Hindi literature is a patent fact.

The story of these achievements, as it is unfurled, should encourage the mind of the youthful reader to make determined efforts to contribute his share to the general weal of humanity.

But, most unfortunately, the biographer does not succeed in maintaining this high level—at times he pitifully descends to the lowest plane of vanity and superficiality and tragically drags down the hero (Swamiji) with him. Let us follow the author through the chapter headed: "Honoured in the Union." "In 1934, H. R. H. Prince George (now Duke of Kent) paid a visit to the Union. The Durban Corporation accorded a civic reception in which nine prominent Indians were invited. Swami Bhawani Dayal was one of them. After the formalities had been concluded a number of citizens including Swamiji, were personally presented to His Royal Highness. The Natal Indian Congress gave a banquet in honour of Prince George. Swamiji was seated at the Prince's table along with other prominent citizens. At the conclusion he was introduced by Kunwar Sir Maharaj Singh and the Swamiji had occasion to have a chat with the Prince..." The chapter is concluded thus: "....For the first time in the history of South Africa, the Governor-General invited a dozen Indians to the annual garden party, among them Swami Bhawani Dayal was one."

One fears that this catalogue of what is spuriously called "honour" would make even the most ardent admirer of Swamiji turn and twist, a bit uncomfortably, in his chair. It would no doubt appeal to the blustering Colonel Blimps who revel in such inane ballyhoo. By God, Sir, what proud privilege! As for the valet of Prince George, he would derive great consolation if he could lay his hands on this book by being informed that he belongs to that select and distinguished company of men who have had the honour of shaking hands with the Prince. For the general reader it will be a mild reminder of the remnants of the slavish mentality which still linger in the minds of some of his Indian countrymen.

If one can overlook these unfortunate lapses, and these are none too many for one's liking, the book does attempt, though rather potably, to deal with the passive resistance movement started by Mahatma Gandhi, the great Indian strike of 1913, questions of repatriation and colonisation, the non violent war of independence and other matters of general interest to Indian readers.

To sum up, the book has no real worth or merit but is one which may afford some minor pleasures to the members of the band of disciples and admirers of Swami Bhawani Dayal if they manage to survive the tense moments of discomfort and apprehension.

IMPRESSIONS OF INDIA

By
A. P. NAIDOO

IT cannot but attract the attention of any casual visitor to India that the land which flourished in days which fade into the mists of time, as the most civilised and cultured entity in the midst of barbaric humanity, is once again pulsating with a new life and energy, manifesting its latent potentialities in every walk of life, political, social and cultural, and is forging ahead of other great nations in showing the way to peace, progress and happiness. One instinctively feels, and concrete evidence thereto abounds, that modern India is a phenomenon not due to the influx of western traditions, but to the selfless services of an intensely national and typically indigenous organisation, the All-India National Congress, which, under the unparalleled leadership of that Prince of Peace, Mahatma Gandhi, has wrought that marvellous and indelible change in the mental outlook of every Indian, which serves to unite man unto man as brother unto brother. Caste and creed, provincialism and communalism are not unpregnable barriers as the western is wont to think; they fall like mushrooms before the onslaughts of progressive ideas, and cannot stand the test of time. The old order yieldeth giving place to new."

For the past decade or so, it must have seemed that the Congress was not fully representative of the Indian nation as a whole. We frequently got a faint echo of the Muslim League's claim to represent all the Mohammedans, and the Hindu Maha Sabha's cry—a cry in the wilderness—that she had all the Hindus within her fold. But the present crisis which looms menacingly over the world, has proved all too clearly that the All-India National Congress is the one and only organisation which can unequivocally claim to be national and comprehensive of every section of the Indian nation. It also bears ample testimony to the fact that the Congress ministries functioning in nine out of a total of eleven provinces are not a force. They have earned a reputation for efficiency and sincerity which has elicited eulogies from renowned British Statesmen. To adduce a fact, I shall here make mention of the measures taken by the Madras Government which owes not a little to the statesmanship of Sjt. C. Rajagopalachariar, the premier, to eradicate the drink evil. It undoubtedly requires firm conviction and great courage to embark upon such a policy—a policy which means crippling, to a considerable degree, the finance of the country. The success of the prohibition scheme in parts of Madras Presidency was so great that the Bombay Government has followed suit; and its success has to be credited to the enthusiastic response from the people of India.

South African Indians may well take to their advantage a lesson from the recent events in India. The difference of opinion within the ranks of the Congress is well known, and yet Congressmen do not allow these differences to stand in their way in times of crisis.

Our tour in India was a very pleasant one, and my wife and I were constantly reminded of the proverbial hospitality of our fellow countrymen. Bombay, the gateway to India, is a City thrice as big as Johannesburg and here the visitor receives his first impression from its grandeur and the grave atmosphere which envelopes it. Stately buildings of the initial of significant ones—a feature universal in India—are evidence of the revolution under way. One cannot fail to encounter members of all nationalities, and the Parsees may fittingly be called the inheritors of the City of Agra, Delhi, Calcutta, Kashmere and scores of other cities nature in their bosom's vitiges of the greatness of Moghal antiquity. The Taj Mahal symbolic of love and fidelity, ensconced in marble columns, imposes on the foreigner its stately magnificence. The architecture in the north is purely

of Greco-India type with a strong strain of Mughal influence. A type which stands apart from the rest and yet no less beautiful and ornamental is to be found in the South; the cupola is rarely to be met with, but finer workmanship and uniformity where symmetry is required are its outstanding features. The temples at Tanjore, Madura, Rameswaram, Chidambaram and Tirupati are beautiful specimens; each of them boasts of an ancient history. However magnificent and monumental they may be, one must not be blind to the deplorable fact that these temples, truly representative of Indian architecture, are allowed to mould and decay. Superstition and the concomitant evil of equator disease and misery reign within their precincts. Modern improvements are resented with frantic zeal, especially by the priests. Such abuses, I am of opinion, cannot be curbed by acts of legislation but only by educating the masses. Let us hope that those monuments which are so eloquent of Indian civilization and culture will not be abandoned to ruin.

NATAL INDIAN ASSOCIATION

AMALGAMATION MEETINGS

At Verulam

A MEETING of the Verulam branch of the Natal Indian Congress and the Colonial Born Indian Association was held at the Temple Hall, Verulam, recently. In view of the amalgamation of both the bodies having taken place at the headquarters it was decided that the branch bodies should also do likewise and the following new officials under the new constitution of the Natal Indian Association were elected for the Natal Indian Association Branch at Verulam:—President: Mr. K. O. Moodley; vice-presidents: Messrs. G. H. A. Kadwada, R. Talwantsingh, Nathalal Raghavjee, S. Shaw and A. Parsuraman; joint hon. secretaries: Messrs. V. Sooban and Choonilal Raghavjee; hon. treasurer: S. K. Maharaj; committee: Messrs. C. Kisten, S. Chin, V. Govindsamy, D. V. Moodley, J. V. Stevens, V. Narotam, G. H. Miller, C. Ramsamy Sirdar, L. Rajkoomar, T. G. Motala and S. M. Singh.

At Tongaat

The Tongaat and Districts Branch of the Natal Indian Congress held its general meeting recently when it was decided unanimously to merge into the Natal Indian Association with which are amalgamated the Natal Indian Congress and the Colonial Born and Settlers' Indian Association). The Congress secretaries presented their report which reflected the activities in which the Congress had been engaging itself. The financial statement reflecting a balance of £2-1- 1d, was presented by the treasurers. There were about 150 members present and those of the headquarters that attended the meeting were Messrs. Sorabjee Rustomjee, A. Christopher, M. S. Kajee, P. R. Singh, M. M. Gandhi, S. J. Randeria and P. R. Pather. There was a large number of the comrades from Verulam. The following new officials of the Natal Indian Association, Tongaat and Districts Branch, were elected:—Chairman: Mr. V. V. Desai; vice-chairmen: Messrs. S. Mohideen, A. M. Arbee, K. V. Desai, S. T. Naidoo and A. Chounee, secretaries: Messrs. G. Harbans, F.P.O.S. (Eng.) A.I.B.A. (S.A.) and A. P. Naidoo; treasurer: Mr. M. Harbans; committee: Messrs. D. R. Khan, M. Yusuf, H. K. Ebrahim, H. A. Ganie, M. H. Saib, G. V. Naidu, C. Subramani, C. P. Naidoo, E. V. Naidoo, C. R. Naidoo and R. Seebarath.

Amongst the many speakers were Messrs. A. Christopher, Sorabjee Rustomjee, P. R. Singh, M. M. Gandhi, S. J. Randeria, M. S. Kajee and P. R. Pather.

At Clairwood

A crowded meeting of the members of the Clairwood branches of the Natal Indian Congress and the Colonial Born and Settlers' Indian Association was held at the Krishna Theatre, Clairwood. The meeting was presided over by Mr. S. R. Pather, and amongst those present were Advocate A. Christopher, Messrs. A. S. Kajee, S. Rustomjee, P. R. Pather and S. L. Singh, officials of the Headquarters. It was announced that over 250 new members were enrolled within the last three days at Clairwood. The following resolution was unanimously passed: "That by virtue of the Headquarters of the Natal Indian Congress and the Colonial Born and Settlers' Indian Association having amalgamated under the name of Natal Indian Association, this joint meeting of the members of the Clairwood branches of the aforesaid organisations hereby amalgamate, and that the amalgamated organisation shall hereafter be known as the Natal Indian Association (with which are amalgamated the Natal Indian Congress and the Colonial Born and Settlers' Indian Association) Clairwood branch. The following officials were elected for the amalgamated organisation: President: Mr. S. R. Pather; vice-presidents: Messrs. T. L. Nanoo, P. M. Pillay, Pavadai R. Pather, M. E. Sigamoney, and S. M. Singh; joint hon. secretaries: Messrs. N. M. Pillay and A. N. Govender; treasurer: Mr. M. S. Badat; committee: Messrs. T. G. Govender, A. M. Pillay, N. P. Dixon, V. A. Pillay, P. M. Harry, S. Gopaul, B. Ramchander, Ismail Hasan, R. R. Bhoosan, G. R. John, S. G. Pillay.

BHULABHAI DESAI

HIS SPEECHES

Published in book form. Of particular interest to students of Politics, Law, Economics and Commerce.

The Book contains the great leader's lectures on these and other subjects of national interest.

Price: 8s.

Please write to

"INDIAN OPINION"

Phoenix, Natal.

Amalgamation Of Stanger Branches Of The Natal Indian Congress And Colonial Born And Settlers' Indian Association

In pursuance of the amalgamation of the headquarters of the Natal Indian Congress and the Colonial Born and Settlers' Indian Association, a meeting of the members of the Stanger branches of the above two organisations will be held at the Stanger Picture Palace, Cooper Street, Stanger, on Sunday November 26 at 3.30 p.m., for the purpose of transacting the following business:—

1. Resolution to amalgamate the two branches under the name of the Natal Indian Association.

2. Election of officials of the newly constituted organisation.

Advocate A. Christopher, Messrs. Sorabjee Rustomjee, A. S. Kajee, A. E. Sheikh, P. R. Pather, P. R. Singh, S. L. Singh and other officials from the headquarters will be present.

E. M. Moola, } Hon.
N. R. Padayachee, } Secretaries,
A. G. Bux, Hon. Treasurer,
Natal Indian Congress.

P. Luker, } Hon.
John Muthusamysen, } Secretaries,
S. Robinson, Hon. Treasurer,
Colonial Born and Settlers' Indian Association.

Things In General

Natal Indian Association

MR. A. M. M. LOCKHAT, Advocate A. Christopher, Advocate J. W. Godfrey, Messrs. Sorabjee Rustomjee, A. E. Sheikh, A. S. Kajee, P. R. Pather and P. R. Singh, representing the Natal Indian Association, accompanied by Mr. D. S. Chetty, representing the Railways and Harbours Indian Employees Union, met the Hon. F. C. Sturrock, Minister of Railways and Harbours, at the Marine Hotel on Tuesday afternoon, November 21. The deputation thanked the Minister for opening up the avenue for the employment of more Indians in the Railways and Harbours services, as this would undoubtedly [illegible] certain extent the unemployment [illegible] Indians. The question of [illegible] to the Indian employees in the service was discussed, and the Minister assured the deputation that the rations will be based on dietetic value. In connection with the erection of the new Railway Station, the Minister said that when the plans are ready the Indian community will be given an opportunity to express its views thereon. The deputation was sympathetically received, and Advocate A. Christopher, who led the deputation, assured the Minister that the Indian community will always co-operate with him in matters affecting Railways and Harbours.

Vishwaroop Temple (Tongaat)

The Vishwaroop Temple and Dharmmsala ☒ Tongaat held its annual general meeting on Sunday October 15 at the Gokhale Memorial Hall. The honorary secretary, Mr. V. P. Desai, presented his statement in which the various activities of the institution were embodied. The financial report was presented jointly by Mr Kandhai (treasurer) and Mr. V. P. Desai (acting treasurer for a portion of the period). A credit balance of £45s 11s. 9d. was reflected. There was about 100 persons present.

The following officials were elected for the ensuing year.—Patrons: Messrs. Ramfakir, A. A. Gandhi, A. Jeawon and S. D. Maharaj; chairman: Mr. R. Kasala; vice-chairmen: Messrs. D. R. Maharaj, Bhagirathi Gosai, Moonsi Singh, Hadrop Gosai and Ramsadop Pimmal; secretaries: Messrs V. P. Desai and G. Harbans; treasurer: Mr K. P. Desai; committee: Messrs. M. Harbans, Ramdharan Singh, Mohun Singh, N. Harbans, Seedhai Balla, B. Kassie, Bulliram, Sewraj Sheiser, D Ramnarain Maharaj Bagwandin Lallkisson and Dhana Singh.

The trustees of the Temple are: Ramfakir, A. Jeawon, S. D. Maharaj, A. R. Singh, Kandhai R. Kassie and V. P. Sook.

Unity In Hindulsm—Lecture

Under the auspices of the Hindu Society of Religion, Tongaat, a very interesting lecture was delivered at the Gokhale Memorial Hall by Mr. P. G. Desai of Durban on "The Idea Of Unity In Hinduism. The chairman of the society, Mr. K. P. Desai presided.

Thiagaraja's Karnatic Music And Tamil School

The second annual variety entertainment of Thiagaraja's Karnatic School was held at the St. Aidan's Hall on Sunday October 15. The hall was packed to its capacity by friends and well-wishers of the school. Majority of the items were performed by the children of the Tamil school, for the betterment of which the concert was held.

The opening ceremony was performed by Mr. G. R. Warriner, president of the Natal Indian Elatedifed Society, who complimented the principal, Mr. Thavarin on many strides of progress he has made in the Indian Elatedifed for the past three years of its existence. The audience particularly enjoyed the Girls' Band in which the following artists took part:—Misses Thurmoney J. Moodley, Harmonium; Moinsurum Thavarin, Sitha; Savathri Govender, Violin; Pathmavathi Naidoo, Thumbar; Savathri Pillay, Triangle. Thubla performance by Mr. A. Govindon (Henry) was thoroughly enjoyed.

Hindu Young Men's Association At Glencoe

There was a large attendance ☒ a public meeting convened by Messrs R Bagwandeen and J. Gokool at Glencoe recently for the purpose of forming a Hindu Young Men's Association Mr Bagwandeen outlined the aims and objects of the proposed association and pointed out that it was the duty of every Hindu to be a member of this association, which among other objects will generally advance the interest of the Hindu community socially, educationally, industrially, religously and physically. Mr. N. K. Naidoo supported the remarks of Mr Bagwandeen and assured him of his wholehearted support. The election of office-bearers resulted as follows:—Patron: Mahatma Gandhi; president: Mr. S. Bagwandeen; vice-presidents: Messrs. N. K. Naidoo, S. Manickum, H Baharajh Singh, N. G. R. Naidoo and M R. Naidoo; hon. secretary: Mr. J. Gokool; assistant hon. secretary: Mr. J. R. Singh; hon. treasurer: Mr. Bagwandeen Maharaj; auditor: Mr. Soma Manikum; committee: Messrs. H. B. Narainsa, N. R. Naidoo, M Seeboo, Manu Narandas and Bandipersad Maharaj.

St. Aidan's Young Men's Club

The 15th annual general meeting of the St. Aidan's Young Men's Club was held recently in the St. Aidans Boys School Hall, Sydenham, and after the adoption of the annual report submitted by the secretary, Mr. J. Kadesan Naidoo the following officials were elected for the ensuing year: Patron: Mr. G. R. Warriner; president: Mr. S. S. Pillay; vice-presidents: Mr. H. R. Jithoo; secretary and treasurer: Mr. J. Savabathy Pillay; physical culture instructors [illegible] Kadasen Naidoo and S/L.D.C. C. J. Naidoo; committee Messrs. N. S. Pillay, J. M. Francis, I. S. Sobat, C. R. Naidoo and V. Muthoo.

Wedding At Sea View

The wedding of Mr Percy Appleton of Sea View, brother of the well known boxer, Percy Vengan, who is now the physical instructor to the Indian troops in India, and Miss Rajamal Naidoo, daughter of Mr. and Mrs. [illegible] Rajan Naidoo of Short Street, Durban, took place recently at Sea View. The pandal was beautifully decorated for the occasion. The bride wore a lovely sari of white and gold. A large number of guests were present from all parts of Natal. The bride and bridegroom were the recipients of many messages of goodwishes and valuable wedding gifts.

Nizamia Muslim Society

A committee meeting of the Nizamia Muslim Society will be held on Sunday, November 26, at 156, Greyling Street, P. M. Burg. at 8 p.m. The agenda are Minutes, correspondence re Madressa and general. The treasurer begs to acknowledge with thanks the following donation:—Messrs. Dada Adam £1 1s.; M. A. Vawda £4 9s.; M. M. Amod Esq. ☒ 2s.; Cornelium Flooring £1 10s.; Charles Brand £2 2s.; M. E. Vawda £1 10s. Charles Brand & Co. £2 2s.; G. Stewart £1 1s.; The Standard Co-operative Wool & Produce Union £1 1s.; Himmberg & Klemman 10s. 6d.; Moosa & Co. 10s. 6d. Leonard Dingler Ltd. 10s. 6d.; H. M. I. Kaka 10s. Abdul K. Cassim 10s.; E. D. Patel 6s. 6. M Seedat, A. S. Vawda, and Abdul Khan, 2s. 6d. each; A. S. Jamat 11. 6d.; Hajee Bros. £1 1s.; per A. B. Hafroddin £4 10s. Eid Boxes: No. 1, £2 5s/ 6d.; No. 2, 10s ☒.. No. 3, 6s. 6d.; No. 4, 2s

—:():—

Fountain Of Wisdom

There is only one way of seeing things rightly, and that is seeing the whole of them.—RUSKIN.

* * *

We judge ourselves by what we feel capable of doing, whilst others judge us by what we have already done.

—LONGFELLOW.

The Sporting World

Diwali Sports At Albert Park

ABOUT 8,000 people assembled at the Albert Park, Durban, on Sunday, November 12, to watch the sports which had been arranged by the Hindu Service Battalion to celebrate Diwali. The sports meeting, in which over 500 competitors participated, was well organised and scientifically controlled by the officials concerned. Loud speakers were installed to satisfy the huge crowd gathered round the track; musical items and songs were rendered by the Shri Devi, Hindu Youth Club Orchestra and other artists throughout the day. Only two items out of a total of 44 events on the programme were cancelled, these being the 50 yards sprint for veterans and fancy dress cycling events. The Indian folk dance (Kummie) competition was won by the Dravidian School of Warwick Avenue and the Maypole dancing competition by Sirse Vinayagar School. Miss R. Chetamoney won the endurance skipping competition and the fancy dress parade for adults was won by Mr. P. R. Singh who appeared as Lord Krishna. At the conclusion of the meeting Mr. T. M. Naicker, the president of the Hindu Service Battalion, presented 161 prizes to the successful competitors.

Children's Gala Day At Tongaat

The Tongaat and Districts Diwali Committee held its Children's Gala Day on Sunday, November 12 at the Tongaat Indian Sports Ground. About 1,500 children and over 500 well-wishers and parents were present. The children were mainly from the following day schools: Tongaat Boys', Tongaat Girls', Fairbreeze and Isnembe. Fifty events were competed for, there being a fair distribution of winners amongst the various schools. Only on a small margin did Isnembe Indian School win the trophy of efficiency in sports. The five-a-side tournament was won by the Fairbreeze Indian School whilst the thrill of the day was provided by the Tongaat Indian Boys' School in the fancy dress parade when 28 fancy persons from this school appeared. The girls in general put up an excellent show and especially those of the Tongaat Girls' School. The judges in the boys' section were Messrs. S. Shaik, S. T. Naidoo and V. P. Desai, and those for the girls' section were Miss De Toit (Johannesburg), Mrs. N. M. Gandhi, Miss Joshua and Miss Prabhawathie Kasela. The prizes were presented by Mr. M. M. Gandhi who, in the course of his speech, complimented the children for their splendid advance in sports and expressed the hope that the organisers would make the Gala Day an annual feature. The secretary, Mr. G. Harbans, on behalf of the committee, desires to thank all those who assisted in making the sports a success and those who graced the occasion with their presence. He also wishes to announce that the Gala Day is to be an annual feature.

At Greytown

On Thursday, November 9, children of all sections of the Indian community assembled at the Indian school ground, Greytown, to participate in the sporting events arranged for them. Children were provided with Diwali packages and refreshments whilst numerous valuable prizes were awarded to all successful competitors in all the events staged for them. Mr. M. Subhan addressed the children on the significance of Diwali whilst Mr. G. Vanmarse distributed the prizes.

Annual Sports At Sea View

The tenth annual sports under the aegis of the County Indian Football Association were held at Sea View on Sunday, November 12, when a record crowd was present and a full day's entertainment was provided. A large number of entrants participated in the various events, and a physical culture display was given by Annammally Pillay's Club. Councillor J. M. Harris and Mrs. Harris graced the occasion with their presence.

Verulam Diwali Sports Union

At the fifth annual general meeting of the above union held recently, the following officials were elected for the current season:—Life Patrons: Messrs. Jatha Jeewa, M. Kistan Das and S. Shaik; patrons: Messrs. Chunilall Raghavjee, V. Subban, B. Talwanisingh, T. P. Shaik, A. Parasraman, B. Jatha and Ramnagar Singh; president: Mr. L. Rajcoomar; treasurer: Mr. Nathalall Raghavjee; auditor: Mr. S. M. Singh; vice-presidents: Messrs. S. R. Maharaj, M. G. Jaggath, S. M. Singh, V. Govindsamy, G. Kistan, S. Chinsamy, N. Jatha, S. R. Maharaj, H. Shaik, M. Jaggath, G. Keshoo, V. Raghavjee, T. Raghubar, G. K. Singh, L. M. Singh, D. P. Samuel, S. Choonoo and S. Rampershad; committee: Messrs. C. Raghavjee, V. Subban, S. R. Maharaj, G. Kistan, S. Chinsamy, N. Jatha, M. Jaggath, S. R. Maharaj, S. M. Singh, H. Shaik and E. P. Jaggath; hon. secretary: V. Govindsamy.

Umgeni And District Indian Sports Ground Association

At a meeting of interested Indian sportsmen and ratepayers in the added area of Greenwood Park (in and around Umgeni) held at 61 North Coast Road, Umgeni, the Umgeni and District Ratepayers Sports Grounds Association was formed. It is to be noted that the Durban Corporation has now provided a recreation ground in Sea Cow Lake Road, which is now in the course of its making. The association hopes to have the grounds ready for the next soccer season. Cricket, tennis and athletics are also its other branches of its activities. Officials for the ensuing year were elected as follows: Patron: His Worship the Mayor of Durban; vice-patrons: Messrs. A. Christopher, E. P. Peter, G. Khan; president: Mr. T. M. Naicker; vice-presidents: Messrs. R. M. Govender, M. A. Moodley, G. K. Singh, K. R. Pillay, G. R. Khan, D. G. Chetty; hon. secretary: Mr. N. Gopaul; assist. hon. secretary: Mr. V. B. Chetty; hon. treasurer: Mr. G. M. Nair; hon. record clerk: Mr. A. G. Moola; hon. auditor: Mr. M. V. Achary. Besides these, three representatives each were elected for each of the various districts to be included in the Association.

Inter-District Indian Cricket Union

The second annual general meeting of the Inter-District Indian Cricket Union was held recently. Mr. R. G. Pillay, the secretary, presented a very able and successful report of the union's activities for the year 1938-39. The meeting was represented by the South Coast, County and Mayville Districts, these being the affiliated bodies. The secretary, on behalf of the union, thanked Mr. P. S. Reddy, the president of the County Indian Cricket Union for having presented the Dr. Rochford-Wade Memorial Shield to the union. The shield was competed by the three affiliated bodies for the first time and was eventually won by the County Indian Cricket Union. Councillor Mr. J. M. Harris, in presenting the shield to the winners, congratulated them on their initial success. The Shell Cup, which was competed by the different clubs of the affiliated bodies, was won by the Dunlop Cricket Club of the South Coast District. The head-quarters of the union will now be transferred to the County District in rotation, the office first being held by the South Coast District. The following officials were elected for the season 1939-40:—Patron: Mr. K. M. Chin; president: Mr. K. Samuels; hon. secretary: Mr. J. Naidoo; hon. treasurer: Mr. M. J. S. Naidoo; hon. auditor: Mr. P. R. Pather.

Pretoria District Indian Cricket Union

The Pretoria District Indian Cricket Union was recently formed and the following officials were elected. Patron: Mr. H. R. Moolee; president: Mr. M. V. Naidoo; vice-presidents: Messrs. G. Moothoo, R. Moolee, Sgt. Ernest, S. M. Pillay, C. R. Pillay, H. K. Khoja and M. Authouy; hon. secretary: Mr. R. Ramulan; assist. hon. secretary and registrar: Mr. C. Ambalavanan; hon. treasurer: G. Ponsamy. The following clubs were

represented at the meeting: Cambridge C.C., Swaraj C.C., and Fidelity C.C. The union resolved to negotiate with the other centres to form the Transvaal Indian Cricket Union.

Dundee United Cricket Club

At a general meeting of the Dundee United Cricket Club held recently in Glencoe the following office-bearers were elected for the ensuing year: hon. life vice-presidents: Messrs. J. H. David, C. M. Bob, A. Rawat and Fred Kalla; patrons: Messrs. H. Styles, H. W. Maple, E. J. Hickey, S. G. Poor, A. Jamaloodeen, and N. V. Morar; president S. Manikam; vice-presidents: Messrs. E. M. Hansa, Rob Narrandes, Bonwarlo Maharaj, G. H. Poor and A. N. Chinnah; hon. secretary: Mr. M. N. Naicker, assist. hon. secretary: Mr. M. R. Naidoo; hon. auditor: Mr. N. K. Naidoo; captain Mr. M. C. Poor; vice capt.: Mr. K. Nallish. The above club has its headquarters in Glencoe for the current season and is affiliated to the Northern Natal Indian Cricket Union, Ladysmith.

Eastern Province Indian Cricket Union

The annual general meeting of the Eastern Province Indian Cricket Union was held at Roddy's Cafe, 125, Walmer Road, Port Elizabeth, when the following office-bearers were elected for the season 1939-40:—Patrons: Messrs. R. G. Tolkamdas, S. R. Pather and G. Naidoo; president: Mr. Jas. Reddy; life vice-presidents: Messrs. G. Doraswami, D. Jeenia, M. H. Begg and N. P. Ranada; vice-presidents: Messrs. M. H. Bhettay, P. Days, R. G. Varma, P. R. Umley, M. S. Nagan, S. R. Naidoo, A. E. Sam, P. S. Vandayar, M. Augustine and Dr. S. V. Appavoo; hon. secretary: Mr. G. Naidu; hon. treasurer: Mr. V. R. Padayachee; hon. auditor: Mr. G. Doraswami; match secretary: Mr. A. M. Rathanam; fixture and ground committee: Messrs. J. Reddy, P. R. Vandayar and G. Doraswami.

Physical Culture Display

The Durban Indian Surf Life Saving Club, with the co-operation of the Natal Indian Teachers' Society, will hold a monster physical culture display on December 9 at 2.30 p.m. at Currie's Fountain. There will be two competitions, one for the physical culture clubs and the other for the youth with the best developed body. These competitions are open to all Indian clubs and Indian youths in Natal. Clubs and physical culture enthusiasts are requested to take advantage of this facility which is the first of its kind to be held in Natal. This is your only opportunity to demonstrate your club's efficiency in physical culture and to exhibit your beautiful physique to the mass gathering. Physical culturists wishing to compete for the best developed body competition are kindly requested to send in photographs with their entries as early as possible. Entrance is free. The trophies for the above competitions are on view at Messrs. Britannia Tailors, 109a, Grey Street, Durban.

In addition to the programme, the Natal Indian Teachers' Society have kindly arranged with many Indian schools to give a mass display in Physical Drill. A troupe of girl guides from one of the schools are taking part in the mass drills. Now is the only opportunity for the parents and all others interested in this world-wide movement to witness for themselves how keen the young people of to-morrow are to safeguard their health. Clubs and physical culturists wishing to participate in these competitions are kindly requested to write to the Hon. Secretary, 16 Foundry Lane, Durban, for further particulars.

Ram Nath Biswas

Mr. Ram Nath Biswas, the Indian cyclist who is on a world tour and is at present in the United States, writes to his friends in South Africa that his visit has been quite successful and that he will be now proceeding to Hong Kong from where he will return to India, after eight-years' tour.

WHEN YOU VISIT DURBAN

STAY AT

THE INDIA LODGE

FOR

Boarding & Lodging.

Personal attention will be given to

SASTRI COLLEGE STUDENTS

All *MODERN* conveniences including spring beds with furniture.

For further particulars apply to:

THE MANAGER,

THE INDIA LODGE.

69/71, BEATRICE STREET, DURBAN.

ઇન્ડિયન ઓપિનિયન

મહાત્મા ગાંધીજીના હસ્તે
તા. ૦૪-૬-૦૩ના રોજ સ્થપાયું.

પુસ્તક ૩૭ મું. ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૨૪ નવેમ્બર ૧૯૩૯ અંક ૪૬.

"ઇન્ડિયન ઓપિનિયન"

શુક્રવાર, તા. ૨૪ નવેમ્બર ૧૯૩૯.

સ્વામી ભવાની દયાળનું નિવેદન

નાતાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસ અને પ્રોગ્રેસીવ્સ ઓલ્ડ બોય્ઝ સેટલર્સ ઇન્ડિયન એસોસીએશનનાં નાટાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસીએશન સામે મકેલા તોફાનના સંબંધમાં સ્વામી ભવાની દયાળે પોતાની વકીલ દ્વારા નીચે નિવેદન બહાર પાડ્યું છે. નિવેદન આપ્યા દક્ષિણ આફ્રિકામાં, અને અમારી ખાતરી છે કે હિંદુસ્તાનમાં પણ, એક પત્રીકા રૂપે વેચાવામાં આવ્યું છે. પણ કોઇને એ નિવેદનથી કદર ભાગ્યું આવ્યું થયું છે, કેમકે, બીજાઓ કરતાં એકબીજાની ઢોલગાડાની સામે ખુલ્લી ચિરાગ દસોરતા આવેલા હતા ત્યારે સ્વામી ભવાની દયાળ નાટાલની બધી કરીક સંસ્થાઓનું બેદાણ કરવાની શ્રી. સોરાબજી રૂસ્તમજીની પ્રવૃત્તિઓ પ્રત્યે દિલસોજી અને સહાનુભૂતીનો દેખાવ કરતા આવેલા હતા. સ્વામી ભવાની દયાળ વિદ્યાર્થીઓના કામમાં ઓપીવાર મદદ પહોંચાડતા જણાય છે. તેમનું નિવેદન કહે, બધા ગયા અને આજાનતાના ડોળ બધાવ કરી રહ્યું છે કે કો એક સન્યાસીને માટે અણઘટતી વસ્તુ છે. સ્વામી ભવાની દયાળ પોતાને સન્યાસી કહેવડાવતા હોવા છતા પોતાની વસ્તુ પ્રત્યે પક્ષપાત બતાવતા આવેલા છે. અને તેથી આમે તમનાથી સાવ જ નિરાશ થયા છીએ એ વસ્તુ આંચ ઘુમાવવા જેવી ગણાતી. સન્યાસીનો ધર્મ તુચ્છ વસ્તુઓથી પર રહેવાનો છે પરંતુ આપણે સંપૂર્ણ જણાવવું પડે છે કે સ્વામી ભવાની દયાળ હજુ એ બોડને છોડી નથી શક્યા.

તેમના નિવેદનમાંના અગત્યના મુદ્દા આ છે: શ્રી. સોરાબજી રૂસ્તમજીએ ગંભીર પ્રતિજ્ઞા કરી હતી કે કોંગ્રેસનું નામ કોઇ પણ સંજોગોમાં ફેરવી શકાશે નહિ અને હવે તેમણે પોતાની પ્રતિજ્ઞાનો ભંગ કરેલો છે; મુનીરી ફેરસ્યુલા (એટલાનો ફરાર) સ્વામી ભવાની દયાળપર તેમની સામે બદલાલ કરવા અર્થે નહિ પણ માત્ર તેમની જાણને બાર કોકલવારા આવ્યો હતો તેનું તેમને દુઃખ લાગ્યું છે; શ્રી. સોરાબજી રૂસ્તમજી પોતાની પ્રતિજ્ઞાનો ભંગ કરવા તૈયાર થયા હોય પરંતુ સ્વામીજી પોતાનો નિશ્ચય ફેરવશે નહિ, "કોંગ્રેસ" નામ સ્વામીજીને પોતાના જીવન કરતાં પણ વધારે વહાલું છે. સેંકડો સભ્યોએ તેમને ખરિદાર કરેલી છે કે સુરતથી અને ફેરસ્યુલા તેમેના વિરોધ અને બાતમીઓનો ખ્યાલ કર્યા વિના તેમોવર ઠાલી બેદાડવામાં આવ્યા હતા. આ "ઐકયની મલ્લાહ" પર પરિણમેલા વિષવાદ પર સ્વામીજીનું ટૂંકું ગોરાબ મળ્યું છે.

નિવેદનપરથી એક વસ્તુ સ્પષ્ટ જણાઇ આવે છે, અને તે એ કે, સ્વામી ભવાની દયાળને બીજા કહાનાં કરતા પણ "કોંગ્રેસ" ના નામ માત્રનીજ વધારે કિંમત છે. આ નામી મુર્તા પૂજા પર કે આપે સમાજસેવાના તેમજ સન્યાસીના સિદ્ધાંતથી વિરુદ્ધ છે. પરંતુ બીજી તરફથી સ્વામી ભવાની દયાળ શોકાને સમાદ આપે છે તેઓએ કદાપી કે કૈલાસપથી કોરવાયું નહિ તેમાટે અને કામના હિતનો સૌથી પ્રથમ વિચાર કરવો તોઇએ. જો આ વસ્તુ ખરી હોય, અને તેમજ જરીજ છે, તો પછી નામને ચિપકી બેસવી એ કોઇપણ રીતે સારું નામના કરતા પણરે વધારે મહત્વ તો ગણાયું છે. સ્વામી ભવાની દયાળ એવો દાવો કરે છે કે ૧૯૦૩ની સાલથી તેમના કોંગ્રેસના નામને ખરે ઉંડી આસક્તિ હતી. પરંતુ તેઓ ભૂલી ગયેલા જણાય છે કે જે મહાત્મા ગાંધીજીના નેતૃત્વ હેઠળ પોતે કામ કરી રહ્યા હતા તેઓજોજ ૧૯૧૪ની સાલમાં જો વખતના સંજોગોને અનુસરી કોંગ્રેસને સ્થળે નાટાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસીએશનની સ્થાપના કરી હતી. કોમના હિતને બાતર તેમ કરવું તેઓને ઉચિત જણાયું હતું અને દક્ષિણ આફ્રિકાનો કિનારો પોતે છોડી ગયા ત્યારે નાટાલના બીજી કામને બારસામાં પણ નાટાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસીએશનજ આપી ગયા હતા. બોટરો જેઓને કોમમાં બોકમ કોપાની બદી કબજા છે અને કોમનું હિત કરવા બદલ છે તેઓને તો કોંગ્રેસના કોંટ્રસ્ટજ નાટાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસીએશનનું નામ પણ પાત્ર લાગવું જોઇએ.

અમારે પ્રતિજ્ઞાની પવિત્રતા પર સ્વામી ભવાની દયાળને ઉપદેશ દેવાનો પ્રયત્ન કરવો એ જો કે ધૃષ્ટતાજ ગણાય છતા એટલું વસ્તુ તો અમારે કહીજ દેવી જોઇએ કે કોઇ પ્રતિજ્ઞા ની પવિત્રતા જો તે પવિત્ર હેતુથી લેવાયેલી હોય તોજ છે. બરાબ હેતુથી લેવાયેલી પ્રતિજ્ઞા પવિત્ર ગણાયજ નહિ. એવી પ્રતિજ્ઞા ફેરવી કાયમ અને ફેરવવીજ જોઇએ. આથી શ્રી. સોરાબજી રૂસ્તમજીએ નામ ફેરવવાના સંબંધ મા પોતાની પોતાની ઝડ અમકયના બને કામ ના હીતના લાર્યના વધારે લક્ષ્ય સિદ્ધાંતને બાજર રાખી દેવામાં કશું પોતું નથી કર્યું. દુર્ભાગ્યે શ્રી આ બાબતમા જેઓ આપેલ વચને અમકય ના પક્ષમા હોવાનો પોતો ડોળ કરતા હતા અને શ્રી. સોરાબજી રૂસ્તમજીજ એક અમકયના માર્ગમાં અકુચ્ય નાખી રહ્યા છે એવું બતાવી તેમની હાંસી કરવી તેમની બાંધમાં રહ્યા બાકી રહ્યા હતા તેમના કરતાં શ્રી. સોરાબજી રૂસ્તમજી ની વકીલ વધારે પ્રમાણીક ગણાય.

સ્વામી ભવાની દયાળ એ વસ્તુ ખુલ્લી જતા જણાય છે કે તેમના પર બેવડી જવાબદારી રહેલી છે. એક તો એક જાહેર કાર્યકર્તા તરીકે ની અને બીજી સન્યાસી તરીકેની અને તેથી પોતે જે દલીલનો જણાવે તેના બરા પણાને લીધે તેણે બાબ વધારે ગણતરી રાખવી જોઇએ. પોતાના નિવેદનમાં તેમણે ધારાસભાગૃહના સભાસદ કોંગ્રેસના બાંધતાંઓમાં પડેલાં તફરારની વિષે સુચન કરેલું છે અને જણાવે છે કે અમુક કોંગ્રેસવાદીઓએ કોંગ્રેસાફ્રેશનની તપાસ કમીટીમાં દાખલ થવું કે નહિ તેની ચર્ચા કરતા બોલ માત્ર બોટીંગ બોલાવી હતી. પણમા તેઓ જણાવે છે કે કોંગ્રેસવાદીઓના બન્ને પક્ષોએ તરફેણ તેમજ વિરુદ્ધમાં પોતાના મતો વાજબીપણે દર્શાવ્યા હતા અને બોટીંગ ગડબડાટથી પૂરી થઇ હતી. બરી હકીકત એ છે કે એ બોટીંગમાં હાજર થયેલા ૬૦૦ સોમા એ માત્ર નવજ મત વિરુદ્ધ ઉકત તપાસ કમીટી મા દાખલ નહિ થવાનો ઠરાવ પસાર કર્યો હતા પરંતુ એ પ્રશ્નના અવાજને તેમેણે તુચ્છકારી કાઢયો હતો. પરંતુ અંતે જે બાબ નોંધ લેવા બક્ષીએ છીએ તે તો સ્વામીજીના આ શબ્દોની : "પરંતુ બારી ધર્મતા તો એ અંદર અંદરની તકરારમા સક્રીય ભાગેદારીથી દૂરજ રહેવાની હતી કેમકે તોરોપો વર્ગમાં પણ

મારા સાથીદારો અને લાંબા સમયના મૌત્રો હતા." અને તેમ છતાં સ્વામીજી કબુલ કરે છે કે એ પોતીકાજ ભાઇબાંધુઓની વિરૂદ્ધમાં કામ કરવાને પોતાનું સર્વસ્વ હોમી દેવાના તેમને પ્રસંગો આવ્યાને પોતે વશ થઇ ગયા હતા. "પરંતુ," તેઓ કહે છે કે "એક સિદ્ધાંતને ખાતરજ મેં તેમ કર્યું હતું." આ સિદ્ધાંતને વિષેની સમજ! જેમાંથી આપકમાઇની આત્માનો નાશ કરી દેવાનો હતો એવી કોંગ્રેસના ચોળીયા તે વળગી રહેવાનો સિદ્ધાંત

સ્વામી અખાની દયાળ બાબુમાં કબુલ કરે છે કે એક સમયે મી. ગ્રાહ્મની સાથે તેમણે અપવિત્ર કરાર કર્યા હતા કે નાતાલ પ્રાન્તિયન કોંગ્રેસ ની નવી ચુંટણી પણ નહિ કરવી તેમ સાહિત્ય ગાંધિકત પ્રાન્તિયન કોંગ્રેસના બાંધીક એકરારનામાનું નહિ બોલાવવી. આ પક્ષી કોંગ્રેસ નું કામ બંધારણ વિરૂદ્ધની નીતીએ ચલાવવું એ સ્વામી અખાની દયાળને કે સન્યાસી ના નામને જરા પણ શોભા આપનારૂં નજ ગણાય.

આ ઉપરાંત પોતાના નિવેદનમાં સ્વામી અખાની દયાળ પોતાના આરિયરતાનો બીજો પણ એક દાખલો વર્ણવે છે. તેઓ કહે છે કે "પુખ્ત વિચાર પછી હું એવા નિર્ણય પર આવ્યો કે જો કોમ કોંગ્રેસને જલ્દી કરવા માંગતી હોય અને નવી સંસ્થા સ્થાપીત કરવા ચહાતી હોય તો મારે નિવૃત્ત થવું જોઇએ. મારા આ નિર્ણયની મેં મારા સાથીઓને ખબર કરી દીધી."

પરંતુ સ્વામીજી પોતાના નિર્ણયને લાંબો સમય પળાવી નહિ રહ્યા, કેમકે મી. કાજીએ ઓગસ્ટ તા. ૨૦ મીએ કોંગ્રેસની પાયાક ફંડને રૂપેરપ્રસ જનરલ બીલ્ડીંગ મજાવાની ફેબ્રુઆર કરી અને તેથી તેમણે તુરતાતુરતજ દીર્ઘદ્રષ્ટાનથી આ તરફ નાણીદે આપવા કરીમર પકડવાનો પ્રયત્ન કર્યો પરંતુ તેમના દુષ્કાળે એ કરીમર સરકારી ખાતાએ જપ્ત કરી લીધા અનેદુ તેમને બીજા કરીમર સુધી રોકાઇ જવું પડ્યું.

ઓદસે સ્વામી અખાની દયાળ પોતે જેને દોષિત ઠરવુ ત્યાંથી તેનાથી દુર રહેવાના અનેક પ્રસંગો કર્યા પરંતુ પ્રત્યેક વખતે જેને દોષિત વસ્તુઓજ તેમનાપર આક્રમણ કર્યું અને હવે ફરીથી અપકૃત્ય ભાંગી પાડવાના અપવિત્ર કામ માં સાગોલ થવાના તેમના ગેરીલાઓના આમંત્રણ ને તે વશ થઇ ગયા છે.

સ્વામી અખાની દયાળ કહે છે કે સેંકડો બાહ્મણોએ તેમની મુલાકાત લીધી છે અને "પુખ્ત વિચાર પછી હું એવા નિર્ણય પર આવ્યો કે જો કોમ કોંગ્રેસને જલ્દી કરવા માંગતી હોય અને નવી સંસ્થા સ્થાપીત કરવા ચહાતી હોય તો મારે નિવૃત્ત થવું જોઇએ. મારા આ નિર્ણયની મેં મારા સાથીઓને ખબર કરી દીધી."

પરંતુ સ્વામીજી પોતાના નિર્ણયને લાંબો સમય પળાવી નહિ રહ્યા, કેમકે મી. કાજીએ ઓગસ્ટ તા. ૨૦ મીએ કોંગ્રેસની પાયાક ફંડને રૂપેરપ્રસ જનરલ બીલ્ડીંગ મજાવાની ફેબ્રુઆર કરી અને તેથી તેમણે તુરતાતુરતજ દીર્ઘદ્રષ્ટાનથી આ તરફ નાણીદે આપવા કરીમર પકડવાનો પ્રયત્ન કર્યો પરંતુ તેમના દુષ્કાળે એ કરીમર સરકારી ખાતાએ જપ્ત કરી લીધા અનેદુ તેમને બીજા કરીમર સુધી રોકાઇ જવું પડ્યું.

ઓદસે સ્વામી અખાની દયાળ પોતે જેને દોષિત ઠરવુ ત્યાંથી તેનાથી દુર રહેવાના અનેક પ્રસંગો કર્યા પરંતુ પ્રત્યેક વખતે જેને દોષિત વસ્તુઓજ તેમનાપર આક્રમણ કર્યું અને હવે ફરીથી અપકૃત્ય ભાંગી પાડવાના અપવિત્ર કામ માં સાગોલ થવાના તેમના ગેરીલાઓના આમંત્રણ ને તે વશ થઇ ગયા છે.

સ્વામી અખાની દયાળ કહે છે કે સેંકડો બાહ્મણોએ તેમની મુલાકાત લીધી છે અને "પ્રુખ્ત વિચાર પછી હું એવા નિર્ણય પર આવ્યો કે જો કોમ કોંગ્રેસને જલ્દી કરવા માંગતી હોય અને નવી સંસ્થા સ્થાપીત કરવા ચહાતી હોય તો મારે નિવૃત્ત થવું જોઇએ. મારા આ નિર્ણયની મેં મારા સાથીઓને ખબર કરી દીધી."

પરંતુ સ્વામીજી પોતાના નિર્ણયને લાંબો સમય પળાવી નહિ રહ્યા, કેમકે મી. કાજીએ ઓગસ્ટ તા. ૨૦ મીએ કોંગ્રેસની પાયાક ફંડને રૂપેરપ્રસ જનરલ બીલ્ડીંગ મજાવાની ફેબ્રુઆર કરી અને તેથી તેમણે તુરતાતુરતજ દીર્ઘદ્રષ્ટાનથી આ તરફ નાણીદે આપવા કરીમર પકડવાનો પ્રયત્ન કર્યો પરંતુ તેમના દુષ્કાળે એ કરીમર સરકારી ખાતાએ જપ્ત કરી લીધા અનેદુ તેમને બીજા કરીમર સુધી રોકાઇ જવું પડ્યું.

ઓદસે સ્વામી અખાની દયાળ પોતે જેને દોષિત ઠરવુ ત્યાંથી તેનાથી દુર રહેવાના અનેક પ્રસંગો કર્યા પરંતુ પ્રત્યેક વખતે જેને દોષિત વસ્તુઓજ તેમનાપર આક્રમણ કર્યું અને હવે ફરીથી અપકૃત્ય ભાંગી પાડવાના અપવિત્ર કામ માં સાગોલ થવાના તેમના ગેરીલાઓના આમંત્રણ ને તે વશ થઇ ગયા છે.

સ્વામી અખાની દયાળ કહે છે કે સેંકડો બાહ્મણોએ તેમની મુલાકાત લીધી છે અને

"પ

લઘુમતીનું બ્હાનું કાં બતાવો છો

સાફ કહી દો કે હિંદુસ્તાન છોડવું નથી

(મહાત્મા ગાંધીજી)

શ્રી. [illegible] છાપાં અને પ્રીતિસભા વારે વારે લઘુમતીની વાત આગળ કર્યા કરે છે, એથી મને દુઃખ થયું છે. કૉંગ્રેસે નીવેદન માગ્યું છે, એ ના આપે તોયે કૉંગ્રેસવાંધાઓને નીરાશા રૂપે થાય. જ્યારે આપણે લાયક થયા હશું, ત્યારે સ્વતંત્રતા મળવાનીજ છે પણ બ્રીટીશ સરકાર એના પેલાના અને કડાકના આદરણને ખાતર પણ દુનીયાને લઘુમતીના બ્હાના ન બતાવે તો વધારે સારું. એના કરતાં પ્રમાણીક પણે કહી દે કે હજુ હમારે થોડો વખત દીંદને પકડી રાખવું છે. બ્રીટનની એવી ફરજ દોય તો એ ખોટી નથી. દીંદ એમનું છતલું છે. કુદરતપેસાઓ કાં બળવો કરે કાં એનો અમૂલ આદમા દાતનારને એના હત માટે વરતાનો ફરાવે એવી સ્થીતિ ઉભી કરે, પા તો એ હત એને વારે પડી ખમ ખેદસી કરે અતર્ય કરનારી થઇ પડે તોજ એ જુતેલું છોડે. અને આપણે જાણી અને ઉઘાડું છે કે, બ્રીટીશો લડાઇથી માફયા છે. આજની લડાઇમાં જે માનવહલાનું મંડપણ આલે છે, તેથી તેઓ ગારમા છે અને પહેલી તકે લડાઇ ફુંકી મનાવશે. એટલે દીંદના સંબંધમાં પણ તેમને ઉદાર થવું પડશે. કેમકે દીંદને દાબી રાખીને બ્રીટન દીગઢની આજતમાં યા બચા રહેવાનુજ નથી.

દીંદની સમસ્ત પ્રજા તરફથી બોલવાના કૉંગ્રેસના એકલા અધીકારના ગારા લાવ્યો. કેટલાક મારા પર કેવો ગારાપા છે એમાં કશુંજ વહતાય જેવું નથી એમાં કશો દંભ નથી. કૉંગ્રેસના હોદેદારો પહેલીજ [illegible] કૉંગ્રેસ દીંદની સમસ્ત પ્રજાની મુક્તિ મારે મથે છે. [illegible] લઘુમતી કે લઘુમતી [illegible] નથી [illegible]. કોઇ પણ પ્રજાના એક પક્ષના પ્રતિનીધીત્વનો એમેા દાવા છે. એટલે જેને કૉંગ્રેસના એ દાવાનો સ્વીકાર ગમ તેા વિરોધ કરનારાઓની કોઇ ગણના રહેતી નથી. અમને જે એમ કરે આપે છે તે કૉંગ્રેસનો દાવો મજબુત બનાવે છે. બ્રીટને અત્યાર સુધી દીંદને પકડી રાખીને જગતમાં સમજાવ્યું છે કે દીંદીઓ પોતેજ દીંદમાં બ્રીટીશ રાજ ગોઠે છે ને લાસકેર સાથે કાઢના કરીને પકેાનો તોડ પાડનારા લવાદો તરીકે એમનો ગાને છે એવા દીંદો તો હમેશાં રહેવાના પણ દિંદને પકડી રાખવા માટે બ્રીટનનું આ બહાનું મોજા છે કે કેમ અમારા તો બ્રીટન જોગી જુલ રજીકારોને દીંદને એનું પોતાનું કેાઢી લેવા દેશે કે કેમ.

લઘુમતી કઇ ચીજ છે?

અને એ લઘુમતીઓ કાં છે? એ મુસ્લીમ, રાજપુત અને સમાજીક છે. એટલે મુસલમાનો (ધર્મીક) આરપ્રપ્રા (સામાજીક), બાહરો (સામાજીક). ક્રિશ્ચીયો (રાજકીય), રાજઓ (સામાજીક), ભંગીઓ (સામાજીક), કણબીઓ (સામાજીક), ભાસ્તીઓ (ધાર્મીક), જાટનો (સામાજીક), જમીનદારો (રાજકીય) રાજા પરીપદના મંત્રીમો મારા પર કાગળ છે કે તેઓ જુદા મતદારા માગે છે. પણ સારે આ ટુંકમેળામાં લઘુમતી કઇ? આ દુઃખી દીંદને દુભાવિયે મુસલીમોમાં પણ કંઇને કંઇ ભેદ રહેલા છે. ખ્રીસ્તીઓનું પણ તેમજ છે. બ્રીટીશોની એવા નીતી છે કે જેટલે તેના ખોટ વેગાય. જે પક્ષ માટે તેને એ પક્ષ તરીકે સ્વીકારે. એ લઘુમતીઓનું જે કલ્પણ કલ્પનાચિત્ર નથી દોયું એ ચુએકુય છે. કૉંગ્રેસને પણ ઉપર ગણ્યા પછી સાથે ચઢેવાર રાખવાનો હોય છે મારી ગણ ખાટી વિસ્તૃત નથી. પણ કેવળ દૃષ્ટાંતરૂપે છે. એને જોખમે એટલી વિસ્તારી ગણાય છે.

દીંદુઓ એટલે લઘુમતી માનવાની એક કેશન થઇ પડી છે પણ દીંદુપણું વિશાળ ને આપક છે અને મુસ્લીમ કે ખ્રીસ્તી સમુહ જેવું નથી. કોઇ પણ પ્રાંતિક ધારાસભામાં જોઇશું તો એની લઘુમતીનું પૃથક્કરણ કરતાં જણાશે કે એમાં કહેવાતી લઘુમતીઓનું મીશ્રણ પણ દોયજ છે એટલે કે દીંદમાં ખરા અર્થમા કહીએ તો રાજકીય પક્ષો છે. પણ લઘુમતી લઘુમતી જેવું કશું નથી. લઘુમતીના જુથમનો બનાવો સાવ ગભાઇ છે, ખાલી ધુમાડોજ છે.

રાજેન્દ્રબાબુએ સીજની દરિયાદના તપાસ માટેની કમીટીનો જે કાગળ લખ્યો હતો તેના જવાબમાં જનાબ જીણા સાહેબે લખ્યું હતું કે તેમણે આપેલ કેસ પાસસરોમને સોંપ્યો છે કેમકે પ્રાંતિક ગવરનરા અને વાઇસરોયને લઘુમતી હકોનાં રક્ષણ કરવાની ગવદારી સતા આપેલી છે એટલે વાઇસરોય કે બાબત વિચારી રહ્યા છે તે એ કામ માટે એ યોગ્ય પણ ઉતરે; તેઓ લઘુમતીનાં હીતો માટેના તમા કૉંગ્રેસ પ્રધાનમંડળોના મોતોમાં મુસ્લીમોને સંતોષ માના તેવાં પગલાં પણ મેળા ગોગ્ય છે એમણે રાજેન્દ્રબાબુની સલાની વાજબી વાત તરજેદી એ પ્રમાણેની જણાશે. એ અનાદર મૈત્રીના કામ નો અનાદર કહેશે. એ ગમે તેમ દોય પણ વાઇસરોયની તપાસ વિષે કે એમના નીર્ણય વીષ કોઇને કંઇ કહેવાપણું નથી જ આપણે આગા રાખીએ કે તેઓ સારવર એ નીર્ણય કરશે. મુસ્લીમો લઘુમતી ગણાય, કે ન ગણાય, પણ તેમના તમા બીજા તમામ તેમોના ધાર્મીક, સામાજીક, સંસ્કાર વીષયક અને રાજકીય હક કોનું રક્ષણ થયું જોઇએ. સ્વતંત્ર હિંદ એવા હકક પાલનમાં હરકોઇ ભેદ નહી જ સ્વીકારે, ઉલટું એ પછી તો દરેકનું હરેક પ્રકારે વધારે રક્ષણ થઇ શકશે, કેમકે એ સ્વતંત્રતાનું ખત જગતમાં પ્રગતના પ્રતિનિધિઓ, ને મુસ્લીમે ને બીજા બધી કે બોદી લઘુમતીઓનો પણ અગ્રેસરત્વ અધાજ દશેજ.

પળવાર વિચાર કરો કે જોહાબેક આફ્રિકને આપ્યા ગયા ને કાજ બીજે પરદેશી દાખલ ન પડયો. કોઇ કહેશે કે પંજાબીઓ, મુસ્લીમો, શીખો કે બીજાઓ હિંદમાં કરી વસે, ગુરખાઓ પંજાબીઓ સાથે ભળી ગયા એ પણ સત્ય છે, પરીણામ એ પણ આનો કે પંજાબ બહારના મુસ્લીમો પણ એ સંમેલનમાં ભળે. પછી મુખ્યત્વે હિંદુઓના મનેની કૉંગ્રેસનું થઇ થાય. જો તેઓ સાચા અહિંસક રહ્યા હોય તો તો પછી આવનારા એમને ન છેડે. કૉંગ્રેસવાળીઓ એ જોહાઓ સત્તાનાં બાકે પાડવા ન બેસે, પણ એના નીરાસક્ત પ્રજાજનોનું રોપણ કરવા દેવાની સાફ ના પાડે. આ પરથી જણાશે કે એ દોઇ બળવાન પક્ષની સાદનેરીમાંથી બચવા માટે બ્રીટીશ રાજની બહો જરૂર દોય તો કૉંગ્રેસને, એમાં જોડાયેલાને અને હિંદુઓને બ્રીટીશ રાજ પકડી રાખવાની કેમ્યા વધારે જરૂર છે. એટલે વધારે ગોટી મુંજાનો નહીં; પણ વધારે પ્રબળ બહાનો એ પ્રશ્ન છે. એનો એકજ જવાબ દોઇ શકે કૉંગ્રેસ "લઘુમતી અલબમાં" તી ખુશ પાડે છે, તેમને કહેવાતી લઘુમતીનો જરાયે કરવાનું નથી; કેમકે એ તો માત્ર રાજા ઉપરની લઘુમતી છે. અને સકારક દ્રષ્ટિએ એ નબળી ને તેથી અસરે ન કરનારી છે.

આપણે સમ છે કે કહેવાતી લઘુમતીના કરતા એકે માત્ર આધાર એટલો જ છે કે બીજાઓ લઘુમતીને લોકશાસન સામે રક્ષણ [illegible] પણ ન સાથે ખિટીશ સત્તાને જોરદાર સાંસુધી ઝગે તે ત્યાગે ઝગે તેની સાથે એકરોક સામે સફળતાપર્વક રક્ષણ કરશે. [illegible] ન પણ દોય. એમ કરનારા પ્રમાણીકપણે માનતા પણ દોય કે જ્યાં સુધી આવા ગીરોપાળાસ આવે, ત્યાંસુધી બધા પાસા સરખા રાખવા માટે દીંદમાં રહેવાનું જોખમ કરવાન છે. માત્ર એટલુંજ લોકશાસનનો એ આશ્ર નથી. પણ ફેડીરેટવાદ, નાઝીવાદ, સામ્યવાદ ને બોલ્શેવીક-પ્રભુતો એ આશ્ર છે, અને એ બધાં વાદો સારે તેની તલવારના સીદ્ધાંતોના જોર પર રચાયેલા છે. મને આસા છે કે આ સકાર પણ જુલ ભરશે, પણ તે સારેજ પણ તો જ્યારે દીંદની સ્વતંત્રતાનો સ્વીકાર થયો દોય અને દીંદ જગતના રાજકીય ક્ષેત્રમાં નીર્ભેળ અહિંસાનું પ્રતીક બની ગયું દોય.

('હરિજન' માંથી)

હિંદુસ્થાન સ્વરાજ્યને આંગણે

લખનાર: ડૉ. પ્રેમુકે મહમદ દાદુ
ઇ. ઇ. ક્રોંગ્રેસના નેશનલીસ્ટ ગ્રુપના લીડર

ગ્રેટબ્રીટન, તેના સંસ્થાનો, અને આખા બ્રીટીશ સામ્રાજ્યની વસ્તીના બે વીસ કરોડ હિંદીઓ કરતાં પણ વધારે લોકોનાં આડત્રીસ કરોડ હીંદીઓનાં, અને આખી દુનીયાનાં, કચડાતા અને ચુસાતા કરોડો મનુષ્યોનાં ભાવીને માટે બધા મહત્વનાં અને વિશાળ પરીણામો હીંદુસ્તાન ના છેલ્લા રાજદ્વારી દાવોમાં સમાયેલા છે. જીદ્ન સદ્યમાં દાખલ થયું ત્યાર પછી તુરતજ હીંદી મહાસભાએ જે નીવેદન બહાર પાડ્યું છે તેમાં જણાવ્યું છે કે હીંદી પ્રાંતિક સરકારોની સત્તાને આધીત કરીને હીંદી અભિપ્રાયોની સમ્મતિ વગર બ્રીટનની સરકારે હિંદુસ્તાનને યુદ્ધના એક પક્ષકાર તરીકે જાહેર કરવાનું જે પગલું ભીર્યું છે તેને મહાસભા બહુ ગંભીરતાને છે. એ નીવેદન માં વધુ ઉમેરવામાં આવ્યું છે કે લો કે હિંદની સંપુર્ણ દીલસોજ્ઞ લોકશાસનવાદ અને સ્વતંત્રતા ની તરફેણમાં છે, છતાં હાલને સમયે, કે, જ્યારે, હીંદને સ્વાતંત્રતાથી વીમુખ રાખવામાં આવ્યું છે અને હાલની તેની સ્થીતીમાં પણ છીનવી લેવાય છે ત્યારે પક્ષકાર તરીકે તે જોડાવવા ને શક્તીવાન નથી આગળ વધીને બ્રીટનની હીંદ પ્રત્યે ની નીતી છે અને બ્રીટીશ યુદ્ધની તેમ શું છે તે સ્પષ્ટ કરવાની તેમાં માંગણી કરવામાં આવી છે.

મહાસભાની આ માગણીના જવાબમાં હીંદના વાઇસરોયનું જે નીવેદન સંસદમાં સંકેતપત્ર તરીકે બહાર પડ્યું છે તેમાં સલાહને અર્થે સંપારમ્ભ ની કરી તપાસ કરવાનું વચન આપવામાં આવ્યું છે અને જાહેર કરવામાં આવ્યું છે કે ૧૯૩૫ ના બંધારણમાં હીંદી બાબતોમાં ધ્યાન માં રાખીને સુધારો વધારો કરવા બ્રીટીશ સરકાર તત્પર છે

હીંદી મનને ખુબ ત્રાસ ખટકાવવાને આનો મુદ્દાસ બારેસો ચોખ્ખો પ્રશ્ન આ કરતાં બીજો કોઇ વધારે કોમ હક નહિં. સ્વભાવીક રીતેજ એથી હિંદુસ્તાનમાં ખેદોરા અસંતોષ મેદા થયો છે. મહાત્મા ગાંધીજીએ વાઇસરોયના નીવેદન ઉપર ટીકા કરતા કહ્યું છે કે "અમને લાગે છે ત્યાં સુધી મહાસભા આ હિંદુસ્તાનની પક્ષકાર બનશે નહિં તેમજ મહાસભાની સમજ મુજબનું હિંદુસ્થાન, બ્રીટનના હીટલર સામેના યુદ્ધમાં ભાગીદાર બનશે નહિં." એમાં તેમણે હીંદુસ્તાનનો અભીપ્રાય મોળા શબ્દોમાંજ વ્યક્ત કર્યો છે. જો નીવેદન સ્પષ્ટ રીતે દર્શાવે છે કે બ્રીટનનું ચાલી શકે ત્યાં સુધી હીંદુસ્તાનમાં લોકશાસનવાદ થશેજ નહિં.

વાઇસરોયની દરખાસ્તને મહાસભાએ સ્વીકારી નથી અને તેનો જાહેર કર્યું છે કે જેના વિરોધ નરીકે પ્રાંતીક સરકારોમાંથી મહાસભાવાદી પ્રધાન મંડળે રાજીનામાં આપ્યા. મહાસ ના પ્રધાનમંડળે રાજીનામાં આપ્યા છે અને બીજા પ્રાંતનાં મહાસભાવાદી પ્રધાન મંડળે પણ રાજીનામાં આપી દીધા છે. આમની મજુર સરકાર પ્રમાત ના હીંદુસ્તાન મંત્રીના સેક્રેટરી મી. વેજવુડબેને મજુર પક્ષ તરફથી તા. ૨૬ ઓક્ટોબર ૧૯૩૯ ને ગુરૂવારને દીવસે આમની સભામાં હીંદુસ્તાન ના સવાલ ઉપર ચર્ચા ઉપાડી હતી. તેમણે સફેદપત્રનું વર્ણન આપનાં એક ડંગધડા વગરના દસ્તાવેજ તરીકે તેણે વર્ણવ્યો હતો. સરકાર પક્ષ તરફથી જવાબ આપતાં ભારત સેક્રેટરી સર સેમ્યુઅલ હોરે બ્રીટીશ એક રાજ્યકર્તા હોવાનું, હમેશની મનોવૃત્તા મુજબનું ટાઈપ કર્યું હતું, અને કુસંપ કરાવી રાજ્ય ચલાવવાની ભાગલાઓવાદની નીતીને આગળ ધપાવવામાં અને તેના બચાવની વકીલાત કરવામાં પોતાની સંપુર્ણ કુશળતાનું પ્રદર્શન કર્યું હતું. તેથી પણ આગળ વધીને, કે હીંદુસ્તાન આજકાલને બંધે જવાની હિમ્મત કરે તો તેને કરમીત ખતમી આપવાને ચુકયાં નહોતા. તેમના શબ્દો એ હતા. "બ્રીટીશે માત્ર અજકારને છે કે જેમાં મહાસભા પોતાને માટે જરૂરી અને આવશ્યક સરકાર અને સમુસતીઓ તેમને પોતાને માટે જરૂરી. જો એવું સ્થીતી આવી રહે તો આપણે બીજો કોઇ વીચાર કરવો પડશે નહિં, પણ ત્યારેજ હાલની સરકાર બદલાયેલી થશે, અને અસહકારથી હીંદુસ્તાનની તાકાતોને અને અસરખલીત મતી બદલી જશે."

બનતા બનાવોનું વલણ જોતાં એટલું તો સ્પષ્ટ જણાય છે કે હીંદના અર્ધ ભુખ્યા કરોડો મનુષ્યોને સામાન્યપણાના હેવાની પંજામાંથી મુક્ત થવા માટે મોટે ને વહેલે લડાયક પ્રસંગ માં ઉતર્યા વગર ચાલવાનું નથી. હીંદુસ્તાનની અચલની તવારીખનાં મહત્વનાં પ્રકરણના ગર્ભ આગના દર્શે. અત્યારે આપણે નીહાળીએ છીએ, સ્વતંત્રતા માટે લડતી હીંદી પ્રજાના પુનર્જન્મ ઇચ્છવતું એ પ્રકરણ છે.

હાલીજ આફ્રિકામાં સફળ રીતે સત્યાગ્રહની લડત ચલાવ્યા બાદ સંપુર્ણ અહીંસકીય મહાત્મા ગાંધી હિંદુસ્તાનના રાજદ્વારી ક્ષેત્રમાં દાખલ થયા અને હીંદના લોકોમાં સ્વતંત્રતાની ચાહના માટે નવો પ્રાણ પુર્યો. કે જે બનાવ હીંદના આમ લોકોને માટે અતીહાસની દીષ્ટીએ એક અમુલ્ય થયો છે. ત્યારથી તે પ્રકરણની શરૂઆત થઇ છે. હીંદુસ્તાનના રાજદ્વારી કામમાં મહાત્માજીએ સમોમ ભાગ લીધો ને પરીણામે હીંદી મહાસભાનો ઇતીહાસ તેના પાંત્રીસ વર્ષના જીવનમાં હીંદુસ્તાનનાં નાના મોટા વર્ગોનો ટેકો વધારવાને, અને તેના દુઃખોનો ઓઢા પોઢા કરવાના પ્લેટફોર્મ તરીકેજ મતો હતો.

ઓગણીસમી સદીના બીજા સૈકામાં બ્રીટીશ સરકારે હીંદુસ્તાનમાં આધુનીક કેળવણી દાખલ કરી. તે એટલા માટે કે સરકારને અને વહેપારી પેઢીઓને જોઇતા કારકુનો અને બીજા કામદારો ની વધતી જતી માંગણી કે, જે ઉજ્જાડથી પુરી પડી શકે તેનાથી પણ મોટા પ્રમાણની હતી તેને પહોંચી વળાય. ત્યાર પછીથી ઓ નહાનાં હીંદી મીલકતદારોએ, કાપડા સાહસમાં, ગીરોકુમાં, દાક્તરીમા, અને બીજા ધંધાઓ ઝડપથી વાધ કર્યો અને ક્રમે ક્રમે મુનાફાન બન્યા.

આ વર્ગે પહેલાં નેગનું ધન જમીનમાં અને પાછળથી ઉદ્યોગોમાં રોકયું, અને મધ્યમ વર્ગના માણસોએ પણ તજજ કર્યું અને ગયા સદી ના નવમા સૈકાની આખરે એમાંથી એક બળવાન વહેપારી અને ધંધાદારી વર્ગ પેદા થયો. એ સમય સુધીમાં મુદીનો ભેટો બાગ સુતર અને રાખના કારખાનાઓમાં, આંતરપ્રાંતીય વહેપાર માં, બેંક, અને હુંડીયામાં, સંયુક્ત બેંકોમાં અને જોઇન્ટસ્ટોક કંપનીઓમાં રોકાયું હતું.

ચાલુ સદીના પહેલા ચરણમાં હીંદી મુદીદારો ઉદ્યોગના ક્ષેત્રમાં પોતાની સ્થીતી મજબુત બનાવતા હતા, નવા ઉદ્યોગો સ્થપાતા હતા, અને ચાલુ ઉદ્યોગો વીકાસ પામતા હતા, અને દાસની દશા ઉપર મોટાપાતા હતા. રેલ્વેના બાધ કામોમાં, માપ સાધ બનતા બધારના સાધનોમાં, અને કાપડ બનાવનારા ને બીજા વસ્ત્રના કારખાનાઓની પરદેશ મુદીનો ઓછો ઢાલું બનતા બનાવી રાખવાને માટે બ્રીટીશ સરકારે ઉભરતા હીંદી ઉદ્યોગો ઉપર ભારે કરવેરા નાંખી પાડ્યો, અને હીંદી મુદીવાદને મુક્તવેપારમાં મુકવાની નીતી અખત્યાર કરી હીંદના નહાના મુદીદારની પ્રગતી અટકાવવાને માટેની આ નીતીથી તેમને રાજદ્વારી બાબતોમાં ઉતરવાની ફરજ પડી. ઇતીહાસમાં વારંવાર નોંધ બનતું આવ્યું છે કે જ્યારે જ્યારે દમાગીરી પ્રજાનો બધ ઓછા ગાઢ પોતાની મુદીવાદની બાબતોપર પાર ઉતારવાનો કોમ પ્રયત્ન કરે ત્યારે ત્યારે તે દમાયુ બલાવનાર સ્વરાજ્યવાદી ચાહોની સાથે જરૂર અથડામણમાં આવે છે અને એને પરીણામે તેને બુલબજાર સત્તાની વીરુદ્ધ તેનાથી સ્વતંત્ર થવા તે સતત ચલાવવાની ફરજ પડે છે.

એ રાજદ્વારી બાબતોએ હીંદની, મહાત્મામાં જન્મ આપ્યો. એની પહેલી લેડક એક ધનવાન કાપડા વાલી બ્યોમેશચંદ્ર બેનરજી જેમણે પોતાની કમાણી વહેપારનો અને ઉદ્યોગનાં સાહસોમાં રોકી હતી તેમના પ્રમુખપણા નીચે ૧૮૮૨ માં બની હતી.

(અપુર્ણ)

કસોટીની ઘડી

'હરિજનબંધુ'નાં ગાંધીજી

મહાસભાની કાર્યવાહક સમીતીના મબ્બો જોડે વાતચીત કરતાં કરતાં મને દેખાઇ આવ્યું છે કે એમની અહિંસા બ્રીટીશ સરકાર સામે એ શસ્ત્રથી લડવાથી આગળ ગઇ નથી. મેં એવી આશા સેવી હતી ખરી કે જગતની મોટામાં મોટી સામ્રાજ્યવાદી સત્તા સામે લડવામાં સવા બસ વરસમાં કરેલા અહીંસાના આચરણમાંથી જે પરીણામ આવ્યો આપ કલીત થાય છે તે મહાસભાવાદીઓ સમજ્યા હશે. પણ અહીંસાના પ્રયોગ જેવા મહાન પ્રયોગોમાં સંજોગોને પણ ઓછું સ્થાન હોય છે. હું પોતે મને પુછાતા પ્રશ્નોના જવાબમાં કહેતો કે આપણે જ્યારે ખરેખાત પુર્ણ સ્વરાજ મળશે ત્યારે આપણને ખબર પડી રહેશે કે આપણે પોતાની રક્ષા અહિંસક રીતે કરી શકીશું કે નહીં. પણ એ પ્રશ્ન સંજોગોને લઇને નથી બ્રીટીશ સરકાર અનુકુળ આદેશ્ત કરે કે નહીં તો પણ, હિંદુસ્તાન પર ચઢાઇ આવે તો તે પ્રત્યે પોતે કયો માર્ગ લેવો એનો નીર્ણય મહાસભાએ કરવો રહ્યો છે. કેમકે સરકાર જોડે સમાધાન ન થાય તોપણ મહાસભાએ પોતાની નીતી જાહેર કરવી રહી છે. અને પોતે ચઢાઇ થનારા સેનાની સામે હિંસાનો પ્રયોગ કરશે કે અહિંસાથી તે કહેવું રહ્યું છે.

કાર્યવાહક સમીતીની સાથે મારી જે ચર્ચા થઇ પછી જે સમીતીનું નિવેદન બહાર પડ્યું હતું તે પરથી તેના સભ્યો એવો વીચાર કરતા લાગે છે કે મહાસભાવાદીઓ સશસ્ત્ર આક્રમણની સામે અહીંસક પ્રત્યાઘાત કરવાને લાયક નથી.

આ બાબતમાં પત્ર દ્વારા કે મૌખીક, પરસ્પર વિરોધ શબ્દો કાઢી મુકવા માટે નાખવામાં બહુજ ઓછાપ્રયત્નો આવ્યો, સરળ પરમા ઐસનો રોક પાને લાયકના બહાનાના જેવોજ કોયડો ઉભો થયો. એમાં કંઇ શક દોજ નો આ બીજી દિશા પાછળ સહેલી દોડના એમકમે, પણ ખરી કબુલાત, એ કારણના નાણિક્ય પ્રતીનીધિની - પેસીવ રેઝીસ્ટન્સની—હતી. તેથી આ પરમ મહત્વને પ્રસંગે અહીંસાની શક્તિ વીષેની અપાર અશ્રદ્ધા અહા આપણાં હૃદયમાં આપોઆપ સ્ફુરી ઉઠવા નથી તેથી કાર્યવાહક સમીતીએ કંઇ પણ વાપરીને કહ્યું - બહારના દરીકારમાંથી દીવાળા પત્રોને બાદ તેઓ તામસ્કાર નથી આ સ્થિતીની પરમ કુટાઇતા તો એમાં રહેલી છે કે સૌ મહાસભા હિંદુસ્તાનના સશસ્ત્ર બચાવની જરૂર બાબતોના કામમાં જાણવાનો નીર્ણય કરવાની ઢોંગ તો બાર વરસમાં એ સશસ્ત્ર યુદ્ધનું સાચ્ચ કોંગ્રેસના મહાસભાવાદીઓના પ્રાણ પ્રેમ ગાઢ કુટુંબ કરવામાં આવ્યું એમજ ગણાય. બાદ મને બીક છે કે પ્રતિકાર સહનના રેસાપાણી નહીંકે મને આ કુટુંબદીલાને સાચું જવાબદાર ગણશે. ગાંધીબ્રેના ભલીદાનકાર કહેશે - મને એટલું કેવાનું રહેતું

હતું કે પ્રબળ વીરની અહિંસા નહીં પણ કાયર ની નીષ્ક્રિયતા કીબી રહી છે, અને તેથી મારે મહાસભાવાદીઓની પ્રકરણી તાલીમની જોગવાઇ કરવી જોઇતી હતી.

હિંદુસ્તાન માટે તેમ કરીને પણ સાચી અહિંસા શીખશે એ વીચારે મારા મનમાં એટલું ઘોકેલું હતું કે મારા સાથીઓને સશસ્ત્ર પ્રયાગ ની તાલીમ લેવાને કહેવાનું મને સુજે એમજ નહોતું. ઉલટું હું તો તલવારના ઘોલેા અને બધી લાઠીના દેખાવોને ઉંડે જ નાપસંદ કરતો આજે પણ મને શુદ્ધકાજાને સાફ પસંદ્યો નથી મનો મારા મનમાં એવી અવીચળ શ્રદ્ધા છે કે જગતના બધા ઉંડેરોમાં હિંદુસ્તાન એ એકજ એવો દેશ છે કે જે અહીંસાની કળા શીખી શકે એમ છે, અને આ પરીક્ષા પણ તે કસોટી કરવામાં આવે તો કદાચ કલ્પેલા કરીપૂર્વે. એવાં બળા ચાલે કેટલા યુદ્ધમજારની સામે મનમાં ઉંચ મેળવા નજર હલન મોટે મોતની બેટ કરવાને તલવાર થાય. મેં બીજાએ જનસ-મુદાયો આગળ આપ્યાં છે અને એમને કરી કરીને કહ્યું છે કે એમને પરાવાર હટો ચઢેવાં પડશે, કદાચ ગોળાએ બોંધાવું પણ પડશે. મરકરના સેનાજનોને બદલે ઠાકમારીઓ વેરાવા પડે - તેજીજ કારમારીઓ તે બાલનારાઓ પોતા ના સત્યાગ્રહ બચાવને હલકો આપુરેપોએ સહન રહેવાની કરી રૂપે હિંદુસ્તાનને તો એ રીતે મરાક લાવનારની સામે મક્કમ ઉભો રહે તો જે કુશિક્ષનું પ્રકરણ અસાર સુધી પણ ન એવી જુદા પ્રકારની શક્તિની જરૂર પડવાની નથી. માત્ર તેનો પ્રયોગ પણ વધારે ધીરાણ પાયા પર કરવો પડશે.

એ વાત ગુલાબી પહની નથી. નીરાશ્રય હિંદુસ્તાનને ચેરી શેક કે નાપના ગોળાથી નારા કરવાની જરૂર નહીં પડે કાન્સની ગેલ્ટ ગોટ ક્રિસ્ટેલ્બર્ગોને કારણે જગતીને સ્ટ્રાસ્ટ્રાટ ક્રિસ્ટેલ્બર્ગ કરવા પડી છે; ને તે જ પ્રમાણે જગતીની ક્રિસ્ટેલ્બર્ગોને કારણે કાન્સને કરવા પડી છે હિંદુસ્તાનનો બચાવ અસ્ત્રારની પહની એ કરવાની જરૂર પડી છે એમનું કારણ એ છે કે હિંદુસ્તાન પોતાની મુંઝવણોમાં તણાયેલું છે સ્વતંત્ર હિંદુસ્તાનને કોઇ દાનુ દોષ કરે નહીં અને તેની પ્રજાએ તે નીરાધારપુર્વક 'ના' કહેવા ની કે તેને કેવટ લગી જાગી રહેવાની કળા કેળવી હશે તો તેના પર ચઢાઇ લાવવાનું કોઇએ મનજ નહીં થાય આપણી અર્થવ્યવસ્થા એવા રીતે રચાયેલ હશે કે લુટારા આવનારને માટે કશી લાલચનું કારણજ નહીં રહે.

પણ કેટલાક મહાસભાવાદીઓ કહેશે: "અંગ્રેજો વિદાય લે હિંદુસ્તાનની કબમાં એટલી બધા સરકારી મોમો છે - તેઓ દેશને માટે ચઢાઇ કરશેજ. બે દસ કોટલો આપણે એટલો જ એમનો પણ છે." આ ખોટ સાચી વાત છે. તેથી વાય તુરત જ એકલા મહાસભાવાદી-ઓની પાસ કરું છું. ચઢાઇ આવતાં તેઓ શું કરશે? અત્યારે તો આપણી રક્ષને સારૂ પ્રાર્થના-પુંજ કરતા તલવાર નહીં દોડાવે તો આખા હિંદુસ્તાનને તે તરફ કરી જાણી શકવાના નથી.

એવા ઉંચા ભાર્ગનો વીચાર કરતાં મને ભાસ છુટે છે. અત્યારે જ લશ્કરના મોટા ભાગમાં ઉત્તરના મુસલમાન, શીખ અને ગુરખા ભાઇઓની ભરતી થયેલી છે, અને દક્ષીણ અને મધ્ય ભારતના જનરલ્સ અને લશ્કરી નાણીમ લેવા માટે તો મહાસભા, જે તેમની પ્રતીનીધી મનાય છે તેણે ઉપર સમુંવેલા વર્ગોની સામે હરીફાઇમાં ઉતરવું રહેશે. તો પછી મહાસભાએ લશ્કરની ભરતીના કરોડોના આંકડા-પત્રમાં સંમતા આપવી પડશે મહાસભાની સંમતી વીના પણ આ બધું બનવાનુજ છે એમ ખરી છે પણ મહાસભા એમાં હા ભણે એ એમાં આબરૂભરમીનનો તફાવત પડી જશે. જગત હિંદુસ્તાનની સામે પીટ ઘાંડી રહ્યું છે કે હીંદુસ્તાન કોઇનું નથી ના જોયેલું ના જાણેલું એવું કરી બતાવે એવી આશા સેવી રહ્યું છે, જગત આજે પ જગદીશ્વર પાંડરે છે તે જ જો મહાસભા પડેશે તો એટેટાબાદ મહાસભા બોલાવ કરશે ને બોલા કરવાની નથી. મહાસ-ભાએ માનેલી બોળી છે એવું કારણ એ છે કે તેણે આઝીમાને સર્વોચ્ચ રાજકીય સાધન તરીકે સ્વીકારી બતાવી છે ને હીંસાતની તે પ્રતીનીધી બની છે મહાસભા જે બીજાઓમાં બાકીના સાના પ્રતીનીધી તરીકે બોલ કરે તો બીજાઓના પક્ષમાં એવી પ્રતીપક્ષ તે શક્તિ અપેક્ષ કરશે જે યુદ્ધનું અંતીમ બાકી કરવામાં અણમોલા નીવડશે. પણ કાર્યવાહક સમીતીના સભ્યોએ એવી બાંહેધરી પોતાનામાં હોવાનો દાવો નથી કર્યો એમણે તેમજ મહાબુદ્ધિમત્તા ને બહાદુરી જગાવી છે.

એટલે મારો આ વીચાર મારા એકલા પુરતો જ છે. એ એકાંતના સાથીદાર રામ સંબંધી મારે છે ને નહીં એ મારે પોતાનું રહ્યું છે કે કું એવેલો આકરો દોડી તો મારે બીજાઓનો મત એ બાબતે જાણવાનો પ્રયત્ન કરવો જોઇએ કું એવેલો હોઉં - અમે ઘણા દોડીએ, પણ મારે મારી - ના બધા સાથે કર્યો જ પુછવું છે કે હિંદુસ્તાન પોતાની સરહદની રક્ષાને માટે પણ હિંસાનો આશ્રય લાગ કરી એ વધારે પ્રયત્નકાર માર્ગ છે. કેમકે હિંદુ-તાને શસ્ત્રાસ્ત્રોના મહત્વમાની ઘાડમાં ઉતરવું એ હાથે કરીને મોત વહોરી લેવા જેવું છે હિંદુ સ્તાન અહીંસા છોડી દેશે જગતની અંતીમ આશા કેવળયાફ બની જારે તો જે મહાતત્વ છેલ્લાં પચાસ વરસથી દોષન કર્યું છે તેને આચરણના રૈલારવેર રજી છે; એમને કું તો કેવળ બાલ રોલ સુધી એની આશા સેવીશ કે હિંદુસ્તાન ચાલીસાનો ધર્મરૂપે સ્વીકાર કરશે, મનુષ્યનું મહેરા માચરશે, અને કે પશુબોર નામાંથી તે ઉદગારો ગવાય છે તે વાનીના સ્થાનમાં પર પાળો પડાંચી જગા ગાંધે ઓઢવામાં,

દક્ષિણ આફ્રિકાના ટુંક ખબરો

યુનીયન સેનેટની ચુંટણી

યુનીયન સેનેટની ચુંટણી ૧૬ મી છે. સેનેટના ૫૬ માંથી ચુંમાલીસ સભ્યોમાંથી બત્રીસ ચુંટાવાના હોય છે. આ નામાંક અને નેટાલેના પ્રતીનીધી તરીકેના ચાર. ટ્રાંસવાલ ગાર્ડન સીટેટ અને કેપ દરેકની આઠ આઠ બેઠકો છે. તેમાંથી ટ્રાંસવાલમાંથી યુનાઇટેડ પાર્ટીને મંત્રિ હરટઝોગ પારટી એક ગલાનપાર્ટી એક અને લેબર પારટી એક સીટોની આઠમાંથી હર્ટઝોગ પાર્ટી ૭ અને ગલાનપાર્ટી બે નાટાલની આઠમાંથી યુનાઇટેડ પાર્ટી અને ડેમોનીસ્ટ પાર્ટી બે અને લેબર એક તથા કેપમાં યુનાઇટેડ પાર્ટી ચાર હર્ટઝોગ પાર્ટી એક અને ગલાન પાર્ટી ત્રણ. એટલે કુલે યુનાઇટેડ પારટીના તરફના સત્તર અને હર્ટઝોગ તથા ગલાનની નેશનલીસ્ટ પાર્ટીના પંદર છે અને નીમાયલાયોથી લાન યુનાઇટેડ પાર્ટી તરફ જશે એમ કુલે યુનાઇટેડ પાર્ટીના પક્ષમાં ૩૩ ના મત પડશે. અને યુનાઇટેડ પાર્ટીને બાર મતની બહુમતી મળશે.

આફ્રિકા ઉપર યુદ્ધના વાદળો

તા. ૧૬ ના પ્રોટોરીઆમાં એવા ખબર મળી હતી કે આફ્રિકન શીપ નામની સ્ટીમરને સોરેન્સો માર્ટસથી ૧૮૯ બાકસ દુર જરમન રેડરે કુબાડી છે. એક એરોપ્લેન જે કીનારાની આસ પાસ ઉડતું હતું તેણે આ સ્ટીમરને કુબતા જોયા હતી. એ સ્ટીમર સોરેન્સો માર્ટસ-વીસ જતી હતી અને તેમાં કોઇ માલ નહોતો હતો. આ બાબતમાં ફોરવર્ડ પેપરના સંપાદકે ખબર પડી તરફથી તા. ૧૭ ની ખબર જાણવા મેળ છે. તેના જણાવેલી ખબર મુજબ પોર્ટા આસ્ટાદીમામાં સાઉથ આફ્રિકાના કીનારા નજીક ના એટલેન્ટીક મહાસાગરમાં મોટી દરીઆઇ લડાઇ થવાની વાત છે. કારણ જર્મનીના બે બ્રહ્મયુદ્ધ પોકેટ બેટલ શીપ એડમીરલ સ્પી મધ્ય સાગરમાં દેખાતી આવી પહોંચ છે અને બ્રીટીશ અને ફ્રેંચના દરીઆઇ લડાયક બાકરસો. આ બે સ્ટીમરોને પકડવા માટે સીક્સ બ્રીંચ ક્રોરડો સાથે નીકળ્યા હતા છે ને આવી પોહોંચે લડાઇની વધારે રહે છે. જર્મનીના આ બે બેટલ શીપોના ઓકને પણ પકડી શકે કે ઢંકાણી શકે એવા બેટલશીપો રોયલ દરીઆઇ આતામાં માત્ર બ્રહ્મજ છે. ફુડ રીપકસ અને રીનાઉન જે બાકરસો ગણવામાં આવે છે તેમાં આ બેટલ શીપોમાના કોઇ છે કે નહીં તની ખબર મળી નથી. બે તમ બેટલશીપોમાં પંદર ઇંચ ની તોપો છે. જર્મનીના બે પોકેટ બેટલ શીપો પર ૭ અગીઆર ઇંચની અને આઠ લગભગ ૬ ઇંચની તોપો છે તે ઉપરાંત પર પોટા પણ છે. અને તે દરેકની ઝડપ સાઠી સાડત્રીસ લાખ પાઉન્ડની છે. તેમાં ત્રોણીસ હજાર ઘોડા પાવરના એંજીનો છે. એ બે બેટલ શીપો સાથે રહીને કામ કરે છે કે જુદા જુદા તેની પણ ખબર નથી. પણ આ બે બેઉ સાથે હોય તો આખા દરીઆઇ બળને પણ ઢંકાણે એવા છે એવી તો એવી લડાઇ આ બાજુના દરીઆમાં થાય તો તે પણી મોટી થશે એમ માનવામાં આવે છે. એ બે બેટલશીપો તે ડુકલેન્ડ અને એડમીરલ શીર છે. પહેલ વહેલી એ ૧૯૩૩ માં રપેશનના આલમેરીઆ બંદર ઉપર જર્મનોએ પોતાના બેટલશીપને રપેનીસ સરકારના ઓરોપ્લેનો એ બોંબથી નુકસાન પહોંચાડવાના બહાના નીચે મારો કરવામાં આવેલો ત્યારે તે બંદરમાં આવી હતી.

૬. આ. આં નાઝી પ્રચારનો ભય

તા. ૧૫ને બુધવારે સીરીસમાં એક મોટી મીટીંગમાં બોલતા કરતાં નેશનલ એજ્યુકેશનના પ્રમુખ મહાન પ્રધાન મેજર પી. જી. ક્રોનરબીએ નાઝી જોના પ્રચારના ભયનો ઉલ્લેખ કરી જણાવ્યું હતું કે હમણાં નાજેતરમાં બાંધેલા નાઝી જીયનરીઓ આ દેશમાં આવ્યા છે. તેઓ આપણે કે આફ્રિકાન્સનો એક શબ્દ પણ જાણતા નથી પણ તેઓ નેટીવોમાં કોઇ ઉશ્કેરણી ચલાવશે તો તેની સાથે કેમ કામ લેવું તે હું સારી રીતે જાણું છું. બોઅર વોર માટે લડાઇ સાહિત્ય આફ્રિકાના કરવાળ સુધી આવી પોહોંચેલ હતું સુધી કોઇ પોળા સકાશ નહીં. (ગોડનરી એટલે બરફની આસપાસ ઢુકડી.)

બલારસીઓની ઢુકડાળ

કેપટાઉનમાં એક સ્ટીમરમાં કામ કરતા તેર હીંદી બલારસીઓએ સ્ટીમરમાં પાણી જવાની ના પાડવાથી તેમના ઉપર કેસ ચલાવવામાં આવ્યો હતો. સ્ટીમરના કેપ્ટને જણાવ્યું કે એ બધા ફાયરમેનના કામ પર છે અને ઇંગ્લાંડમાં એ લોકોએ આ વરસની આખરી સુધી નોકરી કરવાનું બંધારણ આપેલું. લડાઇ કુબા થવાથી સપ્ટેમ્બરની તા. ૨૩ પોતાને એ લોકોનો પગારા બેવડો કરી આપવામાં આવેલો. એ સ્ટીમર તા. ૨૪ માના ઉપડનાર હતી પણ એ લોકોએ કામે ચડવાની ના પાડવાથી અટકેલી છે એ બલારસીઓને પણ હીંદીઓએ પણ સમજાવ્યા હતા. મેજીસ્ટ્રેટે સુકારો આપતા ટીકા કરી હતી કે "આનો બનાવ આ કોર્ટમાં પોહોંચેલ જ બનવા પામ્યો છે. તમને બેકે લાકોએ અને હીંદી કોમના આગેવાનો પાસું એ સમજાવ્યા પણ તમે તો માત્ર એટલુંજ કહો છો કે અમે પાણી ભરવા જાઇએ. આ બહુ મુખાઇ ભરેલું બહાનું છે. પણ મને આશા છે કે હું તમને જે સજા કરું છું તેનાથી તમારી બુદ્ધી ઠેકાણે આવશે તેમને કોરકને દમ અઠવાડીઆની કેદની સજા થઇ છે.

ઉતારૂઓ કવોરેન્ટીનમાં

બ્રિન્ડીસીથી ઉતારૂ લઇને જે ઇસ્લા સ્ટીમર તા. ૧૫ ના. દરબન આવી છે તેમાં એક બાળકના મરણ બનાવ બનેલો હોવાને લીધે એ સ્ટીમરના બીજાતેર હીંદી ઉતારૂઓને રોસ્લબરી દાપુ ઉપર કવોરેન્ટીનમાં રાખવામાં આવ્યા છે એક દીકરી ત્રણ વર્ષના બાળકને ગીલબાનરે બીમારી વર્ષથી દિવસનો રોગ હતાં તેનો ગેરમ્યા-સાગાં ઉતારી લાંની ડોરબીટલમાં મુકવામાં આવ્યું છે.

સાક્ષી ન હોય તેવા ગુન્હો ગણાતો નથી

ગોરીટગામની કોર્ટમાં એક યુરોપીયન અને એક નેટીવ બાર બળાત્કાર માટે ત્રોગા કરવામાં આવ્યા હતા. તે બન્નેએ ગુન્હો કબુલો હતાં ઉતારી દેવા પડયા હતા. કારણ કે ગવર્નમેન્ટ પ્રોસીક્યુટર મુજબ ગુન્હેગાર ગુન્હો કબુલે ત્યારે પ્રોસીક્યુશનને ગુન્હો સાબિત કરવા તરીકના પુરાવાઓ અને જુબાની રજુ કરવાજ રહેતાં. અને તે પ્રમાણે પુરાવો કરવા માટે આ કેસમાં એક તોહોમતદાર સામે જુબાની આપવા ઉભો કર્યો રીવાજ મુજબ ગણે હતું નહીં પણ તે પ્રમાણે કરવું એ મેજ ન્યાયબુદ્ધી વિરુદ્ધ છે એમ પ્રોસીક્યુશન કરો પુરાવો રજુ કરી શકયા નહીં એને પરિણામે બન્નેને છોડી દેવા પડયા છે.

સાપના પ્રોફેસર

મી. એચ. વી. ફ્રનાર નામના એક યુરોપ્રીયન ઝેરી સાપ પકડનારે તા. ૧૬ મીએ ક્લાસ'કોપ' માં એક બાબત આપ્યું હતું. તેની પાસે બે સ્ટ્રટ કેસ પારીને સાપો હતા. તેણે જણાવ્યું હતું કે યુનીવર્સમાં બાસોચોલ્સ જુદી જુદી જાતના સાપો છે પણ તેમાં મારા તરફ સ્નેહ જેવી જ બાબતના ભય અને પગરના છે. એવા બે પગરના સાપોને મોટો ભારી નાખે છે તેથી મોટું નુકસાન થાય છે એ સાપો પણ ઉપયોગી છે એકલો ખેતર આબરાવવા માટે ઉંદરો ના નાશ માટે તે પણ કામ કરે છે દરેક સાપ બરસામાં સોપી ઇંડાં મુકે છે એ ગણત્રીથી તે દરેકની જીંદગી સાડી આઠસીસ પાઉન્ડથી પચાસ પાઉંડ સુધીના ગણી શકાય.

□સોરેન્સો માર્કીસના દરજી બંધુ તરફથી દીવાળીના શુભ પ્રસંગે પ્રિન્ટરના સેલિબ્રેશન ને પા. ૬ બેટ મળી છે જે આભાર સાથે સ્વીકારીએ કરીએ અને ૧૦ શાણીમ મગનલાલ ખુશાલ તરફથી મળી છે જે સાભાર સ્વીકારીએ છીએ.

જરમીસ્ટનથી શ્રી. કાલાભાઇ ભોગીભાઇ પટેલ તરફથી પોતાની સુપુત્રીના પ્રથમ દીકરીના પ્રસુતીની શ્રી. ૧૦ 'સ્પ્રિન્ટીંગ સેલિબ્રેશન' ને મળી છે. જે સાભાર સ્વીકારીએ છીએ.

હર્ટીકલ્ચરમાં ભાગ લેનારને સુચના

ગ્રામ્ય સુધારણા હરીફાઇનું પરીણામ આ પાના માં જાહેર પાડવાનું અમે જણાવ્યું હતું. પણ કેટલાક ભાગ્યેકોની મરજી પણ પામતા તેઓને માટે એવી હોવાથી હરીફાઇનું પરીણામ હવે પછીના તા. ૧–૧૨ ના અંકમાં પાડશું.

—અ. ઇ. ઓ.

યુદ્ધના ખબરો

સ્ટીમરોએ કીધેલી જળ સમાધી

તા. ૧૫ ગીએ ચાર સ્ટીમરો ડુબવાના સમાચાર મળ્યા છે. તેમાંની એક બ્રીટીશ ટ્રીસ્ટ્રેમર હતી જેનું નામ હજુ બહાર પાડવામાં આવ્યું નથી તે માણસથી ઠુંસી ભરી હતી. બીજી બે બ્રીટીશ સ્ટીમરો માત્ર જે આઠ હજાર ટનની હતી તે દરજ્જાઓમાંથી ડુબાડવામાં આવી હતી અને બ્રીટીશ ટ્રેવલર હેલવેસ તેમના ગોળાયો ડુબી હતી.

ડરહામની પુલ બાઇનની બે તેપારી સ્ટીમરોનો તા. ૧૫ ના જરમન સબમરીન સામે મેટો થયો હતો. અને તે સ્ટીમરો એવી આસાનીથી પકડી જઇ હતી કે તેને એક પણ ગોળો મારવો ન હતો પડ્યો [illegible] બદલે સબમરીનો એ સ્ટીમરના તોપનો ભોગ થઇ પડી હતી. સબમરીનોએ ચાર તટસ્થ રાજ્યની સ્ટીમરો ડુબાડી છે.

ગયા ગુરૂવાર તા. ૨૨ ના ખબર મુજબ સનીવારથી આજ સુધીમાં જર્મનોએ દસ સ્ટીમર ડુબાડી છે. તેમાંની નવ નોર્વે કીનારે અને છેલ્લી એક આયરીસ કીનારા ઉપર. આ દસ સ્ટીમરમાં પાંચ સ્ટીમરો તટસ્થ રાજ્યોની હતી. નોર્વે કીનારે ડુબાડેલી સ્ટીમરોમાં એક નેધરલેન્ડ લાઇનની આઠ હજાર ટનની [illegible] બોલીવર હતી જેમાં સમભગ્ન સવાસો માણસ જાયો ગયા છે. બીજી સ્વીડનની સ્ટીમર બોરહોમના જમાના છ ખલાસીઓનો પત્તો નથી અને આઠ બચાવ્યા છે. ચોથી ડેનીશની ૬૦ હજાર ટનની સ્ટીમર મોજીકા તમા પાંચ માણો મયા છે અને સાત બચાવ્યા છે. ચોથી યુગોસ્લોવિયાની સ્ટીમર માત્ર ૭ હજાર ટનની કેરોકા મેલીસાલ્વા હતી. બાકીની સ્વીડીશ આનીમાની દોઢ હજાર ટનની કોપનહાલ હતી. છઠ્ઠી બ્રીટીશ સ્ટીમર અઢી હજાર ટનની બ્લેક હીલ હતી જેમાંથી બાવીસ ઉતારૂઓ બચાવ્યા પામ્યા છે. સાતમી બ્રીટીશની એક ટ્રોલર બ્રહ્મપુત્રા ટનની ડીગમાર જેમાંના સોળ ખલાસીઓ ડુબી ગુમા છે. આઠમી બ્રીટીશની ટ્રોલરાની સ્ટીમર ટાર્ચ બેરર હતી. નવમી સ્વધા ચાર હજાર ટનની બ્રીટીશ સ્ટીમર પેનસીલવા હતી જેના બધા ખલાસીઓ બચેલા છે અને છેલ્લી દસમા સ્ટીમર બ્રીટીશની પાંચ હજાર ટનની આરસી ગટન કોટે જે આયરીસ કીનારે આગળ ડુબી છે જેમાંના બાવીસ ખલાસીઓને બચાવી લેવામાં આવ્યા છે બીજી એક લાકડ બોટ જેમાં અગીયાર બચેલો છે તેનો પત્તો મળ્યો નથી. આ બધી સ્ટીમરો દરીઆમા નોંધેલી માઇનોથી ડુબી છે. બ્રીટીશ કીનારા આગળ ડેનમાર્કની સ્ટીમર ફેનેકા જે બોટા દીવસપર ગાસન સાથે અથડાવાથી ડુબેલી તેના કપ્તાનના જણાવવા મુજબ એ માઇનો બોલસુંડકની બસર મુકે જોવી બનાવવાના આવેલી છે. ઉપર જણાવેલી સ્ટીમરોમાંથી સ્ટીમર બોલીવાર સવારે સાંજે ઉપડ્યાના પુર્વ કીનારથી બહાર ચાલતી હતી. એ સ્ટીમરમાંના પેસેન્જરોએ જણાવેલી હકીકતોથી જણાય છે કે સ્ટીમરની જમણી અને ડાબી બેઉ બાજુએ વારા ફરતી ધડાકા થયા હતા એટલે એ માઇનો સાથે અથડાયાનુજ અનુમાન અરૂ જણાય છે. બીજી ખબર [illegible] પણ મળી છે કે એ માઇનો ઘણા ઉંડાણમાં નાખવામા આવી છે અને તેમાં એવા રસાયણીક પદાર્થો રાખવામાં આવ્યા હોય છે કે દરીઆના પાણી સાથે સંબંધમાં આવતા અમુક વખત પછી તે ફુટે આવે. એવી માઇનો શોધીને દુર કરવા માટે જે વહાણો રાખવામા આવે છે તેમને તે તરત માળી શકતી નથી. દુશ્મનની દેખતી સબમરીનો માઇન નાખી શકે એવા સાધનો વાળી છે તેને માટે કયો ખાસો બાધક ખબર મળી નથી, બલકે ઘણા પ્રસંગ બન્યા પહેલાં બે અગીઆરસો ટનની સબમરીનોમાં પણ માઇન નાખવાના સાધનો જોવાની સફાય સ્ટીમર બોલીવરના પેસેંજરોના જણાવવા મુજબ સનીવારે સાંજે બનાવે ઉતારૂઓ રમતગમતમાં પડેલા હતા ત્યારે એક મોટો ધડાકો થયો અને કેપ્ટન અને બીજા અગત્યદારો વગેરે ઉંચા નીચે પટકાયા હતા અને બાંધેલા સામાનના મોટા ટુકડાઓમાં કચડાઇ મરા હતા. બારેલો માણ પણ બહાર ઉડી ગયો હતો અને બારે બહારનીઓ પણ બહાર ઉડી પડી હતી. તરતજ બીજો બે ધડાકો બીજી બાજુએ થયા હતા. એક બેરલ ઘન્ટ-બનની પણીબાણી અને બે બાળકો માર્યા ગયા છે

બાદશીઓની કરપકડ

તા. ૧૬ જરમન સરકારના બામસલા કમાન્ડર મેન ગીલ્ડ દ્વારા બ્યુરોક્રસ્ટ અને બીજા બાબીતા નાત્રીઓને ગરફતીમાં પકડવામા આવ્યા છે. સરકારની સામે કાવતુ કરવાનો આરોપ તેમોની સામે છે. મ્યુનીમમાં થયેલા ધડાકા માટે બાંની પોલીસ હજુ તપાસ ચલાવે છે.

જર્મનીએ સુલેહનો કરેલો અસ્વીકાર

નેધરલેન્ડની કવીન વીલહેમીના અને બેલ્જીયમના કીંગ લીઓ પોપોલ્ડ સુલેહ માટે જે વીનંતી કરી હતી તેનો જર્મનીએ અસ્વીકાર કર્યો છે અને જણાવ્યું છે કે જર્મનીએ પુર્વ બાજુએ પોતાની સલામતી માટે મોટો મોરચો બાંધ્યો છે અને બોલન્ડ પાછું માગવા મા આવે છે તે પાછું અપાય એમ નથી. જર્મની જેટલી તરફથી જણાવે છે તેને બબાદાર તરીકે દુનીયા આગળ રજુ કરવામાં આવે છે.

જરમન સરકારમાં વિરોધ

મ્યુનીકનો ડેરલ્ડ ટીબ્યુનનો બ્રીટીશ ખબર પત્રી જણાવે છે કે હીટલરે બોલાન્ડ ઉપર કુલાવો કરવાની જે મુકતી રાખી હતી તેમાં તેના સરકારના કમાન્ડરોએ બીચારથી વિરૂદ્ધ જવાને લીધે તે માંગી પડી છે.

જપ્ત થયેલી સ્ટીમર

તા. ૧૭ જર્મનીની ઓફસેને ગાણીસ સ્ટીમરને જે તટસ્થ રાજ્યોના બંદરોમાં પકડી છે તેમાં બ્રીટીશ પ્રજાનો માલ ચોપથી પચાસ લાખનો છે જેમાંના ઘણા ખરા માલના પૈસા ગરપાઇ ગયા હોવા છે. જર્મની એ માલ પેટે દસથી બાર ટકાની કીમત નથા સ્ટીમરનું કીરાયું માગે છે એ માલ છોડવવા માટે લંડન ચેમ્બર ઓફ કોમર્સ પ્રયત્નપરાર ચલાવે છે.

જર્મનીના બેહલશીપ

પ્રીન્સ હેનરીથી એક તટસ્થ રાજ્યના ખબર-પત્રીની ખબર મુજબ એવા જણાય છે કે જર્મનીના બે પોકેટ બેટલશીપ ડયુશલેન્ડ અને ગ્રેડમીરસ હાર મોટ એક જર્મન બંદરમાં છુપાઇ રહ્યા છે અને બેટલક્રાન્ટીકમાં જે ચાડપાકુ બેટલશીપો છે તે એ બે નહિ પણ બીજા છે અને તેને એ બે બેટલશીપો જેવો દેખાવ આપ્યો છે આ પ્રમાણે કરવાનો હેતુ એ છે કે બ્રીટીશના બારે ચાલના બેટલશીપો જો બોટલા-ટીક તરફ બે બે બેટલ-શીપોને પકડવા નીકળી જાય તો બે બારા બે બેટલશીપો બહાર નીકળી બ્રીટીશના ફ્રીગેટ ઉપર બોમ્બીનો વરસાદ કરે. બીજી તરફથી આર્ટિકલ શીપ જેને ડુબાડવામા આવી છે તેના ઓફીસરો બાબે પત્ર જણાવે છે કે તેને ડુબાડનાર બેટલશીપ ડ્રેડનોટ ગાપ હતું. તેમને પણ ફ્રેડેરીકાફ બંદરમાં આવ્યા હતા તેમાંથી તેમણે ડ્રેડનોટ શીપનો ફેરો. તરત ઓળખી કઢાયો હતા અને તેનું આખેલું નામ પણ પરાપર તેનેજ મળતું આવે છે

જર્મનીની વધુ તૈયારીયો

ડેનમાર્કના આમલા ફરીયાદ સરકારના અખબાર ઓફ લેખમા એ જણાવે છે કે લડાઇની શરૂઆત પછીથી જર્મનીએ ગોડામાં ગોઠી બીજી દસ સબમરીનો કે પુ ગોદીને બાને ગોળ-બાદ છે તેવી બાબી છે અને એની કુલી બધેલી સબમરીનો બાદ કરતાં અત્યારે તેની પાસે પોણો સો કેરતી જેટલી. રોયલ નેવી નામના બેટલ શીપને ડુબાડનારા જે રોરપોડો બાપરવામાં આવી હતી તે બાબી કરતા વધારે ભયંકર હોવી જોઇએ. બીજું નવા સબમરીનોમાં મોટા સુધારો પણ કરવામાં આવ્યો છે. તેમાં બારલાજ ઉપર થી સપાટીપરની સ્થિતિ જાણવાના સાધન દેખવા થી પેરીસ્કોપની પણ જરૂર પડતી નથી. રોરપોડો છોડવામાં આવે તો પાણી ઉપર રોરપોડો ફુટવાની કશી નીશાની જોઇ શકાતી નથી. તેની ઉપર દુશ્મન સ્ટીમરોને ઉતરવાના હુકમ પણ બપ્યા છે. કેટલીક રોરપોડો ડુબેલાની તાર તપાસ બાંધેલી લોખંડના ટુકડાઓ અને બલાસીઓની ટોપીઓ તેના ઉપર નામ નંબર તાંબેની રાખવામાં આવેલા જોવા છે અને તે રોરપોડો છોડ્યાથી

દુશ્મન સ્ટીમરોને આ બધી બીકે પાણીપર જોખમો બનાવતા તે એમ મોની મે છે કે એ સમજીને ડૂબી ગઇ. આ રીતની ખુલ્લ ધાપ આપવામાંથીને છટકી જવાનું પણ સહેલું થઇ પડે છે.

જર્મન સ્ટીમર જપ્ત

લંડનનો ખબર મુજબ જરમનની સ્ટીમર લગભગ ઓગણ ઉનાર ટનની તીન્ડર 'ઉગિઝાંના પશ્ચિમ કીનારાપર પ્રીટીશે કેદ પકડી છે. એ સ્ટીમર હથીયારબંધ હતી અને એમ માનવા માં આવે છે કે તે સ્પેશનના નીગેા બંદરમાં બંધ હતી. બોરાકી નીગેરે ખુટવાથી તેણે લાંબા નાયી જર્મની પહોંચવાનું જોખમ બેડયું હતું અને તેથી તે સ્ટીમરને એવી જાતના રંગ રોગાન કરાયા હતા કે જેથી તે ફ્રેંચ કીનારાની સ્ટીમર હોવા એમ જણાય નેગર નામ પણ યુ. ઓસ. ઓસ. આર. લખ્યું હતું અને ફ્રેંચ ધ્વજ પાયો ચડાવ્યો હતો.

જર્મનીએ ફ્રાંસમાં વરસાવેલો રૂનો વરસાદ

પેરીસથી તા. ૧૭મીના મોકલા ખાનર મુજબ જરમન એરોપ્લેનોએ ફ્રાંસના પુર્વ અને ઉત્તર ભાગ ઉપર ઘણ પાડી હતી પણ તેમાં બોમ્બને બદલે કેટલાકે ઠન ફ નાખ્યું હતું. રૂના મોળા બનાવી નાખવામા આવત. હતા. અને તે પવનથી ઉડીને દૂર દૂરની જગાઓએ જઇ પડતા હતા. આ ઉપરથી સાબન્દીસ્ટો ઉડા વીચારમાં પડયા છે. રૂ એ કેવીને કપાં લશ્કરી જરૂરીયાતી ચીજ હોવા ઉપરાંત દારૂગોળા બનાવવામાં એનો એટલો મોટા ઉપયોગ છે કે આપે યુદ્ધને લક્ષમાં જર્મનીએ આ પ્રકારે કરવામાં આવેલ ફ્રાંસમાં નાખ્યું એમાં નવાઇ તો નજ હોય પણ એમ અનુમાન થાય છે કે રોગના જંતુઓ તેમા દાખલ કરી ને મોળા નાખવામાં આવેલા હોવા જોઇએ એવા જંતુઓને રૂની નાખવી રક્ષણ મળ્યું પણ પછી તે જંતુઓ રૂમાં રહેવાથી મરી જતાં નથી. પણ સાઉથ આફ્રિકાના સાબન્દીસ્ટનું એવું માનવું છે કે મનુષ્યને માલુ પડતા રોગના જંતુઓ જે રીતે ફેલાવા શકામ એમ નથી એટલે જનવરોને લાગુ પડે એવા રોગના જંતુઓ તેમાં હોવા જોઇએ પણ પેરીસના સાબન્દીસ્ટો એ કેની તપાસ કરીને જણાવે છે કે તેમાં કેવા જંતુ નથી. એ વાત માનવામાં ઘણી શંકા રહે છે.

ગ્રેકોસ્લોવેકીયાના પ્રેસીડન્ટની અપીલ

ગ્રેકોસ્લોવેકીયાના કેટલાક રેડીયોમાં ગારસમ બેા લાયુ કરવામા આવ્યેા છે. સનીવારે રાત્રે પ્રેગમા પ્રેસીડન્ટ હાચાએ રેડીઓ મારફતે એક સેાકેને પણી કયામણી અને લાગણીવાળી ભાષા માં વીનંતી કરી હતી કે તેઓએ જરમન સત્તાની સામે માલું ઉપકવું નહિ કારણ તેમાં મોકાનો ખુવારી સીવાય બીજું કશે પરિણામ આવશે નહિ.

રશીઆ અને જરમન વચ્ચે કરાર

તા. ૨૩ ને સેામવારના રોજ્ઞેાયેાથી મોલેલા ખબર મુજબ રશીઆ અને જર્મની વચ્ચે કાંઇક કેાલકરાર થએલા છે જે અનુસાર જર્મનીની માફ્ક બાકી રશીયાને બ્રીટીશ બંદરનો ઉપયેાગ રશીયા કરવા દેશે અને બ્રીટીશ વેપારેા બંદરમાંની રશીયાની સબમરીનેાથી અડચી ન જર્મનીને વેચાતી આપશે. આથી જર્મની પેરીફીક મહાસાગરમાં બાલ્ટાના દરીઆમાં અને ઇન્ડિયન ઓશનમાં બ્રીટીશ અને ફ્રેંચના વેપારી સ્ટીમરેા ઉપર ત્રાપા કરી શકે. પ્રદાલીમાં આવા કરાર વીશેની બાબતા ફેદલાક દીવસથી ચાલુ છે. અને પ્રદાલીના બીજા ખબર મુજબ જર્મનીએ પેાતાના દરીઆઇ લશ્કરના માણસેાને જલદીથી બ્રીટીશ વેપારેાક મેાકલ્યા છે જેઓ ત્યાં પહેાંચ્યેથી આવતે વીમ સબમરીનેાનેા કબજો લેશે. બીજી બાબતા એવી પણ છે કે જેનું પેકેટ બેટલશીપ કમુઝલેન્ડ અને બીજું એક બેટલશીપ કે ઇન્ડિયન ઓશનમાં છુપી રીતે કામ કરે છે તે પણ બ્રીટીશ વેપારેાક તરફ ગયા છે. આગળની લડાઇમાં જાપાન પણ મીત્ર રાજ્યેા સાથે હેાવાથી એ પુર્વ તરફના ભાગમાં જરમન સબમરીનેાનો ત્યાં નુકશાન કરવું મુશ્કેલ પડતું હતું પણ હમણા તેા હવે બ્રીટીશ અને ફ્રાંસને પેાતાના લડાયક વારસેા વેપારના માર્ગનું રક્ષણ કરવું પડશે.

જર્મનીનેા જુલમ

ઝેકોસ્લોવેકીયાના બોહેમીઆ અને મોરેવીઆ મા જુલમનેા દોર ચાલી રહ્યો છે. ઓક્સફોર્ડ યુનીવર્સીટીના વીદ્યાર્થીઓને ગોળીબારથી ઠાર કરવામાં આવ્યા છે આઠ હજાર વીદ્યાર્થીઓને જરમની મોકલી દેવામાં આવ્યા છે. ત્યાંની પ્રાગયુનીવર્સીટીના વીદ્યાર્થીઓએ એક જરમન પ્રોફેસર જેણે પેાતાના ગાયબ દરમીયાન ઝેક પ્રજા માટે અપમાન ભરેલા શબ્દો વાપરવાથી વીદ્યાર્થીઓએ તેના ઉપર હુમલો કરેલો લાકડી આ સોકાનની સારવાર થઇ હતી. તરતજ પેાલીસેા મોરીઓમાં ઘરડાને મારી પહોંચ્યા હતા અને વીદ્યાર્થીઓ તાજે નહિ થવાયા ગોળીબાર કરેલા અને જુલમ ચલાવેલેા. વીશ આગેવાન વીદ્યાર્થીઓને ત્યાંને ત્યાં ગોળી મારી ઠાર કરવા હતા અને તેમના મુડદાં દીવાળ ઉપર બટકાવ્યા હતા.

જરમન સરકારી ખાતે હવાઇ ખાતાના જે ચુનંદા બાહુઓ કામ કરતા હતા તેમને બીટલરે એકદમ જર્મની આવી જવાનેા હુકમ મોકલ્યો છે.

લંડનમાં ગવાતી સિંહની શકની

લંડનમાં ઘરદ પ્રાણીઓના એસોસીએશન આગળ બાળકે આપતાં સાર કેક નોકરે જણાવ્યું હતું કે સહારા ગમે તેટલી ગાંખી સાલે કે ગમે તેવી સખત ગાળે તેા પણ ૧૯૧૪ માં ફ્રેંડરતાનની સરકારને પાંકોમા જણાવી જ શકી હતી તેના કરતાં હમણા બહુજ વધારે છે. પ્રાણીઓ કેવા ગાને કેટલી મદદ કરી શકે તેનેા આબાર સહારા કયેા માર્ગ બખીબમાં એ તેના ઉપર કે પણ ફ્રેંડરતાનનું મુખ્ય કામ તા પ્રાણીઓ કે જ્યાં ફ્રેંડરતાનનું લશ્કર હમણા પડેલું કે ત્યાંથી બસાબા સુધી જરૂરીયાતેા પુરી પાડવાના કામ બીજું તરીકેની રહેશે. (પાછેલી સાલ પેાતાના વાહનેા ને ખુબ ભારી રોને દુર આપવા સીવાય બીજું શું કામ કરી શકે!)

જાપાન

રોકીઓના ખબર મુજબ ગોનનું પેકીંગ નામનું બંદર જે ઉત્તરમુર ગોનની પાસે હતું અને જ્યાંથી દુનીયાના બીજા ભાગેા સાથે વેપાર ઘરકતે વ્યવહાર ચાલી શકતેા હતેા તે બંદરમાં જાપાને પેાતાનું લશ્કર ઉતારી બંદરનેા કબજો લીધેા છે.

મેાસ્કેાના ખબર મુજબ સેાવીએટ પરદેસ ખાતાના કમીનર અમે મેાલેાટેાવ અને જાપાન ના એલચી મી. રેાગેા વચ્ચે પુર્વ તરફ સરહદ નક્કી કરવા બાબતનાં કમીશન વીશે વાતચીત થઇ હતી અને ટુંક મુદતમાં એક બાજુ સેાવીએટ અને મંગેાલીયા અને બીજી બાજુ જાપાન અને મન્ચુકુએાના પ્રતીનીધીઓનું કમીશન નીમા એ બાબતેા નીરાકા લાવવામાં આવશે જાપાન રહ્યાજ કરવું પડશે.

જર્મનીનેા જુલમ

ઝેકોસ્લોવેકીયાના બોહેમીઆ અને મોરેવીઆ મા જુલમનેા દોર ચાલી રહ્યો છે. ઓક્સફો ર્ડ યુનીવર્સીટીના વીદ્યાર્થીઓને ગોળીબારથી ઠાર કરવામાં આવ્યા છે આઠ હજાર વીદ્યાર્થીઓને જરમની મોકલી દેવામાં આવ્યા છે. ત્યાંની પ્રાગયુનીવર્સીટીના વીદ્યાર્થીઓએ એક જરમન પ્રોફેસર જેણે પેાતાના ગાયબ દરમીયાન ઝેક પ્રજા માટે અપમાન ભરેલા શબ્દો વાપરવાથી વીદ્યાર્થીઓએ તેના ઉપર હુમલો કરેલો લાકડી આ સોકાનની સારવાર થઇ હતી. તરતજ પેાલીસેા મોરીઓમાં ઘરડાને મારી પહોંચ્યા હતા અને વીદ્યાર્થીઓ તાજે નહિ થવાયા ગોળીબાર કરેલા અને જુલમ ચલાવેલેા. વીશ આગેવાન વીદ્યાર્થીઓને ત્યાંને ત્યાં ગોળી મારી ઠાર કરવા હતા અને તેમના મુડદાં દીવાળ ઉપર બટકાવ્યા હતા.

જરમન સરકારી ખાતે હવાઇ ખાતાના જે ચુનંદા બાહુઓ કામ કરતા હતા તેમને બીટલરે એકદમ જર્મની આવી જવાનેા હુકમ મોકલ્યો છે.

સ્વદેશ ગમન અને આગમન

તા. ૧–૧૧–૩૯ ની સ્ટીમરમાં મી. અને શ્રીમતી જલબાઇ હરજીભાઇ સ્વદેશથી આવ્યાં છે. તા. ૧૪–૧૧–૩૯ ની સ્ટીમરમાં કરજનના વહેના વપારના મી. ચીમનલાલ વહેના અને સુપરટીકાર્ગના બાંડેરીયા એન્ડ સન્સના મી. રમણભાઇ બાંડેરીના આવ્યા છે.

તા. ૧૯–૧૧–૩૯ ના રોપડતી સ્ટીમરમાં જોહનીસબર્ગના બેરીસ્ટર મી. કે. યુ. મોદી તથા મી. નાથુભાઇ મોલી 'અહમદુલ્લ' સ્વદેશ જવા રવાના થયા છે. તેમજ રેલ્વેકરટનના શ્રી રણછોડ ભાઇ મોદી અને પોર્ટએલીઝાબેથના ગોકળદાસ એન્ડ કુ. ના મી. રમને પોમતી દીવાન પણ રવાના થયા છે. તેઓને અમે સહર સહણ પ્રાર્થીએ છીએ.

સોરેન્સો માર્કવીસના મી. નાથુભાઇ હરીભાઇ પટેલ સ્વદેશ જવા તા. ૧૯–૧૧–૩૯ ની સ્ટીમર માં રવાના થયા છે. અમે તેમને સહર સહણ પ્રાર્થીએ છીએ.

અખબારપત્રો

શ્રી. નાતાલ અનાવીલ સમાજ નૂતન વર્ષાભિનંદન સંમેલનનો હેવાલ

સમાજની મારીંત્ર તા. ૧૨ નવેમ્બરના રવીવારે બપોરે પછી ચાર કલાક ૪૫ ડોલ સ્ટ્રીટ ઉપર આવેલ મકાનમાં ભરવામાં આવી હતી. શ્રી કુલાભવાઇ પ્રાણજીવાઇ, અંબેલાલ કસનજી, મોરારજી ડાહ્યાભાઇ, ઉમેદુલાલ મહેતા, નાગરજી પરાગજી, ગોપાલજી મોરારજી, મોરારજી હરિભાઇ, બીમભાઇ પ્રાણજીવાઇ, પી. વી. ચગી, રતીલાલ મોરારજી, ભગનલાલ કસનજી, મોહનલાલ મોરારજી, નટવરલાલ નાગરજી, કસનજી સવરામભાઇ, નાનુભાઇ પ્રાણજીવાઇ, ભાંડાભાઇ હરીભાઇ, કસનજી પુજાલભાઇ, શ્રીબુભાઇ દયારામભાઇ, બંકુભાઇ છાયાભાઇ, ગોકારજી બીબુભાઇ, મોતીજી નીનાભાઇ, કાકારભાઇ મોરારજી વિગેરે મહદંશે હાજર હતા.

પ્રમુખ સ્થાનેથી શ્રી. મોરારજી હરીભાઇ દેસાઇ એ દરેક અનાવિલ ભાઇઓએ પેનાસર પધારી સમાજની મીટીંગમા હાજરી આપવા બદલ આભાર પ્રદર્શીત કર્યો હતો, આજે સમાજની આવશ્યકતા સંબંધી પ્રાસંગીક વિવેચન કર્યું હતું, તથા દરેક અનાવિલ ભાઇઓને નૂતન વર્ષ સુખદાયી નીવડે એવી શુભેચ્છા દર્શાવી હતી.

શ્રી. મોરારજી બીબુભાઇએ અનાવીલ સેવક સમાજની યોજના ખાસ આવશ્યકતાવાળી છે એમ જણાવ્યું હતું આજે સમાજની ઘણી વખત ઘણા ખાસ આવશ્યકતા હતી ને હવે પુરી પડશે અને ગતિને તેજ દેવાની સેવા કરવામા કિંમતી ફાળો આપશે એમ જણાવ્યું. દરેક અનાવિલ ભાઇઓ સહકાર સરવાના સભ્યો બને અને સમાજની અને દેશની સેવા કરવામાં મદદ કરે એવેજ કહી નીચે મુજબના બે ઠરાવો રજુ કર્યા હતા.

શ્રી. ચુનીભાઇ દેસાઇ, મોરારજી દેસાઇ, ગઢાદેવભાઇ દેસાઇ દયારજી નાનુભાઇ દેસાઇ નામા તેમના મુખ્ય માણુસો જેઓએ દેશ સેવા માં નામ, માન, ધનના ભોગ આપી, ગાંધીનું તેમજ આપણા દેશનું નામ ઉજ્વળ કર્યું છે. એઓની માપુ આકુમ્બ મોરારજી, નૂતન વર્ષ એમની કીર્તીને કળશ ચઢાવે, રાજ્ય અપાવે અને સત્વર છોડને રજાઓના પ્રાપ્ત થાય. એવી મતલબના અભીનંદન પત્રો શ્રી નાતાલ અનાવીલ સમાજ તરફથી તેમોને મળી મોકલવા.

"અનાવીલ સેવક સમાજ"ની યોજના તરફ શ્રી નાતાલ અનાવીલ સમાજ સંપૂર્ણ સહાનુભુતી, દર્શાવે છે.

શ્રી મોરારજી મણીભાઇ દેસાઇએ પ્રસંગોચીત વિવેચન કર્યું હતું અને કેટલા જના ઠરાવોને અનુમોદન આપ્યું હતું. શ્રી. અંબેલાલ ભાઇ એ દ્વારા નાતાલ અનાવીલ સમાજ સંબંધી કેટલું વીવેચન કર્યું હતું અને નૂતન વર્ષ દરેકને સુખદાયક નીવડ્યા. એવી શુભેચ્છા દર્શાવી હતી.

શ્રી. નાગરજીભાઇ ઉમેદુભાઇ, ગોપાળજીભાઇ, તથા કુલાભાઇએ સમાજની આવશ્યકતા સંબંધી કેટલું વીવેચન કર્યું હતું, અને ઉપરના ઠરાવો પ્રત્યે સંમતી દર્શાવી હતી, બાદ સર્વાનુમતે બને ઠરાવો પસાર કરવામાં આવ્યા હતા.

બાદ દુધ, મીઠાઇ વગેરેથી સર્વેને સત્કારવા માં આવ્યા હતા. છેવટે ઉપસંહારમાં પ્રમુખશ્રી એ ફરીથી સર્વેનો આભાર માન્યો હતો અને યુવકો એ સંમેલન સફળ બનાવવામાં જે જહેમત ઉઠાવી હતી તે બદલ ધન્યવાદ આપ્યો હતો.

સુરત હિંદુ એસોસીએશન

સુરત હિંદુ એસોસીએશનો વાર્ષિક મેળાવડો ગતીવાર તા. ૧૧–૧૧–૩૯ ના રોજ સાંજના ૭ વાગ્યે ઉજવાયો હતો. અને સવારના ૧૦ વાગ્યે કસનકોચ કરવામાં આવી હતી. જે બન્ને પ્રસંગે સારી સંખ્યાની હાજરી હતી આ ઉત્સવની શોભામાં વધારો કરેલાં બ્યાયામશાળાના યુવકોએ પ્રસંગને અનુસરતું સંગીત અને બ્યાયામ પ્રયોગો કરી બતાવ્યા હતા. ઉત્સવ ની સભાની હાજરી ૧૦ વાગ્યે ૧૬૬ હતી.

નવા વર્ષનો મેળાવડો, રવિવાર તા. ૧૨ ના રોજ ૬ વાગ્યે શરૂ થયો હતો, જે પ્રસંગે વણગીતા મહત્સવો હાજર હતા. જેઓએ, પ્રસંગ અનુસરતા વીવેચનો કર્યા હતા. બાદ બાદ દુધ પાર્ટી મળ હતી અંતમાં પ્રમુખે હાજર રહેલા સર્વેનો અને સંગીત તથા બ્યાયામ મંડળ જે સામ આપેલ હતો તેનો આભાર માન્યો હતો.

શ્રી ઠેબડાઉન મુસ્લીમદિક હિંદુ એસોસીએશન

ઉપરોક્ત સંસ્થાના બાલમે દિવાળીને પવિત્ર તહેવાર ગુરૂવાર તા. ૧૦–૧૧–૩૯ ના દીવસે રીડીલીડી હોલ, પ્રીંસરોડ સ્ટ્રીટ, કેપટાઉનમાં ઉજવવામાં આવ્યો હતો પ્રમુખ: વનમાળી ભાઇ રવા પટેલ, સેક્રેટરી: ચુનીલાલ છોતારામ કસલાણીયા, પરશુભાઇ ગોપાળ પટેલ, કલ્યાણ ભાઇ દેવજી, ઇશ્વરભાઇ પરસોતમ, ગોવિંદભાઇ ડાહ્યા બાબારીયા, ઉકાભાલાલ ડાહ્યા આરડા, નાથુભાઇ દેવજી, ભગનલાલ બી. પટેલ, અને અન્યભાઇઓ તરફથી દીવાળીના તહેવારનું બ્યાખ્યાનીક વર્ણન કરવામાં આવ્યું હતું. પ્રમુખશ્રી વનમાળીભાઇ રવા પટેલે સભાગૃહ પધારેલ વહેલી તકતે હીંદુ ભવનોની સારા પ્રમાણમાં સાદીઓ પહેરી થયેલી હાજરી માટે આભાર દર્શાવ્યો હતો અને ધાર્મીક પ્રવૃત્તીમાં ગેરાનું સ્થાન અમમરહ રીતે સેવા બજાવ્યું કરી હતી. કેપટાઉન હીંદુ યુવક ભજન મંડળ તરફથી સભામાં ભજન કીર્તનો થયા હતાં અને બાળકોએ ડ્રમર રજુ કર્યો બાદ પ્રમુખશ્રીએ હીંદુ ભાઇઓએ પોતાની દુકાનો બંધ કરી એ મીનીટોમાં પ્રસંગે હાજરી આપી હતી તે માટે આભાર માન્યો હતો. અને સર્વેને નુતન વર્ષાભીનંદન પાઠવ્યું હતું.

ઇસ્ટ લંડન હિંદુ સોસાયટી

ઉપરોક્ત સંસ્થાનો એક ગાલા મેળાવડો પ્રમુખ શ્રી. જેરામભાઇ મેઘજીના પ્રમુખપદે ઇગોસ્ટસ્ટી ખાતે ગયું વર્ષ ઉજવવા તા. ૧૨–૧૧–૩૯ ની સાંજે મળ્યો હતો જેમાં ગરબા ભજન કીર્તન પ્રાર્થના વીગેરે થયા બાદ પ્રમુખશ્રીએ આ નવા વર્ષમાં ગેરહેર દુર થઇ સર્વેને આનંદ દાયી નીવડે એવી ટુંકી પ્રાર્થના કરી હતી અન્ય સભ્યો તરફથી પણ પ્રસંગોપાત વિવેચનો થયાં હતાં. બાદ મોડી રાતે મેળાવડો વિસર્જન થયો હતો.

ઇન્ડિઅન એનીફીલ્ડ સોસાયટી

અમને જણાવતાં આનંદ થાય છે કે મજકુર સંસ્થા તરફથી તા. ૧લી ડીસેમ્બરથી મહરસા પ્રસ્તાવીત ચાલુ કરવામાં આવશે મજકુર મહરસાના કાર્યવાહકો નીચે પ્રમાણે નુંદવામાં આવ્યા છે.

પ્રમુખ: દક્ષેશ જમાદીમ નવસારકા, સેક્રેટરી: મુસુક મોહમદ નવસારકા, ટ્રેઝરર: અહમદ મોહમદ બોલપાકીઆ.

મજકુર મહરસામાં છોકરાઓને શિક્ષણ આપવા માટે ઇન્ડિયાથી ટ્રેઇન્ડ મસમાસ્ત નઝીરપુરી આવી ગયા છે મહરસામાં અરબી, ઉર્દુ, અને સાધારણ ગુજરાતીનું શીક્ષણ આપવામાં આવશે. જે ભાઇઓ પોતાના છોકરાઓને મજકુર મહરસા માં દાખલ કરાવવાનો ઇરાદો રાખતા હોય તેઓએ સેક્રેટરી સાહેબ સાથે પત્ર વ્યવહાર કરવો મહરસા માટે શીક્ષક બોલાવવામાં મદદ કરનાર ભાઇઓનો આગે ઘરા આંતકરણથી આભાર માનીએ છીએ.

શ્રી મેમણીયા હિત વર્ધક મંડળ સોરેન્સો મારકીસ

ઉપરોક્ત મંડળની મીટીંગ તા. ૪–૧૧–૩૯ ના દીવસે રામબાગ પક્ષીના ફુવારાના દોરવાં મીગાન પ્રમુખ: ચુનીલાલ કસનના પ્રમુખપણા હેઠળ મળી હતી પ્રમુખ શ્રીએ દરેક ભાઇનું નૂતન વર્ષ સુખદાય નીવડવા ની શુભ આશના પ્રદર્શીત કરી હતી નવા વર્ષની ખુશાલીમાં મંડળને બેરો મળી હતો જે આભાર સાથે સ્વીકારી હતો.

સારે બાદ મંડળના સભ્યો તરફથી આ નવું વર્ષ સુખદાય નીવડવાની શુભ આશના પ્રદર્શીત કરી હતી.

આભાર

મારી પુત્રી કુમારી સુમત્રાના કરેલાં અકાળીક અવસાનને અંગે આવેલ પત્રો ને મારે પક્ષ અને બીજા દરેક દિલસોજી દાખવનાર દક્ષિણ આફ્રિકાવાસી અને દક્ષિણ રોડેશીયા ના દરેક સગાં સ્નેહી મીત્રોનો હું આ પત્રદ્વારા અંતઃકરણ પુર્વક આભાર માનું છું.

મા. સેા. ગોકળ

મહાત્મા ગાંધીજીનું નિવેદન

હિંદુસ્તાનના મુખ્યપ્રધાનો માટેના વિશે મહાત્મા ગાંધીજીએ નવુંજ કોનોગ્રેસ ઉપરના એક તારમાં જણાવ્યું છે કે કોંગ્રેસની મારફતીના જવાબમાં પ્રાઈસ મિનિસ્ટર તરફથી વાઇસરોયે જે નીચેનું જાહેર પાડ્યું છે તે એવું બીજવાટ ઉત્પન્ન કરનારું છે કે જેથી વધારે બીજવાટ ઉત્પન્ન કરી શકે એવું કોઈ નીચેનજર નથી. કોંગ્રેસે જે માગણી કરી હતી તેમાં હિંદુસ્તાનની સ્વતંત્રતા માટેની માગણીનો જવાબ માગ્યો નહોતો, પણ તેમાં તો ખાસ એટલુંજ જણાવવામાં આવ્યું હતું કે હીઝલર સામેની લડાઇમાં કોકશાસન વાદના રક્ષણનો જે દાવો કરવામાં આવે છે તે કોકશાસનવાદ હિંદુસ્તાન ને પણ લાગુ પડે છે કે નહીં. પણ આ માગણી સ્વીકારવામાં આવી ન હોય તે પ્રમાણે વાઇસરોયે તો એક એવી જાતની ગોળગોળની શરૂઆત કરી કે જેના એક મુખ્ય વાઇસરોયને શું કહે છે તેની બીજ તે બરાબર પડે નહીં. આને એવી વાતોને પરીણામે આપણી આગે ઉલ્લેખી બાંધણીના બધા રાજકીય વજનનું નીચેનું કરવાની એમને સૂચના ગઈ

જો બ્રીટીશ ગવર્નમેન્ટે આ રીતે કોંગ્રેસનું અને બીજા સંસ્થાઓનું બળ ભાંગવાનું ધાર્યું હોય તો એવો ગોળ છે કે કોંગ્રેસ, સરકારે ધારેલા માપને પોહોંચી વળે એમ નથી

કુ દરેક રાષ્ટ્ર જે કે બ્રીટીશ સરકાર એટલું સમજી શકે કે હિંદુસ્તાન સ્વતંત્રતા માટે બીજ માગતુ નથી કોંગ્રેસે તો ખાલ એટલુંજ પુછ્યું હતું કે બ્રીટન એની સ્વતંત્રતાની આડે આવે નહીં. હિંદુ મુસલીમ અને બીજી મુશ્કેલીઓ વાસ્તવિક સામકની નથી. સવાલ એટલોજ છે કરાર પુરી થયે બ્રીટન આપું રહે અને હિંદુસ્તાનને પોતાની મુશ્કેલીઓનો તોડ તેને પોતાનેજ કહાડવા દે. થયેલી ભુલ સુધારવાનો સમય હજુ વટી ગયો નથી. હજુ પણ બ્રીટીશ સરકાર સમજશે કે એ ભુલ છે કે પક્ષી ને પોતાની મુરબ્બી બાંધેલી માન્યતાનેજ પકડી રાખશે, કે, હન્ડ્રેડ્સ ઓફ્ રીયલ કેઇઝ દીવસ ભુલ કોજ નહીં અને હિંદુસ્તાન તો હમેશને માટે દુશ્મનીમાંજ રહેવો જોઇએ।

કુ માત્ર એટલુંજ કહું છું કે કોંગ્રેસ પોતાના બંધન પોહોંચ્યો ત્યાં સુધી જંપશે નહીં આ જંપવા દેશે પણ નહીં. કોનું બળ તે બીજાનું કામ નહીં પણ હિંદની સંપૂર્ણ સ્વતંત્રતા. એ બંધને માટે કાયમ મંડેલા રહેવાજ કોંગ્રેસ નો દૃઢનો આધાર છે.

ફ્રેંચ એજન્સનું અદ્રશ્યવલું

ફ્રાંચ એજન્સ પાંગળાનું જાવલું તેમની પાદગીરી તરીકે હિંદુસ્તાનમાં નવુ દીલ્હીમાં સેક્રેટરીએટમાં આવેલા વાઇસરોયના મકાન સામે તા ૧૫ મીને દીવસે વાઇસરોયને હાથે ખુલ્લું મુકવામાં આવ્યું હતું. એ બાબતું આરસના પથ્થરનું બનાવેલું છે અને તેના બાંધવા ચાર લાખનું ખરચ કામ ઈંગ્લંડમાં થયું છે ને બીજાનું બાકી બધું કોતર કામ હિંદુસ્તાનમાંજ કરવામાં આવેલું છે (માયા અને તાજ બજારના હિંદુસ્તાન ને એ ચાર્લ્સ કોતરના આકાર પણ શાની!)

એ બાબતું ખુલ્લું મુકતા વાઇસરોય બોલ્યા કરતા જણાવ્યું કે જ્યોર્જ પાંચમા મોટી પદવી ધરાવે છે ન બાપ બંધારણની પ્રતીબાજ નથી પણ આપા સામ્રાજ્યના આધકર્મનું ચીન્હ છે. રાજા એ દરેકનો મીત્ર છે. તેમની પોતાની છંદગી દરમ્યાન કુનીમનાર સુધારાના પાયા હાલી ઉઠામા મતા તે પાયો અણુપાણા રાજ્યના હીસ્સો નાનો સુનો નહીં હતો. આ બાબતું કુ ખુશ્હું મુકે છું ન હિંદુસ્તાનની કુમ મજબુતી તેમના માન માટેની માગણી અને પ્રેમનું ચીન્હ છે

બ્રીટનના વધુદાર રોચકો

હિંદુસ્તાનના ઓ પ્રાંત કુર્ગની પાસ સભાએ તેની ખુશાલી બેહદ પદાદારીના સંદેશો રાજેનાદ ઉપર મોકલ્યા છે અને માગણી કરી છે કે હોંદી સરકરમા કુર્ગના રહીશોને પણ એક સરકારી કુકડી રાખવી જોઇએ.

સત્યાગ્રહીના એરરચા

હોંદથી છેલ્લા ખબરો છે કે હોંદ મહાસભા સલાહકારી તાબકારીઓ કરી રહી છે હોંદ મહાસભા-ની બેહદ માગેમા બાબતો અને તે દરમ્યાન બે બાબ અગસના કારણે બેહદ બોલાવવી પડશે તા રીસેપ્શનમાં વર્ધા બાતે બોલાવશે.

લિંદના પ્રધાનોનું રાજીનામું

આસામની સરકારમાંથી કોંગ્રેસ મીનીસ્ટરોએ રાજીનામા આપી દીધા ને તાર પછી આસામના પ્રાધમ મીનીસ્ટર સર મહમદ સાદુલ્લાએ વીરોધ પક્ષમા બેઠા તેઓ મધ્યાન મંડળ બનાવશે એવા સમાચાર બબર પ્રગટ થયા છે બીજા બધા મીનીસ્ટરોએ પણ રીજાઇના પત્ર મોક્લ્યા છે.

ગુરખા લશ્કરને પરત આણીબાર

ના ૧૫મે ગુરખારે પશ્ચીમોત્તરાંતમા રાખેલું લશ્કર બાંધો પાછું ફરતું હતું ત્યારે તેના ઉપર ગોળીબારો થયા હતા. જેમાં બધ બ્રીટીશ સીપાહીઓ મારી ગયા છે અને ઇત પાયલ થયા છે. તેમજ એક ગુરખા ઓફીસર માર્યા ગયો છે અને બે ગુરખા ઘાયલ થયા છે.

કલકત્તાની હડતાલનો અંત

કલકત્તામા બસવહીવાટના કારબારોએ હડતાળ પાડી હતી તેના બારામાં દશ દીવસ બાદ બંધારો આપવાનું બસવહીવાટ ઓપરેટરોએ જાહેર કરવાથી હડતાળીઓમાંથી આઠ હજાર કામદારો કામે ચડી ગયા છે અને બીજા વધુ કામ પર ચડી જશે એમ આશા રાખવામાં આવે છે.

* * *

જરાસીટનના શ્રી. કાલાભાઇ નેગીભાઇ પરેખ પોતાની પોતાપણ વહાની દીકરી રમતાં રમતાં આચાનક બીમાર પડી જવાથી તેજ દિવસે સ્વર્ગવાસ પામ્યા તેને માટે દિલસોજી દર્શાવવા જરાસીટના હીન્દીઓના કમ્યુનીટીના સભ્યો, બનીયામા રેમ્પમના ટ્રસ્ટીઓ, ધોકસુધમાનીદર કમીટીના મેમ્બરો તેમજ રીફના અન્ય બાઇઓએ તારફીર મોકલી ને વાદન એ સર્વે બાઇઓનો આભાર માને છે.

રા૦ રા૦ ક્રુ૦ ચરણપાધ્યાય કૃત નવલકથાઓ.

	આ. પે.
દેવદાસ	૨ ૦
બડુંગ ભાવજ	૭ ૧
ચન્દ્રનાથ	૬ ૦
બામરાજા	૫ ૧
છાન પાના	૬ ૦
બરીબ દીન	૭ ૧
મુબાજા	૫ ૦
નબીના	૬ ૦

આ ચારેયના બધા પુસ્તકો સુંદર રમણ દોમ છે. બધા બધા ઉચ્ચકક્ષાના છે.

હરીદ્રાનારાયણ—મારા સોબાગ અને સાક્ષોદ્ધાર બે પ્રબ બધાંતી નવલકથા. મારબાજબુબી-ની જેમ અનોખી ભાત પાડે છે. બે બામમાં પુરી.

બા. ૨ કીમત રૂા. ૫–૬.

બાજ ૪ રૂા. ૬–૦

પંચાંગ

અમારે ત્યાંથી ગુજરાતી પ્રેસના ૧૯૪૬ ની સાલના સચીત્ર પંચાંગ બહાર પડશે. કીમત રૂા. ૬–૬

આ ઓફીસેથી મળશે

વેચવાના પુસ્તકો.

નવલ કથાઓ અને બાળ સાહિત્ય

નવલ કથાઓ

કેળાવાળા અને બીજી વાતો (પ્રસન્ન દક્ષર)	૩	૦
કુરબાનીની કથાઓ	૨	૦
કલ્પના કુસુમો (દુઃખી વાતો સંગ્રહ)	૫	૦
ગ્રામ દેવતા (નોવેલ)	૫	૧
ગૃહરાજ્ય (નોવેલ)	૪	૦
ચેરાનો વારસ	૧	૦
જાપા (વાર્તા)	૪	૧
જમીરદારનો હાસ્ય ભંડાર	૧	૦
જમૈયતના	૫	૦
જીવનનાં પ્રતીબીંબ	૮	૧
ઝાંસીની રાણી	૫	૧
ઠાકોરના ગજા (દુઃખી વાર્તાઓ)	૩	૦
તમુખા ભાગ ૨, ૩ (દુઃખી વાર્તાઓ)	૫	૦
તાતી તલવાર (રાજપુત કથા)	૪	૦
દ્રષ્ટિપરીવર્તન (ટોલ્સ્ટોયની બોધક કાદંબરી	૪	૦
દેવી ચૌધરાણી (નોવેલ)	૩	૧
દેવ વિમાન (કાઠીયાવાડની પ્રતીહાસીક કથા)	૫	૦
પુષ્પ બાળા (વાર્તા સંગ્રહ)	૪	૧
પુષ્પ ત્રિભા	૩	૧
નારી હૃદય (કાવ્યો)	૪	૧
નોંધ નગરીઓ (હાસ્ય રસીક કથા)	૭	૦
પ્રેમાકર્ષ (સુંદર રસીક નવલકથા) ભા. ૧	૬	૦
,, ,, ,, ભા. ૨	૫	૧
પુરાતન જમૈયત (નોવેલ)	૪	૧
પ્રેમ પ્રવાસ (નોવેલ)	૫	૧
પુલ્લરીણી	૩	૧
પાનકી બારીના (દુઃખી વાર્તા સંગ્રહ)	૪	૧
પીજરને પંખી અને બીજી વાતો	૩	૦
બત્રીસ પુતળીની વાર્તા (રાજા ભર્તૃહરીની વાતો)	૮	૦
બુઝાતો દીપક ભાગ ૨ જો	૨	૧
બોજા અને કાળીદાસ (૧૦૮ વાર્તાનો સંગ્રહ)	૮	૦
બાલીકા (વાર્તાઓ)	૫	૦
બદલો	૩	૧
બેરી અને મેજલ (બે બોટીયા બેનોની રમુજી કથા)	૧	૧
રાગીણી (અરબી સુપ્રસીદ્ધ નોવેલનો અનુવાદ)	૭	૦
મસ્ત પ્રકારના હાસ્ય પ્રસંગો	૪	૧
રખડુ ટોળી ખંડ ૧ (સાહસીકોની કથા)	૨	૧
,, ,, ખંડ ૨ ,,	૨	૧
રાણા પ્રતાપ (પ્રતીહાસીક કથા)	૩	૦
લગ્ન બંધન ન્હાની	૩	૦
,, ,, મોટી	૫	૦
વિનોદ વાટીકા	૫	૦
વેરાનમાં	૩	૧
વહેતી ગંગા	૫	૦
વિરાટ બને છે સાદરે (ક્રાંતીકારી નોવેલ)	૩	૦
હું અન્નપૂર્ણા કેમ બની	૫	૦
આનંદ મઠ	૪	૧
અમે બાપા	૫	૧
આદમ હવા	૧	૧
આંતર નિરબ્રહની વિનોદી વાતોઓ	૭	૧
આબાજ પતી	૭	૧
એ પતી કોની	૫	૦
ઉષાકાલ્ત	૫	૧
રનેહના સાક્ષી (પ્રેમકથા)	૮	૦
કોરઠ રાણી	૫	૧
કોલ ખતી	૩	૦
કોરાપ્ટની રમુજ (કોરાપ્ટની પ્રતીહાસીક દંત કથાનો સંગ્રહ) ભાગ ૧	૩	૦
,, ,, ,, ૨	૩	૦
,, ,, ,, ૩	૩	૧
,, ,, ભા. ૪	૩	૧
,, ,, ,, ૫	૪	૦
સ્વર્ગ અને પૃથ્વી	૪	૦
સ્નેહ લક્ષ્મી	૭	૧
સમાજની વેદીપર	૪	૧
સાગર ઝબાટ (સાહસપુર્ણ વાર્તા)	૨	૦
સુનીતા બાઇ	૩	૦
સ્નેહ સંગમ	૪	૧

કીસ્મીસ બદામીઓ

બાલીસ કલરનો ચેક	૧	૬
નમે બદામ ભા. ૧ લો	૫	૧
,, ,, ભાગ ૨ જો	૬	૧
બ્રુસરી (૨. મ. દેસાઇ કૃત)	૫	૦
બેન્દની કીંમત	૫	૧
બાવાની બાનવી	૭	૧
ત્રણીક કેસ	૬	૦

રસરંગી વાર્તાઓમાં બાકાતાં પુસ્તકો

	ઇ. પે.
બાકસોબા	૦ ૬
૧ લી ચોપડી	૦ ૬
૨ જી ,,	૧ ૦
૩ જી ,,	૧ ૩
૪ થી ,,	૧ ૬
૧ લી ચોપડીના ભાગો	૦ ૬
૨ જી ,, ,,	૦ ૬
૩ જી ,, ,,	૧ ૦
૪ થી ,, ,,	૧ ૬

નમુના વાંચનમાળા

બાળબોધ	૦	૬
૧ લી ચોપડી	૧	૦
૨ જી ચોપડી	૧	૬
૩ જી ચોપડી	૧	૬
૪ થી ચોપડી	૨	૦
ગુજરાતી દેશી દીક્ષાળ ભાગ ૧	૦	૧
,, ,, ,, ભાગ ૨	૧	૦
અંકગણીત બાલકારાજાનું	૨	૬
બાલરંગ બાળરનું	૧	૩
ગુજોળ ૪ થા ધોરણની (અંતરીયા કૃત) નવી આવૃતિ	૨	૦
હીંદુસ્તાનનો નકશો	૩	૧

બીજી ઉપયોગી મુદતી બાળ સાહિત્ય

આવનારની દક્ષીણાપુર્તી કરવા નવરથી બીજેના ૮૦ પુસ્તકો બહાર પડયાં છે. બાળકોની કેળવણીમાં રસ લેનારા બાકા સાહેબ, સ્વ. ગીજુભાઇ, તારાબેન, રમણભાઈ પાઠક, કમળાબેન, ભુગતરામકાકો દીલાવતીબેન વિગેરે આ પુસ્તકોનાં ભાષીતા લેખકો છે. બાળકોની કેળવણી સરળ બાપા અને સરળ સમાધાનવાળા અને સહેલી કરવા તેઓ ધ્યાન આપી રહ્યાં છે. દરેકમાં બાળકો માટે આ પુસ્તકોમાં ઘણી ઉપયોગી માહીતી પડેલી છે. પુસ્તકોનું બંધારણ અને બાપા ઘણાં સરળ છે. બાળકોને ગમવા જેવાં છે.

આપ્યા મોંઘવારી કીમત પા. ૧-૧-૦
પુસ્તક નકલ ૬ પૈની.

ગણપતિબાપા	મહાસભાઓ
ગેરૂઓ	કઠેવતોના મુળ
ઘસ્યું કટ્યું ઘસ્યું કટ્યું	ગપગોળા
ઘનશ્યામ	આદિકવા ગાંધીજી
ઘમાડ	ઘનશ્યામ ગોધી
બાળકોનો બીરબલ—૧	ત્રિવેદી ચોથી
ચોપીચંદ	ચારમ પોથી
બાળ નાટકો—૧	નાના પાઠો
છંદ અને છંદા	મોટા પાઠો
તિરંદાજ	નાની વાર્તા
તામ્રપત્રો મળ્યાં	ધરમા
બાળ પ્રવાસો	અમિશ્રામા
બારા ચોરીયા	ચોરીમાં
જરા હસો	બાળકાળામાં
દર્યામાં બાળ્યા	મામમાં
દક્ષનો ને રાક્ષસ	કરવા બાબાએ
દયશિંદ રાયશિંદ	સુબતરામના પાઠો
દયાનની ચેરી	બો બો બો
ધર્યેલું	ધર્યેલું ને ધેલું
બોડીબાબાનું	કાકા દરજન
બાળ નાટકો—૨	ગોતમરાની દીવાસો—૧
બાવરી બાઈને	ગોતમરાની દીવાસો—૨
ધ્રુવચરિત્ર	ધ્રુવચરિત્ર
ગોતીયો	ગુજરાત—મહારાષ્ટ્ર
રાજકરણમાં પડી બયા	ગોકલ્યાં
મંજેરાનો પોપટ	કઠેવત સંગ્રહ
રોણીયો ધ્રુવે છે	હરિચંદ
પીર અને—	ગેબ કેમ!
બંધ્યા માપી બાબ્યાં	બાલ રહીએ
બામાની બબત	બાકરણ પોથી
ચકામાં	ધરત મંગ્રહ
રોજનીશી	રમત ગોકલ્યાં
બાળકોનો બીરબલ—૨	ત્રિવેદ્ય મહારાજ
ઘેટાં રેબે બાબાય	દુઃખ અને રોગસ
બારી માય	વિનોદ ટુચકા
કમળાબેનના પાઠો	બાળકોના ગેબો
ત્રિરિક્ષિબરો	બાપણે પોતે
કાળા હાથ, કાળી ઘાડી	કાબ્યસંગ્રહ
બળાબાય અને—	ગેબી પાઠ
પુષ્પ	સંપાદકોનું કથન

આ ઓફીસે લખવાથી ઝળી શકશે.

વેચવાના પુસ્તકો

નીચેના પુસ્તકો ખાસ મુંડી મારલા જાણીતા લેખકોના છે. હમેશાં પુસ્તકો સુંદર જતાં જ્ઞાનપુર્ણ અને સારા લેખકોના વાચ્યા જોઇએ. જેથી આપણા જ્ઞાનમાં વધારો થાય અને આપણું ચારીત્ર ઘડાય. એ ઉચ્ચ આદર્શને ધ્યાન માં રાખી અમે પુસ્તકો મંગાવીએ છીએ. ઉચ્ચ સાહીત્ય વાચનમાં વધારો કરે છે.

રાષ્ટ્રીય સાહિત્ય

ગાંધીજીની રહાણી	૩	૦
,, ,, પાકુ પુઠું	૩	૬
એકુલ ગિરધારી	૧	૦
ખરી કેળવણી (ગાંધીજી)	૪	૦
ગોળમેજીમાં ગાંધીજી	૨	૦
મારી જીવન કથા (મ. ક. ગાંધી)	૧૨	૬
ખાતે મજુરી કરનારાઓને (ટોલ્સટોય)	૨	૦
જેલ ડાયરી ૧. ૨, ગોપાળસ્વામી	૨	૦
સારે કરીશું શું? (ટોલ્સટોય)	૨	૬
,, ,, ,, ઉત્તરાર્ધ ,,	૨	૬
દક્ષણની વીર (બાદી વિરો ગાય)	૧	૮
ધર્મ સંસ્થાપન (ગાંધીજીના અસપૃસ્યો વિશેના વિચારો અને લેખો)	૧	૬
નરવીર બાલાજી	૧	૪
નીતિબોધને માર્ગે (ગાંધીજી)	૨	૮
પરદેશી કાપડની સાથે હરીફાઇ	૨	૧
પ્રાણ પ્રતિષ્ઠા (ગાંધીજી)	૨	૬
બોલશેવીઝમ ને બીજી વાતો	૧	૬
મહાત્માજીના પ્રસુત્રો (૫૦ પ્રસુત્રોના ૬ ૫ છ. ગરીસો)	૨	૦
મહાત્મા ગાંધીજી (સ્મરણો)	૦	૧
રાજવીર શિવાજી	૧	૬
રાષ્ટ્રીય સંગીત ગાયક	૧	૧
વસુંધરારા (ગાંધીજી)	૭	૦
શ્રદ્ધામહની મિમાંસા	૪	૬
સ્વદેશી સમાજ	૨	૦
સ્વાતંત્ર હીંદુસ્તાન	૪	૬
અહિંસા ગાંધીજી	૩	૧
આબ્દરી કેસો (હાડી કુચની લડતનો ઇતીહાસ) ભાગ ૧–૨	૫	૧
આચાર્ય કૃપલાનીના લેખો	૫	૧
ઇબ્રેજની પ્રતિજ્ઞા	૩	૬
ગો સેવા	૨	૬

ધાર્મિક સાહિત્ય

શ્રીમદ ભાગવત (મોટું પુસ્તક)	૧૨	૬
ચંદ્રકાંત ભાગ ૨ જો	૭	૦
ઈશ્વરાંબા મહર્ષિ દયાનંદનું છ. ચ.	૨	૦
પ્રભાત પ્રાર્થના ભાગ જીજ્ઞાસુ સોપાન	૪	૬
પરમાર્થસાર	૧	૦
મહાદેવ પુરાણ (ચાલ સંહીતાવાળું મોટું ગીતા તથા શીવલીલામૃત સહીત પા. ૧–૦૦૦		
મંગલ પ્રભાત (ગાંધીજીએ ૧૧ નીયમોના કરેલા અર્થો)	૧	૦
રાજવીર પદ્માનંદજી	૨	૬
શ્રીમત ચકુંતલા	૩	૦
સતી સીતા	૧	૦
સ્વામી વિષ્ણ સંવાદ (વિવેકાનંદ)	૧	૦
અવર્ણિત ભાષો અને ભાષીય વિચાર	૨	૬
અરવીંદ ઘોષનું તત્વજ્ઞાન (ગોપાલદાસ)	૫	૦
અનાસક્તિ યોગ (ગીતાનો ગાંધીજીએ કરેલો અનુવાદ)	૧	૦
ઉપનિષદ પદાવળી	૪	૦

શ્રી. રમણલાલ વજેસંકરલાલ દેસાઇ

કાજોલા	૭	૦
ભાગ લક્ષ્મી ભાગ ૩	૭	૦
,, ,, ભાગ ૪	૮	૦
જયંત	૬	૬
જીવન અને સાહિત્ય	૭	૦
દિવ્યચક્ષુ	૭	૦
પંકજ	૫	૦
પુનર્મિલન	૫	૦
પૂર્વ ભાવસા	૭	૦
ભારેલો અગ્નિ	૭	૦
સ્નેહ યજ્ઞ	૭	૦
ગંભીર હૃદય અને સંપુર્ણતા	૭	૦
હિરોઇન	૭	૦
હૃદય ભાગ બીજો	૫	૦

બીજા કેટલાક પુસ્તકો

પ્રેમ પાત્રા (નોવેલ)	૭	૦
બ્લેક પિક્ચરકથી (પોર્ટુગલના જગપ્રસીધ્ધ ચીત્રકારની પ્રસીધ્ધ કથા)	૨	૦
જીવના નહેરુવારો (નાનાવારો પિતી કેટલું)	૧	૧
જયાના પત્રો (લગ્ન પહેલાં વાચવા લાયક)	૦	૬
જીવનપથ પ્રકાશ (આધ્યાત્મીક વ્યાખ્યાનો)		
પુસ્તક જુનુ દોવાથી ટપાલ	૧	૬
દિનચર્યા (વિદ્યાર્થિ પુસ્તક)	૪	૦
ડુકર સાકર (ડુકર શીખવાનો ખોગમેળ)	૧૬	૦
આયરલેન્ડનો મુક્તિ સંગ્રામ	૬	૬
આપણા ઉંબરમાં (વાર્તા)	૧	૧
બન્દીવા અને બીજી વાતો	૧	૬
બુધીનું બા ૨ જો (રસીક વાતો)	૦	૬
ઉત્સર્ગ (રવીન્દ્રનાથ ટાગોરના ગીતોનો ગુજરાતીમાં અનુવાદ ટીપણ આપ્યું)	૪	૧
ઓરોબીંદો નાટકસ	૧૮	૧
રૂપકુવાંતી (રસીક નોવેલ)	૧	૦
સુવચનરત્ન (રમણભાઇ દેસાઇનું બીચાર મંથન)	૮	૧
સ્વર્ગમાં સૌજન્ય પા. પુ.	૪	૦
સાબરમતી	૩	૦
સોરઠી બહારવટીયા ભાગ ૧	૩	૬
,, ,, ,, ૨	૩	૬
,, ,, ,, ૩	૩	૬
ઉષા ઉદય	૭	૦
ફારસીની વાતો	૪	૦
ઇસ્લામી સદીનું ઇંડા	૪	૦
ગ્રાહકોકોની સુખી	૩	૧
હીંદનો પ્રવાસ	૩	૬
હસ્ત રેખા વિજ્ઞાન	૧૧	૬
બોરબલનો હાસ્ય ભંડાર	૫	૬
ભારત સુબોધ નાટક	૧૫	૦
ભારત રોકી સુબોધ નાટક	૫	૦
મોતીના તોરણ (તોરણો બનાવવાની રીતો)	૩	૦
વશીકરણ અગત (કેટલીક ગાર્હસ્તીકો)	૪	૬
વીર જગદેવ	૪	૬
વંધ્યા	૧	૬
વીરમતી અને બીજી વાતો	૧	૬
સાધુ તોબ સંમત ભાગ ૨ જો	૨	૦

શારદાબાબુની નવલ કથાઓ

કાશીનાથ	૪	૬
ગ્રીહાંત ભાગ ૬	૭	૦
ગંદનાથ	૩	૦
છબી	૩	૦
અનુરાધા	૬	૦
દત્તા	૬	૦
પરણિતા	૪	૬
પલ્લી સમાજ	૩	૦
વિપ્રદાસ	૭	૬
શ્રવાણી	૪	૦
શ્રીકાંત	૭	૬
નવીના	૭	૦

કાવ્યો–ગરબા–ગીતો–ભજનો

કવાપીનો કેકારવ	૧૧	૦
ગીતાંજલી (કવી. રવી-દનાથ ટાગો	૨	૦
ચુંદડી (ભજન ગીતો)	૨	૦
બારમો લગ્ન ગીતો	૨	૦
નીતારીકા (કાવ્યો ૨. ચ. દેસાઇ કૃત)	૪	૬
પસંદીકૃત પ્રાચ્ય માતા સચિત્ર	૬	૦
પુનવરદા (કવિ દયારામ મેઘાણી કૃત)	૧	૬
રઢીયાળી રાત ભાગ ૧ લો (ગરબા સંગ્રહ)	૨	૦
,, ,, ભાગ ૨ જો ,,	૨	૬
,, ,, ભાગ ૩ જો ,,	૩	૦
વસુ ગીતો	૩	૦
રાસ ગંટોળી	૨	૬
રાસ તરંગીણી	૨	૬
રાસ નીકુંજ	૨	૬

ઓરડર સાથે નાણાં મોકલવા મહેરબાની કરવી. વી. પી. ઓર્ડરોને ધ્યાન આપવામાં નહિ આવે

મંગાવવું ઠેકાણું:–

Manager, Indian Opinion,
Phoenix Natal.

'Phone 2-3381 Tel. add. "Letapco,"

D. K. PATEL

Fruit and Vegetable Exporter

— SPECIALIST —

in South African, Canadian and Australian Apples

Cape Fruit on hand in season

We have in stock Naartjes which have just come in Market

ડી. કે. પટેલ

ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ એક્ષપોર્ટર

સાઉથ આફ્રિકન, કેનેડીયન અને ઓસ્ટ્રેલીયન એપલ્સના સ્પેશીયલીસ્ટ

ઋતુમાં કેપ ફ્રૂટ પણ રાખીએ છીએ

નાર્ચીસ હાલમાં શરૂ થયા છે અને તેનો સ્ટોક પણ રાખીએ છીએ.

ફર્મના ઓર્ડરો ઉપર ખાસ ધ્યાન દેવામાં આવે છે

નાર્ચીસ સારા અને સસ્તા C. O. D. થી મળશે.

P. O. Box 766. 19, Cross St. Durban.

Telephone 33-5382.

VALLABH RANCHHOD,

Wholesale & Retail Fruit and Vegetable Merchant.

Country Orders Promptly attended to.

14, DIAGONAL St. JOHANNESBURG.

ટેલીફોન 33-5382.

વલ્લભભાઈ રણછોડ

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ અમારે ત્યાં તાજું અને સસ્તુ મળશે.

બહારગામના ઓર્ડરોને તાકીદે ધ્યાન દેવામાં આવે છે.

૧૪, ડાયોગનલ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.

જુના અને જાણીતા ફરમાસુ ચીકાશકો અને પાકો બનાવનાર

કેપીટનના શીયાળાના પૌષ્ટિક પાકો

પંજાબી સાલમ પાક વિગેરે બીજા પાકો ઓર્ડર આપવાથી મળી રહેશે.

અમારી દુકાનમાં ઉત્તમ ખાવાનું અને બનતું હમેશાં તાજિયાર મળે છે.

ફરમાસુ મીઠાઈ તથા દરેક બનતું ફરસાણ, આમાર, ઝરણ માસાલો વિગેરે ગીફા બંધામાં મળશે.

પધારો આપણા માટે તૈયાર થયા છે.

KAPITAN'S CAFE

'Phone 33-8577. 13a KORT STREET JOHANNESBURG.

ચામડીને મખમલ જેવી સુંવાળી આકર્ષક ને ખુબસુરત રાખવા માટે

અફઘાન સ્નો

વપરાય છે. આ સ્નોમાં વીટામીન A છે જેથી ચહેરા તથા શરીરની ચામડીને પોષણ આપી સુંદરતામાં વધારો કરે છે.

SOLE AGENTS—

PATANWALA & CO BOMBAY 2

Branch: CALCUTTA.

સોલ એજન્ટ:

Indo-African Trade Agency,

74-76 Wilson Street,

Dundee, Natal, S. A.

પ્રસ્થાન

મફત!

પ્રસ્થાન માસિક બાર વર્ષ પુરા કરી—તેર કરી—તેરમા વર્ષમાં પ્રવેશ કરે છે, તે નિમિત્તે :—

'પ્રસ્થાન'ના ગ્રાહકોને ખાસ લાભ

જે ગ્રાહકનું સં. ૧૯૯૪ના કારતકથી આસો સુધીનું લવાજમ રૂા. ૫, ભર્યો, પરદેશ માટે રૂા. ૭૫ ભર્યા હશે, તેમને પ્રસ્થાન કાર્યાલય તરફથી બહાર પડેલાં પુસ્તકો ઉપર રૂપે દશ ટકા કમીશન કાપી આપવામા આવશે. [નમુનાર્થ શ્રી રામનારાયણ પાઠકનાં પુસ્તકો જીવન ને રાજનારાયણ પાઠકનાં પુસ્તકો જીવન ને કલા].

ખોટલે કે

જે ગ્રાહક લવાજમ ૨૭—૨૮ રૂપિયાનાં પુસ્તકો ખરીદશે તેમને પ્રસ્થાન મફત પડી રહેશે.

૬૩—૭૨ રૂપિયાનાં ખરીદશે તેમને અર્ધો લવાજમમાં પડી રહેશે. ગોટો ૧ ગ્રાહક તો મળશેજ.

ગુજરાતનો આમજન, તેમજ પુસ્તકાલયો ને વાચનકુલો આ ચોગ્યતાનો જરૂર લાભ લે.

પ્રસ્થાનનાં પુસ્તકો

	રૂપિયા.
મનનપ્રપંચ	૪॥
ખુબસુરતીના ઉપાય	૨
રસિકપાત્ર પંચતંત્ર	૨
સાગરનાની	૧।
ચરણરજ નવલ	૨
હિતનામો	૧॥
ઘરેણાદિકે	૨
ચતુરંગ	૧।
પ્રેમનો ઇતિહાસ	૧।
સ્ત્રી-પુરૂષ	૧
નવો આચાર (પ્રથમ ભાગ)	૫।
કથાવલી	૨॥
સ્વપ્નસૃષ્ટિ	૧।
ગાતા આરોગ્યપાલન	૧॥
સરસ્વતીમાળા વર્ષ ૧ થી ૬	૧૩।

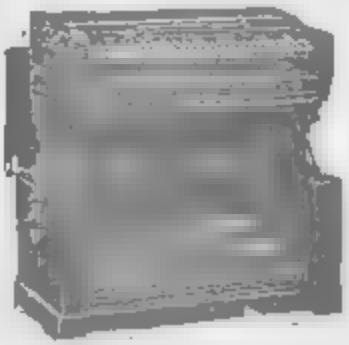
આપનું ફુલીપત્ર મંગાવો.

પ્રસ્થાન કાર્યાલય: પારસી અગિયારી સામે : અમદાવાદ.

આવો પધારો જુઓ

અને

તમારા માનીતા વાજીંત્રો અને રેકોર્ડઝ ખરીદ કરો

નીચે મુજબ ફીલ્મી રેકોર્ડના સેટો અમારા સ્ટોકમાં તૈયાર છે.

(૧) જીવન પ્રભાત, (૨) જાગીરદાર,
(૩) વીદ્યાપતિ, (૪) જન્મભુમિ,
(૫) રોમેન્ટીક ઈન્ડિઆ, (૬) વચન,
(૭) નીર્મળા, (૮) અછુત કન્યા, (૯) ચેલેન્જ,
(૧૦) ભાભી, (૧૧) મધર ઈન્ડિઆ.

- વાજીંત્રો—હારમોનીયમ, ઓર્ગેફોન, વાયોલીન. બેન્જો મેન્ડોલીન. ગીતાર. ઝાઝ આઉટ ફીટ ફ્લ્યુટ વિગેરે.
- રેડીઓ—હીઝ માસ્ટર્સ વોઈસ અને બીજા મેઇકસ.
- રેકોર્ડઝ—હીઝ માસ્ટર્સ વોઇસ, કોલમ્બીયા, ટવીન, રીગલ, ક્રચીન્સ, ઓડીયન, મેગાફોન, ન્યુ થીએટર્સ, હિંદુસ્તાન, તાજ, ઓરીએંટ, મેકસીટોન, નીઝામ, યંગ ઇન્ડિઆ, સ્ટાર હીંદુસ્તાન, વીકટોરીયા કોન. રાજેનશાહી, જોનાફોન, સેનોલા, કોહીનુર, એરોફોન વીગેરે.
- સ્પેર પાર્ટસ—દરેક વાજંત્રોના મોટા જથ્થામાં રાખીએ છીએ.
- રીપેરીંગ—સંતોષકારક કામ—મધ્યમ દામ.

સોલ ડીસ્ટ્રીબ્યુટર્સ—ચારા ફ્લ્યુટ, શાંતા ફ્લ્યુટ, સરદાર ફ્લ્યુટ હારમોનીયમ હાથના, પગના, હાથપગ સાથે ચોર્ટબલ.

.. ક્રચીન્સ, ઓડીયન, જોનાફોન, મેગફોન ઇન્ડિઅન રેકોર્ડઝ, ફીલ્મી રેકાર્ડ.

ભાભી, મધર ઇન્ડિઆ.

ગરાકનો સંતોષ—એ અમારો મુદ્રાલેખ છે.

ગોશળીઆ મ્યુઝીક સલુન,
131 કવીન સ્ટ્રીટ, ડરબન.

Goshalia's Music Saloon,

'Phone 25806. 131, Queen Street, Durban.

ફરનીચર! ફરનીચર! ફરનીચર!!!

બેડરૂમ સુટ, ડાઈનીંગરૂમ સુટ સેટસરોળા, ડ્રેસીંગ સેટટ, સાદી ચેર્સ, ઓફીસ ડેસ્ક, ટુ ડ્રો, ટેબલ્સ, ચેરસ, રીડ ચેર્સ, આસકાર્ડિયન, ટીપા ટીપોય અને કીચન ડિશીસ, ગ્રાહક દીલાયત અને ખરીદી કરવા અને પધારી માલ ખેરવવા સુચવીએ છીએ.

બોકસ, રેબલ અને કીચન ડ્રેસર

જે કમાતા કારીગર નીચે તૈયારી થાય છે તેનો સ્ટોક હમેશા તૈયાર રહે છે. માલ પેકીંગના ભાવના માપસર મોકલી અંજાવો અને કેપાર આબાદ કરવો.

L. MISTRY,

45 MARKET STREET, : : : JOHANNESBURG.

'PHONE 33-4691. BOX 2526. 1151

કીટીંગસ

પાવડર

કીડી, માકડ, ચાંચડ, કંસારા, માખી, વંદા

વિગેરે સઘળા જંતુઓનો

નાશ કરે છે.

કીટીંગ્સ પાવડરના ટીન મળે છે. 1115

Box 830. Tel. Add. "Orangexpo."

M. C. PILLAY

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter

country order executed at lowest Market prices special attention given to all country orders

TRIAL ORDER SOLICITED.

જથ્થાબંધ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ્સ મોકલનાર

અને અપકંટ્રીના ઓરડર ખાસ ધ્યાન રાખી સારો માલ C.O.D. થી મોકલીએ છીએ.

79, PRINCE EDWARD STREET, DURBAN. 1100

'Phone 2-6235 P. O. Box 316

Heerabhai Morar Matvadkar,

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter

and Commission Agent.

15 CROSS ST. RESIDENCE.

PACKING WAREHOUSE 44 BOND ST.

DURBAN.

હીરાભાઇ મોરાર મટવાડકર

હોલસેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ્સ મોકલનાર

અને કમીશન એજંટ,

પેકીંગ સારી રીતે કરી માલ સી. ઓ. ડી. થી

મોકલવામાં આવશે.

ટેલીફોન ૨-૬૨૩૫ બોકસ ૩૧૬.

૪૪ બોન્ડ સ્ટ્રીટ, ડરબન. 1113

ડીક્ષનરી ઓ

અંગ્રેજી & ગુજરાતી

આ ડીક્ષનરી મહાત્મા ગાંધીજીની સુચનાથી ઘણાજ ઉપયોગી થાય તેવા હેતુથી ઘણાજ ખંતથી સારામાં સારા બનાવવામાં આવી છે. વિદ્યાર્થી આલમ માટે તે ખાસ જરૂરી અને ઉપયોગી છે. તેને અંતે ચરિત્રના ભાગો, કહેવતો, મોટા માણસોની વસ્તી, મોટી નદીઓની લંબાઇ, વજન, માપ, કહેવતો, વિગેરે ઘણી વસ્તુઓનો સમાવેશ કરેલો છે.

પાકું પુંઠું પાના ૧૪૦૮ પ્રત્યેની કીમત રૂપી ૫.

Manager, 'Indian Opinion, Phoenix.

Phone 33-4402 Tel. Add.: "VALABTEL." P.O. Box 6746.

V. B. PATEL,

WHOLESALE AND RETAIL FRUIT, VEGETABLE AND PRODUCE MERCHANT

CHEAPEST BANANA STORE IN TOWN.

40 President Street, JOHANNESBURG.

Terms: NETT CASH or C.O.D.

વી. બી. પટેલ,

જોહનીસ્બર્ગ આફ્રીકાના બનાના જોબરસીના

કાયમ નં. ૧ બનાનાના સ્ટોક એજન્ટ.

ફ્રુટ્સ તથા વેજીટેબલ્સ, પ્રોડ્યુસ અને પોલ્ટ્રી મરઘાં

બનાવવાની બાબતમાં બધાની કુશળ.

અમારે ત્યાંથી બનાના તથા દરેક બધાનું ફ્રુટ મંગાવો. કન્ટ્રીના ઓરડરોપર ખાસ ધ્યાન આપવામાં આવે છે.

ઇન્ડરથી બધાના C. O. D. થી માલ મળી શકશે.

ટેલીફોન ૩૩-૪૪૦૨ ૪૦ પ્રેસીડન્ટ સ્ટ્રીટ,

પી. ઓ. બોક્સ ૬૭૪૬ જોહાનીસબર્ગ 1101

"શુદ્ધ ઘી"

દરબનમાં પ્રથમથી જેઓ આપણે માલ ફ્રેશ એન્ડ. જે. મહીને જીવતા જાગતું વેરાવળ અમરદાસ ગલરાટની ફેમરીનો અનાવટનું ઓરીજીનલ (શુદ્ધ) ઘી.

અમારે ત્યાંથી મોટા પ્રમાણમાં મળશે.

ભાવ માટે પુછો યા લખો:

સામજી ડેવશી એન્ડ સન, 6, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, ડરબન.

SAMJEE DEVSHI & SON 6, Cross Street, DURBAN. 1112

NAROTAM HARGOVIND

The Master Tailors.

Suits and Costumes Made to the latest Styles.

We specialise in High Class Tailoring.

Our Prices are to suit the times.

Try us with your next Order

તમારો સુટ ક્યાં સીવડાવશો?

નરોતમ હરગોવીંદ

તમને અપ-ટુ-ડેટ સ્ટાઇલનો ફિટકાર બાંધી બનાવી આપશે.

ટ્રાયલ ઓર્ડર આપી ખાત્રી કરી જુઓ.

'Phone 25661. 176 Grey St. Durban. 1178

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	ખ્રીસ્તી	હીંદુ	મુસલમાન	પારસી	સુર્યોદય	સુર્યાસ્ત
	૧૯૩૯ નવેમ્બર	૧૯૯૬ કાર્તિક	૧૩૫૮ સવાલ	૧૩૦૯ શહેનશાહી	કલાક મીનીટ	કલાક મીનીટ
શુક્ર	૨૪	સુદી ૧૩	૧૪	૨૪	૫-૪૩	૬-૩૨
શની	૨૫	,, ૧૪	૧૫	૨૫	૫-૪૪	૬-૩૨
રવી	૨૬	,, ૧૫	૧૬	૨૬	૫-૪૪	૬-૩૧
સોમ	૨૭	વદી ૧	૧૭	૨૭	૫-૪૫	૬-૩૧
મંગળ	૨૮	,, ૨	૧૮	૨૮	૫-૪૬	૬-૩૧
બુધ	૨૯	,, ૩	૧૯	૨૯	૫-૪૭	૬-૩૧
ગુ	૩૦	,, ૪	૨૦	૩૦	૫-૪૭	૬-૩૧

'Ovaltine'

Gives Morning Freshness and Vigour

Scientific investigation, as well as long experience, has definitely proved that 'Ovaltine' possesses exceptional properties which prevent mental and physical restlessness during sleep—one of the chief causes of morning tiredness.

At the same time, 'Ovaltine' supplies in abundance the nourishment required to recreate energy and build up body, brain and nerves. For these reasons, make 'Ovaltine' your regular bedtime beverage

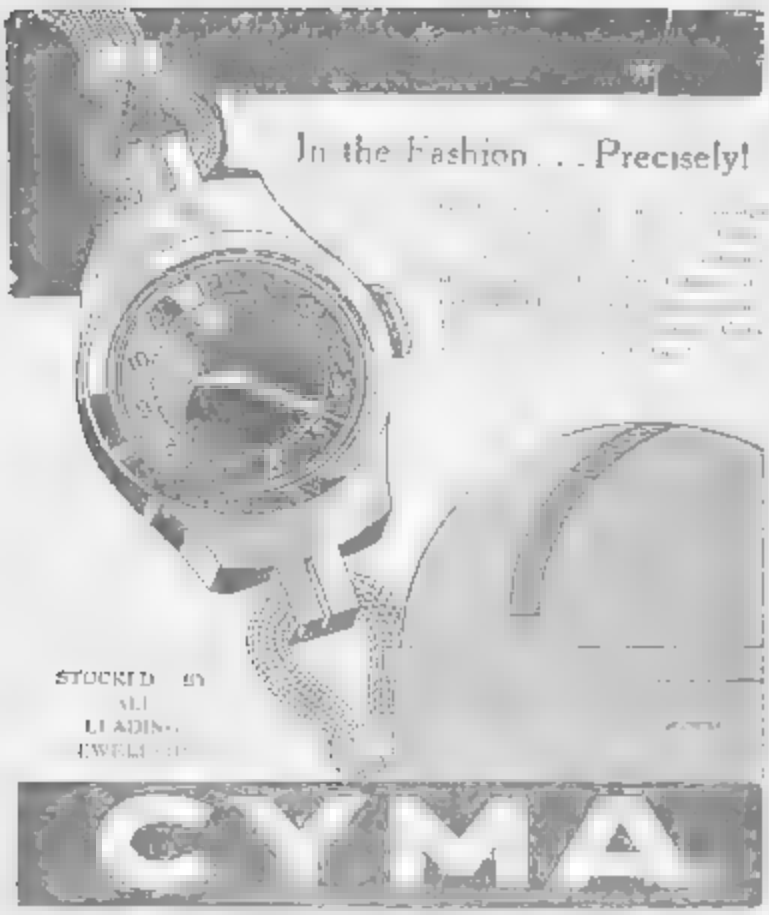
Supreme for restoring Energy while you sleep

Make 'Ovaltine' *your* Bedtime Beverage

—and note the Difference!

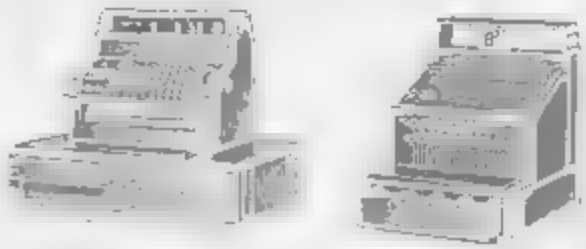
P.396A

Manufactured by
A. WANDER LIMITED, LONDON, ENGLAND

NATIONAL

CASH REGISTER
AND
ACCOUNTING MACHINE
SYSTEMS
FOR
MAXIMUM
EFFICIENCY

THE NATIONAL CASH REGISTER CO. S.A. (PTY.) LTD.,
63 PRESIDENT STREET
JOHANNESBURG
P. O. Box 3591. Phone 33.6245

KATZ & LOURIE LTD.

ELGIN

આ સુશોભિત એલગીન ઘડીયાળ પંદર જુએલની અને નદન જોરીસાદાર છે. તેને શોભતો પટ્ટો સોનાથી જડેલો છે.

એલગીન ઘડીયાળના મફત કેટલોગ માટે લખો

KATZ & LOURIE LTD.

'DIAMOND CORNER' ELOFF & MARKET STS., JOHANNESBURG.

Printed and published by Manilal M. Gandhi at Phoenix Settlement, Phoenix, Natal.

SOUTH-AFRICAN LIBRARY
6 DEC 1939

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 46—Vol.-XXXVII. FRIDAY, DECEMBER 1-1, 1939. Registered at the G.P.O. as a Newspaper. PRICE FOURPENCE.

HUMAN DIGNITY

"THE criminal waste of life and wealth that is now going on will not be the last if India does not play her natural part by showing that human dignity is best preserved not by developing the capacity to deal destruction but by refusing to retaliate. I have no manner of doubt that if it is possible to train millions in the black art of violence which is the law of the beast, it is more possible to train them in the white art of non-violence which is the law of regenerate man."

—GANDHIJI.

માનવ મરતબો

"માનવ મરતબો વિનાશ કરવાની શક્તિ ખીલવવામાં નથી સમાયો પરંતુ પ્રત્યાઘાત કરવાનો ઇન્કાર કરવામાં સમાયેલો છે એવું બતાવી આપવાને હિંદુસ્તાન જો પોતાનો સ્વાભાવિક ભાગ નહિ ભજવે તો જે જાન અને માલની આજે અપાર ખુવારી થઈ રહી છે તેનો કદાપિ પણ અંત નહિ આવે. મને જરાયે શક નથી કે હિંસા કે જે પશુનો કાયદો છે, એ કાળી વિદ્યાની જો લોકોને તાલીમ આપવી શક્ય હોય તો અહિંસા, કે જે સુધરેલા મનુષ્યનો કાયદો છે, તે ધોળી વિદ્યાની તાલીમ આપવી ચઢારે શક્ય છે."

—ગાંધીજી.

B. I. Steam Navigation Co., Ltd.

હિંદુસ્તાન જનારા ઉતારૂઓને રવીવાર ડીસેમ્બર તા. ૩ ના રોજ સવારે ૧૦ વાગે સ્ટીમરપર ચઢી જવા વિનંતી કરવામાં આવે છે.

સ્ટીમરોની આવજાવની તારીખોમાં અને ટીકીટોના ભાવોમાં વિના નોટીસે ફેરફાર કરવામાં આવશે.

દરખાસ્ત આવ્યા પછી તમારા માલ બિલ્ડેના હકમાંને મજબુતીથી અંદાબસ્ત કરી આપીશું.

ગાંસીના ઉપર તમારૂં નામ તથા સ્ટીમરનું નામ અને પોર્ટસ, દરખાસ્ત લખવું.

શેખ હીમેદ એન્ડ સન્સ (પ્રો) લીમીટેડ

દીલ્હી પેસેન્જર એજન્ટ.

૨૬ ડીકોક હિંદુ બીજી સાથે પા. ૧૪ ૧૧ ૨૬.
" " મુસ્લીમ બીજી સાથે પા. ૧૫ ૫ ૮.
" " બીજો વગર પા. ૧૩ ૨૮ ૫
એકલા કલાસ સીંગલ બિજી વગર પા. 33 ૧૫ ૭.

Phone 2-0432. Tel. add: "KARAMAT,"

SHAIK HIMED & SONS, (Pty) Ltd.

390, Pine Street, Durban.

CITY SHIRT Co.,

No. 4, Kort Street, Johannesburg.

'Phone 33-1453 P. O. Box 6220.

Tel. Add: "CITYSHIRT"

THE NEW INDIA ASSURANCE

——COMPANY, LIMITED.——

Life, Fire, Motor Car, Motor Lorry, Motor Bus, Plate Glass, Workmen's Compensation, Etc Etc.

આ જીંદગી વીમા કંપનીમાં જીંદગીના, આગ, મોટર કાર મોટર લોરી, મોટર બસ, પ્લેટ ગ્લાસ, મજદારોને લગતા વીમાઓ, સાચવટ વિગેરે દરેક જાતના વીમાઓ ઉતારવાની સગવડ છે. દીલ્હી કંપનીને ત્રેપનજન આપ્યું એ દરેક જીંદગીની ખરજ છે.

Natal Office.
"INDIA HOUSE"
17, First Avenue,
DURBAN.
Telephone 2-5845 Con.
P. O. Box 1610,
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
Durban.

Policies Issued and Settlements Effected in this Country.

પોલીસી તેમજ દાવાની પતાવટ આ દેશમાં કરી આપવામાં આવે છે.

Transvaal Office:
ROOMS NO. 12 & 13.
BARKLY ARCADE,
Diagonal Street,
JOHANNESBURG.
Telephone 33-4478.
P. O Box 3641
Tel Add "RUSTOMJEE"
JOHANNESBURG.

JALBHOY RUSTOMJEE

Principal Representative For The Union Of South Africa.

Bhanjee Lavji's Renowned

PURE GHEE

Porbander Ghee with the mark "B. L." and Veraval Ghee with the mark "V.B."

ભાણજી લવજીનું પ્રખ્યાત

પોરબંદરનું B.L. મારકાનું તથા વેરાવળનું V.B. મારકાનું

શુદ્ધ ઘી.

અમારે ત્યાંથી ફરીયાદ ભાવે મળશે.

સાઉથ આફ્રિકાના સોલ એજન્ટ:
South Africa's Sole Agents.

T.P. DEVSHI & SON

General Merchants

119 Victoria Street,

DURBAN.

'PHONE 22591
25043 RES.

BOX 881.

ભાણજી લવજીનું

પોરબંદરનું શુદ્ધ ઘી.

અમારૂં ભાણજી લવજી ફોટો રજીસ્ટરડ માર્ક (B.L. PHOTO) નંબર ૧ પોરબંદરમાં સરકારી લેબોરેટરીમાં પાસ કરાવેલું સર્ટીફીકેટ સાથે સાઉથ આફ્રિકામાં મોકલવામાં આવે છે.

તેમજ અમારૂં ગીરનાર જંગલમાં વેરાવળનું ઘી રજીસ્ટરડ માર્ક (V. B. PHOTO) રજીસ્ટરડ માર્ક નં. ૧. બંને ઘી સાઉથ આફ્રિકા માં પબ્લીક હેલ્થ ખાતાએ (PURE GHEE) ચોખા ઘી તરીકે પાસ કરેલું છે.

અમારા બંને ઘીની સોલ એજન્સી પ્રતીષ્ઠીત ઓફ સાઉથ આફ્રિકાની પેઢી ટી. પી. દેવશી એન્ડ સનને આપેલ છે. ભાવ માટે પુછો:

સાઉથ આફ્રિકાના સોલ એજન્ટ:

T. P. DEVSHI & SON,
119 Victoria Street,
P. O. Box 881,
DURBAN.
Tel. Add. "NATVAR" Durban.
Telephone: 22591, 25043.

ભાણજી લવજી ઘીવાલા
પોરબંદર, કાઠીયાવાડ;
ઈન્ડિયા.
Tel. Add. "BHANJI" Porbandar.

દમ અને ફેફસાની બાસ કરવા કે

ઝંડુનું

કેસરી જીવન

ફેફસાંની બધી બીમારીઓને દુર કરે છે તમામ લોહીને શુદ્ધ કરે છે આના સેવનથી તન્દુરસ્તી બરાબર જાળવી રાખે છે. બોક્સ ચાર બજારમાંથી ખરીદો.

ખાસ, ઝાલરવું ચિરોટેની તબીયત અને બોસી ચિરોટે બાળકોના દરદો માટે

ઝંડુની સુવર્ણ મિશ્રિત મકરધ્વજ ગુટી

વિશ્વ વિખ્યાત વાજીકરણ ઔષધ

ઝંડુ ફાર્માસ્યુટીકલ વર્કસ લી.—પો. બો. નં. ૫૫૧૨, મુંબઈ નં. ૧૪.

સા. આફ્રિકાનો સોલ એજન્ટસ: એમ. એમ. જોશી એન્ડ બ્રધર્સ, સ્ટાન્ડ ૨૩૮, ગ્રેહામીયાઈડ બજાર, પી. બો. બોક્સ ૧૨૦૫, પ્રીટોરીયા.
એડવર્ટીસમેન્ટમાં મળવાનું ઠેકાણું: બાબત પ્રથમ, ૧૪ કોર્ટ સ્ક્વેર.

આયુર્વેદિક દવાઓનું મુખ્યપત્ર આજેજ મંગાવો.

MOHANLAL VALJEE,
(INDIAN PAWNBROKER.)
112, Victoria Street, Durban.
Low Rates of Interest on Jewellery.
High prices paid for Old Gold. A large stock of New Jewelleries at reasonable prices to suit your pockets.

P. P. BHAGAT,

Fruit Merchant,

દરેક જાતનું ફ્રુટ અને વેજીટેબલ સ્ટાર પેકીંગ કરી C. O. D. થી મોકલવામાં આવે છે. ખપે:—

P. O. Box 842. 139 Brook St. Durban.

પુષ્ટિકારક પાકો બનાવવા હોય
અને
દરેક જાતની દેશી દવાઓ જોઈતી હોય
તો અમારી મુલાકાતે આવો

શરીરને પુષ્ટ બનાવવાના સારા પાકો બનાવવા માટે અમારે ત્યાં તાજે અને ઓરકોઓ માલ છે. તેમજ દરેક જાતની દેશી દવાઓ અને દેશી મિસરી વગેરા તાજે અને ઓરકોઓ માલ સ્ટોકમાં રાખીએ છીએ.

દેશી મુલકના ઓરકાં નંબર ૧ ની રતી ૧૦—૦ સાડાત્રણ હજાર.
દેશી ઓરકાંના ઓળીયાં નંબર ૧ ના રતી. ૭—૦ સાડાત્રણ હજાર.

શરીરના કોઇ પણ ભાગમાંથી લાળ પડવાને

નવાબી પાવડર

કહ્યા પ્રમાણે કામ આપે છે.

કિંમત મોટ રા. ૧૨ પોસ્ટેજ સાથે, અરધો કિંમત સેનારને રા. ૬—૦ પોસ્ટેજ સાથે.

Fancy Gold Cups and Saucers at 1/9 a dozen.
12 dozen to a case. Cash with order.

I. G. H. BASSA
153 Grey Street, - - Durban. 1484

HEADACHES QUICKLY RELIEVED BY TAKING
TYSONO BRAND (PAIN-I-CURE) HEADACHE POWDERS
FROM YOUR CHEMIST at 9d., 1/6, 2/6 and 5/6; or POST FREE FROM
ERNEST TYSON, CHEMIST, TOLLGATE, DURBAN 1490

'Phone 24350. Tel. Add. "Nartien."
A. M. PADAYACHEE
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter,
country orders executed at lowest Market prices.
special attention given to all up-country orders.
TRIAL ORDER SOLICITED.
91 LEOPOLD ST., AND 34 CROSS ST.,
P. O. BOX 196. DURBAN. 1164

M. H. DESAI,
એમ. એચ. દેશાઈ,
કેમિકલ દવાના વેપારી,
અમે દરેક જાતની દવાઓ અને વેજીટેબલ ગુનીસનના કોઇ પણ ભાગમાં C. O. D. થી સારૂ પેકીંગ ફ્રી મોકલીએ છીએ.
P. O. Box 254. 31, Short St. Durban. 1164

THE EPIC FAST
(By Pyarelal.)
An account of Mahatma Gandhi's Fast in September 1932, and events leading up to the Yeravda Pact with all relevant documents.
320 Pages. Price: 2s 6d.
Obtainable From The Manager:
Indian Opinion, Phoenix, Natal.

"HARIJAN"
(HARIJAN—Untouch— WEEKLY)
MAHA[illegible]
CHANDRASHANK[illegible] BHIRLA
POONA 4
(INDIA)
Dear Friend,
[illegible]
The Weekly [illegible]
[illegible]
The Weekly [illegible]
[illegible]
The annual subscription is R/- by Postal Order.
[illegible]
Cut this portion and send it with your name and address and remittance
To
The Manager, Harijan,
Poona 4, (India)
Please enter my name as subscriber to the weekly Harijan. I am remitting Rs. Postal Order.
Name .....
Address.....

SWAMI VIVEKANANDA'S WORKS

	Rs	As
Lectures from Colombo to Almora	3	8.
Bhakti Yoga	2	12.
Raja Yoga	2	4
Karma Yoga	1	12
Jnana Yoga	2	12
Karma & Reincarnation (in the press)	1	8.
Reincarnation of Hinduism	0	4.
In Defence of Hinduism	0	4
Modern India	0	6
My Master	0	4.
Chicago Addresses	0	4.

LIFE OF SRI RAMAKRISHNA
A comprehensive chronological account of the Master's wonderful life,—the only authentic biography of him ever published in English.
(Fourth Edition)
Thoroughly revised and improved with a foreword by Mahatma Gandhi.
Price. Re 1.

PRABUDDHA BHARATA
or
AWAKENED INDIA
A high class English monthly started by Swami Vivekananda in 1896. It is devoted to Universal Religion, Indian Culture, Education, Art and other topics of international interest.
Annual Subscription: Inland Rs. 4, Foreign 11 Shillings.

Apply for a complete Catalogue:—
The Manager, ADVAITA ASHRAMA,
4, Wellington Lane, Calcutta, India.

Cable & Tel. Add. "ADVANCING." 'Phones: 24003, Res. 29458.

CHOONILALL BROS.

THE LEADING "SARRI HOUSE" IN SOUTH AFRICA.

141, GREY STREET, DURBAN.

ARRIVING BY EVERY MAIL FROM INDIA AND JAPAN

BENARES SARRIES WITH BORDERS AND PLAIN CENTRES. Both [illegible] In SEVERAL SHADES. Prices from 60/ 85/-, 105/ & up to £20. The [illegible] CITY EMBROIDERED SAREES 25/, 35/ & up. PRINTED VARIOUS LINE [illegible] from £3/ [illegible] & upwards. EMBROIDERED CREPE-DE-CHENE from 3/6 yd. 42 " & 45in width.

Branches: 69, Wicks Street And 60, Wicks Street, GARAGE 7, Wicks Street And 58, Wicks Street, VERULAM. 'Phone 39. Verulam.

ચુનીલાલ બ્રધર્સ

દક્ષિણ આફ્રિકાનું જાણીતું સાડીઓનું ઘર

૧૪૧ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

બ્રાંચો:
૫૩ અને ૬૦ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

અમારી સાડીઓ મારેના ગેજર્ઝ
મેસાનિસનમ' ખાતે
પી. ફતનજી,
૬૦, બી સ્ટ્રીટ, ન્યુલાઉન.

ગરાજ
૭ ઓસ સ્ટ્રીટ અને ૫૩ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

ડરેક સ્ટ્રીટમાં આપના તથા હિંદથી આવે છે

બનારસની બોનારવાળી અને સાદી, તેજાર ભાતભાતની ખૂબીદાર સાડીઓ શી. ૬૦, શી. ૮૫, શી. ૧૦૫ થી માંડી પા. ૨૦ સુધીની.

બનારસથી ક્રમબદ્ધાજ આવેલી છે.

ક્રમ્પ બોર્ડની સાડીઓ શી. ૨૫ અને શી. ૩૫ થી ઉપર. ભાતભાતની ભાતવાળી સાડીઓ શી. ૬૨–૬ અને શી. ૬૭–૬ થી ઉપર. ક્રમ્પનું ક્રેપ–ડી–ચીન શી. ૩–૬ નું પાકું ૪૨ ઈંચ અને ૪૫ ઈંચ પહોળ. સાડીનું બોર્ડર ડીઝાઇનનું ૩૫૬, ૪૫ ઈંચ પહોળા પાકવી, શી. ૬–૬, શી. ૬–૮, શી. ૨–૦ અને તેથી ઉપર. ક્રમબદ્ધાજ આવેલી બ્લોરસેટ સાડીઓ શી. ૬૭, શી. ૪૫, શી. ૪૫ અને તેથી ઉપર ૧૪૦

TRY THE LATEST
SUNCRUSH FLAVOUR
COLA SUNCRUSH
To get the true flavour, this must be well iced.
OTHER SPECIALITIES
POPULAR POP
"The King of Ginger Beers."
CLUB SEAL SODA
"Improves your Spirits."
"GIANTS"
The Quart Bottle for 4d.
In all Popular flavours.

'Phone 2-4345

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

DALYS LIMITED.

72, CANADA ROAD, DURBAN.

Sole producers of all Suncrush drinks.

WHEN YOU VISIT DURBAN

STAY AT

THE INDIA LODGE

FOR

Boarding & Lodging.

Personal attention will be given to

SASTRI COLLEGE STUDENTS

All *MODERN* conveniences including spring beds with furniture.

For further particulars apply to:

THE MANAGER,
THE INDIA LODGE,
69/71, BEATRICE STREET, DURBAN.

SHEAFFER'S
LIFETIME
Feathertouch

the pen which writes with velvety smoothness. It's exactly suited for the life of the user. Streamlined bodies for writing comfort. Inexhaustible Visible Ink Supply. Dot Stroke filling mechanism. In varieties to suit every type.

For Gifts or personal use, buy the Best — SHEAFFER LIFETIME pen with a new FINE LINE pencil to match.

Skrip

P. O. Box 4629 Phone

SOUTH AFRICAN PUBLIC LIBRARY
6 DEC 1939

INDIAN OPINION
Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 46.—Vol. XXXVII. Friday, December 1st, 1939.

NOTES AND NEWS

The Church And War

"THE church has got to make up its mind to make up its mind about this war business writes *Unity* (Chicago). There was a time, perhaps, when the church could sit on the fence, with whatever loss of dignity and moral integrity, and bless war with one hand and reject it with the other. But the totalitarian states, and increasingly all governments, are seeing to it to-day that the church line up and obey the drill sergeant, or else . . . ! This brings clearly to the force the issue of Christ and Caesar, God or the State —which seems to recall to our mind some ancient saying to the effect that "no man can serve two masters"! The Oxford conference faced this dilemma without deciding it. "When it came to the question of Christian citizen's choice between his loyalty to the pure ideal of Christ and his loyalty to the state in a war crisis," runs the report of the Conference, "the section dealing with this matter was unable to reach a conviction." To understand a meaning of this passage, how about paraphrasing it to read, "When it came to the question of serving God or Mammon, Jesus and his disciples were unable to reach the conviction"? But, to the credit of the Oxford Conference be it said that the Conference itself recognised the instability, not to say the unworthiness, of its own confession. "*The church,*" went on the report, "*cannot acquiesce permanently in these differences.*" It cannot indeed! Now is the hour to decide as to whether the church is to palliate war, excuse war, apologise for war, support war—war with its bloodshed, its horror, its destruction, its bestial immorality, its satanic lust!—or denounce war and repudiate it and oppose it for the sin it really is. For ourself, we can see no imaginable reason for hesitation—except that of cowardice, which Jesus knew nothing about when he went to the cross! The issue is plain —is the church serving the kingdom of this world, or is it serving the kingdom of God? The plea of our country we can hear and see—but it is a plea of this world. It cannot therefore be heeded by the church when the drums beat and the trumpets sound for slaughter, for the church is serving God and his Kingdom evermore.

Protest Against Teaching Of Christian Scriptures In Schools

The Natal Indian Association (Tongaat Branch), has addressed a letter to the Rev. C. J. Lander, in which complaint is made that Christian scriptures are being taught in the Tongaat Indian schools notwithstanding the fact that the majority of the pupils are non-Christians. The letter states that "those children who refuse to accept scripture lessons were not forced against their will to do so, but, there has definitely been indirect compulsion in as much as scripture lessons formed a subject of the school and in the determination of the position of a pupil in a class this played a great part and those who refrained from taking such lessons were victimised." The Association has requested that Christian scripture lessons should be totally abolished as the majority of the pupils are non-Christians and that such lessons should be substituted by moral lessons drawn from the lives of great personages, the teaching of which would be of an universal nature and thus appeal to all sections and creeds.

This is a laudable suggestion but whether or not it will be adopted by the Mission schools is another question. The main object of Mission schools is no doubt to propagate Christianity and the non-Christians who send their children to such schools will always have to face that risk.

Segregation In Durban

We cull the following from the *Guardian*:—Great indignation is expressed among the Durban Indian community at the departmental enquiry instituted by the City Council to enquire into the extent of Indian "penetration and the best method to curtail and prevent such penetration in future." The enquiry is the outcome of a motion proposed by Mrs. Vera Burnside, wife of the Labour Party member and one-time Socialist Party leader, Mr. Duncan Burnside, who received considerable working-class support when she stood for the Council. Mrs. Burnside's motion read: "The City Council views with alarm the continued penetration of Indians into purely European residential areas; the Council feels that some powers of restriction should be granted to it, and to this end urges that the departmental enquiry committee should be appointed to enquire into the extent of penetration and the best method to curtail and prevent such penetration in the future." The attempt to introduce segregation into Durban is meeting with determined opposition from the mass of the Indian community, which it is hoped will win support from all working-class organisations. Among the land owning section of the Indians there is an inclination to accept some segregation measure in return for an assurance that no action will be taken against their continuing to own property in some of the wealthier suburbs of the city. This latitudinal attitude is strongly condemned by the younger members of the community who are determined that segregation must be opposed from the outset. It is interpreted that the non-European United Front will play a leading part in opposing any attempt the Council may make to impose residential restriction.

"News Chronicle" Supports Indian Congress Demand

The London *News Chronicle*, in the course of a leading article, expresses its regret at the grave disappointment felt in India with the Viceroy's recent statement for the unity of India and its co-operation in the war are of highest importance in the present crisis. The recent declaration of the Congress on its attitude towards the war, the paper states, has made it clear that the ideals for which we are fighting are fundamentally the same as the aspirations of the Congress itself. They are moreover ideals which we hope to bring into effect in India. It would be a thousand pities were propaganda to be made out of an apparent difference in our aims for Europe and Asia. The Congress feels aggrieved that in the declaration of the Viceroy there appears to be deliberate postponement of something which could be attempted now. There is substance in this complaint. The Government should reconsider its timetable and take steps to bring about promised constitutional consultations now rather than to wait until the end of the war.

Indian Opinion

FRIDAY, DECEMBER 1ST, 1939

Social Service Work

THE fifth annual report for the year October 1, 1938 to September 30, 1939, of the Johannesburg Indian Social Welfare Association has just been published. We note from the report that 802 adults and 171 children received treatment at the Clinic and the Clinic fees collected amounted to £71. 122 children requiring extractions of teeth were taken to the Dental Hospital of the University of the Witwatersrand where the operations were performed free of charge.

The Welfare Worker paid 4317 visits including visits to the Indian Girls School and the Muslim Boys Hostel. With regard to the financial side the report states "donations during the financial year totalled £603-8-5, an increase of nearly £270 over the amount collected last year. This was largely due to a donation of £101-3-11 from the Quetta Relief Fund of the Transvaal Indian Congress and £100 in donations from the estates of Chas. Harp Esqr. and E. W. Howard Esq. The extra income," the report states, "has enabled the institution to repay completely to Mr. M. Jajbhay his generous loan of £100 without which the Association would not have been able to purchase the new car for the institution's Welfare Worker."

Whilst we fully appreciate the useful work being done by the Indian Social Welfare Association and the Indo-European Women's Association which is working in conjunction with the above Association, and whilst we are grateful to the European friends for generously donating towards the Institution we cannot lose sight of the fact that what is being done in the direction of social work among our people hardly touches the fringe of the work that requires to be done and that it is being done at an exorbitant cost. The most important item in the report is the attending of 973 persons at the Clinic which brought fees amounting to £71. The amount spent on medicines is stated to be £28-15-8 which leaves the Clinic a profit of £42-4-4. The Clinic is almost rent free for the cost of rent and water is £89-9-5 towards which the sum of £45 is given by the Municipality. And yet it has cost the Johannesburg Indian Welfare Association £732-2-1 to supply £28-15-8 worth of medicines to 973 persons. And the Indian community is apparently so poor that £100 collected for the Quetta Relief Fund by the Transvaal Indian Congress has had to be utilised to repay the loan taken from Mr. Jajbhay, who is one of the wealthiest Indians in the Transvaal, and financial aid from Europeans has had to be sought. It is indeed a sad commentary on the community's sense of public duty.

Public institutions must be run economically and it certainly cannot be said of the Johannesburg Indian Welfare Association that it is run economically. Very useful work is being done in Natal by the Indian Social Service Committee, the Child Welfare Committee and the Aryan Benevolent Home but their running expense is not anywhere near so high.

Social Service work is a crying need of the Indian community throughout South Africa. Conducted on proper lines it would not only be conducive to the well-being of the community but would eliminate to a great extent the racial bitterness against it in this country.

Indians are subjected to criticism for not observing the health and sanitary laws of the country, but they are not given the facilities under those laws as are given to Europeans. In Indian localities one generally finds lack of observance of the health and sanitary laws. While the Indian owners of properties are certainly to be blamed for this the Authorities are even more blameworthy for their health officers' negligence in enforcing the existing laws where they need to be enforced. Instead of seeing to that the Authorities are always busy planning segregation schemes for Indians. When this state of affairs exists in the very heart of the city, what could be expected in areas where Indians have been segregated such as "locations" and "bazaars." The appalling conditions existing in these places are enough to put to shame any people or Government that pride themselves of being civilised.

All this points out to the need for Indians to be self-conscious and self-reliant. For this there must be a band of voluntary social workers who must move among the people and teach them that it does not cost much to live clean and healthy lives. Our own medical men who are turning out in good numbers in South Africa can make a very useful contribution in this work. The attempt made by the Johannesburg Indian Social Welfare Association in this direction is laudable and we do not doubt the sincerity with which it is working but the cost appears to be altogether too heavy compared to the results.

THE FICTION OF MAJORITY

By
M. K. GANDHI
In "Harijan"

It is painful to find the British Press and Britishers advocating the minority claim to prevent the declaration suggested by the Congress, if I may say so, in the common interest. If the force of the Congress suggestion has not been overwhelmingly felt, the declaration will not come. There need be no dejection among Congressmen if it does not. We shall get our independence when it is deserved. But it would be well for the British Government and the Allied cause, if the minority argument were not flung in the face of a credulous world. It would be honest to say that the British desire to hold India yet awhile. There will be nothing wrong in such a desire. India is a conquest. Conquests are not surrendered except when the conquered successfully rebel, or under an awakened conscience the conqueror repents of the conquest, or when the conquered territory ceases to be a profitable concern. I had hoped and still hope that the British, having become war-weary and sickened over the mad slaughter involved in the present war, would want to close it at the earliest possible moment by being above board in every respect and therefore in respect of India. This they can never be, so long as they hold India in bondage.

I know that many have been angry with me for claiming an exclusive right for the Congress to speak for the people of India as a whole. It is not an arrogant pretension. It is explicit in the first article of the Congress. It wants and works for independence for the whole of India. It speaks neither for majority nor minority. It seeks to represent all Indians without any distinction. Therefore those who oppose it should not count, if the claim for independence is admitted. Those who support the claim simply give added strength to the Congress claim.

Britain has hitherto held India by producing before the world Indians who want Britain to remain in India as ruler and arbiter between rival claimants. These will always exist. The question is whether it is right for Britain to plead these rivalries in defence of holding India under subjection, or whether she should now recognize the mistake and leave India to decide upon the method of her own government.

And who are the minorities? They are religious, political and social: thus Mussalmans (religious); Depressed Classes (social); Liberals (political); Princes (social); Brahmins (social); non-Brahmins (social); Lingayats (social), Sikhs (social?); Christians—Protestants and Catholics (religious); Jains (social?); Zamindars (political?). I have a letter from the Secretary of the All India Shiah Conference registering their claim for separate existence. Who are the majority in this medley? Unfortunately for unhappy India even Muslims are somewhat divided and so are the Christians. It is the policy of the British Government to recognise every group that becomes sufficiently vocal and troublesome. I have drawn no fanciful picture of the minorities. It is true to life. The Congress itself has been obliged to deal with every one of the groups I have mentioned. My list is not exhaustive. It is illustrative. It can be increased *ad libitum*.

I know that the fashion is to talk of the Hindus forming the majority community. But Hinduism is an elastic indefinable term, and Hindus are not a homogeneous whole like Muslims and Christians. And when one analyses the majority in any provincial legislature it will be found to consist of a combination of the so called minorities. In other words and in reality so far as India is concerned, there can only be political parties and no majority or minority communities. The cry of the tyranny of the majority is a fictitious cry.

I observe that Jinnah Sahab has said, in reply to Rajenbabu's letter offering to refer the League's grievances against the Congress Governments to an arbitration tribunal, that he has "already placed the whole case before the Viceroy and the Governor-General and requested him to take up the matter without delay as he and the Governors of the Provinces have been expressly authorized under the Constitution and are entrusted with the responsibility to protect the rights and the interests of the minorities.

"The matter is now under His Excellency's consideration, and he is the proper authority to take such action and adopt such measures as would meet our requirements and would restore complete sense of security and satisfaction amongst the Mussalmans in those Provinces where the Congress Ministries are in charge of the administration."

It is unfortunate that he has rejected Rajenbabu's reasonable proposal. Is it rejection of the proffered hand of friendship? Be that as it may, nobody can have anything to say against the Viceroy investigating and adjudicating upon the charges brought against Congress ministries. Let us hope he will soon conduct the investigation. Whether the Muslims are regarded as minorities or otherwise, their as well as any other community's rights and privileges, religious, social, cultural and political, must be regarded as a sacred trust to be jealously guarded. And the independence of India will make no difference to the protection of those rights. In fact they will be better protected in every way, if only because in the framing of the Charter of Independence by the nation's representatives the Muslims and other minorities, real or so-called, will have an effective voice.

Consider for one moment what can happen if the English were to withdraw all of a sudden and there was no foreign usurper to rule. It may be said that the Punjabis, be they Muslims, Sikhs or others, will overrun India. It is highly likely that the Gurkhas will throw in their lot with the Punjabis. Assume further that non-Punjabi Muslims will make common cause with the Punjabis. Where will the Congressmen composed chiefly of Hindus be? If they are still truly non-violent, they will be left unmolested by the warriors. Congressmen won't want to divide power with the warriors but will refuse to let them exploit their unarmed countrymen. Thus if anybody has cause to keep the British rule for protection from the stronger element, it is the Congressmen and those Hindus and others who are represented by the Congress. The question, therefore, resolves itself into not who is numerically superior but who is stronger. Surely there is only one answer. Those who raise the cry of minority in danger have nothing to fear from the so-called majority which is merely a paper majority and which in any event is ineffective because it is weak in the military sense. Paradoxical as it may appear, it is literally true that the so-called minorities' fear has some bottom only so long as the weak majority has the backing of the British bayonets to enable it to play at democracy. But the British power will, so long as it so chooses, successfully play one against the other calling the parties by whatever names it pleases. And this process need not be discontinued. They may honestly believe that so long as there are rival claims put up, they must remain in India in response to a call from God to hold the balance evenly between them. Only that way lies not Democracy but Fascism, Nazism, Bolshevism and Imperialism, all facets of the doctrine of "Might is Right." I would fain hope that this war will change values. It can only do so, if India is recognized as independent and if that India represents unadulterated non-violence on the political field.

GRIEVANCES OF NATAL INDIANS

NATAL INDIAN ASSOCIATION SUBMITS STATEMENT TO MINISTER

THE following statement was submitted by the Natal Indian Association to the Minister of the Interior during his recent visit to Durban:—

"1. There are numerous important matters which we had firstly intended to place before you at this interview, but at this early stage of your assumption of office as Minister of the Interior, we have deemed it wise to confine ourselves to only a few matters of immediate importance to which we respectfully urge that you will give your sympathetic consideration.

Housing

"2. We must say that the manner in which the Indian housing question has been tackled by the Durban Corporation has not been satisfactory. It will be recalled that the first move to extend the benefit of housing schemes to Indians was made during the Capetown Round Table Conference of 1927 and one of the conclusions arrived at was one to which the Union Government expressed its willingness "to take special steps under the Public Health Act for an investigation into sanitary and housing conditions of Indians in and around Durban." As a result of an inquiry conducted in 1928 into the question of housing conditions for Indians, a sum of £50,000 was earmarked by the Union Treasury to be placed at the disposal of the Durban Corporation for the purposes of erecting houses for Indians. Despite the fact that this large amount was set aside for Indian housing, the Durban Town Council was guilty of procrastination in this regard, so much so that the Government has had to pass strictures on the Council. It was only in the early part of 1938 that a definite move was made by the Durban Corporation in setting up a housing scheme at Cato Manor and later at Springfield Estates. The Town Council's neglect in formulating and executing housing schemes to meet the growing demands of the Indian community had even moved the then Minister of Health to threaten the withdrawal of the amount earmarked for Indian housing if a start was not promptly made.

"No useful purpose would be served by going into the past history of the Indian housing question at this stage. Suffice it to say that if the condition of Indian housing in Durban is to be improved then the Durban Municipality should be pressed to move faster than it is doing now. And before a scheme of housing is embarked upon we would request that special consideration be given to the following points:—

"(a) The site which may be chosen for a scheme should as far as possible be near the places of employment of those taking advantage of the scheme. If an Indian who is poorly paid finds it difficult to pay a monthly rental of anything up to £1, it would be an unsound economic proposition to provide him with a home in a distant locality, which would involve him in additional transport charges to and from his place of employment.

"(b) Indian housing schemes should, as far as possible, be contiguous to the old Durban Municipal boundaries rather than be relegated to the least attractive or desirable areas. Both the Cato Manor and the Springfield housing schemes, by reason of their distance, deprive the occupants of many amenities of the City.

"(c) One of the four schemes for Indian housing that the Durban Corporation has introduced is the one referring to partly paid lands. Under the Housing Act a local authority is empowered to lend up to 80% as a loan for housing. Under the partly paid scheme the Durban Corporation lends up to 90% of the cost of the land and the building. As this is contrary to the provisions of the Housing Act the Durban Corporation, to overcome the obstacle, take transfer of the Indian property into its own name and when the debtor has paid off the loan the Durban Corporation is to retransfer the property to him. We need hardly point out that the costs of double transfer in this connection and the charges for the preparation of legal documents are extremely high and they are more than what the debtor is able to pay. There are hundreds of Indians in Durban who possess properties which fall under this category. The high legal charges involved preclude these Indians from taking advantage of this scheme. We would urge, in the circumstances, that the Government amend the Housing Act in such a manner as would enable the Durban Corporation to assist the poorer Indians by lending them up to 95% of the cost of land and building.

"(d) The question of slums clearance is, to some extent, inter-related with the question of housing. The action of the Durban Corporation in applying the provisions of the Slums Act to evict Indians from areas which they have occupied for a considerable number of years, has given cause for much genuine grievance. The clearance of slums in the Mayville area is a glaring instance in point. In this area properties owned by Indians were expropriated under the Slums Act because the properties were coveted by Europeans who desired to make them a "White" area. As we have often stated, the Indian community has no objection to the principle underlying the Slums Act, which is designed to eliminate slums, but it does, however, strongly object to the Act being used to oust Indians from certain localities. We feel that the problem of slums could be solved with the co-operation and goodwill of the Indian community if only local authorities deal with the problem with sympathy and consideration. In some instances the utter neglect shown by local authorities in providing good roads, drainage, sewerage and lighting in areas occupied by Indians, has contributed to a large extent to the existence of slum conditions. It is well-known that at the hands of local authorities the Indian is the last to receive any of these amenities notwithstanding the fact that he is subject to the measure of taxation.

"(e) At the time of the passing of the Slums Act the Minister gave the assurance that it would not be used on racial grounds, and that no Indian would be dehoused unless and until proper provisions were made for his rehousing. In this connection we need only refer to the method adopted by the Durban Corporation in the clearance of Bell Street Slums, where unreasonable and harsh steps were taken to evict Indians occupying those premises without having made prior provisions to rehouse them.

"3. The gradual increase of the Indian population in large centres emphasises the urgent need for housing schemes to be set up in convenient areas. The failure to meet this demand especially by the Durban and Pietermaritzburg Corporations has driven the Indians of the poorer type to live in unhealthy surroundings. If at the commencement proper housing schemes were provided and the Indians given the benefit of all the amenities to which we have already referred, the situation could have been controlled.

Old Age And Indigent Pensions

"4. Indians are excluded from the benefits arising out of the Old Age Pensions Act of 1928. On representations made the Government formulated a scheme by which 10/- per month is paid to aged and indigent Indians. We submit that this amount of 10/- is totally inadequate to purchase the bare means of existence. Whilst we are

grateful for the increase of the vote from £10,000 to £15,000, we would point out that, taking into account the large number of Indians, both male and female, who are old and indigent, the vote is not at all large. We would urge in all earnestness that the amount of the vote should not only be increased but also the rate of pension paid should be on the same basis as that applicable to Coloureds. The principle laid down in the Old Age Pensions Act should apply equitably to all, for it is the duty of the State to care for the well-being of its old and indigent citizens irrespective of colour. These old indigent Indians for whom we speak are drawn from a class which, in its prime, has materially contributed by labour and otherwise to the development and prosperity of the country.

Medical Tax

"5. The imposition of 1/3 as Medical Tax on Indian Immigrants and their descendants is inequitous. Although the tax is paid by employers of Indian labour only a small minority take advantage of the Depot Hospital at Durban and the Immigration Hospitals at Stanger and Esperanza. Even the municipal and railway employees at Durban do not take advantage of the Depot Hospital notwithstanding their receiving low wages, and a large number of them get their own private doctors to attend to their ailments.

"Apart from the fact that the tax is a stigma on the indentured Indians and their descendants, the mere imposition of a tax without any corresponding benefit in itself argues. The taxation, moreover, affects their employment because their employers are loath to contribute to a taxation which is over and above the various amounts that they have to pay under the industrial legislation of the country. The tax is a relic of past ages and we would respectfully urge for its abolition.

T. B. Preventorium

"6. When the T. B. Preventorium at Springfield, Durban, was being erected we were told that it would serve all sections of the community of the City. It came as a shock to our community when it learnt, after the Preventorium had been completed, that no provision had been made for the admission and treatment of Indian T.B. cases. The institution is run by the State and it contains all modern equipment to combat T. B. It is beyond us to comprehend why Indian T.B. cases should be sent to the King Edward VIII Hospital at Congella, Durban, where no provision exists for the treatment of T.B. cases as it exists at the T.B. Preventorium. We would respectfully appeal that arrangements should be made for the admission and treatment of Indian T.B. cases at the Preventorium.

Medical And Dental Inspection In Indian Schools

"7. In Natal every European school enjoys the benefit of periodical, medical and dental inspection which the Indian schools in the Province are denied. The majority of our people in Natal earn very low wages with the result that their children are undernourished and are feeble in health. Indian parents being in the majority of cases unable to bear the cost of good nourishment, school fees, school books and clothing, cannot find the money to bear the cost of medical attention for their children, with the result that no one knows how many of the children attending Indian schools suffer from any illness or from dental trouble. In Natal the Indian child is denied free primary education.

"Half the cost that the Government has to bear by way of poor relief, hospitalisation and T. B. prevention, could be saved if only the Government did its share at the early stages. The medical and dental inspection of Indian schools is a case in point. If the Indian children attending these schools were examined medically and dentally at regular intervals, much of the work that now falls on charitable institutions could have been curtailed. In any event it is the duty of the State to see that the children of South Africa, irrespective of their colour, are given every medical attention so that they may grow into healthy citizens of South Africa.

"If there is one branch of social service which requires immediate attention it is the safeguarding of the health of children attending Indian schools, both medically and dentally. Time and again we have appealed to the Natal Provincial Administration to extend this service but we have always been given the answer that the funds did not permit of the extension of such service to Indian children. We would respectfully urge that the Provincial Administration be pressed to act in this matter.

Indian Marriages

"8. An anomaly exists in regard to certain Indian marriages. We refer to the marriages where the contracting parties are a Passenger Indian or his descendant and an Indian Immigrant or his descendant and vice versa. These marriages if registered under Law 25 of 1891 whether at the Protector's or at a Magistrate's office, are held to be invalid, and therefore such marriages are not recognised. We ask that the Government bring in a validating law so that these marriages may be validated. Another anomaly arising out of these marriages is that for the purposes of Succession Duty a deceased spouse is held to be a stranger to the surviving spouse, and the highest rate of Succession Duty, namely 10%, is charged for estate purposes.

Domicile

"9. Arising out of the Jusodin case, a case that was decided in the Supreme Court of Natal in Natal in 1928, Indian marriages contracted by Indian immigrants either in India before their departure for Natal or during their term of service and before they had acquired their domicile in Natal have been declared to have taken place at their place of origin. And since these marriages are taken not to be in community of property the surviving spouses are denied their legitimate shares in their joint estates and are put to considerable trouble. Since the above decision, deceased Indian estates have been subjected to considerable trouble and legatees have been deprived of their legitimate share. We would urge that these marriages be regularised.

Unemployment

"10. The prosperity of the country has brought no relief to the Indian unemployment question, for the White labour policy of both the Government and private enterprises has prevented Indians from being employed in large numbers. The State, which is the largest employer, does not employ Indians. The Natal branch of the Railways and Harbours Department which at one time employed as many as 8,000 Indians, does not take in any new men. Wastages on the service are filled in by Native labourers. In fact the number of Indians employed has been considerably decreased. In the development of the railway system of Natal and in the building of the Durban Harbour system, Indian labour has contributed in no small measure and we feel that to deny Indians being employed in these systems is unjust. We would submit that more and more Indian labour should be employed on the railways and harbour system and on the building of roads and other public services, Indian labour should be encouraged as far as possible.

"In Durban there exists a Government Bureau for the registration of unemployed Coloureds and Indians. But as the Bureau has not the services of an Indian clerk who would understand the special needs of the Indian unemployed, no benefits are being derived by Indian unemployed from the Bureau. We would request that an Indian clerk be employed in the Bureau.

State-aided Butter Scheme

"11. It is indeed regrettable that the members of our community are denied the benefits derived from the State-aided Butter Scheme. We would again refer to the very low wages that our people earn and this accounts for the fact that butter is unknown in the homes of thousands of our poor people. If the benefits of the State-aided Butter Scheme were extended to Indians, we feel sure that the poorer class of In-

dians who hitherto were unable to purchase this commodity by reason of poverty would purchase more and more so that they and their children could partake of an essential and nourishing food.

Unalienated Lands

"12. In the disposal of unalienated lands in Durban the Durban City Council has never shown the same consideration to the demands of the Indian community as it has to those of the Europeans, although it gave the assurance to the Union Government at the time of the passing of the Boroughs Ordinance, the needs of the Indian community would be adequately considered. Since the year 1922, there has been only one sale at which Indians were entitled to bid. This sale was in respect of land in Beatrice and Lorne Streets which are in an essentially Indian locality. In the case of lands sold to Europeans the City Council inserts restrictive conditions into the title deeds restricting the sale to Europeans only. In the case of the properties in the two streets above-mentioned no restrictive conditions were inserted and anyone, irrespective of colour, was entitled to purchase.

"This restriction of selling the City's unalienated lands to Europeans only has been the cause of much grievance and there has been no opportunity for Indians to purchase lands to cope with the demands of natural expansion. We feel that Indians who contribute by way of rates to the coffers of the Durban Corporation, should receive same amount of consideration at the hands of the Council as that which is being shown to the Europeans.

"In the added areas the Durban Municipality owns large tracts of land which are alienated, and if these lands are developed and provided with all amenities, we feel sure that the Indian community would purchase much of this land provided exorbitant and fictitious values are not placed on the land. This would be one of the means of preventing influx into areas of City gropes, and will tend to solve the problem of congestion and overcrowding.

"We have in this statement dealt with matters of immediate importance to our community and have confined ourselves to housing, social and health problems which are of primary importance to the well-being, contentment and happiness of our people. The statement by no means exhausts the chapter of grievances which the Indian community undergo in this country. We have not dealt with, for instance the question of trade, licence, immigration and other matters. We hope that opportunity may be given us on some future occasion to submit our point of view in these matters.

"We desire to thank you for the patient hearing you have given us, and we sincerely trust that the submissions we have made will receive your earnest and sympathetic consideration."

NON-EUROPEAN UNITED FRONT

CONFERENCE HELD IN DURBAN

IMPORTANT matters affecting the non-Europeans in South Africa were discussed at a conference of non European organisations, held at Parsee Rustomjee Hall, 140 Queen St., Durban, on Sunday, November 26. Fifteen organisations were represented by a large number of delegates. The conference was opened by Mr. H. A. Naidoo the Chairman of the provisional committee, who in his presidential address dealt with the broad objects of the Front and the political situation in South Africa. He said that democracy in South Africa was being used by the various political parties in South Africa for the destruction of the very ideals of liberty and democracy. The non-Europeans were made victims of a pernicious desire for political power by rival political parties. In their attempt to gain power they used the bogey of the "colour menace" as a means of attracting the electorate to justify segregation. He felt that the only way to solve the problems confronting the non-Europeans was on the broad basis of co-operation between all sections of the non-Europeans aiming at a radical change in the political situation in South Africa, i.e., the extension of democratic rights to non-Europeans.

A number of telegrams and messages sending greetings to the conference were read.

The following resolutions were passed:

1. That this Conference of the Non-European United Front emphatically oppose any move to restrict the residential rights of non-Europeans, whether by enforced consent or by legislation. Because not only is the move undemocratic, but unjust, in that a small minority of Europeans should usurp the right of a majority, and dictate to them where they should reside or should not reside. The residential rights of the majority must be protected if some vestige of democracy is to serve in South Africa.

2. That this Conference of the non-Europeans emphatically protests against the Union Government's policy of excluding Natives from the provision of the Industrial Conciliation Act, thereby denying them the right of collective bargaining and other facilities enjoyed by the other workers. This Conference deplores the fact that even after repeated protests from various quarters on this matter, the Union Government has failed to settle the position. We therefore, urge the Government now more to extend the machinery of the Industrial Conciliation to the Native Workers in South Africa.

3. That this Conference of the non-Europeans views with grave alarm the gradual elimination of non-Europeans from skilled trades, as a result of the operation of the Apprenticeship Act and the White Labour Policy. This Conference calls upon the Government to repeal these measures and to extend to the non Europeans rights of equal opportunities into skilled trades.

4. That this Conference of the non-Europeans deplores the lack of reasonable accommodation for African workers in the City of Durban, and draws the attention of the local authorities to this state of affairs and recommends that immediate steps be taken to provide housing accommodation.

5. That this Conference of the non-Europeans demands the immediate repeal of the enactment, of provincial barriers against Indians and Natives.

6. That this Conference of the non-Europeans places on record its loyalty to the Government and endorses the Hon. the Prime Minister, of the support of this Conference, only on condition that the present Government will give due consideration to the grievances of the non-Europeans and give practical effect to the following:—(a) Repeal of all Colour Bar Laws. (b) Equal rights for all non-Europeans. (c) Free and compulsory education for all non-Europeans up to and including the J.C.

7. That this Conference of the non-Europeans can only give its support to the Allied cause, if the British Government is prepared to declare its war aims as one that is not directed for Imperialistic aims, but one that will recognise the immediate extension of democratic rights to the Colonial peoples under British Imperialism.

The following officials were elected:—Patrons: Messrs. A. I. Kajee and A. W. G. Champion; chairman: Mr. H. A. Naidoo; vice-chairman: Dr. K. Goonam and Mr. P. Teale; secretary: Mr. C. I. Amra; asst. secretary: Miss S. Rabin; treasurer: Mr. D. A. Sundal; trustees: Messrs. Stephen Dhlamini and R. Pillay.

THE SOUTH AFRICAN NATIONAL COUNCIL FOR THE BLIND

THE following are extracts from pamphlets prepared by the South African National Council For The Blind issued by the Natal Indian Blind Society:—

A Word To Parents

Take care of baby's eyes. Sore eyes may lead to inflammation and eventually to blindness. Always consult a doctor if possible. After the birth of a baby, the child's eyes should be wiped carefully with a white cloth, and washed with lukewarm water before any other part of the body is touched.

Never expose a young baby to cold unless the child is well wrapped up, as cold sometimes causes eye trouble.

The symptoms that indicate bad eyes are:—Redness; swelling of the eyelids, yellowish discharge. Where these signs exist consult a doctor, and always keep the eyes clean, as it is the discharge which causes the mischief. To save the eyes is only to keep them clean.

How To Wash The Eyes

Open the eyelids with your fingers, which must be clean, then wash matter away by dropping lukewarm water into the eyes, or by dipping a dry cloth in lukewarm water and squeezing same gently into the eyes.

Always keep the cloth about a fingers length from the eyes, and never use the same piece of rag twice or put it back in the water, as you will in that case infect the other eye.

Always use a white rag for this purpose and burn same after use. Never use any towel, rag or other linen belonging to baby, for your self and for your other children, as eye disease is highly infectious. Smear a little vaseline on the eyelids to prevent them from sticking.

Washing

Do not attempt to wash the eyes with tea water or sugar water. Do not use herbs or fat of any kind. Most herbs are harmful, and must be avoided.

Last Hint

Baby's eyes have been formed for some months before birth, but dwelt in darkness. At first the eyes are therefore very sensitive to light and will only open in the shade. See then, for the first week of the child's life, that you do not expose the eyes to a bright light or to sunshine.

A Word To Adults

If you require spectacles consult a doctor or consult the eye doctor at the Government Hospital. Neither purchase nor wear ready-made spectacles if your sight is failing. Any spectacles other than those prescribed by an eye-doctor for your eye condition are dangerous and harmful. Don't neglect sore or inflamed eyes. Don't work with a light directly in front of you. The light should come from above.

Don't

Trust your eyesight to your neighbour. He may get the dirt or chip out, but he may start infection from his soiled hands, handkerchief or dirty match. The disease starts as a result and the eye may be lost. Dust, chips, etc., should be removed only by some one who knows how to remove them.

For Persons Employed In Foundries Etc.

Goggles can save your eyes. You can soon get used to spectacles, but you can never get used to blindness.

Will readers of this information kindly forward the names and particulars of any cases of blindness or defective eyesight to the President, The Natal Indian Blind Society, 345 Vause Road, Durban. Any assistance possible will be given by the Society.

Advice To Teachers In Rural Schools

Teachers should be most observant to notice symptoms of defective sight, as follows:—1. Holding a book too close to the eyes. 2. Scowling or screwing up the face. 3. Red and scaley eyelids. 4. Watery eyes. 5. Tiredness of the eyes. 6. Squint and crossed eyes. 7. Repeated attacks of headache. 8. Backwardness and, or nervousness.

Children with these symptoms should be reported to the Medical Inspector of Schools if possible, and if the case appears urgent, report to the local Missionary or Magistrate with a view to obtaining medical advice and assistance.

It has been found that over 30 per cent of the non-European children in schools for the Blind have been blinded through neglect, ignorance, or wrong treatment of the disease.

It is appalling that for want of knowledge little children should suffer from such a dreadful disability.

Classroom

Teachers should pay great attention to lightening conditions. Neither teacher nor children should face the light. The light should fall over the left shoulder for right handed children. Place children with defective eyesight in the front row of desks.

ORIGINAL CORRESPONDENCE.

BANTU WARNS INDIANS

TO THE EDITOR "INDIAN OPINION"

SIR,—It may come to you as a surprise to find that I, a Native of this country, am interested in the welfare of not only the Bantu people, but Indians and other non-Europeans. And you ought not to be surprised to find that I am a regular reader of your valuable paper INDIAN OPINION, which was established by your father, Mahatma Gandhi, who is regarded as one of the greatest men in the world. From what I have read of him I find that he stands for the equality of all mankind and the millions of peasants. Now, Mr. Editor, if Mahatma Gandhi is fighting for the untouchables in India, what about the untouchables in South Africa? For are we not—I mean the Bantu people—treated worse than that by those in power in this country? I suggest, therefore, that Indians should show more interest towards the political, social and educational side of my people as Professor Jabavu ably puts it in his book entitled "The Black Problem." "The inevitable conclusion is that the Blackman can hardly be expected to do all that is expected of him without being trained in the right way."

Therefore I feel that the Bantu should not only be exploited by the Indians as unfortunately he is very often, but he should also be shown something of your civilisation and culture. When speaking to an Indian teacher the other day I was told, "How can we Indians join you politically when we have a tradition and civilisation older than yours?" This, Mr. Editor, perplexed me very much. I am still wondering what this peculiar civilisation might be that is so closely guarded.

I read Dr. Dubes's article. It was very interesting. Hoping that more Bantu people will read your paper, I shall tell my friends about INDIAN OPINION. Wishing you every success and hoping that INDIAN OPINION will not be only "Indian" opinion, but will some day be the journal to express non-European opinion in this vast sub-continent.

Yours etc.,

(Miss) MAUDE FLORENCE ZONDO,

Clermont Township,
P.O. New Germany.

South African News In Brief

N.I.A. Amalgamation Meeting At Stanger

THE Stanger Picture Palace was filled to capacity on Sunday, November 26 when a joint meeting of the members of the Natal Indian Congress and the Colonial Born and Settlers' Indian Association was held under the chairmanship of Mr. A. P. Nalbay. Amongst those present were Messrs. A. Christopher, Sorabjee Hustomjee, P. R. Pather, A. S. Kajee and S. L. Singh, officials from the headquarters, and Messrs. V. Bodasingh, S. Roopsingh, M. Ramlakan, Ramasamy Padiachey A. G. Jiva, Rampersad, D. D. Lalla, S. Veerasamy Naidoo and F. M. Moolla. The following resolution was passed unanimously "That by virtue of the amalgamation of the headquarters of the Natal Indian Congress and the Colonial Born and Settlers' Indian Association, under the name of the Natal Indian Association, this joint meeting of the Stanger branches of the above two organisations hereby amalgamate and the amalgamated branch shall hereafter be known as the Natal Indian Association (with which are amalgamated the Natal Indian Congress and the Colonial Born and Settlers' Indian Association) Stanger branch." The following officials were elected :—President: Mr. F. M. Moolla; vice-presidents: Messrs. N. Bodasingh, A. P. Nalbay, Rampersad, M. Ramlakan and M. S. Kajee; hon. secretaries: Messrs. D. D. Lalla and A. G. Jiva; hon. treasurer: Mr. Maganlal Patel; committee: Messrs. P. Mahomed, Victor Lukas, Abdul Hack Kajee, A. E. Kolla, R. Parmanand, H. R. Bodasing, Goolam Mithe, S. Prag, N. Ramasamy Padiachey, P. Veerasamy Naidoo and C. V. Naidoo.

S.A.R.&H. Administration Considers Re-employment Of Indian Labour

The Indian community will be pleased to learn that as a result of the representations made by the South African Railways and Harbours Indian Employees' Union, to the Hon. the Minister for Railways and Harbours, the Administration has agreed on principle to the re-employment of Indian labour in Natal. It is understood that the Administration is now exploring the various avenues in which Indians may be employed, and it is hoped that this will be given effect to within the next week or two. All Indians desirous of being employed by the Railway administration are asked to register at the office of the union next to Advocate A. Christopher's office, Baker Street, Durban, immediately, when any further information available will be given to them.

South African Railways And Harbours Indian Employees' Union

The third annual general meeting of the South African Railways and Harbours Indian Employees' Union was held recently at the Temple yard, Greyville Compound, Durban. About 250 members were present. Mr. V. P. Padayachi presided and was supported by Mr. E. H. Fisher, who deputised for the System Manager, Mr. P. de Bruine, the Compound Manager, Advocate A. Christopher, Messrs. D. S. Chetty, K. Soobramoney, P. R. Pather and P. B. Singh. The annual report was submitted by Messrs. D. S. Chetty and K. Soobramoney, the hon. and assistant organising secretaries, reviewing the various activities of the union, and was adopted. The treasurer's financial statement was submitted by Mr. K. R. Reddy. Advocate A. Christopher complimented the union on its achievements in the welfare of the Indian railwaymen and said he was pleased to learn that all the employees had joined the union. He thanked the System Manager, Mr. E. H. Fisher, and Mr. P. de Bruine for their sympathetic consideration to the representations made by the union. Mr. E. H. Fisher assured the meeting that the department had the interests of its employees at heart and was prepared to do all it could for them. He wished the union every success. Mr. P. de Bruine assured the meeting of his whole-hearted co-operation. The following officials were duly elected: President: Mr. V. P. Padayachi; vice-presidents: Messrs. S. Thambiran and R. Kondasamy; hon. secretary: Mr. R. S. Moodley; hon. treasurer: Mr. K. R. Reddy; hon. legal adviser: Advocate A. Christopher; hon. organising secretary: Mr. D. S. Chetty; assistant organising secretary: Mr. K. Soobramoney; committee: Messrs. V. M. Thambiran, Kondasamy Moodley, S. P. Singh, G. Moonsamy Govender, Ragavan, A. Tulukanum, K. Rampersad, A. Ghulam, K. S. Naicker, Budrim, Goopsamy Govender, George M. Naidoo and D. Thulukanum.

Nationalist Support For Smuts Government

The decision of Mr. J. D. Heyns, former Nationalist member of Parliament for Middelburg, to support the Prime Minister, General J. C. Smuts, and the Government, has come as an unpleasant shock to the Hertzog group in the Transvaal. Mr. Heyns is one of the most influential and progressive farmers in Middelburg, with a wide sphere of personal influence in the district.

Increase In Price Of Petrol

The price of petrol in the Union has been further increased by a penny. A gallon now costs 1s. 6d. in Durban and 1s. 10d. in Johannesburg. The first increase was made on October 6.

Durban To Have New Railway Station

Durban is to have a new £240,000 railway station and the workshops in the heart of the city are to be removed to Umbilo at an approximate cost of £2,000,000, it is announced by the Minister of Railways and Harbours, Mr. F. C. Sturrock, after he had discussed the matter with the Durban City Council in committee.

Durban Indian Women's Association

The Durban Indian Women's Association has organised a grand variety concert to be held at Sastri College, on December 2, at 7.45 p.m., in aid of the Indian Children's Feeding Scheme, which is being organised to give meals to needy school children, and also to help forward the Indian Children's Holiday Home. The Mayoress of Durban, Mrs. Claire Ellis Brown, and Miss Thelma Whitcutt —both very well-known singers—have promised to sing at this concert, and other prominent Indian and European artistes will render items. The programme includes soup, music, dances, sketches and a play, and there will also be vernacular items.

The Natal Indian Blind Society

The Natal Indian Blind Society has been established for three years in Durban for the purpose of assisting the Indian blind of Natal and, where possible and necessary, to arrange for medical treatment and assistance. So much can be done to arrest blindness, which is so prevalent throughout the Union, mainly through neglect and ignorance. The names of 130 Indian blind persons have been recorded in the register of the society and much is being done to help Indians. The society refers all blind children to a special school for the blind. At present one of our blind boys, Mani Vasagum, is undergoing training and making excellent progress. Several other children are awaiting admission. There is no reason, whatsoever why blind or partially-blind children should not enjoy the blessings of education and be taught to help themselves and thus become useful members of the community. Several adults and children have been taken to the hospital to undergo treatment and operation and we are thankful to report that many have recovered their sight. Communications should be addressed to Mrs. P. Gordon Lawston, 345, Vause Road, Durban, giving the following particulars:—Full name, address, age, whether single or married, number of dependents and their ages, if receiving any financial support.

Things In General

Johannesburg Indian Social Welfare Association

The following is the annual statement of revenue and expenditure for the above Association for the year ended September 30, 1939 :—

Revenue	£	s	d
Balance on Sept. 30, 1938	19	2	9
Donations ...	893	8	5
Clinic Fees	71	0	0
Municipal Share of Clinic Rent	45	0	0
Proceeds from Lecture	28	19	6
	£857	10	8

Expenditure	£	s	d
Salary—Social Worker	252	0	0
Clinic—			
Rent and Water	99	0	0
Medicines ...	38	15	0
Cleaning ...	12	0	0
Travelling Expenses—			
Petrol	15	13	4
Greasing and Repairs	23	10	0
Garage	12	0	0
Insurance and Licences	13	0	0
Depreciation of Lorry ...	100	0	0
Honoraria	56	0	0
Grant to Rand Aid Association	3	0	0
Secretarial Expenses	9	0	0
Stationery	4	4	0
Telephone	3	0	0
Bank Charges	1	10	0
Sundries	1	0	0
Cash at Bank	125	0	7
	£857	10	8
Nett Balance at Bank	125	0	7
Add Grant due by Municipality for September	3	15	0
	129	5	7
Less Grant due to Rand Aid Association	37	10	0
Nett Credit Balance ...	91	13	7

Back From The Motherland

Mr. Mahomed Saheb, a prominent resident of Springs, Transvaal, who was hon. secretary of the Springs Indian Commercial Association and secretary of the Springs Mohamedan community, has returned from his visit to India by the *Takliwal*. While in Ratnagiri, his birth place in India, Mr. Mahomed Saheb was appointed secretary of the Jamiatul-Muslimin.

Sarasphtiee Hunsathuvni Sungeetha Sabha

The 14th annual meeting of the Sarasphtiee Hunsathuvni Sungeetha Sabha was held at Maritzburg recently. Mr. K. H. Rajah presided. The hon. secretary, Mr. N. P. Reddy submitted a lengthy report of the activities of the Sabha and stated that it fulfilled twelve engagements during the year in Maritzburg and Jacobs very successfully. The chairman, in moving the adoption of the report, paid a high tribute to the hon. secretary and the tutor for their creditable services. It was resolved to present an illuminated address to Mr. K. Rajah, who have now taken up residence in Jacobs, for his continued services rendered for the past fourteen years as president. The following officials were elected for the ensuing year:—Patron: Mr. R. N. Moodley; hon. life vice-presidents: Messrs. P. Reddy, K. H. Rajah and R. Manicum; president: Mr. K. Muniapan; vice-presidents: Messrs. K. Padayachee, P. Moonsamy and K. Hendry; hon. secretary and treasurer: Mr. N. P. Reddy; instructor: Mr. Paul Pillay; assistant instructor: Mr. V. Murthen; music conductor: Mr. V. Chinnappa; tutor: Mr. K. Hendry; committee: Messrs. P. Naidoo, M. Kanniyalon, C. Naidoo and S. M. Govender.

Indian Society For The Advancement Of Music And Art

An enthusiastic meeting was held in the Glenmore Indian School on Saturday, November 18. The meeting which was convened for the purpose of forming a branch of the Indian Society for the advancement of music and art in Northern Natal, was attended by prominent people from all of the province. Mr. Manickum Saran, headmaster of the Glenmore Indian School, presided over the meeting. The aims, objects and activities of the society were broadly outlined by Mr. K. H. Warriner, president of the council. Other speakers included Messrs. P. B. Singh, secretary of the society, G. V. Naidoo, V. Lawrence and A. D. Lazarus M.A., president of the Natal Indian Teachers' Society. After Inspector Mr. P. J. du Toit and Messrs. C. J. Christopher, A. Rowley, R. Loganathan, R. Ramwarie and other speakers had spoken on the desirability of forming the above branch, it was unanimously decided to form a branch in Northern Natal, the centre chosen being Glenmore. Election of officials resulted as follows:—Chairman: Inspector Mr. P. J. du Toit; hon. secretary: Mr. Manickum Saran; hon. treasurer: Mr. M. R. Naicker; committee: Messrs. N. K. Naidoo, R. Ramwarie, M. N. Naicker, E. M. Hansa, J. J. Singh, Mrs. N. K. Naidoo and Miss G. V. Maharaj. It was also decided [illegible] to invite all the members of Indian [illegible] in Northern Natal as well as one other representative from each centre on the above committee. The following were elected on the committee:—Messrs. C. J. Christopher (Newcastle); C. Gopaul (Dannhauser); P. S. Tommy (Dundee); N. S. Moodley (Harrismith); E. Ammer (Weenen) and E. J. Govindsamy (Ladysmith). A feature of the night's programme was the [illegible] singing of Mr. P. K. Singh, who rendered in the vernacular and English being highly appreciated by the audience.

Umhlali Indian's Death

The death took place on November 7 at the King Edward VIII Hospital, of Mr. V. Mathuraisamy Moodley of Umhlali, as a result of a recent motor accident. Mr. Moodley, who was fifty years of age, entered the service of the Umhlali Central Factory thirty-nine years ago and up to the time of his death he was employed as a [illegible] bridge clerk. Mr. Moodley was a loyal and devoted servant of the factory and was of a hospitable and charitable nature in his private life. By kind permission of Mr. Armstrong, Director of the Umhlali Central Factory, the remains of Mr. Moodley were cremated at the local crematory in the presence of a large number of friends and relatives. Mr. Moodley is survived by his wife and two married daughters.

Aryan Cricket Club (Port Elizabeth)

The Aryan Cricket Club played a one-match against the Orient Cricket Club on November 19. Aryans 1st innings 33 runs, all out. T. Ramsel 6 wickets for 5, M. M. Bulcara 3 wickets for 6). Aryan 1st innings 7 runs: T. Ramsel 15 not out, A. Saran 15, C. Naicker 4 wickets for 20. Orient 2nd innings 14 for 3 wickets. T. Ramsel 4 wickets for 7, M. S. Kara 3 wickets for 26). On account of insufficient time, Aryans won on the 1st innings by 47 runs.

Swaraj Cricket Club

The [illegible] general meeting of the [illegible] was held [illegible] the Hall [illegible] Road [illegible] Secretary [illegible] of Mr. V. G. [illegible]. The following office bearers were elected for the season 1939-40:—Patron Sir Hiza Hafiz; president: Mr. Essop Moosa; vice-presidents: Messrs. V. S. A. Pillay, E. Chetty, A. V. Padayachy, R. Krishna Pillay and O. H. Gazalu; treasurer: Mr. S. R. Chetty; secretary: Mr. O. K. Pillay; assistant secretary: Mr. B. K. Pillay; captain: Mr. R. V. Moodley; vice-captain: Mr. M. K. Chetty.

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન

સત્યાગ્રહ ગાંધીજીના હાથે
અને [illegible] સંપાદિત.

પુસ્તક ૩૭ મું — ફીનીક્સ: શનિવાર, તારીખ ૨ ડીસેમ્બર ૧૯૩૯ — અંક ૪૬.

"ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન"
શુક્રવાર, તા. ૧ ડીસેમ્બર ૧૯૩૯.

સમાજ સેવા કાર્ય

જોહાનીસબર્ગ ઇન્ડિઅન સોશીયલ વેલફેર એસોસીએશનનો તા. ૧ ઓકટોબર ૧૯૩૮ થી તા. ૩૦ સપ્ટેમ્બર ૧૯૩૯ નો પાંચમા વર્ષનો રીપોર્ટ હમણાં જ પ્રસિદ્ધ થયો છે. એ રીપોર્ટ પરથી આપણે જોઈએ છીએ કે એ સંસ્થા તરફથી આલ્ટર ડસ્ટીનીકમાં વર્ષ દરમીયાન ૯૦૪ મોટી વયના દરદીઓ અને ૧૭૧ બાળકોને દવા આપવામાં આવી હતી અને પા. ૭૧ ની રકમ ડસ્ટીનીકમાં દરદીઓમાં રહી ફ્રીની માણી હતી. ૧૮૮ છોકરાંઓને દાંત કઢાવવાની જરૂર હોવાથી તેમને પીટ-વોટર્સરેન્ડ યુનીયર્સીટીના ડેન્ટલ ડોકટરીકલ શાળાએ જવાના આવ્યાં હતા જ્યાં દાંત ના ઓપરેશનો મફત કરી આપવામાં આવ્યાં હતાં. સંસ્થાની વેલફેર તરફ જે ગીરા કેટલ કરીને યુરોપીયન બાઈ છે, અને જેને વર્ષના પા. ૪૫૦ નો પગાર મળે છે, તેણે ૪૩૬૭ દરદીઓની મુલાકાત લીધી હતી જેમાં ઇન્ડિઅન મદર્સ રહુલ અને સુસ્તીમ ઓરાજ ઓરફેલનો પણ સમાવેશ થાય છે. આર્થિક બાબતના સંબંધમાં રીપોર્ટ જણાવે છે કે: "વર્ષ દરમીયાન મળેલાં દાનની રકમ ૬૯૩-૮-૫ ની થઈ હતી જે ગત વર્ષ કરતાં પા. ૨૭૦ જેટલી વધારે હતી. આનું મુખ્ય કારણ એ હતું કે પા. ૨૦૧-૨-૧૧ ની રકમ ટ્રાંસ-વાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસે કરેલા કબેટા રીલીફ ફન્ડ માટેના ફાળાની રકમમાંથી બચાવી હતી અને પા. ૬૦ ની. ગાલ્ફર્સ ક્લબ અને ટેનીસ, ક્રિ. એમ.એસ. કાપડની કંપનીઓમાંથી દાન મળ્યા હતા. રીપોર્ટ વધુમાં જણાવે છે કે આ વધારાની રકમ મળવાથી સંસ્થા ઘણી મોટી, ગાઝબાઝ તરફથી કોઈની આપવામાં આવેલી પા. ૧૦૦ ની કિંમત રકમ, કે જેના વિના એસોસીએશનથી પોતાની વેલફેર વર્કરને માટે નથી કાર ખરીદવાનું બની નહિ શકત, તે પુરેપુરી પાછી ભરી દઈ શકાયું હતી."

ઇન્ડિઅન સોશીયલ વેલફેર એસોસી-એશન તરફથી તેમજ તેની જોહેજ કામ કરી રહેલી ઇન્ડો-યુરોપીયન વીમેન્સ એસોસીએશનની ઉપયોગી સેવાઓની અમે કદર કરીએ છીએ અને જે યુરોપીયન બહેનોએ સંસ્થાને ઉદાર મદદ કરેલી છે તેમને માટે તેઓના આભારી છીએ પરંતુ તે સાથે એ વસ્તુનો ખ્યાલ રાખવો જોઇએ કે આપણા ગરીબોમાં જે કંઈ પણ સમાજ સેવા કાર્ય થઈ રહ્યું છે તે જે યથાનો જરૂર છે તેનું એક અંશમાત્રજ છે અને તે પણ પ્રમાણમાં ઉંડાણ પાછું થઈ રહ્યું છે. ગુજરાતની સૌથી અગત્યની બાબતો કલીનીક માં ૬૭૩ દરદીઓને તપાસવામાં આવ્યા ના છે, જેથી પા. ૭૧ ની ફી ઉપજી હતી. એ દરદીઓને દવા આપવાનો ખર્ચ પા. ૨૮-૧૫-૮ થયેલો જણાય છે એટલે કલીનીકને પા. ૬૨-૪-૪ નો નફો થયો. એટલે કલીનીકનું રહ્યા સહ્યા સંસ્થાને ભાગ-ભગ મફત પડયું કેમકે ભાડું અને પાણી નો ખર્ચ ૮૮-૬-૫ જણાવાયો છે જેમાંથી પા. ૪૫ મ્યુનીસીપાલીટી તરફથી આપ-વામાં આવે છે. અને તેમ છતાં જોહા-નીસબર્ગ ઇન્ડિઅન વેલફેર એસોસીએશન ને ૬૭૩ દરદીઓને પા. ૨૮-૧૫-૮ ની દવાઓ આપવાનો ખર્ચ પા. ૭૩૨-૨-૧ થયો છે. અને ફ્રીની ફોમ તો બીચારી એટલી બધી ગરીબ દશામાં નાખી રહેલી છે કે ની. ઝાઝબાઇ, જે ટ્રાંસવાલમાં સૌથી માલદાર ફ્રીંદીઓમાંના એક ગણાય છે, તેમણે આપેલી પા. ૨૦૦ ની ઉદારની રકમ પાછી ઝરવાને ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસે કબેટા રીલીફ ફન્ડને માટે કઢરા વેલા ફાળાની રકમનો ઉપયોગ કરવો પડયો! અને વધુમાં યુરોપીયનો પાસેથી નાણાભીક્ષા લેવી પડી!! ફ્રીંદી કોમની તહેદાર કરજ રાખવી સમજની આ ઘણીજ શોચનીય ટીકા ગણાય.

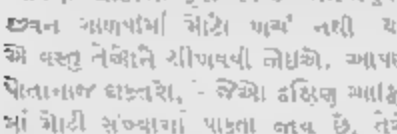
જાહેર સંસ્થાઓ કરકસરથી ચાલવી જોઇએ પરંતુ જોહાનીસબર્ગમાં ઇન્ડિઅન વેલફેર એસોસીએશનનો કારભાર કરકસરથી ચાલેલો છે એમ એ સંસ્થાને વિષે કહી શકાય તેમ નથી. નાતાલમા ઇન્ડિઅન સોશીયલ સર્વીસ કમીટી, ડરબન વેલફેર કમીટી અને આયન એનેવોલન્ટ ફ્રેમ તરફથી ઘણું ઉપયોગી કાર્ય થઇ રહ્યું છે પરંતુ એ સંસ્થાઓ ટ્રાંસવાલના બાજ જોહાનીસબર્ગની સંસ્થાની સરખામણીમાં ઘણોજ ઓછો છે.

સમાજ સેવા કાર્ય એ ફ્રીંદી કોમમાં તો એક અત્યંત જરૂરી વસ્તુ છે. તે જરા ધોરણે તે કરવામા આવે તો કામનો હિસ્સો કારી થઈ પડે એટલુજ નહિ પરંતુ ફ્રીંદીઓ સામે વર્તી રહેલી જાતીયદ્વેષની લાગણી પણ ઘણે અંશે નાબુદ થઇ જાય.

ફ્રીંદીઓ તરફ ટ્રાંસવાલ અને મુખ્યત્વે કરીને જોહાનીસબર્ગના કાયદાનું પાલન નથી કરતા એવી ફરીયાદો સામે ઘણી વાર થાય છે પરંતુ એ કાયદાઓ હેરાનની સામેની જેટલી યુરોપીયનો ઉપર લાગુ રાખે છે તેટલી તેઓને આપવામા આવતી નથી. ફ્રીંદીઓના વસવાટના સ્થાનોમાં સાધારણતઃ તંદુરસ્તી અને યુધરાઈના કાયદાના પાલનનો અભાવ જોવામા આવે છે. તેને માટે મકાનોના ફ્રીંદી માલીકો તો દોષિત છેજ પરંતુ તેમના કરતાં વિશેષ દોષિત તો સત્તાધીશો છે કે જેમના અમલદારો જ્યાં કાયદાનો કડક અમલ થવો જોઇએ ત્યાં અમલ કરતાજ નથી. એ પરતુ તરફ લક્ષ આપવાને બદલે સત્તાધીશો ફ્રીંદીઓ માટે સેગ્રેગેશનની યોજના ઘડવામાંજ પરવારતા નથી. આ પરસ્થિતિ જ્યારે શહેરના મધ્ય ભાગમાંજ વર્તી રહી છે ત્યારે પછી ફ્રીંદીઓ માટે રાખવામાં આવેલા ઉપરોક્ત સત્તાઓ. જેવા કે, પ્રોફેશનો અને ધંધાનું તો પુછવું જ શું? આ સ્થળોમાં વર્તની શોચનીય સ્થિતિ કોઇ પણ સુધરેલી ગણાતી મજા કે સરકારને શરમાવનારી છે.

આ વસ્તુપરથી એકજ બાબત સિદ્ધ થાય છે, અને તે એ કે, ફ્રીંદીઓ ભ્રમણ અને સ્વાસ્થ્યની ખનજાની જરૂર છે. તેને

માટે સમાજ સેવા કાર્ય કરવાને સ્વયંસેવકોની એક ફોજ ઉભી થવી જોઈએ અને તેઓએ આપણા ક્ષેત્રોમાં ફરી સ્વચ્છ અને તંદુરસ્ત જીવન બાબતમાં મોટો ભાર નાખી ઘરો એ વસ્તુ તેઓને શીખવવી જોઈએ. આપણા પોતાનાજ દાક્તરો, - જેઓ ઠરિયાળ આફ્રિકા માં મોટી સંખ્યામાં પાકતા જાય છે, તેઓ આ કાર્યમાં ઘણું કિંમતી ફાળો આપી શકે. જોહાનીસબર્ગ ઇન્ડિયન વેલફેર એસોસીએશન તરફથી આ દિશામાં થઇ રહેલા પ્રયત્ન પ્રસંશનીય છે અને જે નિષ્ઠાથી કાર્ય કરી રહી છે તેને વિષે અમે કરી પણ શંકા ઉઠાવતા નથી. માત્ર દરકાર જરૂર વસ્તુ છે કે પરિણામના સમાચારમાં ખર્ચ અતિશય ઉંડાઉ ગણાય.

નિશાળોમાં પ્રોસ્તી ધર્મનું શિક્ષણ આપવા સામે વિરોધ

ધી ઇન્ડિયન એસોસીએશનની રોંગટ ની સાપાઓ રેવરન્ડ શ્રી. ... ને એક કાગળ લખ્યો છે જેમાં એણે ફરીયાદ કરવામાં આવી છે કે કેટલાક નિશાળોમાં વિદ્યાર્થીઓને ખોટા ભાગ પીન-પ્રોસ્તી ધોરણ છતાં તેઓને પ્રોસ્તી ધર્મનું શિક્ષણ આપવામાં આવે ... વિદ્યાર્થીઓ ... શીક્ષણ ... ના પાડે છે તેઓને તેઓની ઇચ્છા વિરૂદ્ધ ... શીક્ષણ લેવાને દીધા દરજ પાડવામાં આવતા નથી પરંતુ આડકતરી રીતે તેઓને દરજ પાડવામાં આવે છે કેમકે પ્રોસ્તી ... શીક્ષણ એ નીશાળના શીક્ષણક્રમનો ફરજીક વિષય હોય છે અને વર્ગનો વિદ્યાર્થીનું સ્થાન નક્કી કરવામાં આ વસ્તુપર ખોટો આધાર રાખવામાં આવે છે; અને જેઓ એ શિક્ષણ લેવાની ના પાડે તેઓ અણગમતીતા થઇ પડે છે. એસોસીએશને એવી સુચના કરી છે કે બોટા ભાગના વિદ્યાર્થીઓ પીન-પ્રોસ્તી હોઇ તે નીશાળોમાંથી પ્રોસ્તી ધર્મનું શીક્ષણ સદંતર નાબુદ થવું જોઇએ અને તેના બદલામાં જગતની બદા અક્તિઓના ક્રાનન-માંથી બદાર પાડેલા શીક્ષણનાં આપવા જોઇએ કે જે સર્વોત્તમ અને દરેક વર્ગના બોકોને સમાનપણે ફાયદાકારી થઇ પડશે.

એસોસીએશનની આ સુચના તો પ્રસંસનીય છે પરંતુ બીજાની નિશાળો જો સ્વિકારશે કે કેમ એ પ્રશ્ન છે. બીજાની નિશાળોનો મુખ્ય હેતુ તો પ્રોસ્તી ધર્મનો પ્રચાર કરવાનોજ હોય છે અને તેથી જ પીન-પ્રોસ્તીઓ પોતાના બાળકોને એવી નિશાળોમાં બોકલવાનો કોઇ તેઓએ આ તબક્કાનો બ્યાજ તા કરવાનો રહેજ.

દરબારમાં એસોસીએશનની નીતી

... પત્ર મળે ... કે દરબારની સીદી ... ઓએ યુરોપીયનોના બનાવોમાં ... વધુમાં પ્રવેશ કરેલો છે અને બધિક ... માં એવું પ્રવેશન થતું અટકાવવાને તેનાં પગલાં લેવાં તેની તપાસ કરવાને એક કમીટી નીમવાના ... કમીટી નીમવામાં આવી ... શાંતિ ... ની ... ને ... ને ... ને

અહિંસા દ્વારા હિંદુ-મુસ્લીમ એકતાની સિદ્ધિ

'હરીજન બંધુ'માં મોલાઈ નીચે પ્રમાણે લેખ છે.

સિલહટની ચારી ગામ મેળાની યાત્રા દરમ્યાન મુસ્લીમ લીગ અને તેની કારવાઈઓ વીશે અતી કટોકટભરી દીકાઓ મેહલ કોંગ્રેસવાદી વર્તુળમાં આવતી હોવાનું કહેવાય છે ને તરફ મારું ધ્યાન ખેંચવામાં આવ્યું હતું. મારી કશી દરકાર નહોતી. એ તો એ કારણસર હોય કે હું જરાતરા રીયાસ વધુ સમય ગાળા મેળામાં ગાળતો નથી. પણ જે મારી કરીયાદને સારૂ કંઈપણ કારણ હોય તો અસલખત હું દૂર રહ્યો લેખાઉં.

મુસ્લીમ લીગ એ અજબ સંસ્થા છે એના પ્રમુખ એક સમે ઉદાર કોંગ્રેસવાદી હતા. કોંગ્રેસની ચકરી આઝાદી પ્રતીકરૂપ હતા કોંગ્રેસ દીલ્હી ઝન સામેના મુકદમાની તેમના મુખેથી જુદી રહ્યાન એમ નથી. તેમણે કોંગ્રેસને બાતર છોડાવેલા પરીક્ષણો અને કોંગ્રેસની બજાવેલી સેવાઓની પુરતી કદર બુજવા બાતર કુંબાઇની કોંગ્રેસે બાંધેલો રીજા દોસ્ત તેમની કામગીરીના કારણના કમારકરૂપ છે. રીયાનાં એના પણ સભ્યો કે જેઓ બીબાહત બાંદોલનના બાદ-સાર દીવસોમાં પુરા જિગરથી કોંગ્રેસની સાથે હતા તે બધાના એ બધા સાથીઓ એક બીજા પ્રત્યે બાજે તબના બાપણો તેમજ કામોમાં જબ્બાર આવે કે તેટલો કપાસ કરી શકે એમ બાનતા હું ના પાડું ; તેથી તો કોંગ્રેસવાદીઓ તેમજ કોંગ્રેસવાદી બાપાઓ લીગ ના- બ્રિટિશગત રીતે કારવાર કરતા હોય તો તે બંદુ છે, કોંગ્રેસની બહોળાનીતીની કર્મ કોંગ્રેસવાદીઓએ લીગ તેમજ તેના સભ્યો પ્રત્યે રાખીમાં, કામોમાં તેમજ કારકારજના સદંતે એમને બાગવ્યો હોવાથી. તેમણે કદબણે બાનતું હોવાથી અને બાકા કરબાની હોવાથી કે પહેલીવેલી, બાને મોકા કરતાં તદ્દેલીક, ઉશ્કેરોહિયા ... બધુ બારી બાને તબની કેમી ઝોકતા સ્વભાવમેજ પ્રકારો છે બરકુલ બહેબાદ તો કોકનાબલીના પુત્ર બાબ ઝહીદ અને લીમલામાં બળ્યા હતા ત્યારે તેબણે મને કહ્યું, "બાપણે ... ... હોવાથી કરતાં બોલ્યા કહી બાનબું જોઇએ ! બાપણે તો ઝોકજ મોટી ભૂલો કરી છે. તમારે એકતાને સારૂ બધુ કોમ્બજો."

બીજા મુસલમાન મીત્ર મારા એક મુલાકાતી દરમ્યાન બોલતા તબણે બધુ મને કહ્યું, "તમારે જેટલા કામો બારી કરવી જ જોઇએ. તમે જોઇ જ બા કામ કરી શકો એવા છો. તમારી જિંદગીમાં તો કોમી ઝોકતા નહીં સ્થપાય તો પછી ખુદા જ બચાવે." એક બીજા મુસલમાન બ્યક્તિ તરફથી પણ મને બાવીજ બતલબનો સંદેશો મળેલો.

બા બધું મારા બહોબાવને પુરવાને ઝોવું છે, પણ હું બનણ છું કે તે મને મારી અદબ-તાનું ... બાન કરવે છે. હું જબ્બું છું કે બાટલા બધા મુસલીમ લીગોએ બારા જિગરથી પ્રદર્શીત કરેલી બાદા પ્રબાણુત કરબાની પ્રબુત્તે મને સર્કિત બાપી હોત. એ ત્રીજાને હું બાત્રી બાપું છું કે એનો એક પણ દીવસ બીતતો નથી કે જે દીવસે એકલાના વીચારો જે ન કર્યો હોય અને તેને સારૂ પ્રબરની કલ્પના ન તાબી હોય બોકે કોમો વચ્ચે બ્યાપી રહેલી બાદલી બધી કડવાસ એને કલેસકંકાસના બાચાર સાથી મારે જાનવું ... છે તે નીષ્પાયે; કુબ્બા અમર તો પ્રબલને બાબાને નહીં. હબુએ જે બાશા નથી પોષ કે હિંદુ-મુસલમાન વચ્ચેજ નહીં, પણ હિંદી રાષ્ટ્રની કામ કોમો ... સાથે એકતા સ્થપાબેલી જોઇએ : કુદરતી. એ એકતા જોગવવાના માર્ગની બધા બબર હોય તો હું બાલું છું કે બધી તે માર્ગ પ્રબે તરફો મુશ્કેલ કે કંટાથી ભરેલો હોય તોપણ તેનો બેકવાની કબ્બા તેબજ શક્તિ મારામાં છે. એ પણ હું સ્બાધું છું કે કોમોમાં હિંસા અને બસ્તરકારક માર્ગ બાદીબાનો કે કેટલાક મુસલીમ લીગો મને સંભળાબે છે કે મુસલબાનો નીર્બળ બાદી-બાને કદી સ્વીકારશે નહીં. તેબના કહેબા મુજબ મુસલબાનોનું બળ હિંસા જે બાદીબાના કોટલીજ બબ્બે તેબજ બાકરબા ... ... બોએ તે ... કામ લેબાય, ... માર્ગની ધર્મના પુરસ્કાર કરબાને બારે કુરાને શરીકોને: ટેમ કરબાની જરૂર નથી એ બાર્ગે ... દુનીબા બબાદીકાળથી બાવતી બાબેલી ... બબી. દુનીબાના નીર્બળ હિંસા જેવી કોઇ વસ્તુ નથી. કિંતુ બધા મુસલબાન લીગો બારંબા ... બાબબ્યું છે કે કુરને શરીકમા બાદીબાના બાસરબુનો બાદેશ છે, એમાં તેરના કરતા બધા ... બબ્બલમીબાના ... ... કેટ બબી ... બુદ ... બ્લામ' શબ્દનોજ બબ બાની બોટલે કે બાદીબા છે, બાદશાહબાન, જેબો બોક મુસ્લીમ છે અને નમાજ તથા રમજાનનું પાલન કરી ... નથી, તેબણે સંપૂર્ણ બાત્મિબાને ધર્મબાને ... છોડી છે. તેબો બા'પૂર્બપણે પોતાના બે ધર્મનું પાલન કરી શક્તા નથી તેમ કોબણું કહેવું હોય તો તે કેમ જવાબ બાપી શું પોતે પણ તેબ ... શકતો નથી એ મારે સરલ ... સામે કબુલ કરવું રહ્યું ... બોટલે બાબારા બાવશ્યકતા કેમ તહોરત રહેતા હોય તો તે ... બબ્બ પ્રબાણનો ... જ છે. વસ્તુનો નહીં પણ કુરાને શરીકનો બાદીબા ... ... દોવા જોઇતો દલીલ ... ... બાદી તેની વતી વધુ ... બબ્બ બાવી બબ્બલમી છે.

હું બાનું છું કે બાદીબાના સંપૂર્ણ બામલને સારૂ બેકજ પક્ષ તેબાં પુબ્બેતાઓ માનનારો દોષ ના ... ... બસ્તબતા જે બુને તેબાં માનનારા બને તેનું બાચરણ કરનારા દોષ તો તો પછી તેના કહરને સારૂ બગર તો તેના ... બબ્બ્યોને સારૂ પ્રબોજન જ નથી રહેતું. ... બીજા શબ્દો ... ... સુસંસ્કૃત રહેવું એ સ્વાભાવીક વસ્તુ છે. પબ્બ તેબા ... ... પક્ષને બાદીબાના બાચ-રણનું ... બબ્બ બગતું નથી. દુબાઓ બાજની પદ્ધીએ જે હિંદુઓ હિંસા દેખામાં ... ... બારેલી દોષો છતાં તેનો ... ... કરબાનું ... નથી તેબો પોતાની બાસક્તિને ... ...

આંધળાઓની સંભાળની સંસ્થા

સાઉથ આફ્રિકન નેશનલ કાઉન્સીલ ફોર ધી બ્લાઇન્ડ તરફથી પ્રસિદ્ધ થએલી પત્રીકામાંથી નાટાલ પ્રોવિન્શિયલ બ્લાઇન્ડ સોસાયટીએ નીચેની વિગતો આપેલી છે જે આંખોની સંભાળને માટે સૌને ઘણીજ જરૂરી અને જાણવાલાયક છે.

માબાપોને સુચના

તમારાં બાળકની આંખોની સંભાળ રાખજો. આંખો દુખતી હોય તો તેમાંથી લાલાશ નીકળતી જ્યાં અંધાપો થવાનો બહુ રહે છે.

તેવા સંજોગોમાં ડાક્તરની સલાહ લેવા ચુકશો. બાળક જન્મ્યા પછી બીજું કશું પણ કરતાં પહેલાં બોરિક સફેદ દવાથી તેની આંખો સંભાળથી ધોજો અને સ્વચ્છ પાણીથી તેને ધોવા જોઇએ.

બાળકને બરોબર ધોઇ લુછ્યા વિના કદીયે બહાર કાઢવું નહિ જોઇએ કેમકે ડાઘી લાગવાથી કેટલીક વેળા આંખને નુકસાન પહોંચે છે.

બરાબર આંખોના ચિન્હ નીચે પ્રમાણે હોય છેઃ લાલાશ, આંખના પોપચાંપર સોજો, આંખમાંથી પીળા પદાર્થનું ઝરવું.

આવાં ચિન્હો દેખાય ત્યારે ડાક્તરની સલાહ લેવી અને આંખો ઢગેલાં સાફ રાખવી.

આંખો સાફ રાખવાથીજ તેનું રક્ષણ થઇ શકશે.

આંખો કેવી રીતે ધોવી

તમારી સાફ આંગળીઓ વડે આંખના પોપચાં ખોલવાં પછી તેમાં ઉનું પાણી નાખી અથવા એક કપડું તે પાણીમાં પલાળી તેનાથી આંખમાં પાણી નીચોવાય આંખ ધોવી.

કપડું આંખથી એક આંગળીની લાંબાઇ જેટલું દુર રાખવું આંખે જે કપડું એક પ્રકાર આંખને બાચવું હોય તે ફરીથી વાપરવું નહિ અથવા તેજ પાણીમાં બોળાવું નહિ નહિ તો બીજી આંખને તેનો ચેપ લાગશે.

ઢગેલાં સફેદ કપડુંજ વાપરવું અને વાપર્યા પછી તેને બાળી નાખવું.

કુવાલ, ચોખ્ખું કે બાળકના બીજા કોઇ પણ કપડાંનો તમારા પોતાને માટે કે બીજા બાળકોને માટે ઉપયોગ નહિ કરવો કેમકે આંખનું દરદ ઘણુંજ ચેપી હોય છે. આંખોને લગતી બધી અકસ્માતોમાં ચોક્કસ વૈદકીય પરિસ્થિતિ પ્રમાણે કરવું.

ધોવાની રીત

આંખો ક્યારે પણ બાંધવા માટીયો ધોવાનો પ્રયત્ન નહિ કરવો.

કોઇ પણ દવાની જરી ખુરી કે મલમોનો ઉપયોગ નહિ કરવો.

બધી ખરી જરી ખુરીઓ નુકસાનકારક હોય છે અને તેનો ઉપયોગ નહિજ થવો જોઇએ.

બાળકની આંખ જન્મથી કેટલાક માસ પહેલાં થએલી હોય છે પણ અજવાસમાં રહેલી હોવાથી તેનાથી તેજ લક્ષણ નથી થઇ શકતું. એટલે બાળકો જન્મ્યા પછા પહેલા ત્રણ વાડીયામાં સુર્યપ્રકાશ પ્રકાશવા દેવા તેજમાં નહિ લાવી જવાની સંભાળ રાખવી.

ડોક્ટરોને સુચના

જો તમારે સલાહની જરૂર હોય તો ડાક્તરની જગ્યા સરકારી હોસ્પીતાલના આંખના ડાક્તરની સલાહ લેવી

તૈયાર ચશ્મા ખરીદવા કે પહેરવા નહિ. આંખના ડાક્તરે આપેલા સિવાયના ચશ્મા તમારી આંખોને નુકસાનકારક છે.

દુખતી આંખો તરફ નિષ્કાળજી નહિ રાખવી.

તમારી સામે તેજ પકડવું હોય તેવી રીતે ફ્રામ નહિ કરવું તેજ ઉપરથી પડવું જોઇએ

તમારી આજુબાજુ કેમ પડવું હોય તેવા બીજા પાસે જવાની તેવી રીતે કલાકનું બાદ કોને આવકાર હોય તેની પાસેજ કામ કરવું નહિ તો ઝગે તેવી વસ્તુનો ઉપયોગ થવાથી રોગ લાગુ પડવાનો બહુ રહેશે

કારખાનામાં કામ કરનારાઓને ગોગલ્સની જરૂર રહે છે.

વરસાદ વગે સફેદમાથી રોગ બહુ થશે. આંખોપાને નહિ રોગ થવા

આ બાબતોને અંધાપો કે બોકવાળી આંખે રોગ લેવાઓની બાબત નાટાલ પ્રોવિન્શિયલ બ્લાઇન્ડ સોસાયટી, ૬૪૫ લોંગ રોડ, ડરબન એ સિરનામે આપવી જેથી સોસાયટી તરફથી જનરલ વાંચવા આવશે

શાળાની શાળાઓમાં શિક્ષકોને સુચના

શિક્ષકોએ બોકવાળી આંખોની પરિક્ષા નીચેના ચિન્હોપરથી કરવીઃ

(૧) ગોપરી આંખોની નજદીક રાખીને વાંચવા માં આવતું હોય.

(૨) વસ્તુ ચોકકું આંક ચુકકે કરવામા આવતું હોય.

(૩) આંખો લાલ રહેતી હોય.

(૪) આંખોમાંથી પાણી ઝરતું હોય.

(૫) આંખો ઘાકલી જણાતી હોય.

(૬) આંખોમાં બાહ્યપાણું જણાતું હોય

(૭) માથાનો વખતોવખત દુખાવો થતો હોય.

(૮) બાળક પાળ્યા રહેતું હોય અમલ બહીતું હોય.

જે બાળકમાં આ ચિન્હો હોય તેની નિશાળના મેડીકલ ઇનસ્પેક્ટરને બાબર કરવા અને જો વધારે અજોગ હોય તો રજાનિક ગીરાતરી કે ગોજસ્ટ્રેટને ડાક્તરી મદદ મેળવવાને આરજ કરવી.

આંધળાની શાળાઓમાંના ચીસ ટકા બ્રીનસુરોપીયન છોકરાંઓ નિષ્કાળજીથી આપણા થએલા જણાય છે.

અજ્ઞાનતાના કારણે નાના બાળકોએ આંખો ચોળવાથી પ૦ ટકે આંખે ગોકળીય છે.

કલાસ રૂમમાં

કલાસરૂમમાં શિક્ષકે છોકરાંઓની બાબ સંભાળ લેવી જોઇએ. શિક્ષકે કે છોકરાંઓએ પ્રકાશની સામા બેસવું નહિ જોઇએ. જમણા હાથથી કામ કરતાં બાળકોને પ્રકાશ તેના ડાબા બાજા પડ્યા પાડવો જોઇએ. ડાબા છોકરાંઓની આંખો બોકવાળી હોય તેમને બારી આગલી બેઠકોપર બેસાડવાં જોઇએ.

ચર્ચા પત્ર

એકતાને પંથે

સાહેબ,—આજે વર્ષોથી હીંદુજાહજોના તહેવારે હીંદુબાહજોની દુકાનો બંધ રાખવામાં આવે છે અને મુસલમાન બાહજોની દુકાનો ખુલ્લી રહે છે. તેજ રીતે મુસલમાન બાહજોના તહેવારે મુસલમાન બાહજો બંધ રાખે છે અને હીંદુબાહજો ખુલ્લી રાખે છે. અહીંયા (બારડોલામાં) કોઇ નવા કાયદા વગેરે થાય છે ત્યારે ઇન્ડીઅન (હીંદુ હોય યા તો મુસ્લીમ) માટે થાય છે. હીંદુ-મુસ્લીમ ઇન્ડીઅન તરીકેજ સંબોધાય છે અને અહીંના બધા નેતાઓ તથા બીજા કામના બધા બારા બાબુસોને ઓટલી બબર નથી કે હીંદુ-મુસ્લીમ ઝઘડાના પ્રસ્તિનિધીમાં જુદા ફોટા છે. તો તો ઇન્ડીઅન તરીકેજ ગણાયે છે. તો બરસના બન્ને ફોમો તરફથી બોધા બધા દહાડા તહેવારના આવે બ તેમાં કોઇપણ હીંદુ-મુસ્લીમ એકત બધ બન્નેના તહેવારે દુકાનો બધ રાખે તો કેવું સારું પબ્લા ફોટાનું તો એમજ માનવું છે કે ઇન્ડીઅનોના તહેવારે અમુક દુકાનો ખુલ્લી રાખે છે બગારે અમુક ફોમો તો છુટથી વેપાર કરે છે આવા બરસ્ત માં બોધા બધા દહાડા તહેવારના આવે જ અને તે પબ્લ કોઇ ઉપરા ઉપરી નથી આવતા. અને બાબ દુકાનો બંધ રાખવાથી બીજી કોમ પર પબ્લ સારી બાબ પડે અને તેઓ બાબી શકે કે આજે ઇન્ડિઅનોની બદ-દીકરી છે. આશા છે કે આ બાબત ઉપર કોઇ પ્રકાશ ફેંકે આજે બહુદા ફોમોને રાખવો ક્યો તેઓના તહેવારે બબ દહાડા (ઉપરા ઉપરી) દુકાનો બંધ રાખવામા અગવડતા નથી.

રોવક

હિંદુસ્થાન સ્વરાજ્યને આંગણે

લખનાર: ડૉ. યુસુફ મહમદ દાદુ
ડૉ. મ. બંગેસના નેશનલીસ્ટ ગ્રૂપના લીડર

(ગતાંકથી ચાલુ)

૧૯૦૫ ના પત્ર બ્રીટીશ સરકાર અને મનીષ જમીનદાર વર્ગ વચ્ચે જમીન ૬૨ બંદોબસ્ત માં આવીને ઝઘડો ઉભો થયો. બ્રીટીશ સરકારે જેમ બને તેમ પૈસા બેંચવાની તેની નીતી ને ધ્યાનમાં રાખવા જમાબાના બાકીના પાકના કે જેવા એક પ્રાંતના વધારે સમૃદ્ધ હિંદુસ્તાનની જમીનના બધી બગેલી જામતમાં બાગ પડાવી લીધા. બધાથી સખત તકરાર ઉભી થઇ, અને જાગીરદાર અને મુડીદાર વર્ગ વચ્ચે ઝઘડો થયો અને તેમણે એ બન્નેના સામાન્ય દુશ્મન બ્રીટીશ સામ્રાજ્યવાદ સામે સખત ચળવળ ઉપાડી.

એ બંદોબસ્તના બાકીના રદ કરાવવા માટે ૧૯૦૬ ની સાલમાં મહાસભાએ ત્રિરાષ્ટ્રપત્ત ના ગાલનો બહીષ્કાર જાહેર કર્યો. ઇંગ્લંડના કારખાનાઓ, વહેપારીઓ, અને બ્રીટીશ વર્ગ પોતાની માંગણીઓ કબુલાવવા માટે આ બહિષ્કાર નું આર્થીક દબીપાર વાપરવામાં એકમત થયા સરકારે આ ચળવળ દબાવી દેવા માટે પ્રયત્ન કર્યો પણ તેમાં તે નીષ્ફળ ગયા. કહેવાય એટલી વખો ચાલ હતી કે સરકારે ૧૯૦૯ ના ત્રિદિના નવાના મુડીદારોને દેશના વહીવટમાં નામનો હિસ્સો આપવા માટે મીન્ટા મારલી સુધારા દાખલ કર્યા.

૧૯૧૧ માં બંગાળના બાગલા પડનારો કાયદો પાછો ખેંચો લેવામાં આવ્યો અને બીજી બાજુ બીજીઓના મગજમાં જે ક્રુવાસની લાગણી પેદા થઇ તે શાંત પડી નહિ. અને બ્રીટીશ સાથીવાદને ઉખાડી પાડવા માટેનો ઘડત કાયમ રહી. આ ઘટનની સાથે સાથેજ જેમ જેમ સમય જતો ગયો તેમ તેમ ખેડૂતો અને મજુરો ને મુશ્કેલીના ઇલાજો જ બીજી જાગીરદારોએ પડવા હતા આને કોને બ્રીટીશ સાથીવાદ આને મુડીવાદે બળવાન બનાવ્યા હતા તેના જેમ વધતોજ રહ્યો. ખેડૂતોમાં અને મજુરોમાં ફરીદતા અને મુખ્યપણે, રોજ આને નીચોડની બાબો. વધતા ગમા બોકોમાં આ બોકસના વધના બળા દુઃખથી બીજી બાજુના મગજ માં અસંતોષ અને બંડખોરો જવાબદારીપણ પ્રગટી નીકળ્યો.

આ મહાન ઉથલપાથલના સમયે મહાત્મા ગાંધીજીનું રાજકારી ક્ષેત્રમાં આગમન થયું. તેમણે આ આર્થીક મુંગા ચરતા, નીરક્ષર લોકોની, બ્રીટીશ સાથીવાદની, નોકરશાહી, અને જુલ્મી નીતી ની સામની લડતને એક જુદાજ માર્ગ અને આકાર માં ફેરવી નાખ્યા. તેમણે લોકો આગળ પુર્ણ સ્વરાજના ધ્યેયવાળું અહિંસાત્મક અસહકારનો મંત્ર મુક્યો, અને તેને આર્થ ધાર્મીક સ્વરૂપ આપ્યું, જેથી લોકો તેમને બીજું કોઇ પક્ષ અસરકારક ઉપાયમાં નહીંતું તેમો મહાત્મા ગાંધીજીએ સાથે અનુસર્યા કપ કાર્યો રીતથી ન હિમાલય ધ્રુજી, અને કરોડોયા ક્રાંતિની ધુણીનાં, ઉભરો આગડાઓમાં, ઓ અને પુરૂષો, બાળક અને બાળીકાઓ. બાબુની આ આખી સંસ્થાને નક્ષ સાધવાની નીતીને આગે દેરી બાબ છે.

મહાસભાના બે પ્રધાન મંત્રીઓ દોંડી સમાજના દુઃખોના મુળ ખોદી કાઢવાને માટે જોધએ તેવા પ્રયત્ન કર્યા નથી પણ બીજે હાથે મજુરોની પુરતા પગારને માટેની માગણીઓ અને તેમની રહેણીકરણીના સુધારાને માટેના માગણીઓ અને તેમનાં વધતા જતા છતાં બ્યાજબી વીરોધને તોડી પાડવા માટે લુશ્કરના હથીયારોને નીષ્ઠુર રીતે વાપર્યા છે.

ઇન્ડીયન પીનલ કોડની બે કલમો દોંડી મહાસભાએ સખ્ત રીતે વખોડી કાઢી હતી તેજ કલમોનો નીષ્ઠુર ઉપયોગ મહાસભાના પ્રધાનો બે પ્રાંતના કારખાનાઓમાં કામ કરવા મજુરો ની હડતાળ તોડી પાડવામાં કર્યો હતો. સુભાષ ચંદ્ર બોઝની બે દરખાસ્ત એવી હતી કે બ્રીટન પ્રાપ્તિથી ૬ માસમાં સ્વતંત્રતા આપવાની માગણી કરવી અને તે ન બને તો પ્રાંતિક દેશમાં સવાલ બંગાળી લડત ઉપાડવી, કે દરખાસ્ત પણ સવાલ પક્ષના પ્રધાનો પ્રવૃત્તિ આગળ ધપાવવા-સામેના સખત વીરોધને લઇને પડી ગઇ. તે સવાલ પક્ષે મહાસભાના ઉપર બોલ્શો મજબુત કાબુ મેળવેલો હતો કે બજરદારના 'બાહાના દેશના તેઓ રાજાપ બોઝને પ્રમુખપદેથી બસેડી તકયા એટલુંજ નહિ પણ, તેમને એક સામાન્ય સભ્યની સ્થાની ઉપર લાવી મુકી શકયા. પણ આ નીષ્ફળતા છતાં સુભાષ બોઝ તેમની આગળ ધપવાની નીતીમાં અડગા દીલસોજ બેબાદી શકયા છે.

તા ૪ થી બપટેમ્બર ૧૯૩૯ ના બ્રીટન અને ફ્રાંસે જર્મની સામે યુદ્ધ જાહેર કર્યું ને સમગે આ પ્રમાણેનું રાજકારી વાતાવરણ હતું.

સારાંશ, ગાંધીયુગમાં પગલા ભરવા તેમજ બનાવો બની ગયા છે, તેમાં બાદ્ય મહત્વનાં નીચે મુજબ છે.

(અ) સ્વતંત્રતાની ચળવળે આમ લોકોની ચળવળનું સ્વરૂપ લીધું.

(બ) સ્વતંત્રતા માટેની લડાયની શરૂઆતમાં અહિંસાત્મક અસહકારની ચળવળ કોંગ્રેસની સાથે દાખલ કરવામાં આવી.

(ક) પ્રજાવાદ ચળવળે કોમેકમે પ્રજાની સાથી પ્રજાકીય ચળવળની આ પ્રજાને જવાહરલાલ નેહરૂએ આ ચળવળમાં ઇતીહાસમાં નોંધવા લાયક બાજ બજાવ્યો છે તેને આભારી છે. પણ દેશમાં બમજારી વર્ગની લડાયની બાબતમાં તેમનું બહોળું જ્ઞાન, અને ડુંડી સમજ, સોશીએલ ફુનીયન માટે તેમની મારી દીલસોજી, આંતર રાષ્ટ્રીય બાબતોમાં તેમનાં કરવામાં બરેલા અને બ્યાણી નીવડેલા આને તે સાથે દુનિયાના આમ લોકોનો, તેમના ઉપરનો વિશ્વાસ આ બધી ગીરોપી ચઢીને બાગે મહાસભાને એક સંકુચીત અને અપ્રિયતાને બાગે જતી અટકા

બનતી રોકવામાં મદદના ભાગી છે. ધુલાભણા ની બહનમાં તેમણે સમાજવાદ હાસલ કર્યો છે.

(૪) મહાસભાની નીતી ઉપર અને સામાન્ય રીતે પ્રજકીય ચળવળ ઉપર લાંબા મુદીદારો ને લાગવગ નીભાવવામા મહાસભાએ ધુમ કરી છે.

(૫) સુભાષ ચંદ્ર બોઝની આગેવાની હેઠળ સ્વરાજ કાર્યક્રમ આગળ ધપાવવા માટે ફોરવર્ડ બ્લોકનું હસ્તીમાં આવવું.

બેકૂંઠોનું સંગઠન, કીસાન સભા અને મજદુરોની વધતી જતી ચળવળ અને તેમની સ્થીતીના સુધારાને માટેની આવશ્યકેસ.

(૧) કોમીવાદી સંસ્થાઓ, મુસ્લીમ લીગ અને હીંદુ મહાસભાના કોમીવાદ ચલાવવાના સતત પ્રયત્નો આ અધોગતીએ લઇ જનાર બંધોની ઓદાં તરીકેની સત્તા સાથી વાદી સત્તાઓ તેની નીતી અનુસાર તાબાની પ્રજાના જુદા જુદા ભાગો વચ્ચે અસ્વસ્થ યતુ અટકાવવા માટે કુશળતાપુર્વક અપનાવેલી છે. સુરત કોમીવાદી આગેવાનો લોકોની અજાણતા, અજ્ઞાન, અને વહેમી માન્યતાઓનો મર્મને નામે છુપી રીતે પોષવાના સ્વાર્થને માટે દુરઉપયોગ કરી રહ્યા છે. રાજકીય ક્ષેત્રમાંથી આ સ્વાર્થના નારા નો આધાર બ્રીટીશ સાથીવાદના નારા ઉપર અવલંબેલો છે.

(૨) દેશના બાહેર અને રાજ્યકારી ક્ષેત્રમાં સ્થીતીનું આગમન આ કપરાકાલ લોકોના સામાજીક જીવનના પાસામાં પરીવર્તન કર્યું છે.

(૩) બ્રીટીશને સહકારને તબક્કે અમુક આશે મળેલી કેટલે જગા આગળ જતાં હિંસા દ્વારા ધપાવેલ મહાત્મા ગાંધીજીનો ઉદય અને તેને લીધે આમ પ્રજાની મહત ઉપાડવામા તેમની અનીવાર્યતા.

જુદા જુદા મોરચા મહાસભાના પ્રધાનો રહ્યા ના ઓફરની સંકુચીત બાબતમાં પણ લોકોની સ્થીતી સુધારવાનો પ્રયત્ન કરી રહ્યા છે તે વખતે, જ્યારે આબાદીના દુર કરવામાં વધોનો કેળવણીના પ્રબંધમે, સહીયારા મારણ કરવા બોલું છે ત્યારે અને જ્યારે મહાસભાનો મવાલ પક્ષ કે જે બ્રટીશ કાર્યક્રમમાં માનતો નથી તે જબ્બર પડતી પ્રગતીકારક નીતીને રાખવાનો પ્રયત્ન કરી રહ્યો છે ત્યારે ચેમ્બરલેન અને ચોટીલ સરકારના આ કપરાપના અને અજ્ઞાનની નીતિદર્શકો હિંદના રાજ્યકારી સંચાલનું ગાડું ઉંધું વાળ્યું છે.

મવાલ પક્ષને કમનસીબે આ નીવેદનોથી રાજકીય સ્વાતંત્રતાની લડતના ચલતા જુવાળને અને લોકસાયનવાદ દાખલ કરવાની બાંયધરીને પહોંચી વળવાને તેમની તકસાધુ અને પાંદી પાળવાની વૃતીને કશુ સ્થાન રહ્યું નથી.

મહાસભાએ ઉઠ્યું લીધેલું પગલું ઓહલું બતાવી આપે છે કે તે બને એટલે વહેલું કામ લેશે. બારીકમાં તો કશું પગલું લેવે તેની કૃપરેખા મહાસભાના આગેવાનોએ હાલમાં દોરી નથી. પણ એમ જણાય છે કે બ્રીટીશ સરકાર બીજું કયું પગલું ભરે છે તેના ઉપર અને હિંદુસ્તાનની રાજ્યકારી સ્થીતી ઉપર મહાસભાના કાર્યનો આધાર રહેશે. હજુ પણ જો બ્રીટીશ સરકાર બાંયધરીને માટે પુરતા સાથની લોપ તો આ મુંચવણમાંથી પણ માંડવાળનો રસ્તો નથી એવું નથી મહાસભાનો આખો ઇતીહાસ માંડવાળનો અને સમાધાનનો છે

પણ લોકોને માટે તો નવા પ્રશ્નો ઉભા થાય છે. એ પ્રકરણ કદાચ ખાસ કરીને ચલતા જુવાળનું હોય! મજુરો, ખેડુતો, અને પ્રગ બ્રીગેડો ને આજે દુઃખો અને કરીકલાના અંધકારવાળી જીંદગીમાં સબડી રહ્યા છે તેઓને તેમની દુઃખો સ્થીતીનું જ્ઞાન બહું છે અને તેઓમાં પરીવર્તનના વિચારો ઉત્પન્ન થઇ રહ્યા છે કે જેનાથી તેમના આગેવાનોની તકસાધુ અને પીછેહઠની નીતીથી જરાપણ રોકાયા વગર બ્રીટીશ સાથીવાદ અને હીંદી બ્રુરીવાદની સામેની તેમની લડતમાં તેઓ આજે પરીવર્તનની ચળવળ તરફ દોરાશે. મહાસભાના તમામ વર્ગ લોકોની આ આર્થીક માંગણીઓને પ્રજાની સ્વતંત્રતા માટેની મક્કમ લડતની સાથે સાંકળી દેશે. એક વખતે પરીવર્તનના વિચારો કેળવાયા પછી લોકોને લાંબા વખત સુધી કેદમાં રાખવાનું આજી શકશે નહિં.

પરીવર્તનકાર આગેવાનોની લડતનો માર્ગ મુશ્કેલ છે. તેઓએ બ્રીટીશ સાથીવાદ, હીંદી મુડીવાદ, જમીનદારો, અને કોમીવાદીઓ જે લોકોને બાળથી ઠગાતી રહ્યા છે તેમના એકત્રીત બળનો સામનો કરવાનો છે. પણ એ પરીવર્તનની ચળવળનું બળ કેટલુ મુનીયન (મજુર મહાજન), કીસાન સભાઓ, યુથલીગો, (યુવક મંડળો) અને બીજી બીજી સંસ્થાઓમાં રહેલું છે. જો મજુર અને બેકૂંઠોની હમેશની લડત મજબુત બને, જો પરીવર્તનના વિચારો લોકોના મગજમા સંસ્કારકારક રીતે ફેલાવવામાં આવે અને પ્રજકીય સ્વતંત્રતાની લડત પ્રગતી ને માર્ગે દોરવામાં આવે તો હિંદુસ્તાનને ગોકુળું સ્વતંત્રતા મેળવવાનો હીવસ બહોળ દુર નથી. એ સંપુર્ણ સ્વતંત્રતા નહિં કે માત્ર બ્રીટીશ સાથીવાદથી, પણ જેમાં મનુષ્ય ઓ પીજરને મુંદી શકે તેવા કોઇ પણ બંધારણથી એ નવા યુગમાં બધાનેજ માટે સુખેદ નવાગતી અને સુખ રહેશે હશે; અને બારેજ ભારત પર પારેપર છુટું વધેલ ગણાશે. આમારે તે મુક્તિને માર્ગે દોરેલું છે (અપુર્ણ)

દક્ષિણ આફ્રિકાના ટુંક ખબરો

૧૯૪૦ માં ચનારું મુર્ય મહત્વ

૧૯૪૦ ના ઓકટોબરની પેહેલી તારીખે ચનાર ખાસલ મુર્ય મહત્વ જે દક્ષિણ આફ્રિકાના મુનીયન ના દરેક બાગમાં પુરેપુરૂ દેખાનાર છે તે વખતે તેની તપાસ કરવાને બેટા બ્રગોળમેલાઓ યુનીયનના દરેક બાગમાંથી આવનાર હતા તે બધું આ વરસને સીધે બંધ રાખવામાં આવ્યું છે. બીજીયમાં બેમને બાર બાસલ સાથનો બનાવવાની તજવીજ થાયલી હતી તે પણ બંધ રાખવામાં આવી છે.

લેજ બોકર મુજબ પગાર નહિં આપવા માટે સજા

જોહાનીસબર્ગમાં કેરલમ સ્ટ્રીટના મી. જેમ્સ. ક્રેવીન નામના માણસને નેટીવ લોરી ડ્રાઇવરને લેજબ બોર્ડ પ્રમાણે કરેલા પગારથી ઓછો પગાર આપવા માટે કોર્ટ પચાસ પાંઉડ દંડ કર્યો છે અને તે ઉપરાંત ઓછી આપેલી રકમના બેગણા ૧૦ પાંઉડ તે નેટીવને આપવા માટે લેબર બાતાના ડીસ્ટ્રીક્ટલ ઇનસ્પેક્ટરને આપવાનો હુકમ કર્યો છે. લેબ્જર બોર્ડ મુજબ પગાર રોકનો સારા વખ પાંઉડ હતો જ્યારે નેટીવને આસીક પા ૫ આપવામાં આવતા હતા.

યુનીયનના બારણાં આવનારી સ્ટીમરોને ચેતવણી

કેપટાઉનથી યુનીયનના દરેક બંદરોમાં પોલીસ સ્ટીમરોને બાબર આપી દેવામાં આવ્યા છે કે યુનીયનના કાયદાઓ ઉપરની બારીકીઓ પુરવણી બાબર આપવાની નીશાનીઓ અને ફીયા દોડીની બાબતોમાં ના. પણ પ્રથમ બાબતોમાં બાબર આપ્યા વગર બંધ કરી દેવામાં આવશે બારે તે બાબતના. બધી સ્ટીમરોએ પોતાની સારવેની રાખવી.

ક્રિસ્ટીને ઠગી ગયલા ગોરા

એક ક્રિશ્ચન બહમદ નામનો માણસ બોલસ થી પોતાના સગાંબોના કાગળો વેચવા જોહાનીસબર્ગ આવ્યો. બધુ કાગળો વેચ્યા પા. ૬૦ લીધા હતા બાદ પાછી બોટીયારે બે યુરોપીયનો તેની પાસે આવ્યા અને જણાવ્યું કે અમે બ્રીટીશ છીએ અને બે જે કાગળો વેચ્યા છે તે બાબતમાં અમારે તપાસ કરવાની છે. એમ જણાવી તેની પાસેથી કેટલા પૈસા મળ્યા હતા તેની બાબતી કાપી લીધી. તે પૈસા બધ તેને બાં છોડો રહેવાનું કહી તે લોકો ચાલ્યા ગયા હતા. બાદ માણસે પોલીસમા બબર બાપી છે

મી. પીરોનું નિવેદન

લીબાનબર્ગમાં ના. ૬૫ ના એક મોટી ગાદેર સભામા બાષણ કરતા મી. પીરોએ જણાબ્યુ હતું કે પ્રબ્ન સત્તાક-રીબબલીક-બંધારણ માં અને નવી પાર્ટીના સંબંધમા કેટલાક મત જોદો છે પણ બીજા પ્રજેક્શનના વખત પેદેલા તેનો વીરોધ બાજો જશે અને બાંબો પણ એક મતે છેબો રહેશે.

જનરલ હર્ટઝોગ પાછા સત્તામાં આવે તો

જનરલ હર્ટઝોગ પાછા સત્તાપર આવતાં જનતી સાથે જુદા રહી સુલેહ કરવામા આવશે કે કેમ તેના સવાલના જવાબમાં તેણે જણાબ્યું કે

હતું કે ડરબન મહાન અને તેનો પગલે ચાલનારાઓનો એવો મત છે ખરો અને હું તો કે તેને માટે ખાસ આમદ્ર રાખતો નથી છતાં તેમના વીચારને ટેકો આપીશ

પેટ્રોલના ભાવમાં ચઢારો

પેટ્રોલનો ભાવ ૧ પેની વધારે ચઢી ગયો છે. ડરબનમાં ગેલનની કી. ૨–૬ થઇ છે અને જોહાનીસબર્ગમાં કી. ૨–૨૦ થઇ છે. યુદ્ધ શરૂ થયા બાદ પેટ્રોલના ભાવમાં ૨ પેનીનો વધારો થયો છે. ઓક્ટોબર તા. ૨ સીએ ૧ પેની ઘટી હતી.

સ્વરસ સરકારને નેશનલીસ્ટોના ટેકો

મા. એ. ડી. હોમ્સ એ અગાઉ યુનીયન પાર્લામેન્ટમાં પોકલયમાં ખાતના નેશનલીસ્ટ મેમ્બર હતા તેમણે સ્વરસ સરકારને ટેકો આપવાનો ઠરાવ કર્યો છે તેથી ફ્રાસ્વાલના ફ્રેટોગ્રેસ પક્ષને જબરો આઘાત થયો છે. મા. હોમ્સ ગીડલબર્ગમાં જાણીતા ડાકટર છે અને એ ડીસ્ટ્રીક્ટના ઘણી મોટી વસ્તિ ધરાવે છે.

શ્રી. ડુવેંગાની દુરિયાદ

શ્રી. એન. સી. ડુવેંગાએ પ્રીટોરીયાલીસ્ટમાં બોલ્યા કરતાં જણાવ્યું છે કે દક્ષિણ આફ્રિકા ના સંરક્ષણમાં હાલ જે બળે થઇ રહી છે એ એક યુદ્ધોજ છે. અને છેલ્લા સાત જ વર્ષોમાં કેવી કરેલી પ્રગતિપર પાણી ફરશે નારો છે.

ડરબનનું નવું રેલવે સ્ટેશન

રેલવે અને હારબર બાતાના પ્રધાન શ્રી એફ સી. સ્ટરોકે જાહેર કર્યું છે કે ડરબનને માટે પા. ૬,૨૦,૦૦૦ ના ખર્ચે એક નવું રેલવે સ્ટેશન બાંધવામાં આવનાર છે અને હાલની સ્ટેશનની વચ્ચ આવેલી રેલવે પ્રજાપને પા. ૨૮,૦૦૦૦૦ ના ખર્ચે અંગ્રીઓ બસેડી લઇ જવામા આવશે

નોન-યુરોપીયન યુનાઇટેડ ફ્રન્ટની કોન્ફરન્સ

નોન–યુરોપીયન યુનાઇટેડ ફ્રન્ટની કોન્ફરન્સ ડરબનના પારસી રૂસ્તમજી હોલમાં નવેમ્બર તા. ૨૬ મીએ ભરાઇ હતી એ વખતે દક્ષિણ આફ્રિકામાં નોન–યુરોપીયનોને લગતી આગલની બાબતોની ચર્ચા થઇ હતી.

૧૬૦ સંસ્થાઓના પ્રતિનીધીઓ મોટી સંખ્યામાં હાજર થયા હતા. કોન્ફરન્સ પ્રોવીઝનલ કમીટીના ચેરમેન મી. એચ. એ. નાયકુએ ખુલ્લી મુકી હતી પોતાના ભાષણમા તેમણે જણાવ્યું કે દક્ષિણ આફ્રિકામાં પ્રજાતંત્રવાદનો ઉપયોગ પ્રજાતંત્રવાદ અને ખુદાપણાના મુળ સિદ્ધાંતોનો જ નાશ કરવાને થઇ રહ્યો છે. કરીક રાજદારી પક્ષો તરફથી રાજકારણ સત્તા મેળવવાના તુચ્છ લોભને સંતોષવાને નોન–યુરોપીયનોના હોદ્દા આપી દેવાય રહ્યો છે. સત્તા મેળવવાને આતર તેઓ "વર્ચ્યુના બાર" ના બહાનો ઉપયોગ કરી પોતાના ચુંટનારાઓને સેગ્રેગેશન ની નીતી તરફ આકર્ષી રહ્યા છે નોન યુરોપીયનોની સામે આવી પડતા સંતાલોનું નિરાકરણ કરવાનો એકમાત્ર માર્ગ સઘળા નોન-યુરોપીયનોએ એક થઇ બધા દક્ષિણ આફ્રિકાની રાજકારી સ્થિતિમાં મોટા ફેરફારની, એટલે કે, નોન–યુરોપીયનોને પ્રજાતંત્રવાદી હકો આપવાની માગણી કરવી એ છે. બાદ મેલલાક સંદેશાઓ વંચાયા બાદ નીચે પ્રમાણે ઠરાવો પસાર થયા હતા:

નોન–યુરોપીયન ફ્રન્ટની આ કોન્ફરન્સ નોન–યુરોપીયનોના વસવાટના હકો પર હરપ્રકાર સંમતિથી કે કાયદાથી પ્રતિબંધ મુકવાના કોઇ પણ પગલાંનો સખ્ત વિરોધ કરે છે કેમકે એવાં પગલાં પ્રજાતંત્રવાદથી વિરૂદ્ધ છે એટલુંજ નહિ પણ અન્યાયી છે. યુરોપીયનોની નાની લઘુમતિથી બહુમતિનો હક છીનવી તેઓ એ હયે રહ્યે વસવું યા નહિ વસવું એ કરવા માટી તજ રહ્યાય. દક્ષિણ આફ્રિકામાં પ્રજાતંત્રવાદનો ઝાટો પણ રહેવા દેવો દોય તે બહુમતિ ના વસવાટના હકોનું રક્ષણ થવુંજ જોઇએ. બીજા ઠરાવમાં નેટીવોને અઠલોગીક કામદામાં સ્થાન નથી તેનો વીરોધ થયો છે. ત્રીજા ઠા નોન–યુરોપીયનોને કેળવણીલક્ષ ધંધાઓમાંથી બાતલ કરવાની નીતી સામે વિરોધ કરવામાં આવ્યો છે અને તેઓને સઘળા ધંધાઓમાં સમાન તક આપવાની માગણી કરવામાં આવી છે. ચોથા ઠરાવમાં ડરબન સહેરમાં નેટીવો માટે રહેવાની ચોગ્ય સગવડ નહિ દોવા બાબે વીરોધ કરવામાં આવ્યો છે. અને સ્થાનીક સત્તાધીશો ને તેઓ માટે વસવાટની સગવડ તાકીદે કરવાની માગણી કરવામાં આવી છે. પાંચમો ઠરાવ કીંગ્સો અને નેટાલને બાદ પ્રાંતમાંથી બીજા પ્રાંતમાં દાખલ થવાનો પ્રતીબંધ મુકાયો છે તે દુર કરવાની માગણી કરનારો છે. છઠ્ઠા ઠરાવમા સરકાર પ્રત્યે નોન-યુરોપીયનો ની વફાદારી દર્શાવવામાં આવી છે અને વડા પ્રધાનને હાલની સરકાર નોન–યુરોપીયનોની ફરીયાદોને પહલું ધ્યાન દે અને (૧) વર્તણુંકના કાયદા નાબુદ કરે, (૨) સઘળા નોન–યુરોપીયનો ને સમાન હકો આપે અને (૩) સઘળા નોન-યુરોપીયનોને માટે ફરજીયાત પ્રાથમીક શીક્ષણ મફત અને ફરજીયાત કરે એ રસ્તે ટેકો આપવામાં આવ્યો છે. સાતમાં ઠરાવમાં હાલના યુદ્ધમાં ગીરદારોનો તે એવો રસ્તે ટેકો આપવામા આવ્યો છે કે બ્રીટીશ સરકાર પોતાની યુદ્ધ નીતી ચાલીવાડી જોતુઓ સીધ કરવાની નથી પરંતુ બ્રીટીશ ચાલીવાદર્શનના સઘળા સંસ્થાની સોબતના પ્રજાતંત્રવાદી હકો સ્વીકારવાની અને તાબડે તે આપવાની છે એવું જાહેર કરે

અખબારપત્રો

ડરબન હિંદુ સોસાયટી

ડરબન હિંદુ સોસાયટીના પ્રમુખ શ્રી. જેરામભાઇ જેચરનાં ધર્મપત્ની શ્રીમતિ દેવી બેનના તા. ૧૯–૧૧–૩૯ ના યુગેના આબુધાર્યા અવસાનની સ્થાનીક વાસઓમાં ઘણીજ ગમગીની ફેલાઇ હતી એમની દફન ક્રીયા વેળા સ્થાનીક ઉપરાત ફીનીક્સ-ટાકીન અને ગ્રેવેન્સટાકીનથી પણ ઘણા ગાસ્કો હાજર થયા હતા. શ્રી જેરામભાઇ એમના પત્નીના અવસાન દરમ્યાન તારથી અને જાતી પણ તાર જેઓએ સહાનુભુતી દર્શાવી હતી તેઓનો આ પત્રદ્વારા આભાર માને છે. સદગતના પુણ્યાર્થે 'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન' ને તેમણે એક ગીની અર્પણ કરી હતી.

ફેપટાકીનમાં દીવાદાંડી ઉત્સવ

ફેપટાકીનમાં સુનાઇટેડ હિંદુ એસોસીએશન તરફથી દીવેલીની હોલમાં દીવાળીનો ઉત્સવ ઉજવાયો હતો. પ્રમુખસ્થાને રા. વનમાળીભાઇ રહ્યાભાઇ પટેલ હતા. હોલને પ્રસંગને માટે ખાસ સણગારવામા આવ્યો હતો. બેનોએ પણ મોટી સંખ્યામાં હાજરી આપી હતી. ગ્રેન્ડ મેન્સ હિંદુ ભજન મંડળ તરફથી મોગીત પુર્વ પાઠવામાં આવ્યું હતું. અને પ્રાર્થનાથી સભાનું કામ શરૂ થયું હતું. મેસર્સ પટેલ, સી. સી. પ્રસન્નમીયા, કલાભ્ય દેવજી, જી. કી. વાધમારીયા, સી. બી. પટેલ, બી કી. આવડા, પી. જી. પટેલ એસ સી પીલાળા, કી પી. કેશવ, એન દેવજી, વાગેરેએ પ્રસંગાનુસાર ભાષણો કર્યા હતાં.

ફેપ હિંદુ ક્રીકેટ ક્લબ

ફેપ હિંદુ ક્રીકેટ ક્લબના આશ્રય હેઠળ નુતનવર્ષાભિનંદનનો જલસો મેળાવડો દીવેલીની હોલ, ફ્રીમરોડ સ્ટ્રીટ, ફેપટાકીનમા કરવામાજીભાઇ દેવજીના પ્રમુખપણા હેઠળ યોજા હતા. સભામાં બાઇઓ, બેનો અને બાળકોની સારી પ્રમાણમાં હાજરી થઇ હતી. પ્રમુખે રમતના મેદાનમાં આતુભાવ બતાવવા છે તેમજ સાદારમા જીવન માં પણ બતાવવા અને રમવેરાની આબાદીના રમુદ્દાઓમાં ખોતુંજ અગ્રક્રમ આપે તેમજ સારા ભાષણો આપવાની બાબતો પ્રત્યે એવી આશા દર્શાવી હતી, બીજા બાસઓએ પ્રસંગાનુસાર વિવેચનો કર્યા હતા. ફેપટાકીન યુવક બાજના મંત્રમ તરફથી બાજનાનંદ સ્વરીક કાર્યક્રમ રજુ થયો હતો, બાદ કુપ, મોઘેા રાય ચાંદીપાદ્યો મેળાવડો વિસર્જન થયો હતો.

આર્યન ક્રીકેટ ક્લબ (પાર્ક ડીવીઝનલ)

આર્યન ક્રીકેટ ક્લબ અને ઓરીયેંટ ક્રીકેટ ક્લબ વચ્ચે ૬૫ ઓવર ના. ૧૯–૧૧–૩૯ ને દીને રમાઇ હતી. ઓન. ઓરીયેંટે પહેલી ઇનીંગમાં ૨૩ રન કર્યા હતા. કી. બાસદાએ ૫ રને ૬ વીકેટ લીધી હતી અને એમ. અલમારાએ ૬ રને ૩ વીકેટ લીધી હતી. આર્યન ટીમે પહેલી ઇનીંગમાં ૩૬ રન કર્યા હતા. જેમાં કી. બાસદા એ ૪૫ રન (નોટ આઉટ) કર્યો હતા. અને એ. નારણે ૧૬ રન કર્યો હતા. કી. પકને ૨૬ રને ૪ વીકેટ લીધી હતી.

ઓરીયેંટ ટીમે બીજી ઇનીંગમાં ૬ વીકેટે ૪૪ રન કર્યો હતા. કી. બાસદાએ ૭ રને ૩ વીકેટ લીધી, અને એમ. કારામે ૨૬ રને ૨ વીકેટ લીધી હતી.

હાલ પુરો થવાને લીધે આર્યન ટીમ પહેલી ઇનીંગ ૪૬ રને ૩૭ મેળવી હતી.

ટૂંકી વાર્તા

વ્યાખ્યાનગૃહ

—: લેખક :—
રમણલાલ વસંતલાલ દેસાઈ.

(૧)

પાંચસો માણસો બેસી શકે એટલી મુરશાઓ વ્યાખ્યાન ગૃહમાં ગોઠવાયેલી રહેતી. ખાલી બેઠો રહેતા આવે અને માંડમાંડ કરતાં વધારે માણસો આવવાની શક્યતા દેખાય ત્યારે મુરશાઓ પાસેની ગોસરીઓમાં વધારી મુકવામાં આવતી અને પાથરણાં પાથરી ઉનરેક માણસની સગવડ વ્યાખ્યાન ગૃહમાં કરવામાં આવતી એવું તે વિશાળ હતું.

વ્યાખ્યાનગૃહના વિદ્વાનોની છબીઓ ટાંગવા માં આવી હતી. પ્રેમાનંદ, દયારામ અને નરસિંહ મહેતાની કલ્પિત છબીઓજ માત્ર નહિ, પરંતુ મોતીરામબાપા, નરસિંહરાવ, મણીલાલ, કલાપી, બાલાશંકર અને વ્રજલાલાલ જેવા પ્રચલિત સાહિત્યકારોની ખરી છબીઓ લટકાવી વ્યાખ્યાનગૃહને સાહિત્યગૃહ બનાવવાની સરસ યોજના કરવામાં આવી હતી.

એટલુજ નહિ. કવિના ડાંગોર, દુરબાસ, પ્રેમાનંદ અને નરસિંહ ઉપરાંત પ્રતિષ્ઠાના સાહિત્યકારોની છબીઓ વ્યાખ્યાનગૃહના હિવાસોને શોભાવી રહી હતી. મધુરવાણિની વાસ્તવાની મૂર્તિ વ્યાખ્યાનગૃહનો શૃંગાર બની રહી હતી.

પાસેની ગોસરીઓના પુસ્તક ભંડાર બની રહેતા હતા. પુસ્તકાલયનાજ આ વ્યાખ્યાન ગૃહની વિશાળ જગા આપી હતી. આના કરતાં વધારે સારું બીજું કશું સરસ્વતી મંદિર કલ્પી શકાય!

(૨)

આજ બોર સમય આખ્યાનકારનું આખ્યાન આ ગૃહમાં થવાનું હતું. એ વ્યાખ્યાનકાર એક સમર્થ સાહિત્યકાર પણ હતા, અને તેમની નવલ કથાઓ નવા લેખો ગદ્ય રસ અને માન પુર્વક વંચાતા હતા. સરસ લેખક પક્કડ પણ હોય તો જનતા તેની ઘણી પ્રતિક્ષા કરે છે. માટીમાંથી તેઓ જેટલો લાભ તેમને જેવા ગાર એક ગ્રહોહ દેવા સ્ટેશને જવા થયેલું. તેમને અજાચિત પુરસ્કાર થયા, જે તેમણે કૃપાકારી બોદરકારીથી સ્વીકારી; અને તેમના કરતાકર બોવા માટે તુરી પડેલી વિદ્યાર્થી વિદ્યાર્થીનીઓની વચ્ચેથી તેમને મહામુશ્કેલીએ બહાર લેવા કરાયા.

આ બધું મેં મારી નજરે જોયું, અને મને તેમના પ્રત્યે બહુ માન ઉત્પન્ન થયું. એક ખુણે એક ક્ષણ માટે એમ પણ વિચાર આવ્યો કે, હું પે આવો લેખક અને વક્તા હોઉં તો કેવું સારું! વાળા, પાટણવા, કચેરીઓ તથા કુટુંબોમાં પણ એજ વાત ચાલતી હતી. ઘણી જગાએ તેઓ ઘણા પીંવા જવાના હતા, ઘણી જગાએ તેઓ મુલાકાત લેવાના હતા. અને તે છતા ઘણી વ્યક્તિઓ અને સંસ્થાઓને તેમની મુલાકાતનો લાભ જતા કરવો પડ્યો હતો. કારણ, સાહિત્યકાર પણ અંતે માણસ તો ખરોજને! એને કેટલો શ્રમ અપાય! વળી સાંજે તેનું વક્તવ્ય વ્યાખ્યાન વ્યાખ્યાનગૃહનાંજ થવાનું હતું!

શ્રી એ વ્યાખ્યાનગૃહની મહત્તા!

એમાં કેટકેટલા વાગ્વિલાસ હતા! એમાં કેટકેટલી કલ્પનાઓના કલ્પ વધ્યા હતા! એમાં કેટકેટલી લીલાઓના વખાણ ધ્રુવી ગયા હતા! એ વ્યાખ્યાનગૃહમાં વપરાયલી ખિસ્તા બેગી કરવામાં આવે તો! હનરેક વર્ષ ચાલે એટલે સંગ્રહ શું થાય!

આ વ્યાખ્યાનગૃહ પ્રત્યે મને બહુજ પૂજ્યભાવ હતો. તેમાં આજ એક મહાસમર્થ સાહિત્યકાર પોતાની વિદ્વતા અને વાણીનાં પૂર ચઢે-ઉતરાવવાના છે એમ જાણી મારા ચાકરાવાદમાં મેં ઘણી વૃદ્ધિ કરી અને રોજના કામકાજને પુરું કરી હું વખત થતાં તે તરફ દોડ્યો.

(૩)

દોડ્યો કહું તો ચાલે. સામાન્ય કામકાજે જવામાં જે ઝડપ હું કરતો હતો તેના કરતાં ઘણી ઘણી ઝાપ તો જરૂર મેં આજે વાપરી હશે. હું દોડતો નહોતો પણ મારું મન દોડતું હતું. અને છતાં અને પ્રતિક્ષાનું પૂર મને ઘણાયું નહોતા તો જરૂર મેં દોડવા પણ માંડ્યું હોત સામાજીક જીવનનો માનવીને કેવો જકડી બે છે તેનો આજે મને પૂરો અનુભવ થયો.

હું વિદ્વાનોનો પ્રશંસક છું. વિદ્વતા પ્રત્યે મને પૂજ્યભાવ છે. પરંતુ અત્યારે મને એમ થયું કે હું વધારે પૈસાદાર હોત તો ઘણું સારું થાત. હું કારમાં બેસી સભાગૃહ પાસે ફરવા ગયો હોત અને આસપાસ એકઠાં થયેલ પાણીથી આદમીને પણ ખોગળી શકત રસ્તે જતી ભમી કાર ને બાજુએજ જતી હતી. કેટલીક કારમાં મારા જેવા એકલા શ્રોતા જતા માણસોનો સમાવેશ થઈ જાય એમ હતું. પરંતુ સ્વામી કાર સાથેકે વિવેકબુદ્ધિ હોય કે એ હું જાણતો હતો, ત્યાં વિવેકબુદ્ધિનો ઘાતપુરુષ વિનિપાત થાય એવા જુના સંસ્કૃત શ્લોકને રટતો મારી ઝડપ વધાર્યે જતો હતો.

પેદાશાદીઓ પણ તે ભાગે જતી હતી, પરંતુ મારા ઉપજ અર્થના માસિક અંદાજમાં આ-વ્યાખ્યાન સાંભળવા પાછળ આખે કરવાનો આંકડો હું ઉમેરી શક્યો નહોતો. સમાજવાદ જલદી જીવન પ્રવેશ કરે, અને બધાંને સાદીએ બેસવાનું મળે એવી ઇચ્છાને તીવ્ર બનાવતો હું મારી ઝડપ વધાર્યે જતો હતો. જુના વખતમાં ગરીબી માણસને ધર્મ તરફ બેંચતી હતી. વર્તમાન ગરીબી માણસને સમાજવાદ અને સામ્યવાદ તરફ બેંચી રહ્યા જણ છે. માનવીના માણસને ચિરશ્રમની ઘણી જરૂર છે. ધર્મ પ્રત્યે પછીનાં આપણને આપતો. સમાજવાદ પણ આજ ગેરી પછીનું આશ્વાસન આપે છે. બધાંનાં આપણા જીવન દરમ્યાન સુખ આપવાનું સામર્થ્ય નથી એની ખાતરી થતાં ધર્મ અને સમાજવાદ બન્નેને એક બાજુએ મુકી મારા પ્રેમને સહાય કરતા મારા પગમાં મેં વધારે ગતિ ગેરી.

વ્યાખ્યાનગૃહ પાસે હું પહોંચ્યો તો બાર અને બારીઓની હાર ગોઠવણમાં લાગી ગયેલી દેખાઇ. મને થયું કે, હું છેલ્લો પડ્યો. પરંતુ આવી વખારે વહેલો હું મારી આજના સ્થિતિમાં આવી નજ શકયો હોત. ઝડપથી હું સીડી ચડી ગયો. સીડીની બાજુમાં મને એક માણસ મળ્યો. મેં પુછ્યું!—

'જગા છે કેટલી?'

'હા. એક માણસને જગા બણવામાં કરવાની શી?' 'ઝાઝે વાર ઉભા રહેવાનું.'

'પણ તમને પગા કેમ લાગ્યા છે?' "તું" કહેવા જેવા માણસને પણ "તમે" કહેવા જેટલો સામ્યવાદ હું મારા જીવનમાં પચાવી શક્યો હતો. અને આવા વ્યાખ્યાનમાં કોઇ પણ જાતુ ભણી ગઈ મને સરસ્વતીના આશીર્વાદ સરખું લાગવાથી મેં આ પ્રશ્ન કર્યો.

'પાછો પુસ્તકાર લાવીને પુકુનો! ઓરડામાં પડ્યા છે.' દરેકે જવાબ આપ્યો. અને આવો કંટાળો દર્શાવતો ને આગળ વધ્યો.

કેવો બેકદર માણસ! આવા મહાન વીદ્વાન આખ્યાનો માટે કુશકાર લેખ આપવાનું સદભાગ્ય દરેકને પ્રાપ્ત થયું એની દરેક કીમત ન હતી! મને થયું કે એને બદલે હું કુશકાર થયું ના હોત!

'હું લેવા આવું?' ત્રણચાર મને કોકએ બોલાવ્યો. નહોતા એટલે આગળ ચાલવાનું જ્યાં મળે ત્યાંની જગા ઉપર પોતાની નીકળી હતી.

'દરેકે દરબાર જેવી જગાઓને! જગા નહીં મળે! આવ્યા છો ને સાંભળવાને? આગ્રહ!'

મારી દયા દ્રષ્ટિ આ માણસને સમજાવા નહીં. ઘણીવાર આપણા સદગુણોને આપે સમજનારા ઉપરના તોકા સમાજતા નથી, છતાં મારા મરખા મોટા ભરેલા માણસોનું એક ટોળું ધસી આવતું જોઇ હું ઝડપથી સીડી ચડી ગયો અને આખ્યાનગૃહના એક દ્વારમાં પેઠો.

આખું વ્યાખ્યાનગૃહ ચોકકર ભરાઇ ગયું હતું. બેસવાની કે ઉભા રહેવાની એકે જગા ન હોય એવો પ્રથમ ભાસ મને થયો. પરંતુ આખ્યાન સાંભળવા વગર પાછા જવું નહીં એવો મારો નીશ્ચય મને મોકળીની દ્રષ્ટિ આપી રહ્યો હતો. એકાએકીતાઓ સભામાં વેરવિખરા બેઠેલા પરંતુ આપે વખતે આકાએકીતાઓનાં ઓળખાણ આંખમાંથી અદ્રશ્ય થઇ જાય છે. માણસ જાતને રસ્તો કહાડનાર ચાર કેટલી! સ્વયંસેવકો મુકવું તેજ અને શ્રોતાઓ દરેકને સહુને બેસાડી દેવા મથતા હતા. 'સભા બાપની પણ હું શરમ નહીં રાખું' એમ ગર્વસહ ઉચ્ચારતા વખાણ આવા અને કર્તવ્યનિષ્ઠ પુરૂષોને સાંભળી મને અનેક પ્રશ્નો પુછવાનું મન થયું, પરંતુ એ પ્રશ્નો મેં કશ પુછ્યા નથી. અને એવીજ કર્તવ્યનીષ્ઠાનું દરસ કરું કરતા સ્વયંસેવકો

ઠહારી બાલુઓ ધસી આવ્યા એટલે હું બારણાંમાં જ બેસી ગયો. અને ઠહારી સાથે ઉતોહુ રેણુ પણ જેમ તેમ કરી ઠહારે પગલે ચાલી બેસી ગયુ. કર્નલ સિંક્લેનો સંદેશા મેળવી પાછા વળેલા સ્વયંસેવકોને અનેક મોરચા સાચવવાના હતા.

એટલામાં વિદ્વાન વકતા આવી પહોંચ્યા એમ ઠહારી ખાતરી થઇ. વકતાઓ વિદ્વાન જ હોય છે અને તેમાં તેઓ સ્ત્રીજાતિ સાદીલકકર હોય તો તેઓ પોતાની આસપાસ શેતરંજ સરખી જાતી પણ ઉત્પન્ન કરે છે. પણ્યા માણસો ઉભા થયા, બેઠા બેસી રહ્યા. ઉભા થયેલાનાં સ્થાન પૂર્યાં, તેમણે બીજાનાં સ્થાન મેળવ્યાં અને એ પરંપરા સભા બાદી થાય તે પહેલાં

ઠહારી ખાતરી થઇ. વકતાઓ વિદ્વાન જ હોય છે અને તેમાં તેઓ સ્ત્રીજાતિ સાદીલકકર હોય તો તેઓ પોતાની આસપાસ શેતરંજ સરખી જાતી પણ ઉત્પન્ન કરે છે. પણ્યા માણસો ઉભા થયા, બેઠા બેસી રહ્યા. ઉભા થયેલાનાં સ્થાન પૂર્યાં, તેમણે બીજાનાં સ્થાન મેળવ્યાં અને એ પરંપરા સભા બાદી થાય તે પહેલાં તો સ્વયંસેવકોની હિમતના પ્રતાપે ઉભાણ ચહેરાની સભામાં શાન્તિ ફેલાઇ. આખ્યાનકાર બાદી ગયા હતા. તેમની છબીઓ મફત દેનારો સાપ્તાહીકો અને માસીકોમાં બેચેલી એટલે હું એમને ઓળખી શકયો. છબીમાં બોચકા સાદીલકકરોને પ્રત્યક્ષ નજરે જોવા એ કેવો રોમાંચક અનુભવ! (અધૂરું)

યુદ્ધના ખબરો

સ્ટીમરોની ખોટ

યુદ્ધ શરૂ થયું ત્યારથી નવેમ્બર તા. ૨૫ મી સુધીના નવ માસમાં જર્મનોએ ૨૭૧ સ્ટીમરો ડુબાડેલી છે જેનું ટનેજ ૪૮૩૯૨૧૧ થાય છે. ડુબેલી સ્ટીમરોમાં ૩૮ બ્રીટીશ, ૧૯ ફ્રેંચ અને ૪૩ તટસ્થ રાજ્યોની હતી.

દુશ્મનનો માલ જપ્ત થશે

ડીસેમ્બર તા. ૪ થી દુશ્મનના બંદરોથી ચડતો માલ જપ્ત કરવાનો બ્રીટન અને ફ્રેંચ સરકારોએ હુકમ બહાર પાડયો છે.

સ્ટીમરોમાંથી જરમન માલ જપ્ત કરવામાં આવશે

દિવાને આમમાં બ્રીટીશ વડા પ્રધાન મી. નેવીલ ચેમ્બરલેને જણાવ્યું છે કે જર્મનો માઇનો નાખી આંતરરાષ્ટ્રિય કાયદાની વિરૂદ્ધ વર્તાવ કરી રહ્યા છે તેનો બ્રીટન સામનો કરશે અને સમુદ્રપર જર્મન માલ લેટલો હશે તે જપ્ત કરવામાં આવશે. હોલાન્ડ અને સ્કાન્ડીનેવિયન કોર્ટસે પ્રધાનની આ જાહેરાતની વિરૂદ્ધ ટીકા કરેલી છે.

ઉંદરોએ અમેરીકા પાસેથી ખરીદેલાં લોખંડ

'વેસ્ટર્ન ટ્રીબ્યુન' ના ખબર મુજબ ઉંદરોએ અમેરીકા પાસેથી સવા સાત લાખ ટન ભંગાર લોખંડ ખરીદયું છે અને તે નવ મહીના માં લાખો સ્ટીમરોમાં ચડાવવામાં આવશે એની ખબર હોઇ કરોડ ઉંદરની થશે. બાકીનો લોખંડમાં આવતો મોટો ભાગ બંદુકો બનાવવામાં જશે.

જર્મનીએ યુગોસ્લાવીયાપર આંકેલો દાવો

૧૯૧૪ની લડાઇ પહેલાં બોસ્નીઆ અને હરઝેગોવીનાને જબ્બે લેવા અપાયલી તે લોનના પૈસાનો દાવો કરવા જર્મનીએ યુગોસ્લાવીયા પાસે કર્યો છે. સરવીયાને જે લોન અપાયલી તેમાં જર્મનીનો હીસ્સો પાંચ કરોડ ગોલ્ડ ફ્રેંક માર્ક છે અને તે દાવો યુગોસ્લાવીયા પાસે કબુલ કરાવવામાં આવ્યો છે. બીજી લોન બોસ્નીયાને અપાયલી તેનો ભરપાઇ બીજા કરોડ ગોલ્ડ ફ્રાંક માર્ક છે. તેમાં બેઉ પક્ષ વચ્ચે તકરાર ચાલે છે. આ રીતે લડાઇને ઉપયોગી પરચુરણ યુગોસ્લાવીયા પાસેથી જર્મનોએ મેળવવાનો આ પ્રયત્ન છે.

રશીયા અને જાપાન વચ્ચે કોલકરાર

તા. ૧૫ ના રશીયાના આખાઓ રશીયા અને જાપાન વચ્ચે વેપારની બાબતના નવા કોલકરાર ની ચાલતી તજવીજની બાત કબુલ કરતા જણાવે છે કે એ દેશો વચ્ચે ચારા સંબંધનો આ પુરાવો છે. રશીઆએ જર્મની સાથે કેલા કરારો કર્યા તે વખતે પણ વેપારી કરારોને નામેજ રાજ્યદ્વારી બાબતના કરાર કરવામાં આવ્યા હતા અને જાપાનની બાબતમાં પણ તેવોજ રહ્યા છે. રશીયા જાપાન સાથેના કરારની બાબતે માટે જણાવે છે કે એ કરારથી પુર્વ તરફની બાજુએ રશીયાનો હાથ પુરો થાય તો યુરોપના તે પ્રકારનો થવા ચોતાનુ કામ કરે એટલે કે જીનીવેટ સાથે જે યુધ્ધકાયદો છે તે તેજ તેવા બીજા સવાલોપર રશીયા પોતાનું પણ વાપરી શકે કારણ યુરોપમાં બાલકાન રાજ્યો સાથેના રશીયાના વર્તન જતા સંબંધ બાબત આ ઘટાડી જવારે ત્યારે દખલગીરી કરશે એવો બાય રહે છે. આપણ કરારથી જાપાનને પણ હાલ ફાયદા થાય એમ છે કેમકે એથી રશીયા જે ચીનના જનરલ ચાંગ કાઇ શેકને મદદ આપી રહ્યું છે તે અટકાવ થાય. પણ એ સંબંધમાં રશીયાની બાબતોઓ એવી છે કે આંજ કાલ શેકને મદદ કરવું રશીયા બંધ થાય તેના બદલામાં જાપાને ઇન્નર મંગોલીયાને કોમ્યુનીસ્ટ સરકાર રહે એવો બંદોબસ્ત કરવા અને ચીનમાં કોમ્યુનીસ્ટ પક્ષ પીકીંગની બધી બાબતમાં બંધ કરવા તથા કોમ્યુનીસ્ટોને જાપાન અને જાહેર સભાઓની બાબતમાં સંપૂર્ણ છુટ આપવી.

ઉંડાઇપરથી કેબ્બાયેલાં જરમન લિશાનો

તા. ૨૮ ના જર્મનીના ઓરોમોબીલો સ્ટોકહોર્મ ની ઉત્તરના બાલ્ટીક, ઉંડાઇના દરિયાઇ પુર્વમાં અને કાંઠાના પ્રદેશ અને દરિયાઇ પુર્વ બાજુ પર ઉડતાં જણાયા હતા પાછું તે એટલા ઉંડાઇ માં હતાં કે બાબેજ દુરબીન વગર દેખી શકાય. પણ એરોપ્લેનોની બારે વધારની તોપોના મારા થી તેને નકામી મુકવામાં આવ્યા હતા.

ફ્રેનેહ લડાઇમાં કેમ ભાગ નથી લેતું

ફ્રેનેહનો એક બ્રાહ્મણપત્રો જણાવે કે ફ્રાંસની યુરોપની લડાઇમાં ફ્રેનેહ પોતે સોબી રીતે ભેગેલ યશ શકયુ નથી તેનું કારણ એ છે કે તા ૬ઠે તેની એક કરોડ અને દસ લાખની પરતીમાં બ્રીટેજ, સ્ટેરલ્સ, પેસ્ટ્રા અને બાકરીલ પ્રજાની બહુમતી રહી નથી. બાંની પરતીમાં બાકીમ લાખ ફ્રેંચ કેનેડીઅનો ઉપરાંત બીજા લાખ બીજા પ્રજાઓની પરતી બસ બાદ ૬ જેમાં જર્મનો, જ્યુ અને રશાન પ્રજાઓ છે, તેમજ બીજી પણ પ્રજાઓ સમાયલી છે. યુદ્ધનીબંધો આ લડાઇમાં બાગ લેવાની તદન વીરૂદ્ધ છે. ગેલીશીઆમાં પોલાંડે યુદ્ધનીબંધોની નાની સંખ્યા ઉપર કરેલા ગેરબ્રહ્મસાહેબીથી રશીયાએ યુદ્ધબંધ સબ કીધું તેમાં તેઓ સ્વતંત્ર રહ્યા છે

હર હિટલરને મારી નાખવાનું કાવતરૂ

જરમાનથી બબર છે કે ગેસ્ટેપોના બીકે તા. ૨૧ ની રાતના બાહેર કીધું છે કે મ્યુનીચ માં તા. ૮ નવેમ્બરના જે બોમ્બ ફુટયો હતો અને તે વડે હીટલરનું ખુન કરવા નું કાવતરૂ થયું હતું તે બાબતમાં એક માણસ એસસ્પર નામનો પકડાયો છે અને તેણે પોતા નો ગુન્હો કબુલ પણ કીધો છે. બોમ્બ ફુટયો તેજ રાતના એ માણસને સરહદ ઓળંગી જવાની કોશીશ કરતાં પકડવામા આવ્યો હતો. તેણે તો જવાબમાં થોડા ગડીના કામ કીધું હતું. જે દરમ્યાન તેણે બીરના બંદારમાં એક બોમ્બ બનાવી મુકયો હતો કે જે ૭ દીવસ બાપોબાપ ફુટે. તેને બ્રીટીશના સીકરેટ સરવીસ બાતા તરફથી તે બદલ પૈસા બાપવામા આવેલા અને એ કામનો સંચાલક કેપ્ટન ઓટો સ્ટ્રેસર હતો. એ બાબતમા બ્રીટીશ સીકરેટ સરવીસ ના બે માણસોને પણ બટકાવમાં સપડાવામાં આવ્યા છે.

૫૫ કુબાદવામાં બાલેલી સ્ટીમરો

તા. ૧૮ મે રવીવાર પછીથી તે તા. ૨૬ ગીની બાજ સુધીમાં કુબાડેલી સ્ટીમરોની સંખ્યા ૫'દરપર પહોંચી છે. તેમાં નવ બ્રીટીશની છે અને તેમાંની પાંચ ઇંગ્લાંડના પુર્વ કીનારાપર બાકમનથી કુબેલી છે. ઉંડો સ્ટીમર જાપાનની બાર હજાર ટનની ટેકનીમાર નામની તા. ૨૧ ના ઇંગ્લાંડના કીનારા ઉપર કુબી છે. સોમ-વાર સુધીમાં દસ કુબી હતી ત્યાર પછી મંગળ-વારના બીજા પાંચ કુબેલી તેમાં જાપાનની ટેકનીમાર બ્રીટીશની એક માલવની બાસેનાર સ્ટીમર બારટીફ—એક બ્રીટીશ ટ્રોલર કીસ્વીમર, બીજી બ્રીટીશ ટ્રોલર યોગસ્લેનમીન્સ (એ સ્ટી-મર બાયરલે-ડના કીનારા ઉપર એક સબાગરીને ખુવારી છે) અને હલીવુડ ટ્રોલર ડેથકાબન છે. બુધવાર તા. ૨૪ ની સાંજ સુધીમાં કુબેલી સ્ટી-મરોની સંખ્યા ચોવીસપર પહોંચી હતી. તેમાં પગીલસેરા ટનની ઉબ સ્ટીમર જેરાલ્ડસ તા. ૨૩ ના રાબના ઇંગ્લાંડના પુર્વ કીનારાપર કુબી હતી. હલીટવુડ ટ્રોલર સલબીન સ્કોટલાંડના

કિનારાપર સબમરીને ડુબાડી હતી. આફ્રીનરસો હતની ડારીઓ નામની સ્ટીમર જે ૧૬૭૦ ટનની હતી તે જણાયું નથી તેને રવીવારે સબમરીને ડુબાડી હતી. એક બ્રાઝીલેરો હતની એલટમેન લાઇનની સ્ટીમર ડારીનો, બ્રીટીશ માઇન શોધી કઢાડનાર સ્ટીમર આરગોનાયટ એક નવરો હતની લંડનની સ્ટીમર લોલેંડને નોર્થ સીમાં ડુબાડવામાં આવી છે અને એક ફ્રેંચ ટ્રોલર સેન્ટ કેથેરને તા. ૨૬ ની રાતના ફ્રેંચાંકના કિનારાપર ડુબાડવામાં આવી છે.

ટોકીઓથી તા. ૨૮ ના તાર મુજબ હતપાતની સ્ટીમર કેટકુનીમારૂ જેને માઇનથી ડુબાડવામાં આવી છે તેમાં જોખમદાર કેદ્યુ છે તે સવાલનો જીવાર કરવાનું કામ પ્રધાનમંડળની મીટીંગપર રાખવામાં આવ્યું છે જે બીજા તટસ્થ રાજ્યો ખાસ કરી ઇટાલી સાથે બનવાની આપણે કરી એ સવાલનો નીકાલ કરશે કારણ કે હવે જર્મની એમા જોખમદાર જણાય તો તેને જાહેરાબી આપવી પડ અને અંગ્રેજે જો માલનો નાખેલી જણાય તો તેને બાહેરાબી આપવી પડે એ રીતે અમે તે બો પક્ષનું જુદું બોલતાં તટસ્થના જણાતા નહિ.

જરમન વેપારી સ્ટીમર સાહાયસુ હતર હતની બોરકુમ જેને બ્રીટીશ બોટસાએ કેદ પકડી હતી તેને બ્રીટીશ બંદરપર લાવવામાં આવતી હતી તે દરમીયાન એક જરમન સબમરીને તેના ઉપર ડુમલો કરીને હતા બનાવ તને બનાવતી ડુબી હતી. બીજી એક જરમન સ્ટીમર પાસ હતર હતની કોનસલ હેનરીકરીજ નામની કેદ પકડી બ્રીટીશ બંદરે લાવવામાં આવી છે.

એક બ્રીટીશ સ્ટીમર પાસ હતર હતની રોબરટસ નામની ને ઓટલેન્ટીક મહાસાગરમાં ડુબાડવામાં આવી છે.

એક નોરવેજીયા બકેટની ઉતારૂઓની સ્ટીમર જે નવ હતર હતની હતી તે ટેમ્સ નદીના દરીયામાં માઇન સાથે અથડાઇ નાશ પામી છે.

સ્પેન હતર હતની બરચન્ટ ફ્લેટર રાવલપીંડી નાશ પામ્યાની ખબર કરીયાણ સત્તાવાળાઓએ તા. ૨૬ ના રવીવારના બહાર પાડી છે. એ પોર્ટલેંડ પી. એન્ડ ઓ. લાઇનની વેપારી સ્ટીમર હતી. તાર બાદ તેને હરીફારથી સલામ કરી સલામના ઉપયોગમા લેવામા આવી હતી એમનું કામ કરનારાઓની સંખ્યા ૨૭૫ની આસપાસની હતી. કેમાંથી માત્ર સત્તર આદમી મરેલા છે.

બીજી એક પી. એન્ડ ઓ. લાઇનની સ્ટીમર રાજપુતાના સાથે અથડામા પડી નુકસાન પામેલી રવીવારમાં ડાકમાં પોતી છે.

પેરીસની બોલીસ ન્યુસ એજન્સી જણાવે છે કે બીલસ્ટ્રુલસ્કી તાનની સ્ટીમરને બ્રીટીશ દરીયા બાતાએ સલામતી ખાતર આરટર કરી હતી તે નોર્થ સીમાં માઇન સાથે અથડાઇ નાશ પામી છે.

છેલ્લા અઠવાડીયા દરમીયાન દરીયાઇ સરકારી બાતાની સલામત સ્ટીમરો બાદ કરતા મીત્ર રાજ્યોની વેપારની સ્ટીમરોમાં ખુવારી એક લાખ હતપર પહોંચી છે.

છેલ્લા રવીવાર સોમવાર દરમીયાન ૬ સ્ટીમરો સબમરીન મારફતે આપવા માઇનથી નાશ પામી છે જેમાં ગ્રેગ્યા મોટી રાયલપાંડી સત્તર હતર હતની છે. બોલીશ સાઇનની સ્ટીમર પીસસ્ટ્રસ્ટ્રી ચઉદ હતર હતની નોર્થ સીમાં નાશ પામી છે. પી. એન્ડ ઓ. કંપનીની સસેકસને ઉંગ્લીશ ચેનલમાં નુકસાન લાગ્યું છે. લંડનની સ્ટીમર કુક વુડ ફરી હતની માઇન સાથે અથડાઇ નાશ પામી છે. બીજી એક સ્ટીમર સ્ટીમર મરચન્ટ-ડારર ૭ હતર હતની ને ફ્રેંચાંકના ઉત્તરે પુર્વ કિનારા ઉપર માઇનથી સખ્ત નુકસાન લાગ્યું છે અને એક નહિ ઓળખાણથી સ્ટીમર કાંસના કિનારા ઉપર માઇન સાથે અથડાવાથી ડુબી ગઇ છે.

જર્મનીની બધ્ધ સ્ટીમરો દક્ષિણ અમેરીકાના કિનારા ઉપર કેદ પકડાયાના સમાચાર આવ્યા છે.

ઇંગ્લાંડમાં કુટતા બોમ્બ

ઇંગ્લાંડમાં બોમ્બ ફાટવાના બનાવો ફરીથી બનવા માંડયા અને તેને માટે ભોગ થારવામાં આવે છે કે એ કામ આયરીશ રેપબ્લીકર બારમા નામે જે કરવા આવે છે તેના તરફથી કરવા માં આવે છે.

પોલાન્ડમાં જર્મનીનો જુલમ

પોલાન્ડમા જર્મનીનો જુલમનો દોર હજુ ચાલુ છે. બધા અઠવાડીઆમાં બીજા પચાસ હતર બોલીશ કેદીઓને જર્મનીમાં બેતીમાં મજુરી માટે મોકલી દેવામાં આવ્યા છે એ પ્રમાણે મજુરીએ લાગે લગાડેલા બોલીશ કેદીઓ ની સંખ્યા બધ્ધ લાખની થઇ છે.

જર્મની હરતકના પોલાન્ડના ગવરનર જનરલ ડોકટર ફ્રેંકે એવો ફુકમ કહાડયો છે કે આ મહાર વરસથી ઉપરની હાલના કરેલ બધ્ધાએ પોતાના હાથ પર પોતા લગાવવો. જેના ઉપર પોતાની શીકલનું નીશાન દેખ એટલે જે ગીરફતમા એક બીજા સાથે જોડાયલા એવું નીશાન પટા પર રાખવું અને તેની નીશાની વગર બહાર નીકળવું નહી.

જરમની સાથે વેપાર તોડી પાડવાની યોજના સામે વિરોધ

આપને જર્મની સાથે કુલ વેપાર તોડી પાડવા માટે તટસ્થ રાજ્યોની જર્મની સાથે વેપાર કરતી સ્ટીમરો પકડાવાનું જે મત્રવું લીધું છે તેની સામે ડેનમાર્ક-હોલેંડ અને બપાને વાંધા ઉઠાવ્યા છે તે ઉપરાંત સ્વીડન પણ તેમાં સામેલ થયું છે અને ઇબાકે પણ સામેલ થયું છે.

બ્રીટીશ એડમીરલ્ટીના રીપોર્ટ

બ્રીટીશ એડમીરલ્ટી બાતાના રીપોર્ટે ગુજ્યા બાલાર સુધીમાં દરીયાઇ સરકરના ૧૫૨૨ અને વેપારી વહાણ ચટાને લગતા રમખ માણસો માર્યા જવા છે. એ બધા પચાસના એકસો સીત્તેર સબમરીનથી અને બીજા માઇનથી માર્યા ગયા છે. રોયલ એર ફોર્સના ચાલુસેલીરોર માર્યા ગયા છે બુરકી લશ્કરમાં હાંસમાં માત્ર એક સીપાઇ માર્યો ગયો છે.

ઉંગ્લાંઠમાંથી ખુપી ખબરો આરોતી કોવાની બાબતમાં સેન્સરશીપની તપાસ

તા. ૨૫ને શનીવારના બબરોમાં તા. ૨૪ના, ૨૬૨૨ એવા. બીમ. શીપ. બેલફાસ્ટ જેમાં પબ્લ. માણસો કામ કરતા હતા તેને માઇનની અથડા બબુથી ૬ ટોરપીડોથી સખ્ત નુકસાન લાગેલું અને તેનું સાંચા વધુ ભાંગી ગયેલું. આ બાતની બબર લંડનની એજન્સીઓને અને ન્યુસપેપરોને તા. ૨૬ને બંધાવવારથી હતી પબ્લ સેન્સોર બાતા તરફથી તે કોકોને જણાવવામાં આવેલું કે એ બબરો દુકમનોને પહચી જેબએ નહિ માટે પછી પ્રકાશવાની છે અને તેથી તે બબરો બહાર પાડવામાં આવેલી નહિ. પબ્લ શુકવાર તા. ૨૪ ના તે બબર ન્યુયોર્કમાં પ્રગટ થઇ અને અમેરીકામાં રેડીઓદ્વારા બ્રોડકાસ્ટ થઇ. સાર પછી તરતજ જર્મનીએ બેલફાસ્ટને ટોરપીડો કર્યાની બબર બહાર પાડી. ન્યુસપેપરોમાં એ બબરો પ્રગટ થતી અટકાવવા ઉપરાંત દરેક પરદેશ રવાના થતા કેબલો ઉપર પબ્લ સખ્ત તપાસ રાખવામાં આવી હતી. તેમ છતાં એ બબરો અમેરીકા કેવી રીતે પહોંચી તેને માટે તરેહવાર અનુમાનો થઇ રહ્યા છે અને તેના તપાસ માટે છે. આ પ્રસંગે આ બબર ચોરાવવાથી દરીયાઇ બાતાએ એ બબરો જે બહાર પાડવી જોઇતી નહિ હતી તે ફરબ્બા બહાર પાડવી પડી છે. ડેઇલ્લમેઇલ પત્રનો બરલીનનો બબરપત્રી જણાવે છે કે ૨૬૨૨ બેલફાસ્ટને ટોરપીડો મારવાની પુરતી બાતી કરવા દરબારાલ જર્મનીના ન્યુસ-પેપરોમાં બહાર પાડવી રાકવામા આવી હતી. આ બાબતથી બરલીનમાં સનસનાટી ફેલાઇ હતી કારણ એવા એવ બાણીત થયું છે કે બીટનના દરીયામા ૧૫૬ ઉપર પબ્લ સબમરીનો ફુલેલો કરી શકશે.

રશીયાથી માલ લાવવાની જર્મનીની યોજના

કેમનહેઇમથી આવેલા તાર મુજબ જર્મનીએ રશીયા સાથેના વેપાર માટે અને રશીયાથી રસાણસુધ્ધ પદાર્થો તથા મશીનરી લાવવા માટે નવા એજન્સીનો બાબતમા બાકાર છે.

બ્રીટનનો યુદ્ધ ખિર્ચનો હેતુ

પી. ચેમ્બરલેઇને રશીયાકરના બ્રોડકાસ્ટમાં જણાવ્યું હતું કે બ્રીટીશ સરકારનો આ લડાઇને ચાલુ રાખવાનો હેતુ આવો બ્રીજ છે કે અન્ય પ્રજાઓને ગુંડાગીરીથી નાણે કરવાની જે મનોદશા ચાલી રહી છે તેનો નાશ કરવો. માત્ર રાજ્યોની તેમ કોઇ બાબી સરહદો (યુરોપની) રદ કરીને વીજેતાની મરજી મુજબનો નવો નકશો પડવાની નથી, પણ યુરોપને એવો આગેં દોરવાની છે કે દરેક રાજ્ય સહકારથી વર્તે અને દરેક દેશ પોતાના આંતરીક વહીવટ માટે પોતાને ગોગ્ય લાગે એવી સરકાર નીમે પબ્લ તે બહારની બાબતમા પોતાના પડોશીઓને નુકસાન કરતા કોબી બેસાડે નહિ. (આ સુંદર રજાની દોરી જેવી સીધી તેમજ જેટલી બંધારી દોષ તેટલી બેંગાય; જેવા બાબતો હોય તેમ લાગે).

હિંદ સ્વરાજ

આજેનું મળતુંજ જોઇએ

"૮૮ વર્ષ ઓર જીનેકી" ના ખાસ પ્રતીનીધીઓએ મહાત્મા ગાંધીજીનો સુધારાવાળો જેતાં ગાંધીજીએ તેમને જણાવ્યું હતું કે, જ્યાં સુધી મહાસભાની મોકકસ માગણીઓ સંતોષવામાં નહીં આવે ત્યાં સુધી વાઇસરોયની જાહેરાત વીષે ગમે તેટલી વધુ સ્પષ્ટતા અને ગમે તેટલા ખુલાસા થશે તો પણ તે મહાસભાને સ્વીકાર્ય જણશે નહીં ના. વાઇસરોયના શબ્દો એટલા બધા અસ્પષ્ટ હતા કે એની કશી પણ સ્પષ્ટતા તે મટે શકે. એ શબ્દોએ બધી જરૂરનો ખુબ સુંદર આવરણ દેકણ બનીમિતજ છોડી દીધો છે. એ જાહેરાત જોતાં તો હિંદીઓના હાથમા સત્તા સોપવાની કોટફોટનની કોઇ પ્રકારની કલ્પના કે તૈયારીનો તેમાંથી પુરાવો મળતો નથી. મહાસભાને જે જોઇએ છે તે તો, હીંદની સાથે હવે પછી એક સ્વતંત્ર રાષ્ટ્ર તરીકે જ વર્તન રાખવામા આવે એ હકીકત તેનો સ્વીકાર તેટલો વધુ સ્પષ્ટતાઓથી સ્વીકાર જોઇએ છે.

હિંદને માટે કપરા દીવસો

મહાસભાની કારોબારીના એક સભ્ય ડા. પટ્ટાભી સીતારામૈયાએ વાઇસરોયની જાહેરાત પરના એક નીવેદનમાં જણાવ્યું હતું કે, આપણે પોલ બાકાના જોયા છીએ. તત્કાલે રાષ્ટ્રીય સ્વરાજ સોપ્યાના આની વાત હોય ત્યારે એની જાહેરાત માટે આપણે ગ્રાહ્યાજ જોઇએ. પછી એ હકીકત સરળે સરખા પહોંચ પ્રકારની ના હોય કે સમય પણ તે બની, એ બાબતે ધીયાન રેખા આની કોટાકટીમાં દોરતી નથી. દેશકારમાં જાગી હોય તુફાનનો સામનો કરીને પણ ગાંધીજીએ પરીકને નીતાકારીનો હાથ સાંપો હોવો પણ એની બને અવસ્થાના બધાની હોય-મને વાઇસરોયનું નીવેદન એ અવસ્થાના કરે જ છે-તો એના પરીણામ માટે મહાસભાને દોષ આપી શકાય નહીં. વાઇસરોયનું આ નીવેદન આવે પહેલાંથી તમારા થયું હોત અને માત્ર કેટલ મુસલમાન નેતાઓની સંખ્યાજ પુરી પાડવાની રાહ જોવાઇ હોય એમ લાગે છે. એ સાંખ્યા પર નો છે. એ પુરી થઇ અને નીવેદન તયાર થઇ ગયું. એટલી વારે એ હીંદમાં અને હુમરાવ સભામાં પ્રકટ થાય છે. જેથી એ દીવસ પરનું એ અંતીમ ફુરચારણ હોય એમ લાગે છે. એમ જે હોય તો એનો અર્થ એ કે "આવતા દીવસો કપરા છે. એ પાર રહે કે ગાંધીજીની ટેક મુજબની વચ્ચે સુલેહના વીચાર કરવાની કે સુલેહની વચ્ચે યુદ્ધનો વીચાર કરવાની છે."

બેડીક કેળવણીને આગળ વધાવો

વર્ધામાં બેડીક કેળવણી પરીષદ મળેલા તેને આગેના પ્રમોના જવાબ આપતાં મહાત્મા ગાંધીજીએ જાહેર કર્યું હતું કે, તમને રાષ્ટ્રીય બેડીક કેળવણીની યોજનાના સામર્થ્યમાં વિશ્વાસ હોય તો તે યોજનાને આગળ ધપાવો. મહાત્મા-બાવાદી પ્રધાનમંડળો હોય કે ન હોય તો પણ મહાસભા તો તેનો રચનાત્મક કાર્યક્રમ ચાલુ રાખશે જ. મહાસભા સત્તાના ગાળે જન્મ રહી છે, એમાંથી પીછેહઠ છે જ નહીં. કેળવણીની બેડીક યોજનાની જેમ રાષ્ટ્રીય સેવકો નીષ્ફળ-વાની છે. એ યોજનાના વડા ઝોકરાઓને હાથ કારીગરીદ્વારા તમામ જાતની તાલીમ આપવામાં આવે છે અને 'તકલી' સરળતા સરતી વસ્તુ સાધન હોઇને સહેલાઇથી મળી શકે છે અને તેથી તે દાખલ કરવામાં આવે છે."

હિંદના ઔદ્યોગીક જથ્થા

૧૯૩૯ ના માર્ચની ૨૧ મી તારીખે પુરા થતા ગયા વર્ષમા બ્રીટીશ હિંદના ૧૦૨ ઔદ્યોગીક જથ્થામાં સરેરાશ ૨૮૭૫૮ માણસો મીલોમાં કામ કરે અને કારખાનાના ૨૯૩૦૦૦ દીવસો મુકા-વામાં આવ્યા હતા, જે ૧૯૩૮ ની સાલની સરખામણીમાં આશરે ૨૫૮૦૦૦ કામદારો મીલોમાંથી ઓછા અને કુલ ૧૮૭૯૦૦૦ કામ કાજના દીવસો ગુમાવવામાં આવ્યા હતા. કુલ ઉદ્યોગોમાં પેદા થયેલ ચોખ્ખો નફો ૬૮૮૮ લાખ રૂપીયા થયો હતો અને ૧૯૩૮ ના પુષ્ઠ વર્ષમાં નફાની રકમ ૫૧૨૨ લાખ રૂપીયા હતી. કુલ ઉદ્યોગોમાં રોકાયેલી મુડી ૧૯૩૮ ના વર્ષમાં ૧૪૮૮૮ લાખ રૂપીયા હતી તે વધીને ૧૫૦૫૨ લાખ રૂપીયા થઇ હતી. ૧૯૩૮ ના વર્ષમાં ૧૨૨ ઉદ્યોગોનો નફો નીકળ્યો નહોતો પરંતુ ૧૯૩૯ ના વર્ષમાં ૧૨૫ ઉદ્યોગોમાં નફો નીકળ્યો હતો. ૧૯૩૮ ના વર્ષમાં ૨૫ ઉદ્યોગોમાં નફો નીકળ્યો નહોતો પરંતુ ૧૯૩૯ ના વર્ષમાં ૨૨ ઉદ્યોગોમાં નફો નીકળ્યો નથી. કાપડના કારખાનામાં ૨૫ ટકા, ખાંડના કારખાનામાં ૨૫ ટકા, ચામડાના કારખાનામાં ૧૨૫ ટકા, કાગળના કારખાનામાં ૧૦૦ ટકા, સીમેન્ટના કારખાનામાં ૧૦૦ ટકા, કોલસાની ખાણોમાં ૧૨૫ ટકા, ચાના કારખાનામાં ૧૨૫ ટકા, કોફીના કારખાનામાં ૧૨૫ ટકા, ખનીજ તેલના કારખાનામાં ૧૨૫ ટકા, સોનાની ખાણોમાં ૧૨૫ ટકા, ચોખાના કારખાનામાં ૧૨૫ ટકા, ઉનના કારખાનામાં ૧૨૫ ટકા, કાચના કારખાનામાં ૧૨૫ ટકા, કાગળના કારખાનામાં ૧૨૫ ટકા, ખાંડના કારખાનામાં ૧૨૫ ટકા, ચામડાના કારખાનામાં ૧૨૫ ટકા, સીમેન્ટના કારખાનામાં ૧૨૫

વેચવાના પુસ્તકો.

બાળ ઉપયોગી સાહિત્ય

નીચલું બાળ સાહીત્ય બાળકોના કૂણીજિંદુને ધ્યાનમાં રાખી બાળ સાહીત્યકારોએ લખેલું છે. દેશ દેશની વાતો અને બહુધા જોવા વીષયોનું સુંદર અને સહેલી ભાષામાં વર્ણન કરેલું છે. આ સાહીત્ય પહેલી ચોપડીથી લઇને ચોથી ચોપડી સુધીના વિદ્યાર્થીઓ માટે છે. બાળ માનસના અભ્યાસીઓએ લખેલા. નીચલા પુસ્તકો વાંચતા બાળક બધા વિષયોથી માહીતગાર થશે અને જ્ઞાનમાં વૃદ્ધી થશે

અઠોઠ બાળ પુસ્તક માળા.

આ માળાના બધા ગુચ્છો છે. આખી માળાના સેટના કીંમત થી. ૧૫.

ગુચ્છ ૧

ગા ભાટે		નાટકો
મિની વાતો		
ત્રણ તપેલા		દાસ કથા
મહારાજાનો મહારથી		સીંઘાલની કથા
કીંમત શીનેા		
વિજ્ઞાન વિહાર	ભાગ ૧	
રંગબાનુ રસોઇ ઘર	ભાગ ૧	રસોઇ વિશે જ્ઞાન
મટા રાક્ષસ		વાર્તા
કપીલાના ભાગમા		વાર્તા
ટેપુડા		બાળ ગીતો

ગુચ્છા ૧ ની કીંમત થી. ૬-૬.

ગુચ્છ ૨

જાદળ દુનીયા		દુનીયાની અજબાયીનું જ્ઞાન
સુંદર પરી		નાટક
નાની મોટી વાતો		ભાગ ૧
બાળકોનું રમત		ખેલોળાબાબત
વિજ્ઞાન વિહાર	ભાગ ૨	
નરવીર નેપોલીયન		
બાળ ગીતો		
રંગબાનું રસોઇઘર	ભાગ ૨	
અંક બાગા		નાટક

ગુચ્છા ૨ ની કીંમત થી. ૬-૬.

ગુચ્છ ૩

રાજા ભોજ		
ચિતારો શિકાર		વાતો
સરદાર સીમંદર		ઐતીહાસીક વાતો
પ્રકાશપરી		વાતો
કાગળના કારીગર		કાગળની રમતો
વિજ્ઞાન વિહાર	ભાગ ૩	
રંગબાનું રસોઇ ઘર	ભાગ ૩	
મીરાબાઇ		મીરાનું જી. ચ.
ઇમાનદાર કુરમલ		ઉપદેશ વિશે બાળવાર્તાઓ
સુંદર સ્વપ્નાં		
નાની મોટી વાતો	ભાગ ૪	
ટોમરાજ		અક્ષરીદાસીક નાટક

ગુચ્છા ૩ ની કીંમત થી. ૬-૬.

બાળ સાહિત્ય

ઉદારક પદ્યોઓ		૪ ૦
વિલ્લોલ (મોટી ઉંમરીઓ માટે ગીતો)		૧ ૪
ચોપડાની ગફતરાબ		૧ ૦
મુરખાનેા પુત્ર		૧ ૦
નવા ગીતો ભાગ ૧ લો.		૧ ૬
,, ,, ભાગ ૨ જો		૧ ૬
- સુત્ર બાળ (બાળકો માટે રોલાનો સંગ્રહ)		૧ ૪
નાની જેન	વાર્તા	૬ ૦
પુંડરીકના પરાક્રમ		૧ ૬
પ્રાણી પુરાણ		૧ ૦
પુસ્તકાલય		૦ ૬
પુરસદ પળમાં માણવાનું જ્ઞાન		૧ ૦
બાપુની પ્રેમ દાંડી કુચનું વર્ણન		૧ ૦
બાળ નેપોલીયન		૧ ૬
બાળ કુજ વાર્તાઓ.		૨ ૦
બાળ કથાવલી વાર્તાઓ.		૨ ૦
બાળપણમાં ભાગ કેમ ભજે		૧ ૦
બાળ વાર્તા વિનોદ		૨ ૦
બાળયારી		૧ ૦
બધપુડો		૨ ૬
મારી જીવન કથા (આમીજી)		૧ ૬
મુખો અને બીજી વાતો.		૧ ૦
રીકિ ડીકિ ભાગ બીજો નેળાબાની વાર્તા		૦ ૬
રમતો અને ઉખાણા		૧ ૦
વિક્રમરાજા વન		૨ ૦
સીતા હરણ		૩ ૦
સસ્તા (રંગીન પુસ્તક)		૦ ૬
હીંદુસ્થાનની બાળ વાર્તાઓ.		૨ ૬
હાલરડાં		૧ ૪
હીરા મોતી		૦ ૬
અકબરીદાસિક મહાન પુરૂષોની કથાઓ		૧ ૬
ગુજરાત અને રાજવી		

૨૪૦-૩૦૦ ના વિદ્યાર્થીઓ માટે

દક્ષીણામુર્તિ બાળ સેટ ૨૫ પુસ્તકો.

કીંમત થી. ૧૨-૬.

પંચામૃત	બાળો અને બાલપાલોક
મધુર કરોળીયો.	વાર્તા
રંગીલાનું પુષ્પ	વાર્તા
જોયુંને બોધ થી	બાલપયા બોધ
બાળકો કહેલી	વાર્તા
તારાબેનના પાઠો	વાર્તા
ત્રેકિયેા	વાર્તા
ટેા	વાર્તા
ટુંક ટેા	કલ્પનું વર્ણન
જીવજંતુ	જંતુઓની માહીતી
કેમ બાલના પાઠો	વાર્તા
તીક્ષ્ણ બુધ્ધ	ઉત્સાહની માહીતી
વસંત આવી	ઋતુની વાર્તા
નર્બાપરતો	ઉખાણા
વેરનેા ઘરેા	વાર્તાઓ.
નક તક	વાર્તાઓ
હાસ્યની નવલકથા	વાર્તાઓ
બે બાળ નાટકો	
દુઃખકાળો.	રમુજ
વનાથની વાતો	
ઝાંખો રાખેા	
મામાકામ ગયેા હતેા	બાળકા વિશે કહેવું

બેલના ચિત્રકારમાં	વાર્તા
બાલ અને ઘોડા	વાર્તા

દક્ષીણા મૂર્તિ બાળ સેટ 30 પુસ્તકો.

કીંમત થી. ૧૫-૬

આકાશ દર્શન	૨૦ વર્ષોની માહીતી
આપણું લોહીનું	આપણા શરીર વીજ્ઞાન
ઓઢા ચમત્કાર સારે	નાટીકા
કપાયાની	પ્રવાસ વર્ણન
પ્રવાસ વાતો	વાર્તા
ફારસ ભાગ ૧-૨	વાર્તા
બાળ કોડકણા	
વિજ્ઞાનની રમતો	પ્રયોગોના રમતો
પરીની તાળી	પીક્ચરીક પરીવાનાં
બંગાળની ઠગકથાઓ	વાર્તા
ભૌય પુર	ઐતીહાસીક વર્ણન
સર્વિસની દર્શીએ	કુદરતનું જ્ઞાન
વિવિધ માહીતી સંગ્રહ	બાળકોને બધપાઠોનું પુસ્તક
સીરીઝ બાળની વાર્તા	ભાગ ૧-૨
વનસ્પતી	માહીતી અને ઉપયોગ
સોકરાઓ.	વાર્તા
સંસ્કારના પરાક્રમો	વાર્તા
ચાર ચિત્રો	
ચૂતેર ગાંધ	વિજ્ઞાનીક વાતો
મહમદ ગજ	બાલકુવરની વાર્તા
વન ગાય	પ્રકાશની માહીતી
સુધા કાકા	વાર્તા સંગ્રહ
કુદરતી ચમત્કારો	
વિજ્ઞાન ના કટોકટે ભાગ ૧-૨	
૭ પ્રકાશો	વાર્તા
તારા અને ગ્રહો	
ચકડબ્બા રંગો	

બાળ વિનોદ માળાના પુસ્તકો.

દરેકની કીંમત થી. ૬

બીજા ગ્રીકના, વિદ્યાર્થીઓ માટે

સોબતીઓ	પરી કથા
કાળીઓ	કથી કાળીદાસ ' કુદન ગઢીયા
નાગકુમાર	નાગ પંચમની કથા
મુંબઇ	મુંબઇ શહેરની માહીતી વાતોરૂપે મણીદાસ
મેનાવતી	પરી કથા
અમરા	પરી કથા
બોલ બાળા	વાર્તા
ફાગ મંત્ર	વાર્તા
ધરતીમાતા	વિજ્ઞાનના ગીતાત્મક વાર્તા

Manager, Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

'Phone 2-3381 Tel. add. "Letapco."

D. K. PATEL

Fruit and Vegetable Exporter

— SPECIALIST —

In South African, Canadian and Australian Apples

Cape Fruit on hand in season

We have in stock Naartjes which have just come in Market.

ડી. કે. પટેલ

ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ એક્ષપોર્ટર.

સાઉથ આફ્રિકન, કેનેડીયન અને ઓસ્ટ્રેલીયન એપલ્સના સ્પેશીયલીસ્ટ

ઋતુમાં કેપ ફ્રૂટ પણ રાખીએ છીએ

નાર્ચસ દાલમાં રાજ થયા છે અને તેનો સ્ટોક પણ રાખીએ છીએ.

કંડીના ઓર્ડરો ઉપર ખાસ ધ્યાન દેવામાં આવે છે

નાથીયા ચાપા અને સસ્તા C. O. D. થી મળશે.

P. O. Box 766. 19, Cross St. Durban.

Telephone 33-5382.

VALLABH RANCHHOD,

Wholesale & Retail Fruit and Vegetable Merchant.

Country Orders Promptly attended to.

14, DIAGONAL St. JOHANNESBURG.

ટેલીફોન ૩૩-૫૩૮૨.

વલ્લભભાઈ રણછોડ

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ અમારે ત્યાં તાજું અને સસ્તું મળશે.

બહારગામના ઓર્ડરોને ખાસ ધ્યાન દેવામાં આવે છે.

૧૪, ડાયોગનલ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.

જુના અને જાણીતા ફરમાસુ મીઠાઈઓ અને પાકો બનાવનાર

કેપીટનના શીયાળાના ચોપ્ટિક પાકો

પંજાબી સાલમ પાક સિવાયે બીજા પાકો ઓર્ડર આપવાથી મળી રહેશે.

અમારી દુકાનમાં ઉત્તમ ખાવાનું અને બનતું હમેશાં તૈયાર મળે છે.

ફરમાસુ મીઠાઈ તથા દરેક જાતનું ફરસાણ, અથાર, ગરમ મસાલો વિગેરે મોટા જથ્થાના મળશે.

વધુ ખાતરી માટે લખો યા મળો:

KAPITAN'S CAFE

Phone 33-8577. 130 KORT STREET JOHANNESBURG.

ચામડીને મખમલ જેવી સુંવાણી આકર્ષક ને ખુબસુરત રાખવા માટે

અફઘાન સ્નો

વપરાય છે. આ સ્નોમાં વીટામીન A છે જેથી ચહેરા તથા શરીરની ચામડીને પોષણ આપી સુંદરતામાં વધારો કરે છે.

SOLE AGENTS—

PATANWALA & Co BOMBAY 2

Branch: CALCUTTA.

સોલ એજન્ટો

Indo-African Trade Agency,

74-76 Wilson Street,

Dundee, Natal, S. A.

પ્રસ્થાન

મફત!

પ્રસ્થાનનાં પુસ્તકો

	રૂપિયા.
બ્રહ્મપ્રપંચ	૩॥
ભૂખમરાનો ઉપાય	૨
રસિકભાનું મકતર	૨
આત્મરમતી	૧॥
પરસ્પર્યુ નેહરા	૨
ફિનગર્મી	૧॥
ભરેબાદિરે	૨
ચતુરંગ	૧।
પ્રેમનો રંગ	૧।
સ્ત્રી-પુરૂષ	૧
નવો આવનાર (પ્રથમ ભાગ)	૫।
કથાવલી	૨॥
લગ્નસુખ	૧।
ભાતા આસોપાલવ	૧॥
સરસ્વતીબાળા વર્ષ ૬ થી ૧૦	૧૫।

આખું સૂચીપત્ર મંગાવો.

પ્રસ્થાન માસિક આમ વર્ષે પુરૂં કરી-તપ ૧૫ કરી-તેરમા વર્ષમાં પ્રવેશ કરે છે, તે નિમિત્તે :—

"પ્રસ્થાન"ના ગ્રાહકોને ખાસ લાભ

જે ગ્રાહકો સં. ૧૯૯૭ના ડીસેમ્બર આખરે પૂર્ણ થતો પોતાનું લવાજમ રૂા. ૫, મળ્યે, પરદેશ માટે રૂા. ૭॥ મળે મોકલશે, તેમને પ્રસ્થાન તરફથી બહાર પડેલા પુસ્તકો ઉપર રૂપિયા ૬૬॥ કિંમતના કાપી આપવામાં આવશે [બાકીના શ્રી. ઝવેરભાઈ અમથાલાલ તથા શ્રી. રમણલાલ મગનમાં પુસ્તકો ઉપર ૧૫ ટકા]

અરજી કે

જે ગ્રાહક લગભગ રૂ.—૨૨ રૂપિયાનાં પુસ્તકો ખરીદશે તેમને પ્રસ્થાન ભેટ પડી રહેશે.

૬૬–બાર રૂપિયાનાં ખરીદશે તેમને અર્ધી કિંમતમાં પડી રહેશે. ગોડી ૧ બાળ તો મળશેજ.

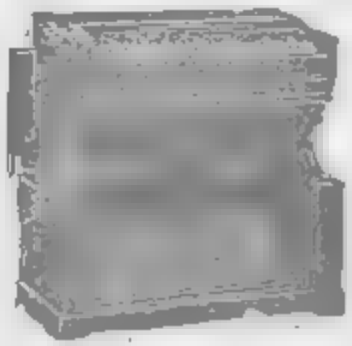
ગુજરાતનો આમવર્ગ, તેમજ પુસ્તકાલયો ને બોર્ડસ્કુલો આ યોજનાનો ખાસ લાભ લે.

પ્રસ્થાન કાર્યાલય: પારસી અગિયારી સામે : અમદાવાદ.

આવો પધારો જુઓ

અને

તમારા માનીતા વાજીંત્રો અને રેકોર્ડઝ ખરીદ કરો

નીચે મુજબ ફીલ્મી રેકોર્ડના સેટો અમારા સ્ટોકમાં તૈયાર છે.

(૧) જીવન પ્રભાત, (૨) જાગીરદાર,
(૩) વીદ્યાપતિ, (૪) જન્મભુમિ,
(૫) રોમેન્ટીક ઈન્ડિઆ, (૬) વચન,
(૭) નીર્મળા, (૮) અછુત કન્યા, (૯) ચેલેન્જ,
(૧૦) ભાભી, (૧૧) મધર ઈન્ડિઆ.

- વાજીંત્રો—હારમોનીયમ, આર્મોફોન. વાયોલીન. બેન્જો મેન્ડોલીન. ગીતાર. ઝાઝ આલ્ટ ફોર ફ્લ્યુટ વિગેરે.
- રેડીઓ—હીઝ માસ્ટર્સ વોઇસ અને બીજા મેઇકસ.
- રેકોર્ડઝ—હીઝ માસ્ટર્સ વોઇસ, કોલમ્બીયા, ટવીન, રીગલ, કચીન્સ. ઓડીયન. મેગાફોન. ન્યુ ચીએટર્સ, હિંદુસ્તાન. તાજ, ઓરીએંટ, મેકસીટોન, નીઝામ. જંગ ઈન્ડિઆ. સ્ટાર હીંદુસ્તાન, વીકટોરીયા ફોન. શહેનશાહી, જેનાફોન, સેનોલા, કોહીનુર, એરોફોન વીગેરે.
- સ્પેર પાર્ટસ—દરેક વાજીંત્રોના મોટા જથ્થામાં રાખીએ છીએ.
- રીપેરીંગ—સંતોષકારક કામ—મધ્યમ દામ.

સોલ ડીસ્ટ્રીબ્યુટર્સ—વારા ફ્લ્યુટ. શાંતા ફ્લ્યુટ, સરદાર ફ્લ્યુટ હારમોનીયમ (જાયના, પગના. હાથપગ સાથે પોર્ટેબલ).

.. કચીન્સ, ઓડીયન, જેનાફોન, મેગાફોન ઈન્ડિઅન રેકોર્ડઝ. ફીલ્મી રેકાર્ડ.

ભાભી, મધર ઈન્ડિઆ

ઘરાકનો સંતોષ—એ અમારો મુદ્રાલેખ છે.

ગોશળીઆ મ્યુઝીક સલુન,
૧૩૧ કવીન સ્ટ્રીટ, ડરબન.

Goshalia's Music Saloon,

'Phone 25806. 131, Queen Street, Durban.

ફરનીચર! ફરનીચર! ફરનીચર!!!

બેડરૂમ સુટ, ડાઈનીંગરૂમ સુટ, સોફાસેટ, ડ્રેસીંગ બેઉક, સાઈડ બોર્ડ, સેન્ટ્રલ ટેબલ, સુટ બ્લ, કેબલ, મરલ. ને કેમ. ચાલકાર્ડીઅર, બેસ્ટ ક્વોલિટી અને ચિપ્સ્ટ પ્રાઈસીસ. નવી પધારી તાજા માલની ખુશબો મહે

ઓફિસ, ટેબલ અને ડ્રોઈંગ ટ્રેસર

જે અમારી ડિઝાઈન નીચે તૈયાર થાય છે તેનો જોડો કોઈપણ તૈયાર કરી શકે છે. માત્ર ગ્રાહકના આદેશના પ્રકાશ ની. મંજુરી અને ચેપ્સ્ટ આપવા પધારો.

L. MISTRY,

45 MARKET STREET, : : : JOHANNESBURG.

'PHONE 33-4691. BOX 2526. 1058

કીટીંગસ

પાવડર

કીડી, માકડ, ચાંચડ, કંસારા, માખી, વંદા વિગેરે સઘળા જંતુઓનો

નાશ કરે છે.

કીટીંગ્સ પાવડરના ટીન બધે છે. 1114

Box 830. Tel. Add. "Orangexpo."

M. C. PILLAY

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter

country orders executed at lowest Market prices.

special attention given to all up-country orders

TRIAL ORDER SOLICITED.

જનરલ ઓર્ડર સપ્લાયર અને વેજીટેબલ મરચન્ટ

અમે અપકંટ્રીના ઓરડર માલ ટેલરેખ રાખી સારો માલ C.O.D. થી મોકલીએ છીએ.

79, PRINCE EDWARD STREET, DURBAN. 1-12

'Phone 2-6235 P. O. Box 316.

Heerabhai Morar Matvadkar,

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter

and Commission Agent,

15 CROSS ST. RESIDENCE.

PACKING WAREHOUSE 44 BOND ST.

DURBAN.

હીરાભાઇ મોરાર મટવાડકર

હોલસેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ મરચનાર

અને કમીશન એજન્ટ,

પેકીંગ સારી રીતે કરી માલ સી. ઓ. ડી. થી

મોકલવામાં આવશે.

ટેલીફોન ૨-૬૨૩૫ ઓફસ ૩૧૬.

૪૪ બોન્ડ સ્ટ્રીટ, ડરબન. 1134

ડીક્ષનરી ઓ

અંગ્રેજી ને ગુજરાતી

આ ડીક્ષનરી બનાવમાં ઓપીઝની સુચનાથી મોકલેલા વધારાના જોડણી તથા આપણે સુધારા વધારા સાથે બનાવવામાં છે. વિદ્યાર્થી આલમ માટે તે બનાવ કરેલી ઓ ડિક્ષનરીમાં છે. તેને અંતે કરિયરના ચાર્ટો, કરસે, મોલા ક્લેકરોની યાદી, મોટી નદીઓની લંબાઇ, વજન, માપ, વગેરેનો, વિગેરે ઘણી વસ્તુઓનો સમાવેશ થયેલો છે.

પાકું પુંઠું પાના ૧૪૦૮ પ્રોકની કીમત રૂા. ૫.

Manager, 'Indian Opinion, Phoenix.

'Phone 22-4402 Tel. Add.: "VALABTEL." P. O. Box 6748.

V. B. PATEL,

WHOLESALE AND RETAIL FRUIT, VEGETABLE AND PRODUCE MERCHANT

CHEAPEST BANANA STORE IN TOWN.

40 President Street, JOHANNESBURG.

Terms: NETT CASH or C.O.D.

વી. બી. પટેલ,

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ, વેજીટેબલ અને પ્રોડ્યુસ મરચન્ટ

બજારમાં સૌથી સસ્તા ભાવે કેળાં વેચનાર

૪૦ પ્રેસીડન્ટ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.

ટેલીફોન ૨૨-૪૪૦૨ ૪૦ પ્રેસીડન્ટ સ્ટ્રીટ,

વી. બી. પટેલ મરચન્ટ જોહાનીસબર્ગ. 1122

"શુદ્ધ ઘી"

દરબનમાં પ્રથમવાર ઈલ્લા બજારમાં માલ કરેલું એમ. જે. મારીયે ઝીરના અંગ્રેજીનું વિશાળ મથુરાદાસ અજરજીની ફેકટરીનું બનાવેલું "ઓરબ્યુ" (શુદ્ધ) ઘી.

અમારે ત્યાંથી મોટા પ્રમાણમાં મળશે.

બાવ માટે પુછો યા લખો:

સાઉથ આફ્રિકાના સોલ એજન્ટ.

રામજી દેવશી એન્ડ સન SAMJEE DEVSHI & SON

૪, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, 4, Cross Street,

ડરબન. DURBAN. 1127

NAROTAM HARGOVIND

The Master Tailors.

Suits and Costumes Made in the Latest Styles.

We specialise in High Class Tailoring.

Our Prices are to suit the times.

Try us with your next Order

તમારો સુટ કયાં શીવડાવશો?

નરોતમ હરગોવિંદ

તમને અપ-ટુ-ડેટ સ્ટાઈલનો ડિસ્પાચ આપે બનાવી આપશે.

ટ્રાયલ ઓર્ડર આપી ખાત્રી કરી જુઓ.

'Phone 25661. 176 Grey St Durban. 1114

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	પોસી ૧૯૩૯ ડીસેમ્બર	હીજરી ૧૩૫૮ ઝીલ્હેજ	મુસલમાન ૧૩૫૮ સફર	પારસી ૧૩૦૮ શહેનશાહી	ગ્રીનીચ ૬. મી.	સુર્યોદય ૬.મી.
રવિ	૧	પરી ૫	૧૯	૨૭	૫-૫૨	૬-૩૭
સોમ	૨	,, ૬	૨૦	૨૮	૫-૫૨	૬-૩૮
મંગળ	૩	,, ૭	૨૧	૨૯	૫-૫૨	૬-૩૯
બુધ	૪	,, ૮	૨૨	૩૦	૫-૫૧	૬-૩૯
ગુરુ	૫	,, ૯	૨૩	૧	૫-૫૧	૬-૪૦
શુક્ર	૬	,, ૧૦	૨૪	૨	૫-૫૧	૬-૪૧
શનિ	૭	,, ૧૧	૨૫	૩	૫-૫૧	૬-૪૨

ઇનોસ 'ફ્રૂટસોલ્ટ'

એટલે આરોગ્ય—આરોગ્યતા

હોય તેજ સુખ છે.

શરીરનું આરોગ્ય સચવાય માટે સ્વચ્છ શુદ્ધી આવશ્યક છે સ્વચ્છ રક્ત નથી હોતું તેથી કબજીયાત થઈ શરીરમાં જેમ તેમ ના કારણે માથાનો દુખાવો, અજીરણ, અને લીવરની બિગડે થાય છે.

ઇનોસ સોલ્ટ નિત્ય નિયમિત સેવાથી શરીર નિર્મળ રહે છે. આથી લુહાબ તુરત થાય છે છતાં તેની આદત પડી નથી થતી અને ચેપમાં પણ અણગમો નથી થતો. આજેજ એક બાટલી ઘરમાં રાખી જુઓ.

ENO'S "FRUIT SALT"

MOBILGREASE
STOPS SQUEAKS

CERTIFIED MOBILUBRICATION SERVICE IS OBTAINABLE AT SERVICE STATIONS DISPLAYING THIS SIGN

CERTIFIED
Mobil Lubrication
SERVICE

Costs a little—saves so much!

Books for sale.

NOTE.—Remittances should accompany orders. V.P. ORDERS will not be executed. Postal Orders to be made to "Indian Opinion" at Phœnix. Postage Free on all Books.

THE STORY OF MY EXPERIMENTS WITH TRUTH
By M. K. Gandhi

This is an autobiography of Mahatma Gandhi issued in two volumes. Price 12s 6d each volume.

JAWAHARLAL NEHRU An Autobiography
Cheap Edition

"A book that would fascinate contemporary India as no other book can." Advance Extract.

Price 10s. 6d

THE POWER OF NON-VIOLENCE
By Richard B. Gregg

The author has explained the method of resistance by non-violence in modern Western concepts and technology. This is a worth studying. Price 5s. 6d

INDIA AND THE WORLD
Essays by—PANDIT JAWAHARLAL NEHRU.

Price 7s 6d.

Indians in South Africa

Helots within the Empire
and
How they are Treated.

A Hand Book.

Price 2s.

To be had from:—
THE MANAGER,
INDIAN OPINION,
Phœnix, Natal.

JUST A SECOND!

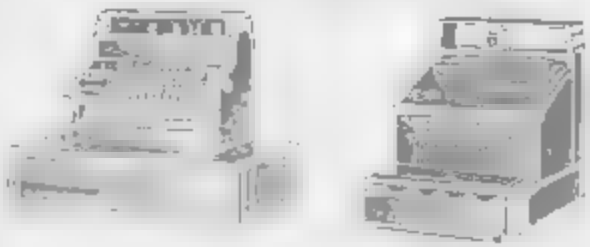

STOCKED BY
ALL LEADING
JEWELLERS

CYMA

NATIONAL

CASH REGISTER
AND
ACCOUNTING MACHINE
SYSTEMS
FOR
MAXIMUM
EFFICIENCY

THE NATIONAL CASH REGISTER CO. S.A. (PTY.) LTD.,
63 PRESIDENT STREET
JOHANNESBURG
P. O. Box 3591. Phone 33.6245

KATZ & LOURIE LTD.
DIAMOND CORNER - ELOFF & MARKET STS. JOHANNESBURG.

ELGIN

KATZ & LOURIE LTD.
"DIAMOND CORNER" ELOFF & MARKET STS., JOHANNESBURG.

Printed and published by Manilal M. Gandhi at Phoenix Settlement, Phoenix, Natal.

11 DEC 1939

INDIAN OPINION

Founded by
-MAHATMA GANDHI-
IN 1903

No. 47—Vol.-xxxvii. Friday, December 8th, 1939. Registered as a Newspaper
PRICE FOURPENCE.

Truth And Non-violence The Only Weapon For India

"So far as I can see, there is no independence for India except through the strictest adherence to truth and non-violence. My generalship is of no use whatsoever, if I have no army which doubts the efficacy of the weapons with which I arm them. I am as determined a foe of the exploitation of my country as anyone can be. I am as impatient as the fiercest Congressman for the complete deliverance of the country from the foreign yoke. But I have no hate for a single Englishman and for that matter for nobody on earth. If I may not help the Allies, I do not wish disaster to them. Though the British Government have grievously disappointed the Congress hope my hope, I do not seek any gain from their embarrassment. My attempt and my prayer are and will be for an honourable peace between the belligerent nations in the least possible time. I had dreamed the hope that there would be an honourable peace and partnership between Britain and India and that I might be able to play an humble part in bringing a way out of the awful carnage that is disgracing humanity and making life itself a burden. But that was valid it otherwise.

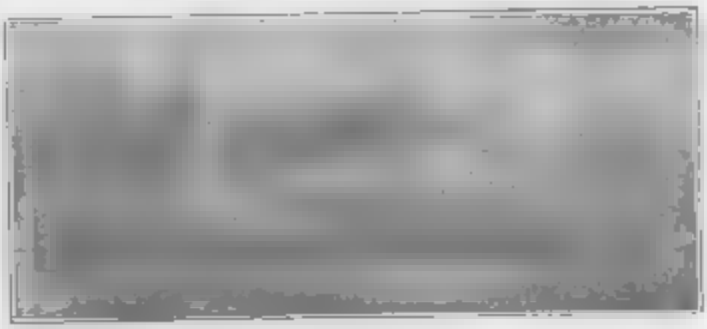
—Gandhiji

સત્ય અને અહિંસા દ્વિદનું એકમાત્ર શસ્ત્ર

"હું [illegible] અને અહિંસાને સુરક્ષા સુરક્ષાનું બળવા વિના બીજા [illegible] એવું સરકાર મને આ તો મારો સેનાપતિપણાનો [illegible] બીજા કરકોકના બટલાન કહી શકું છું. સરકારમાં સરકાર મંત્રિમંડળોના જોડાયેલા [illegible] સાથે [illegible] સંપૂર્ણપણે ઊભવવાને અધીરો છું. તથાપિ એને અંગ્રેજ સત્ય અંગે [illegible] મને [illegible] નથી. [illegible] કરી શિયરાળોને [illegible] કરી [illegible] તેમનું સત્યાનાશ પણ નથીજ ઇચ્છતા. અને બ્રીટીશ સરકારે ફ્રાંસેસની આશા અને મારી આશા બાબે બુરી રીતે નિષ્ફળ કરી [illegible] બધુ એગની સુંડામણનો માર કશો લાભ ફુલાવવો નથી. મારો પ્રયત્ન અને મારી પ્રાર્થના બહારના ચારો વચ્ચે વહેલામા વહેલી માનભરી સુલેહ થાય એવા [illegible] અને રહેશે. [illegible] એવી આશા સેવી કરી [illegible] વચ્ચે [illegible] માનભરી સુલેહ અને ભાગીદારી થશે અને તેમાંથી અત્યારે ચાલી રહેલા માનવજાતિને કલંકરૂપ અને ઇતરવૃ પણ દેખાતું કરી મેસનારા બીભત્સ નરમેધમાંથી ઊગેલ શોધવાના પ્રસંગ કોઇ નસ કરીને અપવાદ માત્રથી બની શકશે. પણ [illegible] એથી ઉલટી હતી."

—ગાંધીજી.

B. I. Steam Navigation Co., Ltd.

હિંદુસ્તાન જનારા ઉતારૂઓને રવીવાર ડીસેમ્બર તા. ૧૭ ના રોજ સવારે ૧૧ વાગે લેવામાં આવશે.

રવીમરોની આવજાવની તારીખોમાં અને ટીકીટના ભાવોમાં વિના નોટીસે ફેરફાર કરવામાં આવશે.

કરબત આવ્યા પછી તમારે આફ્ર તથા યુનીયન કાઇનાન્સ ફેગ્યુલેશન મુજબ નાણા સાથે લઈ જવા વિશે સંબંધી કચેરી મારફતે ખાતરી કરી આવીશું

કાગળના ઉપર તમારું નામ તથા સ્ટીમરનું નામ અને પોઇટ, કરબત લખવું.

શેખ હીમેદ એન્ડ સન્સ (પ્રો.) લીમીટેડ

હીંદી પેસેન્જર એજન્ટ.

તા. ૩૧ ડીસેમ્બર ૧૯૩૯ના બોર તથી.
રવેહીયલ બબરઃ તા. ૧૭ ડીસેંબર ૧૯૩૯ પછીની બોર કેન્સલ તે તા. ૨૮-૧-૪૦ ના ઉપલબ્ધે.

૩૬	ડીગ્રી	ડ્રિંક્ષ્ વીશી સાથે	પા. ૨૪ ૧૧ ૨૧.
,,	,,	મુરબ્બીમ વીશી સાથે	પા. ૧૫ ૫ ૮.
,,	,,	વીશી વગર	પા. ૧૧ ૧૪ ૫.
સેકન્ડ ક્લાસ		સીંગલ વિશી વગર	પા. ૩૩ ૧૫ ૦.

Phone 2-0432. Tel. add: "KARAMAT."

SHAIK HIMED & SONS, (Pty) Ltd.

390, Pine Street, Durban.

CITY SHIRT Co.,

No. 4, Kort Street, Johannesburg.

'Phone 33-1453 P. O. Box 6220.

Tel. Add: "CITYSHIRT"

THE NEW INDIA ASSURANCE

—COMPANY, LIMITED.—

Life, Fire, Motor Car, Motor Lorry, Motor Bus, Plate Glass, Workmen's Compensation, Etc Etc.

આ કંપની તરફ કંપનીના ઇન્સ્યોરન્સ, આગ, મોટર કાર મોટર લોરી, મોટર બસ, પ્લેટ ગ્લાસ, કામદારોને લગતા વીમાઓ, આપવા વિશે કરેલ જનતા વીમાઓ હેતસર સફળ છે. કંપનીને ઉતેજન આપવુ એ દરેક હીંદીની ફરજ છે

Natal Office:
"INDIA HOUSE"
17, First Avenue,
DURBAN.
Telephone 2-5845 Con.
P. O. Box 1610.
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
Durban.

Policies Issued and Settlements Effected in this Country.

પોલીસી નેમજ હાવાની પતાવટ આ દેશમાં કરી આપવામાં આવે છે.

Transvaal Office
ROOMS NO. 12 & 13.
BARKLY ARCADE,
Diagonal Street,
JOHANNESBURG
Telephone 33-4478.
P. O Box 3041
Tel. Add "RUSTOMJEE"
JOHANNESBURG.

JALBHOY RUSTOMJEE

Principal Representative For The Union Of South Africa.

Bhanjee Lavji's Renowned

PURE GHEE

Porbander Ghee with the mark "B. L." and Veraval Ghee with the mark "V.B."

ભાણજી લવજીનું પ્રખ્યાત

પોરબંદરનું B.L. મારકાનું તથા વેરાવળનું V.B. મારકાનું

શુદ્ધ ઘી

અમારે ત્યાંથી ફીકાયત આવે મળશે.

સાઉથ આફ્રિકાના સોલ એજન્ટ્સ

South Africa's Sole Agents

T.P. DEVSHI & SON

General Merchants

119 Victoria Street,

DURBAN.

'PHONE 22591 25043 REG.

BOX 881.

ભાણજી લવજીનું

પોરબંદરનું શુદ્ધ ઘી

અમારૂં ભાણજી લવજી ફોટો રજીસ્ટરડ માર્ક (B.L. PHOTO) નંબર ૧ પોરબંદરમાં સરકારી લેબોરેટરીમાં પાસ કરાવેલું સર્ટીફીકેટ સાથે સાઉથ આફ્રિકામાં મોકલવામાં આવે છે.

તેમજ અમારૂં ગીરનાર જંગલમાં વેરાવળનું ઘી રજીસ્ટરડ માર્ક (V. B. PHOTO) રજીસ્ટરડ માર્ક નં. ૧. બંને ઘી સાઉથ આફ્રિકામાં પબ્લીક હેલ્થ ખાતાએ (PURE GHEE) ચોખા ઘી તરીકે પાસ કરેલું છે.

અમારા બંને ઘીની સોલ એજન્સી પુનીયત ભાઈ સાઉથ આફ્રિકાની પેઢી ટી. પી. દેવશી એન્ડ સનને આપેલ છે. ભાવ માટે પુછોઃ

સાઉથ આફ્રિકાના સોલ એજન્ટ્સ:

T. P. DEVSHI & SON,
110 Victoria Street,
P. O. Box 881.
DURBAN.
Tel. Add. "NATVAR" Durban.
Telephone: 22591, 25043.

ભાણજી લવજી ઘીવાલા
પોરબંદર, કાઠીયાવાડ,
ઈન્ડિયા.
Tel. Add. "BHANJI" Porbandar.

દમ અને કેફસાની બાસ દવા છે

ઝંડુનું

કેસરી જીવન

દમવાળા બધા આગેવાનોને દુઃખ કરે છે તથા બેહદને મુખ છે. આના સેવનથી તન્દુરસ્તી પ્રાપ્ત થાય છે. એક વાર અજમાવી જુઓ.

ખાસ, ફાલતુ વિગેરેના નબળાઈ અને ખાંસી (ખેંચે) બાળીના રોગ માટે

ઝંડુની સુવર્ણ મિશ્રિત મકરધ્વજ ગુટી

જીવન ચિંતામણિ વાજીકરણ ગોળી

ઝંડુ ફાર્મસ્યુટીકલ વર્કસ લી.—પો. બો. નં. ૫૫૧૩, મુંબઈ નં. ૧૪.

સા. આફ્રિકાના સોલ એજન્ટ્સઃ એમ. એમ. જોશી એન્ડ સન્સ, સ્ટાન્ડ રોડ, એશીયાટીક બજાર, પી. બો. બોક્સ ૧૨૦૫, પોર્ટઇલીઝાબેથ.
એજન્સીસબંધમાં બધાનું કેટલોગ બોલાવો, ૧૪ પેજ રંગીન.

આયુર્વેદિક ઔષધોનું સુપ્રસિદ્ધ આલેખ મંડાલો. 017

MOHANLAL VALJEE,

(INDIAN PAWNBROKER.)

112, Victoria Street, Durban.

Low Rates of Interest on Jewellery.

High prices paid for Old Gold. A large stock of New Jewelleries at reasonable prices to suit your pockets. 1440

P. P. BHAGAT,

Fruit Merchant.

દરેક જાતનું ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ સારૂં પેકીંગ C. O. D. થી મોકલવામાં આવશે. લખોઃ—

P. O. Box 842. 139 Brook St. Durban.

પુષ્ઠિકારક પાકો બનાવવા હોય

અને

દરેક જાતની દેશી દવાઓ જોઈતી હોય

તો અમારી મુલાકાતે આવો

શરીરને પુષ્ટ બનાવવાના હાલના પાકો બનાવવા માટે અમારે ત્યાં તાજો અને મોટામાં મોટા છે. તેમજ દરેક જાતની દેશી દવાઓ અને દેશી મેવાફ્રુટ હમેશા તાજો અને મોટામાં મોટા સ્ટોકમાં રાખીએ છીએ.

દેશી પુષ્ટકના મોટામાં મોટા ૬ ની શી. ૨૭–૬ સાથેજ ઘરખર્ચ,
દેશી મોટામાંના ઝીણીયાં નંગ ૬ ની શી. ૧૭–૬ સાથેજ ઘરખર્ચ.

શરીરના કોઇ પણ ભાગમાંથી વાળ કાઢવાને

નવાબી પાવડર

ફક્ત બે વખત મીનીટમાં વાળ સાફ થાય છે.

કાચ બોટલ શી. ૧૨ પોસ્ટેજ સાથે, મોટામાં મોટા સેનારને શી. ૬–૬ પોસ્ટેજ સાથે. ૩ નંગ સેનારને શી. ૨–૬ પોસ્ટેજ સાથે. ૬ અથવા બે નંગ સેનારને ૧ પેની પોસ્ટેજ મોકલવી.

ઓર્ડર સાથે રોકડા પૈસા મોકલશો.

Fancy Gold Cups and Saucers at 1/9 a dozen.
12 dozen to a case. Cash with order.

I. G. H. BASSA

153 Grey Street, - - Durban. 1484

HEADACHES QUICKLY RELIEVED BY TAKING
TYSONO BRAND (PAIN-I-CURE) HEADACHE POWDERS
FROM YOUR CHEMIST at 9d., 1/6, 2/6 and 4/6; or POST FREE FROM
ERNEST TYSON, CHEMIST, TOLLGATE, DURBAN 1494

'Phone 29350. Tel. Add. "Nartjes."
A. M. PADAYACHEE
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter.
country orders executed at lowest Market prices, special attention given to all up-country orders.
TRIAL ORDER SOLICITED.
91 LEOPOLD ST., AND 34 CROSS ST.,
P. O. BOX 195. DURBAN. 1164

M. H. DESAI,
એમ. એચ. દેસાઇ,
દેલ્લામેદ ૧૬૮ મેપલી,
અમે દરેક જાતના ૧૬૮ અને વેજીટેબલ કુનીચરના કોઇ પણ ભાગમાં C. O. D. થી સારૂ પેકીંગ કરી મોકલીએ છીએ.
P. O. Box 254. 31, Short St. Durban. 1196

THE EPIC FAST
(BY PYARELAL)
An account of Mahatma Gandhi's Fast in September 1932, and events leading up to the Yeravda Pact with all relevant documents.
320 Pages. Price 2s. 6d.
Obtainable From The Manager:
INDIAN OPINION, Phoenix, Natal.

OVALTINE offers HEALTH to everyone!

Probably no other beverage in the whole world is so full of goodness as 'Ovaltine'. It is at once delicious, soothing, nourishing and energising. Enjoy a cup before going to bed—it will do you a world of good.

'Ovaltine'

The World's Supreme Tonic Food Beverage

Manufactured by A. WANDER LTD., London, England. OSA 10-39

Cable & Tel. Add. "ADVANCING." 'Phones: 24003, Res. 25488.

CHOONILALL BROS.

THE LEADING "SARRI HOUSE" IN SOUTH AFRICA.

141, GREY STREET, DURBAN.

INTERNAL VIEW OF OUR SHOP

ARRIVING BY EVERY MAIL FROM INDIA AND JAPAN

BENARES SARRIES WITH BORDERS AND PLAIN CENTRES, BUTIDAR BENARES SARRIES IN SEVERAL SHADES. Prices from 60/-, 85/-, 105/- & up to £20. THE LATEST FROM BENARES CITY.
EMBROIDERED SARRIES 25/-, 35/- & up. PRINTED VARIOUS LINES of SARRIES from 12/6, 17/- & upwards.
EMBROIDERED CREPE-DE-CHENE from 3/6 yd. 42in & 45in. width.

Branches. 58, WICKS STREET AND 60, WICKS STREET, GARAGE 7, MOSS STREET AND 53, WICKS STREET, VERULAM.
'Phone 39, Verulam.

ચુનીલાલ બ્રધર્સ

દક્ષિણ આફ્રિકાનું જાણીતું સાડીઓનું ગૃહ

૧૪૧ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

ઓફિસ:
૫૩ અને ૧૦ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

અમારી સાડીઓ મારેના એજન્ટ
જોહાનીસબર્ગ માટે
પી. દલજી,
૬૦, બ્રી સ્ટ્રીટ, ન્યુલાન્ડ.

ગોડાઉન
૭ મોસ સ્ટ્રીટ અને ૫૩ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

દરેક સ્ટીમરમાં આપની નવા ડિઝાઈનો આવે છે

બનારસની ઝીનારવાળી અને સાદી, તેમજ ભાતભાતની ખુદીદાર સાડીઓ રૂા. ૬૦, રૂા. ૮૫, રૂા. ૧૦૫ થી લઈને પા. ૨૦ સુધીની.

બનારસથી ક્રમબદ્ધ આવેલી છે.

કલર કામની સાડીઓ રૂા. ૨૫ અને રૂા. ૩૫ થી ઉપર. ભાતભાતની ભાતવાળી સાડીઓ રૂા. ૧૨-૬ અને રૂા. ૧૭-૬ થી ઉપર.
કલરનું ક્રેપ-ડી-શીન રૂા. ૩-૬ યું વાર ૪૨ ઈંચ અને ૪૫ ઈંચ પહોળ. સાડીનું મેટરિયલ ડીઝાઈનવાળું કલરનું, ૪૫ ઈંચ પહોળ વારની, રૂા. ૧-૬, રૂા. ૧-૮, રૂા. ૨-૦ અને તેથી ઉપર. ઉમદા આવેલી જ્યોરજેટ સાડીઓ રૂા. ૨૫, રૂા. ૩૦, રૂા. ૪૫ અને તેથી ઉપર. ૧૭૭

TRY THE LATEST
SUNCRUSH FLAVOUR
COLA SUNCRUSH
To get the true flavour, this must be well iced.
OTHER SPECIALITIES
POPULAR POP
"The King of Ginger Beers."
CLUB SEAL SODA
"Improves your Spirits."
"GIANTS"
The Quart Bottle for 4d.
In all Popular flavours.

'Phone 2-4345

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

DALYS LIMITED.

72, CANADA ROAD, DURBAN.

Sole producers of all Suncrush drinks.

1411

WHEN YOU VISIT DURBAN

STAY AT

THE INDIA LODGE

FOR

Boarding & Lodging.

Personal attention will be given to

SASTRI COLLEGE STUDENTS

All *MODERN* conveniences including spring beds with furniture.

For further particulars apply to:

THE MANAGER,
THE INDIA LODGE.
69/71, BEATRICE STREET, DURBAN.

SHEAFFER'S
LIFETIME®
Feathertouch

—the pen which writes with velvety smoothness. It's guaranteed for the life of the user. Streamlined balance design, for writing comfort. Permanent Visibility, easy One Stroke filling mechanism in triumph of lever type.

For gifts or personal use, buy the Best—a SHEAFFER LIFETIME pen, with a new FINE LINE pencil to match.

Skrip

makes ALL pens write better. Note the convenient SKRIP WELL for easy filling or topping of pens.

I. C. ASHABHAI & CO.
35 Commissioner Street Johannesburg
P. O. Box 4438 Phone 33 5716
W. A. SHEAFFER PEN CO. Fort Madison Iowa, U.S.A.

SOUTH AFRICAN PUBLIC
11 DEC 1939

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 47 —Vol. XXXVII. Friday, December 8th, 1939.

NOTES AND NEWS

Indian Problem In South Africa

We read the following piece of news in the Indian exchanges:

Pretoria, Nov 2.

The Government are at present considering the immediate steps to deal with what is know as the "Indian problem in South Africa" says an official statement issued by the Government's Information Officer to-night.

Hitherto no authoritative finding of facts has been made regarding the question of penetration. The Indian community was specifically excluded from the terms of reference to the Murray Commission.

The Union Government feels that before formulating the final policy the Ministers should be in possession of accurate and precise data regarding all the aspects of the problem.

The Government, therefore, is contemplating an enquiry (probably by a technical and departmental survey) into the facts of the situation in Natal and Transvaal in order to obtain accurate information about the extent to which Indians have been invading the European areas either by residence or trade. While the enquiry is proceeding steps will be taken to which the Indian community will be invited to co-operate in securing that the present position is generally maintained.

This will not change the situation in the Transvaal which was covered by the recent Act of Parliament but in Natal it may arrest further penetration —Reuter.

Why Indians in South Africa were kept in the dark in regard to this news is a mystery. Is it due to the presence of the Government of India Agency in this country? As though Indians in the Union were not sufficiently pestered with enquiry commissions we are now going to have another departmental enquiry in Natal and Transvaal into the extent to which Indians have been "invading the European areas either by residence or trade." But by what canon of justice, might we ask, are Indians penalised in the Transvaal by an Act of Parliament before such an enquiry?

Wars Or No Wars It Does Not Affect The Indian Situation In S.A.

The following comment from *The Tribune* (Lahore) is very appropriate:

Wars or no wars, the anti-Indian business goes on merrily in the Dominion of South Africa While other countries are busy devising plans to give a fight to the Nazi aggressors, South Africa appears to be occupied with arresting what is called "Indian invasion of the European areas." The so-called European areas are the most salubrious areas in the Dominion and that is why Europeans want to keep Indians out of them In fact, Indians have already been turned out of most of those areas, but it seems that the Union will not be satisfied until every Indian has left those areas. India may to-day be powerless to resist the South African onslaught on the rights of Indians, but the South Africans are definitely not contributing to the unity and solidarity of the Empire by their uncalled for aggression against the people of a country that has been described as the brightest jewel in the British Crown.

India And The War

A SAPA Reuter's message from London dated December 1, states:— The Indian representative to the Empire talks in London, Sir Muhammed Zafrullah Khan, said that India was ready and able to play an even greater part in the war than in the war of 1914, when she sent 1,500,000 men overseas. In addition to her great reserves of man-power, India, he said, was now better able to supply essential war materials. In the last 20 years, said Sir Muhammed, India had made more economic advance than was generally realised. An expansion of her vast reserves to supply essential war materials was already planned. India as a whole had denounced Hitlerism, concluded Sir Muhammed, and has resolved that its menace to world peace must be destroyed

If the authenticity of war news is to be judged from the above piece of news then most of the news must be confusing and full of half-truths. Sir Muhammed Zafrullah Khan did not represent India at the Empire talks and had no mandate to talk in the name of the people. He represented the Government of India which was alien to the people of India. Sir Muhammed did not express the voice of the people of India. The Indian National Congress is the body that speaks for the people of India and however unfortunate it may sound that body is not as enthusiastic as Sir Muhammed appears to be The reasons have been given by Mahatma Gandhi and they are reproduced in this issue for the benefit of our readers.

Indian Education In Transvaal

Addressing the annual meeting of the Johannesburg Indian Social Welfare Association in the Patidar Hall, last week, Sir S. Rama Rao, Agent General for India, stressed the need for nursery schools and compulsory education for Indian children. Clinic facilities given to mothers did not include the child beyond the first or second year, he said, while education in schools began only about the child's sixth year During this gap the child often developed defects, and many on entering school were handicapped by selfishness or extreme shyness. The experiences of early childhood and the habits acquired during infancy had a profound influence on the development and outlook of the individual, and he hoped that the association would seriously consider the establishment of a small nursery school for Indians The Transvaal Education Commission had recommended that compulsory education for Indian children should be adopted, estimating that it would be necessary to provide for only 1,000 additional coloured and Indian children. The commission pointed out that in 1933, out of 1,725 pupils who entered Standard I., only 492, or 41 per cent., reached Standard V. Education has no effect on the individual until it is continued for at least four or five years," he said, "and this serious defect which has been brought to light by the commission can be remedied only by the introduction which, according to the commission, is to extend in the case of Indians from the seventh to the fourteenth year."

Indian Opinion

FRIDAY, DECEMBER 8TH, 1939

Dr. Krause On Colour Prejudice

ADDRESSING the Pretoria Diocesan Synod Dr. F. E. T. Krause, a former judge of the Supreme Court of the Transvaal and the retired judge of the Appellate Division, made some strong criticism on the treatment of Natives in the Union. The home truths uttered by Dr. Krause do not come to us as a surprise. His sympathy for the oppressed people is well know to us. He has never hesitated in evincing it even whilst he was on the Bench. We have yet to know a judge in the Union who has been as impartial in meting out justice as Dr. Krause was and who has not hesitated to criticise even the legislators when their laws have been found inequitous.

At a time like the present one when the haughtiness of man should be subdued and his head should hang down in humiliation at the mad slaughter of mankind for earthly possessions and power, which is going on around him, and the existence of God is altogether forgotten, and when Hitlerism is being vehemently decried in the name of justice, humanity and what not, the words of Dr. Krause should sink deep into the hearts of men with any conscience. But whether they have or not is yet to be seen.

The suppressed and the oppressed people of South Africa cannot but treat it as a mockery when a hue and cry is being made against Hitlerism. To put people to death instantaneously or to throw them at the mercy of God is in our opinion far better than keeping millions into perpetual subjugation while professing all the time to be working for their emancipation. Death is any day preferable, be it ever so torturous, to slow poisoning. And yet that is the position of all the non-Europeans in South Africa under the so-called Democracy and of four hundred million people of India under British Imperialism. It hurts one to the core when one finds even in a Jewish establishment—the race that is bitterly crying against Nazi persecution—that one is refused to be taken in the lift or is subjected to differential treatment simply because he happens to belong to a non-white race, no matter how decently he may be dressed or what his standing may be. And yet that unfortunately is the bitter experience of the non-European in South Africa. Can one be blamed if after such an experience one says, "well, Nazi persecution is practically the same as the persecution elsewhere but on a larger scale."

But both are cursed and both should and must be eradicated. All energies are directed in the name of justice, freedom and humanity to wards crushing Hitlerism. But let the people not forget to look at their own deeds and to think whether God has not sent Hitler on this Earth to teach a lesson to those who have been acting like him, and to seek to mend their own ways.

Dr. Krause's address to the Pretoria Diocesan Synod should in this regard act as a eye-opener. It is far better than the sermons preached day in and day out from the pulpit.

It was a sad reflection on the progress of western civilisation, said Dr. Krause, that the number of laws which the ordinary citizen had to comply with had increased to such an extent, and become so formidable, that it was almost mere chance if one was not hauled before the Court for some contravention or other.

"I have no hesitation in saying that the pass law system, tax law enforcement and other contravention of by-laws and regulations account for 90 per cent. of our Native prison population....Let me therefore emphasise this fact, that we have many Native prisoners but only few Native criminals.

The present tax of £1 a year, Dr. Krause rightly pointed out, was excessive taxation in view of the meagre wages earned by the Native and the indirect taxation to which he was subjected. Dr. Krause suggested that the tax should be reduced to half. The pass system, he said, was an inequity; it served the sole purpose of an uneconomical taxing machine.

"I have often said, and I defy contradiction of my statement, that a raw rural Native will be lucky if within 24 hours of entering an urban area he does not find himself in prison. I have repeatedly urged the total abolition of the pass system and a substitution therefor of a system of identification certificate, which would enable the Native to travel freely in the land of his birth.... In the sense that a "prisoner" was a person whose liberty of action was curtailed, the Native was all the time a "prisoner" in the land of his birth, although he might not be confined to prison walls. The reason why he is prisoner in this sense and the treatment which he receives at the hands of his white overlords, are by no means a credit to our much-vaunted superior civilisation....Our colour prejudice has become more virulent and accentuated....It is essential that we should educate the public to rid themselves of their colour prejudices....We should never forget that he is our fellow citizen, and that he is one of the greatest assets we possess in the industrial life of the nation. It is consequently not only bad policy to keep him a 'prisoner' in the wide sense in which I here use the term, but also it may eventually lead to our economic destruction."

Dr. Krause's words should be read and re-read by the public and if ever there was need for a sincere attempt to be made to rid themselves of their colour prejudice it is surely now or never.

TREATMENT OF NATIVES IN THE UNION

PRISONER IN HIS LAND OF BIRTH

STRONG CRITICISM BY JUDGE KRAUSE

"A PUBLIC investigation and inspection of the structures which at present serve as prisons is long overdue," said Dr. F. E. T. Krause, a former judge of the Supreme Court, on November 28 when he addressed the Pretoria Diocesan Synod on the native prisoner.

"The object of such an inquiry should be to condemn and see to the demolition of those buildings which are a blot on our much-vaunted civilised progress; to recommend the alteration and reconstruction of those prisons which might still be of use; and to lay down the broad principles which should be adopted when any prisons are to be built," he said.

"When one considers that to-day in the Union thousands of pounds are being spent without the direct authority of Parliament to prepare for a problematical sea or air raid, one feels depressed that the Prisons Department is starved of funds in its endeavours to preserve life and to improve prison conditions."

Department Handicapped

It was Dr Krause's firm belief that unsatisfactory results could be expected from departmental activities, simply because many of those who had to deal with such matters were either incompetent to do so or failed to appreciate, by reason of their environment, the tremendous progress regarding the treatment of anti-social members of the community that the mental and social sciences had made during the last 30 years. "Ordinarily, no person is allowed to treat a person medically unless he is qualified to do so by prolonged study. Most of those who are in charge of our prisoners—who also require equally specialised treatment—have, however, either no qualifications at all for the work or have such defective qualifications as make them quite unsuitable to shoulder the task."

It was a sad reflection on the progress of western civilisation that the number of laws which the ordinary citizen had to comply with had increased to such an extent, and become so formidable, that it was almost mere chance if one was not hauled before the Court for some contravention or other. During 1938 native tax cases numbered no less than 54,932, or 66.23 per cent. of the total native male admissions to prison of one month or less.

"I have no hesitation in saying that the pass law system, tax law enforcement and other contraventions of by-laws and regulations account for 90 per cent. of our native prison population. It is estimated that the natives who can be definitely considered as belonging to the criminal class, or who have been convicted of offences which are generally looked upon as involving moral turpitude, only number about 10,000. Let me therefore emphasise this fact, that we have many native prisoners but only few native criminals.

Change In Law

Dr Krause referred to the departmental committee of inquiry which in February of 1938 made a comprehensive report wherein other methods of collecting tax other than imprisonment were recommended, and said it was gratifying to record that Parliament during its last ordinary session passed a law embodying the recommendations of the departmental committee. In future, therefore, tax defaulters would not ordinarily be sent to prison, but would be given an opportunity of paying their tax arrears out of the earnings of their labour.

The present tax was £1 a year—excessive taxation in view of the meagre wages earned by the native and the indirect taxation to which he was subjected. If this tax were reduced to, at the most, half, it might be bearable and, at the same time, preserve that feeling of independence and dignity which many believed was so essential in the social progress of the native.

The pass system was an iniquity; it served the sole purpose of an uneconomical taxing machine. "I have often said, and I defy contradiction of my statement, that a raw rural native will be lucky if within 24 hours of entering an urban area he does not find himself in prison. I have repeatedly urged the total abolition of the pass system and a substitution therefor of a system of identification certificates which would enable the native to travel freely in the land of his birth and prevent him from being sent to prison for a contravention of one of the numerous regulations which are bolstering up this iniquitous taxing system."

Complacency Shaken

The hardships of the tax enforcement regulations had had the effect of shaking the departmental complacency out of its lethargy and of directing public opinion to the scandals resulting from it. He had every reason to believe that the abolition of the present system was now being seriously considered, and that there was a probability of its entire abolition and the substitution therefor of a system which would obviate the necessity for continually sending natives to prison. The native prison population would then be reduced to a minimum, and offences which were purely of a technical nature and did not imply moral guilt would not occupy the time of already overworked magistrates.

A truth that very few persons would recognise was that the deterrent effect of the imposition of "brutal and savage sentences" was practically negligible. "In this connection may I remind my farmer friends that the outcry to increase the severity of sentences for stock theft is based on such a fallacy. We all sympathise with the farmers in the losses they suffer, but the remedy, in my opinion, is largely in their own hands. Pay your farm labourer a living wage and provide him with a wholesome meat ration, and the number of stock thefts will immediately decrease."

Dr. Krause criticised prison regulations, quoting extensively from them, and said they seemed to contemplate only European prisoners. Because of the tyranny and selfishness of trade unions, native prisoners were not allowed to be taught a trade, nor were they permitted in any way to perform work of a skilled nature. The labour of native prisoners was, however, exploited by the State, and they contributed substantially in that way to the expenses of their own maintenance.

"Our prison system is antiquated, useless and barbarous, and the sooner the system and the regulations giving effect to it are abolished the better it will be for the credit of the State," he said. In the sense that a "prisoner" was a person whose liberty of action was curtailed, the native was all the time a "prisoner" in the land of his birth, although he might not be confined within prison walls. "The reason why he is a prisoner in this sense, and the treatment he receives at the hands of his white overlords, are by no means a credit to our much-vaunted superior civilisation. . . . Our colour prejudice has become more virulent and accentuated. The native has all at once become a potential menace to our dominant position, and politicians when they desire to stir their audience to a fever heat of approval, have only to speak of a white South African purity of race and conjure up other equally fictitious bogeys. . . .

Trade Union Tyranny

"It is essential that we should educate the public to rid themselves of their colour prejudices. There is no reason

why the native should not be allowed to qualify for and enter the skilled trades, and the selfish tyranny of trade unions should be broken down. It is a fallacy to believe that the competition of the native in such trades will have the effect of curtailing employment or lowering wages.

"We should never forget that the native is our fellow citizen, and that he is one of the greatest assets we possess in the industrial life of the nation. It is, consequently, not only bad policy to keep him a 'prisoner' in the wide sense in which I here use the term, but also it may eventually lead to our own economic destruction. To abuse those who honestly endeavour to suggest a solution by calling them kaffirboeties, negrophilists, or some other opprobrious epithet, is unworthy of a role of a good citizen, and it does not add one iota of constructive value to its solution."

DECEIT, TREACHERY AND BETRAYAL OF POLITICIANS

WHAT is popularly believed to represent Pandit Nehru's personal views on the Viceroy's declaration are contained in a leading article in his organ, the *National Herald*. The paper says:—

"Looking at past record of declarations and justifications, a measure of despair seizes one and we grow cynical. Is humanity always to go through the self-same round of deceit? Must there always be this vast gap between spoken word and shady deed? Yet hope fills us every time these brave declarations are made and we try to believe, against all past experience, that this time at least, the word will be translated into deed. So it was in 1914 and after and millions believed and believed in vain that war was to end war and establish peace and freedom on this unhappy planet of ours. We know the heritage that war leaves, we know the deceit and treachery and betrayal of politicians, we know well the horror that has pursued us since then.

"And now, a quarter of a century later, the same phrases are repeated, the same pious declarations are made and the bright youth of many a country ignorant or forgetful of past deceptions, but full of faith and fine enthusiasm, marches into the jaws of death. Must we go through the self-same round again? Not again, we all say never again. Perhaps, not perhaps at long last, humanity will rise above petty evasions of politicians and those who have too long ruled our destinies. But let us not be too sure for human beings have infinite capacity to allow themselves to be deceived.

"The Congress Working Committee's statement was a lead for which the world seemed to be waiting and millions reacted to it even in England and America. Let us be clear what we are fighting for. Let us pin down our politicians and leaders to clear issues. Enough of vague platitudes. The Working Committee asked clear and definite questions. It was not possible to evade them.

"We realise now even more than we did before the signal service that the Working Committee rendered to the cause of India and world peace and freedom. For it brought these vital issues to the forefront of world politics and made it difficult for the British Government to keep its aims and objectives wrapped up in a fog of war.

"The Viceroy's statement does not talk about democracy and such like vague fantacies. The British Empire does not want to extend itself. It has more than it can hold on to already. But it wants to stick to whatever it can and to have peace so that it may not be disturbed in its wide domains. The object of war is thus to preserve the British Empire and to build some international system which gives it security and to hold on to India as long as possible.

"It is astonishing, we repeat, that this should have been put forward to appease the Indian people and that they should have been asked to help in this task of strengthening the Imperial system of which they have so long been themselves victims. Only most amazing ignorance of India and of the temper of the Indian people could have induced any one to put forward such a plea.

The world moves and India moves with it and methods and language of a generation ago are singularly out of place everywhere and nowhere more so than in India. Our faces are set forward not backward and forward we shall march. We have no intention of shouting "Hail Hitler;" neither do we intend to shout "British Imperialism Zindabad."

BHULABHAI DESAI

HIS SPEECHES

Published in book form. Of particular interest to students of Politics, Law, Economics and Commerce.

The Book contains the great leader's lectures on these and other subjects of national interest.

Price 6s.

Please write to

"INDIAN OPINION"

Phoenix, Natal.

Amalgamation Meeting

Of The Natal Indian Congress (Maritzburg Branch)

And Colonial Born And Settlers' Indian Association (Maritzburg Branch)

under the name of

NATAL INDIAN ASSOCIATION

(with which are amalgamated the Natal Indian Congress and Colonial Born and Settlers' Indian Association, Maritzburg Branch) will be held at the

Veda Dharma Sabha Hall

On Sunday, January 7, 1940, at 2.30 p.m.

Members of both the branch bodies whose names appear on the membership Registers of the respective organisations as at 8th October, 1938, will be entitled to participate at the Amalgamation meeting.

New members who desire to enrol may do so on payment of membership subscription of 1/-.

Each member already enrolled, and any new member must produce his admission Card at the entrance of the Hall.

Mr. G. Zachariah, c/o Mr. S. R. Naidoo, Fraser Lane and Mr. K. Soobramoney, 471a Church Street, have been authorised to receive applications for enrolment from new members.

J. M. David, President,
K. Soobramoney, } Jt. Hon.
M. Gopal Naidoo, } Secretaries,
T. Ramklowan, } Jt. Hon.
M. Naidoo, } Treasurer,
Colonial Born and Settlers' Indian Association.
(Maritzburg Branch)

S. R. Naidoo, President,
V. K. Pillay, } Jt. Hon.
G. Zachariah, } Secretaries,
S. I. Rawat, Hon. Treasurer,
Natal Indian Congress.
(Maritzburg Branch)

INDIA'S ATTITUDE IN REGARD TO WAR

WE cull the following from Mahatma Gandhi's *Harijan* which gives the correct news about India's attitude to the war:—In response to a request from the *News Chronicle* (London) Gandhiji sent to it the following cable:

"I have no doubt whatsoever that the Viceregal statement on behalf of the British Government in reply to the Congress could not have been more irritating than it has proved to be. What Congress had asked was not an answer to India's demand for independence, but it had reminded Britain of neglect to declare whether her war against Herr Hitler to preserve democracy included India. This had no connection with India's readiness to digest independence. But the Congress demand was evidently misunderstood, and the Viceroy began a sort of Round Table Conference in which one member did not know what the other said to the Viceroy, and as a result of these talks he was instructed to make a statement wholly unrelated to the unprecedented upheaval going on in front of us. If the British Government wanted to measure the strength of the Congress and that of other political organisations, it should have been obvious that the Congress could not satisfy the Government standard. But the Congress had set before itself a higher mission. The Congress wanted to help Britain by giving her the moral support which was its speciality and the only thing it could give. The Congress would not give this unless it was clear that Britain's political morality was wholly sound. I wish the British Government would realise that India is not begging for independence. The Congress asked Britain to say that Britain would not resist independence. The Hindu Muslim and other difficulties are there beyond dispute. The question is whether Britain will stand aside and let India settle her own difficulties in her own way when the war is over. That is why the Congress has suggested a Constituent Assembly where every community will be fully represented to frame India's constitution. The mischief done is very real. The Working Committee have passed a mild resolution. It still affords scope for repairing the blunder. Will the British public realise that it is a blunder, or will they persist in the hypnotic belief that the India Office can never err and that India must always remain their milch cow? I can only say that the Congress will not rest and will give no rest till the goal is won. Its very existence depends upon its relentless pursuit of the goal which is no less than complete independence of India."

Door Still Open

The following was cabled by Gandhiji in reply to a press correspondent representing various European papers:

"In answer to (your) inquiry (I may say) the Congress has demanded no constitutional change during war. Its demand is for declaration that Britain's war aims necessarily include India's independence according to the charter framed by her elected representatives after war. This declaration should be acted up to during war to the utmost extent possible. The minorities question is a bogey. Not that it does not exist, but its proper solution can only come out of the proposed Constituent Assembly. The burden of solving the tangle rests not on Britain but on the Constituent Assembly. According to Indian opinion the Hindu Muslim question is the direct product of British rule. The least the Congress could do was to withdraw the Congress ministers from provincial administration. Further action will wholly depend upon Britain's handling of the crisis. The Congress has left the door open to Britain to mend the mistake."

AGENT-GENERAL VISITS GLENCOE

"WE are meeting here to-day," said Sir B Rama Rau, Agent-General for India, at a function arranged by Mr. S. Bhagwandeen to welcome the Agent-General, on his first visit to Glencoe on Friday, December 1, "with the object of meeting and discussing the extent of the need for secondary education in this part of Natal. I am informed that an effort was made by Mr. S Bhagwandeen some time ago to establish secondary education in Glencoe, and I was glad to see in the papers that the scheme had received strong support from the European residents of these parts. It is indeed fortunate for the Indian community, headed by Mr. Bhagwandeen, to have such support, for I am sure that if they exert pressure in conjuction with the leaders of the Indian section, the scheme for the establishment of secondary education is bound to materialise. In the whole of Natal there is only one secondary school for Indians. Any progress is always very dependent on educational facilities provided. Even though Sastri College can accommodate many, it is not possible for everyone from such a distance to go so far for education. I think there is great need for another school of that nature. People do not realise to what extent our educational needs have been neglected. I know that comparisons are odious, but the position of Indians in the Transvaal and of Indians in Natal differ widely. Education in the Transvaal is free, and in addition there are many other facilities. In Natal there are nearly 20,000 Indian children of school-going age for whom there are no educational facilities. Nearly all school buildings have been provided by the Indians, and in addition to the formal taxes they are called upon to make other contributions. I do feel that unless there is a fairly large percentage of educated Indians progress must necessarily be slow."

Mr. J. L. Botha, the Mayor, presided. Among others present were Captain A. J. Smart, District Commandant, Mr H. Barratt, Chief Magistrate; Messrs. A. Clarke, Special Justice of the Peace, P. J. du Toit, Inspector of Schools, W. T. Hislop, Mayor of Dundee, Mr. and Mrs. C. Francis, B. Mandelstam, Deputy Mayor of Glencoe, R. Meone, Town Clerk of Glencoe, E. J. Hickey, J. Hardy, Town Clerk of Dundee, S. Bhagwandeen, Nathoo V. Morar, C. M. Anglia of Durban, and Mr. Gokool Ludh.

In an informal address in the Glencoe Hotel lounge, Sir Rama Rau said, "We are meeting here to-day at a time when the British Commonwealth is facing the greatest crisis of its existence and when the solidarity of the Commonwealth is of prime importance. Indians in South Africa as well as in India are keen to maintain that solidarity and I am sure that if Europeans here will see to the welfare of the Indian community and help them in obtaining their reasonable requirements, it will tend to the maintenance of that solidarity."

GOOD AND BAD

By
M. K. GANDHI
In "Harijan"

THE more I ponder over Sir Samuel Hoare's recent speech in the House of Commons the more puzzled I become. It is both good and bad. But the bad part is so bad that it vitiates the good. His statement that the British Government have shed Imperialism hardly squares with his defence of the promises made to the minorities. He gives up the whole of his case when he brackets the Europeans of India and the Princes with the other minorities. If Europeans, who have made no home in India and whose roots are all in Europe, are a minority requiring protection, the British soldiers and civilians too, who are a hopeless minority, require to be protected. In other words, rights acquired by conquest are to remain intact. European interests are an imposition protected by the British bayonet. A free India will claim to examine every European interest on its merit, and that which conflicts with the national interest will go by the board. I turn up *The Concise Oxford Dictionary* and I find the following definition of Imperialism: "extension of British Empire where trade requires protection of the flag." If this is Imperialism, does not Sir Samuel's speech fully protect it? India's ambition is to destroy that Imperialism.

Do not Princes stand much on the same footing as the Europeans? Many, if not most, of them are an imperial creation and sustained for imperial interests. The Princes in no way represent their people. If I published the complaints I receive weekly from the people of the States, I should need to double the size of *Harijan*. They make a woeful tale neither creditable to the Princes nor to their protector the British authority. Does not this British protectorate mean naked imperialism? The Congress is invited to regard the Princes as a minority. British power is the overlord without whom the Princes cannot breathe. They are not free even to see Congressmen, much less to enter into any settlement with them. I do not complain against the Princes for what they are doing in the crisis. They are powerless to do otherwise.

Sir Samuel talks of the Communal Award as a meritorious act of the British Government. I am sorry he mentioned it. I have very bitter memories of the Award which was being hatched during the Round Table Conference time. I am unable to regard it as a proud British achievement. I know how miserably the parties themselves failed. I regard the Award as discreditable for all parties. I say this apart from its merits which do not bear close scrutiny. But the Congress has loyally accepted it because I was party to the request made to the late Mr. Macdonald to arbitrate.

Then his division of India into Congress India and non-Congress India! It would have been better if Sir Samuel had talked of armed India and unarmed India. The Congress represents the unarmed millions, no matter to what caste or creed they belong. Is it right to pit armed India against its unarmed part? It will be hard to find a parallel in history in which unarmed people have represented the urge for freedom, turning the very armlessness into the central means for deliverance. Sir Samuel has informed the world that India's battle for freedom cannot be won till unarmed India has come to terms with armed India including, of course, the British Government. Again, I do not complain. Sir Samuel could not, all of a sudden, alter British tradition and nature. Only it is my painful duty to show how an unbiased Indian has understood his speech. I have no doubt that Sir Samuel has meant what he has said. Only he has said nothing that can quench the parched throats of Congressmen who are thirsting for freedom. The Congress has to live up more closely than ever to its creed and develop the non-violent strength which will disarm armed India and with it armed Britain. If it can do so, it will be the greatest contribution to the peace of the world. For peace won't come out of a clash of arms but out of justice lived and done by unarmed nations in the face of odds.

UNCONDITIONAL SUPPORT?

By
M. K. GANDHI
In "Harijan"

SEVERAL British friends are puzzled and ask, "Have you really said you will give unconditional support to Great Britain as you are reported to have said?" The origin of this report lies in my very first statement after my talk with the Viceroy. The phrase 'unconditional support' does not occur in that statement. But had the Congress appreciated the position I took up, Congress support would have been unconditional in the sense that the Congress would not have asked for a clarification of Britain's war aims. But the Working Committee could not honestly take up that position. Therefore it passed, as it had every right and justification for passing, the resolution it did. Events have shown the prudence of the course adopted by the Working Committee. But had it waived the demand for the declaration of war aim, the support would have been unconditional. Remember, according to its constitution, the Congress is a non-violent body. Therefore its support would have been purely moral. It has no soldiers to supply, it has no money to give. But it has its good wishes. In my opinion those good wishes would have been more than many battalions. The Congress support would have put the British cause on an unassailable moral basis. It would have made the British case just, beyond measure. All the dependent races of the earth would have felt an indescribable glow of freedom. British moral stock would have shot up high at a bound. That is what the Congress unconditional support would have meant.

But God had willed otherwise. British statesmen had not faith enough in the Congress profession of non-violence. I must confess that the Congress could not pass the test to the satisfaction of a strict though just examiner. Anyway my British friends should have no difficulty in understanding my position. Of course it is open to them to argue that as a war resister I could not even give moral support. I have already said in these columns that I do not hold such a view. It is open to a war resister to judge between two combatants and wish success to the one who has justice on his side. By so judging he is more likely to bring peace between the two than by remaining a mere spectator.

Things In General

"The Servitor"

THE first issue of *The Servitor*, which is just published, is an organ of the Society of Servants of South Africa referred to in these columns some time ago. The object of this Society is "to link together social workers and all who desire to become social workers." It will include all kinds of cultural and humanitarian work. And *The Servitor* is to be the means to propagate the said activities. The magazine contains interesting articles on social, political and educational problems. It contains a message from Sir B. Rama Rau. Speaking of the Society Sir Rama Rau says, "it is an association of generously minded individuals actuated by a common desire to serve and uplift their fellowmen irrespective of colour or caste. At the same time it will not attract any but who are sincerely desirous not only of serving others but also of ensuring that their own lives and actions shall be a model to those whom they serve." The society is based on high ideals. To live up to those ideals is not easy. The organisers have shouldered a heavy task and we can but pray that it may be successfully accomplished. The price of *The Servitor* is 4d. and can be had from The Society of Servants, P.O Box 1269, Durban.

Two Indians Refused Trading Licences

The Town Council of Ladysmith, sitting as a Licensing Appeal Board, upheld the licensing officer's decision in two appeals on Tuesday morning. Mr. E. R. Rawlinson appeared for M. I. Vomjee in which he appealed against the refusal of a general dealer's licence. Mr. H. L. Kidman was for the objectors, the Ladysmith Chamber of Commerce. Mr Kidman appeared for A. R. Karrim, who appealed against the refusal of a fresh produce and mineral water licence for premises near the native location.

Puntans Hill Indian Association

The Hindu Temple hall at Puntans Hill was filled to capacity when that centre's branch of the Colonial Born and Settlers' Indian Association merged into the Natal Indian Association and became one of its branches. The election of officials resulted as followes: President: Mr. K. S. Ram Naidoo, vice-presidents: Messrs. R. R. Veer Naidoo, S. A. Naidoo, A. V. Veerasamy, B. A. Hammamy and V. J. Naidoo; hon. secretary: Mr. A. Ram Naidoo; hon. treasurer: Mr. R. R. Venkatas; committee: Messrs. D. E. Appalsamy, C. Abbai, S. T. Mahabeer, Y. C. Appleasamy, V. R. Venketas, A. E. Appleasamy, A. Hammurthie, E. R. Appleasamy, D. C. Naicker, Abdool Sataar and G. C. Ram Naidoo.

The Portshepstone Indian Goodwill Club

The newly established Portshepstone Indian Goodwill Club held its fifth weekly meeting at the Government Indian School on Saturday, December 2. Mr. R. Muthakistna addressed the members on "My Reminiscences of the last World War." Mr. S. Khan presided. The speaker discussed the pre-war international wrangle in Europe leading up to the commencement of hostilities and the precipitation of other world powers into the sanguinary struggle. His survey of the fluctuating tide of the war, interspersed by accounts of some of the major land and sea engagements, of the ultimate collapse of the Germans was of great interest. At the conclusion, Mr. Sayat moved a vote of thanks to the speaker. Refreshments were served and the meeting closed at 10.30 p.m. The officials of the club are:—Chairman: Mr. H. W. Charles; vice-chairman: Mr. S. Khan; hon. secretary: Mr. G. Muthukistna; hon. treasurer: Mr. G. H. A. Kadwa.

Indians Welcome Professor

Professor Muhammed Ali Howemani, of the University of Damascus, Syria, has arrived in Durban on a tour of South Africa. A welcome reception was given in his honour on Wednesday at the Parsee Rustomjee Hall by the Young Moola Muslim Association.

Sanathan Ved Dharma Sabha

A general meeting of the Sanathan Ved Dharma Sabha, Johannesburg, was held in the Sabha's hall on Sunday, December 3. The secretary in submitting the balance of the Sabha stated that the financial position was very poor and unless some members undertook to help, the Sabha would be placed in a difficult position. A Hindi school had been opened and fifty-six children are attending. Mr. S. Ajodha, one of the trustees, undertook to assist the Sabha.

Sastri College Hall Concert

Miss Thelma Whitcutt received a tremendous ovation on Saturday night, December 2, at the Sastri College Hall when she sang to assist the Durban Indian Women's Association to raise funds for feeding indigent Indian children in Durban. Sketches, impersonations and dancing were contributed by leading Indian and European musical artists. The Mayoress, Mrs. Clare Ellis Brown was the guest of honour.

India's War Purposes Fund Totals £450,000

The India Office announces that the War Purposes Fund, which was opened by the Viceroy of India (Lord Linlithgow) in September, already exceeds £450,000, donations having been received from all over India.

Obituary

Death Of Mrs. P. G. Naicker

The death, after a long illness, of Mrs. G. Naicker, wife of Mr. P. G. Naicker, and mother of Dr. G. M. Naicker, took place last Friday at her residence in Leopold Street, Durban. Mrs. Naicker, who was fifty years of age, was well-known among her many friends for her hospitable nature and quiet disposition. She was very energetic and was a source of great help to her beloved husband in all his responsibilities. While performing social duties she contracted pneumonia about two months ago which was followed by bronchites from which she never recovered. She leaves behind her husband and two sons and two daughters to mourn their sad and irreparable loss. The funeral which took place on Saturday afternoo was attended by a large number of friends and relatives which bore testimony to the high esteem in which the late Mrs. Naicker was held. We extend to the bereaved our heartfelt sympathy.

———:0:———

Thanks

Mr. P. G. Naicker and family wish to thank the many friends who, by messages and personal calls, extended their sympathies in their sad bereavement.

NOTICE.

MADRESSA ANJUMAN ISLAM OF KHOLVAD

Notice is hereby given that the annual general meeting of the said Institution and other Institutions relating to the above will be held at Goldberg's Bioscope, Fox Street, Johannesburg, on the 24th December, 1939, commencing at 11 a.m. sharp.

All Kholvadians are earnestly requested to attend.

Agenda:—

1. Account and balance sheet.
2. New election.
3. General etc., etc.

ISMAIL SULEMAN SALOOJEE,
MOOSA EBRAHIM SAYAT,
Hon. Joint Secretaries.

Doings In India

Mr. Vernon Bartlett On India

"THE Indian Problem" is the subject of a leader page article in the *News-Chronicle* by Mr. Vernon Bartlett who, after examining the present political situation, concludes: "The obvious truth about India is that she will be an internal nuisance until she has self-government. She is growing up as a political entity in the modern world. She has reached the stage when she would rather make a mess of things by governing herself than be better governed by others. Any people passing through that stage needs sympathy and is grateful for it. If our Government would shorten the period of the strain, then there would be a million Indians anxious to help the British Empire in its gravest struggle."

"No Other Ministry Than Congress Would Survive"

In an editorial under the caption "Resignation and After" the *Hindu* says: The invoking of the breakdown provision does not solve the problem that Britain has to face in India. Lord Erskine has expressed the hope that there would be no need to maintain the new and abnormal arrangements for more than a very short time at the end of which it might be possible to find a Ministry that would command a stable majority in the legislature. But his attempts, in strict conformity with the constitution, to discover whether an alternative ministry was possible, should have convinced him that no ministry other than the Congress Ministry would survive for a day. This political fact, apart from other considerations, should make the power that be realise the urgent need for coming to an understanding with the Congress before the situation deteriorates."

Basic Education

The first session of the Basic Education Conference and Exhibition was held recently in Poona. In opening the Conference Acharya Kriplani, General Secretary, All-India Congress Committee said: "The art of a teacher is the highest of all. But even the educationist has to be educated. I shall not do it, but shall echo and expand what a man of genius like Gandhiji has said. Progress has to be maintained in all walks of life as in education. When decadence sets in, the reformers talk of returning to nature, because it is a faulty system to learn from names. In nature names come after the objects. We learn from the objects and then we learn the names. Most of our knowledge is confined to names. Gandhiji's system of education is based on this natural and scientific principle of learning from nature, from objects. Creative work is the mark of the Almighty. We are like Him only when we create and make things. Science means search after truth with the methods of experiments. Gandhiji has always experimented as is evident from the title of his autobiography, Experiments with Truth." Continuing Acharya Kriplani said: "Education to be effective must have high ideals. The ideal of the present education has been to produce Indians who would be different from Englishmen only in the colour of their skin. As Macaulay said, we have become mere copies of Englishmen but even that is not true. If we really had copied the Englishman we would have emulated many good things of the Englishman. But we copied only his faults. It is, therefore, necessary to make a revolutionary change in that system of education." "In order to understand the new system of basic education," Mr. Kriplani said, "we must understand the philosophy underlying all activities of Gandhiji, including the system of education he has propounded. According to his philosophy of non-violence and truth, humanity began with violence and has developed along the lines of non-violence and truth." Concluding Acharya Kriplani said: "He is a fool who thinks that all mechanisation will disappear but he is also a social fool who thinks that individual should be sacrificed to the machine. When power accumulates it breeds corruption. Therefore, it is the function of the new philosophy to remove this corruption and re-establish society on a spiritual basis. Gandhiji's philosophy of non-violence and truth has supplied this philosophy to the world and it will spiritualise socialism and democracy. Even in the sphere of education this philosophy is applied in the form of the basic system of education, and it will lead to the democratisation of education so that it may reach the masses."

Indian Medical Council

Dr. B. C. Roy has been elected President of the Indian Medical Council. "This is the first time," says *The Tribune* (Lahore), "that an Indian has been elected President. An Indian was not elected before, not because no suitable Indian was available, but because the officials, who predominate on the Council, made the post of President a European preserve. At first the President was appointed by the Government and the office went to the Director-General of Medical Services. Later the office became elective, but that did not make much difference as most of the members, who were I.M.S. officers, would not elect anybody but a European as President. But now the monopoly has been broken and an Indian has been elected President. We have no doubt that under Dr. Roy's capable guidance the Council will be able to bring a national outlook to bear on its business, which it has hitherto conspicuously lacked."

Industries In India

The industrial conditions in India in 1939 are vastly different from what they were in 1914, says the "Times' Trade And Engineering Review." The past 25 years have seen the establishment and growth of a variety of industries. To mention only a few, India has become virtually self-sufficient in cement, sugar, soap, matches, and shoes. In addition, she has greatly expanded her output of such staples as iron and steel, cotton piece-goods, jute textiles, rubber goods (including tyres), chemicals of all descriptions, medicines and drugs, tobacco and cigarettes, paper (including newsprint), starch, the simpler types of electrical equipment (bulbs, switches, fans etc.,) and many other articles. Generally speaking, India will not be hard hit by the war, at least not in the early stages. On the contrary, she will be spurred to increased activity.

Muslim University And Military College At Ajmer

A desire to start a Muslim University and a military college at Ajmer was expressed by Mr Fazl-ul-Huq, Premier of Bengal, while addressing a big congregation of Muslims at the Islamia School, Ajmer. Mr. Huq said that the University should be an ideal one and, besides arts, science and technical education, it should also impart spiritual knowledge and Muslim culture. As for the finance for the University, Mr. Huq stated that he would formulate a scheme to collect funds and gave an assurance that he would put in all his efforts to make the scheme a complete success. He further offered his services to help his community through this University, if need arose. Ajmer, in the opinion of Mr Huq, was a suitable place for the University, as a large number of Muslim pilgrims from all over the country visited this place.

The Sporting World

Seaman Chetty Returning

SEAMAN CHETTY, Durban Indian feather-weight, has sailed for the Cape after only one contest in England this trip. He lost on points to Rinty Monahan, of Newcastle, recently. His manager, Jimmy Wilde, the famous ex-fly-weight champion of the world, who saw Chetty off said, "It is a great pity he had to leave as several fights were fixed up." Chetty was also disappointed but his young 18-year-old wife's health made a return to relatives imperative and she is unable to travel alone.

Charity Boxing And Wrestling

A mixed boxing and wrestling tournament has been arranged by Benny Singh to be held at the Market Hall, Pinetown, next Saturday evening. Indian market gardeners of Pinetown district are suffering considerably as the result of the destructive hailstorm a few weeks ago, for not only was their produce destroyed but their land was rendered unusable for some time—and crops take time to grow. A fund has been raised for their benefit and it is to aid this that the tournament has been arranged. Here Harry and Black Panther will come together in a six rounder, and then the programme will change over to the boxing. Young Veeran, who aspires to the national non-European feather and bantam titles, is to take the ring against Young Sullivan over the ten rounds distance, while the ex-champion, L. Veeran, is matched with Freddie Smith, an old rival. To complete the bill, Tottie Smith meets Speedy Phillips and it is agreed that this most attractive programme should provide really good sport. The tournament is under the patronage of the Mayor of Durban (Councillor R. Ellis Brown), the Magistrate of Pinetown and the Protector of Indian Immigrants.

Cricket At Currie's Fountain

On Saturday afternoon, December 2, at Currie's Fountain the "B" section continued their cricket matches, all three games being won outright. Central carried on from 11 for three wickets to ultimately end at 81, which necessitated Greyville batting for the second time to acquire 18 runs and this was knocked off for the loss of one wicket. Scores: Greyville, 124 (for three wickets declared), 11 for one wicket. Central, 52 and 81. Marigold put up a better show in their second innings as hit up 79, but this was insufficient to stave off defeat as their opponents, Bharat, quickly rattled up the required runs to win by 9 wickets. Scores: Bharat, 56 and 27 (for no wicket). Marigold, 42 and 79. Verulam continued their first innings against Sparks which stood at 127 for seven, but with the addition of only five runs the whole side was out, giving them a lead of 44. Sparks set the pace in their second attempt, but could not knock up a score sufficient to put up a fight for an outright win. Verulam left with 38 runs for full points, managed this with the loss of one wicket. Juggath was the outstanding player for the winners, both with the bat and ball. Verulam Temple, 132 and 49 for one. Sparks, 88 and 81.

On Sunday afternoon cricket was washed out in the "A" section owing to to the rains rendering the pitches soft and playing fields under water. This set 8 fixtures an important one as it will have a large bearing on the destiny of the League Cup, as both Surti Colleges and Muslims who were due to play, are leaders of the log.

Golden Number

OF

"INDIAN OPINION"

SOUVENIR OF THE

Passive Resistance Movement

1906—1914.

Price : Two Shillings.

to be had from:—

Indian Opinion,

Phœnix, Natal.

'INDIAN OPINION'

(Founded by Mahatma Gandhi in 1903)

For The Moral, Political and Social Advancement Of Indians In South Africa.

Published Every Friday.

Subscription Rates

Payable Always In Advance.

Within the Union	21s.	Annually
" " "	11s.	Half-yearly
Outside the Union	22s. 6d.	Annually
" " "	12s.	Half-yearly

Become a Subscriber and persuade your friends to do likewise

Apply to—

Manager,

Indian Opinion,

Phœnix, Natal.

ઇન્ડિયન ઓપિનિઅન

સદાગ્રહ સંપીલ્લા દ્વારે
મને પરમાત્મા દેખાયું

ફ્રિનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૮ ડીસેમ્બર ૧૯૩૬ — અંક ૪૭.

"ઇન્ડિયન ઓપિનિઅન"
શુક્રવાર, તા. ૮ ડીસેમ્બર ૧૯૩૬.

રંગદ્વેષપર ડો. ક્રાઉઝ

શ્રી ટોરીયા ખાતે પાદરીઓની મંડળી સમક્ષ ભાષણ કરતાં ડો. જોફ. ઈ. ટી. ક્રાઉઝ, જેઓ અગાઉ ફ્રાંસવાલની સુપ્રીમ કોર્ટના જજ હતા, તેમણે યુનીયનમાં નેટીવો તરફ બતાવવામાં આવતી ગેરવર્તણુકની સખ્ત ટીકા કરી હતી. ડો. ક્રાઉઝે કહેલાં કેટલાંક નગ્ન સત્યોથી અમને જરાયે નવાઇ નથી થઈ. કચડાયેલા લોકો પ્રત્યેની તેમની લાગણી અમે સારી રીતે જાણીએ છીએ. પોતે ન્યાયાધીશ હતા ત્યારે ન્યાયાસનપરથી પણ એ લાગણી વ્યક્ત કરતાં તેઓ સંકોચાયા નથી. ડો. ક્રાઉઝના જેવા નિષ્પક્ષપાતી અને જો કોયડામાં અન્યાય જણાય તો કોયડા ઘડનારાઓની પણ ઝાટકણી કાઢતાં સંકોચાય નહિ તેવા ન્યાયાધીશ યુનીયનમાં બોલ્ય મળવા મુશ્કેલ છે.

આજે જ્યારે આપણી આસપાસ દુન્યવી વસ્તુઓ અને સત્તાને માટે નથી ગાંડપણથી માનવસંહાર ચાલી રહ્યો હોઈ, ઈશ્વરનું અસ્તિત્વ અપેક્ષા ધીમરાઈ ગયું હોઈ અને ન્યાય, મનુષ્યત્વ અને એવા અનેક ખ્યાલના ઠેકાણે હિટલરવાદનો સખ્ત વીરોધ થઈ રહ્યો હોઈ મનુષ્યની દુમાખી શાંત પડવી જોઇએ અને શરમથી તેનું મસ્તક નીચું નમવું જોઇએ તેવે સમયે ડો. ક્રાઉઝના શબ્દો જેમને અંતઃકરણ છે તેવા દરેક મનુષ્યના હૃદયમાં ઉંડે ઉતરી જવા જોઇએ. પરંતુ ઉતર્યા હશે કે નહીં એ હજુ જોવાનું રહ્યું છે.

હીટલરવાદ સામેના યુદ્ધપોકારને ઠલીલ આફ્રીકાના કમનશીબીથી કચડાયેલા લોકો તો મસ્કરી તરીકેજ ગણી કાઢશે. લોકોના જનનો તત્કાળ અંત આણી દેવો અથવા ઈશ્વરને શરણે તેઓને દેવી દેવા એ, અમારા મત પ્રમાણે, શાણો અને કરોડો માનવીઓને કાયમને માટે ગુલામીમાં સબડાવ્યા કરવા અને છતાં તેઓનો ઉદ્ધાર કરવાનો ડોળ કરવો તેના કરતા વધારે ઘાતક છે. ભીમું ગેર આપણા કરતાં ગમે તેવું ધાતકી છતાં તાત્કાલિક મરણ વધારે પસંદ કરવા જેવું છે. છતાં દક્ષિણ આફ્રિકાના કહેવાતા લોકશાસન હેઠળ બીન-ગોરી પ્રજાઓની સ્થિતિ અને બ્રીટીશ શાહીવાદ હેઠળ હીંદની ચાળીસ કરોડની પ્રજાને તો ભીમું ગેરજ અપાઇ રહ્યું છે. વળી યાહુદી પ્રજા, કે જે નાઝીના ત્રાસની દુઃખદ ફરિયાદ કરી રહી છે, તેનીજ પેઠીમાં એક માણસ બીન-ગોરી પ્રજાનો હોવાનાજ ગામ કારણું—પછી ભલે તેણે ગમે તેવાં સારાં કપડાં પહેરેલાં હોય કે ઉચ્ચ કરજનો ધરાવતો હોય તો પણ—ફીટમાં દાખલ થવા દેવામાં ન આવે અને તેના તરફ બેદરકારવાળી વર્તણુક બતાવવામાં આવે એ અનુભવ હૃદયને કોરી નાખનારો છે. આવા કડવા અનુભવ પછી તે એવો ઉદ્‌ગાર કાઢવામાં આવે કે "નાઝીનાદમાં નવિનતા કરી નથી; ત્રાસ જે ત્રાસ અન્યત્ર પ્રવર્તી રહેલો છે તેના કરતાં તેનું પ્રમાણ માત્ર વધારે છે," તો તેમાં ખોટું શું ગણાય?

પરંતુ ઉપર જણાવેલા બન્ને ત્રાસ પાપરૂપ છે. અને બન્નેનો નાશ થવાની જરૂર છે. ન્યાય, સ્વતંત્રતા અને મનુષ્યત્વના નામે હિટલરવાદનો નાશ કરવાને સઘળી માનવશક્તિનો ઉપયોગ થઈ રહ્યો છે. પરંતુ લોકોએ પોતાનાજ કૃત્યો તરફ જોવું જોઇએ, અને ઇશ્વરે હિટલરને જેઓ તેના જેવુંજ વર્તન બતાવી રહ્યા છે તેઓને પાઠ શીખવવાનેજ શું નથી મોકલ્યો એ પ્રશ્ન પોતાના અંતઃકરણને પુછવો જોઇએ અને પોતાનું વર્તન સુધારવાનો પ્રયત્ન કરવો જોઇએ.

પ્રીટોરીયાનાં પાદરીઓનાં મંડળ સમક્ષ ડો. ક્રાઉઝે આપેલું ભાષણ આ બાબતમાં આંખો ઉઘાડનારું થઈ પડવું જોઇએ. બ્યાસપીઠપરથી અહર્નિશ થઈ રહેલા ધર્મોપદેશના કરતાં એ ઘણાંજ કીમતી છે.

ડો ક્રાઉઝે જણાવ્યું હતું કે પાશ્ચાત્ય સંસ્કૃતિના વિકાસને એ કલંકિત કરનારું છે કે દક્ષિણ આફ્રિકામાં સામાન્ય નાગરીકને અનુસરવાના કાયદાની સંખ્યા ઓછી થવી વર્ષો વર્ષ થયેલી અને બાધકર થઈ પડેલી છે કે એક યા બીજા તકાદાબંગને માટે તેને અદાલત સમક્ષ ખડા કરવામાંથી ન તે છટકી જવા પામે તો નસીબદારજ ગણાય.

"મને કહેતા જરાયે સંકોચ નથી થતો કે આપણા કેદખાનાની હવા ટકા નેટીવ વસ્તી માટેના કામદા, કરના કામદાના અમલ અને બીજા મારાઓના લાંબોજ પરિણામે કેદખાનામાં છે...એટલે ખરે બારપુંદ। જણાવવું જોઇએ કે આપણે નેટીવ કેદીઓ ઘણા છે પરંતુ નેટીવ ગુનેગારો ઘણાજ ઓછા છે

ડો. ક્રાઉઝે વાજબીપણે જણાવ્યું કે કાયદાનો મા. ૨ નો કર નેટીવોને મળતા પગારના પ્રમાણમાં અને તેનાપર આકરણી રીતે નખાતા અન્ય કરો જોતાં ઘણોજ વધારે પડતો છે. ડો. ક્રાઉઝે જણાવ્યું કે એ કર છે કે તે કરતાં અરધો કરી નાખવો જોઇએ. તો તેઓને તે બોજારૂપ નહીં થઇ પડે, તેમણે જણાવ્યું કે પાસની ફરજી અન્યાયી છે.

"હું પણ વખત કહી ચૂક્યો હું કે એક ગામડામાંથી ગામડીયો નેટીવ જો શહેરમાં દાખલ થાય તો જો તે ચોવીસ કલાકની અંદર પોતાને કેદમાં પુરાયેલો નહિ જુએ તો નસીબદારજ ગણાય. આ હકીકત જે બોડી પાડવાને હું કોઇને પણ ચેલેંજ કરું છું. મેં વખતો વખત આ પાસની ફરીને કહેતર નાબુદ કરી નાખવાનું જણાવેલું છે અને તેના બદલામાં બોજાખનું

સહીસલામત આવવા જણાવ્યું છે કે જેથી તેઓ નેટીવ પોતાની આ જન્મભૂમીમાં સ્વતંત્રતાથી ફરીફરી શકે... એક કરોની વાચ્યા, જેની ટ્રાંસવાલની સ્વતંત્રતાપર અંકુશ મુકવામાં આવેલો હોમ, એવી કરવામાં આવે તો એ અર્થમાં નેટીવ પોતાની જન્મભૂમીમાં સહાનો "ઉદ્દી" જ છે. ફેર માત્ર એટલોજ છે કે તે કેદખાનાની દિવાલની બાળળ પુરવામાં નથી. જે કારણોથી તે આ અર્થમાં કેદી છે તે અને તેના ગોરા સાહેબના હાથથી તેને મળતી પર્યાપ્ત આપણી સર્વોચ્ચ સ્વતંત્રતા ના આપણે જે બધામાં કુંડાળે ફોડ્યે તેને દોષપાત્રો નથી... આપણો રંગદ્વેષ બધા પ્રેરીલો અને નામ બની ગયેલ છે... એ રંગદ્વેષને કાઢી નાખવાનું આપણી પ્રજાને શીક્ષણ આપવું અત્યાવશ્યક છે. આપણે ભુલવું નહિ જોઇએ કે નેટીવ એ આપણા રાષ્ટ્રના અવિભાજ્ય અંગરૂપ છે. આપણે ઉંચા ગણાતા અર્થમાં તેને "ઉદ્દી" ની કક્ષામાં સમજવો એ પરવાળ નીતી છે એટલુજ નહિ પણ કાંતમ આપણી આર્થીક પાયમાલી માટે મુકશે.'

દેા. ક્રાઉઝના શબ્દો ગોરી પ્રજાએ ફરી ફરીને વાચવા અને મનન કરવા જેવા છે અને રંગદ્વેષને કાઢી નાખવાનો પ્રયત્ન કરવાની જે કદી પણ ખરી આવશ્યકતા હોય તો તે આજેજ છે. એ તે આજે નહિ થાય તો પછી કદીજ નહિ થાય.

દક્ષિણ આફ્રિકાનો હિંદી સવાલ

હિંદુસ્તાનના વર્તમાનપત્રોમાં અમે નીચેની બબર પ્રસિદ્ધ થયેલી જોઇએ છીએ:

પ્રીટોરીયા, નવેમ્બર તા. ૨.

સરકારના બબરોના અમલદાર તરફથી આજે રાત્રે પ્રસિદ્ધ થયેલી સત્તાવાર બબર જણાવે છે કે સરકાર, જેને "દક્ષિણ આફ્રિકાના દીર્ઘ સવાલ" તરીકે ઓળખવામાં આવે છે, તેનો નિકાલ લાવવાના ત્વરિત પગલાં લેવાનો વિચાર ચલાવી રહી છે.

આજપર્યંત પ્રવેશનના સવાલના સંબંધમાં ઘણી હકીકતો મેળવવાના કોઇ પણ સત્તાવાર પગલાં લેવામાં નથી. અને કમીશનની નિમણુક સુધીમાંથી દીર્ઘ કાળને ખાસ બાતલ રાખવામાં આવી હતી.

યુનીયન સરકારને લાગે છે કે છેવટની નીતી ઘડતા પહેલાં પ્રજાનો પાસે સવાલની સમગ્ર બાજુઓના સંબંધમાં ચોકસ ચિત્રતો હોવી જોઇએ.

આથી સરકાર નાતાલ અને ટ્રાંસવાલમાં દીર્ઘોઓએ પુરોપીયન સત્તાઓમાં પસવાટ અથવા તો વેપારના સંબંધમાં કેટલો પગપેસારો કરેલો છે તેની ચોકસ વીગતો મેળવવાને એક તપાસ ચલાવવાનો વિચાર કરી રહી છે. જે તપાસ આસે તે દરમીયાન વર્તમાન સ્થિતિ સામાન્ય રીતે સ્થીર રહે તેવા પગલાં લેવામાં આવશે અને તેમાં દીર્ઘો ઉપર સરકાર આપવા આમંત્રણ કરવામાં આવશે.

આથી ટ્રાંસવાલની સ્થિતિમાં ફક્ત ફેરફાર નદિ થાય એમ કેમકે પાર્લામેન્ટે કુંક મુકત ઉપર પ્રહાર કરેલા કાયદામાં તેનો સમાવેશ થયા જાય છે પરંતુ નાતાલમાં પણ પ્રવેશન બંધ અટકાવવા ન પગલાં લેવાની જરૂર પડશે.

ઉપલી બબરથી દક્ષિણ આફ્રિકાના દીર્ઘોઓને ફેર અંધારામાં રાખવામાં આવ્યા છે એ એક વિચિત્ર બનના છે. ય દીર્ઘ સરકાર ની એજન્સીની આ દેશમાં હરિતનું એ પરિણામ હશે! કેમ તેણે ટ્રાંસવાલના કમીશનરોથી પુનીયનના દીર્ઘોઓને હજુ ઓછા પ્રજાપયોગી આવ્યા ન હોય તેમ ટ્રાંસવાલ અને નાતાલમાં દીર્ઘોઓએ પુરોપીયન વસાહતોમાં કરેલો પગપેસારો કરવો તે તેની તપાસ કરવાને હજુ કોઇ પાકિસ્તાન કમીશન તેઓની ઉપર કોઇ બોસાકવામાં આવનાર છે. જો આવી તપાસ ઘણીજ જરૂર હોય તો પછી અગે પૂછવું - ખાનગીઓના કયા નીગમથી એવી તપાસ કર્યા પહેલાંજ ટ્રાંસવાલના દીર્ઘોઓને પાર્લામેન્ટના પ્રથમથી સજા કરી દેવામાં છે?

યુદ્ધ હેા પા ન હેા હ. આ. ના હિંદીઓની સ્થિતિમાં કશેા ફેર નહીં પડતેા

સાઉથના 'ટ્રીબ્યુન' ની નીચેની ટીકા ખાસ જ છેઃ

"યુદ્ધ હેા પા ન હેા, દક્ષિણ આફ્રિકાના સ્વતંત્ર સંસ્થાનમાં દીર્ઘી પિતૃભૂની પ્રભુત્તિ તેા સુધે આવવાજ કરવાની. અમના દેશેા ખારે નાઝીઓના આક્રમણની સામે પ્રજાની ચેાજનાઓ ઘડવામાં રોકાયા છે ખારે દક્ષિણ આફ્રિકા જેને "યુરોપીયન સત્તાઓમાં દીર્ઘોની ચઢાઇ" તરીકે વર્ણવવામાં આવે છે તેને ચટકાવવામા રોકાયેલું જણાય છે. એ કહેવાતા યુરોપીયન સત્તાઓ એ સંસ્થાનમાં એટલા રચમીપ હોવા જોઇએ કે યુરોપીયનો દીર્ઘોઓને તેમાંથી બાતલ કરવા માગે છે. જો કે મોટા ભાગના સત્તાઓમાંથી તા દીર્ઘોઓને બહાર રાખવામાં આવ્યાજ છે પરંતુ બાકી રહેલામાંથી પણ દરેક દરેક દીર્ઘોને હાંકી કાઢવામાં નદિ આવે ત્યાં સુધી યુનીયનને સંતેાષ થાય એમ લાગતું નથી. દીર્ઘોઓના હકોપર દક્ષિણ આફ્રિકામાં ચાલી રહેલા આ પ્રહારનો સામનો કરવાને હીંદુસ્તાન આજે બાજુ અશકત હોય, પરંતુ જો દેશને બ્રીટીશ તાજનું એક અમૂલ્ય રત્ન અપાવામાં આવ્યો છે તે દેશના વતનીઓના હકો સામે વિના કારણ પ્રહાર કરીને દક્ષિણ આફ્રિકાવાસીઓ સામ્રાજ્યનાં એકય અને અખંડપણાની અવગણના કરીને આપણા રહ્યા.

બે હિંદીઓના વેપારના લાયસેન્સેા નામંજુર થયાં

મેડીસાગરના લાયસેન્સીંગ ઓફીસરે એમ. આઇ. ચોરાજીની જનરલ ડીલર મારેના લાયસેન્સની અરજી અને એ આર કરીમની મેનીક મેકેન્ઝાની પાસે ફેરા પ્રેાહ્યુસ અને મીનરલ વેાટરના લાયસેન્સની અરજી નામંજુર કરી હતી. મેડીરમીયની ટાઉન કાઉંસીલે લાયસેન્સીંગ અપીલ બેાર્ડ તરીકે બેસતાં બન્ને અરજીઓની નામંજુરી સામે થએલી અપીલમાં લાયસેન્સીંગ ઓફીસરનેા ચુકાદો મંજુર રાખી અપીલ રદ કરી છે.

શ્રી. નારણદાસ કુંગરશીએ કરેલું દાન

સુપ્રસદ્ધીખાટેથી એક ખબરપત્રી જણાવે છે કે અહેની સ્વર્ગવાસી પેછી મેસર્સ કુંગરશી મેસરાજ એન્ડ કું. ના સંચાલક અને ભાગીદાર શ્રી. નારણદાસ કુંગરશીએ ટ્રીસેમ્બર ૧૯૩૬ થી મે ૧૯૩૯ સુધી ૨૨ માસે રૂા. ૫૦૧ દીઠના હીસાબ લાસે સાં દાન કરવા નિર્ણય કર્યો છે. આ ૫ હમાનેા પ્રથમ હપ્તેા તેમણે તાજેતરમાં કુષ્ઠાશ્રમને મોકલી આપ્યો છે. શ્રી. નારણદાસ કુંગરશીની ઉંમર હાલ આશરે ૭૦ વર્ષની છે. દરેક બાબતે તેમનેા દાન આપવાનેા ચુકતા નથી આને આ પ્રસંગને તેમણે સ્વદેશ કાજે આપેલું આ સુંદર દાન પ્રશંસનીય છે. અમે તેમને અભિનંદન આપીએ છીએ અને બીજા લાકોએ તેમને પગલે ચાલવા ભલામણ કરીએ છીએ.

દક્ષિણ અમેરીકામાં હિંદીઓ

અમદાવાદનું 'મજદુર' પત્ર લખે છેઃ જર્મની, ઓસ્ટ્રીયા ગીબાલ્ટા ને ચીનીબાદમાં વસતા દીર્ઘોઓ વેરત પ્રબીજ કેમમ કમોડન સમજ પોતાનેા દેશ રબુ કરે તે કામમાં ગદર દેવાને દીર્ઘો સરકારે ૧૧. જે ટી. ટાસ્કસનને નીમેલા. તેમણે તૈયાર કરેલેા અહેવાલ મેાટા ગ્રંથ પર આજે પ્રસિદ્ધ થયેા છે. એ ગ્રંથીને ૬ ભાગે પાડયો છે. જેમણે એ વખતની સમૃદ્ધિ કાજે સતત ભ્રમતા તે નીગેાના છે એ દીર્ઘોઓનેા ઉદ્યમશીલતા, તેમની મરીબામ વગેરેનેા કહમકદાર ચિતાર મી. ટાસ્કસને રજુ કર્યો છે. એમને ત્યાં ભીક્ષુક પરાવવાનેા હક્ક નથી, એમનાં બાળ બચ્ચાંને ફેાજિક ખેારાક આપવાની સેાબ ત્યાં નથી, અને એમને સારાં કપડાં પહેરવાનાં મળતાં નથી એટલા માટે ગોળાના કરવામાં પણ એમને માટે વખાણ થયા છે. ધારાસભાઓ સ્થાનીક સ્વરાજ્યની સંસ્થાઓ વગેરે રથળે રંગદ્વેષ પ્રવર્તતેા હેાવાનેા કારણેજ તેમની આ દુર્દશા થઇ છે. બ્રીટીશ સામ્રાજ્યનાં સંસ્થાનેા ક્યારે દીર્ઘોઓને આવી અપમાનભરી કંગાલીયતમાં નખાણુક ખુંચાવા લાગે છે ખારે સામ્રાજ્ય એ જોવા કરે છે:

યુનીયનમાં નેટીવોની સ્થિતિ

પોતાની જન્મભુમીમાં એક કેદી તરીકેનો તેનો દરજ્જો

જજ ફાગિઁસે કરેલી સખ્ત ટીકા

સુપ્રીમ કોર્ટના આઠ જજ પૈકીના જજ ફાગિઁસે તા. ૨૮ નવેમ્બરના પ્રીટોરીયા ડાયોસીસન સીનોડ સમક્ષ નેટીવોના દેહખાનાની સ્થિતિ બાબતમાં એક ઘણું મનનીય ભાષણ કર્યું હતું અને એ બાબતમાં તપાસ કરવાની જરૂર જણાવી હતી. તેમણે કહ્યું કે જે દેહખાનાના મકાનો સુધારાની પ્રજાતીને શરમાવનારા એક કલંક સમાન છે તેને તોડી પાડવા જોઇએ અને જે મકાનો હજુ ઉપયોગી જેવા જણાય તેમાં ફેરફાર થવા જોઇએ અગર તો તેને ફરી બાંધવા જોઇએ. અને નવાં દેહખાના બંધાય ત્યારે તેના સંબંધમાં પાળવાના બહોળા સિદ્ધાંતો સ્થાપિત થવા જોઇએ.

આજે યુનીયનમાં એક ચુંબકીય હરિફાઇ કે હલચલ દુકાલને માટે તૈયારી કરવામાં પાર્લામેન્ટની સીધી પરવાનગી સીવાય વિનાશ હલચલ પાર્લામેન્ટના ખુદકે કરી નાખવામાં આવી રહ્યો છે તેનો જ્યારે આપણે વિચાર કરીએ છીએ ત્યારે મનુષ્યના જાનનું રક્ષણ કરવાના અને દેહખાનાની સ્થિતિ સુધારવાના કાર્યમાં દેહખાનાને લગતા આપણે નાખુશ સિવાય કેમ સુખે ગારવામાં આવતુ હશે એ જોઇએ મનમાં બહુજ ખેદાની ઉપજે છે.

પાર્લામેન્ટ સુધારાને માટે એક આફ્રીકાસકારક બીના છે કે એક સદરીએ પાર્લામેન્ટના કાયદા બધતા બધતા એટલા જટાપટ પડાયા કે કોઇ પણ માણસ કાયદાના જાણતા નહીં આવતા હોય તો તે એક નવાઇજનક ગણાય. ૧૯૩૮ માં નેટીવ દેહખાના કેસોની સંખ્યા લગભગ પાંચાવન હજારપર ગઇ હતી કે જે મુજબ 'બહમ કુલ નેટીવ ગુન્હેગારોની બે ત્રાહાસ સંખ્યા દેહમા પુરવામા આવી હતી. કૂ કોઇ પણ સહેજ પણ વિચાર કરી શકું છું કે નેટીવ દેહખાનાના કેદીઓ માં મોટું દક્કા કેદીઓ પાસના કાયદા, ટેકસના કાયદા અને બીજા બાબતોના મુજબના ગુન્હેગારોની બાબતના છે. જે નેટીવો ગુન્હેગાર વર્ગના નથી કહાપ અથવા જે ગુન્હાઓ નીતી વીરૂદ્ધના નથી એવા ગુન્હેગારોની સંખ્યાનો અંદાજ દશ હજારથી વધારેનો નથી એટલે હું બાસ ભાર મુકીને કહું છું કે આપણે ત્યાં નેટીવ કેદીઓની સંખ્યા બહુ મોટી છે પણ એમાં ગુન્હેગાર બહા ગોડા છે.

૧૯૩૮ ના હેબ્યુઆરીમાં જે તપાસ કમીટી નીમાઇ હતી તેને વીશે બોલતાં જસ્ટીસ ફાઉચે જણાવ્યું કે પાર્લામેન્ટે એ કમીટીની બલાગણ બહુજ રાખી છે એ સંતોષની વાત છે અને એથી હવે ટેકસ નહિ ભરનાર ગુન્હેગારોને કેદમાં નહિ મોકલતાં પોતાની કમાણીમાંથી કર ભરવાની તક આપવા માં આવશે. (આ બાબતમાં વાંચનારનું ધ્યાન ખેંચવાની જરૂર છે કે નવા કાયદાથી આ બાબ નજરે દેખાતી રાહત એક જુદીજ બાબતના બુજબને માટેનુ હથીયાર બહ પડયુ છે. એ કાયદા મુજબ ટેકસ ભરવાની મહલતીને બદલે ગુન્હેગારને લે તે પોતે કામપર ન હોય તો સરકાર જે ખુદકુતને નેટીવ બહુજતી જરૂર હોય તેવા બેકુતને ત્યાં તે આપતો હોય તે પગારે તેને કામ કરવાની ફરજ પાડી શકશે. એટલે બીજી રીતે બેકુતોને ઓછે પગારે નેટીવ મજુરો પુરા પાડવાની આ યુકતી છે. એને રાહત કહેવી કે જુલમ એ વાંચનારે વીચારી લેવું.

કમબખ્તી નેટીવોના, ઉપરનો ફર એક પાર્લામેન્ટ છે કે તેની કમાણી કોનાં બધારેજ ભારે છે. એબાબમાં ઓછો એ ટેકસ જો આપો ફરી નાખવામા આવે તો તે બના શકે. પાસ બાબતનો કાયદો તદન આનાકાની છે. માત્ર એ ટેકસ અર્થ સાહસ્યો વીરૂદ્ધના ઓછ હથીયારજીક ગરજ સારે છે. મેં બધી બબત કહ્યું કે એક બહાર જંગલમાં નેટીવ ને સહેરમાં આવે અને માત્ર ગોરીસ ક્લાસમાજ બને તે દેશમાં નહિ ગણા જોઇ તો તે મોટો નફીકદાર ગણાય અને મારા આ કહેવું ખોટું છે એવું સાબીત કરવાને માટે હું પ્રેમને પણ ચેલેન્જ કરું છું મેં પાર્લામેન્ટ એ પાસની રીત નાબુદ કરવા માટે કહ્યું તે. એને બદલે તેની ઓળખ માટેના સર્ટીફીકેટ આપવા જોઇએ કે જેથી તે આજના સંખ્યા બંધ ધારા અને પોરવાનાના ખા એક અન્યાય મુન્હામાંથી બચી પોતાની જન્મભુમીમાં હાવે ત્યાં ફરી ફરી શકે.

બધાજ ગોરા માણસો આ પ્રશ્ન સમજે છે કે જંગલી અને કેવાનીયતભરેલી સજાઓનું પરીણામ સમાજ સુખ જેવું જ આવે છે. અને જનવરોની ગોરીને માટ સજાઓની સખ્તાઇમા વધારો કરવાના બેકુતોના ખુબસુરાહા પણ આ બુલભરેલી માન્યતાને લીધેજ છે. એમો બલાજ તો બેકુતોના પોતાના કાયમજ છે. તમારા મજુરોને તેઓ જીવી શકે તેટલો પગાર આપો અને પ્રોટેકારક બોરાફ આપો તો આ જનવરો ની ગોરી આપોઆપ અને તાત્કાળીક બંધ થઇ જશે.

ડૉ. ફાગિઁસે દેહખાનાના ખારા ધોરણોમાંથી સેમ્પલાજંપ દાખલા ટાંકી બતાવ્યું હતું કે એ બારા ધોરણો માત્ર યુરોપીયન કેદીઓનેજ માટે છે. ટ્રેન્સ યુનીયનોના સુલમ અને રવાર્થીપણાને લીધે નેટીવોને કાંઇ બધો રોજગાર રાખવી શકાતો નથી તેમજ તેને જેવા જુબીની જરૂર હોય એવું કોઇ પણ કામ કરવા દેવામાં આવતું નથી. તેમ છતાં નેટીવની મજુરીનો અપ્રોગ્ય લાભ સરકાર મેળવે છે અને તે રીતે તેની પાસેથી પુરો પાકાવવા માં આવે છે.

આપણા દેહખાનાની કેદી સુધા જમાનાની, નીરૂપયોગી અને અમાનુષી છે અને તેને તાકીદે દફનાવામ તેજ રાજધની આજની છે. દેહખાનું એટલે મનુષ્યના ફુકાપણાનો અવરોધ. એ અર્થ માં નેટીવ પોતાની જન્મભૂમીમાં હમેશાં કેદીની જ સ્થિતિમાં છે: પછી ભલે તે કેદમાં હોય કે દેહખાનાની દીવાલની બહાર હોય. આ સ્થિતિનું કારણ તેના ઉપર સરકારી ખોબતી ઝોરી પ્રજનો બુલમ છે અને તે આપણા સુધારાને કલી પણ દીપાવે એવો નથી.

આપણે દંગદ્રેષ વધારે સખ્ત અને ઝેરીલો બની ગયો છે. હોત હોતામાં નેટીવ ગોરાઓની સર્વોપરી સત્તાને ગહા લેખમકારક જાય થઇ પડયો છે કોઇ પણ રાજ્યદ્વારીઓને પોતાના ગોતાઓને ઉસ્કેરવા હોય તો તેણે માત્ર ગોરા સાહેબ આદિકાની, ગોરી પ્રજને શુદ્ધ રાખવાની અને એવીજ બીજી પગર પગાની વાતો કરવાની જરૂર રહે છે. જાહેર પ્રજાને તેજનામાંથી રંગીન પ્રજાઓ સામેનો રંગદ્વેષ કલાકી નાખવાને ફેલાવણી આપણી એ મહાન અગત્યનુ છે. નેટીવને જેમાં મુકાના ઉપયોગનો જરૂર પડે એવા કારીગીરીના ધંધાઓમાં દાખલ ન થવા દેવાને માટે અને દક્ષ યુનીયનોના રવાર્થી બુલમોનો નાશ નહિ કરવાને કશુ કારણ મને જણાતું નથી. એવા ધંધા-ઓમાં નેટીવોની હરીફાઇથી બેકારી વધશે અથવા કમાણી પટશે એમ માનવું એ નહા બુલ-ભરેલું છે.

આપણે ભુલવું નહિ જોઇએ કે નેટીવ એ પણ આપણો એક સહેરી ગણ છે અને પ્રજના ઔદ્યોગીક જીવનમાં તે આપણી એક મોટી માપણ છે એથી એને દૂ કે વાસ્તવ આર્યમાં "કેદી" શબ્દ વાપરે છું તેવો કેદી રાખવો એ આપણા આર્યોક નામને માટે હોરનાર છે. આપણામાંથી જે લોકો આ સવાલનું નીરાકરણ સુચવના હોય તેઓને "કાફરબુદ્ધા" "નીગ્રો ફ્રીન્ડીસ્ટ" અને બીજા નિંદક વીશેષણો લગાડવા એ સારા સહેરી તરીકે આપણને બાજતું નથી અને એવી રીતો એ સવાલના દરબારમાં કામ સહીપ કાળો આપી સકાતી નથી.

વેચવાનાં નવાં પુસ્તકો

અજબ પત્ની—રસીક નવલકથા પૈસાદારોને પૈસો કેમ ખરચવો તેની રસીક ખુંચવણોથી ભરેલ છે. કીંમત શેર. ૫–૬

કાંચનજંઘ કથન—ભારતીય જ્ઞાન ભર્યું પુસ્તક. મનોહર પરણેલ જોડાને વાંચવા માટે કીંમત શી. ૬ –

ગોકળી કોરા—ગુજરાત વિદ્યાપીઠ તરફની બહાર પડેલ ગુજરાતી બાળકો દ્વારા બોલાતી ગોકળી કોરા કીંમત શી. ૧૦–૦

આ ઓફીસેથી મળશે.

આગેવાની કે જાગીરદારી-કોમનું રક્ષણ કે કોમનું ભક્ષણ?

(લખનાર : તટસ્થ)

હિંદી કોમના આ દેશગતિના બાજ, યુક્તપ્રાન્ત, કાળદાની કનડગતો, અને રાજતો મોટે ભાગે એક સરખાં હતાં ત્યાં સુધી આપણી કોમ એકજ સંસ્થામાં ભેગાઇ પોતાના રક્ષણ અને પ્રગતીના માર્ગનો વીચાર કરી શકતી હતી. કાળદા બદનાર સરકાર પણ સમસ્ત હીંદી પ્રજાને એકજ લાકડીએ હાંકતી હતી. પણ ૧૯૧૯ પછીથી એ સ્થીતી બદલાતી ગઇ. જ્યારે પ્રાન્તીક સરકારે પણ જેદ નીતી અખત્યાર કરી છે. અને અત્યારે તો સંપુર્ણ તેનો અમલ થઇ રહ્યો છે. હીંદી પ્રજામાં નાગ અને નુકસાન બીજા બીજા ભાગે વેહેંચાઇ ગયા છે. આજે હીંદી કોમનો સવાલ રાજકીય બાબતમાં સર્વ સામાન્ય રહ્યો નથી. એક બીજા વર્ગના લાભ નુકશાન પરસ્પર વીરોધી થઇ ગયા છે.

મુસ્લીમમાં સૌકતઅલીભાઇની ભાષામાં જીગ્રો મુસ્લીમાદ: તે પોકારેલ, બળવાન બન્યો અને તેમાંથી જન્મેલો લાખાન્યવાદ. તેમ હીંદી કોમમાં પણ સામાન્ય કોમ ભીતમાંથી ભેદા થયા બીજા બીજા વર્ગના હીત અને તેમાંથી જન્મેલા મુદીવાદ. માત્ર આપણિકજ નહિં પણ સાધારણક, રાજકીય, નૈતિક, ધાર્મીક દરેક ક્ષેત્ર પર મુદીઓ સર્વોપરી સત્તા હાથ કરી છે. કોકમાત્ર એ માત્ર પડદો છે. બાકીક બધુ બોજ ખલ્લ છે. આ સ્થીતીમાં હીંદી કોમનું સામાન્ય હીત માટે કોઇ એક જ સંસ્થા સાચવી શકે ખરી?

બીલકુલ પરાપવાના પ્રતીનીધે ઉપર કહ્યા સંજોગોએ બીલકુલદારો થયા છે. એક કાયમી રક્ષણ તરીકે રક્ષણ માટે બીલકુલોની માંગણી મેળવવામાં આખી કોમની સહાનુભૂતી હતી. એ સહાનુભૂતીનો લાભ જ મુદીવાદના પુજારીઓએ પોતપોતે માટે બીલકુલો હસ્તગત કરી. અમારે બીલકુલદાર અને જાકુબ, ચાપસેન્સદાર બ્રહ્મચારી અને બીન-ચાપસે-સદાર કારીગર વર્ગ, શેઠ વર્ગ અને નોકર વર્ગ, મરીન અને લશ્કર, મજુર અને ખેડાદારી એ બધાના સ્વાર્થ એક બીજાના પરસ્પર વીરોધી થઇ ગયા છે. આવી મેળની ચૂંટણીઓ મુસ્લી નહીં દોષ તેમ ગુજરાતી અને મદ્રાસી, ઢોકુ અને મુસ્લીમ એવા જેરી ઉપરાંતોએ પણ સ્વાર્થી વર્ગો કોમ જુદાજ સ્વાર્થ માટે જાગરીત કરી લીધેલી રહ્યા છે.

એ બાબ બીજા વર્ગોના પરસ્પર વિરોધી સ્વાર્થને લીધે જે સર્વ સામાન્ય સંસ્થાઓ હતી તેના આગેવાનો અને પાર્લામેન્ટોમાં સેવા નો ભાવ નાશ પામી સત્તાના ભાવનો ઉદય થયો. આગેવાની એ જોખમદારી મટી જાગીર દારી બની. એ રીતે આગેવાની કોમ પક્ષ એધાર, ભોગે કે ઉદ્યમ કરવા માટે એક મહાન મુસ્લી-કોન્ફરન્સ-પક્ષ મટી છે. સેવા કરવાના હક માટે ખુન-મારકાટ-જેદ પ્રપંચ-કુકમનાવટ એ સંભળાતી નથી અને સોંભળ્યા કે જાણવા પણ નથી. પક્ષ ધન અને જાગીર માટે આખા દેશના ખુન કરવાપણા અણીયંદો તો દુનીઆને દરેક ખુણે મળશે. આ પરીસ્થીતીમાં માત્ર એક સર્વ સામાન્ય સંસ્થા ઉપરજ બધે આધાર રાખવામાં આવે તો આખી કોમનું હીત સચવાય ખરૂં?

કોમી આગેવાનીને આવી અધોગતીએ લાવી નાખવામાં આ દેશમાં સ્થપાયેલી હીંદી સરકાર ની એજન્સી પણ પહેલી ચાંશે જોખમદાર છે. એ કે એજન્સી એ બાબતમાં કસદાર પુર્વક દોષીત બનેલી નથી, પ્રજા કોમી પ્રતીનીધીત્વ-નોકરશાહી મનોદશાને લીધે એક વધીઆરણ બની ગઇ જરાએ સંશય નથી.

કુદરતનો નીયમ છે કે એક સ્થીર બીજાને મદદી આપવા માટે તેના બળને કરતા બધુ બળ ની જરૂર પડે છે, અને તેટલેજ અંશે એક સ્વતીમાન ચીજની વતી રોકવા માટે પણ તેટલા જ બળની જરૂર પડે છે. ... બીજાને સ્થીતિજ સ્થીર ચીજની સ્થીરતા અને સ્વતીમાન ચીજની ગતી તેની જરૂરીઆત કરતા બાજા બળ મુજી ચાલુ રહે છે. હીંદી કોમના હીતના રક્ષણની સંસ્થા જે હીતનું રક્ષણ કરનાર બની ને હીતનું બાધક કરનાર બની શક તેવી તેની ગતી રોકાતી નથી તે પણ ગોઠ નીયમને આધારીત છે એમાં સામાન્ય બાબતો વધારેની જરૂર છે.

૬૦ ના બેઠકો ધ્યાન લેતાં દેખાય કે ખાલ એક સર્વ સામાન્ય કોમના હીંદી કોમના સામાન્ય લાભ બાબતો માટે ઉપયોગી નથી જ પણ દરેક બીજા બીજા વર્ગો પોત પોતાના હીતનું રક્ષણ કરવા માટે એકત્ર થયા સીવાય બીજા નથી. એટલે હીંદી કોમની સર્વ કરવાનીય કોમના લાભના કોમ તેમજ જે એવી બીજા બાબ સંસ્થા ઓ ઉભી કરવા તરફ ધ્યાન દોરે તો તેઓ ખરેખરી સેવા કરી શકશે નોકર વર્ગની સંસ્થા, જાકુબ વર્ગના સંસ્થા, ચાપસેન્સદારોની સંસ્થા, કારીગરોની સંસ્થા. એવા બીજા બાબ બંધારણ જે પરસ્પર સ્વાધીન થાય તો તેમાંથી એક સંપુર્ણ બંધારણ ઉભું થઇ શકે કે જે સર્વ સામાન્ય હીતનું રક્ષણ કરવાના પ્રયત્નો કરી શકે

એવી સંસ્થાઓ ઉભી કરવા માટે નવા આગેવાનો અને પાર્લામેન્ટોની જરૂર નથી ... એ પ્રમાણે થઇ રહ્યું છે, પણ જ્યારે આજ બીજા વર્ગના સ્વાર્થ પરસ્પર વીરોધી જણાતા હોય ત્યારે એક વર્ગ એકત્રીત થઇ સંસ્થા સ્થાપે તો તેને વીરોધી બધાનો વર્ગ તે સાંખી નજ શકે. અને તેમાં જે સબળ વર્ગ હોય તે નીર્બળ વર્ગની સંસ્થા હસ્તીમાં આવવાને જે કુદરતી છે. તેથી એવા વર્ગોને એકત્રીત કરી તેની સંસ્થા સ્થાપવા માટે તીક્ષ્ણબુધ્ધી આગેવાનોની જરૂર છે આકુબ વર્ગ જો એક સંસ્થા સ્થાપવાનો પ્રયત્ન કરે તો તેમાં જે આગેવાની જોઇએ બાગ તે તેવા બાકુબના ઉપર સંકુચીત દૃષ્ટીવાળા સેન્ડ બોર્ડનો ભુસમ જરૂર થવાનો; એટલે એવી સંસ્થાની સ્થાપના કરે કોમનું નોકરવર્ગ એકત્રીત થવા માગતો દેખ તો શેઠ વર્ગને એમજ લાગે કે તે પોતાના સ્વાર્થથી વીરૂદ્ધ છે, એટલે તે તેમાં સાધત આગેવો ઉભી કરે એવાના માટે એવા રોબાવાળી, બીજવાન અને મુદ્ધ હૃદયના આગેવાનોની જરૂર છે કે જેઓ એક બીજા વર્ગોને અન્યોન્યના નુકશાન કરવાના હેતુથી નહીં પણ એક બીજાના સહકારથી દરેક પ્રકારનું હીત સાધવાના હેતુથી એવી સંસ્થાઓ હસ્તીમાં બાણે અને એવી બાબ સંસ્થાઓમાંથી એક સંપુર્ણ સંસ્થા થાય કે જે દરેક વર્ગનું હીત નીષ્પક્ષપાત રીતે કોમને અભેદ્ય નુકશાન કર્યા વગર સાચવી શકે

મેરીટબર્ગમાં યુનીટી મીટીંગ

નાતાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસ અને કોલોનીયલ બોર્ન એન્ડ રેટલસ્ ઇન્ડિઅન એસોસીએશનની સંયુક્તસભાએ આંગેની નાતાલ ઇન્ડિઅન એસોસીએશનના નામ હેઠળ જોડાઈ જવાની મીટીંગ સ્વીકાર તા. ૩ જાન્યુઆરી રવીવાર ના રોજ બપોરે બાદી બરોબર ૩ વાગે કોર્ટ પ્રેમ સભાના હોલમાં બળશે.

બન્ને સંસ્થાઓના સાભ્યો જોગનો નાખો જોગવાર તરીકે તા. ૮ ઓકટોબર સુધરત તા રજીસ્ટરોમાં નોંધાયા હોય તેમનાથી એ મીટીંગમાં હાજરી થઇ રહેવાશે

નવા મેમ્બરો થવા ઇચ્છનારે રૂા. ૬ ની ભરી મેમ્બર બની જવું.

દરેક મેમ્બરે પોતપોતાના મીટીંગમાં દાખલ થવાની પરવાનગીનો કાર્ડ રજુ કરવો.

મા. જ. ખબારીયા, કેપ ટા ઓસે. અવર. નાયડુ, કોરેસ્ટર ટ્રેન્સ અને મા. કે. મુખ્તારની, ડરબ (ઝુલુ) ચર્ચ સ્ટ્રીટ, ને નવા મેમ્બરો માટે અરજીઓ સિક્રેટરીની સેવા આપવામાં આવી છે.

યુદ્ધ વિષે હિંદની નીતી

યુદ્ધને વિષે હીંદની નીતી શું છે તેની જગતને ખોટી અસર આપવામાં આવતી હોવાથી નીચે ની આગલની ચિત્રો ગાંધીજીના 'હરિજનબંધુ' માંથી નીચે આપીએ છીએ જે ખરી સ્થિતિ રજુ કરનારી છે :

વિલાયતના 'ન્યુસ ક્રોનીકલ' પાપાની આગબોટમાં કોંગ્રેસના નિર્ણય વિષે ગાંધીજીએ તેને નીચેનું કથન મોકલ્યું હતું:

કોંગ્રેસની માગણીના જવાબમાં ના. વાયસરોયે કરેલું નિવેદન જેટલી બાબતોમાં ઉપલબ્ધનાઈ નીવડ્યું છે તેના કરતાં વધુ તીવ્ર વેદનાદાયક તે ભાગ્યેજ નીવડી શકત. કોંગ્રેસે ખોટન પાસેથી તેની આઝાદીની માગણીનો જવાબ નહોતો માગ્યો પણ હીટલરના આક્રમણખોરીથી લોકશાસનની રક્ષાને અર્થે મોટેથી ઘડાયમાં હોદ્દામાં લોકશાસનની રક્ષાપનાનો સમાવેશ છે કે કેમ એ વિષે ખાતરીબંદ કરવાની બાબતમાં બ્રીટને કરેલા દુર્બોધની ખોને બાદ આપી હતી. હિંદ આજે આઝાદી મેળવવાને લાયક છે કે નહિ એ મુદ્દા લોટે આ વાતને સંબંધ નહોતો, પણ દેખીતી રીતેજ કોંગ્રેસની માગણીનો અવળો અર્થ કરવામા આવ્યો અને ના વાયસરોયે એક જાતની ગોળગોળ પરિસ્થિતિ ખાંડી કેમાં એક જણ બીજાઓ શું કહ્યું તે સમજે નહી અને આ બધી વાતચીતોને પરિણામે ના. વાયસરોયને એક એવું નિવેદન કરવાની સુચના આપવા મા આવી કે જેને અત્યારે આપણી સામે ચાલી રહેલા આજુબાજુ પ્રસંગની ઉપયુક્તતાની કોને મુદ્દલ નીરખત નહોતી. તો બ્રીટીશ સરકારને કોંગ્રેસનાં આને બીજા મંડળોનું બળ બાબતં હતું તો એ બાબતમાં સરકારને માથે કોંગ્રેસ ઉતરે એમ નહોતું એ દેખીતી વાત હતી

પણ કોંગ્રેસે તો પોતાની સામે એવી કુબ્જાતર જીવનકામ રાખ્યું છે. કોંગ્રેસ પોતાના નૈતિક ટેકાથી—કે એકજ વસ્તુ એની પાસ લિજોપતા છે અને કે એકજ તે આપી શકે એમ છે—બ્રીટનને મદદ આપવા માગતી હતી પણ રાજદ્વારી ક્ષેત્રમાં બ્રીટનનું નૈતિક આચરણ સાબુત છે, બાબાસુદ્ધ છે એ વાત સાચ ન થાય ત્યાં સુધી કોંગ્રેસ એની મદદ ન આપે. હું ખાત્રીથી કહું છું કે બ્રીટીશ સરકાર સમજી શે કે હીંદ આઝાદીની બીખ નથી માગતું. બ્રીટન પાસે એટલુંજ માગ્યું કે પોતે હીંદની આઝાદીની સામે નહિ રહે એમ ચોખ્ખેથી કહી દે. હીંદુ—મુસલમાન કંકાસ અને બીજી મુશ્કેલીઓ રહેલી છે એ વાતનો કોઇ ઇનકાર નથી કરતું. સવાલ એટલોજ છે કે બ્રીટન આપણી વચ્ચે વાસ્તવિક કરવાનું પોતી ગણાને અંતે બાબુઓ થવા અને આપણી મુશ્કેલીઓનો આપને આપણી રીત ઉકેલ કરી લેવા દેવા તૈયાર છે કે નહિ. એટલાજ સાર કોંગ્રેસે બંધારણ સભા (કોન્સ્ટીટ્યુઅન્ટ એસેમ્બલી) સુચવી રાખેલી છે જેમાં દરેક કોમને પ્રતિનીધીત્વ દઈ અને જે હિંદનું બંધારણ ઘડશે.

ના. વાઇસરોયની જાહેરાતથી બારે મુસલમાન પક્ષોચ્યું છે એમાં શક નથી કોંગ્રેસની કરોબારીએ હજાવો કરાવ કર્યો છે. બધેથી મુસ્લ બ્રીટનને મુશ્કેલીની દોષ તો તેને લેગ કરવા દેવા ને સારૂ એમાં પુરતો અવકાશ રાખ્યો છે. શું બ્રીટનની જાહેર પ્રજા સમજશે કે એના મુત્સદ્દીઓ ખુબ ખાસ બેઠા છે? કે તેઓ પોતાની 'હીઝમા એાશીસ' કરી ખુબ કરેજ નહિ અને હીંદ સહા કાળને સારૂ એમની કામગિનું રહેવાને સરજાયેલું છે એ એમની મોહિની માન્યતામાં ગરત રહેશે? હું તો બેટલુંજ કહું કે કોંગ્રેસ એના બધેની સીધી નહી બાબ મુખી કદાપી જંપશે નહિ, જંપવા દેશે નહિ. એની હસ્તીજ સંપૂર્ણ સ્વાતંત્ર્યના એના બધેની પાછળ અડીરતપણે અને નીડરપણે પડચે જવા ઉપર રહેલી છે

—: o :—

બારણાં હજુ ખુલ્લાં છે

યુરોપના અનેક વર્તમાનપત્રોના એક પ્રતિનીધીના પ્રશ્નના જવાબમાં ગાંધીજીએ ઓકટોબર તા. ૨૬ મીએ તેને નીચેનો તાર મોકલેલો :

"કોંગ્રેસે તાજા દરમ્યાન કદા રાજકર્તાપારણી કેવારની માગણી કરી નથી. કોંગ્રેસની માગણી ઓછામાં ઓછી જ છે કે પોતાના સવાલના હેતુઓમાં સવાલને અને સુંદાયેલા હીંદી પ્રતિનીધીઓની સોકસભાને હાથે ઘડાયેલા દસ્તાવેજની રૂએ હિંદની આઝાદી સ્વપારો એ વાતનો સમાવેશ એ હેતુઓમાં છે જ એવો જાહેરાત બ્રીટન અત્યારે કરે. આવી જાહેરાતને તાકમ તેટલો વધુમાં વધુ અમલ સવાલ દરમીયાનના ગાળમાં થતો જોઇએ. સધુમતીઓના સવાલને બાદ અનાવવામાં આવ્યો છે. એની હસ્તી નથી એમ નહી. પણ એનો સામો ઉકેલ કોંગ્રેસે સુચનેલો સોકસભા દ્વારજ આવી શકે એ મુદ્દા ઉકેલવાનો બાકી બધાના ઉપર નહી પણ સોકસભા ઉપર રહે છે. હીંદના પ્રજાસત્તની દૃષ્ટિએ હીંદુ-મુસ્લીમ વાદ બ્રીટીશ સત્તાના સીમા હથારૂપ છે. અત્યારે (ના. વાયસરોયની જાહેરાત પછી) કોંગ્રેસે સેવાનું ઓછામાં ઓછું પગલું એજ હોઇ શકે કે મીનીસ્ટ્રીમાંથી પોતાનાં પ્રધાનમંડળોને બેંચી લેવાં. હવે પછી નાં પગલાં બ્રીટન આ કટોકટીની પરીસ્થીતીને કઇ રીતે ચલાવે છે તે પર આધાર રાખશે. કોંગ્રેસે બ્રીટનને પોતાની શુદ્ધ સુધારી લેવાના સારૂ બારણાં ખુલ્લાં રાખ્યાં છે."

શું હું ખુદાઇ ફિરસ્તો છું

'હરિજનબંધુ'માં ગાંધીજી

એક મુસલમાન મીત્ર મને ઘણિ કામમ મોકલ્યો છે તેનો સાર આ રહ્યો :

"તમારા મતની સાચી સમજણના માર્ગમાં સૌથી મોટો અંતરાય એ છે કે તમે બાકી બીજાના સિદ્ધાંતોની દૃષ્ટિએ બધી વસ્તુઓનો અર્થ કરીકરીને તમારું જેવું રીતું બનાવવું છે કે કોઇ પણ વાત નીરાશ્રયી રહેવી જોઇએ નહિ, પછી તે માટે તોડવી મોડવી પડતા નહિ, પછી તે માટે તોડવી પડતી હોય.

તમે ખુદાઓ તમને એના પ્રતિનિધિ તરીકે નીમ્યા ન હોય તો તમે જે કંઇ કહો છો અથવા તો સોંપવા છો તે ખુદાનો શબ્દ છે એવો દાવો કરી શકાય નહિ. પેગંબરોના કિસ્સામાં તેમણે તેમજ ધર્મની આધ્યાત્મિક સીમાના રૂપે સ્વયં અને અદિસાની પરાકાષ્ઠાના માટે કોઇ પણ પ્રકારની શંકા રહેતી નથી. પણ તેની સાચી સમજણ અને અમલ તો ખુદા લોકે સીધી વાતો કરનાર કોઇ પેગંબર આપણા જ જીવનમાં જોવા મળે. જેણે તદ્દન તેની રામતાઓનું દમન કરીને પોતાના આત્માને માત્ર ઓપ આપ્યો છે તે પેગંબર નથી.

તમે દુનીયાના મુદ્દને સ્થાને બેઠા છો અને દુનીયાના દુઃખનું મૂળ કોથી બદલાનો દાવો કરો છો, અને તેથી પોકારીને જાહેર કરો છો કે તમે ધર્મદ કરેલું અને જાણેલું સત્ય તેમજ તમે ત્યાગેલી અને અમલમાં મુકેલી અહિંસા જ દુનીયાના દરદનું ઓસડ છે. એ જ સત્ય વીષેનો તમારો ગર્વ અનાદર અને સત્ય વીષેની તમારી પીપરીત કલ્પના સુચવે છે. તમે ન્યુક્ષ કરો છો કે તમે ખુશ કરો છો તમારી અહીંસા ખરે ટાંનાં ખુબી હિંસા જ છે કારણ કે પ્રત્યક્ષ આધ્યાત્મિક જ્ઞાન ઉપર સ્થાપ નથી અને ખુદાઇ ફિરસ્તાની વાતચીતરૂપ નથી.

એક સાચા મોમીન (આસ્તિક) તરીકે અને એકેએક મનુષ્યને સત્ય પહોંચાડવાના દરેક મુસલમાનને કલ્પાતમાં આપેલા આદેશને અનુસરીને હું આપને વીનંતી કરું છું કે આપનામાં ઘર કરી બેઠેલા તમામ આગ્રહોને કબરમાં આળો, પોતાને શીખનારા નહી પણ શીખવા પ્રેરનાર સામાન્ય માણસની દિશામાં મુકો અને સત્યના સાચા શોધક બનો.

સત્યને શોધો મારવા કરતાં હું તો તમને વીનંતી કરું છું કે ફુરસદ પડો અને ઝડપાઇથી કરો અબીબાલ ગાંધી લીખા પીનલ ગેલાલના

ગાંધીજી નોઆખાલી તથા ત્રિપુરામાં નહરૂ લીબ્રરી પેગંબર મહંમદ (સ્વલ્લલ્લાહો અલૈહી વસલ્લમ) નાં જીવનચરીત્ર વાંચ્યો.

હિંદમાં વસ્તી જુદી જુદી કોમો વચ્ચે એકતાના સવાલ બાબતમાં તો એટલું જ કહું કે એક રાષ્ટ્ર તરીકે તેની એકતા કદી થઇ શકે એમ નથી. ઉદાર દીલો એક બીજાના ધર્મોને અને આચારવીચારને બરદાસ કરવા, પોતાના સમગ્ર જીવનક્રમ અને તેને દોરનારી સંસ્કૃતી સહીત મુસલમાનોને એક રાષ્ટ્ર તરીકે દરજ્જો આપનારા કોલકરાર કરવા, અને રાજદ્વારી ક્ષેત્રમાં તેમને સ્થાન દરજ્જાને આપવો. આટલું થાય તો તો હિંદુસ્તાનમા સંપ અને સુલેહ થઇ શકે.''

ઉપરોક્ત સાર આપવામાં મેં પત્રલેખકની એકે દલીલને છોડી દીધી નથી

મેં મારૂં દીલ રીદુ નથી કરી મુક્યું. દરેક મનુષ્ય જેટલા અર્થમાં ખુદાઇ દીરસ્તો છે તે કરતાં વધુ કોઇ અર્થમાં ખુદાઇ દીરસ્તો હોવાનો દાવો કદી પણ મેં નથી કર્યો. હું તો બરજાયીન ગાબુસ છું. બીજા દરજ્જાના માબુસના જેટલોજ ખુદાને પાત્ર છું. કોઇનો ગુરૂ કે શીક્ષક હોવાનો દાવો પણ મેં કદી કર્યો નથી. પણ મને ચાહનારાઓ મને ગુરૂ કે મહાત્મા કહે તો તેમને હું દરેક કાબલામાં અટકાવી શકું નહીં; જેમ મને ત્રાગા આપનારાને અને મારા માં કદી નહીં એવા જુઠા કુકર્મોનો મારા પર આળ મુકનારાઓને પણ હું ચાહકાવી ન શકું.

કુ છું તો રબુનીનીંદા એવા ખબરને ચરણે ધરીને માર્ગ બેઠેલો જાણું છું.

મારા પત્રલેખક, જોઓ એક હાયસ્કુલમાં શિક્ષક છે તેમનો જાહુને સારૂ હું કદી દાવો કે મેં તેમણે સુચવેલ માર્ગ લીધો તેમજ બરલામ ધર્મ વીષેના બીજા પ્રશ્નો સંપુર્ણ પુજ્યભાવપુર્વક વાંચ્યા છે. કુરાને શરીફ જે એકથી વધુ વેળા વાંચ્યું છે. ગાફેલ ધર્મ દુનીયાના બધા મહાન ધર્મોમાં જે કંઇ સારૂં છે તે લેવાની અને પચાવવાની અનુકુળતા આપે છે. બદલે તેમ કરવાની મારા ઉપર ફરજ મુકે છે. આનો અર્થ એ નથી કે બરલામના પેગંબરના કે બીજા કોઇ પેગંબરના ઉપદેશનો મારા પત્રલેખક કરે તે અર્થ મારે સ્વીકારવો રહ્યો. દરમેયર જે મર્યાદીત બુદ્ધિશક્તિ મને બક્ષી છે તે દુનીયાના પેગંબરો જે કંઇ ઉપદેશ્યા માનવજાતીને લાભ મુળ્યા છે તેના અર્થ કરવામાં મારે સ્વતંત્રપણે રહી. કુરાને શરીફ સબ્બદીસા રીપાવે છે એ વાતમાં મારા પત્રલેખક સંમત છે એ જોઇ હું રાજી થાંઉ છું. આ સીદ્ધાંતોનો પયગંબરે આપેલી બુધ્ધીને અનુસરીને રોજીંદી જિંદગીમાં અમલ કરવો એ આપણા સૌનુ કામ એમનું પણ કામ છે.

પત્રનો છેલ્લો ફકરો વાચકોની સીદ્ધાંત રજુ કરે છે. હિંદ એક પ્રશ્ન નથી? દાખલા તરીકે શું મોગલ બાદશાહોના કાળમાં તે એક પ્રશ્ન નહોતી? શું હીંદ એ પ્રશ્નોનું બનેલું છે! જો એમ હોય તો પછી બે પ્રશ્નોનું જ

શા સારૂ? ચિસ્તીઓ બીજો પ્રશ્ન કેમ નથી? વળેરે. ચીનના મુસલમાનો શું ચીની રાષ્ટ્રથી જુદી જેવી કોઇ અલાયદી પ્રજા છે? ઇંગ્લંડના વતની મુસલમાનો અંગ્રેજ પ્રજાથી કોઇ નીરાળા પ્રશ્ન છે? પંજાબના મુસલમાનો બાકી હિંદુ તેમજ શીખ પ્રજાથી કામ રીતે જુદા છે? શું તેઓ બધાજ એક પાણી પીનાર, એ વાનો ખાસ લેનારા, અને એક જ ધરતીના રંગકસથી પોંક પોષનારા પંજાબીઓ નથી? પોતાપોતાના ધાર્મિક આચારોને અનુસરવામાં તેમને રોકનાર કોણ શું છે? દુનીયાભરમાં વસતા મુસલમાનો શું એક નીરાળી એવી અલાયદી પ્રજા છે? કે પછી એકલા હિંદના મુસલમાનોની જ બીજાઓ કરતાં જુદી એવી અલાયદી પ્રજા બનાવવી છે? શું હીંદના મુસલીમ અને બીનમુસલીમ એવા બે ભાગલા પાડીને તેનો આંતરીકછેદ કરવો છે? અને હીંદનાં અસંખ્ય ગામડાંઓમાં જ્યાં કાટકાટ હિંદુ વસ્તી વચ્ચે બેઠા બેટલા મુસલમાનો વસે છે, બાપવા તો સરહદ પ્રાંતકે રહી બની પેઠે જ્યાં મુસલમાનો વચ્ચે મુઠીભર હીંદુઓ વસે છે, શાંતું શું? પત્રલેખકે સુચવેલો માર્ગ ભિન્નાનો—આનાકરાણીનો છે. જીવવું અને જીવવા દેવું અપનાવ્યું તો એકબીજાને નીજાપી જાતને અને બાકી બાકીને રહેવું, એજ જીવનનો નીયમ છે. એજ પાઠ હું કુરાનમાંથી, બાકબલમોથી, બુદ્ધ અવસ્તામાંથી અને ગીતામાંથી શીખ્યો છું.

દક્ષિણ આફ્રિકાના ટુંક ખબરો

કેપ કલર લોકોનો મજુરો તરીકે પસંદગી વિરોધ

ચુનીયનના કલર લોકોના આગેવાનોની માગણીથી યુનીયન સરકારે મરહરી કામ માટે ગોરાઓને રજીસ્ટર કરવા જેમ નેશનલ રીજર્વ રજીસ્ટર કાઢ્યું છે તેવું કેપ કલર્ડને રજીસ્ટર કરવા માટે જુદું રજીસ્ટ્રેશન બાકું બોલ્યું છે તેમાં જે કેપ કલર્ડને લશ્કરી કામમાં યુનીયનને મદદ આપવાની ઇચ્છા હોય તેવાઓને અઢારથી પચ્ચીસ વર્ષની ઉમર સુધીનાઓને રજીસ્ટર કરવામાં આવશે જો લશ્કરી કામ માટે તેઓને બોલાવવામાં આવે તો તેઓને કયરાના કામમા લેવામાં આવશે નહીં પણ માર્ગ, મોટર ટ્રોલી વીગેરે સારના માટે, સ્ટોર મેનના કામ માટે અને બીજી મજુરીના કામમાં ફક્ત લાગવગમાં આવશે. (કેપ કલર્ડને બાદલો મજુરીનો દર પણ બીજાથી ઓછો એ નામનું સહજામજ મળશે.)

જોહાનીસબર્ગના ટ્રોલરમેન હડતાલના ચેપથી અને મ્યુનીસીપાલીટીના કેસનો ચુકાદો

જોહાનીસબર્ગના ટ્રાન્સવાલ સ્ટ્રોટમાં હડતાલ કરનાર મેસર્સ કેરેલ બ્રધર્સ સામેના ઉપર આગળ જોહાનીસબર્ગના મ્યુનીસીપાલીટીએ કેસ કર્યો મારફતનો ઓર્ડર તે ઓર્ડર કરવાના બદલે કરીબાદ કરેલી જોમાં ચુકાદો મ્યુનીપાલીટીની વીરૂધ્ધ આવ્યો. બાદ ત્યાર બાદ તેની અપીલ સુપ્રીમ કોર્ટમાં કરેલી જેનો ચુકાદો આવી ગયો છે અને તે પણ મ્યુનીસીપાલીટીની વીરૂધ્ધ સામાપક્ષના ખરચ સાથેનો આપવામા આવ્યો છે.

યુનીયનનું રાજકારણ

જનરલ હરટઝના વીરોધી પક્ષમાં ત્રણ વકીલ ભાગ પડી ગયેલા જણાય છે. એક હાકટર મલાન નો નેશનલીસ્ટ પક્ષ, બીજો જનરલ સ્મટ્સનો પક્ષ અને ત્રીજો મી. પીરોનો પક્ષ કા મલાન નો નેશનલીસ્ટ પક્ષ પ્રજાસત્તાક વાદનો છે જે જનરલ હર્ટઝોગના પક્ષને કબુલ નથી અને મી. પીરોનો પક્ષ એ બેમુની વચમા છે મી. પીરો એ પક્ષના ઉદ્દેશની જે સુચના કરી છે તેમાં અને નેશનલીસ્ટ પક્ષની માન્યતામા તેને કે દેખીતો ફેર નથી; એ બેઉ પક્ષ સાર્વભૌમ આફ્રિકા ને માટે પ્રજા સત્તાક સરકાર (રીપબ્લીક) જ માગે છે, પણ નેશનલીસ્ટ પક્ષ રીપબ્લીક મેળવવા ની વાત કરે છે. જ્યારે મી. પીરો ક દીયાએ કામ કરી તેમાં ઉભેલી અડચણોને દુર કરવાની વાતો કરે છે આ પ્રમાણે જણાયે તો ત્રણ જુદા પક્ષ પડેલા જણાય છે.

દારૂ પીવાનું પરિણામ

કેલ્વરબર્ગની મેજીસ્ટ્રેટ કોર્ટમાં એક ગોરાને તેની સત્તર વર્ષની દીકરી ઉપર તા. ૩૦ મી નવેમ્બરની રાતના બાર કરાવ્યાની ફરીયાદ કરવા ગારે પણ માસની સજા થઇ છે. પણ તે બાર વર્ષ સુધીની સારી ચાલની શરત મુજબની સજા વામાં આવી છે કીસ્ટ્રોફ્ટ સરજને પોતાની જુબાનીમાં જણાવ્યું હતું કે રાતના એક વાગે એ ગોરાના ઓર છોકરાએ તેને ફોન કરીને હતો અને તે ગયો ત્યારે ના પીધેલાની સ્થીતીમાં હતો અને તેથી તેણે પોલીસને બોલાવી હતી પોલીસ આવી ત્યારે પણ તે પોતાની દીકરીને મારતો હતો.

બીન-યુરોપીયનોમાં ટી. બી. નો વધતો જતો રોગ

ડરબનની કીંગ એડવર્ડ પી એચ્ટય હોસ્પીટલના સુપીન્ટેન્ડન્ટ જણાવે છે કે બ્યુબરકયુલોસીસનો રોગ, જે તના ઉપર ચોપના બગાડ લોકોમાં નહીં આવશે તો કરબનમા દરદીના સબંધોનો ફેલ્યો ભારી નાબશે. કારણ કે હોસ્પીટલમા દરરોજ બીન-યુરોપીયનના બ્યુબરકયુલોસીસના નવા નવા કેસો આવે છે, એટલે વખત જતાં આખા નોન યુરોપીયન કોમ આમાં ભોગ બનતા થઇ રહેશે.

ગુજરાતી

યુનીયનનું સેનસર ખાતું

પુનીયનના પોસ્ટ માસ્ટર જનરલને તા. ૨૮ નવેમ્બરના ગેઝેટની નોટીસ મુજબ ડીફેન્સ ઓફ ધ ફ્રેમ સેન્સર ખાતાના અધીકારી તરીકે નીમ્યા છે. પરદેશ જતા તારો જે ઈંગ્લીશ ફ્રેંચ અથવા આફ્રીકાન્સમાં હશે તો જવા દેવામાં આવશે અને એ તારને સેન્સર ખાતું પાસ કરે તો પણ બોકસનારન રૂપેગમેજ લેવામાં આવશે અને તાર ન પોંહોંચે તો તાના પૈસા પાછા આપવામાં આવશે નહીં તારોમાં રહીગરોના નામ અને જવા-આવવાની તારીખ હશે તેવા તારે જવા દેવામા આવશે નહીં તેમજ કોડ રહીસર દરીઆમા દોષ તેરીના ફ્રેપર રેડીઓના તાર લેવામાં આવશે નહીં. કાગળો મારે સેન્સરમાં થતી દીલ દુર કરવા માટે પના ત્રણ સુધી કાગળો ઈંગ્લીશ, ફ્રેંચ - આફ્રીકાન્સના લખવા.

મીસીસ પી. જી. નાયકરનું અવસાન

ડરબનના પ્રખ્યાત વતની પી. પી. જી. નાયકર ના પ્રથમપત્નિ મીસીસ પી. જી. નાયકરનું લાંબી બુઢાની માંદગી બાદ શુક્રવાર તા. ૧ લીના પોતાના સીમીપોલ્ડ સ્ટ્રીટના મુકામે શોકજનક અવસાન થયું છે. મીસીસ નાયકર પોતાના મળતાવડા અને નમ્ર સ્વભાવથી પોતાના અનેક મીત્રોમાં બોલ થયા પડયાં હતાં. તેઓ ધર્મા મહેનતુ હતા અને પોતાના પતિના સમાજ કાર્યોમાં ઘણાજ મદદગાર હતા સામાજીક કામ માં રોકાયા હતા તેવામાં બોઢ માસપર તેમને ન્યુમોનીયા લાગુ પડયો અને બાર બાદ બ્રોંકાઈટીસ થયો ૮ દીવસમાંથી તેઓ ફરી સારા થયા નહિ સ્વર્ગસ્થ પોતાની પાછળ પોતાના પતિને અને બે પુત્રો, બંનેના વડિલ ડો. જી. જોસેફ નાયકર એન્ડ બાકી બે પુત્રીઓને શોક કરતાં મુકી ગયા છે. સ્વર્ગસ્થની દફનક્રીયા, જે રવીવારે થવાની હતી તેમાં ઠરેક વર્ગના લોકોએ મોટી સંખ્યામાં હાજરી આપી હતી. સ્વર્ગસ્થના કુટુંબીજનોને ઘણેથી પત્રના ખોટમાં તેઓ પ્રત્યે અને દાદીક દિલસોજી દર્શાવીઓએ છીએ. સ્વર્ગસ્થના આત્માને પ્રભુ ચિરશાંતિ બક્ષે.

કલ્લર્ક સ્ટેશનમાં મરણ

મોરારબાપા રામજી પ્રભોભવાળા કલાકલ્લર્ક ખાતે શુક્રવાર વંડેમ્બર તા. ૩૦ મીના ૬૩ વર્ષની વય લાંબી માંદગી ભોગવી સ્વર્ગવાસી થયા છે સ્વર્ગસ્થ પોતાની પાછળ પોતાનાં વિધવાને, ત્રણ પુત્રો, બબ પુત્રીઓ અને બહોળું કુટુંબ વિલાપ કરતાં મુકી ગયાં છે. સ્વર્ગસ્થ ના આત્માને પ્રભુ ચીરશાંતી બક્ષે. સ્વર્ગસ્થ ના બાકી રા રતનજી રામજી પોતાની તેમજ પોતાના કુટુંબીજનો વતી તેઓપર આવી પડેલાં માંદા સંબંધમા ન જે જાહેરોએ તાર તેમજ પત્રદ્વારા તેમજ રુબરુ આવી દીલસોજી દર્શાવી હતી તેઓ તમામનો આ પત્રદ્વારા આભાર માને છે

મેડીકલ પરિક્ષામાં પાસ

મીસ ઓ નજદી બહેન દીનાબાઈ પીરોજ શાહ નવસારીના વતની બંનેની મેડીકલ પરિક્ષામાં બોમ્બાનીસ્કુલની યુનીવર્સીટીમાં ફતેહમંદ નીવડયા છે.

જાન્યુઆરી તા. ૧લીએ નાટાલ કોપ અમલ ઓર્ડીનન્સ અમલમાં મુકાશે તે મુકવાને રાતે દુકાનો બંધ કરવાના નીયમને લાગુ નહી પડે. એ ઓર્ડીનન્સમાં મુકવાને રાતે ૭ થી ૯ દુકાનો ખુલ્લી રાખવાની મુદ્દત મુકાઇ છે.

* * *

તા. ૩૧ માર્ચ ૧૯૩૯ ના પુરાં થએલાં વર્ષમાં સા. આ. રેલવેઝમાં ૧૬,૩૭,૦૩,૫૫૯ હિંદાણીઓએ મુસાફરી કરી હતી જે સંખ્યા આગલાં વર્ષ કરતાં ૩-૮ ટકા વધારે હતી. અને તેમાંથી અકસ્માતમાં માત્ર ચારજ જરુર મરણ પામ્યા હતા અને હને ઇજા થઇ હતી.

* * *

મસીના (ટ્રાંસવાલ) ના એક મરણ્ય ૭ આઉંસ વજનનું ઈંડું મુકી મરી ગઇ. તેની ડાકતરી તપાસ કરતા ડાકટરોએથી મરણ થએલું જણાયું. આ અગાઉ તેણે ચાર આઉંસ વજનનાં સાત ઇંડા મુકયા હતા. ૭ આઉંસના ઇંડાનું કદ સાધારણ કરતાં બેઠ ઇંડા કરતા ઘણું ગણું હતું.

* * *

યુનીયન સરકાર સાથેની એક દરીયરના કપ્તાને પણીજ મલાકાયો જર્મન યુબોટરીનના પંજામાંથી પોતાની દરીયરને બચાવવા માંપ પછી તેની મરણતરીયી નજર બોમ્બ આપઘાત કર્યો છે.

* * *

એક ૨૧૦૦ ટનની ઇંગ્લીશ દરીયર ઓવરસ્ટ્રોમ અને ૮૦૦૦ ટનની નીપરગુલની દરીયર ઇન્ટરમેનને બાલનથી કુબાકરામાં આવેલી પોતાના દરીયરો ડીસેમ્બર તા. ૧ ના બાબર છે.

* * *

એક હજાર ટનની ઓમરટીન દરીયર કુબીનરસ્ટ્રોમ ઉમલાંકના દક્ષીણ પુર્વ કીનારા બાગળ તા. ૨૮ ના માલન સાથે અથડાયાથી બે નાનીટમાં ખુડી ગઇ હતી.

* *

નટરચ રાજ્યની બીજી ત્રણ દરીયરો જર્મનોએ કુબાદી છે. એક ફીનલેન્ડની ચાર હજાર ટનની મરકેટાર નોર્વેજીયમાં બાલનથી કુબી છે. બીજી નોર્વેની બાર હજાર ટનની ટેકર રોલ્ફ બીરીસ્ટ કીનારાપર બાલન લાગ્યાથી કુબી છે. અને ત્રીજી સાડા ચાર હજાર ટનની -યુકેસલ દરીયર કેસરીયન ઈંગ્લાંડના દક્ષિણ પુર્વ કીનારાપર બાલનથી કુબી છે

* * *

જીવનના મારણ્ય બાબકાલ સેક જેમ્સ નાનજીઓના પડતા પછીથી પોતાની રાજ્યકારી જવાબદારીનું રાજીનામું આપ્યું હતું કે જેથી સરકારી કામ ઉપર ધ્યાન આપી શકે, તેમણે ફરીથી પ્રાઇમ મીનીસ્ટરનો દોહો લીધો છે અને બંધારણ પુર્વકની સરકાર સ્થાપવા માટે આવતે વર્ષે નેશનલ પ્રોવીસ કોંગ્રેસ બોલાવવાની જાહેરાત કરી છે.

* * *

ઇન્ડિયા ઓફીસ તરફથી જાહેર કરવામાં આવ્યું છે કે કોંદના વાલ્કસરોગ તરફથી યુદ્ધ ખાતેનાં બોલવામાં આવેલા ફન્ડમાં સપ્ટેમ્બર થી આજદાર સુધીમાં પા. ૪,૫૦,૦૦૦ ઉપરની રકમ ભરપાઇ થઇ ગઇ છે.

* * *

કેં. બ્રીં. સી. રોગ દીલ્હી મેડીકલ કોલેજીસ ના પ્રમુખ સુંટાણા છે. એ કોલેજ આજપર્યંત આંગ્રેજોનો હબ્બરો હતો. કેં. રોગ પહેલપહેલા દીલ્હી તે પર સુંટાયા છે.

* * *

મદ્રાસબાજારી પ્રધાનમંડળના ઓહા લાગની ખુરશીમાં ફાબનોમા પ્રધાન ફેરી પ્રદ્યવાની ઘણેલી ગેરવલ્લે. આંગ્રે બોર્ડ મદ્રાસના મુસ્લિમ ના અપીકારીઓ પર એ ગાંધીજી કાંગ્રેસે તેમને પ્રધાન ફેરી પ્રદ્યવાની ભલાઇ કરવામાં આવી છે.

* * *

મદ્રાસના મજનરે અગોસ્ટસ મરણ સુધી બારા બાબા અને પ્રોહિબીશનની ચોકસે મુલતવી રાખી છે.

* * *

બબાનોમાં એક બોંબ કાટવામાં બે માણસોને ઇજા થઇ હતી.

* * *

મોરબી રાજ્યે દુકાળની બારોબાત અંગે રા. ૬૩૦૦૦ ને બદલે ગોસ્ટ્રેસીબાની સાત હજાર ટન પડી ગંગાળા છે. ગરીબોને સસ્તા દરે તથા મફત પૈસે વહેંચવામાં આવશે.

* * *

રાજકોટના પ્રાકારે જાહેર કરેલા રપામાનો સુધારાની યોજના સામે પ્રજાના બબાપ બાલનાબ પ્રગટી નીકળ્યો છે.

* * *

બાલામ સરકાર વર્ષો જોજ ના મુજબ બેંકીક ફાબપણીનો અબતારો કરવા માટે એક યોજના તૈયાર કરી રહી છે. બા ઉદેશથી સરકાર બાયતે વર્ષે ૧૦૦ શાળાઓ ચાલુ કરશે.

* * *

ઓસ્ટ્રેલીયાના પબ્બા પ્રમુખના પરદીયરથી બંબીર નુકસાન થયું છે.

યુદ્ધના ખબરો

રશીયાના ફીનલેન્ડપર હુમલો

તા. ૩૦મીની સવારે નવ વાગે રશીયન સરકાર ફીનલેન્ડપર હુમલો કરી ફીનલેન્ડની જમીનપર દાખલ થયું. રશીયાના એરોપ્લેનોએ ફીનલેન્ડની રાજધાની હેલસીન્કીની પાસે આવેલા ગેલસેા એરોડ્રોમ ઉપર બોમ્બ નાખ્યા હતા. બપોરે સાડા ત્રણ વાગે ફીનલેન્ડે લડાઇની સ્થિતી જાહેર કરી. રશીયન ફરીયાદ સરકારે ફીનલેન્ડના આભાતમાંના હેમસેલ્ફ અને બીજા ટાપુઓ, જેને બાદ રશીયાની માગણી હતી, તેનો કબજો લીધા હેલસીન્કીના ઉપરીઓના સત્તાના બધા દાખલાર વર્ગની મોટી સંખ્યા જે લાં એરોપ્લેનોથી ભારેખમરેા નાંખી હતી. તેમાં જણાવ્યું હતું કે "તમે થા માટે બધે ભરેા છેા—હમારી પાસે બેારાક જોઇએ એટલેા છે." તા. ૨૯ મીની રાતના રશીયાએ જાહેર કર્યું હતું કે ફીનલેંડ અને રશીયા વચ્ચે કે એક બીજા ઉપર આક્રમણ નહી કરવા માટેના કરાર થયા હતા તેનેા ભંગ થએલેા જણાવામાં આવે છે. ફીનલેંડના સેાલજરેાએ રશીયાના સેાલજરેા ઉપર ગેાળીએા છેાડી દેટલાકને મારી નાખવામાં આવ્યા હતા ત્યારે તેાહગટ કે ફીનલેંડ ઉપર ગુદરાવા આવ્યું હતું તેના જવાબમાં ફીનલેંડે એમ જણાવ્યું હતું કે પુદ રશીયન સેાલજરેાએ જ ગેાળીએા છેાડી હતી કે જેનાથી રશીયન સેાલજરેા મારી ગયા હતા. એ વાત રશીયા જણાવે છે કે માત્ર હસી કલાકપ્રા જેવી છે.

ફીનલેન્ડપર અલકમણનું કારણ

ફીનલેન્ડના સેાલજરેાએ ગેાળાએા છેાડી રશીયા ના બાર પાચ સેાલજરેાને પાયલ કર્યા જેના રશીયાની ફરીયાદ હતી ફીનલેન્ડ તે વાત કબુલ કરતું નથી. ફરીયાદે રશીયાએ તા. ૨૬ ની રાતના પેાતાના સરકારને એકેા હુકમ આપી દીધેા હતેા કે ફરીયા જે જેવા બનાવ બને તે રશીયન સરકારે તરતજ મારેા ચલાવેા અને જરૂર પડે તેા ફીનલેંડના જોખમકાર સરકારનેા નાશ કરવા સુધીની હદે પણ જવું. રશીયાએ ફીનલેંડને તેનું સરકાર સરહદથી દુર બાર માઇલ પહેાળી જંગાની નીકીલ આપી હતી તેના જવાબ માં ફીનલેન્ડે જેવી માગણી કરી હતી કે બેઉ બાજુના સરકારેા પેાતપેાતાની હદના સરહદથી બાર માઇલ અંદર ચાલ્યા જવું. રશીયાએ આ શરત કબુલ રાખી નહિ અને બંધુ કારણ બતાવ્યું કે ફીનલેન્ડની સરહદ ઉપર જેવું કેાઇ ઉપયેાગી બંદર કે શેહેર નથી કે જેને રશીયાના સરકારથી વાસ્તી રહે પણ રશીયાનું લેનીનગ્રાડ સરહદ ઉપર હેાવાથી ફીનલેંડનું સરકાર રશીયાને જોખમકારક છે.

રશીયાના ફ્રેંચ વિષે જિજ્ઞ જિજ્ઞ મત

ફીનલેંડ સાથેની લડાઇમાં રશીયાનેા હેતુ શું છે તે બારે જુદી જુદી અટકળેા ચાલે છે. 'ડાઇજેસ્ટ' નેા અખરપત્રી જણાવે છે કે રશીયાએ કરેલેા હુમલેા એ કે જર્મનીએ પેાલાન્ડ પર કરેલા હુમલાનીજ દશાનેા છે પણ તેની પાછળ હેતુ શું છે તે જણાનું નથી. રાયાકેા આવતેા હેાવાથી સરકારી હીલચાલમાં મેાટી અડચણ ઉભી થાય તેને લીધે આ હુતાપણ એ કારણ હેાય. પણ સાચે એ પણ બનવાજોગ છે કે રશીયા દક્ષિણ પુર્વ યુરેાપમાં પેાતાનેા લાભ પુરેા રાખવા માટે આવી હુતાપણ કરતું હેાય. કેટલાક જાણકાર માણસેા માને છે કે રશીયાએ જે પહેલી માગણી કરી હતી તેટલું હાથ આવેથી રશીયા સંતેાષી. બીજાએા માને છે કે રશીયાએ જે બીજી માગણી કરી હતી કે રશીયાની હદમાં આવેલા કેરેલામાં જ્યાં ફીન લેાકેાની મેાટી વસ્તી છે તેની આસપાસના ફીન લેાકેાને તેની સાથે જોડી દઇ નવી સ્વતંત્ર ફીનલેંડ સરકાર ઉભી કરવી તેમાં પણ ભેદ રહેલેા છે. પણ રશીયાની એ માગણી કબુલ કરવામાં આવી નથી એટલે હવે રશીયા ફીનલેંડના બાગને કેરેલા સામે જોડી દઇ સેાવીએટ રાજ્ય બનાવશે. એમાંથી ગમે તે યેાજના ખરી હેાય પણ આ લડાઇ બાબત એટલેા ચેાક્કસ જણાય છે કે હાલની જર્મની અને ગીરરાજ્યેાની સ્થિતિનેા લાભ લઇ આખા સેનીનને રશીયાનેા જે ભાગ છેાડી દેવેા પડેલેા તે પાછેા કબજે કરી લેવેા. બીજા કેટલાક માને છે કે રશીયાને એવેા ખારતી છે કે જર્મની નાત્રીપાઇમાંથી છુટ્ટું હેાય તેા પણ આસપાસની બીજી સત્તાઓનું જર્મની સાથે રાણું થાય સેાવીએટની નીકલનેા ગેરલેા ઉભેા કરશે.

જનરલ વાન રીનટીન જે જર્મનીના દરીયાઇ લશ્કરના બધા રાખનાર બાતાનેા અધીકારી હતેા તેણે તા. ૨૬ મીના રેડીયામાં એક ભાષણ દરમીયાન એવી આગાહી કરી છે કે આવતી પસંત ઝાટ સુધીમાં રશીયા સ્કેન્ડીનેવીઆનેા પણ કબજે લઇ લેશે.

ફીનલેન્ડના એક શહેરમાં રેાશીયેા સત્તા

તા. ૨ ડીસેમ્બરે ફીનલેંડનું સરીલેખા નામનું શહેર રશીયાએ તા. ૧ લીના કબજે લીધું છે. તેઓએ ત્યાંના લેાકેાના નામથી પેાતાના મતની સરકારની સ્થાપના કરી છે અને ગેાલેાદાચ એવી આશા રાખે છે કે એ સરકાર સાથે સલાહકાર તરીકે રહી શકાશે. એ સરકાર તરફથી ફીનલેન્ડના લેાકેાને એક અપીલ કરવામાં આવી છે જેમાં લેાકેાને ફેસેન્સ્કીના જુલમગારેા અને લડાઇ ઉભી કરનારાઓને તાકી પાડવાની સુચના કરી છે. યુદ્ધકારની હવાઇ બાજી હેલસીન્કીમાં બેાંતેર માણસેા માર્યા ગયા છે અને એકસેાવીસ ઘાયલ થયા હતા.

પેરીસ આસપાસ જર્મનોના કાબુ

લંડનથી તા. ૨ જીના તાર મુજબ એક ખાનગી રીપેાર્ટ જે જરમન સામ્યવાદીનથી છટકી આવ્યા હતા તેના માણસેાના કહેવા મુજબ કેમેરન (વેસ્ટ આફ્રિકા) માં હરીફાઇ ચઢાણેા ઉપર જરમનેાનેા કાબુ વધતા જતેા હેાવાની બાબત આપે છે. તે જણાવે છે કે એફ ફીરીસ્ટ સ્ટીમર કેમેરનમાં માલ ભરવા માટે યેાગેાગી હતી ત્યારે આ જરમનેા સ્ટીમર ઉપર તપાસ કરવાને બહાને ચઢી આવ્યા અને આજ જણ્યા કબજે કરી પડાવ નાંખ્યેા. સ્ટીમરના ઓફીસરેાએ સત્તાધારીઓને અરજી કરી કે જે જરમનેા ત્યાં બંદરપર કામ કરતા હેાય તેના ઉપર પેાલીસની દેખરેખ રેાવી જોઇએ પણ ઉપરથી સાંભળ સત્તાધારીઓએ યેાગ્ય તેવી પેાલીસ મેાકલ્યા પણ તે પેાલીસ તેા જરમનેાના હુકમ પ્રમાણે ચાલતા જણાયા.

જર્મનીએ ફેંકેલ કરેલી સ્ટીમરેા

જર્મનીએ બે સ્ટીમરેા એક બે હજાર ટનની "એજેક્સ બેક" અને બીજી "સાઝી બુલ" નામની રેાયલ નેાંધણી પાડી કેદ કરી છે

પકડાયા કરતાં પેાતાની સ્ટીમર બળાવી મુકી

જરમન સ્ટીમર વાડુસી નામા નાના હજાર ટનની લડાઇ શરૂ થઇ ત્યારે લંડનેા બારબીસ માં પડેલી હતી લાયેા તે વખતે બેાટ ઉપર નદિણી થઇ હતી. ગુરૂવાર તારીખ ૨ જીના સાંજે આફ્રિકન ઓર કેાર્સ તેને કેપ ગેાલ્ડસ્ટ્રી દક્ષિણે જોઇ અને તેને આત્મસમર્પણ નારંગ ઉંભરવાનેા હુકમ આપેા. તેણે આત્મસમર્પણ કરવાનેા ઇનકાર કર્યા પણ બેાટી બારે નાસાની ધુમાડા નીકળતા જણાયા અને તેના બાલમાંએા બેાટેા મુકી ઉતરી પડયા આ પ્રમાણે સ્ટીમરને તેના ઓફીસરેાએ બળાવી મુકી.

ફીનલેન્ડ-રશીયા વચ્ચે યુદ્ધ

ડીસેમ્બર તા. ૩ ના રાજ લંડનની બાતમી મુજબ ફીનલેંડ અને રશીયા વચ્ચે જબરદસ્ત યુદ્ધ ચાલી રહ્યું છે. ફીનલેન્ડના સરકારી બાતમીના નિષ્ણાતના અંદાજ મુજબ રશીયા પાસે સાત માણસેા, પણ ફિનાનેા અને ૧૫૦૦ કે કાર્યા લશ્કર જહાર પડેલું છે. ફીનલેંડ તેની સામે કબજર ઝીલી રહ્યું છે. સ્ટોકહેામ ફીનલેન્ડની પડખે ઉભવાની તૈયારી કરી રહ્યું છે.

રશીયાની તુર્કી અને ફ્રેંચનીયાને ધમકી

રશીયાનું કમ્યુનીસ્ટ પક્ષ 'કમ્યુનીસ્ટ ઇન્ટરનેશનલ' રૂમેનીયાપર સખ્યુનિસ્ટોપર જુલમ કરવાનેા આરેાપ મુકે છે અને તુર્કીને બેાટન અને ફ્રાંસ સાથેના કેાયકરાર તેની સમત્ત ચાલે બારે પડી જવાની ધમકી આપે છે.

રશીયા આબતર અને ફિનલેંડમાં યુદ્ધ સળગાવવાની વાત

'નાદાસ્ત મરકયુરી' નેા એકસઠરડમનેા બખર પત્રે ડીસેમ્બર તા. ૬ ડીના સંદેશામાં જણાવે છે કે વેસ્ટર્ન ફ્રન્ટપર મડામાર થવાથી બન્ને જરમન સરકારના સેનાપતિઓની બેગીનેાટ લાઇન ની સામે ટક્કર કરવાનું જોખમ બેડવાની હિંમત નહિ ચાલતી હેાવાથી બન્નેસરપ નાત્રી નાટકેા જમાવવા. અન્ય ભાગેામાં માત્ર રાજ્યાપર પ્રહાર કરવાનેા વિચાર ચલાવી રહ્યા છે. હર હિટલરની તેાર ટ્રાજેડીક એરાપા માગનાર અને ફીનમાં યુદ્ધ ફેલાવવાના લાભેા અને મરણીયેાની ચર્ચા કરી રહેલી હેાવાના દરેક ચિન્હેા દેખાય છે.

કુંકી વાર્તા

વ્યાખ્યાનગૃહ

:— લેખક :—
રમણલાલ વસંતલાલ દેસાઈ.

(ગતાંકથી ચાલુ)

(૪)

શહેરના એક નિવૃત્ત અમલદાર પ્રમુખસ્થાને બીરાજ્યા હતા. નોકરીની નિવૃત્તિ પછી તેમણે પોતાના દેહને સેવા કાજે સમર્પી દીધા હતા એટલે ગરજ હોય, મેળાવડા હોય, વાટકા હોય, સભા હોય, કે સમારંભ હોય તો તેમાં પ્રમુખસ્થાન ગમેથી સ્વીકારી વ્યવસ્થાપકોની મુંઝવણ દૂર કરવાનું સત્કાર્ય તેઓ સતત કરતા. તેમણે વકતાની વીદ્વત્તાનો, વકતાએ વિદ્વત્તાદ્વારા કરેલી સેવાઓનો સરસ પરીચય કરાવ્યો, અને પુરવાર કર્યું કે, એ મહા વિદ્વાને ગુજરાતી પ્રજાના પગતરમાં અંધીશ્ટ કરતાં પણ વધારે દાતો આપ્યો છે.

સિતપણા મુખમુદ્રાથી શોભતા વીદ્વાન વ્યાખ્યાતાએ ઉભા થઇ આખી સભા ઉપર દ્રષ્ટિ ફેરવી ત્યારે સ્હારૂં હૃદય પુલકાયમાનથી ઉભરાઇ ગયું. બાજુમાં ફટફાળજ ક્રીકેટ બેસારી રમતની રસાકાતમાં બેટધને ચારેપાસ નીહાળે અને આપણા હૃદયમાં તેની સફળતા માટે પ્રાર્થના જાગી જાય એવા ઉચક વૃત્તિ અનુભવી રહેલો હું વકતાના વ્યાખ્યાનની અસર અનુભવવા મારે કહ્યાને તપવારજ રાખી રહ્યો હતો.

પ્રત્યેક વકતા પોતાને ગરજાતમાં તો વ્યાખ્યાન મારે અપાર જ માને છે. પરંતુ એ તેમની માન્યતા પોથી હોય છે. વીવેક ઓ જાણ્યું પણ વમત સામે વસે છે, અને તે જ ડોક ઝાલે છે. 'હું પહેલો સામક વકતા છું' એવો ગરજાતમાં ઉતરનારને સાંભળવા માટે બાગેજ હોય પેથે—ઉતરવસનો વકતા કહેતો ન હોય ત્યારે.

વકતાનો અવાજ બુલંદ હતો. તેમને મારે બોલેને કેટલો સદભાવ હતો તે અવાજની સભામા મને સમજાય ગયું. શાન્તિપુર્વક તેમના વ્યાખ્યાનનું સહુ શ્રવણ કરતા હતા. કોલેજમા ભણવા કરનારની રેવડી દાણાદાણ કરવાનું બિરુદ ભણ્યો મારે આપણું વીરલ દક્ષીણના નીવાસોમા પણ ગાજ્યા હતા એ તેમની ઉદારતા કે કોલેજ બહારની—સમુદ્ર બહારની પ્રભરતા હતી એનો નીર્ણય કરતો હું વ્યાખ્યાનમાં સભાની સાથે લીન બની જતો હતો. વ્યાખ્યાનકારની વિદ્વત્તાનો ધીમે ધીમે ભાસ થતા જાયેલ હતો. તેમની વાણીની અસર ધીમે ધીમે સહુને એકાગ્ર બનાવે જતી હતી. દાખલા દલીલો, દ્રષ્ટાંતો વ્યાખ્યાનને મારકદાર બનાવતાં હતાં. એકાએક તેમણે હાસ્ય યુક્ત ઉંટપણું ઉંચ્ચું અને અમારી સભા હસી પડી, હું તો સઘળા અસર મારે તણાવા જ હતો. અને હસવાનું મેં શરૂ કર્યું એટલામાં તો મારા ખભા ઉપર ભયંકર ભાર પડ્યો.

હાસ્ય અટકાવી મેં માજીબ જોયું તો એક માણસ મારા પગતા ઉપર માથું મુકી નિરાંતે ઉંઘતા હતા. બાજુનું માણું અન્ય પ્રાણીઓનાં મરણ કરતાં પ્રભાણમાં વધારે ભારે હોય છે એનો મને અનુભવ થયો. આવા ઉંઘણશી માણસનું મરતક ખભેથી ખસેડી નાખવાનો તિરસ્કારભરેલો અક્રમ પ્રયત્ન સફળ થયો. પરિ એટલે મેં નિશ્ચયપુર્વક બળ કરી ઉંઘતા માણસ તું મસ્તક ખસેડી નાખ્યું, અને એવા અશ્લિષ્ટ, અશિષ્ટ પુરૂષની સામેજ જોવા વગર હું સભ્યતા પુર્વક બબડ્યો :—

'અહીં તે ઉંઘવાનું હોય!'

'તો બીજું શું કરે!' પાછળથી જવાબ આવ્યો.

વિદ્વાનનાં મોજાં કેળવાતાં હોય ત્યાં આવેલ ઉદાસીન બાજુ જવાબને પાત્ર નજ હોય. મેં જવાબ ન આપ્યો અને તિરસ્કારની તીવ્રતામાં એ માણસના મુખ સામે પણ જોયું નહીં!

પરંતુ કર્મા સુધી એ મુખ મ્હારે ન જોવું! સુંદર કલ્પનાના સ્વર્ગમાં બેઠા જતા એ લિદાન વકતાએ સભા ઉપર વશીકરણની બીજી ફૂંક મારી ત્યાં તો એ મંત્ર ખાલી ગયો અને ફરી મારા દેહ ઉપર પેલાનો દેહ પછડાયો. આપા નિદ્રાભંગ થાયુસો સભાગા આવતાજ થા મારે કહ્યું! મને ગુસ્સો ચડ્યો, મારા શરીર ઉપર પડેલું માથું મેં કડકેલી કાદવ અને પાણ્યા ભરી તેને આપેલા જન્મારો યાદ થઈ એવો કટકો મા ન્યા : પરંતુ પણ પરંતુ ક્રુધ્ધ જોતાં ભરાયાર : આકર્ષ ગયો. સભાની શિષ્ટતાને પોષે એવો માણસનો દેખાવજ નહોતો. એને તો કોઇક જોયો પણ હતો.

'રાત ક્યાં નારી!' ટીકા ઉતારી મેં પુછ્યું

'રાતની વાત રાતો પણ આ કહાડેય પત્ર તાપાને જોઇ નથી તે'

કેમ!'

'આ આવા પાપ રોજ જીવે આવે છે તે જોતા નથી!'

'પાપ! કયાં પાપ! કોને કહેતા છો!' મારો ગુસ્સો પાછો. ગુસ્સાની બહુ જરૂરત પેલા માણસને લાગી નહીં.

'આ પેલો બકવાદ કરે છે—પ્રોફેસરો બીજું કામ! અને આ બાપું ગ્રંથ ગોસું પાપ છે તે તો જુઓ!'

વિદ્વાન વકતાને 'પાપ' કહેનાર અને ગંભરકારી સભાને 'ગુંડ' કહેનાર આ અશિષ્ટ માણસ કેવાંન ઉંઘને પાત્ર સમાયો એમએ એમ મને લાગ્યું.

'શું! તમે શું બોલો છો એનું ભાન છે!' હું ઘુરક્યો. ત્યારે પાસર્યા સીસોદીઓ જેવા ઉભ્યાગે થયા અને મને માર્યું કે, હું વિદ્વાન વકતાનો બાપાપ કરવા જતાં એમના કામમાં અલેસ પાડું છું. સહુની—વકતાની પણ નજર-બહુ મોડી તો નહીજ—મારા તરફ કેન્દ્રિત થતી દેખાઇ એટલે હું શાન્ત દેખાયો અને પેલા માણસે કહ્યું:—

'બેઠા રોટા સાંભળોને! આપને ભાન હોત તો આમે આમ મજુરી કરતા હોત!' એનો મેં જવાબ પણ આપ્યો નહીં.

(૫)

પણ હવે વકતા તરફથી ખસી મારૂ ભાન એ માણસ તરફ ખેંચાયું. એને મેં કયાં જોયો હતો! જાયપણ સાંભળવાની એની યાત્રતા નહોતી એમ તો એના દેખાવ ઉપરથી જ લાગતું હતું. એ કયાંથી અહીં ભરાઇ પડ્યો હશે!

મને પણ કેમ એમ લાગ્યું કે, એ ભરાઇ પડ્યો હશે!

સભાએ તાળીઓ પાડી અને મેં પણ તેમજ કર્યું. આખ્યાનનો બેજોડ ભાગ બહુ અસરકારક હતો એમ તાળીઓના ગડગડાટ ઉપરથી લાગ્યું. પરંતુ હું પેલા માણસના વિચારમાં ઉતરી ગયો હતો એટલે ઉંઘ્યો. આજ ન સાંભળ્યાની મને દીલગીરી તો થઇજ.

શિષ્ટાચાર પ્રમાણે આભાર માનવા, પુષ્પહાર થયાં અને આભાર છપાં અને સાક્ષરતાના વાતાવરણની એ સભા વીખરાવા માંડી. બાજા જવામાં મ્હારે ઉતાવળ કરવાની જરૂર નહોતી. પીરદી આને ધક્કાધક્કીથી હું બહોળા કંટાળું છું—એ કે અલબત્ત અપવાદ વર્ગ—જો વર્ગનાગે જીવન વર્ગમાં આવું એવી મ્હારી આશિર્વાદ રિથતી હોવાથી હું ગોનાથી બચ્યો તો ખરો નથી જ, પણ સભાગાંથી ઉભરા જવાગાં બાસ કરવત પડતી નથી. મેં આસપાસ વીણ બીજા બારણામાં જવતે જવતે આમસ્યો જ દ્રષ્ટિ ફેંકી. ત્યારે પેલે માથું નાખ્યા ઉપરનો માણસ પેય ઉઘાડી ટેબલ, ખુરસી અને પાથરણાં બસેકવાગાં ઊંચકાઇ રહ્યાંનો હતો.

એજ માણસ વકતા માટે કુલહાર મેના નીચે ઉતરતા મને મળ્યો હતો એમ હવે મને યાદ આવ્યું. હજી પુરાં માણસો ઉતરી ગયાં નહોતાં. હું બારણા પાસે જ ઉભો. પેલા માણસે ઝટપટ પાથરણા ઉઘરાવી બાજુએ ફેંકયાં, અને ટેબલ ખુરશી સજાવ બેસીને દીવા બંધ કર્યા, અને મ્હારા તરફ આવ્યો.

'અહીં નોકરી કરો છો?' મેં તેને પુછ્યું.

માનાર્થે બહુવચનથી તે ટેવાયલો લાગ્યો નહીં. તેણે મ્હારા તરફ જરા તાકીને જવાબ આપ્યો :—

'ચાર નંબર ના નોકરી કરીયે.'

'કેટલાં વર્ષથી અહીં છો?'

'બધેર જન્મારેર કાદમા.'

'ત્યારે તો તમને આ નોકરી ઉોડવી નહીં ગમતી હોય?'

'એમું અહીં શું કાદવું છે કે, નોકરી ઉોડવી ન ગમે!'

'રોજ આવાં આખ્યો સાંભળવા, સારા ચારા માણસો...'

'જોયા એ માણસો અને સાંભળ્યાં તમારાં આખ્યો. કંઈ સમજાય નહીં. કયા કે ભજન હોય તો જુદી વાત. આમાં તે શું!'

મ્હારી સાથે વાત કરવાની જરાય તત્પરતા ન બતાવતો એ આખ્યાનપ્રેમીનો નોકર મ્હારા જવાની ઉતાવળ તો રાખતોજ હતો.

આખો જન્મારો ગાળનાર એ નોકરને આટલા આટલા વાર્યા અને બીજાના બીસાસે અસર ન કરી!

અને એ માણસની પાછળ હિંદુસ્તાનના નેવું ટકા જેટલા ગમાર માણસોનું સૈન્ય મ્હારી દ્રષ્ટિ આગળ આવું થયું.

આ આખ્યાનો, સાહિત્ય સભાઓ, મેળાવડાઓ અને રાસામાં પડતી તાળીઓ આ બીજ એકત્રીસ કરોડની વસ્તીને તો સંભળાતાં જ નથી! અને સંભળાય તો સમજતાં નથી! એ બધુ કોને માટે! સપાટી ઉપર ચમકતા દેખાતા એક મોટા વીભાગને જ માટે ને!

સાહીત્ય જોઇએ શું! એ બધુ ઉત્તર માણસો-દ્વારા પંચાતી એક ચમકતી તવલડામા કે સડકને મુખે ચઢી ગયેલી મુલબંધાયલી અને સિફાયત બત્રીશી? તારા, સમુદ્ર અને ચંદ્રની કલ્પના, કલ્પન એ કવીતા કે 'જલ કમલ ઘાંટી ભને બાળા" જેવી સર્વતો મુખ થઇ ગયેલી અનારના પુત્ર-અનીમાનથી પણ ન ચુલાતી પંક્તિઓ! વિદ્વતા ભર્યા લેખમાં સાચું ચિંતન કે રોજ મુખપાઠ થતી ગીતામાં!

મને ગેર પાછા આવતાં જોર વીચાર આવ્યો. અજ્ઞાનને અસર ન કરે, અજ્ઞાનીને ગ્યાન ન આપે એ સાહીત્ય શું બીજાય નથી!

અને વિદ્વાન, આખ્યાતાનો વીપય શો હશે! જીવન અને સાહીત્યનો સંબંધ! આજનું સાહીત્ય કોને મુખે ચઢી શકયું છે! કયા ગામડીઆએ આજની વાતો કે કવીતા વાંચી!

તે દીવસ પાળી હું આખ્યાનો સાંભળવા જતો જ નથી. આખ્યાનમૂહ તરફ મારા વીચાર વળે છે ત્યારે મને એકદમ ખ્યાલ આવે છે.

'કેવી ભાજ્ય નીષ્ફળતા! આખ્યાન કરતાં ભાગવટની કથા શું વધારે સાચી નથી?'

(સંપૂર્ણ)

જર્મન માલ જપ્ત કરવાનો બ્રીટનનો હુકમ

બ્રીટીશ સરકારે જર્મનીનો નીકાસ માલ દરીઆમાં મોટા પાયા ઉપાડે જપ્ત આવે તો તેને પકડવાનો અને જપ્ત કરવાનો હુકમ કહાડયો છે. એ હુકમ તારજ બ્રીસેન્સરથી અમલમાં આવ્યો છે. જર્મનીની કોઇ પણ બંદરેથી માલ ચડી ગયેલી સ્ટીમર બાકીના જર્મનીમાં જોવો અથવા જર્મન તાબીદારોનો કોઇ પણ માલ કોઇ તટસ્થ રાજ્યના બંદરથી સ્ટીમરમાં મોકલવામાં આવે તેવી બધી સ્ટીમરોને માટે આ હુકમ લાગુ પડશે.

જર્મનીએ કબજે કરેલી સ્ટીમરોની સંખ્યા

સપ્ટેમ્બરની શરૂઆતથી તે નવેમ્બરની તા. ૨૫ મી સુધીમાં કુલે ચાર લાખ ચોત્રીસ હજાર ટનની બ્રીટીશ અને ફ્રેંચ સ્ટીમર જર્મનીના કબજામાં આવેલી છે. તેમાં ૬૮ બ્રીટીશની ૧૦ ફ્રાંસની અને ૪૩ તટસ્થરાજ્યોની છે.

"રાવલપીંડી" ખુરાફી

બ્રીટીશના નૌકા ખાતા તરફથી જાહેર કરવામાં આવ્યું છે કે સત્તર હજાર ટનની બ્રીટીશ કુઝર રાવલપીંડીને જર્મન પોકેટ બેટલશીપ કુલમાન્ડે ખુરાફી છે. કેપ્ટન રાવલ પીંડી આકસ્મ કેન્ડ ના દરીયો પુર્વ કીનારા પર ફરતી હતી ત્યારે નવેમ્બર તા. ૨૩ ના બપોરે સાડા બધ વાગે તેણે દુશ્મનની સ્ટીમરને ઠોકી હતી. કુલમેરે તેનો બચાવ કરવા માટેની સીગનલ આપી પણ તે નહીં અટકતા તેણે બચાવનો પ્રયત્ન કર્યો અને આખરે ગોબારો વાગે કુલમેરે આગીબાર ઉપરની તોપથી તેનાપર મારો શરૂ કર્યો અને દસ હજાર મારે (આશરે બે માઇલ) દુરથી તો તોપના ફટકાના બાબ્યા હતા. રાવલપીંડીએ પોતાની છ ઇંચ તોપથી સામા થવાનું માંડ્યું પણ ડાક ગોળા મારવાના સાથેજ ખુરી ગયા અને ચોદી ચારમાં રાવલપીંડીમાં આગ લાગી બધ એમાં કામ કરનાર આશરે બસોસો માણસોમાંથી પચ્ચા ચોવીસ બચ્યા છે.

નોરફોલ્કની નવ હજાર ટનની સ્ટીમર રમારનડાય જે ટેમ્સ નદીમાં તા. ૨૩ના માઇન સાથે અથડાઇ હતી તેમાં આગ લાગી હતી અને આખી રાત બળતી રહી હતી.

નાઝી જાસુસોની શોધ માટે ઇનામ

અમેરીકાના એક કરોડાધીપતીએ જર્મન નાઝી ના જાસુસો અને તાવવાથી નુકશાન કરનારાઓ ને શોધી કહાડવા માટે સાત હજાર પાઉંડ સુધી આપવા માટે જુરાહો જાહેર કર્યો છે. અમેરીકાની સરકાર એ માણસનું નામ જાહેર પાડવા માંગતી નથી. અમેરીકન સીક્રેસનના ન્યુયોર્કના કમાન્ડરે જાસુસની ખબર પુરી પાડનારને સવાસો પાઉંડ નું ઇનામ જાહેર કીધું છે.

નવી રોકડીઓ

મી હયુબર્ટ રેકોર્ટ રેઇન નામના ઝડપી સ્પરત ની મોટો રોકાવનાર અને તેની બનાવટના શોખ કે હમણા બ્રીટીશ નૌકા બાતાને એક રોકડીઓ બોટ આપી છે જે માઇનોથી અને દુશ્મનની રોકડીઓથી સલામત રહી શકે. એ બોટ માત્ર બધુજ કુદ પાણીની અંદર રહે છે એવા એ માઇનો સાંગે અથડાતી નથી અને રોકડીઓ પણ એને પાણીમાંની બોટથી બીજી ઇલાજ સાથી શકતી નથી એની ઝડપ ૨૨ માઇલની છે અને બીજી બધાસે એક હજાર માઇલની મુસાફરી કરી શકે છે એમાં આઠ માણસો કામ કરનારની જરૂર પડે છે અને સાર આઠ ઇંચની રોકડીઓ છોડવાની નળીઓ છે એની બારમાં બાજે ઝડપ ચાળીસ માઇલ સુધી બધ શકે છે.

કાળુ ચોરીથી દાખલ કરવાની નવી રીત

એમેરીકાનાથી તારીખ ૧ લીના તારથી જણાવવામા આવે છે કે હજીપટમા કાળુ ચોરીથી દાખલ કરનારની એક ટોળી પકડાઇ છે. એ લોકોના એજન્ટ તારકથીજ પોલીસને ખબર મળવાથી પોલીસ ટેપારેખ રાખતી હતી એ ટોળી તેર જીવનો કાફલો સપ્ટેમ્બરમાં દાખલ થતાં તેમને પકડવામાં આવ્યા અને ઉંડાને પાછુ હજાજે કરવામા આવ્યા અને પોલીસ અમલદારોની હાજરીમાં તેમનાં એક કેટ ને કાપવામાં આવતાં તેના પેટમાંથી કેટલાક સીલ કરેલા ટીનો અફીણથી ભરેલા નીકળ્યા એ ઉપરથી બધા કેદીને કાપવા કુલ પાંચ હજાર પાઉંડની કીમતનું અફીણ મળી આવ્યું છે.

ભારત સમાજ (સેક્રેટરીનો આભારદર્શક)

સેક્રેટરીનો આભારદર્શક

સોને કોમાર્સ ઓફ બાબરપત્રો જણાવે છે કે, અંગ્રેજી ભારત સમાજની સંસ્થાના બાબતમાં નાથુભાઇ ઠક્કરભાઇ પાસે ઘણુંખરું સ્વદેશ જવા દોવાથી તેમના માનમાં સભા ભરી હતી પ્રમુખસ્થાનેથી નાથુભાઇ કરીભાઇ પટેલે સમાજની રચનાથી આજ દીવસ સુધી સમાજની તન મન અને ધનથી કરેલી સેવાની તારીફ કરી હતી. અને તેમને માનપત્ર બક્ષીસ કર્યું હતું.

વેચવાના નવાં પુસ્તકો

ધર્મવીર જ્ઞાનના પુસ્તકો

ભાર વેદ	૧૪ ૦
ઘર ઋષિ વેદ	૫ ૦

રમણલાલ દેસાઇ કૃત
જેલ્લા નવા પ્રકાશનો.

જીવનની (નાટીકા)	૫ ૦
ભોતિજમાં (પુરસ્કાર)	૫ ૬
ઇમ (ઐતીહાસીક નવલકથા)	૫ ૬

ઉપરના પુસ્તકો તથા બીજા નાનાભાઇએ મહાભારતના પાત્રોની જેમ રામાયણના પાત્રો ઉતાર પાડયા છે. તેમાંના કેટલાક ઉતાર પડયા છે.

સીતા	૦ ૬
રાવણ	૦ ૧૰
હનુમાન-વિભીષણ	૦ ૦
ભરત લક્ષ્મણ	૦ ૮
કૈકેયી મંદોદરી	૦ ૬

આ ઓફીસે લખવાની મળશે.

હિંદના બ્રાવિતંત્ર પર ગાંધીજી

હિંદુસ્તાનની કૉંગ્રેસની વર્કિંગ કમીટીના છેલ્લા દરાવ બાબતમાં નેશનલીસ્ટના અખીપ્રાય મુજબ કૉંગ્રેસના ભવિષ્યના માર્ગ કમમાં અંધારણ ઘડનારી એસેમ્બલી એ મુખ્ય સવાલ ઘણ ઘડશે અને 'ટાઇમ્સ' ના દીલ્લીના ખબરપત્રો ની ખબર મુજબ ગઢાલમા ગાંધી એ મત સાથે મળતા થાય છે. તેઓ કરે છે કે અંધારણના અને કોમી સવાલના બેઉના નીકાલ માટે એવી એક એસેમ્બલી એજ માત્ર ઉપાય છે. મહાત્મા ગાંધી કહે છે કે એ બાબતમા માત્ર બ્રીટીશ સરકારજ અડચણરૂપ છે. તેઓ જણાવે છે કે જો બ્રીટીશ સરકાર મધ્યસ્થ ની અને રાજિન્દ્ર દેશલ દેખરેખ બેસાડી શકે તો તે આવી એસેમ્બલી ના મારે નહીં બોલાવી શકે? એવી એસેમ્બલી સીવાય બીજા કોઇ પણ રીત અખત્યાર કરવામાં આવે તો તેનો અર્થ માત્ર એટલોજ છે કે સોકશાસનવાદથી બીજાનું અંધારણ ઝાઝે ગાલતું અને ગાંધીવાદને હરીફોને માટે નીપજાવશે.

ગાંધીજીના ઇંદગારો

ગાંધીજીએ તેમના એક નીબંધના સાર સાથેની વાતચીત કરવાના આવા ઇંદગારો કાઢયા હતા કે— "જ્યારનો પાર્લામેન્ટનો બખેડાર કાલ અને બ્રીટન રાજ્ય સાથ તેમ ન ઇચ્છતો નથી તેમ હીંદલાલના જંગલી પશુજણ આમણ મોકલવાલાની હાર થાય તે પણ મને ગમતી નથી. હજી પણ બ્રીટીશ સરકાર તરફેજ મારી દીલસોજ છે બાજા વાળી લડને કુ બીજાકાર પ્રા. પણ હીંદની આ બાબતોને બાદ યુરોપના સોકશાસનનું રક્ષણ કરવા દોડી જવાની કુ દોડી પ્રજાને સલાહ આપી શકતા નથી.

વર્ધા કૉંગ્રેસની બેઠક

વર્ધા મીટીંગ કૉંગ્રેસની પરીસ્થિતિ અંગેના પ્રશ્નો ના જવાબ આપવા મહાત્મા ગાંધીજીએ જણાવ્યું હતું કે બારણીની બેઠક બોલાવવાની છે. એ બેઠકના કોંગ્રેસ સેવકો નીમવામાં આવી છે. એ બેઠકના કોંગ્રેસ પ્રધાનો તથા બીજા કોંગ્રેસી આગેવાનો સાથે વાતચીત કરીને પોતાની તાલીમ આપવામાં આવે છે. એ બેઠકના પાંચ કરોડ બાશાનો રહેવાસીઓ ના કોલવાનું કામ કોંગ્રેસી સેવકો ને તા કોંગ્રેસને સાથ સહકાર આપી શકે અને જે લોકો તેમાંથી બાકાત રહેલા બાકી રહેવાસ્તા માટ તો તે વસ્તુ કોંગ્રેસ ના બાકીના પણ જલ્દ પ્રવાસને અટકાવી દે.

જાવનગર રાજ્યની ચર્ખાસંઘને મદદ

જાવનગર રાજ્ય ખાણીલ કોંગ્રેસ સરકાર સંઘ ને ચાર્ખા ના મારે ઉત્તરે માન્ટ આપવા ઠરાવ્યું છે.

દુકાળનિવારણની યોજના

રાજકુમારી અમૃતકુંવર ગાંધી જયંતી નિમિત્તે રાજકોટ ગએલાં. ત્યા તેમણે સમસાદેશની મુલાકાત લીધી હતી અને દુકાળનિવારણ અર્થે પોતાની એક યોજના તેમની સમક્ષ રજુ કરી હતી. એ યોજનાના વરે સોકેતી તેમજ રાજ્યઓ ની સહાયથી આખા કાઠિયાવાડમાં પાણીનો સંગ્રહ કરીને પાકસ્થારો ઉંગાડી સહાય અને ખેતીમાં સુધારણા કરી સહાય. આ કેળવણ મીં વિસ્તરેલા કાઠિયાવાડની મુલાકાત લેનાર છે. શ્રી. અમૃતકુંવર પોતાની યોજના ' આખા પકતા કાઠિયાવાડ નરેન્દ્રોને બતાવશે અને તે તેમનો સહકાર મળશે તો તેઓ આમ કરશે. તેઓ શ્રી. ઢીસાવાળા, જોડબાનરેશ, ગોરબી નરેશ, બાવનગર નરેશ વગેરેની મુલાકાત લેવાની હતી. જામસાહેબને આ યોજના બહુજ ગમી છે.

ગાંધીજીએ ખુલ્લું મુકેલું પ્રાર્થના મંદિર

નવેમ્બરની પોતાની દિલ્હીની મુલાકાત વખતે લાની કસ્તુરબા સંસ્થામા પ્રાર્થના મંદિરની ફંડફાલન ોપા કરતા ગાંધીજીએ જણાવ્યું હતું કે આમંત્રણ ને સ્વીકારવાનો ગૌરવ છે.

સહકારમાં ચર્ચેલું કોમી રમખાણ

યુપિ પ્રાંતના સહકારના જે ઉંડું—મુસ્લીમ વૃદ્ધિ પણ છે તા. કારણમા પ્રદીપ્યા ગોરીય જણાવે છે કે બાદક સરકારી બાબા પક્ષોનો ને મંત્રીમંડળોના બાબા ગોળાબાબ છે તેના સ્વપ્નમાં ની કોમ વચ્ચ બનતા પડયો હતો. મુસલમાનો એ બાબા પોતાની બહુજ દોબાનો દાવો કરે છે આ ઉંડું તેનાં કારણ છે

હિંદના ચેપાર

પ્રદીપ્યાના બંદાર અને બાકડા બાતા તરફથી ૧૯૩૯-૪૦ ના બદાજ પ્રમાણે ગોબા ના વાવતરના ડાંગરો સપડા છે. બાગામ બંદાજ પણ પ્રમાણે એ વાવેતરનો બદાજ ૩ કરોડ બહાદા પાળ બોકરનો હતા. સુધારેલા બંદાજ પત્ર મુજબ ૩ કરોડ સાડી એકસુસા લાખ ગોકરનો જણાવાયા આવે ...

હિંદના ઉદ્યોગો

ટાકેમ્સ ટ્રેડ એન્ડ એનજીનીયરીંગ રીવ્યુ જણાવે છે : હીંદની આદ્યોગીક સિમતિ ૧૯૨૮ મા કરી તે કરતાં ૧૯૩૬ ના પબ્લીક જુદી જુ છેલ્લાં ૨૫ વર્ષમાં અનેક જાતના નવા ઉદ્યોગો સ્થપાયા ... જેવા કે સીમેન્ટ, બાંધ, સાબુ, મેચીસ, સૂતર વગા ઉદ્યોગોમા હીંદુસ્તાન લગભગ સાપ નવલંબ બની ગયું છે. એ ઉપરાંત લોખંડ અને સ્ટીલ, સુતરાઉ કાપડ, ચશ્મા, રબરનો માલ (જેમા ટાયર પણ આવી જાય છે), દરેક જાતની દવાઓ, તમાકુ, સીગારેટ, કાગળ, સ્ટાર્ચ, સાદી જાતની ખીજગીક વસ્તુઓ વિગેરે ઉદ્યોગોમાં હીંદુસ્તાને ઘણી પ્રગતિ કરેલી છે. આ જોતાં હીંદુસ્તાનને યુદ્ધને લીધે કાલ્પુરતમાં બહુ નુકસાન નહિ પહોંચે બલકે પોતાના ઉદ્યોગો બીસવધાનો તેને વધારે અવકાશ મળશે.

અજમેરમાં મુસ્લીમ યુનીવર્સીટી અને મીલીટરી કોલેજ

બંગાળના પ્રધાન મી. ફઝલુલ હક અજમેર ની બેઠકમાંના કોલેજમાં મુસલીગોની મોટી મીજલસમાં અજમેરમાં મુસલીમોની એક યુનીવર્સીટી અને મીલીટરી કોલેજ સ્થાપવાની પોતા ની ઇચ્છા દર્શાવી હતી. મી. હકે જણાવ્યું કે આ યુનીવર્સીટી આદર્શ દેશી લોકોએ અને તેમાં આદર્શ સાયન્સ અને ટેકનીકલ એજયુકેશન ઉપરાંત ધાર્મીક કેળવણી અને મુસલીમ સંસ્કૃતિ પણ શીખવવામા આવશે એમ તે યુનીવર્સીટીના અર્થના સંબંધમાં મી. હકે જણાવ્યું કે પોતે ઘન્ન કરવાની એક યોજના ઘડશે અને એ યોજનાના ફળીભૂત કરવાને પોતાની સઘળી શક્તિનો ઉપયોગ કરશે. વળા એ યુનીવર્સીટી માટેતે જરૂર પડે તો પોતાની કોમને મદદ કરવાને પોતે બને ત્રોધાઓ અર્પણ કરશે. સમસ્ત દેશમાંથી મુસલીમ પાત્રાણુઓ મોટી સંખ્યામા અજમેરની મુલાકાત લેતા હોવાથી યુનીવર્સીટી માટે તેમના મત પ્રમાણે અજમેર પોગ્યજ સ્થળ થઇ પડશે

ચોરટકેદ

કરવાર જીલ્લાપાળાએ ચોરીઓની એક સજા ઓલાવેતી તેના અમલદારોને ગાઢ બખતરની રાકડારી નીચેના પાંજરાપોળના બારણાંના સળીયા કોઇ કાઢવા રહ્યું નહીંતું. એટલે મળા કોઇ પણ નીર્બુદ્ધ કેદી ત્યાંના ચોરી ગયા હતી.

અદ્રસા અનજુમાન ઇસ્લાહ ઓફ યોલવડ

આ નોટીસથી સર્વ યોલવડ વાસીઓને ખબર આપવામાં આવે છે કે ઉપલી સંસ્થાની અને તેને લગતાં જુદા જુદા બાતાઓની વાર્ષીક મહાસભા તા. ૨૪ મી ડીસેમ્બર ૧૯૩૯ ના સવારના ૧૧ વાગે મોહમ્મદી બાયોસ્કોપ હોલ, કાકસ સ્ટ્રીટ, ખોજાવાડ મુકામે મળશે જે વખતે સર્વે બોલવડવાસી બાબાઓ વખતસર પધારવા મેહેરબાની કરશો. કાર્યક્રમ: (૧) દીલાસા, (૨) નવી ચુંટણી, (૩) બાબાન્ય.

બાબ. એસ. સાકુજી
એમ. ઇ. બાયાત.
જો. સેક્રેટરીઓ

વેચવાના પુસ્તકો

નીચેના પુસ્તકો બધા જુદી જાતના જાણીતા લેખકોના છે. દુનિયાનાં પુસ્તકો સુંદર છતાં જ્ઞાનપૂર્ણ અને સારા લેખકોના વાંચવા જોઇએ. જેથી આપણા જ્ઞાનમાં વધારો થાય અને આપણું ચારિત્ર ઘડાય. એ દૃષ્ટિ આગળને ધ્યાન માં રાખી અમે પુસ્તકો મંગાવીએ છીએ. ઉત્તમ સાહિત્ય જ્ઞાનમાં વધારો કરે છે.

રાષ્ટ્રીય સાહિત્ય

ગરવાઇની ગહાણી	૩ ૦
" " પાકું પુઠું	૪ ૬
મોહન ઝિંઝારી	૧ ૦
ચારી કેળવણી (ગાંધીજી)	૪ ૦
મેળમેલ્યમાં ગાંધીજી	૨ ૦
મારી જીવન કથા (પં. જ. નેહરૂ)	૧૨ ૬
ખાતે મજૂરી કરનારાઓને (રોમ્યરોલ્સ)	૨ ૦
જેલ ડાયરી ૫. ૨૧. ગોખલેવાળી	૨ ૦
આપે કરીશું શું? (ટોલ્સટોય)	૨ ૬
" " " ઉત્તરાર્ધ "	૨ ૬
ફ્રાંસ્વાની ચીર (બાકી વિશે જ્ઞાન)	૧ ૬
ધર્મ સંસ્થાપન (ગાંધીજીના અસ્પૃશ્યો વિશેના વિચારો અને લેખો)	૧ ૬
નરવીર બાલાજી	૧ ૪
નીતિનાથને માર્ગે (ગાંધીજી)	૨ ૦
બરદોલી કાયાની આગે હરીફાઇ	૨ ૬
બાલુ પ્રતિજ્ઞા (ગાંધીજી)	૨ ૬
બોલશેવીઝમ ને બીજી વાતો	૧ ૬
મહાત્માજીના પ્રમુખો (૫૦ પ્રમુખોના ટૂંકા જી. ચરિત્રો)	૨ ૦
મહાત્મા ગાંધીજી (સ્મરણો)	૦ ૬
રાષ્ટ્રપીર શિવાજી	૧ ૬
રાષ્ટ્રીય સંગીત ગાયન	૧ ૬
વધુ ઉપવાસ (ગાંધીજી)	૩ ૦
સત્યાગ્રહની મિમાંસા	૪ ૬
સ્વદેશી સમાજ	૨ ૦
આપણા દીકરતાન	૪ ૬
અહિંસા ગાંધીજી	૩ ૬
આપણી કેળવણી (કાંઠી કુવની સ્વતંત્રતા પંતીદાસ) આગ ૧૦૨	૪ ૬
આચાર્ય કૃપલાનીના લેખો	૫ ૬
અપંગતા પ્રતિમા	૩ ૬
ગો સેવા	૨ ૬

ધાર્મિક સાહિત્ય

શ્રીમદ ભાગવત (મોટું પુસ્તક)	૧૨ ૬
ગુંદકાંત ભાગ ૨ જો	૭ ૦
ગંગાધારી મહર્ષિ દયાનંદનું જી. ચ.	૨ ૦
પ્રભાત માર્ગના માળા ભજનો સ્તોત્રો	૪ ૬
ભરતાર્યસાર	૧ ૦
મહાવીર પુરાણ (આત્ત સંકીર્તાવળું જીવ ગીતા તમા શ્રીચંદ્રીલામૃત ભજન પા. ૬-૦-૦	
મંગલ પ્રભાત (ગાંધીજીએ ૧૧ નીમમોના કરેલા અર્થો)	૧ ૬
ગમીર મહાનંદજી	૨ ૬
ગાંધીજી ચરિત્ર	૩ ૦
સતી સીતા	૧ ૦
સ્વામી શિષ્ય સંવાદ (વિવેકાનંદ)	૧ ૦
અવર્ણનીય વાસ્તવ અને ગાંધીજી વિચાર	૨ ૬
અરવિંદ મૈયાનું તત્વજ્ઞાન (ગોપાલદાસ)	૫ ૦
અનાસક્તિ યોગ (ગીતાનો ગાંધીજીએ કરેલો અનુવાદ)	૧ ૦
ઉપનિષદ પદાવળી	૪ ૦

શ્રી. રમણલાલ જયંતીલાલ દેસાઇ કૃત

કોકીલા	૬ ૦
ગામ લક્ષ્મી ભાગ ૨	૭ ૦
" " ભાગ ૪	૮ ૦
જયંત	૬ ૬
જીવન અને સાહિત્ય	૭ ૦
દિવ્યચક્ષુ	૭ ૦
પંકજ	૫ ૦
પુષ્પરાણા	૫ ૦
પૂર્વ સાધના	૭ ૦
ભારેલો અગ્નિ	૭ ૦
સ્નેહ યજ્ઞ	૭ ૦
સમીક્ષા દર્શન અને સંપુટના	૭ ૦
હિરોઇન	૭ ૦
હૃદય નાથ નોવેલ	૫ ૦

ઓનરેબલ કેદારનાથ પુસ્તકો

પ્રેમ યાત્રા (નોવેલ)	૭ ૦
જેલમેં ઉપન્યાસ (જેલખાનાના અનુભવોની ઉપન્યાસોકે રૂપ)	૨ ૦
છબના નહેરુજી (તહેવારો વિશે નેહરુજી	૧ ૬
જવાના પંથ (કયા પહેલાં વાંચવા લાયક)	૦ ૦
છબનપર પ્રકાશ (આખ્યાયીકા વ્યાખ્યાનો)	
પુસ્તક મુનુ દેસાઇથી મંગાવ	૧ ૦
વિનયમાં (વિદ્યાર્થી પુસ્તક)	૪ ૦
ઉજ્જર સાગર (ઉજ્જર થીંબડાનો ઇતિહાસ)	૧૦ ૦
આપણે-હમો મુક્તિ સંગ્રામ	૩ ૦
આપણા ઉપવાસ (વાર્તા)	૧ ૬
ઇન્દોરા અને બીજી વાતો	૬ ૦
ઉપનિષદ ભા ૨ જો (રસીક વાતો)	૦ ૬
ચિત્સર્વે (રિપોર્ટ-કનકે દરોગેરના ગીતોનો ગુજરાતીમાં અનુવાદ દીનબંધુ કર્યો)	૪ ૬
ઇરેણીયલ નાલેજ	૧૮ ૬
ઇમરજીતી (રસીક નોવેલ)	૧ ૦
ઇપ્રુજેન્સ (રમણભાઇ દેસાઇનું ચીત્તાર મંથન)	૮ ૬
રત્નકૌંમાં હોસ્પિટલ પા. ૫.	૪ ૦
સાબરમતી	૪ ૦
સોરઠી બહારવટીયા ભાગ ૧	૩ ૬
" " " ૨	૩ ૬
" " " ૩	૩ ૬
ઉષા અકબર	૭ ૦
મુસ્લીમી વાતો	૪ ૬
ઇસ્લામી કરીનું કામ	૪ ૦
સાહસિકોની સફરી	૨ ૬
દીનનો પ્રકાશ	૩ ૬
હસ્ત રેખા વિજ્ઞાન	૧૧ ૬
ખીરબલનો હાસ્ય ભંડાર	૫ ૬
ભારત મુસ્લીમ ગાયક	૨૫ ૦
ભારત ટોચી મુસ્લીમ ગાયક	૫ ૦
મોતીના તોરણ (તોરણો બનાવવાની રીતો)	૩ ૦
વધવાનીક જગત (દેશળીક માહીતીઓ)	૪ ૬
વીર જગદેવ	૪ ૬
વેખ્યા	૧ ૬
વીરાંગના અને બીજી વાતો	૧ ૬
સાધુ શેખ સંમદ ભાગ ૨ જો	૨ ૦

શરદબાબુની નવલ કથાઓ

કાશીનાથ	૪ ૬
બીજાન ભાગ ૩	૭ ૦
ચંદ્રનાથ	૩ ૦
છબી	૩ ૦
ચતુરાખા	૬ ૦
દત્તા	૬ ૦
પરણિતા	૬ ૬
પહેલી સગાઇ	૩ ૦
વિપ્રદાસ	૭ ૬
શર્મા	૪ ૦
સાવરણા	૭ ૬
બધીના	- ૬

કાવ્યો-ગરબા-ગીતો-ભજનો

કલાપીનો કેકારવ	૧૧ ૦
ગીતાંજલી (કવી. રવીન્દ્રનાથ કૃત)	૨ ૦
ગુંદરી (બાળ ગીતો)	૨ ૦
ગારસી બાળ ગીતો	૨ ૦
નીહારીકા (ડાક્ટર ૨. ૫. દેસાઇ કૃત)	૪ ૬
મહીકાંત કાવ્ય માળા સચિત્ર	૬ ૬
મુક્તાવલા (ઝવેરચંદ મેઘાણી કૃત)	૪ ૬
રહીયાળી રાત ભાગ ૧ લો (ગરબા સંગ્રહ)	૨ ૦
" " ભાગ ૨ જો "	૨ ૬
" " ભાગ ૩ જો "	૩ ૦
...ગીતો	૩ ૦
રાસ નંદિની	૨ ૬
રાસ તરંગીણી	૨ ૬
રાસ નીકુંજ	૨ ૬

ઓરડર સાથે નાણાં મોકલવા મહેરબાની કરવી. વી. પી. ઓર્ડરોને ધ્યાન આપવામાં નહિ આવે

મળવાનું ઠેકાણું:-

Manager, Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

'Phone 2-3381 Tel. add. "Letapco."

D. K. PATEL

Fruit and Vegetable Exporter

— SPECIALIST —

In South African, Canadian and Australian Apples

Cape Fruit on hand in season

We have in stock Naartjes which have just come in Market.

ડી. કે. પટેલ

ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ મરચનાર.

સાઉથ આફ્રિકન, કેનેડીયન અને ઓસ્ટ્રેલીયન એપલ્સના સ્પેશીયલીસ્ટ

ઋતુમાં કેપ ફ્રૂટ પણ રાખીએ છીએ

નાર્ચીસ હાલમાં શરૂ થયા છે અને તેનેા સ્ટોક પણ રાખીએ છીએ.

કંપનીના ઓર્ડરેા ઉપર ખાસ ધ્યાન દેવામાં આવે છે

નાની સ સારા અને રાસ્તા C. O. D. થી મળશે.

P. O. Box 766. 19, Cross St. Durban.

Telephone 33-3382.

VALLABH RANCHHOD,

Wholesale & Retail Fruit and Vegetable Merchant.

Country Orders Promptly attended to.

14, DIAGONAL St. JOHANNESBURG.

ટેલીફેાન 33-3382.

વલ્લભભાઈ રણછોડ

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ અમારે ત્યાં તાજું અને સસ્તુ મળશે.

બહારગામના ઓર્ડરેાને તાકીદે ધ્યાન દેવામાં આવે છે.

૧૪, ડાયેાગનલ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.

જુના અને જાણીતા ફરમાસુ મીઠાઈઓ અને પાકેા બનાવનારે

કેપીટનના શીયાળાના પૌષ્ટિક પાકેા

પંજાબી સાલમ પાક વિગેરે બીજા પાકેા ઓર્ડર આપવાથી મળી શકશે.

અમારી કેકમાં ઉત્તમ બાવાજી અને બીજું ઢગલેા તફાવત જણે છે ફરમાસુ મીઠાઈ તથા દરેક જાતનું ફરસાણ, આચાર, સરબા મારાબ્બા વિગેરે મેાટા જથ્થામાં મળશે

નમુના મંગાવી ખાત્રી કરેા યા મળેા:

KAPITAN'S CAFE

'Phone 33-8577. 136 KORT STREET JOHANNESBURG.

ચામડીને મખમલ જેવી સુંવાણી આકર્ષક ને ખુબસુરત રાખવા માટે

અફઘાન સ્નો.

વપરાય છે. આ સ્નેામાં વીટામીન A છે જેથી ચહેરા તથા શરીરની ચામડીને પેાષણ આપી સુંદરતામાં વધારેા કરે છે.

SOLE AGENTS—
PATANWALA L^D BOMBAY.2
Branch: CALCUTTA.

સેાલ એજન્ટ:

Indo-African Trade Agency,

74-76 Wilson Street,
Dundee, Natal, S. A.

પ્રસ્થાન માટે?

પ્રસ્થાન માસિક બાર વર્ષ પુરા કરી—તેરમા પૂરે ફરી—ચેાદમા વર્ષમાં પ્રવેશ કરે છે, તે નિમિત્તે :-

'પ્રસ્થાન'ના ગ્રાહકેાને ખાસ લાભ

જે ગ્રાહકનું રૂ.. ૧૯૬૪ના ડીસેમ્બરથી આગેા લવાજમ રૂા. ૫, બાકી, પરદેશ માટે રૂા. ૭॥ મેાકલે, તેમને પ્રસ્થાન કાર્યાલય તરફથી બહાર પડેલાં પુસ્તકેા ઉપર ૨૫ ટકા કમીશન કાપી આપવામાં આવશે. [બાકીના ૫૦ ટકાકમીશન બહારગામના તથા શ્રી. રામનારાયણ પાઠકના પુસ્તકેા ઉપર ૧૫ ટકા].

ચેતજો કે

જે ગ્રાહક સમજણ ૨૦-૨૨ રૂપિયાનાં પુસ્તકેા ખરીદશે તેમનેા પ્રસ્થાન મફત પડી રહેશે.

૬૦-૭૫ રૂપિયાનાં ખરીદશે તેમને અર્ધી લવાજમમાં પડી રહેશે. બેાર્ડ ન લાગ્યા ના મળશેજ.

ગુજરાતનેા આકર્ષક, તેમજ પુસ્તકાલયેા ને લાયબ્રેરીને આ યેાજનાનેા અમૂલ્ય લાભ લે.

પ્રસ્થાનનાં પુસ્તકેા

	રૂપિયા.
બ્રહ્માંડપ્રપંચ	૪॥
ગૃહમંદિરનેા ઉપાસક	૨
રહિયાનું ઘડતર	૨
લાજવંતી	૧।
ગરબમયુ નૈવેદ્ય	૨
દિલચર્ખો	૧॥
પરેલાદિવે	૨
ચક્રવ્યૂહ	૧।
પ્રેમનેા ઉંબા	૧।
ઓ-પુરૂષ	૧
નવેા આપનાર (ત્રણ ભાગ)	૫।
કમાવલી	૨॥
ગમસુખ	૧।
ભાગ્ય આસેાપાલવ	૧॥
સરસ્વતીમણા	
પાકું ૧ થી ૬	૧૭।

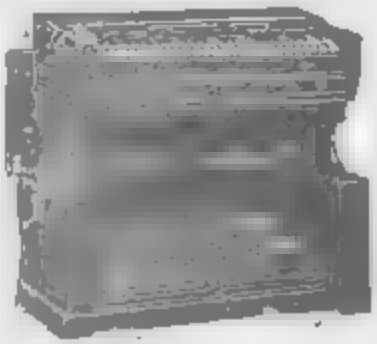
આખું સૂચીપત્ર મંગાવેા.

પ્રસ્થાન કાર્યાલય: પારસી અગિયારી સામે, અમદાવાદ.

આવો પધારો જુઓ

અને

તમારા માનીતા વાજીંત્રો અને રેકોર્ડઝ ખરીદ કરો

નીચે મુજબ ફીલ્મી રેકાર્ડના સેટો અમારા સ્ટોકમાં તૈયાર છે.

(૧) જીવન પ્રભાત, (૨) જાગીરદાર,
(૩) વીદ્યાપતિ, (૪) જન્મભુમિ,
(૫) રોમેન્ટીક ઈન્ડિઆ, (૬) વચન,
(૭) નીર્મળા, (૮) અદ્ભુત કન્યા, (૯) ચેલેન્જ,
(૧૦) ભાભી, (૧૧) મધર ઈન્ડિઆ.

- વાજીંત્રો—હારમોનીયમ, ઓર્ગેફોન, વાયોલીન, બેન્જો મેન્ડોલીન, ગીતાર, ઝાઝ આઉટ ફીટ ફલ્યુટ વિગેરે.
- રેડીઓ—હીઝ માસ્ટર્સ વોઇસ અને બીજા મેઇકસ.
- રેકોર્ડઝ—હીઝ માસ્ટર્સ વોઇસ, કોલમ્બીયા, ટવીન, રીગલ, હચીન્સ, ઓડીયન, મેગાફોન, ન્યુ થીએટર્સ, હિંદુસ્તાન, તાજ, ઓરીએંટ, મેકસીટોન, નીઝામ, યંગ ઇન્ડિઆ, સ્ટાર હીંદુસ્તાન, વીકટોરીયા ફોન, શહેનશાહી, જેનાફોન, સેનોલા, કોહીનુર, એરોફોન વીગેરે.
- સ્પેર પાર્ટસ—દરેક વાજીંત્રોના મોટા જથ્થામાં રાખીએ છીએ.
- રીપેરીંગ—સંતોષકારક કામ—મધ્યમ દામ.

સોલ ડીસ્ટ્રીબ્યુટર્સ—વારા ફલ્યુટ, શાંતા ફલ્યુટ, સરદાર ફલ્યુટ હારમોનીયમ (હાથના, પગના, હાયપગ સાથે પોર્ટેબલ).
,, હચીન્સ, ઓડીયન, જેનાફોન, મેગફોન ઇન્ડિઅન રેકાર્ડઝ, ફીલ્મી રેકાર્ડ.

ભાભી, મધર ઇન્ડિઆ

ઘરાકનો સંતોષ—એ અમારો મુદ્રાલેખ છે.

ગોશળીઆ મ્યુઝીક સલુન,
૧૩૧ કવીન સ્ટ્રીટ, ડરબન.

Goshalia's Music Saloon,

'Phone 25806. 131, Queen Street, Durban.

ફરનીચર! ફરનીચર! ફરનીચર!!!

બેડરૂમ સુટ, ડાઈનીંગરૂમ સુટ, બેરાટેબ્બ, ડ્રેસીંગ ટેબ્લ, સાઈડ બોર્ડ, ઓફીસ ટેબ્લ, લુક કેસ, ટેબલ, ખરસ, રીડ ચેર, આરમચેર, ડીપ ફીલ્ડ અને ફીલ્ડમ પિલોવ નવા ભીસાયન બાય ખરીદી લાયકો. અમે પણ્યારી બાબ ગોઝવવા ખુલ્લો છીએ.

બોહસ, ટેબલ અને કીચન ડ્રેસર

જે કમાળી ડ્રેસરોના નીચે તૈયાર થાય છે તેવો ડ્રેસર કાંચેક તૈયાર રહે છે. આવ ટેબલવા આવેલા ગ્રાહકો ફીરત મંગાવો અને તેવાર આગમ વધારો.

L. MISTRY,

45 MARKET STREET, : : : JOHANNESBURG.

'PHONE 33-4691. BOX 2526. (05)

Phone 33-4403 Tel. Add.: "VALABTEL." P.O. Box 6748.

V. B. PATEL,

WHOLESALE AND RETAIL FRUIT, VEGETABLE AND PRODUCE MERCHANT

CHEAPEST BANANA STORE IN TOWN.

40 President Street, JOHANNESBURG.

Terms: NETT CASH or C.O.D.

વી. બી. પટેલ,

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રુટ, વેજીટેબલ અને પ્રોડ્યુસ મરચન્ટ.

ટાઉનમાં સૌથી સસ્તામાં કેળાં વેચનાર.

૪૦ પ્રેસીડન્ટ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.

ટર્મ્સ: નેટ કેશ અથવા C. O. D. થી માલ મળી શકશે.

ટેલીફોન ૩૩-૪૪૦૩ ૪૦ પ્રેસીડન્ટ સ્ટ્રીટ,

પી. ઓ. બોક્સ ૬૭૪૮ જોહાનીસબર્ગ. (02)

કીર્ટીંગસ

પાવડર

કીડી, મકોડા, ચાંચડ, કંસારા, માખી, વંદા

વિગેરે સઘળા જંતુઓનો

નાશ કરે છે.

કીર્ટીંગ પાવડરના બીન બળે છે. (11)

Box 830. Tel. Add. "Orangexpo."

M. C. PILLAY

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter

COUNTRY ORDERS EXECUTED AT LOWEST MARKET PRICES

SPECIAL ATTENTION GIVEN TO ALL COUNTRY ORDERS

TRIAL ORDER SOLICITED.

જથ્થાબંધ ફ્રુટ અને વેજીટેબલ મરચનાર

અમે અમકંટીના ઓરડર બાલ ડેબરેબ રાખી મારો માલ C.O.D. થી રવાનીએ મોકલે.

79, PRINCE EDWARD STREET, DURBAN. (10)

"શુદ્ધ ઘી"

દરબનમાં પબ્લીક હેલ્થ બાતાએ પાસ કરેલ એમ. જે. માર્કાંડે જીવતા બંગલાનું વેરાવળ મધુરાદાસ બાવટની ફેકટરીનું બનાવેલું શ્રેષ્ઠમાં શ્રેષ્ઠ (શુદ્ધ) ઘી.

અમારે ત્યાંથી મોટા પ્રમાણમાં મળશે.

બાલ માટે પુછો યા લખો.

સામજ બાદિકાના સોલ એજન્ટ.

શામજી દેવશી એન્ડ સન

૬, ક્રોસ સ્ટ્રીટ,

દરબન.

SAMJEE DEVSHI & SON

6, Cross Street,

DURBAN. (10)

'Phone 2-6235. P. O Box 316.

Heerabhai Morar Matvadkar,

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter

and Commission Agent.

16 CROSS ST. RESIDENCE.

PACKING WAREHOUSE 44 BOND ST.

DURBAN.

હીરાભાઇ મોરાર મટવાડકર

હોલસેલ ફ્રુટ અને વેજીટેબલ મરચનાર

અને કમીશન એજન્ટ,

પેકીંગ સારી રીતે કરી માલ સી. ઓ. ડી. થી મોકલવામાં આવશે.

ટેલીફોન ૨-૬૨૩૫ બોક્સ ૩૧૬.

૪૪ બોન્ડ સ્ટ્રીટ, દરબન. (12)

NAROTAM HARGOVIND

The Master Tailors.

Suits and Costumes Made in the latest Styles.

We specialise in High Class Tailoring.

Our Prices are to suit the times.

Try us with your next Order

તમારો સુટ ક્યાં સીવડાવશો?

નરોતમ હરગોવિંદ

તમને અપ-ટુ-ડેટ સ્ટાઈલનો વિશ્વાસ આપે બનાવી આપશે.

ટ્રાયલ ઓર્ડર આપી ખાત્રી કરી જુઓ.

'Phone 25661. 176 Grey St. Durban. (17)

ડીક્ષનરી ઓ

અંગ્રેજી & ગુજરાતી

આ ડીક્ષનરી મહાત્મા ગાંધીજીની સુચનાથી ઘણેલા સ્વદ્યાપીઠના જોડણી કોશના આધારે સુધારા વધારા સાથે બનાવવામાં આવેલી છે. વિદ્યાર્થી આલમ માટે તે સરલ કરવામાં આવી છે. તેમાં અંતે ક્રિકેટ ના ભાગો, કપડાં, ખેતર સંબંધી વસ્તુ, મોટર સંબંધી વસ્તુ, મોટી નદીઓની લંબાઇ, વજન, માપ, કદેવતો, વિગેરે પણ વસ્તુઓનો સમાવેશ કરવામાં આવેલો છે.

પાકું પૂંઠું પાના ૧૪૬૮ પ્રસંગની કિંમત રૂા. ૫.

Manager, 'Indian Opinion, Phoenix.

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	મોસ્તી ૧૯૩૯ ડીસેમ્બર	દોઢ ૧૯૯૧ કાર્તિક માગશિર	મુસલમાન ૧૩૫૮ સફર રબીલ અવ્વલ	પારસી ૧૩૦૯ શહેનશાહી ફસલી	સુર્યોદય કલાક મીનીટ	સુર્યાસ્ત કલાક મીનીટ
શુક્ર	૮	પક્ષી ૧૩	૨૧	૪	૫-૪૨	૬-૩૨
શની	૯	,, ૧૪	૨૨	૫	૫-૪૨	૬-૩૩
રવી	૧૦	,, ૧૫	૨૩	૬	૫-૪૩	૬-૩૪
સોમ	૧૧	સુદી ૧	૨૪	૭	૫-૪૩	૬-૩૫
મંગળ	૧૨	,, ૨	૧૫	૮	૫-૪૩	૬-૩૫
બુધ	૧૩	,, ૩	૧	૯	૫-૪૪	૬-૩૬
ગુરૂ	૧૪	,, ૪	૨	૧૦	૫-૪૪	૬-૩૬

NATIONAL
CASH REGISTER
AND
ACCOUNTING MACHINE
SYSTEMS
FOR
MAXIMUM
EFFICIENCY

THE NATIONAL CASH REGISTER CO. S.A. (PTY.) LTD.,
63 PRESIDENT STREET
JOHANNESBURG
P. O. Box 3591. Phone 33.6245

Books for sale.

NOTE.—Remittance should accompany order V.P. ORDERS will not receive attention Postal Orders to be made to "Indian Opinion" at Phœnix. Postage Free on all books

THE STORY OF MY EXPERIMENTS WITH TRUTH
By M. K. Gandhi

This is an autobiography of Mahatma Gandhi published in two volumes. Price 12s 6d. for each volume

JAWAHARLAL NEHRU An Autobiography
(Cheap Edition)

"For those who would understand contemporary India it is an indispensable book."—ALDOUS HUXLEY

Price 10s 6d

THE POWER OF NON-VIOLENCE
By Richard B. Gregg

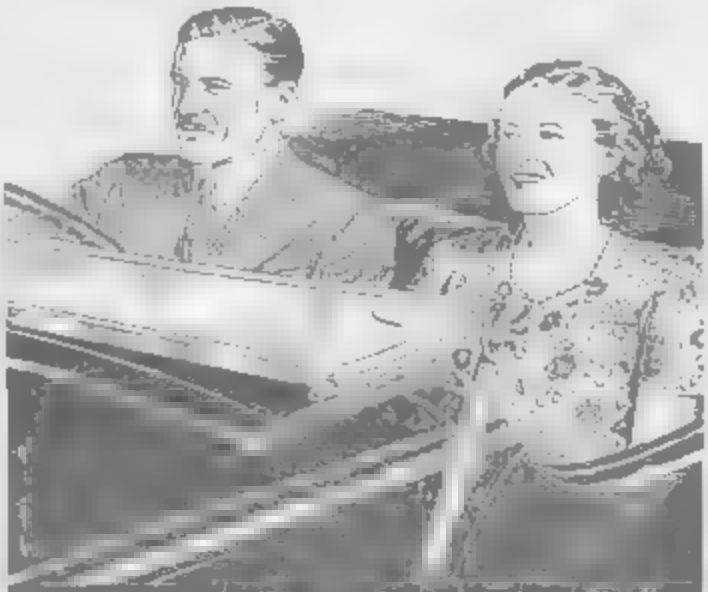
The writer has explained the method of resistance by non-violence in modern Western concepts and terminology. The book is worth studying Price ... 5s. 6d.

INDIA AND THE WORLD

Essays by—PANDIT JAWAHARLAL NEHRU.

Price ... 7s 6d.

For her sake...

DRIVE SAFELY

Passengers are an added responsibility—in your car, in the one you want to pass, or in the one you can't see, just around that blind curve.

Drive with CARE and COMMONSENSE

and do it on
PEGASUS

VACUUM OIL COMPANY (PTY) SOUTH AFRICA LIMITED

Indians In South Africa

Helots within the Empire
and
How they are Treated.

By Henry S. L. Polak.

Price ... 2s.

To be had from:—
THE MANAGER,
INDIAN OPINION,
Phœnix, Natal.

"HARIJAN"

MAHATMA GANDHI'S WEEKLY

POONA 4
(INDIA)

The annual subscription is 8/- by Postal Order.

Cut this portion and send it with your name and address and remittance

To

THE MANAGER, HARIJAN,

Name

Address

SWAMI VIVEKANANDA'S WORKS

Rs. As.

LIFE OF SRI RAMAKRISHNA

Price Re. 1.

PRABUDDHA BHARATA
OR
AWAKENED INDIA

A high class English monthly started by Swami Vivekananda in 1896. It is devoted to Universal Religion, Indian Culture, Education, Art and other topics of international interest.

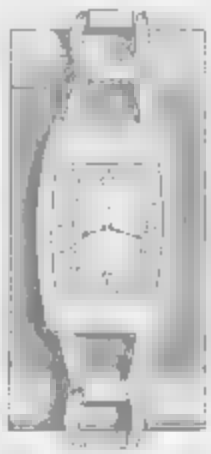
Annual subscription: Inland Rs. 4, Foreign 11 Shillings.

Apply for a complete Catalogue:—
The Manager, ADVAITA ASHRAMA,
4, Wellington Lane, Calcutta, India.

KATZ & LOURIE LTD.
DIAMOND CORNER —ELOFF & MARKET STS. JOHANNESBURG

ELGIN

KATZ & LOURIE LTD.
"DIAMOND CORNER" ELOFF & MARKET STS., JOHANNESBURG.

Printed and published by Manilal M. Gandhi at Phoenix Settlement, Phoenix, Natal.

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 48—Vol.-xxxvii. Friday, December 15th, 1939. Registered at the G.P.O. as a Newspaper
PRICE FOURPENCE.

Our Noble Tradition

"Ours is a noble tradition of trying to leave the world a little better than when we entered it. It is up to us and more specially to the women of India to get together and raise their voice against armed conflict. In this age we cannot allow the world to be ruled by any other law but that of [illegible] fairplay. We cannot allow human genius to deprave itself by organising [illegible] torture and suffering instead of [illegible] of humanity. We must raise our voice against any government which seeks to [illegible] methods of [illegible] and tries to rule by methods which are degrading to the dignity of the ruled. Above all we must so unite and act but we [illegible] able to [illegible] world opinion. In mothers our duty is clear. We do not prize [illegible] for [illegible] non-holders. Our sons must live to their countries and by service and [illegible] build up their respective nations. We must [illegible] for the day when all international disputes will be settled in a civilised manner and no mother's son will raise his hand against his brother. But these things can only come about if we work with conviction and unity for this purpose and I appeal to our sisters in India to think of these things and then so organise their forces as to make our effective appeal to [illegible]

—Shrimati Pandit

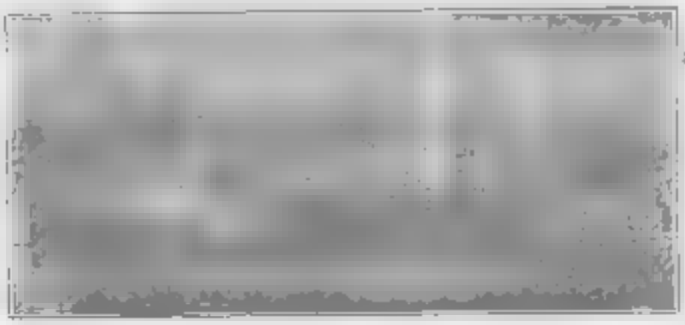
આપણો મહાન સંપ્રદાય

"આપણે જગતમાં આવ્યા તેના કરતાં જગતને વધારે સારી હાલતમાં મૂકી જવાના પ્રયત્ન કરવા એ આપણો એક મહાન સંપ્રદાય છે. આપણી અને બધા કરી દુનિયાની બીજી પ્રજા કરતાં પણ ઘ ને મહત્વની મુખ્ય ફરજ તેઓએ ભેગા થઈને કરવી જોઈએ. વર્તમાન યુગમાં જગતની ઉપર બધા ઉપર [illegible] ઉપર [illegible] રાજ્ય આપણે ચાલવા જ દઈ શકીએ. મનુષ્યની બુદ્ધિને મનુષ્યજાતના [illegible] વધારે ઉપયોગમાં ઉપયોગ કરવાને બદલે મનુષ્યોને રીબાવવામાં અને દુઃખી કરવામાં તે [illegible] ઉપયોગમાં પહોંચવા જ દઈ શકીએ. [illegible] સામે સરકારે માનવીઓને પગ નીચે કચડી નાખવા માંગતી હોય, માનવીઓનું અપમાન કરનારી રીતોથી રાજ્ય ચલાવવાના પ્રયત્ન કરતી હોય તેવી બધી સામે આપણે પોકાર કરવો જોઈએ.

[illegible] વિશેષ આપણે સંયુક્ત પગલાં કોઈ દેવું જોઈએ કે જેથી જગતના લોકોની ઉપર આપણું બળ પાડી શકીએ. નાગરિકો તરીકે આપણી ફરજ સ્પષ્ટ છે. આપણે બાળકો પેદા કરીએ છીએ તે [illegible] તે તેઓના ફરજોના માટે. આપણા [illegible] પોતાના દેશને બહાદુર રક્ષવાનું છે. સૈનિક અને લશ્કર વડા પોતપોતાનાં રાષ્ટ્રો બીજાઓનાં છે. આપણે એ [illegible] દિવસ સાધવા માટે [illegible] કરીએ કે જ્યારે બધાની આંતરરાષ્ટ્રિય તકરારોનું સમાધાન સુલેહની રીતે સાધવામાં આવે અને બધા પક્ષ સમાનો પુત્ર પોતાના ઝઘડાની સામે હાથ નહિ ઉગામે. પરંતુ આ વસ્તુઓ માટેજ પણ હજી ઘણા જ્યારે પૂર્ણ વિશ્વાસથી આપણે સંયુક્તપણે કામ કરીએ [illegible] વસ્તુઓનો વિચાર કરવાને [illegible] તમે કરો જગતના લોકો ઉપર અસરકારક બળ ઉત્પન્ન કરવાને બહેનો અને માતાઓ [illegible] આદરપાત્રની મારી બહેનોને હું વિનંતિ કરું [illegible]

—શ્રીમતી વિજયાલક્ષ્મી પંડિત

B. I. Steam Navigation Co., Ltd.

હિંદુસ્તાન જનારા ઉતારૂઓને રવીવાર ડીસેમ્બર તા. ૧૭ ના રોજ સવારે ૬ વાગે સેવામાં આવશે.

રવીમરોની આવજાવની તારીખોમાં અને ડીલીટના ભાવોમાં વિના નોટીસે ફેરફાર કરવામાં આવશે.

દરબન આવ્યા પછી તમારો માલ તથા યુનીયન કાઇનાન્સ રેગ્યુલેશન મુજબ નાણા સાથે લઈ જવા બિગરે સંબંધી હુકમને બજાવણી અંગેબાબત કરી આપીશું.

કાગળના ઉપર તમારૂં નામ તથા રવીમરનું નામ અને પોર્ટ, દરબન લખવું.

શેખ હીમેદ એન્ડ સન્સ (પ્રો.) લીમીટેડ

દરબન પ્રોપ્રાયટર્સ એજન્ટ્સ.

તા. ૩૦ ડીસેમ્બર ૧૯૩૯ના બોટ નથી.
રવીશીયસ બંદર: તા. ૧૬ ડીસેમ્બર ૧૯૩૯ પછીની
બોન્ડ કેન્યા તે તા. ૧૯-૧૨-૩૯ના રોજ કરો

૩૬	ચોકડાક	હિંદુ ચીશી સાથે	પા. ૨૪ ૧૧ ૧૧
,,	,,	મુસ્લીમ ચીશી સાથે	પા. ૧૫ ૫ ૮.
,,	,,	ચીશી વગરે	પા. ૧૧ ૧૪ ૫
સેકન્ડ ક્લાસ		સીંગલ ચિશી વગર	પા. ૩૩ ૧૫ ૦.

Phone 2-0432. Tel. add: "KARAMAT."

SHAIK HIMED & SONS, (Pty) Ltd

390, Pine Street, Durban.

CITY SHIRT Co.,

No. 4, Kort Street, Johannesburg.

'Phone 33-1453. P. O. Box 6220.

Tel. Add: "CITYSHIRT"

THE NEW INDIA ASSURANCE

——COMPANY, LIMITED.——

Life, Fire, Motor Car, Motor Lorry, Motor Bus, Plate Glass, Workmen's Compensation, Etc. Etc.

આ હંદરી વીમા કંપનીમાં જીંદગીના, આગ, મોટર કાર મોટર લોરી, મોટર બસ, પ્લેટ ગ્લાસ, કામદારોને વગરના વીમાઓ, તથાવટ વિગેરે દરેક જાતના વીમાઓ કોનરાકી ધોરણે કરે છે. હોઠી કંપનીને ફ્રોનેજ આપવું એ દરેક દીરીતી દરજ્જે છે

Natal Office:
"INDIA HOUSE"
17, First Avenue,
DURBAN.
Telephone 2-5845 Cen
P. O. Box 1610.
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
Durban

Policies Issued and Settlements Effected in this Country.

પોલીસી તેમજ દાવાની પતાવટ આ દેશમાં કરી આપવામાં આવે છે.

Transvaal Office:
ROOMS NO. 12 & 13.
BARKLY ARCADE,
Diagonal Street.
JOHANNESBURG.
Telephone 33-4478.
P. O Box 3641
Tel Add "RUSTOMJEE"
JOHANNESBURG.

JALBHOY RUSTOMJEE

Principal Representative For The Union Of South Africa.

Bhanjee Lavji's Renowned

PURE GHEE

Porbander Ghee with the mark "B. L." and Veraval Ghee with the mark "V.B."

ભાણજી લવજીનું પ્રખ્યાત

પોરબંદરનું B.L. મારકાનું તથા વેરાવળનું V.B. મારકાનું

શુદ્ધ ઘી

અમારે ત્યાંથી ફીકાયત ભાવે મળશે.

સાઉથ આફ્રિકાના સોલ એજન્ટ્સ:
South Africa's Sole Agents.

T.P. DEVSHI & SON

General Merchants

119 Victoria Street, DURBAN.

'PHONE 22591 25043 RES. BOX 881.

ભાણજી લવજીનું

પોરબંદરનું શુદ્ધ ઘી

અમારૂં ભાણજી લવજી ફોટો રજીસ્ટરડ માર્ક (B.L. PHOTO) નંબર ૧ પોરબંદરમાં સરકારી લેબોરેટરીમાં પાસ કરાવેલું સર્ટીફીકેટ સાથે સાઉથ આફ્રિકામાં મોકલવામાં આવે છે.

તેમજ અમારૂં ગીરનાર જંગલમાં વેરાવળનું ઘી રજીસ્ટરડ માર્ક (V. B. PHOTO) રજીસ્ટરડ માર્ક નં. ૧. બંને ઘી સાઉથ આફ્રિકામાં પબ્લીક હેલ્થ ખાતાએ (PURE GHEE) ચોખા ઘી તરીકે પાસ કરેલું છે.

અમારા બંને ઘીની સોલ એજન્સી યુનીયન ઓફ સાઉથ આફ્રિકાની પેઢી ટી. પી. દેવશી એન્ડ સનને આપેલ છે. ભાવ માટે પુછો:

સાઉથ આફ્રિકાના સોલ એજન્ટ:

T. P. DEVSHI & SON,
119 Victoria Street,
P. O. Box 881.
DURBAN.
Tel. Add. "NATVAR" Durban.
Telephone: 22591, 25043.

ભાણજી લવજી ધીવાલા
પોરબંદર, કાઠીયાવાડ,
ઇન્ડિઆ.
Tel. Add. "BHANJI" Porbander.

દમ અને ફેફસાની બીમારી દવા છે

ઝંડુનું

કેસરી જીવન

ફેફસાંની બધી બીમારીઓને દૂર કરે છે તથા શ્વાસને શુદ્ધ કરે છે આના સેવનથી તન્દુરસ્તી પ્રાપ્ત થાય છે. એક વાર અજમાવી જુઓ.

ખાંસી, શ્વાસનું ચિગેરેની તકલીફ અને બાંગી ચિગેરે બાતીના દરદો મારે

ઝંડુની સુવર્ણ મિશ્રિત મકરધ્વજ ગુટી

વિના વિલંબે બારવરા મંગાવો

ઝંડુ ફાર્મસ્યુટીકલ વર્કસ લી.—પો. બો. નં. ૫૫૧૩, મુંબઈ નં. ૧૪.

સા. આફ્રિકાનો સોલ એજન્ટસ: એમ. એમ. જોશી એન્ડ સન્સ, સ્ટાન્ડ ૨૩૮, ગ્રેવીયાટીક બજાર, પી. બો. બોક્સ ૧૨૦૫, પ્રીટોરીયા.
મેહાનીસબર્ગમાં મળવાનું ઠેકાણું: બગવ બ્રધર્સ, ૧૪ કોર્ટ સ્ટ્રીટ.

આયુર્વેદિક દવાઓનું સુચીપત્ર આવેજ મંગાવો.

MOHANLAL VALJEE,
(INDIAN PAWNBROKER.)
112, Victoria Street, Durban.
Low Rates of Interest ■ Jewellery.
High prices paid for Old Gold. A large stock ■ New Jewelleries at reasonable prices to suit your pockets.

P P. BHAGAT,
Fruit Merchant.
દરેક જાતનું ફ્રુટ અને વેજીટેબલ સારૂં પેકીંગ કરી C. O. D. થી મોકલવામાં આવશે. લખો:—
P. O. Box 842. 139 Brook St. Durban.

પુષ્ટિકારક પાકો બનાવવા હોય
અને
દરેક જાતની દેશી દવાઓ જોઈતી હોય
તો અમારી મુલાકાતે આવો

શરીરને પુષ્ટ બનાવવાના સારા પાકો બનાવવા માટે હમારે ત્યાં તાજે અને મોકળો માલ છે. તેમજ દરેક જાતની દેશી દવાઓ અને દેશી મેવાદી હમેશા તાજે અને મોકળો માલ સ્ટોકમાં રાખીએ છીએ.

દેશી મુલકના ગોકડાં નંગ ૬ ની રતી ૧૭-૦ સાડેલ ૧૭-૬૦,
દેશી ગોકડાંના ખોળીમાં નંગ ૬ ની રતી. ૭-૦ સાડેલ ૭૭-૬૦

શરીરના કોઇ પણ ભાગમાંથી પાણ ગાળવાનો
નવાણી પાવડર

૧૨૫ ગ્રા. ની બરણી બીનીટમા પાણ સાફ થાય છે.
૧ાા શેર ગા. ૧ પેકેટ સાથે, આરોગ્ય ૨ાા શેર તબારને રૂ. ૬-૦ પોસ્ટેજ સાથે, ૧ નંગ બેનારને રૂા. ૩-૬ પોસ્ટેજ સાથે. ૩ આપવા ૩ નંગ લેનારને ૬ પેની પોસ્ટેજ મોકલવી.

ઓર્ડર સાથે રોકડા પૈસા મોકલવો.

Fancy Gold Cups and Saucers at 1/9 a dozen.
12 dozen to a case. Cash with order.

I. G. H. BASSA
153 Grey Street, • • Durban. 1480

HEADACHES QUICKLY RELIEVED BY TAKING
TYSONO BRAND (PAIN-I-CURE) HEADACHE POWDERS
FROM YOUR CHEMIST at 9d., 1/6, 2/6 and 4/6. or POST FREE FROM
ERNEST TYSON, CHEMIST, TOLLGATE, DURBAN 1494

'Phone 24350. Tel. Add. "Nartjes."
A. M. PADAYACHEE
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter,
country orders executed at lowest Market prices.
special attention given to all up-country orders.
TRIAL ORDER SOLICITED.
91 LEOPOLD ST., AND 34 CROSS ST.,
P. O. BOX 195. DURBAN. 1181

M. H. DESAI,
એમ. એચ. દેશાઇ,
દેલાલ ૨૧૮ વેપારી,
અમે દરેક જાતના ફરસ અને વેજીટેબલ તુનીસના ભેગ પણ બારમાં C. O. D. થી સારૂ પેકીંગ કરી મોકલીએ છીએ.
P. O. Box 254. 31, Short St. Durban. 1196

THE EPIC FAST
(By Pyarelal.)
An account of Mahatma Gandhi's Fast in September 1932, and events leading up to the Yeravda Pact with all relevant documents.
320 Pages. Price: 2s. 6d.
Obtainable From The Manager:
Indian Opinion, Phoenix, Natal.

Where temperatures change so suddenly

Hot days - cold nights. So typical of our climate. Protect your health this pleasant way. Every night at bed time enjoy a cup of delicious 'Ovaltine.' Easy to digest, soothing to the nerves. It provides new energy and vitality.

'Ovaltine' Rusks are as delicious as 'Ovaltine.' They form a valuable addition to the diet of both children and adults, whilst they are a great help to babies at teething time.

'Ovaltine'

The World's Supreme Tonic Food Beverage.

OSA 18-29 Manufactured by A. WANDER LTD., London, England.

Cable & Tel. Add. "ADVANCING." 'Phones 23003, Res. 24442.

CHOONILALL BROS.

THE LEADING "SARRI HOUSE" IN SOUTH AFRICA.

141, GREY STREET, DURBAN.

ARRIVING BY EVERY MAIL FROM INDIA AND JAPAN

BENARES SARRIES WITH BORDERS AND PLAIN CENTRES, BUTTOAR BENARES SARRIES IN SEVERAL SHADES Prices from 60/-, 85/-, 105/ & up to £20, THE LATEST FROM BENARES CITY EMBROIDERED SARRIES 25/-, 35/ & up PRINTED VARIOUS LINES of SARRIES from 12/6, 17/ & upwards, EMBROIDERED CREPE-DE-CHENE from 3/6yd 42in & 45in. width.

Branches 63, WORK STREET AND 60, WORK STREET, [illegible] PHOENIX. VERULAM.
'Phone 39, Verulam.

ચુનીલાલ બ્રધર્સ

દક્ષિણ આફ્રિકાનું જાણીતું સાડીઓનું ગૃહ

૧૪૧ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

સાંભળો.
૫૩ અને ૬૦ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

અમારી સાડીઓ મદિના ગેઝટ
મેહાલિસબર્ગ ખાતે
પી. ટાવનશેન્ડ,
૧૦, ગ્રી સ્ટ્રીટ, ન્યુટાઉન.

ખરાજ
૭ ગ્રોસ સ્ટ્રીટ અને ૫૩ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

દરેક સ્ટીમરમાં અપાન તથા હિંદથી આવે છે

બનારસની ફીનારવાળી અને સાદી, તેમજ બાલબાલની ખુબીદાર સાડીઓ શી. ૬૦, શી. ૮૫, શી. ૧૦૫ થી લઈને પા ૨૦ સુધીની.

બનારસથી હમણાજ આવેલી છે.

કલર ભાતની સાડીઓ શી. ૨૫ અને શી. ૩૫ થી ઉપર. બાલબાલની બાતવાળી સાડીઓ શી. ૧૨-૬ અને શી ૧૭-૬ થી ઉપર.
કલરનું ક્રેપ-ડી-ચીન શી. ૩-૬ નું વાર ૪૨ ઇંચ અને ૪૫ ઇંચ પહોળું. સાડીનું મેટેરલ ડીઝાઇનનું ૬૫ નું, ૪૪ ઇંચ પહોળું વારની, શી. ૧-૬, શી. ૧-૮, શી. ૨-૦ અને તેથી ઉપર હમણાજ આવેલી બ્લોકફ્રેન્ટ સાડીઓ શી ૨૫, શી. ૩૦, શી. ૪૫ અને તેથી ઉપર

TRY THE LATEST
SUNCRUSH FLAVOUR
COLA SUNCRUSH
To get the true flavour, this must be well iced.
OTHER SPECIALITIES
POPULAR POP
"The King of Ginger Beers."
CLUB SEAL SODA
"Improves your Spirits."
"GIANTS"
The Quart Bottle for 4d.
In all Popular flavours.

*Phone 2-4345

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

DALYS LIMITED.

72, CANADA ROAD, DURBAN.

Sole producers of all Suncrush drinks.

WHEN YOU VISIT DURBAN

STAY AT

THE INDIA LODGE

FOR

Boarding & Lodging.

Personal attention will be given to

SASTRI COLLEGE STUDENTS

All *MODERN* conveniences including spring beds with furniture.

For further particulars apply to:

THE MANAGER,
THE INDIA LODGE,
69/71, BEATRICE STREET, DURBAN.

AFRICANA-PUBLIC-LIBRARY
19 DEC 939

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 48.—Vol. XXXVII. Friday, December 15th, 1939.

NOTES AND NEWS

New Hertzog Party

AT the Transvaal Congress of the Hertzog group in Pretoria on December 8 some 500 delegates unanimously approved of a motion that the group form itself into a new party called the "Volksparty van die Transvaal" (People's Party of the Transvaal). Mr. O. Pirow expressed the hope that this would lead to union with the Nationalist Party under the name "Nasionale Volksparty" (National People's Party)

Programme Of Principles And Action

The programme of principles of the new "Volksparty van die Transvaal" does not differ greatly in most of its essentials from that of the United Party except that it embodies the Pirow formula on republicanism, recognises a republic separated from the British Crown as the best form of Government for South Africa, and undertakes to "work in that direction." The party motto, "South Africa first and South Africa alone," is another departure, and

the protection of the population from Asiatic competition is not qualified by any reference to the rights of Asiatics lawfully in the Union.

Their programme of action, however, goes much further than that of the party from which the group has broken away. It includes the abolition of the right of appeal to the Privy Council and of double nationality, revision of the Simonstown agreement, immediate steps for the conclusion of an honourable peace and legislation laying it down that in future participation in a European war shall take place only on a 75 per cent. vote of Parliament. It is further proposed that the representatives of the natives in Parliament shall not be permitted to vote on a question of peace and war or on a motion of no confidence. Key positions in the public service are to be reserved for bilingual officials and all new officials appointed shall be bilingual. Economic clauses include better control of the banks and consideration of the establishment of a state bank, especially for industrial purposes. It is proposed to stop immigration of persons who might be "troublesome or dangerous," and to eject undesirable immigrants who have entered unlawfully. Equal treatment of immigrants from Holland with those from England is provided for. Agricultural policy includes the encouragement of farm bond redemption and the extension of markets on the Continent and in America. Mixed marriage and other forms of miscegenation will be stopped and

Asiatics will be segregated both as regards dwelling places and trade, in general there will be segregation both in factories and towns.

It is proposed to prohibit newspaper propaganda which belittles the European in the eyes of non-Europeans, supposed "foreign propaganda," check the use of the radio for political propaganda, establish a news corporation to free the Union of British propaganda news services, and tighten up the censorship of films to prevent imperialist propaganda. Stricter control of the dismissals of employees from the mines and industries is proposed and a defence system on a "true Afrikaans model" with regard to the special needs of the platteland. Finally "Die Stem" is to be the national anthem.

Agitation Against So-called Indian Penetration

Measures to combat the penetration of Indians in the Botanic Gardens and Mansfield Road areas, says the *Natal Mercury*, were discussed at a special meeting of the Ward VII Burgesses Association held in the S.O.E. Hall, Durban, on Tuesday night. Members of the Durban City Council and Provincial Council were invited to be present. The theme of the meeting was that Europeans should hold out for some method of segregation from the Indians. A strong protest was lodged against the Council's alleged apathy at the increasing sale of land to Indians. Mr. J. G. Derbyshire, M.P., was sympathetic to the views of residents. He said he did not quite realise that such a state of affairs existed. Mr. A. T. Wanless M.P.C., said that all the wards should be consulted in the hope that practical action could be achieved. This was later made a resolution and passed unanimously by the meeting.

Moslem League To Hold Thanksgiving

A Reuter's message from Bombay dated December 7 states:—Mr Jinnah, President of the Moslem League, has instructed Moslems throughout India to observe December 22 as a day of thanksgiving that the Congress Governments have ceased to function. Mr Jinnah urged the League to hold meetings on December 22 and pass resolutions that the Congress Ministries had failed to safeguard the rights of Moslems and had flouted their opinions, and that the Provincial Governors should institute inquiries into the wrongs done to Moslems by the outgoing ministries.

Reuter's Agency deems it important to give this piece of news and other news about communal riots having taken place in some corners of India, but it does not deem it important to let the outside world know how the popular leaders of India have taken Britain's declared attitude towards India and the reaction it is having throughout the country. Nor does it deem it important to let the world know what some of the well-known labour leaders and a section of the Press in Britain have to say in regard to Britain's attitude towards India. Reuter's Agency has apparently not changed its usual function as the machinery to uphold British Imperialism.

A Thousand Years Before Natives Can Be Given Equality

"Not for a thousand years can we allow the natives social and political equality with the white man," declared Mr. Pirow, M.P., in an address at the graduation day ceremony of the University of Pretoria on December 9. He was interpreting the term, "Die pad van Suid-Afrika," and said it embodied, first, the idea of the predominance of white civilisation in Africa, and, secondly, the spirit of freedom of the Afrikaner people. Afrikaners should, he said, look to the future in the right perspective, based on the past. "And when I say the past, I mean the white man's past. For South Africa the only past which mattered was the history of European settlement. "In many ways, the English occupation was unfortunate," he said, "but we must never

forget that it led to the Great Trek and to all it meant to the future." People from abroad did not understand that the Afrikaners' attitude to the native was based on self-preservation. The Afrikaner people realised that the only possible native policy was one of segregation—that not for a thousand years could the native acquire political or social equality. After the South African War there was a period of industrialisation, which led to the progressive economic deterioration of the Afrikaner people. It had created new problems, and a similar period was now on its way. "I realise that industrial development is absolutely necessary as a basis for the fullest freedom. We must also remember that with industrialisation came constitutional development, which would have been impossible but for the Afrikaner spirit of freedom born in the South African War. Had it not been for that spirit we should be content to-day with that conception of full freedom accepted in New Zealand and Australia. The freedom which is our ideal is one which is free from the system of so-called sovereignty that we have to-day." Afrikaners should realise that their duty was wider. They should look beyond the boundaries of the Union to the whole of Africa. "I am convinced," he said, "that our mission lies there. We should support all those northern European settlements which cherish the same ideals on the preservation of white civilisation as we do."

Indian Opinion

FRIDAY, DECEMBER 15TH, 1939

New Hertzog Party

ANY Party in the Union of South Africa—whether it be the Nationalist Party or the United or the Labour Party or the South African Party—is the same in so far as Asiatics are concerned. If there is one thing in regard to which all the Parties have a uniformity in their programme of principles and action it is in regard to dealing with the Asiatic question. We had, however, thought that General Hertzog, whom we have considered to be one of the most sympathetic persons, with a broader vision than many others in regard to the Asiatic question, would have, at least, spared us. But we find, to our painful surprise, that he too has not spared us.

We have at present two important Parties in the Union—the United Party, the Party which is in power to-day with General Smuts at the head and the Nationalist Party with Dr. Malan at the head. A third Party, which is expected to be a powerful Party has now been formed, and that is the new Hertzog Party known as the "Volksparty van die Transvaal" (People's Party of the Transvaal). The programme of principles of this new Party, which is avowed to work for a republic separated from the British Crown as the best form of Government for South Africa, contains among other things "the protection of the population from Asiatic competition," and the programme of action includes the segregation of Asiatics both as regards dwelling places and trade. The Party motto is, "South Africa first and South Africa alone." It is also proposed in the programme of action to prohibit newspaper propaganda which belittles the European in the eyes of non-Europeans.

Mr. Pirow, M.P., has gone a step further when he declared in an address at the graduation day ceremony of the University of Pretoria that "people from abroad did not understand that the Afrikaner's attitude to the native was based on self-preservation and that Afrikaner people realised that the only possible native policy was one of segregation—that not for a thousand years could the native acquire political or social equality with the white man. Mr. Pirow also put forward his pet scheme of not only a "White South Africa" but a "White Africa," and asked Afrikaners to realise that their duty was wider. That they should look beyond the boundaries of the Union to the whole of Africa. "I am convinced" he said, "that our mission lies there. We should support all those northern European settlements which cherish the same ideals of the preservation of white civilisation as we do."

It sounds very courageous on the part of the new Hertzog Party and Mr. Pirow, in the face of what is happening to small isolated powers in Europe today, to formulate schemes of isolation and to talk of the preservation of the white race and of the segregation of the black race and so on. Whilst the powers in Europe are bemoaning their isolation and are seeking friends and allies it is not a little surprising that a section in South Africa is persistent in spurning the two hundred thousand Indians, who have made not a mean contribution to the development and prosperity of this country, and by imposing humiliations upon them is making enemies of a great nation of four hundred million people, and is persistent also in spurning the millions of natives—the sons of the soil—and talking of keeping them downtrodden for the self-preservation of the white race. The Republicans who are talking so glibly of crushing British Imperialism and Smuts Imperialism seem to little realise that they are creating another imperialism of their own. Only the other day Dr. P. K. I. Krause made some very strong criticism against the treatment of natives in this country and tried to bring home to the white people

that the native was their fellow citizen and that he was one of the greatest assets they possessed in the industrial life of the nation and that it was consequently not only bad policy to keep him as a slave but that it may also eventually lead to their own economic destruction. We are firmly of the opinion that if South Africa wishes to be a great and living nation it will have to rid itself of this very narrow nationalistic view or else it is bound some day or other to be included in the isms that are doomed to be destroyed such as Hitlerism, Fascism and British Imperialism. As South Africa is a very fortunate country in having its many natural resources so is it fortunate in having great statesmen like General Smuts and Mr. Hofmeyr. If South Afri[ca] to be saved from being [swept] the great wave of tragedy [that is] presently befalling the various powers in Europe it will be largely due to their statesmanship, [as] ed not to the Malanites. Here [is] the Pirowites though we [do] unfortunately have to fight [them] all alike for their anti-Indian policy.

NATAL INDIAN ASSOCIATION

BRANCHES FORMED AT NEWCASTLE, DANNHAUSER AND DUNDEE

ADVOCATES A. Christopher, J. W. Godfrey and Messrs. A. M. M. Lakhai, Sorabjee Rustomjee, A. E. Shaikh, the last three being president, joint secretary and joint treasurer of the Natal Indian Association, and A. S. Kajee, S. M. Mayet, E. C. Motala and V. N. Mahomed, toured the Northern Districts last week end. On Saturday evening and on Sunday morning the branches of the Natal Indian Congress at Dannhauser and Dundee respectively, merged into the Natal Indian Association, and on Sunday afternoon the branches of the Congress and the Colonial Born and Settlers' Indian Association amalgamated under the name of the Natal Indian Association at Newcastle.

The Dannhauser election was as follows:—Chairman: Mr. M. D. Moolla; vice-chairmen: Messrs. Shaikh Ameer, Ramsunder Patak, Coopsamy Gopaul, D. R. Maisy and C. S. Vawda; joint hon. secretaries: Messrs D. Lazarus and D. S. Maharajh; hon. treasurer: Mr. Shaik Kader; committee: Messrs. S. Bhawani, Naran Amardas, B. C. Naidoo, Kunjee Nanjee, Habichand Nanjee, Shaik Hussain, A. M. Moolla, Y. A. Dawjee, Soorajlal Maharajh, B. Simon and Mrs. R. Patak.

The Dundee election resulted as follows: Chairman: Mr. Moosa Ayob; vice-chairmen: Messrs. M. S. Mall, A. K. Ismail, Adam Ayob, H. Boodhoo and C. M. Bob; joint hon. secretaries: Messrs. S. M. Motala and I. S. Tommy; hon. treasurer: Mr. M. Amod; committee: Messrs. A. M. Patel, C. M. Ayob, Ismail Pander, G. H. David, B. R. Singh, Sidiya Kahoor, Fred Kullie, V. G. Naidoo, N. C. Morar, M. Hassim and Miss V. Pillay.

The Newcastle election was as follows: Chairman: Mr. I. S. Vawda; vice-chairmen: Messrs. S. Nobuth, E. D. Motala, D. A. Doolram, D. Pachay and G. M. A. Vawda; hon. secretary: Mr. O. J. Christopher; hon. treasurer: Mr. G. H. A. Mayet; committee: Messrs. Y. A. Jadwat, K. R. Singh, A. Thaymoon, T. Muthu, C. V. Aboo, S. M. Vawda, J. A. Singh, E. I. Lukhai, G. G. Chetty, Ramgareeb Ramsaroop and Ramlalsingh. The meetings at the three centres were well attended.

Natal Indian Congress (P. M. Burg Branch)

Mr. S. R. Naidoo's Statement

Mr. S. R. Naidoo, President Natal Indian Congress (Maritzburg Branch) has issued the following statement to the Press:—

"There are persistent rumours abroad that the Natal Indian Congress (Maritzburg Branch) has refused to accept the amalgamation of the two political bodies, the Natal Indian Congress and the Colonial Born and Settlers' Indian Association, as decided upon by a resolution passed at a meeting held at Currie's Fountain, Durban, on October 8 last, when both the parent bodies amalgamated under the name of the Natal Indian Association. This rumour, apparently emanating from some mischievous quarters, is devoid of truth.

The position is, that soon after the parent bodies had amalgamated at Durban, a meeting of the Maritzburg branch of the Congress was held on October 22 at which the whole question of amalgamation was accepted and it was resolved [to quote from the official minutes] that Mr. S. R. Naidoo, president, the two secretaries, Messrs. V. K. Pillay and G. Zachariah, I. A. Hajee and S. D. Chetty be appointed as a sub committee to approach the representatives of the Colonial Born and Settlers' Indian Association, Maritzburg Branch, with authority to arrange all [pre]liminaries to hold an amalgamation meeting in Pietermaritzburg [on the] resolution passed at [the] tion meeting in Durban and follow the same [pro]cedure was adopted at the [joint] meeting in Durban.

"The sub-committee [duly] met Dr. M. R. Patel, Messrs. J. M. David, S. R. Naidoo, [Y. A.] Jadwat, S. Rathnam, M. R. [Naidoo] and M. Singhamoney, the representatives of the Maritzburg branch of the Colonial Born and Settlers' Association on October 15, [and] ided that in pursuance of the resolution passed at the amalgamation meeting of the Natal Indian Congress (Head-quarters) and the Colonial Born and Settlers' Indian Association (Head-quarters) at Durban [it was] decided to convene a meeting of both the branch bodies on November 19 to elect [office] bearers in terms of Rule No. 20 of the constitution and Rules of the Natal Indian Association (with which the amalgamated the Natal Indian Congress and the Colonial Born and Settlers' Indian Association.)

"This meeting further [decided] the presidents, the [two] secretaries and the treasurers of both the [bodies] to convene the aforesaid meeting.

"By mutual arrangement the meeting which was to have taken [place] on November 19 has been deferred and decided to take [place] in the Veda Dharma Sabha Hall on January 7, 1940, at 3.30 p.m. The members of both the branch bodies as well as the Indian public are assured that there is no truth in the alleged rumour which seemed to have gained some currency that Maritzburg Indians are [against] amalgamation. This is absolutely incorrect."

THE PROBLEM OF PROHIBITION

By
F. G. CAWSTON

PROHIBITION in India has inevitably led to a decrease of revenue and expenditure on education is being carefully scrutinised, whilst the general economic condition of many parts of the country raises the problem of increasing industrial training.

Reduction of grants to village schools threatens serious results in the education of the masses, for pupils for boarding schools have often been recruited from despised one-teacher schools in outlying areas, and women teachers for primary classes will be harder to obtain.

These are but indirect results of a movement which promises to have far-reaching benefit to the whole country and it is worthy of note that prohibition in India is coming about as a voluntarily accepted principle of Government, rather than an official measure which has been thrust upon an unwilling populace.

It is not easy to explain why Moslems should ever wish for alcoholic beverage. It is a wise position which Islam has taken up against the use of what has worked incalculable harm among residents in the tropics and sometimes causes serious outbreaks among the native population.

In cool climates heavy meat-eaters are wont to take alcohol in order to stimulate appetite, but a meat diet is not very suitable to residence in warmer climates and alcoholic stimulants have become less popular than they once were in the days when prolonged meals containing many varieties of food were daily consumed by owners of estates who were bountifully supplied by slave labour.

It is specially among the Hindu community that enlightenment is needed in regard to the danger of alcoholic liquor. At present many of the labouring class which frequent the Indian bars are firmly convinced of some strange advantage to be gained from the consumption of liquor and those who are least able to afford it are the most likely to resent any interference with their liberty in this respect.

For this reason education rather than prohibition is to be favoured. But active steps are needed to prevent the poor and ignorant from resorting to bars whilst leaving their homes without the small allowance that is required and is all that is available for many families on sugar estates.

Some labourers feel that the pleasure they derive from argument with colleagues under the influence of alcohol is a ready type of entertainment at the end of a week's work and should be allowed to persons who are unable to avail themselves of other pastimes, such as the bioscope which appeals to others better off than themselves.

There can be no question that the cinemas have attracted many people away from the bars and that they have provided a means of entertainment which has even an educational value. With improved ventilation such sources of public entertainment have their value, but the problem of the evening hours of the many thousands of Indians who live and work in the rural areas remains.

Among them the news of the acceptance of prohibition in India and a growing conviction of the benefits derived from such a law for both the well-to-do and the depressed classes must be a surprise and further enlightenment should do much to control an undesirable wasting of hard-gained wages and foster ways and means for spending their money in more profitable ways for themselves and their dependants.

"SPIRITUAL FREEDOM SHOULD NEVER BE SURRENDERED"

SIR S. RADHAKRISHNAN'S ADDRESS AT MYSORE

"POLITICAL freedom is freedom from domination or conquest. Constitutional freedom is freedom where you are not under a tyrant or privileged caste or class. Legal freedom is the rule of law, absence of concentration camps and firing squads. Economic freedom is the securing for every individual the wherewithal, by which you can lead a free life. But all these are freedom only in a relative sense. Your political freedom can be subordinated for the purpose of setting up an international order and political nations are called upon to surrender part of their sovereignty if you want to establish a real international order in this world. Your constitutions are suspended in times of great crisis or rule of life may be held up in abeyance and the economic liberty of individuals may be fettered and tampered with in a great crisis. But there is one kind of freedom which you are never required to surrender and ought not to be surrendered at the expense of your own spirit—and that is the spiritual freedom of man," declared Sir S. Radhakrishnan, Vice-Chancellor of the Benares University, presiding over the twenty-first annual meeting of the Mysore State Scout Council held in the Maharaja's College.

After tracing briefly the ideals for which the Scout Movement stands, Sir Radhakrishnan observed: "While intelligence is on the increase, while goodwill is to be had in plenty, all our organisations seem to be utterly ineffective. It is a question which we have to ask again and again. There is one other consideration and that is mere expression of loyalty to the King-Emperor, to the Maharaja, to our parents, to our officers and to one and all is inadequate. There are conflicts of loyalties; great philosophers said that tragedy is not a conflict of good and evil, but it is a conflict of good and good, evil and evil."

Continuing, Sir Radhakrishnan said: "You in this Scout organisation are called upon to limit the class conflicts. You are trying to excel the ideal of service. You call upon those who are the members of your organisation to subordinate the class, race and community consciousness to the one consciousness of humanity. In that manner the Scout organisation deserves our warmest sympathy. I have no doubt that in the new Reforms which you are expecting with such great anxiety, there will not be given any encouragement to the separatist tendencies and there will be given a constitutional expression to the growing civic consciousness and also the free spirit of man which is the highest ideal of all constitutions."

Concluding Sir Radhakrishnan advised the members of the Scout movement to develop all those requisites essential for obtaining the spiritual freedom. "I have no doubt under your great Prince, the Maharaja of Mysore, who is trying his best to embody in men the highest kind of spiritual freedom, under your statesman-like Dewan whose public spirit and patriotism are well known throughout the extent of this country, that this organisation will grow from strength to strength."

HARIJANS' IMPLICIT CONFIDENCE IN GANDHIJI

MR PRITHVI SINGH AZAD, a prominent Harijan leader of the Punjab, and organising secretary of the All-India Depressed Classes League (Allahabad,) has issued the following statement to the Press with reference to messages sent by Dr. Ambedkar and Mr. Shivraj, M.L.A. (Central) to Mr. Jinnah authorising him to act as the spokesman of the scheduled castes before the Viceroy and press for special recognition of their claims:—

"That too many cooks spoil the broth is a truth which is literally applicable to the present political situation of the country. It was in the fitness of things that Mahatma Gandhi alone, as the sole representative of the whole of India, including the Muslims and other minorities, should have been exclusively chosen by the Crown Representative for all political talks of understanding between Britain and India at this juncture. Mahatma Gandhi is not even a four anna member of the Congress and hence he is above party politics. England and India both are to gain a lot by such a great intermediary, one of the greatest men living at present. The Viceroy has done a great disservice to the cause he holds so dear by inviting too many representatives of varied and divergent interests. The future of the Indian nation at large is absolutely safe in the hands of Mahatma Gandhi. He inspires the best of confidence among the Hindus. The fact that a section of the Hindus always complains of his pro-Muslim bias shows that he has never done any injustice to the Muslims. He is rather anxious to win Muslim confidence even by sacrificing a great principle of nationalism. Harijans being Hindus to the core of their hearts have implicit faith in his leadership. Harijans fondly found him as their "Messiah," the deliverer of all backward classes from the shackles of social slavery and the tyranny of the priestly class.

Ingenious Device

But for the ingenious device of the cumulative system of voting for Harijans instead of the distributive, which was purposely introduced to encourage political separatism and to destroy the wholesome effect on the Hindu body politic of the Poona Pact, I can dare say without fear of contradiction that no anti Gandhi Harijan could ever succeed in the last general elections to the provincial legislatures. The heart of the Harijans is still sound. They have since learnt to distinguish between friends and foes. Harijans are not a minority. They are the indivisible limbs and strong supporters of the great Hindu Nation. The woeful tales of their ignorance, illiteracy, economic independence, social thraldom, religious apathy and political inactivity are becoming a thing of the past.

If the Harijans are to play their proper role in the shaping of the future of India I warn them to beware of the mischievous lead of people like Dr. Ambedkar who want to use Harijans as the hand-maid of Muslim communalism of Mr Jinnah. The Harijans would be spoiling their cause and marring their future by falling into the meshes of such people who profit by the existence of foreign domination of the country.

PROF. BERRIEDALE KEITH ON INDIA

STRENGTHENING the Viceroy's Council by adding to it the leaders of the great parties in the Legislature, as an immediate step is suggested by Prof A Berriedale Keith in a communication to the *Hindu*. He states: It is impossible not to regret the complete failure of Lord Linlithgow's announcement to meet the needs of the Indian situation. The British Government seems to have forgotten that policy in external affairs cannot be managed in separate departments, and that a crusade for liberty in Europe is incompatible with the determination to refuse far-reaching reforms in India.

Dominion status means something very much more now than when it first appeared as the goal of Indian policy. The right to secession and neutrality was recognised by Mr. Chamberlain when the new constitution of Eire was accepted and when the treaty of 1938 released Eire from the obligations to Britain in case of war which prevented her exercise of the right of neutrality. In the Union of South Africa neutrality in the present war was admitted to be within the rights of the Union under Dominion status, though it was decided to adopt instead an attitude of passive belligerency which excludes any armed aid to Britain. It is patent, therefore, that the demand for recognition of independence should have been met by pointing out that Dominion status includes the right of India in due course to decide the question of allegiance which plainly cannot be dealt with at the present moment.

"Consultation on the terms of the Act of 1935 is quite inadequate. The Act suffers from the fundamental defect that it seeks to perpetuate oligarchical rule in India by associating the Ruler of the States with the British Government to secure a conservative legislature and an executive which will have no real powers over the vital issues of external affairs at present. British India, which in provinces is exercising responsible government satisfactorily, is entitled to be assured that at the end of the war there shall be devised a constitution which will give it true responsible government.

The States should be permitted to enter on terms to be arranged by the new Government and approved by the Indian Parliament, which would no doubt secure that the representatives of the states would speak for their people, not their Rulers only. The position of minorities would be secured by full provision for their rights in the Act, to be enforced, as in Canada, by the courts. The majority community would doubtless possess the wisdom to accept such conditions for the minorities as would assure their safety and contentment. Recent history in Europe has shown the disastrous folly of oppression of minorities.

As an immediate step the Viceroy's Council might be strengthened by adding to it the leaders of the great parties in the legislature in order that their advice might be forthwith available to aid India in the essential object on which her liberty depends, the destruction of the German aggression; if it succeeds in dominating Europe, Indian liberty will be in the utmost jeopardy.

Things In General

Teaching Profession Should Be Kept High Above Politics

MR. J. H. HOFMEYR, Minister of Education and Finance, announced at a civic dinner at Potchefstroom on December [illegible] that he did not intend to introduce legislation aimed at curbing the alleged political activities of teachers. He did not agree that the activities of teachers should be governed by legislation. This was a matter that could be more properly arranged by the teachers who should themselves place the profession high above politics. He added that his decision must not be interpreted as meaning that he approved of such activities. He regarded political activity on the part of teachers as highly unprofessional and inconsistent with their work of serving the State. If it were argued that teachers had rights as citizens it should be pointed out that by becoming teachers they automatically had to forego some of these rights if they would serve well together.

Pest Officials Lecture Indian Children

Officials from the Municipal Pest Control Department, under Mr. H. O. Stewart, recently visited St. Aidan's Indian School in Sydenham to lecture the [illegible] girls and boys on the control of pests. Mr. Stewart explained the habits [illegible] of certain pests, including [illegible] and mosquitoes, and the [illegible] of dealing with them. [illegible] were divided into three [illegible] each officer, and taken [illegible] the grounds adjoining the school where a thing were given practical demonstrations of exterminating these pests. It is hoped that these children will carry on with this work during their school holidays, in their homes and the land [illegible] them, or wherever there are likely places for mosquito breeding. This is the first time any school has been asked to co-operate with the Pest Department, and if this experiment is a success lectures and practical demonstrations will probably be given at other schools Coloured as well as European.

Commercial Letters For Neutral Countries

The Chief Censor of the Union has issued the following statement for publication:—To facilitate their despatch to their destinations it is important that all commercial correspondence for neutral countries should have the name and address of the sender on the back of the cover. Where these are embossed seals, printed names, etc, these will suffice. Where the letter contains shipping documents, indents, or other urgent commercial advices, this may be indicated against the name and address—for example, Bills/Lading.

"The Servant Of India"

The Servant Of India, organ of the Servants of India Society formed by the late Hon. G. K. Gokhale, has ceased publication. The paper, it is stated, was running at a loss and war conditions will add considerably to it and the Society did not feel justified in keeping the paper any longer. The paper was in existence for nearly twenty-one years and represented the views of the ultra-moderates of India. Mr. Kodanda Rao, who had gained first-hand knowledge of the conditions of Indians in the Colonies by his extensive travels, was privileged to have kept the people of India well informed with their problems. While *The Servant Of India* will cease publication, the *Hitavada*, which is another organ of the Society and is published in Nagpur, will fill the gap.

Durban Indian Musical Band

At the third annual general meeting on Saturday of the Durban Christian Indian Musical Band, the secretary's report showed a marked improvement to that of the previous year in the activities of the band. The following officials were elected for the ensuing year:—Patrons Pastor J. F. Howlands, Rev. T. M. Ranglah, B.A. and Mr. H. Samuel; president Mr. V. R. Enoch; hon. secretary: S. J. Yesudas; hon. treasurer: Mr. F. Philip; manager: Mr. E. G. Williams; directors of music: Messrs. T. Morgan and M. Morgan.

Howick Indian Killed

A Howick Indian, Harry Lachman, was killed when the car in which he was a passenger was involved in a collision on the Maritzburg-Howick road near Merrivale. Lachman was the owner of the car, but was sitting in the back seat.

Advisory Board of King Edward VIII Hospital

The appointment of the new advisory board of King Edward VIII Hospital in Durban is announced in the Provincial Gazette. The members are Mr. D. E. Mitchell, M.E.C. (chairman), Mr. D. C. Burnside, M.P., Captain L. Byron, M.P.C., Mr. W. S. Payne, M.P.C., Dr. G. H. D. Wallace, M.P.C., Dr. W. V. Field, Mr. S. J. Enoch and Dr. J. L. Dube.

(Continued on page 669)

Mr. S. Muthray Brings Messages From India

MR. SURAN MUTHRAY of P.M.Burg, Natal, after spending nine months in India, returned per the *R. M. S. Karanja* last Wednesday. During his stay in Simla he took the opportunity of interviewing members of the Government of India in connection with South African Indian affairs. He has brought the following messages with him:—

From Mr. Nyanasiri Ogguyana

"I take the liberty of sending a message to my blood brothers of South Africa through my young friend Mr. Suran Muthray. I am glad to know that there is a distinct interest about Buddhism. In the olden days India rode over the world through Buddhism. In those days India had more to give than to take. India is again expanding herself through her children, the sturdy South Indians. Centuries ago these warlike sons of India reduced the vast Indian ocean into an Indian lake by colonising in Malay, Further India, Ceylon, Java etc., while the cultural conquest of the rest of Asia was being done by the Buddhist monks. I fervently hope that the mighty culture of India will remain intact in the hands of the modern settlers in spite of the ordeal they are undergoing.

"I extend my invitation to all the Indians of South Africa to visit the Buddhist remains of India—the monuments of their ancient glory. I hope that through all the ups and downs, India will be remembered by them as India remembers her sons abroad in all her joys and sorrows, victories and defeats. Finally I should appeal to the good will of the Europeans to treat the Indians in South Africa justly as the children of a great race and culture."

—NYANASIRI OGGUYANA.

From Bhai Paramanand

"I take this opportunity of sending through Mr. Suran Muthray of P. M. Burg, Natal, the message of goodwill and good wishes to the Indian community and friends in South Africa.

"It is my earnest prayer that the Indian community unite together in the common cause of their legitimate rights and privileges.

"I am delighted to observe the rapid progress made by the Hindu Young Men's Association of P. M. Burg, Natal since 1905. All good wishes to its officials and members.

—BHAI PARAMANAND.

Doings In India

Madras Premier's Speech On War Resolution

THE Hon C. Rajagopalachariar, Premier of Madras, speaking on the war resolution said, "I claim that whatever may be the constitution and whatever be the law, we the people of India are entitled to consider and examine the question whether there has been a justifiable reason for us to be at war with another people and also whether it is right to follow up in action." The Premier compared the people of India to bullocks yoked to a cart and said: "Just as the bullocks have had no voice to question the correctness or otherwise of the journey, we had also no voice in the matter. Because we did not want to be mere bullocks to draw the cart for the journey, we want a sufficient reason before we could satisfy our own conscience in the matter. Referring to the Congress demand the Premier said, the declaration asked was not one considered as a *quid pro quo* for service to be rendered. It was only a request that the Government might say whether the principles for which she went to war would be applied to India also. India did not ask for assessors' verdict as to her fitness as to whether Indians were sufficiently united, sufficiently agreed among themselves and sufficiently strong. They asked what the British Government's intention would be when the Indian people agreed among themselves and united together.

Muslim League Does Not Represent The Masses

Speaking in favour of the Prime Minister's resolution on war in the Bombay Legislative Assembly, which was passed by 92 votes to 56, Mr. Ali Bahadur Khan (Independent) said that the Muslim League were not the representative of the Muslim masses as such. During the election they deceived the masses by false declarations, namely, that they stood for the independence of the country. Now when the time came for the manifestation of the independence spirit, the Muslim Leaguers showed themselves up as the true instruments of British imperialism. Islam stood for complete democracy and the League had said so. Now he was shocked to hear the leader of the Muslim League Party, Sir A. M. K. Dehlavi, moving an amendment that democracy was unsuited to the genious of this country. Even the press owing allegiance to the Muslim League had condemned unequivocally the Viceregal statement. On a clear issue such as freedom or subjection, the Muslims in the whole country would unanimously stand by the Congress. The Muslim League had no sure foundation but its rise was phenomenal. "They duped and deceived the masses," he said. The propaganda they carried on was deliberately false. The Muslims were a deeply religious and touchy people. On the question of India's participation in the war, he declared that while India was in full sympathy with the Allies, he would not play "the role of a recruiting sergeant with the mark of subjection stamped on my face."

India Will Get What She Wants—The World Will No Longer Be Deceived

"The Viceroy has told us to think of the unity of India. His reminder is unnecessary. But even unity of India can't be purchased at the cost of India's freedom. We want no union of slaves in bondage. We want a united India but a free India and we have no shadow of doubt that we shall get what we want. Meanwhile we may have to go into the wilderness again as we have so often done in the past. If fates so will it, we shall do so gladly, rejoicing that, yet again we have been privileged to serve the cause that is dearer to us than anything else. And in doing so we help in the building of a new world order for which millions crave, an order of peace and freedom from which Fascism and Imperialism have been eliminated and force or war and violence are no more." Thus ends the leader of the *National Herald* commenting on the Viceroy's statement. These words may summarise the attitude which the Congress High Command may adopt towards this very disappointing statement. The article is from the pen of Pandit Jawaharlal Nehru. The article continues: "We know beyond preadventure that Britain clings to her Imperialism and fights to preserve the same howsoever her statesmen may cover this ancient habit of theirs with soft and pleasing words. The aims and objects of this terrible war are clear at last. This is not a matter for Congressmen only but for all of us whether Muslim Leaguers, Hindu Mahasabhaites, Sikh Leaguers or any other organisation. For India's honour and India's freedom are involved and no thing else can count when these supremely vital issues are at stake." The article continues: "The world of yesterday is dead; the world of to-day is dying. Not all the King's horses, not all the King's men will be able to keep it alive. Every man and woman of intelligence has a realisation of the proud changes that are taking place in this era of war and revolution. But not so the British Government and not so the Government of India. They live in Whitehall and New Delhi apart from the humbler, though perhaps more intelligent, folk and they neither see nor remember. In 1939 they remind us of the preamble of the Act of 1919. We remember that India indignantly rejected that even in 1919 and three times since then we have faced the might of the British Empire. This preamble is again fished out and presented to us by the Viceroy as a gift worthy of England fighting for democracy and worthy of India insistent on independence. There is no one in the world now who will be deceived by British professions of a war for democracy and freedom."

"Not Merely Words But Deeds"

The *Daily Herald* (London) in the course of a leader on a message Mahatma Gandhi had sent stated, "If we want India's full co-operation in the war and we may need it badly, it must be free co-operation. We should not get it unless this time we offer as an earnest of our good intentions what we ourselves have asked from Hitler, namely, not merely words but deeds."

Only A Pious Hope For Future

Criticising the British Government's declaration in regard to India, Professor Harold Laski, writing in the *Manchester Guardian* says: "India is given nothing but a pious hope for the future and we have the Princes and the minorities dragged in to play their usual part of obstructing any progress now. An imaginative Government had a greater opportunity of mobilising the vital political opinion of India on our side. I do not need, in the light of Gandhiji's statement on the White Paper, to emphasise the danger of throwing away Indian goodwill."

Humour Amidst Seriousness

During the Congress Working Committee sittings in Wardha recently some amusement was caused while the leaders were dispersing when Pandit Jawaharlal Nehru, who had busied himself taking photographs of some children, tried also to photograph Gandhiji. The latter, having discovered that among the cameramen, who were busy taking his picture, was Pandit Jawaharlal, burst out with his usual laughter exclaiming "what nonsense" and levelled his walking stick right into the lense.

The Sporting World

By "Rambler"

Big Indian Gym. Display

In spite of bad weather, the pavilions at Currie's Fountain were filled to capacity last Saturday when over 700 Indian school children delighted the audience with a mass physical fitness demonstration organised by the Natal Indian Teachers' Society in co-operation with the Durban Surf Life Saving Club. Many physical culturists participated in other displays. The Indian Girl Guides were represented by the Centenary Road branch, which took part in the march past.

Malvern Indian School Sports

The eighth annual general meeting of the Malvern Government-Aided Indian School Sports Committee was held in the Malvern Indian School hall, Middleton Road, Malvern, recently. After the adoption of the secretary's report and the treasurer's financial statement, the following office-bearers were elected for the ensuing year:—Patrons: Messrs. F. P. Kloot, H. Middleton, Geo. H. Hindson and G. Mungar; president: Mr. S. J. Maharaj; vice-presidents: Messrs. A. B. Naidoo, Rajhunace, M. S. Moodley, A. M. Moodley, K. P. Moodley, P. S. Moodley, S. G. Naidoo, F. M. Charles, Gopaul Naidoo, V. N. Naidoo and P. K. Pillay; hon. secretary: Mr. R. J. Maharaj; assistant hon. secretary: Mr. P. R. Nair; hon. treasurer: Mr. S. M. Saib; hon. auditor: Mr. A. M. Moodley; committee: Messrs. G. S. Moodley, O. A. Pillay, K. B. Singh, Abdool, S. G. Moodley, Ganesh, R. G. Kidd, P. J. Maharaj, V. N. Moodley, M. Subratie, M. Imroken, Nadbie, D. Doman, K. Ramdhanie, Gilbert Samuel, Bowlal, M. Raharia, Harry Manuels, N. D. Sukhoo, M. Heera, R. R. Panday, A. Thomas, T. Pillay, M. G. Moodley, Sundersingh and school teachers. It was unanimously resolved that annual sports and entertainment will be held as usual on Sunday, December 17.

Carolina Indian Sporting Club

The first annual general meeting of the Carolina Indian Sporting Club was held recently in the school hall. The following office bearers were elected for the ensuing year:—Patrons: Messrs. M. I. Dadabhay, T. M. Ally, T. M. P. Mahomed, V. N. Mahomed and E. M. Jina; president: Mr. I. M. Dadabhay; vice-presidents: Messrs. I. T. Mahomed, N. P. Patel and A. E. Jina; secretary: Mr. J. I. Gabriel; assistant secretary: Mr. I. M. Dadabhai; treasurer: Mr. I. T. Mahomed; [illegible] Mr. I. M. Dadabhay; captain: Mr. S. A. Bradbha; vice-captain: Mr. A. E. Jina.

Natal Singles Table Tennis Championships

Organised by the newly formed Durban and District Table Tennis Union, the championship is to be held on December 19, 20 and 21, at Sonny Moodley's Gymnasium and Hindu Social Club Hall. On the final night of play Mr. E. H. Ismail, the donor, has kindly consented to present the trophy. He will also present the Jhavary's League Trophy to the winners, Muslim Institute "A." The union invites table tennis enthusiasts throughout Natal to participate in the event, and ensures the success of the championship. Entrance fee, is. 6d.

Bulawayo Indian Cricket Union

In a friendly match on November 19 the Indian XI beat a Banks XI by 17 runs, in which neither side exceeded double figures:—Indian XI, 1st innings, 84 (Vijaydev 41, B. Elkin 16; Robertson 4 for 8, Russell 3 for 9). Banks XI, 1st innings, 67 (Robertson 34, Yusuf 1 for 31, Vijaydev 3 for 21, D. Jeram 3 for 13).

On November 26 Bharat met Old Crooks in a cup game. Old Crooks, 1st innings, 44 (Yusuf 15; Prag Vaghmaria 4 for [illegible], Vijaydev 4 for 14). Bharat, 1st innings, 55 for 5 (N. Chhanabhai 20 not out, Prag Vaghmaria 15; Yusuf 3 for 32). The match was stopped owing to rain and Bharat won on the 1st innings by [illegible] runs.

On December 3 an Indian XI met the B.B.A. Police XI for a friendly game. The Indian XI won by 10 runs. Indian XI, 1st innings, 132 (Yusuf 58, H. J. Patel 24, Prag Vaghmaria 14; Sauter 4 for 35, O'Bryne 4 for 43. B.B.A. P. XI, 1st innings, 122 (Sauter 50; Yusuf 7 for 63. In the afternoon Stars played Bharat. The latter won by 108 runs. Stars, 1st innings, 55 (O. S. Kalidas 16; K. Madhu 8 for 6, D. Jeram 2 for 10, Prag Vaghmaria 2 for 13). Bharat, 1st innings 163 (N. Chhanabhai 56, Prag Vaghmaria 40, K. Madhu 21; O. Y. Desai 7 for 65).

In the morning of December 10 an Indian XI played a friendly game with a Hillside XI. The Indian XI lost by 5 wickets and 29 runs. Indian XI, 108 (Prag Vaghmaria 28, H. J. Patel 22, Yusuf 17, Vijaydev 15 not out). Hillside XI, 137 for 5 (David Candler 51, Fox 21, Friest 17, Briggs 21 not out). In the afternoon Old Crooks met Stars, when the latter won on the first innings by 34 runs. Old Crooks, 1st innings, 105 for 4 declared (Yusuf 34, R. M. Patel 24, N. C. Patel 30 not out; M. Hoosain 3 for 33). Stars, 1st innings, 71 (P. Bhikha 33 not out; Yusuf 5 for 37, N. V. Desai 4 for 20). Old Crooks, 2nd innings, 106 for 3 (Yusuf 100, including 6 sixes).

———:o:———

Amalgamation Meeting

Of The Natal Indian Congress (Maritzburg Branch)

And Colonial Born And Settlers' Indian Association (Maritzburg Branch)

under the name of

NATAL INDIAN ASSOCIATION

(with which are amalgamated the Natal Indian Congress and Colonial Born and Settlers' Indian Association, Maritzburg Branch) will be held at the

Veda Dharma Sabha Hall On Sunday, January 7, 1940, at 2.30 p.m.

Members of both the branch bodies whose names appear on the membership Registers of the respective organisations as at 8th October, 1939, will be entitled to participate at the Amalgamation meeting.

New members who desire to enrol may do so on payment of membership subscription of 1/-

Each member already enrolled, and any new member must produce his admission Card at the entrance of the Hall.

Mr. G. Zachariah, c/o Mr. S. R. Naidoo, Fraser Lane and Mr K. Soobramoney, 47a Church Street, have been authorised to receive applications for enrolment from new members.

J. M. DAVID, President,
K. SOOBRAMONEY, } Jt. Hon.
M. GOPAL NAIDOO, } Secretaries,
T. RAMKILOWAN, } Jt. Hon.
M. NAIDOO, } Treasurers,
Colonial Born and Settlers' Indian Association, (Maritzburg Branch)

S. R. NAIDOO, President,
V. K. PILLAY, } Jt. Hon.
G. ZACHARIAH, } Secretaries,
S. J. RAWAT, Hon. Treasurer,
Natal Indian Congress, (Maritzburg Branch)

FOR QUICK SALE

Well established General Dealers business with property, in town. Owing to failing health only reason. Personal inspections and interviews only.

M. PARMERAY & Co. Executor.

THINGS IN GENERAL]

Bantu Want To Help Defend South Africa

The question whether, in the light of the present situation, the native people of the Union should take part in the defence of the country was debated in the Native Representative Council, which met in Pretoria last week. The debate arose from a motion moved by Mr. R. Godlo (Cape) that "in view of the growing menace of unprovoked aggression by some of the great Powers of Europe, which threatens the integrity of every country in the world, this Council requests the Union Parliament to consider the advisability of amending the Defence Act of 1912 so as to open the door to all loyal South Africans, irrespectively of race or colour, to take part in any sphere of hostilities for the defence of their common country." After a lengthy discussion, in which almost every member took part, the motion was rejected by eight votes to seven. The chairman, Mr. D. L. Smit (Secretary for Native Affairs) then announced that the Minister of Defence had informed him that he did not consider that an amendment such as that asked was necessary for the present. In moving the motion Mr. Godlo said that nothing was further from his wishes than to embarrass the Government at a critical time. "If there is danger we, as full blooded men, do not wish to sit around like women and children with our arms folded while others defended our country. Our loyalty is beyond question. Since war has broken out every African organisation that has held a meeting has expressed its unswerving devotion to the King and to his Government in the Union. At present it is true that, so far as we know, there is no immediate danger. But who can know what will happen in the future. And whatever happens we want to be prepared for it. As the co-inhabitants with the Europeans of this country we feel that we can offer an important contribution in its defence and that we should not be prevented from making that contribution." The motion was seconded by Dr. John Dube (Natal), who said he wondered why the Government had not called in the assistance of the native people before now. If the Europeans denied the native people this opportunity because they felt they could not be trusted their fear is quite unjustified. To give the natives the opportunity would be a great step forward in attaining [illegible] and patriotism.

Natives Warned Against "Insidious" Nazi Propaganda

The third session of the Natives' Representative Council, which opened on November 30, ended in Pretoria on December 5. In a closing speech, the chairman, Mr. D. L. Smit, secretary for Native Affairs, warned members against "Insidious German Propaganda." "I ask you to warn your people," he said, "against the insidious propaganda that is being circulated throughout the country. The people should all know that we are not fighting for any material advantage, but for the rights of smaller nations whose liberties have been destroyed by the German Government, and we should all look forward to the day when victory will be on our side and peace will be restored". Mr. Smit added that his department would try to give effect to the programme outlined in the estimates of expenditure, but, owing to the war, their efforts might be restricted. They would, however, do their best for the native people.

BHULABHAI DESAI
HIS SPEECHES

Published in book form of particular interest to students of Politics, Law, Economics and Commerce.

The Book contains the great leader's lectures on these and other subjects of national interest.

Price 8s.

Please write to:
"INDIAN OPINION"
Phoenix, Natal.

African Congress For Durban

For the first time since the inauguration of the African National Congress, this body holds its annual conference in Durban from December 16 to 18. Native leaders from all over the Union are attending and Parliamentary representatives and Union Senators have promised to speak at the conference. The conference will be opened by the Mayor, Mr. Rupert Ellis Brown at 10 a.m. on Friday, December 15, and will include a speech by the president on "Union Africans and the War."

Licences In Non-European Market

A deputation from the Durban City Council [illegible] power to exempt stallholders at non-European markets from having to obtain licences, appeared before the Provincial Executive Committee in Maritzburg, on Wednesday. The Government recently passed the necessary legislation giving the Provincial authorities power to grant Municipalities the necessary exemption. It has not been the practice to license non-Europeans, and the power sought on Wednesday aimed at making the action legal. The Executive Committee noted the request of the Council deputation.

[Continued from page 466

"THE SERVITOR"

THE OFFICIAL ORGAN OF THE SOCIETY OF SERVANTS IN SOUTH AFRICA.

The December Number is now on sale, at all News Agents.

Special articles this month by Senator the Hon. Edgar Brookes, F. D. Hugo Esq., Director of Education (Natal), Dr. B. A. Dormer, Medical Superintendent George V. Hospital

Buy your copy from your News Agent now. PRICE—4d.

Annual Subscription: 3s. 6d. (post free).

Order from:
P. O. Box 1509, Durban, or from your local agent.

NOTICE.

MADRESSA ANJUMAN ISLAM OF KHOLVAD

Notice is hereby given that the annual general meeting of the said Institution and other Institutions relating to the above will be held at Goldberg's Bioscope, Fox Street, Johannesburg, on the 24th December, 1939, commencing at 11 a.m. sharp.

All Kholvadians are hereby requested to attend.

Agenda:—
1. Account and balance sheet.
2. New election.
3. General etc., etc.

ISMAIL SULEMAN SALOOJEE.
MOOSA EBRAHIM DATAT.
Hon. Joint Secretaries.

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

મહાત્મા ગાંધીજીના હસ્તે
સને ૧૯૦૪માં સ્થપાયું.

પુસ્તક ૩૭ મું. ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૧૫ ડીસેમ્બર ૧૯૩૯ અંક ૪૮.

"ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન"
શુક્રવાર, તા. ૧૫ ડીસેમ્બર ૧૯૩૯.

નવો હર્ટઝોગ પક્ષ

દક્ષિણ આફ્રિકાના રાજકીય જીવનમાં ગમે તે પક્ષ હોય—પછી તે નેશનલીસ્ટ પક્ષ હોય, યા તો યુનાઇટેડ કે લેબર પક્ષ હોય અથવા તો સાઉથ આફ્રિકન પક્ષ હોય—એશીયાટીક સવાલના સંબંધમાં તે ગમે તેવો અરખાજ છે. કેમ કોઇ પક્ષ એવી વસ્તુ હોય કે જેના સંબંધમાં એ પક્ષના સિદ્ધાંતો અને અમલના કાર્યક્રમમાં સમાનતા હોય તો તે એશીયાટીક સવાલ પ્રત્યેની નીતી છે. તેમ છતાં અગે ઘણું તો પ્રાકૃતિજ હતું કે જનરલ હર્ટઝોગ, કે જેમને અમે એશીયાટીક સવાલના સંબંધમાં બીજા પક્ષોના કરતાં વિશેષ વિશ્વાસણીની લાગણી અને બહોળી દૃષ્ટિ ધરાવનારા ગણતા આવેલા છીએ, તેઓ તો હીંદીઓ તરફ રહમ બતાવશેજ. પરંતુ અમે સંપૂર્ણ નિરાશ થઇએ છીએ કે તેમણે પણ રહમ બતાવી નથી.

અત્યારે આ દેશમાં આપણે બે મુખ્ય પક્ષો છે. એક યુનાઇટેડ પક્ષ, કે જે જનરલ સ્મટસના નેતૃત્વ હેઠળ રાજ્ય ચલાવી રહ્યા છે, અને બીજો ડો. મલાન ના નેતૃત્વ હેઠળનો નેશનલીસ્ટ પક્ષ છે. હવે એક ત્રીજો પક્ષ હસ્તીમાં આવ્યો છે જે એક મજબુત પક્ષ થઇ પડવાનો સંભવ છે. જો પક્ષ નવો હર્ટઝોગ પક્ષ છે કે જે "હોકસ પાર્ટી ફ્રોમ ધી ટ્રાંસવાલ" (ટ્રાંસવાલનો પ્રજા પક્ષ) તરીકે ઓળખાય છે. આ પક્ષ પ્રીટોરિયા નાજરથી નિરાળું પ્રજાસત્તાક રાજ્ય સ્થાપવું એ દક્ષિણ આફ્રિકાને માટે વધારે આકર્ષક છે એમ માનનારો છે અને એ દિશાએ કામ કરવાની તેણે પ્રતિજ્ઞા કરેલી છે. જો પક્ષના સિદ્ધાંતોના કાર્યક્રમમાં અન્ય બાબતો સાથે "એશીયાટીકોની હરીફાઇની સામે પ્રજાનું રક્ષણ" કરવાની બાબત છે અને તેના અમલના કાર્યક્રમમાં વેપાર અને વસવાટ બન્ને બાબતમાં એશીયાટીકોને ધક્કાયદા (સેગ્રેગેટ) કરવાની બાબત છે. "મોથી પહેલું દક્ષિણ આફ્રિકા અને એકમાત્રજ દક્ષિણ આફ્રિકા" એ આ પક્ષનો મુદ્રાલેખ છે. વળી તેના અમલના કાર્યક્રમમાં જે વર્તમાનપત્રો બ્રીન-ગોરાની નજરમાં ગોરાને હલકા પાડવાનો પ્રચાર કરતાં હોય તેનાપર પ્રતિબંધ મુકવાની પણ બાબત છે.

શ્રી. પીરોએ વળી એથીએ એક પગલું આગળ વધેલા છે. પ્રીટોરીયાની યુનીવર્સીટીના પરિદાન સમારંભ વખતે બોલતાં તેમણે જણાવ્યું હતું કે પરદેશ ના લોકો જે વસ્તુ સમજતા નથી કે આફ્રિકાનરોની નેટીવો પ્રત્યેની નીતી આત્મરક્ષણને આંગે ઘડાએલી છે અને આફ્રિકાનરોની નેટીવો સંબંધી એકમાત્ર શક્ય નીતી તેઓને ધક્કાયદા રાખવાની જ હોઇ શકે. અને ગોરાની સાથે રાજદ્વારી અને સામાજીક સમાનતા પ્રાપ્ત કરતાં નેટીવને હજુ બીજાં હજાર વર્ષ લાગશે. શ્રી. પીરોએ દક્ષિણ આફ્રિકાને ગોરાનોજ દેશ બનાવવાની પોતાની માનીતી યોજના વિષે પણ સૂચન કરતાં આફ્રિકાનરોને સમજવા કહ્યું હતું કે તેઓની ફરજ બહોળી જ બહોળી છે. તેઓએ યુનીયનની સરહદની બહોજ દૂર સમસ્ત આફ્રિકા તરફ દૃષ્ટિ કરવાની છે. "મારી સોપણું ખાત્રી છે કે આપણું કાર્ય એ દિશાએ રહેલું છે. ઉત્તર તરફના ગોરાઓથી વસાયેલા દેશો જે ગોરા સુધારાના રક્ષણના આપણા લેવાજ આદર્શો પ્રેમી રહ્યા છે તેઓને આપણે ટેકો આપવાનો છે."

યુરોપમાં એકલાં પડી ગયેલાં જર્મનો રાજ્યોપર આજે જે વીતી રહ્યું છે એ જોતાં નવા હર્ટઝોગ પક્ષ અને મી. પીરોની નીતિઓથી જુદા પડી જઇ સ્વતંત્ર પણા ની યોજનાઓ અને ગોરી પ્રજાના મંત્રણાઓ ના અને કાળી પ્રજાઓને ઇંદ્રાયદી કરવા વિગેરેની વાતો મહાન પરાક્રમી જણાય છે. આજે જ્યારે યુરોપના રાજ્યો પોતે એકલાં પડી જવાનો ડોળ કરી રહ્યાં છે અને મિત્રો અને સાથીદારો માટે ઝંખી રહ્યા છે ત્યારે દક્ષિણ આફ્રિકામાં એક વર્ગ એ સાબ્દ કાંઢીનાખ્યા કે જેમણે આ દેશની બાંધણી અને આબાદીમાં કાળાનો મુળો ફાળો નથી આપેલો, તેઓનો તિરસ્કાર કરી રહ્યો છે અને તેઓની ઉપર અપમાનો વાદીને ચાળીસ કરોડની વસ્તીના એક મહાન દેશને પોતાનો શત્રુ બનાવી રહ્યો છે. અને લાખો નેટીવો, કે જેઓની આ જન્મભૂમી છે, તેઓને તિરસ્કારી રહ્યો છે અને ગોરી પ્રજાના મંત્રણાને ખાતર તેઓ ને કાયદાએલાજ રાખવાની વાતો કરી રહ્યો છે એ ઓછું આશ્ચર્યકારક નથી.

જે મજાસત્તાકવાદીઓ પ્રીટોરિયા ગ્રાન્ડીવાદ અને સ્મટસ ગ્રાન્ડીવાદને કચડી નાખવાની બેદરકારીથી વાતો કરી રહ્યા છે તેઓ આજે જ સમજતા જણાય છે કે તેઓ બતેજ પોતાનો એક નવો ગ્રાન્ડીવાદ ઉભો કરી રહ્યા છે. પોઢાજ દિવસ પર ડો. એમ્. ઇ. ટી. કાઉઝ આ દેશમાં નેટીવો નરકૂ બતાવવાની વર્તણૂકની સખત ટીકા કરી ગયા હતા અને નેટીવ એ ગોરાનો એક નાગરીક બંધુ છે અને પોતાના દેશનાં અઉદ્યોગિક જીવનમાં તે મહાન ધાપણ સમાન છે અને તેની તેને ગુલામીમાં રાખવાની નીતી બરાબ છે એટલુંજ નહિ પણ આખર જતા તેઓ ના આર્થીક વિનાશ કરનારી થઇ પડશે એ વસ્તુ ગોરી પ્રજાને સમજાવવાનો પ્રયત્ન કરી ગયા હતા. અમારો એવો દૃઢ મત છે કે જો દક્ષિણ આફ્રિકા એક મહાન અને જીવંત રાષ્ટ્ર બનવા ઇચ્છતુ હોય તો તેણે પોતાની અતિ સંકુચિત રાષ્ટ્રવાદી દૃષ્ટિ ત્યજ દેવી પડશે. નહિ તો, વિનાશને

પંથે ચિચરી રહેલા ડીટલરવાદ, ફેસીસ્ટ-વાદ, ફ્રીટીશ રાજકીવાદ વિગેરે વાદોમાં એક દિવસ તેનો પણ સમાવેશ થઇ જશે. દક્ષિણ આફ્રિકા જેમ તેના મહાન કુદરતી સાધનોને માટે મોટું નસીબવાન છે તેમ જનરલ સ્મટસ પણ ગી. ફ્રોક્રેગેરના જેવા મહાન રાજનીતીજ્ઞો ધરાવવાને માટે પણ નસીબવાન છે. યુરોપના ભિન્ન ભિન્ન રાજ્યોપર ભયંકર આફતોના પ્રસરી રહેલા વાદળાંઓથી જો દક્ષિણ આફ્રિકા કદાપિ બચી જવા પામશે તો મોટે ભાગે એ રાજનીતીજ્ઞોનાજ પ્રતાપે. મહાનવાદી, હર્ટઝોગવાદી અને પીરોવાદીના પ્રતાપે કુદરતીજ નહીં, જો કે કુદરતેજ ફ્રીટીશોને તો તેઓ પર થઇ રહેલા અન્યાયોને માટે તેઓ સગળાની સામે સમાનપણેજ લડવાનુ રહેશે.

નવો હર્ટઝોગ પક્ષ

જનરલ હર્ટઝોગના પક્ષે તા. ૬ માના પ્રીટોરીયામાં એ પક્ષની કોંગ્રેસમાં ઠરાવ કરી "હેરોસપાર્ટી વાન ડી ફ્રસવાલ" (ટ્રાન્સવાલનો પ્રજા પક્ષ) એ નામથી નવા પક્ષનો સ્થાપના કરી છે. પી. પીરોએ એવા આશા જતાવી છે કે એમાંથીજ નેશનલીસ્ટ પક્ષ નહીં એવરય પક્ષને "નેશનલ રીફોર્મપાર્ટી" (રાષ્ટ્રિય પ્રજા પક્ષ) બની શકશે.

સિદ્ધાંતો અને કાર્યક્રમ

નવા રીફોર્મ પાર્ટી વાન ડી ટ્રાન્સવાલના સીમાંતો મુનાફેક પાર્ટીને મળતા છે ફેર મોટો એ છે કે એના ધ્યેયમાં બીજાની પક્ષતરનું પ્રજા સત્તાકનું બંધારણ દાખલ કરવામાં આવ્યું છે. જેમાં બ્રીટીશ તાબાથી સ્વતંત્ર પ્રજા સત્તાકનું ધ્યેય સ્વીકારી તે દીશામાં કામ કરવાનો કાર્યક્રમ રાખવામાં આવ્યો છે. આર્થિક આબોહવાજ સૌથી પહેલું અને મોટામુજ આર્થિક આપત્તિ" એ એ પક્ષના મુદ્રા લેખ છે.

એશીયાટીકોની હરીફાઇથી ગોરી પ્રજાનું રક્ષણ કરવાના ધ્યેયમાં મુનીયનમાંના કાયદેસર વસતા એશીયાટીકોના હકની બાબતનો કશો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો નથી.

એ પક્ષ પોતાના કાર્યક્રમના સંબંધમાં મુનાફેક પાર્ટીથી પણ જુદા પડે છે એના કાર્યક્રમમાં નીચેની બાબતો છે:

પ્રીવી કાઉન્સીલને અપીલ કરવાનો હક રદ કરવો. કોક માણસ બ્રીટીશ રાજ્યની પ્રજા હોવા નો દાવો કરી શકે અને નહીં કે બે રાજ્યની એટલે કે યુનીયનની પ્રજા હોવાનો દાવો કરનાર બ્રીટીશ પ્રજા હોવાનો દાવો નહીં કરી શકે; સામ્રાજ્યસત્તાકોના કરારો કરી બદલવા માટે જરી સલાહને માટે તાબેદાર પત્રવ્યા જરવા, અને એવો કાયદો પસાર કરવો કે ભવિષ્યમાં કોઇ પણ યુરોપના યુદ્ધમાં ભાગ લેવો કે ન લેવો તેનો નીર્ણય પાર્લામેન્ટના પોતા આગની બહુમતી પરજ રહે નહીં.

નેટીવો તરફથી જે સભ્યો પાર્લામેન્ટમાં બેસે છે તેઓ મડાઇ જમવા સલાહની બાબતમાં નેમજ કારકાર વીરૂધ સરકારમાં ભરોસો નથી (નો કોનફીડન્સ) ના ઠરાવપર, મત આપી શકે નહીં. બ્લેટર નોકરીઓમાં બેઉ ભાષા જાણનાર સીવાય બીજાઓને દાખલ કરવા નહીં.

આર્થિક બાબતોને માટે જોકના ઉપર વધુ કાયુ મેળવવો અને બાસ કરી ઓછપાર દરોજ ને માટે નવી સ્ટેટ બેંક સ્થાપવી, કમીશ્નર જાળતમાં તોફાની અને મુર્ખાજત આપે એવા માણસો આવતાં અટકાવવા અને જેઓ ગેરકાયદે દાખલ થયા હોય તેઓને પાછા કહાડવા. હોલાન્ડથી આવનાર માણસોને બ્રીટનથી આવનાર માણસોની બરાબરીના ગણવા. બાજ બાબતો બાબત કરવા અને

એશીયાટીકોને બ્હેપાર અને વસવાટ બંધી બાબતમાં અલગ (સેગ્રેગેટ) રાખવા, ફેકટરીઓમાં અને દાકીનામાં પણ એ અલગ રાખવાની યોજના દાખલ કરવી.

વર્તમાનપત્રોમાં ગોરાઓને બીનગોરાઓની નજરના હકક પાકવાનો પ્રચાર થતો અટકાવવો ગોલમેજ પરીષદ બાબ બારે રેડીયોનો ઉપયોગ થાય છે તેના ઉપર કાબુ રાખવો અને બ્રીટીશ નુ પ્રભુત્વ કાયમ થાય છે તેનાથી યુનીયનને મુક્ત રાખવું, કાઢીવાદી પ્રચાર કાર્ય અટકાવવા માટે રીપબ્લીકના ઉપર સેન્સોરની સત્તા રાખવી. "કાર સ્ટેન્ડ ટુ" ગીત પ્રજાકીય ગીત તરીકે ગણવું.

નેટીવોને સમાનતા આપતા હુકમ વધો જોઇએ

તા. ૮ માએ સવારે પ્રોટોરીયાની યુનીવર્સીટી ના પદવિદાન સમારંભ પ્રસંગે બોલતાં ડાયમંડ કરમીશ્નર પી. પીરોએ જણાવ્યું હતું કે આ દેશમાં નેટીવોને સામાજીક તેમજ રાજકીય ક્ષેત્રમાં ગોરાઓની બરાબરીનું સરખાપણું બીજા હુકમ વધુ પડી આપણે આપી શકીએ એમ નથી. "ધી પાટ ઇન લાઇવ આફ્રિકા" એ શબ્દોનો અર્થ કરતાં તેમણે જણાવ્યું કે એમાં પ્રથમ તો આફ્રિકામાં ગોરા સુધારાનું સર્વોપરીપણું અને બીજું આફ્રિકાનેજ ગોરાની સ્વતંત્રતા એ બેનો સમાવેશ થાય છે. તેણે શરૂઆતમાં જણાવ્યું કે આફ્રિકાનરોએ ભૂતકાળના અનુભવથી ભવીષ્યમાં દ્રષ્ટિપાત કરવો જોઇએ, અને એ ભૂતકાળ તે ગોરાઓનો ભૂતકાળ. આફ્રિકનોના આક્રમણથી આપણા વતનો પ્રદેશમાં કાંઇક ફેરફાર થયેલો. આફ્રિકનોનું આક્રમણ બધી બાબતોમાં કમનશીબ નીવડ્યું છે પણ સાથે એ પણ ભુલવું નહીં જોઇએ કે તેને લીધેજ આપણે "ગ્રેટ ટ્રેક" (હીજરત) કરી પડેલી કે જેના ઉપર સારૂ પછીનું બંધારણ રચાયું છે. એને પરીણામે ગોરા અને કાળા વચ્ચેના સંબંધની આપણ નીતી પડાઇ. બહારના લોકો અહીંના નેટીવો તરફની આપણી નીતી સમજી સકતા નથી. તેઓ સમજતા નથી કે એ નીતી આપણા સ્વરક્ષણને અંગે પડાયલી છે. આમે નેટીવોને આલગ સેગ્રેગેટ રાખવા સીવાય બીજી નીતી કામજ નથી. સાઉથ આફ્રીકાની સ્થાપના પછી થી ઉદ્યોગનો પવન ફુંકાયો. તેને લીધે નવા મુંબઇઓ ઉભા થયા અને તેવોજ પ્રવાહ આજે ફરીયા આવ્યો છે. ઉદ્યોગના વીકાસ સાથે આપણી સ્વતંત્રતાનો જોસ બને રહી નહીં રહ્યો હોત તો આજે આપણે ન્યુઝીલાંડ અને ઓસ્ટ્રેલીયા જેવી સ્વતંત્રતાથી સંતોષ માની બેઠા હોત. પણ આપણું ધ્યેય તો બાધારણની સર્વોપરી સત્તાથી છુટાપણાનું છે. આફ્રીકનરોની કરજો અંત મુનીયનની કલ્પનાજ આવતી નથી. આપણે તો વીશાળ દ્રષ્ટિથી આખા આફ્રિકાનો વીચાર રાખવાનો છે અને ઉત્તર આફ્રિકાવાસીઓ જેને ગોરી પ્રસાદતા ગોરા સમુદાયને સુરક્ષીત રાખવાનું ધ્યેય રાખે છે તેમાં આપણે મદદ કરવી જોઇએ.

મુસ્લીમ લીગ તરફથી પાળવામાં આવનાર આભાર દીન

મુસલમી કરતની ડીસેમ્બર ના ૧ લીનો તાર સમાચારે કે મુસ્લીમ લીગના પ્રમુખ જનાબ જીન્હા સાહેબે સમસ્ત હીંદના મુસ્લીમોને ડીસેમ્બર ના ૨૨ લીનો દિન સેગ્રેગ સરકારોનો આભાર માને પાળો તેમ માટે આભાર દિન તરીકે પાળવા ની સુચના કરી છે જનાબ જીન્હા સાહેબે ડીસેમ્બર ના. ૨૨ મીના સમાચારો ભરી મોકલવા કરાંચ પ્રસાર કરવા જણાવ્યું છે કે સેગ્રેગ પ્રધાનમંડળો મુસ્લીમોના હકોનું રક્ષણ કરવામાં નિષ્ફળ નીવડ્યાં છે અને તેઓના મતોની નોંધોએ અવજ્ઞાના કરેલી છે. અને પ્રાંતિક બંધારણોએ ફરજીયાત થએલાં પ્રધાનમંડળો તરફથી મુસ્લીમોને થએલા અન્યાયોની તપાસ કરવી જોઇએ.

કરતની ઓબ્જર્વરે આવા ખબર તેમજ હીંદુસ્તાનને ખુશી બાબરે મળતા મોગા રમખાણોના બનાવો આપવાનું અત્યારનું જણાય છે પરંતુ હીંદના સંબંધમાં બ્રીટને દર્શાવેલી વચનોને લિયે હીંદના પ્રતિક્રિત નેતાઓ શું બારે છે અને આપણા દેશમાં તેનો કેવો પ્રત્યાઘાત થઇ રહ્યો છે એ વસ્તુ જાહેરની દુનીયાને જણાવવાનું અમદાનું જણાયું નથી. બળી બ્રીટનની હીંદ મત્યેની વચનોને લિયે બ્રીટનનાજ કટલાક મજુર પક્ષના પ્રતિક્રિત નેતાઓ તેમજ વર્તમાનપત્રો શું કહી રહ્યા છે એ પણ જાહેરની દુનીયાને જણાવવાનું તેને ઉચિત જણાયું નથી. આ પરથી ૬૫૮ જણાય છે કે કરતની ઓબ્જર્વરી એ દુનીયાને ભરી બાબરા આપનારી ઓબ્જર્વરી નથી પણ બ્રીટીશ રાજનીતીને ટકાવી રાખનારી એક મંત્ર છે.

નાટાલ ઇન્ડિઅન એસોસીએશન

નોર્ધર્ન ડીસ્ટ્રીકટસમાં સ્થપાએલી શાંખા

ડંડીમા નાટાલ ઇન્ડિઅન એસોસીએશનની શાંખા

નાટાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસ અને કોલોનીયલ બોર્ન એન્ડ સેટલ્ડ ઇન્ડિઅન એસોસીએશનની ડંડીની શાંખાઓ ડરબનના દરામ મુજબ નાટાલ ઇન્ડિઅન એસોસીએશનના નામ હેઠળ કોંગ્રેસ જવાનો ઠરાવ કર્યો છે. મી. મુસા અબુબ નાટાલ ઇન્ડિઅન એસોસીએશનની ડંડી શાંખાના પ્રમુખ ચુંટાયા છે, મેસર્સ એમ. એસ. પાલ, એ કે. ઇસ્માઇલ, એ. ઇ. અબુબ, એચ. બુપુ અને સી. એમ. બોબ ઉપપ્રમુખો અને મેસર્સ ટી. એસ રોમી અને એસ. એમ. મોદાલા જો. સેક્રેટરીઓ તરીકે ચુંટાયા છે. અને મી. એસ. એમ. આમદ ટ્રેઝરર તરીકે ચુંટાયા છે. કમીટી મેમ્બરો તરીકે મેસર્સ એ. એમ. પટેલ, સી. એમ. અબુબ, ઇસ્માઇલ પાન્દર, જી. એચ. રેવીડ, બી. આર સીંઘ, સીદીકા કાદુર, ફેંક કુલી, વી. એ નાયકુ, એન. પી. મોરારજ, એમ હાજમ અને મસ વી. પીલે ચુંટાયા છે.

ડનહાઉઝરમાં શાંખા

ડનહાઉઝરમાં નાટાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસની શાંખાની મીટીંગ મળી હતી જેમાં નાટાલ ઇન્ડિઅન એસોસીએશનના નામ હેઠળ બન્ને સંસ્થાઓએ જોડાઇ જવાનો ઠરાવ કર્યો હતો અને નવી મંડળ ના નવા કાર્યકર્તાઓ નીચે પ્રમાણે ચુંટાયા હતા:

પ્રમુખ: મી. એમ ડી. મુર્ગા, ઉપ-પ્રમુખોઃ મેસર્સ શેખ આમાર, રામસુંદર પાઠક, કુપુસામી મોદાણ, ડી. આર. શાંઝી અને એસ. ઇ. વાયડા સેક્રેટરીઓઃ મેસર્સ ડી. બેઝરસ અને ડી. એસ. મહારાજ. ટ્રેઝરર મી. શેખ આદર; કમીટી મેમ્બર્સ એસ. ભવાની, નારણ અમથાદાસ, બી. સી. નાયકુ, મોનજી નાનજી, હરીનંદ નાનજી, શેખ હુસેન, એ એમ મુર્ગા, વાય. એ. ગવરજી, મુરજરાયા મહારાજ, બી. સાવન્ન અને નીસીલ આર. પાઠક.

જુહાસ્બર્ગ શાંખા

ઓરીજ મીટીંગ જુહાસ્બર્ગમાં પણ મળી હતી અને નવી સંસ્થાના નીચે પ્રમાણે હોદ્દેદારોએ ચુંટાયા હતા: પ્રમુખ મી. આઇ. એસ. બાવા; ઉપ-પ્રમુખોઃ મેસર્સ એસ. નાયડુ, ઇ. ડી. મોદાલા, ટી એ. કુલરામ, કી. પ્રમે અને જી. એમ એ. પાવડા; સેક્રેટરીઃ એ. કે. દીક્ષીતર; ટ્રેઝરરઃ ના. જી. એમ. એ. પાવન; કમીટીઃ મેસર્સ વાય. એ ગવરજી, કે. આર. સીંગ, ઇ. આઇ. સોખાલ, જી. જી. મેદી, રામગરીબ, રામસરૂપ અને રામલાલસીંગ.

ઉપલી ચારે મીટીંગો સવા વીકએન્ડના મળી હતી અને ડરબનના રેઇકવોર્ટર્સથી મેસર્સ એ. કોરોકર, કે. ડબલ્યુ. ગોડફ્રે અને એ. એમ. એમ સોખાલ, સોરાબજી કુલ્લાજી, એ. ઇ. શેખ, એ. એસ. કાજી, એસ. એમ. આવત, ઇ. સી. મોદાલા અને વી. એન. મહમદ ગયા હતા.

મેરીટઝબર્ગ શાંખા

નાટાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસ (મેરીટઝબર્ગ શાંખા) ના પ્રમુખ મી. એસ. આર. નાયકુએ વર્તમાન-પત્રો જોગ નીચે પ્રમાણેનું નિવેદન મોકલ્યું છે:

લોકોમાં જેવી અફવાઓ ફેલાઇ રહી છે કે નાટાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસ (મેરીટઝબર્ગ શાંખા) એ નાટાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસ અને કોલોનીયલ બોર્ન એન્ડ સેટલ્ડ ઇન્ડિઅન એસોસીએશન એ બંને રાજદારી સંસ્થાઓનું મત આફોસર તા. ૮ મીએ ડરબન કરીઝ હાઉન્ટનના બનાવ મીટીંગમાં પસાર થએલા ઠરાવાનુસાર નાટાલ ઇન્ડિઅન એસોસીએશનના નામ હેઠળ મર્જ કરેલ છે એ અફવા કેવળ વિકલ્પવાની તા પાડેલી છે. એ અફવા કેવળ કોણે ફેલાવી તે તપાસ કરવામાં આવેલ છે અને તેમાં જરા પણ સત્ય નથી.

વસ્તુસ્થિતિ એ છે કે મુળ સંસ્થાઓ ડરબન માં મેળાવ થયા પછી આફોસર તા. ૨૨ મીએ કોંગ્રેસની મેરીટઝબર્ગ શાખાની મીટીંગ બોલાવાઇ હતી જે વખતે મેળાવડો આગળ ચલાવી શકાય તેમ નહોતું. એ મીટીંગમાં પસાર થએલા ઠરાવાનુસાર નાટાલ ઇન્ડિઅન એસોસીએશનના નામ હેઠળ મર્જ થએલું સ્વિકારવાની ના પાડેલી છે. એ અફવા કેવી રીતે ફિલસ્તેતીઓ તરફથી ફેલાવવામાં આવેલ હતી તે ખરેખર ગુઢ છે અને તેમાં જરા પણ સત્ય નથી.

વસ્તુસ્થિતિ એ છે કે મુળ સંસ્થાઓ ડરબન માં મેળાવ થયા પછી આફોસર તા. ૨૨ મીએ કોંગ્રેસની મેરીટઝબર્ગ શાખાની મીટીંગ બોલાવવાની હતી તે વખતે મેળાવડો આગળ ચલાવી શકાય તેમ નહોતું. એ મીટીંગમાં પસાર થએલા ઠરાવાનુસાર નાટાલ ઇન્ડિઅન એસોસીએશન (કે જેની સાથે ઉપલી બન્ને સંસ્થાઓ જોડાઇ ગએલી છે) તેના બારા પોરબંદરની ૨૬ મી કલમ મુજબ કાર્યવાહક ચુંટવાને નવેસર તા. ૨૯ મીએ બન્ને સંસ્થાઓની શાંખાની મીટીંગ બોલાવવી.

ઉપરોક્ત મીટીંગે રદ્દમાં બન્ને સંસ્થાઓની શાંખાના પ્રમુખ, સેક્રેટરીઓ અને ટ્રેઝરરને ફક્ત એગેલગેમેશન મીટીંગ બોલાવવાની સત્તા આપી હતી.

અરસપરસ સમજુતીથી મીટીંગ ૬ ઠે નવેમ્બર તા. ૧૨ મીએ બોલાવવાની હતી તે વખે તા. ૭, જાન્યુઆરી ૧૯૪૦ ના રોજ બપોરે ૨ા વાગે વેદમ સભાના હોલમાં ચોકસ બોલાવવાનું ઠરાવાયું છે. બન્ને સંસ્થાઓની શાંખાના મેમ્બરોને તેમજ હોદ્દા ધારકોને ખાસ ધ્યાનમાં આવે એ મેરીટઝબર્ગના હોદ્દેદારો બન્ને સંસ્થાઓનું જોડાણ કરવાની વિરુદ્ધ છે એવી જે અફવા ફેલાવવામાં આવી રહી છે તેમાં કોઇ પણ જાતનું સત્ય નથી

બોકસબર્ગ નોર્થના ખુનનો કેસ

ઇસપ મહમદ, મુસા અહમદ ખત્રી, સીતાની ઇનડીકસ, રેવીડ સ્ટીટક, કાસમ એડમ્સ અને અબદુલ્લા બેટસ એમેાને બોકસબર્ગ તા ૧૭ મીએ બોકસબર્ગનોર્થમાં કાસમ પઢાડ અને નેદીવ જે બ્બેકોને મારી નાખવાના આરોપસર કમીટ કરવામાં આવ્યા હતા તે બાબત કેસ ચેલેા નીસબ્બમાં મી. જસ્ટીસ મીલન અને જ્યુરી સમક્ષ કીન્ગ ઇમ્પીરીયલ પ્રોસીક્યુસન પુરવક્ષ રજા રોગ-વારે શરૂ થયા હતા.

મી. એ. વી. ડીક્સન કે. સી., અને મી. ડી. એચ. બોથા પ્રાઇવેટ તરફથી અને જી. એચ. એચ. મેારીસ, કે. સી., અને મી. એરીક મેારીસ આરોપી તરફથી હાજર થયા હતા.

કે. એચ ઓફે. બોજુકનકુરે જણાવ્યું કે તેમણે કાસમ પઢાડના ઘાસના પોરટ મેારટમ તપાસ કરી હતી અને કહયમાં ગોળીના જખમેા મરણ નીપજ્યું હતું. કાસમના શરીરના બે ગોળીઓ હતા. નેદીવ અને બ્બેકોની સામેના પણ પોસ્ટ મેારટમ તપાસ કરી અને તેને કેસમાં ગોળી લાગવાથી મરણ થયું હતું. બન્ને શરીરમાં બે ગોળીઓ હતી.

બાદ કેસ બીજા દિવસ પર મુલતવી રહ્યો હતો. બીજે દીવસે કેસ ચાલતાં મુલામ બાબાત બહુ કે કેદીએ પોતાને સ્ટેટનબરથી કારમા લાવ કરવા ની રેકવેસ્ટ કરી હતી. ઇસ્માઇલ અને બે નેદીવે તેની સાથે કાસમ જેવા ઉપરી પણ. પણ તેમેાને કેસમાં મળ્યો નહોતા અને તેમેા

પાછા ઘર તરફ વળ્યા.

કેસન રોડના રેલ્વે આગળ બીજી કાર તેની સામી આવી અને તેનાથી આગળ વધાયું નહિ

બીજી કારમાંથી કેટલાક માણસો ઉતરી પડયા અને તેની કાર તરફ ધસ્યા. તેઓમાં પ્રસપ, ભસપ, અને હેન્ડ્રીક્સ હતા. ગુલામ કારની બહાર નીકળ્યો અને બચાવ માટે પોલીસના મદદ તરફ દોડી ગયો.

સાંથી તેણે પ્રસપને અને બસપને કારમાં ગોળીબાર કરતા જોયો. ગોળીબાર થયા પછી તેણે પહાડ અને નેટીવ લોને ગોળીથી ઠાર થએલા જોયા

તેની કારમાં કોઇની પાસે પીસ્તોલો નહી હતી. બે નેટીવોની પાસે બાકડીઓ હતી

મી. એચ એચ. મોરીસ તરફથી ઉલટ તપાસ માં જુલાએ જણાવ્યું કે આરોપીએ પહાડપર હુમલો કરવાનું તે કંઇ પણ કારણ જાણતો નહોતો.

ઇરમાસ મોંગાએ ફ્રેકસ અને સ્કીટસને એકસબળમાં ઉલટ સ્ટેશને થઇ જતા સંબંધી અને ત્યાર બાદ થએલા ટેલીફોનો સંબંધી જુબાની આપી અને ટેલીફોન બાદ ફ્રેકસને કેવી રીતે લેવા ગયા તેનું વર્ણન કર્યું.

ગોળીબારનું વર્ણન કરતાં મોંગાએ કહ્યું કે તેણે પ્રસપ (પહેલો આરોપી) ને તેઓની કારનો આગલો દરવાજો ખોલતાં જોયો. પ્રસપના હાથ માં એક પીસ્તોલ હતી અને તેઓની કારમાં તેણે ગોળીબાર કર્યો.

પ્રસપે પીસ્તોલ ફોડી તે વખતે કારમાંથી ડ્રાઇવ કરવાના વીલની પાછળ કારને સ્ટાર્ટ કરવા જતો હતો પ્રસપે બે બાર કારના આગલા ભાગમાં અને બે પાછળ ભાગમાં કર્યા. કારમાં બારીઓ કારની બહાર પડયેલ. ગોળીબાર થયા ત્યારે કારની આજુબાજુ પાંચ માણસો હતા.

મોંગાએ કહ્યું કે તેણે હેનડ્રીક્સ (ત્રીજો આરોપી) ને કારમને લાકડીવડે મારતાં જોયેલ હતો.

બીજા દીવસની સુનાવણી વખતે ડીટેકટીવ સારજન્ટ ડી. મોટરે કહ્યું કે શુટીંગ થયું તે રાતે તેણે પ્રસપને કરપીનામામાં જોયેલ હતો. બીજે દિવસે તેણે હીન્ડ્રીક્સને પ્રેટોરાસ્ટ્રાકનના એક ઘરમાંથી પકડયો હતો.

હેન્ડ્રીક્સ એક કબાટમાં પકડાયો હતો. તેણે કહ્યું કે તે બ્હીતો હોવાથી સંતાયો હતો. શુટીંગ વિશે તે કશું જાણતો નહોતો. કેમકે તે રાતે તે બાયોસ્કોપમાં હતો.

અહીં કાઉન્સ પુરો થયો.

મી. ઇ. મોરીસે પ્રસપ સિવાય બાકીના આરોપીઓ સામેનો ચાર્જ જુરી પાસેથી પાછો કરાવવાની કરેલી અરજી જુરીની ગેરહાજરીમાં દલીલો સાંભળ્યા બાદ જજે નામંજુર કરી.

કેસને મુલતવી આપતાં કહ્યું : તે સ્કીટસ સીવાય બીજા સઘળા આરોપીઓ સાથે બોકસ-માં એક પીસ્તોલ હતી અને તેઓની કારમાં તેણે ગોળીબાર કર્યો.

પ્રસપે પીસ્તોલ ફોડી તે વખતે કારમાંથી ડ્રાઇવ કરવાના વીલની પાછળ કારને સ્ટાર્ટ કરવા જતો હતો પ્રસપે બે બાર કારના આગલા ભાગમાં અને બે પાછળ ભાગમાં કર્યા. કારમાં બારીઓ કારની બહાર પડયેલ. ગોળીબાર થયા ત્યારે કારની આજુબાજુ પાંચ માણસો હતા.

મોંગાએ કહ્યું કે તેણે હેનડ્રીક્સ (ત્રીજો આરોપી) ને કારમને લાકડીવડે મારતાં જોયેલ હતો.

બીજા દીવસની સુનાવણી વખતે ડીટેકટીવ સારજન્ટ ડી. મોટરે કહ્યું કે શુટીંગ થયું તે રાતે તેણે પ્રસપને કરપીનામામાં જોયેલ હતો. બીજે દિવસે તેણે હીન્ડ્રીક્સને પ્રેટોરાસ્ટ્રાકનના એક ઘરમાંથી પકડયો હતો.

હેન્ડ્રીક્સ એક કબાટમાં પકડાયો હતો. તેણે કહ્યું કે તે બ્હીતો હોવાથી સંતાયો હતો. શુટીંગ વિશે તે કશું જાણતો નહોતો. કેમકે તે રાતે તે બાયોસ્કોપમાં હતો.

અહીં કાઉન્સ પુરો થયો.

મી. ઇ. મોરીસે પ્રસપ સિવાય બાકીના આરોપીઓ સામેનો ચાર્જ જુરી પાસેથી પાછો કરાવવાની કરેલી અરજી જુરીની ગેરહાજરીમાં દલીલો સાંભળ્યા બાદ જજે નામંજુર કરી.

કેસને મુલતવી આપતાં કહ્યું : તે સ્કીટસ સીવાય બીજા સઘળા આરોપીઓ સાથે બોકસ-

ભસપે પોતાની પાસે રાઇફલ હોવાનો ઇન્કાર કર્યો

વધુ જુબાનીઓ લેવાનો બાદ બીજા દિવસ પર કેસ મુલતવી રહ્યો હતો.

દક્ષિણ આફ્રિકાના ટુંક ખબરો

નેાન-યુરોપીયન બારકેટમાં લાયસેન્સેા

ડરબનની નેાન-યુરોપીયન બારકેટમાં ૨૦૦ ફેરીઓરોને લાયસેન્સેા ફરાવવામાંથી મુકત કરવાની સત્તાને માટે કરબનની સીટી કાઉંસીલ નું કેપ્યુટેશન પ્રોવીનશ્યલ એકઝેકયુટીવ કમીટી સમક્ષ ગયું હતું. નવા કાયદા મુજબ મ્યુનીસી પાલીટીને પ્રાંતિક સરકાર પાસેથી એકઝેમ્પશન મેળવવું પડે છે. અગાઉ આપણે નેાન-યુરેા-પીયનેાનાં લાયસેન્સેા રદ્દ કરવા નદીનાં પડતાં અને પરવાનગી એ રિયતિને કાયદેસર કરવાને માટે બેનાક છે. એકઝેકયુટીવે કાઉન્સીલના ડેપ્યુટે-શનની રજુઆતની નેાંધ લીધી હતી.

કરબનની ગેાદી ત્રણેક પ્રજાને માટે ખુલ્લી

કરબનની ગેાદી અને બેમાં ફેરી ગેારા કરવાનું જાહેર પ્રજાને માટે ખુલ્લ કરવામાં આવ્યું છે. મી. ઇ. એચ્સ. બેથન નાટાલ સીસલગ મેનેજર ગ્રેાટ રેલવેઝને કરબનના ડેાક કમાન્ડર નીમવા માં આવ્યા છે. કામ પ્રસંગે જેને જવુ હેાય તેને તેમની પાસેથી પરમીટ મેળવવી પડશે. પેાસ્ટ જનારાઓને હાલ તુરત પરમીટની જરૂર નહિ પડે પરંતુ ખાસ કામ પ્રસંગેજ જવા દેવા માં આવશે. જહાજના દરેક ભાગે ચાકનેા પહેરેા રાખવામાં આવ્યેા છે.

કરબન બંદરેથી આયાત અને નિકાસ ઘટેલા માલ

નવેમ્બર માસમા કરબન બંદરે ૧,૨૦,૦૦૦ ટન માલ આયાત થયેા હતેા જ્યારે ગત વર્ષ ના એજ માસના ૧,૩૬,૦૦૦ ટન થયેા હતેા. ૧,૪૧,૦૦૦ ટન માલ એજ માસમાં નીકાસ થયેા હતેા જે ગત વર્ષના એજ માસમાં નીકાસ થએલા માલ કરતાં ૨૫,૦૦૦ ટન ઘટવારે હતેા આયાત ૪૭,૦૦૦ ટન નીકાસ ઘટ્ટ હતી જ્યારે ૧૯૩૮ ના નવેમ્બરમાં ૩૦૦૦ ટન નીકાસ ઘટ્ટ હતી.

મેયરના નેારાનસ ફ્રન્ક સામે ચિરેાધ

રમ્બ્રિસ્તાની રીમેન્સ ઓફઝીસીવરી મેર નામ ની સંસ્થા જેના ઝેા. ગીરસ ઓ સભ્યેા હતા તેઓ તા. ૬ ગીએ રવિવારે પરેડ પર નીકળવાનેા અને રમ્બ્રિસ્તના ડાકુન આગળ એડ-મીનીસ્ટ્રેટરના પળીવાણી મીસીસ પીનારે તેમનું નીરીક્ષણ કરવાનેા પ્રાંર્થના ગેાઠવાયેા હતેા. તે બાબતમાં રવિવારના ડરબેર અખબારેામાં એવી ખબર પ્રગટ થઇ હતી કે આ પરેડનેા મેયરના નેશનલ ડ્રેસને બદલે બાદ ઉપરાણું કરવામાં આવશે આથી મુનીસ્પલ રીઝર્વના કમાન્ડીંગ ઓફીસર જનરલ મી. વેબકરીકે એ પરેડ બંધ રાખવા નેા હુકમ કઢાવ્યેા હતેા. એ બાબતમાં ફોન ઉપર કેટલીક વાતચીત મીસીસ એચ. એચ. રાઇટ કે આ પરેડના આયેાજક હતા તેમની અને જનરલ વેબકરીક વચ્ચે થઇ હતી અને એ પરેડ સાથે મેયર કેંડને કાંઇ સંબંધ નથી એવું જણાવ્યા છતા તેમણે હુકમ પાછેા ખેંચી લેવાની ના પાડતા એ પરના એક એક સભ્યે રાજીનામા આપ્યું હતું અને કમીશ્નર ,રીમન્સ

નેટીવોને નાઝી પ્રચાર સામે ચેતવણી

નેટીવોની પ્રતીનીધી કાઉન્સીલની ત્રીજી બેઠક જે તારીખ ૩૦ નવેમ્બરના ડીંડીરીમામા થઇ હતી તા. ૮ ગીએ બપેારે પુરી થઇ હતી. તેને બંધ કરતી વખતના પ્રમુખ તરીકેના પેાતાના ભાષણમા નેટીવ એફેર્સના સેક્રેટરી મા એચ. રમાદે બધા સભ્યેાને જર્મન પ્રચાર કાર્યથી સાવચેત રહેવાની ચેતવણી આપી હતી નેટીવ ગ્રાહકને સંબેાધીને તેમણે જણાવ્યું કે તમારા હોકાએ જણાવું કે ખરચના આંકડાજ બાબતમાં ખાર આતું નેટીવેા મારે પેાતાથી અનતું કરશે પણ આ સલાહને લીધે હમારા પ્રયત્નેા સંકુચીત રહેશે.

તટસ્થ દેશેામાં સેાકલાના વેપારના કાગળેા

યુનીયનના સીક્રે સેન્સર તરફથી જાહેર કરવામાં આવ્યું છે કે તટસ્થ દેશેામાં સ્થાતા વેપારના કાગળેા પેાતાને રવાને તાબડે પહેાંચે તેટલા ખાતર ક્વરની પાછળ જે કાગળનાર્નું નામ અને શેરનામું લખવાનું હેાયછે જે પેટીઓ પેાતાના કાબેલા નામ કામ સાથેનાજ કવરેા વાપરતી હેાય તેઓને તેમ કરવાની જરૂર નથી. જે કાગળેામાં શીપીંગ ડેાકયુમેન્ટેા, ઇન્વેન્ટેા કે બીજા કેાઇ પણ માલના વેપારને લગતા દસ્તાવેજો હેાય તેના પર નામ કામની સાથે રાખવા તરીક Mills/Clothing જેવું લખાવું જોઇએ.

યુદ્ધના અબરો

યુદ્ધના ત્રણ માસ

યુદ્ધ શરૂ થયાને ત્રણ માસ ઉપર થયાં. એ દરમીયાનમાં બ્રીટને પોતાની ૫૦ સ્ટીમરો ગુમાવી છે. કુલ્લે ૫૦૦૦૦ ટનની બોટ થઇ છે. ત્રણ અઠવાડીયામાં થઇ છે તે બારાની. બારથી અઢાર મુદીમાં બનેલા આંકડાના બનાવોમાં

સપ્ટેમ્બર તા. ૬ મીએ બોરસો ઉપર બોમ્બ નો મજબ મારો ચાલ્યો હતો.

સપ્ટેમ્બર તા. ૧૮ મીએ રશીયાએ પોલેન્ડ પર ચઢાઇ કરી.

સપ્ટેમ્બર તા. ૨૭ મીએ બોરસો ૨૨ દિવસ સુધી બોમ્બના મારા સામે મુઝી ઉંચકે રાખ્યુ બસું.

ઓકટોબર તા. ૧ લીએ સીમપ્રોન લાઇનપર પાંચ બ્રીટીશ વિમાન અને ૧૫ જરમન વિમાન વચ્ચે યુદ્ધ થયુ. પણ બ્રીટીશ વિમાનોને તોડી પાડવામાં આવ્યા અને એકને પરાણે નીચે ઉતારવામાં આવ્યું.

નવેમ્બર તા. ૩૦ મીએ રશીયાએ ફીનલેન્ડ પર ચઢાઇ કરી અને કેરલીન્કીપર બોમ્બનો સખ્ત મારો ચલાવ્યો.

સ્ટીમરોપર બધુ ધુબડકા

બધુ સ્ટાર લાઇનની માલની સ્ટીમર જે તા. ૨૯ મીના કેપટાઉનથી રવિવાર બપોરે ઉપડી તેનો પત્તો નથી. બાતમીદારોના રેડીઓ રીપોર્ટ મદદ માટેનો એક માંગ તુટયો મેસેજો મળ્યા હતા તે મેસેજો એ પ્રેરીક સ્ટારનો હતો એમ માનવામાં આવે છે. એ સ્ટીમર જે દસ હજાર ટનની હતી તેને જર્મનીની રેઇડર ડોરાબુ ઓટલાન્ટિક સમુદ્રમાં ખુવારી કે એમ ઘણીના માનું માને છે તેને બારાબીસમેથી બારસો માઇલ દુર તા. ૨૭ને શનીવારે ડુબાડી દેવામાં આવ્યાનું જાહેર કરે છે. જેમાં બચકારીઓની સંખ્યા ૧૮ની હતી.

બ્રીટીશના ઘણીબાજ સલાહકારોઓએ જાહેર કર્યું છે કે જર્મનીની આશરે આઠ હજાર ટનની સ્ટીમર ઉડાડવામાં ૨ સબમરીન જાહેર થતાં પહેલાં બ્રીટીશ બ્રહાર બ્રાઝીલ લોરેન્સો મારકીસની નીકળી ગઇ હતી અને ત્યાર બાદ પ્રાઝીલને એક બંદર પહોંચી હતી તેને દક્ષિણ એટલાન્ટીક માં બ્રીટીશ બ્રહાર બારકસે પકડી છે. તેના બચકારીઓને એને ડુબાડી દેવાનો પ્રયત્ન કર્યો હતો પણ તે પાકી ચકાસી ગ્રહારે એમ આડા રાખવામાં આવે છે.

(૨) ચાર હજાર ટનની ગ્રીક સ્ટીમર પેરેમોસ શેમસ્સ નદીમાં બારેનથી બચાવ કરવામાં ડુબેલી છે. (૨) નોરવેની એક હજાર ટનની સ્ટીમર સીવુલ્વા નોર્થ સીમાં ડુબી છે એમાંના બાર બચકારીઓનો પત્તો નથી. (૩) ડેનમાર્કની સાડાત્રણ હજાર ટનની સ્ટીમર ગોથેરોડાઇટ નોર્થ સીમાં માઇનથી ડુબી ગઇ છે. (૪) સ્વીડીશ સ્વાનીમાની પાંચસો ટનની સ્ટીમરને જર્મનીના વોરશીપે બાલ્ટીક સમુદ્રમાં કેદ પકડી છે. (૫) લીવરપુલની આઠ હજાર ટનની સ્ટીમર હન્ટસ મેનનો પત્તો નથી. તેમાં ૩૦ બચકારીની સંખ્યા છે.

જર્મનીનું એક બે એન્જીન વાળું મેનોપ્લેન તા. ૧ લીએ સવારે નોરફોકના કીનાર ઉપર તુટી પડયું હતું.

તારીખ ૮ મીથી ૯ મી સુધીના બોતેર કલાકમાં બધુ ડુબેલી સાત સ્ટીમરો જે બધી માલ બારનીજ સ્ટીમરો હતી : (૧) ચાર હજાર ટનની બ્રીટીશ સ્ટીમર બોમસ બોલ્ટન નામની નોરવે આગળ ડુબી જેમાં તેર બનની ખુવારી થઇ છે. (૨) એક હજાર ટનની બ્રીટીશ સ્ટીમર મેરેલ જેમાં ૪૦૬ બનની ખુવારી થઇ છે. (૩) આશરે નવ હજાર ટનની બ્રીટીશ સ્ટીમર તાવસોટા એટલે-ટીફમાં ટોરપેડોથી ડુબી છે તેમાં ૪૩ બનની ખુવારી થઇ છે. (૪) છ હજાર ટનની બ્રીટીશ સ્ટીમર મેન્ચેસ્ટર રેજીમેન્ટ જેમાં નવ બનની ખુવારી થઇ છે. (૫) ડેનમાર્કની આઠ હજાર ટનની સ્ટીમર સ્કોસાપા નોર્થ સીમાં ડુબી છે જેમાં એકત્રીસ બનની ખુવારી થઇ છે. (૬) બ્રીટીશની બાર હજાર ટનની એન્ટન બ્રીટનના પશ્ચીમ કીનારાપર ટોરપેડોથી ડુબી છે તેમાં નવ બનની ખુવારી થઇ છે. (૭) સાઉથ સાલ્સો ટનની બ્રીટીશ સ્ટીમર કેરીઆ બ્રીટનના પુર્વ કીનારાપર બાલ્ટનમાં ડુબી છે તેમાં બાર બનની ખુવારી થઇ છે.

રશીયાએ ફીનલેન્ડપર ઘેરો ઘાલ્યો

તા. ૬ મીએ બપોરના રશીયાએ ફીનલેન્ડના કીનારા અને બાલ્ટા દરીયામાં ઘેરો બનાવ્યો છે. મરચાબ્બની સ્ટીમરોને બાલ્ટ બંદરમાં નાંગરવા જાપાની બાપર આવી છે બાર પછીથી ચઢાબુપટા માટે એ બાજામાં રોબાબ રહેશે પણ બાલાન્ડ રાબુઓ કે લડાઇના ઉપયોગ માટે તાબરવામાં નહિ, આવે તો શાંતિ માટે કરી ફરાર કરવામાં આવશે નહિ.

અમેરીકાએ ઉઠાવેલો વાંધો

બ્રીટને જર્મનીનો કોઇ પણ માલ લાવ લઇને કરનાર સ્ટીમરોને પકડવાની જાહેરાત બ્રીબી છે તે મુજબનાં અમેરીકાએ બ્રીટીશ ઉપર એક નોટ મોકલી જણાબ્યું છે કે જે હુકમ બહાર પાડવામાં આબ્યો છે તેનો અર્થ તો એ થાય કે અમેરીકાની માલ પણ સ્ટીમર લે જર્મન બનાવટનો માલ ભરી જતી હોય તો તે માલ જપ્ત કરવો. બે સરકાર બચ્ચેનાં કોઇ પણ એક પક્ષ એવો બાજીનો ઉભો થાય ત્યારે બીજા પક્ષ કોઇનો બાજીનો ઉભો થાય ત્યારે બીજા પક્ષ કોઇનો બાજીનો ઉભો ન થાય એવા તટસ્થ રાજ્યના બાજીનો અને તટસ્થ રાજ્યના કુલ વેપારને તે અટકાવે. જાપાનના બાપા જણાવે છે કે જર્મનીની નીકાસ બંધ થાય તો તટસ્થ રાજ્યોના વહાણોના સંબંધમાં બ્રોટને જે હુકમ બહાર પાડયા છે તેનું બાકી રહેતું જોરદાર દીવસમાં જણાશે કારણ જાપાનની સ્ટીમર સાનબોમારુ રોટરડામથી જરમન બનાવટનો માલ લઇ તા. ૧૦ મીએ જાપાન જવા માટે રબ્બડનાર છે. આ હુકમ બહાર પડયા પછીની આ જાપાનની સ્ટીમર બહેલીજ છે કે જેમાં જરમન બનાવટનો માલ છે. જાપાનનું એક બાપુ જણાબે છે કે જાપાનની સરકાર આ બાબત ખુબ ખેબાનથી તપાસી રહી છે અને જાપાનના એ બાબતના નીરોધ ઉપર જોરમ ખેબાન આબવામાં નહિ આવશે તો સ્થીતી મુંચવણભરેલી થઇ પડશે.

જર્મનીના એરોપ્લેનમાં નવી ઢબની ગોઠવણો

જર્મનીના કેટલાક એરોપ્લેનો જે ફ્રાંસ અને બ્રોટને તોડી પાડવા છે તેની તપાસ કરતાં એમ જણાબ્યું છે કે તેમાં સળગી નહિ શકે એવી નવી બનની પેટ્રોલની ટાંકીઓ રાખવામાં આવી છે. એ પેટ્રોલ ફોમ બનના પ્લાસ્ટર જેવી ચીજથી બનાવેલી છે અને તેના ઉપર એક બીજું પડ છે કે જેનાથી ટાંકને ગોળીથી કાણું પાડે તો તે આપો આપ સંધાય બય અને પેટ્રોલ સળગી બય નહિ.

લીગે રશીયાના બગલાંને રંગોટી કાઢયું

રશીયા અને ફીનલેન્ડ બચ્ચે યુદ્ધ ચાલી રહ્યું છે. લીગ ઓફ નેશન્સ યુદ્ધ મોકુફ રાખવાની રશીયાને બાગણી કરી હતી જેનો રશીયાએ નકારમાં જબાબ આપ્યો છે. લીગ ઓફ નેશન્સ ની ચોકની કમીટીએ સોવીયેટ રશીયાનાં ફીનલેન્ડ બાગેના કૃત્યને પગેલાં કાર્યવાહી કરવા (ડુકારવે) રબ્બ કરવામાં આવનાર છે. એ ડરાવ બાં લીગના સબ્બો મેમ્બરોને ફીનલેન્ડને કરેલ સહાયતાની મદદ કરવાની અને ફીનલેન્ડની સામા બબાની શક્તિ વધારો બોએ એવું કંઇ પગલું નક્કિ કરવાની બાગણી કરવામા આવી છે. દરમ્યાનમાં રશીયાએ ફીનલેન્ડ સાથેનો તકરારનો તમામ કરવાને લીગ કાઉન્સીલ સમક્ષ બાબવાની બાગણીનો ઇન્કાર કરી કારોબાર મુલ્તવી પોતાની જબાબદારી બાંધી ચુકેલ હોવાનું જણાબ્યું છે. અને લીગની હસ્ત થવ મુલ્તવ તેના સાથે પતવાં તેવાની, એટલે કે લીગમાંથી રશીયાને બાતલ કરવાની બલામણ કરી છે. એ વસ્તુ કાઉન્સીલના સર્વાનુમતિ નિર્બુધ વિના થઇ રહે તેમ નથી.

સોવીયેટ રશીયાએ લીગ કાઉન્સીલ સમક્ષ જવાની ના પાડવાનું કારણ એ બતાબ્યું છે કે એ બાબતી ઘરકાર જે કાલદાયી કે હકીકતના ગાં ફીનલેન્ડની વરતી તરફથી વિરુદ્ધકારકોથી નથી તેવી સરકારની સામે લીગે સબંધ બાંધેલો છે.

ફિનલેન્ડ બારતમાં સુલેહ માટે ચર્ચા

ફિનલેન્ડ બાલમાં તા. ૧૨ મીની રાતે અર્ધ ઓર ડેનર્સીએ જણાબ્યું હતું કે બેનજીબલના રાજ અને નેધરલેન્ડઝની રાબુીએ સુલેહ કરાવવાને બચ્ચે પડવાની ખુશી દર્શાબી છે તેનો સરકારે

આભ જેવો જોઇએ. તેમ કરીને તેણે જણાવ્યું કે ખોટના નાના તટસ્થ રાષ્ટ્રો જે વિના કારણ યુદ્ધમાં પસ્તાન છે તેના પ્રત્યેની ફરજ બજાવેલી ગણાશે. લોર્ડ ઝારનાકે જણાવ્યું કે ફરતો પહેલેથી મુકતામાં ન આવે તો વહેલી સુલેહ થવાનો સંભવ રહે છે. ફ્રાંસ બ્રીટનની સાથે સલાહ કર્યા વિના કેટલાંક પગલાં લઇને બ્રીટનને ફ્રેંચાડી દયામાં મુકે છે તે વિષે તેણે સૂચન કર્યું હતું અને જણાવ્યું હતું કે હર હિટલરની સ્થિતિ હવે પહેલી કરોડો યહ ગઇ છે. સ્ટેલીનના હાથ નીચે તે આવી પડેલ છે. અને તેમનું માનવું છે કે તે સુલેહને માટે પહેલો પ્રત્નેન્દર છે. રશીયા જેવી મહાન સત્તા યુદ્ધમાં દાખલ થયાથી સ્થિતિ બહુજ બદલાઇ ગઇ છે.

મરહૂમ મંત્રી લોર્ડ હેલીફેક્સે જણાવ્યું કે આ ચર્ચા બહુજ મુકસાનકારક છે. ફેલાંક બાબતો આપણા રાષ્ટ્રોના સવાલને નુકસાન પહોંચાડશે. જેઓને જર્મનીમાં મજાર કરવામાં સલની કશી ચિંતા નથી તેઓ આ બાબતોનો તેવા કાર્યમાં દુરપયોગ કરશે. તેમણે કહ્યું કે આપણે સુલેહ કરવા માગીએ છીએ. આપણે જર્મનો જેવી એક મહાન પ્રજાને તારાજ કરવા નથી માગતા. પરંતુ જે કારણોથી યુદ્ધ કરવું આવશ્યક જણાયું તે કારણો દુર થયા વિના સુલેહ શી રીતે થઇ શકે. છતાં સુલેહને માટે થયો કરવાના દરવાજા હજુ કંઇ બંધ નથી થયાં. આપણે કંઇ મહત્વને ખાતરજ નથી લડતા પરંતુ માનવજાતી સુલેહ માટે એમ સૌ પ્રયત્ને છે

ખબરદાર!

લોર્ડ નફિલ્ડે યુદ્ધમાં નીરાધાર બનેલા બ્રીટીશ સૈનીકોના કુટુંબોને રાહત આપવાને અર્થે બીજાઓને ફન્ડ માટે કરેલી અપીલ ના પ્રત્યુત્તરમાં બે દા રૂપીયા દાન તો બીજા પા. રૂપીયાની રકમ બાદે દાન કરવા જણાવ્યું છે.

* * *

મુંબઇનાં કુખ્યાત પ્રજાના અણાર મુખીયા પ્રકાર માણસોને નજરબંદ કરવામાં આવ્યા છે

* * *

ગયા સોમવારની રાતે ચેરૂલાઇની ટાટા ઓઇલ મીલ્સની ઓફીસે દાખલ થઇ ચોરી કરી હતી.

* * *

મુનીગનના વડા પ્રધાનની પુત્રી મીસ રૂથ બ્રેન. રગ્બીની કાર કેપટાઉનમાં અકસ્માતમાં ફોરચ્યુનેટલી ગાત્રળવા દોઢ ગોરી ગયું હતું. તેણે ફ્રેકચર નોંધાવી હતી અને સુપ્રીટેન્ડારને સાજા થઇ હતી.

* * *

ગમ્બર, પાંચ પીંજરે ઉપદ્રવ કરનારા જનુઓનો નાશ કરવાની રીત ઉપર મ્યુનીસીપલ પેસ્ટ કન્ટ્રોલ ડીપાર્ટમેન્ટના આસીસ્ટન્ટોએ સીક્લબની સેન્ટ ઝેવ્યર્સ મીનાઅન સ્કુલના વીદ્યાર્થીઓને બાયસ્કોપ બતાવ્યું હતું અને પ્રાણી રોગ નાશ કરવા તે બતાવ્યું હતું. આશા રખાય છે કે આ છોકરાંઓ પોતાના રમતા દીવસોમાં પોતાને ને પેર તેમજ તેમના ઉપદ્રવ દુર કરવાની રીત અજમાવશે.

* * *

સા. આ. મેયર્સ નેશનલ ફેન્ડની નેશનલ કમીટીના પ્રમુખ મી. જે. જે. પેજ તરફથી મેટ ઓટનના વડા કમીશનર સર વીલીયમ હલાર્ડને બ્રીટીશ સરકારને લડાઇમાં મદદને માટે એક માપ પાર્સલની પેક આપવામાં આવી છે.

મુંબઇના ચેરાસપ્રધાન જનરલ રમટસના ૧૫ વર્ષની વયના પાર્ટ પી જેકોબસ ઓલ્ડમ રમટસનું મુરીસળમેંના પોતાના યુદ્ધમાં મળ રહીયારે અવસાન થયું છે હવે જનરલ રમટસને એકજ બાપ છે તે બી. બ્રા. પી. રમટસ છે જે પણ મુરીસળમેંમાં છે.

* * *

મીયરબેંકના એક હિંદીને બોટા ચીકીત્સા પાડવા અને તેને બાબુના મુકાદમા મુકવા માટે ડરબનની કોર્ટમાં પા ૨૦ ના દંડની અમલ્ય બબ માસની કેદની સજા થઇ છે

* * *

સોમવારની રાતે જબલપુરના કોમી રમખાણ બાબતી ૧૦૦ બાબુઓ જબાપાયા હતા. પુંબાતથી ૬૮૨ જણાવે છે - બોડાકોલેજ ગંભીર બબ થયા હતો. વધુ તોફાન થતું અટકાવવાને પોલીસ સરકારને બોલાવવામાં આવ્યું હતું

* * *

મુબઇથી ૬૮૨નો તા. ૧૬ મીનો તાર જણાવે છે કે જબલપુરના ચોકસાં કોમી રમખાણમાં ૧ માર્યો ગયા હતો અને ૬૧૫ ઘવાયા હતા

* * *

ઉંઝાંડામાં ગો. ફેબ મે નાગના એક સીનોર વર્ષની વયના પુરૂષ પરબુસાની પ્રબળ દર્શનાર્થ ૧૦૦ ઉપરાંત કન્યાઓ નીકળી પડી હતી. જેમાંથી એક ૮૨ વર્ષની કન્યા તેણે પસંદ કરી છે, તે કહે છે કે ૮૨ વર્ષે તે હજુ જુવાન જેવી દેખાય છે અને એક પણ બોળો બબ નથી.

* * *

બર્ન નજદીક બાપેનની કોર્ટમાં મીસીસ બારસાટ સુપ્રબાણ નામની સ્ત્રીને પોતાના પહેલા પતીને ઝેર આપી તેનું ખુન કરવાના ગુના માટે ૮૦ વર્ષની કેદની સજા થઇ છે.

* * *

કેનેડામાં ૧૯૩૮ ની સાલમાં પા. ૬,૭૨,૮૨૮૮૮ ની કીંમતનું ૧૭,૨૫,૧૧૫ બાઇન આઉંસ સોનું નીકળ્યું હતું જે ગયે રેસની તવારીખમાં વધારેમાં વધારે નીકળેલું જણાવાય છે.

* * *

અમેરીકાના જગપ્રસિદ્ધ ફીલ્મ સ્ટાર ક્લાર્ક ગેબલનાં ફ્રેરમેન્ડસનું હાર્ટફેલીયરથી મળા મંગળવારે અવસાન થયું છે. તેણે પ્રથમ મેરી પીકફર્ડની સાથે લગ્ન કર્યાં હતાં જેણે ૧૯૩૫ માં ફારગની લીધી હતી અને તે પછી તેણે લેડી ઓસલીની સાથે લગ્ન કર્યાં હતાં.

* * *

જાપાને ચીનને કબજામાં પુરાં નહિ પાડવા ફ્રાંસને માગણી કરી છે.

—:o:—

અખબારો

ફીંગવીલીયમ્સટાઉનમાં મરણ

ફીંગવીલીયમ્સટાઉન (ટ્રાં) ના બી. મોરારજી રવાબાઇના પુત્ર ભાઇ રણછોડ તા. ૩-૧૨-૩૯ ના રોજ ૩૯ વર્ષની ફુગણે વયે સ્વર્ગવાસ પામ્યા છે તેમની દફન ક્રીયા વખતે ફીંગવીલીયમ્સ ટાઉન, ડરબલ્ડન, ક્રેસ્ટમ્સટાઉન વીગેરે સ્થળોએથી પણ ભાઇઓ હાજર રહ્યા હતા શ્રી મોરારજી રવાબાઇ પોતાના યુવાન પુત્રના અકાળ અવસાનથી પોતાની ઉપર આવી પડેલાં મહાન સંકટમાં જે જે ભાઇઓએ તાર તથા પત્રોદ્વારા તેમજ જાતે આવી દીલાસો આપ્યો છે તેઓ સર્વેનો આ પત્રદ્વારા અંતઃકરણપુર્વક આભાર માને છે. શ્રી મોરારજી રવાબાઇએ પોતાના સ્વર્ગસ્થ પુત્રના પુણ્યાર્થે પોતાના પુત્રની ગોલીવ મીલ્કત પુજ્યમ પા. ૨૫ ની રકમ મહાત્મા ગાંધીજીને અર્પણ કરી છે અને એક મોની મનીઓર્ડર ઓપીનીયનને મોકલી છે જે સાભાર સ્વીકારીએ છીએ.

ઇ. સ. ક્રિંકુ સોસાયટી

ક્રિમેરેશન સંસ્થાની એક આમ મીટીંગ ક્રુંબુ મુકામે સંસ્થાના મોભામાં મળી હતી. જેમાં અગ્રેના સભ્યોના વતની અને સોલામડીના એક ઠરાવ તથા કાર્યકરતા શ્રી. પરસોતમ ભાઇવાના જન્મદીનપેર તાળાના ઠરાવ ફ્રેલસ્યા અચાનક થએલા અવસાનથી સંસ્થાને બારે ખોટ પડ્યા હતી તે માટે દીલગીરી દર્શાવાય તથા સ્વર્ગસ્થના આત્માને ચિરશાંતી આપવા પ્રભુ પાર્થના થઇ હતી અને સ્વર્ગસ્થના કુટુંબીજનોપર દીલાસો પાઠવવાનો ઠરાવ થયો હતો. મીટીંગમાં હાજરી આપવા જોહાનીસબર્ગથી શ્રી. વસનજીભાઇ નાગરજી, જમનાલાલ કલ્યાણજી, પ્રાણજીવનભાઇ કલ્યાણજી, નરોતમભાઇ પરસોતમ અને ગોવીંદજી ભીખાભાઇ ખાસ મોટર થી આવ્યા હતા. તેઓએ ડરબનના હિંદુ સોસાયટીના કાર્યવાહકો અને બીજાઓએ સ્વર્ગસ્થના અવસાન પ્રસંગે કરેલી નરતીક માટે હાર્દીક આભારદર્શન માન્યો હતો અને સ્વર્ગસ્થના સ્મરણાર્થે સંસ્થાને એક ટેલમ તથા ૧૫ ખુરશી અર્પણ કરી હતી અને પોતાના તરફથી પાંચ ગીની ભેટ આપી હતી જેના સાભાર સ્વીકાર થયો હતો.

હિંદ પોતાનું માંગ્યું મેળવશે—જગતને હવે છેતરી નહિ શકાય

વાઇસરોયનાં નિવેદન પર ટીકા કરતાં 'નેશનલ હેરલ્ડ' માં અમલેખમાં પંડિત જવાહરલાલ નેહરૂ નીચે પ્રમાણે લખે છે:

"વાઇસરોયે આપણને હિંદના આક્રમણનો વિચાર કરવા જણાવ્યું છે. તેમણે એ યાદી આપવાની કશા જરૂર નથી, પરંતુ હીનનું અક્રમણ પણ કંઈ હિંદના સ્વાતંત્ર્યના ભોગે તો નહિજ ખરીદી શકાય. ભરત જતાની બેરીઓમાં જકડાયેલા ગુલામોનું આંદોલન અમારે નથી જોઈતું. અમારે એકજ ધરતું સ્વતંત્ર હિંદ જોઈએ છે. અને જે અમારે જોઈએ છે તે અમે બેબાકીપૂર્વક એ વિશે અમને જરા પણ શક નથી. દરમ્યાનમાં યુદ્ધ પ્રયત્નમાં આપેલ પગલાં ફરી સુકેલા લીધે તેમ કરી પણ અમારે ચોક્કસ જગતની પાસે કરવી પડશે કે જોવિયેત એ નિર્ણય કરે તો શાંતિ ખુશીથી અમે તેમ કરીશું, અને જે લાગણી અમને અમારા પ્રાણ કરતાં પણ વધારે પ્રાણ છે તેની ફરી પાછા લેવા દેવાનો અમને વાજબી મોકો આપે, તેમ કરીને કરોડો માનવીઓ જેને માટે ઝંખી રહ્યા છે તે ફેડરેશન-વાર અને ગાંધીવાદથી મુક્ત એવી શાંતી અને સ્વતંત્રતાના નવા યુગની જગાવટ સ્થાપના કરવામાં અને યુદ્ધ આને દીલાના વિનાશોને અંત લાવવામાં મદદરૂપ બનીશું.

વધુમાં નિરાશ કરવું જણાવીએ તોએ કે બ્રીટન પોતાના સાથીદારને ત્યજી દેવાનું જરા છે અને તેના રાજદ્વારી નેતાઓ પોતાનો આ જરૂરી પુરવણી કેવને મધ્ય પ્રાપ્તિની ગણે તેટલી ઢાકપા જાય છતાં તે વસ્તુ નિશ્ચય છે કે તેઓને ઠકાવી રાખવાને જ સર્જી રહ્યું છે. આ જાહેર યુદ્ધના હેતુઓ હવે કંઈક વધુ સ્પષ્ટ થયા છે. એમને પણ ઘણું રહેવાનું હવે સ્થાન નથી. આ વસ્તુ આમ મેમ્બરપદાઓને માટેજ નથી. મુસ્લીમ લીગવાદીઓ, હીંદુ મહાસભાવાદીઓ, શીખ લીગવાદીઓ. એ તે અન્ય સંસ્થાને માટે છે, હીંદુસ્તાનના ગૌરવ અને હીંદુસ્તાનની સ્વતંત્રતાનો સવાલ રહ્યો છે અને અત્યારે આવો અવસર તો આપણે જોયો નથી. જોખમોમાં આવી પડેલો મોટા ભાગે બીજા કશાની કલ્પનીજ શી રીતે કરી શકે?

"ગઇ કાલના જગત કરતાં આજનું જગત જુદું છે; આજનું જગત અને કાલના સમાજ વચ્ચે, રાજ્યના સમાજ માળખા તેને જીવતી નહિ શકે. યુદ્ધ અને પરિવર્તનના આ યુગમાં જે પરિવર્તનો થઇ રહ્યા છે તેથી કોઇ પણ યુક્તિ સાધો પુરવ કે ન્યાયી અભિપ્રાયો નજર દોષ શકે. પરંતુ બ્રીટીશ સરકાર અને અંદર સરકાર તો અભિપ્રાયજ રહ્યા છે. તેઓ જવાહરલાલ અને મુસ્લિમલીગ-મુસ્લિમલીગમાં, હીન ઉભા વધારે મુસ્લિમોની જનતા શ્રી વેરણા ઘરી રહ્યા છે અને તેઓ પોતાની દ્રષ્ટિ તેમજ સ્મૃતિ મુજાવી બેઠા છે. ૧૯૩૬ માં તેઓ ૧૯૨૯ ના કોંગ્રેસની પ્રસ્તાવનાની આપણને યાદી આપી રહ્યા છે. અમને યાદ છે કે હીંદુસ્તાને ૧૯૧૬માંજ તે સમ્બન્ધ વિરોધની સામગ્રીથી રદ કરી નાખી હતી અને સાર બાદ બધુ વખત બ્રીટીશ સામ્રાજ્યના મહાન બળનો અમે સામનો કરેલો છે. એજ પ્રસ્તાવના ફરી પાછી રોપી કાઢી વાઇસરોય લેજીસ્લેટીવ માટે ઘડી રહેલા ફેડરેશનને અને સ્વતંત્રતા માટે આઝાદી લડત કરી રહેલાં હીંદને બાજો તેની એક જેટ તરીકે આપણને તેની નવાજેશ કરી રહ્યા છે. પરંતુ જગતમાં હવે એવું પ્રકાશ નાખ્યા કે જે લોકશાસન અને સ્વાતંત્ર્ય માટેના યુદ્ધના બ્રીટીશના ઉદ્દેશોને ઉતરાઇ શકે."

ગાંભીર્ય વધ્યું પરંતુ ચીનાઇ

વર્ધામાં કોંગ્રેસ વર્કીંગ કમીટીના મીટીંગો ચાલતી હતી તે વેળાએજ એક મીટીંગ પુરી થતા ફેડરેશનવાદીઓ જીન્નાસાહેબ તથા સરદાર પંડીત જવાહરલાલ નેહરૂ બાબુકોની ત્રણીઓ પાસના જીન્ના કોંગ્રેસવાદીઓની સાથે ગાંધીજીની પણ છાની પાસાને ઉકા વધ્યા ગાંધીજીની નેમનાપર દ્રષ્ટિ પડતા તેઓ મોટેથી હસી પડયા અને ચીનાઇ કરતાં "ચાલ્યાજ" બોલી ઉઠયા અને પોતાની લાકડી કેમરાની સેન્સની સામે નાચવા. યુદ્ધના ઠરાવપર અદાસના વકતાપ્રધાનનું ભાષણ

યુદ્ધના ઠરાવપર બોલવું કરતાં વકતાઓના વડા પ્રધાન શ્રી સરજોસાલારીઓએ કહ્યું કે બંધારણ અંગે તેનું દોષ કે સવરો ગમે તેવો દોષ પરંતુ હિંદુસ્તાનની પ્રજાને પોતે અન્ય પ્રજાની સાથે યુદ્ધની રિસ્થીતીમાં દોરવા માટે કંઈ પણ બાજબી કારણ છે કેમ અને એ પગલું આવશ્યક યુદ્ધનું એ પણ બાજબી છે કે કેમ એ વિચારવાનો હક છે હીંદુસ્તાનના લોકોને તેમણે એક ગાદીને ફોરેન ગવાદની ઉપમા આપી જણાવ્યું કે પંથ ખરો છે યા બોટો એ સવાલ કરવાનો કોણ ગાદીને ફોરેન ગવાદને કંઈ પણ અવાજ નથી તેમ આપણને પણ એ બાબતમા અવાજ નથી. પરંતુ આપણે ગાદીને ફોરેન ગવાદની રિસ્થિતમાં રહેવા નથી બાકીના આંદોલન ગાંધીજી ના બાબતમાં બાપશ્રી જવાહરલાલને ગોળ આપવાને આપણે પૂરતું કારણ માગીને છીએ. કોંગ્રેસની માગણીના સંબંધમાં તેમણે કહ્યું કે કોંગ્રેસે જે જવાદેરાતની માગણી કરી હતી તે એકજીજ હતી કે જે સીદ્ધાંતોને આધાર પોતે યુદ્ધ કરી રહી છે તે સિદ્ધાંતો હિંદુસ્તાનને પણ લાગુ પાડવામાં આવશે કે કેમ એ સરકારે જાહેર કરવું હીંદુસ્તાને કંઈ હીંદુસ્તાનની લાગણી કે હીંદુસ્તાન પુરતું એકજ છે કે કેમ, કે પોતપોતામાં એકમત અને મજબુત છે કે કેમ તેને માટે ન્યાયીયતો સુધારો નહોતો આપ્યો. હીંદુસ્તાનના તોમે પોતપોતા માં એકમત અને એકસંપ દેખા સારે બ્રીટીશ સરકારનો શું ખરાદો છે એ તેણે પુછયું હતું.

મુસ્લીમ લીગ જનતાનું પ્રતિનિધિપત્વ નથી ધરાવતી

મુંબઇની ધારાસભામાં વડા પ્રધાનનો યુદ્ધ નિવેદનો ઠરાવ કે પર વિવાદ કર્યા અને પસાર થયો હતો તેનો તરફેણમાં બોલતાં ધારાસભાના પ્રતિનિધિ-ખેડા જેવા પણ ખાનબહાદુરખાને જણાવ્યું હતું કે મુસ્લીમ લીગ મુસ્લીમ જનતાનું પ્રતિનીધીત્વ નથી ધરાવતી મુંબઇમાં મુસ્લીમો પોતાનું ધ્યેય દેશની આઝાદી મેળવવાનું છે એવું બોલું સમજવાને જનતાને ઉશ્કેરી હતી. આજે જ્યારે સ્વતંત્રતાની બાબતો ચલાવવાનો વખત આવેલો છે ત્યારે મુસ્લીમ લીગરો પોતે બ્રીટીશ ચાહીપદના ખરાં હથીયાર હોય તેવો દેખાવ કર રહ્યા છે. ઠરાવના સંપૂર્ણ સોકરાયાનમાં બોલનારો કે આને લીગે પણ તે વિરોધમાં છે, જ્યાં મુસ્લીમ લીગના નેતા બર [illegible] કે, ફેડેલારી ને કોકશાસન આ દેશની બાબીપાને માટે વધારે નથી એવો મુખારો યુદ્ધના સાધનો અને આપાન ગણ છે. મુસ્લીમ લીગવાદી વર્તમાન પત્રોમાં પણ વાઇસરોયનું નીવેદન વધારે કાઢયું છે. સ્વતંત્રતા કે ગરજ જતાના રાજાલ પર આખરત દેશના મુસ્લીમો ઝોકમાં કોંગ્રેસની સાથેજ રહ્યાશે મુસ્લીમ લીગને કોઇ પણ બાબતનો સહકર મળેલ છે. નહિ તે ચાલુ લીગમાં બાબો કે ઝોજ વિપ્લિવ છે. તે જનાવને ઉશ્કસવી બાબેલીઓ છે તેની સખ્યા બીલકુલ ઝુડી છે. મુસ્લીમો પ્રજા પર્યાપ્ત અને રહેજમાં બોલું લાગી જાય તેવા છે. યુદ્ધમા હીંદુસ્તાને સાથેજ ધરાના સંબંધમાં તેમણે જણાવ્યું કે હીંદુસ્તાને કોઇ કે હિંદુસ્તાન શરૂઆતથી તરફ સંપૂર્ણ દિલસોજી ધરાવે છે પરંતુ "બારા માથા પર પરતંત્રતાની બાબતો લાગે ખરાબી કરનારા રીબાવી નરીકે કે કરવીજ બહાર નહિ પડું."

કોંગ્રીપાદનો નારો કરવા બાબ અબદુલ કયુમની અપીલ

કુલ મુદત ઉપર બોલી પ્રસ્તાવ મુખ કોન કરવામાં પ્રમુખસ્થાનેથી બોલવું કરતાં બાબ અબદુલ કયુમ બાબે મંત્રીમંડળના મુખાનોને

કોમીવાદનો નાશ કરવા નીચે પ્રમાણે હરિજનબંધુ આહ્વાન કર્યું હતું:—

"આજે બધાને આપણા દેશમાં કોમીવાદનો અડકો બહુજ સખ્ત રહ્યો છે સારે હિંદુસ્તાનના યુવાનોપર એક ભારી જવાબદારી રહેલી છે. કોમીવાદના કેદખાની સામે એવાજ યુવાનો લડી શકે કે જેઓના હૃદયો શુદ્ધ છે અને કોમીવાદના બાબદર જંતુઓથી જરાયે લેપાયા નથી. કોમીવાદની સામે બીજાને લડત લડવાની આગેવાની લેવાને સમરત હિંદુસ્તાન પંજાબના યુવાનોની તરફ નજર કરી રહ્યું છે. કોમીવાદ એ આપણી ઝાઝની પરતંત્રતાનું મુળ કારણ છે અને ત્યાં સુધી તેનો અંત આવવામાં નહિ આવે ત્યાં સુધી આપણે આબરૂદાર સ્વતંત્ર મનુષ્યો તરીકે છવાવાની કદી પણ આશા રાખી નહિ શકીએ. કોમીવાદની સામે લડવાને હું તમારું સર્વસ્વ અર્પી દેવા અને તેને ખાતર મારે તે ભોગ આપવો પડે તે ભોગવવા ચિનંતિ કરું છું. આંતરરાષ્ટ્રિય પરિસ્થિતિ વિશે બોલતાં તેમણે કહ્યું કે આજના ક્રાટોકટીના સમયે હિંદુસ્તાનમાં સપળા વર્ગોમાં અકયની અને કોંગ્રેસના નેતૃત્વમાં સંપૂર્ણ વિશ્વાસની જરૂર છે.

માત્ર રાજકારજ નહિ પણ સમરસ જોઇએ

ગાંધીજીએ મોકલેલા સંદેશાપર હંસરાજના 'કેસો હેરલ્ડ' એક અગ્રલેખમાં જણાવ્યું હતું કે, આપણે હિંદુસ્તાનનો મુકમાં સંપૂર્ણ સકારાર મેળવવા માંગતા હોઇએ, અને કદાચ તેની આપણને બહુજ જરૂર પડશે, તો તે સ્વતંત્ર સહકારજ દોવો જોઇએ. પરંતુ આ વખતે આપણા મુક બરાદાના પુરાપા તરીકે આપણે જે પરતુ હિટલર પાસે માંગી રહ્યા છે, અને તે એજ કે અમારે બાકી કાંઇ નથી જોઇતા પરંતુ અમારા જોઇએ છે, તેજ પરતુ જો તેને આપવા તૈયાર નહિ થઇએ તો એ સહકાર આપણે મેળવવા નહિ પાગીએ."

આરોગ્ય વિષે સામાન્ય જ્ઞાન

કેટલાક રોગોના અનુભવી ઉપાયો

સંધિવાનો ઉપાય—લીંબડના પો. ૬૦, સૂંઠ પો. ૩૦, એરંડ તલ પો. ૩૦, ઘૂકં દોઢપૈ પો. ૩૦ એ બધાંને ખાંડી તેમાં ગોળ ગોળા બાદે લઇ ૫૦ તોલાની ગોળી કરી સવાર સાંજ એકેક ગોળી લેવી. બીલકામાના ડીંટીવાને દૂધ ઉપર ઘસી ડીંટીમાં કાદા નાખવાં અગર ગોવિંદ બીલકાનું તેલ.

પગે તથા હાથે રસ ઉતરવો હોય તો—સારોલ્જા, સૂંઠ, સાટોડીનું મુળ એ ત્રણે સરખે વજને લઇ પાણીમાં પલી ઉનું કરવું. દીલાયલી બીજું રસી ૧ નાખી એપરપાથી ગાદે.

અતીસારનો ઇલાજ- ઢોરબા, સાટોડી, સૂંઠ, મોચરસ, લોદર, ધાવડીનાં ફુલ, અજમોદ, મોથ, ચાતીસીય, કકાળાસ, આંબાની ગોટલી, તંબુના ફળીયા, બોયના પોડા, કદાંબા મુંદર, અર્જીન, જાવંત્રી, અરજુની છાલ, બેલાનું મુળ અને અફીણ દરેક સરખે વજને લઇ ચુર્ણ કરવું. માનના રસમાં મુંડી વાલ વાલની ગોળી કરવી. ૧૮ કે ગોળી ૨ થી ૪ સવાર, બપોર અને સાંજને દરદના પ્રમાણમા બસબસ અને જાવંત્રો વાટી તેનું પાણી કરી તેમા સાટોડીની ઠીકરી બબાળ તપાવી તે પાણીમાં છગારી પેપાણી સાથે આપવી અગર ચોખાના ધોવણમાં આપવી. ઇલાજ ઉપાય છે.

ઝાડામાં લોહીનું પડવું—(૧) કીરાદબણ તો. ૧ અને ૬૮કડી બેબાબીલાર બંનેનું ચુર્ણ કરી તેમાંથી પાવલીબાર ભેળા દહીંમાં ગોટવવાથી ઝાડામાં પડતું લોહી બંધ પડી જાય છે. (૨) બબળ તો ૩૦, ખુરસાની બજમો તો. ૨, અફીણ તો. ૩૦ અને ગોખરૂ તો. ૬૦ ને બરબર કરી પાણીમાં વાસની ગોળી કરીને ૧ થી ૨ ગોળી ગોળમાં બબરબવવાથી ઝાડામાં પડતું લોહી અને બજસ બંધ પડી જશે.

બુદ્ધિબળની દવા—(૧) સોનાગળોના પાન પો. ૩૦, બદેડ મરી તો. ૨ અને સાકર તો. ૧૦ નું ચુર્ણ કરીને બબર સાકરની ચાસણી કરીને ગોળી બબવાથી પેટનો બીમાર દહકો થશે. (૨) સોનામુખી પો. ૩૦, સૂંઠ તો. ૬ અને સંચળ તો. ૧ નું ચુર્ણ કરી ગરમાળાના ઉકાળામાં સોપારી જેવડી ગોળી પાણી સાથે લેવાથી પેટનો બીમાર નાબળી જશે.

હરસનો ઉપાય—રસવંતી તો. ૬ ને દુધ પો. ૩૦ ગેળવીને દુધમાં ગાળી લેવું દુધનો ગાળો કરવો. બબામાં મરી તો. ૧, દીમજ તો. ૧, ગુજ્જ તો. ૧ નું ચુર્ણ મેળવી તલમ જેવું કરી હરસ ઉપર લગાડવાથી મટે તે બાતના હરસ મટી જશે.

ઝેાદીચાનો ઇલાજ—(૧) જુવારના દાબળી બાતરીને બારીક વાટી સમબાગે લાલ બાદ મેળવીને તો. ૩ થી ૬૦ વાસી પાણી સાથે આપવાથી મટે છે. (૨) બાબરીબાનું ચુર્ણ તો. ૫ અને સાકર તો. ૫ મેળવી બારીક વાટી તો. ૩૦ ની દાબી પાણી સાથે આપવી.

ઝીને આદું પડી ગયું હોય તેનો ઇલાજ—બાવળનો ગુંદર પો. ૩૦ ને બોબરો કરી માબબુબા કરબોટી બજોબાજો તો. ૫ મેળવી ચુર્ણ કરવું. નાબાજેરમાં કાબું પાડી તેને બારવું. નાબાજેરના ઉપરના ઊતરતા કાદી નાબબા. ચાર વખત નાબીજેર ઉપર કપડબાટી કરી ગોરા છાબાની બાંચમાં મુકવું. નાબીજેર બળી ન જાય તેટલી બાંચ દેવી. તેમાંથી બર્ગ બાવેા કાઢી લેવેા. ગોબર પો. ૫, ચોબરો તો ૨, ધોળા મુસળી તો. ૨, તજ તો. ૨, સાકીબ તો. ૨, પીબર તો. ૧, પીપરીમુળ તો. ૧, બાકી તો ૧ અને ગોખરા તો. ૩૦ નું ચુર્ણ કરી ઉપરેા બાવેા અને બાબબ મેળવી તો ૩૦ ની ગોળા બનાવબા. આઠ દસ દીવસની ગોળી તાજી કરવી, તેથી વધુ કરવાથી ઉત્પાત પડી જશે પરેજીમાં ધી ન બવરાવવુ. બાબબ બાબવું

વાળ વધારવા હોય તો:—જે લોકો ટાલીયા હોય અથવા જેમને વાળ બહુ વધતા ન હોય તેમના માટે ન્યુયોર્ક મીડલ કોલેજના પ્રોફેસર બર્ન્સબુગરે કેટલા ઉપાયો શોધ્યા કાઢ્યા છે. ઉંદરો પર બબતરાઓ કર્યા પછી બા પ્રોફેસર એવા નીર્બય પર બાબ્યા છે કે, જે વાળ વધારવા હોય તો બીજા ઓછી કરો, બોરાક વધારો અને વધુ બારામ લ્યો.

બા બબર નવરંગના સપ્ટેમ્બર ૧૯૩૯ ના બંકમાં બાપવામા બાબ્યું છે. પ્રો. બર્ન્સ-બુગરે બા શોધ કરબા કરીને બજાર પાડેલ છે પબ બા ઉપાયન નથી. બિના કલાયેલ ગજ્જ ઉપર મરબાની બગર યમ પોપબ્યા કરવાનો પસારેા થાય છે અને ઓજ પોપણ કરવા વાળ વધારવામાં મદદ કરે છે બોરાક વધારવાની સાથે સોઠીનો પધારેા પણ છે અને નવજન્મા પોપબ્યુ બનારી કરવાનો પધારેા થઇ વાળમાં પધારેા થાય છે. બા ઉપાયમાં ગોટલું બાસ બંગાબું છે કે બાનબાનમાં કરમ બીજો વધુ લેવાથી કરબી વધી જબને નવજન્મા પોપબ્યુનો પસારેા કરવો અને પોપબ્યુ વધવું અટકશે. આરામ બાબવો કમ યતો અટકમે અને વધુ શ્રમ લેવાના કરણે લોહીમા ગરમી આવી નવજન્મે ગરમા પડીજશે અને બા ગરમીથી વાળ પધારનાર પોપબ્યુનો અટકાવ કરશે. બા બધું બાયુર્વેદબાબના રીવાજોમાં બનાવેલું છે. વામબાદ સુરતબાનમાં બા ઉપચાર મળી આવે છે. ઉનારો વધ પડેલાની જરૂરતા બા બારતમા વધુજ જામજની હતી બબો બા નીબમો પાળતી હતી. ટાલની પ્રગતીનો પખત જતાં જુલાબ બધુ છે. વાળ ખરી જવા, વાળ વધતા અટકવા, વાળ ધોળા થવા બે બધું બાજની બાનબાનની ખરાબીનું અને બારોગ્યમ ના લક્ષણોજ કારણ છે. બાજ પ્રો. બાર્ન્સ બુગર ઉંદર ઉપર પ્રયોગ કરી સાબી બાવે છે. બાવા સાક્ષીબોને બાપણે માન બાપાયું પધુ બાપણી જુની સાક્ષીબો તરફ દુર્લક્ષ કરીએ છબીએ બે બાપણા કલ્બાણમાર્ગની ખાત ન. બાપણે બાપણી પુરાની બાજ્ઞાબોને બાનમાં લેવું જાઇજ બાપણી બાદેાગ્યતામાં વધારેા થશે, અને ઉંદર ઉપર પ્રયોગેા કરવા નહી પડે. બબતાઉના બીગાનોની જાબતોને સપ બાનવામા બાવતી હતી તે બાજના જેવેા-તેવા બીગાનો દ્વારા જોવાબે જેમ માનીએ બ્યારેા તેવુજ બા છે.

વિવિધ વર્તમાન.

ઇરીયાઈ વિમાના દર

લંડનના તાર મુજબ ઇરીયાઈ વીમાના દર નીચે મુજબ રાખવામાં આવ્યા છે: પુર્વના દેશો અને ઉત્તર, મધ્ય દક્ષીણ એટલેન્ટીક અને પેસીફીકના અમેરીકન બંદરો વચ્ચે પનામાને રસ્તે બાલ્ડ સાદ ઘઉ ખને માટે તો ત્રીજ રાજ્યો ના વાપરતાની રકીમરો ડોલ વો સો પાઉન્ડે રો. ૨૦, અને બીજા તટસ્થ રાજ્યની રકીમરો માટે રો. ૧૩-૪ સ્લેજને રસ્તે ઓસ્ટ્રેલીયા જતા આવતા માલ માટે બ્રીટીશ રકીમરોને માટે રો. ૫૦ અને તટસ્થ રકીમરો માટે રો. ૩૫. પુર્વના દેશો અને સાઉથ આફ્રિકાથી પોરટુગાલ રપોસન અને એટલાન્ટીકના બંદરો માટે આનુક્રમે રો. ૪૦ અને રો. ૩૦ રાખવામાં આવ્યા છે.

પોલાન્ડમાં ભયંકર દુષ્કાળ

ડાઇમ્સના બર્લીન પત્રીના જણાવ્યા મુજબ પોલાન્ડમાં એવા સખત દુષ્કાળની ધારણા છે કે જેનો દુકાળ પુરોપ અસાર સુધી જાણ્યો નથી ડોય. વસ્તીનો મોટો ભાગ પરદેશ ઉપર જીવે છે. વોરસોના અખબારમાં માર્યા ગયેલા વીસ હજાર માણસોના મુકદ્દમાં તુરતા અકાનોના અંદાજોને નીચેથી મળી આવ્યા છે. વોરસો સરાઇ પેદેલાની રચીનીની બાંધણીપર આવતાં બીજા વીસ વર્ષ લાગશે.

રૂ બજાર૫૨ બ્રુકનારો મુંબઇ સરકારનો કાયદો

મુંબઇ સરકારે રૂ બજારના સટાપર પ્રતીબંધ મુકનારો કાયદો પસાર કર્યો છે. પુર્વ બાદ રૂ બજારના બાલેમાં મોટો વધારો થઇ જવાથી આ પગલું લેવાયું જણાવાય છે. સરકાર રોજના દરોના ફેરફારોને માટે નીમણો કરાશે. બજાર હજુ સત્તાવાર રીતે બંધ નરોતી માત્ર છતાં ગયા મંગળવારે કાયદા સામે વીરોધ દાખલ મુંબઇની રૂ બજારમાં વેપાર બંધ હતો.

જાપાનના હુમલાથી ચીનમાં ખુવારી

ચુંગકીંગમાં એક બહાર પડેલા સમાચાર બજારે મુજબ જાપાનના હવાઇ હુમલાથી આજ વર્ષના પહેલા સાત માસમાં ૨૫,૦૦૦ ચીનીઓ સંપ્રેયાયા હતા જેમાંથી ૨૦,૦૦૦ મરણ પામ્યા હતા. ૧૨૦૦ ઘુમ્યા કરીબીગામ ૩૨૦૦૦ જેટલા બોમ્બો ફેંકાયા હતા જાપાની હુમલા ૧૬ પ્રતીતા થયા હતા જેમા ૧૪૦૦૦ પરો નાશ પામ્યાં હતા. ૧૦૦૦૦ ને નુકસાન થયું હતું અને ૪૦૦ વહાણોના ચુરા થઇ ગયા હતા. જે તા. ૮મી ચુંમકીંગમાં થએલા ભયંકર હુમલામાં ૪૫૭૨ માર્યા ગયા હતા અને ૨૬૩૭ જખમાયા હતા.

જર્મન કોન્સલ જનરલના સેક્રેટરીનું ખુન

ન્યુયોર્કમાં જર્મન કોન્સલ જનરલના સેક્રેટરી હોલ્ટઝ એંગેલખર્ન તા. ૭મીએ તેની રહેવા ની જગ્યાએ ખુન થયું છે તેના આયામાં સખત પા ચાલેલા હતા આ તે ઓરડાની રચીતી જોતાં ખુન કરનાર સામે તેમણે પોતાનો બચાવ કરવા માટે સખત લડાઇ ચલાવેલી જણાતી હતી. એ ગાયુસ બન્ને જોડો ના બુતામાં રહેતા હતા અને મોટા વખત પર તેની બીરૂદની અરજી ઉપર એ સત્તાના સોકોની સહીઓ લેવાતી હતી. પાછળથી તપાસ કરતાં એમ જણાવ્યું છે કે જર્મનીની ખુફી સરવીસમાં કોઇ બાસુસ તરીકેનું કામ કરતા હતા

એડકસરેન્સ પ્રોફેસરનું અવસાન

એસ રેનાં ક્ષેત્રમાં ઇરના લેખાએ પણ અખતરાઓ કરી તેને સફળ બનાવનાર પ્રોફેસર વેસલાન્ટ ના ૮૪મીએ મરણ પામ્યા છે. એ અખતરાઓને સાથે ઓગણે ઢાયના આંગળા, પોંગા અને કાપણી સુધીના આપા બાય ગુમાવ્યા હતા અને કામજાજ મોટા વખત પર તેમને મજદુરી વખતનું ચહાડ ઓપ કરાવવું પડયું હતુ.

ચર્ચા પત્રો

'ઇન્ડિયન ઓપિનીયન' ના અધિપતિ જોગ,

પારચુરણીયા વેપારીની ફરિયાદ

સાહેબ,—છેલ્લી એક મહીના આસપાસ વેપારની હાલત એવી કફોડી થઇ ગઇ હતી જેનાથી કોઇપણ વેપારી અજાણ્યો હશે. પણ વેપારીઓ (રીટલરો) બાંધ સાત ટકા આવી માલ આપતા વધ ગયેલા અને ટર્મસ પણ ૧-૧૫ મહીના સપીની આપવા લાગ્યા હતા. ત્યારે છેલ્લી રાજ્યાતમાજ માલ ફરી આવતા દીંદી વેપારીઓએ (હોલસેલરો) માલના ખુબ બાબ સહાની દીધા અને સાથે સાથે ટર્મસ પણ ટુંકા કરી નાખ્યા. એટલે પણ ગોરા વેપારીઓની ટર્મસ અને ભાવો એજ હતા. તેઓ ઘરના ભાવથી માલ આપતા પણ મોટી પ્રોનાકીટીમા નહી.

દીંદી વેપારીઓએ (હોલસેલરો) ટર્મસ એક દમ ટુંકી કરવાથી આજે પણ રીટલરોને મુશ્કેલી પડેલાં છે. તેમજ આગળના બીલો બેસા થવા આવ્યા એટલે પણ રીટલરો મુઝ-ણવમાં પડી ગયા છે અને જો મુઝવણને મરેજાએ ઇન્સોલવન્સી પેટી જરૂર બનશે અગર બીજા પણ વેપારીઓ પડયા લાગ્યા છે. કૂ એમ કહેવા નથી માગતો કે હોલસેલ વેપારીઓ રીટલ વેપારીને બધું ઘટાડી દે અને પોતાના પૈસા જતા કર.

મારે કહેવું એટલુંજ છે કે તેઓને રીટલ વેપારીઓમાંજ કમાવાનું છે અને રહેમની નજરે જુએ તો ઘટે. આપણા ઉપર કેટલા સખ્ત કાયદા છે તેનાથી તો પોતે અજાણ્યુ નથી અને અયુક હોલસેલ વેપારીઓ આ કાયદાઓનો લાભ લઇ રીટેલ વેપારીઓને ધમકીઓની ધમકી આપી બીચારાની રજા છે અને પોતાના પૈસા જલદી કેમ ઘરાય એજ જોર જોર રહ્યા છે. પછી ભલે રીટલરોનું ગમે તેમ થતું ડોય તેની તેઓ દરકાર કરતા નથી. "અમારા બીલો ઘરો નહીતર વકીલ ને સોંપી દેવું" બસ એજ વાત છે.

જ્યારે તેઓ રીટેલ વેપારીઓમાંથી કમાય છે ત્યારે આવા આકરતના વખતમા તું રીટલરો હોલ-સેલરો પાસેથી લાભ લાભણી ના આશા ન રાખે।

કેટલાક તો બીજારા બુજ કેપાટલથી મોટી કેમીકીનું ગુજરાત ગાંડમાંડ ચલાવી રહ્યા છે ત્યારે તેઓનું શું!

વેપારી

ક્રાંસવાલમાં ભરતા કારાકાછા વાસીઓને આપીલ

સાહેબ,—મદરસા એક્સામાંના કારાકાછાનો સન ૧૩૪૫ ઈ.સ્ની સન ૧૩૪૬ ઈ. સુધીનો, રીપોર્ટ જોતા સ્હેજ જણાઇ આવે છે કે મદરસા ની તાલીમી હાલત પણીજ ઉતરતા અને પ્રસંગ-નીય છે. પરંતુ રીપોર્ટ જોતાં માલમ પડે છે કે મદરસાની આર્થીક રચીતી પણીજ ખરાબ છે અને કે આકન્દા પણ એવીજ હાલત રહી તો પરીણામ શું આવશે તે કહેવાની જરૂર નથી, અને તેની જવાબદારી સામના પનીક પર્ગ ને રહે રહેશે. પોતાની ઓલાદને દીની તાલીમ આપવી એ આપણી પહેલી ફરજ છે. પરંતુ અફસોસ કે આપણે એ ફરજ પ્રત્યે તદન બેપરવા છીએ. જો આપણે પારીએ તો મદરસાને મદદ કરી તેને કાયમ રાખી આપણી ઓલાદનું ધાર્મિક સુધારી શકીએ છીએ. આપણે અન્ય સામેના મદરસાની રચીના જોઇએ તો ઘણીજ સારી જણાશે. પરંતુ આપણી પાસે મદરસાના બીલાવ માટે કંઇ સાધન નથી તે ઘણીજ શરમ ભરેલી વાત છે. જો મદરસાના આગતા વાળાઓ અને મામવાસીઓ પોતાની ફરજનું ભાન કરી આ જરૂરી કામ ઉપાડી લેવા તૈયાર થાય તો શેઠ મી. અબ્દુલ હસન નવસારના સાહેબ તે માટેના ફાળાનું મંડાણ રૂા. ૩૦૦ હજારની ઉદાર રકમથી કરવા તૈયાર છે. શું આગેવાનીઓ આગળ? તેઓ આ ઉદાર ઓફર નો લાભ લઇ તાકીદ કામે વળગશે? અને આશા છે કે દરેક આગ મદરસાના નિભાવ અર્થે પોતાથી બનતું કરવા ચુકશે નહિં.

બેનક ફાલવાલ એફ. ઈ. નવસારવા

જાણવા જોગ

છેલ્લા વિશ્વ વિગ્રહ પછી કેટલાં યુદ્ધો થયાં

૧૯૧૪-૧૮ની યુરોપની લડાઇ ભારી લડાઇ ખટાડવા માટે લડવામાં આવી હતી, એમ કહેવાયું હતું; પણ તે પછી—વર્સેલ્સના કરાર પછી પણ નાની મોટી ૧૭ લડાઇઓ થઇ છે તે નીચે પ્રમાણે છે.

ગેલીસીઆ—૧૯૧૮ પૂર્વે ગેલીસીઆનો કબ્જો મેળવવા માટે પોલ જોડો અને યુક્રેનીઅનો લડ્યા. લડાઇ બાદ એ વિસ્તાર પોલાંડને સુપ્રત કરવામાં આવ્યો.

આયર્લેંડ—૧૯૧૯-૨૧ આયર્લેંડમાં પ્રજાતંત્રવાદીઓ અને બ્રીટીશ "બ્લેક એન્ડ ટેન્સ" વચ્ચે ગેરીલા લડાઇ ચાલી.

રશીયા—૧૯૧૯ સાલ રશીયાએ શ્વેત રશીયનોને કચડી નાખ્યા.

મેસોપોટેમીયા—૧૯૧૯-૨૨ મેસોપોટેમીયાના પ્રદેશ માં રષ્ટોનીસ ચીચક.

અફઘાનીસ્તાન—૧૯૧૯-૨૧ ૬૯ દિવસ સુધી અને રાજા હુસેન વચ્ચે લડાઇ. લડાઇને અંતે હુસેનને ગાદી પરથી ઉઠાડી મુકવામાં આવ્યો.

પોલાંડ—૧૯૨૦ રશીયાએ પોલાંડ પર હુમલો કર્યો અને પોલેંડને પાછા આપી-પોલ તોકોએ યુક્રેનીઓને સખ્ત પરાજય આપ્યો.

આર્મેનિયા—૧૯૨૦ તુર્કીએ આર્મેનીયન પ્રજાસત્તાક પર હુમલો કર્યો અને રશીયા પાસે રહીને આર્મેનીયાનાં ઘણાખરાનાં ભુક્કા બોલાવી દીધા.

ચીન—૧૯૨૦-૨૧ ચીનમા હરીફ નેતા વચ્ચે લડાઇ.

એસીઆ માઇનર—૧૯૨૧-૨૨ ગ્રીક સૈન્યોએ એસીયા માઇનરપર આક્રમણ કર્યું પણ છેવટે તુર્ક સૈન્યોએ તેમને સમુદ્રમાં હાંકી આપી.

સીરીઆ—૧૯૨૫ સીરીઆમાં ફ્રેંચ અંકુશ વીરુદ્ધ બળવો.

દક્ષિણ અમેરિકા—૧૯૨૫-૩૫ પેરાગ્વે અને બોલીવિઆ વચ્ચે લાંબી લડાઇ.

ચીન—૧૯૨૬-૨૮ ચીનમાં ઘણી લડાઇ. છેવટ ચીનમા પ્રજા સત્તાક રચવામા.

મંચુરીયા—૧૯૩૧-૩૨ જપાને મંચુરીયા પર ચઢાઇ કરી છેવટ મંચુરીયા જપાનના હાથમાં જઇ પડ્યું.

એબીસીનીઆ—૧૯૩૫-૩૬: ઇટાલીનું એબીસીનીઆ પર આક્રમણ: છેવટે એબીસીનીઆ ઇટાલીના કબ્જામાં ગયું

સ્પેન—૧૯૩૬-૩૯: રષ્ટોનીસ આંતર વીગ્રહ. સ્પેનમાં જનરલ ફ્રાન્કોનો ફેસીસ્ટ સત્તા રષ્ટાપના

ચીન—૧૯૩૭: ઘણી પાકા જપાનીઓ અને ચીનાઓ લડાઇમા કેદી પકડ્યા આ લડાઇ ચાલુજ છે.

પોલાંડ—૧૯૩૯: જર્મનીએ પોલાંડપર આક્રમણ કર્યું પોલાંડ ઇંગ્લાંડ અને રશીયાએ પોલાંડના યુક્રેન પ્રદેશ પર ચઢાઇ કરી. આ લડાઇએ યુરોપીઅન વીશ્વયુદ્ધ સંહાર સ્વરૂપ પકડ્યું છે. ફ્રીટન અને ફ્રાંસે પોલાંડનો પક્ષ લીધો છે, પણ પોલાંડ હીવસમાં પોલાંડ લગ્ન જીતાઇને ગયું છે.

બટાકાના ગુણધર્મ

મેરીટલઅર્ગમાં હોમ ઇકોનોમીક ઓફીસર મીસ કે. એસ. આર. કેકડાર પોતાના એક લેખમાં જણાવે છે કે બટાકાથી પેટ ચોળી જાય છે એવી ખોટી માન્યતાને ગણમાં આપણે તેનો ખોરાકમાં છેક છેલ્લે દરજ્જે નાખી કઇ મોટી નુકસાની વહોરી છે. સસ્તા અને સારા ખોરાક તરીકે બટાકાની ચડીયાતી ચીજને બહુજ થોડી છે એમાં કારબો હાઇડ્રેટ (શરીર કાર્યકારક ખાસ પદાર્થ) પ્રોટીજ સોલ્ટસ અને વીટેમીન એ બી. અને સી. એમાં પણ સારા પ્રમાણમાં રહેલા છે. શરીરની મરણ કાર્યની રક્ષનાર તરીકે પ્રોટેજ સારો ખોરાક છે અને ખોરાકમાં રસુગરની પણ જરજ એ સારે છે. જે પ્રજાઓમાં રસુગર અને બટાકા જેવા ખોરાકમાં દાખલ થઇ ગયા છે તે પ્રજામાં જે દાંતની નબળાઇ અને રોગો દાખલ થયા છે તે મોટે ભાગે બટાકાનો ખોરાક લેનાર પ્રજામાં જણાતા નથી. બટાકા જ તે નબળાઇ આવેલા નહિ હોય તો પચવામાં પણ સહેલા છે. સ્ટાર્ચવાળા ખોરાક તરીકે નાબુક તબીયત વાળા બાળકો પણ એ આપી શકાય છે. ખોખાના કરતાં એનામાં ચુના ચરીયાતા છે. શરીરને કેલ્શ્યમ પ્રાણીજ પદાર્થને બદલે પણ એ પણ છાશવાળી ખોરાક છે કારણ એમાં કેલ્શ્યમકેસ્ટ્રેટ તત્વ પણ સારા પ્રમાણમા છે. લોહીના લાલ રંગને માટે જે મુખ્ય ચીજ છે અને બટાકામાં એની ખોટ જણાય છે. બટાકાની રાંધવાની રીતમાં એમાંના નાઇટ્રોજન આકાર પદાર્થોનો અને પ્રાણીજ પદાર્થોનો નાશ થાય છે તેનો ખ્યાલ આપતો કહેવતમાં સારામાં સારી રીત છાલ સાથે રાંધવાની છે કે જેમાં એ પદાર્થોનો બહાળોજ ઓછો નાશ થતો હોય તેનાથી ઉતરતી રીત ઉકળતા પાણીમાં પલાળી પછી રાંધવાની છે. તેથી ઉતરતી રીત ઠંડા પાણીમાં પલાળીને રાંધવાની અને તેથી ઉતરતી એને રાંધતાં કેટલાક કલાક સુધી પાણીમાં ભેગા રાખી પછી રાંધવાની છે. બટાકામાં વીટામીન એ. બી. અને સી. જે જોવાનું વીટામીન એ આંખ, કાન, નાક, મોઢું અને ફેફસાંના રક્ષણ માટે જરૂરી છે. વીટામીન બી. નરવસ સીસ્ટમને માટે જરૂરી છે અને વીટામીન સી હાડકી-કોઢી અને દાંતની તંદુરસ્તીને માટે જરૂરી છે. બાફેલી કેળવ કરતાં બાફેલા બટાકામાં વીટામીન સી. પાંચ ગણો રહે છે.

વાળનો નવતર ઉપયોગ

જાપાનના વૈદકશાસ્ત્રજ્ઞોની પ્રયોગશાળાઓમાં કેન્સરના ઉગતા રોગને ડામી દેવાના નોંધપા લાયક પ્રયોગો ચાલી રહ્યા છે.

એમણે એવું શોધ્યું છે કે દસ લાખ માણસોના માથામાં કપાયેલા વાળ અથવા પાંચ લાખ મરઘીના પીછાનાં ઉતારી લીધેલ પીછાંમાંથી એક ખોરા પ્રકારનો પદાર્થ તૈયાર કરવામાં આવે છે કે, જેને કોઇ પ્રકારનો રંજ કે સ્વાદ નથી. પ્રોટીલાયસન તરીકે ઓળખાતો આ પદાર્થ કેન્સરના દર્દના દરેક દુઃખ સામે લડવાની શક્તિ ધરાવે છે. પાંચ હજાર માણસોના માથામાં કપાયેલા વાળનું વજન સો રતલ થાય છે અને એમાંથી માત્ર પાંચ રતલ જેટલુજ 'પ્રોટીલાયસન' મેળવી શકાય છે. જે બેશવાનો પ્રયોગ પણ રસપ્રદ છે. પહેલાં તો વાળને એક કાચના કુંડમાં ભરવામાં આવે છે. તેમાં ૧૫૨૦ માણસોના કપાયેલા ૩૦ રતલને આશરે દોઢ બેદલા વાળ દોય છે, અથવા તો એને બદલે ૮૮૦ મરઘીના પીછાંના પીછાં પણ લઇ શકાય. દસ કલાક સુધી ઉકળતો એને રાતભર ઠંડું પાડવામા આવે છે, પછી તેને ગાળવા, નેચરલાઇઝ અને કેમીકોરાઇઝ કરવાની જુદી જુદી પંદર જેટલી ક્રિયાઓ કરવામા આવે છે. સાર બાદ રોને ચાલ્કોફોલ અને બીજા' પ્રવાહીઓથી ધોવામા આવે છે એટલે આખરે પ્રોટીલાયસન આપે છે.

અદ્રેસા અમલ્ગમેટ ઇસ્લામ બોઇલ વોશર

આ નોટીસથી સર્વ બોઇલરહાઉસીઓને ખાસ જણાવવામાં આવે છે કે ઉપલી સંસ્થાની આગે તેને લગતાં જુદા જુદા ખાતાઓની ચાપડીક સાધારણ સભા તા. ૨૪ મી ડીસેમ્બર ૧૯૩૯ ના રવીવારના રોજ બપોરે ૩ વાગે ઓલ્ડબર્ગ આર્યાકેડેમ હોલ, ૧૮૬સ્ટ્રીટ, બ્રેબર્ગ મુકામ મળશે જે વખતે સર્વે બોઇલરવાલાઓ ખાસ હાજર પધારવા મેહેરબાની કરશો. કાર્યક્રમ: (૧) હીસાબ, (૨) નવી ચુંટણી, (૩) સામા-ય.

આપ. એસ. સાલુજા
એમ. ઇ. ઇસ્પાત.
જન. સેક્રેટરીઓ.

ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન ડોકર્સ એસોસીએશન

ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન ડોકર્સ એસોસીએશન ની બાકીની સભા તા. ૨૭-૧૨-૧૯૩૯ રવીવારના રોજ બપોરે ત્રણ વાગે ૬૮ ટ્રેફેલ રોડ પર આવેલા પાટીદાર હોલમાં મળશે જે વખતે દરેક ડોકર ભાઇઓને વખતસર હાજર રહેવા નમ્ર વિનતી કરવામાં આવે છે. કાર્યક્રમ: (૧) બાર માસીક હિસાબની રજુઆત. (૨) અમલદારોના ચુંટણી (૩) પરચુરણ.

વિ કે. પટેલ
ડોકર્સ એસોસીએશનના પ્રમુખ

ગુજરાતી અને બીજી ભાષાઓમાં
ગુજરાત મારફતના પ્રચાર કરવા
જાહેર ખબરો આપો.

મેરે કમીશનનો હેવાલ

(તા.૧૫-૯-૩૯ થી ચાલુ)

૮૩. એવું બહાર પડીગયું બાદ તેમ તો પણ ચાલુ પરીસ્થીતીની અંદર કાયદાના ઉલ્લંઘન ની કે ભંગની દરેક તક નાબુદ થશે એવી આશા રાખવી પણ કઠણ છે "ઝેર" અને "બી" વગેરના શેરો ધરાવતી—જેની ચોક્કસ બાબત પેરેગ્રાફ ૬૫ અને ૬૬ માં આપવામાં આવી છે તેવી—કંપની ઉભી કરવામાં અને એ કંપનીઓ કે જેમાંની દરેકને બીજી કંપનીમાં કાયદેસર ધરાવનારનો લાભ હોય તેવી બે કંપનીઓને કડીથી કડી સાંકળી જેવાની યુકતી શોધવામાં (જુઓ હવે પછીનો પેરેગ્રાફ ૧૦૫) જે શોધક બુદ્ધી બહેરમાં આવી છે તેનો "કાયદેસર ધરાવતો લાભ" એ શબ્દોની વ્યાખ્યા સુધારવામાં આવે પણ તેમાંથી છટકબારીને દૂર કરવામાં આવશે એવો પુરેપુરો સંભવ છે; અને કંપની માં કાયદેસર ધરાવનારના લાભ વીશેની આમી સ્થીતી સંપૂર્ણ કાયદેસર રીતે પણ મુબલાઘાને માટે કંપનીના આંટી ઘુંટીવાળા કાયદામાં હદબહાર નું હોય છે.

૮૪. સ્થાનીક સત્તાધારીઓએ પુરી પાડેલી હકીકતો ઉપરથી એવી બધી જમીન માલીકના ધરાવતી કંપનીઓ કે જેઓ મુનેરી સત્તાથી બહાર એશીયાટીકના વસવાટની મીલકત ૧૯૩૦ ના મે મહીનાની પેદેલી તારીખ પછી ધરાવતી થઇ છે અને તે ઉપરથી તે એશીયાટીકોના કાયદેસર ધરાવતી હોવાનો દાવો બાધ છે, તેનો તપાસ કમીશને કરી છે. ૧૯૩૦ ના મે મહીના ની ૧ લી તારીખ પેહેલાં કંપનીઓએ ખરીદેલી મીલકતના સંબંધની સરખામણીમાં આપો જગાનોના માલીકો પણ નાની છે અને તેની સામી રકમોનો નક્કી કરવાની રીત ૧૯૩૭ ના પાર્લામેન્ટની મીલકત કમીટી બાબત પ્રસ્થાપિત મ્યુનીસીપલ ઓફીસોસીએશનના પ્રતીનીધીઓએ જેટલી સંતોષી જણાવી હતી તેટલી સંતોષી નથી.

૮૫. બાબ પ્રીટોરીઆમાંજ અમલના મુખ્યત્વે પ્રીટોરીઆમાંજ જમીન ધરાવતી સાત કંપનીઓ ની બાબતમાં તપાસ કરવામાં આવી હતી તેમાંની ચારની બાબતમા કાયદાનો ભંગ થયેલો માલમ પડેલો છે; બીજી પ્રીટોરીયા, જોહાનીસબર્ગથી નદીક અથવા બોર બાજે બહારમાં જમીન ધરાવતી બાકીસ કંપનીઓ બાબતમા તપાસ કરવામાં આવેલી તેમાં બંદરની અંદર કાયદાનો ભંગ જણાયેલ છે.

એ ઉપરાંત, જોહાનીસબર્ગમાં બોનેરી સત્તા થી બહાર એશીયાટીક, કલર અથવા નેટીવ બાબુઓના વસવાટની જગ્યામા ધરાવતી બોદી સંખ્યાની કંપનીઓ વીશેની બાબત ઘણીજ તેમાં ની તેર કંપનીઓની બાબતમાં કમીશને તપાસ કરેલી છે; એ જમીનો મોટે ભાગે સ્યુકલેર સ્ટોકયાર્ડાકિન અને ગારડીનરોડસમાં છે. એમાં નવ કાયદાઓમાં આ કમીશનના અભીપ્રાય પ્રમાણે કાયદાનો ભંગ સાબીત થયેલ છે બાકીની સાથે જોડેલા અનુસંધાન "ડી" માં કમીશનની તપાસ નું વીગતવાર પરીણામ દર્શાવવામાં આવ્યું છે. એ ઉપરાંત રેન્ડ ટાઉનશીપ રજીસ્ટ્રારે બીજી ઘણાંયે કંપનીઓનું લીસ્ટ આપ્યું હતું જેમાં તેમની સત્તાની હદબહારની, પછી તે મુનેરી સત્તાનાં હોય કે તેથી બહાર, એવી પ્રબામ કંપનીઓ હતી કે જે જુદા જુદા પ્રકારોથી એશીયાટીક કંપની હોવાનો શક છે.

૮૬. કાયદાકારે આ કમીશન પ્રીટોરીઆ સીટક્ષ પ્રરપ્રાપ્તસ લીમીટેડ (જુઓ બુબાની પાના ૭૬૨ થી ૭૬૪ અને ૮૦૪ થી ૮૦૬) નો કાયદેસ ઠોકે છે. આદેર કરેલી સો પાઉન્ડની કેપીટલ માંથી માત્ર બેજ બેક પાઉંડના ચાર શેર આપવામાં આવેલા હતા, જેમાંના બધુ જે કંપનીના ઓડીટર તરીકે કામ કરનાર એકાઉન્ટન્ટની પેઢીના એક પ્રકાર્કે અને બેક તે એશીયાટીકે કે જેણે પોતાના કામ માટે એ કંપની ઉભી કરાવી હતી. બસો બેંકી પાઉંડની રકમપર મીલકત ખરીદવામાં આવી હતી કે જે તે એશીયાટીકના વસવાટમાં છે. તેમાંતો બધી પેસો તે એશીયાટીકે તે કંપનીને કોઇ પણ જાતની બાંહેધરી વગર આપેલ હતો. બાબ પુરતું તે એશીયાટીકને આતે બાબુ ઉપરનુ હતું. તેના વકીલદ્વારો બધો ખરચ ખરીદ કરારનો હીસ્સો અને બાબની રકમ માટે હીપોથેક બોન્ડનું બ્યાજ ભરવામાં કંપનીના કાર્યકાર તરીકે તે કામ કરતો હતો. આ સંજોગોમાં તે કબાર્ક તે એશીયાટીકના લાભને બાદ નામનો બાબાની નથી એ માનવું એ આ કમીશનની લાગે ની બહની બહાર છે

તેજ પ્રમાણે બાબાજીએ પ્રોપરટીઝ લીમીટેડ (જુબાની પાના ૬૭૦ ■ ૬૫૦ અને ૧૬૪૫ થી ૧૬૬૭) ના કાયદામાં કંપનીના બો પાઉંડ ની કેપીટલ હતી જેના બેક બેક પાઉન્ડના શેર બેક એશીયાટીક વેપારી પેઢીદ્વારા ભરપાઇ થયેલી અને મહેર એવી પેઢીદ્વારા જેના બાગીદારો બાકીના ઉદ્યોગોમાં શેર ધરાવે છે તે બેક યુરોપીયનના નામપર ૬ ૩ તે કંપનીની મીલકતો બહારથી વીસ હજાર પાઉંડની છે અને તે પેઢીદ્વારા વેપારની જગ્યા પણ તેમાં બાણી બાબ છે. આ બધી મુખ્ય મીલકતો ખરીદવામાં બાબુ તે વેપારી પેઢીદ્વારા બાબ્યા તેના બાગીદારોએ બાપ્યા છે. યુરોપીયનને પોતાના શેરની પ્રાપ્તિ બરોબર બાબાની પુરાવો મળી શક્યો નથી આ કાયદામાં તેમજ આપ્યા અને એને બાબના સંજોગોમાં બીજાને મીલકત ધરાવવાની છટકબાર કમીશન સંતોષકારક રીતે બાને છે, એટે કે તે એશીયાટીક વેપારીઓએ બાને તેના યુરોપીયન ભુરા ■ હકીકતથી નીરક્ષ જુબાની આપી છે.

૮૮. ઉપરના કાયદાઓ નમુના રૂપે છે એવા દરેક મુદ્દાના સંજોગોમાં પોબ્ય વીચાર કામા પછી બાજબી રીત એજ નીર્ણય પર બાવવુ પડે છે કે બધુ બાજના શેર ધરાવનાર યુરોપીયન માત્ર બેબીજ છે. જો ૧૯૧૯ ના કાયદા નંબર ૩૭ જે ૧૯૩૮ ના કાયદા નંબર ૩૬ થી સુધારવામાં આવ્યો છે તેની હેઠળ કામ ચલાવવામાં આવે તો આ સ્થીતી બધુ બદલાઇ બને છે; બને એમ બનાવવામાં આવે કે કોઇ કંપનીનો શેર બાબવા ડીબેનચર એક એશીયાટીક બાબવા તેના તરફથી નાણે ધરાવનારને નાણે છે તો તેવી કંપની કલમ ૬ મુજબ એશીયાટીક બાબાય, કીબામ કે તેથી ઉલટું પુરવાર કરવામાં આવે. તેથી એ સાબીત કરવાનો બોજો તે એશીયાટીકને શીરે રહે છે કે જે સાબીત કરવું તેને માટે મુશ્કેલ છે.

૮૯. બધુ બીજી બાજુએ બીજા અમુક કાયદાઓમાં, જેમ કે કંપની એશીયાટીક શેર ધરાવનારના વસવાટને માટેજ મીલકત ભેગી કરવા બનાવવામાં આવેલી હોય અને તે એશીયાટીકે બોડા બધુ સકર રકમના શેર ધરાવતા હોવાંત કંપનીને બોબતા બાબા બીબો ફાય તેમ બતાં બધુ યુરોપીયન શેર હોલ્ડરો સાથ રીતે શેર ધરાવતા હોવાની બ્યાજબી શકયતાની અવગણ ના કરી કમીશનને શક્ય જણાતી નથી. એ બનવા જોગ છે કે એક બોગાના વસવાટને બને તેટલે દરજ્જે સાબરી રાખવાની ઇચ્છા ધરાવતો હોય પણ તેમાં વધારો કરવા જતાં કાયદાની અશક્યતા સામે આવતી હોય તો શુદ્ધ બુદ્ધીથી કંપનીની બાપબુની મીલકતના બધુ સંખ્યાના શેર ધરાવનારને ખરીબાગે જે બધુ લાભ બાબતો હોય તે બતો કરવા રાજી થાય અને યુરોપીયન શેર ધરાવનારોબો ઉપર કણ બોબાપના કરતાં તેબોની ડીબાસેજ બારી બતીબુ ઉપર બાબાર રાખવામા બંતોષ બાને. (બાબુ)

વેચવાના નવા પુસ્તકો

શ્રીબ્ત કસ્તુરબા સારા લેખોની નરસકાયાઓ

નવજીવનકચેરા તથા વાર્તાઓ.

કબાબ્ય બાબા	૩	૬
બબાબ બારબો (૨ જી વાર્તા)	૫	૬
બસ્ત અને બીજી વાર્તા	૩	૬
પ્રેમ બાજા	૫	૬
પ્રિતમની પ્રબાજ	૩	૦
કપટબીની	૫	૬
કોલેજબન	૪	૬
બંદારબાબા (નવબીકા સંગ્રહ)	૨	૦
પ્રિબતમ:	૨	૦

બત્બીલા લેખકોની નવજકચાબો

રબી ફીરબો (નરબીકા સંગ્રહ) કાગોર કુત	૬	૬
બાબ કરાર કે બમ રેબેટીબા કુત	૩	૬
બાબ સુખ (વાર્તા ટોલ્સટોબ કુત)	૩	૦

વેચવાના બાર્બીક પુસ્તકો.

મોટું મહાભારત બી. બબાબ કુત	૧૫	૦
બાબબીકર કુત રબાબબ્	બા. ૬	૧ ૦

બબા ઓફીસે ચુકવવાનો બળશે.

વેચવાના પુસ્તકો

નવલ કથાઓ અને બાળ સાહિત્ય

નવલ કથાઓ.		
કેળાવાળા અને બીજી વાતો (મસ્ત કથાઓ)	૭	૦
કુરબાનીની કથાઓ	૨	૦
કથના કુસુમો (કુંજી વાતો સંગ્રહ)	૫	૦
મુકરાજ (નોવેલ)	૪	૦
મેરાનાં પગલાં	૧	૦
બાવા (વાર્તા)	૪	૬
બત્રીસારાનો ઢારમ ભંડાર	૬	૦
બત્રીસ્નના	૫	૦
જીવનનાં પ્રતીબિંબ	૦	૬
માસિની રાણી	૫	૬
માંત્રવાના જાદુ (કુંજી વાર્તાઓ)	૩	૦
તમાખા ભાગ ૨, ૩ (કુંજી વાર્તાઓ)	૫	૦
તાતી તમાચર (રાજપુત કથા)	૪	૦
દોસ્તપરીમર્તન (ટોલ્સટોયની બોધક કહેવતો	૮	૦
દેવી ગોબરાણી (નોવેલ)	૩	૧
દેવ વિમાન (કાઠીયાવાડની ઐતીહાસીક કથા)	૫	૦
મુખ બાળા (વાર્તા સંગ્રહ)	૪	૬
મુક્ત વિદ્યા	૩	૬
નારી હૃદય (રસાળી)	૪	૬
નવી નગરીઓ (હાસ્ય રસીક કથા)	૭	૦
પ્રેમાકર્ષ (સુંદર રસીક નવલકથા) ભા. ૧	૬	૦
,, ,, ,, ,, ભા. ૨	૫	૬
પુરાતન જનોત (નોવેલ)	૪	૧
પ્રેમ પ્રભાવ (નોવેલ)	૫	૬
પુનર્લગ્ન	૩	૬
પાનકી ચતીયા (કુંજી વાર્તા સંગ્રહ)	૪	૬
પોપટને પગે અને બીજી વાતો વાર્તા)	૩	૦
	૮	૦
બાળાતો દીપક ભાગ ૨ જો સંગ્રહ)	૨	૬
	૮	૦
બાજીઓ (વાર્તાઓ)	૫	૦
બદુમા	૩	૬
રસુબ્ધ કથા)	૬	૧
રાગીણી (મરાઠી સુપ્રસીદ્ધ નોવેલનો અનુવાદ)	૭	૦
મસ્ત કથાંસના ઢારમ પ્રસંગો	૪	૬
રખડુ કેળી ભાગ ૧ (ખારવાકોમની કથા)	૧	૬
,, ,, ભાગ ૨ ,,	૨	૬
રાજા પ્રતાપ (ઐતીહાસીક કથા)	૩	૦
લગ્ન બંધન ન્હાની	૩	૦
,, ,, મોટી	૫	૦
વિનોદ વાટીકા	૫	૦
વેરાનમાં	૩	૬
વહેતી ગંગા	૫	૦
વિરહ ભાગે છેલ્લારે (કોલીયારી નોવેલ)	૩	૦
શું ખરેખર પ્રેમ બની	૫	૦
આનંદ મઠ	૪	૬
બાબે બાપા	૫	૧
બાબર લિરબાઇની વિનોદી વાર્તાઓ	૭	૬
બાળાજ વાર્તા	૧૪	૬
બે બહેની કેની	૫	૦
ઇપાકાન્ત	૫	૬

સ્નેહના સકીદ (પ્રેમકથા)	૮	૦
સોરઠ રાણી	૫	૬
સોળ સતી	૩	૦
સોરાષ્ટ્રની રસધાર (સોરાષ્ટ્રની ઐતીહાસીક કંત કથાનો સંગ્રહ) ભાગ ૧	૩	૦
,, ,, ,, ૨	૩	૦
,, ,, ,, ૫	૪	૦
સ્વર્ગ અને પૃથ્વી	૪	૦
સ્નેહ લક્ષ્મી	૧૬	૬
સમાજની વેદીપર	૪	૬
સુનીતા બાઇ	૩	૦
સ્નેહ સંગમ	૪	૬

ઐતિહાસીક મહંદરીઓ

માલીક કબરનો ચોક	૧	૬
નગર કબ્બા ભા. ૧ લો	૫	૬
,, ,, ભાગ ૨ જો	૬	૬
બંસરી (૨. ગ. દેસાઇ કૃત)	૫	૦
શેલ્ડની કોમેટ	૫	૬
સાચાપી ગાનવા	૭	૬
સિચીત કવ	૧	૮

સરકારી શાળાઓમાં ચાલતાં પુસ્તકો

	શી.	પે.
બાળબોધ	-	૬
૧ લી ચોપડી	-	૯
૨ જી ,,	૧	૦
૩ જી ,,	૧	૩
૪ થી ,,	૧	૬
૫ મી ,,	૨	૦
૬ ઠ્ઠી ,,	૨	૩
૭ મી ,,	૨	૬
૧ લી ચોપડીના અર્ક	૦	૬
૨ જી ,, ,,	૦	૯
૩ જી ,, ,,	૧	૦
૪ થી ,, ,,	૧	૬
૫ મી ,, ,,	૧	૯
૬ ઠ્ઠી ,, ,,	૨	૦
૭ મી ,, ,,	૨	૩

નવયુગ ચાંદ્રમનમાળા.

બાળબોધ	૦	૬
૧ લી ચોપડી	૧	૦
૨ જી ચોપડી	૧	૬
૩ જી ચોપડી	૧	૯
૪ થી ચોપડી	૨	૦
ગુજરાતી રેસા દીવાળ ભાગ ૧	૦	૬
,, ,, ,, ભાગ ૨	૧	૦
અંકગણીત બાલકોપયોગનું	૨	૬
બાલકરણ બાસ્કરનું	૧	૩
બોળા ૪ થા પોરણની (અંગ્રેજીના ૪ત) નવી બાવૃત્તિ	૨	૦
હીંદુસ્તાનનો નકશો	૨	૦

શ્રી હરિલા સ્મૃતિ બાલ સાહિત્ય

બાલનગરની હરીબાપુની સ્મરણ તરફથી નીચેના ૮ પુસ્તકો બહાર પડયાં છે. બાળકોની કેળવણીમાં રસ લેનારા કાકા સાહેબ, સ્વ. મીલુભાઇ, તારાબેન, રામબાઇ પાઠક, કમળાબેન, ચુનીલાલભાઇ મીલાવતીબેન વિગેરે આ પુસ્તકોનાં જાણીતા લેખકો છે. બાળકોની કેળવણી સરળ બાબત અને સરલ ભાષાવાળા અને મોટેથી કરવા લેખોનો ખ્યાલ આપી રહ્યા છે દરેમાં બાળકો માટે આ પુસ્તકો ઘણી ઉપયોગી માલુમ પડયાં છે. પુસ્તકોનું લખાણ અને બાંધા બહુ સરળ છે. બાળકોને સમજાય તેવાં છે.

આખા સેટની કીમત પા. ૧-૨-૦

પુસ્તક નકલ ૬ પૈની.

અજાતિભાષા	મહરબાઓ
ચેહોવો	કેદેતોના મુળ
જેવું કર્યું તેવું ભર્યું	ગપગોળા
ઢબુમડી	આફ્રિકા સાંભળું
ઢમાઢ	મજા પોથી
બાળકોનો નીરબબ —૧	ચિઠ્ઠી પોથી
ભોપીચંદ	વાહલ પોથી
બાળ નાટકો—૧	નાના પાઠો
ઢંબ અને ઢંબા	મોટા પાઠો
તિરંદાજ	નાની વાતો
ત્રાસદાયી મળજો	મરમો
બાળ પ્રવાસો	બાંસબુધ્ધો
બાગ બોડીયા	કરિયા
ભરત ઢબ્બા	...ચાળા
કર્યાની બાબત	બાબતો
મહનો રે રાક્ષસ	કરવા બાબતે
રૂપાજંદ બાગસિદ	ભુખારામના પાઠો
હપાલની ચોર	ભો ભો ભો
ખરીદું	ખરીદું ને ખેડું
ચોકીયાતનું	કાકા કરાંત
બાળ નાટકો—૨	ગોલરાણી દીવાસો—૧
બચારણી ગાંદીને	ગોરસરાણી દીવાસો—૨
કુદરતમાં	ઝાડચરિત્ર
ખોતીયો	ગુજરાત—મહા ઢાંટ
રમજીબાબા પડી બબા	લોકકથા
બંગેશનો ખોપટ	કલેવત સંગ્રહ
ખોબાડો પુત્રે છે	હરિબંદ
પીર અને—	ખેમ કેરાં
બાંધ્યો યાણી બાબા	બાળ રહીએ
ગામાની બજબ	બાકરણ ગોથી
વાતામાં	વરત સંગ્રહ
રોજનીશી	રમત ખોકબ્યું
બાળકોનો બીરબબ—૨	વિબાઇ મહારાજ
છેલ્લાં રેલે બાબાપ	કુકા અને રોટલા
મારી બાપ	વિનોદ ટુચકા
કમબાઇનના પાઠો	બાળકોના ગ્રેબો
બિરિંચિબરો	બાપકો ચોને
કાળા હાથ, કાબી દાઢી	કાબ્યસંગ્રહ
બબાવાદ અને—	છેલ્લો પાઠ
પ્રભુ	સંપાદકોનું કથન

આ ઓફીસેથી સ્ત્રબવાથી બબી શકશે.

'Phone 2-3381 Tel. add. "Letapco,"

D. K. PATEL

Fruit and Vegetable Exporter

— SPECIALIST —

in South African, Canadian and Australian Apples

—also—

Cape Fruit on hand in season

We have in stock Naartjes which have just come in Market.

ડી. કે. પટેલ

ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ મોકલનાર.

સાઉથ આફ્રિકન, કેનેડીયન અને ઓસ્ટ્રેલીયન એપલ્સના સ્પેશીયલીસ્ટ

ઋતુમાં કેપ ફ્રૂટ પણ રાખીએ છીએ

નાર્ચાસ હાલમાં શરૂ થયા છે અને તેનો સ્ટોક પણ રાખીએ છીએ.

કંપનીના ઓર્ડરો ઉપર ખાસ ધ્યાન દેવામાં આવે છે

તાચીસ સારા અને સસ્તા C. O. D. થી મળશે.

P. O. Box 766. 19, Cross St. Durban.

Telephone 33-5382.

VALLABH RANCHHOD,

Wholesale & Retail Fruit and Vegetable Merchant.

Country Orders Promptly attended to.

14, DIAGONAL St. JOHANNESBURG.

ટેલીફોન 33-5382.

વલ્લભભાઈ રણછોડ

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ અમારે ત્યાં તાજું અને સસ્તુ મળશે.

બહારગામના ઓર્ડરોને તાકીદે ધ્યાન દેવામાં આવે છે.

૧૪, ડાયોગનલ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.

રસના અને જાણીતા ફરમાસુ મીઠાઇઓ અને પાકો બનાવનાર

કેપીટનના શીયાળાના પૌષ્ટિક પાકો

પંજાબી સાલમ પાક વિગેરે બીજા પાકો ઓર્ડર આપવાથી મળી શકશે.

અમારી કેફેમાં ઉત્તમ ખાખાર્ડ અને બનતું ઢબેલાં તાજાં મળે છે.

ફરમાસુ મીઠાઇ તથા દરેક બનતું ફરસાણ, આઇસ, ગરમ માસાલો વિગેરે ઘેરા બેઠાં મળશે.

વધુ બનાવવા માટે ઓર્ડરો વહેલા મોકલો.

KAPITAN'S CAFE

'Phone 33-8677. 13a KORT STREET JOHANNESBURG.

ચામડીને મખમલ જેવી સુંવાણી આકર્ષક ને ખુબસુરત રાખવા માટે

અફઘાન સ્નો

વપરાય છે. આ સ્નોમાં વીટામીન A છે જેથી ચહેરા તથા શરીરની ચામડીને પોષણ આપી સુંદરતામાં વધારો કરે છે.

SOLE AGENTS—

PATANWALA & Co BOMBAY 2

Branch : CALCUTTA.

સોલ એજન્ટ:

Indo-African Trade Agency,

74-76 Wilson Street,

Dundee, Natal, S. A.

પ્રસ્થાન મફત!

પ્રસ્થાન માસિક બાર વર્ષ પુરા કરી—તેર પુરૂ કરી—તેરમા વર્ષમાં પ્રવેશ કરે છે, તે નિમિત્તે :—

'પ્રસ્થાન'ના ગ્રાહકોને ખાસ લાભ

જે ગ્રાહકનું ... ૧૯૩૯ના ડીસેમ્બરથી આગળ લવાજમ ૩. ૫. ભાગી, પરદેશ માટે ૩. ૭. ભા ભણી મોકલશે, તેમને પ્રસ્થાન પ્રકાશિત નવરંગી ભાઇ પોતાં પુસ્તકો નીચે રૂપ કકા કમીશન કાપી આપવામાં આવશે. (અપવાદ: શ્રી ચંદ્રશંકર મહાશંકર તથા શ્રી. રામનારાયણ પાઠકનાં પુસ્તકો ઉપર ૨૫ કકા).

ઓફર કે

જે ગ્રાહક લવાજમ ૨૭—૨૮ રૂપિયાનાં પુસ્તકો ખરીદશે તેમને પ્રસ્થાન ભેટ પડી રહેશે.

૬૪—બાર રૂપિયાનાં ખરીદશે તેમને અધી લવાજમમાં પડી રહેશે. થોડો ય લાભ તો મળશેજ.

ગુજરાતનો આગમગ્રંથ, તેમજ પુસ્તકાલયો ને લાયબ્રેરીઓ આ યોજનાનો બહોળો લાભ લે.

પુસ્તકોનાં નામ	રૂપિયા.
બલમપંગ	૩॥
ખુબસુરતિ કેપાણ	૨
રંગિલાનાં પરાક્રમ	૨
સાબરમતી	૧।
પરમાણુ ચેહક	૨
ડિનામાઇ	૧॥
ધરેબાદિરે	૨
ચતુરંગ	૧।
પ્રેમનો ફંદ	૧।
ઓ-પુરૂષ	૧
નવો અવતાર (ત્રણ ભાગ)	૫।
પ્રભાવતી	૨॥
લક્ષ્મસુખ	૧।
માતા આસોપાલવ	૧॥
સરસ્વતીમાળા વર્ષ ૧ થી ૬	૧૬।

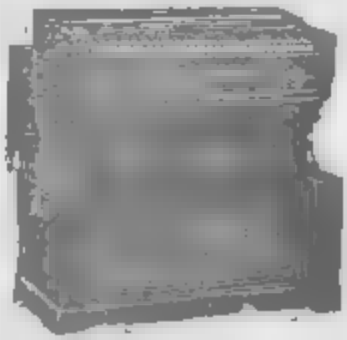
આખું મુનીમપત્ર મંગાવો.

પ્રસ્થાન કાર્યાલય: પારસી અગિયારી સામે : અમદાવાદ.

આવો પધારો જુઓ

અને

તમારા માનીતા વાજીંત્રો અને રેકોર્ડઝ ખરીદ કરો

નીચે મુજબ ફીલ્મી રેકાર્ડના સેટો અમારા સ્ટોકમાં તૈયાર છે.

(૧) જીવન પ્રભાત, (૨) જાગીરદાર,
(૩) વીદ્યાપતિ, (૪) જન્મભુમિ,
(૫) રોમેન્ટીક ઈન્ડિઆ, (૬) વચન,
(૭) નીર્મળા, (૮) અછુત કન્યા, (૯) ચેલેન્જ,
(૧૦) ભાભી, (૧૧) મધર ઈન્ડિઆ.

- વાજીંત્રો—હારમોનીયમ, ગ્રામોફોન, વાયોલીન, બેન્જો મેન્ડોલીન, ગીતાર, ઝાઝ આલ્ટ ફ્લુટ ફ્લ્યુટ વિગેરે.
- રેડીઓ—હીઝ માસ્ટર્સ વોઇસ અને બીજા મેઇકસ.
- રેકોર્ડઝ—હીઝ માસ્ટર્સ વોઇસ, કોલમ્બીયા, ટવીન, રીગલ, હચીન્સ, ઓડીયન, મેગાફોન, ન્યુ થીએટર્સ, હિંદુસ્તાન, તાજ, ઓરીએંટ, મેકસીટોન, નીઝામ, યંગ ઇન્ડિઆ, સ્ટાર હીંદુસ્તાન, વીકટોરીયા ફોન, શાહેનશાહી, જૈનાફોન, સૈનોલા, કોહીનુર, એરોફોન વીગેરે.
- સ્પેર પાર્ટસ—દરેક વાજીંત્રોના મોટા જથ્થામાં રાખીએ છીએ.
- રીપેરીંગ—સંતોષકારક કામ—મધ્યમ દામ.

સોલ ડીસ્ટ્રીબ્યુટર્સ—વારા ફ્લ્યુટ, શાંતા ફ્લ્યુટ, સરદાર ફ્લ્યુટ હારમોનીયમ (હાથના, પગના, હાથપગ સાથે પોર્ટેબલ).
,, હચીન્સ, ઓડીયન, જૈનાફોન, મેગફોન ઇન્ડિઅન રેકોર્ડઝ, ફીલ્મી રેકાર્ડ.

ભાભી, મધર ઇન્ડિઆ

ઘરાકનો સંતોષ—એ અમારો મુદ્રાલેખ છે.

ગોશળીઆ મ્યુઝીક સલુન,
૧૩૧ કવીન સ્ટ્રીટ, ડરબન.

Goshalia's Music Saloon,

'Phone 25806. 131, Queen Street, Durban.

ફરનીચર! ફરનીચર! ફરનીચર!!!

[illegible] ફરનીચર ખૂબ જ વાજબી ભાવે વેચવા માટે તૈયાર છે. ઓફિસ ટેબલ, ખુરશી, કબાટ, ડ્રેસિંગ ટેબલ, ટેબલ, ડાઇનિંગ ટેબલ, ખુરશી, ડાઇનિંગ ટેબલ, ટેબલ, ડાઇનિંગ ટેબલ, ટેબલ, ડાઇનિંગ ટેબલ, ટેબલ

NATIONAL

CASH REGISTER

AND

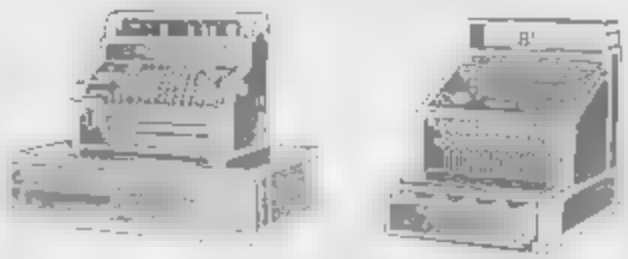
ACCOUNTING MACHINE

SYSTEMS

FOR

MAXIMUM

EFFICIENCY

THE NATIONAL CASH REGISTER CO. S.A. (PTY.) LTD.,

63 PRESIDENT STREET

JOHANNESBURG

P. O. Box 3591. Phone 33-6245 1344

શું તમારામાં જોર, ચેતન અને ઉત્સાહ છે?

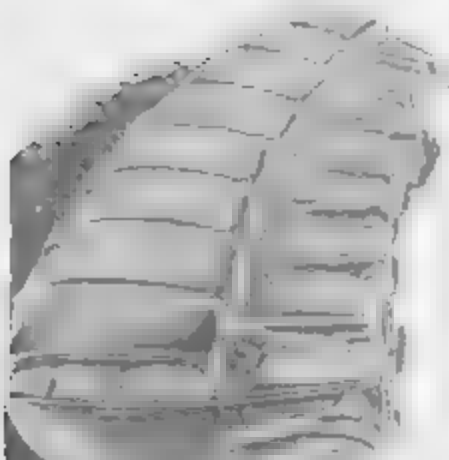

ENO'S 'FRUIT SALT'

TO GIVE BEST PERFORMANCE THESE QUALITY CARS SHOULD HAVE

MOBILOIL ARCTIC

SAE 20

BUICK (1938 and 1939 models)
CADILLAC (1938 and 1939 models)
CHEVROLET (1935 to 1939 models)
LA SALLE (1938 and 1939 models)
OLDSMOBILE (1938 and 1939 models)
OPEL (1938 and 1939 models)
PONTIAC (1935 to 1939 models)
VAUXHALL (1937 to 1939 models)

For all other models of the above cars, and for other makes of cars, refer to the Mobiloil Chart of Recommendations. Your dealer has a copy.

CORRECT LUBRICATION

Costs so little saves so much!

SWAMI VIVEKANANDA'S WORKS

LIFE OF SRI RAMAKRISHNA

PRABUDDHA BHARATA
or
AWAKENED INDIA

A high class English monthly started by Swami Vivekananda in 1896. It is devoted to Universal Religion, Indian Culture, Education, Women and other topics of international interest.

Annual Subscription Inland Rs. 4, Foreign 11 shillings.

Apply for a complete Catalogue:
The Manager, ADVAITA ASHRAMA,
4, Wellington Lane, Calcutta, India.

ATZ & LOURIE LTD.
JOHANNESBURG

ELGIN

આ યુરોપિયન એલગીન ઘડીયાળ મજબૂત ચુસ્તેલની અને તદ્દન
ભરોસાકાર છે તેને શોભતો મોટા મોનાથી ભરેલો છે.
એલગીન ઘોચના મફત [illegible]

KATZ & LOURIE LTD.
DIAMON CORNER ELOFF & MARKET STS., JOHANNESBURG.

INDIAN OPINION

Founded by
-MAHATMA GANDHI-
-IN 1903-

No. 49—Vol.-xxxvii. Friday, December 22nd, 1939. Registered at the G.P.O. as a Newspaper. PRICE FOURPENCE.

Cannot Support Preservation Of Imperialism

"INDIA holds fast to-day as before to democracy, freedom and peace and condemns all aggression If the war is for this, then Governments must state their aims clearly, agree to end Fascism and Imperialism, support self-determination, declare Independence for India, and act up to these declarations. Then all freedom-loving forces in the world will rally and establish a new order. India cannot support preservation of Imperialism."

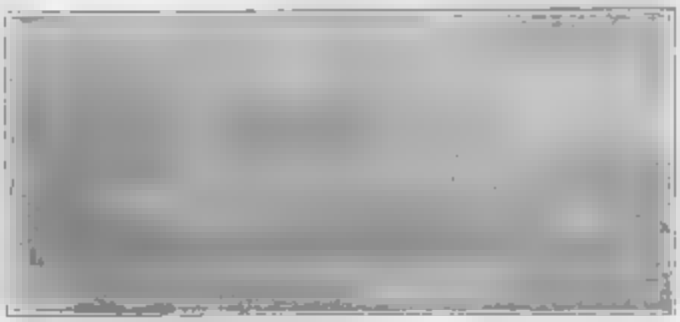
—Pandit Jawaharlal Nehru

શાહીવાદને ટકાવી રાખવામાં મદદ નહિ આપી શકાય

"હિંદુસ્તાન પહેલાંની માફક આજે પણ લોકશાસન, સ્વાતંત્ર્ય અને શાંતિને ટેકો આપે છે અને સઘળા આક્રમણોને વખોડી કાઢે છે. જો યુદ્ધ આઝાદીને માટેજ હોય તો સરકારોએ પોતાના હેતુઓ સ્પષ્ટ જણાવી દેવા જોઇએ. ફેશીસ્ટવાદ અને શાહીવાદનો અંત લાવવાને કબુલ થવું જોઇએ, આત્મનિર્ણયને ટેકો આપવો જોઇએ, હિંદુસ્તાનને માટે સ્વતંત્રતા જાહેર કરવી જોઇએ અને પોતાના કથનોને અમલમાં મુકવા જોઇએ. તો પછી જગતનાં સઘળા સ્વાતંત્ર્યપ્રેમી બળો મદદે આવશે અને નવો નીયમ સ્થાપિત કરશે. શાહીવાદને ટકાવી રાખવામાં હિંદુસ્તાનથી મદદ આપી નહિ શકાય."

—પંડિત જવાહરલાલ નેહરુ.

B. I. Steam Navigation Co., Ltd.

૨૬ ડીગ્રી ઈંડિયન ચીફ્સી સાથે પા. ૧૪ ૧૧ ૧૧.
,, ,, મુસ્લીમ ચીફ્સી સાથે પા. ૧૫ ૫ ૮.
,, ,, ચીફ્સી વગર પા. ૧૩ ૧૪ ૫
સેકન્ડ ક્લાસ સીંગલ ચિફ્સી વગર પા. ૩૩ ૧૫ ૦.

તા. ૩૧ ડીસેમ્બર ૧૯૩૯ના બોર્ડ નથી.
બોર્ડ ફેરવ્યા તા. ૧૪–૬–૪૦ ના ઉપડશે.

રદીમરોની આવજાવની તારીખોમાં અને ડીગ્રીરના ભાવોમાં વિના નોટીસે ફેરફાર કરવામાં આવશે.

દરબન આવ્યા પછી તમારે માલ તથા યુનીયન કાઇનાન્સ રેજીસ્ટ્રેશન બુકના નાણા સાથે કઈ જગ્યા ઉપરે સંબંધી લુમોને મળવાથી બંદોબસ્ત [illegible]

કાગળના ઉપર તમારું નામ તથા રદીમરનું નામ અને પોસ્ટેડ દરબન લખવું.

શેખ હીમેદ એન્ડ સન્સ (પ્રો) લીમીટેડ
દરબન ઉપરાન્ત જોહન્સ.

Phone 2-0432. Tel add: "KARAMAT."

SHAIK HIMED & SONS, (Pty) Ltd.
390, Pine Street, Durban.

CITY SHIRT Co.,
No. 4, Kort Street, Johannesburg.
'Phone 33-1453 P. O. Box 6220.
Tel. Add: "CITYSHIRT"

THE
NEW INDIA ASSURANCE
——COMPANY, LIMITED.——

Life, Fire, Motor Car, Motor Lorry, Motor Bus, Plate Glass, Workmen's Compensation, Etc Etc.

આ ઓફીસ તરફ નીચેની બાબતોના, આગ, મોટર કાર મોટર લોરી, મોટર બસ, પ્લેટ ગ્લાસો, કામકારોને અગત્ના વીમાઓ, [illegible] ઉતરવા આવ્યા ત્યારથી [illegible] ઓફીસની કેરફાર બાબતો તેમ દરેક જાતની ડીલીવરી કરવા છે.

Natal office
"INDIA HOUSE"
17, First Avenue,
DURBAN
Telephone 2-5845 Con
P. O. Box 1610.
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
Durban

Policies Issued and Settlements Effected in this Country.
પોલીસી નેમજ દાવાની પતાવટ આ દેશમાં કરી આપવામાં આવે છે.

Transvaal Office
ROOMS NO. 12 & 13.
BARKLY ARCADE,
Diagonal Street,
JOHANNESBURG.
Telephone 33-4470
P. O. Box 2641
Tel Add: "RUSTOMJEE"
JOHANNESBURG

JALBHOY RUSTOMJEE
Principal Representative For The Union Of South Africa.

Bhanjee Lavji's Renowned

PURE GHEE

Porbander Ghee with the mark "B. L." and Veravni Ghee with the mark "V B."

ભાણજી લવજીનું પ્રખ્યાત

પોરબંદરનું B.L. મારકાનું તથા વેરાવળનું V.B. મારકાનું

શુદ્ધ ઘી.

અમારે ત્યાંથી કીફાયત ભાવે મળશે.

સાઉથ આફ્રિકાના સોલ એજન્ટ્સ:

South Africa's Sole Agents.

T. P. DEVSHI & SON

General Merchants

119 Victoria Street,

DURBAN.

'PHONE 22591 25043 RES. BOX 881.

ભાણજી લવજીનું

પોરબંદરનું શુદ્ધ ઘી.

અમારૂં ભાણજી લવજી ફોટો રજીસ્ટરડ માર્ક (B.L. PHOTO) નંબર ૧ પોરબંદરમાં સરકારી લેબોરેટરીમાં પાસ કરાવેલું સર્ટીફીકેટ સાથે સાઉથ આફ્રિકામાં મોકલવામાં આવે છે.

તેમજ અમારૂં ગીરનાર જંગલમાં વેરાવળનું ઘી રજીસ્ટરડ માર્ક (V. B. PHOTO) રજીસ્ટરડ માર્ક નં. ૧. બંને ઘી સાઉથ આફ્રિકા માં પબ્લીક હેલ્થ ખાતાએ (PURE GHEE) ચોખા ઘી તરીકે પાસ કરેલું છે.

અમારા બંને ઘીની સોલ એજન્સી મુનીયન ઓફ સાઉથ આફ્રિકાની પેઢી ટી. પી. દેવશી એન્ડ સનને આપેલ છે. ભાવ માટે પુછોઃ

સાઉથ આફ્રિકાના સોલ એજન્ટ:

T. P. DEVSHI & SON,
119 Victoria Street,
P. O. Box 881.
DURBAN.
Tel Add. "NATVAR" Durban
Telephone 22591, 25043

ભાણજી લવજી ધીવાલા
પોરબંદર, કાઠીયાવાડ.
ઇન્ડિયા.
Tel. Add. "BHANJI" Porbandar.

કબ્જ અને કેફસાની બાસ દવા છે

ઝંડુનું

કેસરી જીવન

કેફસાંની બધી બીમારીઓને દુર કરે છે તથા લોહીને શુદ્ધ કરે છે આના સેવનથી તન્દુરસ્તી બાસ થાય છે. એક વાર અજમાવી જુઓ.

ખાસ, ફાલસા તથા બિલેરની નગણાઈ અને બાંસી બિલેરે બાકીના દર્દો માટે

ઝંડુની સુવર્ણ મિશ્રિત મકરધ્વજ ગુટી

ભિન્ન ભિન્ન જાતના બાટલા મળે છે

ઝંડુ ફાર્માસ્યુટીકલ વર્કસ લી.—પો. બો. નં. ૫૫૧૩, મુંબઈ નં. ૧૪.

આ. આફ્રિકાના સોલ એજન્ટ્સઃ એમ. એમ. જોશી એન્ડ સન્સ, રૂમ નં. ૨૩૮, એશીયાટીક બજાર, પી. ઓ. બોક્સ ૧૨૦૫, પ્રીટોરીયા. મેદાનીસજર્સમાં મળવાનું ઠેકાણું બગત બ્રધર્સ, ૬૪ કેસ્ટ સ્ટ્રીટ.

આયુર્વેદિક દવાઓનું સુચીપત્ર મોકલવા મંગાવો.

MOHANLAL VALJEE,

(INDIAN PAWNBROKER.)

132, Victoria Street, Durban.

Low Rates of Interest on Jewellery.

High prices paid for Old Gold. A large stock of New Jewellerics at reasonable prices to suit your pockets.

P. P. BHAGAT,

Fruit Merchant.

દરેક જાતનું ફ્રટ અને વેજીટેબલ માટે પોસ્ટ કરી C. O. D. થી મોકલવામાં આવશે. લખોઃ—

P. O. Box 842. 139 Brook St. Durban.

પુષ્ટિકારક પાકો બનાવવા હોય
અને
દરેક જાતની દેશી દવાઓ જોઈતી હોય
તો અમારી મુલાકાતે આવો

શરીરને પુષ્ટ બનાવવાના સારા પાકો બનાવવા માટે અમારે ત્યાં તાજો અને ઓરકેો માલ છે. તેમજ દરેક જાતની દેશી દવાઓ અને દેશી મોસરો દરેકસા ગામે અને ઓરકેો માલ સ્ટોકમાં રાખીએ છીએ.

દેશી મુસલના બોદકાં નંગ ૧ ના રૂ. ૨૭-૦ સાધિક ઓર્ડર.
દેશી ઓરકાંના બોદકીયાં નંગ ૧ ના રૂ. ૬-૦ સાધિક ઓર્ડર

શરીરના કોઇ પણ ભાગમાંથી પાણી કાઢવાનો
નવાબી પાવડર

ફક્ત બે જ પડીકામાં પાણી ચાલ્યું જાય છે.

૬ જણ માટ રૂા. ૧૨ પોસ્ટેજ સાથે, બારેક ૬ જણ માટેનાને રૂા. ૬-૧ પોસ્ટેજ સાથે; ૩ જણ માટેનાને રૂા. ૪-, પોસ્ટેજ સાથે. ૧ અથવા બે જણ માટેનાને ૨ પેની પોસ્ટેજ મોકલવી.

ઓર્ડર સાથે રોકડા પૈસા મોકલવાનો.

Fancy Gold Cups and Saucers @ 1/9 a dozen.
12 dozen to a case. Cash with order.

I. G. H. BASSA
153 Grey Street, Durban.

HEADACHES QUICKLY RELIEVED BY TAKING
TYSONO BRAND (PAIN-I-CURE) HEADACHE POWDERS
FROM YOUR CHEMIST at 9d., 1/6, 2/6 and 4/6; or POST FREE FROM
ERNEST TYSON, CHEMIST, TOLLGATE, DURBAN

'Phone 28350. Tel. Add. "Nartjes."
A. M. PADAYACHEE
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter.
country orders executed at lowest Market prices.
special attention given to all up-country orders.
TRIAL ORDER SOLICITED.
91 LEOPOLD ST., AND 34 CROSS ST.,
P. O. BOX 195. DURBAN.

M. H. DESAI,
એમ. એચ. દેસાઈ,
કોમ્પ્રેસ્ડ ઘાસ વેપારી,
અમે દરેક જાતના કઠણ અને વેજીટેબલ ગુનીબનના કોઇ પણ જાતમાં C. O. D. થી સારૂ પેકીંગ કરી મોકલીએ છીએ.
P. O. Box 254. 31, Short St. Durban.

YOUR LUCK
[illegible] love, health, [illegible] unexpected fortunes and misfortunes, journeys lucky days, colour, number, luck in lottery, race, etc., and other important events by monthly details for one year 5/-, weekly 17/-. Correct answers for five questions about futurity 2/-. No C. O. D. (Your country Currency P. O. [illegible]) state birth details, as sex, age, profession and writing time.
V. K. SATAGOPACHARIAR,
HANUMAN JOTHISHA ASHRAMAM.
TIRUTTANI, (S. INDIA).

ચામડીને મખમલ જેવી
સુંવાળી આકર્ષક ને
ખુબસુરત રાખવા માટે
અફઘાન સ્નો
વપરાય છે. આ સ્નોમાં વીટામીન A
છે જેથી ચહેરા તથા શરીરની ચામડીને
પોષણ આપી સુંદરતામાં વધારો કરે છે.

SOLE AGENTS—
PATANWALA & Co BOMBAY 2
Branch: CALCUTTA.

સોલ એજન્ટ્સ:
Indo-African Trade Agency,
74-76 Wilson Street,
Dundee, Natal, S. A.

પ્રસ્થાન ઑફર!

પ્રસ્થાન ગાહિક બાર વર્ષ પુરા કરી—તેર પૂરૂં કરી-તરમા વર્ષમા પ્રવેશ કરે છે, તે નિમિત્તે :—

'પ્રસ્થાન'ના ગ્રાહકોને ખાસ લાભ

જે ગ્રાહકનું સં. ૧૯૬૪ના પ્રારંભથી આજ સુધીનું લવાજમ રૂા. ૫, બાકી, પરદેશ માટે રૂા. ૭॥ નાં બાકી મોકલી, તેમને પ્રસ્થાન તરફથી ભેટમાં પોતાનાં પુસ્તકો ઉપર રૂપે ટકા કમીશન કાપી આપવામાં આવશે. [અમદાવાદ શ્રી કમીશનવાળા મકાનમાંના ઉપરાંત શ્રી સમસ્તાધ્યક્ષ ખાતાના પુસ્તકો ઉપર ૧૫ ટકા]

એટલે કે

જે ગ્રાહક લવાજમ રૂા—૨૨ રૂપિયાનાં પુસ્તકો ખરીદશે તેમને પ્રસ્થાન મફત પડી રહેશે.

દશ—બાર રૂપિયાનાં ખરીદશે તેમને અર્ધો લવાજમના પડી રહેશે. મોટા ય લાભ તો મળશેજ.

ગુજરાતનો આત્મધર્મ, તેમજ પુસ્તકાલયો ને લાયબ્રેરીઓ આ યોજનાનો બહોળો લાભ લે.

પ્રસ્થાનનાં પુસ્તકો.

	રૂપિયા.
ધર્મમંથન	૩॥
ગુખમરાનો ઉપાય	૨
રશ્મિપાત્ર પ્રવાસ	૨
સાબરમતી	૧।
પરમપ્રભુ વૈદક	૨
ચિન્તયો	૧॥
પરેખાકિરે	૨
ચાતુરંત્ર	૧।
પ્રેમનો દંભ	૧।
સ્ત્રી-પુરૂષ	૧
નવો આચારાર (ત્રણ ભાગ)	૫।
કથાવલી	૨॥
ધર્મમુખ	૧।
ગાતા આસોપાલવ	૧॥
સરસ્વતીગાથા વર્ષ ૧ થી ૧૩	૧૩

આખું સૂચીપત્ર મંગાવો.

પ્રસ્થાન કાર્યાલય: પારસી અગિયારી સામે, અમદાવાદ.

Cable & Tel. Add. "ADVANCING." 'Phones 22603, Res. 21688.

CHOONILALL BROS.

THE LEADING "SARRI HOUSE" IN SOUTH AFRICA.

141, GREY STREET, DURBAN.

INTERNAL VIEW OF OUR ROOF

ARRIVING BY EVERY MAIL FROM INDIA AND JAPAN

BENARES SARRIES WITH BORDERS AND PLAIN CENTRES, BUTIDAR BENARES SARRIES IN SEVERAL SHADES. Prices from 60/-, 85/-, 105/ & up to £30. THE LATEST FROM BENARES CITY.
EMBROIDERED SARRIES 25/-, 35/- & up. PRINTED VARIOUS LINES of SARRIES from 12/6, 17/ & upwards.
EMBROIDERED CREPE-DE-CHENE from 3/6 yd. 42in & 45in. width.

Branches: 58, WORK STREET AND 60, WIDE STREET. GARAGE 7, MOSS STREET AND 58, WIDE STREET, VERULAM.
'Phone 39. Verulam.

ચુનીલાલ બ્રધર્સ

દક્ષિણ આફ્રિકાનું જાણીતું સાડીઓનું ગૃહ

૧૪૧, ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

મથકો
૫૩ અને ૬૦ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

અમારી સાડીઓ મારફત ગ્રેહાઉન્ડ
બેહાલીઝમનું ખાતે
પી. ઇનડા,
૧૦, બી સ્ટ્રીટ, ન્યુકાસલ.

ગરાજ
૭ મોસ સ્ટ્રીટ અને ૫૭ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

દરેક સ્ટીમરમાં જાપાન તથા હિંદથી આવે છે

બનારસની મીનાકારીવાળી અને ભાતી, તેમજ બાલબાલની બુટીદાર સાડીઓ શી. ૬૦, શી. ૮૫, શી. ૧૦૫ થી બધીને પા. ૨૬ સુધીની.

બનારસથી હમણાજ આવેલી છે.

ક્રેપ કામની સાડીઓ શી. ૨૫ અને શી. ૩૫ થી ઉપર. બાલબાલની બાલકારી સાડીઓ શી. ૧૨–૬ અને શી. ૧૭–૬ થી ઉપર.
ક્રેપમાંનું ક્રેપ–દી–ચીન શી. ૩–૬ નું પાકા ૪૨ ઇંચ અને ૪૫ ઇંચ પહોળા. સાડીનું મેટિરિયલ ડિઝાઇનવાળું કાપડ, [illegible] શી. ૧–૬,
શી. ૧–૮, શી. ૨–૩ અને તેથી ઉપર. હમણાંજ આવેલી જ્યોરજેટ સાડીઓ શી. ૨૫, શી. ૩૭, શી. ૪૫ અને તેથી ઉપર. [illegible]

TRY THE LATEST
SUNCRUSH FLAVOUR
COLA SUNCRUSH
To get the true flavour, this must be well iced.
OTHER SPECIALITIES
POPULAR POP
"The King of Ginger Beers."
CLUB SEAL SODA
"Improves your Spirits."
"GIANTS"
The Quart Bottle for 4d.
In all Popular flavours.

'Phone 2-4345

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

DALYS LIMITED.

72, CANADA ROAD, DURBAN.

Sole producers of all Suncrush drinks.

1410

'Phone 2-3381 Tel. add. "Letapco."

D. K. PATEL

Fruit and Vegetable Exporter

— SPECIALIST —

in South African, Canadian and Australian Apples

Cape Fruit on hand in season

We have in stock Leaches which have just come in Market.

ડી. કે. પટેલ

ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ એક્ષપોર્ટર.

સાઉથ આફ્રિકન, કેનેડીયન અને ઓસ્ટ્રેલીયન એપલ્સના સ્પેશીયલીસ્ટ

ઋતુમાં કેપ ફ્રૂટ પણ રાખીએ છીએ

લીચીસ હાલમાં શરૂ થયા છે અને તેનો સ્ટોક પણ રાખીએ છીએ.

કંઈનો ઓર્ડરો ઉપર ખાસ ધ્યાન દેવામાં આવે છે

નાચીસ સારા અને સસ્તા C. O. D. થી મળશે.

P. O. Box 755. 18, Cross St. Durban.

Telephone 33-5382.

VALLABH RANCHHOD,

Wholesale & Retail Fruit and Vegetable Merchant.

Country Orders Promptly attended to.

14, DIAGONAL St. JOHANNESBURG.

ટેલીફોન 33-૫૩૮૨.

વલ્લભભાઈ રણછોડ

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ બ્યાપારી ભાઈ

તાજું અને સસ્તુ મળશે.

બહારગામના ઓર્ડરોને તાકીદે ધ્યાન દેવામાં આવે છે.

૧૪, ડાયેગનલ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ. 1054

ખુના અને જાણીતા ફરસાણ મીઠાઈઓ અને પાકો બનાવનાર

કેપીટનના શીયાળાના ચોષ્ટિક પાકો

પંજાબી સાલમ પાક વિગેરે બીજા પાકો ઓર્ડર આપવાથી મળી શકશે.

અમારી ફર્મમાં બનતા બધા માલની ક્વોલીટી ખરેખર અમે ગેરંટી આપીએ છીએ તથા હોટલ અગર ફરાસાણ, આપવાને બધા ગ્રાહકોનો વિશ્વાસ મેળવ્યો છે.

બધુ અમારૂ ઘરનું બનેલ છે.

KAPITAN'S CAFE

'Phone 33-8577.

13a KORT STREET JOHANNESBURG. 135

28 DEC 1939

INDIAN OPINION

Founded by MAHATMA GANDHI IN 1903

No. 49—Vol. XXXVII. Friday, December 22nd, 1939.

NOTES AND NEWS

Indians' Request Refused

A REQUEST by the Natal Indian Association for co-operation on the part of the Durban City Council on the question of Indian penetration was turned down by the General Purposes Committee of the Council. The Association suggested that it should appoint a sub-committee to work in close co-operation with the Housing Committee of the City Council. The Association believed that this step would enable the Council to obtain a closer insight into the housing needs and difficulties of the Indian community. The General Purposes Committee considered that past experience of similar co-operation had not been a happy one, and it was decided that the Minister of the Interior be asked to appoint a "fact finding" departmental committee of inquiry to investigate the question of penetration.

Xmas Treat By Mayor

The Mayor of Durban proposes to give a Xmas Treat for needy Indian children which act will be profoundly appreciated by the community. Sports for children under 14 years will take place at the Indian Sports Ground, Currie's Fountain, on Sunday, December 24, commencing at 9 a.m. Sports and mid-day meals will be provided for the children by His Worship the Mayor, Cr. R. Ellis Brown, who will address the children during the afternoon. Mrs. Ellis Brown has kindly consented to distribute the prizes.

The Hindu Sporting Club (Johannesburg)

We have received the following letter from the Secretary of the Hindu Sporting Club (Johannesburg):—"Sir,—I have been directed by my club to inform you that at a special general meeting held on December 3 it was decided to donate a sum of £3 3s. for the promotion of the ideals of your newspaper. We hope that you will accept this as a token of our appreciation."

We thank the Club for its support and patronage.

General Smuts On Republicanism And Secession

Addressing an open-air meeting of between 2,000 and 3,000 people in his Standerton constituency on December 20, the Prime Minister, General Smuts said, had the Union Government under General Hertzog not acted swiftly in April by taking over control of the South-West African Police Force and strengthening it, the war might have broken in South Africa instead of in Poland. Dealing with republicanism and secession, the Prime Minister observed that the independence of the small South American republics was guaranteed by the Monroe Doctrine of the United States, which stated that an attack on one of these States would be an attack on the United States. No small nation could preserve its independence on its own feet. If South Africa were to commit the folly of seceding from the British Commonwealth of Nations she would have to seek a guarantor—and the only possible one was Britain.

Britain's Attitude Towards India

Political differences in India had in no way diminished the universal abhorrence of Hitlerism and all that it stood for, declared the Prime Minister, Mr. Neville Chamberlain, in the House of Commons on December 14. "Nowhere in India is there any disposition to let these differences hamper the common effort to win the war," Mr. Chamberlain said. "Money continues to flow into the Viceroy's war purposes fund. There is no lack of men ready to answer any call. The production of essential war materials is steadily growing." Speaking in the House of Lords, the Marquess of Zetland, Secretary for India, appealed to the Congress and the All-India Moslem League to try and adjust their differences. Recalling that the Government had taken over the administration of seven Indian Provinces, Lord Zetland said that although the transition had been made smoothly this development was wholly contrary to British desires. "In our opinion no constitution could be expected to function successfully which did not meet with the general consent of the minorities who had to live under it. What we have to aim at is a state of affairs under which a legislator will think for himself as an Indian first and as a Hindu or Moslem afterwards." Lord Zetland added that if Herr Hitler and his associates imagined that they could hope for aid from India they were due for one of the greatest disillusionments of their lives. In spite of the efforts of the German Propaganda Department by broadcasting and other means the Princes and people of India continued to express in no uncertain terms their detestation of the crimes perpetrated by Nazi Germany against all laws of God and man.

And What Of Britain's Crime?

Would it not be well for Britain too to realise that India felt as much about the crime Britain is perpetrating in India by keeping that vast country under bondage for her exploitation and by making hypocritical professions of being concerned about the rights of the minorities whenever the question of independence is raised. Britain is trying in vain to solicit friendship and help of India to her hour of trouble by withholding from the world the truth about India. Here is another utterance of the Viceroy reported by Reuter in a message dated December 18 from New Delhi:

> The support of all parties in India for the Allied cause was stressed by the Viceroy, Lord Linlithgow, in a speech to the Indian Chambers of Commerce. Speaking of the difficulties which had arisen over federation, he said he hoped that all parties and communities, considering their positions at the moment, would face the realities of the situation. He prayed they would recognise the gravity of the international crisis from the point of view of India and so come together on a basis of harmonious co-operation and progress.

These words can no longer stir the heart of India. The time has come when the British Government should face realities and grant India what it is pretending to be fighting for against Germany. Then and then only can it expect India's whole-hearted co-operation.

Indian Opinion

FRIDAY, DECEMBER 22ND, 1939

Johannesburg Indian Social Welfare Association

WE very gladly publish elsewhere in this issue, a letter from Mrs. A. W. Hoernle, chairlady of the Johannesburg Indian Social Welfare Association, in which exception is taken to the remarks recently made by us while reviewing the annual report and the financial statement of the institution, that the cost to run it appeared to be altogether too heavy compared to the results. We do not know that even after the explanation made by Mrs. Hoernle and her defence of the expense incurred in running the institution, we have anything to withdraw from what we have already said in our leading article on the subject.

The writer of the letter refers to what we have ignored under clinic expenses. In fact we have ignored nothing. We have included all the items referred to by the writer of the letter including the £100 spent on the repayment of money borrowed for the purpose of a car for the Social Worker from Mr. Jajbhay, as having been spent in running the Clinic and it has appeared to us to be rather too heavy a cost to run a public institution which is supported by public subscriptions. It would be different if it were a Government institution. The appropriation of £101-2-11 collected in the name of the Quetta Relief Fund by the Transvaal Indian Congress towards the running expense of this institution is also questionable.

We have not questioned the efficiency of the Social Worker or the energy she puts in her work nor have we questioned the sincerity and the zeal of the officials and members of the Indian Social Welfare Association. Far be it from us to desire to throw stones at those who are trying to do good work. Above all it would be the height of ingratitude on our part not to appreciate the services rendered to us by our European friends. We must appreciate the fact that so long as we cannot rely upon ourselves in doing social and other work for the benefit of our own people and have to be dependent upon foreign agencies the cost must needs be high and one cannot begrudge it.

It was for this reason that in our article written under the caption "social service work" we suggested that to carry on social service work economically and beneficially there must be a band of voluntary social workers assisted by our own medical men who are turning out in good numbers in South Africa and who could make a very useful contribution in this direction. We also deprecated the idea of having to seek financial or other aid from Europeans (although we are always grateful for the voluntary and willing help they are good enough to offer us) to carry on the uplift ment work of our people, when we have quite a large number of wealthy people in our own community. It does not redound to the credit of our community's sense of public duty.

We would like incidentally to refer to the reference made in Mrs. Hoernle's letter about the Social Worker visiting Health Authorities to report on insanitary conditions in Municipal area. We would like to know how much of these insanitary conditions have been removed. We have no hesitation in saying that the Municipal and Health Authorities' negligence in this respect is criminal. Both these Departments are negligent in the performance of their duty in localities where Indians reside for the simple reason that they happen to be Indian localities. But here again we must blame our own people who could greatly improve the insanitary conditions in places where they live by their own efforts. That can only be done, however, by voluntary social workers.

Now, to compare the social service work done in Natal with that done in the Transvaal. One should bear in mind that the population to deal with in the Transvaal is about 20,000 whereas in Natal it is 200,000. The Durban Indian Child Welfare Society does the same kind of work in Natal that is done by the Johannesburg Indian Welfare Association in the Transvaal. The Child Welfare Society runs four clinics in Durban and district where according to its 1937-38 report a total of about 7,955 people were treated. The Society in addition secured a Mother's Grant for 43 families representing 165 children. The Society has voluntary workers as investigators and homeless cases were investigated by them and attended to. Mothers and children requiring hospital treatment were recommended for free hospital treatment, needy children for exemption from school fees etc. To cope with all this work the Society's income was £278-15-11 and the items under expenditure were medicines and drugs £52-0-6, reliefs £67-4-8 and salaries to clerk and attendants £108-0-0. The clerk is a very efficient and energetic young gentleman who has to attend to the work of three clinics and has to put in much of his own private time too. The car expenditure is included in this £108-0-0 as no extra allowance is given under that head.

The reader will see that very much more work is put in by the Indian Child Welfare Society in Durban than that put in by the Indian Welfare Association in Johannesburg and the expense of both the institutions is beyond comparison. The same picture could be presented were we to describe the very valuable social service work done by the

Arya Yuvak Sabha in Durban and the Hindu Young Men's Association in Maritzburg.

Yes, we do appreciate very much the efforts of the Indian Social Welfare Association in bringing into existence the Indian Girl's School, but can it be gainsaid that even for that the community had to pay a very heavy price, for is it not the duty of the State to provide education for all its children?

We admit that the Indo-European Women's Association and the Indian Welfare Association represent efforts at inter-racial co-operation. While we are grateful to our European friends for their co-operation, we cannot help feeling that this co-operation is only to the extent of keeping us happy in the inferior status we are subjected to in South Africa. What we seek from enlightened Europeans who believe in democratic principles and in the high principles of justice, freedom and righteousness is every person a potentiality for good, a spark of the divine which can be stimulated and made to grow into controlling power. These must be the characteristics of a better civilization. Such processes, because of the circumstances of wartime, can operate only on a small scale. They must be humble and simple and related in so easily understandable pattern so that when the time comes they can, by example, percolate among the masses. These processes should include activities which give immediate satisfaction of sense, emotion, intellect and action. They must be such as will act not from the top down, but from the grass roots up. At present the energies of people are too much frustrated and diverted into channels of resentment, fear, anger, pride, greed and divisiveness. The energy cannot be destroyed. We must provide adequate, socially desirable channels for it. That is the way to make enduring peace.

It seems to me that pacifists have good grounds for optimism when the war ends. The attitude of the masses of all countries towards war for the past two or three years makes it probable that even stronger than the vast hatreds and bitterness which war engenders, is the desire for some significance to life. The totalitarian nature of modern war as well as its indiscriminateness and monstrous destructiveness will mean, I believe, that only a civilization which has non-violence as one of its major emphases can, after the war, appeal as an ideal to mankind and give significance to life. Perhaps one of the greatest gifts of science and modern machine technology will be the dramatization of the complete folly and futility of organized violence. The choice between non-violence and the barbarism and chaos of modern war may be precarious, but I incline to believe that mankind will prefer non-violence, and will set about making it a practical reality. The responsibility and opportunity for making easy such a choice rests upon pacifists.

SOME REASONS FOR PACIFIST OPTIMISM

By

RICHARD B. GREGG

In "Unity" (Chicago)

TOWARDS the close of the war of 1914-1918 General Smuts said, "Mankind has struck its tents and is once more on the march." That remark is a partial clue to the meaning of the present series of wars. What we are witnessing is fundamentally not several wars but the day of reckoning of an entire civilization and its re-casting into new forms and modes. War is the inevitable accompaniment of such change, but of the two phenomena that change is the deeper. If so, our primary questions should be not how long will the war last or how great will the losses be, but what will be the nature and extent of the changes? What can we do to help bring a better civilization to birth and successful life?

In the long run, man is guided by subtle, intangible forces such as hope, faith, self-respect, and love. We hope we will continue to live; we hope for happiness; we have faith in certain ways of living or in certain goals and powers; our self-respect and love may be limited but we cannot do without them. The apparent slightness of these forces in relation to our environment and all the rest of life provides ground for belief in one aspect of the analogy between society and an organism such as the human body. In the human body, the supply of energy, the balance of forces, the effectiveness of action, even the intelligence, are largely dependent upon the circulation of extraordinarily minute quantities of hormones, oftentimes less in volume than one part in tens of billions, that is to say, a smaller ratio than that between one man and the entire remaining population of the world. So in society, very small numbers of certain kinds of people may play a far greater part than is usually realized. This fact is what lies back of the story of God promising Abraham to spare the City of Sodom if only ten good men were found in it; of Jesus' words, "Ye are the salt of the earth;" and in modern times, the amazing influence of one man, Gandhiji.

If this be so, pacifists must not be discouraged just because they are few. The central ideas of their faith are not political in the sense of depending upon the instant support of a great majority. What counts is not the quantity of present acceptance of such ideas and actions, but their quality. The influence of such ideas and actions will be apparently smothered for a while. Pacifists will be like caisson workers down in the dark and the muck, far below the surface, unseen and unhonoured. But if they are faithful to their trust, they will be laying the foundations for a future civilization. By this I do not mean any smug self righteousness. The activating ideas of non-violence are desperately difficult to live up to. Any trace of smugness is so completely inconsistent that the moment it enters in, the influence of non-violence flies out of the window and is gone completely. Any individual pacifist may be as inconspicuous and should be as humble as were the original disciples of Jesus or Mohammed, but the central ideas and practices of pacifism are of incalculable importance.

As to the nature of pacifists' work, it seems to me that the forces of society are so complex and their interplay so largely unknown that nobody can draft a correct blueprint of the structure of the new order. But relying on the axiom that the nature of the means determines the nature of the ends actually achieved, pacifists should devise and practise social, economic, educational and political processes which express in daily action such forces as tolerance, a conviction that the similarities between people are more important than their differences,—that is, a belief in the unity of mankind, mutual respect, and self-respect, a belief that there is

claimed in defence of the present war against Germany, and who believe that all mortals are created of the same blood by the Creator, no matter what their race or colour may be, is that they should be unsparing in their condemnation of the scourge of race prejudice that has taken such deep root in South Africa and in their advocacy not merely in word but in deed for equality of status for us in the eye of the law

"MANCHESTER GUARDIAN" ON BRITISH GOVERNMENT'S INDIAN POLICY

LACK OF VISION AND INITIATIVE

"THE Viceroy's discussions with leaders of Indian parties and groups have after all ended in failure," says the *Manchester Guardian* in a leader. "What is required now," says the paper, "is, in the first place, a fresh approach to Indian public opinion through the various doors that have fortunately been left ajar. Secondly, we must keep unburnished throughout the coming difficulties our vision of a free Indian Dominion. Whatever the consequences of the Congress withdrawal into the wilderness of opposition, it remains the cherished objective of the British people to transform imperialism into partnership. Unless that mind is reached in India, victory in the field would remain a barren achievement.

"On his part the Viceroy has emphasised that he will try again, in due course, to obtain a basis for an agreement between the great Indian parties, which in effect means between the Congress and the Muslim League. Dr. Prasad has stated in his letter to the Viceroy that his party will continue its efforts to settle the differences between Hindus and Muslims by agreement. It may be that the severity of the dangers arising from the war in Europe are not easily conceived in the rarified atmosphere of the Indian capital.

"Looking as we do upon the recent Indian controversy from a point several degrees closer to the enemy, no amount of sincere sympathy with the aspirations of Indian patriot, nor the realisation that the Government response to their proposals has been slow and grudging, can prevent us from deploring the breakdown as a defeat of common sense. From the first the Government have shown a decided lack of vision and initiative. From the first by set administrative orders India was declared a belligerent country and its administration was placed on a war footing, without any consultation of Indian parties and public opinion.

"That error may have been committed, as there were similar errors in this country from a hasty urge for bureaucratic efficiency rather than from any real lack of understanding for the dignity of the Indian people. But the action inevitably provoked resentment. The Congress then asked for a declaration of the war aims especially with regard to India. The Government's first reply was an irritated complaint that such a demand should have been raised at all. Lord Linlithgow then began to consult leaders of Indian parties and communities and found, as he was bound to find, very serious difference of opinion, especially between the Congress and the Muslim League. The Muslim League is an organisation which has in the last two or three years become a popular party and it must be said that the reason for its expansion has been the genuine anxiety among the Muslims of being outvoted and neglected by the Hindu majority under any genuinely democratic system. Whether these fears are justified or not, Mr. Jinnah has gone so far as to object to any British promise of full Dominion status for India except with predetermined safeguards for the Muslim community.

"To provide such safeguards should be the first task of the Congress as a party, which is most likely to hold an almost permanent majority in the Central Assembly, once full responsible Government is achieved.

"But though these problems are real and acute, there is some strength in the Congress complaint that the Government has by its method of approach stressed rather than circumvented the communal rift. If the Government had been from the first more generous in its response to the Congress request, if it had offered at once what it did propose after a good deal of punishing and heckling there might have been some prospect of success."

THE SPHERE OF SOCIAL WORK

IN the orbit of social service may be included all aspects of life and living. The service includes welfare of man, woman and child. They also include social evils such as, to quote a few, drunkenness, gambling, undernourishment, malnutrition, housing, sanitation, hygiene and delinquency.

Let us see how Indians picture in this country in the vast expanse of social work. Indians generally consider it their religious duty to do in their lifetime even small acts of charity. To feed the hungry, it is said, is the highest performance of Dharma. Educational, religious and social calls on the purse of the Indian community are always met with response and the average Indian pays according to the measure of his capacity in various ways, which call for admiration. To close the door against the calls of charity he would consider a sin. In my experience I have never failed to enlist the sympathy and financial aid in a good cause.

By

S. R. NAIDOO

The existence of Sastri College, the numerous schools, both English and vernacular, the temples and mosques, are but the outcome of collective efforts of Indians in their respective sphere of work. The Aryan Benevolent Home at Maritzburg and at Mayville is another instance of self help. But the question is asked why with all these exemplary efforts and successes, social work among Indians has not advanced to an appreciable degree? The answer is that anti-Indian measures in the form of segregation, trade restrictions, labour and industrial policies, displacement of Indian labour, exclusion of Indians in the enjoyment of social amenities, and numerous other obstacles, racial and artificial, compel Indians to utilise all their energies to protect themselves from these onslaughts, and within the circle of these handicaps the Indian has to make progress.

I recollect that when some of us met the members of the Paddison Deputation which came from India in 1925 to investigate the Indian problem on the spot, and related our grievances and disabilities, a member remarked that he would not tolerate these conditions for a day. No community is able to lead a life of resistance and expect to show progress at the same time. That some progress has been made by Indians as a whole under the enormous weight of difficulties is proof of our traditional spirit of retaliation and resistance and even sufferance. Mahatma Gandhi could not have been a Mahatma if South Africa had not adopted a policy of oppression towards Indians.

Social service is no easy work. It has in these modern days, become an art,

a profession. Only men and women of training and experience are able to carry on the work with success. The trouble is that the State has not shown aptitude to encourage the training of Indian social workers. The State considers the subsidising to a small extent of child welfare work is all but sufficient. The State ignores, as far as Indians are concerned, the vast field of social work which cries for organisation and adequate financial aid. It cannot realise that its neglect is producing a C3 nation of Indian children. It is true that Indian children attending schools receive, for the past few years, milk and cheese and also meals at soup kitchens as an aid to nourishment. But this is not sufficient. If physical fitness and the enjoyment of robust health by its people are regarded as falling within the care of a State, the Government should adopt an all-embracing policy of extending its social service to all irrespective of colour.

We cannot claim that social work among Indians has appreciably advanced. We have not touched the fringe of social work. Isolated and limited sphere of social work is not going to bring us the millenium. The work has to be nation-wide and all-embracing. Groups of men and women who carry on or are interested in child welfare society, children's clinic, soup kitchens, benevolent home and other charitable work are to be praised for the work they have so far done.

The Indian community should on a co-operative and a consultative basis collect information in regard to: (a) Wage and living conditions, (b) the problem of undernourishment among children, (c) the problem of malnutrition, (d) infant mortality, (e) children's disease, and collate the information so collected and publish same to focus public attention.

I would like to see the problem of social work placed in the forefront of our programme of work, and within a measurable time the convening of a Social Service Conference, to which Indian women would be invited, will be a welcome sign of our eagerness to combat our social problems even to some extent.

INDIAN SOCIAL WELFARE ASSOCIATION

WE have received the following letter from the Chairman of the Indian Social Welfare Association (Johannesburg):—

Sir,—Your leading article on "Social Service Work" in your issue of December 1, criticises the Johannesburg Indian Welfare Association in a way which is liable to mislead seriously those of your readers who are not able to study the financial statement of the Association (published by you elsewhere in the same issue) in the light of the annual report as a whole.

Your article accuses the Association of extravagance and wasteful expenditure. This charge is summed up in the sentence: "It has cost the Johannesburg Indian Welfare Association £732 3s. 1d. to supply £28 15s. 8d. worth of medicines to 937 persons." This conclusion is supported by the argument that, towards the total expenditure of £732, the Clinic patients contributed in fees £91, and the Municipal grant £45—which two sums together all but equal the total expenditure during the year on rent and water at the Clinic (£89 9s. 5d.) and on medicines (£28 15s. 8d.) These two items being thus covered, your readers are asked to conclude that the balance of the expenditure (£616) was wasted under the guise of providing a Clinic service which, between patients' fees and Municipal grant, all but paid for itself.

This picture is so unfair and misleading that I am compelled to ask for space in which to put the facts in their proper light.

In the first place, the writer of the article chooses to ignore, under Clinic expenses, the charges for cleaning (£12), and the Honoraria to the two Doctors (£50) without whom the Clinic would be merely an empty room. He ignores, too, the share of overhead expenses which must be debited to the Clinic—telephones, stationery, secretarial expenses. Between them, and omitting for the present any share of the Social Worker's salary, all these extra items must be put at £70-£80 for the year. Deducting this amount from £616, there remains a sum of, say, £540 to be accounted for.

£100 of this was spent on the repayment of money borrowed for the purchase of a car for the Social Worker. It is due to Mr. Jajbhay to state that he never asked the Association for the repayment of this loan. Repayment was made on the sound financial principle that debts ought to be discharged as soon as funds are available for the purpose. (Incidentally, in the balance sheet in the report shows, Mr. Jajbhay has since then increased his subscription to the Association.)

From the figure of £440, now reached, we must next deduct £37 10s. being a contribution to the Rand Aid Association for the support of destitute Indians. We are thus left, in round figures, with £400.

How was *this* sum spent? The report shows that almost the whole of it was required for two big items of expenditure, viz., the Social Worker's salary (£252), and the running expenses of the car, including garaging, insurance, licence and repairs (£93.)

The question, thus, comes down finally to this: Was *this* expenditure extravagant or wasteful? The answer, I submit, is No.

As your article itself states, the Social Welfare Worker paid during the year 4,317 visits (over 800 more than in the previous year.) This is equivalent to about 350 visits per month, or from 12 to 15 visits on each working day of the month. It would have been a physical impossibility for the Social Worker to pay this number of visits without the help of a car. The expenditure under this head is thus hardly open to criticism.

Moreover, what were the purposes of these visits? They were for following up cases assisted at the Clinic; investigating new cases to be brought at the Clinic; investigating cases to be helped by the Hospital, the Children's Aid Society, the Rand Aid Association; visiting the Indian Girls' School; visiting the sick, the blind and the destitute; investigating and presenting claims for the payment of Old Age Grants (of which 90 per cent Indians are now in receipt), and visiting Health Authorities to report on insanitary conditions in municipal areas.

When I add that the Social Worker Mrs. Kats, is highly trained and recognised by the Government as a qualified Social Worker, and that no one could be more unsparing of herself or devoted to her work, I think I have said enough to show that the money spent on her salary is money well-spent in the service of the Indian community.

Thus, so far from it being true that "£732 3s. 1d. was spent to supply £28 15s. worth of medicines to 973 persons," your article should have said (a) that the Clinic service, *not counting any portion of the Social Worker's salary or car towards Clinic expenditure*, cost the Association about £300 during the year, towards which patients' fees and Municipal grant contributed £126; and (b) that the services of the Social Worker in her 4,317 visits cost, including car expenses, about £350.

This would have been a true picture of the Association's activities and expenditure. To write as if the running of the Clinic, which is open only twice a week, were the main work of the Association, and to ignore the heavy schedule of daily visits paid by the Social Worker, is to represent both the work and the expenditure of the Association in an utterly misleading light.

Incidentally, your article does not say a word about the Indian Girls'

School which the Association has brought into existence, and for which it has been fighting for years, until now, at last, the Provincial Administration has recommended the purchase of a better site on which an adequate building is to be erected. Nor does it mention the two Girls' Clubs started by the Indo-European Women's Association, which assists the Indian Welfare Association.

Both Associations represent valuable efforts at that inter-racial co-operation for which you, Mr. Editor, yourself plead. We welcome informed and constructive criticism. But biased and misleading statements, like those to which I have replied in this letter, only harm the cause of co-operation which we all have at heart.—Yours etc.,

A.W. HOGARTH,
Chairman.

A HOLY WAR!

THE *Unity* (Chicago) writes:—The drive to make this war a Holy War is on. Indeed, it began some time ago, before the war itself had begun, as Professor Charles A. Beard points out in his *Giddy Minds And Foreign Quarrels*. Says Professor Beard (pp. 53-54):

> His (President Roosevelt's message to Congress in January 1939, vibrated with emotions connected with foreign tumults and asserted that the United States is directly menaced by "storms from abroad." These storms, the president said, challenge "three institutions indispensable to Americans. The first is religion. It is the source of the other two—democracy and international good faith." Evidently he was clearing the way to make the next war a real holy war.

What the President was then preparing is now at hand. Poland, for example, is being presented as a holy cause. It would seem to be well-nigh impossible to make a case for Poland. The spawn of the villainous Versailles Treaty, Poland was a despotism of the most cruel and terrifying description. Its people were ground down into the most abject ignorance and poverty. It persecuted the Jews with an even more ghastly ruthlessness than the Reich itself. And when Czechoslovakia was seized and subjected by the Reich, it was Poland which jumped upon the helpless nation, like a hungry jackal, and tore away Teschen for its own devouring. All this is not to justify Hitler for his wanton invasion of a neighbour state. It is only to disclose the facts about a land now sentimentalized beyond all recognition by the Allied propagandists. As a matter of fact Poland plays the same role in this war that Belgium played in the last war: it is Britain's moral cloak for her latest imperialistic war. And now, in the Congress debate, are we getting the first "gulf" about this European battle being a struggle for democracy, civilization, and every other precious thing that can be named. It is the old trick that worked so beautifully a quarter of a century ago. Senator Borah, of course, stated the real truth of the situation when, in his speech opening the neutrality debate, he declared that "the present war in Europe is nothing more than another chapter in the bloody volume of European power politics." But we will not have it so. It is a holy war, a crusade to save the world! If this idea prevails, sooner or later America will be seduced into the war. Nothing can keep us out. Hence, the necessity of scorching this holiness business early!

Things In General

Bloemfontein Decision On Colour Bar

AN appeal by N. G. Senegue against a decision of the Natal Provincial Division of the Supreme Court refusing an order calling upon the Natal Provincial Administration to readmit his three children to the Stamford Hill Government School, Durban, was dismissed with costs in the Appellate Division, Bloemfontein, on December 14. Appellant's three children had been attending the school for four years, two years and 18 months respectively, but were denied further admission when appellant refused a request from the headmaster to furnish proof that they were of pure European descent for three generations on both sides. Senegue stated that he was born in Mauritius in 1885 and had lived in South Africa since 1898. He and his family had at all times lived as and associated with Europeans and their status had never been questioned. He submitted that the onus of proving non-European parentage rested on the Administration. In its judgment the Appellate Court, while expressing sympathy with appellant, whose children had been regarded as Europeans until a new headmaster requested proof of their European descent, said that the onus rested on him to prove European parentage and he had not discharged this onus and had not established legal right to have children admitted to the school.

Bazaar In Aid Of Vernacular Education

Maritzburg Hindu Young Men's Association held a bazaar in aid of vernacular education on Saturday, December 16, which was opened by the Mayor, Mr. A. T. Allison. In opening the bazaar the Mayor said, "carry on calmly and courageously during the present stress of war and by pulling your weight together you will be doing your duty as members of the Empire." Mr. Allison emphasised the importance of education in developing a sense of civic pride. He hoped that as time went on there would be no children, whether European, Indian, Coloured or Native in Maritzburg without education. Mr. Allinson went on to refer to the various amenities that the Council was providing for the Indian community. There were 30 new houses as a part of the municipal housing scheme, there was also the extension of the Indian sports ground and a plan to straighten the Dorp Spruit at a cost of £37,000. This would eliminate the flood waters destroying the gardens of the Indians on the banks of the river. Mr. S. R. Naidoo, a former president of the H.Y.M.A., said that the object of the bazaar was to raise money for the teaching of their vernacular language, Tamil. If their language was dead he felt that their all would be lost, but he did not mean to say that Indians should not learn English or Afrikaans. In fact, they had a great aptitude in learning these languages. Mr. R. N. Moodley, the president of the H.Y.M.A., reviewed the activities of the Association and thanked all those who had contributed towards the bazaar funds and at the same time spoke in the cause of education. After the opening the sale of goods proceeded, which resulted in a substantial addition to the H.Y.M.A. funds.

Natal Indian Association (Sea View Branch)

At a meeting of the members of the Sea View branch of the Natal Indian Congress, held at Sea View, on Sunday December 17, at which more than 150 members were present, it was unanimously resolved to merge the branch into the Natal Indian Association. The following officials were elected:—Chairman: Mr. W. Ballaram; vice-chairmen: Messrs. A. M. Moodley, K. K. Naidoo,

J. B. Daniel, B. Sookayn and R. K. Naidoo; hon. secretaries; Messrs. U. D. Rabanis and P. Appleton; hon. treasurer: Mr. P. Harry Govender; committee: Messrs. S. G. Maharajh, V. Reddy, Abdool Carrim, D. P. Desai, G. M. E. Limalle, Ebrahim Dhooma, Gopal Naidoo, R. K. Reddy, A. M. Jack: Tilluck Singh and S. O. George.

Mr. V. S. C. Pather's Health

We are pleased to note that Mr. V. S. C. Pather, president of the South African Indian Congress, who recently suffered a paralytic stroke and had gone to the Tongaat Beach ☒ recuperate, is now very much better and is expected shortly to be back in Durban.

Inanda Tea Estate Indian School

Messrs. K. Soobramoney (assistant organising secretary of the South African Railways and Harbours Indian Employees' Union and the Durban Indian Municipal Employees' Society) and P. Moonsamy, A. N. Moodley and Narainsamy Moonsamy, of the Inanda Tea Estate, have left Durban by car last Tuesday for the Transvaal for the purpose of collecting funds for the school which is being erected to cost ☒ the neighbourhood of £1,000. The committee appeals to the public in general and the Indian community in particular to contribute to this worthy cause. The above mentioned gentlemen are expected to return on December 31.

Indian Elected President For Furniture Industry In Natal

The annual general meeting of the Furniture Workers' Union, Natal, was held in the Caxton Hall, Durban, on Sunday, December 17, under the chairmanship of Mr. G. C. W. Ridley. Mr. J. C. Bolton was secretary. The members took a very keen interest in the debates and discussions. Seeing that the non-Europeans were 100 per cent. united, the European candidates declined to oppose and the result was that Mr. Ramsbottom was the first Indian elected as chairman.

Two Men Sentenced To Death For Rand Murder

Esop Mohamed and Moosa Ahmed Bagas were sentenced to death and Sydney Hendricks to 20 years' imprisonment with hard labour at the Rand Criminal Sessions on December 15 on charges of murdering an Indian, Cassim Pahad, and a Native, Jon Mbele, at Boksburg on August 17. After an absence of ☒ hours the jury returned verdicts of guilty, with no extenuating circumstances in the case of Mohamed and Bagas, but found extenuating circumstances in the case of Hendricks. At the conclusion of the defence evidence three other men, David Schultz, Cassim Adams and Abdulla Bates, who were also charged with murder, were found not guilty and discharged.

Indian Women Backward In Education

The backwardness of the Indian community in Natal in imparting education to their girls is attributed to the fact that Indian parents give preference to their sons, and also, because of economical and financial reasons, the girls are neglected. This opinion was expressed by Miss J. Matthews, a non-European social worker of Capetown, who was entertained ☒ a welcome reception by members of the Arya Yuvak Society of Durban. The position of Indian women in South Africa, said Miss Matthews, ☒ quite different from that in India, where women hold responsible positions in the affairs of their country. Mr. Hintoul, a Coloured social worker, of Johannesburg, who was also present, said that if Indians were given free education like the European children there would not be so much poverty and illiteracy as at present.

Amalgamation Meeting

Of The Natal Indian Congress (Maritzburg Branch)

And Colonial Born And Settlers' Indian Association (Maritzburg Branch)

under the name of

NATAL INDIAN ASSOCIATION

(with which are amalgamated the Natal Indian Congress and Colonial Born and Settlers' Indian Association, Maritzburg Branch) will be held at the

Veda Dharma Sabha Hall On Sunday, January 7, 1940, at 2.30 p.m.

Members of both the branch bodies whose names appear on the membership Registers of the respective organisations as at 8th October, 1939, will be entitled to participate at the Amalgamation meeting.

New members who desire to enrol may do so on payment of membership subscription of 2/-.

Each member already enrolled, and any new member must produce his admission Card at the entrance of the Hall.

Mr. G. Zachariah, c/o Mr. S. R. Naidoo, Fraser Lane and Mr K. Soobramoney, 471a Church Street, have been authorised to receive applications for enrolment from new members.

J. M. Dayal, President,
K. Soobramoney, } Jt. Hon.
M. Govan Naidoo, } Secretaries,
T. Ramklopan, } Jt. Hon.
M. Naidoo, } Treasurer,
Colonial Born and Settlers' Indian Association (Maritzburg Branch)

S. R. Naidoo, President,
V. K. Pillay, } Jt. Hon.
G. Zachariah, } Secretaries,
S. I. Hawar, Hon. Treasurer,
Natal Indian Congress (Maritzburg Branch)

Warning To Public

The general public is hereby notified that no person has been authorised to collect any funds for the following Institutions:—Glencoe Indian School Society, Glencoe Hindu Community, Glencoe Hindu Young Men's Association.

To Prevent Increase In Unemployment In S. Rhodesia

To prevent any unnecessary increase in unemployment the Southern Rhodesian Government are controlling immigration into the Colony. The Government Gazette contains a notice declaring that people entering the Colony to take up employment, or in search of employment are prohibited immigrants, and can only remain if prior to entering the Colony they have obtained the permission of the Minister of Internal Affairs.

Nizamia Muslim Society

The secretary of the Nizamia Muslim Society reports that several new applications for membership have been received by the society. The society has been approved by the Minister of Justice and registered under Act 45 of 1926. The constitution is in the hands of the printers and members should make application for copies to the secretaries. The cost is sixpence per copy. The society aims ☒ building a Muslim home for the aged and disabled people and the secretary appeals for funds for this purpose. Contributions however small will be gratefully received and duly acknowledged. The treasurer acknowledges with thanks a donation of £1 1s. from Mrs. A. E. Harwin and 10s. from Dr. Ingle.

Obituary

Death Of Mr. V. Moothookrishna Pillay

We regret to record the sad death of Mr. V. Moothookrishna Pillay the founder and chief partner of the Mercantile Printing Works, Cathedral Road, Durban, which took place after a prolonged illness at his residence at Mansfield Road, last Thursday. Mr. Pillay's name is associated with Phoenix for he had for several years settled and worked at the Phoenix Settlement in Mahatma Gandhi's time and even after. It was in the year 1918 when the influenza epidemic had taken a big toll all over the world that Mr. Pillay lost his dear wife at Phoenix. We are indebted to Mr. Pillay for the very willing services he had rendered to us during recent years. The late Mr. Pillay was of a very happy disposition. He was an ardent nationalist and took a keen interest in the struggle for freedom in India. Mr. Pillay is survived by only one son who is studying at the Sastri College and a brother to whom we offer our deepest sympathy.

Doings In India

What The League Is Composed Of

THE representative character of the All-India Muslim League to speak on behalf of the Musalmans of India was questioned by the Muslim Congress members during the discussion on the Congress war resolution in the Legislative Assembly of the North-West Frontier. Emphatically repudiating this claim Qazi Attaullah Khan, Education Minister, said that the N.W.F.P., which was inhabited by 94 per cent. of Muslims, was a Congress province and how could the Muslim League, constituted as it was, of Knights, reactionaries, landlords and titleholders, represent the poor Musalmans. He declared that the All-India Congress was always ready to settle communal questions with the Muslim League, but the difficulty was that the Congress, which was a non-communal organisation and could speak on behalf of the whole of India, was unable to recognise the representative character of the Muslim League. Mr. Abdul Rab Khan Nishtar said freedom was their birthright and it was difficult to attain independence by arguments and statements. They must make sacrifices and create such conditions in India under which Britain will be compelled to part with power. The Premier, Dr. Khan Sahib, addressing British statesmen said, "We shall fight for you; we shall give you recruits for the freedom of Poland, but what will we get after the war, not freedom but continuance of slavery, because somebody in India is not satisfied. Let us be one nation, let us not be in league with those who want to keep us in bondage." Concluding the Premier appealed to the members not to be misled by the bogey of religion in danger and unite for the common cause of the freedom of India. Mr. Amin Mohd. Khan and Arbab Abdur Ghafur Khan, Parliamentary secretaries, severely criticised the Muslim League, which they defined as a body of vested interests and refuted its claim to represent Muslims.

Wild Allegations

"The Muslim League has been hurling wild and unfounded allegations against the Congress Ministries and the Governors without ever formulating any definite charge or grievance despite repeated invitations to do so. I, as an ex-Minister of the Bombay Government, can assure my Muslim League friends that nothing would be found against the Congress Ministry of this province which would show that either they acted against the interests of Muslims as such or they did not give due consideration to the grievances of Musalmans whenever they were brought before them," said the Hon'ble Mr. M. Y. Nurie, ex-Minister Local Self Government of Bombay in the course of a statement. Mr Nurie appealed to the leaders of the Muslim League, who claimed to represent the whole of Muslim India, to convene a conference of all Muslim bodies to examine the problems dispassionately and make contribution to their solution.

Muslim League Responsible For Rejection Of India's Demand

"The British Empire is not a democracy. A vast majority of the people within it live in bondage and have no voice in its affairs," declared Khan Abdul Qayum, Bar-at-Law, M.L.A. (Central), addressing a mammoth gathering of Pathans in Peshawar under the auspices of the local Congress Committee. Mr. Abdul Qayum added: "I do not believe that this war is really being fought for the liberation of Poland because Poland was an isolated state with Russia on its east border and Germany on the west, and it was created to keep in check the growth of Germany after the last war." Speaking on the situation in India, the speaker went on to say: "The Viceroy's declaration leaves no alternative for the Congress but to give up constitutionalism in the first instance and, if our demand for freedom is not conceded in practice forthwith, to wage immediately a nation-wide non-violent war to secure freedom for India. Referring to the attitude of the Muslim League, Mr Abdul Qayum observed: "I do Muslims in the League must have realised that their attitude has resulted in one thing, namely, that it has furnished British imperialists with a very good excuse for not parting with the substance of power in fact and relegating all such matters till the end of the present war. They have not gained anything but the country has lost what it would have most surely gained without a struggle." In conclusion the speaker said, "In the Frontier the masses are fully prepared and eager for a struggle knowing full well that the issue of freedom is at stake and that if they do not strike for liberty here and now, they will not be able to do so effectively again."

Momins Disown Muslim League

Mr. A. Qaiyum Ansari, vice-President of the All-India Momin Conference, has sent telegrams to Mahatma Gandhi and Dr. Rajendra Prasad stating that the Muslim League does not represent the Momins and any agreement concluded between the Congress and the League by ignoring the Momin interests will not be acceptable to the Momins.

Gandhiji's Statement To "News Chronicle"

Following is the text of a statement cabled to the *News Chronicle*, London, by Mahatma Gandhi on November 14:

"I observed that the main issue between Britain and India is being confused in the British Press. Does Britain intend to recognise India as an independent nation or must India remain Britain's dependency? This question has not been raised by the Congress to gain advantage over Britain, but to enable the people of India to decide how they should behave during the world crisis. The issue thus becomes purely moral, for owing to her material and military control of India, Britain is able to regulate the Indian and British garrison and drain India's wealth at her will. Eight provinces out of eleven have said in emphatic language that they cannot participate in the war if it does not mean, among other things, India's complete freedom. All other issues are subordinate. The question of minorities is purely domestic for the majority and the minorities to settle themselves. The proposed constituent assembly is the only body that can evolve a proper and lasting solution. Any other can only be a makeshift, carrying no popular sanction. To bring the minorities question in India's face is to confuse issues. To raise the question of Princes is still more untenable. They are part of the Paramount Power. It is painful to think that British statesmen do not so much as mention the millions of people of States. Have they no voice in their own government? Are they to remain serfs, which they are? No wonder Herr Hitler has challenged the British Government to prove her sincerity by recognising India as a free nation. Whatever may be his intention in issuing the challenge, it cannot be denied that it is pertinent. Anyway, let the British public know that the Congress demand is unequivocal and capable of being satisfied if there is the will to shed imperialism.

23,000 Congress Members In N.W.F.P. 90 Per Cent. Being Muslims

The total number of primary Congress members in the Frontier province for this year stands at 23,364 showing an increase of 3,000 members as compared with last year. Among them are 90 per cent Muslims, 10 per cent Hindus and one per cent female members. Peshawar district tops the list with 8,900 members.

The Sporting World

Indian Fighters Aid Charity

DURBAN'S Indian boxers and wrestlers have done a very fine thing, for as the result of the charity tournament staged at Pinetown recently, under the promotion of Benny Singh, a sum of £173 1s. 11d. will be handed over to charity. The purpose of the tournament was to aid the fund that had been established for the benefit of those Indian market gardeners who had suffered considerable financial loss from the severe hailstorm, and that object has been splendidly achieved. The total receipts amounted to £213 17s. 9d., and as the fighting men gave their services free and expenses were kept down to a minimum, the fund will benefit appreciably. The tournament was sponsored by Mr. M. G. Fannin, Magistrate of Pinetown, and special thanks are extended to Mr. Rom-Innes, Assistant Magistrate, Mr. Bill Latham, and Messrs. R. M. Naidoo, Peter Moonsamy and Moodleen for special efforts and to the fighters who gave their services.

Intertown Cricket

The semi-final of the intertown cricket fixtures was played at Ladysmith on Saturday and Sunday last between Northern Districts and Durban, and resulted in a win for the latter by nine wickets. The Northern Districts scored 91 and 96, respectively, in their first and second innings. Durban replied with 158 and 24 for one wicket. The leading scorers on the Durban side were R. Haffajee (10), G. Mahomed (34), Osman Rockin (23), H. Singh (22), and I. E. Akoojee (18).

The Royal Athletic And Cycling Club (Springfield)

The 9th annual general meeting of the above club was held at Mr. J. Bharath Ram's residence, Springfield Estates, on Sunday last. The following office-bearers were elected for the ensuing years—Patrons: Messrs. Councillor Fleming Johnston, J. H. Morar, B. M. Ramsuthar, A. Ballim, M. Daroon and B. Rothlisberger, hon. life vice-presidents: Messrs A. Derjan, J. Mungal, N. S. Lallie, M. Baldewpersadh, T. Raghubar, S. Jagmohan, O. Sewcharran Singh, R. Heerulall, S. Chetty, B. Rajcoomar, S. Gobin Singh and D. Seetalsingh; president: I. Bharath Ram; vice-presidents: Messrs. M. C. Naidoo, S. Pillay, V. K. Mangle and R. Seetapun; hon. treasurer: Mr. R. Naipaul; joint hon. secretaries and record clerks: Messrs. J. Rajbally and V. Madray; committee and members: Messrs. R. M. Naipaul J. B. Rathipaul, R. Ramdoonay, B. J. Ram, P. J. Ram, M. Moonilall, R. Bowmanain, H. M. George, P. M. Govender M. D. Reddy, G. R. Naidoo, S. O. Aboobaker, H. Mahubeer, R. S. Peter B. Ram, P. Sewgangan, S. Dayaram and M. Kalfwan.

Indian Athletic Meeting

The Durban Indian Athletic and Cycling Union held their first athletic and cycling meeting since their revival on Sunday last at Currie's Fountain. There was a large and enthusiastic crowd present which witnessed an exciting day's sport. G. Jollo, a member of the Rosebank Athletic Club, carried off all the cycling events.

Play By Sastri College Students

There was a large attendance at Sastri College Hall, Durban, last Thursday, when the dramatic section of the Sastri College students staged two plays "The Hoop of God," an ancient Eastern play produced by C. R. Warriner and "The Truth Machine" a one-act farce by B. Godfrey. Most of the leading roles were played by the senior students and the acting was good. The entire proceeds of the evening will be devoted to the Sastri College Bursary Fund.

FOR QUICK SALE

Well established general Dealers business with property, in town owing to failing health only reason. Personal inspection and interviews only.

[illegible]

WHEN YOU VISIT DURBAN

STAY AT

THE INDIA LODGE

FOR

Boarding & Lodging.

Personal attention will be given to

SASTRI COLLEGE STUDENTS

All *MODERN* conveniences including spring beds with furniture.

For further particulars apply to:

THE MANAGER,

THE INDIA LODGE,

69/71, BEATRICE STREET, DURBAN.

SWAMI VIVEKANANDA'S WORKS

	Rs.	As.
[illegible]	-	8.
[illegible]	4	12.
[illegible]	1	8.
[illegible]	-	12
[illegible]	2	12
[illegible]	1	8.
[illegible]	-	6.
[illegible]	-	8
[illegible]	-	10
My Master	-	4.
Chicago Addresses	-	4.

LIFE OF SRI RAMAKRISHNA

A comprehensive [illegible] the Master [illegible] the only authentic [illegible] English.

(Fourth Edition)

Thoroughly revised and improved with a Foreword by MAHATMA GANDHI.

Price Re. 1

PRABUDDHA BHARATA

OR

AWAKENED INDIA

A high class English monthly started by Swami Vivekananda in 1896. It is devoted to Universal Religion, Indian Culture, Education, Art and other topics of international interest.

Annual Subscription: Inland Rs. 4, Foreign 11 Shillings.

Apply for a complete Catalogue:—

The Manager, ADVAITA ASHRAMA,
4, Wellington Lane, Calcutta, India.

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

મહાત્મા ગાંધીજીના હાથે
તેનો ૧૯૦૪માં પ્રારંભ થયો.

પુસ્તક ૩૭ મું. ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૨૨ ડીસેમ્બર ૧૯૩૯ અંક ૪૮.

"ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન"

શુક્રવાર, તા. ૨૨ ડીસેમ્બર ૧૯૩૯.

જોહાનીસબર્ગ ઈન્ડિઅન સોશીઅલ વેલફેર એસોસીએશન

જોહાનીસબર્ગ ઇન્ડિઅન વેલફેર એસોસીએશનના પ્રમુખ તરફથી આપને મળેલો કાગળ આ અઠવાડીઆના અન્ય સ્થળે અમે છપાવ્યો છે. વાંચકો તે કાગળ વાંચી જોશે એટલે તેમાં શું લખ્યું છે તે જણાવવાની જરૂર નથી. આ કાગળમાં એસોસીએશનના રીપોર્ટ અને હિસાબ મંગાવવા વિનંતી કરવામાં આવી છે. એ રીપોર્ટ અને હિસાબ તા. ૩૦ મી જુન ૧૯૩૯ ના રોજ પૂરા થતા વર્ષના છે. એ રીપોર્ટ અને હિસાબ તા. ૩૦ મી સપ્ટેમ્બર સુધીમાં છપાઈ જવા જોઈએ એમ અમારું માનવું છે. એ રીપોર્ટ અને હિસાબ હજુ સુધી છપાઈ રહ્યા નથી એ ખરેખર દિલગીરીની વાત છે. એ રીપોર્ટ અને હિસાબ છપાઈ રહ્યા નથી એ કારણે જ કદાચ એસોસીએશનના પ્રમુખ તરફથી આપણને કાગળ લખવામાં આવ્યો હોય એમ પણ બને. પણ એ કાગળ વાંચ્યા પછી આપણને એમ લાગ્યું કે આપણે જે કાંઈ કહેવું હોય તે આ કાગળના જવાબમાં કહી દેવું જોઈએ. એટલે આપણે આ કાગળ વાંચ્યા પછી તરત જ આપણી લાગણી જણાવી દીધી છે.

આપણે આ કાગળ વાંચ્યા પછી તરત જ આપણી લાગણી જણાવી દીધી છે એનું કારણ એ છે કે આપણે જે કામ કરવાનું હાથમાં લીધું છે તે કામ ઘણું જ અગત્યનું છે. આપણે જે કામ કરવાનું હાથમાં લીધું છે તે કામ ઘણું જ અગત્યનું છે એમ આપણે માનીએ છીએ. આપણે જે કામ કરવાનું હાથમાં લીધું છે તે કામ ઘણું જ અગત્યનું છે એમ આપણે માનીએ છીએ એટલે આપણે આપણું કામ બરાબર કરવું જોઈએ એમ આપણે માનીએ છીએ. આપણે આપણું કામ બરાબર કરવું જોઈએ

આ ઉપરથી વાચક જોઈ શકશે કે ઇન્ડિઅન મોહામ્મડન વેલફેર ઍસોસીએશનને ‘નેશનલીસ્ટમ’ માં ફેરવું પડે છે તેના કરતાં ઇન્ડિઅન ખ્રિસ્તિઅન વેલફેર સોસાયટીને ડરબનમાં ઘણુંજ વધારે કામ હોય છે અને બન્ને સંસ્થાઓના બંધારણની સરખામણી થઇ શકતીજ નથી. ડરબનની આમ યુવક સભા અને મેરીટાઉનની બંજ ગેન્સ ઇન્ડિઅન ઍસોસીએશન તરફથી પણ કહેલાં સમાજ સેવા કાર્યનું વર્ણન કરીએ તો તેનું ચિત્ર પણ આવુજ દેખાઈ શકાય.

જરૂર, ઇન્ડિઅન મોહામ્મડન વેલફેર ઍસોસીએશન હાલની કોકરીઓ માટે એક શાળા ઉઘાડવા માં ઘણી કાળજી લે એ અમારે સાભાર સ્વિકારવું જોઇએ. પરંતુ એ કાર્યે એટલું [illegible] પડશે કે એ શાળાને માટે પણ હાલની કોકરીઓને બારે કીમત આપવી પડશે! ગરીબ કેમને પોતાના બાળકો અને બાલિકાઓ માટે શિક્ષણ ની સગવડ પુરી પાડવા એ રાજની ફરજ નથી શું?

અમારે એ પણ સ્વિકારવું જોઇએ કે ઇન્ડો-યુરોપીઅન પીપલ્સ ઍસોસીએશન અને ઇન્ડિઅન વેલફેર ઍસોસીએશન આવા જાતીય સહકારના પ્રયત્નની પ્રતિનિધિરૂપ છે. અમારા યુરોપીઅન [illegible] તરફથી આપવામા આવતા સહકારને માટે અમે આભારી છીએ પરંતુ તે સાથે અમને એટલું કહ્યા વિના નથીજ રહેતું [illegible] એ સહકાર ઇન્ડિઅ આફ્રિકામાં [illegible] કામો કરવામાં આવ્યા છે એ ડરબનવાસીઓ સમક્ષ સુખી કરવા પુરતો છે. હાલમાં ડરબન યુરોપીઅનો જેઓ ઐતિહાસાનના વિદ્યાર્થીઓ માં માને તે બધાને ધર્મ, ન્યાય અને રક્ષણ અર્થે ઇચ્છ [illegible], [illegible] જોઈને ખાતર જમૈની સામે આજે યુધ્ધ ચાલી રહેલું દેખાવો ઘાલેા કરવા માં આવે છે, તેમાં માનો છે, અને કેટલાક એમ માને છે કે સરજનહારે મનુષ્ય જાતને એકજ મોહોંયા ઘડવાની ઇચ્છા કરી હોત તો પણ તેની ત્વચા કે વર્ણ બાબે ગમે તેવા દોષ, તફાવતો હરજ છે કે જાનીબારનો સંબો જે દક્ષિણ આફ્રિકામાં પ્રધાનજ ઉંચા મુળ પાસી ગણી છે તેને વધારી ઘાલવામાં અને ગાવાની તરજમાં અમારે માટે સમાન દરજ્જાની હિમાયત કરવામાં તેઓએ જરા પણ નરમાશ રાખવી નહિજ જોઇએ.

હિંદીઓની આગળીના કાઉન્સીલે કરેલો ઇન્કાર

હાલ ઇન્ડિઅન ઍસોસીએશને હીંદીઓના પ્રવેશના સવાલપર સહકારને માટે આગળી કરી હતી તે કાઉન્સીલની જનરલ પરપઝીઝ કમીટી એ નામંજુર કરી છે. ઍસોસીએશનને એવું સુચવ્યું હતું કે કમીટી કાઉન્સીલની ફાઇનાન્સ કમીટી સાથે ગાઢ સંબંધમાં રહીને કામ કરવા ને ઍસોસીએશન તરફથી એક સબકમીટી નીમવામાં આવે. ઍસોસીએશનની એવી માન્યતા હતી કે આ પગલું લેવાથી હીંદી કોમની રહેઠાણોની જરૂરીયાતો અને મુકરર્લીઓના કાઉન્સીલને વધારે ઉંડો ખ્યાલ આવી શકશે. જનરલ પરપઝીઝ કમીટીએ જણાવ્યું છે કે એની જાતના સહકાર વિનેના ઘુલકાળનો અનુભવ બહુ સારો નથી થયો અને તેથી પ્રવેશના સવાલની તપાસ કરવાને એક ડીપાર્ટમેન્ટલ કમીટી નીમવાની મુખ્ય પ્રધાનને ભલામણ કરવાનું ઠરાવાયું છે.

ડરબનના મેયર તરફથી ગરીબ હિંદી બાળકોને ક્રીસ્ટમસની ગમત

ડરબનના મેયર કાઉન્સીલર ઍલીસ બાર્કર તરફથી આવતા રવીવારે ડરીઝ ફાઉન્ટન પરની ઇન્ડિઅન રમેાટર્સ ગ્રાઉન્ડમાં નાના બાળકોને માટે રમત ગમતનો કાર્યક્રમ ગોઠવવામાં આવ્યો છે જે સવારે ૯ વાગ્યાથી ચાલુ થશે. બપોરે બાળકોને જમાડવામા આવશે અને સાંજે મેયરીસ તરફથી ઘનાગેા પહેંચવામાં આવશે. ડરબનના મેયરની આ ઉદારતાને હીંદી કોમ આભારની લાગણી સાથે વધાવી લેશે.

લોહાનીસર્ગ હિંદુ સપોર્ટીંગ ફંડમાં

ઉપરોક્ત ફંડના સેક્રેટરી તરફથી અમને એક પત્ર મળ્યો છે જેમાં નીચે પ્રમાણે જણાવવામાં આવ્યું છે:-

“મારી કચેરી તરફથી આપને જણાવવાની મને સુચના થઇ છે કે ફંડની ટ્રીસેમ્બર તા. ૨ ઠ્ઠીએ પહેલી રવેકસ્પલ જનરલ મીટીંગમાં આપના પત્રના સાહાનાના પ્રમાણે અમો આપના તરફ તીની ગ્રાંટ આપવાનો ઠરાવ થયા છે. અમો આશા રાખીએ છીએ કે આગળી ગુજરાતીઓના ગીરજ તરીકે આ ગ્રાંટની રકમ આપ સ્વિકારશેા.”

કેળવણી સુબોધ્યા અને ઉત્તેજન માટે અમે ફંડનો હાર્દીક આભાર માનીએ છીએ.

યુદ્ધથી યુનીયનને થનારૂં લાભ

ફ્રેડરીકટનમા પોતાની મતદારીમાં બેથી પણ વધુ વખતની મેદની સમક્ષ ગ્રાપણ ઝરતા યુનીયનના પક્ષ પ્રધાન જનરલ સ્મટસે જણાવ્યું હતું કે જો જનરલ કર્નીંગહામ દેકાળ યુનીયન સરકારે સત્તા ઍમીલમાં લાઉય સેન્ટ આફ્રિકાના પોલીસ ફોર્સનેા કબજો લેમ તેને અમલમા નહિ મુકાવ્યું હોત તો યુદ્ધ કદાચ પોલેન્ડને બદલે ગ્રાફ્રિક આફ્રિકામાજ લડવું હોત. મજામદારકાદ અને સ્વદેશસાદનથી ખુશ થવાની વાતોના સંબંધમાં તેમણે જણાવ્યું કે દક્ષિણ આમેરીકાના બહાના બનાવવાની સ્વતંત્રતા અમેરીકાના મનરોએ રચાપેલા સીદ્ધાંતથી સુરક્ષિત થએલી છે એ સીદ્ધાંત એ છે કે આ રાજ્યોમાંના એક પણ રાજ્ય પરનો હુમલો તે આખા અમેરીકા પરનો હુમલો ગણાશે. એમ પણ જાહાનું રાષ્ટ્ર પોતાની સ્વતંત્રતા પોતાનાજ પગપર ઉભીને ગુમાવી નહી શકે [illegible] સાક્ષિય આફ્રિકા બ્રીટીશ સામ્રાજ્ય માંથી છુટું થવાની મુખાઁઇ કરશે તો તેણે એક જબ્બેદસ્ત આપનાર શ્રોધવોજ જોશે અને એવું એક માત્ર કારણ બાંહેધરી આપનાર બ્રીટનજ છે.

હિંદુસ્તાનપર બ્રીટીશ ચઢાઇ પ્રધાન

ટ્રીસેમ્બર તા. ૧૪મીએ સ્ટેનલી આગળી સભામાં વડા પ્રધાન મી. નેવીલ ચેમ્બરલેને જણાવ્યું કે હીટલરવાદની સામેની સમાલના તીવ્રસ્વરૂપના લાગણી કંઈ ઘીમું થઇ નથી. હીંદુસ્તાનમાં કોઇ પણ સ્થળે આ વાવાઝોડાને લીધે મુશ્કેલી ઉભી મેળવવાના પ્રયત્નમાં સફળતા નાખવાની કુટિલ જરા પણ ઉપાડી નથી. વાઇસરોયના મુખ્ય માટેના કેન્દ્રમાં નાણાંનો ઘોષ ચાલુજ છે. કોઇ પણ ભારતની માગણીનો પ્રત્યુત્તર આપનારા માણસોની ખોટ નથી. જરૂરી મુખ્યની સામ-મીઓની ઉપજમાં ફ્રોમમે વધારો થતો જાય છે.

દિવાને ખાસમાં બોલતાં હીંદી પ્રધાન મારકવેસ ઓફ ઝેટલેન્ડે ફેડરેસ અને મુસ્લીમ લીગ ને પોતાના મતભેદોનું સમાધાન કરવા અપીલ કરી હતી. હીંદના બાલ પ્રતિનિધિ અમલ સરકારે પોતાના હાથમા સત્ય લીધેલા કોયાની જાણકારી બોલતાં સેક્રેટરી ઝેટલેન્ડે જણાવ્યું કે તેમ તે આ ફેડરેશનની રાજાધીપ થઇ છે પરંતુ બ્રીટીશ સરકારની આ પરિણામ લાવવાની જરા પણ ઇચ્છા નથી. “અમારા મત પ્રમાણે કોઇ પણ બંધારણ સર્વાનુમતીઓના [illegible] જોને એ બંધારણ દેકાળ રહેવાનું દોષ તેની સામાન્ય સંમતિ ન હોય તેવું બંધારણ કામ કરી શકે એવી આશા રાખી શકાયજ નહિ. આપણે જે સ્થિતિ સાધવાની છે તે એ કે જેમા બારા પડનાર પોતાનો મધ્યમ એક હીંદી તરીકે ગણવા અને હીંદુ કે મુસલીમ પક્ષી ગણાશે.” સેક્રેટરી ઝેટલેન્ડે વધુમાં જણાવ્યું કે જો ઇ [illegible] અને તેના આયોજો એવું માનતા હોય કે તેઓને હીંદુસ્તાનની બહાર બાકી [illegible] ગોલમાં ગોળી મુશ્કેલી રહ્યા છે [illegible] પ્રયાર માનાના સાથે તદ્દન પ્રયત્ન કરવા પક્ષ હીંદના બહારના [illegible] પર નહીં પ્રાપ્ત કરવી [illegible] ઉપર [illegible] કરે રહ્યું છે તે પ્રત્યે પોતાનો તીરસ્કાર દર્શાવવાનું અને તેને વધોડી કાઢવાનું આહ્વાન કરવા રહ્યા છે.

અને બ્રીટનના કુરબાનું શું?

જર્મનીને કહે છે તેજ પ્રમાણે બ્રીટન પણ ઔગ સમજતું થાય તો કંઈ ખોટું નથી. હિંદુસ્તાનને પોતાના ઉદ્દેશોમાટે મારે ગુલામીમાં દાબી રાખવાનું અને બનાવે ત્યારે તેને સ્વતંત્રતા આપવાની વાત ચાલ ત્યારે ત્યારે કેમ ભાજે સધુમાંતાઓના ઢકોરા તેને એટલી બધી કાળદ્રષ્ટ હોય નહિ એવો બોરો દેજ કરવાનું ખોટન જે ગોર કૃષ્ણ કરી રહ્યું છે તેને પણ હીંદુસ્તાન ઓટલુજ તિરસ્કારે છે. જ્યારે પાસેથી હીંદ પાસેની સત્તા બ્રમાદત ચુપાવીને બ્રીટન પોતાની સંકટની વેળાએ હીંદની શાંતના અને મદદની આશા સેવે એ નિરર્થકજ છે. ન્યુ દિલ્હીથી કૃદરે ટ્રીસેમ્બર તા. ૧૮ મીના સંદેશમાં વાઇસરોયના કલનનેા દેવાલ આપ્યેા છે. એ દેવાલ મુજબ વાઇસરોયે ઇન્ડિઅન મેમ્બર ઓફ કાઉન્સીલ સમક્ષ જાહેર કરતાં મીત્ર રાજ્યોના સવાલન માટે હીંદુસ્તાનના સુધળા યજ્ઞોના દેકાને વિષે બાર મુકયેા હતેા. ફેડરેશનના સવાલપર ઉભા થયેલી મુશ્કેલીઓ વિષે બોલતાં તેમણે કહ્યું કે બધાએ પક્ષેા અને કોમેા એ પોતાની રિયાંત તરફ દ્રષ્ટિ કરવાની જરૂર છે. હીંદુસ્તાનની ફ્રાંટએ આંતરરાષ્ટ્રિય સંકટની ગંભીરતા વીચારવા અને એકદરાગથી સાથે થઇ સહકાર આપ પ્રમાની કરવા તેમણે દીને વીનતી કરી હતી. પરંતુ વાઇસરોયના આ શબ્દોની હીંદુસ્તાનના હૃદયપર ગંભીર અસર થવાની નથી. હવે બધાલ તેા એ આવેમેા છે કે જ્યારે બ્રીટીશ સરકારે ખરી વસ્તુ રિયાંત સમજીને જે વસ્તુને માટે પોતે જર્મના સામે યુદ્ધ કરી રહેલી હોવાનેા દાવા કરે છે તે વસ્તુ હીંદુસ્તાનને આપવી જોઇએ. તેમ થશે ત્યારે તે હીંદુસ્તાનના હાર્દિક સહકારની આશા રાખી શકશે.

ઇન્ડિઅન સોશીયલ વેલફેર એસોસીએશન

જોહાનીસબર્ગ ઇન્ડિઅન સોશીયલ વેલફેર એસોસીએશનનાં પ્રમુખ મીસીસ એ. કમલજી, હનીલી લખે છે:

ગયા ઑક્ટોબર તા. ૧ લીના અંકમાં "સમાજ સેવા કાર્ય" પરનો તમારો અગ્રલેખ જોહાનીસબર્ગ ઇન્ડિઅન વેલફેર એસોસીએશનની કેવી રીતની દીક્ષા કરનારો છે કે તમારા જે વાચકો એસોસીએશનના હિસાબ (જે ઑફિસ આંકમાં તથા અન્યત્ર પ્રસિદ્ધ કરેલો છે) તેનો આપણા વાર્ષિક રીવાજની દ્રષ્ટિએ અભ્યાસ નથી કરી શકેલા તેઓને ત્રાંસાર રીતે બતાવવામાં નાખ્યા છે

તમારો લેખ એસોસીએશન પર કેટલાકપક્ષોનો અને નકારાત્મક અર્થનો આરોપ મુકે છે, જે આરોપ આ વાક્યમાં આવી જાય છે: "જોહાનીસબર્ગ ઇન્ડિઅન વેલફેર એસોસીએશનને કુલ ૭૭૭ માણસોને પા. ૨૮–૧૫–૯ ની કિંમતની દવાઓ આપવામાં પા. ૬૬૨–૨ નો ખર્ચ થયો છે." આ નિર્ણયને જો દલીલથી રજૂ મળેલો છે = પા. ૬૬૨ ના કુલ ખર્ચ પૈકી કલીનીકના દરદીઓ તરફથી પા. ૩૬ ની જે આપવામાં આવી હતા, અને પા. ૪૬ ની મ્યુનીસીપાલીટી તરફથી મળેલી મદદ એ બે રકમ બાદ કલીનીકના ખર્ચના બાકી અને બાકીના અને (પા. ૨૮–૧૫–૯) ના કપાતા દુ:ખ ખર્ચ (પા. ૬૬–૨–૫) જેટલી થાય છે. આ બધાનો ખર્ચ બાદ રહેતા તમારા વાચકોને ઐક્ય નિર્ણયપર આવવાનું કઠીનમાં આવ્યું છે કે બાકીના ખર્ચનો રકમ પા. ૫૧૬, એક કલીનીક કે જેનો બધો ખર્ચ દરદીઓની કીમો મ્યુનીસીપાલીટી માન્યતા બાદ રહે છે, ગયા વર્ષના બાકીના દેણા નકામા ચેકની નાખવામાં આવે છે

આ સિવાય એટલું ગેરવાજબી અને ભ્રમકારક નાર્યું કે કે આ ૬૪૧ કેસોને પોતા પોતાના સ્વરૂપમાં મુકવાને માટે અમારી માગણી કરવામાં આવે કેજ પડી છે.

પ્રશ્ન તો એ લેખ લખનાર કલીનીકના બધે દેણા, સેક્રેટરીના ખર્ચના (પા. ૧૨) અને જે દરદીઓ, કે જેના સિવાય કલીનીક એક ખાલી ઓરડોજ થઇ પડે, તેઓને આપવામાં આવતા ઓનરેરીયમના (પા. ૫૦) ની આવશ્યકતા કરે છે. બધા ડેસીફેક્ટન્ટ, ડ્રેસીંગરો, સ્ટેરીલાઈઝરીનો ખર્ચ જે આ કલીનીકનેજ ઉદ્યારાયેલા આવ્યા તાત્કાલિક પણ આવશ્યકતા નો છે. એ બધે પૈકે, સોશીયલ વેલફેર વર્કરના પગારના બધે ભાગ ગુરતન માટે નાખ્યા બાકીના પા. ૬૭ માં પા. ૫૦ ગણવામાં આવ્યા. આ રકમ પા. ૧૧૬ આવા બાદ બાકી પા. ૫૫૦ જેટલી રકમનો હિસાબ આપવાના રહે. આમાંથી પા. ૧૮૦ ની રકમ સોશીયલ વર્કરને માટે કાર ખરીદવાને લોનના વ્યાજના પાછા આપવા પૈકે વપરાયા. ગા. આગળાકને લિખે એટલું જણાવવું જોઇએ કે તેમણે આ ઉપરની લીધેલા રકમ પાછી આપવાની એસોસીએશનને માગણી કરીજ નથી. કારજ અરજા પૈકે નાણાની તબાવડ માગ ત્યારે તે બરાબર જાતુ જોવામાં એ આર્થીક સિદ્ધાંત અનુસાર એ રકમ પાછી આપવા હતી. પ્રસંગવશાત, એસન્સશીટમાં બતાવવામાં આવેલું છે તેમ ગા. આગળાકમે બાર બાદ એસોસીએશનને પોતાના દાનની રકમમાં વધારો કરેલો છે.

બધે પા. ૪૪૦ની રકમ રહી જેમાંથી આપેલું નિરાધારા દરદીઓના નિર્વાહ પૈકે રેન્ટ એન્ડ એસોસીએશનને પા. ૬૦–૧૨–૦ ની રકમ બાદ કરવી જોઇએ એટલે પછી પા. ૪૦૦ જેટલી રકમ બાકી રહે છે.

એ રકમનો કેવા રીતે ઉપયોગ થયો? રીપોર્ટ જણાવે છે કે સમગ્ર એ આખી રકમ જે મોટા ભાગે પા વપરાય હતા: સોશીયલ વર્કરના પગાર ■ (પા. ૨૫૨), અને કાર ચલાવવાના ખર્ચ પૈકે (પા. ૬૩) જેમાં ગરાજ, ટાયરો, લાઇસેન્સ અને રીપેરનો સમાવેશ થઇ જાય છે.

એટલે પછી સવાલ એ બાકી રહે છે કે આ ખર્ચ ચુકવવા કે નકામા કરવામાં આવ્યા ? કેમ? ? ક્યારે ? એ ચોકકસ નજ થયાથી.

તમારા લેખમાં જણાવે છે તેમ સોશીયલ વર્કરે વર્ષ દરમીયાન ૬૩૨૩ (આગલા વર્ષ કરતા ૧૦૦ વધારે) મુલાકાતો લીધી હતી કે આસિક ૨૫૦ ગામ આપના મહિનામાં કામના પ્રત્યેક દિવસની ૧૨ થી ૧૫ થઇ. સોશીયલ વર્કરને આટલી મુલાકાતો કારની મદદ વિના આપવી અશકયજ થઇ પડત. એટલે આ પૈસાનો ખર્ચ જાગેજ દીકાને પાત્ર ગણાય.

વળી આ મુલાકાતોનો હેતુ શો હતો? કલીનીક માં જે કેસોને મદદ આપવા દેણ તે કેસોની તપાસ કરવાની, નવા કેસો કલીનીકમાં લાવવાની, હરપીતાલ, સીકરન્સ એક રોગસારી, રેન્ટ એક એસોસીએશન તરફથી મદદ મળતી હોય તેવા કેસોની તપાસ કરવી; ઇન્ડિઅન ગરબ્સ કકુલની તપાસ કરવી; બીમાર, આંધળા અને નિરાધારની મુલાકાતો લેવી, કલાવરયાની ગાન્ડો ગાટેના કેસો ની તપાસ કરવી અને તેઓને માટે બરાબરની કરવી (જોહાનીથી ૯૨ ૫૬ દરદીઓને લગે માન્ટ મળતી થઇ ગઇ છે); અને મ્યુનીસીપલ સત્તાઓ ના જુદી જિમતિને લગતી રીપોર્ટ કરવાની તંદુરસ્તી ના તેવી મુલાકાતો લેવી.

આટ માટે ફીગરસું જોઇએ કે સોશીયલ વર્કરે બાસ કેટલ કલાક કામ કર્યા અને એટ મોશીયલ વર્કર તરીકે તરકારે તરફથી નાબા થયેલાં છે અને પોતાના કાર્યમાં તેમના કરતાં વધારે સેવાપરાયણ બીજું માણસ ન હોય જોઇએ તેમના પગાર પેટે થયેલો ખર્ચ દરદી કામની સેવામાં વાજબીજ ખર્ચ ગણાય એમ દરેકની આગણજ જરૂર રહે છે.

એટલે ઉપર માનુસાર પા. ૨૮–૧૫–૯ ની રીમતની દવાઓ આપવાનો પા. ૬૬૨–૦–૧ નો ખર્ચ થયો એવું સાબણી જેવાને બદલે તમારા લેખે તો એમ કહેવું જોઇતું હતું કે, (અ) કલીનીક ચલાવવાનો, સોશીયલ વર્કરનો પગાર આપવા કલીનીકના કામ પેટે કારનો ખર્ચ નહિ આપતા, એસોસીએશનને લગભગ પા. ૨૦૦ નો ચાપિંડ આવી થયો હતો, જે પેટે દરદીઓની ફીઓ અને મ્યુનીસીપલ માન્યતા પા. ૧૨૬ ઉપલબ્ધ હતા, અને (બ) કે સોશીયલ વર્કરે ૪૬૧૩ મુલાકાતો લીધી તે પેટે કારનો ખર્ચ સહીત પા. ૩૫૦ વપરાયા હતા.

એસોસીએશનની પ્રવૃત્તિઓ અને ખર્ચનું આ ચિત્ર બધું સમજાવે. એમ લાગવું છે કલીનીક ચલાવવાનું કાર્ય, કે જે આફ્રીકામાં નાજ જેવજ ચાલતું હોવે છે, એજ એસોસીએશનનું મુખ્ય કાર્ય હતું અને સોશીયલ વર્કર તરફથી દોરાની સેવાતી મુલાકાતોની મોટી સંખ્યાની અવશ્યતા કરવી એ એસોસીએશનનું કાર્ય અને ખર્ચ મુશ્કેલ પોતાની સ્વરૂપમાં મુકવા જેવું છે

પ્રસંગવશાત, એસોસીએશન તરફથી ઇન્ડિઅન સમર્થ રકુલ હોસ્પીતાલમાં ચાલવામાં આવી અને જેને ગાટે તે બધા વર્ષથી મદતી આવેલી હતી, અને હવે છેવટે પ્રતિત સરકારે પોતાને સારી જગ્યા ખરીદી તે પર યોગ્ય મકાનો બાંધવાની આજ્ઞાપત્ર કરેલા છે તને લિખે તમારા લેખ કશુજ કહેતો નથી. તેમજ ઇન્ડિઅન્ડુરોપીયન વીમેન્સ એસોસીએશન જે ઇન્ડિઅન વેલફેર એસોસીએશનને મદદ કરી રહી છે તેના તરફથી આજ કરવામાં આવેલી ૫ ગરબ્સ કામો લિખે પણ કશું જણાવતો નથી.

અમને એસોસીએશનનો આભાર તમામ સહકાર કે જેને માટે તમે માગણી કરી રહ્યા છો તેનો ગાર પ્રાપ્તના પ્રયાસ કરી રહી છે. ગાનાપૂર્વ અને રચનાત્મક દીકાને આગે આવકારીજો છીએ. પરંતુ પક્ષપાતી અને બાયાવરી દરીકનો કે જેનો આ પત્રમાં મે જવાબ આપેલો છે, તે આપણા સૌને હેવે રહેલા સહકારના સવાલને ફેરણ નુકશાન કરનારી છે.

તમારી વિશ્વાસુ,
એ. કમલજી. હનીલી,
પ્રમુખ.

અમગેનો કોમેટોરીયમ સોસાયટી

જનરલ મીટીંગ

કોમેટોરીયમ સોસાયટીનાં સર્વ મેમ્બરોને ખિનંતી કે આ સોસાયટીની જનરલ મીટીંગ તા. ૨૮ ડિસેમ્બર ૧૯૩૯ ને ગુરૂવારે સાંજ નાં સાડા પાંચ વાગ્યે ૧૨૯ વીકટોરીઆ સ્ટ્રીટમાં સોસાયટીની ઓફીસે મળશે, જે બાબતે બાબતસર પધારવા વીનંતી છે.

કાર્ય: ૧ ટ્રેજરર નો રીપોર્ટ ૨ જનરલ સુધણી ૩. ૬૨બત કોરપોરેશને રોડને માટે સોસાયટીના જમીન માટેની માંગણી કરેલી તે સબંધીના પગ ચર્ચાવા ૪. જનરલ.

બી. એમ. પટેલ.
એનમેન. અ. કો. સોસાયટી.

જુજવા મત

'હરિજનબંધુ'માં ગાંધીજી

અલીગઢના એક ભિત્ર, જે. લખે છે:

"તમે ઘણે પ્રસંગે કહ્યું છે કે કુરાને શરીફના તમારા અભ્યાસે તમને બતાવ્યું છે કે ઇસ્લામ તેના અનુયાયીઓને અહીંસા આચરવાનો આદેશ આપે છે તમે વળી એમ પણ કહો છો કે પાક પૈગંબરના જીવનના અભ્યાસથી તમારી એ માન્યતા દૃઢ થઈ છે. હું કહું છું કે તમારું આ વલણ એક રીતે કેવળ તમારી 'ધારણા'નું ફળ હોવું જોઈએ. સરળ વાત તો એ છે કે તમારી અહીંસાની શ્રીલશ્રીમાં બળના પ્રયોગને મુદ્દલ સ્થાનજ નથી. એવી ઉદાત્ત ઇસ્લામમાં અમુક પ્રસંગે બળપ્રયોગની રજા છે. બદની સ્રડાઇમાં પાક પૈગંબરે બળ સામે બળ વાપર્યું નહોતું? શું! પ્રમાણો? ના નથી હોતો કારણકે તમે તમારા પોતાના અર્થ સીવાય બીજો કોઇ પણ અર્થ સ્વીકારવાની ના પાડી છે આમ છતાં મને આશા છે કે તમારી બોલનીમાં સમાવેશાતા તમારા પોતાના મહિલાના સાદેલે પહેલી બાબત માટેની બળપ્રયોગ બાબતે પહેલા નંબરે અમારે કંઇ કહેવું તે પ્રસંગે તમે વૈકલ્પિકપણે પણ આદર દેખાડશો. અહીંયા આપણે કરેલા નીચેના તમારા ભાષણ કર્યું હતું 'બળનો પ્રયોગ કોઇ પણ કાયમના મહત્વના સાંગોની સામે કે બળાત્ત યતો નથી, કારણકે કુરાનીમાં કહ્યું છે કે ઇસ્લામમાં અમુક પ્રસંગોએ બળનો પ્રયોગ ફરમાવ્યો છે. પોતાના મુદ્દાના ટેકામાં આપણા સમક્ષ કરેલા એજ નીવેદનમાં તમણે વળી કહ્યું હતું: 'ઝેરબુરસીમાં સરકાર સામે ઇસ્લામ કેવળ સહકાર, છેવટ સખીની લડાઇ, અને કતલ કરવામાં છે.' મને ખાતરી છે કે મહિલાના સાદેલા એ કથનનો આજે પણ ઇનકાર નહીં કરી શકે.

આટલું તો ઇસ્લામમાં અહિંસા તીવે, હવે મુસલમાનો એક અલાયદી પ્રજા છે કે નહીં એ સવાલને અંગે તો હું એટલુંજ કહીશ કે ઇસ્લા મના આદેશથી જ મુસલમાનો દુનેમાં અલાયદી પ્રજા તરીકે રહ્યા છે. મહમદ-ગીન-કાસીમે હિંદની ભૂમી પર રોપેમાં પહેલવહેલો પગ મુકયો ત્યારે તેઓ અલાયદી પ્રજા હતા. ગોરાઓ સામ્રાજ્યના દીવસોમાં તો તેવા જ હતા, તે આજે પણ તે અલાયદી પ્રજા જ છે અને જો તેઓ તેમના દીનને વફાદાર હશે તો તેઓ સદાને માટે અલાયદા જ રહેવાના. અકબરે એક સામાન્ય ધર્મ જ નહીં પણ સામાન્ય સામાજીક રચના પણ ઉભી કરવા પ્રયત્ન કર્યો, પણ તેના પ્રયત્નો પુરા ન થવા પામ્યા હોવાથી મુસલમાનો એ અર્થમાં અલાયદી પ્રજા છે કે તેઓ પોતાની હસ્તીને બીજા કોઇ પણ કોમમા સુમારી શકે નહીં' પણ ત્યારથી કેટલી એકતાના ત્રિભાજકતાઓ એ બાબતે ઉદભવવાની જરૂર નથી. કોઇ પણ ચોક્કસ ક્ષેત્રમાં, ચોક્કસ ધ્યેયપ્રાપ્તિને સારૂ સહકાર કરવો એ હમેશાં શક્ય છે જ, એજ વાસ્તવિક સ્વાસ્થ લેવો અને એક જ જુમા પર વસવું એટલાથી જ કંઇ પ્રજા બનાતી નથી. અસલ વાત તો વીચારની એકતા છે, ધર્મજ માણસના માનસનું ઘડતર કરે છે. મુસલમાન શીક્ષકો સાધ્યપ્રાપ્તિની દોષ, પણ તેમનાં દૃષ્ટિબીંદુ, તેમની રહેણી એટલીજાતથી હમેશાં જુદી પડશે. આખી પૃથ્વી પર એક જ વાદુ વહે છે. ઉપખંડમાં વહેતો વાયુ હિંદના વાયુથી બોટો જ નીરાળો છે! બહિરીક મંત્રોમાં કેવળ બાહ્યરીક અંગોને જ અસર કરે એમ નથી તેની અસર મન પર તેની અસર થયા વગર રહેતી. અલબત્ત, ખ્રિસ્તીઓ પણ અલાયદી પ્રજા છે પારસીઓ પણ અલાયદી છે હિંદુ પ્રજાઓના એમાંની જુમી એ કે દેવસે દોષોત તેને હિંદી પ્રજાઓના તાદૃશ્ય કયા ફેરવી નાખશે તે દિવસ હિંદુસ્તાનના ઇતિહાસમાં ક્રાંતિનો સારૂ નોંધારો.

કા, મીનાઓના મુસલમાનો ચીનમાં અલાયદી પ્રજા જ છે. જો તમારા કહેવાનો આશય એવો હોય કે તેમણે પોતાની જાતને ચીનના બીનાઓમાં સમાવી દીધી છે તો તે એટલું જ કહીશ કે તેઓ આપણી કુરબાનીને દાખલારૂપ છે. કારણકે એ હિસા આજ સુધી તો ઇસ્લામી ભાવનાને તદ્દન ઉપયોગી જણી જણ. ઇસ્લામનું ઐતિહાસ કરમાન છે કે મુસલમાનોએ જેમાંજ જે વસ્તુમાં પણ પોતાનું નીરાળાપણું જળવાયું હોયએ મહિલાના સાદેલ પોતે પોતાની વહી કારોબારીના મળ્યો પાસે જુનો જાન નથી પડતા શું?"

આ કામણ પણ શાસ્ત્રીય મુસલમાનોનું આસ્તાનું ગાનમ ચુકવે એ એ દીધે મને શંકા નથી. પવીત્ર કુરાનના અર્થ કરવાની બાબતમાં કયા ક્યાંથી દલીલમાં હું નહીં ઉતરું. હું પોતે મેરમુસ્લીમ હોવાથી આ બાબતમાં મારી સ્થિતી નબળી કહેવાય એ હું દલીલ કરવા બેસું તો સ્વાભાવીક રીતે જ મને સંભળાવવામાં આવે કે 'જેરમુસ્લીમ થઇને મુસ્લીમ ધર્મશાસ્ત્રોનો અર્થ કરવા નીકળનારા તમે કોણ?' મને મારા પોતાના ધર્મ પ્રત્યે કેટલો પુજ્યભાવ છે તેટલો જ ઇસ્લામ પ્રત્યે તેમજ બીજા ધર્મો પ્રત્યે પ્રેમ એવો જાળવી હું વાળવા ખાતર તોયે તેવા કરો અર્થ કરે નહીં.

આમ છતાં હું આ પત્રલેખકને જણાવું કે બદની સડાઇ તેમજ માટે પૈગંબરના જીવનના તેવા જ બીજા પ્રસંગો પેલું સખાવ્યુ બળની વેળાએ મારી નજર સામે હતાં. ખુદ કુરાને શરીફમાં મારા અર્થના સમર્થનની ખાતરી પડેલી છે એ વાતની મને ખાત્રી હતી. આગ બતા હું જાણું છું કે એક મંત્રનો અમર તો ઓર માણસના જીવનનો કેવદેશ સમજાવે તે મંત્રમાં જુદેજુદે રમણે આવેલાં તારના અમર તો એવા મહાનુભાવના અનેક જીવનપ્રસંગોમાં જુદા દીઠ થાય. મહાભારત એ એક ધુરંધર મહાકાવ્ય છે. પણ ખુદ ગીતાના હિંદુ-ઓનો મહાગ્રંથ બેડીને પણ મેં ઠેકેજાં કહ્યું છે કે એ ગ્રંથ લડાઇ અને હિંસાની બબ્બેના પુરવાર કરવાને સારૂ જ લખાયો છે.

મહિલાના સાદેલની વળી બોલવાનો મને કંઇ હક નથી. તેઓ પોતે પોતાની સંભાળ લઇ શકે તેમ છે. એટલું મારે કબુલ કરવું જોઇએ કે તેમને બીજે ઠેકાણે આપેલા ઉદ્ગારોને મારા રમરણમાં નથી. પત્રલેખકના બયાનપત્રો બીજે મને સંદેહ નથી. ખાસ એટલું જ કે તેમણે ટાંકેલા પુરાવો પાકીસ્તાન દરાવના મુખ્ય ઉપદેશને બીજે વળી ગયા જે અભીપ્રાય હું ધરાવતો જાણ્યો હું તેને કબાવી શકતો નથી. કાળના અંત સુધી કપાળે કપાળે ઝુરી મતી રહેવાની. આ રિથતીમાં પરસ્પરની સહિષ્ણુતાને માટે જ મારે વીનવણી કરવી રહી.

પ્રજાઓને બાબ પત્રલેખકે કોરેલો સીદ્ધાંત અનર્થની બગદર તેવો છે હિંદમાંના મુસલમા નો એક અલાયદી પ્રજા છે એ બાબ પરાણે રાખવાને સારૂ દલીલમાં મુકી શકાય તેમાં કારણો ફકાવ મળી આવે. પણ એવી બાબ ના જે કદા કયાંય જાણવી નથી - દુનીયામાં જટલા ધર્મો એ જેટલી જ પ્રજાઓ છે. એવા દોષ નો તો એનો અંત આવે ગાય કે નાબુદ થવાનો વખત ઉભીને બાકીને બધાં રહેવાસે નવી સાર્વજન નવુ રાષ્ટ્રીયત્વ પણ જરૂરથી બાય છે. એટલે કે મારા પત્રલેખકના સીદ્ધાંત મુજબ અંગ્રેજો, ફ્રાન્સીસીઓ, અમેરીકનો, જર્મનીઓ વગેરે ત તે પ્રજાઓ નથી, પણ મુસલમાનો, પારસીઓ, શીખો, હીંદુઓ, ખ્રિસ્તીઓ વહાદીઓ, યોહુદી અને જુદીજુદી પ્રજાઓ છે, પણ તેઓ બધે તે દેશમાં જન્મ્યા હોય બા આસ્તી છે કે પ્રજા ઓ તેમના બધે મુજબ વર્તનારી છે અથવા તેમ તે મુજબ ઓળાખાની દેશોએ એવો આગ્રહ કરવામાં આ પત્રલેખક જરૂર નબળી ઉતરી ઉપર ટાંકયા રહે છે. ન ઠકાણે ચાલ એવો સીદ્ધાંત રથાપવાની પ્રત્રલેખક પોતાનો કેસ હક ઉપરાંત પાણીત કરવા બધ છે.

મુસલમાન રાજદારીઓએ ભારતવર્ષને બે પ્રજા-ઓમાં વીભકત કર્યું હતું એમ કબુલ કરવાની હું ના પાડું છું. અકબરનો દાખલો અપ્રસ્તુત છે. એની નેમ ધર્મોનો સમ-ચય કરવાની હતી. એ સ્વપ્નું ફળીભૂત થાય તેવું નહોતું. પણ બીજા મુસ્લીમ બાદશાહો અને રાજદ્વારીઓએ ચોક્કસપણે ભારતવર્ષને એક અને અવીભાજ્ય માન્યુ હતું. આવા જ અર્થમાં હું બ્રીટીશરાજ્યે હિંદી ઇતીહાસ ભણ્યો હતો.

જો આપણે હીંદુ મુસલમાન તેમજ બીજા-ઓએ સામસામા મગીને સોહાર્દપૂર્ણ સંબંધોથી રહેવાનું દોષ ના સીદ્ધાંતમાં બીજાના બતાવેલા મુંઝાયેલા પ્રતીનીધીઓ મારફત આપણે આગળ મળ્યા તરીકે આપણે અવાજ અને આપણી મનીષા રજુ કરીને જ તેમ કરી શકીશું. પછી તે બિરાદરના સહભાવ સામે કોઇ અવર ના તારા

નીચ રીવેંજનો સામનો કરીને હો. બ્રીટીશ સરકારની વતી કરવામાં આવેલી જાહેરાતો બ્રીટનના સહકારની કશી આશા નથી આપતી. બ્રીટીશ સામ્રાજ્યવાદ હજુ સાબુત અને તાકાતવંતો છે, અને સર સેમ્યુઅલ હોરે જે કંઈ કહ્યું જાહેર કર્યું છે તેપણ એ સામ્રાજ્યવાદ સહેજે મરવાનો નથી. હિંદનો અંગ્રેજીચ્છેદ કરવાની સૂચના એ સામ્રાજ્યવાદના નીકાસમાં એક નવો દાણો છે, કારણકે એવો અંગ્રેજીચ્છેદ બ્રિટિશ સંગીનોની મદદથી જ થઇ શકે અથવા તો ખુનખાર આંતરવિગ્રહથી થઇ શકે, અને આશા છે કે આ બેમાંની એકે બાજીમાં ફ્રેમ્સ ગાંગીદાર નહીં થાય. હિંદ પરત્વે બ્રિટનના પુષ્ક હેતુઓ ની જરૂરી જાહેરાત કરવાની બાબતમાં બ્રીટીશ સરકારે પોલીસી ના એક રીતે ફ્રાગ ભાયાવાંદરૂપે આપણા ઉપર ઉતરી છે. એ પ્રતાપથી ફ્રેમ્સ રહ્યા વચ્ચેથી હટી જઇને મુસ્લીમ લીગને ફ્રેમ્સ હકુમતવાળા આવા પ્રતિમાં માર્ગ મોકળો કરી આપે છે કે જેથી હિંદના બાગલા પાડીને બ્રીટીશ મુંસરીને ટકાવી રાખવી કે અંગ્રેજોની આઝાદીને માટે લડવું એ બે વચ્ચે તે બેમાંથકે પોતાની પસંદગી કરી લે.

મારી તો આશા છે કે લીગ હીંદમાં અંગ્રેજ વિચ્છેદ નથી માગતી. હું આશા રાખું છું કે મારા મત્રોખાક હિંદના મોટા ભાગના મુસ્લમાન બનતા પ્રતીનીધી નથી કુંઢના જ જનાબ ઝીણા સાહેબ તથા પંડીત જવાહરલાલ નહેરૂ વચ્ચેની વાતચીત કરી આવું થવાનો છે. આપણે આશા રાખીએ કે તેને પરીણામે હાલી ગમવાનો કાયમા કુસેલ બાબતો ને સામટી પેદા થશે

બોક્સબર્ગ નોર્થનો ખુન કેસ

(ગતાંકથી ચાલુ)

ઓક્ટોબર ના. ૧૦મીએ કાસમ પટલા અને બીજા બેજણ નામના એક નેટીવ નું ખુન કરવાના આરોપ માટે પકડાએલા છ બાબતો પ્રસપ મહમદ, મુકતા અહમદ બસસ, સીડની વેન્ડ્રોકસ, ડેવીડ સ્ટીટઝ, કાસમ એડમ્સ અને અબકુલ્લા બેકર્સ એ બધાનો કેસ રેન્ડ મેજીસ્ટ્રીસ મેસન્સમા ચાલી રહ્યો હતો. તેની બીજા દિવસની તપાસ ગુરૂવારે તા. ૧૪મીએ ચાલી હતી. પ્રસપ મહમદ (પહેલો આરોપી) એ જુબાની આપી હતી. ફાઉન તરફથી મી. એ. જી. ટીફીન્સન કે. સી.ની ઉલટ તપાસમા પ્રસપે જણાવ્યું હતું કે જ્યારે બીજો ગોળીબાર થયો ત્યારે તે કાસમની કારના દરવાજાની પાછળ ભરાઇ ગયો. ત્યારબાદ તેણે કારની અંદરથી બીજા બે ગોળીબાર થયેલા સાંભળ્યા હતા. પ્રસપે મેજરને કારના પાછળ દરવાજાથી બહાર નીકળતા જોયો હતો. તેના હાથ પકડેલા હતા. મેજરે કારના આગળના ભાગમાં આવીને બન્ને બોનાની (પ્રસપની) સાથે પીસ્તોલ તાકી. ત્રીજા નેટીવ બાકીનો હલાવતો કારમાંથી ઉતર્યો પ્રસપ પીસ્તોલ સાથે કારની પાછળ હતો

પ્રસપે કહ્યું કે તે કારની પાછળ જોઇ ગયો. તેની કારની નજીક પુહોચ્યો ત્યારે તેને ગોળી વાગી. નેટીવને બાંધીને બકરવાનથી ગોળી મારી હતી.

બન્ને મરી ગયેલાઓના શરીરમાં બે બે ગોળીઓ કેવા મારી તેના જવાબમાં પ્રસપે કહ્યું કે બન્નેના શરીરમાં બીજી ગોળી આવી એ ગોળીએ પ્રસપની સામે તાકેલી ગોળી હોવા જોઇએ.

ગ્રેગ, એન્ડ્ર ગોરીસ, ફ. ડી. તરફથી કરી તપાસમાં પ્રસપ જણાવ્યું કે મેજરએ તેની માએ ગોળીબાર કરવાનું તે કયાં કારણ જણાતું નથીતો.

મુકતા અહમદ બસસ (બીજો આરોપી) એ કહ્યું કે તેઓની કાર ઉભી રહી એટલે તે અને બીજા ઉતરી ગયા. જ્યારે તેણે ગોળીબાર સાંભળ્યા ત્યારે તે કારની બહારી પાછળ દોડી ગયો અને પ્રસપને પણ પાછળ દોડતો જોયો. પ્રસપની પાછળ મુકતા બુહાડો નીકળતી પીસ્તોલ સામે દેખાયો હતો.

ત્યાર પછી પ્રસપાદના બેહેરની જુબાની થતાં તેણે જણાવ્યું કે કાસમ પટલા ફ્રેન્ડસ અને ગુલામ ઉપર જે ફરીયાદ કરી છે પ્રસપ એ ફરીયાદ પોતાની વિરુદ્ધમાની નજદીક કરતો હતો. મેં પ્રસપને કે બીજા તોહોમતદારોને પોલીસ આવી ત્યાં સુધર પોતાની જગ્યા છોડવા રોકયા નથી' હતા.

કેસ બધાસ થતા બેઉ પક્ષેથી કેસ બાબત બાબતોના પત્રો પછી જજુરીને સુપ્રત કરવા માટે સોંપવામાં આવ્યા. જજુરી પાંચ વાગે પાંચ કલાક બાદ પાછી ફરી હતી. નંબર એક અને બેના તોહોમતદારને ખુન માટે એકે મતે ગુન્હેગાર ઠેરાવતો ચુકાદો આપ્યો હતો અને નંબર ત્રણની બાબતમા આઠ વિરુદ્ધ એક મતે ગુન્હેગાર ઠેરાવતો ચુકાદો આપ્યો હતો. ત્યાર બાદ ગુન્હાને કારમુક્ત કોણ એવા કોઇ સંજોગો હતા કે કેમ તેનો વીચાર કરવા જજુરી ફરી બાજી ગઇ હતી અને તે ઉપર લગભગ અઢીક કલાક વીચાર કીધા બાદ ચુકાદો આપ્યો હતો કે બેહેલા અને બીજા તોહોમતદારના સંબંધમાં એવા કોઇ સંજોગો ન હતા બધારે નંબર ત્રણના બાબતમા એમ કે તે ખુનના સામાન્ય હેતુમા સામેલ હતો. આમ તેણે ખુન માટે ગુન્હેગાર છે પણ તેણે મુલાકાત પહાય ઉપર આફ્રીકા બહાર નું પુરવાર થયલું જણાતું નથી.

જજશ્રી તોહોમતદારોને કંઇ કહેવું હોય તો તે કહેવા જણાવતાં નંબર ૩ના પ્રત્યે કહ્યું : મારો બચાવ કરવો નથી. બીજા કારણોથી તે પોતે પાછલ ગયો હતો. ૬. ૦ જોકસબર્ગ આવ્યા ત્યારે કોઇનો મારવાનો ઇરાદો નહીં હતો. હું તો બીજાનું કામ કરી આપવા ગયા હતા મને કેટલી સજા થવાની નથી, મને ડરમા નાખશે છે. મારી સાથેના કોઇ બાબતો પાસે હથીયાર નહીં હતા. હું નકકા નેપર છું. જજશ્રી જણાવ્યું કે મને મારા મીત્રોએ એક હથીયારધર તરીકે ગણ્યો છે, ત્યાર બાદ જજશ્રી બાબત કરવામાં આવી ત્યારે પ્રસપ મહમદ વતી ત્યારે બાબતો જગસને પોતાની વતી નંબર ૩ના ફ્રેન્ડરીકસને દીશ વર્ષની કેદની સજા ફરમાવવા વીનંતી કરી અને બાકીનાને છોડી મુકવા વિનંતી કરી.

ધર્મ યુદ્ધ!

અમેરીકાના ગોરાઓનું 'સુનીટી' પત્ર લખે છે :

આ યુદ્ધને એક ધર્મ યુદ્ધ બનાવવાનો પ્રચાર ચાલી રહ્યો છે. વસ્તુતઃ યુદ્ધ શરૂ થયું તે પહેલાંજ એ પ્રચાર આરંભ થઈ ગયો હતો. "૧૯૩૯ના જાન્યુઆરીમાં પ્રેસીડન્ટ રૂઝવેલ્ટે અમેરીકાની કોંગ્રેસને સંદેશો આપતાં ધર્મ, પ્રજાતંત્ર અને આંતરરાષ્ટ્રિય સુલાનિષ્ઠા એ સર્વ વસ્તુઓ નો નાશ કરનાર બહારના બળો અમેરીકાપર ત્રાટકી ત્યાં રેલાવાની વાતોથી પોતાનું પક્ષપાતત્વ ઢાલ્યું હતું. દેખીતી રીતે આપણા યુદ્ધને એક ધર્મ યુદ્ધ બનાવવાને તે માર્ગ ચોખો કરી રહ્યા હતા" એમ પ્રો. હાર્લ્સ બે. બીયર્ડે પોતાના "ગીટી બાઇન્ડન એન્ડ ફોરીન અફેરસ્સ" નામના પુસ્તકમાં લખેલ છે. જે વસ્તુ પ્રેસીડન્ટ એ વખતે તૈયાર કરી રહ્યા હતા તે હવે આવી રહી છે. દાખલા તરીકે પોલેન્ડને એક પવિત્ર રાષ્ટ્રમ તરીકે રજુ કરવામાં આવી રહ્યો છે. અરીસ દેશ પોલેન્ડનો સમાવેશ કરવો સમજમ આસાનજ છે. રાક્ષસી પરસંહીલ કરવાનું એક બહાનું પોલેન્ડ એક મહા ધાતકી રમેચ્છાચારી રાજ્ય હતું. તેની પ્રજાની ઘોર અજ્ઞાનતા અને દરિદ્રતાનો લાભ લેવામાં આવ્યો હતો. જર્મની કરતાં પણ કારમી કરતાથી યહુદીઓના ઉપર તેણે જુલમ ગુજર્યો હતો. અને જ્યારે ક્રોસ્સોસ્લોવેકીયા પર હલ્લો આવ્યો અને જર્મનીનો તાબો દેશ મુકવામાં આવ્યું ત્યારે પોલેન્ડ જ હતું કે જે એક ભૂખ્યા શીયાળની જેમ એ નિરાધાર દેશની ઉપર કુદી પડવ હતું અને દેશનો મુંચરો લઇ પચાવી પડ્યું હતું. આ સઘળું કહેવાનો હેતુ એ નથી કે એક પોલાદી રાજ્ય પર નિરંકુશ જુલમો કરવાનું હિટલરનું વાજબીપણું સિદ્ધ કરવું જે દેશને આજે મીત્રરાજ્યોના પ્રચારકો મહાન આપવામાં પ્રમાણની પરિસિમા વટાવી ગયા છે તેની માત્ર તાજ ઘટનાઓ જાહેર કરવાનો છે. વસ્તુતઃ સર્વ યુદ્ધમાં બોલશ્વીઝમ જે ભાગ ભજવી રહ્યું હતું એજ ભાગ આજે પોલેન્ડ ભજવી રહ્યું છે. પોલીનના આ હેલ્લા સ્વાધીનતા યુદ્ધને માટે જે એક માધુતાનો રોગ બની ગયું છે. અને હવે કોંગ્રેસની સભાઓમાં આ યુદ્ધ પ્રજાતંત્ર, સુધારો અને જે કોઇ પણ મહાન વસ્તુનું નામ આપો સામ્રાજ્ય તેનો આશ્રય લઇ રહ્યું છે એ પૂર્ણ આપણે સારો પ્રકોપવહેલુંજ દેખાવવામાં આવી રહ્યું છે! એ તો પચીસ વર્ષ પૂર્વે પણીજ ખૂબજ સુંદર રીતે રજાઇ હતી તેજ જુની બાજી છે. સેનેટર બોરાહે તટસ્થતાપરની ચર્ચાના આરંભમાં કરેલાં ભાષણમાં બાલ્કજીજ કહ્યું હતું કે યુરોપનું યુદ્ધ એ યુરોપીય સત્તાના રાજપ્રકરણની લોહીયાળી તવારીખમાં એક નવાં પ્રકરણ સિવાય બીજું કશું નથી. પરંતુ આપણે એ સ્વિકારવા નથી માગતા. આપણે તો તેને જગતને ઉજારવાના એક ધર્મયુદ્ધની ઉપમા આપીશું! જો આજ સત્ય વાત પ્રજાની તો મોટાં વહેલું અમેરીકાને પણ યુદ્ધમાં દાખલ થવાને લલચાવી દેવામાં આપણે પછી આપણે જવાબદાર રહી શકાશું નહિ એટલે આ પરિસ્થિતિ ની મોટી કસોટીને કેમ કરવી દાખી દેવામાં આવે તેજ વધારે સારું છે.

દક્ષિણ આફ્રિકાના ટુંક ખબરો

નાટાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસની વીજયુ બ્રાંચ

ગયા રવીવાર તા. ૧૦ મીએ નાટાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસની વીજયુ બ્રાંચ એક બ્રાંચ સ્થાપવામાં આવી હતી. જે વખતે નીચે પ્રમાણે કાર્યકર્તાઓની ચુંટણી થઇ હતી. પ્રમુખ : પી. કલ્યાણ, બાસ્કરાવ, ઉપપ્રમુખો : મેસર્સ કે. એમ. મુડલે, આર. કે. નાયકુ, જે. પી. રેનીયસ, પી. સુબ્રાયા, અને બી. કે. નાયકુ; ઓનરરી સેક્રેટરીઓ મેસર્સ પી. ટી. પાર્થેનીયા અને પી. એપસ્વામી; ઓનરરી ટ્રેઝરર : પી. હેરીસવન્દન; કમીટી : મેસર્સ એસ. સી. મહારાજ, બી. કે. પી., અબ્દુલ કરીમ, ટી. પી. રંગાસ્વામ, જી. એમ. એમ. સીમાકીયા, ઇબ્રાહીમ દુમા, ગોપાલ નાયકુ, આર. જે. રેડી, એમ. એમ. જોક, તીરુસેલ્વમ અને એસ સી. જ્યોર્જ.

મી. વી. એસ. શ્રી. પથરની તબીયત

સાઉથ આફ્રીકન ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસના પ્રમુખ મી. વી. એસ. શ્રી. પથર જોગને ટુંક મુદતપર પક્ષઘાત થયો હતો તેઓ થોડા સમય બાદ આરામ લેવા અને તબીયત સુધારવા ડેનાટ બીચપર ગયા હતા, જ્યાં તેમની તબીયતમાં ઘણો સુધારો થયો હોવાના ખબર આવ્યા છે. તેઓ થોડા દિવસમાં ડરબન આવી પોતાને હાથે ઘણાંની જવાની આશા રાખે છે.

બીજાણીથી બચી ગયા

ગયા મંગળવારની સાંજે ક્લકેરેનની પાસ આશરે પેસેન્જર તરફ જઇ રહેલા ટ્રાંકુલામાં એક અજાણ્યો પેસેન્જર એકે બહા ધાતકી રમેચ્છાચારી રાજ્ય હતું. તેની પ્રજાની ઘોર અજ્ઞાનતા અને દરિદ્રતાનો લાભ લેવામાં આવ્યો હતો. જર્મની કરતાં પણ કારમી કરતાથી યહુદીઓના ઉપર તેણે જુલમ ગુજર્યો હતો. અને જ્યારે ક્રોસ્સોસ્લોવેકીયા પર હલ્લો આવ્યો અને જર્મનીનો તાબો દેશ મુકવામાં આવ્યું ત્યારે પોલેન્ડ જ હતું કે જે એક ભૂખ્યા શીયાળની જેમ એ નિરાધાર દેશની ઉપર કુદી પડવ હતું અને દેશનો મુંચરો લઇ પચાવી પડ્યું હતું. આ સઘળું કહેવાનો હેતુ એ નથી કે એક પોલાદી રાજ્ય પર નિરંકુશ જુલમો કરવાનું હિટલરનું વાજબીપણું સિદ્ધ કરવું જે દેશને આજે મીત્રરાજ્યોના પ્રચારકો મહાન આપવામાં પ્રમાણની પરિસિમા વટાવી ગયા છે તેની માત્ર તાજ ઘટનાઓ જાહેર કરવાનો છે. વસ્તુતઃ સર્વ યુદ્ધમાં બોલશ્વીઝમ જે ભાગ ભજવી રહ્યું હતું એજ ભાગ આજે પોલેન્ડ ભજવી રહ્યું છે. પોલીનના આ હેલ્લા સ્વાધીનતા યુદ્ધને માટે જે એક માધુતાનો રોગ બની ગયું છે. અને હવે કોંગ્રેસની સભાઓમાં આ યુદ્ધ પ્રજાતંત્ર, સુધારો અને જે કોઇ પણ મહાન વસ્તુનું નામ આપો સામ્રાજ્ય તેનો આશ્રય લઇ રહ્યું છે એ પૂર્ણ આપણે સારો પ્રકોપવહેલુંજ દેખાવવામાં આવી રહ્યું છે! એ તો પચીસ વર્ષ પૂર્વે પણીજ ખૂબજ સુંદર રીતે રજાઇ હતી તેજ જુની બાજી છે. સેનેટર બોરાહે તટસ્થતાપરની ચર્ચાના આરંભમાં કરેલાં ભાષણમાં બાલ્કજીજ કહ્યું હતું કે યુરોપનું યુદ્ધ એ યુરોપીય સત્તાના રાજપ્રકરણની લોહીયાળી તવારીખમાં એક નવાં પ્રકરણ સિવાય બીજું કશું નથી. પરંતુ આપણે એ સ્વિકારવા નથી માગતા. આપણે તો તેને જગતને ઉજારવાના એક ધર્મયુદ્ધની ઉપમા આપીશું! જો આજ સત્ય વાત પ્રજાની તો મોટાં વહેલું અમેરીકાને પણ યુદ્ધમાં દાખલ થવાને લલચાવી દેવામાં આપણે પછી આપણે જવાબદાર રહી શકાશું નહિ એટલે આ પરિસ્થિતિ ની મોટી કસોટીને કેમ કરવી દાખી દેવામાં આવે તેજ વધારે સારું છે.

ડરબનની ગોદીમાં આવવા જવાની ફરી છૂટ મુકાઈ

ડરબનની ગોદીમાં દાખલ થવાની બંધી કરનારો હુકમ ગયા ગુરુવારે અગાઉમાં મુકાયો હતો પરંતુ રવીવારે સવારે તે પાછો ખેંચી લેવાયો હતો અને બોટને બારોબાર આવવા જવાની અને ખેંચે ચાલનારાઓને સંપૂર્ણ છૂટ મુકાઇ હતી.

ટ્રાંસવાલ ડરબન મંડળ લાયબ્રેરી

ઓલ્ડાનીસબર્ગના ટ્રાંસવાલ ડરબન મંડળના સેક્રેટરી મી. ઓટાલાલ છોળાભાઇ જણાવે છે કે ઉપરોક્ત લાયબ્રેરી રહેવા નં. ૩૬૪, બારમી સ્ટ્રીટ, ફોર્ડીપર્ક (ઓલ્ડાનીસબર્ગ) માં મંડળના હોલમાં છે. જેમાં સ્વદેશથી મંગાવેલા સુંદર ચોપડાના પુસ્તકો મોટા જથ્થામાં મફ્ત વાંચવા માટે મુકવામાં આવી છે માટે દરેક ગામી ભાઇબહેનોને તેમજ ફોરેન જનારાને આ પુસ્તકાલયનો લાભ લેવા નમ્ર વીનંતી કરવામાં આવે છે.

શારીનો માલ શાખવા માટે સજા

ડરબનની મેજીસ્ટ્રેટ કોર્ટમાં એક હિંદી વેપારીને એક યુરોપીયનની ગાડીમાંના ચોરાયેલી ૬૦૦૦ પેપરબેગો જે પુનાના હિંદીઓ પાસેથી લેવાના ગુન્હા માટે પા. ૧૦ ના દંડની અથવા બે માસની કેદની સજા થઇ છે.

માયાવીમાનવી સુંદર ડીટેકટીવ નોવેલ જરૂર વાંચો. કી. શી. ૭–૬

આ ઓફીસથી મળશે

યુદ્ધના ખબરો

જરમન બેટલશીપ આર્ટરપીની કથની

તા. ૧૮ ને ગુરુવારના દક્ષીણ એટલેન્ટીક માં બ્રીટીશની પણ ૩ કરજર ઓફગીટર, એજેક્સ અને એરાલીસે જરમન પોકેટ બેટલશીપ આર્ટરપીના ઉપર હુમલો કીધો હતો અને તેને ગોળાબારીથી સખ્ત નુકસાન લગાડયું છે. એ જરમન બેટલશીપે અગારના ફ્રેંચની બાલની સ્ટીમર કારસેઝને કોનારથી પકડે દુર જતી જોઇ અને પોકરાને ગઇ હતી. પણ તેજ વખતે એજેક્સ દુરથી આપતી આલમ પડી અને બે સ્ટીમરો વચ્ચે તોપના ગોળાઓ છુટયા. એજેક્સ તોપના મારમાં આવી હશે તેવી બીક લાગી તો ખાંચી દુર થઇ પણ આર્ટરપીના ઉપર નજર રાખી રહી એટલે દુર રહી અને તાપરસેસથી ઓફગીટરને ખબર આપી. આર્ટરપીએ ધાર્યું કે ફ્રેંચ સ્ટીમર કારસેઝ મોતાને બચાવમાં લાવવા માટેજ મોકલી હશે અને તેથી તેણે તટસ્થ રાજ્યની સ્ટીમરોની ઢાલ નહિ કરતાં પોતાની પાછળ પાછળ ઓફગીટર આવી પહોંચી અને તેની પાછળ બે ક્રોઝીસીસ પણ હતી અને તેને આર્ટરપી સામે લડાઇ ચાલી રહેલાના ત્રણ-ચાર દીવસ થઇ રહ્યા બાદ રહેવા હતા. ફ્રેંચસ્ટીમરની સુરક્ષણવૃત્તિમાં અને તેમાંની માણે મુખીની નીશાનેબાની બાબતમાં બ્રીટીશ સ્ટીમરો ઉપરની હતી બળી પોતાની સ્પેશ્યલ સ્ટીમરોથી બાકીનો લાભ લઇ તેણે લડાઇ ચાલુ રાખી. એ લડાઇમાં ઓફગીટર બે ૮૭૬૦ ટનની છે અને બાકી નીશાનની આઠ ઇંચની તોપોથી સજ્જ છે તેણે એ લડાઇનો વધારે ભાર ઝીલ્યો. અને અંધારું પડતા આર્ટરપીની બરબાદીથી બચવાને ખોળા દોડતી રહી પોતાને પસંદી કરવા બે એ લડાઇ ખેલતા હતા. બાર પછી જરમન કમાન્ડરે લાંબી બારી જવા માંડયું અને તેણે મોનટીવીડીઓ તરફે હંકારવા માંડયું આર્ટરપી કે જેની તોપની નીશાન ચીસ કલાક દીઠ (લગભગ ચાર માઇલ) ની છે તેણે તોપનો મારો ચાલુ રાખી ઓફગીટર તેની ઉપર પુરી બબારી લડાઇમાંથી બચી ગઇ અને ઓરાલીસ અને એજેક્સ તેને અંધારામાં મોનટીવીડીઓ બંદરે આવી રોકી શકી નહિ.

મોનટીવીડીઓ એ પુરૂગ્વેનું બંદર છે. મધ્યરાત્રે આર્ટરપી બંદરમાં દાખલ થઇ અને તેની પાછળ બ્રીટીશની પણ દરજ્જો પણ દાખલ થઇ. આર્ટરપીમાંથી બાવીસ જરૂરીયાત માણસોને કીનારે એમ્બ્યુલન્સમાં લેવાયો હતા પણ સ્ટીમરને કેટલું નુકસાન લાગ્યું છે તેની ખબર પડી નથી.

બ્રીટીશ સ્ટીમર ઓફગીટર જેને કેટલુંક નુકસાન લાગ્યું હતું તે બીજે દીવસે બંદરથી બહાર નીકળી ગઇ હતી. કરવડની બહારના બાકરમાં એજેક્સ અને ઓરાલીસ આર્ટરપી બહાર નીકળે તેના દેખાવ રાખી રહી હતી.

આંતર રાષ્ટ્રીય કાયદા મુજબ બ્રીટી સ્ટીમરને કેટલું નુકસાન લાગ્યું છે અને દરીયામાં બંદર રક્ષણ એટલા સમાર કામને કેટલો સમય લાગે તેનો વીચાર કરી તેને તેટલા સમયમાં બીજા નીકળી જવાની નોટીસ આપે અને બે તેટલા પ્રમાણમાં તે નીકળી નહિ જાય તો લડાઇ પુરી થાય ત્યાં સુધી તેને રોકી રાખે. તે પ્રમાણે યુરૂગ્વેની સરકારે આર્ટરપીને બેતેર કલાકની મુદત નીકળી જવા માટે આપી હતી.

જેલના ગોળા

જર્મનીએ એવો આક્ષેપ મુક્યો હતો કે એ લડાઇમાં બ્રીટીશ સ્ટીમરે ગેસના ગોળા વાપર્યા હતા કે જે ગેસ અસ્ફર્ડ ગ્રેગને નામે ઓળખાય છે (એના નામ પ્રમાણે એ કાંઇ રાસાયણી જનાવરોનો ગેસ નથી પણ કેમીકલ સાધનોથી બીજાજ બનાવટી ગેસ છે), પણ તે સ્ટીમરના ડાકટરના રીપોર્ટથી એમ જણાય છે કે પેટલાક પાયલ પકડેલા માણસો પોતાની ગેમચી પીડાય હતા કે જે ગેસ ગોળાના ધબકાના કારી ગયા હોવા જોઇએ. આર્ટરપીમાંથી એકસો બ્રીટીશ કેદીઓને ઉતારીને યુરૂગ્વેની સરકારે બ્રીટીશ એલચીને સોંપ્યા હતા. આ કેદ પકડાયલા બ્રીટીશ ઓફીસરોમાં આર્ટરપીએ પુકારેલી અથવા કેદ પકડેલી સ્ટીમરોના કેપ્ટનો ઓફીસરો હતા. સ્ટીમર ઓસ્લી, ગ્રાન્ડ્રિકસીલ, ડોરીક સ્ટાર, ટાકરોરા, વિ. જે જોગાની બીજી બે સ્ટીમર આ લડાઇ પહેલા બ્રીજરૂજ કોલાદામાં આવી હતી.

તા. ૧૬ મીને શનીવારના સારો મુજબ બહાર બાજ રાખવાની બારેમાં બાર બે બ્રીટીશ સ્ટીમરો પકડેલી રાખી રહી હતી. કેપ્ટન ઇગ્લીશ્યપ કેદમાં અને તેની બરોબરીની પકડ પાળા બ્રીટીશ કેદખર દીનાકીન. એમના ફ્રેંચની કેદમાંના તેર ઉંચની રોપો છે અને બ્રીટીશની દીનાકીનમાં પંદર ઉંચની તોપો છે તે ઉપરાંત રેગમ બાકી પણ ત્યાં પહોંચી ગઇ હતી. અને પાંચ બ્રીટીશની બરોબરી કરનારો હતી.

આર્ટરપીમાંથી પકડેલા બ્રીટીશ ઓફીસરો પોતાના રીપોર્ટમાં જણાવે છે કે તે બોટો સાથે જરમન કમાન્ડરની વર્તણુક પણ સારી અને વખાણવા પાત્ર હતી. પણ એવો કેદાયેલી નાના સ્ટીમરો માંથી સાતમોના બબુમાંથી ઉપરની મુખ્યાના માણસોનું શું થયું તેના ખુલાસો એ ઓફીસરો પાસેથી મળી શકયો નહિ. પણ એ બાબતમાં કેપ્ટન માંના એટલી થઇ છે કારણ એ સાતમાની એક સ્ટુટન બીચના માણીમોના બાનના મુજબ એ માણસોને દક્ષિણ એટલાન્ટીકમાં કરતા બીજી કોઇ કેદકરમાં ઉતારી દેવામાં આવ્યા છે.

એડમીરલ આર્ટરપીને આખી મુહીમમાં આવી

સોમવાર તા. ૧૮ મીનો સંદેશો જણાવે છે કે એડમીરલ આર્ટરપીને એજ દીવસે પકડેલા સવાર ના મેનટીવીડીઓના બારની બહાર લંગર નાખવાના મુખ્ય રક્ષણેજ કુમાંદી દેવામાં આવી હતી યુરૂગ્વેની સરકારે ૭૨ કલાકથી વધુ વખત બારામાં રહેવા નહીં દીધી તેથી આર્ટરપીના કમાન્ડર કેપ્ટન લેંગ્સડોર્ફે પીરોધ દાખલ તેને તે રક્ષણ કુમાંદી દીધી. આવતી કાલે સ્ટીમરોને તેથી પબ્લી અટકાયત પહોંચવાનું જણાવાય છે. કેપ્ટન લેંગ્સડોર્ફને સમારકામને માટે ૧૫ દિવસની જરૂર હતી.

કેપ્ટન અને બીજા ઓફીસરોએ એક સોંસ મા ઉભા રહી પુલની આર્ટરપીને ઉંડથી સલામ કરી હતી. ૧૭ મીનીટમા આખી સ્ટીમરમાં જબરદસ્ત ભડકો થયો હતો અને ધડાકા થતા હતા. ૮૭ મીનીટમાં સ્ટીમર બળી ગઇ અને ઉંચા ધુમી ભડાકા થયા કરતા હતા

આર્ટરપીએ બાર છોડતાં પહેલા પોતાના કેપ્ટના ૩૭૦ માણસોને અને પકડેલા બારો ભાલ જરમન કોરગો સાથ કરેલા. જે બારામા હતી, તેમાં ઉતારી દીધાં હતા. કેદાયલ છે બાર કાંના કેપ્ટને ૭૨ કિલ્કથની પારો કેદીકેનલથી હુકમ માંગ્યો હતો. કીલ્કથે કહ્યું કે તેમે મોને સ્ટીમરના કેપ્ટન છો અને તમારે મોનાનેજ વિચાર કરી લેવાનો છે. એ પરથી કેપ્ટને સ્ટીમરને ડુબાના હુકમ જાતા કરતા બાળી મુક્યાનો ઠરાવ કર્યો.

બાર વર્ષના કેપ્ટને પોતાનો ફરજ અર્થક્ષ કર્યો

બ્યુનોઝ એરીસથી રીયોગ્રાન્ડ તા. ૨૭ મીનો તાર જણાવે છે કે એડમીરલ બાર રાખીના કેપ્ટન લેંગ્સડોર્ફે તા. ૨૬ મીની સાંજે દીગોહરથી ટેક લીધા કર્યો છે. એક પત્રમા કેપ્ટન લેંગ્સડોર્ફે લખ્યું હતું કે પોતાના વહાણનું બાકી રહ્યું એજ તેમનું પોતાનું જીવનારી લેખાનો તેમણે ઠરાવ કર્યો હતો. પરંતુ ટેક લીધા કર્યા પહેલાં પોતાના અમલદારો અને બાબુસોની સલામતીની તેમને ખાત્રી કરી લેવી હતી. કેપ્ટન લેંગ્સડોર્ફની ૪૬ વર્ષની વય હતી અને ગયે વર્ષે બાર રાખીના કેપ્ટન નીમાયા હતા. ૩૦ વર્ષ પર તે જર્મન નૌકા બારોમાં જોડાયા હતા અને યુદ્ધમાં લડાઇમાં ભાગ લીધા હતા. બ્યુનોઝ એરીસના જર્મન એલચી બાતમાં એમ કહ્યું છે કે બાદી બહાર પાડી જણાવ્યું છે કે બહાદુર કેપ્ટન એડમીરલ બાર રાખીના કમાન્ડર પોતાના દેશને ખાતર આમ કરી પોતાના જીવનનું બલીદાન કર્યું છે. પ્રમુખશ્રીએ તેમણે પોતાના વહાણની સાથે જોડાવાનો આમ પણ આપી દેવાનો ઠરાવ કર્યો હતો પરંતુ ૧૪૦૦ માણસોના કયુની સલામતીની બાબતો કરવાની

પોતાની જવાબદારીને આદર અને તેમના ઉપરીઓને વસ્તુસ્થિતિની ખબર જરૂરિયાત પહોંચે તેટલા આદર પોતે એ પગલું લેવાનું મુલતવી રાખ્યું હતું. પોતાનું એ કામ પૂરું થતાં પોતે પોતાના કાર્યને શરૂઆત કર્યા છે અને એક ચુસ્તીદાર પોલીસ તરીકે જર્મનીના નોકરી બજાવી બહાદુરીની તવારીખમાં એક નોંધપાત્ર પાનું રાખી ગયા છે.

બાર રશીના માણસોને પગાર અપરાધ

એડમીરલ સારદીનના નજરકેદ થયેલા કુલ બારજેનરાલોને સરકાર તરફથી માસિક પાંચ હજાર જેટલો પગાર આપવામાં આવશે. તેઓને નજરકેદ રાખવાનો ખર્ચ જરમન સરકાર પાસેથી લેવામાં આવશે. ઓફીસરોને બ્યુનોસ એરીસ માં પેરોલપર રાખવામાં આવશે અને માણસોને બ્યુનોસ એરીસથી દુર ગામડામાં નજરકેદ રાખવામાં આવશે. તેઓને અમુક ભથ્થા આપવા પણ આવશે.

પ્રોટેસ્ટની આગી દશા થયા બાદ જર્મની હવે ચિમનો દ્વારા સ્ટીમરોપર મારો ચલાવી રહ્યું છે અને કેટલાક વહાણો એ રીતે ડુબાડાયા છે.

ફરસીપર ડુબેલા વાકુ પ્રધાની અટકળ

બ્રીટીશ અને તટસ્થ વર્તમાનપત્રો અટકાનો કરી રહ્યા છે પણ સંજનથી તા. ૨૯ મીનો તા. બ્રીટીશ જણાવે છે કે વાકુ અને ચિમાનો તા. ડાહ્યા પુરૂ બેસતાં ચાલી રહી છે અને હિટલર કરતાં પણ ફરસીપર પણ વકરી ડુબવા લાગ કરવાની ચેષ્ટા કરતા હશે કેમ.

હવાઈ ડુબેલા સામે બચાવ

હવાના બખરો મુજબ ઉપલાંઓ હવાઈ ડુબવા સામે બચાવ કરવા માટે હવામાં તરતી તારની ગાડા જે બલુનોની મદદથી હવામાં તરતી રહે છે તે પર ગ્રેનેડો અને ઉપયોગી અથકોનો બચાવ કરવાના પ્રયત્નો થયા છે તેમાં હમણા પધારે મહત્વના ગણી છે. એ બલનની ગાડાને એક જવાબથી બીજી જવાબે મદદ જવાનું બખું મુશ્કેલ હતું. તે બાબતમાં સુધારો થતાં હવે તે જવાદીથી ઘાટ બચાવ થઇ શકે છે. બલાસ્ટોના રક્ષણ માટે રાખેલી ગાડને કેમ ગ્રેનેડ ફેંકવામાં લક્ષ જવાનો આબતરો કરવામાં ગોળીસ કલાકનો સમય નક્કી કરવામા આવ્યો હતા. એને સ્કોટલેન્ડમાં થઇને જઇ જવા માટે પાંચ રેલ્વેગાડ્યા ટ્રેનો રાખવામાં આવી હતી અને તે ધારેલા વખતના અંદર પહોંચવામાં સફળ હતી. તેના તાર પણ હવે ગોવા મજબુત બનાવવામાં આવ્યા છે કે ઉપરના ગ્રેનેડોફેંકનારના આગલા પંખાથી તે કાપી શકાય નહીં. આથી ગ્રેનેડો બચાવ થઇ શકે છે પણ પાકકુ ગ્રેનેડફેંકનો પધારે નીચાણમાં ઉડી પાડ પાડી શકતા નથી અને વધારે ઉંચાઇ એ ધારેલા નીશાન પર ગોળા નાખી શકતા નથી.

નવેમ્બર માસમાં બ્રીટીશની ડુબેલી સ્ટીમરો

નવેમ્બરની આખરી સુધીમાં ઇગ્લાંડના વેપારી વહાણો કુલે બ્યાસી ડુબ્યા છે અને તે કુલ સાથ હતના માપ છે બીજા ચાર સ્ટીમરો એવો ઇટલીના વખતથી પહેલા ગણતરી નથી તેને બારે કરીબાઇ બાતું જાહેર છે કે એને એટલો લાંબો વખત થયો છે કે હવે તે નાશ પામેલા બાબતો ગોવામાજ મહત્વ રહેતું નથી. તો બાર સ્ટીમરો કુલ બાવીશ હજાર હતની છે અને તેમાં બલાસ્ટીઓની સંખ્યા ૨૮૬ ની છે એમાંની સ્ટીમર ટ્રેવેનીઅન કેલ્ટી કેમટાઉનથી તા. ૧૩ નવેમ્બરના નીકળી હતી. સ્ટીમર એસથી કેપ ટાઉનથી તા. ૨૯ સપ્ટેમ્બરના નીકળી હતી અને સ્ટીમર ઇન્ડસમેન કેલ્ટીબાથી કેપને રસ્તે થઇ લંડન જતી હતી. એડમીરલ્ટીએ આ સ્ટીમરોને કુબાવવા પછી સ્ટીમર કેરીક સ્ટાર ને કુબાવેલી એમ જાહેરમાં આવે છે.

આ ઉપરાંત બીજી બે તટસ્થ સ્ટીમરો સ્ટીમરો કુબ્યાના બખર પણ સંજનથી તા. ૨૮ ના મળ્યા છે એક ૪૮૦૦ ટનની બીજી સ્ટીમર કેપ કાલીબા તા. ૧૩ ના નોર્વેના કીનારા ઉપર ટોરપેડોથી કુબી છે. બીજી ચારેક હતની એટલાંતીબાની સ્ટીમર કુલારી ફ્રીનલેન્ડના અખાતમાં રશીયાના બખોરીને બાબતી ; બાદી છે.

નોરવેના દરિયામાં કુબાડવામા આવેલી સ્ટીમર

તા. ૨૩ મીના બારે મુજબ કુદરને જોતા સમાચાર બખર મળ્યા છે કે બે બ્રીટીશ અને એક લીક સ્ટીમરને નોરવેના દરીયાની તે દરબ્યની સપાટી ઉપર ડુબાડવામાં આવી છે. તેમા બ્રીટીશ સ્ટીમર બાર હજાર હતની કેપ્ટહેર્ન, સાડા બાર હજાર ટનની મોમસ મોસ્કલ અને સાડા બાર હજાર ટનની લીક સ્ટીમર મેજ મોસ છે. મોકા બાતા તરફથી જાહેર કરવામાં આવ્યું છે કે બ્રુહેર્ન નામની કુલર સામનથી કુબી છે. બીજી બખરકુલર હતની કુલીન કેર્ક કેનરબેરેશન નોર્વે સીમાં બાહનથી કુબી છે તેમાં પણ જર્મનના ખુવારી થઇ છે. કેનરબેરેશન સામગ્રી ઉઠી હતી. બર હજાર હતની બ્રીટીશ કેર્ક ઓફેસ કેમ્પબરને ઉગવાંકના પુર્વ કીનારા ઉપર કુસ્મનના કુલથી સખ્ત નુકશાન થયું છે. નોરવેની મુત્સદ્દી હતની સ્ટીમર કેર્કાના સ્કોટલેંડના પુર્વ કીનારા ઉપર બાહનથી કુબી છે સ્ટીમરની કોઇ હજાર ટનની સ્ટીમર જરસેબન એટલાન્ટીકમાં કુબી છે.

ફ્રીનલેન્ડપર રશીયાનો હુમલો

ફ્રીનલેન્ડની સરકારને આજે જે બખરો મળે છે તે પ્રમાણે રશીયાના સંબ્યાબંધ એરોપ્લેનો ટોમા પગેરે નારા કરે છે એવી બાબરો ઉપરાં ફેલરી આવે છે. ફ્રીનલેન્ડના મધ્ય ભાગમાં રશીયાનું લશ્કર પાંચથી સાડા ચાર બાબનું પારજામાં આવે છે. રશીયાએ ફ્રીનલેન્ડ નીકલ ગાયન વાળું ક્ષેત્ર હજાર ટનનું કીધું છે. અને ૩ નીકલ સુધી બખત લશ્કર ચાલી હતી. પણ એ બધી બાબરોમાં કેટલી સત્યતા છે તે નક્કી થઇ શકતું નથી.

લીગ કાઉન્સીલમાં રશીયા વિષે ચર્ચા

રશીયા અને ફ્રીનલેન્ડની બાબતના ફ્રીનલેન્ડ ની અરજી ઉપરથી લીગ ઓફ નેશન્સે બખમાં પડી એનો નીકાલ લાવવાની બાબથી કરી હતી તેનો જવાબ રશીયાએ તા. ૧૪ ના એવો આપ્યો હતો કે રશીયા આને ફ્રીનલેન્ડ વચ્ચે કયા લડાઇ જાહેર કરવામાં આવી નથી અને તેથી લીગ કાઉન્સીલની મીટીંગમાં રશીયા કોઇ ભાગ લેશે નહીં. અને કાઉન્સીલે એ બાબતમાં દખલ કરવાની જરૂર નથી. બાર-કેન્દ્રાઇનના પ્રતીનીધીએ જણાવ્યું હતું કે રશીયાએ એકપક્ષી આક્રમણ કર્યા બતા લડાઇ કોલાની ના પાડે છે. આમા જવાબથી યા તો રશીયાને લીગમાંથી કઢાવી નાખવું નહીં તો પોતે રજીનામું આપશે.

રશીયા લીગમાંથી બાતલ

ડીસેમ્બર તા. ૧૪ મીનો જીનીવાનો સંદેશો જણાવે છે કે લીગ કાઉન્સીલે સોવીયેટ યુનીયનને લીગમાંથી બાતલ કરવાનો ઠરાવ કર્યો છે ફ્રીનલેન્ડ, નોર્વે, યુગોસ્લાવીયા અને મોસ્કો પોટ આપેલ નાકોલો. ફ્રીનલેન્ડપર આક્રમણ કરી લીગના કરારોનો ભંગ કરવા માટે સોવીયેટ યુનીયનને ઠરાવમાં વખોડી કાઢવામાં આવ્યું છે. લીગના દરેક મેમ્બરને ફ્રીનલેન્ડને બનતી સહાય આપવા આમીલ કરવામા આવી છે. સોવીયેટ યુનીયનને બાતલ કરવાની તરફેણમા મત આપનારા રાજ્યોમાં તાર્કિય બાર્દિનો મત હતું.

હીંદુસ્તાન તરફથી પ્રેસીડેંટ સર સહનદ સહકૃષ્ણા બાને રશીયાના કૃત્યને સખત વખોડી ઠરાવને ટેકો આપી ફ્રીનલેન્ડને મદદ આપવા માગણી કરી હતી. મોસ્કોને દાક્ષસનો બખર પત્રી જણાવે છે કે એવા બારવામાં આવ્યું હતું કે લીગ રશીયાને બાતલ કરવાનો ઠરાવ કરે તે પહેલાં રશીયા રાજીનામું આપી દેશે પણ તે ધારણા ખોટી પડી છે. રશીયાના પોતાને બાબતમાં ખોટના અને કાલ્પને બેનાબદાર માને છે. સોવીયેટ દેશોના બખર કરે ત્યારે આ બે રાજ્યોને પત્ર કરશે એમ લાગે છે અને તે સાથે રબરના અને લાકડે ઉપર કરજ તે, રાજ્યો પોતાને સ્વાંયા સ્વબંદેવકો ફ્રીનલેન્ડ મોકલે છે. એસેમ્બલીના બાદ મેમ્બરો ની કમીટી હતી તેમાંથી બાત ઉમરા ચારને રશીયા સાથે એલર્ગી બાતાનો સંબંધ છે. અને બીજા રાજ્યોએ તો બાત બ્રીટન અને ફ્રાંસની હાએકા બોલી છે.

રશીયાને જર્મનીની મદદ

લંડનમાં એવા બખરો છે કે જર્મની રશીયાના ફ્રીનલેન્ડ પરના આક્રમણને ટેકો આપે છે તટસ્થ રાજ્યો તરફથી ફ્રીનલેન્ડ જે માલ પુરો પાડવામાં આવે છે તે જર્મનીમાં થઇને જતો હોય તેને અટકાવી રોકવામાં આવે છે.

રશીયા–ફ્રીનલેન્ડનું યુદ્ધ

ટેલેગ્રાફ્રાફથી તા. ૨૮ મીનો સંદેશો જણાવે છે કે રશીયા અને ફ્રીનલેન્ડ વચ્ચે ફ્રીનલેન્ડના કીલ્લા પુર્વ બાગમાં આવેલા કેરીલોમાની સંયોગી ભૂમીમાં સખ્ત લડાઇ ચાલી રહી છે.

વિવિધ વર્તમાન

લીગ કાઉન્સીલમાં સાઉથ આફ્રિકા

લીગ કાઉન્સીલમાં સાઉથ આફ્રિકાને એક બેઠક આપવામાં આવી તે બાદ પુનીયનના વડા પ્રધાન જનરલ સ્મટસને ડીસેમ્બર ના. ૧૪ મીના પુણારકવાડીનો તાર મળ્યો હતો. જનરલ સ્મટસે લીગ ઓફ નેશન્સની મુળ સ્થાપના કરવામાં અગ્રગણ્ય ભાગ લીધો હતો.

શ્રીડીસ વડા પ્રધાનનું નિવેદન

ડીસેમ્બર ના. ૧૮ મી સ્ટેનનો સંદેશો જણાવે છે કે દિવાળી આગમમાં વડા પ્રધાન મી. નેવીલ ચેમ્બરલેને યુદ્ધની રિયલિનું અવલોકન કરતાં જેટ ઘોષણા સંબંધમાં ચેતવણી આપી હતી કે સાલના દીવાળીની રજા પર મુકાએલો પ્રતિબંધ યુદ્ધને અંગેની બીજી ગંભીર અગવડોના કરતાં ઘણાં ઓછે છે છતાં તેનાં કારણ પુરતું સુખ નેમ નથી કેમકે આપણુપર કયારે વિમાની હુમલા થાય એ કહી નહિ શકાય. ઘણાંના પુછાએલા પ્રશ્નોનો જવાબ આપતાં મી. ચેમ્બરલેને જણાવ્યું કે સપ્ટેમ્બર ના. ૧ લીથી નવેમ્બર ના. ૩૦ સુધીમાં ઓછામાં ઓછા અને બીજી પંક્તિના લશ્કરી અમલદારોની કુલ બોટ લશ્કમ ૨૧૦૦ ની થઇ છે ૧૯૧૪ ની પડાઇ માં લશ્કમ ૧૨૫૪૦ ની થઇ હતી. વધુમાં તેમણે જણાવ્યું કે હાલના યુદ્ધમાં મોટો બોજો દરિયાઇ લશ્કરપર પડેલો છે. તેને મોટી બોટ બધા ભાગોમાં પડે છે અને કે સાથે દેશની સલામતી પણ હમાયલી રહેલ છે

બોઅર આદકાયના પ્રમીઅરશાનની સખ્તાઇ

બોઅરીમાં બીનજરૂરી વધારો થતો અટકાવવા સધન રેશનીંગપાની સરકારે બે કોલોનીમાં વસ્તુઓ પર અંકુશ મુકયો છે. બંનેના સવર્નમેન્ટ પ્રેસેટમાં બોપી નોટીસ પ્રસિદ્ધ થઇ છે કે નોકરી કરવાને કે નોકરી કરાવવાને કોલોનીમાં દાખલ થનારા લોકોને પ્રેસીડેન્શીયલ પ્રમીઅરશીપ (બાદીત વસાહતીઓ) મંજુરીમાં આવશે અને બીજા શરતોજ તેઓ ત્યાં રહી શકશે કે કોલોનીમાં દાખલ થતા પહેલાં તેઓએ મુકયા ખાતાંના પ્રધાનની પરવાનગી મેળવેલી હશે.

ચીનાઓએ કાઉન્ટેંગ પાછું લીધું

સુંગકીંગથી ડીસેમ્બર ના. ૧૮ નો તાર જણાવે છે કે એક સત્તાવાર નોટીસ મુજબ ચીના જનરલે ઉત્તરના પ્રાંતનું પાટનગર કાઉન્ટેંગ પાછું લીધું છે એવા બોલા દિવસમાં ચીનાઓએ આ બીજા પ્રાંતનું પાટનગર પાછું લીધું છે

પેસુચીયસ જવાળામુખી

નેપલ્સથી ના. ૨૭ ના તાર મુજબ પેસુવીયસ જે જરૂરથી ઉંઘતો હતો તે પણ ઉઠવા લાગ્યો છે. અને ઉડતા લાવાનો ફોરસો દીટ પાકેલો પ્રવાહ નીકળ્યો છે જેમાંથી મોટી આફતની ભારતી રાખવામાં આવે છે અને આસપાસના ગામડાંઓમાંથી રહીશોએ ખાલી કરી નાસી જવાની બધી તૈયારીઓ કરવા માંડી છે.

સાઉથ વેસ્ટમાં જરમન સંસ્થાઓપર પોલીસનો દરોડો

સાઉથ વેસ્ટ આફ્રિકામાં જરમન સંસ્થાઓની કેટલીક ઓફીસોપર પોલીસોએ ગયા મંગળવારે દરોડો પાડયો હતો. કહેવાય છે કે આ સંસ્થાઓને નાઝી સરકારની સાથે કંઇક સંબંધ છે એવું માનવાને સત્તાધીશોને કારણ મળેલું છે અને આ દરોડો એ સંસ્થાઓના સભ્યોનાં પાડવામાં આવ્યો હતો જે દસ્તાવેજો લઇ જવામાં આવ્યા છે તેને આધારે તપાસો કરવો પડશે અને સત્તાધીશોના અભિપ્રાય પ્રમાણે શું છે એ વિષે કંઇ જાહેર કરવામાં આવ્યું નથી.

વર્જીનબોટપર ઓસ્ટ્રોમફ્રન્ટીનનો ચુકાદો

એન. બી ગ્રેનેકસ નામનો માણસ જે પોતાના બધ છોકરાંને કરજનની સ્ટગકર્ટ હીલ બપનગેન્ટ સ્કુલમાં મોકલતો હતો તેણે પોતાના છોકરાં યુરોપીયન ઓલાદના હતા એવું સિદ્ધ નહીં કરેલું હોવાથી એ સ્કુલમાંથી કાઢી મુકવા માં આવ્યા હતા. ગ્રેનેકસુએ નાતાલની સુપ્રીમ કોર્ટને નાતાલ મીનિસ્ટર ઓફ નાતાલે એ છોકરાંને સ્કુલ માં દરી લેવાના હુકમ માટે અરજી કરી હતી જે રદ કરવામા આવી હતા તેણે એ ચુકાદા સામે અપીલ કરી હતી જે રદ કરવામા આવી છે અને નાતાલ સુપ્રીમ કોર્ટનો ચુકાદો નાબુદ રાખવામા આવ્યો છે. ગ્રેનેકસુએ જણાવ્યું હતું કે પોતે મેરીબરામાં ૧૮૮૬ માં જનમ્યો હતો અને ૧૮૯૮ થી દક્ષિણ આફ્રિકામાં હતો તે અને તેના કુટુમ્બીઓ આગળ જતાં યુરોપીયનો તરીકજ રહેતા આવ્યા અને યુરોપીયનો સાથેજ સંબંધ રાખતા આવ્યા છે. અને તેની ઓલાદનો પ્રશ્ન ચારપણ પ્રશ્ન ઉઠાવાયો નથી. તેણે જણાવ્યું કે બીન-યુરોપીયન ઓલાદ સિદ્ધ કરવાની જવાબદારી સરકારીની છે. અપીલેટ કોર્ટ ચુકાદો આપતા જણાવ્યું કે અરજદાર કે એના છોકરાંને નવા દેડકારતરે આવી તેઓ યુરોપીયન ઓલાદના છે એવું સિધ્ધ કરવાની સામગ્રી કરી શકે નથી યુરોપીયનજ ગણવામાં આવતાં હતા તેના તરફ દિલસોજી બતાવવા સાથે કહેવું જોઇએ કે તેઓ યુરોપીયન ઓલાદના છે એ સિધ્ધ કરવાની જવાબદારી તેનેજ શિરે રહેલી છે ને તેણે ઉઠાવેલી નથી અને તેથી છોકરાંને સ્કુલમાં દાખલ કરવાનો હુકમ રદ્દ કરવામાં આવ્યો નથી.

પરચુરણ

રોયટરનો એક સંદેશો જણાવે છે કે ડીસેમ્બર તા. ૨૦ મીથી શક્તિ બતાવી અથે જરૂરી જણાય તેવો સબળો નાલ વાપરી અથવા જરૂર કરી શકશે એમ એક સરકારી ઓર્ડીનન્સ અમલમાં મુકાયો છે.

* * *

લંડનથી તા. ૧૬ મીનો તાર જણાવે છે કે વિમાની ખાતાં તરફથી જાહેર થયું છે કે જે વિમાનો નાયમીત સર્વીસનો હશે તેજ દુશ્મનો હવાઇ હુમલો કરી શકશે કે દુશ્મનો ઉપર બોંબ ફેંકી શકશે બીજા કોઇ પણ ખાનગી વિમાનોથી દુશ્મનો ઉપર ઉડી નહિ શકાય એવો સરકારનો કે સીવીલ એવીયેશનનાઇન્ડિઅન ડીરેક્ટર પાસેથી પરવાનગી મેળવેલી હશે.

* * *

કરજનથી ૨૦૮ લક જવાબો આવતા સાત લાંબી મુદતના નેટીસ મેદીઓ ગયા ગુરૂવારની રાતે ચોરા ચોદેની ચાવીઓ અને પોરતોલ ઇનથી લક આસતી ગાદીપરથી કુદા પડી નાસી ગયા હતા.

* * *

જોહાનીસબર્ગથી ર્દ'હું રપોર્ટીંગ કલબના સેક્રેટરી શ્રી. કેશવભાઇ છીબા તથા ફ્રુગર્સડોર્પથી શ્રી. નારણભાઇ ભીખાભાઇ અને મોઝમ્બીકથી લાંની ગેસર્સ મોતીરામ એન્ડ સન્સની પેઢીના શ્રી. મોતીરામભાઇ જેઓ સ્વદેશ જતા હતા તેઓ ડીનીકસની મુલાકાતે આવ્યા હતા શ્રી. નારણભાઇ ખીખાભાઇ તરફથી શ્રી-૧૦-૬ અને શ્રી. મોતીરામભાઇ તરફથી શ્રી. ૧૦-૬ 'ઇન્ડિઅન ઓપીનીઅન'ને ગોટ આપવામાં આવી છે જે બદલ દિવાકરીઓ છીએ.

વેચવાના નવા પુસ્તકો

જાવક્રકથાઓ તથા વાર્તાઓ

કલ્યાણ પાત્રો	૬	૧
પ્રધાન પીરસો (૬૪ વાર્તા)	૫	૬
સજા અને બીજી વાતો	૩	૧
પ્રેમ બાધા	૫	૧
પ્રિતમની પ્રભા	૩	-
કુબજાપીની	૫	૧
દોલેશ્વરન	૪	૬
બંદારમાલા (નવલીકા સંગ્રહ)	૨	-
પ્રિયતમા:	૨	-

જાણીતા લેખકોની નવલકથાઓ

રવી પ્રારબ્ધ (નવલીકા સંગ્રહ) હાલેર કુમા ૬ ૧
જ્ઞાન કરાર ૨ ધર્મ રેકેરીયા કુમા ૩ ૧
લગ્ન સુખ (વાર્તા ટોલ્સટોય કૃત) ૩ -

"વૈજ્ઞાનિક જગત"

આ પુસ્તક સચિત્ર વાર્તાઓથી ભરપુર છે. મુળ કી'મત રૂા. ૪-૬ પણ આલ્ય ખાતર ઉઠાડેલો ભાવ રૂા. ૩-૬.

"ચેરાતનાં વાદળી"

અજ્ઞાત કૌપદક અપહન સી'કલેરની નવલકથા પરથી આ પુસ્તક રચાયું છે. તેમાં પણ રસીક સામાજીક વાર્તાઓ છે.
કી'મત રૂા. ૫.

આ ઓફીસે લખનારને મળશે.

ઈન્ડિયન ઓપિનિયન

સરહદ પ્રાંતમાં ૨૩૦૦૦ કૉંગ્રેસના મેમ્બરો જેમાંના ૯૦ ટકા મુસલીમો છે

હિંદના સરહદ પ્રાંતમાં નૉંગ્રેસના મેમ્બરોની સંખ્યા આજ સુધી વધી ૧૩૩૬૪ સુધી પહોંચ્યા છે જે આગલા વર્ષ કરતા ૧૦૦૦ વધારે છે તેમાંના ૯૦ ટકા મુસલીમો છે. ૧૦ ટકા હિંદુ અને ૨ ટકા અન્ય મેમ્બરો છે. પેશાવર પ્રગણા ના સૌથી વધારે મેમ્બરો છે. જેની સંખ્યા ૨૯૦૦ ના છે.

મુસલીમ લીગ કેટલી અનેસી છે.

સરહદ પ્રાંતની ધારાસભાના મુખ્ય પ્રધાનપદની ચાવી ધરાવનાર કૉંગ્રેસના મુસલીમ મેમ્બરોએ મુસલીમ લીગના હિંદના સમસ્ત મુસલીમોની વતી બોલવાના અધિકાર લીગ મંત્રીઓને આપવાની ના પાડી દીધી છે. એ ઠરાવોને સખ્ત વિરોધ કરતા પ્રાંતના પ્રધાન ખાન અબ્દુલ ગફાર ખાને કહ્યું કે સરહદ પ્રાંત જેની ૯૦ ટકા વસ્તી મુસલીમોની છે તે તો કૉંગ્રેસનગઢ પ્રાંત છે ના પાડી મુસલીમ લીગ કે જે નાઝકો, ઝમીનદારો, જાગીરદારો અને હાઇકલી ધરાવનારાઓની બનેલી છે, તે ગરીબ મુસલમાનોનું પ્રતીનીધીત્વ શી રીતે ધરાવી શકે? તેમણે જણાવ્યું કે પ્રૉંગ્રેસ મુસલીમ લીગ સાથે કોમી પ્રશ્નનું સમાધાન સાધવાને ઇચ્છતા તૈયાર જ છે પરંતુ મુકેલી એ છે કે કૉંગ્રેસ - જે બીનકોમી પાર્ટી છે તેવી

મેરે કમીશનનો હેવાલ

૬૦. આ મુદ્દાના આશ્રયે પડતા ફાયદા માટે રીફ એસ્ટેટસ કંપની લીમીટેડ (જુઆની પાનું ૬૯૭૪) ના નીચેના કરવામાં આવ્યા છે. આ લાદેર કંપની એક પૈસાદાર એશીયાટીક વેપારી જુસબ ઇબ્રાહીમની સુચનાથી ૧૯૩૫ માં રચામવામાં આવેલી; કે જે જુસબ ઇબ્રાહીમ ૧૯૩૦ પોર્ટુગાલની રચાવર મીલકત ધરાવનારી જનરલ એશીયાટીક કંપનીઓમાં કાયુ ધરાવે છે અને તે કંપનીઓ ૧૯૩૬ ના કાયદા નંબર ૨૫ ફેઠળ રહયુ પામેલી છે તેના એમોરેન્ડમમાં ગીરોમતથી અથવા ટીગેન્ચર કઢાદી નાણા ઉત્પન્ન કરવા સામે પ્રતીબંધ મુકનાર અસામાન્ય કલમ રાખવામાં આવી છે કે જેથી કરીને સામાન્ય નાણા રોકનારાઓના ખ્યાન માટે એ કંપની નકામી થઇ પડે છે. એ કંપની કે જેની બહાર પાડેલી કેપીટલ ગામ સાત પાઉન્ડનીજ છે તેણે ૧૯૩૪ થી તે આજ સુધી આ કેનેડાનીસ્ટર્ન, બીનીજીંગ, જરમીસ્ટન, આલબરટન અને કુરસ્ટેરોપમાં મળીને કુલ (સવાર ખરચ સાથે) રૂ. ૨૧૨૬૯ ની મીલકત ખરીદેલી છે. આ ગેળવવા માટેની બધી રકમ અને કંપની ચલાવવાનો બધો ખરચ જુસ્માહીમ અને તેના ઝોકરાઓ તરફથી પુરો પાડવામાં આવેલો છે. તેઓ એકલાજ એ કંપનીના પા. ૨૭૯૭૯ની રકમના ૯૯૨ ભાગીનગીરીના

(ગતાંકથી ચાલું)

ભેગુદારો છે. એ મીલકતો (યુરોપીયન તેમજ એશીયાટીકો અને કુબરીને ફરાગે આપવાની) ના ભાવા જુસ્માહીમ પોતે અથવા એજન્ટો મારફતે ઉંચકાવે છે અને એ કંપનીના બેંકના ખાતામાં તે જમા કરાવે છે.

જુસ્માહીમે એ બાબતમા જે ખુલાસો રજુ કર્યો છે તે એ છે કે નાણા રોકવાની રીતને માટેજ એ કંપની ઉભી કરવામા આવેલી તેના મોત શેર ધરાવનારાઓ કેનાનના બે ડાયરેકટરો છે, જેઓ વેપારી કંપનીના બારી રચીતના યુરોપીયનો છે અને તેમના પોતાના ખાતાને માટેનાજ શેરો ધરાવે છે. જો કે કમ્પાર્ટીમેન્ટ એ મીલકતો ગેળવવામાં અને તેના ફરાગા ઉંચકાવવા માં સહેલ રીતે નેગોશીયેબલ ઝ ખતાં એની મુદતના લાગામાં સીધા કે આડકતરો એવો કોઇ પણ હક ધરાવતા નથી કે જેથી તે એ કંપની બંધ કરેથી મીલકતોની કીમતમાના વધારાથી મુદીમાં જે લાભ થાય તેમાં કશો હીસ્સો ગેળવવાનો દાવો કરી શકે. એનો લાભ માત્ર કંપની ને નાણા ધીરી જેના ગેમ્બરોની ગુહ પુછીપર ઝરેલો રાખી શકે એવા કારણો નાણા રોકી કંપનીના ભેગુદાર તરીકે વાર્ષીક દસ ટકા જ્યાજ ગેળવવાનોજ છે. આ ખુલાસાને કાઉન્સેલર છે. એ. મેકએલીસ્ટર (જુઆની પાનું ૬૬૨૭)ની

જુબાનીથી અને બીજા યુરોપીયન શેર ધરાવનારાઓના રોજનીશીઓથી ટેકો મળેલો છે.

આ પ્રમાણેનો ખુલાસો (જે ૧૯૩૫ માં રજીસ્ટ્રાર ઓફ કંપનીને પોતાની રાજી ખુશીથી આપવામાં આવેલો) તેને નાકબુલ કરવા આ કમીશન તૈયાર નથી એમાં એશીયાટીકનું કશું પણ શેર ધરાવવાપણું કે હક ઉત્પન્ન કરી શકે એવું નથી, અને સંજોગો જોતાં, પ્રથમ દર્શિએ જે બધી વેદેમ ગેરથી જાહન જણાય છે તે તદન દેખ વગરની માલમ પડે છે. માત્ર એટલજ સવાલ છે કે કમ્પાનીઅની સેક્શન ૨૭ ની પેટા સરકારી મોજવતી રચીતી ૬૦ તે પ્રમાણે કંપનીને ફરેકી લેવડાવવાની સત્તા આપે છે પણ કંપનીની મીલકતમાં અથવા મુદી પર મમલા નફામાં ભાગ પડાવવાની સત્તા આપતી નથી તે રચીતી કાયદેસર કાયુ ધરાવનાર લાભ જણાય કે નહીં, આ મુદા ઉપર આગળ પણ ખુલાસાયી વીવેચન કરીશું. (અપુર્ણ)

પંચાંગ

અમારે ત્યાંથી ગુજરાતી પ્રેસના ૧૯૯૬ ની સાલના સચીત્ર પંચાંગ મળશે. કીંમત રૂા. ૧–૬

આ ઓફીસેથી મળશે

ગુનાખી શબ્દ ગુંચ

૧ ય	૨	૩ ખા	■	૪ ખાં	૫ ધા	૬ છા	■	૭ ના	■
૮ ના	■	૯ ન	૧૦ ના	■	■	■	૧૧ ણ	૧૨ ખા	૧૩ ખ
૧૪ ના	૧૫ ર	૧૬ ના	■	૧૭ ર	૧૮ ચા	૧૯ ર	૨૦ ખા	■	૨૧ ર્ડ
■	■	૨૨ મા	■	૨૩ ર	■	૨૪ ખ	■	૨૫ ખા	૨૬ ન
૨૭ ર	૨૮ ના	૨૯ ન	૩૦ ર	■	૩૧ ■	૩૨ ન્ય	૩૩ છ	■	■
૩૪ ન	૩૫ ના	■	૩૬ ના	૩૭ ર	■	૩૮ ન	૩૯ ન	૪૦ ની	૪૧ ત
૪૨ ના	■	૪૩ ખ	૪૪ ન્ય	■	૪૫ ખ	■	૪૬ ર	૪૭ ત	
૪૮ ણા	૪૯ ણા	૫૦ છ	■	૫૧ ખા	૫૨ ગા	૫૩ ન	■	■	■
૫૪ ન	■	૫૫ ૧૨૫	■	૫૬ ત	■	૫૭ ખા	૫૮ ત	૫૯ ની	૬૦ ખ
૬૧ ■ ■	■	૬૨ ન	■	૬૩ ૨	■	૬૪ ના	■	૬૫ ખ	

ઉપલી અંકલુ ગુનાખી ચીત્ર

ઉપલી ક્રરીયાદમાં ૨૦ બાળકોએ ભાગ લીધો છે. તેમાંથી નિચલા બાળકો સુટાયા છે. વિજેતા પરેશ, જોંબજ; મનસુખલાલ, કરમના; કરસોલન કાળા, કરમના; દયાળ મકનજી, જોંબજ; મોહન પરેશ, કીલવાલ.

ઉપલા બાળકોને પ્રત્યેકને રા. ૨ નું પુસ્તક બેટ મોકલવામાં આવશે

ગુનાખી શબ્દગુંચ

ઉપલી ક્રરીયાદમાં બગભામ ૨૦ બાળકોએ ભાગ લીધો છે તેમાંથી બે બાળકોના ખરા પડયા છે.

રમણીક પ્રાગજી દેસાઇ, જોંબજ અને રામલાલ ક્રરીભાઇ, મરટલ'ટન. અમે આશા રાખીએ છીએ કે આવતે વરસે વધુ બાળકો અમારી ક્રરીયાદમાં ભાગ લેશે. ઉપલા બન્ને બાળકોને ૩ શીલીંગનું બેટ પુસ્તક બેટ મોકલવામાં આવશે.

વેચવાના પુસ્તકો

નીચેના પુસ્તકો બધા સુંદરી કારેલા જાણીતા લેખકોના છે. દરેકમાં પુસ્તકો સુંદર છપાં જ્ઞાનપૂર્ણ અને સારા લેખકોના વાંચવા જોઇએ. જેથી આપણા જ્ઞાનમાં વધારો થાય અને આપણું ચારીત્ર ઘડાય. એ ઉચ્ચ આદર્શને ધ્યાન માં રાખી અમે પુસ્તકો મંગાવીએ છીએ. ઉચ્ચ સાહીત્ય જ્ઞાનમાં વધારો કરે છે.

રાષ્ટ્રીય સાહિત્ય

ભોળાનાથ ત્રિપાઠી	૧	૦
ભારી કેળવણી (ત્રીજી આવૃત્તિ)	૪	૦
ગોળમેજીમાં ત્રીજી આવૃત્તિ	૨	૦
મારી જીવન કથા (પં. જ. નેહરૂ)	૧૨	૧
ખેતે મજુરી કરનારાઓને (રોમાંરોલાં)	૨	૦
કોલ ઝોપરી ચ. રા. ગોપાલાચારી	૨	૦
ખારે કરીયું શું? (રોલ્સટોય)	૨	૬
ટોપીવાળાના મોર (બાળ વિષે વાત)	૧	૮
ધર્મ સંસ્થાપન (ત્રીજીઆના અસપૃશ્યો વિષેના વિચારો અને લેખો)	૧	૬
નરવીર બાલાસ્ટ	૧	૩
નીતિબોધને માર્ગે (ત્રીજી આ.)	૨	
પરદેશી પ્રજાની સાથે દરીયાઇ	૨	૧
બોમ્બેરોમાંથી ને બીજી વાતો	૧	૧
મહાત્માજીના પ્રસુત્રો (૫૦ પ્રસુત્રોના ફ્રેમ કરીને)	૨	૦
મહાત્માના ત્રીજીઆ (સ્વારસ્યો)	૦	૬
મારી જીવન કથા	૧	૬
રાષ્ટ્રીય સંગીત ગાયક	૧	૧
વાણીવિલાસ (ત્રીજીઆ)	૩	૦
સત્યાગ્રહની મિમાંસા	૪	૧
સ્વદેશી સમાજ	૨	૦
હાલાર દીગ્દર્શન	૪	૧
અહિંસા ત્રીજીઆ	૩	૧
આખરી કેસોનો ભાગ ૨ જો	૫	૧
અર્પણની પ્રતિમા	૩	૧
ગો સેવા	૨	૧

ધાર્મિક સાહિત્ય

મોક્ષ બાગવા (ગીતા પુસ્તક)	૧૨	૧
ગદ્યાન બાગ ૨ જો	૭	૦
ઉપનિષદ મહર્ષિ દયાનંદનું ગુ. ૨.	૨	૦
પ્રભાત પ્રાર્થના બાળા બાળકો માટે	૪	૧
પરમાર્થસાર	૧	૮
મહાદીપ પુરાણ (સ્વામિ સંદીતાનંદજી કૃત ગીતા તથા રામિસંગીદાસજી કવીત પા. ૧—૪—૦		
મંગલ પ્રભાત (ત્રીજીઆએ ૧૧ નીતમોના કરેલા અર્થો)	૧	૦
મહાવીર ધર્માનંદજી	૨	૬
શ્રીપીત રહસ્યમય	૬	૦
સતી સીતા	૧	૦
સ્વામી શિષ્ય સંવાદ (વિવેકાનંદ)	૧	૦
સ્વાદ ગીતાનું તત્વજ્ઞાન (ગોપાલ)	૫	૦
અનાસક્તિ યોગ (ગીતાનો ત્રીજીઆએ કરેલો અનુવાદ)	૧	૦
ઉપનિષદ પારાવળા	૪	૦

શ્રી. રમણલાલ વજેતલાલ દેસાઇ કૃત

ઠોકરો	૭	૦
ગામ વહેતા બાગ ૨	૭	૦
,, ,, બાગ ૪	૮	૦
જયંત	૬	૬
જીવન અને સાહિત્ય	૭	૦
દિવ્યચક્ષુ	૭	૦
પંકજ	૫	૦
પુર્ણિમા	૫	૦
પ્રેમ સામસા	૭	૦
ભારેલો અગ્નિ	૭	૦
સ્નેહ વન	૭	૦
કોમિક હાસ્ય અને અંકુશતા	૭	૦
ક્રિરીપ	૭	૦
હાસ્ય નાટ્ય તેરવેક	૫	૬

ઉપરના નવા પ્રકાશનો

અંજલી (નાટીકા)	૫	૦
મોતિબજાર (પુસ્તક)	૧	૬
રમ (ઉર્મીકાવ્યોનો સંગ્રહ)	૫	૬

બીજા કેટલાક પુસ્તકો

પ્રેમ બાળા (ગોખલે)	૭	૮
ગ્લેડ્સ વિન્સ્ટનલી (પોલીસના અન્યાયની ઐતીહાસીક કથા)	૨	૦
ઝવેરાત ચંદ્રિકાઓ (નાનકડી પણ કેવી ચંદ્રકુંદ	૧	૬
જીવનપથ પ્રકાશ (આત્મોન્નતીના પાઠ્યપાનો)		
પુરવાર સાબુ કોમારી કમાલ	૧	૦
દિનચર્યા (ચિત્રકીય પુસ્તક)	૪	૦
દુબર કામર (દુબર શરીરવાળાને ખોરાકીયો)	૧૦	૦
આમરસેન્સનો મુકિત સંગ્રહ	૧	૦
આપણા ઉજવણાં (વાર્તા)	૧	૬
મન્દોદરા અને બીજી વાતો	૬	૦
ઉત્સવ (રવીન્દ્રનાથ ટાગોરના ગીતોનો ગુજરાતીમાં અનુવાદ ટીપણ સાથે)	૪	૬
અરેબીયન નાઇટસ	૧૮	૬
રપછત્રીસી (રસીક નોવેલ)	૧	૦
સુવર્ણરેખ (રમણભાઇ દેસાઇનું વીચાર મંથન)	૮	૧
સ્વર્ગમાં ક્રિસ્મસ પા. ૧.	૮	૦
સાબરમતી	૩	૬
સોરઠી બહારવટીયા ભાગ ૧	૩	૬
,, ,, ,, ૨	૩	૬
,, ,, ,, ૩	૩	૬
રૂપા ચમ્પા	૭	૦
સુરજીરની વાતો	૪	૨
અમરની સદીનું ધોરણ	૪	૦
આદર્શિકોની ચાવડી	૩	૬
દીદીનો પ્રભાવ	૩	૬
દસ રેખા વિજ્ઞાન	૧૨	૬
ભારત પ્રજાકીય ગાયક	૧૫	૦
ભારત દેશ પ્રજાકીય ગાયક	૧૫	૦
મોતીના તોરણ (નોવેલો બનાવવાની રીતો)	૩	૦
વ્યવસાનીક જગત (કેટલીક માહીતીઓ)	૪	૬
વીર જગદેવ	૪	૬
વંચના	૧	૬
બધુ જોખ ગંજદ ભાગ ૨ જો	૨	૦

શારદાબાબુની નવલ કથાઓ

કાયદાનામ	૪	૬
બીજાત ભાગ ૨	૭	૦
ચંદ્રનાથ	૪	૬
છબી	૩	૦
ચાતુરબા	૬	૦
દત્તા	૬	૦
પરણિતા	૨	૬
પલ્લી સમાજ	૩	૦
વિપ્રદાસ	૭	૬
શ્રીકાંત	૪	૦
શ્રીકાંત ભાગ ૨	૭	૬
નવીના	૭	૦
રેવદાસ	૩	૦
અપૂર્ણ ભારતી	૭	૬
ચંદ્રનાથ	૬	૦
ચાવરણી	૫	૬
જીવન યાત્રા	૩	૦
ચરીત્ર હીન	૭	૬
ચુમારા	૫	૦
નવીના	૬	૦

શ્રી. શારદબાબુની બધા પુસ્તકો ઉંચા રંગમાં છપાય છે. આ બધાં કેટલાં પ્રસંગોનો છે.

દક્ષિણ મુર્તી ભુવન નાયણી ☒ નાનાબાબુએ મહાભારતના પાત્રોની જેમ રામાયણના પાત્રો ઉપરથી પાત્રો છે. તેમાંના કેટલાક અહિં પડ્યા છે.

સીતા	૦	૬
રાવણ	૦	૬
હનુમાન—વિભીષણ	૧	૦
ભરત લક્ષ્મણ	૦	૬
કૈકેયી મંથરા	૦	૬

કાવ્યો—ગરબા—ગીતો—ભજનો

કલાપીનો કેકારવ	૧૧	૦
ગીતાંજલી (ક્રવી. રવીન્દ્રનાથ કૃત)	૨	૦
ચુંદડી (બાળ ગીતો)	૨	૦
પારસી બાળ ગીતો	૧	૦
નીહારીકા (કાન્ત ૫. વ. દેસાઇ કૃત)	૪	૧
મણીકાંત કાવ્ય માળા સચિત્ર	૬	૦
યુગવંદના (બળેરાવ મેઘાણી કૃત)	૨	૬
રઢીયાળી રાત ભાગ ૧ લો (ગરબા સંગ્રહ)	૨	૦
,, ,, ભાગ ૨ જો ,,	૨	૧
,, ,, ભાગ ૩ જો ,,	૩	૦
લગ્ન ગીતો	૩	૦
રાસ નંદીની	૩	૦
રાસ તરંગીણી	૨	૬
રાસ નીકુંજ	૨	૬

ઓરડર સાથે નાણાં મોકલવા મહેરબાની કરવી. વી. પી. ઓર્ડરોને ધ્યાન આપવામાં નહિ આવે

બધાવાનું ઠેકાણું:—

Manager, Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

વેચવાના પુસ્તકો

બાળ ઉપયોગી સાહિત્ય

નીચલું બાળ સાહીત્ય બાળકોના રૂચીબિંદુને ધ્યાનમાં રાખી બાળ સાહીત્યકારોએ રચેલું છે. રસ રસની વાતો અને અનુપા જેવા વીષયોનું સુંદર અને સહેલી ભાષામાં વર્ણન કરેલું છે. આ સાહીત્ય પહેલી ચોપડીથી લઇને ચોથી ચોપડી સુધીના વિદ્યાર્થીઓ માટે છે. બાળ માનસના અભ્યાસીઓએ લખેલા. નીચલા પુસ્તકો વાંચતા બાળક બહુ વિષયોથી માહીતગાર થશે અને જ્ઞાનમાં વૃદ્ધી કરો

અરીસો બાળ પુસ્તક માળા.

આ માળાના બધા ગુચ્છો છે. આખી માળાના સેટની કીંમત રૂા. ૨૫.

ગુચ્છો ૧

ગા માટે	નાટકો
ચિની વાતો	
બધે તપેલા	હાસ્ય કથા
મહારાષ્ટ્રનો મહારથી	શીવાજીની કથા
અંગેજ ચીનો	
વિજ્ઞાન વિહાર ભાગ ૧	
રંગબેરંગી રસોઇ ઘર ખંડ ૧	રસોઇ વિશે જ્ઞાન
મદા રાદાજ	વાર્તા
કુબીપાના ભાગ્યનાં	વાર્તા
કેદુડા	બાલ ચોપડી

ગુચ્છો ૨ની કીંમત રૂા. ૬-૬.

ગુચ્છ ૨

બાલ દુનીયા	દુનીયાની બાબતોનું જ્ઞાન
સુંદર પરી	નાટક
નાની મોટી વાતો	ભાગ ૧
બાળકોનું રમત	બાળોપયોગી
વિજ્ઞાન વિહાર ભાગ ૨	
નરસીંહ મેપાસીનલ	
બાળ ગીતો	
રંગબેરંગી રસોઇઘર ભાગ ૨	
મોટ બાબા	નાટક

ગુચ્છો ૧ની કીંમત રૂા. ૬-૬.

ગુચ્છ ૩

રાજર ચોર	
ચિતાનો ચિકાર	વાર્તા
બાબાર સીકંદર	ઐતીહાસીક વાર્તા
ચૂસમજરી	વાર્તા
બ્રાહ્મણના ઠગીયા	બ્રાહ્મણની રમતો
વિજ્ઞાન વિહાર ભાગ ૩	
રંગબેરંગી રસોઇ ઘર ખંડ ૨	
મીરાબાઇ	મીરાબાઇ ઇ. ચ.
દયાળજી દુરમન	રંગમ વિલી અનુવાદીત
સુંદર સચારો	
નાની મોટી વાતો ભાગ ૨	
રોમરાજ	અઢારમીસદીનું નાટક

ગુચ્છો ૩ની કીંમત રૂા. ૬-૬.

બાળ સાહીત્ય

કેદારક પદોજો	૪ ૦
ચિત્રોહાર (મોટી છોકરીઓ માટે ગીતો)	૧ ૦
ચોપગાની બતુરાઇ	૧ ૦
પુરેખાનો પુત્ર	૧ ૦
નવા ગીતો ભાગ ૧ લો.	૧ ૧
,, ,, ભાગ ૨ જો	૧ ૧
નક્ષત્ર બાબા (બાળકો માટે રોગોનો સંગ્રહ)	૧ ૪
નાની બેન વાર્તા	૨ ૦
પુંડરીકના પરાક્રમ	૧ ૬
પાંથી પુરાણ	૧ ૪
પુસ્તકાલય	૦ ૬
પુરસ્કાર વધતા ગાળવાનું જ્ઞાન	૧ ૦
બાપુની દુખ હાંડી દુખનું વર્ણન	૧ ૦
બાળ નેપોલીયન	૧ ૬
બાળ કુંજ વાર્તાઓ	૨ ૦
બાળ કથાવલી વાર્તાઓ	૨ ૦
બાજવાર્તા ભાગ ૨ જો	૧ ૦
બાળ વાર્તા વિનોદ	૨ ૦
બાળપરી	૧ ૦
બપ્પુડો	૨ ૧
મારી જીવન કથા (ગાંધીજી)	૧ ૬
મુખો અને બીજી વાર્તા	૧ ૦
રીસિ ટીસિ ભાગ ૨ જો તોળાયાની વાર્તા	૦ ૬
મનો અને ઉખાણા	૧ ૦
વિકરાળ વન	૨ ૦
સીતા ઠરેલુ	૩ ૦
રમણરસ (રમુજી પુસ્તક)	૦ ૬
રીંછવાનની નાની નાનીઓ	૨ ૬
હાકરેલ	૧ ૪
ઠંડા મોતી	૦ ૬
અમરીકાકાકિક મહાન પુરૂષોની કથાઓ	૧ ૬
ગપ્પાલ અને શાવલી	૧ ૬

૨૯૩-૩૦૦ના વિદ્યાર્થીઓ માટે

દફતરીયા મુર્તિ બાળ સેટ ૨૫ પુસ્તકો.

કીંમત રૂા. ૧૨-૬.

પંચોપાખ્યાન	બાળો અને બાલપયોગ
બાર ,રોગીનો	વાર્તા
રંગીલાનું પુષ્પ	વાર્તા
રોમુનો બાપ ારી	બાલપયોગ
બાજીએ કહેવી	વાર્તા
વારસેનના પાઠો	વાર્તા
મેકિંગો	વાર્તા
ટેક	વાર્તા
કૃષ્ણ કેકા	કમળનું વર્ણન
ઇસરજીત	ઇંગ્લેંડની બાબતો
કેમ બાબના પાઠો	વાર્તા
નીલ મુખ	ઉત્તમોની બાબતો
વર્ષાંત બાબો	ઋતુની વાર્તા
નવરાત્રિરોત્સ	ઉખાણા
વેદનો મર્મ	વાર્તાઓ
તડ તડ	વાર્તાઓ
ઘરગથ્થુ ચમત્કાર	વાર્તાઓ
બે બાળ નાટકો	
દુષ્કાળો	રમુજ
વિલાયતી વાર્તા	
અમેરો રોપો	
ગામડામાં ગયો હતો	ગામડા વિશે દફતુ
ભોજના ત્રિંજરામાં	વાર્તા
બાલ અને દીવા	વાર્તા

દફતરીયા મુર્તિ બાળ સેટ 30 પુસ્તકો.

કીંમત રૂા. ૧૫-૬

બાબત પ્રશ્નો	૨૦ પ્રશ્નોની માહીતી
બાજુનું ભોજીએ	બાજુના બાબત જીવન
મોટા થવું એટલે	નારીકા
ટપાલમાં	પ્રવાસ વર્ણન
પ્રવાસ વાર્તા	વાર્તા
કારેજના ભાગ ૧-૨	વાર્તા
બાળ ભોકકથા	
વિજ્ઞાનની રમતો	મજાની રમતો
પરીની વાર્તા	વિજ્ઞાનીક પરીક્ષાનો
બંગાળની ઠોકકથાઓ	વાર્તા
ઉદય પુર	ઐતિહાસીક વર્ણન
સહેલાઇની કડીઓ	પુસ્તકનું વર્ણન
વિવિધ ગાંધીની સોબત	બાળોપયોગી બાબતોનું દફતુ
મીરીમ બાબની વાર્તા	ભાગ ૧-૨
વનસ્પતી	માહીતી અને કેળવણ
ભેરકકથાઓ	વાર્તા
બધોના પરાક્રમો	વાર્તા
બાબ ચિત્રો	
જૂતેર ગદ્ય	વિજ્ઞાનીક વાર્તા
મજામજ ભેજ	બાલપયોગી વાર્તા
વન રક્ષા	ઇંગ્લેંડની માહીતી
ઘુમા બાબા	વાર્તા સંગ્રહ
પુરા પત્રોમાં	
વિજ્ઞાનની દફતુ ભાગ ૧-૨	
૫ મુખોજો	વાર્તા
તારા અને ગ્રહો	
ઋતુના રંગો	

બાળ વિનોદ બાળોના પુસ્તકો.

સેટની કીંમત રૂા. ૬

બીજા ધોરણના વિદ્યાર્થીઓ માટે

મોજીલીઓ	પરી કથા
કાળીઓ	પરી કાળીઓનાં જીવન ચરીત્ર
નાગકુમાર	નાગ મોગલની કથા
મુંબાઇ	મુંબાઇ શહેરની માહીતી વાર્તારૂપે બતીદાસ
મેનાપતી	પરી કથા
અમકા	પરી કથા
બેસ્ત વાર્તા	વાર્તા
કામ મંત્ર	વાર્તા
૫.રીમાતા	વિજ્ઞાનના શીક્ષકમઠ વાર્તા

Manager, Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

આવો પધારો જુઓ

અને

તમારા માનીતા વાજીંત્રો અને રેકોર્ડઝ ખરીદ કરો

નીચે મુજબ ફીલ્મી રેકોર્ડના સેટો અમારા સ્ટોકમાં તૈયાર છે.

(૧) જીવન પ્રભાત, (૨) જાગીરદાર,
(૩) વીદ્યાપતિ, (૪) જન્મભુમિ,
(૫) રોમેન્ટીક ઈન્ડિઆ, (૬) વચન,
(૭) નીર્મળા, (૮) અછુત કન્યા, (૯) ચેલેન્જ,
(૧૦) ભાભી, (૧૧) મધર ઈન્ડિઆ.

- વાજીંત્રો—હારમોનીયમ, ગ્રામોફોન. વાયોલીન. બેન્જો મેન્ડોલીન. ગીતાર. ઝાઝ આઉટ ફીટ ફલ્યુટ વિગેરે.
- રેડીઓ—હીઝ માસ્ટર્સ વોઇસ અને બીજા મેઇકસ.
- રેકોર્ડઝ—હીઝ માસ્ટર્સ વોઇસ, કોલમ્બીયા, ટવીન, રીગલ, ક્વીન્સ. ઓડીયન. મેગાફોન, ન્યુ થીએટર્સ, હિંદુસ્તાન. તાજ, ઓરીએંટ, મેકસીટોન, નીઝામ. યંગ ઇન્ડિઆ, સ્ટાર હીંદુસ્તાન, વીકટોરીયા ફોન. શાહેનશાહી, જૈનાફોન, સેનોલા, કોહીનુર, એરોફોન વીગેરે.
- સ્પેર પાર્ટસ—દરેક વાજીંત્રોના મોટા જથ્થામાં રાખીએ છીએ.
- રીપેરીંગ—સંતોષકારક કામ—મધ્યમ દામ.

સોલ ડીસ્ટ્રીબ્યુટર્સ—વારા ફલ્યુટ, શાંતા ફલ્યુટ, સરદાર ફલ્યુટ હારમોનીયમ (હાર્મોના, પગના, હાયપ્રમ સાથે પોર્ટેબલ).
.. ક્વીન્સ, ઓડીયન, જૈનાફોન, મેગફોન ઇન્ડિઅન રેકોર્ડઝ, ફીલ્મી રેકાર્ડ.

ભાભી, મધર ઇન્ડિઆ.

ઘરાકનો સંતોષ—એ અમારો મુદ્રાલેખ છે.

ગોશળીઆ મ્યુઝીક સલુન,
૧૩૧ ક્વીન સ્ટ્રીટ, ડરબન.

Goshalia's Music Saloon,

'Phone 25806. 131, Queen Street, Durban.

ફરનીચર! ફરનીચર! ફરનીચર!!!

બેડરૂમ સુટ, ડાઈનીંગરૂમ સુટ, ચેસ્ટરફીલ્ડ, ડ્રેસીંગ ટેબલ, સાઈડ ટેબલ, ટુ ટેબલ, ટેબલ, ચેરસ, રીંગ ટેબલ, વાસણકુંડા ફ્લોર કવરીંગ અને ફીકચર વિગેરે, નવા ભાવોથી આજે ખરીદી કરશો. અને પસ્તા ભાવ ચૂકવવા પડશે નહિ

બોક્સ, ટ્રન્કસ અને કીચન ડ્રેસર

જી કમારી રેખરેખ નીચે તૈયાર થાય છે. તેનો ચોરસ ફીટ તૈયાર કરે છે. બાર ટેબલના બાકીના પ્રાઈસ લીસ્ટ મંગાવો અને રેગ્યુલર ગ્રાહક બનો.

L. MISTRY,

45 MARKET STREET, : : : JOHANNESBURG.

'PHONE 33-4691. BOX 2526.

કીટીંગસ

પાવડર

કીડી, માંકડ, વાંદા, કંચારા, માખી, વંદા વિગેરે સઘળા જંતુઓનો

નાશ કરે છે.

કીટીંગસ પાવડરના ટીન બધે જ.

Box 830. Tel. Add. "Orangexpo."

M. C. PILLAY

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter

country orders executed at lowest Market prices special attention given to all up-country trains

TRIAL ORDER SOLICITED.

જથ્થાબંધ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર

અમે અપકંટ્રીના ઓરડર ખાસ રેખરેખ રાખી સારો માલ C.O.D. થી રવાનો કીએ.

79, PRINCE EDWARD STREET, DURBAN.

'Phone 2-6235. P. O. Box 316.

Heerabhai Morar Matvadkar,

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter and Commission Agent,

15 CROSS ST. RESIDENCE.
PACKING WAREHOUSE 44 BOND ST.
DURBAN.

હીરાભાઇ મોરાર મટવાડકર

હોલસેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર અને કમીશન એજંટ,

પેકીંગ સારી રીતે કરી માલ સી. ઓ. ડી. થી ગ્રાહકોમાં આવશે.

ટેલીફોન ૨-૬૨૩૫ બોક્સ ૩૧૬.

૪૪ બોન્ડ સ્ટ્રીટ, ડરબન.

દીક્ષનરી ઓ

અંગ્રેજી & ગુજરાતી

આ દીક્ષનરી મહાત્મા પ્રધીજીની સુખનાથી થએલા સ્વરાજીઓના ગ્રંથોથી ઉતારા આપીને સુધારા વધારા સાથે બનાવાએલી છે. વિદ્યાર્થી વર્ગમ માટે તે અગત્ય કરેલી અને ઉપયોગી છે. તેમાં અંદે કહિવાર આવેલા, હરફો, મોટા શહેરોની વસ્તી, મોટી નદીઓની લંબાઇ, વજન, માપ, ગ્રહોવતો, વિગેરે બધી વસ્તુઓનો સમાવેશ થએલો છે.

પાકું પુઠું સાથે ૧૪૦૮ પ્રમોની ટપાલ ફ્રી. ૫.

Manager, 'Indian Opinion, Phoenix.

Phone 33-4463 Tel. Add.: "VALABTEL." P.O. Box 6748.

V. B. PATEL,

WHOLESALE AND RETAIL FRUIT, VEGETABLE AND PRODUCE MERCHANT

CHEAPEST BANANA STORE IN TOWN.

40 President Street, JOHANNESBURG.

Terms: NETT CASH or C.O.D.

વી. બી. પટેલ,

હોરન્જો બાલસ્ટીક બનાના મેરચન્ટોના

ઠેકાણા નં. ૧ બનાનાના સોલ મેરચન્ટ.

રેલવેમેન તથા રીટેલ ફ્રૂટ, વેજીટેબલ અને પેદાશના બધાજાતી ઓર્ડરોમાં મોકલવામાં સહેલી દુકાન.

અમારે ત્યાંથી બનાના ગમે તેવડે બારણું ફ્રૂટ કરવું મળશે. અન્યોના ઓરડરોપર ખાસ ધ્યાન આપવામાં આવે છે.

રેલવેથી અમારા C. O. D. થી માલ મંગાવો.

ટેલીફોન ૩૩-૪૪૬૩ ૪૦ પ્રેસીડન્ટ સ્ટ્રીટ,

પી. ઓ. બોક્સ ૬૭૪૮ જોહાનીસબર્ગ

"શુદ્ધ ઘી"

વલસાડમાં પારસી આગેવાન પાસે દરેક ગામ, જે. માલીક ગીરના બંગલાવાળું વિશાળ મકાનવાળું ફાર્મ, જે. માલીક અમલદાર ઓફીસ" (૨૫૬) ધી.

અમારે ત્યાંથી બોલા પ્રમાણમાં આવશે.

બાદ આરે પુછો ના હમો.

સાઉથ આફ્રિકાના સોલ એજન્ટ.

શામજી દેવશી એન્ડ સન SAMJEE DEVSHI & SON

૪, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, 4, Cross Street,

ડરબન. DURBAN.

NAROTAM HARGOVIND

The Master Tailors.

Suits and Costumes Made in the latest Styles.

We specialise in High Class Tailoring.

Our Prices are to suit the times.

Try us with your next Order

તમારો સુટ કયાં સીવડાવશો?

નરોતમ હરગોવિંદ

તમને અપ-ટુ-ડેટ સ્ટાઇલનો હિસાબ વાજબી ભાવે બનાવી આપશે.

ટાપલ ઓર્ડર આપી ખાત્રી કરી જુઓ.

'Phone 25661. 176 Grey St. Durban.

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	ક્રીસ્તી	હીંદુ	મુસલમાન	પારસી	સુર્યોદય	સુર્યાસ્ત
	૧૯૩૯ ડીસેમ્બર	૧૯૯૬ માગશર	૧૩૫૮ ૨૩૯૬	૧૩૦૮ શહેનશાહી	ક. મી.	ક.મી.
રવિ	૨૩	સુદી ૧૨	૧૦	૧૨	૬-૧૦	૫-૪૭
સોમ	૨૩	,, ૧૩	૧૧	૧૩	૬-૧૦	૫-૪૭
મંગળ	૨૪	,, ૧૪	૧૨	૧૪	૬-૧૦	૫-૪૭
બુધ	૨૫	પુનમ	૧૩	૧૫	૬-૧૦	૫-૪૭
ગુરૂ	૨૬	વદી ૧	૧૪	૧૬	૬-૧૦	૫-૪૭
શુક્ર	૨૭	,, ૨	૧૫	૧૭	૬-૧૦	૫-૪૭
શનિ	૨૮	,, ૩	૧૬	૧૮	૬-૧૦	૫-૪૭

Books for sale.

NOTE.—Remittance should accompany order. V.P. ORDERS will not receive attention Postal Orders to be made "Indian Opinion" at Phœnix Postage Free on all books

THE STORY OF MY EXPERIMENTS WITH TRUTH

By M. K. Gandhi

This is an autobiography [illegible] published in two volumes. Price 12s 6d for each volume.

JAWAHARLAL NEHRU An Autobiography

(Cheap Edition)

[illegible] Indian nationalist movement. Indispensable book. [illegible]

Price 10s 6d

THE POWER OF NON-VIOLENCE

By [illegible]

[illegible] by many prominent Americans. [illegible]

The book is well bound. Price 5s 0d

INDIA AND THE WORLD

Essays by—PANDIT JAWAHARLAL NEHRU

[illegible] 7s 6d

CERTIFIED MOBILUBRICATION SERVICE IS OBTAINABLE AT SERVICE STATIONS DISPLAYING THIS SIGN

"HARIJAN"

[illegible] POONA 4 (INDIA)

[illegible]

The annual subscription is 8/- by Postal Order.

Cut this portion out and send with your name and address and remittance

To

The Manager, Harijan,

[illegible]

Name

Address

Indians in South Africa

Helots within the Empire

and

How they are Treated.

By Henry S. L. Polak

[illegible]

To be had of

THE INDIAN OPINION,

[illegible]

PHOENIX, Natal.

Where temperatures change so suddenly

Hot days - cold nights. So typical of our climate. Protect your health this pleasant way. Every night at bed time enjoy a cup of delicious 'Ovaltine.' Easy to digest, soothing to the nerves, it provides new energy and vitality.

'Ovaltine' Rusks are as delicious as 'Ovaltine.' They form a valuable addition to the diet of both children and adults, whilst they are a great help to babies at teething time.

'Ovaltine'

The World's Supreme Tonic Food Beverage.

OSA 18 39

Manufactured by A. WANDER LTD. London E.C. and

KATZ & LOURIE LTD.

"DIAMOND CORNER" ELOFF & MARKET STS., JOHANNESBURG.

ELGIN

KATZ & LOURIE LTD.

"DIAMOND CORNER" ELOFF & MARKET STS., JOHANNESBURG.

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 50—Vol.-xxxvii. Friday, December 29th, 1939. Registered as the G.P.O. as a Newspaper. PRICE FOURPENCE.

How Man May Fight For His Right

"MAN [illegible] should [illegible] what has [illegible] blood for [illegible] what he [illegible] to be his right. He may not shed the blood of the opponent who disputes his right. India as represented by the Congress, has been fighting in order to prove her 'right,' not by the sword but by the non-violent method. And she has carved out for herself a unique place and prestige in the world although she is yet far—but as hope, not very far—from the independence of her dream. Her novel method has evidently struck the imagination of the world. It has the right to expect India to play a decisive part in the war which no people have wanted to undertake. But the peace this time is not to be a mockery designed to share among the victors the spoils of war and to humiliate the vanquished. Jawaharlal Nehru, who has a right to speak for the Congress, has said in a stately language that the peace must mean freedom for those who are held in bondage by the imperialist powers of the world. I have every hope that the Congress will also be able to show the world that the power that armaments give to defend right is nothing compared to the power that non-violence gives to do that same thing and that too with better show of reason. Armaments can show no reason, they can make only a pretence of it.

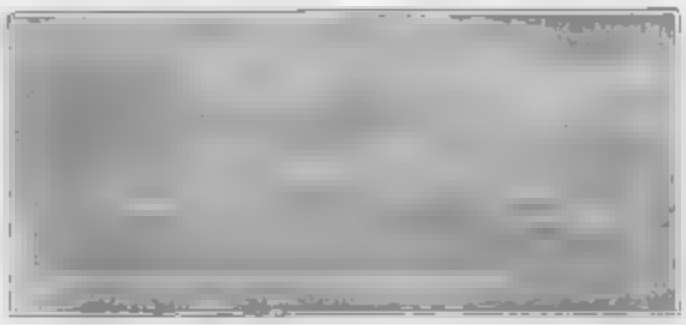
—Gandhiji

મનુષ્યે પોતાના હક માટે કેવી રીતે લડવું

"મનુષ્ય જેને પોતાનો 'હક' સમજે છે તેને માટે પોતાનું લોહી રેડે અને રેડવું જોઈએ પોતાનો વિરોધી, કે જે તેનો 'હક' સ્વિકારતો ન હોય, તેનું લોહી ન રેડાય. હીંદુસ્તાન, કે જેનું કૉંગ્રેસ પ્રતિનિધિત્વ કરાવે છે, તે પોતાના 'હક'ને માટે તલવારથી નહિ પણ અહિંસાના માર્ગથી લડી રહ્યું છે અને જેણે સ્વાતંત્ર્યના પોતાનાં સ્વપ્નથી ન કશું પાછું દૂર છે—આપણે આશા રાખીયે : કંઈ બહુ દૂર નથી—જગતમાં જગતમાં તે પોતાને માટે અપૂર્વ સ્થાન અને પ્રતિષ્ઠા મેળવી શકયું છે. જેણે કીંમતો નવિન માર્ગથી જગત આકર્ષીયું છે. તેને એવી આશા રાખવાનો હક છે કે આ યુદ્ધ, - જે જગતના મોટા ભાગ જેટલો માનતા નહોતા, તેમાં આ વખતની સુરોપ પરાજીત પ્રજાઓનું માનભંગ કરવા અને વિજયી પ્રજાઓને યુદ્ધની લૂટની વહેંચણી કરવાને બેઠ કૉંગ્રેસ નીચ યુદ્ધ થશે તેનો અમલ કરવામાં હીંદુસ્તાન તરફથી ચોક્કસ ભાગ લેવામાં આવશે. જવાહરલાલ કહે, કે જેમને કૉંગ્રેસની વતિ બોલવાનો હક છે, તેમણે તેજસ્વી ભાષામાં કહ્યું છે કે જે સુરોપ જોરદસ્તે જગતની સામ્રાજ્યવાદી સત્તાઓ તરફથી જેઓને ભયમાં રાખવામાં આવ્યા છે તેઓની મુક્તિ જોઈ તેનો અર્થ ઘણો સમજે. અમને પણ્રીજ આશા છે કે કૉંગ્રેસ જગતને બતાવી આપી શકશે કે હકનું રક્ષણ કરવાને અહિંસાના બળની પાસે સંગ્રહણ કરાજ વિસાતનું નથી અને વળી તેમાં વધારે વાસ્તવિકતા પણ રહેલી છે. શસ્ત્રોમાં કશી વાસ્તવિકતા રહેલીજ નથી. વાસ્તવિકતાનો એકમાત્ર દેખાવ કરી શકે છે."

—ગાંધીજી.

B. I. Steam Navigation Co., Ltd.

તા. ૩૧ ડીસેમ્બર ૧૯૩૯ના બોર નથી.
બોર્ડ ફેન્યા તા. ૧૪-૨-૪૦ ના ઉપડશે.
સ્ટીમરોની આવજાવની તારીખોમાં અને ડીકીરોના ભાવોમાં વિના નોટીસે ફેરફાર કરવામાં આવશે.
કરજન આવ્યા પછી તમારો માલ તથા યુનીયન કાસ્ટલાઇન્સ રેગ્યુલેશન મુજબ નાણા સાથે કઇ જવા બિલ્ડર સંબંધી ડુપ્લીકેટ બીજકથી બંદોબસ્ત કરી આપીશું
દાગીના ઉપર તમારું નામ તથા સ્ટીમરનું નામ અને બિલ્ડર કરજન લખવું.

શેખ હીમેદ એન્ડ સન્સ (પ્રા) લીમીટેડ

૩૬ ડીગ્રી સ્ટ્રેંડ બીસ્કી સાથે પા. ૨૪ ૧૨ ૧૨.
,, ,, મુરબ્બીમ બીસ્કી સાથે પા. ૧૫ ૫ ૮.
,, ,, બીસ્કી વગર પા. ૧૨ ૧૪ ૫
સેકન્ડ ક્લાસ સીંગલ બિસ્કી વગર પા. ૩૩ ૧૫ ૦.

Phone 2-0432. Tel add: "KARAMAT."

SHAIK HIMED & SONS, (Pty) Ltd.
390, Pine Street, Durban.

CITY SHIRT Co.,
No. 4, Kort Street, Johannesburg.
'Phone 33-1453 P. O. Box 6220.
Tel. Add: "CITYSHIRT"

THE NEW INDIA ASSURANCE
—COMPANY, LIMITED.—

Life, Fire, Motor Car, Motor Lorry, Motor Bus, Plate Glass, Workmen's Compensation, Etc. Etc.

આ કંપની નીચા પ્રિમીયમ ઇન્કરીના, આગ, મોટર કાર મોટર લોરી, મોટર બસ, પ્લેટ ગ્લાસો, કામદારોને લગતા વીમાઓ, સાચવટ વિગેરે દરેક જાતના વીમાઓ ઉતારવી રહ્યા છે.
કંપની કંપનીને ઉતારવા આપવું એ દરેક કંપનીની ફરજ છે.

Natal Office:
"INDIA HOUSE"
17, First Avenue,
DURBAN.
Telephone 2-5845 Con
P. O. Box 1610.
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
Durban.

Policies Issued and Settlements Effected in this Country.
પોલીસી તેમજ ક્લાવાની પતાવટ આ દેશમાં કરી આપવામાં આવે છે.

Transvaal Office
ROOMS NO. 12 & 13,
BARKLY ARCADE,
Diagonal Street,
JOHANNESBURG.
Telephone 33-4478
P. O. Box 3641
Tel. Add: "RUSTOMJEE
JOHANNESBURG

JALBHOY RUSTOMJEE
Principal Representative For The Union Of South Africa.

Bhanjee Lavji's Renowned

PURE GHEE

Porbander Ghee with the mark "B. L." and Veraval Ghee with the mark "V.B."

ભાણજી લવજીનું પ્રખ્યાત

પોરબંદરનું B.L. મારકાનું તથા વેરાવળનું V.B. મારકાનું

શુદ્ધ ઘી

અમારે ત્યાંથી ફીકયત ભાવે મળશે.

સાઉથ આફ્રિકાના સોલ એજન્ટ:
South Africa's Sole Agents

T.P. DEVSHI & SON

General Merchants

119 Victoria Street,

'PHONE 22591 25043 RES. **DURBAN.** BOX 881.

ભાણજી લવજીનું

પોરબંદરનું શુદ્ધ ઘી.

અમારું ભાણજી લવજી ફોટો રજીસ્ટરડ માર્ક (B.L. PHOTO) નંબર ૧ પોરબંદરમાં સરકારી લેબોરેટરીમાં પાસ કરાવેલું સર્ટીફીકેટ સાથે સાઉથ આફ્રિકામાં મોકલવામાં આવે છે.

તેમજ અમારું ગીરનાર જંગલમાં વેરાવળનું ઘી રજીસ્ટરડ માર્ક (V. B. PHOTO) રજીસ્ટરડ માર્ક નં. ૧. બંને ઘી સાઉથ આફ્રિકામાં પબ્લીક હેલ્થ ખાતાએ (PURE GHEE) ચોખા ઘી તરીકે પાસ કરેલું છે.

અમારા બંને ઘીની સોલ એજન્સી યુનીયન ઓફ સાઉથ આફ્રિકાની પેઢી ટી. પી. દેવશી એન્ડ સનને આપેલ છે, ભાવ માટે પૂછો:

સાઉથ આફ્રિકાના સોલ એજન્ટ:

T. P. DEVSHI & SON,
110 Victoria Street,
P. O. Box 881.
DURBAN.
Tel. Add. "SAVAB" Durban.
Telephone: 22591, 25043.

ભાણજી લવજી ધીવાલા
પોરબંદર, કાઠીયાવાડ,
ઇન્ડિયા.
Tel. Add. "BHANJI" Porbander.

દમ અને કેફસાની બાસ દવા છે

ઝંડુનું

કેસરી જીવન

કેફસાની જથી બામારીઓને દુર કરે છે તથા લોહીને શુદ્ધ કરે છે આના સેવનથી તન્દુરસ્તી ઝામ બાય છે. એક વાર અજમાવી જુઓ.

ખાસ, ગળતું વિગેરેની નજબાઈ અને બાંધા વિગેરે બાતીના દરો બારે

ઝંડુની સુવર્ણ મિશ્રિત મકરધ્વજ ગુટી

વિના વિલંબે બારબરના બરિદો

ઝંડુ ફાર્માસ્યુટીકલ વર્કસ લી.—પો. બો. નં. ૫૫૧૩, મુંબઈ નં. ૧૪.

સા. આફ્રિકાના સોલ એજન્ટસ: એમ. એમ. જોશી એન્ડ સન્સ, રૂમ નં ૨૩૮, એશીયાટીક બજાર, પી. બો. બોક્સ ૧૨૦૫, પ્રીટોરીયા.

એડવર્ટીસમેન્ટમાં મળવાનું ઠેકાણું: ભારત ઓફસેટ, ૧૪ કેટ રસ્તો.

આયુર્વેદિક દવાઓનું સુચીપત્ર આવેજ મંગાવો. 017

MOHANLAL VALJEE,
(INDIAN PAWNBROKER.)
112, Victoria Street, Durban.

Low Rates of Interest on Jewellery.

High prices paid for Old Gold. A large stock of fine Jewelleries at reasonable prices to suit your pockets. 1248

P. P. BHAGAT,

Fruit Merchant.

ઓર્ડર બતાવું રોકડ અને વેલ્ટેબલ બાદ પેસેંજ કરી C. O. D. થી મોકલવામાં આવશે. લખોઃ—

P. O. Box 842. 139 Brook St. Durban. 111

પુષ્ટિકારક પાકો બનાવવા હોય
અને
દરેક જાતની દેશી દવાઓ જોઈતી હોય
તો અમારી મુલાકાતે આવો

શરીરને પુષ્ટ બનાવવાના સારા પાકો બનાવવા માટે કુમારે ત્યાં તાજો અને ચોકખો માલ છે. તેમજ દરેક જાતની દેશી દવાઓ અને દેશી મેવાસરી હંમેશા તાજો અને ચોકખો માલ સ્ટોકમાં રાખીએ છીએ.

દેશી મુલકના ચોખ્ખા નંબર ૧ ની સી ૧૦-૬ સાયઝ ૩૦-૬૦,
દેશી ચોકઠાના ચોખ્ખા નંબર ૧ ની સી. ૭-૬ સાયઝ ૩૦-૬૦.

કરીના કોઇ પણ ભાગમાંથી વાળ કાઢવાનો
નવાબી પાવડર
ફકત બે જણ પીનીટમા વાળ સાફ થાય છે.
કજન બોટ શી. ૧૨ પોસ્ટેજ સાથે, અરધો કજન મંગાવનારને શી. ૬-૬ પોસ્ટેજ સાથે; ૩ નંગ મંગાવનારને શી. ૨-૬ પોસ્ટેજ સાથે. ૧ અથવા બે નંગ મંગાવનારે ૩ પેની પોસ્ટેજ મોકલવી.
ઓર્ડર સાથે રોકડા પૈસા મોકલવા.
Fancy Gold Cups and Saucers at 1/9 a dozen,
12 dozen to a case. Cash with order.

I. G. H. BASSA
153 Grey Street, - - Durban. 1260

HEADACHES QUICKLY RELIEVED BY TAKING
TYSONO BRAND (PAIN-CURE) HEADACHE POWDERS
FROM YOUR CHEMIST at 2d., 1/6, 2/6 and 4/6, or POST FREE FROM
ERNEST TYSON, CHEMIST, TOLLGATE, DURBAN 1420

'Phone 28350. Tel. Add. "Nartjes."
A. M. PADAYACHEE
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter,
country orders executed at lowest Market prices.
special attention given to all upcountry orders.
TRIAL ORDER SOLICITED.
91 LEOPOLD ST., AND 34 CROSS ST.,
P. O. BOX 195. DURBAN. 1760

M. H. DESAI,
એમ. એચ. દેશાઇ,
કોલકેમ ૨૨૮ વેપારી,
અમે દરેક જાતના ૨૨૮ અને વેજીટેબલ તુનીયનના કોઇ પણ ભાગમાં C. O. D. થી સાટું પૈસીંચ કરી મોકલીએ છીએ.
P. O. Box 254. 31, Short St. Durban. 1760

YOUR LUCK
On family, profession, love, health, income, expenses, unexpected fortunes and misfortunes, journeys lucky days, colour, number, luck in lottery, race, etc., and other important events by monthly details for one year 5/-, weekly 1/3 - Correct answers for five questions about futurity 2/- No C O D. (Your country Currency B. P. Us accepted.) State birth details, or sex, age, profession and writing time.
V. K. SATAGOPACHARIAR,
HANUMAN JOTHISHA ASHRAMAM,
TIRUTTANI, (S. INDIA).

ચામડીને મખમલ જેવી
સુંવાણી આકર્ષક ને
ખુબસુરત રાખવા માટે
અફઘાન સ્નો
વપરાય છે. આ સ્નોમાં વીટામીન A
છે જેથી ચકેરા તથા શરીરની ચામડીને
પોષણ આપી સુંદરતામાં વધારો કરે છે.

SOLE AGENTS—
PATANWALA & CO. BOMBAY.
Branch: CALCUTTA.
સોલ એજન્ટ્સ
Indo-African Trade Agency,
74-76 Wilson Street,
Dundee, Natal, S. A. 1260

પ્રસ્થાન અકત?

પ્રસ્થાન ગયિછ બાર વર્ષ પુરા કરી-તેર ચાલુ કરી-તેરમા વર્ષમાં પ્રવેશ કરે છે, તે નિમિત્તે :—

'પ્રસ્થાન'ના ગ્રાહકોને ખાસ લાભ

જે ગ્રાહકનું રૂા. ૧૯૬૮ના ડીસેમ્બર આખરે સુધીનું લવાજમ રૂા. ૫; બાકી, પરદેશ માટે રૂા. ૧૦ બાકી નીકળતું હશે, તેમને પ્રસ્થાન પ્રકાશિત નરહરિ ભટ્ટાચાર પહેલાં પુસ્તકો કમિશન રૂપિયા ૨૫ ટકા કમીશન કાપી આપવામાં આવશે [અપવાદ: શ્રી ગોપીનાથજી મહારાજના તથા શ્રી. રામનારાયણ પાઠકનાં પુસ્તકો ઉપર કમિશન નહિ મળે]

ઓછામાં ઓછા ૨

જે ગ્રાહક લવાજમ રૂા.—૨૨ રૂપિયાનાં પુસ્તકો ખરીદશે તેમને પ્રસ્થાન મફત પહોંચતું રહેશે.

દશ—બાર રૂપિયાનાં ખરીદશે તેમને આપી પ્રસ્થાન્યાના પહોંચતું રહેશે. બીજા ૧ આના તો ખાસ જોઇએજ.

ગુજરાતનો આખરજ, તેમજ પુસ્તકાલયો ને કાર્યકર્તાઓ આ યોજનાનો બહોળો લાભ લે.

પ્રસ્થાનનાં પુસ્તકો

	રૂપિયા.
ચમત્કારપંચ	૪॥
ભૂખમારાનો ઉપાય	૨
રહિયલનું પકવાન	૨
સાબરમતી	૨॥
પ્રવૃત્તિમય વૈરાગ	૨
દિનચર્યા	૧॥
પરેજાદિવે	૨
ચતુરંગ	૧।
પ્રેમનો ઉંબ	૧।
ઓ-પુરૂષ	૧
નવો અવતાર (ત્રણ ભાગ)	૫।
કમાવતી	૨॥
સમયુધ	૧।
મારા આસોપાલવ	૧॥
સરસ્વતીચાલા	
વર્ષ ૧ થી ૧	૧૩।

આખું મુલીપત્ર મંગાવો.

પ્રસ્થાન કાર્યાલય: પારસી અગિયારી સામે : અમદાવાદ.

Cable & Tel. Add. "ADVANCING." 'Phones: 25003, Gen. 25448.

CHOONILALL BROS.

THE LEADING "SARRI HOUSE" IN SOUTH AFRICA.

141, GREY STREET, DURBAN.

INTERIOR VIEW OF THEIR SHOP.

ARRIVING BY EVERY MAIL FROM INDIA AND JAPAN

BENARES SARRIES WITH BORDERS AND PLAIN CENTRES, BOTIDAR BENARES SARRIES IN SEVERAL SHADES. Prices from 60/-, 85/-, 105/- & up to £20. THE LATEST FROM BENARES CITY.
EMBROIDERED SARRIES 25/-, 35/- & up. PRINTED VARIOUS LINES of SARRIES from 12/6, 17/- & upwards.
EMBROIDERED CREPE DE CHENE from 3/6 yd. 42 in. & 45 in. width.

Branches: 68, WICKS STREET AND 90, WICKS STREET, GARAGE 7, MOSS STREET AND 98, WICKS STREET, VERULAM.
'Phone 39. Verulam.

ચુનીલાલ બ્રધર્સ

દક્ષિણ આફ્રિકાનું જાણીતું સાડીઓનું ગૃહ

૧૪૧, ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન.

સાડીઓ
૫૩ અને ૯૦ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

અમારી સાડીઓ માટેના ઓર્ડર્સ
બેહતરીનસમજ માટે
પી. ઇનવાલા,
૧૦, બ્રી સ્ટ્રીટ, ન્યુકાસલ.

ગરાજ
૭ મોસ સ્ટ્રીટ અને ૫૩ વીક્સ સ્ટ્રીટ
વેરૂલમ.

દરેક સ્ટીમરમાં બનારસ તથા સિંદથી આવે છે

બનારસની મીનારવાળી અને સાડી, તેમજ જાતજાતની ચુનીદાર સાડીઓ શી. ૬૦, શી. ૮૫, શી. ૧૦૫ થી લઇને પા. ૨૦ સુધીની.

બનારસથી હમણાજ આવેલી છે.

કસબ ભરેલી સાડીઓ શી. ૨૫ અને શી. ૩૫ થી ઉપર. જાતજાતની ભાતવાળી સાડીઓ શી. ૧૨–૬ અને શી. ૧૭–૬ થી ઉપર.
કસબવાળું ક્રેપ–દી–શીન શી. ૩–૬ નું પાર ૪૨ ઇંચ અને ૪૫ ઇંચ પહોળ. સાડીનું મેટિરિઅલ દીઆઇનવાળું કપડું, ૪૪ ઇંચ પહોળ બારણી, શી. ૧–૬, શી. ૧–૯, શી. ૨–૬ અને તેથી ઉપર. હમણાજ આવેલી ક્લોરલેટ સાડીઓ શી. ૨૫, શી. ૩૦, શી. ૪૫ અને એથી ઉપર. 1440

TRY THE LATEST
SUNCRUSH FLAVOUR
COLA SUNCRUSH
To get the true flavour, this must be well iced.
OTHER SPECIALITIES
POPULAR POP
"The King of Ginger Beers."
CLUB SEAL SODA
"Improves your Spirits."
"GIANTS"
The Quart Bottle for 4d.
In all Popular flavours.

'Phone 2-4345

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

DALYS LIMITED.

72, CANADA ROAD, DURBAN.

Sole producers of all Suncrush drinks.

'Phone 2-3381 Tel. addr. "Letapco."

D. K. PATEL

Fruit and Vegetable Exporter

— SPECIALIST —

In South African, Canadian and Australian Apples

Cape Fruit on hand in season

We have in stock Peaches which have just come in Market.

ડી. કે. પટેલ

ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ વહાવનાર.

સાઉથ આફ્રિકન, કેનેડીયન અને ઓસ્ટ્રેલીયન એપલ્સના સ્પેશીયલીસ્ટ

ઋતુમાં કેપ ફ્રૂટ પણ રાખીએ છીએ

પીચીસ હાલમાં શરૂ થયા છે અને તેનો સ્ટોક પણ રાખીએ છીએ.

કંપનીના ઓર્ડરો ઉપર ખાસ ધ્યાન દેવામાં આવે છે નાની સ્ત્રી સારા અને સસ્તા C. O. D. થી મળશે.

P. O. Box 755. 19, Cross St. Durban.

Telephone 33-5382.

VALLABH RANCHHOD,

Wholesale & Retail Fruit and Vegetable Merchant

Country Orders Promptly attended to.

19, DIAGONAL St. JOHANNESBURG.

ટેલીફોન 33-5382.

વલ્લભભાઈ રણછોડ

હોલસેલ અને રીટેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ બજારે ત્યાં તાજું અને સસ્તુ મળશે.

બહારગામના ઓર્ડરોને તાકીદે ધ્યાન દેવામાં આવે છે.

૧૪, ડાયેગનલ સ્ટ્રીટ. જોહાનીસબર્ગ.

જુના અને જાણીતા ફરમાસ્તુ મીઠાઈઓ અને પાકો બનાવનાર

કેપીટનના શીયાળાના પૌષ્ટિક પાકો

પંજાબી સાલમ પાક વિગેરે બીજા પાકો ઓર્ડર આપવાથી મળી શકશે.

અમારી ૧૬મી વખત બારણું બંધ બતાવું કરીએ તરીકાં મળે છે. ફરમાસ્તુ મીઠાઈ નમા દરેક બતાવું ફરસાણ, આચાર, બરફ બાકાયો વિગેરે મોટા બનાવમાં મળશે

વધુ બતાવવા માટે બનો યા પત્રો:

KAPITAN'S CAFE

'Phone 33-8577.

130 KORT STREET JOHANNESBURG.

INDIAN OPINION
Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 50.—Vol. XXXVII. Friday, December 22th, 1939.

WAGE DETERMINATION FOR COMMERCIAL DISTRIBUTIVE TRADE

THE following is the full text of the new wage determination for the commercial distributive trade as appearing in the *Gazette Extraordinary* dated December 22. It will come into force on January 1 and will apply to the following areas :-

Transvaal—The municipal areas of Krugersdorp, Randfontein, Roodepoort-Maraisburg, Johannesburg, Germiston, Boksburg, Benoni, Brakpan, Springs, Nigel, Pretoria and Hercules, and the areas falling under the jurisdiction of the Alberton and Elsburg Health Committees.

Cape Province—The municipal areas of Capetown, Simonstown, Port Elizabeth, Walmer, Uitenhage, East London, Cambridge, Goodwood and Parow (excluding that portion of the present municipal area of Parow not previously within the Village Management Board areas of Glenlily, Fairfield and Parow), the Village Management Board areas of Fish Hoek and Bellville.

Natal—The Municipal areas of Durban and Pietermaritzburg and the Local Administration and Health Board areas of Westville, Malvern and Pinetown;

Orange Free State—The municipal area of Bloemfontein.

It is further notified that in terms of paragraph (*b*) of the proviso to sub section (1) of section *fifteen* of the said Act the Minister has, after consultation with the Board, excluded from the determination for the period from the 1st day of January, 1940, to the 30th day of June, 1940:—

(1) the following sections of the Commercial Distributive Trade—

(*a*) the section in which is carried on—

(i) the sale by wholesale by manufacturers (including cereal millers) of the goods manufactured by them;

(ii) the sale and distribution of the products of a bakehouse from the premises thereof;

(iii) the sale and distribution of fresh milk;

(iv) the sale and supply of stone, gravel, sand, road material or other similar products;

(*b*) the business of a quarry master; and

(2) the following classes of employees—

(*a*) commissionaires;

(*b*) employees, the major portion of whose time is spent in the manual operations comprised in hairdressing, shaving and the rendering of other toilet services;

(*c*) employees of employers engaged in the Commercial Distributive Trade who are also engaged in a business in respect of which a licence, other than one of the licences referred to in the definition of commercial distributive trade contained in Clause 2 of the Schedule hereto, is required, if the major portion of such employees' time is spent in connection with such business.

(*d*) employees, the major portion of whose time is spent in the erection and/or maintenance of machinery, plant or similar equipment elsewhere than on the premises of their employers.

(*e*) labourers as defined in clause 2 of the said schedule in the employ of employers—

(i) who sell timber and wood, including the waste products from the processing thereof;

(ii) who sell and distribute coal

(3) native urens as defined in sub-section (2) of section *fifty-one* of the Industrial Conciliation Act, 1937.

SCHEDULE

Commercial Distributive Trade

1. AREA AND SCOPE OF DETERMINATION

This determination shall apply to all employees employed in the commercial distributive trade and to the employers of such employees in the following areas:

Transvaal—The municipal areas of Krugersdorp, Randfontein, Roodepoort-Maraisburg, Johannesburg (including the areas formerly falling under the jurisdiction of the Craighall Health Committee and the Greymont Village Council respectively), Germiston, Boksburg, Benoni, Brakpan, Springs, Nigel, Pretoria and Hercules, and the areas falling under the jurisdiction of the Alberton and Elsburg Health Committees

Cape Province—The municipal areas of Capetown, Simonstown, Port Elizabeth, Walmer, Uitenhage, East London, Cambridge, Goodwood (formerly known as the Village Management Board area of Goodwood), and Parow (formerly known as the Village Management Board areas of Glenlily), Fairfield and Parow, but excluding that portion of the present municipal area of Parow not previously within the Village Management Board areas of Glenlily, Fairfield and Parow), and the Village Management Board areas of Fish Hoek and Bellville

Natal—The municipal areas of Durban and Pietermaritzburg and the Local Administration and Health Board areas of Westville, Malvern and Pinetown

Orange Free State—The municipal area of Bloemfontein.

2. DEFINITIONS

Unless the contrary intention appears, any expression used in this determination which is defined in the Wage Act, 1937, shall have the same meaning as in that Act and any reference to an Act includes any amendment thereof; words importing the masculine gender include females; further, unless inconsistent with the context:—

"assistant despatch clerk" means an employee who, under the supervision of a despatch clerk, is wholly or mainly engaged in performing one or more of the operations referred to in the definition of "despatch clerk."

(*Continued on page 580*)

Indian Opinion

FRIDAY, DECEMBER 29TH, 1939

A Prayer For The New Year

There is a power within the World able to set men free from fear and anxiety, from hatred and from dread; a power able to bring peace within society and to establish it among the nations.

. . . Therefore to friends and to men and women of all nations we dare to say: Turn from the way of strife; admit the power of God into your lives, nor be dismayed at all.

from the Epistle of London Yearly Meeting of the Society of Friends, 1939

WITH this issue will end the old year and we shall be entering into the New Year. The whole Christian world has celebrated Christmas in the usual traditional way and yet un-Christian spirit seems to pervade the whole universe. When one is asked to think spiritually, to think of the law of God, the immediate retort comes that we must face realities. Well, Britain and France and their Allies are to-day facing realities with Germany. Germany claims that she is fighting to regain her lost rights. Britain and her Allies claim that they are fighting for the rights and freedom of all small nations and for justice and humanity. In the name of freedom and justice and humanity there is going on in a large part of the world wholesale slaughter of mankind which is the very negation of all known Christian principles.

There is vengeance on both sides, there is aggrandisement on both sides. Britain professes high principles but her actions are contrary to those principles. Her professed principles evoked sympathy for her but her subsequent attitude especially in regard to India, whom she still persists in holding in bondage by denying her her right of freedom, she has lost much of that sympathy. There is very little sympathy for those who are at war. The sympathy is all for the innocent who are made to suffer. One shudders to think of it all. And yet life goes on as usual. There are Christmas celebrations and there will be New Year celebrations.

South Africa has been the most fortunate in this respect. She has neither economically nor politically been affected by the war. Yet she acts as though she were the unhappiest of all the nations. There seems to be no contentment. Racial bitterness as between the English and the Afrikaans and as between Europeans and non-Europeans is as acute as ever. It is growing instead of diminishing.

We Indians too are not standing united to face our common enemy in this country. Instead of being conscious of the evil that we have to face we are too conscious of the "self" and we are prepared to jeopardise the rights and interests of the whole community for that "self."

These are the evils we have experienced during the present year which is about to end. Added to them are the troubles our brethren are undergoing in our Motherland. However far away we may be, however attached we may be to the land of our adoption we may not forget our Motherland and the duty we owe her. It is painful to think that after all the bitter struggle that she has passed through she has not been able to free herself from her bondage. It is as painful to think that even in our Motherland our brethren cannot sink their differences and stand united under the banner of one national organisation to be free from the foreign yoke, and that the so-called minorities will lend themselves as tools to be played with in the hands of those who wish to still retain India in bondage. Surely a third party can never settle our national problems. They should be and they have to be settled by ourselves. It is nothing but impertinence on the part of a third party to intervene when it is not wanted by all the disputant parties. This is the sorry picture of our Motherland and it makes our position in this country more difficult by reason of the fact that "slaves at home are slaves abroad."

Thus the present year has not been a happy one and the horrors of war, enslavement and cold blooded slaughter of humankind has made the year as gloomy as can be.

Numerous appeals are made for a peace conference. But human madness appears to have gone so far that no mortal voice could be heard. It is the Divine voice alone that can have any effect. It is for that Voice, that Power, that Supreme Guidance that we have to pray. May that Power bring sanity and peace and happiness to all the people throughout the world is our fervent prayer for the coming New Year.

INDIA AND THE WAR

MR. POLAK'S APPEAL TO BRITISH GOVERNMENT

In a letter to *The Times*, Mr. H. S. L. Polak writes:—"There are many in this country who would have wished that the Working Committee of the Congress Party had accepted Mahatma Gandhi's advice to offer its unconditional co-operation with the Government of India in the prosecution of the of the war. But, as you rightly remark, "Indian opinion as a whole has been solidly with Great Britain and solidly opposed to German aims and methods." The Congress Party too, whether or not one agrees with its decision, should be included within that solidarity of opinion. And, as you have so often shown, it would not be for the first time that Nazi propagandists have perverted the facts, if, as you say, they now misrepresent the attitude of the Working Committee as "a demonstration in Germany's favour."

"But is it quite fair to the Working Committee to suggest that its request for a clarification of British war aims and for an explanation of their application to India is to be regarded primarily as an attempt to extract political profit from the present international situation and from Britain's difficulties? Every one knows that there is no party of any substance in British India that is not irrevocably committed to full Responsible Government at the Centre as in the Provinces. The Congress Party, whether or not, it is as fully representative of political opinion as Mahatma Gandhi claims it to be, is the most powerful and influential of them all and, in common with them all, it has insisted in and out of season that the present constitution does not go far enough even now, in the direction commonly desired.

"It has too deeply resented the fact that, as a result of the reservations at the Centre, India was declared to be at war with Germany without consultation with the Central Legislature or even with the foremost party leaders (who are only now being brought individually into consultation) by contrast with the fact that an entirely different procedure was followed in the case of the self-governing Dominions in consequence of the status enjoyed by them under the Statute of Westminister. Had something of that procedure been followed in India, it is certain that the response would have been immediate and generous. As Mr Chinna Durai had pointed out, all Indians with any knowledge of affairs realise what would be their position under German domination.

"Might we not then, instead of drawing distinctions between the attitude of the Princes (splendid as it is), many of whom have yet to learn the alphabet of true democracy and that of the Congress Party, try to get inside its mind, in a spirit of sympathy, and so appeal more effectively to its heart? To ignore it or still worse to treat it as hostile, would, as you rightly say, be neither just nor politic. Is it not rather our function actively, and also by a discreet reticence upon many of the things that are so obvious, to help the Indian party leaders to compose their differences and to give a sense of security to the minorities? If we can do so now, we need have, I am confident, no fear as to the manner and the extent of Indian co-operation with us in the task of destroying Hitlerism in all its manifestations."

INTERESTING SOVIET THEORIES

THE London correspondent of *The Hindu* (Madras) in a letter dated November 7 writes:—This is as much a war of talk as of lethal weapons. The loud speaker, blaring propaganda, has even entered the front trenches in the fighting zones. It seems to be the special function of M. Molotov, Soviet Prime Minister, to utter a lot of conflicting and contradictory thoughts about the war and Russia's part in it. In the past week he has delivered two speeches which have, in the main, provoked a good deal of ironical comment. In saying that by the Nazi defeat of Poland "this monstrous product of Versailles is crushed" M. Molotov certainly has disposed of the fallacy that if Britain and France had only acted diplomatically in a proper manner, Soviet Russia would have been willing to defend Poland and resist the Nazi aggression on that country, for quite obviously if Poland was a monstrous product of Versailles the Soviets never had any intention of continuing its existence. His recital of the history of the war at its outset has also aroused something like amused interest. M. Molotov declared on October 31 that Soviet troops entered the territory of Poland only after the Polish State had collapsed and actually ceased to exist. If this is so then it is obviously a bit of futile nonsense to talk about the prowess of the Red Army in "gallantly overcoming all resistance." We know that war medals are distributed largely for no intelligent reason the soldier can see, but to award them to Soviet troops who had nothing to overcome in battle seems to be the height of absurdity. In his latest speech the Soviet Premier has left us all with a pretty problem to solve. He says that this is a war by the capitalist-Imperialist Powers to spread their domination over the world, and that it is a wicked thing to be fighting for any ideological reasons. We are, it is to be presumed, to forget all the previous brave talk about fighting "Fascism to the Death!" and to conclude that Mr. Gallacher, the Communist Member of Parliament, did not know what he was saying when he declared in the Commons that until the Nazi regime had been overcome there could be no peace in Europe. We must not ask, however, why it is that the first acts of the Soviet authority in the seized areas of former Poland, were the summary shooting or imprisonment of numbers of people who did not share the ideology of the invading Communists. M. Molotov wants the world to believe that there is a big difference between the Imperialist policy of territorial expansion and that of the Soviet Union in extending its domination over half of Poland, and over the Baltic States. He has described as the methods of peace the manner in which his Government has taken under its control another £13,00,000 of people. These are Ukraines, White Russians and Poles living in the territory partitioned with the Nazis. Many of them, no doubt, are glad to be within the Soviet regime, but he would be a very clever man who could define the difference between their transfer to the authority of Moscow and that of the transfer of the Czechs to that of Berlin. M. Molotov may well share with large numbers of people here and elsewhere the idea that this war will turn out to have the same old Imperialist ends, but his Government will have to stop the massing of its troops against Finland and the other threats to that country before some of us are satisfied that the Soviet Union's policy is clearly distinguishable from that of ravening Imperialism.

WAGE DETERMINATION]

[*Continued from front page*

"bicycle wheel truer and/or assembler" means an employee who is engaged in truing up bicycle wheels by making the necessary adjustments so that the wheel is true, and/or fitting the component parts of a bicycle or tricycle, i.e., the wheels (including the building up), fork, chain, chain wheels, handlebar, pedals and seat pillar into the frame in order to completely assemble such bicycle or tricycle.

"bicycle wheel truer's and/or assembler's assistant" means employee who, under the supervision of a bicycle wheel truer and/or assembler, assists in the assembling of bicycles and/or tricycles, and/or in the truing up of wheels.

"Casual employee" means an employee who is employed by the same employer on not more than—

(*a*) in the case of a labourer, four days in any week;

(*b*) in the case of an employee other than a labourer, two days in any week.

"chemist" means an employee in a chemist's establishment who is registered as a chemist and druggist under the Medical, Dental and Pharmacy Act, 1928;

"Chemist-apprentice" means an employee in a chemist's establishment who is bound by a contract of apprenticeship in accordance with the rules framed under section *ninety-four* (2) (i) of the Medical, Dental and Pharmacy Act, 1928;

"clerical employee" means an employee who is wholly or mainly engaged in writing and/or typing and/or any other form of clerical work, and includes a despatch clerk and a cashier;

"commercial distributive trade" means the trade carried on—

(*a*) by holders of bottle liquor licences issued under the Liquor Act, 1928, or any Amendment thereof;

(*b*) by persons required to take out one or more of the licences specified in the undermoted items of Part I of the Second Schedule to the Licences Consolidation Act, 1925—

Item 3—Apothecary;
Item 10—Fresh Produce Dealer;
Item 11—General Dealer;

(*c*) in any shop or premises in respect of which a licence is required in terms of paragraph (3), Item 5 (Baker) of Part I of the Second Schedule to the Licences Consolidation Act, 1925;

"despatch clerk" means an employee who is wholly or mainly engaged in clerical duties and who is responsible for receiving goods into or from a store or warehouse, or from departments, for despatch or delivery and who may supervise the packing and/or assembling of such goods, the checking of packages and the weighing, marking or addressing thereof;

"district 'A'" means the municipal areas of Krugersdorp Randfontein, Roodepoort-Maraisburg, Johannesburg (including the areas formerly falling under the jurisdiction of the Craighall Health Committee and the Greymont Village Council respectively), Germiston, Boksburg, Benoni, Brakpan, Springs, Nigel, Pretoria, Capetown, Port Elizabeth, Walmer, East London, Cambridge, Durban, Pietermaritzburg and Bloemfontein, the Village Management Board area of Fish Hoek and the local Administration and Health Board areas of Westville and Malvern;

"district 'B'" means the municipal areas of Hercules, Simonstown and Goodwood (formerly known as the Village Management Board area of Goodwood), and Parow (formerly known as the Village Management Board areas of Glenlily, Fairfield and Parow, but excluding that portion of the present municipal area of Parow not previously within the Village Management Board areas of Glenlily, Fairfield and Parow), the areas falling under the jurisdiction of the Alberton and Elsburg Health Committees, the Village Management Board area of Bellville and the Local Administration and Health Board areas of Pinetown;

"district 'C'" means the municipal area of Uitenhage;

"dressmaker" means an employee, other than an invisible mender or milliner, who is wholly or mainly engaged in making, altering or repairing any article of women's or children's wearing apparel;

"dressmaker, qualified" means a dressmaker who has had not less than three years' experience;

"dressmaker, unqualified" means a dressmaker who has had less than three years' experience;

"driver of motor vehicle" means an employee wholly or mainly engaged in driving a motor vehicle or steam wagon used for the conveyance of goods, other than a traveller's samples;

"emergency work" means any work which, owing to causes such as fire, storm, accident, act of violence or theft, must be done without delay;

"establishment" means any premises in or in connection with which one or more employees are employed in the commercial distributive trade;

"experience" means—

(*a*) in relation to a chemist-apprentice and an unregistered chemist-assistant, the total period of periods of employment which an employee has had in a chemist's establishment, in either or both capacities, and as a shop assistant in such establishment, including any period spent at an institution recognised by the South African Pharmacy Board in terms of the provisions of section *twenty-seven* of the Medical, Dental and Pharmacy Act, 1928;

(*b*) in relation to a traveller, shop assistant, clerical employee, dressmaker, milliner or invisible mender, the total period or periods of employment which an employee has had as a traveller, shop assistant, clerical employee, dressmaker, milliner, or invisible mender respectively;

"female shop-assistant or clerical employee, qualified" means a female shop assistant or clerical employee who has had not less than five years' experience as a shop-assistant or clerical employee respectively;

"female shop-assistant or clerical employee, unqualified" means a female shop assistant or clerical employee who has had less than five years' experience as a shop assistant or clerical employee respectively;

"invisible mender" means an employee engaged in repairing any article of clothing by hand, using the stouting, fine-drawing or seatering process according to the kind of tear or damage and material;

"invisible mender, qualified" means an invisible mender who has had not less than three years' experience;

"invisible mender, unqualified" means an invisible mender who has had less than three years' experience;

"labourer" means an employee engaged exclusively in one or more of the following operations:—

(*a*) cleaning premises, vehicles, animals, utensils, machinery, implements, tools or other articles;

(*b*) loading or unloading vehicles;

(*c*) carrying, moving, stacking or unpacking, goods and who may in connection therewith occasionally operate a goods lift;

(*d*) sorting packages or parcels; wrapping up parcels;

(*e*) filling bottles or other containers for stock;

(*f*) affixing printed or ready addressed labels on to bottles, boxes, bales or other packages; stencilling and/or marking boxes, bales or other packages;

(*g*) opening or closing doors, boxes, bales or other packages;

(*h*) making or maintaining fires or removing refuse or ashes;

(*i*) delivering or conveying letters, messages or goods on foot or by means of a bicycle, tricycle or hand-propelled vehicle;
(*j*) collecting cash in the case of "C.O.D." sales or accepting written orders;
(*k*) assisting on delivery vans or vehicles;
(*l*) leading, harnessing or unharnessing animals;
(*m*) oiling or greasing vehicles, other than motor vehicles;
(*n*) making tea or similar beverages;

and includes a night watchman, a bicycle wheel truer's and/or assembler's assistant and an employee performing any work similar to the operations specified in paragraphs (*a*) to (*n*) inclusive, but does not include an employee who is engaged exclusively in operating a goods lift;

"local authority" includes any municipal council, borough council, town council, village council, town board, village management board, local board, health board, divisional council or any like institution;

"male shop assistant or clerical employee, qualified" means a male shop assistant or clerical employee who has had not less than six years' experience as a shop assistant or clerical employee respectively;

"male shop assistant or clerical employee, unqualified" means a male shop assistant or clerical employee who has had less than six years' experience as a shop assistant or clerical employee respectively;

"milliner" means an employee who is engaged in making, trimming, altering or renovating women's or children's hats;

"milliner, qualified" means a milliner who has had not less than three years' experience;

"milliner, unqualified" means a milliner who has had less than three years' experience;

"monthly employee" means an employee who is paid by the month;

"orderman" means an employee who, on a private house-to-house round, is wholly or mainly engaged in inviting, soliciting or canvassing orders from persons for the sale and supply to them of goods for their use or consumption and not for resale, and who may, in addition, perform the duties of a shop assistant as herein defined;

"packer" means an employee who is wholly or mainly engaged in packing goods for transport or delivery;

"passenger lift attendant" means an employee who is wholly or mainly engaged in operating a passenger lift;

"pay load" means the net carrying capacity or the net load which a motor vehicle may carry or haul in terms of any motor carrier certificate or certificate of exemption issued in respect of such vehicle by the Central Road Transportation Board, or any Local Road Transportation Board, under the provisions of the Motor Carrier Transportation Act, 1930, or in terms of a certificate of fitness issued in respect of such vehicle by any local authority, whichever net carrying capacity or net load may be the greater;

"piece-work" or "task-work" means any system under which an employee's remuneration is based on the quantity or output of work done; but does not include the payment of commission on sales;

"remuneration" means any payment in money or in kind or both in money and in kind, made or owing to any person, which arises in any manner whatsoever out of employment;

"shop assistant" means an employee who is wholly or mainly engaged in one or more of the following duties—
(*a*) attending to customers in an establishment;
(*b*) displaying goods;
(*c*) keeping and controlling stock; and
(*d*) assembling orders;

and includes a shop-walker, orderman, storeman and/or warehouseman, assistant storeman, ticket-writer and a motor car salesman.

For the purpose of this definition the expression "assembling orders" means the getting out from stock and putting together of goods required to fulfill orders using an order form or invoice;

"storeman and/or warehouseman" means an employee who is in general charge of stores and who is responsible for receiving goods into stores and the storing and handling of same, the delivery of same out of store to departments or for transit and/or for packing within the store or warehouse and the unpacking thereof;

"sample-boy" means an employee who accompanies a traveller on his journey and assists the traveller in driving and in the packing, unpacking and displaying of samples;

"telephone operator" means an employee who is wholly or mainly engaged in receiving an relaying telephone calls or operating a switchboard;

"trailer" means any conveyance which is attached to and drawn by a motor vehicle or a steam wagon, but does not include the first conveyance attached to and drawn by a tractor or the vehicle known as a "mechanical horse;"

"traveller" means an employee, other than an orderman, who, as the travelling representative of trading establishment, on behalf of such establishment invites, canvases or solicits orders from duly licensed trader and/or other persons for the sale and/or supply to them of goods for re-sale and/or for use or consumption by such traders or other persons;

"uniform" means an article or articles of wearing apparel, distinctive in design and colour;

"unregistered chemist-assistant" means an employee in a chemist's establishment, other than a chemist, who has completed any one of the periods of apprenticeship as prescribed in section twenty-seven of the Medical, Dental and Pharmacy Act, 1928;

"unregistered chemist-assistant, qualified" means an unregistered chemist-assistant who has had not less than six years' experience;

"unregistered chemist-assistant, unqualified" means an unregistered chemist-assistant who has had less than six years' experience;

"weekly employee" means an employee who is paid by the week.

3. Remuneration.

(1) The minimum rates at which remuneration shall be paid by an employer to each member of the undermentioned classes of employees shall be as follows:—

	In Districts A, B and C.	
	Per week.	Per month.
	£ s. d.	£ s. d.
Chemist	1 10 0	30 0 0
Unregistered Chemist-assistant, qualified	1 10 0	30 0 0
Chemist-assistant and Unregistered Chemist-assistant, unqualified—		
During the first year of experience	0 7 6	6 0 0
During the second year of experience	0 14 0	12 0 0
During the third year of experience	1 0 0	17 0 0
During the fourth year of experience	1 2 6	22 10 0
During the fifth year of experience	1 5 0	25 0 0
During the sixth year of experience	1 7 6	27 10 0
Thereafter	1 10 0	30 0 0
Traveller—Male—		
During the first six months of experience	5 1 10	22 10 0
During the second six months of experience	5 15 4	25 0 0
Thereafter	7 15 7	40 0 0
Traveller—Female—		
During the first six months of experience	4 1 10	17 10 0
During the second six months of experience	4 12 8	20 0 0
Thereafter	5 10	23 15 0
Driver of Motor Vehicle—		
In the Municipal areas of Capetown, Simons town, Groodwood (formerly known as the Village Management Board area of Claremont, Kenilworth and Parow, but excluding that portion of the present municipal area of Parow not previously within the Village Management Board area of Parow), Wynberg, Rondebosch, Mowbray and the Village Management Board area of Fish Hoek and Kalk Bay, of a pay load of—		

	Per Week.	Per Month.
	£ s. d.	£ s. d.
[illegible] and exceeding 6,000 lb.	1 [illegible]	[illegible]
(iii) Over 6,000 lb. and up to [illegible] lb.	[illegible]	[illegible]
(iii) Over 8,000 lb. and up to 10,000 lb.	4 0 0	17 6 8
(iv) Over [illegible] and up to 12,000 lb.	4 [illegible]	[illegible]
(v) Over 12,000 lb. and up to 14,000 lb.	[illegible]	[illegible]
(vi) Over 14,000 lb. and up to 16,000 lb.	5 [illegible]	[illegible]
(vii) Over 16,000 lb.	[illegible]	[illegible]
In all areas within the Province of the Transvaal as specified in Clause 1 of this Determination, other than—		
(a) Under 2,000 lb.	3 0 0	13 0 0
(b) 2,000 lb. and over, but not including 6,000 lb.	3 10 0	15 3 4
(iii) Over 6,000 lb.	3 17 6	16 15 10
(iv) Over 6,000 lb. and up to 10,000 lb.	4 5 0	18 [illegible] 4
(v) Over 10,000 lb. and up to 14,000 lb.	[illegible]	[illegible]
(vi) Over 14,000 lb. and up to 16,000 lb.	[illegible]	[illegible]
(vii) Over 16,000 lb.	[illegible]	[illegible]
In all areas within the Province of the Transvaal as specified in Clause 1 of this Determination, other than—		
(i) Under 2,000 lb.	3 0 0	13 0 0
(ii) 2,000 lb. and over, but not including 6,000 lb.	3 10 0	15 3 4
(iii) Over 6,000 lb.	3 17 6	16 15 10
(iv) Over 6,000 lb. and up to 10,000 lb.	4 5 0	18 [illegible] 4
(v) Over 10,000 lb. and up to 14,000 lb.	[illegible]	[illegible]
(vi) Over 14,000 lb. and up to 16,000 lb.	[illegible]	[illegible]
(vii) Over 16,000 lb.	[illegible]	[illegible]
(viii) Driving a steam wagon	[illegible]	[illegible]
In all areas within the Province of the Transvaal as specified in Clause 1 of this Determination, other than—		
(i) Up to and including 2,000 lb.	3 0 0	13 0 0
(ii) Over 2,000 lb. and up to 6,000 lb.	3 10 0	15 3 4
(iii) Over 6,000 lb. and up to 10,000 lb.	4 10 0	19 10 0
(iv) Over 10,000 lb. and up to 14,000 lb.	5 10 0	24 [illegible] 8
(v) Driving a steam wagon	5 10 0	24 [illegible] 8

Further:—An employee who during any day drives a motor vehicle or a steam wagon to which there is attached one or more trailers, shall, in addition to the above remuneration, be paid not less than 2s. 6d. per day, with a maximum of 10s. in any week, in respect of each such trailer; provided that this sub-clause shall not operate so as to increase the minimum remuneration payable to a driver of a motor vehicle beyond £6 10s. per week.

	In District A.		In District B.		In District C.	
	Per Week.	Per Month.	Per Week.	Per Month.	Per Week.	Per Month.
	£ s. d.	£ s. d.	£ s. d.	£ s. d.	£ s. d.	£ s. d.
Male shop assistant, qualified Male clerical employee, qualified	4 16 11	21 0 0	3 9 3	15 0 0	3 3 4	13 10 0
Male shop assistant, unqualified—						
Male clerical employee, unqualified—						
During the first year of experience	1 7 8	6 0 0	0 18 6	4 0 0	0 16 6	4 0 0
During the second year of experience	1 16 11	8 0 0	1 6 11	5 16 8	1 5 9	5 11 8
During the third year of experience	2 6 2	10 0 0	1 15 5	7 13 4	1 13 1	7 3 4
During the fourth year of experience	2 17 8	12 10 0	2 3 10	9 10 0	2 0 5	8 15 0
During the fifth year of experience	3 9 3	15 0 0	2 12 4	11 16 8	2 7 5	10 0 8
During the sixth year of experience	4 3 1	18 0 0	3 0 9	13 13 4	2 13 11	11 18 4
Thereafter	4 16 11	21 0 0	3 9 3	15 0 0	3 3 4	13 10 0
Female shop-assistant, qualified Female clerical employee, qualified	2 10 9	11 0 0	1 16 11	8 0 0	1 14 4	7 [illegible] 0
Female shop-assistant, unqualified—						
Female clerical employee, unqualified—						
During the first year of experience	1 7 8	6 0 0	0 18 6	4 0 0	0 18 6	4 0 0
During the second year of experience	1 12 4	7 0 0	1 1 11	4 15 0	1 1 11	4 15 0
During the third year of experience	1 18 11	8 0 0	1 5 5	5 10 0	1 4 3	5 5 0
During the fourth year of experience	2 1 6	9 0 0	1 8 10	6 [illegible] 0	1 6 7	5 15 0
During the fifth year of experience	2 [illegible]	[illegible]	1 12 4	7 0 0	1 [illegible]	[illegible]
Thereafter	2 10 9	11 0 0	1 16 11	8 0 0	1 14 4	7 [illegible] 0

	In Districts A, B and C.	
	Per Week.	Per Month.
	£ s. d.	£ s. d.
Dressmaker, qualified Milliner, qualified Invisible mender, qualified	1 5 0	5 15 0
Dressmaker, unqualified—		
Milliner, unqualified—		
Invisible mender, unqualified—		
During the first six months of experience	0 19 0	4 [illegible] 4
During the second six months of experience	1 2 0	4 15 4
During the third six months of experience	1 5 0	5 8 4
During the fourth six months of experience	1 10 0	6 10 0
During the fifth six months of experience	1 [illegible] 0	8 13 4
Thereafter	2 5 0	9 15 0

	In District A.		In District B.		In District C.	
	Per Week.	Per Month.	Per Week.	Per Month.	Per Week.	Per Month.
	£ s. d.	£ s. d.	£ s. d.	£ s. d.	£ s. d.	£ s. d.
Bicycle wheel truer and/or assembler Passenger lift attendant Telephone operator; assistant despatch clerk Caretaker (other than a night-watchman) Sample boy Employees not elsewhere specified	1 16 11	8 0 0	1 10 0	6 10 0	1 5 5	5 10 0

Packer and employee weighing-up goods for stock—

The minimum weekly rate of remuneration which shall be paid by an employer to a packer and to an employee engaged in weighing-up goods for stock shall be not less than the weekly remuneration prescribed for a labourer in the area in which such packer and/or employee engaged in weighing-up goods for stock is employed, plus 15 per cent.

	Of the age of 18 years and over				Under the age of 18 years	
	Per Week		Per Month		Per Week	Per Month
	£ s. d.		£ s. d.		£ s. d.	£ s. d.
Labourer and night-watchman—						
In the municipal areas of Capetown and Port Elizabeth	—		—		1 2 6	4 17 6
For a period of one year from the date of coming into operation of this determination	1 7 8		6 0 0		-	
Thereafter	1 10 0		6 10 0			-
In the municipal area of Johannesburg (including the areas formerly under the jurisdiction of the Krugersdorp Health Committee and the Greymont Village Council respectively)	1 7 8		6 0 0		1 1 0	4 11 0
In the municipal areas of East London, Krugersdorp, Randfontein, Germiston, Roodepoort-Maraisburg, Boksburg, Benoni, Brakpan, Springs, Nigel and Pretoria	—		—		15 0	3 5 0
For the period of one year from the date of coming into operation of this determination	1 2 0		4 15 0			
Thereafter	1 5 0		5 8 0		-	
In the municipal areas of Hercules, Wilmer, Cambridge, Goodwood (formerly known as the Village Management Board area of Goodwood), Simonstown and Parow (formerly known as the Village Management Board area of Glenlily, Fairfield and Parow, but excluding that portion of the present municipal area of Parow not previously within the Village Management Board area of Glenlily, Fairfield and Parow) and the areas falling under the jurisdiction of the Alberton and Elsburg Health Committees, and the Village Management Board areas of Fish Hoek and Bellville	—		—		18 0	3 18 0
For the period of one year from the date of coming into operation of this determination	1 1 0		4 11 0		—	—
Thereafter	1 4 0		5 4 0		—	
In the municipal areas of Bloemfontein and Durban	—		—		15 0	3 5 0
For the period of one year from the date of coming into operation of this determination	1 0 0		4 6 8			
Thereafter	1 2 0		4 13 4		—	
In the municipal areas of Pietermaritzburg, Utenhage and the local administration and Health Board areas of Westville, Malvern and Pinetown	—		—		12	2 13 7
For the period of one year from the date of coming into operation of this determination	18 0		3 18 0			
Thereafter	1 0 0		4 6 8		-	—

Driver of animal-drawn vehicle—

The remuneration payable to an employee wholly or mainly engaged in driving an animal drawn vehicle shall be not less than the remuneration prescribed for a labourer for the area in which he is employed, plus an amount of not less than one shilling and twopence per week if he is employed by the week or five shillings per month if he is employed by the month.

(2) Casual Employees.—The minimum rates at which remuneration shall be paid by an employer to a casual employee for each day or part of a day of employment shall be as follows:

(a) In the case of all those employees for whom a rising scale of remuneration is prescribed in sub-clause (1), one-fifth of the highest weekly remuneration prescribed for an employee performing the same class of work as the casual employee is required to perform, in the area in which he is employed.

(b) In the case of all other employees one-fifth of the weekly remuneration prescribed for an employee performing the same class of work as the casual employee is required to perform in the area in which he is employed.

(3) Basis of Contract.—Every employer shall be deemed to be a weekly employee unless he falls within the definition of a "casual employee" and shall be paid not less than the full weekly remuneration prescribed in sub-clause (1) for an employee of his class, subject to the provisions of clause 4 (6), whether he has worked full time or less, and be subject to the other conditions (in so far as they may be applicable) prescribed for such employee.

(4) Bicycle Allowance.—An employee who is required to provide his own bicycle for use in his work shall be paid not less than one shilling and sixpence per week in addition to the remuneration prescribed in sub-clause (1) for an employee of his class.

(5) Transport and/or Subsistence Allowance.—In addition to the remuneration prescribed in sub-clause (1)—

(a) a traveller shall be paid all reasonable transport and/or subsistence expenses incurred by him in the performance of his duties; and

(b) a sample-boy shall be paid a subsistence allowance of not less than one shilling in respect of every night spent away from the traveller's headquarters during any journey.

(6) Remuneration during Sickness.—An employee who has completed three months employment with the same employer and who is absent from work by reason of sickness or accident not caused by the employee's own neglect or misconduct, shall be paid not less than the weekly remuneration which the employee was receiving immediately prior to the date on which he became sick divided by six for each day of such absence not exceeding twelve working days in the aggregate in the case of employees calculated from the date of coming into operation of the determination or from the date on which the employee entered his employer's service whichever is the later.

Provided that an employer may—

(a) require his employee to produce a medical certificate in respect of any absence in excess of three days in proof of such sickness or accident;

(b) deduct the amount of any compensation payable under the provisions of the Workmen's Compensation Act, 1934, in respect of such sickness or accident;

(c) deduct any amount paid for medical and/or hospital treatment under the provisions of any Masters' and Servants' Law arising out of such sickness or accident.

(7) Leave Remuneration.—The remuneration due to an employee in terms of clause 6 (1) shall be paid before the date of the commencement of such annual leave: Provided that if an employer requires an employee to take leave before the completion of the year of employment to which it relates, leave remuneration shall become due and be paid before the commencement of such period of leave.

(8) Differential Rates.—Notwithstanding the remuneration prescribed for different classes of employees in sub-clause (1), an employee, other than a casual employee, who on any day is required or permitted, for longer than one hour, to perform the work of one or more employees for whom a higher rate or higher rates of remuneration are prescribed in this clause than the rate prescribed for the first mentioned employee shall, in respect of the whole of such day, be paid at the higher or highest of such rates.

(9) Calculation of Daily Remuneration.—For the purposes of sub-clause (8) the remuneration payable in respect of any one day shall be not less than one-sixth of the weekly remuneration prescribed in sub-clause (1) for the particular class of work performed.

(10) Incremental Date.—Increments due to an employee

in terms of sub-clause (1) shall be calculated from the first or fifteenth day of the month next succeeding the date on which the employee commenced his contract of employment.

(11) Calculation of Monthly Remuneration.—Whenever in terms of this clause the weekly equivalent of the monthly remuneration of any employee has to be calculated, the monthly remuneration shall be multiplied by twelve and the product divided by fifty-two.

4. Payment of Remuneration.

(1) Employees other than Casual Employees.—Remuneration payable to any employee who is employed on a weekly or monthly basis shall be paid during working hours, on the last working day of the establishment week.

(2) Casual Employees.—A casual employee shall be paid his remuneration on termination of his contract of employment.

(3) Prohibition.—No payment shall be made to or accepted by any employee, either directly or indirectly, in respect of the employment or working of any employee.

(4) Purchase of Goods.—An employer shall not require his employee to purchase any goods from him or from any shop or premises nominated by him.

(5) Board and Lodging.—Subject to the provisions of the Native (Urban Areas) Act, 1923, an employer shall not require any employee to board and/or lodge with him or at any place nominated by him.

(6) Fines.—(a) No employer shall not levy any fine against any employee. (b) No fine shall be made save for the following offences:

(i) [illegible] employee, when absent from work, a deduction proportionate to the period of absence;

(ii) [illegible] which an employee by any act or omission required

(c) [illegible] of sub-clause (a) of this clause, an employer may make a deduction from any amount due by the employer for goods purchased from him by the employee;

(d) [illegible] by an employee

(e) [illegible] ferred to in the proviso

(f) [illegible] board or lodging not exceeding

[illegible] drawn [illegible] despatch clerks [illegible] employees engaged in weighing up for stock purposes, lift attendants and telephone operators.

	Per Week			Per Month		
	£	s.	d.	£	s.	d.
Board	0	3	0	0	14	0
Lodging	0	2	0	0	8	8
Board and lodging	0	5	0	1	1	8
(ii) All other employees—						
Board	0	12	11	2	16	0
Lodging	0	4	7	1	0	11
Board and lodging	0	17	6	3	16	0

5. Hours of Work, Ordinary and Overtime and Payment for Overtime.

(1) Ordinary Hours of Work. The ordinary hours of work of an employee excluding meal hours shall not exceed in the case of—

(a) [illegible] wholly or mainly engaged in the delivery or receipt of goods and

[illegible] weekly half-holiday;

(b) employees wholly or mainly engaged in the despatch of goods labourers (other than those referred to in paragraph (c)) and employees wholly or mainly engaged in supervising the work of such employees—

(i) forty-eight hours in any week of six working days;

(ii) eight and a half hours per day on five days in the week;

(iii) five and a half hours on the day observed as a weekly half-holiday;

(c) employees wholly or mainly engaged in the delivery of goods and employees engaged in cleaning premises—

(i) fifty-two hours in any week of six working days;

(ii) nine and one-sixth hours per day on five days in the week;

(iii) five and one-sixth hours on the other day of the week;

Provided that—

(1) where an employee is required to attend to a customer after the completion of the ordinary hours of work referred to in sub-paragraphs (ii) and (iii) of paragraph (a), the said ordinary hours of work may be exceeded in respect of that employee by not more than fifteen minutes on any one day, and such excess shall not be reckoned as time worked;

(2) within the municipal areas of Capetown, Durban, Pietermaritzburg and Port Elizabeth, the hour referred to in sub-paragraph (i) of paragraph (a) and the hour specified in paragraph (b) may be exceeded by half an hour on the late closing day if by such extension the limitation referred to in sub-paragraph (i) of paragraph (c) or sub-paragraph (i) [illegible] respectively;

(3) subject to the provisions of [illegible] employer shall not [illegible] any day [illegible] weekly half-holiday or, in the areas referred to in the second proviso, during the afternoon of the late closing day;

(4) on any day when overtime is worked the period of one hour referred to in the third proviso may be reduced to thirty minutes if the employer agrees to such reduction.

The [illegible] purpose of the third proviso to this sub-clause and subject to the provisions of [illegible] sub-clause and of sub-[illegible] employed [illegible] been employed for [illegible]

(2) Meal Intervals. [illegible] less than ten minutes at as nearly as practicable the middle of each morning and afternoon period of work. Such interval shall be the [illegible] and shall not be reckoned as part of the hours.

(3) In the areas referred to in the second proviso to sub-clause (1), if the [illegible] normal work period of the late closing day is not interrupted by a meal interval of not less than thirty minutes, all those employees who remain at work on such day later than the usual closing time on the other days of the week, except during the afternoon interval referred to in paragraph (a), and such interval shall not be reckoned as time worked.

(3) Hours of Work to be consecutive. Subject to the third proviso to sub-clause (1) and to the provisions of sub-clause (2), all hours of work shall be consecutive.

(4) Overtime.—Subject to the first and second provisos to sub-clause (1), all hours worked in excess of the ordinary hours prescribed in paragraphs (a) and (b) of sub-clause (1) shall be deemed to be overtime.

(5) Limitation of Overtime.—An employer shall not require or permit an employee to work overtime for more than, [illegible]

(a) employees other than those wholly or mainly engaged in the despatch, delivery or receipt of goods—

(i) [illegible]

[illegible] day;

Provided that for the purpose of checktaking the limitation referred to in sub-paragraph (ii) may [illegible] than two hours on not more [illegible] the week;

(b) employees wholly or mainly engaged in the despatch or receipt of goods and employees employed in supervising the work of such employees, two hours in any one day;

(c) employees wholly or mainly engaged in the delivery of goods, six hours in any week and three hours in any day.

Provided that during the period 1st to 24th December inclusive—

(a) the limitation of overtime referred to in sub-paragraph (i) of paragraph (a) may be extended by not more than fifteen hours if by such extension the daily limitation referred to in sub-paragraph (ii) of paragraph (a) be not exceeded;

(b) the limitations of overtime hours referred to in paragraphs (b) and (c) may be extended by not more than one hour on any day on not more than fifteen days.

[illegible]—(a) An employee, other than a [illegible] employee, dressmaker, [illegible], [illegible] invisible mender, labourer and an employee wholly [illegible] employed in the despatch, delivery or receipt of goods, shall be paid not less than one and a quarter times the weekly remuneration prescribed for an employee of his class in clause 3 divided by forty-six for each hour, or part thereof, of overtime in excess of thirty hours in any week.

(b) An employee wholly or mainly engaged in the despatch, delivery or receipt of goods and a labourer shall be paid not less than one and a quarter times the weekly remuneration prescribed for an employee of his class in clause 3 divided by forty-eight for each hour, or part thereof, of overtime [illegible] by any employer who is permitted to keep open on any day in terms of clause 4 shall not less than one weekly remuneration prescribed in clause 3 for an employee of his class divided by six: Provided that such employee shall be given one day off duty without pay in the week immediately preceding the Sunday or public holiday worked.

(8) Savings.—(a) The provisions of this clause shall not apply to any employee who [illegible] remuneration at the rate of £300 per annum or more, a [illegible] traveller, [illegible] sample-boy, night watchman, caretaker, [illegible] keeper, an employee engaged in emergency work, a salesman or an employee engaged in the sale, installation, repair or demonstration of radios, refrigerators or other electrical appliances.

(b) The provisions of sub-clause (3) (c) shall not apply to a chemist's delivery employee (or messenger).

6. Annual Leave and Public Holidays.

(1) An employee shall be entitled to and be granted two consecutive weeks leave (twelve working days) in all in respect of each year of employment with the same employer, and shall in respect of each week thereof be paid an amount not less than the weekly remuneration which the employee was receiving immediately prior to the date upon which the employee became entitled to annual leave:

Provided that where the employer and the employee agree, such leave need not be consecutive:

Provided further that—

(a) the period of such leave shall not be concurrent with any period during which the employee is required to undergo training under the South Africa Defence Act, 1912; and

(b) if any public holiday falls within the period of leave, such holiday shall be added to the said period [illegible]

(2) The leave to which an employee is entitled [illegible] of an employee [illegible] granted [illegible] the employee [illegible] granted [illegible] It shall be granted within two months of the completion of the year of employment to which it relates.

(3) In lieu of the leave referred to in clause (1) an employee may, if the employer and employee agree, be paid an amount not less than double the weekly remuneration which he was receiving immediately prior to the date upon which he became entitled to such leave.

(4) An employee whose contract of employment terminates—

(a) in the first year of employment with the same employer, after the completion of four months employment but before the completion of the year; and

(b) [illegible] any subsequent [illegible] year, before the completion [illegible] of the year,

shall be paid in respect of such completed [illegible] amount to be paid in respect of each completed month of employment [illegible] less than 1/12th of the remuneration [illegible] year was receiving immediately prior to the date of such termination divided by twelve.

(5) An employee who has become entitled to a period of leave in terms of sub-clause (1) and who may subsequently terminate before such leave has been granted shall on such termination be paid in respect of each week thereof an amount not less than the weekly remuneration which the employee was receiving immediately prior to the date of such termination.

(6) Subject to the provisions [illegible] an employee to the leave prescribed in sub-clause (1), [illegible] be entitled to and be granted [illegible] and shall be paid in respect [illegible] amount not less than the weekly remuneration which the employee was receiving immediately prior to the date of such public holiday.

(7) For the purposes of this clause the expression "the employer" includes—

(a) in the case of the death of an employer, the legal representative, heir, legatee, successor or assignee of the estate of that employer;

(b) in the case of insolvency, liquidation or sale of a business, the trustee liquidator or purchaser of the business,

for the period during which such representative, successor, executor, trustee, liquidator or purchaser continues to carry on the business in which the employee is employed and—

(c) "employment" shall be deemed to [illegible] period or periods during which an employee—

(i) is on leave in terms of clause (1);

(ii) is required to undergo training under the South Africa Defence Act, 1912;

(iii) is absent from work on the instruction or at the request of the employer;

(iv) is absent from work owing to sickness or accident [illegible]

[illegible] in the aggregate to not more than thirty days in any year, and shall be deemed to [illegible]

(d) in the case of those employees to whom [illegible] leave granted in terms of [illegible] of Determination No. 38, from the date on which such employee became entitled to [illegible] and

(e) in the case of all other employees from the date on which the employee enters the employer's service or the date of coming into operation of this Determination, whichever may be the later.

(8) An absence or absences referred to in clause 3 (6) shall not be reckoned as annual leave.

7. Proportion or Ratio.

(1) In District A, an employer shall not employ an unqualified female shop assistant or clerical employee unless he has in his employ a qualified female shop assistant or clerical [illegible] and for each three or part of three qualified female [illegible] employed not [illegible] unqualified female shop assistants or clerical employees may be employed.

(2) In District A, an employer shall not employ an unqualified male shop assistant or clerical employee unless he has in his employ a qualified male shop assistant or clerical employee, and for each qualified male shop assistant or clerical employee employed not more than one unqualified male shop assistant or clerical employee may be employed.

(3) In Districts B and C an employer shall not employ an unqualified male shop assistant or clerical employee unless he has in his employ a qualified female shop assistant or clerical employee, and for each qualified female shop assistant or clerical employee employed not more than two unqualified female shop assistants or clerical employees may be employed.

(4) In Districts B and C an employer shall not employ an unqualified male shop assistant or clerical employee unless he has in his employ a qualified male shop assistant or clerical

employ ... ed for each ... qualified male ... shop assistant or clerical employee ... employed ... more than two ... qualified male employee ... [illegible]

... [illegible] ... each ... [illegible]

... [illegible] ... not less than the remuneration ... qualified male ... clerical employee.

(iii) an unqualified female shop assistant or clerical employee receiving ... not less than the remuneration prescribed in ... for a qualified female shop assistant or clerical employee may be reckoned as a qualified female shop assistant or clerical employee;

(iv) a female shop assistant or clerical employee receiving ... less than the remuneration prescribed in ... for a qualified male shop assistant or clerical employee may be reckoned as an unqualified male shop assistant or clerical employee.

(v) the number of ... qualified male shop assistants or clerical employees employed ... the number of ... qualified male shop assistants or clerical employees ... may be reckoned ... qualified male shop assistants or clerical employees.

(vi) an employee who ... wholly or mainly engaged in performing the work of a shop assistant or clerical employee may be deemed to be a qualified male shop assistant or clerical employee;

(vii) ... employee in business in more than one establishment shall not be deemed to be a qualified shop assistant or clerical employee in terms of paragraph (v) in respect of more than one such establishment.

(7) Dressmakers, Milliners and Invisible Menders.—In all districts an employer shall not employ an unqualified dressmaker, milliner or invisible mender, unless he has in his employ a qualified dressmaker, milliner or invisible mender as the case may be, and for each qualified dressmaker, milliner or invisible mender, as the case may be, employed not more than three unqualified dressmakers, milliners or invisible menders may be employed.

8. Prohibition of Piece-work or Task-work.

No employer shall ... require or permit his employee to perform ... and shall not ... pay ... perform piece-work or task-work.

9. Prohibition of Employment of any Person under the Age of Fourteen Years.

An employer shall not employ any person under the age of fourteen years.

10. Uniforms, Overalls, Washing Coats and or Aprons.

... employer ... provide ... employee ... uniforms, overalls, washing coats or aprons ... employee ... [illegible]

11. Certificates of Service.

... employer shall upon termination of the contract of employment of any member of any class of his employees, other than ... employee, furnish such employee with a certificate of service showing the full name of the employer ... the ... for which he was employed ... the date of the contract of employment ... the date of termination of the contract of employment and the rate of remuneration at the date of such termination.

12. Termination or Contents of Employment

(1) A weekly employee or his employer shall give not less than one week's notice and a monthly employee or his employer shall give not less than two weeks' notice to terminate the contract of employment. Provided that this shall not affect the right of an employee or an employer to terminate the contract of employment without notice for any cause recognised by law as sufficient; or any agreement between an employee and an employer which provides for a period of notice of equal duration on both sides and for longer than one week or two weeks, as the case may be.

(2) Annual leave and notice shall not run concurrently.

(3) An employer shall ... provide his employee with work during the whole ... period of such notice, or in lieu thereof shall pay ... such employee an amount not less than—

... weekly employee the weekly remuneration which the employee was receiving immediately prior to the ... giving which in terms of sub-clause (2) has been delivered to him, for a period of three years subsequent to the occurrence of that event,

... date of such notice;

... monthly employee, remuneration at the rate which the employee was receiving immediately prior to the ... of notice;

... agreement has been entered into in terms of the second proviso to sub-clause (1) the remuneration proportionate to the period of notice agreed upon.

(4) The notice referred to in sub-clause (1) shall be so given as to take effect from—

(a) in the case of a weekly employee, the usual weekly pay day of the establishment;

(b) in the case of a monthly employee, the first or the fifteenth day of the month,

as the case may be.

13. Attendance Register.

(1) Every employer shall provide in his establishment one or more attendance registers in which provision is made for the entries which an employee is, in terms of sub-clause (2), required to make: Provided that in lieu of such attendance register an employer may provide a semi-automatic time recorder with the necessary cards as nearly as practicable in the following form:

No.

Name ...

Week ending ...

Day	In	Out	In	Out	Total
	a.m.				
Monday	p.m.				
	a.m.				
Tuesday	p.m.				
	a.m.				
Wednesday	p.m.				
	a.m.				
Thursday	p.m.				
	a.m.				
Friday	p.m.				
	a.m.				
Saturday	p.m.				

(2) Unless precluded from doing so by sickness or other unavoidable cause, every shop assistant or clerical employee who is in receipt of remuneration of less than £350 per annum ... shall ... by day and in respect of each day make the following entries in the register referred to in sub-clause (1):—

(a) Signature of employee;

(b) time of commencing work;

... time of ceasing work, and ... completion of each meal interval ... work;

(c) time of starting and finishing any overtime worked;

(d) total number of hours worked each day:

Provided that in an establishment in which a semi-automatic time recorder is provided every shop assistant or clerical employee who is in receipt of remuneration of less than £350 per annum, unless precluded from doing so by sickness or other unavoidable cause, shall daily ... in respect of each day, by means of the semi-automatic time recorder, make such entries as are prescribed in the proviso to sub-clause (1).

(3) Every employer shall retain the completed attendance registers or semi-automatic time recorder cards for a period of three years subsequent to the date of the completion thereof.

14. Log Book

(1) Every employer shall provide each driver of a delivery van or motor vehicle used for the conveyance of goods in his employ with a log book as nearly as practicable in the following form:—

DAILY LOG.

Name of Employer

Name of driver

Time of starting work ... a.m./p.m. ... a.m./p.m.

Time of finishing work ... a.m./p.m. ... a.m./p.m.

Number of hours worked ...

Meal hours from ___ a.m./p.m. to ___ a.m./p.m.
Rest intervals from a.m./p.m. to a.m./p.m.
Particulars of accidents and/or delays ___

(Signature of Driver)

Date ___ 19__

(2) [illegible] driver of a delivery van or [illegible] motor vehicle used for the conveyance of goods [illegible] with the log book referred to in subclause (1) of this clause and daily log in duplicate, as nearly as may be [illegible] the said daily log shall be [illegible] the completion of [illegible] which is retained by the employer.

(3) Every employer shall retain the duplicate completed copy

ORIGINAL CORRESPONDENCE.

A COMPLAINT FROM DUNDEE

To The Editor "Indian Opinion"

SIR,—We shall be much obliged if you will publish the following letter in your valuable paper and against the general public with the true position of our community at Dundee, Natal.

In the Indian Opinion of December 15, it was reported that a branch of the Natal Indian Association was formed in Dundee, which report is far from being correct.

First of all, the officials of the Natal Indian Association of Durban were told distinctly by the officials and members of the Natal Indian Congress, Dundee and District Branch, that they were not prepared to consider the move of establishing a branch of the newly formed Natal Indian Natal Association, at Dundee. In spite of this protest the officials at Durban continued with their Hitlerism move and printed circulars calling a meeting at Dundee on Sunday, December 10, at the Temple Hall. The circulars bearing the signatures of the president, secretary and treasurer of the local branch of the Congress. Without the authority and consent of the persons concerned, the circulars were printed and distributed in Dundee. Is this not Hitlerism?

When the circulars came to the notice of the officials of the local branch, the officials concerned, issued further circulars wherein they notified the members and the public that the meeting was convened without their authority and it was therefore cancelled. Nevertheless, the officials of Durban, in spite of all the protest, carried on with the meeting in a Hitlerite fashion in the absence of the president, secretary and treasurer of the local branch of the Congress.

The attendance at the meeting, owing to the mixed feelings, was very poor and not more than 10 members of the local Congress were present, and none of the merchant classes were present.

The meeting was carried unconstitutionally and in an improper manner and no one was allowed to ask any questions.

Of all the officials elected, not one was present at the meeting, and in terms of the constitution, no person could hold any position or participate in any proceedings unless he is member, and therefore, one of the joint secretaries who acted as a protem secretary was not eligible as he was not a member on the roll. This is the true position of the affairs at Dundee, and therefore, it is not correct to say that a branch of the Natal Indian Association is established at Dundee, as the entire community is in disagreement about the whole affair.

Yours faithfully,
C. M. Ayob, President,
S. M. Motala, Secretary,
Natal Indian Congress (Dundee and District Branch).

[Note—What our representative has been able to gather from interviews he has had with the officials of the Natal Indian Association is that, the writers of the above letter assumed a hostile attitude and tried to put all kind of impediments in the way of forming a branch of the Association in Dundee. Nevertheless, however the attendance at the meeting, it is understood, was much more than at the Congress meeting held to protest against the Segregation Bill proposed to be introduced by Mr. Stuttaford. The complaint of the above writers, in the circumstances, is the protest by those present at the meeting and by those who have been elected office-bearers of the new body, really falls flat.—Ed. I.O.]

BRITAIN AND INDIA

THUS the *Unity* (Chicago):—It is amazing that the idea should spread abroad that Gandhi is repudiating his non-resistance ideals and giving his support to Britain's imperialistic war. This whole idea, of course, is utterly false, save as it represents a deliberate attempt on Mahatma's part to meet Britain's impudence in proposing that India should support the Empire in the European struggle, and to show the hollowness of Britain's claim to be the champion of democracy and freedom. This is the story! At the outbreak of the war Britain turned to India, as to the rest of the Empire, for help. "What!" said Gandhi, in effect, "help Britain when Indians are bond-slaves to the British Crown! Will you give us independence if we fight? Surely, if the war is for democracy, you must give to us what you are fighting to save for others." Here was the dilemma! Gandhi, with his customary shrewdness, had put Britain right "on the spot." Did she mean democracy, or did she not? Gandhiji's query, backed by the Congress, met with a long silence. Finally, there came a reply from the Viceroy to the effect that, if India would be good and send her sons to the battlefront, Britain would consider granting dominion status after the war. *After the war!* Did the Viceroy not remember the promises made by Lloyd George in the last war, promises of freedom if Indians would fight, and all of them repudiated the moment the war was over? Well, Gandhi and the Congress remembered the Congress exploded in consternation and disgust. Gandhi, characteristically patient, declared that the Viceroy's statement was deeply disappointing, but in no sense final. The doors were still wide open to negotiation. Then came the master stroke—the resignation of the eight governments in the provinces controlled by the Congress, with the awful threat of a new campaign of civil disobedience in the background. The situation in India is formidable. It has been developed by Gandhi with consummate skill. It must result in a victory speedier and more decisive than India hitherto has dared to hope, but in his attitude toward force and violence, and war, the Mahatma remains unchanged. Such a soul stands fixed, like the stars in the firmament of heaven.

Doings In India

All-India Congress Committee's Resolution

A RECENT message from Wardha, dated December 23, states: A resolution reaffirming the demand for a constituent assembly and expressing dissatisfaction with the statement made by the secretary for India, the Marquess of Zetland, on December 14, has been passed by the Congress Working Committee. Mahatma Gandhi declared that Britain had failed to define her war policy especially in regard to India's freedom. He added: "Congress has, by now, realised that independence cannot be won without hard work. Since Congress has been pledged to non-violence the final sanction behind it is civil resistance. The committee hopes that all Congress organisations will prove themselves fit to take up the call, when it comes, by the prosecution of a constructive programme, including non-violence, communal harmony and economic independence.

Sir C. V. Raman On Mechanism Of Thinking

Addressing the students of Pachaiyappa's College, Madras, on "The Mathematical Approach to Science," Sir C. V. Raman said that mathematics was not a principle of scientific research and discovery and that it was necessary to have closer contact between mathematics and natural science. Sir C. V. Raman said that the knowledge of nature involved the knowledge of some essential notions of mathematics. If science was to be really worthy of the name of a man's intellectual achievement, the element of empiricism should be removed and [illegible] The real role of mathematics was to reduce facts to a few precisely understood and precisely specifiable principles. Mathematics, continued the lecturer, was also a means to discovery. It was a mechanism of thinking. It laid upon its votaries a severe discipline and at the same time strengthened the powers of logical thinking. It enabled students to extract from nature the few essential principles. The speaker said that modern science was full of illustrations to show the power of the mathematical thought in the study of natural science. He instanced the recent discovery of the French mathematician, L. de Broglie, of a formula which revolutionised the whole outlook of modern science. He himself was now trying to master the theory of groups in mathematics to enable him to understand better the properties of solids. Proceeding, Sir C. V. Raman said that their attitude towards mathematics would change if they realised that its study vastly improved the powers of their thinking, other parts of nature. It was true that in India, particularly in South India, there was a tendency to concentrate on the study of pure mathematics. Though he would not decry the study of pure mathematics, they must not emphasise only that. Mathematics was an apparatus of scientific research and discovery and what was necessary was closer contact between mathematics and natural science. He hoped that in the years to come they would have in India a body of brilliant young men who would be prepared to bring about this contact. It had been stated that they had no facilities in the way of laboratories. The laboratory, he said, was the brain and none could deny the fact that the Indian brain was in no way inferior to others. Poor as the country was in material resources it was rich in human intellect. He was sure that if Indians were prepared to undergo that hard discipline, they would make immense progress in the discovery of nature. There was vast scope for study and he appealed to the students to undertake that discipline.

Women's Ennobling Influence

At a prize distributing function at the Holy Cross College, Trichinopoly, Begum Amiruddin in the course of her address, said that as a nation's contribution was measured by the character of its women, the social [illegible] work of immense significance to the future well being of the country, indeed of the whole world, for she believed that, if the world was to become a purer and better place to live in and if a new world order was to supplant the existing evil tendencies of modern civilisation, that could be brought about mainly by the influence of women. It had to play an important role not only in promoting unity in the country, but in moulding the young under their care. When India was entering upon a new world, the need for women of higher culture and ability had become more and more [illegible] Begum Amiruddin was in entire disagreement with those who held the view that marriage should be the goal for women and hence higher education was redundant for them. It was aptitude and ability and not sex that should determine whether one should pursue an academic course or not, the limitation being imposed only on grounds of physical or intellectual incompetence. Higher education was bound to be of advantage to married women, as it enabled them to make their home life better and their broad and outlook enabled them to discharge their duties as citizen more efficiently. It made them impart their culture to their children and the real comrades to their husband who at present spent long hours in men's clubs for want of intellectual companionship at home.

Rs. 1,00,000 For Commercial College At Wardha

Wardha is gaining in importance day by day, and may have a commercial college, the first of its kind in the Central Provinces if the efforts that are being made in several quarters, materialise. At a meeting at the Nava Bharat Vidyalaya a donation of Rs. 1,00,000 was announced by Seth Mathur Dass Mehta. The Hon. Mr. Ghanshyam Singh Gupta presided over the gathering and Mr. Rajagopalachari, ex Premier of Madras, advised the students to wind up regional and other differences.

Amalgamation Meeting

Of The Natal Indian Congress (Maritzburg Branch)

And Colonial Born And Settlers' Indian Association (Maritzburg Branch)

under the name of

NATAL INDIAN ASSOCIATION

(with which are amalgamated the Natal Indian Congress and Colonial-Born and Settlers' Indian Association, Maritzburg Branch) will be held at the

Veda Dharma Sabha Hall On Sunday, January 7, 1940, at 2.30 p.m.

Members of both the branch bodies whose names appear on the membership Registers of the respective organisations as at 4th October, 1939, will be entitled to participate at the Amalgamation meeting.

New members who desire to enrol may do so on payment of membership subscription of 1/-.

Each member already enrolled, and any new members must produce his admission Card at the entrance of the Hall.

Mr. G. Zachariah, c/o Mr. S. R. Naidoo, Fraser Lane and Mr. K. Soobramoney, 474a Church Street, have been authorised to receive applications for enrolment from new members.

J. M. Davis, President,
K. Soobramoney, } Jt. Hon.
M. Gopal Naidoo, } Secretaries,
P. Ramsamy, } Jt. Hon.
M. Naidoo, } Treasurers,
Colonial Born and Settlers' Indian Association.
(Maritzburg Branch)

S. R. Naidoo, President,
V. K. Pillay, } Jt. Hon.
G. Zachariah, } Secretaries,
S. I. Rawat, Hon. Treasurer,
Natal Indian Congress.
(Maritzburg Branch)

Things In General

Christmas Treat To Indians By The Mayor

A GOOD crowd of onlookers were treated to a fine day's sports programme by Indian children of Durban last Sunday at the Indian sports grounds, Curri's Fountain. This was made possible through the munificence of the Mayor, Mr. Robert Ellis Brown, who also provided free meals to some 4,000 children. Lemonades and icecreams were enjoyed by the children. Sports and other entertainment were provided by little children, many of whom were barely 10 years' old. In the afternoon the Mayoress, Mrs. Ellis Brown, presented each child with a present.

Christmas And New Year Greetings

INDIAN OPINION acknowledges with thanks and reciprocates seasonal greetings received from the management and staff of Messrs. John Dickinson & Co. (Africa) Ltd., Messrs. I. T. Wade & Co. and staff, The Directors and staff of Messrs. Heligan & Clare Ltd., Messrs. Spicers (S.A.) Ltd., Messrs. C. ... Bros. Company S.A. (Pty.) Ltd., Mr Hans. Maghraj, Verulam Muslim Social and Sporting Club, Messrs Hoosen Singh & Co., and the New India Assurance Co.

S.A.R & H. Indian Employees' Union (Maritzburg)

At the annual general meeting of the S.A.R. and H. Indian Employees' Union held at the Railway Compound, Maritzburg, it was stated by the president that in response to an appeal by the union to the Administration for increased food rations, the Minister stated in his reply that it was being considered. The Minister also said that among other things the Administration had decided in principle to afford greater scope for the employment of Indians in the Railways and Harbours service; and that steps are being taken to ascertain the extent to which it would be practicable in the immediate future to provide additional employment for this class of labour.

Indian School Sports At Malvern

The annual school sports, prize distribution and variety entertainment, under the auspices of the Malvern Government-Aided Indian School Sports Committee, were held on Sunday at the school grounds, Malvern. The schools events were keenly contested by the Gandhi, Maharaj, Rukton and Naidoo Houses. The judges were Messrs. Rajumuso, P. S. Moodley, C. Munsamy and F. M. Charles. Mr F. J. Maharaj, president of the Sports Committee, thanked the public for their support and also Mr. V. N. Naidoo, headmaster, and his staff for their invaluable co-operation. Mr. H. Middleton, a member of the Malvern Health Board and Malvern Intermediate School Advisory Board, presided, and Mr. M. G. Pannin, Magistrate of Pinetown, presented the prizes. The victor ludorum floating trophy, presented by S. J. Maharaj Brothers, was won by Maharaj House. Mrs. Pannin judged a fancy dress parade. In the afternoon a variety entertainment was given by P. R. Singh and Co., and Malvern Rover Scouts.

Cables May Be Sent In Code

From January 1 telegrams will be accepted for transmission to Great Britain and Northern Ireland, Denmark, Holland, Portugal and New Zealand in the following codes; Bentley's second phrase, Bentley's complete phrase and A B C sixth edition. The despatch of these telegrams will be greatly facilitated if senders attach to each a plain language translation of the text for the information of the censor.

Birthday Celebration Of The Hon M A. Jinnah

A meeting of Muslims to celebrate the 64th birthday of the Hon. Mohomed Ali Jinnah, M.L.A., president of the All-India Moslem League, was held at the Avalon Theatre, Durban, on Sunday December 24. Hajee E. M. Patak presided. Messages were received from the Prime Ministers of Bengal, the Hon. Fazlul Huq, Sir Syed Raza Ali and Sir B. Rama Rau, Agent-General for India. Speeches were made eulogising the services of the Hon. Mr. Jinnah by Moulvi Abdul Karim, Messrs. Ebrahim Hanna, Sayed Ahmed Sayed Rasool, E. S. Patel, Esop Gora Patel, Ismail Usman, M. A. Motala, A. I. Kajee and others. A resolution was passed wishing Mr. Jinnah long life and every success in the work he is carrying on. A similar meeting was also held in Johannesburg.

New High Commissioner For United Kingdom

The recently appointed United Kingdom High Commissioner to South Africa, Sir Edward Harding, left London on December 21, accompanied by Lady Harding, to assume his duties. Among those who saw him off were the Dominions Secretary, Mr. Anthony Eden, the Under-Secretary for the Dominions, the Duke of Devonshire and Mr. S. F. Waterson, the Union High Commissioner in London.

WHEN YOU VISIT DURBAN

STAY AT

THE INDIA LODGE

FOR

Boarding & Lodging.

Personal attention will be given to

SASTRI COLLEGE STUDENTS

All *MODERN* conveniences including spring beds with furniture.

For further particulars apply to:

THE MANAGER,

THE INDIA LODGE.

69/71, BEATRICE STREET, DURBAN.

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

મહાત્મા ગાંધીજીના હસ્તે
મને ૧૯૦૪માં સ્થપાયું.

પુસ્તક ૩૬ મું. ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૨૯ ડીસેમ્બર ૧૯૩૯ અંક ૫૦.

"ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન"
શુક્રવાર, તા. ૨૯ ડીસેમ્બર ૧૯૩૯.

નવાં વર્ષ માટે પ્રાર્થના

"જગતમાં એટલી બધી સત્તા રહેલી છે કે જે મનુષ્યોને ભય અને ચિંતા, તિરસ્કાર અને ગુલામીથી મુક્ત કરી શકે છે; જે સમાજ માં શાંતિ આણી શકે છે અને લાખો રાષ્ટ્રો માં તે વ્યાપી રહે છે.....જેનો આપણા રાષ્ટ્રોના આ પુરુષો આજે ભોગ બન્યા છે તેમને કહેવાની હિંમત કરીએ છીએ કે સંહાર નો માર્ગ છોડી દો; તમારાં હથિયારો નીચે મૂકી દો, અને જરા પણ હિંમત નહીં હારો.

૧૮૯૯ની સાલના ઓગસ્ટની ગોલાબર્ગી ઓફ કેન્ટરબરી પરિષદ સમક્ષના પ્રવચનોમાંથી

આ ઓક્ટોબરની સાથે સાથ રહેલ આ વર્ષનો અસ્ત થાય છે અને સન ૧૯૪૦ આ વર્ષનો ઉદય થશે. આખી સૃષ્ટીમાં જ્યારે આપ્રાકૃતી ભાવના વ્યાપી રહેલી જોવામાં આવી રહી છે ત્યારે ખ્રીસ્તી આલમે તો પરંપરાથી ચાલતા આવેલા સંપ્રદાય મુજબ ક્રીસ્ત (નાતાલ) ના તહેવારો ઉજવ્યા છે. કેટલાકે તાત્ત્વિક દ્રષ્ટિથી વિચાર કરવાનું સૂચવવામાં આવે છે ત્યારે એ સૂચના પ્રત્યે ધ્યાન કરી આપો પકાર કરવામાં આવે છે કે સ્થિતિને તેના મૂર્તીમંત સ્વરૂપમાં જુઓ. આજે બ્રીટન અને ફ્રાંસ અને તેમના મીત્ર રાજ્યો આજે જર્મની સાથે મુર્તીમંત સ્થિતિની સન્મુખ થઇ રહ્યાં છે. જર્મની ધારે છે કે તે પોતાના ગુમાવેલા હકો પાછા મેળવવાને લડી રહ્યું છે. બ્રીટન અને તેના મીત્રરાજ્યો ધારે છે કે તેઓ બ્લાની પ્રજાઓનાં હકો અને સ્વતંત્રતાને માટે અને ન્યાય અને મનુષ્યત્વને માટે લડે છે સ્વતંત્રતા, ન્યાય અને મનુષ્યત્વને નામે જગતના આજ જાગમાં આજે માનવીઓની સંખ્યાબંધ કતલ ચાલી રહી છે કે જે વસ્તુ સઘળા સ્વિકારાયેલા ખ્રીસ્તી સિદ્ધાંતોથી સર્વથા વિરૂદ્ધ છે. બન્ને પક્ષોમાં ઝેરવેર બદબદી રહ્યાં છે; બન્ને પક્ષોમાં દ્વેષબુદ્ધિ ઘરેલી છે. બ્રીટન ઉચ્ચ સિદ્ધાંતોનો ડોળ કરી રહ્યું છે પરંતુ તેનું વર્તન એ સિદ્ધાંતોથી વિરૂદ્ધ છે. તેના સિદ્ધાંતોના ડોળથી તેણે પોતાની તરફ દિલસોજીની લાગણી આકર્ષી હતી પરંતુ પાછળના તેના વર્તનથી, આસ કરીને હીંદુસ્તાન પ્રત્યેના તેના વર્તનથી, –કે જેને તે હજુ પણ સ્વતંત્ર નહિ થવા દેતાં બંધનમાંજ રાખવા માંગે છે–તેણે એ દિલસોજી ગુમાવી દીધેલી છે. દિલસોજી લહી રહેલા પક્ષો તરફ વર્તી રહી નથી પરંતુ જે નિર્દોષોના ભોગ જઇ રહ્યા અને જે દુઃખી થઇ રહ્યા છે તેઓ તરફ વર્તી રહી છે. તેઓના સંકટોનો ખ્યાલ કરતાં કમકાટી છુટે છે. પરંતુ એટલું છતાં જીવન તો સર્વત્ર જાણે કંઇ બન્યુજ નથી એમ જીવાઇ રહ્યું છે. ક્રીસ્ટમસના તહેવારો ઉજવાઇ ચુક્યા અને નવા વર્ષના તહેવારો ઉજવાશે.

આ બાબતમાં દક્ષિણ આફ્રિકા બાકા બાદ્યશાણી તે તેને સુદ્ધાં નથી થયુ આર્થિક નુકસાન કે નથી થયુ રાજકીય નુકસાન પરંતુ તેથી કંઈ તેને આઘાત સંતોષ છે? કેમ કાણે અઘળાં રાષ્ટ્રોમાં તેજ સોથી વિશેષ દુઃખી ન હોય એવું તેનું વર્તન છે. તેને સંતોષ બીલકુલ છેજ નહિ. અગ્રેજ અને આફ્રિકાન્સ વચ્ચે, ગોરા અને બીન-ગોરા વચ્ચે જાતીય દ્વેષભાવ જેવો તે તેવોજ વર્તી રહ્યો છે. તેમાં વધારો થયો છે પણ ઘટાડો થયેજ પણ નથી થયો.

આપણે હીંદીઓ પણ આપણા સમાન દુઃખની સામે એકત્ર થઇ ઉભી શકતા નથી. આપણી સામે રહેલાં લેખમને વિષે જાગૃત થવાને બદલે આપણામાં કુંપદનું ભાન વધારે તીવ્ર છે અને તેને બાતર અને આપણા પોતાના અંગત સ્વાર્થને બાતર સમસ્ત કોમના હકો જોખમમાં નાખી દેવા તૈયાર છીએ.

આ સઘળા કડવા અનુભવો આપણને ચાલુ સાલમાં થઇ ગયા છે જ્યારે ચોપાસ માં આપણી માતૃભૂમીમાં આપણા બંધુઓ પર દુઃખો પડી રહ્યાં છે. આપણે માતૃ-ભૂમીથી ભલે ગમે તેટલા દુર જઇ વસેલા હોઇએ. આપણે આપણા તરીકે સ્વિકારેલા આ દેશ પ્રત્યે ગમે તેટલો અનુરાગ હોય તેમ છતાં આપણી માતૃ-ભૂમીને તેમજ તેના પ્રત્યેની આપણી ફરજોને તો આપણે નજ ભૂલીએ. એ વિચારતાં અતિ રંજ થાય છે કે વિકટ સંકટોમાંથી પસાર થવા છતાં પણ આપણી માતૃભૂમી પોતાના બંધનમાંથી હજુ મુક્ત થઇ શકી નથી. વળી વધારે દુઃખ એ થાય છે કે આપણી માતૃભૂમીમાં પણ આપણા બંધુઓ પોતાના મતલેદોને દફનાવી દઇ એકજ રાષ્ટ્રિય સંસ્થાના ધ્વજ હેઠળ રહી આઝાદીની લડત લડી શકતા નથી, અને કહેવાતી લઘુમતીઓ, જેઓ હિંદુસ્તાનને હજુ પણ કાયમની ગુલામીમાં સબડતા રાખવા માંગે છે, તેમના હાથમાં હથીયારરૂપ બની રહી છે. બરેજ આપણા રાષ્ટ્રિય મકસદની ચુંચાનો ઉકેલ બહારના ત્રીજા પક્ષથી કરી પણ લાવી નજ શકાય અને સઘળા તકરારી પક્ષોની સંમતિ વિના ઝાંત અને સમાધાન કરવાને બદલે કુદી પડતુ એ એ પક્ષની નરી મુર્ખતાજ બતાવે. આ આપણી માતૃ-ભૂમીની સ્થિતિનું દુઃખદ ચિત્ર છે અને એથી આ દેશમાં આપણી પોતાની સ્થિતિ પણ વધારેજ કફોડી થાય છે, કેમકે પોતાના પરમાજ જેઓ ગુલામી લાદવા તૈયાર હોય તેઓ બહાર જા કરતાં બાકી હશે એવા દરખાસ્તની શી રીતેજ આશા રાખી શકે?

આ રીતે ચાલુ વર્ષ કોઇ પણ પ્રકારે સુખદાયી નથી નીવડ્યું અને પુરુ સુધારાની કંઇ પેઢે થઇ રહેલી બાનગીઓની કતલે વધારે દુઃખદ બનાવેલું છે.

સુલેહને માટે પરિષદ ભરવાની અનેક સ્થળોએથી વિનતિઓ થઇ રહી છે પરંતુ મનુષ્યનું ગોંડપણ એટલી હદ સુધી વધી ગયું છે અને બુદ્ધિ એટલી બ્રષ્ટ થઇ ગઇ છે કે માનવીનો અવાજ કોઇને પાને પડી શકે તેમ નથી. કદાચી આપણનીજ કંઇક અસર થઇ શકે. એટલે આપણે આ દયાની અવાજ, એ મહાન દયાની સત્તા અને તેની કોરવણીને માટે માર્ગના કરવી રહી એ મહાન સત્તા, આપણને સહાય થાય અને જગતના સઘળા લોકો માં બુદ્ધિ આવે અને તેઓને સુખ અને શાંતિને માર્ગે લઇ જાય એજ આવતા નવા વર્ષને માટે અમારી નમ્ર પ્રાર્થના છે.

વેપારીઓના નોકરોના પગારનો કાયદો

જાન્યુઆરી તા ૧ લીથી અમલમાં આવશે

તા. ૨૨મી ડીસેમ્બરના ગાસ મેસેજમા જુદા જુદા ધંધાના વેપારમા નોકરી કરતા માણસોને માટે ૧૯૩૭ ના વેજ ઓર્ડર મુજબ ઓછામાં ઓછો પગાર ઠરાવનારા નીચેના ૪ ગઝટ થયા છે.

ફ્રાંસવાલ, કેપ, નાટાલ અને ઓરેંજ ફ્રી સ્ટેટમા તે નીચે જણાવેલા સત્તાઓમાં લાગુ પડશે અને તા. ૧ લી જાન્યુઆરી ૧૯૪૦ ના રોજથી અમલમા આવશે.

ટ્રાંસવાલ: ફ્રુસડોર્પ, રેન્ડફનટીન, ક્રીગપુર્ટ-મરાબસ્ટાડ, જોહાનીસબર્ગ, જરમીસ્ટન, બોક્સબર્ગ, બેનોની, ચેક્પાન, સ્પ્રીંગ્સ, નાબર્ન્સ, પ્રીટોરીયા અને ઉપરમુજબના મ્યુનીસીપલ સત્તાઓ, અને આલ્બર્ટન અને એલ્બર્ટસ ઉપર બીડીના અમલ હેઠળના સત્તાઓ.

કેપ પ્રાંત: કેપટાઉન, સાપ્લનબર્ગટાઉન, ગોર્ડનબેઈજાબેય, વોલ્વર, સુડનહેવન, બ્રુકલેંડન, કેમથીબ્રુ, ગ્રુપુડ અને પેરો (પેરોના બાકીના મ્યુનીસીપલ એરીયાનો જે ભાગ પ્રથમ ગ્રેનશોલી, ફ્રેરીક્ડ અને પેરોના વીજેજ મેનેજમેન્ટ બોર્ડના સત્તાઓમાં સામેલ નહોતો તે સિવાય) ફ્રીરડૂફ અને બેલવીલના વીજેજ મેનેજમેન્ટ બોર્ડના સત્તાઓ.

નાટાલ: ડરબન અને પીટરમેરીટઝબર્ગના મ્યુનીસીપલ હદ્દ અને વેસ્ટવીલ, બાલવન અને પાઇનટાઉનના બોર્ડ ઓફ એકમોડેશન અને ઉપર બોર્ડના સત્તા.

ઓરેંજ ફ્રી સ્ટેટ: બ્લોમફોન્ટીનનો મ્યુનીસીપલ હદ્દો.

અમુક પગારવાળા વેપારીનો તા. ૩૦ જુન ૧૯૪૦ સુધી આ ઠરાવોના નીચેના ફાયદામાંથી મુક્ત કરવામાં આવેલા છે જેમાં નીચેનાઓનો સમાવેશ થાય છે:

કારખાનાવાળાઓ (જેમાં દાણાની મીલોનો પણ સમાવેશ થાય છે) તે પોતાના કારખાનાઓના બનાવેલા માલનું ઠોકસેલ વેચાણ થતુ હોય.

ખેતીવાડીસબંધી ઉત્પન્ન થતી વસ્તુઓનું વેચાણ કરતુ હોય.

હજામો, સાદકા કામકાજના વેપારમાં રોકાએલા નોકરો વિ.

આ પગારનો નીયમ જનરલ ડીલર, ફ્રેંચ પ્રોડયુસ ડીલર, મંથીપાથુનો અને દારૂનો વેપાર કરનારાઓને, ફેમીસ્ટો, ફાર્મસ્યુટીકલ કેમ્પ, હેરસ્ટોકર વિગેરેને લાગુ પડશે.

કયા ડીસ્ટ્રીક્ટોમાં પગાર લાગુ પડશે તેના 'એ,' 'બી' અને 'સી' ગ્રેડ નીચે પ્રમાણે કયા ભાગ ગાડવામા આવ્યા છે:

ડીસ્ટ્રીક્ટ 'એ': ફ્રુસડોર્પ, રેન્ડફનટીન, ક્રીગપુર્ટ-મરાબસ્ટાડ, જોહાનીસબર્ગ (જેમા પહેલાં અનુક્રમે ક્રેગહોલ હેઠળ ફોર્ટી અને ગ્રેમોન્ટ વીજેજ કાઉંસીલના અમલ હેઠળ આવનારા સત્તાઓનો પણ સમાવેશ થાય છે) જરમીસ્ટન, બોક્સબર્ગ, બેનોની, ચેક્પાન, સ્પ્રીંગ્સ, નાબર્ન્સ, પ્રીટોરીયા, કેમથીબ્રુ, ગ્રેટર બેસીઝાબેય, વોલ્વર, બ્રુકલેંડન, કેમથીજ, ડરબન, પીટરમેરીટઝબર્ગ અને બ્લોમફનટીનના મ્યુનીસીપલ સત્તાઓ, ફ્રીરડૂફનો વીજેજ મેનેજમેન્ટ બોર્ડનો સત્તો અને વેસ્ટવીલ અને બાલવનના મીક્સ એકમોડેશન અને હેલ્થ બોર્ડના સત્તા

ડીસ્ટ્રીક્ટ 'બી': ડરબનુસસ, સાપ્લનબર્ગટાઉન અને ગ્રુપુડ (જે પહેલા ગ્રુપુડ વીજેજ મેનેજમેન્ટ બોર્ડના સત્તો ગણાતો હતો), અને પેરો (જે પહેલાં ગ્રેનશોલી, ફ્રેરીક્ડ અને પેરોના વીજેજ મેનેજમેન્ટ બોર્ડના સત્તા તરીકે ઓળખાતા હતા, પણ બાકીના પેરોના મ્યુનીસીપલ હદ્દાનો ભાગ જે પહેલાં ગ્રેનશોલી, ફ્રેરીક્ડ અને પેરોના વીજેજ મેનેજમેન્ટ બોર્ડના સત્તામા નહોતો તે સિવાય). આલ્બર્ટન અને ઓલ્ટસમ ઉપર કામોના અમલ હેઠળના સત્તા, બેલવીલના વીજેજ મેનેજમેન્ટ બોર્ડનો સત્તો અને પાઇન ટાઉનના મીક્સ એકમોડેશન અને હેલ્થ બોર્ડના સત્તા.

ડીસ્ટ્રીક્ટ 'સી': ઉપરનહેઝનો મ્યુનીસીપલ સત્તો.

પગારનો દર

આમ કરી ઓદ્યોગોના વેપારનો લાગુ પડતા પગારના દરો નીચે આપીએ છીએ:

	'એ,' 'બી' અને 'સી' ત્રણે ડીસ્ટ્રીક્ટોમાં					
	અઠવાડીક			માસીક		
	પા.	શી.	પે.	પા.	શી.	પે.
ડ્રાયગુડ્સ-પુરૂષ						
પહેલા ૬ માસના અનુભવ દરમીયાન	૫	૩	૬૦	૨૨	૧૪	૬
બીજા ૬ માસના અનુભવ દરમીયાન	૫	૧૫	૧૧	૨૩	૧૫	૦
બાર બાદ	૬	૧૮	૬	૨૪	૦	૦
ડ્રાયગુડ્સ—બ્રો						
પહેલા ૬ માસના અનુભવ દરમીયાન	૪	૧૫	૦	૧૭	૧૬	૦
બીજા ૬ માસના અનુભવ દરમીયાન	૪	૧૮	૬	૧૯	૦	૦
બાર બાદ	૫	૬	૬૦	૨૨	૧૬	૦
સેલ્સ ઓફમારને વેચના કમીશન						
૬૦૦૦ સુધીના રતલના સેલની વેચણીની માટે	૧	૦	૦	૪૩	૦	૦
૬૦૦૦ ઉપર અને ૮૦૦૦ રતલ સુધીની વેચણીની માટે	૩	૧૦	૦	૧૫	૩	૪
૮૦૦૦ ઉપર અને ૧૦૦૦૦ રતલ સુધીની વેચણીની માટે	૪	૦	૦	૧૭	૬	૮
૧૦૦૦૦ ઉપર અને ૧૨૦૦૦ રતલ સુધીની વેચણીની માટે	૪	૧૦	૦	૧૯	૧૦	૦
૧૨૦૦૦થી ૧૪૦૦૦ રતલ સુધીની વેચણીની માટે	૫	૦	૦	૨૧	૧૩	૪
૧૪૦૦૦ થી ૧૬૦૦૦ રતલ સુધીની વેચણીની માટે	૫	૧૦	૦	૨૩	૧૧	૮
૧૬૦૦૦ રતલ ઉપર	૬	૦	૦	૨૬	૦	૦
ફ્રાસવાલના સત્તામાં—						
૪૦૦૦ રતલની અંદર	૩	૬	૬	૧૩	૦	૦
૪૦૦૦ અને તેની ઉપર પણ ૬૦૦૦ની અંદર	૩	૧૪	૬	૧૫	૩	૪
૬૦૦૦ રતલ	૩	૧૭	૬	૧૬	૧૫	૧૦
૬૦૦૦ ઉપર અને ૧૦૦૦૦ રતલ સુધી	૪	૫	૦	૧૮	૮	૪
૧૦૦૦૦ ઉપર અને ૧૪૦૦૦ સુધી	૪	૧૦	૦	૨૧	૧૩	૪
૧૪૦૦૦ રતલ	૫	૦	૦	૨૬	૦	૦
ડીસ્ટ્રીક્ટ 'સી' માં	૨	૧૦	૭	૧૦	૧૧	૮
બાકીના સત્તાઓમાં						
૪૦૦૦ રતલ સુધી	૩	૦	૬	૧૩	૦	૦
૪૦૦૦ ઉપર અને ૬૦૦૦ સુધી	૩	૧૦	૬	૧૫	૩	૪
૬૦૦૦ ઉપરે અને ૧૦૦૦૦ સુધી	૪	૧૫	૦	૧૯	૧૦	૦
૧૦,૦૦૦ રતલ ઉપર	૫	૧૦	૦	૨૩	૧૧	૮

શોપ એસીસ્ટન્ટ અને ક્લાર્ક

	ડીસ્ટ્રીક્ટ એ						ડીસ્ટ્રીક્ટ બી						ડીસ્ટ્રીક્ટ સી					
	અઠવાડીક			માસીક			અઠવાડીક			માસીક			અઠવાડીક			માસીક		
	પા.	શી.	પે.	પા.	શી.	પે.	પા.	શી.	પે.	પા.	શી.	પે.	પા.	શી.	પે.	પા.	શી.	પે.
પુરૂષ શોપ એસીસ્ટન્ટ અને પુરૂષ ક્લાર્ક કેરોબીગીનર્સ,	૪	૧૬	૧૧	૨૧	૦	૦	૩	૬	૩	૧૮	૧૦	૦	૩	૨	૪	૧૩	૧૦	૦
પુરૂષ શોપ એસીસ્ટન્ટ અને પુરૂષ ક્લાર્ક અનકેરોબીગીનર્સ પહેલા વર્ષના મ્યુનીસીપલ દરમીયાન	૧	૭	૮	૬	૦	૦	૦	૧૮	૬	૪	૦	૦	૬	૧૮	૬	૪	૦	૦

બીજા વર્ષના અનુભવ દરમીયાન	૧	૧૬	૧૧	૮	૦	૦	૧	૧	૧૧	૫	૧૧	૮	૧	૫	૬	૫	૧૧	૮
ત્રીજા વર્ષના અનુભવ દરમીયાન	૨	૧	૨	૧૭	૦	૦	૧	૧૫	૫	૭	૧૬	૫	૧	૧૬	૧	૭	૩	૪
ચોથા વર્ષના અનુભવ દરમીયાન	૨	૧૭	૮	૧૨	૧૭	૦	૨	૩	૧૭	૬	૧૭	૦	૨	૦	૫	૮	૧૫	૦
પાંચમાં વર્ષના અનુભવ દરમીયાન	૬	૬	૩	૧૫	૦	૦	૨	૧૨	૪	૧૧	૧	૮	૨	૭	૮	૧૦	૧	૮
છઠ્ઠા વર્ષના અનુભવ દરમીયાન	૮	૩	૧	૧૮	૦	૦	૩	૦	૬	૧૩	૬	૪	૨	૧૫	૦	૧૧	૧૮	૮
સાત વર્ષ	૪	૧૬	૧૨	૨૧	૦	૦	૩	૬	૩	૧૫	૦	૦	૩	૨	૮	૧૩	૧૦	૦
સ્ત્રી ટ્રેઇન્ડ એસીસ્ટન્ટ કેમોલીદાઇઝ ઓ કલાર્ક કેમોલીદાઇઝ	૨	૧૦	૬	૧૧	૦	૦	૧	૧૦	૧૧	૮	૦	૦	૧	૧૨	૪	૦	૦	૦
સ્ત્રી ટ્રેઇન્ડ એસીસ્ટન્ટ આનરેમોલીદાઇઝ ઓ કલાર્ક આનરેમોલીદાઇઝ																		
પહેલાં વર્ષના અનુભવ દરમીયાન	૧	૧૭	૮	૧	૦	૦	૦	૧૮	૬	૮	૦	૦	૦	૧૮	૧	૪	૦	૦
બીજા વર્ષના અનુભવ દરમીયાન	૧	૧૨	૪	૭	૦	૦	૧	૧	૧૧	૪	૧૫	૮	૧	૧	૧૧	૪	૧૫	૦
ત્રીજા વર્ષના અનુભવ દરમીયાન	૧	૧૬	૧૧	૮	૦	૦	૧	૫	૫	૫	૧૦	૦	૧	૪	૩	૫	૫	૦
ચોથા વર્ષના અનુભવ દરમીયાન	૨	૧	૧	૬	૦	૮	૧	૮	૧૦	૧	૫	૦	૧	૬	૭	૫	૧૧	૦
પાંચમાં વર્ષના અનુભવ દરમીયાન	૨	૧	૨	૧૦	૦	૦	૧	૧૨	૪	૭	૦	૦	૧	૮	૧૦	૬	૫	૦
સાત વર્ષ	૨	૧૦	૬	૧૧	૦	૦	૧	૧૬	૧૧	૮	૦	૦	૧	૧૨	૪	૭	૦	૦

	૧૮ વર્ષ પછી નવી નોકરી કરનારી સ્ત્રીઓને પા. કી. પે.	પા. કી. પે.	૧૮ વર્ષની અંદરનાંને પા. કી. પે.	પા. કી. પે.
મજુર અને નાસ્ટ વેચનેન (રાત પાળા કરનારા) કેપટાઉન અને પોર્ટએલીઝાબેથના				
મ્યુનીસીપલ કામમાં	——	——	૧ ૨ ૧	૪ ૧૭ ૬
જ્યા નીયમ અમલમાં આવે ત્યારથી એક વર્ષ માટે	૧ ૭ ૮	૧ ૦ ૦	——	——
ત્યાર પછી	૧ ૧૦ ૦	૬ ૧૦ ૮	——	——
સ્ટેલનબોસ્કબૅનના મ્યુનીસીપલ કામમાં (જેમાં પહેલાં જે કામ મ્યુનીસીપલ કેજરીલ				
ફેક્ટરી એન્ડ વર્કશોપ મીનીસ્ટર ઓફ લેબર્સના અગાઉ ઠેકાણે હતા તેનો પણ ચલાવેલ થાય છે.	૧ ૭ ૮	૧ ૦ ૦	૧ ૧ ૦	૮ ૧૧ ૦
ઘરસ્થાકન, કુંભારકામ, ફેન્સકલટીંગ, જરમીસ્ટન, ફ્રીમૂર-મરાકલબર્ગ, બોકબમમ, બેનોની				
સ્કેબપાન, સ્ટ્રીમ્સ, નાયર્ન્સ અને પ્રીટોરીયાના મ્યુનીસીપલ કામોમાં	—— ——	—— ——	૧ ૧૮ ૧	૪ ૦ ૨
આ નીયમ અમલમા આવે ત્યારથી એક વર્ષ માટે	૧ ૨ ૦	૪ ૧૧ ૮	—	——
ત્યાર પછી	૧ ૧૪ ૦	૫ ૮ ૮	——	——
ક્રુગરસ્ડુરપ, નાબ્સર, કેમ્બીજ, ગ્રુટપૂટ (જે પહેલાં મુકપુલા પીસેજ મેનેજમેન્ટ બોર્ડના કામ				
તરીકે ઓળખાતા હતા), સ્પ્રીંગ્સ-બલ્ટફોન્ટેન અને પેરેર (જે પહેલાં ક્રોનસ્ટીડ, ફ્રેરીક્સ અને				
પેરેના પીસેજ મેનેજમેન્ટ બોર્ડના કામ તરીકે ઓળખાતા હતા, પરંતુ પેરેના હાલના મ્યુ-				
નીસીપલ કામોને જે લાગુ પડતો નથી, ફ્રેરીક્સ અને પેરેના પીસેજ મેનેજમેન્ટ બોર્ડના કામ				
માં નોંધ કરેલ તે ૧૬), અને બ્લાયફરટેન અને એલ્ડરમેન દેશ કમીશ્નરોના બાગલ દેશના				
મહત્વના કામોમાં અને ડીરેક્ટર અને ચેમ્બરલેન પીસેજ મેનેજમેન્ટ બોર્ડના કામોમાં			૧૮ ૦	૬ ૧૮ ૦
આ નીયમ અમલમા આવે ત્યારથી એક વર્ષને માટે	૧ ૧ ૦	૬ ૧૧ ૮	——	——
ત્યાર પછી	૧ ૪ ૦	૫ ૪ ૦	——	——
ક્લેરેન્સડેનના અને કેપ્લાના મ્યુનીસીપલ કામોમાં			૧૫ ૦	૫ ૫ ૦
આ નીયમ અમલમા આવે ત્યારથી એક વર્ષ માટે	૧ ૦ ૦	૮ ૬ ૮	——	——
ત્યાર પછી	૧ ૨ ૦	૪ ૧૫ ૪	——	——
પીટરસ્બર્ગ્રીટઝબર્ગ, પુટનડમ અને વેસ્ટરીથ, બાલ્ટર્ન અને બાયનટાઉનના મ્યુકેલ એકાણી				
નીરટેક્શન અને દેશના બોર્ડના કામોમાં			૧૨ ૬	૨ ૧૪ ૨
આ નીયમ અમલમા આવે ત્યારથી એક વર્ષને માટે	૧ ૧૮ ૦	૬ ૧૨ ૦	—	——
ત્યાર પછી	૧ ૦ ૦	૪ ૧ ૮	——	——

પેકર અને બાલબુ રજાન કરનાર

પેકર અને ટોકનો લાર બાલબુ રજાન કરનારને માટે તે જે કામ માં દોમ તેમાં મજુરને માટે જે પગાર ઠરાવેલો છે તે દરકાર ૧૫ દહા ઠરાવવામાં આવેલ છે.

જાનવરોથી અલગવાનું ચરકન લોંડનાર

જાનવરોથી અલગવાનું ચરકન લોંડવામા આવ્યા વખત કે ગોટા ભાગનો વખત રોકાયેલ દોય તેને . સત્તામા તે નોકરી કરતો દોય ! સત્તામાં એક મજુરને માટે ઠરાવેલા પગાર ઉપરાંત ને અઠવાડીક પગાર અપાતો દોય તો, અઠવાડીયાની રી. ૧–૨ અને તે ગાળીક પગાર અપાતો દોય તો મજુરની રી. ૧ વધારે આપવી પડશે.

અથરનવર કામ કરનાર

અથરનવર કામ કરનારને પ્રથમ દિવસને માટે અથવા દિવસના ભાગ માટે નીચે પ્રમાણે પગાર આપવો પડશે:

(અ) જેઓને બાર પગારનો ચકતો કામ રાખવામાં આવેલ છે તેના ત્રણ કામ કરનારને અઠવાડીયાનો જે વધારેમાં વધારે પગાર ઠરાવેલ, દોય તેનો પાંચમા ભાગનો પગાર આપવો પડશે.

(બ) બીજા વર્ગના કામકરનારોઓને તે વર્ગના કામકરનારોઓ માટે ઠરાવેલા અઠવાડીક પગારનો પાંચમાં ભાગનો પગાર આપવો પડશે.

દરેક કામકરનારે અઠવાડીક કામકરનાર તરીકે ગણાશે સિવાય ! ! અથરનવરજ કામ કરતો દશે અને દર અઠવાડીયે અઠવાડીયાનો ફરા પગાર આપવો પડશે.

ઘાયલરીકલ એકરાવન્સ

જેને પોતાની નોકરી ના કામ માટે પોતાની જાયલરીકલ રાખવી પડતી દોય તેને તેના પગાર ઉપરાંત અઠવાડીયાની રી. ૧–૬ પગાર આપવો પડશે.

ડ્રાઈવરને પોતાની નોકરી બાબતનાં બાજની ઇન્સ્યોરંટ અને બાય બોરાફનો ખર્ચ થયો દોય તે આપવો પડશે.

સાઉથલ નોમ ટ્રાવેલર ડેડકવેટર્સથી દૂર મુસાફરીપર જોમ ત્યારે પ્રત્યેક રાતને માટે રૂ. ૧ તેના નીચેના ખર્ચને માટે આપવો પડશે.

કોઇ પણ નોકરને નાસીક આપવાને માટે માલીકથી રીપી ના આકસ્મીક રીતે કોઇ પણ ખતનો ભર્ગ લઇ શકાશે નહીં.

માલીકથી પોતાના નોકરને પોતાની પાસેથી કે તેણે ફરાવેલા કોઇ બીજા માણસ કે દુકાનેથી પોતાને જોઇતો કંઇ પણ માલ ખરીદવાનું કહી શકાશે નહીં.

માલીકથી પોતાના નોકરને પોતાના સાથે અથવા પોતે ફરાવેલાં કોઇ પણ રમણે રહેવા અને ખાવાનું કહી શકાશે નહીં

પ્રથમ નોકરે ખાવા અને રહેવાની સગવડ પોતાના માલીકની પાસેથી સ્વિકારી હોય તો તે પેટે વધુમાં વધુ નીચ પ્રમાણે રકમ તેના પગાર માંથી કાપી શકાશે :

સાઉથલ બોમ્બ, પેકર, મજુર, બાનરોમાં માલનાં પાકન કરનાર વિ. વર્ગને માટે

ખાવાને માટે	૦	૩	૦	૦	૧૩	૦
રહેવાને માટે	૦	૨	૬	૦	૮	૮
ખાવા અને રહેવાને માટે	૦	૫	૦	૧	૧	૮
બીજા સઘળા વર્ગના નોકર પાસેથી						
ખાવા માટે	૦	૧૨	૧૧	૨	૧૬	૦
રહેવા માટે	૦	૪	૬	૧	૦	૬
ખાવા અને રહેવા માટે	૦	૧૬	૧	૩	૧૬	૧

કામના કલાક

ડીલીવરી કરવા માલ સ્વિકારવો વિ. મજુરીના કામ સિવાયના સઘળા કામને માટે કામના ૪૮ દિવસના અઠવાડીયાને માટે નોકરીના ૪૮ કલાક ગણાશે. માલ લેવા અને પહોંચાડવાના કામમાં અને તેવા બીજા કામ પર દેખરેખ રાખવાના કામમાં રોકાયેલા માટે ૪૭ દિવસના અઠવાડીયા માટે નોકરીના ૪૮ કલાક ગણાશે.

જેઓ આખો પખવાડીયું ડીલીવરીના અને ચાર્જસ્ટર કરવાના કામમાં રોકાયેલા હશે તેઓને માટે ૪૭ દિવસના અઠવાડીયા માટે નોકરીના બાવન કલાક ગણાશે.

ડીસ્ટ્રીક્ટ 'એ' માં કોઇ માલીકથી અનકવેલીફાઇડ પુરૂષ શોપ એસીસ્ટન્ટ કે કલાર્ક રાખી શકાશે નહિ સિવાય કે એક કવેલીફાઇડ પુરૂષ શોપ એસીસ્ટન્ટ કે કલાર્ક રાખેલો હશે. અને પ્રત્યેક કવેલીફાઇડ શોપ એસીસ્ટન્ટ કે કલાર્ક દીઠ બીજો પખવાડીયે અનકવેલીફાઇડ શોપ એસીસ્ટન્ટ કે કલાર્ક રાખી નહિ શકાય.

ડીસ્ટ્રીક્ટ 'બી' અને 'સી' માં પ્રત્યેક કવેલીફાઇડ પુરૂષ શોપ એસીસ્ટન્ટ કે કલાર્ક દીઠ પખવાડીયે વધુ બે અનકવેલીફાઇડ પુરૂષ શોપ એસીસ્ટન્ટ કે કલાર્ક રાખી શકાશે.

કોઇ પણ માલીકથી ઉપર કામ કરાવી નહિ શકાય.

કોઇ પણ માલીકથી ૧૪ વર્ષની અંદરનાને નોકરીએ નહિ રાખી શકાય.

દરેક માલીકે બોર્ડ બહાર પાડવું જોઇએ તેમાં નોકરના નામ અને હાજરીની નોંધ લેવી પડશે.

અને એનું રજીસ્ટર મુકે પખવાડીયાના અંત વર્ગ સુધી દરેક માલીકે પોતાની પાસે રાખી મુકવું પડશે

દરેક માલીકે પોતાના ડીલીવરી વેન કે માલ લઇ જવાની મોટરના પ્રત્યેક ડ્રાયવરને એક લેખીતમુક આપવી પડશે જેમાં તેના નામની, અકસ્માત થયા હોય તો તેની, હાલ થયેલી હોય તો તેની વિ. નોંધ રાખવી પડશે અને પ્રત્યેક ડ્રાયવરે એ નોંધવી ડીલીવરી કરવા જવાના માલીકને આપવી પડશે અને માલીક તે કામ પર જાય ત્યારે પોતાની પાસે રાખી મુકવી પડશે.

દક્ષિણ આફ્રિકાના ટુંક ખબરો

મીસ્રના વેપાર સંબંધી ટ્રાંસવાલની કોર્ટનો ચુકાદો

જુસેફના વેપારી મહમદ અબદુલ્લાને લાયી મીસ્રના અઢારસો ડઝન ઓર રસ્તી બાબતે પોલીસે જપ્ત કરેલા હતા તે પાછા સોંપવાની અરજીનું કામ વોલ્ક-નીલબર્ગની રીવીલ કોર્ટમાં તા. ૨૨ ના નીકળ્યું હતું. ડેપ્યુટી પોલીસ કમીશનર તરફથી મી. ડી. વીકર એવી દલીલ રજુ કરી હતી કે વીકર ઓર્ડર હેઠળ જે માલનો કબજો લેવામાં આવ્યો હોય તે વીકર ઓર્ડરની કલમ ૧૭૨ મુજબ જપ્ત કરવામાં આવે છે અને તેમાં કોર્ટને વચ્ચે પડવાનો અધીકાર નથી. એનો ચુકાદો આપતાં મી. રી. એફે. કેરને જણાવ્યું હતું કે એ કલમ લાગુ પડવા માટે પહેલું એ નક્કી થવાની જરૂર છે કે વીકર ઓર્ડરથી જે સત્તા આપવામાં આવી છે તે સત્તા મુજબ એ માલનો કબજો લેવાયો છે કે નહિ. જો એ સત્તા લાગુ પડતી નહિ હોય અને મનસ્વી રીતે માલનો કબજો લેવાયો હોય તો કોર્ટને અધીકાર છે. આ કેસમાં હું સમજુ રાખું છું કે મહમદ અબદુલ્લાની દુકાન ગ્રાન્ટો કરનાર પોલીસની ગસ્તીમાં આવેલી છે એવા નવેમ્બરની ૨૮ તારીખે જોહન્સીબર્ગસ રસ્તા પોલીસ વાસ્તેનો જથ્થો અબદુલ્લાએ લીધો એથી અને અબદુલ્લાની દુકાનમાંથી અગાઉ વીસ્ટના ગેરકાયદેસર વેચાણ થયાં છે એ જોતાં પોલીસને રાહ ઉત્પન્ન થાય એ સ્વાભાવીક છે. પણ વીકર ઓર્ડર મુજબ એ માલને વીસ્ટ રાખવાની કરી આપી નથી. એ સીકર ઓર્ડરથી જપ્ત કરવામાં આવેલો માલ વેચવા માટે એ રાખવાની અને વેચવા બાબત પણ અમલ એના ઉપયોગ બાબતમાં નીયમો ઘડવાની સત્તા આપવામાં આવે છે. એમ બારી સબજે કે અરજદારનો ઇરાદો બારીબામાં એ માલ ગેરકાયદેસર રીતે વેચવાનો હતો. તો પણ તેથી તેનો માલનો કબજો ગેરકાયદેસર કરતો નથી એથી હું એમ ઠરાવું છું કે અરજદારે એ માલ રાખવામાં કરેલા કાબદાનો ભંગ કર્યો નથી અને તેથી એ માલ તેને પાછો સોંપવા પ્રેમુકી પોલીસ કમીશનરને હુકમ કરું છું. આ કેસમાં જે કે બોલીમામ બાંધ્યો છે તે જો અરાજકર હોય તો બાલ સરકારવાળાઓની છે કે એને માટેના નીયમો બરાબર પડેલા નથી કે એથી પોલીસને એ કાયદેસર દારૂ બનાવવાના કામનો અટકાવ કરવામાં આવી મુશ્કીલતો નડે છે.

જનાબ ઝીણાની ડરબનમાં જાહેરસભા

મુસ્તીમ લીગના પ્રમુખ જનાબ મહમદ અલી ઝીણાની ૧૪ મી વર્ષગાંઠ ઉજવવા ડરબનના ઓવલસન ટીઓટરમાં ગયા રવીવારે ઘણી જ એમ. પારેખના પ્રમુખપણા હેઠળ મુસ્લીમોની એક સભા મળી હતી. અધ્યક્ષના વધા પ્રધાન જનાબ કેજમુલ હક, મરે સૈયદ રઝા અલી અને ડરબના એલ્ડરમેન્ટ્રાનરલ મર ખી રામસામના સંદેશાઓ વંચાયા હતા અને જનાબ ઝીણા સાહેબની સેવાઓની તારીફ કરનારાં ભાષણો થયા બાદ તેમને દીર્ઘાયુ અને તેમના કાર્યમાં કુશેલ બક્ષવાનારા ઠરાવ થયો હતો. એકોજ મીનીંગ નેગેટીવમાંથી પણ ૪૬ હતી.

૬૨૫૦૦ ખરીચપર ક્રિસ્ટી કુબી ગયો

ડરબનની રનોલ પરેડ આગળ આવેલી બીગના ઢીંઢોરા માટેના આવેલા બાગમાં ૧૯૫૦ના ૨૮ નોમાં સ્ટ્રોટના ગોગ, કે બેનસન તાગના ઢીંઢોરા કુબી જતા તે ઢીંઢો બાઇક સેવરેએ સમુદ્રમાંથી બહાર કાઢયો હતો પરંતુ કરપીતાએ સબ જતાં રસ્તે તે મરણ પામ્યો હતો.

ડરબનના મેયરનું મુદ્દત કુન્દ

ડરબનના બનાવીતા વતની, મી. એફ. એ લોટન કે.સી.એ. મેયરના મુદ્દત કન્ડમાં તા. ૨૧ ફેબ્રુઆરી ૧૯૪૦ સુધીમાં નાગાલમાં પ્રાઇવેટ જસ્ટીસ ઓફ પીસ તરીકે તેમના તરફથી પોતે પા. ૧૦૦૦ની રકમ આપેલી છે. તેના જવાબ માં જે. ઈ કુકસ નામના બીજા બનાવીતા નાગાલવાસીએ એજ રીતે બીજી પા ૧૦૦૦ ની ચેક આપેલી છે.

ડરબનમાં કેમેરાપર અંકુશ

ઉનેસા પંદર દીવસમાં ડરબનની રસ્તે પોલીસે ડરબનના પ્રોકમા કરતા જનાર માણસો પાસેથી નીલ કેમેરા બળજે લીધા છે ૧૧ ખરા કેસો મા તો આગે આજ કેમેરાગાંધી શ્રી રમ કહાડી સબ કેમેરા હતા માલીકને પાછા આપી દેવામાં આવેલા

અને બીજા કેસોમાં તેમાંથી કીમત કઢારી બાદ પછી તેને ડેવેલપ કરી તપાસવામાં આવેલી કે સરકારી બાબતને લગતી કોઇ ઉપયોગી બાબતો તેમાં છે કે નહીં. અને તે ન મળતાં માલીકને બાકર આપવામાં આવેલી કે ડેવેલપ કરવાનો ખરચ આપી તે તેનો કેમેરા લઇ જાય.

ગોરા શેઠના કુતરાનું કાળા નોકરને લેવું પડેલું લાયસેન્સ

તા. ૨૦ ના બેનોનીના મેજીસ્ટ્રેટની કોર્ટમાં એક નેટીવને તેના યુરોપીયન શેઠના કુતરાનું લાયસેન્સ લેવા હુકમ કરવામાં આવ્યો હતો જેના સામે તેણે કબ્જત વાંધો દર્શાવ્યો હતો. તેણે જણાવ્યું કે તેના શેઠ તેની ગેરહાજરીમાં તેની ઓન્ટ મુઠ પાર્કની મીલકતની દેખરેખ રાખવા તેને હુકમ કરેલો અને કુતરાને કામમાં રાખેલો કારણ તેનો શેઠ તે મેલા પાછો આવશે કે નહીં તેની તેને ખબર નહી હતી. તેણે જણાવ્યું કે એ કુતરો મારો નથી મારા શેઠનો છે અને તેની ગેરહાજરી દરમ્યાન હું તેની સંભાળ રાખું છું. જ્યારે તેને જણાવવામાં આવ્યું કે કુતરો તેના કબજામાં હતો એટલે તેણેજ લાયસેન્સ લેવું પડશે, ત્યારે તેણે કુતરાને મારી નાખવાની રજા માગી. મેજીસ્ટ્રેટે જણાવ્યું કે હું કહું છું કે કુતરો તારો નથી પણ કોઇનો છે એટલે એને મારી નાખવાની રજા મારાથી કેમ અપાય. નેટીવે આભારે કંટાળીને કહ્યું કે ઠીક લાવે એનું લાયસેન્સ લઇને એને મારી નાખીશ. એનો લાયસેન્સ નહી લીધેલું હોવા બદલ રૂા ૩ીર્ડીંગ દંડ કરવામા આવ્યો હતો.

બોકસબર્ગમાં ખૂન કેસમાં અપીલ

બોકસબર્ગમાં મેદા પથારપર થયેલા બે ખુબ ખરલ ગાજેલા કેસમા ૬ તોફાનકારોમાંથી ત્રણને ફાંસી દેવામાં આવેલા, એમે મોતની સજા અને બીજાને પાંચ પાંચની કદની સજા થએલી તે કેદની અપીલ મારે સુપ્રીમ કોર્ટમાં અરજી કરવામા આવી હતી. તોફાનકારોના બેરિસ્ટરની દલીલ સાંભળ્યા પછી ત્રણ જજોના બનેલ મુદા અપીલ કોર્ટને માટે મુકરર કર્યો છે.

જોહાનીસબર્ગમાં મારામારી

જોહાનીસબર્ગની મીનીસર માઇન આજણ નામે સરકારી કેમ્પનું બાંધકામ થઇ રહ્યું છે ત્યાં ઇન્ડીજેનશ ડીપાર્ટમેન્ટ તરફથી રોકવામાં આવેલા ૧૨૦૦ ઉપર નેટીવોમાં ગયા રવીવારે આપસ આપસમાં ઝઘડા ચાલી હતી. કહેવામા છે કે બ્લેનટાયર જાતીના અને બીજી જાતીના નેટીવો વચ્ચે રવીવારે સવારે કંઇક તકરારો ચાલી જે પરથી બ્લેનટાયર જાતીના લોકોએ નેટીવો ઉપર નેટીવ કેમ્પથી એકાદ માઇલ દુર આવેલા જ્યુગમ પ્લેન્ટેશનમાં જમા અને લાંબી લાકડીઓથી સજજ થઇ સાંજ પડતાં પાછા આવી હાલ્યા અને મારામારી ચાલી. પોલીસે વખતસર આવી વધુ રમખાણ થતું અટકાવી દીધું. કેટલાકના માથા ફુટવા ઉપરાંત કશું થયું નથી.

જોહાનીસબર્ગમાં મોટી ચોરી

શનીવાર તા. ૧૬ ના જોહાનીસબર્ગ મેસીકન્ટ સ્ટ્રીટપર આવેલા ન્યુહેવન હાઉસમાં થતા ચોરી થઇ હતી જેમાં બે હજાર પાઉન્ડની કીમતના બંદરસો કરેસ ચોરાયા છે. કુકાનના પાછલા ભાગમા બારી પરની વાયરની જાળી કાપી બારીના રસ્તે તેઓ અંદર દાખલ થયા હતા અને બારીની પાછળની તારની જાળીમાં ૧૮ ૪૯ ઇંચનો કાપ મુકી તેમાંથી બહાર ગયા હતા.

રેલ્વેના ગુડઝ યાર્ડમાંથી ચોરી

તા. ૧૬ ડીસેમ્બરે રાત્રે ફ્રીનીખન પાસેના ઓવેટલના ગુડઝ યાર્ડમાં રેલ્વે પોલીસો સંતાઇ તે ગુડઝ યાર્ડમાંથી ચોરી કરનાર ટોળીની રાહ જોતા હતા અને તે ટોળી દરવાજા તોડી અંદર દાખલ થતા બેઉ બાજુથી મોજીબાર તરફ ધસી હતા. પણ ચોરો એક ઝડપી કારમાં બેસી નાસી ગયા. એ ગોળાબારમાં એક માણસને જાંઘ મા ગોળી વાગી હતી. પાછળથી એવી ખબર મળી છે કે તે ગોળીયો દારૂ ગળતો ગાબાર હબસી ન હોય આસપાસ કેદખાનામાંથી છુટીને આવ્યો હતો. હજુ સુધી એ ચોરો પકડાયા નથી. આ ટોળીએ ઉપરાંત મોટા મહીના મા કેટલાક ગુડઝ યાર્ડના શેડ તોડયા હતા આ સબંધમાં પોલીસે ૧૫ હબસી ઉપર વોરંટો કાઢયા છે.

કેપટાઉનમાં ચાર ફરકોર્ટ

જનરલ સેશન્સ તા. ૧૫ મીના મેઇ બોટલ અને નોર્મન આપરસેન્સ, ડ્રમમાર્ક, ફ્રોસેન્સ, પોર્ટ્સ ટાલ અને ન્યુગ્રીસ્ટન નીગ્રોના કોલ્યા કેસોનો ગોકલી સકાશે : બેન્ટલીજ રોકફ્રેજ, બેન્ટલીજ કમરલીટ ફ્રેજ અને ઓ.ણી.રી. સીકરય ઓફીશન. આપા તારો બોકલનારાઓ ને સેન્સરની સગવડને માટે તારની સાથે સાથી બાપામા તેની નકલ પણ આપશો તો તે મોકલવા વધારે સુલભ થઇ પડશે.

ઇન્સ્પેક્શના નવા હાઇ કમીશનર

યુનીયન બાતેના નીમાયેલા બ્રિટ્યાંડના નવા હાઇ કમીશનર સર ઓલ્ફર્ડ હાર્ડીંગ ડીસેમ્બર તા. ૨૧ મીએ કેપ હાર્બર સ્ટાર્ચે લંડનથી આ તરફ આવવા ઉપડયા છે. તેમને વિદાય આપવા સંગ્રહાન મંત્રી મી. ઓનયની ડ્રકન, નાયબ મંત્રી કપ્તાન ઓફ ડેવનશાયર અને ઇગ્લાંડ બાતેના યુનીયનના પ્રથમ કમીશનર મી. વોટરસન હાજર હતા.

મુષ્કિ સરકયુલર પ્રસિદ્ધ થઇ ગયો

યુનીયન સરકારે યુદ્ધને અંગે નાદારીના સબંધને પહોંચી વળવા કરેલા ખાસ બંદોબસ્તોની રૂએ કન્ટ્રોલ ઓફીસરોને સરકારી નોકરો પાસે કરી શિક્ષાઓની રાજદ્વારી ફીલ્મોથી ઉપર ખરેખર નજર રાખવાની સુચના આપવામાં એક જાનગી સરકયુલર કાઢવું હતું. તેમાં જણાવવામાં આવ્યું હતું કે કોઇ પણ બાબતો ખાનગીને કન્ટ્રોલ ઓફીસરે જણાવી દેવું કે પેઢી પણ માણસ, પછી તે રજીસ્ટર્ડ સર્વન્ટ હોય કે બીજા કોન્ટ્રાક્ટ વ્યક્તિ હોય, તેને લગતા નાદારીના સબંધી કોર્ટમાં રાજકીય રાજ્યની સત્તાને ઉથલાવી નાખવામા કરવા હોય તેમાં નહિ આવે. ખાનગી તપાસ માટે પત્રકારો લેવાની ગમે તેવડી ઓર્ડિનેન્સ, કોર્ટો જતા જે કોઇ પણ અદાલત કરશે તેના સ્ટાફ આ ધારાઓથી મળેલી સત્તાનો ઉપયોગ કરતા સંભાળવી નહિ. આ સરકયુલર બહારની રાજ્યોનો હેતુ એ હતો કે રાજદ્વારીઓમાં તેના પ્રચાર આવે બોટો ઉપયોગ કરવામા ન આવે આ સરકયુલર એક ઓર્ડિનેન્સ તરીકામા પ્રસિદ્ધ થયું છે. જેનો તે બાબ કન્ટ્રોલ ઓફીસરોની જાણને માટ તેના જતા દા રીતે પ્રસિદ્ધ થતા પામ્યું તેની તપાસ બાકી રહી છે.

યુનીયનમાં પરદેજ પગેદાર જરૂરનો

કેપટાઉનથી સ્ટાર અને પુરસ્કારમા જે જાતના પ્રશ્નો માણસોને પાકી ઇમીગ્રેશનની મંજુરીથી રાતની ટ્રેઇનમાં મીરીજીબાના બોર્ડ રાખવા મોકલવામાં આવ્યા છે. એ ઓગણીસ માણસોમાં એક ફોટોગ્રાફર, એક સારીરીક કસરત શીખવનાર, એક સ્ટ્રાન્ડીંગ કલબના મેમ્બર અને એ, એચસ્ટેડ અને એમ. બાર્ટ નામના બે વ્હેપારીઓ છે.

યુનીયનમાં જાહેર થઇ જતી રાજ્યની છુપી બાતમીઓ

તા. ૨૮ ના સને ૧૯૩૯માં જણીતા લેખક મી. ગ્રેહમ ગ્રીન એક અગ્રલના લેખમાં જણાવે છે કે યુનીયનના બાહર નોકરી બાનામાં રાજદ્વારી બાબતો ચોરવાની એક મહાન ચોજના ચાલી રહી છે. સરકાર કંઇ પણ કારણ કરે કે તરતજ તેની બાબર સાવચ બાકિકા ના દાબની મુખ્ય નીતીના દીશાસુચીઓને મળી જાય છે. તેઓના બાહકો કરેક કેસોમાં છે. કેટલાક સરકારી બાતમીઓમાં તો ઘણે તેના મુખ્ય કરતાંયોની પણ સલાહની જરૂરી નથી. બાબતો ચોરવાનું કામ તો રોજનું થઇ પડયું છે. સરકારને પોતાને કબુલ કરવું પડે છે કે ઉંચા કરજના નોકરો બાયે કરીને શ્રીમાંક વર્ગ કે જેમનામાં મોટો વિશ્વાસ મુકવામાં આવે છે તેઓ માં પણ જાસુસોનો ભંગ થાય છે. બાહર આને પ્રાંતીક બાતમના નોકરો કટલીક વખત ખુલ્લે ખુલ્લા રાજદ્વારી કામોમાં સાવચ બાહિકાની યુદ્ધ નીતીના દીશાબંધ સામેલ થાય છે. પણ શીક્ષણ ઓફસેના બાન્ડવેજ (Obscure Brand-marks) નામની ચળવળના સબંધ છે. એ સંદર્ભના પુરાવાઓ પીસે બધે કંઇ સાફ જોવું રહ્યું નથી. એ એક મુખ્ય મંડળ છે અને તેના સભ્યોની બાબત એંશી હજાર યુરોની બાબત છે. એ યુરોપને સરકારી દબ ઉપર

ઓફવામાં આવી છે. એ મંડળ પોતાના સભ્યોને બંદૂકની તાલીમ પણ આપે, એરોપ્લેનમાં ઉડવાની, ફાંસીરીક ફેંકવાની અને બોમ્બોને માટે નરસીંગની તાલીમ આપે છે. એ સંસ્થાનો પોતાનો એક તબીબી અમલદાર પણ છે. એવું એક અંદર બાનાનું મંડળ છે અને બીજું બાહ્ય મંડળ છે. અંદર બાનાના મંડળના સભ્યો અમુક કાર્યો નક્કી કરે છે અને બાહ્ય મંડળ તેનો અમલ કરવાનો દોષ છે. એની સર્વોપરી સત્તા એક મોટા માણસના હાથમાં છે કે જે કોઇ નામાંકિત સક્રિય આફ્રિકન રાજ્યદ્વારી પુરૂષ હોય એમ માનવામાં આવે છે. પણ તે કોણ છે તે બાબત પબ્લીક સાવ પોતીયા ખુણી બહારની રાખવામા આવી છે. પણ એ બધી બાબતોમાંથી એક વાત સાફ તરી આવે છે કે એ "ઓરસેવા સાનગેક" મંડળનો હેતુ કમાન્ડોની સંસ્થાની અને બને તો બહેતર નોકરીની ચાવી કબજે કરવાનો છે. રીફેન્સ-બાદ આ બધી બાબતોથી બાખબર છે અને સાંપ્રતમાં પગલાં લઇ રહ્યું છે. પણ તેમ છતાં એ ચળવળ બળવત્તર બની રહ્યા છે. એની બાજ કામ કરનાર ગોરા પ્રોટેસ્ટંટોમાં છે અને તેને બહેતર બાતાના નોકરોથી માને સીક્રેટરી અને ચર્ચ તરફથી બાહ્ય બળ મળે છે. કોઇ પણ બાનગી ફલાવેજ ફેરવવામાં આવે છે કે તરત તેમાંની બાબો દસ્તાવેજ બહાર નાંખવાની જવાબમાં આવી જાય છે અને તેનો ઉપયોગ આ ગુહ્યમાં પ્રહ્યુ થયેલી નીતીને તોડી પાડવા તરફ થાય છે. દુનયાજ એક દાખલો તાજો બની છે. એક કાગળ છપાયો "સીક્રેટ અને કોન્ફીડેનશીયલ" નીશાન કરેલો પુરીપના ના ત્રીજ કનટ્રોલ ઓફીસરે કઢાવેલો હતો અને ગોલજ દિવસમાં તો તે એક નેશનલીસ્ટ છાપામાં પ્રગટ થયેલ. બધા બધી બધારે જોરમાં વધતી જાય છે, હતે કે સરકાર બહેતર પણ બમુક બાતા-ઓમાં બુધા દસ્તાવેજોની ચકાસણી ત્રણની નહીં હતી. એક વખતે રેલવેના જનરલ મેનેજરે એટલી જનરલ ઉપર એક કાગળ લખેલો તે તરતજ નેશનલીસ્ટ પાર્ટીના હાથમાં આવ્યો હતો. અને એમાંની બાબતની બાતા બારકેન ની તમાસ ચાલતી હતી. તે વખતે તે ખુદ પાર્લામેન્ટમાં પણ વંચાવામાં આવ્યો હતો. ટ્રસ્ટના બાનાઓમાં તો એ કમ એટલો વધી ગયો છે કે ખુબી કબાટને દસ્તાવેજ તાળા મારીમા બંધ રાખવામા આવે છે. બાંહોધની પ્રવૃત્તિ ગેરકાયદારી છે. તેઓ છોકરાઓને ફીટલર યાદનું શીક્ષણ આપે છે. મારી પોતાની પાસે એક દાખલાનો પુરાવો છે કે એક ટ્રાંસવાલના રકુલના બન્સ્પેક્ટરે એના બીચાર દસવિલા કે સાહિત્ય બાંકડામાં ફીટલરની બમુક રીતો દાખલ કરવાની જરૂર છે. એ બન્સપેક્ટર બીજી સત્તાવાળાઓને બાબત પણ છે જ્યાં કશા પગલાં લેવાયા નથી.

ચર્ચા પત્ર

'ઇન્ડિઅન ઓપિનીઅન' ના અધિપતિ જોગ,

ડર્બી અને ડીસ્ટ્રીક્ટ કોંગ્રેસ બ્રાંચ-ની દુર્દિશાદ

સાહેબ,—બાપના તા. ૨૫-૧૨-૧૯૩૯ ના ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅનની અંગ્રેજી વિભાગમાં, જે રીપોર્ટ લખેલ છે, કે ડર્બીનાં નાતાલ ઇન્ડિઅન ઓર્ગેનાઈઝેશનની બ્રાંચ સ્થાપવામાં આવી છે, એ રીપોર્ટની બીના ખરી નથી.

બારી હકીકત એ છે કે, ડરબનથી ઓર્ગેનાઈઝેશનના આગેવાનો અત્રે ડર્બીમાં પધારેલા હતા, તેની બાગે બમારા ડર્બીના બાગેવાનો તેમજ અગેની કોંગ્રેસના પેટ્રન બી. મુસા હાજી અહમદભાઈ, અગેના પ્રેસીડન્ટ બી. બાયોયીબાઈ તેમજ ઓર્ગેનાઈઝેશનની મીટીંગ તેમજ નવી સુંટણીની બાબ ના પાડી હતી. છતાં પણ ડરબનથી આવેલા આગેવાનોએ અગેની કોંગ્રેસ ના પ્રેસીડન્ટ, સેક્રેટરી અને ટ્રેઝરરની બરણ દીવસે ચોપાનીયા છપાવી જાહેર બાવ્યા હતા.

એવાં અજુબાજુનાં પગલાંઓ અગેની કોંગ્રેસ ના અમલદારો સાંખી શકયા નહીં એટલે અમલદારોએ અને મેમ્બરો તરફથી બીજા ચોપાનીયા કાઢવામાં આવ્યાં અને તે બની રવીવાર તારીખ ૧૭ મી ડીસેમ્બર ૧૯૩૯ ના ટેમ્પલ હોલમાં બોલાવેલી મીટીંગ તેમજ નવી સુંટણીની બાબ ના પાડી હતી. છતાં પણ ડરબનથી આવેલા આગેવાનોએ અગેની કોંગ્રેસ ના પ્રેસીડન્ટ, સેક્રેટરી અને ટ્રેઝરરની બરણ દીવસે ચોપાનીયા છપાવી જાહેર બાવ્યા હતા.

એવાં અજુબાજુનાં પગલાંઓ અગેની કોંગ્રેસ ના અમલદારો સાંખી શકયા નહીં એટલે અમલદારોએ અને મેમ્બરો તરફથી બીજા ચોપાનીયા કાઢવામાં આવ્યાં અને તે બની રવીવાર તારીખ ૧૭ મી ડીસેમ્બર ૧૯૩૯ ના ટેમ્પલ હોલમાં બોલાવેલી મીટીંગ કેન્સલ કરવામાં આવી હતી, જેની નકલો આ સાથે બીડેલ છે. બાટલ બાધુ થયા છતાં ડરબનથી પધારેલા સાહેબોએ, પોતાની ખુશી મુજબ મીટીંગ ચાલુ કરી હતી.

એ મીટીંગમાં ૧૦ થી બધારે કોંગ્રેસના મેમ્બરો એ હાજર બાપી નહોતી. અન મીટીંગ ચેરમાનપદે ચલાવવામા આવી હતી અને જે સુંટણી કરવામા આવી છે તે પણ એ સુંટણીમા સાહેબોની મરજી બેરૂફ કામ થયુ છે. તે ઉપરાંત સુંટાયલા કાર્યકોના નામ નીચે મુજબ છે, તેમાંના એક પણ બાજુબ મીટીંગમાં હાજર હતા નહીં :

(૧) મુસા બામુગ, (૨) એમ. એસ. બામ (૩) બાદમ બમામુગ, (૪) પી કે. પ્રસગામસ, (૫) એમ બુબેમુ, (૬) એસ. એમ. મોબ, (૭) એ મોહમ્મદ, (૮) એમ. બાગોદ, (૯) જી. એમ પટેલ, (૧૦) સી એમ. અમુબ, (૧૧) પ્રસગામસા પાન્ડોર, (૧૨) બી બાર. નોંગ, (૧૩) એમ. હાજુમ

આ ઉપરથી બાચનાર સાહેબો સમજી સકશે કે ઓર્ગેનાઈઝેશનના સાહેબો અગેની બરીબ ઇન્ડીઅન બાગમુનીટીના ઉપર કીલસ્ટરશાહી ચલાવી રહ્યા છે.

કરીમ મુસા અમુબ
પ્રેસીડન્ટ
એસ. એમ. મોહલા
સેક્રેટરી
નાટાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસ, ડર્બી બ્રાંચ

[નોંધ—નાટાલ ઇન્ડિઅન ઓર્ગેનાઈઝેશનના પ્રેસીડન્ટ કાર્યકર્તાઓ સાથેની મુલાકાતપરથી અમારા પ્રતિનિધિ જે બબર મેળવી શકયા છે તે એ છે કે ઉપરના પત્રલેખકોએ ડર્બીમા નાટાલ ઇન્ડિઅન ઓર્ગેનાઈઝેશનની બ્રાંચ સ્થાપવામાં વિરોધી તત્વો ઘણા બાડચણો નાખવાનો પ્રયત્ન કરેલો હોવા છતાં પણ મીટીંગમાં હાજરી મોટામાં મોટા સભ્યબળ ની સામે ઘણોજ ઓછો હોવાને લીધે ની બીજી મીટીંગમાં ય હતી તેના કરતાં પણ બધારે થઇ હતી. મીટીંગમાં જે ગોકો હાજર હતા તેમના તરફથી તેમજ નવી સંસ્થાના કોઓ કાર્યકર્તાઓ સુંટાયા છે તેમના તરફથી કોઇ પણ વિરોધની ગેરહાજરીમાં ખરી રીતે ઉપલા પત્રલેખકોની ફરિયાદનો કશો મીનીંગ રહેતો નથી.—અ. ઇ. ઓ.]

અમારા પ્રતિનિધિ રોડેસીયાની મુસાફરીએ

અમારા પ્રતિનિધિ બી. ઓસ. બી. મેહ રોડેસીયાની મુલાકાતે નીકળ્યા છે. અમે આશા રાખીએ છીએ કે અમારા રોડેસીયાના ગ્રાહકો અને હિતચિંતકો તેમના 'ઇન્ડિઅન ઓપિનીઅન' ના કાર્યો પ્રત્યેની સહાનુભૂતિ બતાવશે.

બી. દામ (બી. કે બી. પટેલ) ટ્રુક મુકામે ટ્રાંસવાલની મુલાકાતે નીકળશે. અમે આશા રાખીએ છીએ કે અમારા ટ્રાંસવાલના ગ્રાહકો અને હિતચિંતકો તેમને 'ઇન્ડિઅન ઓપિનીઅન' ના કાર્યો પ્રત્યેની સહાનુભૂતિ બતાવશે.

વેચવાના નવા પુસ્તકો

નવલકથાઓ તથા વાર્તાઓ

કલ્યાણ યાત્રા	૩	૬
પ્રેમાનંદ કવીશ્વર (૨ જી વાર્તા)	૫	૬
તારા અને બીજી વાર્તા	૩	૬
પ્રેમ યાત્રા	૫	૬
મિતમની 'બામ	૩	૦
કપટજીવનની	૫	૬
કોલેજકાપન	૪	૬
મંદારમાળા (નવલીકા સંગ્રહ)	૨	૪
મિતમઃ	૨	૦

ગાંધીજીના મેળવેલની નવલકથાઓ

રંગી કોરણો (નવલીકા સંગ્રહ) ટાગોર કૃત	૧	૪
બજા કરાર કે ધર્મ દેવેદીના કૃત	૩	૪
સ્વજન સુખ (વાર્તા ટેલ્સટોય કૃત)	૩	૦

"વૈજ્ઞાનિક જગત"

આ પુસ્તક સચિત્ર વાર્તાઓથી ભરપુર છે. મુળ કીંમત રૂપી. ૪-૬ પણ બારા પરદેશો બાદ રૂ. ૩-૬.

"ઘેરાતાં વાદળ"

અમ્બાન ક્રોબક અપટન સીંકલેરની નવલકથા પરથી આ પુસ્તક રચાયું છે. તેમાં પણ દરેક સામાજીક વાર્તાઓ છે.

કીંમત રૂ. ૧.

આ ઓફીસે છાપવામાં મળશે.

યુદ્ધના ખબરો

જરમનોએ પોતાની કબાડી દીધેલી બીજી સ્ટીમર

સા. ઈ ત્રીસ દિવસ દરમ્યાન દસની જરમન સ્ટીમર ડિસ્ટ્રોયર્સ કે ઉતારૂઓ અને વેપાર માટેની બ્રિટિશ પકડી સ્ટીમર હતી તેને અમેરીકાના કોનારાથી ત્રણસો માઇલ દૂર તેના બહાસીઓએ બોટોમાં ઉતરી અદ્દલ મધ્યમાં કુબાડી દીધી છે. લડાઇ શરૂ થયા બારથી આ પ્રમાણે કુબાડેલી સ્ટીમરોમાં આ બેંતીસમી સ્ટીમર. બધી ગણીને એક લાખ ચાળીસ હજાર દસની થવા જાય છે. દરીયા ખાતાના રીપોર્ટ મુજબ સ્ટીમર કિલમણસે બરમુડાથી ચારસો માઇલ દૂર બોટોમાં ચોરસોપને બેસું અને પોતાની સ્ટીમરને બાગ ચલાડી કુબાડી દીધી.

સાઉથ અમેરીકાથી કાંઠી, ટીમ્બર અને ટીન બીટ લઇને સાઉથ આફ્રિકા આવતી ચાર હજાર દસની જરમન સ્ટીમર મીનડેન કે આજથી પચ્ચ માસ પહેલાં આવી જવી જોઇતી હતી તે દરીયાને તળીએ જઇ બેઠી છે.

અમેરીકાની તટસ્થતા સામે વિરોધ

અમેરીકાના એકવીસ પ્રજાસત્તાક કંપનીનો તરફથી તટસ્થતા માટેની સરહદોનો ભંગ થવા બાબતમાં એક એવું નીવેદન યુદ્ધકાર પક્ષોને પહોંચાડવા માટે તૈયાર થાય છે કે કેટલા દીવસ માં પહોંચાડવામાં આવશે. જોને માટેની સૂચનાઓ અત્યાર સુધીમાં બધ્ધ બધ્ધ છે. એક એ કે અમેરીકાના બંદરમાં પ્રમાણપત્ર લડાયક સ્ટીમર આવ્યા બાદ તેના તરતજ કબજો કરવો અને નાશ કરવો, બીજી એ કે કોઇ લડાયક સ્ટીમરનો યુદ્ધકાળ પતાવી આવી હોય તો તેનો કબો પણ બદલ આજ્ઞાની ના પાડવી અને તરત બાકીના જવાનો દૂર કરવા નહિ તો તેને કેદ થવા કબુલાત આપવી.

બ્રીટીશરોએ જરમનનો કબજો કરેલો માલ

અત્યાર સુધીમાં બ્રીટીશ રાજ્યોએ લડાઇના કાયદા હેઠળ દુશ્મન માલનો આઠ લાખ સીતેર હજાર દસ પાઉ કબજે કીધો છે. એમાં તણ લાખ બાંસઠ હજાર દસ ટનો અને બાકીનો પાંચ લાખ ને દસહજાર દસના આસપાસનો બ્રીટીશે પકડયો છે.

જાપાની સ્ટીમરમાંથી જરમન માલ જપ્ત નહિ થયો

બ્રીટીશ રાજ્યોએ જર્મનીની બનાવટનો માલ ભરેલ અમેરીકા લડાયના અંગેના કાયદા હેઠ દરીયામાંથી કોઇ પણ સ્ટીમરમાંથી પકડાય તો તે જપ્ત કરવાની જે બહેર ખબર આપી હતી તે બાબતમાં જાપાનની સ્ટીમર સાનયો માટે જે યુરોપથી એ હુકમ પછીથી તરતજ નીકળનાર હતી તેના પરીણામ ઉપર એ સવાલ ના મુકાદાનો આધાર રાખ્યો હતો. એ જાપાની સ્ટીમર સાન્ટોમાર્ગ જરમન બનાવટની મશીનરીના કારણે બાંધી ઓદીસ બંદરે આવી પહોંચી હતી પણ એ માલ લડાઇ આરંભનો અરીદેશો મેળવ્યો હોવાથી બ્રીટીશ કસ્ટમમાં એ સ્ટીમરને જપ્તીમાંથી મુક્ત કરી છે.

ફ્રાન્સને યુદ્ધમાં થએલું નુકસાન

ફ્રેંચ ચેમ્બર ઓફ ડેપ્યુટીઝમાં નવા પ્રધાન મે. દેલેદીયરે જણાવ્યું હતું કે નવેમ્બર તા. ૩૦ મી સુધીમાં ફ્રાંસના લશ્કરી ખાતાના ૧૧૩૬, નૌકાખાતાના ૨૫૬ અને વિમાની દળના ૪૨ સૈનિકો મર્યા ગયા હતા.

સુલેહની વાતો કરવી છોડ્ય તો બ્રાજેજ કરો

આયરલેન્ડના પ્રધાન પા ડી વેલેરાએ યુનાઇટેડ સ્ટેટસને ચોકકસ કરતાં જણાવ્યું હતું કે સમાધાન લાવવાને યુદ્ધના નેતાઓની એક પરિષદ બોલાવે બ્રાજેજ આયરલેન્ડ અને યુનાઇટેડ સ્ટેટસના બોલે યુદ્ધમાં જોડાયા નથી પરંતુ યુદ્ધના સાંકડે સહી રહેલા સબળા લોકો તરફ તેઓની બ્રાજની દિશાસોચ છે. જો સમાધાનજ કરવુ હોય તો સહી તરીકે માત્ર બળ પછી પરાણે કરેલું પક્ષનાની રાદ જોયા કરતા હજારજ યુરોપવાળાની બાદનાથી તેનો વિચાર કરશે. જોઇએ. યુદ્ધ પુરૂ પણ બાદ તો પરિષદનો ગામ મેળાજ પડશે તો પછી સામાન્ય બુદ્ધિ જોતાં તો યુદ્ધથી બેગમાર નુકસાન થાય તે પહેલાંજ તો બનવું જોવાનું જોઇએ.

ફીનલેન્ડ અને રશીયા

નવા સોદાગારની રાતે ફેંસલી-કાયો બહાર પડેલા બબર મુજબ ફીનલેન્ડ અને રશીયા વચ્ચે યુદ્ધ શરૂ થયું બાર બાદ પહેલીજ વખત ફીન સૈન્યે ગેર સાહોગાની ૧૨૦ માઇલ ઉત્તરે રશીયાનો બુમારા સખી રહ્યા હતા. ફીનીશ લશ્કરે આક્રમણ કરનારાઓને પાછળ હાંકી મોબરાપર પુર્ણ સત્તાબ્દ હતું ફીનલેન્ડના બચાવ બાબતોપર સોવીયેટ વિમાનોએ બોમ્બમારો ફેંકયા હતા. હેલસીન્કીના લોકોને ક્રીસ્ટમસનો દિવસ ગેરે બાબે વિમાની હુમલા સામે રક્ષણ માટે બોગ નગીપ આજવો પડયો હતો. ૩૦ સોવીયેટ પ્લેનના એક હુમલામાં સોવીયેટના ૧૦ વિમાનોને તોડી પાડવામાં આવ્યાં હતા.

ઇસ્થમસ્કીપીયા ઉત્તરે-પુર્વ તરફ પ્રદેશપર આવેલાં એક અમલગા અંદર વાસ્બોર્ગપર હતાશ હુમલા ચાર કલાક સુધી ચાલ્યા હતા અને સહેરના મરીનોના રહેઠાણોના બાગમાં બારું નુકસાન થયું હતું પણ મરણ બાત્ર નજીવા બોલ્યા જણાવાય છે.

બીજા કરિલ્યન-પ્રદેશ ફીનલાંડના સહેરોપર ફીનલેન્ડના બમ્બારપર એર રેડમાં નવ શહેરોએ નાશ થયા હતા.

જર્મની રૂમાનીયા વચ્ચે ટ્રેડકરાર

બુખારેસ્ટથી તા. ૨૬ ના બબર મુજબ જર્મનીયા એક વેપારી ડેલીગેશન રૂમાનીયામાં નવેમ્બર ૧૬ થી વેપારના બાબતમાં માટે બાદાપાટ ચલાવવું હતું તે તા. ૨૨ ના જર્મની બાકું કર્યું છે. નવા કરારથી રૂમાનીયાએ જર્મનીને દર માસે પહેલા કરતાં એક લાખ આડત્રીસ હજાર દસ તેલ બાપારે આપવાનું કબુલ્યું છે. એજ કરારમાં ઘેરવો પણ પ્રબોધ કરવામાં આવ્યો છે કે રૂમાનીયાને આગળ ઉપની ઉદ્યોગોરો બનાવનારી પહેલીઓ સાથે જે કોન્ટ્રાક્ટ થએલા તે જર્મનીએ ગાથે બધ રોવા રૂમાનીઆની ઉપજ જર્મની સાવવા માટે લાબ લઇવાના આપનોની ઉમમ્યા મુજબ દોવાથી જર્મનીએ ૧૮૦ ફોકેવોલીવ ઓઇલો અને ૩૩૦૦ બ્લાઓ મોકલવાને કબુલ્યું છે.

નવા લડાયક બારકસો

અમેરીકા નવા બાંસેક હજાર દસના લડાયક બારસ્સો બાંધવાનો વીચાર કરે છે એવા સમાચારો મળેલા તેના સંબંધમાં એ કાગના ફીડીશ નૌકા ખાતાના કુશળ અધ્યકારો જણાવે છે કે એ વાત પણી અનીશ્ચોકતી ભરી જણાય છે કારણ કે જાનો એવા મોટી સ્ટીમરોનો નથી પણ એને બદલે નાના પ્રમાણ વધારે ઉપયોગી છે. તેમ જ એવડા મોટા વહાણનો ખરચ પણ પરવો પડે પાછીશ લાઇનની સ્ટીમરોના ખરચનો અંદાજ દસ દીઠ પા રૂપિયા નો થાય છે-જ્યારે અમેરીકાને એવડી મોટી સ્ટીમર માટે દસ દીઠ પા. ૪-૦ નો ખરચ થવા જતો એટલે એક સ્ટીમરની કીમત બે કરોડ સાડ લાખ પાઉન્ડની થવા જાય

અડધરલેન્ડ બેટલશીપોના બાંધકામો ઝોડીંગ

બાલ્ડરલેન્ડની સરકાર તરફથી બાપરલેન્ડના દરીયાના બચાવ માટે નાના બોટ બોટલશીપો બાંધવાનો કોન્ટ્રાક્ટ થાઉઝેન્ડઘની એક બેઠેડીને મળ્યો છે.

અમેરીકાબ્બર ફુલાઉગિ બોંદાનોના બાંધકામો ઝોડીંગ

અમેરીકાના નૌકા ખાતાંએ પેસીફીક મહાસાગરપર ચોકી રાખવા પ૦ પ૦,૦૦,૦૦૦ ના બર્ચે પ૦ વિશાળ ફુલાઉગ બોટોના કારબાનો ઝોડીંગ આપ્યો છે

ઉપની સુલેહ માટે અપીલ

ડીસેમ્બરની દિવસે પોપે એક મેદેશમાં યુદ્ધમાં થએ રહેલા બબાનુષી બબાચારોને બબોદી કાઢવા હતાં અને સુલેહને માટે પાંચ મુદ્દાઓ રજુ કર્યા હતા. (૧) બબના દેશોની સ્વતંત્રતાને માટે બાચો, (૨) લડાયક શસ્ત્રો વધારવાની બાબી રહેલી સરત પાળ કરવી, (૩) સુલેહની સંધીના બાનાવેશ. (૪) નિઃશસ્ત્રને માટે જે કંઇ પણ કરારો થાય તેના વફાદારીથી અને પ્રામાણિકપણે પાલન બાબતમાં અને નાનીના પક્ષપાતો અથવા નહિ કરવા, (૫) બરફર બબાડમ તો કેદીઓ, પ્રજાઓ અને લઘુમતિ કોમોની વાજબી જરૂરીયાતો અને બાબતોને બાનુસાર સંધી લેખમાં ફેરફારો કરવા (૬) જગતના લોકો પર રાજ્ય ચલાવવાની જે જોઓપર જવાબદારી છે તેઓએ પોતાની જવાબદારી સમજવી.

ટૂંકી વાર્તા

શૂરાતનની બોલી

'ફારદા' માં લખનાર :
રા. ઠાકોરદાસ કે. ભટ્ટ

પાણીની ઝુલઝુલપટ્ટીમાં આકારી રંગ ગળાઇને ઠોકાતો હતો, અને સાંજનાં ચાર વાગ્યા પછીની નમતી તડકી, એના કૂંળા થતા પ્રકાશથી, દરીયાની અફિયરતા પર રજત તરલતા લપટતી હતી.

પાણીના બે ઉંચા ટેકરાની તરફમાં એક મછવો ઝલધામને ઠુંપાતો હતો. એનાં માંદીઆં ની બાજુથી જાણે તરંગોની દોડ અને ઓળંથી પોખરો પરદેશ ખરતા દેશ એવો અનાજ ભરેલ બેઠેલા દરીયા—પ્રવાસીઓને સંભળાતો હતો.

બોલાઇ ડોકાં ઉતરની પ્રોનાર પર ચઢીને દરીયામાં ટેકરાનાં લાગ્યાં. બધાંનાં અંતરમાં, એક બંધ થતા પંત્ર જેવો, પરો પડઘો પેઠે, હતો દરેકના મુખનાં ચંદ્રભ્યાસ વસાદ ગયા હતાં, દરેકની મુખમુદ્રાનાં જાડી સહાવરમાનો આવેશ ઊભરાઇ ગયો હતો. પ્રવાસે ઉપાડેલા મલાસીઓની ઉમીદ—ગતીમાં એક અધુરીછો ઘડીની કારમી કેમ્પત તરીવણા હતી.

"આજનો મામલો ગહેરો ગયો છે. પણ રાણાલ સમાલજો, ને ગાફેલ લાગ્ર ન કરી બસ એ જોજો" કૂવાની રસીને બાબુલાં મછવાનો માલમ એની દરિયાઇ હિમ્મત જેવા ફરીને બોલતો હતો.

પણ મછવો ટેકાઇ ગયો હતો. એનો મોરો સમુદ્રમાં નવા નમાને પરબુદેવના હાથમાંથી જાણે મોતની બચવ અબુતો હોય એવો ઝોકા ખેતો હતો.

સુરતની બારી કારની બે સાગરખાંય હતી. પાણીનો બોજ ઝોરો બાકને જાણે માતાજી જવા મથતી હોય, એવા ઉંડી કૂંળા પાણીની સગાઇ એ બની હતી. બાકાંમા બોલીના—કાંઠી પર બોલ બાંધીને પાણી—વંટોળ ઉંચકા પાતા હોય એવો એ કૂંડાણોની કથા હતી.

કોલાબાગરોણ કેરથી સોબારી ને નળીઆં ભરેલ બે મછવો કાઠીયાવાડના કોઇ પ્રોનારા કોરે ચણતા હતો. ઓનાં પેષારી માલ હતો એ ઉપરાંત બોટા માનવ—આત્માંનો અસબાબ પણ એમાં હતો. દેશવર બોટીને જન્મભુમાની દુરમાં આવતા બેવા બે દેશમાં આવતા હતા.

એમાં પ્રભો હતા, ઔષધ આદમીઓ પણ હતા, બુઢાનો હતા ને બાળકો હતાં, અબોલાપના કૂદકા પર રેલતા એમાં સવર મુકાળા કલકાય ઝીલ્યા હતા.

આ બધાંય એમાં બેઠાં બેઠાં મનમુળાને માંજના ઉદકલાનું કામ કરતા હતા કોઇને બાતાને બળાવાનો કરબ હતો, તો કોઇને વીજોગ માંજે પડેલી પત્નીને પંપાળવાના કોડ હતા. કોઇને અમ્બાંના સળબોલ બેસીને ઇવનસરની મુસાકરી જલ્બેસલાક કરવી હતી તો કોઇનાં બોવાદાની નબણી સૂરપીમાં મળાકને એકરસ થવાના ઉમળકા ઠાલતા હતા. આમ ઘરની મમની બધાને લાગી ગઇ હતી.

આ સમનીમાં અટાણે આંગ આવી હતી. બેંકાર જલધાપર એના ગળામાંથી એક જંગી કાણ—સૂર કાઢી રહી હતો, અને એ સૂરને બધા મનબ્યા—સીતારના તાર પર એ મેળાવી રહી હતો.

બધામ છુંયોએ એમોનો બાકાને સામા બળતા મોતના દીવા પાસે બાંધવા બાકી બધા-યને એમાંથી મુક્તકસબાધીનો અકર આપ્યા કરવા લાગ્યો.

મછવાએ બોના ડોકાની મતી બદલી. હવે એ પેટાળબાર ગદકા બાપા બાજોમ દુબોમ નાંતરુ દુબો એની બા—સમતા જાણે ગુબાવતો હોય એમ દેખે અકોમ. બલાસીઓમાં બાંગો પકડીને ઉદના ઉપરથી આવતા પકડા ગ્રણ કરવા મંડ્યા.

મહેરબાનબુના મોલ્લાએ પણ બોની ગમગીરી ગા કેરબાર કરવા માંડ્યો. માનુષીક ઇવનની પ્રમતી કરતાં પ્રકૃતીની પ્રમતી જાણે બે ઢમબાં બાગણ હોય એવો રીબાન બાં સર થતો હતો.

આને મોલ્લાએ બોની ગબાનક સ્વીર બાબવા માંડી. એ એક બોવો દેખાવ હતો કે જાણે કુદરત બોની મોસમનો પાક સબુતી હોય

મછવાની ઢબાક ગ્રબોલી દરામાંથે પાબોટ બોની બાલાકા નબેળા યુબાવતા. મછવાના માથેના પડ્યુ બાવતું પાણી અને સાંધામાંથી સરી બાવતું ગાબોટ બેં બાજાને ડબલા ભરી ભરીને બહાર બાકતા હતા.

દરેક દરેક ક્ષબ નાબને ગ્રબોલગ થતી હતી. હવે ઉતારૂઓને ગોરબા હુબત લાગી ગઇ. મછવાનો માલમ અને બોના નાબુદા પેરો લીધા તાના બે જબા —નાહવાનુ જતન કરતા હતા, પણ બોની કારી પ્રને તેમ કોઇ લાગ જડતો નહોતો.

અતે મછવો બોના ગબા ચુપી બાતી થયા. બોટીક પબો પછીનું બેનું પ્રારબ્ધ બીજા કૂંડાણને કાંઠે જઇબાનાં હતું બેમ બાજાને બાતરી થઇ ગઇ.

કંડી મંદાર—તપી નીચે જાણે કાળનો બક્કા પુર ગાબ્યો બલતો દેખ એવો દેખાવ દરીયામાં તરવા લાગ્યો. મછવાના પાંજરીએ કૂવાની પબુઝ પર ચઢીને ગ્રોબબનો કાબો, ચાવડો બાજુબાજુ ની નાવ—ચઢિકને બબર દેવા, ચડાવ દોડ્યો.

ચક્રબુંદ કાળમીંઢ પબ્બર જેવા સૌંકુ આકાર ના પાણી—ગ્રોટ ઉલ્બત શાબરની અમ્રબારી સાબવા ઉભા ને ઉંચા ઉલળવા લાગ્યા.

બે મોલ્લા' ઉંચાબુને વરવા બોના પબ્ર ટેકા-પતા હતા—નોબારી બાબુ ડૂંકમાં અને પબ્બત મળે તો, માનબ અંતરની સાબ્યો. બલાકે આ ઉંકાન મોલ્લ' બોના દબા બા જહાજના છબો પર રેકીને આમને અડકવા મથતાં હતાં.

એક ઘુમ્મરી નાથ અને તેની સાથે પાણીનું પોલું જબ્બું ઉંચકાતું દેખ બોની કોટ ઉપરી આવી. કોટની વચ્ચે કીબ્યાનો કકેદ ઢાંકો ગ્રબ-મગી હતી. બે સાબેજ વહાબતું કાષ્ટ કબેવર, બાકે બોગી બાસને ઇદરમાં રબાતી બેસે એમ, બે પોર કુંડાણી બોના ઉદરમાં ઓરણી ગઇ.

દરીયો, જાણે ઓકાર બાતો હોય એમ કીબ્યાણી બહબડાટી ઉઠી આસપાની જલધ્યોનો ઘુમગો બોંઢીક ઇવન—સાગરીને પોસીને મોલદેવતાને મંદીરે વળી ગયો. કાલની બે ક્ષબ પબુ જાણદેવની પ્રસાદી કૂબે ન દેખાણી.

પબ પાબોટ કબાક પબ્બા ઓબાદ લાકાનો કટકો બિલ્પુની સપારી પર દેલીબ્બા બાતો બોડે કુર દેખાણો, નરીને બે ટુકડો મચ્છસાગરની મુસાકરીઓ જબ્બો હતા.

હવે સાંજની ગાદીના સુબ બદલાતો હતો. બોનાં પગલાંની ગ્રાબ બે સંબ્યા— જોડમાં બોબતો હતો.

મોલ્લાના કેળાબ ચડતી ને ઉતરતી ઓક નાની દાઢી મરેલ નબ્બીની હમલી સાથે બંબ મારી હતી. પંચ ક્રાબતે માછીમાર હલેસાંના જોરે પાણી કાપતો કાપતો જોરજોર કરી જતો. બોની દ્રષ્ટિ હલેસાંબા કાબ્યા જતાં જબ્ બર હતી. બોનાં બાબડાં હલેસાંના દાંડા પર રેકામાં હતા.

અચબાનક બોની દોઢી આંખો બે નરતો કાષ્ટ—ટુકડો આબ્યો. બોણે ઉંચુ ઉપાડી જોબું તો એક પાટીબું કોબ માનબીની બાબવા બોબાબલું સરી જતું હતું.

પાટીબાનો વેગ દોડીયો પબુ હતો એટલે બે દોડીયો આગળ નીકળી જબું. માછીએ પ્રવાહના ઝાસવા દોડી મેલીને બે પાટીબું હાથ કર્યું. મહામાડનને નિર્બેષ્ટ જેવા માનબીને બોણે દોડીમા ઉતરબેલ.

આશ્ચર્ય ખીલોરી ગબ્યો જાણે મેરામો દોબ બોવો બોક હબુ મધ્યરીબે ક્ષુધા છે. બોનો કાંડો બા માછીએ દોઢી બાંબરી. રાતીના બાગતા અંધકારમાં બે દોઢો દ્વીપો ત્યારે બોક છોકરી બોની સામે આવી.

"હરજુ! જરાક આ ક્રિયાવવા લાગ તો" બોણે બે છોકરીને સાથેનું કામ જોબું શરીર બતાવ્યું.

ઇવનમાં પહેલી જ વખત બોણે આવી માનવ—આકૃતી જોઇ હતી. તનામા મરી મગાને ગારેક વર્ષ થયા હશે. અને તે પબ્ ગબરી કોઇ દરીય બોગા બોબાણ મોલેલી સાંજનો થાક ઉતારવા જ્યારે બોનો માછીમાર પોતા બોકાદ બોગક પર બેસીને અપ્સરાઓ અને દેવાંગોની વાતો કરતો ત્યારે હરજુને બોની બાતાનું બોલ પાતીરૂપે કહેતો.

એણે એક કુદરતી જુવાનને મોતની મનોકામના સજેલો જોયો, ને એની આંખોમાં અજબ ચમકાર જોયો. એના કેદની બંધ દીવાલ–બખોલોમાં છવનનો ઊલાસ જોસતો હોય એમ એને લાગ્યું.

બાપ દીકરીએ સામે મળ્યા જે શબવત દેહને ગુંથણીમાં લીધો. ગાડીવાળે એ ઢાંકા શેતર પોલા શરીરને તપાસ્યું, નાક પાસે કાન માંડી જોયો, અને લાગ્યું કે નસકોરાની પરનાળમાં એક અતી ધીમા શ્વાસની સારણ ચાલી રહ્યા છે.

તેણે બેટીને ચુસ્ત પેટાણવાનું કીધું સરજુએ એક ખુણામા મંગાળા માંડેલ ત્રણ પાણીની વચ્ચે અકબંધ પડી પરાળ સળગાવ્યો. અંગારો એક લાકડો કીનમાં ભરીને એણે એ શેતર શરીર પાસે ધુકયો. નાભાના કુવા તપાવી તપાવીને બાપ દીકરી બેય એ દેહ દેહને શેકવા મંડ્યાં. સરજુ તો રડ્યો, એ ઠંડા શરીરને અગ્નિની ઉષ્મા આપતી હતી, અને પુરા દેહની રગે રગે પાછલો મુંગો આવેશ, સરજુની કંઈ જુવાનીમાં એ ધારા મારફત પ્રવેશ કરતો હતો. જીવનના અગ્નિ—સંધાનની એ પડી હતી.

ઠંડો દેહ ધીમે ધીમે જાનમાં આવતો હતો એ શાંથીલ દેહની આંખોએ જોર કરાર કામ માણી અને કુદરી રંજાડોમાંથી ઝંખોળાતી ઊંકરી જોઈ. સામે આસમાન ને સાગરની સદીયારી સામા જોઈ, અને એનો યાદગીરીમાં તોફાને ચઢતાં જહાજનું કુંવાણું ગેડું પલવારમાં એની આંખ આગળ તરવરી આવ્યું.

એ પુરેપુરો જાનમા આવ્યો, ને એની પથારી નીદોંણ ને ભાવુક સંસારથી સેવાની તેમજ માણીલ્લાની કુખી બરફાસે એ જુવાનની ઓલવાતી છંદગીને મારીને બેઠી કરી.

ઉમ્મર જોતો દાદુ, અને બારા બારા બાબક—બાબોચાબાથી મીટાબલો એ દાદુનો પ્રાનારોઃ એ બે જ ચાનાવરણની મુરી હતા. પણ આ મુઠી વમંજર શાંતીની કોયળીમાં એણે તો સલામત હતાં ; બંડોના અસ્તવ્યસ્ત બોમાસ એને ચુંથી શકે તેમ નહોતા.

દરરોજ વહેલી સવારે માણેકો એનો મુનસેરો ગોલકાને નીરાલીમ જલસરબુમાં જતો, અને સરજુ એ બેઠકના એના કાયીદાર સાથે ભેળાને રહેતી, તેઓ સાથે અણી આણી બેબકો કેતાં, શેવાળમય હરીયાકાંઠો પસલી–કોરમાં પરોવાતાં અને અનેક ઉપાઓ અને મુબ્બાની સુરણી—ઝલકોમાં અંતરનાં પુલ બોળાને એક બાલને સીકરો બાંટતાં.

ગોકો ગોકો માણીપ્રેમ કીનારે આવે ત્યારે સરજુ અને આ જુવાન હસીચંદ એની સામે ચાલી જતાં, હસીચંદ હસેલાં કેપાકતો અને સરજુ મરેલ મચ્છીની પોટલા માથે ઊંચકી ગુંથણીમાં જતી.

વાળુ કરીને તેઓ ખુલ્લી ચાન્દનીમા બેસતો એ વખતે માણી ભલકમલકની દરીયાવાતો કહેતો. આ વાતોઓ કુદરત ને માનવહલાના અંતરણે પ્રેમને અનુકંપા સહોદરાવી હતી.

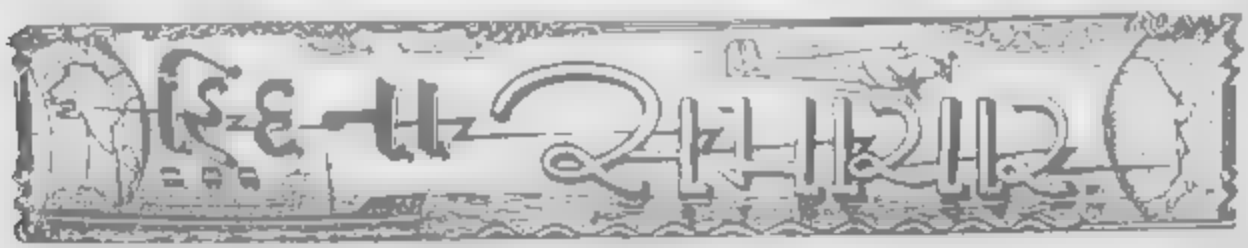
એ સરજુ ને ચાંદલા વાત કહેતો, ને આકાશી ખેલ સરજુની પ્રયાહ–વાનો કહેતો અને છેવટ એ બધાં આત્મ–સત્તેજના કંપંધ, દરીબાદ નિબાળ સાથે સાંધીને, એના સબાળ નાવીકચેતનાને પીસતા પાતો.

એકદી એણે જન્મભુમીની માટીને ચંબારી, ને એને મુઠ્ઠી કુરકાંની પરીત્રા પાબ.

તે રાતે એ આવલુજ બોલીને ઉઘી બેઠોઃ 'બેટાઓ' મુલકની ધરતી—નાડબોમાં ડમુરા ચમ ધરબાતા આવકું જોઇએ. ડમુરાની પજવાડે બંદાએલો દાદ ડમુરાબીજ છાવવાગ છે. ધરતી માટે કામ આવેલી ગામા મરી ગયા પછી બે મોમડા પ્રેમનો મળગતો ડમુરો છે. ક બનાં પડયો દટાં પડયો પડયો બે સળગતો જ રહેશે.

દસીચંદની નસોમાં તે રાતે બેક પ્રખર પબકાર ધરબાઇ ગયો. જન્મભુમી બાને બેની ધરતી—જંબલબોમાં ડમુરો બનીને રહેવું : આ વચનની સાંકોએ બેનો સુખ સહરીઓ ચોંબી-ચુંથા નાબી.

તે પછી બે દીપકાંકે ઘરનો પબ સુનકાર દેવાને સબધારે, સરજુ - જે હવે માત્ર બેની પ્રમલીએ સંચરનાર નહી, પબ અંતર સહચારના જાપ સહ બેઠી હતી, તે દસીચંદની પસકાતી રેખાબોને અબુસરણ પડી રહેવા દમ, દોમ દેકરીએ જોતા રહેતી. પણી સાંજો બેવી સંચારા-પછી મનોદશામાં કાળમાં માણસ યહ ગબ, પણી અંતરાણી બેમને બેમ બોસરી ગબ. (બાબ

કોંગ્રેસ વર્કિંગ કમીટીનો ઠરાવ

વીથી તા ૧૫ મી રવીવારના તારથી ખબર મળ્યા છે કે કોંગ્રેસની વર્કિંગ કમીટીએ આસામ બંગારવ્ય ગારેની બાજણી કરેલી તેને કરીથી કબુલ રાખી બળગી રહેવાનો ઠરાવ કીધો હતો અને મારકબીલ બોઇ બેસલેટે તા. ૨૮ મીના રોજ નીવેદન કીધું હતું તેના માટે અસંતોષ જાહેર કીધો હતો. બહારના સાબીએ જણાબ્યું હતું કે બીકન બા ઘડાણની નેમ બાસ કરીને ઈંડિયાની સ્વતંત્રતા બાબતમાં બોબી કરવામાં નીબ્રણ નીવડ્યું છે તેબે ચપુ ગા જણાબ્યું કે કોંગ્રેસને હવે માલમ પડી આબ્યું છે કે સબ્ત બહેનત બગર સ્વતંત્રતા મળે બેમ નથા. કોંગ્રેસે અહીંસાનો સીદ્ધાન અખત્યાર કીધો બે બેટલે છેલ્લો રસ્તો સવિનય ભંગનો છે અને કમીટીએ બેવી ખાત્રા જણાવી હતી કે કોંગ્રેસની સબળા સંસ્થાબો બ્યારે રચનાત્મક કાર્યક્રમ અહીંસાત્મક રીતે, કોમી બાપકતા અને અસ્પૃશ્યતા સ્વતંત્રના માટે કામ કરવાનો હુકમ બહાર પાડે ત્યારે તેને અમલમાં મુકવા સંપુર્ણ તબકારી રાખશે

સુરત જીલ્લાની કન્યાશાળાને સાંપ્રાયત જેઠાનીલમર્ત્ર પાટીદાર ટ્રેડીંગ કંપની તાપા આપ રણછોડજી વલાયજી પાટીદારના ધર્મપત્નિ રીત બક્ષિમ બદેન કરેલ સુરત જીલ્લાની તમામ કન્યાશાળાબોમાં સીવણ, ગારબ અને ચુંથણ કામની વાર્ષિક હરિફાઇમાં પેહલું નંબરે બનાવતી કન્યાશાળાને દરવર્ષે આપતો સીવણનો સંચો તેને ઇનામો પાંચ વસ્તુઓ સાથે ચાલુ સાલ બારડોલી કન્યાશાળાને મળ્યો છે એવા સમાચાર જીલ્લા સ્કુલબોર્ડના પ્રેસીડન્ટ તરફથી મળ્યા છે.

ઓબેરાનું સ્થાન

ક્રીશ્ચીનાપલ્લી (મદ્રાસ)ની હોલીક્રોસ કોલેજ ના ઇનામોની પદેંચણીના મેળાવડામાં બોલબા કરતાં બેગલ અબીરૂદ્દીને જણાબ્યું હતું કે બેક પ્રજાના ઇતીહાસનું મોટા ભાગ તેની બોબોનાં ચારિત્રબરથી અંકાય છે. કોલેજનું કામ દેશની બધે સમસ્ત જનતની અભિબ્રુતી સુધારણાને માટે અનંત મહત્વનું છે. કેમકે એ જગાને બધારે પવિત્ર અને વધારે રહેવા લાયક બનાવવાનું હોય, અને બાધુનિક સંસ્કૃતિની ગતીમાન મુરી અસરો તે રહ્યે જનતના બેક નબા નીબમ સ્થબાવાનો હોય તો તે બોબોની ઉન્નતિકર અસર બીજ થઇ શકશે. બીબોએ દેશમાં માત્ર બકરમ સ્થાપબાબીજ નહિ પરંતુ પોતાની સંભાળ નીચેના બાળકોનું પવકર કરવામા પબ જનતા ને બાજ બાજબાબો છે હિંદુસ્તાન જેમ જેમાં નબાં જનતમાં પ્રવેશ કરતું જાય છે તેમ તેમ ઉચ્ચ સંસ્કાર બાળેથી કુશળ બોબોની જરૂર વધારેને વધારે જણાતી જાય છે. જેબો બેવો મત ધરાબે છે કે કેલ્લા જેટ સબળા બોબો ને બાદે બાંતિમ બોગ દેવું જોઇએ અને તેબા તેબોના માટે ઉચ્ચ શિક્ષણ નિરૂપબોગી છે, બે મતને કૂ ગણતા નથા યતી. અમુક બાંશિક બે ઉચ્ચ શિક્ષણ લેવું બા નહિ તેનો નિર્ણય પર ગા નારી બતીપરથી નહિ પણ જોઇએ પરંતુ બંતિમ ની બુદ્ધિ અને સહજબુદ્ધિબરથી થવો જબએ. બીજોને ઉચ્ચ શિક્ષણથી લાભજ થયા છે કેમકે તેબા પોતાનું મહત્ત્વન સુધારી શકે અને તેની વિકાસ પામેલી દ્રષ્ટિથી તેબો નાગરીકો તરીકેની પોતાની ફરજો વધારે સારી રીતે બજાવી શકે, પોતાના બાળકોને સેવારી બનાવી શકે અને પોતાના પતિબો, કે જોઇતાને બાકે પોતાના ઘરમાં બુદ્ધિશાળી સોબતના અભાવે મોટી રાત સુધી પુરૂષોનાં કલબોમાં સમય પોતાવવો પડે છે, તેબોની ખરી સહબારિણી બની શકે

હિંદીઓ વિષે

સંસ્થાનોના હિંદી વસાહતોની કંગાલીયત

ગઇ ગઠવાડામું 'પ્રબુદ્ધ ભારત' લખે છેઃ બ્રિટીસ ગીઆના, ત્રીનીદાદ, જમૈકા વગેરે સંસ્થાનોનાં વસતા હિંદીઓની સ્થિતી અને તેમની જરૂરીઆતો તેમજ માગણીઓ સંબંધમાં તપાસ કરાવવા અને ખાતરીદાર કમીશન સમક્ષ તે રજુ કરવા એક અગત્યદાર પગલું ભર્યું છે. ડી. ટાલ્બને હિંદી સરકારે નીમ્યા હતા. એમણે જે રીપોર્ટ તયાર કર્યો છે તે ઉપરથી જણાય છે કે ત્રિનીદાદના ૧,૫૧,૦૦૦ હિંદીઓ, બ્રીટીસ ગીઆનામાં ૧,૫૧,૦૦૦ હિંદીઓ અને જમૈકામાં ૧૮૦૦૦ હિંદીઓ વસે છે બ્રિટીસ ગીઆનાનાં ૬૮ ટકા હિંદીઓ બાલેશા છે. ત્યાં હિંદુઓ અને મુસલમાનોમાં પરસ્પર સમ ધાક છે અને સરકાર તેની નોંધણી કરીને તે લગ્નોને મંજુરી આપે છે ઉપરોક્ત ત્રણે સંસ્થાનોમાં શેરડી પીલવાના અને સાકર બનાવવાના કારખાનાં માં હીંદીઓ મજુરી કરે છે. સરકારી નોકરીમાં હીંદીઓને પ્રમાણમા તક અપાતી નથી. ધારાસભા મંડળમાં તેમનો કાંઇ પ્રતીનીધી નથી. તેમને રહેવાનાં ઘર પુરતા આરોગ્યપ્રદ નથી. પીવા માટે પાણી પણ સ્વચ્છ બનાવું નથી એ ત્રણે સંસ્થાનોમા હિંદીઓમાં બિકારી વધતી જાય છે. એ બેકારીને લિધે પાછા મોકલવા માંગણી સરકાર તયાર થતી રહી છે. આ સંસ્થાનોના હિંદીઓની સ્થિતી સુધારવા માટે ફક્રીક્ષ—બાદિશાની બાકર હિંદી સરકારે એક એજંટની નીમણુંક કરવી જોઇએ એ. ટાલ્બનનો ઉપલી મતલબનો રીપોર્ટ સંસ્થાનો માં વસતા હિંદીઓની પરીસ્થિતી દાખવનારો છે. એમાં કરેલી સુચના મુજબ એક એજંટને હિંદી સરકારે ત્યાં તત્કાળ મોકલવો જોઇએ.

સ્ટેલીનની ૬૦ મી વર્ષગાંઠ

સોવીયેટ રશીયાના મે. જનરલ સ્ટેલીન જેમની ગુરૂવાર તા. ૨૧ મીએ ૬૦ મી વર્ષગાંઠ ઉજવાય હતી તેમને સુપ્રીમ સોવીયેટ કાઉન્સીલના પ્રધાન તરફથી "ઓર્ડર ઓફ લેનીન" જે સોવીયેટની સૌથી ઉચ્ચ પદવી ગણાય છે તે અને "હીરો ઓફ સોશ્યાલીસ્ટ લેબર" ની પદવી એનાયત કરવામાં આવી હતી. હર હીટલર તરફથી અભિનંદનનો તાર મોસ્કામાં આવ્યો હતો.

ફીંગાનીકામાં યુદ્ધને અંગે આવકવેરો

ફ્રાંગાનીકાના મવરનરે યુદ્ધ અંગેના પગલાં તરીકે ફ્રાંગાનીકામાં આવકવેરો નંખવાનું ઠરાવ્યું છે. આવકના અંદાજમાં પા. ૬૫૦૦ ની ખટ દેખાઇ અને ખર્ચ પા. ૬૬૭૦૦૦ કરતાં વધ્યા ગયેલા દોઢ ફ્રાંગાનીકાના ૧૯૪૦ના બજેટ માં પા. ૬૬૪૦૦૦ ની ખટ બતાવાઇ છે.

કેનેડાએ યુદ્ધ સામગ્રીમાં પા. ૬,૨૦,૦૦,૦૩૦ ખર્ચ્યા

ઓટાવાથી સત્તાપાર જણાવાય છે કે કેનેડાની સરકારે સપ્ટેમ્બર અને નવેમ્બર તા. ૨૧ સુધી માં એક કરોડ વીસ લાખ પાઉન્ડની યુદ્ધ સામગ્રી ના ઓર્ડરો આપ્યા છે. જેમાં વીસ લાખ પાઉન્ડના વિમાનો, સોળ લાખ પાઉન્ડના કપડાં વિ., દસ લાખ પાઉન્ડનું બખ્તર અને વીસ લાખ પાઉન્ડની સાંધ કામની સ્ટીલ ચીજોનો સમાવેશ થાય છે.

નાઝીની તરફેય રાજ્યોને ચેતવણી

જર્મનીના 'વોલ્ફીસ્ચર બેબાક્ષ્ટર' નામના જાણીતા વર્તમાનપત્રમાં નાના તટસ્થ રાજ્યોની જવાબદારીઓ વીષેના બીસારો ખુલ્લી રીતે દર્શાવવામાં આવ્યા છે તેમાં જણાવવામાં આવ્યું છે કે આ દેશોએ યા તો જર્મનીની કર તેમ કરવાનું છે અથવા બોલ્શેવીઝની ગતિ ધમ તેની ભોગવવાનું ભોખમ બેસવાનું છે. પત્ર જણાવે છે કે નાની પ્રજાઓએ બાબ કરી આર્થીક બાબતો માં પોતાના વધારે મોટી વસ્તી વાળા પડોશીઓની જરૂરીયાતોને ધ્યાબ જતું જોઇએ એજ કુદરતી વસ્તુ છે. પોલેન્ડે પોતાના પડોશીઓ ની સાથે સમજુતીપર આવવાની ના પાડી અને બ્રીટીસ શાહીવાદને મદદ કરવાનો ઇરાદ કર્યો તેના પરિણામો જાણીતા છે નાના દેશને નેશનલ સોશ્યાલીસ્ટ જર્મની પોતાનાં ધંધારૂગી તરીકે છે તેને કશું જોખમ છેજ નહિ, જો તે જર્મની સાથે શાંતિ જાળવી રહે અને પોતાને રાજ્યોને જરૂરી અને લાભદાયી થઇ પડે એવો વેપાર કરવાનું ચાલુ રાખે. પરંતુ જે કોઇ પણ દેશ અન્ય સત્તાઓની અભિલાષાઓ સિદ્ધ કરવામાં હથીયાર બનશે તેને મોટા વદેહ પસ્તાવું પડશે. ફ્રેંચેરી અને યુગોસ્લાવીયા સાથે જર્મનીને સારો સંબંધ વર્તી રહ્યો છે એ એ પત્ર જણાવે છે કે જર્મની યુરોપ ઉપર સર્વોપરી સ્થાપવા માગે છે એવી વાતો એક જુદા પ્રકાર સિવાય બીજું કશુંજ નથી એ વસ્તુ સિદ્ધ કરે છે.

જર્મન વીમાને મી. ચેમ્બરલેન માટ છબી નાખી

ટીસેબ્બર તા. ૧૫ મીએ લંડનથી એવું જાહેર થયું હતું કે મી ચેમ્બરલેન હાલ જતા હતા અને છબી લેતા ખસી ગયા હતા. તેથી બર્લીનના એક સત્તાધાર લેંદતા મુજબ એક જર્મન વીમાનીએ મી. ચેમ્બરલેનની બાદીશ મોખરાપરની મુલાકાત દરમીયાન તેમને છબી નાખી હતી.

જર્મનીમાં થતા ટ્રેનના અકસ્માતો

ગયા સપ્ટેમ્બર મહીનાથી ગયા રવીવાર તા. ૨૩ સુધીમા જર્મનીમા ટ્રેનના સાત અકસ્માત થયા છે જેમાં કુલે બબુચોથી ઉપર ખુવારી થઇ છે. તા. ૨૨ મીના બે અકસ્માત બાદ પછી બીજા બેજ દીવસમાં બર્લીન અને મ્યુનીચ વચ્ચે બે ટ્રેનોને અકસ્માત થયા હતા. અને બીજો તા. ૨૩ મીના થયો છે. આથી સોળમાં પછી બેજ દીવસ થયા રહી છે અને એમાં પ્રવાસીઓનો ભોગ લેવાનો ચાર પેકા થયો છે. તા. ૨૩ના અકસ્માત બાબતમાં બારસલ કોર્ટ અને કલુપ્ટર્નના સ્ટેશન માસ્તરોને પકડવા માં આવ્યા છે. હીટલરને બોતાને પણ એટલી બાસ્તી બેસી ગઇ છે કે તેને પોતાને માટે એક બાસ ઓકસીબ્રન્થ્યા તુટે નહીં એવો કબો બનાવવાનો ઓરડર આપ્યો છે.

નવા બેટલશીપો

નવા બેટલ શીપો બાંધવાને મુદ્દ ઉપલાઇ અને જર્મની સરતે ગયેલા જણાય છે. કોરો દર બાંધવા કબર દનના ચાર શીપો બાંધવા માંડવા છે જેમાંનું એક તૈયાર થયું છે. બે ૧૯૪૦ માં તૈયાર થશે અને એક ૧૯૪૧ માં તૈયાર થશે. તેમાં એનજીનનું બળ દોઢ લાખ હોર્સ પાવર નું છે. હીટલરે પણ એટલાજ દનના ચાર બેટલશીપ તામ્બાર કરવાના બાંધ્યા છે. જેમાં બાર પંદર ઇંચની તોપો અને બાકી બાર ઇંચની તોપો રાખવામાં આવનાર છે. પ્રોટને બે લાખ ટન કબર દનના અને પાંચ પોકેટ કબર દનના બેટલ રાપો બાંધવાનું નામની કર્યું છે. જો પાંચમાંથી બે ૧૯૪૦ માં અને બધ ૧૯૪૧ માં તયાર થશે.

જીતવું યા બોટી સત્તા તરીકે હાથ ધોઇ નાખવા

જર્મની ના પ્રચાર ખાતાંના પ્રધાન ગોબલ્સે એક બોલીટીકલ કીરટમસ પારટી સમક્ષ નિવેદન કરતાં જણાવ્યું છે કે આપણે યા તો જબ્બર સામ્રાજ્ય કાયમ બોળવું નહીં તો એક બોટી પાવર તરીકે ની સબુતોની હાથ ધોઇ નાખવા એ પારટી મીટીંગમાં બાજરો અને સારગાંથી બાબી કરી આપેલા જર્મનો પણ હતા.

બ્રીટીસ એર લાઇનર ગુમ થયું

બ્રીટીસ એર લાઇનર મછપ જે ગયા શુક્રવારે સોલમથી ઉંગ્લાંડ જવા નીકળ્યું હતું તે બાજ્ય નહિ પહોંચતાં ગુમ થયું છે તેમાં પાંચ પ્રવાસીઓ અને પાંચ કબુલ બાબુસો હતા. તેમાંના ૭ બાબુસોને મેડીટરેનીયનમાં એક નાના વહાણે ઉપાડી લીધા હતા.

એક અકબારીયાંનું બાળક પારસલમાં

નોરવેથી નીકળી તાજેલા ટ્રેન સેવકમાં એક સાત વરસની છોકરીએ નોરવેની સરહદ ઓળંગી જમા પછી તેના છોડવનારાઓને પોતાની પાસેનું એક પારસલ બતાવી જણાવ્યું હતું કે આ મારી માએ બહુજ સાચવવાનું કહ્યું છે. પારસલ જોવાતાં તેમાં એક બકવાડીબાની ઉપરનું બાળક માલમ પડયું હતું અને તદન સારી સ્થીતીમાં હતું. તે છોકરીએ જોટલું કાબીને તે પારસલ શરીર સાથે પકડી રાખ્યું હતું કે તેના શરીર ની ગરમીથી તે બાળકને કશા હાની પોહોંચી નહીં હતી. પારસલમાં એક નાનું કાગળ હતું જેબાથી તે બાળકને દત્ત માટે હવા મળતી હતી.

ગુજરાતી

સ્વનદુયી યોજના રાજદ્વારી કેન્દ્રસરકારની સ્ટેન્ડરિંગ કમીટીએ મહાસભાની આગામી બેઠકમાં સહકાર આપવા અંગે કરેલા ઠરાવમાં જણાવ્યું છે કે યોજના મુજબ સંઘની પ્રતાવટ પાછી ખેંચીને કોંગ્રેસ પાર્લામેન્ટરી કમીટી તેમને સંતોષકારક નીવડે ત્યારે તેમને આગામી બેઠકમાં સહકાર મળશે.

* * *

મદ્રાસના ગાંધીમંડપમાં ગયે દીવસે એક સામુ મુસ્લીમોએ નમાજ પઢી હતી પંડિતજીના વડા પ્રધાન સર સી.પી. રામસ્વામી ઐયર પણ આ પ્રસંગે હાજર રહ્યા હતા.

* * *

દક્ષિણ હૈદ્રાબાદની ઓસ્માનીયા યુનીવર્સીટી અંગ્રેજ આર્કીટેક્ટ કોલેજના નવા મકાનનો બાંધકામ પાછળ રૂપીયા ૨૦ લાખનો ખર્ચ થયો છે. કોલેજમાં ૬૬ ૬૫૦ ઓરડીઓ છે ને ૨૬૦૦ વિદ્યાર્થીઓ માટે સગવડ થઇ છે.

* * *

જંજીરાના નવાબે પુલ બાંધામાં રૂપીયા ૫૦૦૦ આપ્યા છે.

* * *

મુબાઇની ડો. એન. પેટીટ રાજકીય સુધાન પુત્રી બીલ પ્રકરણ બેરી ડી. એલ. આર. એ. ની તબીબી ડીપ્લોમા પરીક્ષામાં પાસ થયાં છે. મુંબઇમાં આ પરીક્ષા પસાર કરનાર તેઓ પ્રથમ જ સ્ત્રી છે. મુબાઇના એમ. બી. બી. એસ. ની ડીગ્રી મેળવીને તેઓ ઇંગ્લંડ ગયા હતા ને ૨૪ માસ સુધી રહીને તેમણે ગાયનેકોલોજી વીષયમાં ઉંડા તેમજ કેટલીક ડીપ્લોમાઓમાં વધારાનું જ્ઞાન મેળવ્યું હતું.

* *

મુંબઇની પારસી ડાક્ટરોની સમીતીએ નામદાર વેલીંગ્ડન પર મોકલેલ એક અરજીમાં મહાસભાની સેવા પ્રતીનીધી સભાના બાંધણી સામે વીરોધ દર્શાવ્યો છે ને જણાવ્યું છે કે લોક પ્રતીનીધી સભાના બંધારણમાં આવે એવો પુરેપુરો સંજોગ દેખાયો પારસી કોમના હીત સચવાવાની શક્યતા નથી.

* * *

મુબઇમાં હિંદુ અને યુરોપીયન ટીમ વચ્ચે પક્કરંગી ક્રીકેટ જંગ ગયે અઠવાડીયે રમાયેલી ક્રીકેટ મેચ માં હિંદુ ટીમનો ૧ ઇનીંગ અને ૨૬૭ રને વીજય થયો છે. પહેલા દાવમાં યુરોપીયનોએ ૧૬૮ રન કર્યા પછી હિંદુ ટીમનો પહેલો દાવ પહેર રને પુરો થયેલ હતો ને આ પછી યુરોપીયન ટીમ બીજા દાવમાં ફક્ત ૧૦૬ રનમાં ઝપટાઇ જતાં હિંદુ ટીમનો ૧ ઇનીંગ અને ૨૬૭ રને જબરજસ્ત વીજય થયા પામ્યો હતો.

મદ્રાસની સરકારે તીજોરી ખાતાના અમલદાર ને ધારાસભાના સભાસદોના નવેમ્બર માસના પગાર અટકાવવાનો જે હુકમ પાઠવ્યો છે ને તેમાં જણાવાયું છે કે હુકમ કયારનો અમલ આવ્યો હોત પરંતુ ધારાસભાના સભ્યોના પગાર આપી શકાય કે નહી તે બાબત એકાઉન્ટન્ટ જનરલનો અભીપ્રાય આવે ત્યાં સુધી રાહ જોવી.

* * *

જંજીરાના નાસવાડી કેદીઓની બાબતમાં જામ સરકારની નીતી તેમજ સરકારે નીમેલી સલાહકારી સમીતીના કામ વીશે સરકારે કરેલા એક જવાબ નીવેદનમાં જણાવાયું છે કે પ્રધાનમંડળ અધીકારપદે આવ્યું તે પખતે ૪૫૭ કેદીઓ હતા ને તેમાના ૮૭ શીક્ષાના કેટલાક તો બીનસજાની ને કેટલાકનો સજાની મુદતકારો અલ્પાર સુધીમાં થયો છે.

* * *

મદ્રાસની સરકારે પ્રાથમીક શાળાઓ માટેના નીયમોમાં કરેલા એક સુધારામાં, પ્રાથમીક શાળાના બાળકોને માર મારવાની સજા પર પ્રતીબંધ મુક્યો છે.

* * *

મુબાઇ સરકારના મેદેસુથી પ્રધાન શ્રી મોરારજી દેસાઇ પ્રધાનમંડળમાંથી નીવૃત્ત થયા પછી તેમજ અમલદારોની મુજરાત પ્રાંતીક સમીતીના ચેરમેન મંત્રી તરીકે તેમજ મુજરાત શાકય બોર્ડ મધ્યસ્થ કમીટીના પ્રમુખ રહ્યા બાબાસાહેબ ડાકોની જગાએ સમીતીના પ્રમુખ નીમવામાં આવ્યા છે

* * *

રાજકોટ રાજ્યના દીવાન ઠ. વીઠલભાઇ ઝવેરી તબીયત બાદલી રજા પર છે.

* * *

નામ મુબાઇ સરકારના પ્રકાશન ખાતા તરફથી બહાર પડેલી એક યાદીમાં સને ૧૯૩૮ ના ડીસેમ્બર સુધી સરકારે શું શું કામ કર્યું તેનો ઉલ્લેખ કરી જણાવવામાં આવ્યું હતું કે ગામડાંઓમાં સ્વચ્છતા, ગામડાંઓના રસ્તાઓ બાંધવા, ગામડાંઓમાં પાણી પૂરું પાડવાની સગવડ, દારૂની ઓલાદ સુધારવા માટે સારા બૂલની સગવડ, વગેરે ગ્રામ્યપ્રજાની બહેતરી કરવા માટે સફળ પ્રયાસો કરવામાં આવ્યા હતા.

* * *

મુબાઇ સરકારના નામ. ગવર્નરે પારાસભાએ પસાર કરેલાં નીચેનાં બીલોને નામ. ગવર્નર જનરલની મંજુરી માટે અનામત રાખવાનું ગયે તા. ૧૦ મીએ જણાવવામાં આવ્યું હતું:—(૧) પાસ અને દાણા ઉપરના અંકુશને લગતું બીલ (૨) મુંબઇ મહેતાજ બીલ (૩) મુબઇ પ્રીસાન રક્ષણ સાધન બીલ (૪) સર મોતુભાઇ માધવલાલ રબુજીલાલ બેરોનેટસી (એમેન્ડમેન્ટ) બીલ.

* * *

સર જગદીશચંદ્ર બોઝના બીમાર પડી બેરે દક્ષકતાની પ્રેસીડન્સી કોલેજમાં વનસ્પતીશાસ્ત્ર અંગે ચાલ્યવૃત્તિઓ જંગાળી હિંદુઓ માટેજ સ્થાપવા નામ. જંગાળ સરકારને રૂ. પચ્ચાસ હજારની રકમ આપવાની ઓફર કરી હતી. તે ઓફરની સરકારે હરત સ્વીકારી નહી, એટલે પાછી ખેંચી લેવામાં આવી છે.

* * *

વરધાર્યા કરનો ડીસેમ્બર તા. ૨૧ મીનો તાર જણાવે છે કે કોંગ્રેસની વર્કીંગ કમીટીએ એવો ઠરાવ કર્યો છે કે કોંગ્રેસના સભ્યોએ વહી ધારાસભામાં પોતાના પદાની બેદરકી દાખવી રાજપાને જરૂરકરતું જણું પડે તે સિવાય વહી ધારાસભાનો બહિષ્કાર કરવો.

* * *

આ વર્ષનું પદાર્થ વીજ્ઞાન માટેનું નોબેલ પારીતોષક કેલીફોર્નીઆમા યુનીવર્સીટીના પ્રો. અર્નેસ્ટ લોરેન્સને તેમની 'સાયક્લોટ્રોન' નામની શોધ માટે આપવામા આવ્યું છે. સાહીત્ય પારીતોષક પ્રો-સેન્કના એમ. ફેન્સ રીસાન બેલ્જીઅમને આપવામાં આવ્યું છે. બેહદ કુદરતને ઘણતી તેમની નવલકથાઓનું પછી જાપાનીઓમાં ભાષાંતર પ્રગટ થયું છે.

* * *

કરજનના આ સાલના ક્રીસ્ટમસના વેપારે બાજારો જોરોનો રેકોર્ડ તોડયો છે. સપ્તાહ દરમીયાનમાં તેમજ બારકેદમા મોકાઓ ઘણી મોટી ખરીદીઓ કરી છે.

* * *

ગયા શુક્રવારની રાતે કરજન અને ડીસ્ટ્રીક્ટ ના ટ્રેકદાર બાજીઓના મકાનોમાં ચોરીઓ થવાના સાત્મા હતા પરંતુ કશુ નુકસાન થયું નહોતું.

* * *

બેનોનીમાં ડીસેમ્બર તા. ૨૧ બાકે બાર ડીંડીઓ બકરા હતા ત્યાર એક ગોળાબાર થતાં તેમાંના એક ડીંડી ફેક પીસો બાજામાં ગોળી બાગી હતી. જંબાર કશુ નથી થયું, પે ડીંડીઓ પકડાયા છે અને ડીસેમ્બર બક્ષ સેવા માં આવી છે.

* * *

કરજનના જબુલા કેપારી મો. ગામજી ઇસ્માઇલ ના પુત્રી સૌ. બેન નફીસા બેરજીકરમાં સાંબી માંદગી બાદ ૨૪ વર્ષની વયે સ્વર્ગવાસ પામ્યાં છે. સ્વર્ગસ્થ પોતાની પાછળ પોતાના પતિ અને એક નાના બાળકને અને પોતાના બા બાપ અને કુટુબીજનોને વિલાપ કરતાં મુકી ગયાં છે. શ્રી. ગામજી ઇસ્માઇલને ત્યાંની બોર્ડ માં અનેક બાબતોમા તરફેયી બાબતો હિલસોર્ટ ના સંદેશાઓ માટે તે બાબતોનો આ પત્રદ્વારા તેઓ આભાર માને છે.

વેચવાના પુસ્તકો

નીચેના પુસ્તકો બધા ચુંટી કાઢેલા જાણીતા લેખકોના છે. દરેકનાં પુસ્તકો સુંદર છતાં જ્ઞાનપૂર્ણ અને સારા લેખકોના વાંચવા જોઇએ. જેથી આપણું જ્ઞાનમાં વધારો થાય અને આપણું ચારીત્ર બંધાય. એ ઉચ્ચ આશયને ધ્યાન માં રાખી અમે પુસ્તકો મંગાવીએ છીએ. ઉચ્ચ સાહીત્ય જ્ઞાનમાં વધારો કરે છે.

રાષ્ટ્રીય સાહિત્ય

ભેટનું ઝિકારી	૧	૦
બારી કેળવણી (સચિત્ર)	૪	૦
ગોળમેજીની પરિષદ	૨	૦
મારી જીવન કથા (પં. મ. મોહન)	૧૨	૧
બાલે મજુરી કરનારાઓને (ટોલ્સટોય)	૨	૦
જેલ ડાયરી મ. રા. જોષીઆચારી	૨	૦
બારે કરીયું શું ? (ટોલ્સટોય)	૨	૬
ટ્રસ્ટીપદીના ચીર (ખાદી વિશે ગાન)	૧	૬
ધર્મ સંસ્થાપના (સચિત્રના અક્ષરજ્ઞાનો વિશેના વિચારો અને લેખો)	૧	૬
નરવીર બાલાજી	૧	૪
નીતિબોધને માર્ગે (સચિત્ર)	૨	
પરદેશી કાપડની સાથે હરીફાઇ	૨	૬
બોલશેવીઝમ ને બીજી વાતો	૧	૬
મહાત્માના પ્રસુત્રો (૫૦ પ્રસુત્રોના કુંચે છ. મરીઝો)	૨	૦
મહાત્મા સચિત્ર (રમકડાં)	૦	૧
રાષ્ટ્રવીર શિવાજી	૧	૬
રાષ્ટ્રીય સંગીત ગાયન	૧	૬
વણકરોની સ્થિતિ (સચિત્ર)	૪	૦
સત્યાગ્રહની ઝિમસિલ	૪	૬
સ્વદેશી સમાજ	૨	૦
આપણા હીંદુસ્તાન	૪	૬
હીંદુઓ સચિત્ર	૪	૬
આખરી ફેસલો બાગ ૩ જો	૫	૬
આર્યજનની પ્રતિજ્ઞા	૪	૬
ગૌ સેવા	૨	૬

ધાર્મિક સાહિત્ય

શ્રીમદ ભાગવત (મોટું પુસ્તક)	૧૨	૬
સંદેશાત બાગ ૨ જો	૭	૦
સંપ્રસારી મહર્ષિ દયાનંદનું જી. એ.	૨	૦
પ્રભાતે પ્રાર્થના માટે જાતનો સ્તોત્રો	૪	૬
પરમાર્થસાર	૧	૦
મહાદીવ પુરાણ (સાત સંદોતાવળું શીવ ગીતા તથા શીવલીલામૃત સહીત પા. ૫—૦—૦		
મંગલ પ્રભાત (સચિત્રમાં ૨૧ નીયમોના કરેલા ખુલાસો)	૧	૦
મહાવીર મહાનંદજી	૨	૬
શ્રાપીત શકુંતલા	૪	૦
સતી સીતા	૧	૦
સ્વામી શિષ્ય સંવાદ (વિવેકાનંદ)	૧	૦
અરવિંદ ઘોષનું તત્વજ્ઞાન (ચોપડી)	૫	૦
અનાસક્તિ યોગ (ગીતાનો સચિત્રમાં કરેલો અનુવાદ)	૧	૦
ઉપનિષદ પ્રકાશવળી	૪	૦

શ્રી. રમણલાલ વસંતલાલ દેસાઇ કૃત

કોકીલા	૭	૦
ગ્રામ લક્ષ્મી બાગ ૩	૭	૦
,, ,, બાગ ૪	૮	૦
જયંત	૬	૬
જીવન અને સાહિત્ય	૭	૦
દિવ્યચક્ષુ	૭	૦
પંકજ	૪	૦
પુર્ણીમા	૫	૦
પત્ર ગ્રામસ્ત્રી	૭	૦
પાદરેલો અગ્નિ	૭	૦
ભવેંદ્ર ધનુ	૭	૦
ભોગવતી અને અંધુકતા	૭	૦
ગિરીબ	૭	૦
વેરત નાથ નોવેલ	૪	૬

ઉપરના નવા પ્રકાશનો

જંજરી (નાટીકા)	૪	૦
પ્રીતિજગ્યા (પુસ્તક)	૫	૬
કમ (પ્રતીહાસીક નાટકકથા)	૫	૬

બીજાં કેટલાક પુસ્તકો

પ્રેમ યાત્રા (નોવેલ)	૭	૦
જોસેફ મિત્સુકરની (પોલાંડના જન્મદાતાની ઐતીહાસીક કથા)	૨	૦
જીવનના તહેવારો (તરંગો વિશે કેટલુંક	૧	૬
જીવનપર પ્રકાશ (આખ્યાનો આખ્યાનો) પુસ્તક જુનું કોવાણી કીમત	૧	-
ક્રિશ્ચયન (વેસ્ટમાર પુસ્તક)	૪	-
કુસ્તર સરગર (કુસ્તર શીખવાનો ગાઇડ)	૧૦	૦
આપરેશન્સનો મુક્તિ સંગ્રામ	૩	૦
આપણા ઉંબરમાં (વાર્તા)	૧	૬
ઇન્દીરા અને બીજી વાતો	૬	૦
ઇન્સમ (રવીન્દ્રનાથ ટાગોરના ગીતોનો ગુજરાતીમાં અનુવાદ કીમત આને)	૪	૬
ઇશ્વરલાલ નાણાવટ	૧૮	૬
ઉપદેશવાંતી (રસીક નોવેલ)	૧	૦
ઉષાબહેન (રમણલાલ દેસાઇનું બીજાર મંચન)	૮	૬
ઉપર્ણમાં ઉદ્ગમ પા. પુ.	૪	૦
ઉપાસનાવતી	૩	૬
ઉદારી ગઢારવડીયા બાગ ૧	૩	૬
,, ,, ,, ૨	૩	૬
,, ,, ,, ૩	૩	૬
ઉર્મિ ગ્રામ	૭	૦
ઉદરીની વાતો	૪	૮
ઉત્તરમી સદીનું ફ્રાંસ	૫	૦
ઉદાસિકોની ચબ્દી	૩	૬
ઉંદરનો પ્રકાશ	૩	૬
ઉદ્ગમ રેખા વિજ્ઞાન	૧૩	૬
ઉપાસના ન્યુઝીક માસ્ટર	૧૫	૦
ઉપાસના મોર્ડ ન્યુઝીક માસ્ટર	૫	૦
ઉમેરાતી વાતો (કેટલીક માર્મીતીઓ)	૪	૬
ઉંદર ગ્રાઇવ	૪	૬
ઉંબ્રા	૧	૬
ઉપુ ગ્રેજ સંગ્રહ બાગ ૨ જો	૨	૦

ઝવેરચંદભાઇની નવલ કથાઓ

કાશીનાથ	૪	૬
કીર્તિ બાગ ૩	૭	-
ચંદ્રનાથ	૩	૦
જ્યોતી	૩	૦
અનુરાધા	૬	૦
દત્તા	૬	૦
પરણિતા	૨	૬
પ્રથમ ચમાત્ય	૩	૦
વિપ્રદાસ	૬	૬
વેવાઇ	૪	૦
સાવકીમ્બ	૭	૬
નવીના	૭	૦
કેશવદાસ	૩	૦-
અપૂર્ણ આરતી	૭	૬
અનુરાધા	૬	૦
અજરચી	૫	૬
જીવન યાત્રા	૩	૦
મરીજ ઢીલ	૭	૬
ગુજલા	૫	૦
નવીના	૬	૦

શ્રી. ઝવેરચંદના બધાં પુસ્તકો સુંદર રંગપટ દોષ છે. આ બધાં ઉત્તમ પ્રકાશનો છે.

દક્ષિણના પ્રખ્યાત ભજન તરવૈયા શ્રી નાનાભાઇએ મહાભારતના પાત્રોની જેમ રામાયણના પાત્રો ઉપર પાકમા છે. તેમાંના કેટલાક ઉપર પકમા છે.

સીતા	૦	૬
રાવણ	૦	૧૦
હનુમાન—વિનીપંજ	૧	૦
ભરત મહામંત્ર	૦	૬
કૈકયી મંથરા	૦	૬

કાવ્યો—ગરબા—ગીતો—ભજનો

કલાપીનો કેકારવ	૧૧	૦
ગીતાંજલી (કવી. રવીન્દ્રનાથ કૃત)	૨	૦
ચુંદડી (ભજન ગીતો)	૨	૦
પારસી ભજન ગીતો	૨	૦
નીહારીકા (કાન્તો ૨. ૫. દેસાઇ કૃત)	૪	૬
મણીકાંત કાવ્ય માળા સચિત્ર	૬	૬
મુગવંદના (ભવેરચંદ મેઘાણી કૃત)	૧	૬
રઢીયાળા રાત બાગ ૧ લો (ગરબા સંગ્રહ)	૨	૦
,, ,, બાગ ૨ જો ,,	૨	૬
,, ,, બાગ ૩ જો ,,	૩	૦
વાસુ ગીતો	૩	૦
રાસ ચંદ્રીની	૨	૬
રાસ તરંગીણી	૨	૬
રાસ નીપુંજ	૨	૬

ઓરડર સાથે નાણાં મોકલવા મહેરબાની કરવી. વી. પી. ઓર્ડરોને ધ્યાન આપવામાં નહિ આવે

મળવાનું ઠેકાણું:—

Manager, Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

વેચવાના પુસ્તકો

બાળ ઉપયોગી સાહિત્ય

નીચલું બાળ સાહીત્ય બાળકોના દ્રષ્ટીબિંદુને ધ્યાનમાં રાખી બાળ સાહીત્યકારોએ લખેલું છે. દરેક દેશની વાતો અને બનેલા જેવા વીષયોનું સુંદર અને સાદી ભાષામાં વર્ણન કરેલું છે. આ સાહીત્ય પહેલી ચોપડીથી લઇને ચોથી ચોપડી સુધીના વિદ્યાર્થીઓ માટે છે. બાળ માનસના અભ્યાસીઓએ લખેલા નીચલા પુસ્તકો વાંચતા બાળક બહુ વિષયોથી માહીતગાર થશે અને જ્ઞાનમાં વૃદ્ધી થશે

સવૈરોક બાળ પુસ્તક માળા

આ માળાના બધુ મુળ્યે છે. આખી માળાના સેટની કીંમત રૂ. ૧૫.

ચુમ્બા ૧

હા મારે	નાટકો
ગિની વાતો	
બધુ તપેલા	હાસ્ય કથા
મહારાજનો મહારથી	રસીલાકાકી કથા
મજેદાર મીનો	
ઉપકાર વિહાર ભાગ ૧	
રંગબેરંગી રસોઇ ઘર ખંડ ૧	રસોઇ વિશે જ્ઞાન
મદા રાક્ષસ	વાર્તા
ચોપડીના બાગમાં	વાર્તા
કેશુડા	બાળ ગીતો

ચુમ્બા ૧ની કીંમત રૂ. ૬-૬.

ચુમ્બા ૨

બાલ્ય દુનિયા	દુનીયાની બાલ્યાવસ્થાનું જ્ઞાન
સુંદર ખરી	નાટક
નાની મોટી વાતો	ભાગ ૧
બાળકોનું સ્વર્ગ	ખમીરાબહેન
વિદ્યાન વિહાર ભાગ ૨	
નરપીર નેપોલીયન	
બાળ ગીતો	
રંગબેરંગી રસોઇઘર ભાગ ૨	
સુંદર બાગા	નાટક

ચુમ્બા ૨ની કીંમત રૂ. ૬-૬.

ચુમ્બા ૩

રાજા બોજ	
ચિત્તાનો ચિકાર	વાર્તા
સુબાહ સીકંદર	ઐતીહાસીક વાર્તા
પુલબજરી	વાર્તા
કામણના કામીણા	કામણની રમતો
વિદ્યાન વિહાર ભાગ ૩	
રંગબેરંગી રસોઇ ઘર ખંડ ૩	
મીરાબાઇ	મીરાનું જી. ચ.
દયાનાજ દુશ્મન	ઉપદ્રવ વિશે બાળપયોગી
સુંદર બગીચો	
નાની મોટી વાતો ભાગ ૩	
હેમરાજ	ઐતીહાસીક નાટક

ચુમ્બા ૩ની કીંમત રૂ. ૬-૬.

બાળ સાહિત્ય

કેદારક પટોડીઓ	૪ ૦
ચિત્તોડ (મોટી ચોપડીઓ માટે ગીતો)	૧ ૪
ચોપગાની ચતુરાઇ	૧ ૦
મુરખાનો મુખ	૧ ૦
નવા ગીતો ભાગ ૧ લો	૧ ૧
,, ,, ભાગ ૨ જો	૧ ૧
નમુના બાળક (બાળકો માટે ગીતોનો સંગ્રહ)	૧ ૪
નાની મેના વાર્તા	૧ ૦
પુંડરીકના પરાક્રમ	૧ ૧
મારી પુરાણ	૧ ૪
પુલકાલય	૦ ૧
પુરસ્કાર વખત આપવાનું જ્ઞાન	૧ ૦
બાપુની પુત્ર ડાકી કુટુંબનું વર્ણન	૧ ૦
બાળ નેપોલીયન	૧ ૧
બાળ કુંજ વાર્તાઓ	૨ ૦
બાળ કથાવલી વાર્તાઓ	૨ ૦
બાલવાર્તા ભાગ ૨ જો	૧ ૦
બાળ વાર્તા વિનોદ	૨ ૦
બાળડાયરી	૧ ૦
મધમુકો	૨ ૬
મારી જીવન કથા (અપીજી)	૧ ૮
મુખીઓ અને બીજી વાતો	૧ ૦
રીકિ ટીકિ બાળ અને નોળીયાની વાર્તા	૦ ૬
રતો અને ફુમાબા	૧ ૦
વિક્રમરાજ વન	૨ ૦
સીતા હરણ	૩ ૦
સાબરસ (રમુજી પુસ્તક)	૦ ૬
હીંદુસ્થાનની બાળ વાર્તાઓ	૨ ૬
હાલરડાં	૧ ૩
હીરા મોતી	૦ ૬
અપ્રતીમસિંહ મહાન પુરૂષોની કથાઓ	૧ ૬
ગુલાબ અને શીયલી	૧ ૬

૨૯૦-૩૭ના વિદ્યાર્થીઓ માટે

દક્ષીણામુર્તિ બાળ સેટ ૨૫ પુસ્તકો

કીંમત રૂ. ૧૨-૬.

ઇંડાપાટ	કાર્યો અને બાબુપાલેય
ચતુર કરોળીયો	વાર્તા
ત્રણીયાનું પુષ્પ	વાર્તા
ભેસુને ભાગ્ય ફરી	બાબુપા ભેસ
માછલે કહેલી	વાર્તા
તારાબેનના પારો	વાર્તા
મેઘિયો	વાર્તા
રેત	વાર્તા
રેંક રેકા	કવિતાનું વર્ણન
શ્રવણ	ભૂતકોની માહીતી
સેમ બાબાના પારો	વાર્તા
નીજા યુગ	ઉત્સવોની માહીતી
વસંત આવી	ઋતુની વાર્તા
નર્યાવરતો	ઉખાણા
વેદનો મરો	વાર્તાઓ
વક વક	વાર્તાઓ
શ્રદ્ધાની તલવાર	વાર્તાઓ
બે બાળ નાટકો	
ટુચકાઓ	રમુજ
વિદ્યાવતી વાતો	
અચ્છો રોબ્બો	
સામ્રાજ્યમાં સુર્યો હતો	સામ્રાજ વિશે દક્ષણ
ભેસના સિંગડામાં	વાર્તા
બાબ અને ઇંડા	વાર્તા

દક્ષીણા મુર્તિ બાળ સેટ ૩૦ પુસ્તકો

કીંમત રૂ. ૧૫-૬

આશ્રમ ગ્રહો	૨૯ ગ્રહોની માહીતી
આપણું ભોજન	આપણા બાપડા વીજ્ઞાન
ખોટા ચલણું ખારે	નાટીકા
દવાખાનામાં	પ્રવાસ વર્ણન
પ્રવાસ વાર્તા	વાર્તા
ફારજન ભાગ ૧-૨	વાર્તા
બાળ ખેડકણા	
વિજ્ઞાનની રમતો	ઘરમાંની રમતો
ખરીની વાંદી	વીજ્ઞાનીક ખરીવાતો
બંગાળની ટોડકથાઓ	વાર્તા
ઉંદર પુર	પ્રતિકાત્મીક વર્ણન
સર્કિલ્સની દક્ષીણે	કુદરતનું વર્ણન
વિવિધ માહીતી સંગ્રહ	બાળકોને બાબુપાલેયું દક્ષણ
મીરીક બાઇની વાતો	ભાગ ૧-૨
વનસ્પતી	માહીતી અને ઉપયોગ
શેતકથાઓ	વાર્તા
સંધિકાના પરાક્રમો	વાર્તા
બાબ ચિત્રો	
ખૂનેર ઝરપ	વિજ્ઞાનીક વાતો
મહમદ સેલ	બાબુકથાની વાતો
વન ગ્રહો	ગ્રહોની માહીતી
સુપા કાકા	વાર્તા સંગ્રહ
પુર્વ પર્વતોના	
વિજ્ઞાનની દક્ષીણે ભાગ ૧-૨	
૭ મુખ્યોઓ	વાર્તા
તારા અને ગ્રહો	
બાબુના રંગો	

બાળ વિભાગ બાળકોના પુસ્તકો

સેટની કીંમત રૂ. ૬

બીજા ત્રીજાના વિદ્યાર્થીઓ માટે

સોબતીઓ	ભરી કથા
કાળીઓ	કવી કાબાદારનું જીવન ચરીત્ર
નાગકુમાર	નાગ પંચમની કથા
મુખ્યુ	મુખ્યુ પ્રદેશની માહીતી વાર્તારૂપે દક્ષીણ
મેનાવતી	ભરી કથા
અમરા	ભરી કથા
બેસ્ટ પાંચ	વાર્તા
કામ મંત્ર	વાર્તા
પ્રદીનાવતી	વિજ્ઞાનના રોમાંચકારક વાર્તા

Manager, Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

આવો પધારો જુઓ

અને

તમારા માનીતા વાજીંત્રો અને રેકોર્ડઝ ખરીદ કરો

નીચે મુજબ ફીલ્મી રેકોર્ડના સેટો અમારા સ્ટોકમાં તૈયાર છે.

(૧) જીવન પ્રભાત, (૨) જાગીરદાર,
(૩) વીદ્યાપતિ, (૪) જન્મભુમિ,
(૫) રોમેન્ટીક ઈન્ડિઆ, (૬) વચન,
(૭) નીર્મળા, (૮) અછુત કન્યા, (૯) ચેલેન્જ,
(૧૦) ભાભી, (૧૧) મધર ઈન્ડિઆ.

- વાજીંત્રો—હારમોનીયમ, ગ્રામોફોન, વાયોલીન, બેન્જો મેન્ડોલીન, ગીતાર, ઝાઝ આઉટ ફીટ ફલ્યુટ વિગેરે.
- રેડીઓ—હીઝ માસ્ટર્સ વોઇસ અને બીજા મેઇકસ.
- રેકોર્ડઝ—હીઝ માસ્ટર્સ વોઇસ, કોલમ્બીયા, ટવીન, રીગલ, હચીન્સ, ઓડીયન, મેગાફોન, ન્યુ થીએટર્સ, હિંદુસ્તાન, તાજ, ઓરીએંટ, મેકસીટોન, નીઝામ, યંગ ઇન્ડિઆ, સ્ટાર હીંદુસ્તાન, નીકટોરીયા ફોન, શહેનશાહી, જેનાફોન, સેનોલા, કોહીનુર, ઓરોફોન વીગેરે.
- સ્પેર પાર્ટસ—દરેક વાજીંત્રોના મોટા જથ્થામાં રાખીએ છીએ.
- શીપરીંગ—સંતોષકારક કામ—મધ્યમ દામ.

સોલ ડીસ્ટ્રીબ્યુટર્સ—વારા ફલ્યુટ, શાંતા ફલ્યુટ, સરદાર ફલ્યુટ હારમોનીયમ (હાથના, પગના, હાથપગ સાથે પોર્ટેબલ).

,, હચીન્સ, ઓડીયન, જેનાફોન, મેગફોન ઇન્ડિઅન રેકોર્ડઝ, ફીલ્મી રેકાર્ડ.

ભાભી, મધર ઇન્ડિઆ

ગ્રાહકનો સંતોષ—એ અમારો મુદ્રાલેખ છે.

ગોશળીઆ મ્યુઝીક સલુન,

૧૩૧ કવીન સ્ટ્રીટ, ડરબન.

Goshalia's Music Saloon,

'Phone 25806. 131, Queen Street, Durban.

Gandhi Heritage Portal

ફરનીચર! ફરનીચર! ફરનીચર!!!

બેડરૂમ સુટ, ડાઈનીંગરૂમ સુટ, વોશસ્ટેન્ડ, ડ્રેસીંગ ગ્લેસ, સાઈડ ટેબલ, ઓફિસ ડેસ્ક, સુટ કેસ, ટેબલ, ચેરસ, રોકીંગ ચેર, આરામખુરશી, સોફા કોમ્બીનેશન અને કીચનર વિગેરે, તદ્દન મોકાસર ભાવે ખરીદી રાખશો. અને પછવી લાભ લેવામાં ચુકશો નહિ.

ઓકસ, ટેબલ અને કીચન ડ્રેસર

જે કમારી દેખરેખ નીચે તૈયાર થયા છે. તેનો ગ્રેડ કવૉલિટી તૈયાર રહે છે. માલ ગોકાસના ભાવોના પ્રાઈસ લીસ્ટ મંગાવો અને વેપાર આપવા પધારો.

L. MISTRY,

45 MARKET STREET, : : : JOHANNESRURG.

'PHONE 33-4691. BOX 2626. 1050

કીટીંગસ

પાવડર

કીડી, મકોડા, વાંદા, કંસારા, માખી, વંદા વિગેરે સવળા જંતુઓનો

નાશ કરે છે.

કીટીંગ્સ પાવડરના ટીન મળે છે. 1174

Box 830. Tel. Add. "Orangexpo."

M. C. PILLAY

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter

country orders executed at lowest Market prices. special attention given to all up-country orders

TRIAL ORDER SOLICITED.

જથ્થાબંધ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ મોકલનાર

અમે અપકંટ્રીના ઓરડર માલ દેખરેખ રાખી સારો માલ C.O.D. થી મોકલીએ છીએ.

79, PRINCE EDWARD STREET, DURBAN. 100

'Phone 2-6235. P. O. Box 315.

Heerabhai Morar Matvadkar,

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter and Commission Agent,

15 CROSS ST. RESIDENCE.
PACKING WAREHOUSE 44 BOND ST.

DURBAN.

હીરાભાઇ મોરાર મટવાડકર

હોલસેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ મોકલનાર અને કમીશન એજંટ,

પેકીંગ સારી રીતે કરી માલ સી. ઓ. ડી. થી મોકલવામાં આવશે.

ટેલીફોન ૨-૬૨૩૫ ઓફીસ ૩૧૬.

૪૪ બોન્ડ સ્ટ્રીટ, ડરબન. 3154

ડીક્ષનરીઓ

અંગ્રેજી & ગુજરાતી

આ ડીક્ષનરી મહાત્મા ગાંધીજીની સુચનાથી મંગાવેલા વિદ્યાપીઠના જોડણી કોશના આધારે સુધારા વધારા સાથે બનાવવામાં આવેલી છે. વિદ્યાર્થી વર્ગને માટે તે ઘણી ઉપયોગી અને ઉપયોગી છે. તેને અંતે ક્રિશ્ચના બાઈબલ, ક્રુરો, મોટા ક્રાઈસ્ટની વસ્તી, મોટી નદીઓની લંબાઈ, વજન, માપ, કેલેન્ડર, વિગેરે પણ વસ્તુઓનો સમાવેશ કરેલો છે.

પાકું પુંઠું પાના ૧૧૦૮ કીમત રૂા. ૫.

Manager, 'Indian Opinion, Phoenix.

Phone 25-4403. Tel. Add.: "VALABTEL." P.O. Box 6745.

V. B. PATEL,

WHOLESALE AND RETAIL FRUIT, VEGETABLES AND PRODUCE MERCHANT

CHEAPEST BANANA STORE IN TOWN.

40 President Street, JOHANNESBURG.

Terms: NETT CASH or C.O.D.

વી. બી. પટેલ,

હોલસેલ તથા રીટેલ ફ્રૂટ, વેજીટેબલ અને પ્રોડ્યુસ મરચંટ

જોહાનીસબર્ગમાં બનાના સૌથી સસ્તામાં મળશે.

અમારે ત્યાંથી બનાના તથા દરેક જાતનું ફ્રૂટ સસ્તું મળશે. કન્ટ્રીના ઓરડરોપર ખાસ ધ્યાન આપવામાં આવે છે.

કોયડેથી અથવા C. O. D. થી માલ મોકલી આપીશું.

ટેલીફોન ૨૫-૪૪૦૩ ૪૦ પ્રેસીડન્ટ સ્ટ્રીટ,

પી. ઓ. બોક્સ ૬૭૪૫ જોહાનીસબર્ગ. 102

"શુદ્ધ ઘી"

ડરબનમાં પ્રથમવીક હોલસેલ ભાવોએ માલ કરવાનું ઓપન. જે. માકોર્ડ ડીરેક્ટર જણાવવું વેરાવળ મથુરાદાસ ભારવાળની ફેકટરીનું બનાવવામાં આવ્યું (શુદ્ધ) ઘી.

અમારે ત્યાંથી મોટા પ્રમાણમાં મળશે.

ભાવ માટે પુછો વા લખો.

સાથે આફ્રિકાના સોલ એજન્ટ.

રામજી દેવશી એન્ડ સન
૪, ક્રોસ સ્ટ્રીટ,
ડરબન.

SAMJEE DEVSHI & SON
4, Cross Street,
DURBAN. 113

NAROTAM HARGOVIND

The Master Tailors.

Suits and Costumes Made in the latest Styles.

We specialise in High Class Tailoring.

Our Prices are to suit the times.

Try us with your next Order

તમારો સુટ ક્યાં સીવડાવશો?

નરોતમ હરગોવીંદ

તમને અપ-ટુ-ડેટ સ્ટાઈલનો હિસાબ આપે બનાવી આપશે.

ગ્રાહક ઓર્ડર આપી ખાત્રી કરી જુઓ.

'Phone 25661. 176 Grey St. Durban. 1175

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	ખ્રીસ્તી ૧૯૩૯-૪૦ ડીસેમ્બર જાનેવારી	હીંદુ ૧૯૯૬ માગશર/પોષ	મુસલમાન ૧૩૫૮ જમાદી	પારસી ૧૩૦૯ શહે. મહીનો	સુર્યોદય કે. મી.	સુર્યાસ્ત કે.મી.
સુક	૨૯	વદી ૩	૧૭	૨૫	૫-૦	૬-૫૬
શની	૩૦	,, ૪	૧૮	૨૬	૫-૧	૬-૫૬
રવી	૩૧	,, ૫	૧૯	૨૭	૫-૨	૬-૫૭
સોમ	૧	,, ૬	૨૦	૨૮	૫-૨	૬-૫૮
મંગળ	૨	,, ૭	૨૧	૨૯	૫-૩	૬-૫૮
બુધ	૩	,, ૮	૨૨	૩૦	૫-૪	૬-૫૯
ગુરૂ	૪	,, ૯	૨૩	૧	૫-૫	૬-૫૯

Gandhi Heritage Portal

Books for sale.

NOTE.—Remittance should accompany order. V.P. ORDERS will not receive attention. Postal Orders to be made to "Indian Opinion" at Phœnix. Postage Free on all books

THE STORY OF MY EXPERIMENTS WITH TRUTH
By M. K. Gandhi

This is an autobiography of Mahatma Gandhi printed in two volumes. Price 12s. 6d. for each volume.

JAWAHARLAL NEHRU An Autobiography
(Cheap Edition)

("For those who would understand contemporary India it is an indispensable book."—ALDOUS HUXLEY.)

Price — ... 10s. 6d.

THE POWER OF NON-VIOLENCE
By Richard B. Gregg

The writer has explained the method of resistance by non-violence in modern Western concepts and terminology. The book is worth studying. Price — ... 5s. 6d.

INDIA AND THE WORLD
Essays by—PANDIT JAWAHARLAL NEHRU.

Price ... — 7s 6d.

The "FRIENDS of INDIA" SERIES

Short biographical sketches of eminent men, who have laboured for the good of India.

Copious extracts from the speeches and writings of the "Friends of India" on Indian affairs are given in the sketches. Each volume has a fine frontispiece.

Lord Minto,	Lord Morley,
Rev. Dr. Miller,	Lord Hannay,
E. S. Montagu,	Sir Dinshaw Wacha,
Lord Ripon,	Pandit Hirde Nath,
Ravi Varma,	Sir Salar Jung,
Toru Dutt,	Edmund Burke,
Sir O. Sankaran Nair,	Henry Fawcett,
Sir Henry Cotton,	Lord Hardinge,
John Bright,	Kesho Das Pal,
Lal Mohun Ghose,	M. K. Gandhi,
Mrs. Annie Besant,	Sir Syed Ahmed Khan,
H. H. The Aga Khan,	Badruddin Tyabji,
Allan O. Hume,	W. C. Bonnerji,
A. M. Bose,	Charles Bradlaugh,
Dadabhai Naoroji,	Diwan G. Rangachariar,
Ramakrishna Paramhansa,	Pandit Madan Mohan Malaviya,
V. P. Madhava Rao C.I.E.,	Rao Bahadur R. N. Mudholkar,
Raja Ram Mohun Roy,	Dr. Rash Behari Ghose,
Bishindrulla Mahomed Sayani,	The Rt. Hon. Syed Ameer Ali,
Dinshaw Edulji Wacha,	H. H. Shri Sayaji Rao Gaekwar
Ishwar Chander Vidyasagar,	Kashinath Trimbak Telang,
V. Krishnaswami Aiyar,	Nawab Mohsin-ul-Mulk,
Babu Surendranath Banerjea,	Behramji M. Malbari,

Price: One Shilling Each

APPLY:
MANAGER, INDIAN OPINION,
PHOENIX, NATAL.

"HARIJAN"
(MAHATMA GANDHI'S WEEKLY)

EDITOR:
MAHADEV DESAI
MANAGER:
CHANDRASHANKER SHUKLA

POONA 4
(INDIA)

Dear Friend

You are probably aware that a weekly journal named *Harijan* is being published at Poona under the editorship of Shri Mahadev Desai and under the guidance and control of Gandhiji. Gandhiji contributes signed articles to this journal regularly every week and in fact treats it as his medium of communication with all India and the world.

The *Harijan*, it is needless to say, stands for the technique of truth and non-violence in all matters of national and international concern. Even those who do not agree with Gandhiji would like to keep themselves in touch with his thought and movements, and it would be best to have them first hand rather than in the form of extracts torn out of their context and sometimes even distorted or inadequately reproduced.

The *Harijan* also stands for the uplift of the villages and the village handicrafts, in so far as it may be possible, and certainly for the elimination of all the evil that factory civilization has brought in its wake.

I have no doubt that you would like to be intimately acquainted with one of the most dynamic—and yet the most truthful—spirits of the age.

The annual subscription is 8/- by Postal Order.

Yours faithfully,
C. P. SHUKLA,
Manager.

Cut this portion and send it with your name and address and remittance.

To
THE MANAGER, HARIJAN,
POONA 4, (INDIA)

Please enter me as a subscriber to the weekly *Harijan*. I am remitting 8s. Postal Order.

Name .....

Address .....

.....

Golden Number

OF

"INDIAN OPINION"

SOUVENIR OF THE

Passive Resistance Movement

1906—1914.

Price : Two Shillings.

to be had from:—

Indian Opinion,
Phœnix, Natal.

Gandhi Heritage Portal

STOCKED BY ALL LEADING JEWELLERS

CYMA

ઇનોસ 'ફ્રૂટસોલ્ટ'

એટલે આરોગ્ય—આરોગ્યતા

સેાય તેાજ સુખ છે.

શરીરનું આરોગ્ય ના'યવાય માટે રક્ત શુધ્ધી આવશ્યક છે રક્ત શુધ્ધ નથી હેાતું તેથી કબજીયાત થઈ શરીરમાં જેટલા તત્વેા ના કામમાં આવાને દુખાવેા, આફરેા, અને શીરશ્રમ'દી થિએરે થાય છે.

ઇનોસ સેાલ્ટ નિત્ય નિયમિત સેવાથી શરીર નિર્મળ રહે છે. આથી ચુકાય નુકત થાય છે છતાં તેની અસરથી ચતી અને સેવામાં પણ અનુકુળતા નથી થતેા. આરોગ્ય કેર બાટલીઓ બજારમાં મળે છે.

ENO'S "FRUIT SALT"

The words "Eno" and "Fruit Salt" are registered trade marks

ગેરન્ટીપુર્વકના અકત કેટલેાગ માટે લખેા.

KATZ & LOURIE LTD.

"DIAMOND CORNER"—ELOFF & MARKET STS. JOHANNESBURG.

ELGIN

આ સુશેાભિત એલગીન ઘડીયાળ પંદર જુએલની અને નવત બરેાબાર છે તેમે શેાભતેા પટ્ટા સેાનાથી બરેલેા છે.

એલગીન વેાચના અકત કેટલેાગ માટે લખેા

KATZ & LOURIE LTD.

"DIAMOND CORNER" ELOFF & MARKET STS., JOHANNESBURG.

Printed and published by Manilal M. Gandhi at Phoenix Settlement, Phoenix, Natal.

Gandhi Heritage Portal